GAZI HUSREV-BEGOVA BIBLIOTEKA
U SARAJEVU

KATALOG
ARAPSKIH, TURSKIH, PERZIJSKIH I BOSANSKIH RUKOPISA

SVEZAK ČETVRTI

Obradio
FEHIM NAMETAK

Al-Furqān
Fondacija za islamsko naslijeđe
London

Rijaset
Islamske zajednice u BiH
Sarajevo

LONDON - SARAJEVO, 1998.

GAZI HUSREV-BEGOVA BIBLIOTEKA
U SARAJEVU

KATALOG
ARAPSKIH, TURSKIH, PERZIJSKIH I BOSANSKIH RUKOPISA

SVEZAK ČETVRTI

Obradio
FEHIM NAMETAK

Al-Furqān
Fondacija za islamsko naslijeđe
London

Rijaset
Islamske zajednice u BiH
Sarajevo

LONDON - SARAJEVO, 1998.

Recenzenti:

Salih Trako
Lejla Gazić

Redaktor:

Amir Ljubović

Korektori:

Amina Kupusović
Adnan Kadrić

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

UDK 019. 9; 003. 33 (497. 6)

KATALOG arapskih, turskih i perzijskih rukopisa.
- Sarajevo: Rijaset islamske zajednice u Bosni
i Hercegovini [etc.], 1963-. -Sv. 4; 25 cm

Tekst na bos., arap. i engl. jeziku. - Na vrhu
nasl. str.: Gazi Husrev-begova biblioteka u
Sarajevu

Sadrži:
Sv. 4 / obradio Fehim Nametak. - 1998. - XVIII,
534 str. - Bibliografija: str. [17] - 19. - Registri

ISBN 1-873992-34-3 (Al-Furqan Islamic Heritage
Foundation)
ISBN 9958-23-009-7 (El-Kalem)
1. Nametak, Fehim
COBISS-ID 672262

THE GHAZI HUSREV-BEY LIBRARY
IN SARAJEVO

CATALOGUE
OF
THE ARABIC, TURKISH, PERSIAN AND BOSNIAN MANUSCRIPTS

TOME IV

Prepared by
FEHIM NAMETAK

Al-Furqān
Islamic Heritage Foundation
London

Riasat
of Islamic Community in B&H
Sarajevo

LONDON - SARAJEVO, 1998.

A catalogue record for this book is available from the British Library

ISBN 1 873992 34 3

© Al-Furqan Islamic Heritage Foundation;
Riasat of Islamic Community in B&H, 1998
All rights reserved. No part of this book may be reproduced or
translated in any form, by print, photoprint, microfilm, or any other
means without written permission from the publisher.

(Cataloguing in Publication Data: (بيانات الفهرسة أثناء النشر:

ناميتاك، فهيم بن علي
فهرس المخطوطات العربية والتركية والفارسية والبوسنوية / إعداد علي ناميتاك=
Catalogue of The Arabic, Turkish, Persian and Bosnian Manuscripts/ by Fehim Nametak.
لندن: مؤسسة الفرقان للتراث الإسلامي، سراييفو: رئاسة علماء المسلمين في البوسنة والهرسك، ١٤١٩ هـ
[١٩٩٨ م].

...ص؛ ٢٤ سم. – (منشورات الفرقان؛ ٣٣. سلسلة فهارس المخطوطات الإسلامية؛ ٢٢).
١ . المخطوطات الإسلامية– فهارس. ٢ . المخطوطات البوسنوية– فهارس. ٣ . المخطوطات التركية– فهارس.
٤ . المخطوطات الإسلامية– فهارس. ٥ . المخطوطات الفارسية– فهارس. ا . رئاسة علماء المسلمين في البوسنة
والهرسك. ب . مؤسسة الفرقان للتراث الإسلامي – لندن. جـ . العنوان. د . السلسلة.
1. Arabic Manuscripts- Catalogues. 2. Bosnian manuscripts- catalogues. 3. Islamic Manuscripts- Catalogues. 4. Persian manuscripts- catalogues. 5. Turkish manuscripts- catalogues. I. Al-Furqan Islamic Heritage Foundation - London. II. Riasat of Islamic Community in B&H Sarajevo. III. Title. IV. Series.

ISBN 1 873992 34 3

Published by Al-Furqan Islamic Heritage Foundation, London, UK.
Eagle House High Street Wimbledon London SW 19 5EF
Riasat of Islamic Community in B&H. The Ghazi Husrev-Bey Library.
Hamdije Kreševljaković 58 Sarajevo, Bosnia & Herzegovina

SADRŽAJ

SADRŽAJ V
UVODNA RIJEČ VII
PREDGOVOR XI
FOREWORD XIII
PREFACE XVII
UVOD 5
INTRODUCTION 11
IZVORI I LITERATURA 17
TRANSKRIPCIJA 21
ARAPSKI RUKOPISI 23
TURSKI RUKOPISI 105
PERZIJSKI RUKOPISI 373
RUKOPISI NA BOSANSKOM JEZIKU 447
INDEKSI 463
  INDEKS NASLOVA 465
  INDEKS NASLOVA U TRANSKRIPCIJI 485
  INDEKS AUTORA 499
  INDEKS PREPISIVAČA 519
  INDEKS VAKIFA I BIVŠIH VLASNIKA 525
  INDEKS MJESTA 531

UVODNA RIJEČ

Zahvaljujući Uzvišenom Allahu Gazi Husrev-begova biblioteka u Sarajevu je ostala sačuvana od rušenja i uništenja tokom posljednjeg prljavog i strašnog rata u toku kojega su uništene hiljade rukopisa, knjiga i rijetkih historijskih dokumenata u više biblioteka u Sarajevu kao i Bosni i Hercegovini kao dio sveukupne zavjere sa ciljem uništenja svih civilizacijskih, kulturnih i historijskih vrijednosti muslimana Bosne i Hercegovine ili čak i kao pokušaj zatiranja svakog islamskog traga sa evropskog tla kao i pokopavanje ove historije u zajedničku grobnicu zajedno sa bosanskom djecom i šehidima Bosne.

Međutim, Allah, dž. š., je pomogao odgovornima u Bosni i Hercegovini kao i zaposlenim u Gazi Husrev-begovoj biblioteci u njihovim naporima da spase hiljade rukopisa, knjiga, časopisa i sidžila šerijatskog suda kao važnih historijskih, pravnih i civilizacijskih dokumenata, premještajući ih više puta sa jednog na drugo mjesto pod topovskim i tenkovskim granatama, da bi ih na kraju smjestili na mjesto gdje se danas nalaze, očekujući izgradnju nove zgrade Biblioteke.

Spašavanje nevinih života na bilo kojemu mjestu u svijetu, bez obzira kojoj naciji ili vjeri pripadali, je približavanje Uzvišenome Stvoritelju. Isto važi i za spašavanje sakupljenog ljudskog znanja ma u kojemu obliku bilo sačuvano. Prema tome, spašavanje islamskih rukopisa, knjiga i historijskih dokumenata vjerska je i moralna obaveza. To označava istovremeno i visok stepen civilizacijske svijesti prema čemu teže pravi borci, bilo u ratu ili miru, a u cilju spašavanja naučnog i kulturološkog bogatstva, njegova očuvanja i omogućavanja naučnim istraživačima da ga proučavaju i javnosti predstavljaju... Ova baština predstavlja značajan dio sveukupnog islamskog duhovnog stvaralaštva kao i važnu komponentu njegova bivstvovanja. Ono je njegovo pamćenje, suština njegova identiteta kojega se ljubomorno čuva i drži, bez obzira koliko to bolno bilo. Sa njime se, uz Božiju pomoć i ljudsku iskrenost kao i nepokolebljivu odlučnost i veliki napor, ide i u neizvjesnu budućnost koju želimo i za koju se borimo da nam bude svijetla i časna.

Čast naroda se mjeri njegovim znanjem i napretkom. Otkrivanje prošlosti, borba u sadašnjosti i uspravno gledanje ka budućnosti predstavlja jedinstvenu cjelinu koja se ne može dijeliti. Ovakvu zadaću pred sebe je upravo postavila Fondacija Al-Furqan u svojim skromnim nastojanjima da učini nešto u očuvanju arapske i islamske rukopisne baštine. Al-Furqan ima za cilj da istovremeno služi i sveukupnoj ljudskoj baštini u najširem smislu. Svojim izvanrednim etičkim i estetskim vrijednostima islamsko kulturno naslijeđe ima snage da pomogne čovječanstvu u stvaranju njegove svjetlije budućnosti i to ne samo na kugli zemaljskoj. Oči čovječanstva će jednoga dana biti oslobođene mraka rasizma i svih vrsta regionalizama kao i svakovrsnih iluzionističkih misli, tako da će biti u stanju otkriti svu ljepotu arapsko-islamskog civilizacijskog naslijeđa kao i stepen njegova učešća u razvoju vjerskih i svih drugih znanosti, kao i umjetnosti, filozofije i književnosti. Molimo se Uzvišenom Stvoritelju da osvijesti arapski kao i sve druge islamske narode da povrate ulogu aktivnog sudionika u kreiranju svijeta.

Dio strategije Fondacije Al-Furqan je dokumentiranje rukopisnog naslijeđa koje uključuje identifikaciju svih rukopisnih kolekcija u svijetu, zatim njihovu katalogizaciju, snimanje na odgovarajuće medije i podsticanje na njihovo konzerviranje i čuvanje. U cilju širenja istine i rasvjetljavanja arapsko-islamske kulture Al-Furqan uspostavlja saradnju i sa zainteresiranim istraživačima radi naučne obrade i kritičkih izadanja važnijih rukopisa. Svrha ovih aktivnosti je izvođenje kreativnih vrijednosti, ljubavi i tolerancije iz historijskih korijena arapsko-islamske kulture u skladu sa modernom kulturom i njenom okretanju ka budućnosti.

Fondacija Al-Furqan svoje napore koncentrira posebno na oblasti i zemlje kojima je pomoć najneophodnija. U tom smislu upravo smo realizirali nekoliko projekata katalogizacije rukopisa u zemljama Afrike, Azije i Istočne Evrope. Ovo je rezultiralo objavljivanjem 24 naslova iz serije kataloga rukopisa, među kojima se neki naslovi sastoje i od pet tomova. Fondacija je objavila i englesko izdanje knjige *World Survey of Islamic Manuscripts* u pet tomova, što predstavlja jedno od najvećih djela o islamskim rukopisima u svijetu. Osim toga, pristupilo se pripremama za objavljivanje i arapskog izdanja ove knjige koja treba biti još šira i temeljitija. U tom cilju već je objavljen prvi tom.

Fondacija Al-Furqan pored kataloga rukopisa objavljuje i serije radova sa naučnih skupova koje sama organizira, a koji tretiraju različitu problematiku vezanu za arapsko-islamske rukopise, zatim objavljuje i kritička izdanja rukopisa kao i javna predavanja koja organizira Al-Furqan.

Nastavljajući sa takvim naporima, Fondaciju Al-Furqan čini sretnom da može učestvovati u objavljivanju četvrtog toma *Kataloga Gazi Husrev-begove biblioteke* u Sarajevu koji je za objavljivanje pripremio dr. Fehim Nametak.

Gazi Husrev-begova biblioteka je prije rata objavila tri sveska kataloga svojih rukopisa. Objavljivanje četvrtog sveska je ujedno i vijest svijetu o spašavanju ove rukopisne zbirke čemu se radujemo kao što se roditelji raduju sretnom povratku sina iz rata nakon dugih i teških godina punih brige i tuge.

Nadam se da će nam Uzvišeni Allah pomoći da objavimo i preostale tomove kako bi se kompletrali i zauzeli mjesto pored drugih uspješno završenih projekata Al-Furqana.

Na kraju, želim ukazati sa ponosom da je Fondacija Al-Furqan pružila punu pomoć u projektu snimanja rukopisa i dokumenata Gazi Husrev-begove biblioteke u Sarajevu i to kroz punu saradnju i razumijevanje Rijaseta Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini pod vođstvom uvažež noga dr. Mustafe Cerića kao i uprave Gazi Husrev-begove biblioteke na čijem čelu stoji mr. Mustafa Jahić. Ovaj projekat ima za cilj snimanje kolekcije rukopisa i dokumenata na mikrofilmu a potom na CD ROM, čime bi se olakšalo očuvanje ove baštine kao i umjetnička ljepota pojedinih rukopisa, kako bi u svojoj izvornoj formi dospjeli i do budućih generacija. Time bi se zainteresiranima olakšalo njihovo naučno obrađivanje.

Molim Uzvišenog Allaha da nas vodi ka uspjehu u onome sa čime je On zadovoljan i u onome što je od koristi njegovim stvorenjima na zemlji jer *ko se oslanja na Allaha to mu je dovoljno.*

Ahmed Zaki Yamani

Predsjednik
Fondacija al-Furqan za islamsko nasljeđe

PREDGOVOR

O naučnom i kultrnom razvoju Bošnjaka svjedoči, između ostaloga i veliki broj rukopisa najrazličitijih djela iz raznovrsnih oblasti nauka čiji se značajan broj danas čuva u Gazi Husrev-begovoj biblioteci u Sarajevu. U Bosni i Hercegovini su između šesnaestog i devetnaestog stoljeća postojali značajni naučno - obrazovni i kulturni centri sa većim brojem javnih i privatnih biblioteka. U svim ovim bibliotekama nalazile su se i knjige porijeklom iz svih dijelova islamskog svijeta a među njima značajan broj i onih koje su prepisane ili napisane od strane bosanskih i to iz svih oblasti nauka koje su se izučavale u to vrijeme. O tome svjedoče i hiljade rukopisa u Gazi Husrev-begovoj biblioteci iz svih dijelova islamskog svijeta kao i značajan broj onih koji su nastali na prostorima Bosne i Hercegovine kao i u njenom okruženju.

Nakon što se počelo i u islamskom svijetu sa štampanjem knjiga počela je i koncentracija rukopisa u određene javne biblioteke kao i one koje su imale takav status u okviru medresa. Mnoge biblioteke su, međutim, tokom vremena nestajale usljed raznih nedaća koje su pogađale Bosnu i Hercegovinu kao što su ratovi, pljačke i požari. Zbog toga su fondovi nekih od njih premješteni u Gazi Husrev-begovu biblioteku u Sarajevu koja se od toga vremena počinje intenzivnije razvijati. Tako se do pred posljednju agresiju na Bosnu i Hercegovinu i bošnjački narod ovo kulturno blago čuvalo u nekoliko naučnih i kulturnih institucija u Bosni i Hercegovini. Međutim, tokom posljednje agresije i genocida koji je izvrešen nad Bošnjacima koji su bili izloženi neprestanom ubijanju, proganjanju i raseljavanju kao i uništenju njihovih materijalnih dobara, uništen je i veliki dio njihova kulturnog naslijeđa što je i bio jedan od ciljeva same agresije. Tako je zapaljeno i porušeno više biblioteka i drugih naučnih i kulturnih institucija u kojima je uništeno više hiljada rukopisa i drugih vrijednih knjiga. Ono što je sačuvano uglavnon se danas nalazi u Gazi Husrev-begovoj biblioteci koja je uspjela u potpunosti sačuvati svoj knjižni fond. Mali dio ove građe se prije rata čuvao i u privatnim, porodičnim kolekcijama. Međutim, i ove kolekcije su uglavnom nastradale jer je i njih zadesila sudbina biblioteka i drugih naučnih i kulturnih institucija s obzirom da su mnogi Bošnjaci opljačkani, ubijeni i protjerani iz svojih domova koji su potom devastirani ili potpuno uništeni.

Međutim, i ovaj mali dio sačuvanih rukopisa svjedoči o velikoj ljubavi Bošnjaka za knjigom i njihovom željom za svestranim obrazovanjem u svim naučnim disciplinama kao što su filozofija, logika, filologija, historija, geografija, matematika, astronomija, medicina, veterina i dr. Svjedočanstvo takvih intelektualnih napora Bošnjaka su, između ostaloga i rukopisna djela bosanskih autora kao i rukopisi koji su prepisani u Bosni i Hercegovini a koji se danas čuvaju i u drugim bibliotekama širom svijeta.

Da bi približili ovo naslijeđe naučnim istraživačima i pomogli u njegovu istraživanju, Gazi Husrev-begova biblioteka je još 1963. godine, kada se iz štampe pojavio prvi svezak *Kataloga arapskih, turskih i perzijskih rukopisa* što ga je pripremio rahmetli Kasim ef. Dobrača, započela sa kataloškom obradom ovih rukopisa i njihovu objavljivanju. Kasim ef. Dobrača je za štampu priredio i drugi svezak *Kataloga...* koji je štampan 1979. godine, da bi nakon njegove smrti ovaj posao nastavili hfz. Halid ef. Hadžimulić i Zejnil ef. Fajić. Rezultat ovih napora je treći svezak *Kataloga...* što ga je pripremio Zejnil ef. Fajić koji je iz štampe izašao 1991. godine. Istovremeno su i drugi radnci Biblioteka kao i vanredni saradnici radili na kataloškoj obradi preostalih rukopisa. Tako je u međuvremenu dr. Fehim Nametak kao spoljni saradnik u Biblioteci za štampu priredio ovu, četvrtu knjigu kataloga koja tematski obrađuje rukopise iz lijepe književnosti.

Treba reći da je ova knjiga bila spremna za štampu nekoliko godina prije rata ali se nije mogla štampati zbog nedostatka materijalnih sredstava za njeno objavljivanje. Da je ova knjiga sada dostupna naučnoj javnosti zahvalnost dugujemo Njegovoj ekslenciji Šayh Ahmed Zaki Yamaniju, utemeljitelju i vlasniku Fondacije Al-Furqan za islamsko kulturno naslijeđe u Londonu koji nesebično pomaže Gazi Husrev-begovoj biblioteci u mnogim njenim projektima koji se tiču zaštite i očuvanja rukopisa kao i njihovu publiciranju. Blagodareći ovoj pomoći vjerujemo da ćemo imati priliku da uskoro objavimo i druga značajna djela nastala u ovoj biblioteci, kao i unaprijedimo rad Biblioteke. Tako Fondacija al-Furqan pomaže Gazi Husrev-begovoj biblioteci i u realizaciji projekta snimanja rukopisa i dokumenata na mikrofilmu za što je opremu još u toku rata Biblioteci poklonio Međunarodni institut za islamsku misao i civilizaciju (ISTAC) iz Malezije.

Njegovoj ekslenciji Šayh Ahmed Zaki Yamaniju, utemeljitelju i vlasniku Fondacije Al-Furqan za islamsko kulturno naslijeđe u Londonu zbog pružene pomoći Gazi Husrev-begovoj biblioteci izražavamo veliku zahvalnost i upućujemo molbu Svevišnjem Allahu da mu podari sreću i uspjeh u njegovu životu. Za trud i dobročinstva koja iskazuje u nastojanjima da se sačuva, zaštiti i javnosti predstavi islamsko kulturno naslijeđe koje između ostaloga čine i rukopisi, molimo Uzvišenog da mu to bude zaliha u prevagi dobrih djela na Sudnjemu danu jer je On pravi pomagač i On zna namjere svojih robova.

mr. Mustafa Jahić

Direktor
Gazi Husrev-begove biblioteke

FOREWORD

It is a mark of the grace of God that the Gazi-Husrev-Beg Library in Sarajevo was saved from the general destruction of the war in Bosnia-Herzegovina. Thousands of books, manuscripts and rare documents were lost in the burning and looting of the libraries of Sarajevo. Some see this as part of a conspiracy to delete any historical or cultural trace of Islam in Bosnia-Herzegovina, even, perhaps, to delete Islamic history from European lands, and to bury this history in the mass graves holding the bodies of children and martyrs.

But among those in authority in Bosnia, and among the officials and the workers of the Gazi-Husrev-Beg Library, there were those who were committed to saving the Library's priceless collection. A collection of great cultural, historical and legal importance, it comprises thousands of manuscripts, books and periodicals as well as the archives of the Shari'a Courts of Bosnia-Herzegovina. To save it, these brave people moved it repeatedly, often under fire, until the collection came to rest where it is now waiting for the new home that is being planned for it in Sarajevo.

Saving the lives of innocent people, of whatever race or religion, is work pleasing to God. Pleasing to Him also is the rescuing of the archives of knowledge in all their various forms. Saving these Arabic and Islamic manuscripts, books and documents is a moral and religious duty. It indicates the high level of civilisation attained by those who work, in peace and in war, to save these treasured repositories of knowledge, to make them available to scholarly research, to facilitate their study and make possible their publication ... as a precious part of the consciousness of the Muslim Nation, and a vital component of its very being, its memory and the essence of the identity that enables it to stand solid in the present - however painful it may be - and to enter the future (so clouded in mystery) which we hope - with the help of God, and the commitment of man, with the will of our hearts and the sweat of our brows - shall be full of hope and honour.

The dignity of nations is in their development and their learning. The creations of the past, the struggles of the present and our hope for the future are an indivisible unit. This is the belief held by al-Furqan as it follows its modest path in the attempt to preserve the manuscript heritage of

Islam. Al-Furqan aims, at the same time, to serve the human cultural heritage in general. For the heritage of the Arab and Muslim nation - wonderful in both ethics and aesthetics - will support humanity in its march towards the future, either here on Planet Earth, or in its progress into the Outer Universe. The eyes of humanity will one day be liberated from the mists of racism and regionalism, and its minds from the delusions of conceit, and it will discover the greatness of the Arab Islamic heritage and the contributions it has made to Religion and Science, to Art and to Philosophy and to Literature. We pray also that that the Arab and Islamic Nation may come to itself and regain its active and effective role in the world.

Part of the strategy drawn up by al-Furqan Foundation in its work to document the manuscript heritage is to identify all the manuscript collections in the world, and then to catalogue these collections and work to raise public awareness of the issues of conservation and preservation that affect them. It aims to image selected manuscripts from these collections. It aims also to co-operate with scholars to publish new and critical editions of important manuscripts. This is all with the purpose of disseminating a true and enlightened Arab Islamic culture, deriving values of creativity, love and tolerance from its historic roots, and in step with contemporary culture in its movement towards the future.

Al-Furqan Foundation concentrates its efforts in particular in the areas and countries that are most in need of help. It has already set up and implemented cataloguing projects in Africa, Asia and Eastern Europe. These have so far resulted in the publication of 24 titles in its cataloguing series, some of these titles falling in anything up to five volumes. The Foundation has also published the English edition of its *World Survey of Islamic Manuscripts* in four volumes. This is the most far-reaching survey yet published of Islamic manuscript collections. Volume I of the Arabic edition has already been published.

The Foundation has also published the Proceedings of all its conferences to date, as well as some edited manuscripts and a selection of monographs from its Public Lecture Program.

In continuation of these efforts, al-Furqan Foundation is happy to contribute to this publication: Volume IV Of the *Catalogue of Manuscripts in the Gazi-Husrev-Beg Library* in Sarajevo, prepared by Dr Fehim Nametak.

Before the war in Bosnia, the Gazi-Husrev-Beg Library had already published Volumes I, II and III of this catalogue. The publication now of Volume IV informs the world of the safety of this collection of manuscripts; a piece of news in which we rejoice as parents rejoice in the safe return - after years of anxiety and sorrow - of a son from the battlefield.

We hope also to publish the remaining volumes of this project, so that the catalogue may be completed and take its place alongside the other succesful efforts of al-Furqan.

Finally, I am proud to state that al-Furqan Foundation has lent its full support to the Imaging Project for Manuscripts and Documents, instituted by the Gazi-Husrev-Beg Library in Bosnia. This has been achieved through the co-operation and responsiveness of the Presidency of the 'Ulama of Bosnia-Herzegovina, under the leadership of Fadilat Dr Mustafa Cerić, and of the Library itself, headed by Mr Mustafa Jahić. The project is on its way to complete the imaging of the entire collection on microfilm, which will then be transferred to CDRom. This will preserve the entire collection, in colour, and ensure its passing safe and sound into the hands of the coming generations. It will also make the collections more accessible for students and scholars and all those who may be interested in looking at them.

We pray always to be guided to what pleases God and is of use to His creatures, for „he who puts his trust in God is sufficed.“

Ahmed Zaki Yamani

Chairman,
al-Furqan Islamic Heritage Foundation

PREFACE

The large number of manuscripts in the Gazi-Husrev-Beg Library bear witness to the high level of cultural development attained by the Muslims of Bosnia-Herzegovina. From the XVI to the XIX centuries there were important centres of learning to be found in Bosnia-Herzegovina. There were also many libraries, both public and private, which held thousands of books from all parts of the Islamic world, as well as the books written or copied by the men of learning of Bosnia-Herzegovina themselves in the varous branches of science and learning of those times. Thus, we have in our possession thousands of manuscripts that have to come to us from across the Islamic world, as well as a fair number of manuscripts produced in Bosnia-Herzegovina or its neighbouring countries.

When printing started in Bosnia-Herzegovina, collections of manuscripts existed mainly in some public libraries, and in the libraries of Islamic schools. In time, these collections fell victim to looting, burning and general destruction in the wars that have periodically swept our country during its long history. For safe keeping, most manuscript collections were eventually moved to certain academic and scientific institutions and to the larger public libraries - among them the Gazi-Husrev-Beg Library in Sarajevo. This Library began, from that point on, to develop into an important academic institution. In the most recent war - in which Muslims were murdered and turned into refugees - historic monuments also were targets for aggression. Libraries were burnt down, and cultural institutions were destroyed. Those were the repositories that held our manuscripts treasures and priceless rare books. The treasures that survived that terrible destruction were mostly kept in the Gazi-Husrev-Beg Library - as for the private collections held by the old Muslim families, they too were burned and looted and destroyed.

Despite all this, the manuscripts that have survived attest to the cultural bent of the regionćs Muslims and their attachment to knowledge in all its branches. Many of the world's libraries hold manuscripts that were written or copied by the Muslims of Bosnia-Herzegovina and that have been irreplaceable objects of study for scholars across the world.

In 1963 the Gazi-Husrev-Beg Library started to publish a Catalogue of its manuscript holdings. Volume I, containing information on Arabic, Turkish and Persian manuscripts was compiled by Kasim Effendi Dobrača (may he rest in peace). Volume II, by the same compiler, was published in 1979. Volume III, compiled by Hafiz Halid Effendi Hadžimulić and Zejnil Effendi Fajić, was published in 1991. Work continued on the cataloguing, and Volume IV - containing Literary Manuscripts in the Arabic, Turkish, Persian and Bosnian languages - was prepared by Dr Fahim Nametak - as an expert external to the Library. This Volume has been ready to go to press for a number of years, but we have been unable to publish it for lack of material resources.

We are now glad to present our heartfelt thanks and our undying gratitude to His Excellency, Sheikh Ahmed Zaki Yamani, the Chairman of al-Furqan Islamic Heritage Foundation in London, may God preserve and keep him, for his continuous efforts and his generous support of the Gazi-Husrev-Beg Library in Sarajevo, making it possible to preserve its Islamic manuscripts and, indeed, to publish them. So, I wish to emphasize that al-Furqan Foundation has given its support to our Library concerning the recording of manuscripts and documents by machines and equipment that have been supplied by International Institute of Islamic Thought and Civilization (ISTAC) from Kuala Lumpur (Malaysia).

We thank His Excellency for the help he is extending to our library, a help with no motive except his concern for the cultural heritage of Islam, and his desire to preserve it and to make it known. We pray that God will add this new generosity to the total of his good deeds for it is to God that we turn and from Him that we seek guidance.

Mustafa Jahić

Director,
Gazi-Husrev-Beg Library

KATALOG
ARAPSKIH, TURSKIH, PERZIJSKIH I BOSANSKIH RUKOPISA

SVEZAK ČETVRTI

Obradio
FEHIM NAMETAK

CATALOGUE
OF
THE ARABIC, TURKISH, PERSIAN
AND BOSNIAN MANUSCRIPTS

TOME IV

Prepared by
FEHIM NAMETAK

UVOD

Katalog arapskih, turskih i perzijskih rukopisa Gazi Husrev-begove biblioteke - svezak IV, nastavak je već davno započetog rada na katalogizaciji rukopisa ove naše najstarije postojeće biblioteke u Bosni i Hercegovini. Kao što je poznato, prva dva sveska kataloga pripremio je Kasim Dobrača. On je započeo rad i na trećem svesku i uradio stotinjak rukopisa, ali su ga bolest i smrt spriječili da završi započeti posao. Treći svezak Kataloga je pripremio Zejnil Fajić. I treći i četvrti svezak Kataloga su nastavak rada na katologizaciji onako kako je to otpočeo Dobrača. Autori su se obavezali da rade istom metodologijom koju je koristio Dobrača kao prvi obrađivač i autor kataloga u biblioteci. Za one koji možda nisu imali u rukama ta dva prva sveska, valja napomenuti da se radi o sljedećem metodu:

Rukopisi se obrađuju po strukama bez obzira na jezik na kome su napisani. Tako ovaj Katalog sadrži rukopise iz književnosti na sva tri orijentalna jezika: arapskom, turskom i perzijskom. Smatrali smo uputnim uvrstiti i rukopise pisane arapskim pismom na bosanskom jeziku i to one iz oblasti književnosti jer dosada rukopisi na bosanskom jeziku (alhamijado) nisu bili posebno izdvajani i obrađivani tim prije jer se nalaze uvršteni u istim rukopisnim katalozima sa turskim i arapskim dijelima. Zatim, rukopisi se obrađuju po sistemu prvog djela, što znači da se obrađuje svaki kodeks u kome je prvo djelo iz oblasti književnosti. Tako smo imali slučajeva da je naprimjer prvo djelo i to kratko, neka klasična arapska kasida, a iza nje slijede djela iz prava, teologije, tesavvufa i dr. Po već prihvaćenoj metodologiji morali smo uvrstiti sva ova djela što nam je stvaralo poteškoću jer ne poznajemo jednako svu problematiku koja se obrađuje.

Izvjesna djela koja po našem mišljenju spadaju u književnost kao na primjer *Mesnevija* Dželaluddina Rumija ili *Pendname-i Attar* po podjeli rukopisa koju je ranije sačinio Dobrača svrstani su u oblasti tesavvufa odnosno ahlaka, tako da nisu ovdje zastupljena. Isto tako su neki rukopisi dospjeli u oblast književnosti iako strogo uzevši tu ne spadaju. Nekoliko takvih rukopisa je uvršeno u ovaj katalog. Tu su neka enciklopedijska djela koja sadrže biografije književnika a čija je obrada ispuštena u prvom svesku Kataloga gdje su inače spadala.

Rukopisi su podijeljeni u tri glavne grupe: arapski, turski i perzijski sa dodatkom alhamijado rukopisa (rukopisi na bosanskom jeziku pisani arapskim pismom), koji su morali biti izdvojeni. I ova podjela je zahvaljujući usvojenoj metodologiji uvjetna jer se razdvajanje rukopisa prema jezicima opet odvijalo samo u odnosu na prvo djelo. Ako je prvo djelo naprimjer na perzijskom djeziku, a zatim slijede djela na turskom ili arapskom jeziku koja su možda i opširnija i značajnija, taj kodeks je obrađen ondje gdje su uvrštena djela na perzijskom jeziku. Pri ovakvoj obradi veoma značajnu funkciju imaju indeksi. Tu će se naći naslovi i onih djela koja su na drugom ili trećem mjestu obrade kodeksa, makar i ne spadala u oblast književnosti.

Zbog preglednosti smo nastojali da obrade budu konciznije i pružaju samo najvažnije podatke o rukopisu onako kako se to sada radi u svijetu. Ipak smo napravili jedan ustupak. Važnije podatke o rukopisu, autoru, prepisivaču i druge važnije bilješke od interesa za kulturnu historiju Bosne i Hercegovine, tla na kojem je nastao najveći broj ovih rukopisa, unosili smo onako ili u nešto manjoj mjeri nego što je to činio Dobraća u prva dva sveska Kataloga.

Karakteristika ovog sveska Kataloga u odnosu na dva Dobraćina i treći Fajićev je i u odnosu broja rukopisa na određenim jezicima. Dok je u prva tri sveska bilo najviše rukopisa na arapskom jeziku, što je i razumljivo s obzirom na oblasti koje su zastupljene u njima, u ovom našem je turskih rukopisnih djela dva puta više nego arapskih i perzijskih zajedno. To se može objasniti upravo time što su ova djela nastala velikim dijelom u našim krajevim gdje se pisalo, pjevalo i pismeno komuniciralo uglavnom na turskom jeziku. U oblasti lijepe književnosti rijetka su djela nastala kod nas na arapskom i perzijskom jeziku. Slično je i u okvirima čitava Osmanskog carstva, dok su djela iz teologije, filozofije, prava, morala i drugih pretežno znanstvenih disciplina uglavnom pisana na arapskom jeziku (u Osmanskom carstvu pa i kod nas). Ovom broju rukopisa nastalih ili prepisanih kod nas treba dodati i znatan broj klasičnih arapskih i perzijskih književnih djela koja su imala čitalačku publiku u najobrazovanijim slojevima, pa je znatan broj tih djela prepisivan i kod nas ili su takvi rukopisi nabavljani i doneseni s Istoka. Tu posebno treba spomenuti obilje primjeraka djela *Al-kawākib ad-durriyya* (Kasidetu-l-burda), *Vesīletu-n-necāt* (Mevlud) Suleymana Čelebija i *Gulistān* Šeyha Sa'dija. Ova tri klasična djela, po jedno na arapskom, turskom i perzijskom zapremaju petinu ukupnog fonda rukopisa koje smo u ovom svesku obradili.

U posljednjem stoljeću osmanske vlasti kod nas zbog slabljenja centralne vlasti i buđenja nacionalnih osjećaja zapaža sa veća upotreba bosanskog jezika koji domaći autori redovno i nazivaju bosanskim (bosnevi) ili bošnjačkim (bošnakča). Jedan broj rukopisa koji sadrže književne tekstove na našem jeziku ili pomiješane sa književnom građom na turskom jeziku uvrstili smo u ovaj Katalog, što je također odraz bogatstva rukopisa i ove vrste kojih ima, uglavnom, samo u Bosni. Posebna karakteristika ovog sveska Kataloga je i velik broj zbirki mješovite građe (medžmua). Kako pojedine medžmue sadržavaju velik broj pojedinačnih pjesama ili drugih književnih sastava brojnih autora, vrlo često u rukopisu naznačenih, to je bila posebna teškoća pobrojati sve autore u Indeksu autora ovog Kataloga. Nadamo se da nismo ispustili nijedno ime pa stoga ne treba biti iznenađen tako velikim brojem autora u Katalogu koji je obimom znatno manji od Dobraćina.

Među brojnim rukopisima se posebno ističu po bogatoj opremljenosti i ukrašenosti kodeksa nekoliko prijepisa perzijskih klasičnih književnih djela, a napose prijepis Hafizova *Divana* ukrašen minijaturama. Još se jedan raritet nalazi među perzijskim rukopisima. To je *Sunbulistan* Šeyh Šuga'a čiji se još samo jedan registrirani primjerak nalazi u Univerzitetskoj biblioteci u Bratislavi iz kolekcije Safvet-bega Bašagića, a koji je inače prepisao naš poznati pjesnik i kaligraf Hasan Zijaija iz Mostara (umro 1585.). Kako su oba poznata rukopisa ovog djela prepisana u Bosni moguće je pretpostaviti da je jedan služio kao osnova za prijepis drugoga. Zanimljivo je da se spomenuto djelo ne nalazi registrirano ni u jednoj poznatoj evropskoj ni svjetskoj rukopisnoj zbirci.

Među najvrednijim autografima biblioteke, obrađenim u ovom svesku Kataloga je rukopis *Medžmue* (Ljetopisa) Mula Mustafe Bašeskije (umro 1809.), djela koje sve više pobuđuje pažnju naučnika, pogotovo otkako je doživjelo dva izdanja u prijevodu na bosanski jezik. Djelo je zanimljivo kao osobena kronika i nekrologij Sarajeva, ali i kao jedna od najstarijih zbirki narodnih priča i mudrosti nastalih na tlu Bosne. Kod Bašeskije se nalaze neke priče koje su kasnije, iz drugih izvora, zabilježili poznati bosanski, srpski ili hrvatski folkloristi.

Isto tako, veoma su važne zbirke pjesma - obje autografi - sarajevskih pjesnika Mehmeda Mejlije Guranije (1713.-1781.) i Mehmeda Džudije Čohadžića (umro 1815.). Zahvaljujući tome što su sačuvani rukopisi pjesnika Nabije Tuzlaka i Senaije Mostarca znamo za ove bošnjačke stvaraoce o kojima ranije nije bilo ni riječi.

Karakteristika rukopisne zbirke Gazi Husrevbegove biblioteke je i u posjedovanju najbogatije kolekcije alhamijado rukopisa kod nas. Znatan je broj rukopisa Muhammeda Hevaije Uskufije, Abdulvehhaba Ilhamije, Abdurrahmana Sirije i drugih čije stvaralaštvo predstavlja važnu kariku između kulture prihvaćene od Turaka i naše domaće autohtone kulture. Također smo navodili iz kojih privatnih rukopisnih kolekcija su rukopisi dospjeli u Gazi Husrev-begovu biblioteku. Po učešću rukopisa u svom katalogu prednjači zbirka Osmana Asafa Sokolovića, bibliografa i bibliofila iz Sarajeva, a zatim su tu zbirke porodica Dženetića, Džinića, Bojića i dr.

Daleko bi nas odvelo nabrajanje najvažnijih rukopisa obrađenih u ovom Katalogu, ali želimo naročito istaći i ulogu prepisivača u širenju knjige. Jedan broj autora je, kako smo rekli, sam ispisao svoju poruku budućim generacijama dok se knjige ostalih nalaze u prijepisima vrijednih prepisivača iz Sarajeva, Mostara, Livna, Banje Luke, Prusca, Foče, Nevesinja, Tuzle, Bihaća, Konjica i drugih većih i manjih mjesta iz Bosne i Hercegovine pa i širih prostora Balkana. Poneki rukopis je nastao i u seoskim sredinama i to u tako malim i nepoznatim selima da ne bismo znali ni približno gdje se to nalazi da prepisivač nije stavio da se spomenuto selo nalazi u Bosni.

Rukopisi Gazi Husrev-begove biblioteke obrađeni ovdje prispjeli su u fondove ove ustanove iz brojnih manjih zbirki koje ovdje treba spomenuti. Naime, paralelno sa Sarajevom kao glavnim kulturnim i prosvjetnim centrom u Bosni i Hercegovini razvijali su se i manji centri od kojih se neki po književnom stvaralaštvu, širenju i proučavanju knjige mogu uporedivati sa Sarajevom. Takav je u prvom redu Mostar. Još od vremena Mehmed-bega poznatog kao Karađoz-beg iz XVI st. koji je dao snažan pečat u izgradnji i razvoju Mostara kako na privrednom tako i na polju urbane izgradnje pa i duhovnog uzdizanja, Mostar je uz Sarajevo naj-značajniji kulturni centar u Bosni i Hercegovini. Uz Karađoz-begovu medresu formirana je i biblioteka pa su i medresa i biblioteka tokom vremena postale značajno žarište kulture i nauke. Bogata rukopisna zbirka ove biblioteke, karakteristična posebno po tome što se u njenom sklopu nalaze značajni rukopisi pisaca iz Hercegovine, u ovom stoljeću je prenesena u Gazi Husrev-begovu biblioteku u Sarajevu. Isto tako su i knjige zadužbine Derviš-paše Bajezidagića, čuvenog pjesnika i državnika dospjevši najprije u Karađozbegovu biblioteku uključene u Gazi Husrev-begovu biblioteku.

Na isti način su u Gazi Husrev-begovu biblioteku dospjeli rukopisi iz Elči Ibrahim-pašine biblioteke u Travniku, te biblioteke porodica Dženetić iz Sarajeva, Džinić iz Banje Luke, Bojić iz Zvornika, Halil-efendije iz Gračanice te brojne druge sa većim ili manjim brojem rukopisa. Stoga se slobodno može reći da je Gazi Husrevbegova biblioteka mjesto koncentracije najznačajnijeg duhovnog stvaralaštva Bošnjaka u periodu Osmanskog carstva. Ovaj Katalog će pružiti sliku jednog dijela toga duhovnog naslijeđa.

U toku rada na Katalogu, a naročito u vrijeme njegovog pripremanja za štampu obraćali smo se brojnim kolegama za pomoć i saradnju.

Ovim putem se želimo zahvaliti osoblju Gazi Husrev-begove biblioteke na pružanju pomoći u radu, a naročito Mustafi Jahiću, Osmanu Laviću i rahmetli Sulejmanu Ćupriji. Posebnu zahvalnost dugujemo kolegi Salihu Traki i kolegici Lejli Gazić na korisnim sugestijama u njihovoj stručnoj recenziji.

Rad na ovom Katalogu posvećujem svojoj supruzi Maidi Nametak u znak zahvalnosti na razumijevanju za moj posao i spremnosti na odricanja koja je podnosila dok sam ja radio na izradi ovog Kataloga.

Napomena o numeraciji rukopisa u ovom Katalogu:

S lijeve strane se nalazi broj koji se nastavlja na kataloški broj iz trećeg sveska Kataloga Gazi Husrev-begove biblioteke.

S desne strane je broj rukopisa pod kojim se nalazi zaveden u Gazi Husrev-begovoj biblioteci u Sarajevu.

Fehim Nametak

INTRODUCTION

Volume IV of the Catalogue of Arabic, Turkish and Persian manuscripts of the Gazi Husrev Bey Library is a continuation of the work begun a long time ago of cataloguing the manuscripts of the oldest library in Bosnia and Herzegovina. The first two volumes of the Catalogue were of course edited by Kasim Dobrača who also started work on Volume III and had completed about a hundred manuscripts when he became ill and died. The volume was finished by Zejnil Fajić. Both Volumes III and IV have been catalogued by the method started by Dobrača, the first compiler of the catalogues in the Library. For those who may not have seen the first two volumes, the following is the method that was used.

Manuscripts are classified according to the field they belong to, regardless of the language they were written in, so the Catalogue contains works in all three Oriental languages - Arabic, Turkish and Persian. We thought it appropriate to include the works written in Arabic script but in the Bosnian language (aljamiado). So far, manuscripts written in Bosnian have not been catalogued separately: they are included in the same catalogues as Turkish and Arabic works.

Then, manuscripts are catalogued according to the 'first work system', that is, each codex is prepared according to the first work from the field of literature. So, for example, there are cases where the first work was a short classical Arabic *qasidh*, followed by legal works, theological works, works from the *tesawuf*, and so on. According to the existing methodology we had to group all these works together. This created certain difficulties since we did not know equally well all the issues being dealt with.

Some works, in our opinion, do not belong to literature. For example, *Maṯnawī* Ğalāluddīn Rūmī or *Pendnāme-i* by Aṭṭār, following the classification of manuscripts instituted by Dobrača, were classified as being in the field of *tessawuf*, that is *ahlak* (ethics), so they have not been included here. A few manuscripts have been classified as literature and been included in the Catalogue, although strictly speaking they do not belong there. The Catalogue also includes some encyclopaedic works containing the biographies of writers which were omitted from Volume I of the Catalogue where they rightly belong.

The manuscripts have been divided into three main groups - Arabic, Turkish and Persian, with an appendix of aljamiado manuscripts which were singled out. This division is also conditional: because of the methodology used, the classification of manuscripts according to language has again been done according to the first work. For instance, if the first work was in Persian and was followed by works in Turkish or Arabic which may have been more comprehensive and more important, the codex is prepared where the works in Persian are classified. In such a classification codices play an important part. Titles of works in the second or third place in codex preparation are found, even if they do not belong to literature.

For the sake of clarity we have tried to be concise and, as is usual nowadays, give only the most important data on a manuscript. However, we have made concessions. Other relevant data on the manuscript, author and copyist, and important matters of interest concerning the cultural history of Bosnia and Herzegovina, the countries in which the majority of these manuscripts were written, were recorded more or less as Dobrača did in the first two volumes of the Catalogue.

The difference between this volume of the Catalogue and the two volumes edited by Dobrača and the third by Fajić concerns the number of manuscripts in different languages. While the first three volumes contained the most manuscripts in Arabic which can be understood with regard to the fields they deal with, in this volume there are twice as many Turkish manuscripts as there are Arabic and Persian put together. This is because most of these works were written in Bosnia, where people wrote, sung and spoke mainly in Turkish. In the field of fiction (belles lettres) few works were written in Arabic or Persian, and it was the same throughout the Ottoman Empire. However, works in theology, law, ethics and other, mostly scientific, disciplines were written mainly in Arabic, both in the Ottoman Empire and in Bosnia. To the manuscripts written or copied in Bosnia must be added a considerable number of classical Arabic and Persian literary works whose readers belonged to the most educated stratum of society. Many of these works had been copied in Bosnia, too, or brought from the East. Here mention should be made of numerous copies of the works *Al-Kawākib ad-duriyyah* (Ḳaṣīdetu 'l-burda), *Vesīletu 'n-necāt* (Mevlūd) by Suleymān Çelebī and *Gulisān* by Šayẖ Ṣa'dī. These three classical works - one in Arabic, one in Turkish and one in Persian - comprise a fifth of the total manuscripts dealt with in this volume.

In the last century of Ottoman power in Bosnia the weakening of authority and a revival of nationalism led to a wider use of the Bosnian language which local authors called Bosnian (Bosnevī) or Bosniak (Boşnakça).

A number of manuscripts containing literary texts in Bosnian, or literary texts in Bosnian mixed with Turkish, have been included in this Catalogue which is a record of the abundance of manuscripts of this kind found mainly in Bosnia. A special feature of this volume of the Catalogue is the large number of collections of mixed material (*maǧmū'a*). It was particularly difficult to include all the names in the Index of Authors in the Catalogue since some of the *maǧmū'as* contain a large number of individual poems or essays by different authors not often named in manuscripts. This is why there is such a large number of names in this Catalogue although it is much smaller than the one edited by Dobrača. We hope that no names have been omitted.

Among these numerous manuscripts are several copies of Persian classical literary works which have been lavishly produced and where the ornamentation of the codices are outstanding, especially the copy of Hafiz's *Divan* which is decorated with miniatures. Another rare book can be found among the Persian manuscripts - *Sunbulistān*, by Şeyẖ Şucā, the only remaining recorded copy of which is kept in the University Library in Bratislava in the Safvet Bey Basagić Collection. It was copied by the famous Bosnian poet and calligrapher, Hasan Zijaija of Mostar (died 1585). As both these manuscripts were copied in Bosnia we can assume that one was copied from the other. It is interesting that this book is not registered in any known manuscript collection.

One of the most precious autographs in the Library, dealt with in this volume of the Catalogue, is the manuscript of *Maǧmū'a* (Chronicle) by Mula Mustafa Bašeskija (died 1809), a work that became increasingly interesting to scientists after two translations in Bosnian were published. The manuscript is interesting not only as a remarkable chronicle of Sarajevo, but also as one of the oldest collections of folklore and wise sayings in Bosnia, recorded by famous Bosnian, Serb and Croat folklorists.

Very important, too, are collections of poems, both of them autographs, by Sarajevo's poets, Mehmed Mejli Gurani (1713 - 1781) and Mehmed Džudi Čohadžić (died 1815). It is because of the preserved manuscripts by the poets Nabi Tuzlak and Senai Mostarac that we know of these Bosniak authors who were unknown previously.

A characteristic of the manuscript collection in the Gazi Husrev Bey Library is that it contains the richest collection of aljamiado manuscripts in Bosnia. There are considerable numbers of manuscripts by Muhamed Hevai Uskufi, Abdulvehab Ilhami and Abdurahman Siri, and others whose works are an important link between the culture accepted by the Turks and our local culture. We have also given the names of private manuscript collections from which manuscripts came to the Gazi Husrev Bey Library, of which the leading collection in this Catalogue is that of Osman Asaf Sokolović, a bibliographer and bibliophile. The collections of the Dženetić, Džinić and Bojić families are also mentioned.

It would take some time to mention the most important manuscripts dealt with in this Catalogue but we would like to point out the role played by copyists in producing books. Some authors wrote their own works for future generations whilst the books of others were copied by diligent copyists in Sarajevo, Mostar, Livno, Banjaluka, Prusac, Foča, Nevesinje, Tuzla, Bihać and Konjic, and other places in Bosnia, Herzegovina and the Balkans in general. Some of the manuscripts were written in villages so small and obscure that we would not have had the slightest idea of where they were had the copyist not mentioned that the village was in Bosnia.

The manuscripts from the Gazi Husrev Bey Library edited in this Catalogue came from many smaller collections which should be mentioned here. Together with Sarajevo, which was the main cultural and educational centre in Bosnia and Herzegovina, smaller centres developed, some of which were comparable to Sarajevo from the point of view of their creative literary work and the spread and study of books. The first of these is Mostar which, with Sarajevo, has been the most important cultural centre in Bosnia and Herzegovina ever since the time of Mehmed Bey (also known as Qaradyoz Bey) in the 16th century: he was largely responsible for the construction and development of Mostar, as regards economic and urban development, and also spiritual enlightenment. Additionally, a library was established in the Karadžoz Bey Medresa (secondary religious school), both of which in time became important centres of culture and science. A rich collection of manuscripts in this library, especially known for possessing important manuscripts by the writers of Herzegovina, was transferred this century to the Gazi Husrev Bey Library in Sarajevo. Similarly, the books from the collection of Derviš Paša Bajezidagić, a well-known poet and statesman, first reached the Karadžoz Bey Library and were then transferred to the Gazi Husrev Bey Library.

Other manuscripts came to the Gazi Husrev Bey Library from the Elči Ibrahim Paša Library in Travnik, or from the private collections of the following families: Dženetić of Sarajevo, Džinić of Banjaluka, Bojić of Zvornik, Halil Effendi of Gračanica and others. We can therefore say with good reason that the

Gazi Husrev Bey Library is the place where the most significant spiritually creative Bosniak works from the Ottoman period are concentrated. This Catalogue will present a picture of one part of that spiritual heritage.

Acknowledgements

While working on the Catalogue, and especially during its preparation for printing, we asked many of our colleagues for assistance. We would therefore like to thank the personnel of the Gazi Husrev Bey Library for offering their help, particularly Mustafa Jahić, Osman Lavić and Sulejman Ćuprija. Our special thanks go to our colleagues Salih Trako and Lejla Gazić for making useful suggestions in their reviews.

I dedicate this Catalogue to my wife, Maida Nametak, in thanks for her understanding and co-operation during its preparation.

Concerning the numbering of the manuscripts in this Catalogue:

On the left is a number which follows on from that in Volume Three of the Catalogue in the Gazi Husrev Bey Library.

On the right is the number of the manuscript under which it was registered in the Gazi Husrev Bey Library in Sarajevo.

Fehim Nametak

IZVORI I LITERATURA

Ahlwardt	- Wilhelm Ahlwardt, Verzeichniss der arabischen Handschriften der königlichen Bibliothek zu Berlin, Band I-X, Reprint: Georg Olms Verlag, Hildesheim. New York, 1980.
Boškov	- Vančo Boškov, Katalog turskih rukopisa franjevačkih samostana u Bosni i Hercegovini, Orijentalni institut u Sarajevu, Sarajevo, 1988.
Bratislava	- Karel Petraček, Jozef Blašković, Rudolf Vesely, Arabische, Türkische und Persische Handschriften der Universitätsbibliothek in Bratislava, Bratislava, 1961.
Dobrača	- Kasim Dobrača, Katalog arapskih, turskih i perzijskih rukopisa Gazi Husrevbegove biblioteke u Sarajevu, svezak I-II, Sarajevo, 1963. i 1979. Izdanje Starješinstvo islamske zajednice za Bosnu i Hercegovinu.
Fajić	- Zejnil Fajić, Katalog arapskih, turskih i perzijskih rukopisa Gazi Husrevbegove biblioteke u Sarajevu, Svezak III, Izdanje El-Kalem, Sarajevo, 1991.
Fajić	- Zejnil Fajić, Tabelarni pregled hidžretskih godina preračunatih u godine nove ere, Sarajevo, 1982.
Flemming	- Barbara Flemming, Türkische Handschriften, Teil 1, Wiesbaden 1968 (Verzeichniss der orientalischen Handschriften in Deutschland, Band, XIII,1).
Flügel	- Gustav Flügel, Die arabischen, persischen, türkischen Handschriften der kaiserlichen und königlichen Hofbibliothek zu Wien, Band I-III, Reprint: Georg Olms Verlag Hildesheim. New York, 1977.
GAL	- Carl Brockelmann, Geschichte der arabischen Litteratur, Band I-II (Grundband), 1943 i 1949., Leiden E.J. Brill 1943. i 1949.

GALS	- Carl Brockelmann, Geschichte der arabischen, Litteratur, Suplementband I, II, III, Leiden, E.J. Brill, 1937, 1938 i 1942.
Götz	- Manfred Götz, Türkische Handschriften Bd. XIII, 4. Wiesbaden, 1979 (Verzeichniss der orientalischen Handschriften in Deutschland, Bd.XIII,4).
Götz	- Manfred Götz, Türkische Handschriften, Teil 2. Wiesbaden 1968 (Verzeichnis der orientalischen Handschriften im Deutschland, Bd. XIII,2).
Hasandedić	- Hivzija Hasandedić, Katalog arapskih, turskih i perzijskih rukopisa arhiva Hercegovine u Mostaru, Mostar, 1977.
Ḥ Ḫ	- Mustafa b. 'Abdullah, Hagg Halifa, Katib Čelebi, Kašf az-zunun 'an asmai 'l-kutubi wa 'l-funun, I-II, Istanbul (Deri Seadet) 1310/1892. Drugo izdanje, 1362/1943.
H H Z	- Bagdatli Ismail paša, Kešf el-zunun zeyli, Cilt I-II, Istanbul 1971-1972.
Karatay TY	- Fehmi Edhem Karatay, Topkapi Sarayi Müzesi Türkçe Yazmalar Katalogu, Cilt I-II, Istanbul, 1961.
Karatay AY	- Fehmi Edhem Karatay, Topkapi Sarayi Müzesi Arapça Yazmalar Katalogu, Cilt, I-IV, Istanbul, 1962-1969.
Karatay FY	- Fehmi Edhem Karatay, Topkapi Sarayi Müzesi Farsça Yazmalar Katalogu, Istanbul, 1961.
Loebenstein	- Helene Loebenstein, Katalog der arabischen Handschriften der Österreichichen Nationalbibliothek, Neurwerbungen 1868-1968, Teil 1, Wien, 1970.
Muftić	- Teufik Muftić, Arapsko-srpskohrvatski rječnik, I-II, Sarajevo, 1984.
Nametak A	- Abdurahman Nametak, Hrestomatija bosanske alhamiado književnosti, Sarajevo, 1981.
Nametak F	- Fehim Nametak, Pregled književnog stvaranja bosansko-hercegovačkih Muslimana na turskom jeziku El-Kalem, Sarajevo, 1989.
Pertsch	- Wilhelm Pertsch, Verzeichniss der persischen Handschriften der königlichen Bibliothek zu Berlin, Reprint: Georg Olms Verlag, Hildesheim, Zürich, New York, 1989.

Pertsch AH	- Dr Wilhelm Pertsch, Die arabischen Handschriften der herzoglichen Bibliothek zu Gotha, Band I-V, Gotha, 1978-1987.
Sohrweide	- Hanna Sohrweide, Türkische Handschriften, Teil 5, Wiesbaden, 1981 (Verzeichniss der orientalischen Handschriften in Deutschland, Band. XIII, 5).
Sohrweide	- Hanna Sohrweide, Türkische Handschriften und einige in den Handschriften enthaltene persische und arabische Werke, Wiesbaden 1974 (Verzeichnis der orientalischen Handschriften in Detschland, Bd, XIII, 3).
Spaho	- Fehim Spaho, Katalog arapskih, turskih i perzijskih rukopisa Hrvatskog zemalskog muzeja u Sarajevu, Sarajevo, 1942.
Šabanović	- Hazim Šabanović, Književnost Muslimana BiH na orijentalnim jezicima, Svjetlost Sarajevo, 1973.
Š. Sami	- Šemsuddin Sami-bey Frašeri, Kamus-i türki, Cild I-II, Istanbul (Der-i seadet) 1317 (1899), i 1318 (1900).
Trako	- Salih Trako, Katalog perzijskih rukopisa Orijentalnog instituta u Sarajevu, Sarajevo, 1986.
TÜYATOK	- Türkiye Yazmalari Toplu Katalogu (The Union Catalogue of Manuscripts in Turkey) 07-I, II, III, IV, V, Istanbul, 1982, 1983 i 1984.

TRANSKRIPCIJA

I Konsonanti

ا (ء)	’	ص	ṣ
ب	b	ض	ḍ (ż)
پ	p	ط	ṭ
ت	t	ظ	ẓ
ث	ṯ (s̱)	ع	‘
ج	ǧ (c, dž)	غ	ġ (g)
چ	č (ç)	ف	f
ح	ḥ	ق	q (ḳ)
خ	ẖ	ك	k
د	d	گ	g
ذ	ḏ (z)	ل	l
ر	r	م	m
ز	z	ن	n
ژ	ž (j)	و	w (v)
س	s	ه	h
ش	š (ş)	ى	y, i

II Vokali

ـَ	a (e)	ـَا	ā
ـُ	u (o, ü, ö)	ـُو	ū
ـِ	i (ı)	ـِى	ī

ARAPSKI RUKOPISI

ARAPSKI RUKOPISI

2628 1246

قصيدة بانت سعاد

Qaṣīda Bānat Su'ād

Napisao Ka'b b. Zuhayr, umro 10/631. ili 26/645. godine. Poznato klasično arapsko pjesničko djelo spjevano s ciljem pohvale poslanika Muhammeda.

GAL, G, I, 32-33 (38-40); Ahlwardt, VI, 7486-7487.;
Dobrača, I, 591/3, str. 375-376 i 794/4, str. 551.

Početak:

بانت سعاد وقلبى اليوم متبول
متيّم اثرها لم يفد مكبول

L. 7; 11,5 x 18,5 cm (8 x 15 cm), po 10 redova na strani. Papir žućkast, kariran. Pismo *nasẖ*. Tinta crna. Ukrasne tačke crvenom tintom. Ima kustode.

Prepisao Asim b. Muḥamed Džafić (Ǧāfik كافيك), 19. rebiu-l-evvela 1316 - 7. VIII 1898.

Uvez broširan.

2629 1893

Isto

1. L. 1b - 4b
2. L. 5b - 46b

شرح قصيدة بانت سعاد

Šarḥu Qaṣīdati Bānat Su'ād

Autor ovog komentara nije poznat.

Počinje:

بانت سعاد وقلبى اليوم متبول
متيّم اثرها لم يفد مكبول

بانت اى فارقت يقال بان يبين بيناء وبينونة ان افارق فرقًا بعيدًا وسعاد اسم امراة . . .

L. 47; 13 x 21 cm (7 x 14,5 cm), po 19 redova na strani. Papir bijel. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Tekst uokviren crvenim linijama. Ima kustode. Osnovni tekst nadvlačen crvenim linijama.

Bez podataka o prijepisu.

Uvez kartonski.

Vakuf Muẓafferi-zāde Ḥāğğ 'Abdulqādir-ef. za medresu Sim-zāde (Đumišića) u Sarajevu, 1206/1791-92. godine.

2630 3261

Isto

1. L. 1b - 2b

بانت سعاد

Bānat Su'ād

Kasida koju je spjevao Ka'b b. Zuhayr, umro 10/631. ili 26/645.

GAL, G, I, 32-33 (38-40); Ahlward, VI, 7486-7487.; Dobrača, I, 591/3, str. 375-376 i 794/4, str. 551.

2. L. 4b - 19 a

امعان الانظار

Im'ān al-anẓār

Napisao Muḥammad b. Pīr 'Ālī Birgīwī, umro 981/1573. godine, kao komentar Abū Ḥanīfinog djela Al-maqṣūd fī 't-taṣrīf.

Ahlwardt, VI, 6798, str. 177.; GAL, S, II, 657.

Početak:

الحمد لله الواهب كل موهوب من المرصود والمقصود والمطلوب والصلاة على حبيبه محمد المودود . . .

3. L. 20b - 54b

روح الشروح فى المقصود

Rūḥu 'š-šurūḥ fī šarḥi 'l-maqṣūd

Komentar djela al-Maqṣūd fī 'ṣ-ṣarf od Abū Ḥanife koji je napisao 'Īsā Muḥammad as-Sīrawī (bio u životu 985/1597. godine kada je sastavio ovo djelo).

GAL, S, I, 651, S, II, 658.; Ahlwardt, VI, 6801.; Wagner, AH, I.

Početak:

الحمد لله المتعال عن الند والمثال المقدس عن النقص والتغيير والانتقال . . .

L. 54; 16,8 x 23,8 cm (8,5 x 17 cm), po 27 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ-ta'līq*. Tinta crna. Naslovi i interpunkcija crvenom tintom. Tekst osnovnih djela nadvlačen crvenom tintom. Ima kustode.

Bez podataka o prijepisu.

Uvez kartonski.

2631 6382

شرح قصيدة بانت سعاد

Šarḥu Qaṣīdati Bānat Su'ād

Komentar Ka'b b. Zuhayrove kaside Bānat Su'ād koji je napisao Ğamāluddīn b. Muḥammad 'Abdullāh b. Yūsuf b. Hišām an-Naḥwī, umro 761/1359-60. godine.

Ḥ Ḫ, II, 1330.

Početak poslije besmele:

والاعتصام بكرمه العظيم حسبنا الله ونعم الوكيل.

قال الشيخ الامام العلاّمه فريد دهره ووحيد عصره جمال الدين ابو محمد بن عبد الله بن هشام الانصارى النحوى . . .

اما بعد حمد الله المنعم بالهام الحمد . . .

L. 72; 16 x 21 cm (10 x 16 cm), po 17 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ*, sitan. Tinta crna. Istaknutije riječi i interpunkcija crvenom tintom. Ima kustode. Ponegdje bilješke na margini.

Prepisao Aḥmed b. Muḥammed u Istanbulu, 1141/1728-29. godine.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.
Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

2632 758

شرح قصيدة بانت سعاد

Šarḥu Qaṣīdati Bānat Su'ād

Napisao 'Ālī b. Sulṭān Muḥammad al-Qārī al-Harawī, umro 1014/1606. godine.
Ahlwardt, VI, 7498.
Početak poslije besmele:

الحمد لله الذى خلق السعداء فى العباد وجعل منهم الاشقياء كما اراد . . .

2. L. 25b - 54a

ضوء المعالى شرح بدء الامالى

Ḍaw'u 'l-ma'ālī šarḥ bad'i 'l-amālī

Napisao 'Ālī b. Sulṭān Muḥammad al-Qārī al-Harawī, umro 1014/1606. godine.
Prijepis iz 1171/1757. godine.
Dobrača, I, 145/6, str.115.
Početak:

الحمد لله الذى وجب وجود ذاته . . .

3. L. 55b - 81b

شرح قصيدة الطنطرانية

Šarḥu qaṣīdati 'ṭ-ṭanṭarāniyya

Napisao Muḥammad b. Murād Bosnawī u tvrđavi Sokol 1195/1781. godine (bilješka u kolofonu na L. 81b).

والشارح الفقير الحقير الاحوج محمد بن مراد من المنصوب بسنوى بالقلعة صوقول

Flügel, I, 461, str. 446.

Po Flügelu, pisac ovog komentara je nepoznat.
Početak:

الحمد لله الذى جعل علم العربية اداة الاقتراف الكمال البشرية وصيّره سببا . . .

L. 81; 14,8 x 20,5 cm (9 x 16 cm), po 19 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ-ta'līq*. Tinta crna. Stihovi osnovnih djela pisani crvenom tintom, a pojedinačne riječi nadvlačene također crvenom tintom. Ima kustode.

Datum prijepisa, vjerojatno i datum nastanka posljednjeg djela 1195/kraj januara 1781. godine.
Uvez kartonski.

2633 3369

1. L. lb - 62a

شرح قصيدة بانت سعاد

Šarḥu Qaṣīdati Bānat Su'ād

Napisao 'Abdullāh b. Yūsuf b. 'Abdullāh b. Yūsuf b. Aḥmad b. 'Abdullāh b. Hišām Ğamaluddīn Abū Muḥammad al-Anṣārī, umro 761/1359-60. godine.
GAL, S, I, 69, S, II, 16.; Ḥ Ḫ, II, 1330.
Početak:

بسم الله الرحمن الرحيم والاعتصام بكرمه العميم.
حسبنا الله ونعم الوكيل قال الشيخ الامام العلامه فريد دهره ووحيد عصره
جمال الدين ابو محمد عبد الله بن هشام الانصارى . . .

2. L. 63 - 90

تاج التراجم فى طبقات الحنفية

Tāğ at-tarāğim fī ṭabaqāt al-ḥanafiyyah

Napisao Abū 'l-Faḍl Zayn al-Milla wa'd-dīn al-Qāsim b. 'Abdullāh b. Quṭlubugā aṣ-Ṣudūnī al-Ḥanafī (802/1399-897/1474. godine).
GAL, II, 100 (82), S, II, 93.

Početak poslije besmele:

الحمد لله وسلام على عباده الذين اصطفى وبعد فيقول الامام العالم
الحافظ العلامه ابو الفضل قاسم بن قطلوبغا الجمالى الحنفى لما وقفت على تذكرة
شيخنا الامام العالم العلامه امام المورخين وبقية الحفاظ العارفين شهاب الدين
احمد بن على بن عبد القادر بن المقريزى. . .

L. 90; 15 x 20 cm (7,5 x 13,5 cm), po 23 reda na strani. Papir bijel, pismo *ta'līq*. Tinta crna. Istaknutije riječi i interpunkcija crvenom tintom. Ima kustode.

Bez podataka o prijepisu i prepisivaču.

Uvez kartonski sa prijeklopom.

2634 4734

1. L. lb - 29b

شرح قصيدة بانت سعاد

Šarḥu qaṣīdati Bānat Su'ād

Od nepoznatog autora. Neki stihovi su na margini prevedeni na turski jezik.

Početak:

الحمد لله الذى مدح حبيبه فى كلامه القديم بانك على خلق العَظيم (!)
وفى كلامه القدسى بلولاك لما خلقت الافلاك. . .

Završetak:

قال الشيخ ابو الحسن بن القاسم على بن محمد الهكاوى كنت فى بغداد
فحضرت عند الشيخ الامام عبد القادر الحبلى ببغداد فوجدت بين يديه ينشد
بانت سعاد. . .

ومن تالها ثلاث مرات غفر الله له فاجبت بعد ذلك اليوم ابنىّ اسمها كل
يوم والحمد لله رب العالمين

2. L. 30b - 44a

شرح قصيدة بانت سعاد

Šarḥu Qaṣīdati Bānat Su'ād

Od nepoznatog autora.

Počinje prvim stihom originala, a zatim slijedi:

بانت اى فارقت يقال بان يبين بينا وبينونة اذا فارقا فراقا بعيداً وسعاد اسم
امرأة. . .

3. L. 45 - 47

رسالهٴ تركهٴ ميّت

Risāle-i tereke-i meyyit

Rasprava na arapskom jeziku o zaostavštini, od nepoznatog autora.

4. L. 50b - 54a

قصيدة بانت سعاد

Qaṣīda Bānat Su'ād

Vidi ostale rukopise (od 2628-2630) ovog djela u ovom Katalogu.

5. L. 54b - 55b

Kratka rasprava iz logike.

Početak poslije besmele:

ان ابهى درر تنظم ببنان البيان وازهر زهر تنثر فى اردان الازهان. . . وبعد
فقد طال الحال علىّ المتردّدين الىّ ان اشرح لهم الرسالة الشمسية وابيّن فيه
القواعد المنطقية. . .

6. L. 56a - 58b

ديباجة للكتاب الضوء

Dībāğa li-l-kitābi 'ḍ-ḍaw'

7. L. 71 - 78

المختصر من شرح التلخيص

Al-Muḫtaṣar min šarḥi 't-talḫīṣ

Napisao Mes'ūd b. 'Umar at-Taftazānī.

8. L. 80b - 88b

رساله فى بيان الإيمان والاسلام

Risāla fī bayāni 'l-imān wa 'l-islām

Napisao Ibn Kamal-paša Aḥmad b. Sulaymān. Ne nalazi se u Brockelmannovom popisu Kamal-paša-zadeovih djela (125).

Počinje:

اختلفوا فى الايمان والاسلام قال بعضهم...

9. L. 89 - 97

جرح حديث فى خروج المهدى

Ǧarḥun ḥadīṯun fī ḫurūǧi 'l-Mahdī

Rasprava iz akaida (dogmatike) na arapskom jeziku od nepoznatog autora (dosl. Patvoreni hadis o pojavi Mehdije).

Početak poslije besmele:

الحمد لله وكفى وسلام على عباده الذين اصطفى وبعد فقد كثر السؤال عن الحديث المشهر على السنة الناس ان النبىّ...

10. L. 98 - 103b

مثال سلطان سليمان بجانب سيد مطهّرين امام شرف الدين

Miṯālu sulṭāni Sulaymān bi-ǧānibi sayyidi muṭahharīn imām Šarafuddīn

Početak:

هذا مثالنا الشريف السامى السلطانىّ وخطابنا المنيف العالى الخاقانى. لا زال نافذا بالصون الصّمدانى.

L. 104; 14 x 21 cm (7,2 x 15,3 cm), po 14 redova na strani. Papir požutio, gladak, sjajan. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Stihovi originalnog djela i druge istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Tekst obrubljen crvenom linijom. Marginalna objašnjenja. Nema kustode.

Prijepis djela pod br. 4. Ḥasan b. 'Umar al-Ḥāǧǧ. Prepisivač ostalih djela nepoznat.

Uvez kožni ukrašen rozetama i prijeklopom.
Vakuf Husein-ef. Vaiza.
Iz biblioteke Muhamed Ševket-efendije Kurta iz Tuzle.

2635 2911

1. L. 2 b - 18a

الكواكب الدرّيَة – قصيدة البرده

Al-kawākibu 'd-durriyyah - Qaṣīdatu 'l-burda

Napisao Šarafuddīn Abū 'Abdullāh Muḥammad Sa'īd ad-Dūlāṣī al-Būṣīrī, umro 694/1294. godine. Pjesma je spjevana u slavu poslanika Muhameda, nakon čega je Poslanik (u snu) ogrnuo autora pjesme ogrtačem (burdom), po čemu je poema i poznata kao Qaṣīdatu 'l-burda.

Ḥ Ḫ, II, 1331.; GAL, G2, I, 308-314 (264-267).

Početak:

امن تذكر جيران بذى سلم مزجت دمعا جرى من مقله بدم

Završetak:

ما زجت غدبات البان ريح صبا
واطرب العيس حادى العيس بالنغم

2. L. 18b - 26a

متن السنوسيه لسيدى محمد السنوسى

Matnu 's-Sanūsiyyah li-Sayyidī Muḥammad as-Sanūsī - Tawḥīd

Napisao Sayyid Muḥammad as-Sanūsī. Djelo predstavlja raspravu iz teologije.

Početak:

الحمد لله والصلوة والسلام على رسول الله اعلم ان الحكم العقلى ينحصر فى ثلاثة اقسام الوجوب والاستحاله والجواز...

L. 26; 13,8 x 18,8 cm (8,5 x 14,5 cm), po 11 redova na strani. Papir žut. Pismo *nasḫ*. Tinta crna. Naslovi pisani crvenom tintom. Ima kustode. Prvo djelo sadrži na margini objašnjenje na bosanskom jeziku (alhamiado).

Bez podataka o prepisivaču. Prijepis izvršen 24. rebiu-l-evvela 1304/ 21. XII 1886. godine.

Uvez kožni sa prijeklopom i rozetama.

2636 2397

Isto

1. L. 1 - 10a

الكواكب الدرّيّة

Al-kawākib ad-durriyya

Napisao Šarafuddīn Muḥammad al-Būṣīrī (vidi ovdje, pod istim naslovom).

2. L. llb - 18a

وسيلة النجاة – مولد

Vesīletu 'n-necāt (tur.) - Mevlid

Napisao Bursali Süleymān Çelebi (vid. ovdje na više mjesta pod istim naslovom).

3. L. 19a - 23a

جوهرة التوحيد

Ǧawharatu 't-tawḥīd

Ovdje naslov: Ǧawharu 't-tawḥīd جوهر التوحيد

Napisao Abū 'l-'Imdād Burhānaddīn Ibrāhīm b. Ibrāhīm b. Haṣan b. 'Ālī al-Lāqānī al-Mālikī, umro 1041/1631. godine, profesor na al-Azharu u Kairu.

GAL, G2, II, 412 (317); Ahlwardt, II, 2044-2050, str. 432-434.; Dobrača, II, 1327/4.

Početak:

الحمد لله على صلاته ثم سلام الله مع صلاته

4. L. 24b - 27b

بدء الامالى

Bad'u 'l-amālī

Napisao 'Ālī b. 'Uṯmān al-Ūšī al-Farġānī, umro 575/1179. godine. Djelo iz oblasti dogmatike u stihovima.

Dobrača, II, 899/6, 1249/4, 1266/5.

5. L. 28b - 36b

عقيدة اهل التوحيد الصغرى – امَ البراهين

'Aqīdatu ahli 't-tawḥīdi 'ṣ-ṣuġrā - Ummu 'l-barāhīn

Ovdje je risala naslovljena kao: Risālatu 'ṣ-ṣuġrā رسالة الصغرى

Napisao Abū 'Abdullāh Muḥammad b. Yūsuf b. 'Umar al-Haṣanī as-Sanūsī, umro 892/1486. godine.

GAL, G2, II, 323 (250); Ahlwardt, II, 2006-2026, str. 420-427.; Flügel, III, 1688/4, str. 129.

Početak poslije besmele:

الحمد لله ربّ العالمين والصلوة والسلام على رسول الله اعلم ان الحكم العقلى ينحصر فى ثلاثة اقسام الوجوب والاستحالة والجواز فالواجب . . .

6. L. 38b - 88b

منظومهٔ برگلى

Manẓūme-i Birgilī

Napisao Meḥmed b. Pīr 'Ali Birgilī, umro 981/1573. godine. Djelo je iz oblasti fikha na turskom jeziku u mesnevi stihovima, nije navedeno u dostupnim izvorima.

Početak:

سپاس وحمد ربّ ذو الجلاله
ثنا وشكر او فرد لا يزاله

7. L. 89a - 90b

خدا ربّم

Ḫoda rabbum

Vjersko-didaktičko (dogmatičko djelo - katehizis) na turskom jeziku u mesnevi stihovima. Napisao Ibrāhīm Haḳḳi Erzerūmī, umro 1195/1780-81. godine.

Dobrača, II, 1780.

Početak:

خدا ربّم بنم حقا – محمد رسول الله

8. L. 91-117

كتاب علم حال

Kitab-i 'Ilmi-i ḥāl

Katehizis na turskom jeziku od nepoznatog autora.

Početak poslije besmele:

الحمد لله ربّ العالمين والصلوة والسلام على سيدنا محمد وعلى اله
وصحبه اجمعين اما بعد ايمان واسلام ايكسى بردر قلبيله بيلوب وانا نوب وديل
ايله اقرار. . .

9. L. 118b - 128b

ذخر المتأهلين والنساء فى معرفة الاطهار والدماء

Ḏuḫru 'l-muta'ahhilīn wa 'n-nisā' fī ma'rifati 'l-iṭhār wa 'd-dimā'

Napisao Muḥammad b. Pīr 'Ali Birgilī (vidi ovaj rukopis pod br. 6.). Rasprava o održavanju higijene kod žena i vjerskim običajima čišćenja u braku.

Ahlwardt, IV, 4670-4672; Dobrača, II, 1214/19.

Početak:

الحمد لله الذى جعل الرجال قوامين على النساء وامرهم بوعظهن والتاديب
وتعليم الدين. . .

10. L. 129 - 138

Jedna rasprava iz šerijatskog prava od nepoznatog autora.

Početak:

قال اهل الحق حقائق الاشياء ثابتة والعلم بها متحقق. . .

L. 139; 14 x 20 cm (10 x 15 cm), prosječno po 12 reda na strani. Papir požutio, istrošen. Pismo *nasẖ* i *nasẖ-ta'līq*. Tinta crna. Rukopis se sastoji iz više djela koja nisu ujednačeno pisana. Neka su interlinearno i marginalno i komentirana. Sva djela nemaju kustode.

Nema podataka o prijepisu i prepisivačima izuzev na djelu br. 9. (prepisao Ahmed b. Muhamed, u Istanbulu, 1134/1721-22. godine).

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

2637 3507

Isto

1. L. 1b - 7a

الكواكب الدرية – قصيدة البرده

Al-kawākib ad-durriyyah - Qaṣīdatu 'l-burdah

Napisao Šarafuddīn Būṣīrī (literatura, početak i završetak kao u rukopisima, 2635 i 2636 obrađenim naprijed).

2. L. 7b - 11b

قصيدهٔ برده ترجمه سى

Ḳaṣīde-i burda tercemesi

Prijevod Ḳaṣide-i burde na turski jezik od nepoznatog prevodioca.

Početak:

اكدكمى ذى سلمه كى اهل وجيرتى
كم قانلى باش اغلمق كوزك اولدى عادتى

3. L. 12b - 29a

تخميس قصيدة الشيخ شمس الدين البوصيرى المكناة بالبرده

Taḫmīsu Qaṣīdati 'š-Šayḫ Šamsuddīn al-Būṣīrī al-mukannāt bi-l-burda

Napisao na arapskom Naṣīruddīn Muḥammad b. 'Abduṣṣamad al-Fayyūmī. Ovo djelo je napisao 863/1459. godine, a ne zna se tačno kada je umro.

GAL, S, I, 783.; Wagner, AH, I, 363, (str. 305.);
Ahlwardt, VII, 7811, (str. 55.).

Početak:

قال الشيخ الامام الاديب الاريب حجّة العرب ولسان الادب شرف الدين
ابو عبد الله محمد البوصيرى. . .

ما بال قلبك لا ينفك ذا الم – مذبان اهل الحمى والبان والعلم

4. L. 33b - 39a

ترجمهٔ قصيدة البرده

Tarǧama-i qaṣīdati 'l-burda

Prijevod Qaṣīde-i burde na perzijski jezik od nepoznatog prevodioca.

Početak:

اى زياد صحبت يارانست ابذر ذى سلم
اشك چشم آميخى تاخون روان كشمى بهم

5. L. 39 - 44

قصيدهٔ برده ترجمه سى

Ḳaṣīde-i burda tercemesi

Prijevod Ḳaṣīde-i burde na turski od nepoznatog prevodioca.

Početak:

يارە كلديى دلآ همسايه گان ذى سلم
قاريشوب چشمله اقيدر قنلوياشى دم بدم

6. L. 45b - 70b

حليهٔ خاقانى

Ḥilye-i Ḫāḳānī

Poema u formi mesnevi-stihova koju je spjevao Hakani Mehmed-bey, umro 1015/1606-07. godine. U ovoj se poemi opisuje i hvali poslanik Muhammed.

Karatay, II, 2360-2367.

Početak:

بسمليله ايده لم فتح كلام
فتح اوله تابو معماى بنام

7. L. 72b - 128

خيريهٔ نابى – ديوان ابو الخير

Ḫayriye-i Nābī - Dīvān-i Ebu 'l-Ḫayr

Napisao Yūsuf Nābī, umro 1712. godine, i posvetio svome sinu Ebu 'l-Ḫayr Mehmed Çelebiju.

Karatay, II, 2474.

Početak:

حمداول الله عظيم الشانه

مبدع دائرهٔ امكانه

L. 128; 13,5 x 22 cm (7 x 15,5 cm), po 15 redova na strani. Papir bijel. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Dvostubačno. Ima kustode.

Prepisano 1195/1781. i 1197/1783. godine.

Uvez kožni sa prijeklopom.

Bivši vlasnik Čelebi Hasan.

2638 2239

الكواكب الدريّه

Isto

Sa interlinearnim prijevodom na turski jezik, koji se kao i u arapskom originalu rimuje na „m".

L.13; 13 x 18,5 cm (8,5 x 12,5 cm), po 14 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ* (osnovni tekst), a interlinearni prijevod na turski *nasẖ-ta'līq*. Dvostubačno. Ima kustode.

Prepisao Ćelić Salih sin Mustafe Stočanin u kasabi Nevesinje, u šabanu 1293. godine (22.VIII - 19.IX 1876.).

Uvez kartonski.

2639 5489

الكواكب الدريّه

Isto

قصيدة البرده الميمونه

Qaṣīdatu 'l-burda al-maymūna

Poznati spjev Busirija Al-Kawākib ad-durriyya fī madḥi ẖayri 'l-bariyya, ovdje pod gornjim naslovom.

Početak:

امن تذكر جيران بذى سلم

مزجت دمعا جرى من مقلة بدم

Završetak:

ما ذبحت غدبات البان ريح صبا

واطرب العيس حادى العيس بالنغم

L. 7; 11 x 16,5 cm (6,3 x 11 cm), po 13 redova na strani. Papir žut. Pismo *nasẖ*, vokaliziran. Tinta crna. Dvostubačno. Tekst uokviren crvenim linijama. Ima kustode. Datum prijepisa zamrljan. Moguće je jedino pročitati 11.. što znači da je rukopis prepisan između 1688. i 1784. godine.

Prepisivač nepoznat.

Bez poveza.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

2640 2228

Isto

الكواكب الدريَة - قصيدة البرده

Al-kawākibu ad-durriyya - Qaṣīdatu 'l-burda

Napisao Šarafuddīn Muḥammad b. Sa'īd al-Būṣīrī (608/1212-694/1294.).

GAL, G2, I, 308-314 (264-267).

Početak:

امن تذكر جيران بذى سلم

مزجت دمعا جرى من مقلة بدم

L. 14; 14 x 20,8 cm (8 x 14,5 cm), po 12 redova na strani. Papir žućkast. Pismo *nasẖ*, lijep, kaligrafski. Tinta crna. Međunaslovi pisani crvenom tintom. Unvan u zlatnoj boji. Tekst uokviren debelom zlatnom i trima tankim crnim linijama. Ima kustode.

Prepisao Ḥāǧǧ Ḥāfiẓ 'Ālī ar-Rida, učenik Ibrahima Šawqiya.

Uvez kartonski, noviji.

Vakuf Salim-ef. Muftića.

2641 6826

Isto

الكواكب الدرية فى مدح خير البرية - قصيدة البرده

Al-kawākibu 'd-dirruyah fī madḥi ẖayri 'l-bariyyah - Qaṣīdatu 'l-burda

L. 32; 13,7 x 20,8 cm (7 x 15 cm), po 6 redova na strani. Papir žuto-smeđ, po ivicama tamniji, pismo *nasẖ*, vokaliziran, kaligrafski izvanredno pisan. Tinta crna. Ukrasni elementi u pismu (tačka, zarezi i kruž ići) crnom tintom. Interlinearno prijevod na perzijski, a na marginama glose na arapskom jeziku. Listovi su razdvojeni.

Bez podataka o datumu i mjestu prijepisa kao i o prepisivaču.

Rukopis nema poveza. Na pet listova na početku, koji su možda služili kao zaštitni listovi ispisane su pjesme Sa'dija, Kemal-paşa-zāde-a i Ṣulṭān Selīma.

2642 4104

Isto

1. L. 1b - 15a

الكواكب الدريّة - قصيدة البردة

Al-kawākib ad-durriyya - Qaṣīdatu 'l-burda

Kao ostali primjerci naprijed.

2. L. 19a - 116a

دلائل الخيرات فى شوارق الانوار

Dalā'ilu 'l-ḫayrāt fī šawāriq al-anwār

Napisao Abū 'Abdullāh Muḥammad b. Sulaymān al-Ǧazulī, umro 870/1465. godine. Djelo predstavlja zbirku molitvi (salavata).

GAL, G2, II, 327 (252-253).; Dobrača, I, 758-765 (str. 525-528).

Početak poslije besmele:

وصلّى الله على سيّدنا محمد اله وصحبه وسلم. قال الشيخ الفقيه العالم
الولّى الصالح سيّدى ابو عبد الله محمد بن سليمان الجزولى...

L. 116; 11 x 15,3 cm (5 x 10 cm), po 11 redova na strani. Papir žut. Pismo *nasḫ*, kaligrafski. Tinta crna. Interpunkcija crvenom tintom. Prve strane djela uokvirene debelim zlatnim linijama, tekst oivičen crvenim linijama. Ima kustode.

Uvez od crvene kože sa prijeklopom i rozetama zlatne boje.

Uvakufio za Karađozbegovu medresu u Mostaru Hadži Omer Mehmedbašić.

2643 6277

الكواكب الدريّة

Isto

1. L. 1b - 7a

قصيدة البرده

Qaṣīdatu 'l-burda

Početak:

امن تذكر جيران بذى سلم
مزجت دمعا جرى من مقلة بدم

2. L. 7b - 10b

قصيدة بدأ الامالى

Qaṣīdatu Bad'u 'l-amālī

Početak:

يقول العبد فى بدء الامالى
لتوحيد بنظم كاللآل

L. 10; 16 x 22 cm (10,5 x 17,2 cm), po 15 redova na strani. Papir žut. Pismo *nasḫ*, vokaliziran. Tinta crna. Naslovi pisani crvenom tintom. Dvostubačno. Stupci su uokvireni dvostrukim crvenim linijama. Ima kustode.

Nema podataka o datumu i mjestu prijepisa kao ni o prepisivaču.

Rukopis je bez poveza.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

2644 1831

شرح قصيدة البرده

Šarḥu qaṣīdati 'l-burda

Komentar poznate Busīrijeve kaside (Al-kawākib ad-duriyya fī madḥi ḫayri 'l-bariyya). Ovo je kraći komentar poznate kaside koji je napisao Aḥmad b. Muḥammad b. Abī Bakr, sačinjen 797./1394. godine.

Ḥ Ḫ, II, 1333.; GAL, G2, I, 309 (265); S, I, 468.

Početak (1 b):

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على سيّدنا محمد المصطفى صلى
الله تعالى عليه وسلّم
وبعد فيقول عبيد الله تعالى فخر الدين احمد بن محمد بن ابى بكر...

L. 15; 15,5 x 20,5 cm (7,5 x 14,5 cm), po 23 reda na strani. Papir bijel. Pismo *nasḫ-ta'līq*. Tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Originalni tekst nadvlačen crvenom tintom. Ima kustode.

Prepisao Ḥāğğ Musṭafā al-Benderinli, u Nišu, dok je bio kadija Niša, u saferu I054/ od 9.IV - 7.V 1644. godine.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Vakuf Ḥasan ef. Boyo-zade (Bojić), 1284/1867. godine.

Žig na početku, kraju i na više mjesta unutar rukopisa.

2645 4304

Isto

شرح قصيدة البردة

Šarḥu qaṣīdati 'l-burda

L. 49; 12 x 18 cm (7,3 x 12,5 cm), po 17 reda na strani. Papir žut. Pismo *nasḫ-ta'līq*. Tinta crna. Stihovi i istaknutije riječi pisani crvenom tintom. Tekst uokviren crvenom linijom. Ima kustode. Ponegdje marginalije.

Prepisao Muḥammad b. Aḥmad u Solunu, 22. rebiu-l-evvela 1113/ 9.IV 1779. godine.

Povez kartonski sa kožnim hrbatom.

Bivši vlasnici: Muḥammad Said-aġa-zāde Aḥmad Salih, Ḥafiz Ḥasan b. Ḥāğğ Yūsuf, Ṣāliḥ Ṣidqī b. Ibrāhīm ef. Hromo-zāde (Hromić).

2646 3201

Isto

شرح قصيدة البردة

Šarḥ qaṣīdatu 'l-burda

L. 43; 10 x 17 cm (6,5 x 12 cm), po 19 redova na strani. Papir bijel. Pismo *riq'a*. Tinta crna. Stihovi pjesme koji se komentiraju nadvučeni crvenom tintom. Interpukcija crvenom tintom. Ima kustode.

Prepisano 1295/1878. godine.

Uvez kartonski.

Bivši vlasnik Ćelić Salih ef. (كاليك).

2647 4646

شرح قصيدة البردة

Šarḥu qaṣīdati 'l-burda

Komentar poznate Busirijeve kaside Al-kawākib ad-durriyya fī madḥi ḫayri 'l-bariyya, popularno poznate kao Qaṣīda al-burda, koji je napisao Muḥyiddīn Muḥammad b. Musṭafā, poznat kao Şeyh-zāde, umro 951/1544-45. godine.

Ḥ Ḫ, II, 1332.

Početak:

الحمد لله المحتجب عن درك العيون

بكمال فردانيته المعتزز عن لواحق الظنون . . .

L. 90; 13 x 20 cm (7 x 14 cm) po 18 redova na strani. Papir požutio. Pismo *nasḫ-ta'līq*. Tinta crna. Ima kustode. Mjestimično tekst originalnog djela nadvlačen crnom linijom.

Bez podataka o prepisivaču, datumu i mjestu prijepisa.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom i prijeklopom.

Bivši vlasnik Murād-efendī-zāde Musṭafā-efendī.

Iz Odbora islamske zajednice Mostar.

2648 908

شرح قصيدة البرده

Šarḥu Qaṣīdati 'l-burda

Napisao 'Abdurraḥmān b. Ismā'īl b. Ibrāhīm b. 'Ibrāhim b. 'Uṯmān al-Maqdīsi Abū Šāma, umro 665/1266-67. godine.

Ḥ Ḫ, II, 1334.;
Ahlwardt, VII, 7802.;
AM, I, 524.

Početak poslije besmele:

سبحان من اخفى سبحان وجهه بانوار جلال ذاته . . . وبعد فانّ القصيدة

المشهورة بالبردة للامام . . .

L. 68; 13,8 x 21 cm (8 x 15 cm), po 15 redova na strani. Papir požutio. Pismo *nasḫ-ta'līq*. Tinta crna. Interpunkcija i nadvlačenje osnovnog teksta crvenom tintom. Ima kustode. Brojne marginalne i interlinearne zabilješke.

Bez podataka o prijepisu i prepisivaču. Rukopis je znatno oštećen. Nema korica.

Vakuf Hadži Halil-efendije Gračaničanina (Gračaničawi).

(Bilješka i pečat na početku i kraju kodeksa.)

2649 2697

1. L. 1 - 25

شرح البردة

Šarḥu 'l-Burda

Napisao Ḫālid b. 'Abdullāh al-Azhārī, umro 905/1499. godine.
GAL, G2, I, 310 (265), S, I, 468, S, II, 23.
Početak:

امن تذكر جيران بذى سلم
مزجت دمعا جرى من مقلة بدم

ام هبّت الريح من تلقا كاظمة
واومض البرق فى الظلماء من اضم

الشرح التذكر مصدر تذكّر والجيران جمع
جار بمعنى جار مجاور من الجوار...

Na kraju nepotpuno.

2. L. 26 - 49

الاضواء البهجة فى ابراز دقائق المنفرجة

Al-Adwā'u 'l-bahiğati fī ibrāzi daqā'iqi 'l-munfariğah

Napisao Zaynuddīn Abū Yaḥyā Ḏakariyyā b. aš-Šayḫ Ṣāliḥ Muḥammad al-Anṣārī (826/1422-926/1520.).
GAL, II, 123-124 (100), S, I, 474.; H Ḫ, I, 116.
Početak:

قال الشيخ الامام العالم العلامة الحبر الفهامة شيخ الاسلام والمسلمين حافظ
سنة سيّد المرسلين صدر المدرسين... الحمد لله المفرج للكرب

---

3. L. 50 - 51

بانت سعاد

Bānat Su'ād

Napisao Ka'b b. Zuhayr, umro 26/645. godine.
Dobrača, I, 591/3.
Vidi ovdje br. 2628.

4. L. 52 - 140

شرح القصيدة اللامية

Šarḥu Qaṣīdati 'l-Lāmiyya

Komentar Zuhayrove Qāṣīda al-Lāmiyya-e (Bānat Su'ād) koji je napisao Ğamaluddīn Abū 'Abdullāh al-Anṣārī.
Početak:

قال شيخنا الامام العالم العلامة جمال الفصحاء والبلغا شيخ... ابو محمد
عبد الله بن هشام الانصارى...

L. 140; 13,2 x 17,6 cm (8,5 x 14,5 cm), po 19 redova na strani. Papir žućkast. Pismo *nasḫ-ta'līq*. Tinta crna. Stihovi i istaknutije riječi crvenom tintom. Ima kustode.

Datum prijepisa i prepisivač nepoznati.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke.

2650 2736

1. L. lb - 148b

نزهة للطالبين تخفة للراغبين

Nuzha li-ṭ-ṭālibīn wa tuḥfatun li-r-rāğibīn

Napisao Aḥmad b. Muḥammad b. Abī Bakir aš-Širāzī. Komentar Qaṣīdatu 'l-Burda (Al-kawākib ad-durriyya) koji je napisan 809/1406. godine. Postoji i kraći komentar ove kaside od istog autora napisan u muharremu 797/novembar 1394. godine.
H Ḫ, II, 1333.; GAL, G2, I, 309 (265); S, I, 468.

Početak poslije besmele:

الحمد لله نحمده ونستعين ونؤمن به ونتوكل عليه ونستهديه ونعوذ بالله من شرور انفسنا . . . وبعد فيقول احقر العبادوافقهرهم واضعف الناس واحوجهم المستعيذ بعون الله العظيم من عقابه الاليم احمد بن محمد بن ابى بكر بن محمد

2. L. 151 - 184

عقد اللآلى

'Iqdu 'l-la'ālī

Djelo iz oblasti teologije. Napisao Raḏiyyuddīn Abī 'l-Qāsim b. al-Ḥusaynī al-Bakrī.

Početak:

الحمد لله حق حمده والصلوة على محمد خير عبيده وبعد فهذا الشرح منسوب الى بيان قصيدة الشيخ الامام اقضى القضاة القاضى سراج الدين على بن عثمان الاوشى نوّر الله قبره ممّا شرح الشيخ رضى الدين ابو القاسم بن الحسين البكرى. . .

L. 184; 11 x 18 cm (6 x 11, 5 cm), po 19 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ-ta'līq*. Tinta crna. Istaknutije riječi i interpunkcija pisani crvenom tintom. Ima kustode. Na marginama ponegdje glose.

Prepisao Aḥmad b. Bayazid al-Herseki (Hercegovac), 1011/1602-03. godine.

Uvez kartonski sa prijeklopom i kožnim hrbatom.

Vakuf Mustafa-bega Dženetića.

2651 6360

الزبدة فى شرح قصيدة البردة

Az-zubdatu fī šarḥi qaṣīdati 'l-burda

Komentar Busirijeve Qaṣīda al-burda koji je napisao Zaynuddīn Ḫālid b. 'Abdullāh b. Bakr al-Azharī al-Miṣrī an-Naḥwī, umro 905/1499-1500. godine.

AM, I, 343.

Početak:

اما بعد حمد الله مستحق التحميد والتهليل والتكبير والتسبيح والصلاة والسلام على سيدنا محمد صاحب الوجه المليح. . . فيقول العبد الفقير الى مولاه الغنى خالد بن عبد الله الازهرى النحوى. . .

L. 51; 13,5 x 19,5 cm (9 x 15 cm), po 22 reda na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ-ta'līq*. Tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Tekst originalnog djela nadvlačen crvenom linijom. Ima kustode.

Bez podataka o prijepisu.

Na kraju od L. 46 - 51 nekoliko pobožnih pjesama na arapskom i turskom jeziku od nepoznatih autora.

Uvez kožni.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

2652 3150

1. L. 1 - 88

راحة الارواح

Rāḥat al-arwāḥ

Komentar Qaṣīda al-burda (Al-kawākib ad-durriyya) koji je napisao aš-Šayẖ Muḥyuddīn Muḥammad b. Muṣṭafā Šayẖ-zāde, umro 951/1544. godine.

Ḥ Ḫ, II, 1332.; GAL, G2, I, 310 (265) S, II, 650.

Početak (1) poslije besmelle:

الحمد لله المحتجب عن درك العيون بكمال فردانية المتفرز عن لواحق الظنون بجمال وحدانيّة المقدس. . .

وبعد فممّا لا يخض على الذين طاب وقته. . .

Završetak (88):

وان ترزقنى طواف بيتك الحرام وزيارة روضة نبيّك عليه صلوة والسلام

2. L. 92 - 120

تحفه شاهدى

Tuhfa-i Šāhidī

Perzijsko-turski rječnik u mesnevī-stihovima od Ibrāhīma Şāhidija, umro 957/1550. godine. Ovaj rječnik sastavio je 920/1514-5. godine.
Flügel, I, 131-132.; Karatay, II, 2047-2056.
Početak (92):

بنام وخالق وحى وتوانى
قديم وقادر وبينا ودانا

3. L. 122 - 146

شرح بدء الامالى

Šarḥu bad'i 'l-amālī

Komentar Kaside o vjerovanju od nepoznatog komentatora. Neki autori pripisuju i ovaj komentar Munla 'Ālī al-Qārīju, koji inače ima jedan komentar ove kaside, za koji se pouzdano zna da je njegov.
Ahlwardt, II, 560.; Dobrača, II, 1030/6.
Početak (122):

الحمد للمولى القديم الموصوف باوصاف الكمال
الحى المدبّر المقدّر ذى الجلال والجمال...

4. L. 147 - 150

وصيّت مولانا خسرو

Waṣiyyatu Mawlānā Ḫusraw

Oblast: Pravo.

5. L. 153 - 160

كتاب وصف الدَواء فى كشف افات الوباء

Kitābu wasfi 'd-dawā' fī kašfi afāti 'l-wabā

Djelo iz oblasti medicine. Napisao 'Abdurraḥmān b. Muḥammad b. 'Ālī b. Aḥmad al-Bistāmī al-Ḥanafī al-Ḥurūfī, umro 858/1454. godine.
GAL, G2, II, 300 (232).

Početak (153):

يقول من فى ملك الله وفى بحار الاسرار عبد الرحمن بن محمد بن على
بن احمد الحنفى مذهبا البسطامى مشرباً...

L. 160; 12 x 18 cm (6,5 x 13,7 cm), po 21 red na strani. Papir žućkast. Pismo *nasẖ-ta'līq* i *ta'līq*. Tinta crna. Osnovni tekst nadvlačen crvenom linijom. Tekst uokviren crvenom linijom. Ima kustode. Brojne marginalije.

Prepisao Aḥmad b. Rağab u zu-l-hidždžetu 1024/22.XII 1615-19.I 1616. godine. Posljednje djelo prepisano ta'līqom, 13. zu-l-kadeta 1017/19.II 1609. godine.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Bivši vlasnik Derviš Muḥammad b. Muṣṭafā b. al-Ḥāğğ Muṣṭafā b. al-Ḥāğğ 'Ālī b. Muḥammad b. al-Ḥāgg 'Ālī.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

2653 1086

راحة الارواح

Rāḥat al-arwāḥ

Komentar Būsirijeve Qaṣīda al-burda (Al-kawākib ad-durriyya) koji je napisao aš-Šayẖ Muḥyuddīn b. Muṣṭafā Šaẖ-zāda, umro 951/1544. godine. Vidi 2652/1.

Početak (1 b), isto kao i 2652/1.

L. 107; 15 x 20,5 cm (6,7 x 14 cm), po 17 redova na strani. Papir bijel. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Tekst koji se komentira nadvučen crvenom linijom. Ima kustode. Na marginama glose.

Bez podataka o prijepisu.

Uvez kartonski sa prijeklopom i kožnim hrbatom.

Bivši vlasnik Muḥammad b. Muḥammad Pojeġawī (Požegija), 1085/1674. godine.

Vakuf Muhamed ef. Svrze.

2654 3309

1. L. 1b - 21b

تسبيع قصيدة البرده (البرية)

Tasbī'u qaṣīdati 'l-burda (al-bariyya)

Napisao aš-Šayh Niyāzī 'Azīz al-Miṣrī (1105/1694) u pohvalu Vjerovjesnika Muḥammeda. Djelo je sačinjeno na taj način da je na svaka dva originalna stiha Qaṣīdatu 'l-burde dodavano po pet stihova te su tako stvarane strofe od po 7 stihova.

GAL, S, II, 663.

Početak:

محمد جاء بالايان والحكم
مبشراً ونذيراً جملة الامم

2. L. 22 - 31

اسماء البدر وشهداء الاحد

Asmā'u 'l-Badr wa šuhadā'i 'l-Uḥud

Popis imena Muḥammedovih boraca u bitkama na Bedru i Uhudu.

Početak:

هذا اسماء البدر وشهداء الاحد رضى الله عنهم اجمعين ونفعنا بيركاتهم
فى الدنيا وشفاعتهم فى الاخرى آمين يا ربّ العالمين ومن توسّل بها فاز بكل
المطالب . . .

Ovo djelo je prepisao Ḥāfiẓ 'Ālī Rizā Bosnevī, 1245/1829-30. godine. Listovi 32-43 prazni.

3. L. 45b - 55a

افعال عباد وارادت جزئية

Ef'āl-i 'ibād ve irādet-i cüziyye

Napisao Muḥammed Akkermānī. Rasprava o slobodnoj ljudskoj volji i mogućnosti čovjekovog djelovanja u okviru Božijeg određenja.

Početak:

الحمد لله ربّ العالمين والصلوة والسلام على محمد افضل المرسلين وعلى
اله واصحابه من الانصار والمهاجرين. بوندن صكره معلوم اوله كه بو عبد فقير
محمد الاقكرمانى مراد ايدركه افعال عباد وارادت جزئية بياننده لسان تركى ايله
بررساله يازه كى . . .

4. L. 57b - 68a

شرح الحزب النصر

Šarḥu 'l-ḥizbi 'n-naṣr

Napisao Abū 'l-Ḥasan 'Ālī aš-Šāḏilī.

Početak poslije besmele:

نصر من الله وفتح قريب عليه توكلت واليه انيب امّا بعد فهذه الاسطر
شرح لحزب النصر . . . ولمّا اراد الشيخ الامام زبدة الصلحاء الكرام ابو الحسن العلى
الشاذلى . . .

L. 69; 17 x 23 (9 x 16 cm), po 16 redova na strani. Papir požutio. Pismo *nasḫ*. Tinta crna. U prvom dijelu tekst pisan dvostubačno. Ima kustode.

Druga djela su prepisali drugi nepoznati prepisivači.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Bivši vlasnik Derviš Muḥammad b. Muṣṭafā b. al-Ḥāǧǧ Muṣṭafā b. al-Ḥāǧǧ 'Ālī b. Maḥmūd b. al-Ḥāǧǧ 'Ālī (žig na početku i kraju rukopisa), koji je ovaj rukopis uvakufio za Elči Ibrahim-pašinu medresu u Travniku 1289/1872. godine.

Na kraju rukopisa potpis: Ahmed Korkut, Travnik, Bosna.

2655 236

1. L. 1b - 11b

جامع الكنوز - شرح تسبيع قصيدة البردة

Ǧāmi'u 'l-kunūz - Šarḥu tasbī'i qaṣīdati 'l-burda

Napisao Muḥammad al-Miṣrī, umro 1084/1673. godine.

GAL, S, I, str. 468.

Početak poslije besmele:

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم الرؤيا الصادقة جزء من ستّة اربعين
جزء من النبوة وهى نصيب المؤمنين منها كذا فى شرح الفصوص لمولانا الجامى
قدس سره

2. L. 11b - 15b

ديوان مصرى

Dīvān-i Miṣrī

Pjesme iz Misrijevog Divana na arapskom i turskom jeziku.

3. L. 15b - 18b

شرح الهى يونس

Şerh-i ilāhi-i Yūnus

Komentar jedne Ilahije Yūnus Emrea od Muḥameda Miṣrija.
Početak:

چقدم ارك دالنه انده يبم اوزيمى
بوبيتدن مراد اولدركه هر عمل شجرينك بر درلو ثمره سى اولور. . .

L. 19; 17 x 28 cm (11 x 22 cm), po 33 reda na strani. Papir žut. Pismo *nasẖ-ta'līq*. Tinta crna. Naslov, istaknutije riječi i stihovi osnovnog djela pisani crvenom tintom. Ima kustode.

Nema podataka o prijepisu niti o prepisivaču.

Uvez kartonski, noviji.

Vakuf Hafiz Abdulah b. Mustafa Bosna-zade (Bosnić), 1175/1761-62. godine. Zavještač za sebe navodi da je feraš u Medini i da u svoj zavičaj Sarajevo šalje ovu knjigu. Kao nazira (nadzornika) provođenja ove njegove oporuke navodi Hadži Muhamed-ef. sina merhum Veli-efendije (Mehmed Razi Velihodžić).

2656 2264

1. L. 1 - 19b

مولد رسول الله

Mawlidu Rasūlillāh

Biografija poslanika Muhammeda od Muḥammad b. Muḥammad b. Muḥammad b. Muhamad-a. المنبجى (al-Munbaği ili al-Munabbaği).

Početak poslije besmele:

الحمد لله الذى اكمل لنا الدين واتم علينا نعمته اجمعين ومن علينا ببعثه
اشرف المرسلين. . .

2. L. 20 - 25

كتاب (رسالة) فى فضل ليلة الجمعة على ليلة القدر

Kitāb fī faḍli laylati 'l-ğumu'a 'alā laylati 'l-qadr

O prednosti noći uoči petka nad noći „Kadr". Napisao Šamsuddīn Muḥammad al-Ḥanbalī.

Početak poslije besmele:

فصل نقل من خط القاضى السعيد ابى يعلى محمد بن الحسن القرا
الحنبلى البغدادى تغمده الله برحمته. . .

3. L. 28 - 51

رسالة فى تفضيل البشر على الملك

Risāla fī tafḍīli 'l-bašari 'alā 'l-malak

Risāla o prednosti čovjeka nad anđelom. Napisao Muḥammad Amīn.

Početak poslije besmele:

الحمد لله الذى عمّ كلامه المعانى تبيانًا رخص نعظم خطابه المستطاب

4. L. 52 - 110

كتاب محاسن الفضائل بمجمع الرسائل

Kitāb maḥāsini 'l-faḍā'il bi - mağma'ai 'r-rasā'il

Napisao Šarafuddīn b. 'Abdulqādir.

Početak:

الحمد لله الذى اظهر بكتابه العزيز جمل الاحكام وخص الفضلا
باظهار. . .

L. 111; 14,5 x 20,5 cm (9,5 x 15 cm), po 21 red na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ*. Tinta crna. Interpunkcija i nadvlačenje istaknutijih riječi crvenom tintom. Ima kustode.

Rukopis je prepisivalo više prepisivača. Jedan od prepisivača je Muṣṭafā b. Ibrāhīm b. Ḫālid ad-Dimašqī (L. 19b).

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.
Bivši vlasnik Ibrahim b. Muhamed Žepčevi (Žepčak).

2657 3038

المولد الروى فى مولد النبىّ

Al-mawlidu 'r-rawiyyu fī mawlidi 'n-nabiyy

Napisao 'Alī b. Sulṭān Muḥammad al-Qārī, umro 1014/1606. godine.

Ahlwardt, VIII, 9545, str. 127.

Početak poslije besmele:

الحمد لله الازلىّ الابدى على ما اضاء النور الاحمدى واشرق الضياء المحمدى المنعوت بالمحمود في عالم الوجود وافاء على العرب والعجم بانواع النّعم . . .

L. 29; 13,7 cm x 18,8 cm (7 x 14 cm), po 23 reda na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ*. Tinta crna. Kur'anski citati nadvučeni crvenom linijom. Ima kustode.

Bez podataka o prijepisu i o prepisivaču.
Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.
Bivši vlasnik as-Sayyid Muḥammad b. as-Sayyid 'Abdulkarīm u Sarajevu, 6. ramazana 1176/ 21. marta 1763. godine.
(Bilješka i žig na L. 29b).

2658 6814

مولد الكريم النبوىّ – عقد الجواهر

Mawlidu 'l-karīmu 'n-nabawiyy - 'Iqdu 'l-ğawāhir

Spjev u slavu poslanika Muhammeda. Napisao Ğa'far b. Ḥusain b. 'Abdulkarīm b. Muḥammad b. Rasūl al-Ḥusaynī al-Barzanği al-Madanī, umro 1184/1770. godine.

GAL, II, 384 (503), S, II, 517.; Ahlwardt, IX, 9536, str. 124-125.

Početak:

ابتدأ الاملاء باسم الذات العليّة مستدرّاً فيض البركات على ما اناله واولاه واثنى بحمد موارده سابغة هنيّة . . .

L. 42; 16,5 x 20,2 cm (12,5 x 16,5 cm), po 10 redova na strani. Papir požutio, sa linijama (novija sveska), pismo *nasẖ*, vokaliziran. Pisano tintoplavom olovkom. Rukopis nije povezan. Listovi i lage su slobodni.

Prepisao Asim b. Muhammed Džafić iz Sarajeva (Saray-Bosnali), 1324/1906. godine.

Bivši vlasnik Hafiz Asim Sirćo.

2659 6896

منظومة فى مولد سيّد المرسلين – مولد الرسول

Manẓūmatun fī mawlidi sayyidi 'l-murselīn - Mawlidu 'r-rasūl

Spjev o Muhammedovu rođenju koji je napisao Šayẖ Muḥammad al-'Aḏab.

Wagner, 472, str. 396.

Početak:

الحمد لله الذى قد اوجدا
من نوره نوراً به عمّ الهدى

L. 8; 17 x 22 cm (13 x 16,5 cm), po 14 redova na strani. Papir bijel, sa linijama. Pismo *nasẖ*, vokaliziran. Pismo tintoplavom olovkom. Dvostubačno. Nema kustode.

Prepisano 1924. godine. Prepisivač nije poznat.
Bez poveza.
Iz Odbora Islamske zajednice Travnik.

2660 1875

القصيدة الهمزية فى المدائح النبويَة – ام القرى فى مدح خير الورى

Al-qaṣīdatu 'l-hamziyyatu fī 'l-madā'iḥi 'n-nabawiyya - Ummu 'l-qurā fī madḥi ẖayri 'l-warā

Napisao Šarafuddīn Abū 'Abdullāh Muḥammad b. Sa'īd al-Buṣīrī (608/1211 - 694/1294. godine). Hvalospjev poslaniku Muhammedu u mesnevi stihovima.

HH, II, 1349.; GAL 2, I, 313, S, I, 470.; Ahwardt, VII, 7826-7827.;
Dobrača, I, 127/9.; Wagner, I, 370.;
Vajda, N0 3154, 3156, 4187, 5532, 5673, 5694, 6014.

Početak:

كيف ترقى رقيك الانبياء

يا سماء ما طاولتها سماء

Završetak:

ما اقام الصلاة من عبد الله

وقامت بربّها الاشياء

L. 22; 15 x 20,5 cm (9,3 x 14 cm), po 11 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nash*, vokaliziran. Tinta crna. Znakovi koji razdvajaju polustihove ispisani crvenom tintom. Ima kustode.

Prijepis izvršen 1134/1721-22. godine.

Uvez kožni bez ukrasa.

2661 3320

المنح المكية - افضل القرى

Al-minaḥu 'l-makkiyya - Afḍalu 'l-qurā

Komentar Al-qaṣīda al-hamziyya koji je napisao Aḥmad b. Hağar al-Hayṯamī al-Makkī, umro 973/1565-66. godine.

HH, II, 1349.;
GAL, S, I,471.

Početak:

الحمد لله الذى اختص نبينا محمداً صلى الله عليه وسلم بكتاب احرس الفصحاء واعجز البلغاء عن التقوى...

Završetak:

انه الجواد الكريم الرؤف الرحيم سبحان ربك ربّ العزة عمّا يصفون.

L. 217; 15 x 21 cm (10,5 x 14,3 cm), po 23 reda na strani. Papir žućkast. Pismo *nash*, sitniji. Tinta crna. Tekst osnovnog djela pisan crvenom tintom. Brojne marginalije. Ima kustode.

Prepisao 'Abdullāh b. Ismā'īl b. Aḥmad, 20. rebiu-l-evvela 991/13. aprila 1583. godine.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Bivši vlasnici Muhamed Rešīd (žig na L. 1a) i 'Abdulḥalim Germiyānī (L. 217a).

2662 3996

درّة الغواص فى اوهام الخواص

Durrat 'l-ġawwāṣ fī awhāmi 'l-ḫawāṣṣ

Gramatičko djelo koje raspravlja o jezičkim finesama i greškama. Napisao Abū Muḥammad al-Qāsim b. 'Ālī b. Muḥammad b. 'Uṯmān al-Ḥarīrī, umro 6. redžeba 516/11.IX 1122. godine.

GAL, G 2, I, 326 (276), S, I, 488.;
Ahlwardt, VI, 6503-6504, str. 28.

Početak: (od: L 1 b)

قال الشيخ الامام ابو محمد القاسم بن على بن محمد بن عثمان الحريرى...

اما بعد حمد الله الذى عمّ عباده بوظائف العوارف...

Kraj: (L. 64b).

L. 64; 16 x 20,8 cm (9,5 x 15,5 cm), po 23 reda na strani. Papir bijel. Pismo *nasḫ*. Tinta crna. Istaknutije riječi i interpunkcija crvenom tintom. Na margini bilješke. Kustode nisu redovne.

Prepisivač nepoznat. Kolacioniranje teksta izvršio Šayḫ Muḥammad, 1057/1647. godine.

Uvez kartonski sa prijeklopom, zaštićen platnom.

Bivši vlasnik Derviš Šejh Muhamed el-Mevlevi.

Vakuf Ibrahim-paše za svoju džamiju u Počitelju.

2663 1404

مقامات الحريرى

Maqāmātu 'l-Ḥarīrī

Napisao Abū al-Qāsim b. 'Alī b. Muḥammad b. 'Uṯmān al-Ḥarīrī al-Baṣrī, rođen 446/12. aprila 1054, umro 516/12. marta 1122. godine. Poznato klasično prozno rimovano djelo arapske literature, prevođeno na latinski, njemački, engleski i dr.

Flügel, I, 371-373; str. 343-347.;
Ahlwardt, VII, 8538.

Početak poslije besmele:

قال الشيخ الامام ابو القسم بن علىّ بن محمد الحريرى البصرى اسعده الله اللهم انا نحمدك على ما علمت من البيان والهمت من التبيان...

L. 107; 12 x 21 cm (8,5 x 17,5 cm), po 21 red na strani. Papir vrlo star, žut. Pismo *nasẖ*, stariji, arapske provenijencije. Tinta crna, izblijedila. Nema kustode. Na početku dosta interlinearnih bilježaka. Na kraju još dvije risale od al-Ḥarīriya (Ar-risālatu 's-sīniyya i Ar-risālatu 'š-šīniyya).

Nema podataka o prijepisu niti o prepisivaću, ali pretpostavljamo da je rukopis nastao najkasnije u XIV stoljeću.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom i posebnom zaštitnom torbicom (omotom).

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke.

2664 1687

Isto

مقامات الحريرى

Maqāmātu 'l-Ḥarīrī

L. 192; 14,5 x 20,5 cm (7 x 14 cm), po 13 redova na strani. Papir bijel. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Interpunkcija crvenom tintom. Istaknutije riječi nadvučene crvenom tintom. Ima kustode. Marginalije i interlinearni komentari.

Prepisao 'Ali Nādirī 1051/1641. godine.

Uvez kožni sa rozetama i prijeklopom.

Bivši vlasnik Muhamed Emin, muderis u medresi Kösedži Ali-paše.

Iz Kantamirijine biblioteke.

2665 3300

Isto

مقامات الحريرى

Maqāmātu 'l-Ḥarīrī

L. 120; 16,4 x 22,3 cm (7,7 x 15 cm), po 21 red na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ*. Tinta crna. Poneke istaknutije riječi i naslovi kao i interpunkcija zlatnim slovima. Bilješke na margini ponegdje crvenom tintom. Ima kustode. Brojne marginalne bilješke. Na prve dvije strane fihrist (sadržaj), urađen u kvadratima oivičenim zlatnom bojom. Sadržaj otpočinje vanredno lijepo urađenim unvanom u zlatnoj, plavoj, crvenoj, zelenoj i oker boji. Prve dvije strane teksta oivičene zlatnom linijom, a kasnije tekst oivičen crvenom linijom.

Prepisao Ahmed b. Abdulah, 23. safera 1115/28.VI 1703. godine.

Uvez kartonski, noviji.

2666 1321

Isto

مقامات الحريرى

Maqāmātu 'l-Ḥarīrī

L. 119; 15 x 23,2 cm (7,7 x 15,3 cm), po 15 redova na strani. Papir žut. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Ima kustode.

Prepisano u redžepu 1275/4.II - 5.III 1859. godine. Prepisivač nepoznat.

Uvoz platneni sa kožnim ojačanjem po ivicama i hrbatu. Po koži je utisnuta zlatna pletenica i tri tanke zlatne linije. Povez je dosta oštećen.

Bivši vlasnik Husein Hayātī Sarāyī (Sarajlija), 1308/1890-91. godine.

2667 5885

القصيدة الترجيعيّة – القصيدة الطنطرانية

Al-qaṣīdatu 't-tarǧi'iyyatu - Al-Qaṣīdatu 'ṭ-Ṭanṭarāniyyah

Poznato, rašireno i mnogo komentirano djelo klasične arapske literature sa vjersko-moralnim i općečovječanskim porukama i poukama. Napisao Aḥmad b. 'Abdurrazāq aṭ-Ṭanṭarānī Mu'īn Abū Naṣr, umro 485/1092. godine. Djelo je posvetio Nizamu-l-mulku.

GAL, G2, I, 293 (252).; Ahlwardt, VI, 7622, str. 593.;
Flūgel, I, 461, str. 446.

L. 4; 12,5 x 20 cm (6,7 x 13 cm), po 11 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ*, krupan, vokaliziran. Tinta crna. Ima kustode.

Prepisao Sayyid Ša'bān b. Sayyid al-Ḥāǧǧ Maḥmūd u muharremu 1097/ 28.XI - 27.XII 1685. godine. Podatak u kolofonu na kraju rukopisa.

Uvez kartonski, noviji.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

2668 3088

1. L. 1b - 16a

شرح القصيدة الترجيعية (الطنطرانية)

Šarḥu 'l-qaṣīdati 't-tarǧī'iyyati (aṭ-Ṭanṭarāniyyati)

Komentar kaside Tantaranija. Osnovno djelo napisao je Aḥmad b. 'Abdurrazzāq aṭ-Ṭanṭarānī, umro 485/1092. godine, a ovaj komentar Muḥammad al-Bahaštī al-Isfarā'īnī, umro 900/1494. godine.

GAL, G, I, 293 (252);
Ahlwardt, VI, 7625.;
Dobrača, I, 397/5, str. 244-245; 664/2, str. 433; II, 899/5, str. 107.

Početak:

الحمد لله الذى خصص نوع الانسان بالفصاحة والبيان وشرفه بالبلاغة والتبيان والصلات على محمد من بنى عدنان اما بعد فيقول المولى المعظم علاّمة الورى محمد الاسفرائنى طاب ثراه لما كانت القصيدة الترجيعية . . .

2. L. 16b - 28a

المواهب السنية فى خواص منظومة الدمياطية

al-Mawāhibu as-saniyya fī ḫawāṣṣ manẓūmati 'd-dimyāṭiya

Komentar Qaṣīda ad-dimyāṭiyya-e ili Qaṣīda al-lāmiyya-e o Božijim imenima i dovama (molitvama) sa spominjanjem Božjih imena. Osnovno djelo je napisao Nūruddīn ad-Dimyāṭī, a ovaj komentar Šihabuddīn Abū 'l-'Abbās b. 'l-Faḍl Aḥmad b. Aḥmad b. Muḥammad b. 'Īsā b. Zarrūq al-Haḍḍar al-Burnūsī al-Fāsī, umro 899/1493. godine.

Ahlwardt, III, 3755.;
GAL, S, II 361.

Početak poslije besmele:

وصلى الله على سيدنا محمد وآله وصحبه وسلّم قال الشيخ الامام الفاضل العالم العلامه العامل الكامل ذو الموهب السنية والفتوحات الربانية

3. L. 29b - 31b

Rasprava o zabludama mistika batinija od nepoznatog autora.

Početak poslije besmele:

بكل شىء محيط لا اتحاد له ولا حلول لدى اصحاب عرفان واقول اعلم ان غلاة المتصوفة الملاحدة الباطنية اربعة الوجودية والاتحادية والطهورية وغالب المتصوفة كالمولوية والخلوتية .

4. L. 32b - 39a

اسماء حسنى اون بش اسم گزينى خواصى

Esmā-i husnā on beş ism-i güzini ḫavāṣṣī

Rasprava o petnaest odabranih Božijih imena na turskom jeziku od nepoznatog autora.

Početak poslije besmele:

حمد وسپاس اول پروردگار جنّ ناسه كه وجود پر وجود انسانى خلعت وعلّم آدم الاسماء كلها برله محلا قلدى . . .

Na kraju kodeksa molitve i bilješka o vjenčanju Mula Muhameda sina Salihova Handžića, 12. šabana 1267/12. lipnja 1851. godine.

L. 48; 14 x 19 cm (7 x 14 cm), po 17 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasḫ*. Tinta crna. Tekst osnovnog djela u prvom djelu pisan crvenom tintom, a u kasnijim djelima tekst osnovnih djela nadvlačen crvenom tintom. Ima kustode. Mjestimično marginalne zabilješke. Na margini prijevod stihova osnovnog djela na turski.

Nema podataka o prijepisu. Na prvom zaštitnom listu bilješke o imenovanje vezira u Bosni (Tahir-paša, Hafiz-paša).

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

2669 6281

بديع البديع فى مدح الشفيع

Badī'u 'l-badī' fī madḥi 'š-šafī'

Hvalospjev vjerovjesniku Muhammedu. Napisao Ša'ban b. Muḥammad b. Dāwūd al-Aṯāri (765/1364-828/1425).

Ahlwardt, VI, 7356, i 7359.

Ovdje je samo prva i posljednja strana djela u stihovima koje ima kod Ahlwardta 8 listova. Ostali listovi nedostaju.

Početak:

ربّ يسر يا بديع الخلق الحمد لله الذى شرح الصدور ببديع. . . اما بعد فهذه قصيدة بديعية فى علم البديع. . . وسميتها ببديع البديع فى مدح الشفيع. . .

Završetak:

عليه ازكى صلاة شفعها ابداً
ازكى سلامٍ بعرف المسك مختتم

L. 2; 15,5 x 20,5 cm (9,5 x 14,5 cm), 17 redova na strani. Papir požutio. Pismo *nasẖ*, vrlo lijep, kaligrafski. Tinta crna. Istaknutije riječi i interpunkcija crvenom tintom.

Prepisao Aḥmad b. Ḥāğğ Muḥammad al-Bosnawī al-Foćawī, imam u Foči, za vrijeme dok je boravio kao gost u Istanbulu.

Bez poveza.

2670 1683

1. L. lb - 5b

تخميس القصائد الوترية

Taḫmīsu 'l-qaṣā'idi 'l-witriyya

Taḫmis hvalospjeva vjerovjesniku Muhamedu. Osnovno djelo je napisao Muḥammad b. Abī Bakr b. Rusaid al-Wāiz al-Baġdādī, umro 662/1264. godine, a ovaj taḫmis bi mogao biti od Muḥammad b. 'Abdul'azīza al-Warraq al-Laḥmī al-Iskenderānī, umro 670/1271. godine iako početak nije isti.

Ahlwardt, VII, 7767.

Početak:

نثرت لاجل المدح ذرا منتظما
بدأت بحمد الله نظما مقدما

2. L. 60b - 105

بدايه الهداية فى الموعظة

Bidāyatu 'l-hidāya fī 'l-maw'iẓa

Moralističko-poučno djelo koje je napisao Abū Ḥāmid Muḥammad al-Ġazālī, umro 505/1111. godine.

Ḥ Ḫ, I, str. 228.

Početak:

الحمد لله حق حمده والصلوة على محمد رسوله وعبده وعلى آله واصحابه من بعده اما بعد فاعلم ايها الحريص على اقتباس العلم. . .

3. L. 106 - 138

رسالة فى زيارة القبور

Risālatun fī ziyārati 'l-qubūr

Rasprava o posjećivanju grobova. Napisao Šayẖ Aḥmad ar-Rūmī (u naslovu ovog djela).

Početak poslije besmele:

الحمد لله الذى خلق الانسان من نطفة امشاج وجعله سميعا بصيرا. . .

L. 136; 13,5 x 21 cm (8 x 15,5 cm) po 17 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ* sa elementima *riq'e*. Tinta crna. Dvostubačno. Ima kustode.

Bez podataka o prepisivaču.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Vakuf Abdulaha Kantamirija.

Iz Osman Šehdijine biblioteke u Sarajevu.

2671 4100

1. L. 2b - 81b

قصة المعراج – النور الوهاج فى الكلام على الاسراء والمعراج

Qiṣṣatu 'l-mi'rāğ - an-Nūr al-wahhāğ fī 'l - kalāmi 'ala 'l-isrā' wa 'l-mi'rāğ

Napisao Nūruddīn Abū 'l-Iršād 'Alī b. Muḥammad Zaynul'ābidīn b. 'Abdurraḥmān al-Uġhūrī al-Mālikī, umro 1. džumada 1066/ 26.II 1656. godine. Djelo o Muhammedovom uzdignuću na nebo.

GAL, S, II, 437.;
Ahlwardt, II, 2610.

Ovdje početak nedostaje, ali je neko na zaštitnom listu dopisao od riječi:

بسم الله الرحمن الرحيم

اما بعد حمد الله على نعمه المزيده والصلاة على سيدنا محمد واله اجمعين محمد . . . فقد وردت الايات الشريفة . . .

2. L. 82b - 98

قصة معراج النبىّ صلى الله عليه وسلم

Qiṣṣatu mi'rāği 'n-nabiyyi ṣallallāhu 'alayh wa sallam

Napisao Nağmuddīn Muḥammad b. Aḥmad b. 'Alī al-Ġayṭī al-Iskandarī aš-Šāfi'i, umro 981/1573. godine.

GAL, S, II, 467.;
Ahlwardt, II, 2608.

Početak poslije besmele:

الحمد لله رب العالمين وصلى الله على سيدنا محمد وعلى اله وصحبه وسلم وبالسند المتصل الى الامام الحافظ نجم الدين الغيطى رحّه بينما النبى صلى الله عليه وسلم عند البيت فى الحجر . . .

L. 98; 10,3 x 15,2 cm (6 x 12,8 cm), po 17 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ-ta'līq*. Tinta smeđa, izblijedila. Ima kustode. Ponegdje marginalne zabilješke.

Bez podataka o prijepisu i prepisivaču.

Uvez kartonski sa prijeklopom i kožnim hrbatom.

2672 261

1. L. 1 - 28

شرح الرسالة العضديه فى وضع

Šarḥu 'r-risālati 'l-'aḍudiyyati fī 'l-waḍ'i

Komentar logičkom djelu Ar-risāla al-'aḍudiyya. Osnovno djelo napisao 'Abdurraḥman b. Aḥmad al-'Īğī, umro 756/1355. godine, a ovaj komentar Ibrāhīm b. Muḥammad b. 'Arabšāh al-Isfārā'īnī al-Ḫorasānī 'Isāmuddīn.

Ahlwardt, IV, 5309 i 5315, str. 534 i 536.;
GAL, S, II, 571.

Početak poslije besmele (L. 1b):

هذه للايماء الى المعانى المرتبة الموجودة فى التعقل فقط على تقدير تقدم الديباجه على الرسالة اوفية والتلفظ . . .

2. L. 31 - 112

ازهار الروضات فى شرح روضات الجنّات

Azhāru 'r-rawḍāti fī šarḥi rawḍāti 'l-ğannāt

Komentar djelu Rawdāt al-ğannāt od Ḥasana Kāfī Aqḥiṣārī-ja (Pruščaka) (1544-1615), iz islamske dogmatike. Osnovno djelo je napisao isti autor.

Dobrača, I, 724-727, str. 484-487.;
Šabanović, str. 184.

Početak poslije besmele:

الحمد لله قديم الذات والصفات عديم المثال والنظير من الممكنات والصلوة على رسوله المؤيد بالمعجزات محمد الداعى . . .

L. 112; 18 x 26 cm (11 x 19 cm), po 25 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ*. Tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Ima kustode. Ponegdje komentari na margini. Između dva djela tri prazna lista.

Prijepis 1261/1845. godine.

Uvez kartonski, ne pripada ovom kodeksu, manjeg je formata.

2673 1358

زبدة الامثال لوقوعها عمدة الاقوال

Zubdatu 'l-amṯāl li-wuqū'ihā 'umdatu 'l-aqwāl

Zbirka poslovica koje služe kao moto u uvodu mnogih djela. Napisano aš-Šayḫ Muṣṭafā b. Ibrāhīm al-Ḥanafī iz Galipolja, umro 1024/1615. godine.

Flügel, I, 339, str. 301.;
GAL, G2, II, 557 (423); S,II, 631.

Početak (L. 1b):

هذا كتاب زبدة الامثال الحمد لله الذى زيّن عباده بالالفاظ والاقوال وفضلهم بما علّمه من بدايع الحكم ولطائف الامثال . . .

L. 28; 15 x 20 cm (9 x 14,5 cm) po 11 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ*. Tinta crna. Ima kustode.

Prepisivač i datum prijepisa nepoznati jer rukopis nije dovršen.

Uvez kartonski sa prijeklopom i kožnim hrbatom.

Bivši vlasnik ʻAlī Spāhō (Alija Spaho) iz Sarajeva.

Vakuf Salim-ef. Muftića, 1357/1938. godine.

2674 3993

سيرة النّبىّ

Sīratu 'n-nabiyy

Biografija poslanika Muhammeda od nepoznatog autora.

Početak poslije besmele:

وقد جاء فى الخبر ان الله تعالى خلق شجرة ولها اربعة اعضان فسمّيتها شجرة اليقين ثم خلق نور محمد ء م فى حجاب درّة بيضاء...

L. 71; 15 x 21,4 cm (8,5 x 16 cm) po 13 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ-ta'līq*. Tinta crna. Citati crvenom tintom. Neke istaknutije riječi i rečenice nadvučene crvenom tintom.

Prepisao Ḥasan, 16. džumade-l-ahira 1214/15.XI 1799. godine.

Bivši vlasnik Salih b. Mustafa Šamić (شاميك) bez oznake vremena kada je rukopis bio u njegovu vlasništvu.

2675 1290

1. L. 1 - 35

سفرات سندباد البحرى

Safarāt Sindbād al-baḥrī

Epizoda iz Hiljadu i jedne noći o Sindibadu Moreplovcu.

GAL, S, I, 237, 239, 252.

Početak:

قالت شهرزاده بنت الوزير بلغنى ايها الملك السعيد انه كان فى زمن الخليفه هارون الرشيد بمدينة بغداد رجل يقال له السندباد الحمال...

2. L. 36 - 75

Razne privatne bilješke i pisma M. Handžića, stihovi, Muhammedova prijepiska sa bizantijskim vladarem, hadisi, izreke i drugo.

L. 75; 17 x 20,5 cm (11 x 16 cm), po 14 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ* sa elementima *riq'e*. Tinta crna. Naslov crvenom tintom. Nema kustode.

Prepisao Mehmed Handžić, 1342/1923-24. godine.

Uvez kartonski.

Vakuf H. Mehmeda Handžića.

2676 1834

فتح ربَ البريَة فى شرح القصيدة الخزرجية

Fatḥu rabbi 'l-barriyyah fī šarḥi 'l-qaṣīdati 'l-ẖazrağiyyah

Komentar kaside Ḫazrağiyye koji je napisao Zakariyyā b. Muḥammad al-Anṣārī, umro 926/1520. godine, o arapskoj metrici. Osnovno djelo al-Qaṣīda al-Ḫazrağiyya ili al-ʻarūḍ al-ẖazrağiyya napisao je Ḍiyāuddīn b. Muḥammad ʻAbdullāh b. ʻUṯmān al-Ḫazrağī al-Andalūsī, umro 626/1228. godine.

Ḥ Ḫ, II, 1337.;

GAL, G, I, 380 (312), S, I, 545.;

Ahlwardt, VI, 7122, 7123.

Početak:

الحمد لله الذى وضع علم العروض ليعرف به اوزان المنظوم وجعل افكارنا كافية لاثار العلماء بالمنطوق والمفهوم...

L. 45; 15,5 x 21 cm (8,5 x 14 cm), po 19 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ* sa elementima *ta'līqa*. Tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Ima kustode. Ponegdje i marginalne zabilješke.

Prepisao ʻAbdunnāṣir al-Ğazīrī al-Manqūlūtī, 14. safera 1107/4. oktobra 1694.

Uvez kartonski sa prijeklopom i kožnim hrbatom.

2677 3405

قصيدة تعلم يا فتى

Qaṣīdatu ta'allam yā fatā

Autor nepoznat. Didaktička poema u mesnevi-stihovima koju nismo mogli naći u dostupnim izvorima.

Početak:

تعلم يا فتى فالجهل عار
ولا يرض بها الأ حمَار

L. 7; 16,4 x 20,8 cm (8,8 x 16,8 cm), po 8 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ.* Tinta crna. Dvostubačno. Svaki stubac uokviren crvenim linijama. Ima kustode. Interlinearni prijevod na turski jezik.

Prijepis 1103/1691-92. godine.

Uvez kartonski, noviji.

2678 4170

1. L. 1b - 4a

قصيدة الشيخ امين الحمسى

Qaṣīdatu 'š-Šayẖi Amīn al-Ḥumsī

Hvalospjev u slavu Vjerovjesnika Muhammeda. O autoru pjesme Aš-Šayẖ Amīn al-Ḥumsiju (ili Himsi), nemamo nikakvih podataka.

Početak:

توسلت بالمختار راجى الوسائل
نبىَّ لمثلى خير كافٍ وكافل

2. L. 5b - 294b

الشفاء فى تحقيق حقائق المصطفى

Aš-šifā'u fī taḥqīqi ḥaqā'iqi 'l-Muṣṭafā

Naslov na kraju djela (L. 293a). Djelo o vjerovjesniku Muhammedu. Napisao Muhammad Šewqi Harputi. Prema Ḥ Ḫ, autor djela pod gornjim naslovom je al-Imām al-Ḥāfiẓ Abū 'l-Faḍl 'Iyād b. Mūsā al-Qādī al-Yahsūbī, umro 544/1246-7. godine.

Ḥ Ḫ, II, str.1052.

Početak poslije besmele:

الحمد لله المنفرد باسمه الاسمى المختص بالملك الاعز الاحمى الذى ليس دونه منتهى ولا ورائه مزرى الظاهر لا تخيّلا ووهماً...

L. 294; 13 x 20,5 cm (9,3 x 14,2 cm). Prvo djelo po 15 redova na strani dvostubačno; drugo djelo po 21 red na strani, jednostubačno. Papir žut. Pismo *nasẖ.* Tinta crna. Istaknutije riječi u tekstu crvenom tintom. Tekst oivičen crvenom linijom. Ima kustode.

I prvo i drugo djelo prepisao autor drugog djela Muhammad Šawqi Harputi, nastanjen u kasabi Yozgatu (Mala Azija), 1278/1861-62. godine.

Uvez kartonski sa prijeklopom.

2679 985

روض الاخيار المنتخب من ربيع الابرار

Rawḍu 'l-aẖyār al-muntaẖab min rabī'i 'l-abrār

Napisao Muḥammad b. Qāsim b. Ya'qūb al-Amāsī ar-Rūmī al-Ḥanafī Muḥyiddīn b. al-Ḥatīb, umro 904/1498. godine. Djelo je iz oblasti poučno-zabavne literature i predstavlja sažetak Zamahšerijevog djela Rabī'u 'l-abrār.

Ḥ Ḫ, I, 916.; GAL, G2, I, 349 (292);
S, I, 512, S, II, 638.; Ahlwardt, VII, 8357, str. 340.

L. 1b - 2b

فهرست ما في الكتاب

Sadržaj djela

Početak:

نحمدك اللهم علي ما علمتنا من البيان والهمتنا من التبيان ونشكرك على ما اسبغت علينا من الاحسان... وبعد فيقول العبد المتفرغ الى فاتح القلوب وساتر العيوب محمد بن قاسم يعقوب...

L. 202; 14,5 x 23,5 cm (6,8 x 16,5cm), po 19 redova na strani. Papir požutio. Pismo *nasẖ-ta'līq.* Tinta crna. Istaknutije riječi nadvlačene crvenom tintom. Interpunkcija također crvenom tintom. Tekst uokviren crvenim linijama, a prve dvije strane uokvirene debljim zlatnim i tankim crnim linijama. Nema kustode. Na margini komentari pisani istom rukom.

Prepisao Muḥammad b. Aḥmad Kafawī (iz Caffe - kasnije, Teodosije na Krimu), krajem džumade-l-ula 980/početak oktobra 1572. godine.

Uvez kožni sa prijeklopom i rozetama na sredini korica.

Bivši vlasnik Šayẖ Muḥammad u zaviji Galata 1060/1650. godine. Rukopis došao u posjed Osmana Šehdije, hadžegana carskog divana 1167/1753-54. godine.

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke.

2680 1705

Isto

روض الاخيار المنتخب من ربيع الابرار

Rawḍu 'l-aẖyār al-muntaẖab min rabī'i 'l-abrār

L. 152; 13,3 x 20,3 cm (8 x 14 cm), po 20 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ-ta'līq*. Tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Ima kustode. Marginalne zabilješke. Na L. 1a distih na perzijskom jeziku (možda i od prepisivača). Na zaštitnom listu također stihovi na turskom od prepisivača (li-muharririhi!) i od Enverija.

Prepisao Ğa'far b. 'Alī, krajem ramazana 1020/početak novembra 1611. godine, u medresi Gazi Husrev-bega.

Iz Kantamirijine biblioteke.

2681 4367

خالصة الحقائق لما فيه من اساليب الدقائق

Ḫāliṣatu 'l-ḥaqā'iq limā fīhi min asālībi 'd-daqā'iq

Napisao 'Imaduddīn b. 'l-Qāsim Maḥmūd b. Aḥmad b. 'l-Ḥasan al-Faryābi, umro 20. džumadi-l-evvela 607/10. XI 1210. godine.

GAL; G2, I, 472 (379), S, I, 652.;
Ahlwardt, VII, 8771, str. 660-661.

Knjiga je podijeljena u 50 poglavlja navedenih u sadržaju na početku rukopisa. Počinje poglavljem o pameti i pametnim, zatim o nauci i učenjacima, mudrosti i mudracima, o vjerovanju, o islamu, Božijem jedinstvu, spoznaji i onom koji spoznaje itd.

Početak:

الحمد لله الذى برا كل حىّ ثم دعاه وذرا كل شى ثم افناه لا تتمثله الابصار والعيون ولا تتخيّله الافكار والظنون اليه ترفع الايدى ساعدة . . .

L. 128; 14,5 x 20 cm (10,7 x 18 cm), po 25 redova na strani. Papir bijel, tanji, noviji. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Istaknutije riječi, međunaslovi i oznake poglavlja crvenom i zelenom tintom. Tekst je uokviren crnim linijama. Izvršena paginacija 1-251. Kustode samo u početku, do str. 14.

Prepisao 'Abdullāh b. 'Abdurraḥmān u Busovači, u muharremu 1331/11.XII 1912 - 9.I 1913. godine.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

2682 2014

حدائق الآداب

Ḥadā'iqu 'l-ādāb

Napisao Muḥammad b. Muḥammad al-Abhari (prije 588/1192. godine).

GAL, S, I, 505.

Ostali rukopisi: Topkapi 2590.

Djelo je podijeljeno na poglavlja:

١) كتاب انسان الحيوان
٢) كتاب خلق الانسان
٣) كتاب الخيل
٤) كتاب الابل
٥) كتاب الشاء
٦) كتاب الوحوش
٧) كتاب السباع
٨) كتاب الحشرات
٩) كتاب الطير
١٠) كتاب الصفات والاسماء
١١) كتاب اسماء ما فى السماء والهواء
١٢) كتاب الازمنة
١٣) كتاب السلاح
١٤) كتاب الميسر

١٥) كتاب النبات
١٦) كتاب الحشر
١٧) كتاب الامثال
١٨) كتاب الالفاظ المستعملة بين الناس
١٩) كتاب المتفقة الالفاظ المختلفة لتمام المعانى
٢٠) كتاب المختلفة الالفاظ المتفقة المعانى
٢١) كتاب المثلثات
٢٢) كتاب اصلاح المنطق
٢٣) كتاب الاعراب
٢٤) كتاب الهجاء
٢٥) كتاب الممدود والمقصور
٢٦) كتاب التانيث والتذكير
٢٧) كتاب الجمع والتثنية
٢٨) كتاب الالفاظ الدائرة فى السنن
٢٩) كتاب الفاظ الديوان
٣٠) كتاب النحو
٣١) كتاب العروض

Početak poslije besmele:

الحمد لله جاعل الآداب جنّات قطوفها دانية ومسهّل الاسباب للطلاب بورود ماء عين من المعارف غير آنيه ومزيّن سماء العلوم بنجوم العلماء الدائبين فى تحصيله ليلا ونهاراً بهمّات غير وانية...

L. 172; 14,5 x 20 cm (11,5 x 16,5 cm), po 21 red na strani. Papir bijel. Pismo *nasḫ*, običan. Tinta crna. Istaknutije riječi plavom i crvenom tintom. Ima kustode.

Prepisao As-Sayyid Muḥammad an-Nūrī iz rukopisa Zaynuddīn aš-Šafi'ija u Halebu, reibu-l-evvela l074/oktobra 1663. godine.

Uvez kožni, običan bez ukrasa.
Bivši vlasnik al-Ḥāǧǧ Muṣṭafā Qāḍī (kadija).
Vakuf Svrze Muhamed-efendije.

2683 3553

قصيدة فى مدح عبد الله پاشا كوپريلى

Qaṣīda fī madḥi 'Abdullāh-paş a Kö prü lü

Hvalospjev posvećen Abdullāh-paši Köprülü-u. Autor nepoznat. Ime Abdullāh-paše Köprülü se spominje u 13. bejtu kaside na L. 3a.

Početak:

يموج ويسجو منك قلبى ومدمعى
كانى بحر لاح جزر ومدمعى

Završetak:

فخلّده فى صدر السّعادة مقبلا
دعائى اجب باللطف يا خير من دعى

L. 6; 11,8 x 19,8 cm (6 x 13,7 cm), po 9 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasḫ*, kaligrafski, krupniji. Tinta crna. Unvan u zlatnoj boji. Tekst oivičen debelom zlatnom linijom (2mm), trima crnim i jednom crvenom linijom. Ima kustode.

Bez podataka o prijepisu i prepisivaču.

Uvez kožni. Po ivicama korice debele zlatna pletenica i dvije tanje zlatne linije.

2684 1917

المجتبى فى انواع من العلوم – المجتبى فى علوم القرآن

Al-muǧtabā fī anwā' min al-'ulūm - Al-muǧtabā fī 'ulūmi 'l-Qur'ān

Napisao Ǧamaluddīn Ḥāfiẓ 'Abdurraḥmān b. Abi 'l-Ḥasan 'Alī Tamīmi Abū 'l-farağ b. al-Ǧawzī, 508/1114 - 597/1200-01. godine.

GAL, I, 659-666 (500-506);
Ḥ Ḫ, II, 1592.; KA, I, 749-750.

Djelo o načinu ućenja (čitanja Kur'ana), biografije i izreke velikih ljudi itd.

Početak poslije besmele:

الحمد لله على جميع الآلآء وصلى الله على اشرف الانبياء وعلى اله واصحابه وازواجه الاتقياء. . .

Završetak:

نجز الكتاب المعروف بالمجتبا من تصانيف الامام الحافظ ابى الفرج بن الجوزى.

L. 37; 15,7 x 21,2 cm (8,3 x 15 cm), po 23 reda na strani. Papir bijel. Pismo *nasḫ*. Tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Ima kustode. Dosta marginalnih bilježaka.

Prepisao Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom i prijeklopom.

Vakuf Ismet-efendije sina Vejsil-efendije Svrze.

2685 4017

كتاب قهوة الانشاء

Kitābu qahwati 'l-inšā'i

Napisao Taqiyyuddīn Abū Bakr b. Hiǧǧa al-Ḥanafī, umro 837/1433. godine. Zbirka uzoraka za sastavljanje službenih dopisa.

Ahlwardt, VII, 8644, str. 580.

Knjiga o teoriji i praksi epistolografije, sa uzorima pisanja utkanim u jedan cjelovit tekst.

Početak poslije besmele:

استهل المصنف رحمة الله عليه خطبة هذا الكتاب الذى سمّاه قهوة الانشاء بقوله الحمد لله الذى احسن انشانا فسجعنا على افنان العبودية بتحميده واعربت الحان سواجعنا بين الاوراق عن تمجيده وادبنا فشعرنا متاد بين توحيده. . .

وبعد فانى ما ارادت كاس الانشاء هنا ليطلب. . .

L. 89; 15 x 21 cm (10 x 16 cm), po 25 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasḫ*, sa elementima *ta'līqa*. Tinta crna. Istaknutije riječi, rečenice i interpunkcija pisani crvenom tintom. Ima kustode. Na pet zaštitnih listova naprijed i deset listova na kraju rukopisa su hadisi. Na šestom listu, gdje se nalazi naslov djela, nalazi se i bilješka o uvakufljenju koja govori da je ovu knjigu uvakufio Davud-aga, dvorski aga za medresu Ahmed-age, kapu-age, u Mostaru.

2686 2187

نوابغ الكلم وبدائع الحكم

Nawābiġu 'l-kalim wa badā'i'u 'l-ḥikam

Napisao Ǧārullāh Abū Qāsim Maḥmūd b. 'Umar az-Zamaḫšarī, umro 538/1143. godine. Mudre izreke i poslovice.

Ahlwardt, VII, 8673-77.

Početak poslije besmele:

قال الشيخ العرب جار الله العلامه الزمخشرى اللهم ان مّما منحتنى من النعم السوابغ الهام هذه الكلم النوابغ.

L. 22; 18 x 21,8 cm (6 x 14 cm), po 10 redova na strani. Papir žućkast. Pismo *nasḫ*. Tinta crna. Mnoge riječi u originalnom tekstu i u interlinearnom i marginalnom komentaru nadvučene crvenom tintom. Ima kustode. Na margini i interlinearno bilješke pisane sitnijim *ta'līq* pismom.

Prepisao 'Abdullāh b. Muṣṭafā al-Bīrčawi al-Arnaūdī (Bušatli-zāde), 1306/1888-89. godine.

Vakuf Bušatli-zāde Ḥāfiẓ 'Abdullāh (žig sa godinom 1354/1935-36.).

2687 944

الشقائق النعمانيه فى علماء الدولة العثمانيه

Aš-šaqā'iqu 'n-nu'māniyya fī 'ulamā'i 'd-dawlati 'l-'uṯmāniyya

Bibliografsko-enciklopedijsko djelo koje je na arapskom jeziku napisao osmanski historičar i filozof Abū 'l-Ḫayr Aḥmad b. Muṣliḥuddīn Muṣṭafā Taşköprüzāde 'Isāmuddīn (Brusa, 14. rebiu-l-evvela 903/3. XII 1495 - 968/1560. godine).

GAL, G, II, 425 (559);
Ahlwardt, IX, 9881-9884.

Djelo je podijeljeno u 10 poglavlja, u svakom je predstavljena ulema jednog perioda. Periodi su podijeljeni prema vlasti sultana od Osmana Gazija do sultana Sulejmana Zakonodavca.

Rukopis je oštećen, te na početku nedostaje 152 lista. Početak nedostaje.

Završetak:

ورضى الله تعالى عن الاصحاب والاحباب الذين اجتهدوا فى جمع هذا الكتاب وعن كافة المسلمين اجمعين بحرمة نبيّه محمد الامين واله وصحبه اجمعين والحمد لله رب العالمين.

L. 189; (folijacija 153-341), 14 x 21 cm (6,5 x 14 cm) po 15 redova na strani. Papir bijel, čvrst. Pismo *nasẖ*. Tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Tekst uokviren crvenom crtom. Ima kustode.

Nema podataka o prijepisu niti o prepisivaču, koji su naknadno izbrisani.

Nema poveza.

Na posljednjoj strani rukopisa pjesma koju je Mehmed beg Čengić spjevao na samrti, bolujući u Edreni, nakon što je krenuo iz Istanbula u Bosnu, bivši imenovan defterdarom Hercegovine i Bosne. Pjesma ima 6 bejtova i djelomično je zbog zamrljanosti nečitljiva, a datum kojim je potpisana je 947/1540-41. godine.

2688 4484

Isto

الشقائق النعمانيه فى علماء الدولة العثمانيه

Aš-šaqā'iqu 'n-nu'māniyya fī 'ulamā'i 'd-dawlati 'l-'uṯmāniyya

Početak:

الحمد لله الذى رفع بفضله طبقات العلماء وجعل اصولهم ثابتة وفروعهم فى السماء

L. 246; 13 x 20 cm (6 x 14,5 cm), po 19 redova na strani. Papir žućkast. Pismo *nasẖ-ta'līq*. Tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Počeci biografije pojedinih učenjaka naznačeni naknadno na margini, isticanjem imena dotičnih učenjaka. Ima kustode.

Na kraju nedostaje jedan list, pa nema imena prepisivača.

Uvez kožni sa utisnutim rozetama, oštećen.

Bivši vlasnici: Muḥammad b. 'Abdulḥalīm ar-Rūsī i 'Abdullāh b. Wahbī.

2689 5405

Isto

الشقائق النعمانيه فى علماء الدولة العثمانيه

Aš-šaqā'iqu 'n-nu'māniyya fī 'ulamā'i 'd-dawlati 'l-'uṯmāniyya

Ovaj primjerak nije potpun. Počinje od biografije Muḥyuddīn b. Ibrāhīma, a završava biografijom al-mawlā Sirāğuddīn al-Ḫatība.

L. 102; 12 x 19 cm (6 x 13 cm), po 19 redova na strani. Papir žut. Pismo *nasẖ-ta'līq*. Tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Ima kustode.

Djelo je manjkavo na početku i završetku, pa nema imena prepisivača niti podataka o vremenu i datumu prijepisa rukopisa.

Rukopis je oštećenog uveza, pa je razložen na lage. Uvez kožni sa rozetom, ali oštećen.

Iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

2690 96

المجلد الاول من تذييل كشف الظنون فى اسامى الكتب والفنون

Al-muğalladu 'l-awwalu min taḏyīli Kašfi aẓ-ẓunūn fī asāmī al-kutubi wa 'l-funūn

Napisao Mehmed Handžić 1350/1931-32. godine. Handžić (1906-1944. godine) je pisac na bosanskom i arapskom jeziku i komentator arapskih i turskih klasika. Djelo prestavlja dodatak (ḏayl - ذيل) poznatom enciklopedijskom djelu Ḥāğğ Ḫalīfe Kašf aẓ-ẓunūn.

Početak poslije besmele:

الحمد لله منزل الكتب على انبيائه ملهم العلوم الى اصفيائه الذى علم بالقلم علم الانسان ما لم يعلم...

Završetak:

وليكن هذا آخر المجلد الاول من تذييل كشف الظنون فى اسامى الكتب والفنون غير مرتب على حروف المعجم وتم جمعه فى اواخر ربيع الآخر ١٣٥٠ فى مدينة سراى بوسنه حرسها الله تعالى آمين

L. 187; 23 x 33 cm (13 x 25 cm), po 25 redova na strani. Papir bijel, sa linijama. Pismo *nash-ta'līq*. Tinta crna. Citirani naslovi djela crvenom tintom. Na margini označeni brojevi koji se odnose na osnovno djelo (Kašf az-zunūn كشف الظنون). Djelo je autograf iz 1350/1931-32. godine.

Uvez kartonski.

2691 339

حيوة الحيوان الكبرى

Ḥayātu 'l-ḥayawāni 'l-kubrā

Napisao Kamāluddīn Muḥammad b. 'Īsā aḍ-Ḍamīrī aš-Šāfi'ī, umro 808/1405. godine.

Ḥ Ḫ, I, 696.; GAL, G2, II, 172 (138), S, II, 171.; Ahlwardt, V, 6168.
Ostali rukopisi: GAL

Alfabetski poredani nazivi životinje koji su obrađeni etimološki, a zatim, spominjanje određene životinje u Kur'anu, hadisu, poeziji i rječnicima. Ima tri redakcije: veliku, srednju i malu. Ovo je velika redakcija spomenutog djela.

Početak:

الحمد لله الذى شرف نوع الانسان بالاصغرين القلب واللسان وفضله على سائر الحيوان بنعمتى المنطق والبيان . . .

L. 401; 18 x 27 cm (12,5 x 21 cm), po 33 reda na strani. Papir bijel, deblji, sa vodenim znakom. Pismo *nasẖ*, starinski. Tinta crna. Citati, istaknutije riječi i imena pisani crvenom tintom. Tekst obrubljen dvjema crvenim linijama. Na marginama bilješke u funkciji objašnjenja teksta. Ima kustode.

Prepisao Aḥmad b. 'Alī al-Hāšimī, 974/1566. godine.

Uvez kožni sa ukrasnim rozetama.

Vakuf Muḥammad Šākir b. Muḥammad Muid b. Aḥmad Muftī (Muidović), 1264/1847. godine.

2692 3845

حيوة الحيوان

Ḥayātu 'l-ḥayawāni

Srednja verzija istoimenog djela kao naprijed, koje je napisao Kamaluddīn Muḥammad b. 'Īsā aḍ-Ḍamīrī aš-Šāfi'ī, umro 808/1405. godine.

Ḥ Ḫ, I, 696.; GAL, G2, II, 172 (138), S, II, 171.;
Ahlwardt, V, 6168.

Početak kao u prethodnom rukopisu.

L. 270; 18 x 26,3 cm (13 x 19,5 cm), po 27 redova na strani. Papir bijel, deblji, star. Pismo *nasẖ* sa elementima *ta'līqa*. Tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Ima kustode. Ponegdje marginalne zabilješke drugom rukom.

Nedostaje nekoliko listova na kraju pa se ne zna prepisivač. Rukopis je vjerovatno iz XV ili XVI stoljeća.

Uvez kožni sa prijeklopom i ukrasnim rozetama, ali oštećen.

Vakuf Ahmeda, dvorskog age, za medresu u Mostaru, 1064/1653-54. godine.

2693 4214

شرح كلستان لسرورى

Šarḥu Gulistān li-Surūrī

Napisao Molla Musliḥuddīn Muṣṭafā b. Ša'bān poznat kao Surūrī, umro 969/1561-62. godine. Ovaj komentar Sa'dijeva Gulistana je pisan na arapskom jeziku i posvećen sultanu Muṣṭafi sinu Sulaymāna. Napisan je u gradu Amasiji krajem rebiu-l-evvela 957/april 1550. godine.

Flügel, I, 554, str. 539-540.;
Trako, 407-410, str. 205-207.

Početak:

الحمد لله الذى جعلنى من علماء البيان والمعانى والشكر لله الذى صيّرنى من مفاتيح الابكار الغوانى . . .

Završetak:

تم شرح كلستان فى آخر ربيع الاول لسنه سبع وخمسين وتسعمائة فى بلدة اماسيه حميت عن البلية .

L. 249; 13 x 21,5 cm (6,8 x 15,7 cm), po 20 redova na strani. Papir žut. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Riječi iz originalnog djela nadvučene crvenom tintom. Unvan u plavoj, zlatnoj i crvenoj boji. Prve dvije strane obrubljene zlatnim i crnim linijama, a dalje plavim. Ima kustode. Na margini bilješke, uglavnom su to mjesto gdje se poziva na komentar Ibn Sayyid 'Alija.

Prepisao kadija al-Ḥāǧǧ Muḥammad b. al-Ḥāǧǧ Muṣṭafā al-Mihaliǧi, krajem redžeba 995/početak jula 1587. godine.

Bivši vlasnici: Jahja sin Omera i Ibrahim Zukić, koji je rukopis kupio za 52 groša, zatim anonimna bilješka da je rukopis pozajmljen od imama Careve džamije (sve bilješke L. 1a).

Uvez kožni sa utisnutim rozetama i prijeklopom.

Vakuf Stranjak Hadži Muhamed-efendije (L. 2a).

2694 735

Isto

شرح كلستان لسروری

Šarḥu Gulistān li-Surūrī

L. 351; 15 x 20,8 cm (8 x 12,5 cm), po 13 redova na strani. Papir žućkast. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Citati i istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Tekst osnovnog djela nadvlačen crvenom tintom. Ima kustode. Na marginama bilješke koje se odnose na druge komentare (Ibn Sayyid 'Alī).

Prepisao Muṣṭafā b. Ramaḍān u tvrđavi Bender, 965/1557-58. godine.

Povez kožni sa rozetom od floralnih motiva. Ima i prijeklop sa malom rozetom crvene boje.

Iz starog fonda Gazi Husrev-begove biblioteke.

2695 1515

Isto

شرح كلستان لسروری

Šarḥu Gulistān li-Surūrī

L. 164; 14 x 20,5 cm (7 x 15 cm), po 20 redova na strani. Papir bijel. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Riječi iz osnovnog djela pisane crvenom tintom, a ponegdje i zelenom. Prve dvije strane uokvirene zlatnim i plavim linijama, kasnije samo sa dvije tanke plave linije. Ima kustode.

Prijepis 975/1567. godine. Prepisivač nepoznat.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Vakuf Hasan-efendije Bojića (Bojo-zāde).

2696 2588

Isto

شرح كلستان لسروری

Šarḥu Gulistān li-Surūrī

L. 222; 14,8 x 20,2 cm (9,2 x 15 cm), po 15 redova na strani. Papir žut. Pismo *nasḫ-ta'līq*, lijep. Tinta crna. Osnovni tekst nadvlačen crvenom tintom. Ima kustode.

Prijepis 13. zi-l-kadeta 1002/8.VIII 1691. godine.

Uvez kožni sa rozetom.

Rukopis je došao u posjed As-Sayyid Muḥammada Alama Mufti-zāde poklonom od Sulaymān-efendiye Ankaraviye.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

2697 2385

Isto

شرح كلستان لسروری

Šarḥu Gulistān li-Surūrī

L. 184; 14 x 20 cm (8,3 x 16 cm), po 22 reda na strani. Papir požutio, po krajevima nagorio. Pismo *nasḫ* sa elementima *ta'līqa*. Tinta crna. Osnovni tekst nadvlačen crvenom tintom. Na dvadeset listova na početku, tekst je obrubljen crvenim linijama. Mjestimično ima komentara na margini. Nema kustode.

Nema podataka o prijepisu.

Uvez kožni, oštećen.

Iz Đumišića (Sim-zade) medrese u Sarajevu.

2698 6902.

شرح كلستان بالعربية

Šarḥu Gulistāni bi 'l-'arabiyya

Napisao Ya'qūb b. Sayyid 'Alī al-Maymūnī ar-Rūmī al-Ḥanafī, umro 931/1529. godine.

Ḥ Ḫ, II, 1504.; AM, II, 546.; Pertsch, 797.

Početak:

الحمد لله عليه ما اولانا من النعم . . . وبعد فيقول البعد الضعيف والمذنب

اللهيب المحتاج الى رحمة ربّه اللطيف يعقوب بن سيّد على . . .

L. 90; 15 x 20,6 cm (11,5 x 17,3 cm), po 21 red na strani.Papir požutio. Pismo *nasẖ-ta'līq*. Tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Originalni tekst nadvlačen crvenom tintom. Prve dvije strane uokvirene sa dvostrukom crvenom linijom. Ima kustode.

Prepisao Ša'bān b. Kurd 964/1553-54. godine.

Povez kožni sa prijeklopom.

Bivši vlasnik: Darvīš Muḥammad b. Muṣṭafā b. al-Ḥāǧǧ Muṣṭafā b. al-Ḥāǧǧ 'Alī b. Maḥmūd b. al-Ḥāǧǧ 'Alī (žig na L. 1a i 90b). Također potpis jednog bivšeg vlasnika: Al-Qāḍī 'Abdullāh Konyiçī (Konjicija) (L. 90b).

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

2699 2288

Isto

شرح كلستان لابن سيّد على

Šarḥu Gulistān li 'bni Sayyid 'Alī

Napisao: Ya'qūb ibn Sayyid 'Alī, umro 931/1524-25. godine.

Ḥ Ḫ, II, 1504.

Početak nedostaje.

Završetak:

فحمداً ثُمَّ حمداً ثمَّ حمدا على توفيقنا اتمام شرحه فالمرجو من الناظرين ان

يدعوا بكرمهم لمؤلف هذه الحروف وجامعها الفقير يعقوب بن سيد على الحقير

عفى عنهما ملك الكبير.

L. 191; 14 x 18,2 cm (7 x 12 cm), po 15 redova na strani. Papir žućkast. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Tekst osnovnog djela nadvlačen crvenom tintom. Ima kustode. Na početku i u sredini nedostaje nekoliko listova.

Nema podataka o prijepisu i prepisivaču.

Uvez kartonski, noviji.

Vakuf Dženetića Mustafa-bega.

2700 6676

Isto

كتاب شرح كلستان

Kitābu Šarḥi Gulistān

Napisao Ya'qūb b. Sayyid 'Alī, umro 931/1524-25. godine. Komentar Sa'dijeva Gulistana na arapskom jeziku.

Početak:

الحمد لله على ما اولانا من النَعيم ورزقنا الاهتداء الى تمييز الآفات التى

يمتاز بها الانسان عن النعيم .

L. 192; 15 x 20 cm (9 x 15 cm), po 17 redova na strani. Papir požutio. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Naslov i neke istaknutije riječi crvenom tintom. Tekst osnovnog djela nadvlačen crvenom tintom. Ima kustode. U rijetkim marginalnim bilješkama poziva se na druge komentare istog djela.

Bez podataka o prepisivaču, mjestu i datumu prijepisa.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

2701 4136

مجموعه

Maǧmū'a

1. L. 2b - 7b

قصيدة البرده - الكواكب الدريّه

Qaṣīda al-burda - Al-kawākib ad-durriyyah

Napisao Šarafuddīn Abū 'Abdullāh Muḥammad b. Sa'īd al-Būṣīrī, 608/1211-694/1294. godine. Hvalospjev Muhamedu.

Flügel, I, 465.;
GAL, I, 308-309 (264-265), S, I, 467.;
Ahlwardt, VII, 7786-7787.;
Dobrača, I, 432/II, 573/2, 696/5, 761/3, 762/2.;
Wagner, 368.

2. L. 7b - 9b

قصيدة اماليه فى علم التوحيد – قصيدة بدء الامالى

Qaṣīda amāliyya fī 'ilm at-tawḥīd - Qaṣīda Bad'u 'l-amālī

Kasida o islamskoj dogmatici. Napisao Sirağuddīn 'Alī b. 'Uṯmān al-Ūšī al-Farġānī, umro 569/1173. godine.

GAL, I, 552-553 (429-430).;
Dobrača, I, 115/3, 145/7, 450/2, 602/4, 603/8; II, 899/6.

Početak:

يقول العبد فى بدء الامالى
لتوحيد بنظم كاالالى

3. L. 10a - 12a

قصيدة نونيه للشيخ محى الدين العربى

Qaṣīda nūniyya li 'š-Šayẖ Muḥyiddīn al-'Arabī

Napisao Muḥyiddīn Abū 'Abdullāh Muḥammad b. 'Alī b. Muḥammad b. al-'Arabī al-Ḫātimi At-Ta'ī aš-Šayẖ al-Akbar, 560/1165-638/1240. godine.

Početak:

عرّج يا سعد بنعمان
واهبط نعمّان على البان

4. L. 12a - 36b

ترجمان الاشواق

Tarğumānu 'l-ašwāq

Kasida tasavvufskog sadržaja koju je napisao Muḥyiddīn al-'Arabī (vidi prethodno djelo).

GAL, I, 580 (447).

Početak:

كلّما اذكره من طلل
او ربوع او معان كلّما

5. L. 37a - 43b

Fragmenti kasida na arapskom jeziku i jedan kraći arapsko-perzijski rječnik.

6. L. 44a - 51a

قصيدة بانت سعاد – قصيدة البرده

Qaṣīda Bānat Su'ād - Qaṣīdatu 'l-burda

Pjesma u slavu Muhammedovu, koja se također kao i Busirijeva kasida ponekad naziva i Qaṣīdat al-burda (pjesma plašta), tj. pjesma koja je bila uzrokom da Muhammed ogrne pjesnika počasnim plaštom (što je pjesnik usnio nakon što je spjevao pjesmu). Napisao Ka'b b. Zuhayr, umro 26/645. godine

GAL 2, I, 32-33, S, I, 68-69.;
Ahlwardt, VI, 7486-7487.
Dobraća, I, 591/3, 794/4.;
Wagner, 328, 340, 341, 342, 343, 344.

Početak:

بانت سعاد فقلبى اليوم متبول
متيم اثرها لم يفد مكبول

7. L. 52a - 79b

شرح بانت سعاد – قصيدة بردة المقام

Šarḥ Bānat Su'ād - Qaṣīda burdah al-maqām

Komentar Zuhayrove Qaṣīda Bānat Su'ād od nepoznatog autora.

Početak:

الحمد لله مدح حبيبه فى كلامه القديم بانّك على خلق العظيم . . . وبعد كنت قد استوفيت فى شرح القصيده المنسوبه الى كعب بن زهير بن ابى سلمى . . .

8. L. 80 - 90

تذكرة – كتاب المخمسات

Taḏkira - Kitāb al-muẖammasāt

Napisao Zaynul'ābidīn 'Alī b. Ḥusayn b. 'Alī b. Abī Ṭālib, umro 92/710. godine. Autor ove poeme je praunuk Muhammedov, odnosno unuk njegova zeta 'Alī b. Abī Ṭaliba.

Wagner, 349.

Početak:

تبارك ذو العلى والكبرياء

تغرد بالجلال وبالبقاء

Završetak:

تلق مواعظى بقبول صدق

تفز بالامن عند حلول لاى

9. L. 91 - 96

رساله احمد رومى

Risāle-i Aḥmed Rūmī

Traktat o vjerovanju, na turskom jeziku.

Početak poslije besmele:

الحمد لله ربّ العالمين والصلوة والسلام على سيدنا محمد واله وصحبه اجمعين وبعد اى طالب حق بلكل واكاه اولغل كيم تكرى تعالى قرآن عظيمنده . . .

10. L. 99 - 136

شرح كتاب المخمسات – شرح تذكرة

Šarḥu Kitābi 'l-muḫammasāt - Šarḥu taḏkirah

Komentar Taḏkire koju je napisao Zaynul'ābidīn 'Alī b. al-Ḥusayn as-Sağğad (vidi pod 8, ispred).

11. L. 137 - 140

Razne bilješke i fragmanti pjesama.

12. L. 141 - 143

قصيدة الطنطرانية

Qaṣīda aṭ-ṭanṭarāniyya (fragment)

Napisao Abū Naṣr Aḥmad b. 'Abdurazzāq Ṭanṭarānī, umro 485/1092. godine u pohvalu Nizamu 'l-mulka.

Dobraća, II, 896/16.; Bratislava, 494-TF 92.

L. 145; 13,5 x 20,5 cm (9 x 14,5 cm), prosječno po 15 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasḫ* i *nasḫ-ta'līq*, sitniji i krupniji. Tinta crna, a u nekim djelima kombinirano sa crvenom. Dvostubačno. Ima kustode. Neka djela su komentirana na margini, a neka i interlinearno.

Rukopis je sastavljen iz više djela od različitih prepisivača. Jedno djelo je prepisano početkom muharrema 1000/19.X 1591. godine. Nije poznat ni jedan od prepisivača.

Uvez kožni.

2702 2196

مجموعه

Mağmū'a

1. L. 1 - 13b

التنبيه على غلط الجاهل والنبيه

At-tanbīh 'alā ġalaṭi 'l-ğāhili wa 'n-nabīh

Napisao Šamsuddīn Aḥmad b. Sulaymān b. Kamāl-paša-zāde poznat kao Ibn Kemal, umro 940/1533. godine. O nekim rijetkim riječima u arapskom i njihovoj nepravilnoj upotrebi. Djelo je ovdje pogrešno naslovljeno Ġalaṭāt al-'awāmm.

GAL, G2, II, 601 (452), S, II, 671.;
Ahlwardt, VI, 6777-6779, str. 168-169.

Početak:

الحمد لله الذى جعلنا من زمر من علم ولم يجعلنا من الذين يحرفون الكلم . . .

2. L. 14 - 24

Fragment jednog djela iz oblasti hadisa bez početka.

3. L. 25 - 28

Rasprave iz hadisa bez naslova. Napisao Muḥammad b. Yaḥya al-Buḫārī.

Početak poslije besmele:

الحمد لله الذى كوّر عناصر وجودنا بحكمته وشرّف رؤسنا بشرف قدوم خير بريّته ونوّر قلوبنا مع انوار متابعته...

4. L. 29 - 35

Djelo iz oblasti hadisa bez početka, od nepoznatog autora.

5. L. 36 - 50

بيان الطاعون والوباء وسببه

Bayān aṭ-ṭā'ūn wa 'l-wabā' wa sababuh

Rasprava o kugi, epidemiji i uzrocima zaraze.

Početak:

سبب الطاعون ومبداؤه ومعنى الطاعون والوباء وثواب من مات منه وسيئة من فرّ من الطاعون... عن... رضى الله عنه قال النبىّ صلى الله عليه وسلم ما ترك بين قوم الحكم بكتاب الله الاجعل...

6. L. 52 - 80

بيان صوت الملاهى حرام - شرح تحفة الملوك

Bayānu ṣawti 'l-malāhī ḥarām - Šarḥu tuhfati 'l-mulūk

Djelo iz oblasti fikha od nepoznatog autora.

Početak:

قال النبىّ صلى الله عليه وسلم استماع الملاهى معصية والجلوس عليها فسق والتلذذ فيها كفر...

7. L. 82 - 90

بيان الاعتكاف

Bayān al-i'tikāf

Rasprava o islamskom obredoslovlju (o i'tikafu), od nepoznatog autora.

Početak:

ومن السنّة اعتكاف العشر الاواخر من شهور رمضان...

8. L. 90 - 139

Fragmenti nekih pravnih i hadiskih djela.

L. 139; 15 x 20,8 cm (8,5 x 15 cm), po 21 red na strani. Papir bijel. Pismo *nasḫ-ta'līq*. Tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Ima kustode. U prvom dijelu ponegdje marginalne zabilješke, a u drugom margine su potpuno ispunjene komentarima.

Prepisivač 'Alī b. Pīrī b. Yūsuf u tvrđavi Drniš 1039/1629-30. godine (potpis na kraju prvog djela), ali pošto je u čitavom kodeksu jedan rukopis 'Alī b. Pīrī je prepisivač i ostalih djela.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine medrese o čemu pored pečata te medrese na počtku i kraju kodeksa postoji i Ibrahim-pašin lični muhur i potpis uz tekst:

وقفت هذا النسخة لله العلى الاعلى وانا الحقير الجى الحاج ابراهيم پاشا محافظ بوسنه.

2703 5867

مجموعة

Mağmū'a

1. L. lb - 19a

قصيدة الهمزية فى مدح خير البرية

Qaṣīdatu 'l-hamziyya fī madḥi ḫayri 'l-bariyya

Spjev o pohvali poslanika Muhammeda. Napisao Šarafuddīn b. 'Alī Muḥammad b. Sa'īd ad-Dulāṣī al-Būṣīrī as-Sanhāğī, rođen 608/1211. godine, umro 694/1294. godine.

GAL, G2, I, 308-314 (266); S, I, 470.;
Dobrača, I, 127/9, str. 90.
Početak:

كيف ترقا رُقِيَّكَ الانبياء
يا سماء ما طَاوَلَتْهَا سماء

Završetak:

ما اقام الصلاة من عبد الله
وقامت بربّها الاشياء

2. L. 19b - 20a

حزب النصر

Ḥizbu 'n-naṣr

Zbirka dova. Napisao Nūruddīn Abū 'l-Ḥasan 'Alī b. 'Abdullāh b. 'Abdulğabbār al-Ḥasanī al-Idrīsī al-Mi'mārī aš-Šāḏilī. Rođen u Šaḏillu na brdu Zağwān u Tunisu 593/1196. godine, umro na povratku iz Mekke u Egiptu 656/1258. godine.
GAL, G2, I, 583-584 (449), S, I, 805/8.;
Ahlwardt, III, 3879.
Početak:

اللهم بسطوة جَبَرُوتِ قهرك وبسرعة اغاثة نَصْرِك وبغيرتك لانتهاك حرماتك...

3. L. 23 - 24a

الفرائد السنيَه فى العقائد السنية

Al-farā'idu 's-saniyya fī 'l-'aqā'idi 's-sunniyya

Djelo iz dogmatike. Napisao Aḥmad b. Muḥammad b. Muḥammad aṣ-Ṣafadi ad-Dimišqī, umro 1100/1688. godine, (prema Ahlwardtu 1087/1676. god.) imam džamije Derviš Baba u Damasku (امام الدروشيّة).
GAL, G2, II, 433 (330).;
Ahlwardt, II, str. 435.
Na kraju teksta zapis da je rukopis ovog djela napisao sam autor 1089/1678. godine, u medresi merhum sultan Ahmeda u Istanbulu.

Početak:

قال الفقير الصفدى احمد
الله ربَّ العالمين احمد

Završetak:

ما هبت الريح وغيث وكفا
وحسبنا الله تعالى وكفى

4. L. 35b - 37b

القصيدة النونية

Al-Qaṣīdatu 'n-nūniyya

Dogmatičko djelo u stihovima. Napisao Mawlānā Ḥiẓir Bey b. Ğalaluddīn, umro 863/1458. godine.
Dobrača, I, 301, str. 187.
Početak:

الحمد لله عالي الوصف والشان
منزه الحكم عن آثار بطلان

Listovi 38-41 prazni.

5. L. 42b - 43b

القصيدة الترجيعية – القصيدة الطنطرانية

Al-Qaṣīdatu 't-tarğī'iyyah - al-Qaṣīdatu 'ṭ-Ṭanṭarāniyyah

Napisao Aḥmad b. 'Abdurrazzāq aṭ-Ṭantarānī. Kasida u pohvalu poznatog seldžučkog vezira Nizamulmulka, umro 435/1092. godine.
Ahlwardt, VI, 7622, str. 593.; Dobrača I, str. 244.

6. L. 43b - 44b

القصيدة اللامية (الواصلة) – نصيحة الاخوان والمرشدات الخلان

Al-Qaṣīdatu 'l-lāmiyya (al-wāṣila) - Naṣīḥatu 'l-iḫwān

wa 'l-muršidātu 'l-ḫullān

Moralistička kasida. Napisao Sirāğuddīn b. Ḥafs 'Umar b. al-Muẓaffar b. al-Wardī al-Qarašī al-Bakrī l-Ma'arrī al-Ḥalabī, umro 749/1349. godine.

Ahlwardt, III, str. 458, VII, 7849-50, str. 71-72.;
GAL, G2, II, 175-177, (140-141).
Wagner, I, 410, str. 339-340.

Početak:

اعتزل ذكر الاغانى والغزل
وقل الفصل وجانب من هزل

L. 44; 14 x 20,5 cm (9,5 x 15 cm), po 13 redova na strani. Papir krem boja. Pismo *nasḫ* vokaliziran. Tinta crna. Naslovi crvenom tintom. Tekst uokviren sa dvije crvene linije. Ima kustode.

Prvo djelo prepisao 'Abdullāṭīf b. merḥūm aš-Šayḫ Aḥmad ar-Rašīdī 1000/1591-92. godine.Treće djelo je autograf iz 1089/1678. godine, a autor tog djela je Aḥmad aṣ-Ṣafidī, 1089/1678. godine, dok za ostala djela prepisivač i datum prijepisa nisu poznati.

Uvez kožni sa utisnutim rozetama i prijeklopom.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

2704 3057

مجموعه

Maġmū'a

1. L. 1b - 28b

الطلعة البدريّة لشرح القصيدة المضرية

Aṭ-Ṭal'at 'l-badriyya li šarḥi 'l-qaṣīdati 'l-muḍarriyya

Komentar Busirijeve Qaṣīda al-muḍarriyye. Komentator 'Abdulġanī b. Ismā'īl b. an-Nabulūsī ad-Dimašqī, umro 1143/1730. godine. Osnovno djelo predstavlja hvalospjev vjerovjesniku Muhammedu.

Ahlwardt, VII, 7842, str. 67-68.

Početak:

الحمد لله الذى فضّل نبينا المرسل الينا على جميع الانبياء والمرسلين
تفضيلاً . . . اما بعد فيقول شيخنا الامام العلامه . . .

2. L. 29 - 30

قصيدة المضريَة

Qaṣīdatu 'l-muḍarriyyah

Napisao Būṣīrī, 694/1294. godine (vidi lit. uz Qaṣīdatu 'l-Burdu). Kasida u pohvalu vjerovjesniku Muhammedu.

Dobrača, I, 794/3, str. 550.

Početak:

يا ربّ صل على المختار من مضر
والانبياء وجميع الرسل ما ذكروا

3. L. 30b - 33a

الفرق الاسلاميّة

Al-firaq al-islāmiyya

Djelo o vjerskim sektama u islamu iz knjige Kitābu tafsīri 'l-Qurṭubī, o čemu postoji bilješka na kraju:

تم بعون الله الملك الخلاق نقل من كتاب تفسير القرطبى .

Napisao Abū 'Abdullāh Muḥammad b. Aḥmad b. Abī Bakr b. Faraḥ al-Anṣārī al-Hazrağī al-Andalūsī al-Qurṭūbī, umro 671/1272. godine.

Ahlwardt, I, 810, str. 323.

Početak poslije besmele:

يا ايّها الذين آمنوا اتقوا الله حق تقاته ولا تموتنّ الا وانتم مسلمون فيه
مسئلة روى النحاس عن مرّة عن عبد الله قال قال رسول الله . . .

4. L. 33b - 42a

رسالة الجماعة للمحقق مولانا مسجى زاده

Risālatu 'l-ğamā'ah li 'l-muhaqqiq Mawlāna Masğī-zāda

Isti ovaj autor u slijedećoj risali je označen kao 'Abdullāh b. 'Uṯmān b. Mūsā. Rasprava o prednosti obavljanja molitve skupno. Na početku rukopisa u sadržaju je kao autor označen Okču-zāde.

Početak:

الحمد لله الذى دعانا الى بيوت اذن الله ان ترفع ويذكر فيها اسمه يسبح
له فيها بالغدوّ والآصال...

5. L. 42b - 48a

رساله فى لام التعريف

Risāla fī lāmi 't-ta'rīf

Rasprava o određenom članu u arapskom jeziku. Napisao 'Abdullāh b. 'Uṯmān b. Mūsā Masğī-zāde, 1125/1713. godine.

Početak:

لك الحمد يا ذا المعروف الذى لا ينقطع ابدا ولك الشكر يا ذا النعماء التى
لا تحصى عدداً...

6. L. 49b - 53a

مفهوم اساغوجى المتعلق بالمنطق

Mafhūm Isāğūğī al-muta'allaq bi 'l-manṭiq

Rasprava iz logike na turskom jeziku od nepoznatog autora.

Početak:

منطقك بابلرى طقوز درت قسم مبادى تصوّرات مقاصد تصورات منادى
تصديقات مقاصد تصديقات قسم اوّل مبادى تصورات...

7. L. 53b - 54a

باب الاعتكاف

Bābu 'l-i'tikāf

Rasprava o povlačenju u osamu u vrijeme posljednjih deset dana mjeseca ramazana, od nepoznatog autora.

Početak:

وهو سنة مؤكدة لان النبى عليه السلام كان يعتكف فى العشر الآخر من
رمضان...

---

8. L. 54b

شرح دعاء قنوت اينست

Šarḥ-i du'ā-i qunūt īnest

Komentar molitve „Qunūt" na arapskom jeziku od nepoznatog autora. naslov je na perzijskom jeziku.

Početak:

اللهم اى يا الله انّا نستعينك اى نطلب منك العون على الطاعة وترك
المعصية...

9. L. 55a - 89a

Fetve, fragmenti nekih risala Abū Su'ūda, Zamaḫšarija i dr. hadisi i dr.

L. 89; 12,7 x 19,5 cm (6,3 x 12,7 cm), po 21 red na strani. Papir žut. Pismo *ta'līq.* Tinta crna. Istaknutije riječi, interpunkcija i korekture crvenom tintom. Nema kustode. Obilje marginalnih zabilježaka, najčešće su to ispravke teksta.

Prepisao Sayyid Ṣāliḥ b. Sayyid Mūsā Ahkarawī 1124/1712. godine. Korekturu obavio 'Abdulazīz b. Muḥammad Mumin-zāde, muderis u medresi u Čorlu (Trakija), 23. ramazana 1154/2.XII 1741. godine.

Uvez od svijetlo smeđe kože sa prijeklopom, ukrašen vanredno lijepom rozetom i pletenicom po rubu kodeksa.

Bivši vlasnici: 'Abdul'azīz Mumin-zāde, muderis u medresi Ali-paše u Čorlu, Sayyid Muḥammed b. Sayyid 'Abdulkarīm al-Hūsaynī, muftija u Sarajevu, 1192/1778. godine i Ṣāliḥ, kadija Duvna, bez oznake godine.

2705 5431

مجموعه

Mağmū'a

Zbirka pet kasida na arapskom jeziku.

1. L. 1b - 19b

قصيده لسيدى عبد الرحيم البرعى وتخميسها لسيّدى الشيخ
الخطيب الشربينى

Qaṣīda li-Sayyidī 'Abdurraḥīm al-Bar'ī wa taḫmīsuha li-Sayyidi aš-Šayḫ
al-Ḫaṭīb aš-Šarbīnī

Osnovni tekst kaside Sayyid 'Abdurraḥīma al-Bar'ija pisan je crvenom tintom, a taḫmīs Sayyid aš-Šayḫ al-Ḫaṭība pisan je crnom tintom. Nismo uspjeli nigdje u literaturi naći ova imena ni njihova djela.

Početak poslije besmele:

فؤادى بالمحبّة ماتهنا
وجسمى حين زاد الوجد انّا

2. L. 20b - 22a

تخميس ابيات المرحوم امهانى الكازوينية

Taḫmīsu abyāti 'l-marḥūm Ummihānā al-Kāzwīniyya

Početak poslije besmele:

لقد قلت لما ان عيشى تكدرا
وضاق به صدرى وامرى تعسرا

3. L. 22b - 23b

بعض اهل بلاد المغرب فى التشوق الى مكة المكرمه

Ba'ḍu ahli bilādi 'l-mağribi fī 't-tašawwuq ilā Makkati 'l-mukarrama

Početak poslije besmele:

يحن الى ارض الحجاز فؤادى
ويحدو اشتياقى نحو مكة حادى

---

4. L. 24a - 24b

مسعود بن شجاع بن محمد برهان الدين الفقيه الاموى
المتوفى سنه ٥٩٢ من اشعاره الرائقه

Mas'ūd b. Šuğğā' b. Muḥammad Burhanuddīn al-faqīh al-umawī
al-mutawaffā sana 592. min aš'ārihi ar-rā'iqa

Početak:

تصرّم العمر والعياد والجمع
والغائبون الى الاوطان ما رجعوا

5. L. 26a - 27b

القصيدة مرسومة على شباك الحجرة الطاهرة النبويّة
على مشرفها الف الف صلاة وتحية

Al-Qaṣīdatu marsūmatun 'alā šibāki 'l-ḥuğrati aṭ-ṭāhirati an-nabawiyyati
'alā mašrafīhā alfa alfa ṣalātin wa taḥiyyatin

Kasida ispisana na mušebcima turbeta vjerovjesnika Muhameda.
Početak poslije besmele:

يا سيدى يا رسول خذ بيدى
مالى سواك ولا الوى الى احد

L. 27; 11,5 x 18 cm (6,8 x 12 cm), po 12 redova na strani. Papir žućkast. Pismo *nasḫ*. Tinta crna i crvena. Po dva stiha su pisana crvenom tintom, a tri crnom. Tekst obrubljen dvjema crvenim linijama. Ima kustode.

Prepisao Muḥammad Ṭāhir b. as-Sayyid Rayḫāni 1325/1907. godine.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

2706 6821

مجموعه

Maǧmūʻa

Zbirka koja sadrži tri ilahije na arapskom jeziku.
Prva počinje (L. 1a - 2a):

يَا أكْرَمَ الخلق قَدْ ضَاقَتْ منا السّبل

وما لنا ملجا مجدى ولاحيل

Druga (L. 2b - 3b):

صلى الله على محمد

صلى الله عليه وسلّم

Treća (L. 4 a - 4 b):

خير من وطىء الثرى

المشفع فى الورا

L. 4; 12 x 19 cm (8,5 x 16 cm), po 16 redova na strani. Papir žućkast sa zelenim linijama (sveska), pismo *nasẖ*, vokaliziran. Tinta crna. Bez kustoda.

Prepisivač Tajib Džafić (طيّب جافيك).
Uvez broširan.

2707 3267

مجموعه

Maǧmūʻa

1. L. 1 - 43a

خلع العذار فى وصف العذار

Ḫalʻu 'l-ʻiḏār fī wasfi 'l-ʻiḏār

Zbirka erotskih stihova koje je sakupio Šamsuddīn Muḥammad b. Ḥasan b. ʻAlī b. ʻUṯmān an-Nawaǧi, umro 25. džumade-l-ula 859/14.V 1455. godine.

GAL, G2 II, 69-70 (56); Flügel, III, 1850, str. 281.
Nedostaje na početku jedna strana.

Završetak:

واتت دقته فقلت حبيبى

من هنا فارق الخليل خليله

آخر كتاب خلع العذار فى وصف العذار للعلامه شمس الدين محمد النواجى الشافعى.

2. L. 44 - 77a

كتاب من غاب عنه المطرب

Kitāb man ǧāba ʻanhu 'l-muṭribu

Napisao Abū Manṣūr ʻAbdulmalik b. Muḥammad b. 'Ismāʻīl aṯ-Ṯaʻālibī, umro 429/1038. godine. Djelo u kojem su sadržane priče za pouku i zabavu.

GAL, G2, I, 337-339 (285); Ahlwardt, VII, 8333, str. 320-321.
Početak poslije besmele:

قال الاستاذ ابو منصور عبد الملك بن اسماعيل الثعالبى رحمة الله تعالى هذا كتاب يشمل على محاسن الالفاظ الدعجة وبدايع المعانى الارجة ولطائف الاوصاف التى تحكى انوار الاشجار وانفاس الاسحار وغناء لاطيار...

3. L. 80 - 95b

كتاب صحائف الحسنات

Kitābu ṣaḥā'ifi 'l-ḥasanāt

Napisao Šamsuddīn Muḥammad b. Ḥasan b. ʻAlī b. ʻUṯmān an-Nawāǧī aš-šafīʻi, umro 859/1455. godine (vidi br. 1 u ovom kodeksu).

GAL, G2, II, 70 (56); Ahlwardt, VII, 8186.
Početak:

قال العلامة الفاضل الاديب الاوحد شمس الدين محمد النواجى رحمة الله اما بعد حمد الله الذى ضاعف لنا الحسنات واسبغ علينا فضله وانعامه...

4. L. 96 - 122

الشفاء فى بديع الاكتفاء

Aš-šifā' fī badī'i 'l-iktifā'

Djelo iz retorike koje je napisao Šamsuddīn Muḥammad b. Ḥasan b. 'Alī b. 'Uṯmān an-Nawāǧī, autor prvog i trećeg djela u istom kodeksu.

GAL; G2, II 70 (57), S, II, 57.

Podaci o ostalim rukopisima u GAL.

Početak:

اما بعد حمد الله الذى ما خاب من اكتفى به والصلوة والسلام على سيدنا

محمد الذى اختاره لنفسه واصطفاه من احبابه واعلى آله واصحابه فهذه نبذة من

الاكتفاء غزيزة المثال . . .

L. 122; 14,5 x 24,5 cm (7,5 x 17,5 cm), po 20 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasḫ*, lijep. Tinta crna. Imena su pisana crvenom tintom kao i interpunkcije. Ima kustode.

Nema podataka o prijepisu. Rukopis je manjkav na početku.

Uvez kožni sa rozetama.

2708 2325

مجموعه

Maǧmū'a

1. L. 1b - 9a

Moralno-didaktička pjesma na arapskom jeziku sa interlinearnim prijevodom na turski.

Nema početka ni završetka.

2. L. 9b - 86b

شرح تعليم المتعلم

Šarḥu ta'līm 'l-muta'allim

Osnovno djelo je napisao Burhānuddīn Az-Zarnūǧī oko 600/1203. godine, a ovaj komentar Ibn Ismā'īl 996/1588. godine. Djelo je napisano s ciljem da posluži moralno-vjerskom odgoju i lijepom vladanju učenika.

H Ḫ, I, 425.

Početak poslije besmele:

الحمد لله الذى انعم علينا بانواع النعم . . .

Bilješka o prijepisu:

وقد وقع الفراغ من تاليفه وتسويده وقت العصر من يوم الجمعه سبعة

وعشرون من شهر ذى الحجّه المعظم فى سلك شهور تمت الكتاب بعون الله الملك

الوهاب .

L. 86; 14,5 x 20,5 cm (8 x 15 cm), po 19 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasḫ*. Tinta crna. Osnovni tekst nadvučen crvenom linijom. Ima kustode.

Nema podataka o prijepisu niti o prepisivaču.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom i prijeklopom.

TURSKI RUKOPISI

TURSKI RUKOPISI

2709 5477

1. L. 1b - 74b

دیوان نسیمی

Dīvān-i Nesīmī

Dīvān (zbornik) pjesama Seyyid ʻOmer ʻImadeddīn Nesīmija, iz sela Nesim kod Bagdada. Ovaj poznati osmanski pjesnik, sljedbenik i nastavljač ideologije Faḍlullāha Ḥurūfija pogubljen je zbog vjerskog „zastranjivanja“ u Halepu 820/1417. godine. Po Gölpinarliju je pogubljen 807/1404. godine. Nesīmī ima dva divana: po jedan na turskom (osmanskom) i perzijskom jeziku.

Pertsch, 367, str. 365.; Blochet, S, 1409.; Karatey, II, 2262, str. 92;.
Gölpinerli, II, 2415, str. 330.; Tüyatok, III/07, 2029, str. 184.;
Izd. Istanbul, 1260/1844.

Početak:

ای که یوخدن بو جهانی وار ایدن پروردگار بری قائم گوکلری دوار ایدن پروردگار

2. L. 75b - 87a

ترجیع بند سید نسیمی

Tercī-i bend Seyyid Nesīmī

Spjev od istog pjesnika, koji nije uvršten u njegov Dīvān.

Početak:

پرده ایچنده چالنور نه بر ساز
ایلمش عشق نوحه سن آغاز

L. 87; 11,8 x 17 cm (9,5 x 13,2 cm), po 12 redova na strani.Papir žut. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Tekst obrubljen debljom zlatnom i plavom i tankim crnim linijama. Unvan u zlatnoj, plavoj i oker boji. Ima kustode.

Prepisivač, datum i mjesto prijepisa nepoznati.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom, bez prijeklopa.
Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

2710 5559

Isto

دیوان نسیمی

Dīvān-i Nesīmī

Početak:

دربای محیط جوشه گلدی

کونله مکانه خروشه گلدی

L. 82; 14,5 x 20 cm (11,5 x 16,5 cm), po 17 redova na strani. Papir žut. Pismo *nasḫ*, vokaliziran. Tinta crna. Naslovi pjesama crvenom tintom. Dvostubačno. Svaki stubac uokviren zlatnom linijom. Ima kustode. Nekoliko listova naknadno dopisano u sredini rukopisa. Početak nedostaje.

Prepisivač, datum i mjesto prijepisa nepoznati.
Uvez kartonski.
Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

2711 1062

Isto

دیوان نسیمی

Dīvān-i Nesīmī

Izd. Istanbul, 1260/1844.

Početak:

ای خدآوند(ه) که اسمك فضل بسم الله در

ظاهر وباطن صفاملك بلكه ذات الله در

Sadrži pored tevhida i na'tova i sređene (mürettep) gazele i rubaije.

L. 157; 14 x 20,6 cm (8,5 x 17 cm), po 17 redova na strani. Prvih pet listova su nešto šireg formata pa su presavijeni. Papir bijel. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Naslovi pjesama pisani crvenom tintom. Unvan u plavoj, crvenoj i zlatnoj boji. Dvostubačno. Na L. 1a i 2b tekst uokviren debljim zlatnim linijama, kasnije tankim crvenim linijama. Nema kustoda.

Prepisao 'Alī b. Ğa'far, stanovnik Sarajeva, 1167/1753-54. godine.
Uvez kartonski sa kožnim hrbatom i prijeklopom.
Vakuf Svrze Muhamed ef. sina Muhamed-agina.

2712 160

دیوان عاشق پاشا - معارف نامه - غریب نامه

Dīvān-i 'Āşik-pāşā - Ma'ārif Ġarīb-nāme

Napisao 'Āşik-paşa 'Alī b. Baba Muḫlis b. Baba Ilyās, 1272-1333. godine.

IA, I, 701-706.

To je mesnevi-poema u 12.000 distiha. Napisano za one koji ne znaju arapski i perzijski s ciljem da ih se pouči tesavvufu. Djelo ima 10 poglavlja, a svako poglavlje 10 destana.

Početak poslije besmele (L. 1b):

الله ادین ایدالوم اوّل ابتدا

که انده اولدی ابتدا وانتها

Završetak:

هرکه دگلرسه بو سوزی ای جلیل

رحمتك اولسون اگاهردم دلیل

Flügel, I, 650, str. 615-617.; Karatay, II, 2254-55, str. 89-90.;
Flemming, 363-364, str. 284.; Sohrweide, 275, str. 234-235.

L. 270; 21 x 30,5 cm (14,2 x 22,8 cm), po 19 redova na strani. Papir žut, deblji. Pismo *nasḫ*. Tinta crna. Naslovi pisani crvenom tintom. Dvostubačno. Svaki stubac oivičen crvenom linijom. Ima kustode.

Prepisao Ḥasan b. Behrem, vodič na granici islama (rehber-i serhad-i islam) iz Bužima, 1029/1620. godine (L. 270b).

Uvez kožni sa utisnutom rozetom i prijeklopom.

Vakuf Mustafa-bega Dženetića.

2713 3766

Isto

دیوان عاشق پاشا

Dīvān-i 'Āşik-pāşā

L. 341; 21 x 30 cm (14,5 x 23 cm), po 15 redova na strani. Papir žut. Pismo *nasḫ*. Tinta crna. Naslovi i međunaslovi crvenom tintom. Dvostubačno. Ima kustode. Svaki stubac oivičen crvenim linijama.

Prepisao Ǧa‘far b. ‘Alī. Datum prijepisa nepoznat.

Povez oštećen. Nedostaje prednja korica. Rukopis rasut.

Bivši vlasnik: Abdullāh-ef. b. Ḫurremī Muṣṭafā-efendī al-Mostārī.

2714 5472

ديوان صبيح

Dīvān-i Ṣabīḥ

Napisao Ṣabīh Aḥmed b. Ḥācc Hüseyin-efendi iz Istanbula, umro 1198/1784. godine.

Karatay, II, 2562, str. 211.

Ovaj rukopis sadrži uglavnom kronograme iz Sabihovog Divana, pisane njegovom rukom (autograf).

Početak:

بنام سلطان سليم طول الله عمره واقباله مهردربى غايه لطيفى كيسه

احسان ويرير بر سلامنده طقوزقت آسمانه شان ويرير

L. 15; 12 x 18 cm (8 x 13 cm), prosječno po 12 redova na strani. Papir požutio, nekoliko listova višebojno. Pismo *nasḫ-ta‘līq*. Tinta crna. Neki stihovi pisani crvenom tintom. Tekst obrubljen zlatnom debelom linijom i trima tankim crnim linijama. Tekst pisan i po margini izvan okvira. Na šestom i sedmom listu unvan, pretežno u zlatnoj boji sa nešto plave, ljubičaste i oker boje.

Rukopis je nastao između 1180/1766. godine (L. 4a) i 1192/1679. godine (L. 12b).

Prepisao pjesnik Sabih.

Uvez kožni sa zlatnom pletenicom i dvije tanje zlatne linije, ali o štećen.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

2715 2494

ديوان شيخ الاسلام يحيى

Dīvān-i Şeyḫu 'l-islam Yaḥyā

Ovdje naslov: Dīvān-i Ḥażret-i Şeyḫu 'l-islām Yaḥyā-efendī

ديوان حضرت شيخ الاسلام يحيى افندى

Napisao Šeyḫu-l-islām Zekeriyyā-zāde Yaḥyā-efendī, 1552-1644. godine, dugogodišnji kadija, muftija i šejhulislam za vladavine trojice sultana.

A. Gölpinarli, MMYK, II, 2433, str. 352.; Flemming, XIIII, 425.

Karatay, II, 2398-2401.

F. Nametak, Šejhulislam Jahja i njegovi gazeli. Anali Gazi-Husrevbegove biblioteke, VII-VIII, Sarajevo, 1982., str. 135-154.

Početak:

كل اى نشوه دار شراب الست

سلاكوچه سى ايچره اوكار مست

Završetak:

ديدم اونتمه بر ماغبكه سدايت رشته جانى

او شوخ دلستانم طولمشن بر ماغنه آنى

L. 64; 12,5 x 19 cm (8,5 x 15 cm), po 15 redova na strani. Papir bijel, pismo *nasḫ-ta‘līq*, tinta crna. Dvostubačno. Uokvireno crvenim rubom. Ima kustode.

Prepisao Şeyḫ Ḥasan b. ‘Abdurraḥmān, 1044/1634-35. godine, što znači da je ovaj prijepis nastao još za života autora i vjerovatno je jedan od najstarijih prijepisa ovog Divana.

Uvez kožni.

2716 2745

Isto

ديوان شيخ الاسلام يحيى

Dīvān-i Şeyḫu-l-islām Yaḥyā

Ovaj primjerak Divana Šeyḫu-l-islāma Yaḥyā-a predstavlja kraći izbor gazela, kit‘i i mufreda.

Počinje gazelom:

بر دلدن كه عشقگ اودى اوله پيدا

حاشا كه سوى يانميه حاشا كه اشا

L. 15; 12 x 18 cm (7,5 x 13,8 cm), po 11 redova na strani. Papir žut. Pismo *ta‘līq*. Tinta crna. Dvostubačno. Svaka pjesma uokvirena debljom zlatnom i tanjom crnom linijom. Unvan u zlatnoj, plavoj, žutoj i crvenoj boji sa floralnim motivima. Nema kustoda.

Nema podataka o prepisivaču, a ne sadrži ni datum prijepisa. Na kraju pet zaštitnih listova.

Uvez kožni sa zlatno utisnutim rozetama i zlatnim pletenicama po ivici uveza.

Vakuf Mustafa-bega Dženetića.

2717 6345

ديوان نجاتى

Dīvān-i Necātī

Napisao pjesnik Necātī (Nedžati) iz Edrene koji je po Sehiju, Latifiju, Biyaziju i Şeyhiju sin Nuha, a po Ḥasan Çelebiju, Beāniju i 'Ālīju sin Isa-a. Po nekima se on sam zvao Isa. Umro je 1509. godine u Istanbulu. Pjevao je kaside sultanima Mehmedu II Fatihu i Bajazidu II.

Flügel, I, 661, str. 624.; Karatay, II, 2309-2310, str. 110-111.;
Gölpinarli, II, 2433, str. 352.; Götz, 2, 405.405 a, str. - 286-287.;
Izd. A. N. Tarlan, Istanbul, 1963.

Početak:

وارکن جانه گوگلم جانه اولمز آشنا
شمع قویب غیرله پروانه اولمز آشنا

L. 102; 14,5 x 21 cm (9 x 14 cm), po 15 redova na strani. Papir požutio. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Ima kustode. Nedostaje nekoliko listova na završetku. Na L. 3a bilješka da je vlasnik ovog rukopisa Şeyẖ Muḥammed, muftija u Travniku.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

2718 2004

Isto

ديوان نجاتى

Dīvān-i Necātī

Početak:

گلگز اوله لم گه وبیگاه
ذکر لا اله الا الله

L. 183; 12,5 x 20,5 cm (7,2 x 12 cm), po 15 redova na strani. Papir žućkast. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Dvostubačno. Svaki stubac uokviren crvenom linijom. Ima kustode. Unvan vrlo lijepo urađen u plavoj i zlatnoj boji, ali kasnije zaprljan.

Prijepis 963/1555-56. godine.

Uvez kožni sa utisnutom rozetom, optočenom dvjema zlatnim linijama.

Poklon Dr M. Muidovića.

2719 2803

Isto

ديوان نجاتى

Dīvān-i Necātī

L. 171; 11,5 x 17 cm (6,5 x 11 cm), po 13 redova na strani. Papir žut. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Ima originalnu paginaciju po kojoj se vidi da nedostaju 33 strane. Od 115 strane umjesto paginacije kustode.

Prepisao Ismail katib-zade 1164/1750-51. godine (L. 81a).

Uvez kožni sa lijepo urađenom rozetom.

Vakuf Haǧǧ 'Omer-ef. Pruščaka (Skopljaka) (žig na str. 34 i na kraju).

2720 5548

ديوان عرشى

Dīvān-i 'Arşī

Napisao Maḥmūd al-Begbazārī ar-Rūmī, umro 978/1570-71. godine. Zbirka lirsko-mistične poezije, pretežno gazela, klasičnog osmanskog pjesnika 'Arşiya.

Ḥ Ḫ, Z, I, 517.; Blochet, S. 969.

Nedostaje početak. Rukopis počinje gazelima s rimom na r (ر).

Bilješka o prijepisu:

تمت الکتاب دیوان عرشی بعون الملك العلیم الحکیم عن ید الفقیر الحقیر
درویش ابراهیم بن حسین خواجه غفر الله تعالی ذنوبهم عن قصبه ارکری قصری
لسنه اربع وتسعون (!) ومائه والف ١١٩٤ .

L. 118; 10 x 14 cm (7 x 11 cm), po 13 redova na strani. Papir bijel, pismo *nasẖ-ta'līq*, tinta crna. Svaka pjesma obrubljena crvenom linijom. Dvostubačno. Ima kustode.

Prepisivač Dervīş Ibrāhīm b. Ḥuseyn Hoca. Prijepis izvršen 1194/1780. godine.

Bez originalnog poveza.

2721 1163

ديوان نابى

Dīvān-i Nābī

Napisao Yūsuf Nābī, rođen u Urfi 1642. godine, umro u Istanbulu 1712. godine. Nabijev Divan na turskom jeziku je najznačajnije njegovo pjesničko djelo iz opusa Kulliyyāt-i Nābī i često je zasebno prepisivano.

Rieu, t. 201 a.; Ḥ Ḫ, Zeyl, I, 532.; Flügel, I, 722-723, str.673-675.;
Izd. Bulak, 1257/1841; Istanbul, 1292/1875-76.

Početak:

مفتاح معنای کنج نظم کریم
سطر بسم الله الرحمن الرحیم

L. 131; 14 x 21,5 cm (7,5 x 16 cm), po 17 redova na strani. Papir bijel. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Naslovi pjesama i ime autorovo u stihovima (maḫlaṣ) - crvenom tintom. Na početku rukopisa višebojni unvan sa floralnim motivima. Prve dvije strane oivičene zlatnim debelim linijama, a kasnije crvenim linijama. Ima kustode.

Bez podataka o prijepisu.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom i prijeklopom.

Vakuf Muhameda Enverije Kadića.

2722 1666

كليات نابى

Kuliyyāt-i Nābī

Napisao Yūsuf Nābī rođen u Urfi 1642. godine, umro u Istanbulu, 1712. godine.

Flügel, I, 722-723, str. 673-675.

Sabrana djela Yūsufa Nābija, postklasičnog osmanskog pjesnika.

1. L. 1 - 35

خیرآباد

Ḫayrābād

Sabrana djela Nābija počinju djelom Ḫayrābād, napisanom 1117/1705. godine, po preporuci i uz podršku Baltaci Mehmed-paşe. Djelo je u formi „mesnevi" i sadrži preko 2500 bejtova.

Gölpinarli, II, 539, str. 302-303.

Početak:

حمد آگه که حمد اگه روادر
حمدك دخی حمدینه سزادر

Završetak:

یازسین ورق سپهره خورشید تاریخین

2. L. 36 - 81

خیریهء نابی

Ḫayriyye-i Nābī

Djelo koje je Nābī spjevao 1113/1701. godine u Halepu i posvetio ga svom sinu Ebū 'l-Ḫayru, pa se ovo djelo zove još i Dīvān-i Ebū 'l-Ḫayr.

Gölpinarli, III, 893, str. 254-255.

Početak:

حمد اول الله عظیم الشانه
مبدع دائرهء امکانه

Završetak:

چون ابو الخیر قونلدی نامك
خیر ایده حضرت حق انجامك

3. L. 87b - 90a

Poema koja počinje:

امید عافیت آدم رسد بجان فکار
که میشود اثر سوز ناله دردل زار

4. L. 91b - 97b

فارسچه دیوان

Fārsça Dīvān

5. L. 98b - 106a

Nābijevi taḫmīsi gazela poznatih pjesnika.

Počinje:

تخمیس نابی غزل شمس تبریزی

6. L. 108 - 165

Kaside na turskom jeziku.

Počinje:

ايا حبيب خدا يا محمد عربى

شفيع روز جزا يا محمد عربى

7. L. 165 - 270

تركچه ديوان

Türkçe Dīvān

Divan na turskom jeziku.
Flügel, I, 722-723, str. 673-675.; Izd. bulak, 1257/1841-42;
Istanbul, 1292/1875-76.
Početak:

بسم الله الرحمن الرحيم

غنجهٔ گلزار بهشت نعيم

8. L. 272 - 305

تاريخلر

Tārīḫler

Kronogrami.
Početak:

سيرايدن بو قصر عالى طرح والا منظرى

اولمسون قصر كنار جويبار كوثرى

9. L. 307 - 340

رباعيلر

Rubā'īler

Zbirka Nabijevih rubaija.

10.

معمّالر

Mu'ammālar

Zbirka Nābijevih zagonetki.

L. 373; 13 x 21,5 cm (6 x 16 cm), po 23 reda na strani. Papir bijel, čvrst, gladak. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Dvostubačno. Svaki stubac oivičen debljom zlatnom i dvjema tankim crnim linijama, a oba stupca zajedno uokvirena debelom zlatnom linijom i dvjema tankim crnim linijama. Unvan ukrašen cvjetnim motivima, na zlatnoj podlozi, plavom, ružičastom, oker i zelenom bojom. Ima kustode. Ponegdje na margini stihovi pisani istom rukom. Svako poglavlje pjesama ima višebojni unvan.

Bez podataka o datumu prijepisa i prepisivaču.

Uvez od crvene kože. Prva i posljednja korica su optočene vjencima u zlatnoj boji i arabeskama sa geometrijskim motivima. Na isti način je ukrašen i prijeklop. Rukopis je iz XVIII stoljeća.

Vakuf: Džinića (Cino-zāde) Abdulbaki-efendije.

2723 3572

Isto

كلّيات نابى

Külliyāt-i Nābī

Pod ovim naslovom su prepisana pjesnička djela Nābīja. Obično su pod ovim naslovom prepisivana ukupna Nābījeva djela i pjesnička i prozna, što ovdje nije slučaj. Nedostaje početak i svršetak.
Flügel, I, 721, 722, 723, str. 672-675.

L. 241; 12,5 x 20 cm (6,5 x 15,2 cm), po 18 redova na strani. Papir bijel. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Naslovi pisani crvenom tintom. Svaka pjesma posebno uokvirena crvenom linijom. Ima kustode. Na marginama bilješke i stihovi.

Nema završetka pa tako nema ni podataka o prijepisu.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Bivši vlasnik: Nūrī Muṣṭafā b. Ḥusein iz Stoca, poznat kao Sarayli-zade (Sarajlić), 1220/1805. godine.

Iz Karađozbegove biblioteke u Mostaru.

2724 5647

ديوان ابو الخير محمد چلبى - خيريهٔ نابى

Dīvān-i Ebu 'l-ḫayr Meḥmed Çelebī - Ḫayriye-i Nābī

Djelo je poznatije pod drugim nazivom. Etičko-didaktičko djelo koje je Yūsuf Nābī, 1642-1712. godine, napisao i posvetio svome sinu Ebu 'l-Ḫayru Meḥmed Çelebiju po čemu je sam autor i nazvao to djelo. (Vidi ovdje br. 2722-2).

Gölpinarli, II, 2306-2308, str. 303.; Götz, 2, str. 195-196.;
Bratislava, 486, str. 353.; Tüyatok, III, 07-2040.

Početak:

حمد اول الله عظيم الشانه
مبدع دائره امكانه

Završetak:

چون ابو الخير قونلدى نامك
خير ايده حضرت حق انجامك

L. 49; 14 x 20,5 cm (7,5 x 14 cm), po 17 redova na strani. Papir žut. Tekst pisan crnom tintom. Pismo *nasḫ*. Ima kustode. Dvostubačno.

Nema podataka o prepisivaču niti sadrži datum prijepisa. Posljednji listovi oštećeni vlagom. Bez originalnog uveza, uokviren običnim debljim papirom.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

2725 1839

Isto

خيريه نابى - ديوان ابو الخير

Ḫayriyye-i Nābī - Dīvān-i Ebül-ḫayr

Napisao Yūsuf Nābī (vidi rukopis Külliyyāt-i Nābī, ovdje br. 1666).

L. 47; 13 x 21 cm (7,5 x 14,5 cm), po 17 redova na strani. Papir žućkast. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Naslovi pisani crvenom tintom. Dvostubačno. Ima kustode.

Prijepis 1120/1708-09. godine. Djelo je, dakle, prepisano još za života autora.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Bivši vlasnik: Salih Izzeti Hromo (iz Stoca) (žig na zaštitnom listu i bilješka:

بلطفه وكرمه تعالى دخل فى يد الفقير بالشرا صالح عزتى الموقت ببوسنه
برودى سنه ١٢١٩

što znači da je godine 1219/1804-05. privremeno bio nastanjen u Zenici).

Na posljednjem zaštitnom listu vlasnik knjige: Muhammed Seid sin Salih Izzet-efendije (Hrome) u Sarajevu, 1256/1840-41. godine.

2726 6046

1. L. 2a - 49a

خيريه نابى

Ḫayriye-i Nābī

Tüyatok, III, 07, 2040.
(Vidi ovdje 2722-2, 2724 i 2725).

2. L. 51b - 152b

منشآت نابى

Münşeāt-i Nābī

Zbirka pisama koje je napisao osmanski pisac i pjesnik Yūsuf Nābī, umro 1712. godine.

Početak:

ضمائر ارباب فضل وعرفانه پوشيده دكلركه اشعار بلاغت شعار سلامت
آثاره نادره گفتار...

3. L. 156 - 157

Pjesme pjesnika Nerkesije o Sarajevu i još jedan gazel, zatim pjesme Nābīja, Mehmed Meyli-ef. es-Sarayi-ja (XVIII. st.) i Cūdi-ef. (Čohadžića).

L. 157; 15 x 24,5 cm (8,2 x 18,8 cm), po 16 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasḫ-ta'līq*. Tinta crn. Naslovi poglavlja crvenom tintom. Dvostubačno. Ima kustode. Tekst obrubljen crvenom linijom.

Prepisao 'Abdullāh Naẓarī Burek-zāde (Buregić) b. al-Ḥāǧǧ Aḥmed al-Ǧurǧanī, u Sarajevu, 1206/1791. godine (L. 49a i 152b).

Uvez kožni sa rozetama i prijeklopom.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

2727 5922

ديوان باقى

Dīvān-i Bāḳī

Napisao Abdülbāḳī Mehmed Bāḳī, 1527-1600. godine. Zbornik pjesama najpoznatijeg osmanskog pjesnika klasične epohe.

Flügel, I, 648-650.; Bratislava, 474, str. 340-341.;

Sadettin Nüzhet Ergün, Bāḳī Dīvānı, Istanbul, 1935.

Ovaj rukopis počinje istom kasidom kao u kritičkom izdanju Sadettina Nüzheta Ergüna, međutim, zbog oštećenja rukopisa na kraju, Dīvān nije potpun.

Početak:

هنگام شب كه كنكرهٔ چرخ اسمان
زين اولمشدى شعله لنوب شمع اختران

L. 54; 15 x 21 cm (9,5 x 13,5 cm), po 13 redova na strani. Papir žut. Pismo *nasḫ*. Tinta crna. Dvostubačno. Ima kustode.

Nema podataka o prepisivaču niti o datumu i mjestu prijepisa.

Uvez kartonski, oštećen.

Rukopis je bio u vlasništvu Ahmeda, kadije u Foči.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

2728 2518

Isto

ديوان باقى

Dīvān-i Bāḳī

Početak:

بحمد الله شرف بولدى ينه ملك سليمانى
جلوس ايتدى سعادت تختنه اسكندر ثانى

Na zaštitnim listovima naprijed pjesme: Sabita, Nabija, Umidija, Rubi Bagdadija i Bedri Čelebija.

Na listovima 123b - 124a tri pjesme Vusleti-bega Pašića (1688.) pod naslovom:

1. قطعه وصلتى بك مرالاى سمندره
2. اوكوار فتحندن صكره صلح اولدقده ديديكى تاريخ
3. لغز وصلتى بك

L. 124; 12,5 x 19,5 cm (7,5 x 13,5 cm), po 15 redova na strani. Papir bijel, sa nekoliko zelenih i žutih listova. Pismo *nasḫ-ta'līq*, pisano crnom tintom. Nema kustode.

Nema podataka o prijepisu.

Povez kožni sa rozetom.

Rukopis je bio u posjedu Muhameda Jumnija sina Šejha Osmana (L. 1a).

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

2729 1127

ديوان روحى

Dīvān-i Rūḥī

Napisao 'Osmān Rūḥī Bagdādī (1548-1605), jedan od najvećih divanskih pjesnika, rođen u Bagdadu, a umro u Damasku. Velik dio života proveo u Istanbulu u mevlevihani (mevlevijskoj tekiji) na Galati, a također i u mevlevijskoj tekiji u Konji. Poezija mu je utemeljena na tesavufskom nasljeđu.

Lit: Ḥ Ḫ Zayl, I, 506.

Seyit Kemal Karaalioğlu, Türk Edebiyatı Tarihi, Istanbul, 1973, str. 659-661.

Početak:

قد بدا من عكس كاس الحبّ انوار الهدا
دوشدى اول انواره مظهر عارف سرّ خدا

Završetak:

بلاى عشقيله يقلشدى كم تندن چقه جانم
مدد دولتو باشكچون بكارم ايله سلطانم

L. 105; 15,5 x 22 cm (9 x 15 cm), po 17 redova na strani. Papir žućkast, pismo *riq'a*, tinta crna. Dvostubačno. Tekst uokviren crvenom linijom. Svaka pjesma uokvirena posebno. Ima kustode.

Bez podataka o prijepisu.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

2730 5291

ديوان نوائى

Dīvān-i Nevā'ī

Napisao Mīr 'Ali Şir Nevā'ī (rođen u Heratu 844/1440-41. godine, služio kao vezir Huseyna Baykare i umro u Heratu 906/1500-01. godine). Sastavio je četiri divana na čagatajskom dijalektu pod naslovima: Ġarā'ib eş-şigar, Nevādir eş-Şebāb, Bedā'i'ul-vaṣat i Fevāid el-kiber.

Karatay, II, 2289-2298.;
Blochet, A.F., 275; S. 317, 328, 330, 332, 746, 762, 991, 994, 997, 1258.;
Ḥ Ḫ, I, 817.

Prozni početak:

فصاحت ديوانى نينك غزل سراى لارى طبع مخزنيدين شوريده حال
عاشق لار خرمن...

Početak pjesama:

اشرقت من عكس شمس الكاس انوار الهدى يار عكسين مى دا كورديب
جام دين چيقتى صدا

L. 126; 13,5 x 19,5 cm (8,5 x 11 cm), po 17 redova na strani. Papir bijel, ponegdje požutio, deblji, grub. Pismo *ğeli*. Tinta crna. Ima kustode. Tekst pjesama uokviren crvenim linijama.

Prepisivač i datum prijesa nepoznati.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom i prijeklopom.

Iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

2731 2068

Isto

ديوان نوائى

Dīvān-i Nevā'ī

Nema početka ni završetka jer nedostaje po nekoliko lista s početka i kraja.

L. 120; 12 x 17 cm (7,5 x 11,5 cm), po 13 redova na strani. Papir tamno žut, po ivicama oštećen. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Dvostubačno. Ima kustode.

Bez podataka o datumu prijepisa i prepisivaču.

Uvez kožni, oštećen.

Vakuf Osman Šehdi-efendijine biblioteke.

2732 3927

ديوان عالى

Dīvān-i 'Ālī

Napisao Muṣṭafā b. Aḥmed 'Alī, rođen 949/1542. godine, umro 1008/1599-1600. godine.

Flügel, I, 698. str. 651.

Divan počinje proznim uvodom, zatim sadrži kaside, taḫmise i gazele, a ne posljednjem listu i rubaije.

Početak:

نمايان اتمدين مرآت عالم شكل انسانى
تماشا ايلريدم نجه يوزدن وجه جانانى

L. 88; 13,4 x 21,6 cm (8 x 15,3 cm), po 17 redova na strani. Papir bijel, oštećen vlagom. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Naslovi crvenom tintom. Autorovo ime (maḫlas) u pjesmama nadvlačeno crvenom tintom. Dvostubačno. Ima kustode. Mjestimično, na marginama pjesme drugih autora.

Nema podataka o prijepisu.

Uvez kožni sa ukrasnim ornamentima, dosta oštećen vlagom.

Bivši vlasnik: Seyyid Rāġib 'Alī 1152/1739-40. godine (na zaštitnom listu).

2733 1704

ديوان حيرتى

Dīvān-i Ḥayretī

Napisao Mehmed Ḥayretī (poznat i kao Mehmed Şah i Mehmed Çelebi). Rođen u Yenice Vardaru, gdje je i umro 941/1535. godine i zakopan uz tekiju koju je podigao. Spada u klasike osmanske divanske poezije.

Blochet, S, 585.;
Dr. Mehmed Çavuşoğlu - M. Ali Tanyeri, Ḥayreti Dīvānı, Istanbul, 1981. (Kritičko izdanje Ḥajretijevog Divana na osnovu 7 rukopisa u istanbulskim bibliotekama).

Početak:

اكر ايلر سلك اولاسن سعادت اليه نشان
هميشه جند هدايت اوله نيكچه سباه

Završetak:

هنر اهل طوتى معذور ايسم

اوقى اى حيرتى والله اعلم

Dīvān se sastoji od 21 kaside, 487 gazela i 28 pjesama drugih formi.

L. 162; 12,5 x 20 cm (8 x 14,5 cm), po 19 redova na strani. Papir bijel, pismo *nasḫ*, tinta crna. Nslovi pjesama pisani crvenom tintom. Ima kustode. Bez obruba i ukrasa.

Uvez kožni sa utisnutom rozetom.

Prepisano 9. ševala 1008/23. IV 1600. godine u vilajetu Ğazira Naqša.

2734 491

ديوان صفائى

Dīvān-i Ṣafā'ī

Napisao Safā'ī Sinūbī (Iz Sinopa), umro u početku vladavine sultana Selima I, 1512-1520. godine. Divan sadrži pretežno pjesme vjerskog karaktera.

Ḥ Ḫ, I, 797.

Početak:

نستبديء بسم الله العلى العظيم

على اسلوب فاتحة الكتاب الكريم

ددم عشقيله بسم الله اى يار

شول اسمى كم ازى علمنده مختار

Završetak:

سنى ربّك كريم اتدى شفيع اول يا رسول الله

صفائى دركه يا رب انك عشقيله ارحمنا

L. 261; 19 x 25,5 cm (10,5 x 16,5 cm), po 15 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasḫ*, vokaliziran, lijep. Tinta crna. Naslovi pisani crvenom tintom. Ima kustode.

Nema podataka o prepisivaču.

Uvez kožni sa ukrasima izrađenim zlatnom bojom.

2735 2745

ديوان يحيى

Dīvān-i Yaḥyā

Napisao Yaḥyā Dukagin-zāde (Taşlicali), umro 990/1582. godine.

Ḥ Ḫ, I, 820.

Početak:

بردلده كه عشقك اودى اوله پيدا

حاشا كه سوى ناميه خاشاگ اسا

Završetak:

كوزلرم جانارمردن بغلرم صنمه بنى

صاقنور ايكى كوزندن عاشق شيداسنى

L. 15; 12 x 18 cm (7,5 x 13,5 cm), po 13 redova na strani. Papir žućkast, tanji. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Dvostubačno. Na L. 3b. unvan izrađen u vidu floralne dekoracije rađene temperom na zlatnoj i plavoj podlozi. Boje purpurna, žuta, ljubičasta.

Povez od smeđe kože s malim geometrijskim ornamentima ugraviranim u sredinu istaknutim zlatom. Po rubu uska zlatna pletenica s dvije zlatne crte.

Nema podataka o prijepisu.

Vakuf Dženetića Mustafa-bega.

2736 1904

ديوان قائمى

Dīvān-i Ḳā'imī

Napisao Ḥasan Ḳā'imī (Kaimija ili Kaimi-baba), rođen u Sarajevu, gdje je bio imam Ilyas-pašinog džemata i šejh Hadži Sinanove tekije. Umro je u Zvorniku 1102/1690-91. godine i zakopan na Kuli kod Zvornika. Nad grobom mu je podignuto turbe, uz koje je dograđena tekija. To su bila kultna mjesta (zijaretgāh), gdje je narod dolazio na ispunjenje želja.

Ovo djelo je jedna od dvije verzije njegova Divana.

Bratislava, 468, str. 346.; Götz, TH, 2, 416-417.;
Šabanović, str. 353.;
Jasna Šamić, Divan de Ka'imi, vie et oevre d'un poète bosniaque du XVIIe siècle, Paris, 1986.

Početak:

قنده ايسك حق سنكله قائم ودائم اوله

به حق ارتق بوليمازسن كندكه گل گهر بوله

L. 140; 14,5 x 23,4 cm (7,5 x 15 cm), po 19 redova na strani. Papir bijel. Pismo *ta'līq* sa elementima *riq'e*. Tinta crna. Dvostubačno. Svaki stubac uokviren crvenim linijama. Ima kustode.

Prepisao: Defterdār-zāde (Defterdarević) 'Abdulkerīm Zuhdī Nak šibendī b. Muḥammed Emīn b. Muṣṭafā b. 'Abdulkerīm as-Sarāyī, godine 1267/1850.

Uvez kožni sa prijeklopom.

Vakuf Muhamed Enverije Kadića.

2737 2725

Isto

ديوان قائمى

Dīvān-i Ḳā'imī

Početak kao u prethodnom rukopisu. Naslov napisan naknadno na L. 1a:

كتاب ديوان حسن قائمى بابا

L. 175; 14,2 x 19,2 cm (10 x 16 cm), po 16 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasḫ*. Tinta crna. Dvostubačno. Ima kustode.

Bez podataka o prijepisu.

Završava se Mulla Muhtarijevim pjesmama posvećenim Hasanu Kaimiji. Naslovi ovih pjesama pisani su crvenom tintom. Na L. 102b bilješka crvenom tintom na margini:

قائمنك رحلته بقا تاريخ رحمت الله عليه سنه ١١٠٣

To bi značilo da je Kaimija umro 1691/92. godine.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Vakuf Svrzo Ismet-efendi b. Veysil-efendi es-Sarayi (iz Sarajeva), 1344/1925-26. godine.

2738 5341

ديوان قائمى – واردات

Dīvān-i Ḳā'imī - Vāridāt

Bratislava, 482, str. 346.; Götz, 2, 418-419, str. 297.

Početak:

بحمد الله دملرده بزه توفيق ايدوب بارى

صتاشدق حوجيه حقا ايده لم قوتلو بازارى

Završetak:

يوقلقدن اوزكه يوقدر خلاصه

بودر نتيجه هب عام رخاصه

L. 23; 13,5 x 20 cm (10 x 15,6 cm), po 17 redova na strani. Papir žućkast. Pismo *nasḫ*. Tinta crna. Naslovi pisani crvenom tintom. Dvostubačno. Tekst uokviren crvenim linijama. Ima kustode.

Nema podataka o prijepisu.

Uvez kartonski, tvrdi.

Iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

2739 3187

ديوان قائمى

Dīvān-i Ḳā'imī

Ovo je jedna od dvije verzije Kaimijinog Divana koju neki nazivaju i Vāridāt (واردات).

Sadrži pored Kaimijinih pjesama o događajima u Krajini i stanju Osmanske carevine i pismo Misri-efendije koje se nalazi u još nekim primjercima Kaimijinog Divana, a koje opisuje iste događaje koje opisuju i Kaimijine pjesme (مصرى افنديلك مكتوب ومرغوب صورتيد) (L.15a - 16a) i u kojem se na mističan način odgonetaju pojedini događaji na osnovu nekih riječi ili slova iz Kur'ana.

Početak:

نيجه منصور انا الحق قومار

اسفلده عطارى بصر خلقى

Završetak:

بو معجزه مصطفى نكدر فتح نصرة خدا نكدر

دينلمز بو فلاكتدر وهم آنده قلاتكدر

L. 18; 16,3 x 24,5 cm (15,5 x 22 cm), po 23 reda na strani. Papir bijel, deblji. Pismo *nasḫ*. Tinta crna. Tekst je ispisan gusto bez ostavljanja margine. Nedostaje početak. Ima kustode.

Nema podataka o prijepisu niti o prepisivaču. Jedina zabilješka je: „Kupljeno u Travniku".

Uvez kartonski, ojačan platnom.

2740 5780

قصيدهٔ قائمى

Ḳaṣīde-i Ḳā'imī

131 distih uvodne kaside iz Divana Hasana Kaimije, umro 1690/91. godine.

Početak:

بحمد الله بو دملرده بزه توفيق ايدوب بارى

صتاشدك جوجيه حقًا ايده لوم قوتلو بازارى

L. 8; (4 prazna); 15 x 21 cm (l0 x 14,5 cm), po 19 redova na strani. Papir bijel, tanak, gladak. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Dvostubačno. Ima kustode. Nedovršeno.

Nema podataka o prepisivaču kao ni o mjestu ni datumu prijepisa.

Bez originalnog poveza.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

2741 5639

ديوان قائمى

Dīvān-i Ḳā'imī

Zbirka pjesama koju je napisao Hasan Kaimija (Kaimi) iz Sarajeva umro u Zvorniku, 1691. godine.

Ovdje se radi o njegovu drugom divanu ili češće nazvanom واردات Vāridāt (Nadahnuća). Prepisivač nije imao osjećaja za stihove pa ih je cijepao onako kako je njemu odgovaralo.

Početak:

بحمد الله بو دملرده بزه توفيق ايدوب

بارى صتاشدك حوجيه حقه ايده لوم

Pri kraju je uvršten prozni tekst nekog pisca u kome se objašnjava dublji smisao Kaimijinih pjesama prema tumačenjima iz slova (hurufijski), a potom se kodeks završava Kaimijinom pjesmom.

L. 28; 15,5 x 22 cm (11,3 x 15,5 cm), po 17 redova na strani. Papir požutio. Pismo *nasẖ-ta'līq*. Tinta crna. Dvostubačno. Ima kustode. Ponegdje i marginalne bilješke.

Bez poveza.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

2742 3384

1. L. 1 - 27

ديوان رشيد بوسنوى

Dīvān-i Reşīd Bosnevī

Napisao Rešid Mehmed Bosnevi, umro početkom XVIII stoljeća.
Šabanović, str. 423.

Početak:

نعت شريف

خوشا شام نهارى البهاء ليله اسراء

كه اولمشدى ظلاّم غمدن عارى صبح عيداسا

Završetak:

اقنديلرينه موستارايچره عين حيوانى

روانه اولرى كور موستار اصان كوثر ثانى

2. L. 31a

Pjesma Mehmeda Mejlije o podizanju česme u ulici Zildžiluk, u Sarajevu, 1184/1770-71. godine.

3. L. 3lb

Pjesma o obnovi Sultan Fatihove (Careve) džamije u Sarajevu 1264/1848. godine.

4. L. 33b - 54a

خواب نامه ويسى افندى

Ḫāb-nāme-i Veysī-efendī

Ovo djelo se još naziva i Vākia-nāme-i Veysī-efendī. Djelo je napisao Uveys b. Muḥammed, poznat kao Veysī, umro l037/1627-28. godine, i posvetio ga sultanu Ahmedu (vladao 1603-1617. godine). Djelo opisuje ukratko prevrate koji su se dešavali u svijetu do vremena sultana Muhammeda Harizmšaha.

Karatay, II, 2244, 2245, 2246, 2247.; Flügel, II, 77.

Početak:

نسيم سمن زير حمد وثنا اول پادشاه جهان افرين . . .

Završetak:

اللهم ثبّت دولة سلطاننا سلطان الزمان وايّد عزّة خاقاننا خاقان الآوان

بحرمة شفيعنا يوم الميزان عليه الصلوة والسلام .

L. 54; 10,6 x 21 cm (6 x 16 cm), po 19 redova na strani. Papir bijel, tanji. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Naslovi pjesama i mahlas (pseudnonim pjesnika) pisani su crvenom tintom. Tekst pisan dvostubačno, a svaki stubac uokviren crvenom tintom. Listovi 27b - 30 prazni. Također L. 32 prazan.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Nema podataka o prijepisu niti o prepisivaču.

2743 867

ديوان احمد پاشا

Dīvān-i Aḥmed-pāṣā

Napisao Aḥmed-pāṣā b. Veliyuddīn-efendī, umro 1496-97. godine, prvi veliki osmanski pjesnik. Djelo sadrži munadžate, natove, kaside, gazele, mufrede.

Karatay, II, 2283.

Početak:

بسم الله الرحمن الرحيم

اولدچو عنوان كلام قديم

Završetak:

كلدى رشك نازكى ازايله آز

كيم برشمز روى نازيبايه ناز

L. 101; 13 x 17,5 cm (6,5 x 12 cm), po 11 redova na strani. Pismo *nasḫ*. Tinta crna. Tekst uokviren zlatnim rubom. Svaka pjesma pojedinačno uokvirena zlatnim rubom. Unvan izrađen od plave i zlatne boje. Ima kustode.

Bez podataka o prijepisu i prepisivaču.

Bilješka o uvakufljenju za Osman Šehdinu biblioteku (L. 2a na margini).

2744 3025

ديوان الهامى

Dīvān-i Ilhāmī

Napisao 'Abdulvehhāb Ilhāmī Jepçevī (Abdulvehab Ilhamija Žepčak), umro 1821. godine u Travniku, šejh nakšibendijskog tarikata.

Divan sadrži pjesme na turskom, arapskom i bosanskom jeziku (alhamiado). Počinje jednom pjesmom na arapskom jeziku koja je zbog zamrljanosti teksta nečitka.

Prva pjesma na turskom jeziku počinje:

الله ذكرى نور قلبدر موصل حقدراى اخوان

اسم اعظم ركن الزم عشق حقدر ذكر الله . . .

L. 44; 11 x 15 cm (8 x 12 cm), po 12 redova na strani. Papir žut. Pismo *nasḫ-ta'līq*. Tinta crna. Naslovi pjesama crvenom tintom. Unvan u više boja koje su se zbog vlage pomutile. Prve dvije strane, kao i više listova unutar rukopisa, zamrljane od vlage. Ima kustode. Pri kraju nedostaje nekoliko listova, ali sam kraj u kome se nalazi kolofon nije oštećen.

Uvez kožni sa prijeklopom i reozetama.

Prijepis: 1259/1843. godine.

2745 3056

Isto

ديوان الهامى

Dīvān-i Ilhāmī

Ovdje naslov:

ديوان شيخ الحاج السيد عبد الوهاب الهامى بابا بوسنوى

Dīvān-i Şeyḫ al-Ḥācc es-Seyyid 'Abd el-Wehhāb Ilhāmī Bābā Bosnevī. Napisao Abdulvehab Ilhamija Žepčak, umro 1821. godine. Naslov L. 1b. Divan sadrži pjesme na turskom i nešto manje na arapskom jeziku. Uglavnom su to pobožne pjesme, tipa kaside.

Počinje:

يا رب ابكى على القلب دعا

اموت عليك على المحو هائما

Završava:

کنه دریای، محبّت ایلیوب جوش خروش
قالدی خوف ورجادن ذره پرواسی ندر

L. 37; 12 x 18 cm (9 x 15 cm), po 11 redova na strani. Papir žut, pismo *riq'a*, pisano crnom tintom. Tekst obrubljen crvenom tintom. Ima kustode. Nema podataka o prijepisu niti o prepisivaču.

2746 6008

ديوان راغب

Dīvān-i Rāġib

Zbirka pjesama koju je sastavio Mehmed Rāġib-pāşā sin Muṣṭafā Şevkī-efendī, rođen u Istanbulu 1110/1698-99. godine, službovao kao valija u Halebu i Misiru (Egiptu), oženjen bio sestrom Mustafe III.

Divan nije potpun. Nedostaje više listova u poglavlju Gazeliyyāt.

Karatay, II, 2541-2547, str. 202-204.

Početak:

ایدنجه خامه سحر افرینم خرده جولانی
اولور نقش پرطاوس واغ حسرت مانی

L. 24; 15,5 x 21 cm (11 x 16 cm), po 19 redova na strani. Papir bijel. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Naslovi pjesama pisani crvenom tintom. Ima kustode. Na početku i kraju rukopisa pojedinačni stihovi od anonimnih autora.

Prepisao Yūsuf Vasfī 1181/1767-68. godine.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

Bivši vlasnici: Yūsuf Cemil b. Muhamed-beg b. Huseyin-aga, dizdar kandije (na Kreti, Grčka) 1219/1804. godine, 'Abdulfettāh, 1268/1851. godine, Sayyid Muḥammed Sa'dullah, 'Osman, dizdar u Solunu.

2747 3259

1. L. 1b - 7b

ديوان ويسى

Dīvān-i Veysī

Napisao Uveys b. Muḥammed, poznat kao Veysī, rođen u Alašehiru, a umro kao skopski kadija u Skoplju, 1037/1628. godine.

Karatay, II, 2378, str. 138.

Početak:

نه شرفدر که اوله بو رقعه پر نقش وخیال
دست فرسودر خدّام سریر اجلال

2. L. 9b - 24a

ديوان يحيى

Dīvān-i Yaḥyā

Napisao Şeyḫulislām Yaḥyā-efendī, vid. br. 2497.

Karatay, II, 2398-2401.

3. L. 25b - 40b

ديوان جورى

Dīvān-i Cevrī

Napisao Ibrāhīm Cevrī Çelebī, rođen u Istanbulu, umro 1065/1654-55. godine.

Karatay, II, 2416-2417, str. 152-153.;

K. Bilgegil, Cevri, Hayatı, Eserleri, Erzurum, 1980.

Početak:

اوله که صد فهم وخرد بر سوزینك ملزمیدر
انا افصح خبر معجز نطق دمیدر

L. 42; 15 x 25,3 cm (11 x 22,4 cm), prosječno po 24 reda na strani. Papir žut. Pismo *ta'līq*, sitan. Tinta crna. Naslovi ponegdje crvenom tintom.. Pisano trostubačno, ukoso. Ima kustode.

Nema podataka o datumu prijepisa niti o prepisivaču.

Uvez kartonski, noviji. Na L. 1a bilješka da je ovaj rukopis prepisan iz autografa Vejsijeva Divana.

Iz biblioteke Muhameda Enverije Kadića.

2748 3336

ديوان نفعى

Dīvān-i Nef'ī

Napisao 'Omer Nef'ī. Rođen u Hasankaleu. Za vrijeme Ahmeda I došao u Istanbul i pjevao hvalospjeve njegovim sinovima Osmanu II i

Muratu IV. Pogubljen je zbog svojih satiričnih pjesama 1044/1634-35. godine.

Rieu, 242.;
Karatay, II, 2395-2397.

Početak:

عقدهٔ سررشتهٔ راز نهانيدر سوزم
سلك تسبيح در سبع المثانيدر سوزم

L. 103; 14 x 20,2 cm (6,3 x 14,5 cm), po 19 redova na strani. Papir bijel. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Naslovi pjesama pisani crvenom tintom. Dvostubačno. Ima kustode.

Nema podataka o prijepisu, ali pretpostavljamo da je prepisivač Abdullah Kantamirija iz Sarajeva iz čijeg fonda rukopisa je ovaj rukopis došao u GHB. Na isti način pretpostavljamo da je on autor stihova na za štitnim listovima potpisanih sa محرره.

Uvez kožni sa rozetama sa floralnim motivima.

Iz Kantamirijine biblioteke.

2749 1607

1. L. 1 - 35

ديوان سيد وهبى

Dīvān-i Seyyid Vehbī

Napisao Seyyid Hüseyin Vehbī Imām-zāde, umro u Istanbulu, 1149/1736-37. godine.

Karatay, II, 2036, str. 242-243.

Ovo je sažet izbor iz Vehbijeva Divana. Pjesme su na perzijskom i turskom jeziku.

Početak:

تخميس غزل شيخ سعدى افندى
بامنت اين همه تاريكى هجران تاچند

2. L. 36 - 70

ديوان عاصم

Dīvān-i 'Āṣim

Napisao Küçük Çelebi-zāde Ismā'il 'Āṣim, umro 1173/1759-60. g.

Karatay, II, 2534, str. 199.

Početak:

ياد ايله اول دمى كه گوگل ايش يمان اولور
خونابهٔ سرشك دوچشمك يمان اولور

L. 70; 15 x 21 cm (8 x 15 cm), po 19 redova na strani. Papir žut. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Naslovi pjesama i maẖlasi pjesnika crvenom tintom. Ima kustode.

Bez podataka o prepisivaču i datumu prijepisa.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Iz Osman Šehdijine biblioteke.

2750 2506

ديوان فضولى

Dīvān-i Fużūlī

Napisao Meḥmed b. Süleymān Fużūlī, rođen u Bagdadu, umro 968. ili 970/1556 ili 1558. godine. Divan mu je na azeri-narječju turskog jezika. Napisao je i divan na perzijskom jeziku. Ovaj primjerak sadrži samo gazele i rubaije.

Flügel, I, 680, str. 638.; Rieu, 206-207.;
Blochet, 1264, 1370, 1409.;
Karatay, II, 2324-2325.; Sohrweide, III, 228-229.;
Götz, 2, 335, str. 233-234.;
Izd. Bulak, 1254/1838; Istanbul, 1291/1874.
A. N. Tarlan, Fuzuli Divani, Istanbul, 1950.
A. Gölpinarli, Fuzuli Divani, Istanbul, 1961.
A. N. Tarlan, Fuzuli Divani Şerhi, I-III, Ankara, 1985.

Početak:

قد انار العشق العشاق منهاج الهدى
سالك راحقيقت عشقه ايلر اقتدا

L. 115; 14,3 x 20 cm (9 x 15 cm), po 13 redova na strani. Papir žut, oštećen vlagom. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Dvostubačno. Ima kustode.

Prijepis 1068/1657-58. godine. Ima prepisivača naknadno zamrljano i teško čitljivo. Čini se da je to Mulla 'Alī jer se pojavljuje i kao vlasnik knjige (L. 1a).

Uvez kožni sa utisnutim ornamentima.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

2751 5734

Isto

ديوان فضولى

Dīvān-i Fużūlī

Ovaj primjerak Divana ima prozni uvod (L. 1b - 6b) i kompletnu zbirku pjesama. Naslov mu je:

كليات ديوان فضولى مولنا بغدادى

Početak poslije besmele:

حمد بى حد اول متكلم نطق آفرينه كه سسفينه اميد سگان...

Završetak:

بولدوغينه ديرانك تاريخ ايچون حسنيله حسن عشقنه هو

L. 94; 14,5 x 22 cm (8,5 x 13,5 cm), po 15 redova na strani. Papir bijel, deblji, grub. Pismo *nasẖ-ta'līq*. Tinta crna. Dvostubačno. Ima kustode.

Na kraju piše da je prijepis izvršen u džumade-l-evvelu 1243/20.XI - 19.XII 1827. godine.

Uvez kožni sa rozetom u obliku tugre.

Rukopis je bio u posjedu Sejfulaha Dukatara, zatim je došao u posjed (kupovinom) Abdulkerima Zuhdije Defterdarevića. U Gazi Husrev-begovu biblioteku došao u sklopu kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

2752 5739

ديوان شهدى

Dīvān-i Şehdī

Fragment divana koji je spjevao Muṣṭafā Şehdī, pjesnik iz perioda Ahmeda III. Pjesme memorijalnog karaktera su mu datirane 1137/1734. godinom, a samo jedna (L. 2a) 1113/1701-02. godinom.

Karatay, II, 2486. str. 178.

Početak:

تاريخ براى فتح تبريز...

L. 8; 14,5 x 21 cm (12 x 20 cm), prosječno po 20 redova na strani. Papir žućkast, tanji, gladak. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Naslovi pisani crvenom tintom. Tekst ponegdje pisan dvostubačno, a negdje i okomito, odozdo prema gore. Nema kustode. Nema završetka. Rukopis je nestao između 1113-1137/1701-1734. godine, kada su datirane posljednje pjesme u njemu.

Bez podataka o prijepisu i prepisivaču.

Uvez kartonski, noviji.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

2753 4139

ديوان نورى

Dīvān-i Nūrī

Na L. 1a naslov Dīvān-i Nūrī, a na početku djela: Mecme'u 'l-ilāhiyyāt Nūrī-efendī مجمع الالهيّات نورى افندى .

Početak poslije besmele:

حمدا لمن جعل السنتنا ينابيع الحكمة وقلوبنا مع...

Nakon proznog uvoda prvi stihovi pod naslovom:

درتوحيد بارى تعالى

قول حمده كه قادر اوله مى اى اولور مولا
ذاتگدن اولور ذاتگه شايسته تحايا

Završetak:

جوفى قلان خالى نوريله اولورمى مآلى
قرنى طولو حيوانه ياهوديه لم سالك

L. 52; 15 x 20 cm (10,5 x 15,5 cm), po 15 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ*. Tinta crna. Naslovi pjesama pisani crvenom tintom. Dvostubačno. Prve dvije strane uokvirene zlatnim linijama, kasnije crvenim linijama, do polovine rukopisa, a dalje tekst nije uokviren. Ima kustode. Unvan u zlatnoj i crnoj boji.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Vlasnik knjige (vjerovatno i prepisivač) Suleyman sin Osmanov iz Novog Pazara (na kraju kodeksa istim rukopisom kao što je i prijepis djela).

Na početku rukopisa (L. 1a) bilješka da je rukopis u vlasništvu Abdulkerima Zuhdije Defterdarevića i njegov pečat na istoj strani.

2754 92

ديوان فاضل پاشا

Dīvān-i Fāḍil-pāşā

Ovdje naslov:

بلدهٔ سرای بوسنه اشرافندن شریف زاده السید محمد فاضل پاشا دیوانی

Napisao Muḥamed Fāḍil-pāşā Şerīf-zāde (Šerifović), 1802/03-1882. godine. Pjesme su u ovom divanu poredane slijedećim redom: munadžati, na'tovi, medhije i mersije (L. 1 - 9), a potom slijede kronogrami koji su poredani po vremenu nastanka bez obzira da li su tarihi sa kasidama, kit'ama, mufredima ili rubaijama. Poglavlje Ġazeliyyāt počinje na L. 107, a završava na 179. Slijedi: idžāzetnāma (diploma) o pristupu u derviški red mevlevija, redoslijed mevlevijskih halifa, dova (molitva) i podaci o prijepisu.

Početak:

ایده لم هردم وآن استاذه مکر شیطاندن
گیه لم جوشن صون خدایی باب رحماندن

Bilješka o prijepisu:

وانا الفقیر قاضی زاده محمد انوری ابن صدقی بکر افندی ابن ثابت افندی ساکنا فی محله غازی ممی بك من محلات سرای بوسنه وجادّه بیستریق

Ostali poznati rukopisi:

Orijentalni institut, Sarajevo, Ms br. 4520.; Süleymaniye, Halat-ef. (Istanbul) 703.

Lit: Fehim Nametak, Fadil-paša Šerifović, pjesnik i epigrafičar Bosne, Sarajevo, 1980.

L. 185; 21,5 x 33,5 cm (12,5 x 27 cm), po 32 reda na strani. Pismo *riq'a*. Pisano crnom olovkom.

Uvez kartonski, noviji.

Prijepis izvršio Muhamed Enverija Kadić, 28.IV 1924. godine.

Iz biblioteke Muhameda Enverije Kadića.

2755 93

Isto

ديوان فاضل پاشا

Dīvān-i Fāḍil-pāşā

Isti kao prethodni. Razlikuje se jedino po bilješci o uvakufljenju koju je sastavio Muhamed Enverija Kadić:

بلدهٔ سرای بوسنه اشرافندن شریف زاده مرحوم السید محمد فاضل پاشا اثر فضل وکمال اولان وشمدییه رکن طبع اولنمیان اشبو دیوانی مطالعه یه رغبت ایدنلر ایچون بلدهٔ مذکوره ده غازی خسروبك کتبخانه سنده محفوظ اولق واندن چیقرلمق شرطیله وقف وحبس ایلدم. زمانمزده اندیگویا پیر نام اجزالی کاغد واسطه سیله یازیلد یغیندن اثنای مطالعه ده روزگار ورطوبتلی هوا وکنشك شعای تأثیرندن وصویك یازییه طوقنمسیندن وقایه اولنمه سنی مطالعه ایدنلره اختار وتوصیه ایلرم

فی ۲۱ رمضان سنه ۱۳٤۲. انا الفقیر قاضی زاده محمد انوری ابن صدقی بکر افندی ابن ثابت افندی عن بلدهٔ مزبوره

L. 185; 21,5 x 33,5 cm (12,5 x 27 cm), po 32 reda na strani. Pismo *riq'a*. Kopija (kroz indigo) rukopisa, opisanog ovdje pod br. 2754.

Uvez kartonski, noviji.

Prijepis izvršio Muhamed Enverija Kadić, 28. IV 1924. godine.

Iz biblioteke Muhameda Enverije Kadića.

2756 3220

غزلیّات روانی چلبی

Ġazeliyyāt-i Revānī Çelebī

Napisao Ilyās Şucā' Çelebī Revānī, umro 930/počinje 10. novembra 1523. godine.

Götz, TH,2. 429, str. 305.;

Izd. Samiye Inceoğlu, Revani Divanının Edisyon kritik ve transkripsyonu. Istanbul Üniversitesi, Türkiyat Enstitüsü, Mezuniyet tezi, 1961-62.

Početak:

ای وکن کورب جمالن اولدی سر کردان اگا
کم اکا حیران دکل بن اولمشم حیران اگا

Završetak:

حق تعالی ویره عالمده مراد اتکی کم
دولت اصحابی اوله عزّتکلیله خرّم

L. 111; 10,5 x 15 cm (7,5 x 12 cm), po 12 redova na strani. Papir bijel. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Naslov, međunaslovi i ukrasne tačke crvenom tintom. Nema kustode.

Prepisao Muṣṭafā b. Ibrāhīm al-Ḳaysarī, sredinom muharrema 931. (novembar 1524. godine), dakle godinu dana poslije smrti pjesnika.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Vakuf Dženetića Mustafa-bega.

2757 5673

ديوان ذاتى

Dīvān-i Ẓātī

Napisao Ẓātī Süleymān Keşānī, umro 1151/1738. godine. Divan sadrži poeziju tesavufskog karaktera.

Götz, II, 480-481, str. 349-350.

Divan je objavljen u Istanbulu, 1257/1841. godine, iste godine kad je nastao i ovaj prijepis.

Početak:

كل برو اى محرم حق قيل نظامه ابتداء
حقه حمد ايله رسوله ايله كل اهم اقتداء

Završetak:

خداياسكا لايق سنه سى يوق
بوذاتى لطفله احسانه كلدى

Slijedi stih u kome je izražen datum završetka djela, a to je godina 1151/1738., tj. ista godina kad je pjesnik umro.

2. L. 28b - 42b

سوائح النوادر فى معرفة العناصر

Sevāniḥ 'n-nevādir fī ma'rifati 'l-'anāṣir

Tesavufska pjesma od istog autora (Süleymān Ẓātī Keşānī).

Početak:

هو الله الذى اوّل وآخر
هو الله الذى باطن وظاهر

Završetak:

اوزاتمه سوزينى گل ايله كوتاه
كورنلر ديه لر تا بارك الله

3. L. 49b - 58

مولد

Mevlid

Napisao Süleymān Çelebī, imam sultana Bajezida II, od 2760-2781. godine.

Lit: Flügel, III, 1698, str. 137-139.; Pertsch, 363, str. 363.; Karatay, II, 2263-2266.

L. 58; 16 x 22,5 cm (10 x 19 cm), po 30 redova na strani. Papir bijel, deblji, gladak. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Tekst uokviren crvenom linijom (prve dvije strane - dvostrukom), a svaka pjesma posebno odvojena crvenom linijom. Ima kustode.

Datum prijepisa drugog dijela u rukopisu 1257/1841. godine.

Uvez kartonski.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

2758 317

Isto

ديوان ذاتى

Dīvān-i Ẓātī

Početak:

كل برو اى محرم حق قيل نظامه ابتداء
حقه حمد ايله رسوله ايله كل اهم اقتداء

Završetak:

اوزاتمه سوزينى كل ايله كوتاه
كورنلر ديه لر تا بارك الله

L. 54; 17,5 x 25 cm (10,5 x 18,5 cm), po 20 redova na strani. Papir bijel, pismo *ta'līq*, tinnta crna. Tekst obrubljen crvenom tintom. Dvostubačno. Ima kustode.

Uvez kožni, bez ukrasa.

Prepisao Dervīş Muḥammed Rizā'ī b. Muḥammed iz Sarajeva, 1267/1850-51. godine.

Na početku rukopisa bilješka da je rukopis bio u posjedu Derviš Abdulkerīm Zuhdi Sarajlije (Defterdarevića), čiji je žig takoder otisnut na istoj strani.

2759 6028

ديوان رفيع

Dīvān-i Refī'

Napisao Refī' Kālāyī رفيع كاآلايى što se vidi iz naslova koji glasi (L. 3b):

ديوان محرره رفيع كالايى سلمه الله تعالى

Početak:

الهى شاه راه شرعه توفيقك ايروب رهبر
طريق وصلك ايچره بنده گه بر رصتماگوستر

Završetak:

بلمدم كندمكه دل ويردم اوزلف سنبله
كيم بركه وش ويرير بادهوايه خاطرم

L. 29; 17 x 24,5 cm (9 x 19 cm), ponegdje i bez margine. Prosječno po 18 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nash-ta'līq*. Tinta crna. Nema kustoda.

Bez podataka o datumu i mjestu prijepisa, kao i o prepisivaču, mada se iz naslova razumije da je rukopis ustvari autograf.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

2760 4209

مولد – وسيلة النجاة

Mevlid - Vesīletü 'n-necāt

Napisao Bursalı Süleymān Çelebī, umro 825/1421-22. godine, imam sultana Bajazida II.

Lit: Flügel, III, 1698, str. 137-139.; Pertsch, 363, str. 363.; Karatay, II, 2263-2266.

Ovaj spjev o rađanju i životu Muhammedovom, najpopularniji je i najrašireniji sastav te vrste u turskoj književnosti. Brojni su primjeri imitiranja ovog spjeva. Takoder gotovo svi izbori iz zbirki mevluda sadrže i po neko poglavlje ovog spjeva.

Ovaj primjerak Mevluda sadrži prozni uvod koji počinje:

نيَت ايلدم مولود شريف اقمغه (!) يا رب العالمين

Početak Mevluda:

اللّه ادين ذكرايده لم اوّلا
واجب اولدر جمله اشده هر قولا

Završetak:

امتدن راضى اولسون اول معين
رحمة لله عليهم اجمعين

L. 19; 15 x 22 cm (11 x 15 cm), po 12 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nash*. Tinta crna. Naslovi pisani crvenom tintom. Dvostubačno.

Nema podataka o prijepisu niti o prepisivaču.

Uvez običan deblji papir.

2761 6608

وسيلة النجاة – مولد

Vesīletü 'n-necāt - Mevlid

Napisao Süleymān Çelebī.

Sadrži i fragmente drugih mevluda i religiozne pjesme.

L. 33; 14,5 x 21,5 cm (10,5 x 16,5 cm), po 13 redova na strani. Papir požutio, istrošen. Pismo *nash*, vokaliziran. Tinta crna. Ima kustode.

Datum prijepisa 1133/1720-21. godine.

Bilješka na L. 1a da je ovaj Mevlud namijenjen za mahalu Namazgah u Zvorniku.

Uvez kartonski, oštećen.

2762 5019

Isto

وسيلة النجاة – مولد

Vesīletü 'n-necāt - Mevlid

Napisao Bursalı Süleymān Çelebī, umro 1422. godine.

Kao ostali primjerci ovdje.

L. 12; 14,8 x 21 cm (11 x 15 cm), po 11 redova na strani. Papir požutio. Pismo *nasḫ*, krupan, nevješt, vokaliziran. Tinta crna. Ima kustode.

Prepisano 15. rebiu-l-evvela 1186/ 16.VI 1772. godine.

Uvez kartonski.

2763 6858

Isto

وسيلة النجاة – مولد

Vesīletü 'n-necāt - Mevlid

Napisao Süleymān Çelebī.

L. 8; 17,5 x 25 cm (10,5 18,5 cm), po 17 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasḫ*, vrlo lijep, kaligrafski pisan, sa vokalima. Tinta crna. Naslovi pisani crvenom tintom. Dvostubačno. Tekst je obrubljen dvostrukom crvenom linijom, a kroz sredinu, između stubaca su dvije crne linije. Unvan u zlatnoj i crnoj boji, zamrljan. Ima kustode.

Prepisao Derviš Murad Sidki 1281/1864-65. godine.

Uvez kartonski.

2764 3155

Isto

وسيلة النجاة – مولد

Vesīletü 'n-necāt - Mevlid

Napisao Bursalı Süleymān Çelebī (vidi naprijed).

L. 22; 18,5 x 25 cm (13 x 19,5 cm) po 15 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasḫ*. Tinta crna. Ima kustode. Naslovi pisani krupnim kaligrafskim *nasḫom*, crnom tintom. Ponegdje marginalne zabilješke.

Prijepis 17. safera 1281/23.VII 1864. godine.

2765 6842

Isto

1. L. 1 - 10

وسيلة النجاة – مولد

Vesīletü 'n-necāt - Mevlid

Napisao Bursalı Süleymān Çelebī.

2. L. 11 - 14

Teološko-didaktički alhamiado tekst (na bosanskom jeziku) koji počinje:

پُوچُمُوسى تُرِچِنْ پُو عَمَلُ اِپُو اعتقادُ

L. 15; 11,5 x 20,5 cm (8 x 17,5 cm), po 14 redova na strani. Papir požutio. Pismo *nasḫ*, vokaliziran. Tinta crna. Interpunkcija ljubičastom tintom. Bez kustode.

Datum prijepisa 1324/1906-07. godine. Prepisivač nepoznat.

Bez poveza. Prvi list odvojen od ostalog dijela rukopisa.

Iz kolekcije Abdulaha Škaljića.

2766 6894

وسيلة النجاة – مولد

Vesīletü 'n-necāt - Mevlid

Na kraju nepotpun. Od L. 10 - 24 lična bilježnica u kojoj su zapisane dove i alhamiado stihovi.

L. 24; 16 x 20 cm (14,5 x 16,5 cm), po 10 redova na strani. Papir sa linijama, požutio. Pismo *nasḫ-ta'līq*, vokaliziran. Tinta crna. Međunaslovi crvenom tintom. Stupci su uokvireni sa dvostrukom crvenom linijom. Nema kustode.

Prepisivač i vlasnik Rašid Babić, učenik Fejzije medrese u Travniku, 1928. godine.

Uvez broširan, oštećen.

2767 6811

وسيلة النجاة – مولد

Vesīletü 'n-necāt - Mevlid

L. 12; 12,5 x 20,5 cm (9,5 x 15,5 cm), po 13 redova na strani. Papir požutio, oštećen. Pismo *nasḫ-ta'līq*, lijep vokaliziran. Tinta crna. Naslovi poglavlja crvenom tintom. Ima kustode.

Nema datuma prijepisa, ali po starosti papira se čini da je rukopis iz XVIII stoljeća.

Povez kožni, od velike upotrebe i starosti, sasvim dotrajao.

2768 4969

Isto

مولد – وسيلة النجاة

Mevlid - Vesīletü 'n-necāt

Isti kao i prethodni rukopisi. Razlikuje se samo u početku.
Početak:

اى عزيزلر ايشته باشلرز سوزه
بر وصيت قيله وز الا سزه

L. 7; 16,8 x 21,2 cm (15 x 16 cm), po 10 redova na strani. Paginirano. Papir požutio. Pismo *nas̱h*, krupan, vokaliziran. Tinta crna. Međunaslovi i istaknutiji stihovi pisani crvenom tintom. Nema kustoda.

Nema datuma prijepisa, ali je rukopis vjerojatno iz XIX stoljeća. Nedostaje prvi list.

Uvez kartonski, većih dimenzija od listova.

2769 5693

Isto

وسيلة النجاة – مولد

Vesīletü 'n-necāt - Mevlid

L. 7; 15,5 x 21 cm (11,5 x 18 cm), po 14 redova na strani. Papir požutio. Pismo *nas̱h*, vokaliziran, krupan. Tinta crna. Dvostubačno. Nema kustode.

Bez podataka o prijepisu i prepisivaču. Rukopis je vjerovatno iz XIX stoljeća.

Bez originalnog poveza. Stavljeno u korice obične sveske. U sredini prazni listovi.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

2770 6895

Isto

وسيلة النجاة – مولد

Vesīletü 'n-necāt - Mevlid

Nedostaje jedan dio u sredini i kraj.

L. 8; 10,3 x 17 cm (9 x 14,5 cm), po 20 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nas̱h-ta'līq*, vokaliziran. Tinta crna. Dvostubačno. Ima kustode.

Datum prijepisa nepoznat. Rukopis je nastao vjerojatno krajem XIX ili početkom XX stoljeća. Nepotpun, neuvezan.

Iz kolekcije Abdulaha Škaljića.

2771 4315

Isto

وسيلة النجاة

Vesīletü 'n-necāt

Ovom Mevludu su dodata neka pjevanja iz mevluda drugih autora pa je nešto obimniji od prethodnih.

L. 28; 15,5 x 20 cm (10,3 x 15,5 cm), po 13 redova na strani. Papir žut. Pismo *nas̱h*, lijep. Tinta crna. Dvostubačno. Svaki stubac oivičen crvenim linijama. Naslovi ispisani crvenom tintom. Ima kustode.

Uvezan u obični papir.

Na dva mjesta označena dva prepisivača: Zekeriyyah Sohta (L. 28a) i Ismā'īl Sohta iz sela Ljubuškog (L. 28b). Biće da je ovaj Ismail iz Ljubuškog prepisao samo pjesmu koja se nalazi na posljednjoj strani, poslije mevluda.

2772 4228

Isto

وسيلة النجاة

Vesīletü 'n-necāt

L. 10; 17 x 25 cm (12 x 18 cm), po 11 redova na strani. Papir požutio. Pismo *nas̱h*, lijep. Tinta crna. Dvostubačno. Ima kustode.

Prepisivač i datum prijepisa nepoznati.

Uvez: običan papir.

2773 1909

Isto

وسيلة النجاة

Vesīletü 'n-necāt

Prije teksta mevluda nijjet (odluka) o namjeri da se Mevlud prouči (pročita).

نيّت ايلدم مولود اوقمغه يا ربّ العالمين

L. 11; 16 x 22,2 cm (12 x 16 cm), po 13 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ*. Tinta crna. Istaknutiji stihovi pisani crvenom tintom. Dvostubačno. Tekst vokaliziran. Ima kustode.

Nema podataka o prepisivaču niti o prijepisu.

Uvez kartonski.

Vakuf Dženetića Mustafa-bega.

2774
1288

Isto

وسيلة النجاة

Vesīletü 'n-necāt

L. 12; 14 x 19,6 cm (11 x 15,5 cm), po 11 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ*. Tinta crna. Naslov i tačke između dva polustiha, zelenom tintom. Dvostubačno. Ima kustode.

Nema podataka o prijepisu niti o prepisivaču.

Uvez kartonski.

2775
5808

Isto

وسيلة النجاة – مولد

Vesīletü 'n-necāt - Mevlid

L. 9; 13,5 x 18,5 cm (10 x 13,5 cm), po 13 redova na strani. Papir krem boje. Pismo *nasẖ*. Tinta crna. Tačke između stihova crvene. Dvostubačno. Nema kustode.

Bez podataka o prijepisu. Rukopis je znatno oštećen, prvi list je odvojen. Bez originalnog poveza.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

2776
5947

Isto

وسيلة النجاة – مولد

Vesīletü 'n-necāt - Mevlid

Napisao Süleymān Çelebī.

L. 9; 17 x 14 cm (11,5 x 17 cm), po 16 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ*, vokaliziran, lijep. Tinta crna. Naslovi i interpunkcija crvenom tintom. Dvostubačno. Ima kustode.

Nema podataka o datumu i mjestu prijepisa. Prepisivač nepoznat. Rukopis je u lošem stanju. Prvi list je odvojen, a posljednji, gdje se obično nalazi dova, nedostaje.

Bez originalnog poveza.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

2777
6154

Isto

وسيلة النجاة – مولد

Vesīletü 'n-necāt - Mevlid

(Kao ostali primjerci navedeni u ovom katalogu).

2. L. 8 - 9

Zapisi i dove.

3. L. 10 - 16b

Pjesma o Kabi od nepoznatog autora.

4.

الهى يوسف ايله يعقوب

Ilāhi Yūsuf ile Ya'ḳūb

L. 17; 12 x 17,5 cm (8 x 13 cm), po 13 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ*, vokaliziran. Tinta crna. Dvostubačno. Ima kustode.

Bez podataka o prijepisu i prepisivaču.

Uvez broširan.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

2778
6695

Isto

وسيلة النجاة – مولد

Vesīletü 'n-necāt - Mevlid

Napisao Süleymān Çelebī. Djelo počinje na L. 4a, a prije toga i po završetku Mevluda drugi religiozni spjevovi u slavu poslanika Muhammeda od nepoznatih autora.

L. 44; 16,5 x 23 cm (13,5 x 19,5 cm), po 11 redova na strani. Papir požutio. Pismo *nasẖ*, vokaliziran. Tinta crna. Naznaka poglavlja crvenom tintom. Ima kustode.

Bez podataka o datumu i mjestu prijepisa kao i o prepisivaču.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

2779 6841

Isto

مولد

Mevlid

Ovome mevludu su pridodati spjevovi o poslaniku Muhammedu od nepoznatih pjesnika.

L. 70; 14 x 20 cm (10,5 x 16 cm), po 13 redova na strani. Papir požutio i umrljan od vlage. Pismo *nasẖ*, vokaliziran. Tinta crna. Naslov i međunaslovi crvenom tintom. Dvostubačno. Svaki stubac uokviren crvenim linijama. Ima kustode.

Bez podataka o prepisivaču, te datumu i mjestu prijepisa.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Iz kolekcije Abdulaha Škaljića.

2780 6900

Isto

وسيلة النجاة – مولد

Vesīletü 'n-necāt - Mevlid

Napisao Süleymān Çelebī.

L. 6; 14,5 x 21 cm (12,5 x 19 cm), po 18 redova na strani. Papir žut. Pismo *nasẖ*, vokaliziran. Tinta crna. Nema kustode.

Bez podataka o prijepisu.

Nedovršen.

Bez poveza.

2781 6812

Isto

1. L. 1a - 6b

مولد

Mevlid

Poznati spjev Bursalı Süleymān Çelebija.

2. L. 7 - 45

دعالر

Du'ālar

Zbirka molitvi.

L. 45; 12,5 x 20 cm (10 x 17 cm), po 15 redova na strani. Papir požutio, star i istrošen. Pismo *nasẖ*, vokaliziran. Tinta crna. Dvostubačno. Svaki stubac uokviren smeđim linijama. Ima kustode.

Bez oznake datuma i mjesta prijepisa.

Povez kartonski, poderan.

2782 5327

مولود

Mevlūd

Spjev o Muhammedu od nepoznatog autora, po uzoru na Süleymān Çelebijev mevlud. Nedostaje početak.

Završetak:

هم دخی امین دیانك جملسین
حق تعالی رحمته غرق ایلسن

کردیلرسز بولسز نعمت مدام
شوقیله دیل الصّلوة والسلام

L. 30; 14 x 20,5 cm (9 x 15 cm), po 13 redova na strani. Papir požutio. Pismo *nasẖ*, lijep, vokaliziran. Tinta crna. Naslovi pisani crvenom tintom. Dvostubačno. Svaki stubac obrubljen crvenim linijama. Ima kustode.

Prepisao Ḥusein b. Ḥasan al-Aḳḥiṣārī (Iz Prusca), sredinom safera 1055/sredina aprila 1645. godine.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

2783 6040

مولد

Mevlid

Napisao 'Āşiḳ Pāşā.

Početak:

ای عَدَمْدَنْ عالمی وار ایلین
یری قائم کوکی دوّار ایلین

Završetak:

ویر صلوات بر رسولی مصطفی
او قیانی یازانی یازدیرانی
رحمتکله یارلغاغل یاغنی

L. 42; 14,5 x 23,5 cm (11,5 x 18 cm), po 13 redova na strani. Papir žut. Pismo *nasẖ*, vokaliziran. Vrlo lijep. Tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom.

Prepisano 1254/1838. godine.

Uvez platneni, noviji.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

2784 6036

مولود النبی

Mevlūdu 'n-nebiyyi

Poznati spjev u slavu Muḥammedu po uzoru na Süleymān Çelebijev Mevlid (Veṣīletü 'n-necāt). Autor mu je i prepisivač Ḥāfiẓ Sālim b. Ismā'īl b. Ibrāhīm.

Početak:

منتهی ئی مقصد اهل یقین
مصطفینك ماه مولودی بودر

Završetak:

ختم منظوم اولدی باجمع نکان
اول رسوله بیك سلامیله صلوة

L. 10; 17 x 23,5 cm (11,5 x 18 cm), po 21 red na strani. Papir žućkast, deblji. Pismo *nasẖ*, vokaliziran. Tinta crna. Naslov i podnaslovi crvenom tintom. Dvostubačno. Svaki stubac uokviren crvenom linijom. Kustode ispisane crvenom tintom.

Napisao i prepisao Ḥāfiz Sālim b. Ismā'īl Ibrāhīm iz sela Jeleča, godine 1266/1849-50.

بلکه بو سببله روحم یاد اوله
در منظوم داخی بونه اداوله

بیك ایکیوز التمش ایکی سال تمام
اول ربیع الاوّل 'ایی اختتام

Iz ovoga se vidi da je djelo završeno 1262/1845-46. godine, a iz bilješke o prijepisu se vidi da je djelo prepisano, kako je i navedeno, 1266/1849-50. godine.

Uvez običan papir.

Iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

2785 6036

مولود النبیَ

Mevlūdu 'n-nebiyy

Napisao Feleḳ-zāde 'Ayntābī, šejhu-l-islam i vaiz (propovjednik) u Istanbulu (bilješka na margini na početku teksta koji je potpisao Şayẖ Nāṣih Izmīrī). Rukopis sa istim početkom se navodi i kod Karataya (II, 2355, str. 130), ali se kaže da je autor ovog mevluda nepoznat.

Početak:

بشلیالوم اوّل الله آدنی
اوره لوم اندن سوزك بنیادنی

L. 29; 15,5 x 20,5 cm (l0 x 15,5 cm), po 13 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ*, vrlo lijep, vokaliziran. Tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Unvan u zlatnoj, oker i plavoj boji. Dvostubačno. Svaki stubac oivičen debelim zlatnim i trima tankim crnim linijama. Ima kustode.

Prepisao Şeyẖ Nāṣir Izmīrī. Uvez kartonski.

Bivši vlasnik Celāluddīn b. Maḥmūd Barlī (Dželaludin b. Mahmud iz Bara), 1319/1901. godine.

2786 3337

مولود علیه السلام

Mevlūd-i 'aleyhisselām

Poema o rođenju Poslanika Muhammeda u formi mesnevije po uzoru na Mevlūd Suleymāna Čelebija, od nepoznatog autora.

Početak:

الله آدیله سوزه بشلایلوم

معرفت باغنده کل اشلایلوم

L. 1 - 3

Didaktičko-religiozne pjesme na turskom jeziku.

L. 29; 14 x 19,7 cm (8,5 x 15 cm), po 15 redova na strani. Papir požutio. Pismo *nasẖ*. Tinta crna. Naslovi pisani crvenom tintom. Dvostubačno. Ispočetka tekst vokaliziran. Ima kustode.

Bez podataka o prijepisu i prepisivaču.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom i prijeklopom.

2787 2088

مولد

Mevlid

Spjev u formi mesnevije o Muhammedovom životu, spjevan po uzoru na istoimeni spjev Süleymāna Çelebija. Nedostaje početak.

Počinje:

ذکر حق دیباجه سیدر هر ایشك

ذکر حق سالاریدر هر جنبشك

L. 51; 14,5 x 19,5 cm (9 x 14 cm), po 13 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ*. Pisano crnom tintom. Dvostubačno. Ima kustode. Nema početka ni završetka.

Bez imena prepisivača i datuma prijepisa.

Uvez kožni sa prijeklopom.

2788 3393

مولود

Mevlūd

Spjev o Poslaniku, Muhammedu, od nepoznatog autora, u mesnevi stihovima. Bez početka i završetka. Sastoji se iz prologa i tri poglavlja. Prolog nema početka.

Prvo poglavlje počinje:

باشلادم اوّل سوزه الله ددم

سوز تمام اولدیکه بسم الله ددم

چون توکل قلدم اول سبحانه

عون قلدی فهم عقل جانه

L. 66; 14,5 x 20,2 cm (8,5 x 15 cm), po 15 redova na strani. Papir bijel, pismo *nasẖ*, djelomično vokaliziran. Tinta crna. Tekst dvostubačan, a svaki stubac uokviren crvenom linijom. Ima kustode.

Nema podataka o prijepisu niti o prepisivaču.

Bez originalnog uveza.

2789 6195

مولد

Mevlid

Spjev u slavu vjerovjesnika Muhammeda od nepoznatog autora po uzoru na Süleymān Çelebijev Mevlid.

Početak:

حق تعالی رحمت ایلیه اکا

کیم بنی اول بر دعائیله اکا

L. 38; 15,5 x 22,5 cm (10,5 x 19 cm), po 15 redova na strani. Papir žut, potamnio od vlage i prašine. Pismo *nasẖ*, vokaliziran. Tinta crna. Dvostubačano. Ima kustode. Rukopis nepotpun. Nedostaje mu najmanje po jedan list na početku i završetku.

Nema podataka o datumu i mjestu prijepisa, kao ni o prepisivaču.

Bez uveza.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

2790 6263

مولد

Mevlid

Spjev o poslaniku Muhamedu od nepoznatog autora po uzoru na Bursalı Süleymān Çelebijev istoimeni spjev. Rukopis nema početka.

Počinje stihom:

مَرْحَبَا اَیْ خاص اُمَّت ملجائی

مرحبا اَیْ جَارَه سُنْ لر ملجائی

L. 19; 17 x 25 cm (11,5 x 19 cm), po 13 redova na strani. Papir žut. Pismo *nasẖ*, vokaliziran, krupan. Tinta crna. Međunaslovi crvenom i zelenom tintom. Dvostubačno. Svaki stubac uokviren crvenom linijom. Nema kustode. Rukopis nema početka ni završetka. Listovi su razdvojeni.

Nema podataka o datumu ni mjestu prijepisa niti o prepisivaču.

Bez poveza.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

2791 6262

مولد

Mevlid

Spjev o poslaniku Muhammedu od nepoznatog autora. Bez početka i završetka.

Ovaj primjerak otpočinje:

انگیله ایردی ایرن هم حقه

انگیله کلدی عالم رَوْ (رَوْنَقَه) . . .

L. 30; 14,5 x 21 cm (11 x 15 cm), po 13 redova na strani. Papir žuto-smeđ, istrošen, po ivicama iskidan. Pismo *nasẖ* vokaliziran. Tinta crna. Dvostubačno. Ima kustode. Rukopis nema početka ni svršetka.

Bez poveza.

Bez podataka o datumu i mjestu prijepisa kao i o prepisivaču.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

2792 3961

شرح قصیده برده

Şerḥ-i Ḳaṣīde-i Burda

Komentar Busīrijeve Ḳaṣīde-i Burde od nepoznatog komentatora koji se vjerojatno koristio prijevodom i komentarom Aḥmed Saruhanī Leālija, umro 971/1563-64. godine.

Rieu, S, 615.; Karatay, II, 2144-2146.

Početak poslije besmele (L. 1 b):

الحمد لله الذی جعل النظم لانتظام الکلام

والصلوة والسلام علی سیدنا الانام . . .

L. 59; 16,5 x 20,5 cm (5,5 x 16 cm), po 19 redova na strani. Papir bijel. Tinta crna. Pismo *nasẖ* sa elementima *ta'līqa* i *riq'e*. Na marginama glose. Ponegdje gdje nisu mogle stati na marginu dodavani su naknadno novi listovi.

Nema podataka o prepisivaču. Prijepis izvršen 971/1563-64. godine.

Uvez kožni.

Bivši vlasnik Sāliḥ b. Muṣṭafā Şāmi-zāde (L. 1a).

2793 2997

1.

شرح قصیده البرده

Şerḥ-i Ḳaṣīde-i Burda

Napisao Seyyid Aḥmed b. Muṣṭafā Le'ālī, umro 971/1563-64. godine.

Rieu, S, 615.; Karatay, II, 2144-2146, str. 54.; Flemming, 419, str. 322.

Početak (L. 2b):

الحمد لمن جعل النظم لحسن الکلام والصلوة

علی محمد الانام وعلی اله واصحابه الکرام . . .

2.

شرح پند نامهٔ عطّار - سعادتنامه

Şerḥ-i Pendnāme-i 'Aṭṭar - Se'ādetnāme

Napisao Muṣṭafā Şem'ullāh Şem'ī iz Prizrena, umro 1000/1591-92. godine.

Karatay, II, 2159.; Trako, 313-325.

Početak:

شکر وسپاس بی قیاس شول قادر قیومه که لطف بی غایت وکرم بی نهایتدن معجز شعار ونبوّت دثار رسوللر کوندردی تازمرهٔ بنی آدم که اکرم مخلوقات واشرف موجوداتدر . . .

L. 133; 10 x 14 cm (5,2 x 10,3 cm), po 9 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ*. Tinta crna. Tekst uokviren crvenom linijom. Na marginama prijevod i komentar stihova.

U drugom dijelu rukopisa, gdje se nalazi komentar Attarove Pendname, što je prepisao drugi prepisivač, tekst osnovnog dijela je nadvučen crvenom linijom. Ima kustode.

Prvo djelo prepisao Ḥasan b. Sefer u starom saraju u Edreni 1049/1639-40. godine (L. 37b).

Vakuf Abdulkadir-efendije Muzaferije (Muẓaferi-zāde), za Đumišića (Sim-zāde) medresu u Sarajevu.

Iz Osman Šehdijine biblioteke u Sarajevu.

2794 6609

Isto

1. L. 1 - 25a

شرح قصيدة البرده

Şerḥ-i Ḳaṣīdeti 'l-burda

Ovdje komentar nije potpun, donesen je samo fragment, a onda slijedi original kaside sa interlinearnim prijevodom na turski.

Početak:

الحمد لله جعل النظم لحسن الكلام

والصلوة على محمد الانام...

2. L. 25b - 27

سلسلة العلية النقشبندية

Silsiletu 'l-'aliyyeti 'n-nakşibendiyye

Niz (silsila) nakšibendijskih prvaka, počevši od poslanika Muhammeda za koga se vežu svi tarikati, do Şeyẖ 'Alī Nakşibendī aş-Şumnevija.

L. 27; 14 x 22 cm (7,5 x 15,5 cm), po 14 redova na strani. Papir bijel, sa flekama od vlage. Pismo *nasẖ*. Tinta crna. Stihovi na arapskom jeziku pisani krupnim vokaliziranim neshom, a prijevod sitnije, interlinearno. Tekst, osim uvoda, uokviren crvenom linijom. Ima kustode.

Prepisivač Idrīs b. Šeyẖ 'Abdullāh, 1273/1856-57. godine.

Bez poveza.

2795 1149

شرح قصيدة البرده

Şerḥ-i Ḳaṣīdeti 'l-burda

Napisao Sayyid Aḥmed b. Muṣṭafā Leālī, umro 971/1563-64. godine. Komentar poznatog Busurījevog hvalospjeva Poslaniku Muhammedu. Ima autora na L. 6b (na istoj strani gdje počinje tekst).

H Ḫ, II, 1333.; Flemming, TH, I.

Kod B. Flemminga ovaj rukopis nema isti početak ni završetak kao kod nas.

Početak:

الحمد لله الذى جعل النظم بحسن الكلام

والصلوات على محمد...

Završetak:

الحمد لله على التمام الملك العلام والصلوة على رسوله سيّد الاعراب

والاعجام.

L. 75; 16,5 x 22,5 cm (8 x 15 cm), po 16 redova na strani. Papir bijel, gladak, čvrst. *Pismo nasẖ*. Tinta crna. Prije teksta pet zaštitnih listova. Nema kustode.

Nema podataka o prijepisu.

Uvez kožni sa prijeklopom i ukrasnim rozetama.

Vakuf Muhameda Enverija Kadića.

2796 1150

شرح القصيدة البرده

Şerḥ-i Ḳaṣīdeti 'l-burda

Napisao Muḥammed b. Ḫalīl Mekkīzāde, umro 1212/1797. godine (L. 1b).

AM, II, 351.

Komentar Busīrijeve poeme Ḳaṣīde al-burdah na turskom jeziku.

Početak:

الحمد لله الذى جعل النظم بحسن الكلام

والصلوة والسلام على محمد سيد الانام...

Završetak:

والحمد لله الخالق القوىّ والقدير والصلوة على خير البشر واله واصحابه

البرى.

L. 94; 16 x 23 cm (8,5 x 17,5 cm), po 21 red na strani. Papir bijel. Pismo *nasḫ-ta'līq*. Tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Prve strane obrubljene sa dvije deblje zlatne i pet tankih crnih linija. Kasnije tekst obrubljen crvenim linijama. Ima kustode.

Prepisao Muṣṭafā b. 'Uṯmān, u rebiu-l-evvelu 1206/29.X - 27.XI 1791. godine.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom i prijeklopom.

2797 830

شرح القصيدة البرده

Şerḥ-i Ḳaṣīdeti 'l-burda

1. L.1 - 84

Isto kao prethodno, autor Mekkī-zāde.

2. L. 86b - 114a

شرح القصيدة البرده

Şerḥ-i Ḳaṣīdeti 'l-burdah

Autor ovog drugog komentara Būṣīrijeve Ḳaṣīde al-burde nije poznat.

Počinje:

الحمد لله الذى جعل النظم... وبعد لما خطر بالبال ان يتبادر الضّماير

المراة النظاير والخواطر النقيّة الجواهر...

Završetak:

الحمد لله على التمام وعلى محمد السلام هو سيّد الانام وعلى اله الكرام

واصحابه العظام فى اللّيالى والايّام.

L. 114; 12,5 x 20 cm (7,5 x 14 cm), po 23 reda na strani. Papir bijel. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Interpunkcija crvenom tintom. Tekst osnovnog djela nadvlačen crvenom linijom. Prve stranice obrubljene zlatnim i crnim linijama, a kasnije tekst oivičen crvenim linijama. Ima kustode. Naprijed 2, a na kraju 3 zaštitna lista.

Oba djela prepisao Dervīş b. 'Abdurraḥmān Sohta Yayçevī u Travniku. Prvo djelo prepisao u ševvalu 1034/7.V - 4.VIII 1625. godine, a drugo u zi-l-hidždžetu 1035/24.VIII - 21.IX 1626. godine.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom i prijeklopom.

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke (žig na L. 1a).

2798 6815

شرح القصيدة البرده

Šarḥ-i ḳaṣīdeti 'l-burda

Osnovno djelo koje se još naziva Al-kawākibu 'd-durriyyah fī madḥi ḫayri 'l-bariyyah napisao Šarafuddīn Būṣīrī, a ovaj komentar napisao aš-Šayḫ Sa'dullāh al-Ḫalwatī, 882/1477. godine. Postoji i skraćeni komentar (Muḫtaṣar) ove kaside na turskom jeziku od istog autora.

Ḥ Ḫ, II, 1335.

Početak:

الحمد لله الذى جعل النظم لانتظام الكلام والصلوة والسلام على سيد

الانام وعلى آله العظام واصحابه الكرام وبعد بو عبد فقير ورقّ حقير قليل البضاعة

عديم البراعة حضرت فخر العارفين قطب الواصلين الموفق من عند ربّ العالمين شيخ

سعد الله الخلوتى...

L. 84; 15,5 x 21,5 cm (7,5 x 16 cm), po 20 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasḫ*. Tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Tekst oivičen zelenim linijama. Ima kustode.

Prepisao al-Ḥāǧǧ 'Uṯmān b. al-Ḥāǧǧ Muḥammad 'Uṯmān-zāde. Datum prijepisa nije naveden.

Povez kartonski sa kožnim hrbatom.

Iz Odbora IZ-e Travnik.

2799 2404

Isto

شرح القصيدة البرده

Šarḥ-i ḳaṣīdeti 'l-burda

L. 42; 13 x 20 cm (7,5 x 15 cm), po 17 redova na strani. Papir požutio. Pismo *nasḫ*, vokaliziran. Tinta crna. Naslov i interpunkcija crvenom tintom. Osnovni tekst nadvlačen crvenom linijom. Ima kustode. Ponegdje marginalije. Na početku kodeksa dva zaštitna lista.

Datum prijepisa 1026/1617. godine. Prepisivač nije poznat.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom i prijeklopom.

Uvakufio: al-Ḥāǧǧ Ḏul-fiqār b. Muḥammad Sipāhi-zāde (Hadži Zulfikar sin Muhameda Spahe) Iz Hercegovine (selo Čomol?) i predao ga muteveliji Halilu sinu Salihovom Stočaninu.

2800 1793

1.

شرح القصيدة البر د ه

Šarhu 'l-qaṣīdati 'l-Burda

Komentar Busīrijeve Ḳaṣīde-i Burde. Napisao Sa'dullāh Ḫalwatī.
Ḥ Ḫ, II, 1335.

Početak poslije besmele:

الحمد لله الذى جعل النظم لانتظام الكلام والصلوة والسلام على محمد سيّد الانام... وبعد عبد فقير ورقّ حقيق قليل البضاعه كثير الفضاحة حضرت فخر العارفين قطب الواصلين الموفق من عند الله ربّ العالمين شيخ سعد الله الخلوتى...

2. L. 23b - 54b

هدية المهتدين

Hadiyyat al-muhtadīn

U tekstu naslov: Hidāyat al-muhtadīn

هداية المهتدين

Napisao na arapskom Yūsuf b. Ǧunayd Aḫi Čelebī aṭ-Ṭoqāti, umro 904/1499. godine. Rasprava o riječima koje izvode iz vjere (elfaz-i kufr) i drugim vjerskim propisima.
GAL, S, II, 318, S, III, 1275; Ḥ Ḫ, II, 2043;
Dobrača, II, 1030,7.

Početak poslije besmele:

الحمد لله الذى جعل العلوم الشرعية ميراثا للعلماء من الانبياء والفنون السمعيّة المصطفوية جلاء لصدور الاصفياء والاولياء

3. L. 57b - 228b

خاشية على درر الغرر

Ḫāšiya 'alā durar 'l-ġurar

Napisao Muḥammad b. Muḥammad b. Muṣṭafā al-Vānī (Vankūlī), umro 1000/1591. godine.
GAL, S, II, 660.

Početak:

الحمد لوليّه والصلوة والسلام على نبيّه وآله وصحبه اجمعين اما بعد فلما قرأ علىّ الوالد الاعزّ اعنى به موهبه الله تعالى من لطفه الربّانىّ پير محمد بن محمد الوانى...

L. 228; 14 x 21 cm (7,8 x 16 cm), po 15 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasḫ-ta'līq*. Tinta crna. Istaknutije riječi i komentirani stihovi nadvlačeni crvenom tintom. Ima kustode. Ponegdje marginalne bilješke. Originalna folijacija crvenom tintom.

Prepisao Muṣṭafā b. Yūsuf b. Nesūh, krajem šabana 1034/29.V-6.VI 1625. godine.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Iz Kantamirijine biblioteke.

2801 3016

Isto (kao pod br. 2800-1)

شرح قصيدهٔ برده

Şerḥ-i Ḳaṣīde-i burda

Napisao Şeyḫ Sa'dullāh al-Ḫalvetī (L. 1b - 2a). Komentar čuvene Busīrijeve poeme u slavu poslanika Muhammeda pod naslovom:

شرح قصيدهء برده تأليف سعد الله

Početak poslije besmele (L. 1b):

الحمد لله الذى جعل النظم لانتظام الكلام...

Završetak (L. 133a):

وهذه البرده الحسناء قد ختمت والحمد لله فى بد(ء) وفى ختم

L. 133; 10,5 x 15,5 cm (7 x 12,5 cm), po 11 redova na strani. Papir bijel, deblji, grub. Pismo *nasḫ*. Tinta crna. Naslov, istaknutije riječi i stihovi osnovnog djela crvenom tintom. Ima kustode. Na početku jedan, a na završetku 4 zaštitna lista.

Uvez kožni sa utisnutim rozetama i prijeklopom. Rukopis ima i zaštitnu torbicu.

Prepisao Ḥusein, u rebiu-l-ahiru 1099/4.II - 3.III 1688. godine.

Vakuf Osman Šehdijina biblioteka (žig na L. 1a).

2802 4742

Isto kao pod brojem 2800-1.

1.

شرح قصيدة البردة

Şerḥ-i Ḳaṣīde-i burdah

Početak isti kao u navedenom rukopisu.

2. L. 44 - 48

قواعد قرآن

Ḳavā'id-i Ḳur'ān

Pravila za čitanje Kur'ana na turskom jeziku od nepoznatog autora.

Početak:

الحمد لله ربّ العالمين والصلوة على محمد واله وصحبه وسلّم اجمعين اما
بعد اما بوندن صكره تنوين ديدكلرى يا ايكى اوستون يا ايكى اسره يا ايكى
اوترودر . . .

L. 48; 15 x 21 cm (8 x 15,5 cm), po 17 redova na strani. Papir požutio, deblji, gladak. Pismo *nasḫ*. Tinta crna. Stihovi osnovnog djela nadvlačeni crnom tintom. Na margini stihovi prevođeni na turski. Ima kustode.

Bez poveza. Poklon Omerage Šehagića iz Zvornika.

2803 4126

Isto

1. L. 1 - 37a

شرح قصيدة البرده

Şerḥ-i Ḳaṣīde-i Burda

Napisao Sa'dullāh Ḫalvetī (vidi prethodni rukopis, pod br. 1).

---

2. L. 37b - 41a

القصيدة المضرية فى مدح خير البرية

Al-qāsida al-muḍariyya fī madḥi ḫayri 'l-bariyyah

Hvalospjev vjerovjesniku Muhammedu. Napisao Šarafuddīn Abū 'Abdullāh b. Muḥammad b. Sa'īd ad-Dūlāsī al-Būṣīrī, umro 694/1294. godine.

GAL, G2, I, 314 (267);
Ahlwardt, VII, 7840-7844.;
Dobrača, I, 794, str. 550.

Početak:

يا ربَ صل على المختار من مضر
والانبياء وجميع الرسل ما ذكروا

3. L. 41a - 46

القصيدة المنفرجة

Al-qaṣīdatu 'l-munfariğatu

Djelo moralističkog sadržaja. Napisao Abū 'l-Faḍl Yūsuf b. Muḥammad b. Yūsuf an-Naḥwī at-Tawzāri, umro 505/1111. ili 513/1119. godine.

Ḥ Ḫ, II, 1346.;
GAL, G2, I, 316 (268).;
Dobrača, II, 899/9.

Početak:

الشدّة اودت بالمهج
يا ربّ فعجّل بالفرج

Kod Hadži Halife i Dobrače ova kasida počinje drugačije.

L. 46; 16,5 x 22,5 cm (9,5 x 16,5 cm), po 17 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasḫ* i *ta'līq* kombinirano na taj način što je tekst osnovnog djela pisan krupnim *nasḫom*, a tekst komentara sitnim *ta'līqom*. Tinta crna. Ima kustode. Sadrži i marginalije.

Nema podataka o prijepisu i prepisivaču.

Uvez kožni, bez ukrasa.

2804 2576

1. L. 1 - 350

شرح ديوان حافظ

Şerḥ-i Dīvān-i Ḥāfiẓ

Komentar Hafizovog Divana (zbirka pjesama) koji je na turskom napisao Muṣṭafā Musliḥuddīn Surūrī, umro 969/11. septembra 1561. godine.

Lit: A Gölpinarli, MMYK, III, 1027, str. 399.;
H Ḫ, I, 783.; ŠS KA, IV, 2558.

Početak:

الحمد لله الذى حفظ الذكر عن تحريف ريب المنون كما قال انّا نحن نزّلنا
الذكر وانّا له لحافظون

Završetak:

عين حرف شرحنه كلنوب اندن شروعه تصميم وبو وجهله تتميم نيّت
اولنمشدر والله المعين وبه نستعين

2. L. 350 - 409

مناقب فروز شاه

Menāḳib-i Firūz Şāh

Od nepoznatog autora. Kako nisu ispisane riječi koje su trebalo biti naknadno upisane crenom tintom djelo počinje:

بعز دولت كيستى فروز شاه شجاع شاه شجاعك جهان بورلندريجى
دولتك قوّتى حقيچون كه باكسم نبود

Nema završetka.

L. 409; 14 x 20,7 cm (7,5 x 15 cm), po 19 redova na strani. Papir požutio, ponegdje oštećen vlagom i čestom upotrebom. Pismo *nasẖ-ta'līq*, tinta crna, osnovni tekst nadvučen crvenom tintom. Neke stranice, također, obrubljene crvenom tintom. Mjestimično bilješke na margini. Ima kustoda. Na kraju oko četrdeset listova prazno. Na završetku teksta bilješka da je ovo pola komentara Hafizova Divana, do slova 'ayn.

Nema podataka o prepisivaču i vremenu prijepisa, ali pretpostavljamo da je prijepis iz XV ili XVI stoljeća.

Uvez kožni sa prijeklopom, ali nedostaje prednja korica.

2805 470

شرح ديوان حافظ

Şerḥ-i Dīvān-i Ḥāfiẓ

Početak i završetak kao pod br. 2804-1.

L. 216; 20 x 28,5 cm (12 x 19,5 cm), po 23 reda na strani. Papir bijel, čvrst. Pismo *nasẖ-ta'līq*. Tinta crna. Originalni tekst nadvučen crvenom crtom. Tekst oivičen također crvenom crtom. Ima kustode.

Datum prijepisa u kolofonu 1017/1608-9. godine. Rukopis je prepisan sa prijepisa Muḥammad b. Aḥmad al-'Arabīja (991/1583.).

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

2806 2073

Isto

شرح ديوان حافظ

Şerḥ-i Dīvān-i Ḥafiẓ

Na početku rukopisa pogrešno stoji Kitāb Subhah al-abrār nāqiṣ.
Knjiga Subḥat-i 'l-abrār, nepotpuna. كتاب سبحة الابرار ناقص

Početak:

الموت من طول الامل وطول الامل من حبّ الدين وحب الدين رأس كلّ
حطيئة (خَيْطَة)

Završetak:

عين حرفى شرحنه كلنوب اندن شروعه تصميم وبو وجهله تتميم نيت
اولنمشدر والله المعين وبه استعين تمت تمام .

L. 315; 11,5 x 18,5 cm (6,5 x 14 cm), po 23 reda na strani. Papir požutio, pismo *nasẖ-ta'līq*, tinta crna. Osnovni tekst nadvlačen crvenom tintom. Crvenom tintom su ispisani citati iz Kur'ana i hadisa. Nema kustode. Ispočetka na marginama bilješke. Prepisano u ševvalu 1036/15.VI-13. VII 1627. godine.

Prepisivač nepoznat. Na početku rukopisa nedostaje desetak lista.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Rukokpis je iz Kantamirijina vakufa.

2807 4129

Isto

شرح ديوان حافظ

Şerḥ-i Dīvān-i Ḥāfiẓ

L. 343; 15,5 x 20,5 cm (9 x 13,5 cm), po 20 redova na strani. Papir požutio, pismo *nasḫ*, pisano crnom tintom. Na marginama bilješke pisane rukom prepisivača. Ima kustode. Rukopis je rastavljen na lage.

Uvez kožni sa utisnutim rozetama i prijeklopom, ali dotrajao.

Bez podataka o prijepisu i prepisivaču. Rukopis vjerovatno potječe iz XVI stoljeća. Na L. 1a u stihovima pitanje Hafizu i njegov odgovor u stihu, jedna kratka hikaja i rubaija. Kodeks je bio u posjedu Muṣṭafā b. al-Ḥāǧǧ Ḥusayna b. Muṣṭafā b. Muhammeda. Kasnije bio u posjedu Ibrāhīm b. Suleymāna.

2808 218

شرح ديوان حافظ

Şerḥ-i Dīvān-i Ḥāfiẓ

I i II dio

Početak kao pod br. 2804-1.

Završetak:

ياد وروح محتاجنى صدقهٔ ثواب ايله غنى وشاد ايده لر بايع از مشترى

بها خواهد شارح از ناظران دعا خواهد تمت تمام بعنايت الرحمن

L. 395; 17,5 x 28,5 cm (10 x 20 cm), po 27 redova na strani. Papir bijel, čvrst, pismo *nasḫ-ta'līq*, dosta sitan. Tinta crna, originalni tekst nadvučen crvenom crtom. Unvan izrađen višebojno, najviše zlatnom i plavom bojom. Ima kustode. Tekst oivičen crvenom crtom.

Uvez kožni sa rozetom i prijeklopom.

Vakuf Hafiz Muhammed Baki-efendija Džinića.

2809 1065

شرح بهارستان

Şerḥ-i Bahāristān

Napisao Muṣṭafā Şem'ullāh, poznat kao Şem'i, umro poslije 1909/1600-1. godine. Djelo je posvetio velikom veziru Mehmed-paši Sokoloviću. To je komentar poznatom mističko-didaktičkom djelu Bahāristān Nuruddīna 'Abdurraḥmāna Ǧāmija (1414-1492).

Flügel, I, 601, str. 574.; Rieu, CTM, 159.;
Götz; TH, 2, 626-628.;
Trako, 449-450, str. 231-232.

Početak:

حمد وسپاس بى عد خدايى راكه عليم وحكيم وقدير وپادشاه بى شريك

وبى وزير دروشكر وثناى لايعد...

Završetak:

وصلوة وسلام محمد اوزره وانك ال كرامى اوزره اولسون كه جميع عالم

خلقنك گزيده لريدر آمين يامعين

L. 142; 12,2 x 20,5 cm (6,5 x 16 cm), po 21 red na strani. Papir požutio. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Naslov, interpunkcija i istaknutije riječi crvenom. Prve dvije strane uokvirene dvostrukom crvenom linijom. Ima kustode. Marginalije.

Prepisao: Sālim, 1033/1623-24. godine, (L. 142a).

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Bivši vlasnik Muḥammed b. Veliyuddīn Rāžī iz Sarajeva.

Vakuf Dženetića Mustafa-bega.

2810 2212

Isto

شرح بهارستان

Şerḥ-i Bahāristān

L. 94; 14,7 x 20,7 cm (10 x 16,5 cm), po 23 reda na strani. Papir bijel. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Istaknutije riječi crvenom tintom. Tekst uokviren crvenim linijama. Tekst osnovnog djela nadvlačen crvenom linijom. Ima kustode. Marginalije. Rukopis nema prvog lista.

Nema uveza.

Datum prijepisa 1027/1618. godina.

2811 4513

شرح بهارستان

Şerḥ-i Bahāristān

Isto kao prethodni broj.

L. 124; 14 x 20 cm (8 x 16 cm), po 21 red na strani. Papir žućkast. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Naslov i istaknutije riječi pisani crvenom tintom. Tekst uokviren crvenim crtama. Ima kustode. Na margini zabilješke.

Prijepis 1036/1626-7. godine.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Bivši vlasnik Hasan-efendija Mehmedagić (محمداغيك) iz Careve džamije u Nevesinju.

2812 4927

Isto

شرح بهارستان

Şerḥ-i Bahāristān

L. 112; 12 x 19,5 cm (8 x 14,5 cm), po 21 red na strani. Papir žućkast, tanji, gladak. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Riječi osnovnog djela nadvlačene crvenom tintom. Prve dvije strane uokvirene crvenom linijom. Na marginama pozivi na literaturu. Ima kustode.

Prepisao Muṣṭafā b. Ḥācc 1064/1653-54. godine.

Uvez kartonski sa kožnim hrbtom.

Bivši vlasnik Sāliḥ b. Ša'bān Nikšiklī iz Nikšića, 1229/1813-14.

2813 2761

Isto

شرح بهارستان

Şerḥ-i Bahāristān

L. 186; 12,5 x 20 cm (7,4 x 15,3 cm), po 19 redova na strani. Papir požutio. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Osnovni tekst nadvlačen crvenom linijom. Tekst uokviren crvenom linijom. Ima kustode.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom i prijeklopom.

Poklon Dr. M. Muidovića.

2814 1577

شرح بهارستان

Şerḥ-i Bahāristān

L. 176; 14 x 20,5 cm (8 x 15,5 cm), po 21 red na strani. Papir bijel, deblji. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom.

Tekst osnovnog djela nadvlačen crvenom linijom. Ima kustode. Marginalije. Nedostaje završetak.

Bez podataka o prijepisu.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom i prijeklopom.

Vakuf Bojića (Boyo-zāde), (pečat na L. 1a).

2815 1630

شرح بوستان

Şerḥ-i Būstān

Komentar Šejh Sa'dijeva Būstāna koji je na turskom jeziku napisao Aḥmed Sūdī Bosnevī, umro, poslije 1006/1598. godine. Ovaj komentar seže do kraja trećeg poglavlja (تمّت الباب الثالث) (L. 472b).

Ḥ Ḫ, I, 244.; Flügel, I, 541 i 542, str. 535-536.

Početak:

بنام خداوند جان آفرين حكيم سخن در زبان آفرين معلوم اوله كه باى مفردهٔ مفتوحه

Završetak (L. 472b):

حاصلى كندوكى بليّات عشقه تسليم ايله زيرا عشق دردوبلاسز اولماز.

تمّت الباب الثالث

L. 473; 15 x 20,8 cm (8 x 15 cm), po 21 red na strani. Papir žut. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Osnovni tekst nadvlačen crvenom linijom. Tekst uokviren crvenom linijom. Ima kustode. Na marginama najčešće osvrti na Sururijev i Šem'ijev komentar istoimenog djela.

Prepisao sa autografa Ḥafiẓ Ḥasan Ğundī b. 'Abdullāh, u ramazanu 1073/9.IV - 8.V 1663. godine.

Datum napisan brojevima 1037/1628 (L. 473 a).

Ispod podataka o prijepisu u kolofonu ime Hadži Ibrahim Spužić iz Travnika. Isti je označen kao vlasnik i na L. 1a sa datumom 1249/1833-34. godina.

2816 1175

Isto

شرح بوستان

Şerḥ-i Būstān

Drugi dio Sūdijeva komentara Šejh Sa'dijeva Būstāna.

L. 265; 16,3 x 21,3 cm (9 x 16,8 cm), po 25 redova na strani. Papir svijetložut. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Osnovni tekst nadvlačen crvenim linijama. Ima kustode. Ponegdje marginalije, uglavnom pobijanja komentara Šem'ija i Surūrija.

Prepisao As-Sayyid Ibrāhim b. as-Sayyid Muḥammad-efendī, bivši anadolski kadija (kazasker). Datum prijepisa 1. muharrema 1149/12.V 1736. godine (u kolofonu na kraju prijepisa). Ima originalnu folijaciju od (2)75-540. Na početku rukopisa u folijaciji nedostaje prva cifra jer je odrezana kod uvezivanja rukopisa. Također nedostaje nekoliko listova.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

2817 1603

شرح بوستان

Şerḥ-i Būstān

Komentar Šejh Sa'dijeva Būstāna koji je napisao na turskom jeziku Mevlāna Muṣṭafā Şem'ullāh, poznat kao Şem'ī, iz Prizrena, umro 1006/poč. 14. kolovoza 1597. godine.

Blochet I, 115, Nr 273, II 6, Nr. 590.;
Karatay, II, 2212-2214, str. 76.;
Götz, TH, 2.; Trako, 357-359, str. 182-184.

Početak:

حمد بی حد وثنای بی عد اول صانع ذو الجلاله که بوستان کون ومکانی انوار اثاریله روشن وریاض قلوب انسانی انوار معارفیله کلشن ایلدی . . .

Završetak:

خدایا زعفوم مکن ناامید ای خدا بنی عفو ورحمتکدن نومید ومحروم ایلمه

L. 251; 14 x 20 cm (7,8 x 14,5 cm), po 21 red na strani. Papir bijel. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Interpunkcija i istaknutije riječi u tekstu crvenom tintom. Tekst osnovnog djela nadvlačen crvenom linijom. Ima kustode. Marginalije. Na početku i na kraju po dva zaštitna lista.

Bez podataka o datumu prijepisa i prepisivaču.

Uvez kožni sa rozetama i prijeklopom na kome se također nalazi rozeta.

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke (žig na L. 1a i 251b).

2818 5298

Isto

شرح بوستان

Şerḥ-i Būstān

Isto kao i br. 2817.

L. 282; 13,8 x 20 cm (7 x 15,5 cm), po 25 redova na strani. Papir žućkast, pismo *ta'līq*. Tinta crna. Osnovni tekst nadvlačen crvenim linijama. Tekst uokviren crvenim linijama. Ima kustode. Na marginama glose.

Prepisao Ḥasan b. Rağab (Redžep) u Edreni, godine 1003/1594-95.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

2819 1534

Isto

شرح بوستان

Şerḥ-i Būstān

Početak ovog rukopisa se nešto razlikuje od prethodna dva:

بنام خداوند جان آفرین جان یرادجی خداوندك نام ایله باشلادم که بوستان کون ومکانی انوار آثارله روشن ورياض قلوب انسانی انوار معارفیله کلشن ایلدی . . .

Ime autora na L. 1b.

L. 349; 12,5 x 19,5 cm (6,5 x 13,5 cm), po 18 redova na strani. Papir bijel, mjestimično oštećen i restauriran, potamnio. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Tekst osnovnog djela također pisan crvenom tintom. Ispočetka 50 listova nema kustode, kasnije su kustode upisivane. Marginalne bilješke. Ovaj prijepis sadrži i podatak o nastanku djela prema kome je autor završio djelo koncem šabana 983/25.XI - 3.XII 1575. godine.

Uvez kožni, smeđ sa rozetama na kojima su izrađeni geometrijski motivi.

2820 923

Isto

شرح بوستان

Şerḥ-i Būstān

L. 215; 12 x 21 cm (8,2 x 16,3 cm), po 23 reda na strani. Papir žut. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Osnovni tekst nadvlačen crvenom linijom. Ima kustode. Na marginama filološki komentari. Ime autora na L. 1b.

Prepisivač nepoznat. Prijepis završen početkom ramazana 1014/10-19. I 1606. godine.

Uvez kartonski, noviji.

2821 5288

شرح بوستان

Şerḥ-i Būstān

L. 251; 12,8 x 20 cm (7,5 x 14,2 cm), po 21 red na strani. Papir bijel. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Stihovi osnovnog dijela nadvlačeni crvenom tintom. Tekst uokviren crvenom linijom. Ima kustode.

Prepisivač u Gazi Husrev-begovoj biblioteci u Sarajevu.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom i prijeklopom.

Bivši vlasnik 'Omer b. Muḥarrem.

Iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

2822 1162

شرح بوستان

Şerḥ-i Būstān

Komentar Sa'dijeva Būstāna od nepoznatog autora. Dosta podsjeća na Šem'ijev komentar jer je, slično njemu, dosta sažet, gotovo da je doslovan prijevod na turski.

Početak poslije besmele (L. 1b):

بنام خداوند جان آفرين جان پراديجى خدانك ناميله باشلادم حكيم
سخن در زبان آفرين ايله خداوندكه دلده سوزپراديجى بر حكيم در خداوند
بخشنده، دستكير دوشمشلروك الين دوتجى بيچاره لره ترحم ايديجى خداوندر
كريمى . . .

Završetak:

. . .دارى زمن چنان شرم داد از خداوند اوند خويش كه شرمت زبيكا
نكاست ودويش نياسايى از جانب هيچ كس برو جانب حق نگه داروبس،

L. 198; 14 x 20 cm (8 x 15,5 cm), po 19 redova na strani. Papir požutio. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Osnovni tekst nadvlačen crvenom tintom. Ima kustode. Ispočetka i marginalije. Na kraju nekoliko pjesama mističke sadržine na perzijskom.

Bez podataka o prijepisu i prepisivaču.

Uvez od smeđe kože, originalan, sa utisnutim rozetama i prijeklopom.

Vakuf Džinića (Čīno-zāde) Muhamed Baki-efendije (L. 1a).

2823 1088

شرح على ديباجه كلستان للامعى

Şerḥ 'alā Dībāce-i Gulistān li Lāmi'ī

Komentar uvodnog dijela Šejh Sa'dijevog Gūlistāna koji je napisao Maḥmūd b. 'Os̱mān Lāmi'ī, umro 938/1531-32. godine.

Ḥ Ḫ, II, 1504.; Flügel, I, 557, str. 541.;
Wiesbaden, XIII, 2, 620-621, str. 419-420.; Trako, 421-423, str. 212-214.

Početak:

يا من تعالى عن ثناء الخلائق جناب قدسك لا احصى ثناء عليك انت كما
اثنيت على نفسك . . .

Završetak:

چراغ اولوپ شب حيرتده جانه ايرشسون حضرتده دل يانه يانه

L. 31; 14,5 x 21 cm (10,5 x 17 cm), po 27 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nas̱h-ta'līq*. Tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Riječi iz osnovnog teksta nadvlačene crvenom tintom. Na margini bilješke. Kustode ispisane u posljednjem redu desne stranice.

Uvez kartonski.

Nema podataka o prijepisu.

Vakuf Muhamed-efendije Svrze.

2824 2405

Isto

شرح ديباجه گلستان

Şerḥ-i Dībāce-i Gulistān

L. 40; 14,5 x 20 cm (11 x 17 cm), po 16 redova na strani. Papir bijel. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Osnovni tekest nadvlačen crvenom tintom. Ima kustode.

Nema podataka o prijepisu.

Na trećem listu na margini je zapis da je rukopis uvakufio Hadži Ibrahim-aga sin Islamov Spuž iz Travnika u biblioteku Ejne-begovu i predao ga muteveliji Hadži Halil-efendiji sinu Salihovu 1252/1836-37. godine. Rukopis je prije toga bio u posjedu Hadži Muhameda Rakima 1141/1728-29. godine (bilješka na koricama).

Također je bio u posjedu Osman Šehdijine biblioteke (fol 1a), ali nema datuma kada je to bilo.

2825 3800

شرح گلستان سعدی لسودی افندی

Şerḥ-i Gulistān-i Sa'dī li Sūdī efendī

Komentar Šejh Sadijevog poznatog djela Đulistana. Napisao Aḥmed Sūdī Bošnjak, umro iza 1006/1597-98. godine.

Flügel, I, 540.; Karatay, II, 75.;
Trako, 403.; Tüyatok, 07/5, 3995.

Početak:

حضرت شیخ بسمله ذکرندن صکره حدیث شریفه اقتدا ایدوب حمد خدایی معنا ذکر ایلدی...

Završetak:

معلومدرکه اشعار عربده واوزانده قاصرلر ایمش لر

L. 331; 18 x 28,8 cm (9,5 x 19,5 cm), po 25 redova na strani. Papir požutio. Pismo *nasḫ-ta'līq*. Tinta crna. Osnovni tekst nadvlačen crvenom tintom. Ponegdje na margini bilješke. Ima kustode.

Prepisao Seyyid Maḥmūd, sredinom saffera 1006/ kraj septembra 1597. godine.

Uvez kožni sa rozetom, oštećen.

Vakuf Derviš-paše Bajezidagića.

2826 403

Isto

شرح گلستان سعدی

Şerḥ-i Gulistān-i Sa'dī

Na početku je sadržaj djela.

Početak i završetak isti kao i 2825.

L. 443; 16, 5 x 27 cm (9,7 x 19 cm), po 25 redova na strani. Papir bijeli. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Riječi originalnog teksta nadvlačene crvenom linijom. Tekst uokviren crvenim i crnim linijama. Unvan u zlatnoj i crvenoj boji. Ima kustode. Ponegdje i marginalne bilješke u funkciji ukazivanja na drugu literaturu koja se bavi istim problemom. Sūdī uglavnom pobija druge komentatore: Lamiija, Surūrīja, Šem'ija, Kāfija, Ibn Seyyid Alija.

Uvez kožni.

Prepisao Abduṣṣādiḳ b. Ibrāhīm Bosnevī 1029/1619. godine. Bivši vlasnik Sulejman, muvekkit džamije Ebulfeth Sultan Mehmed-hana u Sarajevu.

Iz Osman Šehdijine biblioteke u Sarajevu.

2827 741

Isto

شرح گلستان لسودی

Şerḥ-i Gulistān li-Sūdī

L. 242; 15,3 x 21,5 cm (7,8 x 15,3 cm), po 21 red na strani. Papir bijeli. Pismo *nasḫ-ta'līq*. Tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Tekst osnovnog djela nadvlačen crvenom tintom. Po marginama bilješke koje se odnose na druge komentare (Ibn Seyyid 'Alī, Surūrī, Šem'i). Izvršena folijacija nije iz vremena nastanka rukopisa. Ima kustode.

Uvez kartonski pojačan platnom, noviji. Zaštitni listovi dodati naknadno.

Prepisao 'Omer b. Ḥusein Bosnevī u medresi Ali-paše, 1030/1620-21. godine.

Uvakufio Šaban-efendi, kadija. Vakuf ovjerio Derviš, kadija i memur za vojne poslove u Foči.

2828 4795

شرح گلستان

Şerḥ-i Gulistān

Isto kao prethodni broj.

L. 245; 14 x 20 cm (9,5 x 15 cm), po 27 redova na strani. Papir požutio. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Riječi osnovnog teksta nadvlačene crvenom tintom. Ima kustode. Na marginama pozivi na literaturu, uglavnom, naznačena su mjesta gdje se autor komentara ne slaže sa poznatim komentatorima Gulistana.

Prepisao Muṣṭafā b. 'Omer 1041/1631. godine.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen.

Iz Odbora islamske zajednice u Mostaru.

2829 6901

شرح گلستان

Şerḥ-i Gulistān

Isto kao prethodni broj.

L. 535; 14 x 21 cm (9,5 x 16 cm), po 21 red na strani. Papir bijeli. Pismo *nasẖ*. Tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Osnovni tekst nadvlačen crvenom linijom. Prve dvije strane uokvirene dvojema debelim zlatnim i trima tankim crnim linijama, a dalje tekst uokviren tankim crvenim linijama. Originalna folijacija. Ima kustode. Mjestimično na margini citati drugih komentara.

Prepisao Aḥmed Ḥammāmī, 27. večeri Ramazana, uoči Lejletu-l-kadra, 1091. godine/26. rujna 1680. godine (L. 535a). Na L. la bilješka: Aḥmed Ḥummāmī-i Balat, sene 1088/1677., što može da označava vrijeme kada je rukopis započeo prepisivati, kao i mjesto gdje je to činio.

Uvez kožni, ojačan platnom, sa prijeklopom.

Bivši vlasnici: Hasan b. Isma'īl, Hafiz Muhamed, poznat kao Šejh.... (dalje nečitko) i Ḥamīd b. Ḥ. Muḥamed.

Iz Odbora Islamske zajednice Tavnik.

2830 576

شرح گلستان

Şerḥ-i Gulistān

Isto kao prethodni broj.

L. 305; 20 x 28,5 cm (13 x 21 cm), po 29 redova na strani. Papir bijeli. Pismo *nasẖ*. Tinta crna. Naslovi poglavlja pisani crvenom tintom. Tekst koji se komentira nadvučen crvenom tintom. Ima kustode. Ponegdje komentari na margini, naznačena su uglavnom ona mjesta gdje Sūdī polemiše sa drugim komentatorima Gulistana.

Prijepis je izvršen sa rukopisa koji je prepisan sa autografa. Prijepis izvršen u muharemu 1154/19. III - 17. IV 1741. godine. Prepisivač napominje da mu je ovo drugi prijepis istog djela, ali ne navodi svoje ime.

Uvez kožni.

Vlasnik: pjesnik i kadija Mustafa.

2831 2535

شرح گلستان

Şerḥ-i Gulistān

Isto kao prethodni broj.

L. 435; 15 x 20 cm (9 x 14,5 cm), po 25 redova na strani. Papir požutio. Pismo *nasẖ*. Tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Ima kustode. Marginalne bilješke se uglavnom odnose na druge komentare Gulistana.

Prijepis 1215/1800-01. godine.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Vakuf Muhamed Enverije Kadića.

2832 1123

شرح گلستان

Şerḥ-i Gulistān

Isto kao prethodni broj.

L. 242; 14,3 x 20,3 cm (7,5 x 15,5 cm), po 21 red na strani. Papir bijeli, deblji. Pismo *nasẖ-ta'līq*. Tinta crna. Tekst osnovnog djela nadvlačen crvenom linijom. Ponegdje na margini bilješke. Ima kustode.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Vakuf Ša'bān b. 'Osmana, kadije. Vakuf ovjerava Derviš, mula u Foči.

2833 4639

شرح گلستان

Şerḥ-i Gulistān

Napisao Şem'ī, Mevlāna Muṣṭafā Şem'ullāh iz Prizrena, umro iza 1009/1600-01. godine. Ovaj komentar je napisao 977/1569. godine. Şem'ī se istakao pisanjem komentara perzijskih klasićnih književnih i mistićnih djela: Būstān, Pendnāme-i 'Aṭṭār, Subḥat al-abrār, Bahāristān, Manṭiq 'ṭ-ṭayr i dr. Ovaj komentar autor je napisao na traženje svojih ućenika na carskom dvoru.

Flügel, I, 556; Götz, XIII, 2, 631.; Karatay, II, 2204-2208.;

Blašković (Bratislava) 502.; Trako, 411-419.

Početak nedostaje.

Završetak:

وكندو نفسك ايچون طلب ايله خير مراددن آنى كه استرسن من بعد ذلك غفرانا لصاحبه بو جمله دن صكره انلك صاحبن ايچون معرفت طلب ايله تم

L. 222; 15 x 21 cm (8,3 x 14,8 cm), po 15 redova na strani. Papir požutio. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Tekst osnovnog djela nadvlačen crvenom tintom. Ima kustode. Na početku nedostaje 1-2 lista. Lage rukopisa su međusobno neuvezane.

Prepisao Murād b. 'Abdullāh 993/1585. godine.

Uvez kožni sa rozetom i zlatotiskom.

Iz odbora islamske zajednice Mostar.

2834 2992

شرح گلستان

Şerḥ-i Gulistān

Isto kao br. 2833.

Na početku nedostaje prva strana. Završetak isti kao pod br. 2833.

L. 224; 15,7 x 21,2 cm (8,3 x 16,5 cm), po 21 red na strani. Papir bijeli, deblji. Pismo *nasḫ*, djelimično vokaliziran. Tinta crna. Osnovni tekst nadvlačen crvenom tintom. Na margini bilješke. Ima kustode.

Prijepis 995/1587. godine.

Uvez kartonski.

2835 2320

شرح گلستان

Şerḥ-i Gulistān

Isto kao br. 2833 i 2834.

L. 176; 14 x 20 cm (7,8 x 14,3 cm), po 23 reda na strani. Papir požutio. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Tekst osnovnog djela nadvlačen crvenom linijom. Stranice obrubljene crvenom linijom. Ima kustode.

Od originalnog kožnog uveza ostala posljednja korica pa je kodeks zajedno sa tom koricom stavljen u drugi kožni uvez, vjerovatno od nekog drugog rukopisa, koji ima ukrasnu rozetu i prijeklop.

Prepisao Muhamed Sohta sin Hadži Bešira 1032/1622-23. godine u Zenici.

2836 5694

شرح كلستان

Şerḥ-i Gulistān

Početak:

سپاس بى پايان اول صانع بى نظيره كى كلسان جهان صنعى آفاتا بنده بر درّه وبوستان فلك . . .

L. 193; 15 x 21 cm (5,8 x 15 cm), kasnije 9 x 15 cm; i najzad 11 x 18 cm; prosječno po 17 redova na strani. Papir bijel, tanak. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Citati na prve tri strane nadvlačeni crvenom tintom, a kasnije pisani crvenom tintom. Ima kustode. Brojne marginalne zabilješke.

Prepisao Ḫalīl b. Ibrāhīm Edirnevī, 26. muharrema 1149/6. juna 1736. godine.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Bivši vlasnici: 'Osmān, 1221/1806. godine (žig na L. 1a) i Ibrāhīm Ḥalve (Gilve) al-Manṣūri.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

2837 6482

شرح گلستان

Şerḥ-i Gulistān

Isto kao br. 2833-2836.

L. 243; 16 x 20,5 cm (12,3 x 16,4 cm), po 19 redova na strani. Papir: prvi listovi požutjeli, kasnije bijel. Pismo *nasḫ*. Tinta crna. Tekst originalnog djela nadvlačen crnom tintom. Ima kustode. Nedostaje 2-3 lista na početku.

Prepisao Aḥmed b. Ḥusein 1175/1761. godine.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

2838 1347

شرح گلستان

Şerḥ-i Gulistān

Isto kao prethodni brojevi. Na kraju nepotpuno. Nedostaje završetak.

L. 89; 15,3 x 20,2 cm (8,5 x 15,5 cm), po 27 redova na strani. Papir požutio. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Riječi iz osnovnog teksta nadvučene crvenom crtom. Nema kustode. Ponegdje na margini bilješke.

Uvez kožni.

Bivši vlasnici: Muḥammed b. Ḫalīl Bosnevī i 'Abdullāh, vā'iz.

Vakuf Sālim efendije Muftića.

2839 648

Isto

1. L. 1 - 5

شرح کلستان لشمعی

Şerḥ-i Gulistān li-Şem'ī

Dio komentara Gulistana od Šem'ija.

2. L. 6 - 159

Neko medicinsko djelo na turskom jeziku koje ovdje nema početka pa ga nije moguće identificirati.

L. 159; 19 x 25 cm (9,5 x 15 cm), po 25 redova na strani. Papir bijel. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Naslovi, međunaslovi i istaknutije riječi crvenom tintom. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom tintom. Jedan dio rukopisa nadopunjen kasnije običnom olovkom i crnom tintom i na novijem papiru. Ima kustode. Rukopis je rastavljen na lage, koje nisu međusobno povezane.

Korice kožne sa rozetom, ali nisu pravljene za ovaj kodeks jer su vece za četiri centimetra od samog papira.

Prijepis drugog dijela rukopisa olovkom Hadži Mehmed-ef. Potogije iz Sarajeva.

2840 2333

شرح کلستان

Şerḥ-i Gulistān

Isto kao br. 2833-2839.

L.131; 14 x 20,5 cm (11 x 16 cm), ispočetka po 23 reda, a kasnije po 19 redova na strani. Papir bijeli, deblji, čvrst. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Osnovni tekst nadvlačen crvenom tintom. Ima kustode. Ponegdje na margini bilješke.

Rukopis manjkav na kraju pa nema podataka o prijepisu ni o prepisivaču. Prvih 10 listova prepisanih od prepisivača koji je imao ljepši rukopis i pisao je *nasḫom*, a kasnije, drugi prepisivač je pisao *ta'līqom*.

Uvez kartonski ojačan platnom, noviji.

2841 2312

Isto

شرح کلستان لشمعی

Şerḥ-i Gulistān li-Şem'ī

Nedostaje nekoliko listova na početku.

L. 84; 14,5 x 21 cm (11 x 16,5 cm), po 23 reda na strani. Papir bijel, po ivicima požutio. Pismo *nasḫ-ta'līq*, neuvježban. Tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Ima kustode.

Nema podataka o prijepisu niti o prepisivaču. Nedostaje početak.

Bez uveza.

2842 6723

Isto

شرح کلستان

Şerḥ-i Gulistān

Napisao Şem'ullāh Muṣṭafā Şem'ī.

L. 236; 13,5 x 20 cm (6 x 13,5 cm), po 21 red na strani. Papir bijel. Pismo *ta'līq*, vrlo lijep, sitan. Tinta crna. Unvan u plavoj, zlatnoj i crvenoj boji. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Tekst osnovnog djela nadvlačen crvenom linijom. Tekst uokviren crvenom linijom. Ima kustode. Objašnjenja pojedinih riječi pisana istom rukom na margini.

Prepisivač, datum i mjeto prijepisa nisu naznačeni.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom i prijeklopom.

Vakuf Redžep-paše (bilješka na L. 2a).

2843 1529

شرح سبحة الابرار

Şerḥ-i Subḥati 'l-abrār

Komentar djela Subḥah al-abrār relegiozno-didaktičke poeme Nuruddīna 'Abdurraḥmāna Cāmija koji je na turskom jeziku napisao Muṣṭafā Şem'ī iz Prizrena, 1009/1600. godine.

Osnovno Džamijevo djelo je u mesnevi-stihovima sa uvodom u prozi i predstavlja jedno od njegovih sedam djela iz zbirke Haft awranġ (Sedam prijestolja). U Uvodu Şem'ī ističe da je ovaj komentar posvetio Gazanferagi, odabaši Murata III i Mehmeda III.

Rieu, CTM, 154-155.; Trako, 455, str. 235-236.

Početak:

سپاس بی نهایت وثنای بی غایت شبیه
وشریکدن منزّه اول صانع بی نظیره . . .

Završetak:

بو شرح شریف که شمعی حقیرك خطی ایله در اکا بیك طقوز سنه ماه
صفرك یکرمی برنجی پنجشنبه کونی بعد العصر احتشام ایله میسر اولدی

L. 151; 12,5 x 20 cm (8 x 15,5 cm), po 25 redova na strani. Papir bijel, gladak, čvrst. Tinta crna. Pismo *ta'līq*. Osnovni tekst nadvlačen crvenom linijom. Ima kustode.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom i prijeklopom. Prepisao Balī b. Yūsuf iz Drniša u Kliškom sandžaku, u petak u rebiu-l-ahiru 1052/29. VI - 27. VII 1642. godine.

Vakuf Muhameda Bakije Džinića.

2844 1532

شرح شبستان خیال فتاحی للسروری

Šerḥ-i Šebistān-i ẖayāl-i Fettāḥī li 's-Surūrī

Napisao Muṣṭafā Muṣliḥuddīn Surūrī, umro 969/1561. godine, i posvetio sultanu Mustafi. Osnovno djelo je napisao Mevlāna 'Alī Šaybak al-Nišābūrī - Fattāḥī, poznat i kao Yaḥyā Fattāḥī, umro 852/1448, godine, na perzijskom jeziku u formi mesnevije.

Flügel, I, 620.; Bašagić, Popis, 18.; Bratislava, Nr. 499.
Wiesbaden, XIII/2, 624, 625.

Početak:

حمد احمده که اکه حمد پایان هر حامده حم (!) بیحددر

Završetak:

تم شرح الکتاب بعون الله الوهاب وقت الظهر

L. 210; 15,2 x 20,2 cm (8 x 16 cm), po 19 redova na strani. Papir bijel, pismo *nasẖ*, tinta crna. Originalni tekst nadvlačen crvenom linijom. Ima kustode. Na kraju rukopisa datum nastanka djela 958/1551. godina.

Datum prijepisa i prepisivać nisu poznati.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Rukopis je čitao Muhamed Nazif b. Ḥāğğ Ahmed Sunbul-Īmam (Mestivica), koji kaže za sebe da je neznalica i nepozvan da čita takva djela.

Vakuf Džinić Muhamed Baki-efendije.

2845 4102

شرح شبستان خیال فتاحی للسروری

Šerḥ-i Šebistān-i ẖayāl-i Fettāḥī li 's-Surūrī

Za razliku od prethodnog djela nedostaje komentatorov uvod.

Početak:

حمد خدا یرا که چشمهٔ میم حمدش دریاییست در حدّ کمال کرم
حمد خدایه که انك حمد میمی چشمه سی

L. 92; 10,2 x 15,3 cm (5 x 11,5 cm), po 17 redova na strani. Papir požutio, pismo *nasẖ*, sitan, tinta crna. Osnovni tekst nadvučen crvenom linijom. Kroz čitav tekst nema kustoda. Rukopis nepotpun s kraja (nedostaje desetak listova).

Uvez kartonski, oštećen.

2846 5404

شرح تحفه شاهدی

Şerḥ-i Tuḥfe-i Şāhidī

Komentar poznatog perzijsko-turskog rječnika u stihovima od Ibrāhīma Šāhidija. Autor ovog komentara je nepoznat.

Početak:

صبحگ واللیل یوزگ آیت نور رخك النك ندر لنور علی نور مفاعیلن
مفاعیلن فعولن

L. 104; 12 x 18 cm (7 x 13 cm), po 12 redova na strani. Papir požutio, deblji, hrapav. Pismo *nasẖ-ta'līq*. Tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Tekst je uokviren crvenom linijom. Ima kustode.

Prepisao Suleymān Rušdi b. Muṣṭafā, 1244/1828-29. godine.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

2847 5394

حديقة السعداء

Ḥadīqatu 's-su'adā'

Napisao Meḥmed b. Süleymān Fużūlī, rođen u Hilli, umro u Bagdadu 970/1562. godine.

Ovo djelo predstavlja preradbu djela Rawḍatu 'š-šuhadā', od perzijskog pisca Ḥusain b. 'Alī al-Kāšifīja, umro 1504. godine. Govori o tragičnom životu i smrti Muhammedovih unuka Hasana i Huseina.

Flügel, II, 1216, str. 378-379.;
Karatay, I, 1142-1146, str. 367-369.

Početak:

ربّ اشرح لى صدرى ويسّر لى امرى واحلل عقدة من لسانى يفقهوا
قولى . . . يا ربّ ره عشقكده بنى شيدا قيل . . .

L. 231; 10,5 x 18,5 cm (6 x 14,5 cm), po 21 red na strani. Papir požutio. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Istaknutije riječi i interpunkcija crvenom tintom. Originalna folijacija. Tekst je obrubljen debelom zlatnom linijom i trima tankim crnim linijama osim na prvim listovima (1, 2, 3, 6, 7, 8 i 11) koji su naknadno dopisani drugom rukom.

Prepisao Mustafa, kadija u Skruparu, krajem ramazana 1019/ 7-17. XII 1610. godine.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

2848 1281

گلشن انوار

Gülşen-i envār

Religiozno-didaktička poema. Napisao Yaḥyā-bey Dukāğīn-zāde, umro oko 1000/1592. godine. To je jedno od pet djela koja čine njegovu Hamsu (petoknjižje). Ovo djelo je na turskom jeziku u formi mesnevistihova ispjevano po uzoru na Maḫzen al-asrār pjesnika Niẓāmija Gendževīja (Niẓāmī Ganğawī, umro oko 600/1203. godine).

Rieu, TM, str. 181.; Blochet, 368.;
Karaty, II, 2343.

Početak:

بسم الله الرحمن الرحيم
قافلهٔ علم علىّ العليم

L. 95; 13,5 x 20 cm (8 x 15,5 cm), po 15 redova na strani. Papir žućkast. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Naslovi i interpukcija pisani crvenom tintom. Ima kustode.

Nema podataka o prijepisu niti o prepisivaču.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom i prijeklopom.

Vakuf Džentića Mustafa-bega.

2849 2661

كنجينهٔ راز

Gencīne-i rāz

Napisao: Yaḥyā-bey Dukāğīn-zāde (Taşlicalı). Djelo je u formi mesnevi stihova. Sadrži 3053 bejta (distiha). (Vidi prethodno djelo).

Götz, 2, XIII, 2; Karatay, II, 2340-2344.; Štampano: Bulak, 1256 (1840/41); Istanbul, 1264 (1847-48).

Početak:

بو اسم اعظم وطلسم مبهم اولان بسم الله . . .
جان ودلدن ديه لم بسم الله
آچه لوم سوز ايله سوز كنجينهٔ راه

Završetak:

كو كندن آواز بلند ايله سروش
ديدى تاريخينى آنك خاموش

L. 88; 12,5 x 19,5 cm (7,5 x 13,5 cm), po 19 redova na strani. Papir požutio. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Naslov, međunaslovi i pojedine istaknutije riječi ispisane crvenom tintom. Ima kustode.

Nema podataka o prepisivaču.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Bivši vlasnici: 'Abdulḥalīm b. Yūsuf i Muḥammad b. Yūsuf.

2850 2473

كنجينهٔ راز

Gencīne-i rāz

Isto kao br. 2849.

L. 108; 13,5 x 19 cm (7,3 x 12,5 cm), po 15 redova na strani. Papir bijel. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Naslovi pisani crvenom tintom. Tekst dvostubačan, uokviren crvenom linijom. Ima kustode. Ponegdje marginalije.

Nema podataka o prijepisu jer je rukopis nepotpun na kraju.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom. Na kraju datum 947/1540-41. godina.

Vakuf Džinića (Ginō-zāde) Muhamed Baki-efendije.

2851 2475

1. L. 1b - 79b

كنجينهٔ راز

Gencīne-i rāz

Isto kao br. 2849 i 2850.

2. L. 80b - 185b

ملحمه

Melḥameh

Napisao Salāḥuddīn Yazici. Djelo je još nazivano i Şemsiyye, a napisano je u formi mesnevi-stihova.

Flügel, II, 1425, str. 491.; Flemming, XIII i 391, str. 302.

Početak:

ای خدا وندا قدیم لم یزل
خالق الاشيا ابدسن هم ازل

L. 175; 14,5 x 19 cm (8,5 x 16 cm), po 20 redova na strani. Papir bijel. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Naslovi i istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Ima kustode. Ponegdje marginalije.

Nema podataka o prepisivaču niti o datumu prijepisa.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom i prijeklopom.

2852 2921

كلشن راز

Gülşen-i rāz

Preveo s perzijskog Elvān Çelebī Şīrāzī u formi mesnevi-stihova i posvetio Muratu II 1425. godine (v. Flügel, III, 460). Osnovno djelo napisao na perzijskom Sa'duddīn Maḥmūd Šabistārī, umro 720/1320. godine. Djelo pretstavlja kompendijum iz islamske mistike.

Flügel, III, 1967 (str. 459-460); Götz, 2, (XIII, 2), 24-26 (str. 21).

Početak:

نفس اوردی نفس رحمت نسیمی
معطّر اولدی جانودل حریمی

L. 19; 14,7 x 19 cm (9 x 15 cm), po13 redova na strani. Papir požutio. Pismo *nasẖ-ta'līq*. Tinta crna. Naslov i istaknutije riječi pisani crvenom tintom. Nema kustoda. Rukopis je nedovršen.

Uvez kartonski, noviji.

Iz kolekcije Muhameda Enverije Kadića iz Sarajeva.

2853 2575

قصهٔ شاه وگدا

Ḳiṣṣa-i Şāh-u Gedā

Istoimeno djelo u stihovima kao što je sastavio i Yaḥyā-bey Dukāġin-zāde, samo što ovdje nije naznačen autor niti ima početak kao u poznatim primjercima Yaḥyā-begovog djela.

Početak:

ای دیار بلاغتك خانی
قصهٔ اقلیمنك سخن دانی

Završetak:

حق تعالی همیشه اول چاری
الم وغمدن ایلسون عادی

L. 48; 14 x 20 cm (9 x 14,5 cm), po 19 redova na strani. Papir žućkast. Pismo *nasḫ*. Tinta crna. Naslov i međunaslovi ispisani crvenom tintom. Tekst dvostubačan. Svaki stubac oivičen crvenom linijom, a na prve dvije strane dvjema crvenim i jednom crnom linijom. Ima kustode.

U kolofonu ime prepisivača: Ḥasan b. Muḥammed. Datum prijepisa: rebī'u-l-āḫir 1081/18. VIII - 15. IX 1670.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom i prijeklopom.

2854 332

ترجمه عجائب المخلوقات وغرائب الموجودات

Terceme-i 'Acā'ibi 'l-maḫlūḳāt ve ġarā'ibi-l-mevcūdāt

Prijevod sa dodatkom stihova i izvjesnim kraćim komentarima Qazwinijeva kozmogonijskoga djela 'Aǧā'ib al-maḫlūqāt.

Hadži Halifa spominje kao prevodioca izvjesnog Mevlana Ginaija i uz to kaže da je Ginai taj prijevod sačinio kao kadija Bosne (vjerojatno Sarajeva), ali nemamo potvrdu da se ovdje radi o njegovu djelu jer se to ime ne spominje u uvodu djela, a u ovom kodeksu završetak nedostaje.

Ḥ Ḫ, II, 1127; OM, I, 16.

Naslov:

عجائب المخلوقات بقدرة الله وعجائب الموجودات

Početak:

بسم الله الرحمن الرحيم وبه نستعين الحمد لله الذى انشاء عجائب
المخلوقات بقدرته وابدع غرائب الموجودات بحكمته وفوّضت امرى اليه فى دفع
البليّات ورفع الدرجات . . .

L. 164; 20,5 x 27 cm (17,5 x 23,5 cm), po 19 redova na strani. Papir bijel. Tinta crna. Pismo *nasḫ* krupan, starinski. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Ima kustode. Nema završetka.

Bez podataka o prijepisu i prepisivaču, ali po starosti papira i pisma zaključujemo da je prijepis nastao u u XVI stoljeću.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

2855 956

عجائب المخلوقات

'Acā'ib al-maḫlūḳāt

Napisao Aḥmed Bīcān Yazıcıoğlu, umro 859/1455. godine. Djelo je iz oblasti kozmogonije, napisano po uzoru na istoimeno Qazwīnījevo djelo.

Ḥ Ḫ, II, 1127.; OM, I, 16.; Flügel, II, 1453.; Götz, TH, XIII,4, 322.

Početak:

الحمد لله ربّ العالمين والصلوة والسلام على اسعد الخلق محمد واله
وصحبه اجمعين اما بعد بو محب العلماء وخادم الفقراء يازيجى اوغلى احمد
بيجان رحمت الله ايدر سبب تحرير كتاب بودركه . . .

Završetak:

. . . دگزندن بر قطره يازميه ايمدى حق تعالى رحمت ايليه بو عجائب
المخلوقاتى دوزن يازيجى اوغلى احمد بيجانه دعا بغشليه .

L. 42; 15,5 x 20,3 cm (10 x 17 cm), po 19 redova na strani. Papir žut. Pismo *nasḫ*. Tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Ima kustode.

Prijepis iz džumade-l-evvela 1197. (travanj 1783. godine).

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom i prijeklopom.

2856 1159

عجائب المخلوقات

'Acā'ib al-maḫlūḳāt

Isto kao br. 2855.

Početak i završetak kao u prethodnom rukopisu.

L. 40; 14,3 x 21,4 cm (9,5 x 15 cm), po 17 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasḫ*. Tinta crna. Naslov, počeci poglavlja i pojedine istaknutije riječi crvenom tintom. Ima kustode.

Prijepis završen 1. šabana 1148. (17. prosinca 1735. godine).

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Bivši vlasnik Osman Agić iz Travnika.

2857 1104

كتاب سيد بطال غازى – مناقب غزوات سيد بطال غازى – بطال نامة – سيرة سيد بطال

Kitāb-i Seyyid Baṭṭāl Ġāzī - Menāḳib-i ġazavāt-i Seyyid Baṭṭāl Ġāzī - Baṭṭāl-nāme - Sīret-i Seyyid Baṭṭāl

Narodni roman o Cafer (Džafer) ibn Huseynu, junaku poznatom u narodu kao Seyyid Baṭṭal Gazi.

Götz, TH, XIII, 4, No 517, str. 482-483.; Flügel, II, No 801, str. 33-34.;
Izd. Istanbul, 1282/1865; 1297/1880; 1298/1881.;
Prijevod: H. Ethè, Die Fahrten des Sayyid Batthâl. Ein alttürkischer Volks und Sitteroman. Leipzig, 1871.

Početak:

راويلر شويله روايت كه بر گون رسول حضرت صلى الله عليه وسلّم
اوترمشدى اصحاب رضوان الله عليهم اجمعين قرشوسنده اوترمشدى . . .

Završetak:

. . .سيد حضرتلرينك حكايت كم واردى تمام اولدى نوّر الله قبره وجعل
الجنّه مثواه رضوان الله تعالى عليهم وعلينا اجمعين

L. 152; 15,2 x 20,2 cm (10 x 14,5 cm), po 20 redova na strani, poslije i do 23 reda na strani. Pisano sitnijim i krupnijim rukopisom, istom rukom. Papir bijel. Pismo *nasẖ*. Tinta crna. Naslov i međunaslovi crvenom tintom. Međunaslovi ponegdje na margini. Ima kustode.

Bez podataka o prijepisu.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Vakuf Mustafa-beg Dženetića.

2858 1840

اسکندرنامه

Iskendernāme

Jedna od proznih varijanti Aleksandrida na turskom jeziku od nepoznatog autora.

Karatay, II, 2744.

Naslov:

هذا کتاب اسکندرنامه قصهٔ عاقلان

Početak:

رَاوِیَان اسرار ومحد نانی احباب ویحقلقانی روزگار بو قصه عجائب وغرائب بو وجهله روایت ایدر . . .

L. 79; 14,9 x 20,4 cm (11,5 x 17 cm), po 17 redova na strani. Papir bijel, mjestimično požutio. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Naslov i istaknutije riječi u tekstu crvenom tintom. Ima kustode.

Pošto nedostaje nekoliko listova na kraju, nema podataka o prepisivaču.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Vakuf Sāliḥ 'Izzeti-ef. Hromića (Hromo-zāde) (žig na L. 1a, 79b i zaštitnom listu na kraju).

2859 1122

اسکندرنامه

Iskendernāme (šesti svezak)

Anonimni roman o Iskenderu (Aleksandru Velikom) u prozi, mjestimično protkan stihovima iz Ahmedijeve Iskendername.

Karatay, II, 2750, str. 282.

U Topkapı Sarayu ovo djelo ima devetnaest svezaka, ali Karatay ne navodi je li 19. svezak posljednji ili potpuno djelo sadrži i više svezaka.

L. 196; 14,5 x 20,5 cm (10,5 x 15 cm), po 16 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ*, mjestimično vokaliziran. Tinta crna. Ima kustode. Stihovi pisani dvostubačno. Nedostaje po nekoliko lista na početku i završetku.

2860 3541

اسکندرنامه

Iskendernāme

Jedna od varijanti Aleksandrida (djela o Aleksandru Velikom), napisana na turskom jeziku u prozi i stihu. Kako nedostaje početak djela, nije moguće utvrditi autora.

Početak nedostaje.

Završetak:

هندستان وچین ولایتنی کورمکنی استرم ددی

L. 180; 15,7 x 21,2 cm (7,5 x 14 cm), po 14 redova na strani. Papir bijel. Pismo *dīwānī*. Tinta crna. Interpunkcija crvenom tintom. Djelo u prozi i stihovima. Stihovi pisani dvostubačno. Ima kustode.

Podataka o prijepisu nema.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom i prijeklopom.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

2861 214

خمسهٔ یحیی

H̱amse-i Yaḥyā

Petoknjižje (pet djela) koje je napisao Dukāġīn-zāde Yaḥyā-bey, umro 990/1582-83. godine.

H̱ H̱, I, 725.; AM, II, 531.;

Mehmed Çavuşoğlu, Yahya Bey ve Divanından Örnekler, Ankara, 1983.

Tih pet djela koja čine hamsu su slijedeća:

1.

گلشن انوار

Gülşen-i envār

Vjersko-didaktička pripovijedanja u mesnevi-stihovima podijeljena u više poglavlja (vasif, mertebe, hikaye, nev').

Početak (L. 1b):

بسم الله الرحمن الرحيم
قافله علم عليم وحكيم

Završetak (L. 29a):

مرحمت حق اوله اول صالحه
روحم ايچون اوقيه بر فاتحه

Na kraju podatak da je djelo napisano 958/1551. godine. Vidi ovdje br. 2735.

2.

كتاب اصول

Kitāb-i Uṣūl

Djelo podijeljeno na više priča (hikaye), primjera (temsil) i doskočica (latife) koje su uglavnom plod piščeva osobnog iskustva.
Početak (L. 30b):

گل اى ناى خامه فغان ايله گل
كتاب اصولى بيان ايله گل

Završetak (L. 61b):

بو تصنيف اولا باعث مغفرت
اولورسم بنى اكلوه عاقبت

3.

گنجينه راز

Gencīne-i rāz

Ovo djelo je napisano nakon što je pisac usnio poslanika Muhammeda i ima pobožni karakter. Podijeljeno je u „makale“. Napisano je 947/1540-41. godine.
Početak (L. 64b):

جان ودلدن ديه لم بسم الله
اچلم سوزله سوز گنجينه راه

Završetak (L. 94a):

گوكدن آواز بلند يله سروش
ديدى تاريخنى انك خاموش

4.

يوسف وزليخا

Yūsuf ve Züleyẖā

Djelo je inspirirano događajem opisanim u Kur'anu u suri Yūsuf. Napisano u vrijeme kad je pisac iz Egipta preko Damaska i Halepa otišao na hadž (hodočašće Kabe u Mekki).
Početak (L. 96b):

الهى عين عشقم روشن ايله
مرادم يوسفينه روزن ايله

Završetak (L. 146b):

اهالى اولميه عيبينه ناظر
دعا ايله سوزى ختم ايده آخر

5.

شاه وگدا

Şāh u Gedā

Ljubavna priča u mesnevi stihovima. Djelo koje je Yaḥyā Bey pisao sedam dana, a sadrži i vanredne opise Atmeydana i Ayasofye u Istanbulu.
Počinje (L. 147b):

سطر بسم الله اى اولو الالباب
اولدى مفتاح قفل باب كتاب

Završetak (L. 166b):

عين عفو كله اول بزه ناظر
سوزمز بودر اوّل وآخر

L. 166; 21 x 29 cm (15,3 x 22 cm), po 28 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasḫ*. Tinta crna. Naslovi pisani crvenom tintom. Četvorostubačno. Ima kustode.

Prepisao: Derviş Aḥmed b. Musliḥuddīn 1030/1620-20. godine (L. 166b).

Uvez kožni sa ukrasnim rozetama.

2862 2293

حليهٔ شريف – حليهٔ خاقانى – الحليه النبوية

Ḥilye-i şerīf - Ḥilye-i Ḫāḳānī - Al-ḥilyetu en-nebeviyyeh

Napisao Muḥammad-beg Ḫāḳānī, umro 1015/1606-07. godine. Djelo se spominje pod sva tri imena. Djelo je u formi mesnevi-stihova, a sadržaj mu je životopis i pohvala poslaniku Muhammedu. Napisano je 1007/poč. 4. VIII 1598. godine.

Flügel, II, 388-389; III, 306.; Gölpinarli, III, 838, str. 191; 893, str. 255.;
Karatay, II, 2360-2367, str. 132-134.; Sohrweide, 292, str. 254.;
Götz, 2, 490-491, str. 461-462.; Izdanje: Istanbul, 1264/1848, 1307/1889-90.

Početak:

بسمليله ايده لم فتح كلام
فتح اوله تابو معمّا بنام

Završetak:

اولمدين بيك (يدى) تاريخى تمام
بو رسالده تمام اولدى كلام

U ovom našem rukopisu je u prvom polustihu posljednjeg bejta izostavljena riječ يدى (sedam) pa bi ispalo da je djelo napisano sedam godina ranije. Međutim, u navedenoj literaturi i drugim izvorima vidi se da je stih potpun sa riječju يدى . Na zaštitnim listovima su hadisi, stihovi i izreke.

L. 20; 14,5 x 20 cm (12,5 x 17 cm), prosječno po 18 redova na strani. Papir bijel, s krajeva požutio. Pismo *nasḫ*. Tinta crna. Trostubačno. Ima kustode. Citati iz Kur'ana i hadisa nadvučeni crvenom tintom.

Podataka o prijepisu nema.

Uvez kartonski.

Bivši vlasnik: Muhamed, muftija u Travniku (tekst na unutrašnjoj strani korica i pečat - oštećen).

Iz Elči Ibrahim-pašine medrese u Travniku.

2863 3156

1. L. 1 - 32

حليه خاقانى – حليه شريفه

Ḥilye-i Ḫāḳānī - Ḥilye-i şerīfe

Isto kao br. 2862.

2. L 32b - 35b

اسماء اهل البدر

Asmā'u ahli 'l Badr

Popis imena učesnika bitke na Bedru.

Karatay, I, 455, str.153-154.

L. 35; 10 x 15,3 cm (7 x 11,8 cm), po 13 redova na strani. Papir žućkast. Pismo *nasḫ*. Tinta crna. Naslovi pisani crvenom tintom. Unvan u zlatnoj i crvenoj boji. Dvostubačno. Prve dvije strane obrubljene dvjema debljim zlatnim linijama, dalje tekst obrubljen crvenim crtama. Ima kustode.

Bez podataka o prijepisu i prepisivaču.

Uvez kartonski ojačan kožom i platnom sa prijeklopom.

2864 3535

Isto

1. L. 1 - 23

حليه خاقانى

Ḥilye-i Ḫāḳānī

2. L. 24 - 43

Fragment nekog djela iz arapske gramatike.

L. 43; 14,8 x 21,8 cm (8,5 x 15 cm), po 17 redova na strani. Papir žućkast, oštećen vlagom. Pismo *nasḫ*. Tinta crna. Naslovi pisani crvenom tintom. Dvostubačno. Ima kustode.

Ne sadrži podatke o prijepisu i prepisivaču.

Uvez kožni, star i manjeg formata od listova.

Iz Elči Ibrahim-paše (Fejzije) medrese u Travniku.

2865 3394

نتائج الفنون

Netā'icu 'l-funūn

Napisao Molla Yaḥyā b. Pīr 'Alī b. Nasuh, poznatiji kao Nevī, umro 1007/1598-99. godine. Djelo je enciklopedijskog karaktera, posvećeno Muratu III.

Lit: Flügel, I, 28, 29, 30, 31, str. 44-46.; Karatay, I, 1459-1463, str. 478-479.

U ovom djelu se izlaže historija zemalja Orijenta (Perzija, arapske zemlje i Turska) do perioda Selima II. Zatim sadrži poglavlje o mudrosti i mudrom upravljanju državom (مسئله فی معرفة الحكماء), poglavlje o astronomiji, (علم هیئت), o skolastičkoj teologiji (علم كلام), o polemici među imamima (علم خلاق بین الامامین), egzegezi Kur'ana (علم التفسیر تعریف), mistici (علم تصوف), nauci o tumačenju snova (علم تعبیر خواب), medicini (علم رقی وافسون طب), zemljoradnji (علم فلاحت), astronomiji (علم نجوم), proricanju (علم فال), gramatici (علم نحو), sintaksi (علم صرف), poetici (علم شعر), nauci o jeziku (علم لغت), nauci o lijepom pisanju (علم خط).

Početak:

حمد بی حد احدبی انتهایه كه الف اسم ذاتی هر ابتدایه اوّل . . .

Završetak:

ومن عادات الایّام تحریك ساكن وتفریق مجموع وتبعیض مشتها فلگ

راكارجز تفریق مشمر فكل الصعق منها قد تكدّر.

L. 113; 13 x 20 cm (6,5 x 13,5 cm), po 17 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasḫ*. Tinta crna. Naslovi poglavlja i istaknutije riječi crvenom tintom. Mjestimično, istom rukom, bilješke na margini. Ima kustode.

Nema podataka o prijepisu.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom i prijeklopom.

Bivši vlasnik 'Abdurraḥmān b. Ibrāhīm.

Iz Elči Ibrahim pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

2866 1348

1. L. 1 - 52

نتائج الفنون

Netā'icu 'l-funūn

Napisao Molla Yaḥyā b. Pīr 'Alī b. Nasuh - Nevī.

2. L. 53 - 73

Odlomci iz raznih povjesnih djela

3. L. 74b - 88

الفاظ الكفر

Alfāẓu 'l-kufr

Napisao Muḥammad b. Ismā'īl b. Maḥmūd b. Muḥammad poznat kao Bedr er-Reşīd, umro 768/1366. godine.

Ovo djelo je prepisano 1103/1691-92. godine u Istanbulu.

Lit: Ahlwardt, II, 2138.; GAL, S. II, str. 88.

Sadrži poglavlja:

I Uvod

II فصل فی القرآن والصلوة واركانها وشرائطها

III فصل فی العلم والعلماء

IV فصل فی الكفر صریحا وكنایة

V فصل فی المرضی والموت والقیامة

Početak:

قال الشیخ الامام العلامه محمد بن اسماعیل بن محمود بن محمد المعروف ببدر الرشید رحمه الله علیه اما بعد فان الناس لمّا فسدت قلوبهم فسدت سائر بدنهم . . .

L. 88; 14,8 x 20 cm (9 x 15 cm), po 25 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasḫ-ta'līq*, sitan. Tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Ima kustode.

Prepisao: As-Sayyid 'Asim b. aš-Šayḫ 'Osman b. aš-Šayḫ Bašīr, poznat kao Ibn Šayḫ Aḥmad al-Hardarī, 1087/1676-77. godine.

Vakuf: Salim-ef Muftića.

2867 4224

نتائج الفنون

Netā'icu 'l-funūn

Isto kao br. 2865.

Za razliku od prethodnog kodeksa ovaj ima i sadržaj:

مقدمه در تاليف نتائج الفنون ٢

مباحثه حوان فاضل در توحيد خداى مثل ٧

علم تاريخ ١٤

تاريخ انبياء عليهم السلام ١٨

تاريخ ملوك پشين ٢٨

تاريخ خلفاء اسلام ٣٩

تاريخ ال عثمان ٤٠

تاريخ مشاهير حكما ٤٧

علم حكمت ٥٠

علم هيات ٥٧

علم كلام ٦٧

علم اصول فقه ٧٦

علم خلاف بين الامامين ٧٩

علم تفسير ٨٧

علم تصوف ٩٣

علم تعبير خواب ٩٧

علم رقى وافسون ١٠٣

علم طب ١٠٨

علم فلاحت ١١٤

علم نجوم ١١٦

علم فال وطيره ١٣٣

خاتمه در سؤال وجواب از فنون كونا كون ١٤٠

L. 147; 12 x 20 cm (6 x 14,5 cm), po 13 redova na strani. Papir žut. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Naslovi i istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Prve dvije strane obrubljene debelim zlatnim i tankim crnim linijama, a dalje tekst obrubljen crvenom linijom. Ima kustode.

Uvez kožni sa utisnutim rozetama (šemsama), dosta oštećen.

Prepisao ʻAbdul-Bāķī ad̲-Ḍaʻfī, 1107/1695-96. godine.

Bivši vlasnik Ṣāliḥ Ṣidķi b. Ibrahim Hromić (Hromo-zade) iz Stoca, 1317/1899-1900. godine.

2868 3382

نتائج الفنون

Netā'icu 'l-funūn

Isto kao br. 2865.

L. 90; 15 x 21 cm (8 x 13,5 cm), po 19 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ-ta'līq*. Tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Ima kustode.

Nema podataka o prijepisu niti o prepisivaču.

Uvez kožni sa utisnutom rozetom (šemsom).

2869 1042

1. L. 10 - 108

يوسف وزليخا

Yūsuf u Züleyẖā

Napisao Taşlicalı (Dukāğin-zāde) Yaḥyā. (Vidi 2861-4).

Lit: A. Gölpinarli, III, str. 237.

Početak: Nedostaje prva strana.

Završetak:

اهالى عيبنه اولمايه ناظر

دعا ايله سوزى ختم ايده اخر

2. L. 110b - 139

واردات قائمى – هذا كتاب قصيده قائمى حسن افندى

Vāridāt-i Ķā'imī - Hāẕā Ķitābu ķaṣīde-i Ķā'imī Ḥasan 'efendī

Napisao Hasan Kaimija (Ķā'imī) (rođen u Sarajevu, umro u Zvorniku, 1691. godine), poznati bosanski pjesnik i kadirijski šejh. Ovo je zbirka njegovih pjesama u kojima govori o svojoj tasavufskoj spoznaji, o događajima u Bosni ina Krajini i o proricanju budućih događaja. Stihovi se u ovom prijepisu ne završavaju na kraju reda nego prelaze i u slijedeći red. Rukopis je vrlo lijep i čitak, ali ima dosta grešaka.

Lit: Fehim Nametak, Uvodni stihovi Kaimijina Divana, Anali Gazi Husrev-begove biblioteke, II-III, Sarajevo, 1974. str. 71-79.

Početak:

بحمد الله بو دملرده بزه توفيق ايدوب بارى
صتاشدق حوجيله حقه ايده لوم قوتلو بازارى

Završetak:

سكسن اوچده تمام اوله
اوتوز يللق اورروج

L. 139; 15,5 x 22,7 cm (9,7 x 17 cm), po 21 red na strani. Papir žućkast, pismo *nasẖ*. Tinta crna. Naslovi pisani crvenom tintom. Tekst uokviren crvenim linijama. Ima kustode. Na početku 10 praznih listova. Na kraju drugog djela u rukopisu, datum prijepisa 1241/1825-26.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Iz biblioteke Muhameda Enverije Kadića.

2870 2912

Isto (kao pod br. 2861-4 i 2861-1)

يوسف وزليخا

Yūsuf u Züleyẖā

Napisao Taşlicalı (Dukāğīn-zāde) Yaḥyā, umro 990/1582. godine. Ovo je jedno od pet djela njegove Ḥamse (Petoknjižja).

Lit: A. Gölpinarli, III, 875, str. 237.

Početak:

الهى عين عشقم روشن ايله
مرادم يوسفنه روزن ايله

Na završetku nedostaje jedan list.

L. 93; 13,2 x 18,6 cm (7,5 x 14 cm), po 17 redova na strani. Papir žut. Pismo *nasẖ-ta'līq*. Pisano crnom tintom. Naslov i međunaslovi pisani crvenom tintom. Ima kustode.

Uvez kožni oštećen. Datum prijepisa i prepisivač nepoznati. Rukopis je vjerovatno s kraja XVIII ili početka XIX stoljeća.

Na L. 1b pjesma na turskom jeziku u kojoj se kritikuje bosanski valija koji nije ni sebi ni stanovništvu priuštio mir:

نه كندى ايلدى راحت نه خلقه ويردى حضور

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

2871 2660

Isto

يوسف وزليخا

Yūsuf u Züleyẖā

Napisao Yaḥyā (Taşlicalī, Dukāğīn-zāde), umro 990/1582. godine.

Gölpinarli, III, 875, str. 237.

Nedostaje početak.

Završetak:

اهالى اوليه عيبينه ناظر
دعا ايله سوزى ختم ايده آخر

L. 129; 14,8 x 20 cm (8,3 x 16 cm), po 15 redova na strani. Papir požutio. Pismo *nasẖ*. Tinta crna. Naslovi pisani crvenom tintom. Dvostubačno. Ima kustode.

Nema podataka o prijepisu.

Uvez kožni sa utisnutom rozetom (šemsom).

Iz kolekcije Muhameda Enverije Kadića.

2872 2920

يوسف وزليخا

Yūsuf u Züleyẖā

Romantični spjev na turskom jeziku. Napisao Ḥamdullāh b. Akşemsuddīn Mehmed, s pjesničkim imenom Ḥamdī, umro 909/1503. godine.

Lit.: Flügel, I, 656-657.; Bratislava, 468.; Karatay, II, 2304-2306.

Početak:

هذا احسن القصص قصهء يوسف عليه السلام. بسم الله الرحمن الرحيم
ذكرا ولنماسه اوّل اسم الله
هر نه بشلنسه آخر اوله تباه

Završetak:

شكر ومنّت خداى سبحانه

كه بو نظمى بتردى پايانه

L. 215; 11 x 17, 5 cm (6,3 x 11 cm), po 15 redova na strani. Papir žućkast, pismo *ta'līq*. Tinta crna. Tekst uokviren crvenom linijom, kroz sredinu dvije linije. Ima kustode.

Povez kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen.

Prepisao Mūsā b. aš-Šayh̲ Muḥammad 978/ 1570-71. godine.

Bivši vlasnik: Hadži Jusuf, sin Mustafe (Haǧǧ Yūsuf b. Muṣṭafā).

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

Na zaštitnim listovima molitva za sprečavanje nesreće (L. lb - 2a). Na kraju nekoliko stihova na turskom jeziku od nepoznatog autora.

2873 2950

يوسف وزليخا

Yūsuf u Züleyh̲ā

Isto kao br. 2872.

L. 189; 12,5 x 19 cm (6,7 x 14,5 cm), po 17 redova na strani. Papir žućkast. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Naslovi: zlatnom, plavom i crvenom tintom. Unvan u zlatnoj i plavoj boji. Tekst obrubljen naizmjenično: crvenom, plavom, crnom i zelenom linijom. Ima kustode.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Prijepis 994/1586. godine. Propisao Šejh Muhammed b. Husein.

Vakuf Hromića (Hromo-zāde) Salihage iz Stoca.

2874 2528

يوسف وزليخا

Yūsuf u Züleyh̲ā

Isto kao br. 2872.

L. 216; 13 x 20 cm (7 x 12,5 cm), po 15 redova na strani. Papir bijel. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Naslov i podnaslovi crvenom. Tekst obrubljen crvenim linijama. Ima kustode.

Prijepis 1014/1605-06. godine.

Uvez kožni sa utisnutim rozetama (šemsama).

Vakuf Dženetića Mustafa-bega.

2875 1632

Isto

يوسف وزليخا

Yūsuf u Züleyh̲ā

Napisao Ḥamdullāh b. Akşemseddīn Mehmed s pjesničkim imenom Ḥamdi, umro 909/1503. godine.

Flügel, I, 656-659, str. 621-623.; Bratislava, 468.

L. 152; 13,2 x 21,2 cm (7,3 x 14,5 cm), po 15 redova na strani. Papir bijel, oštećen vlagom. Pismo *nash̲* sa elementima *ta'līqa*. Tinta crna. Naslovi poglavlja crvenom tintom. Dvostubačno. Svaki stubac uokviren crvenom linijom.

Prijepis 1022/1613. godine. Prepisivač nije poznat. Na početku nedostaje 1-2 lista.

Bez uveza.

2876 2076

يوسف وزليخا

Yūsuf u Züleyh̲ā

Isto kao br. 2872.

Poslije završetka dvije kit'e sa tarihima posvećene završetku knjige od samog autora, Hamdija.

L. 206; 10,2 x 18,6 cm (6 x 13 cm), po 15 redova na strani. Papir žućkast. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Naslovi pisani crvenom tintom. Pisano dvostubačno, svaki stubac posebno oivičen plavom crtom. Ima kustode.

Nema podataka o prijepisu.

Uvez kožni sa rozetama (šemsama). Bivši vlasnici: Bayraktar (L. 1a). Ḥācc Muḥammed 'Ādil Ḳāḍī (Hadži Muhamed Adil, kadija), Ibrāhīm ibn Ḫalīl, poznat kao Čerkes (L. 206a).

Iz Osman Šehdijine biblioteke.

2877 6840

Isto

يوسف وزليخا

Yūsuf u Züleyh̲ā

Napisao Ḥamdī Akşemsuddīn-zāde, 853/1449-50 - 909/1503-04. godine.

Karatay, II, 2304-2306.

L. 69; 11 x 16 cm (8,5 x 12,5 cm), po 19 redova na strani. Papir požutio, dosta oštećen. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Istaknutiji stihovi i međunaslovi crvenom tintom. Trostubačno. Ima kustode.

Nedostaju listovi na početku i završetku pa nije poznat prepisivač ni datum prijepisa, ali se uočava da je rukopis star, vjerojatno potječe iz XVII stoljeća.

Bez poveza.

Iz kolekcije Abdulaha Škaljića.

2878 4207

يوسف وزليخا

Yūsuf u Züleyḫā

Poema na klasičnu temu Jusufa i Zulejhe u mesnevi-stihovima. Napisao Tācuddin Aḥmedī b. Ibrāhīm Aḥmedī, umro 815/1492. godine. Ime mu se spominje na početku u trećem stihu i na završetku u trećem stihu od pozada. Knjiga je podijeljena u hikāye:

1. Aḥsen-i hikāyet
2. Ḥikāyet-i hażret-i Ya'ḳūb 'aleyhisselām,
3. Ḥikāyet-i koyun,
4. Hażret-i Yūsuf'un kuyudan ḫalāṣ olduğudur aleyhisselām,
5. Taṣnīf-i sā'at,
6. Kārbanın kuyuya geldiğidir,
7. Hażret-i Yūsuf kardeşleri sattığıdır itd.

Početak:

احسن حكايت
بسم الله اوله ايش ابتداسى
خدا عونيله اولور انتهاسى

Završetak:

اوقيانى دكليانى يازه نى
يارلغا رحمتلريله يارلغا باغنى

L. 84; 15,5 x 22 cm (10 x 17 cm), po 15 redova na strani. Papir žut. Pismo *nasḫ-ta'līq*. Tinta crna. Naslovi pisani crvenom tintom. Dvostubačno. Kustode.

Nema podataka o prijepisu ali je to vjerovatno Ibrahim Pehlivan-oglu iz Tešnja koji se na drugim rukopisima javlja kao prepisivač, a ovdje kao vlasnik rukopisa. Ima zaštitne listove. Ima i slobodnih laga.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom, dosta trošan pa su pojedine lage neuvezane.

Bivši vlasnici: Mulla Ibrahim Pehlivan-oglu, pisar u tešanjskom sudu i Salih Sidki Hromo-zade (Hromić) iz Stoca.

2879 5971

يوسف وزليخا

Yūsuf u Züleyḫā

Autor ovog spjeva je nepoznat. Romantični spjev u mesnevi stihovima koji podsjeća na destan - narodni spjev epskog karaktera. Tema je ljubav Jusufa i Zulejhe, opjevana kod brojnih arapskih, perzijskih i turskih pjesnika, ali po formi ne podsjeća na poznata umjetnička ostvarenja na turskom jeziku o toj temi. Početak nedostaje.

Rukopis počinje stihom:

قدرتندن يا ردلدى هر نه وار
صنع برله آى گون چرخ دوّار

Završetak:

دعا قيله سن يازقلو جانمه
ديليه سز گناهم سلطانمه

اوقيانى دگليانى يازنى
رحمتگله يارلغه كل ياغنى

L. 183; 17 x 22 cm (12 x 16,5 cm), po 9 redova na strani. Papir krem boje, grub, deblji. Pismo *nasḫ*, krupan, vokaliziran. Tinta crna. Dvostubačno. Ima kustode.

Bez naznake prepisivača, datuma i mjesta prijepisa.

Bez originalnog poveza.

Rukopis je stavljen u korice neke knjige.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolivća iz Sarajeva.

2880 3310

يوسف وزليخا

Yūsuf u Züleyẖā

Jedna od proznih varijanti istočnjaćkoh romana o Jusufu i Zulejhi kojoj ne znamo autora jer nije označen na početku, a završetak rukopisa nedostaje. Prozne varijante ovog djela napisali su inače ʻAbdul-Ğalil (ʻAbd al-Ğalīl) al-Baġdādī, umro 1023/1614. godine, Behešti, umro 979/1571-72. godine, Sinan Ḳāḍī, Kani Muhammad al-Qaramānī b. Ahi aš-Šayh Ğamāl umro 952/1545. godine, Halil-oğlu al-Krimi.

Nije moguće utvrditi o čijem se ovdje djelu radi jer nemamo nijedno djelo ovih autora niti postoji u katalozima turskih rukopisa. Ovdje ovo djelo ima osam dijelova, a u početku devetog dijela se prekida.

Poćetak:

حكايت يوسف هذا كتاب يوسف وزليخا حضرتلرينك حضرة يوسفگ
قرشوسنه ايذى جاغن داخى چيقردى

2. L. 76a - 87b

Izbor hadisa o ramazanu od nepoznatog autora. Nema početka ni završetka.

L. 87; 17 x 23,5 cm (10 x 18 cm), po 25 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ.* Tinta crna. Sve istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Ima kustode.

Nema završetka pa se ne zna prepisivać ni datum prijepisa.

Uvez kožni, dotrajao.

Bivši vlasnik: Ibrahim sin Sinana Viniković (?), 1281/1866-67. godine.

2881 6810

ليلى ومجنون

Leylā ve Mecnūn

Ljubavna priča u mesnevi-stihovima koju je napisao poznati divanski pjesnik Meḥmed b. Süleymān Fużūlī, umro 963/1556. godine.

Karatay, II, 2326-2328, str. 119-120.

Početak:

اى نشئه حسنى عشقه تأثير قيلن
عشقله بناى كونى تعمير قيلن

Na početku rukopisa na L. 1a (koji je možda služio kao zaštitni list) su stihovi pjesnika Emrija, Nabija i Derviš-paše Bajezidagića (Gazel o sudbini غزل درويش پاشا). Ovaj gazal je kod nas prvi preveo Mehmed-beg Kapetanović Ljubušak u *Istočnom blagu*, a kasnije ga je vrlo uspješno prepjevao i Safvet-beg Bašagić.

L. 86; 14 x 21 cm (8,5 x 15 cm), po 19 redova na strani. Papir bijel. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Međunaslovi pisani crvenom tintom. Dvostubačno. Svaki stubac oivičen crvenom linijom. Ima kustode.

Prepisao Aḥmed Edirnevī 1102/1690-91. godine.

Bivši vlasnici: Aḥmed Resmī i Muṣṭafa Raḥmī.

Iz kolekcije Fehima Nametka iz Sarajeva.

2882 1913

1. L. 1 - 43b

رسالهٔ اصول خطّ وقواعد حروف

Risāle-i uṣūl-i ẖaṭṭ ve ḳavā'id-i ḥurūf

Napisao ʻAbdullāh al-Ḳrīmī (L. 2a). Djelo o pravilima lijepog pisanja i vrstama arapskog pisma.

Početak poslije besmele (L. 1b):

الحمد لله ربّ العالمين حمد بيحد عديم المثال او خالق اللوح والقلم اولان
ذاته اولسونكه . . .

2. L. 44b - 51b

شرح قصيده در محاسن خطّ وقطع قلمات

Şerḥ-i ḳaṣīde der meḥāsin-i ẖatt ve ḳat'-i ḳalemāt

Komentar kaside koja govori o vrstama pisama i načinu kako treba pripremiti pero za pisanje.

Početak poslije besmele:

الحمد لله الذى خلق اللوح والقلم والصلوة والسلام على سيّدنا محمد
افضل الانام وعلى اله واصحابه الكرام . . .

Završetak:

تمت شرح القصيدة بعون الله الملك الوهّاب.

L. 51; 15,8 x 22 cm (7,3 x 14 cm), po 21 red na strani. Papir žut. Pismo *nasẖ*. Tinta crna. Naslovi, interpunkcija i istaknutije riječi crvenom tintom. Ima kustode. Na marginama primjeri iz predmeta koji se izlaže.

Prepisivač: Yūsuf b. ʻAbdullāh.

Prijepis izvršen krajem muharrema 1130. (25. XII 1717 - 3. I 1718. godine) (L. 43b).

2883 1250

1. L. 1 - 55a

سليمانيه - سليمان نامه

Suleymāniyya - Suleymān-nāma

Napisao: Aḥmed b. Muḥammed Şemsuddīn Sivāsī, umro 1006/1597. godine. Djelo o vjerovjesniku i vladaru Sulejmanu. Na kraju je dodata i pjesma pohvalnica osmanskom sultanu Sulejmanu Zakonodavcu (vladao 1520-1566).

H Ḫ, II 1001.; Götz, TH, II, 530.

Ovdje je naslov (L. 1b):

هذا نسخهء سليمانيّه نظم شمسى قدس الله سرّه ونوّر مرقده

Početak (L. 1a):

ايا من جلّ عن ذكرى تعالى
كيرا شايد كه گويد ذكر مولى

Završetak (L. 55b):

مصطفانك روحنه اولسون سلام
يللر اسدكچه كزر كچه غمام

2. L. 55b - 59a

رساله علم كتف

Risāle-i ʻilm-i ketf

Kratka risala na turskom jeziku o proricanju prema izgledu životinjske plećke.

Počinje:

هذا رسالهء علم كتف

a zatim slijedi crtež plećke sa upisanim znacima.

Sam tekst počinje:

علم كتف دركه اكا كورك علمى ديرلر...

L. 59 (+ 20 praznih); 12,8 x 19,2 cm (8,5 x 13,7 cm), po 17 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ-taʻlīq*. Tinta crna. Naslovi pisani crvenom tintom. Dvostubačno. Svaki stubac uokviren crvenim linijama. Ima kustode.

Povez kožni.

Prepisao: Derviš Aḥmed b. ʻOmer aṭ-ṭabīb iz Sarajeva 1265/1849. godine (L. 53b). Na istom mjestu i žig prepisivača sa godinom 1253/1836.

2884 3526

الكشف الغيوبى للقطب الشرنوبى

Al-keşfu 'l-ġuyūbī li 'l-kuṭbi 'ş-Şernūbī

Sufijsko-moralistički spjev na turskom jeziku u mesnevi stihovima. Naslov djela je na prvom zaštitnom listu gdje u produžetku stoji:

املاء منه لتلميذه العارف بالله تعالى سيدى محمد البلقينى

Imlā'an minhu li-tilmīḏihi al-ʻārif bi-llāhi taʻālā Sayyidī Muḥammad al-Balqīnī. Djelo pod gornjim naslovom napisao je na arapskom jeziku Aḥmad b. ʻOsmān aš-Šarnūbī, umro 994/1586. godine, ali nema nikakvih podataka o tome ko bi mogao biti prevodilac ovog djela. Jedan poznati prijevod ovog djela na turski sačinio je Nazif Aḥmed ef. Istanbūlī, umro 1275/1861-62. godine, ali se ne radi o ovom djelu koje je u stihovima.

Ahlwardt, III, 3371.; GAL, G II, 339 (446); Götz, XIII, 2, 167.

Djelo nema početka. Ovdje počinje stihovima nakon prvog međunaslova:

كما قال الله تعالى وقل ربى زدنى علما

بلكى بو علمه نهايت يوقدرر

آخرينه حد وغايت يقدرر

L. 33; 15,4 x 20,6 cm (10,5 x 16 cm), po 15 redova na strani. Papir požutio. Pismo *nasẖ*. Tinta crna. Dvostubačno. Nema kustoda. Podnaslovi i citati pisani crvenom tintom. Bez početka i završetka.

Nema podataka o prepisivaču kao ni o datumu i mjestu prijepisa.

Uvez kartonski slab, odvojen od prijepisa djela.

2885 5711

خسرو وشيرين

Ḫusrev ü Şīrīn

Napisao Yūsuf Sinān Ġermiyānī, poznat pod pjesničkim imenom Şeyẖī i pod nadimkom Ḥakīm (rođ. između 773-778/1371-1376, a umro 834/1431. godine). Ljubavno-romantična poema u mesnevi stihovima.

V. Faruk K. Timurtaş, Şeyhinin Husrev u Şirin'i, u: Jean Deny Armağanı, Türk Dil Kurumu, 172, Ankara, 1958, 335,

Flügel, I, 651, str. 617-618. Flügelov primjerak je prepisan u Sarajevu.

Karatay, II, 2267-2269, str. 94-95.; Flemming, 423, str. 325-326.;

Götz, II, 551-535, str. 379-380.

Početak:

بحمد الواحد الاحد القديم

وبسم الله ذى المن العظيم

L. 210; 15 x 21 cm (10 x 15 cm), po 13 redova na strani. Papir potamnio, ponegdje oštećen. Pismo *nasẖ* vokaliziran. Tinta crna. Naslov crvenom tintom. Dvostubačno. Ima kustode.

Rukopis je nepotpun, nedostaje više od pola djela pa nema podataka o prijepisu. Nastavak ovog djela je u kodeksu 4968 u Gazi Husrevbegovoj biblioteci (ovdje br. 2886).

Povez nije originalan, korice su manjeg formata od listova rukopisa.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

2886 4968

خسرو وشيرين

Ḫusrev ü Şīrīn

Napisao Şeyẖi, Mevlāna Yūsuf Sinān Ġermiyānī, umro 834/1430. godine. Ovo je drugi dio djela opisanog pod br. 2885.

Početak u prethodnom rukopisu.

Završetak:

اولا عرش افسرى كرسى سريرى

جهان چاكر جهان بان دستگيرى

L. 209; 15 x 21 cm (10,2 x 15,5 cm), po 13 redova na strani. Papir požutio, deblji, gladak. Pismo *nasẖ*. Tinta crna Naslovi crvenom tintom. Dvostubačno. Ima kustode. Prema kraju djela rukopis se mijenja.

Prijepis 977/1569. godine.

Uvez kožni sa prijeklopom, oštećen.

Bivši vlasnik Osman 1012/1603. godine (bilješka na posljednjem listu).

2887 3024

Isto

خسرو وشيرين

Ḫusrev ü Şīrīn

Napisao Mevlāna Yūsuf Sinān Ġermiyānī, poznat kao Şeyẖi, umro 834/1430. godine. Klasično osmansko djelo napisano u formi mesnevi stihova po uzoru na istoimeno djelo perzijskog pjesnika Nizamija.

Flügel, I, 651, str. 617.; Götz, TH, 2, 531, str. 379.

Početak: kao pod br. 2885.

بحمد الواحد الاحد القديم

وبسم الله ذى المن العظيم

Završetak: kao pod br. 2886.

اولا عرش افسرى كرسى سريرى

جهان چاكر جهان بان دستگيرى

L. 169; 10,3 x 16 cm (5,8 x 11,4 cm), po 17 redova na strani. Papir požutio. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Tekst pisan dvostubačno, a svaki stubac na prvim dvjema stranama uokviren zlatnim linijama. Unvan u kome je sam naslov ispisan plavom tintom na zlatnoj podlozi ukrašen floralnim ornamentima u plavoj, oker i zlatnoj boji. 6 ilustracija u boji, ali su dosta oštećene. Ima kustode.

Ne sadrži datum prijepisa ni ime prepisivača.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Bivši vlasnik: Es-Seyyid Maḥmūd eş-Şerīfī 1186/1772-73. godine. Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

2888 2748

لطفيّهٔ وهبى

Lutfiyye-i Vehbī

Napisao Muḥammed b. Reşīd b. Muḥammed, poznat kao Sünbülzāde Vehbī, umro 5. juna 1794. godine. Religiozno-didaktičko djelo spjevano u formi mesnevi-stihova.

Fatin, Tezkire-i Ḫātimetul-eş'ār. 444.; Flügel, I, 724, str. 675.

Početak:

حمد او خلاقه كه ايتدى احسان
بر اوج طبراغه شكل انسان

Završetak:

شبهسز قوت انطاق الهيدركم
كلك وهبى بونى بر هفته ده ايتدى اتمام
اولدى تاريخنده حال رخ زيباى حيال
احسن وجهله لطفيه نوبولدى ختام

L. 50 (39-50 prazni); 13,6 x 19 cm (8 x 15,5 cm), po 17 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasḫ-ta'līq*. Tinta crna. Naslovi pisani crveno. Dvostubačno. Ima kustode.

Nema podataka o prepisivaču niti o datumu prijepisa.

Uvez kožni sa utisnutom rozetom na sredini i šest sitnih cvjetova u uglovima i sa strane. Na kožnom uvezu utisnute po tri linije kojima je uokvirena ukrasna rozeta i cvjetovi.

Bivši vlasnik: Yūsuf Ḳādī-zāde Es-Seyyid Muḥamed Emīn.

2889 3321

1. L. 1b - 43a

لطفيّه وهبى

Lutfiyye-i Vehbī

Isto kao br. 2888.

2. L. 43b - 45b

كتاب بدأ الامالى

Kitāb Bad'u 'l-amālī

Kasida o islamskoj dogmatici od Sirağuddīn 'Ali b. 'Uṯmān al-Ūşī al-Farğānīja, umro 575/1179. godine.

GAL, I, 429;
Dobrača, I, 115 (str. 67, 449 (str.278), 725 (486).

Počinje:

يقول العبد فى بدء الامالى
لتوحيد بنظم كا اللآلى

3. L. 46a - 46b

Kratak spis o propisima za vjenčanje na turskom jeziku od nepoznatog autora.

L. 50; 17,6 x 21,4 cm (11, 5 x 15,5 cm), po 15 redova na strani. Papir žućkast. Pismo *nasḫ*. Tinta crna. Ima kustode.

Prepisao: Muhammad b. Ali b. Hasan b. Rustembeg Bašić krajem rebiu-l-ahira 1309. godine (sredinom novembra 1891. godine) u medresi u Rogatici (L. 43a). Na L. 45b stoji da je Muhamed sin Alibega bio učenik muftije Hadži Ahmed-ef. Škaljića u Rogatičkoj medresi.

2890 5461

مقتل حسين

Maḳtal-i Ḥüseyn

Poznato poetsko mistično djelo koje govori o tragediji Huseina, unuka poslanika Muhameda kod Kerbele.

Napisao Maḥmūd b 'Uṯmān b. 'Ali Naqqāš Lāmi'ī, umro 938/1531. godine.

Fiügel, I, 666, str. 628.

Početak:

ذكر حقدر چونكه اصل هر فروع
سوزه بسم الله ديوب ايتدك شروع

Završetak:

خدا اورا دهد عالی مرآتب
که خواند فاتحه بر حق کاتب

L. 41; 11 x 16,5 cm (6,5 x 12 cm), po 13 redova na strani. Papir bijel, pismo *nasẖ-ta'līq*, lijep, tinta crna. Tekst obrubljen crvenom linijom.

Prepisivač Huseyin. Prepisao u muharremu, 1012. godine (krajem juna 1603. godine), u Istanbulu.

Bivši vlasnik Dervīş Muṣṭafā b. 'Osman (L. 1a).

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

2891 2746

مناظرهٔ لامعی – مناظرات بهار وشتا

Munāẓara-i Lāmi'ī - Munāẓarāt-i bahār ve şitā

Djelo u prozi i stihovima o proljeću i zimi. Spada u umjetnička prozna djela divanske literature. Napisao: Mahmūd b. 'Osmān Lāmi'ī (1472-1532).

(Islam Ansiklopedisi, VII, 10).

Početak:

اول دلکش نوالر که بلبلان گلستان فصاحت صدق (و)صفا هنگامنده
انوکله سر آغاز ایلرلر واول خوش آوازه لر که طوطیان شکر ستان ملاحت مهر
(و)وفا ایّامنده اندن پر سوز وساز اولورلر. . .

L. 69; 12 x 18 cm (6 x 12,5 cm), po 15 redova na strani. Papir bijel. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Istaknutije riječi i tačke crvenom tintom. Unvan (zaglavlje) na L. 2b, u čijem je središtu besmele, izrađen na podlozi od plave i zlatne boje zelenim i ljubičastim floralnim motivima. Prve dvije strane obrubljene debelom zlatnom i trima tankim crnim linijama. Kasnije tekst uokviren samo zlatnom linijom.

Uvez u crno-smeđu kožu sa elipsastom rozetom utisnutom na sredini korica na kojoj su fino izrađeni floralni motivi. Okolo tanka zlatna pletenica i dvije tanke zlatne linije. Isti ukrasi i na prijeklopu samo je rozeta tu nešto manja.

Bez podataka o prijepisu i prepisivaču.

2892 3112

فرهاد وشیرین

Ferhād u Şīrīn

Spjev na turskom jeziku od nepoznatog autora. Djelo s tematikom ljubavi Ferhada i Širin opjevali su mnogi perzijski i turski pjesnici, ali u ovom rukopisu ne možemo utvrditi o čijem se spjevu radi jer je manjkavo. Nedostaje mu početak.

Završetak:

خطا وسهو ادارسه اصاغر
اکر اصلاح اده انی اکابر

L. 174; 11 x 15 cm (6 x 10,5 cm), po 15 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ*. Tinta crna. Dvostubačno. Ima kustode. Rukopis je nepotpun. Naknadno ukoričavan pa je posljednji list promaknut naprijed.

Prepisano u Novom Pazaru, 2. muharrema 958/10. I 1551. godine. Prepisivač nepoznat. Uvezano u kartonski povez sa platnenim hrbatom.

Bivši vlasnik Hadži Redžep sin Muhameda (Ḥaǧǧ Raǧab b. Maḥammad).

2893 3172

واقعه نامهٔ ویسی

Vāḳi'anāme-i Veysī

Na zaštitnom listu stoje tri naslova ovog djela:

حکایات ویسی، واقعه نامهٔ ویسی، خوابنامهٔ ویسی

Hikāyāt-i Veysī, Vāḳi'a-nāme-i Veysī i Ḫvāb-nāme-i Veysī. Djelo je političko-historijskog sadržaja. Napisao Molla Uveys b. Muḥammed Veysī, umro 14. zu-l-hidždžeta 1037/15.VIII 1628. godine i posvetio sultanu Ahmedu I (vladao 1603-1617).

Flügel,II,843, str. 77; II,1039, 1040, 1041, 1042, str. 252-253.;
Pertsch, TH, str. 23 i 58.; Izdanje: Bulak, 1252/1836-37.

Početak:

نسیم حمد آرای حمد وثنا اول پادشاه جهان افرین حضرتنك طراوت
بخش حدیقه تقدیسی اولسونکه. . .

Završetak:

اللهم ثبت دولة سلطاننا سلطان الزمان وابد عزّة خاقاننا خاقان الاوان

بحرمة شفيعنا شفيع يوم الميزان عليه الصلوة والسلام الاتمان الاكملان .

L. 23 + 14 praznih; 11,2 x 16,5 cm (6,5 x 11,5 cm), po 15 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ*. Tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Ima kustode.

Nema podataka o prijepisu niti o prepisivaču. Rukopis je vjerojatno iz XVII stoljeća.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

2894 1802

ترجمهٔ شاهنامه

Terceme-i Şāhnāme

Prijevod jednog odlomka Šāhnāme, klasičnog perzijskog djela Abu-l-Qāsima b. Muḥammada Tūsija Firdūsija, umro 416/1026. godine. Prevodilac ovog djela nije poznat.

Flügel, I, 504, str. 495.; Karatay, II, 2153-2158, str. 57-60.

Naslov:

هذا كتاب شاه نامه بودر

Početak:

شاهنامه نك اونجى جلدى واون بر مجيده بر مقدار بزوم حكايتمز صاحب قران ايله افرا سياب گلدى چونكيم حماوند صحراسنده . . .

Završetak:

بلدكى قدر يادگارلرى يوكلنوب كتوروب گتدى .

L. 112; 15,3 x 21,2 cm (10 x 16 cm), po 19 redova na strani. Papir bijel. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Imena koja se spominju u tekstu nadvučena crnom tintom. Ima kustode. Mjestimično na marginama zabilješke i stihovi.

Podataka o prijepisu nema.

Uvez kožni.

Vakuf Ṣāliḥ 'Izzeti-ef. Hromića (Hromo-zāde) 1284/1867-8. godine. Žig na L. 2a i dalje na više mjesta, posljednji na L. 111a.

2895 1235

ترجمهٔ شاهنامه

Terceme-i Şāhnāme

Naslov: Hāḏā kitāb-i Şāhnāme Cild-i evvel

هذا كتاب شاه نامه جلد اوّل

Prvi dio knjige o carevima u kojoj se donosi historija od Adema (Adama) da perzijskih vladara Feriduna i Menučihra. Kod Flügela (I, 504, str. 495) se nalazi drugi dio ove Šahname pod naslovom هذا كتاب شاه نامه جلد ثانى u kojoj je obuhvaćena perzijska historija do smrti Isfendijara. Flügel smatra da je ovo neki stari turski prijevod Firdusijeve Šahname od nepoznatog prevodioca.

Početak:

اول زمانكه حق تعالى آدمى جنّتدن رفع اتدى آدم حوّا ايله ربع مسكونده جمع اولوب ذرّيّات آدم زياده اولمغه باشلادى . . .

Završetak:

قلعه يه يوروديلر بو جلد بونده تمام اولدى .

Na listu 16 bilješka:

مرحوم پدرمز جنّتى زاده مصطفى بن فيض الله بكك وفاتى تاريخيدر فى ٢٠ ربيع الاول ١٢٩٨

„Datum smrti moga oca Dženetića Mustafe sina Fejzullah-bega je 20. rebiu-l-evvel 1298/20. II 1881. godine.

L. 110; 15 x 22,5 cm (9,5 x 15,5 cm), po 15 redova na strani. Papir bijel, pismo *nasẖ* , tinta crna. Naslov i međunaslovi pisani crvenom tintom. Kustode.

Bez podataka o prijepisu i prepisivaču.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom i prijeklopom.

Vakuf Mustafa-bega Dženetića.

2896 6202

داستان على

Dāsitān-i 'Alī

Epska pjesma, destan, u formi mesnevije.

Ovdje, u zaglavlju crvenom tintom, u formi naslova stoji:

داستان على لسن مالك بودر

Početak (L 1b):

يعن طائف ايلدر زحمائموز

ياغوموز دركن يقين دشمائموز

L. 8; 15 x 21 cm (11 x 17 cm), po 13 redova na strani. Papir požutio. Pismo*nasẖ* , slab, djelomično vokaliziran. Tinta crna. Naslov crvenom tintom. Dvostubačno. Svaki stubac uokviren crvenom linijom. Ima kustode.

Rukopis je oštećen, nedostaje mu završetak. Tako nema podataka o datumu i mjestu prijepisa kao ni o prepisivaču.

Bez originalnog poveza.

Iz kolekcije Osmana Afasa Sokolovića iz Sarajeva.

2897 527

1. L. 1 - 10

عرضحال نابى

'Arżuḥāl-ı Nābī

Poema u formi mesnevi stihova koju je Yūsuf Nābī uputio Mehmedu IV, a koja sadrži opis stanja pjesnikovog i prijedloge za sređivanje stanja u društvu, a posebno vezanih za stanje pjesnika Nabija.

Karatay, II, 2481, str. 175-176.; Flügel, I, 721.

Početak:

منت بيقياس يزدانه

كايتدى اعطايى دانش انسانه

2. L. 11 - 28

Kaside Yūsufa Nābija, dove, razni zapisi.

3. L. 29b - 89

خيريهٔ نابى – نصيحت نامه

Ḫayriyye-i Nābī - Naṣīḥatnāme

Poznati etičko-didaktički spjev Yūsufa Nābija napisan u obliku savjeta svome sinu Ebu-l-Hayru Mehmed Çelebiju. Vid. ovdje na više mjesta (Index).

Flügel, I, 721-3.

L. 89; 15 x 21 cm (6,5 x 14 cm), po 14 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ-ta'līq*. Tinta crna. Dvostubačno i trostubačno. Ima kustode.

Nema podataka o prijepisu i prepisivaču, ali se na osnovu starosti papira i poveza može zaključiti da rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Bivši vlasnik izvjesni Ismail-beg.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

2898 5828

طوطى نامه

Ṭūṭī-nāme

Prijevod sa perzijskog na turski jezik zbirke priča koje su u perzijskom originalu naslovljene Genğīne-i ḥikmet, a napisao ih je Ziyauddin Nahšabī. Ovo djelo, koje sadrži i priču o Ibn Sini i druge epizode posvećeno je Muratu III. Autor djela (prijevoda) je nepoznat. Prijevod je dakle sačinjen između 982-1003/1574-1595. godine.

Blochet, Suppl. 621, str. 15 i 1399, str. 257.

Ovdje počinje:

...ايدركن سن بيلورسن كمال...

L. 89; 16 x 21,5 cm (10,7 x 16 cm), po 19 redova na strani. Papir bijel. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Nadvlačenja nekih citata crvenom i tintom, vjerovatno su vršena naknadno. Ima kustode. Bez početka.

Nema podataka o prijepisu niti o prepisivaču. Rukopis je inače oštećen, rastavljen na lage i pojedinačne listove.

Uvez kartonski, oštećen.

Iz kolekcije Osmana Asada Sokolovića iz Sarajeva.

2899 5861

محمد چركس پاشانك فرانسه سياحتى

Mehmed Çerkes Pāşā'nın Frānsa seyāḥatī

Putopis Mehmed Čerkes-paše sa puta u Francusku 1134/1721. godine.

Početak nedostaje.
Završetak:

بحمد الله تعالى عون وعنايت بارى ايله كتدكجه هوا مساعد اولمغله اوچنجى گون كه ذى الحجة الشريفه نك اون التنجى چهار شنبه گونى ايدى كه دار السلطنة العلية ليمانته وصول ودخول اولدق الحمد لله المعين والصلوة والسلام على سيدنا محمد وآله وصحبه اجمعين.

L. 104; 12 x 19 cm (7,2 x 13 cm), po 13 redova na strani. Papir žutosmeđ. Pismo *nasẖ*. Tinta crna. Tekst uokviren crvenom linijom. Ima kustode. Rukopis je znatno oštećen. Na početku nedostaje nekoliko lista.

Bez originalnog poveza. U novijim kartonskim koricama.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

2900 5822

هنرنامه

Hünernāme

Napisao Hümāmī iz Iznika. Živio u vrijeme sultana Murād H̱āna Ġazija (vladao 1362-1389. godine). Savremenik i poznanik Šeyhija i Ahmedija. Djelo predstavlja prijevod i preradbu istoimenog djela od istoimenog perzijskog pjesnika.

Sehi Bey, Tezkire Heşt Behişt, Istanbul, 1980, str. 115-116.;
Kinalı-zade Hasan Çelebi, Tezkiretu 'ş-şu'arā, II, Ankara, 1981, str. 1069-1070.

Bez početka.

Rukopis počinje stihovima:

نه ذات اولركه انك مبتديدر اسمى
نه كنج اولدركه عالمدر طلسمى

Završetak:

چوكيدوپ كوز بومب دار فنادن
اگالر بن همامى دعادن

L. 105; 14,5 x 19,5 cm (8 x 12,5 cm), po 11 redova na strani. Papir potamnio. Pismo *nasẖ*, vokaliziran. Tinta crna. Dvostubačno. Ima kustode. Ponegdje su pjesme pisane i na marginama.

Prijepis u ramazanu 935/9.V- 7.VI 1528. godine.

Kodeks je oštećen, nedostaje mu jedan ili dva lista na početku.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

2901 5692

L. L. 1b - 40a

ترجمة معراج النبىّ عليه السلام

Tercemet-i Mi'rāci 'n-nebiyyi 'aleyhisselām

Priča o miradžu (uspeću na nebo) na osnovu uvodnog stavka sureta Isrā (XV džuz Kur'ana) sa opširnim opisom toga događaja. Autor nepoznat.

Početak poslije besmele:

الحمد لله ربّ العالمين والصلوة والسلام على سيّدنا محمد واله وصحبه اجمعين قوله تعالى سبحان الذى اسرى بعبده ليلاً من المسجد الحرام الى المسجد الاقصى يعنى نعجب قادر پادشاه كه عبدى وحبيبى محمد عليه الصلوة والسلام حضرتنى بر گجه...

2. L. 40b - 46b

مولود النبىّ

Mevlūdu 'n-nebiyy

Spjev o Muhamedu od nepoznatog autora.
Početak:

ايا شهر مبارك مرحبالر
كه گلدى قلبمز ايچره صفالر

3. L. 46b - 66

مولد

Mevlid

Napisao Bursalı Süleyman Çelebi (prva pol. 15 st.). (Vidi ovdje br....)

4. L. 67 - 78

دعالر

Du'ālar

Molitve.

L. 78; 15 x 21 cm (9 x 14,7 cm), po 13 redova na strani. Papir bijel, gladak, deblji. Pismo*nasẖ*, vokaliziran. Tinta crna. Istaknutije riječi crvenom tintom. Tekst je uokviren debljom zelenom linijom. Ima kustode.

Nema podataka o prijepisu.

Bez originalnog poveza, u plastificiranim koricama teke.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokoloviaća.

2902 5701

گزیده سرخسی

Guzīde-i Seraẖsī

Napisao Abu Naṣr Muḥammad b. Zāhir b. Muḥammad as-Saraẖsī. Djelo sastavljeno od priče (kazivanja) vezanih za život i događaje poslanika Muhameda.

Početak:

حمد وسپاس اول تگریه کم اندن آرتق تگری یوقدر وثنا وتحیات اول پادشاهنه کیم بزه ایمان روزی قلدی ومعرفتله صقلدی کفر وضلالت یولندن غایتله صقلدی . . .

L. 52; 16,5 x 23 cm (8 x 17,5 cm), po 19 redova na strani. Papir požutio, deblji. Pismo *nasẖ*. Tinta crna. Istaknutije riječi crvenom tintom. Ima kustode.

Prepisivač i datum prijepisa nisu naznačeni.

Uvez kartonski.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

2903 5807

وفات ابراهیم

Vefāt-i Ibrāhīm

Poema o smrti Ibrahima, sina poslanika Muhammeda od nepoznatog autora.

Početak poslije besmele:

ای چَلَبْ سَنْ سین آخر صبور
ایلینلر بو اشلره هم صبورلق

Završetak:

بونی یازدم یادگار اولا غیچون
یازانی بر دعا ایله انما غیچون
فاعلات فاعلات فاعلات
مصطفانك روحنه ویر صلوت
تمت تمام بعون الملك المنّان سنه ١١١٥
کتبه الحقیر مصطفی

L. 12; 13 x 19,5 cm (9 x 16 cm), po 12 redova na strani. Papir krem boje, deblji, gladak. Pismo *nasẖ*, krupan, vokaliziran. Tinta crna. Nema kustoda.

Prepisao Mustafa 1115/1703. godine.

Bez originalnog poveza.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

2904 5820

درّ مکنون

Dürr-i meknūn

Napisao Ahmed Bīcan Yazıcıoğlu, umro 870/1465-66. godine. Kozmografsko djelo koje obuhvata opise i narodna vjerovanja. Podijeljeno je na 18 glava:

1. Nebesa i čudesa na njima
2. Zemlja i njena čudesa
3. Izgled zemlje
4. O klimi
5. O brdima
6. O vodama i otocima
7. O gradovima i pokrajinama
8. O džamijama
9. O poslaniku Sulejmanu
10. O posjeti Belkise (kraljice od Sabe) Sulejmanu
11. O životnim sudbinama

12. O mjestima koje je Bog kaznio
13. O travama i voću
14. O figurama i njihovim oblicima
15. O legendarnim pticama Simurg i Anka
16. O simbolima kojima se pretskazuje budućnost
17. O predznacima Sudnjeg dana
18. O molitvama i obraćanjima Bogu

Flügel, II, 1450-1452, str. 518-520.;
Flemming, 298-299, str. 237-238.;
Karatay, I, 1322-1325, str. 440-441.

Početak:

قال الله تعالى ان فى خلق السموات والارض لآيات للمؤمنين وقال الله
تعالى خلق الازواج كلها ممّا تنبت الارض ومن انفسهم وممّا لا يعلمون...

L. 65; 14 x 21 cm (7,5 x 16 cm), po 33 reda na strani. Papir požutio. Pismo *nasẖ-ta'līq,* sitan. Tinta crna. Naslov, istaknutije riječi i interpunkcija crvenom tintom. Citirane riječi nadvlačene crvenom tintom. Ima kustode.

Nema podataka o datumu i mjestu prijepisa, kao ni o prepisivaču. Više listova i laga nisu povezani, ali je djelo kompletno.

Uvez kožni sa rozetama bez prijeklopa.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

2905 5683

معراج النبىّ

Mi'rācu 'n-nebiyy

Spjev o Muhammedovom uspeću na nebo (mi'rāğ), u mesnevi stihovima od nepoznatog autora.

Početak:

بِرْ حكايَتْ گلدى گوگلمه عظيمْ
قَهْرِ لُطفُ يَرادان شاهى قديمْ

L. 8; 14,5 x 20,5 cm (9 x 15 cm), po 15 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ,* vokaliziran. Tinta crna. Dvostubačno. Ima kustode.

Nema podataka o prijepisu.

Bez poveza.

Iz kolekcije Osmana Asāfa Sokolovića.

2906 6573

حكايهٔ قرانى

Ḥikāye-i Ḳirānī

Autor je, kako se vidi iz teksta na samom početku Mevlānā Ḳirānī. Djelo na popularan način opisuje život i djelovanje poslanika Muhammeda u vrijeme pojave islama. U četrdeset pitanja na koja odgovara sam Muhammed, sadržani su odgovori na sva važnija pitanja vjere.

Početak poslije besmele:

الحمد لله ربّ العالمين والصلوة والسلام على خير خلقه محمد وآله
وصحبه اجمعين. بو كتابك مؤلّفى اولان مولانا قرانى طيّب الله ثراه وجعل الجنّة
مثويه ناقلان اخباردن روايت ايدر...

L. 66; 14 x 22 cm (9 x 16 cm), po 15 redova na strani. Papir požutio. Pismo *nasẖ,* vrlo lijep. Tinta crna. Ima kustode.

Na kraju nedostaje nekoliko lista, nema podataka o prijepisu ni o prepisivaču.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom i prijeklopom.

2907 6838

غزوات ترياكى حسن پاشا

Ġazevāt-i Tiryākī Ḥasan-pāşā

Djelo nepoznatog autora, kome Tiryākī Ḥasan-pāşā govori svoje uspomene o borbama za Kanjižu. Ima nekoliko djela koja opisuju borbe Tiryākī Ḥasan-paşe od kojih je jedno napisao Aḥmed b. 'Osmān Sani (Manisa kütübhanesi, Çeşnegir, eski No 772, yeni, No 5070/2). Drugo je napisao Hasan-bey-zade Ahmed (Bursalı Mehmed Tahir, Osmanlı Müellifleri, C. III, 46). Treće je napisao Faizi (Hammer, GOW,III, 151-152.). Četvrto je od nepoznatog autora (Blochet, Suppl. turc. No 170, 525, 873).

A.S. Levend, Gazavātnāmeler ve Mihaloğlu Ali-beyin Gazavātnāmesi, Ankara, 1956, str. 101-103.

L. 120; 16 x 22,5 cm (12 x 19 cm), po 13 redova na strani. Papir požutio, po ivicama oštećen. Pismo *ta'līq.* Tinta crna. Ima kustode.

Prepisao Muḥamed b. Muḥamed, 18. muharrema 1224/ 5. III 1809. godine. Na početku nedostaje jedan do dva lista, zbog čega ne možemo saznati autora ovog djela.

Bez poveza.
Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

2908 6844

منتخبات محمد رشید

Munteḫabāt-i Muḥammed Reşīd

Izbor perzijske i turske poezije, koji je sačinio Muhammed (Mehmed) Rešid. Zastupljeni su perzijski klasici: Hafiz, Mevlāna, Saib i Sami.

Turski stihovi su uglavnom mufredi, a autori im nisu naznačeni.

L. 140 (od toga svega 30 listova ispisano); 14 x 21,5 cm (9 x 17 cm), prosječno po 16 redova na strani. Papir plavičast. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Nema kustoda.

Nema datuma ni mjesta prijepisa niti naznačenog imena prepisivača, ali se iz naslova zaključuje da je autor ovog zbornika, koji očigledno nije dovršen, izvjesni Mūhamed (Mehmed) Rešid.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Rukopis je bio u vlasništvu Muhameda Nezira Škaljića (1282/1865-66), kadije u Rogatici (L. 24a). U kodeksu se nalazi i genealogija porodice Škaljić (ranije Bajraktarević), te podaci o rođenju dvojice sinova Muhameda Nezira Škaljića (1282. i 1285. godine).

2909 6899

معراجیّه

Mi'rāciyye

Spjev o uzdizanju poslanika Muhammeda u nebeske sfere. Napisao 'Alauddīn 'Ali Ṣābit Ujiçelī (Užičanin), umro 1712. godine.

Ova se Sabitova pjesma najčešće nalazi u sklopu rukopisa njegova Divana (kao na pr. u Orijentalnom institutu, rukopis br. 3697 i dr.). Kod nas ju je preveo M. Handžić pod naslovom Miradžija Sabita Užičanina u časopisu El-Hidaje, 4/7-8, Sarajevo, 1940-41, str. 218-219. E. Kovačević, Sarajevo, 1990.

Početak:

خوشا فرخنده اختر لیلهٔ ممتاز ومستثنا
که عنوان بران قدریدر سر سورهٔ اسرا

L. 12; 13,5 x 21 cm (9 x 18 cm), po 14 redova na strani. Papir žućkast sa linijama (sveska). Pismo *nasḫ-ta'līq*, pisano olovkom. Bez kustoda. Izvršena originalna paginacija od L. 2a (str. 1) do L. 10b (str. 16).

Prepisao Muḥamed Enverī b. Ṣidḳī Bekir-efendī b. Ṣābit-efendī (Kadić), u Sarajevu, 1303/1885-86. godine.

Bez poveza.

2910 6897

عاشق غریب دستانی

'Āşik Ġarīb Destānī

Jedna od verzija poznate turske romansirane biografije Aşiḳa Ġarība, legendarnog narodnog junaka u mesnevi stihovima. Češće su varijante ove biografije u prozi, protkanoj stihovima, ali ih ima i stihovanih (bez proze). Varijante ove priče ili pjesme ne spadaju u visoku književnost, češće ih je koristio običan puk.

Pertev Naili Boratav, „L'epopèe et la Hikâye", Philologiae Turcicae Fundamenta, II, Wiesbaden, 1964. str. 33-35.;

Cemal Köprülü, Hikâye, Türk Ansiklopedisi, cilt XIX (1970), str. 231-238.

L. 22; 12,5 x 18,5 cm (10 x 16 cm), po 18 redova na strani. Papir požutio. Pismo *ta'līq* sa elementima *riq'e*. Tinta crna. Rukopis je u lošem stanju. Prvih nekoliko lista je oštećeno ili pokidano tako da je djelo s početka manjkavo.

Nema podataka o prijepisu niti o prepisivaču.

2911 4891

1. L. 1 - 194

حکایت عاشق غریب

Ḥikāyet-i 'Āşiḳ Ġarīb

Turske narodne priče o Ašik Garibu.

P.N.Boratav, Filologiae Turcicae Fundamenta II, Wiesbaden, 1965, str. 35, 37, 723, 732, 733, 811, 833.

Ahmed Kabaklı, Türk Edebiyatı, I, Istanbul, 1967, str. 96-101.

Početak:

حکایت شاعران راوان اخباردن وناقلان اسکدن وثان روزکاردن راویلر
شویله روایت ایدرلرکه زمان اوائلده...

2. L. 194 b - 229

Turske narodne pjesme tipa destān i türkü.

L. 229; 18 x 24 cm (14,5 x 21 cm), po 18 redova na strani. Papir požutio. Pismo *nasẖ*. Tinta crna. Istaknutije riječi i rečenice pisane crvenom tintom. Ima kustode.

Bez podataka o prepisivaču. Prijepis završen 1254/1838. godine.

Uvez kartonski, oštećen.

2912 6854

جزيرۀ مثنوى

Cezīre-i Mes̱nevī

Napisao 'Abdullāh 'Abdī Bosnevī (Bošnjak), umro 1054/1644. godine.

V.S. Bašagić, Bošnjaci i Hercegovci u islamskoj književnosti, II izd. Sarajevo, 1986, str. 115.

Djelo predstavlja komentar 360 distiha Rumijeve Mesnevije u stihovima na turskom jeziku. Svaki originalni stih iz Mesnevije je komentiran sa 15-20 distiha na turskom jeziku. Na posljednjoj strani djela, u trećem stihu od pozadi nalazi se ime autora komentara 'Abdī Bosnevī. Kako je ispod teksta datum 1038/1628-29. dakle u vrijeme autorova života, nije isključeno da se radi o autografu.

Početak nedostaje.

Završetak:

هر اوقوند قچه بو تركى مثنوى
ياد اولا خير ايله عبدى بوسنوى

هركم آنى خير ايله ياد ايليه
دو جهانده حق آنى شاد ايليه

چون بو نظم اشبو رسمه ويردى ال
دوشدى پس تاريخى نظم بى بدل

سنه ١٠٣٨

L. 235; 14,5 x 21 cm (9,5 x 16 cm), po 17 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ-ta'līq*, mjestimično vokaliziran. Tinta crna. Dvostubačno. Ima kustode. Stihovi originalnog djela (Mesnevije) nadvlačeni su crvenom tintom. Jedan manji dio pisan vjerovatno drugom rukom.

Nedostaje početak.

Prijepis (može autograf?) 1038/1628-29. godine.

Bez poveza.

2913 6850

نوحة العشاق

Nevḥatu 'l-'uşşāķ

Napisao Mehmed b. Recep, poznat kao Dā'ī, umro 1070/1659. godine, mualim (učitelj u početnoj školi). Djelo predstavlja mističnu mesneviju čija je tema ljubav hodže prema jednom svome učeniku i bol i muka koju hodža osjeća nakon nenadane učenikove smrti. Djelo je napisao po uzoru na narodne destane (epove). Autorov mahlas (pjesničko ime) i naslov djela nalaze se na posljednjoj strani djela.

Karatay, II, 2639, 1.

Početak nedostaje.

Završetak:

ايره آكه قرب حقدن لايحه
اوقيه داعى ايچون بر فاتحه

L. 57; 14 x 21 cm (9 x 17,5 cm), po 19 redova na strani. Papir žućkast. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Naslov i međunaslovi crvenom tintom. Dvostubačno. Tekst uokviren dvjema crvenim linijama, a svaki stubac pojedinačno odvojen sa crvenim linijama. Ima kustode.

Prepisao Ḥāfiẓ Muḥamed b. el-Hācc Musṭafā el-Foçevī (iz Foče), u muharremu 1128/od 27.XII 1715 - 25.I 1716. godine.

Povez kožni sa utisnutom rozetom (šemsom), oštećen.

2914 6866

نعت شريف

Na't-i şerīf

Zbirka natova (pjesama u slavu poslanika Muhammeda) od nepoznatog autora. Natovi su poredani po alfabetu posljednjeg slova u stihu, kao što se obično redaju gazeli u divanu. Ova zbirka natova sadrži natove od slova ت do slova ك. Početak i završetak nedostaju.

L. 15; 18 x 24 cm (9,5 x 16 cm), po 18 redova na strani. Papir žut. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Ima kustode.

Prepisivač nepoznat. Datum prijepisa rukopisa 1228/1813. godina.

Bez poveza.

2915 6203

منظومه

Manẓūma

Neko pjesničko djelo na turskom jeziku sa perzijskim naslovima, tesavufskog sadržaja.

Početak nedostaje. Autor nepoznat.

Prvi naslov:

در مناجات كردن وآمرزش خواستن

Posljednji naslov:

قوله تعالى رضى الله عنهم ورضوا عنه ذلك هو الفوز العظيم

L. 6; 15 x 20,5 cm (11,5 x 17 cm), po 15 redova na strani. Papir bijel, pismo*nasẖ*, lijep, tinta crna. Tekst pisan dvostubačno, uokviren crvenom linijom. Ima kustode.

Bez podataka o prijepisu i prepisivaču.

2916 2350

بهمن نامه

Behmennāme

Ovo je četvrti svezak djela Behmen-nāme što se vidi iz naslova na početku teksta: Behmen-nāme cild-i rābi' بهمن نامه جلد رابع . Iz samog teksta se da zaključiti da se radi o djelu Menaḳib-i Firuz Şāh, ali nismo mogli saznati autora toga četvorotomnog (ili višetomnog) djela.

Početak četvrtog sveska:

دارى ايدردكم اولزمان بلابل زنگى اول ملعون بنكى چون ملك قاص

وزيرى شمشارقى اولدردى پيل دهان كبى تخته سوار اولوب تاج ملك قاص

باشنه كيدى...

Završetak:

...خدمت گذارى دركره كى كبى ادا اولنه ديوب سوار اولدى وسپاه

زلزاله ايرشون خبر آلق قصدنه عزم ايدوب روان اولدى.

L. 159; 15 x 20, 5 cm (10,5 x 17 cm), po 19 redova na strani. Papir požutio, pismo *nasẖ*, tinta crna. Rukopis do polovice pisan jednom rukom, lijepim rukopisom, a od polovine drugom rukom, nevještim rukopisom. Ima kustode. Nedostaje nekoliko listova (desetak).

Uvez kartonski.

Prepisao Ḳāsim b Ḥuseyn el-Mevlidī 1032/1622-23. godine.

Iz Osman Šehdijine biblioteke.

2917 3454

شاهنامهء فردوسى طوسينك قرق التنجى جلدى

Şāhnāme-i Firdūsī Ṭūsī'nin ḳırḳ altıncī cildī

Četrdeset šesti svezak prijevoda Firdusijeve Šāhnāme na turski jezik od nepoznata prevodioca.

Početak:

ينه راوى ايدر بر خوش روايت قيلوب فردوسيدن نقل وحكايت...

Završetak:

ايكى آت باشى برابر كنديلردن جنكه اورديلر بو جلده بونده تمام

L. 100; 15,5 x 21 cm (9,5 x 16 cm), po 15 redova na strani. Papir bijel, pismo *nasẖ*, krupan, tinta crna. Međunaslovi crveni. Kustode.

Nema podataka o prijepisu niti o prepisivaču.

Uvez kožni.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

2918 3921

بلبلية - بلبل گلزار وجد

Bülbüliyye - Bülbül-i gulzār-i vecd

Djelo u prozi i stihovima na turskom jeziku. Napisao Muḥammed Çelebī al-Magnisāvī, poznat kao Birrī Mevlevī, umro 1128/1715-16. godine. On ovo svoje djelo naziva Bülbüliyye (L. 6b).

Lit. Kešfu 'z-zunun Zeyli, I, 192.

Početak poslije besmele:

حمد فائق وثناء لايق جناب حق وفيّاض مطلق جلّت حكمته وعلت كلمته حضرتنك دركاه عظمت پناهنه رفع اولنوركه...

Završetak:

كرم قيل اى پرى روى
دعاى خيرى منتجدر بو تاريخ
تمام اولدى كتابم اى دعاگوى

Na listovima 2b - 5a su pjesme i pisma upućene Birriju od Seyyid Hasan Vehbija, naiba u Manisi, Şeyẖa Mehmeda Luṭfī Mevlevī, sljedbenika Mevlane (من اولاد حضرت مولانا) i od pjesnika Yūsufa Nābija koji mu je poslao pjesmu napisanu u Halebu 1119/1707. godine.

L. 59; 13,6 x 21,8 cm (7,5 x 16,3 cm), po 17 redova na strani. Papir žućkast. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Istaknutije riječi nadvučene crvenom tintom. Tekst uokviren crvenom linijom. Prve dvije strane ukrašene zlatnom bojom.

Nema podataka o prepisivaču ni o datumu prijepisa.

Uvez kartonski.

Bivši vlasnik: Muṣṭafā-aga, pisar carskog divana (L. 1a).

2919 2674

1.

وفات فاطمه

Vefāt-i Fāṭima

Spjev o smrti Muhamedove kćeri Fatime od nekog Duzrija (L. 7b).

بونى ترتيب ايلدى دزرى امام

Početak:

بر سوزه آغاز ايديم كه جهان
اول سوزن اودينه ينسون دخى جان

2.

Fragmenti nekog mevluda na turskom jeziku kome nedostaje nekoliko listova s početka i kraja. Naslovi nekih poglavlja:

- فى بيان بعض اوصافنى المصطفى عليه الصلوة والسلام
- فى وفات النبىّ صلى الله عليه وسلّم تسليما دائما كثيراً
- مطلع وداع

Ovo drugo djelo je pisano drugom rukom, vrlo lijepim i čitkim *nashom*.

L. 25; 15,5 x 21,4 cm (10,3 x 14,5 cm), po 13 redova na strani. Papir žut. Pismo *nasẖ*. Tinta crna. Tekst obrubljen crvenom linijom. Ima kustode.

Rukopis je nepotpun pa nema podataka o prijepisu ni o prepisivaču.

Rukopis je bez poveza i u rasutom stanju.

2920 359

همايون نامه

Humāyūn-nāme

Carska knjiga. Turski prijevod Kelile i Dimne ili Bidpaijevih basni. Preveo na turski Kinalı-zāde 'Ali Çelebī b. Ṣalih ili Ṣāliḥ-zāde er-Rūmī, poznat i po imenu 'Abdulvāsi' 'Alisī, umro 950/1543. godine.

Flügel, III, 1867, str. 299-301.; Karatay, II, 2832-2843, str. 304.; Flemming, 438-439.

Djelo je štampano u Kairu 1251/1835 i u Istanbulu, 1256/1840. godine, pod naslovom Ṭimār al-asmār ثمار الاسمار . Posvećeno je Sulejmanu Zakonodavcu. Predstavlja prijevod sa perzijskog koji je također slobodan prijevod sa sanskrita, pod nazivom Envār-i Suheyli.

Početak:

حضرت حليم خلاق وحكيم على الاطلاق جلّت حكمته كه وظائف لطائف...

Završetak:

چونكه بدين پايه رساندم كلام به كلام كنم ختم كلام والسلام الحمد لله على الابداء والانتهاء.

L. 275; 17,5 x 26 cm (11,5 x 19,5 cm), po 25 redova na strani. Papir žut. Pismo *nasẖ*. Tinta crna. Naslov zelenom i crvenom tintom. Tekst obrubljen sa dvije crvene i jednom zelenom linijom. Ima kustode.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom i prijeklopom.

Prepisao: Abū 'Abdullāh Muḥammad b. Pīr Aḥmad b. Ṣāliḥ, sredinom zu-l-hidždžeta 993/početkom prosinca 1585. godine.

Vakuf Džinića Muhameda Baki-efendije.

2921 4313

حکایت زکریّا علیه السلام

Ḥikāyet-i Zekeriyyā 'aleyhisselām

Priča o poslaniku Zekerijau (Zahariji) od nepoznatog autora.

Početak:

زکریّا داود قرلرندن ایدی کی عابد ایدی بنی اسرائیل قومنه الله تعالی آنی پیغمبرءم ویردی دائما ایشی وعظه ایدی

Završetak:

استغفر الله من کل ذنب واتوب الیه الله ربی ومحمد نبیّی وبالاسلام دینی وبالکعبه قبلتی وبالصلاة فریضتی وبالقران وبالامام وبالمؤمنین اخوانی .

L. 14; 15 x 21 cm (13 x 17 cm), po 15 redova na strani. Papir požutio. Pismo *nasẖ-ta'līq*. Tinta crna. Naslovi i citati pisani crvenom tintom. Ima kustode.

Nema podataka o prijepisu i prepisivaču.

Na prvom listu (L. 1b) žig vlasnika, izvjesnog Muhammeda:

یا محمد قیل شفاعت امتکدر محمد

1173/1759-60. godine.

Uvezano u običan papir.

2922 2572

حکایت اربعین صبح ومسا - حکایهٔ قرق وزیر

Ḥikāyet-i erbe'īn ṣubḥ u mesā - Ḥikāye-i ḳırḳ vezīr

Priča o četrdeset jutara i večeri ili Priča o četrdeset vezira. Prijevod sa arapskog: Aḥmed Miṣrī Şeyẖ-zāde. Posvećeno sultanu Muratu II sinu Mehmeda sina Bajazidova, (vl. 824-855/1421–1451).

Rieu, 7882, str. 216-219.; Izd. Istanbul, 1283/1866-67 i 1285/1868-69.

Početak poslije besmele (L. 2a):

حمد وثناء بی منتها اول باری جلال حضرتنه جلت قدره لا یقدرکه عقلوك دیده سی وجانوك بصیرتی . . .

Završetak:

خیر دوعایله اگالوم اوله کیم بزی دخی خیر دوعایله اگلر .

L. 181; 15 x 20 cm (9 x 16 cm), po 15 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ*. Tinta crna. Naslovi pisani crvenom tintom. Naprije (L. 1b - 2a) sadržaj djela.

Podataka o prijepisu nema. Prve tri strane naknadno dopisane, a kasnije tekst uokviren crvenim linijama.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom i prijeklopom.

Vakuf Muhameda Enverije Kadića.

2923 3543

حکایهٔ قهرمان

Ḥikāye-i ḳahramān

Poznato djelo, protkano stihovima od nepoznatog autora. Radi se o pričama iz perzijske mitologije u kojima se spominju junaštva perzijskih šahova Behram-šaha, Behmen-šaha i drugih.

Početak nedostaje.

Završetak:

عزتوك حقیچون ای ربّ الانام

آخروموز خیریله ایله تمام

L. 34; 15,8 x 22 cm (12 x 17,5 cm), po 21 red na strani. Papir bijel. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Riječ „kahraman“ koje se često upotrebljava u tekstu pisana crvenom tintom. Ima kustode. Na početku rukopis manjkav.

Prepisao Ibrāhīm b. Aḥmed Pehlivān-zāde, pisar u tešanjskoj sudnici, u rebiu-l-ahiru 1191/9. V- 6. VI 1777. godine.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

2924 5564

منظومه

Manẓūma

Spjev o vjerovjesniku Muhamedu od nepoznatog autora.

Početak poslije besmele:

اَيْدُوكْ اگا بو سوزى سُوَيْلَمَسُون
سُوَيْلَرِيسه بو اَرَادَه دُرَمَسُونْ

L. 3; 13 x 18,5 cm (9 x 13,7 cm), po 13 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ*, vokaliziran. Tinta crna. Ima kustode.

Bez naznake prepisivača i datuma prijepisa.

Bez poveza.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

2925 4616

حكايهٔ حضرت مولانا – ترجمهٔ ثواقب

Ḥikāye-i Ḥażret-i Mevlānā - Terceme-i Şevāḳib

Napisao: Dervīş Meḥmed Mesneviẖān (živio u XVI stoljeću) i posvetio djelo Muradu III (1574-95).

Flemming, 252, str. 207.; Sohrweide, 190, str. 157.

Početak:

بر حمد كه عظيم نورى كه يوزبيك دوردنجى كوك كونشى كبى كونش
آنك جمال آنك با كمالنك ايدونلغندن بر ذرّه اولمز...

L. 131 + 15 praznih; 11,5 x 18,5 cm (6 x 13 cm), po 19 redova na strani. Papir požutio, oštećen po marginama i ojačavan. Prvi list originalnog rukopisa nedostaje, naknadno dopisan. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Istaknutije riječi u tekstu ispisane crvenom tintom. Ima kustode. Rukopis na kraju oštećen, nedostaje nekoliko lista.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Bivši vlasnik Hāce Dervīş Muṣṭafā Mevlevī, 1217/1002-03. godine.

Iz zbirke Muhameda Emina Muslibegovića iz Mostara.

2926 4785

معارج النبوَة بالتى پارمق – دلائل نبوت محمدى وشمائل فتوت احمدى

Me'āricü 'n-nubuvveti be-Altī Pārmaḳ - Delā'il-i nubuvvet-i

Muḥammedī ve şemā'il-i futuvvet-i Aḥmedī

Napisao Şeyẖ Mehmed b. Mehmed, poznat kao Altıparmak, umro 1033/1623. godine. Djelo predstavlja prijevod sa perzijskog jezika biografije poslanika Muhammeda pod naslovom Ma'āriğu 'n-nubuwwati fī madāriği 'l-futuwwati, od Muinuddina Muḥammada al-Faraqija (umro 907/1501-2. godine) i podijeljeno je na uvod, četiri rukna (poglavlja) i zaključak.

Ḥ Ḫ, II, 1723-24.; Flügel, II, 1231, str. 391.;
Karatay, I, 1064-1071, str. 345-347.;
Flemming, 68-70, str. 55-56.

Početak poslije besmele:

لك الحمد يا واهب العطاء ويا كاشف الغطاء لك البقاء ومنك التقاء هب
لنا من لدنك رحمة يا سامع الدعاء...

L. 476; 18,5 x 29 cm (11 x 21,5 cm), po 27 redova na strani. Papir požutio. Pismo *nasẖ* sa elementima *ta'līqa.* Tinta crna. Naslov, istaknutije riječi i interpunkcija crvenom tintom. Ima kustode.

Prijepis 12 rebiu-l-evvela 1240/ 4.11.1824. godine. Prepisivač nepoznat.

Uvez kožni, na koricama ojačan kartonom, sa prijeklopom.

Poklon Omerage Šehagića iz Zvornika, 25. 10. 1965. godine.

2927 4912

لطائف لامعى – مجمع اللطائف متعلق بالهزل والمُجُون

Leṭā'if-i Lāmi'ī - Mecme'ü 'l-leṭā'ifi mute'alleḳ bi 'l-hezli ve 'l-mucūn

Napisao 'Abdullāh b. Muḥmūd b. 'Osmān al-Lāmi'ī, sin poznatog pjesnika Maḥmūd b. 'Osmān al-Lāmi'ija. Djelo predstavlja zabavni roman koji se sastoji iz kraćih epizoda (anegdota) poput onih iz Bokačovog Dekamerona.

Ḥ Ḫ, II, 1554;
Blochet, I, 418-19, str. 348.;
Götz, 2, 223, str. 152.

Početak:

لطائف شكر وسپاس وشرائف حمد بى قياس اول خالق الجنّ والناسه كه
مؤمن قوللرنك قلوبى غنجه لرنى...

L. 109; 14,5 x 20,3 cm (8,5 x 15,7 cm), po 15 redova na strani. Papir žut, deblji. Pismo *nasẖ-ta'līq*. Tinta crna. Naslov i istaknutije riječi crvenom tintom. Tekst uokviren crvenim linijama. Ima kustode.

Prijepis 1065/1654-5. godine.

Uvez kožni sa utisnutim cvjetovima.

2928 1097

حسن ودل

Ḥüsn-ü dil

Ovo djelo iz oblasti lijepe književnosti je prijevod Yaḥyā Sibekovog djela sa perzijskog na turski koji je sačinio Maḥmūd b. ʻOsmān b. ʻAli b. Ilyās - Lāmiʻī, umro 938/1531-2. godine.

Flügel, I, 435, str. 420-421.;
Karatay, II, 2201, str. 73.;
Pertsch, TH, 397 (str. 386).

Početak:

شكر وسپاس ومنّت بى قياس اول خالق الجنّ والناسه كه موحبت واحسانى فيضندن . . .

L. 169; 13,5 x 21,2 cm (6,7 x 13,5 cm), po 17 redova na strani. Papir žut. Pismo *nasẖ*. Tinta crna. Istaknutije riječi crvenom tintom. Unvan sa floralnim motivima u dvije nijanse plave boje, zlatnoj i žutoj boji. Na zlatnoj podlozi crnim slovima besmele. Na prvim dvjema stranama tekst uokviren debljim zlatnim i tanjim crnim linijama, a kasnije tanjim plavim crtama. Ima kustode.

Bez podataka o prijepisu.

Uvez kožni sa rozetom i prijeklopom. Rozete se nalaze i s unutrašnje strane korica.

Vakuf Dženetića Mustafa-bega.

2929 679

ترجمة الرسالة الموضوعة فى علم العروض

Tercümet-i 'r-Risāleti 'l-mevżūʻati fī ʻilm al-ʻarūż

Osnovno djelo napisao Nūruddīn ʻAbdurraḥmān Ğāmī, a ovaj prijevod Şevḳī Amasyalı Istanbūlī 1233/1818. godine.

Ḫ Ḫ, I, 877.

Početak:

حمد وثناى لا يعد قبل كل كلام اول ذو الجلال والكرامه كه فاصلهٔ صغرى دنه عالمى وفاصلهٔ كبرى دنه ادمى اخراج وايجاد ايدوب .

Završetak:

. . .بيد مترجمه وكاتبه خليل الشوقى الاماسيه وى مولداً الاسلامبولى موطنا الحنفى مذهبا الماتريدى اعتقاداً والمراد من التفصيل ان يرجو من الاخوان والطلاب المستفيدين من هذا الكتاب .

L. 108; 17 x 24,5 cm (8 x 15 cm), po 23 reda na strani. Papir bijel. Pismo *riqʻa*. Tinta crna. Ima kustode. Na nekoliko mjesta i marginalne zabilješke, rukom prepisivača.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Prepisao ʻAbdullāh b. Derviš 'Agzi, 20. noći šabana 1280/30. I 1864. godine.

2930 583

قصص انبيا

Ḳiṣaṣ-i enbiyā

Priče o poslanicima od nepoznatog autora. Jedna od verzija vrlo popularnih priča nastalih na osnovu Kur'ana i Biblije o Božjim poslanicima. Ovdje nema ni početka ni završetka.

Počinje riječima:

كوردلر اوننجى بودر كه ربّلرنه اعتراض اِتدِلر مفسّرلر ايندلر حق تعالى شول وقت كه . . .

L. 140; 20 x 28 cm (14,5 x 23 cm), po 19 redova na strani. Papir bijel, po ivicama potamnio. Pismo *nasẖ*. Tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Ima kustode. Bez početka i završetka. Na početku nedostaje 17 listova što se vidi po folijaciji listova.

Bez zaštitnih listova i originalnog poveza. Uvez kartonski, nov.

2931 3552

اندلس فتوحاتنده موسانك قهرمانلقلرى

Andalus futūḥātında Mūsā'nın kahramānlıkları

Pjesma anonimnog autora o junaštvima koja je pokazao Mūsā b. Nusayr koji je sa svojim oslobođenim robom Ṭāriq b. Ziyādom učestvovao u osvojenju Španjolske 92/711. godine (Qāmūs al-a'lām, VI, str. 4477).

Početak:

آفتاب آفرين اولنمه عيان
ظلمات اوزره اولدى نور فشان

L. 12; 14,6 x 22,8 cm (6 x 19,5 cm), po 22 reda na strani. Papir bijel, noviji, kariran. Pismo *riq'a.* Tinta crna. Originalna paginacija. Bez kustoda.

Bez podataka o prijepisu i prepisivaču, ali se vidi da je prijepis izvršen krajem XIX ili početkom XX stoljeća.

Nema poveza.

2932 5289

فضيلت نامه

Fažīlet-nāme

Napisao Ḥāfiẓ-oğlu Dervīş Mehmed, poznat po mahlasu Yemīnī (živio u prvoj polovici 16. stoljeća). Djelo predstavlja pohvalnicu čestitom hairli Aliji i njegovoj porodici, spjevao je u formi mesnevije i sadrži 7360 bejtova (distiha).

Götz, 2, 254-255; str. 174-175.

Početak:

ازل يآد ايده لم حىٌ وقديمى
دى بسم الله الرحمن الرحيم

Završetak:

بو فانى دنيده يادو وفادار
بولم ديرسك سكا يار اول سكا يار

L. 234; 15 x 20,5 cm (11 x 15,7 cm), po 15 redova na strani. Papir bijel, deblji. Pismo *nasẖ.* Titna crna. Dvostubačno. Svaki stubac uokviren crvenom linijom. Kustode.

Prepisivač i datum prijepisa nepoznati.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom, noviji.

Iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

2933 5382

رسالهٔ محمديه

Risāle-i Muḥammediyye

Napisao Yazıcı-oğlu Mehmed (umro 855/1451), sljedbenik Haci Bayrama. Religiozna poema u formi mesnevi stihova, a oslanja se u potpunosti na Kur'ān i Hadis.

Flügel, I, 652, str. 618-619.; Karatay, II, 2270, str. 95.

Početak:

اله واحد ربّ تعالى
هو الله البديع الحق الاعلى

L. 150; 12,5 x 18,5 cm (9 x 13,5 cm), po 21 red na strani. Papir žut. Pismo *nasẖ-ta'līq.* Tinta crna. Naslovi pisani crvenom tintom. Tekst obrubljen dvostrukom crvenom linijom. Ima kustode. Floralni unvan u zlatnoj, plavoj i zelenoj boji, malo zamrljan.

Prepisao Behram 992/1584. godine.

Uvez kožni sa utisnutim rozetama.

Iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

2934 904

منظومه فى مناقب مصطفى واصحابه

Manẓūma fī menāḳib Muṣṭafā ve aṣḥābihi

Poema o poslaniku Muhammedu i njegovim prijateljima od nepoznatog autora.

L. 78; 16 x 22 cm (8,6 x 15,8 cm), po 9 redova na strani. Papir požutio, uflekan od vlage. Pismo *nasẖ,* krupan. Tinta crna. Poneki, istaknutiji stih pisan crvenom tintom. Ima kustode.

Nedostaje početak, kraj i uvez.

Također rukopis ne sadrži podatke o autoru i prepisivaču.

2935 3536

كتاب مجمع اللطائف

Kitāb Mecmeū' 'l-leṭā'if

Napisao Sirāc b. 'Abdullāh (L. 1b). Knjiga predstavlja izbor iz historije Božjih poslanika, događaja Muhammedovih, savjeta vladarima iz četiri svete knjige: Tevrata, Zebura, Indžila i Kur'āna.

Početak poslije besmele:

شُكْرْ شُولْ تَكْرِيَا كه بِيرْ وقديم دُرْ وثَنَا شول پَادشَاهه كه مجموعهٔ قُلّلار

أُزَرِنَه رحيم دُرْ... بلِكَكْلِكه اضعف خَلق الله واحقر عباد الله سراج بن عبد الله

ايدركه كونلردن بر كون فارغ البال اوتور مشْدُمْ...

Završetak:

...مصطفا يله اولدى نتكه تنوك تمام ايا غله اولدى والله اعلم.

L. 63; 14,5 x 19,8 cm (9 x 15,5 cm), po 17 redova na strani. Papir požutio, po ivicama oštećen. Pismo *nasẖ*, vokaliziran. Titna crna. Naslov, ime autora, istaknutije riječi i interpunkcija pisane crvenom tintom. Ima kustode.

Bez podataka o prijepisu i prepisivaču. Rukopis vjerojatno potječe iz XVI stoljeća.

Uvez kožni sa rozetom, dotrajao tako da je rukopis razasut na lage, a ima i volantnih listova.

2936 3409

دليل المناهل ومرشد المراحل

Delīlu 'l-menāhil ve mürşidu 'l-merāḥil

Putopis sa hadždža (hodočašća) Kabe i drugih svetih mjesta. Napisao Muṣṭafa Bosnevi Muẖlisī (Mustafa Bošnjak Muhlisija, umro poslije 1749. godine).

Omer Mušić, Hadži Mustafa Bošnjak Muẖlisi, Prilozi za orijentalnu filologiju XVIII-XIX. Sarajevo, 1973., str. 89-119.; Izd. O. Mušić, n.d.

H. Šabanović, Književnost, str. 453-461.

U Šabanovića su navedeni i ostali Muhlisijini rukopisi koji se nalaze u Orijentalnom institutu u Sarajevu; u HAZU u Zagrebu.

Početak:

خدادر موجد اجسام واعراض

معلّل هيچ دكل فعلى بالاغراض

L. 39; 15,2 x 19,7 cm (8 x 14 cm), po 13 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ*. Tinta crna. Tekst pisan dvostubačno. Međunaslovi pisani crvenom tintom. Ima kustode.

Prepisivač nepoznat.

Uvez kartonski, noviji.

Iz biblioteke H. Mehmeda Handžića.

2937 3495

1. L. 1 - 37

سيره نبى

Sīre-i Nebiyy

Biografija Muhammeda u prozi i stihovima od nepoznatog autora. Ovdje je dat onaj dio biografije koji govori o Muhammedovom uspeću na nebo (Mi'rāğ).

Početak:

بشليالم بر سوزه بسم القديم

بى نظير الله در اول حىّ وحليم

2. L. 38 - 56

رسالهٔ شمائل النبوّة

Risāle-i şemā'ilu 'n-nubuvve

Prijevod na turski jezik djela Abū 'Īsā b. Muḥammad at-Tirmīzī-ja (umro 279/892-93. godine) الشمائل النبوية والخصائل المصطفوية od nepoznatog autora.

Ḥ Ḫ, II, 1060.

Početak:

الحمد لله الذى زيّن حبيبه باكمل المحاسن واخصّ الشمائل وشرّفه بافضل الخصائص واجلّ الفضائل فاشرف جميع المقامات والمحافل...

3. L. 58 - 71

Posljednja Muhamedova hutba, hadisi i dove (molitve).

L. 71; 14,8 x 20,4 cm (9 x 16 cm), po 21 red na strani. Papir požutio. Pismo *nasẖ-ta'līq*. Tinta crna. Tekst pisan dvostubačno i inkontinuo. Ima kustode.

Prepisao Ḥusayn b. 'Isma'īl 1060/1650. godine.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Na prvom listu zapisano: Kupljeno u Travniku.

2938 5357

الهيَات شيخ الشيوخ سيد سيف الله

Ilahiyyāt-i Şeyẖ eş-Şuyūẖ Seyyid Seyfullāh

Zbirka ilahija koju je napisao Seyyid Şeyh Seyfullah Kasim b. Seyyid Nizam (eddin), umro 1010/1601-02. godine. U stihovima se potpisuje sa Seyfullāh i Nizam-oğlu.

Karatay, I, 162, 163.

Početak:

مرد مردان خدانك كارى ذكر الله اولور
طالب ديدار حقگ يارى ذكر الله اولور

L. 55; 13 x 19 cm (9 x 17 cm), po 22 reda na strani. Papir žut, debllji. Pismo *nasẖ*. Tinta crna. Naslovi pisani crvenom tintom. Ima kustode.

Prepisivač i datum prijepisa nepoznati.

Uvez kartonski (nedostaje prednja korica).

Iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

2939 808

شرقيلر

Şarḳılar

Zbirka turskih pjesama şarkı od nepoznatih autora.

L. 10; 13,5 x 19 cm (12 x 15 cm), prosječno po 10 redova na strani. Papir žućkast. Pismo *riq'a*. Tinta crna. Dvostubačno i trostubačno. Ravno i ukoso, odozdo prema gore. Nema kustoda.

Bez podataka o prijepisu.

Uvez kartonski, noviji.

2940 5484

قصيدهٔ اويسى

Kaṣīde-i Uveysī

Napisao Mehmed Uveys, poznat kao Veysi ili Uveysi, rođen u Skoplju, umro u Istanbulu 1038/1628. godine. Pjesma je posvećena stanovnicima Istanbula kao opomena i rugalica.

Početak:

الآ اى قوم اسلامبول بيلگ تحقيق اولگ آگاه ايريشور ناگهان بر گون سزه
خشميله قهر اللّه

L. 4; 12,5 x 17 cm (10 x 14,5 cm), po 18 redova na strani. Papir žut, po ivicama oštećen. Pismo *nasẖ-ta'līq*. Tinta crna. Ima kustode.

Prepisivač i datum prijepisa nepoznati.

Korice kartonske, ali listovi na kojima je ispisana pjesma nisu povezani u njih.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

2941 5418

اربعين حكمت واربعين حكايت

Erbe'īn ḥikmet ve erbe'īn ḥikāyet

Napisao Şeyẖ Muḥammed Muṣṭafā, poznat kao Ibn Ḳuṭṭāb (L. 1). Naslov djela u kolofonu (L. 56a). Djelo sadrži, kako je naznačeno i u uvodu, četrdeset mudrosti, a svaka mudrost popraćena je jednom poučnom pričom.

Početak poslije besmele:

حمد بى نهايه (و) شكر بى غايه اول جناب كبريايه واول واجب عطايه
كه اقرار عالمين بر لكنه شاهد وعادل . . .
بوندن صكره اشبو عبد فقير وداعى حقير محبّ ارباب ابن قطاب ديمك
ايله معروف صفا شيخ محمد مصطفى هر برندن نيجه نصايح اخذ اولمغله قابل
قرق حكمت بيان ايدوپ وهر بر حكمتك ياننده اول حكمته مناسب ظهور
كتب اولان . . .

L. 60; 13 x 18,5 cm (8 x 14,5 cm), po 17 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ-ta'līq*. Titna crna. Istaknutije riječi i interpunkcija pisani crvenom tintom. Ima kustode.

Prepisao Muṣṭafā b. Suleymān u şevvalu 1220/počinje 23.XII 1805. godine.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom, bez prijeklopa.

2942 5537

قصه يوسف

Ḳiṣṣa-i Yūsuf

Jedna od varijanti epa o Jusufu u mesnevi-stihovima od nepoznatog autora. Ova tema je inače bila vrlo popularna pa ju je mnogo pisaca i pjesnika obradilo. Ovdje ovo djelo nema početka.

Završetak:

مقصودى واردر اكك
ديلكى بو كوكلنك

الله ويره دينوك
عمرينى زياده قلا

L. 73; 11 x 14,5 cm (7 x 11,5 cm), po 19 redova na strani. Papir žut, oštećen, prvi listovi nedostaju, a nekoliko slijedećih listova poderani. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Dvostubačno. Ima kustode.

Prepisao Ḥaṣan b. Muṣṭafā Gionica (?). Bez oznake godine.

Uvez kartonski oštećen.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

2943 5628

ترجمهٔ گلستان

Terceme-i Gulistān

Prijevod Şeyẖ Sa'dijevog Gülistana na turski od nepoznatog prevodioca.

Rukopis nema početka ni završetka.

L. 75; 14,5 x 20,5 cm (10 x 14,5 cm), po 13 redova na strani. Papir požutio, mjestimično dobio i smeđu boju. Pismo *nasẖ*, lijep, kaligrafski, vokaliziran. Tinta crna, za prozni tekst, a crvena za stihove. Ima kustode. Rukopis nema početka, ni završetka, a pored toga dosta listova mu je oštećeno.

Bez podataka o prijepisu.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

2944 5657

حكايات

Ḥikāyāt

Priče s motivima iz Kur'āna i tradicije (Hadiṣ).

L. 98; 15,5 x 20,5 cm (12 x 17 cm), po 13 redova na strani. Papir požutio. Pismo *nasẖ*, vokaliziran, krupan. Tinta crna. Istaknutije riječi crvenom tintom. Kako su te riječi naknadno upisivane, to su u drugom dijelu rukopisa izostale pa su u tekstu ostale praznine. Ima kustode.

Bez podataka o mjestu i vremenu prijepisa kao i o prepisivaču. Rukopis je manjkav, nema ni početka ni završetka.

Umjesto poveza noviji plastični omot, dosta trošan.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

2945 5580

قهرمان شاه حكايه سى – قهرمان قاتل

Ḳahramān Şāh ḥikāyesi - Ḳahramān-i ḳātil

Djelo u stihu i prozi o junačkom i nemilosrdnom vladaru.

Karatay, II, 2824-2827, str. 301-302.

L. 60; 14,5 x 20,5 cm (11 x 15 cm), po 15 redova na strani. Papir požutio. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Početak svake priče crvenom tintom koja je potamjela. Ima kustode.

Bez podataka o prijepisu. Na početku nedostaje nekoliko lista, a na kraju listovi su oštećeni.

Nema poveza.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

2946 6240

1. L. 1b - 5a

داستان اسماعيل

Dāsitān-i Ismā'īl

Spjev o vjerovjesniku Ismailu, sinu Ibrahimovu. Napisao Süleymān Bülbülī (L. 5a).

Početak:

شويلدر تفسير ايچنده اول خليل
يلواردى تكريه ربّ جليل

2. L. 7a - 10b

داستان

Dāsitān

Epska pjesma od nepoznatog autora. Nije dovršen jer je rukopis oštećen.

Početak:

هر كيم اول ديلر ايسه تگريه ايره
تكرينك ديزارنى يارذكوره

L. 10; 14,3 x 12,5 cm (9 x 15,5 cm), po 15 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasḫ*. Tinta crna. Dvostubačno. Ima kustode. Fragment nekog većeg kodeksa.

Prepisivač, kao i datum i mjesto prijepisa nepoznati.

Bez poveza.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

2947 4166

Uputa o ratovanju i mačevanju na turskom jeziku od nepoznatog autora.

Početak poslije Besmele:

الحمد لله العطوف الذى جعل الجنّة تحت ظلال السيوف . . .

Nedostaje kraj djela.

Završava se ovim riječima:

ايكسى دخى صاغ جانبه دونوب ينه اوستاذ شاگرده اورتانه صول اليله . . .

L. 59; 20 x 14,5 cm (9 x 15 cm), po 15 redova na strani. Papir požutio. Pismo *nasḫ*. Tinta crna. Naslovi poglavlja nadvučeni crvenom linijom. Nema kustoda, ali je izvršena originalna folijacija, prema kojoj se vidi da nedostaju listovi 2-8.

Nema podataka o prepisivaču niti datuma prijepisa.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Bivši vlasnik ʻAli b. Muḥammad (L. 1a).

Poklon Murteza Karađozovića (L. 1a).

2948 1781

تذكرة الشعراء

Teḏkiretü'ş-şuʻarā

Biografije pjesnika. Napisao ʻAbdullaṭīf Laṭīfī, umro 990/1582. godine.

Gölpinarli, I, 208, str. 188-189 i 215, str. 196.;
Karatay, I, 1215, str. 392-395.;
Flemming, 260-263, str. 212-214.; Štampano: Istanbul, 1314/1896.

Prijevod na njemački 1905. godine (prema podacima B. Flemming). Djelo se sastoji iz tri dijela: u prvom su biografije šejhova, u drugom, biografije sultana i prinčeva, a u trećem, najvećem dijelu, biografije osmanskih pjesnika do 1546-47. godine. Biografije su poredane alfabetskim redom.

Početak:

بسم الله الرحمن الرحيم
مطلع موزون كلام قديم

L. 82; 14 x 20 cm (10 x 17 cm), po 19 redova na strani. Papir bijel, deblji, grub. Pismo *nasḫ-taʻlīq*. Tinta crna. Naslov, imena i pojedine istaknutije riječi pisani crvenom tintom. Ima kustode. Rukopisu nedostaje nekoliko listova u sredini.

Prijepis 1031/1622. godine.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Vakuf Hasan-efendi Boyo-zade (Bojić) iz Divića kraj Zvornika (žig na početku i na kraju kodeksa).

2949 168

ذيل شقائق عطائى

Ẕeyl-i Şeḳāʼiḳ-i ʻAṭāʼī

Napisao Uşşāki-zāde es-Seyyid Ibrāhīm, 1114/1702. godine. Djelo predstavlja nadopunu poznatog biografskog leksikona الشقائق النعمانيه od ʻAtāija.

Flügel, II, 1235, str. 395.; Karatay, I, 1203, str. 389.

Početak:

سپاس فصاحت قرين وستايش بلاغت رصين...

L. 395; 18 x 29 cm (8 x 19 cm), po 25 redova na strani. Papir žućkast. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Na zaštitnim listovima sadržaj djela koje inače ima originalnu folijaciju. Vanredno lijepo urađen unvan sa floralnim motivima u zlatnoj, plavoj, oker, žutoj i bordo boji. Na zlatnoj podlozi ispisana besmela. Tekst je uokviren debelim zlatnim linijama i tankim crnim linijama. Ima kustode. Na margini dopune, pisane rukom autora. Djelo je autograf o čemu svjedoče i dva zapisa. Na zaštitnom listu piše ذيل عشاقى زاده بخط مؤلفه dok na početku sadržaja piše ذيل شقائق عشاقى بخط مؤلفه .

Uvez kožni sa prekrasnim ornamentima izrađenim u zlatnom, crvenom i zelenom bojom na kožnoj podlozi.

2950 2773

منشآت لامعى

Münşeāt-i Lāmi'ī

Zbirka pisama koja je služila kao uzor kako treba pisati raznim uvaženim ličnostima. Ovaj Münşeāt je poznat po ukrašenom, pompeznom, visokom stilu sa mnogo citata iranskih i arapskih pjesnika.

Napisao Muḥammed b. 'Osmān b. 'Alī Lāmi'ī, umro 938/1531-32. godine.

Flügel, I, 288, str. 266.; Blochet, S. 1304.;
Karatay, I, 1289, str. 430.

Početak:

بسم الله الرحمن الرحيم صورت طغراست رشاه كريم ايا منشىء نظام الوجود بحرفى الكاف والنون...

Završetak:

كآليه مدحك كتابن كل كبى منقارنه الداعى الفقير لامعى الحقير.

L. 113; 13 x 20 cm (6 x 12 cm), po 15 redova na strani. Papir bijel. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Naslovi, istaknutije riječi i tačke crvenom tintom. Unvan u zlatnoj, plavoj i crvenoj boji. Ima kustode. Po marginama komentari. Na zaštitnim listovima hadisi, izreke, zapisi.

Nema podataka o prijepisu.

Uvez kožni sa utisnutom rozetom.

Poklon Dr. M. Muidovića.

2951 1260

منشآت نركسى

Münşeāt-i Nerkesī

Epistolografski zbornik Muhameda nerkesije Sarajlije (umro 1634. godine) u kome su sadržana brojna pisma, pisana u XVI i XVII stoljeću, a ističu se ona koja je sultan Sulejman uputio perzijskom šahu te nekoliko pisama Nerkesije Sarajlije upućenih Kāf-zāde Feyziju, Kemāl-efendiji, rumelijskom kazaskeru i Yaḥyā-efendiji, rumelijskom kazaskeru.

Početak:

نامهء همايون سلطان سليمان بجانب شاه عجم طهماس بهادر ارشد...

Karatay, I, 1292, II 2993/1;
Flemming, 243, str. 203-204.;
Götz, 2, 292, str. 277.;
Sohrweide, 147, 148, str. 124-125.;
Šabanović, 237.

L. 102; 16,3 x 20,2 cm (11,5 x 17 cm), po 20 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ* sa elementima *ta'līqa*. Tinta crna. Ima kustode.

Bez podataka o prijepisu i prepisivaču. Rukopis je iz XVII stoljeća.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Vakuf Vasfija, pisara bosanskog vezira za Osman Šehdi-efendijinu biblioteku (na zaštitnom listu bilješka o uvakufljenju i žig biblioteke).

2952 1808

منشآت سامعى

Münşeāt-i Sām'ī

Zbirka uzoraka pisama uglednim ličnostima, među kojima Mezākī Suleymān-begu, Aḥmedu Bejaziću (Beyaẓi-zāde), Rušdiju, Fazil Ahmed-paši i dr.

Početak:

يا من له الجوار المنشآت فى البحر كالا علام منك العون وعليك التكلان وبگ الاعتصام...

L. 218; 13 x 20,5 cm (6,5 x 14,5 cm), po 21 red na strani. Papir bijel. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Naslovi, istaknutije riječi i interpunkcija crvenom tintom. Unvan u zlatnoj, plavoj i ljubičastoj boji. Prve dvije strane optočene dvjema debelim zlatnim linijama, dalje tekst nije ukrašen. Ima kustode.

Bez podataka o prepisivaču i datumu prijepisa.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Vakuf Kantamiri-zāde.

2953 917

1. L. 1 - 59

منشآت كانى ابو المعانى

Münşeāt-i Kānī Ebu-l-me'ānī

Privatna i službena pisma koja je pisao Ebu Bekir Kānī Ebu-l-me'ānī, rođen u Tokatu, pripadao mevlevijskom derviškom redu, u Istanbulu radi kao katib (pisar) i umro 1206. ili 1208. (1793-94) godine, u progonstvu na otoku Limni-ju.

Flügel, I, 301-302, str. 274-275.; Rieu, 102a.;
Blochet, Suppl. 379, str. 335-336.;
Karatay, I, 1302-1303, str. 434.

Početak (nakon Aūdu billah i Bismillah):

سعادتلو سماحتلو مودتلو مزيد محبتلو بدروالا شانم افندم سلطانم اغاى
محترم حضرتلرينك

2. L. 64 - 93

غزليات كانى ابو المعانى

Ġazeliyyāt-i Kānī Ebu-l-me'ānī

Gazeli Ebu Bekir Kānī Ebu-l-me'ānija.

Karatay, II, 2567.

Početak:

علم قالدرسه بر يرون قچان سلطان بسم الله
اولور لاهوتيانى آرايش ديوان بسم الله

L. 93; 13 x 21,5 cm (8,5 x 19 cm), po 23 reda na strani. Papir bijel. Tinta crna. Naslovi crvenom tintom. Unvan u zlatnoj, crnoj i crvenoj boji. Tekst oivičen debelim zlatnim linijama i sa tri tanke crne linije. Ima kustode.

Prijepis 1190/1776. godine.

Uvez kožni sa utisnutim rozetama zlatne boje i prijeklopom.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

2954 5924

منشآت كانى

Münşeāt-i Kānī

Početak se razlikuje od onog pod br. 2953 i glasi:

صدارت عظمى تبريكى بعد الاقاب حضرتلرى دولت جاويد واقبال...

Ova zbirka pisama sadrži razna službena dokumenta, a najviše je onih koji se odnose na Yegen Mehmed-pašu.

L. 86; 14 x 20 cm (9,5 x 16 cm), po 27 redova na strani. Papir bijel, deblji, gladak. Pismo *nasẖ*, mjestimično vokaliziran. Tinta crna. Naslovi pisama crvenom tintom. Ima kustode. Dosta marginalnih bilježaka. Na dva prva lista citati iz Kur'āna, Hadisa, te iz djela poznatih učenjaka i mistika. Na kraju rukopisa recepti za neke bolesti.

2955 3933

منشآت نابى

Münşeāt-i Nābī

Zbirka pisama koju je sastavio Yūsuf Nābī, umro 1124/1712. godine, a poslije njegove smrti ju je skupio i uredio Habeşi-zāde 'Abdurrahmān, umro 15 rebi'u-l-ahira 1140/1. decembra 1727. godine. Pisma koja sadrži ova zbirka predstavljaju kolekciju prijepiske Yūsufa Nābija, a ujedno su služila kao uzor stila u epistolografskoj književnosti.

Karatay, I, 1292-1300, str. 432-433.; Götz, XIII/4, 288-290; str. 272-275.
Sohrweide, 150-153, str. 126-129.

Početak:

ضمائر ارباب فضل عرفانه پوشيده دكلدر...

L. 157; 13,4 x 21 cm (7,5 x 15,5 cm), po 17 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ*. Tinta crna. Naslovi pisama pisani crvenom tintom. Tekst oivičen debelim zlatnim i tankim crnim linijama. Ima kustode. Unvan izrezan.

Nedostaje završetak pa je prepisivač nepoznat.

Uvez kartonski.

Bivši vlasnik 'Omer b. Haǧǧ Muḥammad Ismā'īl.

2956 1428

منشآت ويسى

Münşeāt-i Veysī

Zbirka uzoraka pisama. Napisao Uveys b. Muḥammed poznat kao Veysī, rođen u Alaşehiru. Služio kao kadija u Egiptu, Anadoliji i Rumeliji i umro kao naib u Skoplju 1037/1627-28. godine.

Ḥ Ḫ, II, 1861.

Početak:

يا منشا اوجد الاشيا انشأ
ولا تخالفه الاشياء ان شاء
يا خالق الخلق ان انسًا وان ملكًا

L. 127; 12 x 20 cm (6,5 x 14,5 cm), po 18 redova na strani. Papir žućkast. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Ima kustode.

Nema podataka o prijepisu.

Uvez kožni sa utisnutom rozetom.

Bivši vlastnik: Dervīş Suleymān b. Ibrāhīm, hadžegan carskog divana i bivši defterdar Bosne.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

2957 3667

مجموعه منشآت

Mecmū'a-i münşeāt

Zbirka pisama Kinālī-zāde 'Ali Çelebija koja sadrži pored njegovih pisama velikodostojnicima kao Rustem-paši, princu Bajezidu, anadolskom kazaskeru Kadiri Çelebiju, Sultanu Bejezidu II prilikom ustoličenja i drugima, i pisma pjesnika Mesihija i drugih. Pored ovih pisama zbirka sadrži i nekoliko arzova (predstavki) i drugih akata datiranih u XVI stoljeća. Na posljednja četiri lista su kabalistički zapisi i proračuni.

Početak:

يا منشا اوجد الاشياء انشاء ولا تخالفه الاشياء ان شاء يا خالق الخلق ان
انسا وان ملكا . . .

L. 83; 14,5 x 19,9 cm (8,2 x 15,5 cm), po 21 red na strani. Papir bijel. Pismo *nasḫ* sa nekim elementima *ta'līqa*. Tinta crna. Istaknutije riječi crvenom tintom. Poneka marginalna bilješka. Ima kustode.

Na kraju je rukopis nepotpun pa nema podataka o prijepisu.

Uvez kartonski sa prijeklopom i kožnim hrbatom.

Bivši vlasnik Nūrī Muṣṭafā b. Husein Istolčevi (iz Stoca), učenik medrese na Bendbaši u Sarajevu, 1221/1806. godine.

Iz Karađozbegove biblioteke u Mostaru.

2958 3550

مكاتيب ويسى افندى

Mekātīb-i Veysī-efendī

Vidi br. 2956.

Pisma Uveys b. Muḥammed - Veysija iz 1601-1603. godine. Na prvom listu pjesma Bakija (umro 1600. godine), a na kraju također pjesme, ali nedovršene.

L. 19; 15 x 23 cm (6,5 x 14,5 cm), po 21 red na strani. Papir požutio. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Istaknutije riječi crvenom tintom. Ima kustode. Rukopis nije potpun, nedostaju mu listovi u sredini i na kraju.

Nema poveza.

2959 5990

كتاب صك حضر افندى

Kitāb-i ṣakk Ḥiżir-efendī

Napisao Ḥiżir b. 'Osmān, učenik Beyāẓī-zāde (Bejazića) Aḥmed-efendije, dok je boravio na službi u Istanbulu. Sadrži pismo i isprave koje se najvećim dijelom odnose na Istanbul.

Početak:

الحمد لله الذى جعل علم الصك سببا للنظام ومعاشيا للثواب والحكم
والصلوة والسلام على محمد المبعوث بالشرعية . . . اما بعد ارباب علم عرفانه
روشن وطاهر واصحابه (اصحاب) فهم واذعانه عيان وماهردركه . . .

L. 108; 17 x 22 cm (9 x 15,5 cm), po 29 reda na strani. Papir bijel. Pismo *nasḫ-ta'līq*. Tinta crna. Naslovi crvenom tintom. Ima kustode. Originalna folijacija.

Nema podataka o datumu i mjestu prijepisa niti o prepisivaču.

Uvoz kožni, bez ukrasa.

Bivši vlasnici: Muhamed Emin-zade Ebu Bekir-efendi-zāde (na zaštitnom listu) i Osman Nuri b. Mustafa b. Osman al-Bosnevi (L. 1a tekst i žig).

Iz kolekcije Osman Asafa Sokolovića.

2960 4425

انشاء

Inşā'

Uzorci pisama. Na početku je (L. 1b - 3a) rječnik najćešće upotrebljavanih riječi u prijepisci علم انشاده مستعمل اولان لغتلردر a onda slijedi uputa u pisanje pisama هذا انشاء مرغوب pa onda primjeri pisama.

L. 23; 17 x 24 cm (7,5 x 12 cm), po 12 redova na strani. Papir požutio od vlage. Pismo *riq'a.* Pisano crnom tintom. Naslovi pisani crvenom. Ima kustode.

Nema podataka o prepisivaču.

Uvez kartonski, slab.

2961 2793

نامهٔ فراق

Nāme-i firāķ

Djelo u stihu i prozi od nepoznatog autora.

Pertsch, 5/27.

Kod Pertscha:

نامهٔ فرقت، نامهٔ اشتیاق، نامهٔ افتراق

Za razliku od rukopisa u Berlinu koji je opisao Pertsch, ovaj naš je potpun. Ima prije početka djela i Uvod, a završava se na L. 109b dok kod Pertscha ima svega 5 listova.

Početak poslije besmele:

مطلع انوار کلام قدیم فاتحهٔ سحهٔ توقیع دین خاتمه رآه ولا الضّالین. . .

Početak djela:

سبب تسوید نامهٔ فراق ومنشاء انشاء رقعه اشتیاق اولدرکه بو نامه
فرقتك ورق نگاری وهنگام حسرتك قصه گذاری دفتر محنت کبی پریشان
اوراق ودیوان محبت کبی پر درد اشتیاق. . .

Završetak:

اکاکم انسُ وجنّ اولمشدی مأمور ندیم هدهدایدی همد می سور. . .

L. 109; 11 x 15,5 cm (5,3 x 9,5 cm), po 15 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ-ta'līq.* Tinta crna. Naslovi i istaknutije riječi i tačke crvenom. Ima kustode.

Nema podataka o prijepisu.

Uvez kožni sa ukrasnim rozetama (šemsama).

Bivši vlasnici: H. Omer-ef. Pruščak (al-Aķḫiṣārī) i Sāliḥ b. Ismā'īl b. Muḥammed Muṣṭafā b. 'Uṣmān.

2962 4761

1. L. 1b - 31a

نامه لر

Nāmeler

Zbirka uzoraka pisama.

Počinje:

حمد وسپاس وثناء بی قیاس اول ملك ملکه اولسون که نشان دوان. . .

2. L. 31a - 52b

مفتاح الحساب

Miftāḥu 'l-ḥisāb

Rasprava o godišnjim dobima sa uputom za pravljenje kalendara.

Početak:

ثناء نا معدود وسپاس نا محدود حضرته قلودم که غبار زوال. . .

3. L. 53a - 57

Pjesme na turskom jeziku. Zastupljeni su slijedeći pjesnici: Yaḥyā, Uṣūlī, Ḥayretī, Mevrī, Seyyid i Meḥabbetī.

L. 57; 12 x 18 cm (7 x 11 cm), po 13 redova na strani. Papir požutio. Pismo *ğellī.* Tinta crna. Naslovi pisani crvenom tintom. Ima kustode.

Prepisivać, datum i mjesto prijepisa nepoznati.

Uvez kožni.

2963 2524

مكتوبات

Mektūbāt

Pisma raznim osobama od nepoznatog autora. Spominju se: šejhulislam Feyżullāh-efendī, nikozijski kadija (Lefkoşe kadisi) Mehmed-efendī, (1103/1691-92.), Selīm Ġirāy, Bosnevī Maḥmūd, sultanov ćehaja 1098/1687., Abdurraḥīm-zāde, istanbulski kadija i dr.

L. 46; 13,2 x 20 cm (10 x 18 cm), prosječno po 18 redova na strani. Papir bijel, deblji, gladak. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. U pojedinim dijelovima teksta istaknutije riječi i interpunkcija crvenom tintom. Tekst pisan ukoso. Rukopis je po svojoj prilici autograf jer ima na mnogo mjesta ispravke.

Uvez kartonski, trošan.

Vakuf Dženetića Mustafa-bega.

2964 1987

انشاء

Inşā'

Epistolografski zbornik u koji su unesena pisma u kojima nisu navođena imena. Spominju se neimenovane kadije Banja Luke, Tešnja, Sarajeva, Žepča, Zenice i dr.

L. 95; 16,5 x 22,3 cm (9,5 x 17,5 cm), prosječno po 25 redova na strani. Papir bijel. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Ima kustode. Sadrži i marginalije.

Bez podataka o prijepisu i prepisivaču. Rukopis vjerojatno potječe iz XVIII stoljeća.

Uvez kožni, bez ukrasa.

2965 3116

انشاء

Inşā'

Zbirka uzoraka pisma i prijepisi stvarnih pisama najvećim dijelom nastalih u Tešnju u drugoj polovini XVIII stoljeća i početkom XIX stoljeća Od imena koja se spominju tu je Hasan, kadija Tešnja, hafiz Salih Redžaija (Recā'ī) iz Tešnja 1251/1835-36. godine.

Ima dosta praznih listova, a u drugom dijelu bilježnice nekoliko stihova pobožnog karaktera.

L. 87; 17,5 x 12 cm (16 x 11 cm), prosječno po 20 redova na strani. Papir bijel, požutio, tanji, gladak. Tinta crna. Pismo *ta'līq* , *nasḫ-ta'līq* i *riq'a*.

Nema podataka o prijepisu.

U pismima se najčešće spominje Tešanj pa pretpostavljamo da je rukopis nastao u Tešnju koncem XVIII i početkom XIX stoljeća.

2966 3456

انشاء

Inşā'

Zbirka pisama i predstavki u kojima se spominju gradovi Zvornik, Banjaluka, Podgorica, Nikšić, Tešanj, Sarajevo, Srebrenica, Travnik, Konjic, Rogatica (Čelebi Pazar), Visoko, Livno i dr., a od ličnosti spominju se Fadil-paša Šerifović, Ismail iz Tabak Hadži Sulejmanove mahale u Sarajevu, Mulabdić iz Uskudari mahale u Sarajevu, Fatima, kći Saliha iz Sarajeva, Dudija iz Kovačića u Sarajevu, Ahmed Munib i dr.

Počinje:

باعث خبر طنام اولدركه اشبوبيك ايكييوز يتميش بر سنه سى بوسنه
ايالتى داخلنده ايزورنيق قضا سنده كائن زبرجه نام قريسنده . . .

L. 39; 15,5 x 22 cm (12,5 x 16 cm), prosječno po 20 redova na strani. Papir bijel. Pismo *riq'a*. Tinta crna. Bez kustoda.

Prepisivač i datum prijepisa nepoznati. Rukopis je novijeg datuma jer su pismo i dokumenti datirani počev od 1271/1854. godine.

U istom povezu sa knjigom štampanom 1271. godine.

Uvez platneni.

2967 3114

انشا

Inşā

Zbirka pisama u kojima se spominju gradovi Mostar, Blagaj, Nevesinje i dr.

Početak:

داب ادب ارباب ارب اوزره انا مل شريفهء هلال اندام وجلاله مدام لب

طلب عزت مطلب . . .

L. 109; 13,8 x 19,2 cm (7,5 x 13,5 cm), po 20 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ-ta'līq.* Tinta crna. Rukopis je prvih desetak listova pisan jednom rukom, sitnijim pismom, dok je drugi dio pisan krupnim pismom u kome su crvenim naslovom odvojeni tekstovi. Ima kustode. Marginalije.

Nema podataka o prijepisu, ali se rukopis može datirati u sredinu XVIII stoljeća jer nekoliko dokumenata koji se nalaze u njemu su datirani 1162/1748. godine.

Uvez kartonski.

Bivši vlasnik Mula Osman Čengić (Çengi-zāde).

Vakuf Muhameda sina Muhamedova.

Iz Elči Ibrahim-pašine medrese u Travniku.

2968

2994

انشا

Inşā

Zbirka uzoraka pisama. Nepotpuno. Nedostaju listovi s početka i kraja.

L. 56; 11 x 14,5 cm (7 x 9 cm), po 9 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ-ta'līq.* Tinta crna. Naslovi pisani crvenom tintom. Ima kustode. Rukopis je bez završetka pa nema datuma prijepisa. Na L. 9b postoji podatak pisan drugom rukom da je rukopis prepisao Ḥācc Ḫayruddīn b. 'Abdu-ṣ-ṣamed, 902/1496-97. godine.

Uvez kožni sa rozetom.

Vakuf Hasan ef. Bojića (Boyo-zāde) (žig L. 3a i na kraju rukopisa).

2969

2935

انشا

Inşā

Zbirka uzoraka pisama u kojima se spominju i neka konkretna imena iz Sarajeva i Mostara.

Početak:

عزتلو سعادتلو مروتلو نور(ى)!

ديدم اغلوم حسن اغا . . .

L. 22; 13,8 x 17,2 cm (7,5 x 13 cm), po 14 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ-ta'līq.* Tinta crna. Nema kustoda.

Bez podataka o prijepisu.

Uvez kartonski.

2970 1383

انشا مرغوب

Inşā-i merġūb

Uzorci pisama kao u prethodnom rukopisu.

L. 26; 15 x 24 cm (9,5 x 15,5 cm), po 13 redova na strani. Papir žut. Pismo *ta'līq.* Tinta crna. Naslovi pisama pisani crvenom tintom. Ima kustode.

Bez početka i završetka.

Bez uveza.

2971 1184

انشا مرغوب

Inşā-i merġūb

Zbirka uzoraka pisama koja počinje terminološkim rječnikom arapsko-turskim i perzijsko-turskim u kojima su navedene najnužnije riječi koje se koriste u prijepisci.

Tekst prvog pisma počinje:

بسم الله جل جلاله وعم نواله

اما بعد ضمير منير ارباب معارفدن

اولانلره پوشيده ونهان دكلدركه . . .

L. 55; 15,3 x 23,2 cm (9,5 x 15 cm), po 9 redova na strani. Papir bijel. Pismo *riq'a.* Tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom.

Tekst pisan ukoso, odozdo prema gore, po margini u uskim stupovima ispisan je paralelno drugi tekst.

Prepisao Ṣāliḥ b. Ḥācc Ḥusein (Muvekkit), 1266/1849-50. godine.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

2972 3416

انشا لزوم

Inşā-i luzūm

Zbirka uzoraka pisama koja su služila kao uputstvo kako se piše pismo ocu, majci, sinu, bratu itd. Pored toga u ovoj zbirci se nalaze uputstva za pisanje pretstavki (temessuka, arzova i sl.).

Početak:

بابا سنه بو منوال اوزره مكتوب يازيلور عزّتلو سعادتلو سماحتلو سبب
وجودم باعث حياتم پدر(ى) عزيزم . . .

L. 45; 15,5 x 21 cm (9,5 x 16 cm), po 10 redova na strani. Papir bijel. Pismo *ta'līq* sa elementima *riq'e*. Tinta crna. Naslovi pisani crvenom tintom. Ima kustode.

Prepisao Abdullāh Abid iz Gacka 1244/1828. godine.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Poklon Munira Šahinovića.

2973 1387

Isto

انشا

Inşā

Početak isti kao u prethodnom rukopisu (br. 3416).

L. 39; 16,2 x 23,2 cm (10 x 16 cm), po 12 redova na strani. Papir žut, deblji. Pismo *nasḫ-ta'līq*. Tinta crna. Naslovi pisani crvenom tintom. Ima kustode.

Datum prijepisa i prepisivač nepoznati.

Bez poveza.

2974 3328

انشا

Inşā

Zbirka uzoraka pisama i akata pod naslovom:

هذا كتاب انشا مرغوب

Početak:

احبابدن احبابه بويله مكتوب يازيلور سعادتلو عطوفتلو مرّوتلو . . .

L. 64; 15,5 x 21,7 cm (10 x 15 cm), po 9 redova na strani. Papir bijel. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Naslovi pisani crvenom tintom. Ima kustode. Na kraju deset praznih listova.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

2975 1181

انشا

Inşā

Zbirka uzoraka pisama. Vid br. 2972.

Početak:

عزتلو سعادتلو سماحتلو سبب
وجودم باعث حياتم پدر عزيزم . . .

L. 19; 15,5 x 22 cm (12 x 17 cm), po 14 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasḫ-ta'līq*. Tinta crna. Naslovi pisama crvenom tintom. Kustode pisane crvenom tintom koja je izblijedila.

Bez podataka o prijepisu.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

2976 559

انشا

Inşā

Zbirka uzoraka pisama sa uzorcima za pisanje dokumenata.

L. 44; 16 x 22,5 cm (8 x 15 cm), po 9 redova na strani. Papir bijel. Pismo *ğelli*. Tinta crna. Naslovi pisani crvenom tintom. Ima kustode. Podaci o prijepisu ne postoje. Rukopis je vjerovatno iz XVIII sto-ljeća.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Na L. 2a bilješka da je vlasnik ovog rukopisa, koji se nije potpisao, bio imam u Fadil-pašinom (Šerifovića) konaku 15. rebiu-l-evvela 1261/24. marta 1845. godine.

2977 771

انشا

Inşā

Uzorci pisama.

Početak:

اغلوندن بابا سنه تحریر شد سعادتلو مودتلو مكرمتلو مزید مروتلو سبب وجودم باعث حیاتم. . .

L. 37; 14,5 x 20 cm (10 x 16,3 cm), po 16 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasḫ-ta'līq*. Tinta crna. Naslovi pisani crvenom tintom. Ima kustode.

Datum prijepisa 1237/1821. godina.

Prepisao Mulla Dervīş b. Mulla Muḥammed iz Sarajeva, nastanjen u mahali Pehlivan Hasana.

2978 1179

مكتوب مرغوب

Mektūb-i merġūb

Zbirka uzoraka pisama od nepoznatog autora.

Početak:

دعاء بقاء عمر ودولتلری هر حالده اقصای مطلبی ونشر محاسن جلیلة المفاخرلری. . .

L. 65; 15,5 x 22,5 cm (7,3 x 15 cm), po 9 redova na strani. Papir bijel. Pismo *dīwānī*. Tinta crna. Naslovi i interpunkcija crvenom tintom. Ima kustode.

Prepisao Suleymān b. Muḥammed 1129/1717. godine.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

2979 918

علم انشاده مستعمل اولان عربی لغتلریدر

'Ilm-i inşāde musta'mel olān 'arebī lüġatlarıdır

Arapsko-turski rječnik korišten za epistolarne spise. U drugom dijelu je dato nekoliko primjera pisama pisanih riječima upotrijebljenim u ovom terminološkom rječniku.

Flügel, I, 257.

Početak:

حَبَّذَا نَعَم نِعْمَ

نه گوزل نه خوش نعمتلر

L. 38; 16 x 23 cm (8 x 14 cm), po 7 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ*. Tinta crna, crvena i zelena. Arapske riječi su pisane crnom, a turske crvenom tintom. Tekst pisan u kosim redovima, odozdo prema gore i u stubovima na margini. Ima kustode.

Prepisao Muḥammed 'Alī, 1249/1833. godine.

Uvez kartonski.

Bivši vlasnik 'Abdullāh Fehmī (žig na L. 1a).

2980 1048

انشا

Inşā

Zbirka uzoraka pisama od nepoznatog autora.

Početak:

عرض بندهٔ بیمقدار بودرکه حضرت حق وفیاض مطلق. . .

L. 71; 15 x 22 cm (8 x 16 cm), po 11 redova na strani. Papir bijel. Pismo *dīwānī*. Tinta crna. Naslovi i istaknutije riječi pisani crvenom tintom.

Uvez kartonski.

2981 1047

انشا

Inşā

Zbornik uzoraka pisama. Početak kao u prethodnom rukopisu (1048).

L. 30; 13,5 x 21 cm (8 x 15 cm), po 12 redova na strani. Papir krem boje. Pismo *dīwānī*. Tinta crna. Ima kustode.

Bez podataka o prijepisu.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Vakuf Dženetića Mustafa-bega, sina Fejzullah-bega, 1289/1872. godine.

2982 961

انشا مرغوب

Inşā-i merġūb

Zbirka uzoraka pisama koja počinje rječnikom korištenim u dopisivanju, a onda slijede uzorci pisama, te prijepisi pisama pisanih u Travniku, Zenici i okolnim mjestima, a odnose se na lokalne događaje sredinom XIX stoljeća.

L. 37; 16 x 22,5 cm (10 x 17 cm), po 16 redova na strani. Papir žućkast. Pismo *nasḫ*. Tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Ima kustode. Datumi koje sadrže pisma su 1258., 1261. i 1262./1842., 1845. i 1846. godina.

Uvez kožni, ojačan kartonom, ali oštećen.

Bivši vlasnik ʻAbdulāh b. ʻAbdulḥamīd Serdarević.

2983 5560

انشا

Inşā

Zbirka uzoraka pisama poredanih konvencionalnim redom: od pisma sina ocu, sina majci, oca sinu, brata bratu itd. do službenih pisama i isprava u kojima se spominju imena ljudi iz Sarajeva u vremenu od 1204-1226/1784-1811. godine.

Početak:

عزتلو سعادتلو سماحتلو سبب موجودم باعث حیاتم پدر عزیزم سلطانم

حضرتلری خاکپای شریفلرینه...

L. 40; 14 x 19 cm (8 x 14 cm), po 13 redova na strani. Papir bijel. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Naslovi pisani zlatnom bojom, koja je prilično izblijedila. Ima kustode. Ponegdje i marginalne bilješke. Na više mjesta otisnut žig vlasnika, ali zamrljan i nečitak.

Uvez kartonski, pohaban.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

2984 6819

انشا

Inşā

Zbirka uzoraka pisama koja sadrži i prijepise nekoliko dokumenata (temessuka, tapija, ugovora o prodaji nekretnina i sl). Svi se dokumenti odnose na Sarajevo i njegovu okolinu, a datirani su 1243/1827-28. godine.

L. 42; 16 x 22 cm (10,5 x 15 cm), po 11 redova na strani. Papir bijel, debeo, grub. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Ima kustode.

Prepisao Mulla Dervīş b. Muḥamed Hoca (Hodža) u Sarajevu, u mahali Pahlivana Hasana, 28. sefera 1243/20. IX 1827. godine.

2985 6865

انشا

Inşā

Zbirka pisama i sudskih presuda nastalih u Mostaru između 1898. i 1901. godine.

L. 9; 16 x 21 cm (13 x 18 cm), po 21 red na strani. Papir žućkast. Pismo *ta'līq* sa elementima *riq'e*. Tinta crna. Nema kustoda.

Bez oznaka prepisivača. Rukopis nastao u Mostaru između 1898. i 1901. godine.

2986 5702

1. L. 1 - 21

انشا

Inşā

Uzorci pisama i pisma i isprave nastala u Bosni i Hercegovini. Napisana su u Mostaru, Sarajevu, Neretvi (Konjicu), Tešnju, selu Kamniku (ili Kameniku) i u njima se spominju neki tadašnji stanovnici (s početka XIX stoljeća).

Početak:

وجه تحریر حروف بودرکه تحت تصرفنده بابامدن انتقال ایدن حصه نه

دسه قلیل وکثیر اوروسیله وقودوسیله . . .

2. L. 23 - 40

كتاب الموعظه

Katāb-i 'l-mev'iẓa

Djelo iz područja propovjedništva (wa'ẓ).

Početak poslije besmele:

قال النبىّ صلى الله تعالى عليه وسلّم صحبة العاقل زيادة فى الدين

وصحبة الجاهل نقصان فى الدين يعنى پيغمبر عليه الصلوة والسلام ايدر عاقل

ايله صحبت ايتمك . . .

Ovaj dio kodeksa je prepisan 1225/1810. godine.

L. 40; 15,5 x 21,5 cm (11,5 x 17,5 cm), po 17 redova na strani. Papir bijel, deblji, grub. Pismo *ta'līq* sa elementima *riq'e*. Tinta crna. Naslovi pisani crvenom tintom. Ima kustode. Rukopis je nastao 1218/1803. godine što se vidi iz dokumenata koji se u njemu nalaze.

Drugo djelo u kodeksu je prepisano 1225/1810. godine.

Prepisivač nepoznat.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

2987 5712

1. L. 1 - 16a

انشا

Inşā

Zbirka uzoraka pisama, sa prijepisom nekoliko pisama nastalih u Bosni i Hercegovini.

2. L. 16a - 17b

عرضحال بوسنوى

'Arżuhāl-i Bosnevī

Arzuhal (predstavka) koji je napisao Mehmed-aga Pruščak (Akḫiṣārī) i poslao ga bosanskom valiji.

Početak:

اَوَهْ پیشَامْ عرضحال دَاوَام قاژَمْ یَا سُوْی حال

3. L. 18 - 23

انشا

Inşā

Nastavak korpusa pisama, započetih u početku kodeksa.

L. 23; 16 x 21 cm (11 x 16 cm), po 14 redova na strani. Papir požutio, gladak, deblji. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Ima kustode. Naslovi nadvlačeni crnom tintom. Jedan dio, pisan bosanski, alhamiado, vokaliziran.

Datum prijepisa, kao i mjesto prijepisa nepoznati, ali se u nekim dokumentima (pismima) spominje 1197/1783. godina pa vjerujemo da je rukopis nastao koncem XVIII stoljeća.

Rukopis je bez poveza.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovća.

2988 5860

انشا

Inşā

Zbirka pisama, isprava i dokumenata koji se odnose na Sarajevo, Žepče, Livno, Novosel (Petrovac), Neretvu (Konjic), Prozor, Rumu, Kobaš, Gradišku, Smederevo, Tešanj, Višegrad, Priboj, Bosna Brod (Zenicu). Najviše dokumenata se odnosi na Isa-begove zadužbine u Sarajevu, a datirani su oko 1130/1718. godine.

Drugi dio Zbornika predstavljaju znatno kasnije pisana pisma. Datirana su 1239/1823. godine. Dva su pisana u Sarajevu.

L. 31; 15 x 20 cm (9 x 16 cm), po 16 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ-ta'līq*. Tinta crna. Naslovi pisama crvenom tintom. Prva strana uokvirena dvjema debelim zlatnim linijama i tankim crnim linijama. Jednostavan uvan u zlatnoj boji. Ima kustode. Na margini arapsko-turski rječnik epistolarnih termina.

Prvi dio rukopisa prepisao Iskopyevī Kör-zāde Muḥammed (Muhamed Ćorović Skopljak) (iz Bugojna) 1162/1749. godine.

2989 4185

انشا

Inşā

Zbornik uzoraka pisama. U Zborniku su najprije dati uzorci pisama, a onda je doneseno u prijepisu nekoliko stvarnih pisama i drugih dokumenata uglavnom prijepisa iz sudskih sidždžila.

Pisma i dokumenti su datirani oko 1200/1785. godine.

L. 55; 14 x 20 cm (12 x 17 cm), prosječno po 10 redova na strani (od 9-10 redova). Papir bijel. Pismo *nasẖ-ta'līq* i *ta'līq*. Tinta crna. U jednom dijelu teksta kustode.

Bez podataka o prepisivaču.

Uvez kartonski.

Bivši vlasnik Mula Alija Mehmedbašić 1272/1855-56. godine.

2990 4132

انشا

Inşā

Epistolografski zakonik koji sadrži veći broj uzoraka pisama kojih se treba pridržavati pišući zvanična pisma. Pored toga ovaj Zbornik sadrži veći broj prijepisa autentičnih pisama, arzuhala, i'lama, murasela i raznih zapisa među kojima i o tome kako se spravljaju afrodizijaci (L. 2a), molitva za ispunjavanje raznih želja (L. 110 - 113), spisak kadijskih plaća po kadilucima Rumelije. Od pisama i arzuhala koja su upućena najvećim dijelom kadijama spominju se kadije: Maglaja, Braile, Ostrovice, Tešnja, Jajca, Novosela (نوسل), Rušćuka, Bendera, Gölhisara (Jezero kod Jajca), Glamoča. Pored ovoga u ovom epistolografskom Zborniku se nalaze po jedna pjesma pjesnika Mevzunija i pjesnikinje Fitnat i tri anonimne pjesme.

2991 4116

انشا

Inşā

Uzorci pisama bez navođenja konkretnih događaja, imena i datuma.

L. 42; 16,2 x 22,3 cm (12 x 17 cm), po 12 redova na strani. Papir po ivicama pocrnio od dima, pismo *ğelli*. Tinta crna. Poneka istaknutija riječ pisana crvenom tintom. Tekst pisan ukoso odozdo prema gore.

Nema završetka niti uveza.

Za Gazi Husrev-begovu biblioteku uvakufio Osman Asaf Sokolović.

2992 4117

انشا

Inşā

Zbirka uzoraka službenih akata i pisama bez navođenja konkretnih imena i datuma.

L. 39; 15 x 21 cm (10 x 15 cm), po 9 redova na strani. Papir požutio. Pismo *ğelli*. Tinta crna. Naslovi pisani crvenom tintom. Ima kustode.

Bez početka i završetka.

Za Gazi Husrevbegovu biblioteku uvakufio Osman Asaf Sokolović.

2993 4034

1. L. 1b - 24a

انشا

Inşā

Uputstvo za pisanje dokumenata i pisama u kome se spominju i neka poznata imena. Tako je na L. 14b - 15a pismo vezira Ahmed-paše Mezakiji Sulejman-efendiji.

Početak:

احمد الله واهب الامال
دائما بالعزو والآصال

واصلّى على النبىّ الامين
وعلى آله هداة الدين

افق حمد وثنادن كورينور طالع سعد - صبح تحميد طلوع ايتدى تمام اما بعد ضمير منير سخنوران معارف سميره پوشيده دكلدركه علم انشا علوم اثنى عشرك بريسيدر. . .

2. L. 27b - 46

فتاوى

Fetāvā

Zbirka fetvi različitih muftija koje je nepoznati sastavljač poredao po temama. Tako su na početku fetve o rastavi braka, o odmazdi, o prodaji itd.

Početak poslije besmele:

فيما يتعلق بالطلاق زيد فقيه عورتنه نصف طلاق بوش اول وثلث طلاق بوش اول وسدس طلاق. . .

L. 46; 14 x 21 cm (7,5 x 14,5 cm), po 19 redova na strani. Papair žut. Pismo *nasḫ-ta'līq.* Tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Ima kustode.

Nema podataka o prijepisu i prepisivaču.

Uvez kožni sa utisnutim rozetama i ivičnim linijama.

Bivši vlasnici Burhānuddīn-efendī (L. 1a) i Muṣṭafā, kadija u gradu Gümüşḫāne (L. 2a).

2994 3906

انشا

Inşā

Uputstvo za sastavljanje pisma i službenih akata. Na prvom zaštitnom listu uputa za pisanje skraćenica koje se koriste za obilježavanje mjeseci. Na kraju se nalaze uputstva za pisanje sijakat-pisma i brojeve koji se koriste u službenim aktima.

Početak:

هذا كتاب انشا. . . فيها جميع القواعد المكاتب وغيره بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله. . .

L. 59; 16 x 22,5 cm (8 x 16 cm), po 11 redova na strani. Papir bijel, deblji, grub. Pismo *ǵelli.* Tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Tekst uokviren crvenim linijama. Nema kustoda.

Bez podataka o prijepisu.

Uvez kožni sa utisnutim rozetama.

Iz Karađozbegove biblioteke u Mostaru.

2995 5722

صك

Ṣakk

Zbirka pisama nastala u našim krajevima. Spominju se ličnosti i događaji u Visokom, Travniku, Pruscu (Akḫiṣār), Zenici (Brod), Sarajevu, između 1109-1114/1697-1703. godine.

L. 10; 15 x 21 cm (11,5 x 17 cm), po 12 redova na strani. Papir požutio, deblji, grub. Pismo *šikeste.* Tinta crna. Ima kustode.

Rukopis nema početka ni završetka.

Nastao je 1114/1702-03. godine.

Nema originalnog poveza.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

2996 5723

صك

Ṣakk

Zbirka pisama i službenih isprava od kojih se u nekim spominju Sarajevo, Lukavica (kod Sarajeva), Gazi Husrev-begov vakuf u Sarajevu, nahija Neretva u kliškom sandžaku (Konjic), berat o džamiji Skender-bega u Sarajevu.

L. 32; 14 x 21 cm (9,5 x 17,5 cm), po 11 redova na strani. Papir bijel, deblji, gladak. Pismo *šikeste.* Tinta crna. Naslovi pisama crvenom tintom. Ima kustode, ali su one zbog obrezivanja rukopisa oštećene.

Datum prijepisa i ime prepisivača nisu poznati, ali se iz pisama, od kojih su neka datirana, vidi da je rukopis nastao 1143/1730-31. godine.

2997 5605

صكوك مرغوب

Ṣukūk-i mergūb

Zbirka uzoraka pisama i službenih isprava koje je sastavio Muḥammed b. Dervīş Muḥammed, poznat kao Sānī Edirnevī. Djelo je podijeljeno u deset poglavlja prema vrstama pisama i službenih isprava.

Početak:

سر دفتر صكوك ومحاضر وديباجهء حجج ومناشر اولمغه اليق واولى واحق
واحرى اولان جواهر محامد بلا انتها...

L. 95; 14 x 20 cm (8 x 16 cm), po 23 rada na strani. Papir požutio. Pismo *nasẖ-ta'līq*. Tinta crna. Istaknutije riječi, citati i interpunkcija crvenom tintom. Originalna folijacija. Ima kustode. Marginalne bilješke.

Prepisivač nepoznat. Datum prijepisa 1024/1615. godine.

Uvez kožni, oštećen.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

2998 5598

صك

Ṣakk

Zbirka pisama nastalih u Bosni u periodu 1727-1740. godine.

L. 27; 14 x 20,5 cm (10,5 x 15,5 cm), po 15 redova na strani. Papir požutio, a mjestimično dobio i smeđu boju, znatno zamrljan i oštećen po ivicama. Pismo *gelli*. Tinta crna. Ima kustode.

Bez početka i završetka.

Nema podataka o prepisivaču i mjestu prijepisa. Rukopis je nastao između 1140-1153/1727-1740. godine. Bez poveza.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

2999 5610

صك

Ṣakk

Zbirka privatnih pisama i uzoraka pisama iz novijeg vremena tj. 1320/1902. godine.

L. 55; 16 x 20,5 cm (15 x 18 cm), po 19 redova na strani. Papir bijel, po krajevima dobio smeđu boju. Pismo *riq'a*. Tinta crna. Pisano u svesci sa linijama. Bez kustoda.

Bez oznake prepisivača. Rukopis potječe iz 1320/1902. godine.

Povez broširan.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

3000 2012

مجموعه

Mecmū'a

Zbirka pjesama, zabilješki, pisama i datuma značajnih događaja iz povijesti Bosne i Osmanskog Carstva, koju je sastavio Sarajlija Mehmed Meylī Ġurānī b. Ismā'īl Bosnevī (1713-1781. godine).

Šabanović, 496.

L. 1b - Datumi osvojenja Ostrovice u Bosni, Ada Kale, pobjede pod Banjom Lukom, opsjedanje Niša, ponovnog osvajanja Niša.

L. 2a - Mejlijina bilješka o vlasništvu medžmue i Dženetićeva o uvakufljenju.

L. 2b - 6b - 45 pjesma Mejlije: rubaije, semaije, kalenderije, gazeli, šarkije.

L. 6b - 7a - Kronogrami spjevani u čast postavljenja Ali-paşe Abdullāh-paşa-zādea (1146) na položaj vezira.

L. 8a - Arzuhal.

L. 8b - 14a - Pjesme Mejlije i druge pjesme od nepoznatih autora.

L. 14b - Gazel Derviš-paše Bajezidagića upućen agama serhata (graničarskim zapovjednicima) i nazira (paralela) Turabije na tu pjesmu.

L. 15a - 15b - Kronogrami raznim događajima od anonimnih pjesnika.

L. 16a - 20b - Pjesme Fužūlija i Mejlije.

L. 21a - 25b - Pjesme Yaḥyā-efendije i Mejlije.

L. 26a - Pjesma na perzijskom jeziku u slavu Dželaludina Rumija od nepoznatog autora.

L. 26b - 29a - Pjesme pjesnika: Sezāī, Mezākī, Nizāmī, Ḥilmī, Ḥuseynī, Ṣābit i Rāmī.

L. 29b - 31a - Berbernāme-i Ṣābit Ujiçevī (Poema o berberu od Sabita Užičanina).

L. 31b - 32a - Pisma Ahmeda, bivšeg kadije Jerusalima.

L. 22b - 24b - Pjesme pjesnika: Meylī, Nev'ī, Hudāī, Ṣāhī i Fażlī.

L. 25a - pisma

L. 25b - 41a - Pjesme naših i osmanskih pjesnika: Meylī, Fardī, Ṭālib, Manṭīḳī, Ṣābit, Ḥasīb, Nef'ī.

L. 41b - 42b - Popis osmanskih sultana sa godinama koliko su vladali i najznačajnjim njihovim osvajanjima. Popis šejhulislama od Mulla Fenarija do Muhammed Salih-efendije (1189).

L. 43a - Pisma Kāf-zāde Feyzija Nerkesiji.

L. 43b - Pjesma Nef'ija.

L. 44a - 45a - Pisma.

L. 45b - 46a - Pjesme sarajevskog mulle Hasib-efendije.

L. 46b - 47a - Pisma.

L. 47b - 50b - Pjesme pjesnika: Meylī, Sukkerī Bosnevī, Veysī, Mūyī, 'Ubeydī, Fevrī, 'Ulvī, Tīgī, Fehmī, Rāsih, Surūrī, Raḥmī, Emrī.

L. 51a - 52a - Pisma.

L. 52b - 56a - Pjesme pjesnika: Veysī, Ḥayālī, 'Ubeydī, Vuṣūlī, Mekālī, Ḫātemī.

L. 56b - 59b - Mi'rāciyye-i Reşīd-efendī es-Serāyī al-Bosnevī.

L. 59b - 61b - Jedna duža pjesma na perzijskom jeziku od nepoznatog autora.

L. 61b - 64a - Kasida pjesnika Ḫilālija.

L. 64b - 71 - Pjesme pjesnika Manṭīḳīja, Veysīja, Yaḥyā-efendije.

L. 71b - 75b - Pisma rumelijskog kazaskera Ahmeda; Pismo Gaibi-efendije sultanu, tumačenje značenja tog pisma; pismo sultana Suleymāna Ebū Su'ūd-efendiji upućeno iz Niša; odgovor Ebū Su'ūd-efendije sultanu i uzorci pisma.

L. 76a - 85a - Pjesme Bāḳija.

L. 85b - 136 - Pjesme pjesnika: 'Aẓmī, 'Āsim, Nef'ī, Ṣābit, Veḥīd, Reşīd-efendī Bosnevī, Bāḳī, Ḥalīmī, Ṣābir, Yaḥyā-efendī, 'Ubeydī, Behāyī, Şemsi-paşa, Sāfī, Ġināyī, Tariḫ-i cisr-i Mostar (Sabit), Fehīm, Kemal-paşa-zāde, Ahmed-efendī, Rif'at-efendī, Se'īdī, Vaṣlī, Fuẓūlī-i Bağdādī, Ḥāletī, Ḥayālī, Rūḥīyi Bağdādī, 'Avnī, Veysī, Ebū 's-Su'ūd-efendī, Miṣrī, Ḳābūlī, Dervīş-paşa (L. 100a), Nerkesī (L. 100a), Mahvī, Nābī, Şahrī, Luṭfī, Nahlī, Nedīm, Vasfī, Nāmī, 'Ali, 'Ulvī, Bihiştī, Faṣlī, Mecdī, Seyrī, Karġa-zāde Feyzī, Muḥibbī, 'Ubeydi (L. 103b), Vaḥdetī (L. 104b), Şāhī, Emrī, Nidāī, Dervīş (105b), Raḥmī, Dānişī, Mesiḥī, 'Adnī, Necātī, Seyyid Nasīmī, Eşref-oġlu Rūmī, Tirāşī, 'Abdulkerīm-efendī, Vālihī Üskübī, Ḥasīb, Sezāī.

L. 136; 13,5 x 21 cm (12 x 18 cm), prosječno po 18 redova na strani. Papir žućkast. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Naslovi pjesama, datumi i interpukcija crvenom tintom. Pismo ponegdje trostubačno, ali bez određenog reda. Ponegdje trostubačno, ali bez određenog reda. Ponegdje kustode. Autograf Mehmeda Mejlije Guranija iz Sarajeva, umro 1195/1781. godine.

Uvez kožni sa utisnutim ukrasima u obliku cvijetnih motiva.

Bivši vlasnik medžmue Mehmed Mula Ġurānī b. Ismā'īl al-Bosnevī (L. 2a potpis i pečat vlasnika).

Vakuf Dženetića Mustafa-bega b. Fejzullah-bega.

3001 119

مجموعه

Mecmū'a

Napisao Mula Mustafa Ševki Bašeskija, 1144-1224/1731-32-1809. godine. Medžmua se sastoji iz ljetopisno-nekrologijskih zapisa i pripovjedaka i pjesama.

L. 1a - Popis osmanskih vladara od Osmana do Selima III, a zatim su naknadno, drugom rukom unesena imena sultana Mustafe Mehmuda i Abdul-medžida.

L. 1b - Popis nekih vladara iz svjetske historije.

L. 2a - 3b - Popis četvorice pravih halifa i nekoliko vladara islamskih zemalja.

L. 3b - 4a - Popis sarajevskih kvartova po njihovim zvaničnim nazivima.

L. 4b - Popis džemata iz okoline Sarajeva i bilješka datirana mjeseca džumade-l-ula 1336/12.II - 13.III 1917. godine u kojoj se kaže da Mehmed Ševki Alajbegović vakufi ovu Medžmuu za Gazi Husrevbegovu biblioteku u Sarajevu.

L. 5a - 44a - Ljetopisni i nekrologijski zapisi.

L. 44b - 45a - Neki događaji iz historije islama, popis poznatijih islamskih pisaca, naročito onih koji su pisali o tesavvufu.

L. 46b - 48a - Popis važnijih datuma iz povijesti Osmanskog Carstva.

L. 48b - 98b - Ljetopisni i nekrologijski zapisi.

L. 99a - 116a - Razne priče, predaje, dosjetke i šale.

L. 116b - 120a - Ljetopisne i nekrologijske bilješke.

L. 120b - 122a - Šest pjesama na turskom i jedna pjesma na bosanskom jeziku koje je spjevao Bašeskija, koristeći pseudonim Ševki.

L. 122b - 150a - Ljetopisne i negrologijske bilješke.

L. 150b - 153a - O snovima i njihovim tumačenjima.

L. 153b - 155a - Ljetopisne i nekrologijske bilješke.

L. 156b - Alfabet „hebrejskog", „srpskog" i „talijanskog" jezika.

L. 157a - Tri narodne pjesme na bosanskom jeziku:

Ramo i Saliha, Ah divojko bila nosa, ne gledaj me gola bosa i *Galen prosi gizdavu divojku.*

L. 157b - 158a - Popis osoba koje je Bašeskija opremio kao imam Buzadži Hadži Hasanove džamije prilikom njihove sahrane.

L. 158b - 160a - Zagonetke.

L. 161a - Popis narodnih naziva bilja.

L. 161b - Kratke priče i dosjetke.

L. 165; 19 x 27 cm (17 x 24 cm), prosječno po 25 redova na strani. Papir bijel, (nekoliko listova zelene, žute i narandžaste boje). Pismo *nasẖta'līq*. Tinta crna. Tekst pisan mjestimično dvostupačno i trostupačno. Nema kustoda. Rukopis je nastajao između 1756-1804. godine.

Ispisivao: Mula Mustafa Ševki Bašeskija.

Uvez kožni sa utisnutim ornamentima na koricama.

Bivši vlasnik: Mehmed Ševki Alajbegović.

3002 6825

مجموعه

Mecmū'a

Zbirka pjesama, pisama, nekoliko hadisa i drugih zabilješki. Pjesme su na turskom, bosanskom (alhamiado) i arapskom jeziku. Zastupljeni su slijedeći pjesnici:

'Abdurraḥmān Sirrī (9 pjesama), Eşref-oğlu Rūmī (5 pjesama), Muḥibbī (2 pjesme), Serverī, Ibrāhīm Ḥaḳḳī (3 pjesme), Ibn 'Arebī, 'Āşiḳ 'Omer (9 pjesama), 'Izzet (15 pjesama), Yūnus (9 pjesama), Naḳşibendī ili Naḳşī (7 pjesama), Nasūhī, Hudāyī, Pīr Şulṭān Abdal, Ruşdī (2 pjesme), Niyāzī Mişrī (6 pjesama), Yūsuf Ḥaḳḳī, Sinān-efendī (Tercī'-i bend), Seyrī (5 pjesama), Şeyẖī, Ḫurremī Muşṭafā b. Ḥācc Aḥmed b. Ḫurrem al-Mostārī der Bosna (Serencām - autobiografija, objavljena i na bosanskom jeziku, v. L. Gazić, Autobiografija u stihu mostarskog pjesnika Hurremije, POF, XX-XXI, str. 205-211), Ruşdi-paşa, bosanski valija (Nazira na pjesmu Dervīş Baba al-Ḥācc Şāliḥ-beg Srebreniçeli), Nābī, Ismā'il Ḥaḳḳī (26 pjesama), Şeyẖ Aḥmed, Sinānī, Cemālī, Meylī, Luṭfī (3 pjesme), Sālim, Rāmiz-paşa, Ḥarāmī, Nūrī, Ḥaḳḳī, Sezāyī (2 pjesme), Uveysī, Bosnevī, 'Abdullāh-efendī 'Abdī (Ḳaṣīda li Şāriḥ al-Meşnevī 'Abdullāh-efendī), Ġāibī, Qāimī (fragment njegova djela Vāridāt), Muḥammed Ḥilmī, Ilḥāmī (59 pjesama) i Nesīmī.

Pored ovih pjesama uvršteni su i prozni sastavi:

1. Pismo Fadil-paše Šerifovića sarajevskom kadiji Salim-efendī-zāde Seyyid Muṣṭafā-efendiji.
2. Fī faḍā'ili sirāci 'l-ummeti Hażreti Imām al-a'ẓam.
3. Nekoliko hadisa
4. Kitābu qitāli 'l-'aqli wa ğunūdihi wa 'n-nafsi wa 'š-šayṭānī wa 'd-dunyā wa 'l-hawā wa ğunūdihā wa mā ğarā baynahumā.
5. Esrār-nāme-i Laṭīfī.

L. 81; 18 x 28,5 cm (14 x 25 cm), prosječno po 25-28 redova na strani. Papir požutio. Pismo *ta'līq* sa izvjesnim elementima *riq'e*, u nekim tekstovima i vokaliziran. Tinta crna. Važnije riječi, citati i pjesnički mahlasi crvenom tintom.

Prepisivač Salih Emin u Sarajevu, 1256/1840-41. godine (L. 79b).

3003 6843

مجموعه

Mecmū'a

Zbirka različitog (pretežno pjesničkog) sadržaja. Na početku su pojedinačni stihovi (mufredi) od raznih pjesnika.

1. L. 2b - 15a

معراجيهء سيد المرسلين

Mi'rāciyye-i Seyyidi 'l-murselīn

Spjev o miradžu (uspeću na nebo) poslanika Muhammeda. Autor 'Ārif-efendī.

2. L. 15b - 33b

معراجيهء فخر الثقلين

Mi'rāciyye-i faẖru 's-sekaleyn

Spjev o poslaniku Muhammedu od Sabita Užičanina (Ujiçevī).

3. L. 33b - 35a

رمضانيه

Ramažāniyyeh

Spjev o mjesecu posta, ramazanu od Sabita Užičanina (Ujiçevī).

4. L. 35a - 37b

عيديه

'Īdiyye

Spjev o blagdanu (bajramu) od Sabita Užičanina (Ujiçevī).

5. L. 38 - 40

Pjesme više osmanskih pjesnika. Zastupljeni su slijedeći pjesnici: 'Izzet, Ḫātem, Behcet, Nābī i Mumin-zāde Ḥasīb-efendī (Der Ḥaḳḳ-i gazā-i 'Ali-paşa). Na L. 38 - 39: Bursevī Mumin-zāde Ḥasīb-efendī Bosna vālisi 'Ali-paşa ḥażretlerine irsāl ettiği mektūptur.

6. L. 40b - 48b

درکه نامه شهر استانبولده واطرافنده

Dereke-nāme-i şehr-i Istānbūl'da ve etrāfinda

Napisao Bursevi Mumin-zade Hasib-efendi, sarajevski kadija.

7. L. 49b

شهر سرايده على پاشا جامعی قربنده اولان تكيه ومقابر

حقنده نركسی سويلدوكی قصيده در

Şehr-i Sarāy'da 'Ali-pāşā cāmi'ī ḳurbunda olān tekye ve meḳābir ḥaḳḳında Nerkesī söylediğī ḳaṣīde dir

Autor pjesme je, kako se vidi iz naslova pjesme Muhamed Nerkesi Sarajlija.

8.

فى مدح على پاشا

Fī medḥi 'Ali-pāşā

Kantamirijina pjesma o Ali-pašinoj pobjedi nad Austrijancima pod Banja Lukom, 1150/1737. godine.

- Pjesma sarajevskog kadije o istom događaju.
- Tarih osvojenja užičke tvrđave i Tarih smrti Husrev-bega sina Gazi Ali-paše (1151/1738) od nepoznatog pjesnika.
- Pjesma Mumin-zade Hasib-efendije u slavu Ali-paše.
- Tarih sultanu Mustafi, 1171/1757. godine
- Pjesma sultana Mustafe
- Bosna mullası 'Ārif-efendi'nin guftesi.

9. L. 62b - 78

منشآت شيخی المرحوم يعنى قرغه زاده

Münşeāt-i Şeyḫī el-merḥūm ya'nī Ḳarġa-zāde

Zbirka pisama Şeyḫī Ḳarġa-zāde-a.
Na marginama ovih pisama pjesme Mumin-zāde Ḥasīb-efendije.

10. L. 79 - 90
Pisma i arzuhali (predstavke) (dva arzuhala koje je napisao Kantamirija (Kantamir-zāde).

11. L. 91b - 95

صورة عهدنامهء همايون

Sūret-i 'ahdnāme-i humāyūn

Tekst ugovora o miru između Osmanskog Carstva i Austrije 1152/1739. godine.

12. L. 95 - 109
Pjesme i pojedinačni stihovi pjesnika: Bāḳī, Rāġib-paşa, Ṣāib, Vehbī, Ḥasīb, Nef'ī i Żiya'ī.

L. 109; 11,5 x 23 cm (7 x 14,5 cm), po 15 redova na strani. Papir bijel, gladak. Pismo *ta'līq* i *nasẖ-ta'līq*. Tinta crna. Pjesme u ovoj medžmui su pretežno pisane dvostubačno, a svaki stubac je uokviren crvenim linijama.

Na unutrašnjoj strani korica stoji: Kantamir Abdullāh-efendī mecmūası, što znači da joj je vlasnik bio Abdullāh-efendija Kantamirija iz Sarajeva. Kasnije bila u vlasništvu Ruşdī-zāde (Ruždića) Muhameda iz Sarajeva (L. 2a).

Prepisivač nije naznačen, ali bi mogao biti Abdulah Kantamirija, vlasnik medžmue. U medžmui se na više mjesta nalazi datum 1174/1760-61. godina što znači da nije nastala prije toga vremena.

Uvez kožni sa utisnutim ukrasima.

3004 6809

مجموعه دواوين

Mecmū'a-i devāvīn

1. L. 2b - 12b; 19a - 38b; 55a - 64b; 76a - 87b i 107a - 120b

ديوان يحيى

Divān-i Yaḥyā

Divan pjesama poznatog osmanskog pjesnika Şeyẖulislām Yaḥyā-efendije (1552-1643-44). Rođen u Istanbulu kao sin şejhulislāma Ankarali Ḥacci Bayrām-zāde Zekeriyyā-efendije. Muderis i muftija, kadija Istanbula, kazasker Anadolije, a od 1622. godine, prvi put postavljen na položaj šejhulislama. Ovu dužnost obavljao 1622-1623., 1625-1632. i 1634-1643. ili 44. godine tj. do smrti.
Karatay, II, 2398-2402, str. 145-147.

2. L. 13a - 18b; 48a - 54b

ديوان رضائى

Divān-i Riżāyī

Nepotpun divan pjesama pjesnika Meḥmed 'Ali Riżāyija, (umro 1039/1629-30. godine u Kairu) sestrića Şejẖulislām Yaḥyā-a.
Karatay, II, 2379-2381, str. 139-140.

3. L. 39a - 47b; 64a - 65b; 76a - 77b; 88a - 106b; 142 - 160a

ديوان عطائى

Divān-i 'Aṭā'ī

Napisao Nev'i-zāde 'Atā'ī (991/1583-84 - 1044/1634-35. godine).
Karatay, II, 2387, str. 143.

4. L. 66a - 75b i 160a - 191

ديوان نفعى

Divān-i Nef'ī

Fragmenti Nef'ijevog Divāna. Nef'ī Omer je čuveni divanski pjesnik, posebno poznat po pjevanju satira, zbog čega je i pogubljen. Rođen je u Hasankaleu, pogubljen u Istanbulu, 1044/1634-35. godine.
Karatay, II, 2395-2397, str. 145.

5. L. 120b - 141a

ديوان فائضى

Divān-i Fāiżī

Nepotpun Dīvān Kāf-zāde Fāiżīja (umro 1011/1602. godine), poznatog divanskog pjesnika kome je i naš pjesnik Muhamed Nerkesija spjevao tužbalicu.
Karatay, II, 2679.

6. L. 192a - 196b i 203a - 216b

ديوان سامى

Dīvān-i Sāmī

Pjesnik Sāmī, autor ovog divana je, kako se vidi iz pjesama savremenik Šejhulislama Yaḥyā-a, Nef'ija i drugih pjesnika uvrštenih u ovaj kodeks, a ne može biti onaj Sāmī koji je umro 1733. godine. Na završetku Sāmijevih pjesama stoji da su završene posljednjeg dana ramazana 1038/3. juna 1628. godine. Moguće da se radi i o autografu ovog pjesnika.
TÜYATOK, T. 811 217; 34 Sü-Tarlan 144/7, kat. br. 231, str. 91.

Prema podatku iz citiranog kataloga, koji obrađuje rukopise Ali Nihata Tarlana u Suleymaniji biblioteci u Istanbulu i u toj kolekciji su zastupljeni isti pjesnici (uz još neka imena) tako da se sa sigurnošću može tvrditi da su svi pobrojani pjesnici suvremenici.

7. L. 141a

مرثيهء نركس زاده براى وفات قاف زاده

Merşiye-i Nerkes-zāde berāyi vefāt-i Ḳāf-zāde

Merşija (tužbalica) pjesnika Nerkesije povodom smrti Kāf-zāde Fāiżija.

8. L. 199 - 202

Pjesme nepoznatog pjesnika.

L. 216; 9,8 x 20,5 cm (8 x 16 cm), po 24 reda na strani. Papir bijel. Pismo *ta'līq*, lijep, sitan. Tinta crna. Naslovi nekih pjesama pisani su crvenom tintom. Dvostubačno. Ponegdje pjesme pisane na gornjoj i donjoj margini tako da su stranice potpuno ispunjene. Ima kustode.

Prepisivač nije izričito naznačen, ali ima indicija da bi to mogao biti pjesnik Sāmī. Jasno je da je prepisivač živio u XVII stoljeću, a na nekoliko mjesta u rukopisu upisao je godinu 1037. i mjesec (redžeb, šaban, ramazan) kada je rukopis prepisivao. Na početku ima i jedna njegova rubaija. Iz navedenog proizlazi da je rukopis prepisan 1037/1628. godine.

Povez kožni sa utisnutim floralnim motivima.

Uvezivanje rukopisa je učinjeno nestručno, jer kao što se vidi iz sadržaja, radi se o divanima nekoliko klasičnih osmanskih divanskih pjesnika, koji su zbog nepravilnog povezivanja isprekidani. Da je porepisivač želio da ih da kontinuirano svjedoči nam činjenica da je svakom dao poseban naslov.

Iz kolekcije Fehima Nametka.

3005 2891

مجموعه

Mecmū'a

Pjesnička zbirka koja sadrži pjesme poznatih klasičnih osmanskih pjesnika. U medžmui su zastupljeni pjesnici: Rūḥī (11 pjesama), 'Ātif, Nedīm (12 pjesama), Remzī-zāde, Fehim (3 pjesme), Bāḳī (26 pjesama), Nāẓim, Riyāżī (2 pjesme), Fiġānī, Alī (2 pjesme), Miṣrī, Rāmī, Nāili (2

pjesme), 'Ārifī, Seyyid (2 pjesme), Fużūlī, Rūmī, Niẓāmī, Revānī, Muḥibbī, Nābī (10 pjesama), Rāġib (5 pjesama), Vaḥdetī (Tahmis Bakijevog gazela, L. 29a - 29b), 'Izzet, Nevres-efendī (2 pjesme), Fevzī, Zīver, Ḳāmī, Feyżī, Vehbī (Sünbül-zāde) (6 pjesama), S̱ābit (3 pjesme), Şem'ī, Sezāyī, Nef'ī, Beheştī, Elī, Cāmī, Fāiḳ, Şefīk-efendī, Tīġī, Faṣīḥ, Ṭayyib, 'Adlī, Nehīfī, Cemālī, Belīġ.

L. 86; 11 x 16,2 cm (9 x 13 cm), prosječno po 16 redova na strani. Papir požutio. Pismo *nasẖ* i *nasẖ-ta'līq.* Tinta crna. Ima kustode.

Prepisivač je počeo prepisivati medžmū'u 22. ramazana 1170/11. VI 1757. godine. Nema imena prepisivača.

Uvez kožni.

Na L. 1b potpis vlasnika: Medine-i Sarāy'da el-Ḥācc 'Aynī (Hadži Ajni iz Sarajeva).

3006 3214

مجموعه

Mecmū'a

Zbirka derviških pjesama na turskom, bosanskom, arapskom i perzijskom jeziku. Najviše su to ilahije od kojih su mnoge anonimne, a nekima se znaju autori. Zastupljeni su slijedeći autori: Niyazī, Eşref, Sirrī (u više pjesama na turskom i bosanskom jeziku) Ḳāimī (na više mjesta), Ḥamdī, Yūnus, Ilhāmī, Sezāyī, Şemsī, 'Āşiḳ Omer, Vāṣifī.

L. 63; 11 x 17,8 cm (9 x 15 cm), prosječno po 15 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ.* Tinta crna. Rukopis nema nikakvih datuma. Pretpostavljamo da je s kraja XIX stoljeća.

Nema kustoda ni imena prepisivača. Pošto predstavlja dervišku bilježnicu (džonk), a sadrži pjesme i na bosanskom jeziku (alhamiado), pretpostavljamo da je prepisan negdje u Bosni.

Uvez kožni.

3007 2694

مجموعه

Mecmū'a

Zbirka turske i perzijske poezije u kojoj su zastupljeni pjesnici: Ḥayretī, Fużūlī, Nesīmī, Za'fī, Ẓātī, Muḥibbī, Nev'ī, Yaḥyā, Beyānī, Ḫayālī, Bāḳī, Niẓāmī, Beheştī, Senberī, Fātihī, Celālī, Emrī, Bilālī, Ehlī, ʻUrfī, Hilālī, Nāṭiḳī, Rūḥī, Nef'ī, Sivāsī Mehmed-efendī, Āhī, Necātī, Ḳabūlī, Şem'ī, Ma'bedī, Isḥāḳ, Baba Ṭāhir, Beyātī, Aḥmedī, Cevherī, ʻItrī, Celāluddīn Rūmī (njegove su pjesme ispisane na 8 lista), Şeyhī, Figānī, Nesīmī, ʻUrfī (Širazi), Niyāzī, ʻUbeydī, ʻUlvī, Aḥmed-paşa, Riyāżī, Āzerī, Mecnūn-i Kātibī, Fażlī, Yazicī, Ḫalīl, Kiflī, Sipāhī, ʻĀşiḳ ʻOmer, Hāşimī, Ḥāfiẓ, Şirāzī, Ferīdūn, Mirza, Mevlānā Seyfī, Selmān, Peyāmī, Kātinī, ʻAbdurraḥmān Cāmī, Āsafī, Turābī, Ṭurābī, Ṭālib, Ma'lūmī, Mecnūnī, Şeyḫ Sa'dī, Ḫusrev Dihlevī, Şeyḫ Kemāl, Ḥasan.

Pored pjesama čije je autorstvo sigurno, u ovoj medžmū'i se nalazi i veliki broj anonimnih pjesama tipa turku, šarki i semā'ī.

L. 112; 11 x 18,5 cm (8,5 x 15,5 cm), prosječno po 20 redova na strani. Papir požutio. Pismo *nasḫ-ta'līq*. Tinta crna. Nema kustoda. Jedan dio rukopisa pisan drugom rukom, lijepim kaligrafskim *ta'līqom*.

Nema podataka o prepisivaču niti o datumu prijepisa, ali se može pretpostaviti da je rukopis iz XVII stoljeća.

3008 6388

مجموعه

Mecmū'a

Zbirka različitog sadržaja, ustvari privatna bilježnica u koju je vlasnik unosio razne zabilješke za svoju potrebu. Najveći dio ove zbirke zapremaju prijepisi uzoraka pisama, isprava, pjesme, izreke poznatih učenjaka, zapisi, dove, fragmenti tursko-perzijskog rječnika, recepti, sijakatski brojevi, gatalice. Pjesnici zastupljeni u ovoj medžmui su slijedeći: Baba Ṭāhir, Nef'ī, Cevherī, Tosun-zāde Devri-revān, Nev'i Hatifī, Ẓarifī, Şemsī, Veḥīd, Hāfiẓ, Sāib, Mutenebbī, Nedīm, Atif-efendī i Nashī.

Osim pjesama ovih autora ima dosta anonimnih pjesama tipa türkü, şarki, semāī, kit'i i mufreda.

L. 240; 12,5 x 20,5 cm (bez margine), prosječno po 14-18 redova na strani. Papir požutio. Pismo *nasḫ* i *ta'līq*. Tinta crna. Bez kustoda.

Bez podataka o datumu i mjestu prijepisa kao i prepisivaču. Na osnovu nekih ljetopisnih zabilješki i na osnovu pjesama pjesnika koji su uvršteni zaključujemo da potječe iz XVIII stoljeća. Zabilješke potječu iz god. 1160, 1163, 1165-1180/1747-1766. Pisane su uglavnom u Istanbulu, Plevni i Skoplju.

Uvez kožni sa utisnutim zlatnim pletenicama po rubu, oštećen.

3009 6641

مجموعه

Mecmū'a

1. L. 1b - 5b

ديباجة التخميس(!) للقصيدة الموسومة بالبرده

Dibācetu 't-taḫmīsi li 'l-ḳaṣīdeti al-mevsūmeti bi 'l-burda

Uvod u Taḫmis Busirijeve Ḳaṣīdetu 'l-burde koji je napisao Muṣṭafā Maḳṣūd-resā b. Ibrāhīm b. Muṣṭafā (L. 1b), pisar carskog divana, što zaključujemo iz pjesme koja je posvećena njemu (L. 23b) i iz uvoda ovog taḫmisa.

Početak:

الحمد لله الذى جعل قلوب اوليائه المحققين كنوز اسراره وحكمه . . . اما بعد بو عبد فقير كثير الذنب والتقصير مصطفى مقصود رسا ابن ابراهيم ابن مصطفى . . .

2. L. 5b - 22b

تخميس القصيدة الموسومة بالبرده

Taḫmīsu 'l-ḳaṣīdeti 'l-mevsūmeti bi 'l-burda

Napisao Muṣṭafā Maḳṣūd-resā b. Ibrāhim b. Muṣṭafā. Proširivanje Busirijeve Ḳaṣīdetu 'l-burde stihovima spomenutog autora na taj način što je ispred svakog distiha originalne pjesme, autor taḫmisa dodavao svoja tri stiha (misra') na turskom a ponegdje i na arapskom jeziku.

Početak:

ندر بو سنه حنينا اولان ملال وغممى
بكا ديسك نوله كرس كوكلده كى المى

3. L. 23 - 24a

قصيدة فى مدح تخميس البرده

Ḳaṣīda fī medḥi Taḫmīsi 'l-burda

Kasida u pohvalu spomenutog Taẖmisa koju je spjevao Yāver-efendī. Naslov pjesme smo dali prema sadržaju.

Početak:

اولدی سر مصرع دیباجه دنیا تخمیس
ایدر ملکت معنایی نه پروا تخمیس

4. L. 24b - 25a

قصیدة فی مدح مصطفی مقصود رسا

Ḳaṣīda fī medḥi Muṣṭafā Maḳṣūd-resā

Kasida u pohvalu autora spomenutog Taẖmisa, koju je spjevao 'Ākif-efendī. Naslov smo dali prema sadržaju pjesme.

Početak:

خواجکاندن کاتب دیوان دستور سعید
یعنی مقصود رسا همنام فخر المرسلین

L. 25; 16,5 x 24 cm (10,5 x 16,5 cm), po 15 redova na strani. Papir žućkast. Pismo *riq'a.* Tinta crna i crvena. Crvenom su pisani naslovi i originalni stihovi na arapskom jeziku, a crnom stihovi na turskom jeziku. Arapski stihovi su vokalizirani. Ima kustode.

Nema datuma prijepisa, ali se iz rukopisa vidi da potječe iz XIX stoljeća. Na kraju rukopisa je bilješka o autoru taẖmisa Muṣṭafi Maḳṣūd-resā b. Ibrāhīm b. Muṣṭafā, koji je rođen u Rušćuku 1215/1800-01. godine, a umro pod konac vlasti sultana Abdulmedžida (1823-1861. godine).

Cio rukopis je pisan istom rukom. Bez poveza.

Rukopis je pripadao izvjesnom Eminu Islamovskom iz Struge (bilješka na zaštitnom listu na kraju rukopisa).

3010 6611

مجموعه

Mecmū'a

Zbirka ilahija na turskom jeziku od nepoznatih autora.
Počinje na L. 4b pjesmom:

بزه قل داخل جنت
مدد سندن کریم الله

L. 43 + 10 praznih; 23 x 11 cm (20,5 x 8 cm), po 32 reda na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ*. Tinta crna. Dvostubačna. Nema kustoda.

Bez podataka o prijepisu i prepisivaču.

Uvez kožni.

Poklon Gazi Husrevbegovoj biblioteci od Ahmed-ef. Selimović, 1967. godine.

3011 6827

مجموعه

Mecmū'a

Privatna bilježnica u kojoj su ispisane pobožne pjesme - ilahije, dove (molitve) i privatne bilješke. Pjesme nemaju naslova niti maẖlasa pa im ne možemo otkriti autore.

L. 17; 10,5 x 14,5 cm (9,5 x 13,5 cm), po 13 redova na strani. Papir požutio. Pismo *nasẖ-ta'līq*. Tinta crna. Rukopis pisan u formi džonka (cönk), privatne bilježnice u kojoj su osim pjesama uglavnom lične bilješke. U dvije bilješke na početku se spominje Akhisar (Prusac) iz čega zaključujemo da je sastavljač ove bilježnice iz Prusca. Rukopis je iz XVIII stoljeća.

Povez kožni, bez ukrasa.

3012 6893

مجموعه

Mecmū'a

Zbornik nekoliko spjevova na turskom i bosanskom (alhamiado), nekoliko dova i proznih tekstova.

1. L. 1 - 10

مولد

Mevlid

Napisao Süleymān Çelebī.
Nedostaje prvi list.

2. L. 11 - 16

قصيدة وفات النبیّ

Ḳaṣīdetu vefāti 'n-nebiyy

Spjev na bosanskom jeziku (alhamiado) od nepoznatog autora, o smrti poslanika Muhameda.

Početak:

اوو براچو نه قنام بوده نصیحت
قو پو سلوشا اود قود نه چه زپلاقات

Evo braćo, nek vam bude nasihat - Ko posluša odkud neće zaplakat.

3. L. 16b - 18b
Ilahija koja počinje:

قد یا پویدم او جامیو
لا اله الاّ اللّه

Kad je pojdem u džamiju - La ilahe illa 'LLah.

4. L. 19a - 40
Razne molitve i prozni tekstovi (bilješke) pisani bosanskim jezikom (alhamiado).

L. 40; 16 x 20 cm (14 x 16 cm), po 14 redova na strani. Papir sa linijama, požutio. Pismo *nasẖ*, djelomično vokaliziran. Tinta ljubičasta. Istaknutije riječi i stihovi crvenom tintom.

Vlasnik, a vjerojatno i prepisivač Sulejman Babić, 1331/1913. godine.

Povez oštećen.

3013 6839

مجموعه

Mecmū'a

Zbirka pjesama više osmanskih pjesnika. Na početku je duža poema o osvojenju Bagdada 1048/1638. godine i sklapanju mira sa Iranom.

Pjesma nema početka ni završetka jer nedostaju odgovarajući listovi.

U produžetku kodeksa su zastupljeni slijedeći pjesnici: Bāḳī, Ṣādiḳ, Ḥayālī, Emrī, H̱ayretī, Fiġānī, Ġarībī, Şeyẖ 'Irāḳī, Haşimī, Cāmī, Hātifī, Umīdī, Ḥasan Çelebī, Nesīmī, Fevrī, Ḥafiẓ, Şāhī, Kātibī, Mesīḥī, Mevlānā, Ṭālibī, Hoca 'Ismet, Kalender, Belīġī, Nāmī, Çelebī, Helāḳī, Nev'ī, 'Ulvī, Rūḥī, Sulṭān Murād, Tīġī, 'Alī, 'Ilmī Çelebī, Beheştī, Necātī, Mevlānā Nāṣir Nurullāh, Yeḳīnī, 'Āşiḳ Çelebī, Selmān Surūrī, Hāverī, Raḥmī, Muslimī, Meylī (perz.) Mevlānā Ebū Su'ūd, Hudāyī.

L. 98; 12,5 x 20 cm (11 x 18 cm), prosječno po 17 redova na strani. Papir požutio, po ivicama smeđ od vlage. Pismo *nasẖ-ta'līq* i *ta'līq*. Tinta crna. Dvostubačno i trostubačno. Nema kustoda. Bez podataka o prijepisu. Na osnovu starosti papira rukopis je vjerojatno s kraja XVII ili početka XVIII stoljeća, a taj se dojam stječe i otuda što među pjesnicima zastupljenim u medźmū'i nema onih iz poznijeg perioda.

Povez kožni, oštećen, manjeg formata od rukopisa što znači da ne pripada ovom kodeksu.

3014 6816

مجموعه

Mecmū'a

1. L. 2b - 25b

سهام قضا

Sihām-i ḳaża

Zbirka satiričkih pjesama poznata pod naslovom Sihām-i ḳażā (Strelice sudbine) koju je napisao pjesnik Ömer Nef'ī iz Ḥasanḳale-a. Ovaj čuveni divanski pjesnik je zbog ovih svojih satiričkih pjesama pogubljen u Istanbulu 1044/1634-35. godine.

Karatay, II, 2395.

Pjesme su štampane u sklopu divana istog pjesnika, 1269/1852-53. godine u Istanbulu.

2. L. 26b - 30b

تعریفات فقیری

Ta'rīfāt-i Faḳīrī

Sentence u stihovima pjesnika Faḳīrīja, umro u drugoj polovici XVI stoljeća.

3. L. 31a - 44
Stihovi osmanskih pjesnika: 'Azīzī, 'Ulvī, Enverī, Rūḥī-i Baġdādī, Yaḥyā-efendī, Selīm.

4. L. 44b - 61b

خوآب نامهء ويسى

Ḫāb-nāme-i Veysī

Kratka historija neobičnih događaja koju je napisao Uveys b. Mehmed, poznat kao Veysī, rođen u Alaşehiru 969/1561-62. godine, umro u Skoplju 1037/1627-28. godine. Djelo je posvetio sultanu Ahmed I (1012-1026/1603-1617). Djelo je poznato i pod naslovom:

واقعه نامه ويسى

Karatay, I, 591, str. 192-193.;
Flemming, 222-224, str. 183-185.
Početak:

نسيم سخن ريز حمد وثنا اول پادشاه افرين . . .

5. L. 65 - 73b

قيافت نامه حمدى

Ḳiyāfet-nāme-i Ḥamdī

Pjesma s tematikom ilm-i ḳiyāfeta, autora Ḥamdija. Ḳiyāfet-nāme je disciplina koja ima cilj upoznati ljudsku prirodu i moral na osnovu oblika, boje i osobine dijelova ljudskog tijela.
Karatay, II, 2942.

6. L. 74 - 92
Stihovi, izreke, citati i fragmenti nekih djela.

L. 92; 12 x 20 cm (6,5 x 13,5 cm), po 17 redova na strani. Papir bijel, žućkast i smedj. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Naslovi pisani crvenom tintom. Dvostubačno. Ima kustode. Ponegdje i marginalne zabilješke i stihovi.

Datum prijepisa 1060/1650. godina (L. 25b). Ime prepisivača nije naznačeno.

Rukopis nema poveza.

Lage su odvojene, a ima i slobodnih listova.

3015 6817

مجموعه

Mecmū'a

1. L. 2b - 12b

الكواكب الدرية فى مدح خير البرية

El-kevākibu 'd-duriyyeh fī medḥi ḫayri 'l-beriyyeh

Poznata Busirijeva kasida sa interlinearnim prijevodom na turski jezik. Uz prijevod je na margini mnoštvo bilježaka. Na kraju bilješka da je prijevod kaside obavljen 1125/1713. godine.

2. L. 15b - 38b

سبحهء صبيان

Subḥa-i ṣibyān

Arapsko-perzijsko-turski rječnik u stihovima, specijalno napisan da olakša učenje ovih jezika djeci. Autor je 'Abdullaṭīf b. 'Abdulmecīd Firişteoğlu, umro 1713. godine.
Karatay, II, 2008.
Početak:

نام خدا ذكر ايده لوم ابتدا
منزل مقصوده اودر رهنما

3. L. 40b - 44a

كتاب العروض الاندلسى

Kitābu 'l-'arūḍi 'l-Andalusī

Djelo o metrici na arapskom jeziku koje je napisao Abū 'Abdullāh Muḥammad al-Ǧayš al-Anṣārī al-Andalusī, umro 626/1229. godine.
GAL, G, I, 310 (378).
Početak:

احمد الله واتوكل عليه واصلى على نبيّه محمد واله اجمعين. . . وبعد
فقد قصدت فى هذا المختصر ان اذكر علل الاعاريض الاربع والثلثين. . .

4. L. 44b - 49b

الكافى فى علمى العروض والقوافى

Al-Kāfī fī 'ilmayi 'l-'arūḍi wa 'l-qawāfī

Djelo iz metrike na arapskom jeziku koje je napisao Yaḥyā b. 'Alī b. Muḥammad b. Ḥasan aš-Šaybānī b. Zakariyyā b. al-Ḫaṭīb at-Tabrīzī.
Ahlwardt, VI, 7110.
Početak:

الحمد لله على الانعام والشكر له على الالهام... وبعد فهذا تاليف كاف فى العروض والقوافى...

5. L. 50b - 74b

لغت فرشته اوغلى

Lugat-i Firişte-oğlu

Arapsko-turski rječnik u stihovima koji je sastavio 'Abdullaṭīf b. 'Abdülmecīd Firişte-oğlu, umro 1713. godine (vid. ovdje, 3015-2.).
Karatay, II, 2005.
Početak:

حمد ثابتدر اول الله كم عالمى علما ايله يزتدى...

6. L. 75a - 77a

القصيدة الطنطرانية

Al-Ḳaṣīdetu 'ṭ-ṭanṭarāniyyeh

(Isto kao primjerci obrađeni naprijed).
Ahlwardt, VI, 7622.

7. L. 78b - 99a

تحفهء شاهدى

Tuḥfe-i Şāhidī

Poznati perzijsko-turski rječnik u stihovima od Ibrahima Šahidija.
Trako, 110, str. 73.

8. L. 100a - 101a

الامثلة الفارسية المختلفة

Al-amṯilatu 'l-fārisiyyatu 'l-muḫtalifeh

Glagolski oblici (paradigme) perzijskog jezika, od nepoznatog autora.
Dobrača, II, 1957, 17, str. 985.
Početak:

كرد كند كردن كننده

Listovi 102 - 105 su prazni.

9. L. 106b - 113b

مفاتيح الدرّيه فى اثبات القوانين الدرّيه

Mafātiḥu 'd-durriyyah fī iṯbāti 'l-qawānīni 'd-durriyyah

Kratka gramatika perzijskog jezika napisana na arapskom jeziku. Autor joj je, kako se može pročitati na kraju djela Muṣṭafā b. Abī Bekr as-Sivāsī.
Početak:

الحمد لله اخلص الانسان بالنطق... وبعد فلمّا كان غالب اسرار الحق علت كلماته مصوغة على السن العارفين باللغة الفارسية...

10. L. 114b - 117

Kratko djelo o glagolskim oblicima perzijskog jezika, sa objašnjenjima na arapskom jeziku od nepoznatog autora.

11. L. 118b - 149a

تحفهء وهبى

Tuḥfe-i Vehbī

Perzijsko-turski rječnik u stihovima koji je sastavio Sunbul-zāde Mehmed Vehbī, umro 1224/1809-10. godine.
Karatay, II, 2091-2095; str. 35-36.

Početak:

حمد بی حد کرم فرمایه

که انك نعمتیدر بی غایه

12. L. 150b - 152b

رسالة القافية

Risālatu 'l-qāfiyah

Djelo o rimi u poeziji koje je napisao Nūruddīn 'Abdurraḥmān Ğāmī.

Karatay, F. 678, XX, 680, XXII, 681, XXXI.

Početak:

بعد از تیمن بموزون ترین کلامی که قافیه سنجام...

L. 160; 15,3 x 21 cm (8,2 x 15 cm), po 15 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ*, vrlo lijep, vokaliziran. Tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Nadvlačenja odgovarajućih riječi iz rječnika također crvenom tintom. Tekst uokviren crvenim linijama. Ima kustode.

Cjelokupan rukopis nije prepisao isti prepisivač. Najveći dio rukopisa prepisao je Aḥmed b. Ḥasan b. Aḥmed, 1225/1810. godine. Neke dopune unutar rukopisa, vjerovatno onih dijelova koji su nedostajali izvršio je Mūsā b. Emet 1245/1829-30. godine.

3016 6818

مجموعه

Mecmū'a

1. L. 1 - 2

وفات فاطمه

Vefāt-i Fāṭima

Fragment nekog mevluda u kome je opisana smrt Muhammedove kćeri Fatime.

2. L. 3 - 10

داستان ابراهيم

Dāsitān-i Ibrāhīm

Cjelovito poglavlje nekog mevluda u kome je opisano rođenje i smrt Muhammedovog sina Ibrahima.

Početak:

ای چلب سن سنْ اخر صبرایدن بو اشلره هم صبرلق سن ویرورسین بز کروقلمشلره

L. 10; 15 x 21 cm (10,5 x 15,5 cm), po 13 redova na strani. Papir žuto-smeđ. Pismo *nasẖ*, lijep, vokaliziran. Tinta crna. Međunaslovi crvenom tintom. Dvostubačno. Svaki stubac oivičen crvenom linijom. Ima kustode.

Datum prijepisa 1. džumade-l-ahira 1033/21. marta 1624. godine. Prepisivač nije poznat.

Rukopis predstavlja posljednji fragment veće cjeline tako da mu nedostaje veći dio s početka. Bez poveza je i u vrlo lošem stanju.

Prema bilješci na kraju djela radi se o fragmentu nekog opširnijeg mevluda od koga su se sačuvala dva poglavlja Vefāt-i Fāṭima i to djelomično i Dāsitān-i Ibrāhīm (cjelovito).

3017 6813

مجموعه

Mecmū'a

Manja zbirka pjesama divanskih pjesnika XVI i XVII stoljeća. Zastupljeni su slijedeći pjesnici: 'Ubeydī, Ẓātī, Necātī, 'Izzetī, Yaḥyā, Nev'ī, Isḥāḳ, Fevrī, 'Aẓmī, Bāḳī, Sulṭān Murād, Şānī, Neylī, Ca'fer, Umīdī, Niẓāmī, Hilālī, Fiġānī, Firāḳī, Ḥayālī, Ḫayretī, Muḥibbī, Hātif, Ḳabūlī, Vālī-i Dā'ī.

L. 14; 12,7 x 19 cm (8 x 16 cm), po 25 redova na strani. Papir bijel, tanak, mjestimično požutio i oštećen. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Neki naslovi pjesma crvenom tintom. Dvostubačno. Ima kustode.

Bez datuma prijepisa i imena prepisivača. Pjesme su datirane od 995-999 /1586-1591. godine.

Povez broširan, oštećen.

3018 6820

مجموعه

Mecmū'a

Zbirka pjesama na turskom, bosanskom i arapskom jeziku. Pretežno su zastupljene ilahije na turskom jeziku, ali ima i gazela, turkija, kasida i semaija.

Zastupljeni su slijedeći pjesnici: Yūnus (15 pjesama), Şemsī (2 pjesme) Eşref-oğlu (3 pjesme), Zeynül-'ābidīn, Naẓīfī, Ḥilmī, Meylī, Ḥażret-i Fāriż, Velī-i Ẕātī (2 pjesme), Şeyẖ Kaygulu (2 pjesme), Meftūnī, Ilhāmī (na turskom i bosanskom - alhamiado 7 pjesama), 'Āşiḳ Ġarīb (2 pjesme), Şeyẖ Cemāl, Siyāh-dede, Nūrī-efendī (4 pjesme), Şemsuddīn, Şeyẖ Sarāyī Bosnevī, Şāriḥ-i Mesnevī Şeyẖ 'Abdullāh 'Abdī, 'Āşiḳ Kerem (2 pjesme), 'Āşiḳ Ömer (2 pjesme), Leylā, Nesīmī (5 pjesama), Şerrī, Fużūlī, Ṣādiḳ, Rif'at-efendī, Ṣidḳī (4 pjesme), Yazici-oğlu, Seyfī (2 pjesme), Pīr Sulṭān Abdal, Seyyid Hāşim Dihlī, Sirrī (10 pjesama), Hudāyī, Şākir (tarih smrti Šejh Huseinu, 1214/1799-1800. godine), Niyāzī (2 pjesme), Şevḳī, Ḳāimī, Rūşenī, Sezāyī, Niẓām-oğlu (2 pjesme), Naḳşī (2 pjesme).

Od alhamiado pjesama, pored Ilhamijinih i Sirijinih pjesama uvrštene su i *Hajde sinak ter uči i Čujte vi svi sokoli*, koje se pripisuju Ahmedu Karahodži.

Uvrštena je i Banaluka türküsu (izd. L. Hadžiosmanović), dvije pjesme o banjalučkom boju, POF, XXII-XXIII, Sarajevo, 1976, str. 315-328) i Tarih smrti Sirriji (1263/1847), od nepoznatog autora.

L. 89; 12,5 x 22 cm (11 x 20,5 cm), po 18 redova na strani. Papir žut. Pismo *nasẖ-ta'līq*, krupan, lijep. Tinta crna. Interpunkcija crvenom tintom. Nema kustoda. Uz pjesme ima nekoliko datuma, a posljednji je 1323/1905. godina, što bi mogao biti datum nastanaka ove medžmū'e.

Uvez kožni ojačan platnom.

3019 6828

مجموعه

Mecmū'a

Zbirka pobožnih pjesama - ilahija, pretežno derviškog karaktera. Najveći broj pjesama je na turskom jeziku, a po nekoliko je na arapskom i bosanskom jeziku. Jedna je na perzijskom sa interlinearnim prijevodom na bosanskom (alhamiado). Zastupljeni su slijedeći pjesnici: Rūşenī, Yūnus, Eşref-oğlu, Ilhāmī (alhamiado), Şeh-zāde, Seyfullāh, Ḥamdī, Sezāyī, Ḳāimī, Nesīmī, Er-oğlu, Niyāzī, Şems-i Tebrīzī, (Na't na perzijskom jeziku sa interlinearnim prijevodom na bosanskom), Yazici-oğlu, Velī-i, Ẕātī i Meftūnī.

L. 77; 9 x 19 cm (8,5 x 17,5 cm), po 12 redova na strani. Papir žut i bijel. Pismo *nasẖ*, vokaliziran, lijep. Tinta crna. Naslovi, tačke i nadvlačenja, mjestimično crvenom tintom. Nema kustoda. Ispod jedne pjesme zapisan datum 6. redžeb 1326/4. august 1908. godine, što je vjerovatno datum prijepisa ove zbirke.

Uvez od crvene kože.

Bivši vlasnik Hafiz Asimi Safa Sirćo iz Sarajeva (napisano latinicom na koricama kodeksa).

3020 6829

مجموعه

Mecmū'a

Zbirka pjesama, pretežno derviškog karaktera, na turskom jeziku i dvije pjesme na perzijskom jeziku (Ḥāfiẓ Širāzī i Şems-i Tebrīzī). Zastupljeni su slijedeći pjesnici: Yūnus, Eşref-oğlu, Şeyẖ-zāde, Abdal, Niyāzī, Kaygusuz, Reşīdī, Ṣabrī, Ḥāfiẓ, Er-oğlu, Şems-i Tebrīzī, Nesīmī, Ḥamdī, Şeyẖ Cemālī, Hāḳḳī, Ḥilmī, Ḳāimī, Fehmī.

L. 44; 10,5 x 20 cm (8 x 17 cm), po 17 redova na strani. Papir bijel. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Nema kustoda. U rukopisu, na dva mjesta zapisani datumi 1322/1904. i 1325/1907. godina. Ovaj posljednji je vjerovatno datum završetka rukopisa. Nekoliko listova je prazno, a nekoliko istrgnuto.

Povez od impregniranog platna.

Iz kolekcije Hafiza Asima Sirće.

3021 6830

مجموعه

Mecmū'a

Zbirka ilahija i kasida na arapskom, turskom i bosanskom jeziku. Većina pjesama su anonimne. Od onih čiji su autori poznati su: Ilhamija, Yūnus, Sinān, Kudūmī Meḥmed, Turābī, Ḳabūlī, i Ḥāfiẓ (tur.).

L. 25; 12 x 19,5 cm (10 x 16 cm), prosječno po 18 redova na strani. Papir bijel sa linijama (sveska). Pismo *nasẖ*. Pisano običnom grafitnom olovkom i plavom i crnom tintom. Nema kustoda.

Bez podataka o prijepisu.

Rukopis je iz kolekcije Hafiza Asima Sirće, identičan je sa drugim rukopisima koje je on prepisao pa zaključujemo da je on i prepisivač. Prijepis je nastao vjerovatno početkom XX stoljeća.

Bez poveza.

3022 6861

مجموعه

Mecmū'a

Zbirka pjesama tipa türkü, ilahi i rubai. Neke od ovih pjesama interpretiraju i historijske događaje kao Özü türküsü (Turkija o Očakovu). Na L. 26b - 27 je Ḳaimijina pjesma na bosanskom jeziku o štetnosti pušenja duhana „Buyurmuştur gospodar, ostante se tutuna".

L. 27; 12 x 17 cm (8 x 14 cm), prosječno po 10 redova na strani. Papri žut, zelen, smeđ i crven. Zamrljan i oštećen. Pismo *nasẖ-ta'līq*. Tinta crna. Nema kustoda. Na posljednjem listu bilješka o vlasniku i godina 1121/1709. Prema sadržaju u medžmū'i to bi mogao biti i datum nastanka medžmū'e pa bi ovaj vlasnik mogao biti njen sastavljač.

Bez poveza.

3023 6862

مجموعه

Mecmū'a

Zbirka pjesma osmanskih pjesnika. Zastupljeni su slijedeći pjesnici: Za'fī-efendī, Bāḳī, Nūrī, Seyyid Nesīmī, Baḥrī, Ebū 's-Su'ūd-efendī, Hemdemī, 'Azmī, Rūḥī, Şeyẖ-oğlu, Veysī, 'Āşiḳ 'Ömer, Süleymān Çelebī (Mevlid), 'Abdul-Eḥad-efendī.

L. 29; 12 x 20 cm (10 x 17 cm), prosječno po 15 redova na strani. Papir bijel, dosta zamrljan vlagom. Pismo *nasẖ*, vokaliziran. Tinta crna. Pisano dvostubačno i jednostubačno, sa ravnim i kosim redovima. Nema kustoda. Rukopis je u razdvojenim lagama.

Bez podataka o prepisivaču kao i datumu i mjestu prijepisa.

Bez poveza.

3024 6863

مجموعه

Mecmū'a

Zbirka pjesama i molitvi (dova) na turskom jeziku. Zastupljeni su slijedeći pjesnici: Zātī, Ḫayretī, Isḥāḳ, Sivāsī, Necātī, Revānī, Varliğī, Uṣūlī, Sulṭān Murād, 'Ulvī, Kelāmī i Murādī.

L. 6; 14,5 x 20 cm (9,5 x 15 cm), prosječno po 20 redova na strani. Papir žućkast. Pismo *šikeste*. Tinta crna. Naslovi pjesama pisani crvenom tintom. Pjesme pisane dvostubačno. Stihovi ispisani i na margini kao i ispod teksta.

Rukopis predstavlja fragment nekog kodeksa.

Bez poveza je.

3025 6864

مجموعه

Mecmū'a

Zbirka pjesama, dova (molitvi) i zapisa.

Prvih šest lista sadrže dove i zapise, a zatim slijede pjesme i to uglavnom ilahije i turkije, kojima autori nisu poznati. Na L. 16b - 17a pjesma: Tāriẖ-i Vişegrad köprüsü (kronogram gradnji višegradskog mosta na Drini, u kojoj se u posljednjem stihu nalazi pjesnički mahlas Ḫadi.

Prvi je ovaj tarih izdao I. Bašagić u Vatanu, III/1886, 120, str. 2-3, a autora tariha označio kao Badi. Smatra se inače da je spomenuti tarih spjevao sarajevski pjesnik Nihadi, kako je taj maẖlas pročitao još Evlija Čelebi.

(v. A. Bejtić, Sokolovićev most na Drini u Višegradu, Kalendar Narodna uzdanica, god. XIII/1945. str. 148-169; H. Šabanović, str. 77-81).

Na L. 21a - 22a pjesma Ḥasana Ḳāimije na bosanskom jeziku o osvajanju Kandije.

L. 23; 9 x 14 cm; bez margine, prosječno po 12 redova na strani. Papir žuto-smeđ. Pismo *nasẖ*, mjestimično vokaliziran. Tinta crna. Poneki naslov pisan crvenom tintom.

Bez podataka o prijepisu.

Uvez kožni, sasvim trošan.

3026 6203

مجموعه

Mecmū'a

Zbirka religiozne poezije. Vjerojatno se radi o jednom djelu sa više podnaslova. Ovdje su ti podnaslovi slijedeći:

1. در مناجات كردن وامرزش خواستن
2. داستان اوّل در توحيد بارى سبحانه وتعالى
3. درنعت سيّد المرسلين محمد رسول الله صلى الله عليه وسلّم

L. 6; 15 x 20,5 cm (11,5 x 16,5 cm), po 15 redova na strani. Papir žut, isflekan od vlage. Pismo *nasẖ*, lijep, vokaliziran. Tinta crna. Naslovi crvenom tintom. Dvostubačno. Svaki stubac uokviren crvenom linijom. Ima kustode.

Nema početka ni završetka.

Ne sadrži podatke o datumu, mjestu prijepisa kao ni o prepisivaču.

Bez poveza.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

3027 5681

مجموعه

Mecmū'a

Zbirka pjesama na turskom jeziku koja sadrži turkije, ilahije, gazele, murebbe'e, mufrede i kaside. Počinje pjesmom:

سراى توركسى
سوداه اوزجه بلا ايمش بلنسون
كمى دوستدن كمى ياردن ايرولور

Pored anonimnih pjesama zastupljeni su autori: Yūnus, Hudāī, Ḳādirī, Eşref-oğlu, Cūdī (Mehmed Çokaci-zāde - Čohadžić), Nesīmī, Cevrī, Mevlānā Sa'duddīn, Ġazel-i Hātem Taḫmīs-i Vehbī al-Bosnevī, Sulṭān Aḥmed, Serverī, Cāmī (tur.), Ẕātī, Mufīdī, Rūḥi, Krīmī, Yemnī, Şevḳī, Raḥmī, Yaḥyā, Ḳudūrī, Nişānī, Vehbī, Lāmekānī, Fużūlī, Ḫālid, Uskudārī Ḥalīlī. Jedna pjesma je posvećena ratu s Rusijom 1171/1757-58. godine.

L. 31; 14,5 x 20,5 cm (9 x 16 cm), po 16 redova na strani. Papir bijel i žut. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Mjestimično pisano dvostubačno. Nema kustoda.

Bez datuma prijepisa, ali se vidi po nekim uvrštenim pjesnicima da je rukopis nastao u XVIII i XIX stoljeća. Jedna od pjesama je posvećena i Muhsin-zāde Mehmed-paši. Spominju se Sarajevo, Zenica i Doboj.

Na L. 26 bilješka da je rukopis došao u vlasništvo Muhamed B. Suleyman Rušdija, 1236/1820. godine.

Lage i pojedini listovi slobodni.

Bez poveza.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

3028 1978

مجموع

Mecmū'a

1. L. 1 - 5

اشعار دلبرى

Eş'ār-i Dilberī

2. L. 6 - 76

ديوان باقى

Dīvān-i Bāḳī

Početak:

ايتدى شهرى شرف مقدم سلطان جهان
رشك باغ ارم وغيرت كلزار جنان

Dilberijeve pjesme su pisane drugom rukom i naknadno uvezane u kodeks Bakijeva Divana.

L. 76; 11,5 x 19 cm (6 x 13 cm), po 13 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ-ta'līq*. Ima kustode.

Nema podataka o prijepisu niti o prepisivaču. Unvan u plavoj i zlatnoj boji.

Povez kožni sa rozetom, oštećen.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

3029 1080

مجموعه

Mecmū'a

L. 1b - 7a

Pjesme Ataija, Misrija, Kronogram ustoličenju sultana Mustafe, kronogram istom ustoličenju od Ġani-zāde-efendije.

L. 7b - 116

ديوان باقى

Divān-i Bāḳī

Napisao Abdülbaḳī Maḥmūd Bāḳī, umro 1600. godine.
Bratislava, 474; Sohrweide, 232.
Početak:

ايتدى شهرى شرف مقدم سلطان جهان
رشك باغ ارم غيرت گلزار جنان

L. 117 - 131a - Pjesme H̱ayretī, Şem'ī, Hüdayī, Celālī, Hāşimī, Ẕātī, Ahī (اهى), 'Ubeydī, 'Ulvī, Emrī, Nev'ī, Bākī, Vālihī, Mesīḥī, Aftābī, 'Umrī, Fazlī, Riyāżī, Yaḥyā.

L. 131b - 135b - Pjesme Lamekanija.

L. 136 b - Dvije pjesme tipa türkü.

L. 137a - 137b - Četiri semaije i dvije türkü pjesme.

L. 138 - 142 - Ilāhī Misrī-efendī; više mufreda anonimnih pjesnika, muamme i lugazi (zagonetke).

L. 142; 13 x 18,5 cm (7,5 x 11 cm), po 17 redova na strani. Papir bijel. Tekst pisan *nasẖ-ta'līqom,* crnom tintom. Nema kustoda. Na margini također stihovi.

Nema podataka o prijepisu.

Vakuf Mustafa-bega Dženetića (L. 2a).

3030 2659

مجموعه

Mecmū'a

L. 32b - 33a - Pjesme Remlija.

L. 33b - 38a - Pjesme Rahmija, Saliha i Rustema.

L. 38b - 48a - 53 gazela Rahmija Mostarca.

(v. Vanćo Boškov, Pjesnik Rahmi i njegova kasida o Mostaru, Prilozi za orijentalnu filologiju XXVI/1976. str. 213-232. Isti, Književnost Bosne i Hercegovine na orijentalnim jezicima, Godišnjak Instituta za jezik i književnost, VII, 1978, str. 193).

L. 52a - 83b

ديوان ميلى

Dīvān-i Meylī

U osmanskoj divanskoj književnosti registrirano je devet pjesnika pod ovim pseudonimom (maẖlasom), pa i pjesnik Mehmed Meylī iz Sarajeva (umro 1781. godine) šestorica iz XVI stoljeća. Ovdje možemo samo utvrditi da ovo nije Divan Mehmed Meylija iz Sarajeva, na osnovu starosti rukopisa. Rukopis je s kraja XVII stoljeća. Dvije pjesme ovog Meylija su datirane i to 990. i 992. godine (1582. i 1584.).

L. 85; 12,5 x 20 cm (7,5 x 14 cm), po 15 redova na strani. Papir bijel, po ivicama požutio, pismo *ta'līq,* tinta crna. Bez obruba i ukrasa. Nema kustoda. Ima originalnu folijaciju od L. 32.

Uvez kartonski, oštećen. Početak rukopisa nedostaje.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

3031 1079

مجموعه

Mecmū'a

L. 1 - 34 - Zbirka pjesama više pjesnika. Najviše su zastupljeni: Emrī, 'Ubeydī, Bāḳī, a manje Nevālī, Hālī, Āzerī, Ḥusrev, Ṣādiḳ, Necātī i Fiġānī.

L. 35 - 112b

ديوان خيالى

Dīvān-i H̱ayālī

Napisao Mehmed H̱ayālī (1494/95-1557. godine), veliki divanski pjesnik, rođen u Yenice Vardaru, umro u Edreni, u svojstvu sandžakbega.

Ovaj Divan nije potpun, nedostaje mu na početku i na kraju po 2-3 lista.

Flügel, I, 649.; Karatay, II, 2323, 2324, 2648.;
Ali Nihad Tarlan, Hayali Beg Divani, Istanbul, 1963.

Ovaj Divan je poznat po vanredno lijepom, bogatom, istanbulskom turskom jeziku s tematikom ljubavi i tesavvufa. Najvećim dijelom sadrži gazele, a ima i kraćih pjesničkih tvorevina: kit'i, rubaija i mufreda.

L. 112; 12 x 19,5 cm (7,5 x 13 cm), pisano po 15 redova na strani. Papir žut, pismo *ta'līq*, tinta crna. Imena autora pjesama (maẖlasi) nadvučena crvenom olovkom. U prvom dijelu rukopisa (L. 1 - 34) nema kustoda, kasnije (L. 35 - 112), kustode postoje.

Nema podataka o prijepisu niti o prepisivaču.

Bivši vlasnik Bosnevi Hadži Mustafa b. Saradž Muhamed-aga-zade.

Vakuf Dženetića Mustafa-bega.

3032 5673

مجموعه

Mecmū'a

1. L. 1 - 27

ديوان ذاتى

Dīvān-i Ẓātī

Napisao Ẓātī Süleymān Keşānī, umro 953/1546. ili 1151/1738. godine.

Ḥ Ḫ. I, 784; Sohrweide 480.

2. L. 28 - 43

سوانح النوادر فى معرفة العناصر لذاتى افندى قدس سره

3. L. 49 - 52

Fragmenti nekog mevluda.

4. L. 52 b - 58

Mevlud Suleymāna Çelebija, umro 1402. godine. Najpoznatiji spjev o Poslaniku Muhammedu na turskom jeziku koji je napisao Bursali Süleymān Çelebi.

L. 58; 16 x 22,5 cm (10 x 19,5 cm), po 30 redova na strani. Papir žućkast, pismo *nasẖ-ta'līq*, tinta crna. Tekst obrubljen sa dvije crvene linije. Ima kustode.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Prijepis u mjesecu zi-l-kadetu 1257/decembar 1841 - januar 1842. godine.

3033 3488

مجموعه

Mecmū'a

1.

داستان سهراب نامه

Dāsitān-i Suhrāb-nāme

Od nepoznatog autora.

Početak:

بسمله در منلكى ستون امام شكر وسپاس اول حضرته كه ذات وصفات امكاندن مقدس ومقرّادر نظم قدم وصفن چون آثبات اتدى برهان – صفات قنده اولور ذاتكه امكان

Završetak:

هركه ديال جنّت المأوى حق ويره آكا يازارنك روحينه بر فاتحه احسان ايده

2.

هذا كتاب داستان مرغان ثانى عشر در نقل احمد

Hāẕā kitāb dāsitān-i murġān s̱ānī 'aşara der naḳl-i Aḥmed

Poema u formi mesnevi-stihova od pjesnika Aḥmeda u kojoj se u više poglavlja govori o osobinama pojedinih ptica. U posljednjim stihovima daje podatak da je ovo djelo pisao 7 godina i da ga je dovršio 919/1513-14. godine.

Početak:

قوت دستور الله عليم
فضل بسم الله الرحمن الرحيم

منّت اورا طاعتش رحمت نمود
دائما الحمد لله الودود

Završetak:

احمدك اولدر مرادى در جهان
هر مرادى اوزى شاد اولسون همان

بو حكايت بست اولمش يدى يوز
سال هجرتدن طقوز يوز اون طقوز

بزديدك احوالى باقى والسلام
اكسكن اهل كرم قلسون تمام

L. 66; 14,5 x 20,3 cm (10 x 15,5 cm), po 17 redova na strani. Papir požutio, pismo *nasẖ-ta'līq*, tinta crna, međunaslovi crveni. Ima kustode.

Podatak o prijepisu na kraju oba djela pisana istom rukom. Djelo je prepisano 16. ramazana 1047/2. II 1638. godine.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Rukopis je bio u posjedu nekog Ismail-bega.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

Tekst ima dosta grešaka, naročito u citatima arapskih fraza.

3034 3370

مجموع

Mecmū'

1. Jedno djelo koje se sastoji od priča na turskom jeziku istorijskog karaktera.

Početak:

تكرنك عبادتى بو دركه اودقى صوبقر قلج كسر اكرچه كسممك ممكن
اولسه ده نتكم نمرود اودى ابراهيم پيغمبر بهدى

2. Pjesme na turskom jeziku proročanskog karaktera.

Početak:

بر ايشوم وار سنوكيله بيتورم
داخى سنى منزلوكه بيتورم

---

3. Pjesme iz Hafizova Divana (od pjesama s rimom na „d“ د).

4. Tesavvufske pjesme nepoznatog autora na turskom jeziku.

Početak:

مرشد كامل وشيخ الآفاق
يعنى كيم حضرت عبد الرزاق

L. 282; 14,2 x 19,7 (8,5 x 14 cm), po 16 redova na strani. Papir požutio, pismo *nasẖ-ta'līq*, tinta crna, naslovi pisani crvenom tintom. Ima kustode. Rukopis je oštećen tako da mu nedostaju listovi na početku, u sredini i na kraju.

Uvez kartonski.

3035 3479

مجموعه

Mecmū'a

1. L. 2b - 4a

قصيدهٔ منفرجه

Qaṣīda-i munfariğa

Napisana na arapskom jeziku sa interlinearnim prijevodom na turski.

Počinje:

اشتدى ازمة قنفرجى
قد آذن ليلك بالبلح

2. L. 4b - 5b

قصيده بدء الامالى

Qaṣīda bad' al-'amālī

3. L. 6a

Pjesme ʻAẓmī-zāde-a, Tiġi-bega, Cemālija, Isḥāķ-efendije, Halīci-zāde-a.

4. L. 6b - 41a

رساله میرك

Risāle-i Mīrak

Napisao Mirak Muhammad Nakšibandi Taškendi. Perzijsko-turski frazeološki rječnik sa perzijskim uvodom. Djelo se još naziva i نوادر امثال

(Lit.) Flügel, I, 90/3, str. 102.

Počinje:

در حمد بی شمار بر آن خالق لیل ونهار که از عالم غیب . . .

Prepisano u Sarajevu.

L. 41b - 43a - Razne zabilješke, anonimni stihovi i izreke.
L. 43b - 58b

5.

القسم الثانی الطبیعات

Drugi dio risale Fi 't-Ṭabī'āt

6. L. 61b - 72a

مطالب الازكيه

Maṭālib al-azkiyah

Djelo iz matematike. Napisao 'Alī 'Uššāqqī 1162/1748. godine, što se vidi iz naslova: هذا كتاب مطالب الازكيه من تاليفات على العشاقى

Početak poslije besmele:

الحمد لمن لا يدخل نعمه المتضاعفة فى الحساب ولا يسع بجمع كرمه المتفرق الكتاب . . .

Završetak:

فليكن هذا اخر الرساله فى علم الحساب . . . فى سنه ١١٦٩

Prepisao Yūsuf b. Muḥammad b. Sulaymān Durrī 1169/1755. godine.

---

7. L. 73a - 82
Neko matematičko djelo na turskom jeziku bez početka.

8. L. 83 - 86
Računske radnje, sijakatsko pismo i mjere na turskom jeziku.

9. L. 88a

سلسلة تلقين حضرت مولانا قدس الله سرّه العزيز

Sislile-i telḳīn Ḥażret-i Mevlānā ḳaddese Allahu sirrehu al-'azīz

10. L. 88b - 89b
Uzorci pisama

11. L. 90a - 90b

قصيده علوى آب اتش

Ḳaṣīde-i 'alevī Āb-i ateş

12. L. 91b - 98b
Matematička rasprava od Ḥusein b. Ḥasan Mumin-zāde-a.

13. L. 99b - 108a

انشا عبد الفقير سعدى قد يكون لازما للمعدّى

Inşā' (Uzorci pisama)

Napisao Sa'dī i posvetio budimskom beglerbegu.
Rasprava o tehnici spravljanja i upotrebi pisaćeg pribora.
Počinje:

بسم الله جل جلاله – والحمد لله عمّ نواله

اما بعد . . . سرور امراء گزين وسر دفتر كبراء صاحب تمكين محب العلما والعابدين . . .

14. L. 109 -118 - Hadisi.

15. L. 119a - 122b

المقدمه الاجروميه فى العلم العربيه

Al-muqaddima al-uğurrūmiyya fī 'ilm al-'arabiyya

Lit. Ahlwardt, VI, 6669.
Početak:

قال الشيخ الفقيه الاستاذ النحوى ابو عبد الله محمد بن داود الصنهاجى الشهير با بن اجرومى رحمة الله عليه الكلام هو اللفظ المركب المفيد الوضع واقسامه ثلثة اسم وفعل وحرف...

16. L. 123a - 128b

Arapsko-turski rječnik koji počinje:

امام اوك امام اويلين اريكه تحت امكه مييشه انتقام كين آلمق...

17. L. 129a - 145b

Molitve (dove) za razne obrede (dženaza, molitva na grobu, molitve za pojedine namaze itd.).

18. L. 146a - 148b

جواهر الفرائض

Ǧawāhir al-farā'iḍ

Djelo o nasljednom pravu od nepoznatog autora.

Kod Ahlwardta (III, 1814, str. 249) postoji djelo pod istim naslovom, ali mu je početak različit od početka ovog djela.

Početak:

كتاب جواهر الفرائض اعلم اذا مات الانسان اوّل يبدء من التركة تكفينه وتجهيزه ويحتاج اليه من...

19. L. 150 - 159

Uzorci pisama i razne bilješke. Među pismima se ističe jedno koje je vezir Husrev-Paša uputio sarajevskom mulli prilikom osvojenja Ostrogona (1605. godine).

وزير خسرو پاشا حضرتلر(ى) طرفندن اوستروغون فتحنده سراى منلا سنه يازيلان مكتوب صور تيدر.

L. 159; 14,5 x 20 cm (9,5 x 16 cm), po 25 redova na strani. Papir bijel. Pisano *nasẖom* i *ta'līqom*. Tinta crna. Naslovi, istaknutije riječi pisane crvenom tintom. U komentarima riječi osnovnih djela nadvučene crvenim. Ima kustode.

Rukopis je prepisalo više ruku. Najveći dio je nastao u XVIII stoljeću.

Uvez kožni.

Bio u vlasništvu 'Abdullāh b. Ḥācc Ḥusein-efendije Muẓafferije (L. 2a). Kasnije bio u posjedu Muḥammeda b. Ḥācc 'Abdullāha (L. 2a).

3036 2343

مجموعه

Mecmū'a

Zbirka pjesama na turskom jeziku, među kojima ima najviše anonimnih pjesama tipa turku, šarki, semai, ilahi, mufred i tekerleme.

Od ostalih pjesama koje su pretežno gazeli tasavufske intonacije zastupljeni su autori: Kayıkçı Muṣṭafā, Ḥayretī, Krīmī, Ālī, Bāḳī, 'Āşiḳ Ömer, Ahī, Nābī, Sipāhī, 'Ārfī, 'Āşiḳ H̱alīl, 'Āşiḳ Mehmed, 'Āşiḳ Harābī, Ṣalāhī, 'Āşiḳ Ebedī, Ḥuseynī, Beyātī.

L. 105; 14 x 22 cm (10,5 x 17 cm), prosječno po 10 redova na strani. Papir bijel, čvrst. Pismo *nasẖ*. Tinta crna. Naslovi pjesama pisani crvenom tintom. Nema kustoda. Do polovine pisano s jedne strane, od polovine s druge.

Nema podataka o prijepisu niti o prepisivaču.

Uvez kožni sa prijeklopom i ukrasnim rozetama floralnih motiva.

Bivši vlasnici: Ahmed Seid, Abdulkerim Zuhdija Defterdarević i Ibrahim.

3037 5685

مجموعه

Mecmū'a

Zbirka pjesama na turskom jeziku. Zastupljeni su slijedeći pjesnici gazela: Sā'ī, 'Azīzī, Ḳadīmī, Tīġī-beg, Kinalizāde Ḥasan-Çelebī, Deli

Ḫusrev, Ḫusrev Dede, ʻAdlī, Çelebi, Ḫandī Çelebī, Isḥāķ, ʻUbeydī, Bāķī, Yaḥyā, Hilālī, Caʻferī.

L. 20; 13 x 20 cm (10,5 x 16 cm), prosječno po 10 redova na strani. Papir požutio. Pismo *taʻlīq*. Tinta crna. Pisano dvostubačno i trostubačno, ukoso odozdo prema gore, ponegdje i vodoravno. Nema kustode. Rukopis predstavlja fragment neke veće cjeline.

Nema podataka o prijepisu.

Bez poveza.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

3038 5727

مجموعه

Mecmūʻa

Zbirka pjesama, dova i zapisa na turskom jeziku. Pretežan dio rukopisa zapremaju pjesme prepisivača ove zbirke Es-Seyyid Ḥamīd Krīmija. Pjesme počinju na L. 1a.

L. 1b - 2a su dove, a zatim sve do L. 26 su pjesme. Autori ovih pjesama su: Ḥamīd Krīmī, Şems-i Tebrīzī, Mevlānā, Muḥyī, Muḥibbī, Seyyid Niẓāmī, Yūnus, Nūrī, Niyāzī Miṣrī, ʻĀrif, Eşref-oğlu, Sezāī, Seyfī. Na kraju rukopisa je popis ostavštine izvjesne Salihe Šerife, te datumi rođenja i smrti nekih članova njene obitelji.

L. 29; 16 x 22 cm, bez margine i ustaljenog broja redova na strani. Papir bijel, deblji, gladak. Pismo *taʻlīq*. Tinta crna. Nema kustoda. Ima nekoliko slobodnih listova na kraju.

Prepisao Es-Seyyid Ḥamīd Krīmī. Nema datuma prijepisa, ali iz nekoliko datuma rođenja vidi se da je rukopis dovršen 1222/1807. godine. Najraniji datum zapisan u ovom rukopisu je 1176/1762. godina.

Povez kožni sa utisnutom rozetom, ali nešto manji od listova rukopisa.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

3039 5788

مجموعه

Mecmūʻa

1. L. 3 - 23b

الهيّات

Ilāhiyyāt

Četiri mistično-pobožne pjesme. Autor pjesama je Maḥmūd Hudāī umro u Uskudaru 1038/1628. godine.

Götz, 2, 349-354.

Početak:

ایکی جهان سلطانیك
طوغدی آی كلدی ینه

2. L. 24 - 42a

Zbirka pisama nepoznatih autora nastalih najvećim dijelom u Mostaru, a odnose se na događaje u Hercegovini u vremenu od 1134/1721 - 1152/1739. godine.

3. L. 42b - 50a

Izvođenje računskih operacija koje je potrebno znati prilikom diobe ostavine iza umrlog. Na stranicama između ovih operacija su stihovi anonimnih pjesnika i odlomci iz komentara klasičnih perzijskih pjesnika od Sūdije Bosnevija (Bošnjaka) i Surūrija.

4. L. 50b - 61b

صورة امر النَهی لشمس الدین سیواسی

Ṣūretu emri 'n-nehyī li-Şemsuddīn Sīvāsī

Rasprava o zabranjenim stvarima od Ebū Şenā Şeyḫ Şemsuddīn Sivāsija, umro 1006/1597-98. godine.

Početak:

افتحار الامراء الكرام ذو القدر والاحترام المختص بمزید عنایة الملك العلاّم
شهر وجودیكی اولان عنایة الله دام اقباله . . .

Prepisano 1156/1743. godine.

5. L. 62 - 98

Pjesme, pisma i fetve na turskom jeziku. Zastupljeni su Nefʻī, Riżāʼī i Yaḥyā. U pismima jedna naredba kadijama Mostara, Ljubuškog, Blagaja, Počitelja, Stoca, Ljubinja, Trebinja, Nevesinja, Gacka i Nikšića i ostaloj ulemi Hercegovine. Među fetvama je jedna ispod koje stoji:

6. L. 99 - 105

موستاری مرحوم درویش افندینك شهرانگیزی

Mostārī merḥūm Dervīş-efendi'nin Şehrengīzī

Šehrengiz, pjesma o opisu stanovnika i grada Mostara od Derviša Žagrića. On je ovu pjesmu spjevao 1040/1630. godine.

O. Mušić, Mostar u turskoj pjesmi, POF, XIV-XV, 1964-65, str. 73-78.;
H. Šabanović, Književnost, str. 260-262.;
V. Boškov, Šehrengiz u turskoj književnosti i šehrengiz o Mostaru, Radovi Filozofskog fakulteta, VI, Sarajevo, 1971. str. 173-211.

L. 107; 15 x 20 cm (12 x 17 cm), prosječno po 12 redova (stihova) na strani, prozni tekst po 17 redova na strani. Papir deblji, gladak, požutio. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Naslovi pjesama i ponegdje interpunkcija crvenom tintom. Nema kustoda.

Prepisao Ahmed, muftija u Mostaru (L. 2a).

Bez originalnog poveza.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

3040 5943

مجموعه

Mecmū'a

Zbirka različitih zapisa i pjesama na turskom jeziku, posebno su zastupljene pjesme memorijalnog karaktera. Zastupljeni su slijedeći autori: Fužūlī, Şeyẖ Sa'dī, Muhibbī Mehmed-beg Kapetanović Ljubušak (umro 1319/1902. godine), Yūsuf, Muḥammed Hidāyet-efendī, Sulṭān Muṣṭafā, 'Ali Haydar-efendī mufetit ş-i hukkām-i Bosna, Mutenebbī, Rāğib-paşa. Osim pjesama ovih pjesnika, ima više anonimnih pjesama u formi mufreda i turkija.

L. 37 (22 ispisana i 15 praznih); 22,5 x 11,5 cm (21 x 10 cm), prosječno po 15-18 redova na strani. Papir zelene boje. Pismo *riq'a*. Tinta crna. Nema kustoda.

Nema podataka o datumu ni mjestu prijepisa, ali se iz bilježaka u rukopisu viđi da je rukopis nastao između 1289-1292 /1872-1875. godine. Prepisivač je pisac tih bilježaka Seyfullah b. Muhamed Salih Lukši (Lukšić) iz Sarajeva. On je označen i kao vlasnik rukopisa.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

3041 5955

مجموعه

Mecmū'a

Zbirka različitog sadržaja, koncipirana kao podsjetnik nekog sufijskog šejha. U njoj su zapisani hadisi, izreke i stihovi mističkog karaktera na turskom i arapskom jeziku.

Od stihova kojima su naznačeni autori uvršteni su Mevlānā Celaluddīn Rūmī u prijevodu na turski od Emīr Sulṭāna Buẖārija, Abū Nuvvās i Muhyiddīn 'Arabī.

L. 10; 16 x 25 cm (10 x 18 cm), prosječno po 15 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ*, *ta'līq* i *riq'a*. Tinta crna. Naslovi, interpunkcija i nadvlačenja crvenom tintom. Tekst pisan dvostubačno, jednostubačno, na margini, ravno i ukoso.

Prepisao el-Ḥācc es-Seyyid Muḥammed Māhir b. es-Seyyid el-Ḥācc Muḥammed el-Ḳastamūnī el-ma'ruf bi-Biçakçi-zāde, 1265/1848-49. godine.

Uvez kartonski.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

3042 5984

مجموعه

Mecmū'a

Zbirka epistolarnog i pjesničkog sadržaja. Prvih 18 listova su prijepisi raznih pisama koja su služila kao uzori za dopisivanje pisama.

Od L. 19 - 40 - Stihovi pjesnika na turskom jeziku. Počinje sa poslovicama u stihovima pjesnika Sevmija, a onda su zastupljeni slijedeći pjesnici: Fevrī-efendī, Mişrī, Sur'atī, Kaygusuz Abdal, Nesīmī, Şems-i Tebrīzī, Bāḳī, 'Aşiḳ 'Omer, Naḳşī, 'Ulvī, Yūnus, Şeyẖ-oğlu, Kātibī. Cevherī, Eşref-oğlu, Seyyid Niẓām-oğlu, Yetīmī. Pored ovoga, rukopis sadrži veći broj anonimnih turkija, kit'i i mufreda.

L. 40; 15,5 x 21,5 cm (13,5 x 17 cm), prosječno po 19 redova na strani. Papri požutio. Pismo *nasẖ-ta'līq*. Tinta crna. Ima kustode. Marginalije. Nema datuma ni mjesta prijepisa, ali su pisma datirana 1186/1772. godine.

Povez kožni, od koga je ostala samo posljednja korica.
Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

3043 6147

مجموعه

Mecmū'a

Manja zbirka pjesama mističkog karaktera. Zastupljeni su slijedeći pjesnici: Sirrī, Cemālī, Ķāimī, Bayrāmī, Sezāyī.

L. 4; 12 x 17,5 cm (bez margine). Papir bijel. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Ukrasne tačke na kraju stihova crvenom tintom.

Prepisivač i datum prijepisa nepoznati.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

3044 5389

مجموعه

Mecmū'a

Zbornik poezije na turskom jeziku, znatnim dijelom bektašijske tematike. Zastupljeni su uz poznate pjesnike i manje poznati osmanski pjesnici i nekoliko pjesnika iz Bosne na turskom jeziku. U Zbornik su uvršteni slijedeći pjesnici: 'Abdullāh, Muṣṭafā, Koroğlu, Kātibī, Siyāhī, Ḥalīlī, Memi-oğlu, 'Abdī, Ḥasan, Osmān, Ķaraca-oğlu, Yazici, Fetḥī, Gedāyī, Safāyī, Dervīş, Kul Süleymān, Oksüz Himmet, 'Arab-zāde, Kul-oğlu, Muḥammed, Abdal, Kaygusus Abdal, Sarāyī, Hüdāyī, Hāverī, 'Aşķī, Selāmī.

Od lista 86. do kraja su zapisi, dove, probe pera, poneka pjesma ranije spomenutih pjesnika i nekoliko mufreda od nepoznatih autora. Na posljednjem listu potpis Murād el-Bosnevī (Ketebehu 'l-ḥaqīr Murād el-Bosnevī.

L. 152; 12,5 x 19 cm (7 x 15 cm), prosječno po 12 redova na strani. Papir bijel, čvrst, gladak. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Dvostubučno. Pisano ukoso odozdo prema gore. Na kraju kodeksa drugi znatno mlađi rukopis, pisan krupnijim *nasḫom*. Taj dio je prepisao Ḥācc 'Abdurraḥmān b. Ḥācc 'Alī Bihkevī (iz Bihaća), 1151/1738. godine. Ostatak je prepisao Murād el-Bosnevī (Bošnjak).

Uvez kožni sa utisnutom rozetom, ali dosta oštećen.

Iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

3045 5390

مجموعه

Mecmū'a

Zbornik najraznovrsnijeg sadržaja bilježenog bez posebnog reda i sistema. Najviše sadrži ličnih zabilješki, dova, hadisa, mudrih izreka, stihova i ljetopisnih zabilješki. Medžmū'a je nastala u Sarajevu pa osim bilježaka vezanih za ovaj grad sadrži i nekoliko fetvi sarajevskog muftije Ćesrije (Kesrī-zāde).

U bilješkama o događajima u Sarajevu, pored onih o podudarnosti početka Ramazana i Đurđevdana, Bajrama i Đurđevdana i nekim vremenskim nepogodama (kao o snijegu šest sedmica poslije Đurđev dana 1801. godine) ima vijesti o esnafskim proslavama - kušanmama, o dolasku pehlivana u Visoko (1798. godine), o smrti unuka Užičkog šejha u Sarajevu, požaru u Sarajevu (u junu 1778. godine) i poplavi u Sarajevu u novembru 1792. godine, nakon koje je izbila kuga.

Od stihova, pored nekoliko epitafa, istićemo pjesme Nef'ija, i pjesmu posvećenu mladiću Mačković Memišu (Maçkoviç-zāde) iz Sarajeva.

L. 124; 13,5 x 19 cm (bez margine), u prosjeku po 20 redova na strani. Papir požutio. Pismo *ta'līq* i *nasḫ*. Tinta crna. Pisano sa obje strane rukopisa. Ima i praznih listova. Na početku i završetku listovi istrgnuti. Ima više imena i datuma u ovom zborniku, a među njima su kao potencijalni sastavljači Dervīş Taşliçalī (Pljevljak), učenik Ḥācc Muḥammeda, sarajevskog muftije 1204/1789-90. godine (L. 28b), Salih Nikšić (Onogoştevī), stanovnik medrese u Tašlidži, Salih, nastanjen u medresi u Sarajevu, Osman, kahvedžija Ḥācc Muḥammeda, sarajevskog muftije u Đumišića (Sim-zāde) medresi u Sarajevu 1214/1799-1800. godine, 'Alī Mostarac (Mostari), pisar muftije Ḥācc Muḥammed-efendije u Sarajevu, Salih Nikšić (Niksikli), učenik Đumišića (Sim-zāde) medrese u Sarajevu, 1206/1791-92. godine. Uvez kožni, oštećen.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

3046 997

مجموعه

Mecmū'a

Privatna bilježnica Muhammeda Enverije Kadića (1855-1931) u koju je unosio pjesme, bilješke, popis valija Bosne, popis sultana, statistike, geografske karte i drugo.

Od pjesnika su uvršteni: Ḥaydār, Mehmed Ziyā, Salāhī, Nevres-efendī, Nuzhet, Şükrü, Reşīd, Şeyẖ Seyfullāh (Iblizović), Zuhdī (Defterdarević), Dervīş, Esad Kulović, Aḥmed Muẖtar-paşa, Zekeriyyā Çelebī, Meylī, Fitnat, (Ni)hādī, Vehbī.

L. 43; 19 x 25,3 cm (15 x 20 cm), po 20 redova na strani. Papir bijel. Pismo *riq'a.* Tinta crna. Pojedini naslovi pisani crvenom tintom.

Originalna paginacija. Strane 27, 28, 62, 63, 64, 67 i 68 prazne.

Prepisivač: Muhamed Enveri Kadić.

3047 1452

مجموعه

Mecmū'a

Zbirka pjesama i pisama Muḥammed Cūdī Çokaci-zāde (Mehmed Džudi Čohadžić), umro 1815. godine. Pored vlastitih pjesama, autor Medžmue Džudija, uvrstio je i stihove Meylije, Hadži Saliha, Rušdi-paşe, Sadika i Kanija.

Džudijeve pjesme su najbrojnije. Najvećim dijelom su to tarihi - kronogrami koje je autor vlastoručno mijenjao što se vidi po intervencijama u rukopisu.

Početak:

تاتارخان حضرتلرينه بو كون تحرير . . .

L. 110; 12,5 x 20 cm (10 x 17 cm), prosječno po 22 reda na strani. Papir bijel, žut i zelen. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Negdje pisano dvostubačno, a negdje jednostubačno. Nema kustoda. Ima dosta praznih listova, tako da se rukopis doima kao sveska u kojoj je autor pravio koncept za kasniji prijepis svojih pjesama. Rukopis je autograf pjesnika Mehmeda Džudije Čohadžića što se vidi iz nekih pjesama naslovljenih sa „li-muḥarrihi", a u mahalas bejtu (autorskom stihu) je uvijek pjesničko ime Cūdī (Džudija). Po podacima u rukopisu, kodeks je nastao između 1194-1213/1780-1798. godine.

Povez kožni bez ukrasa.

Na L. 1a piše: Medžmua Mehmed Džudi-ef. Čohadžića, kupljena u Travniku.

3048 768

مجموعه

Mecmū'a

Privatna bilježnica raznovrsnog sadržaja. Počinje receptima za lijekove koji pojačavaju potenciju, zatim su upisani stihovi, pa jedan hadis.

L. 4a - Zagonetke u stihovima.

L. 5a - Uzorak pisma.

L. 5b - 18a - Citati iz raznih pravnih djela o problemima nasljednog prava.

L. 19 - 29a - Razni recepti.

L. 29b - 32b - Prazni.

L. 33 - 34 - Probe pera.

L. 34b - Būdin türküsü بودن توركسى

L. 35 - 43a - Probe pera i razni listovi.

L. 43b - 44a - Prijepisi dokumenta koji se odnose na Gazi Husrev-begove vakufe Sarajeva i Tešnja.

L. 44b - 49b - Prazni listovi i probe pera.

L. 50a - 55a - Zagonetke u stihovima.

L. 55b - Stihovi Ahmedija, Urfija i Hafiza.

L. 56 - 59 - Prazni listovi i probe pera.

L. 60; 11,5 x 20,5 cm (10,5 x 20 cm), prosječno po 30 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ.* Tinta crna. Pisano je dvostubačno, ravno ili koso. Rukopis je kroz čitav kodeks ujednačen pa zaključujemo da se radi o nečijoj privatnoj bilježnici čije ime ne nalazimo nigdje zapisano. Jedina bilješka vezana za vlasništvo rukopisa je da je u ševvalu (nije jasno kojeg dana) 1190/1776. godine rođen vlasnikov sin Mustafa.

Kodeks je u kožnom povezu sa olabavljenim lagama.

3049 906

مجموعه

Mecmū'a

Manja zbirka pjesama na turskom i bosanskom jeziku.

Počinje Veysijevom (umro 1037/1628. godine kao kadija Skoplja) pjesmom: (L. 1b - 3b):

الا اى قوم استامبول بيلك تحقيق اولك آكاه ايريشور ناگهان بر گون سيزه
قهرايله خشم الله

L. 4a - 5a - Stihovi nepoznatih pjesnika

L. 5b - Pjesma: „Moji djeca sinovci, moji sivi sokoli" i Kaimijina pjesma protiv pušenja duhana:

بیورمشدر غوسپودار اوستانتسه توتونه

Buyurmuşdur gospodar, ostante se tutuna.

L. 6a - Pjesma: „O moje milo, gdje si mi bilo" i pjesma: „Džānu dilden sevmiš oldum, tebe dragi dilbere".

L. 6b - 8a - Stihovi na turskom i anonimne zabilješke.

L. 8b - Pjesma: „Na tarihu bin yüz krk, oženi se junak mrk".

L. 9a - 9b - Bilješke i zagonetke.

L. 9; 14,3 x 21 cm (10,5 x 17,5 cm), po 13 redova na strani. Papir krem boje. Pismo *nasḫ-ta'līq*. Tinta crna. Na prvih pet listova tekst je optočen debelim zlatnim linijama i tankim crnim linijama. Nema kustoda.

Bez podataka o prijepisu.

Uvez kartonski, noviji.

Poklon Derviša Buturovića, 19. I 1947. godine.

3050 1925

مجموعه

Mecmū'a

Zbirka pjesama i nekoliko pisama. Pjesme su najvećim dijelom klasičnih osmanskih i perzijskih pjesnika XVI i XVII stoljeća. Zastupljeni su gazeli slijedećih pjesnika: Ḫayretī, Selīkī, Emrī, Nef'ī, Manṭīḳī, Ẓaīfī, Veysī i Mihrī. Osim gazela prepisano je nekoliko Nef'ijevih pjesama pod naslovom Hicviyyāt-i Nef'ī (Nef'ijeve rugalice) i Veysijeva kasida (L. 60b - 62a):

الآ ای قوم استانبول بیلك تحقیق اولك آكاه

L. 62b - 64

بربرنامه ثابت اوژیچه وی

Berbernāme-i Ṣābit Ujīçevī

Jedna od epskih pjesama Sabita Užičanina u kojoj opisuje zgode jednog berberina.

L. 64; 14 x 20 cm (11 x 17 cm), prosječno po 18 redova na strani. Papir bijel. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Pisano jednostubačno i dvostubačno, ravno i ukoso. Nema kustoda.

Bez podataka o prijepisu. Nije nastao od jednog prepisivača. Rukopis je najvjerovatnije iz XVIII stoljeća.

Uvez kožni sa utisnutim rozetama. Na prvom listu je 20 žigova vjerovatno bivših vlasnika od kojih neki sadrže izreke i molitve.

Na posljednjem listu je bilješka o uvakufljenju Mustafa-bega Dženetića, sina Fejzulah-bega.

3051 1063

مجموعه

Mecmū'a

Zbirka pjesama turskih, bosanskih i perzijskih pjesnika na turskom i perzijskom jeziku. Najvećim dijelom se radi o gazelima poznatih osmanskih pjesnika (iz Turske i Bosne), a ima i anonimnih pjesama türkü, te nekoliko molitvi i pisama. Zbirka počinje pjesmom türkü:

بره غازیلربلك كفّارالنده

ذرّه جه قورقمادی جان پنچونك

Dalje su zastupljeni slijedeći pjesnici:

Ḥuseynī (2 pjesme), Meylī, Cūdī, Derviş-paşa, Revānī (3 pjesme), Ḫayāli-bey, Aḥmed, Emrī, Ziyāī (L. 12b), Murādī, Necātī, Ahī, Eyūb, Isḥāk, Fiġānī, Ẕātī, 'Amrī, Bāḳī, Ḫayretī, Merāmī (2 pjesme) Viṣāli, Riyāżī, Nev'ī, Ṣidḳī, Ziyāī (18b), Nihādī (19a), Tercī-i bend-i 'Ālī (19b - 20a), Şemsī, Yaḥyā, Niyāzī, Cemī, Rehīkī, Fażlī, Fiġānī, Ḥalīlī, Cihānī, Riyāzī, Mūyī, Fużūlī Bihiştī, Adabī, Bahrī, Muīdī, Bulbulī, Ḥevāyī, Uṣūlī, Hicābī, Mecāzī, Ziyā'ī (44b), Cefāyī, 'Ulvī, 'Ālī (46a), 'Ubeydī (46a - 46b), Kātibī, 'Ayānī, Celālī, Esīrī, Hātifī, Ḳadrī, Ziyā'ī (kasida L. 51b - 52b), Ḥalīmī, Munīrī, Hudāyī, 'Ubeydī (56a) Ziyāī (56a - 2 pjesme), 'Azrī, Sākī, Ziyā'ī (57b), Mūyī (57b), Ziyā'ī (58a), 'Ubeydī (58a), Sādiḳ, Şeyḫī, Ziya'ī (59b), Uṣūlī, Ḥāfiẓ, Derūnī, 'Ālī (62b), 'Ubeydī (63a), Vusūli, Şāmī, Fevrī, Ca'fer, Ziyā'ī (67a), Vuṣūlī (67a), Ġubārī, Meylī (68b), Su'ūdī, Edhemī, Vuṣūlī (70a), Hāverī, Fiġānī, Ṭab'i, Vuṣletī (70b), Mūyī (71a), 'Uşşāḳī, Ḫālisī, Sirrī, Edāyī, Ziyāī (74a), Cemālī, Nesīmī, Ḳāimī, Ziyā'ī (75a), Selīmī, Semāī, Merdūmī, 'Itābī, Şem'ī, Selmān, Hāleti, Sultan Süleymān, Vālihī, 'Ubeydī (81b - 2 pjesme), (82a - 2 pjesme), Muḥibbī, Cāmī, Ṭiflī (83b - 2 pjesme, 84a - 2 pjesme, 84b - 2 pjesme), Şahi, Kudsi, Hicri, Zivai (99a), Yūnus, Esirī, Sinānī, Mekalī, Kemālpāşā-zāde, Nizamī, Günahī (108a), Ziyaī (108b), Çakerī, Selikī, Nihalī, Cinanī.

L. 112; 12,8 x 20 cm (10, 3 x 18 cm), prosječno po 18 redova na strani. Papir žućkast. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Maẖlasi pjesnika u pjesmama naknadno nadvlačeni crvenom olovkom. Dvostubačno. Nema kustoda.

Rukopis je prepisivalo više prepisivača o kojima nemamo podataka. Tri pjesme prepisao pjesnik Ḥuseyni što se vidi iz bilješke li-muharririhi i maẖlasa Ḥuseyni (iz čega proizlazi da su to njegove pjesme), a većinu ostalih pjesama prepisao pjesnik Ṭiflī (li-muḥarririhi L. 83b). Kako je zastupljeno više pjesnika iz Mostara: Ziyāī (15 pjesama), 'Ubeydī, Mūyī, Günāhī, Dervīş-pāşā, Vuṣūlī, a prepisivači su pjesnici Ṭiflī i Ḥuseynī, možemo zaključiti da je rukopis nastao u Mostaru i da su pjesnici Huseyni i Ṭifli, također iz Mostara.

Podaci o davanju knjiga na čitanje: Garibi Ahmed-efendiji Tuḥfetu-l-mulūk-i Şāhidī, Mula Osmanu Bosti - Ruznāme. Na istom mjestu podatak da je Osman-efendija bivši muid u Travniku.

Uvez od crvene kože, sa utisnutim kružićima u sredini.

3052 5602

مجموعه

Mecmū'a

Zbirka pjesama osmanskih i perzijskih pjesnika. Zastupljeni su uglavnom gazeli raznih pjesnika, a od dužih pjesama je ovdje Sāḳīnāma od Riyažija.

U zbirci su pjesme slijedećih pjesnika: Figānī, Kemāl-pāşā-zāde, Nef'ī, Bāḳī, Ṣabrī, Cevrī, Riyāžī, Ḥamdī, Fehīm, Nev'ī, Fāižī.

L. 43; 12,5 x 21 cm (8 x 14,5 cm), po 17 redova na strani. Papir požutio, ima nekoliko i crvenih, zelenih i smeđih listova. Pismo, pretežno,*ta'līq*. Tinta crna. Dvostubačno. Ponegdje pisano i ukoso, odozdo prema gore. Ima kustode.

Pisano od strane dva ili više prepisivača. Možda su pojedini listovi uvezani i iz drugih rukopisa. Rukopis veoma trošan, mjestimično zbog oštećenja nije ga moguće čitati.

Žig izvjesnog Muhammeda na više mjesta.

Na L. 40 datum 1088/1677., a na kraju, L. 43 - 1070/1659-60. godina.

Uvez kartonski.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

3053 5612

مجموعه

Mecmū'a

Fragment neke zbirke različitog sadržaja. Na prva tri lista spominju se datumi važnijih događaja. Na primjer dan kada je Bog stvorio drveće i bilje, dan kada se rodio vjerovjesnik Muhammed dan kada je dobio prvu Božju objavu, dan kada je Ibrahim sagradio Kabu itd. Tu su i uputa šta je dobro raditi kog dana u nedjelji: kad je dobro putovati, trgovati, oženiti se itd. Drugi dio ove zbirke su stihovi na turskom jeziku i to pojedinačni bejtovi i kit'e. Tu je i tarih osvojenja Bagdada od pjesnika Fehimija, zatim jedan gazel Fehīmija Çelebīja, ilahija Nūrī-efendije i pjesma Nābīja o haremu vjerovjesnika Muhammeda. Na kraju je duža pjesma u formi mesnevi stihova pod naslovom Mehabbetname od nepoznatog autora.

L. 8; 15,5 x 21,5 cm (12,5 x 17,5 cm), po 25 redova na strani. Papir požutio. Pismo *nasẖ-ta'līq*. Tinta crna. Ima kustode. Fragment nekog rukopisa bez početka i kraja.

Nema podataka o prijepisu.

Bez poveza.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

3054 5574

مجموعه

Mecmū'a

Zbirka različitih književnih tekstova i pjesama na turskom jeziku.

1. L. 1b - 4b

مناقب حضرت مولانا وسائر اولياء الله

Menāḳib-i Ḥažret-i Mevlānā ve sāir-i evliyā-i 'illāh

Izbor iz petog sveska Sururijevog komentara Mesnevije od Mevlānā Celāluddīna Rūmija u kome su donesene priče o Mevlani i drugim evlijama - sufijskim šejhovima. Autor ovog izbora nije poznat.

Početak poslije besmele:

الحـمد لله ربّ العالمين والصلوات والسلام على خير خلقه محـمـد وآله وصحبه اجمعين اما بعد مرحوم ومغفور سروری افندی مثنوی شریفك جلد خامس شرحنده حضرت مولانانك قدس سره مناقبلرندن وسائر اولياء الله مناقبلرندن ذكرايلر كلرى منقبلردر . . .

Djelo nema završetka.

2.

از تحقيقات حضرت شيخ صافى رحمه الله

Ez taḥḳīḳāt-i Ḥażret-i Şeyḫ Ṣāfī raḥimehullāh

3. L. 8b - 10a

قيافت نامه

Ḳiyāfet-nāme

Djelo u mesnevi stihovima o opisu dijelova ljudskog tijela. Pod ovim naslovom nalazi se u katalozima više rukopisa, međutim, ovaj naš ne odgovara ni jednom citiranom u drugim katalozima.

Početak:

ايلدم اوكريمه حمد وسپاس
يوقدرر نعمتينه حدّ وقياس

4. L. 10b - 11b

Dvije pjesme u formi mesnevi stihova Ibrahima Pečevije. Obje imaju naslov:

از ان شيخ ابراهيم افندى پچوى رحمه الله . . .

Početak prve:

صد هزاران سپاس وحمد وثنا
حق لسانيله حقّه صبح ومسا

Prva pjesma ima 89, a druga 22 bejta (distiha).

---

5. L. 13b - 14b

پندنامهء تركى لسان اوزره

Pendnāme-i türkī lisān üzre

Pjesma po uzoru na ʿAṭṭarovu Pendnamu, na turskom jeziku, od nepoznatog autora, spjevano po uzoru na Pendnāmu Ferīduddīna ʿAṭṭara.

Početak:

هرايشه قل بسمله ايله ابتدا
ذكراولسون دائما حمد خدا

6. L. 17a

حكايت

Ḥikāyet

Priča o Harunu er-Rešidu poznatom abasidskom vladaru II/VIII st. na turskom jeziku.

Početak:

روايت اولنوركه هارون رشيد زماننده بر عالم كشى وار ايدى بر كون خليفه حضورنده وعظ ايلدى . . .

7. L. 18b - 26a

اصحاب كهف

Aṣḥābu Kehf

Priča o „pećinskim spavačima“ od nepoznatog autora.

Početak:

اهل تفسير واصحاب تواريخ ايدرلر اصحاب كهفگ قصه سى ملوك طوايف زماننده ايدى يعنى عيسى پيغمبر عليه السلام . . .

8. L. 26b - 27b

Pjesme Necātija i Su'alija.

9. L. 28b - 40b

تذكرة الوصية لنفس العصية

Tadkiratu 'l-waṣiyyati li-nafsi 'l-'aṣiyyati

Rasprava na arapskom jeziku o oporuci. Napisao: ʻAbdulqādir.

L. 40; 12 x 19 cm (9,2 x 16 cm), po 25 redova na strani. Papir tanak, gladak, po ivicama dobio smeđu boju. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Istaknutije riječi crvenom tintom. Neka imena i drugi izrazi nadvlačeni crvenom tintom. Ima kustode. Ima praznih listova.

Bez podataka o mjestu i vremenu prijepisa, kao i o prepisivaču. Rukopis je vjerojatno iz XVII stoljeća.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Bivši vlasnik Abdullah Batari b. Ahmed.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

3055 2740

مجموعه

Mecmū'a

1.

ترجيع بند

Tercī-i bend

Napisao Ziyā Paşa, umro 1295/1878. godine (Ḳāmūs al-a'alām, IV, 2981 v. Külliyyāt-i Ziyā Pāşā, priredio Süleymān Nazif, Istanbul, 1343/1925; str. 121-131.

Početak poslije besmele:

بو كاركاه صنع عجب درسخانه در
هر نقس بر كتاب لدندن نشانه در

2.

تركيب بند

Terkīb-i bend

Napisao Ziyā Pāşā.

Literatura: isto kao za gornje djelo.

Početak:

ساقى كتور اول باده يى كيم مايهٔ جاندر
آدام ده عقل ملامت زدكاندر

3. L. 13b - 28b

سياحتنامه برازليا

Siyāḥat-nāme-i Brāzilyā

Napisao: Baġdātlī Şeyẖ Abdurraḥmān.

Početak poslije besmele:

حمد وثنايى لا يحصى اول جناب اجل داعلايه

4. L. 29a - 32b

اندلسه دائر بر مقاله

Andalusa dāir bir maḳāle

Napisao Ali Kemāl. Djelo predstavlja raspravu o značaju Španije u historiji islamske civilizacije.

5. L. 33b - 40b

طونه ولايتى لواء وقضا ونواحيسى

Ṭūna vilāyet-ī liva' ve ḳażā ve nevāḥīsī

Napisao Muhamed Enveri Kadić, 1291/1874. godine.

Popis liva, kadiluka i nahija u Podunavlju.

L. 40; 12 x 18 cm (8 x 13 cm), po 22 reda na strani. Papir žućkast. Pismo *riq'a*. Nema kustoda. Tekst uokviren crnim linijama.

Prepisao Mehmed Enveri Kadić 1291/1874. godine.

Uvez kartonski sa zaštitnim listovima.

Iz biblioteke Muhameda Enverije Kadića (br. 276).

3056 2439

مجموعه

Mecmū'a

1. L. 1b - 19b

ترجمهٔ قصيدة البرده

Terceme-i ḳaṣīdah al-burda

Prozni prijevod Ḳaṣīdah al-burde na turski. Napisao Ḥācc Ḥalīm b. Ḫusāmi Baba Oruč-zāde, 1027/1617-18. godine (L. 19b).

Početak:

امن تذكر جيران بذى سلم

تذكر اتد كند مدر ذى سلمده كى جيرانكى

2. L. 20b - 49a

شرح بدء الامالى

Şarḥ-i bad'i 'l-amālī

Komentar kaside Bed'u-l-emālī koju je napisao Sirācuddīn b. 'Uṣmān al-Uşī. Ovaj komentar je od nepoznatog komentatora. Isti se komentar naziva i Ḳaṣīdah al-lāmi'a fī at-tavḥīd.

3. L. 51b - 53a

قصيدة بانت سعاد

Qaṣīdah Bānat Su'ād

Napisao Ka'b b. Zuhayr b. Abī Sulmā.
GAL, GI, 39, str. 33.; Ḥ Ḫ. II, str. 1329.

4. L. 53b - 57b

عرضحال اهالى فى حق ديزدار احمد اغا

Arżuḥāl-i ahālī fī ḥaḳḳ-i dīzdār Aḥmed-aġā

5. L. 58a - 60a
Hadisi, izreke, stihovi.

6. L. 60b - 79a

كتاب الوصية لابى حنيفه

Kitāb al-waṣiyyah li Abī Ḥanīfa

GAL, S I, 287.

Prepisao Rağab b. Muḥammad u tvrđavi Drniš, 1023/1614-15. godine. Radi se o komentaru ovog Abū Ḥanīfinog djela na arapskom jeziku od nepoznatog komentatora.

Početak poslije besmele:

قيل لما مرض ابو حنيفه رح اجتمع اصحابه عنده واستوصوا منه وصيته على طريق السنة والجماعة . . .

7. L. 79b - 84b

Hadisi, izreke, dove (molitve), odlomci iz va'zova (prepovijedi) i drugo.

L. 84; 14 x 20,8 cm (6,5 x 15 cm), prosječno po 19 redova na strani. Papir bijel, mjestimično požutio. Pismo *nasẖ* i *ta'līq*. Tinta crna. U prvom dijelu osnovni tekst pisan crvenom tintom, a prijevod crnom. U drugom dijelu osnovni tekst je nadvlačen crvenom linijom.

Podataka o prijepisu nema. Rukopis potječe vjerovatno iz XVIII stoljeća, ali nije od jednog prepisivača. Po različitim veličinama tabaka (laga) zaključujemo da je kodeks uvezan iz više zasebnih rukopisa.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Bivši vlasnik Hadži Muhamed-efendija.

3057 1386

مجموعه

Mecmū'a

1.

ترجمه قصيده الطنطرانية

Tercüme-i Ḳaṣīde at-Ṭanṭarāniyyah

Osnovno djelo je napisao Mu'īnuddīn Abī Naṣr Aḥmed b. 'Abd ar-Rezzāḳ at-Ṭanṭarāni (umro 485/1092. godine), u pohvalu Niẓāmul-mulka, poznatog vezira dinastije Abasida. Ovaj prijevod je od nepoznatog prevodioca koji je jedan arapski prevodio sa dva turska distiha (bejta).

Bratislava, 494, TF 92.

Početak:

يا خلىّ البال قد بلبلت بالبلبال
بال بالنوى زلزلتنى والعقل فى الزلزال

2. L. 11a - 42b

الدفتر الثانى من كتاب بحر الغرائب فى العروض والقوافى والبديع

Ad-daftar aṯ-ṯānī min kitāb Baḥr al-ġarā'ib fī 'l-'arūḍi wa 'l-qawāfī wa 'l-badī'

Napisao Ḳāḍī Luṭfullāh b. Yūsuf al-Ḥalīmī.

Ḥ Ḫ, I, 225; Trako, KPR, 101 str. 68.

Početak:

باسملك اللهم بشلادم سنك آدكله اى بيزم مولامز. . .

3. L. 44b - 137

شرح تحفهٔ شاهدى

Şerḥ-i Tuḥfe-i Şāhidī

Napisao Aḥmed Ḫatem Akovali-zāde (Bjelopoljak), sin Osman Şehdi-efendije, umro 1168/1754. godine.

OM, II, 166; Karatay, II, 2059.; Šabanović, 467.; Trako, KPR str. 185., str. 104.

Početak:

سپاس هزاد موزون مصرع آفرين لعل كلكون حضرت قياس بيچونه كيم. . .

L. 137; Papir bijel, čvrst, deblji. Pismo *nasḫ* i *nasḫ-ta'līq*. Tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Ima kustode. Rukopis nije pisan istom rukom. U posljednjem dijelu brojne marginalne zabilješke.

Datum prijepisa i ime prepisivača nije u jednom dijelu nisu navedeni. Rukopis je vjerovatno iz XVIII stoljeća.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom i prijeklopom.

Iz biblioteke Elči Hadži Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

3058 5292

مجموعه

Mecmū'a

Zbirka pjesama slijedećih pjesnika: Azīz Naẓmī-efendī, Nūrī, Niyāzī, Gafūrī, Hudāyī, Eşref-oğlu, Naḳşī, Yūnus, Nābī, Cevherī, 'Āşiḳ Omer, Nesīmī, Dervīş. Pored pjesama ovih pjesnika u Medžmū'i se nalazi nekoliko anonimnih destana i turkija (türkü).

L. 73; 13,8 x 21 cm (9 x 15 cm), po 17 redova na strani. Papir bijel, deblji, gladak. Pismo *nasḫ-ta'līq*. Tinta crna. Naslovi i nadvlačenje maḫlasa pjesnika crvenom tintom. Nema kustoda.

Prepisivač i datum prijepisa nisu poznati.

Bivši vlasnik Hadži Bektaši Derviš Abdullah.

Iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

3059 5313

1. L. 1 - 38a

مولد

Mevlid

Hvalospjev Muhammedu u formi mesnevi stihova po uzoru na Suleymān Çelebijev Mevlid, od nepoznatog autora.

Počinje:

الله اديله سوزه باشلايلوم
معرفت باغنه كول اشله يلوم

2. L. 39 - 108

Jedno nepotpuno djelo iz propovjedništva (mevāiẓ). Nedostaju početak i završetak.

3. L. 109 - 117

مولد – وسيلة النجاة

Mevlid - Vesīlet en-necāt

Hvalospjev Muhammedu od Suleymana Çelebi-ja.

4. L. 118 - 121

دستان ابراهيم

Destān-i Ibrāhīm

Ep o poslaniku Ibrahimu od nepoznatog autora.
Počinje:

حق تعالى صبر ايدر بو اشلره
هم صبورلوق ويرر اول قالمشلره

5. L. 122b - 129b

سرانجام احوال قيامت كفت جمالى

Serencām-i aḥvāl-i ḳiyāmet Guft-i Cemālī

Napisao izvjesni Cemālī, što se vidi iz naslova poeme.
Početak:

اشيت ايمدى غافل انسان حالنى
موت حالنده اولان احوالنى

6. L. 130b - 138b

Kratko vjeronaučno djelo bez naslova.
Početak:

الحمد لله ربّ العالمين... بوندن صكره معلوم اولكه اوّلا هر عاقل وبالغ اولان كشييه كرك ار اولسون وكرك عورت اولسون...

7. L. 139b - 148b

فى بيان لفظ كفر

Fī beyān-i lafẓ-i kufr

Kratka rasprava o nevjerstvu od nepoznatog autora.
Počinje:

يعنى كفر سوزلرى بيان ايدر بر كمسه كل شريعته

8. L. 149b - 154

حجّة البرهان

Ḥuccetu 'l-burhān

Pobožna pjesma na turskom jeziku od nepoznatog autora.
Početak:

حقا حمد ايت اولوب شكر ان اويانون دلى سحر الله نصيب اتدى سكا ايمان كه اتدى تا سحر الله...

9. L. 155 - 177

Nekoliko anonimnih pobožnih pjesama - ilahija.

L. 177; 15 x 19,5 cm (12 x 17,5 cm), po 15 redova na strani. Papir žut. Pismo *nasẖ*. Tinta crna. Naslovi i istaknutiji stihovi crvenom tintom. Dvostubačno. Svaki stubac uokviren crvenom linijom. Ima kustode.

Prvo djelo prepisao Şeyẖ Aḥmed-efendī, 1165/1751-52. godine. Peto djelo prepisao Musṭafā b. Ismā'īl, 1195/1781. godine.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom i prijeklopom.

Iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

3060 5354

مجموعهٔ الهيات

Mecmū'a -i ilāhiyyāt

Zbirka pobožnih pjesama nekoliko osmanskih sufijskih pjesnika od kojih je najčešće zastupljen Hudā'ī, a potom Ḥaḳīḳī, Gafarī, Sinānī, Ruşenī, Yūnus, i Eşref-oglu.

Na prvih 16 listova dove i privatni zapisi vlasnika medžmū'e. Na listu 15a potpis Ahmed Hodžić (احمد حوجيك) bez datuma.

L. 53; 13 x 19 cm (11 x 15,5 cm), po 13 redova na strani. Papir žut. Pismo *nasẖ*. Tinta crna. Naslovi pisani crvenom tintom. Dvostubačno. Svaki stubac uokviren crvenom linijom. Ima kustode.

Prepisivač i datum prijepisa nepoznati.

Bez poveza.

Iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

3061 4122

مجموعه

Mecmū'a

Zbirka pjesama na turskom jeziku, uglavnom derviških ilahija i to najvećim dijelom anonimnih. Na L. 19a - 20b, Izvornik türküsü (pjesma o Zvorniku).

(Vid. Fehim Nametak, Opsjedanje Zvornika 1717. godine u pjesmi na turskom jeziku. POF XXXII-XXXIII, Sarajevo, 1984. str. 109-114.)

L. 25; 10 x 21,5 cm (9 x 20 cm), prosječno po 20 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ-ta'līq*. Tinta crna. Rukopis nevješt, mjestimično teško čitljiv, sa dosta grešaka.

Jedan dio prepisan ljepšim rukopisom, prepisao bivši vlasnik Bekrī Muṣṭafā 1238/1822-23. godine (L. 10). Ostalo, pisano uglavnom kasnije. U tekstu datum kasnijeg pisanja 1249/1833-34. godina.

Uvez kožni, dotrajao.

3062 3141

مجموعه

Mecmū'a

1. L. 1b
Gazel na perzijskom jeziku od Muhammeda Šakira Muidovića, umro 1858. godine.

2. L. 2a - Pisma (anonimna).

3. L. 2b - Bilješke o rođenju djece (1120/1708. godina).

4. L. 3 - 15 - Pjesme Baḳija, Emrija, Miṣrija, i drugih; porodične bilješke nepoznatog prepisivača 1230/1814-15. godine.

5. L. 21b - 32b

حليه خاقانى

Ḥilye-i Ḫāḳānī

Pjesma je u slavu poslanika Muhammeda, napisana u formi mesnevije. Napisao Maḥmūd-bey Ḫakānī, umro 1015/1606-07. godine.

Početak:

بسمیلیله ایده لم فتح کلام
فتح اوله تابو معمای بنام

Karatay, II, 2360-2367, str. 132-134.

6.

ديوان ويسى

Dīvān-i Veysī

Pjesme iz Divana Mehmeda Veysija (1037/1628. godine), pomiješane sa pjesmama drugih autora. Od drugih autora su zastupljeni: Riyāzī, 'Aẓmi-zāde, Nadiri, Vahdetī, Usulī, Kabulī.

L. 60; 11 x 18,7 cm (6,3 x 12,5 cm), prosječno po 15 redova na strani. Papir bijel. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Naslovi i istaknutije riječi pisani crvenom tintom. Brojne marginalne bilješke. Ima kustode.

Rukopis je nastajao duže vremena i nije prepisan od jednog prepisivača.

Na zaštitnom listu stoji da je bio u vlasništvu Muhameda Šakira Muidovića, pisara u šerijatskoj sudnici u Sarajevu.

3063 1344

مجموعه

Mecmū'a

1. Zbornik epskih pjesama koji počinje jednom nepotpunom pjesmom o vjerovjesniku Muhammedu (L. 1a - 4a).

2. L. 4b - 8b

کتاب داستان جمجمه

Kitāb-i Dāsitān-i Cümcüme

Napisao: Hüsam Kātib. Djelo je napisano 770/1368-69. godine.
F. Köprülü, Türk Edebiyati Tarihi, Istanbul, 1981. str. 307.

Izd. u Kazanu pod naslovom: Hikāyet-i Cümcüme Sultan fi nübüvvet-i Ilyas Aleyhisselam, bez oznake godine.

Početak:

هر کیم اول دیلر تگریه ایره
تکرینك دیزارنی یارین کوره

3. L. 10b - 13a

Pjesma koja počinje:

معجراتن ایده لم محمدك
اول ایکی جهان کنشی احمدك

4. L. 15b - 23a

کتاب کسك باش داستانی

Kitāb-i Kesik bāşı destānī

Početak:

باشلیالوم سوزه بسم الله دُورُ شالوم
کون الله ایله بر حکایت کلدی دیلومه ینه

L. 26; 13,2 x 19,8 cm (8,2 x 15,5 cm), po 14 redova na strani. Papir žut. Pismo *nasḫ-ta'līq*. Tinta crna. Dvostubačno, uokvireno crvenim linijama. Ima kustode.

Prijepisi od više prepisivača. Drugo djelo prepisao Muḥammed es-Sipāhī 1027/1618. godine. Na početku nedostaje više listova.

Rukopis je slabo povezan. Kartonske korice sa kožnim hrbatom i prijeklopom u kojima je ovaj kodeks nisu originalne.

3064 1096

مجموعه

Mecmū'a

Zbirka pjesama, pisama, priča, fetvi i dr. koje je sastavio ili prikupio pjesnik 'Avnī iz Yenişehira (Larise u Grčkoj). Autorstvo 'Avnija se vidi iz njegovih pjesama koje je potpisao sa „li-muḥarririhi" (od autora), na više mjesta u Zborniku.

L. 1b - 2a - Dvije fetve.
L. 2b - 4a

بربرنامه ثابت اوژیچه وی

Berbernāme-i Ṣābit Ujiçevī

L. 4a - 7b

حکایت حاجی فساد ثابت افندی

Ḥikāyet-i Ḥāci Fesād Ṣābit-efendī

L. 7b

مدح حسن دمرجی زاده حسین لثابت

Medḥ-i Ḥasan Demirci-zāde Ḥuseyin li-Ṣābit

L. 7b - 10b

محتوم یکشهرده منفع ایکی فلاکتکن شکایت شعر قابودان باشایه کوندردیکی . . .

Maḥtūm-i Yenişehir'de menfa ikī felāketten şikāyeti şiir Ḳāpudān pāşā'ya gonderdiği...

L. 10b - 11b

قصه دفتردار احمد پاشا

Ḳiṣṣa-i defterdār Aḥmed-pāşā

L. 12a - Pismo velikom veziru Ibrahim-paşi.

L. 12b

حسين بيقرانك بر قزه سوالی در

Ḥuseyin Baykarā'nın bir kıza su'ālıdır (pjesma)

L. 13 - 39

حكايه لر

Ḥikāyeler

Priče o Ibrahimu Edhemu, Behlūli Dānā, Cüneyd Bağdādiju i drugima.

L. 39b - 40 - Pjesma posvećena Cüneyd Bağdādiju.
L. 40b - 41 - Uzorci pisama.
L. 42a - 53b

مرحوم نابی افندینك سیر نبویه یه ذیل اولمق اوزره ترتیب وتحریر ایتکلری

نسخهٔ لطیفه دن عینیله اخذ اولنوب یازلدی

Dodatak pjesnika Nabija životopisma vjerovjesnika Muhammeda.

L. 54b - 63a

خلفاء راشدين رضوان الله عليهم اجمعين

Popis i kratke biografije halifa od Ebu Bekra do sultana Selima II.

L. 63b - 68a

ظهور دولت عليهٔ عثمانيه

Ẓuhūr-i devlet-i 'aliyye-i Osmāniyye

L. 68b - 71a

سلسله نامه ال عثمان مدت سلطنتلری بیانده در

Redoslijed sultana osmanske dinastije, godine stupanja na prijesto i godine vlasti.

L. 71b - 76a

زمان ماضى ده مظهورايدن عجايبات غريبه استخراج از تواريخ

Popis čudnovatih događaja.

L. 78b - 108b

سير

Siyer

Odlomak iz nekog djela pod naslovom Siyer - biografije vjerovjesnika Muhammeda.

L. 110a - 190

Pjesme osmanskih pjesnika: 'Avnī (autor medžmū'e), na više mjesta, Dervīş-efendī, Nābī, Vehbī, Bāḳī, 'Ulvī, Hicretī, Mecnūnī, Luṭfī, Nehīfī, Nef'ī, Fevzī, Nāilī, Sa'dī, Durrī, 'Ārifī, Neylī, Naẓmī, Ṣabrī, Fehīm, Yaḥyā, Vuṣūlī, Revāyī, Mesīḥī, Isḥāḳ, Sulṭān Aḥmed, Seyyid Ḥāfiẓ, Fāiḳ, Veḥīd, Rāmī, 'Izzet, S̱ābit, Neşātī, Vecdī, Behāyī, Nukeynī, Rāsiḥ, Ḥasīb, Rāġib, Ḥifẓī, Ṣāib, Şeyẖ Sūdī (na perzijskom), Hatīfī, Şevḳat, Nedīm, Munīf.

L. 190b - 193b

معراجيه ثابت اوژیچوی

Mi'rāciyye-i S̱ābit Ujīçevī

L. 197; 15 x 21,5 cm (13 x 20 cm), prosječno po 17 redova na strani. Papir bijel, deblji. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Naslovi nekih pjesama plavom, a nekih crvenom tintom. Tekst pisan jednostubačno, dvostubačno najčešće ukoso odozdo prema gore. Prozni tekst pisan s kustodama, pjesme bez kustoda.

Prepisao Yenişehirli 'Avnī, čija je ovo osobna bilježnica.

Uvez kožni sa ukrasnim rozetama na kojima su lijepo izvedeni cvijetni motivi.

Vakuf Dženetića Mustafa-bega (L. 1a).

3065 2767

مجموعه

Mecmū'a

Zbirka pjesama osmanskih pjesnika, od kojih je znatan broj iz Skoplja i drugih makedonskih gradova tako da je ova medžua vjerovatno i nastala negdje u Makedoniji ili ju je sastavio autor s tog područja.

U zbirci je i nekoliko pjesama perzijskih pjesnika. U naslovima pjesama i na marginama dati su osnovni podaci o pjesnicima tako da ova zbirka predstavlja neku vrstu tezkire.

Zastupljeni su slijedeći pjesnici: Şeyẖī, Ḥamdī Çelebī, Fevrī, Necātī, Isḥāk Çelebī, Ehī, Āṣifī, 'Aṭṭār, Ḫusrev, Ḥasan Dehlevī, Nevāī, Şeyẖ Nuceym, Ẓātī, Kātibī, Sulṭān Ya'ḳūb, Mevlānā Celāluddīn Rūmī, Humām, Şeyẖ Şiblī, Aḥmed-paşa, Laṭīfī, Āşiḳ-paşa, Şeyẖ Vefā, Şeyẖ Ilāhī, Şemsuddīn Buẖārī, Sulṭān Mehmed, Sulṭān Murād, Mesīhī, Cem Sulṭān, Sā'atī, Sulṭān Bāyezīd, Sulṭān Korkud, Sulṭān Selim Sulṭān Süleymān, Uṣūli Yenicevardārī, Aḥmed Çelebī, Süleymān Çelebī, Fāżilī, Dukāğīn-zāde Aḥmed-bey, Aḥmed Dā'ī, Aḥmed Rişvān, Ezherī, Emrī Çelebī, Bālī, Bezmī, Bāḳī, Bihiştī, Tabī'ī, Nācī, Senāuī, Siyābī, Ḥayālī Yenicevardārī, Çākeri, Cāmi'ī, Nimetī Filibevī, Ḫalīl Edirnevī, Celīlī, Ḫayretī Yenicevardārī, Cenābī, Cihānī, Ḥāḳḳī, Delīrī, Zekāyī, Zihnī, Re'bī, Raḥmī, Resmī, Rižāyī, Refīkī, Remzī, Revānī, Rūhī Çelebī, Niẓāmī, Riyāżī, Zārī Tokātī, Zeynī, Zeynu-n-nisā Zeyneb, Sāğirī, Şeyẖāyī, Surūrī, Sa'yī, Ṭīrevī, Sūzī, Ḫitābī, Sehī-bey, Siyāhī, Şānī, Şāverī, Şāhidī, Şāhī, Edvārī, Şemsī, Şukrī, Şevkī, Şīrī Hersekzāde, Laṭīfī, Ṣābirī, Ṣālih Çelebī, Sāfī, Sun'ī-i Kastamonī, Sun'i-i Iznīkī, Sun'i-bey Iskenderpaşaoğlu, Sun'ī Selanīkī, Ṣadrī, Żā'ifī, Ziyāyī (vilayet-i Hamid'den), Tāli'ī, Tālibī, Ẓuhūrī Manastīrī, 'Āşiḳī, Abdurraḥmān Çelebī, Figānī, 'Ārifī Ḥuseyin Çelebī, Feyẓī, Ḳādirī, Ḳadrī, Şems-i Tebrīzī, 'Askerī, Kātibī, Kāşifī, Kāẓimī, Kānī, Kebīrī, Nūrī Belgrīādī, Niyāzī, Ḳaramānī, Niyāzī Sirūzī, Vāḥidī, Vāsi'ī, Vālihi, Vaḥyī, Viṣālī, Helākī, Vāṣifī, Hātifī, Rūşenī, Āgehī, 'Izārī, Kemāl-paşa-zāde, Muīdī, Rūhī-efendī, Muḥibbī, Hudāyī, Remzī, Pīrī-paşa, Veḥīdī, 'Aṭāyī, 'Andelībī, Firdevsī Brusevī, Şem'ī, Sebzī, Mahvī, Fākirī, Raḥmānī.

Od L. 60b - 75b - Odlomak nekog proznog djela

Od L. 102b - 103

كتاب تحفه الامراء والسلاطين

Kitābu tuẖfetu 'l-umerā'i ve 's-selāṭīn

Ovdje je donesen samo sadržaj djela i podjela na poglavlja.

L. 135; 15 x 21 cm (8,8 x 17 cm), po 22 reda na strani. Papir krem boje. Pismo *nasẖ-ta'līq*, vrlo lijep, kaligrafski. Tinta crna. Istaknutije riječi, naslovi i imena autora crvenom tintom. Naknadna folijacija.

Nema podataka o prijepisu.

Uvez kožni oštećen, ostala samo prednja korica.

Pored osnovnog djela, Zbirke pjesama, na početku i na kraju zapisi, molitve i dr. Na L. 1b autor jednog zapisa je Kātib Bosnevī Muḥammed Mevlevī.

Poklon Dr. Muniba Muidovića.

3066 2772

مجموعه

Mecmū'a

Zbirka različitog sadržaja u kome prevladavaju pjesme osmanskih (turskih i bosanskih) pjesnika. Pored pjesama u medžmū'i se nalazi veći broj citata iz poznatih pravnih i dogmatičkih djela, Ebu Su'ūdovih fetvi, dova (molitvi), uzoraka pisama, poslovica i drugih zapisa.

Zastupljeni su slijedeći pjesnici: Bāḳī, 'Ubeydī (L. 7a), 'Ulvī, Ḳadrī Çelebī, Vehbī (L. 29a), Rāğib-paşa, Meylī (32a), Ḥasīb-efendī, Nuṭḳī, Ṡābit (35b), Vehbi Bosnevī - dva gazela (36b), Vehbī Bosnevī (37b), Ferīdūn Bosnevī (37b), Celālī, Meylī (Tarīẖ-i berāy-i binā-yi maḥkeme der Saray Bosna - 46a), Meylī (Tārīẖ-i çardak Muẓaffer-zāde Dervīş-āğa - 46b), Hubā'ī, Feyẓī, Rižā, Ḥamdī, Veysī, Hayālī, Servī, Ḫalīlī, Āṣafī, Nābī, Laṭīfī, Sa'dī, Ferdī, Berrī, Ṣāfī, Ṡābit (65a), Hoca Ḥāfiẓ Şīrāzī, Merḥūm Rāşid, Neylī, 'Alī, ābit (66b), Vehbī (li-muḥarririhi al-feqīr - 67a), Fehīm, Sivāsi-efendī, Kemāl-pāşā-zāde, Nef'ī, Şeyẖ-efendī al-Aḳḥiṣārī (78a), 'Ālī Çelebī Aḳḥiṣārī (78a), Ṡābit (78a).

L. 78; 14 x 20,3 cm (tekst istih dimenzija, nema margine), prosječno po 22 reda na strani. Papir bijel i žut. Pismo *nasẖ-ta'līq*. Tinta crna. Nema kustoda.

Prepisivač i autor medžmū'e je pjesnik Vehbī Bosnevī (Vehbija Bošnjak) što se vidi iz jedne pjesme naslovljene „li-muḥarririhi" (L. 67).

U medžmū'i je nekoliko Vehbijinih i Mejlijinih pjesama datiranih između 1177/1763. i 1198/1783. godine što znači da je medžmū'a nastala u to vrijeme.

3067 2106

مجموعه

Mecmū'a

Zbirka različitih tekstova u prozi i stihovima u kojoj prevladavaju stihovi i ispisi iz bilježnice Mustafe Ejubovića (Eyyūbī-zāde) Šejh Juje.

L. 1b - Odlomak iz knjige al-A'lām od Qurṭubija.
L. 2a - 2b - Stihovi nepoznatih pjesnika.
L. 3b - Fragment nekog neidentificiranog djela.
L. 51a - Stihovi anonimnih pjesnika.

L. 51b

تاريخ تعمير تكيه در بلغاى للشيخ الواعظ على افندى
المفتى الموستارى

Tārīḫ-i ta'mīr-i tekye der Blagāy li 'ş-şeyḫ al-Vā'ẓ 'Alī-efendī
el-muftī el-Mostārī

L. 52a - Tarih smrti blagajskog muftije Šejha Vaiza Ali-efendije od nepoznatog pjesnika.

L. 52b - 53a - Zapisi i fetve.

L. 53b - Pjesme Günāhije Mostarca (Günahi el-Mostārī) i pjesme nepoznatih pjesnika.

L. 54 - 56 - Stihovi i molitve.

L. 68 - 79 - Zapisi, citati i stihovi. Najveći broj citata je po oznaci prepisivača iz medžmū'e Šejha Juje.

L. 79; 13 x 19,5 (tekst je istih dimenzija jer najčešće nema margina), neujednačen broj redova. Listovi od 4 - 50a i od 57 - 67 prazni. Papir žućkast. Pismo pretežno *nasḫ-ta'līq*. Tinta crna. Bez kustoda.

Bez podataka o prijepisu i prepisivaču. Po sadržaju zaključujemo da je medžmū'a nastala u Mostaru u XVIII stoljeću.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Vakuf Ṣāliḥ 'Izzetī-efendije Hromića (Hromo-zāde) (žig L. 3a i 4a).

3068 2763

مجموعه

Mecmū'a

Zbirka različitog sadržaja u kojoj se nalaze pisma, stihovi, izreke poznatih ličnosti, hadisi, molitve, fetve i drugo. Medžmū'a počinje pjesmom poznate turske pjesnikinje Fitnat hanım (umrla 1194/1780. godine) Tārīḫ-i Fiṭnat-ḥanım berāyi cāmi-i cedīd Sulṭān Muṣṭafā Ḫān der kurb-i Lāle çeşme (L. 1b).

U medžmū'i su zastupljeni i slijedeći pjesnici: Kemāl-paşa-zāde, Ṣāib, Muhamed Seid, (Homāri-zāde, vlasnik medžmue) Fesīh Miṣrī, Lisāni. Pjesma perzijskog šaha Tahmaspa sultanu Muratu, Rūşenī, Nālī, te nekoliko narodnih pjesama türkü i şarki.

L. 66; 12,8 x 21 cm (tekst bez margina), prosječno po 20 redova na strani. Papir žućkast. Pismo *ta'līq* i *nasḫ-ta'līq*. Tinta crna. Nema kustoda. Datum sastavljanja medžmū'e nepoznat, ali se u medžmū'i nalaze neki dokumenti datirani u XVIII stoljeću.

Uvez kožni sa utisnutim rozetama, trošan.

Bivši vlasnici: Muhamed Seid Homāri-zāde, kadija i Hasan, kadija.

Poklon Dr. Muniba Muidovića.

3069 1988

مجموعه

Mecmū'a

Zbornik raznovrsnog sadržaja.

L. 1a - b - Popis bosanskih valija poslije 1000/1591. godine.
L. 2 - 7 - Uzorci pisama.
L. 8 - 12

داستان جمجمه سلطان

Dāsitān-i Cümcüme Sulṭān

Početak:

هر كيم ديلر تگريه يقين ايده
تگرينك ديدارى اول يارين كوره

4. L. 13 - 15

داستان گيك

Dāsitān-i geyik

Početak:

گرسورسك عشقيله محمدى
ويرك صلوات اى محمدامتى

5. L. 16 - 17

داستان خاتون ومعجزات محمد ع م

Dāsitān-i ḫātūn ve mu'cizāt-i Muḥammed 'a m

6. L. 18 - 19

داستان اسماعيل بن ابراهيم

Dāsitān-i Ismā'īl b. Ibrāhīm

7. L. 20 - 22

داستان معصوم ابراهيم بن محمد

Dāsitān-i ma'ṣūm Ibrāhīm b. Muḥammed

O maloljetnom sinu poslanika Muhammeda koji je umro kao dijete.

L. 22; 14 x 21,5 cm (10 x 16 cm), po 19 redova na strani. Papir bijel, deblji. Pismo *nasẖ-ta'līq*. Tinta crna. Naslovi pisani crvenom tintom. Dvostubačno. Ima kustode.

Podataka o prijepisu nema, ali se na osnovu datuma unesenih u rukopis vidi da je prepisan u XVIII stoljeću.

Povez kožni, trošan.

3070 1985

مجموعه

Mecmū'a

Zbornik poezije na turskom, arapskom i perzijskom jeziku. Zastupljeni su pjesnici: Muḥyī (L. 1b), Yūnus Emre (L. 4b), Şeyẖ Behauddīn 'Amilī (L. 5a - 11b).

L. 11; 15 x 24 cm (9 x 17 cm), po 19 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ-ta'līq*. Tinta crna. Dvostubačno. Ima kustode. Listovi 2a - 4a prazni. Prepisao Seyyid Ḫusamuddīn Mevlevī.

Uvezano u obični, tanki, papir.

3071 2163

مجموعه

Mecmū'a

Zbornik raznovrsne književne, epistolarne, filološke, pravne i teološke građe. Većim dijelom kodeks predstavlja privatnu bilježnicu Hasana Kafije Pruščaka (al-Aḳḥiṣārī) u kojoj se nalaze stihovi poznatih pjesnika: Ibn Kemāl-paşe, Fužūlīja, Nev'īja, zatim arapskog pjesnika Imru 'ul-Qaysa i mnoštvo anonimnih stihova. Veliki dio Zbornika predstavljaju ispisi iz raznih teoloških i pravnih djela koja su služila kao literatura Hasanu Kafiji Pruščaku. Na L. 6a nalazi se: Risāla fī taḥqīq lafẓ čalabī potpisana:

محرره الفقير الى البارى القاضى حسن الاقحصارى

Ova risala bi mogla biti prva verzija ovog njegova djela jer u njoj nedostaje nekoliko riječi i fraza koje konačna verzija ovog njegova prvog djela sadrži. Naime, u svojoj autobiografiji ovaj pisac navodi da je prvo djelo koje je sastavio spomenuta risala. Stoga je ovaj rukopis nastao u početnoj fazi njegova stvaralaštva, dakle oko 1580. godine.

Vid. Fehim Nametak. Traktat o izrazu čelebi Hasana Kafije Pruščaka i kasnija upotreba te riječi, Anali GHB, II-III, Sarajevo, 1974. str. 33-40.

L. 121; 14,6 x 20 cm (13,5 x 19 cm), prosječno po 28 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ-ta'līq*. Tinta crna. Pojedini naslovi, vokalizacija i interpunkcija crvenom tintom. Mjestimično kustode. Više praznih listova u sredini kodeksa. Kodeks su pisala najmanje dva prepisivača od kojih je jedan Ḥasan Kafi Pruščak (al-Aḳḥiṣārī) 1544-1615. godine, a drugi Ḥusein b. 'Ali, 1135/1722-23. godine.

Uvez kožni sa višebojnom rozetom, floralnih motiva.

3072 2167

مجموعه

Mecmū'a

Zbornik različitog sadržaja u kome se nalaze: hadisi, fetve, pisma i pjesme nepoznatih autora na turskom jeziku.

L. 94; 15 x 20 cm (13,5 x 19 cm), prosječno po 25 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ-ta'līq*, lijep, sitan. Tinta crna. Nema kustoda. Više od pola listova su neispisani.

Datum prijepisa i prepisivač nepoznati.

Uvez od crvene kože.

3073 3122

مجموعه

Mecmū'a

Zbornik pjesama nekoliko osmanskih i perzijskih pjesnika, a najviše je pjesama autora i prepisivača ove zbirke Ibrahima Zikrije iz Užica.

Zastupljeni su slijedeći pjesnici: Lāmi'ī, Cāmī, Şems-i Tebrīzī, Ruşdī-paşa, bosanski valija, Kemāl-paşa-zāde, Sa'dī, 'Aṭṭār, Celaluddīn Rūmī, Muḥyuddīn 'Arabī, i Ibrāhīm Ẕikrī, čijih pjesama ima 50.

O Ibrahim Zikriji i njegovoj medžmū'i vid. rad M. Handžić, Ibrahim Zikri, Glasnik vrhovnog starješinstva IVZ, III, br. 1-2, Beograd, 1935. str. 92-98.

L. 48; 12,5 x 18,5 cm (11 x 17,5 cm), prosječno po 12 redova na strani. Papir požutio, grub. Pismo *nasẖ-ta'līq*. Tinta crna. Pisano dvostubačno. Nema kustoda. Ima 24 ispisana i 24 prazna lista, ali je još nekoliko listova naknadno izrezano.

Prepisao Ibrahim Zikri Užičanin (Ujiçevī) 1232/1817. godine, što se vidi iz bilješke na L. 1b.

تاريخ جمع مجمع ناچيز غريب سنه ١٢٣٢

Uvez kožni.

3074 3202

مجموعه

Mecmū'a

Zbirka različitog književnog materijala u kome ima najviše uzoraka pisama i pjesama. Na L. 2a nalazi se nekoliko datuma iz historije Sarajeva kao: datum izgradnje Gazi Husrev-begove, Ferhat-begove, Ali-pašine i Arabi-atik džamije, te datum smrti Gazi Husrev-bega. Poslije lista 3, nalijepljen je jedan dupli list na kome je pjesnik Mehmed Mejlija (Meyli) ispisao svojom rukom vlasniku kasidu sa tarihom povodom dolaska Kamil-paše za valiju Bosne 1169/1755-56. godine.

L. 4 - 32 - Uzorci pisama i prijepisi pisama koje je uputio sarajevski kadija raznim ličnostima. Ova pisma su datirana od 1194/1779 - 1221/1806. godine.

L. 33 - Dvije anonimne pjesme na turskom jeziku i pjesme Mula Halimi Širvanija na perzijskom posvećene sultanu Sulejmanu u kojoj jedan stih daje tarih rođenja sultana Sulejmana 900/1494. godina, a drugi datum stupanja na prijesto 926/1520. godina. Pjemsa Širranija je spjevana slovima bez tačaka.

L. 34 - 35 - Molitve i zapisi.

L. 36 - Stihovi na turskom jeziku od nepoznatih pjesnika.

L. 37 - 66 - Uzorci pisama i prazni listovi.

L. 67 - 68 - Pet tariha od kojih je 3 spjevao sarajevski pjesnik Mehmed Meyli, jedan Ṣādiḳ, a jedan Rāḳim.

L. 69 - 77 - Prazni.

L. 78 - 79 - Proricanja i gatanja.

L. 80 - 84 - Stihovi na turskom jeziku.

L. 85 - Proricanja.

L. 86 - 87 - Prazni.

L. 88 - 93 - Citati iz raznih djela.

L. 94 - 97 - Prazni.

L. 98 - 99 - Proricanja i recepti za lijek koji pomaže začeće.

L. 100 - 102 - Pjesme Kami-efendije.

L. 103 - 104 - Prazni.

L. 105 - 106 - Recepti.

L. 107 - 109 - Anonimne pjesme na turskom i turkmenskom jeziku i pjesme Aşik Omera, Hajalija i Tab'ija.

L. 110 - Prazan.

L. 112 - 114 - Pjesme Mehmeda Mejlije (Meyli), pisane njegovom rukom (autograf).

L. 114; 16 x 22,5 cm (15 x 22 cm), od 15 - 20 redova na strani. Papir bijel. Pismo *ğelli* i *nasẖ-ta'līq*. Tinta crna.

Pisano od više prepisivača. Jedan od njih je i pjesnik Mehmed Mejlija Sarajlija (Mehmed Meylī Sarayī) koji je svoje pjesme datirao između 1154/1741 - 1191/1777. godine, dok u kodeksu ima jedna Rakimova pjesma (Tarih smrti Mustafa-bega Dženetića), datirana 1291/1874. godine. U kodeksu ima više slobodnih lista i čitavih laga i nekoliko naknadno prilijepljenih lista.

Uvez kožni, dosta istrošen i oštećen.

Vakuf Mustafa-bega Dženetića.

3075 3212

مجموعه

Mecmū'a

Zbornik različitog književnog i historijskog sadržaja u kome ima najviše pjesama na turskom jeziku, uzoraka pisama i molitvi. Među historijskim dokumentima ima prepisa berata u kojima se spominju bosanski valija Sirri Selīm-paşa, veliki vezir Ḥacc-i Yūsuf Ziya-paşa i drugi.

Stihovi od nepoznatih pjesnika su na unutrašnjoj strani prvih korica, te na L. 1 - 3.

U sredini rukopisa ima dosta praznih listova.

L. 4 - 118 - Pisma, molitve, hadisi.

L. 118b - 119a

توركیء بنالوقه

Türküyi Bana Lūḳa

Izd. L. Hadžiosmanović, „Dvije pjesme na turskom jeziku o banjalučkom boju." Prilozi za orijentalnu filologiju, XXVII, Sarajevo, 1978.

L. 119b - 121a - Destan o opsjedanju Beča (bez naslova).

L. 122 - 126 - Prazni listovi i molitve, dopisane kasnije.

L. 126; 12,5 x 19 cm (10,5 x 16,5 cm), prosječno po 16 redova na strani. Papir bijel, prvi i posljednji listovi požutjeli od vlage. Pismo *nasḫ-ta'līq*. Tinta crna. Pojedine istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Poezija pisana dvostubačno. Nema kustoda.

Prepisivač jednog dijela rukopisa je Ḥasan Başa b. 'Alī 1226/1811. godine. U rukopisu ima nekih bilješki iz 1109 i 1110/1697-1698. godine, koje se odnose na stanje na granicama prema Mletačkoj republici u to vrijeme, a spominju se Počitelj, Imotski, Ljubuški i Stolac.

Uvez kožni sa rozetama.

3076 3186

مجموعه

Mecmū'a

Zbornik poezije i epistolarne književnosti u kome su zastupljeni slijedeći osmanski pjesnici: Kāẓim, Nābī, Ḥusnī-paşa, Pertev, Munīb, Ṭālib, Na'īm, Sāmī, Ḫayrī, 'Izzet, Naẓīf, Maẓlūmbey-efendī, Aḥmed-efendī, Ḥaletī, Mevlānā Meylī es-Sarāyī, Rāġib-paşa.

Osim ovih u Zborniku su i stihovi perzijskih klasika Ḥāfiẓa, Šīrāzija i Sāiba.

Zbornik sadrži više pisama i dokumenata iz XIX stoljeća.

Također sadrži genealogiju porodice Bašagića i Čengića, te vlastite zabilješke Ibrahim-bega Bašagića o rođenju njegove djece.

Na dva slobodna lista su pjesme Edhema što je pjesnički maḫlas Ibrahim-bega Bašagića.

L. 35; 15,2 x 24 cm (13 x 20 cm), prosječno po 15 redova na strani. Papir bijel. Pismo *riq'a* i *nasḫ-ta'līq*. Tinta crna. Nema kustoda. U sredini 3 prazna lista.

Prepisivač Ibrahim-beg Bašagić.

Uvez kožni.

Rukopis je pripadao ženi Ibrahim-bega Bašagića Sadiki Almasi, majci pjesnika i orijentaliste Safvet-bega Bašagića o čemu svjedoči žig na posljednjem listu kodeksa.

3077 2795

مجموعه

Mecmū'a

Zbornik pjesama, zapisa, pisama, fetvi, recepata, mali perzijsko-turski rječnik i dr.

Od osmanskih i perzijskih pjesnika zastupljeni su: Nedīm-efendī (u naslovu nekih pjesama stoji: li-nāmikihi el-feḳīr Nedīm-efendī, što znači da je izvjesni Nedīm autor onog dijela zbornika gdje su ispisane pjesme jer su pjesme sve redom ispisane istom rukom. Neke su potpisane sa „li-muḥarririhi". Pored autora medžmū'e zastupljeni su slijedeći pjesnici: Vehbī, Ṣābit, Ḥaylī, Ruşdī, Nādirī, Ṣāib, Cāmī, Ḥayālī.

L. 186; 11 x 16 cm (10 x 15 cm), prosječno po 18 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasḫ* i *nasḫ-ta'līq*. Tinta crna. Mjestimično naslovi i nadvlačenje crvenom tintom. Nema kustoda.

Bez podataka o prepisivaču. Na više mjesta u tekstu potpis: Ḥācc Muḥammed el-muftī bi-medīne-i Sarāy (Hadži Muhamed, mufija u Sarajevu).

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Vakuf Hasan-efendije Bojića (Boyo-zāde iz Diviča kod Zvornika).

3078 3391

مجموعه

Mecmū'a

Zbornik poezije na turskom jeziku u kome su zastupljeni pjesnici Şābit, 'Ulvī, Emīn, Vehbī, Vāṣif, Nāili, Fehīm, Şevket, Fāiż, Rāmiz, Ḳabūli, 'Osmān-zāde, 'Ali Baġdādī, Naẓim Çelebī, Belīgī, Rāġib, Tūrābī Suleymān-beg, Çāzim.

L. 35; 15,8 x 20,8 cm (14 x 19 cm), prosječno po 14 redova na strani. Papir bijel, dosta oštećen, naročito prvi i posljednji list. Pismo *nasẖ-ta'līq*. Tinta crna. Nema kustoda. Ovo je bilježnica pjesnika Ramiza što potvrđuje naslov pjesme na L. 33b - „li-muḥarririhi el-feḳīr", a u posljednjem stihu se nalazi pjesnikov maẖlas Ramiz.

Prepisao pjesnik Ramiz. Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Bivši vlasnik 'Ali b. Aḥmed Saricālı-zāde. Na L. 3b - žig valije Bosne Ali Dželaludin-paše ('Alī Celāluddīn pāşā).

3079 3136

مجموعه

Mecmū'a

Zbornik koji se sastoji iz dva dijela. U prvom (L. 1 - 10) su uzorci pisama Inşā انشا i nekoliko fetvi. U drugom dijelu su pobožne pjesme - ilahije na turskom jeziku. Svaka ima naslov درمقام الهى .

L. 38; 11 x 14,8 cm (10 x 13 cm), prosječno po 17 redova na strani. Papir bijel. Pismo *ta'līq* i *nasẖ*. Tinta crna. Naslovi pisani crvenom tintom. Mjestimično kustode. Rukopis se sastoji iz dva dijela, ali su oba nepotpuna.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prijepisa nepoznati.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

3080 2785

مجموعه

Mecmū'a

Zbirka molitvi i pobožnih pjesama na turskom jeziku.

L. 14; 11,2 x 15 cm (10 x 13,5 cm), po 10 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ*, krupan, pisan nevještom rukom. Tinta crna. Nema kustoda.

Bez podataka o prijepisu i prepisivaču.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Vakuf Hasan-efendije Bojića (Boyo-zāde), iz Divića kod Zvornika.

3081 3194

مجموعه

Mecmū'a

Privatna bilježnica raznovrsnog sadržaja. Vjerojatno ju je sastavio neki kadija koji je stupio u službu u Zihni (Grčka) 1. zu-l-hidždžeta 1212/17. V 1798. godine (L. 1b). U rukopisu se spominju na više mjesta Sarajevo, Prijepolje, Skoplje. Nekoliko praznih listova koji su kasnije ispisani (ljubičastom tintom, pismom *riq'a*) prepisani su znatno kasnije od Akifa Hadžihusejinovića Muvekita, 1309/1891. godine.

Veliki dio zbirke predstavljaju anonimne pjesme turku. Autori pjesama koji su poznati su: Kemāl-pāşā-zāde, Nef'ī, Kör-oğlu.

Pored toga u Zbirci se nalazi više molitvi, zabilješki, popis sultana i drugo.

L. 37; 11,5 x 16 cm (10 x 14 cm), po 16 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ-ta'līq*. Tinta crna i ljubičasta. Istaknutije riječi i citati pisane crvenom tintom. Jedan dio rukopisa je nastao u XVIII stoljeću.

Prepisivač mu je vjerovatno iz Sarajeva, jer se na L. 7b nalazi popis konaka od Sarajeva do Istanbula sa udaljenošću jednog od drugog konaka.

Drugi dio je nastao koncem XIX stoljeća i prepisao ga je Akif Hadžihusejinović Muvekit.

Uvez kožni sa utisnutim geometrijskim likovima.

3082 3203

مجموعه

Mecmū'a

Zbirka poezije na turskom jeziku i nekoliko molitvi. Najviše su zastupljene anonimne pjesme türkü, a pored njih su uvrštene pjesme pjesnika:

Niyāzī, 'Aşiķ Ömer, Meḥmed Ruşdī, Nidā'ī, Faḫrī, Cevherī, Vehbī, Ḫāfi, Nūrī i Selāmī.

L. 65; 21,8 x 14,5 cm (bez margine), prosječno po 15 redova na strani. Papir požutio. Pismo *nasḫ* i *ta'līq*. Tinta crna. Istaknutije riječi crvenom tintom. Rukopis je znatno oštećen prilikom ponovnog uvezivanja jer su mu obrezivanjem listova i nestručnim povezivanjem laga riječi na marginama oštećene.

Prepisivač, datum i mjesto prijepisa nepoznati. Postoji samo jedan datum, unutar rukopisa: 19 rebiu-l-evvel 1171/1.XII 1757. godine.

Uvez kožni, manjih dimenzija od papira rukopisa.

3083 3219

مجموعه

Mecmū'a

Zbornik poezije i uputa tesavvufskog karaktera. Uvršteno je više pjesnika na turskom jeziku iz Bosne i Hercegovine, nekoliko osmanskih pjesnika te nekoliko arapskih kasida.

Zastupljeni su slijedeći pjesnici: Şamsuddīn Dimyāṭī (Al-Qaṣīdatu 'd-dimyāṭiyya), Imam Busiri (Qaṣīda muḥammadiyya i Qaṣīda al-burda), 'Abdulqādir Ġīlānī (dvije kaside), Abu Bakr as-Ṣiddīq (dvije kaside), 'Ali Şerif Faġināvi iz Sarajeva (Ķiṭ'a li-muellifihi), Mevlānā Celāluddīn Rūmī, (Ķaṣīda-i mevlūd-i şerīf), zatim osmanski i perzijski pjesnici: Rūşenī, Yūnus, Eşref-oğlu, Nesīmī, Ķāimī, Şemsī, Niyāzī, Sezāyī, Feyzī, Şeyḫ Cemāl Ḥalvetī, (šejh halvetijske tekije u Sarajevu), Seyfī, Sirrī, Ilhāmī (L. 76 - 77), Şem'ī, Meylī (L. 78), Ķuddūsī, Ḥakķī, Şeyḫ-zāde, Şeyḫ 'Ārif Ṣıdķī (Medīne-i Sarāy'da Iskenderiyye dergāhında ṭarīķ-i nakşibendiyeden şeyḫ 'Ārif Ṣıdķī Bābā), Meftūnī, 'Aliyuddīn, Menṣūr, Ibrāhīm, Şevķī, Naṣūhī, Eroğlu, Ḥamdī, Ḥākķī Ķādirī, Naẓīfī, Şems-i Tebrīzī, Ḥāfiẓ Şīrazī.

L. 106; 10 x 22,5 cm (6,5 x 18,5 cm), po 16 redova na strani. Papir oker boje. Pismo *nasḫ*, *ta'līq* i *riq'a*, kaligrafski, izuzetno lijepo. Tinta crna. Naslovi pisani plavom, zelenom i crvenom tintom. Nema kustoda. Rukopis je ukrašen crtežima turbana derviških pirova.

Prepisivač i slikar ukrasnih crteža: Ali Šerif Faginović (Faġinevī). U rukopisu datumi: 1291/1874 (L. 2a) i 1324/1906. godina (L. 37a), što znači da je prijepis izvršen između ta dva datuma.

Uvez kožni.

3084 3229

مجموعه

Mecmū'a

Zbirka pjesama pobožnog karaktera, posebno derviških ilahija. Zastupljeni su slijedeći pjesnici: Es-Seyyid Muḥammed Behāuddīn Nakşibend, 'Abdurraḥmān Sirrī Bosnevī (sa pjesmama na turskom i „bosanskom" jeziku), Yūsuf, Ḥilmī, Uftāde, Fāḍil, Rūşenī, Yūnus, Remīmī, Ḥakķī, Ilhāmī (na turskom i bosanskom jeziku), Eşref-oğlu, Seyfī, Nesīmī, Seyyid Niẓām, Ismā'īl Ḥakķī, Nūrī, Sezāyī, Şems-i Tebrīzī, Ḥakķī, Neṣūḥī, Şeyḫ Cemāli, Niyāzī, Şevķī, Ḥakķī, Ķāimī, Eroğlu, Ķudūsī, Şeyḫ-zāde, Rūḥī, Şem'ī, Ḥamdī, Ṣidķī ('Ārif Ṣidķī Bābā), Amrī, Leylā, Afġānistān lisānile bir medḥiyye, Ẓātī, Feyẓī, Şeyḫ-zāde Behāī (1328/1910), Fāḍil, Sarāy Bosnalı Şeyḫ Meylī Ġūrānī (Sarajlija Šejh Mehmed Mejlija Guranija).

L. 100; 20 x 11,5 cm (18 x 10 cm), po 18 redova na strani. Papir žućkast. Pismo *nasḫ*. Tinta crna. Neki naslovi podvučeni crvenom tintom, a također su crvenom tintom ispisani i neki stihovi. Nema kustoda.

Prepisivači i sastavljači medžmū'e: Muidović (Mu'īd-zāde), Mevlevī Muḥamed Se'īd i Şeyḫ Sirrī-zāde Behāī 'an Oglavak (L. 48) (Šejh Behija Sikirić sa Oglavka).

Datum prijepisa nije poznat, ali se vidi da je rukopis nastao krajem XIX i početkom XX stoljeća.

Uvez kožni.

3085 4138

مجموعه

Mecmū'a

Zbornik različitog književnog, pravnog i teološkog materijala. U većoj mjeri se nalaze citati iz značajnih teoloških, pravnih i drugih djela, hadisi, fetve i drugo. Također je uvršteno više pjesama na turskom jeziku. Zastupljeni su slijedeći pjesnici: Se'īd (L. 102b i 105); Mi'rāciyye-i Ṣābit-efendī Ujiçevī (L. 105b - 107a); Anonimni stihovi (L. 115 - 116); Der beyān-i Fihrist-i Şāhān min tārīḫ-i Solak-zāde (L. 143 - 145); Anonimne pjesme; Ḥalīmi-efendī, Ṭāib-efendī, Ṣāķib, Kānī-efendī, Anonimni stihovi, Rāġib, Yaḥyā, Fiṭnat, Senāyī Aḥmed-efendī; Meylī (L. 202), Kāşif, Reşīd, 'Āşiķ 'Omer, Ẓātī.

L. 210; 12,5 x 21 cm (11 x 19 cm), prosječno po 25 redova na strani. Papir požutio. Pismo *nasẖ-ta'līq*. Tinta crna. Istaknutije riječi, citati i naslovi crvenom tintom. Nema kustoda.

Prepisivač nije poznat. Rukopis je nastao u XVIII stoljeću.

Uvez kožni, dosta oštećen.

Bivši vlasnik Cemāli-zāde Şeyẖ Osmān.

3086 3227

مجموعه

Mecmū'a

Manja zbirka pjesama na turskom jeziku, pretežno religioznog karaktera, od kojih su neke anonimne, türkü. Zastupljeni su pjesnici: Sulṭān Suleymān, Meḥmed Meylī (Mejlija), Māil i Yūnus.

L. 30; 16,5 x 11,5 cm (15 x 10 cm), po 15 redova na strani. Papir bijel, deblji, grub. Pismo *nasẖ-ta'līq*. Tinta crna. Veći dio dvostubačno i trostubačno ispisan. Nema kustoda. Rukopis je paginiran, ali paginacija počinje od L. 1b.

Prepisao: Hevāī Defterdārī-zāde (Defterdarević) (L. 2a). Datum prijepisa nije poznat, ali po nekim datumima i osobama iz Sarajeva koje se spominju (Akif Hadžihuseinović Muvekit), zaključujemo da je rukopis nastao krajem XIX ili početkom XX stoljeća.

3087 3213

مجموعه

Mecmū'a

Zbornik različitih književnih i drugih sadržaja. U njemu se nalaze derviške pjesme, ilahije, nekoliko molitvi, hutbi i dr. Pored anonimnih pjesama zastupljeni su pjesnici: Rūşenī i Sezāī.

L. 60; 24 x 11,2 cm (22 x 10 cm), prosječno po 18 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ* i *nasẖ-ta'līq*. Tinta crna. 29 praznih listova.

· Prepisao Ḥāfiẓ Suleymān, bez oznake vremena i mjesta prijepisa. Rukopis je iz XIX stoljeća.

Uvez kožni.

3088 3228

مجموعه

Mecmū'a

Zbirka različitih tekstova u kojoj se nalazi repetitorij arapske gramatike od nepoznatog autora, derviške pjesme ilahije i popis nekoliko biljki i životinja sa opisom. U ovoj medžmū'i se nalaze pjesme pjesnika: Rūşenī, Yūnus, Recāī, Ḳāimī i Niyāzī.

L. 94; 20 x 11 cm (18 x 9,5 cm), po 18 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ* i *riq'a*. Tinta crna. Nema kustoda.

Nema podataka o mjestu i datumu prijepisa. Rukopis je iz XIX stoljeća.

Uvez kartonski.

3089 3244

مجموعه

Mecmū'a

Privatna bilježnica nekog kadije u koju su uneseni prijepisi pisama, ilama, hukmova, arzuhala, citati iz raznih historijskih i pravnih djela. Pored toga zapisane su pjesme na turskom jeziku, odlomak Mesnevije Celāluddīna Rūmīja i drugo. U dokumentima se spominju lokaliteti: Sarajevo, Bihać, Banja Luka, Petrovac, Krupa, Prijedor, Vidoška, Novosel, Sanski Most, Tešanj, Derventa, Zvornik, Travnik, Zenica, Prusac, Gornji Vakuf i dr. Od poznatih ličnosti u dokumentima se spominju mostarski muftija Aḥmed-efendī, blagajski muftija 'Alī-efendī, Ḥaci Muṣṭafā, muhafiz Beograda, dubrovački knez, rumelijski i anadolski kazasker, kapetani Ostrovice, Bihaća, Petrovca, Krupe, Banja Luke, Prijedora, Vidoške, Sanskog mosta, Livna i dr.

Od pjesama na turskom jeziku, pored onih anonimnih, zastupljeni su slijedeći pjesnici: Zeynil-beg Foçevī, Fevẓī, Kāmilī, Ṣābit, Muẖliṣī, Dāniş-efendī, Rāġib-pāşā, Emīn-efendī, Siyāmi-zāde Meḥmed-efendī, Ḫilālī i Bāḳī.

L. 123; 17,4 x 27,2 cm (14 x 24 cm), prosječno po 26 redova na strani. Papir žućkast. Pismo *nasẖ-ta'līq*. Tinta crna. Ima kustode. Rukopis je nastao u XVIII i XIX stoljeću. Posljednji zapis je iz 1238/1822. godine. Na početku 6 praznih lista.

Uvez kožni sa utisnutim rozetama.

3090 3218

مجموعه

Mecmū'a

Zbirka ilahija i drugih pjesama derviškog karaktera na turskom i bosanskom jeziku. Zastupljeni su slijedeći pjesnici: Yūnus, Seyfullāh, Niyāzī, Murīd-oğlu, Nūrī, Hudāī, Şeyẖ-oğlu, Şeyẖī, Firāḳī, Meftūnī, Naḳşī, Yazicī, Omer, Fażlī, Amīdī, Gevherī (Türkü der vaṣf-i Semendere ve Belgrād), Muīnī, Siyāhī, Mālī, Ḥamdī, Āhī, Bāḳī, Rāsīḥ, Vehbī (Türkü der hakki Bagdad), Meylī (str. 66), Ḥaḳīḳī, Ḥuseynī, 'Āşiḳ Omer, Ḳāimī, Sirrī (Ilahija na bosanskom jeziku i pjesme na turskom jeziku) i Nesīmī.

L. 64; 22,5 x 9 cm (18 x 7,5 cm), po 25 redova na strani. 21 list prazan. Papir žućkast. Pismo *nasẖ*. Tinta crna. Naslovi pisani crvenom tintom. Nema kustoda. Rukopis je paginiran.

Prepisivač nepoznat. Rukopis potječe iz XIX stoljeća.

Uvez kožni sa prijeklopom.

3091 4257

مجموعه

Mecmū'a

Zbirka različitih tekstova, ponajviše dova (molitvi), hadisa i zapisa.

Na L. 15a - 16a - Pjesma na turskom jeziku pod naslovom:

حضرت فاطمه نك احوالى

O Muhammedovoj kćeri Fatimi.

L. 21b - Pjesma na turskom jeziku o arapskim gramatičkim pravilima.

L. 28; 14,5 x 20 cm (12 x 16 cm), prosječno po 16 redova na strani. Papir požutio, poderan. Pismo *nasẖ*, *ta'līq* i *nasẖ-ta'līq*. Tinta crna. Dosta lista je izrezano ili oštećeno.

Prepisivač, a vjerovatno i vlasnik medžmū'e: Es-Seyyid Muṣṭafā Jepçevī (iz Žepča).

Uvez kožni, oštećen.

3092 3215

مجموعه

Mecmū'a

Zbirka poezije na turskom jeziku.

L. 1b - 18a - Pjesma o Alijinom vojevanju koja počinje:

راويلر بويله روايت ايلمش علينك جنگى حكايت ايلمش على كندى
قصر روم اوستونه . . .

L. 18 - 46 - Ilahije na turskom jeziku od nepoznatih autora.

L. 43b - Četiri stiha Ilhamijine kaside na bosanskom jeziku pod naslovom: قصيده بوسنا لسانى „Čudan zaman nastade..."

L. 46; 19,8 x 10,5 cm (17 x 8 cm), po 12 redova na strani. Papir žućkast. Pismo *nasẖ* i *nasẖ-ta'līq*. Tinta crna. Nema kustoda.

Bez podataka o prepisivaču. Datum, zapisan na L. 25, 1274/1857. godina.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

3093 4346

مجموعه

Mecmū'a

Zbornik poezije na turskom i perzijskom jeziku koji je sabrao i prepisao pjesnik Fāiḳ. Po kronogramima koje je sam spjevao između 1168/1754 - 1175/1761. godine može se zaključiti da to nije ni jedan od četiri pjesnika koja je pod tim imenom uvrstio Şemsuddīn Sāmī u Ḳāmūs al-a'lām.

Pored autora, pjesnika Fāiḳa, zastupljeni su slijedeći pjesnici: Nerkesī, Rāġib-pāşā, Nābī, Feyżī, Mezākī, Mevlānā, Sa'dī, Cāmī, Rūḥī Baġdādī, Bāḳī, Ḥaci Ismā'īl-pāşā, Enverī, Ṣāib, 'Urfī, Ḥāfiẓ, Lebīb-efendī, Fetḥī, Ḳandī, 'Āşḳī, Vecdī Istāmbolī, Vaṣlī-pāşā, Fehīm Ḳabūlī, Mīr Ḥasīb, Eşref-oğlu, Şāhin Ġirāy.

L. 63; 23,5 x 16 cm (20 x 14 cm), po 14 redova na strani. Papir žućkast. Pismo *nasẖ-ta'līq*. Tinta crna. Originalna folijacija prema kojoj bi rukopis trebao imati 114 lista, međutim mnogi su listovi, možda prazni, izrezani.

Sastavljač medžmū'e i prepisivač je pjesnik Fāiḳ.

Uvez kožni, nešto manjeg formata od listova, očito nije originalan.

Vakuf Murteza-efendije Karađozovića, muftije crnogorskih muslimana iz Starog Bara (L. 63a).

3094 3049

مجموعه

Mecmū'a

Zbornik različitih književnih tekstova među kojima ima najviše tesavvufske i epigrafske poezije. Pored toga ima više fetvi poznatih muftija i nekoliko pisama. Kodeks počinje uputom Ḥuseyina Lāmekānije dervišima koja počinje:

بسم الله الرحمن الرحيم نحمد الله الذى لا اله الا هو ونصلى على سيدنا
ونبينا وحبيبنا محمد صلى الله عليه وعلى اله وصحبه وسلّم تسليما كثيرًا اما
بعد فعزتلو اوغلم حضرتلرينك حضور شريفلرينه . . .

Završava:

حقانى مصاحبت ايدوب كوگلدن چيقارميه سز اضعف الضعفا خادم
الفقرا حسين لا مكانى

Zatim slijede pjesme pjesnika: Şerīf, Kelīmī, Sulṭān Aḥmed, Mişāli, Emīnī, Ḫitābī, Yumnī, Vaḥdetī (ezān Vaḥdetī al-Bosnevī ad-Dobrūnī, raḥimehullāhu te'ālā - sedam pjesama), Kelāmī, Muḥīṭī, 'Imāduddīn, Isḥāķ, Numāyī, Aḥmedī, Vaḥdetī (35 gazela), Firāķī, Laṭīfī, 'Ali-efendī, Ḥamdī, Ḫayālī, 'Aṭā, Lāmekānī (li reīs-i ehli 'ṭ-ṭarīķa hażreti Ḥusāmuddīn eş-şehīr bi-Lāmekānī ar-Rūmī mevliden ve 'l-bayrāmī meşreben, 58 gazela), Yaḥyā Bosnevī, Kamber, 'Abdulkerīm Dede-'Abdī, Ṭufeylī, Lāmekānī (11 pjesama), Ṭuzlevī Ķāḍī Aḥmed Çelebī, Vālī, Cevherī, Selāmi-zāde es-Sarāyī, Cenānī, Lāmekānī (4 gazela), Vaḥdetī (Merşiye-i Vaḥdetī al-Bosnevī ad-Dobrūnī berā-yi Ḫalīl-bey), 'Ulvī, Mostārī Nişānci Ḥukmī, Isḥāķ Çelebī Uskūpī, Ḥasbī, Vaḥdetī (dva tariha), Sa'dī, Ḥukmī-efendī Bosnevī, Ḥoca-efendī Sa'dī, Sulṭān Suleymān, Sun'ullāh-efendī, 'Abdul'azīz-efendī, Behārī, Zihnī, Cāmī, Muḥammed, Fużūlī Bağdādī, Hādī (Bosna Diyārında Vişeġrād nām ķaşabada vākī köprünün tāriḫi), Nerkesī (Diyār-i Bosna' da vākī medīne-i Sarāy behcet abad'da Nerkēsī Sarāyī dediği kôprünü tāriḫidir), Ḫuşū'ī Yeni Pazārī, (Ẕikr olunān köprüye Ḫuşū'ī Yeni Pazārī dediği tāriḫidir) Ilāhī, Vechī, 'Azmi-zāde Ḫāletī, Hāşimī, Ṣadrī, Vaḥdetī (tarih) Ķara-Mūsā-zāde Hādī (Min kelimāt-i pur nukat Ķara-Mūsā-zāde muderris Muḥammed-efendī eş-şehīr bi Hādī es-Sarāyī), Veysī, Ḥabsī, Tīġī-beg, Edāī Sinān Çelebī (1000 i 996. h.g.), Nāzī, Emīnī, Kāf-zāde Fāizī, Vālī Yeni Pazarī.

L. 255; 10 x 18,7 cm (7,5 x 15,5 cm), po 25 redova na strani. Papir žućkast, gladak, čvrst. Pismo *nasḫ-ta'līq*. Tinta crna. Naslovi i maḫlasi autora pisani crvenom tintom. Dvostubačno. Ima kustode. Originalna folijacija rukopisa. Na osnovu folijacije rukopisa i kustoda uočava se da nedostaje nekoliko lista.

Prepisivač i datum prijepisa nepoznati. Rukopis je vjerovatno prepisan u Sarajevu jer je uvršteno nekoliko pjesnika iz Sarajeva i Bosne.

Uvez kožni oštećen.

Vakuf Abdullah-efendije Kantamirije.

3095 3478

مجموعه

Mecmū'a

Zbornik različite književne građe, pretežno pjesama na turskom i perzijskom jeziku. Također ima pisama u kojima se spominju ljudi i događaji iz Bosne i Hercegovine. Uvršteni su slijedeći pjesnici: Nef'ī, Kemāl-pāşā-zāde, Ḥālī, Okçu-zāde, Mīrī, Raḥmī, Ẓa'fī, Ḫayālī, Bāķī, Ca'fer Çelebī, Fehīm, 'Alī, Fiġānī, Fāiẓī, Fużūlī Bağdādī, 'Abdī, Mezākī, Riyażī-efendī, Cevrī, Mevlānā, Vāhib, Veysī-efendī, Ṭāli'ī, Ṣāib, Mueyyed-zāde 'Abdurraḥmān-efendī, Sinān al-Ķādī, Ṣābit, Mevlānā Meylī es-Sarāyi (na više mjesta), Necāti, Nābī, Vecdī, Ḥaķķī, Dervīş Feṣīh, Watwāt (na arapskom jeziku), Ṣaliḥ-efendī, Nādirī, 'Imād, Rāġib-pāşā, Mumin-zāde Ḥasīb, Dervīş-pāşā, Kemāl Ismā'īl, Ḥakīm Senāyī, Ustād Lebībī, Mevlānā Ḫilālī, Mīr Ḥusrev, Şeyḫ Sa'dī, Mevlānā Ṣabrī Semarķandī, Mevlānā Hātifī, Şeyḫ Ezrī, Mevlānā Cāmī, Şeyḫ 'Aṭṭār, Ḫātem, Nāẓim, Ķāimī, Travnikli Muftu-zāde Esad 'Abdurraḥmān-efendī, Ilhāmī, Çokaci-zāde Cūdī, Ṭayyār-pāşā, Sāmī-pāşā, Şākir (Muhamed Šakir Muid-zade - Muidović), 'Āşiķ Çelebī, 'Ali-efendī, Nerkesī.

L. 190; 13,8 x 20,8 cm (10,5 x 17 cm), prosječno po 12 redova na strani. Papir žućkast. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Istaknutije riječi i nadvlačenja crvenom tintom. Tekst pisan dvostubačno i trostubačno. Bez kustoda.

Prepisivač kao i datum prijepisa nepoznati. Rukopis je nastao u XIX stoljeću.

Uvez kožni sa ukrasima.

Bivši vlasnik Muṣṭafā b. 'Abdulḳādir iz Sarajeva 1235/1819. godine.

3096 3256

مجموعه

Mecmū'a

Zbirka pjesama na turskom i perzijskom jeziku. Rukopis sadrži i pisma od kojih su neka od Abdulaha Kantamirije, autora ove Medžmue. Uvršteni su slijedeći pjesnici: Cāmī, Kemāl-pāşā-zāde, Nābī, Ṭālib, Emīn, Kātibī, Ṣābir, Ṣābit, Neylī, Nedīm, Nāilī, Sāmī, Ḥasīb, Isḥāḳ,'Azmī, Vehbī, Hāletī, Fehmī, Nehīfī, Kāmī, Kāşifī, Necātī, Şehrī, Ḫayālī, Muhteşem, 'Ārif-efendī, Hātif (Abdulah Kantamirija) i Meylī.

L. 44; 15,8 x 24,2 cm (13 x 21 cm), po 20-25 redova na strani. Papir bijel, oštećen. Pismo *nasḫ-ta'līq*. Tinta crna. Nema kustoda.

Prepisao 'Abdullāh Kantamirī-zāde iz Sarajeva 1186/1772. godine.

Uvez kožni oštećen.

Iz biblioteke Kantamiri-zade.

3097 4487

مجموعه

Mecmū'a

Zbirka različitog sadržaja u kojoj najviše ima poezije na turskom jeziku.

1. L. 1 - 17 - Razne pjesme i zabilješke. Zastupljeni su slijedeći pjesnici: Nev'ī, Behā'ī; Hoca Çelebī (Ebū Su'ūd), Fażlī i 'Unṣurī.

2. L. 18 - 40

حليهء خاقانى

Ḥilye-i Ḫāḳānī

Poema u formi mesnevije o opisu Muhammeda koju je sastavio Ḫāḳānī Meḥmed-bey (1015/1606-07. godine).

Rieu, 257a; Karatay, II, 2360-2367.

3. L. 41 - 200

Pjesme i zabilješke.

Zastupljeni su slijedeći pjesnici: Behāī, Emrī, Fużūlī, Şerīfī, Vehbī (Tārīḫ-i vefāt-i şeyḫ Meylī, 1195), Ferdī, Yaḥyā, 'Ubeydī, Bihiştī, Ẕātī, Bāḳī, Lem'ī, Şeyḫī, Ṭab'ī, 'Azmī, 'Alī, Nef'ī, Seyyid, Feyzi Çelebī, Riyāżī, 'Adlī, Durrī, Cevrī.

L. 200; 13 x 19 cm (11 x 16 cm), po 14 redova na strani. Papir žut. Pismo *nasḫ-ta'līq* i *ta'līq*. Tinta crna. Poneki naslovi pisani crvenom tintom. U nekim dijelovima teksta i nadvlačenja crvenom tintom. Nema kustoda.

Rukopis je nastajao duže vrijeme, pa su ga sastavljali više prepisivača. Na više mjesta u rukopisu je potpis 'Abdulkerīm Zuhdī Defterdārī-zāde (Defterdarević), što ukazuje na činjenicu da je ovaj sarajevski kaligraf i pjesnik XIX stoljeća prepisao neke dijelove ovog kodeksa.

Uvez kožni sa utisnutom rozetom.

Bivši vlasnici: Ḥacci Muḥammed Suleymān-aġā-zāde i Defterdārī-zāde 'Abdulkerīm Zuhdī b. Muḥammed Emīn-ef. es-Sarāyī (potpis i pečat L. 17a).

3098 4816

مجموعه

Mecmū'a

Privatna biljежnica u kojoj se osim bilježenja datuma od važnosti za porodicu prepisivača nalazi i nekoliko pjesama pjesnika Ilhāmije, Sirrije i Yūnusa.

L. 23; 11,5 x 15,5 cm (8 x 12 cm), po 10-12 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasḫ*. Tinta crna. Bez kustoda. Veći broj prazan ili išaran.

Prepisivač i datum prijepisa nepoznati. Rukopis je iz XIX stoljeća.

Uvez kožni.

Bivši vlasnik Sahānī-zāde Aḥmed 1256/1840. godine.

3099 2290

مجموعه

Mecmū'a

Zbirka koja se sastoji iz dva dijela. Prvi dio je anonimno djelo o turskom junaku.

1. L. 1 - 110

هذا قصهء كتاب قهرمان قاتل جلد اوّل

Priča o junaku Ķātilu na turskom jeziku (I dio). Počinje stihovima, a nastavlja se u prozi. Nedostaje više listova u sredini i na završetku pa nije moguće utvrditi ime autora.

2. L. 111 - 177

Zbirka pjesama i anegdota na turskom jeziku koju je sastvio mostarski pjesnik na turskom jeziku Şenā'ī (ثنائى).

Pored deset 10 Şenā'ijinih pjesama, u medžmū'i su i pjesme slijedećih pjesnika: Dervīş Mostārī, Ta'liki-zāde-efendī, Fużūlī, Rūḥī, Rāżī, Ibn Kemāl, Ḫayālī-beg, Necāti, Emrī, Fiġānī, Bāķī, Ḥāfiẓ, Tali'ī, Ẕātī, Şubūtī, Şenā'ī, Selmān, Ziyāyi Mostārī, Mesīḥi, Yaḥyā, Beyāzī, Mostārī, Ķudsī Iznikī, 'Ubeydī, Vuṣūlī beg, Imru ul-Ķayṣ, Ishāķ bey.

L. 177; 14,3 x 20,2 cm (12,3 x 16,5 cm), po 11 redova na strani. Papir požutio. Pismo *nasẖ*. Naslovi i podnaslovi crvenom tintom. Ima kustode. Ponegdje je tekst dopisivan na margini.

Kodeks se sastoji iz dva, u različita vremena, pisana rukopisa.

U prvom, vjerovatno starijem, se ne zna prepisivač, a u drugom dijelu je prepisivač Şenā'ī Mostarac (ثنائى الموستارى).

Povez kožni sa utisnutim ornamentima i ukrasnim linijama.

Ima originalni prijeklop.

3100 3249

مجموعه

Mecmū'a

Zbirka anonimnih pjesama na turskom jeziku.

L. 12; 19,2 x 25 cm (16 x 20 cm), prosječno po 26 redova na strani. Papir bijel. Pismo *riq'a*. Tinta crna. Trostubačno. Nema kustoda. Listovi volantni. Nema početka ni kraja.

Bez datuma prijepisa i imena prepisivača.

Uvez kartonski.

3101 2625

مجموعه

Mecmū'a

1. L. 1b - 19a

Fragment nekog mevluda od poglavlja Mi'rāc (nepotpuno).

2. L. 19b - 25a

الدقائق المحكمة فى شرح المقدمه لزكريّا الانصارى

Komentar poznatog Cezerijeva djela Al-muqaddima koji je napisao Zekeriyyā b. Muḥammed b. Aḥmed el-Anṣārī, umro 926/1520. godine.

Ahlwardt, I, 516-521.

Početak:

قال الشيخ الامام شيخ الاسلام والمسلمين زين الملّة والدين ابن يحيى زكريا الانصارى الشافعى . . .

3. L. 25b - 3a

رسالة فى التوحيد

Risāla fī 't-tawḥīd

Traktat o „tevhidu“ od nepoznatog autora na arapskom jeziku.

Početak:

لله الحمد فى الاولى والآخرة ولحبيبه الصلوة واله الطاهرة وبعد فهذه رسالة فى التوحيد . . .

L. 32; 13 x 18,5 cm (9 x 15,5 cm), po 17 redova na strani. Kodeks se sastoji od fragmenta više djela, od kojih su neka štampana. Prvo rukopisno djelo pisano je *nasẖom*, crnom tintom, obrubljeno crvenom. Dvostubačno. Ima kustode.

Prijepis drugog djela je dovršen 1076/1665. godine, a treće je kao i prvo nedovršeno.

3102 3085

مجموعه

Mecmū'a

Zbirka različitog sadržaja. Na početku (L. 1 - 8) je nekoliko pjesama pjesnika Feṣīḥija datiranih 1150/1737-38. godine.

Prepisao eş-Şeyẖ Maḥmūd b. eş-Şeyẖ Ramażān.

Na L. 15b dva kronograma smrti Şeyẖa Ramażāna 1158/1745-46. godine od Feyzī-efendije.

L. 8b - 11b - Fragment komentara Qaṣīde al-lāmiyye koji je napisao 'Abdurraḥmān (L. 8b).

شرح قصيدة اللاميه بانت سعاد

Početak:

بعد توحيد خالق الافلاك مدح اولندى
مخاطب لولاك حضرت حقه . . .

L. 20; 14 x 20 cm (11 x 17 cm), po 35 redova na strani. Papir bijel. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Ima kustode. Brojne bilješke.

Uvez kožni dotrajao.

3103 4007

مجموعه

Mecmū'a

Zbirka poezije koja obuhvata:

1. Dīvān Şeyẖulislām Yaḥyā-efendije (960/1552-53 - 1053/ 1643-44. godine) (L. 1 - 10a; 13b - 14b; 33a - 63b, i 104b).

Karatay II, 2398-2401.

2.

معراجيهء ادايى افندى

Mi'rāciyyā-i Edā'ī-efendī

(L. 11b - 12b i 15a - 16b)

Pjesma u spomen Muhammedovog uspeća na nebo (miradž) od sarajevskog pjesnika Edā'ī Sinān Çelebije.

3.

عدنى افندى كفت بطريق پند

'Adni-efendī guft be-ṭarīḳ-i pend

4. L. 20b - 21a

پند فضولى

Pend-i Fużūlī

5. L. 21a - 23a

پند آذرى

Pend-i Āẕerī

6. L. 25a - 32b - Der beyān-i 'aşḳ ve meḥabbet ve ṭariḳa-i meyl ve meveddet ki mucīb-i şevḳ est der bidāyet ve nihāyet.

7. Pjesme osmanskih pjesnika: Ca'fer, Kemāl-pāşā-zāde, Bāḳī, Ḥiṣālī, Ḳabulī, Beyānī, Ḳinālī-zāde Ḥasan Çelebī, 'Alī, Ḥāḳāni-bey i Nev'ī.

8. L. 77 - 84 - Pjesme Nabije Tuzlaka pod naslovom:

محرره نابى طوزلوى عفى عنه

Neke od ovih pjesama su naslovljene i لكاتبه نابى طوزلوى

a jedna je čak naslovljena ovako:

لافضل الشعراء واكملهم نابى مملحتينى سلمه الله تعالى عن افات الدهر در وصف مولد وبلدش ومدح پدر واستاد امجدش حضرت مفتى الانام صالح افندى

Jedna od ovih pjesama je datirana 1037/1627-28. godina, a spjevana je na perzijskom jeziku. Jedna je posvećena perzijskoj novoj godini (nevrūz) i datirana je 1040/1631-32. godina.

Među Nabijinim pjesmama je po jedna pjesma Savabije Tuzlaka i Abdije Tuzlaka.

V. F. Nametak, Nekoliko novih podataka o književnosti Muslimana na orijentalninm jezicima, Prilozi za orijentalnu filologiju. Sarajevo, 1985., str. 79-84.

9. L. 84b - 104a

ديوان شاهى

Dīvān-i Şāhī

Dio Divana koji je napisao Aka Mālik b. ʻĀmir Cemāluddīn Firūzķulī, poznat po pjesničkom maẖlasu Şāhī (umro, 857/1453. godine). Ovaj fragment Divana sadrži gazele sa rimom od elifa do mima.

Flügel, I, 562.; Karatay, FY, 668-674.

L. 104; 14,3 x 20,2 cm (9 x 16 cm), prosječno po 19 redova na strani. Papir žut. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Naslovi pisani crvenom tintom. Imena autora pjesama (maẖlasi) nadvučena crvenom linijom. Dvostubačno. Kustode. Rukopis se ranije vjerovatno raspao pa su pri ponovnom uvezivanju ispreturani listovi, tako da neke duže pjesme nisu u kontinuitetu.

Prepisivač jednog dijela rukopisa je tuzlanski pjesnik Nābī Tuzlevī kako je to istakao u prijepisu svojih pjesama.

Povez kožni, sa utisnutim rozetama, ali nije originalan jer je manjeg formata nego što su listovi rukopisa, vjerovatno je kod naknadnog uvezivanja stavljen na ovaj kodeks. Rukopis je iz XVII stoljeća.

Iz Karađozbegove biblioteke u Mostaru.

3104 1069

مجموعه

Mecmūʻa

1. L. 1 - 13

حكايت دخترايله مع يكيدك مسئله قصه سيدركه ذكر اولنور

Ḥikāyet-i duẖter ile me'a yigītin mes'ele-i ķiṣṣasıdır ki żikr olunūr

Poema u formi mesnevije spjevana narodnim jezikom.
Početak:

بر حكايت كلدى ديلمه ايده يم
اشبو سوزدن فائده ليدر علم

2. L. 14 - 29

مولد

Mevlid

Spjev o Muhammedu od Bursali Süleymān Çelebija.
Karatay, 2355.

3. L. 30 - 43

فصل فى وفات فاطمة الزهراء رضى الله عنها

Faṣl fī vefāt-i Faṭimeti-z-Zehrā' raḍiyallāhu 'anhā

Početak:

ايشت امدى فاطمه احوالنى
كيم رسولدن صكره نولدى حالنى

4. L. 44 - 56

حكايت خاتون فى زمان رسول عليه الصلوة والسلام

Ḥikāyet-i ẖātūn fī zamān-i resūli aleyhi 'ṣ-ṣalātu ve 's-selām

Početak:

وارايدى كعبه شهرنده بر خاتون
دنياسن ويروب آخرتن المش صاتون

5. L. 56

كتاب قصهء بينماز

Kitāb-i ķiṣṣa-i bīnamāz

Početak:

ايشت اى بى نماز اولان
اول يوجه الله نه ديمشى

L. 77; 15,2 x 20,8 (9 x 15 cm), po 17 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ*. Tinta crna. Naslovi pisani crvenom tintom. Dvostubačno. Ima kustode. Svaki stubac oivičen crvenom linijama, dok je na prve dvije strane oivičen zlatnim linijama. Unvan u zlatnoj boji.

Prepisao 3. rebiu-l-ahira 1150/31. VII 1737. godine vlasnik a mož da i prepisivač: Omer b. Adem.

Uvez kartonski.

Vakuf Dženetića Mustafa-bega.

PERZIJSKI RUKOPISI

PERZIJSKI RUKOPISI

3105 652

بوستان

Būstān

Ovdje je naslov djela: Būstān-i Ḥaḍrat-i Šayẖ Sa'dī Šīrāzī qaddasa Allāhu sirrahu.

Napisao Abū 'Abdullāh Mušarrifuddīn b. Muṣliḥuddīn Sa'dī Šīrāzī, umro 691/1291-92. godine. Poznato moralističko-tesavvufsko pjesničko djelo ovog perzijskog klasika koje je služilo kao uzor osmanskim književnicima i koje je stoga mnogo komentirano.

Ḫ Ḫ, I, 244; ŠS KA, IV, str. 2572.; Flügel, I, 533-539, str. 531-533.;
Pertsch, VPH 18/10 c, str. 65.;
Karatay, F. 530, 539, 550, 552, 553, 563, 578, 925.;
Trako, 348-356, str. 178-182.

Početak:

بنام خداوند جان آفرین
حكيمى سخن در زبان آفرين

Završetak:

بضاعت نياوردم الأ امّيد
خدا ياز عفوم مكن نا اميد

L. 119; 15 x 24 cm (7,5 x 17 cm), po 18 redova na strani. Papir bijel, pismo *nasẖ-ta'līq*. Pisano crnom tintom. Naslovi pisani crvenom tintom. Ima kustode.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Prepisano 1247/1831-32. godine.

Bivši vlasnik: Muḥamed Rešid iz Rogatice (Muḥammed Rešīd b. Muḥammed Emīn-efendī b. Ḥāfiẓ Muḥamed-efendī b. Aḥmed-efendī b. Šulā b. Ḥāğğ 'Abdulkerīm).

3106 1103

بوستان سعدى شيرازى

Būstān-i Sa'dī Šīrāzī

Isto kao br. 3105.

L. 106; 13,5 x 21 cm (7 x 15,5 cm), po 21 red na strani. Papir bijel, pismo *nasẖ-ta'līq*, tinta crna. Dvostubačno. Tekst obrubljen crvenom crtom. Ima kustode. Ponegdje interlinearna objašnjenja na turskom.

Povez kartonski sa kožnim hrbatom.

Prijepis iz 1204/1789. godine.

Vakuf Dženetića Mustafa bega (L. 1a).

3107 3967

بوستان سعدى شيرازى

Būstān-i Sa'dī Šīrāzī

L. 148; 15 x 21 cm (7,5 x 15 cm), po 16 redova na strani. Papir bijel, pismo *nasẖ*, krasan, tinta crna. Naslovi hikaja pisani crvenom tintom. Interlinearno i po marginama komentari. Ima kustode.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Prepisao Abdulkerim Halil b. Ibrahim u početku mjeseca zi-l-hidždžeta 1038/22-31. VII 1629. godine, u dvorcu Edrene.

3108 1582

بوستان سعدى شيرازى

Būstān-i Sa'dī Šīrāzī

Početak i završetak kao u prethodnim rukopisima.

L. 117; 12 x 20 cm (7 x 16 cm), po 19 redova na strani. Papir bijel, pismo *nasẖ-ta'līq*, tinta crna. Tekst obrubljen crvenom linijom. U prvoj trećini rukopisa, na magini bilješke. Ima kustode.

Rukopis prepisan 1029/1619-20. godine.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

3109 1528

بوستان سعدى شيرازى

Būstān-i Sa'dī Šīrāzī

Početak i završetak kao u prethodno opisanim rukopisima.

L. 133 - 137 - Perzijsko-turski rječnik, stihovi i izreke Ibn Sine, Sa'dija, Firdūsija, Ebū 'l-Ḥasana Baṣrija i Surūrija.

L. 137; 13 x 20 cm (7 x 14 cm), po 17 redova na strani. Papir žućkast, pismo *nasẖ*, tinta crna. Tekst uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno komentari. Ima kustode.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Prepisao Zulfikar b. Ibrahim-efendi i kasabi Drnišu, u saferu 1025/19. II - 18. III 1616. godine.

Vakuf Hafiz Muhammed-ef. Baki Džinića.

3110 1443

Isto

بوستان سعدى شيرازى

Būstān-i Sa'dī Šīrāzī

Nema početka.

Završetak isti kao u rukopisima 652 i 1103.

L. 107; 14,5 x 20,5 cm (8 x 17 cm), po 22 reda na strani. Papir požutio, pismo *nasẖ*, loš, tinta crna. Do polovine kodeksa tekst obrubljen crvenom linijom. Ima kustode. Na početku rukopisa nedostaje 7-8 listova.

Djelo je prepisao Muḥammad b. Yūsuf početkom safera 1036/22-31. oktobra 1626. godine.

3111 2589

Isto

بوستان سعدى شيرازى

Būstān-i Sa'dī Šīrāzī

Početak i svršetak kao u prethodnim rukopisima.

L. 127; 13,5 x 20 cm (6,5 x 13,5 cm), po 17 redova na strani. Papir žućkast, deblji, pismo *nasẖ-ta'līq*, tinta crna. Tekst obrubljen crvenom linijom. Ima kustode.

Prepisao sredinom muharrema 1037/22.-30.IX 1627. godine Bekir b. Muhammed iz Donjeg Vakufa (En-Nevabadi).

Vakuf Salim-efendije Muftića (L.1a).

3112 2919

Isto

بوستان سعدی شیرازی

Būstān-i Sa'dī Šīrāzī

L. 142; 12,5 x 18,5 cm (7,5 x 13 cm), po 15 redova na strani. Papir požutio od upotrebe, pismo *nasẖ-ta'līq*, tinta crna. Rukopis na početku manjkav (nedostaju 2 lista). Ima kustode.

Bez podataka o prijepisu i prepisivaču.

Uvez kožni, oštećen.

3113 2964

Isto

بوستان سعدی شیرازی

Būstān-i Sa'dī Širāzī

Nema početka.

Završetak kao u prethodnim rukopisima.

L. 85; 11 x 16,6 cm (6 x 11,5 cm), po 16 redova na strani. Papir požutio, pismo *nasẖ-ta'līq*, tinta crna. Naslovi također pisani crnom tintom.

Prijepis vjerovatno iz XVII stoljeća.

Rukopis u početku manjkav. Nedostaje oko 10 listova. Ima kustode.

Uvez od smeđe kože sa rozetom i prijeklopom.

Poklon Memiš-age Kasumagića.

3114 2976

Isto

بوستان سعدی شیرازی

Būstān-i Sa'dī Šīrāzī

Početak i završetak kao u prethodnim rukopisima.

L. 124; 11,5 x 17 cm (7 x 13 cm), po 14 redova na strani. Papir požutio, pismo *nasẖ-ta'līq*, tinta crna. Naslovi pisani crvenom tintom. Ima kustode.

Bez podataka o prijepisu i prepisivaču.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Iz biblioteke Muhamed Enverije Kadića.

3115 5167

Isto

بوستان

Būstān

Napisao Šayẖ Musliḥuddīn Sa'dī, umro 691/1291. godine.
Karatay, FYK, 530, 539, 550, 552, 553, 563; 578, 925.
Početak:

بنام خداوند جان آفرین
حکیم سخن در زبان آفرین

L. 65; 12,5 x 18 cm (6,3 x 11,8 cm), po 13 redova na strani. Papir požutio, hrapav. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Dvostubačno. Tekst uokviren crvenom tintom. Između stubaca dvije crvene linije. Ima kustode.

Nedostaje završetak pa nema podataka o prijepisu i prepisivaču.

Bez poveza.

Bivši vlasnik Mulla Derviš Ahmed Spahi-zade (Spahić) iz Travnika.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

3116 5125

Isto

بوستان

Būstān

Napisao Šayẖ Sa'dī.

(Kao i ostali rukopisi, samo što ovdje nedostaju početak i završetak).

L. 130; 12,5 x 18 cm (7,7 x 14 cm), po 16 redova na strani. Papir žućkast, tanak, gladak. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Naslovi i istaknutiji stihovi crvenom tintom. Dvostubačno. Ima kustode.

Prepisivač i vrijeme prijepisa nepoznati. Rukopis je znatno oštećen. Nekoliko listova s početka i završetka nedostaje, a još 5-6 lista oštećeno.

Uvez kožni, manjeg formata od rukopisa.

Vakuf muftije Abdullatifa - Đulbije (Nova Varoš, 1869 - Ulcinj, 1939) za Gazi Husrevbegovu biblioteku.

3117 5505

Isto

بوستان

Būstān

Napisao Šayẖ Musliḥuddīn Sa'dī Širāzī, umro 690/1291. godine. Djelo je napisano u stihovima, a spada u didaktičku književnost. Pisano je s ciljem propagiranja religioznih i teoloških ideja. Podijeljeno je u 10 poglavlja.

Flügel, I, 533-539, str. 531-533.; Pertsch, 18/10 c, str. 65.;
Karatay, F, 563, str. 194.

Početak:

بنام خداوند جان آفرین
سخن کفتن اندر زبان آفرین

Na kraju rukopisa nekoliko pjesama pjesnika Sulhija.

L. 44; 10,5 x 17 cm (7,8 x 11 cm), po 11 redova na strani. Papir žut. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Ima kustode. Dvostubačno. Na početku desetak listova, svaki stubac uokviren crvenom tintom. Ima kustode.

3118 379

گلستان

Gulistān

Napisao Abū 'Abdullāh Mušarrafuddīn b. Muṣliḥuddīn Sa'dī Širāzī, umro 691/1292. godine. Klasično moralno-didaktičko djelo perzijske literature. Napisano je u prozi, a protkano je stihovima.

Flügel, I, 543, str. 536.; Bratislava, 586 - TD 15; 887 - TG 17.;
Eilers-Heinz (Wiesbaden), XIV/I, 195, 261, 350.;
Trako, 360-400, str. 184-201.
Kritičko izdanje, Teheran, 1316 (1898/99), 1330 (1912).

Početak:

منّت خدایرا عزّ وجلّ که طاعتش
موجب قربتست وشکر اندرش. . .

Završetak:

وداوری تلخ نصیحت بشهد ظرفت آمیخته
نا طبع ملول ایشان از دولت قبول محروم نماند.

L. 137; 18 x 28,5 cm (12 x 23 cm), po 11 redova na strani. Papir požutio, pismo *ta'līq*, krupan, kaligrafski, tinta crna. Međunaslovi i interpunkcija crvenom tintom. Interlinearno i po marginama bilješke i objašnjenja na arapskom i, rjeđe, na turskom jeziku. Nema kustode.

Prepisano u saferu 919/8. IV - 6. V 1513. godine.

Uvez kožni.

Vakuf Mustafa-bega Dženetića.

3119 6135

گلستان

Gulistān

Isto kao br. 3118.

L. 95; 11 x 19,5 cm (5 x 12,5 cm), po 13 redova na strani. Papir žućkast. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Ima kustode.

Prepisao Hadži Derviš Mostari, 1. ramazana 1031/10.VII 1622. godine. Vjerovatno se radi o Hadži Dervišu Žagriću, Mostarcu, poznatom mostarskom pjesniku na turskom jeziku koji je bio nešto mlađi savremenik Derviš-paše Bajezidagića i umro u prvoj polovini XVII stoljeća. U bilješci u prijepisu stoji da je ovaj rukopis prepisao u kafani (beytü 'l-ḳahva) u Mostaru za svoga prijatelja Ibrahim-agu.

Bivši vlasnik: Aḥmed b. Bende-i Ibn 'Ali (žig na početku rukopisa).

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

3120 1389

Isto

1. L. 1 - 91

گلستان سعدی

Gulistān-i Sa'dī

Napisao Abū 'Abdullāh Mušarrifuddīn b. Muṣliḥuddīn Sa'dī, umro 691/1291-92. godine.

Prvi list oštećen pa se početak ne može čitati.

Završetak:

وداور تلخ نصیحت بشهد ظرافت بر آمیخته نا طبع ملوم ایشان از دولت قبول محروم نماند والحمد لله رب العالمین والصلوة والسلام علی خیر خلقه محمد واله اجمعین.

Djelo je prepisano 21 godinu po smrti autora i spada u najstarije poznate primjerke Sa'dijevog Gulistana.

Eilers-Heinz, XIV 1, 195, 261, 350.

2. L. 91 - 157

دیوان سعدی

Dīvān-i Sa'dī

Flügel, I, 678.; Eilers-Heinz, XIV1, 325.

L. 157; 16 x 23 cm (12,5 x 19 cm), po 17 redova na strani. Papir požutio, star, pismo *nasẖ*, starinski, tinta smeđa. Nema kustoda.

Na L. 90b podatak da je djelo prepisao Mūsā b. Ḥağğ Susyān as-Siwāsī 713/1313-14. godine.

Uvez kartonski, noviji.

3121 789

گلستان

Gulistān

Isto kao br. 3118.

L. 66; 13,5 x 19 cm (8 x 14 cm), po 19 redova na strani. Papir bijel, po ivicama požutio, pismo *nasẖ-ta'līq*, tinta crna. Kustode.

Bez podataka o prijepisu i prepisivaču.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

3122 1053

گلستان

Gulistān

1. L. 2 - 221
2. L. 222 - 223

Kratak vjersko didaktički spis na turskom jeziku od nepoznata autora.

L. 223; 15 x 21 cm (9 x 16 cm), u početku po 11 redova, kasnije po 7 redova teksta osnovnog djela na strani. Papir bijel, pismo u početku *ta'līq*, kaligrafski, kasnije *nasẖ-ta'līq*, tinta crna. Međunaslovi pisani crvenom tintom. Kustode. Na prvim listovima poneka riječ interlinearno prevedena na turski, kasnije kompletan prijevod ide interlinearno.

Uvez kožni.

Prepisao Osman b. Mustafa 1019/1610. godine.

Vakuf Svrze Ismet-ef., sina Vejsil-efendije.

3123 2307

گلستان

Gulistān

Isto kao br. 3118.

L. 36; 14 x 21,5 cm (7,3 x 15,5 cm), po 15 redova na strani. Papir požutio, pismo *nasẖ-ta'līq*, lijep, kaligrafski, tinta crna. Međunaslovi i interpunkcija crvenom tintom. Citati nadvlačeni crvenom tintom. Tekst uokviren crvenom linijom. Kustode.

Na kraju nedostaje nekoliko listova pa nema podataka ni o prijepisu ni prepisivaču. Rukopis je vjerovatno iz XVI stoljeća.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom, slab, tako da su listovi slobodni.

3124 1167

گلستان

Gulistān

Isto kao br. 3118

L. 180; 15,6 cm x 20,6 cm (7 x 14 cm), po 13 redova na strani. Papir bijel, tanak, gladak, pismo *riq'a*, tinta crna. Interlinearno prijevod na turski, pisan crvenom tintom. Kustode. Na početku četiri zaštitna lista pa tekst djela počinje na L. 5.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Prepisao Ṭāhir b. Sulaymān al-Belgrādī 1253/1837. godine.

Vakuf Svrzo Muhamed-ef. sina Muhamed-age, 1931. godine.

Na zaštitnim listovima hadisi, stihovi pjesnika 'Aṭṭāra, Mevlānā Celāluddīn Rūmija, Mu'mina, Nedīma, Rāgib-paše.

Na L. 4b sadržaj Gulistana po poglavljima.

3125 2409

گلستان

Gulistān

Isto kao br. 3118.

L. 201; 14,5 x 19,7 cm (7,4 x 14,3 cm), po 17 redova na strani. Papir bijel, pismo *nasḫ-ta'līq*, tinta crna. Unvan i naslovi ispisani crvenom tintom. Stihovi uokvireni crvenim linijama. Stranice posebno obrubljene crvenim linijama. Kustode. Na zaštitnim listovima na početku i kraju neke arapske i perzijske riječi protumačene turskim i srpskohrvatskim riječima.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Uvakufio Ḥāǧǧ Ibrāhīm b. Islām Ispužli, iz Travnika. Zatim je vlasnik bio Ḫalīl-ef. sin Ṣaliḥa Herčeklī (1252/1836-37. godina).

Iz Osman Šehdine biblioteke.

3126 2455

گلستان

Gulistān

Isto kao br. 3118.

L. 191; 11,2 x 18,3 cm (5 x 11,8 cm), po 11 redova na strani. Papir žućkast, pismo *nasḫ-ta'līq*, kaligrafski, tinta crna. Istaknutije riječi i interpunkcija pisane zlatnom bojom. Unvan, floralnih motiva, izrađen zlatnom i plavom bojom. Tekst oivičen zlatnim i plavim linijama. Ponegdje na margini i interlinearno bilješke na arapskom jeziku. Kustode.

Prepisao Ḥāǧǧ Muḥammad Šuštārī 983/1575-76. godine.

Uvez kožni sa utisnutim rozetama zlatne boje na sredini i ugaonim arabeskama. Na prijeklopu također utisnuta rozeta.

3127 1775

گلستان

Gulistān

Isto kao br. 3118.

L. 67; 15 x 19,8 cm (8 x 15,7 cm), po 21 red na strani. Papir bijel, pismo *nasḫ*, tinta crna. Istaknutije riječi i interpunkcija crvenom tintom. Na margini i interlinearno bilješke. Kustode.

Prijepis iz 1122/1710-11. godine.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Uvakufio Iskopyevī Ḫayrī-zāde al-Ḥāǧǧ 'Omer-efendī.

Druga bilješka:

Vakuf u posjedu Muhammeda sina Muhammeda Šehića iz Petrovca (19. XI 1882).

3128 1519

گلستان

Gulistān

Isto kao br. 3118.

L. 148; 13,8 x 20,8 cm (7 x 13 cm), po 11 redova na strani. Papir bijel, pismo *nasḫ-ta'līq*, tinta crna. Međunaslovi i interpunkcija crvenom tintom. Na mrginama bilješke na turskom jeziku. Kustode.

Prijepis 1001/1592-93. godine. Nema podataka o prepisivaču.

Uvez kartonski sa prijeklopom i kožnim hrbatom.

Vakuf Muḥammeda Bāḳije Gīno-zāde (Džinića).

3129 1357

گلستان

Gulistān

Isto kao br. 3118.

Papir žućkast, pismo *nasḫ-ta'līq*, lijep, kaligrafski, tinta crna. Naslov, istaknutije riječi i interpunkcija pisani crvenom tintom. Unvan izrađen zlatnom bojom. Tekst obrubljen debljom zlatnom i dvjema tankim crnim linijama. Kustode. Na mrgini bilješke. Uz stihove na margini određen metar.

Nema podataka o prijepisu.

Na kraju bilješka komentatora Osmana Šugli-efendije, koji je svoje primjedbe pisao po margini:

صححته وحشيته وقابلته فى تاريخ ستة وثمانين والف وانا الحقير عثمان الشغلى

Uvez kožni sa zlatnom rozetom.

Bivši vlasnik Muḥammad b. Ḥāǧǧ Mūsā.

Vakuf Salim-ef. Muftića 1357/1938. godine.

3130 943

گلستان

Gulistān

Isto kao br. 3118.

Sa interlinearnim prijevodom na turski od nepoznatog prevodioca.

L. 159; (izvršena folijacija od 19-177), 14 x 21 cm (9 x 15 cm), po 14 redova na strani (7 originalnog teksta i 7 prijevoda). Papir požutio, pismo *nasẖ-ta‘līq*, tinta crna. Osnovni tekst pisan krupnijim slovima, a interlinearni prijevod na turski sitnijim slovima. Kustode. Nedostaje početak.

Prijepis iz 1014/1605-06. godine.

Uvez kožni, dotrajao.

3131 2759

گلستان

Gulistān

Isto kao br. 3118.

L. 117; 15 x 20,6 cm (8 x 16 cm), po 15 redova na strani. Papir bijel, pismo *nasẖ-ta‘līq*, tinta crna. Istaknutije riječi i interpunkcija crvenom tintom. Kustode. Ponegdje na margini bilješke na turskom jeziku.

Prijepis iz 1075/1664-65. godine.

Uvez kožni sa prijeklopom.

Poklon Dr. Muniba Muidovića.

3132 2783

گلستان

Gulistān

Isto kao br. 3118.

L. 173; 9,3 x 14 cm (5,5 x 10 cm), po 13 redova na strani. Papir žućkast, pismo *nasẖ-ta‘līq*. Tinta crna. Istaknutije riječi i interpunkcija pisani crvenom tintom. U početku na marginama i interlinearno objašnjenja na turskom jeziku. Kustode.

Nema podataka o prijepisu.

Uvez kartonski sa prijeklopom i kožnim hrbatom.

Bivši vlasnik: Ṣāliḥ b. Ḥusein Bosnevī, Akḥiṣārī (iz Prusca).

Vakuf Memiš-age Kasumagića.

3133 2849

گلستان

Gulistān

Isto kao br. 3118.

L. 39; 12 x 18 cm (6,5 x 12 cm), po 21 red na strani. Papir požutio, mjestimično oštećen vlagom, pismo *nasẖ-ta‘līq*, tinta crna. Istaknutije riječi i interpunkcija crvenom tintom. Ponegdje na margini bilješke. Kustode. Nema podataka o prijepisu ni o prepisivaču. Rukopis je manjkav. Nedostaje nekoliko listova sprijeda i pretposljednji list.

3134 2872

گلستان

Gulistān

Isto kao br. 3118.

L. 105; 12 x 16,5 cm (7,5 x 12,5 cm), po 13 redova na strani. Papir bijel, pismo *nasẖ*, tinta crna. Istaknutije riječi i interpunkcija crvenom tintom. Tekst uokviren crvenom linijom. Ponegdje na margini bilješke. Kustode.

Prepisao Medḥī ‘Isā-efendī-zāde Yaḥyā Neylī iz grada Erkerikesri, sredinom džumade-l-ahira 1204/kraj februara 1790. godine.

Uvez kožni, nedostaje posljednja korica.

3135 2939

گلستان

Gulistān

Isto kao br. 3118.

L. 107; 12,3 x 17 cm (7,2 x 12,8 cm), po 15 redova na strani. Papir požutio, pismo *nasẖ-ta‘līq*, tinta crna. Naslovi, istaknutije riječi i interpunkcija crvenom tintom. Tekst uokviren crnom linijom. Ispočetka na margini i interlinerno bilješke na turskom jeziku. Kasnije tih bilježaka nema. Kustode. Posljednji list nedostaje.

Nema podataka o prijepisu niti o prepisivaču.

Uvez kožni dotrajao.

Vakuf Širbega sina Mujagina Širbegovića, 1284/1867-68. godine.

3136 3000

گلستان

Gulistān

L. 149; 10,5 x 14,5 cm (5 x 10 cm), po 11 redova na strani. Papir žućkast, pismo *nasẖ-ta‘līq*, tinta crna. Međunaslovi i interpunkcija crvenom tintom. Tekst uokviren sa dvije crvene linije. Na marginama poneka riječ objašnjena na turskom jeziku. Kustode.

Prepisao ‘Alī b. Ğa‘far, 19. rebiu-l-evvela 974/4. oktobra 1566. godine.

Uvez kožni sa ukrasima i prijeklopom. Ima zasebnu kožnu torbicu.

Bivši vlasnik Ḥāfiẓ Muḥammed-ef. Ḥukmī.

Iz Osman Šehdine biblioteke.

3137 3068

گلستان

Gulistān

Isto kao br. 3118.

L. 126; 10,6 x 18 cm (6 x 12,3 cm), po 15 redova na strani. Papir bijel, pismo *nasẖ-ta‘līq*, tinta crna. Istaknutije riječi i tačke crvenom tintom. Jedan dio teksta u sredini, oko 40 listova, uokviren crvenom linijom. Kustode.

Bez podataka o prijepisu i prepisivaču.

Uvez kartonski sa prijeklopom i kožnim hrbatom.

Na zaštitnom listu bilješka da je rukopis bio u posjedu Hafiz Muhammed-efendije Hadžijamakovića.

3138 3105

گلستان

Gulistān

Isto kao br. 3118.

L. 121; 12,3 x 18,5 cm (5,5 x 13 cm), po 15 redova na strani. Papir žut, pismo *ta‘līq* sa elementima *nasẖa*, tinta crna, istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Tekst oivičen crvenom linijom, u prvom dijelu knjige. Nekoliko listova oštećeno vlagom i slabo čitljivo. Kustode.

Nema podataka o prepisivaču, očigledno je da rukopis nije ispisala samo jedna ruka. Jedan od prepisivača je stavio datum: 1258/1842-43. godina.

Na pretposljednjem listu bilješka da je vlasnik knjige Žepčak Osman Hifzi, a na posljednjem listu genealogija porodice Muftića iz Žepča: Ḥifẓī ve diğer oğullar Enver, Hāzim, Seyfuddīn, kızı Yıldıza. Ḥifẓī b. Rāğib b. Ḥifẓī b. Ḥasan b. ‘Osmān b. Ḥuseyin Alemdar b. Usta ‘Osmān b. Ḥuseyin Çelebī Çolo b. Ḥuseyin-agā Serdār b. Ibrāhīm-agā Serdār (1259/1843).

Poklon Gazi Husrev-begovoj biblioteci u Sarajevu: Enis Muftić, 28. X 1950., Banja Luka.

3139 3568

گلستان

Gulistān

Isto kao br. 3118. sa interlinearnim prijevodom na turski.

L. 192; 14,3 x 19,3 cm (8 x 14 cm), po 18 redova na strani. Papir žućkast, pismo *nasẖ*, lijep, tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Originalni tekst krupnijim slovima, a prijevod na turski interlinearno sitnije, istom rukom. Kustode. Ponegdje bilješke na margini, ponajčešće određivanje metra.

Nema podataka o prijepisu ni o prepisivaču.

Uvez kožni sa prijeklopom i ukrasnom rozetom.

3140 3587

گلستان

Gulistān

Isto kao br. 3118.

L. 116; 14,5 x 21 cm (6,5 x 14,3 cm), po 15 redova na strani. Papir bijel, po ivicama požutio, pismo *ta‘līq* sa elementima *nasẖa*, tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom, a neke riječi i fraze nadvučene crvenom tintom. Nema kustode. Na početku ima bilježaka po margini i interlinearno.

Prepisao Seyfullāh 1043/1633-34. godine. Nedostaje nekoliko listova pri kraju, dok je sami završetak potpun.

Uvez kožni sa prijeklopom i ukrasnim rozetama, ali oštećen.

3141 3678

Isto

گلستان

Gulistān

Gulistān sa interlinearnim prijevodom na turski.

L. 159; 15 x 19,3 cm (9 x 16 cm), po 19 redova na strani. Papir požutio, pismo *nasẖ-ta‘līq*, tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Kustode. Interlinearni prijevod na turski.

Kako s kraja nema nekoliko listova, nedostaju podaci o prijepisu i prepisivaču.

Uvez kožni.

3142 3706

گلستان

Gulistān

Isto kao br. 3118.

L. 133; 12,8 x 17,5 cm (7,5 x 11 cm), po 11 redova na strani. Papir požutio, pismo *nasẖ*, tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom. U početku rukopisa interlinearne, a poslije marginalne bilješke. U početku teksta nema kustoda, a kasnije su kustode redovno upisivane.

Rukopis nema početka, a na završetku nedostaje vjerovatno samo jedan list jer je bilješka o prijepisu nepotpuna.

Uvez kožni. Nedostaje posljednja korica.

Bivši vlasnici Mūsā-efendī i 'Ali-efendī, dječji nastavnik (muallim-i ṣibyān).

3143 3880

Isto

گلستان

Gulistān

Gulistān sa komentarom Ahmeda Sudije Bošnjaka na margini.

L. 192; 15,5 x 23,3 cm (7,5 x 12 cm), po 10 redova na strani. Papir žućkast, pismo *ta'līq*, tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom i zlatnom tintom. Unvan vanredno lijepo urađen u plavoj, zelenoj, zlatnoj i crvenoj boji. Tekst uokviren crvenom, zlatnom i plavom linijom. Ima kustode. Po marginama komentar.

Uvez vanredno lijep, kožni sa utisnutim ornamentima i prijeklopom, ali dosta oštećen od upotrebe.

Prepisao Aḥmed b. el-Ḥācc Ḥuseyin al-Mostarī (U žigu Aḥmed b. 'Alī 1158/1745. godine. Po prepisivačevoj bilješci na L. 192b saznajemo da je uz prijepis Gulistana na margini donosio komentar Ahmeda Sudije Bošnjaka.

Na početnim listovima (zaštitni listovi 1a - 4b) sthovi: Ḥāfiẓa, Ǧāmīja, Sa'dīja, zatim komentari Sudije Bošnjaka nekih stihova navedenih pjesnika, fragment iz Manāqiba od Akṣemseddīna i sadržaj djela.

3144 4054

گلستان

Gulistān

Isto kao br. 3118

L. 103; 12 x 21 cm (7,5 x 16,5 cm), po 12 redova na strani. Papir požutio. Pismo *nasẖ-ta'līq*. Tinta crna. Naslov i istaknutije riječi crvenom tintom. Tekst uokviren u početku zelenim i crvenim linijama. Kustoda. U porvom dijelu rukopisa na margini bilješke.

Prepisao Ḥāǧǧ Muḥammad b. H̱awāǧa Darwīš Darūnī, 1012/1603-04. godine.

Uvez kartonski sa prijeklopom.

3145 4307

گلستان

Gulistān

Isto kao br. 3118.

L. 138; 13 x 17,5 cm (8 x 12,5 cm), po 11 redova na strani. Papir požutio, deblji, glat. Pismo *ta'līq*. Pisano crnom tintom, a istaknutije riječi crvenom. Po margini bilješke (najviše Sururijev Komentar), a interlinearno značenje pojedinih riječi na turskom jeziku.

Prijepis iz 961/1554. godine.

Na kraju nekoliko hadisa (L. 138), te nekoliko stihova nepoznatih autora.

Uvez kožni sa utisnutom šemsom.

Vakuf Stranjak Hadži Muhamed-efendije.

3146 5319

Isto

گلستان

Gulistān

Napisao Muṣliḥuddīn Sa'dī Šīrāzī (691/1291).

L. 120; 14 x 20 cm (8 x 13,5 cm), po 13 redova na strani. Papir žut i žutozelen. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Ima kustode. Veći dio sa interlinearnim prijevodom.

Prepisao Šamsuddīn Muḥammad b. Aḥmad, 953/1546. godine.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom i prijeklopom.
Iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

3147 5101

گلستان

Gulistān

Isto kao br. 3118.

L. 128; 11,5 x 18,5 cm (6,5 x 13,5 cm), po 16 redova na strani. Papir bijel. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Istaknutije riječi crvenom tintom. Ima kustode. Originalna folijacija.

Prepisao Ahmed Čelebi 1109/1697. godine.

Uvez kožni sa rozetom i prijeklopom.

Vakuf muftije Abdullatifa Đulbije (Nova Varoš, 1869 Ulcinj, 1939), za Gazi Husrev-begovu biblioteku.

3148 5989

Isto

گلستان

Gulistān

Isto kao br. 3118.

L. 132; 12 x 21,5 cm (6 x 14,5 cm), po 13 redova na strani. Papir krem boje, trošan lošijeg kvaliteta, po ivicama poderan. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Oznaka za "beyt, kit'a i hikaya" crvenom tintom. Ima kustode. Ponegdje marginalne zabilješke. Rukopis je nepotpun.

Nedostaje početak.

Na završetku, koji je isti kao i u ostalim rukopisima, nema podataka o prijepisu niti o prepisivaču.

Uvez kožni sa rozetom.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

3149 6017

Isto

گلستان

Gulistān

Isto kao br. 3118.

L. 92; 13 x 22 cm (7,2 x 16 cm), po 15 redova na strani. Papir žut i svijetlozelen. Pismo *ta'līq*, kaligrafski lijep. Tinta crna. Istaknutije riječi pisane zlatnom tintom. Tekst uokviren jednom debelom zlatnom linijom i trima tankim crnim linijama. Ima kustode.

Nedostaje prvi list.

Prepisao Aḥmed 'Ayntābī 1043/1633-34. godine.

Uvez kožni sa ukrasnom rozetom, ali prilično oštećen.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

3150 6335

گلستان

Gulistān

Isto kao br. 3118.

Napisao Šayẖ Sa'dī b. 'Abdullāh Šīrāzī, umro 691/1291-92. godine.

H Ḫ, II, 1504.

L. 112; 12 x 19,5 cm (7 x 14,5 cm), po 15 redova na strani. Papir plav. Pismo *ta'līq*, djelomično vokaliziran. Tinta crna. Tekst uokviren crvenim linijama. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Ima kustode. Dosta marginalnih bilježaka na turskom jeziku.

Prepisivač Muṣlī b. Bašīr. Datum prijepisa 1038/1628-29. godina.

Uvez kartonski, oštećen.

3151 801

بهارستان جامى

Bahāristān-i Ǧāmī

Napisao Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Ǧāmī, umro 898/1492. godine.

Klasično mističko-didaktičko djelo na perzijskom jeziku u prozi i stihovima. Napisao je po uzoru na Sa'dijev Gulistan, a služilo kao uzor mnogim kasnijim perzijskim i turskim piscima. Posvećeno je tatarskom sultanu Ḥuseynu Baykari (872/1468-912/1506).

HH KZ I, 256; Pertsch, perz. br. 895.; Bratislava, 592;
Wiesbaden, XIV1, II; Trako, 444-448, str. 229-231.

Početak:

چو مرغ امر ذى بالى ز آغاز
نه ازنيروى حمد آيه به پرواز

Završetak:

بوقتی شد آخر که تاریخ زهجرت
شهود نهصدار هشت بروی قرالی

L. 72; 12,2 x 19,2 cm (7 x 14 cm), po 17 redova na strani. Papir bijel, potamnio, pismo *nasẖ-ta'līq*, tinta crna. Naslovi pjesama i razna imena istaknuta crvenom tintom. Ima kustode.

Bez podataka o prijepisu i prepisivaču.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Vakuf Kantamirije.

3152 1064

بهارستان جامی

Bahāristān-i Ğāmī

Početak i završetak kao u rukopisu br. 3151.

L. 91; 13 x 20,5 cm (6,5 x 15 cm), po 17 redova na strani. Papir bijel, pismo *nasẖ-ta'līq*, tinta crna. Naslov pisani crvenom tintom. Tekst obrubljen crvenim linijama. Ima kustode.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom i prijeklopom.

Prepisao Fejzullah Dženetić u mjesecu šabanu 1204/16. IV - 14. V 1790. godine.

Vakuf Dženetića Mustafa-bega sina Fejzullah-begova 1289/1872-73. godine.

3153 3163

بهارستان جامی

Bahāristān-i Ğāmī

Početak i navršetak kao u prethodnim rukopisima.

L. 126; 11,5 x 16,8 cm (7 x 12 cm), po 13 redova na strani. Papir požutio, pismo *nasẖ*, tinta crna. Naslovi i međunaslovi pisani plavom tintom. Tekst obrubljen plavom i zlatnom linijom Unvan sa floralnim motivima urađen plavom i zlatnom bojom. Ima kustode.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Prepisao Muḥammad b. Yūsuf b. Muḥammad al-Ḥamdī al-Ḫawāfi 898/1492-93. godine.

3154 5904

بهارستان

Bahāristān

Napisao Nūruddīn ‘Abdurraḥmān Ğāmī.

Isto kao br. 3151.

L. 68; 13 x 20,5 cm (7 x 14 cm), po 17 redova na strani. Papir žutosmeđ. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Istaknutije riječi i interpunkcija crvenom tintom. Prve dvije strane teksta uokvirene debelom crnom i dvjema tankim linijama, kasnije stranice teksta obrubljene crvenom linijom, a pojedinačno priče i stihovi koji dolaze kao ilustracija uz njih odvojeni crvenom linijom. Ima kustode. Mnoštvo marginalnih bilježaka na turskom jeziku.

Rukopis je prepisan 1034/1624-25. godine.

Bez originalnog poveza, u novijim plastičnim koricama.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

3155 1693

سبحة الابرار

Subḥatu 'l-abrār

Napisao Nūruddīn ‘Abdurraḥmān Ğāmī, umro 898/1492. godine. Ovo je djelo moralno-didaktičke sadržine, s tematikom o Jusufu. Napisano je u metru Nizamijevog djela Ḥusraw-u Šīrīn. Podijeljeno je u 40 poglavlja. Posvećeno je sultanu Huseynu Baykari.

Flügel, I, 592.; Eilers-Heinz, XIV/1, 192, 230, 291.;
Divshali-Luft, 2, 67, str. 79-80.; Pertsch, 876/III, 877/II, 885-87.;
Ethe, I, 1300; Karatay, F. 725-735, str. 251-254.; Trako, 452-454, str. 233-235.
Izd. Teheran, 1315/1897.

Početak:

المنّة لله که بخون گرخفتم
یکچند چو غنچه عاقبت بشگفتم

Završetak:

حسن مقطع چو بود رسم کهن
قطع کردیم برین تکته سخن

ختم الله لنا بالحسنی
هو مولانا ونعم المولی

L. 93; 12,5 x 20,5 cm (7 x 14 cm), po 17 redova na streani. Papir bijel, po ivicama požutio. Pismo *nasẖ-ta'līq*. Tinta crna. Međunaslovi i istaknutije riječi (stihovi) pisani crvenom tintom. Tekst obrubljen na prvim stranicama zlatnom, a kasnije tintom. Ima kustode. Po marginama bilješke.

Prepisao Faḍlullāh b. Bālī, krajem šabana 1036/početkom maja 1627. godine.

Uvez kartonski sa prijeklopom.

3156 2730

سبحة الابرار

Subḥatu 'l-abrār

Isto kao br. 3155.

Početak i završetak kao u prethodnom rukopisu.

L. 104; 10,8 x 18,8 cm (6 x 13,5 cm), po 15 redova na strani. Papir bijel, pismo *nasẖ-ta'līq*, tinta crvena. Međunaslovi pisani crvenom tintom. Prve stranice uokvirene zlatnom, a dalje crvenom linijom. Kustode. Marginalne bilješke.

Prijepis 1038/1628-29. godine.

Uvez kožni sa rozetama i prijeklopom.

Vakuf Mustafa-bega Dženetića.

3157 2892

سبحة الابرار

Subḥatu 'l abrār

Isto kao br. 3155.

L. 74; 12,5 x 20 cm (7,5 x 14 cm), po 19 redova na strani. Papir požutio. Pismo *nasẖ-ta'līq*. Tinta crna. Obrub i naslovi crvenom tintom. Na marginama komentari na turskom jeziku. Ima kustode.

Prijepis iz 1038/1628-29. godine. Ime prepisivača naknadno izbrisano.

Iz Elči Ibrahim pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

3158 4680

Isto

سبحة الابرار

Subḥatu al-abrār

L. 130; 14 x 22,5 cm (8,2 x 14,5 cm), po 12 redova na strani. Papir žut. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Tekst uokviren zlatnim debelim i trima tankim crnim linijama. Unvan u plavoj, zlatnoj i oker boji. Ima kustode. Naslovi i međunaslovi plavom, zlatnom i crvenom tintom.

Nije završeno pa nema ni imena prepisivača.

Uvez kožni.

Bivši vlasnik 'Ali Celāluddīn-pāşā (L. 15a).

Iz biblioteke Muhameda Ševketa Kurta, muftije iz Tuzle.

3159 5601

Isto

سبحة الابرار

Subḥat al-abrār

Isto kao br. 3155.

L. 47; 12,5 x 21 cm (6,2 x 14,8 cm), po 17 redova na strani. Papir bijel, gladak. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Dvostubačno. Svaki stubac obrubljen crvenom linijom. Ima kustode. Međunaslovi i istaknutiji stihovi crvenom tintom.

Nedostaje završetak pa nema podataka o prijepisu. Na L. 1 žig s tekstom Abū Bakr Ṣiddīq.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

3160 5865

سبحة الابرار

Subḥatu 'l-abrār

Mistično-didaktični spjev u mesnevi formi koji je napisao Nūruddīn 'Abdurraḥmān Ǧāmī, umro 898/1492. godine (kao ostali primjerci ovdje).

Eilers-Heins, 192, str. 156-157; 230, str. 183-184; 281, str. 220.; Divshali-Luft, 2, 67, str. 79-80.; Karatay, F. 725-735, str. 251-254.

L. 82; 14 x 21 cm (6,5 x 14 cm), po 15 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ-ta'līq*. Tinta crna. Naslovi crvenom tintom. Ima kustode. Mnogo interlinearnih bilježaka i objašnjenja na turskom jeziku.

Bez podataka o prijepisu.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom i prijeklopom.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

3161 2743

ديوان حافظ

Dīvān-i Ḥāfiẓ

Napisao Šamsuddīn Muḥammad Ḥāfiẓ Šīrāzī, umro 921/1389-90. godine. Divan (zbornik) pjesama anakreonske i ljubavne sadržine.

H Ḫ, I, 783.; Flügel, I, 551.; Pertsch, 60-61.; Gölpinarlı, III, str. 7-8.; Eilers-Heinz, XIV, 1, 87.; Trako, 426-431, str. 216-218.

Početak:

الا يا ايها الساقى ادر كاسا وناولها
که عشق آسان نمود اوّل افتاد مشکلها

Završetak:

کفتم سخن تو کفت حافظ کفت
شادى همه لطيفه کويان صلوات

L. 146; 11,5 x 16,5 cm (7 x 12,5 cm), po 15 redova na strani. Papir žućkast. Pismo *nasẖ-ta'līq*. Tinta crna. Tekst obrubljen plavom linijom, a svaka pjesma posebno obrubljena također plavom linijom. Ima kustode.

Uvez kožni.

Prijepis 890/1485-86. godine. Prepisao Ğa'far b. Ḥasan b. 'Ali Ğa'far al-Qūhistānī.

Rukopis je bio u vlasništvu 'Abdulqādira b. Abū al-Miṣrīja iz Kara Baga u Perziji ('Ağam).

Iz biblioteke Muhameda Enverije Kadića.

3162 2615

Isto

ديوان حافظ

Dīvān-i Ḥāfiẓ

Hafizov Divan sa predgovorom od Muḥammada Ġulāmdāma.

Lit. A. Gölpinarli, MMYK, str. 10.

L. 1b - 6a - Predgovor Hafizovom Divanu od Muḥammada Ġulāmdāma.

Početak poslije besmele:

حمد وثناى بى حد وسپاس بى قياس خداوندرا

Završetak predgovora:

وعفو کامل در گذاراد انه على ذلك قدير وبالاجابات جدير

L. 6b - 141b - Dīvān-i Ḥāfiẓ.

Početak kao u naprijed obradjenim rukopisima. Na kraju nedostaje oko 4 lista.

L. 141; 11,5 x 19,5 cm (7 x 13 cm), po 15 redova na strani. Papir bijel, pismo *nasẖ-ta'līq*, pisano crnom tintom. Tekst obrubljen plavom, zlatnom i crnom linijom. Naslovi ispisani crvenom tintom. Prve dvije strane ukrašene zlatnom bojom, ali oštećene. Ima kustode.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Podataka o prijepisu nema.

3163 5527

Isto

ديوان حافظ

Dīvān-i Ḥāfiẓ

Isto kao br. 3161.

L. 68; 11 x 15,5 cm (7,5 x 12,5 cm), po 19 redova na strani. Papir požutio, pismo *riq'a*, pisano crnom tintom, bez obruba i ukrasa. Ima kustode.

Uvez kartonski, poderan. Nedostaje na početku oko 60 listova i na kraju jedan list.

3164 5137

Isto

ديوان حافظ

Dīvān-i Ḥāfiẓ

Lit. kao za ranije opisane rukopise. Početak kao u naprijed obrađenim rukopisima.

L. 137; 11,5 x 18,5 cm (7,5 x 14,5 cm), po 17 redova na strani. Papir žut, pismo *nasẖ-ta'līq*, tinta crna. Uokvireno crvenim linijama. Ima kustode.

Bez podataka o prijepisu i prepisivaču.

Uvez kožni sa ukrasom, ali oštećen. Rukopis nije potpun. Nedostaje desetak listova.

3165 1366

ديوان حافظ

Dīvān-i Ḥāfiẓ

Isto kao 3161.

L. 194; 11,5 x 21,6 cm (6 x 13,5 cm), po 14 redova na strani. Papir bijel. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Tekst obrubljen zlatnim i crnim crtama. Unvan izrađen plavom i zlatnom bojom. Ima kustode. Rukopis je ukrašen sa pet izvanrednih minijatura koje su u funkciji ilustracija događaja opisanih u Divanu.

Nema podataka o prijepisu.

Uvez kožni sa izvanrednim ornamentima i prekrasnim prijeklopom. Rukopis je vjerojatno iz XVI stoljeća.

Vakuf Džinić Abdulbaki-efendije.

3166 1055

ديوان حافظ

Dīvān-i Ḥāfiẓ

Isto kao br. 3161-3165.

L. 165; 13,5 x 21,5 cm (9 x 16,5 cm), po 15 redova na strani. Papir žut. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Unvan izrađen u zlatnoj, plavoj i crvenoj boji. Tekst obrubljen zlatnom bojom.

Prepisao Asad b. Aḥmad Muḥammad al-Ḥusaynī at-Tabasī, sredinom zi-l-kadeta 902/početak srpnja 1497. godine.

Uvez kožni sa zlatnom rozetom i prijeklopom.

Vakuf Dženetića Mustafa-bega.

3167 3062

Isto

ديوان حافظ

Dīvān-i Ḥāfiẓ

L. 134; 12 x 18 cm (7,5 x 13,5 cm), po 17 redova na strani. Papir požutio, pismo *nasẖ-ta'līq*, tinta crna. Ima kustode. Ḥalāf Šubbārī, 1008/1599-1600. godine.

Uvez kožni, bez ukrasa i oštećen.

Prepisao Muḥammad Riẓāī b. Ḥāǧǧ Ḥalāf Šubbārī, 1008/1599-1600. godine.

3168 3125

ديوان حافظ

Dīvān-i Ḥāfiẓ

Isto kao br. 3161-3167.

L. 154; 12 x 18 cm (8 x 12 cm), po 15 redova na strani. Papir požutio, pismo *ta'līq*, tinta crna. Ima kustode.

Prijepis iz 928/1521-22. godine.

Uvez kožni sa utisnutom rozetom.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

3169 2781

ديوان حافظ

Dīvān-i Ḥāfiẓ

Isto kao br. 3161-3168.

L. 147; 11,5 x 18 cm (7 x 12,5 cm), po 19 redova na strani. Papir žućkast. Pismo *nasẖ-ta'līq*. Pisano crnom tintom. Ima kustode.

Bez podataka o prijepisu i prepisivaču.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Poklon Dr. Muniba Muidovića.

3170 5137

ديوان حافظ

Dīvān-i Ḥāfiẓ

L. 131; 11,5 x 18 cm (7,5 x 14,5 cm), po 17 redova na strani. Papir žut. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Dvostubačno. Svaki stubac uokviren crvenom linijom. Svaka pjesma pojedinačno uokvirena crvenom linijom. Ima kustode.

Nedostaje završetak pa nije poznat prepisivač ni datum prijepisa.

Uvez kožni sa rozetama i prijeklopom.

Iz Elči Ibrahim-pašine medrese (Fejzije) u Travniku.

3171 5527

ديوان حافظ

Dīvān-i Ḥāfiẓ

Početak nedostaje. Počinje gazelima s rimom na ر (r).

L. 68; 11 x 15,5 cm (7,5 x 12 cm), po 19 redova na strani. Papir bijel. Pismo *ta'līq*, sitan. Tinta crna. Ima kustode. Dvostubačno. Rukopis je manjkav na početku.

Nema podataka o prijepisu niti prepisivaču.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Bivši vlasnik 'Abdullāh Darvīš Baktāšī (žig na posljednjoj strani rukopisa).

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

3172 6374

ديوان حافظ

Dīvān-i Ḥāfiẓ

L. 138; 14 x 21 cm (9 x 15,8 cm), po 15 redova na strani. Papir bijel, deblji, gladak. Pismo *ta'līq*, lijep, tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Unvan u više boja, prevladava zlatna. Prve dvije strane optočene debljim zlatnim linijama, a ostale crvenim. Ima kustode.

Prepisao Muṣṭafā Ṭālib 1188/1774. godine.

Uvez kožni.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

3173 5306

تحفه الاحرار

Tuḥfatu 'l-aḥrār

Napisao Nūruddīn 'Abdurraḥmān Ğāmī, umro 898/1492. godine. Ovo je prvo od pet djela Ğāmijeve Ḫamse (Petoknjižja), a kada je u poznim godinama toj Hamsi dodao još dva djela od kojih je formiran *Haft awrang* (Sedam prijestolja), ovo djelo je uvršteno na treće mjesto. Djelo je napisano pod utjecajem Niẓāmijevog djela *Maḫzan al-asrār* i Husraw Dihlawijevog djela *Maṭla'u 'l-anwār*, kojima je pisano kao kao nazira (paralela). Djelo je završeno 886/1481. godine. Sadrži kratak prozni uvod i stihove u mesnevi formi. Sastavljeno je iz 20 poglavlja (maqāla).

Flügel, I, 589, str. 564-565.; Rieu, II, 644 b; Suppl, Nr. 289-90.; Ahmed Ateş, Farsça manzum eserler, Istanbul, 1968, 585/26, str. 400.; Pertsch, 876/5, str. 874.; Eilers-Heinz, XIV, 1, Nr 271.

Početak proznog uvoda nakon besmele:

حمداً لمن جعل جنان كل عارف مخزن الاسرار كماله ولسان كلّ واصف
مطلع انوار جماله. . .

Početak stihova:

بسم الله الرحمن الرحيم – هست صلاى سرخوان كريم

L. 55; 14 x 19 cm (7 x 12 cm), po 17 redova na strani. Papir bijel. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Naslovi, istaknutiji stihovi, pojedine riječi i interpunkcija crvenom tintom. Dvostubačno. U početku bilješke na turskom jeziku na margini. Ima kustode.

Prepisano 1032/1622-23. godine.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom i prijeklopom.

Bivši vlasnik: Derviš 'Abdullah Bektaš.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

3174 2512

Isto

تحفة الاحرار

Tuḥfat al-aḥrār

Isto kao br. 595.

Početak:

حمداً لمن جعل جنان كلّ عارف مخزن اسرار كماله ولسان كلّ واصف
مطلع انوار جماله

Završetak:

مهرنه خاتمهء اين خطاب
شد رقم خاتم تم الكتاب
والله اعلم بالصواب

L. 60; 12,6 x 18,8 cm (6,5 x 11 cm), po 15 redova na strani. Papir požutio, pismo *nasḫ-ta'līq*, kaligrafski, tinta crna. Naslovi i međunaslovi pisani crvenom tintom. Mjestimično na marginama i interlinearno bilješke. Ima kustode.

Uvez kožni.

Prijepis 999/1590-91. godine.

Iz Elči Ibrahim-pašine medrese u Travniku.

3175 643

ديوان خالد

Dīvān-i Ḫālid

Napisao Ḫālid b. Ḥusayn Ẓiyā ad-dīn aš-Šahrazūrī, umro 1242. godine.

Ḥ Ḥ, KZZ, I, 500; ŠS, KA, I, 283.; AM, I, 344.

Početak poslije besmele:

دهيدان من خير انشاه خو بانر ابر ينهانى
كه عالم زنده شد بارد كراز بر نيسانى

Završetak:

چون فراقى ديكر از قطب زمان
خالد اندر رقص وحالت ذره سان

L. 46; 17 x 23 cm (9 x 14,5 cm), po 15 redova na strani. Papir žut, pismo krasan *nasḫ*, tinta crna. Nema obruba. Pjesnikov maḫlas (pseudonim) nadvlačen crvenom tintom. Ima kustode.

Prepisao Suleymān Zihnī.

Rukopis uvezan u tanji karton.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

3176 3165

ديوان عماد

Dīvān-i ʻImād

Napisao ʻImād Ḫoǧa Faqīh, umro 773/1371. godine. Savremenik je Hafizov, a glavni spjevovi su mu Maḥabbatnāma i Miḥnatnāma.

ŠS KA, V, 3206.

Početak:

آرزويى نستم حبر ديدن روى حبيب
جون كنم جون نيست از وصلش بحر مجرم نصيب

Završetak:

يك ذره زمهرش بدلم تافت يقين
خورشيد بحان بندهٔ فرمان منست

L. 77; 12,7 x 17,5 cm (8,5 x 12 cm), po 15 redova na strani. Papir požutio, po ivicama oštećen, pismo *nasḫ*, tinta crna. Nema kustoda.

Nema podataka o prijepisu i prepisivaču.

Uvez kožni, oštećen.

Vakuf Salih Izet-ef. Hromića (Hromo-zāde).

3177 528

ديوان كمال

Dīvān-i Kamāl

Napisao Šayḫ Kamāluddīn Masʻūd Huǧandī, umro 813/1410. godine.

Pertsch, 854, str. 855.; Eilers-Heinz, PH,I,XIV/1, 52, str. 49.

Pošto je rukopis vjerovatno naknadno uvezivan, Divan počinje gazelima koji se svršavaju na م (m), a pravi početak, ukrašen višebojnim unvanom, nalazi se na L. 164b.

Početak (L. 164b):

افتتاح سخن آن به كه كنند اهل كمال
بثناى مَلك مُلك خداى متعال

L. 205; 18 x 26 cm (11,5 x 18,5 cm), po 17 redova na strani. Papir požutio, deblji, star. Pismo *nasḫ-taʻlīq*. Tinta crna. Naslovi pisani zelenom i crvenom tintom. Dvostubačno. Svaki stubac uokviren crvenom linijom, a oba zajedno sa dvije tanke crvene i jednom debljom plavom. Nema kustoda, niti bilo kakvih bilježaka. Rukopis je nepotpun jer mu nedostaje po nekoliko listova na početku i kraju. Osim toga listovi su ispreturani pa se završetak nalazi na L. 70.

Prema bilješci u kolofonu prijepis je iz 818/1415-16. godine.

Bez uveza.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

3178 6808

1. L. 1b - 89a

ديوان نسيمى (فارسى)

Dīvān-i Nasīmī (Fārsī)

Divan (zbornik pjesama) na perzijskom jeziku koji je napisao Sayyid ʻUmar ʻImāduddīn Nasīmī, rođen u selu Nasīm kod Bagdada, jedan od prvih sljedbenika hurufijskog učenja Faḍlullāha Ḥurūfija, pogubljen zbog svoje heterodoksije u Halepu 820/1417-18. godine. Njegov učitelj Faḍlullāh Ḥurūfī, porijeklom iz Horasana u Iranu, raširivši učenje tumačenja Kur'ana prema mističkim znakovima vrijednosti slova, također je pogubljen. Kod nas je sljedbenik ovog učenja bio Vahdetija iz Dobruna kod Višegrada.

Karatay, F. 654. str. 224-225.

Početak:

بذات پاك خداى كريم بى همتا
كه از ارادهء او گشت سركن پيدا

2. L. 110 - 235

ديوان نسيمى (تركى)

Dīvān-i Nesīmī (Türkī)

Nesimijev Divan na turskom jeziku.

Karatay, II, 2262, str. 92.

Početak:

ابتدادر ابتدادر ابتدا
ابتدادن حاصل اولدى انتها

L. 235; 18 x 23,5 cm (10,5 x 17,5 cm), po 17 redova na strani. Papir žut. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Naslovi i pjesnički pseudonimi (maẖlasi) pisani crvenom tintom. Dvostubačno. Ima kustode. U sredini dvadeset listova prazno.

Prepisano 1270/1863-64. godine. Prepisivač nije poznat.

Povez kožni sa prijeklopom.

Bivši vlasnik: Ḥusein Ḥusni (žig na L. 1a).

Iz kolekcije Fehima Nametka.

3179 3175

ديوان قاسم - ديوان قاسم الانوار

Dīvān-i Qāsim - Dīvān-i Qāsim al-anwār

Napisao Sayyid Mu'īnuddīn 'Alī, poznat kao Qāsim al-anwār ili samo Qāsim ili Qāsimī, umro 837/1433. godine. Pjevao naročito pod utjecajem Mawlānā Ǧalaluddīn Rūmīja i jedan je od najznačajnijih perzijskih mističkih pjesnika. Divan mu sadrži moralno-didaktičku i mističko-pobožnu poeziju.

Flügel, I, 582, str. 558.; Eilers-Heinz, XIV/1, 58, 207, 264.; Pertsch, Nr. 859-63.; Ethè, I, Nr. 1285-89., 2888-89.; Gölpinarlı, III, 2604/1, str. 688.; Trako, 438, str. 223-224.

Početak:

من بى چاره سودازده سرگردانم
كه با وصاف خداوند سخن چون رانم

L. 103; 10,3 x 17 cm (6 x 11 cm), po 15 redova na strani. Papir požutio. Pismo *nasẖ-ta'līq*. Tinta crna. Tekst uokviren crnom linijom. Ima kustode. Bez završetka. Nedostaje 3-4 lista.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Vakuf Salih-ef. Hromića (Hromo-zāde).

3180 3512

ديوان جامى

Dīvān-i Ǧāmī

Napisao Nūruddīn 'Abdurraḥmān Ǧāmī, umro 898/1492. godine. Zbornik pjesama pretežno mističko-didaktičkog karaktera.

Flügel, I, 570-572.; Pertsch, 867-873.; Eilers-Heinz, XIV/1, 279.; Trako, 443, str. 228.

Početak:

بسم الله الرحمن الرحيم
اعظم اسماء عليم وحكيم

Završetak:

جامى ارباب كرم ناهاب چون عنقا شدند
اهل همت را بو دقاق قناعت فرض عين

رآح رآحت نيست درجام غم انجام طمع
كأس يأس ازكق منه كالياس احدى الرحين

L. 138; 14 x 20,5 cm (9,7 x 15,5 cm), po 15 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ-ta'līq*. Tinta crna. Tekst obrubljen crvenom linijom. Ima kustode.

Uvez kožni sa ukrasnim rozetama (šemsama). Svaka pjesma posebno uokvirena crvenom linijom.

Bivši vlasnik Muḥammed Ṣādiḳ, 1167/1753-54. godine.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

3181 769

ديوان وحشى

Dīvān-i Waḥšī

Zbornik poezije. Napisao Mawlānā Kamāluddīn Waḥšī, umro u Jezdu 991/1583. ili 992/1584. godine.

Početak:

خانه بر بوداز متاع صبردین دیوانه را

سوخت عشق خانه سوز اول متاع خانه را

Flügel I, 576.; Rieu II, 663-664;
Ahmed Ateş, Farsça Manzūm Eserler I, 721, str. 485.

L. 77; 13,5 x 20,5 cm (7,7 x 12,2 cm), po 9 redova na strani. Papir žut. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Tekst pisan dvostubačno. Uokviren crvenom, zlatnom, plavom i tankim crnim linijama. Unvan sa floralnim motivima u zlatnoj, plavoj, oker i crnoj boji. Na prve dvije strane između redova teksta prostor popunjen zlatnom bojom.

Prepisivač nepoznat.

Uvez kožni sa zlatnim ornamentima po čitavim koricama i prijeklopu. Sa unutrašnje strane korica rozete u plavoj, crvenoj i zlatnoj boji.

3182 4108

دیوان سهیلی

Dīvān-i Suhaylī

Napisao Amīr Niẓām Aḥmad Suhaylī. Zbirka lirskomističkih pjesama poznatog perzijskog pjesnika Suhaylija, umro 907/1501-02. godine.

Ḥ Ḫ, I, 793.; A. Ateş, 677, str. 455.

Divan sadrži gazele i rubaije.

Početak:

آن حقه چیست کر کهرش زیور آمده

ازیك طرف هلال وزیك سوحود آمده

Završetak:

ای دل جهت حرام کشن دریاب

یعنی کردر وهیچ مخور غیر تراب

L. 33; 9,2 x 16,8 cm (5,3 x 11,5 cm), po 12 redova na strani. Papir žut. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Dvostubačno. Ima kustode.

Prepisivač i datum prijepisa nepoznati.

Uvez kožni sa ukrasnim rozetama i viticama oko prve i zadnje korice.

Iz Karađozbegove biblioteke u Mostaru.

3183 1244

دیوان هلالی

Dīvān-i Hilālī

Napisao Mawlānā Badruddīn Hilālī, umro 936/1529. godine.
Flügel, I, 536; Pertsch, Nr. 79 (3), 674 (38); Ethè, I, Nr. 1423-25;
Wiesbaden, XIV/1, 26; Izd. Lahore, 1333/1914. godine.

Početak:

ای نور خدادر نظر روی تو مارا

بگذار که در روی تو بینیم خدارا

Završetak:

نقش تواكرنه در مقابل بودر

كار دلم از فراق مشكل بودر

L. 85; 11,5 x 19 cm (6,5 x 12,5 cm), po 12 redova na strani. Papir žućkast, pismo *nasẖ-ta'līq*, tinta crna. Naslovi pisani crvenom tintom. Tekst obrubljen zlatnim, crvenim i plavim linijama. Višebojni unvan urađen vanredno lijepo. Kustode, ponegdje zbog obrezivanja listova oštećene.

Prijepis 955/1548. godine.

Uvez kožni.

Rukopis je bio u posjedu Muhameda Nazifa Mestvice (L. 1a).

3184 2178

دیوان شانی

Dīvān-i Šānī

Napisao iranski pjesnik Nasaf Aka sa pseudonimom Šānī, umro 1023/1614. godine. O autoru Hadži Halifa ne daje podrobnije podatke, osim da je umro 1023/1614. godine. Divan sadrži uglavnom pjesme mističke sadržine i dosta je popularan među dervišima.

Ḥ Ḫ, I, 794.; A. Ateş I, str. 676.

Početak nedostaje.

Rukopis počinje gazelima s rimom na س (s).

Završetak:

پس نقش کمن بتربت من کنیست شهید حسرت من

L. 85; 13 x 19 cm (7 x 15 cm), po 17 redova na strani. Papir zelen, žućkast i bijel. Pismo *nasẖ-ta'līq*. Tinta crna. Dvostubačno. Bez marginalnih obruba. Ima kustoda.

Prijepis: Ibn Maḥmūd Ṣādiq Muṣṭafā. Datum prijepisa 1037/1627-28. godina.

Uvez kartonski.

Poklon Munira Šahinovića.

3185 1445

ديوان صائب

Dīvān-i Ṣā'ib

Napisao Muḥammad 'Ali Ṣā'ib, rođen u Tebrizu, oko 1012/1603-04. godine, umro u Isfahanu, 1087/1676. godine. Djelo mu je veoma popularno u Iranu i na Indijskom potkontinentu, ali i u Turskoj. Za vrijeme Šah Abbasa II 1642-1677. godine nazivan je mālik aš-šu'arā' (kralj pjesnika).

Flügel, I, 597.; ŠS KA, IV, 2933-2934.;
A. Ateş, I, 513.

Početak:

يا رب از عرفان مر اسمانه سر شارده
چشم تينا جان اكاه دل بيدارده

Završetak:

اين غزل صائب فيض سعيد
بى تكلف نفس بسم بللى

L. 225; 14 x 21 cm (8 x 14 cm), po 19 redova na strani. Papir bijel, pismo *nasḫ-ta'līq*, tinta crna. Tekst pisan dvostubačno, bez obruba. Unvan izrađen zlatnom bojom. Ima kustode.

Bez podataka o prijepisu.

Povez kožni.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

3186 3119

ديوان طوسى

Dīvān-i Ṭūsī

Fragment Divana na perzijskom jeziku od pjesnika 'Abdullāha Ṭūsija (II polovina IX/XV stoljeća).

A. Ateş I, 387.

Početak nedostaje.

Završetak (L. 59b):

زهدان پس كراه سرذردن
برف با ريد ازدم زهاد

L. 59; 12 x 17,3 cm (6,5 x 12,8 cm), po 13 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasḫ-ta'līq*. Tinta crna. Pisano dvostubačno. Uokvireno crvenim linijama. Ima kustode.

Bez podataka o prijepisu.

Uvez kožni (nedostaje prednja korica), sa ukrasnim rozetama na posljednjim koricama i prijeklopu.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

3187 2540

1. L. 1 - 14

ديوان همايون

Dīvān-i Humāyūn

Napisao Amīr Humāyūn iz Isfarāīna. U vrijeme sultana Ya'ḳūba iz dinastije Akkoyunlua došao u Tebriz i stekao naklonost vladara. Kasnije otišao kod nekog svog prijatelja u Kum (Kom) i tamo umro, 902/1496-97. ili 908/1502-03. godine.

Karatay, F., 907/VIII, str. 316.; A. Ateş I, str. 452.

Nedostaje početak.

Završetak:

بآه وناله همايون برون كند غمش ازدل
خوش آنزون كه مرا بود تا آب افغانى

2. L. 15 - 43

گوى چوكان ويا حالنامه

Gūy-i Čavgān wayā Ḥāl-nāma

Napisao Maḥmūd 'Ārifī Harawī, umro 853/1449. godine.

Karatay, F. 664-666.

Mističko djelo u mesnevi-stihovima. Izgleda da je bilo jako cijenjeno u Iranu jer su i drugi sačuvani primjerci u Topkapı muzeju u Istanbulu izvanredno ukrašeni. Jedan je ukrašen minijaturama čuvenog Behzada.

L. 43; 13 x 20 cm (7 x 14 cm), po 12 redova na strani. Papir žut. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Naslovi pjesama zlatnom bojom. Dvostubačno.

Svaki stubac uokviren debelom zlatnom i dvjema tankim plavim i crnim linijama. Drugi dio rukopisa (drugo djelo) ukrašeno dodatnim prskanjem zlatnom bojom po papiru i plavo-zlatnim unvanima izrađenim za svaku pjesmu.

I prvo i drugo djelo je manjkavo, ali prvo ima zdavršetak u kome se vidi da ga je prepisao 'Alī Ğafar al-'Ayyānī.

Uvez kožni sa rozetama, oštećen.

Vakuf H. Mehmeda Handžića.

3188 1393

كليات عرفى شرازى

Kulliyyāt-i 'Urfī Širāzī

Napisao 'Urfī Širāzī (1000/1591. godine). Sabrana djela jednog od klasika perzijske literature.

Flügel, I, 625, 626, 627, str. 592-594.; Rieu, II, 667.; Trako, 459, str. 238-239.

Sadržaj:

1. L. 2b رساله خطاب
2. L. 7b انشاء مكتوب
3. L. 13b مثنوى مجمع الابكار مولانا عرفى شرازى رحمه الله
4. L. 52b مثنوى فرهاد (و) شيرين مولانا عرفى شرازى
5. L. 65b ساقى نامه
6. L. 67a مجو شاعران كد چشم
7. L. 68b قصائد مولانا عرفى شيرازى رحمه الله
8. L. 153b غزليّات مولانا عرفى شيرازى
9. L. 250b مقطعات
10. L. 301a رباعيّات

Početak:

حمدى كه از نهايت شايستكى منزه . . .

L. 306; 12,2 x 23 cm (6,5 x 15 cm), po 18 redova na strani. Papir žut. Pismo *ta'līq*, lijep, kaligrafski. Pisano crnom tintom. Naslov i istaknutije riječi crvenom tintom. Prve dvije strane i počeci djela uokvirene zlatnom, plavom i crvenom linijom. Ima kustode. Ponegdje na marginama bilješke.

Prepisao Muḥammad Sa'īd b. Abū Sa'īd an-Nahğiwānī, početkom redžepa 1036/18. III 1627. godine.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom, noviji.

Iz Kantamirijine biblioteke.

3189 1313

كليات سعدى شرازى

Kulliyyāt-i Sa'dī Širāzī

U ovoj knjizi na L. 1a naslov:

ما فى هذا المجلد رسائل خمس كلستان وبوستان

1. L. 1b - 28b - Sabrana djela Muṣliḥuddīna Sa'dija Širāzija. Na početku je pet poslanica koje počinju predgovorom:

شكر وسپاس معبودى را جلّت قدرته كه آفرينندهٔ مخلوقات

a završavaju se:

تمام شد ورسائل ملك شمس الدين مع رسالات والحمد لله حق حمده
والصلوة على نبى محمد وآله اجمعين

2. L. 29b - 83b

گلستان

Gulistān

Vid. br. 3118-3150.

3. L. 84 - 311

بوستان

Būstān

Vid. br. 3105-3117.

Flügel,I, 530-532, str. 527-531.

L. 311; 12 x 22,2 cm (6 x 14 cm), po 19 redova na strani. Papir žut. Pismo *ta'līq*, vrlo lijep kaligrafski. Tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Po marginama komentari. Ima kustode.

Prepisao 'Alī b. Muẓaffar 1007/1599. godine.

Uvez kožni, vanredno lijep i očuvan.

Rukopis je kupio iz zaostavštine Mutevelića pisar divana bosanskog valije Huršid-paše, Es-Seyyid 'Alī al-Waṣfī i uvakufio ga za Osman Šehdijinu biblioteku.

3190 5284

تحفه شاهدى – منظومه شاهدى

Tuḥfa-i Šāhidī - Manẓūma-i Šāhidī

Najpoznatiji stariji perzijsko-turski rječnik, spjevan u mesnevi-stihovima. Spjevao ga je Ibrāhīm Šāhidī b. Hudā'ī-dede, derviš mevlevijskog tarikata, rođen u Muğli u Anadoliji, 885/1470-71 godine, a umro 957/1550. godine. Djelo je napisao oko 1515. godine.

Flügel, I, 135.; Rieu, 139.; Pertsch, 208, 1049, 1050.;
Trako, 110-184. str. 72-103.; Karatay, II, 2047-2056, str. 23-24.

Početak:

بنام خالق وحى وتوانا – قديم وقادر وبينا ودانا

L. 32; 15 x 21 cm (7,2 x 15,5 cm), po 15 redova na strani. Papir žut. Pismo *nasḫ-ta'līq*. Tinta crna. Naslovi, oznaka metra i interpunkcija crvenom tintom. Dvostubačno. Tekst obrubljen crvenom linijom. Ima kustode. Ponegdje marginalne i interlinearne bilješke.

Prepisao Zuhdī, bez oznake datuma.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

3191 5447

Isto

1. L. 1 - 42

تحفه شاهدى

Tuḥfa-i Šāhidī

2. L. 43 - 46

كتاب فاطمه نصيحت نامه

Kitāb-i Fāṭima-naṣīḥatnāma

Poema o Fatimi, Muhammedovoj kćeri, od nepoznatog autora. U pjesmi se govori kako je Muhammed davao savjete svojoj kćeri.

Početak:

رسول حضرت عليه السلام كون نده بركون فاطمه چيغروب نصيحت
ايلدى ارلروك . . .

Na kraju rukopisa nekoliko hadisa i dova.

L. 50; 12 x 17 cm (7,3 x 12,7 cm), po 13 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasḫ*. Tinta crna i crvena. Po jedna stopa u stihu pisana je crnom, a druga crvenom tintom. Tekst vokaliziran. Odgovarajuće riječi označene istim brojevima. Tekst uokviren crvenom linijom. Ima kustode. Ponegdje marginalne bilješke. Veći broj riječi do polovine rječnika su interlinearno prevedene i na bosanski (bosanca).

Prepisao Ismā'īl b. 'Ali-bey 1264/1847-48. godine.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

3192 4814

Isto

1. L. 1b - 25b

تحفه شاهدى

Tuḥfa-i Šāhidī

Perzijsko-turski rječnik u stihovima. Napisao Ibrāhīm Šāhidī, umro 957/1550. godine.

Početak kao u ostalim rukopisima u ovom Katalogu (3190, 3191).

2. L. 26b - 30

القصيدة النونية

Al-Qaṣīdatu 'n-nūniyya

Napisao Mevlānā Hiżir-bey b. Celāluddīn b. Aḥmed-pāṣā, umro 864/1459. godine. Djelo iz islamske dogmatike u stihovima.

Ahlwardt, II, 2001-2005, str. 419-420.;
Dobrača, I, 187, 397, 399.

Početak:

الحمد لله على الوصف والشان
منزه الحكم عن اثار بطلان

3. L. 31b - 33b

قصيدة بدء الامالى

Qaṣīda bad'u 'l-amālī

Napisao Sirāğuddīn 'Ali b. 'Uṯmān al-Uši al-Faragāni, umro 575/1179. godine.

Djelo iz islamske dogmatike u stihovima.
Dobrača,. I, 115, str. 67, 450, str. 278, 725, str. 486.

4. L. 33b - 35a

القصيدة المنفرجة

Al-Qaṣīdatu 'l-munfariğa

Napisao Abū 'l-Faḍl Yūsuf b. Muḥammad an-Nahwī, umro 505/1111. godine.

Djelo moralističkog sadržaja.
Dobrača, I, 127, str. 90.

5. L. 41b - 46b

الفقه الاكبر

Al-Fiqhu 'l-akbar

Kraće djelo o islamskom vjerovanju od Abū Ḥanīfe Nu'mān b. Ṯābita, umro 150/767. godine.
Dobrača, I, 114, str. 65, II, 1320, str. 454.

L. 48; 13,5 x 19 cm (9 x 14,8 cm), po 13 redova na strani. Papir požutio, zamrljan vlagom. Pismo *nasẖ*. Tinta crna. Dvostubačno. Tekst uokviren crvenom linijom. Ima kustode. Turske i njima odgovarajuće perzijske riječi označene brojevima crvenom tintom, da bi se lakše pronašle.

Prepisivač Ahmed b. Muhammed iz Ljubuškog, bez oznake godine.

Uvez kožni, oštećen.

Bivši vlasnik: Lalić Salihbeg (لاليك صالحبك).

3193 5035

Isto

تحفه شاهدى

Tuḫfa-i Šāhidī

Perzijsko-turski rječnik u stihovima od Ibrāhīma Šāhidija.

L. 50; 14 x 20 cm (7 x 14,5 cm), po 9 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ*. Tinta crna. Ima kustode. Ponegdje interlinearna objašnjenja.

Prijepis 1214/1799-1800. godine.

Uvez kartonski, trošan.

Iz biblioteke Muhameda Enverije Kadića iz Sarajeva.

3194 5034

Isto

تحفه شاهدى

Tuḫfa-i Šāhidī

Kao prethodni rukopisi (3190-3193).

L. 38; 14,2 x 20 cm (10 x 15 cm), po 9 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ*. Tinta crna. Dvostubačno. Ima kustode. Interlinearne i marginalne bilješke.

Prijepis 1176/1762. godine. Bez poveza.

Iz biblioteke Muhameda Enverije Kadića iz Sarajeva.

3195 6488

Isto

تحفه شاهدى

Tuḫfa-i Šāhidī

L. 38; 15 x 20,5 cm (6 x 13,5 cm), po 12 redova na strani. Papir žutosmeđ. Pismo *ta'līq*, krupan. Tinta crna. Na margini istom rukom dopisivane glose sitnim *ta'līqom*. Počeci poglavlja crvenom tintom. Istim brojevima, crvenom tintom, su označene korespondirajuće riječi perzijskog i turskog jezika.

Bez podataka o datumu i mjestu prijepisa.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

3196 5397

Isto

تحفه شاهدى

Tuḫfa-i Šāhidī

L. 18; 13 x 19 cm (8 x 14,8 cm), po 16 redova na strani. Papir žutosmeđ. Pismo *nasẖ*. Tinta crna. Dvostubačno. Svaki stubac uokviren crvenom linijom. Oznake metra i brojevi odgovarajućih riječi pisani crvenom tintom. Ima kustode. Prvi list naknadno dopisan.

Datum prijepisa zamrljan. Može se pročitati samo broj 62, a obzirom na starost rukopisa može se zaključiti da je prepisan 1162/1748-49. godine.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom, bez prijeklopa.

3197 5561

Isto

تحفه شاهدی

Tuḥfa-i Šāhidī

L. 19; 14 x 19 cm (10 x 16,5 cm), po 15 redova na strani. Papir žut, deblji, grub. Pismo *nasḫ*, vokaliziran. Tinta crna. Naslovi i interpunkcija crvenom tintom. Ima kustode.

Naknadno olovkom napisano da je rukopis nastao 958/1551. godine, ali to se ne odnosi na prijepis ovog kodeksa.

Bez poveza.

Vakuf Ḥusain b. al-Ḥāǧǧ 'Umar-a.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

3198 5570

Isto

تحفه شاهدی

Tuḥfa-i Šāhidī

L. 19; 14 x 19,5 cm (9,5 x 17,5 cm), po 17 redova na strani. Papir požutio. Pismo *nasḫ-ta'līq*, vokaliziran. Tinta crna. Naslovi i interpunkcija crvenom tintom. Odgovarajuće perzijske i turske riječi obilježene istim brojevima. Ima kustode. Listovi ovog rukopisa su ispremještani. Na margini komentari i stihovi, ali je margina oštećena obrezivanjem.

Datum prijepisa i prepisivač nepoznati.

Uvez kartonski, slab.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

3199 5486

Isto

1. L. 1 - 43

تحفه شاهدی

Tuḥfa-i Šāhidī

Kao ostali primjerci, opisani naprijed.

2. L. 56b - 61b

پند نامهٔ عطار

Pendnāme-i 'Aṭṭār

Mističko-didaktičko djelo u mesnevi stihovima koje je napisao Šayḫ Ferīduddīn 'Aṭṭār (513/1119-20 - 627/1229-30. godine).

Karatay, F., 485-494.

Početak oštećen.

L. 61; 11 x 16,5 cm (5,5 x 10,3 cm), po 10 redova na strani. Papir požutio, dobro oštećen vlagom. Pismo *nasḫ*, lijep, vokaliziran. Tinta crna. Naslovi, interpunkcija i brojevi koji označavaju odgovarajuće perzijske i turske riječi crvenom tintom. Ima kustode.

Prvo djelo prepisao Suleymān Iskopyevī (Skopljak) iz Gornjeg Vakufa, 1201/1786. godine. Drugo djelo koje je uvezano vjerovatno naknadno s prvim, prepisano je mnogo ranije, 1038/1628. godine, a prepisivač nije naznačen. Drugo djelo prepisano je *ta'līqom*.

Rukopis je bez poveza.

Na prvom listu bilješka da je ovaj rukopis kupio izvjesni Bekir-aga-zade Muhammed za svoga brata, Abdurreuf-efendiju, 1281/1864. godine.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

3200 6630

Isto

تحفه شاهدی

Tuḥfa-i Šāhidī

L. 26; 14 x 20 cm (9,5 x 15,5 cm), po 17 redova na strani. Papir požutio. Pismo *nasḫ*, vokaliziran. Tinta crna. Pojedine riječi i stihovi pisani crvenom tintom. Ima kustode.

Bez podataka o prepisivaču, datum i mjestu prijepisa. Prvi list odvojen, a slijedeća dva naknadno dopisani.

Bez poveza.

3201 1827

یوسف وزلیخا

Yūsuf u Zulayḫā

Napisao Nūruddīn 'Abdurraḥmān Ǧāmī, umro 898/1492. godine. Spjev o Yūsufu i Zuleyḫi inspiriran kur'anskom surom Yūsuf.

Flügel I, 565, 566, 568.; Eilers Heinz, XIV, 1, 214, 271, 283.

Početak:

الهی غنجه امید بگشای

گلی از روضهٔ جاوید بنمای

Završetak:

زبان را کوشمال خامشی ده

که هست از هرچه گویم خاموشی به

L. 140; 14 x 21,5 cm (6,5 x 13,8 cm), po 15 redova na strani. Papir žut. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Dvostubačno. Tekst obrubljen zlatnom, zelenom, crnom i plavom crtom. Unvan (zastavica) u plavoj zlatnoj, crvenoj, zelenoj i crnoj boji. Naslovi pisani zlatnom bojom. Ima kustode.

Prepisao Muḥammad Qāsim 970/1562-63. godine.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Vakuf Džinića Muhameda Baki efendije (Muḥammad Bāqī-efendī Ĝīnō-zāde).

3202 3920

نگارستان

Nigāristān

Historijsko djelo o povijesti islama do polovine X stoljeća. Napisao Qāḍī Aḥmad b. Muḥammad b. Ĝaffar al-Qazwīnī al-Gaffārī, umro 975/1567-78. godine.

HH, II, 1976.; Rieu, I, 106.

Početak poslije besmele:

ای طرازندهٔ بهارستان وی نکارندهٔ نگارستان از کرم تازه کن بهارم را رقم صدق نه نگارم را. . .

L. 242b:

ذکر نسب وولادت وخسروج شاه اسماعیل

L. 243b:

نامهٔ که سلطان سلیم پادشاه روم بشاه اسماعیل نوشته

L. 244; 16,2 x 21,8 cm (10 x 16,7 cm), po 21 red na strani. Papir žućkast. Pismo *ta'līq*. Pisano crnom tintom. Istaknutije riječi crvenom. Unvan u plavoj i zlatnoj boji. Tekst obrubljen zlatnim i plavim linijama. Ima kustode, ali su na pojedinim listovima odrezane prilikom uvezivanja.

Djelo je prepisano 986/1578-79. godine.

Rukopis je bio u posjedu Bošnjaka Ahmed-age, zapovjednika dvorske straže 1055/1645-46. godine, o čemu svjedoči bilješka:

صاحب بوسنوی احمداغا باشی قپوغلامی کتاب نکارستان حضرت مغفور مرحوم فضائل نصاب مولانا قاضی احمد غفاری قزوینی قدس الله تعالی روحه العزیز سنه ١٠٥٥

Iz Karađozbegove biblioteke u Mostaru.

3203 6700

خمسهٔ نظامی

Ḫamsa-i Niẓāmī

Pet djela u mesnevi stihovima koje pretstavljaju romantične spjevove koje je napisao Ĝamāluddīn Abū Muḥammad Ilyās b. Yūsuf b. Mu'ayyad Niẓāmuddīn, poznat kao Niẓāmī, umro 605/1209. godine. Ovdje je dodato i šesto djelo koje ne spada u Hamsu, a po nekima je ono sastavni dio petog djela Iskendernāme. To djelo je Iqbāl-nāma.

Karatay, F. 398, str. 147.; Eilers Heinz, 86.

1. L. 1 - 24

مخزن الاسرار

Maḫzan al-asrār

Početak:

بسم الله الرحمن الرحيم

هست کلید در گنج حکیم

2. L. 25b - 99

خسرو وشیرین

Ḫusraw u Šīrīn

Početak:

خداوندادر توفیق بگشای

نظامی راره تحقیق بنمای

3. L. 100b - 140a

ليلى ومجنون

Laylā u Mağnūn

Početak:

ای نام تو بهترین سراغار
بی نام تو نامه کی کنم بار

4. L. 141b - 193a

هفت پیکر

Haft paykar

Početak:

ای جهان دیده بود خویش از تو
هیچ بودی نبود پیش از تو

5. L. 194 - 262

اسکندر نامه – شرف نامه

Iskandar-nāma - Šaraf-nāma

Početak:

خدایا جهان پاد شائی تراست
زما خدمت آید خدائی تراست

6. L. 263a - 301

اقبال نامه

Iqbāl-nāma

Početak:

خرد هرکجا گنجی آرد پدید
زنام خدا سازی آنرا کلید

L. 301; 15 x 25,5 cm (10,3 x 17,5 cm), po 25 redova na strani. Papir žut. Pismo *ta'līq*, sitan, vrlo lijep, kaligrafski. Tinta crna. Svih pet djela u ovom kodeksu počinju unvanima u više boja, dominira plava i zlatna boja. Tekst pisan četvorostubačno. Stanice su uokvirene zlatnim, crvenim, plavim i zelenim linijama. Međunaslovi pisani crvenom tintom. Ima kustode.

Datum prijepisa, muharrem 991/25. I - 23. II 1583. godine.

Uvez kožni, na kome se samo naziru ornamenti, koji su od upotrebe kodeksa izblijedjeli.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

3204 2916

1.

كلشن راز

Gulšan-i rāz

Napisao Maḥmūd aš-Šabastarī (ovdje چبستری), umro 720/1320. godine. Spjev na perzijskom jeziku u formi mesnevije, u obliku pitanja i odgovora. Djelo je mističkog karaktera.

Flügel, III, 1945.; Gölpinarlı, MMYK, III, 968.

Početak:

بنام انك جان رافكرت آموخت
چراغ دل بنور جان برافروخت

Završetak:

بنام فویش کردم ختم وپایان
آلهی عاقبت محمود کردان

2.

كتاب تخفة العشاق

Kitāb Tuẖfa al-'uššāq

Po Flügelu, napisao Ḫalīlī, mevlevijski derviš, a po djelo pod ovim naslovom je anonimno. Međutim, izgleda da da se radi o različitim djelima.

Flügel, I, 529/5.;
Trako, 79-82, str. 58-59.

Početak:

بشنوای جوینده‌ء راه خدا
کرتو جویایی خدایی با خدا

3.

ديوان اصولى

Dīvān-i Uṣūlī

Zbirka pjesama turskog pjesnika Uṣūlija, umro 945/1538-39. godine. Nema početka, a završava se sa tri rubaije koje se rimuju u svim stihovima sa pa je neko napisao pogrešno da je ovo Vahdetijev Divan. Iz svih ostalih pjesama ovog Divana, vidi se, međutim, da im je autor Uṣūlī.

L. 188; 10,5 x 14,5 cm (7 x 11 cm), po 16 redova na strani. Papir požutio, pismo *nasẖ-ta'l*, tinta crna. Naslovi pisani crvenom tintom. Kustode.

Više prepisivača od kojih samo jedan poznat: Šayẖ Yāsīn, 11. rebiu-l-evvela 923/3. IV 1517. godine.

3205 3897

ليلى ومجنون

Laylā wa Mağnūn

Napisao Nūruddīn 'Abdurraḥmān Ğāmī, umro 898/1492. godine. Ovo djelo se najčešće nalazi u Ğamijevoj Ḫamsi (Petoknjižju).

Flügel, I, 590/4; str. 566-567; Eilers-Heinz, PH, XIV, 1, 173, str. 144.

Početak:

ای خاك تو تاج سربلندان
مجنون تو عقل هو شمندان

Završetak:

پاکان بنیاز صبحگا هان
امر زشم از خدای خواهان

L. 140; 15 x 22,5 cm (7 x 14,5 cm), po 14 redova n strani. Papir žućkast, tanak gladak. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Naslovi pisani crvenom tintom. Vanredno lijep unvan u plavoj, zlatnoj o oker boji. Tekst optočen jednom debljom zlatnom i sa četiri tanje plave lonije. Dvostubačno. Stupci također odvojeni dvjema zlatnim linijama. Ima kustode.

Bez podataka o prijepisu i prepisivaču.

Uvez kožni sa utisnutom rozetom, ugaonim ukrasima i pletenicom zlatne boje. Isti ukrasi su i na zadnjim koricama i prijeklopu.

Vakuf Ahmed-age, službenika na dvoru u Istanbulu, za svoju medresu u Mostaru (bilješka na L. 1a i pečati: Bende Aḥmed b. 'Ali na L. 1b i 140b).

3206 5740

منطق الطير

Manṭiqu 'ṭ-ṭayr

Napisao Ferīduddīn 'Aṭṭār (513/1119 - 627/1229. godine, kada je ubijen od Mongola).

Poema, spjevana u mesnevi stihovima. Podijeljena je u 43 pjevanja. Spada u klasičnu perzijsku poeziju sa mističko-didaktičkim sadržajem.

Trako, 261-263, str. 140-142.; Karatay, F. 494-498.;
Eilers-Heinz, 23, str. 23-25. i 118, str. 100-101.

Djelo nema početka, a na završetku mu nedostaje posljednja hikāya. Također ima i drugih tekstualnih razlika u odnosu na druge upoređene rukopisne primjerke (u Orijentalnom institutu u Sarajevu), 3490, 4688 i 3077).

Završetak:

تو کریم مطلق ای کردگار
عفو کن از هرچه رفت درگذار

L. 27; 12,5 x 21 cm (6,5 x 15 cm), po 17 redova na strani. Papir krem boje. Pismo *ta'līq*, vrlo lijep. Tinta crna. Svako poglavlje (hikāya) oivičeno crvenom linijom. Ima kustode.

Nema podataka o prijepisu ni o prepisivaču.

Uvez kartonski.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

3207 6081

انوار سهيلى

Anwār-i Suhaylī

Prijevod i prerada čuvenog retoričkog djela Kelila i Dimna koji je napisao Kamāluddīn Ḥusain b. 'Ali al-Wā'iẓ al-Kāšifī, umro 910/1504-05. godine. Osnovno djelo, Kelilu i Dimnu, napisao je na sanskritu Bidpai.

Pertsch, 1000-1010 (str. 970-974); Eilers-Heinz, 297, str. 231.;
Karatay, F. 869-870, str. 302-303.;
Izd. London, 1821, 1827; Hertford, 1851; Berlin, 1341/1922; Teheran, 1336 Hš/1957.

Početak:

حضرت حکیم علی الاطلاق جلّت حکمته که وظائف حمد وثنا...

Završetak:

چونکه بدین پایه رساندم کلام

به که کنم سخن در والسلام

L. 181; 21 x 30 cm (12,5 x 23,5 cm), po 22 reda na strani. Papir bijel, nekoliko listova na početku požutjeli. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom.

Prepisao 1133/1720-21. godine.

Povez kožni, oštećen. Nedostaje prednja korica.

3208 3077

1.

انیس العاشقین

Anīs al-'āšiqīn

Moralističko didaktičko djelo koje počinje u prozi, a nastavlja se u stihovima. Napisao 'Alī b. Nāṣir b. Hārūn b. Abī al-Qāsim al-Ḥusaynī at-Tabrīzī poznat kao Qāsimī ili Qāsim al-anwār.

Početak:

منت خدایرا جلّت عظمته وعلت کلمته که بشعشعهء انوار اسرار شموس ارواح اقمار قلوب انسانرا

Završetak:

غیر اورامن نمی دانم وجود

پیش اوزانست جانم در سجود

نور او بگرفت عالم اتمام

دیده بگشا تابه بینی والسلام

Gölpinarlı, III, 2604; Trako, 439, str. 224.

2. Popis Božjih imena (Asmā'u 'l-ḥusnā)
3. Razne molitve (Dove = du'ā)

Na posljednjem listu nekoliko stihova pjesnika Qāsim al-anwāra.

L. 30; 12,2 x 16,8 cm (8 x 12,5 cm), po 15 redova na strani. Papir požutio. Pismo *nasẖ-ta'līq*. Tinta crna. Ponegdje na marginama bilješke na turskom jeziku. Ima kustode.

Nema podataka o prijepisu niti o prepisivaču.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Iz Elči Ibrahim pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

3209 6325

سلسلة الذهب

Silsilah aḏ-ḏahab

Mističko-didaktičko djelo u mesnevi stihovima, koje je napisao Nūruddīn 'Abdurraḥmān Ğāmī, umro 898/1492. godine. Ovo je prvo djelo iz Džamijeve (Ğāmī) Ḫamse (petoknjižja).

Flügel, I, 594, str. 569-570.; Pertsch, 876, str. 873.;
Eilers-Haeinz, 147, str. 122-123.; Izd. Lucknow, 1323/1905.;
Taškent, 1331-32/1913-14.; Teheran, s.a.

Početak: Nedostaje veći dio prvog lista. Samo se može pročitati drugi polustih:

بصفات الجلال والاکرام

Završetak:

برهمین نکته ختم شد

لله الحمد والعلی والجود

L. 210; 11,5 x 18 cm (6,5 x 13 cm), po 17 redova na strani. Papir žućkast. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Dvostubačno. Svaki stubac uokviren crvenom linijom. Naslovi pjevanja također ispisani crvenom tintom. Ima kustode.

Bez podataka o datumu i mjestu prijepisa kao i prepisivaču.

Nedostaje jedan list na početku i prednja korica.

Uvez kožni sa rozetom (samo posljednja korica i hrbat).

3210 6363

گلشن توحید

Gulšan-i tawḥīd

Djelo u mesnevi stihovima, vjersko-didaktičkog karaktera, pisano po uzoru na Mesneviju Dželaludina Rumija (Ğalāluddīn Rūmī). Napisao

Ibrāhīm Šāhidī Muglevī, umro 957/1550. godine. Svaki šesti stih je preuzet iz Mesnevije Dželaluddina Rumija, a ostalo su originalni stihovi Ibrahima Šahidija u istom pjesničkom metru, koji se i misaono uklapaju u kontekst citiranih stihova. Djelo sadrži ukupno 100 stihova iz Mesnevije i 500 originalnih stihova.

Ḥ Ḫ, II, 1505; Flügel, III, 1950, str. 429.; Eilers-Heinz, 33, str. 32 i 107, str. 93.; A. Ateş, 224, str. 143.

Početak:

حمد لا يحصى ثناء بى قياس

بى نهايت منّت وبى حد سپاس

L. 124; 14 x 20 cm (7,5 x 12 cm), po 16 redova na strani. Papir žutosmeđ sa izraženim flekama od vlage. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Dvostubačno. Ima kustode.

Nema podataka o prijepisu, niti o prepisivaču.

Uvez kožni.

Bivši vlasnici: Muḥamed-ef. b. Aḥmed-ef. b. Sinān-ef. b. Murād-ef. i Muṣṭafa b. 'Osmān.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

3211 5005

1. L. 1 - 52a

رساله‌ء دلگشای

Risāla dilgušā

Ovako je ovo djelo nazvano u kolofonu prijepisa. Autor djela pod istim naslovom je perzijski pjesnik Ubayd Zākānī, umro poslije 1371. godine.

A. Ateş, 424.

Početak poslije besmele:

سپاس بى قياس كرسى طراز برايبد كه قهرمانان اقاليم سبعه ايجاد وفرمان دوايان ممالك كون...

Završetak:

تمت الرسالة دلكشاى ووقع الفراغ على يد افقر العباد شيخ نظامى ساكن هند آباد سنه ١٠٨٣

2. L. 55b - 66

مفهوم فرائض

Mafhūm-i farā'iż

Napisao Muḥammad Waḥbī. Djelo je bez završetka.

Početak poslije besmele:

مطلقا ميتك تركه سنه متعلّق اولان حقوق مهمّه درت اوّلا وسطًا تجهيز وتكفين...

L. 66; 10,5 x 19,5 cm (6,8 x 12,7 cm), po 12 redova na strani. Papir požutio, umrljan vlagom. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Istaknutije riječi i interpunkcija crvenom tintom. Ima kustode.

Prepisao Šayḫ Niẓāmī u Hindabadu, 1083/1672-73. godine.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom, ali nedostaje posljednja korica.

3212 5285

ديباجهء مقطعات

Dībāğa-i muqaṭṭa'āt

Napisao Amīr Maḥmūd b. Amīr Yamīnuddīn Tuġrā'ī, poznat kao Ibn-i Yamīnī, umro 769/1368. godine.

Flügel, I, 563-564; str. 545-546.; Eilers-Heinz, PH, I, 30, str. 29-30.

Ovaj rukopis sadrži prozni uvod, munadžat, nat i druge pjesme, a završava se kit'ama, dok primjerci u spomenutim katalozima sadrže samo kit'e.

Početak:

الحمد لله الذى خلق بقدرته العالية من الماء كل حىّ وانطلق بحكمته البالغة فى الارض والسماء كل شىء وفصّل فهرس الموجودات بالمعدن والنبات والحيوان...

L. 36; 14 x 21,5 cm (9 x 16 cm), po 16 redova na strani. Papir žut. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Istaknutije riječi, interpunkcija i nadvlačenje crvenom tintom. Tekst uokviren crvenom linijom. Ima kustode. Dvostubačno. Nekoliko lista oštećeno vlagom.

Na kraju rukopis je nepotpun pa nema podataka o prijepisu.

Bez poveza.

Iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

3213 3713

1. L. 1b - 16a

رساله‌ء حسن دل

Risāle-i hüsn-i dil

Napisao: Yaḥyā b. Sībek Fettāḥī al-Nisābūrī, umro 853/1449. godine. (Vid. L. 1b i 16a).

Ḥ Ḫ. I, 666.

Naslov:

بسم الله الرحمن الرحيم وبه ثقتى

رساله‌ء حسن دل من مؤلفات مولانا فتاحى رحمة الله عليه رحمة واسعة

Početak:

الحمد لله ربّ العالمين والصلاة على محمد وآله اجمعين چنين گويد مشرع اين كتاب حكايت ومبدع اين روايت . . .

2. L. 19b - 98a

بهارستان

Bahāristān

Sufijsko didaktičko djelo.

Napisao Mevlāna Nuruddīn ʻAbdurraḥmān Ǧāmī, umro 898/1492. godine.

Flügel, I, 559, 560, III, 2010.;
Eilers-Heinz, PH, I. 11, str. 13-14.

L 98; 12,9 x 17,5 cm (7 x 11,5 cm), po 13 redova na strani. Papir žućkast. Pismo *nasḫ-ta'līq*. Tinta crna. Naslovi i istaknutije riječi u tekstu crvenom tintom. Ima kustode. Rukopis se sastoji iz dva dijela prepisana od različitih prepisivača. Drugo djelo prepisano 12. redžeba 929/27.V 1523. godine.

Uvez kožni sa rozetama zlatne boje na obje korice i prijeklopom. Po rubu talasasta deblja linija i četiri ravne tanje linije. Unutrašnja linija zlatnom bojom.

Iz Karađozbegove biblioteke u Mostaru.

3214 2519

سنبلستان

Sunbulistān

Napisao Šayḫ Šuǧāuddīn Gūrānī, umro 964/1556. godine, po uzoru na Sā'dījev Gulistān, a djelo je posvetio sultanu Sulejmanu Zakonodavcu.

Bašagić, Popis, str. 272 (66);
Bratislava, 594 - TF 109.

Početak:

هزاران سپاس بر خدايرا كه بى سابقت خدمت نعمت ارزانى داردو ثنايى اوچنانكه سزاى اوست كسى نتواند گفت

Završetak:

هر آن ناظر كه بهر من دعايى – كند يا رب دلش راكن تو تعمير زدنيابز

خورش از عمر خوردن – رهى در آخر شراز لطف توفير

Djelo je raritet jer se osim ovog primjerka nalazi još samo jedan, eventualno dva primjerka. Primjerak za koji se pouzdano zna nalazi se u Bratistavi (Blašković, 594 - TF 109), a prepisao ga je poznati mostarski pjesnik Zijai Mostarac. Blaškovič spominje da se jedan primjerak nalazi i u biblioteci Ašir - ef. u Istanbulu.

Djelo se sastoji iz 10 poglavlja i to:

1. در سيرت پادشاهان
2. در اخلاق درويشان
3. در اخلاق علماء
4. در فضيلت قناعب
5. در فوائد خاموشى
6. در سخاوت اغنيا
7. در بخل وامساك
8. در عشق ومحبت
9. در پيرى
10. در اداب وتربيت

L. 100; 13 x 20 cm (6 x 13,5 cm), po 19 redova na strani. Papir bijel, pismo *nasḫ-ta'līq*, tinta crna. Međunaslovi pisani crvenom tintom. Kustode.

Nema podataka o prijepisu ni o prepisivaču. Prema starosti papira pretpostavljamo da je rukopis iz XVI stoljeća.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

3215 2459

1.

حدائق السحر فی دقائق الشعر

Ḥadāiq as-siḥr fī daqāiq aš-ši'r

Napisao Rašīduddīn Muḥammad b. Muḥammad b. 'Abdulǧalīl, poznat kao Watwāt, umro 573/1177. godine. To je udžbenik perzijske retorike, a napisan je s ciljem da olakša teška i izvještačena pravila u ovoj nauci. Posvećeno je 'Alauddīn Ḫārizmšāhu.

Ovaj rukopis je prepisan 698/1298. godine.

Ḥ Ḫ, I, 634; Pertsch, 9/6,22/3, 39/1.

Početak:

الحمد لله على ما افاض علينا من نعمه المترعة الحياض...

2.

مفردات ومركبات

Mufradāt wa murakkabāt

Arapsko-perzijski rječnik u stihovima koji je napisao Rašīduddīn Muḥammad b. Muḥammad b. 'Abdulǧalīl (508/1114 - 578/1182-83. god.).

Divshali - Luft, PH, XIV, 2. (Wiesbaden, 1980.) 36, str. 46-47.

Početak:

حمد وثنا بر مبدع بی مثال وآلت را ومخترع بی غرض ودرود بر سیّد
انبیا...

3.

كتاب نصاب الفتيان – نصيب الفتيان نشيب التبيان

Kitābu niṣābi 'l-fityān - Naṣību 'l-fityān wa nasību 't-tibyān

Arapsko-perzijski rječnik u stihovima u 50 kit'i i jednoj rubaiji. Napisao Huwayyi Ḥusamuddīn Ḥasan b. 'Abdulmu'min Muẓafferī (živio u 7/13. stoljeću u Mardinu).

Divshali-Luft, XIV, 2.38, str. 49.; Ḫ Ḫ, II, str. 1957.

Početak poslije besmele:

الله واله وربّ ورحمن

فرد واحد وحكيم وسبحان

L. 98; 13 x 17,5 cm (9 x 12 cm), po 15 redova na strani. Papir požutio, star. Pismo *nasḫ-ta'līq*, starinski. Tinta crna. Interpunkcija crvenom tintom. Ima kustode.

Prijepis prvog djela 698/1298. godine. Prijepis posljednjeg djela 854/1450. godine.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom i prijeklopom.

Iz Kantamirijine biblioteke.

3216 3132

Neko perzijsko pjesničko djelo pobožno-mističkog karaktera. Sve su pjesme posvećene Bogu i Poslaniku Muhamedu. U nekima se na osnovu mističkog značenja nekih slova govori o Božjim osobinama.

Početak:

فرد اله الرحمن الرحيم

اعظم اسماء عليم قديم

L. 113; 10 x 14 cm (6,5 x 11 cm), po 17 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasḫ-ta'līq*. Pisano crnom tintom. Ima kustode.

Nema završetka, pa se ne može znati prepisivać ni datum prijepisa.

Uvez kožni.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

3217 2236

Neko perzijsko pjesničko djelo bez početka i kraja od nepoznatog autora.

Naslovi pojedinih pjesama:

عبد المقدم
عبد الموخر
عبد الاول
عبد الآخر
عبد الظاهر
عبد الجلال والكرام

عبد المقسط
عبد الجامع
عبد الغنى
عبد المميت
عبد الحى
عبد القيوم
عبد الواحد
عبد الاحد
عبد الصمد
عبد القادر
عبد المقتدر
المطالعه
المطلع
معالم اعلام الصفات
المعلم الاول ومعلم الملك
مغرب الشمس
مفتاح بسر القدر
مفتاح الاول . . .

L. 78; 14,2 x 20,5 cm (9,5 x 13,2 cm), po 17 redova na strani. Papir žut. Pismo crnom tintom. Naslovi pisani crvenom. Ima kustode.

Nema početka i kraja pa se ne može znati prepisivač.

Uveza nema. Rukopis je rasut sa više volantnih listova.

3218 2502

شرح قصيدهٔ برده

Šarḥ-i Qaṣīda-i Burda

Komentar Qaṣīda-i burde na perzijskom jeziku od nepoznatog autora. Osnovno djelo napisao je na arapskom jeziku Muḥammad b. Sa'īd Būṣīrī, a ovaj komentar je napisao 19. safera 880/24. VI 1475. godine.

Početak poslije besmele:

نستمدّ ونستعين والحمد لله ربّ العالمين داناى توانا تبارك وتعالى كه مقبولى از نادان درر اوصاف حبيب واجب الترحيب اوكوى اخلاص واختصاص از چالاكان ميدان . . .

Završetak:

وذلك فضل الله يؤتيه من يشاء تمت كتابة النسخة الشريفة بعون الملك المنان تحريرا فى التاريخ ١٩ صفر سنه ٨٨٠

L. 141; 13 x 18,2 cm (7,5 x 12 cm), po 17 redova na strani. Papir požutio, gladak, tanak, pismo *nasḫ-ta'līq*, tinta crna i crvena. Osnovni tekst pisan crvenom tintom, a komentar crnom. Kustode. Ponegdje bilješke na margini.

Nema podataka o prijepisu i prepisivaču.

Uvez kožni, oštećen, na kome je utisnuta rozeta zlatnom bojom.

3219 2464

رساله‌ء تضمين مُسْقَط – شرح قصيدة البرده

Risāla-i taḍmīn-i musqaṭ - Šarḥ-i Qaṣīda-i Burda

Komentar Qaṣīda-i burde na perzijskom jeziku. Napisao Šamsī, što se vidi iz posljednjeg stiha (L. 29b).

Početak:

حمد بيحد بر خالق يكتايى را جلّ جلاله كه خرد خرده شناس در فهم ذاتش دورو مهجور . . .

Završetak:

شمسى قولكى يا رب بو قيل ايله كالندن
القصّه بودر مقصود هر كارى عتيق ايله

L. 29; 14 x 18,5 cm (8,5 x 14,5 cm), po 15 redova na strani. Papir požutio, pismo *nasḫ*, tinta crna. Originalni tekst crvenom tintom. Prve strane uokvirene zlatnom linijom, a dalje crvenom. Ima kustode.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Nema podataka o prijepisu niti o prepisivaču.

Vakuf Gazi Husrevbegove medrese (stari fond).

3220 5394

قصيده برده شيخ احمد موصلى

Qaṣīda-i burda-i Šayḫ Aḥmad Moṣūlī

Prijevod na perzijski jezik Busirijeve poeme al-Kawākib ad-durriyya (Qaṣīda-i burda) koji je sačinio Šayḫ Aḥmad al-Moṣūlī. O ovom piscu nismo uspjeli pronaći bilo kakav podatak.

Početak:

وبه نستعين يا فتاح القلوب

بسم الله الرحمن الرحيم

امن تذكر جيران بذى سلم

آيا ازياد كردن همسا يگان بذى سلم كه

موضع مجنون ايست .

L. 34; 12 x 19 cm (8 x 14 cm), po 10 redova na strani. Papir žut. Pismo *nasḫ*. Tinta crna i crvena. Crnom su pisani originalni arapski, a crvenom prevederi perzijski stihovi. Ima kustode. Mnoštvo marginalnih i interlinearnih bilježaka.

Prepisao Ḥāǧǧ Muḥammad ʻAšūr (bez oznake godine).

Uvez kartonski, noviji.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

3221 512

شرح معمّا

Šarḥ-i muʻammā

Napisao Nūruddīn ʻAbdurraḥmān Ǧāmī (L. 2a), a osnovno djelo napisao Mīr Ḥusayn b. Muḥammad aš-Širāzī an-Nīsābūrī, umro 904/1498-99. godine.

H Ḫ, II, 1742.; AM, I, 316.

Početak:

بسم الله الرحمن الرحيم

اعتمادم بست در تتميم

اى واقف از اعمال معماى همه

محضى زتونيست رمزا ايماى همه

Završetak:

صاحب نظرى نظرى ساز دوان من بدعا ياد آرد اللهم اغفر لمن استغفر له

جان تان كنش بذكر سبحان الله والصلوة على خير الانام وشفيع الاثام والسلام

والاكرام

L. 74; 16 x 26 cm (9,5 x 19,5 cm), po 23 reda na strani. Papri požutio, pismo *nasḫ*, tinta crna. Tekst osnovnog djela nadvlačen crvenom linijom. Imena pisana crvenom tintom, a citirani stihovi zelenom. Na L. 1a stihovi ispisani crvenom, smeđom i žutom tintom. Kustode.

Prepisao Muḥammaḍ Šāh b. Zaynul-ʻābidīn b. Muḥammad Šāh al-Fanārī, 980/1572. godine.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Vakuf Hadži Memišage Kasumagića.

3222 2671

شرح بدائع الاسحار فى صنائيع الاشعار

Šarḥu Badā'i 'i 'l-asḥār fī ṣanā'ī'i al-aš'ār

Osnovno djelo je napisao Ǧamāl ad-dīn Muḥammad b. Abī Bakr al-Qawāmī al-Mutarrizī al-Ganǧi, a ovaj komentar je sačinio Maḥmūd b. ʻUṯmān an-Naǧāti an-Nisābūrī. Komentar je posvećen veziru Giyāṯ ad-dīnu.

Ḥ Ḫ, I, 229.

Početak poslije besmele:

الحمد لله البديع المبدع للبدايع الصنائع المخترع . . .

L. 19; 12,4 x 21,2 cm (9 x 17,5 cm), po 29 reda na strani. Papir žut. Pismo *nasḫ-taʻlīq*. Tinta crna. Naslovi pjesama pisani crvenom tintom. Marginalije. Ima kustode.

Prijepis, kraj ševvala 923/5-14. XI 1517. godine.

Povez kartonski sa kožnim hrbatom i prijeklopom.

Bivši vlasnik: Ḥāǧǧ Muṣṭafā Ṣidqī (1)175/1761-62. godine (žig na L. 1a).

Iz Elči Ibrahimpašine (Fejzije) medrese u Travniku.

3223 2966

مجموعه

Mağmū'a

1. L. 1 - 38

ديوان جامى

Dīvān-i Ğāmī

Napisao Nūruddīn 'Abdūraḥmān Ğāmī, umro 898/1492. godine.
Ovaj Dīvān je nepotpun, nedostaje mu veći dio na početku.
Počinje od gazela s rimom na slovo „m" م .

Trako, 443, str. 228.

2. L. 38 - 50

ديوان طوسى

Dīvān-i Ṭūsī

Izbor iz Ṭūsijevog Dīvāna

3. L. 50 - 81

ديوان خسرو دهلوى

Dīvān-i Ḫusraw Dihlawī

Ovaj Divan nije potpun jer je rukopis na kraju oštećen.
Posljednje pjesme su gazeli s rimom na „h" (ه).

L. 81; 16,5 x 10,5 cm (6,5 x 11 cm), po 15 redova na strani. Papir požutio. Pismo *nasḫ-ta'līq*. Tinta crna. Tekst uokviren zlatnom linijom. Ima kustode.

Nema podataka o prepisivaču niti o datumu i mjestu prijepisa.

Uvez kožni, kome nedostaje posljednja korica.

3224 3216

مجموعه

Mağmū'a

Zbirka poezije na perzijskom i turskom jeziku. Zastupljeni su slijedeći pjesnici: Kaygusuz Baba, 'Azmi-zāde-efendī, 'Ulvī, 'Alī, Ġanī-zāde-efendī, Hoca 'Ismet, 'Urfī Şirāzī, Ḥakīm Senāī, Şeyḫ Feyzī, Şeyḫ Behāuddīn, Ḥakīm Şefāyī, Ṣūfī, Şeyḫ Necmuddīn, Cemāluddīn Rezzāķ, Kemāl Ismā'īl, Mīr 'Ali, Hoca Ḥuseyin, Ḥoca Ḥuseyin Senāyī, Ḫāķānī, Enverī, Dervīş-pāşā (Bajezidagić) (L. 25a), Seḥābī Şeyḫ Sa'dī, Fużūlī, Bāķī, Rūḥī Bağdādī, Nehāruddīn 'Āmilī, Ķadrī, Nūrī.

L. 58; 25 x 8,8 cm (bez margine), prosječno po 20 redova na strani. Papir žut. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Tekst pisan dvostubačno, ukoso, odozdo prema gore. Neki listovi poprskani zlatom. Kustode neredovne.

Prepisao Mīr 'Alī (L. 18b).

Na L. 33 jedna zabilješka Şeyḫ Sirrī-zāde Behāuddīn Bosnevī 'an tekke-i Oglavak.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Vakuf Svrze Mehmed-bega sina Mehmed-agina.

3225 1733

مجموعه

Mağmū'a

1. L. 1 - 11 - Pjesme raznih autora: Fużūlī, Urfī Şirāzī, Veysī, Ğāmi, Hāfiẓ.

2. L. 12 - 151

ديوان جامى

Dīvān-i Ğāmī

Napisao poznati perzijski pjesnik Nūruddīn 'Abdurraḥmān Ğāmī (898/1492.).

Početak:

سبحان من تحرير فى ذاته سواه
فيهم خر وبكبه كمالش فبردراه

Završetak:

چورديست شديماه وخور برابر
تخسين مه نهان شداز برابر

Wiesbaden, XIV1, 279.; Flügel, I, str. 570, 571, 572.

3. L. 151 - 169
Pjesme Ğāmija i Fāiqa.

L. 169; 14 x 21 cm (8,5 x 15,5 cm), po 15 redova na strani. Papir požutio, pisano crnom tintom, pismo *nasẖ-ta'līq*. Tekst uokviren crvenim linijama. Ima kustode. Po margini ispisane pjesme Ğāmija.

Uvez kožni.

Prepisivač: 'Abdulmuẓaffer. Prijepis izvršen: 1033/1624. godine.

Bivši vlasnik: Ibrahim Baša-i Užice (L. 11a).

3226 1320

مجموعه

Mağmū'a

1. L. 1 - 294

ديوان صائب

Dīvān-i Ṣā'ib

Napisao Mirza Muhammad 'Ali Ṣā'ib, umro 1087/1676. godine.

Flügel, I, 597.; A. Ateş, I 513.

Početak:

يا رب از عرفان مر اسمانهء سر شارده
چشم تيان جان اگاه دل بيدارده

Završetak:

نقاب دار كندافناز را صائب
اكربر افكند ازرخ نقاب درويشى

2. L. 295 - 304

ديوان بليغ محمد

Dīvān-i Belīğ Muḥammed

Na turskom jeziku. Autor je Belīğ Muḥammed Emīn iz Yeni Şehira.

Početak poslije besmele:

باقى ونفعى وثابت (و) نابى
سخنه ويرديلر اب وتابى

Završetak:

قبر شدى موى ميان تارزلفه فرق ايده م
بيلنمز انجه دن انجه خيال معنادر

Nije potpun.

3. L. 305 - 315 - Kaside na perzijskom jeziku.

L. 315; 13,5 x 24 cm (7,5 x 16 cm), po 23 reda na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ-ta'līq*, vrlo lijep i čitak, tinta crna. Bez obruba i bez ukrasa. Ima kustode.

Povez kožni sa ukrasnim rozetama.

3227 2540

مجموعه

Mağmū'a

Zbirka poezije na perzijskom jeziku kojoj se zbog manjkavosti rukopisa ne može odrediti autor (ili autori).

L. 43; 12,2 x 20 cm (7 x 14 cm), po 12 redova na strani. Rukopis se sastoji iz dva dijela koje treba odvojeno opisati.

I dio

L. 1 - 34

Papir žut. Pismo *ta'līq*, krasan. Tinta crna. Međunaslovi zlatnom bojom. Dvostubačno. Tekst uokviren debljom zlatnom linijom koja je okružena sa četiri tanke crne linije i jednom plavom. Nema kustode.

Prepisivač ovog dijela je 'Ali Ğa'far al-Ayyānī.

II dio

L. 35 - 43

Papir bijel. Marginalni prostor obojen svjetlosmeđe i prskan zlatom. Slikarski ukras od uskih zastavica sa stiliziranom floralnom ornamentikom slikanom temperom na zlatnoj i plavoj podlozi. Izvanredno fin i precizan rad. Boje: bijela, crna, svjetlozelena i smeđa.

Povez kožni sa utisnutom rozetom (šemsom), oštećen. I prvo i drugo djelo je na početku manjkavo.

3228 2459

مجموعه

Mağmū'a

1. L. 1 - 40

حدائق السحر فى دقائق الشعر

Ḥadā'iq as-siḥr fī daqā'iq aš-ši'r

Djelo je napisao Rašīduddīn Muḥammad b. Abdulğalīl al-Amrī al-Watwāt, umro 573/1177. godine.

Flügel, I, 226.
Početak na L. 1b:

الحمد لله على ما افاض علينا من نعمه المترعة الحياض ومننه الممرعة الرياض والصلوة على خاتم الانبياء

2. L. 41 - 65

رسالة فيها مفردات ومركبات عربية مستعمله

فى لسان الفرس

Risālatun fīhā mufradātun wa murakkabātun ʻarabiyyatun mustaʻmilatun fī lisāni al-furas

Rasprava o upotrebi arapskih riječi i konstrukcija u perzijskom jeziku.

3. L. 46 - 98

نصاب الفتيان

Niṣāb al-fityān

Arapsko-perzijski rječnik u stihovima, koji je napisao Ḫu'ī Ḥusāmuddīn Ḥasan b. ʻAbdulmuʼmin Muẓaffarī (pjesnik koji je živio u VII/XIII stoljeću) iz Mardina u Iraku.
Götz XIV 2, 38;
Karatay, Farsça, 304.
Ovo djelo ima drugačiji naslov u rukopisu wiesbadenskog kataloga: Naṣīb al-fityān wa naṣīb at-tibyān. Ima također drugačiji početak (predgovor) nego u našem rukopisu. Završetak je isti.
L. 98; 13,5 x 18 cm (8,5 x 12 cm), po 15 redova na strani. Papir požutio, pismo *nasḫ*, starija varijanta, tinta crna. Međunaslovi pisani crvenom tintom. Ima kustode.
Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.
Prijepis iz 854/1450. godine.
Iz Kantamirijine biblioteke.
Početak:

الله واله وربّ رحمن
فرد احد وحكيم وسبحان

Završetak:

حسام شاعر از معنيست ساحر
زهى قادر سخن الله اكبر

هذا اخره
اغاز حكايتم بانجام رسيد
جان ازغم واندیشه بآرام رسيد

این نامه که نام صاحبش باقى باد
المنّة لله كه باتمام رسيد .

3229 1547

مجموعه

Maǧmūʻa

1. L. 2b - 12b

مفتاح اسامى فى قواعد المعما (!)

Miftāḥu asāmī fī qawāʻid al-muʻammā

Napisao Nūruddīn ʻAbdurraḥmān Ǧāmī.
Počinje:

حمد بی حد وثنابى عدّ پادشاهى را

2. L. 13b - 17b

شرح معميات جامى

Šarḥ-i muʻammiyāt-i Ǧāmī

Kratka, nepotpuna rasprava o naprijed spomenutom Ǧāmijevom djelu.

3. L. 18a - Pjesma na arapskom jeziku pod naslovom:

سبحة الغدير فى مدح الملك القدير

4. L. 19a - 19b - Risala na turskom jeziku o nasljednom pravu.
Početak:

ميتك تركسنه حقوق اربعه مرتبه تعلق ايدر . . .

5. Na nekoliko slijedećih listova su pojedinačni stihovi, tarihi i vježbe rukopisa.

6.

شرح الاسماء الله الحسنى بطريق المعمّا (!)

Šarḥu asmā'i Allāhi al-ḥusnā bi-ṭarīqi 'l-mu'ammā

Komentar Božijih imena u formi zagonetki i odgonetki na perzijskom jeziku.

7. Risala na turskom jeziku o nasljednom pravu od nepoznatog autora.

L. 127; 13 x 20,2 cm (6 x 14 cm), prosječno po 22 reda na strani. Papir bijel. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Istaknutije riječi i interpunkcija crvenom tintom. Ima kustode. Rukopis nije pisan istom rukom. Drugi dio je pisan lijepim kaligrafskim *ta'līqom*.

Pojedini tekstovi imaju datume prijepisa. Za prvi tekst to je sredina muharrema 1095/početak siječnja 1684. godine. Tekst je mjestimično uokviren crvenom crtom. Prvu risalu je prepisao 'Abdullāh b. Muḥammad, poznat kao 'Arab-zāde. Istim rukopisom je prepisana i druga risala na kojoj nije označeno ime prepisivača.

Uvez kartonski sa kožnim hrbatom.

Vakuf Džinića Muhamed Baki efendije (Ğīno-zāde Muḥammad Bāqī-efendī) (bilješka i pečat).

3230 5831

مجموعه

Mağmū'a

1. L. 1 - 62

Zbirka poezije na perzijskom jeziku. Zastupljeni su slijedeći pjesnici: 'Urfī, Ṭālib, Fayḍī, Āsafī, Ša'irī, Muḥibbī, Ḥāmī, 'Ismā'īl, Šāhī, Rawnāqī, Ḥakīm Šifā'ī, Ḥāqānī, Anwarī, Šāh Ṭāhir.

2. L. 62b - 66a

الحلة العسجدية

Al-Ḥillatu 'l-'asğadiyyah

Napisao nepoznati autor koristeći djela Šayḫ Muḥyiddīn Muḥammad b. 'Ali al-'Arabija, poznat kao Šayḫu 'l-akbar (rođen 17. ramazana 560/20.VII 1165. godine u Murcii (Španija), umro 26. rebiu 's-sanija 638/16.XI 1240. godine u Damasku).

Naslov i podaci o korištenju Ibn al-'Arabija sadržani na prvoj strani teksta (L. 62b). Inače Ibn al-'Arabijevo djelo pod ovim naslovom ne nalazimo u popisu njegovih djela u GAL-u.

(vid. GAL, G 2, I, 571-582 (441-449).

Početak poslije besmele:

حمداً لمن الهمنا سلوك الرشاد ونور بصائرنا بالايمان . . .

وبعد هذه الرسالة سمّيتها بالحلة العسجدية فى معرفة مقام . . .

L. 66; 15 x 21 cm (11 x 19 cm), po 20 redova na strani. Papir bijel, zamrljan vlagom. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Pisano u kosim redovima, odozdo prema gore u tri ili četiri stuba. Nema kustoda.

Rukopis je pisan od više osoba. Prepisivač nije naznačen. Nedostaje mu po nekoliko listova s početka i s kraja.

Bez originalnog poveza.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića.

3231 1661

مجموعه

Mağmū'a

Zbornik različite književne građe u kojoj je najviše stihova klasičnih perzijskih pjesnika i odlomaka poznatih perzijskih djela. U manjoj mjeri ima i stihova na turskom jeziku, te izreka i stihova na arapskom jeziku.

Zastupljeni su slijedeći pjesnici: Fesīḥ Mevlevī, Reḥāvi, Tāi, Devletšāh Mirza, Rāžī, Abul-farağ Sanğarī, Kusūri, Firdawsī, Ḥaqāni, Šarafuddīn Sardī, Nāsiruddīn Ṭūṣī, Meylī, Ṭālib, 'Arzī, Nābī, Mulla Ṣā'ib, Rūḥī, Seyyid Vehbi-efendī, Kelīm Kāšī, Šāh 'Abbās Safawī, 'Aẓmī.

L. 142; 13 x 22 cm (10 x 18 cm), prosječno po 15 redova na strani. Papir žućkast. Pismo *ta'līq*. Tinta crna. Istaknutije riječi pisane crvenom tintom. Ima dosta praznih listova u sredini, na više mjesta. Nema kustoda.

Nema datuma prijepisa.

Uvez kožni sa zlatnom pletenicom po rubu rukopisa.

Vakuf Salih Izzeti-efendije Hromića (Hromo-zāde).

RUKOPISI NA BOSANSKOM JEZIKU

RUKOPISI NA BOSANSKOM JEZIKU

3232 4563

قصيدة البرده البوسنوى

Ḳaṣīdetu 'l-burda al-bosnevī

Napisao Ḫalīl b. 'Ali Hrle. Originalni tekst poznate arapske kaside sa prijevodom na bosanski. Pisano tako da je donesen jedan bejt originalnog teksta Ḳaṣīda al-burde, a potom slijedi prijevod na bosanskom jeziku. Prije prijevoda nalazi se uvod u ovu kasidu na bosanskom jeziku.

Početak:

قصيدة برده بوسنوى
بُوغُ شُكْرْ اى پُوفالا رُوبُوَاتى گَامُ والا بى نام

Završetak:

اى أُودا وام دأوجيبا رَأوَ ناك دُوق پيوايُو نَعَمِ
الحمد لله على الاتمام هذه
القصيدة البردة البوسنوى بعون الله الملك الوهّاب

L. 29; 15 x 21 cm (10 x 14 cm), po 12 redova na strani. Papir požutio. Pismo *nasḫ*, vokaliziran, lijep, čitak. Tinta crna. Ima kustode. Folijacija rukopisa izvršena naknadno.

Prepisao Ḫalīl b. 'Alī Istolčeli (Hrle), 1285/1868. godine.

Uvez broširan.

3233 4495

مجموعه

Mağmū'a

1. L. 1 - 12

يوسف پيغمبرك حكايه سى

Yūsuf peygamberin ḥikāyesī

Napisao na bosanskom jeziku Muharem Dizdarević, poznat kao Muhamed Rušdi.

Početak:

پیغمبر سقومی حکایوم
دا قاژه مو قو سلوشا

2. L. 13 - 19

حکایا او اسماعیل علیه السلامو

Ḥikāya o Ismā'īl 'aleyhisselām

Napisao Muharem Dizdarević - Muhamed Rušdi.

Početak:

بوژه دراغی زاپوچه سمو پیساتی
نا ناش یه زیق می حکایو قازاتی

3. L. 19b - 22b

Pjesma na bosanskom jeziku pod naslovom:

Ibrahime brate moj ابراهیمه براته موی

ابراهیمه براته موی – غووریمتی دوبرو چوی

4. L. 23a - 25b

اود عبدییه ایلاهیا

Od Abdije ilahija

Napisao Jusuf-beg Čengić.

Početak:

حید عبدیا تی نا وعظ
قلاثای براته په ت واقت نماز

L. 40 (od toga 15 praznih); 16 x 20 cm (12,5 x 17,5 cm), po 18 redova na strani. Papir bijel, kariran. Pismo *nasḫ* sa elementima *ta'līqa* i *riq'e*. Tinta crna. Naslovi pisani crvenom tintom. Rukopis ima originalnu paginaciju.

Prepisao Abdulah Nurudin Kurspahić, 12 redžeba 1331/17 lipnja 1913. godine.

Uvez kartonski.

3234 6175

عبدی

'Abdī

U naslovu stoji Hāḏā kitāb-i 'Abdī, a radi se o poznatom alhamijado (bosanskom) spjevu Jusuf-bega Čengića Abdija. Djelo je nastalo u drugoj polovici XIX stoljeća. Spjev je didaktičkog karaktera.

Vid. Abdurahman Nametak: Hrestomatija bosanske alhamiado književnosti. Sarajevo, 1981. str. 88-96; Muhamed Huković, Alhamiado književnost i njeni stvaraoci, Sarajevo, 1986, str. 171-173.

Početak:

حَيْدَه عَبْدِيه تِى نَا وَعْظ
قْلَاتَاىْ بَرَاتَه بَشْ وَقْتْ نَمَازْ

L. 6; 13 x 20 cm (8 x 14 cm), po 16 redova na strani. Papir žućkast. Pismo *nasḫ*, vokaliziran. Tinta crna. Ima kustode.

Bez podataka o datumu i mjestu prijepisa kao i o prepisivaču.

Rukopis je neuvezan. Listovi su odvojeni jedan od drugog.

3235 6824

Isto

عبدیه

'Abdiya

Religiozno didaktički spjev od Jusuf-bega Čengića. Bez početka. Rukopis počinje strofom 30. i završava se strofom 226.

L. 8; 12 x 17,5 cm (10 x 16 cm), po 22 reda na strani. Papir požutio. Pismo *nasḫ*. Pisano običnom grafitnom olovkom. Dvostubačno. Bez kustoda. Bez paginacije. Svaka strofa je obilježena arapskim brojem.

Nema podataka o prijepisu ni o prepisivaču.

Uvez kartonski.

3236 6558

Isto

عبدیه

'Abdiya

Ovdje naslov:

الهی نصیحت بوسنجه بودر

Vjersko-didaktička pjesma koju je napisao Jusuf-beg Čengić.

Abdurahman Nametak, Hrestomatija bosanske alhamiado književnosti, Sarajevo, 1981, str. 25.

Početak:

حَيْدَ عَبْدُ تى نَوَازْ – اينا اوچى علم حال

L. 5; 12,5 x 18,5 cm (6,5 x 11,8 cm), po 13 redova na strani. Papir požutio sa mrljama od vlage. Pismo *nasẖ*, vokaliziran. Tinta crna. Bez kustoda.

Prepisano 1288/1873-74. godine.

Bez poveza.

3237 4978

بوسنوى لسانيله مولد شريف

Bosnevī lisānile mevlid-i şerīf

Napisao Hafiz Salih Gašević iz Nikšića, kajmekam u Kolašinu. Ovo je u stvari prijevod i preradba Suleyman Çelebiyina Mevluda (Vesīletü 'n-necāt).

Fehim Nametak, Bursali Sulejman Čelebi, Mevlud, Sarajevo, 1973.

Početak:

بوغو ديراغوم وازدى شكر نا اسلام

ناشام پَيْغَمْبَرُو صلوات اى سلام

L. 18; 10,5 x 17 cm (9 x 15 cm), po 14 redova na strani. Papir požutio. Pismo *nasẖ* sa elementima *riq'e*. Tinta crna. Istaknutiji stihovi pisani crvenom tintom. Ima kustode.

Posljednji list otkinut pa nema imena prepisivača.

Na posljednjoj korici vidimo da je rukopis bio u nečijem posjedu u Novom Pazaru.

Uvez kartonski.

3238 6898

1. L. 2b - 9a

مولود (مولد)

Mevlūd

Spjev o poslaniku Muhammedu na bosanskom jeziku (alhamijado) od 'Ārif b. Muṣṭafā b. al-Ḥāǧǧ Muḥammad b. Ṣāliḥ al-Bosnevī as-Sarāyī (rođenog u Sarajevu, nastanjenog u Novom Pazaru), poznat kao Arif Sarajlija. Djelo je pisano pod utjecajem Sulejman Čelebijina Mevluda.

Početak:

الحمد لله بوغو شكر سواقادا

قاد سمو مى اود امّت محمّدا

2. L. 9b - 12b

عبديا

'Abdiyā

Vjersko-didaktički spjev Jusuf-bega Čengića (v. ovdje 3236).

3. L. 13

Alhamiado pjesma: „Hajde sinak te uči..."

حايده سيناق ته وچى

بو سوقاچيم نه ترچى

L. 13; 14,5 x 21 cm (14 x 18 cm), po 20 redova na strani. Papir požutio, sa linijama (novija sveska). Pismo *nasẖ*. Tinta crna. Dvostubačno. Nema kustoda.

Prijepis 1329/1911. godine.

Listovi razdvojeni, bez originalnog poveza.

3239 6838

مولود

Mevlūd

Spjev o poslaniku Muhammedu na bosanskom jeziku od nepoznatog autora.

Nedostaje početak.

Završetak:

اود طوراقا الله راضى نقا يه

نا طورچيما دوبْرو بوژيه سواقو يه

L. 8; 17,5 x 24,7 cm (15 x 22 cm), po 14 redova na strani. Papir žućkast. Pismo *nasẖ-ta'līq*, djelomično vokaliziran, krupan. Tinta crna. Dvostubačno. Nema kustoda.

Prepisao Hafiz Salih Smailbegović u Tešnju, 12. rebiu-l-evvela 1326/15. IV 1908. godine.

Bez poveza.

3240

6823

مولد

Mevlid

Fragment spjeva o poslaniku Muhammedu na bosanskom jeziku od nepoznatog autora. Rukopis sadrži 3,4, 9, 10, 11, 12, 13 i 14. stranu.
Na 14 strani se djelo završava stihovima:

ميسمو ومه ت ميلوسنيقا تويه غا

دايه راحمت بوژى نا ناس سواقوغا

L. 4; 17 x 21 cm (15 x 19 cm), po 18 redova na strani. Papir žućkast. Pismo *nasẖ*, podešen za bosanski jezik, oznakama vokala. Tinta crna. Četiri lista nepovezana u papirnom omotu. Rukopis je paginiran. Nema kustoda.
Datum i mjesto prijepisa nisu naznačeni. Prepisivač nepoznat.

3241

577

مولد

Mevlid

Spjev o poslaniku Muhamedu od Arifa Sarajlije. Vid. br. 3238.
Početak:

الحمد لله بوغو شكور سواقادا

قاد سمو مى اود امّنا محمّدا

Završetak:

دراغى الله دووه نام چينى قبول

ئى شفاعت ناس اوچينى يا رسول

L. 8; 19,5 x 25 cm (13,6 x 23 cm), po 17 redova na strani. Papir požutio, sa linijama. Pismo *nasẖ*, nevješt, djelomično vokaliziran. Tinta crna. Dvostubačno. Tekst oivičen crvenom linijom.
Bez podataka o datumu i mjestu prijepisa kao i o prepisivaču.
Uvez broširani, oštećen.

3242

6276

مجموعه

Mağmū'a

Zbirka pjesama Muharema Dizdarevića - Muhameda Rušdije na bosanskom jeziku.

1. L. 1 - 7b

حضرت يوسف پيغمبرك بوسنوى حكايه سيدر

Hażret-i Yūsuf peygamberin bosnevī ḥikāyesidir

Napisao Muharem Dizdarević s pjesničkim imenom Muhamed Rušdi (1825-1905.).
Dr. Abdurahman Nametak, Muhamed Rušdi - monografija i tekstovi, Sarajevo, 1981. str. 161-178.
Početak:

پيغمبرسقو مى حكايو دا قاژه مو قو سلوشا

صلواته نق دونوسى قو غوك اوچى اى سلوشا

2. L. 7b - 12a

معراج نبى عليه السلام

Mi'rācu 'n-nebiyyi 'aleyhi 's-selām

Napisao Muharem Dizdarević, Muhamed Rušdi.
Isto kao br. 3233-1.
Početak:

بوژه دراغى زاپوچَسْمُو نا ناش يزيق قازاتى

ناش پيغمبر نا معراجو شتويه ويكو قازاتى

3. L. 12a - 16a

بوسنوى ابليسيك كلامى

Bosnevī Iblīsin kelāmī

Didaktička pjesma od 139 distiha (bejtova). Napisao Muharem Dizdarević, Muhamed Rušdi. Ime autora u 136. distihu pjesme.

Početak:

مولیمو سه دراغوم بوغو داناس چووا کاولا
می پو تومه زاپوچیسمو داقاژه مو کاولا

4. L. 16a - 17b

اسلام یهودی

Islām-i Yehūdī

Pjesma od 52 bejta o Jevreju koji je primio islam. Napisao Muharem Dizdarević, Muhamed Rušdi.
Nametak, 105-109.
Početak:

شتو محمد ابن خاتم اون حکایو دونوسی
رحمة الله علیه داقاژه مو شتا ولی

5. L. 17b - 18a

حکایۀ لطیفه سی

Ḥikāye-i laṭīfesī

Jedna religiozno-didaktička pjesma od 25 distiha.

Kod Nametka, str. 102-105, naslov Bosnevī Bagdad hanumunda hikayesi, a ovdje u sadržaju: Bagdad hatuna hikayesi. Ovdje naslov Hikaye-i latife-si.
Početak:

او بغدادو یدنا ژه نا صالحه
دُوبرا بیلا اء اودویشه عابده

6. L. 18b

آداب الغسل

Ādābu 'l-gusul

Religiozno-didaktička pjesma od 14 distiha.
Nametak, str. 194-195.
Početak:

قَاذْ سَه قُومَه دُوغُودی تَسَه تَرَبا قوپاتی
نَقَا نِیَّت اوچینی پوغَانشِتنُو دِیقنُوتی

7. L. 19a

لعب ولهوك ضرری

La'b ve lehvin żararī

Didaktička pjesma o štetnosti igre i besposlice u 8 distiha. Autor Muharem Dizdarević, Muhamed Rušdi.
Nametak, str. 292.
Početak:

تَمُوىْ بَرَاتَه تیسه ایغره ایغراتی
وِیرُو چُووای تَمُوىْ تَمُوىْ دینوم ایغراتی

8. L. 19a - 19b

بیاض خوروس – بسله نك فائده سی

Beyāż ẖoros - Bismilenin fā'idesī

Didaktičko-religiozna poema u 14 distiha.
Nametak, 197-198.
Početak:

قو بیَلا پیوچَا حَرَانی آنیمَا ده بیلغا
آتَرَه فیسه اونی خروس ای دوستروقا اُوحُودا

9. L. 19b - 20a

نصیحت بوسنوی

Naṣīhat-i bosnevī

Didaktička pjesma od 12 bejtova od Muharema Dizdarevića, Muhameda Rušdija.
Počinje:

نا طورسقوم دینو الله ستوربیو یه آدما
نا ایمانو واسه اولاد ایزرودیُو اود تغا

10. L. 20a

فضیلت البسملة

Fażīletu 'l-besmeleti

Kratka religiozna pjesma od pet bejtova. Kod A. Nametka, ova pjesma ima 8 distiha.

Nametak, str. 189.

Početak:

قوكه دامو نوكنو قوكا نه غورى
دا ايز قوكه نوكنو خِرسُوزْ نه نوسى

11. L. 20a - 20b

مدح نبىَ عليه السلام

Medḥ-i nebiyyi 'aleyhi 's-selām

Religiozno-didaktička pjesma od 9 distiha u pohvalu Muhammeda.

Početak:

اُو رِبيعُ الاوَّلَيه دُوشُو سوه تاج نا دُنْيَا
دَوَانَسْتُو نُوكْ اونيه تَشْرِيفْ اوچينيو نا دُنْيَا

12. L. 20b

مولود شريف فضيلتى

Mevlūd-i şerīfin fażīletī

O koristi učenja (čitanja) Mevluda, poeme spjevane u slavu poslanika Muhammeda. Kod A. Nametka je ova pjesma na početku spjeva o Muhamedu (Mevlud) (str. 57). Ovdje sadrži 12 distiha dok kod A. Nametka sadrži 10 distiha.

Početak:

بُوژى لُطْفْ آقو حوكش اى احسان
او جَنّتو ناك حُوريه اى غلمان

13. L. 20b - 21a

Pjesma bez naslova. Nedostaje joj tri distiha jer je list 21 poderan.

Ovdje početak:

يا نه پلاچم اونوغ شتويه پود زَمْيُوم
وك يا ژاليم اونوغ شْتُو يه نا زَمْيُوم

14. L. 22a - 22b

ابيات حضرت فاطمه رضى الله عنها

Ebyāt-i Hażret-i Fāṭima raḍiyallāhu 'anhā

Četiri distiha o Muhammedovoj kćeri Fatimi.

Početak:

حضرت فاطمه قاد بى شيقالا
حسن اى حسينا قاد بى لولالا

L. 22 (26 str. paginirano); 15,5 x 20 cm (13 x 16 cm), po 17 redova na strani. Papir žućkast, noviji, sa linijama. Pismo *nasẖ-ta'līq*, mjestimično vokaliziran. Tinta crna. Dvostubačno. Ima kustode. Naslovi pjesme i ime autora crvenom tintom. Prvi list naknadno dopisan drugom rukom. Nedostaje L. 16 - 18. Na tim listovima prema sadržaju ispisanom na kraju rukopisa bile su dvije pjesme istog autora.

Rukopis je bez poveza sa volantnim listovima. Neki od listova su poderani pa nedostaju odlomci tekstova.

3243 6274

مجموعه

Mecmū'a

Zbirka pjesama Muharema Dizdarevića, poznatog kao Muhamed Rušid, na bosanskom jeziku.

1. L. 1b - 5a

حكايا اسماعيل پيغمبر

Ḥikāya Ismā'īl peygamber

Naslov ove pjesme je na L. 1a, dok u izdanju Abdurahmana Nametka (Muhamed Rušdi - monografija i tekstovi, Sarajevo, 1981. str. 142) naslov glasi:

بوسنوى اجماله اسماعيل پيغمبرك حكايه سى

Bosnevi idžmale Ismail pejgamberın hikayesi. Verzija koju je izdao A. Nametak, kraća je za dva distiha, prvi i posljednji iz rukopisa koji opisujemo.

Početak:

بوژه دراغى داينام زنانه قازاتى
بى حكايو پيغمبرسقو دايه زنامو قازاتى

2. L. 5b - 12b

مولود شريف بلسان بوسنوى

Mevlūd-i šerīf be-lisān-i bosnevī

Najduža poema Muharema Dizdarevića - Muhameda Rušdije. Sadrži 210 distiha u pohvalu poslanika Muhammeda. Spjevana je po uzoru na Gaševićev prepjev Suleymān Çelebijeva Mevluda.

A. Nametak, str. 80-91.

Početak:

الله آدين سپومينَمُو سپرْوينه
تُو وَالاده او پوسلمه سواقومه

3. L. 12b - 14a

دعاء مولد شريف

Du‘ā-i mevlid-i šerīf

Molitva na bosanskom jeziku koja je obično čitana uz Mevlid. Sastavio Muharem Dizdarević - Muhamed Rušdi.

Nametak, str. 100-101.

4. L. 14b - 18a

بوسنوى حضرت ويس القرانيك حكايه سيدر

Bosnevī Hażret-i Veys al-Ḳarāninin ḥikāyesi

Poema koju je sastavio Muharem Dizdarević - Muhamed Rušdi o čuvenom arapskom mistiku. Ime autora pjesme u pretposljednjem stihu. Pjesma sadrži 114 distiha.

Početak:

حضرتى ويسُ القرانى تره با مالو قازاتى
بوژيغا ميلوسنقا توغْ يارانا قازاتى

5. L. 18a

نصيحت

Naṣīḥat

Pjesma od pet distiha na bosanskom jeziku za koju pretpostavljamo da je također od Muharema Dizdarevića jer je u istom kodeksu sa prethodnih četiri pjesme, ista je po stilu i jeziku kao i ostale. Inače, ne nalazimo je u litaraturi uz ostale Dizdarevićeve pjesme.

Početak:

اُوىِ دُنْيَا وازدا تَجَشْ بَرَاتَه تى
قامو حوكش نَمُورَه شغا ستيكى تى

L. 18; 16,7 x 20,5 cm (14 x 16 cm), po 15 redova na strani. Papir požutio, poderan, tako da nedostaju neki fragmenti teksta. Pismo *nasẖ* djelomično vokaliziran. Tinta crna. Dvostubačno. Ima kustode. Listovi nisu povezani.

Prepisivač, datum i mjesto prijepisa nepoznati.

Bez poveza.

3244 6859

مجموعه

Mağmū‘a

Zbirka od dvije pjesme, dvije propovijedi i jedne molitve (dove) na bosanskom jeziku. Autor svih tekstova je Omer Humo iz Mostara, umro 1878. godine. Nedostaje prvi list.

Tekst počinje:

اِسُوه مُوا سِوِءتُو چَسْتيتى چَارْ سَادْ يه نَاشْ
عبد الحميد بُوغْغَه مَتْنُو چَارُمْ بَاشْ

L. 6; 13 x 21 cm (7 x 13,5 cm), po 14 redova na strani. Papir bijel. Pismo *nasẖ*, vokaliziran. Tinta crna. Ima kustode. Originalna paginacija iz koje se vidi da nedostaje prvi list.

Bez poveza.

INDEKSI

INDEKS NASLOVA

ا

آداب الغسل، 3242
الامثلة الفارسية المختلفة، 3015
ابراهيمه براته موى، 3233
ابيات حضرت فاطمه رضى الله عنها، 3242
اربعين حكمت واربعين حكايت، 2941
از ان شيخ ابراهيم افندى بچوى، 3054
از تحقيقات حضرت شيخ صافى رحمه الله، 3054
ازهار الروضات فى شرح روضات الجنات، 2672
ازورنيق توركسى، 3061
اسرار نامه لطيفى، 3002
اسكندر نامه، 3203
اسكندر نامه، 2858, 2859, 2860
اسلام يهودى، 3242
اسماء اهل البدر، 2863
اسماء البدر شهداء الاحد، 2654
اسماء الحسنا، 3208
اسماء حسنى اون بش اسم كزينى حواصى، 2668
اصحاب كهف، 3054
الاضواء البهجة فى ابراز دقائق المنفرجة، 2649
افضل القرى، 2661
افعال عباد وارادت جزئية، 2654
اقبال نامه، 3203
الفاظ الكفر، 2866
الهى مصرى افندى، 3029
الهى نصيحت بوسنجه بودر، vidi: عبديه
الهى يوسف ايله يعقوب، 2777
الهيات، 3039
الهيات شيخ الشيوخ سيد سيف الله، 2938
امّ البراهين، 2636
امّ القرى فى مدح خير الورى، 2660
امعان الانظار، 2630

اندلسه دائر بر مقالهء، 3055

اندلس فتوحاتنده موسانك قهرمانلقلری، 2931

انشاء، 2960, 2964, 2965, 2966, 2967, 2968, 2969, 2974, 2975, 2976, 2977, 2980, 2981, 2983, 2984, 2985, 2986, 2987, 2988, 2989, 2990, 2991, 2992, 2993, 2994, 3079

انشاء عبد الفقير سعدی، 3035

انشا لزوم، 2972, 2973

انشا مرغوب، 2970, 2971, 2982

انشاء مكتوب، 3188

انوار سهيلی، 3207

انيس العاشقين، 3208

اود عبديه ايلاهيا، 3233

اوزی توركسی، 3022

اوكوار متحندن صكره صلح اولدقده ديديكی تاريخ، 2728

ب

باب الاعتكاف، 2704

بدائع الوصات، vidi: ديوان نوائی

بداية الهداية فی الموعظة، 2670

بدء الامالی، 2636, 2643, 2701, 2889, 3035, 3192

بديع البديع فی مدح الشفيع، 2669

بربرنامه ثابت اوژيچوی، 3000, 3050, 3064

بطال نامه، vidi: كتاب سيد بطال غازی

بعض اهل بلاد المغرب فی التشوق الی مكة المكرمة، 2705

بلبل كلذار وجد، vidi: بلبلية

بلبلية، 2918

بنالوقا توركسی، 3018

بهارستان جامی، 3151, 3152, 3153, 3154

بهمن نامه، 2916

بودن توركسی، 3048

بوستان سعدی شيرازی، 3105, 3106, 3107, 3108, 3109, 3110, 3111, 3112, 3113, 3114, 3115, 3116, 3117, 3189

بوسنه ديارينده ويشغراد نام قصبه ده واقع كوپرونك تاريخی، 3094

بوسنوی ابليسك كلامی، 3242

بوسنوی حضرت ويس القرانيك حكايه سيدر، 3243

بوسنوی لسانيله مولد شريف، 3237

بياض خروس – بسملنك فائده سی، 3242

بيان الاعتكاف، 2702

بيان صوت الملاهی حرام، 2702

بيان الطاعون والوبا وسببه، 2702

بيورمشدر غوسپودار اوستانتسه توتونه، 3022, 3049

پ

پند آذری، 3103

پند نامهء تركی لسان اوزره، 3054

پند نامه عطار، 3199

پند فضولی، 3103

ت

تاج التراجم فی طبقات الحنفية، 2633

تاريخ برای بنايی محكمه در سرای بوسنه، 3066

تاريخ تعمير تكيه در بلغای، 3067

تاريخ جسر موستار، 3000

تاريخ چاردق مظفر زاده درويش اغا، 3066

تاريخ فطنت خانم برای جامع جديد سلطان مصطفی، 3068

تاريخ وشكراد كوچروسی، 3025

تاريخ وفات شيخ ميلی، 3097

تاريخلر، 2722

تحفة الاحرار، 3173, 3174

تحفه شاهدی، 2652, 3015, 3190, 3191, 3192, 3193, 3194, 3195, 3196, 3197, 3198, 3199, 3200

تحفه وهبی، 3015

تخميس ابيات المرحوم امهانی الكازوينية، 2705

تخميس القصائد الوترية، 2670

تخميس قصيدة الشيخ شمس الدين البوصيری المكناة بالبردة، 2637

تخميس القصيدة الموسومة بالبردة، 3009

تذكرة vidi: كتاب الخمسات

تذكرة الشعراء، 2948

تذكرة الوصية لنفس العصية، 3054

تذييل كشف الظنون، vidi: المجلد الاول تذييل كشف الظنون

ترجمان الاشواق، 2701

ترجمهء ثواقب، vidi: حكايه حضرت مولانا

ترجمه الرسالة الموضوعة علم العروض، 2929

ترجمهء شاهنامه، 2894, 2895

ترجمه قصيدة البردة، 2637

ترجمه قصيدة البردة، 3056

ترجمه قصيدة الطنطرانية، 3057

ترجمهء گلستان، 2943
ترجمهء معراج النبى عليه السلام، 2901
ترجيع بند، 3055
ترجيع بند سنان افندى، 3002
ترجيع بند سيد نسيمى، 2709
تركچه ديوان، 2722
تركيب بند، 3055
تسبيع قصيدة البردة (البرية)، 2654
تعريفات فقيرى، 3014
التنبيه على غلط الجاهل والنبيه، 2702
توركى بنالوقه، 3075
توركى در حق بغداد، 3090
توركى در وصف سمندره وبلغراد، 3090

ث

ثمار الاسمار، vidi: همايون نامه

ج

جامع الكنوز، 2655
جرح حديث فى خروج المهدى، 2634
جزيره مثنوى، 2912
جواهر الفرائض، 3035
جوهر التوحيد، 2636

ح

حايده سيناق ته وچى، 3018, 3238
حجة البرهان، 3059
حدائق الآداب، 2682
حدائق السحر فى دقائق الشعر، 3215, 3228
حديقة السعدا، 2847
حزب النصر، 2703
حسن ودل، 2928
حسين بيقرانك بر قزه سوالى در، 3064
حضرت فاطمه نك احوالى، 3091
حضرت يوسف پيغمبرك بوسنوى حكايه سيدر، 3242
حكايا اسماعيل پيغمبر، 3243
حكايا او اسماعيل عليه السلامو، 3233
حكايات، 2944
حكايات ويسى، vidi: واقعه نامه ويسى
حكايت، 3054

حكايت حاجى فساد ثابت افندى، 3064
حكايت خاتون فى زمان رسول عليه الصلوة والسلام، 3104
حكايت دختر ايله مع يكيدك مسئله قصه سيدركه ذكرا ولنور، 3104
حكايت زكريّا عليه السلام، 2921
حكايت عاشق غريب، 2911
حكايت اربعين صبح ومسا، 2922
حكايه حضرت مولانا، 2925
حكايه قرانى، 2906
حكايهء قرق وزير، vidi: حكايه اربعين صبح ومسا
حكايهء قهرمان، 2923
حكايهء لطيفهء سى، 3242
حكايه لر، 3064
الحلة العسجدية، 3230
حليهء خاقانى، 2637, 2862, 2863, 2864, 3062, 3097
حليه شريفه، vidi: حليه خاقانى
الحلية النبوية، vidi: حليه خاقانى
حيوة الحيوان، 2692
حيوة الحيوان الكبرى، 2691

خ

خاشية على درر الغرر، 2800
خالصة الحقائق لما فيه من اساليب الدقائق، 2681
خدا ربّم، 2636
خسرو وشرين، 2885, 2886, 2887, 3203
خلع العذار فى وصف العذار، 2707
خلفاء راشدين رضوان الله عليهم اجمعين، 3064
خمسهء نظامى، 3203
خمسهء يحيى، 2861
خوابنامه ويسى، vidi: واقعه نامه ويسى
خيرآباد، 2722
خيريهء نابى، 2637, 2722, 2724, 2725, 2726, 2897

د

داستان، 2946
داستان ابراهيم، 3016
داستان اسماعيل، 2946
داستان اسماعيل بن ابراهيم، 3069
داستان جمجمه سلطان، 3063, 3069
داستان خاتون ومعجزات محمد ع م، 3069
داستان سهراب نامه، 3033

داستان على، 2896
داستان كيك، 3069
داستان معصوم ابراهيم بن محمد، 3069
در بيان عشق ومحبت وطريقهء ميل ومودت كه موجب شوق است در بدايت ونهايت، 3103
در بيان فهرست شاهان من تاريخ سولاك زاده، 3085
در حق غزا على پاشا، 3003
در مقام الهى، 3079
در مكنون، 2904
درّة الغواص فى اوهام الخواص، 2662
دركه نامه شهر استانبولده واطرافنده، 3003
دستان ابراهيم، 3059
دعاء مولد شريف، 3243
دعالر، 2781, 2901
الدفتر الثانى من كتاب بحر الغرائب فى العروض والقوافى والبديع، 3057
الدقائق المحكمة فى شرح المقدمة لزكريا الانصارى، 3101
دلائل الخيرات فى شوارق الانوار، 2642
دلائل نبوت محمدى وشمائل فتوت احمدى، vidi: معارج النبوة بالتى پارمق
دليل المناهل ومرشد المراحل، 2936
ديار بوسنه ده واقع مدينه سراى بهجت آبادده نركسى سرايى ديديكى كوپرونك تاريخيدر، 3094
ديباجة التخميس للقصيدة الموسومة للبردة، 3009
ديباجة للكتابس الضوء، 2634
ديباجهء مقطعات، 3212
ديوان ابو الخير محمد چلبى, vidi: خيريهء نابى
ديوان احمد پاشا، 2743
ديوان اصولى، 3204
ديوان الهامى، 2744, 2745
ديوان باقى، 2727, 2728, 3028, 3029
ديوان بليغ محمد، 3226
ديوان جامى، 3180, 3223, 3225
ديوان جورى، 2747
ديوان حافظ، 3034, 3161, 3162, 3163, 3164, 3165, 3166, 3167, 3168, 3169, 3170, 3171, 3172
ديوان خالد، 3175

ديوان خسرو دهلوى، 3223
ديوان خيالى، 3031
ديوان حيرتى، 2733
ديوان ذاتى، 2757, 2758, 3032
ديوان راغب، 2746
ديوان رشيد بوسنوى، 2742
ديوان رضائى، 3004
ديوان رفيع، 2759
ديوان روحى، 2729
ديوان سامى، 3004
ديوان سعدى، 3120
ديوان سهيلى، 3182
ديوان سيد وهبى، 2749
ديوان شانى، 3184
ديوان شاهى، 3103
ديوان شهدى، 2752
ديوان صائب، 3185, 3226
ديوان صبيح، 2714
ديوان صفائى، 2734
ديوان طوسى، 3186, 3223
ديوان عاشق پاشا، 2712, 2713
ديوان عاصم، 2749
ديوان عالى، 2732
ديوان عرشى، 2720
ديوان عطائى، 3004
ديوان عماد، 3176
ديوان فاضل پاشا، 2754, 2755
ديوان فائضى، 3004
ديوان فضولى، 2750, 2751
ديوان قائمى، 2736, 2737, 2738, 2739, 2741, 2869, 3002
ديوان قاسم، 3179
ديوان قاسم الانوار، vidi: ديوان قاسم
ديوان كمال، 3177
ديوان مصرى، 2655
ديوان ميلى، 3030
ديوان نابى، 2721
ديوان نجاتى، 2717, 2718, 2719
ديوان نسيمى، 2709, 2710, 2711, 3178
ديوان نفعى، 2748, 3004
ديوان نوائى، 2730, 2731
ديوان نورى، 2753
ديوان هلالى، 3183
ديوان همايون، 3187
ديوان وحشى، 3181
ديوان ويسى، 2747, 3062
ديوان يحيى (شيخ الاسلام)، 2715, 2716, 2747, 3004, 3103
ديوان يحيى (طاشليجالى)، 2735

ذ

ذخر المتاهلين والنساء فى معرفة الطهار والدماء، vidi: منظومه بركلى
ذكر اولنان كويريه خشوبى يكى پازارى ديديكى تاريخيدر، 3094
ذيل شقائق عطائى، 2949

ر

راحة الارواح، 2652, 2653
رباعيات، 3188
رباعيلر، 2722
رساله احمد رومى، 2701
رسالهء اصول خطّ وقواعد حروف، 2882
رسالهء تركهء ميّت، 2634
رساله تفمين مسقط (شرح قصيده البرده)، 3219
رساله الجماعة للمحقق مولانا مسجى زاده، 2704
رسالهء حسن دل، 3213
رساله خطاب، 3188
الرساله دلكشاى، 3211
الرسالة السينيّة، 2663
رساله شمائل النبوة، 2937
الرسالة الشينيّة، 2663
رساله علم كتف، 2883
رساله فى بيان الايمان والاسلام، 2634
رساله فى تحقيق لفظ چلبى، 3071
رسالة فى تفضيل البشر على الملك، 2656
رسالة فى التوحيد، 3101
رسالة فى زيارة القبور، 2670
رسالة فى الطبيعات، 3035
رسالة فى لام التعريف، 2704
رسالة فيها مفردات ومركبات عربية مستعملة فى لسان الفرس، 3228
رسالة القافية، 3015
رسالهء محمديه، 2933
رسالهء ميراك، 3035
رمضانيه، 3003
روح الشروح فى المقصود، 2630
روض الاخيار المنتخب من ربيع الابرار، 2679, 2680

ز

زبدة الامثال لوقوعها عمدة الاقوال، 2673
الزبدة فى شرح قصيدة البردة، 2651

زمان ماضى ده مظهور ايدن عجايبات غريبه، 3064

س

ساقى نامه، 3188
سبحة الابرار، 3155, 3156, 3157, 3158, 3159, 3160
سبحه صبيان، 3015
سبحة الغدير فى مدح الملك القدير، 3229
سراى توركسى، 3027
سرنجام احوال قيامت كفت جمالى، 3059
سرنجام حرمى الموستارى، 3002
سعادتنامه، vidi: شرح پند نامهء عطار
سفرات سندباد البحرى، 2675
سلسله تلقين حضرت مولانا قدس الله سرّه العزيز، 3035
سلسلة الذهب، 3209
سلسلة العلية النقشبندية، 2794
سلسله نامه ال عثمان مدت سلطنتلرى بياننده در، 3064
سليمان نامه، vidi: سليمانيه
سليمانيه، 2883
سنبلستان، 3214
سهام قضاء، 3014
سوائح النوادر فى معرفة العناصر، 2757
سياحتنامه برازليا، 3055
سير، 3064
سيرة سيد بطال، vidi: كتاب سيد بطال غازى
سيرة النبيّ، 2674
سيره نبى، 2937

ش

شاه وگدا، 2861
شاهدى منظومه، vidi: تحفه شاهدى
شاهنامهء فردوسى طوسينك قرق التنجى جلدى، 2917
شرح الاسماء اللّه الحسنى بطريق المعمّا، 3229
شرح الهى يونس، 2655
شرح بانت سعاد، 2701
شرح بدائع الاسحار فى صنائع الاشعار، 3222
شرح بدء الامالى، 2652
شرح بدء الامالى، 3056
شرح البردة، 2649

شرح بهارستان، 2809, 2810, 2811, 2812, 2813, 2814
شرح بوستان، 2815, 2816
شرح بوستان، 2817, 2818, 2819, 2820, 2821, 2822
شرح پند نامهء عطّار، 2793
شرح تحفه شاهدى، 3057
شرح تحفه شاهدى، 2846
شرح تحفه الملوك، vidi: بيان صوت الملا هى حرام
شرح تذكرة، vidi: شرح كتاب المخمسات
شرح تسبيع قصيدة البردة، 2655
شرح تعليم المتعلم، 2708
شرح الحزب النصر، 2654
شرح دعاء قنوط اينست، 2704
شرح ديوان حافظ، 2804, 2805, 2806, 2807, 2808
شرح الرسالة العضدية فى الوضع، 2672
شرح سبحة الابرار، 2843
شرح شبستان خيال فتاحى للسرورى، 2844, 2845
شرح على ديباجة كلستان للامعى، 2823, 2824
شرح قصيدة بانت سعاد، 2631, 2633, 2649
شرح قصيدة بانت سعاد، 2632
شرح قصيدة بانت سعاد، 2629, 2634
شرح قصيدة بانت سعاد، vidi i: شرح بانت سعاد i شرح قصيدة اللامية
شرح قصيدة البردة، 2644, 2645, 2646
شرح قصيدة البردة، 2647
شرح قصيدة البردة، 2648
شرح قصيدة البردة، 2793, 2794, 2795
شرح قصيدة البردة، 2796, 2797
شرح قصيدة البردة، 2798, 2799, 2800, 2801, 2802, 2803
شرح قصيدة البردة، 2797
شرح قصيدة البرده، 2792
شرح قصيدة البرده، 3218
شرح قصيدة البردة، vidi i: شرح البردة
شرح القصيدة الترجيعية (الطنطرانية)، 2668, vidi i: شرح القصيدة الطنطرانية
شرح قصيده در محاسن خط وقطع قلمات، 2882
شرح قصيدة الطنطرانية، 2632
شرح قصيدة اللامية، 2649

شرح قصيدة اللامية بانت سعاد، 3102
شرح كتاب المخمسات، 2701
شرح گلستان، 2833, 2834, 2835, 2836, 2837, 2838, 2839, 2840, 2841, 2842
شرح كلستان لابن سيّد على، vidi: i, 2699 شرح كلستان بالعربيّة
شرح كلستان لسرورى، 2693, 2694, 2695, 2696, 2697
شرح كلستان سعدى لسودى افندى، 2825, 2826, 2827, 2828, 2829, 2830, 2831, 2832
شرح كلستان بالعربية، 2698, 2700
شرح معمّيات جامى، 3229
شرح معمّا، 3221
شرح نامة، vidi: اسكندر نامه .
شرقيلر، 2939
الشفاء فى بديع الاكتفاء، 2707
الشفاء فى تحقيق حقائق المصطفى، 2678
الشقائق النعمانية فى علماء الدولة العثمانية، 2687, 2688, 2689
شهر سرايده على پاشا جامعى قربنده اولان تكيه ومقابر حقنده نركسى سويلدوكى قصيده در، 3003

ص

صك، 2995, 2996, 2998, 2999
صكوك مرغوب، 2997
صورة امر النبى لشمس الدين سيواسى، 3039
صورة عهد نامه همايون، 3003

ض

ضوء المعالى شرح بدء الامالى، 2632

ط

الطلعة البدريّة لشرح القصيدة المضرية، 2704
طوطى نامه، 2898
طونه ولايتى لواء وقضا ونواحيسى، 3055

ظ

ظهور دولت عليه عثمانية، 3064

ع

عاشق غريب دستانى، 2910

عبد الآخر، 3217
عبد الاحد، 3217
عبد الاوّل، 3217
عبد الجامع، 3217
عبد الجلال والكرام، 3217
عبد الحى، 3217
عبد الصمد، 3217
عبد الظاهر، 3217
عبد الغنى، 3217
عبد القادر، 3217
عبد القيوم، 3217
عبد المقتدر، 3217
عبد المقدم، 3217
عبد المقسط، 3217
عبد المميت، 3217
عبد الموخر، 3217
عبد الواحد، 3217
عبديه، 3234, 3235, 3236, 3238
عجائب المخلوقات وغرائب الموجودات، 2854, 2855, 2856
عدنى افندى كفت بطريق پند، 3103
عرضحال اهالى فى حق ديزدار احمد اغا، 3056
عرضحال بوسنوى، 2987
عرضحال نابى، 2897
عقد اللالى، 2650
عقد الجواهر، vidi: مولد الكريم النبوىّ
عقيدة اهل التوحيد الصغرى، 2636
علم انشاده مستعمل اولان عربى لغتلريدر، 2979
عيديه، 3003

غ

غرائب الصغار، vidi: ديوان نوائى
غريب نامه، vidi: ديوان عاشق پاشا
غزل خاتم تخميس وهبى البوسنوى، 3027
غزل درويش پاشا، 2881
غزليات روانى چلبى، 2756
غزليات كانى ابو المعانى، 2953
غزليات مولانا عرفى شيرازى، 3188
غزوات ترياكى حسن پاشا، 2907

ف

فارسچه ديوان، 2722
فتاوى، 2993
فتح رب البرية فى شرح القصيدة الخزرجية، 2676
الفرائد السنيّة فى العقائد السنية، 2703

الفرق الاسلامية، 2704
فرهاد وشرين، 2892
فصل فى وفات فاطمة الزهرى رضى الله عنها، 3104
فضيلت البسملة، 3242
فضيلت نامه، 2932
الفقه الاكبر، 3192
فوائد الكبار، vidi: ديوان نوائى
فى بيان لفظ كفر، 3059
فى فضائل سراج الامة حضرة امام العظم، 3002
فى مدح على پاشا، 3003

ق

قصائد مولانا عرفى شيرازى، 3188
قصه دفتردار احمد پاشا، 3064
قصه شاه كدا، 2853
قصه كتاب قهرمان قاتل جلد اوّل، 3099
قصة المعراج، 2671
قصة المعراج النبى، 2671
قصه يوسف، 2942
قصص انبيا، 2930
قصيدة امالية فى علم التوحيد، vidi: بدء الامالى
قصيده اويسى، 2940
قصيدة بانت سعاد، 2628, 2629, 2630, 2634, 2649, 2701, 3056
قصيدة بدء الامالى، vidi: بدء الامالى
قصيدة البردة، 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2701, 3015, 3038
قصيدة البردة البوسنوى، 3232
قصيده برده ترجمه سى، 2637
قصيده برده شيخ احمد موصلى، 3220
قصيدة البردة المقام، vidi: شرح بانت سعاد
قصيده بوسنا لسانى، 3092
القصيدة الترجيعية، 2667, 2701, 2703, 3015
قصيدة تعلم يا فتى، 2677
قصيدة الدمياطية، 3083
قصيدة الشيخ امين الحمسى، 2678
القصيدة الطنطرانية، vidi: القصيدة الترجيعية
قصيدة علوى آب اتش، 3035
قصيدة فى مدح تخميس البردة، 3009
قصيدة فى مدح عبد الله پاشا كوپريلى، 2683

قصيدة فى مدح مصطفى مقصود رسا، 3009

قصيدهء قائمى، 2740

القصيدة اللامية (الواصلة)، 2703

قصيدة لسيدى عبد الرحيم البرعى وتخميسها لسيدى الشيخ الخطيب الشربينى، 2705

قصيدة لشارح المسنوى عبد الله افندى، 3002

قصيدة محمدية، 3083

القصيدة مرسومة على شباك الحجرة الطاهرة النبويّة على مشرفها الف الف صلاة وتحية، 2705

القصيدة المضرية فى مدح خير البرية، 2704, 2803

القصيدة المنفرجة، 2803, 3035, 3192

قصيدة مولود الشريف، 3083

القصيدة النونية، 2703, 3192

قصيدة نونية للشيخ محى الدين العربى، 2701

قصيدة الهمزية فى مدح خير البرية، 2703

القصيدة الهمزية فى المدائح النبوية، 2660

قصيدة وفات النبىّ، 3012

قطع لمؤلفه، 3083

قطعه وصلتى بك مرالاى سمندره، 2728

قهرمان شاه حكايه سى، 2945

قهرمان قاتل، vidi: قهرمان شاه حكايه سى

قواعد قرآن، 2802

قيافت نامه، 3054

قيافت نامه حمدى، 3014

ك

الكافى فى علمى العروض والقوافى، 3015

كتاب اصول، 2861

كتاب تحفه الامرار والسلاطين، 3065

كتاب تحفة العشاق، 3204

كتاب داستان جمجمه، vidi: داستان جمجم سلطان

كتاب داستان مرغان ثانى عشر در نقل احمد، 3033

كتاب سيد بطال غازى، 2857

كتاب شرح كلستان، vidi: شرح كلستان بالعربية

كتاب صحائف الحسنات، 2707

كتب صك حضر افندى، 2959

كتاب عبدى، vidi: عبدية

كتاب العروض الاندلسى، 3015

كتاب علم حال، 2636

كتاب فاطمه نصيحت نامه، 3191

كتاب (رسالة) فى فضل ليلة الجمعة على ليلة القدر، 2656

كتاب قتال العقل وجنوده والنفس والشيطان والدنيا والهواء وجنودها وما جرى بينهما، 3002

كتاب قصه بيناماز، 3104

كتاب قهوة الانشاء، 2685

كتاب مجمع اللطائف، 2935

كتاب محاسن الفضائل بمجمع الرسائل، 2656

كتاب المخمسات، 2701

كتاب من غاب عنه المطرب، 2707

كتاب الموعظه، 2986

كتاب نصاب الفتيان، 3215

كتاب وصف الدواء فى كشف افات الوباء، 2652

كتاب الوصية لابى حنيفة، 3056

كزيده سر خسى، 2902

كسك باشى دستانى، 3063

الكشف الغيوبى للقطب الشرنوبى، 2884

كلستان سعدى، 3118, 3119, 3120, 3121, 3122, 3123, 3124, 3125, 3126, 3127, 3128, 3129, 3130, 3131, 3132, 3133, 3134, 3135, 3136, 3137, 3138, 3139, 3140, 3141, 3142, 3143, 3144, 3145, 3146, 3147, 3148, 3149, 3150, 3189

گلشن انوار، 2848, 2861

كلشن توحيد، 3210

كلشن راز، 3204

كلشن راز، 2852

كليات سعدى شرازى، 3189

كليات عرفى شرازى، 3188

كلّيات نابى، 2722, 2723

كنجينهء راز، 2849, 2850, 2851, 2861

الكواكب الدريّة، vidi: قصيدة البردة

كوى چوكان ويا حالنامه، 3187

ل

لطائف لامعى، 2927

لطفيهء وهبى، 2888, 2889

لعب ولهوك ضرورى، 3242

لغت فرشته اوغلى، 3015

لغز وصلتى بك، 2728

لمحرره نابى طوزلى (اكاتبه نابى طوزلى)، 3103

ليلى ومجنون، 2881, 3203
ليلى ومجنون، 3205

م

متن السنوسية لسيدى محمد السنوسى، 2635
مثال سلطان سليمان بجانب سيد مطهّرين، 2634
مثنوى مجمع الابكار مولانا عرفى شرازى، 3188
مثنوى فرهاد شيرين مولانا عرفى شرازى، 3188
المجتبى فى انواع من العلوم، 2684
المجتبى فى علوم القرآن، 2684
المجلد الاول من تذييل كشف الظنون فى اسامى الكتب والفنون، 2690
مجمع الالهيّات نورى افندى، vidi: ديوان نورى
مجمع اللطائف متعلق بالهزل والمجون، vidi: لطائف لامعى
مجموعة، 2701, 2702, 2703, 2704, 2705, 2706, 2707, 2708
مجموعه، 3000, 3001, 3002, 3003, 3004, 3005, 3006, 3007, 3008, 3009, 3010, 3011, 3012, 3013, 3014, 3015, 3016, 3017, 3018, 3019, 3020, 3021, 3022, 3023, 3024, 3025, 3026, 3027, 3028, 3029, 3030, 3031, 3032, 3033, 3034, 3035, 3036, 3037, 3038, 3039, 3040, 3041, 3042, 3043, 3044, 3045, 3046, 3047, 3048, 3049, 3050, 3051, 3052, 3053, 3054, 3055, 3056, 3057, 3058, 3059, 3060, 3061, 3062, 3063, 3064, 3065, 3066, 3067, 3068, 3069, 3070, 3071, 3072, 3073, 3074, 3075, 3076, 3077, 3078, 3079, 3080, 3081, 3082, 3083, 3084, 3085, 3086, 3087, 3088, 3089, 3090, 3091, 3092, 3093, 3094, 3095, 3096, 3097, 3098, 3099, 3100, 3101, 3102, 3103, 3104
مجموعه، 3223, 3224, 3225, 3226, 3227, 3228, 3229, 3230, 3231
مجموعه، 3242, 3243, 3244
مجموعه الهيّات، 3060
مجموعه دواوين، 3004
مجموعه منشآت، 2957
مجو شاعران كد چشم، 3188

محبتنامه، 3053
محتوم يكشهرده منفع ايكى فلاكتكن شكايت شعر قاپودان پاشايه كوندرديكى تتمه مقصوره، 3064
محمد چركس پاشانك فرانسه سياحتى، 2899
المختصر من شرح التلخيص، 2634
مخزن الاسرار، 3203
مدح حسن دمرجى زاده حسين لثابت، 3064
مدح نبىّ عليه السلام، 3242
مرثيه نركسى زاده براى وفات قاف زاده، 3004
مرثيه وحدتى البوسنوى الدبرونى براى خليل بك، 3094
مرحوم نابى افنديتك سير نبويه يه ذيل اولمق اوزره ترتيب وتحرير ايتكلرى، 3064
مصرى افنديتك مكتوب ومرغوب صورتيدر، 2739
مطالب الازكيه، 3035
المطالعه، 3217
المطلع، 3217
معارج النبوّة بالتى پارمق، 2926
معارف نامه، vidi: ديوان عاشق پاشا
معالم اعلام الصفات، 3217
معراج النبىّ، 2905
معراج النبى عليه السلام، 3242
معراجيهء ادايى افندى، 3103
معراجيه ثابت اوژيچوى، 2909, 3003, 3064, 3085
معراجيه رشيد افندى السرايى البوسنوى، 3000
معراجيه سيد المرسلين، 3003
معراجيه فخر الثقلين، vidi: معراجيه ثابت اوژيچوى
المعلم الاول ومعلم الملك، 3217
معمّالر، 2722
مغرب الشمس، 3217
مفاتيح الدّرية فى اثبات القوانين الدرية، 3015
مفاتيح اسامى فى قواعد المعما، 3229
مفتاح الاول، 3217
مفتاح الحساب، 2962
مفتاح سر القدر، 3217
مفردات ومركبات، 3215
مفهوم اساغوجى المتعلق بالمنطق، 2704
مفهوم فرائض، 3211
مقامات الحريرى، 2663, 2664, 2665, 2666
مقتل حسين، 2890

المقدمة الارجومية فى العلم العربية، 3035
مقطعات، 3188
مكاتيب ويسى افندى، 2958
مكتوب مرغوب، 2978
مكتوبات، 2963
ملحمه، 2851
من كلمات پر نقاط قره موسى زاده مدرس محمد افندى الشهير بهادى السرايى، 3094
مناظرات بهار وشتا، vidi: مناظره لامعى
مناظره لامعى، 2891
مناقب حضرت مولانا وسائر اولياء الله، 3054
مناقب غزوات سيد بطال غازى، vidi: كتاب سيد بطال غازى
مناقب فروز شاه، 2804
منتخبات محمد رشيد، 2908
المنح المكية، 2661
منشآت سامعى، 2952
منشآت شيخى المرحوم يعنى قرغه زاده، 3003
منشآت كانى ابو المعانى، 2953, 2954
منشآت لامعى، 2950
منشآت نابى، 2726, 2955
منشآت نركسى، 2951
منشآت ويسى، 2956
منطق الطير، 3206
منظومه، 2915
منظومه، 2924
منظومه بركلى، 2636
منظومـه فى مناقب مـصطفى واصحابه، 2934
منظومة فى مولد سيد المرسلين، 2659
المواهب السنية فى خواص منظومة الدمياطية، 2668
موستارى مرحوم درويش افنديڭ شهرانكيزى، 3039
مولد، 2757, 2760, 2761, 2762, 2763, 2764, 2765, 2766, 2767, 2768, 2769, 2770, 2771, 2772, 2773, 2774, 2775, 2776, 2777, 2778, 2779, 2780, 2781, 2901, 3012, 3023, 3032, 3059, 3104
مولد، 2783
مولد، 3241
مولد، 2787
مولد، 2789
مولد، 2790
مولد، 2791
مولد، 3059

مولد، 3240
مولد الرسول، vidi: منظومة فى مولد سيد المرسلين
مولد رسول الله، 2656
المولد الروىّ فى مولد النبىّ، 2657
مولد الكريم النبوىّ، 2658
مولود، 3238
مولود، 3239
مولود، 2782
مولود، 2788
مولود شريف بلسان بوسنوى، 3243
مولود شريف فضيلتى، 3242
مولود عليه السلام، 2786
مولود النبىّ، 2784
مولود النبىّ، 2785
مولود النبىّ، 2901

ن

نامهء فراق، 2961
نامه لر، 2962
نتـائج الفنون، 2865, 2866, 2867, 2868
نزهة للطالبين وتحفة للراغبين، 2650
نصاب الفتيان، 3228
نصيب الفتيان ونشيب التبيان، vidi: كتاب نصاب الفتيان
نصيحت، 3243
نصيحت بوسنوى، 3242
نصيحة الاخوان والمرشدات الخلان، vidi: القصيدة اللامية (الواصلة)
نعت شريف، 2914
نكارستان، 3202
نوابغ الكلم وبدائع الحكم، 2686
نوادر امثال، vidi: رساله ميرك
نوادر الشباب، vidi: ديوان نوائى
نوحة العشاق، 2913

هـ

هجويات نفعى، 3050
هدية المهتدين، 2800
هفت پكر، 3203
همايون نامه، 2920
هنر نامه، 2900
واردات، vidi: ديوان قائمى
واقعه نامه ويسى، 2742, 2893, 3014
وصيلة النجاة، vidi: مولد
وصيت مولانا خسرو، 2652
وفات ابراهيم، 2903
وفات فاطمه، 2919
وفات فاطمه، 3016

ى

يوسف پيغمبرك حكايه سى، 3233
يوسف وزليحا، 2872, 2873, 2874,
2875, 2876, 2877
يوسف وزليحا، 2861, 2869, 2870,
2871
يوسف وزليحا، 2878
يوسف وزليحا، 3201
يوسف وزليحا، 2879
يوسف وزليحا، 2880

INDEKS NASLOVA U TRANSKRIPCIJI

A, ʻA

Abdija, 3234, 3235, 3236, 3238
ʻAbdu ʼl-aḥad, 3217
ʻAbdu ʼl-aẖar, 3217
ʻAbdu ʼl-awwal, 3217
ʻAbdu ʼl-ğalâl wa ʼl-kirām, 3217
ʻAbdu ʼl-ğāmiʻ, 3217
ʻAbdu ʼl-ğanī, 3217
ʻAbdu ʼl-ḥayy, 3217
ʻAbdu ʼl-muʼaẖẖir, 3217
ʻAbdu ʼl-mumayyit, 3217
ʻAbdu ʼl-muqaddim, 3217
ʻAbdu ʼl-muqsiṭ, 3217
ʻAbdu ʼl-muqtadir, 3217
ʻAbdu ʼl-qādir, 3217
ʻAbdu ʼl-qayyūm 3217
ʻAbdu ʼṣ-ṣamad, 3217
ʻAbdu ʼl-waḥid, 3217
ʻAbdu ʼẓ-ẓāhir, 3217
ʻAbābu ʼl-ġusul, 3242
ʻAdni-efendi guft be ṭariq-i pend, 3103
Aḍwāʼu ʼl-bahīğati fī ibrāzi daqāʼiqi ʼl-munfariğah, 2649
Afḍalu ʼl-qurā, 2661
ʻAcāʼibu ʼl-maẖlūqāt wa ġarāʼibu ʼl-mawcūdāt, 2854, 2855, 2856
Ah divojko bila nosa..., 3001
Alfāẓu ʼl-kufr, 2866
Al-Amṯilatu ʼl-fārisiyyatu ʼl-muẖtalifa, 3015
Andalus futūḥātında Mūsaʼnın kahramānlıkları, 2931
Anīsu ʼl-ʻāšiqīn, 3208
Anwāri Suhaylī, 3207
ʻAqīdatu ahli ʼt-tawḥīdi ʼṣ-ṣuġrā, 2636
ʻArẓuḥāl-i ahli fī ḥaḳḳ-i dizdār Aḥmed-aġa, 3056
ʻArẓuḥāl Bosnevī, 2987
ʻArẓuḥāl-i Nābī, 2897
Aṣḥāb-i kehf, 3054
Asmāʼ ahli ʼl-Badr, 2863
Asmāʼu ʼl-Badr wa šuhadāʼi ʼl-Uḥud, 2654
Asmāʼu ʼl-ḥusnā, 3208
ʻĀšik Ġarīb Destāni, 2910
Azhāru ʼr-rawḍāti fī šarḥi rawḍāti ʼl-ğannāt, 2672

B

Bābu ʼl-iʻtikāf, 2704
Baʻḍu ahli bilādi ʼl-maġribi fī ʼt-tašawwuq ilā Makkati ʼl-mukarrama, 2705
Badʼu ʼl-amālī, 2636, 2643, 2701, 2889, 3035, 3192
Badīʻu ʼl-badīʻ fī madḥi ʼš-šafīʻ, 2669
Bahāristān-i Gāmī, 3151, 3152, 3153, 3154, 3213
Banālūḳā türküsü, 3018
Baṭṭāl-nāme, vidi: Kitāb-i Seyyid Baṭṭāl Gāzi
Bayānu ʼl-iʻtikāf, 2702

Bayānu ṣawti 'l-malāhī ḥarām, 2702
Bayānu 'ṭ-ṭā'ūn wa 'l-wabā wa sababuhu, 2702
Bedā'i ül-vaṣāt, vidi: Dīvān-i Nevā'ī
Behmennāme, 2916
Berbernāme-i Ṣābit Ujičevī, 3000, 3050, 3064
Beyaz ḫoros - Bismilenin fāidesi, 3242
Bidāyetu 'l-hidāye fi 'l-maw'iẓa, 2670
Bosna diyārında Vişegrād nām ḳaṣabada vāḳī köprünün tārīḫī, 3094
Bosnevi Ḥaẓret-i Veys al-Ḳarānin ḥikāyesi, 3243
Bosnevi Iblīsin kelāmı, 3242
Bosnevi lisānile mevlidi şerīf, 3237
Būdin türküsü, 3048
Bülbül-i gulzār-i vecd, vidi: Bülbüliyye
Bülbüliyye, 2918
Būstān-i Sa'dī Šīrāzī, 3105, 3106, 3107, 3108, 3109, 3110, 3111, 3112, 3113, 3114, 3115, 3116, 3117, 3118.
Buyurmuštur gospodar, ostan te se tutuna, 3022, 3049

C

Cezīre-i Meṣnevī, 2912

Č

Čudan zeman nastade..., vidi: Ḳaṣīde-i Bosna lisāni
Čujte vi svi sokoli, 3018

D, Ḍ, Ḏ

ad-Daftaru 'ṯ-ṯānī min kitāb Baḥru 'l-ġarā'ib fī 'l-'arūḍi wa 'l-qawāfī wa 'l-badī'i, 3057
Dalā'ilu 'l-ḫayrāt fī šawāriqi 'l-anwār, 2642
Delīlu 'l-menāhil wa muršidu 'l-merāhil, 2936
ad-Daqā'iqu 'l-ḥikmeti fī šarḥi 'l-muqaddima li Zakariyyā 'l-Anṣāī, 3101
Dāsitān-i 'Alī 2896
Dāsitān-i Cümcüme Sulṭān, 3063, 3069
Dāsitān-i geyik, 3069
Dāsitān-i ḥātun ve mūcizāt-i Muḥammed 'a. m., 3069
Dāsitān-i Ibrāhīm, 3016
Dāsitān-i Ismā'īl, 2946
Dāsitān-i Ismā'īl b. Ibrāhīm, 3069
Dāsitān-i ma'ṣūm Ibrāhīm b. Muḥammed, 3069
Dāsitān-i Suhrāb-nāme, 3033
Ḍaw'u 'l-ma'ālī šarḥ bad'i 'l-amāli, 2632
Delāil-i nubuvvet-i Muḥammedī ve şemāil-i futuvvet-i, vidi: Me'āricü 'n-nubuvveti be-Altı Parmak
Der beyān-i 'aşḳ ve meḥabbet ve arīḳa-i meyl ve meveddet ki mucib-i şivḳest der bidayet ve nihāyet, 3103
Der beyān-i Fihrist-i Şāhān min tārīḫ-i Sôlāk-zāde, 3085
Der ḥaḳḳ-i ġazā-i 'Alī-paša, 3003
Der meḳām Ilāhī, 3079
Derke-nāme-i şehr-i Istānbul'da ve eṭrāfında, 3003
Destān-i Ibrāhīm, 3059
Dībāġa lil-kitābi 'ḍ-ḍaw'i, 2634
Dībāġa-i muqaṭṭa'āt, 3212
Dībāġatu 't-taḫmīsi li 'l-qaṣidati 'l-mawsūmati bi 'l-burda, 3009
Dīvān-i Ahmed-pāşā, 2743
Dīvān-i 'Alī, 2732
Dīvān-i 'Arşī, 2720
Dīvān-i 'Āṣim, 2749
Dīvān-i 'Aşik-pāşā, 2712, 2713
Dīvān-i 'Aṭā'ī, 3004
Dīvān-i Bāḳī, 2727, 2728, 3028, 3029
Dīvān-i Belīġ Muḥammed, 3226
Dīvān-i Cevrī, 2747
Dīvān-i Ebū 'l-Ḫayr Meḥmed Çelebi, vidi: Ḫayriye-i Nābī
Dīvān-i Fāḍil-paša, 2754, 2755
Dīvān-i Fāiẓī, 3004
Dīvān-i Fużūlī, 2750, 2751
Dīvān-i Ğāmī, 3180, 3223, 3225
Dīvān-i Ḥāfiẓ, 3134, 3161, 3162, 3163, 3164, 3165, 3166, 3167, 3168, 3169, 3170, 3171, 3172
Dīvān-i Ḫālid, 3175
Dīvān-i Ḫayālī, 3031
Dīvān-i Ḫayretī, 2733
Dīvān-i Hilālī, 3183
Dīvān-i Humāyūn, 3187
Dīvān-i Ḫusraw Dihlawī, 3223
Dīvān-i Ilhāmī, 2744, 2745
Dīvān-i 'Imād, 3176
Dīvān-i Ḳaimī, 2736, 2737, 2738, 2739, 2741, 2869, 3002
Dīvān-i Kemāl, 3177
Dīvān-i Meylī, 3030
Dīvān-i Miṣrī, 2655
Dīvān-i Nābī, 2721
Dīvān-i Necātī, 2717, 2718, 2719
Dīvān-i Nef'ī, 2748, 3004
Dīvān-i Nesīmī, 2709, 2710, 2711, 3178
Dīvān-i Nevā'ī, 2730, 2731
Dīvān-i Nūrī, 2753
Dīvān-i Qāsim, 3179
Dīvān-i Qāsim al-Anwār, vidi: Dīvān-i Qāsim
Dīvān-i Rāġib, 2746
Dīvān-i Refī', 2759
Dīvān-i Reşīd Bosnevi, 2742
Dīvān-i Riżāyi, 3004
Dīvān-i Rūḥī, 2729
Dīvān-i Sa'dī, 3120
Dīvān-i Ṣā'ib, 3185, 3226
Dīvān-i Ṣabīḥ, 2714
Dīvān-i Ṣafā'ī, 2734
Dīvān-i Sāmi, 3004
Dīvān-i Seyyid Vehbī, 2749
Dīvān-i Suhaylī, 3182
Dīvān-i Şāhī, 3103
Dīvān-i Şānī, 3184
Dīvān-i Şehdī, 2752
Dīvān-i Ṭūsī, 3186, 3223
Dīvān-i Uṣūlī, 3204
Dīvān-i Vaḥşī, 3181
Dīvān-i Veysī, 2747, 3062
Dīvān-i Yaḥyā (şeyḫulislām), 2715, 2716, 2747, 3004, 3103
Dīvān-i Yaḥyā (Ṭaşlicalī), 2735
Dīvān-i Ẓātī, 2757, 2758, 3032
Diyār-i Bosna'da vākī medīne-i Sarāy behcet abadda Nerkesī Sarāyī dediği köprününün tārīḫidir, 3094
Du'ā-i mevlid-i şerīf, 3243
Du'ālar, 2781, 2901
Ḏuḫru 'l-muta'ahhilīn wa 'n-nisā' fī ma'rifati 'ṭ-ṭahār wa 'd-dimā', vidi: Manẓūme-i Birgilī
Dürr-i meknūn, 2904

Durratu 'l-ġawwāṣ fī awhāmi 'l-ẖawwāṣṣ, 2662

DŽ

Džanu dilden sevmiš oldun, tebe dragi dilbere, 3049

E

Ebyāt-i Ḥaẓret-i Fāṭma raḍiyallāhu 'anhā, 3242
Ef'āl-i 'ibād ve irādet-i cüziyye, 2654
Endeluse dāir bir meḳāle, 3055
Erbe'īn, ḥikmet ve erbe'īn ḥikāyet, 2941
Esma-i ḥusna on beş ism-i güzini ḥavaṣṣi, 2668
Esrār-nāme-i Laṭīfī, 3002
Ez an şeyẖ Ibrāhīm Peçevi, 3054
Ez taḥḳīḳāt-i Ḥaẓret-i Şeyẖ Ṣāfī raḥimehullah, 3054

F

al-Farā'idu 's-saniyya fī 'l-'aqā'idi 's-suniyya, 2703
Farsça Dīvān, 2722
Faṣl fī vefāt-i Fāṭimeti 'z-Zehrā raḍiya Allahu 'anhā, 3104
Fatḥu rabbi 'l-barriyya fī šarḥi 'l-qaṣīdati 'l-ẖazraǧiyya, 2676
Fażīlet-nāme, 2932
Fażiletu 'l-besmeleti, 3242
Ferhād u Şirīn, 2892
Fetāvā, 2993
Fevāidu 'l-kibār, vidi: Dīvān-i Nevā'ī
Fī beyān-i lafẓ-i kufr, 3059
Fī faḍā'ili sirāǧi 'l-ummati Ḥaḍrati Imāmi 'l-a'ẓam, 3002
Fī medḥi 'Alī-paşa, 3003
al-Fiqhu 'l-akbar, 3192
al-Firaqu 'l-islāmiyya, 2704

G, Ǧ

Galen prosi gizdavu divojku, 3001
Ǧāmi'u 'l-kunūz, 2655
Garā'ibu 'ṣ-ṣiġār, vidi: Dīvān-i Nevā'ī
Ǧarḥun ḥadīṯun fī ẖurūǧi 'l-Mahdī, 2634
Ǧarīb-nāme, vidi: Dīvān-i 'Ašik-paša
Ǧawāhiru 'l-farā'iḍ, 3035
Ǧawharatu 't-tawḥīd, 2636
Gazaliyyāt mawlānā 'Urfī Šīrāzī, 3188
Gazevāt-i Tiryākī Ḥasan-pāşā, 2907
Gazel Derviş-paşa, 2881
Gazel-i H̱ātem Taẖmīs-i Vehbī al-Bosnevi, 3027
Gazeliyyāt-i Kānī Ebul-me'ānī, 2953
Gazeliyyāt-i Revānī Çelebi, 2756
Gencīne-i rāz, 2849, 2850, 2851, 2861
Gulistān-i Sa'dī, 3118, 3119, 3120, 3121, 3122, 3123, 3124, 3125, 3126, 3127, 3128, 3129, 3130, 3131, 3132, 3133, 3134, 3135, 3136, 3137, 3138, 3139, 3140, 3141, 3142, 3143, 3144, 3145, 3146, 3147, 3148, 3149, 3150, 3189
Gülşen-i envār, 2848, 2861
Gülşen-i tewḥīd, 3210
Gülşen-i rāz, 3204
Gülşen-i rāz, 2852
Guzīde-i Seraẖsī, 2902
Guy-i Cavgān veya Ḥāl-nāme, 3187

H, Ḥ, H̱

Ḥadā'iqu 'l-ādāb, 2682
Ḥadā'iqu 's-siḥr fīd daqā'iqi 'š-ši'r, 3215, 3228
Ḥadīqatu 's-su'adā', 2847
Hadiyyatu 'l-muhtadīn 2800
Haft paikar, 3203
Hajde sinak ter uči, 3018, 3238
H̱al'u 'l-'iḏār fī waṣfi 'l-'iḏār, 2707
H̱āliṣatu 'l-ḥaqā'iq limā fīhi min asālībi 'd-daqā'iq, 2681
H̱amsa-i Niẓāmī, 3203
H̱amse-i Yaḥyā, 2861
H̱āšiya 'alā durari 'l-ġurar, 2800
Ḥayātu 'l-ḥayawān, 2692
Ḥayātu 'l-ḥayawāni, 2691
H̱ayrābād, 2722
H̱ayriyye-i Nābī, 2637, 2722, 2724, 2725, 2726, 2897
Ḥaẓret-i Fāṭimenin aḥvāli, 3091
Ḥaẓret-i Yūsuf peyġamberin bosnevi ḥikāyesidir, 3242
Hicviyyāt-i Nef'ī, 3050
Ḥikāya Ismā'īl peyġamber, 3243
Hikaya o Ismail aleyhisselamu, 3233
Ḥikāyāt, 2944
Ḥikāyāt-i Veysī, vidi: Vāqi'a-nāme-i Veysī
Ḥikāyāt-i Ḥaẓret-i Mevlānā, 2925
Ḥikāye-i Kahramān, 2923
Ḥikāye-i Kirānī, 2906
Ḥikāye-i laṭīfesi, 3242
Ḥikāyeler, 3064
Ḥikāyet, 3054
Ḥikāyet-i 'Aşiḳ Ġarīb, 2911
Ḥikāyet-i duẖter me'a yiğitin mes'ele-i kiṣṣaṣıdır, 3104
Ḥikāyet-i erbe'īn ṣubḥ u mesā, 2922
Ḥikāyet-i Ḥaci Fesād Ṣābit-efendī, 3064
Ḥikāyet-i ẖātun fī zamān-i resūli 'aleyhi 'ṣ-ṣalātu ve 's-selām, 3104
Ḥikāyet-i kırk vezīr, vidi: Ḥikāyet-i erbe'īn ṣubḥ ve mesā
Ḥikāyet-i Zekeriyya 'aleyhisselām, 2921
Ḥillatu 'l-'asǧadiyya, 3230
al-Ḥilyatu 'n-nabawiyya, vidi: Ḥilye-i H̱āḳānī
Ḥilye-i H̱āḳānī, 2637, 2862, 2863, 2864, 3062, 3097
Ḥilye-i Şerīfe, vidi: Ḥilye-i H̱āḳānī
Ḥizbu 'n-naṣr, 2703
H̱oda rabbum, 2636
Ḥuǧǧatu 'l-burhān, 3059
H̱ulafā-i rāşidīn riẓvānu 'llahi 'aleyhim ecme'īn, 3064
Humayūn-nāme, 2920
Hünernāme, 2900
Ḥuseyin Baykarā'nın bir ḳıza su'ālıdır, 3064
Ḥüsn-ü dil, 2928
H̱usrev ve Šīrīn, 2885, 2886, 2887
H̱usraw u Şirīn, 3203
H̱vāb-nāme-i Veysī, vidi: Vāqi'a-nāme-i Veysī

I, 'I

Ibrahime brate moy, 3233
'Idiyye, 3003
Ilāhi Miṣri-efendī, 3029

Ilāhi naṣīḥat bosanca būdur, vidi: Abdija
Ilāhi Yūsuf ile Ya'ḳūb, 2777
Ilahiyyāt, 3039
Ilahiyyāt Şeyẖ eş-Şuyūẖ Seyyid Seyfullāh, 2938
'Ilm-i inşā'da musta'mel olan 'arebi lügatlarıdır, 2979
Im'ānu il-anẓār, 2630
Inšā', 2960, 2964, 2965, 2966, 2967, 2968, 2969, 2974, 2975, 2976, 2977, 2980, 2981, 2983, 2984, 2985, 2986, 2987, 2988, 2989, 2990, 2991, 2992, 2993, 2994, 3079
Inşā 'Abdul-fakīr Sa'dī, 3035
Inşā-i luzūm, 2972, 2973
Inşā' maktūb, 3188
Inşā-i merġūb, 2970, 2971, 2982
Iqbāl-nāma, 3203
'Iqdu 'l-ğawāhir, vidi: Mawlidu 'l-karīmu 'n-nabawiyy
'Iqdu 'l-la'ālī, 2650
Iskender-nāme, 3203
Iskender-nāme, 2858, 2859, 2860
Islām-i Yahūdi, 3242
Izvornik türküsü, 3061

K, Ḳ

al-Kāfī fī 'ilmayi 'l-'arūḍ wa 'l-qawāfī, 3015
Ḳahramān kātil, vidi: Ḳahramān Şāh ḥikāyesi
Ḳahramān Şāh ḥikāyesi, 2945
Ḳaṣīda fī medḥi Muṣṭafā Makṣūd-resā, 3009
Ḳaṣīda li Şāriḥi 'l-Mesnevī 'Abdullāh efendi, 3002
Ḳaṣīde-i Bosna lisāni, 3092
Ḳaṣīde-i burda tercemesi, 2637
Ḳaṣīde-i Ḳaīmī, 2740
Ḳaṣīde-i mevlūd-i şerīf, 3083
Ḳaṣīde-i Uveysī, 2940
Ḳaṣīde-i vefāt-i 'n-nebiyyi, 3012
Ḳaṣīdetu 'l-burdatu 'l-bosnevi, 3232
al-Keşfu 'l-ġuyūbi li 'l-ḳuṭbi 'ş-Şarnūbī, 2884
Ḳavāid-i Ḳur'ān, 2802
al-Kawākibu 'd-durriyya, vidi: Qaṣīdatu 'l-burda
Kesik başı destāni, 3063
Ḳiṣaṣ-i enbiyā, 2930
Ḳiṣṣa-i defterdār Aḥmed-paşa, 3064
Ḳiṣṣa-i Kitāb Ḳahrimān Ḳātil, cild evvel, 3099
Ḳiṣṣa-i Şāh-u Gedā, 2853
Ḳiṣṣa-i Yūsuf, 2942
Ḳiṭ'a-i Vuṣletī-bey misālāy Semendere, 2728
Kitāb-i 'Abdi, vidi: Abdija
Kitāb-i Fāṭime - nasīḥat-nāme, 3191
Kitāb-i 'ilmi ḥāl, 2636
Kitāb-i Kiṣṣa-i bīnāmaz, 3104
Kitāb-i 'l-mev'iẓa, 2986
Kitāb-i ṣakk Ḥiżir-efendī, 2959
Kitāb-i Seyyid Baṭṭāl Gāzī, 2857
Kitāb-i Uṣūl, 2861
Kitābu 'l-'arūḍi 'l-Andalusī, 3015
Kitāb Dāsitān-i Cümcüme, vidi: Dāsitān Cümcüm sulṭān
Kitāb dāsitān-i murġān ṯāni 'aśara der nakl-i Aḥmed, 3033
Kitāb maḥāsini 'l-faḍā'il bi maġma'i 'r-rasā'il, 2656
Kitāb man ġāba 'anhu 'l-muṭribu, 2707
Kitāb Mecmeū 'l-leṭāif, 2935
Kitābu 'l-muẖammasāt, 2701

Kitābu niṣābi 'l-fityān, 3215
Kitāb qahwati 'l-inšā'i, 2685
Kitābu qitāli 'l-'aqli wa ġunūdihi wa 'n-nafsi wa 'š-šayṭāni wa 'd-dunyā wa 'l-hawā' wa ġunūdihā wa mā ġarā baynahumā, 3002
Kitābu (Risālatu) fī faḍli laylati 'l-ğum'a 'alā laylati 'l-qadri, 2656
Kitāb ṣaḥā'ifi 'l-ḥasanāt, 2707
Kitāb šarḥi Gulistān, vidi: Šarḥu Gulistāni bi 'l-'arabiyya
Kitābu Tuḥfetu 'l-umerā'i ve 's-selāṭīn, 3065
Kitāb Tuḥfatu 'l-'uššāq, 3204
Kitābu 'l-waṣiyyah li Abī Ḥanīfa, 3056
Kitābu waṣfi 'd-dawā'i fī kašfi afāti 'l-wabā'i, 2652
Ḳiyāfet-nāme, 3054
Ḳiyāfet-nāme-i Ḥamdī, 3014
Kuliyyāt-i Sa'dī Širāzī, 3189
Kuliyyāt-i 'Urfī Širāzī, 3188
Kuliyyāt-i Nābī, 2722, 2723

L

La'b ve lehvin żarari, 3242
Leṭāif-i Lām'i, 2927
Leylā ve Mecnūn, 2881, 3203
Laylā u Maġnūn, 3205
li-muḥaririhi Nābī Ṭuzlevī (li-kātibihi Nābī Ṭuzlevī), 3103
Luġat-i Firişte-oğlu, 3015
Luġaz-i Vuṣletī bey, 2728
Luṭfiyye-i Vehbī, 2888, 2889

M

Ma'ālimu a'lāmi 'ṣ-ṣifāti, 3217
Ma'ārif-nāme, vidi: Dīvān-i 'Aşik-paşa
Mafātīḥu 'd-durriyyati fī iṯbāti 'l-qawānīni 'd-durriyyati, 3015
Mafhūm Isāġūġi 'l-muta'allaqa bi 'l-manṭiq, 2704
Maġmū'a, 3223, 3224, 3225, 3226, 3227, 3228, 3229, 3230, 3231
Maġmū'a, 2701, 2702, 2703, 2704, 2705, 2706, 2707, 2708
Maġribu 'š-šams, 3217
Maġū šā'irān kad čašm (?), 3188
Maḥtūm-i Yenišehir'de menf iki felāketten şikāyeti şiir
Kapudan paşa'ya gönderdiği tetimme-i makṣūre, 3064
Manṭiqu 'ṭ-ṭayr, 3206
Manẓūma, 2915
Manẓūma, 2924
Manẓūma fī menāḳib Muṣṭafā ve aṣḥābihi, 2934
Manẓūma fī mawlidi sayyidi 'l-mursalīn, 2659
Manẓūme-i Birgīlī, 2636
Maqāmātu 'l-Ḥarīrī, 2663, 2664, 2665, 2666
Maḳtal-i Ḥüseyn, 2890
Maṭālibu 'l-azkiya, 3035
al-Maṭla'a, 3217
Matnu 's-sanūsiyya li-sayyidī Muḥammad as-Sanūsī, 2635
al-Mawāhibu 's-saniyya fī ẖawāṣṣ manẓūmati 'd-dimyāi-yya, 2668
Mawlidu 'l-karīmu 'n-nabawiyy, 2658
Mawlidu 'r-rasūli, vidi: Manẓūma fī mawlidi sayyidi 'l-mursalīn
Mawlidu rasūlillāhi, 2656
al-Mawlidu 'r-rawiyyu fī mawlidi 'n-nabiyy, 2657
Me'āricū 'n-nubuvveti be-Altı Parmaḳ

Mecme'u 'l-ilāhiyyāt Nūrī-efendī, vidi: Dīvān-i Nūrī
Mecme'u 'l-leṭāifi muta'allaḳ bi 'l-hezli ve 'l-mecūn, vidi: Le āif-i Lām'ī
Mecmū'a, 3000, 3001, 3002, 3003, 3004, 3005, 3006, 3007, 3008, 3009, 3010, 3011, 3012, 3013, 3014, 3015, 3016, 3017, 3018, 3019, 3020, 3021, 3022, 3023, 3024, 3025, 3026, 3027, 3028, 3029, 3030, 3031, 3032, 3033, 3034, 3035, 3036, 3037, 3038, 3039, 3040, 3041, 3042, 3043, 3044, 3045, 3046, 3047, 3048, 3049, 3050, 3051, 3052, 3053, 3054, 3055, 3056, 3057, 3058, 3059, 3060, 3061, 3062, 3063, 3064, 3065, 3066, 3067, 3068, 3069, 3070, 3071, 3072, 3073, 3074, 3075, 3076, 3077, 3078, 3079, 3080, 3081, 3082, 3083, 3084, 3085, 3086, 3087, 3088, 3089, 3090, 3091, 3092, 3093, 3094, 3095, 3096, 3097, 3098, 3099, 3100, 3101, 3102, 3103, 3104
Mağmū'a, 3242, 3243, 3244
Mecmū'a-i devāvīn, 3004
Mecmū'a-i ilāhiyyāt, 3060
Mecmū'a-i munşeāt, 2957
Medḥ-i Ḥasan Demirci-zāde Ḥuseyn li Şābit, 3064
Medḥ-i nebiyyi 'aleyhi 's-selām, 3242
Mefhūm-i farāiẓ, 3211
Meḥabbet-nāme, 3053
Meḥmed Çerkes Paşa'nin Frānsa seyāḥati, 2899
Merḥūm Nābi efendinin siyer-i nebeviyyeye ẕeyl olmaḳ üzere tertīb ve taḥrīr ettikleri, 3064
Mekātīb-i Veysī-efendī, 2958
Mektūbāt, 2963
Mektūb-i merġūb, 2978
Melḥame, 2851
Menāḳib-i Firūz Şāh, 2804
Menāḳib-i ġazavāt-i Seyyid Ba āl Ğāzī, vidi: Kitāb-i Seyyid Baṭṭāl Gāzī
Menāḳib Ḥaẓret-i Mevlānā ve sāir-i evliyā-i 'llāh, 3054
Merşiye-i Nerkes-zāde berāyi vefāt-i Ḳāf-zāde, 3004
Merşiye-i Vaḥdetī al-Bosnevī ad-Dobrūnī berā-yi Ḫalīl-bey, 3094
Maṣnawī Farhād u Šīrīn mawlānā 'Urfī Širāzī, 3188
Maṣnawī mağma'a 'l-abkār mawlānā 'Urfī Širāzī, 3188
Mevlid, 2757, 2760, 2761, 2762, 2763, 2764, 2765, 2766, 2767, 2768, 2769, 2770, 2771, 2772, 2773, 2774, 2775, 2776, 2777, 2778, 2779, 2780, 2781, 2901, 3012, 3023, 3032, 3059, 3104
Mevlid, 2783
Mevlid, 3241
Mevlid, 2787
Mevlid, 2789
Mevlid, 2790
Mevlid, 2791
Mevlid, 3059
Mevlid, 3240
Mevlūd, 3238
Mevlūd, 3239
Mevlūd, 2782
Mevlūd, 2788
Mevlūd-i aleyhisselām, 2786
Mevlūd-i şerīf be-lisān-i bosnevi, 3243
Mevlūd-i şerīfin faẓīleti, 3242
Mevlūdı 'n-nebiyy, 2784
Mevlūdu 'n-nebiyy, 2785
Mevlūdu 'n-nebiyy, 2901
Mi'rāciyye-i faḫru 's-seḳaleyn, vidi: Mi'rāciyye-i Şābit Ujiçevi
Mi'rāciyye-i Şābit Ujiçevī, 2909, 3003, 3064, 3085
Mi'rāciyye-i Seyyidi 'l-murselīn, 3003
Mi'rācu 'n-nebiyyi 'aleyhi 's-selām, 3242
Mi'rāciyye-i Edāī-efendī, 3103
Mi'rāciyye-i Reşīd-efendī es-Sarāyi al-Bosnevī, 3000
Mi'rācu 'n-nebiyy, 2905
Miftāḥu asāmā fī qawā'idi 'l-mu'ammā, 3229
Miftāḥu 'l-awwal, 3217
Miftāḥu 'l-ḥisāb, 2962
Miftāḥu sirri 'l-qadri, 3217
Min kelimāt-i pur nukāṭ Kara Mūsa-zāde muderris Muḥammed-efendī eš-šehīr bi-Hādī es-Sarāyī, 3094
al-Minaḥu 'l-makkiyya, 2661
Miṣri efendi'nin mektūp ve merġūb ṣūretidir, 2739
Miṯālu sulṭāni Sulaymān bi-ğānibihi sayyidi muṭahhirīn imām Šarafuddīn, 2634
Moji djeca sinovci, moji sivi sokoli, 3049
Mostāri merḥūm Dervīş-efendi'nin şehrengīzī, 3039
al-Mu'allimu 'l-awwal wa 'l-mu'allim 'l-malik, 3217
Mu'ammalar, 2722
Mufradāt wa murakkabāt, 3215
al-Muğalladu 'l-awwalu min tadyīli Kašfi 'ẓ-ẓunūn fī asāmi 'l-kutub wa 'l-funūn, 2690
al-Muğtabā fī anwā'i min al-'ulūm, 2684
al-Muğtabā fī 'ulūmi 'l-Qur'ān, 2684
Maḫzanu 'l-asrār, 3203
al-Muḫtaṣar min šarḥi 't-talḫīs, 2634
Munāẓarā-i Lām'ī, 2891
Munāẓarāt bahār ve šitā, vidi: Munāẓarā-i Lām'ī
Münşe'āt-i Kānī Ebul-me'ānī, 2953, 2954
Münşe'āt-i Lām'ī, 2950
Münşe'āt-i Nābī, 2726, 2955
Münşe'āt-i Nerkesī, 2951
Münşe'āt-i Sām'ī, 2952
Münşe'āt-i Şeyḫi 'l-merḥūm Yāni Ḳarġa-zāde-a, 3003
Münşe'āt-i Veysī, 2956
Munteḫabāt-i Muḥammed Reşīd, 2908
al-Muqaddimatu 'l-urğūmiyya fī 'l-'ilmi 'l-'arabiyya, 3035
Muqaṭṭa'āt, 3188
al-Muṭāli'a, 3217

N

Na tarihu bin yüz krk, oženi se junak mrk, 3049
Na't-i şerīf, 2914
Nāme-i firāḳ, 2961
Nāmeler, 2962
Naṣību 'l-fityān wa našību 't-tibyān, vidi: Kitābu niṣābi 'l-fityān
Naṣīḥat, 3243
Naṣīḥat-i bosnevī, 3242
Nasīhatu 'l-iḫwān wa 'l-muršidātu 'l-ḫullān, vidi: al-Qaṣīdatu 'l-lāmiyyatu (al-wāṣilatu)

Navḥatu 'l-'uşşāk, 2913
Nawābiğu 'l-kalim wa badā'i'u 'l-ḥikam, 2686
Netā'icu 'l-funūn, 2865, 2866, 2867, 2868
Nevādir amṭāl, vidi: Risāla-i Mirak
Nevādir eş-Şebāb, vidi: Dīvān-i Nevā'ī
Nigāristān, 3202
Niṣābu 'l-fityān, 3228
Nuzhatu li 't-ṭālibīn wa tuḫfatun li 'r-rāğibīn, 2650

O, 'O, Ö

Od Abdije ilahija, 3233
O moje milo, gdje si mi bilo, 3049
Özu türküsü, 3022

P

Pend-i Azerī, 3103
Pend-i Fuẓūlī, 3103
Pendnāme-i 'Aṭṭār, 3199
Pendnāme-i türki lisān üzere, 3054

Q

Qaṣā'id mawlānā 'Urfī Šīrāzī, 3188
Qaṣīda amāliyya fī 'ilmi 't-tawḥīd, vidi: Bad'u 'l-amālī
Qaṣīda bad'u 'l-amālī, vidi: Bad'u 'l-amālī
Qaṣīda Bānat Su'ād, 2628, 2629, 2630, 2634, 2649, 2701, 3056
Qaṣīdatu 'l-burda, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2701, 3015, 3083
Qaṣīdatu 'l-burda maqām, vidi: Šarḥ Bānat Su'ād
Qaṣīdatu 'd-dimyāṭiyya, 3083
al-Qaṣīdatu 'l-hamziyyatu fi 'l-madā'iḥi 'n-nabawiyya, 2660
Qaṣīdatu 'l-hamziyya fī madḥi ḫayri 'l-bariyya, 2703
al-Qaṣīdatu 'l-lāmiyya (al-wāṣilatu), 2703
Qaṣīda fī madḥi 'Abdullāh-paša Kōprūlū, 2683
al-Qaṣīda marsūma 'alā šibāki 'l-ḥuğrati 'ṭ-ṭāhirati 'n-nabawiyyati
'alā mašrafihā alfa alfa ṣalātin wa taḥiyyatin, 2705
al-Qaṣīdatu 'l-muḍariyya fī madḥi ḫayri 'l-bariyya, 2704, 2803
Qaṣīda muḥammadiyya, 3083
al-Qaṣīdatu 'l-munfariğa, 2803, 3035, 3192
al-Qaṣīdatu 'n-nūniyya, 2703, 3192
Qaṣīda nūniyya li 'š-Šayḫ Muḥyuddīn al-'Arabī, 2701
Qaṣīda li-Sayyidī 'Abdurraḥīm al-Bar'ī wa taḫmīsuhā li-Sayyidī 'š-Šayḫi 'l-Ḫaṭīb aš-Šarbīnī, 2705
Qaṣīdatu 'š-Šayḫ Amīn al-Ḥumsī, 2678
Qaṣīda ta'allam yā fatā, 2677
al-Qaṣīdatu 'ṭ-ṭaāṭarâniyyatu, vidi: al-Qaṣīdatu 't-tarğī'iyyatu
al-Qaṣīdatu 't-tarğī'iyyatu, 2667, 2703, 3015
Ḳaṣīda-i 'alevi Ab-i ateş, 3035
Qasīda-i burda-i Šayḫ Aḥmad Moṣulī, 3220
Qiṣṣatu 'l-mi'rāğ, 2671

Qiṣṣatu 'l-mi'rāği 'n-nabiyyi, 2671
Ḳiṭ'a li-mu'ellifih, 3083

R

Rāḥatu 'l-arwāḥ, 2652, 2653
Ramaẓāniyye, 3003
Ramo i Saliha, 3001
Rawḍu 'l-aḫyār 'l-muntaḫab min rabī'i 'l-abrār, 2679, 2680
Risāla fī bayāni 'l-īmān wa 'l-islām, 2634
ar-Risāla dilkušāy, 3211
Risālatu 'l-ğamā'ati li 'l-muḥaqqiqi Mawlānā Masğīzāda, 2704
Risāla fī lāmi 't-ta'rīf, 2704
ar-Risālatu 's-sīniyya, 2663
ar-Risālatu 'š-šīniyya, 2663
Risāla fī 'ṭ-ṭabī'āt, 3035
Risāla fī tafḍīli 'l-bašari 'alā 'l-maliki, 2656
Risāla fī taḥḳīḳ lafẓ-i Çelebī, 3071
Risāla fī 't-tevḥīd, 3101
Risāla fī ziyārati 'l-qubūr, 2670
Risāla-i Mīrāk, 3035
Risāla-i tafmīn-i musaqqaṭ (Šarḥ-i Qaṣīda-i Burda), 3219
Risāle fīhā mufradātun wa murakkabātun 'arabiyyah musta'amilah fī lisāni 'l-farisī, 3228
Risāletu 'l-ḳāfiya, 3015
Risāle-i Aḥmed Rūmī, 2701
Risāle-i 'ilmi ketf, 2883
Risāla-i ḫiṭāb, 3188
Risāle-i ḥüsn-i dil, 3213
Risāle-i Muḥammediyye, 2933
Risāle-i şemāili 'n-nubuvvet, 2937
Risāle-i tereke-i meyyit, 2634
Risāle-i uṣūl-i ḫaṭṭ ve ḳavāid-i ḥurūf, 2882
Rubā'īler, 2722
Rubā'iyyāt, 3188
Rūhu 'š-šurūḥ fī šarḥi 'l-maqṣūd, 2630

S, Ṣ

Saādetnāme, vidi: Şerh-i Pendnāme-i 'Aṭṭār
Ṣafarāt sindbād al-baḥrī, 2675
Sāqī-nāme, 3188
Ṣakk, 2995, 2996, 2998, 2999
Sarāy türküsü, 3027
Sawā'iḥu 'n-nawādir fī ma'rifati 'l-'anāṣir, 2757
Serencām-i aḥvāl-i ḳiyāmet, 3059
Serencām-i Ḥurremī al-Mostārī, 3002
Sihām-i ḳaẓā, 3014
Silsilatu 'l-'āliyati 'n-naqšibendiyye, 2794
Silsilatu 'ḏ-ḏahab, 3209
Silsile-i talḳīn Ḥaẓret-i Mevlānā ḳaddese Allāhu sirrehu 'l-'azīz, 3035
Silsile-nāme āl-i 'Oṣmān müddet salṭanatları beyānında, 3064
Simāru 'l-asmār, vidi: Humayūn-nāme
Sīratu 'n-nabiyi, 2674
Sīre-i Nebīyy, 2937
Sīre-i Seyyid Baṭṭāl, vidi: Kitāb-i Seyyid Baṭṭāl Gāzī
Siyāḥat-nāme-i Brāziliyā, 3055
Siyer, 3064
Subḥatu 'l-abrār, 3155, 3156, 3157, 3158, 3159, 3160

Subḥatu 'l-ġadīr fī madḥi 'l-maliki 'l-qadīr, 3229
Subḥa-i ṣibyān, 3015
Ṣukūk-i merġūb, 2997
Suleymān-nāme, vidi: Suleymāniyya
Suleymāniyya, 2883
Sunbulistān, 3214
Ṣūret-i 'ahdnāme-i humāyūn, 3003
Ṣūratu amri 'n-nahyi li-Šemsuddīn Sīvāsī, 3039

Š, Ş

Şāh u Gedā, 2861
Şāhidī manẓūme-i, vidi: Tuḥfe-i Şāhidī
Şāhnāme-i Firdūsī Ṭūsī'nin ḳırḳ altıncı cildi, 2917
Şarḳīlar, 2939
aš-Šaqā'iqu 'n-nu'māniyya fī 'ulamā'i 'd-dawlati 'l-uṯmāniyya, 2687, 2688, 2689
Šarafnāma, vidi: Iskender-nāma
Šarḥ 'alā Dībāca-i Guliṣtān li-Lām'ī, 2823, 2824
Šarḥ-i du'ā-i qunūṭ īnest, 2704
Šarḥ-i Gulistān-i Sa'dī li Sūdī-efendī, 2825, 2826, 2827, 2828, 2829, 2830, 2831, 2832
Šarḥ-i Gulistān, 2833, 2834, 2835, 2836, 2837, 2838, 2839, 2840, 2841, 2842
Šarḥ-i mu'ammā, 3221
Šarḥ-i mu'ammiyyāt-i Ǧāmī, 3229
Šarḥ-i Qaṣīda-i Burda, 3218
Şerḥ-i Şebistān-i ẖayāl Fettāḥi li 's-Surūrīs, 2844, 2845
Šarḥu 'l-asmā'i Allāhi 'l-ḥusnā bi-ṭarīqi 'l-mu'ammā, 3229
Šarḥu Badā'i'i 'l-asḥār fī ṣanā''i 'l-aš'ār, 3222
Šarḥu Bad'i 'l-amālī, 2652
Şerḥu Bed'i 'l-amālī, 3056
Šarḥu Bānat Su'ād, 2701
Šarḥu 'l-burda, 2649
Šarḥu Gulistān bi 'l-'arabiyya, 2698, 2700
Šarḥu Gulistān li 'bni Sayyid 'Alī, 2699, vidi i: Šarḥu Gulistāni bi 'l-'arabiyya
Šarḥu Gulistān li-Surūrī, 2693, 2694, 2695, 2696, 2697
Šarḥu 'l-ḥizbi 'n-naṣri, 2654
Šarḥu Kitābi 'l-muẖammasāt, 2701
Šarḥu Qaṣīdati Bānat Su'ād, 2631, 2633, 2649
Šarḥu Qaṣīdati Bānat Su'ād, 2632
Šarḥu Qaṣīdati Bānat Su'ād, 2629, 2634
Šarḥu Qaṣīdati Bānat Su'ād, vidi: Šarḥu Bānat Su'ād i Šarḥu Qaṣīdati 'l-lāmiyyati
Şerḥ-i Ḳaṣīdeti 'l-burda, 2644, 2645, 2646
Şerḥ-i Ḳaṣīdeti 'l-burda, 2647
Şerḥ-i Ḳaṣīdeti 'l-burda, 2648
Şerḥ-i Ḳaṣīdeti 'l-burda, 2793, 2794, 2795
Şerḥ-i Ḳaṣīdeti 'l-burda, 2796, 2797
Şerḥ-i Ḳaṣīdeti 'l-burda, 2798, 2799,2800, 2801, 2802, 2803
Şerḥ-i Ḳaṣīdeti 'l-burda, 2797
Şerḥ-i Ḳaṣīdeti 'l-burda, vidi i: Šarḥu 'l-burda, Şerḥ-i Ḳaṣīde-i burda i Šarḥ-i Qaṣīda-i Burda
Şerḥ-i Ḳaṣīdeti 'l-lāmiyyati, 2649
Şerḥ-i Ḳaṣīdeti 'l-lāmiyyati Bānat Su'ād, 3102

Šarḥu qaṣīdati 'ṭ-ṭanṭarāniyya, 2632
Šarḥu 'l-qaṣīdati 't-tarǧī'iyya (aṭ-anṭarāniyya), 2668, vidi i: Šarḥu 'l-qaṣīdati 'ṭ-ṭan arāniyya
Šarḥu 'r-risālati 'l-'aḍudiyyati fī 'l-waḍ'i, 2672
Šarḥu ta'līmi 'l-muta'allim, 2708
Šarḥu taḏkiratin, vidi: Šarḥu Kitābi 'l-muẖammasāt
Šarḥu tasbī'i qaṣīdati 'l-burda, 2655
Şehr-i Sarāy'da 'Alī-paşa cāmi'i ḳurbunda ôlan tekye ve meḳābir ḥaḳḳında Nerkesī söylediği ḳaṣīde dir, 3003
Şerḥ-i Bahāristān, 2809, 2810, 2811, 2812, 2813, 2814
Şerḥ-i Būstān, 2815, 2816
Şerḥ-i Būstān, 2817, 2818, 2819, 2820, 2821
Şerḥ-i Būstān, 2822
Şerḥ-i Dīvān-i Ḥāfiẓ, 2804, 2805, 2806, 2807, 2808
Şerḥ-i ilāhi-i Yūnus, 2655
Şerḥ-i Ḳaṣīde-i Burda, 2792
Şerḥ-i ḳaṣīda der meḥāsin-i ẖa ve kaṭ'i ḳalemāt, 2882
Şerḥ-i Pendnāme-i 'Aṭṭār, 2793
Şerḥ Subḥatu 'l-abrār, 2843
Şerḥ tuḥfatu 'l-mulūk, vidi: Bayānu ṣawti 'l-malāhī ḥarām
Şerḥ-i Tuḥfe-i Şāhidī, 2846
Şerḥ-i Tuḥfe-i Şāhidī, 3057
aš-Šifā' fī badī'i 'l-iktifā', 2707
aš-Šifā' fī taḥqīqi ḥaqā'iqi 'l-Muṣ afā, 2678

T, Ṭ

Ta'rīfāt-i Faḳīrī, 3014
Taḏkiratu, vidi: Kitābu 'l-muẖammasāt
Taḏkiratu 'l-waṣiyyati li-nafsi 'l-'aṣiyyah, 3054
Taḏyīl Kašfi 'ẓ-ẓunūn, vidi: al-Muġalladu 'l-awwalu min taḏyīli Kašfi 'ẓ-ẓunūn fī asāmi 'l-kutub wa 'l-funūn
Tāġu 't-Tarāǧim fī ṭabaqāti 'l-ḥanafiyya, 2633
Taẖmīs abyāti 'l-marḥūm Ummihānā al-Kāzwīniyya, 2705
Taẖmīsu 'l-qaṣā'idi 'l-witriyya, 2670
Taẖmīsu 'l-qaṣīdati 'l-mawsūmati bi 'l-burda, 3009
Taẖmīsu Qaṣīdati 'š-Šayẖ Šamsuddīn al-Būṣīrī al-mukannat bi 'l-burda, 2637
aṭ-Ṭal'atu 'l-badriyya li šarḥi 'l-qaṣīdati 'l-muḍariyya, 2704
at-Tanbīh 'alā ġalaṭi 'l-ǧāhil wa 'n-nabīh, 2702
Tarǧama-i qaṣīdati 'l-burda, 2637
Tarǧumānu 'l-ašwāq, 2701
Tārīẖ-i berāy-i binā-yi meḥkeme der Sarāy Bosna, 3066
Tārīẖ-i çardak Muẓaffer-zāde Dervīş-pāşā, 3066
Tārīẖ-i cisr-i Môstār, 3000
Tārīẖ-i Fiṭnat-ḥānim berāy-i cāmi-i cedīd Sulṭān Muṣṭafā, 3068
Tārīẖ-i ta'mīr-i tekye der Blaġāy, 3067
Tārīẖ-i vefāt-i şeyẖ Meylī, 3097
Tārīẖ-i Vişeġrād köprüsü, 3025
Tārīẖler, 2722

Tasbī'u qaṣīdati 'l-burda (al-bariyya), 2654
Terceme-i Gulistān, 2943
Terceme-i ḳaṣīdati 'l-burda, 3056
Terceme-i Mi'rāci 'n-nebiyyi 'aleyhisselām, 2901
Terceme-i Ṣevākib, vidi: Ḥikāye-i Ḥaẓret-i Mevlānā
Terceme-i Ṣāhnāme, 2894, 2895
Tercī-i bend, 3055
Tercī'-i bend Seyyid Nesīmī, 2709
Tercī'-i bend Sinān-efendī, 3002
Tercüme-i Ḳaṣīde-i ṭanṭarāniyye, 3057
Tercüme-i 'r-Risālati 'l-mawḍū'ati fī 'ilmi 'l-'arūḍ, 2929
Terkīb-i bend, 3055
Teẓkiretū 'ş-şu'arā, 2948
Tuḥfatu 'l-aḥrār, 3173, 3174
Tuḥfe-i Ṣāhidī, 2652, 3015, 3190, 3191, 3192, 3193, 3194, 3195, 3196, 3197, 3198, 3199, 3200
Tuḥfe-i Vehbī, 3015
Ṭūna vilāyet-i livā ve ḳaẓā ve nevāḥīsi, 3055
Türkçe Dīvān, 2722
Turkija o Očakovu, vidi: Özu türküsü
Türkü Banālūḳa, 3075
Türkü der ḥaḳḳi Baġdād, 3090
Türkü der vaṣfi Semendere ve Belġrād, 3090
Ṭūṭī-nāme, 2898

U

Ugvar fetḥinden ṣonra ṣulḥ oldukta dediği tāriḫ, 2728
Ummu 'l-barāhīn, 2636
Ummu 'l-qurā fī madḥi ḫayri 'l-warā, 2660

V

Vāki'a-nāme-i Veysī 2893, 3014
Vāridāt, vidi: Dīvān-i Ḳaīmī
Vaṣīletū 'n-necāt, vidi: Mevlid
Vefāt-i Fāṭima, 2919
Vefāt-i Fāṭima, 3016
Vefāt-i Ibrāhīm, 2903

W

Waṣiyyatu Mawlānā Ḫusraw, 2652

Y

Yūsuf peyġamberin ḥikāye, 3233
Yūsuf u Züleyḥā, 2872, 2873, 2874, 2875, 2876, 2877
Yūsuf u Züleyḥā, 2861, 2869, 2870, 2871
Yūsuf u Züleyḥā, 2878
Yūsuf u Zülayḥā, 3201
Yūsuf u Züleyḥā, 2879
Yūsuf u Züleyḥā, 2880

Z, Ẓ, Ẕ

Ẕeyl-i Şekāik 'Atā'ī, 2949
Zemān-i māẓide maẓhūr eden acāibāt-i ġarībe, 3064
Zikr ôlunan köprūye Ḫuşuī Yeni Pazārī dediği tāriḫidir, 3094
Zubdatu 'l-amṯāl li wuqū'ihā 'umdatu 'l-aqwāl, 2673
az-Zubdatu fī šarḥi qaṣīdati 'l-burda, 2651
Ẓuhūr-i devlet-i 'aliyye-i Osmāniyye, 3064

INDEKS AUTORA

A

Abdal, 3020, 3044
'Abdī 'Abdullāh-efendī, 3002
'Abdī, 3044, 3095
'Abdī Tuzlevī, 3103
'Abdulganī b. Ismā'īl b. an-Nabulūsī ad-Dimašqī, 2704
'Abdul'azīz-efendī, 3094
'Abdulehad-efendī, 3023
'Abdullāh, 3044
'Abdullāh 'Abdī Bosnevī, 2912, 3018
'Abdullāh Batari b. Aḫmed, 3054
'Abdulkerīm Dede 'Abdī, 3094
'Abdulkerīm-efendī, 3000
'Abdullāh al-Krīmī, 2882
'Abdullāh b. 'Osman b. Musa, 2704
'Abdulḳādir, 3054
'Abdulḳādir Gīlānī, 3083
'Abdurraḥmān, 3102
'Abdurraḥmān Ğāmī, v. Ğāmī, Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad
'Abdurraḥmān Çelebī, 3065
'Abdurraḥmān b. Ismā'īl b. Ibrāhīm b. 'Uṯmān al-Mawdīsī
Abū Šamā, 2648
'Abdurraḥmān b. Muḥammad b. 'Ali b. Aḥmad al-Bistāmī al-Ḥanafī al-Ḥurūfī, 2652
Abū 'Abdullāh Muḥammad b. Aḥmad b. Abī Bakr b. Faraḥ al-Ansārī al-Hazraǧī al-Andalūsī al-Qurtūbī, 2704
Abū 'Abdullāh Muḥammad b. 'l-Ğayš al-Anṣārī al-Andalūsī, 3015
Abū 'Abdullāh Muḥammad b. Sulaymān al-Gazūlī, 2642
Abū 'Abdullāh Muḥammad b. Yūsuf b. 'Umar al-Ḥasanī as-Sanūsī, 2636
Abū 'Abdullāh Mušarrafuddīn b. Muṣliḥuddīn Sa'dī Širāzī, v. Sa'di
Abū Bakr as-Siddīq, 3083
Abū Ḥāmid Muḥammad al-Gazālī, 2670
Abū Ḥanīfa Nu'man b. Ṯābit, 3056, 3192
Abū 'l-Ḥasan 'Ali aš-Šāḏilī, 2654
Abū Manṣūr 'Abdulmālik b. Muḥammad b. Ismā'īl at-Ta'alibī, 2707
Abū Muḥammad al-Qāsim b. 'ali b. Muḥammad b. 'Uṯmān al-Harīrī, 2662
Abū 'l-Faḍl Yūsuf b. Muḥammad b. Yūsuf an-Naḥwī at-Tawzārī, 2803, 3192
Abū 'l-Faḍl Zaynu 'l-milla wa 'd-dīn al-Qāsim b. 'Abdullāh b. Qutlubugā as-Sudūnī al-Ḥanafī, 2633
Abu 'l-faraġ Sanǧārī, 3231

Abū 'l-'imād Burhānuddīn Ibrāhīm b. Ibrāhīm b. Ibrāhīm b. Ḥasan b. 'Alī al-Laqānī al-Mālikī, 2636
Abu 'l-Qāsim b. 'Ali b. Muḥammad b. 'Uṯman al-Ḥarīrī al-Baṣrī, 2663, 2664, 2665, 2666
Abū Naṣr Muḥammad b. Ẓāhir b. Muḥammad as-Sarahsī, 2902
Abū Nuwās, 3041
Adabī, 3051
'Adlī, 3005, 3097
'Adlī Çelebī, 3037
'Adnī, 3000
'Adnī-efendī, 3103
Aftābī, 3029
Āgehī, 3065
Āhī, 3051, 3090
Aḥmed, 3033, 3051
Aḥmed Bican, 2854, 2856
Aḥmed Çelebī, 3065
Aḥmed Dā'ī, 3065
Aḥmed-efendī, 3000, 3076
Aḥmed Ḫātem Akovali-ẓāde, 3057
Aḥmed b. 'Abdurrazāq aṭ-Ṭanṭarānī Mu'īn Abū Naṣr, 2667, 2701, 2703, 3015
Aḥmad b. Hağar al-Ḫaytāmī al-Makkī, 2661
Aḥmed Miṣrī Şeyḫ-zāde, 2922
Aḥmad b. Muḥammad b. Abī Bakr, 2644, 2645, 2646
Aḥmad b. Muḥammad b. Abī Bakr aš-Šīrāzī, 2650
Aḥmad b. Muḥammad b. Gaffār al-Qazwīnī al-Gaffārī, 3202
Aḥmad b. Muḥammad b. Muḥammad as-Safādī ad-Dimašqī, 2703
Aḥmad b. Muḥammad Šamsuddīn Sivāsī, 2883
Ahmad b. Muṣṭafā b. Ḫalīl Taškӧprüzāde, 2687, 2688, 2689
Ahmed b. 'Osmān eş-Şernūbī, 2884
Aḥmed Muḫtār-paşa, 3046
Aḥmed-paşa, 3007, 3065
Aḥmed-paşa b. Veliyddīn, 2743
Aḥmed Rizvān, 3065
Aḥmedī, 3007, 3048, 3094
Aḥmedi, Taceddīn Aḥmed b. Ibrāhīm, 2878
'Akif-efendī, 3009
Akkermānī, vidi: Muḥamed Akkermānī,
'Alāuddīn 'ali Ṣābit Ujicevī, vidi: Ṣābit 'Alāuddīn 'Alī
'Alī, 3000, 3005, 3013, 3051, 3066, 3095, 3097, 3103, 3224
'Alī, 3036
'Ali Bağdādī, 3078
'Alī Çelebī Aḵḥisārī, 3066
'Alī Çelebī b. Ṣāliḥ, Ṣāliḥ-zāde er-Rūmī, 'Abdulvāṣil 'Alisi, 2920
'Ali-efendī, 3094, 3095
'Ali Ḫaydar-efendī, 3040
'Ali Kemal, 3055
'Ali Muṣṭafa b. Aḥmed, 2732
'Ali b. Nāṣir b. Hārūn b. Abi 'l-Qāsim al-Ḥusainī at-Tabrīzī, 3208
'Ali b. Sulṭān Muḥammad al-Qārī al-Harawī, 2632, 2657
'Ali Şerīf Faginavī, 3083
'Ali Şīr Nevāī, 2730, 2731
'Ali Uşşāḳī, 3035
Altıparmak Šeyḫ Meḫmed b. Meḥmed, 2926
'Aliyuddīn, 3083

'Amīdī, 3090
Amīr Maḥmūd b. Amīr Yaminuddīn Tugrā'ī, 3212
'Amrī, 3051, 3084
'Andelībī, 3065
Anwarī, 3230
Aqḥiṣāri vidi: Ḥasan Kāfī Aqḥiṣārī
'Arab-zāde, 3044
'Arfī, 3231
'Ārif, 3038
'Ārif-efendī, 3003, 3096
'Ārifī, 3005, 3036, 3064
'Ārifī Ḥusein Çelebī, 3065
'Arif Sarajlija, 3238
'Arif b. Muṣṭafa b. al-Hağğ Muḥammad b. Ṣāliḥ al-Bosnevī as-Sarayī, vidi: Arif Sarajlija
'Aršī, Maḥmūd Beğpazārī er-Rūmī, 2720
'Arifī, 3231
Āsafī, 3007, 3066, 3230
Āsifī, 3065
'Āsim, 3000
'Āsim Ismā'īl Çelebi-zāde, 2749
'Askerī, 3065
'Aşiḳ Ābādī, 3036
'Āşiḳ Çelebī, 3013, 3095
'Āşiḳ Garīb, 3018
'Āşiḳ Ḫalīl, 3036
'Āşiḳ Ḫarābī, 3036
'Āşiḳ Kerem, 3018
'Āşiḳ Mehemed, 3036
'Āşiḳ 'Omer, 3002, 3006, 3007, 3018, 3023, 3036, 3042, 3058, 3074, 3082, 3090
'Āşiḳī, 3065
'Āşiḳ-paşa 'Ali b. Baba Muḫlis b. Baba Ilyās, 2712, 2713
'Āşiḳ-paşa, 2783, 3065
'Aşḳī, 3044, 3093
Atā, 3094
'Aṭāyī, 3029, 3065
'Aṭāyī Nev'ī-zāde, 3004
'Āṭif, 3005
Āṭif-efendi, 3008
'Aṭṭār Şeyḫ Ferīduddīn, 3065, 3073, 3095, 3206
'Avnī, 3000, 3064
'Ayānī, 3051
Āzerī, 3007, 3031, 3103
'Azīzī, 3014, 3037
'Azīz Naẓmī-efendī, 3058
'Azmī, 3000, 3017, 3023, 3096, 3097, 3231
'Azmī-zāde, 3035, 3062
'Azmī-zāde efendī, 3224
'Azmī-zāde Ḥāletī, 3094
'Azrī, 3051

B

Baba Ṭāhir, 3007, 3008
Bagdatlı Šeyḫ 'Abdurraḥmān, 3055
Baḥrī, 3023, 3051
Bajezidagić Derviš-paša (Dervīş-paşa Mostārī), 2881, 3000, 3051, 3095, 3224
Bāḳī, Maḥmūd 'Abdulbāḳī, 2727, 2728, 3000, 3003, 3005, 3007, 3013, 3017, 3023, 3028, 3029, 3031, 3036, 3037, 3042, 3051, 3052, 30-62, 3064, 3065, 3066, 3089, 3090, 3093, 3095, 3097, 3099, 3103, 3224
Bālī, 3065
al-Barzanği, vidi: Ga'far b. Ḥusain b. 'Abdulkarīm b. Muḥammad b. Rasūl al-Husainī al-Barzangī

Başeskī Mula Muṣṭāfa Şevḳī, 3001
Bayrāmī, 3043
Behā'ī, 3097
Behārī, 3094
Behāyī, 3000, 3064
Behcet, 3003
Beheštī, 3005, 3007, 3013, 3097
Belīg, 3005
Belīgī, 3013, 3078
Belīg Muḥamed, 3226
Berrī, 3066
Beyānī, 3007, 3103
Beyātī, 3007, 3036
Beyaẓī Mostārī, 3099
Bezmī, 3065
Bidpāī, 2920
Bihiştī, 3000, 3051, 3065
Bilālī, 3007
Birgīlī, vidi: Meḥmed b. Pīr 'Ali
al-Bistāmī, vidi: 'Abdurraḥmān b. Muḥammad b. 'Ali b. Aḥmad al-Bistāmī
Bosnevī, 3002
Bülbülī, 3051
Bülbülī, Süleyman, 2946
Burhanuddīn az-Zarnūğī, 2708
Bursalı Suleymān Čelebī, vidi: Süleymān Çelebī
al-Burnūsī al-Fāsī, vidi: Šihābuddīn a. 'l-'Abbās b. 'l-Faḍl Aḥmad b. Aḥmad b. Muḥammad b. 'Isa b. Zarrūq al-Haddār al-Burnūsī al-Fāsī
Būṣīrī, 3038
al-Būṣīrī, vidi: Šarafuddīn a. 'Abdullāh Muḥammad Sa'īd ad-Dūlāsī al-Būṣīrī

C

Ca'fer, 3017, 3051, 3103
Ca'fer Çelebī, 3095
Ca'ferī, 3037
Cāmī, 3005, 3013, 3037, 3051, 3065, 3073, 3077, 3094
Cāzim, 3078
Cefāyī, 3051
Celālī, 3007, 3029, 3051, 3066
Celāluddīn Rūmī, vidi: Mevlānā Calāluddīn Rūmī
Celīlī, 3065
Cemālī, 3002, 3005, 3035, 3043, 3051, 3059
Cemāluddīn Rezzāk, 3224
Cem Sulṭān, 3051, 3065
Cenābī, 3065
Cevherī, 3007, 3094
Cevrī, 3027, 3052, 3095, 3097
Cevrī, Ibrāhīm Çelebī, 2747
Cihānī, 3051, 3065
Cinānī, 3051, 3094
Cūdī, 3027, 3051
Cūdī Meḥmed-ef. Çokacī-zāde (Čohadžić), 2726, 3047, 3095

Č, Ç

Čengić, Jusuf-beg, 3233, 3234, 3235, 3236, 3238
Čengić, Meḥmed-beg, vidi: Mehmed-beg Čengić
Čengić, Muḥamed-beg, vidi: Mehmed-beg Čengić
Čohadžić, Meḥmed Džudi (Cūdī), vidi: Cūdī Meḥmed-ef. Čokacī-zāde
Çākerī, 3051, 3065
Çokacī-zāde Cūdī, vidi: Cūdī Meḥmed-ef. Čokacī-zāde

D

Dā'ī Meḥmed b. Recep, 2913
Dāniş-efendī, 3089
Dānişī, 3000
Deli Ḥusrev, 3037
Delīrī, 3065
Derūnī, 3051
Dervīş, 3000, 3044, 3046, 3058
Dervīş-efendī, 3064
Derviş Fesīh, 3095
Dervīş Meḥmed Mesneviẖān, 2925
Dervīş Mostārī, 3099
Dervīş-paşa, vidi: Bajezidagić, Derviš-paša
Dervīş Taşlıcalı (Pljevljak), 3045
Devletšāh Mirzā, 3231
Dilberī, 3028
Dizdarević Muharem, vidi: Muhamed Rušdi
Dukāgin-zāde Ahmed-bey, vidi: Yaḥyā, Dukāgin-zāde Ahmed-bey
Durrī, 3064, 3097
Duzrī, 2919

E

Ebū Bekir Kānī Ebul-me'ānī, 2953, 2954
Ebū Senā Şeyẖ Şemsuddīn Sivāsī, 3039
Ebu 's-Su'ūd-efendī, 3000, 3023, 3013
Edā'ī, Sinān Çelebī, 3051, 3094, 3103
Edhem (Ibrahim-beg Bašagić), 3076
Edhemī, 3051
Ehī, 3005, 3007, 3039, 3036, 3065
Ehlī, 3007
Elvān Çelebī Şirāzī, 2852
Emīn, 3078, 3096
Emīn-efendī, 3089
Emīnī, 3094
Emīr Sulṭān Buẖārī, 3041
Emrī, 2881, 3000, 3007, 3013, 3029, 3031, 3050, 3051, 3062, 3097, 3099
Emrī Çelebī, 3065
Enverī, 2680, 3014, 3093, 3224
Eroğlu, 3019, 3020, 3083, 3084
Erzurūmī, vidi: Ibrāhīm Ḥaḳḳī
Esīrī, 3051
Eşref, 3006
Eşref-oğlu, 3000, 3018, 3019, 3020, 3027, 3038, 3042, 3058, 3060, 3083, 3084, 3093,
Eşref-oğlu Rūmī, 3002
Eyūb, 3051
Ezherī, 3065

F

Fāḍil, 3084
Fadil-paša Šerifović, vidi: Šerifović Fadil-paša
Faginović (Faginavi) Ali Šerif, 3083
Fāiḳ, 3005, 3064, 3093, 3225
Fāiẓ, 3078
Fāiẓī, 3052, 3095
Fākirī, 3014, 3065
al-Faryābī, vidi: 'Imāduddīn a. 'l-Qāsim Maḥmūd b. Aḥmad b. a. 'l-Ḥasan al-Faryābī (Farābī)
Faṣlī, 3000
Fātiḥī, 3007
Fayḍī, 3230
al-Fayyūmī, vidi: Naṣruddīn Muḥammad al-Fayyūmī
Fāẓilī, 3065
Faẓlī, 3000, 3007, 3029, 3051,3090, 3097

Fehīm, 3000, 3005, 3052, 3064, 3066, 3078, 3093, 3095
Fehīm Çelebī, 3053
Fehmī, 3000, 3020, 3096
Feleķ-zāde ʻAyntābī, 2785
Ferdī, 3000, 3066, 3097
Feridūn Bosnevī, 3066
Feridūn Mirzā, 3007
Fesīḥ, 3005
Fesīḥī, 3102
Fesīh Mevlevī, 3231
Fesīh Miṣrī, 3068
Fetḥī, 3044, 3093
Fevrī, 3000, 3005, 3013, 3017, 3051, 3065
Fevrī-efendī, 3042
Fevzī, 3064, 3089
Feyẓī, 3005, 3065, 3066, 3083, 3084, 3093
Feyẓī Çelebī, 3097
Feyẓī-efendī, 3102
Figānī, 3005, 3007, 3013, 3017, 3031, 3051, 3052, 3065, 3095, 3099
Firāķī, 3017, 3090, 3094
Firdawsī, 2894, 3231
Firdevsī Brusevī, 3065
Firişte-oğlu ʻAbdullaṭīf b. ʻAbdulmecīd, 3015
Fiṭnāt, 2990, 3046, 3085
Fuẓūlī, 3000, 3005, 3007, 3018, 3027, 3040, 3051, 3071, 3097, 3099, 3103, 3224, 3225
Fuẓūlī Bağdādī, 3094, 3095
Fuẓūlī, Meḥmed b. Süleymān, 2750, 2751, 2847, 2881

G, Ğ, Ġ

Ğaʻfar b. ʻAli, 2680
Ğaʻfar b. Ḥusain b. ʻAbdulkarīm b. Muḥammad b. Rasūl al-Ḥusayni al-Barzanği al-Madanī, 2658
Gaffārī, 3060
Gafūrī, 3058
Gāibī, 3002
Ğamāluddīn Ḥafiz ʻAbdurraḥmān b. a. ʼl-Ḥasan ʻAli Tamīmi a. ʼl-Farağ b. al-Ğawzī, 2684
Ğamaluddīn b. Muḥammad ʻAbdullāh b. Yūsuf b. Hišām an-Naḥwī al-Anṣārī, 2631, 2633, 2649
Ğāmī, 3093, 3095, 3096
Ğāmī, Nūruddīn ʻAbdurraḥmān b. Aḥmad Ğāmī, 3007, 3015, 3151-3160, 3173, 3174, 3180, 3201, 3205, 3209, 3213, 3221, 3223, 3225, 3229
Gāni-zāde, 3029
Garībī, 3013
Ğārullāh Abū Qāsim Maḥmūd b. ʻUmar az-Zamahšari, 2686
al-Ğawzī, vidi: Ğamaluddīn Ḥāfiz ʻAbdurraḥman b. ʼl-Ḥasan
ʻAli Tamīmī b. ʼl-Farağ b. al-Ğawzī
Gaševič, Ḥafiz Salih, 3237
al-Gayṯī, vidi: Nağmuddīn Muḥammad b. Aḥmad b. ʻAli al-Gayṯī
al-Iskandarī aš-Šāfiʻī
Gazzali, vidi: Abū Ḥāmid Muḥammad al-Gazzalī
Gedāyī, 3044
Gevherī, 3008, 3042, 3058, 3082, 3090
Ginābī, 3000
Gubārī, 3051
Günāhī, 3051
Günāhī Mostārī, 3067

H, Ḥ, H̱

Ḥabeşī-zāde ʻAbdurraḥman, 2955
Ḥabsī, 3094
Ḥaci Ismāʻīl-paşa, 3093
Ḥaci Ṣāliḥ, 3047
Hādī, 3094
Hāfī, 3082
Ḥāfiẓ, 2908, 3008, 3013, 3020, 3034, 3048, 3051, 3093, 3099, 3225
Ḥāfiẓ (tur.), 3021
Ḥāfiẓ Sālim b. Ismāʻīl b. Ibrāhīm, 2784
Ḥāfiẓ Şīrāzī, 3007, 3066, 3083, 3161-3172
Ḥāğğ Ḥalīm b. Ḥusāmī Baba Oruç-zāde, 3056
Ḥāğğ Muḥammad ʻAšūr, 3220
Ḥāķānī, 3224, 3230, 3231
Ḥāķānī-bey, 3103
Ḥākāni Mehmed-bey, 2637, 2862, 3062, 3097
Ḥākī, 3020, 3065, 3084, 3095
Ḥākī Ķādirī, 3083
Ḥaķīķī, 3060, 3090
Ḥakīm Senāʼi, 3095, 3224
Ḥakīm Şefaʼi, 3224, 3230
Ḥakīm Šafāʻī 3224, 3230
Ḥaķķī, 3002, 3083, 3084
Ḥāletī, 3000, 3051, 3076, 3096
H̱ālī, 3031, 3095
Ḥalīcī-zāde, 3035
H̱ālid, 3027
H̱ālid b. ʻAbdullāh al-Azharī, 2649, 2651
H̱ālid b. Ḥusain Ziyāuddīn aš-Šahrazūrī, 3175
H̱alīl, 3007
H̱alīl b. ʻAli, vidi: Hrle Halil b. ʻAli
H̱alīl Edirnevī, 3065
H̱ālīlī, 3051, 3064, 3066, 3094, 3204
H̱alīlī Uskūdārī, 3027
Ḥalīmī, 3000, 3051
Ḥalīm-efendī, 3085
H̱āliṣī, 3051
Ḥamdī, 3006, 3014, 3019, 3020, 3052, 3066, 3083, 3084, 3090, 3094
Ḥamdī Çelebī, 3037, 3065
Ḥamdī, Ḥamdullāh b. Akşemseddin Mehmed, 2872-2877
Hāmī, 3230
Ḥāmid Krīmī, 3038
al-Hanbalī, vidi: Šamsuddīn Muḥammad al-Hanbalī
Handžić, Mehmed, 2690
Ḥarāmī, 3002
al-Ḥarīrī, vidi: Abū Muḥammad al-Qāsim b. ʻAli b. Muḥammad b. ʻUṯmān al-Ḥarīrī
Ḥasan, 3007, 3044
Ḥasan Çelebī, 3013
Ḥasan Diḥlevi, 3065
Ḥasan Kāfī Aqhiṣārī (Pruščak), 2672, 3071
Ḥasbī, 3094
Ḥasīb, 3000, 3064, 3096
Ḥasīb-efendī, 3066
Ḥāşimī, 3007, 3013, 3029, 3094
H̱ātem, 3003, 3027, 3095
H̱ātemī, 3000
Hātif, 3017
Hātif (Abdullah Kantamirija), 3096
Hātifī, 3005, 3013, 3051, 3064, 3065
Ḥāverī, 3013, 3044, 3051
H̱ayālī, 3000, 3007, 3013, 3017, 3031, 3066, 3074, 3077, 3094, 3095

H̱ayālī-bey, 3051, 3099
H̱ayalī Yenicevardari, 3065
Ḥaydar, 3096
H̱aylī, 3077, 3096
H̱ayretī, 2962, 3007, 3013, 3017, 3024, 3029, 3036, 3050, 3051
H̱ayretī Meḥmed, 2733
H̱ayretī Yenicevardari, 3065
H̱ayrī, 3076
Ḥaẓret-i Fāriz, 3018
Helākī, 3013, 3065
Hemdemī, 3023
Hevā'ī, 3051
Hevā'ī Defterdari-zade (Defterdarević), 3086
Ḥicābī, 3051
Hicretī, 3064
Hicrī, 3051
Ḥifẓī, 3064
Hilālī, 3000, 3007, 3017, 3037, 3084
Hilālī Mevlana Bedruddīn, 3183
Ḥilmī, 3000, 3018, 3020, 3084
Ḥiṣālī, 3103
H̱iṭābī, 3065
Ḥizir b. 'Osmān, 2959
Ḥizir-bey, Mevlana Hizir-bey b. Celāluddīn b. Ahmed-paşa, 2703, 3192
H̱oca Çelebī (Ebu 'S-Su'ūd), 3097
H̱oca-efendī Sa'dī, 3094
H̱oca Ḥusein, 3224
H̱oca Ḥusein Senāyī, 3224
H̱oca 'Ismet, 3013
Ḥomāri-zāde Muḥamed Se'īd, 3068
Hrle, H̱alil b. 'Ali, 3232
Hubā'ī, 3066
Hudā'ī, 3000, 3002, 3013, 3018, 3027, 3029, 3038, 3044, 3051, 3058, 3065, 3090
Hudā'ī Maḥmūd, 3039
Hū'ī, Ḥusamuddīn Ḥasan b. 'Abdulmu'min Muẓaffari, 3215, 3228
Ḥukmi-efendī Bosnevī, 3094
Humām, 3065
Hūmāmi, 2900
Humo, Omer, 3244
Ḥurremī Muṣṭafa b. Ḥācc Aḥmed b. Ḥurrem al-Mostārī, 3002
Ḥusām Kātib, 3063
Ḥusein b. Ḥasan Mumin-zāde, 3035
Ḥuseynī, 3000, 3036, 3051, 3090
Ḥusni-paşa, 3076
H̱usraw Dihlawī, 3007, 3223
H̱usrev Dede, 3037
H̱usrev, 3031, 3065
Ḥūşu'ī Yeni Pazārī, 3094

I, 'I

Ibn 'Arabī (Ibn al-'Arabī), vidi: Muḥyuddīn a. 'Abdullāh Muḥammad
Ibn Ismā'il, 2708
Ibn Kemal, Şemsuddin Ahmed b. Süleyman, 2634, 2641, 2702, 3000, 3051, 3052, 3065, 3066, 3068, 3071, 3073, 3081,3099, 3095, 3096
Ibrāhīm, 3083
Ibrāhīm Ḥaḳḳī, 3002
Ibrāhīm Ḥaḳḳī Erẓurūmī, 2636
Ibrāhīm b. Muḥammad b. 'Arab šāh al-Isfarāīnī al-H̱orasānī 'Isāmuddīn, 2672
Ibrāhīm Şāhidī, 3015
Ibrāhīm Şāhidī Mevlevī, 3210
Ibrāhīm Ẕikrī, 3073
Ilāhī, 3094

Ilhāmī, 2744, 2745,3002, 3006, 3018, 3019, 3021, 3083, 3084, 3092, 3095, 3098
Ilhāmī 'Abdulvehhab Žepćevi, vidi: Ilhami
'Ilmi Çelebī, 3013
'Imād, 3095
'Imād Hawaġa Faqīh, 3176
'Imaduddīn, 3094
'Imaduddīn a. 'l-Qāsim Maḥmūd b. Aḥmad b. a. 'l-Ḥasan al-Faryābī (Farābī), 2681
Imru'ul-Qays, 3071, 3099
'Īsā Mduḥammad as-Sīrawī, 2630
al-Isfarāīnī, vidi: Ibrāhīm b. Muḥammad b. 'Arabšāh al-Isfarāīnī al-H̱orasānī 'Isamuddīn
Isḥāḳ, 3007, 3017, 3024, 3037, 3051, 3064, 3094, 3096
Ishāḳ-bey, 3099
Isḥāḳ-efendī, 3035
Isḥāḳ Çelebī, 3065
Isḥāḳ Çelebi Uskūpī, 3094
Ismā'īl, 3230
Ismā'īl Ḥaḳḳī, 3002, 3084
'Itābī, 3051
'Iṭrī, 3007
'Izārī, 3065
'Izzet, 3002, 3003, 3005, 3064, 3076
'Izzetī, 3017

K, Ḳ

Ka'b b. Zuhayr 2628, 2629, 2630, 2634, 2649, 2701, 3056
Ḳabūlī, 3000, 3007, 3017, 3021, 3062, 3078, 3093, 3103
Ḳāḍī Luṭfullāh b. Yūsuf al-Ḥalīmī, 3057
Kadić Muhamed Enveri, 3055
Ḳadīmī, 3037
Ḳadirī, 3027, 3065
Ḳadrī, 3051, 3065, 3224
Ḳadrī Çelebī, 3065
Ḳāf-zade Feyẓi, 3000, 3004, 3094
Ḳāimi Ḥasan, 2736, 2737, 2738, 2739, 2740, 2741, 2869, 3002, 3006, 3018, 3019, 3022, 3025, 3043, 3049, 3083, 3088, 3090, 3095
Kalender, 3013
Kamāluddīn Ḥusain b. 'Ali al-Wā'iz al-Kāšifī, 3207
Kamāluddīn Muḥammad b. 'Isa ad-Damīrī aš-Šāfi'ī, 2691, 2692
Kamāluddīn, Šayẖ Kamāluddīn Mas'ūd Huġandī, 3177
Kamber, 3094
Kāmili, 3089
Kānī, 3065, 3067, 3074, 3085
Kandī, 3093
Kanṭamirija, 3003
Kapetanović, Ljubušak Mehmed-beg, Muḥibbī, 3040
Ḳaraca-oğlu, 3044
Karga-zāde Feyẓī, 3000
Karga-zāde Şevḫi, 3003
Kāşif, 3085
Kāşifī, 3065, 3096
Kātibī, 3013, 3042, 3044, 3051, 3065, 3096
Kātimī, 3007
Kaygusuz, 3020
Kaygusuz Abdal, 3044, 3062
Kaygusuz Baba, 3224
Kayıkçı Muṣṭafā, 3036
Kāzim, 3076
Kāzimī, 3065
Kebīrī, 3065

Kelāmī, 3024, 3094
Kelīm Kāšī, 3231
Kelīmī, 3094
Kemāl Ismā'īl, 3095, 3224
Kemāl-paşa-zāde, vidi: Ibn Kemāl
Kiflī, 3007
Ḳinalı-zāde 'Alī Çelebī, 2957
Ḳinalı-zāde Ḥasan Çelebī, 3037, 3103
Köroğlu, 3044, 3081
Krīmī, 3036
Ḳuddūsī, 3083, 3084
Ḳudsī, 3051
Ḳudsī Iznīkī, 3099
Ḳudūmī Meḥmed, 3021
Ḳudūrī, 3027
Kul-oğlu, 3044
Kul Süleymān, 3044
Kulović Esad, 3046
Ḳuṣūrī, 3231

L

Lāmekānī, 3027, 3029, 3094
Lāmekānī Hūsein, v. Lâmekani
Lāmi'ī, 3073
Lāmi'ī 'Abdullāh b. Maḥmūd b. 'Osman, 2823, 2824, 2890, 2891, 2927, 2928, 2950
Laṭīfī, 2948, 3002, 3065, 3066, 3094
Lātifī, 'Abdullatif, vidi: Lātifi
Le'ālī, Seyyid Aḥmed b. Muṣṭafa, 2793, 2794, 2795
Lebīb-efendi, 3093
Lem'ī, 3097
Leylā, 3018, 3084
Lisānī, 3068
Luṭfī, 3000, 3002, 3064

M

Ma'bedī, 3007
Maḥmūd 'Ārifī Harawī, 3187
Maḥmūd aš-Šabastarī, 3204
Maḥmūd b. 'Uṯman an-Nağati an-Nišābūrī, 3222
Mahvī, 3000, 3065
Māil, 3086
Mailī, 3090
Ma'lūmī, 3007
Manṭiḳī, 3000, 3050
al-Maqdisī, vidi: 'Abdurraḥmān b. Ismā'īl b. Ibrāhīm
Mas'ūd b. Šuğa' b. Muḥammad Burhānuddīn, 2705
Mas'ūd b. 'Umar at-Taftazānī, 2634
Mawlānā Hizir-bey b. Ğalaluddīn, vidi: Hizir-bey
Mawlānā Ḫusraw, 2652
Mawlānā Masği-zāde, 2704
Maẓlūm-bey-efendī, 3076
Mecāzī, 3051
Mecdī, 3000
Mecnūnī, 3007, 3064
Mecnūn-i Kātibī, 3007
Meftūnī, 3018, 3019, 3083, 3090
Meḥabbetī, 2962
Meḥmed-aga Aḳḥisarī (Prušćak), 2987
Mehmed-beg Čengić, 2687
Meḥmed-bey, vidi: Ḥāḳānī
Mehmed Çerkes-paşa, 2899
Meḥmed Meylī, 3086
Meḥmed b. Pīr 'Ali Birgīlī (Birgivi), 2630, 2636
Meḥmed Reşīd, 2908
Meḥmed Rüşidi, 3082
Meḥmed Ziyā, 3046
Mehrī, 3050
Meḳālī, 3000, 3051
Memi-oğlu, 3044
Menṣūr, 3083
Merāmī, 3051
Merdūnī, 3051
Mesīḥī, 2957, 3013, 3029, 3064, 3065, 3099
Mevlānā, 3038, 3093, 3095
Mevlānā Celāluddīn Rūmī, 2908, 3041, 3065, 3073, 3083
Mevlānā Ebū Su'ūd, vidi: Ebū 's-Su'ūd-efendī
Mevlānā Hātifī, 3095
Mevlānā Hilālī, 3095
Mevlānā Ḳirānī, 2906
Mevlānā Nāṣir Nūrullāh, 3013
Mevlānā Sabrī Semerḳandī, 3095
Mevlānā Sa'duddīn, 3027
Mevlānā Seyfī, 3007
Mevlānā Ṭālibī, 3013
Mevrī, 2962
Mevzūnī, 2990
Meylī, 3002, 3018, 3030, 3046, 3047, 3051, 3066, 3074, 3076, 3083, 3084, 3085, 3090, 3096, 3231
Meylī Meḥmed-efendī, 2726, 2742
Meylī, Meḥmed Gurānī b. Ismā'īl Bosnevī, 3000
Meylī, Mevlānā Meylī es-Sarāyī, 3095
Meylī (perz.) 3013
Meẕāḳī, 3000, 3093, 3095
Mīr 'Alī, 3224
Mīr Ḥasīb, 3093
Mīr Ḫusrev, 3095
Mīrak Muḥammad Nakşibendī Taşkendī, 3035
Mirzā Muḥammad 'Ali Ṣāib, vidi: Ṣāib
Miṣalī, 3094
Miṣrī, 3000, 3005, 3029, 3042, 3062, 3095
Miṣrī-efendī, 2738
al-Miṣrī an-Naḥwi, vidi: Zaynuddin Ḫālid b. 'Abdullāh b. a. Bakr Molla Muṣliḥuddīn Musafa b. Ša'bān, Surūrī, 2693, 2694, 2695, 2696, 2697, 2804-2808, 2844, 2845
Mostārī Nişanci Ḥukmī, 3094
Mueyyed-zāde 'Abdurraḥmān-efendī, 3095
Mufīdī, 3027
Muḥammed, 3044, 3094
Muḥammad b. Abī Bakr b. Rusaid al-Waiṯ al-Bağdādī, 2670
Muḥammad Akkarmāni, 2654
Muḥammad Amīn, 2656
Muḥammad al-Bahašti al-Isfarāīnī, 2668
Muḥammad Çelebī Magnisavī Berrī Mevlevī, 2918
Muḥammed b. Ḫalīl Mekkī-zāde, 2796, 2797
Muḥammed Hidāyet-efendī, 3040
Muḥammed Ḥilmī, 3002
Muḥammad b. Ismā'īl b. Maḥmūd b. Muḥammad Badr ar-Rašid, 2866
Muḥammad al-Miṣrī, 2655
Muḥammad b. Muḥammad al-Abharī, 2682
Muḥammad b. Muḥammad b. Muḥammad b. Muḥammad al-Munbaği, 2656
Muḥammad b. Muḥammad b. Muṣṭafa al-Vānī (Vankuli), 2800
Muḥammad b. Murād Bosnevī, 2632

Muḥammad b. Pīr 'Ali Birgili, vidi: Meḥmed b. Pīr 'Ali Birgīlī
Muḥammad b. Qāsim b. Ya'qūb al-Amāsī ar-Rūmī al-Ḥanafī
Muḥyuddīn b. al-Ḫatīb, 2679, 2680
Muḥamed Rušdī, 3233, 3241, 3242, 3243
Muḥammad Šawqī Ḫarpūtī, 2678
Muḥammad Wahbī, 3211
Muḥammad b. Yaḥyā Buḫārī, 2702
Muḥibbī, 3000, 3002, 3005, 3007, 3017, 3038, 3051, 3065, 3230
Muḥibbī Meḥmed-beg Kapetanović Ljubušak, vidi: Kapetanović Ljubušak Mehmed-beg
Muḫliṣī, 3089
Muḫliṣī Muṣṭafa Bošnjak, 2936
Muḥīṭī, 3094
Muḥteşem, 3096
Muḥyī, 3038, 3070
Muḥyuddīn a. 'Abdullah Muḥammad b. 'Ali b. Muḥammad b. al-'Arabī al-Ḫātimī aṭ-Ṭa'ī, aš-Šayḫ al-akbar, 2701, 3002, 3041, 3073
Muḥyuddīn Muḥammad b. Muṣṭafā Şeyḫ-zade, 2647
Muīdī, 3051, 3065
Muidović Muhamed Šakir, 3062, 3095
Muīnī, 3090
Mula Muḫtarī, 2737
Mulla Ṣāib, 3231
Mumin-zāde Ḥasīb-efendī, 3003, 3095
al-Munbaği (al-Munabbagi), vidi: Muḥammad b. Muḥammad b. Muḥammad
Munīb, 3076
Munīf, 3064
Munīrī, 3051
Munla 'Ali al-Qārī, 2652
Murādī, 3024
Murīd-oğlu, 3090
Muslimī, 3013
Muṣṭafā, 2903, 3044
Muṣṭafā b. Ebi Bakr as-Sivāsī, 3015
Muṣṭafā Makṣūd-resa b. Ibrāhīm b. Muṣṭafā, 3009
Muṣṭafā b. Yūsuf b. Nasūḥ, 2800
Mutenebbī, 3008, 3040
Mūyī, 3000, 3051

N

Nābī, vidi: Nābī Yūsuf
Nābī Ṭuzlevī, 3103
Nābī Yūsuf, 2721, 2722, 2723, 2724, 2725, 2726, 2881, 2897, 2918, 2955, 3000, 3002, 3003, 3005, 3036, 3053, 3058, 3064, 3066, 3076, 3093, 3095, 3096, 3231
Nācī, 3065
Nādirī, 3062, 3077, 3095
Nağmuddīn Muḥammad b. Aḥmad b. 'Ali al-Gayṯi al-Iskandarī aš-Šāfi'ī, 2671
Naḥlī, 3000
an-Naḥwī al-Anṣārī, vidi: Ğamāluddīn a. Muḥammad 'Abdullāh b. Yūsuf b. Hišām
Nāilī, 3005, 3064, 3078, 3096
Nāim, 3076
Nakşī (Nakšibendī), 3002, 3018, 3042, 3058, 3090
Nālī, 3068
Nāmī, 3000
Nāmī Čelebī, 3013

Nāṣiruddīn Muḥammad b. 'Abdussamad al-Fayyūmī, 2637
Nāṣiruddīn Ṭūsī, 3231
Naṣūhī, 3002, 3083, 3084
Nāṭiḳī, 3007
Nāzī, 3094
Nāẓif, 3076
Nāẓifī, 3018, 3083
Nāẓim, 3005, 3095
Nāẓim Çelebī, 3078
Naẓmī, 3064
Necātī, 2717, 2718, 2719, 3000, 3007, 3013, 3017, 3024, 3031, 3051, 3054, 3065, 3095, 3096, 3099
Nedīm, 3000, 3005, 3008, 3064, 3096
Nef'ī, 2748, 3000, 3003, 3004, 3005, 3008, 3014, 3039, 3045, 3050, 3052, 3064, 3066, 3081, 3095, 3097
Nef'ī Omer, vidi: Nef'i
Nahāruddīn 'Āmilī, 3224
Nehīfī, 3005, 3064, 3096
Nerkesī, 2726, 2951, 3000, 3003, 3004, 3093, 3095
Nerkesī Muḥamed Sarāyī, vidi: Nerkesī
Nesḫī, 3008
Nesīmī, 2709, 2710, 2711, 3002, 3007, 3013, 3018, 3019, 3020, 3027, 3042, 3051, 3058, 3083, 3084, 3090, 3178
Nesīmī, Seyyid Omer 'Imaduddīn, vidi: Nesimi
Neşātī, 3064
Nevā'ī, 3065
Nevālī, 3031
Nev'ī, 3000, 3007, 3008, 3013, 3017, 3029, 3051, 3052, 3071, 3097, 3103
Nev'ī, Molla Yaḥya b. Pīr 'Alī b. Naṣuh, 2865-2868
Nevres-efendī, 3005, 3046
Neylī, 3017, 3064, 3066, 3096
Nidā'ī, 3000, 3082
Nihādī, 3025, 3046, 3051
Ni'metī Filibevī, 3065
Niyāzī, 3006, 3007, 3018, 3019, 3020, 3051, 3058, 3065, 3082, 3083, 3084, 3088, 3090
Niyāzī Ḳaramānī, 3065
Niyāzī Miṣrī, 3002, 3038
Niyāzī Miṣrī, aš-Šayḫ Niyāzī 'Azīẓ al-Miṣri, vidi: Niyāzī Miṣrī
Niẓām-oğlu, 3018
Niyāzī Sīrūzī, 3065
Niẓāmī, 3000, 3005, 3007, 3017, 3051, 3065, 3203
Niẓāmī, Ğamāluddīn Abū Muḥammad Ilyās b. Yūsuf b. Mu'ayyad Niẓāmuddīn, vidi: Niẓāmī
Nukeynī, 3064
Numāyī, 3094
Nūrī, 2753, 3002, 3023, 3038, 3058, 3082, 3090, 3224
Nūrī Belgrādī, 3065
Nūrī-efendī, 3018, 3053
Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad, vidi: Ğāmī
Nūruddīn a. 'l-Ḥasan 'Alī b. 'Abdullāh b. 'Abdulğabbār al-Ḥasanī al-Idrīsī al-Mi'mārī aš-Šaḏilī, 2703
Nūruddīn Abu 'l-Iršād 'Alī b. Muḥammad Zaynulabidin b. 'Abdurraḥmān al-Uğhūrī al-Māliki, 2671
Nuṭkī, 3066
Nuzhet, 3046

O, ‘O

Okçu-zāde, 3095
Oksūz Himmet, 3044
‘Omer, 3090
‘Oṣmān, 3044
‘Oṣmān-zāde, 3078

P

Peçevī Ibrāhīm, 3054
Pertev, 3076
Peyāmī, 3007
Pīrī-paşa, 3065
Pīr Sulṭan Abdal, 3002, 3018 al-ḏārī, vidi: ‘Ali b. Sulṭān Muḥammad al-Qārī

Q

al-Qārī, v. Munla ‘Ali al-Qārī
Qāsim, Sayyid Mu‘īnuddīn ‘Ali, 3179

R

Raḍiyyuddīn Abī ’l-Qāsim b. al-Ḫusaynī al-Bakrī, 2650
Rāgib, 3005, 3078, 3085
Rāgib b. Muṣṭafā Şevḳī, 2746
Rāgib-paşa, 3003, 3040, 3066, 3076, 3088, 3093, 3095
Raḥmānī, 3065
Raḥmī, 3000, 3013, 3027, 3030, 3065, 3095
Raḥmī Krīmī, 3027
Rakīm, 3074
Rāmī, 3000, 3005, 3064
Rāmiz, 3078
Rāmiz-paşa, 3002
Rāsiḥ, 3000, 3064, 3090
Rāşid, 3046, 3066
Rašīduddīn Muḥammad b. ‘Abdulğalīl al-Amrī al-Watwat, 3215, 3228
Rawnākī, 3230
Rāzī, 3099, 3231
Re’bī, 3065
Recāī, 3088
Ref‘at-efendī, 3018
Refi‘ Kālāyī, 2759
Refīḳī, 3065
Rehāvī, 3231
Reḥīḳī, 3051
Remīmī, 3084
Remlī, 3030
Remzī, 3065
Remzī-zāde, 3005
Resmī, 3065
Reşīd, 3085
Reşīd Bosnevī, 2742, 3000
Reşīdī, 3020
Revānī, 3005, 3024, 3051, 3065
Revānī Şucā Ilyās, 2756
Revāyī, 3064
Rif‘at-efendī, 3000
Riyāzī, 3000, 3029, 3051, 3052, 3062, 3065, 3095, 3097
Riżā, 3066
Riżāī, 3007, 3039, 3065
Riżāī ‘Ali, 3004
Rūḥī, 3005, 3007, 3013, 3023, 3027, 3084, 3099, 3231
Rūḥī-i Bagdādī ‘Oṣman, 2729, 3000, 3014, 3093, 3224
Rūḥi Çelebī, 3065
Rūḥī-efendī, 3065
Rūmī, 3000, 3005
Rustem, 3030
Rūşdī, 3002, 3077
Rūşdī-paşa, 3047, 3073
Rūşenī, 3018, 3019, 3060, 3065, 3068, 3083, 3084, 3087, 3088

S, Ṣ, Ş

Ṣa‘atī, 3065
Ṣabiḥ Aḥmed b. Ḥācc Ḥusain, 2714
Ṣābir, 3000, 3096
Ṣābirī, 3065
Ṣābit, 2909, 3000, 3003, 3005, 3050, 3064, 3066, 3077, 3078, 3085, 3089, 3095, 3096
Ṣābit ‘Alauddīn ‘Alī Užičevī, vidi: Ṣābit
Ṣabrī, 3020, 3052, 3064
Sa‘dī, 2641, 3064, 3066, 3073, 3093, 3094, 3224
Sa‘dī ‘Abdul-Feḳīr, 3035
Sa‘dī Abū ‘Abdullah Muşarrafuddīn b. Muṣliḥuddīn Sa‘dī
Şīrāzī, 3105-3150, 3189
Ṣādiḳ, 3013, 3018, 3031, 3047, 3051, 3074
Ṣadrī, 3065, 3094
Ṣafā Šayḫ Muḥammad Muṣṭafa, 2941
Ṣafayī, 3044
Safayī Sinūbī, 2734
Ṣāfī, 3000, 3065
Sāğirī, 3065
Sā‘ī, 3037
Ṣāib, 2908, 3003, 3008, 3064, 3068, 3077, 3093, 3095, 3226
Ṣāib, Muḥammad ‘Ali Ṣāib, 3185
Sāḳī, 3051
Sakib, 3085
Ṣalaḥī, 3036, 3046
Ṣalāḥuddīn Yazici, 2851
Ṣāliḥ, 3030
Ṣāliḥ Çelebī, 3065
Ṣalih-efendī, 3095
Ṣālih Nikšić (Onogoštevi), 3045
Sālim, 3002
Sāmī, 2908, 3004, 3074, 3096
Sāmī Edirnevī, Muḥammed b. Dervīş Muḥammed, 2997
Sāmi‘ī, ‘Abdulkerīm b. Aḥmed Sāmi‘ī al-Bosnevī, 2952
Sāmī-paşa, 3095
Sarāyī, 3044
Ṣavābī Ṭuzlevī, 3103
Sa‘yī, 3065
Sayyid Muḥammad as-Sanūsī, 2635
Sayyidī ‘Abdurraḥīm al-Ba‘ī, 2705
Sayyidī aš-Šayḫ al-Ḫaṭīb aš-Šarbīnī, 2705
Sebzī, 3065
Seḥābī, 3224
Seḥī-bey, 3065
Se‘īdī, 3000
Selāmī, 3044, 3082
Selāmī-zāde es-Sarāyī, 3044
Selīkī, 3050, 3051
Selīm, 3014
Selīmī, 3051
Selmān, 3007, 3013, 3051, 3099
Semāī, 3051
Senā‘ī, 3099
Sanayī, 3065
Senayī Ahmed-efendī, 3085
Senberī, 3007
Serverī, 3002, 3027
Servī, 3066
Seyfī, 3018, 3038, 3083, 3084
Seyfullāh, 3019, 3090
Seyrī, 3000, 3002
Seyyid, 2962, 3005, 3097
Seyyid Ḥāfiẓ, 3064
Seyyid Ḥasan Vehbī, 2918
Seyyid Hāşim Dihlī, 3018
Seyyid Nesīmī, 3000, 3023
Seyyid Niẓāmī, 3038, 3084

Seyyid Niẓām-oğlu, 3042
Seyyid Şeyẖ Seyfullāh Ḳāsim b. Seyyid Niẓām, 2938
Seyyid Vehbī-efendī, 3231
Sezāī, 3000, 3002, 3005, 3006, 3018, 3019, 3038, 3063, 3083, 3084, 3087
Sidḳī, 3018, 3051,
Sinān, 3021
Sinān-efendī, 3002
Sinānī, 3002, 3051, 3060
Sinān el-Ḳāḍī, 3095
Sipāhī, 3007, 3036
Sirāc b. 'Abdullāh, 2935
Sirāğuddīn 'Alī b. 'Uṭman al-Ušī al-Fargānī, 2636, 2643, 2701, 3192
Sirağuddin a. Ḥafs 'Umar b. al-Muẓaffar b. al-Wardī al-Qarā šī al-Bakrī al-Ma'arrī al-Ḥalabī, 2703
Sirrī, 3002, 3006, 3018, 3043, 3051, 3083, 3084, 3090, 3098
Sirrī 'Abdurraḥmān, vidi: Sirrī
Sivāsī, 3024
Sivāsī-efendī, 3066
Sivāsī Meḥmed-efendī, 3007
Siyāh-dede, 3018
Siyāhī, 3044, 3065, 3090
Siyāmī-zāde Meḥmed-efendi, 3089
Su'ālī, 3056
Subḥī, 3065
Subūtī, 3099
Sūdī, 3039, 3064
Sūdī Aḥmed, 2815-2816, 2825-2832
Ṣūfī, 3224
Suhaylī, Suhayl b. Hamdam Katḫodā, 3182
Süleymān Çelebī, 2636, 2757, 2760-2781, 2901, 3012, 3023, 3032, 3059, 3065, 3104
Sulṭān Aḥmed, 3027, 3064, 3094
Sulṭān Bayezīd, 3065
Sulṭān Korkūd, 3065
Sulṭān Meḥmed, 3065
Sulṭān Muṣṭafā, 3040
Sulṭān Murād, 3013, 3017, 3024, 3065
Sulṭān Selīm, 2641, 3065
Sulṭān Suleymān, 3051, 3065, 3086, 3094
Sulṭān Ya'ḳūb, 3065
Sunbulzāde Vehbī, Muḥammed b. Rešīd b. Muḥammed, 2888, 2889, 3005, 3015
Sukkerī Bosnevī, 3000
Sun'i-bey Iskender-paşaoğlu (Sunulah-beg Iskenderpašić), 3065
Sun'i Iznīkī, 3065
Sun'i Ḳastamōnī, 3065
Sun'ī Selānīkī, 3065
Sun'ullāh-efendī, 3094
Sur'atī, 3042
Surūrī, 3000, 3013, 3039, 3054, 3065
Surūrī Muṣṭafā Muṣliḥuddīn, vidi: Molla Muṣliḥuddīn Muṣ afā b. Ša'bān Surūrī
Surūrī, vidi: Molla Muṣliḥuddīn Muṣṭafā b. Ša'bān Surūrī
Su'ūdī, 3051
Sūzī, 3065

Š, Ş

Ša'bān b. Muḥammad b. Dāwūd al-Aṯarī, 2669
aš-Šāḏilī, vidi: Nūruddīn Abū 'l-Ḥasan 'Ali b. 'Abdullāh b. 'Abdulğabbār al-Ḥasanī al-Idrīsī al-Mi'mārī aš-Šāḏilī

Šāh 'Abbās Safawī, 3231
Šāh Ṭāhir, 3230

Şāhī, 3000, 3013, 3051, 3065, 3230
Şāhī, Aka Mālik b. Amīr Cemāluddīn Firūzkūlī, 3103
Şāhidī, 3065
Šāhidī, Ibrāhīm b. Hudā'ī, 3190-3200
Şāhin Girāy, 3093
Šā'irī, 3230
Şākir, 3018
Şākir Muḥammed Muīd-zāde (Muidović), vidi: Muidović, Muhamed Šakir
Şāmī, 3065
Šāmsī, 3219
Šamsuddīn Dimyātī, 3083
Šamsuddīn Muḥammad Ḥāfiz Šīrāzī, vidi: Hāfiẓ Šīrāzī
Šamsuddīn Muḥammad al-Ḥanbalī, 2656
Šamsuddīn Muḥammad b. Ḥasan b. 'Ali b. 'Uṯmān an-Nawağī, 2707
Šānī, 3017, 3051, 3065, 3184
Šarafuddīn b. 'Abdullāh Muḥammad Sa'īd ad-Dīlāsī al-Buṣīrī, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2660, 2701, 2703, 2704, 2803, 2889, 3015
Šarafuddīn Sardī, 3231
Şāverī, 3065
Šayẖ Aḥmad alMoṣulī, 3220
Šayẖ Aḥmad ar-Rūmī, 2670
aš-Šayẖ Amīn al-Humsī, 2678
Šayẖ Muḥammad al-Adab, 2659
aš-Šayẖ Muḥyuddīn Muḥammad b. Muṣṭafa Šayẖ-zāde, 2652, 2653
aš-Šayẖ Muṣṭafa b. Ibrāhīm al-Ḥanāfī, 2673

aš-Šayẖ Niyāzī 'Aziz al-Miṣrī, 2656
Šayẖ Sa'dī, vidi: Sa'dī
Šayẖ Sa'dullāh Ḥalvetī, 2798-2803
Šayẖ Šuga'uddīn Gūrānī, 3214
Şefīḳ-efendī, 3005
Şehdī Muṣṭafā, 2752
Şeh-zāde, 3019
Şehrī, 3000, 3096
Şem'ī, vidi: Šem'i Muṣṭafā Šem'ullāh
Şem'i Muṣṭafā Şemullāh, 2793, 2809-2814, 2817-2821, 2833-2842, 2843, 3005, 3007, 3029, 3051, 3065, 3084
Şemsī, 3006, 3008, 3018, 3051, 3065, 3083
Şemsī Edvārī, 3065
Şemsī Ḥiṣārī, 3065
Şemsī-paşa, 3000
Şemsī Tebrīzī, 3019, 3020, 3038, 3042, 3065, 3073, 3083, 3084
Şemsuddīn, 3018
Şemsuddīn Buẖārī, 3065
Şerīf, 3094
Şerīfī, 3097
Šerifović, Fadil-paša, 2754, 2755, 3002
Şerrī, 3018
Şevket, 3064, 3078
Şevkī Amasyalı Istanbūlī, 2929
Şevḳī, 3018, 3037, 3065, 3083, 3084
Şeyẖ Aḥmed, 3002
Şeyẖ 'Alī Nakşibendī eş-Şumnevī, 2794
Şeyẖ 'Ārif Sidḳī, 3083, 3084
Şeyẖ Behāuddīn 'Āmilī, 3070

Şeyẖ Behāuddīn, 3224
Şeyẖ Cemāl, 3018
Şeyẖ Cemāl Ḥalvetī, 3083, 3084
Şeyẖ Cemālī, 3020
Şeyẖ-efendī Aḳḫiṣārī, 3066
Şeyẖ Ezrī, 3095
Şeyẖ Feyzī, 3224
Şeyẖ Ilāhī, 3065
Şeyẖ Irāḳī, 3013
Şeyẖ Kaygulu, 3018
Şeyẖ Kemāl, 3007
Şeyẖ Mehmed Luṭfī Mevlevī, 2918
Şeyh Necmuddīn, 3224
Şeyẖ Nuceym, 3065
Şeyẖ-oğlu, 3023, 3042, 3090
Şeyẖ Sa'dī, 3007, 3040, 3095
Şeyẖ Sāfī, 3054
Şeyẖ Sarāyī Bosnevī, 3018
Şeyẖ Seyfullāh (Iblizović), 3046
Şeyẖ Sirrī-zāde Behāuddīn Bosnevī, 3224
Şeyẖ Šiblī, 3065
Şeyẖ Vefā, 3065
Şeyẖ-zāde, 3020, 3083, 3084
Şeyẖ-zāde Behāī (Sikirić), 3084
Şeyẖ-zāde, vidi: Muhyuddīn Muḥammed b. Muṣṭafā
Şeyẖāyī, 3065
Şeyẖī, 3002, 3007, 3051, 3065, 3090, 3097
Şeyẖī Yūsuf Sinān Germiyānī, 2885-2887
Şihābuddīn b. 'l-'Abbās b. 'l-Fadl Ahmad b. Ahmad b. Muhammad b. 'Isā b. Zarrūq al-Haddār al-Burnūsī al-Eāsī, 2668
aš-Šīrāzī, vidi: Aḥmad b. Muḥammad aš-Šīrāzī
Šīrī Hersekzāde, 3065
Šuğā'uddīn Gūrānī, vidi: Šayẖ Šugā'uddīn Gūrānī
Şükrü, 3046, 3065

T, Ṭ

Tab'ī, 3051, 3065, 3074, 3097
Ṭahmasp Šāh, 3068
Tā'ī, 3231
Ṭālib, 3000, 3007, 3076, 3096, 3230, 3231
Ṭālibī, 3065
Tāli'ī, 3065, 3095, 3099
Ta'līkī-zāde-efendī, 3094
at-Ṭanṭarānī, vidi: Aḥmad b. 'Abdurrazzāq aṭ-Ṭantarānī Mu'īn Abū Naṣr
Taqiyyuddīn Abū Bakr b. Hiğğa al-Hanafī, 2685
Ṭašköpruzāde, vidi: Aḥmed b. Muṣṭafā b. H̱alīl Tašköprūzāde
Ṭayyār-paşa, 3095
Ṭayyib, 3005
Ṭayyib-efendī, 3085
Ṭiflī, 3051
Tīgī, 3000, 3005, 3013
Tīgi-beg, 3035, 3037, 3094
Tirāşī, 3000
Tirevī, 3065
Ṭösun-zāde Devrī-revān, 3008
Travniklī Muftū-zāde Es'ad 'Abdurraḥmān-efendī, 3095
Ṭufeylī, 3094
Turābī, 3000, 3007, 3021
Turābī Süleymān-beg, 3078
Ṭūṣī, 3223
Ṭuzlevī Ḳādī Aḥmed Çelebī, 3094

U, 'U

'Ubayd Zakānī, 3211
'Ubeydī, 3000, 3007, 3017, 3029, 3031, 3037, 3051, 3066, 3097, 3099
Uftāde, 3084
al-Uğhūrī, vidi: Nūruddīn a. 'l-Iršād 'Alī b. Muḥammad Zaynul'ābidīn b. 'Abdurraḥmān al-Uğhūrī al-Māliki
'Ulvī, 3000, 3007, 3013, 3014, 3024, 3029, 3o42, 3051, 3064, 3066, 3078, 3094, 3224
Umīdī, 3013, 3017
Ummihāna al-Kazwīniyya, 2705
'Umrī, 3029
'Unṣurī, 3097
'Urfī, 3007, 3048, 3093
'Urfī Šīrāzī, 3007, 3188, 3224, 3225, 3230
Ustaḏ Lebībī, 3095
Uṣūlī, 2962, 3024, 3051, 3062, 3204
Uṣūlī Yenicevardārī, 3065
'Uşşāḳḳī, 3051
'Uššākkī-zāde es-Seyyid Ibrāhim, 2949
al-Ūšī, vidi: 'Alī b. 'Uṯman
Uveysi, 3002

V

Vaḥdetī, 3000, 3005, 3062
Vaḥdetī Bosnevī ad-Dobrūnī, 3094
Vāhib, 3095
Vaḥyī, 3065
Vāiẓ 'Ali-efendī, 3067
Vālī, 3094
Vālī Yeni Pazārī, 3094
Vālihī, 3029, 3051, 3065
Vālihī Üsküpī, 3000
Vālī-i Da'ī, 3017
Varliği, 3024
Vaṣfī, 3000
Vāṣif, 3078
Vāṣifī, 3006, 3065
Vāsi'ī, 3065
Vaṣlī, 3000
Vatvāt, 3095
Vecdī, 3064, 3095
Vecdī Istambolī, 3093
Vechī, 3094
Vehbī, 3003, 3027, 3046, 3064, 3066, 3077, 3078, 3082, 3090, 3096
Vehbī Bosnevī, 3066, 3097
Vehbī Ḥusein, 2749
Veḥīd, 3000, 3008, 3064
Veḥīdī, 3065
Velī-i Zāti, 3018, 3019
Veysī, 2940, 2956, 2958
Veysī, 3000, 3014 3023, 3049, 3050, 3062, 3066, 3094, 3225
Veysī-efendī, 3095
Veysī, Uveys b. Meḥmed, 2742, 2747, 2893
Viṣālī, 3051, 3065
Vuṣletī, 3051
Vuṣlī-paşa, 3093
Vuṣūlī, 3000, 3051, 3064
Vuṣūli-beg, 3099

Y

Yaḥyā, 2962, 3007, 3017, 3027, 3029, 3037, 3039, 3051, 3064, 3085, 3097, 3099
Yaḥyā b. 'Alī b. Muḥammad b. Ḥasan aš-Šaybānī a. Zakariyyā b. al-H̱atīb at-Tibrīzī, 3015
Yaḥyā Bosnevī, 3094
Yaḥyā Dukagīn-zāde, 2735, 2848, 2849, 2850, 2851, 2861,

2869, 2870, 2871, 3065
Yaḥyā-efendī, 3000, 3014

Yaḥyā-efendī (Šeyhulislām), 2715, 2716, 2747, 3004, 3103
Yaḥyā b. Sībek Fettaḥī an-Nīsābūrī, 3213
Ya'qūb b. Sayyidī 'Ali al-Maymūnī ar-Rūmī al-Hanāfī, 2698, 2699, 2700
Yāver-efendī, 3009
Yazicī, 3007, 3064, 3090
Yazicī-oğlu, 3018, 3019
Yazici-oğlu Aḥmed Bīcan, 2904
Yazici-oğlu Meḥmed, 2933
Yeḳīnī, 3013
Yemīnī, Ḥāfiẓ-oğlu Derviş Maḥmūd, 2932
Yetīmī, 3042
Yumnī, 3027, 3094
Yūnus, 3002, 3006, 3018, 3019, 3020, 3021, 3027, 3038, 3042, 3051, 3053, 3060, 3083, 3084, 3086, 3087, 3090, 3098
Yūnus Emre, 2655, 3070
Yūsuf, 3040, 3084
Yūsuf Haḳḳī, 3002
Yūsuf b. Ğunayd Ahi Čelebi at-Ṭokātī, 2800
Yūsuf Haḳḳī, 3002
Yūsuf Nābī, 2637

Z, Ẓ

Za'fī, 3007, 3095
Za'fī-efendī, 3023
Zārī Ṭokādī, 3065
Ẓāifī, 3050
Zakariyyā b. Muḥammad al-Anṣārī, 2676, 3101
Az-Zamahšarī, vidi: Ğārullāh a. Qāsim Maḥmūd b. 'Umar az-Zamahšarī Ẓarīfī, 3008, 3065
Ẓātī, 3007, 3017, 3024, 3027, 3029, 3032, 3051, 3065, 3084, 3085, 3097, 3099
Ẓātī Süleymān Keşānī, 2757, 2758
Zaynuddīn Abī Yaḥyā Ḏakariyyā aš-Šayḫ Ṣāliḥ Muḥammad al-Anṣārī, 2649
Zaynul'abidīn 'Alī b. Ḥusain b. 'Ali b. Abī Ṭālib, 2701
Zekāyī, 3065
Zekeriyyā Çelebī, 3046
Zeynī, 3065
Zeynil-beg Foçevī, 3089
Zeynul'ābidīn, 3018
Zedynunnisā Zeyneb, 3065
Zihnī, 3065, 3094
Zīver, 3005
Ziyā-paşa, 3055
Ziyā'ī, 3003, 3051, 3099
Ziya'ī-i Ḥamīdī, 3065
Zuhdī (Defterdarević), 3046
Ẓuhūrī Manastīrī, 3065

Ž

Žagrić, Derviš, 3039

INDEKS PREPISIVAČA

A

'Abdulbāḳī ad-Da'fī, 2867
'Abdulkarīm Ḫalīl b. Ibrāhīm, 3107
'Abdullah 'Abid, 2972
'Abdullāh b. Abdurraḥmān, 2681
'Abdullāh b. Dervīş 'Ağzī, 2929
'Abdullāh b. Ismā'īl b. Aḥmad, 2661
'Abdullāh b. Muḥammad 'Arab-zāde, 3229
'Abdullāh b. Muṣṭafā al-Birčevī al-Arnaūdī (Bušatlī-zāde), 2686
'Abdullāh Naẓarī Burek-zāde (Buregić), 2726
'Abdullaṭīf b. aš-Šayḫ Aḥmad ar-Rašīdī, 2703
'Abdulmuẓaffar, 3225
'Abdunnāṣir al-Ğazīrī al-Manqūlūtī, 2676
'Abdussādik b. Ibrāhīm Bosnevī, 2825
Abū 'Abdullāh Muḥammad b. Pīr Aḥmad b. Sāliḥ, 2920
Aḥmad b. 'Abdullāh, 2665
Aḥmad b. 'Ali al-Hāšimī, 2691
Aḥmed 'Ayntābī, 3149
Aḥmed b. Bayazīd al-Hersekī (Hercegovac), 2650
Aḥmed Čelebi, 3147
Aḥmed Edirnevī, 2881
Aḥmad b. Ḥāğġ Ḥusain al-Mostārī, 3143
Aḥmad b. Ḥāğġ Muḥammad al-Bosnevī al-Foćevī, 2669
Aḥmed Hammāmī, 2829
Aḥmed b. Ḥasan b. Aḥmed, 3015
Aḥmed b. Ḥusein, 2837
Ahmed, muftija, 3039
Aḥmed b. Muḥammad, 2631, 2636, 3192
Aḥmad b. Rağab, 2652
Aḥmad as-Safīdī, 2703
'Alī Ğa'far al-'Ayānī, 3187, 3227
'Alī b. Ğa'far, 2711, 3136
'Alī b. Muẓaffar, 3189
'Alī Nādirī, 2664
'Alī b. Piri b. Yūsuf, 2702
Asad b. Aḥmad b. Muḥammad al-Ḥusayni at-Ṭabasī, 3166
'Āsim b. Muḥammad Džafić (Gafik), 2628

B

Babić, Rašid, 2766
Babić Sulejman, 3012
Balī b. Yūsuf, 2843
Bašagić Ibrahim, 3076
Bašeskija Mula Muṣṭafa Ševki, 3001
Bašić Muhamed b. 'Alī b. Ḥasan b. Rustembeg, 2889
Bekir b. Muḥamed, 3111
Bekrī Muṣṭafa, 3061

Ć

Ćorović Muhamed Skopljak, 2988

D

Defterdarević ‘Abdulkerīm Zuhdī, 2736, 3097
Derviš b. ‘Abdurraḥman Soẖtā, 2797
Dervīš Aḥmed b. Muṣliḥuddīn, 2861
Dervīš Aḥmed b. ‘Omer, 2883
Dervīš Ibrāhīm b. Ḥusein Hoca, 2720
Derviš Muḥamed b. Muṣṭafa b. al-Haǧǧ Muṣṭafā b. al-Haǧǧ
‘Alī b. Maḥmūd b. al-Haǧǧ ‘Ali, 2698
Derviš Muḥamed Riẓāī b. Muḥamed, 2758
Derviš Murād Sidkī, 2763

DŽ

Džafić ‘Āsim b. Muḥamed, 2658
Džafić Tajib, 2706
Dženetić Fejzullah, 3152

F

Faḍlullāh b. Bali, 3155
Fāik, 3093

Ğ

Ğa‘far b. ‘Alī, 2680, 2713
Ğa‘far b. Ḥasan b. ‘Alī Ga‘far al-Kuhistānī, 3161

H

Hadžihusejinović-Muvekit, Akif, 3081
Hadžihusejinović Muvekit, Ṣāliḥ Sidkī, 2971
Ḥāfiẓ ‘Ali Rizā Bosnevī, 2654
Ḥāfiẓ Ḥasan Cūdī b. ‘Abdullāh, 2815
Ḥāfiẓ Muḥamed b. al-Haǧǧ Muṣ afa al-Fočevī, 2913
Ḥāfiẓ Sālim b. Ismā‘īl b. Ibrāhīm, 2784
Ḥāfiẓ Süleymān, 3087
Haǧǧ ‘Abdurraḥmān b. Haǧǧ ‘Ali Bihkevī (Bišćak), 3044
Haǧǧ Dervīš Mostārī, 3119
Haǧǧ Ḥāfiẓ ‘Ali ar-Rida 2640
Haǧǧ H̱ayruddīn b. Abdussamad, 2968
al-Haǧǧ Muḥammad b. al-Haǧǧ Muṣṭafa el-Mihalīcī,
Haǧǧ Muḥammad b. Hawāǧa Dervīš Derūnī, 3144
Haǧǧ Muḥammad Šuštārī, 3126
Haǧǧ Muṣṭafa al-Benderinli, 2645
Haǧǧ ‘Osmān b. al-Haǧǧ Muḥammad ‘Osman-zāde, 2798
al-Haǧǧ as-Sayyid Muḥammad Māhir b. as-Sayyid al-Haǧf Muḥammad al-Qastamōnī, Bičakčī-zāde, 3041
H̱alīl b. Ibrāhīm Edirnevī, 2836
Handžić Mehmed, 2675
Ḥasan, 2674
Ḥasan Baša b. ‘Alī, 3075
Ḥasan b. Behrām, 2712
Ḥasan Kāfī Akḥisārī (Pruščak), 3071
Ḥasan b. Muḥamed, 2853
Ḥasan b. Muṣṭafa Ginanica (?), 2942
Ḥasan b. Recep, 2818
Ḥasan b. Sefer, 2793
Ḥasan b. ‘Omar al-Haǧǧ, 2634
Hrle, H̱alil b. ‘Ali Istolčelī (Stočanin), 3232
Ḥusein, 2801, 2890
Ḥusein b. Ḥasan al-Akḥisari, 2782
Ḥusein b. Ismā‘īl, 2937
Ḥuseynī, 3051

I

Ibn Mahmud Ṣādik MuSTafīa, 3184
Ibrāhīm b. Aḥmed Pehlivān-zāde, 2923
Ibrāhīm Zikrī Užičevī, 3073
Idrīs b. Şeyẖ ‘Abdullāh, 2794
Ismā‘īl b. ‘Ali-bey, 3191
Ismā‘īl Kātib-zāde, 2719
Ismā‘īl Soẖtā, 2771

K

Kadić Muhamed Enveri, 2754, 2755, 2909, 3046, 3055
Kantamirija Abdullah, 2748, 3003, 3096
Kāsim b. Ḥusein al-Mevlidī, 2916
Kurspahić Abdulah Nurudin, 3233

L

Lukšić Sejfulāh b. Muḥamed Ṣāliḥ, 3040

M

Medḥī ‘Isa-efendī-zāde Yaḥyā Neylī, 3134
Meylī Mehmed Gūrānī, 3000
Muḥamed b. Aḥmed, 2646
Muḥammad b. Aḥmad Kafawī, 2679
Muḥammad ‘Ali, 2979
Muḥammad b. Muḥammad, 2907
Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad, 2684
Muḥammad Qāsim, 3201
Muḥammad Riẓāī b. Ḥaǧǧ H̱alaf Šubbārī, 3167
Muḥammad Sa‘īd b. Abī Sa‘īd an Nahǧiwānī, 3188
Muḥammad as-Sipāhī, 3063
Muḥamed Soẖtā b. H. Bešir, 2835
Muḥammad Šāh b. Zaynul‘abidīn b. Mujammad Šāh al-Fanārī, 3221
Muḥammad Šawqī H̱arpūtī, 2678
Muḥammad Ṭāhir b. as-Sayyid Rayḥānī, 2705
Muḥammad b. Yūsuf, 3110
Muḥammad b. Yūsuf b. Muḥammad al-Ḥamdi al-Hawafī, 3153
Mu‘īd-zade (Muidović) Mevlevlī Muhamed Seīd, 3084
Mulla ‘Ali, 2750
Mullā Dervīš b. Muḥamed Hoca (Hodža), 2984
Mulla Derviš b. Mulla Muḥamed, 2977
Murād b. ‘Abdullnah, 2833
Murād al-Bosnevī, 3044
Mūsā b. Emet, 3015

Mūsā b. Haǵf Susyān as-Siwāsī, 3120
Mūsā b. aš-Šayẖ Muḥamed, 2872
Muṣlī b. Bešir, 3150
Muṣṭafa, 2903
Muṣṭafā b. Haǵǵ, 2812
Muṣṭafā b. Ibrāhīm Kayserī, 2756
Muṣṭafā b. Ismā'īl, 3059
Muṣṭafā, kadija, 2847
Muṣṭafā b. 'Omer, 2828
Muṣṭafā b. 'Osmān, 2796
Muṣṭafā b. Ramaḍān, 2694
Muṣṭafā b. Sulaymān, 2941
Muṣṭafā Ṭālib, 3172

N

Nābī Tuzlevī, 3103

O

'Omer b. Ḥusein Bosnevī, 2827
'Osman b. Muṣṭafā, 3122

P

Potogija, Hadži Muhamed-efendija, 2839

R

Rāmiz, 3078
Recep b. Muḥamed, 3056
Refi' Kālāyī, 2759

S, Ṣ

Sabīḥ Aḥmed, 2714
Ṣāliḥ Amīn, 3002
Sālim, 2909
as-Sayyid 'Āsim b. aš-Šayẖ 'Osman b. aš-Šayẖ Bešir, 2866
as-Sayyid Ḥāmid Krīmī, 3038
Sayyid Husamuddīn Mevlevī, 3070
as-Sayyid Ibrāhīm b. as-Sayyid Muḥamed-efendī, 2816
Sayyid Maḥmūd, 2826
as-Sayyid Muḥamed an-Nūrī, 2682
as-Sayyid Muṣṭafā Žepčevī, 3091
Sayyid Ṣāliḥ b. Sayyid Mūsa Ankarevī, 2704
Sayyid Ša'bān b. Sayyid al Haǵǵ Maḥmūd, 2667
Senā'ī Mostārī, 3099
Seyfullāh, 3140
Smailbegović Ḥāfiz Ṣaliḥ, 3239
Suleymān Iskopyevī, 3199
Suleymān b. Muḥamed, 2978
Suleymnan Rušdī b. Muṣṭafā, 2846
Suleymān Zihnī, 3175

Š

Ša'bān b. Kurd, 2698
Šamsuddīn Muḥammad b. Aḥmad, 3146
Šayẖ Aḥmed-efendī, 3059
Šayẖ Ḥasan b. 'Abdurraḥmān, 2715
aš-Šayẖ Maḥmūd b. aš-Šayẖ Ramadān, 3102
Šayẖ Muḥammad, 2662
Šayẖ Muḥammad b. Ḥusayn, 2873
Šayẖ Nāsiḥ Izmīrī, 2785
Šayẖ Niẓāmī, 3211
Šayẖ Sirrī-zāde Behāī, 3084
Šayẖ Yāsin, 3204

T, Ṭ

Ṭāhir b. Sulaymān al-Belgrādī, 3124
Ṭiflī, 3051

U

Uşşaḳḳi-zāde es-Seyyid Ibrāhīm, 2949

V

Vehbī Bosnevī, 3066

Y

Yenişehirli 'Avnī, 3064
Yūsuf b. 'Abdullāh, 2882
Yūsuf b. Muḥammad b. Suleymān Durrī, 3035
Yūsuf Vaṣfī, 2746

Z

Zekeriyyah Soẖta, 2771
Zuhdī, 3190
Zulfikār b. Ibrāhīm-efendī, 3109

INDEKS VAKIFA I BIVŠIH VLASNIKA

A, ʻA

ʻAbdulʻazīz Mumin-zāde, 2704
ʻAbdulfettāḥ 2746
ʻAbdulḥalīm Germiyānī, 2661
ʻAbdulḥalīm b. Yūsuf, 2849
ʻAbdullāh, vaiz, 2838
ʻAbdullāh Dervīš Bektāšī, 3171
ʻAbdullāh Fehmī, 2979
ʻAbdullāh b. H̱urremī Muṣṭafā-efendī el-Mostārī, ʻabdullāh b. Vehbī, 2688
ʻAbdulqādir b. Abī 'l-Miṣrī, 3161
ʻAbdurraḥmān b. Ibrāhīm, 2865
Agić, Osman, 2856
Aḥmed, 2692
Aḥmed-aga (Ahmed b. 'Ali), 3205
Aḥmed b. Bende-i Ibn ʻAli, 3119
Aḥmed, kadija u Foči, 2727
Aḥmed Resmī, 2881
Aḥmed Seʻīd, 3036
Alajbegović, Mehmed Ševki, 3001
ʻAlī b. Aḥmed Saricalī-zāde, 3078
ʻAli Celaluddīn-paşa, 3158
ʻAli-efendī, 3142
ʻAli b. Muḥamed, 2947
Ankarevi Suleymān-efendī, 2696

B

Babić, Sulejman, 3012
Babić, Rešid, 2766
Bajezidagić, Derviš-paša, 2826
Bayraktār, 2876
Bašagić Siddika Almasa, 3076
Behauddīn-efendī, 2993
Bekirağazāde Muḥamed, 3199
Bosnevī Hadži Muṣṭafā b. Saradž Muḥamedağazāde (Muhamedagić) 3031
Bosnevī (Bošnjak), Aḥmed-aga, 3202
Bōyo-zāde (Bojić), Ḥasan-efendī, 2645, 2695, 2814, 2948, 2968, 3077, 3080
Bušatli-zāde (Bušatlić), Ḥāfiẓ ʻAbdulāh, 2686
Buturović, Derviš, 3049

C

Celaluddīn b. Maḥmūd Barli, 2785
Cemālī-zāde Šeyẖ ʻOsman, 3085

Č

Čelebī Ḥasan, 2637
Čengić, Mula Osman, 2967
Čohadžić, Mehmed Džudi, 3047

Ć

Ćelić Ṣaliḥ b. Muṣṭafa Istolćevi, 2638, 2644

D

Dāvud-aġa, 2685
Defterdarević, 'Abdulkerīm Zuhdī, 2751, 2753, 2758, 3036, 3097
Dervīš 'Abdullah Bektāš, 3173
Dervīš Muḥamed b. Muṣṭafā b. al-Haǧǧ Muṣṭafa b. al-Haǧǧ 'Ali b. Muḥammed b. al-Haǧǧ 'Ali, 2652, 2654
Dervīš Muṣṭafa b. 'Osmān, 2890
Dervīš Sulejmān b. Ibrāhīm, 2956
Dervīš Šeyḫ Muḥammed al-Mevlevī, 2662
Dukatār, Sejfulāh, 2751

Đ

Đulbija 'Abdulaṭīf, 3116, 3147
Đumišić (Sim-zade), 2697, 2793

DŽ

Dženetić, Mustafa-beg, 2650, 2699, 2712, 2716, 2735, 2756, 2774, 2809, 2848, 2857, 2877, 2895, 2928, 2963, 2981, 3000, 3029, 3031, 3064, 3074, 3106, 3109, 3118, 3152, 3156, 3166
Džinić, Abdulbaki-efendija, 2722, 2808, 2822, 2843, 2844, 2850, 2920, 3109, 3128, 3165, 3201, 3229

E

Elči Ibrahim-paša, 2631, 2643, 2651, 2652, 2654, 2696, 2698, 2702, 2718, 2728, 2750, 2790, 2837, 2860, 2862, 2864, 2865, 2870, 2875, 2887, 2907, 2917, 2923, 2946, 2953, 2956, 2967, 3028, 3030, 3033, 3057, 3115, 3157, 3168, 3170, 3172, 3174, 3175, 3177, 3180, 3185, 3186, 3195, 3208, 3210, 3216, 3222

G

Gazihusrevbeg, 2694, 3219

H, Ḥ, Ḫ

Ḥadži Bektāšī Dervīš 'Abdulāh, 3058
Ḥadži Ḫalil-efendi Gračaničanin, 2648
Ḥadži Ibrahim-aga, 2824
Hadžijamaković, Ḥāfiz Muḥamed-efendija, 3137
Hadži Jusuf b. Mustafa, 2872
Hadži Muhamed Adil, kadija, 2876
Hadži Muhamed-efendija, 3056
Hadži Muhamed Rakim, 2824
Ḥāfiẓ 'Abdulāh b. Muṣṭafā Bosna-zāde (Bosnić), 2655
Ḥāfiẓ Muḥamed, 2829
Ḥāfiẓ Muḥamed-efendija Ḥukmī, 3136
Hafizović Hadži Muhamed Rešid, 3226
Haǧǧ 'Aynī (Hadži ajni iz Sarajeva), 3005
Haǧǧ Dervīš Muṣṭafa Mevlevī, 2925
Haǧǧ Ibrāhīm b. Islām Ispužlī, 3125
Haǧǧ Muḥamed Suleymān-zāde, 3097
al-Haǧǧ Muṣṭafā Qādī, 2682
Haǧǧ Muṣṭafā Sidkī, 3222
Haǧǧ 'Omer-efendi Akḫisarī (Pruščak), 2719
Haǧǧ Recep b. Muḥamed, 2892
al-Haǧǧ Zulfikār b. Muḥamed Sipāhī-zāde (Spaho), 2799
Ḫalīl-ef. b. Ṣāliḥ Herčekli, 3125
Ḫalīl b. Ṣāliḥ Stočanin, 2799
Ḥāmid b. H. Muḥamed, 2829
Handžić, Mehmed, 2675, 2936, 3187
Ḥasan b. Ismā'īl, 2829
Ḥasan, kadija, 3068
Hodžić, Ahmed, 3060
Homārī-zade Muḥamed Seid, 3068
Hromo-zade (Hromić), Salih Izzet-ef., 2725, 2858, 2873, 2878, 2894, 3067, 3176, 3179, 3231
Hromo-zade (Hromić), Seid b. Salih Izzet-ef., 2725
Hromo-zade (Hromić), Salih Sidki b. Ibrahim-ef., 2646, 2867
Ḥusein b. al-Haǧǧ 'Omer, 3197
Ḥusein Ḥayāti Sarāyi (Sarajlija), 2666
Ḥusein Ḥusni, 3178
Ḥusein, vaiz, 2634

I

Ibrāhīm, 3036
Ibrāhīm baša-i Užice, 3225
Ibrāhīm b. Ḫalil, 2876
Ibrāhīm al-Manṣūrī, 2836
Ibrāhīm-paša, 2661
Ibrāhīm b. Sinān Viniković (?), 2880
Ibrāhīm b. Suleymān, 2807
Iskopyevi Ḫayri-zāde al-Haǧǧ 'Omer-ef., 3127
Islamovski, Emin, 3009
Ismail, 3033
Ismā'īl-beg, 2897

K

al-Kadi 'Abdullāh Konyići, 2698
Kadić, Muhamed Enveri, 2721, 2736, 2747, 2754, 2755, 2795, 2831, 2852, 2869, 2871, 2922, 3046, 3055, 3114, 3161, 3193, 3194
Kantamirija Abdulah, 2664, 2670, 2680, 2748, 2800, 2806, 2952, 3003, 3094, 3151, 3188, 3215
Karađozbeg, 2723
Karadjozović, Murteza, 2947, 3093
Kusumagić, Memiš-aga, 3113, 3132, 3221
Korkut, Ahmed, 2654
Kurt, Muhamed Ševket, 3158

L

Lalić, Salih-beg, 3192
Lukšić, Sejfulah b. Muhamed Salih, 3040

M

Mehmedagić, Hasan-efendi, 2811
Mehmedbašić, Hadži Omer, 2642
Mehmedbašić, Mula Alija, 2989

Mestvica Muhamed Nazif, 3183
Meylī Meḥmed Gūrānī, 3000
Muftić, Enis,3138
Muftić, Salim, 2640, 2673, 2838, 2866, 3111, 3129
Muḥamed, 2921
Muḥamed b. 'Abdulḥalīm ar-Rūsī, 2688
Muḥamed-ef. b. Ahmed-ef. b. Sinān-ef. b. Murād-ef. 3210
Muḥamed Emin, 2669
Muḥamed Emīn-zade Ebu Bekir-efendi-zade, 2959
Muḥamed b. Haǧǧ 'Abdullāh, Muḥamed b. Haǧǧ Mūsā, 3129
Muḥamed b. Ḫālīl Bosnevī, 2838
Muḥamed, muftija, 2862
Muḥamed b. Yūsuf, 2849
Muḥamed b. Muḥamed, 2967
Muḥamed b. Muḥamed Požegavī (Požegija), 2653
Muḥamed Rešīd, 2661, 3105
Muḥamed Ṣādik, 3180
Muḥamed Seid-aga-zade, Ahmed Salih, 2646
Muḥamed Šākir b. Muḥamed Mu'id b. Ahmed Mufti (Muidović), 2691, 3062
Muḥamed Ševket Kurt, 2634
Muḥamed b. Veliyudīn Rāzī, 2809
Muḥamed Yumnī b. Šeyẖ 'Osman, 2728
Muidović, Munīb, 2718, 2813, 2950, 3068, 3131, 3169
Mulla 'Ali, 2750
Mulla Dervīš Aḥmed Sipāhi-zāde (Spahić), 3115
Mulla Ibrāhīm Pehlivān-oğlu, 2878
Murād-efendī-zāde Muṣṭafa-efendi, 2647
Mūsā-efendi, 3142
Muslibegović, Muhamed Emin, 2925
Muṣṭafā, 2830
Muṣṭafā b. 'Abdulkādir Sarayli, 3095
Muṣṭafa-aga, 2918
Muṣṭafā b. al-Haǧǧ Ḥusayn b. Muṣṭafa b. Muḥammad, 2807
Muṣṭafā, kadija, 2993
Muṣṭafā b. 'Osman, 3210
Muṣṭafa Rahmi, 2881
Muẓafferī-zāde Haǧǧ 'Abdulkādir-ef., 2629, 2793, 3035

N

Nametak Fehim, 2881, 3004, 3178
Nūrī Muṣṭafā b. Ḥusein, 2723, 2957

O

'Omer b. Adem, 3104
'Omer b. Haǧǧ Muḥammed Ismā'īl, 2955
'Omer b. Muḥarrem, 2821
H. 'Omer-ef. Pruščak (al-Akhisari), 2961
'Osmān, dizdar u Solunu, 2746
'Osmān Nūrī b. Muṣṭafā b. 'Osman al-Bosnevī, 2959
'Osmān Šehdī, 2649, 2679, 2731, 2743, 2749, 2793, 2797, 2801, 2817, 2824, 2825, 2876, 2916, 2951, 3125, 3136

R

Recep-paša (Redžep-paša), 2842
Rušdī, Meḥmed b. Suleymān, 3027
Rušdī-zade (Ruždić), Muhamed, 3003

S, Ṣ

Saḥānī-zāde Aḥmed, 3098
Ṣāliḥ b. Ḥusein Bosnevī, Akḥisārī (Prušćak), 3132
Ṣāliḥ b. Ismā'īl b. Muḥamed Muṣ afā b. 'Osmān, 2961
Ṣāliḥ, kadija Duvna, 2704
Ṣāliḥ b. Muṣṭafā Šamī-zāde, 2792
Ṣāliḥ b. Ša'bān Nikšikli, 2912
as-Sayyid 'Ali al-Vasfī, 3189
as-Sayyid Muḥammad b. as-Sayyid 'Abdulkerīm, 2657
as-Sayyid Muḥammed 'Alem Mufti-zade, 2696
as-Sayyid Maḥmūd aš-Šarīfī, 2887
Sayyid Muḥammad Sa'dullāh, 2746
Sayyid Muḥammad b. Sayyid 'Abdulkerīm al-Ḥuseyni, 27o4
Sayyid Rāgib 'Alī, 2732
Selimović, Ahmed-efendi, 3010
Serdarević 'Abdulah b. 'Abdulḥamīd, 2982
Sirćo, Ḥāfiẓ 'Asim, 2658, 3019, 3020, 3021
Sokolović Osman Asaf, 2639, 2667, 2689, 2703, 2709, 2710, 2714, 2726, 2727, 2730, 2739, 2740, 2741, 2746, 2751, 2752, 2757, 2759, 2769, 2775, 2776, 2777, 2783, 2784, 2789, 2818, 2821, 2836, 2847, 2879, 2885, 2890, 2896, 2897, 2898, 2899, 2900, 2901, 2902, 2903, 2904, 2905, 2924, 2932, 2933, 2938, 2940, 2942, 2943, 2944, 2945, 2959, 2983, 2986, 2987, 2991, 2992, 2995, 2997, 2998, 2999, 3026, 3027, 3037, 3038, 3039, 3040, 3041, 3042, 3043, 3044, 3045, 3052, 3053, 3054, 3058, 3059, 3060, 3119, 3146, 3148, 3149, 3154, 3159, 3160, 3171, 3173, 3190, 3197, 3198, 3199, 3203, 3206, 3212, 3220, 3230
Spaho, Alija, 2673
Spužić, Haǧǧ Ibrahim, 2815
Stranjak, Hadži Muhamed ef., 2693, 3145
Sulejman, 2825
Sulejman b. Osman, 2753
Svrzo Ismet-ef. b. Veysil-ef. 2684, 2737, 3122
Svrzo Muhamed-beg b. Mehmed-aga, 3224
Svrzo, Muhamed-ef. 2653, 2682, 2711, 2823, 3124

Š

Šaban-efendi, 2827
Ša'bān 'Osmān, 2832
Šahinović, Munir, 3184
Šehagić, Omeraga, 2802, 2926
Šehić, Muḥamed b. Muḥamed, 3127
Šeyẖ Muḥamed, 2679, 2717
Širbegović, Širbeg, b. Mujaga, 3135
Škaljić, 'Abdulah, 2765, 2770, 2779, 2877
Škaljić, Muhamed Nezir, 2908

V

Vaṣfī, 2951

Y

Yaḥya b. 'Omer, 2693
Yūsuf Cemīl b. Meḥmed-beg b. Ḥusein-aga, 2746
Yūsuf Kādī-zāde es-Seyyid Muḥamed Emin, 2888

Z

Zukić, Ibrahim, 2693

Ž

Žepčak, 'Osmān Ḥifẓī, 3136

INDEKS MJESTA

A

Ada Kale, 3000
Alašehir, 2956, 3014
Amasija, 2689, 2693
Anadolija, 2956, 3004
Ankara, 2689

B

Bagdad, 2709, 2729, 2750, 3053, 3178
Banja Luka, 2964, 2966, 3000, 3003, 3075, 3089
Beč, 3075
Bender, 2694, 2990
Bihać, 3044, 3089
Blagaj, 2967, 3039
Bosna, 2668, 2687
Braila, 2990
Brusa, 2689
Bugojno, 2988
Busovača, 2681
Bužim, 2712

Č

Čomol ?, 2799
Čorlu, 2704

D

Damask, 2729
Derventa, 3089
Doboj, 3027
Dobrun, 3178
Donji Vakuf, 3111
Drniš, 2702, 2843, 3056, 3109
Duvno, 2704

E

Edrena (Jedrene), 2687, 2689, 2717, 2718, 2793, 2818, 3031, 3107
Egipat, 2956
Erkerikesri, 3134

F

Foča, 2669, 2727, 2827, 2832

G

Gacko, 2972, 3039
Galata, 2679, 2729
Gazira Naqša, 2733
Glamoč, 2990
Gornji Vakuf, 3089, 3199
Gradiška, 2988
Gūmušhane, 2993

H

Haleb (Alep), 2682, 2709, 2722, 2746, 3178
Hasankale, 2748, 3004
Herat, 2731

Hindabad, 3211
Horasan, 3178

I

Imotski, 3075
Isfahan, 3185
Istanbul, 2631, 2636, 2669, 2687
Istanbul, 2689, 2703, 2714, 2717, 2718, 2721, 2722, 2729, 2746, 2748, 2757, 2785, 2861, 2890, 2940, 2953, 2954, 2959, 3004, 3008, 3205, 3214
Iznik, 2900

J

Jajce, 2990
Jeleč, 2784
Jerusalem, 3000
Jezero (Gölhisar), 2990

K

Kairo, 3004
Kamnik (Kamenik), 2986
Kandija, 2746
Kara Bag, 3161
Kefa, vidi: Teodosija
Kobaš, 2988
Konja, 2729
Konjic (Neretva), 2966, 2986, 2988, 2996
Krupa, 3089

L

Limni, 2953
Livno, 2966, 2988

LJ

Ljubinje, 3039
Ljubuški, 2771, 3039, 3075, 3192

M

Maglaj, 2990
Medina, 2655
Misir (Egipat), 2746
Mostar, 2642, 2647, 2685, 2692, 2697, 2723, 2828, 2833, 2925, 2969, 2994, 2957, 2985, 2986, 3039, 3051, 3103, 3119, 3182, 3202, 3205, 3213, 3226
Mugla, 3190

N

Nesim, 2709, 3178
Nevesinje, 2638, 2811, 2967, 3039
Nikšić, 2966, 3039
Niš, 2645, 3000
Nova Varoš, 3116, 3147
Novi Pazar, 2753, 2892, 3237
Novosel, 2990, 3089

O

Oglavak, 3084, 3224
Ostrovica, 2990, 3000

P

Petrovac, 2988, 3089, 3127
Plevna, 3008
Pljevlja, (Tašlidža), 3045
Počitelj, 2662, 3039, 3075
Podgorica, 2966

Priboj, 2988
Prijedor, 3089
Prijepolje, 3081
Przren, 2836, 2843, 2818
Prozor, 2988
Prusac (Akhisar), 2782, 2995, 3011, 3089

R

Rama, 2988
Rogatica, 2889, 2908, 2966, 3105
Rumelija, 2956
Ruse (Ruščuk), 2990, 3009

S

Sanski Most, 3089
Sarajevo, 2629, 2655, 2657, 2673, 2697, 2704, 2711, 2725, 2726, 2736, 2737, 2739, 2742, 2748, 2758, 2793, 2809, 2821, 2825, 2839, 2869, 2883, 2885, 2909, 2957, 2964, 2965, 2969, 2977, 2983, 2984, 2986, 2988, 2995, 2996, 3000, 3001, 3002, 3003, 3005, 3019, 3027, 3040, 3045, 3048, 3062, 3074, 3077, 3081, 3083, 3089, 3095, 3096
Saruhan, 2794
Sinop, 2734
Skoplje, 2689, 2940, 3008, 3014, 3049, 3081
Skrupar, 2847
Smederevo, 2988
Sokol, 2632
Solun, 2646, 2746
Srebrenica , 2966
Stari Bar, 3093
Stolac, 2723, 2867, 2876, 2957, 3039, 3075

T

Tebriz, 3185
Teodosija, 2679
Tešanj, 2923, 2964, 2965, 2966, 2990, 2986, 2988, 3048, 3089, 3239
Tokat, 2953, 2954
Travnik, 2631, 2643, 2651, 2652, 2654, 2659, 2696, 2698, 2717, 2728, 2738, 2744, 2750, 2766, 2790, 2797, 2798, 2815, 2824, 2829, 2837, 2856, 2860, 2862, 2864, 2870, 2875, 2887, 2907, 2917, 2923, 2937, 2946, 2953, 2956, 2966, 2967, 2982, 2995, 3028, 3030, 3033, 3047, 3057, 3089, 3115
Trebinje, 3039
Tuzla, 2634, 3158

U

Ulcinj, 3116, 3147
Urfa, 2721, 2722

V

Vidoška, 3089
Visoko, 2995, 2966, 3045
Višegrad, 2988, 3178

Y

Yenice Vardar (Janjina), 2733, 3031
Yozgat, 2678

Z

Zenica, 2725, 2835, 2964, 2982, 2988, 2995, 3027, 3089
Zvornik, 2736, 2739, 2761, 2802
2869, 2926, 2966, 3089

Ž

Žepče, 2744, 2964, 2988, 3091, 3138.

بفضله- دفعة قوية في البناء والنمو الإقتصادي والتقدم المعماري، بل وفي مجالات التنوير الفكري والديني والثقافي. وأصبحت موستار إلى جانب سراييفو أكبر مركز ثقافي في البوسنة والهرسك وإلى جانب مدرسة (قره كوزبك) أنشأت المكتبة فأصبحت كلتاهما- المدرسة والمكتبة- منارتين بارزتين لنشر العلم والثقافة.

وانتقلت مجموعة المخطوطات الثمينة من هذه المكتبة المتميزة - والتي حوت مخطوطات مهمة لمؤلفي الهرسك- إلى مكتبة غازي خسرو بك في سراييفو.

وبنفس الطريقة وصلت الكتب الموقوفة من قبل درويش باشا بايازيداغيتس الشاعر ورجل الدولة الشهير إلى مكتبة (قره كوزبك) أولاً ثم إنضمت إلى مكتبة غازي خسرو بك.

وبنفس الطريقة نقلت إلى مكتبة خسروبك مخطوطات مكتبة الجي إبراهيم باشا من ترافنيك ومكتبة عائلة جنتي زاده من سراييفو ومكتبة عائلة خليل أفندي من غراتشانيتا وغيرها من المكتبات التي ضمت مجموعات كبيرة أو صغيرة من المخطوطات. وعلى ذلك يمكن القول أن مكتبة غازي خسروبك هي ملتقى لأهم الإبداعات الروحية والفكرية لأهل البوسنة من عصور الدولة العثمانية. وهذا الفهرس يعكس صورة من صور ذلك التراث الفكري الثقافي الروحي.

وخلال إعداد هذا الفهرس وإنجازه خصوصاً أثناء طبعه امتدت إلينا أيادي المساعدة والعون المخلص، ولهذا أتقدم بالشكر في هذا المقام للفريق العامل بمكتبة خسروبك لما قدموا من عون ومساعدة وأخص منهم السادة مصطفى باخيتش وعثمان لافيتش والراحل سليمان تسوبريا، كما أتقدم بالشكر الخاص للزميل صالح تراكو والزميلة ليلى غازيتش على اقتراحاتهما المفيدة ومراجعتهما للفهرس.

كما أني مدين بالشكر والتقدير لزوجتي (مائدة ناميتاك) لصبرها وتضحيتها وتفهمها لظروف عملي خلال إعداد هذا الفهرس.

وأخيراً فإن هناك ملاحظتان حول طريقة ترقيم المخطوطات في هذا الفهرس:

أولاً: الرقم الموجود في الجانب الأيسر يدل على متابعة أرقام التسلسل من الجزء الثالث لفهرس مكتبة غازي خسرو بك.

ثانياً: الرقم الموجود في الجانب الأيمن يدل على رقم التسجيل في سجل مكتبة غازي خسرو بك في سراييفو.

وآخر دعوانا أن الحمد لله رب العالمين.

الدكتور فهيم ناميتاك

المؤلفين من قائمة أسمائهم الملحقة بالفهرس. ولأننا لم نهمل إسمًا واحداً من تلك الأسماء فلا عجب إذن من ضخامة حجم قائمة المؤلفين في هذا الفهرس، والذي قد يبدو لأول وهلة أقل حجماً بكثير من فهرس « دوبراتشا ».

ومن بين هذه المخطوطات نسخ عديدة من كتب الأدب الفارسي القديم التي تمتاز بجمال فائق في الإخراج وبالزخارف والحلي خصوصًا نسخة ديوان حافظ المزخرفة بالرسومات والصور المصغرة، بالإضافة إلي نسخة نادرة أخرى من بين المخطوطات الفارسية، وهي نسخة « سنبلستان » لشيخ شجاع والتي لا يوجد منها إلا هذه النسخة، ونسخة أخرى بالمكتبة الجامعية في « براتسلافا » ضمن مجموعة المخطوطات لصفوت بك باشاغيتش والتي نسخها شاعرنا وخطاطنا الشهير حسين ضيائي الموستاري المتوفى عام ١٥٨٥م.

وبما أن هاتين النسختين كلتيهما نسختا في البوسنة، فمن المحتمل جدا أن إحداهما استخدمت مرجعا لنسخ الثانية. والملفت للنظر أن هذا الكتاب لم يرد ذكره في سجل المخطوطات لأية مكتبة معروفة في أوربا أو في العالم.

ومن بين مخطوطات المكتبة الثمينة المكتوبة بخط مؤلفيها والمدرجة في هذا الفهرس مخطوطة مجموعة (تاريخ) لمنلا مصطفى باش أسكى المتوفى عام ١٨٠٩م، والتي تثير إهتمامًا متزايداً بين العلماء خصوصًا بعد نشرها مرتين مطبوعة ومترجمة باللغة البوسنوية. وأهمية هذا الكتاب ليس لمجرد أنه مجموعة من الأخبار التاريخية عن سرايفو فحسب، ولكن لكونه أقدم موسوعة للحكم والقصص الشعبية التي نشأت على تراب البوسنة، وفي هذا الكتاب قصص شعبية ذكرها وإستخدمها علماء الفولكلور الشعبي الكبار من بين أبناء البوسنة والصرب والكروات على حد سواء.

وهناك أيضًا مجموعتا الشعر القيمتان -بخط مؤلفيهما- الأولى للشاعر محمد ميلي الغوراني السرايي (١٧١٣-١٧٨١م) والثانية للشاعر محمد الجودي السرايي الشهير بجحاجي زاده المتوفى عام ١٨١٧ م، ويرجع الفضل في اكتشاف هذين المؤلفين إلى كون مخطوطات الشاعرين الآخرين « نابي التزلوي » وسنائي

الموستاري » محفوظة من الضياع مما وفر فرصة التعريف وتقديم أعمال الشاعرين الأولين.

ومن ميزات مجموعة المخطوطات لمكتبة غازي خسرو بك أنها تمثل اغنى مجموعة مخطوطات « ألحمايدو » في بلادنا. فهناك عدد كبير من مخطوطات محمد هوائي الأسكوفي وعبد الوهاب الإلهامي وعبد الرحمن سري وغيرهم من الشعراء الذين تعتير مؤلفاتهم بمثابة حلقة الوصل بين الثقافة التركية الموروثة وبين ثقافتنا المحلية الأصلية، وإضافة إلى ذلك أشرنا إلى العديد من المكتبات الخاصة التي وصلت منها بعض المخطوطات إلي مكتبة غازي خسرو بك وفي مقدمتها - بناء على عدد المخطوطات الواردة في فهرسنا هذا- مكتبة عثمان عصف سوكولوفيتش كاتب السير والمحب الشهير للكتب وهو من مدينة سرايبفو، وتليها مكتبة جينوزاده...الخ

ولو أردنا سرد جميع المخطوطات المهمة والمعالجة في هذا الفهرس لإحتجنا إلى وقت طويل، ولكننا نود أن نؤكد بشكل خاص أهمية دور النساخ البالغ في نشر العلم والكتب. وقد أشرنا آنفًا إلى أن عدداً من المؤلفين كتب بخط يده وصيته للأجيال القادمة، في حين نسخت كتب غيرهم من المؤلفين على أيدي النساخ المهرة من مدن سرايبفو، موستار وليفنو وبانيالوقة وبروساتس وفوجة ونيفيسينه وتزلا وبيهاتش وكونيتس وغيرها من الأماكن الكبيرة والصغيرة لا في ربوع البوسنة وحدها وإنما في كافة أنحاء شبه جزيرة البلقان. وهناك بعض المخطوطات نسخت في البيئة القروية البعيدة وفي الأرياف الصغيرة المجهولة، والتي ما كان ليعرف مكانها لو لم يشر الناسخ إلى ذلك.

لقد وصلت مخطوطات مكتبة غازي خسروبك المدونة في هذا الفهرس إلى خزائن هذه المؤسسة من عدة مكتبات أخري صغيرة. فمع نمو سرايبفو وتطورها كعاصمة للثقافة ومركز للتعليم الأول في بلادنا، نشأت أيضًا مراكز أخرى صغيرة يمكن مقارنتها من حيث حركة الإبداع الادبي ونشر التعليم بالعاصمة سرايبفو. فمدينة موستار تاتي في طليعة هذه المراكز فمنذ القرن السادس عشر وعهد محمد بك الشهير ب(قره كوزبك) أعطيت موستار

غير أننا وتمشيا مع هذا المنهج اضطررنا إلى إدماج جميع هذه العناوين مما تسبّب في صعوبات واجهناها بسبب عدم إلمامنا الكامل بكافة جوانب موضوع المخطوط المصنف. فثمة مؤلفات هي من وجهة نظرنا تمتُّ لمجالات الأدب مثل «مثنوى» لجلال الدين الرومي و«بندنامه» للعطار، في حين أن منهج التصنيف الذي اتبعه «دوبراتشا» قد اختص بها التصوف والأخلاق، مما حدا بنا ألا نتناولها هنا. كذلك نسبت مخطوطات أخرى لمجال الأدب على الرغم من أنها في نظرنا لا تخصه...

كذلك فإن هناك عدداً من مخطوطات هذا الفهرس، وكتبًا أخرى في السير والتراجم التي تعنى بحياة الأدباء قد أهمل إدراجها في الجزء الأول حيث كان ذلك مكانها المناسب..

قسمت المخطوطات إلى أقسام ثلاثة: العربي والتركي والفارسي بالإضافة إلى مذيل لمخطوطات الحمايدو (أي مخطوطات اللغة البوسنوية بالأحرف العربية) وكان لابد من من إعداده بصورة منفصلة عن غيره من المخطوطات.

إن هذا التقسيم تقسيم نسبي بسبب المنهج المطبق، لأن تقسيم المخطوطات وفقًا للغة يتعلق بمجرد العنوان الأول في المجموعة، فعلى سبيل المثال فإن مجموعة عنوانها الأول فارسي تدرج ضمن المؤلفات الفارسية على الرغم من كونها تضم جملة من العناوين الأخرى المتعددة والمهمة بالعربية والتركية. وفي مثل هذا التقسيم تلعب القوائم الملحقة في آخر الفهرس دوراً جد مهم حيث تتواجد عناوين المؤلفات من المرتبة الثانية والثالثة في المجموعة على الرغم من كونها لا تخص مجال الأدب.

وحرصًا على توفر أكبر قدر من الوضوح في عملنا فقد راعينا أن يكون العمل موجزاً ومشتملاً على أهم المعلومات الأساسية عن المخطوطة، فتلك هي الطريقة الأكثر إنتشاراً في العالم في هذا العصر.

ومع هذا فقد راعينا أن نتناول معلومات مهمة حول المخطوطة والمؤلف والناسخ وغيرها مما يخص تاريخ حضارة هذه الأرض التي ظهرت عليها هذه المخطوطات، وكان ذلك بالقدر الذي تناوله دوبراتشا في فهارسه أو أقل قليلاً.

وبالمقارنة مع الفهارس الثلاثة السابقة فإن هذا الجزء يختلف من حيث عدد المخطوطات المكتوبة بكل واحدة من اللغات المذكورة. فبينما كان معظم مخطوطات الأجزاء الثلاثة الأولى بالعربية بسبب نوع المجالات التي تعالجها وطبيعتها فإن عدد المخطوطات التركية في هذا الفهرس الرابع يفوق بنسبة الضعفين عدد المخطوطات بالعربية والفارسية معًا. ومرد ذلك أن قدراً كبيراً من مخطوطات بلادنا جرى تدوينها بالتركية وذلك من أشعار مؤلفات ومكاتبات. وفيما يختص بالأدب الجميل فمن النادر أن تجد له أثراً في بلادنا باللغة العربية أو الفارسية شأننا في ذلك شأن بقية أنحاء الدولة العثمانية في حين كانت معظم كتب العقيدة والفلسفة والأخلاق والعلوم التطبيقية تؤلف بالعربية في أنحاء الدولة العثمانية ومن بينها بلادنا. وإلى جانب تلك المخطوطات التي نسخت في بلادنا، فقد ظهرت مؤلفات عديدة بالعربية والفارسية ذات حس أدبي رفيع استحوذ على إعجاب القراء خصوصًا تلك الطبقة المتميزة علمًا وثقافة، مما دعا إلى كثرة نسخ تلك المؤلفات في بلادنا، أو الحصول عليها من المشرق ومن أمثلة ذلك: الكواكب الدرية (قصيدة البردة)، ووسيلة النجاة (مولد) لسليمان جلبي و«كلستان» للشيخ سعدي. والأولى بالعربية والثانية بالتركية والثالثة بالفارسية. والعدد الكثير من نسخ هذه المؤلفات يمثل خمس مجموع المخطوطات التي أدرجناها في هذا الفهرس..

وبتزايد ضعف السلطات التركية المركزية خلال القرن الأخير من الحكم العثماني، إنبعث المشاعر القومية في بلادنا وإزداد استعمال اللغة البوسنوية، والتي يسميها المؤلفون المحليون «البوسنوي» أو «البوشناق»، مما حدا بنا أن ندرج في هذا الفهرس عديداً من المتون ذات الميزة الأدبية والمكتوبة بلغتنا أو مختلطة بمتون أدبية باللغة التركية. ويتوفر هذا النوع من المخطوطات في البوسنة دون غيرها.

ومما يميز هذا الفهرس عن غيره بصورة خاصة هو وفرة المجاميع ذات المؤلفات المختلطة، وبعض هذه المجاميع يحوي عدداً كبيراً من القصائد والأشعار المختلفة، وغيرها من المتون الأدبية لعديد من المؤلفين مما يصعب معه سرد أسماء جميع

المقدمة

إن الجزء الرابع من فهرس المخطوطات العربية والتركية والفارسية لمكتبة الغازي خسرو بك لهو مواصلة للعمل على فهرسة مخطوطات أقدم مكتبة قائمة على تراب البوسنة والهرسك . . .

والمعروف أن الجزء الأول والثاني من الفهارس قد قام بإعدادهما الراحل قاسم دوبراتشا، وإنه قد بدأ في إعداد الجزء الثالث، وأُنجز منه بالفعل مائة مخطوط إلا أن المرض والوفاة قد حال بينه وبين انجاز ما بدأه. أما الجزء الثالث فإنه من إعداد زينيل فاييتش.

ويعتبر الجزء الثالث والرابع إستمرار للعمل على فهرسة المخطوطات بنفس الأسلوب الذي رسمه « دوبراتشا »، وقد التزم واضعا هذين الجزئين في متابعة عملهما بنفس المنهج الذي اتبعه « دوبراتشا » باعتباره أول من قام بتصنيف وإعداد الفهارس لهذه المكتبة . . .ولأولئك الذين لم يتح لهم أن يتعرفوا بعد على هذين الجزئين، فإننا نعرض لهم منهج التصنيف والفهرسة فيما يلي :-

تم تصنيف المخطوطات بحسب حقل الفكر ومجال المعرفة بصرف النظر عن اللغة الموضوع بها المخطوط، وعليه فإن هذا الفهرس يحوي مخطوطات الأدب بكل من اللغات الشرقية الثلاث : العربية والتركية والفارسية، وكان من المناسب أن نضم إليها المخطوطات المدونة باللغة البوسنوية (والمسماة بالحميادو) لم يتم فرزها بعد أو تصنيفها بصورة مستقلة ولأنها أيضاً مدرجة مع غيرها من فهارس المخطوطات العربية والتركية. ثم إن المخطوطات قد رتبت على أساس العنوان الأول في المجموعة وهو ما يفيد بأن كل مجموعة ذات عنوان أدبي في أولها قد أدرجت في هذا الفهرس .. وهكذا نجد مثلا -في بعض الحالات- أن العنوان الأول في مجموعة ما جد قصير مثل قصيدة من الشعر العربي القديم ثم تتلوها عناوين من الفقه والعقيدة والتصوف . . . الخ

ونفائس الكتب النادرة، أما ما قد نجا من إعصار الطغاة المعتدين فقد حفظ بغالبيته في مكتبة الغازي خسرو بك والتي أنقذت ذخيرتها- بحمد الله- من الكتب والوثائق في حين أن التراث الفكري الإسلامي الذي كانت تقتنيه العائلات الإسلامية قد أصابه ما أصاب المكتبات الأخرى من نهب وحرق وتدمير.

وبرغم هذا فإن المتبقي من هذه المخطوطات يشهد لمسلمي هذه المناطق والأقاليم بحبهم الشديد للعلم وتعلقهم البالغ بالمعرفة في شتى فروعها كالفلسفة والمنطق واللغة والتاريخ والجغرافيا والرياضيات والهندسة والفلك والطب والبيطرة وغيرها، وتشهد بذلك أيضًا المخطوطات المحفوظة في مكتبات العالم المختلفة، والتي سطرها ونسخها العلماء من مسلمي البوسنة والهرسك، وتتلمذ عليها الطلاب في مدارس تلك البلاد وساها من المراكز العلمية المنتشرة في شتى أرجاء العالم الإسلامي.

ورغبة في تعريف العلماء والباحثين والهيئات العلمية والثقافية بمخطوطات مكتبة الغازي خسرو بك، فقد بدأت المكتبة عام ١٩٦٣ في إخراج فهرس لمخطوطاتها، فصدر الجزء الأول من المخطوطات العربية والتركية والفارسية من إعداد الأستاذ قاسم أفندي دوبرجا (يرحمه الله). أما الجزء الثاني من هذا الفهرس فقد صدر عام ١٩٧٩ من إعداد البحاثة الراحل نفسه، ثم تابع عمل الفهرسة بعد وفاته الحافظ خالد أفندي حاجي موليتش والأستاذ زينل أفندي فاييتش والذي أعد الجزء الثالث للطبع عام ١٩٩١، وبدأ في نفس الوقت عدد من القائمين على المكتبة والخبراء بفهرسة المخطوطات الأخرى فأعد د. فهيم ناميتاك - وبوصفه الخبير الخارجي- الجزء الرابع من فهرس المخطوطات مشتملاً على مخطوطات الأدب العربي والتركي والفارسي والبوسنوي. ويجدر التنويه على أن الجزء الرابع من الفهرس كان جاهزًا للطبع منذ سنوات لكننا لم نستطع نشره لنقص الإمكانات المادية التي تحتاجها الطباعة والنشر.

أما الآن فإننا نتقدم بفائق الشكر، وعظيم الامتنان لمعالي الشيخ أحمد زكي يماني رئيس « مؤسسة الفرقان للتراث الإسلامي » بلندن (حفظه الله)، والذي يبذل جهوده الدائمة، ودعمه المستمر في معاونة مكتبة الغازي خسر و

بك بسراييفو للحفاظ على نفائس تراثها الإسلامي وذخائر مخطوطاتها، وصيانتها، ونشرها. والجدير بالذكر أن مؤسسة الفرقان تقوم بمساعدة المكتبة في تنفيذ مشروع تصوير المخطوطات والوثائق على ميكروفيلم وذلك بالأجهزة والمعدات التي زودها بها مسبقًا المعهد العالمي للفكر الإسلامي والحضارة الإسلامية (ISTAC) من ماليزيا.

إننا نشكر لمعاليه مساعدته التي يقدمها لمكتبتنا خالصة مخلصة منزهة عن كل غرض اللهم إلا حرصه على التراث الإسلامي، ورغبته في الحفاظ عليه ونشره وصيانته. نكرر الشكر والعرفان لمعاليه داعين الله تعالى أن يجعل بذله وعطاءه مدخرًا في ميزان حسناته، إنه سبحانه هو المستعان وعليه قصد السبيل.

مصطفى يحيتش
مدير مكتبة الغازي خسر و بك

تصدير

لا شك أن هذا العدد الضخم من المخطوطات المختلفة والتي تزخر بها مكتبة الغازي خسرو بك بسراييفو لهو خير شاهد على التطور الثقافي والعلمي لمسلمي البوسنة والهرسك، فلقد كان في البوسنة والهرسك ما بين القرنين السادس عشر والتاسع عشر مراكز هامة للدراسات والمعارف الإسلامية، كما حوت هذه البلاد كثيراً من المكتبات العامة والخاصة، والتي كانت تزخر بالوف الكتب الواردة من بقاع إسلامية مختلفة في شتى أنحاء العالم، هذا إلى جانب ما كان يستنسخ أو يستكتب على أيدي علماء البوسنة والهرسك أنفسهم في كافة فروع المعارف والعلوم الشائعة في تلك الأزمنة. وهكذا يتوافر لدينا آلاف من المخطوطات الواردة من العالم الإسلامي كله وعدد لا بأس به من المخطوطات التي نسخت وكتبت في البوسنة والهرسك ذاتها أو في الأراضي المجاورة لها.

وحين بدأت طباعة الكتب الإسلامية في البوسنة والهرسك تركزت المخطوطات الإسلامية في بعض المكتبات العامة، ومكتبات المدارس الإسلامية. وبتعاقب الزمن تعرضت هذه الذخائر من الكتب والمخطوطات للنهب، والحرق، والتدمير نتيجة للحروب التي إجتاحت بلادنا خلال تاريخها الطويل. فكان أن إنتقلت المخطوطات المحفوظة في المكتبات العامة- بكاملها أحيانًا أو بغالبيتها أحيانًا أخرى- إلى مكتبة الغازي خسرو بك في سراييفو، فتطورت هذه الأخيرة تطوراً ملحوظًا منذ ذلك الحين، وحفظت بعض المخطوطات والذخائر الإسلامية في عدد من المكتبات الكبرى والمؤسسات العلمية والثقافية في بلادنا، إلى أن إشتعلت الحرب الضارية والتي إبتلى بها أبناء البوسنة والهرسك، فتعرض المسلمون للقتل والتشريد والنهب وتدمير الممتلكات وتخريب المعالم التاريخية، والتي كانت هدفًا من أهداف العدوان، فحرقوا المكتبات ودمروا المؤسسات الثقافية والتراثية والعلمية والتي كانت تضم بين جنباتها كنوز المخطوطات،

الغامض الذي تتمنى أن يكون مشرقًا ومشرِّفًا بعون من الله وإخلاص من البشر، وعزم في القلوب وعرق على الجبين.

إن كرامة الأمم في علمها ورقيِّها ... وهناك وحدة لا تتجزأ يندمج فيها إبداع الماضي ونضال الحاضر وإستشراف المستقبل ، وهذا ما تتمثله مؤسسة الفرقان في سعيها المتواضع من أجل أن تفعل شيئًا في سبيل الحفاظ على التراث العربي والإسلامي المخطوط، وهي في نفس الوقت تخدم التراث الإنساني بمنظوره الشامل، لأن مخزون الأمة العربية والإسلامية، هو مخزون أخلاقي وجمالي رائع، سوف يساند الإنسانية في مستقبلها سواء على كوكب الأرض أو في سعيها إلى الكون الخارجي، وسوف تنجلي عن أعين البشرية ذات يوم سحابات التعصب والإقليمية والعنصرية، وغيابات التعالي والغرور، لكي تكتشف عظمة هذا التراث العربي الإسلامي وروعته في الدين والعلم والفن والفلسفة والأدب ، كما تدعو الله للأمة العربية والإسلامية أن تستفيق حتى يعود إليها الوعي شبه المفقود وأن تستعيد دورها الفاعل في المكان والزمان.

وضمن إستراتيجية مؤسسة الفرقان لتوثيق التراث المخطوط، فإنها تسعى إلى حصر مجموعات المخطوطات في العالم، وفهرستها وتصويرها ونشر الوعي لصيانتها وحفظها، ثم التعاون مع بعض العلماء الأفاضل على تحقيق المخطوطات ونشرها، للإسهام بجهدها في نشر ثقافة عربية وإسلامية صحيحة ومستنيرة، ووصلها بالحضارة المعاصرة وإشراقات المستقبل، وإبراز أصالة هذا التراث وما به من آيات الإبداع والجمال والتسامح والمحبة...

وتركز مؤسسة الفرقان على بذل أقصى جهودها، خصوصًا في المناطق والبلدان التي تحتاج إلى المساندة، وقد انجزت بعض الجهود من أجل فهرسة المخطوطات في بلدان من إفريقيا وآسيا وأوربا الشرقية، حتى بلغ عدد فهارس المخطوطات التي أصدرتها حتى الآن أربعة وعشرين عنوانًا، يصل بعضها إلى خمسة مجلدات، كما كان من بينها أكبر حصر عالمي للمخطوطات في العالم، صدر بالإنجليزية في مجلدات أربعة، ويصدر من جديد موسعًا ومنقحًا باللغة العربية.

وإلى جانب سلسلة فهارس المخطوطات تصدر مؤسسة الفرقان عدة سلاسل أخرى لأعمال المؤتمرات التي تعقدها حول المخطوطات العربية والإسلامية، والمخطوطات المحققة والمحاضرات العامة للفرقان.

ومتابعة لهذه الجهود، يسعدنا أن تساهم مؤسسة الفرقان في نشر الجزء الرابع -الذي نقدم له الآن - من فهارس المخطوطات بمكتبة الغازي خسروبك في سراييفو، الذي أعده الدكتور فهيم بن علي ناميتاك.

وقد سبق لمكتبة الغازي خسروبك إصدار الأجزاء الثلاثة السابقة من هذا الفهرس قبل الحرب في البوسنة، ويُعد نشر الجزء الرابع الآن خبرًا سارًا نسجله في صفحة التاريخ، علامة على سلامة هذه المجموعة من المخطوطات، والتي نفرح لها فرحة الأهل حينما يعود إليهم الإبن من ساحة القتال سالمًا، بعد سنوات طويلة من القلق والشوق.

ونرجو أن يوفقنا الله إلى نشر بقية أجزاء هذا الفهرس حتى يصل إلى تمامه، إلى جانب المشروعات الأخرى للفرقان.

وفي نهاية هذه الكلمة أود أن أشير بكل إعتزاز إلى أن مؤسسة الفرقان قد وفقت إلى تنفيذ مشروع لتصوير مخطوطات ووثائق مكتبة الغازي خسروبك في البوسنة، وذلك بفضل تجاوب رئاسة علماء البوسنة والهرسك التي يتولاها فضيلة الدكتور مصطفى تسيريتش وإدارة المكتبة، والتي يرأسها الأستاذ مصطفى يحييتش، وهي في طريقها إلى إتمام تصوير كل المجموعات على الميكروفيلم، وسوف يتم تفريغ هذه المجوعات علي أقراص مدمجة CD ROM تيسيرًا لحفظها، مع المحافظة على ما تحمله بعض المخطوطات من الوان جميلة، حتى تصل إلى الأجيال القادمة عزيزة سالمة، وتيسيرًا للإطلاع عليها لكل من يوفقه الله لدراستها، ويوفقنا في خدمته في مؤسسة الفرقان بلندن.

ونرجو أن نوفق إلى ما يرضي الله وينفع الناس فيمكث في الأرض، «ومن يتوكل على الله فهو حسبه» صدق الله العظيم.

أحمد زكي يماني

رئيس مؤسسة الفرقان للتراث الإسلامي

تقديم

بفضل من الله تعالى، بقيت مكتبة الغازي خسروبك في سراييفو، ونجت من التدمير والهلاك في حرب شرسة وضروس، نتج عنها تدمير آلاف المخطوطات والكتب والوثائق النادرة في بعض مكتبات سراييفو في البوسنة أثناء الحرب الأخيرة، وكان ذلك جزءاً من التآمر لإلغاء المقومات التاريخية والثقافية والحضارية للمسلمين في البوسنة والهرسك، أو بتعبير آخر هو إلغاء للتاريخ الإسلامي من جغرافية أوربا، وطي صفحات هذا التاريخ الرائع في المقابر الجماعية مع الأطفال والشهداء.

وقد وفق الله المخلصين من المسؤولين في البوسنة والعاملين بمكتبة الغازي خسروبك في جهودهم التي بذلوها من أجل إنقاذ مجموعاتها المكوّنة من آلاف المخطوطات والكتب والدوريات وسجلات المحاكم الشرعية للبوسنة والهرسك، وكلها وثائق حضارية وقانونية وتاريخية هامة، ومن أجل إنقاذها قاموا بنقلها عدة مرات، تحت وابل من نيران المدافع والصواريخ، إلى عدة أماكن حتى إستقرت في مقرها الحالي، في إنتظار نقلها إلى المقر الجديد المنتظر بناؤه في سرايفو بمشيئة الله.

إن إنقاذ أرواح البشر الأبرياء في أي مكان من العالم ومن أي جنس أو دين، هو تقرب إلى الله تعالى، كما أن من أرفع الأعمال في التقرب إليه تعالى إنقاذ سجلات المعرفة بكل أشكالها، ولذلك فإن إنقاذ المخطوطات والكتب والوثائق العربية والإسلامية هو واجب ديني وأخلاقي، ومرتبة حضارية عالية يرقى إليها المجاهدون في الحرب وفي السلم، من أجل إنقاذ هذه الكنوز المعرفية، وصيانتها وإتاحتها للباحثين ودراستها ونشرها... لأنها جزء عزيز من وجدان الأمة الإسلامية، وعنصرحيوي هام من مقومات وجودها، وهي ذاكرتها وسر هويتها التي تصمد بها في الحاضر حتى ولو كان أليماً، وتدخل به إلى المستقبل

مكتبة الغازي خسروبك بسراييفو

فهرس

المخطوطات العربية والتركية والفارسية والبوسنوية

الجزء الرابع

إعداد
الدكتور فهيم علي ناميتاك

مؤسسة الفرقان
للتراث الإسلامي
لندن

رئاسة الجماعة الإسلامية
في البوسنة والهرسك
سرايفو

لندن - سراييفو
١٤١٩هـ/١٩٩٨م

Rijaset Islamske zajednice u BiH
Gazi Husrev-begova biblioteka
Al-Furqān Islamic Heritage Foundation
London

Za izdavača
Mustafa Jahić

DTP
Izdavačka djelatnost *El-Kalem*

Tehnički urednik
Aida Mujezin

Dizajn
Tarik Jesenković

Tiraž
1 500 primjeraka

Štampa
DES Sarajevo

Za štampariju
Džemal Bašić

ISBN 9958-23-009-7
ISBN 1-873992-34-3

مكتبة الغازي خسروبك بسراييفو

فهرس

المخطوطات العربية والتركية والفارسية والبوسنوية

الجزء الرابع

إعداد
الدكتور فهيم علي ناميتاك

رئاسة الجماعة الإسلامية
في البوسنة والهرسك
سراييفو

مؤسسة الفرقان
للتراث الإسلامي
لندن

لندن - سراييفو
١٤١٩هـ/١٩٩٨م

GAZI HUSREV-BEGOVA BIBLIOTEKA
U SARAJEVU

KATALOG
ARAPSKIH, TURSKIH, PERZIJSKIH I BOSANSKIH RUKOPISA

SVEZAK SEDMI

Obradili
HASO POPARA
ZEJNIL FAJIĆ

Al-Furqān
Fondacija za islamsko naslijeđe
London

Rijaset
Islamske zajednice u BiH
Sarajevo

LONDON - SARAJEVO
1420/2000.

GAZI HUSREV-BEGOVA BIBLIOTEKA
U SARAJEVU

KATALOG
ARAPSKIH, TURSKIH, PERZIJSKIH I BOSANSKIH RUKOPISA

SVEZAK SEDMI

Obradili
HASO POPARA
ZEJNIL FAJIĆ

Al-Furqān
Fondacija za islamsko naslijeđe
London

Rijaset
Islamske zajednice u BiH
Sarajevo

LONDON - SARAJEVO
1420/2000.

Recenzenti:

Dr. Mahmoud El-Saied El-Doghim
Mr. Lejla Gazić

مراجعة :

الدكتور محمود السيد الدغيم
الماجستير ليلى غازيتش

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

017: 091.1=411.21 (497.6) (0.032)
017: 091.1=512.1 (497.6) (0.032)
017: 091.1=222.1 (497.6) (0.032)
026: 297 (497.6)

GAZI Husrev-begova biblioteka (Sarajevo)

Katalog arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa. - London: Al-Furqān Islamic Heritage Foundation Publication; Sarajevo: Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, El-Kalem, 1963 - <2000>. - Sv. <7> ; 25 cm

Tekst na bos., arap., tur., perz. i engl. jeziku. - Na vrhu nasl. str.: Gazi Husrev-begova biblioteka u Sarajevu. - Na spor. nasl. str.: Catalogue of the Arabic, Turkish, Persian and Bosnian manuscripts

Sv. 7 / obradili Haso Popara i Zejnil Fajić. 2000. 624

ISBN 1-873992- 51-3 (Al-Furqān Islamic Heritage Foundation)

ISBN 9958-23-036-4 (El-Kalem)

1. Gl. stv. nasl. 2. Stv. nasl. na uspor. nasl. str. 3. Popara, Haso 4. Fajić, Zejnil

COBISS/BIH-ID 5778950

Izdavači: Al-Furqan Fondacija za islamsko naslijeđe.
Eagle House, High Street, Wimbledon, London. SW 19 5EF, UK
Rijaset Islamske zajednice u BiH. Gazi Husrev-begova biblioteka.
Hamdije Kreševljakovića 58 Sarajevo, Bosna i Hercegovina

THE GHAZI HUSREV-BEY LIBRARY
IN SARAJEVO

Al-Furqan Islamic Heritage Foundation
Catalogues of Islamic Manuscript Series: No 31

CATALOGUE
OF
THE ARABIC, TURKISH, PERSIAN AND BOSNIAN MANUSCRIPTS

TOME VII

Prepared by
HASO POPARA
ZEJNIL FAJIĆ

Al-Furqān
Islamic Heritage Foundation
London

Riasat
of Islamic Community in B&H
Sarajevo

LONDON - SARAJEVO
1420/2000

SADRŽAJ

SADRŽAJ V
UVODNA RIJEČ VII
PREDGOVOR IX
UVOD XI
FOREWORD XIII
PREFACE XV
INTRODUCTION XVII
IZVORI I LITERATURA XIX
TRANSKRIPCIJA XXV

STILISTIKA 1
    a) arapski 3
    b) turski 213
    c) bosanski 219
METRIKA 223
    a) arapski 225
    b) turski 265
    c) perzijski 269
RJEČNICI 275
    Arapski rječnici 277
    Arapsko-turski rječnici 295
    Arapsko-tursko-bosanski rječnici 369
    Arapsko-tursko-perzijsko-bosanski rječnici 373
    Arapsko-perzijski rječnici 377
    Arapsko-perzijsko-turski rječnici 389
    Perzijsko-turski rječnici 401

Tursko-bosanski rječnici 477
Tursko-italijanski rječnici 485
Bosansko-turski rječnici 489
Bosansko-arapsko-turski rječnici 495
Bosansko-turski rječnici 489
Bosansko-tursko-perzijsko-arapski rječnici 499

INDEKSI 503
Indeks naslova 505
Indeks naslova u transkripciji 515
Indeks autora 525
Indeks prepisivača 539
Indeks vakifa 545
Indeks bivših vlasnika 549
Indeks mjesta 557
Kongruencija brojeva I 561
Kongruencija brojeva II 565

UVODNA RIJEČ

Navršava se deset godina otkako, zahvaljujući Uzvišenom Allahu i Njegovoj pomoći, fondacija al-Furqan putem organiziranja raznih simpozija, seminara i izložbi, publiciranja knjiga i kataloga, te snimanja rukopisa, historijskih dokumenata, vakufnama i sidžila šerijatskih sudova, svestrano radi na zaštiti i očuvanju islamske baštine i kulture.

Ona je, isključivo u ime Allaha, uložila i još uvijek ulaže ogromne napore na očuvanju i zaštiti, kako rukopisne građe, tako i štampanih knjiga koje se nalaze u fondovima Gazi Husrev-begove biblioteke u Sarajevu, i time dala svoj doprinos u njihovu spašavanju od propadanja tokom posljednjih previranja na ovim prostorima.

U tu svrhu, ova fondacija opremila je spomenutu biblioteku sa svim što je potrebno; modernim policama i ormarima za čuvanje rukopisa i štampanih knjiga, savremenom elektronskom opremom za skeniranje rukopisa i dokumenata i njihovo pohranjivanje na CD ROM. Pored navedenog, ona svestrano pomaže i projekat mikrofilmovanja rukopisa i arhivske građe, tako da je do sada snimljeno na mikrofilm polovina spomenutih fondova u ovoj biblioteci. Poslovi na ovom projektu se i dalje nastavljaju, kako bi se, uz Božiju pomoć, mikrofilmovanje rukopisa, u najskorije moguće vrijeme, moglo završiti.

Što se tiče kataloške obrade rukopisa, ona se odvija kako se samo može poželjeti, budući da al-Furqan u saradnji sa Rijasetom Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, odmah po njihovoj obradi, osigurava štampanje kataloga. Tako su u okviru ovog projekta u 1419/1998. štampani četvrti, u 1420/1999. peti i šesti, a evo sada, na zadovoljstvo ljubitelja naše pisane baštine, predajemo u štampu i sedmi svezak Kataloga arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa u Gazi Husrevbegovoj biblioteci.

U prethodnih šest svezaka Kataloga rukopisa Gazi Husrev-begove biblioteke obrađeno je ukupno 4 206 rukopisa, od kojih su neki zbirke koje sadržavaju po više djela. Sedmi svezak Kataloga sadrži rukopise od br. 4 207 do 4 754 sa ukupno 873 pisana djela. U prvom dijelu ovog sveska Kataloga obrađeni su rukopisi iz oblasti stilistike i metrike, a u drugom dijelu višejezični rječnici. Zato će izdavanje ovog sveska Kataloga biti od svestrane koristi za istraživače, kako u oblasti stilistike tako i lingvistike uopće.

Molim Uzvišenog Allaha da nam podari uspjeh i Svoju pomoć u ostvarenju ciljeva koje, na polju očuvanja tekovina čovječanstva sa svim svojim vrijednostima, poduzima al-Furqan Fondacija za islamsko naslijeđe.

Upućujem riječi zahvalnosti dr. Mustafi Ceriću, reisu-l-ulemi Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, mr. Mustafi Jahiću, direktoru Gazi Husrev-begove biblioteke i gosp. Hasu Popari i Zejnilu Fajiću koji su obradili ovaj svezak Kataloga. Želim im uspjeh i sve najbolje u njihovim budućim poslovima!

London, 1420/1999. god.

Aḥmad Zakī Yamānī
Predsjednik Fondacije za islamsko naslijeđe al-Furqan

PREDGOVOR

Objavljivanje sedmoga toma Kataloga Gazi Husrev-begove biblioteke u Sarajevu predstavlja veliku pomoć naučnim istraživačima islamske rukopisne kulturne baštine. To se posebno odnosi na rukopise iz retorike i metrike. Za objavljivanje ovog Kataloga, kao i prethodna tri, dugujemo veliku zahvalnost Njegovoj ekselenciji Šejh-Ahmedu Zeki Jemaniju, osnivaču i predsjedniku al-Furkan Fondacije za islamsko kulturno naslijeđe u Londonu. Molimo Uzvišenog Allaha da ga za to nagradi i da se ova saradnja nastavi do objavljivanja preostalih kataloga rukopisa naše biblioteke.

Mustafa Jahić
Direktor
Gazi Husrev-begove biblioteke

UVOD

Sedmi svezak Kataloga arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa Gazi Husrev-begove biblioteke u Sarajevu izrađen je po istom sistemu i principima kao i prethodnih šest svezaka i kao takav predstavlja nastavak katalogizacije rukopisa ove biblioteke.

U ovom svesku obrađeni su rukopisi iz stilistike, metrike i rječnici prema principu prvog djela, tako da je u njemu obrađen i znatan broj djela koji ne pripadaju ovim disciplinama, a našla su se kao druga djela u zbirci.

Ovaj svezak su izradila dvojica autora: Haso Popara i Zejnil Fajić. Prvi je je obradio rukopise iz stilistike i metrike, a drugi rječnike.

Ovaj svezak sadrži ukupno 548 kodeksa, odnosno 873 djela. Od ovog broja 240 kodeksa, odnosno 416 djela odnosi se na prvi dio, u kome su obrađene stilistika i metrika, a 308 kodeksa, odnosno 457 djela na drugi dio, u kome su obrađeni rječnici.

Što se tiče djela iz stilistike i metrike, preko četiri petine njihovog ukupnog broja, napisano je na arapskom, a ostala na turskom, perzijskom i bosanskom jeziku. Najstarije djelo iz stilistike obrađeno u ovom katalogu je treći dio enciklopedije *Miftāḥ al-ʻulūm* od *Yūsuf b. Abū Bakr as-Sakkākī-ja* (555/1160 - 626/1564) u kome je dat pregled triju najvažnijih disciplina arapske stilistike: *al-maʻānī, al-bayān* i *al-badīʻ*. Najstariji primjerak ovog djela prepisan je 972/1564. god.

Odmah iza njega, po starini, je kompendij spomenutog as-Sakkākī-jeva djela, *Talḫīṣ al-Miftāḥ* koji je priredio Muḥammad b. ʻAbdurraḥmān al-Qazwīnī (666/1268 - 739/1338). Najstariji primjerak ovog djela prepisan je 773/1372. god.

Tu su, zatim, dva komentara na spomenuto al-Qazwīnī-jevo djelo; *al-Muṭawwal* i *al-Muḫtaṣar* koje je napisao Masʻūd b. ʻUmar b. ʻAbdullāh at-Taftāzānī (712/1312 - 792/1389) s kojim je sistematsko izlaganje stilistike arapskog jezika bilo dostiglo svoj vrhunac. Najstariji primjerak *al-Muṭawwala* prepisan je 828/1424. god., a *al-Muḫtaṣara* 978/1570. god.

Ostala djela iz oblasti stilistike uglavnom čine desetine manje-višr uspjelih prerada, komentara, glosa i superglosa na gore spomenuta originalna djela, od kojih se neka, zasigurno, mogu ubrojati među najstarije sačuvanje primjerke na svijetu, jer su prepisana još za vrijeme njihovih autora ili neposredno nakon njihove smrti. U takve primjere spadaju primjerak al-Qazwīnī-jeva komentara *al-Īḍāḥ fī ʻilm al-maʻānī wa al-bayān*, prepisan u Havarizmu u Perziji 751/1350. god., svega dvanaest godina poslije autorove smrti i al-Ĝurĝānī-jeva glosa na at-Taftāzānī-jev komentar al-Muṭawwal, prepisana 814/1411. god., dvije godine poslije autorove smrti.

Od bosanskih autora koji su pisali djela iz oblasti arapske stilistike i metrike ovdje treba istaći Hasana Kafiju Pruščaka (951/1544 - 1025/1616) koji je, po uzoru na at-Taftāzānī-ja, na al-Qazwīnī-jev kompendij *Talḫīṣ al-Miftāḥ* prvo napisao skraćenu preradu *Tamḫīṣ at-Talḫīṣ*, a onda na isto djelo napisao komentar pod nazivom *Šarḥ Tamḫīṣ at-Talḫīṣ*, zatim Husejn efendiju Isbeija iz Sarajeva (čija nam godina smrti nije poznata) koji je napisao komentar na as-Samarqandī-jevu risalu o naročitoj upotrebi riječi u prenesenom značenju pod nazivom *Šarḥ Farā'id al-fawā'id li taḥqīq ma'ānī al-isti'āra*, te Maḥmūda b. Ḫalīla iz Mostara, poznatog pod nadimcima Bejazi-zade i Damad (um. 1099/1688. god), koji je na al-Andalusī-jevu risalu o arapskoj metrici napisao jedan od najoriginalnijih i najuspjelijih komentara pod nazivom *al-Fahm al-alma'ī - Šarḥ 'Arūḍ al-Andalusī*. U indeksu autora autori Bošnjaci označeni su italik pismom.

Zbirka rječnika Gazi Husrev-begove biblioteke karakteristična je po tome što pored arapskih, arapsko-turskih, arapsko-perzijskih, arapsko-perzijsko-turskih i perzijsko-turskih, obuhvata i tursko-bosanske i bosansko-turske rječnike, te po jedan rukopis bosansko-arapsko-turskog i bosansko-tursko-perzijskog rječnika, što druge biblioteke u svijetu ne posjeduju.

Značajan broj prepisivača je iz Bosne i Hercegovine, pa su i oni u indeksima istaknuti italik pismom.

Pored nama pristupačnih izvora i literature, za neke rukopise nismo mogli ustanoviti pravi naslov niti ime autora. To se naročito odnosi na rukopise koji su nepotpuni na početku ili na kraju, odnosno koji su samo manji fragmenti. Takvih je priličan broj, naročito rječnika. Za takve rukopise davali smo u zagradi naslov prema sadržaju.

Djela koja se samo spominju u ovom svesku Kataloga, a u njemu nisu obrađena, u indeksu su pored broja označena zvjezdicom. To isto važi i za autore.

U indeksima pisaca, prepisivača, vakifa i bivših vlasnika redoslijed je prema prvom imenu.

Kod transkripcije naslova, imena pisaca, prepisivača, vakifa i bivših vlasnika, korisnici će zapaziti da nismo uvijek bili dosljedni standardnoj transkripciji, naročito kada se radi o turskim i bosanskim imenima.

Sarajevo, 16. septembra 1999. god.

Haso Popara
Zejnil Fajić

FOREWORD

Al-Furqān Foundation has now been working for ten years to serve and preserve the cultural heritage of Islam. It has convened conferences, held symposia and set up exhibitions. It has published catalogues of libraries and new critical editions of important manuscripts. It has preserved the images of manuscripts and documents on microfilm and CDRom. It has made great efforts to save the Ghazi-Husrev-Bey Library in Sarajevo, and so contributed to the efforts to safe-guard the identity of Bosnia-Herzegovina by preserving the country's cultural heritage. The Library has been furnished with its requirements of shelving and equipped with the electronic aparatus needed to digitize its manuscripts on CDRom. Half the Library's collection of manuscripts has now been microfilmed and work continues apace to complete the project.

Al-Furqān Foundation has co-operated with the Presidency of the Riasat of Islamic Community in Bosnia-Herzegovina in Sarajevo to publish this catalogue. Volume IV of the catalogue was published in 1419 AH / 1998 AD; volumes V and VI were published in 1420 AH / 1999 AD, and now we are happy to present volume VII of the Catalogue of Arabic, Turkish, Persian and Bosnian Manuscripts in the Library.

The previous 6 volumes listed entries for 4,206 manuscripts, some of which contained more than one title. Volume VII contains the entries for manuscripts numbers 4,207 to 4,754. These manuscripts represent 873 texts mainly dealing with bayān (rhetoric), badī' (figurative speech), ma'ānī (semantics) and 'urūḍ (poetic metre), followed by dictionaries in many languages. This catalogue should, therefore, prove of particular use to researchers in rhetoric and linguistics.

We pray for the Almighty's aid and support in achieving al-Furqān Foundation's objectives in the human cultural and scientific heritage and I thank particularly Faḍilat Dr Mustapha Tsiric, the President of the 'Ulama of Bosnia-Herzegovina, Mr Mustapha Jahic, the Director of the Ghazi-Husrev-Bey Library, Mr Haso Popara and Mr Zejnil Fajic who both co-operated in compiling this volume. May their efforts all be crowned with success.

Ahmed Zaki Yamani
Chairman
Al-Furqān Islamic Heritage Foundation
October 1999

PREFACE

The publication of Volume VII of the Catalogue of the Ghazi Husrev-Bey Library in Sarajevo is a great service to scholars working in the field of the MSS heritage of Islam. It presents new information on Rhetoric and Metre. This work has been completed through the grace of God and through the generosity and vision of His Excellency Sheikh Ahmed Zaki Yamani, Chairman of al-Furqan Islamic Heritage Foundation who has already been the patron of Volumes IV, V and VI of this Catalogue. May he find his just reward and may this cooperation continue unthil the Catalogue is completed.

Mustafa Jahic
Director
Ghazi Husrev-Bey Library

INTRODUCTION

By the Grace of God volume VII in the continuing work of cataloguing the Arabic, Turkish, Persian and Bosnian manuscripts in the Ghazi Husrev-Bey Library has been completed. It has been based - like volumes III, IV, V and VI - on the cataloguing principles used by the late Kasim Dobraca in volumes I and II.

This volume deals with MSS in the fields of Rhetoric, Poetic Metre and Lexicography. But since this classification is based on the titles of MSS, and since many MSS are actually compendiums which contain work on more than one subject, this volume actually contains descriptions of a large number of MSS that do not fall within these fields at all.

This volume was compiled by Mr Haso Popara (the MSS of Rhetoric and Poetic Metre: 416 MSS in 240 volumes) and Mr Zejnil Fajic (the MSS of Lexicography: 457 MSS in 308 volumes). The book, therefore, contains catalogue entries for 548 volumes holding 873 MSS.

More than 80% f the MSS of Rhetoric and Poetic Metre are in Arabic. The remaining 20% are in Turkish, Persian and Bosnian. The oldest MS in rhetoric catalogued in this volume is Miftāḥ al-'Ulūm - Part III by Yūsuf ibn Abī Bakr al-Sakkākī (555-626 AH / 1160-1228 AD) in which he deals with Ma'ānī, Bayān and Badī'. This MS was copied in 972 AH / 1564 AD.

There is also an abridged version of Sakkākī's book, Talkhīṣ al-Miftāḥ by Muḥammad ibn 'Abd al-Raḥmān al-Qizwīnī (666-739 AH / 1268-1338AD). The oldest MS of this book goes back to 773 AH / 1372 AD.

This volume also contains entries for two explications of al-Qizwīnī's Talkhīṣ al-Miftāḥ : The extended explication, al-Muṭawwal, and the abridged explication al-Mukhtaṣar, both by Mas'ūd ibn 'Umar ibn 'Abd-Allah al-Taftāzānī (712-791 AH / 1312-1389 AD). These books represent the science of Arabic rhetoric in its most developed form. The oldest copy of al-Muṭawwal goes back to 828AH / 1424AD, while the oldest copy of al-Mukhtaṣar goes back to 978AH / 1570AD.

There are many other MSS in rhetoric which are commentaries, explications and notes, and notes on notes. Their value in illuminating the original texts they deal with varies.

It should be noted that some of the MSS catalogued in this volume are among the oldest copies in the world's libraries. Some were copied during the lifetime of their authors; others shortly after their deaths. An example is the al-Qizwīnī MS al-Īḍāḥ fī 'Ilm al-Ma'ānī wa al-Bayān copied in Khuwarizm in 751 AH / 1350 AD, ie. only 12 years after the author's death. Another is al-Jurjāni's Ḥāshiyah 'alā al-Muṭawwal li al-Taftāzānī, copied in 814 AH / 1411 AD, ie. 2 years before the death of its author.

Many Bosnians were interested in the Arab and Islamic Sciences; they studied them and wrote on them. A number of Bosnian authors were noted for their work on Rhetoric and Metre. One of the most important was Ḥasan Kāfī al-Āqḥaṣārī (951-1025 AH / 1544-1616 AD) who followed the example of al-Taftāzānī in explicating al-Qizwīnī's Talkhīṣ al-Miftāḥ. He abridged it first under the title Tamḥīṣ al-Talkhīṣ , then explained it under the title Sharḥ Tamḥīṣ al-Talkhīṣ. Ḥusayn Efendi al-Iṣbaḥī al-Sarrā'ī (date of death unknown) also became known for his explication of the metaphors of Samarqand: Sharḥ Farā'id al-Fawā'id li-Taḥqīq Ma'nā al-Isti'ārah. Maḥmūd ibn Khalīl al-Mostārī (known as Bayāḍī-Zādeh. d.1099 AH / 1688 AD) wrote an explication of al-Andalusī's treatise on metre: al-Fahm al-Alma'ī Sharḥ 'Urūḍ al-Andalusī, which is considered one of the clearest and most original explanations of that text. Bosnian authors are given a distinctive script in the Index of Authors.

The dictionaries in the holdings of the Ghazi Husrev-Bey Library are unique among those held by the world's libraries. They are Arabic, Arabic-Turkish, Arabic-Turkish-Persian, Persian-Turkish, Turkish-Bosnian and Bosnian-Turkish. They were written down by numerous Bosnian copyists whose names occur in distinctive script in the Index of Copyists.

Although we searched extensively in the available sources and reference books we were unable to determine the exact titles of some MSS. Sometimes we were unable to identify authors. This is particularly so in the case of MSS which are missing both a beginning and an end. There were many unidentifiable fragments - especially fragments of dictionaries.

With regard to works that are mentioned in this catalogue but are not described, their numbers have been marked with an asterisk in the Index. We have followed the same principle in the Index of Authors. We have also compiled indices with the names of Owners and Endowers of Trusts. All index entries are arranged alphabetically. When names were written in Latin characters we have not always used the same form of writing, particularly in the case of Bosnian and Turkish names.

Sarajevo, 16 September 1999

Haso Popara and Zejnil Fajic

IZVORI I LITERATURA

Ahlwardt	-Ahlwardt, Wilhelm: *Verzeichniss der arabischen Handschriften der Königlichen Bibliothek zu Berlin.* Bd I-X. Berlin 1887-99. (Die Handschriften-verzeichnisse der Königlichen Bibliothek zu Berlin)
A.M.	-al-Bagdādī, Ismā'īl-paša: *Hadiyya al-'ārifīn, asmā' al-mu'allifīn wa āṯār al-muṣannifīn.* I-II. Istanbul, 1951/1955.
Badīriyya	-Ḫiḍr b. Ibrāhīm Salāma: *Fihris maḫṭūṭāt al-Maktaba al-Badīriyya* (Maktaba aš-Šayḫ Muḥammad b. Ḥabīš) I-II. al-Quds, 1407/1987.
Bagdad, Awqāf	-al-Ǧibūrī, 'Abdullāh: *Fahras al-maḫṭūṭāt al-'arabiyya fī Maktaba al-awqāf al-'āmma fī Baġdād.* Ǧuz' III. Baġdād, 1394/1974.
Bagdad, Waqf	-al-Ǧibūrī, 'Abdullāh: *Al-Mustadrak 'alā al-Kaššāf 'an maḫṭūṭāt Ḫazā'in kutub al-awqāf.* Baġdād, 1385/1965.
Bašagić	-Bašagić, Safvet-beg: *Bošnjaci i Hercegovci u Islamskoj književnosti.* Sarajevo, 1912. -*Popis orijentalnih rukopisa moje biblioteke.* Sarajevo, 1917. -*Znameniti Hrvati, Bošnjaci i Hercegovci u Turskoj Carevini.* Zagreb, 1931.
Behlilović	-Behlilović, H. M.: *Arapska metrika za VI razred bos.-herceg. gimnazija.* Sarajevo, 1915
Blochet	-E. Blochet: *Cataloque des manuschrits turcs.* Bibliotheque Nationale. Tome I. Paris, 1932.
Boškov	-Vančo, Boškov: *Katalog turskih rukopisa franjevačkih samostana u Bosni i Hercegovini.* Orijentalni institut u Sarajevu. Posebna izdanja XV. Sarajevo, 1988.

Bratislava	-Petraček, Karel; Blaškovič, Jozef; Vesely, Rudolf: *Arabische, türkische und persische Handschriften der Universitäts bibilothek in Bratislava.* Bratislava, 1961.
Dobrača	-Dobrača, Kasim: *Katalog arapskih, turskih i perzijskih rukopisa.* Gazi Husrev-begova biblioteka u Sarajevu. Svezak I-II. Sarajevo, 1963. i 1979.
Fajić III	-Fajić, Zejnil: *Katalog arapskih, turskih i perzijskih rukopisa.* Gazi Husrev-begova biblioteka u Sarajevu. Svezak III. Sarajevo, 1991.
Fajić V	-Fajić, Zejnil: *Katalog arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa.* Gazi Husrev-begova biblioteka u Sarajevu. Svezak V. London - Sarajevo, 1999.
Fajić	-Fajić, Zejnil: *Tabelarni pregled hidžretskih godina preračunatih u godine nove ere.* Sarajevo, 1982.
Farrūḫ	-Farrūḫ, 'Umar: *Tārīḫ al-fikr al-'arabī ilā ayyām Ibn Ḫaldūn.* Dār al-'ilm li-al-malāyīn - Bayrūt. aṭ-Ṭab'a aṭ-ṭāliṭa. Bayrūt, 1981.
Farrūḫ	-Farrūḫ, 'Umar: *Tārīḫ al-adab al-'arabī, al-adab al-qadīm.* al-Ǧuz' al-awwal. Dār al-'ilm li-al-malāyīn - Bayrūt. aṭ-Ṭab'a aṭ-ṭāniya. Bayrūt, 1388/1969.
Flemming	-Flemming, Barbara: *Türkische Handschriften.* T. 1. Viesbaden 1968. (Verzeichnis der orientalischen Handschriften in Deutschland. Bd. XIII, 1).
Flügel	-Flügel, Gustav: *Die arabischen, persischen und türkischen Handschriften der Kaiserlich-Königlichen Hofbibliothek zu Wien.* Bd. I-III. Wien, 1865-67.
Gacek	-Gacek, Adam: *Catalogue of the Arabic manuscripts in the library of the School of Oriental and African Studies Universiti of London.* London, 1981.
GAL G	-Brockelmann, Carl: *Geschichte der arabischen Litteratur.* Supplementband I-III. Leiden, 1943. i 1949.
GAL S	-Brockelmann, Carl: *Geschichte der arabischen Litteratur.* Grundband I-II. Leiden, 1937., 1938. i 1942.

Götz	-Götz, Manfred: *Turkische Handschriften.* Wiesbaden 1979. (Verzeichnis der orientalischen Handschriften in Detschland).
Handžić	-Al-Ḥānǧī al-Būsnawī, Meḥmed b. Muḥammad: *al-Ǵawhar al-asnā' fī tarāǧim 'ulamā' wa šu'arā' Būsna,* al-Qāhira, 1349/1930.
Handžić	-Mehmed, Handžić: Džumhur Osman... *El-Hidaje,* IV/ 1940/41; br.12
Hasandedić	-Hasandedić, Hivzija: *Katalog arapskih, turskih i perzijskih rukopisa.* Izdanje Arhiva Hercegovine Moštar. Svezak 2. Mostar 1977.
Ḥ.Ḫ.	-Ḥāǧǧī Ḫalīfa, Muṣṭafā b. 'Abdullāh Kātib Čelebī: *Kašf az-ẓunūn 'an asāmī al kutub wa al-funūn.* al-Muǧallad I-II. Istanbul 1360/1941 - 1362/1943.
Ḥ.Ḫ., Ḍayl	-al-Bagdādī, Ismā'īl-paša: *Īḍāh al-maknūn fī aḍ-Ḍayl 'alā Kašf aẓunūn 'an asāmī al-kutub wa al-funūn.* Cilt I-II. Istanbul 1945-47.
Jahić	-Jahić, Mustafa: *Katalog arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa.* Gazi Husrev-begova biblioteka U Sarajevu. Svezak VI. London-Sarajevo, 1999.
Kadić	-Kadić, A.: *Izbor iz arapskog pjesništva.* Sarajevo, 1913.
Kaḥḥāla	-Kaḥḥāla, 'Umar Riḍā: *Mu'ǧam al-mu'allifīn. Tarāǧim muṣannifī al-kutub al'Arabiyya.* Ǧuz' I - XV. Bayrūt.
Kairo A	*-Fihris al-kutub al-'arabiyya al-mawǧūda bi ad-Dār 1921-1937.* al-Ǧuz' I-VIII. Dār al-kutub al-Miṣriya. al-Qāhira, 1924 - 42.
Kairo F	*-Fihris al-maḫṭūṭāt al-'fārisiyya "allatī taqtanīhā ad-Dār al-kutub ḥattā 'ām 1963"*, al-qism I-II. al-Qāhira, 1966 - 67.
Kairo M	-Sayyid, Fu'ād: Dār al-Kutub. *Fihris al-maḫṭūṭāt. Našra bi al-maḫṭūṭāt allatī iqtanathā ad-Dār min sana 1936 - 1955.* al-Qism I-III. Al-Ǧumhūriyya al-'Arabiyya al-Muttaḥida. al-Qāhira, 1380/1961 - 1383/1963.

Karatay A	-Karatay, Fehmi Edhem: *Arapača Yazmalar Kataloğu.* C. I-IV. Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi. Istanbul, 1962-69.
Karatay T	-Karatay, Fehmi Edhem: *Türkče Yazmalar Kataloğu.* C. I-II.Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi. Istanbul, 1961.
Karatay F	-Karatay, Fehmi Edhem: *Farsča Yazmalar Kataloğu.* Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi. Istanbul, 1961.
Kenderova	-Kenderova, Stoyanka: *Catalogue of Arabic Manuscripts in SS Cyril and Methodius National Library Sofia Bulgaria.* London, 1995.
Kıbrıs	-Şeşen, Ramazan; Altan, Mustafa Haşim; Izgi, Cevat: *Kıbrıs Islam yazmaları kataloğu.* Islâm Tarih, Sanat ve Kültürünü Araştırma Vakfı (ISAR). Istanbul, 1515/1995.
Köprülü	-Şeşen, dr. Ramazan; Izgi, Cevat; Akpınar, Cemil: *Fihris maḫṭūṭāt Maktaba Köprülü.* Research Centre for Islamic History, Art and Culture (IRCICA). al-Muğallad I-III. Istanbul, 1986.
Kut	-Kut, Günay: *Türkçe yazmalar kataloğu.* Cilt I. Istanbul, 1989.
Ljubović	-Ljubović, Amir: *Logička djela Bošnjaka na arapskom jeziku.* Orijentalni institut u Sarajevu. Posebna izdanja XVIII. Sarajevo, 1996.
Ljubović-Grozdanić	-Ljubović, Amir-Grozdanić, Sulejman: *Prozna književnost Bosne i Hercegovine na orijentalnim jezicima.* Orijentalni institut u Sarajevu. Sarajevo, 1995.
Loebenstein	-Loebenstein, Helene: *Katalog der arabischen Handschriften der Österreichischen Nationalbibiliothek. Neuerwebungen 1868-1968.* Teil I. Wien, 1970.
Mošin-Traljić	-Mošin, Vladimir-Traljić, Seid: *Vodeni znakovi XIII i XIV vijeka* I-II. Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti - Historijski institut. Zagreb, 1957.
Sarkīs	Sarkīs, Yūsuf Ilyān: *Mu‘ğam al-maṭbū‘āt al-‘arabitta wa al-mu‘arraba I-III.* Kairo, 1346/1928.

Muftić	-Muftić, Teufik: *Arapsko-bosanski rječnik.* Sarajevo, 1997.
Muftić	-Muftić, Teufik: *Klasična arapska stilistika.* Sarajevo, 1995.
al-Munğid	*-al-Munğid fī al-luġa wa al-adab wa al-‘ulūm.* al-Maṭba‘a al-kāṯūlīkiyya - Bayrūt. aṭ-Tab‘a al-ğadīda.
an-Naqšibandī	an-Naqšibandī, Usāma Naṣir: *Maḫṭūṭāt al-adab fī al-matḥaf al-‘irāqī.* al-Kuwayt, 1406/1985.
Nametak	-Nametak, Fehim: *Katalog arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa.* Gazi Husrev-begova biblioteka u Sarajevu. Svezak IV. London-Sarajevo, 1998.
OALT	*-Osmanlı astronomi literatürü tarihi.* Cilt I-II. Islâm tarih, sanat ve kültür araştırma merkezi (IRCICA). Istanbul, 1997.
OM	-Ṭāhir, Bursali Meḥmed: *‘Oṯmanlı mü’ellifleri.* I-III. Istanbul, 1333-1342/1914-1923.
Pertsch	Pertsch, Wilhelm: *Verzeichnis der persischen Handschriften der königlichen Bibliothek zu Berlin.* Berlin, 1888.
POF	*-Prilozi za orijentalnu filologiju,* X-XI/1960-61. Orijentalni institut u Sarajevu. Sarajevo, 1961.
POF	*-Prilozi za orijentalnu filologiju i istoriju jugoslovenskih naroda pod turskom vladavinom,* VI-VII/1956-57. Orijentalni institut u Sarajevu. Sarajevo, 1958.
QA	-Sāmi, Şamsuddīn: *Qāmūs al-a‘lām,* I-VI. Istanbul 1306-1216/1888-1896.
Qāḍiriyya	-Ra’ūf, ‘Imād ‘Abdussalām: *al-Āṯār al-ḫaṭṭiyya fī al-Maktaba al-Qāḍiriyya.* Fī Ğāmi‘ aš-šayḫ ‘Abdulqāḍir al-Ġīlānī. Baġdād, 1980.
Rieu	-Rieu, Charles: *Cataloque of the turkish manuscripts in the British Museum.* London, 1888.
Riyad	-Saleh S. al-Hidzzi: *Catalogue of the manuscripts in the University of Riyad.* 3. Riyad, 1979.

Sellheim	-Sellheim, Rudolf: *Arabische Handschriften.* Materialien zur arabischen literaturgeschichte. T. 1. Wiesbaden 1976. (Verzeichnis der orientalischen Handschriften in Deutschland. Bd. XVII, A1.)
Spaho	-Spaho, Fehim: *Arapski, perzijski i turski rukopisi Hrvatskih zemaljskih muzeja u Sarajevu.* Sarajevo, 1942.
Šabanović	-Šabanović, Hazim: *Književnost Muslimana Bosne i Hercegovine na orijentalnim jezicima.* Sarajevo, 1973.
Şeşen	-Şeşen, Ramazan: *Muḫtārāt min al-maḫṭūṭāt al-ʻarabiyya an-nādira fī maktabāt Turkiya.* Islâm Tarih, Sanat ve Kültürünü Araştırma Vakfı (ISAR). Istanbul, 1997.
Ṭāhā	-Ṭāhā, Ḥusayn: Min tārīḫ al-adab al-ʻarabī I-III. Dār al-ʻilm li-al-malāyīn - Bayrūt. aṭ-Ṭabʻa aṭāliṭa. Bayrūt, 1978.
Trako	-Trako, Salih: *Katalog perzijskih rukopisa Orijentalnog instituta u Sarajevu.* Posebna izdanja XII, Sarajevo, 1986.
Trako-Gazić	Trako, Salih-Gazić, Lejla: *Katalog rukopisa Orijentalnog instituta u Sarajevu.* Posebna izdanja XX, Sarajevo, 1997.
TÜYATOK	-*Türkiye Yazmaları Toplu Kataloğu* (The Union Catalogue of Manuscripts in Turkey) 07 I-V, Istanbul, 1982-84.
Wagner	-Wagner, Ewald: *Arabische Handschriften.* T. 1. Wiesbaden 1976. (Verzeichnis der orientalischen Handschriften in Deutschland. Bd. XVII, B1).
aẓ-Ẓāhiriyya	-al-Ḥimṣī, Asmāʼ: *Fihris maḫṭūṭāt Dār al-Kutub aẓ-Zāhiriyya. ʻUlūm al-luġa al-ʻarabiyya, an-naḥw.* Dimašq, 1393/1973.
Zürich	-Nametak, Fehim-Trako, Salih: *Katalog arapskih, perzijskih, turskih i bosanskih rukopisa iz Zbirke Bošnjačkog instituta.* Svezak I. Bošnjački institut. Zürich, 1997.
Ždralović	-Ždralović, Muhamed: *Bosansko-hercegovački prepisivači djela u arabičkim rukoipisima,* I-II. Sarajevo,1988.

TRANSKRIPCIJA

I Konsonanti

ا (ء)	ʼ	ض	ḍ (z)
ب	b	ط	ṭ
پ	p	ظ	ẓ
ت	t	ع	ʻ
ث	ṯ (s)	غ	ġ (g)
ج	ǧ (c, dž)	ف	f
چ	č	ق	q (k)
ح	ḥ	ك	k (ć)
خ	ḫ	ك (ک)	n, y
د	d	گ	g
ذ	ḏ (z)	ل	l
ر	r	م	m
ز	z	ن	n
ژ	ž	و	w (v)
س	s	ه	h
ش	š	ى	y, i
ص	ṣ		

II Vokali

ـَ	a (e)	ـَا (آ)	ā
ـُ	u (o, ü, ö)	ـُو	ū
ـِ	i (ı)	ـِى	ī

1. STILISTIKA
علم البلاغة

a) Arapski

أ: المخطوطات العربية

4207. R-6309

مفتاح العلوم القسم الثالث

MIFTĀḤ AL-ʻULŪM AL-QISM AṮ-ṮĀLIṮ

Treći dio djela مفتاح العلوم, jednog od najstarijih i najopširnijih djela koje obrađuje arapsku gramatiku, sintaksu, retoriku, stilistiku i poetiku. Ovo je zapravo samo treći dio pomenutog djela. Sastoji se iz uvoda (مقدّمة) i dva poglavlja (فصلين) u kojima se opširno govori o disciplinama arapske retorike (المعاني، اللبيان البديع). Napisao Yūsuf b. Abū Bakr b. Muḥammad b. ʻAlī as-Sakkākī al-Ḫawārizmī, poznat još i pod nadimcima Sirāğuddīn i Abū Yaʻqūb, rođen 555/1160. god., umro 626/1229. god.

Ahlwardt VI, 7186; Köprülü II, 1439; Ḥ.Ḫ. II, 1762; Kaḥḥāla XII, 282; Brockelmann GI, 294 i S I, 515; aẓ-Ẓāhiriyya ʻUL'A, 368; al-Ğibūrī III, 6024, str. 438; Sarkīs II, 1033-1034; Kairo I/IV, 154; Dobrača II, 1807/2; Fajić III, 1973/3 i V, 3339/2; Ljubović-Grozdanić, str. 12;

Početak (l. 1b):

أوّله: القسم الثالث من الكتاب فى علمي المعاني و البيان و فيه مقدّمة لبيان حدَّىْ العلمين و
الغرض منهما، و فصلان لضبط معاقدهما و الكلام فيهما. المقدّمة: إعلم أنّ علم المعانى هو تتبُّع
خواصّ تراكيب الكلام فى الإفادة و ما يتّصل بهما من الإستحسان و غيره ليُحترز بالوقوف
عليهما عن الخطأ فى تطبيق الكلام على ما يقتضى الحال ...

Završetak (l. 200a):

آخره: علمت أنّ تتبُّعَ تراكيب الكلام إستدلالىٌ، و معرفة خواصّها ممّا يلزم صاحب علمىْ
المعانى والبيان، و حين انتصبنا لإفادته لزمنا أن لا نضنّ بشىء هو من جملته، و أن نستمدّ اللّه
التّوفيق فى تكملته، و الحمد للّه و الصّلوة على رسوله.

L.155; 18,5 x 11 (11 x 5,7); 15 redaka. *Taʻlīq*, pisan oštrim perom i veoma vještom rukom. Mastilo crno. Naslovi poglavlja pisani krupnijim slovima i crvenim mastilom. Papir tanak, glat, žutobijele boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Na početku, u obliku kupole, lijepo urađen unvan sa floralnim motivima, bogato ukrašen plavom, zlatnom, žutom i crvenom bojom. Tekst uokviren debelom zlatnom linijom, ojačanom sa vanjske strane sa dvije, a sa unutrašnje strane sa jednom tankom linijom crne boje. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom, originalan, sa lijepo, u zlatu urađenim rozetama na koricama i preklopu, dobro očuvan.

Rukopis se završava kolofonom u kome je data bilješka da je prepis završen krajem mjeseca ramazana 972/1564. god. Nema podataka o prepisivaču, niti mjestu prepisa.

Na listu 1a bilješke o dvojici ranijih vlasnika: 'Abdullāh b. Maḥmūd i 'Abdullāh, a na prvom zaštitnom listu podatak da je vlasnik ovog rukopisa al-Ḥāǧǧ Ḥasan al-Bosnawī b. al-Ḥāǧǧ ...(nečitko).

Iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

4208. R-854.

مفتاح العلوم القسم الثالث

MIFTĀḤ AL-'ULŪM AL-QISM AṮ-ṮĀLIṮ

Isto kao br. 4207.

L. 142; 18,5 x 11,5 (11,5 x 5,7); 19 redaka. *Ta'līq.* Mastilo crne boje, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja i značajnije riječi pisane crvenim mastilom. Pojedine riječi nadvučene linijom crvene boje. Papir tanak, glat, tamnobijele i tamnožute boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Listovi razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Na pojedinim listovima vidljive tamne fleke, kao posljedica oboljenja papira usljed dodira sa vlagom. U prvoj polovini rukopisa ima dosta komentara pisanih sitno, oštrim perom i rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom i lijepo urađenim rozetama na koricama i preklopu. Oštećen dužinom hrbata i preklopa.

Prepis, kako se vidi iz bilješke na kraju rukopisa, na l. 142a, završen u posljednjoj dekadi mjeseca rebiul-ahira 1036/1626. god.

و كان الفراغ من تعليق هذا الكتاب المستطاب فى آخر ربيع الآخر لسنة ستّ و ثلثين و الف.

Sudeći po rukopisu, prepisivač je najvjerovatnije Sa'dī Muḥammad Qara Čelebi-zāde čije ime nalazimo u bilješci na listu 1a:

كتبه العبد الفقير الى فضل ربّه الصّمد سعدى محمّد الشّهير بقرّه چلبي زاده جعل الله التُّقىٰ زاده.

Na istoj stranici i ime bivšeg vlasnika as-Sayyid Aḥmad b. Sayyid Muḥammad al-Kafawī-zāde iz 1180/1766. god. Ime drugog vlasnika na istoj stranici namjerno izbrisano.

Vakuf Sim-zadine (Đumišića) medrese.

4209. R-3638.

مفتاح العلوم القسم الثالث

MIFTĀḤ AL-'ULŪM AL-QISM AṮ-ṮĀLIṮ

Isto kao br. 4207.

Nedostaje nekoliko lista na početku rukopisa.

Početak ovdje:

ناقص في أوّله. أوّل الموجود: كقولك زيد جاء، و عمرو ذهب و خالد فى الدّار، و قوله أنجحُ ما طلبتَ به و البرّ حقيبة الرّجل و قوله: [النّفس راغبة إذا رغّبتَها و إذا تُرَدُّ إلى قليلٍ تقنع] أو يذكر إحتياطا فى إحضاره فى ذهن السّامع لقلّة الإعتماد بالقراين...

L. 131; 21,5 x 11 (15 x 6,5); 19 redaka. *Ta'līq*, sitan, pisan vještom rukom, mjestimično vokalizovan. Mastilo crno. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Po marginama ima dosta komentara pisanih rukom istog prepisivača. Dužinom hrbata listovi dohvaćeni vlagom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, oštećen dužinom hrbata. Korice i preklop sa vanjske strane presvučene ukrasnim ebro papirom.

Prepisao, kako se vidi iz bilješke na kraju rukopisa na listu 131a, Ḥasan b. Bālī, mujezin u Carevoj džamiji u Mostaru, u srijedu, u drugoj dekadi mjeseca ramazana 1052/1642. god.

قد وقع الفراغ من تحرير هذا الكتاب المستطاب بأوفر عناية الملك العزيز الوهّاب على يد العبد الحقير حسن بن بالى، المؤذّن بجامع عتيق الموستارى عفا عنهما الخالق البارى فى يوم چهار شنبة من شهر رمضان فى أواسط سنة إثنى و خمسين بعد الألف.

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

4210. R-2554.

مفتاح العلوم القسم الثالث

MIFTĀḤ AL-'ULŪM AL-QISM AṮ-ṮĀLIṮ

Isto kao br. 4207.

L. 200; 19,5 x 12 (13 x 5,5); 15 redaka. *Ta'līq* sitan, pisan vještom rukom. Mastilo crno. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku lijepo urađen unvan, bogato ukrašen zlatnom, plavom, crvenom i sivom bojom. Papir tanak, glat, bijele i tamnožute boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedini listovi razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Na naslovnom listu tekst uokviren debelom, zlatnom linijom, ojačanom sa vanjske strane sa dvije crne i jednom crvenom, a sa unutrašnje strane sa jednom crnom, tankom linijom. Na ostalim stranicama tekst uokviren tankom, crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa lijepo urađenim rozetama na koricama. Preklop otkinut i zagubljen.

Rukopis se završava kolofonom sa bilješkom iz koje se vidi da je prijepis završen u mjesecu džumadel-ahiru 1132/1720. god.

تمّ الكتاب بعون الله الوهّاب فى شهر جماد الآخر من شهور سنة إثنى و ثلثين و مائة و ألف
بعد هجرة من له الشّرف و الله أعلم بالصّواب و إليه المرجع و المآب.

U drugoj bilješci, na prvom zaštitnom listu, se kaže da je djelo za svoje potrebe prepisao ʻAbdullāh b. Aḥmad (Kantamiri-zade).

نلت تمليكه (!) بالتّحرير بعون الله الملك القدير و أنا الفقير الحقير كثير الذّنب و التّقصير
عبد الله بن أحمد عفى (!) عنهما الصّمد.

Ispod bilješke je i njegov lični pečat, ovalnog oblika, na kome se može pročitati ʻAbdullāh Qantamirī.

Iz kolekcije Muhameda Enverije Kadića.

4211. R-2356.

مفتاح العلوم القسم الثالث

MIFTĀḤ AL-ʻULŪM AL-QISM AṮ-ṮĀLIṮ

Isto kao br. 4207.

L.198; 20 x 14 (13 x 5,5); 16 redaka. *Nasta'līq* sitan, pisan oštrim perom i vještom rukom. Mastilo crno, visokog kvaliteta, neporozno na dodir sa vlagom. Papir tanak, glat, bijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, usljed čeka su se, po rubovima, naročito na prvih dvadesetak lista, kao znak oboljenja pojavile tamne fleke. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom. Prepukao dužinom hrbata i znatno oštećen usljed predugog izlaganja jakoj svjetlosti ili blizini vatre.

Na kraju rukopisa, na listu 198a, bilješka u kojoj se kaže da je rukopis prepisan posljednjeg dana mjeseca muharrema 1183/1769. god.

تمّ الكتاب بعون الله الوهّاب في سلخ محرّم الحرام من شهور سنة ثلث و ثمانين و مائة و ألف
بعد هجرة من له الشّرف و الله أعلم بالصّواب.

Na listu 1a bilješka da je rukopis za svoje potrebe prepisao ʻAbdullāh b. Aḥmad (Kantamiri-zade).

نلت تمليكه (!) بالتّحرير بعون الله الملك القدير و أنا الفقير الحقير كثير الذّنب و التّقصير
عبد الله بن أحمد عفى (!) عنهما الصّمد.

Na listu 1a bilješka da je ovaj rukopis 1206/1791. god., za potrebe profesora i učenika Sim-zadine (Đumišića) medrese, pod uslovom da se iz nje ne iznosi, uvakufio Muẓaffari-zāde al-Ḥāǧǧ ʻAbdulqādir ef. Ispod bilješke njegov lični pečat.

قد وقف هذا الكتاب مظفّرى زاده الحاجّ عبد القادر أفندي في مدرسة سيم زاده لمدرّسيها و
الطّلبة السّاكنين فيها بشرط أن لا يخرج منها. في سنة ستّ و مائتين و ألف.

Iz Šehdijine biblioteke u Sarajevu.

4212. R-831.

مفتاح العلوم القسم الثالث

MIFTĀḤ AL-ʻULŪM AL-QISM AṮ-ṮĀLIṮ

Isto kao pod br. 4207.

L.107; 19 x 12 (14,8 x 7,3); 21 redak. *Ta'līq*, pisan vještom rukom. Mastilo crno. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele i tamnožute boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst uokviren crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa prijeklopom. Vanjska strana korica i preklopa presvučena ukrasnim ebro papirom.

Na prvom zaštitnom listu na strani a nalazimo imena trojice bivših vlasnika: al-Ḥāǧǧ ʻAblulqādir, Darwiš Salīm b. Muḥammad i Muṣṭafā b. Ḥasan. Ispod bilješke o trećem vlasniku, otisnut i njegov lični pečat.

Na listu 1a bilješka da je ovaj rukopis 1206/1791. god. za potrebe profesora i učenike Sim-zadine (Đumišića) medrese, pod uslovom da se iz nje ne iznosi, uvakufio Muẓaffarī-zāde al-Ḥāǧǧ ʻAbdulqādir ef. Ispod bilješke njegov lični pečat:

قد وقف هذا الكتاب مظفّرى زاده الحاجّ عبد القادر أفندي في مدرسة سيم زاده لمدرّسيها و
الطّلبة السّاكنين فيها بشرط أن لا يخرج منها. في سنة ستّ و مائتين و ألف.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti datumu prepisa. Sudeći po pismu i papiru, prepis, najvjerovatnije, potiče iz XVIII stoljeća.

Iz Šehdijine biblioteke u Sarajevu.

4213. R-7427.

مفتاح العلوم القسم الثالث

MIFTĀḤ AL-ʻULŪM AL-QISM AṮ-ṮĀLIṮ

Isto kao br. 4207.

L. 150; 20,5 x 12,5 (15,5 x 6,5); 19 redaka. *Ta'līq*. Mastilo crno. Papir hrapav, debeo, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti, po lagama odvojeni jedni od drugih i od poveza, po rubovima mjestimično dohvaćeni vlagom. Između listova ima dosta prljavštine, tragova crvotočine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, oštećen dužinom hrbata i preklopa. Koža deformisana, a ukrasni ebro papir kojim su presvučene korice izblijedio.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti datumu prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

4214. R-2867.

مفتاح العلوم القسم الثالث
MIFTĀḤ AL-'ULŪM AL-QISM AṮ-ṮĀLIṮ

Isto kao br. 4207.

L. 153; 15,3 x 9,5 (12 x 6,5); 17 redaka. *Nasta'līq*. Mastilo crno. Naslovi poglavlja pisani krupnijim slovima i crvenim mastilom. Crvenim mastilom pisana i većina interlinearnih bilješki. Papir glat, srednje debljine, tamnobijele i tamnožute boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Po marginama ima nešto komentara, od kojih je većina pisana rukom istog prepisivača. Na prvom i drugom zaštitnom listu dat sadržaj po poglavljima. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni. Vanjske strane korica presvučene ukrasnim ebro papirom. Preklop otkinut i zagubljen.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Prepis je najvjerovatnije iz XVIII stoljeća.

4215. R-5441.

تلخيص المفتاح
TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Skraćena prerada (kompendij) gore pomenutog as-Sakkāki-jeva djela مفتاح العلوم القسم الثالث koju je napisao Muḥammad b. 'Abdurraḥmān al-Qazwīnī, poznat pod nadimcima Abū 'Abdullāh, Ǧalāluddīn i Ḫaṭīb Dimašq, rođ. 666/1268., umro 739/1338. god. Ovo djelo, napisano jednostavnim stilom, vremenom je postalo najpopularnijim priručnikom arapskog govorništva. Sastoji se od uvoda (المقدمة) i tri poglavlja (الفن), od kojih prvo obrađuje stilistiku (المعاني), drugo poređenje, metaforu i metonimiju (البيان), a treće trope i figure (البديع).

Dobrača II, 1807/2; Ahlwardt VI, 7187; Ḥ.Ḫ. I, 473; Kaḥḥāla X, 145; Köprülü II, 1412-1414; Brockelmann S I, 516; az-Ẓāhiriyya 'UL'A, 218.; al-Badīriyya II, str. 454-455: al-Ǧibūrī III, 5836-5842, str. 390-392; Hasandedić, 427; Bratislava, 362, str. 258; Fajić III, 1973/3 i V, 3400/4;

Početak (l. 1b):

أوّله: الحمد لله على ماأنعم، و علّم من البيان ما لم نعلم... أمّا بعد فلمّا كان علم البلاغة و توابعها من أجلّ العلوم قدراً و أدقّها سرّاً إذ به يعرف دقايق العربيّة و أسرارها، و يكشف عن وجوه الإعجاز في نظم القرآن أستارها ...

Završetak (l. 79b):

آخره: [فإن تولني منك الجميل فأهله   و إلاّ فإنّي عاذر و شكور] و أحسنه ما آذن بإنتهاء الكلام كقوله: [بقيت بقاء الدّهر يا كهف أهله   وهذا دعاء للبريّة شامل] و جميع فواتح السّور و خواتمها واردة على أحسن الوجوه و أكملها، يظهر ذلك بالتأمّل مع التّذكّر لما تقدّم.

L. 80; 17 x 13,5 (11,5 x 8); 11 redaka. *Nasḫ*, krupniji, djelimično vokalizovan. Mastilo crno, kvalitetno, neporozno na dodir sa vodom. Naslovi poglavlja, značajnije riječi, interpunkcijski znakovi i pojedine interlinearne bilješke pisane crvenim mastilom. Papir debeo, tamnoroze boje, istočnog porijekla, izuzev prva dva, naknadno uvezana zaštitna lista. Tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama i između redaka ima dosta, sitno pisanih, komentara. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, novijeg datuma. Sa vanjske strane zadnje korice nalijepljen ostatak nekadašnjeg kožnog poveza sa lijepo urađenom rozetom u floralnim motivima.

Na prvom i drugom zaštitnom listu više bilješki na arapskom jeziku u kojima se daju definicije pojedinih disciplina arapske retorike i opisuju vrste duše. Tu je i šest stihova na arapskom jeziku u kojima se veoma slobodno govori o ljubavi.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu, niti datumu prepisa. Međutim, sa sigurnošću se može ustanoviti da je rukopis prepisan prije 773/1372. god., jer na listu 80b nalazimo bilješku nepoznatog čitaoca koji kaže da je ovo djelo počeo čitati u subotu 5. ševvala 773/1372. god:

ابتدأت قراءة هذا الكتاب المبارك في وقت العصر يوم السّبت الخامس من شهر شوّال لسنة ثلث و سبعين و سبعمائة .

Na listu 80a na strani a nalazimo ime još jednog vlasnika koji se potpisao kao Aḥmad b. Ḥusayn.

4216. R-6315.

تلخيص المفتاح
TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4215.

L. 137; 15,5 x 11 (8,5 x 4,5); 7 redaka. *Ta'līq*, pisan tupim perom sa velikim proredom. Mastilo crno, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja i pojedine bilješke po marginama pisane crvenim mastilom. Papir debeo, glat, bijele i tamnobijele boje, istočnog porijekla. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara, od kojih je većina pisana rukom istog prepisivača. Na početku rukopis ima sedam, a na kraju četiri zaštitna lista na kojima su ispisane razne bilješke, stihovi i izreke, pretežno na arapskom jeziku. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom, oštećen dužinom hrbata i preklopa. Na vanjskim stranama korica po jedna mala rozeta, izlizana rubom vremena i dugotrajnom upotrebom rukopisa.

Prepisao, kako se vidi iz bilješke na kraju djela, (l. 137a) 'Abdullāh b. Faḍlullāh, 952/1545. god:

تمّ تلخيص المفتاح بعون الله الفتّاح على يد أضعف عباد الله عبد الله بن فضل الله في تاريخ سنة إثنى و خمسين و تسعمائة.

Na istom listu bilješka sa imenom kasnijeg vlasnika: 'Abdullah b. Ahmed ef. Qara-zāde iz Gornjeg Vakufa.

صاحب عبد الله بن أحمد أفندي قره زاده قصبه، وقف بالا

Na drugom zaštitnom listu na strani *a* ime vlasnika Muḥammad b. 'Abdullāh aṣ-Ṣiddīqī, a na listu 1a Ḥusayn b. Maḥmūd.

Iz kolekcije Besima ef. Korkuta.

4217. R-2608.

تلخيص المفتاح
TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4215.

L. 100; 18,7 x 11,5 (10,5 x 5); 11 redaka. *Nasḫ*, sitan, mjestimično vokalizovan, pisan oštrim perom i vještom rukom. Mastilo crno, visokog kvaliteta, neporozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst uokviren linijom plave boje. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara, a u početku i interlinearnih bilješki, pisanih pretežno rukom istog prepisivača. Desetak zadnjih listova po rubovima dohvaćeno vlagom. Prvi list po rubovima oštećen i popravljan. Listovi sa kustodama.

Nekadašnji kožni povez, izuzev dijela hrbata, otkinut i zagubljen.

Prepis, kako se iz bilješke na kraju rukopisa (l. 100b) vidi, iz zadnje dekade mjeseca ševvala 954/1547. god. Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

Na listu 1a bilješka bez datuma iz koje se vidi da je nekadašnji vlasnik ovoga rukopisa bio Muḥammad b. 'Umar Ḫarāč-zāde.

4218. R-1896.

تلخيص المفتاح
TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4215.

L. 96; 19,5 x 13 (11 x 5,5); 9 redaka. *Ta'līq*, složen, pisan vještom rukom, sa velikim proredom. Mastilo crno, visokog kvaliteta, neporozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele i žutobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi u drugoj polovini rukopisa u donjem dijelu dohvaćeni vlagom i mjestimično crvotočinom. Po marginama, naročito u prvom dijelu rukopisa, ima dosta komentara i interlinearnih bilješki, pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom i lijepo urađenim rozetama na koricama i preklopu. Koža preklopa dohvaćena crvotočinom. Rukopis se čuva u polukožnoj futroli presvučenoj ukrasnim ebro papirom.

Na listu 1a nekoliko sitno pisanih bilješki iz jezika na arapskom jeziku, veliki okrugli pečat vakifa Osmana Šehdije iz 1173/1745. god. i pečat ovalnog oblika ranijeg vlasnika Aḥmada b. Muḥammada na kome piše الواثق بالله الصّمد الفقير أحمد بن محمّد

Prepisao, kako se iz bilješke na kraju rukopisa na listu 96b, vidi Muṣṭafā b. Maḥmūd al-Qāḍī Ḫurram-zāde 26. džumadel-ula 963/1556. god.

تمّ الكتاب بعون الله الملك الوهّاب في ٢٦ جمادى الأولى سنة ٩٦٣ عن يد الفقير الحقير مصطفى بن محمود القاضي الشهير بخرم زاده.

4219. R-2993.

تلخيص المفتاح
TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4215.

L. 103; 15 x 8,5 (9,7 x 4,2); 11 redaka. *Ta'līq*, pisan oštrim perom, vještom rukom i sa velikim proredom. Mastilo crno, visokog kvaliteta, neporozno na dodir sa vlagom. Na početku lijepo urađen unvan u zlatnoj i plavoj boji sa upisanim naslovom u sredini تلخيص المفتاح. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele i tamnožute boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti i odvojeni od poveza. Na naslovnom listu tekst uokviren debelom zlatnom linijom, ojačanom sa vanjske strane sa po dvije linije crne boje, a na ostalim listovima crvenom linijom. Po marginama ima dosta sitno pisanih komentara, pretežno rukom istog prepisivača. U drugoj polovini rukopisa listovi, gotovo cijelom površinom, dohvaćeni vlagom. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa lijepo urađenim rozetama na koricama, izlizan dugotrajnom upotrebom, prepukao dužinom hrbata.

Rukopis se završava kolofonom (l. 103b) u kome je data bilješka da ga je u mjesecu džumadel-ahiru 984/1576. god. prepisao Muḥammad b. Qāsim:

قد وقع الفراغ من تنميق تلخيص المفتاح بعون الله الملك الفتّاح في شهر جمادى الآخر من شهور سنة أربع و ثمانين و تسعمائة على يد (ال) عبد الفقير الحقير محمّد بن قاسم غفر الله لهما و لكلّ الخلايق أجمعين.

Na unutrašnjoj strani prve korice bilješka u kojoj se kaže da je ovaj rukopis 1206/1791. god., za potrebe profesora i učenika Sim-zādine (Đumišića) medrese, pod uslovom da se iz nje ne iznosi, uvakufio Muẓaffarī-zāde al-Ḥāǧǧ 'Abdulqādir ef.

قد وقف هذا الكتاب مظفّرى زاده الحاجّ عبد القادر أفندي في مدرسة سيم زاده لمدرّسيها و الطّلبة السّاكنين فيها بشرط أن لا يخرج منها. في سنة ستّ و مائتين و الف.

Na listu 1b njegov pečat na kome piše:

وقف هذا الكتاب الحاجّ عبد القادر مظفّري زاده

4220. R-1769.

تلخيص المفتاح
TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4215.

L. 102; 20 x 13 (10 x 5); 9 redaka. *Ta'līq*, pisan tupim perom, sa velikim proredom i veoma vještom rukom. Mastilo crno. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, grub, bijele i tamnobijele boje, istočnog porijekla. Tekst uokviren crvenom tankom linijom. Po marginama, naročito u prvom dijelu rukopisa, ima dosta sitno pisanih komentara i interlinearnih bilješki, od kojih je većina pisana rukom istog prepisivača. Na početku tri, a na kraju četiri zaštitna lista, ispisana raznim bilješkama i primjerima iz arapske stilistike. Prvi i zadnji zaštitni list crvene boje, novijeg datuma, naknadno ubačeni. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski sa preklopom.

Na kraju rukopisa (l. 102b) bilješka u kojoj se kaže da je ovaj primjerak u prvoj dekadi mjeseca džumadel-ahira 995/1587. god. prepisao Muḥammad b. 'Alī b. Muḥammad b. Ḥasan u sandžaku Trabuzanu, u kadiluku Kirason:

كتبته في أوائل شهر جماذى الآخر من (!) يد(ال) عبد الضعيف المذنب المحتاج الى رحمة ربّه و شفاعة نبيّه غفر الله له و لوالديه و أحسن إليهما و إليه محمد بن علي بن محمّد بن حسن في سنجاغي طرابوزان عن قضاء كره سون...سنة ٩٩٥

Uvakufio 'Abdullāh b. Ahmad Qanṭamīrī-zāde (v. bilješku na l. 2a).

4221. R-7031.

تلخيص المفتاح
TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4215.

L. 89; 19 x 10 (12,6 x 5,4); 11 redaka. *Ta'līq*, sitan, pisan vještom rukom sa velikim proredom. Mastilo crno, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom evropskog porijekla. U gornjem lijevom uglu, do 5 cm dubine, sve listove, zajedno sa povezom, oštetili glodari (miševi). Na prve dvije stranice tekst uokviren debelom zlatnom linijom, ojačanom sa vanjske strane tankom linijom crne boje. Po marginama ima dosta komentara pisanih rukom istog prepisivača. U prvoj polovini rukopisa ima i dosta interlinearnih bilješki. List 9 zagubljen i naknadno dopisan. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa oštećenim hrbatom i preklopom. Vanjska strana korica i preklopa presvučena ukrasnim ebro papirom.

Na tri prva zaštitna lista naknadno ispisane razne bilješke, stihovi, dove i izreke, uglavnom na arapskom jeziku. Na drugom zaštitnom listu na strani *a* namjerno izbrisano ime ranijeg vlasnika. Ispod toga pečat na kome se može pročitati ime: Maḥmūd.

Rukopis se završava kolofonom (l. 89b) u kojem nalazimo bilješku da je rukopis pročitan pred muderrisom Yūsuf efendijom iz Sarajeva, u posljednjoj dekadi rebiul-evvela 1046/1636. god., što je vjerovatno i godina prepisa:

قد وقع الفراغ من قراءة هذا المختصر الشّريف الميمون بالدّرس عند فخر المدرّسين يوسف أفندي السّرائي أطال الله عمره و ختم عمره بحسن العاقبة و أدخله بفضله و كرمه الى الجنان العليّين عند جوار فخر المرسلين لسنة ستّ و أربعين و ألف من هجرة من له العزّ و الشّرف في أواخر ربيع الأوّل.

4222. R-2633.

تلخيص المفتاح
TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4215.

L. 95; 21 x 13,5 (16 x 6); 13 redaka. *Ta'līq*, pisan vještom rukom, tupim perom i sa velikim proredom. Mastilo crno. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst uokviren tankom crvenom linijom. Između redova i po marginama ima dosta bilješki i komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Listovi razasuti i po rubovima dohvaćeni vlagom. Nedostaje drugi, osmi i deveti list prvobitnog prepisa. Umjesto njih ubačeni su, naknadno, drugom rukom, dopisani listovi. Nekoliko zadnjih listova, mjestimično, dohvaćeni crvotočinom. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom i lijepo urađenim rozetama na koricama i preklopu. Unutrašnja strana preklopa presvučena ukrasnim ebro papirom.

Prepisao, kako se vidi iz bilješke na kraju rukopisa (l. 95a), u četvrtak u mjesecu šabanu 1050/1640. god. u medresi Mehmed-paše, nama nepoznati prepisivač.

وقع الفراغ من كتابة هذه النسخة في شهر شعبان في يوم الخميس في تاريخ خمسون (١) و آلف في مدرسة محمد باشا.

Prema bilješci na prvom zaštitnom listu, rukopis je 1931. god. uvakufio Svrzo Muhamed ef., sin Mehmed-agin.

4223. R-5198.

تلخيص المفتاح
TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4215.

L. 85; 19 x 11 (13 x 5,5); 11 redaka. *Ta'līq*, pisan vještom rukom i sa velikim proredom. Mastilo crno, lošeg kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst uokviren tankom crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara, pisanih, pretežno rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni bez preklopa.

Na kraju rukopisa (l. 85a) bilješka u kojoj se kaže da je ovaj primjerak prepisao Muṣlī b. Murād u Husejn-pašinom hanikahu u Banjoj Luci u mjesecu saferu 1053/1643. god.

تمّ تمام على يد أفقر العباد مصلي بن مراد غفر الله له و لوالديه في خانقاه حسين باشا بمدينة بانه لوقه في صفر من شهور سنة ثلث و خمسين بعد الألف.

Ispod toga bilješka krupnim slovima u kojoj se kaže da je ovaj primjerak uvakufio namjesnik Bosne, Elči Ibrahim-paša.

وقفت هذه النسخة لله العليّ الأعلى، و أنا الحقير ايلچي الحاجي إبراهيم باشا محافظ بوسنه.

Ista ova bilješka napisana krupnim slovima nalazi se i na zadnjem zaštitnom listu, samo što je ispod nje data i godina 1053/1643 سنة ثلث و خمسين بعد الألف, što ne može biti godina uvakufljenja, jer Elči Ibrahim-pašin pečat datira iz 1102/1691. god. i jer je njegova biblioteka u Travniku osnovana tek 1118/1706. god. (Vidjeti: Muhamed Ždralović, *Prepisivači djela u arabičkim rukopisima I, str. 59-60*).

Dakle, sa sigurnošću se može utvrditi da ova druga, naknadno napisana bilješka, nije Elči Ibrahim-pašina, nego je tu (greškom) upisana godina prepisa (kao godina uvakufljenja).

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

4224. R-2399.

Zbirka (مجموع), 2

L. 149; 19 x 14, 5. Dimenzije teksta i broj redaka različiti od jednog do drugog djela. *Nasḫ*, pisan oštrim perom i veoma vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa kartonskom futrolom, dobro očuvan. Vanjske korice presvučene ukrasnim ebro papirom.

1. L. 1b-96b

تلخيص المفتاح
TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4215.

Dimenzije teksta na listovima od 1b-27b: 8,5 x 5,5, a na listovima od 28a-96b: 11 x 6.

Prema bilješci na kraju djela (l. 96a), prepisao Ḥusayn b. Muḥammad b. Aḥmad b. Nūrullāh u Sinān-pašinoj medresi, u kasabi Beşiktaš, 1056/1646. god.

تمّت الكتاب بعون اللّه الملك الوهّاب عن يد (ال) عبد الضّعيف المحتاج الى رحمة ربّه حسين بن محمّد بن أحمد بن نور اللّه في مدرسه، سنان پاشا في قصبه، بشكطاش لسنة ستّ و خمسين و الف.

2. L. 99b-149b

رسالة عون الوافية في شرح كتاب الكافية
RISĀLA 'AWN AL-WĀFIYA FĪ ŠARḤ KITĀB AL-KĀFIYA

Komentar na Ibn al-Ḥāğib-ovo djelo iz sintakse الكافية في النحو (v. Jahić VI, 3991/2). Napisao Kamāl b. 'Alī b. Isḥāq čija nam je biografija nepoznata. Od nama dostupnih izvora jedino ga šturo spominje katalog TÜYATOK (v. 07/V, br. 3521). U podužem uvodu djela autor kaže da je prvo bio napisao komentar na stihove drugog Ibn al-Ḥāğib-ova djela *al-Wāfiya*, nakon čega su ga prijatelji zamolili da ovaj komentar još jednom preradi i njime pojasni teže odlomke u djelu *al-Kāfiya*, što je on i učinio i komentar nazvao *Risāla 'awn al-wāfiya fī šarḥ kitab al-kāfiya.*

Početak (l. 99b):

أوّله: الحمد للّه الّذي شرح صدورنا بكشف المعاني و البيان، و صرف قلوبنا نحو بدايع العلوم و التّبيان... و بعد فيقول ... كمال بن علي بن اسحاق ... إنّي كنت شرحت أبيات الوافية أوّلا فيما مضى مقتصرا على حلّ مشكلاتها ... ثمّ رأيت أكثر الإخوان ... يسئلونني أن أشرحها ثانيا شرحاً وافياً في شرح معانيها... فشرعت بها على وفق سؤالهم شافياً ... و سمّيته برسالة عون الوافية في شرح كتاب الكافية ...

Završetak (l.149b):

آخره: فاختيار الحذف مع الثّقيل أولى من إختياره مع الخفيف، هذا آخر الكلام من هذا الكتاب و اللّه مفيض الخير و ملهم الصّواب ختم اللّه لنا بالفضل و الإحسان بحقّ نبيّه سيّد بني عدنان ...

Prepisao, kako se vidi iz bilješke na kraju rukopisa (l. 149b), Ḥusayn b. Muḥammad b. Aḥmad b. Nūrullāh, uoči Kurban bajrama 10. zul-hidždžeta 1055/1645. god.

قد وقع الفراغ من تنميق هذه الأوراق في ماه ذي الحجّة الشّريفة في يوم ١٠ في ليلة عيد الأضحى من شهور سنة خمس و خمسين و الف ... بيد أضعف عباد اللّه و أحوج خلق اللّه حسين بن محمّد بن أحمد نور اللّه رحمهم اللّه رحمة واسعة.

Na listovima 1a, 2a, 131a i 149b veliki okrugli pečat vakifa. Osmana ef. Šehdije iz 1173/1759. god.

Iz Šehdijine biblioteke u Sarajevu.

4225. R-1202.

تلخيص المفتاح
TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4215.

L. 81; 20,5 x 14 (13 x 5,5); 11-13 redaka. *Nasḫ*, pisan vještom rukom sa velikim proredom. Mastilo crno. Naslovi poglavlja pisani krupnijim slovima i crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst uokviren crvenom linijom. Po rubovima listova povučena još po jedna linija crvene boje. U prvoj polovini rukopisa po marginama ima dosta komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni bez preklopa, originalan, dobro očuvan.

Na prvom listu jedan, a na zadnjem dva pečata ranijih vlasnika. Dva su nečitljiva, a na trećem se može pročitati samo ime 'Abduhū Muḥammad. Imena ranijih vlasnika namjerno izbrisana. Na listu 1a bilješka krupnim slovima da je rukopis vakuf Sim-zāde (Đumišića) medrese u Sarajevu.

Rukopis se završava kolofonom u kome je dat podatak da je prepisan 1064/1654. god. Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

4226. R-5482.

Zbirka (مجموع), *2*

L. 79; 18 x 10,5 (13 x 6); 13 redaka. *Ta'līq*, pisan vještom rukom. Mastilo crno. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnožute boje. Listovi sa kustodama, razasuti i po lagama odvojeni jedni od drugih. Tekst uokviren crvenom tankom linijom. Po rubovima listova povučena još jedna crvena linija. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, oštećen dužinom hrbata i nevješto popravljan.

1. L. 1a-61b

تلخيص المفتاح
TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4215.

Djelo je nepotpuno na početku.

Početak ovdje (l. 1a) :

ناقص في أوّله. أوّله الموجود: في الذّهن كقولك أدخل السّوق حيث لا عهد و هذا في المعنى كالنّكرة، و قد يفيد الإستغراق، نحو: ﴿إنّ الإنسان لفي خسر﴾ وهو ضربان حقيقيّ نحو ﴿عالم الغيب و الشّهادة﴾ أي كلّ غيب و شهادة، و عرفيّ نحو قولنا جمع الصّاغة أي صاغته بلده أو مملكته ...

2. L. 62b-79a

قواعد الفرس
QAWĀ'ID AL-FURS

Gramatika perzijskog jezikog na arapskom. Napisao Aḥmad b. Sulaymān b. Kamāl-paša (Šamsuddīn), poznat kao Ibn Kamāl-paša, umro 940/1533. god. Gramatika je podijeljena na tri poglavlja (*bāb*):

الباب الأوّل : في أحوال الإسم ،
الباب الثّاني: في أحوال الفعل،
الباب الثّالث: في أحوال الحرف.

Ahlwardt VI, 6848; Kaḥḥāla I, 238; Flügel I, 216; Loebenstein I, 2457; Brockelmann S II, 671; Kairo P, 1752; Hasandedić, 634/26; Trako, 57-59; Jahić VI, 4206/1;

Početak:

أوّله: الحمد لله الّذي منحني من تواتر نعمائه تدوين قواعد الفرس بكرامته و ألطافه ... و بعد فهذه رسالة مشتملة على القواعد الفرسية، و مكتفية لمن حفظها بمعرفة لسان الفارسية قد سلكت في سلك بيانها فرايد من قواعدنا لها أدنى مستمعاً من كلام البلغاء ...

Završetak:

آخره: و اعلم أنّ فا، و وا، لا تدخلان إلاّ على المصدر و الفعل لأنهما بمعنى الحدوث، و الله أعلم بالصّواب، و إليه المرجع و المآب، و صلّى الله على سيّدنا محمّد و آله أجمعين.

Cijelu zbirku, kako se vidi iz bilješke na kraju rukopisa (l. 79a), prepisao je 1072/1661. god. Ṣiddīq, učenik Nove medrese u Sarajevu.

حرّره الحقير صدّيق السّوختة في شهر سراى في المدرسة الجديدة لسنة إثنى (!) و سبعين و ألف عفى (!) الله عنه.

Na unutrašnjoj strani prve korice bilješka da je kupovinom vlasnik ovog rukopisa postao Ibrahim b. Sunbul, a na prvom zaštitnom listu da je 1. zul-hidždžeta 1159/1746. god. zaključen brak između Ibrāhīma b. Muḥammada i udovice Raḥīme, kćeri Yūsufove. U bilješci se navode i imena svjedoka: Muṣṭāf b. Sulaymān, Aḥmad b. Ḥusayn, Ḥusayn b. Ḥasan, Ḥusayn b. Muṣṭafā, 'Uṯmān b. Muṣṭafā i Aḥmad b. Ibrāhīm.

Iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

4227. R-3462.

Zbirka (مجموع), *3*

L. 67; 20,5 x 10,4 (15,5 x 9,2); 15 redaka. *Ta'līq*, pisan krupnim slovima, debelim perom i vještom rukom, djelimično vokalizovan. Mastilo crno, slabog kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara i interlinearnih bilješki pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Na listovima 1a i 46a-48a više stihova na arapskom jeziku, hadisa i rasprava iz fikha i jezika. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, oštećen dužinom hrbata. Vanjska strana korica i preklopa presvučena ukrasnim ebro papirom.

1. L. 1b-45a

تلخيص المفتاح
TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4215.

Djelo se završava kolofonom (l. 45a) u kome je data bilješka da ga je prepisao sohta Ḥasan b. Muḥammad u subotu, u drugoj dekadi mjeseca šabana 1081/1671. god.

تمّ هذا الكتاب بعون الله الملك المنّان العزيز الغفّار. قد وقع الفراغ من تحرير هذه النّسخة الشريفة الجميلة المباركة عن يد أضعف عبد (!) الله الفقير حسن بن محمّد السّوخته ... في أواسط شعبان يوم السبت في تاريخ سنة إحدى و ثمانين و ألف ١٠٨١

2. 48b-52a

رسالة الإستعارات للقوشجي
RISĀLA AL-ISTI'ĀRĀT LI'L-QAWŠAĞĪ

Kratka rasprava o vrstama stilskih figura: metafore, metonimije i alegorije *(al-isti'āra wa al-mağāz wa al-kināya)* u arapskom jeziku. Napisao 'Alī b. Muḥammad al-Qawšağī, (u nekim izvorima al-Qūšğī) 'Alā'uddīn, umro 879/1474. god.

Kaḥḥāla VII, 227; Ahlwardt VI, 7319; az-Ẓāhiriyya 'UL'A, str. 300;

Početak:

أوّله: الحمد لله ذي المنّ و الإحسان و الصّلوة على رسوله المؤيّد ببراعة المعاني و فصاحة البيان... إعلم أنّ اللّفظ الموضوع المستعمل مفرداً كان أو مركّباً إن استعمل فيما وضع له فحقيقة في الفرد كالأسد في الحيوان المفترس ...

Završetak:

آخره: و في الشّرع بالعكس أى حقيقة شرعيّة في العبادة مجاز شرعيّ في الدّعاء، لأنّ وضعه في اللّغة للدّعاء، و في الشّرع للعبادة. تمّ الكلام بعون الله الملك المنّان.

3. L. 52b-53b

رسالة في طبقات المجتهدين
RISALA FĪ ṬABAQĀT AL-MUĞTAHIDĪN

Kratka rasprava u kojoj su date kategorije šerijatskih pravnika. Napisao Aḥmad b. Sulaymān b. Kamāl-paša (Šamsuddīn), poznat kao Ibn Kamāl-paša, umro 940/1533. god.

Dobrača I, 399/7, str. 248; Ahlwardt IX, 10025; Brockelmann G II, 453/124; Köprülü II, 1602/48; Kaḥḥāla I, 238 i XIII, 35; Ḥ.Ḫ. II, 1106; Bratislava 76, str. 97;

Početak:

أوّله: إعلم أنّ الفقهاء على سبع طبقات، الأولى: طبقة المجتهدين في الشّرع كالأئمّة الأربعة و من سلك سلكهم في تأسيس قواعد الأصول و استنباط أحكامها...

Završetak:

آخره: السّابعة طبقة المجتهدين الّذين لا يقدرون على ما ذكر، و لا يفرّقون بين الغثّ و السّمين و لا يميّزون الشّمال عن اليمين بل يجمعون ما يجدون كحاطب اللّيل فالويل لهم و لمن قلّدهم كلّ الويل.

Na listovima od 53b-57b su razne rasprave iz jezika, hadisi i mudre izreke na arapskom i turskom jeziku. Na listu 56a bilješka u kojoj se kaže da ih je sakupio Šejh Hasan b. Muslihuddīn el-Užičevi (أخرجه الشّيخ حسن بن مصلح الدّين الأوزيچوي).

Cijelu zbirku prepisao je sohta Ḥasan b. Muḥammad u subotu, u drugoj dekadi mjeseca šabana 1081/1671. god. (Bilješkuana listu 45a) :

تمّ هذا الكتاب بعون الله الملك المنّان العزيز الغفّار. قد وقع الفراغ من تحرير هذه النّسخة الشريفة الجميلة المباركة عن يد أضعف عبد الله الفقير حسن بن محمّد السّوخته ... في أواسط شعبان يوم السبت في تاريخ سنة إحدى و ثمانين و ألف ١٠٨١

Vakuf Izzete-hanume, kćerke Salih-agine. (Bilješka na listu 1a):

Iz biblioteke Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

4228. R-1766.

Zbirka (مجموع), 7

L. 86; 20,5 x 14. Dimenzije teksta i broj redaka različiti, od jednog do drugog djela. *Ta'līq*, pisan vještom rukom, osim na listovimaa 58a-67a gdje je *nasḫ*. Mastilo crno, lošeg kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Po marginama, naročito u početku, ima dosta komentara. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni obložen ukrasnim ebro papirom, dobro očuvan.

1. L. 1b-44a

تلخيص المفتاح
TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4215.

2. L. 46b-57a

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

Djelo o pravilima fleksije u arapskom jeziku, poznato još i pod nazivom كتاب قواعد الإعراب. Napisao 'Abdullāh b. Yūsuf b. Aḥmad b. 'Abdullāh b. Hišām al-Ansārī (Ğamāluddīn), rođ. 708/1308., um. 761/1360. god.

Ahlwardt VI, 6705; Kaḥḥāla VI, 163; Köprülü III, 278/2; Brockelmann G II, 24; Dobrača I, 602/3, str. 395; Jahić VI, 3723/2; Ḥ.Ḫ. I, 124; Flügel P, 177;

Početak (l. 46b):

أوله: قال الشّيخ الإمام العالم العامل جمال الدّين بن هشام - نفع الله المسلمين ببركته - فهذه فوايد جليلة في قواعد الإعراب يقتفي متأمّلها جادّة الصّواب، وتطلعه في الأمد القصير على نُكت كثيرة من الإعراب عملتها من طبٍّ لمن حبّ و سمّيتها بالإعراب عن قواعد الإعراب...

Završetak (l. 57a):

آخره: و لا تعطف عليه عطف البيان، كالمضمرات و كثير من المتقدّمين يسمّون الزّائد صلة، و بعضهم يسمّيه مؤكّداً و في هذا القدر كفاية لمن تأمّله إن شاء الله تعالى و بالله التّوفيق.

Prepis, kako se vidi iz bilješke na kraju djela (l. 57a), iz 1088/1677. god. Ime prepisivača i mjesto prepisa nisu navedeni.

3. L. 58b-67a

شرح العوامل المائة

ŠARḤ AL-'AWĀMIL AL-MI'A

Komentar kraćeg gramatičkog djela العوامل المائة o agensima u arapskom jeziku. Osnovno djelo napisao je Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078. god. (v. Köprülü III, 590/3), a ovaj komentar nama nepoznati autor.

Početak (l. 58b):

أوله: الحمد لمن أسلكني في سلك طلبة العلوم العربيّة، ووفّقني بتحصيل العلوم الأدبيّة التي من جملتها قواعد الإعرابيّة ... و بعد فلمّا اختلج في خاطري أن أخرج ما في صدري من القواعد الإعرابية، و مع هذا التمس منّي بعض الأحبة ... فشرعت في إخراج ما في الصّدور الى السّطور مع قلّة البضاعة...

Završetak (l. 67a):

آخره: قلت: لا عامل لها لأنّها جملة اسميّة معطوفة على جملة لا عامل لها، و باقي التّقرير معلوم، و ما العامل في الجملة من العوامل المعنويّة معنى الإبتداء، و ما العامل في مائة من المعنويّة معنى الإبتداء في جملة الجملة مع خبرها قلت لا عامل لها لأنّها جملة تفريعيّة تم.

Dimenzije teksta 14,5 x 10; 21 redak. *Ta'līq* sa mješavinom *nasḫa*. Tekst osnovnog djela pisan crvenim mastilom. U početku crvenim mastilom pisane i riječi فإن قلت i قلت. Djelo je prepisano rugom drugog prepisivača i naknadno, vjerovatno prilikom koričenja, uvršteno u ovu zbirku.

4. L. 68b-69a

رسالة في آداب البحث و المناظرة

RISĀLA FĪ ĀDĀB AL-BAḤṮ WA AL-MUNĀẒARA

Kratka uputa o pravilima disputacije. Napisao Aḥmad b. Muṣṭafā b. Ḫalīl, poznat kao Ṭāšköprü-zāde, rođ. 901/1495., um. 968/1561. god.

Ahlwardt IV, 5323; Kaḥḥāla II, 177; Köprülü III, 332/11; Brockelmann G II, 426; Ḥ.Ḫ. I, 41; Dobrača II, 884/5; Fajić V, 3314/14;

Početak (l. 68b).

أوله: أحمدك اللّهمّ يا مجيب كلّ سائل و أصلّي على نبيّك المبعوث ... و بعد فهذه رسالة خصصتها في علم الأدب مجتنبًا عن طرفي الإقتضاب و الاخلال و الإطناب ... إعلم أنّ المناظرة هي النّظر بالبصيرة من الجانبين في النّسبة بين الشّيئين إظهاراً للصّواب...

Završetak (l. 69a):

آخره: و عن الضّحك و رفع الصّوت في أثناء المناظرة و أمثالها، و عن المناظرة مع أهل المهابة و أن لا يحسب المناظر الخصم حقيراً... هذا الّذي ذكرناه غاية ما يراد في هذا الباب إذ لا مزيد عليها في تقرير القواعد و الأصول. تمّت هذه الرّسالة بعون الله الملك العلاّم.

Dimenzije teksta 17 x 8; 16 redaka. Zaglavlje ukrašeno sitnim cvjetovima crvene boje. Naslovi poglavlja i značajnije riječi pisane crvenim mastilom. Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti datumu prepisa.

5. L. 69b-75a

شرح الرّسالة في آداب البحث و المناظرة

ŠARḤ AR-RISĀLA FĪ ĀDĀB AL-BAḤṮ WA AL-MUNĀẒARA

Komentar na gore navedenu uputu o pravilima disputacije (v. br. 4228,4). I osnovno djelo i ovaj komentar, kako se vidi iz uvodnog dijela, napisao isti autor, Aḥmad b. Muṣṭafā b. Ḫalīl, poznat kao Ṭāšköprü-zāde, rođ. 901/1495., um. 968/1561. god.

Ahlwardt IV, 5323; Kaḥḥāla II, 177; Köprülü III, 332/12; Brockelmann G II, 426; Ḥ.Ḫ. I, 41; Dobrača I, 3/2, str. 7; Fajić V, 3331/6;

Početak (l. 69b):

أوله: الحمد لله الذي لا مانع لعطائه و لا مُعارض لقضائه و لا مناقض لإنشائه ... و بعد فقد
كنت كتبت عدّة من السّطور مع قلّة البضاعة و كثرة الفتور في علم المناظرة و الآداب، و قد
قصدت الى أن أشرحها بعون الله الملك الوهّاب ... أحمدك اللهمّ يا مجيب كلّ سائل آثر صيغة
المضارع لتدلّ على الإستمرار التّجدّدى ...

Završetak (l. 75a):

آخره: أى باب آداب البحث إذ لا مزيد عليها في تقرير القواعد و الأصول... و الحمد لله
على التّمام و على رسوله أفضل الصّلوة و السّلام .

Dimenzije teksta 16 x 9; 17 redaka. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Prepisivač isti kao i u prethodna dva djela. Nema podataka o mjestu niti datumu prepisa.

6. L. 75b-76a

رسالة في آداب البحث

RISĀLA FĪ ĀDĀB AL-BAḤT

Kratka uputa o pravilima disputacije. Sastoji se od uvoda (المقدّمة) i dva članka (المقالتان). Napisao Muṣṭafā b. Yūsuf b. Murād al-Mūstārī, Šayḫ Yūyō, rođ. 1061/1651., um. 1119/1707. god.

Šabanović, str. 406; Anali GHB XI-XII, 1985., str. 47; O.M. I, str. 30-31; Bratislava, str. 269

Početak (l. 75b):

أوله: الحمد لوليّه و الصّلوة على نبيّه و على آله و صحبه، و بعد فهذه رسالة في آداب
البحث مرتّبة على مقدّمة، و مقالتين، المقدّمة: المناظرة هى النّظر بالبصيرة من الجانبين في النّسبة
بين الشّيئين إظهارا للصّواب، و قيل لمدافعة الكلام ...

Završetak (l. 76a):

آخره: و منها: أنّه لا بدّ للمانع في المناقضة و النقض من العلم بمقدّمات الدّليل بخلاف
المعارضة: و منها أنّ المناقضة تتحقّق قبل إقام الدّليل و بعده، و منها أنّ المعارضة في العقليّات
الصّرفة كالنّقض فيها بخلافها في النّقليّات.

7. L.76b-86b

شرح آداب البحث لعضد الدّين الإيجي

ŠARḤ ĀDĀB AL-BAḤT LI-ʻAḌUDUDDĪN AL-ĪĜĪ

Komentar na kratku uputu o pravilima disputacije. Osnovno djelo napisao je ʻAbdurraḥmān b. Aḥmad b. ʻAbdulġaffār b. Aḥmad al-Īĝī,

ʻAḍududdīn, rođ. 708/1308.god., um. 756/1355. god., a ovaj komentar Ibrāhīm b. Muḥammad b. ʻArab-Šāh al-Isfarā'inī, ʻIṣāmuddīn, um. 944/1537. god.

Kaḥḥāla I, 119; Ahlwardt IV, 5305; Bratislava, 263, str. 326; Ḥ.Ḫ. I, 41; A.M. I, 26; Brockelmann G II, 208 i S II, 288/3

Početak (l. 76b):

أوله: نحمدك يا من لا ناقض لما أعطيت، و لا معارض لما قضيت، و لا شاهد ثبوت لما نفيت
... و بعد فيقول العبد المفتقر الى الله الغنىّ إبراهيم بن محمّد عربشاه الإسفرائني إنّي طالعت فى
ساعة أو بعض ساعة مع كمال قلّة البضاعة...

Završetak (l. 86b):

آخره: لأنّه بمعنى آخر فلا يصحّ الضّمير بحسب الظّاهر، و الله تعالى أعلم بحقيقة الحال، و
نرجو منه خير مآب و مآل و نطلب منه الأجر على الصّحيح من الأعمال، و نعوذ به من الإثم و
الوبال، فيما فيه اختلاف إنّه البرّ الكريم المتعال. تمّت.

Dimenzije teksta 14 x 9; 15 redaka. *Ta'līq*. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom.

Na listu 1a bilješka u kojoj se kaže da je ovaj rukopis, dok je predavao u Gazi Husrev-begove medrese u Sarajevu, nabavio Aḥmad b. Muṣṭafā.

إستصحب هذا الكتاب أحمد بن مصطفى عفى عنه و عن أبويه الرّبّ الصّمد الّذى شرّف
الكعبة و الصّفا أوان تدريسه في سراى بوسنه في مدرسه، خسرويك

a na listu 1b bilješka da je ovaj rukopis vakuf Gazi Husrev-begove medrese. Ispod toga stari pečat Gazi Husrev-begove biblioteke iz 1280/1863. god.

4229. R-3982.

Zbirka (مجموع), *3*

L. 82; 20,5 x 13 (14,5 x 6,5); 15 redaka. *Ta'līq*, pisan vještom rukom, mjestimično vokalizovan. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir glat, srednje debljine, bijele i bijeložute boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara i nešto interlinearnih bilješki, pisanih, uglavnom, rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom dobro očuvan. Vanjska strana korica i preklopa obložena ukrasnim ebro papirom

1. L. 1b-59a

تلخيص المفتاح
TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4215.

Prepis, kako se vidi iz bilješke na listu 59a, iz rebiul-ahira 1089/1679. god.

تمت بعون الملك الوهّاب في سنة ١٠٨٩ في شهر ربيع الآخر.

2. L. 60b-76b

الإعراب عن قواعد الإعراب
AL-I'RAB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

Isto kao br. 4228,2.

Prepisao, kako se vidi iz bilješke na listu 76b, 'Uṯmān b. Ḥasan.

تمّ بعون الله الملك المعين على يد الفقير اليه عثمان بن حسن غفر الله له و لوالديهما.

3. L. 78b-82a

ايساغوجي في المنطق
ĪSĀĠŪĞĪ FI AL-MANṬIQ

Na Istoku veoma poznato i često komentarisano djelo iz logike. Napisao ga je al-Mufaḍḍal b. 'Umar b. al-Mufaḍḍal al-Abharī, poznat još i pod nadimkom Aṯīruddīn, um. 663/1264. god.

Kaḥḥāla XII, 315; Ahlwardt IV, 5228; Ḥ.Ḫ. I, 206; Brockelmann G I, 464-465 i S I, 839-844; Köprülü III, 277/1; Fajić V, 3302/1; Ljubović, str. 44; Zürich I, 245-249; TÜYATOK 07/II, 593; Jahić VI, 3711/2; Dobrača II, 894/3; al-Badīriyya II, str. 555-556;

Početak (l. 78b):

أوله: قال الشّيخ الإمام العلامة أفضل المتقدّمين و المتأخّرين قدوة العلماء الراسخين أثير الدّين الأبهري طيّب الله ثراه و جعل الجنّة مثواه... أمّا بعد فهذه رسالة في المنطق أوردنا فيها ما يجب استحضاره لمن يبتدئ في شئ من العلوم ... إيساغوجي، اللّفظ الدّالّ بالوضع يدلّ على تمام ما وضع بالمطابقة ...

Završetak (l. 82a):

آخره: و المطالعة هى قياس مؤلّف من مقدّمات كاذبة شبيهة بالحقّ أو بالمشهور أو من مقدّمات وهميّة كاذبة و العمدة في استنتاج المطلوب هى البرهان لا غير وليكن هذا آخر الرّسالة في المنطق . تمّت بعون الله الملك المعين.

Sudeći po rukopisu, cijelu zbirku je prepisao 'Uṯmān b. Ḥasan 1089/1679. god. (v. bilješku na listu 59a).

Na listu 1a bilješka da je vlasnik rukopisa Ibrāhīm b. al-Ḥāğğ Maḥmūd b. al-Ḥāğğ Ibrāhīm i ispod toga njegov lični pečat, ovalnog oblika. Na prvom zaštitnom listu ime još jednog ranijeg vlasnika Spahić Mula Muhamed.

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

4230. R-2534.

Zbirka (مجموع), *4*

L. 93; 20 x 14. Dimenzije teksta i broj redaka različiti od jednog do drugog djela. *Ta'līq.* Mastilo crno, slabog kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja i značajnije riječi pisane crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Po marginama ima nešto komentara i interlinearnih bilješki. Na prvih desetak lista tekst djelimično vokalizovan. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, dobro očuvan, naknadno popravljan dužinom hrbata i preklopa. Hrbat obložen ukrasnim ebro papirom.

Na prvom zaštitnom listu, na strani *b* naknadno dat sadržaj zbirke, a na strani *a* nekoliko stihova i izreka od poznatog islamskog mistika Muḥyiddīna i jedan hadis.

1. L. 1b-63a

تلخيص المفتاح
TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4215.

Dimenzije teksta: 14 x 7,5; 13 redaka. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na prve dvije stranice tekst uokviren crvenom linijom. U početku ima dosta komentara i interlinearnih bilješki, pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Pojedine riječi nadvučene crvenom linijom.

Rukopis prepisivača dosta neujednačen, pisan naizmjenično tankim i debelim perom. Listovi sa kustodama.

Prepisao, kako se iz bilješke na kraju djela (l. 63a) vidi, izvjesni *Ḥasan*, u prvoj dekadi mjeseca zul-kadeta 1094/1683. god. To je ujedno i jedino mjesto u cijeloj zbirci gdje se spominje ime prepisivača i datum prepisa. Nama podataka o mjestu prepisa.

2. L. 64a-66a

فرائد الفوائد لتحقيق معاني الإستعارة
FARĀ'ID AL-FAWĀ'ID LI-TAḤQĪQ MA'ĀNĪ AL-ISTI'ĀRA

Kratka rasprava o naročitoj upotrebi riječi u prenesenom značenju, poznata još i pod nazivima: رسالة الإستعارات، الرّسالة السّمرقنديّة i الرّسالة التّرشيحيّة. Napisao Abū al-Qāsim as-Samarqandī al-Layṯī, um. poslije 888/1483. god.

Dobrača I, 388/4, str. 238; Kaḥḥāla, VIII, 103; Ahlwardt VI, 7197; Brockelmann S II, 259/1; Köprülü I, 854 i III, 555/3; Fajić V, 3305/2; aẓ-Ẓāhiriyya 'UL'A, str. 285-289; al-Ǧibūrī III, 4995-4999, str. 185; Zürich I, 338, str. 231; al-Badīriyya II, str. 474-477;

Početak (l. 64a):

أوّله: الحمد لواهب العطيّة، و الصّلوة على خير البريّة، و على آله ذوي النّفوس الزّكيّة. و بعد فإنّ معاني الإستعارات و ما يتعلّق بها قد ذكرت في الكتب مفصّلة عسيرة الضّبط، فأردت ذكرها مجملة مضبوطة على وجه نطقت به كتب المتقدّمين و دلّت عليه زبُرُ المتأخّرين ...

Djelo je nepotpuno na kraju. Ovdje (l. 66a) se završava sa:

ناقص في آخره و آخر الموجود: إنّ اللّفظ المشبّه لم يُستعمل إلاّ في معناه فلا يكون إستعارة و هو قد صرّح بأن نطقت مستعارة للأم الوهميّ فتكون إستعارة و الإستعارة في الفعل لا تكون إلاّ تبعيّة، فيلزم القول بالإستعارة بالتّبعيّة. الفريدة الثّانية ...

Dimenzije teksta 15 x 6,5, 15 redaka. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima, crvenim mastilom.

3. L. 67b-83a

شرح ايساغوجي في المنطق
ŠARḤ ĪSĀĠŪĠĪ FĪ AL-MANṬIQ

Komentar na poznato al-Abharī-jevo djelo iz logike إيساغوجي في المنطق (v. br. 4229,3). Napisao Ḥasan al-Kātī, Ḥusāmuddīn, um. 760/1359. god.

Kaḥḥāla III, 272; Dobrača II, 894/2; Ahlwardt IV, 5230; Ḥ.Ḫ. I, 206; A.M. I, 286; Fajić V, 3303/2; Brockelman G I, 464 i S I, 841, Köprülü I, 920/2 i III, 316/3; Jahić VI, 4202/6;

Početak (l. 67b):

أوّله: الحمد لله الواجب وجوده، الممتنع نظيره، الممكن سواه و غيره(!)، الصّادر باختياره و شرّه و خيره.... و بعد فإنّ كتاب الشّيخ الإمام قدوة الحكماء أثير الدّين الأبهري طيّب الله ثراه، و جعل الجنّة مثواه، المشهور بايساغوجي لمّا كان على بعض الإخوان متعسّراً، و على بعضهم متيسّرا أردت أن أكتب بالتماسهم أوراقًا لتزيل تعسّره و تعمّ تيسّره ...

Završetak (l. 83a):

آخره: واعلم أنّ ما عليه الإعتماد و التّعويل من هذه القياسات إنّما هو البرهان لكونه مركّبا من مقدّمات اليقينيّة، وليكن هذا آخر ما كتبناه من الأوراق لايضاح ما في كتاب ايساغوجي.

Dimenzije teksta 13,5 x 7; 21 redak. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Tekst osnovnog djela citiran sa riječima قـــــال ili nadvučen crvenom linijom.

4. L. 85b - 93a

الرّسالة الأندلسيّة في علم العروض و الأوزان الشّعريّة
AR-RISĀLA AL-ANDALUSIYYA FĪ 'ILM AL-'ARŪḌ WA AL-AWZĀN AŠ-ŠI'RIYYA

Kratak repetitorij arapske metrike, poznat još i pod imenima عروض الأندلسي i عـــروض أبي الجـــيش. Napisao Muḥammad b. Abū al-Ǧayš al-Anṣārī al-Andalusī, um. 549/1154. god. Ovo djelo je postalo popularno zbog toga što je za svih šesnaest metrova naveo svoje stihove tako da je svaki stih počeo sa riječju koja direktno ili indirektno kazuje ime tog metra.

Kaḥḥāla IX, 176; Ahlwardt VI, 7141; Ḥ.Ḫ. II, 1135; A.M. II, 92; Brockelmann S I, 544/1; Dobrača I, 390/3, str. 241; Fajić V, 3517/9; Köprülü II, 341/2 i III, 702/5; aẓ-Ẓāhiriyya 'UL'A, str. 291-293; TÜYATOK 07/II, 1603; Jahić VI, 4182/5; Bratislava, 354-355, str. 253; az-Ziriklī VI, 230;

Početak (l. 85b):

أوّله: قال الفقير الى الله الغنىّ أبو عبد الله محمّد المعروف بأبي الجيش الأنصاري الأندلسي رحمه الله تعالى أحمد الله و أتوكّل عليه، و أصلي على نبيّه محمّد ... و بعد فقد قصدت في هذا المختصر أن أذكر علل الأعاريض الأربع و الثّلاثين ...

Završetak (l. 93a):

آخره: المتدارك أصله: فاعلن فاعلن ثماني مرات [دارك القوم تطفئ غراما و ضاء إذ درير الهوى بالمعنىّ جمع]... [شأنه أنّه منجز وعده جانب من إلحاحي] [شأنه أنّه منجز وعده جانب من عنادي]. [سهلاً أتاها أحاديث قلبي سهلاً دعوت ذات عقد و قلب].

Sudeći po rukopisu, prepisivač pod br. 2, 3, i 4 je isti kao i pod br. 1.

Na listu 1a ime ranijeg vlasnika Munla Muṣṭafa i stari pečat Gazi Husrev-begove biblioteke iz 1280/1863. god.

4231. 5016.

Zbirka (مجموع), 2

L. 94; 16,5 x 11 (9,5 x 5); 13 redaka. *Ta'liq*, sitan, pisan vještom rukom. Mastilo crno, lošeg kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Papir tanak, glat, bijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti, dužinom hrbata dohvaćeni vlagom i po lagama odvojeni od poveza. Na pojedinim listovima, usljed dodira sa vlagom, tekst oštećen i izlizan. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, oštećen crvotočinom i dugotrajnom upotrebom. Preklop obložen ukrasnim ebro papirom.

1. L. 1b-68b

تلخيص المفتاح

TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4215.

2. L. 69b-94b

شرح الإستعارات السّمرقنديّة للعصام

ŠARḤ AL-ISTI'ĀRĀT AS-SAMARQANDIYYA LI'L-'IṢĀM

Komentar na as-Samarqandī-jevu risalu (v. br. 4230,2) o naročitoj upotrebi riječi u prenesenom značenju. Napisao Ibrāhīm b. Muḥammad b. 'Arab-Šāh al-Isfarā'inī, 'Iṣāmuddīn, um. 944/1537. god.

Kaḥḥāla I, 101-102; Ahlwardt VI, 7299; Köprülü II, 1452/1 i III, 540/3; Brockelman G II, 194/1 i S II, 259; Ḥ.Ḫ. I, 845; Dobrača I, 338/5, str. 238; Fajić V, 3335/5; az-Ẓāhiriyya 'UL'A, str. 308-312; Zürich I, 386; al-Badīriyya II, str. 478;

Početak (l. 69b):

أوّله: يقول العبد المفتقر الى ألطاف ربّه الخفيّة عصام الدّين بن محمّد حفّهما الله بمغفرته الجليّة إنّ أحسن ما يزاد به النّعم الوفيّة و تدفع به البليّة في البكرة و العشيّة ...الحمد لواهب العطيّة أى كلّ عطيّة ...

Završetak (l. 94b):

آخره: و ما سواه ترشيح، و ذلك أن تجعل الجميع قرينة في مقام شدّة الإهتمام بالإيضاح الحمد لله على تمام الإصباح بعد الظّلام ...

Cijelu zbirku prepisao je Muṣṭafā b. Aḥmad (v. bilješku na l. 94b). Godina i mjesto prepisa nisu navedeni. Sudeći po pismu i papiru, prepis je najvjerovatnije iz XVII stoljeća.

Iz biblioteke Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

4232. R-2882.

تلخيص المفتاح

TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4215.

L. 95; 17 x 11 (12 x 7); 11 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom, krupnim slovima, veoma vještom rukom i sa velikim proredom. Mastilo crno, lošeg kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnožute boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst uokviren debelom zlatnom linijom, ojačanom sa vanjske strane sa dvije, a sa unutrašnje strane sa jednom tankom linijom crne boje. Tačke krupne, pisane zlatnom bojom. Pojedine riječi nadvučene crvenom linijom. Po marginama i između redova ima dosta naknadno dopisanih komentara i bilješki. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa kartonskim preklopom, obložen ukrasnim ebro papirom, oštećen dužinom hrbata i preklopa. Prva korica otkinuta i zagubljena.

Nema podataka o prepisivaču, godini niti mjestu prepisa, ali se na osnovu jedne bilješke na listu 1a, u kojoj se kaže da je ovaj rukopis izvjesnom Muhamedu 1114/1702. god., poklonio jedan čestiti čovjek, sa sigurnošću može tvrditi da je prepis stariji od navedene godine.

Rukopis se završava kolofonom u kome je data bilješka da su komentari po marginama uzeti iz iz dvaju at-Taftāzānī-jevih komentara (al-Muṭawwal i al-Muḫtaṣar) navedenog djela koje je preradio, koliko je mogao ispravio i naknadno prepisao izvjesni Ḥafiẓ Ḥusayn 15. džumadel-ula, 1182/1768. god.

ما فيه من الحواشي بخطّ كاتبه الفقير منقول من الشّرحين المنسوبين للعلاّمة التّفتازاني، تغمّده الله بغفرانه. كتبه و صحّحه بقدر الوسع و الإمكان العبد الفقير الى الله تعالى حسين حافظ القرآن... حامداً لله تعالى و مصلّيا و مسلّما في ١٥ جمادى الأولى لسنة إثنا (!) و ثمانين و مائة و ألف.

Vakuf izvjesnog Ṣāliḥ efendije (v. bilješku na listu 1a).

4233. R-3733.

تلخيص المفتاح
TALHĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4215.

L. 60; 17,5 x 10 (12,5 x 5,5); 15 redaka. *Ta'līq*, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti i odvojeni od poveza. Ima dosta interlinearnih bilješki i komentara po marginama, pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez otkinut i zagubljen.

Na kraju rukopisa (l. 60b) bilješka da ga je u srijedu, 20. zul-hidždžeta 1127/1715. god. repisao Muḥammad b. Muṣṭafā al-Mūstārī iz Roznamedžijine mahale u Mostaru.

تمّت هذه النّسخة يوم ٢٠ الأربعاء في وقت الصّبح في شهر ذي الحجّة لسنة ١١٢٧ حرّره محمّد بن مصطفى الموستاري عن محلّه، روزنامجي غفر الله له و لوالديهما و لأستاذي.

Na listu 2a pečat ranijeg vlasnika na kome se može pročitati ime Ṭālib Luṭfī Ṣabāḥ.

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

4234. R-6571.

Zbirka (مجموع), *2*

L. 266; 21 x 15, Broj redaka i vrsta pisma različiti, u zavisnosti od prepisivača. Mastilo crno, lošeg kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. U drugom djelu naslovi poglavlja i tekst osnovnog djela pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima dosta naknadno pisanih komentara. Pojedini komentari pisani na listićima koji su uvezani zajedno sa osnovnim listovima rukopisa. Dva lista sa sadržajem zbirke, umjesto na početku, pogrešno uvezani nakon prvog djela. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski sa kožnim hrbatom, dotrajao i prepukao dužinom hrbata.

1. L. 1b-58b

تلخيص المفتاح
TALHĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4215.

Dimenzije teksta 13 x 8; 15 redaka. *Nasḫ*, pisan vještom rukom.

Na listovima 59 i 60 fragment iz al-Bayḍāwī-jeva komentara tridesetog ajeta iz poglavlja al-Baqara ﴿و إذ قال ربك للملائكة إني جاعل في الأرض خليفة ...﴾

2. L. 62b-266b

المختصر - شرح تلخيص المفتاح
AI-MUḪTAṢAR - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Komentar na djelo تلخيص المفتاح iz arapske stilistike. Osnovno djelo napisao je Muḥammad b. 'Abdurraḥmān al-Qazwīnī, poznat pod nadimcima Abū 'Abdullāh, Ğalāluddīn i Ḫaṭīb Dimašq, rođ. 666/1268., umro 739/1338. god. (v. br. 4215), a ovaj komentar Mas'ūd b. 'Umar b. 'Abdullāh at-Taftāzānī, Sa'duddīn, rođ. 712/1312. , um. 791/1389. god. Autor je, kako sam u uvodu kaže, prvo napisao opširan komentar *al-Muṭawwal* na navedeno al-Qazwīni-jevo djelo, pa ga je naknadno, uvidjevši da je za običnog čitaoca preopširno i preteško, skratio u obliku ovog kompendija i posvetio sultanu Ğalāluddīnu Abū al-Muẓaffaru Maḥmūd Ğānī-beg Ḫānu.

Kaḥḥāla XII, 228; Ahlwardt VI, 7206; Ḥ.Ḫ. I, 473-474; Brockelmann G I, 295 i S I, 516; Köprülü III, 507; Dobrača II, 1324/2; Nametak IV, 2634/7; az-Ẓāhiriyya 'UL'A, str. 339-345; Bratislava, 368, str. 261; TÜYATOK 07/V, 3897-3907; Zürich I, 384; al-Badīriyya II, str. 506;

Početak (l. 62b):

أوّله: نحمدك يا من شرح صدورنا لتلخيص البيان في ايضاح المعاني، و نوّر قلوبنا بلوامع التّبيان من مطالع المثاني ... و بعد فيقول العبد الفقير إلى الله الغني مسعود بن عمر المدعوّ بسعد التّفتازاني ...

Završetak (l. 266b):

آخره: فإنّه يظهر بتذكّرها أنّ كلاً من ذلك وقع موقعه بالنّظر إلى مقتضيات الأحوال، و أنّ كلاً من السّور بالنّسبة إلى المعنى الّذي يتضمّنه مشتملة على لطف الفاتحة، و منطوية على حسن الخاتمة. ختم الله لنا بالحسنى و يسّر لنا الفوز بالذّخر الأسنى بحقّ النّبي و آله الأكرمين، و صلّى الله على سيّدنا محمّد و آله و سلّم.

Djelo se završava kolofonom ispod koga je rukom istog prepisivača napisano هذا تاريخ من الكتاب الف و مائتين ناقص ستّون من المائتين من الهجرة *Ovo je datum knjige hiljadu i dvije stotine manje šezdeset od dvije stotine po Hidžri*, što odgovara 1140/1727. god. Ime prepisivača i mjesto prepisa nisu navedeni.

Na listu 1a bilješka da je 1232/1816 god. ovaj rukopis uvakufio Maḥmūd b. Ḥasan, a na listu 266b podatak da su 1296/1878. god., na marginama rukopisa kao komentari, naknadno, ispisani fragmenti iz glose koju je na ovaj komentar napisao Muḥammad b. Aḥmad ad-Dusūqī, um. 1230/1815. god. (v. *Kaḥḥāla VIII, 292* i Ismā'īl-paša, *Ḏayl I, 319)*.

Iz Odbora IZ Gradačac.

4235. R-3438.

تلخيص المفتاح

TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4215.

L. 80; 21,2 x 15,8 (14,5 x 8); 9 redaka. *Ta'līq,* pisan tupim perom sa velikim proredom, djelimično vokalizovan. Mastilo crno, porozno na dodir sa vlagom. Papir hrapav, srednje debljine, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Naslovi poglavlja, tačke, zarezi i ukrasni znaci pisani crvenim mastilom. Ima dosta interlinearnih bilješki i komentara po marginama, pisanih, uglavnom, rukom istog prepisivača. Pojedine riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom dobro očuvan. Preklop obložen ukrasnim ebro papirom.

Na listu 1a podatak da je prepisivanje započeto u srijedu, 4. rebiul-evvela 1158/1745. god.

بدأت كتابة هذه النّسخة الشّريفة فى (ال) يوم الرّابع من شهر ربيع الأوّل، فى يوم الأربعا، من شهور سنة ثمان و خمسين و مائة و ألف منْ هجرة مَنْ له العزّ و الشّرف. اللّهمّ يسّر إتمامه بالخير و الإحسان برحمتك يا أرحم الرّاحمين سنة ١١٥٨

Na listu 80a bilješka da je prepis završen u utorak u mjesecu saferu 1160/1747. god.,

قد وافق إتمامه يوم الثّلثا، الواقع في شهر صفر الخير من شهور سنة ستّين و مائة و الف سنة ١١٦٠.

Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

Na kraju se nalazi 12 slobodnih listova. Na prvom i posljednjem su dati podaci o autoru ovog djela, nekoliko pitanja iz arapskog jezika, jedan ajet iz poglavlja *al-An'ām* i nekoliko stihova na turskom jeziku. Tu su i bilješke o dvojici ranijih vlasnika Maḥmūd ef. i Ṣāliḥ ef.

Iz biblioteke Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

4236. R-1731.

تلخيص المفتاح

TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4215.

L. 35; 22 x 14,5 (15,5 x 8,5); 19 redaka. *Nasḫ,* pisan vještom rukom. Mastilo crno. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnožute boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedine riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, obložen ukrasnim ebro papirom i dobro očuvan.

Na kraju rukopisa (l. 35a) bilješka u kojoj se kaže da je ovaj primjerak prepisao 'Uṯmān b. Ḥasan u Carevoj medresi u Beogradu, u nedjelju, 5. džumadel-ula 1163/1750. god.

قد وقع الفراغ من يد الفقير... عثمان بن حسن غفر اللّه له و لوالديه ... في بلدة بلغراد في مدرسة هنكار في شهر جماد الأولى يوم خمسة يوم الأحد وقت الضّحى تاريخ سنة ثلث و ستّون و مائة و الف.

Uvakufio Memiš-aga Kasumagić. Okrugli pečat vakifa iz 1284/1867. god. otisnut na prvom i zadnjem listu rukopisa.

4237. R-1674.

تلخيص المفتاح

TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4215.

L. 61; 20,5 x 14,5 (13,5 x 7,5); 15 redaka. *Nasḫ,* pisan vještom rukom, djelimično vokalizovan. Mastilo crno. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnožute i bijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, usljed čega su se na pojedinim listovima pojavile tamne fleke i znaci oboljenja rukopisa. Ima nešto interlinearnih bilješki i komentara po marginama. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, obložen ukrasnim ebro papirom, dohvaćen vlagom i oštećen, naročito dužinom hrbata i preklopa.

Rukopis se završava kolofonom u kome je dat i podatak (l. 61b) da ga je u mjesecu džumadel-ula 1163/1750. god. prepisao Mūsa ef.. Nema podataka o mjestu prepisa. Stari pečat Gazi Husrev-begove biblioteke iz 1280/1863. god. otisnut na listovima 1a, 2a i 61b.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke.

4238. R-7760.

Zbirka (مجموع), 4

L. 113; 21 x 16. Dimenzije teksta i broj redaka različiti od jednog do drugog djela. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa*. Mastilo crno. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnožute, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakovima, evropskog porijekla. Interlinearnih bilješki i komentara po marginama ima samo u posljednjem djelu. Listovi su kustodama.

Povez i po jedan zaštitni list na početku i kraju zbirke novijeg datuma.

1. L. 1b-64b

تلخيص المفتاح
TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4215.

Na početku naslov krupnim crvenim slovima هذا كتاب تلخيص .

Dimenzije teksta: 14 x 7,5. Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti datumu prepisa.

Prepis je, najvjerovatnije, iz 1164/1750. god., kada je prepisano i drugo djelo iz zbirke (v. bilješku na listu 78a).

2. L. 66b-78a

رسالة في فنّ المناظرة
RISALA FĪ FANN AL-MUNĀẒARA

Kratka uputa za početnike o pravilima disputacije, poznata još i pod nazivom الرّسالة الولديّة. Napisao Muḥammad b. Abū Bakr al-Mar'ašī, poznat pod nadimkom Sāčaqlī-zāde, um. 1150/1727. god.

Kaḥḥāla XII, 14; Ahlwardt IV, 5329-5332; Köprülü III, 535; A.M. II, 322: Brockelmann G II, 370 i S II, 498/5; Fajić V, 3315/12; Dobrača I, 300/3, str. 186

Početak (l. 66b):

أوّله: بسم الله و بحمده و صلوة و سلام على رسوله. يقول البائس الفقير محمّد المرعشي المدعوّ بساچقلى زاده أكرمه الله سبحانه بالفلاح و السّعادة هذه رسالة في فنّ المناظرة عملتها لك يا ولدي و لأمثالك المبتدئين...

Završetak (l. 78a):

آخره: و من أراد الإستقصاء في فنّ المناظرة فعليه برسالتنا المعمولة لتقرير قوانين المناظرة و على المستفيدين أحسن الله إرشادهم ... و من لا يشكر النّاس لا يشكر الله، و الحمد لله الّذي بعزّته و جلاله تتمّ الصّالحات.

Dimenzije naknadno dopisanih listova 66-68 i 74-77 18 x 10,5 za razliku od osnovnih listova čija je dimenzija 21 x 16. Dimenzije teksta na osnovnim listovima 14 x 8,5, a na naknadno dopisanim listovima 12 x 7 . Broj redaka 13-15. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom.

Prepis iz 1164/1750. god. Ime prepisivača i mjesto prepisa nisu navedeni.

3. L. 79b - 107b

الرّسالة الشّمسيّة في القواعد المنطقيّة
AR-RISĀLA AŠ-ŠAMSIYYA FĪ AL-QAWĀ'ID AL-MANṬIQIYYA

Djelo iz logike na arapskom jeziku. Napisao 'Alī b. 'Umar b. 'Alī al-Kātibī al-Qazwīnī, Naǧmuddīn, rođ. 600/1204., um. 675/1277. god. Djelo je posvećeno Šamsuddīn Muḥammad b. Bahā'uddīn Muḥammadu al-Ǧuwayniju po kome je i dobilo ime.

Kaḥḥāla VII, 159; Dobrača II, 844/9; Fajić V, 3302/3; Köprülü III, 318; Ḥ.Ḫ. I, 206; Brockelmann G I, 466 i S I, 845; Ahlwardt IV, 5219/4; Bratislava, 245, str. 195; Zürich I, 254;

Početak (l. 79b):

أوّله: الحمد لله الّذي أبدع نظام الوجود، و اخترع ماهيّات الأشياء بمقتضى الوجود، و أنشأ بقدرته الجواهر العقليّة، و أفاض برحمته محركات الأجرام الفلكيّة، و الصّلوة على ذوات الأنفس القدسيّة ...و بعد فلمّا كان باتّفاق أهل العقل و اطباق ذوي الفضل أنّ العلوم...

Završetak (l. 107b):

آخره: و قد يكون عرضا ذاتيًا له كقولنا كلّ مثلث فإنّ زواياه مثل قائمتين، و أمّا محمولاتها فخارجة عن موضوعاتها لإمتناع أن يكون جزء الشّئ، مطلوبًا لثبوته بالبرهان و ليكن هذا آخر الكلام في هذه الرّسالة. تمّت.

Dimenzije teksta 14 x 7; 15 redaka. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom.

Prepisao isti nepoznati prepisivač kao i pod br. 1 i 2 u mjesecu ramazanu 1164/1751. god. (v. bilješku na listu 107b).

4. L. 109b-113a

ايساغوجي في المنطق
ĪSĀĠŪĠĪ FI AL-MANṬIQ

Isto kao br. 4229,3

Dimenzije teksta: 15,5 x 8,5; 17 redaka. Papir tamnije boje i stariji nego u ostalom dijelu zbirke. Slova sitnija i rukopis drugačiji, što znači da je ovo djelo prepisao drugi prepisivač. Nema podataka o njegovu imeni, niti mjestu i vremenu prepisa. Po svoj prilici, ovaj prepis je stariji od prethodna tri djela i vjerovatno potiče iz XVII stoljeća. Za razliku od prethodnih djela u ovoj zbirci, u ovome ima dosta interlinearnih bilješki i komentara po marginama. Rubovi oštećenih listova popravljani i nevješto lijepljeni.

U rukopisu se nalazi listić na kome je površnu identifikaciju rukopisa 1975. god. dao hfz. Mehmed Zahirović iz Banje Luke.

Iz Odbora IZ Banja Luka.

4239. R-2595.

Zbirka (مجموع), *5*

L. 100; 20,8 x 14,2. Dimenzije teksta, broj redaka i vrsta pisma različiti, u zavisnosti od jednog do drugog djela. Mastilo crno. Naslovi poglavlja pisani krupnijim slovima i crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele, tamnobijele i bijeložute boje, sa vodenim znakovima, evropskog porijekla. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, novijeg datuma.

Zbirku je prepisalo više prepisivača. Neka od djela su, najvjerovatnije, bila prepisana zasebno, pa su naknadno sastavljena i zajedno uvezana u jednu zbirku.

1. L.1b-48a

تلخيص المفتاح
TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4215.

Dimenzije teksta: 15 x 7; 17 redaka. *Nasta'līq*, pisan vještom rukom, djelimično vokalizovan. Tekst uokviren crvenom linijom. Po rubovima listova povučena još jedna linija crvene boje. Ima dosta interlinearnih bilješki i komentara po marginama, pisanih rukom istog prepisivača.

Djelo se završava kolofonom u kome je data bilješka da ga je u Gazi Husrev-begovoj medresi u Sarajevu, u ponedjeljak, 4. džumadel-ula 1186/1772. god., prepisao 'Uṯmān b. Nazīr

قد وقع فراغ هذه النّسخة الشّريفة في شهر سراى في المدرسة الخسرويّة ماه جماد الأولى يوم رابع في وقت الضّحى يوم إثنين عن يد عثمان بن نزير (!) سنة ستّ و ثمانين و مائة و الف.

2. L. 49a-51b

فرائد الفوائد لتحقيق معاني الإستعارة
FARĀ'ID AL-FAWĀ'ID LI-TAḤQĪQ MA'ĀNĪ AL-ISTI'ĀRA

Isto kao br. 4230,2.

Na početku naslov crvenim krupnim slovima هذا متن إستعارة.

Dimenzije teksta: 15 x 7; 15-17 redaka. *Nasta'līq*, pisan vještom rukom, djelimično vokalizovan. Tekst uokviren crvenom linijom. Po rubovima listova povučena još jedna linija crvene boje.

Iako nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa, na osnovu iste vrste papira, mastila i rukopisa kao i u prethodnom djelu da se zaključiti da je i ovo djelo prepisao 'Uṯmān b. Nazīr u Gazi Husrev-begovoj medresi u Sarajevu, najvjerovatnije tokom 1186/1772. god.

3. L. 53b-71a

الجوهرة المنيفة في شرح وصيّة الإمام أبي حنيفة
AL-ĞAWHARA AL-MUNĪFA FĪ ŠARḤ WAṢIYYA AL-IMĀM ABŪ ḤANĪFA

Komentar na djelo o sunijskom učenju وصيّة الإمام الأعظم أبي حنيفة koje se pripisuje Abū Ḥanīfi, um. 150/767. god. (v. Dobrača I, 578/3, str. 364 i Ḥ.Ḫ. I, 368). Ovaj komentar napisao je Ḥusayn b. Iskandar al-Ḥanafī, poznat još i pod nadimcima Munla Ḥusayn i Ibn Iskandar, um. 1084/1673. god.

Kaḥḥāla III, 314, A.M. I, 323; Köprülü III, 247/2 i 258/2; Ismā'īl-paša, Ḏayl I, 286; Brockelmann S I, 286;

Početak (l. 52b):

أوّله: الحمد لله المتوحّد بوجوب الوجود و البقاء، المتفرّد بالقدرة الكاملة و العزّ و الكبرياء، ... يقول العبد الفقير ... ملا حسين بن اسكندر الحنفي: و بعد فإنّي استخرت الله تعالى في

وضع شرح مختصر على كتاب الوصيّة المنسوب الى الإمام الأعظم أبي حنيفة ... و سمّيته الجوهرة المنيفة في شرح وصيّة أبي حنيفة ...

Završetak (l. 71a):

آخره: قال: كنت آمر دابّة من دوابّي فتبلعها قالوا: يا ربّ و أين تلك الدابّة؟ قال: في مرح من مروحي. قالوا: يا ربّ و أين تلك المرح؟ قال: في علم من علومي كذا في قصص الأنبياء، صلوات الله تعالى و سلامه عليهم أجمعين...

Dimenzije teksta 15 x 7; 19 redaka. *Nasḫ*, pisan veoma vještom rukom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Na kraju je prepisivač dodao da je autor ovo djelo završio 12. šabana 1084/1673. god.

وقع الفراغ من تأليف شرح الوصيّة للمنلا المبارك ثاني عشر شعبان الخير لسنة أربع و ثمانين و الف من الهجرة النّبويّة.

4. L. 72a-78a

رسالة في حقّ البسملة
RISĀLA FĪ ḤAQQ AL-BASMALA

Šira gramatička analiza besmele od nama nepoznatog autora, nepotpuna na početku. (v. Jahić VI, 4182,4)

Početak ovdje (l. 72a):

ناقص في أوّله. أوّل الموجود: لا يمكن إنكارهما مع أنّ الحديث في الأوّل بمنطوقه بمفهومه ذكره الأستاذ الكرماني، الباء: للإستعانة أو للمصاحبة، و الأوّل مختار الإمام البيضاوي لأنّه مشعر بأنّ الفعل لا يتمّ ما لم يصدر باسم الله تعالى، و الثّاني مختار الزّمخشرى لأنّه أدخله في التّعظيم حيث لم يجعل اسم الله تعالى آلة مبتذلة غير مقصود بذاتها...

Završetak (l. 78a):

آخره: و المعنى الصّحيح ههنا: هو الإحسان من قبيل ذكر الملزوم و إرادة اللاّزم مجازاً مرسلاً لأنّ الرّحمة رقّة القلب ملازمة للإحسان و التّفضّل، و إنّما خصّ التّسميّة بهذه الأسماء، ليعلم العارف أنّ المستحقّ ... ثمّ الرّحمن: مجرور لكونه صفة جلالة أو بدل منها، و الرّحيم: ... و يجوز أن يكونا مرفوعين أو منصوبين على المدح كما لا يخفى لأولي الافهام و الأذكياء. تمّ الكلام في حقّ البسملة.

Dimenzije teksta 14,5 x 7,5; 19 redaka. Pojedine riječi nadvučene crnom linijom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu, niti godini prepisa. Sudeći po rukopisu, prepisivač je isti kao i u prethodnom djelu

5. L. 80b-100b

رساله عروض
RISĀLA-I ʻARŪḌ

Kratko djelo iz metrike na perzijskom jeziku, poznato još i pod nazivima الرّسالة الوافية في علم القوافية i مختصر وافي بقواعد قوافي. Napisao ʻAbdurraḥmān b. Aḥmad b. Muḥammad aš-Šīrāzī, al-Ǧāmī, poznat još i pod nadimcima Nūruddīn i Abū al-Barakāt, rođ. 817/1414. god. u Hargirdu u provinciji Džam u Iranu; um. 898/1492. god. u Heratu.

Kaḥḥāla V, 122; Köprülü III, 436/1, str. 198; Trako, 73-74, str. 55; Flügel III, 2010/6, str. 543; Pertsch, VPH 96, 186; Semenov V, 175; Ḥ.Ḫ. I, 877;

Početak (l. 80b):

أوّله: سپاس وافر قادر يرا كه حركه سريع دوائر افلاك را سبب ازدواج اصول امتزاج اركان كردا يند ...

Završetak (l. 100b):

آخره: مقطوع هردم آيم سويت باشد بينم رويت فعلن فعلن فعلن تمت.

Dimenzije teksta 14 x 7; 16 redaka. Paradigme metrova date u obliku kružnica. Imena i paradigme metrova pisani crvenim mastilom. Listovi sa kustodama.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po rukopisu prepisivač nije isti kao u prethodnim djelima.

4240. R-2147.

تلخيص المفتاح
TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4215.

L. 64; 20,2 x 13 (15 x 6,5); 13 redaka. *Ta'līq*. Mastilo crno. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pri kraju rukopisa listovi dohvaćeni vlagom. Komentara na marginama i interlinearnih bilješki ima samo na prva tri lista. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, dobro očuvan.

Na kraju rukopisa (l. 64a) bilješka u kojoj se kaže da je ovaj primjerak prepisan u Sultan Mehmedovoj medresi u Istanbulu u mjesecu zul-kadetu. Godina prepisa i ime prepisivača nisu navedeni. Međutim, sa sigurnošću se može ustanoviti da je to bilo prije 1193/1779. god. jer na listu 1a nalazimo okrugli pečet ranijeg vlasnika na kome se može pročitati 'Abduhū 'Umar 1193. Na istom listu pečati još dvojice bivših vlasnika: Muhameda Šakira b. Muhameda Muidovića i Muhamed-age Aganagića iz Sarajeva.

4241. R-2453.

تلخيص المفتاح

TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4215.

L. 43; 18 x 11 (13 x 6); 19 redaka. *Ta'līq* , pisan vještom rukom. Na početku veoma lijepo urađen unvan u obliku kupole, bogato ukrašen zlatnom, crvenom i plavom bojom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, zbog dodira sa vlagom razliveno po većini listova, naročito u njihovom gornjem dijelu. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst na svim listovima uokviren debelom zlatnom linijom, ojačanom sa vanjske strane sa po dvije, a sa unutrašnje strane sa jednom tankom linijom crne boje. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski sa platnenim hrbatom. Korice obložene ukrasnim ebro papirom, sa preovlađujućom plavom bojom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu, niti datumu prepisa. Međutim, sa sigurnošću se može tvrditi da je rukopis prepisan prije 1198/1784. god., jer na prvom zaštitnom listu nalazimo podatak da je te godine rukopis postao vlasništvo al-Ḥāğğ Nu'māna, kadije iz grada Mensure u Egiptu. Na listovima 1a, 2a i 43a nalazi se pečat ovalnog oblika, vakifa Hromo-zade (Hromića) Salih ef. iz 1284/1876. god. Na listu 1a spominje se ime još jednog ranijeg vlasnika as-Sayyid 'Abdullāh.

4242. R-3432.

Zbirka (مجموع), *3*

L. 112; 21,5 x 13,5 (14,5 x 8); u prva dva djela 11, a u trećem djelu 12 redaka. *Ta'līq*, pisan vještom rukom, sa velikim proredom. Tekst

djelimično vokalizovan. Mastilo crno. Naslovi poglavlja, imena i paradigme metrova, te ukrasni znakovi pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. U prvoj polovini rukopisa ima dosta interlinearnih bilješki i komentara po marginama, pisanih, uglavnom, rukom istog prepisivača. Tekst na naslovnim stranicama kod prva dva djela uokviren debelom zlatnom linijom, ojačanom sa vanjske strane sa po dvije, a sa unutrašnje strane sa jednom tankom linijom crne boje. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom dobro očuvan. Vanjska strana korica i preklopa presvučena ukrasnim ebro papirom.

1. L. 1b-64b

تلخيص المفتاح

TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4215.
Listovi od 65-70 slobodni.

2. L. 71b-104a

الكافية في النّحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

Poznata i mnogo komentarisana gramatika arapskog jezika. Napisao 'Uṯmān b. 'Umar b. Abū Bakr b. Yūnus, poznat još i pod nadimcima Ibn al-Ḥāğib i Ğamāluddīn, rođ. 570/1174. god., um. 646/1249. god.

Kaḥḥāla VI, 265; Ahlwardt VI, 6557; Ḥ.Ḫ. II, 1370; Fajić V, 3308/2; Bratislava, 324, str. 240; Brockelmann G I, 304 i S I, 531; Köprülü II, 1414/2 i III, 99/8, 597/1; aẓ-Ẓāhiriyya N, str. 417-422; Flügel I, 162; Zürich I, 328; Jahić VI, 3791/2; al-Badīriyya II, str. 436;

Početak (l. 71b):

أوله: الكلمة لفظ وضع لمعنى مفرد، و هى اسم و فعل و حرف، لأنّها إمّا أن تدلّ على معنى في نفسها أوْ لا الثّاني: الحرف و الأوّل: إمّا أن يقترن بأحد الأزمنة الثّلثة...

Završetak (l. 104a):

آخره: و تقول في التّثنية و جمع المؤنّث ... و لا يدخلهما الخفيفة خلافًا ليونس، و هما في غيرهما مع الضّمير البارز كالمنفصل ... و الخفيفة تحذف للسّاكن، و في الوقف فيردّ ما حذف، و المفتوح ما قبلها تقلب ألفًا. تمّ.

3. L. 107b - 112a

الرّسالة الأندلسيّة في علم العروض و الأوزان الشّعريّة
AR-RISĀLA AL-ANDALUSIYYA FĪ 'ILM AL-'ARŪḌ WA AL-AWZĀN AŠ-ŠI'RIYYA

Isto kao br. 4230,4.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

4243. R-4309.

تلخيص المفتاح
TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4215.

Nedostaje veći dio rukopisa na kraju.

Završetak ovdje (l. 42b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: ثمّ قال السّكاكي و التّعويض قد يكون مجازاً كقولك آذيتني و أنت تريد إنسانا مع المخاطب دونه...

L. 42; 17,5 x 12 (13,5 x 6); 13 redaka. *Tā'līq*, pisan vještom rukom, sa velikim proredom. Mastilo crno, kvalitetno, neporozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele i tamnožute boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Cio rukopis dohvaćen vlagom i cijelom dužinom donjeg prereza, do 3 cm. dubine, oštećen. Listovi razasuti i po lagama odvojeni jedni od drugih. Po marginama ima dosta komentara pisanih, uglavnom, rukom istog prepisivača. Ima dosta i interlinearnih bilješki. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, oštećen i odvojen od listova.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći prema papiru i rukopisu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu više bilješki o ranijim vlasnicima. Nažalost, sve su namjerno izbrisane i precrtane, tako da je čitljivo ime samo jednog vlasnika: Ṣāliḥ b. 'Uṯmān al-Mūstārī. Na istom listu i jedan mali pečat na kome se može pročitati ime 'Abduhū Muṣṭafā.

4244. R-6575.

تلخيص المفتاح
TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4215.

L. 34; 22 x 16 (14 x 6,5); 14 redaka. *Nasḫ*, pisan oštrim perom i vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, neporozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, hrapav, žutobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni jedni od drugih. Kustode.

Povez kartonski, oštećen dužinom hrbata i po rubovima, odvojen od listova.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu, niti godini prepisa. Sudeći po papiru, mastilu i rukopisu, prepis je, najvjerovatnije iz XVIII stoljeća.

Iz povjerenstva Udruženja ilmije u Tešnju.

4245. R-7762.

تلخيص المفتاح
TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4215.

Nedostaje veći dio rukopisa na kraju.

Završetak ovdje (l. 13b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: نحو: ﴿و جئتك من سبأ بنبأ يقين﴾ ... أحدهما أن يجمع اللّفظين الإشتقاق نحو ﴿فَأَقِمْ وجهك للدّين القيّم﴾ و الثّاني أن تجمعهما المشابهة و هى ما يشبه الإشتقاق نحو قال ﴿إِنّي لِعَمَلِكُمْ مِنَ القَالِين﴾ و منه ردّ العجز على الصّدر ...

L. 13; 17,5 x 12,5 (12 x 5,5); 11 redaka. *Ta'līq*, pisan vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, neporozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i odvojeni od poveza. Tekst, izuzev na tri zadnja lista, uokviren linijom crvene boje. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, sa kožnim hrbatom, oštećen. Nekadašnji preklop otkinut i zagubljen.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, mastilu i rukopisu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

4246. R-7766.

تلخيص المفتاح
TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4215.

Nedostaje veći dio rukopisa i na početku i na kraju.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوّله. أوّل الموجود: أو التّبرّك بذكره أو استلذاذه أو بسط الكلام حيث الإصغاء مطلوب نحو: ﴿هى عصاى﴾ و امّا تعريفه فبالإضمار لأنّ المقام للمتكلّم، أو الخطاب، أو الغيبة، و أصل الخطاب أن يكون لمعيّن و قد يترك الى غيره ...

Završetak ovdje (l. 17b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: القصر حقيقى، و غير حقيقى، و كلّ منهما نوعان: قصر الموصوف على الصّفة، و قصر الصّفة على الموصوف، و المراد المعنويّة النّعت أو الأوّل من الحقيقى نحو ما زيد إلاّ كاتب إذا أريد أنّه...

L. 17; 20,5 x 14,5 (14,5 x 7,5); 9 redaka. *Nash*, djelimično vokalizovan, pisan tupim perom, krupnim slovima i vještom rukom. Mastilo crno. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi po rubovima dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni jedni od drugih. Listovi sa kustodama.

Originalni povez otkinut i zagubljen. Rukopis je naknadno umotan u obični deblji papir.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu, niti godini prepisa. Sudeći po papiru i rukopisu, prepis je najvjerovatnije iz XVIII stoljeća.

4247. R-4769.

تلخيص المفتاح

TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4215.

Rukopis je nepotpun na početku.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوّله. أوّل الموجود: له غير ما هو له بتأوّل، و له ملابسات شتّى يلابس الفاعل و المفعول به و المصدر و الزّمان و المكان و السّبب فإسناده الى الفاعل و إلى المفعول به إذا كان مبنيًا له حقيقة ...

L. 123; 15 x 10 (10 x 5); 7 redaka. *Ta'līq*, pisan vještom rukom, sa velikim proredom. Mastilo crno. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Desetak prvih listova dohvaćeni vlagom. Tekst, izuzev na prvih 11 lista, uokviren crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Originalni povez otkinut i zagubljen. Od njega je sačuvan jedino kožni dio hrbata.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu, niti godini prepisa. Sudeći po papiru i pismu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz Odbora IZ Mostar.

4248. R-6523.

تلخيص المفتاح

TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4215.

L. 72; 20 x 12 (12 x 5,5); 15 redaka. *Nasḫ*. Mastilo crno. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, glat, tamnobijele i tamnožute boje, sa vodenim znakom evropskog porijekla. Listovi po rubovima dohvaćeni vlagom. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, obložen platnom crne boje, iz 1988. god. Od originalnog poveza sačuvan je jedino kartonski preklop, obložen ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru i pismu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

4249. R-2468.

تلخيص المفتاح

TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4215.

L. 63; 19 x 11 (13 x 6); 13 redaka. *Ta'līq*, pisan tupim perom i vještom rukom, mjestimično vokalizovan. Mastilo crno. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir glat, srednje debljine, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Na prvih deset listova tekst uokviren crvenom linijom. U početku ima nešto komentara po marginama i interlinearnih bilješki, pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski sa platnenim hrbatom. Korice obložene ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na listovima 1a, 7a, 38a, 44a, 53a i 61a stari pečat Gazi Husrev-begove biblioteke iz 1280/1863. god.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke.

4250. R-3324.

تلخيص المفتاح

TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4215.

L. 71; 20 x 14 (11 x 6); 11 redaka. *Nasḫ*, pisan oštrim perom i sitnim slovima, mjestimično vokalizovan. Mastilo crno, kvalitetno, neporozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir glat, srednje debljine, tamnobijele i bijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. U početku ima nešto sitno pisanih komentara po marginama i interlinearnih bilješki. Zadnjih devet listova naknadno dopisano, rukom drugog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski sa platnenim hrbatom, novijeg datuma.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru i pismu prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na više mjesta bilješka da je rukopis vakuf al-Ḥāǧǧ Ḫalīl ef. Gradčaničawi-ja (iz Gračanice).

4251. R-1768.

تلخيص المفتاح

TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4215.

L. 57; 20,5 x 14 (15 x 7); 15 redaka. *Nasḫ* , mjestimično vokalizovan, pisan vještom rukom i tupim perom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedine riječi nadvučene crvenom linijom. U prvom dijelu rukopisa ima dosta komentara po marginama i interlinearnih bilješki, pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom. Vanjske strane korica i preklopa obložene ukrasnim ebro papirom.

Na kraju rukopisa (l. 57a) bilješka da je prepis završen 1212/1797. god. Nema podataka o prepisivaču, niti mjestu prepisa.

Na prvom i zadnjem listu otisnut stari pečat Gazi Husrev-begove biblioteke iz 1280/1863. god.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke.

4252. R-2363.

تلخيص المفتاح

TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4215.

L. 60; 20,5 x 13 (12 x 6); 18 redaka. *Ta'līq*. Mastilo crno. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, hrapav, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedine riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi dohvaćeni vlagom, zgužvani i na njima tekst mjestimično oštećen. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, sa kožnim hrbatom. Korice s vanjske strane obložene ukrasnim ebro papirom.

Na kraju rukopisa (l. 60a) bilješka da je ovaj primjerak prepisao Muḥammad Bāqī b. al-Ḥāǧǧ Muḥammad-aga u mjesecu zul-kadetu 1216/1802. god., u Sarajevu.

تمّت الكتاب بعون الله الملك الوهّاب عن يد (ال) عبد الضّعيف المحتاج إلى رحمة ربّه القدير محمّد باقي بن الحاجّ محمّد آغا عن مدينة سراى بوسنه لسنة ستّ عشرة و مائتان و ألف من شهر ذي القعدة .

Na listu 1a bilješka u kojoj se kaže da je ovaj rukopis za svoju djecu uvakufio Muḥammad Bāqī Ğīno-zāde. Ispod toga pečat sa njegovim imenom iz 1226/ 1811. god.

Iz Šehdijine biblioteke u Sarajevu.

4253. R-2470.

تلخيص المفتاح

TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4215.

Na početku naslov هذا كتاب تلخيص المفتاح napisan krupnim crvenim slovima.

L. 55; 18,5 x 12,4 (13 x 7); 15 redaka. *Nasẖ*, mjestimično vokalizovan. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim crvenim mastilom. Pojedine riječi nadvučene crvenom linijom. Papir glat, srednje debljine, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom.

Rukopis se završava kolofonom u kome je data bilješka da ga je prepisao Ḥasan b. Munlā ʿUṯmān iz Gornje Tuzle, 1. muharrema 1226/1811. god.

تمّت تمام بعون الله الملك الغفّار. كتبه الحقير الفقير المحتاج إلى ربّه الغني حسن بن منلا عثمان السّاكنان بملحه، بالا غفر الله لهما و لوالديهما في اليوم الأوّل من المحرّم الحرام في سنة ١٢٢٦

Na više listova stari pečat Gazi Husrev-begove biblioteke, a na listu 55a i pečat ranijeg vlasnika: Ḥasan b. Muḥammad.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke.

4254. R-4735.

Zbirka (مجموع), 2

L. 65; 18 x 12 (13 x 5,3); 15 redaka. *Ta'līq*, pisan vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst uokviren, na prva dva lista debelom, a na ostalim listovima tankom crvenom linijom. Na prvih desetak listova ima dosta sitno pisanih komentara, pretežno rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, u dobrom stanju. Korice i preklop obloženi ukrasnim ebro papirom i sa vanjske i sa unutrašnje strane.

Na listu 1a bilješka da je vlasnik rukopisa bio Faḍlī b. Aḥmad al-Mūstārī, muderris u Travniku. Ispod bilješke njegov lični pečat.

1. L. 1b-64a

تلخيص المفتاح
TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4215.

Naslov na listu 1a هذا كتاب تلخيص المعاني .

Prepisao as-Sayyid ʿAbdullāh b. Ḥusayn ad-Darbandī (Dervenćanin) Ḫawāğe-zāde, nastanjen u gradu Džurm (u Turskoj), u nedjelju 1. rebiul-evvela, 1253/1837. god. (v. bilješku na listu 64a)

قد فرغ النّسخة الشّريفة في أوّل ربيع الأوّل من يوم الأحد لسنة ثلثة (!) و خمسين و مائتين و ألف و كتبه الفقير الدّاعي السّيد عبد الله بن حسين الدّربندي خواجه زاده ساكن بمدينة چورم عفى (!) عنه ربّه.

2. L. 64b-65a

رسالة في آداب البحث و المناظرة لعضد الدّين
RISĀLA FĪ ĀDĀB AL-BAḤṮ WA AL-MUNĀẒARA LI-ʿAḌUDUDDĪN

Kratka rasprava o disputaciji, poznata još i pod nazivom الرّسالة العضديّة من الآداب Napisao ʿAbdurraḥmān b. Aḥmad b. ʿAbdulġaffār b. Aḥmad al-Īğī, ʿAḍududdīn, rođ. 708/1308., um. 756/1355. god.

Kaḥḥāla V, 119-120; Ahlwardt IV, 5293; Brockelmann G II, 208; Köprülü III, 332/13; Ḥ.Ḫ. I, 43; Fajić V, 3335/3;

Početak (l. 64b):

أوله: لك الحمد و المنّة، و على نبيّك الصّلوة و التّحيّة، إذا قلت بكلام تامّ إن كنت ناقلاً فيطلب منك ...

Završetak (l. 65a):

آخره: فيمنع بأن يُقال لا نُسلّم أنّ الكلام مركّب من الحروف [إنّ الكلام لفي الفؤاد و إنّما جُعل الكلامُ على الفؤاد دليلا].

Prepisivač, mjesto i godina prepisa isti kao pod br. 1.

4255. R-7234.

تلخيص المفتاح
TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4215.

L. 28; 23 x 15,5 (16,5 x 9); 25 redaka. *Nasẖ*, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi sa kustodama.

Bez poveza.

Prepis iz 1288/1871. god. Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

4256. R-3180.

المطوّل - شرح تلخيص المفتاح
AL-MUṬAWWAL - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Komentar na djelo تلخيص المفتاح iz arapske stilistike. Osnovno djelo napisao je Muḥammad b. ʻAbdurraḥmān al-Qazwīnī, poznat pod nadimcima Abū ʻAbdullāh, Ǧalāluddīn i Ḫaṭīb Dimašq, rođ. 666/1268., umro 739/1338. god. (v. br. 4215), a ovaj komentar Masʻūd b. ʻUmar b. ʻAbdullāh at-Taftāzānī, Saʻduddīn, rođ. 712/1312., um. 791/1389. god. Kako sam u uvodu kaže, on je, uvidjevši da je pomenuto al-Qazwīni-jevo djelo prekratko i na momente nedovoljno jasno, na molbu svojih prijatelja, uzeo i na njega napisao ovaj opširni komentar. Na kraju komentara on kaže da ga je počeo pisati u ponedjeljak, 8. ramazana 742/1341. god. u gradu Havarizmu, a završio u četvrtak, 11. safera 748/1347. god. u gradu Heratu. Posvetio ga je tadašnjem sultanu u Heratu, Abū al-Ḥusaynu Muḥammadu Kurtu za koga kaže da je pravedan vladar i mecena učenjaka.

Kaḥḥāla XII, 228; Ahlwardt VI, 7191; Brockelmann G I, 294 i S I, 516; Köprülü II, 1424 i III, 506; Ḥ.Ḫ. I, 473-474; aẓ-Ẓāhiriyya ʻUL'A, str. 357-365; AM II, 429-430; al-Munǧid (Mulḥaq), str. 189;

Početak (l. 1a):

أوّله: الحمد لله الذي ألهمنا حقائق المعاني، و دقائق البيان، و خصّصنا بدائع الأيادي و روائع الإحسان ... و بعد فإنّ أحقّ الفضائل بالتّقديم و اسبقها في استيجاب التّعظيم هو التّحلي بحقائق العلوم و المعارف ...

Završetak (l. 214a):

آخره: و هذا معنى قوله: يظهر ذلك بالتّأمّل مع التّذكّر لما تقدّم من الأصول المذكورة في الفنون الثلاثة، و تفاصيل ذلك مما لا تفي به الدّفاتر، بل لا يمكن الإطلاع على كُنهها إلاّ لعلاّم الغيوب. هذا آخر ما أردنا جمعه من الفوائد، و نظمه من الفرائد، على توزّع البال و تشتّت الأحوال، و تفاقم الأحزان و تكاثر الأفزاع و الفتن، و تواتر حوادث أورثت الطبع ملالا، و الخاطر كلالا. لكن الله جلت حكمته وفّقنا للإتمام، و حقّق لنا الفوز بهذا المرام.

L. 214; 17.5 x 13 (14 x 9); 25 redaka. *Nasḫ* sa primjesom *ta'līqa*. Mastilo crno, izuzetnog kvaliteta, neporozno na dodir sa vlagom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, bez vodenih znakova, istočnog porijekla. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Na donjem presjeku listova krupnim slovima naslov مطوّل تلخيص المفتاح. Po marginama ima nešto komentara, pisanih, pretežno rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama. Listovi 12-18 prvobitnog prepisa zagubljeni i naknadno dopisani.

Povez kožni sa preklopom i lijepo urađenim rozetama na koricama i preklopu.

Nema podataka o prepisivaču, godini niti mjestu prepisa. Sudeći po papiru, pismu i mastilu, ovo je najstariji primjerak ovog djela u Gazi Husrev-begovoj biblioteci. Prepis je, najvjerovatnije, sa početka XV stoljeća.

Na prvom i zadnjem listu stari pečat Gazi Husrev-begove biblioteke iz 1280/1863. god., a na prvom zaštitnom listu bilješka da je rukopis vakuf Gazi Husrev-begove medrese.

4257. R-4787.

المطوّل - شرح تلخيص المفتاح
AL-MUṬAWWAL - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4256.

L. 186; 26 x 17 (19 x 14); 23 retka. *Ta'līq*, pisan tupim perom, mjestimično vokalizovan. Mastilo crno i crveno, kvalitetno, neporozno na dodir sa vlagom. Tekst osnovnog djela pisan crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, bez vodenih znakova, istočnog porijekla. Listovi, usljed dugotrajne upotrebe po rubovima izlizani. Pojedini listovi odvojeni od poveza i nevješto popravljani. Po marginama ima dosta komentara, pisanih, uglavnom, rukom istog prepisivača. Naknadno ubacivane interlinearne bilješke, pisane sitnim slovima i oštrim perom. Listovi sa kustodama.

Povez kožni, oštećen. Na koricama lijepo urađene rozete.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu, niti godini prepisa. Sudeći po papiru, mastilu i pismu, prepis je iz prve polovine XV stoljeća.

Na listu 1a ovalni pečat ranijeg vlasnika na kome se može pročitati ime Aḥmad Ḫulūṣī.

4258. R-5087.

المطوّل - شرح تلخيص المفتاح
AL-MUṬAWWAL - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4256.

Naslov na listu 1a مطوّل مولانا سعد الدّين.

L. 267; 23 x 13 (16 x 7,5); 27 redaka. *Nasḫ* sa primjesama *ta'līqa*, pisan sitno, oštrim perom, veoma vještom rukom. Mastilo crno, visokog kvaliteta, neporozno na dodir sa vlagom, sa većom primjesom željeza, usljed čega se na pojedinim listovima primjećuju znaci korozije. Uvodna besmela napisana krupnim slovima, *ṯuluṯ* pismom. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Papir srednje debljine, grub, hrapav, tamnobijele boje, bez vodenih znakova, istočnog porijekla. Na pojedinim listovima vidljive tamne fleke kao znak oboljenja papira. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Originalni listovi 216-225 i 243-252 zagubljeni i naknadno dopisani na mlađem papiru sa vodenim znakom. Dvadesetak zadnjih listova dohvaćeni vlagom. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom, dobro očuvan. Na koricama po jedna lijepo urađena rozeta. Unutrašnja strana preklopa obložena ukrasnim ebro papirom.

Na kraju (l. 267b), bilješka da je rukopis prepisan 10. ramazana 828/1424. god.

تمّت كتابة المطوّل في العاشر من رمضان سنة ثمان و عشرين و ثمانمائة من الهجرة.

Nema podataka o prepisivaču i mjestu prepisa.

Na prvom i zadnjem zaštitnom listu nekoliko ajeta ispisanih lijepim kaligrafskim pismom.

Na listu 1a namjerno izbrisana bilješka o ranijem vlasniku. Ispod toga tri pečata, od kojih se samo na jednom može pročitati ime 'Abdullāh.

4259. R-4851.

المطوّل - شرح تلخيص المفتاح

AL-MUṬAWWAL - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4256.

Nedostaje nekoliko lista na početku.

Početak ovdje (l. 1a) je:

ناقص في أوّله. أوّل الموجود: في حكمها و إيصاله مع المسند السّببي مقام و مع العقلي مقام آخر الى غير ذلك ... هذا المقام يجمع ما ذكر من التّقديم و التّأخير و الإطلاق و غير ذلك عبارات ...

L. 182; 22 x 15 (13 x 9); 21 redak. Prvih deset lista originalnog prepisa zagubljeno i naknadno dopisano na papiru novijeg datuma sa vodenim

znakom, evropskog porijekla, *ta'līq* pismom, mastilom lošeg kvaliteta. Ostali dio rukopisa pisan sitnim *nasḫom*. Mastilo crno, kvalitetno, neporozno na dodir sa vlagom. Tekst osnovnog djela pisan crvenim mastilom, a naslovi poglavlja krupnim crnim slovima. Papir srednje debljine, glat, tamnožute i tamnobijele boje, bez vodenih znakova, istočnog porijekla. Po marginama ima dosta sitno pisanih komentara, rukom istog prepisivača. Na pojedinim listovima ima i dosta interlinearnih bilješki. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom, a po rubovima, usljed dugotrajne upotrebe, izlizani. Listovi sa kustodama. Povez kartonski, obložen crnim platnom, novijeg datuma. Prilikom koričenja dodat po jedan zaštitni list, bijele boje.

Na kraju (l. 182b) bilješka da je rukopis prepisao Muḥammad b. Muḥammad b. Muḥammad u četvrtak 2. zul-kadeta 832/1429 god.

وقع الفراغ بحمد الله تعالى و بحسن توفيقه من تنميقه وقت الضّحى من يوم الخميس الثّاني من شهر المبارك ذو القعدة لسنة إثنى و ثلاثين و ثمانمائة على يد أضعف عباد الله ... محمّد بن محمّد بن محمّد ..

4260. R-6068.

المطوّل - شرح تلخيص المفتاح

AL-MUṬAWWAL - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4256.

Naslov na prvom zaštitnom listu المطوّل شرح تلخيص المفتاح.

L. 230; 24,5 x 17 (18 x 9,7); 25 redaka. *Nasta'līq*, pisan vještom rukom. Mastilo crno, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, bez vodenih znakova, istočnog porijekla, izuzev šest listova u sredini i četiri lista na kraju koji su zagubljeni i umjesto njih ubačeni listovi novijeg datuma sa vodenim znakom. Tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara, pisanih rukom drugog prepisivača. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Listovi na početku i kraju rukopisa dohvaćeni vlagom i usljed dugotrajne upotrebe po rubovima izlizani. Dva zadnja lista odvojena od poveza. Listovi sa kustodama.

Povez kožni, sa naknadno popravljanim hrbatom. Na koricama utisnute rozete sa floralnim motivima.

Rukopis se završava kolofonom (l. 230a) u kome nalazimo bilješku da su naknadno ubačeni listovi prepisani u ponedjeljak u mjesecu rebiul-ahiru, 1050/1640. god. u Iznikmidu (Izmitu) u Turskoj. Međutim, nije nam poznato ime, godina, niti mjesto prepisa osnovnog dijela rukopisa. U svakom slučaju, to je moralo biti prije 844/1440. god., kada se, prema bilješci na listu 1a, kao vlasnik rukopisa spominje Ḥusayn b. ʻAlī b. Muḥammad b. Muḥammad Abū Riḍā. Na istom listu nečitljiva bilješka o još jednom vlasniku iz 922/1516. god. Tu su i imena još dvojice kasnijih vlasnika, kadije Muḥammada b. Islāma i Ṣāliḥa b. Muṣṭafe, a na prvom zaštitnom listu i ime Ismāʻīla b. ʻAbdullāha koji kaže da je rukopis nabavio u mjesecu rebiul-ahiru 1227/1812. god.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

4261. R-6320.

المطوّل - شرح تلخيص المفتاح

AL-MUṬAWWAL - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4256.

Naslov na listu 1a كتاب مطوّل للسّعد التّفتازاني.

L. 201; 17 x 12 (11 x 6,7); 21 redak. *Nasḫ* sa mješavinom *iǧāze*, pisan sitno, oštrim perom i vještom rukom. Mastilo crno. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, bez vodenih znakova, istočnog porijekla. Tekst uokviren tankom crvenom linijom. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kožni, dobro očuvan. Na koricama lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Rukopis se završava kolofonom u kome je data bilješka da ga je u Istanbulu, u ponedjeljak, 16. džumadel-ahira 880/1475. god., prepisao Ahmad b. Ḥabīb.

وقع الفراغ من تنميقه بعون الغنيّ و توفيقه يوم الإثنين في السّادس عشر من جمادي الأخرى سنة ثمانين و ثمانمائة على يد أحقر العباد و أحوجهم أحمد بن حبيب ... في مدينة دار الملك و السّلطنة قسطنطينيّة.

Na listu 1a tri bilješke o ranijim vlasnicima: Prvi je as-Sayyid Muḥammad iz Istanbula, drugi Muṣṭafā b. Aḥmad Manṣūr-zade, a treći aš-Šayḫ Muḥammad, muftija u gradu Travniku koji je ovaj rukopis i donio sa sobom u Bosnu. Ispod toga njegov lični pečat.

Iz biblioteke Besima ef. Korkuta.

4262. R-656.

المطوّل - شرح تلخيص المفتاح

AL-MUṬAWWAL - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4256.

Naslov na prvom zaštitnom listu كتاب مطوّل من المعاني .

L. 221; 25,5 x 15,5 (19 x 9,5); 25 redaka. *Nastaʻlīq*, pisan tupim perom i veoma vještom rukom. Na početku lijepo urađen unvan, bogato ukrašen zlatnom bojom i krupnim slovima, *iǧāza* pismom ispisana besmela. Mastilo crno. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, bez vodenih znakova, istočnog porijekla. Tekst na prvoj strani uokviren sa dvije debele crvene i jednom tankom crnom linijom, a na ostalim listovima tankom crvenom linijom. Tekst osnovnog djela nadvučen tankom linijom crvene boje. Dvadesetak zadnjih listova dužinom gornjeg prereza, do 5 cm. dubine, dohvaćeni vlagom i crvotočinom. Na pet zadnjih listova tamne fleke, kao znak oboljenja papira. Po marginama ima dosta sitno pisanih komentara, rukom istog prepisivača. Na pojedinim listovima ima i sitno pisanih interlinearnih bilješki. Listovi sa kustodama.

Povez kožni, dobro očuvan. Na koricama lijepo urađene rozete, ukrašene zlatnom bojom.

Rukopis se završava kolofonom u kome je data bilješka da ga je prepisao ʻAbdullāh b. ʻAlī b. Ḥāǧī Ḥamza al-Barʻamawī, uoči srijede, u drugoj dekadi mjeseca zul-hidždžeta 895/1490. god.

وقع الفراغ من تحرير هذا الكتاب بعون الله الملك الوهّاب على يد أضعف العباد عبد الله علي بن حاجي حمزه البرعموي في ليلة الأربعاء، من أواسط شهر ذي الحجّة من تاريخ الهجرة النّبويّة سنة خمس و تسعين و ثمانمائة و الحمد لله على التّمام.

Na listu 1a bilješka bez datuma o ranijem vlasniku: aš-Šayḫ ʻUṯmān, vaiz u džamiji Aja Sofiji u Istanbulu i dva okrugla pečata biblioteke Osmana ef. Šehdije iz Sarajeva, jedan iz 1173/1759., a drugi iz 1271/1854. god.

Iz Šehdijine biblioteke u Sarajevu.

4263. R-7016.

المطوّل - شرح تلخيص المفتاح

AL-MUṬAWWAL- ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao pod br. 4256.

L. 245; 25 x 15,5 (18,5 x 9); 23 retka. *Nasḫ*, sitan, djelimično vokalizovan, pisan veoma vještom rukom. Prva tri lista zagubljena i naknadno dopisana rukom drugog prepisivača. Mastilo crno, porozno na dodir sa vlagom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, bez vodenih znakova, istočnog porijekla. Usljed dugotrajne upotrebe, listovi po rubovima izlizani i nevješto popravljani. Tekst osnovnog djela pisan crvenim mastilom. Po marginama ima dosta komentara i interlinearnih bilješki, pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Tekst uokviren sa po dvije crvene linije, ojačane sa vanjske strane sa jednom linijom plave boje. Pri kraju rukopis dohvaćen vlagom, usljed čega su se, kao znak oboljenja, na pojedinim listovima pojavile tamne fleke. Zadnja dva lista dohvaćena crvotočinom i odvojena od poveza. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, obložen platnom crvene boje.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu, niti godini prepisa. Sudeći po papiru i pismu, prepis je, najvjerovatnije, s kraja XV ili početka XVI stoljeća.

Iz Odbora IZ Trebinje.

4264. R-439.

المطوّل - شرح تلخيص المفتاح
AL-MUṬAWWAL - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4256.

Naslov na prvom zaštitnom listu مطوّل من المعاني.

L. 146; 27 x 18 (19 x 12); 25 redaka. *Ta'līq*, pisan vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, neporozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim crvenim slovima. Papir srednje debljine, tamnobijele i tamnožute boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Tekst osnovnog djela nadvučen linijom crvene boje. Prvih nekoliko listova dohvaćeni vlagom, usljed čega su se na njima, kao znak oboljenja, pojavile tamne fleke. Po marginama ima dosta komentara pisanih oštrim perom, sitnim slovima i rukom istog prepisivača. Pojedini komentari pisani na listićima koji su uvezani zajedno sa osnovnim listovima rukopisa. U početku ima i dosta interlinearnih bilješki. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa lijepo urađenim rozetama floralnih motiva na koricama ukrašenim zlatnom bojom.

Na kraju (l. 146a), bilješka da je rukopis prepisao Aḥmad b. Yaḥyā b. ʿAlī b. Ibrāhīm b. ʿImrān. Nema podataka o mjestu i godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i mastilu, prepis je, najvjerovatnije, s kraja XV, ili početka XVI stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu na strani *a* ime ranijeg vlasnika as-Sayyid al-Amīn ʿĀmīr-aga-zada, a iznad toga pečat drugog vlasnika po imenu Ṣāliḥ.

Uvakufio Hrōmo-zāde Ṣāliḥ efendija.(v. pečat na listovima 1a i 146a)

4265. R-581.

المطوّل - شرح تلخيص المفتاح
AL-MUṬAWWAL - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4256.

L. 196; 27 x 18 (19,5 x 10); 25 redaka. *Ta'līq*, pisan vještom rukom, mjestimično vokalizovan. Mastilo crno. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, glat, tamnobijele boje, istočnog porijekla. Listovi razasuti i po marginama dohvaćeni vlagom. Tekst na naslovnoj strani uokviren debelom zlatnom linijom, ojačanom sa jednom tankom linijom sa vanjske, a drugom sa unutrašnje strane. Na ostalim listovima tekst uokviren linijom crvene boje. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom tankom linijom. Po marginama ima nešto komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom, oštećen dužinom hrbata i odvojen od listova. Na koricama i preklopu utisnute rozete sa floralnim motivima.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, mastilu i pismu, prepis je, najvjerovatnije, iz prve polovine XVI stoljeća.

Na početku i kraju rukopisa bilješka krupnim slovima da je rukopis uvakufio al-Ḥāǧǧ Muṣṭafā ef.

Iz biblioteke Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku. (v. pečat na listovima 1a i 196b)

4266. R-3884.

المطوّل - شرح تلخيص المفتاح
AL-MUṬAWWAL - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4256.

Rukopis je nepotpun na kraju.

Završetak ovdje (l. 165b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: و الشّعفة رأس الجبل، و المعنى خير النّاس رجل أخذ بعناق
فرسه و استعدّ للجهاد في سبيل اللّه، أو رجل اعتزل النّاس و سكن في بعض ...

L. 165; 23,8 x 14,8 (16,5 x 8,5); 25 redaka. *Ta'līq*, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, bez vodenih znakova, istočnog porijekla. Listovi razasuti, oštećeni po rubovima i odvojeni od poveza. Na prvih desetak listova velike tamne fleke usljed dodira sa vlagom. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara i nešto interlinearnih bilješki, pisanih, uglavnom, rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, oštećen crvotočinom i rubom vremena. Korice presvučene ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu, niti godini prepisa. Međutim, sa sigurnošću se može utvrditi da je rukopis prepisan prije 959/1551-1552. god., jer tu godinu nalazimo napisanu ispod jedne nečitke bilješke o bivšem vlasniku rukopisa.

Na prvom zaštitnom listu bilješka da je vlasnik rukopisa, 15. muharrema 1167/1753. god., postao 'Abdulwahhāb b. Ḥasan ef. Ṭūzlawī (iz Tuzle) te da je vrijednost rukopisa bila sedam groša.

دخل هذا الكتاب في يد الضّعيف عبد الوهّاب بن حسن أفندي طوزلوي ١٥ محرّم الحرام سنة ١١٦٧ قيمته ٧ غروش.

Ispod bilješke četiri puta otisnut pečat sa njegovim imenom.

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

4267. R-2940.

المطوّل - شرح تلخيص المفتاح

AL-MUṬAWWAL - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4256.

L. 240; 17,5 x 12,5 (12 x 7,5); 21 redak. *Nasta'līq*, pisan vještom rukom. Mastilo crno. Naslovi poglavlja pisani krupnim crvenim slovima. Papir od 1.-205. lista srednje debljine, glat, tamnobijele boje, bez vodenih znakova, istočnog porijekla, a od 206.-240. lista sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Posljednjih 35 lista, izgleda, naknadno dopisano, rukom drugog prepisivača. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima dosta sitno pisanih komentara, pretežno rukom istog prepisivača. Usljed dugotrajne upotrebe, listovi po rubovima izlizani i nevješto popravljani. Pojedini komentari pisani na listićima i uvezani zajedno sa osnovnim listovima rukopisa. Listovi sa kustodama. Povez kožni sa preklopom dobro očuvan. Na koricama i preklopu lijepo urađene i dobro očuvane rozete sa floralnim motivima

Na posljednjem, naknadno dopisanom listu, (l. 140b) bilješka da je prepis završen u prvoj dekadi rebiul-ahira 1045/1635. god. Ostali dio rukopisa prepisan je ranije, najvjerovatnije, u XVI stoljeću. Nema podataka o prepisivaču, mjestu prepisa niti ranijim vlasnicima.

4268. R-7024.

المطوّل - شرح تلخيص المفتاح

AL-MUṬAWWAL - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4256.

L. 246; 21,5 x 15,5 (17 x 9,5); 23 retka. *Nasta'līq*, pisan vještom rukom, mjestimično vokalizovan. Na početku naknadno ubačena dva lista sa sadržajem rukopisa. Mastilo crno, kvalitetno, neporozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti i odvojeni od poveza. Tekst uokviren sa po dvije debele crvene linije. Treća crvena linija povučena po rubovima listova. Tekst osnovnog djela nadvučen tankom crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara, pisanih, uglavnom, rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama. Povez kožni sa preklopom, oštećen dužinom hrbata i odvojen od listova. Na koricama i preklopu utisnute rozete sa floralnim motivima, bogato ukrašene zlatnom bojom.

Rukopis se završava kolofonom (l. 246b) u kome je data bilješka da ga je prepisao Muḥammad b. Ḥasan as-Sarāyī (iz Sarajeva) u zaviji (tekiji) muderrisa Aḥmad ef., posljednjeg dana mjeseca redžeba, ali se ne navodi koje godine.

قد وقع الفراغ من تنميقه بعون الله و توفيقه حامدا لله تعالى، و مصلّيا على نبيّه المصطفى و رسوله المرتضى في زاوية أحمد أفندي المدرّس في آخر رجب، و انا الفقير الغريق في بحر الذّنوب و الآثام راجيًا رحمة ربّي الرّحيم، و شفاعة حبيبه الوسيم، خائفًا من دركات الجحيم، و عقوبات العذاب الأليم، محمّد بن حسن السّرايي.

Budući da je pomenuti prepisivač živio u XVI stoljeću (v. Muhamed Ždralović; *Prepisivači djela u arabičkim rukopisima* II, 40, str. 21), i ovaj rukopis je prepisan u drugoj polovini XVI stoljeća.

4269. R-3935.

المطوّل - شرح تلخيص المفتاح

AL-MUṬAWWAL - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4256.

L. 297; 20,5 x 15 (14 x 9,5); 19 redaka. *Ta'līq*, pisan vještom rukom, mjestimično vokalizovan. Mastilo crno, kvalitetno. Papir debeo, grub, hrapav, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara i interlinearnih bilješki, pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom, obložen zelenim platnom.

Na kraju (l. 297b) bilješka u kojoj se kaže da je prepis završio Ḥusayn, u četvrtak, u mjesecu ševvalu 1050/1641. god.

وقع الفراغ عن تسويده في الشهر المبارك شوّال في يوم الخميس بعد الظّهر من شهور سنة خمسين و الف على يد العبد الضّعيف الّذي اسمه حسين المحتاج الى ربّه المعين ...

Na prvom zaštitnom listu bilješka da je rukopis za biblioteku svoje tekije u Mostaru 1257/1841. god. uvakufio Ġālib 'Alī-paša Stočević. Ispod bilješke njegov pečat iz 1248/1832. god.

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

4270. R-302.

Zbirka (مجموع), 2

L. 147; 28 x 19,5 (22,5 x 11); 25 redaka. *Ta'līq*, pisan tupim perom i vještom rukom, mjestimično vokalizovan. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst osnovnog djela nadvučen, u početku crvenom, a kasnije crnom linijom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Po marginama ima dosta komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom. Vanjske korice obložene ukrasnim ebro papirom. Na preklopu utisnuta rozeta sa floralnim motivima.

1. L. 1b-80b

المطوّل - شرح تلخيص المفتاح
AL-MUṬAWWAL- ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4256.

Naslov na listu 1a i donjem presjeku listova هذا مطوّل من المعاني . Djelo je nepotpuno na kraju.

Završetak ovdje (l. 80b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: قلنا هذا أيضًا غير صحيح لأنّ الكتابة لم تستعمل في الموضوع، بل إنّما استعملت في لازم الموضوع له مع جواز إرادة الملزوم، و مجرّد جواز إرادة الملزوم لا يوجب كون اللّفظ مستعملاً فيه، و سيجئ لهذا زيادة في باب الكناية إن شاء اللّه، و القول بدلالة اللّفظ لذاته ظاهر فاسد من العجائب في هذا المقام ما وقع لبعض مشاهير الأئمّة ...

Na zadnjem listu tamne fleke kao znak oboljenja, usljed dodira sa vlagom i neadekvatnog čuvanja.

2. L. 81a-147a

أنوار التّنزيل و أسرار التّأويل
ANWĀR AT-TANZĪL WA ASRĀR AT-TA'WĪL

Komentar Kur'ana od početka poglavlja *al-Fatḥ* do kraja Kur'ana iz tefsira أنوار التّنزيل و أسرار التّأويل koji je napisao 'Abdullāh b. 'Umar b. Muḥammad b. 'Alī al-Bayḍāwī aš-Šīrāzī, Nāṣiruddīn, Abū Sa'īd, umro 685/1286. god.

Kaḥḥāla VI, 97; Ahlwardt I, 817; Brockelmann G I, 290 i S I, 507-509; H.Ḫ. II, 1475; Köprülü I, 73-81; Dobrača I, 119-235, str. 156-171; Fajić III, 2018/2; Zürich I, 31-32; al-Badīriyya, I, str. 20-23;

Početak (l. 81a):

أوّله: سورة الفتح مدنيّة ... ﴿إنّا فتحنا لك فتحا مبينا﴾ وعد بفتح مكّة و التّعبير بالماضي لتحقّقه، و بما اتّفق له في تلك السّنة... و إنّما سمّاه فتحا لأنّه كان بعد ظهوره على المشركين حتّى سئلوا (!) الصّلحَ...

Završetak (l. 147a):

آخره: و مَنْ قرأ المعوّذتين فكأنّما قرأ الكتب الّتي أنزلها اللّه تعالى. تمّ تحرير الكتاب المسمّى بأنوار التّنزيل و أسرار التّأويل بحمد اللّه و حسن توفيقه ...

Imena poglavlja, mjesta objave i brojevi ajeta pisani crvenim mastilom. Tekst ajeta, u početku nadvlačen crvenom, a kasnije crnom linijom. Od početka poglavlja *al-Mulk* pa do kraja ima dosta komentara po marginama i interlinearnih bilješki.

Rukopis se završava kolofonom u kome je prepisivač i vlasnik Ilyās Sayyid b. Ǧalāl Sayyid b. Ḥusayn Sayyid naveo i podatak da je prepis završio u petak u mjesecu rebiul-ahiru 1099/1688. god., u Sultan Ahmedovoj medresi u Istanbulu.

Uvakufio Hrōmo-zāde Ṣāliḥ ef. (v. pečat iz 1284/1667. god., na listovima 1a, 2a i 147a)

4271. R-3670.

المطوّل - شرح تلخيص المفتاح
AL-MUṬAWWAL - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4256.

L. 270; 20 x 13 (14,5 x 6,5); 23 retka. *Ta'līq*, sitan, mjestimično vokalizovan, pisan veoma vještom rukom. Na početku lijepo urađen unvan u obliku kupole, bogato ukrašene floralnim motivima u plavoj, zlatnoj i zelenoj boji. Mastilo crno. Crvenim mastilom pisani naslovi poglavlja i ukrasni elementi u obliku krupnih tački i zareza. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Na naslovnoj strani tekst uokviren debelom zlatnom linijom, ojačanom sa vanjske strane sa dvije, a sa unutrašnje strane, sa jednom tankom linijom crne boje. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara i interlinearnih bilješki, pretežno pisanih, naknadno, rukom drugog prepisivača. U zadnjoj polovini rukopisa, pri gornjem prerezu, listovi do 5 cm. dubine dohvaćeni vlagom, usljed čega su se na pojedinim listovima pojavile tamne fleke kao znak oboljenja. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, novijeg datuma, sa hrbatom od impregniranog platna crne boje.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, mastilu i pismu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVII stoljeća.

Na kraju rukopisa (l. 270b), neko od ranijih vlasnika je zabilježio da je od 742. god., kada je at-Taftāzānī počeo pisati ovo svoje djelo, do godine pisanja bilješke 1218., prošlo 476 godina.

Na listu 1a bilješka na turskom jeziku da je za potrebe biblioteke svoje tekije u Mostaru, ovaj rukopis 1258/1841. god. uvakufio Ġālib 'Alī-paša Stočević. Ispod bilješke njegov lični pečat, ovalnog oblika, iz 1248/1832. god.

4272. R-2137.

المطوّل - شرح تلخيص المفتاح
AL-MUṬAWWAL - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao pod br. 4256.

Naslov na listu 1a هذا كتاب مطوّل.

L. 223; 21 x 14 (16 x 9); 21 redak. *Ta'līq*, pisan vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst uokviren sa po dvije crvene linije. Još po jedna linija crvene boje povučena po rubovima listova. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. U početku po marginama ima nešto komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, dobro očuvan. Vanjske korice i preklop obloženi ukrasnim ebro papirom.

Rukopis se završava kolofonom (l. 223a) u kome je data bilješka da ga je prepisao 'Umar aṣ-Ṣidqī b. Muḥammad 'Alī u gradu Ajntabu, u nedjelju, 13. džumadel-ahira 1126/1714. god.

قد وقع الفراغ في بلدة عينتاب ... في الثّالث عشر من شهر جماذى (!) الآخر (!) في يوم
الأحد في وقت الضّحوة الكبرى من يد (ال) عبد الضّعيف المفتقر الى رحمة ربّه الغنيّ عمر
الصّدقي بن محمد علي سنة تاريخ ستّة و عشرين و مائة و الف ١١٢٦

4273. R-571.

المطوّل - شرح تلخيص المفتاح
AL-MUṬAWWAL - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4256.

L. 199; 29 x 18 (23 x 11,5); 17-27 redaka. *Ta'līq*, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Prva tri lista dohvaćena vlagom i tekst oštećen, toliko da se jedva može čitati. Na većini listova tekst uokviren crvenom linijom, a tekst osnovnog djela nadvučen, također, crvenom linijom. U prvoj polovini rukopisa ima dosta sitno pisanih komentara, kako po marginama, tako i između redaka.

Povez kartonski, obložen impregniranim platnom crne boje iz 1987. god. Od originalnog poveza sačuvan je jedino kartonski preklop.

Od prvog do 138. lista, prepisao jedan, a od 139. lista do kraja, drugi prepisivač. Nema podataka o njihovim imenima niti mjestu prepisa.

Na kraju rukopisa (l. 199b) bilješka da je prepis završen 1131/1718. god.

تمّت الحروف بعون الله الملك الرّؤوف سنة ١١٣١

Na prvom i zadnjem listu bilješke da je rukopis uvakufio aš-Šayḫ al-Ḥāǧǧ Ḫalīl ef. Gradčaničawī (iz Gračanice), a na listu 1b i njegov lični pečat na kome piše al-Ḥāǧǧ Ḫalīl.

4274. R-1952.

المطوّل - شرح تلخيص المفتاح
AL-MUṬAWWAL - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4256.

L. 334; 22 x 15 (15,5 x 8); 21 redak. *Nasḫ* sa primjesama *ta'līqa*. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara, pisanih rukom drugog prepisivača. Listovi razasuti i odvojeni od poveza. Treći i četvrti list naknadno dopisani. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom, oštećen dužinom hrbata i preklopa. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima, bogato ukrašene zlatnom bojom.

Prepisao Muṣṭafā b. al-Ḥāğī 'Alī iz sela Yekredže, u posljednjoj dekadi mjeseca rebiul-evvela 1134/1721. god., u gradu Amasiju u pokrajini Bazazastan. (v. bilješku na l. 334b)

4275. R-4644.

المطوّل - شرح تلخيص المفتاح
AL-MUṬAWWAL - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4256.

Naslov na listu 1a كتاب مطوّل.

L. 202; 20 x 14 (15 x 7,5); 23 retka. *Ta'līq*, sitan, pisan oštrim perom i veoma vještom rukom. Mastilo crno, porozno na dodir sa vlagom. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti, odvojeni od poveza, a u zadnjih šest laga, dužinom hrbata i gornjeg prereza, dohvaćeni vlagom. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, oštećen i odvojen od poveza. Vanjske korice i preklop obložene ukrasnim ebro papirom.

Rukopis se završava kolofonom (l. 202b) u kome je data bilješka da ga je prepisao Muḥammad b. Muṣṭafā al-Mūstārī, 18. šabana 1143/1731. god.

قد وفّق لختم كتابة هذا الكتاب الشّريف بعون الله الملك اللّطيف ليلة الثّامن عشر من شعبان سنة ثلث و أربعين و مائة و الف محمّد بن مصطفى الموستارى عفى عنهما الباري.

Na prvom zaštitnom listu na strani *a* nalaze se tri bilješke iz kojih se vidi da je ovaj rukopis otkupio Ṣaliḥ b. aš-Šayḫ 'Uṯmān al-Mūstārī iz zaostavštine al-Ḥāğğ Muḥammada koji je na putu za hadž umro u Brusi. Rukopis su, zatim, naslijedili sinovi gore pomenutog Ṣāliḥa: 'Abdulwahhāb i Muṣṭafā. Potom je rukopis prešao u vlasništvo al-Ḥāğğ Šākir-a b. 'Alī efendije, zvanog Ğābī-zāde (Džabić). Ispod bilješki prvog i trećeg vlasnika otisnuti i lični pečati:

- تملّكه العبد الضّعيف الفقير الى الله القويّ القدير بطريق الشّرا، من متلكات المتروكات الحاجي محمّد في طريق الحجّ بمحروسة بروسه صالح بن الشّيخ عثمان الموستاري عفى عنهما الباري.
- ثمّ انتقل اليّ و أخي منلا عبد الوهّاب ثمّ اشتريت حصّة أخي من ورثته و انا الفقير مصطفى بن صالح الموستاري عفى عنهما الباري.
- ثمّ انتقل إلى ملك الفقير الحاجّ شاكر بن علي أفندي المدعوّ بجابي زاده.

4276. R-7137.

المطوّل - شرح تلخيص المفتاح
AL-MUṬAWWAL - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4256.

Naslov na listu 1a مطوّل شرح تلخيص معاني .

L. 262; 19,5 x 14,5 (15,5 x 8,5); 21 redak. *Nasta'līq*, pisan vještom rukom, mjestimično vokalizovan. Mastilo crno. Naslovi poglavlja i pojedine bilješke na marginama pisane crvenim mastilom. Papir srednje debljine, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kožni, oštećen neadekvatnim čuvanjem i pretjeranom izloženosti svjetlosti.

Rukopis se završava kolofonom u kome je data bilješka da ga je prepisao Ḥasan b. 'Alī al-Āḫurawī (iz sela Aḫur u pokrajini Džurdžan u Perziji), u utorak, u posljednjoj dekadi mjeseca ševvala 1158/1745. god.

قد فرغ من كتابة هذه النّسخة العبد الضّعيف المحتاج الى الله تعالى حسن بن علي الآخرَوي في يوم الثلثا، من أواخر شوّال المبارك سنة ثمان و خمسين و مائة و الف.

Poklon Emina Islamovskog iz Struge u Makedoniji.

4277. R-7759.

المطوّل - شرح تلخيص المفتاح
AL-MUṬAWWAL - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao pod br. 4256.

L. 173; 23 x 16,5 (18,5 x 10); 29 redaka. *Ta'līq*, sitan, mjestimično vokalizovan, pisan vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, jako porozno na dodir sa vlagom. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Na početku dva lista sa sadržajem djela.

Po marginama ima puno komentara i interlinearnih bilješki, pisanih sitno, oštrim perom, pretežno rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, znatno oštećen cijelom dužinom hrbata. Oštećenja naknadno nevješto popravljana ukrasnim papirom i svilenim platnom crvene boje.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru i pismu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na kraju (l. 174a-180b) se nalazi veći fragment iz djela *Talḫīṣ al-Miftāḥ* od al-Qazwīnija. (v. br. 4215)

4278. R-7023.

المطوّل - شرح تلخيص المفتاح
AL-MUṬAWWAL - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4256.

Nedostaje nekoliko listova na početku i veći dio na kraju.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوله: أول الموجود: نظري بعثني صدق الهمّة في الإرتقاء إلى مدارج الكمال و فرط الشّغف بأخذ العلم من أفواه الرّجال على التّرحّل إلى جرجانيّة خوارزم محطّ رحال الأفاضل و مخيّم أرباب الفضائل صرف الله عنها بوائق الزّمان و حرسها عن طوارق الحدثان ...

Završetak (l. 98b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: قوله و كقول أبي الفرج ... و ما بعد البيت المذكور و لا يغرركم حسن أبياتي فقول مضحك و الفعل بفخر الدّولة اعتبروا فإنّي أخذت ...

L. 98; 20 x 14 (14 x 7,5); 23 retka. *Ta'līq*, sitan, pisan oštrim perom, veoma vještom rukom, mjestimično vokalizovan. Mastilo crno. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti i odvojeni od poveza. Tekst osnovnog djela citiran riječima قوله pisanim crvenim mastilom. Zadnjih dvadesetak lista dohvaćeno vlagom i oštećeno. Po marginama ima nešto komentara pisanih, naknadno, rukom drugog prepisivača. Pojedine riječi nadvučene crvenom, tankom linijom. Listovi sa kustodama.

Bez poveza.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, mastilu i pismu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

4279. R-3381.

Zbirka (مجموع), *10*

L. 186; 21 x 14. Dimenzije teksta i broj redaka različiti od jednog do drugog djela. *Nasta'līq*. Mastilo crno. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Na početku rukopisa listovi oštećeni, po rubovima dohvaćeni vlagom i odvojeni od poveza. Tekst uokviren crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, oštećen crvotočinom i predugim izlaganjem direktnom sunčevom svjetlu.

1. L. 1a-49a

المطوّل - شرح تلخيص المفتاح
AL-MUṬAWWAL - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4256.

Na početku nedostaje veći dio djela (oko dvije trećine).

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوله: أول الموجود: المعرّف ثمّ قال وشرطه أن لا يمنع من التّخصيص مانع كقولنا: رجل جاءني ... كقولهم: شرّ أمرّ ذا ناب، إمّا على التّقدير الأوّل فللإمتناع أن يراد الهمّ شرّ لا خير، و إمّا على الثّاني فلنبوّه عن مظانّ استعماله، و إذا قد صرّح الأئمّة بتخصيصه حيث تأوّلوه...

Dimenzije teksta: 14,5 x 6,7; 13 redaka. Tekst uokviren crvenom linijom.

2. L. 49b-52b

الرّسالة الأندلسيّة في علم العروض و الأوزان الشّعريّة
AR-RISĀLA AL-ANDALUSIYYA FĪ 'ILM AL-'ARŪḌ WA AL-AWZĀN AŠ-ŠI'RIYYA

Isto kao br. 4230,4.

Dimenzije teksta: 14 x 7,8; 19 redaka. Paradigme i imena metrova pisani crvenim mastilom.

3. L. 53b-54a

فرائد الفوائد لتحقيق معاني الإستعارة

FARĀ'ID AL-FAWĀ'ID LI-TAḤQĪQ MA'ĀNĪ AL-ISTI'ĀRA

Isto kao br. 4230,2.

Sačuvan samo prvi i zadnji list.

Nedostaje veći dio djela iz sredine rukopisa.

Dimenzije teksta: 10,5 x 5,5; 7 redaka. Na naslovnom listu ima dosta komentara, pisanih rukom istog prepisivača.

Djelo se završava kolofonom (l. 54a) u kome je data bilješka da je prepisano 20. rebiul-ahira 1202/1788. god.

4. L. 55b-66b

شرح الرّسالة الولديّة

ŠARḤ AR-RISĀLA AL-WALADIYYA

Komentar na kratku uputu o pravilima disputacije za početnike, poznatu još i pod nazivom رسالة في فنّ المناظرة, što ju je napisao Muḥammad b. Abū Bakr al-Mar'aši, poznat pod nadimkom Sāčaqlī-zāde, um. 1150/1727. god.

(v. Kaḥḥāla XII, 14; Ahlwardt IV, 5329-5332; Köprülü III, 535; AM II, 322; Brockelmann G II, 370 i S II, 498/5; Fajić V, 3315/12; Dobrača I, 300/3, str. 186)

Komentar je, kako se u uvodu kaže, napisao isti autor. U nama dostupnim izvorima ga nismo mogli pronaći.

Početak (l. 55b):

أوّله: الحمد لله و سلام على عباده الّذين اصطفى و بعد، فيقول البائس الفقير محمد المرعشي المدعوّ بساچقلي زاده أكرمه الله بالفلاح و السّعادة: لما ألفت الرّسالة الولديّة في المناظرة، و علّقت على أطراف الرّسالة حواشي جمعت هذه الحواشي مع زيادة ما عسى أن يدرسها من درس الرّسالة و أرجو من الله لطالبهما اليمن و البركة...

Završetak (l. 66b):

آخره: يقول إنّ دليلي أبطل دعواك، و دليلك، لأنّ اللازم يدلّ على بطلان الملزوم... قوله فيبقى مدّعي المعلّل بلا دليل و كذا يبقى مدّعي المعارض. تمّت.

Dimenzije teksta: 13 x 5,6; 13 redaka. Tekst uokviren crvenom linijom. Tekst osnovnog djela citiran sa riječima قوله pisanim crvenim mastilom.

5. L. 67b-78b

رسالة في فنّ المناظرة

RISALA FĪ FANN AL-MUNĀẒARA

Isto kao br. 4238,2.

Na početku naslov رسالة في فن المناظرة.

Dimenzije teksta: 13,5 x 6; 13 redaka. Tekst uokviren crvenom linijom Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Djelo se završava kolofonom.

6. L. 79b-85a

الرّسالة الحسينيّة في آداب البحث

AR-RISALA AL-ḤUSAYNIYYA FĪ ĀDĀB AL-BAḤṬ

Traktat na arapskom jeziku o pravilima disputacije. Napisao Šayḫ Ḥusayn b. 'Abdullāh al-Anṭākī, umro 1130/1718. god.

Kaḥḥāla IV, 19; Bratislava, 265, str. 205; Brockelmann G II, 203; Fajić V, 3315/11

Napomena: Katalog Köprülü ovaj traktat pogrešno pripisuje Šah Ḥusaynu Čalabī al-Amāsī-ju. (v. Köprülü III, 546)

U ovom primjerku nedostaje uvodni dio, od oko jedne stranice.

Početak ovdje (l. 79b):

ناقص في أوّله. أوّل الموجود: إذا قلت بكلام إن كنت ناقلاً فيه أو مدّعيًا فالوضائف(!) الموجّهة من الخصم المناقضة مجازًا لغويًا، و النّقض الشّبيهيّ بخصوص الفساد، و المعارضة التّقديريّة بإثبات خلاف المراد، و أمّا المعارضة الحقيقيّة و النّقض التّحقيقى و المنع المجاز ... فلا يتعلّق بمنقول أصلا ...

Završetak (l. 85a):

آخره: و أمّا كونهما من التّصديقيّة صورة أو حقيقيّة و هى كالأوّل جميع الأحوال مع معنى المجازى لا اللغويّ و المعارضة التّقديريّة الى اعتبار الدّعوي الضّمنيّة و لعلّ الصّواب السّابقة بعض الضّلاء (!)جاز ههنا بلا استثناء ... عليه التّقديرات و التّحصينات الواقعة التّحريرات...

Dimenzije teksta 12,5 x 5,5; 12 redaka. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Tekst uokviren crvenom linijom. Pojedine riječi nadvučene.

7. L. 85b-88a

رسالة في آداب البحث و المناظرة
RISĀLA FĪ ĀDĀB AL-BAḤṮ WA AL-MUNĀẒARA

Isto kao br. 4228,4.

Na početku naslov crvenim slovima هذا كتاب متن طاشكبري.

Dimenzije teksta: 12,5 x 6; 12-13 redaka. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara pisanih oštrim perom, sitnim slovima i rukom istog prepisivača.

8. L. 89b-100a

شرح الرّسالة في آداب البحث و المناظرة
ŠARḤ AR-RISĀLA FĪ ĀDĀB AL-BAḤṮ WA AL-MUNĀẒARA

Isto kao br. 4228,5.

Na početku naslov crvenim slovima هذا كتاب طاشكبري.

Dimenzije teksta 13 x 6; 13 redaka. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Listovi sa kustodama. Djelo se završava kolofonom u kome je data bilješka da je prepisano 1202/1788. god.

9. L. 101b-158a

الرّسالة الشّمسيّة في القواعد المنطقيّة
AR-RISĀLA AŠ-ŠAMSIYYA FĪ AL-QAWĀ'ID AL-MANṬIQIYYA

Isto kao br. 4238,3.

Na početku naslov crvenim slovima هذا كتاب شمسيّتين.

Dimenzije teksta: 13 x 5,5; 13 redaka. Tekst uokviren crvenom linijom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Djelo se završava kolofonom (l. 158a) u kome nalazimo bilješku da je prepisano 1201/1787. god.

10. L. 160b-168a

ايساغوجي في المنطق
ĪSĀĠŪĠĪ FI AL-MANṬIQ

Isto kao br. 4229,3.

Na početku naslov crvenim slovima هذا كتاب ايساغوجي.

Dimenzije teksta: 14,5 x 5,5; 13 redaka. Tekst uokviren crvenom linijom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom.

Na unutrašnjoj strani prve korice spominju se imena trojice ranijih vlasnika: Aḥmad ef., Sayyid 'Alī i Mūsā-zāde.

4280. R-5866.

المختصر ـ شرح تلخيص المفتاح
AL-MUḪTAṢAR - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Komentar na djelo تلخيص المفتاح iz arapske stilistike. Osnovno djelo napisao je Muḥammad b. 'Abdurraḥmān al-Qazwīnī, poznat pod nadimcima Abū 'Abdullāh, Ğalāluddīn i Ḫaṭīb Dimašq, rođ. 666/1268., umro 739/1338. god. (v. br. 4215), a ovaj komentar Mas'ūd b. 'Umar b. 'Abdullāh at-Taftāzānī, Sa'duddīn, rođ. 712/1312., um. 791/1389. god. On je, kako sam u uvodu kaže, prvo napisao opširan komentar المطوّل na navedeno al-Qazwini-jevo djelo, pa ga je naknadno, uvidjevši da je za običnog čitaoca preopširno i pretеško, skratio u obliku ovog kompendija i posvetio sultanu Ğalāluddīnu Abū el-Muẓaffaru Maḥmūd Ğānī-beg Ḫānu.

Kaḥḥāla XII, 228; Ahlwardt VI, 7206; Ḥ.Ḫ. I, 473-474; Brockelmann G I, 295 i S I, 516; Köprülü III, 507; Dobrača II, 1324/2; Nametak IV, 2634/7; aẓ-Ẓāhiriyya 'UL'A, str. 339-345; Bratislava, 368, str. 261; TÜYATOK 07/V, 3897-3907; Zürich I, 348; Hasandedić, 592, str. 229;

Početak (l. 1b):

أوّله: نحمدك يا من شرح صدورنا لتلخيص البيان في إيضاح المعاني، و نوّر قلوبنا بلوامع التّبيان من مطالع المثاني ... و بعد فيقول العبد الفقير إلى الله الغني مسعود بن عمر المدعوّ بسعد الدين التّفتازاني ...

Završetak (l. 163b):

آخره: فإنّه يظهر بتذكّرها أنّ كلاّ من ذلك وقع موقعه بالنّظر إلى مقتضيات الأحوال، و أنّ كلاّ من السّور بالنّسبة إلى المعنى الّذي يتضمّنه مشتملة على لطف الفاتحة، و منطوية على حسن الخاتمة. ختم الله لنا بالحسنى و يسّر لنا الفوز بالذّخر الأسنى بحقّ النّبي و آله الأكرمين، و صلّى الله على سيّدنا محمّد و آله و سلّم.

L. 163; 20,5 x 13,5 (15 x 6,5); 19 redaka. *Ta'līq*, pisan vještom rukom, mjestimično vokalizovan. Mastilo crno. Crvenim mastilom pisani naslovi poglavlja i značajnije bilješke po marginama. Papir od 1.-156. lista debeo, hrapav, tamnobijele boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla, a od

157.-163. lista tanak, glat, sa vodenim znakom evropskog porijekla. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara i nešto interlinearnih bilješki pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Nekoliko listova na početku rukopisa dohvaćeno vlagom i nevješto popravljano. Na pojedinim listovima sitne tamne fleke kao znak oboljenja. Listovi sa kustodama. Povez polukožni sa preklopom. Korice i preklop sa vanjske strane obložene ukrasnim ebro papirom.

Rukopis se završava kolofonom (l. 163b), u kome je data bilješka da je prepis završen 978/1570. god. Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

Na početku dva, a na kraju pet zaštitnih lista sa raznim bilješkama i citatima i komentarima pojedinih kur'anskih ajeta, hadisa, stihova i mudrih izreka. Na prvom zaštitnom listu, na str. a bilješke o četvorici ranijih vlasnika. Iz njih se vidi da je rukopis prvo pripadao izvjesnom Munlā al-Ḥāǧǧ Ibrāhīmu. Zatim je, 1112/1700. god., prešao u vlasništvo Ǧa'fara b. Ṣāliḥa b. 'Umara, a 1180/1766. god. u vlasništvo 'Alī b. Ibrāhīma. U posljednjoj bilješci se kaže da je prilikom obavljanja hadždža 1211/1796. god. rukopis nabavio i sa sobom donio Ṣāliḥ b. Ša'bān Nikšiklī (Nikšić) iz Sarajeva. Ispod toga njegov lični pečat. Na istoj strani nalaze se još dva nečitka pečata.

- صاحب و مالك منلا الحاجّ ابراهيم

- في ساقة التّقدير في سلك ملك الفقيرالمحتاج الى رحمة ربّه القدير جعفر بن صالح بن عمر غفر الله لهم سنة ١١١٢

- ثمّ انتقل إلى ملك الفقير المحتاج إلى رحمة ربّه القدير علي بن ابراهيم سنة ١١٨٠

- استصحبه صالح بن شعبان نكشكلي المتمكّن بمدينة سراى بوسنه عفي عنه و عن أبويه الرّبّ الصّمد الّذي شرّف الكعبة و الصّفا سنة ١٢١١

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

4281. R-5859.

المختصر - شرح تلخيص المفتاح
AL-MUḪTAṢAR - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4280.

Nedostaje veći dio rukopisa na početku.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوّله. أوّل الموجود: أمّا بالفاعل فمن جهة وقوعه عنه، و أمّا بالمفعول فمن جهة الوقوع عليه. الإفادة وقوعه مطلقًا أى ليس الغرض من ذكره ... وقوع الفعل و ثبوته في نفس الأمر من غير إرادة أن يعلم ممّن وقع و على من وقع، إذ لو أريد ذلك لقيل: وقع الضّرب، أو وجد، أو ثبت من غير ذلك الفاعل و المفعول .

L. 20; 19,5 x 14 (15 x 9); 23 retka. *Nasḫ*. Mastilo crno. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, grub, tamnobijele boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla.

Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Listovi razasuti, usljed dugotrajne upotrebe izlizani po rubovima i dohvaćeni vlagom i crvotočinom. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja. Listovi sa kustodama.

Povez zagubljen.

Na kraju rukopisa (l. 20b), bilješka da ga je prepisao Sayyid Aḥmad b. Aḥmad b. Nūruddīn, 1. rebiul-ahira, ..11 god.

تمّ الكتاب بعون الله الملك الوهّاب على يد ... سيّد أحمد بن أحمد بن نور الدّين ... في أوّل شهر المبارك ربيع الآخر سنة ١١ (؟)

Na mjestu gdje je upisana godina oštećen je papir tako da se može pročitati samo godina 11.

Sudeći po papiru, mastilu i pismu, najvjerovatnije se radi o: ili 811/1408., ili 911/1505. god.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

4282. R-2311.

المختصر - شرح تلخيص المفتاح
AL-MUḪTAṢAR - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4280.

Nedostaje po nekoliko lista na početku i kraju.

Početak (l. 1a):

ناقص في أوّله. أوّل الموجود: دونه لأنّ منشأ النّقل في الأوّل نفس إجتماع الكلمات و في الثّاني حروف منها في تكرير مدحه دون مجرّد، و الجمع بين الحاء و الهاء من حروف الحلق لوقوعه في التّنزيل نحو: فَسَبِّحْهُ (!) فلا يصحّ القول بأنّ مثل هذا النّقل مُخلّ بالفصاحة، و ذكر الصّاحب إسماعيل بن عبّاد أنّه أنشد هذه القصيدة بحضرة الأستاذ ابن العميد فلمّا بلغ هذا البيت قال له...

Završetak (l. 221b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: فقال كلّ يوم تبدى أى تظهر صروف الليالي خلقًا من أبي سعيد غريبًا بكون الإقتضاب مذهب العرب و المخضرمين أى دأبهم و طرائقهم لا ينافي ان سلكهم الإسلاميّون و يتّبعونهم في ذلك فإنّ البيتين المذكورين لأبي تمّام و هو من الشّعراء الإسلاميّين في الدّولة العبّاسيّة، و هذا المعنى مع وضوحه قد خفى على بعضهم حتّى اعترض على المص (!) بأنّ أبا تمّام لم يكن في الجاهليّة فكيف يكون من المخضرمين و منه أى من الإقتضاب ما يقرب من التّخلّص ...

L. 221; 21 x 13 (14 x 6,5); 15 redaka. *Nasta'līq*, pisan vještom rukom, mjestimično vokalizovan. Mastilo crno, kvalitetno, neporozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, grub, tamnobijele boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Na početku i kraju rukopisa listovi dohvaćeni vlagom, usljed čega su se na pojedinim listovima pojavile tamne mrlje kao znak oboljenja. Pojedini listovi dužinom hrbata i donjeg prereza dohvaćeni crvotočinom. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara i interlinearnih bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Originalni povez zagubljen i rukopis ponovo ukoričen 1987. god. u tvrdi kartonski povez presvučen impregniranim platnom crne boje.

Na zadnjem zaštitnom listu bilješka da je rukopis prepisan 960/1552. god. Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

4283. R-2619.

المختصر - شرح تلخيص المفتاح

AL-MUḪTAṢAR - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4280.

L. 165; 20 x 14,5 (14 x 7); 21 redak. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan vještom rukom. Mastilo crno, veoma kvalitetno, neporozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Na početku i kraju rukopisa po nekoliko lista dohvaćeno vlagom. Pojedini listovi odvojeni od poveza. Tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara, pisanih oštrim perom, sitnim slovima, pretežno rukom istog prepisivača. Tekst osnovnog djela nadvučen tankom linijom crvene boje. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, originalan, dobro očuvan. Vanjske korice i preklop obložene ukrasnim ebro papirom sa floralnim motivima.

Rukopis se završava kolofonom (l. 165a) u kome je data bilješka da ga je prepisao Abū Ḏarr b. Muḥammad b. Nabī Ḥāğī b. Isḥāq Faqīh b. Maḥmūd Faqīh b. Yūsuf Faqīh u medresi Sulṭān Muḥammad al-Ġāzī, pored (turbeta) Abū Ayyūb al-Anṣārī-je, u prvoj dekadi mjeseca džumadel-ahira 995/1587. god.

قد وقع الفراغ من استنساخ هذه النّسخة الشّريفة في مدرسة سلطان محمّد الغازي في جوار أبي أيّوب الأنصاري... على يد الضّعيف النّحيف أبو ذرّ بن محمّد بن نبي حاجي بن اسحق فقيه بن محمود فقيه بن يوسف فقيه ... في أوائل شهر جماذى (!) الآخر (!) من شهور سنة خمس و تسعين و تسعمائة...

Ispod toga bilješka bez imena vlasnika u kojoj se kaže da je ovaj rukopis kupio 1180/1767. god.

Na listu 1a i 167b pečat na kome piše "*Vakuf Merhum Salim ef. Muftića (1357.-1938.)*"

4284. R-1526.

المختصر - شرح تلخيص المفتاح

AL-MUḪTAṢAR - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao pod br. 4280.

Naslov na donjem prerezu listova مختصر شرح تلخيص المفتاح.

L. 166; 20,5 x 12 (16 x 7); 19 redaka. *Ta'līq*, pisan vještom rukom. Mastilo crno. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Više vrsta papira, različite debljine i boje, sa različitim vodenim znakovima, evropskog porijekla. Većina listova je bijele i tamnobijele boje, mada ima nekoliko laga žućkaste i roza boje. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara i interlinearnih bilješki, pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Na prvom i zadnjem zaštitnom listu razne bilješke iz tesavvufa, stihovi na arapskom i perzijskom jeziku i jedna kraća rasprava o vrijednosti molitve u prvoj noći mjeseca šabana. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, dobro očuvan. Vanjske strane korica i preklopa obložene ukrasnim ebro papirom.

Rukopis se završava kolofonom (l. 166b) u kome je data bilješka da ga je prepisao Yūsuf b. Ḥasan, u posljednjoj dekadi mjeseca zul-kadeta, 988/1580. god.

قد وقع الفراغ عن يد (ال)عبد المذنب يوسف بن حسن في أواخر ذي القعدة تاريخ سنة ٩٨٨

Na listovima 1a, 2a, 11a i 166b ovalni pečat vakifa Ḥasan ef. Bōjo-zāde.

4285. R-5153.

المختصر - شرح تلخيص المفتاح

AL-MUḪTAṢAR - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4280.

Nedostaje nekoliko lista na početku.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوله. أوّل الموجود: الدّموع لتجمدا ، جعل سكب الدّموع كناية للبكا ، و الحزن، و أصاب لكنّه أخطأ في جعل جمود العين كناية عمّا يوجبه دوام البكا ، ... فإنّ الإنتقال من جمود العين إلى ... بالدّموع حال إرادة البكا ، و هى حالة بالتّحزّن لا إلى ما قصده بالسّرور الحاصل بالملاقاة و معنى البيت إنّي اليوم ...

L. 140; 22 x 14 (14 x 8,5); 21 redak. *Ta'līq*, sitan, mjestimično vikalizovan, pisan oštrim perom i vještom rukom. Mastilo crno, veoma kvalitetno, neporozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja i pojedine interlinearne bilješke pisane crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Većina laga na početku i kraju rukopisa odvojena od poveza. Listovi zbog dugotrajne upotrebe, izlizani po rubovima. Zadnjih tridesetak listova dohvaćeno vlagom. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja. Po marginama ima dosta komentara i nešto interlinearnih bilješki, pisanih, uglavnom, rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama, popravljani i nevješto lijepljeni.

Povez kožni, oštećen dužinom hrbata i po rubovima korica. Preklop otkinut i zagubljen. Koža korica cijelom površinom oštećena crvotočinom. Na koricama lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, mastilu, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVI stoljeća.

Iz biblioteke Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

4286. R-7618.

المختصر - شرح تلخيص المفتاح

AL-MUḪTAṢAR - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4280.

L. 175; 21,5 x 13,5 (16 x 8,5); 21 redak. *Ta'līq*, pisan tupim perom, vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, neporozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla, izuzev sedam, naknadno dopisanih lista, novijeg datuma, bijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Po marginama ima dosta komentara i interlinearnih bilješki pisanih, uglavnom, rukom istog prepisivača. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom, oštećen dužinom hrbata i preklopa. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i mastilu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVI stoljeća, izuzev sedam naknadno dopisanih lista.

Iz kolekcije Muhameda Čaršimamovića iz Sarajeva.

4287. R-7761.

المختصر - شرح تلخيص المفتاح

AL-MUḪTAṢAR - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4280.

Naslov na listu 1a مختصر شرح تلخيص المفتاح في المعاني .

L. 154; 19,5 x 12,5 (14 x 6,2); 19 redaka. *Ta'līq*, pisan vještom rukom. Na prva dva zaštitna lista dat sadržaj po poglavljima. Na početku besmela pisana krupnim kaligrafskim slovima *ṯulut* pismom. Mastilo crno, kvalitetno, neporozno na dodir sa vlagom. Papir debeo, grub, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara i nešto interlinearnih bilješki, pisanih rukom istog prepisivača. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom, usljed čega su na njima ostale velike tamne fleke. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, novijeg datuma.

Prilikom uvezivanje nije vođeno računa o kustodama pa su listovi ispreturani, tako da je posljednji list sa završetkom i podacima o prepisu u novom povezu došao u sredini (l. 116b).

Na njemu nalazimo bilješku da je rukopis prepisao al-Ḥāǧǧ Muṣṭafā b. Muḥammad Ġlāmōčī (iz Glamoča), u Klisu, u prvoj dekadi mjeseca safera 1030/1620. god.

نحمدك يا من وفّق كاتبه على الإتمام، و نصلّي على نبيّك محمّد و آله و أصحابه العظام، و أنا الفقير الحاجّ مصطفى بن محمّد غلاموجي في لواء كليس ... و كان ذلك في أوائل شهر صفر المظفّر المبارك لسنة ثلاثين و ألف من الهجرة النبويّة.

Na prvom zaštitnom listu na strani *a*, otisnut pečat izvjesnog 'Uṯmāna, najvjerovatnije, ranijeg vlasnika. Na pečatu je godina 1288/1871.

U rukopisu se nalazi ceduljica na kojoj je hfz. Mehmed Zahirović 1975. god. dao identifikaciju i površni opis rukopisa.

Iz Odbora IZ Banja Luka.

4288. R-1438.

المختصر. شرح تلخيص المفتاح
AL-MUḪTAṢAR - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao pod br. 4280.

Naslov na listu 1a هذا كتاب مختصر في بحث علم المعاني .

L. 217; 20 x 12,5 (14 x 6,5); 17 redaka. *Ta'līq*, pisan vještom rukom. Mastilo crno. Crvenim mastilom pisani naslovi poglavlja i pojedine bilješke na marginama. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Na naslovnoj strani tekst uokviren debelom zlatnom linijom, ojačanom sa vanjske strane sa dvije, a sa unutrašnje sa jednom tankom linijom crne boje. Na ostalim listovima tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara i interlinearnih bilješki, pisanih, uglavnom, rukom istog prepisivača. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Pojedini listovi na početku i kraju rukopisa dohvaćeni vlagom. Na drugom i trećem zaštitnom listu dat sadržaj rukopisa po naslovima poglavlja. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, novijeg datuma. Prilikom koričenja, na početku i kraju, dodat po jedan zaštitni list.

Rukopis se završava kolofonom (l. 217a), u kome je data bilješka da ga je prepisao Muḥammad b. 'Alī, u Musafinoj medresi (v. Muhamed Ždralović, *Prepisivači djela u arabičkim rukopisima* II, 221, str. 47), u Banjoj Luci, 1033/1623. god.

كتبه الحقير محمّد بن علي في بلدة بانا لوقه في مدرسه، مصافي في تاريخ سنة ثلث و ثلثين و ألف من هجرة النّبيّ عليه الصّلوة و السّلام.

4289. R-6176.

المختصر. شرح تلخيص المفتاح
AL-MUḪTAṢAR - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao pod br. 4280.

Na početku nedostaje oko 15 lista.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوله. أوّل الموجود: البحث فيه عن أحوال اللّفظ من هذه الحيثيّة، و المراد بأحوال اللّفظ الأمور العارضة له من التّقديم و التّأخير، و الإثبات و الحذف، و غير ذلك، و مقتضى الحال في تحقيق هنا الكلام الكلّيّ المتكيّف بكيفيّة ... على ما أشير إليه في المفتاح و صرّح به في شرحه ...

L. 204; 19,5 x 12 (14 x 6); 19 redaka. *Ta'līq*, pisan nevještom rukom, sa dosta grešaka, naročito pri kraju rukopisa. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Papir srednje debljine, glat, bijele, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakovima, evropskog porijekla. Tekst uokviren crvenom linijom. Listovi, naročito pri kraju rukopisa, dohvaćeni vlagom i crvotočinom. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Na početku ima nešto komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kožni bez preklopa, oštećen dužinom hrbata, nevješto popravljan i lijepljen ljepljivom trakom.

Rukopis se završava kolofonom u kome je dat podatak da je prepisan u prvoj dekadi mjeseca safera 1052/1642. god.

Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

4290. R-5157.

Zbirka (مجموع), *2*

L. 94; 20,5 x 14,5 (14 x 8); 13-15 redaka. *Ta'līq*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom, krupnim slovima i sa velikim proredom. Mastilo crno, kvalitetno, neporozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, grub, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Od nekadašnjeg kartonskog poveza sačuvana samo zadnja korica. Prva korica i preklop otkinuti i zagubljeni.

1. L. 1a-86b

المختصر. شرح تلخيص المفتاح
AL-MUḪTAṢAR - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4280.

Na početku nedostaje veći dio rukopisa.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوله. أولّ الموجود: من المشبّه الى المشبّه به، فيصير وجه الشّبه كأنّه أمر جُمَلِيٌّ لا تفصيل فيه، فيصير سببًا للإبتذال، و امّا بعيد غريب عطف على امّا قريب مبتذل، و هو بخلافه أى ما لا ينتقل فيها المشبّه إلى المشبّه به إلاّ بعد فكر و تدقيق ...

Na kraju djela (l. 86b), bilješka da ga je prepisao Muḥammad b. Riḍwān u Istanbulu, u mjesecu rebiul-ahiru, 1055/1645. god.

و قد وقع الفراغ عن يد العبد الفقير إلى رحمة ربّه القدير محمّد بن رضوان غفر الله ذنوبهما، و ستر عيوبهما في الدّنيا و الآخرة، و قد وقع الإتمام في القسطنطينيّة المحروسة في شهر ربيع الآخر، وقت الضّحى في تاريخ سنة خمس و خمسين و ألف.

2. L.87b-94a

عقود الدُّرر على شرح ديباجة المختصر

'UQŪD AD-DURAR 'ALĀ ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MUḪTAṢAR

Glosa na uvodni dio at-Taftāzānī-jeva komentara المختصر شرح تلخيص المفتاح (v. br. 4280). Napisao Aḥmad b. 'Abdulfattāḥ b. Yūsuf al-Muġīrī, poznat još i pod nadimkom al-Mulawī, rođ. 1088/1671. god., um. 1181/1767. god. Glosa je poznata i pod nazivom شرح ديباجة المختصر للسعد التّفتازاني.

Kaḥḥāla, I, 278; Kairo 1/IV, 138 i VII, 460; Ismā'īl-paša, Ḏayl II, 113; AM I, 178; Kairo 1/ II, 205

Početak (l. 87b):

أوله: نحمدك يا من شرح صدورنا لتلخيص البيان في إيضاح المعاني، آثر في تأدية الحمد ما يدلّ على التّجدّد و الحدوث إشعاراً بأنّ نِعَمَ الله تعالى متعاقبة الحصول، متلاصقة الوصول كأنّه في مقابلة كلّ نعمة ينشأ الحمد ساعة فساعة، و اختار جماعة المتكلّم إشارة إلى أنّ كلّ أحد لا يقدر على أن يحمده حقّ حمده ...

Završetak (l. 94a):

آخره: و هو جعل الأسباب مترافقة متعاونة في تحصيل المرام و عليه لا على غيره التّوكّل، و هو تفويض الأمر إليه تعالى في البداية أى مبادى الأمور و النّهاية أى غاياتها هو أى الله حسبي ... فمن يتوكّل على الله فهو حسبه و نعم الوكيل هو أى الله. و الحمد لله وحده و صلّى الله على سيّدنا محمّد و آله و صحبه و سلّم تسليماً كثيراً.

Sudeći po rukopisu, prepisivač je isti kao i pod br.1, a vjerovatno i mjesto i godina prepisa.

Iz biblioteke Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

4291. R-2344.

المختصر ـ شرح تلخيص المفتاح

AL-MUḪTAṢAR - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4280.

Naslov na drugom zaštitnom listu na strani *a* مختصر معاني , a na preklopu futrole هذا كتاب مختصر معاني و البيان.

L. 217; 20 x 13 (14,5 x 6,3); 15 redaka. *Ta'līq*, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, neporozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, hrapav, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi na početku i kraju rukopisa dohvaćeni vlagom. Na pojedinim listovima tamne fleke. Tekst uokviren crvenom linijom. U prvoj polovini rukopisa po marginama ima dosta komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom, oštećen crvotočinom i prepukao dužinom hrbata i preklopa. Rukopis se nalazi u polukožnoj futroli, obloženoj sa vanjske strane ukrasnim ebro papirom.

Rukopis se završava kolofonom (l. 217a) u kome je data bilješka da ga je prepisao 'Alī b. Ḫalīl al-Qaraḥiṣārī u medresi Sultan Mehmed Gazi. Prepisivanje je započeo u mjesecu zul-kadetu, 1056/1646. god., a završio posljednjoj dekadi mjeseca redžeba 1057/1647. god.

لمّا تمّ هذا الكتاب في الرّقم أردت أن أكتب التّاريخ ليعلم أنّ إبتداء الرّقم في ذي القعدة الشّريف، و انتهاءه في أواخر رجب المرجب في مدرسة سلطان محمد غازي رضى عنه الواسع الجليل (على يد) علي بن خليل القره حصاري غفر الله له و لوالديه و أحسن إليهما و إليه لسنة سبع و خمسين و ألف.

Na listovima 1a, 22a, 81a i 216b veliki okrugli pečat ranijeg vlasnika i vakifa Osmana ef. Šehdije iz 1173/1759. god.

4292. R-6535.

المختصر ـ شرح تلخيص المفتاح

AL-MUḪTAṢAR - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4280.

L. 162; 20,5 x 14 (13 x 8); 21 redak. Ta'līq, sitan, mjestimično vokalizovan, pisan vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, neporozno na dodir sa vlagom. Na prvih dvadeset lista mastilo sa velikom primjesom željeza, usljed čega su, između redaka, vidljivi znakovi korozije. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, grub, hrapav, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti, po rubovima dohvaćeni vlagom i po lagama odvojeni od poveza. Između listova ima dosta crvotočine i ostataka od uginulih insekata. Na pojedinim listovima nalaze se i tamne fleke, kao znak oboljenja. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kožni, oštećen. Preklop otkinut i zagubljen. Na koricama lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Na kraju rukopisa (l. 162a), bilješka da je njegov prepis završen u srijedu,18. džumadel-ula 1058/1648. god. i da je uvakufljen 1083/1672. god.

وقع الفراغ من هذه النّسخة الشّريفة في ١٨ شهر جمادى الأولى في يوم چهار شنبه بين الظهر و العصر سنة ثمان و خمسين. وقف سنة ح ء ع

Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

Iz kolekcije Ismaila ef. Selimovića, imama iz Zvornika.

4293. R-3436.

المختصر - شرح تلخيص المفتاح
AL-MUḪTAṢAR - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4280.

L. 204; 20 x 12,5 (15 x 7); 17-19 redaka. Prvih osamnaest listova pisani *nasḫom*, a ostali listovi *ta'liqom*. Mastilo crno, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Više vrsta papira tamnobijele boje, različite debljine i sa različitim vodenim znakovima, evropskog porijekla. Tekst uokviren crvenom linijom. Na prvih osamnaest lista, pisanih *nasḫom*, očito rukom drugog prepisivača, ima dosta komentara po marginama i interlinearnih bilješki. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom i oštećeni crvotočinom, pa ih je neko naknadno, nevješto, lijepio i popravljao. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, oštećen. Preklop otkinut i zagubljen.

Rukopis se završava kolofonom u kome je dat podatak da je prepisan 1061/1651. god. Nema podataka o prepisivaču, niti mjestu prepisa.

Na zadnjem zaštitnom listu na strani *b* bilješka ranijeg vlasnika Sulaymāna Qāḍī-zade (Kadića), muftije u Foči, a na listu 2a veliki ovalni pečat drugog vlasnika na kome je čitljivo samo ime Ğalāluddīn.

Iz biblioteke Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku. (v. pečat na listovima 1a i 204b)

4294. R-7110.

المختصر - شرح تلخيص المفتاح
AL-MUḪTAṢAR - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4280.

Nedostaje uvodni dio od oko tri lista.

Početak ovdje (l. 1b):

ناقص في أوّله. أوّل الموجود: الحمد هو الثّناء باللّسان على قصد التّعظيم سواء تعلّق بالنّعمة أو بغيرها. و الشّكر فعل ينبئ عن تعظيم المنعم لكونه منعمًا سواء كان باللّسان أو بالجنان أو بالأركان ... و الحمد لا يكون الاّ باللّسان ...

L. 157; 20,2 x 12,7 (15 x 7,3); 19 redaka. *Ta'līq*, mjestimično vokalizovan, pisan vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara i interlinearnih bilješki, pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Pojedine lage listova razasute i odvojene od poveza. U prvom dijelu rukopisa usljed dodira sa vlagom ima više listova sa tamnim flekama. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa lijepo urađenim rozetama na koricama. Preklop otkinut i zagubljen.

Na kraju rukopisa (l. 157a) bilješka da ge prepisao Bilāl b. Sinān u četvrtak, u posljednjoj dekadi mjeseca džumadel-ula, 1061/1650. god., iz primjerka koji je prepisan 983/1575. god.

قد وجد القلم عن سبك العبرات على وجوه الصّفحات، و ايلاغا إلى ختم ما يتمنّاه لسريع الحركات من إتمام شرح تلخيص المفتاح، بعناية الملك الفتّاح، وقت الظّهر من يوم الثّلثاء من شهر صفر المظفّر، من سنة ثلاث و ثمانين و تسعمائة. تمّ هذا الكتاب. الحمد لله على التّمام و للرّسول أفضل السّلام تمّ هذه الرّسالة الشّريفة عن يد الفقير إلى رحمة ربّه القدير بلال بن سنان ... يوم الخميس في العشر الأواخر من جماذى (!) الأولى سنة ١٠٦١

Na listu 1a bilješke o dvojici ranijih vlasnika. U prvoj se kaže da je vlasnik rukopisa Manjo Muhamed ef., u medresi Ruščuk (Rousthouk u Bugarskoj), a u drugoj da je njegov vlasnik as-Sayyid Muṣṭafā ef. b. Muḥammad ef., glavni imam u džamiji Fatḥ al-islām. Ispod bilješke prvog vlasnika otisnut je i njegov lični pečat.

Na drugom zaštitnom listu na strani *a* nalazimo ime još jednog vlasnika, izvjesnog Sayyida Salīma.

4295. R-7750.

المختصر - شرح تلخيص المفتاح
AL-MUḪTAṢAR - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4280.

L. 170; 20 x 12 (14,7 x 6,7); 21 redak. *Ta'līq*, pisan tupim perom, sitnim slovima i veoma vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, neporozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti i odvojeni od poveza. Tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara i nešto interlinearnih bilješki, pisanih naknadno, sitnim slovima, oštrim perom, rukom drugog prepisivača. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom. Između listova tragovi crvotočine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, oštećen crvotočinom cijelom dužinom kožnog hrbata i odvojen od listova. Preklop otkinut i zagubljen.

Rukopis se završava kolofonom (l. 170a) u kome je data bilješka da je prepisan u mjesecu muharremu 1065/1654. god. Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

Na listu 1a dvije bilješke o ranijim vlasnicima: Mawlānā Muḥammad efendi iz 1103/1691. god. i Muṣṭafā b. Yūsuf iz Varcar Vakufa, iz 1180/1767. god.

Iz Odbora IZ Varcar Vakuf (Mrkonjić Grad)

4296. R-4086.

المختصر - شرح تلخيص المفتاح
AL-MUḪTAṢAR - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao pod br. 4280.

Na drugom zaštitnom listu na strani a naslovمختصر معاني.

L. 195; 20,5 x 11,5 (13,5 x 6); 19 redaka. *Ta'līq*, pisan tupim perom i veoma vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst uokviren tankom crvenom linijom. Po rubovima listova povučena još jedna linija crvene boje. Listovi razasuti i odvojeni od poveza. Prva tri lista dohvaćena vlagom. Po marginama ima dosta komentara, od kojih je većina pisana naknadno, rukom drugog prepisivača. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom tankom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, oštećen i odvojen od listova.

Rukopis se završava kolofonom (l. 195b) u kome je data bilješka da ga je prepisao Yūsuf b. Waliyyuddīn al-Mūstārī, u utorak, u prvoj dekadi mjeseca džumadel-ula, 1077/1666. god.

قد وقع الفراغ من تحرير هذه النّسخة الشّريفة الطّيّبة على يد العبد الضّعيف المذنب المحتاج إلى رحمة الله تعالى يوسف بن وليّ الدّين الموستاري غفر الله له و لوالديه، و أحسن إليهما و إليه، و لجميع المؤمنين و المؤمنات برحمتك يا أرحم الرّاحمين، في أوائل شهر جماذى (!) الأولى في سه شنبه وقت العصر، سنة سبع و سبعين و ألف.

Na kraju rukopisa sedam slobodnih listova.

Na prvom zaštitnom listu, na strani *a* nalaze se tri bilješke ranijih vlasnika. U prvoj se kaže da je vlasnik rukopisa Ṣāliḥ b. aš-Šayḫ 'Uṯmān al-Mūstārī, u drugoj da su rukopis od svog oca, Ṣāliḥ ef. b. aš-Šayḫ 'Uṯmāna, naslijedili njegovi sinovi Muṣṭafā i Munla 'Abdulwahhāb, a u trećoj da je vlasnik rukopisa Muṣṭafā b. Ṣāliḥ. Ispod svake od bilješki nalaze se lični pečati vlasnika:

- تملّكه العبد الضّعيف الفقير إلى الله القويّ القدير صالح بن الشّيخ عثمان الموستاري عفى عنهما الباري.
- قد إنتقلت هذه النّسخة الشّريفة إليّ و أخي منلا عبد الوهّاب من أبينا المرحوم صالح أفندي بن الشّيخ عثمان و أنا الفقير إلى الله الباري مصطفى.
- ثمّ انتقل إلى يد العبد الضّعيف مصطفى بن صالح بموستار عفى عنهما السّتّار.

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

4297. R-7751.

المختصر - شرح تلخيص المفتاح
AL-MUḪTAṢAR - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4280.

Naslov krupnim slovima na unutrašnjoj strani prve korice مختصر المعاني .

L. 208; 20 x 13 (14,5 x 7); 15 redaka. *Ta'līq*, pisan tupim perom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti i odvojeni od poveza. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom. Između listova tragovi crvotočine i ostaci od uginulih insekata. Tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara i interlinearnih bilješki, naročito u prvoj polovini rukopisa. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, odvojen od listova, oštećen crvotočinom, glodarima i predugom izloženošću jakoj svjetlosti. Vanjska strana preklopa obložena ukrasnim ebro papirom sa preovlađujućom crvenom bojom.

Rukopis se završava kolofonom (l. 208a) u kome je data bilješka da je prepis završen 25. ševvala 1096/1685. god.

قد وقع الفراغ من الإتمام بعون الله الملك العزيز العلاّم في الخامس و العشرين من شوّال المكرّم لسنة ستّ و تسعين و ألف من الهجرة من له العزّ و الشّرف.

Nema podataka o prepisivaču, niti mjestu prepisa.

Na listu 1a namjerno brisana bilješka ranijeg vlasnika iz koje se može pročitati ime 'Alī b. al-Ḥāǧǧ 'Abbās. Ispod bilješke otisnut njegov lični pečat.

Iz kolekcije Sakiba Spahića iz sela Pojske kod Zenice.

4298. R-7754.

المختصر - شرح تلخيص المفتاح
AL-MUḪTAṢAR - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4280.

Nedostaje veći dio rukopisa na završetku.

Završetak ovdje (l. 9b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: منصوب لتقدّمه على المستثنى منه. قيل: ذكر ضعف التّأليف يغني عن ذكر التّعقيد اللّفظي، و فيه نظر لجواز أن يحصل التّعقيد اللّفظي باجتماع عدّة أمور موجبة لصعوبة فهم المراد إن كان كلّ منها جاريًا على قانون النّحو و بهذا ...

L. 9; 19,5 x 13,5 (12,5 x 7); 15 redaka. *Nasḫ*, sitan, mjestimično vokalizovan, pisan vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, neporozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Po marginama ima dosta komentara i interlinearnih bilješki, pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Tekst osnovnog djela nadvučen tankom crvenom linijom. Listovi sa kustodama, razasuti i odvojeni jedni od drugih.

Bez poveza.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, mastilu i pismu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu, na strani *b* tri bilješke u kojima se navodi da je Esmā', kći 'Alī efendije rođena 27. zul-kadeta 1134/1721. god., sin Muḥammad 13. zul-hidždžeta 1127/1715. god., a sin 'Umar 6. zul-hidždžeta 1130/1717. god.

Iz Odbora IZ Travnik.

4299. R-4810.

المختصر - شرح تلخيص المفتاح
AL-MUḪTAṢAR - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4280.

Naslov na prvom zaštitnom listu مختصر معاني .

L. 184; 18,5 x 13 (13 x 6,5); 17 redaka. *Ta'līq*, pisan vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, neporozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi cijelom dužinom gornjeg prereza dohvaćeni vlagom, a pri hrbatu donjeg prereza, do 5 cm. dubine oštećeni zubima glodara. Prve tri lage listova odvojene od poveza. Tekst osnovnog djela nadvučen tankom linijom crvene boje. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom, oštećen glodarima, crvotočinom i pretjeranom izloženošću direktnoj sunčevoj svjetlosti. Na koricama lijepo urađene rozete sa floralnim motivima. Unutrašnja strana preklopa obložena ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, mastilu i pismu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVII stoljeća.

4300. R-6625.

المختصر - شرح تلخيص المفتاح
AL-MUḪTAṢAR - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4280.

L. 185; 19,5 x 12,5 (14 x 6,5); 19 redaka. *Ta'līq*, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja i pojedine bilješke na marginama pisane crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti i po lagama odvojeni od poveza.

Originalna paginacija listova. Tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara i interlinearnih bilješki, pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, oštećen vlagom i odvojen od listova. Prva korica otkinuta i zagubljena.

Djelo se završava kolofonom (l. 185a) u kome su namjerno izbrisane neke bilješke, vjerovatno o prepisivaču ili vlasniku.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVII stoljeća.

Poklon Emina Islamovskog iz Struge u Makedoniji.

4301. R-7811.

المختصر ـ شرح تلخيص المفتاح

AL-MUḪTAṢAR - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4280.

Na početku rukopisa nedostaje nekoliko lista.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوله. أوّل الموجود: أمّا بعد فهو من الظروف المبنيّة المنقطعة عن الإضافة... فلمّا: ظرف بمعنى إذا يستعمل إستعمال الشّرط يليه فعل ماض لفظا أو معنى كان. علم البلاغة هو المعاني و البيان، و علم توابعهما هو البديع من أجلّ العلوم قدرا و أدقّها سرّا إذ به أي: علم البلاغة ...

L. 196; 20,5 x 15,5 (12 x 6,5); 15-19 redaka. *Ta'līq*. Mastilo crno. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Više vrsta papira, različite debljine, bijele, tamnobijele i žućkaste boja, sa različitim vodenim znakovima, evropskog porijekla. Listovi oštećeni vlagom, naročito na početku rukopisa. Prvih desetak listova je toliko oštećeno da su u stanju raspadanja. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara. Listovi sa kustodama.

Od prvobitnog polukožnog poveza, sačuvana je samo zadnja korica, presvučena ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o mjestu niti godini prepisa. Sudeći po više vrsta papira i rukopisa, izgleda da su pojedine lage naknadno dopisivane od strane više prepisivača. Nema podataka ni o jednom od njih. Prepis najstarijih dijelova rukopisa je, najvjerovatnije, iz XVII stoljeća.

Poklon Emina Islamovskog iz Struge u Makedoniji.

4302. R-3034.

المختصر ـ شرح تلخيص المفتاح

AL-MUḪTAṢAR - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4280.

Naslov na prvom zaštitnom listu na strani a مختصر معاني لسعد الدّين التّفتازاني .

L. 164; 18,8 x 11,5 (13,5 x 7); 17 redaka. *Ta'līq* sitan, pisan oštrim perom i veoma vještom rukom. Mastilo crno. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla.Tekst osnovnog djela nadvučen tankom linijom crvene boje. Po marginama ima dosta komentara pisanih rukom istog prepisivača. Pojedini listovi po lagama odvojeni od poveza. Zadnjih dvadesetak listova, dužinom gornjeg prereza dohvaćeno vlagom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, oštećen vlagom. Korice i preklop sa vanjske strane obložene ukrasnim ebro papirom.

Rukopis se završava kolofonom (l. 164b) u kome je data bilješka da ga je prepisao 'Abdullāh b. Aḥmad Ḥarqī-zāde (!), u prvoj dekadi mjeseca rebiul-ahira, 1115/1703. god.

تمّ انتساخ هذه النّسخة الشّريفة ... على يد العبد الضّعيف الرّاجي رحمة ربّه اللّطيف عبد الله بن أحمد المدعوّ بحرقي زاده... في العشر الأوّل من شهر ربيع الآخر لسنة خمس عشرة و مائة و ألف من هجرة من له العزّ و الشّرف.

Na prva dva zaštitna lista i unutrašnjoj strani prve korice bilješke o trojici ranijih vlasnika: Husayn efendi iz kasabe Fojnica, 1194/1780. god., njegov sin Ḥusayn b. Ḥusayn iz Fojnice i Aḥmad b. Ibrāhīm b. Aḥmad, također iz Fojnice. Ispod bilješke trećeg vlasnika nalazi se i njegov lični pečat.

Iz kolekcije Enisa Muftića iz Banje Luke.

4303. R-5123.

المختصر ـ شرح تلخيص المفتاح

AL-MUḪTAṢAR - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4280.

L. 261; 19 x 11,5 (14 x 6); 15 redaka. *Ta'līq*, pisan tupim perom, vještom rukom i sa velikim proredom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja, ukrasni znaci i pojedine interlinearne bilješke pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara i interlinearnih bilješki, pisanih, pretežno, rukom drugog prepisivača. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom.

Rukopis se završava kolofonom (l. 261b) u kome je data bilješka da ga je prepisao Sulaymān b. Muḥammad b. Ḥasan, u četvrtak, u drugoj dekadi mjeseca rebiul-ahira, 1171/1757. god.

تمّ الكتاب بعون الله الملك الوهّاب في أواسط شهر ربيع الآخر يوم الخميس في وقت الظّهر من يد (ال) عبد الضّعيف سليمان بن محمّد بن حسن... سنة إحدى و سبعين و مائة و ألف.

Na unutrašnjoj strani prve korice bilješka da je Mu'min ef. Ḥāfiẓ-zāde (Hafizović), najvjerovatnije i vlasnik rukopisa, ovo djelo počeo čitati 1179/1765. god.

Na prvom zaštitnom listu, na strani *a* nekoliko lijepih stihova na arapskom jeziku:

إذا كنت ذا مال فأنت معزّز   كلامك مسموع و حكمك نافذ
إذا كنت ذا فقر فأنت مذلّل   كلامك مردود و حكمك عاجز

* * *

رأيت العلم نوراً في الأنام   كضوء الشّمس بلا غمام
و ضوء الشّمس يذهب كلّ يوم   و نور العلم يبقى على الدّوام

Ispod stihova je bilješka da ih je napisao izvjesni as-Sayyid Maḥmūd i pečat na kome je čitljivo ime 'Uṯmān.

Iz biblioteke Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

4304. R-1538.

المختصر - شرح تلخيص المفتاح
AL-MUḪTAṢAR - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4280.

Naslov na listu 1a مختصر المعاني.

L. 192; 20 x 11 (13 x 6); 19 redaka. *Ta'līq*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja i ukrasni znaci pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Na naslovnoj strani tekst uokviren sa dvije, a na ostalim listovima sa jednom linijom crvene boje. Po rubovima listova povučena još jedna linija crvene boje. Originalna paginacija listova. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara i nešto interlinearnih bilješki, pisanih, uglavnom, rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na listu 1a ime i lični pečat ranijeg vlasnika Muḥammad b. Waliyyuddīn ar-Rāzī-ja.

Na zadnjem zaštitnom listu spominje se ime još jednog vlasnika al-Ḥāǧǧī 'Īsā Ḥāfiẓ Ḥasan koji kaže da je ovu knjigu čitao pred svojim učiteljem Fawzī efendijom.

Na listovima 1a, 2a, 11a i 192b pečat ranijeg vlasnika i vakifa Asima Mutevelića iz 1284/1867. god.

4305. R-1412.

المختصر - شرح تلخيص المفتاح
AL-MUḪTAṢAR - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4280.

Na početku naslov مختصر المعاني.

L. 113; 21 x 15,5 (14 x 9); 19 redaka. *Ta'līq*, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, grub, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Tekst uokviren crvenom linijom, osim na prvih devet, naknadno dopisanih listova. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom drugog prepisivača.Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, odvojen od listova i oštećen dužinom hrbata. Vanjska strana preklopa obložena ukrasnim ebro papirom.

Rukopis se završava kolofonom (l. 113a) u kome je data bilješka da ga je prepisao Darwīš Muḥammad. Nema podataka o mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, mastilu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na listu 1a bilješka da je ovaj rukopis uvakufio kapetan Murād, sin kapetana 'Uṯmāna (Gradaščevića) pod uslovom da se ne može prodati, davati u zalog niti pozajmljivati. Ispod bilješke je upisana 1232/1816. god.

قد وقف هذا الكتاب وقفًا شرعيًا طلبًا لمرضاة الله تعالى مراد قبودان بن عثمان قبودان. لا يباع و لا يرهن و لا يعار. سنة ١٢٣٢

4306. R-2302.

المختصر - شرح تلخيص المفتاح

AL-MUḪTAṢAR - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4280.

L. 183; 21 x 15 (13 x 9,5); 15 redaka. *Ta'līq*, sitan, pisan vještom rukom. Mastilo crno. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Prve tri lage listova cijelom dužinom gornjeg presjeka oštećene vlagom i do pet cm. dubine, zajedno sa povezom, dohvaćene zubima glodara. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara i interlinearnih bilješki, pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Između listova ima dosta prljavštine, crvotočine i ostataka od uginulih insekata. Pojedini komentari pisani na listićima i ubačeni između listova. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, oštećen vlagom i glodarima. Preklop otkinut i zagubljen.

Sudeći po rukopisu djelo su prepisala trojica prepisivača: prvi od početka do 108. lista, drugi od 109.-145 i 157-183., a treći od 146.-156. Nema podataka ni o jednom prepisivaču niti mjestu i godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

4307. R-7765.

المختصر - شرح تلخيص المفتاح

AL-MUḪTAṢAR - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4280.

Na početku nedostaje veći dio rukopisa, a na kraju nije ni završen.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوله. أول الموجود: على أنه أى المسند خبر لا نعت، إذ النّعت لا يتقدّم على المنعوت، و إنّما قال من أوّل الأمر لأنّه ربّما يعلم أنّه خبر لا نعت بالتّأمّل فى المعنى و النّظر إلى أنّه لم يرد في الكلام خبر للمبتدأ...

Završetak ovdje(l. 45a):

ناقص في آخره. آخر الموجود: هذه، و قد جوّز الرّواية بجميع ذلك سوى المجهول ما لم يتبيّن المراد من الخطيب، و حكاه عن جماعة من مشايخه ... و من القدما ، أبو بكر بن أبي داود، و أبو عبد الله ... بعض الحفّاظ في كتاب رتّبهم على حروف المعجم لكثرتهم ...

L. 45; 21,5 x 15,5 (14,5 x 7); 17 redaka. *Ta'līq*, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, jako porozno na dodir sa vlagom. Papir srednje debljine, hrapav, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti, po rubovima dohvaćeni vlagom i usljed dugotrajne upotrebe izlizani. Tekst osnovnog djela nadvučen tankom linijom crvene boje. Po marginama ima nešto komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Bez poveza.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, mastilu i pismu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

4308. R-7195.

المختصر - شرح تلخيص المفتاح

AL-MUḪTAṢAR - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4280.

Na početku naslov krupnim crvenim slovima مختصر المعاني.

Na kraju nedostaje veći dio rukopisa.

Završetak ovdje (l. 16b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: هذه الأحوال من حيث أنّها يطابق بها اللّفظ مقتضى الحال لظهور أن ليس علم المعاني عبارة عن تصوّر معاني التّعريف و التّنكير، و التّقديم و التّأخير، و الإثبات و الحذف و غير ذلك و بهذا يخرج عن التّعريف علم البيان إذ ليس ...

L. 16; 19,5 x 11,7 (16 x 5); 21 redak. *Nasḫ*, pisan nevještom rukom, sa puno grešaka. Mastilo crne boje. Papir srednje debljine, glat, bijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst uokviren crvenom linijom. Tekst osnovnog djela nadvučen tankom linijom i stavljen u zagradu.

Listovi bez kustoda i poveza.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu, niti godini prepisa. Sudeći po papiru i pismu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

4309. R-2368.

المختصر - شرح تلخيص المفتاح

AL-MUḪTAṢAR - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4280.

Naslov na prvoj korici sa unutrašnje strane شرح تلخيص.

L. 244; 20 x 12,5 (14,5 x 6,5); 17 redaka. *Ta'līq*, pisan tupim perom, sa velikim proredom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Svi listovi cijelom dužinom gornjeg prereza do 8 cm. dubine dohvaćeni vlagom, usljed čega su se na većini listova pojavile tamne fleke. Po marginama ima dosta komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Pojedini komentari pisani na ceduljicama i ubačeni između listova.

Povez polukožni, oštećen vlagom.

Na kraju rukopisa (l. 244b) rukom prepisivača napisano da je rukopis vlasništvo 'Abdullāha b. Muḥammada, što znači da je ovo djelo prepisao za svoje potrebe. Nema podataka o mjestu niti godini prepisa. Sa sigurnošću se može tvditi da je prepis stariji od 1223/1808. god., jer se u drugoj bilješci na listu 244b kaže da je te godine vlasnik rukopisa bio Ḫalīl b. Ṣāliḥ. Na gotovo svakom listu krupnim slovima napisano da je rukopis vakuf. Nije nam poznato ko ga je uvakufio. Moguće je da je to zadnji nama poznati vlasnik Ḫalīl b. Ṣāliḥ.

Iz Šehdijine biblioteke iz Sarajeva.

4310. R-323.

المختصر . شرح تلخيص المفتاح
AL-MUḪTAṢAR - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4280.

Naslov na početku i donjem presjeku listova مختصر من علم المعاني.

L. 215; 24,5 x 14 (17 x 7); 19 redaka. *Ta'līq*, pisan tupim perom, vještom rukom. Mastilo crno, loša kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, dobro očuvan, obložen ukrasnim ebro papirom.

Rukopis se završava kolofonom (l. 215b) u kome je data bilješka da ga je prepisao Muḥammad Bāqī b. al-Ḥāǧǧ Muḥammad, u Sarajevu, u prvoj dekadi rebiul-evvela 1217/1802. god.

و راقمه أضعف عباد الله محمّد باقي بن الحاجّ محمّد في أوائل ربيع الأوّل لسنة سبع عشرة و مائتين و ألف من هجرة من له العزّ و الشّرف في سراى بوسنه.

Na listu 1a bilješka da je ovaj primjerak uvakufio Muḥammad Bāqī Džino-zade

وقف هذا المختصر ... خالصًا لوجه الله و طلبًا لمرضاته على وجه المشروطية و كان المتولّي أعظم و أرشد لأولادي و أنا الفقير محمّد باقي جينو زاده غفر الله له.

Ispod bilješke dva pečata ovalnog oblika. Na prvom piše حسبي الله عبده محمّد باقي iz 1216/1801. god., a na drugom وقف عبد الباقي أفندي جينو زاده iz 1284/1868. god.

Drugi pečat nalazi se još i na listovima 2a, 43a, 92a, 119a, 144a, 187a i 215b.

4311. R-7034.

حاشية الجرجاني على المطوّل
ḤĀŠIYA AL-ĞURĞĀNĪ 'ALĀ AL-MUṬAWWAL

Glosa na at-Taftāzānī-jev komentar المطوّل شرح تلخيص المفتاح (v. br. 4256) Napisao 'Alī b. Muḥammad b. 'Alī al-Ğurğānī al-Ḥusaynī, poznat još i pod nadimcima as-Sayyid aš-Šarīf i Abū al-Ḥasan, rođ. u Džurdžanu u Perziji, 740/1339. god., um. u Širazu 816/1413. god. Autor u uvodu kaže da je čitajući at-Taftāzānī-jev komentar, المطوّل شرح تلخيص المفتاح napisao kraće bilješke i pojašnjenja, nakon čega su ga njegovi učenici zamolili da ih opširno prokomentariše, pa je to, pišući ovu glosu, i učinio.

Kaḥḥāla VII, 216; Ahlwardt VI, 7205; Ḥ.Ḫ. I, 474; Köprülü III, 492 i 500; Brockelmann G I, 295 i S I, 516; aẓ-Ẓāhiriyya 'AL'A, str. 259-263; Bratislava 363, str. 258; al-Ğibūrī III, 5889-5899, str. 404-406; al-Badīriyya II, str. 460;

U ovom primjerku je zostavljen uvod od oko jedne stranice.

Početak (l. 1b):

بدون مقدّمة. أوّله: و بهذا يظهر أنّ ما ذهب إليه من أنّ اللاّم في الحمد لتعريف الجنس دون الإستغراق الخ. أقول: يريد أنّ اختصاص جنس الحمد بالله تعالى إستلزم اختصاص جميع المحامد به على ذلك التّقدير استلزامًا ظاهرًا إذ لو ثبت فرد من الحمد لغيره تعالى لكان جنسه ثابتًا له في ضمنه فلا يكون الجنس مختصًا به و المقدّر خلافه ...

Završetak (l. 119b):

آخره: قال و مثل الخيفاء. يقال فرس أخيف بيّن الخيف إذا كان إحدى عينيه زرقاء و الأخرى سوداء. قال: مثل الرّقطاء. ،أقول: الرّقطة سواد يشوبه نقط بياض ، يقال دجّاجة رقطاء.

L. 119; 18 x 13,5 (14 x 9,5); 21 redak. *Nasḫ*, sitan, pisan vještom rukom. Mastilo crno, veoma kvalitetno, neporozno na dodir sa vlagom. Papir debeo, grub, hrapav, tamnobijele i žućkaste boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Listovi razasuti, odvojeni od poveza, mjestimično dohvaćeni crvotočinom. Po marginama ima nešto komentara, pisanih dohvaćeni crvotočinom. Po marginama ima nešto komentara, pisanih naknadno, rukom drugog prepisivača. Komentarisani tekst citiran riječima

قال, a tekst komentara započinje riječima أقول, pisanim krupnijim slovima i crvenim mastilom. Oštećeni listovi dužinom hrbata naknadno popravljani i lijepljeni. Listovi sa kustodama.

Povez originalan, kožni, sa preklopom, oštećen dužinom hrbata. Korice izlizane i oštećene crvotočinom. Na prvoj korici lijepo urađena rozeta sa floralnim motivima. Unutrašnja strana korica obložena ukrasnim ebro papirom.

Rukopis se završava kolofonom u kome je data bilješka da ga je prepisao 'Iwaḍ b. Ḫawāğa b. Kamāl u četvrtak, u posljednjoj dekadi mjeseca rebiul-evvela, 814/1411. god., što znači dvije godine prije smrti autora:

تمّت بحمد الله و توفيقه حواشي المطوّل للشّريف يوم الأربعاء. في العشر الأخير من ربيع الأوّل في سنة ٨١٤ على يد العبد الضّعيف المحتاج إلى عفو ربّه اللّطيف عوض بن خواجه بن كمال رحمهم الله.

Na prvom zaštitnom listu na strani *b* bilješka da je ovaj rukopis za biblioteku svoje tekije u Mostaru uvakufio Ġālib 'Alī-paša Stočević 1257/1841. god. Ispod bilješke njegov lični pečat iz 1248/1833. god., sa tekstom 'Abduhū Ġālib 'Alī.

4312. R-601.

Zbirka (مجموع), 2

L. 59; 26 x 17,5 (21 x 14); 31 redak, osim na zadnjem listu gdje je 55 redaka. *Ta'līq*, pisan vještom rukom, u zbijenim redovima. Mastilo crno, izuzetno kvalitetno, neporozno na dodir sa vlagom. Papir debeo, hrapav, grub, tamnobijele i žućkaste boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Komentarisani tekst citiran riječima قال i قوله, a tekst komentara riječi أقول, pisanim crvenim mastilom. Po marginama ima nešto komentara, pisanih naknadno, rukom drugog prepisivača. Listovi mjestimično dohvaćeni crvotočinom, a prva laga i vlagom. Dužinom hrbata pojedini listovi popravljani i naknadno lijepljeni.

Povez polukožni sa preklopom, oštećen. Korice i preklop sa vanjske strane obložene ukrasnim ebro papirom, a sa unutrašnje strane papirom žute boje.

1. L. 1b-59a

حاشية الجرجاني على المطوّل
ḤĀŠIYA AL-ĞURĞĀNĪ 'ALĀ AL-MUṬAWWAL

Isto kao br. 4311.

Na listu 1a naslov krupnim slovima كتاب حاشية المطوّل للسيّد الشّريف.

Na kraju djela (l. 59a) bilješka da je prepis završen u mjesecu muharremu 850/1446. god. Prepisivač je, izgleda, namjerno izostavio svoje ime i umjesto imena napisao stih:

الخطّ يبقى زمانًا في الكتاب و صاحب الخطّ رميم في التّراب.

Rukopis će dugo ostati u ovoj knjizi,
a njegov će vlasnik istruhnuti u zemlji.

Nema podataka ni o mjestu prepisa.

2. L. 59a-59b

رسالة في تحقيق الكلّيّات
RISĀLA FĪ TAḤQĪQ AL-KULLIYYĀT

Traktat o dogmatici koji je na arapskom jeziku napisao 'Alī b. Muḥammad b. 'Alī al-Ğurğānī al-Ḥusaynī, poznat još i pod nadimcima as-Sayyid aš-Šarīf i Abū al-Ḥasan, rođ. u Džurdžanu u Perziji, 740/1339. god., um. u Širazu 816/1413. god. Traktat se sastoji od uvoda, sedam poglavlja i zaključka. Ovdje je samo fragment uvodnog dijela.

Ahlwardt IV, 5134; A.M. I, 729; Kaḥḥāla VII, 216

Međutim, za ovaj traktat sa istim naslovom, početkom, poglavljima i završetkom, neki drugi izvori (v. Ḥ.Ḫ. I, 886; Brockelmann G II, 209 i S II, 294; Köprülü III, 233/3) kažu da ga je napisao Quṭbuddīn Muḥammad b. Muḥammad ar-Rāzī at-Taḥtānī, umro 766/1364. god.

Početak (l. 59a):

أوّله: الحمد لله مخترع ماهيّات الأشياء، و هويّاتها المطّلع على كلّيّات الأمور و جزئيّاتها، ... و بعد فهذه رسالة في تحقيق الكلّيّات المرتّبة على قواعد و خاتمة ... القاعدة الأولى في تحقيق مفهوم اشتراك الكلّيّ بين كثير من الجزئيّات ...

Završetak ovdje (l. 59b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: هذان الحكمان لا يجتمعان لأنّهما إن كانا بالقياس الى الخارج فالجنس و الفصل كالنّوع نفس الشّخص مسمّى الحكم الثّاني، و إن كان بالقياس إلى العقل فالنّوع كالجنس و الفصل جزء الشّخص مسمّى الحكم الأوّل...

Za razliku od prvog djela, drugo djelo u ovoj zbirci pisano je sitnim slovima i u zbijenim redovima. Na listu 59b je čak 55 redaka, pa je tekst zbog gustine jedva čitljiv. Sudeći po rukopisu, drugo djelo je, naknadno, prepisao neki drugi prepisivač.

Na listovima 1a, 2a, 23a i 58b veliki okrugli pečat vakifa, Osmana ef. Šehdije iz 1173/1759. god.

4313. R-3701.

حاشية الجرجاني على المطوّل

ḤĀŠIYA AL-ĞURĞĀNĪ ʻALĀ AL-MUṬAWWAL

Isto kao br. 4311.

Naslov na prvom zaštitnom listu حاشية المطوّل للسّيّد الشّريف.

Početak ovdje (l. 1b):

أوّله: الحمد لله ربّ العالمين، و الصّلوة و السّلام على سيّد المرسلين و آله و صحبه أجمعين، و بعد فهذه حواش على الشّرح المشهور بتلخيص المفتاح كنت قد قيّدتها عليه مجملة حال ما قرأه عليّ بعض أحبّتي، فسألوني بعد أمد أن أفصّلها لهم و أنقدها ففعلت ذلك ... قوله و بهذا يظهر أنّ ما ذهب إليه من أنّ اللاّم ..

L. 107; 18 x 13 (13,5 x 10,5); 21 redak. *Ta'līq*, pisan tupim perom. Mastilo crno, kvalitetno, neporozno na dodir sa vlagom. Papir srednje debljine, grub, bijele i tamnobijele boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla, osim listova 19-39 sa vodenim znakom, evropskog porijekla, koji su naknadno dopisani rukom drugog prepisivača. Komentarisani tekst citiran riječima قــــوله, pisanim crvenim mastilom, a prva riječ komentara nadvučena crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara pisanih, naknadno, rukom drugog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa dva tanka zaštitna lista, evropskog porijekla.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, mastilu i pismu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVI stoljeća, izuzev naknadno dopisanih listova.

Na listu 1a namjerno izbrisano više bilješki o ranijim vlasnicima. Čitljivo je jedino ime vlasnika Muḥammad b. Muṣṭafe i bilješka da je rukopis vakuf Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

4314. R-4602.

حاشية الجرجاني على المطوّل

ḤĀŠIYA AL-ĞURĞĀNĪ ʻALĀ AL-MUṬAWWAL

Isto kao br. 4311.

Na kraju nedostaje nekoliko lista.

Završetak ovdje (l. 155b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: ربّما يكون التّشبيه فيما بينهما ظاهراً لكن لا يلتفت إليه ... كما في قوله: و كأنّ أجرام النّجوم لوامعاً...

L. 155; 17 x 13 (11 x 9); 17 redaka. *Nasẖ*, osim na naknadno dopisanim listovima 10-28, gdje je *ta'līq*. Mastilo crno, veoma kvalitetno, neporozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani na marginama krupnim slovima crvenim mastilom. Papir debeo, grub, hrapav, tamnobijele boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla, izuzev listova 10-28 koji su naknadno dopisani i na kojima se nalazi vodeni znak, evropskog porijekla. Komentarisani tekst citiran sa riječi قال, a tekst komentara označen riječi أقول pisanim krupnim slovima i crvenim mastilom. Po marginama ima dosta komentara, pisanih, uglavnom, rukom drugog prepisivača. Većina listova po lagama odvojena od poveza. Pojedini listovi, naročito pri kraju rukopisa, dohvaćeni vlagom i crvotočinom. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima. Unutrašnja strana korica i preklopa obložena ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu prepis je, najvjerovatnije, iz XVI stoljeća.

Na drugom zaštitnom listu, na strani *a* bilješke sa imenima sljedećih vlasnika:

1. Muḥammad b. ʻAbdurraḥmān ar-Rūmī al-Makkī,
2. as-Sayyid Aḥmad al-Qāḍī,
3. Muḥammad ʻĀšiq b. ʻUmar ar-Rūmī al-Makkī,
4. Sulaymān b. Ḥabīb b. al-Ḥāǧǧ Malqoǧ (Malkoč) al-Bosnawī i
5. Munlā ʻAbdulwahhāb b. Ḥasan ef. Ṭuzlawī (Tuzlak).

Ispod bilješki o prvom, drugom i petom vlasniku, nalaze se i njihovi lični pečati, a jedino je ispod bilješke posljednjeg vlasnika napisana god. 186., vjerovatno 1186/1772. god.

Iz Odbora Iz Mostar.

4315. R-1498.

حاشية الجرجاني على المطوّل

ḤĀŠIYA AL-ĞURĞĀNĪ ʻALĀ AL-MUṬAWWAL

Isto kao br. 4311.

Naslov na listu 1a مطوّل سيّد شريف, a na donjem presjeku listova سيّد شريف مطوّل.

L. 139; 21 x 15 (15,5 x 9); 15 redaka. *Ta'līq*, pisan krupnim slovima i vještom rukom. Mastilo crno, loša kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Prvih dvadesetak lista dohvaćeni vlagom i tekst oštećen. Komentarisani tekst citiran riječima قال ili قوله, a tekst komentara naznačen sa أقول , pisanim crvenim mastilom.

Povez kožni sa preklopom, dobro očuvan. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Rukopis se završava kolofonom (l. 139a) u kome je data bilješka da ga je prepisao Mawlānā Muhammad b. 'Abdulqādir, poznat pod nadimkom Qara Nā'ib az-Zuhdī u mjesecu ramazanu 1085/1674. god.

تمّ الكتاب بعون الله و حسن توفيقه، فرغ من تسويد هذه النّسخة اللّطيفة الشّريفة في شهر رمضان المبارك أضعف عباد الله و أحقرهم ... مولانا محمد بن عبد القادر الشّهير بقره نايب الزّهدي ... سنة خمس و ثمانين و ألف.

Na prvom zaštitnom listu, na strani a, dvije bilješke U prvoj se kaže da je ovaj rukopis dok je predavao u Gazi Husrev-begovoj medresi nabavio Ahmad b. Muṣṭafā.

إستصحب هذا الكتاب أحمد بن مصطفى، عفى عنه و عن أبويه ربّ الكعبة و الصّفا، أوان تدريسه في مدرسة خسروبك.

a u drugoj da ga je za Gazi Husrev-begovu medresu uvakufio muderris al-Ḥāǧǧ Ahmad efendi

وقف المدرّس الحاج أحمد أفندي في مدرسة غازي خسروبك.

4316. R-1485.

حاشية الجرجاني على المطوّل

ḤĀŠIYA AL-ĞURĞĀNĪ 'ALĀ AL-MUṬAWWAL

Isto kao br. 4311.

Naslov na listu 1a سيّد مطول.

L. 136; 20 x 14 (15 x 7); 26 redaka. *Nasḫ*, sitan, pisan oštrim perom, vještom rukom. Mastilo crno, loša kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi pri hrbatu dohvaćeni vlagom. Po marginama ima nešto komentara i interlinearnih bilješki, pisanih rukom istog prepisivača. Komentarisani tekst citiran sa riječi قال, a komentar naznačen sa riječi أقول, pisanim crvenim slovima. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom obloženim ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sa sigurnošću se može tvrditi da je djelo prepisano prije 1164/1751. god., jer je, te godine, kako se vidi iz bilješke na listu 1a, rukopis bio u posjedu Ismā'īla b. Sulaymāna b. 'Īsa al-Qāḍī-ja iz Sarajeva. Na istom listu kao drugi vlasnik spominje se i Muḥammad Šākir b. Muḥammad Sa'īd ef. Ispod bilješki otisnuti su i lični pečati pomenutih vlasnika.

U gornjem lijevom uglu, na istom listu, zvijezda petokraka prepoznatljivi znak ranijeg vlasnika 'Abdullāha b. Aḥmada Qanṭamīrī-je.

4317. R-2220.

حاشية الفناري على المطوّل (مع المقدّمة)

ḤĀŠIYA AL-FANĀRĪ 'ALĀ AL-MUṬAWWAL (MA' AL-MUQADDIMA)

Glosa na at-Taftazānī-jev komentar المطوّل al-Qazwīnī-jeva djela تلخيص المفتاح iz arapske stilistike (v. br. 4256). Napisao Ḥasan Čalabī b. Muḥammad Šāh b. Ḥamza ar-Rūmī, Badruddīn, poznat pod nadimkom al-Fanārī, rođ. 840/1436.god., um. 886/1481. god.

Kaḥḥāla III, 213-214; Ahlwardt VI, 7502/7; Ḥ.Ḫ. I, 474; Brockelmann S I, 518; Köprülü III, 494-496; aẓ- Ẓāhiriyya 'UL'A, str. 252-257; Sarkīs I, str. 758; al-Ğibūrī III, 5869-5876, str. 399-401;

Početak (l. 1b):

أوّله: الحمد لله الّذي شرح صدور أرباب الأذهان، لإيضاح معاني الكلم ببديع البيان، و نوّر قلوب أصحاب التّحقيق و التّبيان، لتنوير مباني الحكم بأقوى البرهان... إعلموا معاشر طلاّب اليقين سلام عليكم لا تبتغي الجاهلين ...

Završetak (l. 315b):

آخره:قوله و التّذكّر للأحكام المذكورة في علمي المعاني و البيان إنّما لم يتعرّض للبديع لكونه خارجًا عن البلاغة.

L. 315; 20,5 x 15 (17 x 8,5); 27 redaka. *Ta'līq*, sitan, pisan vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, hrapav, grub, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Na početku lijepo urađen unvan u obliku kupole, sa floralnim motivima, bogato ukrašen zlatnom bojom. Na naslovnoj strani tekst uokviren debelom zlatnom linijom, ojačanom sa vanjske strane sa dvije, a sa unutrašnje strane sa jednom tankom linijom crne boje. Na ostalim listovima tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Komentarisani tekst citiran riječima قوله, a tekst komentara riječi أقـــــول, pisanim crvenim mastilom. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom, dobro očuvan. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete, ukrašene zlatnom bojom.

Na kraju rukopisa (l. 315b) bilješka iz koje se vidi da ga je prepisao Raġab b. Aḥmad al-Qonawī u medresi al-Barqūqiyya, u Kairu, u nedjelju, 5. rebiul-evvela 1033/1624. god.

تمّ الكتاب بعون القادرالقهّار ... و كان الفراغ من كتابته في يوم الأحد الخامس من شهر ربيع الأوّل من شهور سنة ثلث و ثلثين بعد الألف على يد الفقير الحقير رجب بن أحمد القنوي... بلدة المصر مدرسة البرقوقيّة وقت الظّهر... سنة ١٠٣٣

Na listu 1a ime ranijeg vlasnika Muḥammad Sa'īd aš-Šahrī, poznatog pod nadimkom Mandaliyali-zāde, sa pečatom i upisanom vrijednosti rukopisa od 250 groša.

Na prvom i zadnjem listu pečat vakifa, Salima ef. Muftića iz 1357/1938. god.

4318. R-2133.

حاشية الفنازي على المطوّل (مع المقدّمة)

ḤĀŠIYA AL-FANĀRĪ 'ALĀ AL-MUṬAWWAL
(MA' AL-MUQADDIMA)

Isto kao br. 4317.

L. 293; 21 x 14,5 (15,5 x 9,3); 22 retka. *Ta'līq*, sitan, pisan vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, neporozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Na naslovnoj strani tekst uokviren debelom linijom zlatne boje, ojačanom s vanjske i unutrašnje strane sa po jednom linijom crvene boje. Na ostalim listovima tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara, pisanih, uglavnom, rukom istog prepisivača. Komentarisani tekst citiran riječima قوله, pisanim crvenim mastilom, a tekst komentara označen crvenom linijom iznad prve riječi. Listovi u prve četiri lage razasuti i odvojeni od poveza. Listovi dužinom gornjeg prereza dohvaćeni vlagom. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima, bogato ukrašene zlatnom bojom.

Rukopis se završava kolofonom (l. 293b) u kome je data i bilješka da ga je prepisao izvjesni Ibrahim. Nema podataka o godini niti mjestu prepisa. Međutim, na listu 1a nalazimo bilješku pisanu crvenim slovima u kojoj prepisivač kaže da je prepisivanje ovog djela počeo 13. redžeba 1059/1649. god.

بدأت المطوّل سنة ١٠٥٩ في شهر رجب المرجب يوم ١٣

Na istom listu nalaze se još dvije bilješke o ranijim vlasnicima. U prvoj se kaže da je rukopis sa sobom donio 'Umar b. 'Alī. Ne kaže se koje godine, ali ispod bilješke stoji njegov pečat iz 1199/1779. god. U drugoj bilješci stoji da je vlasnik rukopisa Muhamed Šakir (Muidović), muftija iz Sarajeva. Ispod bilješke se nalazi i pečat sa njegovim imenom.

4319. R-1794.

حاشية الفنازي على المطوّل (مع المقدّمة)

ḤĀŠIYA AL-FANĀRĪ 'ALĀ AL-MUṬAWWAL
(MA' AL-MUQADDIMA)

Isto kao br. 4317.

Naslov na listu 1a i donjem presjeku listova حاشية مطوّل حسن چلبي.

L. 341; 20,5 x 15 (15 x 7,5); 25 redaka. *Nasḫ*, sitan, pisan oštrim perom i vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, neporozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, grub, hrapav, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Komentarisani tekst citiran riječima قـــوله, pisanim crvenim mastilom, a tekst komentara označen crvenom linijom iznad prve riječi. Po marginama ima nešto komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, oštećen dužinom hrbata i preklopa, obložen ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu, niti godini prepisa. Sudeći po papiru, mastilu, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVII stoljeća.

Na listu 1a tri bilješke o ranijim vlasnicima iz kojih se vidi da je rukopis prvo bio vlasništvo izvjesnog Ḥasan efendije. Zatim je prešao u vlasništvo Aḥmada (Kantamirije), a potom u vlasništvo njegova sina 'Abdullāha, muderrisa u medresi Miṣrī al-Ḥāǧǧ Ismā'īla. Ispod zadnje bilješke je i lični pečat 'Abdullāha b. Aḥmada.

Iz Šehdijine biblioteke u Sarajevu (v. pečat na listovima 1a, 2a i 34a)

4320. R-1413.

حاشية الفناري على المطوّل (بغيرالمقدّمة)
ḤĀŠIYA AL-FANĀRĪ ʿALĀ AL-MUṬAWWAL (BIĠAYR AL-MUQADDIMA)

Isto kao br. 4317.

Bez uvodnog dijela.

Naslov na listu 1a i donjem presjeku listova حاشية حسن چلبي على المطوّل.

Početak ovdje (l. 1b):

أوّله: الحمد لله ربّ العالمين و الصّلوة على محمّد و آله أجمعين. ألهمنا حقائق المعاني و دقائق البيان الأقرب إلى الفهم أنّ المراد بالإلهام في هذا المقام معناه اللّغويّ هو الإعلام مطلقاً لإحتياج إرادة معناه العرفيّ أعني إلقاء الخير في قلب الغير...

L. 268; 21 x 15 (15 x 9); 21 redak. *Ta'līq*, pisan vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, grub, hrapav, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. U prvoj polovini rukopisa listovi razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Po marginama ima nešto komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Komentarisani tekst citiran riječima قوله, pisanim crvenim mastilom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, obložen ukrasnim ebro papirom.

Rukopis se završava kolofonom (l. 268a) u kome je data bilješka da ga je prepisao Ismā'īl b. Ḥasan as-Sarayī, rodom iz Dobrnje kod Visokog. Nema podataka o mjestu niti godini prepisa. Najvjerovatnije je to bilo u Sarajevu, u prvoj polovini XVIII stoljeća, gdje je isti prepisivač 1139/1727. god. prepisao i jedno drugo djelo. (v. Ždralović Muhamed, *Prepisivači djela u arabičkim rukopisima* II, br. 752, str. 126)

Na prvom zaštitnom listu namjerno izbrisani podaci o ranijem vlasniku.

Iz Šehdijine biblioteke u Sarajevu.

4321. R-1564.

حاشية الفناري على المطوّل (بغيرالمقدّمة)
ḤĀšIYA AL-FANĀRĪ ʿALĀ AL-MUṬAWWAL (BIĠAYR AL-MUQADDIMA)

Isto kao br. 4320.

Naslov na donjem presjeku listova حسن چلبي على المطوّل , a na na prvom zaštitnom listu حسن چلبي كبير على المطوّل .

L. 455; 20 x 13 (14 x 6,5); 23 retka. *Nasta'līq*, sitan, pisan vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Na početku lijepo urađen unvan u obliku kupole, sa floralnim motivima, u zelenoj boji. Na naslovnoj strani tekst uokviren debelom zlatnom linijom, ojačanom sa vanjske strane sa dvije, a sa unutrašnje strane, sa jednom tankom linijom crne boje. Na ostalim listovima tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Komentarisani tekst citiran riječima قوله, pisanim crvenim mastilom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, dobro očuvan, obložen ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na listu 1a bilješka o ranijem vlasniku Muḥammadu Sa'īdu. U bilješci je bila napisana i godina, ali je prilikom koričenja odsječen dio bilješke tako da je ostalo samo napisano: "god. hiljadu stotinu... po Hidžri". Ispod bilješke lični pečat vlasnika na kome se može pročitati as-Sayyid Muḥammad Sa'īd.

Vakuf Memiš-age Kasumagića. Bilješka o uvakufljenju nalazi se na listu 1a, a njegov pečat iz 1284/1867. god. na listovima 1a, 2a, 111a i 455b.

4322. R-7025.

حاشية الفناري على المطوّل (بغيرالمقدّمة)
ḤĀšIYA AL-FANĀRĪ ʿALĀ AL-MUṬAWWAL (BIĠAYR AL-MUQADDIMA)

Isto kao br. 4320.

Naslov na prvom zaštitnom listu حسن چلبي على المطوّل.

L. 260; 20,5 x 14,5 (14 x 8); 21 redak. *Ta'līq* . Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, hrapav, grub, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Po marginama ima nešto komentara, pisanih pretežno rukom istog prepisivača. Komentarisani tekst citiran riječima قوله, pisanim crvenim mastilom. Listovi razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Zadnjih dvadesetak listova dohvaćeni vlagom, usljed čega su se na njima pojavile tamne fleke, sa znakovima oboljenja papira. Između listova ima dosta prljavštine, crvotočine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, jako oštećen vlagom i crvotočinom.

Na kraju rukopisa (l. 260a) bilješka da ga je za svoje potrebe prepisao Ḥasan Čalabī b. Munlā Šamsuddīn, muftija u gradu Mar‘ašu. Nema podataka o godini prepisa. Međutim, sigurno je da je to bilo prije 1190/1776. god., jer u jednoj bilješci na listu 1a stoji da je te godine rukopis bio vlasništvo Aḥmad b. ‘Alī ef. al-Palawī-ja, muderrisa u Hamzaginoj medresi. Na istoj strani još dvije bilješke u kojima stoji da je prije toga rukopis bio u vlasništvu, prvo Muṣṭafe b. Ḥusāma, a potom Muṣṭafe b. Muḥammada.

Na listu 2a bilješka na turskom jeziku da je rukopis za svoju tekiju u izgradnji u Mostaru, uvakufio Ġālib ‘Alī-paša Stočević 1258/1842. god.

4323. R-3419.

حاشية الفناري على المطوّل (بغيرالمقدّمة)

ḤĀšIYA AL-FANĀRĪ ‘ALĀ AL-MUṬAWWAL (BIĠAYR AL-MUQADDIMA)

Isto kao br. 4320.

Naslov na donjem presjeku listova حسن چلبي على المطوّل.

L. 317; 22 x 12,5 (15,5 x 6,5); 25 redaka. *Nasta‘līq*, pisan vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, neporozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti, odvojeni od poveza, dohvaćeni vlagom i crvotočinom. Na većini listova, naročito u zadnjem dijelu rukopisa, nalaze se tamne fleke, kao znak zaraze. Po marginama ima nešto komentara, pisanih naknadno, rukom drugog prepisivača. Komentarisani tekst citiran riječima قوله, pisanim crvenim mastilom. Listovi sa kustodama.

Povez kožni oštećen cijelom dužinom hrbata i odvojen od listova. Preklop otkinut i zagubljen. Na koricama lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, mastilu, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

4324. R-2457.

حاشية الخطائي على المطوّل

ḤĀŠIYA AL-ḪAṬĀ’Ī ‘ALĀ AL-MUṬAWWAL

Glosa na at-Taftazānī-jev komentar المطوّل al-Qazwīnī-jeva djela تلخيص المفتاح iz arapske stilistike (v. br. 4256). Napisao ‘Uṯmān b. ‘Abdullāh al-Ḫaṭā’ī, Niẓāmuddīn, poznat nadimkom Mawlānā-zāde, umro 901/1460. god.

Kaḥḥāla VI, 258; Ahlwardt VI, 7194; Köprülü III, 498; Ḥ.Ḫ. I, 476; Brockelmann S I, 517; al-Badīriyya II, str. 462;

Početak (l. 1b):

أوّله: لك اللّهمّ الحمد و المنّة، و على رسولك و آله و أصحابه الصّلوة و السّلام و التّحيّة، قوله: أفتتح كتابه بعد التّيمّن بالتّسمية بحمد الله سبحانه تسبة الإفتتاح إلى الحمد دون التّسمية مع تأخّره عنها يحتمل وجوهًا...

Završetak (l. 64a):

آخره: بل يجوز أن يكون باعتبار أنّه لمّا تخصّص التّحرير به علم أنّ مطلوبها هو الذكر و ليس مذكوراً صحيحاً.

L. 64; 18,5 x 13,5 (13,5 x 8,5); 25 redaka. *Ta‘līq*. Mastilo crno, kvalitetno, neporozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Komentarisani tekst citiran riječima قوله, pisanim crvenim mastilom. Po marginama ima nešto komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Na početku i kraju rukopisa naknadno ubačena po dva zaštitna lista sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, dobro očuvan. Vanjska strana korica i preklopa presvučena ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, mastilu, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVI stoljeća.

Na listu 1a dvije bilješke iz kojih se vidi da je rukopis 1088/1677. god. bio vlasništvo ‘Abdulganī Šayḫ-zāde al-Wardārī-ja. Iz druge bilješke na istom listu vidi se da je poslije njega rukopis prešao u vlasništvo njegova sina Muḥammada.

Na drugom zaštitnom listu, na strani *a* bilješka da je rukopis postao vlasništvo Aḥmada b. Muṣṭafe dok je kao muderris predavao u Gazi Husrev-begovoj medresi u Sarajevu.

تملّك هذا الكتاب أحمد بن مصطفى عفي عنه و عن والديه الرّبّ الصّمد الّذي شرّف الكعبة و الصّفا أوانَ تدريسه في سراى بوسنه في مدرسة خسروبك.

Na prvom zaštitnom listu, na strani *a* bilješka da je rukopis za Gazi Husrev-begovu medresu uvakufio muderris al-Ḥāğğ Aḥmad efendi.

وقف المدرّس الحاجّ أحمد أفندي في مدرسة غازي خسروبك. وقف الغازي خسروبك.

4325. R-1049.

المعوّل في شرح أبيات المطوّل

AL-MU'AWWAL FĪ ŠARḤ ABYĀT AL-MUṬAWWAL

Glosa na stihove iz at-Taftāzānī-jeva komentara المطوّل al-Qazwīnī-jeva djela تلخيص المفتاح (v. br. 4256). Napisao Waḥdī b. Ibrāhīm b. Muṣṭafā b. Muḥammad al-Farḍī, um. 1126/1714. god. Autor u uvodu svoga djela kaže kako je primijetio da se klasična arapska stilistika sve više zapostavlja, pa se odlučio da napiše ovo djelo i u njemu prokomentariše stihove navedene u at-Taftāzānī-jevu komentaru *al-Muṭawwal*. Djelo je posvetio sultanu Muṣṭafī Ḫānu, sinu sultana Muḥammada Ḫāna, sina sultana Ibrāhīma Ḫāna.

Kaḥḥāla XIII, 161; A.M. I, 37; az-Ẓāhiriyya 'UL'A, str. 366-368;

Početak (l. 1b):

أوّله: الحمد لله الرّحيم الرّحمن، خلق الإنسان، علّمه البيان، شرّفهم بعذوبة فصاحة اللّسان، خصّهم بمعرفة بدائع معاني القرآن ... و بعد فيقول العبد السّقيم وحدي إبراهيم ...

Završetak (l. 115b):

آخره: و الفيلق: الجيش يريد أن وجد البين و الفراق عمل فينا ما تعمله رماح سيف الدّولة في قلب جيوش الأعداء، كما ذكر الإمام الواحدي رحمه الله تعالى... و نحن نعود في المختتم إلى ما بدأنا به في المفتتح بالحمد في الأوّل و الآخر و الصّلاة على النّبيّ و على آله الطّاهرين:

صلى الإله على محمّد الذي   خضع الورى لجنابه تكريما
يا أيّها الرّاجون منه شفاعةً   صلّوا عليه و سلموا تسليما

L. 115; 21,5 x 14,5 (14,5 x 7); 25 redaka. *Ta'līq*, sitan, pisan vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na naslovnoj strani tekst uokviren debelom zlatnom linijom, ojačanom sa vanjske strane sa dvije, a sa unutrašnje strane sa jednom tankom linijom crne boje. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Po marginama ima nešto komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Komentarisane riječi nadvučene crvenom linijom, a ispred svakoga stiha crvenim slovima napisano: أنشد رحمه الله تعالى. Listovi sa kustodama.

Povez kožni, dobro očuvan. Na koricama lijepo urađene rozete u obliku baklave, bogato ukrašene zlatnom bojom. Po rubovima korica tri linije zlatne boje

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu imena dvojice ranijih vlasnika: muderrisa Waliyyuddīna i Muḥammada Šarīfa b. as-Sayyida 'Alī-ja, a na drugom zaštitnom listu, na strani *a* bilješka da je rukopis vakuf Svrzo Ismeta ef., sina Vejsila ef. iz Sarajeva.

وقف اسورزو عصمت أفندي بن ويسل أفندي السّرائي.

Na više mjesta stari pečat Gazi Husrev-begove biblioteke iz 1280/1863. god.

4326. R-3862.

المعوّل في شرح أبيات المطوّل

AL-MU'AWWAL FĪ ŠARḤ ABYĀT AL-MUṬAWWAL

Isto kao br. 4325.

Naslov na prvoj korici i prvom zaštitnom listu كتاب المعوّل في شرح أبيات المطوّل لمولانا وحدي ابراهيم رحمه الله.

L. 180; 25 x 18, (14,5 x 8,5), 19 redaka. *Ta'līq*, pisan tupim perom, mjestimično vokalizovan. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla.Većina listova po rubovima dohvaćena vlagom. Na pojedinim listovima tamne fleke, kao znak oboljenja. Po marginama ima nešto komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Komentarisani tekst citiran riječima أنشد رحمه الله تعالى . Kur'anski ajeti pisani crvenim mastilom. Listovi sa kustodama. Povez kožni.

Rukopis se završava kolofonom (l. 180a) u kome je data bilješka da ga je prepisao Muṣṭafā b. Muḥammad al-Mūstārī 1242/1826. god.

و قد وقع الفراغ من تنميقه، بعون الله تعالى و حسن توفيقه، على يد العبد الفقير الحقير مصطفى بن محمّد الموستاري، غفر الله لهما الخالق الباري، في سنة إثنتين و أربعين و مائتين و ألف من هجرة من له العزّ و الشّرف.

Na početku sedam zaštitnih listova sa raznim bilješkama, sadržajem i stihovima na arapskom jeziku.

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

4327. R-2806.

حاشية الخطائي على المختصر

ḤĀŠIYA AL-ḪAṬĀ'Ī 'ALĀ AL-MUḪTAṢAR

Glosa na at-Taftazānī-jev komentar المختصر al-Qazwīnī-jeva djela تلخيص المفتاح iz arapske stilistike (v. br. 4280). Napisao 'Uṯmān b. 'Abdullāh al-Ḫaṭā'ī, Niẓāmuddīn, poznat nadimkom Mawlānā-zāde, umro 901/1460. god.

Kaḥḥāla VI, 258; Ahlwardt VI, 7208; Köprülü II, 1427/2 i III, 498/2; Ḥ.Ḫ. I, 476; Brockelmann S I, 295a; az-ẒāhiriyyaUL'A, str. 249-252; Kairo I/IV, str.130;

Početak (l. 1b):

أوّله: نحمدك اللّهمّ على ما أعطيتنا من سوابغ النّعم، و بوالغ الحكم، و نصلّي على نبيّك الهادي للعرب و العجم، على وجه أكمل و أتمّ. قوله: نحمدك: آثر الحمد على الشّكر لأنّ الحمد يعمّ الفضائل و الفواضل و الشّكر يختصّ بالأخير ...

Završetak (l. 80b):

آخره: فالمناسب أن يرجع الضّمير إليه ثمّ كلام السّكاكي يحتمل وجها آخر لا يتوجّه عليه ما ذكره رحمه اللّه و هو أن يتعلّق قوله مع معيّن يكون لا بالخطاب و كلامه رحمه اللّه لا يحتمل ذلك هذا والأولى أن يقابل المتروك بالمتروك إليه فيقال ترك المعيّن إلى غير المعيّن أو الخطاب.

L. 80; 17 x 9,3 (19,5 x 4,5); 15 redaka. *Ta'līq*, sitan, pisan vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Po marginama ima dosta komentara pisanih rukom istog prepisivača. Komentarisani tekst citiran riječima قوله, pisanim crvenim mastilom. Pojedine riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom, očuvan, popravljan i lijepljen dužinom hrbata.

Rukopis se završava kolofonom (l. 80b) u kome je data bilješka da ga je prepisao Šayḫ Muḥammad b. Darwīš Muḥammad, 2. šabana, 1006/1598. god.

تمّت الحاشية الشّريفة على يد ... شيخ محمّد بن درويش محمّد ... في تاريخ دويم شهر شعبان المعظّم سنة ستّ و ألف ١٠٠٦

Na prvom zaštitnom listu na strani *a* bilješka da je rukopis 1194/1780. god. bio vlasništvo izvjesnog Nūḥa.

Na više mjesta pečat vakifa Memiš-age Kasumagića iz 1284/1867. god.

4328. R-755.

Zbirka (مجموع), 2

L. 197; 20 x 14 (13 x 6,5). Na prvih pet lista po 27, a na ostalim listovima po 17 redaka. *Ta'līq*, sitan, pisan vještom rukom i tupim perom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst, izuzev prvih pet listova, uokviren crvenom linijom. Još po jedna linija crvene boje povučena po rubovima listova. Po marginama listova ima dosta komentara, pisanih sitnim slovima, oštrim perom i rukom istog prepisivača. Komentarisani tekst na prvih pet listova citiran riječima قــــوله, pisanim crvenim mastilom i krupnim slovima, a na ostalim listovima nadvučen crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski novijeg datuma, sa hrbatom od impregniranog platna, zelene boje. Prilikom koričenja, na početku i kraju, ubačen po jedan dodatni, zaštitni list i pojedini listovi ispreturani.

1. L.1b-5b

حاشية الخطائي على المختصر

ḤĀŠIYA AL-ḪAṬĀ'Ī 'ALĀ AL-MUḪTAṢAR

Isto kao br. 4327.

Na kraju nedostaje veći dio rukopisa.

Završetak ovdje (l. 5b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: انّ الكتاب قبل الاختتام كان محجوبًا عن أعين الأنام كالشّئ المختوم، و إذا اختتم فقد زال ما يحجبه عن نظر الطّالبين، و تمكّنوا من النّظر إليه فصار ذلك كفضّ الختام، و وضع الفرائد على طرف الثّمام، و هو نبت ضعيف ...

2. L. 7b-197b

المختصر - شرح تلخيص المفتاح

AL-MUḪTAṢAR - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4280.

Na kraju rukopisa (l. 197b) bilješka da ga je prepisao 'Alī Čelebī 1040/1630. god., a ispod toga bilješka kasnijeg vlasnika, prepisivačeva bratića, po imenu Ya'qūb b. Muḥarram b. Walī b. Ḥasan b. Iskandar, iz 1067/1656. god.

- كتب هذه النّسخة الشّريفة علي چلبي غفر اللّه له و لوالديه، و لمن نظر إليه، سنة أربعين و ألف.

- كتب هذه النّسخة اللّطيفة عمّي علي چلبي و أنا الفقير الحقير المذنب ... يعقوب بن محرم بن ولي بن حسن بن إسكندر سنة سبع و ستين و ألف.

Na listu 197a bilješka da je rukopis uvakufio al-Ḥāǧǧ Ḫalīl ef. Grādčāničawi (iz Gračanice).

وقف الشّيخ الحاجّ خليل أفندي الغرادچانيچوي

4329. R-1838.

حاشية الخطائي على المختصر
ḤĀŠIYA AL-ḪAṬĀ'Ī 'ALĀ-MUḪTAṢAR

Isto kao br. 4327.

Naslov na prvoj korici i prvom zaštitnom listu خطائي على مختصر المعاني.

L. 63; 21 x 14 (15,5 x 8); 21 redak. *Ta'līq*. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim slovima. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Komentarisani tekst citiran riječima قــــوله, pisanim crvenim mastilom i krupnim slovima. Na naslovnoj strani tekst uokviren sa dvije, a na ostalim listovima sa jednom linijom crvene boje. Po marginama ima nešto komentara, pisanih rukom istog prepisivača. U dvije posljednje lage, listovi razasuti i odvojeni od poveza. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, popravljan dužinom hrbata i preklopa. Vanjska strana korica i preklopa obložena ukrasnim ebro papirom.

Rukopis se završava kolofonom (l.63b) u kome se nalazi bilješka da je prepisan u četvrtak 15. redžeba 1055/1645. god.

Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

تمّ الكتاب بعون الله الملك الوهّاب سنة خمس و خمسين و ألف في ١٥ رجب من يوم الخميس في وقت الظّهر.

Na prvom zaštitnom listu, na strani a bilješka da je rukopis za Gazi Husrev-begovu medresu u Sarajevu uvakufio muderris Aḥmad efendi, a na listu 1a da ga je nabavio Aḥmad b. Muṣṭafā dok je bio muderris u Gazi Husrev-begovoj medresi.

Na više mjesta stari pečet Gazi Husrev-begove biblioteke u Sarajevu iz 1280/1863. god.

4330. R-6361.

حاشية الخطائي على المختصر
ḤĀŠIYA AL-ḪAṬĀ'Ī 'ALĀ AL-MUḪTAṢAR

Isto kao br. 4327.

Naslov na prvoj korici i prvom zaštitnom listu خطائي على مختصر المعاني.

L. 49; 20 x 14 (14 x 7); 21 redak. *Ta'līq*, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Komentarisani tekst citiran riječima قــــوله, pisanim crvenim mastilom i krupnim slovima. Po marginama ima nešto komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Listovi razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Na pojedinim listovima tamne fleke, usljed dodira sa vlagom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, oštećen. Korice odvojene od listova.

Prepisao neki Muḥammad. Nema podataka o mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru i pismu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVII stoljeća.

Na listu 1a bilješka da je ovaj rukopis nabavio i sa sobom donio aš-Šayḫ Muḥammad, muftija u Travniku إستصحبه الفقير الشّيخ محمّد المفتي بمدينة تراونيك.

Ispod bilješke je njegov lični pečat sa imenom Muḥammad.

Iz kolekcije Besima ef. Korkuta.

4331. R-858.

حاشية الهروي على المختصر
ḤĀŠIYA AL-HARAWĪ 'ALĀ AL-MUḪTAṢAR

Glosa na at-Taftazānī-jev komentar المختصر al-Qazwīnī-jeva djela تلخيص المفتاح iz arapske stilistike (v. br. 4280). Napisao Aḥmad b. Yaḥyā b. Muḥammad al-Harawī, Sayfuddīn, poznat još i pod nadimkom Ḥafīd at-Taftāzānī (at-Taftāzānī-jev unuk), umro 916/1510. god. Autor je djelo završio 886/1481. god.

Kaḥḥāla II, 205-206; Ahlwardt VI, 7211-7212; A.M. I, 138; Köprülü III, 498/4; Brockelmann S I, 518/3; aẓ-Ẓāhiriyya 'UL'A, str. 245-249; Kairo I/IV, str. 129; Ḥ.Ḫ. I, 476;

Početak:

أوّله: قوله نحمدك إنّما إختار الحمد على الشّكر لأنّ المتبادر من العبارة أنّ المحمود عليه هينا نعمة انشراح الصّدور و تنوير القلب، و قد قال الله سبحانه و تعالى ﴿لئن شكرتم لأزيدنّكم﴾ ...

Završetak:

آخره: هذا آخر ما قصدنا إيراده من الفوائد اللّطيفة، و الفرائد الشّريفة، الّتي أخذت بعضها من مشاهير الأئمّة ... على شرح التّلخيص المسمّى بالمختصر في فنّ المعاني و البيان المنسوب إلى جدّي لا زال كاسمه المسعود سعيداً في الجنان.

L. 107; 19 x 10 (13 x 5,5); 19 redaka. *Ta'līq*, sitan, pisan vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi po lagama odvojeni od poveza i po rubovima i dužinom hrbata dohvaćeni vlagom. Na pojedinim listovima tamne fleke. Komentarisani tekst citiran riječima قوله, pisanim crvenim mastilom i krupnim slovima. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom. Vanjska strana korica i preklopa obložena ukrasnim ebro papirom sa floralnim motivima.

Na kraju rukopisa (l. 107b) bilješka da je prepis završen u mjesecu redžebu 1091/1680. god. Prepisivač je namjerno izostavio svoje ime i, umjesto imena, napisao:

كتبه شخص إذا حضر لم يعلم،
و لو غاب لم يذكر.

"Prepisala osoba koju, ako je prisutna, niko ne primjećuje,
a ako je odsutna, niko ne spominje."

Na listu 1a, bilješka da je vlasnik rukopisa Muḥammad 'Iṣāmuddīn al-Bosnawī:

قد دخلت هذه النّسخة الشّريفة إلى ملك الفقير الحقير المحتاج إلى رحمة ربّه القدير محمّد عصام الدّين البسنوي عفى عنهما العليّ.

Ispod bilješke, lični pečat vlasnika sa natpisom Muḥammad 'Iṣāmuddīn.

Iz Šehdijine biblioteke u Sarajevu (v. pečat na listu 1a)

4332.

R-4024.

حاشية الهروي على المختصر

ḤAŠIYA AL-HARAWĪ 'ALĀ AL-MUḪTAṢAR

Isto kao br. 4331.

Naslov na listu 1a هذه حاشية لحفيد السّعد التّفتازاني على مختصر السّعد على تلخيص المفتاح للخطيب الدّمشقي

L. 71; 20 x 14 (15 x 8,5); 21 redak. *Ta'līq*. Mastilo crno, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, hrapav, grub, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i teško oštećeni. Na većini listova, gotovo cijelom površinom, tamne fleke i tragovi zaraze. Na pojedinim listovima, usljed dodira sa vlagom, tekst znatno oštećen. Komentarisani tekst citiran riječima قوله, pisanim crvenim mastilom i krupnim slovima. Listovi 13-18 i 69-71 naknadno dopisani rukom drugog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kožni, crvene boje.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVII stoljeća.

Na prvom i zadnjem listu bilješka da je rukopis vakuf Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

وقف دار كتب قره كوز الحاجّ محمّد بيك في موستار صينت عن البلايا و الأكدار.

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

4333.

R-1239.

Zbirka (مجموع), *2*

L. 146; 18,5 x 10,5 (12,5 x 5,6); 19 redaka. *Ta'līq*, sitan, pisan vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Na naslovnim listovima tekst uokviren debelom zlatnom linijom, ojačanom sa vanjske strane sa dvije, a sa unutrašnje strane sa jednom tankom linijom crne boje. Na ostalim listovima tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Komentarisani tekst citiran riječima قوله, pisanim crvenim mastilom, a tekst komentara označen crvenom linijom iznad prve riječi teksta komentara. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom, dobro očuvan. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

1. L.1b-80b

حاشية الهروي على المختصر

ḤAŠIYA AL-HARAWĪ 'ALĀ AL-MUḪTAṢAR

Isto kao br. 4331.

Djelo se završava kolofonom (l. 80b) u kome je data bilješka da je prepisano uoči srijede, u mjesecu zul-kadetu, 1127/1715. god.

حرّر في ليلة الأربعاء من شهر ذي القعدة الشّريفة من شهور سنة سبع و عشرين و مائة و ألف بعد هجرة من له العزّ و الشّرف.

Prepisivač ovdje nije naveo svoje ime, ali je sigurno da je riječ o 'Abdullāhu b. Aḥmadu, Kantamiriji, čije ime nalazimo u bilješci sa ličnim pečatom na listu 1a, u kojoj kaže da je zbirku prepisao za svoje potrebe: نال تمليكه بالتّحرير عبد الله بن أحمد عفى عنهما الملك الصّمد.

2. L. 81b-146a

حاشية الخطائي على المختصر

ḤĀŠIYA AL-ḪAṬĀ'Ī 'ALĀ AL-MUḪTAṢAR

Isto kao br. 4327.

Prepisivač i godina prepisi isti kao i u prethodnom djelu.

Iz biblioteke 'Abdullāha b. Aḥmada Kantamirije iz Sarajeva.

4334. R-5479.

Zbirka (مجموع), 2

L. 143; 17 x 11 (13 x 6); 19 redaka. *Nasta'līq*, sitan, pisan vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Po marginama ima nešto komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Na naslovnim listovima tekst uokviren debelom zlatnom linijom, ojačanom sa vanjske strane sa dvije, a sa unutrašnje strane sa jednom linijom crne boje. Na ostalim listovima tekst uokviren tankom crvenom linijom. Komentarisani tekst citiran riječima قوله, pisanim crvenim mastilom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom. Vanjska strana korica i preklopa obložena ukrasnim ebro papirom.

1. L. 1b-84b

حاشية الهروي على المختصر

ḤĀŠIYA AL-HARAWĪ 'ALĀ AL-MUḪTAṢAR

Isto kao br. 4331.

Djelo se završava kolofonom (l. 84b) u kome je data bilješka da ga je prepisao Aḥmad b. 'Alī, zvani Kasrī-zāde, u utorak, 1. safera 1170/1756. god.

حرّره الفقير اليه عزّ شأنه، أحمد بن علي الشّهير بكسري زاده، زاد الله رشده و فهمه و زاده، و وقع الفراغ في يوم الثّلثا ، في غرّة صفر الخير لسنة سبعين و مائة و ألف بعد هجرة من له العزّ و الشّرف.

---

2. L. 85b-143b

حاشية الخطائي على المختصر

ḤĀŠIYA AL-ḪAṬĀ'Ī 'ALĀ AL-MUḪTAṢAR

Isto kao br. 4327.

Prepisao isti pripesivač kao i u prethodnom djelu, u nedjelju, u drugoj dekadi mjeseca džimadel-ula, 1170/1756. god.

Iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

4335. R-4574.

حاشية الجربي على المختصر

ḤĀŠIYA AL-ĞARBĪ 'ALĀ AL-MUḪTAṢAR

Glosa na at-Taftazānī-jev komentar المختصر al-Qazwīnī-jeva djela تلخيص المفتاح iz arapske stilistike (v. br. 4280). Napisao Sulaymān b. 'Abdurraḥmān b. Sulaymān al-Maġribī al-Ğarbī, umro 936/1529. god. Autor je djelo završio 917/1511. god.

Köprülü III, 498/3; Ahlwardt IV, 5245; Brockelmann G I, 465/4 i S I, 842; al-Badīriyya II, str. 460;

Početak:

أوّله: قوله: نحمدك يا من شرح صدورنا ، للمصنّفين في تلفّظ بالحمد صيغتان، إحديهما: التّعبير بالجملة الاسميّة، نحو: الحمد لله، و الأخرى: التّعبير بصيغة المضارع، نحو: نحمد الله، و لكلّ وجه، فمن عبّر بالجملة الاسميّة نظر إلى أنّ نعَمَ الله تعالى الموجبة للحمد ثابتة دائمة في كلّ زمان و على كلّ حال، و من عبّر بالمضارع نظر إلى أنّ نِعَمَ الله تعالى تتجدّد في كلّ وقت و آوان ...

Završetak:

آخره: و الحمد لله الّذي جعلنا من المصلّين على أفضل المرسلين محمّد الأمين . تمّت حواشي المختصر بحمد الله، و توفيقه على يد جامعها و مؤلّفها سليمان بن عبد الرّحمن بن سليمان المغربي الجربي عامله الله بلطفه الخفي ... سنة سبعة عشر و تسعمائة.

L. 176; 20 x 14,5 (15,5 x 8,7); 23 retka. *Nasta'līq*. Mastilo crno, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom. Po marginama ima nešto komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Komentarisani tekst citiran riječima قوله, pisanim crvenim mastilom. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom, oštećen i odvojen od listova. Na koricama lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Rukopis se završava kolofonom (l. 176b) u kome je data bilješka da ga je prepisao Ša'bān Wārādī, u nedjelju, 5. rebiul-evvela 1088/1678. god.

قد وقع الفراغ من هذه النّسخة اللّطيفة في شهر ربيع الأوّل يوم الخامس و هو يوم الأحد وقت (ال) ضحوة الكبرى سنة ثمان و ثمانين و ألف عن يد الضّعيف شعبان وارادي غفر الله له.

Na početku (l. 1a) rukom istog prepisivača napisan je naslov djela i puno ime autora, a ispod toga god. 1084/1673. Vjerovatno je to godina kada je prepisivač počeo prepisivati ovo djelo.

Iz Odbora IZ Mostar.

4336. R-4601.

حاشية الجربي على المختصر

ḤĀŠIYA AL-ĞARBĪ 'ALĀ AL-MUḪTAṢAR

Isto kao br. 4335.

Na listu 1a naslov djela i puno ime autora.

L. 193; 20 x 13 (14,4 x 7); 27 redaka. *Ta'līq*, sitan, pisan vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Na prvih tridesetak listova tekst uokviren linijom crvene boje. Još jedna linija crvene boje povučena po rubovima listova. Po marginama ima nešto komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Komentarisani tekst citiran riječima قوله, i ق pisanim crvenim mastilom. Listovi razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom i na njima tekst toliko oštećen da se jedva može čitati. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, oštećen i odvojen od listova.

Rukopis su prepisala dvojica prepisaivača; prvi od početka do 90. lista, a drugi od 91. lista do kraja. O prvom prepisivaču nema nikakvih podataka.

Na kraju rukopisa (l. 193b), bilješka da je prepis završio Muḥammad b. Muṣṭafā b. Maḥmūd b. 'Alī, muftija u gradu Mostaru, u Roznamedžijinom hanikahu uoči ponedjeljka u mjesecu saferu 1135/1722. god.

قد وقع الفراغ من تحرير هذه النّسخة الشّريفة على يد (ال) عبد الضّعيف المفتقر إلى رحمة ربّه العليّ محمّد بن مصطفى بن محمود بن علي المفتي بمدينة موستار المتمكّن في خانقاه روزنامجي غفر(ل) نا السّتّار الغفّار ليلة الإثنين من ماه صفر الخير لسنة خمس و ثلاثين و مائة و ألف مِنْ هجرة مَنْ له العزّ و الشّرف.

Vjerovatno se ovaj podatak odnosi samo na zadnja 103 lista, jer u bilješci na prvom zaštitnom listu, na strani a pomenuti muftija kaže da je rukopis otkupio i sam ga završio.

إستملكه الفقير إلى رحمة ربّه القدير بطريق الإشتراء، و الإتمام، و أنا العبد الضّعيف محمّد بن مصطفى بن محمود بن علي المفتي بمدينة موستار غفر(ل) نا الله الملك السّتّار.

Na istom listu bilješka iz koje se vidi da su, kasnije, ovaj rukopis od svoga oca Ṣāliḥ-a b. aš-Šayḫ 'Uṯmān-a, naslijedili njegovi sinovi Muṣṭafā b. Ṣāliḥ efendi, Nā'imī-zāde i Munlā 'Abdulwahhāb, te da je Muṣṭafā, nakon smrti svoga brata, od njegovih nasljednika otkupio njihov dio.

قد إنتقلت هذه النّسخة اللّطيفة إليّ و إلى أخي منلا عبد الوهّاب من أبينا صالح بن الشّيخ عثمان، ثمّ اشتريت حصّة أخي المرحوم من ورثته و أنا الفقير مصطفى بن صالح أفندي نائمي زاده جعل الله زادنا الزّهد و التّقوى. آمين!

Iz Odbora IZ Mostar.

4337. R-3623.

حاشية الجربي على المختصر

ḤĀŠIYA AL-ĞARBĪ 'ALĀ AL-MUḪTAṢAR

Isto kao br. 4335.

L. 188; 19,4 x 13 (16 x 8,8); 27 redaka. *Ta'līq*, pisan nevještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja i ukrasni znaci (tačke i zarezi) pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Komentarisani tekst citiran riječima قوله, pisanim crvenim mastilom. Prve tri lage listova odvojene od poveza. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, obložen impregniranim platnom zelene boje.

Rukopis se završava kolofonom (l. 188a) u kome je data bilješka da ga je prepisao 'Abdullāh b. Ṣāliḥ b. 'Abdullāh, 29. ramazana 1256/1840. godine.

وافق الفراغ اليوم التّاسع و العشرين من شهر رمضان سنة ست و خمسين و مائتين و ألف على يد عبد الله بن صالح بن عبد الله غفر الله ذنوبهم يوم التّناد، و ستر عيوبهم يوم يقوم الأشهاد!

Na listu 1a bilješka da je kupovinom vlasnik ovog rukopisa postao Munlā Ṣāliḥ Šamić.

دخل إلى ملك أضعف العباد منلا صالح شاميك بطريق الإشتراء.

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

4338. R-7027.

Zbirka (مجموع), 2

L. 197; 20,5 x 11,5. Dimenzije teksta i broj redaka različiti od jednog do drugog djela u zbirci. *Nash*, sitan, pisan oštrim perom i veoma vještom rukom. Mastilo crno, veoma kvalitetno, neporozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi u prvoj lagi razasuti i odvojeni od poveza. Na naslovnim stranicama drugog djela (7b i 8a) tekst uokviren sa po dvije debele linije zlatne boje, ojačanim sa vanjske i unutrašnje strane sa po jednom tankom linijom crne boje. Na ostalim listovima tekst uokviren crvenom linijom. U prvom djelu komentarisani tekst citiran riječima قــولـه, a tekst komentara počinje sa riječima أقــول, pisanim crvenim mastilom. U drugom djelu tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima dosta sitno pisanih komentara, oštrim perom i rukom istog prepisivača. Druga polovina rukopisa gotovo cijelom površinom listova dohvaćena vlagom, usljed čega su se na njima pojavile tamnožućkaste fleke.

Povez kožni sa preklopom, oštećen dužinom hrbata i preklopa. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

1. L. 1b-5a

تعليقات على ديباجة المختصر
TA'LĪQĀT 'ALĀ DĪBAĞA AL-MUḪTAṢAR

Glosa na uvodni dio (dībağa) at-Taftāzānī-jeva komentara المختصر al-Qazwīnī-jeva djela تلخيص المفتاح (v. br. 4280). U nama dostupnim izvorima nismo mogli pronaći nikakve podatke o njenom autoru. U našem primjerku na naslovnoj strani napisano je samo ime Ğarbī, pa je moguće da se radi o Sulaymānu b. 'Abdurraḥmānu b. Sulaymānu al-Magribī al-Ğarbīju, umro 936/1529. god. (v. Köprülü III, 498/3; Ahlawardt IV, 5245; Brockelmann G I, 465/4 i S I, 842; Fajić V, 3362/2; al-Badīriyya II. str. 460)

Početak (l. 1b):

أوله: حمداً يا ذا الجلال و الإكرام، و صلوة على رسلك الكرام، و خصوصاً على أفضل الإنام محمّد عليه الصّلوة و السّلام ... و بعد فهذه تعليقات لشرح ديباجة شرح التّلخيص في المعاني، المسمّى بالمختصر للعلاّمة التّفتازاني، و أنا أسأل من الله تعالى أن ينفع به كما نفع بأصله ...

قال: نحمدك يا من شرح صدورنا أقول: إنّما قال: نحمدك، و لم يقل: نشكرك مع أنّ المتبادر من العبارة انّ المحمود عليه هنا نعمة ...

Završetak (l. 5a):

آخره: أقول: الغوث بالفتح، يقال :إستغاثه فأغاثه، و هذا آخر ما أوردنا على ديباجة المختصر للعلاّمة التّفتازاني عليه رحمة الملك الباري، فالمأمول من الإخوان النّاظرين في هذه الرّسالة إن وقعت زلّة من سهو القلم أن لا يعيبوا عليّ لأنّ الإنسان من النّسيان و الحمد لله

Dimenzije teksta: 13,5 x 6,5; 11 redaka.

2. L. 7b-195

المختصر. شرح تلخيص المفتاح
AL-MUḪTAṢAR - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4280.

Djelo se završava kolofonom (l. 195a) u kome je data bilješka da ga prepisao 'Abdullāh b. Aḥmad b. Ḍulfiqār iz kasabe Žepče, 9. džumadel-ula 1098/1687. god., u medresi Mardi Başar u Sarajevu.

قد وقع الفراغ من تحرير هذه النسخة الشّريفة في سنة ثمان و تسعين و ألف في شهر جمادى الأولى في (ال) يوم التّاسع، ما بين المغرب و العشاء، في مدينة سراى في مدرسة مرد بصر، عن يد الضّعيف النّحيف الفقير إلى رحمة الله تعالى عبد الله بن أحمد بن ذو الفقار عن قصبه، ژيبچه غفر الله له و لوالديه و أحسن إليهما...

Iz kolekcije Ibrahima Pehlivanovića iz Duvna, od koga je rukopis otkupljen 1979. god.

4339. R-3723.

Zbirka (مجموع), 2

L. 17; 17,5 x 10 (13 x 6); 19 redaka. *Ta'līq*, sitan, pisan vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti i odvojeni od poveza. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Komentarisani tekst citiran riječima قــولـه, pisanim crvenim mastilom. Po marginama ima nešto komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, sa vanjske strane obložen ukrasnim ebro papirom.

1. L.1b-6a

تعليقات على ديباجة المختصر
TA'LĪQĀT 'ALĀ DĪBAĞA AL-MUḪTAṢAR

Isto kao pod br. 4338,1.

2. L. 8b-9a

حكاية الشيخ العارف أبي يزيد البسطامي
ḤIKĀYA AŠ-ŠAYḪ AL-'ĀRIF ABŪ YAZĪD AL-BISṬĀMĪ

Priča odgojno-mističkog sadržaja od nepoznatog autora. U njoj se govori o snovima Abū Yazīda al-Bisṭāmī-ja, jednog od pobožnih ljudi iz petog stoljeća po Hidžri i dogodovštinama sa njegovog puta na hadždž. Priča je prvobitno napisana na arapskom, a kasnije ju je nepoznati prevodilac preveo na turski jezik. U našem primjerku je prijevod priče na turskom jeziku.

Trako-Gazić, 527; Bratislava, 470; an-Naqšibandī (Bagdād), 325, str. 149

Početak (l. 8b):

أوله: حكايت امامدن قطب ربّاني أبو يزيد بسطاميدن رحمة الله عليه و نفعنا ببركاته في الدّنيا و الآخرة آمين. ايتدي كم ايام سياحتده و أحوال خلوتده . . .

Napotpuno na kraju.

Završetak ovdje (l. 9a):

ناقص في آخره. آخر الموجود: جواب رادن بايزيد رهبانرا . . .با يزيد ايتدي بر سواللره جواب و بر رسم الله جلّ ذكره حضرتنه و رسولنه ايمان كتور رمسز ايتديلر نعم با يزيد ايتدي اللّهمّ . . .

Nama podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na listu 8a bilješka da je vlasnik rukopisa bio Ṣāliḥ b. Muṣṭafā Šam'i-zade (Šemić).

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

4340. R-5915.

شرح مشكلات ديباجة المختصر
ŠARḤ MUŠKILĀT DĪBĀĞA AL-MUḪTAṢAR

Glosa na uvodni dio (*dībāğa*) at-Taftāzānī-jeva komentara المختصر al-Qazwīnī-jeva djela تلخيص المفتاح (v. br. 4280) od nama nepoznatog

autora, koji u uvodu kaže da ju je napisao na molbu izvjesnog emira 'Abdullāha. U nama dostupnim izvorima nismo mogli pronaći djelo sa ovakvim početkom, niti utvrditi ime autora.

Početak:

أوله: نحمدك يا من أحكم بحكمته كلّ موجود على طبق ما اقتضته الحال، و اضمحلّ دون إحصاء آلائه لسان التّفصيل و الإجمال . . . و بعد فلمّا شرع يقرأ عليّ الشّرح المختصر لتلخيص المفتاح المحتوى على قواعد النّجاح بعض الأذكياء، من أولاد الأعاظم ذو الشّرف و الذّهن الثّاقب المختصّ بالفهم الصّائب، و هو الممتاز من سائر الأقران بالطّبع و الوقار و الفكر النّقاد، قدوة الأعيان و الأكارم المولى الأمير عبد الله لا زال محفوظًا بعون الملك الإله التمس منّي أن أوضح مشكلات خطبة الكتاب، و أقرّرَ معانيها و أبيّنَ بيانيها على وجه لا يفضي إلى الإطناب . . .

Završetak:

آخره: و ليكن هذا خاتمة ما قصدنا في هذا الباب من إيضاح خطبة الكتاب، ختمنا الله بحسن العاقبة، و أنعمنا و من هو الباعث لهذا الجمع نعمة العافية، و رزقنا و إيّاه جنّة عالية، و الحمد لله على الإفتتاح و الإختتام.

L.7; 20 x 14 (15,5 x 9,5); 28 redaka. *Ta'liq*, sitan, pisan u zbijenim redovima. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja i tekst osnovnog djela pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti i odvojeni od poveza. Po marginama ima nešto komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski.

Na kraju rukopisa (l. 7a) bilješka da ga je prepisao muderris Muḥammad b. Muḥammad b. Muḥammad b. Muḥammad, Tūfankī-zāde (Tufekčić) iz Livna, nastanjen u Travniku, u nedjelju, 19. rebiul-ahira 1242/1826. god.

كتبه الحقير الفقير المعترف بالعجز و التّقصير، المحتاج إلى رحمة الله الباري محمّد بن محمّد بن محمّد بن محمّد المدرّس متّصفا بلقب توفنكي زاده مولداً و موطنًا بوطن الأصل في قلعة إهلونه، و في هذا الحال مقيما و ساكنا بمدينة تراونيك في يوم الأحد التّاسع عشر من ربيع الآخر من السّنة المباركة إثنى (!) و أربعين و مائتين و ألف من الهجرة النّبويّة.

4341. R-7763.

حاشية اليزدي على حاشية الخطائي على المختصر
ḤĀŠIYA AL-YAZDĪ 'ALĀ ḤĀŠIYA AL-ḪAṬĀ'Ī 'ALĀ AL-MUḪTAṢAR

Glosa na al-Ḫaṭā'ī-jevu glosu na at-Taftāzānī-jev komentar المختصر al-Qazwīnī-jeva djela تلخيص المفتاح. (v. br. 4327) Napisao 'Abdullāh b.

Naǵmuddīn Ḥusayn al-Yazdī aš-Šāh Ābādī, Šihābuddīn, umro 1015/1606. god.

Ahlwardt VI, 7210; Kaḥḥāla VI, 49; Köprülü III, 542/1; Brockelmann G II, 588 i S I, 518; Ḥ.Ḫ. I, 476; A.M. I, 474; az-Ẓāhiriyya 'UL'A, str. 265-267; Jahić VI, 4084/2;

Početak:

أوله: حمداً لمن خلق الإنسان، و علمه البيان، و شكراً لمن علمه بدايع المعاني في روابع التّبيان، و صلوة على نبيّه المبعوث بأكمل الأديان، المنعوت بأفصح اللّسان ... قوله: نحمدك اللّهمّ الخ. الأصل فيه يا الله، حذف حرف النّداء، و عوّض عنه الميم و لا يقاس عليه غيره...

Završetak:

آخره: فلا بدّ من الصّرف إمّا في تفسير الأوّل، أو في تفسير الثّاني حتّى لا يفوت مقابلة ذلك الحسن بهذا و المرجوّ من الله تعالى حسن الخاتمة و صلاح العاقبة. إنّه على ما يشاء قدير، و باجابة رجاء الرّاجين جدير، و الحمد لله على توفيق الإتمام و الصّلوة و السّلام على سيّد الأنام و على آله و أصحابه الكرام ذوي القدر و الإحترام...

L. 46; 20,5 x 13 (14,8 x 6,3); 23 retka. *Ta'līq*, sitan, pisan veoma vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti i naknadno ušivani koncem crne boje. Po marginama ima nešto, sitno pisanih komentara, rukom istog prepisivača. Komentarisani tekst citiran riječima قوله, pisanim crvenim mastilom, a tekst komentara označen crvenom linijom iznad prve slijedeće riječi. Listovi sa kustodama.

Povez otkinut i zagubljen.

Prepis, kako se vidi iz bilješke na kraju rukopisa (l. 46b), iz 1083/1672. god. Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

Na listu 1a bilješka da je rukopis bio vlasništvo izvjesnog Ibrahīma b. Muṣṭafe.

Iz Odbora IZ Travnik.

4342. R-4011.

مفتاح تلخيص المفتاح

MIFTĀḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Komentar na al-Qazwīnī-jevo djelo تلخيص المفتاح (v. br. 4215). Napisao Muḥammad b. Muẓaffaruddīn al-Ḫalḫālī, al-Ḫaṭībī, Šamsuddīn, um. 745/1344. god.

Kaḥḥāla XII, 38; Ahlwardt VI, 7228/1; Brockelmann S I, 516/2; Ḥ.Ḫ. I, 474; Köprülü III, 505, str. 227; al-Ǵibūrī III, 6023, str. 438; Kairo I/ IV, str. 149 i 155; A.M. II, 153;

Početak:

أوله: الحمد لله الّذي أسبغ على الإنسان نعمه ظاهرة و باطنة، و أرشده لذات المعاني و مكّنه من البيان ... أمّا بعد، فإنّ أولى ما يشتغلّ به الهمم الحوالي و أهمّ ما يصرف إليه الأيّام و اللّيالى، من العلوم الأدبيّة هو علم البلاغة ... و ممّا صنّف فيه من الكتب الفاخرة و الزّبر الوافرة كتاب تلخيص المفتاح للإمام... القزويني المعروف بخطيب دمشق... و لخّصت أصوله و هذّبت فروعه و رتّبت أبوابه ترتيباً ... و سمّيته مفتاح تلخيص المفتاح...

Završetak:

ناقص في آخره. آخر الموجود: قوله أضاعوني إلى الآخر، مفعول سأنشد و هذا هو التّنبيه على أنّه من الغير، و أحسن التّضمين ما زاد على الأصل ...

L. 249; 20 x 14 (15 x 9); 19 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom. Mastilo crno, veoma kvalitetno, neporozno na dodir sa vlagom. Papir debeo, grub, hrapav, tamnobijele i žućkaste boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Većina listova dohvaćena vlagom i crvotočinom. Na pojedinim listovima, naročito na početku i kraju rukopisa, vidljive tamne fleke, kao znak oboljenja papira. Po marginama ima nešto komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Posljednji list naknadno dopisan.

Listovi sa kustodama.

Povez kožni, obložen ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, mastilu i pismu, prepis je, najvjerovatnije, iz XIV ili XV stoljeća.

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

4343. R-2445.

الإيضاح في المعاني و البيان

AL-ĪḌĀḤ FĪ AL-MA'ĀNĪ WA AL-BAYĀN

Komentar na djelo تلخيص المفتاح. I osnovno djelo i ovaj komentar napisao je Muḥammad b.'Abdurraḥmān al-Qazwīnī, poznat još i pod nadimcima Abū 'Abdullāh, Ǵalāluddīn i Ḫaṭīb Dimašq, rođ. 666/1268., umro 739/1338. god., kome se učinilo da je as-Sakākī-jevo djelo مفتاح العلوم (v. br. 4207) preopširno i preteško za običnog čitaoca, pa je uzeo i napisao njegovu skraćenu verziju koju je nazvao تلخيص المفتاح, a zatim na nju napisao ovaj komentar.

Kaḥḥāla X, 145-146; Ḥ.Ḫ. I, 210 i 474; Ahlwardt VI, 7189; Kairo I/IV, str. 123; al-Ġabūrī, str. 388; aẓ-Ẓāhiriyyā 'UL'A, str. 201-204; Sarkīs II, str. 1509;

Početak:

أوّله: الحمد للّه ربّ العالمين و صلوته على سيّدنا محمّد و آله أجمعين. أمّا بعد: فهذا كتاب في علم البلاغة و توابعها ترجمته بالإيضاح، و جعلته على ترتيب مختصري الّذي سمّيته بتلخيص المفتاح، و بسطت فيه القول ليكون كالشّرح له و أوضحت مواضعه المشكلة، و فصّلت معانيه المجملة، و عمدت إلى ما خلا عنه المختصر ممّا تضمّنه مفتاح العلوم، و إلى ما خلا عنه المفتاح من كلام الشّيخ الإمام عبد القاهر الجرجاني في كتابه دلائل الإعجاز و أسرار البلاغة ...

Završetak:

آخره: و أحسن الإنتهاءات ما آذن بانتهاء الكلام، كقول الآخر: [بقيت بقاء الدّهر يا كهف أهله و هذا دعاء للبريّة شامل] و قوله: [فلا حطّت لك الهيجاء سرجًا و لا ذاقت لك الدّنيا فراقًا] و جميع فواتح السّور و خواتمها واردة على أحسن وجوه البلاغة و أكملها يظهر ذلك بالتّأمّل فيها مع التّذكّر لما تقدّم من الأصول و اللّه الموفّق.

L. 271; 17 x 14 (11 x 9,5); 15 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom. i vještom rukom. Mastilo crno, izuzetno kvalitetno, neporozno na dodir sa vlagom. Papir debeo, grub, hrapav, tamnobijele boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Usljed dugotrajne upotrebe, listovi po rubovima izlizani i mjestimično dohvaćeni vlagom i crvotočinom. Po marginama ima dosta komentara i nešto interlinearnih bilješki, pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Pojedini komentari pisani na papirićima i uvezani zajedno sa osnovnim listovima rukopisa. Naslovi poglavlja pisani debelim i krupnim slovima. Komentarisani tekst citiran riječima قوله, a tekst komentara sa riječi قلت, pisanim krupnijim slovima i ojačanim crvenim mastilom. Pojedine riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa izlizanim koricama zbog dugotrajne upotrebe. Preklop otkinut i zagubljen.

Na listu 257a bilješka da je rukopis prepisao i završio 'Aynuddawla b. Qawāmuddīn, zvani Kamāl al-Māligī u gradu Ḫawārizmu (Perziji), u petak, 1. džumadel-ahira 751/1350. god.

وفّق للفراغ من تحرير هذا الكتاب أفقر عباد اللّه و أحوجهم إلى مغفرته، عين الدّولة بن قوام الدّين المدعوّ بين الأصحاب بكمال المالغي أصلح اللّه في الدّارين شأنه في بلدة خوارزم يوم الجمعة في غرّة جماد الآخر سنة إحدى و خمسين و سبعمائة.

Ovaj primjerak je, ako ne najstariji, onda među najstarijim u svijetu, jer je, kao što se iz navedene bilješke vidi, prepisan svega dvanaest godina poslije smrti autora.

Na početku se nalazi 5, a na kraju 28 listova sa raznim bilješkama na arapskom jeziku. Prva četiri i posljednjih jedanaest listova su naknadno ubačeni.

Na listu 1a bilješka da je u drugoj dekadi mjeseca rebiul-ahira 981/1573. god., u Istanbulu, rukopis kupio i postao njegovim vlasnikom Muṣṭafā b. Sulaymān b. Kamāl b.'Alī

قد صار هذا الكتاب المطبوع بالشّراء المشروع، في نوبة العبد المفتقر إلى رحمة ربّه المقتدر... مصطفى بن سليمان بن كمال بن علي عاملهم اللّه تعالى بلطفه العلي في أواسط ربيع الآخر من شهور سنة ٩٨١ في بلدة قسطنطينيّة حماها اللّه تعالى من جميع المحن و البليّة، و ساير البلاد الإسلاميّة.

Na istom listu, namjerno izbrisana bilješka o još jednom ranijem vlasniku. Na prvom zaštitnom listu, na strani a nalazi se bilješka ranijeg vlasnika as-Sayyida Aḥmada b. al-Ḥāǧǧ Ḥasana, kadije iz Sarajeva, sa otiskom ličnog pečata:

إستصحبه العبدُ الأوّل من الديات (!) السيّد أحمد بن الحاجّ حسن القاضي السّرائي البوسنوي عفى عنهما الباري

i zvjezdica petokraka, prepoznatljivi znak 'Abdullāha b. Aḥmada Kantamīrī-je.

Iz biblioteke 'Abdullāha b. Aḥmada Kantamīrī-je iz Sarajeva.

4344. R-6042.

الإيضاح في المعاني و البيان

AL-ĪḌĀḤ FĪ AL-MA'ĀNĪ WA AL-BAYĀN

Isto kao br. 4343.

Naslov na prvom zaštitnom listu, na strani a الإيضاح في المعاني و البيان

L. 102; 27,5 x 18,5 (17 x 11,5); 21 redak. *Ta'līq*. Mastilo crno, kvalitetno, neporozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja i pojedini komentari između redaka pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele i žućkaste boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Listovi po rubovima izlizani usljed dugotrajne upotrebe. Većina listova dohvaćena vlagom i crvotočinom, ali tekst zbog izuzetno kvalitetnog mastila nije oštećen. Na prvih dvadesetak listova ima dosta komentara i interlinearnih bilješki, pisanih sitnim slovima, oštrim perom i rukom drugog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, obložen impregniranim platnom crne boje, novijeg datuma.

Rukopis se završava kolofonom (l. 102a), u kome je data bilješka da je prepis završio Muḥammad b. (!) b. Ša'bān, u srijedu, 29. zul-hidždžeta 796/1393. god., u medresi Qaraḥiṣār u doba Sinan-paše.

تمّت كتابة كتاب الإيضاح بعون الله فالق الإصباح، عن يد ... محمد بن ... بن شعبان. وقع الفراغ من تسويده يوم الأربعاء، وقت الغروب في التّاسع و العشرين من ذي الحجّة سنة ستّ و تسعين و سبعمائة في مدرسة قره حصار حماها الله عن البلايا و الآفات في زمان سنان پاشا سلمه الله في كلّ الأزمان و الأوقات.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

4345. R-3605.

الإيضاح في المعاني و البيان

AL-ĪḌĀḤ FĪ AL-MA'ĀNĪ WA AL-BAYĀN

Isto kao br. 4343.

Naslov na listu 1a كتاب الإيضاح. شرح تلخيص المفتاح في المعاني و البيان و البديع, a na donjem prerezu listova الإيضاح شرح التّلخيص.

L. 221; 21,5 x 16 (14 x 9,5); 15 redaka. *Nasḫ*. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Papir debeo, glat, tamnobijele boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Naslovi poglavlja, ukrasni znaci i pojedine bilješke, kako u osnovnom tekstu, tako i u komentarima po marginama, pisani crvenim mastilom. Po marginama ima dosta komentara i nešto interlinearnih bilješki, pisanih, uglavnom, rukom istog prepisivača. Neki od komentara pisani na ceduljicama i uvezani zajedno sa osnovnim listovima rukopisa. Komentarisani tekst citiran riječima قــــوله, pisanim krupnijim slovima i ojačanim crvenim mastilom, a prva riječ komentara nadvučena crvenom linijom. U gornjem dijelu, pri hrbatu, većina listova dohvaćena vlagom, usljed čega su na njima ostale tamne fleke. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom, naknadno obložen impregniranim platnom zelene boje.

Djelo se završava kolofonom (l. 219a) u kome je data bilješka da ga je prepisao Muḥammad b. Rūḥullāh b. aš-Šayḫ Amīnuddīn al-Ḫalwatī al-Ḫawārizmī, u Kairu, u nedjelju, 16. džumadel-ahira 798/1396. god.

وقع الفراغ من تحرير هذه النّسخة الشّريفة المباركة المسمّاة بإيضاح تلخيص المعاني، من مصنّفات الشّيخ الإمام العالم العامل الفاضل الكامل الرّبّانيّ، محمّد بن عبد الرّحمن بن عمر القزويني الشّافعي، سقى الله ثراهم، و جعل الجنّة مثواهم، يوم الأحد السّادس عشر من جمادى

الآخر بعيد العصر في البلدة المباركة الميمونة، عظيمة الشّأن، و رفيعة القدر و المكان مصر صانها الله تعالى عن حوادث الأيّام و عوارض الأعوام على يد العبد الضّعيف النّحيف الفقير المذنب المحتاج إلى رحمة ربّه الغفور اللّطيف رزقه الله ما تمنّاه و جعل الجنّة مثواه محمّد بن روح الله بن الشّيخ أمين الدّين الخلوتي الخوارزمي غفر الله لهم و لجميع المسلمين و المسلمات الأحياء منهم و الأموات سنة ثمان و تسعين و سبعمائة.

Na listovima 220b-221b nalazi se osnovni tekst kratkog repetitorija arapske metrike متن علم العــروض koji je napisao Muḥammad b. Ḥusayn Abū al-Ġayš al-Anṣārī al-Andalusī, Abū 'Abdullāh, um. 549/1154. (v. br. 4230,4)

Ime prepisivača, Muḥammad al-Ḫalwati, napisano krupnim slovima u obliku tugre, nalazi se i na listu 1a. Na istoj strani, nalaze se još tri bilješke u kojima se kao vlasnici spominju: Yaḥyā b. Aḥmad, Kairo, iz 819/1416., Ḥasan b. Aḥmad b. 'Iwaḍ al-Ḥanafī Luṭfullāh, koji kaže da je rukopis naslijedio od svoga oca, te Muḥammad b. Ḥasan, iz 1031/1622. šejh mevlevijskog reda. Na više lista bilješka da je rukopis uvakufio Elči Ibrahim-paša za džamiju u kasabi Počitelj.

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

4346. R-3688.

إيضاح الإيضاح في المعاني و البيان

ĪḌĀḤ AL-ĪḌĀḤ FĪ AL-MA'ĀNĪ WA AL-BAYĀN

Glosa na gore navedeni al-Qazwīnī-jev komentar djela تلخيص المفتاح (v. br. 4343). Napisao Muḥammad b. Muḥammad al-Āqsarā'ī ar-Rūmī, Ǧamāluddīn, um. 791/1389. god. Autor je djelo završio 17. šabana 776/1375. god.

Kaḥḥāla XI, 192; Ḥ.Ḫ. I, 210; A.M. II, 165; O.M. 265-266; Brockelmann G I, 295 i S I, 516; Köprülü II, 1423; al-Ğibūrī III, 5828, str. 388; Šašan, str. 302;

Početak:

أوّله: الحمد لله على نواله، و الصّلوة على سيّدنا محمّد و آله، و بعد، فلمّا صعب على كثير من الطّلبة فهم كثير من مقاصد الإيضاح، ألّفت هذا الكتاب، و شرحت فيه مشكلاته مستعينا بالله الفتّاح متجنّبا عن التّعرّض لما لا يحتاج منه إلى الإستيضاح ...

Završetak:

آخره: و لمّا تمّ إنصبابه من القلم بعون الله الفتّاح سمّيناه بإيضاح الإيضاح، و الّذي نرجو من النّاظرين فيه تدارك خلله بالإصلاح و رزقنا الله و إيّاهم الخير و الفلاح، و الحمد لله على التّمام و على رسوله أفضل السّلام.

L. 237; 18,5 x 13,5 (11,5 x 7); 23 retka. *Nasḫ*, sitan, pisan vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, neporozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, usljed čega su se na većini listova pojavile tamne fleke, a na pojedinim listovima i znakovi oboljenja. Prvih pedesetak listova, u gornjem dijelu, lijepljeni i nevješto popravljani. Po marginama ima nešto komentara pisanih naknadno drugom rukom. Komentarisani tekst citiran riječima قوله i nadvučen tankom linijom crvene boje, a tekst komentara započinje riječima قلت, pisanim crvenim mastilom. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom, naknadno obložen impregniranim platnom zelene boje.

Rukopis se završava kolofonom (l. 237a), u kome je data bilješka iz koje se vidi da ga je, svega četiri godine poslije smrti autora, prepisao Sa'īd b. Raǧab al-Qayyimī, u petak, 11. redžeba 795/1393. god.

قد وقع الفراغ من تنميق هذه النّسخة الشّريفة المسماة بشرح الإيضاح بعون اللّه الملك الوهّاب ... على يد أضعف العباد و أحقرهم سعيد بن رجب القيّمي في يوم الجمعة في حادي عشر رجب المعظّم سنة خمس و تسعين و سبعمائة.

Ispod toga bilješka, pisana rukom istog prepisivača, u kojoj se kaže da je autor ovo djelo završio 17. šabana 776/1375. god., što pobija tvrdnju nekih izvora da je autor umro 771/1370. god.

قال الشّارح رحمه اللّه: كتبه مؤلّفه محمّد بن محمّد الأقسرائي في السّابع عشر من شعبان سنة ستّ و سبعين و سبعمائة.

Na prva dva zaštitna lista više raznih bilješki, stihova, hadisa, citata iz Kur'ana i jedan šifrovani recept za brz i lahak porođaj žene. Tu nalazimo i ime jednog od ranijih vlasnika Aḥmad b. Muṣṭafā b. Ḥabīb.

Na zadnjem zaštitnom listu, na strani *b* još dvije bilješke o ranijim vlasnicima. Iz prve, pisane crvenim mastilom, vidi se da je vlasnik rukopisa bio Muḥammad b. Aḥmad Šamsuddīn, a iz druge da je njegov vlasnik bio Darwiš b. Muṣṭafā Mu'aḏḏinōwik (Mujezinović) iz 1214/1799.god.

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

4347. R-2030.

Zbirka (مجموع), *3*

L. 142; 21 x 13 (15,5 x 7); 19 redaka. *Ta'līq*, od lista 1a-129b, a *nasta'līq* od lista 130b-142b. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Na naslovnim listovima 1b, 23b i 130b lijepo urađeni unvani u obliku kupole sa floralnim motivima, bogato ukrašenim zlatnom, plavom, crvenom i bijelom bojom. Tekst na svim listovima uokviren debelom zlatnom linijom, ojačanom sa vanjske strane sa dvije, a sa unutrašnje strane sa jednom tankom linijom crne boje. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Prvih petnaest i zadnjih dvanaest listova, dužinom donjeg prereza, dohvaćeni vlagom. Listovi sa kustodama.

Povez kožni, originalan, sa preklopom i lijepo urađenim rozetama u zlatnoj boji, sa floralnim motivima na koricama i preklopu. Dužinom hrbata i preklopa povez oštećen.

1. L. 1b-20a

ملخّص تلخيص المفتاح
MULAḪḪAṢ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Prerađena i skraćena redakcija al-Qazwīnī-jeva djela تلخيص المفتاح (v. br. 4215). Napisao Zakariyyā b. Muḥammad b. Aḥmad b. Zakariyyā al-Anṣārī as-Sunaykī, Zaynuddīn, Abū Yaḥyā, rođ. u gradiću Sunajka u Egiptu, 826/1423. god., umro u Kairu 4. zul-hidždžeta 926/1520. god. Djelo je štampano u Egiptu (Būlāq), 1305/1887. god.

U našem rukopisu, na naslovnom listu i na drugom zaštitnom listu, na str. *b* piše da je autor ovog djela Dāwūd ef., tj. Dāwūd b. Muḥammad al-Qārṣī, umro poslije 1169/1756. god., što je pogrešno. Djelo sa istim naslovom, početkom i krajem, katalog TÜYATOK 07/III, pod br. 1947. pogrešno pripisuje 'Abdullaṭīf al-'Alā'ī-ju, um. 1168/1755. god.

Kaḥḥāla IV, 182; Kairo IV, str. 155; Brockelmann G II, 99-100 i S II, 117-118; Sarkīs I, str. 483-487;

Početak (l.1 b):

أوّله: الحمد للّه على توالي آلائه و تواتر نعمائه، و الصّلوة على سيّد الأنام محمّد أفضل أنبيائه و على آله و أصحابه. فهذا ملخّص تلخيص المفتاح زدت فيه من زوائد الفوائد ... و هو مرتّب على مقدّمة و ثلثة فنون...

Završetak (l. 20a):

آخره: و منه الموازنة و هي تساوي فاصلتي الفقرتين و المصراعين في الوزن و يسمّى حسن المقطع، و أحسنه ما آذن بالإنتهاء. و اللّه أعلم. تمّت الرّسالة الشّريفة بعون اللّه الملك الوهّاب و إليه المرجع و المآب.

2. L. 23b-129b

شرح ملخّص تلخيص المفتاح
ŠARḤ MULAḪḪAṢ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Komentar na prethodno djelo (v. br. 4347,1). Napisao, kako se u naslovu na listu 23a i uvodu na listu 23b kaže Dawūd b. Muḥammad al-Qārṣī, ar-Rūmī, al-Ḥanafī, umro poslije 1169/1756. god. Kako se iz završetka vidi, autor je djelo završio 1162/1749. god.

Kaḥḥāla IV, 142; A.M. I, 363; Sarkis II, str. 1503;

Početak (l. 23b):

أوّله: الحمد لله الّذي علّمنا العربيّة و قوانين البيان، و الصّلوة و السّلام على رسولنا محمّد المؤيّد ببلاغة القرآن ... و بعد فيقول العبد الفقير إلى الله الغنيّ داود بن محمّد القارصي الحنفي عامله الله بلطفه الجليّ الخفيّ، هذا غاية التّحرير و البيان في تلخيص مسائل المعاني و البيان، جعلته تبصرة للإخوان ... قال المصنّف الحمد لله ... على توالي آلآئه ... و تواتر نعمائه ... فهذا ملخّص تلخيص المفتاح ...

Završetak (l. 129b):

آخره: و ثالثها الإنتهاء، فينبغي أن يكون بأحسن خاتمة و يسمّى حسن المقطع و براعة المقطع و أحسنه ما آذن، أى: الشّعر ... و قد فرغت من تأليفه سنة ألف و مائة و إثنتين و ستّين . اللّهمّ اختمنا بالإيمان و الإسلام بحرمة سيّد الأنام.

3. L. 130b-142b

رسالة في المعاني و البيان و البديع
RISĀLA FĪ AL-MA'ĀNĪ WA AL-BAYĀN WA AL-BADĪ'

Kratka rasprava od nepoznatog autora o osnovnim disciplinama arapske stilistike. Na prvom zaštitnom listu piše da je njen autor izvjesni Ḫādimī ef. Izvori navode više autora sa ovakvim nadimkom (v. Kaḥḥāla II, 178, IV, 213, V, 316, VI, 141, XI, 213, XI, 301 i XII, 31), ali se nijednom od njih ne pripisuje navedena rasprava. Rasprava sa istim naslovom, početkom i krajem navodi se i u katalogu Kairo 1/IV, str. 137, ali se ni u njemu ne navodi ime autora.

Početak (l. 130b):

أوّله: الحمد لله ربّ العالمين و الصّلوة و السّلام على محمّد و آله و صحبه أجمعين. أمّا بعد فعلم المعاني علم يبحث فيه عن أحوال التّراكيب العربيّة من حيث النّكات و المزايا بعد فهم المعاني الأصليّة من علم النّحو و أبوابه ثمانية...

Završetak (l. 142b):

آخره: الحادي و العشرون التّعليل فائدته التّقرير و الأبلغيّة فإنّ القبول في الأحكام المعلّلة و حروف اللاّم و إنّ و أنّ ... و من و لعلّ نحو قوله تعالى ﴿فقولا له قولاً ليّناً لعلّه يتذكّر أو يخشى﴾.تم.

Zbirku su prepisala dvojica prepisivača, i to: prvi djela pod br. 1 i 2, a drugi pod br. 3. O prvom, nama nepoznatom prepisivaču, nema nikakvih podataka.

Treće djelo se završava kolofonom (l. 142b) u kome je data bilješka da ga je prepisao Aḥmad b. Muḥammad al-Aṭwī, nastanjen u Hakim Čelebiju (Turska), 10. šabana 1171/ 1758. god.

حرّره أحمد بن محمّد الأطوىّ، بعون الله الملك القوىّ السّاكن بحكيم چلبي، سنة إحدى و سبعين و مائة و ألف من الهجرة النّبويّة المصطفويّة في شهر شعبان المعظّم من يوم العاشر غفر الله له و لوالديه و أحسن إليهما و إليه.

4348. R-3872.

الأطول ـ شرح تلخيص المفتاح
AL-AṬWAL - ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Komentar na al-Qazwīnī-jevo djelo تلخيص المفتاح (v. br. 4215) iz arapske stilistike. Napisao Ibrāhīm b. Muḥammad b. 'Arab Šāh al-Isfarā'īnī 'Iṣāmuddīn, umro 944/1537. god. Djelo je, kako se vidi iz završetka, završeno 13. džumadel-ahira 941/1534. god.

Kaḥḥāla I, 101-102; Ḥ.Ḫ. I, 477; Ahlwardt VI, 7205/21; Brockelmann S I, 517; Köprülü II, 297; Kairo IV, str. 122; aẓ-Ẓāhiriyyā 'UL'A. str. 187-199;

Početak:

أوّله: الحمد لله على كلّ حال، كما يستوعب المزايا بالإفضال و يستجلب خواصّ الإقبال... و بعد فيقول المفتقر إلى الله الغنيّ إبراهيم بن محمّد عرب شاه الإسفرائيني إنّ أفضل ما يتمسّك به في تحصيل الكمال و أمثل ما يتوسّل به إلى نيل خير الآمال ... الحمد هو الثّناء على الجميل الصّادر بالإختيار على ما له الأشهاد ...

Završetak:

آخره: و لو تأمّلت فيها سوى ما أبرزت دقايق من الودايع، فلتنظر فيها نظر الإعتبار، و لتطلع على ما لا يحصى من الأسرار، واجتنبت عن التّعصّب و الأنكار ... و الحمد لله الّذي لا يخيب قاصديه، و الصّلوة و السّلام على سيّدنا محمّد و آله و صحبه و تابعيه، و كان الفراغ من تعليقها في ثلث عشر جمادى الآخرة سنة ٩٤١

L. 389; 24,8 x 16 (17 x 9); 25 redaka. *Nasḫ*, pisn sitnim slovima, oštim perom i u zbijenim redovima. Mastilo crno, kvalitetno, neporozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja i tekst osnovnog djela pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele i žućkaste boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Listovi u drugoj polovini rukopisa, dužinom gornjeg prereza listova, dohvaćeni vlagom. Pojedini listovi dohvaćeni crvotočinom i dužinom hrbata popravljani i lijepljeni. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom, naknadno presvučen impregniranim platnom, zelene boje.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu, mastilu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVI stoljeća.

Na listu 1a bilješka iz koje se se vidi da je rukopis nekada bio vlasništvo izvjesnog 'Abdullāṭīfa. Ispod toga bilješka krupnim slovima da je ovaj rukopis, pod uslovom da se ne iznosi, ne premješta i ne mijenja, za svoju medresu u Mostaru uvakufio Mehmed-beg, poznatiji kao Karađoz-beg .

وقفت لله تعالى بمدرستي الواقعة في قصبة موستار، بشرط أن لا يخرج و لا ينقل و لا يتبدّل، ﴿فمن بدّله بعد ما سمعه فإنّما إثمه على الذين يبدّلونه﴾. إنّ الله سميع عليم.

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

4349. R-1689.

Zbirka (مجموع), *2*

L. 86; 20,5 x 14 (14 x 7); 21 redak. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa*. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Papir srednje debljine, glat, bijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Naslovi poglavlja i ukrasni znakovi pisani crvenim mastilom. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Korice presvučene ukrasnim ebro papirom.

1. L. 1b-17b

تمحيص التلخيص
TAMḪĪṢ AT-TALḪĪṢ

Prerađena i skraćena redakcija al-Qazwīnī-jeva djela تلخيص المفتاح (v. br. 4215). Napisao Ḥasan b. Ṭurḫān b. Dāwūd b. Yā'qūb al-Kāfī al-Āqḥiṣārī al-Bosnawī (Pruščak), rođ. 951/1544. god., um. 15. šabana 1025/ 28. avgusta 1616. god. Koncept ovoga djela Kafi je, kako kaže u svojoj autobiografiji, napisao prije 1008/1599. god., kada je pristupio njegovoj definitivnoj redakciji i završio je, kako se iz zaključne riječi vidi, 23. redžeba 1010/1602. god.

Šabanović, str. 153-192, Handžić (Al-Ğawhar), 50, str. 50-59; Ljubović, str. 33-36; Ljubović-Grozdanić, str. 72-74; Bašagić, str. 82-90; O.M. I, 227; Kaḥḥāla III, 233; Brockelmann G I, 294 i S I, 519; Köprülü III, 486/1; Muftić, srt. 15-16;

Početak (l. 1b):

أوّله: الحمد للّه الّذي خلق الإنسان، علّمه البيان، و الصّلوة و السّلام على حبيبه صحيح البيان، فصيح اللّسان .. و بعد فلمّا كان علم البلاغة من ألذّ العلوم فهماً و أخذاً، و أعزّ الفنون معنى و لفظاً به يكشف أستار حقايق الإيجاز و دقايق الألغاز في جميع العلوم و المعارف...

Završetak (l. 17b):

آخره: التّلميح و هو: أن يُشار في الكلام إلى قصّة أو شعركقوله: [فوالله ما أدري أ أحلام نائم ألمّت بنا أم كان في الركب يوشع] إشارة إلى قصّة يوشع ... اللّفظ للمعنى لا عكسه، و ينبغي للمتكلّم التّأنّق في الإبتداء، و التّخلّص في الإنتهاء . و هذا آخر التّمحيص، و للّه الحمد و إليه المحيص و قد وقع الفراغ من تحرير هذا المختصر في اليوم الثّالث و العشرين من شهر رجب المرجّب من شهور سنة عشر و ألف.

2. L. 21b-86a

شرح تمحيص التلخيص
ŠARḤ TAMḪĪṢ AT-TALḪĪṢ

Komentar prethodnom djelu od istog autora koji je, kako sam autor kaže, napisao na molbu prijatelja po uzoru na at-Taftāzānī-ja (v. br. 4256) koji je na isto djelo (تلخيص المفتاح) napisao dva komentara المطوّل i المختصر.

Šabanović, str. 153-192, Handžić (Al-Ğawhar), 50, str. 50-59; Ljubović, str. 33-36; Ljubović-Grozdanić, str. 72-74; Bašagić, str. 82-90; O.M. I, 227; Kaḥḥāla III, 233; Brockelmann G I, 294 i S I, 519; Muftić, str. 15-16;

Početak (l. 21b):

أوّله: الحمد للّه الّذي أنعم على الإنسان بعلم المعاني و البيان بين سائر الأنام ... و بعد فإنّ أفقر البريّة إلى ربّه الباري كافي الأقحصاري وفّقه اللّه لما يرضاه يقول لمّا وفّقني اللّه تعالى بانتخاب تمحيص التّلخيص، و خصّصني من بين إخواني بالإنتساب بهذا التّخصيص... بشرح مشكلاته و عويصاته مقتفياً أثر التّفتازاني في شرحيه المشهورين ... فشرحته ... لا بمطوّل فيملّ، و لا بمختصر فيخلّ...

Završetak (l. 86a):

آخره: و الثّالث الإنتها، بأن يأتى بما يؤذن بإنتها، الكلام لأنّه آخر ما يعيه السّمع، و يرتسم في النّفس كقول العربيّ [بقيت بقاء الدّهر يا كهف أهله، و هذا دعاء للبريّة شامل] و هذا آخر التّمحيص و لله الحمد و اليه المحيص من الحيص و هو العدول على جهة الفرار مصدر كالمغيث و قد يكون مكاناً كالمبيت.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na listu 1a i unutrašnjoj strani prve korice zvijezda petokraka, prepoznatljivi znak ranijeg vlasnika, a sudeći po rukopisu, vjerovatno i prepisivača, 'Abdullāha b. Aḥmada Kantamirije.

Iz biblioteke 'Abdullāha b. Aḥmada Kantamiri-je u Sarajevu.

4350. R-4076.

Zbirka (مجموع), 7

L. 116; 20,5 x 14. Dimenzije teksta i broj redaka različiti od jednog do drugog djela u zbirci. *Ta'līq* i *nasḫ*. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Tri vrste papira, tamnobijele i žućkaste boje, evropskog porijekla, sa različitim vodenim znakovima. Listovi razasuti, odvojeni od poveza i dohvaćeni vlagom. Na većini listova uočljive tamne fleke i znakovi oboljenja papira. Na zadnjih desetak listova, u gornjem dijelu, do osam cm. dubine, tekst je toliko oštećen da se ne može čitati. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, oštećen i odvojen od listova.

1. L. 1b-20b

المسالك في علم المعاني و البيان و البديع
AL-MASĀLIK FĪ 'ILM AL-MA'ĀNĪ WA AL-BAYĀN WA AL-BADĪ'

Prerađena i skraćena redakcija al-Qazwīnī-jeva djela تلخيص المفتاح (v. br. 4215), poznata još i pod nazivom تلخيص تلخيص المفتاح. Napisao u Damasku, na putu na hadž 962/1555. god., Ḥamza b. Ṭūrgūd (u našem primjerku ime autorova oca napisano je sa slovom د Dūrgūd, dok je u većini izvora napisano sa slovom ط Ṭutgūd) Nūruddīn, umro poslije 962/1555. god. Djelo se sastoji od uvoda (المقدّمة), tri poglavlja (المسالك) i zaključka (الخاتمة).

Kaḥḥāla IV, 79; Ahlwardt VI, 7263; Ḥ.Ḫ. I, 478; Köprülü III, 510/1, str. 229; Kairo I/IV, str. 145; Brockelmann S I, 519/2; O.M. II, 42; az-Ẓāhiriyyā.'UL'A, str. 349-350; Bratislava, 366, str. 260;

Početak (l. 1b):

أوّله: الحمد لمن علّم الإنسان، ما احتواه القرآن، من حقائق المعاني و دقائق البيان، على وجه بديع عجيب و طرز عبقريّ غريب ... أمّا بعد، فلمّا رفع العزيمة من اغتنم باقتباس أنوار شمس العالمين أضعف الخلائق حمزة بن درغود نور الدّين على حجّ بيت الله الحرام... و موسومة بالمسالك...

Završetak (l. 20b):

آخره: [فإن تولني منك الجميلُ فأهله و إلاّ فإنّي عاذر شكور] و أحسنه حسن المقطع و يسمّى براعة المقطع أيضًا و هو ما آذن بانتهاء الكلام نحو: [بقيت باذن الله يا ملجأ الورى بسير مقامات بقاء مسالك].

2. L. 24a-40b

تمحيص التلخيص
TAMḤĪṢ AT-TALḪĪṢ

Isto kao br. 4349,1.

Na početku nedostaje jedan, a na kraju dva lista.

Početak ovdje (l. 24a):

ناقص في أوّله. أوّل الموجود: فبالتماس بعض الأكياس، الّذين حلّوا منّي ... محلّ العين و الرّأس، استصفيت منه ما هو المقصود من أصول القواعد، و محصول الفوائد، بايراد أساهل الأمثلة و أماثل الشّواهد و جعلته مختصراً مفيداً للمبتدئين ...

Završetak ovdje (l. 40b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: التّضمين و هو ذكر شئ في كلامه من آخر بلا ستر فإن كان مصراعًا فما دونه...

3. L. 42b-53b

شرح الإستعارات السّمرقنديّة للعصام
ŠARḤ AL-ISTI'ĀRĀT AS-SAMARQANDIYYA LI-L-'IṢĀM

Isto kao br. 4231,2.

4. L. 54a-62a

شرح الإستعارات لقول أحمد
ŠARḤ AL-ISTI'ĀRĀT LI-QŪL AḤMAD

Komentar na as-Samarqandi-jevu risalu o naročitoj upotrebi riječi u prenesenom značenju. (v. br. 4230,2). Napisao Qūl Aḥmad b. Muḥammad b. Ḫiḍr, Ǧamāluddīn al-Kirmāstī, poznatiji pod imenom Qūl Aḥmad, umro 950/1543. god.

Köprülü III, 540/2; Ahlwardt VI, 7311; Ḥ.Ḫ. I, str. 845; Brockelmann G II, 194 i S II, 259/3; Dobrača I, 640, str. 416; A.M. I, str. 115; Fajić V, 3518/4; al-Badīriyya II, str. 481;

Početak (l. 54a):

أوله: الحمد لله المجّد، و الصّلوة على رسوله محمّد، و على آله و صحبه من الأزل إلى الأبد... الحمد أى جنس الحمد أو جميع افرادها مختصّ و ثابت لواهب العطيّة أى حسن العطيّة أو جميع افرادها الّتي من جملتها توفيقه لتأليف هذه الرّسالة...

Završetak (l. 62a):

آخره: أو إثباته تخييلا، و ما سواه ترشيح للمكنيّة، أو الإستعارة التّخييليّة أو التّحقيقيّة، هذا آخر ما أوردناه في شرح الرّسالة. و الحمد لله أولاً و آخراً كتبناه مع تفرّق البال ... و رعاية لمطابقة مقتضى الحال.

5. L. 63a-91b

حاشية الزّيباري على شرح الإستعارات السمرقنديّة
ḤĀŠIYA AZ-ZĪBĀRĪ 'ALĀ ŠARḤ AL-ISTI'ĀRĀT AS-SAMARQANDIYYA

Glosa na 'Iṣāmuddīn-ov komentar as-Samarqandī-jeve risale o naročitoj upotrebi riječi u prenesenom značenju. (v. br. 4231,2). Napisao Ḥasan b. Muḥammad az-Zībārī al-Kurdī, umro 1040/1630 god.

Ahlwardt VI, 7304; Brockelmann G II, 194 i S II, 259; Köprülü III, 555/1; Kairo 1/ IV, str. 130; al-Ǧibūrī III, 5057-5059, str. 200; Fajić V, 3518/8; Hasandedić, 261/2, str. 121;

Početak (l. 63a):

أوله: الحمد لله الّذي خلق الإنسان و علّمه البيان... أمّا بعد فهذه حواش على الشّرح المنسوب إلى المولى المكرّم ... عصام الدّين إبراهيم، أدخله الله تعالى جنّة النّعيم على رسالة الإستعارة للمولى المحقّق ... أبي القاسم اللّيثي السّمرقندي...

Završetak (91b):

آخره: و الأظهر ما يحضره أى يتنبّه به السّامع على المراد و ما سواه ترشيح أو تجريد فالإعتبار بالدّلالة على المراد لا بقوّة الإختصاص عند الشّارح ... و لك أن تجعل الجميع أى جميع الملايمات قرينة و لذا قال صاحب التّلخيص القرينة قد تكون واحدة و قد تكون متعدّدة.

6. L. 94a-107b

ايساغوجي في المنطق
ĪSĀĠŪĞĪ FI AL-MANṬIQ

Isto kao br. 4229,3.
Naslov na listu 94a متن ايساغوجي من المنطق

7. L. 108a-116b

الإرشاد الهادي في النّحو
AL-IRŠĀD AL-HĀDĪ FĪ AN-NAḤW

Djelo iz arapske gramatike. Napisao u Havarizmu i posvetio svome sinu al-Mukarramu, 778/1376. god., Mas'ūd b. 'Umar b. 'Abdullāh at-Taftāzānī, Sa'duddīn, rođ. 712/1312. , um. 791/1389. god. Djelo se sastoji od uvoda (المقدّمة) i tri poglavlja (القسم). U uvodu se daje definicija gramatike, u prvom poglavlju se govori o imenima, u drugom o glagolima, a u trećem o česticama. Djelo je dugo vremena bilo popularno i na njega je napisano više komentara.

Kaḥḥāla XII, 228; Ḥ.Ḫ. I, 67; Flügel, 206, str. 189; Brockelmann S II. 301-304; al-Ǧibūrī III, 5275-5276, str. 259; aẓ-Ẓāhiriyyā. N, str. 5-7; Jahić VI. 3816/1;

Početak (l. 108a):

أوله: الحمد لله الّذي جعل بكلمته علم الإعراب مرفوع البناء، منصوب اللّواء، مجرور ذيل الشّرف ... و بعد فهذا مختصر في علم النّحو سمّيته بالإرشاد، و سألت الله تعالى أن ينفع به الولد الأعزّ، و كلّ من يحاول الرّشاد و ما توفيقي إلاّ بالله ...

Završetak (l. 116b):

آخره: و أمّا للتّفصيل، و يلزمها الفاء، و التّنوين للتّمكّن و التّنكير و العوض، و النّون الثّقيبة و الخفيفة في الفعل للتّأكيد. تمّت تمام.

Sudeći po različitim vrstama papira, pisma, mastila i rukopisa, dijelove zbirke je u različitim periodima prepisivalo više prepisivača, ali nema nigdje podataka o njihovim imenima, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru i pismu najstariji dijelovi zbirke prepisani su, najvjerovatnije, početkom XVII stoljeća.

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

4351. R-7812.

Zbirka (مجموع), *2*

L. 176; 15 x 9,5 (9,7 x 4,5); 21 redak. *Ta'līq,* sitan, pisan oštrim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Na naslovnoj stranici drugog djela (l. 20b) lijepo urađen unvan u obliku kupole u preovlađujućoj plavoj i zlatnoj boji sa floralnim motivima. Na naslovnom listu tekst uokviren debelom zlatnom linijom, ojačanom sa vanjske strane sa dvije, a sa unutrašnje strane sa jednom tankom linijom crne boje. Na ostalim listovima tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima dosta, oštrim perom, sitno pisanih komentara, pretežno rukom istog prepisivača. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Zadnja trećina rukopisa dohvaćena vlagom, usljed čega su se na njima pojavile tamne fleke. Listovi sa kustodama.

Povez otkinut i zagubljen.

1. L. 1a-18b

المسالك في علم المعاني و البيان و البديع
AL-MASĀLIK FĪ 'ILM AL-MA'ĀNĪ WA AL-BAYĀN WA AL-BADĪ'

Isto kao br. 4350,1.

Nedostaje oko deset lista na početku.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوّله. أوّل الموجود: في تشبيه العلم بالنّور، و هو إمّا حقيقتها تامّة أو ناقصة، أو صفتها حقيقيّة كالكيفيّات الجسميّة و النّفسيّة أو إضافيّة ...

Djelo se završava kolofonom (l. 18a) u kome je data bilješka da je prepisano 1021/1612. god. Nema podataka o prepisivaču, niti mjestu prepisa.

2. L. 20b-176b

الهوادي في شرح المسالك
AL-HAWĀDĪ FĪ ŠARḤ AL-MASĀLIK

Komentar na prethodno djelo. (v. br. 4350,1) Napisao isti autor, Ḥamza b. Ṭūrġūd, (Dūrġūd) Nūruddīn, umro poslije 962/1555. god., koji u uvodu kaže da je na putu na hadž 962/1555. god., u Damasku, napisao skraćenu redakciju al-Qazwīnī-jeva djela تلخيص المفتاح, pod nazivom المسالك , a onda, na molbu prijatelja, na njega napisao opširan komentar pod nazivom الهوادي .

Kaḥḥāla IV, 79; Ahlwardt VI, 7263; Ḥ.H. I, 478 i II, 2047; Köprülü III, 510/2, str. 229; Kairo I/IV, str. 157; Brockelmann S I, 519/2; O.M. II, 42; az-Ẓāhiriyyā 'UL'A, str. 386; A.M. I, 338;

Početak (l. 20b):

أوّله: الحمد للّه الّذي علّق قلائد الألفاظ، مصونة عن تنازل الالحاظ، محجوبة عن عيون أهل عكّاظ... أمّا بعد فلمّا ساقني في إثنتين و ستّين و تسعمائة سائق التّقدير، و قادني عقيب القفول عن الحجّ في دمشق الشّام قائد التّدبير إلى ابتغاء حسن المآب بابتداع المسالك و تداولها الأيدي ثماني حجج في المالك ... و أثار تراكم الرّاغبين عليها غبار القاعدين ... فبعد ما أوضحنا المسالك بعون الهادي سمّينا طوائف الشّارحات بالهوادي ...

Djelo je nepotpuno na kraju.

Završetak ovdje (l. 176b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: نحو قول أبي تمّام: في البحر الخفيف اقتضب على طريقة الجاهلين، و هو من المحدثين لو رأى اللّه أنّ في الشّيب خيراً جاور تعالى الأبرار في الخلد شيباً كلّ يوم تبدئ صروفُ اللّيالي خلقًا من أبي سعيد غريبًا الشّيب بياض شعر الرّأس، الأبرار: جمع برّ من برّ خالقه إذا أطاعه و الخلد: دوام ...

Sudeći po rukopisu, prepisivač je isti kao pod br. 1.

4352. R-5606.

المسالك في علم المعاني و البيان و البديع
AL-MASĀLIK FĪ 'ILM AL-MA'ĀNĪ WA AL-BAYĀN WA AL-BADĪ'

Isto kao br. 4350,1.

Naslov na prvoj korici مسالك متن الهوادي في علم المعاني

L. 27; 19,5 x 12 (14 x 6,5); 19 redaka. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa.* Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Listovi cijelom površinom dohvaćeni vlagom, tekst oštećen i maslilo na pojedinim mjestima toliko razljeveno da je tekst teško čitljiv. Na većini listova velike tamne fleke i znakovi oboljenja papira. Dužinom gornjeg presjeka listova, do 1 cm. dubine, rukopis oštećen zubima glodara. Listovi sa kustodama.

Povez od ukrasnog ebro papira.

Rukopis se završava kolofonom (l. 27b) u kome je data bilješka da je prepisan 1176/1762. god. Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa. Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

4353. R-1226.

الهوادي في شرح المسالك
AL-HAWĀDĪ FĪ ŠARḤ AL-MASĀLIK

Isto kao br. 4351,2.

Naslov na prvom zaštitnom listu هوادي في علم المعاني

Završetak ovdje (l. 124b):

آخره: نحو قول المؤلف: في أرض تأليفه في البحر الطويل [بقيت باذن الله يا ملجأ الورى
بسير مقامات بقاء مسالك]. هذا الدّعاء يحتمل أن يكون لنفسه، أو أن يكون لتأليفه، أو أن
يكون لمن تمسّك به، فالخطاب على الأوّل: من باب التّجريد، و على الآخرين من باب التّنزيل ...
و مقامات الرّسالة و مسالك يحتمل الرّسالة لأنّها موسومة بالمسالك و مسالكها الثّلثة و السّبل
في وجه الأرض.

L. 124; 22 x 15 (14 x 6,7); 19 redaka. *Nasḫ* sa mješavinom *ta‘līqa*, složen, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Na naslovnom listu lijepo urađen unvan u obliku kupole sa floralnim motivima, bogato ukrašen crvenom, zlatnom, plavom, zelenom i bijelom bojom. Tekst na naslovnom listu uokviren debelom zlatnom linijom, ojačanom sa vanjske i unutrašnje strane sa još po jednom tankom linijom crne boje, a na ostalim listovima sa po dvije linije crvene boje. Po rubovima listova povučena crvena linija. Originalna paginacija listova. Brojevi pisani crvenim mastilom. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara, pisanih pretežno rukom istog prepisivača. Na početku, na tri zaštitna lista, dat sadržaj djela po poglavljima. Listovi sa kustodama.

Povez kožni, sa preklopom i lijepo urađenim rozetama na koricama i preklopu, sa floralnim motivima.

Djelo se završava kolofonom (l. 124b) u kome je data bilješka da ga je prepisao Muṣṭafā b. ‘Alī, u mjestu Nevšeher, kod Konje (Turska), u utorak (!), 17. safera 1052/1642. god. Datum, mjesec i godina prepisa izraženi su u razlomcima.

قد وقع الفراغ من استنساخ هذه النّسخة الشّريفة بعناية الرّبّ اللّطيف عن يد أفقر العباد
مصطفى بن علي، عاملهما الله الوليّ بلطفه الخفيّ، في نوشهر في اليوم الثلث، و هو العشر
السّابع، من الثّلث الثّاني، من السّدس الثّاني، من النّصف الأوّل، من العشر الثّاني، من العقد
السّادس، من العشر، من الألف الثّاني، من الهجرة النّبويّة.

Na naslovnom listu naznaka krupnim slovima da je rukopis vakuf, ali nismo mogli ustanoviti ko ga je uvakufio, jer je bilješka o ranijem vlasniku, na prvom zaštitnom listu, namjerno izbrisana.

Iz biblioteke Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

4354. R-4046.

الهوادي في شرح المسالك
AL-HAWĀDĪ FĪ ŠARḤ AL-MASĀLIK

Isto kao br. 4351,2.

Naslov na listu 1a شرح الهوادي على المسالك من المعاني , a na donjem prerezu listova هوادي على المسالك.

L. 137; 20 x 13,5 (15 x 6,7); 21 redak. *Nasta‘līq*, pisan vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla.Tekst uokviren crvenom linijom. Po rubovima listova povučena još jedna linija crvene boje i napravljen okvir za komentare i naknadne bilješke. Tekst osnovnog djela pisan krupnijim slovima i crvenim mastilom. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom, obložen impregniranim platnom zelene boje.

Rukopis se završava kolofonom (l. 137a) sa bilješkom da je njegovo prepisivanje završio Aḥmad b. al-Ḥāğğ Rağab al-Mūstārī, 27. rebiul-evvela 1195/1780. god.

قد وقع الفراغ من تحرير هذا الكتاب، بعون الله الملك الوهّاب، على يد أفقر العباد أحمد بن
الحاجّ رجب الموستاري عفى عنهما الباري، في اليوم التّاسع و العشرين من شهر ربيع الأوّل، من
شهور سنة خمس و تسعين و مائة و ألف.

Na listu 1a bilješka da je vlasnik rukopisa njegov prepisivač Aḥmad b. al-Ḥāǧǧ Raǧab al-Mūstārī (iz Mostara) i ispod bilješke njegov lični pečat.

صاحبه راقمه أحمد بن الحاجّ رجب الموستاري عفى عنهما الباري.

Na prvom i posljednjem listu bilješka da je rukopis vakuf Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

4355. R-6403.

Zbirka (مجموع), 4

L. 186; 21 x 14,5 (14 x 8); 17-19 redaka. *Nasḫ*, pisan vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja i brojevi pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa više vrsta vodenih znakova, evropskog porijekla. Tekst osnovnog djela, u početku nadvlačen crvenom, a kasnije crnom linijom. Po marginama ima nešto komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Zadnjih dvadesetak lista, dužinom donjeg prereza listova, dohvaćeno vlagom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, obložen ukrasnim ebro papirom.

1. L. 1b-119b

الهوادي في شرح المسالك
AL-HAWĀDĪ FĪ ŠARḤ AL-MASĀLIK

Isto kao br. 4351,2.
Naslov na listu 1a مسالك من المعاني.

2. L. 127b-136b

رسالة في المعاني و البيان و البديع
RISĀLA FĪ AL-MA'ĀNĪ WA AL-BAYĀN WA AL-BADĪ'

Isto kao br. 4347,3.
Nedostaju četiri poglavlja na kraju.
Završetak ovdje (l. 136b) :

ناقص في آخره. آخر الموجود: أمّا تقديم بعض متعلّقاته على بعض فللإهتمام، امّا لأصالته كتقديم المفعول به بلا واسطة، ثمّ بواسطة، ثمّ المفعول فيه الزّماني، ثمّ المكاني، ثمّ المفعول المطلق، ثمّ المفعول له، ثمّ الحال، و امّا لذاته كقوله تعالى ﴿و جعلوا لله شركاء﴾ و امّا لعارض كقوله تعالى ﴿و جاء من أقصى المدينة رجل يسعى﴾ أو لأنّ في التّأخير إخلالاً بالمراد كقوله تعالى ﴿قال رجل مؤمن من آل فرعون يكتم إيمانه﴾...

3. L. 147b-155a

زبدة أعمال العدد الصّحيح في علم الحساب
ZUBDA A'MĀL AL-'ADAD AṢ-ṢAḤĪḤ FĪ 'ILM AL-ḤISĀB

Kratka risala iz matematike od nama nepoznatog autora, nepotpuna na kraju. Autor u uvodu kaže da se rasprava sastoji od uvoda (المقدّمة), sedam poglavlja (باب) i zaključka (الخاتمة). U našem primjerku se nalazi samo uvod i dva poglavlja.

Početak (l. 147b):

أوّله: الحمد لله على التّحقيق، و الشّكر له على التّوفيق، و الصّلوة و السّلام على محمّد الهادي لسواء الطّريق.. أمّا بعد فهذه زبدة أعمال العدد الصّحيح في علم الحساب، جمعتها من كتب هذا الباب، و جعلتها تذكرة للأحباب، و تبصرة للطّلاّب، مرتّبة على مقدّمة و خاتمة و سبعة أبواب...

Završetak ovdje (l. 155a):

ناقص في آخره. آخر الموجود: و الباب الثّالث في التّنصيف و هو أخذ نصف العدد و العمل فيه...

Brojevi pisani crvenim mastilom. Listovi od 156-167 slobodni.

4. L. 167b-186b

الفوائد الفناريّة - شرح الإيساغوجي للفناري
AL-FAWĀ'ID AL-FANARIYYA - ŠARḤ AL-ISĀĠŪĠĪ LI AL-FANĀRĪ

Komentar na poznato al-Abharī-jevo djelo iz logike إيساغوجي. (v. br. 4229,3) Napisao Muḥammad b. Ḥamza b. Muḥammad ar-Rūmī al-Fanārī, Šamsuddīn, rođ. 751/1350. god., um. 834/1431. god.

Kaḥḥāla, IX, 272-273; Ahlwardt IV, 5237; Köprülü III, 333; Ḥ.Ḫ. I, 41; Brockelmann G II, 208 i S II, 278; Sarkīs II, str. 1461; al-Ǧibūrī IV, 6270, str. 63; aẓ-Ẓāhiriyya M, str. 95; Fajić V, 3302/6; Zürich I, 266; TÜYATOK 07/I, 517-527;

Početak (l. 167b):

أوّله: حمداً لك اللّهمّ على ما لخصت لي من منح عوارف الأفاضل، و خلّصتني عن منح عواصف الفضائل ... أمّا بعد فلمّا لم ينفعني التّعلّل بلعلّ و عسى، عن اقتراح أخ لي في كلّ صباح و مساء، أن أكتب فوائد لايقة بمطالعة الإخوان، لفرائد الرّسالة الأثيريّة في الميزان ...

Komentar je nepotpun na kraju.

Završetak ovdje (l. 186b):

ناقص في آخره. آخر الموجود : وليس كذلك لأنّه يصدقُ، بعضُ الحيوان ليس بإنسان، لا يصدق عكسه أي بعض الإنسان ليس بحيوان، و إنّما قال لزوما لجواز صدق عكسه أحيانا لخصوص ...

Tekst na prvih pet lista uokviren crvenom linijom.

Sudeći po više vrsta različitih rukopisa i papira, zbirku je prepisalo više prepisivača. Nema podataka o njihovim imenima, mjestu, niti vremenu prepisa. Prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz kolekcije Besima ef. Korkuta.

4356. R-3792.

شرح القسم الثّالث من مفتاح العلوم
ŠARḤ AL-QISM AṬ-ṬĀLIṬ MIN MIFTĀḤ AL-'ULŪM

Komentar na treći dio as-Sakkākī-jeva djela مفتاح العلوم. (v. br. 4207) Napisao Mas'ūd b. 'Umar b. 'Abdullāh at-Taftāzānī, Sa'duddīn, rođ. 712/1312. , um. 791/1389. god.

Kaḥḥāla XII, 228; Ḥ.Ḫ. II, 1763; Köprülü II, 1436 i 1442; Brockelmann G I, 294/2 i S I, 515; al-Ĝibūri III, 5977-6004, str. 430-432; aẓ-Ẓāhiriyya 'UL'A, str. 304-305; Kairo I/IV, str. 138-139;

Početak:

أوّله: خير خبر يوشح به صدر الكلام، و أحسن حديث يرشح بمقتضى المقام، حمد الله الذي خلق الإنسان، و علّمه البيان، جعل فيه الفصاحة مفتاحًا لفتح باب النّجاح، و الدّراية مصباحًا للمهتدي إلى أسباب الفلاح ...

Završetak:

آخره: و الإستمداد في اللّغة: طلب المدد، يقال: استمددت الأمير، و تعديته إلى المفعولين لتضمين معنى الطّلب و السّؤال و الله المسؤول لتيسير الآمال، و المشكور على ما أفاض من النّوال، و الحمد لله على كلّ حال.

L. 167; 27,5 x 18 (20 x 13,5); 19-27 redaka. *Ta'līq*, sitan, pisan vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, neporozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, grub, tamnobijele i žućkaste boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Komentarisani tekst citiran riječima قوله, pisanim crvenim mastilom. Po marginama ima dosta komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom. Na njima tamne fleke, kao znak oboljenja. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom, obložen impregniranim platnom zelene boje.

Na listu 165b bilješka da je djelo prepisao 'Alī b. Musāwī Maḥmūd. Nema podataka o godini prepisa, ali je ispod navedene bilješke dat podatak, pisan rukom istog prepisivača da je sravnavanje i čitanje ovog djela sa prijateljima završio u četvrtak, 1. rebiul-evvela 809/1406. god., što je, najvjerovatnije, i godina prepisa.

قد تمّ على يد أحقر عباد الله و أحوجهم إلى رحمة ربّه الغفور الودود علي بن مساوي محمود عفى الله عنهم. و قد تمّت مطالعته و مذاكرته مع الأصحاب يوم الخميس الواقع في أوّل شهر ربيع الأوّل سنة تسع و ثمانمائة.

Na listu 1a bilješka da je ovaj primjerak kupio Muḥammad b. Muḥammad b. Sayyid al-Ḥanafī, u utorak, 23. ramazana 847/1443. god. , u Kairu.

Na prvom i posljednjem listu bilješka da je rukopis uvakufio Elči Ibrahim-paša za džamiju u kasabi Počitelj.

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

4357. R-3656.

شرح القسم الثّالث من مفتاح العلوم
ŠARḤ AL-QISM AṬ-ṬĀLIṬ MIN MIFTĀḤ AL-'ULŪM

Isto kao br. 4356.

Naslov na prvom zaštitnom listu na strani *a* i donjem presjeku listova شرح المفتاح للتّفتازاني.

L. 258; 21,3 x 14 (15 x 9,5); 22 retka. *Nasḫ*, sitan, pisan oštrim perom i vještom rukom. Mastilo crno. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele i žućkaste boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Zadnjih dvadesetak listova, dužinom gornjeg prereza listova, dohvaćeno vlagom. Na listu 1a veoma lijepo urađena rozeta u obliku kružnice sa floralnim motivima u osam elemenata, bogato ukrašena plavom, zlatnom, crnom i bijelom bojom. Na početku (l. 1b), lijepo urađen unvan sa floralnim motivima, u preovlađujućoj modroplavoj i zlatnoj boji, sa besmelom u sredini, napisanom *kūfī* pismom. Tekst uokviren debelom zlatnom linijom, ojačanom sa vanjske i unutrašnje strane sa još po jednom tankom linijom crne boje. Komentarisani tekst citiran riječima قـولـه, pisanim crvenim mastilom. Po marginama ima dosta sitno pisanif komentara, pretežno rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete u zlatnoj boji. Povez je naknadno obložen impregniranim platnom zelene boje.

Rukopis se završava kolofonom (l. 258a) u kome je data bilješka da je njegovo prepisivanje završio 'Alī b. Šayḫ Zarka'b al-Mursalātī (!) u četvrtak, 20. ramazana 816/1413. god.

حرّره العبد الضّعيف ... علي بن شيخ زركعب المرسلاتي أصلح الله أحواله في يوم الخميس العشرين من شهر رمضان المبارك ... لسنة ستّ عشر و ثمانمائة من الهجرة النّبويّة.

Na listu 1a imena dvojice ranijih vlasnika: Šayḫ Muḥammad b. al-Mawlā Ḥasan i Ḥasan b. Qāsim aṣ-Ṣafawī (!) al-Ḥusaynī. Imena još dvojice ranijih vlasnika namjerno izbrisana.

Na listu 257b bilješka krupnim slovima da je rukopis uvakufio Elči Ibrihim-paša za džamiju u kasabi Počitelj.

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

4358. R-502.

المصباح - شرح المفتاح
AL-MIṢBĀḤ - ŠARḤ AL-MIFTĀḤ

Komentar na as-Sakkākī-jevo djelo مفتاح العلوم (v. br. 4207), zapravo na njegov treći dio. Napisao 'Alī b. Muḥammad b. 'Alī al-Ǧurǧānī al-Ḥusaynī, poznat još i pod nadimcima as-Sayyid aš-Šarīf i Abū al-Ḥasan, rođ. u Džurdžanu u Perziji, 740/1339. god., um. u Širazu 816/1413. god. Autor je, kako na kraju djela kaže, komentar završio u drugoj dekadi mjeseca ševvala 803/1400. god. u Semerkandu.

Kaḥḥāla VII, 216; Ahlwardt VI, 7229; Köprülü II, 1438; Ḥ.Ḫ. II, 1763; Brockelmann G I, 294 i S I, 515; al-Ǧibūrī III, 6017-6018, str. 436; Kairo 1/IV, str. 139; az-Ẓāhiriyya 'UL'A, str. 351-357;

Početak:

أوّله: نحمدك اللّهمّ على ما هديتنا إليه من دقائق المعاني ببدائع البيان، و اطلعتنا عليه من حقائق المعاني بذرائع البرهان، و نصلّي على نبيّك المبعوث بأشرف الأديان، و رسولك المختار من بني عدنان محمّد سيّد الأنام... و بعد فقد طال ما جال في صدري و دار في خلدي أن أرتّب للقسم الثّالث من مفتاح العلوم ما يذلّل صعابه ...

Završetak:

آخره: فلزم صاحب علم المعاني و البيان معرفة الخواصّ الإستدلاليّة و معرفة تأديتها بالطّرق المتفاوتة ... و المصنّف لمّا انتصب لإفادة هذا العلم وجب عليه أن لا يضنّ بشئ من جملته، فوجب أن يورد في كتابه علم الاستدلال المشتمل على علم الحدّ لأنّه جزء من علم البلاغة كما صرّح به فيما مرّ و حقّقه ههنا. و هذا آخر ما يسّره الله تعالى بمنّه و لطفه من كشف فوائد هذا العلم و نظم فرائده ... و قد نجز الفراغ من تأليفه أواسط شوّال من سنة ثلث و ثمانمائة...

L. 218; 26,5 x 18 (19 x 11); 25 redaka. *Nasta'līq*, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, neporozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja i ukrasni znakovi pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, grub, tamnobijele i žućkaste boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Većina listova, naročito u drugoj polovini rukopisa, dohvaćeni vlagom, usljed čega su se na njima pojavile tamne fleke. Usljed dugotrajne upotrebe, rubovi listova izlizani. Komentarisani tekst citiran riječima قـال, pisanim crvenim mastilom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara, pisanih, uglavnom, rukom istog prepisivača. Na prvih deset lista tekst uokviren crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom i lijepo urađenim rozetama na koricama i preklopu sa floralnim motivima. Koža korica dohvaćena crvotočinom. Unutrašnja strana preklopa obložena ukrasnim ebro papirom.

Na kraju rukopisa (l. 218b) bilješka da je njegovo prepisivanje završio Ḥasan b. Muḥammad b. 'Īsā al-Bahsanawī, iz Halepa 843/1439. god.

تمّ الكتاب بعون الله و حسن توفيقه ... على يد العبد الضّعيف الرّاجي عفو ربّه و غفرانه حسن بن محمّد بن عيسى البهسنوي من معاملة حلب المحروسة. التّاريخ من إتمامه سنة ثلث و أربعين و ثمانمائة من الهجرة النّبويّة.

Na listu 218a pečat ranijeg vlasnika na kome je čitljivo ime Muḥammad b. 'Alī, a na listu 1a zvijezda petokraka, prepoznatljivi znak vlasnika 'Abdullāha b. Aḥmada Kantamirije.

Iz biblioteke 'Abdullāha b. Aḥmada Kantamīrī-je iz Sarajeva.

4359. R-247.

المصباح - شرح المفتاح
AL-MIṢBĀḤ - ŠARḤ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4358.

Naslov na donjem presjeku listova شرح مفتاح للسيّد الشّريف الجرجاني.

L. 258; 26,5 x 17 (19 x 10); 25 redaka. *Nasta'līq*, pisan tupim perom. Mastilo crno, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, grub, hrapav, tamnobijele i žućkaste boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Pojedini listovi, više na početku nego na kraju rukopisa, u gornjem dijelu, do 5 cm. dubine, dohvaćeni vlagom, usljed čega su se na njima pojavile tamne fleke. Po marginama i između redova ima nešto komentara, pisanih pretežno rukom istog prepisivača. Komentarisani tekst citiran riječima قال i قوله, pisanim crvenim mastilom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, sa vanjske strane obložen ukrasnim ebro papirom. Na kraju rukopisa, naknadno ubačeno 11 slobodnih lista sa vodenim znakom.

Na kraju rukopisa (l. 258b) bilješka da je njegovo prepisivanje završeno u posljednjoj dekadi mjeseca džumadel-ahira 855/1451. god.

و قد فرغ من كتابة هذه النّسخة الشّريفة في (ال) عشر الأخير من جمادى الآخر سنة خمس و خمسين و ثمانمائة.

Nema podataka o prepisivaču, niti mjestu prepisa.

Na prvom zaštitnom listu na strani *a* bilješka da je vlasnik rukopisa Šayh Sayyid Halīl-bābā b. Šayh Qāsim-bābā rukopis dobio od potomaka Hāği Bayram Walī-ja.

تملكه الفقير إليه سبحانه و تعالى عزّ شأنه شيخ سيّد خليل بابا ابن شيخ قاسم بابا من أولاد حاجي بيرام ولي قدّس الله سرّهٗ.

Ispod bilješke je otisnut pečat vlasnika na kome se može pročitati as-Sayyid Halīl bābā.

Na listu 1a druga bilješka u kojoj se kaže da je rukopis nabavio i sa sobom donio Muḥammad b.Muṣṭafā, bivši muderris u Bajazid-pašinoj medresi.

استصحبه العبد الفقير إلى الله القدير محمّد بن مصطفى المدرّس بمدرسة بايزيد پاشا سابقًا.

4360. R-3847.

المصباح - شرح المفتاح
AL-MIṢBĀḤ - ŠARḤ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4358.
Naslov na početku شرح المفتاح للسيّد الشّريف.

L. 257; 27 x 17,5 (18 x 11); 23 retka. *Nasḫ*, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, grub, hrapav, tamnobijele i žućkaste boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom. Usljed dugotrajne upotrebe listovi po rubovima izlizani. Prva četiri lista lijepljena i nevješto popravljana. Po marginama ima dosta komentara i nešto interlinearnih bilješki, pisanih pretežno rukom drugog prepisivača. Komentarisani tekst citiran riječima قـــال ili قـــوله, a tekst komentara riječi أقول, pisanim crvenim slovima. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom, naknadno obložen impregniranim platnom, zelene boje.

Rukopis se završava kolofonom, (l. 257b), u kome je data bilješka da je njegovo prepisivanje završeno u posljednjoj dekadi mjeseca ramazana 864/1460. god.

قد وقع الفراغ من تحرير هذه النّسخة الشّريفة بعناية الله و حسن توفيقه في آخر رمضان المبارك وقت الظّهر من تاريخ سنة أربع و ستّين و ثمانمائة من الهجرة النّبويّة المصطفويّة.

U citiranoj bilješci nema podataka o imenu prepisivača, niti mjestu prepisa. Međutim, u bilješkama, na prvom zaštitnom listu i na listu 1a se kaže da je ovaj primjerak svojom rukom prepisao al-Mawlā 'Abdurraḥmān al-Ğāmi, (tj.'Abdurraḥmān b. Aḥmad b. Muḥammad aš-Šīrāzī, al-Ğāmī rođ. 817/1414., umro 898/1492. god.), što bi značilo da je al-Ğāmī, pored toga što je bio veliki i svestrani pisac, istovremeno bio i prepisivač.

شرح المفتاح للسيّد الشّريف بخطّ المولى عبد الرّحمن الجامي قدّس الله سرّهٗ.

Na istim listovima spominju se i trojica ranijih vlasnika: 'Ārifī Muḥammad Halwānī (ili Halwātī)-zāde, Muṣṭafā Qūtlawī i Muṣṭafā b. Yūsuf al-Mūstārī (Šejh Jujo). Ispod bilješke trećeg vlasnika otisnut je i njegov lični pečat iz 1082/1671. god.

Na prvom i zadnjem listu, bilješka krupnim slovima da je rukopis vakuf Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

4361. R-419.

المصباح - شرح المفتاح
AL-MIṢBĀḤ - ŠARḤ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4358.
Naslov na listu 1a شرح المفتاح للشّريف الجرجاني.

L. 173; 28 x 18 (20,5 x 12,5); 27 redaka. *Nasẖ* sa mješavinom *ta'līqa*, sitan, pisan vještom rukom. Mastilo crno, veoma kvalitetno, neporozno na dodir sa vlagom. Papir debeo, grub, hrapav, žućkaste boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Zadnjih pedesetak listova dohvaćeno vlagom, usljed čega su se na njima pojavile tamne fleke . Zbog dugotrajne upotrebe rubovi listova izlizani. Po marginama ima dosta komentara i nešto interlinearnih bilješki, pisanih naknadno, rukom drugih prepisivača. Komentarisani tekst citiran riječima قال ili قوله, pisanim crvenim mastilom. Pojedine riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni presvučen ukrasnim ebro papirom. Prilikom koričenja ubačen po jedan dodatni zaštitni list na početku i kraju rukopisa.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, mastilu i pismu, prepis je, najvjerovatnije, iz XV stoljeća, izuzev listova 28-36 koji su zagubljeni i naknadno dopisani.

Na listu 1a dvije bilješke ranijih vlasnika. U prvoj 'Abdullāh b. Ḥusayn, imam Kamber-agine džamije kaže da je ovo djelo po drugi put pročitao pred Mawlānā Yūsufom, muderrisom u Koski džamiji u Mostaru i da je sa čitanjem završio u srijedu 27. džumadel-ahira 1062/1653. god.

قرأته ثانيًا على مولانا يوسف المدرّس في مسجد الجامع القوسقي في بلدة موستار صينت عن الأكدار يوم الأربعاء، السّابع و العشرين من ثاني الجمادين لسنة إثنتين و ستّين و ألف. حرّره عبد الله بن حسين إماماً في مسجد قنبرآغا.

U drugoj bilješci njen vlasnik 'Abdullāh b. Aḥmad Kantamīrī-zade kaže da je ovu knjigu kupio od Mawlānā 'Abdulqādira, pred kojim ju je pročitao od početka do kraja, a on pred Ḥusayn-om ef. Iṣba'ī-jem. Ispod bilješke je lični pečat vlasnika 'Abdullāha b. Aḥmada Kantamīrī-je i njegov prepoznatljivi znak, zvijezda petokraka.

اشتريت هذا الكتاب المستطاب من كتب أستاذنا العالم العامل الفاضل أعلم العلماء المحقّقين، و أفضل الفضلاء المدقّقين، مولانا عبد القادر، و قد قرأته عليه بمتنه من أوّل الكتاب إلى الآخر، و هو قرأه على المولى العالم الكامل حسين أفندي الشّهير باصبعي، و أنا أفقر الفقراء غبار مجالس العلماء، عبد الله بن أحمد الشّهير بقنطميري زاده زاد الله زاده.

Iz biblioteke 'Abdullāha b. Aḥmada Kantamīrī-je iz Sarajeva.

4362. R-3843.

المصباح - شرح المفتاح
AL-MIṢBĀḤ - ŠARḤ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4358.

Naslov na donjem presjeku listova سيّد شريف للمفتاح.

L. 285; 26,5 x 16 (19 x 10); 25 redaka. *Nasẖ*, sitan, čitljiv. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, grub, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Po marginama ima nešto komentara, pisanih naknadno, rukom drugog prepisivača. Komentarisani tekst citiran riječima قال ili قوله, a tekst komentara riječima أقول, pisanim crvenim mastilom. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, sa preklopom, obložen impregniranim platnom, crne boje, novijeg datuma. Preko platna nalijepljeni sačuvani dijelovi originalnih kožnih korica i preklopa sa lijepo urađenim rozetama u floralnim motivima.

Rukopis se završava kolofonom (l. 285a) u kome je data bilješka da je njegovo prepisivanje završio Salāma b. Sawī (!) b. Ibrāhīm al-Mālikī al-Anṣārī, 1. muharrema 1001/1592. god.

قد وافق الفراغ من كتابة هذا الكتاب الشّريف بعناية الملك اللّطيف على يد أفقر العباد إلى الله تعالى و أحوجهم إليه سلامة بن سوى بن ابراهيم المالكى الأنصاري... و ذلك بتاريخ مستهلّ شهر محرّم الحرام إفتتاح عام أحد و ألف.

Na prvom zaštitnom listu, na strani *a* bilješka ranijeg vlasnika, muderrisa Ibrāhīm b. aš-Šayẖ Ismā'īl-a koji kaže da je do rukopisa došao putem nasljeđa.

Na istom listu više bilješki o djelima iz arapske retorike i biografskim podacima o njihovim autorima.

Na prvom i posljednjem listu bilješke krupnim slovima da je rukopis vakuf Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

4363. R-2628.

المصباح - شرح المفتاح
AL-MIṢBĀḤ - ŠARḤ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4358.

Naslov na prvom zaštitnom listu المصباح شرح المفتاح للسّيّد الشّريف. Nedostaje nekoliko lista na početku rukopisa. Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوّله. أوّل الموجود: ثمّ أورد النّفى على البقيّة، و إذا انتفى بقيّة الشّئ كان ما عداها أقدم منها في الانتفاء، و كان حاصل المعنى تبعت البقيّة في الانتفاء، لما عداها فيظهر المبالغة المقصودة. قال: و إن اختلج أقول ...

L. 280; 21 x 13 (15 x 8,5); 23 retka. *Ta'līq*, pisan tupim perom. Mastilo crno, porozno na dodir sa vlagom. Papir tanak, glat, tamnobijele i žućkaste boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, uslijed čega su se na njima pojavile tamne fleke, a na pojedinim listovima i znakovi oboljenja papira. Na više listova, naročito pri kraju, tekst oštećen toliko da više nije čitljiv. Pojedini listovi razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara, pisanih pretežno rukom istog prepisivača. Komentarisani tekst citiran riječima قال ili قوله, a tekst komentara riječima أقول, pisanim crvenim mastilom. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom i lijepo urađenim rozetama na koricama i preklopu u floralnim motivima. Unutrašnja strana korica i preklopa presvučena ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini preklopa. Sudeći po papiru, povezu i pismu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVI stoljeća.

Na unutrašnjoj strani prve korice namjerno izbrisana bilješka o ranijem vlasniku, a u bilješci na prvom zaštitnom listu na strani *a* se kaže da je vlasnik rukopisa Ḥasan b. 'Alī.

Iz biblioteke Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku. (v. pečat na l. 1a)

4364. R-655.

المصباح - شرح المفتاح
AL-MIṢBĀḤ - ŠARḤ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4358.

Naslov na prvom zaštitnom listu كتاب من علم المعاني و البيان, a na donjem presjeku listiva القسم الثالث كتاب في علم المعاني و البيان.

L. 220; 22,5 x 14,5 (18 x 7,5); 29 redaka. *Ta'līq*, sitan, pisan vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, jako porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele i tamnožute boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Na prvih dvadesetak lista po marginama ima dosta komentara pisanih rukom istog prepisivača. Komentarisani tekst citiran riječima قال ili قوله, a tekst komentara riječima أقول, pisanim crvenim mastilom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, sa vanjske strane obložen ukrasnim ebro papirom. Preklop otkinut i uložen između zadnjeg lista i korice.

Na kraju (l. 220b) bilješka da je prepis djela završen u mjesecu rebiul-ahiru 1130/1718. god.

قد وقع الخلاص من تحرير شرح المفتاح، بعون الله العليم الفتّاح، ليلة الجمعة المباركة من شهر ربيع الآخر لسنة ثلثين و مائة و ألف بعد هجرة من له العزّ و الشّرف.

Iz bilješke na listu 1a vidi se da je djelo prepisao'Abdullāh b. Aḥmad Kantamīrī-zade, čiji se prepoznatljivi znak, zvijezda petokraka nalazi i na prvom zaštitnom listu.

تلت تمليكه بالتّحرير، بالقلم الكسير، و التّعب الكثير، و أنا العبد الفقير إلى ربّه القدير عبد الله بن أحمد عفى عنهما الملك الصّمد.

Ispod bilješke se nalazi i otisak njegovog ličnog pečata.

Iz biblioteke 'Abdullāha b. Aḥmada Kantamīrī-je iz Sarajeva.

4365. R-316.

المصباح - شرح المفتاح
AL-MIṢBĀḤ - ŠARḤ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4358.

Naslov na listu 2a القسم الثالث من الكتاب في علمى المعاني و البيان متن

L. 221; 25 x 15 (17,5 x 8); 27 redaka. *Ta'līq*, sitan, pisan vještom rukom i tupim perom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, hrapav, krut, bijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst uokviren crvenom linijom. Po rubovima listova povučena još jedna linija crvene boje i tako napravljene margine za komentare i bilješke. Po marginama ima dosta sitno pisanih komentara, rukom istog prepisivača. Komentarisani tekst citiran riječima قال ili قوله, a tekst komentara riječima أقول, pisanim crvenim mastilom. Pojedine riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, sa vanjske strane obložen ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu, niti godini prepisa. Sudeći po rukopisu, držimo da je i ovaj, kao i prethodni primjerak, početkom XVIII stoljeća prepisao 'Abdullāh b. Aḥmad Kantamīrī-zāde, čiji prepoznatljivi znak, zvijezdu petokraku, nalazimo na prvom zaštitnom listu.

Iz biblioteke 'Abdullāha b. Aḥmada Kantamīrī-je iz Sarajeva.

4366. R-853.

حواشي شرح المفتاح للجرجاني
ḤAWĀŠĪ ŠARḤ AL-MIFTĀḤ LI'L-ĞURĞĀNĪ

Glosa na prethodno djelo, od istog autora. (v. br. 4358) Napisao ju je uporedo sa svojim komentarom, a tretira se kao zasebno djelo. Naslov u našem primjerku je حاشية على المفتاح للسيّد الشّريف الجرجاني (v. prvi zaštitni list i list 1a)

Ahlwardt VI, 7234; Ḥ.Ḫ. II, 1763;

Početak:

أوّله: قوله إلى إثنى عشر قسما صرّح بذلك الزّمخشري في كتابه المسمّى بقسطاس العروض، قوله من حيث جواهرها، و موادها يعني: أنّ جواهر الكلم و موادها ملحوظة في مباحث اللّغة... قوله و من حيث انتساب بعضها إلى بعض بالاصالة و الفرعيّة فعلم الاشتقاق ...

Završetak:

آخره: قوله لما ذكره أولاً، يعني: أنّه ذكر أولاً أنّ أصل الحسن في جميع ذلك أن تكون الألفاظ توابع للمعاني دون العكس ... قوله: ثلث قبل ثلث بالتّذكير، مسنداً إلى الجارّ و المجرور المقدّم ... قوله: ليتوصّل به الموجود - في النّسخ المعزية - ليتوصّل على صيغة المبنى للمفعول ... أن يكون على صيغة الخطاب.

L. 72; 18,5 x 13,5 (14 x 10); 22 retka. *Ta'līq*, pisan u zbijenim redovima. Mastilo crno, kvalitetno, neporozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, krut, tamnobijele boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Po marginama ima nešto komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Komentarisani tekst citiran riječima قوله, pisanim crvenim mastilom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu, niti godini prepisa. Sudeći po papiru, mastilu i pismu, prepis je, najvjerovatnije, iz XV stoljeća.

Na listu 1a ime ranijeg vlasnika Muḥammad Hāšim. Na istom listu i na još nekoliko mjesta pečat vlasnika i vakifa, Osmana ef. Šehdije iz 1173/1759. god.

Iz Šehdijine biblioteke u Sarajevu.

4367.

R-596.

حاشية مصنّفك على شرح المفتاح للجرجاني
ḤĀŠIYA MUṢANNIFAK 'ALĀ ŠARḤ AL-MIFTĀḤ LI'L-ĞURĞĀNĪ

Glosa na al-Ğurğānī-jev komantar المصباح trećeg dijela as-Sakkākī-jeva djela مفتاح العلوم. (v. br. 4358) Napisao 'Alī b. Maḥmūd b. Muḥammad b. Mas'ūd b. Maḥmūd b. Muḥammad b. Muḥammad b. Muḥammad b. 'Umar aš-Šāhrūdī al-Bisṭāmī al-Harawī, poznat pod nadimkom Muṣannifak, rođ. 803/1401., um. 875/1470. god.

Kaḥḥāla VII, 240; Ḥ.Ḫ. II, 1765; A.M. I, 735; Ahlwardt VI, 7237/1;

Početak:

أوّله: نحمدك يا من علت سرادق كبريائه عن أن يحول بيانها العبارات و الإشارات، و انقطعت دون معارج اعتلائه ألسنة الحقائق و المجازات و الكنايات و الإستعارات...

Završetak:

آخره: قوله و العلم إدراك المراد بتعلّقه ... و في كتاب البرهان... كلّ ما يكون إدراكه صعباً نسمّيه علماً و كلّ ما يكون إدراكه سهلاً نسمّيه معرفةً، و ليكن هذا آخر الكتاب و الحمد لله.

L. 123; 27,5 x 18 (18,5 x 11); 23 retka. *Ta'līq*, sitan, pisan oštrim perom i vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, neporozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele i žućkaste boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Većina listova dohvaćena vlagom, usljed čega su se na njima pojavile tamne fleke i znakovi oboljenja. Komentarisani tekst citiran riječima قال ili قول, pisanim crvenim mastilom. Pojedine riječi nadvučene crvenom linijom. Po marginama ima dosta, sitno pisanih komentara, rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, novijeg datuma, sa hrbatom od impregniranog platna, crne boje.

Na kraju rukopisa (l. 123b), bilješka u kojoj se kaže da ga je pune dvije godine prepisivao i završio 4. ševvala 971/1564. god. u kasabi Razgrad (u Bugarskoj) 'Abdurraḥmān as-Sofyawī (iz Sofije) al-Ḫazānī.

الحمد لله ملهم الصّواب، على توفيقه للاستكتاب، في سنتين كاملتين و للفراغ منه ضحوة اليوم الرّابع من شوّال سنة إحدى و سبعين و تسعمائة من الهجرة النّبويّة في قصبة هزارغراد على يد أحوج العباد ... عبد الرّحمن الصوفيوي الملقّب بالخزاني ...

4368.

R-7758.

حاشية مصنّفك على ـ شرح المفتاح للجرجاني
ḤĀŠIYA MUṢANNIFAK 'ALĀ ŠARḤ AL-MIFTĀḤ LI'L-ĞURĞĀNĪ

Isto kao br. 4367.

Naslov na trećem zaštitnom listu كتاب مصنّفك, a na donjem presjeku listova مصنّفك على شرح المفتاح للسيّد الشّريف .

L. 134; 18,5 x 12 (12,5 x 6,3); 19 redaka. *Nasta'līq*, pisan vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, neporozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Tekst, izuzev na naslovnoj strani, uokviren linijom crvene boje. Po marginama ima nešto komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Komentarisani tekst citiran riječima قال ili قوله, a tekst komentara riječima أقول, pisanim crvenim mastilom. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVI stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu ime ranijeg vlasnika ʻAbdullāh b. ʻIṣmat, a na trećem podatak da je rukopis 1137/1724. god. bio vlasništvo ʻAbdulḥalīma b. as-Sayyida ʻAbdullāha.

Iz Odbora IZ Travnik.

4369. R-153.

شرح مفتاح العلوم لشيخ زاده
ŠARḤ MIFTĀḤ AL-ʻULŪM LI ŠAYḪ-ZĀDE

Komentar na treći dio as-Sakākī-jeva djela مفتاح العلوم (v. br. 4207). Napisao čuveni muderris tefsira, fikha i nasljednog prava iz Istanbula, Muḥammad b. Muṣṭafā al-Qūǧawī al-Ḥanafī, Muṣliḥuddīn, poznat pod nadimkom Šayḫ-zāde, umro 951/1544. god.

Kaḥḥāla XII, 32; Ḥ.Ḫ. II,1764, Ahlwardt VI, 7247/14; A.M. II, 238;

Početak:

أوّله: الحمد لله ربّ العالمين، و الصّلوة و السّلام على خير خلقه محمّد و آله و صحبه أجمعين، و به نستعين. قال الأستاذ العلاّمة سراج الملّة و الدّين أبو يعقوب يوسف بن أبي بكر محمّد بن علي السّكاكي ... القسم الثّالث في علمَي المعاني و البيان و قد رتّب كتابه على ثلاثة أقسام، القسم الأوّل في علم الصّرف، و القسم الثّاني: في علم النّحو، و القسم الثّالث في علم المعاني و البيان ...

Završetak:

آخره: و ذلك أنّ من جملة مقامات الكلام، مقام الإستدلال على المطالب التّصديقيّة المتوقّفة على تصوّرات أطرافها المحتاجة إلى الحدّ فليلزم صاحب علمى المعاني و البيان ... و معرفة تأديتها بالطّرق المتفاوتة في وضوح الاستلزام ... فوجب عليه أن يورد في كتابه علم الإستدلال المشتمل على علم الحدّ لأنّه جزء من علم البلاغة... و الحمد لله ربّ العالمين.

L. 220; 30,5 x 21 (21 x 13); 33 retka. *Nastaʻlīq*, sitan, pisan vještom rukom, u zbijenim redovima. Mastilo crno, kvalitetno, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim crvenim mastilom. Papir debeo, krut, glat , bijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Po marginama ima nešto komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. U zadnjem dijelu rukopisa listovi po rubovima dohvaćeni vlagom, usljed čega su na njima ostale tamne fleke. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom i lijepo urađenim rozetama na koricama i preklopu sa floralnim motivima.

Na kraju rukopisa (l. 220b), bilješka u kojoj se kaže da je njegovo prepisivanje završio Aḥmad b. Muṣṭafā, u drugoj dekadi mjeseca džumadel-ahira 972/1565. god.

قد وقع الفراغ من تحرير هذه النّسخة بعون الله الملك الوهّاب على يد أحوج الطلاّب إلى شفاعة الشّافعين يوم الحشر و الحساب أحمد بن مصطفى... في أواسط جمادى الآخر من شهور سنة إثنى (!) و سبعين و تسعمائة.

Na listu 1a bilješka ranijeg vlasnika Muṣṭafe, muftije iz Mostara. Ispod bilješke je i njegov lični pečat. U drugoj bilješci, na istom listu stoji da je vlasnik rukopisa izvjesni Muḥammad.

4370. R-4859.

Zbirka (مجموع)*, 2*

L. 67; 18,5 x 11,5. Dimenzije teksta različite od jednog do drugog djela. 19 redaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Tekst uokviren crvenom linijom. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara, pisanih rukom drugog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom, oštećen rubom vremena i crvotočinom. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima, bogato ukrašene zlatnom bojom.

1. L. 1b-18b

شرح الإستعارات السّمرقنديّة للعصام
ŠARḤ AL-ISTIʻĀRĀT
AS-SAMARQANDIYYA LIʼL-ʻIṢĀM

Isto kao br. 4231,2.

2. L. 19b-67a

حاشية الزّيباري على شرح الإستعارات السمرقنديّة

ḤĀŠIYA AZ-ZĪBĀRĪ ʻALĀ ŠARḤ AL-ISTIʻĀRĀT AS-SAMARQANDIYYA

Isto kao br. 4350,5.

Bilješka o prepisivaču i godini prepisa na listu 67, namjerno izbrisana. Sudeći po pismu, papiru i omotu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na listu 1a ime vlasnika Aḥmada Kāmila al-Mawridī-je iz 1216/1801. god. Na istom listu je i pečat kasnijeg vlasnika, Hodže Alije Nuʻmana, antikvara tepiha iz Zagreba.

4371. R-1272.

Zbirka (مجموع), *3*

L. 42; 20,5 x 12 (13,5 x 6); 17-19 redaka. *Taʻlīq*, sitan, pisan vještom rukom. Mastilo crno, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Prva i zadnja laga listova razasuta i odvojena od poveza. Po marginama ima dosta komentara pisanih sitnim slovima, oštrim perom i rukom istog prepisivača. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski sa kožnim hrbatom, sa vanjske strane obložen ukrasnim ebro papirom.

1. L. 1b-17b

شرح الإستعارات السّمرقنديّة للعصام

ŠARḤ AL-ISTIʻĀRĀT AS-SAMARQANDIYYA LIʼL-ʻIṢĀM

Isto kao br. 4231,2.

2. L. 20b-32a

شرح الإستعارات لقول أحمد

ŠARḤ AL-ISTIʻĀRĀT LI-QŪL ĀḤMAD

Isto kao br. 4350,4.

3. L. 34b-42

شرح فرائد الفوائد لتحقيق معاني الإستعارة للإصبعي

ŠARḤ FARĀʼID AL-FAWĀʼID LI-TAḤQĪQ MAʻĀNĪ AL-ISTIʻĀRA LIʼL-IṢBAʻĪ

Komentar na as-Samarqandī-jevu risalu o naročitoj upotrebi riječi u prenesenom značenju (v. br. 4230,2). Napisao Ḥusayn ef. al-Iṣbaʻī as-Sarāyī (iz Sarajeva), čija nam godina smrti nije poznata. Međitim, na osnovu jedne bilješke u rukopisu R-419 (v. br. 4631, l. 1a) moglo bi se pretpostaviti da je autor živio krajem XVII ili u prvoj polovini XVIII stoljeća. Dobrača (v. I, 388/4, str. 238) neopravdano sumnja da je spomenuti Ḥusayn ef. autor ovog komentara (v. Muhamed Ždralović, *Prepisivači djela u arabičkim rukopisima*, II, br. 574, str. 100)

Početak (l. 34b):

أوّله: الحمد للّه الّذي أذاق نوع الإنسان حلاوة النّطق و البيان، ففاز منهم من فاز بالتّميز بين الحقيقة و المجاز، و الصّلوة على منبع البلاغة و الفصاحة، و معدن البسالة و السّماحة... و بعد فلا يخفى أنّ الرّسالة الّتي عملها المولى ... أبو القاسم السّمرقندي ... قال المصنّف الحمد لواهب العطيّة، أي: كلّ فرد من أفراد العطايا كما هو المستفاد من لام الإستغراق...

Završetak (l. 42b):

آخره: فهو قرينة و ما سواه ترشيح، و لك أن تجعل الجميع قرينة في مقام شدّة الإهتمام بالإيضاح، و لذا قال صاحب التّلخيص: القرينة قد تكون واحدة، و قد تكون متعدّدة. و اللّه الهادي.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

4372. R-7817.

حاشية الزّيباري على شرح الإستعارات السمرقنديّة

ḤĀŠIYA AZ-ZĪBĀRĪ ʻALĀ ŠARḤ AL-ISTIʻĀRĀT AS-SAMARQANDIYYA

Isto kao br. 4350,5.

Nepotpuno na početku.

Početak ovdje:

ناقص في أوّله. أوّل الموجود: عنه كأنّه قيل: كيف يصحّ اخراج الغلط عن تعريف المجاز؟ و هو في افراده لأنّ الغلط المستعمل إمّا ... حقيقة أو مجازاً...

L. 19; 20,5 x 14,2 (15 x 7,5); 21 redak. *Ta'līq* sitan, pisan vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Papir tanak, glat, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti i dohvaćeni vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Po marginama ima nešto naknadno pisanih komentara. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Bez poveza.

Prepisao Mūsā b. Nabī u utorak, u zadnjoj dekadi džumadel-ahira 1155/1742. god. (v. bilješku na listu 19b). Na listu 1b i 4b pečat ranijeg vlasnika sa natpisom 'Uṯmān.

4373. R-3923.

حاشية الزَّيباري على شرح الإستعارات السمرقنديّة

ḤĀŠIYA AZ-ZĪBĀRĪ 'ALĀ ŠARḤ AL-ISTI'ĀRĀT AS-SAMARQANDIYYA

Isto kao br. 4350,5.

L. 64; 23 x 13 (12,5 x 5,5); 17 redaka. *Ta'līq* sa mješavinom *nasẖa*. Mastilo crno, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Po marginama ima nešto komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Pojedini listovi oštećeni i nevješto popravljani. Listovi sa kustodama.

Povez kožni.

Prepisao Ḫalīl b. Muḥammad Sayyid b. 'Abdullāh 1156/1743. god.

حرّره خليل بن محمّد سيّد بن عبد الله غفر الله لهم أجمعين سنة ١١٥٦

Na prvom i zadnjem listu bilješka krupnim slovima da je rukopis vakuf Karađoz-begove biblioteke.

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

4374. R-4072.

حاشية الزّيباري على شرح الإستعارات السمرقنديّة

ḤĀŠIYA AZ-ZĪBĀRĪ 'ALĀ ŠARḤ AL-ISTI'ĀRĀT AS-SAMARQANDIYYA

Isto kao br. 435,5.

L. 35; 21 x 14,5 (18 x 8,5); 21 redak. *Nasta'līq*, pisan tupim perom, krupnim slovima i vještom rukom. Mastilo crno, porozno na dodir sa vlagom. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom.

Povez kartonski, oštećen.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i mastilu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

4375. R-7816.

حاشية الزّيباري على شرح الإستعارات السمرقنديّة

ḤĀŠIYA AZ-ZĪBĀRĪ 'ALĀ ŠARḤ AL-ISTI'ĀRĀT AS-SAMARQANDIYYA

Isto kao br. 4350,5.

Nepotpuno na kraju.

Završetak ovdje:

ناقص في آخره. آخر الموجود: فالمناسب أن يقال فانّه علاقة بين المستهلّ فيه، و بين الموضوع له في صورة الغلط، و الجواب: إنّه ليس علّة للاحتراز بها عن الغلط ...

L. 8; dimenzije 20,5 x 14,5 (15 x 8,5); 21 redak. *Ta'līq*, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti i dohvaćeni vlagom. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Bez poveza.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru i pismu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na listu 1a ime nekog 'Uṯmāna iz Istanbula, najvjerovatnije ranijeg vlasnika.

4376. R-545.

حاشية الزّيباري على شرح الإستعارات السمرقنديّة

ḤĀŠIYA AZ-ZĪBĀRĪ 'ALĀ ŠARḤ AL-ISTI'ĀRĀT AS-SAMARQANDIYYA

Isto kao br. 4350,5.

L. 61; 22,5 x 14,5 (12,5 x 5,5); 13 redaka. *Ta'līq*, sitan, pisan vještom rukom. Mastilo crno, porozno na dodir sa vlagom. Papir srednje debljine, bijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst uokviren crvenom linijom. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski sa kožnim hrbatom, obložen ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu, niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu, mastilu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na više mjesta stari pečat Gazi Husrev-begove biblioteke iz 1280/1863. god.

4377. R-3510.

حاشية الزّباري على شرح الإستعارات السمرقنديّة
ḤĀŠIYA AZ-ZĪBĀRĪ ʻALĀ ŠARḤ
AL-ISTIʻĀRĀT AS-SAMARQANDIYYA

Isto kao br. 4350,5.

L. 62; 21 x 15 (14 x 6,5); 15 redaka. *Nasḫ*, pisan krupnim slovima, tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Na početku u obliku kupole, lijepo urađen unvan, sa floralnim motivima, bogato ukrašen zlatnom, plavom i zelenom bojom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Na naslovnoj strani, tekst uokviren debelom zlatnom linijom, ojačanom sa vanjske strane sa dvije, a sa unutrašnje strane sa jednom tankom linijom crne boje. Na ostalim listovima tekst uokviren crvenom linijom. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Od nekadašnjeg kožnog poveza sačuvana samo zadnja korica, sa lijepo urađenom rozetom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu, niti godini prepisa. Sudeći po papiru i pismu prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu ime ranijeg vlasnika ʻAbdullāh b. Ḥasan.

4378. R-4847.

Zbirka (مجموع), *5*

L. 98; 20,5 x 15 (15,5 x 8,5); 17-23 retka. *Nasḫ i ta'līq*. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Papir srednje debljine, bijele i tamnobijele boje, sa više vrsta vodenih znakova, evropskog porijekla. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Tekst uokviren crvenom linijom. Tekst osnovnog djela ili nadvučen crvenom linijom, ili u potpunosti pisan crvenim mastilom. Listovi razasuti i odvojeni od poveza. Po marginama ima nešto komentara. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom.

1. L. 1b-31b

حاشية الزّباري على شرح الإستعارات السمرقنديّة
ḤĀŠIYA AZ-ZĪBĀRĪ ʻALĀ ŠARḤ
AL-ISTIʻĀRĀT AS-SAMARQANDIYYA

Isto kao br. 4350,5.

Djelo je nepotpuno na kraju.

Završetak ovdje (l. 31b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: و يحتمل أن يكون المعنى. و لك أن تتجاوز من اللّغة إلى الإصطلاح أصلاً، و تكتفي في الإستعارة بالمعنى اللّغوي، كما اكتفيت في الكتابة بالمعنى اللّغوي، و لا حاجة في شيء منها إلى الحمل على المعنى...

2. L. 32b-74a

شرح الرّسالة السمرقنديّة لقره سعيد
ŠARḤ AR-RISĀLA
AS-SAMARQANDIYYA LI QARA SAʻĪD

Komentar na as-Samarqandī-jevu risalu o naročitoj upotrebi riječi u prenesenom značenju (v. br. 4230,2). Napisao Qara Saʻīd čija nam je biografija nepoznata.

Köprülü III, 539/2 i 540/1; Brockelmann S II, 260/15;

Početak (l. 32b):

أوّله: نحمدك يا من شرح صدورنا لتحقيق معاني الاستعارات، و نوّر قلوبنا بإلهام حقائق المفردات و المركّبات ... أمّا بعد فيقول العبد الفقير ... قره سعيد: إنّ الرّسالة المشهورة بين الأفاضل برسالة الإستعارات من بين الرّسائل للإمام الهمام السّمرقندي، المشهور بين النّاس بأبي القاسم السّمرقندي...

Završetak (l. 74a):

آخره: هذا ما سنح لي من السّوانح في هذا المقام متعلّقا برسالة الإستعارات المشهورة بين الأنام، و نرجو من الله تعالى أن يختم خواتمنا بأحسن الختام ... و أنا أضعف العباد الرّاجي من ألطاف لطفه العميم سعيد . تمت الرّسالة.

Prepisao Dāwūd b. Muḥammad, 1083/1672. god.

3. L. 75b-89a

شرح الإستعارات السّمرقنديّة للعصام
ŠARḤ AL-ISTI'ĀRĀT AS-SAMARQANDIYYA LI'L-'IṢĀM

Isto kao br. 4231,2.
Prepisao Ḥāfiẓ Muḥammad.

4. L. 90b-94b

وسالة الإستعارات للقوشجي
RISĀLA AL-ISTI'ĀRĀT LI'L-QAWŠAĞĪ

Isto kao br. 4227,2
Prepisao Dāwūd b. Muḥammad 1083/1672. god.

5. L. 95b-98b

شرح إيساغوجى في المنطق (بالتّركيّة)
ŠARḤ ĪSĀĠŪĞĪ FĪ AL-MANṬIQ BI'T-TURKIYYA

Naslov prema sadržaju.

Komentar na turskom jeziku na poznato al-Abharī-jevo djelo iz logike إيساغوجي (v. br. 4229,3) od nama nepoznatog autora. U njemu autor objašnjava cjeline (كلّيات), predodžbe (تصوّرات) i premise (تصديقات).

Početak (l. 95b):

أوّله: المنطق آلة قانونيّة تعصم مراعاتها الذّهن عن الخطأ في الفكر: منطق إيكى قسم تصوّرات تصديقات، تصوّراتك مباديسي وار مقاصدى وار مباديسى وار، كلّيات خمس مقاصدى قول شارح ... باب أوّل إيساغوجى...

Završetak (l. 98a):

آخره: بشنجى مغالط تعريض قياس مؤلّف من مقدّمات كاذبة شبيهة بالحقّ، أو بالمشهورة أو من مقدّمات وهميّة كاذبة بو صناعتدن مقصود برهاندن زيرا السنه، ناسده مستعمل أولان برهاندن غير يسى نادردر تمّ المنطق.

4379. R-4077.

Zbirka (مجموع), *3*

L. 61; 21 x 12 (14 x 8); 17-27 redaka. *Nasḫ* i *ta'līq*. Mastilo crno. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Po marginama prvog djela ima nešto komentara, pisanih oštrim perom, rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kožni.

1. L. 1b-28b

حاشية الزّيباري على شرح الإستعارات السمرقنديّة
ḤĀŠIYA AZ-ZĪBĀRĪ 'ALĀ ŠARḤ AL-ISTI'ĀRĀT AS-SAMARQANDIYYA

Isto kao br. 4350,5.

2. L. 29a-54b

حاشية الأصول و غاشية الفصول على المقدّمات الأربع
ḤĀŠIYA AL-UṢŪL WA ĠĀŠIYA AL-FUṢŪL 'ALĀ AL-MUQADDIMĀT AL-ARBA'

Glosa na poglavlje المقدّمات الأربع iz al-Maḥbūbī-jeva komentara التّوضيح na njegovo djelo تنقيح الأصول iz oblasti usuli fikha. (v. Dobrača II, 856) Glosu je napisao Aḥmad b. Muḥammad b. Isḥāq al-Qāzābādī, Abū Nāfi', umro 1163/1749. god.

Kaḥḥāla II, 81; A.M. I, 175; Köprülü III, 56; Brockelmann G II, 214; O.M. I, 404; Dobrača II, 873/1;

Početak (l. 29a):

أوّله: الحمد لله الّذي علّم ما لم نعلم من بدائع الأصول ... و بعد فيقول أفقر عباد الله ... أبو النّافع أحمد بن محمّد بن إسحق القازابادي ... هذه كلمات شريفة بديعة على المقدّمات الأربع... و سمّيتها حاشية الأصول و غاشية الفصول...

Završetak (l. 54b):

آخره: بل فتح مفتّح الأبواب، و كشف ربّ الأرباب، الحمد لله أولاً و آخراً، و الصّلوة على نبيّه باطناً و ظاهراً...

Prepisao, kako se iz završetka djela na listu 54b vidi, Yūsuf b. 'Alī al-'Arbakrī. Nema podataka o mjestu niti godini prepisa.

3. L. 55a-61b

التّهذيب في المنطق و الكلام
AT-TAHḎĪB FI AL-MANṬIQ WA AL-KALĀM

Popularno i često komentarisano djelo iz logike. Napisao Mas'ūd b. 'Umar b. 'Abdullāh at-Taftāzānī, Sa'duddīn, rođ. 712/1312., um. 791/1389. god.

Kaḥḥāla XII, 228-229; Ahlwardt IV, 5174; Ḥ.Ḫ. I, 515; A.M. II, 329-330; Brockelmann G II, 215 i S II, 302; Kairo 1/VI, str. 78; Sarkīs I, str. 636; Fajić V, 3443/1; al-Ǧibūrī IV, 6080-6083, str. 16-17; aẓ-Ẓāhiriyya M, str. 110-112;

Početak (l. 55b):

أوّله: الحمد لله الّذي هدانا سواء الطّريق، و جعل لنا التّوفيق خير الرّفيق ... و بعد فهذه غاية تهذيب الكلام، في تحرير المنطق و الكلام، و تقريب المرام، من تقرير عقائد الاسلام، و جعلته تبصرة لمن حاول التّبصّر...

Završetak (l. 61b):

آخره: و البرهان أى الطّريق إلى الوقوف على الحقّ، و العمل به و هذا بالمقاصد أشبه و أبعد. تمت.

Prepis iz 1170/1757. god. Nema podataka o prepisivaču, niti mjestu prepisa.

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

4380. R-3692.

Zbirka (مجموع), *2*

L. 71; 19 x 12 (12,5 x 5,5); 25 redaka. *Ta'līq*, sitan, pisan vještom rukom. Mastilo crno, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti i dužinom hrbata dohvaćeni vlagom. Tekst u prvom djelu uokviren crvenom linijom, a tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Komentarisani tekst u drugom djelu citiran riječima قـــوله, pisanim crvenim mastilom. Po marginama ima nešto komentara, pisanih rukom drugog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, sa vanjske strane obložen ukrasnim ebro papirom.

1. L. 1b-40b

حاشية الزّيباري على شرح الإستعارات السمرقنديّة
ḤĀŠIYA AZ-ZĪBĀRĪ 'ALĀ ŠARḤ AL-ISTI'ĀRĀT AS-SAMARQANDIYYA

Isto kao br. 4350,5.

2. L. 42b-71b

حاشية الحفيد على شرح الإستعارات السمرقنديّة
ḤĀŠIYA AL-ḤAFĪD 'ALĀ ŠARḤ AL-ISTI'ĀRĀT AS-SAMARQANDIYYA

Glosa na Isfarā'īnī-jev komentar as-Samarqandī-jeve risale o naročitoj upotrebi riječi u prenesenom značenju. (v. br. 4230,2) Napisao 'Alī b. Ismā'īl b. Ibrāhīm b. Muḥammad b. 'Arab Šāh al-Isfarā'īnī, al-Ḥafīd, umro 1007/1599. god.

Kaḥḥāla VII, 34; Ahlwardt VI, 7301; Ḥ.Ḫ. I, 845; Köprülü III, 532; Brockelmann G II, 194 i S II, 259; aẓ-Ẓāhiriyya 'UL'A, str. 237-238; Hasandedić, 261/2, str. 121; al-Ǧibūrī III, 5046, str. 197;

Početak (l. 42b):

أوّله: أحمدك حمد مسترشد بأنوار هدايتك، و مسترفد بآثار جوارك و عنايتك ... أمّا بعد فيقول العبد المفتقر إلى ألطاف ربّ العالمين علي بن صدر الدّين بن عصام الدّين لمّا بلغت سنّ التّميز، من العمر العزيز، و أدركت أنّ صيت عالم العالم قد ملأ الآفاق ...

Završetak (l. 71b):

آخره: قوله و لك أن تجعل الجميع قرينةً إلخ، و لذا قال صاحب التّلخيص القرينة قد تكون واحدة، و قد تكون متعدّدة، و الله تعالى أعلم في البدء، و الختم قال المؤلف رحمه الله: اتّفق الفراغ من تسويدها ببلدة اسكندريّة، و أنا متوجّه إلى محروسة قسطنطينيّة يوم الأربعاء الثّامن عشر من الشّهر السّابع من العام التّاسع من العقد العاشر من القرن العاشر.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu, niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Uvakufio Ǧumhūr Muḥammad ef. (v. bilješku na listu 43a)

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

4381. R-2372.

Zbirka (مجموع), *11*

L. 209; 20 x 12,5 (13,5 x 5,5); 19 redaka. *Ta'līq*, sitan, pisan vještom rukom. Mastilo crno, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Na većini listova tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Tekst osnovnog djela ili nadvučen crvenom linijom, ili citiran riječima قـــوله, pisanim crvenim mastilom. Listovi pri donjem prerezu, do 5 cm dubine, dohvaćeni vlagom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom. Vanjska strana korica i preklopa presvučena ukrasnim ebro papirom.

1. L. 1b-32a

حاشية الزّيباري على شرح الإستعارات السمرقنديّة

ḤĀŠIYA AZ-ZĪBĀRĪ ʻALĀ ŠARḤ AL-ISTIʻĀRĀT AS-SAMARQANDIYYA

Isto kao br. 4350,5.

2. L. 32b-33b

انواع المجاز

ANWĀʻ AL-MAĞĀZ

Kraći rad o vrstama metafore u arapskom jeziku, od nama nepoznatog autora. Naslov dat prema sadržaju. Ovo je najvjerovatnije fragment iz nekog djela o arapskoj stilistici. U njemu se metafora dijeli na dvadeset i pet vrsta i za svaku vrstu je naveden primjer iz Kur'ana ili hadisa.

Fajić V, 3536/3

Početak (l. 32b):

أوله: إعلم أنّ العلماء حصروا أنواع المجاز في خمسة و عشرين نوعا على الاستقراء ١ إطلاق اسم السّبب على المسبّب كقوله عليه السّلام بلّوا أرحامكم و لو بالسّلام...٢ عكسه كقوله شربت الاثم حتّى زال عقلي...

Završetak (l. 33b):

آخره: ٢٤ - الحذف كقوله تعالى ﴿يبيّن الله لكم أن تضلّوا﴾ أى لئلاّ تضلّوا ٢٥ - الزّيادة كقوله تعالى ليس كمثله شئ﴾ و الله أعلم بالصّواب.

3. L. 35b-69b

حاشية الحفيد على شرح الإستعارات السمرقنديّة

ḤĀŠIYA AL-ḤAFĪD ʻALĀ ŠARḤ AL-ISTIʻĀRĀT AS-SAMARQANDIYYA

Isto kao br. 4380,2.

4. L. 70b-91a

حاشية السّيواسي على شرح الإستعارات السمرقنديّة

ḤĀŠIYA AS-SĪWĀSĪ ʻALĀ ŠARḤ AL-ISTIʻĀRĀT AS-SAMARQANDIYYA

Glosa na Isfarā'īnī-jev komentar as-Samarqandī-jeve risale o naročitoj upotrebi riječi u prenesenom značenju (v. br. 4230,2). Napisao al-Ḥāğğ Ismā'īl b. al-Ḥāğğ Sinān as-Sīwāsī, umro 1047/1637. god.

Kaḥḥāla II, 271; Köprülü III, 555/7; al-Ğibūrī III, 5042, str. 196;

Početak (l. 70b):

أوّله: الحمد لله ذي العظمة و السّلطان الّذي خلق الإنسان، و علّمه البيان، بأنواع اللّغات ... و بعد فيقول الفقير إلى ربّه الأكرم الحاجّ إسماعيل بن الحاجّ سنان السّيواسي: ليّن الله قلبه القاسي، و أزال قبضه الوسواسي...

Završetak (l. 91a):

آخره: قوله: لأنّه لا التباس بين القرينة و التّرشيح في المصرّحة لأنّ القرينة مّا يلائم المشبّه، و التّرشيح مّا لا يلائم المشبّه به، الحمد لله على التّمام و على رسوله أفضل الصّلوة و السّلام.

5. L. 94b-108b

شرح الإستعارات السّمرقنديّة للعصام

ŠARḤ AL-ISTIʻĀRĀT AS-SAMARQANDIYYA LI'L-ʻIṢĀM

Isto kao br. 4231,2

6. L. 113b-133a

رساله در تحقيق حقيقت و مجاز

RISĀLA DER TAḤQĪQ-I ḤAQĪQAT WA MAĞĀZ

Risala na perzijskom jeziku o stvarnom i prenesenom značenju riječi, od nama nepoznatog autora.

Köprülü III, 224/6, str. 101

Početak (l. 113b):

أوّله: حمد بى حد أقدسي رسد كه حقيقة مالكية و ملكية را مدار است... أما بعد اين رساله است در تحقيق حقيقة و مجاز .... مصداق ﴿ولما بلغ اشدّه آتيناه حكما و علما﴾ سلطان عاقبت محمود خان أبو الغازي عبيد الله بهادر خان ...

Završetak (l. 133a):

آخره: بتقوية أو لشكر عدورا هزيمت كرده اند ... و هزم راكه موضوع است براى نسبة هزيمت كردن ...اللّهمّ اجعل عاقبة أمورنا الخير، وارزقنا لقاءك بالخير، و حاسبنا بالخير، و احشرنا بالخير و أسكنّا الجنّة بالخير، .. و صلّ على نبيّك محمّد ... تمّت الرّسالة.

7. L. 136b-169a

شرح الرّسالة السمرقنديّة لقره سعيد
ŠARḤ AR-RISĀLA
AS-SAMARQANDIYYA LI QARA SA'ĪD

Isto kao br. 4378,2

8. L. 170b-179b

شرح الإستعارات لقول أحمد
ŠARḤ AL-ISTI'ĀRĀT LI-QŪL ĀḤMAD

Isto kao br. 4350,4

9. L. 180b-188b

شرح فرائد الفوائد لتحقيق معاني الإستعارة للإصبعي
ŠARḤ FARĀ'ID AL-FAWĀ'ID LI-TAḤQĪQ
MA'ĀNĪ AL-ISTI'ĀRA LI'L-IṢBA'Ī

Isto kao br. 4371,3

10. L. 190b-199b

ذيل درر العبارات و غرر الاشارات في تحقيق معاني الاستعارات
ḌAYL DURAR AL-'IBĀRĀT WA ĠURAR AL-IŠĀRĀT
FĪ TAḤQĪQ MA'ĀNĪ AL-ISTI'ĀRĀT

Dodatak djelu درر العبارات و غرر الاشارات iz arapske stilistike. I osnovno djelo i ovaj dodatak napisao je Aḥmad b. Muḥammad al-Ḥusnī al-Ḥamawī al-Ḥanafī, Šihābuddīn, umro 1098/1687. god. Kako se iz završetka vidi, autor je djelo završio 26. redžeba 1070/1660. god.

Kaḥḥāla II, 93; Brockelmann G II, 315; Kairo I/IV, 136

Početak (l. 190b):

أوّله: باسمك اللّهمّ أذهَب فاتحة الكتاب، و بآخر دعوى أهل الجنان، وشيَّ بُرودَ الخطاب، يا نور النّور، يا خفيًا من فرط الظّهور ... أمّا بعد فهذا ذيل سابغي (!) لكتابي المسمّى بُدرر العبارات، و غرر الاشارات، في تحقيق معاني الاستعارات، جعلته هديّة لكلّ فاضل متقن... المطلب الأوّل في تقسيم المجاز ...

Završetak (l. 199b):

آخره: فأجاب بأنّه خطأ نشأ من عدم الفرق بين التّرشيح و التّجريد، و لم يتصوّر مراد المورد فتأمّل. وهنا وقع القلم، وجنح القول للسّلم، وخلع القلم، ما اسودّ من بروده، ورفع رأسه من ركوعه وسجوده، في اليوم السّادس والعشرين من شهر رجب المرجّب من شهور سنة سبعين وألف.

11. L. 205b-209b

رسالة الإستعارات للقوشجي
RISĀLA AL-ISTI'ĀRĀT LI'L-QAWŠAĞĪ

Isto kao br. 4227,2

Cijelu zbirku prepisao je 'Abdullāh b. Aḥmad Kantamīrī-zāde između 1125/1713. i 1126/1714. god. Na više mjesta u zbirci nalazi se njegov prepoznatljivi znak, zvijezda-petokraka, a na listu 1a i bilješka krupnim slovima da ovo djelo zavještava za medresu Miṣrī al-Ḥāğğ Ismā'īla na Atmejdanu u Sarajevu.

4382. R-4624.

حاشية شيخ زاده على شرح الإستعارات السمرقنديّة
ḤĀŠIYA ŠAYḪ-ZĀDE 'ALĀ ŠARḤ
AL-ISTI'ĀRĀT AS-SAMARQANDIYYA

Glosa na Isfarā'īnī-jev komentar as-Samarqandī-jeve risale o naročitoj upotrebi riječi u prenesenom značenju. (v. br. 4231,2) Napisao Muḥammad Ṣādiq b. 'Abdurraḥīm b. Sulaymān b. 'Abdullaṭīf al-Arzanǧānī, Šayḫ-zāde, umro 1223/1808. god.

Kaḥḥāla X, 72; A.M. II, 355; Ismā'īl-paša, Ḍayl II, 56; Brockelmann S II. 259; Köprülü III, 529

Početak:

أوّله: حمد مَنْ أحسن جمال البلاغة بمزايا مقتضى المقام بحيث: [يزيدك وجهه حسنًا إذا ما زدته نظرًا] ... فيقول العبد الفقير السّيّد محمّد صادق بن السّيّد عبد الرّحيم المفتي بأرزنجان ... لمّا رأيت الرّسالة المشهورة برسالة الاستعارة و شرحها ...

Završetak:

آخره: الحمد لله على تمام الإيضاح، بعد الإظلام المحتاج إلى المصباح، و لله حقّ الانتظام في سلك دعاء الصّلحاء للطّلبة في الصّباح، و الدّوام لا يخفى ما فيه من الحسنات ... لأدعية الطّلبة الصّلحاء المنوّرين قلوبهم بأنوار المعارف الإلهيّة . تمّت.

L. 118; 23 x 16, (17 x 7,8); 23 retka. *Ta'līq*, sitan, pisan vještom rukom. Mastilo crno i crveno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Papir tanak, glat, bijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom. Vanjska strana korica i preklopa presvučena ukrasnim ebro papirom.

Na kraju rukopisa, na listu 118a, bilješka da ga je prepisao Ramaḍān b. Mūsā 1237/1821. god.

Na zadnjem zaštitnom listu pečat ranijeg vlasnika, Muhameda Emina Muslibegovića iz Mostara.

4383. R-3481.

شرح الإستعارات السّمرقنديّة للعصام

ŠARḤ AL-ISTI'ĀRĀT AS-SAMARQANDIYYA LI'L-'IṢĀM

Isto kao br. 4231/2.

L. 31; 20 x 12,5 (11 x 5,5); 11 redaka. *Ta'līq*, pisan tupim perom, sa velikim proredom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Nedostaje jedna polovina prvog lista. Tekst na prvih deset lista uokviren crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru i pismu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

4384. R-7815.

شرح الإستعارات السّمرقنديّة للعصام

ŠARḤ AL-ISTI'ĀRĀT AS-SAMARQANDIYYA LI'L-'IṢĀM

Isto kao br. 4231,2.

Nepotpuno na početku.

Početak ovdje:

ناقص في أوله. أوّل الموجود: بالقرينة المانعة ارادة الموضوع له، و ملايم المستعار له القرينة المعيّنة، فالاستعارة باعتبار القرينة المعنية...

L. 8; 22 x 15,2 (17 x 8,5); 21 redak. *Ta'līq* pisan tupim perom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamno bijele boje, sa vodenim znakom, evrposkog porijekla. Listovi razasuti i dohvaćeni vlagom. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Bez poveza.

Na listu 8b bilješka da je djelo prepisano 1118/1706. god. Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

4385. R-7764.

شرح الإستعارات السّمرقنديّة للعصام

ŠARḤ AL-ISTI'ĀRĀT AS-SAMARQANDIYYA LI'L-'IṢĀM

Isto kao br. 4231,2.

Nedostaje veći dio rukopisa na početku.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوله. أوّل الموجود: من البيان انّه اختلف في جواز ذكر المشبّه بغير لفظ، و لم تعثر عليه بل قال الشّارح المحقّق في شرح التّلخيص الّذي يموج في كلام القوم في هذه الآية إنّ في لباس الجوع إستعارتين ..

L. 5; 21,5 x 15,5 (16 x 8); 19 redaka. *Ta'līq*, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti, dohvaćeni vlagom i po rubovima oštećeni. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima nešto naknadno pisanih komentara. Listovi sa kustodama.

Povez otkinut i zagubljen.

Prepis završen u mjesecu džumadel-ahiru 1162/1749. god., u Sultan Mehmedovoj medresi. Nema podataka o prepisivaču.

4386. R-2812.

Zbirka (مجموع), *11*

L. 192; 18 x 10 (13 x 5,5); 21 redak. *Ta'līq*, sitan, pisan vještom rukom. Mastilo crno, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Na naslovnim listovima, tekst uokviren debelom zlatnom linijom, ojačanom sa vanjske strane sa dvije, a sa unutrašnje strane sa jednom tankom linijom crne boje. Na ostalim listovima tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Tekst osnovnog djela ili nadvučen crvenom linijom ili citiran riječima قوله, pisanim crvenim mastilom. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom.

1. L. 1b-36b

حاشية الحفيد على شرح الإستعارات السمرقنديّة

ḤĀŠIYA AL-ḤAFĪD ʻALĀ ŠARḤ
AL-ISTIʻĀRĀT AS-SAMARQANDIYYA

Isto kao br. 438,2.

2. L. 38b-48a

شرح الإستعارات لقول أحمد

ŠARḤ AL-ISTIʻĀRĀT LI-QŪL AḤMAD

Isto kao br. 4350,4

3. L. 48b-49b

انواع المجاز

ANWĀʻ AL-MAĞĀZ

Isto kao br. 4381,2.

4. L. 51b-87a

حاشية الزّيباري على شرح الإستعارات السمرقنديّة

ḤĀŠIYA AZ-ZĪBĀRĪ ʻALĀ ŠARḤ
AL-ISTIʻĀRĀT AS-SAMARQANDIYYA

Isto kao br. 4350,5.

5. L. 87b-108b

حاشية السّيواسي على شرح الإستعارات السمرقنديّة

ḤĀŠIYA AS-SĪWĀSĪ ʻALĀ ŠARḤ
AL-ISTIʻĀRĀT AS-SAMARQANDIYYA

Isto kao br. 4381,4.

6. L. 109b-123a

شرح الإستعارات السّمرقنديّة للعصام

ŠARḤ AL-ISTIʻĀRĀT AS-SAMARQANDIYYA LI'L-ʻIṢĀM

Isto kao br. 4231,2.

7. L. 123b-130b

شرح فرائد الفوائد لتحقيق معاني الإستعارة للإصبعي

ŠARḤ FARĀ'ID AL-FAWĀ'ID LI-TAḤQĪQ
MAʻĀNĪ AL-ISTIʻĀRA LI'L-IṢBAʻĪ

Isto kao br. 4371,3.

8. L. 131b-133b

فرائد الفوائد لتحقيق معاني الإستعارة

FARĀ'ID AL-FAWĀ'ID LI-TAḤQĪQ MAʻĀNĪ AL-ISTIʻĀRA

Isto kao br. 4230,2.

9. L.134b-138

رسالة الإستعارات للقوشجي

RISĀLA AL-ISTIʻĀRĀT LI'L-QAWŠAĞĪ

Isto kao br. 4227,2.

10. L. 139b-151b

تعليق على بلوغ الأرب من تحقيق إستعارات العرب

TAʻLĪQ ʻALĀ BULŪĠ AL-ARAB MIN
TAḤQĪQ ISTIʻĀRĀT AL-ʻARAB

Glosa na komentar as-Samarqandī-jeve risale o naročitoj upotrebi riječi u prenesenom značenju (v. br. 4230,2). I komentar i glosu pod gore spomenutim naslovom napisao je ʻAbdulmalik b. Ğamāluddīn b. Ṣadruddīn b. ʻIṣāmuddīn al-ʻIṣāmī, poznat pod nadimkom Munlā ʻIṣām, rođ. 978/1570., um. 1037/1628. god.

Kaḥḥāla VI, 181; Ahlwardt VI, 7316; A.M. I, 628; aẓ-Ẓāhiriyya ʻUL'A, str. 306-307; Brockelmann G II, 194;

Početak (l. 139b):

أوّله: الحمد لله ربّ العالمين، و الصّلوة و السّلام على سيّد المرسلين، محمّد و آله و صحبه أجمعين... أمّا بعد فهذا تعليق لطيف قصدت به حلّ مختصري الموسوم ببلوغ الأرب من تحقيق إستعارات العرب ...

Završetak (l. 151b):

آخره: و غيره أى غير الأقوى اختصاصاً من الأمرين الملايمين للمشبّه به في هذه ترشيح للإستعارة المكنيّة و من الملايمين للمشبّه في تلك تجريد للإستعارة المصرّحة و الله أعلم.

11. L. 152b-192a

شرح المنظومة الطّبلاويّة في الإستعارات

ŠARḤ AL-MANẒŪMA AṬ-ṬABLĀWIYYA FĪ AL-ISTIʻĀRĀT

Komentar na spjev o pravilima upotrebe metafore u arapskom jeziku. I spjev i komentar na njega napisao je Manṣūr Sibṭ Naṣiruddīn b. Sālim aṭ-Ṭablāwī, umro 1014/1606. god. Autor je djelo prvo napisao u stihovima, a onda je, radi njegova lakšeg razumijevanja, na njega napisao ovaj komentar.

Kaḥḥāla XIII, 15; Ahlwardt VI, 7317; aẓ-Ẓāhiriyya ʻUL'A, str. 373-374; Brockelmann G II, 321 i S II, 443; al-Badīriyya II, str. 535-536;

Početak (l. 152b):

أوّله: الحمد لله الذي رفع لمن شاء النّقاب عن وجود الإعجاز ببديع بيان المعاني، و الصّلوة و السّلام على من ملّكه مفتاح البلاغة و الفصاحة، و آتاه السّبع المثاني محمّد المخصوص بالكمال ... أمّا بعد فإنّ أنفس ما به النّفوس الكاملة ...

Završetak (l. 192a):

آخره: هذا ختام ما قصدنا نظمه، و الحمد لله وليّ النّعمة، أى: هذا المذكور ما قصدنا نظمه من حاصل ما تضمّنته الرّسالة، و قد تمّ شرحه بهذه العجالة ... رزقنا الله حسن الختام و جعلنا من الفائزين بالقرب في دار السّادة و السّلام و على نبيّه و حبيبه أفضل الصّلوة و السّلام...

Cijelu zbirku prepisao je isti, nama nepoznati prepisivač, u periodu između 1083/1672. i 1085/1674. god. (v. bilješke na listovima 36b, 87a, 108b, 123a, 137b i 151b). Nema podataka o mjestu prepisa.

4387. R-4073.

Zbirka (مجموع), *3*

L. 83; 21 x 15,5 (15 x 10); 21 redak. *Nasḫ*, sitan, pisan vještom rukom. Mastilo crno. Tri vrste različitog papira. Listovi od 1-45 i 64-83 tanki, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla, a od 46-63 debeli, hrapavi, žućkaste boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Većina listova dohvaćena vlagom i crvotočinom. Pojedine lage listova razasute i odvojene od poveza. Tekst osnovnog djela ili pisan crvenim slovima, ili nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara i nešto interlinearnih bilješki. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom dohvaćen vlagom i crvotočinom. Vanjska strana korica i preklopa presvučena ukrasnim ebro papirom.

1. L. 1b-43b

الشّرح الكبير على الرّسالة السّمرقنديّة للملوي

AŠ-ŠARḤ AL-KABĪR ʻALĀ AR-RISĀLA AS-SAMARQANDIYYA LI'L-MALAWĪ

Komentar na as-Samarqandī-jevu risalu o naročitoj upotrebi riječi u prenesenom značenju (v. br. 4230,2). Napisao Aḥmad b. ʻAbdulfattāḥ b. Yūsuf al-Muğīrī al-Mollawī, Šihābuddīn, umro 1181/1767. Autor je djelo završio u utorak, 15. muharrema 1148/1735. god.

Kaḥḥāla I, 278; Ahlwardt VI, 7313; aẓ-Ẓāhiriyya ʻUL'A, str. 315-316;

Početak (l.1b):

أوّله: حمداً لك اللّهمّ على ما أظهرت لنا من أسرار البيان، من طوالع أنوار الفصيح، و أوضحت لنا من التّبيان، من أهداف الكناية و التّلميح، و الصّلوة و السّلام على سيّدنا محمّد المؤيّد بالآيات المحكمات ... و بعد فلمّا امتدّت أعناق المخلصين إلى شرح الرّسالة السّمرقنديّة في الإستعارات...

Završetak (l. 43b):

آخره: و ذلك مشعر بعدم مبالاته بمن يطلب محاربته، و العلاقة بين الأنامل و السّحائب المشابهة في عموم العطايا، و الله تعالى أعلم بالصّواب، و إليه المرجع و المآب .و كان الفراغ من ذلك يوم الثلاثاء المبارك خامس عشر محرم الحرام افتتاح عام ألف و مائة و ثمان و أربعين من الهجرة النّبويّة...

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti mjestu prepisa.

2. L. 46b-63b

شرح الإستعارات السّمرقنديّة للعصام
ŠARḤ AL-ISTI'ĀRĀT AS-SAMARQANDIYYA LI'L-'IṢĀM

Isto kao br. 4231,2

Djelo se završava kolofonom u kome je data bilješka da ga je prepisao Aḥmad b. Ḥasan al-Muḥsinī al-Azharī, u četvrtak, 11. šabana 1095/1684. god. na Azharu u Kairu.

و كان الفراغ من نسخه صبيحة يوم الخميس المبارك حادى عشر شعبان من شهور سنة خمسة و تسعين و ألف بالجامع الأزهر. كتبه العبد الفقير المعترف بالعجز و التّقصير أحمد بن حسن المحسني الأزهري عفى الله عنهما .

3. L. 64b-83b

الشّرح الصّغير على الرّسالة السّمرقنديّة للملوي
AŠ-ŠARḤ AṢ-ṢAĠĪR 'ALĀ AR-RISĀLA AS-SAMARQANDIYYA LI'L-MALAWĪ

Skraćena verzija djela pod br.1 iz ove zbirke (v. br. 4384,1). Napisao isti autor, Aḥmad b. 'Abdulfattāḥ b. Yūsuf al-Muġīrī al-Mulawī, Šihābuddīn, umro 1181/1767. Iz bilješke na kraju djela, vidi se da je autor djelo završio u Mekki 11. džumadel-uma 1166/1753. god

Kaḥḥāla I, 278; Ahlwardt VI, 7314; az-Ẓāhiriyya 'UL'A, str. 315-316;

Početak (l. 64b):

أوّله: الحمد لله الذي له الحمد حقيقة، و هو لغيره مجاز، المحيط علمه بأسرار البلاغة و وجوه البراعة و دلائل الإعجاز، و الصّلوة و السّلام على سيّدنا محمّد ... أمّا بعد فقد كنت شرحت رسالة السّمرقندى في الإستعارات، و وشحتها بلطائف الطّرائف، و عوارف المعارف، و نفائس العبارات ... ثمّ سألني بعض الإخوان أن أصرف الهمّة نحو اختصاره ... فأجبته إلى ذلك مستعينًا بالله تعالى...

Završetak (l. 83b):

آخره: فإذا قلت رأيت أسدًا شاكى السّلاح قرينة، و الرّمى تجريد، و الله أعلم بالصّواب، و إليه المرجع و المآب، و الحمد لله ربّ العالمين .تمّ الكتاب، بعون الله الملك الوهّاب، بمكّة المشرّفة شرّفها الله تعالى فى يوم ١١ جمادى الأوّل سنة ١١٦٦

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa.

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

4388. R-531.

شرح فرائد الفوائد لتحقيق معاني الإستعارة للإصبعي
ŠARḤ FARĀ'ID AL-FAWĀ'ID LI-TAḤQĪQ MA'ĀNĪ AL-ISTI'ĀRA LI'L-IṢBA'Ī

Isto kao br. 4371,3

L. 6; 23,5 x 16 (14,5 x 7,5); 23 retka. *Ta'līq*, sitan, pisan vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, sa vanjske strane presvučen ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na više mjesta stari pečat Gazi Husrev-begove biblioteke iz 1280/1863. god.

4389. R-7749.

Zbirka (مجموع), *4*

L. 99; 19 x 11,5 (14,5 x 5,5); 15-19 redaka. *Ta'līq*, pisan vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa tri vrste vodenih znakova, evropskog porijekla. Listovi razasuti i odvojeni od poveza. Na većini listova tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara i nešto interlinearnih bilješki. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom.

1. L. 1b-5b

شرح فرائد الفوائد لتحقيق معاني الإستعارة للإصبعي
ŠARḤ FARĀ'ID AL-FAWĀ'ID LI-TAḤQĪQ MA'ĀNĪ AL-ISTI'ĀRA LI'L-IṢBA'Ī

Isto kao br. 4371,3.

2. L. 8b-54a

تلخيص المفتاح
TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4215.

Na kraju djela (l. 54a) bilješka da ga je prepisao ʻAlī b. Isḥāq 1068/1657. god.

3. L. 57b-79b

شرح الإستعارات السَّمرقنديّة للعصام
ŠARḤ AL-ISTI'ĀRĀT AS-SAMARQANDIYYA LI'L-'IṢĀM

Isto kao br. 4231,2.

4. L. 83b-99a

شرح ايساغوجي في المنطق
ŠARḤ ĪSĀĠŪĞĪ FĪ AL-MANṬIQ

Isto kao br. 4230,3.

Na listu 8a bilješka crvenim slovima da je rukopis vlasništvo Muṣṭāfe Kotlevija. Ispod bilješke je i njegov lični pečat. Na predzadnjem zaštitnom listu nalazimo ime još jednog bivšeg vlasnika, Ibrāhīma b. Yūsufa.

Iz Odbora IZ Travnik.

4390. R-2675.

متن العلاقة
MATN AL-ʻALĀQA

Kratka risala o pravilima metafore (isti'āra) u arapskoj stilistici, poznata još i pod nazivima: رسالة في البيان أ رسالة في الإستعارة , رسالة في الحقيقة و المجاز و الكناية. Napisao Maḥmūd b. ʻAbdullāh al-Anṭākī, umro 1160/1747. god.

Kaḥḥāla XII, 175; Ahlwardt VI, 7294; Brockelmann S II, 329; Kairo I/ IV, 199 i 204; aẓ-Ẓāhiriyya 'UL'A, str. 293-294; Dobrača II, 884/2; Fajić V, 3315/3; Bratislava, 377, str. 265;

Početak:

أوّله: الحمد لله حمد الشّاكرين، و الصّلوة على سيّد الأوّلين و الآخرين، و على آله الطّيّبين الطّاهرين، و بعد فاعلم أنّ طرق أداء المراد ثلاثة حقيقة و مجاز و كناية. فالحقيقة: لفظ مستعمل فيما وضع له ... و المجاز لفظ مستعمل في غير ما وضع له... و الكناية: لفظ مستعمل في لازم ما وضع له بلا قرينة مانعة عنه..

Završetak:

آخره: و أمّا الكناية فلفظ أريد به لازم معناه من غير قرينة مانعة عن إرادته، و المكنى عنه إما ذات نحو: طعن فلان مجمع ضغنك، أو صفة مثل فلان طويل النّجاد ، بمعنى: طويل القامة، أو نسبة بينهما انّ الكرم في بيت فلان بمعنى أن الكرم في فلان.

L. 13; 21 x 14 (14 x 6); 9 redaka. *Nasḫ*, pisan krupnim slovima, veoma vještom rukom. Mastilo crno. Papir tanak, glat, bijele boje, evropskog porijekla. Na prvih sedam lista tekst uokviren crnom linijom. Komentari po marginama i interlinearne bilješke samo na tri prva lista. Listovi sa kustodama.

Bez poveza.

Rukopis se završava kolofonom u kome je data bilješka da ga je prepisao ʻAbdullāh ʻAynī b. Muṣṭafā al-Birčawī (Bušatlić)) 25. safera 1307/1889. god. u Gazi Husrev-begovoj medresi u Sarajevu:

تمّت الرّسالة المسمّاة بالعلاقة للإمام المحقّق محمود الأنطاكي بعون الله تعالى في اليوم الخامس و العشرين من شهر صفر الخير لسنة سبع و ثلثمائة و ألف. كتبه أضعف العباد عبد الله عيني بن مصطفى البرچه وى في مدينة سراى بوسنه في مدرسة خسرويّة .

Na prvom i zadnjem listu veliki pečat sa koga se može pročitati da je ovo djelo vakuf hafiza Abdullaha Bušatlića. Na pečatu je upisana 1354/1935. god.

4391. R-2727.

متن العلاقة
MATN AL-ʻALĀQA

Isto kao br. 4390.

L. 9; 18,5 x 12 (11 x 7); 11 redaka. *Nasḫ*, pisan vještom rukom. Mastilo crno. Na početku lijepo urađen unvan u obliku kupole sa floralnim motivima, u plavoj i zelenoj boji. Papir tanak, glat, tamnožute boje, evropskog porijekla. Tekst uokviren linijom plave boje. Tačke i ukrasni znakovi pisani plavim mastilom. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Pojedini komentari pisani na listićima koji su uvezani zajedno sa osnovnim listovima rukopisa. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, presvučen ukrasnim ebro papirom.

Na kraju djela (l. 9b) bilješka crvenim slovima da ga je prepisao Qāḍī-zāde (Kadić) Muḥammad Anwarī 1286/1869. god.

يازدى قاضي زاده محمد أنورى اشبو كتاب مصطفى نك هجره تندن تاريخي قويدي حساب سنة ١٢٨٦

4392. R-4018.

Zbirka (مجموع), *11*

L. 94; 20 x 14. Dimenzije teksta i broj redaka različiti od jednog do drugog djela. *Nasḫ* i *ta'līq*. Mastilo crno. Sadržaj zbirke dat na unutrašnjoj strani prve korice. Na pojedinim listovima naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i odvojeni od poveza. Tekst osnovnog djela ili nadvučen crvenom linijom, ili citiran riječima قـولـه, pisanim crvenim mastilom. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, oštećen po rubovima korica.

1. L. 1b-5a

متن العلاقة
MATN AL-'ALĀQA

Isto kao br. 4390.

2. L. 6b-8b

رسالة في فنّ المناظرة
RISALA FĪ FANN AL-MUNĀẒARA

Isto kao br. 4238,2.

3. L. 16b-20a

شرح البسملة الشّريفة
ŠARḤ AL-BASMALA AŠ-ŠARĪFA

Komentar besmele od nama nepoznatog autora. Naslov na listu 16b. Moguće je da se ovdje radi o fragmentu iz nekog drugog djela.

Početak (l. 16b):

أوله: يمكن الكلام فيه من جهة الفنون الاثنى عشر. أمّا من جهة اللّغة، فالباء و سائر حروف الجرّ، موضوعة لإفضاء معاني الأفعال إلى مجروراتها ... و أمّا من جهة الوضع فالباء و سائر الحروف و أسماء الإشارات و الموصولات ...

Zavrpetak (l. 20a):

آخره: و نقول المراد ما يلاحظ كونه كذلك، و يقصد الشّرع فيه لذاته ... و نقول: التّسمية تنوب عن نفسها و عن غيرها كشأن الزكاة فلا تقتضي بسملة أخرى. تمّت.

4. L. 21b-37b

شرح الإستعارات السّمرقنديّة للعصام
ŠARḤ AL-ISTI'ĀRĀT AS-SAMARQANDIYYA LI'L-'IṢĀM

Isto kao br. 4231,2.

5. L. 38b-40b

فرائد الفوائد لتحقيق معاني الإستعارة
FARĀ'ID AL-FAWĀ'ID LI-TAḤQĪQ MA'ĀNĪ AL-ISTI'ĀRA

Isto kao br. 4230,2.

6. L. 41a-42a

الرّسالة العضديّة في الوضع
AR-RISĀLA AL-'AḌUDIYYA FĪ AL-WAḌ'

Kratka risala o pojmovima, poznata još i pod nazivima الرّسالة الوضعيّة i الرّسالة في الوضع. Napisao 'Abdurraḥmān b. Aḥmad b. 'Abdulġaffār al-Īğī, 'Aḍududdīn, rođ. 708/1308., um. 756/1355. god.

Kaḥḥāla V, 119; Ahlwardt IV, 5309; Köprülü III, 542/5; Ḥ.Ḫ. I, 898; Brockelmann S II, 288; Dobrača I, 388/2, str. 237; Fajić V, 3315/9; Jahić VI, 3745/4;

Početak (l. 41a):

أوله: هذه فائدة تشتمل على مقدّمة و تقسيم و خاتمة. المقدّمة اللّفظ قد يوضع لشخص بعينه، و قد يوضع له باعتبار عامّ و ذلك بأن يعقل أمر مشترك بين الشّخصيّات ثمّ يقال هذا اللّفظ موضوع لكلّ واحد ...

Završetak (l. 42a):

آخره: الخاتمة تشتمل على تنبيهات.. الثّاني عشر لا يريبك تعاور الألفاظ بعضها مكان بعض إذ المعتبر الوضع.

7. L. 44b-63b

شرح رسالة الإستعارة للقازابادي

ŠARḤ RISĀLA AL-ISTI'ĀRA LI-L-QĀZĀBĀDĪ

Komentar na as-Samarqandī-jevu risalu o naročitoj upotrebi riječi u prenesenom značenju (v. br.4230,2). Napisao Aḥmad b. Muḥammad b. Isḥāq al-Qāzābādī, Abū an-Nāfi' umro 1163/1749. god.

Kaḥḥāla II, 81; Köprülü III, 543, str. 245; A.M. I, 175; Brockelmann S II. 260/10; az-Ẓāhiriyya 'UL'A, str. 313-314;

Početak (l. 44b):

أوّله: الحمد لله الّذي جعل أسرار البلاغة مفتاحاً لإعجاز نعم القرآن، و صيّر دلائل إعجازه مصباحًا لضوء... أهل القرآن ... و بعد فيقول أفقر عباد الله أبو النّافع أحمد بن محمّد القازابادي ...

Nepotpuno na kraju.

Završetak ovdje (l. 63b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: بناء على ما ذهب إليه السّكّاكي لأنّ التّخيليّة إستعارة مصرحة عنده ...

8. L. 65b-69b

ايساغوجي في المنطق

ĪSĀĠŪĠĪ FI AL-MANṬIQ

Isto kao br. 4229,3.

9. L. 71b-80a

العوامل الجديدة

AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

Kraće djelo o agensima u sintaksi arapskog jezika, poznato još i pod nazivima العوامل المائة الجديدة i العوامل في النّحو. Napisao Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgiwī, Taqiyyuddīn, rod. 929/1521., um. 981/1572. god.

Kaḥḥāla X, 123; Ahlwardt VI, 6786; Köprülü III, 557/2; az-Ẓāhiriyya N, str. 360-367; Brockelmann G II, 441; Fajić V, 3308/4; Trako-Gazić, 492; Dobrača I, 143/7, str. 112; Jahić VI, 3773/2;

Početak (l. 71b):

أوّله: الحمد لله ربّ العالمين، و الصّلوة و السّلام على محمّد و آله أجمعين ... و بعد فاعلم أنّه لا بدّ لكلّ طالب معرفة الإعراب من معرفة مائة شئ، ستّون منها تسمّى عاملاً، و ثلاثون منها تسمّى معمولاً، و عشرة منها تسمّى عملاً و إعراباً...

Završetak (l. 80a):

آخره: و إن لم يظهر، و لم يقدّر في آخره، يسمّى محليًا نحو توكّلنا على من لا يأتى الخير إلاّ من جهته ...

10. L. 82b-89b

الصّحاح العجميّة

AṢ-ṢIḤĀḤ AL-'AĞAMIYYA

Treći dio perzijsko-turskog rječnika. Napisao Hindūšāh Nahǧawānī, umro 730/1329 god., po uzoru na rječnik صحاح العرب u kome su riječi poredane po alfabetskom redu prvog i posljednjeg slova u riječi. U ovom dijelu sadržane su, zapravo, samo paradigme, derivacije i konjugacije.

Trako, 92-94, str. 63-64; Ḥ.Ḫ. II, 1074; Ahlwardt VI, 6997; Pertsch. 138; Karatay t II, 2045; Fajić V, 3309/4

Početak (l. 82b):

أوّله: إعلم أنّ الصّرفيّين جعلوا الفعل و ما يشتقّ منه ميزانًا، و وزنوا غيره به. كذلك جعلنا ما يراد فيه في الفارسيّ أعنى كردن، وما يخرج منه ميزانًا، و بيّنّاه في القواعد و الأمثلة ليقاس عليه غيره مهما أمكن إنّما بيّنّاه لأنّ تفسر الفارسيّ لا ينفع لغير العجم كرد كند كردن كننده ...

Završetak (l. 89b):

آخره: فليس لها في الفارسيّ صيغ مخصوصة بل يستعمل في اسم الآلة بالإضافة لفظ الآلة إلى كلّ ما يراد نحو آلت كردن، و آلت نوشتن، و آلت خوردن، أو يذكر اسم كلّ آلة مخصوصة نحو قلم، و قلم تراش و غيرهما..

11. L. 90b-94b

رسالة في تقسيم الميراث

RISALA FĪ TAQSĪM AL-MĪRĀṮ

Kratka risala na turskom jeziku o diobi nasljedstva, poznata još i pod nazivom مفهوم الفرائض. Ovo je zapravo samo uvodni dio koji sadrži teoretsko objašnjenje tabela pod nazivom جريدة الفرائض koje je prema Dobrači (v. II, 1788/3) izradio Mawlā Ṣāliḥ ef. čija nam je biografija nepoznata.

Kairo t, 79; Bratislava, 406, str. 293; Dobrača II, 1788/3; Zürich I, 458;

Početak (l. 90b):

أوله: ميتك تركه سنه متعلق اولان حقوق مرتبه دورتدر، تجهيز تكفين و قضاء ديون، و تنفيذ وصايا بالثلث قسمت تركه بين الورثة ورثه، مرتبة اون أصحاب فرائض عصبه، نسبيه سببيه نك دخي...

Završetak (l. 94b):

آخره: نسبت دوتر سدس ربع الرؤس نسبت طوتر بزده... سدس ربع الرؤس و بره لوم يكرمي دوردك سدسي نه دورت ربع نه برن بزده و برك . تمت.

Zbirku je prepisivalo više prepisivača u periodu između 1225/1810. i 1226/1811. god. Nema podataka o njihovim imenima, niti mjestu prepisa.

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

4393. R-2432.

شرح متن العلاقة
ŠARḤ MATN AL-'ALĀQA

Komentar na al-Anṭākī-jevu risalu o pravilima metafore u arapskoj stilistici (v. br. 4390). Napisao Ḥusayn b. Muṣṭafā al-Āydīnī, poznat pod nadimkom Qaratepelī, umro 1191/1777. god.

Kaḥḥāla IV, 62; A.M. II, 327; O.M. I, 405; Brockelmann S II, 329; Fajić V, 3466/6;

Početak:

أوله: الحمد لمن أفرد الحقائق، و الصّلوة على من رشّح بأعلى الدّقائق ... و بعد فيقول العبد المفتقر إلى ألطاف ربّه الخفيّة إبن قره دبلي حقّهما مغفرته الجليّة، إنّ رسالة الإستعارة للمولى المحقّق و البحر المدقّق مولانا محمود الأنطاكي ...

Završetak:

آخره: و الكناية أبلغ من الحقيقة و التّصريح لكونهما كدعوى الشّئ ببيّنة، و لنختم الكلام بالحمد لله الّذي بجلالته تتمّ الصّالحات و على رسوله أفضل التّحيّات ...

L. 43; 19,5 x 14 (13 x 8,3); 17 redaka. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa*. Mastilo crno i crveno, porozno na dodir sa vlagom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst uokviren crvenom linijom. Još po jedna crvena linija povučena po rubovima listova i napravljen prostor za komentare po marginama. Tekst osnovnog djela pisan crvenim mastilom. Po marginama ima dosta komentara, pisanih, uglavnom, rukom istog prepisivača. Neki od komentara pisani naknadno grafitnom olovkom. Listovi sa kustodama.

Povez kožni.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, sa kraja XVIII stoljeća.

4394. R-2314.

شرح متن العلاقة
ŠARḤ MATN AL-'ALĀQA

Isto kao br. 4393.

Naslov na listu 1a شرح علاقة.

L. 38; 21 x 16 (15,5 x 6,5); 21 redak. *Ta'līq.* Mastilo crno, porozno na dodir sa vlagom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Tekst osnovnog djela nadvučen crnom linijom. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom. Po marginama ima nešto komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski novijeg datuma, obložen impregniranim platnom crne boje.

Prepisao 'Alī b. 'Alī al-Qayṣarī. Nema podataka o mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru i pismu, prepis je, najvjerovatnije, sa kraja XVIII stoljeća.

4395. R-2828.

Zbirka (مجموع), 2

L. 39; 18 x 12 (13,5 x 6,5); 21 redak. *Ta'līq* , sitan, pisan vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Neki od komentara pisani na papirićima koji su uvezani u zbirku zajedno sa osnovnim listovima. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, presvučen ukrasnim ebro papirom

1. L. 1b-33b

شرح متن العلاقة
ŠARḤ MATN AL-'ALĀQA

Isto kao br. 4393.

Naslov na početku هذا شرح علاقة.

2. L. 34b-37a

متن العلاقة
MATN AL-‘ALĀQA

Isto kao br. 4390.

Naslov na početku هذا كتاب متن علاقة

Na listu 34a bilješka da je zbirku prepisao Stočanin Čelić-zade Salih sin Mustafin 1287/1870. god.

كتبه أضعف العباد ستوچه لي كالبك زاده صالح بن مصطفى غفر الله لهما ... في سنة سبع و ثمانين و مائتين و ألف.

4396. R-1857.

Zbirka (مجموع)*, 12*

L. 156; 22 x 16. Dimenzije teksta i broj redaka različiti od jednog do drugog djela. *Nasḫ* i *ta‘līq*. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Više vrsta papira, bijele, tamnobijele i žućkaste boje, sa različitim vodenim znakovima, evropskog porijekla. Na prvih pedesetak listova tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara. Neki od komentara pisani na listićima uvezanim zajedno sa osnovnim listovima rukopisa. Tekst osnovnog djela ili nadvučen crvenom linijom, ili pisan crvenim mastilom. Većina listova dohvaćena vlagom, usljed čega su se na njima pojavile tamne fleke. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom.

1. L. 1b-10b

تعليقات على شرح متن العلاقة
TA‘LĪQĀT ‘ALĀ ŠARḤ MATN AL-‘ALĀQA

Glosa na komentar al-Anṭākī-jeve risale (v. br. 4390) o pravilima metafore u arapskoj stilistici. I komentar i glosu napisao isti autor, Ḥusayn b. Muṣṭafā al-Āydīnī, poznat pod nadimkom Qaratepelī, umro 1191/1777. god.

Kaḥḥāla IV, 62; A.M. II, 327; O.M. I, 405; Brockelmann S II, 329; Fajić V, 3466/6;

Početak (l. 1b):

أوله: الحمد لله ربّ العالمين، و الصّلوة على محمّد و آله أجمعين. أمّا بعد فقد كنت شرحت الرّسالة الإستعاريّة لمحمود الأنطاكي اختصاراً موجزاً، و لمّا كان عسير الفهم للطّلاّب أردت أن أبيّن بعض المعلّقات بعون الله تعالى و هو حسبي و نعم الوكيل، قوله: الحمد لمن أفرد الحقائق...

Završetak (l. 10b):

آخره: و هو معناه الحقيقي حقيقةً أو حكمًا فلا يردّ أنّ بعض المجازات مستعمل متروك الحقيقة، و لا يوجد فيه الوضع.

2. L. 13b-39b

شرح متن العلاقة
ŠARḤ MATN AL-‘ALĀQA

Isto kao br. 4393.

3. L. 41b-52b

شرح فرائد الفوائد لتحقيق معاني الإستعارة لابن خليل
ŠARḤ FARĀ’ID AL-FAWĀ’ID LI-TAḤQĪQ MA‘ĀNĪ AL-ISTI‘ĀRA LI IBN ḪALĪL

Komentar na as-Samarqandī-jevu risalu o naročitoj upotrebi riječi u prenesenom značenju (v. br. 4230,2). Napisao Ismā‘īl b. Ḫalīl, čija nam je biografija nepoznata.

Fajić V, 3315/17;

Početak (l. 41b):

أوله: الحمد لله ربّ العالمين، و الصّلوة و السّلام على سيّدنا محمّد و آله و صحبه أجمعين. و بعد فيقول العبد الفقير إلى ألطاف ربّه القدير إسماعيل بن خليل ستر عيوبهما الجليل... قال المصنّف خواجه أبو القاسم السّمرقندي صاحب متن الإستعارة بسم الله الرّحمن الرّحيم أقول إنّما قال هكذا للتّيمّن و العمل بموجب الحديث ...

Završetak (l. 52b):

آخره: أي بالمشبّه به تنازع فيه بقوله اختصاصًا و تعلقًا، فهو قرينة و ما سواه ترشيح سواء كان مقدّما أو مؤخّرًا، فإن استويا في القوّة فأسبقهما دلالة على المراد.

4. L. 55b-59a

نخبة الفكر في مصطلح أهل الأثر
NUḪBA AL-FIKR FĪ MUṢṬALAḤ AHL AL-AṮAR

Kratka risala o terminologiji hadisa. Napisao Aḥmad b. 'Alī b. Muḥammad b. Ḥağar al-'Asqalānī, Šihābuddīn, rođ. 772/1372., um. 852/1448. god.

Kaḥḥāla II, 20-21; Ahlwardt II, 1088; Ḥ.Ḫ. II, 1936; Köprülü I, 427/3 i III 718/4; Kenderova, 1, str.3; Dobrača I, 387 i II, 815/2; al-Ǧibūrī I, 976-984, str.313-315; Sarkis I, str. 81; Fajić V, 3274/3; Bratislava 36, str. 78;

Početak (l. 55b):

أوله: الحمد لله الذي لم يزل عالما قديرا و صلى الله على سيّدنا محمّد... أمّا بعد فإنّ التّصانيف في مصطلح أهل الأثر قد كثرت فبسطت و أختصرت، فسألني بعض الإخوان أن ألخّص لهم المهمّ من ذلك فأجبته إلى سؤاله ...

Završetak (l. 59a):

آخره: هذه الأنواع هو نقل محض ظاهرة التّعريف مستغنية عن التّمثيل فليراجع مبسوطاتها، و الله الموفّق و الهادي، و الحمد لله أولاً و آخراً و الصّلوة على نبيّه ظاهراً و باطنًا. تمّت الرّسالة.

5. L. 59b-100b

توضيح نخبة الفكر في مصطلح أهل الأثر
TAWḌĪḤ NUḪBA AL-FIKR FĪ MUṢṬALAḤ AHL AL-AṮAR

Komentar na gore navedeno djelo o terminologiji hadisa (v. br .4396,4), poznat još i pod nazivom نزهة النّظر في توضيح نخبة الفكر . Napisao isti autor, Aḥmad b. 'Alī b. Muḥammad b. Ḥağar al-'Asqalānī, Šihābuddīn, rođ. 772/1372., um. 852/1448. god.

Kaḥḥāla II, 20-21; Ahlwardt II, 1095; Ḥ.Ḫ. II, 1936; Köprülü I, 226 i III 26; Kenderova, 9, str.16; Dobrača I, 63, 237 i 240-242; al-Ǧibūrī I, 976-984, str.313-315; Sarkis I, str. 81; Fajić V, 3274/3; Brockelmann G II, 68-70;

Početak (l. 59b):

أوله: قال شيخ الإسلام حافظ عصره و وحيد دهره شهاب الدّين أبو الفضل أحمد بن علي بن محمّد بن حجر العسقلاني ... الحمد لله الّذي لم يزل عالما قديرا حيّا قيّوما سميعًا بصيرا و أشهد أن لا إله إلاّ الله... أمّا بعد فإنّ التّصانيف في إصطلاح أهل الحديث قد كثرت للأئمّة في القديم و الحديث ...

Završetak (l. 100b):

آخره: و هى أنّ هذه الأنواع المذكورة في هذه الخاتمة نقل محض ظاهرة التّعريف مستغنية عن التّمثيل، و حصرها مستبعد، فليراجع مبسوطاتها ليحصل الوقوف على حقائقها فالله الموفّق و الهادي لا إله إلاّ هو. تمّت الرّسالة.

6. L. 102b-112b

الأمثلة المختلفة
AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Početna arapska gramatika sa paradigmama promjena glagola po vremenima i licima, od nama nepoznatog autora. Obrasci paradigmi su uzeti od glagola نَصَرَ - يَنصُرُ .

Ahlwardt VI, 6817-6818; Köprülü III, 598/4 i 651/5; al-Ǧibūrī III, 5715, str. 361;

Početak (l. 102b):

أوله: الأمثلة المختلفة من الثّلاثيّ المجرّد: نصر ينصر نصراً فهو ناصر و ذاك منصور لم ينصر لمّا ينصر ...

Završetak (l. 112b).

آخره: و أنصر بك و أنصر بكما و أنصر بكم، و أنصر بكِ و أنصر بكما و أنصر بكنّ و أنصر بي و أنصر بنا.

7. L. 113b-116b

كشف الألفاظ الّتى لا بدّ للفقيه من معرفتها
KAŠF AL-ALFĀẒ AL-LATĪ LĀ BUDDA LI AL-FAQĪH MIN MA'RIFATIHĀ

Kratka risala o terminologiji hanefijskog fikha. Napisao Maḥmūd b. Zayd al-Lāmišī al-Ḥanafī, al-Maḥāmid, Badruddīn. Risalu je autor završio 813/1410 god.

Brockelmann, S II, 953; Ḥ.Ḫ. II, 1488;

Početak 8l. 113b):

أوله: الحمد لله ربّ العالمين، و العاقبة للمتّقين، و الصّلوة و السّلام على رسوله محمّد و آله أجمعين. هذا بيان الحدّ. الحدّ: هو المنع لغةً، ومنه يسمّى البوّاب حدّاداً لمنعه النّاس من الدّخول ...

Završetak (l. 117b):

آخره: و لهذا يكون حُجّةً في المسائل الإعتقاديّة، و الله أعلم بالصّواب . تمّ بعون الله و حسن توفيقه و أنا أسأله التّوفيق و العلم مع العمل، و لمن كان محلاً آمين يا معين يا مستعين...

8. L. 119b-131a

تصريف العزّي

TAṢRĪF AL-'IZZĪ

Popularno djelo iz arapske gramatike, poznato još i pod nazivima: مبادئ التّصريف, العزّي في التّصريف ili samo العزّي. Napisao 'Abdulwahhāb b. Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb b. 'Imāduddīn al-Ḫazraǧī az-Zanǧānī, 'Izzuddīn, umro poslije 655/1257. god.

Kaḥḥāla I, 57; Ahlwardt VI, 6615; az-Ẓāhiriyya 'UL'A, str. 459-465; az-Ziriklī, str. 608; Köprülü III, 651/2; Ḥ.Ḫ. II, 1138-1139; Brockelmann G I, 283 i S I, 497-499; Dobrača I, 604/9; Fajić V, 3373/5; Jahić VI, 3805/4;

Početak (l. 119b):

أوّله: الحمد للّه ربّ العالمين، و الصّلوة و السّلام على سيّدنا محمّد و آله أجمعين... إعلم أنّ الصّرف في اللغة: التّغيير، و في الصّناعة تحويل الأصل الواحد إلى أمثلة مختلفة لمعان مقصودة لا تحصل إلاّ بها ...

Završetak (l. 131b):

آخره: و ممّا زاد على الثّلاثيّ بزيادة الهاء، كالإعطاءة و الإنطلاقة إلاّ ما فيه تاء التّأنيث منها، فالوصف للواحدة كقولك رحمته رحمةً واحدةً، و دحرجته دحرجةً، فالفعل بالكسر للنّوع من الفعل تقول: حسن الطِّعمة و الجلسة و ذميم البطنة. تمّت.

9. L. 131b-135a

ميزان الصّرف

MĪZĀN AṢ-ṢARF

Kratka risala o arapskoj gramatici, sa paradigmama promjene glagola, od nama nepoznatog autora. Naslov na početku risale.

Početak (l. 131b):

أوّله: الحمد للّه ربّ العالمين، و العاقبة للمتّقين، و الصّلوة و السّلام على رسوله محمّد و على آله و صحبه أجمعين، واعلم أسعدك اللّه تعالى في الدّارين، أنّ الأفعال كلّها على أربعة أقسام: فعلَ فعلاً فعلوا فعلت فعلتا فعلن ...

Završetak (l. 135a):

آخره: بناء الفاعل: فاعل فاعلان فاعلون فاعلة فاعلتان فاعلات مفعول مفعولان مفعولون مفعولة مفعولتان مفعولات. تمّ الكتاب بعون اللّه الملك الوهّاب.

10. L. 135a-139b

أوزان الصّرف

AWZĀN AṢ-ṢARF

Kratka risala o promjeni glagola sa tri i četiri korjenita suglasnika u arapskom jeziku, od nama nepoznatog autora. Naslov na početku risale. Sudeći prema početku, autor bi mogao biti isti kao i pod br. 4396,9.

Početak (l. 135a):

أوّله: الحمد للّه ربّ العالمين، و العاقبة للمتّقين، و الصّلوة و السّلام على رسوله محمّد و على آله و صحبه أجمعين، و بعد أسعدك اللّه تعالى في الدّارين، فإنّ الأفعال كلّها نوعان: ثلاثيٌ و رباعيٌ...

Završetak (l. 139b):

آخره: و معتلّ اللام نحو غزا يغزوا، رمى يرمي، و معتلّ العين و اللام نحو شوى يشوى و قوى يقوى و معتلّ الفاء و اللام نحو وفى يفى و ولى يلى. تمّت.

11. L. 140b-144b

رسالة في التّجويد

RISĀLA FĪ AT-TAĞWĪD

Kratka risala o pravilima učenja Kur'ana, od nama nepoznatog autora. Naslov na početku risale.

Početak (l. 140b):

أوّله: الحمد للّه الّذي شرّفنا بالإيمان، و فضّلنا بالقرآن، و الصّلوة على رسوله المنزل عليه الفرقان، صلوةً لا تنقطع في كلّ حين و آوان ...

Završetak (l. 144b):

آخره: وقوف السّجاوندي على خمس مراتب: لازم و مطلق و جائز و مجوّز و مرخّص و ضرورة و وقف لا و وقيفه، و الخمسة من أخواتها...

12. L.146b-156b

العوامل الجديدة بالتركيّة

AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA BI'T-TURKIYYA

Prijevod na turski jezik kratke gramatike arapskog jezika, koju je napisao Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgiwī, Taqiyyuddīn, rođ. 929/1521., um. 981/1572. god. (v. Karatay t, 2121)

Kaḥḥāla X, 123; Ahlwardt VI, 6786; Köprülü III, 557/2; az-Ẓāhiriyya N, str. 360-367; Brockelmann G II, 441; Fajić V, 3308/4; Trako-Gazić, 492;

Početak (l. 146b):

أوله: بسم الله الرّحمن الرّحيم و به نستعين، هر مصنفك دأبندندركه كتابك اولنده يدى شئ ذكر أيليه ...

Završetak (l. 156b):

آخره: توكّلنا على من لا يأتي إلاّ الخير و الأمن من جهته، قولنده واقع اولان. تمت تمام.

Zbirku je u različitim vremenima i mjestima prepisalo više prepisivača. Pojedina djela iz zbirke najvjerovatnije su prepisana zasebno, pa ih je neko naknadno uvezao u jednu zbirku. Najstariji dio zbirke predstavljaju djela pod br. 6 i 7 (l.102-117) koja je nama nepoznati prepisivač prepisao 943/1536. god. (v. bilješku na listu 117b)

Djelo pod br. 1 prepisao Munla Muḥammad b. Ḥusayn Bosnawī, u Istanbulu 1225/1810., pod br. 2, 3 i 12 Ḫalīl b. Ṣāliḥ al-Bosnawī, također u Istanbulu, 1215/1800., pod br. 8, 9 i 10 'Umar b. Muḥammad al-'Iṣāmī 1236/1281. god, dok su prepisivači djela pod br. 4, 5, 6 i 7 nepoznati.

Na listu 28b bilješka da je ovaj rukopis za Ajni-begov mekteb u Sarajevu uvakufio al-Ḥāǧǧ Ibrāhīm-aga b. Islām Ispūžli iz Travnika i predao ga muteveliji mekteba al-Ḥāǧǧ Ḫalīlu ef. b. Ṣāliḥu Hersenklī-ji.

وقف هذه النّسخة الشّريفة المباركة لمرضاة الله تعالى وقفًا صحيحًا لا يباع و لا يوهب و لا يرهن و لا يخرج من خزينته إلاّ بالرّهن الضّعفين ﴿فمن بدّله بعد ما سمعه فإنّما إثمه على الذين يبدّلونه﴾ الحاجّ إبراهيم آغا بن إسلام إسپوژلي ساكن في تراونيك في المكتب المسمّى بآينيه بك زاده و سلّمه إلى الفقير الحقير الحاجّ خليل أفندى بن صالح الحرسنك لي عفى عنهما العفوّ العلى بفضله و كرمه.

Na listu 112b nekoliko namjerno izbrisanih pečata, vjerovatno ranijih vlasnika.

4397. R-4658.

شرح الفوائد الغياثيّة في المعاني و البيان
ŠARḤ AL-FAWĀ'ID AL-ĠIYĀṮIYYĀ FĪ AL-MA'ĀNĪ WA AL-BAYĀN

Komentar na al-Īǧī-jevo djelo الفوائد الغياثيّة o arapskoj stilistici. (v. aẓ-Ẓāhiriyya 'UL'A, str. 430-431). Napisao Aḥmad b. Muṣṭafā b. Ḫalīl, Ṭāšköprü-zāde rođ. 901/1495., um. 968/1561. god.

Kaḥḥāla II, 177; Ahlwardt VI, 7253; Ḥ Ḫ. II, 1299;

Početak:

أوله: لله الحمد في الأولى و الآخرة على أن خلق الإنسان في أحسن تقويم ... و بعد فإنّ مّا منحنى الله من النّعم و الإحسان فتح فوائد المعاني بمفتاح بدائع البيان ....

Završetak:

آخره: و المسؤول من الملك المنّان الكريم المستعان أن يجعل سعيى سعياً مشكوراً و صنيعى مبروراً ...

L.175; 20,5 x 14 (16,5 x 7,8); *Ta'līq*, sitan, pisan oštrim perom i vještom rukom. Mastilo crno, porozno na dodir sa vlagom. Papir srednje debljine, grub, hrapav, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi, naročito u početku, dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Tekst na naslovnom listu uokviren debelom zlatnom linijom, ojačanom sa vanjske strane sa dvije, a sa unutrašnje strane sa jednom tankom linijom crne boje. Na ostalim listovim, tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom, oštećen dužinom hrbata.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

4398. R-2877.

Zbirka (مجموع), *3*

L. 68; 15 x 8 (11 x 5); 8-17; redaka. *Nasḫ* i *ta'līq*. Mastilo crno, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst na listovima 1-10 uokviren crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kožni, oštećen po rubovima korica.

1. L. 1b-10a

رسالة (معمولة) في تحقيق التّغليب
RISĀLA (MA'MŪLA) FĪ TAḤQĪQ AT-TAĠLĪB

Kratka rasprava s područja arapske stilistike o specifičnom načinu izražavanja zvanog *at-taġlīb*. Napisao Aḥmad b. Sulaymān b. Kamāl-paša, Šamsuddīn, umro 940/1522. gpd.

Kaḥḥāla I, 238; Ahlwardt VI, 6883; Köprülü II, 1580/4; Brockelmann G II, 452/114 i S II, 672; Kairo I /VII, str. 440-445;

Početak (l. 1b):

أوّله: الحمد لوليّه و الصّلوة على نبيّه و بعد فهذه رسالة معمولة في تحقيق التّغليب. إعلم أنّ التّغليب توسّع في الكلام شائع في لسان العرب ...

Završetak (l. 10a):

آخره: و قد ردّه بعضهم على ما اعترف به نفسه في الحاشية الأولى أن يقال الاعلام لكثرة استعمالها، و كون الخفية مطلوبة، و جمعها مجرّد الإشتراك في الإسم بخلاف أسماء الأجناس. تمّت الرّسالة بعون الله.

2. L. 12b-37b

رسالة حالّة لأبيات ضوء المصباح
RISĀLA ḤĀLLA LI-ABYĀT ḌAW' AL-MIṢBĀḤ

Glosa na stihove al-Isfarā'īnī-jeva komentara الضّوء المنير على المصباح في النّحو al-Muṭarrizī-jeve gramatike arapskog jezika pod nazivom المصباح في النّحو . (v. Jahić VI, 3698,2) Glosu je, kako se u njenom uvodu kaže, napisao Ismā'īl b. 'Alī, čija nam je biografija nepoznata. Iz završetka glose da se zaključiti da ju je autor završio u mjesecu ramazanu 697/1297. god.

az-Ẓāhiriyya N, str. 201; TÜYATOK 07/V, 3759; Brockelmann S I, 519; Jahić VI, 3849/2;

Početak (l. 12b):

أوّله: الحمد لله الّذي بسط الأرض و رفع السّماء، و تفرّد بالعظمة و الكبرياء، و الّذي لا يجري في ملكه إلاّ ما يشاء ... أمّا بعد فقال الفقير إلى ربّه الغنيّ إسماعيل بن علي هذه رسالة حالّة لأبيات الضّوء، أمليتها بالإشارة من جانب بعض الأصحاب، مستعينا بالله الملك الوهّاب، و إليه المرجع و المآب. الباب الأوّل قال: [و بعد غد يا لهف نفسي من غد إذا راح أصحابي و لست برائح] أقول...

Završetak (l. 37b):

آخره: و الإستشهاد على أنّ بل قائم مقام ربّ تقديره، و أمثاله كثيرة من أن لا يحصى. تمّت الرّسالة بعون الله الملك الوهّاب، في شهر رمضان المبارك، سنة سبع و تسعين و ستمائة.

3. L. 38a-57b

ديوان التورابشتي
DĪWĀN AT-TŪRĀPUŠTĪ

Divan pjesama pobožnog karaktera. Napisao Faḍlullāh b. al-Ḥusayn at-Tūrapuštī, Šihabuddīn, umro 661/1263. god.

al-Ğibūrī, III, 4754, str. 113; Kaḥḥāla III, 211; A.M. I, 821; Brockelmann G I, 431/20; Fajić III, 2089/2;

Početak (l. 38a):

أوّله: تبارك ذو العلى و الكبرياء   تفرّد بالجلال و البقاء...

Završetak (l. 57b):

آخره: تلقّ مواعظي بقبول صدق   تفز بالأمن عند حلول لاى (!)

Na kraju rukopisa nalazi se još jedanaest lista sa raznim bilješkama.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu, niti, godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

4399. R-4937.

رسالة منتخبيّة من المعاني
RISĀLA MUNTAḪABIYYA NIN AL-MA'ĀNĪ

Kratka risala o upotrebi stilskih figura u arapskom jeziku, od nama nepoznatog autora. Naslov na početku rukopisa.

Početak:

أوّله: الحمد لله الّذي ألهمنا إفهام الحقائق والمجازات، و تنزّه اسمه عن التّشابه و الإستعارات و الكنايات، و الصّلوة على النّبيّ الأمّيّ الّذي علم وضع الحقائق و المحسنات، و على آله الّذين ميّزوا بين اللّفظيّات و المعنويّات، أمّا بعد فهذه رسالة مشتملة على المنتخبين الأوّل في استعمال الألفاظ، إعلم أنّ ما وقع في التّأدية...

Završetak:

آخره: كقوله تعالى ﴿فأمّا اليتيم فلا تقهر و أمّا السّائل فلا تنهر﴾ و المرجوّ أن ينظر بعين الوداد و أن ردّ بعين العناد. تمّت.

L. 7; 19 x 12,5, (15,5 x 8), 19 redaka. *Ta'līq*. Mastilo crno, porozno na dodir sa vlagom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez od ukrasnog ebro papira.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru i pismu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na listu 1a pečat ranijeg vlasnika as-Sayyid Muḥammad Šāmī.

4400. R-2927.

Zbirka (مجموع), *3*

L. 14; 19 x 13 (9,5 x 5,5); 9 redaka. *Nasḫ*, pisan krupn slovima, veoma vještom rukom. Mastilo crno. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele i žućkaste boje, evropskog porijekla. Na naslovnom listu tekst uokviren sa po dvije crvene linije. Na prva dva lista ima dosta komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski novijeg datuma.

1. L. 1a-14a

متن بيان الحقائق

MATN BAYĀN AL-ḤAQĀ'IQ

Kratka risāla o upotrebi riječi u stvarnom i prenesenom značenju u arapskoj stilistici. Napisao Muṣṭafā b. ʻAbdullāh al-Widinī, poznatiji pod nadimkom Šayḫ al-Widinī (iz Vidina u Bugarskoj), umro 1271/1855. god.

Kaḥḥāla XII, 264; A.M. I, 458;

Početak (l. 1b):

أوّله: باسمه تعالى و بحمده و صلوة على نبيّه و آله. أمّا بعد فاعلم أنّ الوضع جعل اللّفظ بازاء المعنى ليدلّ عليه بنفسه...

Završetak (l. 14a):

آخره: فالمنقول ينسب إلى النّاقل، و إن تعدّد اللّفظ دون المعنى ان يتوافقا في المعنى الواحد فهما مترادفان كالإنسان و البشر، و ان اختلفا فمتباينان كالفرس و الإنسان.

2. L. 1b-2a

شرح متن بيان الحقائق

ŠARḤ MATN BAYĀN AL-ḤAQĀ'IQ

Komentar na gore navedeno djelo (v. br. 4400,1). Komentar je, kako u njegovu uvodu stoji, napisao Ṣāliḥ ef. b. al-Fikrī al-Filibawī, iz Plovdiva (u Bugarskoj). U nama dostupnim izvorima nismo mogli pronaći ni autora i navedeni komentar.

Početak na marginama (l.1b):

أوّله: الحمد لمن أفرد الإنسان، بمعرفة أوضاع الكلام و مباينة عن سائر الحيوان، و علّمه حقيقة المجاز و الكناية يعبّر عمّا في نفسه ممّا يحتاج إليه بطريق البيان... و بعد فيقول العبد الفقير، إلى توفيق ربّه القدير صالح الفكري الفلبوي عامله الله بلطفه الخفيّ الجليّ. فلمّا رأيت رسالة بيان الحقائق لا تفيد ما أراد الطّالب لإشتمالها على فوائد الفرائد من الدّقائق أردت أن أفصّلها للصّبيان، و سائر الطّلبة من الإخوان...

Komentar autor nije završio do kraja, ili ga prepisivač nije do kraja prepisao.

Završetak ovdje (l. 2a) je:

ناقص في آخره. آخر الموجود: فالوضع غير لفظيّ كالخطوط و العقود، و إن كان لفظًا فهو لفظيّ و هو المراد ههنا و لذلك قال المصنّف رحمه الله: جعل اللّفظ...

Na prvom i zadnjem listu pečat sa naznakom da je rukopis uvakufio hafiz ʻAbdullāh Bušatlī-zade (Bušatlić) 1354/1935. god. Ispod bilješke je neko naknadno napisao da je on i prepisivač.

4401. R-2063.

فرائد الفوائد لتحقيق معاني الإستعارة

FARĀ'ID AL-FAWĀ'ID LI-TAḤQĪQ MAʻĀNĪ AL-ISTIʻĀRA

Isto kao br. 4230,2

L. 5; 18 x 12 (11 x 5,5); 15 redaka. *Nasḫ*, pisan oštrim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Papir tanak, glat, bijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Po marginama ima nešto komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Naslovi poglavlja nadvučeni crnom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, obložen ukrasnim ebro papirom.

Prepis iz 1286/1669. god. (v. bilješku na listu 5b) Ime prepisivača i mjesto prepisa nisu navedeni.

Na listu 1a, na više mjesta bilješke ranijeg vlasnika Ismeta Merhemića.

4402. R-7814.

فرائد الفوائد لتحقيق معاني الإستعارة

FARĀ'ID AL-FAWĀ'ID LI-TAḤQĪQ MAʻĀNĪ AL-ISTIʻĀRA

Isto kao br. 4230,2.

Nepotpuno i na početku i na kraju.

Početak ovdje:

ناقص في آوّله. أوّل الموجود: ذكر الميداني في الأمثال، فعلى هذا الأشكال في إطلاقها على الطّبيعة بطريق الاستعارة....

Završetak ovdje:

ناقص في آخره. آخر الموجود: قال: فان قلت .... قلتُ: هي هنا ليس للتّشبيه كما في قولك كان زيد راكب ..

L. 8; 18 x 10 (13 x 5,5); 23 retka. *Ta'līq*, sitan, pisan vještom rukom. Mastilo crno, porozno na dodir sa vlagom. Papir tanak, glat, bijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst uokviren crvenom linijom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Listovi sa kustodama.

Bez poveza.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, prepis je, najvjerovatnije iz XVIII stoljeća.

4403. R-7748.

Zbirka (مجموع), *4*

L. 116; 18,4 x 13 (12,5 x 8); 8-11 redaka. *Nasḫ*, pisan nevještom rukom sa puno grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Papir tanak, glat, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi po rubovima pocrnili od prevelike izloženosti suncu ili blizini vatre. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Pojedine riječi nadvučene crvenim mastilom. Po marginama ima nešto komentara, pisanih rukom istog prepisivača.

Povez kožni sa preklopom, oštećen. Koža korica deformisana i oštećena.

1. L. 1b-5b

فرائد الفوائد لتحقيق معاني الإستعارة
FARĀ'ID AL-FAWĀ'ID LI-TAḤQĪQ
MA'ĀNĪ AL-ISTI'ĀRA

Isto kao br. 4230,2.

Prepis iz 1223/1808. god. Ime prepisivača i njesto prepisa nisu navedeni.

2. L. 7b-14b

ايساغوجي في المنطق
ĪSĀĠŪĠĪ FI AL-MANṬIQ

Isto kao br. 4229,3.

Prepis iz 1224/1809. god.

3. L. 17b-77a

تلخيص المفتاح
TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

Isto kao br. 4215.

Prepis iz 1225/1810. god.

4. L. 71b-104a

الكافية في النّحو
AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

Isto kao br. 4242,2.

Prepis iz 1225/1810. god.

4404. R-7753.

Zbirka (مجموع), *4*

L. 49; 21 x 14 (13 x 7,5); 15-19 redaka. Nasḫ i *ta'līq*. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa tri vrste vodenih znakova, evropskog porijekla. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom. Korice obložene ukrasnim ebro papirom.

1. L. 1b-5a

فرائد الفوائد لتحقيق معاني الإستعارة
FARĀ'ID AL-FAWĀ'ID LI-TAḤQĪQ
MA'ĀNĪ AL-ISTI'ĀRA

Isto kao br. 4230,2.

2. L. 7b-14b

أمّ البراهين في العقائد ـ العقيدة الصّغرى
UMM AL-BARĀHĪN FĪ AL-'AQĀ'ID
- AL-'AQĪDA AṢ-ṢUĠRĀ

Traktat o osnovnim principima islamskog vjerovanja, poznat još i pod nazivima عقيدة أهل التّوحيد i عقيدة الإمام السّنوسي. Napisao Muḥammad b. Yūsuf b. 'Umar as-Sanūsī at-Tilimsānī, rođ. 833/1428., um. 895/1490. god.

Dobrača I, 235/3, str. 170; Ahlwardt II, 2006; Kaḥḥāla XII, 132; Köprülü III, 720/22; Ḥ.Ḫ. I, 170; Brockelmann G II, 250 i S II, 353; Sarkis II, 1057; Nametak IV, 2636; Hasandedić 297/1; al-Badiriyya I, str. 92;

Početak (l. 7b):

أوله: الحمد لله و الصّلوة و السّلام على رسوله إعلم أنّ الحكم العقلىّ ينحصر في ثلاثة أقسام: الوجوب و الإستحالة و الجواز. فالواجب: ما لا يتصوّر في العقل عدمه، و المستحيل: ما لا يتصوّر في العقل وجوده، و الجائز: ما يصحّ في العقل وجوده و عدمه...

Završetak (l. 14b):

آخره: نسئله سبحانه و تعالى أن يجعلنا... عند الموت ناطقين بكلمتي الشّهادة عالمين بها و صلّى الله على سيّدنا محمّد ...

3. L. 16b-34b

شرح الرّسالة الحسينيّة في آداب البحث
ŠARḤ AR-RISĀLA AL-ḤUSAYNIYYA FĪ ĀDAB AL-BAḤṮ

Komentar na al-Anṭākī-jevu raspravu o pravilima i umijeću disputacije. (v. br. 4279,6) Napisao ʻAlī b. Muṣṭafā al-Qayṣarī , al-Fardī, umro 1127/1715. god.

Kaḥḥāla VII, 242; Bratislava, 266, str. 205; A.M. I, 767; Ar-Riyāḍ III, str. 56

Početak (l. 16b):

أوله: يا من وفّقنا لوظائف البحث، و كلمة يا مشتركة بين الأحوال الثّلاثة فلا يحتاج إلى توجيه العلأمة، و المراد بها غاية معناها ، و هي الإجابة و التّوفيق لغة جعل الأسباب متوافقة ...

Završetak (l. 34b):

آخره: و تاسعها انّ خصمه حقير ضعيف لئلاّ يؤدّى استحقاره إلى صدور كلام سخيف، فيكون مغلوب الخصم الضّعيف بالافحام، انّ مع هذا أشنع وجوه الإلزام، و على الله التّوكّل و الإعتصام. تمّت تمام.

4. L. 36b-49b

الفوائد الفناريّة ـ شرح الإيساغوجي للفناري
AL-FAWĀʼID AL-FANARIYYA - ŠARḤ AL-ISĀĠŪĠĪ LI AL-FANĀRĪ

Isto kao br. 4355,4

Nama podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu bilješka o ranijem vlasniku: ʻIṣām b. ʻAbdullāh al-Bosnawī.

من كتب عصام بن عبد الله البوسنوى عفا عنهما العلى.

Iz kolekcije Muhammeda ef. Tufe iz Sarajeva.

4405. R-3682.

شرح الإستعارات السّمرقنديّة للعصام
ŠARḤ AL-ISTIʻĀRĀT AS-SAMARQANDIYYA LIʼL-ʻIṢĀM

Isto kao br. 4231,2.

L. 24; 19 x 10 (12 x 4,5); 15 redaka. *Taʻlīq*, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti, po rubovima izlizani i po lagama odvojeni od poveza. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Tekst uokviren linijom crvene boje. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama. Povez polukožni sa preklopom. Korice obložene ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu, niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu dvije bilješke o ranijim vlasnicima: Muṣṭafa b. al-Ḥāǧǧ Aḥmad b. Ḥurram i Ismāʻīl-aga Bušatlī-zāde (Bušatlić). Ispod bilješke prvog vlasnika otisnut je i njegov lični pečat.

4406. R-536.

شرح الإستعارات السّمرقنديّة للعصام
ŠARḤ AL-ISTIʻĀRĀT AS-SAMARQANDIYYA LIʼL-ʻIṢĀM

Isto kao br. 4231,2.

Naslov na koricama i početku عصام على الفريدة.

L. 17; 23,5 x 15 (15,5 x 6,5); 17 redaka. *Taʻlīq*, sitan, pisan vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Papir srednje debljine, glat, bijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, obložen ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na više mjesta stari pečat Gazi Husrev-begove biblioteke iz 1280/1863. god.

4407. R-2001.

شرح الإستعارات السَمرقنديّة للعصام

ŠARḤ AL-ISTI'ĀRĀT AS-SAMARQANDIYYA LI'L-'IṢĀM

Isto kao br. 4231,2 .

Naslov na listu 1a عصام على الإستعارة.

L. 7; 21 x 14 (15,3 x 7,2); 27 redaka. *Ta'līq* sitan, pisan u zbijenim redovima, veoma vještom rukom. Mastilo crno, porozno na dodir sa vlagom. Papir srednje debljine, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi izlizani i po rubovima nevješto lijepljeni i popravljani. Tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima dosta sitno pisanih komentara, rukom istog prepisivača. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski.

Rukopis se završava kolofonom (l. 7b) u kome je data bilješka da ga je prepisao 'Uṯmān b. al-Ḥāğğ Muṣṭafā. Nema podataka o mjestu i godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na listu 1a bilješka da je rukopis uvakufio al-Ḥāğğ Ḍulfiqār-aga b. Muḥammad Spāhī-zāde iz sela Čumelj iz Hercegovine i predao ga muteveliji Ḫalīl-u b. Ṣāliḥ-u Stočeviću:

وقف هذه النّسخة الحاجّ ذو الفقار آغا بن محمّد سپاهي زاده من حرسنك من قرية چومل و سلمه إلى المتولّي الفقير خليل بن صالح إستولچوى.

4408. R-1460.

Zbirka (مجموع), 2

L. 133; 20 x 14,5 (15,5 x 9,5); 17 redaka. *Nasḫ*, pisan vještom rukom. Mastilo crno, porozno na dodir sa vlagom. Papir srednje debljine, hrapav, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evrposkog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom. Na pojedinim listovima tamne fleke. Na početku lijepo urađeno zaglavlje u obliku kupole sa floralnim motivima. Tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara. Listovi sa kustodama.

Povez kožni, originalan, oštećen dužinom hrbata.

1. L. 1b-101b

شرح الأرجوزة في علم البلاغة

ŠARḤ AL-URĞŪZA FĪ 'ILM AL-BALĀĠA

Komentar na spjev أرجوزة في علم البلاغة o arapskoj retorici i stilistici. I osnovno djelo i ovaj komentar napisao je al-Ḥāğğ Ismā'īl b. al-Ḥāğğ 'Umar b. al-Ḥāğğ Muḥammad al-Āmidī, čija nam je biografija nepoznata. U nama dostupnim izvorima nismo mogli pronaći ni autora, ni navedeno djelo.

Početak (l. 1b):

أوله: الحمد للّه الّذي علّمنا ما احتواه القرآن، من حقائق المعاني و دقائق البيان، على وجه بديع عجيب، و طرز عبقريّ غريب ... و بعد فيقول أفقر الورى إلى اللّه الغنيّ الأعلى الحاجّ إسماعيل بن الحاجّ عمر بن الحاجّ محمّد الآمدي... لمّا كان علم البلاغة و توابعها من أعمّ العلوم العربيّة تناولاً، و متن التّلخيص من أكثر المتون المؤلّفة فيه تداولاً... التمس منّي بعض إخواني أن أنظمه ... فأجبتهم بعنان جهدي ثانياً مع قلّة بضاعتي و ضنّة صناعتي ... و سمّيته بالأرجوزة...

Završetak (l. 101b);

آخره: يظهر لك الحال من كونها على أحسن وجوه البلاغة بتيسير الحقّ و تسهيله بقول حاجّ إسماعيل بن حاجّ عمر بن حاجّ محمّد الآمدي رحمهم اللّه تعالى في نعاية (!) النّظم ... الحمد للّه على التّمام... ما دام الأفلاك أى السّماوات على القيام و البقاء.

Na kraju djela nama nepoznati prepisivač je naveo da je prepisivanje završio u ponedjeljak, 20. zul-hidždžeta 1183/1770. god. iz primjerka koji je 1104/1692. god. prepisao al-Ḥāğğ Aḥmad b. Muḥammad aṭ-Ṭrabzūnī (iz Trabzona). Prepisivač nije naveo svoje ime.

Datum, mjesec i godina prepisa dati su u razlomcima:

تمّ تنميقه يوم الإثنين، و هو العشر العاشر، من الثّلث الثّاني، من السّدس السّادس، من النّصف الثّاني، من العشر الثّالث، من العشر التّاسع، من المائة بعد المائة، و الألف. فقد كتب هذا الكتاب من أصل نسخة الحاجّ أحمد بن محمّد الطّربزوني مولداً، و الحنفيّ مذهبًا، في أواخر جمادى الأولى لسنة أربع و مائة و ألف بعد هجرة من له العزّ و الشّرف.

2. L. 102b-133a

الأرجوزة في علم البلاغة
AL-URĞŪZA FĪ 'ILM AL-BALĀĠA

Djelo iz arapske retorike i stilistike napisano u metru redžez. Napisao al-Ḥāğğ Ismā'īl b. al-Ḥāğğ 'Umar b. al-Ḥāğğ Muḥammad al-Āmidī, čija nam je biografija nepoznata.

Početak (l. 102b):

أوّله: حمداً لمهم المعاني تصليه على الّذي وفّى البيان توفيه
و آله و صحبه المبدين في دين الهدى بدائع الجدّ الوفى

Završetak (l. 133a):

آخره: يقول إسماعيل الآمدي في نهاية النّظم بتوفيق وفى
الحمد لله على التّمام على النّبىّ صلّ بالسّلام
محمّد و آله الكرام ما دام الأفلاك على القيام

Prepisivač i godina prepisa isti kao pod br. 1 iz ove zbirke.

---

b) Turski
ب: المخطوطات التركية

4409. R-3865.

شرح تلخيص المفتاح بالتّركيّة
ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ BI'T-TURKIYYA

Komentar na turskom jeziku al-Qazwīnī-jeva djela تلخيص المفتاح iz arapske stilistike (v. br. 4215) od nama nepoznatog autora.

Početak:

أوّله: الحمد لله الّذي أنطقنا ببدائع البيان، وألهمنا لطائف جواهر المعاني... قال المؤلّف محمّد بن عبد الرّحمن القزويني الخطيب بجامع دمشق ... الحمد لله على ما أنعم، و علّم من البيان ما لم تعلم، محامد موجودات الله ايچون ثابت در، صفت انعام اوزره خصوصاً جمله انعامدن ...

Završetak:

آخره: و جميع فواتح السّور و خواتمها واردة على أحسن الوجوه و أكملها، و آيت كريمه ده واقعه اولان سورلرگ فواتح و خواتمي أحسن وجوده.

L. 173; 23,5 x 17 i 21,7 x 13,5 (14 x 6); 19 redaka. *Nasḫ* sa mješavinom *tal'līqa*, pisan vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Papir tanak, glat, žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti, po rubovima dohvaćeni vlagom i oštećeni. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama. Povez kartonski, odvojen od listova.

Prepisao Sayyid Muḥammad b. Sayyid Zayn al-'Ābidīn (v. bilješku na kraju rukopisa na listu 173b). Nema podataka o mjestu, niti godini prepisa. Sudeći po papiru i pismu prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

4410. R-1089.

علاقه ترجمه سي
'ALĀQA TARĞAMASI

Prijevod na turski jezik al-Anṭākī-jeve risale متن العلاقة (v. br. 4390) od nama nepoznatog prevodioca. U njemu su, pored osnovnog teksta, dati i kraći komentari.

Početak:

أوّله: أما بعد، اولسونكه لفظ مستعمل يا حقيقت در، يا مجاز در، يا تشبيه در، يا كنايه در، حقيقت دخي يا لغويه در ...

Završetak:

آخره: و ما رأيت المجد ألقى رحله   في آل طلحة ثمّ لم يتحوّل ...

L. 26; 21 x 14 (15 x 8,5); 15 redaka. *Ta'līq*. Mastilo crno, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja i značajnije riječi pisane crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele boje sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Na početku lijepo urađen unvan u zlatnoj, crvenoj i plavoj boji sa floralnim motivima. Tekst na naslovnoj strani uokviren debelom zlatnom linijom, ojačanom sa vanjske strane sa dvije, a sa unutrašnje strane sa jednom tankom linijom crne boje. Tekst uokviren crvenom linijom. Crvenom linijom nadvučen i tekst osnovnog djela. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, obložen ukrasnim ebro papirom.

Na kraju rukopisa (l. 26a) bilješka da ga je prepisao as-Sayyid Aḥmad b. as-Sayyid 'Abdurraḥmān al-Mar'aši, u četvrtak, u mjesecu zu-l-hidždže 1180/1766. god.

Uvakufio Svrzo Mehmed ef., sin Muhamed-agin.

4411. R-1332.

التّنصيص المنتظر في شرح أبيات التلخيص و المختصر
AT-TANṢĪṢ AL-MUNTAẒAR FĪ ŠARḤ ABYĀT AT-TALḪĪṢ WA AL-MUḪTAṢAR

Komentar na turskom jeziku na stihove iz al-Qazwīnī-jeva djela تلخيص المفتاح (v. br. 4215) i at-Taftāzānī-jeva komentara المختصر شرح تلخيص المفتاح (v. br. 4280). Napisao kadija iz Edirne (Jedrena), Muṣṭafā b. 'Abdullāh b. Salim al-Ḥusaynī ar-Rūmi al-Ḥanafī, poznatiji pod nadimkom 'Iṣām al-Üsküdārī, umro 1203/1789. god. U završnoj bilješci autor navodi da je djelo završio u ponedjeljak, 19. redžeba 1184/1770. god. u Üsküdaru u kome je i rođen, a da ga je započeo u ponedjeljak, 11. rebiul-evvela iste godine u Istanbulu. Djelo je štampano u Istanbulu 1258/1842. god.

Kaḥḥāla XII, 262; Ismā'īl-paša, Ḏayl I, 329; A.M. II, 453; Köprülü II, 1421; Brockelmann S I, 518; Karatay II, 2138;

Početak:

أوّله: الحمد لله الّذي جعل أشعار البلغاء مشرحة لفؤاد بني آدم، و كمل كلامهم بانزال القرآن العربيّ المحكم، و الصّلوة و السّلام على سيّدنا و رسولنا الّذي به نظام أبيات العالم المبين، أهمّ مشكلات الأمم ... و بعدفيقول الفقير إلى ربّه القويّ المتين، أبو العصمة مصطفى عصام الدّين ... ثمّ حرّرت ما إقتضاه من الاعراب و اللّغات و الاستعمالات و الضّروب و المزايا و النّكات و الاستعارات، و ممّا يتعلّق ببعض العلوم و الحكايات، لتكميل الارادات، ثمّ زبرت معناه مساساً بألفاظه على قاعدة النّحاة، و سمّيته التّنصيص المنتظر في شرح أبيات التّلخيص و المختصر ...

Završetak:

آخره: و تهيّأ لنا الفراغ من الإتمام، على وفق المرام، في يوم الإثنين العاشر من رجب المرجّب، سنة أربع و ثمانين و مائة و ألف بمدينة اسكدار، الّتي كان مولدي فيها صانها الله عن الآفات و الأكدار و كان الإفتتاح في يوم الإثنين الحادي عشر من شهر ربيع الأوّل، في السّنة المزبورة بمحميّة إسلامبول. و الحمد لله ربّ العالمين.

L. 179; 24 x 17 (15,7 x 7,5); 21 redak. *Ta'līq*, sitan, pisan vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst uokviren crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, originalan, dobro očuvan. Vanjska strana korica obložena ukrasnim papirom.

Rukopis se završava kolofonom u kome je data bilješka da ga je prepisao as-Sayyid Muḥammad Hāšim b. Dāwūd 'Ārif. Prepisivanje je završio u ponedjeljak, 10 redžeba 1266/1843. god.

قد وقع الفراغ من تحرير هذا الكتاب، بعون الله الملك الوهّاب، في يوم الإثنين العاشر رجب المرجّب سنة ستّ و ستّين و مائتين و ألف، على يد الفقير السّيّد محمّد هاشم داود عارف غفر الله لهما و لجميع المؤمنين و المؤمنات، و صلّى الله على سيّدنا محمّد و آله و صحبه أجمعين.

Za Gazi Husrev-begovu biblioteku poklonio Dr. Muidović iz Sarajeva.

c) Bosanski

ج: المخطوطات البوسنوية

4412. R-6742.

الجزء الأوّل من التّرجمة المختصر (المعانى)

AL-ĞUZ' AL-AWWAL MIN AT-TARĞAMA AL-MUḪTAṢAR (AL-MA'ĀNĪ)

Autograf udžbenika o arapskoj stilistici na bosanskom jeziku pisan arebicom. Napisao Mustafa ef. Redžić iz sela Akmadžići kod Ugljevika (općina Šekovići). Prema autorovu naslovu, ovo bi trebao biti prijevod at-Taftāzānī-jeva djela المختصر شرح تلخيص المفتاح (v. br. 4280). Međutim, autor je početak uzeo iz al-Qazwīnī-jeva djela تلخيص المفتاح (v. br. 4215), a u daljem tekstu citate čas iz jednog, a čas iz drugog djela, objašnjavajući ih na bosanskom jeziku, tako da ovo djelo predstavlja više udžbenik o arapskoj stilistici, nego doslovni prijevod navedenih djela sa arapskog originala.

Početak:

أوّله: الحمد لله على ما أنعم و علّم من البيان ما لم نعلم، و الصّلوة على سيّدنا محمّد خير من نطق بالصّواب، و أفضل من أوتيَ الحكمةَ و فصلَ الخطاب، و على آله الأطهار، و صحابته الأخيار، أمّا بعد: عرابى و پوغله دو يهزيقوسلوولا وتيشلى سو تاقو داله قو دا ايح يوش نيبه تى به دان ناروو و توم پرافتچو دوستيغاو. نيحووا غراماتيقا، نيحووا سينتاقسا، آ ناروچيتو نيحووا ستيليستيقا دوتيه رانه سو تاقو دا ايم سه نه يما نيشتا غووورپتي. قاقو غود غراماتيقا غووورى و پويه دينيم ربيه چيما، سينتاقسا و ساستاوله نيم، ستيليستيقا غووورى و ربيه چيما تى نيحوودم زناچهنو...

Završetak:

آخره: (في ذكر المسند) ... ﴿يُخَادعون اللّهَ و هو خادعهم﴾، ووديه نام فعل وقراتقو پوقازويه تجدد تى داسه خدعه زبيوا مرّةً بعد أخرى آ و ايستوم نام ووربيهمه وواى فعل پوقازويه نى ووربيهمه و قومه سه زبيوا بهر يه فعل دوشاو و ويليقو مضارعه قويا سه ودنوسى نا حال ودنوسنو استقبال پا نام وزتو نيبه پوترپبنو دونوسيتى الآن اباى الغد ربيه چى آ و ربه چه نى چى ﴿و هو خادعهم﴾ دونه شه ن يه مسند زاتو دا سه پوقاژه ثبوت. و المراد بالثّبوت حصول المسند للمسند إليه من غير دلالة على تقييده بالزّمان .

Str. 111; 24 x 17,5 (20 x 15); 23 retka. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa*. Mastilo crno i plavo. Papir: pisanska sveska iz prve polovine ovog stoljeća. Pojedini listovi odvojeni od poveza i naknadno lijepljeni providnom ljepljivom trakom (selotejpom). Naslovi poglavlja stavljani u zagradu. Citati na arapskom jeziku mjestimično nadvučeni crvenom linijom. Originalna paginacija po stranicama.

Povez kartonski.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu, niti godini prepisa. Po svoj prilici djelo je pisano rukom autora u prvoj polovini ovog (XX) stoljeća.

Za Gazi Husrev-begovu biblioteku poklonio autorov sin Ibrahim Redžić iz Janjara kod Ugljevika.

2. METRIKA

علم العروض

a) Arapski

أ: المخطوطات العربية

4413. R-2523.

Zbirka (مجموع), *3*

L. 127; 20 x 12,5 (13,5 x 7); 17 redaka. *Ta'līq.* Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedini listovi razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Zadnjih dvadesetak listova, pri gornjem prerezu, dohvaćeno vlagom. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom. Vanjska strana korica i preklopa obložena ukrasnim ebro papirom sa floralnim motivima.

1. L.1b-8b

الرِّسالة الأَندلسيَّة في علم العروض و الأوزان الشِّعريَّة

AR-RISĀLA AL-ANDALUSIYYA FĪ 'ILM AL-'ARŪḌ WA AL-AWZĀN AŠ-ŠI'RIYYA

Isto kao br. 4230,4

2. L. 9b-43a

الزُّبدة الرَّائقة في شرح البردة الفائقة

AZ-ZUBDA AR-RĀ'IQA FĪ ŠARḤ AL-BURDA AL-FĀ'IQA

Kratak komentar poznatoj kasidi البردة, spjevanoj u slavu vjerovjesnika Muhammeda (v. Trako-Gazić, 9-21; Nametak IV, 2635; Dobrača I, 435/2, str. 268). Kasidu je spjevao Šarafuddīn Abū 'Abdullāh Muḥammad b. Sa'īd ad-Dūlāsī al-Būsirī, um. 694/1294. god., a ovaj komentar napisao Muḥammad b. Aḥmad Zakariyā al-Anṣārī, Abū Yaḥyā, umro 926/1520. god. Kako se vidi iz završne bilješke, komentar je završen u srijedu, 9. ševvala 914/1509. god.

Kaḥḥāla IV, 182; Ḥ.Ḫ.II, 1336; Brockelmann G II, 99-100 i S II, 117-118; Dobrača I, 728/2, str. 489; Trako-Gazić, 25;

Početak (l. 9b):

أوّله: قال سيّدنا و مولانا شيخ مشايخ الإسلام ملك العلماء الأعلام... حجّة المناظرين محيي سنّة سيّد المرسلين أبو يحيى زكريا الأنصاري... الحمد لله الملك الوهّاب، المتفضّل بما منح من الثّواب ... و بعد فهذا شرح على البردة المنظومة على بحر البسيط في مدح سيّد المرسلين ...

Završetak (l. 43a):

آخره: و الله سبحانه و تعالى أعلم، قال مؤلّفه رحمه الله رحمة واسعة تمّ الشّرح بحمد الله و عونه في يوم الثّلثاء تاسع شهر شوّال المبارك سنة أربع عشر و تسعمائة ...و الحمد لله على التّمام.

3. L. 45b-127a

شرح پند نامهء عطار - سعادت نامه
ŠARḤ-I PAND-NĀMA-I 'AṬṬĀR - SA'ĀDAT-NĀMA

Komentar poznate mistično-didaktične poeme Farīduddīna 'Aṭṭāra (v. Trako-Gazić, 345-388; Nametak IV, 3199/2). Komentar na turskom jeziku napisao Mawlānā Muṣṭafā b. Muḥammad Šam'ī iz Prizrena, umro 1000/1591-92. god.

Fajić III, 2495; Nametak IV, 2793/2; Dobrača I, 698/3, str. 460; Flügel III, 416; Wiesbaden, XII, 2 str. 632; Ḥ.Ḫ. I, 255; Trako 308-325; Karatay II, 2159;

Početak (l. 45b):

أوّله: شكر و سپاس بي قياس شول قادر قيومه كه لطف بي غايت و كرم بي نهايتدن معجز شعار و نبوّت ... و رسوللر كوندردى تا زمره، بنى آدم كه اكرم مخلوقات و أشرف موجوداتدر..

Završetak (l. 127a):

آخره: بو نصيحتلر أول كمسه چوق زوقيه آمين بحق سيّد العالمين تمّت تمام.

Cijelu zbiku, kako se vidi iz bilješke na listu 43a, prepisao Ibrāhīm b. 'Alī al-Iskopyawī 1153/1740. god.

و قد وقع الفراغ من تسويد هذه النّسخة الشّريفة في شهر ربيع الأوّل لسنة ثلاث و خمسين و مائة و ألف عن يد العبد الفقير إبراهيم بن علي الاسقوپيوي غفر الله له و لوالديه و أحسن إليهما و إليه.

Na listu 1a bilješka da je ovaj rukopis 1250/1834. god. uvakufio al-Ḥāǧǧ Abū Bekir-beg, sin Osman-kapetana (Gradaščević). Ispod bilješke njegov lični pečat.

قد وقف هذا الكتاب المستطاب وقفًا صحيحًا شرعيًا طلبًا لمرضاة الله و لشفاعة رسوله الحاجّ أبو بكربك بن عثمان قبودان ... سنة ١٢٥٠

4414. R-4998.

Zbirka (مجموع), 2

L. 46; 19,5 x 12 (12,5 x 6); 11-15 redaka. *Nasḫ* i *ta'līq*. Mastilo crno, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, po rubovima izlizani i nevješto popravljani. Po marginama ima nešto komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Tekst osnovnog djela citiran riječima قوله, a tekst komentara riječima أقول, pisanim crvenim mastilom. Paradigme metrova date u obliku kružnica. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom.

1. L. 1b-6a

الرّسالة الأندلسيّة في علم العروض و الأوزان الشّعريّة
AR-RISĀLA AL-ANDALUSIYYA FĪ 'ILM AL-'ARŪḌ WA AL-AWZĀN AŠ-ŠI'RIYYA

Isto kao br. 4230,4.

2. L. 9b-46a

شرح الرّسالة الأندلسيّة في علم العروض و الأوزان الشّعريّة
ŠARḤ AR-RISĀLA AL-ANDALUSIYYA FĪ 'ILM AL-'ARŪḌ WA AL-AWZĀN AŠ-ŠI'RIYYA

Komentar na al-Andalusī-jevu risalu o arapskoj metrici (v. br. 4230,4), poznat još i pod nazivom شرح عروض الأندلسي. Napisao 'Abdulmuhsin al-Qayṣarī ar-Rūmī, Mağduddīn, umro 872/1467. god.

Kaḥḥāla VI, 172-173; Ahlwardt VI, 7143; A.M. I, 621; Köprülü III, 453, str. 205; Brockelmann G I, 310 i S I, 544; O.M. I, 351; Ḥ.Ḫ. II, 1135; TÜYATOK 07/III, 3446; Kairo I/ IV, 195, Fajić V, 3506/4; Jahić VI, 4182/6; al-Badiriyya II, str. 466;

Početak (l. 9b):

أوّله: أحمد الله على أن قصر سلامة الطّبع على نوع الإنسان، و اضمرّ في طيّ في صدورهم ضروب الأوزان، و حلأهم بنتائج فكر تزرى على اللآلي المنثورة في أحشاء البحور ... و بعد فهذه كلمات لا يهجنها إلاّ الغبيّ الّذي في طبعه طبع مقتفية في شرح مشكلات المختصر في علم العروض...

Završetak (l. 46a):

آخره: و هذان البحران مختصّان بدائرة تسمّى دائرة المتّفق بكسر الفاء، و إنّما سمّيت لإتّفاق الأجزاء الخماسيّة في كلّ واحد من بحريها ... إذا أردت فكّ المتدارك من المتقارب فابدأ من لام فعولن الأوّل، و عكسه من عين فاعلن الأوّل و هذا آخر ما أوردنا من بيان مشكلات المختصر في علم العروض الموسوم بالأندلسي.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz biblioteke Ibrahim Elči-pašine (Fejzije) medrese u Travniku. (v. pečat na prvom i zadnjem listu)

4415. R-2564.

Zbirka (مجموع), 2

L. 48; 19,5 x 13 (14 x 6,5); 12-17 redaka. *Ta'līq* sitan, pisan vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja i nazivi metrova pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Po marginama ima nešto komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Komentarisani tekst citiran riječi ma قول, a tekst komentara označen riječi أقول, pisanim crvenim mastilom. Paradigme metrova prikazane grafički u obliku duplih kružnica, urađenih crvenim mastilom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom. Vanjska strana korica i preklopa obložena ukrasnim ebro papirom.

1. L.1b-8a

الرّسالة الأندلسيّة في علم العروض و الأوزان الشّعريّة

AR-RISĀLA AL-ANDALUSIYYA FĪ ʻILM AL-ʻARŪḌ WA AL-AWZĀN AŠ-ŠIʻRIYYA

Isto kao br. 4230,4.

2. L. 9b-48a

شرح الرّسالة الأندلسيّة في علم العروض و الأوزان الشّعريّة

ŠARḤ AR-RISĀLA AL-ANDALUSIYYA FĪ ʻILM AL-ʻARŪḌ WA AL-AWZĀN AŠ-ŠIʻRIYYA

Isto kao br. 4414,2.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu, na strani a dat sadržaj zbirke, a ispod toga bilješka da je rukopis uvakufio ʻIṣmat ef. b. Waysil ef. as-Sarāyī (iz Sarajeva).

4416. R-1117.

Zbirka (مجموع), 5

L. 63; 20,5 x 15, (17,5 x 9), 19 redaka. *Ta'līq*. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja, nazivi i paradigme metrova pisani crvenim mastilom. Papir debeo, grub, hrapav, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Paradigme metrova prikazane grafički u obliku duplih kružnica, urađeni crvenim mastilom. Listovi oštećeni i po rubovima nevješto popravljani. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih pretežno rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama. Povez polukožni, sa vanjske strane obložen ukrasnim ebro papirom.

1. L.1b-7a

الرّسالة الأندلسيّة في علم العروض و الأوزان الشّعريّة

AR-RISĀLA AL-ANDALUSIYYA FĪ ʻILM AL-ʻARŪḌ WA AL-AWZĀN AŠ-ŠIʻRIYYA

Isto kao br. 4230,4.

2. L.7b-20b

شرح عروض الأندلسي

ŠARḤ ʻARŪḌ AL-ANDALUSĪ

Komentar na al-Andalusī-jevu risalu (v. br. 4230,4) o arapskoj metrici. Prema podacima na početku rukopisa, komentar je napisao Dāwūd b. Muḥammad al-Qāḍī al-Ḥahafī, čija nam je biografija nepoznata. Moguće je da je prepisivač pogrešno prepisao ime autora i da se zapravo radi o Dāwūd b. Muḥammad ar-Qārṣī-ju al-Ḥanafī-ju, umro 1169/1756. god (v. Kaḥḥāla IV, 172; A.M. I, 363; Ahlwardt IV, 6821, Sarkīs II. 1503; Ismāʻīl-paša, Ḏayl I, 3 i II, 233)

Početak (l. 7b):

أوّله: الحمد للّه الّذي جعل العربيّة مفتاح الكلام ... فيقول العبد الفقير إلى اللّه الغنىّ داود بن محمّد القاضي الحنفي هذا شرح مختصر، و كلام على الرّسالة الأندلسيّة فى العروض و القافية ....

Završetak (l. 20b):

آخره: و أمّا عند الخليل فلها بحر واحد، و هو المتقارب، فابدأ من لام فعولن الأوّل من عين فاعلن، و الحمد للّه على التّمام، و الصّلوة على نبيّنا محمّد عليه السّلام، و على آله العظام و أصحابه الكرام.

3. L. 23b-38a

شرح الإستعارات السّمرقنديّة للعصام

ŠARḤ AL-ISTI'ĀRĀT AS-SAMARQANDIYYA LI'L-'IṢĀM

Isto kao br. 4231,2.

4. L. 40b-57b

شرح الرّسالة الحسينيّة في آداب البحث

ŠARḤ AR-RISĀLA AL-ḤUSAYNIYYA FĪ ĀDĀB AL-BAḤT

Isto kao br. 4404,3.

5. L. 58b-63b

شرح الرّسالة في آداب البحث و المناظرة

ŠARḤ AR-RISĀLA FĪ ĀDĀB AL-BAḤT WA AL-MUNĀẒARA

Isto kao br. 4228,5.

Sudeći po rukopisu, cijelu zbirku pepisao je 1197/1783. god. isti prepisivač, Muṣṭafā b. 'Uṯmān koji je podatke o sebi i godini prepisa naveo jedino poslije djela pod br. 3 (v. list 38a).

4417. R-3003.

Zbirka (مجموع), 3

L. 67; 13,5 x 9,5 (9,5 x 5,5); 15 redaka. *Nasḫ*, pisan oštrim perom i veoma vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Naslovi poglavlja i imena metrova pisani crvenim mastilom. Paradigme metrova prikazane u vidu trostrukih kružnica, urađenih crvenim mastilom. Po marginama ima nešto komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez kožni, originalan, sa preklopom. Korice oštećene vlagom i crvotočinom.

1. L.1b-17b

الرّسالة الأندلسيّة في علم العروض و الأوزان الشّعريّة

AR-RISĀLA AL-ANDALUSIYYA FĪ 'ILM AL-'ARŪḌ WA AL-AWZĀN AŠ-ŠI'RIYYA

Isto kao br. 4230,4.

2. L.23b-47a

رساله، عروض

RISĀLA-I 'ARŪḌ

Isto kao br. 4239,5.

3. L.51b-67b

مفاتيح الدُّرّيّة في إثبات القوانين الدّرّيّة

MAFĀTĪH AD-DURRIYYA FĪ IṮBĀT AL-QAWĀNĪN AD-DARRIYYA

Kratak udžbenik iz morfologije perzijskog jezika na arapskom jeziku. Napisao Muṣṭafā b. Abū Bakr as-Sīwāsī, poznatiji pod nadimkom Ḥayrat, umro 1240/1825. god.

Kaḥḥāla XII, 244; Ahlwardt VI, 6845; Köprülü III, 436/3; A.M. II, 455; Trako 60, str. 48; Bratislava 352, str. 252; Pertsch VPH, 178;

Početak (l. 51b):

أوّله: سبحان الّذي أخلص الإنسان بالنّطق من عالم الجماد و العجماء، و حمداً لمن علّم البيان مع تنزيل الفرقان من ارم العماء ... و بعد فلمّا كان غالب أسرار الحقّ علت كلمته مصنوعة على ألسن العارفين باللّغة الفارسيّة و كانت ضوابطها مفاتيح معاني ... و سمّيتها مفاتيح الدُّرّيّة في إثبات القوانين الدّرّيّة ...

Završetak (l. 67b):

آخره: و رتّبت أمثلة الفُرس على وفق الطّبع الأقوم، ليكونا هديّتين لأولي الألباب، جعلهما الله تعالى لهم مفتاح كلمات الأقطاب، من الفقير إبن أبى بكر السّيواسي مصطفى للّه الحمد في الأولى و الآخرة و على رسوله الصّلوة . تمّت تمام.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XIX stoljeća.

Na prvom i zadnjem listu stari pečat Gazi Husrev-begove biblioteke iz 1280/1863. god.

4418. R-3392.

Zbirka (مجموع), *3*

L. 54; 20,5 x 13 (14 x 6); 13-17 redaka. *Ta'līq*, pisan tupim perom, vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Papir srednje debljine, hrapav, tamnobijeli i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Naslovi poglavlja i paradigme metrova pisani crvenim mastilom. Po marginama ima nešto, naknadno pisanih komentara. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez kožni, oštećen vlagom i crvotočinom.

1. L.1b-4b

الرّسالة الأندلسيّة في علم العروض و الأوزان الشّعريّة
AR-RISĀLA AL-ANDALUSIYYA FĪ 'ILM AL-'ARŪḌ WA AL-AWZĀN AŠ-ŠI'RIYYA

Isto kao br. 4230,4.

Na listovima 9b-34a stihovi od više pjesnika na turskom i perzijskom jeziku, između ostalih i stihovi Maḥmūda Bāqī-ja (933/1527-1008/1600.), Mehmeda b. Suleymana Fuzūlī-ja (umro 970/1558.), 'Omara Naf'ī-ja (umro 1044/1634.), Mawlāna Badruddīna Hilālī-ja (umro 936/1529.), Uṣūlī-ja (umro 945/1538.) i Muḥammada Nerkesī-ja (umro 1044/1634).

2. L.34b-41b

ديوان حافظ
DĪWĀN ḤĀFIẒ

Divan pjesam anakreontske i ljubavne sadržine. Spjevao Šamsuddīn Muḥammad Ḥāfiẓ, Šīrāzī, umro u Širazu 791/1389. god.

Ḥ.Ḫ. I, 783; Flügel I, 551; Pertsch VPH, 60-61; Rieu CPM II, 627-628; Heinz XIV, 1, 87; Trako, 426-431, str. 216-218; Nametak V, 3161-3172; Bratislava 557, str. 407;

Početak (l. 34b):

أوّله: ألا يا أيّها السّاقي أدِرْ كأسًا و ناولها   كه عشق آسان نمود أوّل ولى افتاد مشكلها

Dva zadnja lista dohvaćena vlagom i tekst nečitljiv.

3. L.53b-54b

الطّبّ النّبوىّ
AṬ-ṬIBB AN-NABAWĪ

Kratka risala o liječenju raznih fizičkih i duševnih bolesti. Napisao al-Ḥusayn b. Muḥammad b. Ḥabīb an-Naysābūrī, Abū al-Qāsim, umro 406/1015 god.

Kaḥḥāla IX, 175; Ahlwardt V, 6299; Brockelmann S I, 254; CIMM, 80, str. 124;

Početak (l. 53b):

أوّله: الحمد لله ربّ العالمين، و الصّلوة و السّلام على محمّد و آله أجمعين. هذا طبّ الأبدان و الأديان، من أخبار مرويّة عن النّبىّ عليه السّلام انّه قال العلم علمان علم الأبدان وعلم الأديان ...

Završetak (l. 54b):

آخره: باب وجع السّاقين جاء في الخبر أنّه ما جاء أحد إلى النّبىّ يشتكى وجع الرّأس إلاّ قال له احتجم و لا أحد يشتكى من وجع الرّجلين إلاّ قال له اختضبها و عن امرأة أبي نافع قالت كنت عند الرّسول عليه السّلام فأتى رجل يشتكى إليه وجع السّاقين فأمره بتخضبها و يلقى على الحنا...

Znirku je očito prepisivalo više prepisivača. Nema podataka o njihovim imenima, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz biblioteke Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

4419. R-3339.

Zbirka (مجموع), *3*

L. 70; 21 x 15 (16 x 8). Broj redaka različit od jednog do drugog djela. *Ta'līq* i *nasḫ*. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja, naziv metrova i paradigme metrova pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst osnovnog djela ili citiran riječima قـــوله ili nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara. Neki od komentara pisani na ceduljicama koje su uvezane zajedno sa osnovnim listovima rukopisa. Većina listova dohvaćena vlagom i po lagama odvojena od poveza. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski sa kožnim hrbatom.

1. L.15b-19a

الرّسالة الأندلسيّة في علم العروض و الأوزان الشّعريّة

AR-RISĀLA AL-ANDALUSIYYA FĪ ʻILM AL-ʻARŪḌ WA AL-AWZĀN AŠ-ŠIʻRIYYA

Isto kao br. 4230,4.

2. L. 19b-26b

فرائد الفوائد لتحقيق معاني الإستعارة

FARĀʼID AL-FAWĀʼID LI-TAḤQĪQ MAʻĀNĪ AL-ISTIʻĀRA

Isto kao br. 4230,2.

3. L. 30b-37b

شرح الرّسالة الموسويّة في القياس

ŠARḤ AR-RISĀLA AL-MŪSAWIYYA FĪ AL-QIYĀS

Komentar kratkom natpisu o silogizmu u logici. Osnovnu risalu napisao je Mūsā b. ʻAbdullāh at-Tūqatī, Pahliwānī, umro 1113/1720. god. (v. Dobrača I, 151/9, str. 123), a ovaj komentar Muḥammad b. Muṣṭafā al-Arḍurūmī, umro poslije 1240/1824. god.

Kaḥḥāla XII, 24; Fajić V, 3467; Sarkīs I, 426; A.M. II, 482; TÜYATOK 7/II, 704; Brockelmann S II, 956; Kairo 2 /VI, str. 64;

Početak (l. 30b).

أوّله: نحمدك يا من فضّلنا بالمنطق الفصيح، و أنطقنا على الصّواب بالفكر الصّحيح، و نحمدك يا من سهّل لنا كلّ غامض عسير ... و بعد فيقول العبد الفقير إلى ربّه الغنيّ محمّد بن مصطفى الأرضرومي ... لمّا كانت الرّسالة القياسيّة لمولانا الفاضل المحقّق، الحبر المدقّق موسى الكليم البهلواني ...

Završetak (l. 37b):

آخره: هذا لا يخفى على المتتبّع المتأمّل ... و إن خفي على المحجوب البليد، و لذلك لم يعتبروه، و إن وقع في كلامهم أحيانًا، و لعلّه رحمة الله عليه لمّا قرّرناه تأمّل في هذا المقام فإنّه من مزالق ... و الحمد لله الّذي يسّر لنا الختم و الإتمام.

Cijelu zbirku, kako se iz bilješke na listu 37b vidi, prepisao je ʻAbdulḥalīm b. ʻAbdulmuʼmin al-Bulgārī 1238/1822. god.

Na listovima 38-69 fragmenti i bilješke iz raznih djela čiji je sadržaj po stranicama dat na prvom zaštitnom listu.

4420. R-1171.

Zbirka (مجموع), 4

L. 67; 21,5 x 16,5 (12 x 8). Broj redaka različit od jednog do drugog djela u zbirci. *Nasḫ* i *taʻlīq*. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja, paradigme i nazivi metrova pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele, tamnobijele i žućkaste boje, sa više vrsta vodenih znakova, evropskog porijekla. Po marginama ima dosta komentara i nešto interlinearnih bilješki. Komentarisani tekst citiran riječima قوله, a tekst komentara riječi أقول. Pojedine riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi po rubovima izlizani i nevješto popravljani. Paradigme metrova date u obliku kružnica. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, sa preklopom, obložen sa vanjske strane ukrasnim ebro papirom.

1. L.1b-8b

الرّسالة الأندلسيّة في علم العروض و الأوزان الشّعريّة

AR-RISĀLA AL-ANDALUSIYYA FĪ ʻILM AL-ʻARŪḌ WA AL-AWZĀN AŠ-ŠIʻRIYYA

Isto kao br. 4230,4.

2. L.11b-12a

خمسة أبيات في العروض مع شرحها

ḪAMSA ABYĀT FĪ AL-ʻARŪḌ MAʻA ŠARḤIHĀ

Komentar na pet stihova u kojima su date dužine 16 metrova u arapskoj metrici. Napisao ʻUbaydullāh b. Masʻūd b. Maḥmūd b. Aḥmad b. ʻUbaydullāh al-Maḥbūbī, Ṣadruššarīʻa al-Aṣgar, umro poslije 747/1346. god.

Kaḥḥāla VI, 246; Ahlwardt VI, 7169/5; Bratislava 356, str. 254;

Početak (l. 11b):

أوّله: أطِلْ مُدّتي بَسْطُ المدى منك مأمولُ   أنِلْ عِدَتي كفَّ العدى عنك مسؤولُ

Završetak (l. 12a):

آخره: فإذا إبتدأت من تقاربْتُهُ فهو المتقارب و هو فعولن فعولن فعولن فعولن مرّات، و إذا إبتدأت من راكضاً فهو المتدارك: فاعلن فاعلن فاعلن فاعلن. تمّت البحور ستّة عشر فللّه الحمد أولاً و آخراً.

3. L.13b-42a

شرح عروض الأندلسي
ŠARḤ ʻARŪḌ AL-ANDALUSĪ

Isto kao br. 4416,2.

4. L.43b-57a

بحر المعارف
BAḤR AL-MAʻĀRIF

Djelo o metrici i rimi na turskom jeziku. Napisao Muṣṭafā b. Šaʻbān, Surūrī, učenik Ṭāšköprü-zāde-a, poznati učenjak u oblasti tefsira, tradicije, islamskog prava, misticizma i, pored turskog, veliki poznavalac arapskog i grčkog jezika, rođ. 897/1492., um. 969/1562 god. Djelo se sastoji iz uvoda, tri poglavlja i zaključka. Autor ga je završio 956/1549. god. i posvetio Muṣṭafī ḫānu b. Sulṭān Sulaymanu ḫānu.

Kaḥḥāla XII, 256; Flügel I, 208; Wiesbaden XIII2, 284; Karatay, 2134; Ḥ.Ḫ. I, 226; Kairo t, 103; Bratislava 465, str.334;

Početak (l. 43b):

أوله: الحمد لله الذي جعل الإنسان أهل اللّسان و صيّره عالما ببديع المعاني و البيان، حمد اولسون أول اللهه كه خلق ايلدي انسان انسانده دهان قلدي دهان اجره زبان...

Završetak (l. 57a):

آخره: بو دعايه هركه آمين ديرسه صدق قلب ايله جانته اولسون سلامتلر محصّل و السّلام

Djelo pod br. 1 prepisao Ḥāfiẓ ʻAlī 1193/1779. god., pod br. 2 Muḥammad 1228/1813. god., a pod br. 3 i 4 drugi prepisivač o čijem imenu nema podataka.

Na unutrašnjoj strani prve korice, bilješka da je vlasnik rukopisa Muḥammad Ṭāhir ef., a na prvom i posljednjem listu pečat vakifa Salima ef. Muftića iz 1357/1938. god.

4421. R-7757.

الرّسالة الأندلسيّة في علم العروض و الأوزان الشّعريّة
AR-RISĀLA AL-ANDALUSIYYA FĪ ʻILM AL-ʻARŪḌ WA AL.AWZĀN AŠ-ŠIʻRIYYA

Isto kao br. 4230,4.

L. 7; 26 x 8 (14 x 7,5); 15 redaka. *Nasḫ* sa mješavinom *taʻliqa*. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja imena i paradigme metrova pisani crvenim mastilom. Papir debeo, grub, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, usljed čega su se na njima pojavile tamne fleke i znakovi zaraze. Paradigme metrova prikazane grafički, u obliku dvostrukih kružnica. Po marginama ima nešto komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Bez kustoda i poveza.

Prepis iz 1264/1848. god. Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

Iz kolekcije hafiza Asima ef. Sirće.

4422. R-7578.

Zbirka (مجموع), 2

L. 63; 20 x 16 (14 x 9,5); 8-10 redaka. *Nasḫ*, krupan, pisan veoma vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Papir žućkaste boje, sa vodoravnim linijama (sveska). Tekst uokviren grafitnom olovkom. Originalna paginacija listova po stranicama. Komentarisani tekst nadvučen crnom linijom. Paradigme metrova prikazane grafički u obliku kružnica. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Vanjska strana korica obložena impregniranim platnom crne boje.

1. L. 1b-11b

الرّسالة الأندلسيّة في علم العروض و الأوزان الشّعريّة
AR-RISĀLA AL-ANDALUSIYYA FĪ ʻILM AL-ʻARŪḌ WA AL-AWZĀN AŠ-ŠIʻRIYYA

Isto kao br. 4230,4.

Naslov na prvom zaštitnom listu كتاب عروض الأندلسي

2. L. 15b-53b

التَّيسيرالدّافع للدّاهية في تحصيل علمى العروض و القافية
AT-TAYSĪR AD-DĀFI' LI'D-DĀHIYA FĪ TAḤṢĪL 'ILMAY AL-'ARŪḌ WA AL-QĀFIYA

Djelo o arapskoj metrici i rimi. Napisao 'Abdullaṭīf b. 'Alī b. Ibrāhīm , al-Ḫaṭīb, umro 932/1526. god.

Kaḥḥāla VI, 13; A.M. I, 618; Ismā'il-paša, Ḏayl I, 343; Brockelmann G II, 403:

Početak (l. 15b):

أوّله: إنّ أحقّ ما ينتظم في سلك التّقرير، و سمت التّحرير، بالتّقديم و التّصدير، برحمة الله تعالى ما أتقن نظام العالم بأوتاد حكمته، و دبّر الأسباب بفيض رحمته ... و بعد إنّ علمى العروض و القافية ممّا لا بدّ منه في العلوم العربيّة لأنّ معظم قواعدها الأشعار الفصيحة العربيّة، و كثيراً ما يتعلّق الإستشهاد بها من جهة الوزن و التّقفية، و لم يوجد من الكتب الجامعة لقواعدهما في ديارنا ...

Završetak (l.53b):

آخره: و بمعنى الإنفراد و الإعتزال سمّي به لأنّه جعل منفرداً ... و لكن هذا ما أردنا إيراده من هذه الأوراق فللّه الحمد و المنّة و على رسوله أفضل الصّلوة و التّحيّة.

Cijelu zbirku prepisao Ḥāfiz 'Aynī ef. u Gazi Husrev-begovoj medresi u Sarajevu, u periodu između 1306/1888. i 1308/1890. god., za hafiza Muhammeda Hadžimulića iz Sarajeva (1886-1918.), muida u Gazi Husrev-begovoj (Kuršumliji) medresi i imama i hatiba u Gazi Husrev-begovoj džamiji, a kasnije profesora arapskog jezika (predmeta sintakse i poetike), usuli fikha, tefsira i hadisa na Šerijatskoj sudačkoj školi u Sarajevu. (v. bilješku na prvom zaštitnom listu).

U rukopisu se nalazi i pismo nekog Bećira, pisano 9. X 1979. god., u kome stoji da on rukopis poklanja hafizu Halidu ef. Hadžimuliću iz Sarajeva, koji ga je, opet, sa svoje strane poklonio Gazi Husrev-begovoj biblioteci.

4423. R-1744.

Zbirka (مجموع), 4

L. 92; 20,5 x 14,5 (15,5 x 8); 13 redaka. *Ta'līq*. Mastilo crno, slaba kvaliteta, jako porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja i paridigme metrova pisani crvenim mastilom. Papir debeo, grub, hrapav, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Posljednja laga listova razasuta i odvojena od poveza. Komentarisani tekst citiran riječima قوله, a tekst komentara započet sa riječi أقول, pisanim crvenim mastilom. Po marginama ima nešto komentara, pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, sa vanjske strane obložen ukrasnim ebro papirom.

1. L.1b-44a

شرح الرّسالة الأندلسيّة في علم العروض و الأوزان الشّعريّة
ŠARḤ AR-RISĀLA AL-ANDALUSIYYA FĪ 'ILM AL-'ARŪḌ WA AL-AWZĀN AŠ-ŠI'RIYYA

Isto kao br. 4414,2.

2. L.49b-85b

جمع مختصر ـ مختصر از منشآت وحيد تبريزى
در علم عروض و قافية و صنايع شعر
ĞAM'-I MUḪTAṢAR - MUḪTAṢAR AZ MUNŠA'ĀT-I WAḤĪD TABRĪZĪ DAR 'ILM-I 'ARŪḌ WA QĀFIYA WA ṢANĀYI'-I ŠI'R

Ekscerpt djela منشآت در علم عروض و قافية iz područja perzijske gramatike. Napisao Waḥīd at-Tabrīzī, umro 1080/1669. god. i posvetio svome bratiću Safiyyuddīnu.

Köprülü III, 434/3; Trako 77-78, str. 57; Flügel I, 206-207; Pertsch VPH; 96. Rieu CPM II, 789;

Početak (l. 49b):

أوّله: سپاس بي قياس واجب التعظيمي را كه بتشريف نطق انسان را مشرف ساخت ... أما بعد بدانكه اين مختصر يست أز منشآت وحيد تبريزي در علم عروض و قافية و صنايع شعر..

Završetak (l. 85b):

آخره: و ردف دال متحرك و ميان دال وقايا آيد و هركس كه علم قافية را اين مقدار بداند اورا كفايت باشد و الله اعلم...

3. L. 86b-87a

فرائد الفوائد لتحقيق معاني الإستعارة
FARĀ'ID AL-FAWĀ'ID LI-TAḤQĪQ MA'ĀNĪ AL-ISTI'ĀRA

Isto kao br. 4230,2.

4. L. 87b-91b

جامع البيان و ساطع البرهان
ĞAMI' AL-BAYĀN WA SĀṬI' AL-BURHĀN

Komentar na uvodne stihove kaside na turskom jeziku. I kasidu i komentar na nju, kako se iz uvoda vidi, napisao je neki Kāmilī 'Alī čija nam je biografija nepoznata. Komentar je na arapskom jeziku.

Početak (l. 87b):

أوّله: هذا أوّل بيت من القصيدة الّتي أنشدها المولى المرحوم كاملي علي، عامله الله بلطفه الخفيّ، و شرحها بلسان العربيّة، المسمّى بجامع البيان، و ساطع البرهان، ثنا و حمد و شكر اولسون هدايه سپاس و منت الما في نهاية و قال في شرح هذا البيت ... اعلم أنّ القصيدة بتمامها مثنويّة، و المثنوي: هو البيت الّذي في كلّ مصرعيه قافية و وزن أبيات القصيدة مفاعيلن مفاعيلن فعولن مرّتين ...

Završetak (l. 91b):

آخره: و إنّما أطنبت الكلام في القافية لأنّ مباحثها عند الفضلاء أمور مهمّة، و علمها للشّعراء أمر مهمّ، و لأنّ القافية خاتمة للشّعر، و الإعتبار للخاتمة. نسأل الله أن يجعلنا بخير في الفاتحة و الخاتمة.

Cijelu zbirku prepisao Aḥmad b. Ismā'īl iz Prusca, i to, djelo pod br. 1 u mjesecu šabanu 1071/1661., pod br. 2 u mjesecu rebiul-evvelu 1075/1664., pod br. 3 u mjesecu rebiul-ahiru 1080/1669. god., dok za djelo pod br. 4 nema podataka o godini prepisa.

Na prvom zaštitnom listu na strani a, pečat vakifa Ṣāliḥ ef. Hrōmo-zāde.

4424. R-5772.

Zbirka (مجموع), *5*

L. 96; 19,5 x 13,5. Dimenzije teksta i broj redaka različiti od jednog do drugog djela. *Nasḫ* i *ta'līq*. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja, brojevi, imena i paradigme metrova pisani crvenim mastilom. Papir debeo, grub, hrapav, bijele i tamnobijele boje, sa više vrsta vodenih znakova, evropskog porijekla. U drugom, trećem i petom djelu tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara. Komentarisani tekst citiran riječima قـــولـه, a tekst komentara započet riječi أقـــول, pisanim crvenim mastilom. Pojedine riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi razasuti i odvojeni od poveza. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski sa kožnim hrbatom, dohvaćen crvotočinom i sa vanjske strane obložen ukrasnim ebro papirom.

1. L. 1b-24b

شرح الرّسالة الأندلسيّة في علم العروض و الأوزان الشّعريّة
ŠARḤ AR-RISĀLA AL-ANDALUSIYYA FĪ 'ILM AL-'ARŪḌ WA AL.AWZĀN AŠ-ŠI'RIYYA

Isto kao br. 4414,5.

Dimenzije teksta: 15,5 x 8, 19 redaka.

2. L. 26b-67a

رسالة في الحساب
RISĀLA FĪ AL-ḤISĀB

Djelo iz oblasti matematike, poznato još i pod nazivom خلاصة الحساب البهائيّة. Napisao ga je poznati sufija iz doba Šāha Taḥmāsa b. Šāh Ismā'īla al-Ardabīlī-ja, Muḥammad b. Ḥusayn b. 'Abduṣṣamad al-Ḥāriṯī al-'Āmilī, al-Hamadānī Bahā'uddīn, rođen u Balebeku, 953/1547.god., umro u Isfahanu, 1031/1622. god. Djelo se sastoji od uvoda (المقدّمة) i deset poglavlja (باب). Više puta je štampano: 1812. i 1829. god. u Kalkuti, 1851. god. u Istanbulu i 1881. god. u Kairu. Djelo je prevedeno na njemački jezik i štampano u Berlinu 1843. god.

Kaḥḥāla IX, 242-243; Ahlwardt V, 7998; A.M. 237; Brockelmann G II, 415; Sarkīs II, str. 1263; Dobrača I, 691/11, str. 453; Fajić V, 3485/8; az-Zāhiriyya R. 138-139, str. 104-105; al-Badīriyya II, str. 600;

Početak (l. 26b):

أوّله: نحمدك يا مَنْ لا يحيط بجميع نعمه عدد، و لا ينتهي تضاعف قسمه إلى أمد، و نصلّي على نبيّك المسدّد المؤيّد ... أمّا بعد فهذه رسالة في الحساب، مرتّبة على مقدّمة و عشرة أبواب المقدّمة: الحساب علم يستعلم منه استخراج المجهولات العدديّة ...

Završetak (l. 67a):

آخره: و المضروب فيه كما في الضّرب، و بالمقسوم و المقسوم عليه، كما في القسمة يظهر الصّحّة و عدمها، و الله أعلم بالصّواب و إليه المرجع و المآب.

Dimenzije teksta: 12,5 x 5, 13 redaka. Tekst uokviren crvenom linijom. Brojevi formule i grafički prikazi posani crvenim slovima.

3. L.71b-78a

الرّسالة الأندلسيّة في علم العروض و الأوزان الشّعريّة
AR-RISĀLA AL-ANDALUSIYYA FĪ ‘ILM AL-‘ARŪḌ WA AL-AWZĀN AŠ-ŠI‘RIYYA

Isto kao br. 4230,4.

4. L.80b-85a

خمسة أبيات في العروض مع شرحها
ḤAMSA ABYĀT FĪ AL-‘ARŪḌ MA‘A ŠARḤIHĀ

Isto kao br. 4420,2.

Na listovima 85b-88b dati su stihovi iz al-Andalusī-jeve risale o metrici (v. br. 4230,2.) i objašnjene paradigme njihovih metrova.

5. L.91b-95a

الرّسالة الأندلسيّة في علم العروض و الأوزان الشّعريّة
AR-RISĀLA AL-ANDALUSIYYA FĪ ‘ILM AL-‘ARŪḌ WA AL-AWZĀN AŠ-ŠI‘RIYYA

Isto kao br. 4230,4.

Zbirku su prepisala dvojica prepisivača, i to: pod br. 1, 2 i 3 Ibn Muḥammad Ḫalīl, 1081/1670. god. (v. bilješku na listu 78a), a pod br. 4 i 5 Muḥammad Qarq-beg, u Istanbulu, 1080/1669. god. (v. bilješku na listu 86b).

4425. R-1078.

شرح الرّسالة الأندلسيّة في علم العروض و الأوزان الشّعريّة
ŠARḤ AR-RISĀLA AL-ANDALUSIYYA FĪ ‘ILM AL-‘ARŪḌ WA AL-AWZĀN AŠ-ŠI‘RIYYA

Isto kao br. 4414,2.

L. 34; 20 x 13 (14 x 5,5); 21 redak. *Ta‘līq*, sitan, mjestimično vokaliziran, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Po marginama ima nešto komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Tekst osnovnog djela citiran riječima قوله, a tekst komentara započet sa riječi أقول, pisanim crvenim mastilom. Listovi sa kustodama. Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Zadnja korica dohvaćena crvotočinom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu, niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na listu 1a bilješka da je rukopis za svoje muške potomke, kao evladijet vakuf, pod uslovom da se ne iznosi iz kuće, uvakufio Ğannatī-zāde Muṣṭafā-beg b. Fayḍullāh b. Ismā‘īl-beg, 23. ševvala 1289/1872. god.

اشبو نسخه، شريفه جنتي زاده مصطفى بك بن فيض الله بك بن اسماعيل بك أولاد ذكور نه اولاديت وقفيدر بشرط أن لا يخرج من البيت حرّر في اليوم الثّالث و العشرين من شهر شوّال المكرّم سنة تسع و ثمانين و مائتين و ألف.

Ispod bilješke vakifov lični pečat i stari pečat Gazi Husrev-begove biblioteke iz 1280/1863. god.

4426. R-5212.

شرح الرّسالة الأندلسيّة في علم العروض و الأوزان الشّعريّة
ŠARḤ AR-RISĀLA AL-ANDALUSIYYA FĪ ‘ILM AL-‘ARŪḌ WA AL-AWZĀN AŠ-ŠI‘RIYYA

Isto kao br. 4414,2.

L. 35; 17,5 x 10 (11,5 x 5,5); 19 redaka. *Ta‘līq*, pisan vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja i paradigme metrova pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Tekst osnovnog djela citiran riječima قوله قال, a tekst komentara sa riječi أقول, pisanim crvenim mastilom. Po marginama ima nešto bilješki, pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Rubovi korica i gornja polovina hrbata oštećeni.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu, niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz biblioteke Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku. (v. pečat na prvom i zadnjem listu).

4427. R-6481.

Zbirka (مجموع), 2

L. 63; 21 x 13, (16 x 7), 23 retka. *Ta'līq*, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Papir tanak, glat, bijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst osnovnog djela citiran riječima قوله قال, a tekst komentara sa riječi أقول, pisanim crvenim mastilom. Pojedine riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski sa kožnim hrbatom, dobro očuvan. Korice sa vanjske strane presvučene ukrasnim ebro papirom.

1. L.1b-29b

شرح الرّسالة الأندلسيّة في علم العروض و الأوزان الشّعريّة
ŠARḤ AR-RISĀLA AL-ANDALUSIYYA FĪ 'ILM AL-'ARŪḌ WA AL-AWZĀN AŠ-ŠI'RIYYA

Isto kao br. 4414,2.

2. L. 31b-63a

ضوء المعالي في شرح بدء الأمالي
ḌAW' AL-MA'ĀLĪ FĪ ŠARḤ BAD' AL-AMĀLĪ

Komentar na kasidu بدء الأمالي . Kasidu je napisao 'Alī b. 'Uṯmān b. Muḥammad b. Sulaymān al-'Ūšī, Sirāğuddīn, um. 569/1173. god., a ovaj komentar, po jednim izvorima (v. Ahlwardt III, 2419; Köprülü III, 703/4; Nametak IV, 2652/3) 'Alī b. Sulṭān Muḥammad al-Qārī, Nūruddīn, um. 1014/1606. god., a po drugima (v. Ḥ.Ḫ. II, 1350; TÜYATOK 07/IV, 2871) aš-Šayḫ Ḫalīl b. al-'Alā' an-Nağğārī al-Yamanī, um. 632/1234. god.

Početak (l. 31b):

أوّله: الحمد لله المولى القديم الموصوف بأوصاف الكمال الحيّ القيّوم المقدّر ذي الجلال و الإكرام... فقد قال القاضي سراج الدّين الأوشي... يقول العبد في بدء الأمالي...

Završetak (l. 63a):

آخره: و يومًا منصوبًا على الظّرفيّة ... و الموصول مع صلته في محلّ الجرّ لأجل اللأم الجارّة فيه. تمّت تمام.

Prepis iz 1202/1787. god. (v. bilješku na listu 29b). Nema podataka o prepisivaču, niti mjestu prepisa.

4428. R-5750.

Zbirka (مجموع), 4

L. 47; 21,5 x 15 (16 x 8,5); 17 redaka. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa*, mjestimično vokaliziran. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja, nazivi i paradigme metrova pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Po marginama ima nešto komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Tekst osnovnog djela citiran riječima قوله, a tekst komentara započet riječi أقول, pisanim crvenim mastilom. Pojedine riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Bez poveza.

1. L.1b-26a

شرح الرّسالة الأندلسيّة في علم العروض و الأوزان الشّعريّة
ŠARḤ AR-RISĀLA AL-ANDALUSIYYA FĪ 'ILM AL-'ARŪḌ WA AL-AWZĀN AŠ-ŠI'RIYYA

Isto kao br. 4414,2.

2. L.27b-32b

الرّسالة الأندلسيّة في علم العروض و الأوزان الشّعريّة
AR-RISĀLA AL-ANDALUSIYYA FĪ 'ILM AL-'ARŪḌ WA AL-AWZĀN AŠ-ŠI'RIYYA

Isto kao br. 4230,4.

3. L.36b-39b

الرّسالة الأندلسيّة في علم العروض و الأوزان الشّعريّة
AR-RISĀLA AL-ANDALUSIYYA FĪ 'ILM AL-'ARŪḌ WA AL-AWZĀN AŠ-ŠI'RIYYA

Isto kao br. 4230,4.

4. L.41b-47b

أبيات تعليم المتعلّم
ABYĀT TA'LĪM AL-MUTA'ALLIM

Stihovi iz djela تعليم المتعلم koje je napisao Burhānuddīn az-Zarnūǧī, umro poslije 593/1196. god. Ispod svakog stiha date su paradigme metrova, njihovi nazivi i naslovi poglavlja iz kojih su uzeti.

Kaḥḥāla III, 43; Ḥ.Ḫ. I, 425; Sarkīs II, str. 969; Brockelmann G II, 462 i S I, 837; Ahlwardt I, 111-125; Bratislava, 286-287, str. 215-216; Köprülü III, 31/2; Dobrača I, 152/2, str. 124. i II, 1156/2, str. 310; Fajić III, 1978/2 i V, 3385/2; Hasandedić, 121/2, str. 69; Jahić VI, 3797/2;

Početak L. 41b):

أوّله: تعلّم فإنّ العلم زين لأهله   و فضل و عنوان لكلّ المحامد
فعولن مفاعيل فعولن مفاعلن   فعولن مفاعيلن فعولن مفاعلن
و كن مستفيداً كلّ يوم زيادة   من العلم و اسبح في بحور الفوايد
فعولن مفاعيلن فعولن مفاعلن   فعولن مفاعيلن فعولن مفاعلن

Završetak (l. 47b):

آخره: النّطق زين و السّكوت سلامة   فاذا نطقتَ فلا تكن مكثراً
مستفعلن مستفعل متفاعلن   متفاعلن متفاعلن مفعولن
لما ندمت على السّكوت مرّةً   و لقد ندمت على الكلام مراراً

Nema podataka o prepisivaču, mjestu, niti godini prepisa. Sudeći po papiru i pismu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu potpis nekog učitelja Mandića, vjerovatno ranijeg vlasnika.

4429. R-2958.

Zbirka (مجموع), *2*

L. 94; 18,5 x 9,5 (13,5 x 4,7); 21 redak. *Ta'līq*, sitan, pisan tupim perom i vrještom rukom. Mastilo crno, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Na naslovnim listovima tekst uokviren debelom zlatnom linijom, ojačanom sa vanjske strane sa po dvije, a sa unutrašnje strane sa jednom tankom linijom crne boje. Na ostalim listovima tekst uokviren tankom linijom crvene boje. Tekst osnovnog djela ili nadvučen crvenom linijom ili citiran riječima قــوله, pisanim crvenim mastilom. Tekst komentara započet riječi قلت, pisanim crvenim mastilom.

Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom i lijepo urađenim rozetama na koricama u floralnim motivima. Unutrašnja strana zadnje korice presvučena ukrasnim ebro papirom.

1. L.1b-51b

الفهم الألمعى فى شرح عروض الأندلسي
AL-FAHM AL-ALMA'Ī FĪ ŠARḤ 'ARŪḌ AL-ANDALUSĪ

Komentar na al-Andalusī-jevu risalu iz arapske metrike (v. br. 4230,4). Napisao Maḥmūd b. Ḫalīl al-Mūstārī (iz Mostara), poznatiji pod nadimcima Beyāḍī-zāde i Dāmādī, umro 1099/1688. god. U ovom komentaru autor je dao definicuje svih termina i tehničkih naziva iz metrike i, dajući mnoštvo primjera iz arapske poezije sa varijantama svih šesnaest metrova, objasnio ono što je autor osnovnog djela koncizno kazao. Komentar se odlikuje jasnoćom izlaganja i vješto odabranim primjerima, što upućuje na autorovo dobro poznavanje materije.

Šabanović, str. 370; Handžić (al-Ǧawhar), 181, str. 129; Köprülü III, 454; A.M. II, 416; Kaḥḥāla XII, 162, Ḏayl II, 213; Ljubović-Grozdanić, str. 127; Brockelmann G I, 310/8 i S I, str. 544;

Početak (l. 1b):

أوّله: الحمد لله الباسط نعماً الموفّر باعاماتها الّتي زجرت الانسان بالاعتراف، و العجز عن أداء مقتضياتها ﴿و إن تعدّوا نعمة الله لا تحصوها﴾ ... و بعد فيقول الفقير محمود بن خليل الموستاري أوصله إلى ما يرضاه الخالق الباري لما كان علم العروض و توابعه متمّماً للغرض من علم المعاني ...

Završetak (l. 51b):

آخره: ذلك فضل الله يؤتيه من يشاء ... و الصّلوة على رسولك المقدم في الانتهاء و الابتداء و على آله و أصحابه .

2. L. 54b-94a

شرح الرّسالة الأندلسيّة في علم العروض و الأوزان الشّعريّة
ŠARḤ AR-RISĀLA AL-ANDALUSIYYA FĪ 'ILM AL-'ARŪḌ WA AL-AWZĀN AŠ-ŠI'RIYYA

Isto kao br. 4414,2.

Cijelu zbirku prepisao, kako se iz bilješke na listu 51b vidi, Muṣṭafā b. Aḥmad as-Sanīčawī (Sjeničak) 18. rebiul-evvela 1135/1722. god.

وقع الفراغ من هذه النّسخة ... في اليوم الثّامن عشر وقت الظّهر من شهر ربيع الأوّل لسنة خمس و ثلاثين و مائة و ألف من هجرة سيّد المرسلين ... بيد الفقير مصطفى بن أحمد السنيچوي.

Na listu 1a imena i lični pečati dvojice ranijih vlasnika: Ḥusayn zvani ʻAbdulaʻlā efendī-zāde i ʻAbdullāh b. Aḥmad Kantamītrī-zāde. Na istom listu je i bilješka je rukopis vakuf ʻAbdullāha b. Aḥmada.

4430. R-2831.

الفوائد الإنسيّة في شرح الأندلسيّة
AL-FAWĀ'ID AL-INSIYYA FĪ ŠARḤ AL-ANDALUSIYYA

Komentar na al-Andalusī-jevu risalu iz arapske metrike (v. br. 4230,4). Napisao Ṣāliḥ b. Yūsuf b. Muṣṭafā al-Āmidī, Wahmī, umro poslije 1148/1725. god.

Kaḥḥāla V, 15; A.M. I, 424;

Početak :

أوله: نحمد الله الذي بسط بساط آلائه لكلّ صغير و كبير، من غير قطع و نقص و استيعاب ... و مدّ موائد نعمائه لكلّ غنيّ و فقير، من غير جثّ و خرم و عضب و اقتضاب، حمداً سريعاً كاملاً وافراً بلا ارتياب، و نشكره على إحسانه المتدارك ... أمّا بعد فيقول العبد الفقير، إلى رحمة ربّه القدير، صالح بن يوسف بن مصطفى الحاجى الآمدى

Nepotpuno na kraju. Završetak ovdje:

ناقص في آخره. آخر الموجود: و فيه ترنّم، و قيل: صوت رقيق مع ارتفاع كطرب من الباب الرابع، و دنا: قَرُبَ من الدنوّ و هو من الباب الرابع، و ناء: بعيد و يقال ناءه: و ناءى عنه، إذا أبعد من الباب الثّالث ...

L. 68; 19 x 12,5 (13 x 6,5); 19 redaka. *Ta'līq*, sitan, pisan vještom rukom. Mastilo crno, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavljam nazivi i paradigme metrova pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i odvojeni od poveza. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, oštećen dužinom hrbata. Vanjska strana korica obložena ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na listu 1a bilješke o dvojici ranijih vlasnika: Muṣṭafā b. al-Ḥāǧǧ Muḥammad, zvani Trkali-zade (ili Trkuli-zade) iz 1259/1843. god. i Ṣāliḥ b. Muṣṭafā Čelić iz 1301/1883. god.

4431. R-5806.

القصيدة الخزرجيّة في العروض و القوافي
AL-QAṢĪDA AL-ḪAZRAĞIYYA FĪ AL-ʻARŪḌ WA AL-QAWĀFĪ

Kasida o arapskoj metrici i rimi, poznata još i pod nazivima عروض الرامزة الخزرجيّة ili samo الخزرجيّة. Napisao ʻAbdullāh b. Muḥammad al-Ḫazraǧī al-Andalusī al-Mālikī, Ḍiyā'uddīn, Abū Muḥammad, umro 626/1229. god. Kasida je prvi put Štampana u Istanbulu 1612. god. Na francuski jezik ju je preveo Rene Basset čiji je prijevod štampan u Alžiru 1902. god.

Kaḥḥāla VI, 117; Ahlwardt VI, 7112-7124; Brockelmann G I, 312 i S I, 545; Köprülü II, 333/8; Ḥ.Ḫ. II, 1337; az-Ẓāhiriyya ʻUL'A, str. 400-403; Sarkīs I, str. 821; Bratislava, 358, str. 255; Dobrača I, 691/10, str. 452; az-Ziriklī IV, 124;

Početak:

أوله: و للشّعر ميزان يسمّى عروضه   بها النّقص و الرّجحان يدريهما الفتى

Završetak:

آخره: قد اكتملت ستّاً و تسعين فالذي   توسع في ذا العلم توسعه حبّاً
و يسأل عبد الله ذا الخزرجي من   مطالعها إتحافه منه بالدّعاء،

L. 8; 21,5 x 15 (13,5 x 8,5); 9 redaka. *Nasḫ*, djelimično vokaliziran, pisan vještom rukom. Mastilo crno i crveno, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja, nazivi i paradigme metrova pisani crvenom mastilom. Papir hrapav, srednje debljine, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom. Po marginama ima dosta komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Pojedini komentari pisani na listićima i uvezani zajedno sa osnovnim listovima rukopisa. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, obložen ukrasnim ebro papirom.

Na listovima 8b-10a pet stihova od ʻUbaydullāh b. Masʻūd al-Maḥbūbī-ja, (um. 747/1346. god.) sa komentarom (v. br. 4412/2).

Prepis iz 1156/1743. god. (v. bilješku na listu 8a) Nema podataka o prepisivaču, niti mjestu prepisa.

Na listu 1a pečat ranijeg vlasnika Muhamed-age Aganagića, trgovca iz Sarajeva.

4432. R-1660.

Zbirka (مجموع), *5*

L. 103; 21,5 x 16. Dimenzije teksta različite od jednog do drugog djela. Broj redaka od 15-25. *Ta'līq*, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja, brojevi, nazivi i paradigme metrova pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Po marginama ima nešto komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, dobro očuvan. Vanjska strana korica i preklopa obložena ukrasnim ebro papirom.

1. L.1b-4a

القصيدة الخزرجيّة في العروض و القوافي
AL-QAṢĪDA AL-ḪAZRAĞIYYA
FĪ AL-'ARŪḌ WA AL-QAWĀFĪ

Isto kao br. 4431.

2. L.5b-28a

فتح ربّ البريّة بشرح القصيدة الخزرجيّة
FATḤ RABB AL-BARIYYA BI-ŠARḤ
AL-QAṢĪDA AL-ḪAZRAĞIYYA

Komentar na al-Ḫazrağī-jevu kasidu o arapskoj metrici i rimi (v. br. 4431). Napisao Zakariyyā b. Muḥammad b. Aḥmad b. Zakariyyā al-Anṣārī as-Sunaykī al-Qāhirī, Zaynuddīn, Abū Yaḥyā, rođ. 826/1432., um. 926/1520. god.

Kaḥḥāla IV, 182-183; Ahlwardt VI, 7122-7123; Brockelmann G II, 312/8 i S I, 545; az-Ẓāhiriyya 'UL'A, str. 416-419; Ḥ.Ḫ. II, 1337; Dobrača I, 691/9, str. 452; Nametak IV, 2676; al-Badīriyya II, str. 521;

Početak (l. 5b):

أوّله: الحمد لله الّذي وضع علم العروض ليعلم به أوزان المنظوم، و جعل أفكارنا قافية لآثار العلماء بالمنطوق و المفهوم... و بعد فهذا شرح على الخزرجيّة المنظومة على بحر الطّويل في علمى العروض و القوافي ... و سمّيته بفتح ربّ البريّة بشرح القصيدة الخزرجيّة ...

Završetak (l. 28a):

آخره: و يستل عبد الله ناظمها رحمة الله تعالى عليه ذا أى: هذا الخزرجى الأنصارى و الخزرجى نسبة إلى الخزرج و هو قبيلة من الأنصار من مطالعها أى النّاظر فيها إتحافه منه أى من مطالعها بالدّعاء بخير تمّ شرح الخزرجيّة بحمد الله تعالى.

3. L. 29b-59b

الفهم الألمعى فى شرح عروض الأندلسي
AL-FAHM AL-ALMA'Ī FĪ ŠARḤ 'ARŪḌ AL-ANDALUSĪ

Isto kao br. 4429,1.

4. L. 61b-87a

رسالة في الحساب
RISĀLA FĪ AL-ḤISĀB

Isto kao br. 4424,2.

5. L.90b-103b

بهجة الألباب في علم الأسطرلاب
BAHĞA AL-ALBĀB FĪ 'ILM AL-ASṬURLĀB

Djelo o astronomiji sa posebnim osvrtom na određivanje pravca kible i namaskih vremena pomoću astrolaba. Napisao 'Abdulḥalīm b. Muḥammad al-Ḥusaynī al-Qayṣarī, Söylemez-zāde, umro poslije 1115/1695. god. Djelo se sastoji iz uvoda, osamnaest poglavlja i zaključka.

O.A.L.T., 234/1, str. 362; Šašan, 209, str. 151; Köprülü III. 709/10; O.M. III. 272; Brockelmann S II, 1017/5

Početak (l. 90b):

أوّله: الحمد لله ربّ الأرباب، مالك الأمم و الرّقاب، و الصّلوة على من أوتيَ الحكمة و فصل الخطاب، و على آله و أصحابه المهتدين بطريق الصّواب... و بعد فلمّا كانت الآلات الرّصديّة ممّا يحتاج إليه سيّما الأسطرلاب لسمت القبلة و الأوقات... أردت أن أكتب فيه رسالة مستغنية عن الاقتصار و الاطناب، و كتبت هذه الرّسالة بعون الله الملك الوهّاب، على طريق الحقّ و الصّواب ... و سمّيتها ببهجة الألباب، في علم الأسطرلاب، و رتّبتها على مقدّمة و ثمانية عشر بابًا و خاتمة الكتاب....

Završetak (l. 103b):

آخره: الخاتمة في معرفة طول كلّ قائم على بسيط الأرض... و هذا القدر يكفي لمن وفّقه الله سبحانه و تعالى.

Zbirku je prepisalo više prepisivača. O prepisivačima djela pod br. 1 i 2 nema podataka, pod br. 3 prepisao Ibrāhīm Muḥammad al-Mūstārī, bez podataka o gorini prepisa (v, bilješku na l. 59b), pod br. 4 Abū Bakr aṣ-Ṣādiq b. Ḥasan al-Qrīmī, 1136/1723.(v. bilješku na listu 87a), a pod br. 5 Aḥmad Dupčawī, muderris u Gazi Husrev-begovoj medresi u Sarajevu, 1174/1760. god. (v. bilješku na listu 103b)

Za Gazi Husrev-begovu medresu u Sarajevu uvakufio muderris Aḥmad efendija. (v. bilješku na prvom zaštitnom listu).

Na više mjesta stari pečat Gazi Husrev-begove biblioteke iz 1280/1863. god.

4433. R-3192.

العيون الغامزة على خبايا الرّامزة

AL-'UYŪN AL-ĠĀMIZA 'ALĀ ḪABĀYĀ AR-RĀMIZA

Komentar na al-Ḫazraǧī-jevu kasidu الرّامزة (v. br. 4431) o arapskoj metrici i rimi. Napisao Muḥammad b. Abū Bakr b. 'Umar b. Abū Bakr b. Muḥammad b. Sulaymān b. Ǧa'far al-Maḫzūmī, poznatiji pod nadimkom Ibn ad-Damāmīnī, rođ. 726/1362., um. 826/1424. god. Autor je ovo svoje djelo završio, u ponedjeljak, 2. redžeba 817/1414. god. u Gornjem Egiptu.

Kaḥḥāla IX, 115; Ahlwardt VI, 7116; H.Ḫ. II, 1136-1137; Brockelmann G I, 312 i S I, 545/3; aẓ-Ẓāhiriyya 'UL'A, str. 414-415;

Početak:

أوله: الحمد لله الذي شرح صدورنا لسلوك عروض الاسلام، و جعل أفكارنا قافية لآثار العلماء الأعلام... أمّا بعد فلا يخفى أنّ العروض صناعة تقييم لبضاعة الشّعر في سوق المحاسن وزنًا ... إلى أنْ حركت الأقدار عزمي إلى كتابة شرح وسيط، فوق الوجيز دون البسيط، و سمّيته بالعيون الغامزة على خبايا الرّامزة ...

Završetak:

آخره: و عامله بالصّفح عنه و بالرّضا، و ساق لمثواه حقائب رحمة تفضى ختام المسك ... و والى على خير الأنام صلاته و تسليمه في الإبتداء و الإنتهاء.

L. 112; 15,5 x 10,5 (12,5 x 5,5); 19 redaka. *Ta'līq*, sitan, pisan vještom rukom. Mastilo crno, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja, imena i paradigme metrova pisani crvenim mastilom. Papir debeo, grub, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedine riječi nadvučene crvenim mastilom. Komentarisani tekst citiran riječima قوله, a tekst komentara počet sa riječi أقول, pisanim crvenim mastilom. Po marginama ima nešto komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Dužinom donjeg prereza, listovi dohvaćeni vlagom. Listovi sa kustodama.

Povez otkinut i zagubljen.

Na kraju rukopisa, (l. 112b) bilješka da je prepisivanje djela završeno 8. ramazana 990/1582. god. Nema podataka o prepisivaču, niti mjestu prepisa.

Na listu 1a bilješka i pečat ranijeg vlasnika 'Abdulkarim al-Qāḍī-ja. Na istom listu i bilješka vakifa Mehmeda ef. Svrze, sina Muhamed-agina.

4434. R-2418.

Zbirka (مجموع), 6

L. 102; 19 x 12 (16 x 7); 21-23 retka. *Nasta'līq*, mjestimično vokaliziran, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja, imena i paradigme metrova i ukrasni znakovi pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Po marginama ima nešto komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Pojedine riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, dobro očuvan. Vanjska strana korica i preklopa presvučena ukrasnim ebro papirom.

1. L. 1b-48a

رفع حاجب العيون الغامزة عن كنوز الرّامزة

RAF' ḤĀĞIB AL-'UYŪN AL-ĠĀMIZA 'AN KUNŪZ AR-RĀMIZA

Komentar na al-Ḫazraǧī-jevu kasidu الرّامزة (v. br. 4431) o arapskoj metrici i riie. Napisao Muḥammad b. Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad ad-Dalaǧī al-'Uṯmānī, rođ. 860/1456., um. 947/1540. god. Izvori se ne slažu oko njegovog nadimka. Jedni kažu da se zvao ad-Dalaǧī (v. Brockelmann G I, 312/12 i aẓ-Ẓāhiriyya 'UL'A. 405-406), a drugi al-Īǧī (v. Kaḥḥāla XI, 196; Ḥ. Ḫ. I, 830 i II, 1338). Autor je djelo završio 889/1484. god.

Kaḥḥāla XI, 196; Ḥ.Ḫ. I, 830 i II, 1338; Brockelmann G I, 312/12; aẓ-Ẓāhiriyya 'UL'A, str. 405-406;

Početak (l. 1b):

أوله: اللهمّ إنّ ممّا منحتني به من بسيط جودك الوافر، و خصّصتني من مديد نوالك الكامل المتواتر ... و سمّيته رفع حاجب العيون الغامزة عن كنوز الرّامزة، و اللهَ أسأل أن ينفع به و يجعله

خالصًا لوجهه الكريم إنّه قريب مجيب ﴿و ما توفيقي إلاّ بالله عليه توكّلت و إليه أنيب﴾. افتتح النّاظم رحمه الله تعالى باسم الملك العلاّم، ذي البركات و الإنعام...

Završetak (l. 48a):

آخره: مع ما ابتليت به من تشتّت الحال، و توزّع البال ... نسأل الله الكريم أن يمنّ علينا من فيض جوده و أن ينفعنا بما علمنا و أن يحشرنا في زمرة خير الأنام محمّد صلعم. تمّت تمام.

2. L. 48b-63b

النّبذة الصّافية في علمى العروض و القافية

AN-NUBḎA AṢ-ṢĀFIYA FĪ ʻILMAY AL-ʻARŪḌ WA AL-QĀFIYA

Djelo o arapskoj metrici i rimi. Napisao Aḥmad b. Abū Bakr an-Nasafī al-Ḫazraǧī al-Miṣrī, Qaʻūd, umro 1007/1598. god.

Kaḥḥāla, I, 179; Ismāʻīl-paša, Ḍayl II, 545;

Početak (l. 48b):

أوّله: الحمد لله و كفى و سلام على عباده الّذين اصطفى، هذه مقدّمة في علم العروض وافية، بالمهمّ من بحور الشّعر كافية ... و سمّيتها بالنّبذة الصّافية، فى علمى العروض و القافية ...

Završetak (l. 63b):

آخره: أمّا القافية المقيّدة فهى على ثلاثة أقسام ... فهذه تسع، و قد أنجزنا ما أردناه و الحمد لله الأعظم ..

3. L. 64b-92b

جمع مختصر ـ مختصر از منشآت وحيد تبريزى در علم عروض و قافية و صنايع شعر

ǦAMʻ-I MUḪTAṢAR - MUḪTAṢAR AZ MUNŠAʼĀT-I WAḤĪD TABRĪZĪ DAR ʻILM-I ʻARŪḌ WA QĀFIYA WA ṢANĀYIʻI ŠIʻR

Isto kao br. 4423,2.

4. L.93b-97a

القصيدة الخزرجيّة في العروض و القوافي

AL-QAṢĪDA AL-ḪAZRAĞIYYA FĪ AL-ʻARŪḌ WA AL-QAWĀFĪ

Isto kao br. 4431.

5. L. 97b-100a

الرّسالة الأندلسيّة في علم العروض و الأوزان الشّعريّة

AR-RISĀLA AL-ANDALUSIYYA FĪ ʻILM AL-ʻARŪḌ WA AL-AWZĀN AŠ-ŠIʻRIYYA

Isto kao br. 4230,4.

6. L. 100b-102a

خمسة أبيات في العروض مع شرحها

ḪAMSA AL-ABYĀT FĪ AL-ʻARŪḌ MAʻA ŠARḤIHĀ

Isto kao br. 4420,2.

Cijelu zbirku prepisao je Muḥammad b. Aḥmad al-Ġrādačawi (Gradaščević), u Budimu (Mađarska), u periodu između 1060/1650. i 1061/1651. god. (v. bilješke na listovima 63a i 92a).

Iz Šehdijine biblioteke u Sarajevu. (v. pečat na prvom i zadnjem listu)

4435. R-5282.

الكواكب المضيئة في شرح الخزرجيّة

AL-KAWĀKIB AL-MUḌĪʼA FĪ ŠARḤ AL-ḪAZRAĞIYYA

Komentar na al-Ḫazraǧī-jevu kasidu الرّامـــزة (v. br. 4431) o arapskoj metrici i rimi. Napisao ʻAbdurraḥmān b. ʻAbdurraḥmān b. Aḥmad al-ʻAbbāsī, Burhānuddīn, Abū al-Fatḥ, rođ. 866/1462. god. u Kairu, um. 963/1556. god. u Istanbulu. Autor je komentar završio 934/1527. god.

Kaḥḥāla V, 205; A.M. I, 563; Ḥ. Ḫ. II, 1337; Brockelmann S II, 394;

Početak:

أوّله: الحمد لله الّذي هدانا لعروض النّجاة و النّجاح، بتوفيق اعتدال ميزان السّداد و الفلاح ... أمّا بعد فانّ القصيدة المسمّاة بالرّامزة الوافية في علمى العروض و القافية ... و سمّيتها بالكواكب المضيئة في شرح الخزرجيّة...

Završetak:

آخره: و حقّ له ذلك إذ لا معروف أعظم من فائدة علميّة يسديها شيخ لتلميذ، أو مصنّف لطالع، و قد جاء عنه صلى الله عليه و سلم من أسدى إليكم معروفا فكافئوه فإن لم تجدو فادعو له من رحمة الله تعالى.

L. 98; 21,5 x 12,5 (14 x 7,5); 15 redaka. *Nasḫ*, djelimično vokalizovan. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Tekst osnovnog djela pisan crvenim mastilom. Papir debeo, grub, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Dužinom donjeg prereza listovi dohvaćeni vlagom. Po marginama ima nešto komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski sa kožnim hrbatom.

Na kraju rukopisa autor kaže da je pisanje komentara završio u četvrtak 12. džumadel-ahira 934/1527. god., a ovaj prepis u nedjelju, 15. muharrema 936/1529. god. Prema tome, ovaj primjerak je autograf.

و كان الفراغ من شرحها ضحى يوم الخميس ثانى عشر جمادى الأخرى عام ٩٣٤ و الفراغ من تبييض هذه النّسخة ضحى يوم الأحد خامس عشر المحرّم الحرام عام ٩٣٦ ... و كتبه مؤلّفه عبد الرّحمن العبّاسي غفر الله ذنوبه و ستر في الدّارين عيوبه، حامداً و مصلّيًا و مسلّمًا.

Na listu 1a bilješka da je vlasnik rukopisa bio Darwīš Muḥammad b. aš-Šayḫ as-Sinūbī.

4436. R-1862.

الإشارات الجائزة لشرح حلّ الرّامزة

AL-IŠĀRĀT AL-ĞĀ'IZA LI-ŠARḤ ḤALL AR-RAĀMIZA

Komentar na al-Ḫazrağī-jevu kasidu الرّامـزة (v. br. 4424), poznat i pod nazivom الإشارات الجائزة لحلّ مغلقات الرّامزة (v.Kaḥḥāla VIII, 230) o arapskoj metrici i rimi. Napisao Muḥammad b. Aḥmad al-Azniqī ar-Rūmī al-Ḥanafī, Waḥyī-zāde, Abū 'Abdullāh, rođ. 940/1533., um. 1018/1609. god.

Kaḥḥāla VIII, 230; A.M. II, 268; Ḥ.Ḫ. II, str. 1136; Ismā'īl-paša, Ḍayl II, 525-526;

Početak:

أوّله: الحمد لله الّذي وضع الميزان وقاية لعباده من الخسران، و شرع الوزن بالقسطاس المستقيم، حفظًا لدائرة الشّرع القويم... و بعد فيقول العبد الفقير الضّعيف محمد بن أحمد الأزنيقي المدعوّ بوحيى زاده لمّا أردت فى أوائل عمري تحصيل علم العروض و القوافي اخترت حلّ الرّامزة من الكتب الدّائرة بين الطّالبين فكتبت عليه بعضا من الفوائد ... و سمّيتها بالإشارات الجائزة لشرح حلّ الرّامزة ...

Završetak:

آخره: فلمّا كان لهذا الضّرب انفراد عن نظائره سمّى تجريداً... فيكون المراد بالتّجريد اختلاف الضّروب و الإتيان بها على وجوه متباينة لا يجوز الجمع بينها، إلاّ أنّ التّجريد يخالف الاقعاد من حيث أنّ التّجريد اختلاف الضّروب حيث كانت من البحور، لا يختصّ ببحر دون بحر، الاقعاد في العروض: مختصّ ببحر الكامل، و هما أى: الاقعاد و التّجريد من عيوب الشّعر.

L. 86; 20,5 x 15,5 (15 x 8,5); 21 redak. *Nasḫ tadwīnī.* Mastilo crno, kvalitetno, neporozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir glat, srednje debljine, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Paradigme metrova prikazane grafički u obliku kružnica u crvenoj boji. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, dobro očuvan. Vanjska strana korica i preklopa presvučena ukrasnim ebro papirom. Rukopis se čuva u originalnoj kartonskoj futroli, obloženoj sa vanjske strane ukrasnim ebro papirom.

Prepisao, kako se vidi iz bilješke na listu 86a, Manṣūr b. Salīm b. Ḥasan ad-Dumnāwī al-Azharī 1. rebiul-ahira 1046/1636. god.

تمّ الشّرح على يد الفقير منصور بن سليم بن حسن الدّمناوي الأزهري في مستهلّ شهر ربيع الثّاني من شهور سنة ستّ و أربعين و ألف.

Na listu 1a dvije bilješke iz kojih se vidi da su vlasnici ovog rukopisa bili: Ğamāluddīn b. 'Abdurraḥmān al-Bahūtī al-Ḥanbalī al-Wafāyī, 1048/1638. i 'Alī b. al-Ḥāğğ Sulaymān. Ispod bilješke drugog vlasnika nalazi se i otisak njegovog ličnog pečata. Na listu 86a ime i lični pečat još jednog ranijeg vlasnika: Ibrāhīm b. Sulaymān iz 1115/1702. god.

Iz Šehdijine biblioteke iz Sarajeva (v. pečat na prvom i zadnjem listu).

4437. R-852.

افصاح العروض و ايضاح الغموض

IFṢĀḤ AL-'ARŪḌ WA ĪḌĀḤ AL-ĠUMŪḌ

Djelo iz arapske metrike i rime. Napisao Muhammad b. Muhammad b. as-Sākin aṭ-Ṭūsī, Šamsuddīn, Abū 'Abdullāh, umro 800/1397. god.

Ahlwardt; VI, 7149

Početak:

أوّله: الحمد لله الّذي خلق الانسان، و ميّزه عن سائر الحيوان بالنّطق و البيان، و أمره أن يقيم بالقسط الأوزان، فقال: ﴿و أقيموا الوزن بالقسط و لا تخسروا الميزان﴾ ... إعلم أيّها الشّقيق الشّفيق الرّفيق أيّدك الله بتوفيقه، و أرشدك إلى أقوم طريقه، أنّ الشّعر ديوان العرب، و ترجمان الأدب، و له ميزان تعرف به صحّته و وزنه و سقمه ... فوضعت هذا الكتاب ... و سمّيته إفصاح العروض و إيضاح الغموض ...

Rukopis je nepotpun na kraju.

Završetak ovdje:

ناقص في آخره، آخر الموجود: فانّي لا أدّعي أنّي حزت بتأليفه قصب السّبق في الرهان و لا أزعم أنّي فزت في ترصيفه بالقدح المعلّى من بين الأقران، فان وقف ذو طبع نقّاد، و ذهن وقّاد على خلل فيه فليتذكّر قول الحريرى، و حسن معانيه: [فان تجد عيباً فَسُدُّ الخللا جلّ مَنْ لاَ عيب فيه و علا] و ليسدّ خلله بالمسامحة...

L. 47; 18,5 x 13 (14 x 6); 17 redaka. *Ta'līq,* sitan, djelimično vokalizovan, pisan vještom rukom. Mastilo crno, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja, imena i paradigme metrova pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, grub, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Paradigme metrova prikazane grafički u obliku kružnica u crvenoj boji. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni. Vanjske strane korica presvučene ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na listu 1a bilješka da je ovaj rukopis uvakufio al-Ḥāğğ Ḏulfiqār-aga b. Muḥammad Spahī-zāde iz sela Čumelj u Hercegovini i predao ga mutevelij Ḫalīl b. Ṣāliḥ-u Istolčewī-ju (Stočeviću):

وقف هذه النّسخة الحاجّ ذو الفقّار آغا بن محمّد سپاهى زاده من حرسنك، من قرية چومل، و سلّمه إلى الفقير المتولّى، و هو خليل بن صالح استولچوي.

Na zadnjoj korici zvijezda petokraka, prepoznatljivi znak ranijeg vlasnika ʿAbdullāha b. Aḥmada Kantamīrī-zāde.

4438. R-2008.

Zbirka (مجموع), *5*

L. 68; 21 x 15 (14 x 8); 17 redaka. *Nasḫ* i *ta'līq*, pisani vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja, imena i paradigme metrova pisani crvenim mastilom. Papir glat, srednje debljine, tamnobijele i žućkaste bije, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dužinom donjeg prereza dohvaćeni vlagom. U prvom djelu u zbirci, tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Paradigme metrova date grafički u obliku kružnica crvene boje. Listovi sa kustodama.

Povez otkinut i zagubljen.

---

1. L. 1b-35b

التّيسيرالدّافع للدّاهية في تحصيل علمى العروض و القافية

AT-TAYSĪR AD-DĀFI' LI'D-DĀHIYA FĪ TAḤṢĪL 'ILMAY AL-'ARŪḌ WA AL-QĀFIYA

Isto kao br. 4422,2.

2. L. 37b-52b

الفيوض في حدائق العروض

AL-FAYŪḌ FĪ ḤADĀ'IQ AL-'ARŪḌ

Turski prijevod i kratki komentar risale o perzijskoj metrici i rimi koju je napisao ʿAbdurraḥmān al-Ğāmī, um. 898/1492. god. Risalu je na turski jezik preveo i na nju svoj komentar dao Aḥmad b. Ṭurḥān b. Aḥmad b. ʿAbdulkarīm b. Yūsuf Ḫawāğa, um. 1126/1748. god.

Kairo t. 104;

Početak (l. 37b):

أوّله: الحمد لله الّذي هدانا لنشر الكلام ووفّقنا لإدراك المعنى وفهمه، والصّلوة والسّلام على سيّدنا محمّد أفصح فصحاء العرب ...و بعد فيقول العبدالضّعيف الفقير ... السّيّد أحمد بن السّيّد طرخان بن السّيّد أحمد بن السّيّد عبد الكريم بن السّيّد يوسف خواجه... قد ترجمت عروض المولى الجامي، قدّس سرّه السّامي، بالتّركيّة تقريباً للقواعد العروضيّة، إلى فهم المبتدئين...

Završetak (l. 52b):

آخره: وزني: مفعول مفاعلن مفاعيلن مفعول مفاعل مفاعيلن... من كوش وار آنجه كفتم از قواعد در كتاب و الله أعلم بالصّواب سنة إثنى و ستّين و مائة و ألف.

3. L. 56b-59a

رسالة العروض بالتّركيّة

RISĀLA AL-'ARŪḌ BI'T-TURKIYYA

Kratka risala o arapskoj metrici i rimi na turskom jeziku od nama nepoznatog autora. Naslov prema sadržaju. Nedostaje uobičajeni uvod sa besmelom i hamdalom.

Početak (l. 56b):

أوّله: مقدّمة معلوم أولكه معيار أوزان شعر أوّلها: اصول افاعيل لفظا سكز در: فعولن فاعلن مفاعيلن فاعلاتن مستفعل مفاعيلن متفاعلن مفعولات أوّل و ثاني خماسي، باقيلر سباعي، و بو فائده شريفة ...

Završetak (l. 59a):

آخره: مشطور اطلاق اولنور بيتك... نهك درلر باقيه منهوك اطلاق اولونر، تمّت تمام شد سنة إثنى و ثمانين و مائة و ألف في شهر شوال شريف.

4. L. 61b-64b

الرّسالة الأندلسيّة في علم العروض و الأوزان الشّعريّة

AR-RISĀLA AL-ANDALUSIYYA FĪ 'ILM AL-'ARŪḌ WA AL-AWZĀN AŠ-ŠI'RIYYA

Isto kao br. 4230,4.

5. L. 65b-68b

رسالة ملهمة في شرح لغز منظومة

RISĀLA MULHIMA FĪ ŠARḤ LUĠAZ MANẒŪMA

Kratka risala iz arapske metrike sa uputama za razrješenje u stihu izrečenih zagonetki i poslovica. Naslov na listu 65a. Napisao Muḥammad 'Ārif b. Muḥammad al-Arḍurūmī, Qāḍī-zāde, umro 1173/1760. god.

Kaḥḥāla X, 115; A.M. II, 333;

Početak (l. 65b):

أوله: الحمد لله الذى أفهمنا حلّ المُعَمّيَات و إستخراج الألفاظ المشكولات، و الصّلوة و السّلام على رسولنا محمّد الّذي اوتى جوامع الكلم ... أمّا بعد فيقول الفقير الشّهير بقاضي زاده محمّد المفتي بأرض روم ....

Završetak (l. 68b):

آخره: و هو حرف ينتهي به لفظ القيل و القال و السلام على مَنْ له شرف و كمال، و فيه إشارة إلى الكلام فافهم، تمّ البيان بإلهام الملك المستعان.

Cijelu zbirku prepisao je isti, nama nepoznati prepisivač, i to: pod br. 1 - 1173/1760., pod br. 2 - 1162/1749., pod br. 3 - 1182/1769 i pod br. 5 - 1156/1743. god. Nema podataka o mjestu prepisa.

Iz biblioteke Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (v. pečat na prvom i zadnjem listu).

4439. R-1592.

Zbirka (مجموع), *4*

L. 47; 20 x 14,5 (15 x 6,7); 17 redaka. *Ta'līq* i *nasḫ*. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja, nazivi i paradigme metrova pisani crvenim mastilom. Papir debeo, grub, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom. Po marginama ima dosta komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Paradigme metrova predstavljene grafički u obliku kružnica. U trećem djelu tekst uokviren crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni. Vanjska strana korica presvučena ukrasnim ebro papirom.

1. L. 1b-16a

غنية الحفّاظ في أوزان الألفاظ

ĠUNYA AL-ḤUFFĀẒ FĪ AWZĀN AL-ALFĀẒ

Kratak udžbenik arapske metrike od nama nepoznatog autora. U njemu su date paradigme metrova i za svaki metar naveden po jedan primjer iz arapske poezije.

Početak (l. 1b):

أوله: الحمد لله ميسّر العسير، و مسهّل الأمر الخطير، على الصّغير و الكبير، ... أمّا بعد فإنّه سألني بعض نجباء الأبناء ... أن أجمع لهم مختصراً في علم العروض يقلّ لفظه، و يسهل حفظه، فأجبته إلى مسئلته ... و جمعت هذا المختصر بسببه داعياً إلى الله سبحانه و تعالى أن ينفع به، و سمّيته غنية الحفّاظ في أوزان الألفاظ...

Završetak (l. 16a):

آخره: كقوله: [قفا نبك من ذكرى حبيبٍ و منزل بسقط اللوى بين الدّخول فحومل] ... و لا يقطع في عروض البيت المصرع و المقفى من زحاف أو علّة مفارقة إلاّ ما جاز وقوعه في ضربها وقع فيه أو لم يقع، و الله أعلم بالصّواب.

2. L. 16b-17b

خمسة أبيات في العروض مع شرحها

ḤAMSA ABYĀT FĪ AL-'ARŪḌ MA'A ŠARḤIHĀ

Isto kao br. 4420,2.

3. L. 20b-45a

بحر المعارف

BAḤR AL-MA'ĀRIF

Isto kao br. 4420,4.

4. L. 45b-47b

معلّقة امرئ القيس
MU'ALLAQA IMR' AL-QAYS

Početni stihovi jedne od sedam mu'alaqa, najpoznatijih predislamskih kasida u kojoj se pjeva o ljubavi. Napisao Imr' al-Qays b. Ḥuğr b. al-Ḥāriṯ al-Kindī, rođ. 497., um. 545. god., koga smatraju najfinijim i najodličnijim predstavnikom džahilijetske poezije uopće.

Kaḥḥāla II, 320; Köprülü II, 1627/8-14; Ahlwardt VI, 7442; az-Ziriklī I, 126-127; Brockelmann G I, 24 i S I, 48; A.Kadić (Izbor iz arap. pjes.) str. str. 7-10; Sarkīs I, 472 i II, 1128;

Početak (l. 45b):

أوّله: قفا نبك من ذكرى حبيب و منزل   بسقط اللّوى بين الدّخول فحومل...

Završetak (l. 47b):

آخره: كأنّ السّباع فيه غرقى عشيّة   بأرجائه القصوى أنابيش عنصل.

Zbirku je prepisivalo više prepisivača. Nema podataka o njihovim imenima, mjestu, niti godini prepisa. Sudeći po papiru i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

b) Turski
ب: المخطوطات التركية

4440. R-5281.

بحر المعارف
BAḤR AL-MA'ĀRIF

Isto kao br. 4420,4.

L. 94; 21x 15 (15 x 10); 19 redaka. *Ta'līq*. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja i značajnije riječi pisane crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti, po lagama odvojeni od poveza i pri gornjem prerezu, do 7 cm. dubine, dohvaćeni vlagom. Po marginama ima nešto komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kožni bez preklopa sa izlizanim rozetama na koricama. Prva korica po rubovima izlizana i oštećena crvotočinom.

Na kraju rukopisa (l. 94b) bilješka da je prepis završen 10. redžeba 1003/1905. god.

Iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

4441. R-798.

بحر المعارف
BAḤR AL-MA'ĀRIF

Isto kao br. 4420,4.

Nepotpun na kraju.

Završetak ovdje (l. 137b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: ذردريا اكرچه قدرست در كفنا رمرد داناريه
آنكه غافل بودن درّ كا وازان كس سميت كاشبه

L. 137; 20 x 12 (13 x 6,5); 19 redaka. *Ta'līq*, sitan, pisan veoma vještom rukom. Mastilo crno. Naslovi poglavlja i značajnije riječi pisane crvenim slovima. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Paradigme metrova prikazane grafički u obliku trostrukih kružnica na listovima 16, 17 i 18. Po marginama ima nešto komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, dobro očuvan.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na listu 1a bilješka sa imenom ranijeg vlasnika Darwīš Muṣṭafā b. 'Uṯmān. Ispod toga namjerno izbrisan pečat i ime drugog vlasnika.

Iz biblioteke 'Abdullāha b. Aḥmada Kantamīrije (v. zvijezdu petokraku na l. 1a).

4442. R-6412.

ترجمهٔ عروض جامي
TARĞAMA 'ARŪḌ-I-ĞĀMĪ

Prijevod na turski jezik risale o metrici koju je na perzijskom jeziku napisao 'Abdurraḥmān b. Aḥmad b. Muḥammad aš-Šīrāzī, al-Ğāmī, poznat još i pod nadimcima Nūruddīn i Abū al-Barakāt, rođ. 817/ 1414. god. u Hargirdu u provinciji Džam u Iranu; um. 898/1492. god. u Heratu. Autor ovog prijevoda na turski je Ḫalīl Šawqī al-Amāsiyawī, um. poslije 1233/1818. god.(v. bilješku na l. 75b) Prevodilac je uz svaki stih dao i svoj komentar u kome je objasnio značenje upotrijebljenih riječi.

Početak:

أوله: حمد و ثنا يقبل كلّ كلام أولْ ذو الجلال و الإكرامه كه فاصلهٔ صغرى...

Završetak:

آخره: تمّت ترجمة هذه الرّسالة المصنوعة في علم العروض المعتبر عند أولي الألباب مولانا جامي قدّس سرّهٔ السّامي...

L. 75; 22 x 15 (15,5 x 8,5); 23 retka. *Ta'līq,* sitan, pisan vještom rukom. Mastilo crno. Naslovi poglavlja, stihovi i značajnije riječi pisane crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst uokviren crvenom linijom. Tekst osnovnog djela nadvučen tankom linijom crvene boje. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski. Vanjska strana korica presvučena ukrasnim ebro papirom.

Prepisivanje, kako se iz bilješke na kraju djela vidi, završio 23. šabana 1252/1837. god. Darwīš Adham 'Aġazī.

c) Perzijski
ج: المخطوطات الفارسية

4443. R-6330.

جمع مختصر ۔ مختصر از منشآت وحید تبریزی

در علم عروض و قافیة و صنایع شعر

ĞAM'-I MUHTAṢAR - MUHTAṢAR AZ MUNŠA'ĀT-I WAḤĪD TABRĪZĪ DAR 'ILM-I 'ARŪḌ WA QĀFIYA WA ṢANĀYI'-I ŠI'R

Isto kao br. 4423,2.

L. 63; 19 x 12 (12 x 6,5); 11 redaka. *Ta'līq,* pisan vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, neporozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja, paradigme metrova i grafički prikazi u obliku kružnica urađeni crvenim mastilom. Papir debeo, glat, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedine riječi nadvučene crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih crvenim mastilom. Listovi sa kustodama.

Od nekadašnjeg polukožnog poveza sačuvana samo prva korica. Zadnja korica otkinuta i zagubljena.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru i ostacima poveza, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu bilješka izvjesnog šejha Muhammada, muftije u Zenici.

4444. R-5556.

جمع مختصر ۔ مختصر از منشآت وحید تبریزی

در علم عروض و قافیة و صنایع شعر

ĞAM'-I MUHTAṢAR - MUHTAṢAR AZ MUNŠA'ĀT-I WAḤĪD TABRĪZĪ DAR 'ILM-I 'ARŪḌ WA QĀFIYA WA ṢANĀYI'-I ŠI'R

Isto kao br. 4423,2.

L. 28; 20 x 14,5 (12,5 x 8); 15 redaka. *Nasḫ,* pisan vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja i imena metrova pisani crvenim mastilom. Paradigme metrova prikazane grafički u obliku kružnica. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedine riječi nadvučene crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom, dobro očuvan.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu, niti godini prepisa. Sudeći po papiru i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

4445. R-5774.

Zbirka (مجموع), 2

L. 83; 21,5 x 13,3 (14 x 6); 13 redaka. *Nasḫ,* pisan tupim perom i krupnim slovima. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja, stihovi i paradigme metrova pisane crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Većina listova po rubovima dohvaćena vlagom. Pojedine riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom. Vanjska strana korica i preklopa obložena ukrasnim ebro papirom.

1. L. 1b-54b

جمع مختصر ـ مختصر ازمنشآت وحيد تبريزى
در علم عروض و قافية و صنايع شعر
ĞAM'-I MUḪTAṢAR - MUḪTAṢAR AZ MUNŠA'ĀT-I WAḤĪD TABRĪZĪ DAR 'ILM-I 'ARŪḌ WA QĀFIYA WA ṢANĀYI'-I ŠI'R

Isto kao br. 4423,2.

2. L. 55b-83a

قواعد الفرس
QAWĀ'ID AL-FURS

Isto kao br. 4226,2.

Prepisao izvjesni Ḫān ef. (v. bilješku na listu 83a) Nema podataka o mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

4446. R-2102.

Zbirka (مجموع), 3

L. 75; 19,5 x 11 (15 x 6,5); 17 redaka. *Nasḫ,* pisan krupnim slovima. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja i paradigme metrova pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Paradigme metrova prikazane grafički u obliku kružnica urađenih crvenim mastilom. Po marginama ima nešto komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni. Vanjska strana korica obložena ukrasnim ebro papirom.

1. L. 1b-40a

جمع مختصر ـ مختصر از منشآت وحيد تبريزى
در علم عروض و قافية و صنايع شعر
ĞAM'-I MUḪTAṢAR - MUḪTAṢAR AZ MUNŠA'ĀT-I WAḤĪD TABRĪZĪ DAR 'ILM-I 'ARŪḌ WA QĀFIYA WA ṢANĀYI'-I ŠI'R

Isto kao br. 4423,2.

2. L. 41b-63a

رسالهٔ عروض
RISĀLA-I 'ARŪḌ

Isto kao br. 4239,5.

3. L. 65b-75b

رسالهٔ فنّ عروض و علم ميزان
RISĀLA-I FANN-I 'ARŪḌ WA 'ILM-I MĪZĀN

Kratka risala o pjesničkim vrstama i metrici na turskom jeziku. Napisao 'Alī b. Ḥasan (Ḥusayn) al-Amāsī, um. 1096/1685. god.

TÜYATOK 34/IV, 995, str. 517; Trako-Gazić, 500/115b-123a, str. 265;

Početak (l. 65b):

أوّله: الحمد لله ربّ العالمين، و الصّلوة على خير البريّة محمّد و آله و صحبه أجمعين، أما بعد ايا سليم الطبيعة شريف النسب، يسر الله لك طريق العلم و الأدب ...

Završetak ovdje (l. 75b):

آخره: سبب بحر متدارك اكر اوله حين روان صنما ابده بن اني شكا بيان.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz biblioteke 'Abdullāha b. Aḥmada Kantamīrī-je iz Sarajeva.

RJEČNICI

القواميس

Arapski rječnici

القواميس العربية – العربية

4447-4456. R-346-355.

صحاح اللغة (الصحاح في اللغة)

ṢIḤĀḤ AL-LUĠA (AṢ-ṢIḤĀḤ FĪ AL-LUĠA)

Veliki leksikon arapskog jezika. Napisao Abū Naṣr Ismā'īl b. Ḥammād al-Ğawharī al-Farābī, umro 393/1002.

Ḥ.Ḫ. II, 1071; A.M. I, 209; Ahlwardt VI, 6936.

Početak:

أوله: الحمد لله شكرا على نواله... اما بعد فاني قد اودعت في هذا الكتاب ما صح عندي من هذه اللغة ...

Ovo djelo je komplet u deset svezaka. Inače podijeljeno je na 28 poglavlja (*bāb*), a svako poglavlje ima, opet, 28 podpoglavlja (*faṣl*).

Prvi svezak:

L. 203; 24,5x18. Obuhvata dva poglavlja (*bāb*). Listovi su numerisani kasnije obrnutim redom (s lijeva na desno). *Nasḫ*, starinski,većinom vokalizovan, pisan krupnijim slovima. Poglavlja i istaknute riječi pisane su krupnijim slovima i crvenim mastilom. Papir tamnobijel, čvrst, deblji, popravljan.

Povez kartonski, novijeg datuma.

Prepis završen u ponedjeljak, 17. džumadel-ahira 687/1288. godine.

Drugi svezak:

L.197. Počinje od trećeg poglavlja, a završava se *faslom ğīm* od poglavlja *bāb ad-dāl*. Ostale karakteristike ovog sveska su kao i kod prvog sveska.

Treći svezak:

L.177. Nepotpun na početku, jer bi trebalo da počinje *faslom ḥā* od navedenog poglavlja u prethodnom svesku. Ovaj svezak završava se *faslom ṣād* od poglavlja *ḍāl*. Ostale karakteristike su kao i u prethodnim svescima.

Četvrti svezak:

L.195. Počinje *faslom ḍād*, a završava se *faslom 'ayn* od poglavlja *bāb as-sīn*.

Prepis završen koncem ramazana 687/1288.

Peti svezak:

L.196. Nepotpun i oštećen na početku. Oko 40 zadnjih listova manjkavi do polovine ili manje od polovine lista. Završava se *faslom yā'* od poglavlja *bāb aẓ-ẓā'*.

Prepis završen 11. zul-kadeta 687/1288.

Šesti svezak:

L. 199. Počinje poglavljem *'ayn*, a završava se *faslom hā'* od poglavlja *fā'*.

Prepis završen 688/1289.

Sedmi svezak:

L. 160; Počinje od poglavlja *qāf*, a završava se *faslom ṭā'* od poglavlja *lām*.

Osmi svezak:

L. 74. Počinje *faslom ẓā'*, od poglavlja *lām*. Očevidno je da je ovaj svezak nepotpun, jer je po obimu manji od prethodnih svezaka.

Prepis završen u subotu, 4. džumadel-ahira 688/1289.

Deveti svezak:

L. 197. Počinje *faslom kāf*, a završava se *faslom ṭā'* od poglavlja *ya'*.

Prepis završen koncem redžeba 688/1289.

Deseti svezak:

L. 198. Počinje *faslom ǧim* od poglavlja *yā'* do završetka djela.

Prepis završen u subotu, 6. šabana 688/1289.

Na naslovnoj stranici u svakom svesku su imena i lični pečati ranijih vlasnika, ali su vrlo teško čitljivi, pa ih nismo mogli ni dešifrovati.

Završetak:

آخره: و ذهبت الالف التي في يا لاجتماع الساكنين لأنها و السين ساكنتان قال ذو الرّمة
الا يا اسلمي يا دار ميّ علي البلي و لا زال منهلا بجرعائك القطر.

4457. R-661.

صحاح اللغة (الصحاح في اللغة)
ṢIḤĀḤ AL-LUĠA (AṢ-ṢIḤĀḤ FĪ AL-LUĠA)

Prva polovina kompletnog djela.

L. 297; 25x18 (18,5x13); 27 redova na jednoj stranici. *Nasḫ*, vokalizovan. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom, a poglavlja (*bāb* i *faṣl*) krupnijim slovima. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Povez kožni. Preklop otkinut i zagubljen.

Na naslovnoj stranici je naziv djela, napisan pozlaćenim slovima, ime pisca i razne beznačajne bilješke.

Datum i ime prepisivača nisu navedeni, ali je rukopis stariji od 928/1521, jer se ova godina nalazi na naslovnoj stranici, u jednoj teško čitljivoj bilješci na perzijskom jeziku.

Uvakufio Ibrahim-paša za svoju džamiju u Počitelju, 1083/1672. godine (Bilješka na početku i na kraju djela).

4458. R-4059.

مختصر صحاح الجوهرى
MUḪTAṢAR ṢIḤĀḤ AL-ĠAWHARĪ

Skraćena prerada velikog enciklopedijskog arapskog rječnika (v. br. 4447). Ovu skraćenu preradu napisao Maḥmūd b. Aḥmad b. Maḥmūd b. Baḫtiyār az-Zanǧānī, Abu aṭ-Ṭanā, umro 656/1258.

Ḥ.Ḫ. II,1073; A.M. II, 405; Ahlwardt VI, 6943.

Početak:

أوله: الحمد لله حق حمده و الصلوة ... اما بعد فاني لما فرغت من كتاب ترويح الأرواح فى
تهذيب الصحاح تأليف الاستاذ اسمعيل بن حمّاد الجوهري ...

Završetak:

آخره: و قد زيدت في المجرور في أسماء مخصوصة لا يقاس عليها نحو: مني و عني و لدي
و قطني، و انما فعلوا ذلك ليسلم السكون الذي بني الاسم عليه .

L.260; 21 x 15,5 (14 x 9,5),13 redova. *Nasḫ*, vokalizovan. Poglavlja i istaknute riječi pisani su crvenim mastilom. Imaju kustode.Papir bijel, čvrst.

Povez kožni, oštećen, neki listovi rastavljeni od poveza. Na sredini korica utisnuti su ornamenti.

Prepisao Ḥusayn b. Munlā Ḫiḍr, u nedjelju poslije podne, 21. rebiul-evvela 982/1574.

Na prvom zaštitnom listu pogrešno je napisan naslov djela, ime ranijeg vlasnika: Maḥmūd b. Muṣṭafā al-Brusawī, bilješka vakifa i nekoliko poučnih izreka. Na naslovnoj stranici su bilješke iz tefsira. Na početku i na kraju djela je mali pečat vakifa.

Uvakufio Aḥmad-aga b. 'Alī, aga carskog harema 1064/1653.

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

4459. R-3814.

مختار الصحاح
MUḪTĀR AṢ-ṢIḤĀḤ

Arapski rječnik sastavljen na osnovu velikog rječnika (v. br. 4447). Napisao Muḥammad b. Abū Bakr b. 'Abdulqādir ar-Rāzī, umro poslije 666/1268.

Ḥ.Ḫ. II, 1072; A.M. II, 127; Ahlwardt VI, 6944; Köprülü II, 1592,6; 325; Kaḥḥāla IX, 112.

Početak:

الحمد لله بجميع المحامد على جميع النعم ... قال العبد المفتقر ... محمد بن أبي بكر بن عبد القادر الرازي رحمه الله هذا مختار في علم اللغة جمعته من كتاب الصحاح ... الجوهري ... و سميته مختار الصحاح ...

Završetak:

ألا يا أسلمي يا دار ميّ على البلي و لا زال منهلا بجرعائك القطر تم الكتاب بعون الله و حسن توفيقه و الحمد لله ...

L.213; 25 x 17,5 (19 x 11,5); 25 redova. *Nasta'līq*. Poglavlja i istaknute riječi pisani crvenim mastilom. Po rubovima ima dopuna, od istog prepisivača. Imaju kustode. Papir tamnobijel, malo oštećen, dohvaćen vlagom.

Povez polukožni, s preklopom.

Prepisao Muḥammad b. Ḥamza b. Timūrtāšī, u drugoj dekadi mjeseca safera 904/1498.

Na naslovnoj stranici su bilješke na turskom jeziku iz fikha, ime i lični pečat ranijeg vlasnika knjige: hafiz Muṣṭafā 'Iffatī i drugo.

Na posljednjoj stranici je ime vakifa: Munlā Ḥusayn b. al-ḥāǧǧ Ḫalīl, godina 1164/1750, nečiji lični pečat, teško čitljiv, dova prepisivača u stihovima, imena nekih šejhova i bilješka o učenju salavata.

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

4460. R-4399.

مختار الصحاح

MUḪTĀR AṢ-ṢIḤĀḤ

Završetak (ovdje):

فلما دخل عليه بالتنبيه سقطت ألف (اسجدوا) لأنّها ألف وصل و سقطت الف لاجتماع الساكنين الف و السين تم الكتاب.

L. 281; 21 x 14,5 (16 x 10); 27 redova. *Nasta'līq*, djelomično vokalizovan. Poglavlja i istaknute riječi pisani su crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Povez polukožni, oštećen.

Prepisao nepoznati prepisivač 943/1536.

Na naslovnoj stranici je naziv djela, fetve Abu's-Su'ūda na turskom jeziku i ime ranijeg vlasnika: Muḥammad b. Ḥusayn b. Sulaymān, godina 1080/1669. Isto ime i lični pečat je na kraju djela. Na posljednjim zaštitnim listovima su većinom razne dove.

Poklonio dr. Ibrahim-beg Halilbašić.

4461. R-2340.

مختار الصحاح

MUḪTĀR AṢ-ṢIḤĀḤ

L. 187; 21 x 15 (16 x 11); 23 reda. *Nasḫ*. Poglavlja i istaknute riječi pisani su crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst, malo učađio.

Povez polukožni, s preklopom, oštećen.

Prepisao Aḥmad b. Muḥammad 1064/1653.

Na naslovnoj stranici su stihovi na turskom jeziku.

Uvakufio Elči hadži Ibrahim-paša, muhafiz Bosne.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

4462. R-245.

مختار الصحاح

MUḪTĀR AṢ-ṢIḤĀḤ

Na donjem prerezu napisan je naslov: لغة مختار جوهر الصحاح

L. 244; 25,8 x 17,5 (19 x 12); 19 redova. *Nasta'līq*, vokalizovan. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Po rubovima ima ponegdje dopuna. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Povez polukožni, s preklopom.

Datum prepisa i ime prepisivača nisu navedeni.

Na naslovnoj stranici su imena i lični pečati ranijih vlasnika knjige: Muḥammad b. Ṣalāḥuddīn...(!) i Ṣāliḥ b. Ša'bān ... u gradu Sarajevu, godina 1212/1797, te jedan hadisi-šerif. Na kraju je godina smrti nekog Dervīš Muḥammada,1103/1691.

Na zadnjem zaštitnom listu je bilješka iz hadisa, bilješka na turskom jeziku o zaštiti od kuge, stih na arapskom jeziku i nekoliko ličnih pečata ranijih vlasnika.

4463. R-4111.

مختار الصحاح

MUḪTĀR AṢ-ṢIḤĀḤ

L. 309; 17,2 x 11,5 (11,5 x 6,5),19 redova. *Ta'līq*, sitniji, vokalizovan. Poglavlja i istaknute riječi pisani crvenim mastilom. Po rubovima ima dopuna i tumačenja. Tekst na prve dvije stranice obrubljen je pozlaćenom debljom linijom, a na ostalim stranicama tankom crvenom linijom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom;

Povez kožni, s preklopom, oštećen. Na sredini korica i na preklopu utisnuti su ornamenti.

Ime prepisivača i datum prepisa nisu navedeni.

Na prvih 4-5 zaštitnih listova ispisane su razne beznačajne bilješke koje nismo dešifrovali. Na posljednjoj korici je bilješka iz koje se razumije da je knjigu uzimao na povjerenje iz Karađoz-begove biblioteke Aḥmad Fāyī-zāde (Fajić), (neki moj daleki rođak).

Uvakufio za neku džamiju Derviš-aga.

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

4464. R-6722.

مختار الصحاح

MUḪTĀR AṢ-ṢIḤĀḤ

L. 246 (originalna folijacija); 20 x 13 (15,5 x 7); 25 redova. *Ta'līq*, pisan vještom rukom prepisivača. Poglavlja i istaknute riječi pisani su crvenim mastilom. Po rubovima ima malo dopuna i ispravaka. Tekst na stranicama obrubljen je tankom crvenom linijom. Papir bijel, čvrst.

Povez kožni, s preklopom, na sredini korica utisnuti su ornamenti.

Prepisao 'Oṯmān b. al-ḥāǧǧ Ḫusraw as-Sarāyī (Sarajlija), u prvoj dekadi rebiul-ahira, bez oznake godine, vjerovatno u XVIII stoljeću.

Na prvom zaštitnom listu su bilješke iz jezika i naslov djela.

Na listu 1a su bilješke iz jezika, izreke, vremenski razmak između Božijih poslanika, te ime i lični pečat ranijeg vlasnika: 'Abdullāh b. Aḥmad Kantamirija.

Na istom *b* listu je kratka risala iz gramatike arapskog jezika pod naslovom: رسالة فى بيان الاعضاد

Napisao 'Abdullāh Čalabī b. Imra'allāh Qīnālīzāde, umro 918/1511.

Pristupačni izvori ne spominju ovu risalu, a navedenog pisca spominje Brockelmann (G II,433).

Početak:

الحمد لله الذي لا ضدّ له و لا ندّ ... فهذه كلمات شتىّ من الأضداد ...

Poklonio dr. Hamdija Ćemerlić.

4465. R-686.

دستور اللغة

DUSTŪR AL-LUĠA

Arapski rječnik u skraćenoj preradi. Podijeljen je, prema broju slova u arapskom alfabetu, na 28 poglavlja. Napisao Ḥusayn b. Ibrāhīm b. Aḥmad an-Naṭanzī, umro 499/1106. Prepisivač u našem primjerku nije prepisao Uvod, pa početak nije kao kod Hadži Halife.

Ḥ.Ḫ. I, 754; Kairo 2 II, 13; GAL, S I, 505; Kaḥḥāla III, 305-6; Ramaḍān, 827.

Početak:

اوله: آش موروود و الاس نفيه العسل في الخلية نفيه الرماد بين الاثانى ... واحدها الأ و الأ و الي ...

Završetak:

هجمت عليه فهجموا تم الافعال اللواتي شكوى فيها اللزوم و التعدي مع الكتاب بعون الله و منّه تهيأ الفراغ ...

L. 181; 24,5 x 16,5 (16 x 12), 17 redova. *Nasḫ*, starinski, mjestimice vokalizovan. Poglavlja i istaknute riječi pisani su crvenim mastilom. Papir tamnobijel, čvrst, oštećen, popravljan, dohvaćen vlagom.

Povez polukožni, s preklopom, oštećen.

Prepisao Ṭāhir b. Ṣā'id b. Manṣūr al-Murūzī 633/1235. Datum izražen ebdžed sistemom u riječima: سنة: الكمال من دون النوائب و سنى المصايب

Uvakufio Muḥammad-paša.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

4466. R-3838.

النهاية فى غريب الحديث

AN-NIHĀYA FĪ ĠARĪB AL-ḤADĪṮ

Drugi svezak rječnika o Hadisu. Teško razumljive riječi poredane su alfabetskim redom. Napisao Mubārak b. Abū al-Karīm b. Muḥammad Ibn al-Aṯīr al- Ğazarī, umro 606/1209.

Ḥ.Ḫ. II, 1989; Ahlwardt II, 1650; Sofiya, 102.

Početak:

اوله: حرف الخاء - باب الخاء مع الباء

في حديث إبن صياد «قد خبأت لك خباءً ...»

L. 121; 25,5 x 18 (20 x 13), 17 redova. *Nasḫ*, starinski, vokalizovan. Poglavlja i istaknute riječi pisani crvenim mastilom. Papir tamnobijel, čvrst, deblji.

Povez polukožni, malo oštećen.

Prepisao Ḥusayn b. ʻOmar b. Naṣr b. al-Husayn Bāz, mjeseca safera 622/1255.

Uvakufio Dāwūd-aga, aga carskog dvora.

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

4467. R-459.

المغرب فى ترتيب المعرب فى اللغة

AL-MUĠRIB FĪ TARTĪB AL-MUʻRIB FĪ AL-LUĠA

Arapsko-arapski rječnik. Napisao Abū al-Fatḥ Nāṣir b. ʻAbdusayyid al-Muṭarrizī, umro 610/1213.

Ḥ.Ḫ. II, 1747; Ahlwardt VI, 6966; Wiesbaden XVII-b1, 304.

Početak:

اوله: و أحمده على أن خول جزيل الطول، و سدد للإصابة في الفعل و القول... وبعد فهذا ما سبق به الوعد ...

Završetak:

آخره: لما وقع في الكتب من التحريف و التصحيف، فاقلني عثرتي و استر عورتي و امّن ودعوتي برحمتك يا ارحم الراحمين، و بفضلك يا كريم، والحمد لله رب العالمين.

L. 199; 26 x 17 (17,5 x 9,5),19 redova. *Nasḫ*, pisan vještom rukom kaligrafa. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom, a neke su nadvučene crvenom crticom. Na naslovnoj stranici izrađen je unvan, u kome je napisan naslov djela, a na početku je, takođe, unvan u kome je napisana besmela. Tekst na prve dvije stranice obrubljen je debljom pozlaćenom linijom. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Povez kožni, s utisnutim ornamentima na sredini korica, malo oštećen.

Prepisao Muhammad at-Taʻlīqī, bez oznake datuma, vjerovatno u XVI ili XVII stoljeću.

Na naslovnoj stranici je bilješka o uvakufljenju (Muhammad Bosānzāde) i ime ranijeg vlasnika: Ḥāğğ Muhammad b. Ḥusayn, kadija u Foči, živio u Istanbulu 1041/1631.

4468. R-6444.

مختصر غريب القرآ ن

MUḪTAṢAR ĠARĪB AL-QURʼĀN

Djelo je na kraju nepotpuno.

Skraćena prerada djela "*Ġarīb al-Qurʼān*"- manje poznatih riječi u Kurʼanu. Napisao Muḥammad b. Abū Bakr ar-Rāzī, umro oko 666/1267.

Inače, pristupačni izvori ne spominju ovo djelo, osim Hadži Halifa.

Ḥ.Ḫ. II, 1208.

Početak:

اوله: الحمد لله بجميع محامده على جميع نعمه و صلواته على نبيه المبتعث ... قال العبد الفقير ... محمد بن أبو بكر الرازي ...سألني بعض اخواني من طلبة العلم و حملة القرآن العظيم أن أجمع لهم تفسير الغريب القرآن في جمعا ... فجمعت هذا المختصر ..

L. 138; 26x18 (19 x 12) ,28 redova. *Nasḫ*, starinski. Poglavlja i istaknute riječi pisani su crvenim mastilom. Po rubovima ima malo dopuna. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom, oštećen.

Povez kartonski, sa nalijepljenom kožom od starog poveza.

Prepis je vrlo star, vjerovatno iz XV stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu su napisana pogrešno dva naslova:

مختار الصحاح - كتاب مفردات القرآن

Na naslovnoj stranici su bilješke iz jezika, te imena ranijih vlasnika: Muḥammad b. Rağab, godina 1252/1836. i Ṣāliḥ b. ʻAbdullāh al-Mostārī, godina1277/1860.

Iz kolekcije Besim ef. Korkuta.

4469. R-7564.

القاموس المحيط

AL-QĀMŪS AL-MUḤĪṬ

Arapski rječnik. Napisao Abū Ṭāhir Muḥammad b. Yaʻqūb b. Ibrāhīm al-Fīrūzābādī aš-Šīrāzī, umro 817/1415.

Ḥ.Ḫ. II, 1306; Ahlwardt VI, 6972; GAL.G II, 183; Köprülü II, 1556.

Početak:

اوله: الحمد لله منطق البلغاء باللغي فى البوادي ... و بعد فإن للعلم حياضا و رياضا و خمائل ... و أسميته بالقاموس المحيط لأنه البحر الاعظم ...

Završetak:

آخره: و ياء الجزم المنبسط رأيت عبد الله لم تسقط لأنه لا خلف عنها ، قال مؤلفه الملتجي ...محمد بن يعقوب الفيروزآبادي ... هذا آخر القاموس المحيط و القابوس الوسيط عنيت بجمعه و تأليفه ...

L. 702; 28,5 x 15,5 (19,5 x 10), 31 red. *Nasḫ*, starinski, često bez tačaka. Poglavlja i istaknute riječi pisani su crvenim mastilom. Na početku je izrađen lijep unvan u bojama, u kome je napisan naslov djela. Tekst na stanicama obrubljen je jednom debljom pozlaćenom i jednom tankom crvenom linijom. Imaju kustode.Papir tamnobijel, glat, oštećen. Povez kožni, s preklopom, takođe oštećen, a na sredini korica i preklopu utisnuti su ornamenti.

Prepisao u Mekki as-Sayyid Bašīr Fatḥullāh b. al-'Afīf b. 'Abdulqādir al-Hurmūzī, u nedjelju, 2. zul-hidždžeta 921/1515.

Uvakufio Ahmed-aga, nadzornik carskog harema, za svoju medresu u Mostaru.

Rukopis je donesen iz Odbora IZ Mostar.

4470. R-88.

القاموس المحيط

AL-QĀMŪS AL-MUḤĪṬ

Drugi svezak:

L. 172; 41,5 x 23 (30 x 14,5); 39 redova. *Nasḫ*, vokalizovan, pisan vještom rukom kaligrafa. Poglavlja i istaknute riječi pisani crvenim mastilom ili su pisani krupnijim slovima. Po rubovima ima ispravaka i dopuna. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, oštećen i popravljan, malo dohvaćen vlagom.

Povez kožni, s preklopom, oštećen. Na sredini korica utisnuti su ornamenti. Prva korica otkinuta od poveza i preklopa, ali se nalazi uz rukopis.

Prepisao ḥāfiẓ 'Alī b. Yaḥyā b. 'Alī 948/1542.

Na prvom zaštitnom listu je ime ranijeg vlasnika i njegov lični pečat: Muḥammad Bāqī Džinozade, koji je rukopis naslijedio od Hajrića. Na drugom zaštitnom listu je bilješka i pečat o uvakufljenju. Na naslovnoj stranici su biografski podaci o autoru, bilješka iz jezika, te ime i lični pečat ranijeg vlasnika:'Abdul'azīz al-Ḥusaynī b. Ḥifẓī Muḥammad.

Na kraju djela je bilješka iz koje se vidi da je Muḥammad b. 'Abdullāh al-Ma'arī aš-Šāḏilī izvršio korekturu djela, godine 949/1543.

Na listovima 169b-172a je podulja bilješka autora *"al-Qāmūsa"*, u kojoj iznosi povod pisanja svoga djela.

Na posljednjem *b* listu su bilješke iz jezika koje je prepisao Muḥammad b. 'Abdulmadd Ğa'far,1134/1772.

Uvakufio Muhamed Baki Džinozade.

4471. R-464.

القاموس المحيط

AL-QĀMŪS AL-MUḤĪṬ

L. 400; 26 x 17,5 (19,5 x 12,5), 33 reda. *Nasḫ*, mjestimice vokalizovan, pisan vještom rukom kaligrafa. Poglavlja i istaknute riječi pisani su crvenim mastilom. Po rubovima ima malo dopuna i ispravaka. Imaju kustode. Na početku je unvan plave i zlatne boje. Tekst na prve dvije stranice obrubljen debljom pozlaćenom a ostale stranice tankom crvenom linijom. Papir tamnobijel, glat dohvaćen vlagom, pismo oštećeno.

Povez kožni, s preklopom.

Prepisao 'Abdurraḥmān b. Muḥammad al-Bagdādī, u trećoj dekadi rebiul-evvela 955/1548.

Na naslovnoj stranici je bilješka iz jezika i imena ranijih vlasnika knjige: Šamsuddīn b. aš-Šayḫ Aḥmad al-Bagdādī, kadija u Tunisu, godina 1138/1725. i Muḥammad Tāğuddīn.

Uvakufio al-ḥāğğ Ibrāhīm b. Islām Spužlija, nastanjen u Travniku, za Ajni-begov mekteb u Sarajevu i predao ga muteveliji al-ḥāğğ Ḥalil-efendiji b. Ṣāliḥ Hecegliji, godina 1242/1826.

4472. R-3750.

القاموس المحيط

AL-QĀMŪS AL-MUḤĪṬ

Drugi svezak:

L. 330; 31,5 x 21 (22 x 14,5), 27 redova. *Nasḫ*. Poglavlja i istaknute riječi pisani su crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Povez kožni.

Prepisao nepoznati prepisivač 956/1549.godine.

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

4473. R-4781.

القاموس المحيط

AL-QĀMŪS AL-MUḤĪṬ

L. 469; 26 x 18 (21 x 13), 33 reda. *Nasḫ*, pisan vrlo lijepim rukopisom. Naslovna stranica i početak djela ukrašeni su lijepim unvanima. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst na stranicama obrubljen debljom zlatnom linijom. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst, malo oštećen crvotočinom.

Povez kožni, s preklopom, ukrašen arabeskama.

Prepisao ʻAbdullāh b. ʻAlī b. Abū Bakr 997/1588.

Na drugom zaštitnom listu su bilješke iz jezika, brisano ime ranijeg vlasnika, godina 1193/1779, te ime drugog vlasnika: Muḥammad Šawkat b. Muḥammad Fāḍil b. Aḥmad b.Nūḥ b. Muḥammad Kurt, muderris u Travniku, godina 1326/1908.

Poklonili nasljednici spomenutog Kurta, koji je bio kasnije muftija u Tuzli.

4474-4475. R-179,372.

القاموس المحيط

AL-QĀMŪS AL-MUḤĪṬ

Komplet djelo u dva sveska.

L. 251 + 243 (prvi svezak originalna folijacija); 30 x 21 (21,5 x 13); 33 reda. *Nasḫ*, sitniji, pisan vještom rukom kaligrafa. Poglavlja i istaknute riječi pisani crvenim mastilom ili krupnijim slovima crnim mastilom. Po rubovima ima dopuna i komentara. Naslovna stranica u oba sveska ukrašena je unvanimana na vrhu i na dnu stranice, u zlatnoj, crvenoj i plavoj boji. Tekst na stranicama obrubljen sa dvije tanke crvene i jednom plavom linijom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst.

Povez kožni (drugi svezak sa preklopom), na sredini korica utisnuti su ornamenti. Povez u drugom svesku oštećen. Rukopisi se čuvaju u polukožnoj futroli.

Oba sveska prepisao Adem b.Qāsim al-Ġazawī al-Qaḥṭānī, u subotu, 19. ševvala 1004/1595, bilješka na kraju drugog sveska, a prvi svezak u subotu, 18. ramazana 1003/1594.

Na naslovnoj stranici su imena ranijih vlasnika i njihovi lični pečati: Muḥammad Emin b. Yūsuf-paša, godina 1138/1725. i ʻAbdullāh Fāyiq, poznat kao Emni-begzāde, godina 1165/1751.

Iz Šehdi-efendijine biblioteke.

4476. R-433.

القاموس المحيط

AL-QĀMŪS AL-MUḤĪṬ

Prvi svezak:

L. 325: 30,5 x 20,5 (21 x 129, 27 redova. *Nasḫ*, od dvojice različitih prepisivača. Prvi prepisivač tekst je vokalizovao. Poglavlja i istaknute riječi pisani crvenim mastilom. Po rubovima ima malo dopuna i ispravaka. Imaju kustode. Naslovna stranica i početak djela ukrašeni lijepim unvanima. Tekst na prve dvije stranice obrubljen zlatnom debljom linijom, a ostale stranice (nešto više od od polovine ovog sveska) sa po dvije tanke crvene i jednom plavom linijom. Papir tamnobijel i bijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Povez kožni, s preklopom i utisnutim ornamentima na sredini korica i na preklopu.

Prepisivač i datum prijepisa su nepoznati, ali više od polovine sveska prepisao je, sudeći po pismu, isti prepisivač kao i prethodno djelo (v.br. 4474), a drugi dopisani dio je kasnijeg datuma.

Uvakufio Muḥamed Baki Džinozade (bilješka i pečat na naslovnoj stranici.

4477. R-3235.

مقدمة فتح البارى فى شرح البخا رى
(الفصل الخامس)

MUQADDIMA FATḤ AL-BĀRĪ FĪ ŠARḤ AL-BUḪĀRĪ

Naslov u rukopisu je: شرح الفاظ غريب صحيح البخارى

Manje poznate riječi u petom poglavlju komentara djelu "Ğāmiʻi *aṣ-Ṣiḥāḥ al-Buḫārī*". Napisao Aḥmad b. ʻAlī Ibn al-Ḥağar al-ʻAsqalānī, umro 852/1448.

Ahlwardt II, 1201.

Početak:

اوله: الحمد لله الملك المعطي الوهاب ... و بعد قال شيخنا ... ابن حجر العسقلاني في مقدمة فتح الباري:الفصل الخامس في سياق ما في كتاب البخاري من الألفاظ الغريبة على ترتيب الحروف ...

Završetak:

آخره: فصل ى ن(!) قوله: اينعت له ثمرته، اى: أدركت و طبت، و الينع بفتح اليا ء إدراك الثمار آخر الفصل و لله الحمد كثيرا. تم الكتاب

L. 56; 27 x 17 (21 x 11,5), 31 red. *Nasḫ*, pisan vještom rukom kaligrafa. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Imaju kustode. Tekst na stranicama obrubljen je debljom pozlaćenom linijom. Papir bijel, glat, dohvaćen vlagom, malo oštećen.

Povez kartonski.

Nema podataka o prepisivaču i datumu prepisa.

Na drugom zaštitnom listu su imena ranijih vlasnika knjige: ʻAbdullāh b. Sayyid ʻOmar, koji je kupio knjigu u Damasku, zatim je postao vlasnik Muḥammad b. Ibrāhīm b. al-ḥāğğ Muḥammad b. Ibrāhīm Goraždawī (iz Goražda), nastanje u Sarajevu.

4478. R-184.

كليات ابى البقاء

KULLIYYĀT ABĪ AL-BAQĀʼ

Djelo o vrstama znanosti, koje je autor poredao alfabetskim redom, a u kojem je sakupio sva djela učenjaka iz različitih znanosti. Napisao Qāḍī Ayūb b. Mūsā al-Ḥusaynī al-Kafawī al-Ḥanafī, Abū al-Baqā', umro1094/1683.

Fajić V, 3254,2; Köprülü III, 692.

Početak;

اوله: خير منطوق به أمام كل مقال، و افضل صدر به كل كتاب في كل حال ...

Završetak;

آخره: الدايم الغير المنقطع أولى من العجل المنقطع، فالحمد لله على نعمائه، و الصلوة على سيدنا محمد و آله

L. 172 (originalna folijacija); 31 x 21,5 (28 x 18), 41 red. *Nasta'līq*, teško čitljiv. Poglavlja su pisana crvenim mastilom, a istaknute riječi nadvučene su crnom linijom.. Po rubovima ima dopuna i kratkih tumačenja, pisanih sitnijim slovima. U prepisu ima grešaka. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst.

Povez polukožni.

Prepisivač i datum prepisa nisu navedeni, ali smatram da rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu je ime ranijeg valsnika: Maḥammad Šākir Muidović. Na istoj stranici su mnoge bilješke iz raznih naučnih disciplina. Na slijedeće tri stranice je sadržaj djela. Na početku i na kraju ima neispisanih listova.

4479. R- 445.

(اللغة العربية)

(AL-LUGA AL-ʻARABIYYA)

Djelo je nepotpuno i na početku i na kraju ناقص فى اوله و آخره

Arapski riječnik od nepoznatog pisca. Gornji naslov je naš.

Početak:

اوله : ثقب يثقب ثقبا و هو الثقب و الثقوب و الثِقب و الثقبة ...

Završetak:

آخره: و هي عميا ، و الأعميان :السيل و الجمل الهائج، و اعمى الله ابصارهم و عمّي هم وعمّي عليه الخبر و الشعر المعمّى: الذى

L. 181; 26 x 18 (20 x 11,5); redova. *Nasta'līq*, pomiješan, vokalizovan. U proredu i po rubovima ima dosta tumačenja, pisanih sitnim slovima. Papir tamnobijel, čvrst, popravljan i čišćen.

Povez polukožni, s preklopom.

Prepis potječe iz XVI ili XVII stoljeća.

Uvakufio Ṣāliḥ-efendi Hromozāde (Hromić).

Arapsko-turski rječnici

القواميس العربية – التركية

4480. R-5345.

Zbirka (مجموع), *4*

L. 50; 15 x 13 (15 x 9); 13. *Nasḫ*, vokalizovan. Naslovi i istaknute riječi pisani su crvenim mastilom. U djelima pod tačkom 2-4 turske riječi pisane su u proredu, sitnijim slovima. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, listovi prosuti.

Povez polukožni, s preklopom.

1. L. 1 - 21a

لغت فرشته اوغلى

LUĠAT-I FIRIŠTE OĞLU

Arapsko-turski rječnik u stihovima. Napisao ʻAbdullaṭīf b. ʻAbdulmağīd Firište oğlu, umro prije 879/1474.

Karatay t II, 2005; Wiesbaden XIII 4, 467

Početak:

اوله: حمد ثابتدر اول الله تعالى حضرتنه كه عالمى ايله بزتدى ...

Završetak:

آخره: قوكشى جار اسىٔ حار منهمر آقجى رجل آيق كعب طريق خف ادك سق ثغ حبز اتمك
قيله اويمك زرع اكمك

Prepisivač i datum prepisa nisu navedeni.

2. L. 21b-29.

عنوا ن

ʻUNWĀN

Arapsko-turski rječnik od nepoznatog pisca. Gornji naslov je u rukopisu, napisan crvenim mastilom.

Početak:

اوله: عنوان تسليمات نصاب جناب ...

Završetak:

آخره: نسخ دواج نزح ممتنع تم . تمت والله اعلم

3. L. 30b - 37.

ما يا ايشان
MĀ YĀ ĪŠĀN

Kratki perzijsko-turski riječnik, od nepoznatog pisca. Gornji naslov je na početku djela, napisan crvenim mastilom.

Početak:

ما يا ايشا ن نيك كرديم ايشان نيز با ما نيك كردن

Završetak:

هزا ر ده هزا ر صد هزا ر هزا ر هزا ر تمت تمام
١٠٠٠ ١٠٠٠٠ ١٠٠٠٠٠ ١٠٠٠٠٠٠

4. L. 38b - 50.

تحفهء عشاق
TUḤFA-I 'UŠŠĀQ

Zbirka kratkih izreka i rečenica za razgovor, sa interlinearnim prevodom na turski jezik, od anonimnog autora.

Trako, 79; Flügel I,143.

Početak:

اوله: بنام خداي عزّ و جلّ آغام كردم و بر نعمتان شكر آوردم ...

Završetak:

آخره : ياد كار اين قدر تمام بود
ياد كار بو قدر تمام اولدى

Djela pod tačkom 2-4 prepisao isti nepoznati prepisivač, bez oznake datuma, vjerovatno u XVII stoljeću,

Na posljednjem listu su vježbe u pisanju.

Na zadnjoj unutarnjoj korici je ime ranijeg vlasnika:al-ḥāğğ Ḥusayn Muẓaffarī (Muzaferija).

Iz biblioteke Osman ef. Sokolovića.

4481. R-2162.

Zbirka (مجموع), *2*

L. 56+4; 20 x 13,5 (15 x 7 i 16 x 8); 11 i 21 red. *Nasḫ i ta'līq.* Poglavlja i istaknute riječi pisani su crvenim mastilom. Osnovni tekst u drugom djelu nadvučen crvenom linijom. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Povez polukožni, oštećen.

1. L. 1 - 27.

لغت فرشه اوغلى
LUĠAT -I FIRIŠTE OĞLU

Prepisao Muḥammad b. Ibrāhīm, stanovnik Prusca, u Kafijinom džematu, 1173/1759.

2. L. 32b - 56.

مجمع اللطائف
MAĞMA' AL-LAṬĀ'IF

Djelo u kome je sabrano, protumačeno i prevedeno na turski jezik četrdeset hadisa, komentar Oporuke Abū Ḥanīfe i tumačenje o pokajanju i traženju oprosta od Allaha. Napisao Ḥasan b. Naṣūḥ ad-Dumnawi (iz Duvna) al-Bosnawi, živio u drugoj polovini XVII stoljeća. Ovo je njegov četvrti rad, koji je dosad otkriven. O ovom djelu nismo našli podatke u pristupačnim izvorima

Podijeljeno je na tri poglavlja *(bab)* i zaključak *(ḫātima)*

Početak:

اوله: الحمد لله رب العالمين ... و بعد بو عبد ضعيف محتاج الى رب الغني حسن بن نصوح الدمنوي مولدا البوسنوي نسبة ايدر ... و بو رساله اوج باب إيله خاتمه اوزرينه ترجمه اتدم بو رساله مجمع اللطا ئف ناميله تسميه اتدم ...

Završetak:

آخره: و بو حديث شريفى دخى بخاري حضرتلرى روايت ايلدى و الله اعلم بالصواب و اليه المرجع و المئاب و نحمده على التمام و نستغفره ...

Prepisivač i godina prepisa isti kao u prvom djelu ove zbirke.

Na kraju ovog djela je nijjet za učenje Kur'ana. Na posljednja tri lista je bilješka iz fikha, na arapskom jeziku i bilješka iz propovjedništva, na turskom jeziku. Na samom kraju je ime prepisivača kao vlasnika rukopisa i imena dana na perzijskom jeziku.

4482. R-5568.

Zbirka (مجموع), *2*

L.95; 20 x 14. *Nasḫ* vokalizovan. U prvom djelu u proredu ima tumačenja, a u drugom djelu turske riječi pisane su u proredu. Poglavlja su pisana crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir tamnobijel i bijel, glat malo oštećen, dohvaćen vlagom.

Povez polukožni, oštećen.

1. L. 1 - 34.

لغت فرشته اوغلی
LUĠAT-I FIRIŠTE OĞLU

Prepisan 1203/1788, iz primjerka koji je datiran 958/1551.

2. L. 35b - 95.

مرقاة اللغة
MIRQĀT AL-LUGA

Arapsko-turski rječnik od nepoznatog pisca. Ovaj rječnik je nekad teško prepoznati, jer su ga prepisivači često miješali sa rječniciam *al-Iršad fī al-lugaṭ i Lugat Muntahā.*

Kairo t. 100; Karatay t II, 1999; Ahlwardt VI, 7007.

Početak:

اوله: اب اب آبا ، ابا ، ابتداء ، ابتر ابتغاء ، ابتكار ابتلاء ،

Završetak:

آخره: يوم الدين : يوم القيامة، يوم الفصل: يوم الحساب، يوم الحسرة: يوم العبوس يوم آخر ...

Prepisao nepoznati prepisivač 1208/1793.

Na posljednim nenumerisanim listovima ima bilježaka iz fikha, hadisa, jezika i drugo.

Iz biblioteke Osman ef. Sokolovića.

4483. R-2593.

لغت فرشته اوغلی
LUĠAT-I FIRIŠTE OGĞLU

L. 24; 21 x 15 (16,5 x 8); 13 redova *Nasḫ*, vokalizovan. Poglavlja su pisana crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst, oštećen.

Povez polukožni, takođe, oštećen i rastavljen od listova.

Ime prepisivača i datum prepisa nisu navedeni (XVIII stoljeće).

Uvakufio Salim ef. Muftić,1938.

4484. R-2974.

لغت فرشته اوغلی
LUĠAT-I FIRIŠTE OĞLU

L. 34; 17 x 11 (13,5 x 7,5); 9 redova. *Nasḫ*, vokalizovan. Poglavlja su pisana crvenim mastilom. Imaju kustode. Tekst na prvih šest listova obrubljen je debljom pozlaćenom linijom, koja je pozelenila, a ostale stranice tankom crvenom linijom. Papir bijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Povez kožni, s preklopom. Na sredini korica i preklopu utisnuti su ornamenti.

Nema podataka o prepisivaču i datumu prepisa, ali smatramo da prepis potječe iz XVIII stoljeća.

4485. R-5630.

لغت فرشته اوغلی
LUĠAT-I FIRIŠTE OĞLU

Djelo je nepotpuno i na početku i na kraju.

Početak (ovdje):

اوله : دع سكمك جيد بيون ودع كسمك قط چنك ...

L. 10; 21,5 x 15,5 (15 x 8,5); 7 redova. *Nasḫ*, vokalizovan. Poglavlja su pisana crvenim mastilom. Arapske riječi nadvučene su crvenom linijom. Tekst na stranicama obrubljen je tankom crvenom linijom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, učadio.

Bez poveza.

Prepis je vjerovatno iz XVIII stoljeća.

Iz biblioteke Osman ef. Sokolovića.

4486. R-7803.

Zbirka (مجموع), *4*

L. 42; 20 x 13,5. *Nasta'līq*. Neki naslovi, poglavlja i istaknute riječi pisani crvenim mastilom. Po rubovima i interlinearno ima kratkih tumačenja. Tekst na stranicama, osim prvog djela u ovoj zbirci, obrubljen je tankom crvenom linijom. Imaju kustode. Papir bijel, glat, dohvaćen vlagom.

Povez polukožni, s preklopom, oštećen.

1. L. 1 - 19 (14 x 7,5); 16.

لغت فرشته اوغلى
LUĠAT-I FIRIŠTE OĞLU

Početak i kraj djela je isti kao i u prethodnim primjercima.

Na 20-21. listu su bilješke iz tedžvida.

2. L. 22b - 30a (15,5 x 8,5)

تحفة الهادية (لغت دانستن)
TUḤFA AL-HĀDIYA (LUĠAT-I DĀNISTEN)

Kratak perzijsko-turski rječnik za djecu. Napisao Muḥammad b al-ḥāǧǧ Ilyās, čija nam je biografija nepoznata.

Dobrača I, 594,4; Rieu t, 141; Flügel I, 145; Trako, 220; Boškov I, 101; Mostar, 38,3.

Početak:

الحمد لله العلي القوي الجبار ..أما بعد جنين مى كويد أخرج الناس محمد بن الحاج الياس
... و اورا تحفة الهاديه نام

دانستن شناختن آموختن ...

بلمك اكلمق اوكرنمك ...

Završetak:

نود هزار صد هزار ...

طقسان بيك يوز بيك...

Turske riječi pisane su ispod perzijskih crvenim mastilom.

3. L.32 - 33a (15 x 8,5); 23.

حروف احاديه
ḤURŪF-I AḤĀDIYA

Kraće djelo na turskom iz gramatike arapskog jezika, a opisuju se riječi sa jednim, dva ili tri suglasnika, od nama nepoznatog pisca. Možda je ovo izvadak iz nekog većeg gramatičkog djela.

Početak:

اوله: ا مدّ له ندا ايچوندر كرك اوّل كلمده اولسون كرك آخرنده ...

---

4. L.33b - 42 . (14,5 x 8): 8.

(لغت عربى فارسى تركى)
(LUĠAT-I ʿARABĪ-FĀRSĪ-TURKĪ)

Arapsko-perzijsko-turski rječnik, od nama nepoznatog autora.

Početak:

اوله: اللهُ الكبيرُ القوىّ العالمُ القادر العزيزُ الغنىّ

خداى بزرك زور دار دانا توانا عزيز بى نياز

اولو تكرى كوچلو بلجى كوج يتر حرمتلو باى

Završetak:

آخره: و من عباده الصالحين. و قلت لا اله الاّ الله محمد رسول الله.

Prepisivač i datum prepisa nepoznati, ali smatramo da rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na naslovnoj stranici je ime i lični pečat ranijeg vlasnika: ʿAlī Riḍā b. Muḥammad Ḥasīb-efendi b. al-ḥāǧǧ Ibrāhīm b. Muṣṭafā as-Sarāyī (iz Sarajeva), godina 1257/1841.

4487. R-5561.

لغت فرشته اوغلى
LUĠAT-I FIRIŠTE OĞLU

Na više mejsta pogrešno je napisan naslov djela: *Šāhidī.*

Početak:

اوله: خيز اتك قبل اوبمك ذرع اكمك قول غلام

Završetak:

آخره: رجل آيق كعب طريق خف ادك سق ثخين

L. 19; 19,5 x 13,5 (16,5 x 10); 15 redova. *Nasḫ*, vokalizovan. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Rečenice rastavljene krupnim crvenim tačkama. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst.

Bez poveza.

Nema podataka o prepisivaču i datumu prepisa.

Vakif i vlasnik Ḥusayn b. al-ḥāǧǧ ʿOmar.

Iz biblioteke Osman ef. Sokolovića.

4488. R-7745.

لغت فرشته اوغلى
LUĠAT-I FIRIŠTE OĞLU

Djelo je na kraju nepotpuno i oštećeno.

L. 30; 16,5 x 11,5 (13 x 8): 9 redova. *Nasḫ*, vokalizovan. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, oštećen.

Bez poveza

Prepisivač i datum prepisa nepoznati.

4489. R-1653.

Zbirka (مجموع), *4*

L. 68; 22 x 16,5 (17 x 11, 15, x 7, 17 x 9); 9; 11 i 21 red. *Nasḫ*, od različitih prepisivača. Prva dva djela vokalizovana. Naslovi, poglavlja i istaknute riječi pisani crvenim mastilom. Po rubovima i u proredu ima tumačenja. Istaknute riječi nadvučene su crvenom linijom. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Povez polukožni, malo oštećen.

1. L. 1 - 32.

لغت فرشته اوغلى
LUĠAT-I FIRIŠTE OĞLU

Prepisao nepoznati prepisivač, 2. zul-hidždže (1)222/1807.

2. L.33 - 45.

لغت بوسنوى تركى
LUĠAT-I BOSNAWĪ-TURKĪ

Bosansko-turski rječnik, od nama nepoznatog autora. Iz završetka se vidi da je rječnik završen 1152/1739. godine.

Početak:

اوله: بوغ تكرى يدنو بر در هم يدنى وحدتى
دوشه جاندر چوق آدم درلغى در ژيوتى

Završetak:

آخره: شويله بلسون نكه، سنجان كلام
اولدى بيك يوز اللى ايكى ده بوسنجه تمام.

3. L. 46b - 56.

كتاب رسم عثمانى
KITĀB-I RASM-I ʻOṮMĀNĪ

Naslov u rukopisu je: هذا في بيان قواعد رسم حضرت عثمان رضى الله عنه

Traktat o pravopisu Osmanova mushafa, napisao Ḥusayn b. ʻAlī al-Amāsī oko1062/1651.

Dobrača I, 140,11.

Početak:

اوله : بسم الله الذي لا يضر مع اسمه شئ فى الارض و لا في السماء ...

Završetak:

آخره: تبت يدا و تبّ ما اغنى ذات حمالة ملك الناس اله الناس

Prepisao ḥāfiẓ Zakariyyā b. Sulaymān, učenik Sulaymān b. ʻAlī aṭ-Ṭrnawī-je, 1161/1748.

4. L. 56 - 68.

رسالة في بيان رسوم المصاحف العثمانية
RISĀLA FĪ BAYĀN RUSŪM AL-MAṢĀḤIF AL-ʻOṮMĀNIYYA

Naslov u rukopisu je: هذا الكتاب جامع الكلام بركوى محمد افندى

Traktat na istu temu kao i prethodno djelo. Napisao Muḥammad b. Pīr ʻAlī al-Birgawī, umro 981/1573. Interesantno je napomenuti da pristupačni katalozi ne navode ovo djelo.

O.M. I, 254,4

Početak:

الحمد لله رب العلمين ... فهذه رسالة في بيان رسوم المصاحف العثمانية الستة المدني الخاصّ المسمّى بالإمام ...

Završetak:

سورة الكافرون دين بغير يا، سورة الفلق النفثت. تمت الرسالة المعمولة لمحمد چلبى نور الله تعالى ...

Prepisao spomenuti Zakariyya, 7. ramazana 1168/1754.godine.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

4490. R-7805.

لغت فرشته اوغلى
LUĠAT-I FIRIŠTE OĞLU

L. 24; 20,5 x 13,5 (13,5 x 8); 12 redova. *Nasẖ*, vokalizovan. Poglavlja i istaknute riječi pisani su crvenim mastilom. Tekst na stranicama obrubljen tankom crvenom linijom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, dohvaćen vlagom.

Bez poveza.

Prepisao nepoznati prepisivač 1224/1809.godine.

4491. R-4287.

Zbirka (مجموع), *2*

L.72; 19 x 13,5 (13,5 x 9,5 i 16x11); 5 i 11 redova. *Nasta'līq*, pomiješani, vokalizovani, pisani slabim rukopisom. Prvo djelo pisano u razmaknutim redovima, a u proredu i po rubovima je komentar dotičnih riječi. Poglavlja su pisana crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir bijel, glat.

Povez polukožni, oštećen.

1. L. 1 - 57a.

لغت فرشته اوغلى
LUĠAT-I FIRIŠTE OĞLU

2. L. 62b - 72a

لغت مختصر فارسى تركى
LUĠAT-I MUẖTAṢAR FĀRSĪ-TURKĪ

Kratak perzijsko-turski rječnik od anonimnog autora.

Trako, 257.

Početak:

سپاس و منّت اول خلاق پا كه   كه عقل و فهم ..

....

خدا تكرى خبرجى در پيمبر   قولا غوز رهلر و كوجلى توانكر ...

Prepis oba djela potječu iz XIX stoljeća.

4492. R-3033.

شرح لغت فرشته اوغلى
ŠARḤ-I LUĠAT-I FIRIŠTE OĞLU

Djelo je na kraju nepotpuno.

Komentar arapsko-turskom rječniku *"Luġat-i Firište Oğlu"*, od nepoznatog pisca. Gornji naslov napisan je na naslovnoj stranici. U pristupačnim izvorima ovaj komentar nismo mogli pronaći, pa je, prema tome, vrlo rijedak primjerak.

Početak:

اوله: خبز اتك دخى الخبز: معروف و الخَبز بالفتح:مصدر قبل اويمك بالغم من التقبيل زرع اكمك الزرع واحد ...

L. 79; 15 x 10,5 (12,5 x 6,5); 13 redova. *Nasta'līq*, pomiješani, djelomično vokalizovan. Osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom, a početne riječi komentara označene su crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst.

Povez kožni; druga korica i dio djela otkinuto i zagubljeno.

Prepis potječe vjerovatno iz XVIII stoljeće.

4493. R-7562.

الاختري في اللغة
AL-AḤTARĪ FĪ AL-LUĠA

Arapsko-turski rječnik. Napisao Muṣṭafa b. Šamsuddīn Aḥmad al-Qaraḥiṣārī al-Aḥtarī, umro 968/1560.

Ḥ.Ḫ. I, 31; A.M. II, 434; Karatay t II, 2015; TÜYATOK 07 V, 3468; Wiesbaden XIII/3, 220.

Početak:

اوله: الحمد لله الذي شرفنا بالنطق و البيان و فضلنا بالفصاحة و التبيان ... و بعد قال الفقير ... مصطفى بن شمس الدين القراحصارى الشهير بالاختري ...

Završetak:

آخره: و يقال يهيّز صمغ الطلح، و حجارة أمثال الكف اليها، صحرا: مفازه كبي اليهم الرجل الكثير

L. 445; 20 x 15,5 (18 x 11,5); 20 i 21 red. *Nasta'līq*, od dvojice različitih prepisivača, djelomično vokalizovan. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Arapske riječi nadvučene su crvenom linijom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, djelomično oštećen, listovi prosuti.

Povez kartonski, oštećen, rastavljen od listova.

Prepisao Ken'an b. 'Abdullāh 962/1554. (za autorova života).

Poklon porodice Riđanović-Velagić.

4494. R-4780.

الاختري في اللغة

AL-AḪTARĪ FĪ AL-LUĠA

L.346; 29,3 x 19,5 (19,5 x 12); 25 redova. *Ta'līq*, pisan oštrim perom. Poglavlja su pisana crvenim mastilom. Arapske riječi nadvučene su crvenom linijom. Po rubovima ima dopuna i ispravaka. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst.

Povez kožni, oštećen, a na sredini korica utisnuti su ornamenti.

Prepisao Murād b. Muṣṭafā 985/1577. godine.

Na prvom zaštitnom listu je jedna bilješka na turskom jeziku, pisana vrlo slabim rukopisom i teško čitljiva. Na drugom zaštitnom listu su dvije bilješke iz jezika. Na zadnjem listu, u vrhu, je bilješka o vremenskim nazivima u jednom danu, prenesena iz djela سقط الزند. Iza toga, na zaštitnom listu, su bilješke iz jezika, prenesene iz djela *Muḫtār aṣ-Ṣiḥāḥ*.

Iz zaostavštine Ahmed ef. Selimovića, kadije.

4495. R-3868.

الاختري في اللغة

AL-AḪTARĪ FĪ AL-LUĠA

L. 268; 25,2 x 18 (20,5 x 12,5); 27 redova. *Nasḫ*, sa malom primjesom *ta'līqa*, razgovjetan. Poglavlja su pisana crvenim mastilom, a arapske riječi nadvučene su crvenom linijom. Po rubovima ima ponešto dopuna. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Povez kožni, s preklopom, oštećen. Na sredini korica i na preklopu utisnuti su ornamenti.

Prepisao al-ḥāǧǧ Sefer b. Muḥammad, u prvoj trećini šabāna, 1000/1592. godine.

Na naslovnoj stranici je bilješka na turskom jeziku o uvakufljenju knjige.

Uvakufio Ahmed-aga, aga carskog harema.

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

4496. R-727.

الاختري في اللغة

AL-AḪTARĪ FĪ AL-LUĠA

L. 280; 20,5 x 15 (16,5 x 11; 19 redova. *Nasta'līq*, pomiješani. U početku su poglavlja pisana crvenim mastilom, a kasnije krupnijim slovima. Arapske riječi nadvučene crvenom ili crnom linijom. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst, glat.

Povez polukožni.

Prepisao Maḥmūd b. Ibrāhīm b. Muḥammad, 23. muharrema 1025/1616.

Na prvom zaštitnom listu je ime ranijeg vlasnika i njegov lični pečat: Mustafa, kadija u Jajcu, 25. rebiul-evvela (12)64/1837. Na naslovnoj stranici je brisano ime drugog ranijeg vlasnika.

Uvakufio Hadži Omer ef. Aqhisari Iskopyevi (na pečatu 1284/1867. godina)

4497. R-6568.

الاختري في اللغة

AL-AḪTARĪ FĪ AL-LUĠA

L. 238; 20 X 15 (16,5 X 11,5); 19 redova. *Nasta'līq*, pomiješani. Poglavlja pisana crvenim mastilom. Arapske riječi nadvučene crvenom linijom. Imaju kustode. Papir bijel, učadio, dohvaćen vlagom, pa je i pismo oštećeno, listovi prosuti.

Povez kožni, rastavljen od listova.

Prepisao Ḥusayn b. Sayyidīn, muallim i mujezin u džamiji i mektebu u kasabi Yenice-Jenidže (Mrkonjić Grad), koju je sagradio hadži Mustafa-aga, koncem džumadel-evvela 1025/1616.

Na naslovnoj stranici su dove; na predzadnjem listu su recepti na turskom jeziku za neke bolesti, pisani kasnije i bilješka o uvakufljenju. Na posljednjem zaštitnom listu je bilješka na turskom jeziku o klanjanju nafile-namaza i ime ranijeg vlasnika:Muharem Čandić, Gradačac, pisano latinicom, zelenim mastilom.

Uvakufila Fatima, kći Mustafina, safera 1248/1832.

4498. R-7394.

الاختري في اللغة

AL-AḪTARĪ FĪ AL-LUĠA

L. 423; 20,3 x 15 (18 x 10,5); 23 reda. *Ta'līq*, pisan uvježbanom rukom prepisivača. Poglavlja pisana crvenim mastilom. Arapske riječi nadvučene crvenom linijom. Imaju kustode. Papir bijel.

Povez kožni, oštećen.

Prepisao nepoznati prepisivač u prvoj trećini rebiul-evvela 1025/1616. godine.

Uvakufio Abdulkadir Muzaferija (v. mali pečat na početku djela).

4499. R-171.

الاختري في اللغة
AL-AḪTARĪ FĪ AL-LUĠA

L. 265 (originalna folijacija); 30,2 x 21 (24 x 14,5), 25 redova. Ta'līq, pisan vještom rukom prepisivača. Poglavlja i istaknute riječi pisani su crvenim mastilom. Arapske riječi nadvučene su crvenom linijom. Tekst na prve dvije stranice obrubljen debljom pozlaćenom linijom. Po rubovima, na nekim listovima, ima malo dopuna i ispravaka. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Povez kartonski, noviji.

Prepisao Aḥmad b. Ibrāhīm al-Balgrādī (Beograđanin), nastanjen u Rudniku, u četvrtak, 22. rebiul-evvela 1041/1631. godine.

(قد وقع الفراغ من تحرير هذا الكتاب، بعون الله الملك الوهاب، في اليوم الثاني و العشرين من شهر ربيع الاول...في يوم الخميس في وقت الظهر عن يد العبد الضعيف المحتاج الى رحمة اللطيف احمد بن ابراهيم البلغرادي الساكن برودنيك غفر الله له ... سنة احدى و اربعين و الف)

Na prvom zaštitnom listu su: naziv djela, jedna bilješka iz jezika na turskom jeziku, jedan hadis, te imena i lični pečati ranijih vlasnika: Aḥmad b. Aḥmad, muderris u medresi nekog Aḥmad-bega (drugo ime teško čitljivo), godina 1069/1658. i Fatḥullāh b. Fayḍullāh b. Aḥmad.

Na naslovnoj stranici su bilješke iz jezika, fikha i naziv djela.

4500. R-7560.

الاختري في اللغة
AL-AḪTARĪ FĪ AL-LUĠA

L. 334 (originalna folijacija); 19,8 x 14,3 (16 x 10,5); 23 reda *Nasḫ*. Poglavlja i istaknute riječi pisani crvenim mastilom. Arapske riječi nadvučene crvenom linijom. Po rubovima ima ponegdje dopuna. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst.

Povez kožni, oštećen.

Prepisao 'Alī b. 'Omar, u trećoj dekadi zul-hidždžeta 1093/1682. godine.

Na prvom zaštitnom listu je bilješka iz tefsira i sadržaj djela.

Poklonio Jakub ef. Memić - Novi Pazar.

4501. R-4192.

الاختري في اللغة
AL-AḪTARĪ FĪ AL-LUĠA

L. 239 (originalna folijacija); 25,3 x 14 (21,5 x 10); 29 redova. *Ta'līq*, pisan vještom rukom kaligrafa. Poglavlja su pisana crvenim mastilom, a arapske riječi nadvučene su crvenom linijom. Po rubovima ima malo ispravaka i dopuna. Imaju kustode. Papir bijel, učadio, dohvaćen vlagom, pismo na mnogim listovima oštećeno, pretposljednji list otkinut i zagubljen.

Povez kožni, s preklopom, oštećen, a neki listovi rastavljeni od poveza.

Prepisao nepoznati prepisivač, u prvoj dekadi mjeseca zul-kadeta 1100/1689. godine.

Na prvih devet nepagiranih listova nalazi se sadržaj djela.

4502. R-3787.

الاختري في اللغة
AL-AḪTARĪ FĪ AL-LUĠA

Djelo je na kraju nepotpuno.

L. 210; 29 x 18,5 (23,5 x 1 0,5); 32 reda. *Ta'līq*. Poglavlja i istaknute riječi pisani crvenim mastilom. Arapske riječi nadvučene crvenom linijom. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst, dohvaćen vlagom, oštećen, na početku i na kraju listovi prosuti i rastavljeni od poveza.

Povez polukožni, oštećen, posljednja korica otkinuta i zagubljena. Posljednje poglavlje u ovom primjerku je: فصل الميم و اللام

Prepisivač i datum prepisa nepoznati, ali smatramo da prepis potječe iz XVII stoljeća.

Na naslovnoj stranici su abdeske dove, bilješka iz jezika i jedna nejasna bilješka (teško čitljiva i izblijejedjla).

Poklonio Enis Muftić.

4503. 6093.

الاختري في اللغة

AL-AḪTARĪ FĪ AL-LUĠA

Djelo je na kraju nepotpuno.

L. 297; 29 x 19 (21 x 12); 27 redova. *Taʻlīq*. Poglavlja i istaknute riječi pisani su crvenim mastilom. Arapske riječi nadvučene su crvenom linijom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst.

Povez kartonski, noviji. Djelo ima originalnu folijaciju, ali prilikom preuvezivanja neki su listovi pogrešno složeni i tako uvezani.

Smatramo da rukopis potječe iz XVII stoljeća.

Iz biblioteke Osman ef. Sokolovića.

4504. R-7566.

الاختري في اللغة

AL-AḪTARĪ FĪ AL-LUĠA

L. 330; 30 x 20 (22 x 14); 28 redova. *Nastaʻlīq*, pomiješani, pisani sitnijim slovima. Poglavlja i istaknute riječi pisani su crvenim mastilom, a arapske riječi nadvučene su crvenom linijom. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Povez polukožni, oštećen i rastavljen od listova.

Prepisao nepoznati prepisivač 1118/1706. godine.

Na naslovnoj stranici i na kraju djela je ime i lični pečat ranijeg vlasnika knjige: Muṣṭafā b. Yūsuf al-Bosnawī, iz kasabe Varcar Vakufa (Mrkonjić Grad), godine različite i nejasne (1186/1772. i 1198/1783).

Rukopis je donesen iz Odbora IZ Mrkonjić Grad.

4505. R-125.

الاختري في اللغة

AL-AḪTARĪ FĪ AL-LUĠA

Djelo je na početku nepotpuno, nedostaju četiri lista.

L. 371 (originalna folijacija); 30,5 x 19 (25 x 13); 31 red. *Nasḫ* sa primjesom *taʻliqa*. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom, a arapske riječi nadvučene crvenom linijom. Imaju kustode. Papir bijel, glat, dohvaćen vlagom.

Povez kožni. Na sredini korica utisnuti su pozlaćeni ornamenti.

Prepisao Ḥusayn b. Muṣṭafā, u utorak, u mjesecu saferu 1126/1714.godine.

Vakuf Simzade (Đumišića) medrese.

4506. R-6701.

الاختري في اللغة

AL-AḪTARĪ FĪ AL-LUĠA

L. 296; 27,5 X 19 (21 X 11,5; 31 red. *Taʻliq*, sitan, pisan vještom rukom kaligrafa. Poglavla su pisana crvenim mastilom, a arapske riječi nadvučene crvenom linijom.. Tekst na prve dvije stranice obrubljen debljom pozlaćenom linijom. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst, oštećen, dohvaćen vlagom.

Povez na zadnjoj korici kožni, a prvoj kartonski, s preklopom, oštećen.

Prepisao neki Ibrāhīm, vaiz, 1163/1750. (bilješka nalijepljena na prvom zaštitnom listu)

Na prvom zaštitnom listu i naslovnoj stranici su bilješke iz jezika, većinom prenesene iz rječnika Na posljednjem listu i unutarnjoj korici su većinom recepti, na turskom jeziku, za liječenje pojedinih bolesti. Tu je oštećena i nejasna bilješka, na turskom jeziku, koliko smo mogli razumjeti, o postavljanju hatiba u jednom selu kod Travnika, datirana 1151/1738. Na unutarnjem prijeklopu je ime: Hadži Muḥammed, imam u džamiji Osman-bega.

Uvakufio Murad-kapetan b. Osman-kapetan, 1234/1818. (bilješka i pečat na naslovnoj stranici, u lijevom uglu).

Poklonio Muhamed-efendija Ćatić.

4507. R-5627.

الاختري في اللغة

AL-AḪTARĪ FĪ AL-LUĠA

Djelo je na početku nepotpuno.

L. 445; 21,5 x 16 (15 x 10); 23 reda. *Nastaʻlīq*. Poglavlja i istaknute riječi pisani crvenim mastilom. Arapske riječi nadvučene crvenom linijom. Tekst na stranicama obrubljen tankom crvenom linijom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom, oštećen.

Povez kartonski, noviji.

Prepisao ʻAbdullāh b. al-ḥāǧǧ Muḥammad Dāgistānī, u gradu Karsu, 1170/1756.godine.

Iz biblioteke Osman ef. Sokolovića.

4508. R-7565.

الاختري في اللغة

AL-AḪTARĪ FĪ AL-LUĠA

L. 369; 30,5 x 20 (24,5 x 14); 29 redova. *Nasta'līq*, od dvojice različitih prepisivača. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Po rubovima ima dopuna i ispravaka. Imaju kustode. Tekst na većini stranica obrubljen crvenom linijom. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom, malo oštećen.

Povez kožni, s preklopom, oštećen. Na sredini korica utisnuti su ornamenti.

Prepisivač i datum prepisa nisu navedeni, ali je rukopis stariji od 1188/1774, jer je u bilješci na prvom zaštitnom listu napisano ime ranijeg vlasnika: hadži Ibrahim i navedena ova godina. Ispod bilješke je druga, iz koje se razumije da je rukopis prešao u vlasništvo Mehmed-efendije iz ruke ʻAlī-efendije Halaćzade, godina (12)43/1827.

Na više mjesta u rukopisu ima mali pečat, u kome piše da je rukopis vakuf nekog Ahmed-efendije.

Poklonio hafiz Mehmed-efendija Zahirović iz Banja Luke.

4509. R-202.

الاختري في اللغة

AL-AḪTARĪ FĪ AL-LUĠA

L. 284; 30 x 20,5 (25,5 x 15); 23 reda. *Ta'līq i nasḫ*. Poglavlja i istaknute riječi pisani crvenim mastilom. Arapske riječi nadvučene crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst, dohvaćen vlagom, pismo djelomično oštećeno.

Povez kartonski, zaštićen crnim platnom.

Prepisao Ibrāhīm b. Ṣāliḥ b. Aḥmad b. al-ḥāǧǧ Ṣāliḥ Nawabādī (kraj Prusca), 1209/1704.godine.

(من يد المذنب المجرم المحتاج الى رحمة رب الرحيم ابراهيم بن صالح بن احمد بن الحاج صالح نوابادي رضي الله عنهم الباري في سنة تسع و مائتين و ألف من هجرة)

4510. R-150.

الاختري في اللغة

AL-AḪTARĪ FĪ AL-LUĠA

L. 313; 29,8 x 19 (21 x 11); 29 redova. *Ta'līq*, sitniji. Poglavlja i istaknute riječi pisani crvenim mastilom. Arapske riječi nadvučene crvenom linijom. Imaju kustode. Papir bijel, glat, malo dohvaćen vlagom.

Povez kožni, s preklopom, oštećen. Na sredini korica i na preklopu utisnuti su ornamenti.

Prepisivač, mjesto i datum prepisa nisu navedeni, ali smatramo da rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu su brisana imena ranijih vlasnika knjige, navedeni broj lista u ovom primjerku, te ime i pečat ranijeg vlasnika: ʻAbdullāh b. Ṣāliḥ b. Aḥmad, iz Gornjeg Vakufa. Ispod ovoga je bilješka iz koje se razumije da je u Bosni 1217/1804. godine bila velika suša, glad i skupoća, tako da je jedan tovar pšenice koštao 70 "eseda" (vjerovatno vrsta nekog vrijednog novca), a tovar ječma 50 eseda. Sirotinja je tražila mesne kosti i kupovala ih za pola ili četvrtinu eseda. Med u ovoj godini koštao je jedan i pol eseda. Ispod ove je druga bilješka, datirana 1232/1816. godine, iz koje se, opet, razumije da je u Bosni te godine bila suša i da je tovar pšenice koštao 150 eseda, a tovar ječma 100 eseda. Ugledajući se na gornje bilješke, neko je ispod ove napisao sličnu bilješku 1370/1950. godine, iz koje se razumije da je tovar pšenice bio veoma skup, ali autor ove bilješke slabo je poznavao arapski jezik, pa nismo mogli tačno ustanoviti koliko je zapravo koštao tovar pšenice te godine.

4511. R-591.

الاختري في اللغة

AL-AḪTARĪ FĪ AL-LUĠA

Djelo je nepotpuno i na početku i na kraju, manjkaju po dva lista.

L. 496; 26 x 17 (19 x 9,5); 23 reda. *Ta'līq*, pisan vještom rukom kaligrafa. Naslovi, poglavlja pisani crvenim mastilom. Arapske riječi nadvučene crvenom linijom. Po rubovima u početku ima dopuna i kratkih komentara. Papir tamnobijel, čvrst, glat, dohvaćen vlagom, malo oštećen.

Povez kartonski, noviji.

Prepisivač i datum prepisa nepoznati, rukopis je vjerovatno iz XVIII stoljeća.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (v. pečat na početku i na kraju djela).

4512. R-4419.

الاختري في اللغة
AL-AḪTARĪ FĪ AL-LUĠA

L. 247; 31 x 19 (22,5 x 14); 25 redova. *Ta'līq,* od dvojice različitih prepisivača. Poglavlja su pisana crvenim mastilom. Arapske riječi nadvučene crvenom linijom. Po rubovima, na nekim listovima, ima malo dopuna. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Povez kožni, s prklopom.

Prepisivač i datum prepisa nepoznati.

Na naslovnoj stranici je ime ranijeg vlasnika: Osman b. Hasan iz Gračanice i bilješka da je rukopis vakuf njegove medrese u istom gradu. Tu je i bilješka iz koje se razumije da je Osman-efendija, nakon što je bio muallim u Gračanici, premješten u Zvornik, u Novu medresu.

4513. R-7563.

الاختري في اللغة
AL-AḪTARĪ FĪ AL-LUĠA

Djelo je na kraju nepotpuno.

L. 489; 20 x 14,2 (14,5 x 9); 21 red. *Nasḫ,* pisan uvježbanom rukom prepisivača. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom, a arapske riječi nadvučene crvenom linijom. Po rubovima ima dopuna i ispravaka. Imaju kustode. Tekst na prve dvije stranice obrubljen sa po dvije tanke crvene linije, a na ostalim stranicama jednom tankom crvenom linijom. Papir bijel, čvrst, dohvaćen vlagom, pa je pismo na mnogim listovima oštećeno.

Bez poveza, korice otkinute i zagubljene.

Pošto na kraju manjka jedan list, prepisivač i datum prepisa su nepoznati, ali je rukopis najvjerovatnije iz XVIII stoljeća.

Rukopis je donesen iz Odbora IZ Bosanski Novi.

4514. R-4838.

الاختري في اللغة
AL-AḪTARĪ FĪ AL-LUĠA

L. 336; 19 x 13,5 (12 x 7,5); 19 redova. *Nasḫ,* pisan sitnijim slovima. Po rubovima ima malo dopuna i ispravaka. Tekst na prve dvije stranice obrubljen tankom crvenom linijom. Poglavlja i istaknute riječi pisani crvenim mastilom. Arapske riječi nadvučene crvenom linijom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, glat, malo ućadio.

Povez kožni, s preklopom.

Prepisao Muḥammad b. Amīn b. Ḥasan-aga, u Zenici, u mahali Kočeva, u utorak, 25. safera 1261/1845. godine.

Rukopis je bio u vlasništvu porodice Serdarević iz Zenice.

4515. R-1085.

Zbirka (مجموع), *2*

L. 308; 20,2 x 14 (15 x 9); 19 redova. *Ta'līq,* pisan vještom rukom kaligrafa. Poglavlja su pisana krupnijim slovima, a neki su riječi nadvučene crvenom linijom. Imaju kustode. Papir tamnobijel.

Povez kožni, s preklopom, a na sredini korica utisnuti su ovalni ornamenti.

1. L. 1 - 306a

ترجمان الصحاح
TARĞUMĀN AṢ-ṢIḤĀḤ

Arapsko-turski rječnik od nepoznatog autora. Hadži Halifa (I,397 i II,1073) navodi ovakav naslov i kaže da je to prevod na turski djela *aṣ-Ṣiḥāḥ fī al-luġa* (v.br. 4447) i da mu je autor Pīr Muḥammad b. Yūsuf al-Anqarawī, bez biografskih podataka i početka djela, pa nismo sigurni da li je riječ o istom djelu.

Karatay t II, 2027; Rieu t, 135.

Početak:

اوله: الحمد لله الذى انزل الفرقان ليبين الشرائع و الايمان بلسان عربي ... أما بعد بلكل كه علوم دينيه و احكام شرعيه عرب لغتى اوزرنه واردر اولمشدر ...

Završetak:

آخره: و لا زال منهلا بجرعانك القطر. تم الكتاب بعون الله الملك الوهاب.

Prepisao nepoznati prepisivač, koncem redžeba 978/1570. godine.

2. L. 306b - 308.

رسا لة في الطرق (بيان أقرب الطرق الى الله)

RISĀLA FĪ AṬ-ṬURUQ
(BAYĀN AQRAB AṬ-ṬURUQ ILĀ ALLĀH)

Traktat iz tesavvufa "o najkraćem putu koji vodi Bogu". Napisao Nağmuddīn Abū al-Ğannāb Aḥmad b. 'Omar al-Kubrā al-Ḫīwaqī, umro 618/1221.

Dobrača I, 120,2, str. 73; GAL,S I, 786-7.

Početak:

اوله: الحمد لله رب العالمين... قال الشيخ الامام الأجل... نجم الحق و الدين ابو الجناب الكبرى الخيوقى

Završetak:

آخره: اي: كمن بقي في ظلمات الشجرة الإنسانية ليس بخارج منها لا بازمرية(!) المؤمنية و لا بشمارية الولاية و النبوة. تم بعون الله سنة ٩٧٨.

Prijepis je iz iste godine kao i prethodno djelo.

Prvi zaštitni list i naslovna stranica su, usljed vlage, slijepljeni, a na tom zaštitnom listu su stihovi na arapskom jeziku, naslov djela, ime ranijeg vlasnika:al-ḥāğğ Muṣṭafā, kadija i ime vakifa.

Uvakufio Mehmed ef. Svrzo, 1931. godine.

4516. R-1531.

ترجمان الصحاح

TARĞUMĀN AṢ-ṢIḤĀḤ

L. 250 (originalna folijacija); 19,7 x 13,5 (16x8,5); 24 reda. *Nasḫ-ta'līq*, pomiješani. Poglavlja su pisana crvenim mastilom. Arapske riječi nadvučene su crvenom linijom. Po rubovima ima dopuna i objašnjenja od istog prepisivača. Tekst na stranicama obrubljen sa po dvije tanke crvene linije. Imaju kustode. Papir tamnobijel, glat.

Povez kožni, sa utisnutim pozlaćenim rozetama na sredini korica.

Prepisao Muṣṭafā b. 'Alī, 9. zul-hidždžeta 1007/1598. godine.

Na trećem i četvrtom zaštitnom listu je naslov i sadržaj djela. Na petom listu su bilješke iz jezika, jedna dova, bilješke iz fikha i fetve. Na šestom listu je ime i lični pečat ranijeg vlasnika:Mustafa, kadija. Na sedmom listu je jedna dova sa objašnjenjem na turskom jeziku.

Na naslovnoj strani su imena ranijih vlasnika Muḥammad Rağā'ī, godina (1)174/1760, hafiz Muḥammad Sammāg, muhurdar, godina 1194/1780, Ṣabrī Ismā'īl, 1214/1799, Muḥammad b. Muṣṭafā b. Ḥusayn b. Muṣṭafā, mutevelija, hatib i serdar u kuli Novi Pazar i muallim rušdije u Zvorniku, godina 1278/1861, te neko ime 'Abdulwahhān Šayḫzāde i jedan stari pečat ove biblioteke sa natpisom: Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke, godina (1)128/1715. Na posljednjih pet-šest zaštitnih listova nalaze se dove, zapisi i stihovi od turskih pjesnika:Sā'iba, Ševketa, Nusret-efendije, Rakima Tibrizije i Vehbije.

Vakuf Gazi Husrevbegove medrese (biblioteke).

4517. R-1619.

Zbirka (مجموع), 2

L. 279 (originalna folijacija); 20,5 x 13 (16 x 9,5); 23 reda. *Ta'līq*, sitniji, pisan uvježbanom rukom kaligrafa. Poglavlja i istaknute riječi pisani crvenim mastilom. Arapske riječi nadvučene crvenom linijom. Tekst na stranicama obrubljen sa po dvije tanke crvene linije. Po rubovima, na nekim listovima, ima dopuna i objašnjenja. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst.

Pvez polukožni, malo oštećen.

1. L. 1 - 263.

ترجمان الصحاح

TARĞUMĀN AṢ-ṢIḤĀḤ

Poslije prve stranice manjka osam listova.

Prepisao Ibrāhīm b. Hūbiyār, poznat kao Šakotić, rođen u Hercegovini u nahiji Belgradčik, drugo ime Konjic, u selu ...(teško čitljivo), 27. ramazana 1030/1621. godine

(يسر الله تعالى إتمام هذه النسخة في اليوم السابع و العشرين من شهر رمضان المبارك سنة ثلثين و ألف عن يد الفقير ... ابراهيم بن حوبيار ... الشهير بشاقتيك المولود در لواء هرسك من القرية الروم ايلى في ناحية بلغرادجق نام ديكر قونج في قرية...؟)

Na kraju je jedan hadis, čija vjerodostojnost nije sasvim pouzdana, te nazivi mjera i fetve.

2. L. 264b - 279.

لغت عربى - تركى (مستخرجة من متون اللغة)

LUGAT-I 'ARABĪ-TURKĪ

Kraći arapsko-turski rječnik, napisan na osnovu prethodnog rječnika, od nepoznatog autora.

Početak:

اوله : باب الألف أورق دشيا وزن أعراس جمع عروس ...

Prepisivač i datum prepisa kao i u prethodnom djelu.

Na nekoliko mjesta je veliki pečat, u kome se može pročitati: Yūsuf b. Faḍlullāh, imam u džamiji sultana Meḥmed-hana, godina 1165/1751.

Na prvom zaštitnom listu je: naslov djela, jedna dova, bilješka o rođenju neke djece, cijena i sadržaj knjige.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

4518. R-2342.

ترجمان الصحاح

TARĞUMĀN AŞ-ŞIḤĀḤ

L. 264, 20,2 x 14 (16 x 9); 22 reda. *Nasta'līq*, pomiješani. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom, a arapske riječi nadvučene crvenom linijom.. Po rubovima, na nekim listovima, ima malo dopuna. Imaju kustode. Papir tamnobijel, glat.

Povez polukožni, oštećen i popravljan.

Prepisao Rağab b. Muḥammad, u Drnišu, 14. šabāna 1033/1624. godine.

(قد تمت هذه النسخة الشريفة في قصبة المسمى بدرنيش في يوم اربعة عشرة من شهر رمضان ... على يد العبد الضعيف ... رجب بن محمد فى سنة ١٠٣٣)

4519. R-7561.

ترجمان الصحاح

TARĞUMĀN AŞ-ŞIḤĀḤ

L. 332 (originalna folijacija); 19,5 x 13,5 (16 x 9); 17 redova. *Nasḫ*. Poglavlja i istaknute riječi pisani crvenim mastilom. Arapske riječi nadvučene su crvenom linijom. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst, malo dohvaćen vlagom.

Pvez kartonski, noviji.

Prepisao 'Alī b. Muḥammad, u trećoj dekadi rebiul-evvela 1057/1647. godine.

Na prvom zaštitnom listu je sadržaj djela i dvije bilješke iz fikha. Na naslovnoj stranici su imena i lični pečati dvojice ranijih vlasnika: Ḫalīl i Muṣṭafā Ḫalwatī, te pečati Ujedinjene medrese u Banjoj Luci i ove biblioteke.

Poklonio hafiz Mehmed-efendija Zahirović iz Banje Luke.

4520. R-4835.

ترجمان الصحاح

TARĞUMĀN AŞ-ŞIḤĀḤ

L. 283; 20,5 x 14,5 (16 x 10,5); 19 redova. *Nasḫ*, djelomično vokalizovan. Poglavlja i istaknute riječi pisani crvenim mastilom. Arapske riječi nadvučene su crvenom linijom. Po rubovima ima dopuna i kratkih komentara. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Povez kožni, oštećen. Na sredini korica utisnuti su ornamenti.

Datum prepisa i ime prepisivača nisu navedeni.

Na drugom zaštitnom listu su bilješke iz jezika. Na početku je ime 'Izzet-hanuma, kći Salih-age Ruhića (?).

Poklonio Salim Serdar.

4521. R-5799.

ترجمان الصحاح

TARĞUMĀN AŞ-ŞIḤĀḤ

Djelo je nepotpuno i na početku i na kraju.

L. 281; 20 x 15 (13 x 8,5); 17 redova. *Nasḫ*, djelomično vokalizovan. Poglavlja i istaknute riječi pisani crvenim mastilom. Arapske riječi nadvučene su crvenom linijom. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Povez kartonski, noviji.

Prepisivač i datum prijepisa nepoznati.

Iz biblioteke Osman ef. Sokolovuća.

4522. 3736.

ترجمهٔ صحاح جوهری

TARĞAMA-I ŞIḤĀḤ-I ĞAWHARĪ

Djelo je na kraju nepotpuno.

Prijevod riječnika (navedenog pod brojem 4447) na turski jezik. Preveo Meḥmed b. Muṣṭafā al-Wānī-Wānqulī, umro 1000/1591.

Ḥ.Ḫ. II, 1073; O.M. II, 48; Karatay t II, 2026.

Početak:

اوله : الحمد لله رب العالمين..أما بعد اشبو عبد حقير كثير التقصير المحتاج الى اللطف الرباني محمد بن مصطفى الواني ...

L. 481; 40 x 25 (31 x 17); 43 reda. *Nasḫ*, sa malom primjesom *ta'liqa*, razgovjetan, pisan vještom rukom kaligrafa. Prva tri lista su kasnije dopisana, a i završetak je nepotpun. Poglavlja i istaknute riječi pisani crvenim mastilom, a arapske riječi nadvučene su crvenom linijom. Po rubovima ima dopuna. Imaju kustode. Papir bijel, učadio, oštećen i popravljan, neki listovi su prosuti i rastavljeni od poveza.

Povez kožni, oštećen i popravljan. Na sredini korica utisnuti su ornamenti.

Datum i ime prepisivača nepoznati, jer je djelo na kraju nepotpuno.

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

4523. R-5798.

الدرة المضية فى اللغة التركية

AD-DURRA AL-MUḌIYYA FĪ AL-LUGA AT-TURKIYYA

Arapsko-turski rječnik. Napisao Ṣāliḥ b. Muḥammad, umro poslije 1029/1620.

Karatay t II, 2036; Rieu t , 150b.

Početak:

اوله : الحمد لله الذي شرف الانسان،وزينه بالنطق باللسان...أما بعد فيقول المبتهل...مولاه بن محمد صالح ...و سميته بالدرة المضية في اللغة التركية ...

L. 28; 20,5 x 15 (14 x 9),15 redova. *Nasḫ*, u početku vokalizovan. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Papir tamnobijel, učadio, dohvaćen vlagom.

Bez poveza, listovi prosuti.

Prepisivač i datum prepisa nepoznati.

Iz biblioteke Osman ef. Sokolovića.

4524. R-2621.

(قاموس عربى - تركى)

(QĀMŪS-I 'ARABĪ-TURKĪ)

Djelo je na početku nepotpuno.

Poveći arapsko-turski rječnik od nepoznatog pisca .Gornji naslov je naš, jer je prva korica i nekoliko listova na početku otkinuto i zagubljeno, pa nismo mogli ni ustanoviti pravi naslov djela niti ime pisca.

Početak (ovdje):

رجت رجل الباب رَحاب رِحاب رُحاب ...

Završetak:

حيوان ماذر حيوان قادق حيوان نايغ حيوان ناعق
حمامه دجاجه خنزير غراب

L. 274; 21 x 14 (15 x 8,5); 7 redova. *Nasḫ*, vokalizovan. Turske riječi pisane su u proredu. Poglavlja su pisana crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, djelomično oštećen.

Povez polukožni, prva korica otkinuta i zagubljena.

Prepisao nepoznati prepisivač 950/1543.godine.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

4525. R-5919.

محموديه

MAḤMŪDIYYA

Arapsko-turski rječnik u stihovima. Napisao neki *Maḥmūd*, umro 961/1553.

Wiesbaden XIII3, 218; G.Kut t, 353

Početak:

اوله : بفتح خالق فتاح واحد بيمن هادى وهاب واحد ...

Završetak:

آخره: مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن اقويوب اوقيده نك يوزنى آق ايده جق

L. 34; 20 x 14,5 (15,5 x 9;, 15 redova. *Nasḫ*, vokalizovan. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima i u proredu ima malo tumačenja. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, malo dohvaćen vlagom.

Povez polukožni.

Prepisao nepoznati prepisivač 1170/1756.godine.

Naš primjerak je prepisan iz primjerka koji je datiran 1087/1676. godine.

Iz biblioteke Osman ef. Sokolovića.

4526. R-4163.

لغت افعال

LUĠAT-I AF'ĀL

Arapski rječnik glagola sa prijevodom na turski jezik, koji je napisao neki Ǧārullah.. Ovo su podaci koji se nalaze na naslovnoj stranici, a u pristupačnim izvorima ove podatke nismo uspjeli pronaći.

Početak:

اوله : باب الألف من باب فَعَلَ يَفْعِلُ الله ت امت الته تماء امتا التـه حقّه التار ابرتـه العقرب و هو الميبر و ابر التملة ابرارا ...

Završetak:

آخره: باب المفاعلة ر: يا سره و يا سر باصحابك م:ياوم الاجير تمت تمام

L. 83 + 4; 21 x 15 (16 x 10,5); 13 redova. *Nasta'līq*, vokalizovan, teško čitljiv. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Po rubovima i u proredu ima tumačenja na turskom jeziku. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Povez polukožni, s preklopom, oštećen.

Prepisao Yūsuf b. Ḥusayn 1020/1611. godine.

4527. R-1612.

لغت القرآن المجيد
LUĠAT AL-QUR'ĀN AL-MAĞĪD

Arapsko-turski rječnik od nepoznatog pisca. U pristupačnim izvorima nismo uspjeli pronaći ovakav rječnik. Jedino Hadži Halifa (II, 1557) spominje naslov sličan našem (*"Lugat al-Qur'ān"*). Karatay (t II,2012) spominje ovakav naslov, ali nismo sigurni da li je to isto djelo, jer kod nas nema uobičajenog uvoda.

Početak:

اوله : الله احد ابتدا اول اب ابّ ابتر
تكرى بر اولّ مثله اتا اتلق اكسك

Završetak:

آخره: يهدى يهيمون يناس ييخف (؟)

L. 32; 20,5 x 15,5 (14,5 x 10,5); 7 redova. *Nasḫ*, vokalizovan. Turske riječi pisane su u proredu sitnijim slovima. Poglavlja su pisana crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Bez poveza.

Prepisao Dervīš b. Sulaymān 1028/1618-19.godine.

Uvakufio Luṭfī-beg b. Aḥmad-beg Paloš, nastanjen u Sarajevu, u mahali Čoban-paša, za Ajni-begov mekteb u Sarajevu, godina 1252/1863.

Iz Šehdi ef. biblioteke.

4528. R-1415.

Zbirka (مجموع), *8*

L.160; 21 x 15,5 (14,5 x 10); 15 redova. *Nasḫ* i *nesta'līq*. Turske riječi u prvom djelu pisane su crvenim mastilom, a u komentarima osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom. Po rubovima i u proredu ima sitno pisanih komentara. Imaju kustode. Papir bijel, glat, malo oštećen.

Povez polukožni, s preklopom.

1. L. 1 - 43.

الشذور الذهبية و القطع الاحمدية فى اللغة التركية
AŠ-ŠUḎŪR AḎ-ḎAHABIYYA WA AL- QIṬA' AL-AḤMADIYYA FĪ AL-LUĠA AT-TURKIYYA

Gramatika turskog jezika sa objašnjenjima na arapskom jeziku. Neki izvori svrstavaju ovu gramatiku u rječnike, te je tako ovdje uvrštena. Napisao Ṣāliḥ b. Muḥammad, umro poslije 1029/1620. (v. br. 4523).

Ismā'īl-paša: Ḏayl II, 42; Köprülü II, 217,3; Rieu t, 150a; Jahić VI, 4205,1; GAL,S II, 632.

Početak:

اوله : الحمد لله الذي شرف الإنسان و زينه بالنطق ... و ترجمتها بالشذور الذهبية، و القطع الأحمدية، في اللغة التركية تسمية الشئ ... جمعت هذه الرسالة على ترتيب المصادر كثيرة التداول ... و رتبتها على مقدمة و اربعة اركان و خاتمة ...

Završetak:

آخره : ان الجاهلين مرضى و العلماء اطباء لهم اسمع منى و صلى الله ...

2. L. 43b - 60.

قصيدة فى التصوف و مناجات امام اعظم
QAṢĪDA FĪ AT-TAṢAWWUF WA MUNĀĞĀT-I IMĀM-I A'ẒAM

Kasida iz tesavvufa od nepoznatog pisca, te molitva ili komentar molitve Imami Azama na turskom jeziku, od nepoznatog prevodioca.

3. L. 61 - 138.

شرح وصيت نا مه للبركوى

ŠARḤ WAṢIYAT-NAME LI AL-BIRGAWĪ

Komentar na turskom jeziku Bergivinoj Vasijetnami iz propovjedništva. Napisao Šayḫ ʻAlī aṣ-Ṣadrī al-Qonawī 1114/1702.

Fajić III, 2429.

Na listovima 138b-147. su razne bilješke i dokumenti, pisano drugom rukom i drugim pismom, koje nismo proučavali.

4. L. 148 - 149a.

منظومات الموجهات فى المنطق

MANẒŪMĀT AL-MUWAĞĞAHĀT FĪ AL-MANṬIQ

Kasida o logici. Napisao Manṣūr al-Manūfī al-Azharī aš-Šāfi'ī 1090/1679.

GAL, G II,356; GAL,SN, 482; Kahhala XIII, 16.

Početak:

اوله :حمدا لرب ذاته منزهه   ضرورة عن الحلول فى جهة

Završetak:

آخره: على يد العويجز الضرير منصور المقر بالتقصير الازهري و المنوفي نسبا الشافعي في العباد مذهبا في عام تسعين بعد الألف عمت من الله بوافي اللطف ...

5. L. 149.

لوازم الشرطيات

LAWĀZIM AŠ-ŠARṬIYYĀT

Kratka kasida s područja arapske sintakse. Napisao Aḥmad b. 'Abdulfattāḥ b. Yūsuf al-Muğīrī al-Mollawī, umro 1181/1767.

GAL, G II, 355; GAL, S II, 482.

Početak:

اوله : يقول راجي الفوز و التنوير   الملوى احمد المجيري
فهاكه عقدا حوى المهمات   سميته لوازم الشرطيات

---

6. L. 150b - 154a.

(قصيدة فى الصرف)

(QAṢĪDA FĪ AṢ-ṢARF)

Kasida o gramatici arapskog jezika od nepoznatog autora. Naziv kaside i ime autora nisu navedeni, a gornji naslov je naš, prema sadržaju kaside.

Početak:

الحمد لله لا أبغي به بدلا   حمدا يبلغ من رضوانه الأملا

7. L. 155.

قصيدة فى التقوى

QAṢĪDA FĪ AT-TAQWĀ

Kasida sa područja akaida. Napisao Ismā'īl b. Abū Bakr Ibn al-Muqrī al-Yamanī, umro 837/1433.

GAL, S II,254.

Početak:

اوله :الى كم تمادي في غرور و غفلة   و كم هكذا نوم الى غير يقظة

Završetak:

آخره : وال و صحب أجمعين و تابع   و تابعهم من كل إنس و جنة

8. L. 155b - 159.

رسا لة فى الآداب

RISĀLA FĪ AL-ĀDĀB

Kasida iz disputacije od nepoznatog pisca. Gornji naslov je prema rukopisu, a ime autora nije spomenuto. U pristupačnim izvorima nismo uspjeli pronaći ovu risalu.

Početak:

اوله : الحمد لله رب العالمين على   انعام آداب البحث الانسان ...

Završetak:

الحمد لله ثم الحمد بحميدا   على ختام نظام قبل نعيان(١) ...

Cijelu zbirku prepisao Ḫalīl b. Ṣāliḥ 1204/1789.godine.

Iz Šehdi ef. biblioteke.

4529. R-2051.

Zbirka (مجموع), *8*

L. 193; 21 x 14. *Nasẖ-ta'līq*, od različitih prepisivača, a neka djela pisana su s vokalima. Naslovi, poglavlja i istaknute riječi pisani su crvenim mastilom. Po rubovima, u nekim djelima, ima dopuna i ispravaka. Imaju kustode. Papir bijel i tamnobijel, čvrst, glat, popravljan. Povez polukožni, malo oštećen.

1. L. 1 - 24 (15 x 8); 17 redova.

مفيد المستفيدين

MUFĪD AL-MUSTAFĪDĪN

Arapsko-turski rječnik u stihovima od nepoznatog pisca. Pristupačni izvori ne navode ovaj rječnik. Jedino A. Aumer (259) navodi ovaj naslov, ali kod njega je samo jedan mali fragment, pa ne navodi ni početak ni kraj djela. Iz završetka ovog djela saznajemo naslov djela, da rječnik ima 500 stihova i da je završen 1053/1643.godien.

Početak:

اوله : اله الخلق علام الخفايا   مفيد الخير قسام العطايا

Završetak:

آخره : خير له كم باد ايدوب قبله دعا   خير حاجانبز روانيكه خدا

Prepisao neki Muḥammad 1110/1698. godine.

2. L. 28b - 48a. (14 x 8); 13 redova.

تحفهء علائى

TUḤFA-I 'ALĀ'Ī

Arapsko-perzijski rječnik, također u stihovima. Napisao Muḥammad b. Bavvāb, čija nam je biografija nepoznata.

Ḥ.Ḫ. I, 370; Karatay p, 304,4.

Početak:

اوله : اقتتاح مقال بحمد نعماء بى عد و شكر آلاى بى خد ملك متعال ...

Završetak:

آخره : اى ابن بواب آفرين هستى كنون سحر آفرين

Prepisivač i datum prepisa nisu navedeni.

3. L. 49b - 80. (14,5 x 8); 13 redova.

شاهدى تعريب

ŠĀHIDĪ TA'RĪB

Arapsko-perzijski rječnik u stihovima od nepoznatog pisca. Naslov je prema rukopisu koji se nalazi na naslovnoj stranici. U pristupačnim izvorima ovakav naslov nismo uspjeli pronaći.

Početak:

اوله : بنام عطا بخش و خطا پوش   كه در كندن عقول خلق مدهوش ...

Zasvršetak:

آخره : ثم جاء تاريخ ذي يا مأربي   لفظه اتحفت روما فاحسب

4. L. 81b - 115. (16 x 9); 13 redova.

سه زبان

SEH ZEBĀN

Arapsko-turskii rječnik u stihovima. Napisao neki Šayẖ Aḥmad 1135/1722.

Gornji podaci su prema rukopisu, jer u pristupačnim izvorima nema spomena o ovom djelu.

Početak:

اوله : ايده لم حمد و ثنا اللهه   سوزه لوم يوزيزى در كاهه ...

Završetak:

آخره : قد وقع قلبى الى ذلك الرشى مالى مجال كوكلم اول رشنايه دوشدى قالمدى نبده قرار
فاعلاتن فاعلاتن فاعلات   سن اكر اغله اكز كل فايندر هرنه كه وار

Prepisao neki Muḥammad, 9. ševvala 1173/1759. godine.

5. L. 118b - 130a. (15,5 x 8,5); 15 redova.

لغت لامعى چلبى

LUĠAT-I LĀMI'Ī ČALABĪ

Mali perzijsko-turski rječnik u stihovima, namijenjen djeci - početnicima. Napisao Lami'ī Maḥmūd Čalabī, umro 938/1531.

A.M .II, 412; S.O. IV, 86; Kairo p, 28 i 279; Trako, 196-7.

Početak:

اوله : ايدهلم اول أول حق آدينى ياد   كه عالم اولدى بر امريله بنياد ...

Završetak:

آخره :فعولن فعولن فعولن فعمولن آچلور طپو ایله قوتلو قپو

Prepisivač i datum prijepisa nisu navedeni.

6. L. 132b - 162a. (15x9), 9 redova.

مفتاح الادب
MIFTĀḤ AL-ADAB

Perzijsko-turski rječnik. Napisao Muṭahhar b. Abu Ṭālib, čija nam je biografija nepoznata.

Ḥ.Ḫ. II, 1758; Karatay p, 312/IV.

Početak:

اوله : ستایش و سپاس بی حد و قیاس قادری را سزو که بقوة نطق

Završetak:

آخره : یکیدن ینخوشدن ینجیدن یوزیدن یهتیدن ...

7. L. 165b - 168 (15 x 10); redova.

شروط صلوة
ŠURŪṬ-I ṢALĀT

Djelo nije do kraja prepisano.

Fragment djela, na turskom jeziku, o uvjetima za namaz od nepoznatog pisca.

Početak:

اوله : هر کشی استیه اتمك نماز ابتدا اولا لا بد در اکا کم سکز نسنه ایده ...

Prepisivač i datum prijepisa nepoznati.

8. L. 169b - 193 (15,5 x 10,5); 8 i 11 redova.

لغت فرشته اوغلی
LUĞAT-I FIRIŠTE OĞLU

(v. br. 4480,1)

Prepisao Yūnus b. ʻAlī, u mjesecu šabanu, bez oznake godine (vjerovatno u XVIII stoljeću).

Na naslovnoj stranici su imena ranijih vlasnika:Ḥāğğ Yūsuf, ḥāfiẓ-efendi i Muhamed Enveri Kadić, iz čije kolekcije je rukopis dospio u ovu biblioteku.

4530. R- 2327.

Zbirka (مجموع), 4

L. 68; 20 x 14 (12,5 x 8,5); 7 redova. *Nasta'liq*. Poglavlja su pisana crvenim mastilom. U proredu i po rubovima pisane su turske riječi. Papir tamnobijel, dohvaćen vlagom.

Povez polukožni, oštećen i rastavljen od listova.

1. L. 1 - 36.

(لغت عربی - ترکی)
(LUGAT-I ʻARABĪ - TURKĪ)

Arapsko-turski rječnik od nepoznatog pisca. Naslov, ime pisca i uobičajeni uvod nisu navedeni.

Početak:

اوله : باب الف التأع اختوی ایتیت اکتأن اجتدی ...

Završetak:

آخره : یورث یشتدّ یتجم یتحاشون یسع یقف یتحسی یسوع. تمت بعون الله الملك ...

2. L. 37b - 51.

(لغت عربی - ترکی)
(LUĞAT-I ʻARABĪ - TURKĪ)

Arapsko-turski rječnik od nepoznatog pisca. Nema podataka o naslovu ni autoru.Bez uvoda.

Početak:

اوله : اصطبل ارز اجاص اعطاف الطاف الم اسعدك اذثر ...

Završetak:

آخره : یفضل ینظر یرطم یأس یلیه یلبه یله یل یهه یوز یوغ یم یابس

3. L. 53b - 56.

(لغت فارسی - ترکی)
(LUĞAT-I FĀRISĪ-TURKĪ)

Perzijsko-turski rječnik od nepoznatog pisca, nepotpun.

Početak:

اوله : باب الف اسعد انکبیر انکور اسب استر ارزن

4. L. 56b - 68.

اللغات المشكلة الواردة فى كتاب القدورى
AL-LUĠĀT AL-MUŠKILA AL-WĀRIDA FĪ KITĀB AL-QUDŪRĪ

Prijevod na turski jezik problematičnih riječi iz fikhskog djela *"Muḫtaṣr al-Qudūrī"*, od nepoznatog autora. Djelo je podijeljeno po tematskim poglavljima.

Početak:

اوله : كتاب البيوع قال: المؤجل و الحبوب مكايله مجازفة ...

Prepisivač i datum prepisa nisu navedeni, ali smatramo da rukopis potječe iz XVII stoljeća.

Vakuf Gazi Husrev-begove medrese.

4531. R-7393.

Zbirka (مجموع), *8*

L. 76; 20,5 X 14. Nasḫ, vokalizovan, od dvojice različitih prepisivača. Naslovi i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Turske riječi pisane su u proredu. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom, oštećen. Pvez polukožni, takođe oštećen.

1. L. 1 - 6.

لغت صرف
LUĠAT-I ṢARF

Arapsko-turski rječnik od nepoznatog autora.

Početak:

اوله : نصر عثر ضرب جلس فتح برأ علم

2. L. 7 - 12a.

عنوا ن
‘UNWĀN

Arapsko-turski rječnik od nepoznatog pisca.

Početak:

اوله : عنوان تسليمات نصاب جناب تحفه ...

---

3. L. 12b - 20.

لغت الها
LUĠAT-I ILĀHĀ

Perzijsko-turski rječnik od nepoznatog pisca.

Početak:

اوله : الها ملكا معبوناصمدا پروردكارا خداوند كارا ...

4. L. 20 - 28a.

تحفه ء عشاق
TUḤFA-I ‘UššĀQ

(v. br. 4480,4)

Prepis završen 2. zul-hidždžeta 1117/1705.godine.

5. L. 31b - 44a.

لغت كلستان
LUĠAT-I GULISTĀN

Perzijsko-turski rječnik koji je nepoznati autor sastavio da bi objasnio neke, posebno arapske, riječi koje se susreću u *"Gulistanu"* Šayḫ Sādi Širāzija.

Flügel I, 108; Trako, 236.

Početak:

اوله : منت ناموس محمد فاحش منكر بنات اطفال
شكر كيزلو ايش اوزديجى آشكاره انكار اولنمش قيزلر اوغلنلر ...

6. L. 44b - 54.

لغت اسم الله (لغت الله تكرى)
LUĠAT-I ISM-I ALLĀH (LUĠAT-I ALLĀH TANRĪ)

Arapsko-turski rječnik od nepoznatog pisca.

Dobrača I, 147,2; Boškov I, 114.

Početak:

اوله : الله النبى الرسول الملك
تكرى پيغمبر الجى فرشته ...

Završetak:

آخره : و قل لا اله الا الله محمد رسول الله

Prepis završen 22. zul-hidždžeta 1118/1706. godine.

7. L. 54b - 57a.

الفاظ متنوعهء مندرجه و متداوله

ALFĀẒ MUTANAWWI'A-I MUNDARIĞA WA MUTADĀWILA

Arapsko-turski rječnik od nepoznatog autora. Naslov djela nalazi se na početku rječnika.

Početak:

اوله : عشق مروت أولو الالباب كفارة الامتحان

8. L. 57b - 76.

لغت فرشته اوغلى

LUĠAT -I FIRIŠTE OĞLU

(v. br. 4480,1)

Gledajući rukopis i papir ovaj rječnik bi mogao biti stariji od prethodnih djela.

4532. R- 2992.

جناح الصبيان

ĞANĀḤ AṢ-ṢIBYĀN

Arapsko-turski rječnik. Napisao 'Oṯmān Ğumhūr (Džumhur), iz Višegrada, u Misrijinoj medresi u Sarajevu, 1125/1713. Navedeni podaci su prema rukopisu.

M. Handžić: Džumhur Osman...,El-Hidaje, god IV/1940/41; br.12, str.282.

Početak:

اوله : الحمد لله الذي هدانا للاسلام و جعلنا من امة محمد عليه السلام ...

Završetak:

آخره : و سميتها بلغة جناح الصبيان أسأل الله تعالى أن يجعل ما اعتمدته خالصا لوجهه و مكفرا لذنوبي بفضله و رحمته، و هو الموفق للصواب، و اليه المرجع و المآب . تمت تمام

L. 61+3; 16 x 11 (12 x 7,5; 7+7 redova. *Nasḫ*. Poglavlja su pisana crvenim mastilom. Turske riječi pisane su u proredu. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, malo dohvaćen vlagom.

Povez kartonski.

Djelo je autograf.

Rukopis je bio uvakufljen za Ajni-begov mekteb u Sarajevu.

Iz Šehdi ef. biblioteke.

4533. R-7790.

Zbirka (مجموع), 2

L. 78; 15,5 x 11 (12 x 7); 10 redova. *Nasḫ*, u prvom djelu vokalizovan, pisan nevještom rukom. U prijepisu ima grešaka. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst, dohvaćen vlagom, djelomično oštećen.

Bez poveza.

1. L. 1 - 21a.

(لغت عربى - تركى)

(LUĠAT-I 'ARABĪ-TURKĪ)

Djelo je na početku nepotpuno.

Arapsko-turski rječnik od nepoznatog pisca.

Završetak:

آخره : ارحص هزا قلت لك اصبر حتى نصبر عدد را اهمك!

بوتدن اجوز ديدم سكا صبر ايله تاكه كوره لم طايى اقچك ...

2. L. 21 - 78.

شرح مقدمة ابى الليث

ŠARḤ MUQADDIMA ABŪ AL-LAYṮ

Komentar kratkom djelu o namazu koje je napisao Abū al-Layṯ Naṣr b. Muḥammad b. Ibrāhīm as-Samarqandī, umro oko 373/983,a ovaj komentar je od nepoznatog pisca.

Dobrača II, 909; Ahlwardt III, str. 278.

Početak:

آوله : الحمد لله رب العالمين، و العاقبة للمتقين، و لا عدوان إلا على الظالمين ... اعلم بأن الصلاة فريضة قائمة و شريعة ثابتة عرفت فرضيتها بالكتاب ...

Završetak:

آخره : فقل: له جمع عند الله، و تفريق من العباد، و جمع في القلب، و تفريق فى اعضاء. مسئلة فإن قيل: آى مصلٍّ صلى صلوة في كمه ...

Oba djela prepisao Ibrāhīm b. Sinān, u Hadži Ahmedovoj tekiji u Travniku, 1143/1730. godine.

4534. R-5837.

Zbirka (مجموع), *2*

L. 58; 20,5 x 14,5. *Nasẖ*, vokalizovan. Turske riječi pisane su u proredu. Imaju kustode.. Papir tamnobijel, čvrst.

Bez poveza.

1. L.1 - 10 (12 x 8); 7 redova.

(لغت عربی - ترکی)

(LUĠAT-I ʿARABĪ-TURKĪ)

Arapsko-turski rječnik od nepoznatog pisca. Nakon prvog lista manjka 15 listova, što se vidi po originalnoj folijaciji.

Početak:

اوله :بهجت اسوده ضمير منير كامياب اش عاطفت . . .

Završetak:

آخره :معال صادم اطناب تهذيب فحواى عرو جنايت استنكاف عزلت

Prijepis završen 1158/1745.godine.

2. L. 11b - 58 (17 x 9,5); 7 redova.

مرقاة اللغة

MIRQĀT AL-LUĠA

Arapsko-turski rječnik od nepoznatog autora.

Ahlwardt VI, 7007; Flügel I, 113; Rieu t, 137; Karatay t II, 1999; Boškov II, 2.

Početak: (v.br. 4582 i dalje).

Završetak: (v.br. 4582 i dalje).

Prepisao nepoznati prepisivač 1162/1749.godine.

Na naslovnoj stranici prvog djela je jedan temesuk neke Fatime, kćeri Osmana iz okoline Maglaja, datiran 1198/1783.

Iz biblioteke Osman ef. Sokolovića.

4535. R-7001.

Zbirka (مجموع), *2*

L. 65; 19 x 13,5. *Nasẖ*, vokalizovan u prvom djelu. U ovom djelu turske riječi pisane su crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir bijel i tamnobijel.

Povez polukožni, oštećen.

1. L. 1 - 30 (13,5 x 7,5); 9 redova.

علم انشاده مستعمل اولان لغتلر

ʿILM-I INŠĀDA MUSTAʿMAL OLAN LUĠATLAR

Mali rječnik u kome su sabrane i na turski jezik prevedene arapske i perzijske riječi koje se upotrebljavaju u službenoj prepisci i pismima, od nepoznatog autora.

Početak:

اوله: عنوان خاتمه اختتام انتها بى قياس مقرون مقرن . . .

Završetak:

آخره : يمن يسرت يباب يمنت يوم الحساب يوم الخميس يوم العداد . . .

Prijepis potječe vjerovatno s konca XVIII stoljeća.

2. L. 31 - 65 (16 x 10); 11 redova.

كتاب انشا

KITĀB-I INŠĀ

Zbirka obrazaca za dokumente i pisma. Obrasci su datirani od 1212-15/1797-1800.godine, što ukazuje na vrijeme nastanka ove zbirke.

Poklonio Hivzija Hasandedić iz Mostara.

4536. R-1142.

اللغة فى كلمات القرآن المجيد

AL-LUĠA FĪ KALIMĀT AL-QURʾĀN AL-MAĠĪD

Arapsko-turski rječnik, napisan na osnovu Kur'ana. Napisao Sulaymān b. Muṣṭafā al-Kūtāhiyawī Salāmī, čija nam je biografija nepoznata. Naslov je naš, na osnovu sadržaja djela. Inače, pristupačni izvori ne spominju ovog pisca ni njegovo djelo.

Početak:

الحمد لله الذي جعلنا من الذاكرين . . .و بعد قال الفقير . . .سليمان بن مصطفى الكوتاهيوي الشهير بين الاقران بسلامي: شاكراً بلطفه . . .

Završetak:

يد ال اي عضو من الاعضا ، فارسيده دست ديمكله مغيردر بل يداه مبسوطتان. تمت كتاب اللغات.

L. 49; 22 x 13,5 (16x8); 21 red. *Nesta'līq*. Poglavlja su pisana crvenim mastilom. Tekst na stranicama obrubljen je tankom zelenom linijom. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst.

Povez polukožni, s preklopom, oštećen.

Prepisivač i datuma prepisa nisu navedeni, ali smatramo da rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Uvakufio Hamid-efendija Mulahamidović.

4537. R-4917.

Zbirka (مجموع), *2*

L. 216; 20 x 14. *Nasḫ*, vokalizovan. Poglavlja su pisana crvenom mastilom. Turske riječi pisane su u proredu. Imaju kustode.Papir bijel, glat, dohvaćen vlagom.

Povez polukožni, s preklopom, oštećen.

1. L. 1 - 7 (15 x 9,5); 9 redova.

(لغت عربی - ترکی)
(LUĠAT-I 'ARABĪ-TURKĪ)

Arapsko-turski rječnik,manjeg obima, od nepoznatog autora. Naslov i ime autura nisu navedeni, a nema ni uobičajenog uvoda. U pristupačnim izvorima nismo uspjeli pronaći ovaj rječnik.

Početak:

اخلاص اختصاص اهمال اعز الله انصار ...

Završetak:

هموم همت همم هجوار هيجان هوادار هجر يد يم الله تعالى يعلم الله يوما فيوما

Prepisivač i datum prepisa nepoznati.

2. L. 8b - 216 (15 x 9,5); 9 redova.

لغت منتها
LUĠAT-I MUNTAHĀ

Početak uvoda je oštećen. Arapsko-turski rječnik od nepoznatog pisca. *Ahlwardt VI, 7008-9.*

Početak:

اذان آل ال آل محمد آل ابراهيم آل ابراهيم آل عمران آلهه آل الشئ ...

Završetak:

يوم الحساب يوم العرض يوم الحسرة يوم الندامة يومهم الذى يوعدون يهودى يهود يهود .

Ni kod ovog djela nema podataka o prepisivači i datumu prepisa, ali smatramo da oba djela potječu iz XVIII stoljeća.

4538. R-5145.

(لغت عربی - ترکی)
(LUĠAT-I 'ARABĪ-TURKĪ)

Djelo je nepotpuno i na početku i na kraju.

Fragment arapsko-turskog rječnika od nepoznatog pisca.

L. 8; 20 x 13 (15 x 9,5); 7 redova. Poglavlja su pisana crvenim mastilom. Imaju kustode Papir tamnobijel, učadio.

Povez kožni, oštećen.

Prepis potječe vjerovatno iz XVIII stoljeća.

Na drugoj unutarnjoj korici je ime ranijeg vlasnika: Hasan b. hadži Osman iz Rogatice.

4539. R-5995.

الدرة المضية فى اللغة التركية
AD-DURRA AL-MUḌIYYA FĪ AL-LUGA AT-TURKIYA

(v. br. 4523)

Djelo je na početku nepotpuno, jedan list je otkinut i zagubljen.

Ovo djelo trebalo je po redosljedu da bude iza broja 4523, ali se našlo ovdje, jer je imalo drugi naslov i prilikom pripreme za štampu i korekture, ustanovili smo da su ovo dva ista djela.

Završetak:

آخره: و العلماء اطباء لهم اسمع مني هذه النصيحة و اقبلها و علما آنلره طبيبلردر اشيت يمدن بو نصيحتى قبول ايله. تم الكتاب بعون الله الملك الوهاب و الحمد لله وحده.

L.33; 21 X 15 (15,5 x 9; 15 redova. *Nasḫ*, razgovjetan. Turske riječi pisane su crvenim mastilom u proredu. Uvod, koji obuhvata četiri-pet lista, je na arapskom jeziku. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst, malo oštećen ; bez poveza.

Prepisivač i datum prepisa nepoznati, ali je rukopis iz XVIII stoljeća.

Iz biblioteke Osman ef. Sokolovića

4540. R-5893.

(لغت عربى - تركى)
(LUĠAT-I ʻARABĪ-TURKĪ)

Arapsko-turski rječnik od nepoznatog pisca. Nikakvih podataka o djelu i imenu pisca u rukopisu nema.

Početak:

اوله: الله الرحمن الرحيم الغفور العفو النبي الوحي ...

L. 51; 20 x 14,5 (14 x 9); 7 redova. *Nasẖ*, vokalizovan, pisan slabim rukopisom. U prijepisu ima grešaka. Turske riječi pisane su u proredu sitnijim slovima. Poglavlja su pisana crvenim mastilom. Papir bijel, glat. Povez polukožni, oštećen.

Prepisao Ismāʻīl b. Muḥammad Šehić, 1256/1840. godine.

Iz biblioteke Osman ef. Sokolovića.

4541. R-5621.

Zbirka (مجموع), *3*

L. 57; 22,5 x 16 i 21 x 14. *Nasẖ*, vokalizovan. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Turske riječi pisane su u proredu. Po rubovima ima malo kratkih tumačenja. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom, oštećen.

Povez kartonski, zaštićen crnim platnom, noviji.

1. L. 1 - 6.

تحفة الغرامى
TUḤFA AL-ĠURĀMĪ

Arapsko-turski rječnik od anonimnog autora. Gornji naslov je napisan na zaštitnom listu, ali u pristupačnim izvorima nismo uspjeli pronaći ovakav naslov.

Djelo je na početku nepotpuno,manjka jedan list, što se vidi po označenoj folijaciji.

Početak (ovdje):

فخذ ركبه ساق عقب كعب رجل بند برك ...

2. L. 7b - 18.

تحفة الهادية (لغت دانستن)
TUḤFA AL-HĀDIYA (LUĠAT-I DĀNISTEN)

(v. br. 4486,2)

Djelo je na kraju nepotpuno.

Ovo i prethodno djelo po dimenzijama je manje od zadnjeg djela, ali je skupa uvezano u novije vrijeme.

3. L. 19 - 57.

(لغت فارسى - تركى)
(LUĠAT-I FĀRSĪ-TURKĪ)

Fragment nekog perzijsko-turskog rječnika od anonimnog autora.

Djelo je nepotpuno i na početku i na kraju.

Početak:

بختو پشیوم برو پرتو پردو پژخو پس رو
يلدرم اكشى ايران قاش شعله باجد و مرتك ...

Prepisivač i datum prijepisa nepoznati, ali smatramo da rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Iz biblioteke Osman ef. Sokolovića.

4542. R-6125.

Zbirka (مجموع), *2*

L. 85; 15 x 10,5. *Nasẖ* i *taʻlīq*, od dvojice različitih prepisivača. Poglavlja su pisana crvenim mastilom. Turske riječi i tumačenja su pisani u proredu i po rubovima. Imaju kustode. Papir bijel, glat, dohvaćen vlagom.

Bez poveza, korice otkinute i zagubljene.

1. L. 1 - 21 (10 x 5); 9 redova.

(لغت عربى - تركى)
(LUĠAT-I ʻARABĪ-TURKĪ)

Mali arapsko-turski rječnik od nepoznatog pisca. Nema naslova niti imena pisca.

Početak:

باعد تكسر فرح قاتل اعد مستُ و احسنتُ ...

Završetak:

هوى هم هز يئس ييس هوى

Na kraju su navedena imena Božijih poslanika.

2. L. 22 - 85.

(لغت عربى - تركى)

(LUĠAT-I ʻARABĪ-TURKĪ)

Fragment nekog arapsko-turskog rječnika od nepoznatog pisca.

Djelo je nepotpuno i na početku i na kraju.

Početak:

معاون معدن معطن معنان معن معوان معون ...

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu je bilješka, iz koje se razumije da je vlasnik ovog rukopisa bio Šejh Ilhamija. Tu su još imena i lični pečati drugih vlasnika:Salih Emin-baša i Osman Nuri

4543. R-5851.

Zbirka (مجموع), *3*

L. 44+3; 20,5 x 13,5 (13 x 8); 11 redova. *Nasẖ* sa primjesom *ta'līqa.* Naslovi i istaknute riječi pisani crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst.

Povez polukožni, oštećen.

1. L. 1 - 3a.

(لغت عربى - تركى)

(LUĠAT-I ʻARABĪ-TURKĪ)

Mali arapsko-turski rječnik od anonimnog autora.

Početak:

اوله : عنوان سرنامه حبذا هكذا
يعنى ابتدى نه كوزل ينه بويلجه ...

Završetak:

آخره : بهيمه زريعه ... ؛ تمت تمام
حيوان وسيله تمام ...

2. L. 3 - 5a

لغت فارسى تركى

LUĠAT-I FĀRSĪ-TURKĪ

Perzijsko-turski rječnik od nepoznatog autora.

Početak:

اوله : پيشكاه بنشكاه چراكاه باركاه
صاده مجلس ياريم باقيش اوتلق بر بيوك چلويده ...

Na rubovima listova 5-9 su imena sultana i vrijeme njihove vladavine.

3. L. 5b - 44.

إنشاء مرغوب

INŠĀ'-I MARĠŪB

Zbirka uzoraka pisama koja počinju terminološkim rječnikom arapsko-turskim i perzijsko-turskim u kojima su navedene najnužnije riječi koje se koriste u prijepisci.

Nametak IV, 2971.

Početak:

اوله : بسم الله جل جلاله و عم نواله أما بعد ضمير منير معاريف سميره، پوشيده دكلدر كه
اشبو انشا غايت لطيف بر علمدر ...

Cijelu zbirku prepisao Munlā Ḥusmān b. 'Abdulbāqī, 1258/1842. godine.

Na kraju je tumačenje matematičkih operacija i brojeva.

Iz biblioteke Osman ef. Sokolovića

4544. R-6198.

(لغت عربى - تركى)

(LUĠAT-I ʻARABĪ-TURKĪ)

Fragment arapsko-turskog rječnika od nepoznatog pisca.

Početak:

اوله: خلق خالق مخلوق خبز قبل زرع نبت ...

يرتق يادادوجى يرادولش اتمك اوپمك اكمك بتمك ...

L. 10; 17 x 11,5 (11,5 x 6,5); 10 redova.Turske riječi pisane su u proredu. Riječi su rastavljene krupnim crvenim tačkama. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Bez poveza.

Prepisivač i datum prepisa nepoznati.

4545. R-7737.

(لغت عربى - تركى)

(LUĠAT-I 'ARABĪ-TURKĪ)

Fragment arapsko-turskog rječnika, od nama nepoznatog autora, nepotpuno i na početku i na kraju.

Početak (ovdje):

اوله : جشب جشيب جعاب جعب جعوب جلب ...

Završetak (ovdje).

آخره : اقليم اقانيم اقاوه اقنم

L. 162; 21,5 x 16 (17 x 9); 7 redova. *Nasẖ*, vokalizovan. Arapske riječi pisane su krupnijim slovima, a turske u proredu i po rubovima sitnjim slovima. Poglavlja i istaknute riječi pisani su crvenim mastilom. Imaju kustode.Papir bijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Bez poveza.

Ime prepisivača i datum prepisa nepoznati.

Odbor IZ Banja Luka.

4546. R-7788.

(لغت عربى - تركى)

(LUĠAT-I 'ARABĪ-TURKĪ)

Fragment arapsko-turskog rječnik od nepoznatog pisca, nepotpun i na početku i na kraju.

L. 78; 14,5 x 10 (12 x 7,5); 6+6 redova. *Nasẖ* i *ta'līq*. Arapske riječi su vokalizovane, a turske su pisane u proredu. Poglavlja su pisana crvenim mastilom. Papir tamnobijel, listovi prosuti.

Povez kožni, oštećen i rastavljen od listova.

Prepis potječe iz XIX stoljeća.

Iz biblioteke Osman ef. Sokolovića.

4547. R-7800.

(لغت عربى - تركى)

(LUĠAT-I 'ARABĪ-TURKĪ)

Fragment nekog arapsko-turskog rječnika od nepoznatog pisca, nepotpun i na početku i na kraju.

Početak (ovdje):

اوله : الابل الجمل الجمال الناقة البقر ...

دوه مثله دوه جى ديش دوه صغر ...

L. 19; 19 x 13 (15 x 8); 12 redova. *Nasẖ*, vokalizovan. Turske riječi pisane su u proredu. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst, oštećen.

Povez plukožni, oštećen.

Rukopis potječe iz XIX stoljeća.

4548. R-7806.

لغت الفاظ قرآنيه

LUĠAT-I ALFĀẒ-I QUR'ĀNIYYE

Tumačenje na turskom jeziku u stihovima značenja nekih riječi u Kur'anu. Raspored je prema redosljedu sureta. Napisao Abū Bakr b.aš-Šayẖ Sayfulḥaqq b. aš-šayẖ Muṣliḥuddīn al-Bosnawī, čija nam je biografija nepoznata. Djelo nije do kraja završeno. Možda je ovo i autograf.

Početak:

حمد بى حد و ثناى لا يعدأول ذات خداى متعال ... بو فقير پر تقصير ابو بكر بن الشيخ سيف الحق بن الشيخ مصلح الدين البوسنوي ...

L. 19 (originalna folijacija); 19,5 x 14 (14 x 8; 13 redova. *Ta'līq*. Imena sureta pisana su crvenim mastilom. Riječi koje autor tumači nadvučene su crvenom linijom. Po rubovima i u proredu ima tumačenja, pisanih sitnijim slovima. Imaju kustode. Papir tamnobijel, glat, dohvaćen vlagom.

Bez poveza.

Smatramo da rukopis potječe iz XIX stoljeća.

Na početku su datumi nekih događaja: pojava kuge, smrt nekog Mula Hasana, osvojenje Beograda od strane Ali-paše, snijeg pao na Petrovdan, osvojenje Carigrada i sadržaj djela

4549. R-5770.

لغت منتها

LUĠAT-I MUNTEHĀ

(v. br. 4537,2)

Pprepisivači su često miješali ovaj rječnik sa rječnicima *Mirqāt al-luga*" i "*al-Iršād fī al-lugah*", pa su često i naslove zamjenjivali, što je uvijek otežavalo određivanje i identifikaciju ovih iječnika.

Zasvršetak:

يوم السبت يوم الاحد يوم الخميس يوم البعث يو عبوس يرعه يتساعه

L. 156; 20,5 x 15 (15 x 9,5; 9 redova. *Nasẖ*, vokalizovan. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Turske riječi pisane su u proredu sitnijim slovima. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst.

Pvez polukožni.

Prepisao Muṣṭafā b. Ḥusayn, u drugoj dekadi mjeseca šabana 1008/1600. godine.

Iz biblioteke Osman ef. Sokolovića.

4550. R-1382.

لغت منتها

LUĠAT-I MUNTEHĀ

Završetak:

يومئذ يو القيمة، يوم الدين، يوم الجزا،

L.191; 23 x 16 (16 x 11); 7 redova. *Nesta'līq*. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Turske riječi pisane su u proredu sitnijim slovima. Imaju kustode. Papir bijel, dohvaćen vlagom.

Povez kožni, oštećen. Na sredini korica utisnuti su ornamenti.

Rukopis potječe iz XVII stoljeća.

Uvakufio Muḥammad-paša.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

4551. R-2105.

لغت منتها

LUĠAT-I MUNTEHĀ

Početak i kraj djela je isti kao pod brojem 4537,2.

L. 216; 19,5 x 14,5 (13,5 x 9); 7 redova. *Nasẖ*, vokalizovan. Poglavlja su pisana crvenim mastilom. Turske riječi pisane su u proredu sitnijim slovima. Imaju kustode. Papir bijel i tamnobijel, dohvaćen vlagom.

Povez polukožni.

Prepisivač i godina prepisa nepoznati, rukopis je iz XVII stoljeća.

Uvakufio Ḥasan-efendī Boyozāde (Bojić).

4552. R-4737.

لغت منتها

LUĠAT-I MUNTEHĀ

L. 156; 20,5 x 15 (16 x 9,5); 9 redova. *Nasẖ*, vokalizovan. Turske riječi pisane u proredu i po rubovima. Poglavlja su pisana crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, tanji.

Povez kožni.

Nema podataka o prepisivaču i datumu prijepisa, ali je rukopis iz XIX stoljeća.

Na naslovnoj stranici je pogrešan naziv djela "*Lugat-i 'Oṯmāniye*", ime ranijeg vlasnika Sarajlija Muḥammad ...?, godina 1295/1878. i četiri ovalna pečata ranijeg vlasnika, čije ime nismo uspjeli pročitati.

Poklonio Mula Alija Hadžijusufović iz Zvornika.

4553. R-5737.

Zbirka (مجموع), *3*

L. 40; 21 x 15. *Nasẖ*, vokalizovan. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Riječi su rastavljene crvenim krupnim tačkama. U proredu su pisane turske riječi. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Povez kartonski, oštećen, zaštićen zelenim platnom.

1. L. 1 - 9.

لغت منتها

LUĠAT-I MUNTEHĀ

Fragment rječnika.

Početak kao pod br. 4537,2.

اوله : آذان آن آل محمد آل ابراهيم آل عمران آلهه آل الشئ...

2. L. 10b - 27.

لغت اسم الله (لغت الله تكرى)

LUĠAT-I ISM-I ALLĀH (LUĠAT-I ALLĀH TANRĪ)

(v. br. 4531,6)

3. L. 28 - 37.

حكايات ابن عباس

ḤIKĀYAT-I IBN ʻABBĀS

Priča - israilijat na turskom jeziku, koja se prenosi od Ibn ʻAbbāsa. Naslov smo dali prema početku priče.

Početak:

اوله : حكايت ابن عباس حضرتلرندن روايت اولنور كه علماء بنى اسرائيلدن بر عابد و عامل و بر فاضل و كامل كمسنه وار ايدى كه ...

Završetak:

امور آخرته اعتقاد اوزره اولوب كندوئى ضلالتدن خلاص ايده

Prepisivač i datum prepisa nisu navedeni.

Na 37-40. listu je izvadak iz nekog arapsko-turskog rječnika od nepoznatog autora.

Iz biblioteke Osman ef. Sokolovića.

4554. R-2531.

لغت منتها

LUĠAT-I MUNTEHĀ

Djelo je na početku nepotpuno.

Završetak:

يوم الحساب، يوم العرض، يوم الحسرة، يوم الندامة، يومهم الذي يوعدون، يهودي يهود يهود.

L. 140; 21 x 15 (15,5 x 10; 9 redova. *Nasẖ*, vokalizovan. Poglavlja su pisana crvenim mastilom. Turske riječi pisane su u proredu sitnijim slovima. Imaju kustode. Papir bijel, žućkast i zelen, dohvaćen vlagom.

Povez kožni, malo oštećen i rastavljen od listova.

Prepisao Derwīš Ismāʻīl, mjeseca rebiul-ahira 1044/1634. godine.

Na kraju djela (dva-tri lista) nalaze se fetve, a poslije toga vježbe u pisanju i više neispisanih listova.

Iz kolekcije Muhamed Enveri Kadića.

4555. R-5551.

الإرشاد فى اللغة

AL-IRŠĀD FĪ AL-LUĠA

Arapsko-turski rječnik od nepoznatog pisca. Na našim rukopisima naslovi su različiti, ali mi smo se opredijelili za onaj koji navodi Hađži Halifa: لغت ارشاد. لغة القرآن و ارشاد الصبيان. لغت ارشاد الصبيان و الارشاد فى اللغة

Ḥ.Ḫ. I, 68; Kahhala II, 115; Mostar, 8.

Početak:

اوله : أب اب آباؤنا آباؤكم آباؤهم أبو البشر

اوتلاق باب بابلرومز بابالروكز بابلرى آدم عـ . م.

Završetak:

آخره : يوم العرض، يوم النشور، يوم آخر، يوم عبوس، يوم عسير، يوم عظيم

L. 66; 14,5 x 10 (10 x 6,5); 6 redova. *Nasẖ*, vokalizovan. Naslov i poglavlja pisani crvenim mastilom. Turske riječi pisane u proredu sitnijim slovima. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom, oštećen.

Povez kartonski, noviji.

Prepisao nepoznati prepisivač (ime teško čitljivo, oštećen list), 1140/1727.

Iz biblioteke Osman ef. Sokolovića.

4556. R-2760.

Zbirka (مجموع), *2*

L. 114; 20,5 x 14,5 (15 x 8); 9 i 17 redova. *Nasẖ*, od dvojice različitih prepisivača.

Nalov, poglavlja i istaknute riječi pisani crvenim mastilom. Turske riječi pisane u proredu sitnijim slovima. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Povez kožni, s utisnutim ornamentima na sredini korica.

1. L. 1 - 95

إلارشاد فى اللغة

AL-IRŠĀD FĪ AL-LUĠA

Prepisano mjeseca zul-hidždžeta 1140/1728,godine.

2. L. 101 - 114.

محموديه

MAḤMŪDIYA

(v. br. 4525)
Završetak:

آخره : كوز آيدنى درر قرور اونده برى درر عشير .

Na kraju i prvog i drugog djela je ime ranijeg vlasnika, napisano crvenim mastilom:Abadži hadži Ibrāhīm.

Poklonio dr Muidović.

4557. R-624.

Zbirka (مجموع), *3*

L. 75; 21,7 x 15,2 (17 x 13,5); 8 i 15 redova. *Nasḫ*. Prvo djelo u zbirci je vokalizovano. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Po rubovima drugog i trećeg djela ima kratkih tumačenja. Imaju kustode. Papir bijel i tamnobijel, čvrst.

Povez polukožni.

1. L. 1 - 51 i 58-63a

الإرشا د فى اللغة

AL-IRŠĀD FĪ AL-LUĠA

2. L. 52 - 57.

تجويد قره باش

TAĠWĪD-I QARABĀŠ

Poznati udžbenik o čitanju (učenju) Kur'ana. Napisao Šayḫ ʻAbdurraḥmān Qarabāšī, umro u Istanbulu 904/1498.

Dobrača I, 134; Karatay t I, 10.

Početak:

اوله : الله تعالى يه حمد و ثنا حن، و رسولنه و دخى آلنه و اصحابنه صلوة و سلامدن صكره معلوم كه ...

Završetak:

آخره : كلاّ بل سكته زان كبى تعريف السكتة قطع الصوت دون النفس

Prepisao nepoznati prepisivač 1174/1760. godine.

Djelo je pogrešno uvezano između listova prethodnog djela.

3. L. 64b - 72a.

(تجويد)

(TAĠWĪD)

Kratak tedžvid na turskom jeziku od nepoznatog pisca.

Dobrača I, 140,4.

Početak:

اوله: بلكلكه قرّا ايكى اوستنه و ايكى اوتريه و ايكى اسريه ...

Završetak:

آخره : كه معروف مشهور در و هم يشلر در كه اصح تعوذ اعوذ بالله من الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم و الله اعلم بالصواب

Poslije ovog djela, na nekoliko slijedećih listova, nalaze se hadisi i poučne izreke.

Uvakufio Hadži Omer-efendija Pruščak.

4558. R-1105.

Zbirka (مجموع), *2*

L. 154; 20,5 x 14 (16,5 x 8); 9 redova. *Nasḫ*, vokalizovan, pisan krupnijim slovima. U prvom djelu turske riječi pisane su u proredu. Imaju kustode. Prve stranice u oba djela ukrašene su unvanima. Tekst je obrubljen jednom debljom pozlaćenom linijom. Riječi su rastavljene krupnim pozlaćenim tačkama. Papir bijel, čvrst.

Povez kožni, s preklopom i utisnutim ornamentima na sredini korica i na preklopu. Rukopis je dobro očuvan.

1. L. 1 - 107.

الإرشاد فى اللغة

AL-IRŠĀD FĪ AL-LUĠA

Prepisivač i datum prepisa nepoznati.

2. L. 109b - 154.

لغت فرشته اوغلى
LUĠAT-I FIRIŠTE OĞLU

(v. br. 4480,1)

Prepisao isti nepoznati prepisivač kao i prethodno djelo, bez oznake datuma.

Na prvom zaštitnom listu su stihovi na turskom jeziku

Uvakufio Mustafa-beg Dženetić. (bilješka i pečat na naslovnoj stranici).

4559. R-1364.

الإرشاد فى اللغة
AL-IRŠĀD FĪ AL-LUĠA

L.50; 20 x 13,5 (15,5 x 8); 9 redova. *Nasta'līq*. Naslov, poglavlja i istaknute riječi pisani crvenim mastilom. Turske riječi pisane su u proredu sitnijim slovima. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst.

Povez kožni.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.Na naslovnoj stranici je jedan hadis i jedna bilješka iz jezika, prenesena iz rječnika *"al-Aḫtarī"*.

Uvakufio Salim ef. Muftić, 1357/1938 (v. pečat na početku i na kraju djela).

4560. 1625.

الإرشاد فى اللغة
AL-IRŠĀD FĪ AL-LUĠA

L. 94+32; 20 x 14,5 (15 x 9); 9 redova. *Nasḫ*, vokalizovan. Turske riječi pisane u proredu. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Povez kartonski, noviji.

Prepisivač i datum prepisa nepoznati, rukopis je iz XVIII stoljeća.

Na posljednja 32 lista su razni dokumenti i pisma na turskom jeziku, takođe iz XVIII stoljeća.

4561. R-2711.

الإرشاد فى اللغة
AL-IRŠĀD FĪ AL-LUĠA

L. 73+6; 20 x 13,5 (15 x 10); 7 redova. *Nasta'līq*, vokalizovan. Poglavlja su pisana crvenim mastilom. Papir bijel, čvrst, malo učadio.

Povez kožni, s preklopom.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na 74-75. listu su razne bilješke na turskom jeziku, pisane kasnije slabim rukopisom i teško čitljive. Na 76-79. listu su savjeti Zulkarnejna i razni stihovi, sve na turskom jeziku.

4562. R-4030.

الإرشاد فى اللغة
AL-IRŠĀD FĪ AL-LUĠA

Djelo je na početku nepotpuno.

L. 152; 21 x 15,5 (15,5 x 8,5); 6 redova. *Nasḫ*, vokalizovan. Početne riječi svakog alfabetskog slova pisane crvenim mastilom. Turske riječi pisane su u proredu i po rubovima sitnijim slovima. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, dobro dohvaćen vlagom, malo oštećen.

Povez polukožni, s preklopom, oštećen i rastavljen od listova.

Prepisivač i datum prepisa nisu navedeni, rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

4563. 4830.

الإرشاد فى اللغة
AL-IRŠĀD FĪ AL-LUĠA

L. 3b - 85; 19 x 13,5 (14,5 x 9); 7 redova. Nasḫ, vokalizovan. Turske riječi pisane u proredu. Imaju kustode. Papir bijel, glat.

Povez polukožni.

Prijepis potječe iz XVIII stoljeća.

Na 1.a listu su ilahije na arapskom jeziku. Na 1.b - 3.a listu je uvod na turskom jeziku kasidi *"al-Qaṣīda al-munfariǧa"*, a poslije toga je spomenuta kasida, koju je napisao Yūsuf b. Muḥammad b. Yūsuf at-Tawzarī an-Naḥwī, umro 505/1111.

Nametak IV, 3035,1; Köprülü II, 1304,3.

Početak:

اوله: الحمد لمولانا فرجي و الشكر به اوجو الفرج

……………………………………………

اشتدي أزمة تنفرجي قد آذان ليلك بالبلج

Na kraju su stihovi na turskom jeziku.

Iz biblioteke osman ef. Sokolovića.

4564. R-4200.

Zbirka (مجموع), *6*

L. 94; 24 x 16,5 (16,5 x 10); 10 redova. *Nasta'līq*, pomiješani. Naslovi, poglavlja i istaknute riječi pisani crvenim mastilom. U rječnicima riječi su rastavljene crvenim krupnim tačkama. Turske riječi pisane su u proredu sitnijim slovima. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst.

Povez polukožni, oštećen.

1. L. 1 - 43.a

الارشاد فى اللغة
AL-IRŠĀD FĪ AL-LUĠA

2. L. 43b - 49

المثلث
AL-MUṮALLAṮ

Mali arapsko-perzijski rječnik, odnosno riječi istog oblika, čije značenje mijenja promjena vokala. Napisao Quṭrub b. Aḥmad al-Baṣrī, čija nam je biografija nepoznata. Istina, Hadži Halifa (II, 1586), Ahlwardt (VI, 7071) i Köprülü (II,1324,6) navode ovaj naslov, ali poredeći kod njih početak i kraj djela sa našim primjerkom, izgleda nam da to nisu ista djela. Mi smo se oslonili na podatke koji su navedeni u rukopisu..

Početak:

اوله : قال الشيخ الإمام رحمه الله فخر العلماء المتأخرين نورالله مرقده ... فصل با الف الاسر الإسر الأسر ...

Završetak:

آخره : آمنت بالله و ملائكته و كتبه و رسله....

Na kraju su kratke rečenice za konverzaciju s prijevodom na turski jezik.

Na 50-51. listu je komentar i tumačenje nekih arapskih i perzijskih riječi.

3. L.52a - 53.a

علم إنشاده مستعمل اولان لغتدر
'ILM INŠĀDA MUSTA'MAL OLAN LUĠATTIR

Izbor perzijskih riječi s prijevodom na turski jerzik koje se upotrbljavaju u uzorcima pisama.

Početak:

اوله : حبذا قر حقزا تر لكشا بى هتا نوشته...

4. L. 53b - 65.a

إنشا مرغوب
INŠĀ-I MARĠŪB

(v. br. 4543,3)

Prepisao 'Abdullāh b. Munlā Ṣāliḥ Hromozāde (Hromić), 7. rebiul-evvela 1254/1838.godine.

5. L. 65b - 76.

تحفه، عشاق
TUHFA-I 'UŠŠĀQ

(v. br. 4480,4)

6. L. 78b - 82.

رسالة فى مناقب الشيخ يويو مصطفى بن يوسف الموستاري
RISĀLA FĪ MANĀQIB AŠ-ŠAYḪ YUYO MUṢṬAFĀ B. YŪSUF AL-MOSTĀRĪ

Biografija učenjaka Šejh Juje Mustafe, sina Jusufa Mostarca. Napisao njegov učenik Ibrāhīm b. Šayḫ Ismā'īl b. Ṣāliḥ b. 'Alī al-Mostārī-Opijač, 1119/1707.

Fajić III, 2078,3; Jahić VI,3736,3.

Na 83-94. listu ima dosta bilježaka iz raznih naučnih disciplina, većinom na turskom jeziku.

Cijelu zbirku prepisao navedeni 'Abdullāh Hromić

4565. R-4457.

Zbirka (مجموع), *2*

L. 80; 20 x 14 (17,5 x 9) i (15,5 x 10); 15 i 9 redova. Nasḫ, vokalizovan, od dvojice različitih prepisivača. Poglavlja su pisana crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst, dohvaćen vlagom, djelomično oštećen.

Povez polukožni.

1. L. 1 - 74.

الإرشاد فی اللغة
AL-IRŠĀD FĪ AL-LUĠA

Djelo je na kraju nepotpuno.

Prepisivač i datum prepisa nisu navedeni.

2. L. 75 - 80.

عبديه
'ABDIYA (AVDIJA)

Religiozno didaktički spjev na bosanskom jeziku od Jusuf-bega Čengića.

Nametak IV, 3234-36.

Početak:

اوله : حيده عبديه تی نماز قلاناى   پأت وقتا نماز ترك نكنى بوژي فرض ...

Prepisano 25. ramazana 1291/1874.godine.

4566. R-7642.

الإرشاد في اللغة
AL-IRŠĀD FĪ AL-LUĠA

L. 81; 19,5 x 14,5 (15,5 x 9,5), 7+7 redova. Nasta'liq, vokalizovan. Turske riječi pisane su u proredu. Imaju kustode. Papir bijel, glat, dohvaćen vlagom.

Povez kožni, s preklopom.

Prijepis potječe iz XIX stoljeća.

Poklonio Muhamed Čaršimamović, porijeklom iz Zenice.

4567. R-7808.

الإرشاد في اللغة
AL-IRŠĀD FĪ AL-LUĠA

L.19+1; 20,5 x 14,5 (15,5 x 11); 14 redova. *Nasta'līq*, pisan nevještom rukom prepisivača. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom, oštećen na gornjem prerezu.

Bez poveza.

Prepisivač i datum prepisa nepoznati, rukopis je iz XIX stoljeća.

Na 20. listu je tumačenje na turskom jeziku jednog arapskog stiha mističnogsadržaja.

Raniji vlasnik neki Vareniković iz Travnika.

4568. 2839.

Zbirka (مجموع), *2*

L. 33; 20 x 14 (15 x 9); 7 redova. Nasḫ, vokalizovan. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Turske riječi pisane u proredu. Imaju kustode. Papir tamnobijel, glat, dohvaćen vlagom.

Povez polukožni, oštećen.

1. L. 1 - 15.a

لغت اسم الله (لغت الله تكرى)
LUĠAT-I ISM ALLĀH (LUĠAT-I ALLĀH TANRĪ)

(v. br. 4531,6)

2. L. 15b - 33.

تحفة الهادية (لغت دانستن)
TUḤFA AL-HĀDIYAH (LUĠAT-I DĀNISTEN)

(v. br. 4486,2)

Oba djela prepisao neki Ṣāliḥ, u Gornjem Vakufu,1125/1713.

4569. R-5536.

Zbirka (مجموع), *6*

L. 107; 14 x 10 (11x 7). *Nasḫ*, vokalizovan. U nekim djelima istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, oštećen, dohvaćen vlagom.

Povez kožni, oštećen.

1. L.1 - 16.

لغت اسم الله (لغت الله تكرى)

LUĠAT-I ISM ALLĀH (LUĠAT-I ALLĀH TANRĪ)

Prepisao neki imam iz Gradiške 1132/1719.

2. L.18b -31.a

نمازلق

NAMĀZLUK

Traktat o namazu i abdestu od nepoznatog pisca.
Dobrača II, 1561,2; 1627,1.
Početak:

اوله : أولا صباح نمازى درت ركعتدر ..

Završetak:

آخره : اللهم اجعل لى سعيًا مشكوراً و ذنبًا مغفوراً ...

3. L. 31-37.a

شروط الصلوة

ŠURŪṬ AṢ-ṢALĀT

Kratak priručnik,na turskom jeziku,o namazu od nepoznatog pisca. Navedeni naslov zabilježen je crvenim slovima na početku djela.

Početak:

اوله : الحمد لله رب العلمين ... أما بعد هر مؤمنه لازمدر كه ايمان و اسلام نيدوكن بلمك كرك ...

4. L. 37b - 56.a

علم حال لسراج الدين

ʿILM-I ḤĀL LI SIRĀĞUDDĪN

Kratka početnica, na turskom jeziku, o vjerovanju od nekog Sirāğuddina.
Dibrača II, 1622.
Početak:

اوله : الحمد لله الذي خلق النبيَّ علي فطرة الإسلام ...

Prepis završen 1133/1720.godine.

5. L. 57 - 81.

نمازلق

NAMĀZLUK

Traktat o namazu i abdestu, sličan navedenom pod tačkom dva, također od nepoznatog autora.

Početak:

اوله: أولا صباح نمازى دورت ركعتدر اول ايكى ركعت سنت قلدى ...

Prepisao nepoznati prepisivač 1128/1715. godine.

6. L. 83b - 107.

نمازلق

NAMAZLUK

Treći primjerak traktata o namazu od nepoznatog autora.

Početak:

اوله : أولا درت ركعت صباح نمازى أولا ايكى ركعت سنت آندن صكره ايكى ركعت فرض ...

Prepisao Muṣṭafā Spahić, iz sela Pojske, 1193/1779. godine.

(الحقير كاتب مصطفى سپاهي عن قريه پوسقه سنة ١١٩٣)

4570. R-7747.

لغت اسم الله (لغت الله تكرى)

LUĠAT-I ISM ALLĀH (LUĠAT-I ALLĀH TANRĪ)

Djelo je na početku nepotpuno.

L. 25; 15,5 x 10 (12 x 6,5); 10 redova. *Nasẖ*, vokalizovan. Turske riječi pisane su u proredu. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst.

Povez kartonski.

Prepis završen 1132/1719.godine.

Iz zaostavštine Muhamed ef. Tufe.

4571. R-7743.

لغت اسم الله (لغت الله تكرى)

LUĠAT-I ISM ALLĀH (LUĠAT-I ALLĀH TANRĪ)

L. 24; 16,5x11 (13 x 7,5); 11 redova. *Nasta'līq*, vokalizovan, pisan slabim rukopisom. Turske riječi pisane su u proredu. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst.

Povez kartonski.

Prepisao Ḥusayn Vilar 1170/1756.godine.

Sa ovim djelom zajedno je uvezano kraće štampano djelo *"Ta'līm al-fārisī"*- kratka gramatika perzijskog jezika za djecu sa prijevodom na turski jezik.

Str. 32; 17x12; štampano (litografija) 1197/1782.godine.

4572. R-4348.

لغت اسم الله (لغت الله تكرى)

LUĠAT-I ISM ALLĀH (LUĠAT-I ALLĀH TANRĪ)

L. 24; 16 x 10 (13 x 6,5; 5 redova. *Nasẖ*, vokalizovan. Turske riječi pisane su u proredu sitnijim slovima. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, oštećen.

Povez kožni, oštećen.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

4573. R-5511.

لغت اسم الله (لغت الله تكرى)

LUĠAT-I ISM ALLĀH (LUĠAT-I ALLĀH TANRĪ)

L. 25; 16 x 10,5 (12,5 x 6,5); 6 redova. *Nasẖ*. Poglavlja i tačke pisani crvenim mastilom. Turske riječi pisane u proredu. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst.

Povez polukožni

Prepisivač i datum prepisa nepoznati.

Iz biblioteke Osman ef. Sokolovića.

4574. R-6220.

لغت اسم الله (لغت الله تكرى)

LUĠAT-I ISM ALLĀH (LUĠAT-I ALLĀH TANRĪ)

L. 20; 16 x 10 (12 x 6); 7 redova. *Nasẖ*, vokalizovan, pisan slabim rukopisom. Turske riječi pisane u proredu. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Bez poveza.

Prepisala 'Amila Kadić(?), kći Hatidže, 1229/1814. godine.

4575. R-7156.

Zbirka (مجموعه), *2*

L. 77; 17 x 10,5 (15 x 8,5); 8 redova. *Nasta'līq*, pisan slabim rukopisom. Tekst na stranicama obrubljen debljom cevenom linijom. Imaju kustode. Ima dosta grešaka u prepisu. Papir žućkast.

Povez polukožni.

1. L. 1 - 38.

لغت اسم الله (لغت الله تكرى)

LUĠAT-I ISM ALLĀH (LUĠAT-I ALLĀH TANRĪ)

Prepisao nepoznati prepisivač 1303/1885. godine.

2. L. 40 - 77.

لغت تركى بوسنوى

LUĠAT-I TURKĪ- BOSNAWĪ

Tursko-bosanski rječnik od nepoznatog autora

Početak:

اوله : الله تكرى پيغمبر جنت جهنم قريو ...

بوغ بوغ سؤاتاج راى پاقو روپه ...

Završetak:

آخره : كلمك كتمك كورمك كوسترمك بورمق اولنمك سلوى ايلمك
دوك اوتيك وديت قازات اوبوتالت أُژْنِشَه اوبيك ...

Prepisivač je isti kao pod tačkom 1.

4576. R-5224.

لغت اسم الله (لغت الله تكرى)
LUĠAT-I ISM ALLĀH (LUĠAT-I ALLĀH TANRĪ)

L. 22; 16 x 10,5 (13 x 6; 6 redova. *Nasḫ*, djelomično vokalizovan. Turske riječi pisane su u proredu crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir bijel, glat.

Povez kartonski.

Prepis potječe iz XIX stoljeća.

Iz biblioteke Osman ef. Sokolovića.

4577. R-7801.

لغت اسم الله (لغت الله تكرى)
LUĠAT-I ISM ALLĀH (LUĠAT-I ALLĀH TANRĪ)

L. 13; 19 x 13,5 (16 x 9); 9+9 redova. *Nasta'līq*, vokalizovan. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Turske riječi pisane su u proredu. Imaju kustode. Papir tamnobijel, oštećen.

Povez polukožni, također oštećen.

Datum i ime prepisivača nepoznati, rukopis je iz XIX stoljeća.

Na početku i na kraju djela su vježbe u pisanju.

Poklonio Zihnija Spahić iz sela Obre - Kakanj, iz zaostavštine Mula Salih-efendije Spahića.

4578. R-6305.

Zbirka (مجموع), *2*

L. 23; 17 x 11,5. *Nasḫ*, vokalizovan. Neka poglavlja pisana crvenim mastilom. Riječi su rastavljene crvenim tačkama. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Bez poveza.

---

1. L. 1 - 12. (13 x 7); 12 redova.

لغت اسم الله (لغت الله تكرى)
LUĠAT-I ISM ALLĀH (LUĠAT-I ALLĀH TANRĪ)

Djelo je nepotpuno i na početku i na kraju.

2. L. 13 - 23. (11 x 7); 10 redova.

(لغت عربى تركى)
(LUĠAT-I 'ARABĪ- TURKĪ)

Fragment nekog arapsko-turskog riječnika od nepoznatog autora.

Početak (ovdje):

اوله : العَدَسُ الابِلُ الجَمَلُ الجمَال النَاقة ...
مرجمك دوه م دوجى ديشى دوه ...

Prepisivač i datum prepisa nepoznati, rukopis je iz XIX stoljeća.

4579. R-7792.

Zbirka (مجموع), *2*

L. 42; 16 x 11 (12 x 8 i 6); 10 i 11 redova. *Nasḫ*, vokalizovan. Neke istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. U prvom djelu riječi su rastavljene crvenim tačkama. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, malo oštećen, dohvaćen vlagom.

Povez polukožni, oštećen.

1. L. 1 - 30.a

لغت اسم الله (لغت الله تكرى)
LUĠAT-I ISM ALLĀH (LUĠAT-I ALLĀH TANRĪ)

Prepisao Munlā Ṣāliḥ b. Muḥammad 1216/1801.godine.

2. L. 31b - 42.

تجويد قره باش
TAĠWĪD-I QARABĀŠ

(v. br. 4557,2)

Prepisivač i datum prijepisa nisu navedeni.

4580. R-7742.

Zbirka (مجموع), 2

L. 94; 18,5 x 13 (15 x 9); 13 redova. *Nasḫ*, vokalizovan, pisan slabim rukopisom. U prepisu ima grešaka. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst, oštećen, dohvaćen vlagom.

Bez poveza, prosut.

1. L. 1 - 78.

مرقاة اللغة
MIRQĀT AL-LUĠA

(v. br. 4482,2)
Djelo je na početku nepotpuno.
Prepisao Aḥmad Gülḥiṣārī 1208/1793.godine.

2. L. 79b - 94.

مناجات موسى عليه السلام
MUNĀĞĀT MŪSĀ A. S.

Djelo je na kraju nepotpuno.
Munadžat Musa a. s. na turskom jeziku.
Dobrača I, 787-788; Fajić III,2529,8.
Rukopis je isti kao i u prethodnom djelu.
Odbor IZ Vitez (Atif Alihodža).

4581. R-6532.

Zbirka (مجموع), 2

L. 46; 22 x 16. *Nasḫ*, vokalizovan.Tekst na turskom jeziku u drugom djelu pisan je crvenim mastilom, *ta'līqom.* U drugom djelu imaju kustode. Papir bijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Povez kožni.

1. L. 1 - 27.

مرقاة اللغة
MIRQĀT AL-LUĠA

Prepisao 'Alī b. Ibrāhīm, iz sela Špionice - Gradačac, 1209/1794. godine.

2. L. 28 - 44.

ترجمة بعض سور القرآن القصيرة
TARĞAMA BA'Ḍ SUWAR AL-QUR'AN AL-QAṢĪRA

Prijevod na turski jezik sura :Yāsīn, Ḥāmīm, Fatḥ ar-Raḥmān, Wāqi'a, 'Amme i drugih kraćih sura, od nepoznatog prevodioca.

Početak:

اوله : يس و القرآن الحكيم انك لمن المرسلين ...

اى آدم يعنى: محمد محكم قرآن حقيچون تحقيق سن المرسللردن ...

Prepisao isti prepisivač 1212/1797.godine.

4582. R-2658.

مرقاة اللغة
MIRQĀT AL-LUĠA

Početak:

اوله : باب الألف فصل الاألف: ابا آباء بالكسرة في الثانى ابتدا ابتغا ..

Završetak:

آخره :فصل الياء يأيى ياقوتى يتامى يحيى يسرى يقظى يمنى يهدى.

L. 184; 20 x 14 (14 x 9); 11 redova. *Nasta'līq.* Poglavlja su pisana crvenim mastilom. Turske riječi pisane su u proredu. Imaju kustode. Papir bijel, popravljan, čvrst, dohvaćen vlagom.

Povez polukožni, s preklopom.

Prepisivač i datum prepisa nisu navedeni, rukopis je iz XVIII stoljeća.

Na kraju je dvadesetak neispisanih listova, a na nekim od njih su vježbe u pisanju, kasnije pisane.

Uvakufio, za Elči Ibrahim-pašinu medresu u Travniku, Derviš Muḥammad b. Muṣṭafā b. al-ḥāğğ Muṣṭafā b.al-ḥāğğ 'Alī b. Maḥmūd b.al-ḥāğğ 'Alī, godina 1289/1872.

Iz Elči Ibrāhīm-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

4583. R-4155.

مرقاة اللغة
MIRQĀT AL-LUĠA

Početak:

اوله : آبا ابا ابا ابتدا ابقل ابكل ابنا اثنا إثنا ...

Završetak:

آخره : يهيرى يمنى يوم قسي يهودي يَمنى يودني .

L. 289; 20,5 x 14,5 (14 x 9); 7 redova. *Nasḫ*. Arapske riječi pisane su krupnijim slovima, a turske u proredu sitnijim. Neka poglavlja su pisana crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir bijel, glat, tanji, dohvaćen vlagom;

Povez kartonski, noviji.

Rukopis je prepisan u Karađoz-begovu mektebu u Mostaru, bez oznake datuma, vjerovatno koncem XVIII stoljeća.

4584. R-1269.

مرقاة اللغة
MIRQĀT AL-LUGAH

Početak:

اوله : اب اب اباء اباء ا بتدا ابتر ابتغا ابتكار ...

اوتلق بابا بابالر امتناع اتمك باشلمق اولادى قالميان ...

Završetak:

آخره : يوم الحسرة، يوم عبوس، يوم آخر، مديون مطحون مقطوع مصلوب موطوع معزول منادى.

L. 33; 20,5 x 14. (13 x 8); 9 redova. *Nasḫ*. Arapske riječi vokalizovane i rastavljene crvenim zarezom. Poglavlja su pisana crvenim mastilom, a turske riječi pisane u proredu. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Povez kožni, oštećen i rastavljen od listova.

Na naslovnoj stranici su imena ranijih vlasnika:Munlā Aḥmad b. ʻOmar-efendi, ʻAlī b. Munlā Derviš i Munlā Muṣṭafā Saʻīd b. Munlā Ḥāǧo.

4585. R-650.

مرقاة اللغة
MIRQĀT AL-LUĠA

Djelo je na kraju nepotpuno.

L. 226; 22,5 x 16 (15 x 8); 10 listova. *Nastaʻlīq*. Poglavlja i istaknute riječi pisani crvenim mastilom. Arapske riječi vokalizovane i pisane krupnijim slovima, a turske riječi pisane u proredu sitnijim slovima. Papir tamnobijel, čvrst, učadio, dohvaćen vlagom.

Povez kartonski, noviji.

Prepisivač i godina prepisa nepoznati, rukopis je vjerovatno iz XVIII stoljeća.

Rukopis je porijeklom iz Foče.

4586. R-919.

Zbirka (مجموع), 3

L.74; 22 x 16,5 *Nastaʻlīq*, većinom vokalizovan, pisan slabim rukopisom. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Mnoge su riječi nadvučene crvenom linijom. Imaju kustode. U prepisu ima grešaka. Papir bijel, čvrst, prosuti listovi i rastavljeni od poveza.

Povez kožni, s preklopom, oštećen.

1. L. 1 - 29. (17x11), 8 redova.

مرقاة اللغة
MIRQĀT AL-LUĠA

Na kraju ovog djela je jedna dova koja se uči prije početka studiranja.

Na 31-34. listu je tumačenje na turskom jeziku o dovi, a na 35-37.a listu su hutbe.

2. L. 38 - 43.a (18x11), 14 redova.

كتاب نثر اللآلئ من كلام امير المؤمنين على بن ابى طالب
KITĀB NAṮR AL-LAʼĀLĪ MIN KALĀM AMĪR AL-MUʼMINĪN ʻALĪ B. ABĪ ṬĀLIB

Izreke halife Alije, poredane abecednim redom prema prvoj riječi izreke. Sabrao i poredao Abū ʻAlī al-Ḥasan b. al-Qāsim aṭ-Ṭabarī, umro 305/917 ili 350/961.

Ime prevodioca je nepoznato.

Dobrača I, 299,2.

Početak:

اوله : الحمد لله رب العالمين ... هذا كتاب نثر اللآلئ من كلام امير المؤمنين و امام المتقين...على بن ابي طالب

Završetak:

آخره : الأ ظهر في فلتات لسانه و صفحات وجهه . تمت الكتاب كتاب الطيبات من كلام أمير المؤمنين و إمام المتقين غفر الله له ...

3. L. 50 - 73. (18x12), 11 redova.

(لغت عربي تركي)
(LUĠAT-I ʻARABĪ-TURKĪ)

Neki arapsko-turski rječnik od anonimnog autora, na početku nepotpun. Poglavlja su označena prema početnom slovu abecede, npr. صحيفة الرابعة ما اول الثاء.

Ovo je kod nas prvi naslov poglavlja, ali prije toga ima pet stranica riječi koje počinju slovom "t".

Cijelu zbirku prepisao isti nepoznati prepisivač u XVIII ili XIX stoljeću.

Arapsko-tursko-bosanski rječnici
القواميس العربية - التركية - البوسنوية

4587. R-7793.

(لغت عربي تركي بوسنوي)

(LUĠAT-I ʻARABĪ-TURKĪ-BOSNAWĪ)

Mali arapsko-tursko-bosanski rječnik, od nepoznatog sastavljača. Nema naslova niti imena autora.

Početak:

اوله : أللـه: تكرى بوغ النبي: پيغمبر، الملائكه: فرشته آنكل، السموات، كوك،
الارض: ير، زمله الشمس: كونش سنچه ...

L. 5+3; 17 x 10,5 (14 x 8);13 redova. *Nasta'līq*, vokalizovan, pisan slabim rukopisom. U prepisu ima grešaka. Imaju kustode. Papir tamnobijel, dohvaćen vlagom.

Bez poveza.

Prepis potječe iz XIX stoljeća.

Na šestom listu je bilješka iz jezika, a na sedmom i osmom listu je jedna dova.

Arapsko-tursko-perzijsko-bosanski rječnici
القواميس العربية - التركية - الفارسية - البوسنوية

4588. R-2204.

(لغت عربي تركي فارسي بوسنوي)
LUĠAT-I ʻARABĪ-TURKĪ-FĀRSĪ-BOSNAWĪ

Tematski arapsko-tursko-perzijsko-bosanski riječnik od nepoznatog autoara. Naziv djela i ime pisca nisu navedeni. Gornji naslov je naš.

Početak:

اوله : **ألله**: تكرى (خداى) بوغ جلّ شانه، **الرسول**: الجى (پيغمبر) سؤتاج پسلانيق ...

L.30; 20,5 x 15 (12,5 x 7,5); 15 redova. *Nasẖ*, vokalizovan. Imaju kustode. U početku su poglavlja pisana crvenim mastilom, a kasnije su izostavljana, a arapske riječi nadvučene su crvenom linijom. Perzijske riječi označene su crvenim zagradama. Papir tamnobijel, glat.

Povez kartonski.

Prepisivač i datum prepisa nepoznati, rukopis je vjerovatno iz XIX stoljeća.

4589. R-7740.

سبحه، صبيان ترجمه سى
SUBḤA-I ṢIBYĀN TARĞAMASĪ

Prijevod na bosanski jezik *Subḥa-i ṣbyān*, arapsko-turskog riječnika (v. br. 4600). Na bosanski jezik preveo hafiz hadži Asim Sirćo, bivši imam i muderis Gazi Husrev-begove džamije i medrese u Sarajevu (umro poslije 1960.godine). Riječnik nema nikakvog uvoda, već su odmah pisane riječi u tri kolone, a prema rasporedu jezika: arapski, turski i bosanski. Prevodilac je izostavio perzijske riječi.

Početak:

لسان عربي تركجه ترجمه سى بوسانقى پريوود
الله تكرى بوغ جلّ شانه

Strana 101; 20 x 15,5. *Nasẖ*, vokalizovan. Bosanske riječi pisane arapskim slovima crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir bijel sa linijama (sveska sa plavim tankim koricama).

Riječnik je autograf.

Iz zaostavštine spomenutoga autora.

Arapsko-perzijski rječnici

القواميس العربية – الفارسية

4590. R-3440.

Zbirka (مجموع), 5

L. 168; 21 x 14. *Nasḫ* sa primjesom *ta'līqa*, vokalizovan. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Perzijske riječi pisane su većinom u proredu sitnijim slovima.Neke riječi nadvučene su crvenom linijom. Papir bijel, čvrst.

Povez kožni.

1. L. 1 - 61.

المرقاة - لغة مختصرة فارسية
AL-MIRQĀT - LUĠA MUḪTAṢARA FĀRSIYA

Arapsko-perzijski rječnik u skraćenoj formi, od nepoznatog autora. Sastoji se od 12 poglavlja *(bāb)*. Djelo je vrlo rijetko, jer ga ne spominju nama pristupačni katalozi.

Ḥ.Ḫ. II, 1656.

Početak:

اوله : الحمد لله مبدع الأشياء بقدرته، و مصورها ببدايع حكمته ... و بعد هذه صحايف تتضمن أسماء و ترجمة ...

Završetak:

آخره : البصيرة: آنچ بديده دل بينند: البهج زيبايى: الفوز و النجاح پيروزى .تمت بعون الله و حسن توفيقه .

Prepisao 'Alī-paša b. Paša ...(/) b. Ḫiḍr, u prvoj dekadi rebiul-ahira 823/1420. godine

2. L. 62 - 110.

مقدمة الأدب
MUQADDIMA AL-ADAB

Mali arapsko-perzijski rječnik. Djelo je napisao na arapskom jeziku Ğārullāh Abū al-Qāsim, Maḥmūd b. 'Omar az-Zamaḫšarī al-Ḫwārizmī, umro 538/1144, a prevodilac je nepoznat.

Ḥ.Ḫ. II, 1798; Ahlwardt VI, 6960; Köprülü II, 1517,1; GAL,G I, 292; Wiesbaden IV2, 42; Trako, 56.

Početak:

اوله :الحمد لله الذى فضل على جميع الألسنة لسان العرب، كما فضل الكتاب المنزل به على سائر الكتب ...

Završetak:

آخره : يحيى ، يوسف ، يعقوب ، يعاقيب، تمت الاسماء ...

Prepisao spomenuti ʻAli-paša 826/1423. godine.

3. L. 112 - 129.

تحفة الصبيان

TUḤFA AṢ-ṢIBYĀN

Djelo je na kraju nepotpuno.

Arapsko-perzijski rječnik, namijenjen početnicima. Prevodilac Šayḫ Yūsuf Dāʻī.

Trako, 209: Ahlwardt VI, 6991; Wiesbaden XIV2 p, 36; Aumer t, 254.

Početak:

اوله : حمد و ثنا شكر دخى اكمك مبدع بى مثال...باب الف ابتدا و افتتاح و انشا آغاز كار كردن اشه بشلمق ...

4. L. 130 - 146.a

(لغت عربي فارسي)

(LUĠAT-I ʻARABĪ FĀRSĪ)

Fragment nekog arapsko-perzijskog rječnika u stihu, od nepoznatog autora.

Početak (ovdje):

اوله : آلهست و الله رحمان خداى   دليلست و هادى توكو ره نماى

5. L.147b - 168.

تحفهء حسامى

TUḤFA-I ḤUSĀMĪ

Perzijsko-turski rječnik u stihu. Napisao Ḥusāmuddīn-efendi (b. Ḥasan) al-Qonawī, po čijem je uzoru Šahidija kasnije napisao svoj rječnik.

Ispod riječi u svim djelima ove zbirke nalaze se brojevi pisani crvenim mastilom koji povezuju riječi istog značenja.

Dobrača I, 111; Wiesbaden XIII4, 472.

Početak:

اوله: نيچه و يرانى عدل ايلدى معمور   نيچه معمورى ظلم ايلدى مقهور ...

Završetak:

آخره : اكر اول حسامى شاعر بو حسامى بركوريدى   دردى زهى دريدى سوزى دفترن دريدى

Cijelu zbirku prepisao je navedeni ʻAlī-paša.

Iz Elči Ibrahim pašine (Fejzije) medrese u Travniku

4591. R-1920.

السامي في الاسامي

AS-SĀMĪ FĪ AL-ASĀMĪ

Arapsko-perzijski rječnik za početnike. Napisao Aḥmad b. Muhammad b. Aḥmad an-Nīsābūrī al-Maydānī, umro 518/1124.

Ḥ.Ḫ. II, 974; A.M. I, 82; Ahlwardt VI, 7040; Köprülü II, 1543; Kairo p I, 290; Kahhāla II,63.

Početak:

اوله : الحمد لله الذي لا يتم أمر دون حمده و لا يبلغ وصف كنه قدره ... و بعد فان الله تعالى ادّخر لكل قرن فضيلة اتّخذوها ...

Završetak:

آخره : و يقال النع الموبق: الحجز بين الشيئين: الموئل الملجأ و المنجاء، الموثق: الميثاق الحبل العهد و الامان .

L. 225; 21 x 12 (16 x 8); 15 redova. *Nasḫ*, vokalizovan. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. U većini djela mastilo je prilično izblijedilo. Papir tamnobijel, čvrst, popravljan, dohvaćen vlagom. Povez polukožni, oštećen.

Prepisao nepoznati prepisivač mjeseca muharrema 872/1467. godine.

Na trećem zaštitnom listu je naziv djela, ime pisca, bilješka iz jezika, te ime i lični pečat ranijeg vlasnika: Derwīš Muṣṭafā b. ʻOṯmān.

Iz kolekcije Muhamed Enveri Kadića.

4592. R-3711.

Zbirka (مجموع), *3*

L. 108; 17,5 x 13 (13,5 x 9,5); 11 redova. *Nasḫ*, vokalizovan. Naslov, poglavlja i istaknute riječi pisani crvenim mastilom. Imaju kustode. Tekst je obrubljen tankom crvenom linijom. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Povez polukožni, s preklopom, djelomično oštećen.

1. L. 1 - 36.

نصاب الصبيان

NIṢĀB AṢ-ṢIBYĀN

Arapsko-perzijski rječnik u stihovima, namijenjen maloj djeci. Napisao Mas'ūd b. Abū Bakr b. Ḥusayn b. Ğa'far, Abū Naṣr al-Farāhī (živio oko 617/1220.godine).

Flügel I, 112; Pertsch p, 214; Wiesbaden XIII3, 345-6: Trako, 86.

Početak:

اوله : الحمد لله رب العالمين ... أما بعد چنين مى كويد أبو نصر فراهى حسد حافده و حقد حاسده ...

Završetak;

آخره : نقره ند آهن يكى مش و شبه مه صفر ماه .

Prepisao anonimni prepisivač, u trećoj dekadi mjeseca rebiul-ahira 893/1488.godine.

2. L. 39b - 67.a

نصيب الفتيان و نسيب التبيان

NAṢĪB AL-FITYĀN WA NASĪB AT-TIBYĀN

Arapsko-perzijski riječnik u stihovima, koji je napisao al-Ḥasan b. 'Abdulmu'min, Ḥusamuddīn al-Ḫuwayyī (živio početkom XIV stoljeća).

Pertsch p, 217; Wiesbaden XIV2, 38; Trako, 95.

Početak:

اوله : الحمد لله العلي القوي المتين... چنين كويد ناقل اين لغات و قايل اين ابيات الحسن بن عبدالمؤمن الخويّى

Završetak:

آخره : آغاز حكايتم بانجام رسيد جان از غم انديشه بآرام رسيد
اين نامه كه نام صاحبش باقى باد المنة لله كه باتمام رسيد

Prepisao isti nepoznati prepisivač 891/1486.godine.

3. L. 68b - 108.

تحفة الصبيان

TUḤFA AṢ-ṢIBYĀN

(v. br.4590,3)

Početak.

اوله : ابتدا و افتتاح فاتحت آغاز كار ...

Završetak:

آخره : يا أمل الخائفين فامح و اثبت لنا ما هو خير القضا عندك أم الكتاب .

Prepisao isti nepoznati prepisivač, u drugoj dekadi mjeseca džumadel-ahira 894/1489. godine.

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

4593. R-5403.

نصاب الصبيان

NIṢĀB AṢ-ṢIBYĀN

Početak::

اوله : همى كويد أبو نصر فراهى بعون و لطف و توفيق إلهى ...

Završetak:

آخره : يا د كيران نصاب صبيانرا تا شوى در زمان مستشنا
تمت اللغة المسماة بنصاب الصبيان.

L. 20; 18,5 x 13,5 (13 x 6; 13 redova. *Nasḫ*, vokalizovan. Poglavlja i istaknute riječi pisano crvenim mastilom. Po rubovima ima malo dopuna i tumačenja. Imaju kustode. Papir bijel i žućkast, dohvaćen vlagom.

Povez polukožni.

Prepisivač i datum prepisa nepoznati, rukopis je iz XVIII ili XIX stoljeća.

Iz biblioteke Osman ef . Sokolovića.

4594. 270.

ترجمان اللغة

TARĞUMĀN AL-LUĠA

Djelo je na kraju nepotpuno.

Arapsko-perzijski riječnik. Napisao Šayḫ 'Alī b. Nuṣret b. Dāwūd, pisao oko 843/1439. U riječniku su sabrana imena, glagoli i čestice po abecednom redu, a prema tri vokala. Podijeljen je na 84 poglavlja, od slova "elif" do slova "ya".

Ḥ.Ḫ. I, 397; GAL, G II, 194.

Početak:

اوله : الحمد لله الذى فضل لسان العرب بالفصاحة و البيان ...قد قال الضعيف الفقير ...
الشيخ علي بن نصرت بن داود الراجون غفران الله ... و بوّبته أربع و ثمانين بابًا من أول الألف
الى آخر الياء و سميته بالترجمان...

L. 251; 27 x 20 (21 x 14,5); 25 redova. *Nasta'līq*, pomiješani, pisano tankim perom. Neka poglavlja i početna slova pisana crvenim mastilom. Po rubovima ima ponegdje dopuna. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst
Povez polukožni, s preklopom.

Prepisivač i datum prepisa nepoznati.

Na naslovnoj stranici je jedan hadis, naziv djela i ime pisca, te drugi pogrešan naziv djela *"Lugat -i ta'rīfāt Sayyid"*, kao i na zadnjem prerezu. Na rubu zadnjeg lista je ime i lični pečat ranijeg vlasnika Derwīš Ibrāhīm.

Vakuf Gazi Husrev-begove medrese u Sarajevu.

4595. R-5554.

تحفة الصبيان

TUḤFA AṢ-ṢIBYĀN

Djelo je na kraju nepotpuno.

Arapsko-perzijski rječnik s interlinearnim prijevodom na turski jezik, namijenjen početnicima. Prevodilac Šayḫ Yūsuf Dā'ī.

Trako, 209: Ahlwardt VI, 6991; Wiesbaden XIV2 p, 36; Aumer t, 254.

Bez uvoda.

Početak:

اوله : الفصل الأول في المفردات. ابندا و افتتاح و مفاتحت آغاز كار كردن ختم و اختتام
بپايان بردن كار ...

Djelo je na kraju nepotpuno.

L. 52; 14,5 x 10 (10 x 7; 7 redova. *Nasḫ*, vokalizovan. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Povez kožni, oštećen.

Prepis potječe iz XVIII ili XIX stoljeća.

Iz biblioteke Osman ef. Sokolovića.

4596. R-4103.

تحفة الصبيان

TUḤFA AṢ-ṢIBYĀN

Djelo je na kraju nepotpuno.

Početak:

اوله : حمد و ثنا بر مبدع بى مثال و مخترع بى غرض ...

L. 134: 15,5 x 10,5 (10,5 x 7),5 redova. *Nasḫ*, vokalizovan, pisan slabim rukopisom, krupnijim slovima. Turske riječi pisane su u proredu. *ta'līqom*. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Povez kožni, oštećen.

Rukopis je iz XIX stoljeća

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

4597. R-1645.

(لغت عربى فارسى)

(LUĠAT-I 'ARABĪ - FĀRSĪ)

Arapsko-perzijski riječnik od nepoznatog autora. Naslov djela i ime pisca nisu navedeni. U pristupačnim izvorima nismo mogli pronaći ovaj riječnik.

Početak:

اوله : باب فعل يفعل فعلاً في المبتدى، و فعولا في اللازم هنأه الطعام يهنئه و يهنؤه و يهناء ه ...

Završetak:

آخره : و يطفق طفقًا علق يفعل كذا ليس زيدٌ ذاهبًا هات كذا. تمت الأفعال والله اعلم
بالصواب ...

L. 275; 21,5x13,5 (15x9,5), 7 redova. Nasḫ starinski, vokalizovan. Poglavlja i istaknute riječi pisane cevenim mastilom. Perzijske riječi pisane u proredu. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Povez kartonski.

Prepisao Muḥammad b. Amrullāh 806/1403.godine.

Uvakufio Hromozāde.

4598. R-4460.

(لغت عربى فارسى)

(LUĠAT-I 'ARABĪ - FĀRSĪ)

Isti rječnik kao i broj 4595.

Početak:

اوله : باب فعل يفعل فعلاً فى المبتدى، و فعولا فى اللازم هنأه الطعام يهننه و يهنؤه و يهناء ه ...

Završetak:

آخره : و يطفق طفقا علق يفعل كذا لبس زيدٌ ذاهبا هات كذا. تمت الأفعال والله اعلم بالصواب ...

L. 106; 24,5 x 17 (17,5 x 11,5); 9 redova. *Nasḫ*, vokalizovan. Poglavlja i većina riječi u proredu pisani crvenim mastilom. Po rubovima ima tumačenja, pisanih kasnije drugom rukom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, oštećen, dohvaćen vlagom, listovi prosuti.

Povez kožni, oštećen i rastavljen od listova.

Ime prepisivača i datum prepisa nepoznati, rukopis potječe vjerovatno iz XVII stoljeća.

Rukopis je pripadao Vakufu Kizlaragine džamije u Mrkonjić Gradu, a u ovu biblioteku donesen je 25. septembra 1963.godine.

4599. R-3645.

مختصر

MUḤTAṢAR

Mali arapsko-perzijski rječnik najčešćih arapskih riječi koje se upotrebljavaju u konverzaciji i korespondenciji u perzijskom jeziku, od anonimnog autora.

Djelomično je interlinearno preveden i na turski jezik.

Flügel I, 122; Trako,213.

Početak:

اوله : ستايش و سپاس بى حد و قياس...أما بعد اين مختصر مستمل است در الفاظ و اين قسم بر ترتيب حروف هجانهاده...

Završetak:

آخره : راتق و فاتق بستن و كشادن بدست او باشد...تمت بعون الله و حسن التوفيق.

L.48; 21 x 15 (14,5 x 10); 9 redova. *Nasḫ*, vokalizovan. Riječi su rastavljene crvenim tačkama. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Povez kartonski, oštećen.

Prepisao Sulaymān b. ʻAbdullāh al-ʻAtīq, u nahiji Visoko, u selu (teško čitljivo), u drugoj dekadi zul-kadeta 932/1526.godine.

Iz Karađoz-begove biblioteke Mostar.

4600. R-3791.

درج لغات

DARĞ-I LUGĀT

Arapsko-perzijski rječnik od nepoznatog autora.

Gornji naslov naveden je na prvom zaštitnom listu, a i u uvodu djela. U pristupačnim izvorima nismo uspjeli pronaći ovaj naslov, pa smatramo da je vrlo rijetko.

Početak:

اوله : حمد نا محدود، و ثناى نا معدود، آن خداى را كه ابدىّ الذاتست و سرمدى الصفات ... و اين كتاب يا درج لغات نام نهادم ...

L.177; 28,5 x 19 (20 x 11); 15 redova. Nasḫ (arapske riječi), taʻliq (perzijske riječi). Arapske riječi pisane su crvenim mastilom, krupnijim slovima, vokalizovane. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst, dohvaćen vlagom, malo oštećen.

Povez polukožni, s preklopom, oštećen.

Prepisivač i datum prepisa nisu navedeni, ali sudeći po pismu i papiru rukopis je veoma star, vjerovatno iz XVI stoljeća.

Na zaštitnim listovima na početku djela ima raznih bilježaka iz: medicine, književnosti, jezika, hadisa i drugih. Na krajnjim zaštitnim listovima su bilješke iz jezika, prenesene iz rječnika: *"Baḥr al-ġarā'ib" i Daqā'iq al-ḥaqā'iq"*, dove koje se uče kada grmi i sijeva, hadisi i drugo.

Uvakufio neki Derviš-aga.

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

Arapsko-perzijsko-turski rječnici
القواميس العربية - الفارسية - التركية

4601. R-2594.

اعجوبة الغرائب في نظم جواهر العجائب

U'ĞŪBA AL-ĠARĀ'IB FĪ NAĠM ĞAWĀHIR AL-'AĞĀ'IB

Arapsko-perzijsko-turski rječnik u stihovima. Napisao Bahā'uddīn-efendi Malqarawī 827/1424.

Ismā'īl paša: Ḍayl I, 99; O.M. I, 251; Q.'A. VI, 4329

Početak:

اوله : الله ايزد علام دانا   قدوس پاك و قادر توانا ...

Završetak:

آخره : تم تظبيمه مع تنميقه   يومبى من ربع الاخر
واقعا فى شهور عام زكض بطن ابو بلوغ لا الظاهر
رحمه الله من تأمل فيه   و دعا لي بلطفه الطاهر

L. 25; 21,5 x 15 (15 x 9,5); 13 redova. *Nasḫ*, vokalizovan. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Riječi istog značenja nadvučene su crvenom linijom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Povez kožni.

Nema podataka o prepisivaču i datumu prepisa, ali smatramo da rukopis potječe s konca XVII ili početka XVIII stoljeća.

Uvakufio Salim-efendija Muftić, 1357/1938.

4602. 6690.

سبحهء صبيان

SUBḤA-I ṢIBYĀN

Arapsko-tursko-perzijski rječnik u stihu. Dobrača (I, 592,4) i Trako navode da je autor Muḥammad b. Aḥmad ar-Rūmī Bosnawī, Abū al-Faḍl. Ostali pristupačni izvori kažu da je autor nepoznat. Karatay (t II,2008) i u katalogu TÜYATOK (III, 3492.) navode da je autor ovom rječniku Firišteoglu, što je neispravno, jer je rječnik urađen po njegovu uzoru.

Wiesbaden XIII3, 222; Flügel I, 120; G.Kut, 363. Trako, 214; Karatay t II, 2008; Tüyatk III, 3492.

Početak:

اوله : نام خدا ذكر ايده لم ابتدا   منزل مقصوده اودر رهنما

Završetak:

آخره : بر عمل قيل ساكا اوله يارغار   بر اثر قو تا كه قاله يادكار

L.46; 17,5 x 12 (12 x 7); 11 redova. *Nasḫ*, vokalizovan, pisan vještom rukom prepisivača. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom.

Mnoge riječi su nadvučene crvenom linijom. Prva stranica ukrašena lijepim unvanom u bojama. Tekst na stranicama obrubljen debljom pozlaćenom linijom. Rečenice su rastavljene krupnim pozlaćenim tačkama. Imaju kustode. Papir tamnobijel, glat; povez kožni, oštećen. Na sredini korica utisnuti su pozlaćeni ornamenti.

Prepisao Nu'mān b. Sulaymān-efendi, učenik as-sayyid al-ḥāǧǧ Muṣṭafe, hafiza, 1212/1797.godine.

Na prvom zaštitnom listu su bilješke o rođenju neke djece, a na naslovnoj stranici je ime i mali lični pečat ranijeg vlasnika:Belgradi Muṣṭafā Muhibbī, naib u kasabi (ime teško čitljivo).

Na zadnjem zaštitnom listu su datumi smrti nekih osoba.

Rukopis je donesen iz Odbora IZ Gračanica.

4603. R-5887.

سبحه، صبيان
SUBḤA-I ṢIBYĀN

L. 31; 19,5 x 14,5 (14,5 x 9); 11 redova. *Nasḫ*, vokalizovan. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Povez kožni.

Prepis završen 1225/1810.godine.

Na kraju jedan hadis koji je kasnije pisan.

Iz biblioteke Osman ef. Sokolovića.

4604. R-4183.

Zbirka (مجموع), 4

L. 66+2; 19,5 x 14. *Nasta'līq*, vokalizovan. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Po rubovima i u proredu ima dopuna i tumačenja. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, glat, oštećen.

Povez polukožni, također oštećen.

1. L. 1 - 25.a (14 x 8); 16 redova.

سبحه، صبيان
SUBḤA-I ṢIBYĀN

Prepisao 'Abdullāh Hromić, učenik Sulaymān-efendije, u kasabi Stolac, bez oznake datuma.

2. L. 25.b - 26.a (13x8). 15 redova

قصيدة امهاتي
QAṢĪDA UMMAHĀTĪ

Kraća kasida na arapskom jeziku o majkama, od nepoznatog autora. Gornji naslov nalazi se na početku kaside. U pristupačnim izvorima nismo je mogli pronaći.

Početak:

اوله : ما للمساكين مثلي مكثر الزلل   إلا شفاعة خير الخلق و الرسل

3. L. 26a - 27.a (13 x8); 17 redova.

قصيدة فى مدح الرسول سيد الكونين
QAṢĪDA FĪ MADḤ AR-RASŪL SAYYID AL-KAWṬAYN

Kasida u pohvalu Božijeg Poslanika od nepoznatog autora.

Početak:

اوله : يا أمين الوحي يا من جاد ، الروح الامين   يا جمال الملك يا من على الغيب ظنين

4. L. 28b - 66 (13,5 x 8; 19 redova

تحفه، وهبى
TUḤFA-I WAHBĪ

Perzijsko-turski rječnik u stihovima. Napisao Meḥmed b. Rašīd Wahbi Sunbulzāde, umro 1224/1809. Djelo je napisano 1196/1782.

Rieu t, 144; Trako, 239.

Početak:

اوله : حمد بى خد اوكره فرمايه   كه انك نعمتيدر بى غايه ...

Završetak:

آخره : هزار ان شكر ايدوب حقه ديدم اتمام تاريخن (!)   بحمد الله بو زيبا تحفه، وهبى
قام اولدى

Cijelu zbirku prepisao 'Abdullāh b. Monlā Ṣāliḥ Hromić iz Stoca, 1254/1838.

Na krajnja dva lista su razne bilješke na turskom jeziku, pisane kasnije slabim rukopisom.

4605. R-5886.

Zbirka (مجموع), 7

L. 67; 20 x 14,5 (15 x 11); 11 i 17 redova. *Nasta'līq*, većinom vokalizovan. Naslovi, poglavlja i istaknute riječi pisani crvenim mastilom.Tekst u većini djela obrubljen tankom crvenom linijom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, oštećen.

Povez polukožni, takođe oštećen.

1. L. 1 - 15.a

سبحه، صبیان
SUBḤA-I ṢIBYĀN

Prepis završen 23. safera 1262/1846.godine.

2. L. 25b - 28.a

قصيدة بدء الامالي
QAṢĪDA BAD' AL-AMĀLĪ

Kasida o islamskoj dogmatici. Napisao 'Alī b. 'Oṯmān, Sirāğuddīn al-Ūšī al-Fargānī, umro 575/1179.

Dobrača I, 115,3.

Početak:

اوله : يقول العبد في بدء الامالي   توحيد بنظم كاللالي

Prepisano 15. rebiul-evvela 1262/1846.godine.

3. L. 29b - 34.a

خدا ربم
ḪODĀ RABBUM

Islamska vjeronauka u stihovima na turskom jeziku, od nekog Da'ifī-je, čija nam je biografija nepoznata.

Dobrača I, 155,2; Trako-Gazić, 5000, str. 265.

Početak:

اوله : خدا ربم نبيم حقا محمد رسول الله   هم اسلام دينيدر دينم كتابدر كلام الله ... روايات

Na 34-36. listu su bilješke na arapskom jeziku zasnovano na apokrifnim hadisima.

---

4. L. 37 - 47.a

مولد النبي لسليمان چلبي
MAWLID AN-NABI´LI SULAYMĀN ČALABĪ

Mevlud na turskom jeziku od Sulaymān Čelebi-je, umro 825/1422.

Dobrača I, 149,5; Ḥ.Ḫ. II, 1910.

Početak:

اوله : الله آدين ذكر ايده لم اولا   واجب اولدر جمله اشده هر قولا

Prepisao Bakr (Bećir) b. 'Omar Maljević iz Jablanice, 5. džumadel-ahira 1262/1846. u nekoj medresi u Mostaru. Navedeni prepisivač prepisao je sva prethodna djela.

(تحرير فى شهر جماد الآخر بشنجى كون فى يوم سبت اويلدنصكره فى بلدة موستار مدرسه سنده تاريخ بيك ايكى يوز آلتمش ايكى سنه سنده من الهجرة كتبه الفقير الحقير بكر بن عمر مالويك عن يبلنچه).

Na 47b -49. listu su dvije prigodne dove.

5. L. 50b - 52.a

علم انشاده مستعمل اولان لغتلردر
'ILM-I INŠĀDE MUSTA'MAL OLAN LUĠATLARDIR

Isto kao br.4535,1.

Izrazi sa prevodom na turski, koji se upotrbljavaju u službenoj prepisci i pismima, od nepoznatog sastavljača.

Početak:

اوله : عنوان خاتمه اختتام انتها ...

مكتوبك اولى آخر آخر اولق صوكه ايرمك ...

6. L. 52b - 61.

إنشا مرغوب
INŠĀ-I MARĠŪB

(v. br. 4543,3 i 4564,4)

Prepisao navedeni prepisivač 1263/1847. godine.

7. L. 62 - 67

إنشاء (اوغلدن بابايه بويله يازيلور)
INŠĀ' (OĞULDAN BABAYA BÖYLE YAZILIR)

Obrazac pisma sina svome ocu.

Početak:

اوله : سعادتلو سماحتلو مروتلو پدر عزيزم سبب وجودم باحث ...

Prepisivač i godina prepisa isto kao pod tačkom 6.

Iz biblioteke Osman ef. Sokolovića.

4606. R-1350.

Zbirka (مجموع), *3*

L.103; 21 x 15,5. *Nasta'līq.* Poglavlja i istaknute riječi pisani crvenim mastilom. Po rubovima u drugom i trećem djelu ove zbirke ima dosta komentara, pisanih sitnim slovima. Imaju kustode. Tekst u prvom djelu obrubljen pozlaćenom linijom. Prve stranice drugog i trećeg djela ukrašene su lijepim unvanima, a tekst je obrubljen pozlaćenom debljom linijom,ostale stranice tankom crvenom linijom. Papir tamnobijel, glat, tanji, dohvaćen vlagom, oštećen.

Povez polukožni, takođe oštećen.

1. L. 1 - 28.

سبحهء صبيان
SUBḤA-I ṢIBYĀN

2. L. 34 - 92.

سلطان سليمان زماننده و شيخ الاسلام أبو السعود عصرنده اولان قانون نامه لردر
SULṬĀN SULAYMĀN ZAMANINDA WA ŠAYḪ AL-ISLĀM ABŪ SU'ŪD 'AṢRINDA OLAN QĀNŪN NĀMELERDIR

Zbirka zakona i uredbi iz vremena sultana Sulejmana i drugih sultana sa fetvama koje su dali šejhuul-islami: Ibn Kamal-paša, Abu-s-Su'ūd i Muḥammad Bahā'ī.

Dobrača II, 1901; Rieu t, 247b

Početak:

اوله : الحمد لله الذي له ملك السموات و الارض و هو على كل شيئ قدير ...

3. L. 96b - 103.

المعروضات في الفتوى
AL-MA'RŪḌĀT FĪ AL-FATWĀ

Fetve za neke slučajeve, koji se uređuju zakonima sultana Sulejmana. Napisao šejhul-islām Abu-s-Su'ūd, umro 982/1574.

Dobrača II, 1727,1.

Početak:

اوله : الحمد لله رب العالمين...أما بعد سعادتلى و سيادتلى فضيلتلى ...

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na listova između djela ima raznih bilježaka, a ponajviše fetvi.

4607. R-7640.

سبحهء صبيان
SUBḤA-I ṢIBYĀN

L. 15; 20 x 15 (17,5 x 10); 17 redova. *Nasta'līq.* Prvi list i zadnjih osam listova kasnije dopisani i djelo kompletirano. Imaju kustode. Papir bijel i tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Povez polukožni.

Stariji dio rukopisa potječe iz XVIII, a mlađi iz XIX stoljeća.

Poklonio Muhamed Čaršimamović, porijeklom iz Zenice, 1998. godine.

4608. R-4195.

سبحهء صبيان
SUBḤA-I ṢIBYĀN

L. 19; 22,5 x 16 (17 x 11,5); 17 redova. *Nasḫ*, vokalizovan. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir žućkast, glat.

Bez poveza.

Datum prepisa i prepisivač nepoznati, rukopis je iz XIX stoljeća.

4609. R-4705.

سبحهء صبيان
SUBḤA-I ṢIBYĀN

L. 25+4; 19,5 x 14,5 (13,5 x 9,5); 15 redova. *Nasta'līq* ,vokalizovan crvenim hareketima. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Imaju kustode. Tekst je obrubljen tankom crvenom linijom. Papir bijel, glat.

Povez polukožni, oštećen.

Prepisao Muṣṭafa b. al-ḥāğğ Muḥammad Amīn b. 'Abdurraḥīm b. Maḥmūd, bez oznake datuma, vjerovatno u XIX stoljeću.

4610. R-5378.

سبحهء صبيان
SUBḤA-I ṢIBYĀN

L. 53; 19 x 13,5 (15 x 8,5); 9 redova. *Nasḫ,* vokalizovan, pisan krupnijim slovima. Istaknute riječi nadvučene su crvenom linijom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, dohvaćen vlagom, dobro oštećen.

Povez kartonski, noviji.

Rukopis potječe iz XIX stoljeća.

Na naslovnoj stranici je kurban-dova i ime ranijeg vlasnika:ḥāfiẓ Maḥmūd.

Iz biblioteke Osman ef. Sokolovića.

4611. R-7198.

سبحهء صبيان
SUBḤA-I ṢIBYĀN

L. 24; 18 x 12 (12 x 7); 13 redova. *Nasḫ,* vokalizovan, od dvojice različitih prepisivača. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst, popravljan.

Povez polukožni.

Rukopis potječe iz XIX stoljeća.

Na kraju je ime ranijeg vlasnika:'Omar Ḥaqqī b. Ḥasan-beg Defterdārīzāde (Defterdarević), Trebinjac.

4612. 5888.

شرح سبحهء صبيان
ŠARḤ-I SUBḤA-I ṢIBYĀN

Komentar prethodnom djelu na turskom jeziku, sa uvodom (Dībāğa), na arapskom jeziku. Napisao al-Ḥāğğ Ismā'īl az-Zuhdī b. al-ḥāğğ 'Omar, muftija u gradu Kutahija (Turska), 1254/1838. Komentar je autograf, što se vidi po završetku djela. Inače, u pristupačnim izvorima ne spominje se ovaj pisac niti njegov komentar.

Početak uvoda:

اوله : الحمد لله الذي علم آدم الاسماء، و زين لسانه بالنطق و الانباء، ... و بعد فيقول العبد ... الحاج اسمعيل الزُهدي ابن الحاج عمر مفتي بالمدينة المحروسة الكوتاهية ...

Početak komentara:

اوله : بدا ايده لم ذكره بنام خدا حق يوله ايصال ايده اول پادشا

Završetak:

آخره : شمار همام وزننده عدد معناسنه در يتمنا و تبركا بز بو بيتى تنظيم ايادك.

قد وقع الفراغ من تحرير هذا الشرح اللطيف علي يد شارحه الفقير الحاج اسمعيل الزهدي ابن الحاج عمر المفتي في اليوم الحادي و العشرين من محرم الحرام لسنة اربع و خمسين و مأتين وألف

L. 241; 20,5 x 15 (13 x 7,5); 15 redova. *Nasta'līq*, lijep, dobro čitljiv. Osnovni tekst pisan je crvenim mastilom. Istaknute riječi nadvučene su crvenom linijom. Imaju kustode. Papir žućkast, glat.

Povez polukožni, s preklopom.

Iz biblioteke Osman ef. Sokolovića.

4613. R-614.

كتاب در لسان عربي و فارسي و تركي
(منتخب من لهجة فى اللغة)
* الجلد الاول*
KITĀB DAR LISĀN-I 'ARABĪ WA FĀRSĪ WA TURKĪ
(MUNTAḪAB MIN LAHĞA FĪ AL-LUĠA)
- al-ğild al-awwal -

Arapsko-perzijsko-turski rječnik, prvi svezak, od nepoznatog pisca. Na kraju rukopisa se veli da je ovaj rječnik napisan na osnovu rječnika *"Lahğa fī al-luġa"*, kojeg je napisao 'Alī b. al-Ḥasan b. al-Ḥusayn Kurā' an-Namal, umro 307/919.

Ḥ.Ḫ. II, 1571; A.M. I, 676).

Početak:

اوله : باب الهمزة المفتوحة فصل الهمزة مع الباء ، در لسان عربي قابِلَه: قوابِل قبِيل وُلد قِباله ترحرح تفذخ ...

Završetak:

آخره : سال تاراج سير شدن سير كردن پيغم آكاه شدن آكاه كردن

Str.170 (originalna numeracija); 22,5 x 16,5 (15,5 x 10,5); 9 redova. *Nasta'līq*, pomiješani, pisano crnim, crvenim i plavim mastilom. Po rubovima ima malo tumačenja. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst.

Povez polukožni, s preklopom.

Prepisao 'Abdullāh 1224/1809.godine.

Na početku je napisan sadržaj rječnika.

Uvakufio Ṣāliḥ ef. Hromozāde.

4614. R-6976.

(لغت عربى فارسى تركى)

(LUĠAT-I 'ARABĪ-FĀRSĪ-TURKĪ)

Djelo je nepotpuno i na početku i na kraju.

Arapsko-perzijsko-turski rječnik od nepoznatog autora. Pošto je djelo nepotpuno i na početku i na kraju, nismo mogli ustanoviti pravi naslov ovog rječnika niti ime njegovog autora. Gornji naslov je naš.

Početak (ovdje):

اوله : مجشّه مهراس مقبض مقابض هاون منحاز ...

Završetak(ovdje):

آخره : قدر راحة قدر راحةِ قدر كفّةِ مثقال ذرّةٍ

L. 123; 18 x 13 (10 x 8); 5 redova. *Nasta'līq*, vokalizovan. Perzijske i turske riječi pisane su u proredu sitnijim slovima. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Bez poveza, koji je otkinut i zagubljen zajedno sa početkom i krajem djela.

Prepis potječe vjerovatno iz XVIII stoljeća.

Otkupljen od Mahmuta Beširevića iz Sarajeva,1989.

Perzijsko-turski rječnici

القواميس الفارسية - التركية

4615. R-6714.

Zbirka (مجموع), *5*

L. 296: 26,5 x 18 (19 x 13,5); 7,11 i 13 redova. *Nasḫ*, vokalizovan. Poglavlja, početna slova i tačke pisani crvenim mastilom. U proredima je pisan prevod ili na turskom ili perzijskom jeziku, osim u zadnjem djelu. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom, malo oštećen. Povez polukožni.

1. L. 1 - 54.

الصحاح العجمية
AṢ-ṢIḤĀḤ AL-AĞAMIYYA

Perzijsko-turski rječnik. Napisao Hindūšāh Nahğawānī, umro 730/1330.

Ḥ.Ḫ. II, 1074; Ahlwardt VI, 6997; Pertsch, 138; Karatay t II, 2045; Fajić V, 3309,4; Trako, 87.

Naš primjerak je nepotpun na početku, manjka prvi list.

Početak (ovdje):

اوله : المشبهة على وجه لا يخفى على العقول المتنبهة ...و سميته بالصحاح العجمية على اسلوب الصحاح العربية

Završetak:

آخره : و أما في الأسماء، الساكنة الأواخر فبزيادة الكاف فقط نحو: پسرك و دخترك و غيرهما، و قد مر سبب الانحصار مراراً. تمت الصحاح العجميّ.

2. L. 55b - 85.a

مقدمة الأدب
MUQADDIMA AL-ADAB

Isto kao br. 4590,2.

Mali arapsko-perzijski riječnik. Napisao na arapskom jeziku Ğārullāh Abū al-Qāsim, Maḥmūd b. 'Omar az-Zamaḫšari al-Ḫwarizmi, umro 538/1144, a prevodilac je nepoznat.

ḤḪ II, 1798; Ahlwardt VI, 6960; Köprülü II, 1517,1; GAL,G I, 292; Wiesbaden IV2,42; Trako, 56.

Početak:

اوله : الحمد لله الذي فضل على جميع الألسنة لسان العرب، كما فضل الكتاب المنزل به على سائر الكتب ...

Završetak:

آخره : يحيى ، يوسف ، يعقوب ، يعاقيب تمت الأسماء ، ...

3. L. 85b - 111.a

(مختصر فى ترجمان القرآن)
(MUḪTAṢAR FĪ TARĞUMĀN AL-QUR'ĀN)

Skraćena prerada kur'anskih riječi, u prijevodu na perzijski jezik, od nepoznatog pisca. Naslov djela i ime pisca nisu navedeni, a gornji naslov je naš, a na osnovu piščeva predgovora ovom djelu. U predgovoru autor kaže da je djelo napisao po nagovoru svojih prijatelja. Kada je proučio građu za pisanje svog djela, najviše mu se dopalo Ğurğānijevo ('Alī b. Muḥammad) djelo, pa je on, ugledajući se na njega, napisao svoje djelo. Međutim, nismo mogli ustanoviti o kome je to djelu riječ. Djelo je podijeljeno na 29 poglavlja.

Početak:

اوله : الحمد لله الذي أنزل علي عبده الكتاب ... اماً بعد فقد التمس مني جماعة من الخلان ان اكتب مختصراً في ترجمان القرآن على ترتيب حروف التهجي ...

Završetak:

آخره : فصل الها ، هذه القرية، هي ، هدية ، هدايا ، هدى ، هُدى ، هدايت ،هواء ، هوى ، هوا. تمت الكتاب ...

4. L. 111b - 114.a

المثلث
AL-MUṮALLAṮ

Isto kao br. 4564,2.

Mali arapsko-perzijski rječnik, odnosno riječi istog oblika, čije značenje mijenja promjena vokala. Napisao Quṭrub b. Aḥmad al-Baṣrī, čija nam je biografija nepoznata. Istina, Hadži Halifa (II, 1586), Ahlwardt (VI, 7071) i Köprülü (II,1324,6) navode ovaj naslov, ali poredeći kod njih početak i kraj djela sa našim primjerkom, izgleda nam da to nisu ista djela. Mi smo se oslonili na podatke koji su navedeni u rukopisu.

Početak:

اوله : قال الشيخ الإمام قدوة الفضلاء ...قطرب بن أحمد البصري ...هذا الكتاب المثلث ألفته على اسماء متفقة كتابة مختلفة معنىً على الوجوه الثلث من الفتح و الكسر و الضم: الغَمر ، الغِمر ، الغُمر ...

Završetak:

آخره : اللحَاء ، اللحِاء ، اللحُاء. تمت الكتاب بعون الله الوهاب .

5. L. 114b- 296.

المصادر
AL-MAṢĀDIR

Djelo je na kraju nepotpuno.

Arapsko-perzijski rječnik koji je napisao Abū 'Abdullāh al-Ḥusayn b. Aḥmad az-Zawzanī, umro 486/1039.

ḤḪ II, 1703; Karatay p. 311; Flügel I, 105; Trako, 85.

Početak:

اوله : الحمد لله على سوابغ آلائه المتسابقة أفواجا ... قال القاضي ... أبو عبد الله الحسين بن أحمد الزوزني ..

Prepisivač i datum prepisa nisu navedeni, ali da je cijelu zbirku prepisao isti nepoznati prepisivač, vjerovatno u XVI stoljeću.

Poklonio prof. dr Hamdija Ćemerlić.

4616. R-6727.

Zbirka (مجموع), *2*

L. 132; 21 x 14,5 (12 x 8 i 16 x 10); 7 redova. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa*. U proredima su riječi pisane veoma sitnim slovima. U prvom djelu, po rubovima, ima tumačenja. Naslovi poglavlja su pisani krupnijim slovima i debljim perom. U drugom djelu riječi su rastavljene krupnim crvenim tačkama. Tekst na prve dvije stranice obrubljen je sa po dvije tanke crvene linije. Papir bijel, čvrst, glat.

Povez kartonski, zaštićen crnim platnom. Listovi prosuti i rastavljeni od poveza.

1. L. 1 - 110.

الصحاح العجمية
AṢ-ṢIḤĀḤ AL-AĞAMIYYA

(v. br. 4615,1.)

Početak:

اوله : الحمد لله الذي الهمنا اللغات و العبارات ...فلما رأيت أكثر الكتب المعتبرة من مصنفات المشايخ الماهرة مدونة بلغة الفارس ...

2. L. 111 - 132.

(لغت عربي فا رسي)
(LUGAT-I ʻARABĪ-FĀRSĪ)

Djelo je na početku nepotpuno.

Arapsko-perzijski rječnik od nepoznatog pisca. Ahlwardt (VI, 6992) navodi isti primjerak, ali mu ne navodi ime.

Završetak:

آخره : تحرير و پليد نيك دادن و كور دل حشس ولين درش و نزم ابتدا و انتها أول و آخر تحريرا ...

Prepisao Ḥusayn b. al-ḥāğğ Ibrāhīm 1087/1676.godine.

Na prvom zaštitnom listu i naslovnoj stranici su prigodne dove sa objašnjenjima na turskom jeziku.

Na posljednjim zaštitnim listovima su: neka priča na turskom jeziku, izbor nekih arapskih riječi sa prijevodom na turski, te neki računi i vježbe u pisanju.

Poklonio prof. dr. Hamdija Ćemerlić.

4617. R-5442.

الصحاح العجمية
AṢ-ṢIḤĀḤ AL-AĞAMIYYA

(v. br.4615,1.)

L. 64; 17,2 x 12,5 (13 x 8); 9 redova. *Nastaʻlīq*, pomiješani. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Turske riječi pisane su u proredu i po rubovima. U prijepisu ima grešaka. Papir tamnobijel, čvrst, djelomično oštećen, popravljan, dohvaćen vlagom.

Povez kožni, s preklopom, takođe oštećen. Na sredini korica utisnuti su okrugli ornamenti.

Ime prepisivača i datum prepisa nisu navedeni.

Na rubu drugog lista je ime i lični pečat ranijeg vlasnika: Muḥammad ar-Rifqī al-Hāšimī.

Iz biblioteke Osman ef. Sokolovića.

4618. R-3181.

الصحاح العجمية
AṢ-ṢIḤĀḤ AL-AĞAMIYYA

(v. br. 4615,1.)

Djelo je na početku nepotpuno, manjka jedan list.

L. 82;18,2 x 13 (13 x 8); 9 redova. *Taʻlīq*, pisan uvježbanom rukom prepisivača. Poglavlja su pisana krupnijim crvenim slovima. Turske riječi pisane su u proredu sitnijim slovima. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom, malo oštećen. Listovi 7-8 i posljednja četiri lista su kasnije dopisani.

Povez polukožni.

Prepis potječe vjerovatno iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu su bilješke iz fikha i etike, a na posljednjem listu su stihovi na perzijskom jeziku i jedna fetva na turskom jeziku.

Na rubu 1. i 2. lista je mali ovalni pečat ranijeg vlasnika: ʻAbdulkarīm Luṭfī Maẓharānī. Na posljednjem listu je pečat ranijeg vakifa: Muḥammad-paša Bosnawī, godina (1)274/1857.

Vakuf Gazi Husrev-begove medrese.

4619. R-3053.

شرح بحر الغرائب ـ لغت حليمي
ŠARḤ-I BAḤR AL-ĠARĀʼIB - LUĠAT-I ḤALĪMĪ

Komentar na perzijsko-turski rječnik *"Baḥr al-garāʼib"*.Oboje napisao Luṭfullāh b. Abū Yūsuf al-Ḥalīmī. Rječnik je napisan 850/1446, pa je komentar nastao poslije ove godine.

Djelo ima dva dijela (*defter*).

Karatay t II, 2039; Rieu t,137-8; Trako,102; G. Kut,351.

Početak:

اوله : حمد بليغ و ثناء بى دريغ جل جلاله و عم نواله ...

Završetak:

آخره : قصور: قصرك جمعدر، يعنى: كويكلى، و صلى الله على سيدنا محمد و آله وصحبه أجمعين إلى يوم الدين .

L.191; 18 x 12,5 (13 x 9); 21 red. *Nasta'liq*. Perzijske riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima malo dopuna. Papir tamnobijel i žućkast, od polovine listovi i pismo oštećeno, pa kasnije nalijepljen otkinuti dio lista, ali bez teksta.

Povez polukožni, oštećen (prva korica otkinuta i zagubljena).

Kolofon na kraju oštećen, ali od bilješke o datumu prepisa vidi se da je rukopis prepisan 22. šabana poslije 900/1495, ali smatramo da je to u XVI stoljeću.

Na naslovnoj stranici je naziv djela, razni pečati i ime ranijeg vlasnika:Ṣāliḥ b.Ša'bān Nikšićawī (iz Nikšića), godina 1217/1802.

4620. R-4365.

شرح بحر الغرائب ـ لغت حليمي

ŠARḤ-I BAḤR AL-ĠARĀ'IB - LUĠAT-I ḤALĪMĪ

Djelo je na početku nepotpuno.

Završetak:

آخره : اكر چه خانه، عمرم بهيده كرد بحور اشاش (اساس) عمروى اندر امان حق بادا ...

L. 151; 20,5 x 13 (13 x 7,5); 17 redova. *Ta'līq*, složen, teško čitljiv. Poglavlja i istaknute riječi pisani crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst.

Povez kožni, oštećen. Na sredini korica utisnuti su ornamenti.

Prepisao Nabī b. Waliyuddīn aṣ-Ṣamsūnī, 6. džumadel-ahira 933/1527.

Rukopis je porijeklom iz Zenice.

4621. R-1873.

شرح بحر الغرائب ـ لغت حليمي

ŠARḤ-I BAḤR AL-ĠARĀ'IB - LUĠAT-I ḤALĪMĪ

Prvi dio (*defter*) L. 91; 20 x 14,5 (14,8 x 8); 21 red. *Divan*. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Povez kožni. Na sredini korica i uglovima utisnuti su ornamenti. Rukopis se čuva u polukožnoj futroli.

Prepisao Riḍwān b. 'Abdullāh, mjeseca redžeba 983/1575. godine.

Na prvom zaštitnom listu je dova za konjanika i konja u borbi. Na naslovnoj stranici je naziv djela, jedna dova, dva stiha na turskom jeziku, imena ranijih vlasnika:'Abduraḥmān 'Omar Efendizāde, te Mehmed Dede Mawlawī i razni pečati.

Iz Šehdi ef. biblioteke.

4622. R-6030.

شرح بحر الغرائب ـ لغت حليمي

ŠARḤ-I BAḤR AL-ĠARĀ'IB - LUĠAT-I ḤALĪMĪ

Djelo ima dva dijela *(defter)*. L. 209; 24,5 x 15,5 (16,5 x 9,5):19 redova. *Nast'aliq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima malo dopuna. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom. Povez kartonski, noviji.

Prepisivač i datum prepisa nepoznati.

Na početku je ime i lični pečat ranijeg vlasnika: Muḥammad Ḥasīb b. Ibrāhīm as-Sarāyī, godina 1232/1816.

Iz biblioteke Osman ef. Sokolovića.

4623. R-3530.

شرح بحر الغرائب ـ لغت حليمي

ŠARḤ-I BAḤR AL-ĠARĀ'IB - LUĠAT-I ḤALĪMĪ

Djelo je na kraju nepotpuno.

L. 219; 21 x 15 (14 x 10): 15 redova. *Nast'aliq*. Perzijske riječi pisane crvenim mastilom, a neke su nadvučene crvenom linijom. Po rubovima ima dopuna. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst.

Povez polukožni, s preklopom.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na kraju su imana ranijih vlasnika:Ḥasan, pomoćnik kadije u nekim rumelijskim gradovima i Muḥammad Ḥusāmzāde.

Uvakufio al-ḥāǧǧ Muḥammad-paša.

Iz Elči Ibrahim-pašine medrese u Travniku

4624. R-1061.

مفتاح اللغة

MIFTĀḤ AL-LUĠA

Perzijsko-turski rječnik koji je napisao Šayḫ Maḥmūd b. Adham 897/1492.

Ḥ.Ḫ. II, 1770; O.M. I, 160; Flügel I, 124 ; Trako, 107.

Djelo je na početku nepotpuno.

Završetak:

آخره : تمام شد این درر دری دَری غرا بسعی حقیر و فقیر یوسف بن جعفر في بلدة أدرنه

L. 88; 21 x 15,5 (15,5 x 10); 7 redova. *Nasḫ*, vokalizovan. Tumačenja na turskom jeziku pisana su u proredu i po rubovima. U početku su poglavlja pisana crvenim mastilom, a perzijske riječi nadvučene crvenom linijom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, malo dohvaćen vlagom.

Povez polukožni.

Prepisao Yūsuf b. Ǧa'far, u Edreni, 965/1555. godine.

Uvakufio Mustafa-beg Dženetić, 1289/1872. (bilješka i pečat na prvom zaštitnom listu).

4625. 802.

مفتاح اللغة

MIFTĀḤ AL-LUĠA

Početak:

اوله : بسم الله الملك الحق الكريم ... أما بعد چون لغت فرس میان مبارزان میدان بلاغت ... و باسم مفتاح اللغة موسوم کردانیده ...

Završetak:

آخره : تمام شد این درر دری دَری غرا بسعی حقیر و فقیر شیخ محمود بن أدهم المبتلي بوقیع العصر الأعظم تاریخ سنة سبع و تسعین و ثمان مائة. والحمد لله وحده ...

L.148+7+5; 17,5 x 12,5 (13,5 x 8,5);13 redova. *Nasḫ*, vokalizovan. Perzijske riječi i poglavlja pisani crvenim mastilom. Po rubovima ima dopuna, ispravaka i tumačenja. Imaju kustode. Papir tamnobijel, glat, dohvaćen vlagom.

Povez kožni, s prklopom, oštećen.

Datum i prepisivač nepoznati, ali rukopis je iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu su zapisi i bilješke iz astronomije, a na posljednjim zaštitnim listovima su zapisi, sve na turskom jeziku.

Na prvom zaštitnom listu je ime i pečat ranijeg vlasnika: Mustafā Mawlawī Ḥusaynefendizāde, a na naslovnoj stranici je drugo ime: Aḥmad b. Muḥammad, kadija.

Uvakufio Svrzo Meḥmed ef. b. Muḥamed-aga, 1931. godine.

4626. R-1640.

وسيلة المقاصد الى أحسن المراصد

WASĪLAT AL-MAQĀṢID ILĀ AḤSAN AL-MARĀṢID

Perzijsko-turski rječnik koji je napisao derviš mevlevijskog reda Ḫaṭīb Rustam Mawlawī, dovršivši ga polovinom šabana 903/1498.

Flügel I, 197; Karatay t II, 2086; Pertsch p, 174; Trako, 108; A.M. I, 367.

Početak:

اوله : الحمد لله رب الأرباب، میسر الیسر و الصعاب، الذی خلق آدم من التراب ... أما بعد چنین سیکوید أضعف عباد الله القوی خطیب رستم المولوي ...

Završetak:

آخره : چون تمام اتدی نصف شعبانده یازدی تاریخی برات منیر .

L. 119; 24 x 15,5 (18 x 10); 11 redova. *Ta'līq*, pisan vrlo vještom rukom prepisivača, krupnijim slovima. Turske riječi pisane su u proredu sitnijim slovima. Po rubovima, pri kraju djela, ima malo dopuna. Poglavlja i istaknute riječi pisani crvenim mastilom. Imaju kustode. Tekst na stranicama obrubljen je tankom crvenom linijom. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Povez polukožni, s preklopom.

Prepisao nepoznati prepisivač u trećoj dekadi džumadel-ahira 983/1575.godine.

Na naslovnoj stranici je naziv djela, te ime i lični pečat ranijeg vlasnika: Hadži Mustafa, kadija.

4627. R-3327.

وسيلة المقاصد الى احسن المراصد

WASĪLAT AL-MAQĀṢID ILĀ AḤSAN AL-MARĀṢID

Djelo je na kraju nepotpuno.

L. 36; 20,5 x 13 (13,5 x 6,5); 9 redova. *Nash*, vokalizovan. Turske riječi pisane su u proredu sitnijim slovima. Poglavlja i istaknute riječi pisani crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, glat, dohvaćen vlagom.

Povez kartonski, noviji.

Prepis potječe iz XVIII stoljeća.

Na naslovnoj stranici su stihovi na perzijskom jeziku i bilješka iz jezika na turskom jeziku. Na kraju su, također, bilješke iz jezika, pisane kasnije turskim jezikom.

4628. R-2548.

دقائق الحقائق
DAQĀ'IQ AL-ḤAQĀ'IQ

Tumačenje na turski jezik pojedinih perzijskih sinonima, uzetih iz perzijske poezije. Napisao Aḥmad b. Sulaymān Ibn Kamāl-paša, umro 940/1533.

Kairo t. 92; Rieu t. 141; Karatay t. II, 2061; Wiesbaden XIII3, 214.

Početak:

اوله: سپاس بی قیاس حدای بی همتایه که کلزار بدیع الاثار بیانده ...

Završetak:

آخره : أمـا ترك ابر شكل الفن مـقله تلفظ ايدر اصلده محدود دكلدر بونك ده آته اطلاقى باعتبار الوصف در.

L. 144; 20,5 x 14 (13 x 8); 17 redova. *Nast'alīq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom ili su nadvučene crvenom linijom. Po rubovima ima dopuna i tumačenja. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst.

Povez kožni.

Prepisao Aḥsenī b. Bālī al-Aqšehrī, 5. muharrema 956/1549.

Uvakufio Mehmed ef. b. Muhammed-aga Svrzo, 1931. godine.

4629. R-2358.

دقائق الحقائق
DAQĀ'IQ AL-ḤAQĀ'IQ

L.114; 20 x 13 (13 x 7); 15 redova. *Ta'līq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom, a neke su nadvučene crvenom linijom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, malo oštećen, dohvaćen vlagom.

Povez kartonski, noviji.

Prepisao nepoznati prepisivač, 18. redžeba 963/1556. godine.

Poredeći završetak ovog primjerka sa prethodnim, ustanovili smo da u ovom primjerku ima pet stranica više teksta od prethodnog i narednog primjerka.

Na naslovnoj stranici je naziv djela, dva stiha na turskom jeziku, bilješka o uvakufljenju, ime ranijeg vlasnika; 'Alī b. Sinān i još jedno brisano ime, te imena dvojice vakifa: Muzaferija hadži Abdulkadir, za Simzade (Đumišića) medresu u Sarajevu, godina 1206/1792. i Bičakčić Hasan, iz Šejh Feruhove mahale u Sarajevu.

Iz Šehdi ef. biblioteke.

4630. R-3616.

Zbirka (مجموع), 4

L. 152; 19,5 x 12,5 (13 x 6); 17 i 19 redova. *Ta'līq* i *nasḫ*, od dvojice različitih prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima ponegdje dopuna. Imaju kustode. Tekst u prva dva djela obrubljen je jednom tankom pozlaćenom, a u trećem djelu crvenom linijom. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Povez kožni, s preklopom. Na sredini korica i na preklopu utisnuti su ornamenti.

1. L. 1 - 112.

دقائق الحقاذق
DAQĀ'IQ AL-ḤAQĀIQ

Prepisao Aḥmad b. 'Abdulqādir, 25. ramazana 982/1574. godine.

2. L, 113 - 131.

رساله یائیه
RISĀLA YĀ'IYYA

Rasprava o različitim značenjima slova "j" koje se nalazi na kraju perzijskih riječi. Napisao Aḥmad b. Sulaymān Ibn Kamāl-paša, umro 940/1533.

Rieu t, 142; Wiesbaden XIII3, 216.

Početak:

اوله: بو صحایف لر لطایفك تسویدنه دلعی و باعث مضمون مکتوبنده ...

Završetak:

آخره : بو رساله كه خیر له اختتام بولدی حرف اخیر نام بیانله تمام اولدی.

3. L. 133b - 152.

قواعد الفرس

QAWĀ'ID AL-FURS

Kratko djelo koje sadrži gramatička pravila perzijskog jezika, od prethodnog autora. Ovo su podaci iz rukopisa, koji su napisani na početku djela crvenim mastilom. Međutim, niže navedeni izvori kažu da je autor nepoznat. (v. br.4226,2).

Ahlwardt VI, 6848; Flügel I, 196; Köprülü III, 438; Trako, 57.

U uvodi autor navodi da djelo ima četiri poglavlja, ali naš primjerak, kao i kod Ahlwardta i Trake, ima samo tri poglavlja.

Početak:

اوله : الحمد لله الذي سبّحني منحنى من تواتر نعمانه تدوين قواعد الفرس ... و بعد فهذه رسالة مشتملة على القواعد الفارسية ...

Završetak:

آخره : و اعلم ان: فا و: و لا يدخلان إلاّ على المصدر و الفعل لانهما مختصان لمعنى الحدوث و الله اعلم .

Prepisivač i datum prepisa su nepoznati, ali smatramo rukopis potječe iz XVII stoljeća.

Na početku je sadržaj za prvo djelo u zbirci, stihovi na turskom jeziku, nazivi djela (pisani kasnije) i ime ranijeg vlasnika: 'Abdul'azīz Mu'minzāde, muderris u medresi nekog Suhejl-bega. Poredeći pismo ove bilješke sa prva dva djela, izgleda nam da je on i prepisivač.

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

4631. R-2446.

Zbirka (مجموع), *4*

L. 126; 17,5 x 11,5 (12 x 7,5); 17 redova. Ta'līq, teško čitljiv. Naslovi i istaknute riječi pisani crvenim mastilom. Po rubovima ima malo dopuna i tumačenja. Papir bijel, čvrst.

Povez polukožni.

---

1. L.1 -93.

دقائق الحقائق

DAQĀ'IQ AL-ḤAQĀIQ

(v. br. 4628)

2. L. 94 - 95.

رسالة في قواعد اللغة التركية

RISĀLA FĪ QAWĀ'ID AL-LUGA AT-TURKIYYA

Kraća risala o pravilima turskog jezika, na arapskom jeziku, od nepoznatog autora.

Početak:

اوله : الحمد لله على كل شئ قدير... و بعد اعلم أن مصدر اللغة التركية الرومية الصرفانية آخر حرفه ...

3. L. 96b - 111.a

رساله يائيه

RISĀLA YĀ'IYYA

(v, br. 4630,2)

4. L. 113b - 126.

عارف اللطائف

'ĀRIF AL-LAṬĀ'IF

Kraće djelo na perzijskom jeziku iz metrike, od nepoznatog pisca.

Početak:

اوله : سپاس و ا فر قادری را كه حركت سریع دوائر افلاك را ... أما بعد بدانك ارباب صناعت عروض ...

Prepisivač i datum prepisa nisu navedeni, ali smatramo da rukopis potječe iz XVII stoljeća.

Na početku, između djela i na kraju rukopisa ima raznih bilježaka, teško čitljivih, koje nismo uspjeli dešifrovati.

Iz Abdullah ef. Kantamirijine biblioteke.

4632. R-1673.

تاج الدروس و عز النفوس
TĀĞ AD-DURŪS WA 'IZZ AN-NUFŪS

Perzijsko-turski rječnik. Napisao Aḥmad b. Isḥāq al-Baqqālī al-Qayṣarī 962/1554. Navedeni podaci nalaze se u rukopisu. Međutim, pristupačni izvori ne spominju ovog pisca, pa ni njegovo djelo. Prema tome, djelo je vrlo rijetko.

Početak:

اوله : حمد بی که أحاطت قصور و هم بحد مرکزان نرسد ... أما بعد ذی الفهم السليم و الطبع تامستقيم را معلوم كه...اين لغات احمد بن اسحاق البقالي القيصري ... موسوم بتاج الدروس و عز النفوس ...

Djelo je na kraju nepotpuno, prepisivač ga do kraja nije prepisao.

L.60; 21,2 x 15,5 (16 x 10,5); 7 redova. *Nasẖ.* Perzijske riječi vokalizovane, a turske riječi pisane su u proredu sitnijim slovima. Poglavlja i istaknute riječi pisani su crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir bije, čvrst.

Povez kožni, s preklopom.

Na početku je ime ranijeg vlasnika i vakif ovog rukopisa.

Uvakufio, za Gazi Husrev-begovu medresu u Sarajevu, Aḥmad b. Muṣṭafā, muderris.

Vakuf Gazi Husrev-begove medrese.

4633. R-2578.

لغت نعمة الله
LUĠAT-I NI'MATULLĀH

Perzijsko-turski rječnik koji je napisao Ni'matullāh b. Aḥmad b. Qāḍī Mubārak ar-Rūmī, umro u Istanbulu 969/1561.

Ḥ.Ḫ. II, 1965; Flügel I, 137; Rieu t, 142; Karatay t II, 2063; Trako, 198.

Početak:

اوله : حمد بی قیاس و شکر با سپاس آن مالك بی همتایرا كه ...

Završetak:

آخره : آرزومند بهيه مثله بهره مثله ...

L.218; 20 x 13,5 (15,5 x 7,5); 25 redova. *Ta'līq.* Poglavlja i istaknute riječi pisan crvenim mastilom. Perzijske riječi nadvučene su crvenom linijom. Po rubovima ima malo dopuna i ispravaka. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Povez kartonski.

Prepisao nepoznati prepisivač 975/1568. godine.

Na zaštitnim listovima ima raznih bilježaka: hadisi i stihovi na arapskom, turskom i perzijskom jeziku.

Na naslovnoj stranici je naziv djela, imena ranijih vlasnika: Darwiš Muḥammad b. Nūrullāh, hadži Oṯmān b. Aḥmad, Muḥammad Šarmi(?) i jedna nejasna bilješka.

Uvakufio Salim ef. Muftić, 1357/1938.

4634. R-1595.

لغت نعمة الله
LUĠAT-I NI'MATULLĀH

L. 222; 20,5 x 14 (14 x 7,5); 21 red. *Nasta'līq.* Poglavlja i istaknute riječi pisani crvenim mastilom. Perzijske riječi nadvučene crvenom linijom. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst.

Povez kožni. Na sredini korica utisnuti su ornamenti. Rukopis se čuva u polukožnoj futroli.

Prepisao Muṣṭafa b. Wali, iz kasabe Peć, mjeseca muharrema 983/1575. godine.

Na naslovnoj stranici je ime ranijeg vlasnika: Ibrāhīm b. Muḥammad i još dva brisana imena, te razni pečati.

Iz Šehdi ef. biblioteke.

4635. 231.

لغت نعمة الله
LUĠAT-I NI'MATULLĀH

L. 273; 29 x 16,5 (17 x 8,5); 19 redova. *Nasta'līq.* Poglavlja i istaknute riječi pisani crvenim mastilom. Perzijske riječi nadvučene su crvenom linijom. Papir tamnobijel, glat

Povez kožni, oštećen, preklop otkinut i zagubljen. Na sredini korica utisnuti su ornamenti.

Prepisao Muḥammad b. Ṭūrmuš, 3. šabana 1004/1605. godine.

Na naslovnoj stranici je ime i pečat ranijeg vlasnika 'Abdullāh b. al-ḥāğğ Aḥmad...(teško čitljivo) as-Sarāyī, godina 1226/1811.

Na početku i na kraju je bilješka o uvakufljenju i mali pečati:Aḥmad b. Muṣṭafā, zapisao Muḥammad b. Mūsā, bivši kadija.

Poklonio Hamdija Kreševljaković, 6. aprila 1949. godine.

Rukopis je porijeklom iz Foče, od Edhema Loje.

4636. R-868.

لغت نعمة الله

LUĠAT-I NI'MATULLĀH

L. 244; (originalna folijacija, pisana crvenim mastilom) 19,5 x 11 (16 x 6); 19 redova. Poglavlja i istaknute riječi pisani crvenim mastilom. Perzijske riječi nadvučene su crvenom linijom. Imaju kustude. Papir bijel, čvrst.

Povez polukožni, s preklopom.

Prepisivač i datum prepisa nepoznati, ali smatramo da rukopis potječe iz XVII stoljeća.

Na početku, na plavim listovima, napisan je sadržaj djela. Na naslovnoj stranici su imena ranijih vlasnika: Derviš Aḥmad Nedīm, Muṣṭafā al-Ḥalabī, te bilješka, na turskom jeziku, iz koje se razumije da je neko za dušu Ra'if-efendije uvakufio knjigu za Šehdi ef. biblioteku u Sarajevu. Tu je i veliki pečat navedene biblioteke.

Iz Šehdi ef. biblioteke.

4637. R-1764.

لغت نعمة الله

LUĠAT-I NI'MATULLĀH

Djelo je nepotpuno i na početku i na kraju.

L. 107; 21 x 13 (16 x 8); 25 redova. *Ta'līq*, sitniji. Poglavlja i istaknute riječi pisani crvenim mastilom. Perzijske riječi nadvučene crvenom linijom. Po rubovima ima malo dopuna i ispravaka. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Povez polukožni, s preklopom.

Uvakufio Ḥasan-efendi Boyozāde.

4638. R-1871.

كان معانى لغت

KĀNA MA'ĀNĪ LUĠAT

Perzijsko-turski rječnik. Napisao Ḥasan b. 'Abdurraḥmān Riḍā'ī al-Aqsarāyī, umro 1071/1660. Gornji naslov napisan je na početku djela. Navedeni izvori ne pripisuju mu ovo djelo.

A.M. I, 295; O.M. I, 62.

Početak:

اوله : بنام قادر و خلاق عالم   كه اولدر ايلين بو حاكى آدم ...

Završetak:

آخره : آلهى روز محشر شيخ الإسلام   كوره ديدار حق ختم اين دعاى
دعا نامم حسن بوليدى إتمام   بيك اللى اوجده تاريخ رضايى ١٠٥٣ الهجرة

L. 29; 21 x 13 (15 x 8); 14 redova. *Ta'līq*. Poglavlja i perzijske riječi pisani crvenim mastilom. Uvod je pisan u stihu na turskom jeziku. Tekst na stranicama obrubljen je debljom pozlaćenom linijom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, malo dohvaćen vlagom.

Povez kožni.

Iz završetka se vidi da je djelo završeno 1053/1643.

Prepisivač i datum prijepisa nisu navedeni, ali smatramo da rukopis potječe iz XVII stoljeća.

Na naslovnoj stranici je bilješka na turskom jeziku, iz koje se razumije da je 'Alī Waṣfī uvakufio djelo pred dušu svoga brata Sulaymāna Rā'if-efendije, za Šehdi ef. biblioteku.

Iz Šehdi ef. biblioteke.

4639. R-4657.

تحفهء وهبي

TUḤFA-I WAHBĪ

(Isto kao br. 4602,4)

Perzijsko-turski rječnik u stihovima. Napisao Meḥmed b. Rašīd Wahbī Sunbulzāde, umro 1224/1809.

Rieu t, 144; Trako, 239.

Početak:

اوله : حمد بى خد اوكره فرمايه   كه انك نعمتيدر بى غايه ...

Završetak:

آخره : هزار ان شکر ایدوب حقه دیدم اتمام تاریخن (!) بحمد الله بو زیبا تحفهٔ وهبی تمام اولدی

L. 54; 17,5 x 12 (13 x 7,5); 15 redova. *Nasẖ*, vokalizovan. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Imaju kustode. Tekst je obrubljen jednom tankom crvenom linijom. Papir bijel, čvrst.

Povez polukožni.

Prepisivač i datum prepisa nisu navedeni, ali smatramo da rukopis potječe iz XIX stoljeća.

Na kraju je crvenim mastilom napisano ime ranijeg vlasnika: hafiz ʻOmar b. al-ḥāǧǧ Mamūd b. Munlā Ṣāliḥ Pehlivan (Pehlivanović), vjerovatno iz Duvna.

Iz Odbora IZ Mostar.

4640. R-7802.

تحفهٔ وهبی
TUḤFA-I WAHBĪ

Djelo je na početku nepotpuno.

L. 37; 20 x 14 (14,5 x 8,5); 19 redova. *Nasẖ*, mjestimice vokalizovan. Po rubovima ima dopuna i tumačenja. Imaju kustode. Papir bijel, glat, dohvaćen vlagom, malo oštećen.

Bez poveza.

Prepisan poslije 1253/1837, jer je prepisan iz primjerka štampanog navedene godine.

Iz biblioteke Osman ef. Sokolovića.

4641. R-7608.

تحفهٔ وهبی
TUḤFA-I WAHBĪ

L. 48; 24 x 19,5 (17 x 11,5); 15 redova. *Nasẖ*, vokalizovan. Po rubovima ima malo dopuna i ispravaka. Imaju kustode. Papir bijel, glat. Povez kožni, prost.

Neme podatak o prepisivaču i datumu prepisa, ali smatramo da rukopis potječe iz XIX stoljeća.

Na kraju su razne bilješke na turskom jeziku.

Poklonio Muhamed Čaršimamović, porijeklom iz Zenice.

4642. R-6716.

شرح تحفهٔ وهبی
ŠARḤ-I TUḤFA-I WAHBĪ

Komentar perzijsko turskom rječniku u stihovima (v. br. 4639). Komentar je napisao as-Sayyid Aḥmad Ḥayātī, umro 1229/1813-14.

O.M. I, 284; Kairo t, 94; Karatay t II, 2099.

Početak:

اوله : فاتحهٔ نظم لآلی لغات و سانحهٔ رقم آمالی نکات ...

Završetak:

آخره : بو شرحك ختامی بیك ایکی یوز آلتی سنه سی رمضاننك یوم سادسی یوم اثنینك بین الظهر و العصرنده در بویلهاولنجه تمام ...

L. 170; 23 x 18 (19 x 13,5); 25 redova. *Nasta'līq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom ili su nadvučene crvenom linijom. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst, malo ošteće;

Povez kožni, prost.

Prepisao Aḥmad b. Muḥammad Feyīzade (Fejić?),1239/1823. godine.

Poklonio prof. dr Hamdija Ćemerlić.

4643. R-3859.

شرح تحفهٔ وهبی
ŠARḤ-I TUḤFA-I WAHBĪ

L. 250; 25 x 18,5 (20,5 x 11,5); 29 redova. *Nasẖ*. Po rubovima ima ponegdje dopuna. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst.

Povez kožni, s preklopom, zaštićen zelenim platnom.

Rukopis potječe iz XIX stoljeća.

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

4644. R-7605.

شرح تحفهٔ وهبی
ŠARḤ I TUḤFA-I WAHBĪ

Komentar perzijsko-turskom rječniku (v. br. 4639). Napisao Mawlā al-Fāḍil Labīb-efendi, čija nam je biografija nepoznata.

Kairo t, 94.

Početak:

اوله : حمدی که چون غره، صبح اذل شوارق انوار جمال ایله مطلا ...

Završetak:

آخره : جوهر انشانلق ایدوب تاریخنی دیدم لبیب حمد اوله اللهه اولدی تحفه نك شرحی تمام .

L. 179; 24 x 17,5 (17 x 11); 17 redova. *Nasḫ*, jednostavan. Osnovni tekst nadvučen crvenom linijom. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst.

Povez polukožni.

Prepisao nepoznati prepisivač 1250/1834. godine.

Poklonio Muhamed Čaršimamović, porijeklom iz Zenice.

4645. R-4202.

نظم الجواهر
NAẒM AL-ĞAWĀHIR

Perzijsko-turski rječnik u stihu, koji je napisao Ḥusayn- efendi al-Aynī, umro 1254/1838. U našem primjerku ispod naslova navedena je godina 1236/1820, vjerovatno godina pisanja.

Köprülü III, 701: O-2763 (štampani primjerak).

Početak:

اوله : الحمد لله الذي أنزل القرآن على (لسان) العربية ...أما بعد اشبو لسانى ثلثه، جامع نظم و انشاسنه موفق بالخير اولديغم نظم الجواهر ....

سر این نامه را تا جست توحید
بنام ناظم دیوان هستی
بعشق منشی، حکم الستی...

Djelo je na kraju nepotpuno.

L. 69; 23,5 x 14,5 (15 x 8); 14 redova. *Nasta'līq,* djelomično vokalizovan. Neke riječi pisane su crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, glat, oštećen, listovi prosuti.

Povez kartonski, oštećen i rastavljen od listova

Prijepis potječe iz XIX stoljeća.

4646. R-1229.

Zbirka (مجموع), *6*

L.67; 23 x 14,5 (16 x 9); 15 redova. *Nasḫ,* pisan vještom rukom prepisivača. Naslovi, poglavlja i istaknute riječi pisani crvenim mastilom. Unvani su ukrašeni pozlaćenom bojom.Tekst je obrubljen jednom pozlaćenom debljom linijom, a rubovi tankom crvenom linijom. Po rubovima ima dopuna i objašnjenja, sitno pisanih, od istog prepisivača. Imaju kustode. Papir tamnobijel, glat, oštećen, dohvaćen vlagom i rastavljen od poveza.

Povez kožni, oštećen.

1. L. 1 - 22.a

تحفهء شاهدي
TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

Poznati perzijsko-turski rječnik u stihu. Napisao Ibrāhīm b. Ṣāliḥ Šāhidī, umro 957/1550.

Karatay t II, 2047; Fajić III, 2599,2; Trako, 110.

Početak:

اوله : بنام خالق وحي توانا   قديم و قادر و بينا و دانا
ثناء و حمد شکر بی نهایه   سپاس و منت بی حد و غایه

Završetak:

آخره : شاهديه هر کيم ايلرسه دعا   ايده محشرده شفاعت مصطفى .

Poslije prvog lista nekoliko listova je otkinuto i zagubljeno.

2. L. 23b - 36.

تحفهء حسامي
TUḤFA-I ḤUSĀMĪ

Isto kao br.4590,5.

Perzijsko-turski rječnik u stihu. Napisao Ḥusāmuddīn-efendi (b.Ḥasan) al-Qonawī, po čijem je uzoru Šahidija kasnije napisao svoj rječnik.

Ispod riječi u svim djelima ove zbirke nalaze se brojevi pisani crvenim mastilom koji povezuju riječi istog značenja.

Dobrača I, 111; Wiesbaden XIII4, 472.

Početak:

اوله : نیچه و یرانی عدل ایلدی معمور   نیچه معموری ظلم ایلدی مقهور ...

Završetak:

آخره : اکر اول حسامی شاعر بو حسامی برکوریدی   دردی زهی دریدی سوزی دفترن دریدی

Na naslovnoj stranici ovog djela su stihovi na turskom jeziku, a na kraju djela su bilješke o rođenju neke djece, datirane između 1233-1237/1817-1821.

3. L. 37b - 47.

نظم الآسامي
NAZM AL-ASĀMĪ

Mali perzijsko-turski rječnik u stihovima, namijenjen djeci, od anonimnog autora.

Kairo p I, 241; Trako, 238.

Početak:

اوله : چو بسم الله پس الحمد لله ديالم هم توكلنا على الله ...

Završetak:

آخره : آخر انجام ايو آدلونيك نام كردمش بر داخت ايلادم تمام

4. L. 48b - 55.a

لغت لامعي چلبي
LUĠAT-I LĀMI'Ī ČALABĪ

Mali perzijsko-turski rječnik u stihovima, namijenjen djeci-početnicima. Napisao Lāmi'ī Maḥmūd Čalabī, umro 938/1531.

A.M. II, 412; S.O.IV, 86; Kairo p I, 28 i 279; Trako, 196.

Početak:

اوله : ادالم اوّل اول حق اداني باد كه غالم اولدى بو امريله بنياد

Završetak:

آخره : فعولن فعولن فعولن فعل آچيلورطپو بيله قوتلو قپو

5. L. 56b - 62.

(لغت مختصر فارسي تركي)
(LUGAT- I MUḪTAṢAR FĀRSĪ TURKĪ)

Mali perzijsko-turski rječnik u stihovima, od anonimnog autora, namijenjen djeci.

Kairo p I.241; Trako, 196.

Početak:

اوله : بهار اولدى يته لا له جام الدى رندانه بنفشه شب كولاهنى قورمشدر لوندانه ؟

Završetak:

آخره : پيمودن اولور چوا و بچمكلك هم خيره شدن قمشق آدى

6. L. 63 - 67.

لغت كريمي
LUĠAT-I KRĪMĪ

Mali perzijsko-turski rječnik u stihu, od nekog Krimije, čija nam je biografija nepoznata. Naslov je prema rukopisu. Pristupačni izvori ne spominju ovakav naslov.

Početak:

اوله : عربجه تركيه سبحان ديرلر عجم ديلنده بل يزدان ديرلر...

Završetak:

آخره : اولاين ديرسك اى مهر و قموتوك اوستنه عالى دلو جانبله چهد ايله بو قطعه اوله تا ازبر

Cijelu zbirku prepisao 'Omar b. 'Abdullāh 994/1586. godine.

Na kraju je jedno pismo na turskom jeziku, pisano slabim rukopisom, teško čitljivo, te jedan zapis za glavobolju i jedna dova.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

4647. R-942.

Zbirka (مجموع), *2*

L. 65; 19,8 x 14,5 (15 x 7,5); 15 redova. *Ta'līq* i *nasḫ*, od dvojice različitih prepisivača. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Po rubovima ima kratkih komentara. Imaju kustode. Papir bijel i tamnobijel, oštećen.

Povez polukožni, takođe oštećen.

1. L. 1 - 59.

تحفهء شاهدي
TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

Prepisivač i datum prepisa nisu navedeni.

2. L. 60 - 65.

(لغت فارسي تركي)
(LUĠAT-I FĀRSĪ TURKĪ)

Djelo je na početku nepotpuno.

Perzijsko-turski riječnik od nepoznatog autora.

Početak (ovdje):

اوله : چوب حردنی نه مصلحت اکر هوست هست چوب هردنی را حاضر باش

Završetak:

آخره : هشت هزار نه هزار ده هزار . تمت هذا الكتاب

۸... ۹ ... ۱۰ ...

Prepisao nepoznati prepisivač, u utorak koncem džumadel-evvela 1030/1621.

Na kraju je jedan stih na turskom jeziku.

4648. R-6087.

تحفهء شاهدی
TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

L. 16; 20 x 14 (14,5 x 9); 17 redova. *Nasḫ*, vokalizovan, pisan vještom rukom kaligrafa. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom, kao i brojevi koji označavaju riječi istog značenja. Po rubovima i u proredu ima tumačenja na turskom jeziku. Tekst i rubovi obrubljeno tankom crvenom linijom. Imaju kustode. Papir tamnobijel i žućkast, malo oštećen.

Povez kožni, oštećen i rastavljen od listova.

Prepisao Muḥammad b. Muḥammad al-Istanbūlī 1063/1652. godine.

Na prvom zaštitnom listu je ime ranijeg vlasnika Muḥammad As'ad.

Iz biblioteke Osman ef. Sokolovića.

4649. 5909.

تحفهء شاهدی
TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

Početak:

اوله : صچك و الليل يوزك آيتى نور رخكآلنك ندر نور على نور ...

L. 29; 20 x 14 (15 x 10); 13 redova. *Nasḫ*, vokalizovan. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Perzijske riječi nadvučene su crvenom linijom. Papir bijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Bez poveza.

Prepisao nepoznati prepisivač 1085/1674. godine.

Iz biblioteke Osman ef. Sokolovića.

4650. R-3544.

تحفهء شاهدی
TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

L. 21; 19,5 x 11,5 (12 x 7); 17 redova. *Nasḫ*, vokalizovan. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Po rubovima ima sitno pisanih komentara, od istog prepisivača. Imaju kustode. Papir tamnobijel, oštećen.

Povez kožni, takođe oštećen.

Prepisao Dervīš Muḥammad al-Kāšī, poznat kao Muzallifzāde, 27. muharrema 1097/1685. godine.

4651. R-2391.

تحفهء شاهدی
TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

L. 44 (originalna folijacija); 19,5 x 14 (15 x 11,5); 9 redova. *Nasḫ*, pisan nevještom rukom. Po rubovima i u proredu ima sitno pisanih tumačenja na turskom jeziku. Poglavlja, istaknute riječi i većina perzijskih riječi pisano crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst.

Povez polukožni, s preklopom.

Prepisivač i datum prepisa nisu navedeni, ali je rukopis prilično star, najvjerovatnije iz XVII stoljeća.

Uvakufio al-ḥāǧǧ Ḏulfikār b. Muḥammad Spahizāde (Spahić) iz sela Čumel (Hercegovina) i predao ga muteveliji Halilu, sinu Salihovu Hercegovcu.

Iz Šehdi ef. biblioteke.

4652. R-2642.

تحفهء شاهدی
TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

Djelo je na kraju nepotpuno.

L. 26 (originalna folijacija); 20x10 (13x5), 12 redova. *Ta'līq* sitan, pisan vještom rukom prepisivača. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Po rubovima ima tumačenja. Imaju kustode. Papir tamnobijel, oštećen, listovi prosuti.

Povez polukožni, oštećen, s preklopom.

Iako je rukopis nepotpun na kraju i nema bilješke o prepisu, smatramo da rukopis potječe iz XVII stoljeća.

Uvakufio Ḥasan-efendi Boyozāde (Bojić).

4653. R-233.

تحفهٔ شاهدى

TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

L. 19; 22 x 16 (17 x 10); 13 redova. *Nash*, pisan nevještom rukom prepisivača. Istaknute riječi i brojevi pisano crvenim mastilom. Po rubovima i u proredu ima sitno pisanih tumačenja na turskom jeziku. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, malo učadio, oštećen.

Povez kartonski.

Prepisao Ismā'īl b. Ibrāhīm, 11. zul-kadeta 1134/1731.godine.

Na unutarnjim koricama je tumačenje nekih arapskih riječi.

4654. R-5314.

تحفهٔ شاهدى

TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

L. 26; 19,7 x 13,5 (15,5 x 8,5); 15 redova. *Nasḫ*, vokalizovan. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Po rubovima i u proredu ima malo dopuna i tumačenja. Imaju kustode. Papir bijel, glat.

Povez kartonski.

Nema podataka o prepisivaču i datumu prepisa, ali je rukopis stariji od 1153/1740, što zaključujemo po jednoj bilješci na kraju djela u kojoj stoji da se neka osoba rodila navedene godine.

Iz biblioteke Osman ef. Sokolovića.

4655. R-4286.

Zbirka (مجموع), *3*

L.119; 19,3 x 14 (15,5 x 10, 15,5 x 8 i 14,5 x 7,5); 12 i 13 redova. *Nash*, od trojice različitih prepisivača. Prva tri lista i posljednji u prvom djelu ove zbirke kasnije su dopisani i djelo kompletirano. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima i u proredu ima kratkih tumačenja. U prvom i trećem djelu imaju kustode. Papir tamnobijel i bijel, čvrst i glat, dohvaćen vlagom.

Povez polukožni, s preklopom, oštećen.

1. L. 1 - 34.

تحفهٔ شاهدى

TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

Prepisivač i datum prepisa nisu navedeni.

2. L. 35b - 74.a

تعليم المتعلم

TA'LĪM AL-MUTA'ALLIM

Djelo o vjersko-moralnom odgoju i lijepom vladanju učenika. Napisao Burhānuddīn az-Zarnūǧī oko 600/1203.

Fajić III,1978,2.

Početak:

اوله : الحمد لله الذي فضل بنى آدم بالعلم و العمل ..

Završetak:

آخره : و لا بد بين ان يتعلم شيئا من الطب الذي جمع الشيخ الإمام أبو العباس المستغفري
فى كتابه المسمى بطب :النبى صلى الله عليه و سلم يجده من يطلبه الحمد لله رب العالمين ...

Prepis završen 1153/1740. godine.

3. L. 75b - 119.

مقدمة ابى الليث فى الصلاة

MUQADDIMA ABŪ AL-LAYṮ FĪ AṢ-ṢALĀ

Kratko djelo o namazu. Napisao Abū al-Layṯ Naṣr b. Muḥammad b. Ibrāhīm as-Samarqandī, umro 373/983.

Dobrača II, 904.

Početak:

اوله : الحمد لله رب العالمين و العاقبة للمتقين ... قال الفقيه أبو الليث رحمه الله ثم اعلم
بان الصلوة فريضة ...

Završetak:

فاذا مات يذهب لا اله إلا الله مع روحه و محمد رسول الله يبقى مع جسده، فإذا اجتمعا صار
اينا والله اعلم بالصواب .

Prepisano početkom rebiul-evvela 1020/1611. godine.

4656. R-1984.

تحفهء شاهدي
TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

L.29; 22,5 x 15,5 (18 x 11); 13 redova. *Nasẖ,* sa malom primjesom *ta'līqa,* vokalizovan. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Povez polukožni, oštećen.

Prepis završen 1182/1768.godine.

Na kraju je napisan *"Abdžad",* brojčana vrijednost slova, brisano ime ranijeg vlasnika, gdje se može pročitati samo 'Abdullāh i gore navedena godina. Prema rukopisu ove bilješke, moglo bi biti da je navedeni 'Abdullāh i prepisivač. Na zadnjem zaštitnom listu je bilješka iz fikha.

4657. R-7000.

Zbirka (مجموع), *2*

L. 118; 20 x 13 (16 x 10 i 15 x 10); 10 i 15 redova. *Nasẖ* i *ta'līq.* Prvo djelo vokalizovano. Istaknute riječi i brojevi pisani crvenim mastilom, a u drugom djelu mnoge riječi nadvučene crvenom crticom. Imaju kustode. Papir bijel, malo učadio, dohvaćen vlagom.

Povez kožni, s preklopom.

1. L.1 - 42.

تحفهء شاهدي
TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

Prepisivač i datum prepisa nisu navedeni.

2. L. 43b - 118.

فوائد الامالي و فرائد اللآلي (الرسالة الاسطوانية)
FAWĀ'ID AL-AMĀLĪ _ WA FARĀ'ID AL-LA'ĀLĪ (AR-RISĀLA AL-USṬUWĀNIYYA)

Priručnik o islamskom vjerovanju, vjerskom čišćenju i namazu, od nepoznatog pisca.

Dobrača II, 1560.

Početak:

اوله : الحمد لله الذي جعل العلماء ورثة الانبياء ، و بعد بو عبد ضعيفه فضل ايدوب رب العالمين ...

Završetak:

آخره : سجده ، تلاوت اندوكينى سجده ، تلاوت ايدوب تحياتى اوقمقدر اوننجى اوكمسه سهوتكن اوتورى سهو ايدوب تحياتى اوقمقدر.

Prepisao Ṣāliḥ b. Muṣṭafā al-Mostārī 1185/1771.godine.

(تمت هذه النسخة الشريفة(سنة) خمسة و ثمانين و مائة و ألف عن يد عبد الضعيف صالح بن مصطفى الموستاري)

Na kraju su vježbe u pisanju.

Poklonio Hivzija Hasandedić iz Mostara.

4658. R-5595.

Zbirka (مجموع), *2*

L. 66; 21 x 14,5 (15 x 9); 13 redova. *Nasẖ,* vokalizovano prvo djelo. Poglavlja i istaknute riječi pisani crvenim mastilom. Tekst drugog djela obrubljen tankom crvenom linijom. Imaju kustode. Papir bijel, glat.

Povez polukožni.

1. L. 1 - 29.

تحفهء شاهدي
TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

Prepisao 'Abdullāh Iskopyawī 1192/1778.godine.

2. L. 32b - 66.a

پند نامه (پند عطار)
PAND NĀMA (PAND-I 'AṬṬĀR)

Spjev poučnog vjersko-moralnog sadržaja na perzijskom jeziku. Napisao Farīduddīn Muḥammad b. Ibrāhīm al-'Aṭṭār, umro 627/1229.

Fajić III, 2595.

Početak:

اوله : حمد بى حد آن خداى پاك را انكه ايمان داد مشتى خاك را ...

Završetak:

آخره : رحمت حق باد بر روح كسى كين نصايح را بخواند اوبسى

Prepisao ʻAbdullāh b. Ṣāliḥ, iz Gornjeg Vakufa, 1187/1773.godine.

Iz biblioteke Osman ef. Sokolovića.

4659. R-4252.

تحفهء شاهدى

TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

L. 23; 20,5 x 16 (15,7 x 10,3);14 redova. *Nasḫ,* vokalizovan, pisan crnim i crvenim mastilom. Po rubovima ima kratkih komentara. Tekst na stranicama i rubovima obrubljen tankom crvenom linijom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, oštećen, listovi prosuti.

Povez kožni, s preklopom, oštećen. Na sredini korica utisnuti ornamenti.

Prepis je završen prije 1169/1755, koja se navodi u jednoj teško čitljivoj bilješci na naslovnoj stranici.

4660. R-7140.

Zbirka (مجموع), *3*

L. 35; 19,5 x 13,7 (16 x 10); 13 i 14 redova. *Nasḫ,* vokalizovan. Naslovi, poglavlja i brojevi koji označavaju riječi istog značenja pisani crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir bijel, oštećen, prosut.

Povez kožni, oštećen.

1. L. 1 - 20.a.

تحفهء شاهدى

TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

Djelo je nepotpuno, zagubljeno nekoliko listova.

2. L. 20b - 21.a

الكواكب الدرية في مدح خير البرية (قصيدة البردة)

AL-KAWĀKIB AD-DURRIYYA FĪ MADḤ ḪAYR AL-BARIYYA (QAṢĪDA AL-BURDA)

Fragment pjesme u slavu Muhammeda. Napisao Šarafuddīn Abū ʻAbdullāh Muḥammad b. Saʻīd al-Buṣirī, umro 694/1294.

Dobrača I,435,2.

3. L. 24b - 35.

اورادك شرحي

AWRĀDIN ŠARHĪ

Komentar zbirke izabranih molitvi od Sayyid Yaḥyā-efendi (Širwānī), čija nam je biografija nepoznata. Naslov djela i ime pisca je prema rukopisu.

Karatay t II, 2899.

Početak:

اوله : هيچ بر كشى الميان كم بو اورادى صدق ايله اوقيه ياخود دكليه اونك يدى قات بر لجه . . .

Cijelu zbirku prepisao Aḥmad b. Ḥasan Ǧābīzāde (Džabić), u Mostaru mjeseca zul-kadeta 1188/1775. i 1194/1780.

(كاتب الحروف منلا احمد بن حسن جابى زاده بموستار تاريخ سنة ١١٨٨ ذو القعدة)

4661. R-3538.

تحفهء شاهدى

TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

L.28; 20,2 x 14 (15,5 x 9,5);13 redova. *Nasḫ,* vokalizovan. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir bijel i žućkast, dohvaćen vlagom, listovi prosuti.

Povez polukožni, oštećen.

Prepis je završen prije 1202/1787, što se vidi iz jedne bilješke na prvom zaštitnom listu, u kojoj se kaže da je djelo uvezao hadži Bekir...? spomenute godine.

Na zaštitnim listovima na početku i na kraju su vježbe u pisanju, a na naslovnoj stranici je više pečata sa imenom Muhammad. Na završetku su dva imena ranijih vlasnika Munlā Darwīš i Muṣṭafā iz Mehmed-pašine mahale.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

4662. R-5035.

تحفهء شاهدى

TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

L. 49; 20 x 14 (15 x 7); 9 redova. *Nasḫ,* vokalizovan. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Povez kartonski, oštećen.

Prepisao nepoznati prepisivač 1214/1799.godine.

Na naslovnoj stranici i posljednjem zaštitnom list su vježbe u pisanju.

4663. 2546.

Zbirka (مجموع), *2*

L.57; 21 x 13,5. *Nasḫ* sa primjesom *ta'līqa,* vokalizovan. Po rubovima i u proredu ima tumačenja. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Tekst na nekim listovima obrubljen crvenom linijom. Imaju kustode. Papir bijel, glat, učadio.

Povez polukožni, s preklopom.

1. L. 1 - 29.

تحفهء شاهدي
TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

2. L. 31b - 57.

لغت فرشته أوغلي
LUĠAT-I FIRIŠTE OĞLU

Isto kao br. 4480,1.

Arapsko-turski rječnik. Napisao 'Abdullaṭif b. 'Abdulmağid Firišteoğlu, umro prije 879/1474.

Karatay t II, 2005; Wiesbaden XIII4, 467.

Početak:

اوله : حمد ثابتدر أول الله كه علمى علما ايله بزتدى ...

Završetak:

آخره : قونشى (قوكشى) جار اسى حار منهمر آقجى رجل آيق كعب طويق حف ادرك سق ثخين .

Oba djela prepisao Muṣṭafā b. Muḥammad Yeni Palankali (iz Nove Palanke), bez oznake datuma, vjerovatno u XVIII stoljeću.

4664. R-5862.

تحفهء شاهدي
TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

L.20; 20 x 12,5 (14,5 x 7,5); 17 redova. *Nasḫ*, vokalizovan, pisan vještom rukom prepisivača. Naslov, poglavlja i istaknute riječi pisani crvenim mastilom. Prve dvije stranice obrubljene debljom pozlaćenom linijom, a ostale tankom crvenom linijom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, glat.

Povez polukožni.

Prepisivač i datum prepisa nepoznati, ali smatramo da rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na početku je napisano ime ranijeg vlasnika Muḥammad, ḥāfiz. Na kraju je pet-šest malih ličnih pečata, u jednom od njih je ime 'Iṣmat, godina 1295/1878.

Iz biblioteke Osman ef. Sokolovića.

4665. R-4800.

Zbirka (مجموع), *4*

L.51; 20 x 15,5 (14 x 9); 15 redova. *Nasḫ* i *ta'līq*. Mnoge riječi pisane su crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, glat, malo dohvaćen vlagom.

Povez polukožni.

1. L. 1 - 20.

تحفهء شاهدي
TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

Prepisao neki Aḥmad 'Ārif 22. zul-hidždžeta 1215/1801. godine.

2. L.. 21 - 31.

مفاتيح الدرية في إثبات القوانين الدرية
MAFĀTĪḤ AD-DURRIYYA FĪ IṮBĀT AL-QAWĀNĪN AD-DARRIYYA

Morfologija perzijskog jezika pisana na arapskom. Napisao Muṣṭafā b. Abū Bakr as-Siwāsī, čija nam je biografija nepoznata.

Pertsch p , 187; Blašković, 352; Trako, 60.

Početak:

اوله : سبحان الذى خصّ الإنسان بالنطق من عالم الجماد و العجماء ...

Završetak:

آخره : جعلهما الله تعالى لهم مفتاح الكلمات الأقطاب من الفقير خادم الفقراء أحمد بن علاء الدين ...

Prepisao Aḥmad b. 'Alā'uddīn, bez oznake datuma, koncem XVIII ili početkom XIX stoljeća.

3. L. 32 - 41.

الامثلة المختلفة الفارسية الدرية
AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA AL-FĀRSIYYA AD-DURRIYYA

Glagolski oblici (paradigme) perzijskog jezika, s prijevodom i kraćim komentarom na arapskom i turskom jeziku, od nama nepoznatog pisca. (Naš primjerak je sličan onom kojeg navodi K. Dobrača II,1957,7.)

Početak:

اوله : اعلم كما أن صرفيين جعلوا الفعل ... الأمثلة المختلفة كرد فعل ماضى معناسى ايلدى ...

Završetak:

آخره : نسرك و دخترك و غيرها و قد مرّ سبب الاختصارى في الصفتين مراراً . تمت الكتاب ...

4. L. 42 - 51.

لغت فرشته أوغلى
LUĠAT-I FIRIŠTE OĞLU

(v. br.4663,2. i 4480,1).

Djela pod tačkom 3 i 4 prepisao isti prepisivač Aḥmad b.'Alā'uddīn.

4666. R-1044.

تحفهٔ شاهدي
TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

L. 20; 23 x 16 (15,5 x 10); 15 redova. *Nasḫ*, vokalizovan. Naslov i istaknute riječi pisani crvenim mastilom. Po rubovima ima dopuna. Imaju kustode. Papir bijel, glat.

Povez kartonski.

Prepisao Muḥammad 'Alī b. al-ḥāǧǧ Sulaymān, 1217/1802. godine.

Na naslovnoj stranici napisan je nekoliko puta naziv djela.

Iz kolekcije Ibrahim-efendije Zafranije.

4667. R-5532.

تحفهٔ شاهدي
TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

L. 44; 16 x 12 (13 x 7,5); 11 redova. *Nasḫ*, vokalizovan. Poglavlja su pisana crvenim mastilom. Po rubovima ima dopuna i objašnjenja. Tekst je obrubljen tankom crvenom linijom. Imaju kustode. Papir bijel, glat, malo oštećen.

Povez kartonski, noviji.

Prepisao Muṣṭafā Čalabī 1218/1803. godine.

Iz biblioteke Osman ef. Sokolovića.

4668. 1992.

تحفهٔ شاهدي
TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

L. 43. 22,5 x 15 (16 x 9); 9 redova. *Nasḫ* sa primjesom *ta'līqa*. Istaknute riječi, kao i perzijske pisane crvenim mastilom. Po rubovima i u proredu na prvih desetak listova ima tumačenja. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst.

Povez polukožni.

Prepisao ḥāfiẓ Ḥusayn-efendi, kurra' i muallim u Travniku, 1224/1809.godine

Na prvoj unutarnjoj korici je jedan temesuk, a na naslovnoj stranici su vježbe u pisanju i naziv djela. Na posljednjoj stranici su ilahije koje se recituju prigodom mevluda.

4669. R-7122.

تحفهٔ شاهدي
TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

L. 39; 17,2 x 11,5 (12 x 9); 12 redova. *Nasḫ*, vokalizovan. Poglavlja i brojevi pisani crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst.

Povez kartonski.

Prepisao Yaḥyā b. Muharram b. 'Alī...(?), (12)26/1811.godine.

Poklonio Emin Islamovski iz Struge.

4670. R-543.

Zbirka (مجموع), *2*

L. 55; 23 x 15 (16,5 x 8 i 16 x 10); 15 i 12-13 redova. *Nasḫ*, vokalizovan, od dvojice različitih prepisivača. U prvom djelu istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Tekst je obrubljen jednom tankom crvenom linijom. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst.

Povez polukožni, s preklopom.

1. L. 1 - 32.a

تحفهء شاهدي
TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

Prepisao Muḥammad Sālim b. Ḥasan Glođozāde Sarayī, dok je bio kadija u Donjoj Tuzli, koncem džumadel-ahira, 1228/1813. Prepisivač na kraju kaže da je djelo prepisao i poklonio uvaženom emiru Maḥmūd-begu, sinu Muṣṭafā-bega Murāfakzāde Tuzlawī-ji.

(قد وقع الاختتام بحمد الله الملك العلام عن يد العبد الضعيف و المذنب النحيف محمد سالم بن حسن الشهير بغلوجوزاده السرايى مولداً في نيابت مملحه، زير في أواخر جمادى الآخر لسنة ثمان و عشرين و مائتين و ألف)

2. L. 36b - 55.

سبحهء صبيان
SUBḤA-I ṢIBYĀN

Isto kao br. 4600.

Početak:

اوله : نام خدا ذکر ايدهلم ابتدا منزل مقصوده اودر رهنما

Završetak:

آخره : بر عمل قيل ساکه اوله يارغار بر اثر قو تا که قاله يادکار

Prepisao Derwīš Ṣāliḥ Emīn az-Zuhdī, učenik svoga oca Ṣaliḥ aṣ-Ṣallāḥī-je, 1228/1813. godine.

Vakuf Gazi Husrev-begove medrese Sarajevo.

4671. R-4229.

تحفهء شاهدي
TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

L. 22; 22,5 x 15 (15,5 x 9,5); 16 i 17 redova. *Nasḫ*, vokalizovan. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Papir tamnobijel, čvrst.

Bez poveza.

Prepisao al-ḥāǧǧ Ḥasan b. Muṣṭafā-efendi Kresozāde (Kreso), 1241/1825.

(كتبه الفقير الحقير الحاجى حسن بن مصطفى افندي قرأسوزاده غفرالله ...سنة ١٢٤١)

4672. R-6768.

Zbirka (مجموع), *2*

L.84; 23,5 x 16,3 (15 x 9,5); 9 i 11 redova. *Nasḫ*. Prvo djelo vokalizovano. U prvom djelu tekst je pisan i crnim i crvenim mastilom, a u proredu ima tumačenja na turskom jeziku. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst.

Povez polukožni.

1. L. 1 - 54.a

تحفهء شاهدي
TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

Na kraju djela ima bilješka da je vlasnik i prepisivač Muḥammad (ili Meḥmed) Tuzlo (Tuzlić), godina 1244/1828.

Na 54.b i 55.a listu su dove sa tumačenjima na turskom jeziku.

2. L. 55b - 84.

انشاء
INŠĀ'

Uzorci pisama na turskom jeziku, od nepoznatog sabirača.

Početak:

اوله : پادشاهلره و ويوهدهاره بو اسلوب اوزره يازلو و دولتلو عنايتلو مزيد مروتلو افندم ...

Godina prepisa je ista kao u prethodnom djelu.

Poklonio dr. Ahmed ef. Tuzlić

4673. R-4667.

تحفهء شاهدي
TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

L. 96; 24 x 15,5 (18,5 x 9); 11 redova. *Nasẖ*, vokalizovan, pisan u razmaknutim redovima. Naslov i istaknute riječi pisani crvenim mastilom. Tekst na stranicama obrubljen tankom crvenom linijom. Na početku i na kraju su neuspjeli crteži. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst. Povez kožni, s preklopom.

Preoisao 'Alī 'Oṯmān, 10. ramazana 1249/1833. godine.

Na istoj stranici je i ime ranijeg vlasnika Mula Ibrāhīm Ḥaği 'Alizāde. Iznad ove bilješke je druga bilješka i pečati ranijih vlasnika: spomenuti Ibrahim knjigu je poklonio Muḥammad Sālimu al-Ḥusnī b. al-ḥāğğ Ibrāhīmu, iz kasabe Kumanovo, sredinom safera 1259/1843.

Na naslovnoj stranici je bilješka na turskom jeziku, iz koje se razumije da se početkom rebiul-evvela 1253/1837. godine u Kumanovu pojavila neka bolest. Na kraju su bilješke, takođe na turskom jeziku, datirane većinom oko navedenih godina, o rođenju i smrti nekih osoba.

Rukopis je donesen iz Odbora IZ Mostar.

4674. R-1991.

تحفهء شاهدي
TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

L. 22; 23 x 16,5 (16 x 10; 13 redova. *Nasẖ*, vokalizovan. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, glat, oštećen, dohvaćen vlagom, listovi rastavljeni od poveza. Sedam listova nakon prvog lista otkinuto i zagubljeno.

Povez polukožni, oštećen.

Prepisano prije 1248/1832, kako se vidi iz bilješke ranijeg vlasnika, na kraju djela.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

4675. R-1331.

تحفهء شاهدي
TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

L. 18; 23,5 x 16 (19 x 10); 18 redova. *Nasẖ*, vokalizovan. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Po rubovima ima malo dopuna. Tekst je

obrubljen sa po dvije tanke crvene linije. Imaju kustode. Papir tamnobijel, glat.

Povez kartonski.

Prepisao nepoznati prepisivač 1255/1843. godine.

Poklonio dr. Muidović.

4676. R-2433.

Zbirka (مجموع), 2

L. 42; 19,7 x 14 (14,5 x 8); 13 redova. *Nasẖ*, vokalizovan. Naslovi, poglavlja i istaknute riječi pisani crvenim mastilom. Po rubovima i u proredu ima tumačenja. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Povez polukožni.

1. L. 1 - 36.

تحفهء شاهدي
TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

Prepisao Muḥammad b. al-ḥāğğ Muḥammad Hrustamzāde (?), 1200/1785 (v. bilješku na prvoj unutarnjoj korici).

2. L. 37b -39.a i 42.

لغت فرشته أوغلى
LUĠAT-I FIRIŠTE OĞLU

(v. br 4663,2. i 4481,1.

Ovo je samo jedan fragment navedenog djela.

Prepis završen 1259/1843. godine.

Na listovima 39.b i 40.a su bilješke iz tedžvida i fetve - sve na turskom jeziku.

Uvakufio Mustafa ef. Ruždić.

4677. R-7629.

Zbirka (مجموع), 4

L. 80; 20,5x15. *Nasḥ* i *ta'līq*, od različitih prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. U posljednja dva djela perzijske riječi nadvučene su crvenom linijom. Kraj prvog djela kasnije je kompletiran. Imaju kustode. Papir bijel i žućkast, malo dohvaćen vlagom.

Povez polukožni.

1. L. 1 - 27 (17x9); 15 redova.

تحفهٔ شاهدي

TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

Prepis dopisanog dijela završen 1261/1845. godine

Na 28-29. listu su bilješke na turskom jeziku, pisane vrlo slabim i teško čitljivim rukopisom: recept za neku bolest, neka ostavština iz Zeničke nahije, pisma i drugo.

2. L. 33b - 43 (16,5x12) , 15redova

منظوم لغت حليمي

MANẒŪM LUĠAT-I ḤALĪMĪ

Perzijsko-turski rječnik od nepoznatog pisca.

Karatay t II, 2044.

Početak:

اوله : بهار اولدی ینه لا له اله جام الدی رندانه   بنقشه شب کلا هیی قورمشدر لوندانه

...

Završetak:

آخره : علمه سعی ایت روز و شب ای دل ربا   عمروکی یوق بیره ایتمه سن رها

Nismo sigurni da je ovo pravi završetak, jer izgleda nam kao da djelo nije do kraja prepisano.

Prijepis potječe iz XIX stoljeća.

Na 47-48. listu je fragment nekog gramatičkog djela, na turskom jeziku.

3. L. 52 - 71 (13x8), 17 redova.

(لغت فارسي تركي)

(LUĠAT-I FĀRSI-TURKĪ)

Djelo je na početku nepotpuno.

Perzijsko-turski rječnik od anonimnog autora.

Završetak:

يوشيدن استمك يوغيلدن بويتدرق اورمق يوغانيدن متعدى . تمت تمام في هذا المقام.

Prepisao Ḫalīl Ḫulūṣī, kadija u nahiji Zenica,1237/1821. godine.

4. L. 72 - 80 (13x8), 17 redova.

تحفة الهادية (لغت دانستن)

TUḤFA AL-HĀDIYA (LUĠAT-I DĀNISTEN)

(v. br. 4486,2)

Prepisivač isti kao i u prethodnom djelu

Poklonio Muhamed Čaršimamović, porijeklom iz Zenice.

4678. R-7809.

تحفهٔ شاهدي

TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

Djelo je na kraju nepotpuno.

L. 10; 21 x 15 (13,5 x 8); 13 redova. *Nasḫ*. Naslov, poglavlja i istaknute riječi pisani crvenim mastilom. Tekst na prvre dvije stranice obrubljen tankom crvenom linijom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, dohvaćen vlagom, oštećen.

Bez poveza.

Prepisivač i datum prepisa nepoznati, rukopis je iz XIX stoljeća.

Iz biblioteke Osman ef. Sokolovića.

4679. R-882.

تحفهٔ شاهدي

TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

Djelo je na kraju nepotpuno, manjka jedan list.

L. 37; 20,5 x 14,5 (17 x 10); 23 reda. *Nasḫ*, vokalizovan, pisan nevještom rukom. U proredu ima dopuna. Poglavlja i istaknute riječi pisano crvenim mastilom. Imaju kustode. Tekst na prva tri-četiri lista obrubljen tankom crvenom linijom. Papir bijel, glat.

Povez polukožni.

Prepisivač i datum prepisa nepoznati.

Na posljednjim zaštitnim listovima su razne bilješke i vježbe u pisanju. Tu je i jedno ime: Aḥmad Ġam'ī b. Ibrāhīm Ṣarī-efendi, travnički kadija, kao i njegov lični pečat, godina (1)271/1854.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

4680. R-1251.

تحفهٔ شاهدي

TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

L. 20; 20 x 13 (16 x 9);15 redova. *Nasḫ*, vokalizovan, pisan vještom rukom prepisivača. Prva stranica kasnije dopisana. Tekst obrubljen sa po jednom tankom crvenom linijom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst.

Povez kartonski.

Prepisivač i datum prepisa nisu navedeni.

Uvakufio Ṣāliḥ-efendi Hromozāde, 1284/1867 (v. pečat na naslovnoj stranici).

4681. R-1257.

تحفهٔ شاهدي

TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

Djelo je na početku nepotpuno.

L. 22; 20 x 14 (15 x 8,5); 13 redova. *Nasḫ*, vokalizovan. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Papir bijel, glat.

Povez kartonski.

Nema podataka o prepisivaču i datumu prepisa.

Na kraju su razne bilješke i vježbe u pisanju.

Vakuf Gazi Husrev-begove medrese.

4682. R-2436.

تحفهٔ شاهدي

TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

Djelo je na kraju nepotpuno.

L. 10; 19,5 x 13 (14,5 x 7); 13 redova. *Nasḫ*, vokalizovan. Poglavlja i istaknute riječi pisani crvenim mastilom. Papir tamnobijel, oštećen.

Povez kartonski.

Ime prepisivača i datum prepisa nepoznati.

Vakuf Gazi Husrev-begove medrese.

4683. R-2492.

تحفهٔ شاهدي

TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

L. 20; 19 x 13 (15 x 8); 15 redova. *Nasḫ*, vokalizovan. Po rubovima ima malo tumačenja. Poglavlja i istaknute riječi pisani crvenim mastilom. Papir bijel, glat, dohvaćen vlagom.

Povez polukožni, s preklopom.

Prepisivač i datum prepisa nepoznati.

Vakuf Gazi Husrev-begove medrese.

4684. R-2636.

تحفهٔ شاهدي

TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

L.32; 20 x 14 (15 x 8); 12 redova. *Ta'līq*, vokalizovan. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Po rubovima i u proredu ima tumačenja. Tekst je obrubljen jednom tankom crvenom linijom. Imaju kustode. Papir bijel, glat.

Povez polukožni.

Podaci o prepisivaču i datumu prepisa nisu navedeni.

Na prvoj unutarnjoj korici je bilješka iz koje se razumije da je rukopis kupljen od nekog Ismā'īla 'Abdullāha Sohtića, godina 1279/1862.

4685. R-5857.

تحفهٔ شاهدي

TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

L. 35; 21 x 14,5 (15 x 8,5); 14 redova. *Nasḫ*, vokalizovan. Poglavlja pisana crvenim mastilom. Tekst na prve četiri stranice, kao i brojevi koji označavaju riječi istog značenja pisani i crnim i crvenim mastilom. Po rubovima i u proredu ima ponešto tumačenja. Imaju kustode. Papir bijel, glat.

Povez polukožni.

Prepisivač i datum prepisa nisu navedeni.

Na naslovonoj stranici su ajeti iz Kur'ana i dove.

Iz biblioteke Osman ef. Sokolovića.

4686. 7598.

تحفهء شاهدي
TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

L. 22; 20 x 12 (15,5 x 8,5), 15 redova. *Nasta'līq*, vokalizovan. Mnoge su riječi pisane crvenim mastilom. Po rubovima ima tumačenja. Tekst na prve dvije stranice obrubljen debljom zlatnom linijom, a ostale stranice tankom crvenom linijom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Povez kartonski.

Prepisao Ismā'īl ḫawāğe efendi b. Muḥammad ḫawāğe efendi b. Yaḥyā-efendi Bukvić, Livnjak, u Sarajevu, u Duradžik hadži Ahmedovoj mahali, u Patkama, bez oznake datuma, kako se to razumije iz bilješke na posljednjoj stranici.

(مدينه، سرايده دوراجق الحاج أحمد محله سنده پاطقه ديكله شهرتلى نام محله سنده جامع شريف حرمنده بنا باشا مكتبى ديكله معروف بين العوام نام مكتب منيفده و افرسنه معلم صبيان اولوب صلحادن، و علماء عاملين دن في الأصل اهلونه لى بوقويچ لقب يحيى افنديك حفيدى إسماعيل خواجه أفندى ابن محمد خواجه أفندى نام ذات حميده صفاتك خط قلم ايله بو تحفهء شاهديه سى صكره مومى إليه مكه مكرمه يه كيدوب و مكه ده و فات اتمش)

Poklon npoznate žene, aprila 1998.

4687. R-7735.

تحفهء شاهدي
TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

Djelo je na početku nepotpuno.

L.- 21; 22 x 15 (14 x 7,5); 13 redova. *Nasḫ*, vokalizovan. Poglavlja i istaknute riječi pisani crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, glat, tanji, dohvaćen vlagom.

Povez kartonski. Prva korica i nekoliko listova otkinuto i zagubljeno.

Prepisivač i datum prepisa nepoznati.

4688. R-7736.

تحفهء شاهدي
TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

L. 26; 22 x 15 (14 x 9,5); 13 redova. *Nasḫ*, vokalizovan. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir tamnobijeel, glat, dohvaćen vlagom.

Povez kožni.

Nema datuma niti imena prepisivača.

Odbor IZ Travnik.

4689. R-7739.

تحفهء شاهدي
TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

Djelo je nepotpuno i na početki i na kraju.

L. 13; 20 x 13 (14 x 7,5); 15 redova. *Ta'līq*, vokalizovan. Poglavlja, istaknute riječi i brojevi pisani crvenim mastilom. Perzijske riječi nadvučene su crvenom linijom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, oštećen, dohvaćen vlagom.

Bez poveza.

Prepisivač i datum prepisa nepoznati.

4690. R-7768.

Zbirka (مجموع), *2*

L. 74; 22 x 15,5 (15,5 x 10); 13 redova. *Nasta'līq*, pomiješani. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Tekst na stranicama (u prvom djelu i početak drugog djela) obrubljen je tankom crvenom linijom. Imaju kustode. Papir bijel, glat, malo oštećen.

Povez polukožni, s perklopom.

1 L. 1 - 38.

تحفهء شاهدي
TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

2. L. 41 - 74.

پند عطار (پند نامه)
PAND-I 'AṬṬĀR (PAND NĀMA)

(v. br. 4658,2)

Oba djela prepisao nepoznati prepisivač, vjerovatno u XIX stoljeću.

Rukopis je otkupljen od Mešić Suvada iz Lepenice - Tešanj.

4691. R-7804.

تحفهٔ شاهدي
TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

L. 36; 20 x 13,5 (14,5 x 6,5); 9 redova. *Ta'līq*. Poglavlja i istaknute riječi pisani crvenim mastilom. Po rubovima i u proredu ima tumačenja. Imaju kustode. Papir tamnobijel, oštećen.

Povez kožni, s preklopom, oštećen.

Datum i ime prepisivača nepoznati.

4692. R-7807.

تحفهٔ شاهدي
TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

L. 19; 22,5 x 13. *Nasḫ*, vokalizovan. Naslov, poglavlja i brojevi pisani crvenim mastilom.Tekst na stranicama obrubljen debljom pozlaćenom linijom, koja je pozelenila. Imaju kustode. Papir bijel, glat, dohvaćen vlagom, malo oštećen.

Povez polukožni, oštećen.

Inače, datum i ime prepisivača nisu navedeni.

Iz zbirke Ahmed ef Hadžića iz Gradačca.

4693. R-7810.

تحفهٔ شاهدي
TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

Djelo je na početku manjkavo za jedan list.

L. 37; 21,5 x 14,5 (14,5 x 6,5); 11 redova. *Nasḫ*, vokalizovan. Poglavlja su pisana crvenim mastilom. Po rubovima ima sitno pisanih bilježaka, pisanih *ta'līqom*.. Tekst na stranicama obrubljen debljom pozlaćenom linijom koja je pozelenila, a margine tankom crvenom linijom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, oštećen, listovi prosuti.

Bez poveza.

Datum i ime prepisivača nepoznati.

Odbor IZ Janja.

4694. R-744.

تحفهٔ مير علي شاهدي
TUḤFA-I MĪR 'ALĀ ŠĀHIDĪ

Komentar Šahidijinom riječniku. Napisao Meḥmed b. 'Abdulbāqi Pīrīpašazāde al-Ǧamālī 1131/1718.

O.M. II, 111; Wiesbaden XIII4, 479; Trako, 193.

Početak:

اوله :حمد نا معدود أول آفريننده‌ٔ بي انبار ... أما بعد بو عبد أحقر و بنده‌ٔ كمتر معاصي وآثام ايله مالي و معارف و دانشدن خالي السيد السر محمد بن عبد الباقى الشهير پيري پاشازاده الجمالي ...

Završetak:

ناظر اولان أرباب عقودن مرجودر كه قصور و عيوبنه ممكن اولدقچه ستر و محو بيوره لر تمّه الشارح حمد.

L. 329 (originalna folijacija); 21 x 15 (17 x 9); 21 red. *Ta'līq*, pisan vještom rukom prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom. Po rubovima ima malo dopuna. Imaju kustode. Prva stranica ukrašena je lijepim unvanom u bojama. Tekst na stranicama obrubljen jednom debljom pozlaćenom linijom. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom, pismo djelomično oštećeno.

Povez polukožni.

Prepisao nepoznati prepisivač 1150/1737. godine.

Na prvom zaštitnom listu neko je kasnije napisao naslov djela, ime pisca i kao godinu kompletiranja djela 1101/1689, što nije tačno.

Iz Šehdi ef. biblioteke.

4695. R-3574.

تحفهٔ مير علي شاهدي
TUḤFA-I MĪR 'ALĀ ŠĀHIDĪ

L. 244; 21 x 13 (15 x 6,5); 21 red. *Ta'līq*, pisan uvježbanom rukom kaligrafa. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Osnovni tekst nadvučen crvenom linijom. Po rubovima, na nekim listovima, ima dopuna i tumačenja dotičnog teksta. Imaju kustode. Na početku je izrađen unvan. Tekst na prve dvije stranice obrubljen je debljom pozlaćenom linijom. Papir bijel, glat.

Povez polukožni, s preklopom, oštećen.

Prepisao Muḥammad b. Ḥusayn Lubuškali (iz Ljubuškog), 1190/1776.

(قد وقع الفراغ عن تنميق هذه الكتاب ...على يد العبد الضعيف محمد بن حسين لبوشقه لى ...لسنة تسعين و مائة و ألف)

Na prvom zaštitnom listu je bilješka na turskom jeziku o hrišćanskim praznicima. Na naslovnoj stranici je bilješka o uvakufljenju.

Uvakufio Hadži Mustafa b. hadži Derviš al-Mostari za Ćejvan Ćehajin mekteb u Mostaru.

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

4696. R-3307.

تحفه، مير علي شاهدي
TUḤFA-I MĪR 'ALĀ ŠĀHIDĪ

L. 109; 23 x 17 (17 x 11); 25 redova. *Nasḫ*, sitniji. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Osnovni tekst nadvučen crvenom linijom. Po rubovima ima kratkih tumačenja dotičnog teksta. Imaju kustode. Na početku je izrađen unvan. Tekst na prve dvije stranice obrubljen je jednom debljom i jednom tanjom pozlaćenom linijom, a ostale stranice crvenom linijom. Papir bijel, čvrst.

Povez kartonski.

Prepisivač i datum prepisa nisu navedeni.

Na zadnjem zaštitnom listu je ime i lični pečat ranijeg vlasnika Sayyid Ibrāhīm b...? U pečatu godina 1203/1788.

4697. R-1711.

شرح تحفه، شاهدي (لابن كمال پاشا)
ŠARḤ-I TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

Komentar Šahidijevom perzijsko-turskom rječniku. Napisao Aḥmad b. Sulaymān Ibn Kamāl-paša, umro 940/1533. Ovo su podaci koji se nalaze u rukopisu. Međutim, pristupačni izvori ne pripisuju mu ovaj komentar. Inače, u katalozima nismo uspjeli pronaći ovaj njegov komentar.

Početak:

اوله : بنام خالق وحى توانا　　　قديم و قادر و بينا و دانا
شاهدى مرحوم كتابنك اولينى حديث شريفه اتباعا اسم الله تعالى عز و جل ايله ابتدا ايليوب
...

Završetak:

آخره : فاذا ما خرت علما بالعدد و احتفظ تاريخ شرحى و ايتدى جاء تاريخًا له يا (ما) واحدى ها لكم يا صاح شرح شاهدى تمت الكتاب شرح الشاهدى كمال پاشازاده .

L. 88; 21,5 x 13 (13,5 x 6,5); 19 redova. *Nasta'līq*. Osnovni tekst pisan crvenim mastilom. Tekst na stranicama i margine obrubljeni jednom tankom crvenom linijom. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst.

Povez kožni, s preklopom. Na sredini korica i na preklopu utisnuti su ornamenti.

Prepisao nepoznati prepisivač 1175/1761. godine.

Uvakufio neki Munlā Mūsā za Gazi Husrev-begovu medresu u Sarajevu.

4698. R-7587.

Zbirka (مجموع), *2*

L. 111; 19,5 x 14 (15 x 8,5); 18 i 15 redova. *Nasḫ* sa malom primjesom *ta'līqa*. Naslovi i istaknute riječi pisani crvenim mastilom. Osnovni tekst u prvom djelu u početku pisan crvenim mastilom, a kasnije nadvučen crvenom linijom. Po rubovima ima malo dopuna i ispravaka. Tekst na većini stranica obrubljen jednom tankom crvenom linijom. Imaju kustode. Papir bijel, glat.

Povez polukožni, s preklopom.

1. L. 1 - 78.a

شرح تحفه، شاهدي (لابن كمال پاشا)
ŠARḤ-I TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

Prepisao Ḥusayn b. 'Alī Ukoplawī, u Kuršumliji medresi u Sarajevu, 1232/1816. godine.

(اشبو كاتب الحروف اسقوپلوي الحقير حسين بن على بمدينه، سراي بوسنه قورشونلى مدرسه سنده غفر الله ذنوبهما) .

Na 78.b listu je nekoliko stihova na turskom jeziku, a na 79. listu napisan je sadržaj komentara. Na 80. listu je jedna dova, a na 81. listu su vježbe u pisanju.

2. L. 82b - 111.

رساله، حمزه أفندي

RISĀLA-I ḤAMZA-EFENDI

Raprava na turskom jeziku o trgovini, kamati i pitanjima s tim u vezi sa šeriatsko-pravnog gledišta. Napisao Ḥamza-efendi Darendelī oko godine 1089/1678.

Dobrača I, 236,4.

Početak:

اوله : الحمد لله الذي بين الحلال و الحرام ... اما بعد هر انسانه علم حالنى بلمك ...

Završetak:

آخره : الحمد لله الذي هدانا لهذا و ما كنا لنهتدى لو لا أن هدانا الله اللهم اجعلنا ...

Prepisivač i datum prepisa nisu navedeni.

Na naslovnoj stranici je jedna bilješka iz fikha, prenesena iz *"Fatawā Qāḍiḫān"* i *"al-Fatāwā al-Bazāziyya"*, te ime i lični pečat ranijeg vlasnika: Dervīš Selīm, zaim b. al-ḥāǧǧ Sinān-paša b. 'Omar, mīralaj zvornički b. Aḥmad, miralaj b. al-ḥāǧǧ Sinān Čauš, godina 1242/1826.

Rukopis je otkupljen iz zaostavštine Bajraktarević Ajni-efendije, muftije iz Pljevalja.

4699. 869.

تحفة الملوك

TUḤFA AL-MULŪK

Komentar Šahidijevom rječniku. Napisao 'Abdurraḥmān b. 'Abdullāh al-Quddusī, umro 1080/1669.

Ismā'il-paša: Ḏayl I, 259; O.M. I, 146; Karatay t II, 2057; Trako, 189.

Početak:

اوله: سپاس بى قياس ،و شكر بى مقياس، أول خداى خالق و اناسه اولسونكه ...

Završetak:

آخره: و زنى بودر جون رمل محذور اوله الحمد لله على التمام و الصلاة و السلام على سيد الأنام، كتبت هذا الشرح المنيف من نسخة شارح الفاضل عبد الرحمن بن عبد الله القدسي بعد مقابلة من خط الشارح الفاضل

Prepisao Ḥusayn b. Ibrāhīm 1170/1756. godine iz autorovog rukopisa i sravnio ga s njim.

L. 197; 19 x 11,5 (13 x 6,5); 17 redova. *Nasḫ.* Osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom. Tekst na prve dvije stranice obrubljen je debljom pozlaćenom linijom, a na ostalim stranicama jednom tankom crvenom linijom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, glat, tanji.

Povez kožni. Rukopis se čuva u polukožnoj futroli.

Na naslovnoj stranici je naziv djela, ime pisca, pečati ove i Šehdi-efendijine biblioteke.

Iz Šehdi ef. biblioteke.

4700. R-2515.

تحفة الملوك

TUḤFA AL-MULŪK

L. 88; 20,5 x 14,5 (16 x 8); 19 redova. *Ta'līq.* Istaknute riječi pisane crvenim mastilom, a neke su nadvučene crvenom linijom. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Povez polukožni, s preklopom.

Prepis završen 5. zu-l-hidžeta 1186/1773.godine.

Prema bilješci na naslovnoj stranici moglo bi biti da je prepisivač neki Muṣṭafā, kadija iz Gračanice. Na krajnjim zaštitnim listovima su razne bilješke, hadisi, neki računi i drugo.

Poklonio Enis Muftić, geometar iz Banje Luke, 28. oktobra 1950. godine (bilješka na prvoj korici).

4701. R-6720.

تحفة الملوك

TUḤFA AL-MULŪK

L. 146 (originalna folijacija); 20,5 x 13 (16 x 7,5); 19 redova. *Ta'līq.* Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovni tekst nadvučen crvenom linijom. Tekst na prve dvije stranice obrubljen debljom pozlaćenom, a ostale stranice tankom crvenom linijom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, glat.

Povez kožni, s preklopom, rastavljen od listova, oštećen. Na sredini korica i na prijeklopu utisnuti su ornamenti.

Prepis potječe iz XVIII stoljeća.

Na kraju je jedna pjesma na turskom jeziku, kasnije napisana.

Poklonio dr. Hamdija Ćemerlić.

4702. 635.

حله، منظومه - شرح تحفة شا هدي
ḤULLA-I MANẒŪMA - ŠARḤ TUḤFA ŠĀHIDĪ

Komentar Šahidijevom perzijsko-turskom rječniku. Napisao Muṣṭafā b. Yūsuf b. Murād al-Mostārī - Šayḫ Yūyo, umro 1119/1707.

AM II, 443; O.M. II, 30; Trako, 179; H. Šabanović: Književnost..., str. 409.

Početak:

اوله: اجناس سپاس حوشيد اقتباس و كردون اساس ... و بعد چونكه منظومه، شاهدى ديارمزده بلكه جميع دياره غايت اشتهارده اولوب ...

Završetak:

آخره: اكرچه شاهدي مرحومك تحفه سنده كه حله، منظومه إسميله مسمات در اسمى تاريخ دوشمشدر فلله الحمد على الافتتاح و الاختتام ...

Autor je završio djelo 1110/1698.godine.

L. 40; 25 x 17 (18 x 8,5), 31 red. *Ta'līq*, pisan vještom rukom prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovni tekst nadvučen crvenom linijom. Imaju kustode. Tekst na stranicama obrubljen jednom tankom crvenom linijom. Papir bijel, čvrst.

Povez polukožni, s preklopom.

Na naslovnoj stranici je naziv djela, ime pisca (bilješka H. Mehmeda Handžića), ime vakifa: Osman-efendija, muderris Simzade medrese u Sarajevu.

Iz Šehdi ef. biblioteke.

4703. R-1301.

حله، منظومه - شرح تحفة شا هدي
ḤULLA-I MANẒŪMA - ŠARḤ TUḤFA ŠĀHIDĪ

L.109; 21 x 15 (15 x 7,5; 16 redova. *Ta'līq*. Osnovni tekst nadvučen crvenom linijom. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Po rubovima ima ispravaka i dopuna. Tekst na prve dvije stranice obrubljen sa po dvije tanke crvene linije. Imaju kustode. Papir bijel, glat.

Povez polukožni, oštećen.

Prepisao 'Omar b. Aḥmad-aga b. Ibrāhīm, kapetan Počitelja, mjeseca redžeba 1168/1755.godine.

(كتبه الفقير عمر بن أحمد آغا بن ابراهيم قپودان پوچتل ... في شهر رجب ثمان و ستين و مائة و ألف)

Na naslovnoj stranici su vježbe u pisanju i dva imena ranijih vlasnika koja su teško čitljiva.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

4704. R-2573.

حله، منظومه - شرح تحفة شا هدي
ḤULLA-I MANẒŪMA - ŠARḤ TUḤFA ŠĀHIDĪ

L. 64; 20 x 12 (14,5 x 6); 21 red. *Ta'līq*, pisan vještom rukom prepisivača. Osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom. Početak je ukrašen unvanom, a tekst na prve dvije stranice obrubljen pozlaćenom debljom linijom, a ostale stranice tankom crvenom linijom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, glat.

Povez polukožni, s preklopom.

Prepisivač i datum prepisa nepoznati, ali smatramo da rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na naslovnoj stranici je bilješka o uvakufljenju i razni pečati. Na prvoj unutarnjoj korici naslov djela i ime vakifa kao vlasnika. Na kraju su stihovi na turskom jeziku, kasnije pisani.

Uvakufio Ahmed Asim b. Meḥmed Mutevelić, godina 1269/1852.

4705. R-6121.

حله، منظومه - شرح تحفة شا هدي
ḤULLA-I MANẒŪMA - ŠARḤ TUḤFA ŠĀHIDĪ

Djelo je nepotpuno i na početku i na kraju.

L. 98; 20,5 x 13 (16,5 x 7; 17 redova. *Ta'līq*. Osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom. Po rubovima ima malo dopuna i ispravaka. Imaju kustode. Papir bijel, glat, dohvaćen vlagom, oštećen.

Povez polukožni, s preklopom, takođe oštećen.

Prepis potječe iz XVIII stoljeća.

Iz Odbora IZ Mostar.

4706. R-2161.

حله، منظومه - شرح تحفة شا هدي
ḤULLA-I MANẒŪMA - ŠARḤ TUḤFA ŠĀHIDĪ

L.54; 20 x 15 (17 x 9); 25 redova. *Ta'līq*. Osnovni tekst nadvučen crvenom linijom. Po rubovima ima malo dopuna i tumačenja. Imaju kustode. Papir tamnobijel, glat.

Povez polukožni, s preklopom.

Prepisivač i datum prepisa nisu navedeni.

Na prvom zaštitnom listu su: dove, izreke i imena ranijih vlasnika sa ličnim pečatima: Ḥusayn b. Muḥammad i Muḥammad b. Isḥāq Ihlewnī (iz Livna), a na naslovnoj stranici je naziv djela, jedan distih na perzijskom jeziku i imena ranijih vlasnika:Fehmī 'Omar b. Ṣādiq, kadija, godina1188/1774. Prema tome, rukopis bi morao biti stariji od ove godine. Tu je i jedno brisano ime i Mehmed b. Muhamed Handžić Bosnawī.

Na kraju su izreke, fetve, recepti i bilješke iz jezika - sve većinom na turskom jeziku.

4707. R-1041.

شرح تحفهٔ شاهدي
ŠARḤ-I TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

Komentar Šahidijevom rječniku. Napisao Ḥātem Aḥmad b. 'Oṯmān Šehdī ef. Kadić Aqowalī (Bjelopoljak), umro 1168/1754.

Kairo t, 94; O.M. II, 166; Karatay t II, 2059; Trako, 185; H. Šabanović: Književnost...,469.

Početak:

اوله : سپاس هزار موزون مصرع آفرين لعل كلكون حضرت فياض بيچون كم ...فچيبه روزكار آق اوه لى زاده خاتم و لفكارك طويل ...

Završetak:

آخره : اليوم بو ديارلرده اكه ...(!) لا نفع قاوونى ديرلر الحمد لله على اتمامه و الصلاة و السلام على حبيبه نبينا محمد و آله و اصحابه اجمعين.

L. 91; 22,5 x 15 (18 x 8); 27 redova. *Ta'līq*. Osnovni tekst pisan je crvenim mastilom. Papir bijel, glat.

Povez polukožni, s preklopom.

Prepisao nepoznati prepisivač 13. rebiul-evvela 1227/1812. godine.

Uvakufio Mustafa-beg b. Ismail-beg b. Fadlullah-beg Dženetić (bilješka i pečat na naslovnoj stranici).

4708. R- 257.

شرح تحفهٔ شاهدي
ŠARḤ-I TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

Djelo je na kraju nepotpuno.

L. 60; 26 x 18 (18 x 10); 21 red. *Ta'līq*. Osnovni tekst većinom pisan crvenim mastilom. Neke riječi su nadvučene crvenom linijom. Imaju kustode. U prepisu ima grešaka. Po rubovima ima dopuna i tumačenja, pisanih rukom istog prepisivača. Prva stranica ukrašena unvanom u bojama, a tekst na prve dvije stranice obrubljen sa po dvije tanke crvene linije, a ostale stranice jednom crvenom linijom. Papir bijel, čvrst.

Povez kartonski, oštećen.

Prepisivač i datum prepisa nepoznati, rukopis potječe iz XIX stoljeća.

Uvakufio Nuri ef. Zahić, muderris Okružne medrese u Sarajevu.

4709. R-2924.

شرح تحفهٔ شاهدي
ŠARḤ-I TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

229; 15,5 x 10,5 (12 x 5); 17 redova. *Nasta'līq*. Osnovni tekst pisan crvenim mastilom, a neke riječi nadvučene su crvenom linijom. Imaju kustode. Papir bijel, glat, čvrst.

Povez kožni, s preklopom, oštećen. Imaju utisnuti ornamenti na sredini korica i na preklopu.

Rukopis potječe iz XIX stoljeća.

4710. R-6194.

شرح تحفهٔ شاهدي
ŠARḤ-I TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

Ovo je samo jedan mali fragment navedenog djela.

L.10; 21,5 x 15 (15,5 x 8); 21 red. *Nasẖ*, pisan tanjim perom. Osnovni tekst pisan crvenim mastilom. Imaju kustode. Tekst na stranicama obrubljen je jednom tankom crvenom linijom. Papir bijel, čvrst.

Bez poveza.

Rukopis je iz XIX stoljeća.

4711. R-5877.

شرح تحفهٔ شاهدي
ŠARḤ-I TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

Komentar na turskom jeziku Šahidijevom rječniku. Napisao Ḥusayn Nūrī al-Qaraḥiṣārī aš-Šarqī, rođen u Istanbulu, čija nam je biografija nepoznata. Pristupačni izvori ne spominju ovog pisca niti njegov komentar.

Početak:

اوله : الحمد لله الذي شرفنا بشرح الكتاب المسمى بالشاهدي المنظوم من اللغات الفارسية ... و بعد قال الفقير ... حسين نورى القره حصارى الشرقى مولدا بالقسطنطنية ...

Završetak:

آخره : الحمد لله على التمام، و للرسول أفضل الصلوة و السلام بونى يزدم چوق كچردم روزكار قلميم بن قاله خطوم يادكار .

L. 86; 21 x 15,5 (14 x 8,5); 15 redova. *Nasta'līq*. Osnovno djelo pisano crvenim mastilom. Po rubovima ima malo tumačenja i dopuna. Tekst na stranicama obrubljen tankom crvenom linijom. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Povez polukožni, oštećen.

Prepisao Ismā'il b. Ibrāhīm 1140/1727.godine.

Na kraju su hadisi i vježbe u pisanju.

Iz biblioteke Osman ef. Sokolovića.

4712. R-1407.

شرح تحفهء شاهدي

ŠARḤ-I TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

Komentar Šahidijevom rječniku od anonimnog autora.

Wiesbaden XIII4, 485.

Početak:

اوله : معلوم اولا كه بو منظومه نك ديباجه سى بحر هزجدن نظم أولنمشدر ...

Završetak:

آخره : كل وحيد وحشته امن وحشة الناظم و شفع فيه و في الشارح الخاطئ حبيبك محمدا و صلى رب على اكليل الوجود و على آله و اصحابه اجمعين و التابعين لهم بالاسكان ما تكلم متكلم أو سكت ساكت .

L. 152; 21,5 x 14 (17 x 6,8); 21 red. *Nasḫ*. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Osnovni tekst nadvučen crnom i crvenom linijom. Po rubovima ima glosa.. Imaju kustode.. Prva stranica ukrašena je neuspjelim unvanom. Tekst na prve dvije stranice obrubljen je sa po tri deblje linije u raznim bojama. Ostale stranice su obrubljene ili pozlaćenom ili crvenom linijom. Papir bijel, čvrst.

Povez polukožni, s preklopom.

Prepisao Muṣṭafā Tamīmzāde at-Tašliğawī (iz Pljevalja), mjeseca šabana 1203/1788.godine.

Na početku i na kraju je ime ranijeg vlasnika: Ṣāliḥ b. Ša'bān Onogoštawī (iz Nikšića), nastanjen u Sarajevu, godina1203/1788, te Ḫalīl b. Ṣāliḥ al-Hersenkwī (Hercegovac), nastanjen također u Sarajevu, godina 1232/1816.

Iz Đumišića medrese u Sarajevu.

4713. R-3352.

شرح تحفهء شاهدي

ŠARḤ-I TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

Isto kao i prethodni komentar. Djelo je na kraju nepotpuno.

Početak:

اوله : الحمد لله رب العالمين و الصلوة و السلام على رسوله و نبيه محمد و آله و صحبه اجمعين، و بعد معلوم أوله كه بو منظومه نك ديباجه سى ...

L. 98; 21 x 15 (15 x 6,5); 19 redova. *Nasḫ*. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Osnovni tekst nadvučen crvenom linijom. Po rubovima ima malo glosa. Imaju kustode. Prva stranica ukrašena unvanom, a tekst na prve dvije stranice obrubljen pozlaćenom debljom linijom, a ostale stranice tankom crvenom linijom. Papir tamnobijel, čvrst.

Povez kožni, preklop otkinut i zagubljen.

Prepisivač i datum prepisa nepoznati.

4714. R-6018.

شرح تحفهء شاهدي

ŠARḤ-I TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

Komentar Šahidijevom rječniku od nepoznatog pisca. Naziv djela i ime pisca u komentaru nisu navedeni. U pristupačnim izvorima nismo uspjeli pronaći ovaj komentar.

Početak:

اوله : الحمد لله على نعمائه و الصلوة و السلام على محمد سيد الانام و بعده القطعة لغتا بر پاره نسنه يه درلر اصطلاحا دورت بيتده اطلاق اولنور كه ...

Završetak:

آخره : سنكلاخ الفاظ مركبه دندر معناسى چاقل لق ديمك اولور .

L. 68; 23,5 x 12 (17 x 7); 19 redova. *Nasta'līq*, teško čitljiv. Imaju kustode. Papir bijel, dohvaćen vlagom.

Povez polukožni, malo oštećen.

Rukopis potječe iz druge polovine XVIII stoljeća.

Na zaštitnim listovima na početku i na kraju djela su neuspjeli crteži, vjerovatno kasnije rađeni.

Iz biblioteke Osman ef. Sokolovića.

4715. R-7746.

Zbirka (مجموع), *2*

L. 118; 16,5 x 13 (13,5 x 9); 11 i 9 redova. *Nasḫ*, vokalizovan Turske riječi pisane su u proredu. Poglavlja i istaknute riječi pisani crvenim mastilom. Papir tamnobijel, čvrst.

Povez polukožni, s preklopom.

1. L. 1 - 52.

مشكلات شاه نامه

MUŠKILĀT-I ŠĀH-NĀMA

Perzijsko-turski rječnik od anonimnog autora. Gorni naslov je prema rukopisu, jer u pristupačnim izvorima ovakav naslov nismo uspjeli pronaći.

Početak:

اوله : شكر و سپاس بی قياس بر آن قادر براكه بيك نظر رحمت خلق را ... اين كتاب را مشكلات شاه نا مه نها دم ...

Poglavlja:

اول مصادر پارسی استخراج كرده است بر خروف تهجی مبوت
دوم در قواعد أمثله پارسی است
سوم در أنواع امثله است
چهار در اشمائست

Završetak:

آخره : في المضمومة يشترم يوهه و يهه يوغ يوز يوزدان يويه يوزه . تمت اللغة ...

Prepisao nepoznati prepisivač, u petak, mjeseca zul-hidždžeta 889/1494. godine.

Na slijedeća tri lista ima raznih bilježaka, pisanih kasnije, slabim rukopisom i teško čitljive.

---

2. L. 56 - 118.

كتاب التقدمة

KITĀB AT-TAQADDUMA

Arapsko-perzijski rječnik od nepoznatog autora.Navedeni podaci su prema rukopisu. Pristupačni izvori ne spominju ovaj naslov.

Početak:

الباب الاول: في ذكر المبادئ و الأعضاء الشئ: چيز العين و الذات هشتی الجوهری كوهر...

Djelo je podijeljeno tematski na 12 poglavlja:

الباب الاول: في ذكر المبادئ و الأعضاء.
= الثاني: في أصناف الناس و ذكر الحرف.
= الثالث. في ذكر الأدواء و الأمراض.
= الرابع: في ذكر الأطعمة والأشربة.
= الخامس: في ذكر الأمتعة و القماش و الأسلحة.
= السادس: فيما يلبس و يفرش.
= السابع: في ذكر الحيوان من السباع و البهايم و الطيور و الحشرات و الهوام و غير ذلك.
= الباب الثامن: في ذكر السماء و ما يتعلق بها.
= التاسع: في ذكر الأرض و ما يتعلق بها.
= العاشر: في ذكر النبات و الشجر.
= الحادى عشر: في ذكر الأبنية و الأمكنة.
= الثاني عشر: في فصول مفردة و متفرقة.

Završetak:

آخره : البصيرة بينآيی البهجة زيبآيی الفوز و النجاح پيروزی . تم الكتاب التقدمة في اللغة على ...

Prepisao Šamsuddīn b. Abū Bakr b. al-ḥāǧǧ ʻImrān b. Rasūl b. Šuʻayb, 28. zul-kadeta 814/1412. godine.

Rukopis je iz zaostavštine Muhamed ef. Tufe iz Sarajeva.

4716. R-4107.

Zbirka (مجموع), *2*

L. 124; 16,5 x 12 (10 x 8 i 12 x 7); 5 i 7 redova. *Nasḫ*, vokalizovan, od dvojice različitih prepisivača. Naslovi i poglavlja pisani crvenim mastilom. U prvom djelu ove zbirke turske riječi pisane su u proredu. Papir tamnobijel i bijel, čvrst.

Povez polukožni.

1. L. 1 - 79.

تحفة الهادية (لغت دانستن)

TUḤFA AL-HĀDIYA (LUĠAT-I DĀNISTEN)

Isto kao br. 4486,2.

Kratak perzijsko-turski rječnik za djecu. Napisao Muḥammad b. al-ḥāğğ Ilyās, čija nam je biografija nepoznata.

K. Dobrača I, 504,4; Rieu t, 141; Flügel I, 145; Trako, 220; Boškov I, 101; Mostar, 38,3.

Početak:

اوله : الحمد لله العلي القوي الجبار ... أما بعد چنين ميكويد أخرج الناس محمد بن الحاج
الياس ... و اورا تحفة الهادية نام دانستن شناختن آموختن بلمك اكلمك اكرنمك ...

Završetak:

آخره : نود هزار صد هزار طقسان بيك يوز بيك

Rukopis je možda stariji od 922/1516, što razumijemo iz jedne bilješke na naslovnoj stranici.

2. L. 80 - 124.

لغت فرشته اوغلى

LUĠAT-I FIRIŠTE OĞLU

(v. br. 4480,1)

Prepisao nepoznati prepisivač 1069/1658. godine.

Raniji vlasnik Hadži Mustafa, kadija (bilješka na naslovnoj stranici).

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

4717. R-5841.

تحفة الهادية (لغت دانستن)

TUḤFA AL-HĀDIYA (LUĠAT-I DĀNISTEN)

L. 31+1; 20,5 x 14,5 (14 x 8,5); 6 redova. *Nasḫ*, vokalizovan. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Turske riječi pisane su u proredu. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Povez polukožni, oštećen.

Prepisao nepoznati prepisivač 24. redžeba 1129/1717.godine.

Iz biblioteke Osman ef. Sokolovića.

4718. R-2853.

تحفة الهادية (لغت دانستن)

TUḤFA AL-HĀDIYA (LUĠAT-I DĀNISTEN)

L. 33; 17,5 x 11,5 (12 x 7,5); 11 redova. *Nasḫ*, vokalizovan. Turske riječi pisane crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Povez kartonski.

Prepisivač i datum prepisa nepoznati, rukopis je vjerovatno iz XVIII stoljeća.

Vakuf Gazi Husrev-begove medrese.

4719. R-2948.

Zbirka (مجموع), *2*

L. 50; 19 x 13 (14 x 8); 7 i (14 x 10,5); 15 redova. *Nasḫ*, od različitih prepisivača i iz različitog vremena. U prvom djelu turske riječi pisane su u proredu. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst na prve dvije stranice obrubljen sa po dvije tanke crvene linije. Imaju kustode. Papir tamnobijel i bijel, dohvaćen vlagom.

Povez kartonski.

1. L. 1 - 32.

تحفة الهادية (لغت دانستن)

TUḤFA AL-HĀDIYA (LUĠAT-I DĀNISTEN)

Ovaj primjerak nema uvoda.

Prepis potječe iz XVIII stoljeća.

2. L. 35 - 50.

شرح الأمثلة المختلفة بالتركية

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA BI AT-TURKIYYA

Djelo je na kraju nepotpuno.

Komentar na turskom jeziku paradigmi arapske gramatike, od nepoznatog autora.

Fajić V, 3331,5.

Početak:

اوله:أمثله، مختلفه صيغه سنده قاج ألفاظ واردر ...

Djelo je pisano slabim rukopisom, a prepis potječe iz XIX stoljeća.

Uvakufio Salih ef. Hromozāde (Hromić).

4720. R-4416.

تحفة الهادية (لغت دانستن)

TUḤFA AL-HĀDIYA (LUĠAT-I DĀNISTEN)

L. 20; 17 x 10,5 (12 x 8); 7 redova. *Nasḫ*, vokalizovan, pisan nešto krupnijim slovima. Turske riječi pisane u proredu crvenim slovima. Imaju kustode. Papir tamnobijel, dohvaćen vlagom, oštećе;

Povez kožni, s preklopom, takođe oštećen.

Prepisivač i datum prepisa nepoznati, rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Poklonio dr. Ibrahim-beg Halilbašić.

4721. R-7138.

Zbirka (مجموع), *5*

L. 53; 19 x 13. *Nasḫ*, vokalizovan. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Turske riječi pisane su u proredu. Imaju kustode. Papir bijel, glat, dohvaćen vlagom.

Povez polukožni, s preklopom, oštećen.

1. L. 1 - 10.a (15 x 8); 9 redova.

تحفة الهادية (لغت دانستن)

TUḤFA AL-HĀDIYA (LUĠAT-I DĀNISTEN)

Početak:

اوله: المصدر دانستن شناختن امرختن

بلمك اكلمك اوكرنمك ..

Na 10b - 11. listu su glagolski oblici na perzijskom jeziku.

2. L. 12b - 22a. (15 x 8); 9 redova.

(لغت عربي تركي)

(LUĠAT-I ʻARABĪ-TURKĪ)

Arapsko-turski rječnik od nepoznatog pisca.

Početak:

اوله : إرشاد امتثال انتقال ارتحال إظهار أسماء

طغرو يول يكدش أولق بريدن بريه وارمق كوچمك لشكاره ايلمك جمع اسم ...

Završetak:

آخره : فصل يوم يد يسار يوم الحشر

كون ال صول قيامت كونى

3. L. 23b - 36a (15 x 8); 9 redova.

لغت اسم الله (لغت الله تكرى)

LUĠAT-I ISM ALLĀH (LUĠAT-I ALLĀH TANRĪ)

(v. br. 4531,6).

4. L. 36b - 45a (15 x 8); 9 redova.

(لغت تركي ـ عربي نظما)

(LUĠAT-I TURKĪ-ʻARABĪ NAẒMEN)

Tursko-arapski rječnik u stihu od nepoznatog autora.

Početak:

اوله : عربچه تكريه سبحان ديرلر.

عجم ديلنده بيل يزدان درلر

Završetak:

آخره : لوقويانى دكلينى يازه نى

رحتمده يار لغافل ياغنى

5. L. 45b - 53.

(منظوم لغت تركي- فارسي)

(MANẒŪM-I LUĠAT-I TURKĪ-FĀRSĪ)

Tursko-perzijski rječnik u stihovima od nepoznatog autora.

Početak:

اوله : الهى تا فلك باقي و عرش و فرش اوله قايم

Završetak:

آخره : بونى ايرمق امتياز اولدى چونكى لطيف الله بونى ياد اولدى

Prepisivač i datum prepisa nisu navedeni, ali smatramo da rukopis potječe iz druge polovine XVIII stoljeća.

Poklonio Emin Islamovski - Struga.

4722. R-7796.

تحفة الهادية (لغت دانستن)

TUḤFA AL-HĀDIYA (LUĠAT-I DĀNISTEN)

L. 20; 18 x 12 (12 x 6,5); 7+7 redova. *Nasẖ*, vokalizovan. Turske riječi pisane su u proredu, a istaknute crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom, oštećen.

Bez poveza.

Nema podataka o prepisu, ali smatramo da rukopis potječe iz XIX stoljeća.

4723. R-4358.

Zbirka (مجموع), *2*

L. 48; 14,5 x 10 (10,5 x 6,5); 5 redova. *Nasẖ*, vokalizovan. Poglavlja su pisana crvenim mastilom. Turske riječi pisane su u proredu sitnijim slovima. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst.

Povez polukožni, s preklopom.

1. L. 1 - 24.

تحفة الهادية (لغت دانستن)

TUḤFA AL-HĀDIYA (LUĠAT-I DĀNISTEN)

Djelo je na početku nepotpuno.

Završetak:

آخره : پنج زده شانزده هفت ده هشت ده

2. L. 25b - 48.

لغت اسم الله (لغت الله تكرى)

LUĠAT-I ISM ALLĀH (LUĠAT-I ALLĀH TANRĪ)

(v. br. 4531,6).

Prepisivač i datum prepisa nepoznati.

4724. R-1707.

Zbirka (مجموع), *5*

L. 175; 21 x 15,5. *Ta'līq*, od različitih prepisivača. Naslovi poglavlja i istaknute riječi pisani crvenim mastilom. Po rubovima, kod djela koja su u stihu, ima komentara. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Povez kožni, s preklopom.

1. L. 1 - 94 (16,5 x 12,5); 18 redova.

اقنوم العجم (اقنوم اللغة)

UQNŪM AL-'AĠAM (UQNŪM AL-LUĠA)

Perzijsko-turski rječnik od nepoznatog pisca.

Ḥ.Ḫ. I, 140; Karatay t II, 2102/III.

Početak:

اوله : الحمد لله الذي أعطى كُلُّ شيئ خلقه ثم هدى و كرم بنى آدم عوارف اللغات و الاهتدا ۔ كما قال الله تبارك و تعالى ...

Završetak:

آخره : و ديكر رنك يوهه و يوهمه مرغى باشد صورتا بيا زماند ليكن شكار نكند بتركى دلوجه طغلن كويند . تمت الكتاب ...

Prepisao nepoznati prepisivač 959/1552. godine.

2. L. 95 - 96 (15x12), 11 redova.

المثلث

AL-MUṮALLAṮ

(v. br 4564,2).

Ovo je samo jedan fragment spomenutog rječnika.

Prepisivač je, izgleda nam, isti kao i u prethodnom djelu.

3. L. 97b - 105 (16 x 8,5); 19 redova.

روشنا ئى نامه

RŪŠNĀ'Ī-NĀMA

Djelo u stihu Mesnevije, na perzijskom jeziku. Napisao Nāṣir b. Ḫusraw al- Qubāḏyānī, umro 481/1088.

Ḥ.Ḫ. I, 915; A.M. II, 487; Karatay p, 387.

Početak:

اوله : بنام کردکا ر پاك دلور که هست از عقل و فهم و فکر بر تر ...

Završetak:

آخره : تمام شد کتاب روشنایی نا مه .

Ovo djelo prepisao je drugi nepoznati prepisivač, bez oznake datuma (XVI ili XVII) stoljeće.

4. L. 106 - 122a (16 x 8,5); 19 redova.

كنز الرموز
KANZ AR-RUMŪZ

Djelo u stihu, na perzijskom jeziku sa područja književnosti. Napisao Šayḫ Ḥusayn b. Ḥasan al-Ḥusaynī, umro 817/1414.

Ḥ.Ḫ. II, 1517.

Početak:

اوله : یار طبعم را هوای دیکر ست بلبل جانرا نوایی ...؟

Završetak:

آخره: طول و عرضی حواستم ان نامه را مصلحت نامد شکستم حا مه را

5. L. 122b - 175 (16 x 8,5); 19 redova.

مخزن الأسرار
MAḪZAN AL-ASRĀR

Djelo u stihovima, na perzijskom jeziku, sa područja etike i tesavvufa. Napisao Šayḫ Ǧamāluddīn (Abū Muḥammad) Yūsuf b. Mu'ayyad al-Ǧanǧawī, umro 597/1200.

Ḥ.Ḫ. II, 1638; Karatay p. 475.

Početak:

اوله : بسم الله الرحمن الرحیم هست کلید در کنج حکیم ...

Završetak:

آخره : ختم سیدی و سیاهی شوی مخزن الأسرا ر اللهی شوی

Djela pod tačkom 3-5 prepisao isti nepoznati prepisivač, bez oznake datuma (XVI ili XVII stoljeće).

Uvakufio Hasan ef. Boyozade (Bojić).

4725. R-2379.

جامع الفوارس
ǦĀMI' AL-FAWĀRIS

Djelo je na početku nepotpuno.

Perzijsko-turski rječnik od nepoznatog pisca.. Gornji naslov zabilježio je prepisivač na kraju djela i na gornjem prerezu. Inače, u pristupačnim izvorima nismo uspjeli pronaći ovaj naslov, pa je, prema tome, djelo vrlo rijetko.

Završetak:

دلوجه طغا ن و کرکز دخی درلر بعضلر بویمول درلر بهه مثله

تم الكتاب المسمى بجامع الفوارس في يد علي بن ولي ... في اوائل شهر ذي القعدة سنة تسع و خمسين و تسعمائة ...

L. 219; 21,5 x 14 (15 x 9); 15 redova. *Nasta'līq*, pomiješani. Poglavlja su pisana crvenim mastilom, a perzijske riječi nadvučene su crvenom linijom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, glat, malo dohvaćen vlagom, oštećen crvotočinom, neki listovi prosuti.

Povez kožni. Prva korica i nekoliko listova otkinuto i zagubljeno.

Prepisao 'Alī b. Walī 959/1552. godine.

Vakuf Gazi Husrev-begove medrese u Sarajevu.

4726. R-5391.

كتاب الفاظ
KITĀB-I ALFĀẒ

Perzijsko-turski rječnik od nepoznatog autora. Navedeni naslov nalazi se na naslovnoj stranici u rukopisu. U pristupačnim izvorima ni ovaj rječnik nismo uspjeli pronaći.

Početak:

اوله : باب الف مفتوحة الله خدای سزای

احد یکی آحاد جمع اوّل نخستین اوائل جمع آخر .

Završetak:

آخره : بیزار او کناه هل زد الاعوان

تمت بعون الله الملك الوهاب و حسن التوفيق و الله أعلم بالصواب .

L. 52; 18 x 13 (14 x 9); 9 redova. *Ta'līq*, teško čitljiv. Poglavlja su pisana crvenim mastilom. Neke turske riječi pisane su u proredu.. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Povez polukožni, oštećen.

Prepisao Ḥamza b. ʻAlī, bez oznake datuma.

Iz biblioteke Osman ef. Sokolovića.

4727. R-2426.

Zbirka (مجموع), *3*

L. 48; 19 x 14,5 (15 x 9); 12 redova. *Nastaʻlīq*, vokalizovan. U drugom djelu ove zbirke istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst.

Povez polukožni.

1. L. 1 - 3.

تحفۀ عشاق
TUḤFA-I ʻUŠŠĀQ

Isto kao br. 4480,4.

Zbirka kratkih izreka i rečenica za razgovor, sa interlinearnim prijevodom na turski jezik, od anonimnog autora.

Flügel I, 143; Trako, 79.

Početak:

اوله : بنام خدای عز و جل آغام کردن و بر نعمتان شکر ...

Završetak:

آخره : یاد کار این قدر تمام بود
یاد کار بوقدر تمام اولدی

Prepisao Ṣāliḥ b. ʻAlī al-Farāʻinī, u Bistrik hanikahu (Sarajevo), imam iz Gornjoseoce (Jajce), mjeseca redžeba 1135/1723. godine.

(تمت تمام ... تحريراً في ماه رجب المرجب في مقام بسترق خانقاه سنة خمس و ثلثين و مائة، و ألف كتب الحقير الفراعنى صالح بن علي الإمام عن سنوچه يه بالا غفر الله لهما)

2. L. 15 - 35.

شروط الصلوة
ŠURŪṬ AṢ-ṢALĀT

Kratka risala o namazu, odnosno o uslovima za valjanost namaza, od nepoznatog pisca.

Dobrača II, 991,3; 1333,2.

Prepisivač je isti kao i u prethodnom djelu, što zaključujemo po pismu.

3. L. 38b - 48.

(الاحاديث مع الترجمة التركية)
(AL-AḤĀDĪṮ MAʻA AT-TARĞAMA AT-TURKIYYA)

Kraća zbirka hadisa sa interlinearnim prijevodom na turski jezik, od nepoznatog sabirača i prevodioca.

Početak:

اوله : قال النبي عليه السلام صحبة العاقل زيادة الدين ... پيغمبر ع . م . ايدى اللهك صلوة سلام آنك اوزرينه أولسون عقل كشنك صحبت ...

4728. R-4949.

Zbirka (مجموع), *3*

L. 62; 21 x 14 (16 x 7); 6 redova. *Nasḫ*, vokalizovan. Turske riječi pisane su u proredu sitnijim slovima. Riječi su rastavljene krupnijim crvenim tačkama. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom, malo oštećen, listovi prosuti.

Povez polukožni, oštećen.

1. L. 1 - 18.

تحفۀ عشا ق
TUḤFA-I ʻUŠŠĀQ

(v. br. 4480,4).

2. L. 19b - 32.

(لغت فارسي تركي)
(LUĠAT-I FĀRSĪ-TURKĪ)

Perzijsko-turski razgovorni rječnik, od nepoznatog autora.

Boškov I, 113.

Početak:

اوله : بنام خدا بدولت پیغمبران آغازی سخن کردم ...

Završetak:

آخره : در جهان عزیزباشی پنج و صلوترا در روح استاذ فاتحه .

3. L. 33b - 62.

تحفة الهادية (لغت دانستن)
TUḤFA AL-HĀDIYA (LUĠAT-I DĀNISTEN)

(v. br. 4716,1)

Ime prepisivača i datum prepisa nepoznati, ali smatramo da je rukopis iz XVIII stoljeća.

Na zadnjoj nutarnjoj korici je ime ranijeg vlasnika: Muhamed Hamdi Pašić iz Rogatice.

4729. R-3451.

Zbirka (مجموع), *8*

L. 299; 20,5 x 13,5 (16 x 7,5); 17 redova. *Ta'līq,* složen, teško čitljiv. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Kod prvih pet djela po rubovima i u proredu ima kratkih tumačenja. Tekst ovih djela obrubljen je jednom tankom crvenom linijom. Imaju kustode.. Papir bijel, malo učadio, čvrst.

Povez kožni, oštećen, s utisnutim ornamentima na sredini korica.

1. L. 1 - 23.

(لغت فا رسي تركي)
(LUĠAT-I FĀRSĪ-TURKĪ)

Perzijsko-turski rječnik u stihovima od nepoznatog autora.

Početak:

اوله : القطعة الأولى فى بحر ـ المضارع الاحزب

اخسارك اوزره أول خال خال اوزره اول سيه مو ـ صان آتش اوزره عنبر عنبرده دود خوش بو

....

ايزد خداى تكرى مينو بهشت اوچمق ـ دو زخ زرنك طامود واره كاه چردق ...

Završetak:

آخره : مفعول مفاعلن مفاعيل بولمادى بو نقشى هيچ نقاش

Inače, djelo je podijeljeno na 19 poglavlja (قطعه).

Prvo poglavlje navedeno je na početku, a 19. poglavlje glasi:

القطعة التاسعة عشر فى بحر الهزج المسدس الاحزب

2. L. 23b - 28.

(لغت مختصر فارسي تركي)
(LUĠAT-I MUḪTAṢAR FĀRSĪ-TURKĪ)

Isto kao br. 4646,5.

Mali perzijsko-turski rječnik u stihovima, namijenjen djeci, od anonimnog autora.

Trako, 256.

Početak:

اوله : بهار اولدى بنه لا له جام اولدى رندانه بنفشه شبكلا هينى اكو بدورز لونداصه ...

3. L. 29 - 38.

تحفه، حسامي
TUḤFA-I ḤUSĀMĪ

(v. br. 4590,5; 4646,2)

4. L. 39 - 43.

لغت لامعي چلبي
LUGAT-I LĀMI'Ī ČALABĪ

(v. br. 4529,5; 4646,4)

5. L. 44 - 50.

تحفه، منظومه (لغت مختصر فارسي تركي)
TUḤFA-I MANẒŪMA
(LUĠAT-I MUḪTAṢAR FĀRSĪ-TURKĪ)

Perzijsko-turski rječnik u stihovima. Napisao 'Oṯmān b. Ḥusayn al-Bosnawī 1061/1650. Trako (257) navodi ovaj rječnik i kaže da je od anonimnog pisca. Rječnik se sastoji od 19 poglavlja *(qiṭ'a)*, 210 stihova i tumači oko 800 riječi.

Wiesbaden XIII4, 478; Trako, 257.

Početak:

اوله : بسم الله الرحمن الرحيم – لا آلاء إلاّ آلاء الله الكريم

سپاس و منّت اول خلاق پاكه كه عقل و فهم و دانش ويردى خاكه

قطعه در بحر هزج مسدس محذوف

خدا تکری خبرجی در پیمبر   قولا غرر رهبر و کوجلی توانکر

Završetak:

آخره : نظم دلکش اولسه طکمی بو کلام   بی قصور اولدی چو تاریخی نظام .

6. L. 50b - 57a.

نظم الاسامي
NAẒM AL-ASĀMĪ

Mali perzijsko-turski rječnik, pisan u stihovima, namijenjen djeci, od nepoznatog autora. Sadrži 16 *qiṭ'a* ispjevanih u raznim metrovima.

Trako, 238

Početak:

اوله : چو بسم الله پس الحمد لله   دیالم هم توکلنا علی الله
انك بر لکنه اتدك شهادت   قلالم مصطفایه بی نهایت

7. L. 57b - 73a.

محموديه
MAḤMŪDIYYA

(v. br. 4525)

Početak:

اوله : بنام خالق و فتام و واحد   بیمن هادی و وهاب و راجد

....

ختر اتمك قبله اوپمك زرع اکمك قول علام

8. L. 77 - 299.

بحر المعارف في العروض
BAḤR AL-MA'ĀRIF FĪ AL-'ARŪḌ

Djelo iz turske metrike. Sastoji se iz uvoda, tri poglavlja *(maqala)* i završetka. Sabrao i napisao Muṣṭafā b. Ša'bān as-Surūrī , umro 969/1561. Djelo je napisano 956/1549. i posvetio ga Mustafi, sinu sultana Sulejmana.

Ḥ.Ḫ. I, 226; A.M. II, 434; Flügel I, 208; Kairo t, 103; Karatay t II, 2134.

Početak:

اوله : الحمد لله الذي جعل الإنسان أهل اللسان، و صيره عالما ببديع المعانى و البيان

Završetak:

آخره : تم تأليف الكتاب في اليوم الحادي عشر من شهر صفر المظفر سنة ست و خمسين و تسعمائة من الهجرة المصطفية عليه أفضل الصلوات ...

Cijelu zbirku prepisao nepoznati prepisivač u drugoj polovini XVII stoljeća.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

4730. R-5611.

(لغت فارسي تركي)
(LUĠAT-I FĀRSĪ-TURKĪ)

Perzijsko-turski rječnik od anonimnog autora.

Početak:

اوله : بدأت بسم الله و الحمد لله أولا   على نعم لم تحصى فيما تنزلا
ایزد ابر آرد اسب اشتر آسمان
تکری بولت اون آت دده کوك

Djelo je nepotpuno na kraju.

L. 11; 21,5 x 15,5 (16 x 10); 7 redova. *Nasḫ*, vokalizovan. Turske riječi pisane su u proredu. Imaju kustode. Papir tamnobijel.

Bez poveza.

Prepis potječe vjerovatno iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu i naslovnoj stranici ima bilježaka na arapskom i turskom jeziku, prenesenih iz raznih djela.

Iz biblioteke Osman ef. Sokolovića.

4731. R-7787.

(لغت فارسي تركي)
(LUĠAT-FĀRSĪ-TURKĪ)

Djelo je nepotpuno i na početku i na kraju.

Perzijsko-turski rijječnik od nepoznatog pisca.

L. 69; 14 x 10,5 (11 x 8); 7 redova. *Nasḫ*, većinom vokalizovan. Poglavlja i istaknute riječi pisanei su crvenim mastilom. Turske riječi pisane su u proredu. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Bez poveza koji je otkinut i zagubljen. Prepisivač i datum prijepisa nepoznati, ali rukopis potječe iz XVIII ili još ranije, jer na prvom zaštitnom listu nalazi se ime ranijeg vlasnika:Ahmed b. Mustafa, muderris Husrevije medrese u Sarajevu, a poznato je da je on živio u navedenom stoljeću.

Otkupljen od Suvada Mešića iz Lepenice - Tešanj.

4732. R-7775.

(لغت فارسي تركي)

(LUĠAT-I FĀRSĪ-TURKĪ)

Isto kao br. 4731.

L.80; 19,5 x 14,5 (14 x 7); 8 redova. *Nasḫ*, vokalizovan. Turske riječi pisane su u proredu. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir bijel, glat, dohvaćen vlagom.

Bez poveza, koji je otkinut zajedno sa nekoliko listova i zagubljen.

Prepisivač i datum prepisa nepoznati.

Otkupljen Mešić Suvada od Mešić Suvada iz Lepenice - Tešanj.

4733. R-6162.

(لغت فارسي تركي)

(LUĠAT-I FĀRSĪ-TURKĪ)

Fragment perzijsko-turskog rječnika od nepoznatog pisca.

L. 20; 17 x 13 (12 x 8); 7 redova. *Nasḫ*, vokalizovan. Neka poglavlja pisana su crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst.

Bez poveza.

Prepisivač i datum prepisa nepoznati.

Tursko-bosanski rječnici

القواميس التركية – البوسنوية

4734. R-485.

لهجة اللغات
(تركچه بوشناقه لغت تفسيری)
LAHĞA AL-LUGĀT
(TURKČE-BOŠNAKČA LUĠAT-I TAFSĪRĪ)

Tursko-bosanski rječnik. Napisao Ḥusayn Ḥusnī-ef. Hadžihusejnović-Muvekitović, sin poznatog našeg istoričara Salih Sidki-efendije, umro 1317/1899.

Šabanović:Književnost, str. 603.

Djelo nema uobičajenog uvoda niti završetka, nego je autor odmah počeo da piše po arapskom alfabetu turske riječi i njihova značenja na bosanskom jeziku.

Str. 379 (originalna paginacija); 24,5 x 19 (20 x 19; 17 redova. *Ta'līq*. Papir tamnobijel, sa plavim linijama.

Povez kartonski. Ukratko rečeno, sveska u današnjem smislu.

Treba napomenuti da je neko kasnije pored bosanskih riječi pisao olovkom i arapske riječi.

Djelo je autograf.

Na prvoj korici je vinjeta i na njoj piše: Hadžihusejnović Akif ef., muvekit u Gazi Husrev-begovoj džamiji u Sarajevu. On je autorov mlađi brat. Prema tome, rukopis je dospio u biblioteku iz Akif ef. zaostavštine.

4735. R-7704.

(لغت تركي بوسنوي)
(LUĠAT-I TURKĪ-BOSNAWĪ)

Djelo je na početku nepotpuno.

Tursko-bosanski rječnik od nepoznatog autora.

Početak (ovdje):

اوله : طولیدر طاتلیدر طاتسزدر سموك توكرك
سلاتو سلاتقویه تسلاتقو سیلنه بولونقه

L.34; 16,5 x 11,5 (13 x 8,5); 10 i 12 redova. *Nasḫ*, većinom vokalizovan, od dvojice različitih prepisivača. Izgleda nam da je bivši vlasnik sastavio dva fragmenta u jednu cjelinu. Riječi su rastavljene crvenim krupnijim tačkama. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, listovi prosuti.

Bez poveza.

Prepisao ʻAbdullāh b. Sulaymān iz Gračanice, 1219/1804. godine. (كاتب الحروف عبد الله بن سليمان عن غرچانچه لى سنة ١٢١٩).

Iz biblioteke Osman ef. Sokolovića.

4736. R-7791.

(لغت تركي بوسنوي)

(LUĠAT-I TURKĪ-BOSNAWĪ)

Djelo je nepotpuno i na početku i na kraju.

Tursko-bosanski rječnik od nepoznatog pisca.

Početak (ovdje):

اوله : يلمق چيتمك سكرتمك بسلمك ...
ليزات ژواقت پوتك خرانيت ...

L. 30; 15,5x10,5 (11,5x7), 10 redova. *Nastaʻlīq*, vokalizovan, pisan slabim rukopisom. U prepisu ima grešaka. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Bez poveza.

Prepis potječe vjerovatno iz XIX stoljeća.

4737. R-7789.

(لغت تركي بوسنوي)

(LUĠAT-I TURKĪ-BOSNAWĪ)

Tursko-bosanski rječnik od nepoznatog pisca.

Početak:

اوله : تكرى پيغمبر ايمان اينانمق مسلمان ...
بوغ اسوتاچ ويره ويروات تورچن ...

Završetak:

آخره : سكا عيبدر آدملر تعييب الدرلر سكا عيبدر ...
تبى يه سرامونه لودى سه روغايو تبى يه سرامونه ...

L. 31; 14 x 10 (15 x 7,5); 10 redova. *Nastaʻlīq*, djelomično vokalizovan, pisan nevještom rukom. Riječi su rastavljene krupnim crvenim tačkama.. Tekst na stranicama obrubljen je sa po dvije ili tri tanke crvene linije. Papir bijel, glat.

Povez polukožni.

Prepisao ʻAzīz, 25. rebiul-evvela 1262/1846. godine.

4738. R-7744.

(لغت تركي بوسنوي)

(LUĠAT-I TURKĪ-BOSNAWĪ)

Mali tursko-bosanski rječnik od nepoznatog autora. Nema uvoda, nego su riječi pisane u dvije kolne: turski i bosanski.

Početak:

اوله : ترك بسنوى ترك بسنوى
ايمان ويرا اريهجق يچميق
اينانمق ويرووات آياق چمرمك نوغو زاغرنوت ...

Završetak:

آخره: يلدورمك سيوات تاتمق لك
يتر دوسته يوالوق سوالوتق ...

L. 17; 17 x 10,5 (15 x 7,5); 16 redova. *Nastaʻlīq*, vokalizovan. Poglavlja su nadvučena crvenom linijom. Papir bijel, čvrst.

Bez poveza.

Prepisao Muḥammad b. ʻOmar Pehlivan(ović),1322/1904. godine.

Odbor IZ Vitez.

4739. R-7695.

Zbirka (مجموع), *2*

L. 36; 15 x 10,5 (11 x 8 i 6;, 10 i 12 redova. *Nasḫ* i *taʻlīq*, od dvojice različitih prepisivača. Prvo djelo vokalizovano. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Povez kožni, oštećen.

1. L. 1 - 25.

(لغت تركي بوسنوي)

(LUĠAT-I TURKĪ-BOSNAWĪ)

Djelo je na početku nepotpuno.

Tursko-bosanski rječnik od anonimnog autora.

Završetak:

آخره : سموز سپورکه حاروپ آريق چلقله بن سن
ايرتلو مطله م ميرشاوو زارووداق يا طى

Prepisao nepoznati prepisivač 1162/1748. godine.

2. L. 27b - 36.

كتاب تركيات دلى
KITĀB-I TURKIYĀT DILĪ

Navedeni naslov nalazi se na početku rukopisa.

Djelo je na kraju nepotpuno.

Mali tursko-bosanski rječnik od nepoznatog autora.

Početak:

اوله : الله خدا تكرى بنام خدا بدولت پيغمران
بوغ بوغ بوغ تكرى آديله پيغمبرك دولت ايله ...

Izgleda nam da je prijepis ovog djela nešto mlađi od prethodnog.

Poklonio Muhamed Čaršimamović, porijeklom iz Zenice.

4740. R-6191.

(لغت تركي بوسنوي)
(LUĠAT-I TURKĪ-BOSNAWĪ)

Fragment tursko-bosanskog rječnika od anonimnog autora.

Početak (ovdje):

اوله : پتر هوده كريى كتبك قرد قرت تلك
وورچه پوه يأ ژ قرتچه چريو ووق لسيچه ...

L. 4; 20,5 x 14 (16 x 9,5); 12 redova. *Nasḫ*, vokalizovan, pisan slabim rukopisom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Bez poveza.

Prepisivač i datum prepisa nepoznati.

4741. R-6213.

(لغت تركي بوسنوي)
(LUĠAT-I TURKĪ-BOSNAWĪ)

Djelo je nepotpuno i na početku i na kraju.

Fragment tursko-bosanskog rječnika od nepoznatog autora.

Početak (ovdje).

اوله : امزق قلب جنبر طولوم نوى تويلى
ديرژاق اويروج ميه رونه روناوو

Završetak (ovdje):

آخره : تقدر لازمدر كمه بكزر يوزنده سكا بكزر كزيشده بكا بكزر
تولقو ولا نا قوغا نالقيأ ا ابرازو نا ت نالقيأ او حودو نامه نالقيأ ...

L. 19; 22,5 x 15,5 (18 x 9); 12 redova. *Nasḫ*, vokalizovan, pisan slabim rukopisom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Bez poveza.

Prepisivač i datum prepisa nepoznati.

4742. R-3248.

لغت تركچه ـ بوشناقچه
LUĠAT-I TURKČE-BOŠNAKČE

Fragment tursko-bosanskog rječnika od nepoznatog autora. Ovo je samo jedna laga iz nepoznatog rječnika.

Početak (ovdje):

اوله : طمع م لاقوم طمعكار م لاقومان طمر م ژيواج ...

L. 12; 25 x 18,5 (19,5 x 15); 10 redova. *Nasta'līq*, pisan u razmaknutim redovima. Bosanske riječi su vokalizovane. Papir bijel, glat.

Bez poveza

Prepisivač i datum prepisa nepoznati.

Tursko-italijanski rječnici
القواميس التركية - الايطالية

4743. R-5538.

تركچه اطالينچه لغتى
TURKČE-ITALIYANČA LUĠATĪ

Fragment tursko-italijanskog rječnika od nepoznatog autora. Treba napomenuti da su italijanske riječi upisane samo na nekoliko prvih i posljednjih listova.

L. 53; 14,5 x 9 (11 x 6); 5 redova. *Nasẖ*, vokalizovan. Poglavlja su pisana crvenim mastilom. Papir tamnobijel, hrapav, dohvaćen vlagom,- oštećen.

Povez kartonski, takođe oštećen.

Prepisivač i datum prepisa nepoznati.

Iz biblioteke Osman ef. Sokolovića.

Bosansko-turski rječnici
القواميس البوسنوية – التركية

4744. R-2865.

مقبول عارف (پوتور شاهديه)

MAQBŪL-I 'ĀRIF (POTUR ŠĀHIDIYA)

Bosansko-turski rječnik u stihovima. Napisao Muḥammad-efendi Hawāyī Uskufī 1041/1631.

Fajić III, 2581,3.

Početak:

اوله : خدا اسمی هر ایشده ایده لم یاد که تا ایده بزی اولداخی دلشاد

……………………………………………

بوغ تكرى يدنو بر در هم يدينو وحدتى

دوشا جاندرچویق آدم دیرلغی در ژیوتی

Završetak:

آخره : وَاز ناغش اسویلا دیر ایپکه چاکر بیوز شه مراد عادلك

L. 25; 15x10.5 (10,5x7,5), 9 redova. *Nasḫ*, vokalizovan. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. i brojevi između redova koji označavaju riječi istog značenja. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Povez kartonski.

Prepisao Ḥasīb b. Ibrāhim 1164/1750.godine.

Uvakufio Čadordžija.

4745. R-6294.

مقبول عارف (پوتور شاهديه)

MAQBŪL-I 'ĀRIF (POTUR ŠĀHIDIYA)

Samo jedan list spomenutog rječnika. 20 x 12,5 (15 x 8); 13 redova. *Nasḫ*, vokalizovan. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Smatramo da prepis potječe iz XVIII stoljeća.

Poklonio Alija Nametak.

4746. R-7795.

مقبول عارف (پوتور شاهديه)

MAQBŪL-I 'ĀRIF (POTUR ŠĀHIDIYA)

L. 13; 18 x 13 (15 x 9); 13 redova. *Nasḫ*, vokalizovan, osim uvoda. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst.

Bez poveza.

Prepisao nepoznati prepisivač (ime teško čitljivo), 1255/1839. godine.

Na zadnjem listu su imena:Ajanović hafiz-efendi, njegov brat Sabit i Mustafa Akhisari.

4747. R-7738.

مقبول عارف (پوتو ر شاهديه)
MAQBŪL-I 'ĀRIF (POTUR ŠĀHIDIYA)

L. 15; 21 x 17 (17 x 12,5); 12 redova. *Nasta'līq*, vokalizovan. Poglavlja, istaknute riječi i brojevi, koji označavaju riječi istog značenja, pisani crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, tanji.

Bez poveza.

Prepisao nepoznati prepisivač 1316/1898. godine.

Otkupljen iz zaostavštine hadži hafiz Asim ef. Sirće.

4748. R-2961.

Zbirka (مجموع), *2*

L. 26; 18,5 x 11,5 (13,5 x 7,5); 12 redova. *Nasẖ*, vokalizovan. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom.

Povez kartonski.

1. L. 1 - 8.

مقبول عارف (پوتور شاهديه)
MAQBŪL-I 'ĀRIF (POTUR ŠĀHIDIYA)

Djelo je na kraju nepotpuno.

2. L. 9 - 26.

(لغت تركي بوسنوي)
(LUĠAT-I TURKĪ-BOSNAWĪ)

Tursko-bosanski rječnik od nepoznatog autora.

Početak:

اوله : عورت قوجه اورته باش قنى قوجه ...
ژنا استارو اسريدوروچن وعومه ستارو...

Prepisivač i datum prepisa nepoznati, rukopis je iz XIX stoljeća.

Na krajnjim zaštitnim listovima su vježbe u pisanju.

4749. R-3376.

مقبول عارف (پوتور شاهديه)
MAQBŪL-I 'ĀRIF (POTUR ŠĀHIDIYA)

L. 15; 21 x 15,5 (17 x 11,5);12 redova. *Nasta'līq*, pomiješani, pisani nevještom rukom prepisivača. Poglavlja, istaknute riječi i brojevi pisani crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir bijel, glat, malo oštećen.

Povez kartonski.

Prepisivač i datum prepisa nisu navedeni, ali smatramo da rukopis potječe iz XIX stoljeća.

Na naslovnoj stranici napisano je ime ranijeg vlasnika: Muḥammad b. 'Abdullaṭīf-beg Pavicazāde (!), godina 1314/1896. Ispod ovog imena je drugo ime, napisano mastiljavom olovkom: Hadži Muhammed b. Ahmed-ef. Škaljić. Prvo navedeno ime nalazi se i na posljednjem zaštitnom listu.

Na kraju djela, u četiri reda, ispisane su neke arapske i turske riječi, pisane olovkom, *ta'līq* pismom.

4750. R-7798.

مقبول عارف (پوتور شاهديه)
MAQBŪL-I 'ĀRIF (POTUR ŠĀHIDIYA)

L. 14; 18 x 12 (14,5 x 7,5); 17 redova. *Nasẖ*, vokalizovan. Naslov i brojevi pisani crvenim mastilom. Tekst na stranicama obrubljen tankom crvenom linijom. Imaju kustode. Papir bijel, glat.

Povez kartonski.

Rukopis potječe iz XIX stoljeća.

Na drugom zaštitnom listu je teravih-dova i lhamijado pjesma koja počinje:

"Ah, dervišu, otvor' oči..."

Na 15 listu je pomiješana turskim i bosanskim jezikom ljubavna pjesma koja počinje ovako:

"Canim dildim sevmiš oldum, tebe draga dilbera..."

Iz biblioteke Osman ef. Sokolovića.

4751. R-7720.

مقبول عارف (پوتور شاهدیه)
MAQBŪL-I ʻĀRIF (POTUR ŠĀHIDIYA)

Djelo je na kraju nepotpuno.

Završetak (ovdje):

آخره : تری دسد دخی قرق چأتردسد   اولدی سکسان هم دخی اوسام دسد

L. 14; 20,5 x 16,5 (16 x 11,5); 11 redova. *Nasta'līq*, vokalizovan. Riječi su označene crvenim brojevima, koje imaju isto značenje. Imaju kustode. Papir žućkast, glat, prosut.

Bez poveza..

Prepis potječe vjerovatno s početka ovog stoljeća.

Iz biblioteke Osman ef. Sokolovića.

Bosansko-arapsko-turski rječnici
القواميس البوسنوية – العربية – التركية

4752. R-7797.

(لغت بوسنوي - عربي - تركي)

(LUĠAT-I BOSNAWĪ-'ARABĪ-TURKĪ)

Bosansko-arapsko-turski rječnik, od nekog našeg anonimnog autora. Bosanske riječi pisane su alhamijado pismom, sitnijim slovima, u jednoj koloni, a u slijedeće dvije arapske i turske riječi, koje na mnogim mjestima nisu napisane. Bosanske riječi poredane su po arapskom alfabetu. Nema nikakvog uvoda.

L. 67; 18,5 x 11,5. *Ta'līq*, sitan, teško čitljiv, pisan u svesci sa širokim linijama i uzdužnim crvenim linijama, koje je priređivač ovog rječnika označio.

Povez kartonski, oštećen.

Rječnika je nastao početkom ovog vijeka.

Bosansko-tursko-perzijsko-arapski rječnici

القواميس البوسنوية – التركية – الفارسية – العربية

4753-4754. R-1110-1111.

بوشناقچه - ترکچه - فارسچه - عربچه لغت
BOŠNAKČA-TURKČA-FARSČA-ARAPČA LUGAT

Bosansko-tursko-perzijsko-arapski rječnik u dva sveska. Napisao Ḥusayn Ḥusnī ef. Hadžihusejnović - Muvekitović, umro 1317/1899. Ovo je drugi rječnik koji je napisao spomenuti pisac (v. br. 4734). Hazim Šabanović i Mehmed Handžić ne spominju ovaj rječnik, nego samo onaj pod gore navedenim brojem. Nažalost, rječnik nije završen. U kolonama gdje su trebale biti napisane perzijske i arapske riječi ostao je prazan prostor.

Na prvom zaštitnom listu drugog sveska piše:

موقت زاده موقت حسين حسنى افنديك اثريدر.

Godina 1310/1892.

Nema uvoda nego su odmah bosanske riječi pisane abecednim redom, a do njih, u tri kolone, riječi na spomenutim jezicima.

I, str. 1 - 199 + II, str. 200 - 379 (originalna numeracija); 20 x 16.5. *Ta'līq*. Rječnik je napisan u dvije veće sveske sa linijama.

Povez kartonski, oštećen.

Djelo je autograf.

Poklonio, vjerovatno, njegov mlađi brat Akif ef.

INDEKSI

INDEKS NASLOVA

ا

أبيات تعليم المتعلم: 4428,4

الاحاديث مع الترجمة التركية: 4727,3

الاختری فی اللغة: 4493-4514

الارجوزة في علم البلاغة: 4408,2

الارشاد فی اللغة : 4555-4567; 4482

الارشاد الهادي في النحو: 4350,7

الاشارات الجائزة لشرح حل الزامزة: 4436

الاطول - شرح تلخيص المفتاح: 4348

اعجوبة الغرائب فی نظم جواهر العجائب: 4601

الاعراب عن قواعد الاعراب: 4228,2; 4229,2

افصاح العروض و ايضاح الغموض: 4437

اقنوم اللغة: 4724,1

الفاظ متنوعة مندرجة و متداولة: 4531,7

الامثلة المختلفة: 4396,6

الأمثلة المختلفة الفارسية: 4665,3; 4605,7

أمّ البراهين في العقيدة - العقيدة الصعرى: 4404,2

انشاء: 4672,2

انشاء (اوغلدن بابایه بویله یازلر): 4603,7

انشاء مرغوب: 4543,3; 4564,4; 4605,6

أنوار التنزيل و أسرار التأويل: 4270,2

أنواع المجاز: 4368,3; 4381,2

اوراد شرحی: 4660,3

أوزان الصرف: 4396,10

الايضاح في المعاني والبيان: 4343-4346

إيساغوجي في المنطق: 4238,4; 4229,3; 4392,8; 4355,4*; 4350,6; 4279,10

ب، پ

بحر المعارف: 4439,3; 4420,4; 4440-4441

بحر المعارف فی العروض منظوم: 4729,8

پند نامه (پند عطار): 4658,2; 4690,2

بوشناقچه ترکچه فارسچه لغت: 4753-54

بهجة الألباب في علم الاسطرلاب: 4432,5

ت

تاج الدروس و عز النفوس: 4632

تجويد: 4557,3

تجويد قره باش: 4579,2; 4557,2

تحفهء حسامی: 4646,2; 4590,5

تحفهء شاهدی: 4646-4693

تحفة الصبيان: 4592,3; 4590,3; 4595-4596

تحفه، عشاق: 4480,4; 4531,4; 4564,5; 4727,1-4728

تحفه، علائى: 4529,2

تحفة الغرامى: 4541,1

تحفة الملوك (شرح منظومه شاهدى): 4699-4701

تحفه، منظومه (لغت مختصر فارسى تركى): 4729,5

تحفه، مير على شاهدى: 4694-4696

تحفة الهادية (لغت دانست): 4486,2; 4541,2; 4568,2; 4677,4; 4716,1- 4723; 4728,3

تحفه، وهبى: 4604,4; 4639-4641

ترجمان الصحاح: 4515-4521

ترجمان اللغة: 4594

ترجمة بعض سور القرآن القصيرة: 4581,2

ترجمه، صحاح الجوهرى: 4522

ترجمه، عروض الجامي: 4432

تركچه اطاليانچه لغتى: 4743

تصريف العزّي: 4396,8

تعليق على بلوغ الأرب من تحقيق استعارات العرب: 4386,10

تعليقات على ديباجة المختصر: 4338,1; 4339,1

تعليقات على شرح متن العلاقة: 4396,1

تعليم المتعلم: 4655,2

تلخيص المفتاح: 4215-4223; 4224,1; 5225; 4226,1; 4227,1; 4228,1; 4229,1; 4230,1; 4231,1; 4232-4233; 4234,1; 4234,2*; 4235-4237; 4238,1; 4239,1; 4240-4241; 4242,1; 4243-4253; 4254,1; 4255; 4256*; 4280*; 4324*; 4325*; 4327*; 4331*; 4335*; 4338,1*; 4340*; 4341*; 4342*; 4347,1*; 4348*; 4349,1*; 4350,1*; 4352,2*; 4409*; 4411*; 4412*

تمحيص التلخيص: 4349,1; 4350,2

التنصيص المنتظر في شرح أبيات التلخيص و المختصر: 4411

توضيح نخبة الفكر في مصطلح أهل الأثر: 4396,5

التهذيب في المنطق و الكلام: 4379,3

التيسير الدافع للداهية في تحصيل علمى العروض و القافية: 4422,2; 4438,1

ج

جامع البيان و ساطع البرهان: 4423,4

جامع الفوارس: 4725

الجزء الأول من الترجمة المختصر (المعاني): 4412

جمع مختصر – مختصر از منشآت وحيد تبريزي در علم عروض و قافية و صنايع شعر: 4423,2; 4434,4; 4443-4444; 4445,1; 4446,1

جناح الصبيان: 4532

الجوهرة المنيفة في شرح وصيّة الامام أبي حنيفة: 4239,3

ح

حاشية الأصول و غاشية الفصول على المقدمات الأربع: 4379,2

حاشية الجرجاني على المختصر: 4335-4337

حاشية الجرجاني على المطوّل: 4311; 4312,1; 4313-4316

حاشية الحفيد على شرح الاستعارات السمرقندية: 4380,2; 4381,3; 4386,1

حاشية الخطائي على المختصر: 4327; 4328,1; 4329-4330; 4333,2; 4334,2

حاشية الخطائي على المطوّل: 4324

حاشية الزيباري على شرح الاستعارات السمرقندية: 4350,5; 4370; 4372-4377; 4378,1; 4379,1; 4380,1; 4381,1; 4386,4

حاشية السيواسي على شرح الاستعارات السمرقندية: 4381,4; 4386,5

حاشية شيخ زاده على شرح الاستعارات السمرقندية: 4382

حاشية الفناري على المطوّل (بغير مقدمة): 4320-4323

حاشية الفناري على المطوّل (مع مقدمة): 4317-4319

حاشية مصنّفك على شرح المفتاح للجرجاني: 4367-4368

حاشية الهروي على المختصر: 4331-4332; 4333,1; 4334/1

حاشية اليزدي على حاشية الخطائي على المختصر: 4341

حروف احاديه: 4486,3

حكايت ابن عباس: 4553,3

حكاية الشيخ العارف أبي يزيد البسطامي: 4339,2

حله، منظومه . شرح تحفه، شاهدى: 4702-4706

خ

خدا ريم: 4605,3

خمسة أبيات في العروض مع شرحها: 4420,2; 4424,4; 4434,6; 4439,2

د

الدرة المضية فى اللغة التركية: 4523; 4539

درج لغات: 4600

دستور اللغة: 4465

دقائق الحقائق: 4628-4631

ديباجة و قصيدة المنفرجة: 4563*

ديوان الترابيشتي: 4398,3

ديوان حافظ: 4418,2

ذ

ذيل درر العبارات و غرر الاشارات في تحقيق معاني الاستعارات: 4381,10

ر

رسالة فى الآداب: 4528,8

رسالة في آداب البحث: 4228,6

رسالة في آداب البحث و المناظرة: 4228,4; 4279,7

رسالة في آداب البحث و المناظرة لعضد الدين: 4254,2

رسالة الاستعارات = فرائد الفوائد لتحقيق معاني الاستعارة

رسالة الاستعارات للقوشجي: 4227,2; 4378,4; 4381,11; 4386,9

الرسالة الاسطرانية: 4657,2

الرسالة الأندلسية في علم العروض و الأوزان الشعرية: 4230,4; 4242,3; 4279,2; 4413,1; 4414,1; 4415,1; 4416,1; 4417,1; 4418,1; 4419,1; 4420,1; 4421; 4422,1; 4423,3; 4424,5; 4428,2; 4431,5; 4438,4

رسالة فى بيان الاعضاد 4464*

رسالة فى بيان رسوم المصاحف العثمانية: 4489,4
رسالة في التجويد: 4396,11
رسالة في تحقيق الكلّيّات: 4312,2
رسالة في تقسيم الميراث: 4392,11
الرسالة الترشيحية = فرائد الفوائد لتحقيق معاني الاستعارة
رسالة حالّة لأبيات ضوء المصباح: 4398,2
رسالة في الحساب: 4424,2; 4432,4
الرسالة الحسينية في آداب البحث: 4279,6
رسالة في حقّ البسملة: 4239,4
رساله، حمزه افندى: 4698,2
رساله در تحقيق حقيقت و مجاز: 4381,6
الرسالة السمرقندية = فرائد الفوائد لتحقيق معاني الاستعارة
الرسالة الشمسية في القواعد المنطقية: 4238,3; 4279,9
رسالة في طبقات المجتهدين: 4227,3
رسالة فى الطرق (بيان اقرب الطرق الى الله): 4515,2
رساله، عروض: 4239,5; 4417,2; 4446,2
رسالة العروض بالتركية: 4438,3
الرسالة العضدية من الآداب = رسالة في آداب البحث و المناظرة لعضد الدين
الرسالة العضدية في الوضع: 4392,6
رسالة العون الوافية في شرح كتاب الكافية: 4224,2
رساله، فنّ عروض و علم ميزان: 4446,3
رسالة في فن المناظرة: 4238,2; 4279,5; 4392,2
رسالة فوائد الامالى و فرائد اللآلى = الرسالة الاسطوانية
رسالة فى قواعد اللغة التركية: 4631,2
رسالة في المعاني و البيان و البديع: 4347,3; 4355,2
رسالة فى مناقب الشيخ يويو مصطفى بن يوسف الموستارى: 4564,6
رسالة (معمولة) في تحقيق التغليب: 4398,1
رسالة ملهمة في شرح لغز منظومة: 4438,5
رسالة منتخبة من المعاني: 4399
رسالة في المنطق بالتركية: 4378,5
الرسالة الوافية في علم القوافية = رساله، عروض
الرسالة الولدية = الرسالة في فنّ المناظرة
رساله، يانيه: 4630,2; 4631,3
رفع حاجب العيون الغامزة عن كنوز الرامزة: 4434,1

ز

زبدة أعمال العدد الصحيح في علم الحساب: 4355,3
الزبدة الرائقة في شرح البردة الفائقة: 4413,2

س

السامى فى الاسامى: 4591
سبحه، صبيان: 4602-4611; 4670,2
سبحه، صبيان ترجمه سى: 4589
سلطان سليمان زماننده و شيخ الاسلام ابو السعود ...: 4606,2
سه زبان 4529,4

ش

شاهدى تعريب: 4529,3
الشذورر الذهبية و القطع الاحمدية فى اللغة التركية: 4528,1
شرح آداب البحث لعضد الدين الايجي: 4228
شرح الأرجوزة في علم البلاغة: 4408,1
شرح الاستعارات السمرقندية للعصام: 4231,2; 4350,3; 4370,1; 4371,1; 4378,3; 4381,5; 4383-4385; 4386,6; 4387,2; 4389,3; 4392,4; 4405-4407; 4416,3
شرح الاستعارات لقول أحمد: 4350,4; 4371,2; 4381,8; 4386,2
شرح الامثلة المختلفة بالتركية: 4719,2
شرح إيساغوجي في المنطق: 4230,3; 4389,4
شرح بحر الغرائب (لغت حليمى): 4619-4623
شرح البسملة الشريفة: 4392,3
شرح پند نامه، عطار - سعادت نامه: 4413,3
شرح تحفه، شاهدى: 4697-4698
شرح تحفة اللغة للشاهدى: 4702-4706
شرح تحفه، شاهدى: 4707-4710
شرح تحفه، شاهدى: 4711
شرح تحفه، شاهدى: 4712-4713
شرح تحفه، شاهدى: 4714
شرح تحفه، وهبى: 4642-4643
شرح تحفه، وهبى (اللبيب): 4644
شرح تلخيص المفتاح بالتركية: 4409
شرح تمحيص التلخيص: 4349,2
شرح ديباجة المختصر لسعد التفتازاني = عقود الدرر على شرح ديباجة المختصر
شرح الرسالة في آداب البحث و المناظرة: 4228,5; 4279,8; 4416
شرح رسالة الاستعارة للقازابادي: 4392,7
شرح الرسالة الأندلسية في علم العروض و الأوزان الشعرية: 4414,2; 4415,2; 4424,1; 4425-4426; 4427,1; 4428,1; 4429,2
شرح الرسالة الحسينية فى آداب البحث: 4404,3; 4416,4
شرح الرسالة السمرقندية لقره سعيد: 4378,2; 4381,7
شرح الرسالة الموسوية في القياس: 4419,3
شرح الرسالة الولدية: 4279,4
شرح سبحه، صبيان 4612
الشرح الصغير على الرسالة السمرقندية للملوي: 4387,3
شرح عروض الأندلسي: 4416,2; 4420,3
شرح العوامل الجديدة: 4228,3
شرح فرائد الفوائد لتحقيق معاني الاستعارة لابن خليل: 4396,3
شرح فرائد الفوائد لتحقيق معاني الاستعارة للاصبعي: 4371,3; 4381,9; 4386,7; 4388; 4389,1
شرح الفوائد الغياثية في المعاني و البيان: 4397
شرح القسم الثالث من مفتاح العلوم: 4356-4357
الشرح الكبير على الرسالة السمرقندية للملوي: 4387,1
شرح لغت فرشته اوغلى 4492
شرح متن بيان الحقائق: 4400,2

شرح متن العلاقة: 4393-4394; 4395,1; 4396,2
شرح مشكلات ديباجة المختصر: 4340
شرح مفتاح العلوم لشيخ زاده: 4369
شرح مقدمة ابى الليث: 4533,2
شرح ملخص تلخيص المفتاح: 4347,2
شرح المنظومة الطبلاوية في الاستعارات: 4386,11
شرح وصيت نامه للبركوى: 4528,3
شروط صلوة: 4529,7
شروط الصلوة: 4569,3 4727,2

ص

الصحاح العجمية: 4615-4618; 4392,10
صحاح اللغة (الصحاح فى اللغة): 4447 - 4457

ض

ضوء المعالي في شرح بدء الأمالي: 4427,2

ط

الطب النبوي: 4418,3

ع

عارف اللطائف: 4631,4
عبديه: 4565,2
عروض آبي الجيش = الرسالة الأندلسية في علم العروض و الأوزان الشعرية
عروض الأندلسي = الرسالة الأندلسية في علم العروض و الأوزان الشعرية
عقود الدرر على شرح ديباجة المختصر: 4290,2
علافه ترجمه سي: 4410
علم انشاده مستعمل اولان لغتلر: 4535,1; 4564,3;4605,5
علم حال لسراج الدين: 4569,4
عنوان: 4480,2; 4531,2
العوامل الجديدة: 4392,9
العوامل الجديدة بالتركية: 4396,12

ف

فتح رب البرية بشرح القصيدة الخزرجية: 4432
فرائد الفوائد لتحقيق معاني الاستعارة: 4230,2; 4239,2; 4279,3; 4386,8; 4392,5; 4401-4402; 4403,1; 4404,1; 4419,2; 4423,3
فرائد الامالى و فرائد اللآلى الرسالة الاسطوانية): 4657,2
الفهم الألمعي شرح عروض الأندلسي: 4429,1; 4432,3
الفوائد الانسية في شرح الأندلسية: 4430
الفوائد الفنارية - شرح الايساغوجي في للفناري: 4355,4; 4404,4
الفيوض في حدائق الغموض: 4438,2

ق

قاموس عربى تركى: 4524
القاموس المحيط: 4469-4476
قصيدة امهاتى: 4604,2
قصيدة بدء الامالى: 4605,2
قصيدة البردة = الكواكب الدرية فى مدح خير البرية
قصيدة فى التصوف و مناجات امام اعظم: 4528,2

قصيدة فى التقوى: 4528,7
القصيدة الخزرجية في العروض و القوافي: 4431; 4432,1; 4434,4
قصيدة فى الصرف: 4528,6
قصيدة فى مدح الرسول سيد الكوئين: 4604,3
القصيدة المنفرجة: 4563
قواعد الفرس: 4226,2; 4445,2; 4630,3

ك

الكافية في النحو: 4242,2; 4403,4
كان معانى: 4638
كتاب انشا: 4535,2
كتاب تركيات دلى: 4739,2
كتاب التقدمه: 4715,2
كتاب در لسان عربى و فارسى و تركى: 4613
كتاب رسم عثمانى: 4489,3
كتاب قواعد الاعراب = الاعراب عن قواعد الاعراب
كتاب مفردات القرآن: *4468
كتاب نثر اللآ لى من كلام امير المومنين على بن ابى طالب: 4586,2
كشف الألفاظ التي لابد للفقيه من معرفتها: 4396,7
كليات ابى البقاء: 4478
كنز الرموز: 4724,4
الكواكب الدرية فى مدح خير البرية (قصيدة البردة): 4660,2
الكواكب المضيئة في شرح الخزرجية: 4435

ل

اللغات المشكلة الواردة فى الكتاب القدورى: 4530,4
لغت اسم الله (لغت الله تكرى): 4531,6; 4553,2; 4568-4579
لغت افعال: 4526
لغت الفاظ قرآنيه: 4548
لغت الهى: 4531,3
لغت بوسنوى تركى: 4489,2
لغت بوسنوى عربى تركى: 4752
لغت تركى بو سنوى: 4575,2 4735-4742; 4748,2
لغت تركى عربى نظما: 4721,4
لغت حليمى = شرح بحر الغرا ئب
لغت دانستن = تحفة الهادية
لغت صرف: 4531,1
اللغة العربية: 4479
لغت عربى تركى: 4517,2; 4530,1-2; 4533,1-4534,1; 4537,1-4538; 4540; 4542-4547; 4578,2; 4586,3; 4721,2
لغت عربى تركى بوسنوى: 4587
لغت عربى تركى فارسى بوسنوى: 4588
لغت عربى فارسى: 4590,4; 4597-4598; 4616,2
لغت عربى فارسى تركى: 4486,4; 4614
لغت فارسى تركى: 4530,3; 4541,3; 4543,2; 4647,2; 4677,3; 4728,2; 4729-4733
لغت فرشته اوغلى: 4480,1-4491; 4529,8; 4531,8; 4558,2; 4662,2; 4665,4; 4676,2; 4716,2

لغت القرآن المجيد: 4527
لغت كريمى: 4646,6
لغت كلستان: 4531,5
اللغة فى كلمات القرآن المجيد: 4536
لغت لامعى چلبى: 4529,5; 4646,4; 4729,4
لغت مختصر فارسى تركى: 4491,2; 4646,5; 4729,2
لغت منتها: 4482,2*; 4537,2; 4549-4554
لغت نعمة الله: 4633 - 4637
لوازم الشرطيات: 4528,5
لهجة اللغة (تركچه بوشناقچه لغت تفسيرى): 4734
لهجة فى اللغة : 4611*

م

ما يا ايشان: 4480,3
متن بيان الحقائق: 4400,1
متن العلاقة: 4390-4391; 4392,1; 4395,2
المثلث: 4564,2; 4615,4; 4724
مجمع اللطائف: 4481,2
محمودية: 4525; 4556,2; 4729,7
مختار الصحاح : 4459-4464; 4468*
مختصر: 4599
مختصر فى ترجمان القرآن: 4615,3
المختصر - شرح تلخيص المفتاح: 4234,2; 4280-4289; 4290,1; 4291-4310; 4328,2; 4331*; 4335*; 4338,1*; 4338,2; 4340*; 4341*
مختصر صحاح الجوهرى: 4458
مختصر غريب القرآن: 4468
مختصر وافي بقواعد قوافي = رساله، عروض
مخزن الاسرار: 4724,5
مرقاة اللغة: 4482,2; 4534,2; 4580,1-4586
المرقاة - لغة مختصرة فا رسية: 4590,1
المسالك في علم المعاني و البيان و البديع: 4350,1: 4351,1; 4352
مشكلات شاه نامه: 4715,1
المصادر: 4615,5
المصباح شرح المفتاح: 4358-4365
المطول - شرح تلخيص المفتاح: 4256; 4259; 4270; 4271-4278; 4279,1; 4311*; 4317*; 4324*; 4325*
المعروضات فى الفتوى: 4606,3
المعول في شرح أبيات المطول: 4325-4326
المغرب فى ترتيب المعرب فى اللغة: 4467
مفاتيح الدرية فى اثبات القوانين الدرية 4417; 4665,2
مفتاح الادب: 4529,6
مفتاح تلخيص المفتاح: 4342
مفتاح العلوم القسم الثالث: 4343*
مفتاح اللغة: 4624-4625
مفيد المستفيدين 4529,1
مقبول عارف (پوتو ر شاهديه): 4744 - 4751
مقدمة ابى الليث فى الصلاة: 4655,3
مقدمة الادب: 4590,2; 4615,2
مقدمة فتح البارى فى شرح البخارى: 4477
ملخص تلخيص المفتاح: 4347,1
مناجات موسى عليه السلام: 4580,2
منظوم لغت تركى فارسى: 4721,5

منظوم لغت حليمى 4677,2
منظومات الموجهات فى المنطق: 4528,4
مولد النبىّ لسليمان چلبى: 4605,4
ميزان الصرف: 4396,9

ن

النبذة الصافية في علمى العروض و القافية: 4434,2
نخبة الفكر في مصطلح أهل الأثر: 4396,4
نصاب الصبيان: 4592-4593
نصيب الفتيان و نسيب التبيان: 4592,2
نظم الاسامى: 4646,3
نظم الجواهر: 4645
نازلي: 4569,2,5-6
النهاية في غريب الحديث: 4466

و

وسيلة القاصد الى احسن المراصد: 4626 - 4627
وصية الامام الأعظم أبي حنيفة: 4239,3*

ه

الهوادي في شرح المسالك: 4351,2; 4353-4354; 4355,1

INDEKS NASLOVA U TRANSKRIPCIJI

A, ‘A

‘Abdiya (Avdija): 4565,2
Abyāt Ta‘līm al-muta‘allim: 4428,4
‘Alāqa tarğaması: 4410
al-Aḥādīṯ ma‘ at-tarğama at-turkiya: 4727,3
al-Aḫtarī fī al-luġa: 4493-4514
Alfāẓ mutanawwi‘a mundariğa wa mutadāwila: 4531,7
al-Amṯila al-muḫtalifa: 4396, 6
al-Amṯila al-muḫtalifa al-fārsiya ad-durriya: 4665,3
Anwā‘ al-mağāz: 4381; 4386,3
Anwār at-tanzīl wa asrār at-ta’wīl: 4270,2
‘Ārif al-laṭā’if: 4631,4
‘Arūḍ Abū al-Ğayš = ar-Risāla al-Andalusiyya fī ‘ilm al-‘arūḍ wa al-awzān aš-ši‘riyya
‘Arūḍ al-Andalusī = ar-Risāla al-Andalusiyya fī ‘ilm al-‘arūḍ wa al-awzān aš-ši‘riyya
al-‘Aqīda aṣ-ṣuġrā = Umm al-Barāhīn fī al-‘aqīda
al-Aṭwal - Šarḥ Talḫīṣ al-Miftāḥ: 4348
al-‘Awāmil al-ğadīda: 4392,9
al-‘Awāmil al-ğadīda bi ’t-turkiyya: 4396,12
Awrādin šarḥī: 4660,3
Awzān aṣ-ṣarf: 4396,10

B

Baḥr al-ma‘ārif fī al-‘arūḍ: 4420; 4439; 4440-4441; 4729,8
Bahğa al-albāb fī ‘ilm al-asṭurlāb: 4432,5
Bošnakča-turkča-farsča-‘arapča lugat: 4753-4754

D, Ḍ, Ḏ

Daqā’iq al-ḥaqā’iq: 4628-4631
Darğ-i lugāt: 4600
Ḍaw’ al-ma‘ālī fī šarḥ Bad’ al-amālī: 4427,2
Ḏayl Durar al-‘ibārāt va gurar al-išārāt fī taḥqīq ma‘āni al-isti‘āra: 4381,10
Dībāğa wa qasīda al-munfariğa: 4563
Dīwān Ḥāfiẓ: 4418,2
Dīwān at-Tūrāpuštī: 4398,3
ad-Durra al-muḍiyya fī al-luġa at-turkiya: 4523; 4539
Dustūr al-luġa: 4465

F

al-Fahm al-alma‘ī šarḥ ‘Arūḍ al-Andalusī: 4429,1; 4432,3
Farā’id al-Fawā’id li-taḥqīq ma‘ānī al-isti‘āra: 4230,2; 4239,2; 4279,3; 4386,8; 4392,5; 4401-4402; 4403,1; 4404,1; 4419,2; 4423,3

Fatḥ rabb al-barriyya bi šarḥ al-Qaṣīda al-Ḫazraǧiyya: 4432,2
Fawā'id al-amālī wa farā'id al-la'ālī (Risāla al-Usṭuwāniyya): 4657,2
al-Fawā'id al-Fanāriyya - Šarḥ al-Īsāġūǧī li al-Fanārī: 4355,4; 4404,4
al-Fawā'id al-insiyya fī šarḥ al-Andalusiyya: 4430
al-Fayūḍ fī ḥadā'iq al-'arūḍ: 4438

Ğ, Ġ

Ğāmi' al-bayān wa sāṭi' al-burhān: 4423,4
Ğāmi' al-fawāris: 4725
Ğam'-ı muḫtaṣar - Muḫtaṣar az munša'āt Waḥīd Tabrīzī dar 'ilm-ı 'arūḍ wa qāfiya wa ṣanāyi'-ı ši'r: 4423,2; 4434,3; 4443-4444; 4445,1; 4446,1
Ğanāḥ aṣ-ṣibyān: 4532
al-Ğawhara al-munīfa fī šarḥ Waṣiyya al-imām Abū Ḥanīfa: 4239,3
Ġunya al-ḥuffāẓ fī awzān al-alfāẓ: 4439,1
al-Ğuz' al-awwal min at-tarǧama al-Muḫtaṣar (al-ma'ānī): 4412

Ḥ, Ḫ, H

Ḫamsa abyāt fī al-'arūḍ ma' šarḥihā: 4420,2; 4424,4; 4434,6; 4439,2
Ḥāšiya al-Fanārī 'alā al-Muṭawwal (biġayr muqaddima): 4320-4323
Ḥāšiya al-Fanārī 'alā al-Muṭawwal (ma' muqaddima): 4317-4319
Ḥāšiya al-Ğarbī 'alā al-Muḫtaṣar: 4355-4337
Ḥāšiya al-Ğurǧānī 'alā al-Muṭawwal: 4311; 4312,1; 4313-4316
Ḥāšiya al-Ḥafīd 'alā Šarḥ al-Isti'ārāt as-Samarqandiyya: 4380,2; 4381,3; 4386,1
Ḥāšiya al-Harawī 'alā al-Muḫtaṣar: 4331-4332; 4333,1; 4334,1
Ḥāšiya al-Ḫaṭā'ī 'alā al-Muḫtaṣar: 4327-4328: 4329-4330; 4333,2; 4334,2
Ḥāšiya al-Ḫaṭā'ī 'alā al-Muṭawwal: 4324
Ḥāšiya Muṣannifak 'alā Šarḥ al-Miftāḥ li'l-Ğurǧānī: 4367-4368
Ḥāšiya as-Sīwāsī 'alā Šarḥ al-Isti'ārāt as-Samarqandiyya: 4381,4; 4386,5
Ḥāšiya Šayḫ-zāde 'alā Šarḥ al-Isti'ārāt as-Samarqandiyya: 4382
Ḥāšiya al-Uṣūl wa ġāšiya al-fuṣūl 'alā al-Muqaddimāt al-arba': 4379,2
Ḥāšiya al-Yazdī 'alā Ḥāšiya al-Ḫaṭā'ī 'alā al-Muḫtaṣar: 4341
Ḥāšiya az-Zībārī 'alā Šarḥ al-Isti'ārāt as-Samarqandiyya: 4350,5; 4370,2; 4372-4377; 4378,1; 4379,1; 4380,1; 4381,1; 4386,4
al-Hawādī fī Šarḥ al-Masālik: 4351,1; 4353-4354: 4355,1
Ḥawāšī Šarḥ al-Miftāḥ li'l-Ğurǧānī: 4366
Ḥikāyat Ibn 'Abbās: 4553,3
Ḥikāya aš-Šayḫ al-'Ārif Abū Yazīd al-Bisṭāmī: 4339,2
Ḥurūf- aḥādiya: 4486,3
Ḥodā Rabbum: 4605,3
Ḥulla-i manẓūma-Šarḥ Tuḥfa-i Šāhidī: 4702-4706

I,'I

al-Īḍāḥ fī al-ma'ānī wa al-bayān: 4343-4346
Ifṣāḥ al-'arūḍ wa īḍāḥ al-ġumūḍ: 4437
'Ilm-i inšāda musta'mal olan luġatlar: 4535,1; 4564,3; 4605,5
'Ilm-i ḥāl li Sirāǧuddīn, 4569,4
Inšā': 4605,7; 4672,2
Inšā' (oguldan babaya boyle yazilir) 4605,7
Inšā'-i marġūb, 4543,3; 4564,4; 4605,6
al-Iršād fī al-luġa, 4555-4567
al-I'rāb 'an qawā'id al-i'rāb: 4228,2; 4229,2
al-Iršād al-hādī fī an-naḥw: 4350,7
Īsāġūǧī fī al-manṭiq: 4229,3; 4238,4; 4279,10; 4350,6; 4355,4; 4392,8; 4403,2
al-Išārāt al-ġā'iza li šarḥ ḥall ar-Rāmiza: 4436

K

al-Kāfiya fī an-naḥw: 4242,2; 4403,4
Kāna ma'ānī luġat: 4638
Kanz ar-rumūz: 4724,7
Kašf al-alfāẓ al-latī lā budda li al-faqīh min ma'rifatihā: 4396,7
al-Kawākib ad-durriyya fī madḥ ḫayr al- barriyya (Qaṣīda al-burda): 4660,2
al-Kawākib al-muḍī'a fī Šarḥ al-Ḫazraǧiyya: 4435
Kitāb-i alfāẓ: 4726
Kitāb der lisān-i 'arabī wa fārsī wa turkī: 4613
Kitāb-i inšā': 4535,2
Kitāb naṯr al-la'ālī min kalām amīr al- mu'minīn 'Alī b. Abī Ṭālib: 4586,2
Kitāb Qawā'id al-i'rāb = al-I'rāb 'an qawā'id al-i'rāb
Kitāb-i resm-i 'Oṯmānī: 4489,3
Kitāb at taqadduma: 4715,2
Kitāb-i turkiyāt dilī: 4739,2
Kulliyāt Abī al-Baqā': 4478

L

Lahǧa fī al-luġa: 4611*
Lahǧa fī al-luġa (Turkče-bošnakča luġāt tafsīrī): 4734
Lawāzim aš-šarṭiyyāt, 4528,5
Luġat-i af'āl: 4526
Luġat-i alfāẓ-i Qur'āniye: 4548
Luġat-i Allāh Tanri = Luġat-i ism-i Allāh
al-Luġa al-'arabiyya: 4479
Luġat- 'arabī-fārsī: 4590,4; 4597-4598; 4616,2
Luġat-i 'arabī-fārsī-turkī: 4486,4; 4614
Luġat- 'arabī-turkī: 4517,2; 4530,1-2; 4533,1-4534,1; 4537,1; 4538: 4540; 4542,1-2-4547; 4578,2; 4586,3; 4721,2

Luğat-i 'arabī-turkī-bosnawī: 4587
Luğat-i 'arabī-turkī-farsī bosnawī: 4588
Luğat-i bosnawī-turkī: 4489,2
Luğat-i bosnawī 'arabī-turkī: 4752
Luğat-i dānisten = Tuḥfa al-hādiya
Luğat- fārsī-turkī: 4530,3; 4541,3 4543,2; 4647,2; 4677,3; 4728,2; 4729,1 - 4733
Luğat-i Firište Oğlu, 4480,1 - 4491; 4529,8; 4531,8; 4558,2; 4662,2; 4665,4; 4676,2; 4716,2
Luğat-i Gulistān: 4531,4
Luğat-i Ḥalīmī = Šarḥ baḥr al-ġarā'ib
Luğat-i Ilāhā: 4531,3
Luğat-i ism-i Allāh (Luğat-i Allah Tanrī): 4531,6;4553,2; 4568-4579; 4721,3; 4723,2
al-Luġa fī kalimāt al-Qur'ān al-mağīd: 4536
Luğat-i Krīmī: 4646,6
Luğat-i Lāmi'ī Čalabī: 4529,5; 4646,4; 4729,4
Luğat-i muḫtaṣar fārsī-turkī: 4491,2; 4646,5
Luğat-i muntehā: 4482,2*; 4537,2; 4549-4553
al-Luġa al-muškila al-wāridā fī al- kitāb al-Qudūrī: 4530,4
Luğat-i Ni'matullāh: 4633-4637
Luğat al-Qur'ān al- mağīd: 4527
Luğat-i ṣarf: 4531,1
Luğat-i turkī-'arabī naẓman: 4721,4
Luğat-i turkī-bosnawī: 4575,2; 4735- 4742; 4748,2

M

Mā yā īšān: 4480,3
Mafātīḥ ad-durriyya fī iṯbāt al-qawānīn ad-durriyya: 4417,3; 4665,2
Mağma' al-laṭā'if: 4481,2
Maḥmūdiya: 4525; 4556,2; 4729,7
Maḫzan al-asrār: 4724,5
Manẓūm-i lugat-i Ḥalīmī: 4677,2
Manẓūm-i lugat-i turkī-fārsī: 4721,5
Manẓūmāt al-muwāğihāt fī al-manṭiq: 4528,4
Maqbūl-i 'Ārif (Potur Šahidiya): 4744- 4751
al-Ma'rūdāt fī al-fatwā: 4606,3
al-Maṣādir: 4615,5
al-Masālik fī 'ilm al-ma'ānī wa al-bayān wa al-badī': 4350,1; 4351,1; 4352
Matn al-'Alāqa: 4390-4391; 4392,1; 4359,2
Matn Bayān al-haqā'iq: 4400,1
Mawlid an-nabiyy li Sulaymān Čalabī: 4605,4
Miftāḥ al-adab: 4529,6
Miftāh al-luġa 4624-4625
Miftāḥ al-'ulūm: 4207-4214
Miftāḥ Talḫīṣ al-Miftāḥ: 4342
Mirqāt al-luġa: 4482,2; 4534,2; 4580,1- 4586
Mirqāt - luğat muḫtaṣara fārsiya: 4590,1
al-Miṣbāḥ - Šarḥ al-Miftāḥ: 4358-4365
Mīzān aṣ-ṣarf: 4396,9
Mu'allaqa Imr' al-Qays: 4439,4
al-Mu'awwal fī Šarḥ abyāt al-Muṭawwal: 4325-4326

Mufīd al-nustafīdīn: 4529,1
al-Muġrib fī tartīb al-Mu'rib fī al-luġa: 4467
Muḫtaṣar: 4599
Muḫtaṣar ġarīb al-Qur'ān: 4468
Muḫtaṣar aṣ-Ṣiḥāḥ: 4459-4464
Muḫtaṣar Ṣiḥāḥ al-Ğawharī: 4458
al-Muḫtaṣar - Šarḥ Talḫīṣ al-Miftāḥ: 4234,2; 4280-4289; 4290,1; 4292,1; 4310; 4328,2; 4338,2; 4331*; 4335*; 4338,1*; 4338,2*; 4340*- 4341
Muḫtaṣar Wāfī bi-qawā'id al-Qawāfī = Risāla-ı 'arūḍ
Mulaḫḫaṣ Talḫīṣ al-Miftāḥ: 4347,1
Muḫtaṣar fī tarğumān al-Qur'ān: 4615,3
Munāğāt Mūsā a.s.: 4580,2
Muqaddima Abū al-Layṯ fī aṣ-ṣalā: 4655,3
Muqaddima al-ādāb: 4590,2; 4615,2
Muqaddima fatḥ al-bārī fī šarḥ al-Buḫārī: 4477
Muškilāt-i Šāh nāma: 4715,1
al-Muṯallaṯ: 4564,2; 4615,4; 4724,2
al-Mutwwal - Šarḥ Talḫīṣ al-Miftāḥ: 4234,2; 4256-4269; 4270,1: 4271-4278; 4279,1; 4311*; 4317*; 4325*; 4327*

N

Namazluk: 4569,2,5-6
Naṣīb al-fityān wa nasīb at-tibyān: 4592,2
Naẓm al-asāmī: 4646,3; 4729,6
Naẓm al-ğawāhir: 4645
Nihāya fī ġarīb al-ḥadīṯ: 4466
Niṣāb aṣ-ṣibyān: 4592,1-4593
an-Nubḍa aṣ-ṣāfiya fī al-'arūḍ wa al-qāfiya: 4434,2
Nuḫba al-fikr fī muṣṭalaḥ ahl al-aṯar: 4396,4

P

Pand-i 'Aṭṭār (Pand-nama): 4658,2; 4690,2

Q

Qāmūs-i 'arabī-turkī: 4524
al-Qāmūs al-muḥīṭ: 4469-4476
Qaṣīda bad'al-amālī:4605,2
al-Qaṣīda al-Ḫazrağiyya fī al-'arūḍ wa al-qawāfī: 4431; 4432,1; 4434,4
Qaṣīda fī madḥ ar-rasūl sayyid al- kawṯayn: 4604,3
Qaṣīda al- munfariğa: 4563
Qaṣīda fī ṣarf: 4528,6
Qaṣīda fī at-taqwā: 4528,7
Qaṣīda fī at-taṣawwuf wa munāğāt Imām-i 'Azam: 4528,2
Qaṣīda ummahātī: 4604,2
Qawā'id al-furs: 4226,2; 4445,2; 4630,3

R

Raf' ḥāğib al-'uyūn al-ġāmiza 'an kunūz ar-Rāmiza: 4434,1
Risāla fī al-ādāb: 4528,8
Risāla fī ādāb al-baḥṯ: 4228
Risāla fī ādāb al-baḥṯ wa al-munāẓara: 4228,4; 4279,7
Risāla fī ādāb al-baḥṯ wa al-munāẓara li 'Aḍududdīn: 4254,2

ar-Risāla al-'Aḍudiyya fī al-waḍ': 4392,6
ar-Risāla al-'Aḍudiyya min al-ādāb = Risāla fī ādāb al-baḥṯ wa al-munāẓara li 'Aḍududdīn
ar-Risāla al-Andalusiyya fī 'ilm al-'arūḍ wa al-awzān aš-ši'riyya: 4242,3; 4279,2; 4413,1; 4414,1; 4415,1; 4416,1; 4417,1; 4418,1; 4419,1; 4420,1; 4421; 4422,1; 4424,3; 4424,5; 4427,1; 4428,2; 4428,3; 4434,5; 4437,4
Risāla 'arūḍ bi't-turkiyya: 4438,3
Risāla-ı 'arūḍ: 4239,5; 4417,2; 4446,2
Risāla al-awn al-wāfiya fī Šarḥ Kitāb al-Kāfiya: 4224,2
Risāla fī bayān al-'aḍād, 4464*
Risāla fī bayān rusūm al-maṣaḥif al-'Oṯmāniya; 4489,4
Risāla-ı der taḥqīq ḥaqīqā wa maǧāz: 4381,6
Risāla fī fann al-munāẓra: 4238,2; 4279,5; 4392,2
Risāla-ı fann 'arūḍ wa 'ilm mīzān: 4446,2
Risāla Ḥamza-efendī: 4698,2
Risāla ḥālla li-abyāt Daw' al-Miṣbāḥ: 4398,2
Risāla fī ḥaqq al-basmala: 4239,4
Risāla fī al-ḥisāb: 4424,2; 4432,4
ar-Risāla al-Ḥusayniyya fī ādāb al-baḥṯ: 4279,6
Risāla al-isti'ārāt = Farā'id al-Fawā'id li-taḥqīq ma'ānī al-isti'āra
Risāla al-isti'ārāt li'l-Qawašǧī: 4227,2; 4378,4; 4381,11; 4386,9
Risāla fī al-ma'ānī wa al-bayān wa al-badī': 4347,3; 4355,2
Risāla fī manāqib aš-Šayḫ Yūyo Muṣṭafā b. Yūsuf al-Mostārī: 4564,6
Risāla (ma'mūla) fī taḥqīq at-taǧlīb: 4398,1
Risāla fī al-manṭiq bi't-turkiyya: 4378,5
Risāla mulhima fī šarḥ luǧz manẓūma: 4438,5
Risāla muntaḫibiyya min al-ma'ānī: 4399
Risāla fī qawā'id al-luǵa at-turkiya: 4631,2
ar-Risāla as-Samarqandiyya = Farā'id al-Fawā'id li-taḥqīq ma'ānī al-isti'āra
ar-Risāla aš-Šamsiyya fī al-qawā'id al-manṭiqiyya: 4238,3; 4279,9
Risāla fī ṭabaqāt al-muǧtahidīn: 4227,3
Risāla at-taǧwīd: 4396,11
Risāla fī taḥqīq al-kulliyyāt: 4312,2
Risāla fī taqsīm al-mirāṯ: 4392,11
ar-Risāla at-taršīḥiyya = Farā'id al-Fawā'id li-taḥqīq ma'ānī al-isti'āra
Risāla fī aṭ-ṭuruq (Bayān aqrab aṭ ṭuruq ilā Allah): 4515,2
Risāla al-Usṭuwāniya = Fawā'id al-amālī wa farā'id...
Risāla al-wāfiya fī 'ilm al-qāfiya = Risāla-ı 'arūḍ
ar-Risāla al-Waladiyya = Risāla fī fann al-munāẓra
Risāla-i yā'iya: 4630,2; 4631,3
Rūšna'i nāma: 4724,7

S, Ṣ

as-Sāmī fī al-asāmī: 4591
Seh zebān: 4529,4
aṣ-Ṣiḥāḥ al-'aǧamiyya: 4392,10; 4615,1 - 4618
Ṣiḥāḥ al-luǵa (aṣ-Ṣiḥāḥ fī al-luǵa): 4447-4457
Ṣubḥa-i ṣibyān: 4602-4611; 4670,2
Ṣubḥa-i ṣibyān tarǧamasi: 4589
Sulṭān Sulaymān zamaninda...: 4606,2

Š

Šāhidī ta'rīb: 4529,3
Šarḥ Ādāb al-baḥṯ li 'Aḍududdīn al-Īǧī: 4228,7
Šarḥ al-amṯila al-muḫtalifa bit-turkiya: 4719,2
Šarḥ al-'Arūḍ al-Andalusī: 4416,2; 4420,3
Šarḥ al-'Awāmil al-mi'a: 4228,3
Šarḥ-i baḥr al-ǵarā'ib (Luǵat-i Ḥalīmī): 4619 - 4623
Šarḥ al-Basmala aš-šarīfa: 4392,3
Šarḥ Farā'id al-Fawā'id li-taḥqīq ma'ānī al-isti'āra li Ibn Ḫalīl: 4396,3
Šarḥ Farā'id al-Fawā'id li-taḥqīq ma'ānī al-isti'āra li'l-Iṣba'ī: 4371,3; 4381,9; 4386,7; 4388; 4389,1
Šarḥ al-Fawā'id al-Ǵiyāṯiyya fī al-ma'ānī wa al-bayān: 4397
Šarḥ-i luǵat-i Firište Oǧlu: 4492
Šarḥ Īsāǵūǵī fī al-manḍiq: 4230,3; 4389,4
Šarḥ al- Isti'ārāt as-Samarqandiyya li'l-'Iṣām: 4231,2; 4350,3; 4370,1. 4371,1; 4378,3; 4381,5; 4383-4385: 4386,6; 4387,2; 4389,3; 4405-4407; 4416,3
Šarḥ al- Isti'ārāt as-Samarqandiyya li Qūl Aḥmad: 4350,4; 4371,2; 4381,8; 4386,2
aš-Šarḥ al-Kabīr 'alā ar-Risāla as-Samarqandiyya li'l-Mullawī: 4387,1
Šarḥ al-Manẓūma aṭ-Ṭablāwiyya fī al-isti'ārāt: 4386,11
Šarḥ Matn al-'Alāqa: 4393-4394; 4395,1; 4396,2
Šarḥ Matn Bayān al-ḥaqā'iq: 4400,2
Šarḥ Miftāḥ al-'ulūm li Šayḫ-zāde: 4369
Šarḥ Mulaḫḫāṣ Talḫiṣ al-Miftāḥ: 4347,2
Šarḥ muškilāt dībāǵa al-Muḫtaṣar: 4340
Šarḥ muqaddima Abū al-Layṯ: 4534,2
Šarḥ Pend-nāme-i 'Aṭṭār - Sa'ādet-nāme: 4413,3
Šarḥ al-Qism aṯ-Ṯāliṯ min Miftāḥ al-'ulūm: 4356-4357
Šarḥ ar-Risāla fī ādāb al-baḥṯ wa al-munāẓara: 4228,5; 4279,8; 4416,5
Šarḥ ar-Risāla al-Andalusiyya fī 'ilm al-'arūḍ wa al-awzān aš-ši'riyya: 4414,2; 4415,2; 4424,4;4425-4426; 4427,1; 4428,1
Šarḥ ar-Risāla al-Ḥusayniyya fī ādāb al-baḥṯ: 4404,3; 4416,4
Šarḥ Risāla al-isti'ārāt li'l-Qāzābādī: 4392,7

Šarḥ ar-Risāla al-Mūsawiyya fī al-Qiyās: 4419,3
Šarḥ ar-Risāla as-Samarqandiyya li Qara Sa'īd: 4378,2; 4381,7
Šarḥ ar-Risāla al-Waladiyya: 4279,4
aš-Šarḥ aṣ-Ṣaġīr 'alā ar-Risāla as-Samarqandiyya li'l-Mullawī: 4387,3
Šarḥ-i subḥa-i ṣibyān: 6412
Šarḥ Talḫīṣ al-Miftāḥ bi't-turkiyya: 4409
Šarḥ Tamḥīṣ at-Talḫīṣ: 4349,2
Šarḥ-i Tuḥfa-i Šāhidī: 4697-4698
Šarḥ Tuḥfa-i Šāhidī (Ḥulla-i manẓūma) : 4702-4706
Šarḥ-i Tuḥfa-i Šāhidī: 4707-4710
Šarḥ-i Tuḥfa-i Šāhidī: 4711
Šarḥ-i Tuḥfa-i Šāhidī: 4712-4713
Šarḥ-i Tuḥfa-i Šāhidī: 4714
Šarḥ-i Tuḥfa-i Wahbī: 4642-4644
Šarḥ al-Urğūza fī 'ilm al-balāġa: 4408,1
Šarḥ Wasiyat-nama lil-Birgawī: 4528,3
aš-Šuḏūr aḏ-ḏahabiyya wa al-qiṭa'al-ahmadiyya: 4528,1
Šurūṭ-i ṣalāt: 4529,7; 4569,3; 4727,2

T, Ṭ

Tāğ ad-durūs wa 'izz an-nufūs: 4632
Tağwīd: 4557,3
Tağwīd Qarabaš: 4557,2; 4579,2
at-Tahḏīb fī al-manṭiq wa al-kalām: 4379,3
Talḫīṣ al-Miftāḥ: 4215-4223; 4224,1: 4225; 4226,1; 4227,1; 4228,1; 4229,1; 4239,1; 4231,1; 4232-4233; 4234,1; 4234,2*; 4235-4237; 4238,1; 4239,1; 4240-4241; 4242,1; 4243-4253; 4254,1; 4255; 4256*; 4280*; 4317*; 4324*; 4325*; 4327*; 4331*, 4335*; 4338,1*; 4340*; 4342*; 4347,1*; 4348*; 4349,1*; 4350,1* 4351,2*; 4389,2* 4403,3*
Ta'līm al-muta'llim: 4655,2
Ta'līqāt 'alā Bulūġ al-arab min taḥqīq isti'ārāt al-'arab: 4386,10
Ta'līqāt 'alā dībāğa al-Muḫtaṣar: 4338,1; 4339,1
Ta'līqāt 'alā Šarḥ Matn al-'Alāqa: 4396,1
Tamḥīṣ at-Talḫīṣ: 4349,1; 4350,2
at-Tanṣīṣ al-muntaẓar fī Šarḥ abyāt at-Talḫīṣ wa al-Muḫtaṣar: 4411
Tarğama ba'ḍ suwar al-Qur'ān al-qaṣīra: 4581,2
Tarğama-ı 'Arūḍ al-Ğāmī: 4442
Tarğama-i Siḥāḥ-i Ğawharī: 4522
Tarğumān al-luġa: 4594
Taṣrīf al-'Izzī: 4396,8
Tarğumān aṣ-Ṣiḥāḥ: 4515-4521
Tawḍīḥ Nuḫba al-fikr fī muṣṭalaḥāt ahl al-aṯar: 4396,5
at-Taysīr ad-dāfi' li ad-dāhiya fī taḥṣīl 'ilmay al-'arūḍ wa al-qāfiya: 4422,2; 4438,1
aṭ-Ṭibb an-nabawī: 4418,3
Tuḥfa-i 'alā'ī: 4529,2
Tuḥfa al-ġurāmī: 4541,1
Tuḥfa al-hādiya (luġat-i dānisten): 4486,2; 4541,2; 4568,2; 4677,4; 4716-4723; 4728,3
Tuḥfa-i Ḥusāmī: 4590,5; 4646,2; 4728,3
Tuḥfa-i manẓūma (Luġat-i muḫtaṣar fārsī-turkī): 4729,5
Tuḥfa-i Mīr 'alā Šāhidī: 4694-4696
Tuḥfa al-mulūk (Šarḥ manẓūma-i Šāhidī: 4699-4701
Tuḥfa aṣ-ṣibyān: 4590,3; 4592,3; 4595-4596
Tuḥfa-i Šāhidī: 4646,1-4693
Tuḥfa-i 'Uššāq: 4480,4; 4531,4; 4564,5; 4527,1- 4728,1
Tuḥfa-i Wahbī: 4604,4; 4639-4641
Turkče-italiyanča luġatī: 4743

U, 'U

U'ğūba al-ġarā'ib fī naẓm ğawāhir al-'ağā'ib: 4601
Umm al-barāhīn fī al-'aqā'id: 4404,2
'Unwān: 4480,2; 4531,2
Uqnūm al-luġa (Uqnūm al-'ağam): 4724,1
'Uqūd ad-durrar 'alā Šarḥ Dībāğ al-Muḫtaṣar: 4290,2
al-Urğūza fī 'ilm al-balāġa: 4408,2
al-'Uyūn al-ġamiza 'alā ḫabāyā ar-Rāmiza: 4433

W

Waṣīlat al-maqāṣid ilā aḥsan al-marāšid: 4626 - 4627
Waṣiyya al-Imām al-A'ẓam Abū Ḥanīfa: 4239,3

Z

Zubda a'māl al-'adad aṣ-ṣaḥīḥ fī 'ilm al- ḥisāb: 4355,3
az-Zubda ar-rā'iqa fī Šarḥ al-Burda al-fā'iqa: 4413,2

INDEKS AUTORA

A, ʻA

al-ʻAbbāsī = ʻAbdurraḥmān b. ʻAbdurraḥmān b. Aḥmad al-ʻAbbāsī, Abū al-Fatḥ

ʻAbdulḥalīm b. Muḥammad al-Ḥusaynī al-Qayṣarī, Söylemez-zāde: 4432,5

ʻAbdullāh Čalabī b. Imr'allāh Qīnālīzāde: 4464*

ʻAbdullāh b. Naǧmuddīn Ḥusayn al-Yazdī aš-Šayḫ ʻĀbidī, Šihābuddīn: 4341

ʻAbdullāh b. Muḥammad al-Ḫazraǧī al-Andalusī al-Mālikī, Ḍiyā'uddīn, Abū Muḥammad: 4431; 4432,1*; 4434,4*

ʻAbdullāh b. Yūsuf b. Aḥmad b. ʻAbdullāh b. Hišām al-Anṣārī, Ǧamāluddīn: 4228,2

ʻAbdullaṭīf b. ʻAbdulmaǧīd Firište Oǧlu: 4480,1- 4491; 4529,8; 4531,8; 4558,2; 4663,2; 4665,4; 4676,2; 4716,2

ʻAbdullaṭīf al-ʻAlā'ī: 4347

ʻAbdullaṭīf al-ʻAlī b. Ibrāhīm al-Ḫaṭīb: 4421,2; 4438,1*

ʻAbdulmalik b. Ǧamāluddīn b. Ṣadruddīn b. ʻIṣāmuddīn al-ʻIṣāmī, Munlā ʻIṣām: 4386,10

ʻAbdulmuḥsin al-Qayṣarī ar-Rūmī, Maǧduddīn: 4414,4; 4415,2*; 4424,4*; 4425*-4426*; 4427,1*; 4428,1*; 4429,2*;

ʻAbdulwahhāb b. Ibrāhim b.ʻAbdulwahhāb b. ʻImāduddīn al-Ḫazraǧī az-Zanǧānī, ʻIzzuddīn: 4396,8

ʻAbdurraḥmān b. ʻAbdullāh al-Quddusī: 4699-4701

ʻAbdurraḥmān b. ʻAbdurraḥmān b. Aḥmad al-ʻAbbāsī, Abū al-Fatḥ: 4435

ʻAbdurraḥmān b Aḥmad b. ʻAbdulġaffār al-Īǧī, ʻAḍududdīn: 4228,7*; 4254,2; 4392,6

ʻAbdurraḥmān b Aḥmad b. Muḥammad aš-Šīrāzī al-Ǧāmī, Abū al-Barakāt: 4239,5; 4417,2*; 4438,2*; 4442*;

Šayḫ ʻAbdurraḥmān Qarabaši: 4557,2; 4579,2

al-Abharī = al-Mufaḍḍal b. ʻUmar b. al-Mufaḍḍal al-Abharī Aṯīruddīn

Abū Bakr ʻAbdulqāhir b. ʻAbdurraḥmān al-Ǧurǧānī: 4228,3

Abū Bakr b. aš-Šayḫ Sayfulḥaqq b. aš-Šayḫ Muṣliḥuddīn al-Bosnawī: 4548

Abū al-Fatḥ = ʻAbdurraḥmān b. ʻAbdurraḥmān b. Aḥmad al-ʻAbbāsī, Abū al-Fatḥ

Abū al-Barakāt = Abdurraḥmān b Aḥmad b. Muḥammad aš-Šīrāzī al-Ǧāmī
Abū Ḥanīfa: 4239,3*
Abū al-Ǧayš =Muḥammad b. Ḥusayn Abū al-Ǧayš al-Anṣārī, Abū 'Abdullāh
Abū an-Nāfi = Aḥmad b. Muḥammad b. Isḥāq al-Qāzābādī
Abū al-Qāsim as-Samarqandī al-Layṯī: 4231,2*; 4239,2; 4350,4*; 4350,5*; 4371,3*; 4378,2*; 4380,2*; 4381,4*; 4382,*; 4387,1*; 4392,7*; 4396,3*
Abū-s-Su'ūd, 4606,2-3
Abū Yaḥyā = Zakariyyā b. Muḥammad b. Aḥmad b. Zakariyyā al-Anṣārī as-Sunaykī, Zaynuddīn, Abū Yaḥy
'Aḍududdīn ='Abdurraḥmān b Aḥmad b. 'Abdulġaffār al-Īğī, 'Aḍududdīn
Šayḫ Aḥmad: 4529,4
Aḥmad b. 'Abdulfattāḥ b. Yūsuf al-Muġīrī al-Molawī: 4290,2; 4387,1; 4387,3; 4528,5
Aḥmad b. Abū Bakr an-Nasafī al-Ḫazraǧī al-Miṣrī, Qa'ūd: 4434,2
Aḥmad b. 'Alī Ibn Ḥaǧar al-'Asqalānī: 4396,4; 4396,5; 4477
Aḥmad, as-Sayyid Ḥayātī: 4642-4643
Aḥmad b. Isḥāq al-Baqqālī al-Qayṣarī: 4632
Aḥmad b. Muḥammad b. Aḥmad an-Nīsābūrī al-Maydānī: 4591
Aḥmad b. Muḥammad b. Ḫiḍr Ǧamāluddīn al-Kirmastī, Qūl Aḥmad: 4350,4
Aḥmad b. Muḥammad al-Ḥusnī al-Ḥamawī al-Ḥanafī, Šihābuddīn: 4381,10
Aḥmad b. Muḥammad b. Isḥāq al-Qāzābādī, Abū an-Nāfi': 4392,7
Aḥmad b. Muṣṭafā b. Ḫalīl, Ṭāšköprü-zāde: 4228,4; 4228,5; 4279,7; 4279,8; 4397
Aḥmad b. 'Omar al-Kubrā al-Hiwaqī, Naǧmuddīn Abū al-Ǧannāb: 4515,2
Aḥmad Ḫātem b. 'Oṯmān Šehdī ef. Kadić Aqowalī (Bjelopoljak): 4707-4710
Aḥmad b. Sulaymān Ibn Kamāl-paša, Šamsuddin: 4226,2; 4227,3; 4398,1; 4604,2; 4628-4631; 4697-4698
Aḥmad b. Ṭurḫān b. Aḥmad b. 'Abdulkarīm b. Yūsuf Ḫawāǧa: 4438,2
Aḥmad b. Yaḥyā b. Muḥammad al-Harawī, Ḥafīd at-Taftāzānī: 4331; 4332*; 4333,1*; 4332,1*
al-'Alā'ī = 'Abdullaṭif al-'Alā'ī
'Alā'uddīn = 'Alī b. Muḥammad b. al-Qawšaǧī, 'Alā'uddīn
'Alī b. Ḥasan b. al-Ḥusayn Kurā' an-Namal: 4613*
'Alī b. Ḥasan (Ḥusayn) al-Amāsī: 4446,3
'Alī b. Ismā'īl b. Ibrāhīm b. Muḥammad b. 'Arab-Šāh al-Isfarā'inī, al-Ḥafīd: 4380,2; 4381,3*; 4386,1*

'Alī b. Muḥammad b. 'Alī al-Ǧurǧānī al-Ḥusaynī, as-Sayyid aš-Šarīf: 4311; 4312,1; 4312,2; 4313-4316; 4358; 4359*-4365* 4366;
'Alī b. Muḥammad b. Muḥammad b. Mas'ūd b. Muḥammad b. Muḥammad b. 'Umar aš-Šāhrūdī, al-Bisṭāmī, al-Harawī, Muṣannifak: 4367-4368
'Alī b. Muḥammad b. al-Qawšaǧī, 'Alā'uddīn: 4227,2; 4378,4*; 4381,11*; 4386,9*
'Alī b. Muṣṭafā al-Qayṣarī, al-Fardī: 4404,3; 4416,4*
Šayḫ 'Alī b. Nuṣrat b. Dāwūd: 4594
'Alī b. 'Oṯmān, Sirāǧuddīn al-Ūšī al- Farġānī: 4426,2*; 4605,2
Šayḫ 'Alī aṣ-Ṣasrī al-Qonawī: 4528,3
'Alī b. Sulṭān Muḥammad al-Qārī, Nūruddīn: 4427,2
'Alī b. 'Umar b. 'Alī al-Kātibī al-Qazwīnī, Naǧmuddīn: 4238,3; 4279,9*;
al-Amāsī = (Šayḫ) Ḥusayn Čalabī al-Amāsī
al-Amāsī = 'Alī b. Ḥasan (Ḥusajn) al-Amāsī
al-Amāsiyawī = Ḫalīl Šawqī al-Amāsiyawī
al-Āmidī = Ṣāliḥ b. Yūsuf b. Muṣṭafā al-Āmidī, Wahmī
al-Āmidī = al-Ḥāǧǧ Ismā'īl b. al-Ḥāǧǧ 'Umar b. al-Ḥāǧǧ Muḥammad al-Āmidī
al-'Āmilī = Muḥammad b. Ḥusayn b. 'Abduṣṣamad al-Ḥāriṯī al-'Āmilī al-Hamadānī, Bahā'uddīn
al-Andalusī = 'Abdullāh b. Muḥammad al-Ḫazraǧī al-Andalusī al-Mālikī, Ḍiyā'uddīn, Abū Muḥammad
al-Andalusī = Muḥammad b. Abū al-Ǧayš al-Anṣārī, Abū 'Abdullāh
al-Anṭākī = (Šayḫ) Ḥusayn b. 'Abdullāh al-Anṭākī
al-Anṣārī = Muḥammad b. Abū al-Ǧayš al-Anṣārī, Abū 'Abdullāh
al-Anṣārī = Muḥammad b. Aḥmad Zakariyā al-Anṣārī, Abū Yaḥyā
al-Āqḥiṣārī = Ḥasan b. Ṭurḫān b. Dāwūd b. Yā'qūb al-Kāfī al-Āqḥiṣārī al-Bosnawī
Aqowalī=Aḥmad Ḫātem b. 'Oṯmān Šehdī ef. Kadić Aqowalī (Bjelopoljak)
al-Arḍurūmī = Muḥammad b. 'Ārif b. Muḥammad al-Arḍurūmī, Qāḍī-zāde
al-Arḍurūmi = Muḥammad b. Muṣṭafā al-Arḍurūmi
'Āṣim . Sirćo: 4589
al-'Asqalānī = Aḥmad b. 'Alī Ibn Ḥaǧar al-'Asqalānī
Aṯīruddīn = al-Mufaḍḍal b. 'Umar b. al-Mufaḍḍal al-Abharī Aṯīruddīn
al-Āydīnī = Ḥusayn b. Muṣṭafā al-Āydīnī, Qaratepelī
Ayūb b. Mūsā al-Ḥusaynī al-Kafawī al-Ḥanafī, Abū al-Baqā': 4478
al-Aznīqī = Muḥammad b. Aḥmad al-Aznīqī ar-Rūmī al-Ḥanafī, Waḥyī-zāde, Abū 'Abdullāh

B

Bahā'uddīn = Muḥammad b. Ḥusayn b. 'Abduṣṣamad al-Ḥāriṯī al-'Āmilī al-Hamadānī, Bahā'uddīn
Bahā'uddīn-efendi Malqarawī: 4601
Bahā'uddūn az-Zarnūǧī: 4655,2
al-Baṣrī = Quṭrub b. Aḥmad al-Baṣrī
al-Bayḍāwī = 'Umar b. Muḥammad b. 'Alī al-Bayḍāwī, aš-Šīrāzī, Abū Sa'īd
Beyāḍī-zāde = Maḥmūd b. Ḫalīl al-Mūstārī, Beyāḍī-zāde, Dāmādī
al-Birgiwī = Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgiwī, Taqiyyuddīn
al-Bisṭāmī = 'Alī b. Muḥammad b. Muḥammad b. Mas'ūd b. Muḥammad b. Muḥammad b. 'Umar aš-Šāhrūdī, al-Bisṭāmī, al-Harawī
al-Bosnawī = Abū Bakr b. aš-Šayḫ Sayfulḥaqq b. aš-Šayḫ Muṣliḥuddīn Bosnawī= Ḥasan b. Ṭurḫān b. Dāwūd b. Yā'qūb al-Kāfī al-Āqḥiṣārī
Bosnawḫ = Ibrāhīm b. Šayḫ Ismā'īl b. Ṣāliḥ b. 'Alī al-Mostārī - Opijač
Bosnawī = Muḥammad-efendi Hawayī Uskufī
Bosnawī = Muḥammad b. Aḥmad ar-Rūmī Bosnawī
Bosnawī = Muṣṭafa b. Yūsuf b. Murād al-Mostārī- Šayḫ Yūyo
Bosnawī='Oṯmān b. Ḥusayn Bosnawī
Burhānuddīn = Ḥasan Čalabī b. Muḥammad Šāh b. Ḥamza ar-Rūmī al-Fanārī
Burhānuddīn az-Zarnūǧī: 4428,4

D, Ḍ

Dā'ifī: 4605,3
ad-Dalaǧī = Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad ad-Dalaǧī al-'Uṯmānī
Dāwūd b. Muḥammad al-Qārṣī ar-Rūmī al-Ḥanafī: 4347,1*; 4347,2; 4416,2*
Dāmādī = Maḥmūd b. Ḫalīl al-Mūstārī, Beyāḍī-zāde, Dāmādī
Ḍiyā'uddīn = 'Abdullāh b. Muḥammad al-Ḫazraǧīal-Andalusī al-Mālikī, Ḍiyā'uddīn, Abū Muḥammad
ad-Dusūqī = Muḥammad b. Aḥmad ad-Dusūqī

F

Maulā al-Fāḍil Labīb-efendi: 4644
Faḍlullāh b. al-Ḥusayn at-Tūrapuštī, Šihābuddīn: 4398,3
al-Fanārī = Ḥasan Čalabī b. Muḥammad Šāh b. Ḥamza ar-Rūmī al-Fanārī, Burhānuddīn
al-Fardī = Waḥdī b. Ibrāhīm b. Muṣṭafā b. Muḥammad al-Fardī
al- Farǵānī = 'Alī b. 'Oṯmān, Sirāǧuddīn al-Ūšī al- Farǵānī
Farīduddīn 'Aṭṭār: 4413,3*
al-Filibawī = Ṣāliḥ ef. b. Fikrī al-Filibawī
Firište Oğlu ='Abdullaṭīf b. 'Abdulmaǧīd Firište Oğlu

Fuzūlī = Muḥammad b. Sulaymān Fuzūlī

Ǧ

Ǧalāluddīn = Muḥammad b. 'Abdurraḥmān al-Qazwīnī, Abū 'Abdullāh, Ǧalāluddīn, Ḫaṭīb Dimašq
al-Ǧāmī ='Abdurraḥmān b Aḥmad b. Muḥammad aš-Šīrāzī al-Ǧāmī, Abū al-Barakāt
al-Ǧarbī = Sulaymān b. 'Abdurraḥmān b. Sulaymān al-Maǵribī al-Ǧarbī
Ǧarullāh: 4526
al-Ǧurǧānī = 'Alī b. Muḥammad b. 'Alī al-Ǧurǧānī al-Ḥusaynī, as-Sayyid aš-Šarīf, Abū al-Ḥasan

H, Ḥ, Ḫ

Ḫādimī efendī: 4347,3
al-Ḥafīd = 'Alī b. Ismā'īl b. Ibrāhīm b. Muḥammad b. 'Arab-Šāh al-Isfarā'inī
Ḥafīd at-Taftāzānī = Aḥmad b. Yaḥyā b. Muḥammad al-Harawī
Ḥāfiẓ = Šamsuddīn Muḥammad Ḥāfiẓ Šīrāzī
al-Ḥalḥālī = Muḥammad b. Muẓaffaruddīn al-Ḫalḥālī al-Ḫaṭībī, Šamsuddīn
aš-Šayḫ Ḫalīl b. al-'Alā' an-Naǧǧārī al-Yamanī: 4427,2
Ḫalīl Šawqī al-Amāsiyawī: 4442
al-Hamadānī = Muḥammad b. Ḥusayn b. 'Abduṣṣamad al-Ḥāriṯī al-'Āmilī al-Hamadānī, Bahā'uddīn
al-Ḥamawī = Aḥmad b. Muḥammad al-Ḥusnī al-Ḥamawī al-Ḥanafī, Šihābuddīn
al-Ḫazraǧī = 'Abdulwahhāb b. Ibrāhīm b.'Abdulwahhāb b. 'Imāduddīn al-Ḫazraǧī az-Zanǧānī, 'Izzuddīn
Ḥamza-efendi Darandalı: 4698,2
Ḥamza b. Ṭūrgūd (Dūrgūd), Nūruddīn: 4350,1; 4351,1; 4351,2; 4352-4354; 4355,1
al-Ḥāriṯī = Muḥammad b. Ḥusayn b. 'Abduṣṣamad al-Ḥāriṯī al-'Āmilī al-Hamadānī, Bahā'uddīn
al-Ḥasan b. 'Abdulmu'min, Ḥusāmuddīn al-Quwayyī: 4592,2
Ḥasan b. 'Abdurraḥmān Riḍā'ī al-Aqsarāyī: 4638
Ḥasan Čalabī b. Muḥammad Šāh b. Ḥamza ar-Rūmī, al-Fanārī, Burhānuddīn: 4317-4323
Ḥasan al-Kātī, Ḥusāmuddīn: 4230,3
Ḥasan b. Muḥammad az-Zībārī al-Kurdī: 4350,5; 4370,2*; 4372*-4377*; 4378,1*; 4380,1*; 4381,1*; 4386,4*; 4366*
Ḥasn b. Naṣūḥ ad-Dumnwī al-Bosnawī: 4481,2
al-Ḥasan b. al-Qāsim aṭ-Ṭabarī,Abū 'Alī:4586,2
Ḥasan b. Ṭurḫān b. Dāwūd b. Yā'qūb al-Kāfī al-Āqḥiṣārī al-Bosnawī: 4349,1; 4349,2; 4350,2
al-Harawī = Aḥmad b. Yaḥyā b. Muḥammad al-Harawī, Ḥafīd at-Taftāzānī

al-Ḫaṭā'ī = 'Uṯmān b. 'Abdullāh al-Ḫaṭā'ī, Niẓāmuddīn Mawlānā-zāde
al-Ḫaṭīb = 'Abdullaṭīf al-'Alī b. Ibrāhīm al-Ḫaṭīb
Ḫaṭīb Dimašq = Muḥammad b. 'Abdurraḥmān al-Qazwīnī, Abū 'Abdullāh, Ğalāluddīn
Ḫaṭīb Rustam Mawlawī: 4626-4627
Ḥayātī = Aḥmad, as-Sayyid Ḥayātī
al-Ḫawārizmī = Yūsuf b. Abū Bakr b. Muḥammad b. 'Alī as-Sakkākī
al-Ḫazrağī = Aḥmad b. Abū Bakr an-Nasafī al-Ḫazrağī al-Miṣrī, Qa'ūd
al-Ḫazrağī = 'Abdullāh b. Muḥammad al-Ḫazrağī al-Andalusī al-Mālikī, Ḍiyā'uddīn, Abū Muḥammad
Ḫilālī = Mawlānā Burhānuddīn Ḫilālī
Hindušāh Nahğawānī: 4392,10; 4615,1-4618
al-Hiwaqī=Aḥmad b. 'Omar al-Kubrā al-Hiwaqī, Nağmuddīn Abū al-Ğannāb
Ḥusāmuddīn = Ḥasan al-Kātī, Ḥusāmuddīn
Ḥusāmuddīn-efendi (b. Ḥasan) al-Qonawī: 4590,5; 4646,2; 4728,3
Ḥusayn b. Aḥmad az-Zawzānī, Abū 'Abdullāh: 4615,5
(Šayḫ) Ḥusayn b. 'Abdullāh al-Anṭākī: 4279,6:
Ḥusayn b. 'Alī al-Amāsī: 4489,3
(Šayḫ) Ḥusayn Čalabī al-Amāsī: 4279,6*
Ḥusayn-efendi al-Aynī: 4645
Ḥusayn Ḥusnī-efendi Hadžihusejnović-Muvekitović b. Ṣāliḥ Ṣidqī-efendi: 4734; 4753
Ḥusayn b. Ibrāhīm b. Aḥmad an-Natanzī: 4465
Ḥusayn ef. al-Iṣba'ī as-Sarāyī: 4371,3; 4381,9*; 4388*; 4389,1*
Ḥusayn b. Iskandar al-Ḥanafī, Munlā Ḥusayn: 4239,3
Ḥusayn b. Muṣṭafā al-Āydīnī, Qaratepelī: 4393-4394; 4395,1*; 4396,1; 4396,2
Ḥusayn Nūrī al-Qaraḥiṣārī aš-Šarqī: 4711

I

Ibn ad-Damāmīnī = Muḥammad b. Abū Bakr b. 'Umar b. Abū Bakr b. Muḥammad b. Sulaymān b. Ğa'far al-Maḫzūmī Ibn ad-Damāmīnī
Ibn al-Ḥāğib = 'Uṯmān b. 'Umar b. Abū Bakr b. Yūnus, Ğamāluddīn, Ibn al-Ḥāğib
Ibn Iskandar = Ḥusayn b. Iskandar al-Ḥanafī, Munlā Ḥusayn
Ibn Kamāl-paša = Aḥmad b. Sulaymān Ibn Kamāl-paša, Šamsuddin
Ibrāhīm b. Šayḫ Ismā'īl b. Ṣāliḥ b. 'Alī al-Mostārī - Opijač: 4564
Ibrāhīm b. Muḥammad b. 'Arab-Šāh al-Isfārā'inī, 'Iṣāmuddīn: 4228,7; 4231,2; 4348; 4350,3; 4370,1*; 4371,1*; 4378,3*; 4381,3*; 4383*; 4385*; 4386*; 4387,2*; 4389,3*; 4392,4*; 4405*; 4407*; 4416*
Ibrāhīm b. Ṣāliḥ Šāhidī: 4646,1 - 4693
al-Īğī ='Abdurraḥmān b Aḥmad b. 'Abdulġaffār al-Īğī, 'Aḍududdīn
Imr al-Qays b. Ḥuğr b. al-Ḥāriṯ al-Kindī: 4439,4
'Iṣām al-Üsküdārī = Muṣṭafā b. 'Abdullāh b. Sālim al-Ḥusaynī ar-Rūmī al-Ḥanafī, 'Iṣām al-Üsküdārī
'Iṣāmuddīn = Ibrāhīm b. Muḥammad b. 'Arab-Šāh al-Isfārā'inī, 'Iṣāmuddīn
al-Iṣba'ī = Ḥusayn ef. al-Iṣba'ī as-Sarāyī: 4371,3
al-Isfarā'inī = Ibrāhīm b. Muḥammad b. 'Arab-Šāh al-Isfārā'inī, 'Iṣāmuddīn
Ismā'īl b. Abū Bakr Ibn Maqarrī al-Yamānī: 4528,7
Ismā'īl b. 'Alī: 4398,2
Ismā'īl b. Ḫalīl: 4396,3
Ismā'īl b. Ḥammād, Abū Naṣr al-Ğawharī al-Farābī: 4447 - 4457
al-Hāğğ Ismā'īl b. al-Ḥāğğ 'Umar b. al-Ḥāğğ Muḥammad al-Āmidī: 4408,1; 4408,2
al-Ḥāğğ Ismā'īl b. al-Ḥāğğ Sinān as-Sīwāsī: 4381,4; 4386,5*
al-ḥāğğ Ismā'īl az-Zuhdī al-ḥāğğ 'Omar al-Muftī: 4612
'Izzuddīn = 'Abdulwahhāb b. Ibrāhīm b.'Abdulwahhāb b. 'Imāduddīn al-Ḫazrağī az-Zanğānī

K

Kāfī = Ḥasan b. Ṭurḫān b. Dāwūd b. Yā'qūb al-Kāfī al-Āqḥiṣārī al-Bosnawī
Kamāl b. 'Alī b. Isḥāq: 4224,2
Kāmilī 'Alī: 4423,4
Karīmī: 4646,6
al-Kātī = Ḥasan al-Kātī, Ḥusāmuddīn
al-Kātibī = 'Alī b. 'Umar b. 'Alī al-Kātibī al-Qazwīnī, Nağmuddīn
al-Kindī = Imr al-Qays b. Ḥuğr b. al-Ḥāriṯ al-Kindī
al-Kirmastī = Aḥmad b. Muḥammad b. Ḫiḍr Ğamāluddīn al-Kirmastī, Qūl Aḥmad
al-Kurdī = Ḥasan b. Muḥammad az-Zībārī al-Kurdī

L

Lāmi'ī Maḥmūd Čalbi: 4529,5; 4646,4
al-Lāmišī = Maḥmūd b. Zayd al-Lāmišī al-Ḥanafī, al-Maḥāmid, Burhānuddīn
al-Layṯī = Abū al-Qāsim as-Samarqandī al-Layṯī
Luṭfullāh b. Abū Yūsuf al-Ḥalīmī: 4619 - 4623

M

Mağduddīn = 'Abdulmuḥsin al-Qayṣarī ar-Rūmī, Mağduddīn
al-Maġribī = Sulaymān b. 'Abdurraḥmān b. Sulaymān al-Maġribī al-Ğarbī
al-Maḥāmid = Maḥmūd b. Zayd al-Lāmišī al-Ḥanafī, al-Maḥāmid

al-Maḥbūbī = 'Ubaydullāh b. Mas'ūd b. Maḥmūd b. Aḥmad b. 'Ubaydullāh al-Maḥbūbī, Ṣadrušša rī'a al-Aṣġar
Maḥmūd: 4525; 4556,2; 4729,4
Šayḫ Maḥmūd b. Adham: 4624 - 4625
Maḥmūd b. 'Abdullāh al-Anṭākī: 4390; 4391,1*; 4392,1*
Maḥmūd b. Aḥmad b. Maḥmūd b.Baḫtiyār az-Zanǧānī, Abu'ṭ-Ṭānī: 4458
Maḥmūd b. Ḫalīl al-Mūstārī, Beyāḍī-zāde, Dāmādī: 4429,1; 4432,3*
Maḥmūd b. 'Omar az-Zamaḫašarī al-Ḫwarizmī,Ǧārullāh Abū al-Qāsim: 4590,2; 4615,2
Maḥmūd b. 'Oṯmān al-Brusawī Lāmi'ī: 4729,4
Maḥmūd b. Zayd al-Lāmišī al-Ḥanafī, al-Maḥāmid, Burhānuddīn: 4396,7
al-Maḫzūmī = Muḥammad b. Abū Bakr b. 'Umar b. Abū Bakr b. Muḥammad b. Sulaymān b. Ǧa'far al-Maḫzūmī Ibn ad-Damāmīnī
al-Māliki = 'Abdullāh b. Muḥammad al-Ḫazraǧī al-Andalusī al-Mālikī, Ḍiyā'uddīn, Abū Muḥammad
Manṣūr al-Manūfī al-Azharī aš-Šāfi'ī: 4528,4
Manṣūr Sibṭ Nāṣiruddīn b. Sālim aṭ-Ṭablāwī: 4386,11
al-Mar'ašī = Muḥammad b. Abū Bakr al-Mar'ašī, Sāčaqlī-zāde
Mas'ūd b. Abū Bakr b. Ḥusayn, Abu Naṣr al-Farāhī: 4592,1-4593
Mas'ūd b. 'Umar b. 'Abdullāh at-Taftāzānī, Sa'duddīn: 4234,2; 4256-4269; 4270,1; 4271-4278; 4279,1; 4280-4289; 4290,1; 4290,2*; 4291-4291-4310; 4311*; 4317*; 4324*; 4325*; 4327*; 4331*; 4335*; 4338,1*; 4340*; 4341*; 4350,7; 4355,4*: 4356; 4357*; 4379,3
Mawlānā Burhānuddīn Ḥilālī: 4418,1*
Mawlāh b. Muḥammad Ṣāliḥ: 4523; 4539
Mawlānā Muṣṭafā b. Muḥammad Šāmī: 4413,3
Mawlā Ṣāliḥ ef.: 4392,11
Mawlānā-zāde = 'Uṯmān b. 'Abdullāh al-Ḫaṭā'ī, Niẓāmuddīn, Mawlānā-zāde
Meḥmed b. 'Abdulbāqī Piri-pašazāde al- Ǧamālī: 4694-4696
Meḥmed b. Muṣṭafā al-Wānī-Wanqolī: 4522
Meḥmed b. Rāšid Wahbī Sunbulzāde: 4604,4; 4639-4641
Mubārak b. Abū al-Karīm b. Muḥammad Ibn Aṯīr al-Ǧazarī: 4466
al-Mufaḍḍal b. 'Umar b. al-Mufaḍḍal al-Abharī Aṯīruddīn: 4229,3; 4230,3*; 4238,4; 4278,10; 4350,6; 4355,4*; 4392,8;
al-Muġīrī = Aḥmad b. 'Abdullaṭīf b. Yūsuf al-Muġīrī al-Molawī
Muḥammad b. 'Abdurraḥmān al-Qazwīnī, Abū 'Abdullāh, Ǧalāluddīn, Ḫaṭīb Dimašq: 4215-4223; 4224,1; 4225;

4226,1; 4227,1; 4228,1; 4229,1; 4230,1; 4231,1; 4232-4233; 4234,2; 4235-4237; 4238,1; 4239,1; 4240-4241; 4242,1; 4243-4253; 4254,1; 4255; 4256*; 4280*; 4317*; 4324*; 4325*; 4327*; 4331*; 4335*; 4338,1*4340*; 4341*; 4342*; 4343-4346; 4347,1*; 4348*; 4349,1* 4350,1* 4403,3; 4409*; 4411*; 4412*
Muḥammad b. Abū Bakr b. 'Abdulqadir ar-Rāzī: 4459-4464; 4468
Muḥammad b. Abū Bakr al-Mar'ašī, Sāčaqlī-zāde: 4238,2; 4279,4;
Muḥammad b. Abū Bakr b. 'Umar b. Abū Bakr b. Muḥammad b. Sulaymān b. Ǧa'far al-Maḫzūmī Ibn ad-Damāmīnī: 4433
Muḥammad b. Aḥmad al-Aznīqī ar-Rūmī al-Ḥanafī, Waḥyī-zāde, Abū 'Abdullāh: 4436
Muḥammad b. Aḥmad ad-Dusūqī: 4234*
Muḥammad b. Aḥmad ar-Rūmī Bosnawī, Abū al-Faḍl: 4602-4611; 4670,2
Muḥammad b. Aḥmad Zakariyā al-Anṣārī, Abū Yaḥyā: 4413,2
Muḥammad b. 'Ārif b. Muḥammad al-Arḍurūmī, Qāḍī-zāde: 4438,5
Muḥammad Bahā'ī: 4604,2
Muḥammad Bāqī: 4418,1*
Muḥammad al-Bawwāb: 4529,2
Muḥammad b. Abū al-Ǧayš al-Anṣārī, Abū 'Abdullāh: 4230,4; 4231,2*; 4242,3; 4279,2;
4350,4*; 4350,5*; 4371,3*; 4378,2*; 4387,1*; 4387,3*; 4380,2*; 4381,4*; 4382*; 4392/7*; 4396/3* ; 4413,1; 4414,1; 4414,2*; 4415,1; 4416,1; 4417,1; 4418,1; 4419,1; 4420,1; 4421; 4422,1; 4424,3; 4424,5; 4428,3; 4429,1* 4434,5; 4438,4
Muhammad b. Ḥamza b. Muhammad ar-Rūmī al-Fanārī, Šamsuddīn: 4355,4; 4404,4
Muḥammad-efendi Hawayi Uskufi: 4744-4751
Muḥammad b. Ḥusayn b. 'Abduṣṣamad al-Ḥāriṯī al-'Āmilī al-Hamadānī, Bahā'uddīn: 4424,2; 4432,4*
Muḥammad b. Ibrāhīm al-'Aṭṭār, Farīduddīn: 4658,2; 4690,2
Muḥammad b. al-ḥāǧǧ Ilyās: 4486,2;4541,2; 4677,4; 4716,1-4723; 4728,3
Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad ad-Dalaǧī al-'Uṯmānī: 4434
Muḥammad b. Muḥammad b as-Sākin aṭ-Ṭūsī, Šamsuddīn, Abū 'Abdullāh: 4437
Muḥammad b. Muṣṭafā al-Arḍurūmī, 4419,3
Muḥammad b. Muṣṭafā al-Qūǧawī al-Ḥanafī, Muṣliḥuddīn, Šayḫ-zāde: 4369
Muḥammad b. Muzaffaruddīn al-Ḫalḫālī al-Ḫaṭībī, Šamsuddīn: 4342
Muḥammad Nerkesī: 4418,1*
Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgiwī, Taqiyyuddīn: 4392,9; 4396,12; 4489,4

Muḥammad b. Sa'īd al-Būṣirī, Šarafuddīn Abū 'Abdullāh: 4660,2
Muḥammad b. Sulaymān Fuzūlī: 4418,1*
Muḥammad b. Ya'qūb b. Ibrāhīm al-Fīrūz-ābadī aš-Šīrāzī, Abū Ṭāhir: 4469-4476
Muḥammad b. Yūsuf b. 'Umar as-Sanūsī at-Tilimsānī: 4404,2
Muḥammad b. Yūsuf al-Anqarawī: 4515,1-4521*
Munlā 'Iṣām: = 'Abdulmalik b. Ǧamāluddīn b. Ṣadruddīn b. 'Iṣāmuddīn al-'Iṣāmī
Muṣannifak = 'Alī b. Muḥammad b. Muḥammad b. Mas'ūd b. Muḥammad b. Muḥammad b. 'Umar aš-Šāhrūdī, al-Bisṭāmī, al-Harawī
Mūsā b. 'Abdullāh at-Tūqatī, Pahliwānī: 4419,3*
Muṣliḥuddīn = Muḥammad b. Muṣṭafā al-Qūğawī al-Ḥanafī, Muṣliḥuddīn, Šayḫ-zāde
Muṣṭafā b. 'Abdullāh b. Sālim al-Ḥusaynī ar-Rūmī al-Ḥanafī, 'Iṣām al-Üsküdārī: 4411
Muṣṭafā b. 'Abdullāh al-Widīnī, Šayḫ al-Widīnī: 4400,1
Muṣṭafā b. Abū Bakr as-Siwāsī: 4417,3; 4665,2
Mawlānā Muṣṭafā b. Muḥammad Šāmī: 4413,3
Mustafa ef. Redžić: 4412
Muṣṭafa b. Ša'bān as-Surūrī: 4420,4; 4439,3*; 4440-4441*; 4729,8
Muṣṭafa b. Šamsuddīn Aḥmad al-Qara ḥiṣārī al-Aḫtarī: 4493-4514
Muṣṭafa b. Yūsuf b. Murād al-Mostārī - Šayḫ Yūyo: 4228,6; 4702-4706
Muṭhhar b. Abū Ṭālib: 4529,6

N

an-Naǧǧārī = aš-Šayḫ Ḫalīl b. al-'Alā' an-Naǧǧārī al-Yamanī
Nahǧawān = Hindušāh Nahǧawānī
an-Nasafī = Aḥmad b. Abū Bakr an-Nasafī al-Ḫazrağī al-Miṣrī, Qa'ūd
Nāṣir b. 'Abdusayyid al-Muṭarrizī, Abū al-Fatḥ: 4467
Nāṣir b. Ḫusraw Qubadyānī: 4724,3
Nāṣr b. Muḥammad b. Ibrāhīm as- Samarqandī, Abū al-Layṯ: 4533,2*; 4655,3
Nerkesī = Muḥammad Nerkesī
Niẓāmuddīn ='Uṯmān b. 'Abdullāh al-Ḫaṭā'ī, Niẓāmuddīn Mawlānā-zāde
Nūruddīn = 'Alī b. Sulṭān Muḥammad al-Qārī, Nūruddīn

'O

'Oṯmān Džumhur, iz Višegrada: 4532
'Oṯmān b. Ḥusayn al-Bosnawī: 4729,5

P

Pahliwānī = Mūsā b. 'Abdullāh at-Tūqatī, Pahliwānī

Q

Qāḍī-zāde = Muḥammad b. 'Ārif b. Muḥammad al-Arḍurūmī, Qāḍī-zāde
Qara Sa'īd: 4378,2
Qarabašī =Šayḫ 'Abdurraḥmān Qarabaši
al-Qārī = 'Alī b. Sulṭān Muḥammad al-Qārī, Nūruddīn
al-Qārṣī = Dāwūd b. Muḥammad al-Qārṣī ar-Rūmī al-Ḥanaf
Qaratepelī = Ḥusayn b. Muṣṭafā al-Āydīnī, Qaratepelī
Qa'ūd = Aḥmad b. Abū Bakr an-Nasafī al-Ḫazrağī al-Miṣrī, Qa'ūd
al-Qawšağī ='Alī b. Muḥammad al-Qawšağī, 'Alā'uddīn;
al-Qayṣarī = 'Abdulḥalīm b. Muḥammad al-Ḥusaynī al-Qayṣarī, Söylemez-zāde
Qayṣarī = Aḥmad b. Isḥāq al-Baqqālī al-Qayṣarī
al-Qayṣarī = 'Alī b. Muṣṭafā al-Qayṣarī, al-Fardī
al-Qayṣarī = 'Abdulmuḥsin al-Qayṣarī ar-Rūmī, Mağduddīn
al-Qāzābādī = Aḥmad b. Muḥammad b. Isḥāq al-Qāzābādī, Abū an-Nāfi'
al-Qazwīnī = Muḥammad b. 'Abdurraḥmān al-Qazwīnī, Abū 'Abdullāh, Ǧalāluddīn, Ḫaṭīb Dimašq
al-Quddusī ='Abdurraḥmān b. 'Abdullāh al-Quddusī
Qūl Aḥmad = Aḥmad b. Muḥammad b. Ḫiḍr Ǧamāluddīn al-Kirmastī
Quṭbuddīn Muḥammad b. Muḥammad ar-Rāzī at-Taḥtānī: 4312,2*
Quṭrub b. Aḥmad al-Baṣrī: 4564,2;4615,4

R

ar-Rāzī = Quṭbuddīn Muḥammad b. Muḥammad ar-Rāzī al-Taḥtānī
Redžić = Mustafa ef. Redžić
ar-Rūmī = Muḥammad b. Aḥmad al-Azniqī ar-Rūmī al-Ḥanafī, Waḥyī-zāde, Abū 'Abdullāh
ar-Rūmī = 'Abdulmuḥsin al-Qayṣarī ar-Rūmī, Mağduddīn

S, Ṣ

Sāčaqlī-zāde = Muḥammad b. Abū Bakr al-Mar'ašī
Ṣadruššarī'a al-Aṣġar = 'Ubaydullāh b. Mas'ūd b. Maḥmūd b. Aḥmad b. 'Ubaydullāh al-Maḥbūbī
Sa'duddīn = Mas'ūd b. 'Umar b. 'Abdullāh at-Taftāzānī
Ṣāliḥ ef. b. Fikrī al-Filibawī: 4400,2
Ṣāliḥ b. Muḥammad: 4523; 4528,1; 4539
Ṣāliḥ b. Yūsuf b. Muṣṭafā al-Āmidī, Wahmī: 4430
as-Sākin = Muḥammad b. Muḥammad b as-Sākin aṭ-Ṭūsī, Šamsuddīn, Abū 'Abdullāh
as-Sakkākī, = Yūsuf b. Abū Bakr b. Muḥammad b. 'Alī as-Sakkākī, al-Ḫawārizmī
as-Samarqandī = Abū al-Qāsim as-Samarqandī al-Layṯī
as-Sanūsī = Muḥammad b. Yūsuf b. 'Umar as-Sanūsī at-Tilimsānī
as-Sarāyī = Ḥusayn ef. al-Iṣba'ī as-Sarāyī

as-Sayyid aš-Šarīf =‘Alī b. Muḥammad b. ‘Alī al-Ğurğānī al-Ḥusaynī,
Sirāğuddīn: 4569,4
as-Sīwāsī = al-ḥāğğ Ismā‘īl b. al-ḥāğğ Sinān as-Sīwāsī
Söylemez-zāde = ‘Abdulḥalīm b. Muḥammad al-Ḥusaynī al-Qayṣarī, Söylemez-zāde
Sulaymaān Čalabī: 4605,4
Sulaymān b. ‘Abdurraḥmān b. Sulaymān al-Magribī al-Ğarbī: 4335; 4336*-4337*; 4338,1
Sulaymān b. Muṣṭafā al-Kutahiyawī- Sulāmī: 4536
as-Sunaykī = Zakariyyā b. Muḥammad b. Aḥmad b. Zakariyyā al-Anṣārī as-Sunaykī, Zaynuddīn, Abū Yaḥyā
as-Surūrī = Muṣṭafa b. Ša‘bān as-Surūrī

Š

aš-Šāhrūdī = ‘Alī b. Muḥammad b. Muḥammad b. Mas‘ūd b. Muḥammad b. Muḥammad b. ‘Umar aš-Šāhrūdī, al-Bisṭāmī, al-Harawī
Šāmī = Mawlānā Muṣṭafā b. Muḥammad Šāmī
Šamsuddīn Muḥammad Ḥāfiẓ Šīrāzī: 4418,2
Šamsuddīn = Muḥammad b. Ḥamza b. Muḥammad ar-Rūmī al-Fanārī
Šayḫ al-Widīnī = Muṣṭafā b. ‘Abdullāh al-Widīnī, Šayḫ al-Widīnī
Šayḫ Yūyo = Muṣṭafa b. Yūsuf b. Murād al-Mostārī- Šayḫ Yūyo
Šayḫ-zāde = Muḥammad b. Muṣṭafā al-Qūğawī al-Ḥanafī, Muṣliḥuddīn,
Šihābuddīn = ‘Abdullāh b. Nağmuddīn Ḥusayn al-Yazdī aš-Šayḫ ‘Ābidī
aš-Šīrāzī = ‘Abdurraḥmān b Aḥmad b. Muḥammad aš-Šīrāzī al-Ğāmī, Abū al-Barakāt
Šīrāzī = Šamsuddīn Muḥammad Ḥāfiẓ Šīrāzī

T, Ṭ

aṭ-Ṭablāwī = Manṣūr Sibṭ Nāṣiruddīn b. Sālim aṭ-Ṭablāwī
at-Tabrīzī = Waḥīd at-Tabrīzī
at-Taftāzānī = Mas‘ūd b. ‘Umar b. ‘Abdullāh at-Taftāzānī, Sa‘duddīn
at-Taḥtānī = Quṭbuddīn Muḥammad b. Muḥammad ar-Rāzī at-Taḥtānī
Taqiyyuddīn = Muḥammad b. Pīr ‘Alī al-Birgiwī
Ṭāšköprü-zāde = Aḥmad b. Muṣṭafā b. Ḫalīl Ṭāšköprü-zāde
at-Tilimsānī = Muḥammad b. Yūsuf b. ‘Umar as-Sanūsī at-Tilimsānī
at-Tūrapuštī = Faḍlullāh b. al-Ḥusayn at-Tūrapuštī, Šihābuddīn
aṭ-Ṭūsī = Muḥammad b. Muḥammad b as-Sākin aṭ-Ṭūsī, Šamsuddīn, Abū ‘Abdullāh

‘U

‘Ubaydullāh b. Mas‘ūd b. Maḥmūd b. Aḥmad b. ‘Ubaydullāh al-Maḥbūbī, Ṣadruššarī‘a al-Aṣgar: 4420,2; 4424,4*; 4434,6*; 4439,2*; 4431*
‘Umar b. Muḥammad b. ‘Alī al-Bayḍāwī aš-Šīrāzī, Nāṣiruddīn, Abū Sa‘īd: 4270,2
Uṣūlī: 4418,1*
al-Ūšī = ‘Alī b. ‘Oṯmān, Sirāğuddīn al-Ūšī al- Fargānī
‘Uṯmān b. ‘Abdullāh al-Ḫaṭā’ī, Niẓāmuddīn Mawlānā-zāde: 4324; 4327; 4328,1; 4329-4330; 4333,2; 4334,2; 4341*
al-‘Uṯmānī = Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad ad-Dalağī al-‘Uṯmānī
‘Uṯmān b. ‘Umar b. Abū Bakr b. Yūnus, Ğamāluddīn, Ibn al-Ḥāğib: 4242,2; 4403,4*

W

Waḥdī b. Ibrāhīm b. Muṣṭafā b. Muḥammad al-Fardī: 4325-4326
Waḥīd at-Tabrīzī: 4423,2; 4424,3*; 4443-4444*
Wahmī = Ṣāliḥ b. Yūsuf b. Muṣṭafā al-Āmidī, Wahmī
Waḥyī-zāde = Muḥammad b. Aḥmad al-Aznīqī ar-Rūmī al-Ḥanafī, Waḥyī-zāde, Abū ‘Abdullāh

Y

(Sayyid) Yaḥyā-efendi (Širwānī): 4660,3
al-Yamanī = aš-Šayḫ Ḫalīl b. al-‘Alā’ an-Naǧǧārī al-Yamanī
Yūsuf-beg Čengić: 4565,2
al-Yazdī = ‘Abdullāh b. Nağmuddīn Ḥusayn al-Yazdī aš-Šayḫ ‘Ābidī, Šamsuddīn
Yūsuf b. Abū Bakr b. Muḥammad b. ‘Alī as-Sakkākī, al-Ḫawārizmīn Sirāğuddīn: 4207-4214; 4215*; 4234,2*; 4243*; 4356*; 4358*; 4369*
Yūsuf-beg Čengić: 4565,2
(Šayḫ) Yūsuf Dā’ī: 4590,3; 4592,3; 4595-4596
Yūsuf b. Mu’ayyad al-Ganğawī, aš.Šayḫ Ğamāluddīn (Abū Muḥammad): 4724,5
Yūsuf b. Muḥammad b. Yūsuf at-Tawzarī an-Naḥwī: 4563

Z

Zakariyyā b. Muḥammad b. Aḥmad b. Zakariyyā al-Anṣārī as-Sunaykī, Zaynuddīn, Abū Yaḥyā: 4347,1; 4432,2
az-Zanğānī = ‘Abdulwahhāb b. Ibrāhīm b.‘Abdulwahhāb b. ‘Imāduddīn al-Ḫazrağī az-Zanğānī, ‘Izzuddīn
az-Zarnūğī = Burhānuddīn az-Zarnūğī
az-Zībārī = Ḥasan b. Muḥammad az-Zībārī al-Kurdī:

INDEKS PREPISIVAČA

A, ‘A

‘Abdullāh: (1224/1809): 4613
‘Abdullāh b. ‘Abdulmu’min al-Bulġārī: 4419
‘Abdullāh b. Aḥmad b. Ḏulfiqār iz Žepča: 4338,2
‘Abdullāh b. Aḥmad Ḫazraġī-zāde (!): 4302
‘Abdullāh b. Aḥmad Kantamirī-zāde: 4210; 4211; 4331,1; 4349; 4364; 4381
‘Abdullah b. ‘Alī b. Abū Bakr: (947/1558), 4473
‘Abdullāh b. ‘Alī b. Ḥāǧǧ Ḥamza al-Bar‘amawī: 4262
Abdullāh b. Faḍlullāh: 4216
‘Abdullāh Iskopyawī: (1192/1778), 4658,1
‘Abdullāh b. al-ḥāǧǧ Muḥammad Dāgistānī, u Karsu: (1170/1756), 4507
‘Abdullāh b. Muḥammad: 4309
‘Abdullāh b. Ṣāliḥ b. ‘Abdullāh: 4337
‘Abdullāh b. Ṣāliḥ, iz Gornjeg Vakufa: (1187/1773), 4658,2
‘Abdullāh b. Ṣāliḥ Hromić: (1254/1838), 4564,1-6; 4604,1-4
‘Abdullāh b. Sulaymān, iz Gračanice: (1219/1804), 4735
Abdurraḥmān b. Abdurraḥmān b. Aḥmad al-‘Abbāsī, Burhānuddīn, Abū al-Fatḥ: 4435
‘Abdullāh ‘Aynī b. Muṣṭafā al-Birčawī (Bušatlić): 4390; 4422
Abū Ḏarr b. Muḥammad b. NābīḤāiuī b. Isḥāq Faqīh b. Muḥamūd Faqīh b. Yūsuf Faqīh: 4283
Abū al-Fatḥ = Abdurraḥmān b. Abdurraḥmān b. Aḥmad al-‘Abbāsī, Burhānuddīn, Abū al-Fatḥ
‘Abdurraḥmān b. Aḥmad b. Muḥammad al-Ǧāmī: 4360
‘Abdurraḥmān b. Muḥammad al-Bagdādī: (955/1548), 4471
‘Abdurraḥmān as-Sofyawī al-Ḫazānī: 4367
Abū Bakr aṣ-Ṣādiq b. Ḥasan al-Qrīmī: 4432,4
Ādem b. Qāsim al-Ǧazawī al-Qahtānī: (1004/1595), 4447-4456
(Šasyḫ) Aḥmad: 4529,4
Aḥmad b. ‘Alā’uddīn: 4665,2-4
Aḥmad b. ‘Alī, Kasrī-zāde: 4334,1
Aḥmad ‘Ārif: (1215/1801), 4665,1

Aḥmad Dupčawī: 4432,5
Aḥmad Gülḥiṣārī: (1208/1793), 4580,1-2
Aḥmad b. Ḥabīb: 4261
Aḥmad b. Ḥasan Ğābīzāde (Džabić), u Mostaru: (1188/1775) i (1194/1780), 4660,1-3
Aḥmad b. Ḥasan al-Muḥsinī al-Azharī: 4387,2
Aḥmad b Ibrāhīm al-Balgradī, nastanjen u Rudniku: (1041/1631), 4499
Aḥmad b. Ismā'īl iz Prusca: 4423
Aḥmad b. Muḥammad: (1064/1653), 4461
Aḥmad b. Muḥammad al-'Aṭwī: 4347
Aḥmad b. Muḥammad Feyizade (Fejić) (1239/1823), 4642
al-Ḥāğğ Aḥmad b. Muḥammad aṭ-Ṭrabzūnī: 4408,1
Aḥmad b. Mūsawī Maḥmūd: 4356
Aḥmad b. Muṣṭafā: 4369
Aḥmad b. al-Ḥāğğ Rağab al-Mūstārī: 4354
Aḥmad b. Yaḥyā b. 'Alī b. Ibrāhīm b. 'Imrān: 4264
Aḥsanī b. Bālī al-Aqšahrī: (956/1549), 4628
'Alī Čelebī: 4328,2
'Alī b. Ḫalīl Qaraḥiṣārī: 4291
'Alī b. Ibrāhīm, iz sela Spionica-Gradačac: (1209/1794), 4581,1-2
'Alī b. Isḥāq: 4389,1
'Alī b. Muḥammad: (1057/1647), 4519
'Alī b. 'Omar: (1093/1682), 4500
'Alī b. 'Oğmān: (1249/1833), 4673
'Alī-paša b. Paša...(1) b. Ḫiḍr: (823/1420), 4590,1-5
'Alī, hfz. b. Yaḥyā b. 'Alī: (948/1542), 4470
'Alī b. Walī (959/1552): 4725
'Alī b. Zarka'b al-Mursalātī (!): 4357
'Amila Kadić (!), kći Hatidže: (1229/1814), 4574
'Āṣim, ḥāğğ hfz Sirćo: 4589
'Aynuddawla b. Qawāmuddīn, Kāmilī-zāde: 4343
'Azīz (1262/1846), 4737

B

Bakr (Bećir) b. 'Omar Maljević, iz Jablanice: (1262-63/1864-65), 4605,1-4,6-7
(as-Sayyid) Bašīr Fatḥullāh b. al-'Afīf b. 'Abdulqādir al-Hurmūzī, u Mekkī: (921/1515), 4469
Bilāl b. Sinān: 4294
al-Birčawī = 'Abdullāh 'Aynī b. Muṣṭafā al-Birčawī (Bušatlić)
Bušatlić = 'Abdullāh 'Aynī b. Muṣṭafā al-Birčawī (Bušatlić)

D

Dāwūd b. Muḥammad: 4378,2; 4378,4
Derviš Ismā'īl: (1044/1634), 4554
Derviš Muḥammad : 4305
Derviš Muḥammad al-Kāsī Muzallifzāde: (!) 1097/1685), 4650
Derviš Ṣāliḥ Emīn az-Zuhdī: (1228/1813), 4670,2
Derviš b. Sulaymān: (1028/1618-19), 4527

H, Ḥ, Ḫ

Ḥabīb b. Ibrāhīm: (1164/1750), 4744
Ḫalīl b. Muḥammad Sayyid b. 'Abdullāh: 4373
Ḫalīl b. Ṣāliḥ: (1204/1789), 4528,1-8
Ḫalīl b. Ṣāliḥ al-Bosnawī: 4398,2-3 i 12
Ḫalīl Ḫulūsī, kadija u nahiji Zenica: (1237/1821), 4674,3-4
Ḥamza b. 'Alī, 4726
Ḫān ef.: 4445,2
Ḥasan: 4230,1; 4269
Ḥasan b. 'Alī al-Aḥurawī: 4276
Ḥasan b. Bālī, mujezin u Carevoj džamiji u Mustaru: 4209
Ḥasan Čalabī b. Munlā Šamsuddīn: 4322
Ḥasan b. Muḥammad: 4227,1-4227,2
Ḥasan b. Muḥammad b. 'Īsā al-Bahsanawī: 4358
(al-ḥāğğ) Ḥasan b. Muṣṭafā Kresozade: (1241/1825), 4671
Ḥasan b. Munlā 'Uṯmān: 4253
Ḥāfiẓ 'Alī: 4420,1
Ḥāfiẓ Ḥusayn: 4232
Ḥāfiẓ Muḥammad: 4378,3
ḥfẓ. Ḥusayn-efendi,kurrā i muallim u Travniku (1224/1809), 4668
Ḥusayn b. 'Alī Uskopyawī, u Kuršumliji medresi u Sarajevu: (1232/1816), 4698,1
Ḥusayn Ḥusnī Hadžihusejnović - Muvekitović: (1310/1892), 4734; 4753-4754
Ḥusayn b. Munlā Ḫiḍr: (982/1574), 4458
Ḥusayn b. al-ḥāğğ Ibrāhīm: (1087/1676), 4616,2
Ḥusayn b. Ibrāhīm: (1170/1756), 469
Ḥusayn b. Muḥammad b. Aḥmad Nūrullāh: 4224,1-4224,2
Ḥusayn b. Muṣṭafā (1126/1714), 4505
Ḥusayn b 'Omar b. Naṣr b. al-Ḥusayn Bāz: (622/1255), 4466
Ḥusayn b Sayydīn, muallim i muhezin u džamiji i mektebu u kasabi Yenidže -Mrkonjić Grad: (1025/1616), 4497
Ḥusayn Vilar: (1170/1756), 4571
(Monllā) Ḥusmān b. 'Abdulbāqī: (1258/ 1842), 4543,1-3

I

Ibn Muhammad Ḫalīl: 4424, 1,2 i 3
Ibrāhīm: 4318
Ibrāhīm, vaiz: (1163/1750), 4506
Ibrāhīm b. 'Alī al-Iskopyawī: 4413
Ibrāhīm Muḥammad al-Mūstārī: 4432,3
Ibrāhīm b. Ṣāliḥ b. Aḥmad b. al-ḥāğğ Ṣāliḥ Nawabādī: (1209/1794), 4509
Ibrāhīm b. Hubiyār Šakotić, iz okoline Knjica: (1030/1621), 4517,1-2
Ibrāhīm b.al-ḥāğğ Sinān, u Hadži Ahme- dovoj tekiji u Travniku: (1143/1730), 4533,1-2
Ilyās Sayyid b. Ğalāl Sayyid b. Ḥusayn Sayyid: 4270
Ismā'īl b. Ḥasan as-Sarāyī: 4320
Ismā''il b. Ibrāhīm (1134/1731) i (1140/ 1737), 4653; 4711

Ismā'īl b. Muḥammad Šehić: (1256/1840) 4540
Ismā'īl ḫawāğe (hodža)-efendi b. Muḥammad ḫawāğe-efendi b. Yaḥyā-efendi Bukvić Livnjak, u Sarajevu: 4686
(al-ḥāğğ) Ismā'īl az-Zuhdī b. al-ḥāğğ 'Omar al-Muftī,u gradu Kutahija: (1254/1838), 4610
'Iwad b. Ḫawāğa b. Kamāl: 4311

K
Ken'ān b. 'Abdullāh: (962/1554), 4493

M
Maḥmūd b. Ibrāhīm b. Muḥammad: (1025/ 1616), 4496
Manṣūr b. Sālim ad-Dumnāwī al-Azharī: 4437
Mawlānā Muḥammad b. TAbdulqādir, Qara Nā'ib az-Zuhdī: 4315
Muḥammad: (1110/1698), 4529,1-4
Muḥammad: 4330
Muḥammad: 4420,2
Muḥammad b. Aḥmad al-Ġrādačawī (Gradaščević): 4434
Muḥammad b. 'Alī u Muṣafinoj medresi u Banjoj Luci: 4288
Muḥammad b. 'Alī b. al-ḥāğğ Sulaymān: (1217/1802), 4666
Muḥammad b. 'Alī b. Muḥammad b. Ḥasan: 4220
Muḥammad b. Amīn b. Ḥasan-aga, u Zenici, umahali Kočeva: (1261/1845), 4514
Muḥammad b. Amrullāh: (806/ 1403), 4597
Muḥammad Bāqī b. al-Ḥāğğ Muḥammad-aġa: 4252; 4310
(Šayḫ) Muḥammad b. Darwīš Muḥammad: 4327
Muḥammad Anwarī Qāḍī-zāde (Kadić): 4391
Muḥammad b. Ḥamza b. Timūrtāšī: (904/ 1498), 4459
Muḥammad b. Ḥasan as-Sarāyī: 4268
Muḥammad Sālim b. Ḥasan Glođozade Sarāyī, u Tuzli: (1228/1813),4670,1
Munoammad b. Ḥusayn Lubuškali (iz Ljubuškog): (1190/1776), 4695
Muḥammad b. Ibrāhīm, stanovnik Prusca, u Kafijinom džematu: (1137/1759), 4481,1-2
Muḥammad b. al-ḥāğğ Muḥammad Hrustam- zade(!): (1200/1785), 4676,1
Muḥammad b. Muḥammad al-Istanbūlī: 1063/1652), 4648
Muḥammad b. Muḥammad b. Muḥammad: 4259
Muḥammad b. Muḥammad b. Muḥammad Tufankī-zade (Tufekčić) iz Livna: 4340
Muḥammad b. Muṣṭafā al-Mūstārī: 4233; 4275
Muḥammad b. Muṣṭafā b. Muḥammad b. 'Alī, muftija u Mostaru:: 4336
Muḥammad b. 'Omar Pehlivan (ović): (1322/1904), 4738
Muḥammad b. Riḍwān: 4290
Muḥammad b. Rūḥullāh b. aš-Šayḫ Amīnuddīn al-Ḫalwatī al-Ḫawārizmī: 4345

Muḥammad Qara-beg: 442,1 i 5
Muḥammad b. Qāsim: 4219
Muḥammad b. (!) Ša'bān: 4344
Muḥammad at-Ta'līqī: 4467
Muḥammad b. Ṭurmūš: (1004/ 1605), 4635
Muḥammad (ili Meḥmed) Tuzlić: (1244/ 1828), 4672,1-2
Munlā Muḥammad b. Ḥusayn al-Bosnawī: 4396,1
Murād b. Muṣṭafā: (985/1577), 4494
Mūsā efendija: 4237
Muṣlī b. Murād: 4223
Muṣṭafā b. Aḥmad as-Sanīčawī (Sjeničak): 4429
Muṣṭafā b. Aḥmad: 4231,2
Muṣṭafā b. 'Alī iz Nevšehera kod Konje: 4353
Muṣṭafā b. al-Ḥāğğ 'Alī iz sela Yekredže: 4274
Muṣṭafā b. 'Alī: (1007/1598), 4516
Muiṣṭafā Čalabī (1218/1803), 4667
Muiṣṭafā b. Ḥusayn: (1008/1600), 4549
Muṣṭafā b. al-ḥāğğ Muḥammad Amīn b. Abdurraḥmān b. Maḥmūd: 4609
al-Ḥāğğ Muṣṭafā b. Muḥammad Glāmočī (iz Glamoča): 4287
Muṣṭafā b. Muḥammad al-Qāḍī, Ḫurram-zāde: 4218
Muṣṭafā b. Muḥammad Yeni Palankali -Nova Palanka: 4663,1-2
Muṣṭafā b. Muḥammad al-Mūstārī: 4326
Muṣṭafā b. Nābī: 4372
Mustafa ef. Redžić iz sela Akmadžići kod Ugljevika: 4412
Muṣṭafā Spahić, iz sela Pojske (1193/ 1779), 4569,6
Muṣṭafā Temimzade at-Tašliğawī (iz Pljevalja): (1203/1788), 4712
Muṣṭafā b. 'Uṯmān: 4416
Muṣṭafā b. Walī,iz kasabe Ipek: 4634

N
Nabī b. Waliyuddīn as-Samsūnī: (933/1527): 4620
Nu'mān b. Sulaymān-efendi, učenik as-Sayyid al-ḥāğğ Muṣṭafīn, hafīza : 4602

'O
'Omar b. 'Abdullāh: (944/1586), 4646
'Omar b. Aḥmad-aga b. Ibrāhīm, kapetan Počitelja: (1168/ 1755), 4703
'Oṯmān Džumhur, iz Višegrada: (1125/1713), 4532
'Oṯmān b. al-ḥāğğ Ḫusraw as-Sarāyī: 4464

R
Rağab b. Aḥmak al-Qonawī: 4317
Rağab b. Muḥammad, u Drnišu: (1033/1624), 4518
Ramaḍān b. Mūsā: 4382
Riḍwān b. 'Abdullāh: (983/1575), 4621

S, Ş
Sa'dī Muḥammad Qara Čelebī-zāde: 4208

Sa'īd b. Rağab al-Qayyimī: 4346
Sālim b. Sāwī (!) b. Ibrāhīm al-Malikī al-Anṣārī: 4362
Ṣiddīq, soḫta: 4226
Ṣāliḥ , u Gornjem Vakufu: (1125/ 1713), 4568,1-2
Ṣāliḥ b. 'Alī al-Farā'inī,u Bistrik hanikahu u Sarajevu: (1135/ 1723), 4727,1-2
(Monllā) Ṣāliḥ b. Muḥammad: (1216/1801), 4579,1
Ṣāliḥ b. Muṣṭafā al- Mostārī: (1185/1771), 4657,2
as-Sayyid Aḥmad b. Aḥmad b. Nūruddīn: 4281
as-Sayyid Aḥmad b. as-Sayyid 'Abdurraḥmān al-Mar'ašī: 4410
as-Sayyid Aḥmad b. Ḥusayn ad-Darbandī (Dervenćanin): 4254,1
as-Sayyid Muḥammad Hāšim b. Dāwūd 'Ārif: 4411
as-Sayyid Muḥammad b. as-Sayyid Zayn al-'Ābidīn: 4409
(al-ḥāǧǧ) Sefer b. Muḥammad: (1000/1592), 4495
Sulaymān b. 'Abdullāh al-'Atīq, u nahiji Visoko (932/1526), 4599
Stočanin Čelić-zade Salih, sin Mustafin: 4395
Sulaymān b. Muḥammad b. Ḥasan: 4303

Š
Ša'bān Wārādī: 4335
Šamsuddīn b. AbEu Bakr b. al-ḥāǧǧ 'Imrān b. Rasūl b. Šu'ayb: (814/1412), 4715,2

Ṭ
Ṭāhir b. Sa'īd b. Manṣūr al-Murūzī: (633/ 1235), 4465

'U
'Umar b. Muḥammad al-'Iṣāmī: 4398,8,9, i 10
'Umar aṣ-Ṣidqī b. Muḥammad 'Alī: 4272
'Uṯmān b. Ḥasan: 4229,2; 4229,3; 4236
'Uṯmān b. Ḥāǧǧ Muṣṭafā: 4407
'Uṯmān b Naḏīr: 4239,1-2

Y
Yaḥyā b. Muḥarram b. 'Alī: (1226/1811), 4669
Yūnus b. 'Alī: 4529,8
Yūsuf b. 'Alī al-'Arbakrī: 4379,2
Yūsuf b. Ğa'far,u Edreni: (965/ 1555), 4624
Yūsuf b. Hasan: 4284
Yūsuf b. Ḥusayn: (1020/1611), 4526
Yūsuf b. Waliyyuddīn al-Mūstārī: 4296

Z
(ḥāfiẓ) Zakariyā b. Sulaymān 'Alī at- Trnawī: (1161/1748), 4489,3 i (1168/1775), 4489,4

INDEKS VAKIFA

A, 'A
'Abdulkādir Muzaferija: 4211; 4212; 4219; 4498; 4629
Ḥāfiẓ 'Abdullāh Bušatlić: 4390; 4400
'Abdullāh b. Aḥmad Kantamīrī-zāde: 4220; 4381; 4429
(al-Ḥāǧǧ) Abū Bekir, sin Osman-kapetana (Gradaščevića): 4413
Aḥmad ef.: 4508
Aḥmad ef. muderris: 4432
(al-Ḥāǧǧ) Aḥmad ef.:4315; 4324
Aḥmad-aga b. 'Alī: 4458; 4469; 4495
Aḥmad 'Āṣim b. Meḥed Mutevelić: 4704
Aḥmad b. Muṣṭafā, muderris: 4632
dr Ahmed ef. Tuzlić: 4672
(Mula)Alija Hadžihusejnović, iz Zvornika: 4552
Alija Nametak: 4745
'Alī Waṣfī: 4638
Asim Mutevelić: 4304

B
Besim ef. Korkut: 4216; 4261; 4330; 4355

Č
Čadordžija: 4744

D
Dāwūd-aga: 4466
Derviš-aga: 4463;4600
(al-ḥāǧǧ) Ḏulfikar b. Muḥammad Spahī-zāde (Spahić), iz sela Čumel -Hercegovina: 4407; 4437; 4651

E
Elći Ibrahim-paša.muhafiz Bosne: 4223; 4345; 4356; 4357; 4461
Emin Islamovski, iz Struge: 4276; 4300; 4301; 4669; 4721
Enis Muftić: 4302; 4502; 4700

F
Fatima, kći Mustafina: 4497

Ġ, Ğ
Ġālib 'Alī-paša Stočević: 4262; 4271; 4311; 4322
Ğumhūr Muḥammad ef.: 4380
Ğannatī-zāde Muṣṭafā-beg b. Faḍlullāh b. Ismā'īl-beg:: 4425

H, Ḥ, Ḫ
(al-Ḥāǧǧ) Ḫalīl ef. Gradčaničawī (iz Gračanice): 4250; 4273; 4328
dr Hamdija Ćemerlić: 4464; 4615; 4615; 4516; 4642; 4701

Hamdija Kreševljaković: 4635
Hamid ef. Mulahamidović: 4536
Hasan Bičakčić: 4629
Hasan ef. Boyozade (Bojić): 4284 4551; 4637; 4652; 4724
Hivzija Hasandedić: 4535; 4657
Hromo-zāde Ṣāliḥ ef.: 4241; 4264; 4270: 4423
(Monllā)Ḥusayn b. al-ḥāǧǧ Ḫalīl: 4459
Ḥusayn. al-ḥāǧǧ 'Omar: 4487

I, 'I

(al-Ḥāǧǧ) Ibrāhīm-aga b. Islām Ispužlī iz Travnika: 4396; 4471
Ibrāhīm-paša: 4457
Ibrahim-beg Halilbašić: 4460; 4720
Ibrahim Redžić iz sela Janjara kod Ugljevika: 4412
'Ismat ef. b. Waysil ef. as-Sarāyī: 4415
Izzeta hanuma, kći Ṣāliḥ-age: 4227

J

Jakub Memić: 4500

K

Kizlaragina džamija u Mrkonjić Gradu: 4598

L

Luṭfī-beg b. Aḥmad-beg Paloš: 4527

M

Maḥmūd b. al- ḥāǧǧ 'Alī: 4582
Maḥmūd b. Ḥasan: 4234
Mehmed-beg (Karađoz-beg): 4348
Meḥmed ef. Svrzo: 4515; 4550; 4625; 4628
hfz. Meḥmed ef. Zahirović - Banja Luka: 4508; 4519
Memiš-aga Kasumagić: 4235; 4321; 4327
Muḥammad-paša: 4465; 4618, 4623
Muḥammad Bāqī Džinozade: 4252; 4310; 4470; 4476
Muḥammad Bosānzade: 4467
Muhamed Čaršimamović: 4268; 4566; 4607; 4641; 4644; 4677; 4739
Muḥammad ef. Ćatić:4506
Muhamed Enveri Kadić, 4529;4554; 4591
(Derviš) Muḥammad b. Muṣṭafā b. al-ḥāǧǧ Muṣṭafā b. al- ḥāǧǧ 'Alī b. Maḥmūd b. al-ḥāǧǧ 'Alī:4582
dr Muidović iz Sarajeva: 4411; 4556; 4675
Murād-kapetan b. Osman-kapetan: 4305; 4506
(Monllā) Mūsā: 4697
(al-ḥāǧǧ) Muṣṭafā b. al-ḥāǧǧ Derviš al-Mostarī: 4695
Muṣṭafā-beg Dženetić: 4558; 4624; 4707
(al-Ḥāǧǧ) Muṣṭafā ef.: 4265
Muṣṭafā ef. Ruždić: 4676
Muẓaffarī-zāde al-Ḥāǧǧ 'Abdulqādir ef. = 'Abdulkādir Muzaferija

N

Nūrī ef. Zahić, muderris Okružne medrese u Sarajevu: 4708

O

al-ḥāǧǧ Omer ef. Aqḥiṣārī Iskopyawī: 4496; 4557
Osman ef., muderris Simzade (Đumišića) medrese u Sarajevu: 4702

R

Riđanović-Velagić: 4493

S

Ṣāliḥ ef.: 4232
Ṣāliḥ ef. Hromozade (Hromić): 4479; 4597; 4613; 4680; 4719
Sālim ef. Muftić: 4283; 4317; 4420; 4483; 4559; 4601; 4633
Sālim Serdar: 4520
Svrzo Ismet ef., sin Vejsil ef. iz Sarajeva: 4325
Svrzo Mehmed ef. b. Muḥammad-aga: 4222; 4410; 4433

Š

Šehdi 'Uṯmān ef.: 4212; 4218; 4224; 4262; 4291; 4312; 4366

Z

Zihnija Spahić,iz sela Obre - Kakanj: 4577

INDEKS BIVŠIH VLASNIKA

A ʻA

ʻAbduhū Muḥammad: 4225
ʻAbduhū ʻUmar: 4240
ʻAbdulʻazīz al-Ḥusaynī b. Ḥifzī Muḥammad: 4470
ʻAbdulʻazīz Muʼminzāde, muderris: 4630
ʻAbdulġanī Šayḫ-zāde al-Wardārī: 4324
ʻAbdulḥalīm b. as-Sayyid ʻAbdullāh: 4368
ʻAbdulkarīm Luṭfī Maẓharānī: 4618
ʻAbdulkarīm b. al-Qāḍī: 4433
ʻAbdullāh: 4207; 4258
ʻAbdullāh: 4556
ʻAbdullāh b. Aḥmad Kantamirija: 4210; 4211; 4220; 4316; 4319; 4333; 4343; 4349; 4358; 4361; 4364; 4365; 4381; 4429; 4437; 4441; 4446; 4464; 4631
ʻAbdullāh b. Aḥmad ef. Qara-zāde: 4216
ʻAbdullāh b. al-ḥāǧǧ Aḥmad ...as- Sarāyī: 4635
Ḥafiẓ ʻAbdullāh Bušatlić: 4390; 4400
ʻAbdullāh Fāyiq Eminbegzāde: 4475
ʻAbdullāh b. Ḥasan: 4377
ʻAbdullāh b Ḥusayn, immam Kamber-agine džamije u Mostaru: 4361
ʻAbdullāh b. ʻIṣmat: 4368
ʻAbdullāh b. Maḥmūd: 4207
ʻAbdullāh b. Muḥammad: 4309
ʻAbdullāh b. Sayyid ʻOmar: 4477
ʻAbdullāh b. Ṣāliḥ b. Aḥmad, iz Gornjeg Vakufa: 4510
ʻAbdullaṭif: 4348
al-Ḥāǧǧ ʻAbdulqādir: 4212
ʻAbdulwahhāb b. Ḥasan Tuzlawī (iz Tuzle): 4266
ʻAbdulwahhāb b. Ṣāliḥ b. aš-Šayḫ ʻUṯmān al-Mūstārī: 4275; 4296; 4336
al-Ḥāǧǧ Abū Bakr, sin Osman-kapetana Gradaščevića: 4313
ʻĀrifī Muḥammad Ḫalwāni (Ḫalwatī)-zāde: 4360
Aḥmad b. Aḥmad, muderris: 4499
Aḥmmad b. ʻAlī al-Palawī: 4322
Aḥmad Fāyizāde (Fajić): 4463
Aḥmad Ǧāmʻī b. Ibrāhīm Ṣarī ef., travnički kadija: 4679
Aḥmed ef.: 4279
Aḥmed ef. Hadžić: 4692
Aḥmad Ḫulūṣī: 4258
Aḥmad b. Ḥusayn: 4215
Aḥmad b. Ibrāhīm b. Aḥmad iz Fijnice: 4302
Aḥmad Kāmil al-Mawridī: 4370
Aḥmad Kantamīrī: 4319

Aḥmad b. Muḥammad, kadija: 4675

Aḥmad b. Muṣṭafā: 4635

Aḥmad b. Muṣṭafā, muderris: 4228; 4315; 4324; 4329; 4432; 4632

(Derviš) Aḥmad Nedīm: 4636

(Monllā) Aḥmad b. Omar ef.: 4584

Aḥmmad b. al-Ḥāǧǧ Raǧab al-Mūstārī: 4354

Aḥmed ef. Selimović, kadija: 4494

'Abdurraḥmān b. 'Omar Efendizāde: 4621

Ajni ef. Baraktarević, muftija iz Pljevalja: 4698

Akif ef. Hadžihusejnović: 4734; 4753 4754

'Alī b. al-Ḥāǧǧ 'Abbās: 4279

'Alī b. Munlā Derviš: 4584

'Alī ef. Halaćzade: 4508

'Alī Riḍā b. Muḥammad Ḥasīb ef. b. al-ḥāǧǧ Ibrāhīm b. Muṣṭafā as-Sarāyī: 4486

'Alī b. al-Ḥaǧǧ Sulaymān: 4436

'Alī b. Sinān: 4629

'Āṣim Mutevelić: 4304

'Āṣim al-ḥaǧǧ ḥfẓ. Sirćo: 4421; 4589; 4747

Atif Alihodža: 4580

B

Besim ef. Korkut: 4216; 4261; 4330; 4355; 4468

D, Ḍ

Darwīš Adham 'Aǧazī: 4442

Darwīš Ḍulfiqār-aġa b. Muḥammad Spāhī-zāde iz sela Čumelj u Hercegovini: 4407; 4437

(Monllā) Derviš: 4661

Darwīš Muḥammad b. aš-Šayḫ as-Sinūbī: 4435

Darwīš b. Muṣtfā Mu'aḍḍīnōwik (Mujezinović): 4346

Darwīš Muṣṭafā b. 'Uṯmān: 4441

Darwīš Sālim b. Muḥammad: 4212

Đ

Đumišića (Simzāde) medresa u Sarajevu: 4208; 4211; 4212; 4225; 4505; 4712

E

Edhem Lojo: 4635

Elčī Ibrāhīm-paša: 4223; 4345; 4356; 4357

Elči Ibrahim-pašina (Fejzija) medrese u Travniku: 4223; 4227; 4239; 4235; 4265; 4285; 4290; 4293; 4303; 4353; 4363; 4414; 4418; 4426; 4438; 4461; 4465; 4489; 4511; 4517; 4524; 4550; 4582; 4590; 4623; 4646; 4661; 4674; 4679; 4703; 4729

Enis Muftić iz Banje Luke: 4302

F

Fāḍil b. Aḥmad al-Mūstārī: 4254

Fatḥullāh b. Faydullāh b. Aḥmad: 4499

G, Ġ, Ǧ

Ǧa'far b. Ṣāliḥ b. 'Umar: 4280

Ǧalāluddīn: 4293

Ġālib 'Alī-paša Stočević: 4269; 4271; 4311; 4322

Ǧamāluddīn b. 'Abdurraḥmān al-Bahūtī al-Ḥanbalī al-Wafāyī: 4436

Ǧannatī-zāde Muṣṭafā-beg b. Faḍlullāh b. Ismā'īl-beg: 4425

Ǧumhūr Muḥammad ef.: 4380

Gazi Husrev-begova medresa: 4516; 4530; 4594; 4618; 4632; 4670 - 4673; 4697; 4718; 4725

H, Ḥ, Ḫ

Ḫalīl: 4519

al-Ḥāǧǧ Ḫalīl ef. Gradčaničawī (iz Gračanice): 4250; 4273; 4328

Ḫalīl b. Ṣāliḥ: 4309

Ḫalīl b. Ṣāliḥ Hersenklī (Hercegovac): 4712

Ḥasan ef.: 4319

Ḥasan b. Aḥmad b. 'Iwaḍ al-Ḥanafī, Luṭfullāh: 4345

Ḥasan b. 'Alī: 4363

al-Ḥāǧǧ Ḥasan al-Bosnawī b. (?): 4207

Ḥasan ef. Bōyo-zāde: 4284

Ḥasan, pomoćnik kadije: 4623

Ḥasan b. Muḥammad: 4253

Ḥasan b. Osman, iz Rogatice: 4538

Ḥasan b. Qāsim aṣ-Ṣofawī al-Ḥusaynī: 4357

Ḥasan b. Munlā 'Uḍmān: 4253

Hodža Alija Nu'mān, antikvar tepiha iz Zagreba: 4370

Hromo-zāde (Hromić) Ṣāliḥ ef.: 4241; 4264; 4270

Ḥusayn 'Abdul'alā efendī-zāde: 4429

Ḥusayn b. 'Alī b. Muḥammad b. Muḥammad, Abū Ruḍā: 4260

Ḥusayn ef. iz Fojnice: 4302

Ḥusayn b. Ḥusayn iz Fojnice: 4302

Ḥusayn b. Maḥmūd: 4216

Ḥusayn b. Muḥammad: 4706

(al-ḥāǧǧ) Ḥusayn Muzaferija: 4480

Ḥusayn b. al-ḥāǧǧ 'Omar: 4487

I

(al-ḥāǧǧ) Ibrahīm Abadži: 4556

(Derviš) IIbrāhīm, 4594

(Sayyid) Ibrāhīm: 4696

(Monllā) Ibrāhīm Ḥāǧī'Alizāde: 4673

Ibrāhīm b. aš-Šayḫ Ismā'īl: 4362

al-Ḥāǧǧ Ibrāhīm-aga b. Islām Ispužlī iz Travnika: 4396

Ibrāhīm b. al-Ḥāǧǧ Maḥmūd b. al-Ḥāǧǧ Ibrāhīm: 4229

Ibrāhīm b. Muḥammad, 4634

Ibrāhīm b. Muṣṭafā: 4341

Ibrahim Pehlīvanović iz Livna: 4338

Ibrahim Redžić iz sela Janjara kod Ugljevika: 4412

Ibrāhīm b. Sunbul: 4226

Ibrāhīm ef. b. Sulaymān: 4436

Ibrāhīm b. Yūsuf: 4389

Ibrāhīm ef. Zafranija: 4666

(Šayḫ) Ilhamija: 4542

Ilyās Sayyid b. Ġālib Sayyid b. Ḥusayn Sayyid: 4270

al-Ḥāǧǧ 'Īsā Ḥāfiẓ Ḥasan: 4304

'Iṣām b. 'Abdullāh al-Bosnawī: 4405

Ismā'īl 'Abdullāh: 4260

Ismā'īl 'Abdullāh Sohtić: 4684

Ismā'īl-aġa b. Bušatlī-zāde (Bušatlić): 4405

Ismail ef. Selimović, imam iz Zvornika: 4292
Ismā'īl b. Sulaymān b. 'Īsā al-Qāḍī iz Sarajeva: 4316
'Iṣmet: 4664
'Iṣmet Merhemić: 4401
'Iṣmet ef. b.Waysil as-Sarāyī: 4415
'Izzet-hanuma, kći Salih-age Ruhića(?): 4227; 4520
(al-ḥāğğ) Yaḥyā Tawfīqī, muftija u Jajcu, 4496
Yūsuf b. Faẓlullāh: 4517

K

Karađoz-begova biblioteka u Mostaru: 4209; 4229; 4233; 4256; 4266; 4269; 4296; 4313; 4326; 4332; 4337; 4339; 4342; 4345; 4346; 4348; 4350; 4356; 4357; 4360; 4362; 4373; 4374; 4379; 4380; 4387; 4392; 4409; 4458-4459; 4463; 4466; 4472; 4495; 4522; 4562; 4592; 4596; 4599; 4600; 4613; 4630; 4643; 4695; 4716

M

Maḥmūd: 4221
(ḥāfiẓ) Maḥmūd: 4608
Maḥmūd Beširević: 4614
Maḥmūd b. Muṣṭafā al-Brusawī: 4458
Maḥmūd-beg b. Muṣṭafā-beg Murāfak- zade Tuzlawī: 4670
Mandić (učitelj): 4428
Manjo Muhamed ef.: 4294
Mawlānā 'Abdulqādir: 4361
Mawlānā Muḥammad ef: 4295
Mawlānā Yūsuf, imam Koski-džamije u Mostaru: 4361
Meḥmed ef.: 4508
Mehmed-beg (Karađoz-beg): 4348
Meḥmed Dede Mawlawī: 4621
Meḥmed b. Muḥammad Handžić: 4706
Memiš-aga Kasumagić: 4236; 4316; 4318
Muhamed-aga Aganagić iz Sarajeva: 4240; 4431
Muhamed Čaršimamović iz Sarajeva: 4286
Muhamed Šākir b. Muhamed Muidović: 4240; 4316; 4318
Muhamed ef. Tufo, iz Sarajeva: 4405; 4570; 4715
Muḥammad: 4232; 4369; 4661
Muḥammad ef.: 4235
Muḥammad, hafiz: 4664
al-Ḥāğğ Muḥammad: 4275
(aš-Šayḫ) Muḥammad, muftija u Travniku: 4261; 4330
(Šayḫ) Muḥammad, muftija u Zenici
Muḥammad b. 'Abdullaṭīf-beg Pavica zade(!),:4749
(Hadži) Muḥammad b. Aḥmad Škaljić: 4749
Muḥammad 'Abdullāh aṣ-Ṣiddīqī: 4216
Muḥammad b. 'Abdurraḥmān al-Makkī: 4314
Muḥammad b. Aḥmad, Šamsuddīn: 4346
Muḥammad b. 'Alī: 4358
Muḥammad Anwārī Qāḍī-zāde = Muhamed Enveri Kadić
Muḥammad As'ad: 4648
Muḥammad 'Āšiq b. 'Umar ar-Rūmī: 4314
Muḥammad Bāqī Džinozade: 4252; 4470
Muḥammad Emīn Muslibegović iz Mostara: 4382
Muhamed Enveri Kadić: 4211; 4529; 4591
Muhammed Hamdi Pašić, iz Rogatice: 4728
Muḥammad b. Ḥasan: 4345
Muḥammad Ḥasīb b. Ibrāhīm as-Sarāyī: 4622
Muḥammad Hāšim: 4366
Muḥammad Ḥusāmzade: 4623
(Hadži), Muḥammad b. Ḥusayn, kadija u Foči: 4467
Muḥammad b. Ḥusayn b. Sulaymān: 4460
Muḥammad b. Ibrāhīm b. hadži Muḥam- mad b. Ibrāhīm Goraždawī: 4477
Muḥammad 'Iṣāmuddīn al-Bosnawī: 4331
Muḥammad b. Isḥāq Ihlawnī (iz Livna): 4706
Muḥammad b. Islām: 4260; 4310
(Šayḫ) Muḥammad b. Mawlā Ḥasan: 4357
Muḥammad b. Muḥammad b. as-Sayyid al-Ḥanafī: 4356
Muḥammad b. Muṣṭafā: 4313
Muḥammad b. Muṣṭafā b. Ḥusayn b. Muṣṭafā: 4516
Muḥammad b. Muṣṭafā, muderris Bayazid-pašine medrese: 4359
(Derviš) Muḥammad b. Nūrullāh: 4633
Muḥammad b. Rağab: 4468
Muḥammad Rağā'ī: 4516
Muḥammad ar-Rifqī al-Hāšimī: 4617
Muḥammad Sa'īd: 4321
Muḥammad Sa'īd aš-Šahrī, Mandaliyalī-zāde: 4317
Muḥammad b. Ṣālāḥuddīn: 4462
Muḥammad Salīm al-Ḥusnā b. al-ḥāğğ Ibrāhīm: 4673
Muḥammad Sammāq: 4516
Muḥammad Sarajlija: 4552
Muhammed Šākır Muidović: 4478
Muḥammad Šarīf b. as-Sayyid 'Alī: 4325
Muhammed Ševket b. Muhammed Fāḍil b. Aḥmed b. Nūḥ b. Muhammed Kurt, muderris u Travniku: 4473
Muhammad Šarmī: 4633
Muhammad Tāğuddīn: 4471
Muhmed Tufo: 4570_4715
Muḥammed (ili Meḥmed) Tuzlo (Tuzlić): 4672
Muḥammad b. 'Umar Ḥarāč-zāde: 4217
Muḥammad Emīn b. Yūsuf-paša: 4475
Muḥammad b. Waliyyiddīn ar-Rāzī: 4304
Muharem Čandić: 4497
Dr. Muidović iz Sarajeva: 4411
Mu'min ef. Ḥāfiẓ-zāde (Hafizović): 4303
Munlā Muṣṭafā: 4230
Munlā Ṣāliḥ Šamić: 4337
Murād-kapetan, sin 'Uṯmāna-kapetana (Gradaščević): 4305
Mūsā-zāde: 4279
Muṣṭafā, 4661
al-Ḥāğğ Muṣṭafā ef.: 4265
Muṣṭafā: muftija u Mostaru: 4369

(al-ḥāğğ) Muṣṭafā, kadija: 4515; 4516; 4626; 4716
Muṣṭafā, kadija u Jajcu: 4496
Muṣṭafā b. Aḥmad Manṣūr-zāde: 4261
Muṣṭafā al-Ḥalabī, 4636
Muṣṭafā b. al-Ḥāğğ Ḥurram: 4405
Muṣṭafā b. Ḥusām: 4322
Muṣṭafā 'Iffetī: 4459
Muṣṭafā Mawlawī Ḥusaynefendizade: 4625
Muṣṭafā b. Muḥammad: 4322
Muṣṭafā b. al-Ḥāğğ Muḥammad: 4430
Muṣṭafā Muhibbī Belgradī, 4602
(Derviš) Muṣṭafā b. 'Oṭmān: 4591
Muṣṭafā ef. Redžić is sela Akmadžića kod Ugljevika: 4412
Muṣṭafā Qūtlawī: 4360; 4389
(Munlā) Muṣṭafā Sa'īd b. Munlā Ḥāğo: 4584
Muṣṭafā b. Ṣāliḥ b. aš-Šayḫ 'Uṯmān al-Mūstārī: 4275; 4296; 4336
Muṣṭafā b. Sulaymān b. Kamāl b. 'Alī: 4343
Muṣṭafā b. Yūsuf al-Mūstārī (Šayḫ Yūyo): 4360
Muṣṭafā b. Yūsuf iz Varcar Vakufa (Mrkonjić Grada): 4295
Muẓaffarī-zāde al-Ḥāğğ 'Abdulqādir ef.: 4211; 4212; 4219

N

al-Ḥağğ Nu'mān: 4241
Nūḥ: 4327

O

Odbor I.Z. Banja Luka: 4238; 4287; 4545
Odbor I.Z. Bos. Novi: 4513
Odbor I.Z. Gračanica, 4602
Odbor I.Z. Gradačac: 4234
Odbor I.Z. Janja: 4693
Odbor I.Z. Mostar: 4247; 4314; 4335; 4336; 4469; 4639; 4673; 4705
Odbor I.Z. Mrkonjić Grad: 4295; 4504
Odbor I.Z. Travnik: 4298; 4311; 4368; 4389; 468
Odbor I.Z. Trebinje: 4295
Odbor I.Z. Vitez: 4580; 4738
'Omar Ḥaqqī b. Ḥasan-beg Defterdārī- zāde (Defterdarević), Trebinjac: 4611
(Fahmī) 'Omar b. Ṣādiq, kadija: 4706
'Omar b. al-ḥāğğ Monllā Ṣāliḥ Pehli- van(ović): 4640
(al-ḥāğğ) 'Oṯmān b. Aḥmad: 4633'
'Oṯmān b.Ḥasan, iz Gračanice: 4512
'Oṯmān Nūrī: 4542
'Oṯmān ef. Sokolović: 4207; 4226; 4260; 4280; 4281; 4334; 4344; 4352; 4440; 4480; 4482; 4485; 4487; 4503; 4507; 4521; 4523; 4525; 4534; 4539-4541; 4543; 4546; 4549; 4553; 4555; 4563; 4573; 4576; 4593; 4595; 4603; 4605; 4610; 4612; 4617; 4622; 4640; 4648- 4649; 4654; 4658; 4667; 4678; 4685; 4711; 4714; 4717; 4726; 4730; 4735; 4743; 4750- 4751

P

Povjerenstvo Udruženja ilmije - Tešanj: 4244

S, Ṣ

Ṣabrī Ismā'īl: 4516
Ṣāliḥ b. 'Abdullāh al-Mostarī: 4468
Ṣāliḥ efendī: 4232; 4235
Ṣāliḥ Emin-baša, 4542
Ṣāliḥ ef. Hromo-zade: 4423
Ṣāliḥ b. Muṣṭafā: 4260
Ṣāliḥ b. Muṣṭafā Čelić (?): 4430
Ṣāliḥ b. Muṣṭafā Šam'ī-zāde (Šemić): 4339
Ṣāliḥ-ef. Spahić: 4577
Ṣāliḥ b. Ša'bān, 4462
Ṣāliḥ b. Ša'bān Onogoštawī (iz Nikšića), 4619; 4712
Ṣāliḥ b. Ša'bān Nikšiklī (Nikšić): 4280
Ṣāliḥ b. Ša'bān b. 'Uṯmān al-Mūstārī: 4275; 4296; 4336
Ṣāliḥ b. 'Uṯmān al-Mūstārī: 4243
Sālim ef. Muftić: 4283; 4317; 4420
Sakib Spahić iz sela Pojske kod Zenice: 4297
as-Sayyid 'Abdullāh: 4241
as-Sayyid Aḥmad b. al-Ḥāğğ Ḥasan: 4343
as-Sayyid Aḥmad al-Qāḍī: 4314
as-Sayyid Aḥmad b. as-Sayyid Muḥammad al-Kafawī-zāde: 4208
as-Sayyid 'Alī: 4279
as-Sayyid Amīn 'Āmir-aġa-zāde: 4264
Sayyid Ḫalīl-bābā b. Šayḫ Qāsim-bābā: 4359
as-Sayyid Muḥammad iz Istanbula: 4261
as-Sayyid Muḥammad Šāmī: 4399
as-Sayyid Muṣṭafā ef. b. Muḥammad ef., glavni imam u džamiji Fatḥ al-islām: 4294
as-Sayyid Sālim: 4294
(Derviš) Selīm b. al-ḥāğğ Sinān-paša b. 'Omar b. Aḥmad b. al-ḥāğğ Sinān Čauš: 4698
Serdarević, 4514
Sulaymān b. Ḥabīb b. al-Ḥāğğ Malqoğ (Malkoč) al-Bosnawī: 4314
Sulaymān Qāḍī-zāde (Kadić) iz Foče: 4293
Suvad Mešić, iz Lepenice-Tešanj, 4690; 4731
Svrzo Ismet ef. sin Vejsil ef. iz Sarajeva: 4325
Svrzo Mehmed ef. b. Muḥammad-aġa: 4222; 4410; 4433

Š

(al-Ḥāğğ) Šākir b. 'Alī -efendī, Ğābī-zāde (Džabić): 4275
Šamsuddīn b. aš-Šayḫ Aḥmad al-Bagdādī, kadija u Tunisu: 4471
Šehdī ef. biblioteka: 4211; 4212; 4218; 4224; 4252; 5262; 4291; 4309; 4312; 4319; 4320; 4331; 4366; 4434; 4436; 4475; 4527 - 4528; 4532; 4621; 4629; 4634; 4636; 4638; 4694; 4699; 4702

Ṭ

Ṭālib Luṭfī Ṣabāḥ: 4233

'U

'Uṯmān: 4372
'Uṯmān ef.: 4303

'Uṯmān b. 'Alī: 4318
'Uṯmān iz Istanbula: 4375
(aš-Šayḫ) 'Uṯmān, vaiz u Aya Sofiji u Istanbulu: 4262

V
Vareniković: 4567

W
Waliyyuddīn, muderris: 4325

Y
Yaḥyā b. Aḥmad iz Kaira: 4345
Yā'qūb b. Muḥarram b. Wālī b. Ḥasan b. Iskandar: 4328

INDEKS MJESTA

A
Ahur: 4276
Ajntab: 4272
Akmadžići (kod Ugljevika): 4412
Amasija: 4274

B
Balebek: 4424,2
Banja Luka: 4238; 4287; 4288; 4302; 4508, 4519, 4545, 4700
Beograd: 4499, 4548
Berlin: 4424,2
Bešiktaš: 4224,1
Budim: 4434,6

C
Carigrad (Istanbul): 4262; 4270; 4290; 4369; 4375; 4424,2; 4411; 4435; 4548, 4633

Č
Čumel: 4407; 4437; 4651

D
Damask: 4351,1; 4477
Dobrnja (kod Visokog): 4320
Donja Tuzla, 4670
Drniš: 4518
Duvno: 4338; 4481, 4639

DŽ
Džurdžan: 4311
Džurm: 4254

E
Edrena: 4411; 4624

F
Foča: 4468; 4585; 4635

G
Glamoč: 4287
Goražde: 4477
Gornji Vakuf: 4216; 4510, 4568, 4658
Gračanica: 4250; 4273; 4328,2; 4512, 4602, 4700, 4735
Gradačac: 4234; 4497, 4581, 4692
Gradiška: 4569

H
Hakim Čelebi (u Turskoj): 4347
Halep: 4358;
Hargird: 4239,5; 4442
Havarizm: 4256; 4343;
Herat: 4239,5; 4256; 4442

I
Ipek: 4634
Istanbul = Carigrad

J

Jablanica: 4605
Jajce, 4496
Janja: 4693
Janjari (kod Ugljevika): 4412

K

Kairo: 4345; 4347; 4356; 4387,2; 4424,2; 4435
Kakanj: 4577
Kalkuta: 4424,2
Kars: 4507
Klis: 4287
Konjic (Belgradčik): 4517
Kumanovo: 4673
Kutahija: 4612

L

Lepenica: 4690; 4731
Livno: 4340; 4686; 4706

LJ

Ljubuški: 4695

M

Maglaj, 4534
Mekka: 4387,3; 4469
Mostar: 4209; 4229; 4233; 4248; 4266; 4269; 4296; 4313; 4314; 4326; 4332; 4335; 4336; 4337; 4339; 4342; 4345;4346; 4348; 4350; 4354; 4356; 4357; 4360; 4361; 4261; 4362; 4369; 4373; 4374; 4379; 4380; 4387; 4392; 4409; 4411; 4429,1;4458-4459; 4463; 4466; 4469; 4472; 4495; 4522; 4535; 4562; 4583; 4592; 4596; 4699-4600;4605; 4630; 4639; 4643; 4657; 4660; 4695
Mrkonjić Grad (Yenidže): 4295; 4497; 4504; 4598

N

Nevšehir (kod Konje): 4353;
Nikšić: 4619; 4712
Nova Palanka: 4663
Novi Pazar: 4500; 4516

O

Obre: 4577

P

Pljevlja: 4698; 4712
Plovdiv (u Bugarskoj): 4400,2
Počitelj: 4345; 4356; 4357; 4457
Pojske: 4297; 4569
Prizren: 4413,3
Prusac: 4423; 4509

R

Razgrad (u Bugarskoj): 4367;
Rogatica: 4538; 4728
Rudnik: 4499

S

Sarjevo: 4207; 4208; 4211; 4224; 4225; 4226; 4228; 4239; 4240; 4252; 4260; 4262; 4268; 4280; 4281; 4286; 4309; 4310; 4316; 4318; 4319; 4320; 4325; 4329; 4331; 4333; 4334; 4343; 4344; 4349; 4352; 4358; 4361; 4364; 4365; 4366; 4371; 4381,11; 4382; 4390; 4404; 4415; 4422; 4431; 4432; 4434; 4436; 4440; 4446; 4471; 4477; 4486; 4527; 4532; 4589; 4594; 4614; 4629; 4632; 4636; 4670; 4686; 4697; 4698; 4702; 4708; 4712; 4715; 4725

Semerkand: 4358;
Sofija: 4367;
Sunajka (u Egiptu): 4347
Stolac: 4604
Struga: 4276; 4300; 4301; 4669; 4721

Š

Šekovići: 4412
Širaz: 4311; 448,2
Špionica: 4581

T

Tešanj: 4244; 4690; 4731
Trabzon: 4408,1;
Travnik: 4223; 4227; 4231; 4235; 4254; 4261; 4265; 4285; 4293; 4298; 4303; 4330; 4340; 4341; 4353; 4363; 4368; 4389; 4396; 4414; 4418; 4426; 4438; 4461; 4465; 4471; 4473 4489; 4506; 4511; 4517; 4524; 4533; 4550; 4567; 4582; 4590; 4623; 4646; 4661; 4668; 4674; 4679; 4688; 4703; 4729
Trebinje: 4263; 4611
Tuzla: 4266; 4473

U

Ugljevik: 4412
Üsküdar: 4411

V

Varcar Vakuf: 4295
Vidin (u Bugarskoj): 4400
Visoko: 4320; 4599
Višegrad: 4532

Z

Zagreb:
Zenica: 4297; 4443; 4514; 4566; 4607; 4620; 4641; 4644; 4677; 4739
Zvornik: 4292; 4512; 4516; 4552

KONGRUENCIJA BOJEVA I

R 88	4470	R 485	4734	R 942	4647	R 1460	4408
R 125	4505	R 502	4358	R 1041	4707	R 1485	4316
R 150	4510	R 531	4388	R 1044	4666	R 1498	4315
R 153	4369	R 536	4406	R 1049	4325	R 1526	4284
R 171	4499	R 543	4670	R 1061	4624	R 1531	4516
R 179	4474	R 545	4376	R 1078	4425	R 1538	4304
R 184	4478	R 571	4273	R 1085	4515	R 1564	4321
R 202	4509	R 581	4265	R 1089	4410	R 1592	4439
R 231	4635	R 591	4511	R 1105	4558	R 1595	4634
R 245	4462	R 596	4367	R 1110	4753	R 1612	4527
R 247	4359	R 601	4312	R 1111	4754	R 1619	4517
R 257	4708	R 614	4613	R 1117	4416	R 1625	4560
R 270	4594	R 624	4557	R 1142	4536	R 1640	4626
R 302	4270	R 635	4702	R 1171	4420	R 1645	4597
R 316	4365	R 650	4585	R 1202	4225	R 1653	4489
R 323	4310	R 655	4364	R 1226	4353	R 1660	4432
R 346	4447	R 656	4262	R 1229	4646	R 1673	4632
R 347	4448	R 661	4457	R 1239	4333	R 1674	4237
R 348	4449	R 686	4465	R 1251	4680	R 1689	4349
R 349	4450	R 727	4496	R 1257	4681	R 1707	4724
R 350	4451	R 744	4694	R 1269	4584	R 1711	4697
R 351	4452	R 755	4328	R 1272	4371	R 1731	4236
R 352	4453	R 798	4441	R 1301	4703	R 1744	4423
R 353	4454	R 802	4625	R 1331	4676	R 1764	4637
R 354	4455	R 831	4212	R 1332	4411	R 1766	4228
R 355	4456	R 852	4437	R 1350	4606	R 1768	4251
R 372	4475	R 853	4366	R 1364	4559	R 1769	4220
R 419	4361	R 854	4208	R 1382	4550	R 1794	4319
R 433	4476	R 858	4331	R 1407	4712	R 1838	4329
R 439	4264	R 868	4636	R 1412	4305	R 1857	4396
R 445	4479	R 869	4699	R 1413	4320	R 1862	4436
R 459	4467	R 882	4679	R 1415	4528	R 1871	4638
R 464	4471	R 919	4586	R 1438	4288	R 1873	4621

R 1896	4218
R 1920	4591
R 1952	4274
R 1984	4656
R 1991	4674
R 1992	4668
R 2001	4407
R 2008	4438
R 2030	4347
R 2051	4529
R 2063	4401
R 2102	4446
R 2105	4551
R 2133	4318
R 2137	4272
R 2147	4240
R 2161	4706
R 2162	4481
R 2204	4588
R 2220	4317
R 2302	4306
R 2311	4282
R 2314	4394
R 2327	4530
R 2340	4461
R 2342	4518
R 2344	4291
R 2356	4211
R 2358	4629
R 2363	4252
R 2368	4309
R 2372	4381
R 2379	4725
R 2391	4651
R 2399	4224
R 2418	4434
R 2426	4727
R 2432	4393
R 2433	4676
R 2436	4682
R 2445	4343
R 2446	4631
R 2457	4324
R 2468	4249
R 2470	4253
R 2492	4683
R 2515	4700
R 2523	4413
R 2531	4554
R 2534	4230
R 2546	4663
R 2548	4719
R 2554	4210
R 2564	4415
R 2573	4704
R 2578	4633
R 2593	4483
R 2594	4601
R 2595	4239
R 2608	4216
R 2619	4283
R 2621	4524
R 2628	4363
R 2633	4222
R 2636	4684
R 2642	4652
R 2658	4582
R 2675	4390
R 2711	4561
R 2727	4391
R 2760	4556
R 2806	4327
R 2812	4386
R 2828	4395
R 2831	4430
R 2839	4568
R 2853	4718
R 2865	4744
R 2867	4214
R 2877	4398
R 2882	4232
R 2924	4704
R 2927	4400
R 2940	4267
R 2948	4719
R 2958	4429
R 2961	4748
R 2974	4484
R 2992	4532
R 2993	4219
R 3003	4417
R 3033	4492
R 3034	4302
R 3053	4619
R 3180	4256
R 3181	4618
R 3192	4433
R 3235	4477
R 3248	4742
R 3307	4696
R 3324	4250
R 3327	4627
R 3339	4419
R 3352	4713
R 3376	4749
R 3381	4279
R 3392	4418
R 3419	4323
R 3432	4242
R 3436	4293
R 3438	4235
R 3440	4590
R 3451	4729
R 3462	4227
R 3481	4383
R 3510	4377
R 3530	4623
R 3538	4661
R 3544	4650
R 3574	4695
R 3605	4345
R 3616	4630
R 3623	4337
R 3638	4209
R 3645	4599
R 3656	4357
R 3670	4271
R 3682	4405
R 3688	4346
R 3692	4380
R 3701	4313
R 3711	4592
R 3723	4339
R 3733	4233
R 3736	4522
R 3750	4472
R 3787	4502
R 3791	4600
R 3792	4356
R 3814	4459
R 3838	4466
R 3843	4362
R 3847	4360
R 3859	4643
R 3862	4326
R 3865	4409
R 3868	4495
R 3872	4348
R 3884	4266
R 3923	4373
R 3935	4269
R 3982	4229
R 4011	4342
R 4018	4392
R 4024	4332
R 4030	4562
R 4046	4354
R 4059	4458
R 4072	4374
R 4073	4387
R 4076	4350
R 4077	4379
R 4086	4296
R-4103	4596

R 4107	4716
R 4111	4463
R 4155	4583
R 4163	4526
R 4183	4604
R 4192	4501
R 4195	4608
R 4200	4564
R 4202	4645
R 4229	4671
R 4252	4659
R 4286	4655
R 4287	4491
R 4309	4243
R 4348	4572
R 4358	4723
R 4365	4620
R 4399	4460
R 4416	4720
R 4419	4512
R 4457	4565
R 4460	4598
R 4574	4335
R 4601	4336
R 4602	4314
R 4624	4382
R 4644	4275
R 4657	4639
R 4658	4397
R 4667	4673
R 4705	4609
R 4735	4254
R 4737	4552
R 4769	4247
R 4780	4494
R 4781	4473
R 4787	4257
R 4800	4665
R 4810	4299
R 4830	4563
R 4835	4520
R 4838	4514
R 4847	4378
R 4851	4259
R 4859	4370
R 4917	4537
R 4949	4728
R 4998	4414
R 5016	4231
R 5035	4662
R 5087	4258
R 5123	4303
R 5145	4538
R 5153	4285
R 5157	4290
R 5198	4223
R 5212	4426
R 5224	4576
R 5281	4440
R 5282	4435
R 5314	4654
R 5345	4480
R 5378	4610
R 5391	4726
R 5403	4593
R 5441	4215
R 5442	4617
R 5479	4334
R 5482	4226
R 5511	4573
R 5532	4667
R 5536	4569
R 5538	4743
R 5551	4555
R 5554	4595
R 5556	4444
R 5561	4487
R 5568	4482
R 5595	4658
R 5606	4352
R 5611	4730
R 5621	4541
R 5627	4507
R 5630	4485
R 5737	4553
R 5750	4428
R 5770	4549
R 5772	4424
R 5774	4445
R 5798	4523
R 5799	4521
R 5806	4431
R 5837	4534
R 5841	4717
R 5851	4543
R 5857	4685
R 5859	4281
R 5862	4664
R 5866	4280
R 5877	4711
R 5886	4605
R 5887	4603
R 5888	4612
R 5893	4540
R 5909	4649
R 5915	4340
R 5919	4525
R 5995	4539
R 6018	4714
R 6030	4612
R 6042	4344
R 6068	4260
R 6087	4648
R 6093	4503
R 6121	4705
R 6125	4542
R 6162	4733
R 6176	4289
R 6191	4740
R 6194	4710
R 6198	4544
R 6213	4741
R 6220	4574
R 6294	4745
R 6305	4578
R 6309	4207
R 6315	4216
R 6320	4261
R 6330	4443
R 6361	4330
R 6403	4355
R 6412	4442
R 6444	4468
R 6481	4427
R 6523	4248
R 6532	4581
R 6535	4292
R 6568	4497
R 6571	4234
R 6575	4244
R 6625	4300
R 6690	4602
R 6701	4506
R 6714	4615
R 6716	4642
R 6720	4701
R 6722	4464
R 6727	4616
R 6742	4412
R 6768	4672
R 6976	4614
R 7000	4657
R 7001	4535
R 7016	4263
R 7023	4278
R 7024	4268
R 7025	4322
R 7027	4338
R 7031	4221
R 7034	4311
R 7110	4294
R 7112	4669
R 7137	4276
R 7138	4721

R 7140	4666
R 7156	4575
R 7195	4308
R 7198	4611
R 7233	4653
R 7234	4255
R 7393	4531
R 7394	4498
R 7427	4213
R 7560	4500
R 7561	4519
R 7562	4493
R 7563	4513
R 7564	4469
R 7565	4508
R 7566	4504
R 7578	4422
R 7587	4698
R 7598	4680
R 7605	4644
R 7608	4641
R 7618	4286
R 7629	4677
R 7640	4607
R 7642	4566
R 7695	4739
R 7720	4751
R 7735	4687
R 7736	4688
R 7737	4545
R 7738	4747
R 7739	4689
R 7740	4589
R 7742	4580
R 7743	4571
R 7744	4738
R 7745	4488
R 7746	4715
R 7747	4570
R 7748	4403
R 7749	4389
R 7750	4295
R 7751	4297
R 7753	4404
R 7754	4298
R 7757	4421
R 7758	4368
R 7759	4277
R 7760	4238
R 7761	4267
R 7762	4245
R 7763	4341
R 7764	4384
R 7765	4307
R 7766	4246
R 7768	4690
R 7775	4732
R 7787	4731
R 7788	4546
R 7789	4737
R 7790	4533
R 7791	4736
R 7792	4579
R 7793	4587
R 7794	4735
R 7795	4746
R 7796	4722
R 7797	4752
R 7798	4750
R 7800	4547
R 7801	4577
R 7802	4640
R 7803	4486
R 7804	4691
R 7805	4490
R 7806	4548
R 7807	4692
R 7808	4567
R 7809	4678
R 7810	4693
R 7811	4301
R 7812	4351
R 7814	4402
R 7815	4384
R 7816	4375
R 7817	4372

KONGRUENCIJA BOJEVA II

4207	R-6309
4208	R-854
4209	R-3638
4210	R-2554
4211	R-2356
4212	R-831
4213	R-7427
4214	R-2867
4215	R-5441
4216	R-6315
4217	R-2608
4218	R-1896
4219	R-2993
4220	R-1769
4221	R-7031
4222	R-2633
4223	R-5198
4224	R-2399
4225	R-1202
4226	R-5482
4227	R-3462
4228	R-1766
4229	R-3982
4230	R-2534
4231	R-5016
4232	R-2882
4233	R-3733
4234	R-6571
4235	R-3438
4236	R-1731
4237	R-1674
4238	R-7760
4239	R-2595
4240	R-2147
4241	R-2453
4242	R-3432
4243	R-4309
4244	R-6575
4245	R-7762
4246	R-7766
4247	R-4769
4248	R-6523
4249	R-2468
4250	R-3324
4251	R-1768
4252	R-2363
4253	R-2470
4254	R-4735
4255	R-7234
4256	R-3180
4257	R-4787
4258	R-5087
4259	R-4851
4260	R-6068
4261	R-6320
4262	R-656
4263	R-7016
4264	R-439
4265	R-581
4266	R-3884
4267	R-2940
4268	R-7024
4269	R-3935
4270	R-302
4271	R-3670
4272	R-2137
4273	R-571
4274	R-1952
4275	R-4644
4276	R-7137
4277	R-7759
4278	R-7023
4279	R-3381
4280	R-5866
4281	R-5859
4282	R-2311
4283	R-2619
4284	R-1526
4285	R-5153
4286	R-7618
4287	R-7761
4288	R-1438
4289	R-6176
4290	R-5157
4291	R-2344
4292	R-6535
4293	R-3436
4294	R-7110
4295	R-7750
4296	R-4086
4297	R-7751
4298	R-7754
4299	R-4810
4300	R-6625
4301	R-7811
4302	R-3034
4303	R-5123
4304	R-1538
4305	R-1412
4306	R-2302
4307	R-7765
4308	R-7195
4309	R-2368
4310	R-323
4311	R-7034
4312	R-601
4313	R-3701
4314	R-4602
4315	R-1498
4316	R-1485
4317	R-2220
4318	R-2133
4319	R-1794
4320	R-1413
4321	R-1564
4322	R-7025
4323	R-3419
4324	R-2457
4325	R-1049
4326	R-3862
4327	R-2806
4328	R-755
4329	R-1838
4330	R-6361
4331	R-858
4332	R-4024
4333	R-1239
4334	R-5479
4335	R-4574
4336	R-4601
4337	R-3623
4338	R-7027

4339	R-3723	4380	R-3692	4421	R-7757	4462	R-245
4340	R-5915	4381	R-2372	4422	R-7578	4463	R-4111
4341	R-7763	4382	R-4624	4423	R-1744	4464	R-6722
4342	R-4011	4383	R-3481	4424	R-5772	4465	R-686
4343	R-2445	4384	R-7815	4425	R-1078	4466	R-3838
4344	R-6042	4385	R-7764	4426	R-5212	4467	R-459
4345	R-3605	4386	R-2812	4427	R-6481	4468	R-6444
4346	R-3688	4387	R-4073	4428	R-5750	4469	R-756
4347	R-2030	4388	R-531	4429	R-2958	4470	R-88
4348	R-3872	4389	R-7749	4430	R-2831	4471	R-464
4349	R-1689	4390	R-2675	4431	R-5806	4472	R-3750
4350	R-4076	4391	R-2727	4432	R-1660	4473	R-4781
4351	R-7812	4392	R-4018	4433	R-3182	4474	R-179
4352	R-5606	4393	R-2432	4434	R-2418	4475	R-372
4353	R-1226	4394	R-2314	4435	R-5282	4476	R-433
4354	R-4046	4395	R-2828	4436	R-1862	4477	R-3235
4355	R-6403	4396	R-1857	4437	R-852	4478	R-184
4356	R-3792	4397	R-4658	4438	R-2008	4479	R-445
4357	R-3656	4398	R-2877	4439	R-1592	4480	R-5345
4358	R-502	4399	R-4937	4440	R-5281	4481	R-2162
4359	R-247	4400	R-2927	4441	R-798	4482	R-5568
4360	R-3847	4401	R-2063	4442	R-6412	4483	R-2593
4361	R-419	4402	R-7814	4443	R-6330	4484	R-2974
4362	R-3843	4403	R-7748	4444	R-5556	4485	R-5630
4363	R-2628	4404	R-7753	4445	R-5774	4486	R-7803
4364	R-655	4405	R-3682	4446	R-2102	4487	R-5561
4365	R-316	4406	R-536	4447	R-346	4488	R-7745
4366	R-853	4407	R-2001	4448	R-347	4489	R-1653
4367	R-596	4408	R-1460	4449	R-348	4490	R-7805
4368	R-7758	4409	R-3865	4450	R-349	4491	R-4287
4369	R-153	4410	R-1089	4451	R-350	4492	R-3033
4370	R-4859	4411	R-1332	4452	R-351	4493	R-4780
4371	R-1272	4412	R-6742	4453	R-352	4495	R-3868
4372	R-7817	4413	R-2523	4454	R-353	4496	R-727
4373	R-3923	4414	R-4998	4455	R-354	4497	R-6568
4374	R-4072	4415	R-2564	4456	R-355	4498	R-7394
4375	R-7816	4416	R-1117	4457	R-661	4499	R-171
4376	R-545	4417	R-3003	4458	R-4059	4500	R-7560
4377	R-3510	4418	R-3392	4459	R-3814	4501	R-4192
4378	R-4847	4419	R-3339	4460	R-4399	4502	R-3787
4379	R-4077	4420	R-1171	4461	R-2340	4503	R-6093

4504	R-7566	4545	R-7737	4586	R-919	4627	R-3327
4505	R-125	4546	R-7788	4587	R-7793	4628	R-2548
4506	R-6701	4547	R-7800	4588	R-2204	4629	R-2358
4507	R-5627	4548	R-7806	4589	R-7740	4630	R-3616
4508	R-7565	4549	R-5770	4590	R-3440	4631	R-2446
4509	R-202	4550	R-1382	4591	R-1920	4632	R-1673
4510	R-150	4551	R-2105	4592	R-3711	4633	R-2578
4511	R-591	4552	R-4737	4593	R-5403	4634	R-1595
4512	R-4419	4553	R-5737	4594	R-270	4635	R-231
4513	R-7563	4554	R-2531	4595	R-5554	4636	R-868
4514	R-4838	4555	R-5551	4596	R-4103	4637	R-1764
4515	R-1085	4556	R-2760	4597	R-1645	4638	R-1871
4516	R-1531	4557	R-624	4598	R-4460	4639	R-4657
4517	R-1619	4558	R-1105	4599	R-3645	4640	R-7802
4518	R-2342	4559	R-1364	4600	R-3791	4641	R-7608
4519	R-7561	4560	R-1625	4601	R-2594	4642	R-6716
4520	R-4835	4561	R-2711	4602	R-6690	4643	R-3859
4521	R-5799	4562	R-4030	4603	R-5887	4644	R-7605
4522	R-3736	4563	R-4830	4604	R-4183	4645	R-4202
4523	R-5798	4564	R-4200	4605	R-5886	4646	R-1229
4524	R-2621	4565	R-4457	4606	R-1350	4647	R-942
4525	R-5919	4566	R-7642	4607	R-7640	4648	R-6087
4526	R-4163	4567	R-7808	4608	R-4195	4649	R-5909
4527	R-1612	4568	R-2839	4609	R-4705	4650	R-3544
4528	R-1415	4569	R-5536	4610	R-5370	4651	R-2391
4529	R-2051	4570	R-7747	4611	R-7198	4652	R-2642
4530	R-2327	4571	R-7743	4612	R-5888	4653	R-233
4531	R-7393	4572	R-4348	4613	R-614	4654	R-5314
4532	R-2992	4573	R-5511	4614	R-6976	4655	R-4286
4533	R-7790	4574	R-6220	4615	R-6714	4657	R-1984
4534	R-5837	4575	R-7156	4616	R-6727	4658	R-5595
4535	R-7001	4576	R-5224	4617	R-5442	4659	R-4252
4536	R-1142	4577	R-7801	4618	R-3181	4660	R-7140
4537	R-4917	4578	R-6305	4619	R-3053	4661	R-3538
4538	R-5145	4579	R-7792	4620	R-4365	4662	R-5035
4539	R-5995	4580	R-7742	4621	R-1873	4663	R-2546
4540	R-5893	4581	R-6532	4622	R-6030	4664	R-5862
4541	R-5621	4582	R-2658	4623	R-3530	4665	R-4800
4542	R-6125	4583	R-4155	4624	R-1061	4666	R-1044
4543	R-5851	4584	R-1269	4625	R-802	4667	R-5532
4544	R-6198	4585	R-650	4626	R-1640	4668	R-1992

4669	R-7122	4691	R-7804	4712	R-1407	4733	R-6162
4670	R-534	4692	R-7807	4713	R-3352	4734	R-485
4671	R-4229	4693	R-7810	4714	R-6018	4735	R-7704
4672	R-6768	4694	R-744	4715	R-7746	4736	R-7791
4673	R-4667	4695	R-3574	4716	R-4104	4737	R-7789
4674	R-1991	4696	R-3307	4717	R-5841	4738	R-7744
4675	R-1331	4697	R-1711	4718	R-2853	4739	R-7695
4676	R-2433	4698	R-7587	4719	R-2948	4740	R-6191
4677	R-7629	4699	R-869	4720	R-4416	4741	R-6213
4678	R-7809	4700	R-2515	4721	R-7138	4742	R-3248
4679	R-882	4701	R-6720	4722	R-7796	4743	R-5538
4680	R-1251	4702	R-635	4723	R-4358	4744	R-2865
4681	R-1257	4703	R-1301	4724	R-1707	4745	R-6294
4682	R-2436	6704	R-2573	4725	R-2379	4746	R-7795
4683	R-2492	4705	R-6121	4726	R-5391	4747	R-7738
4684	R-2636	4706	R-2161	4727	R-2426	4748	R-2961
4685	R-5857	4707	R-1041	4728	R-4949	4749	R-3376
4686	R-7598	4708	R-257	4729	R-3451	4750	R-7798
4687	R-7735	4709	R-2924	4730	R-5611	4751	R-7720
4688	R-7736	4710	R-6194	4731	R-7787	4752	R-7797
4689	R-7739	4711	R-5877	4732	R-7775	4753	R-1110
4690	R-7768					4754	R-1111

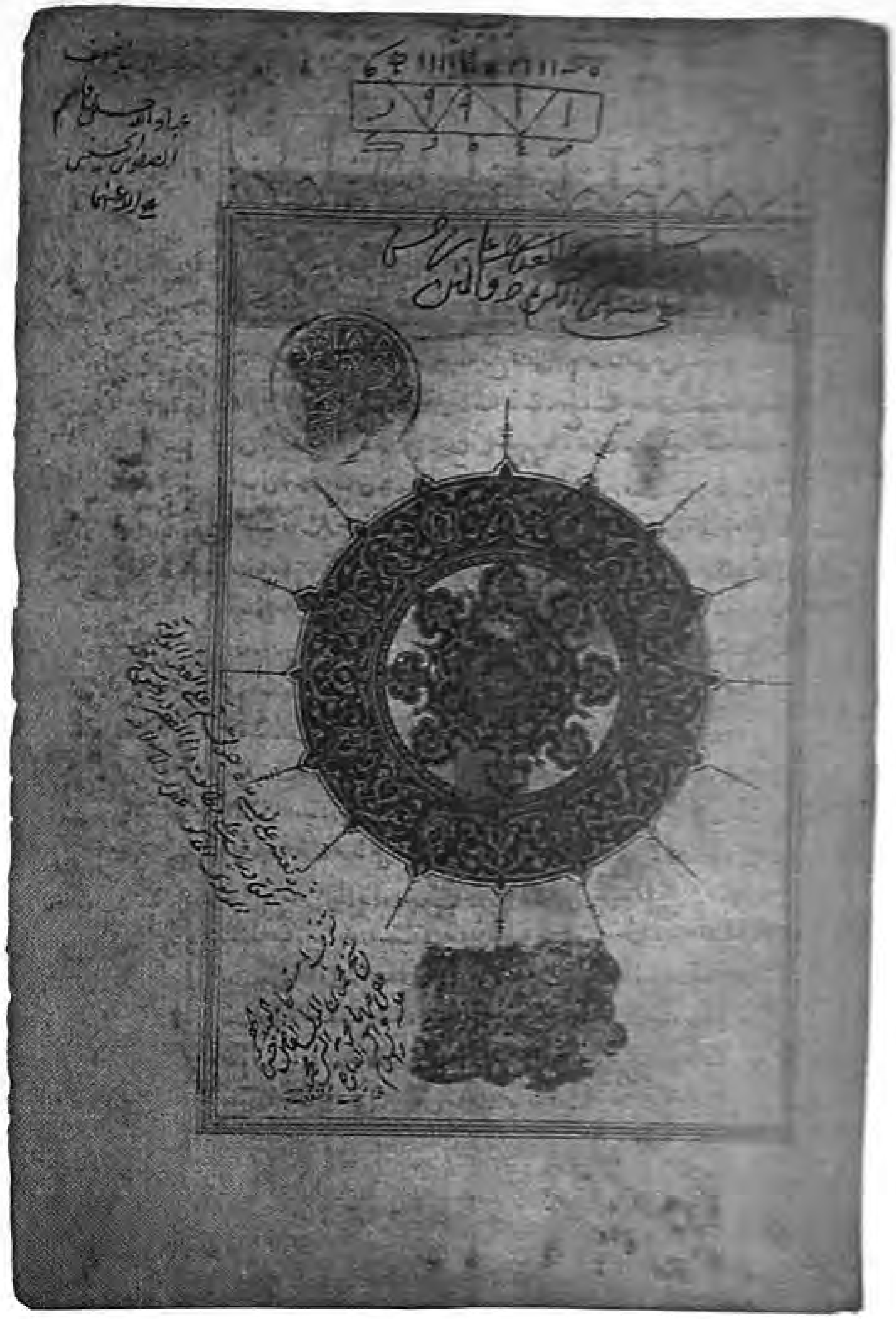

Naslovna strana djela ŠARḤ AL-QISM AṮ-ṮĀLIṮ MIN MIFTĀḤ AL-ʿULŪM
(prepis iz 816/1413. god. ; R-3656)

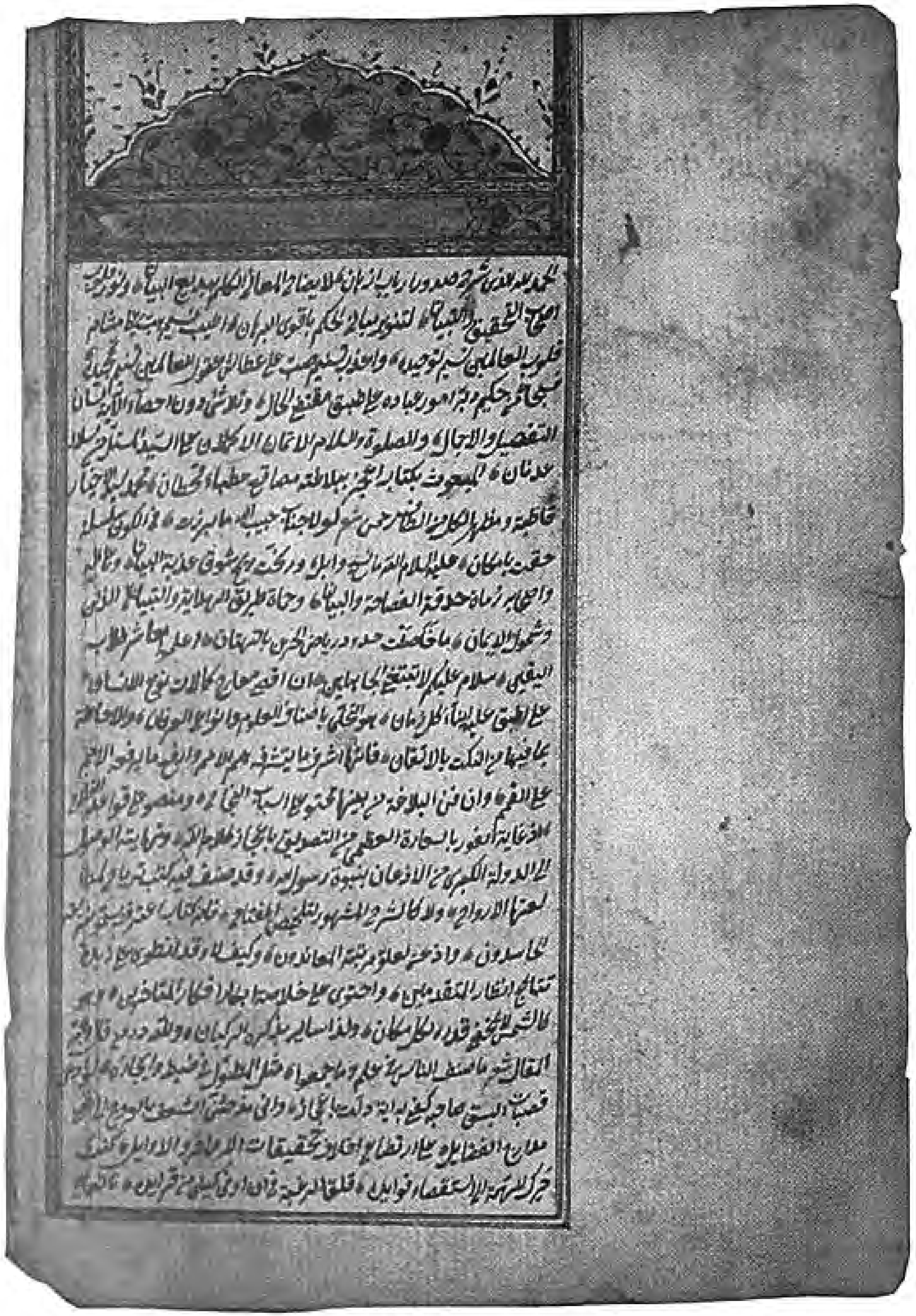

Početak djela ḤĀŠIYA ʿALĀ AL-MUṬAWWAL LI ḤASAN ČALABĪ
(Prepisao Rağab b. Aḥmad al-Qonawi 1033/1624. god. ; R-2220)

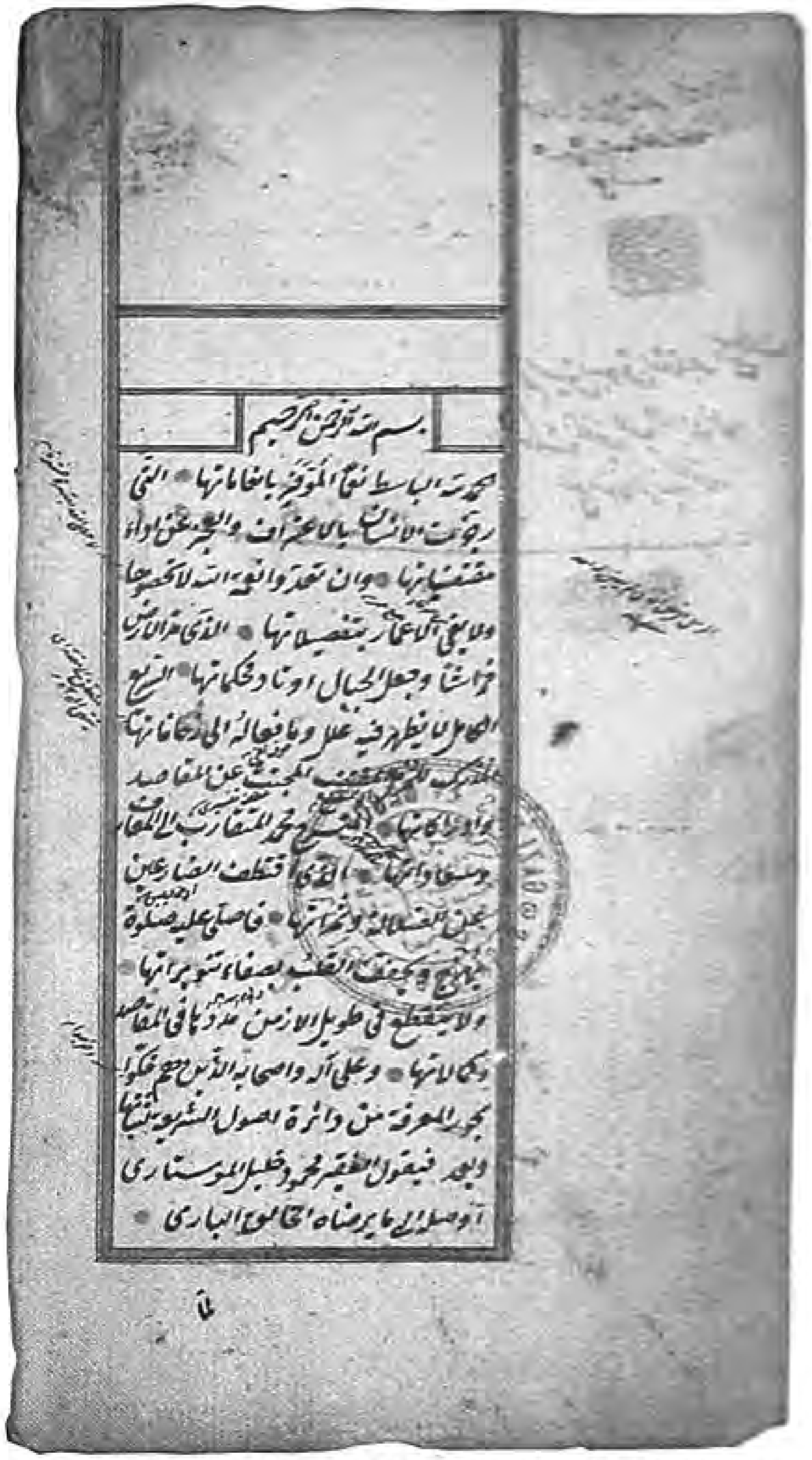

Početak djela AL-FAHM AL-ALMAʿĪ FĪ ŠARḤ ʿARŪḌ AL-ANDALUSĪ
(Napisao Maḥmūd b. Ḫalil al- Mūstārī, Bayāḍī-zāde, Damādi, umro 1066/1655 god.; R-2958)

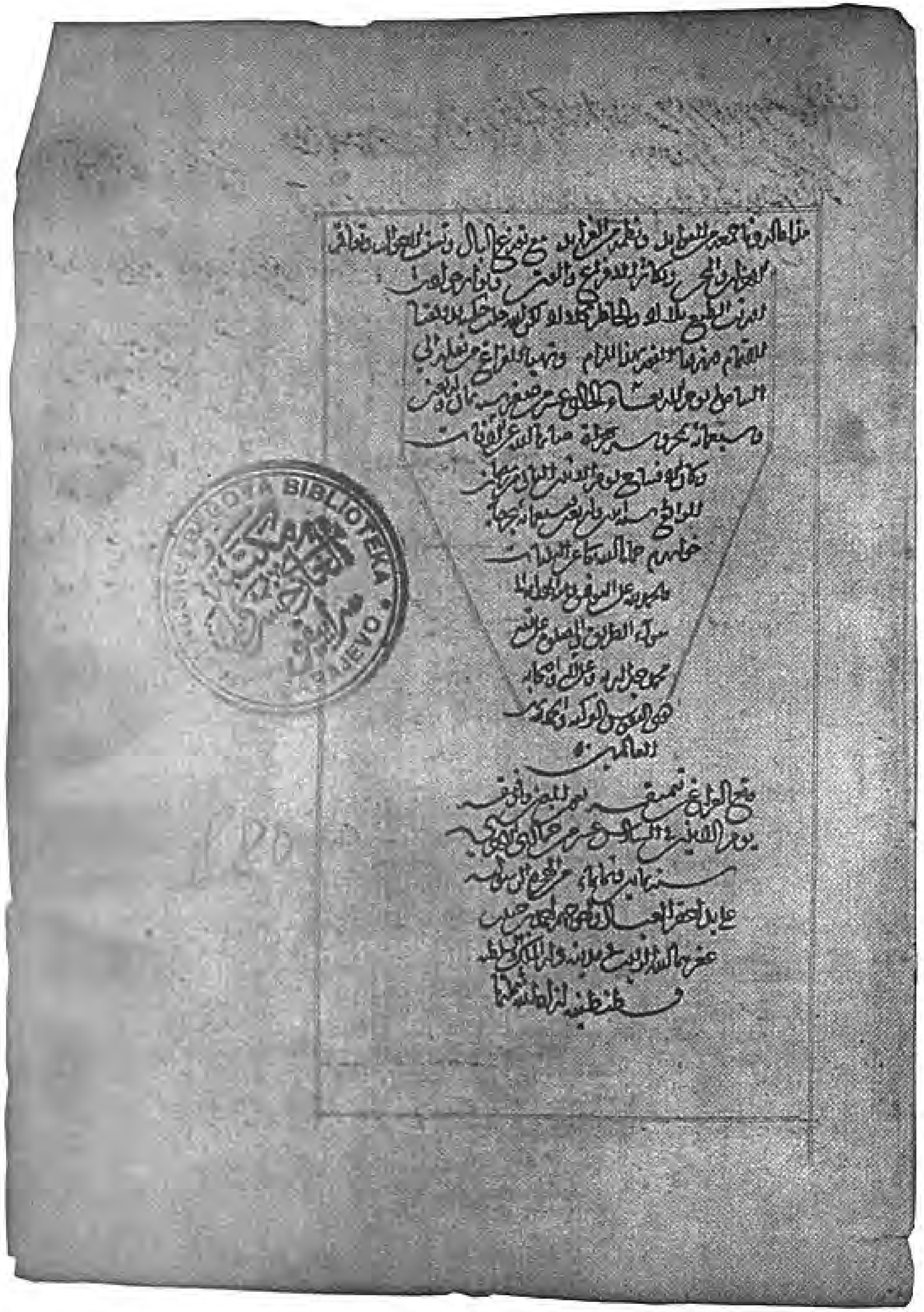

Kraj djela AL-MUṬAWWAL-ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ (prepisao Aḥmad b. Habib u Istanbulu 880/1475. god.; R-6320)

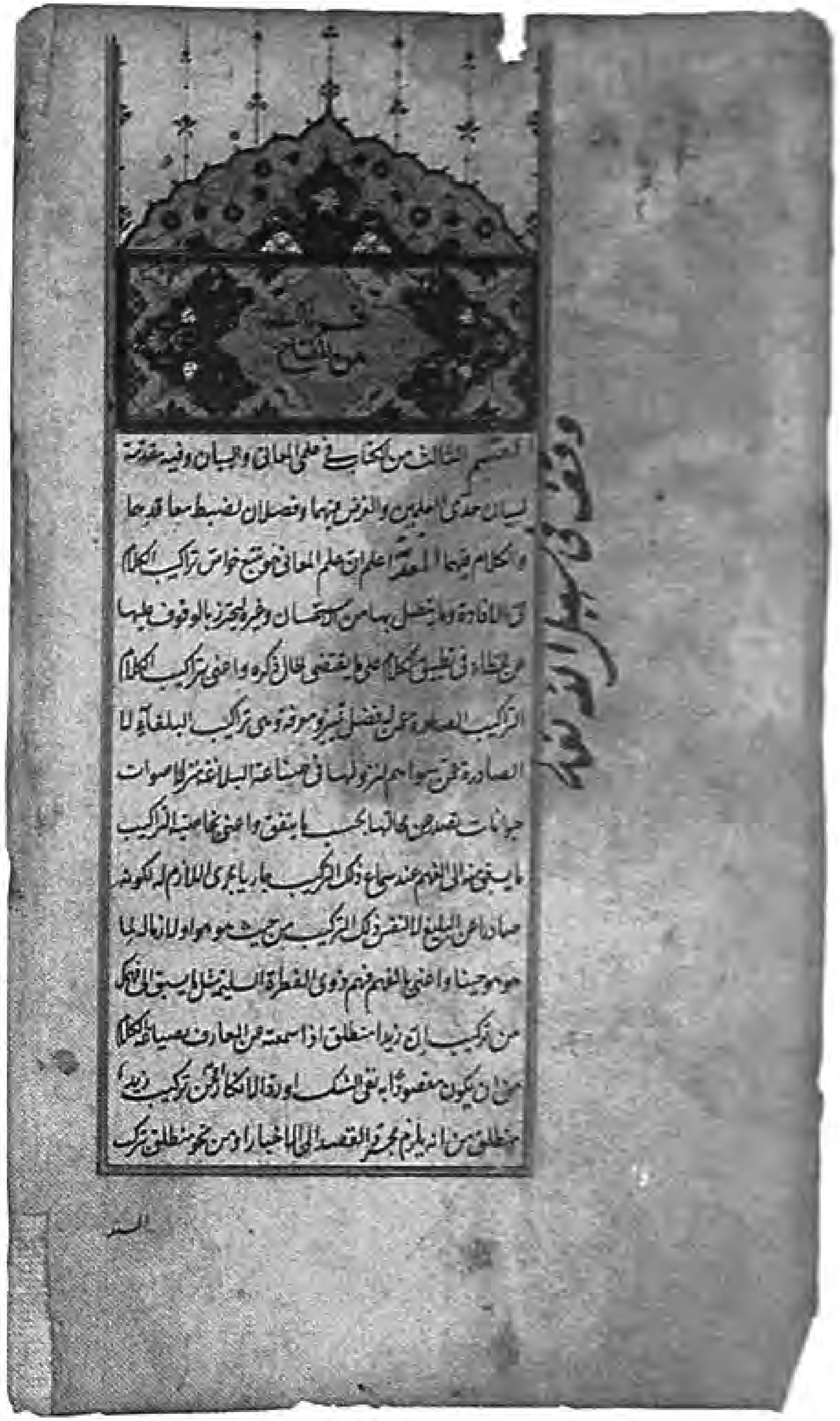

AR-RISĀLA AL-ANDALUSIYYA FĪ ʿILM AL-ʿARŪḌ WA AL-AWZĀN AŠ-ŠIʿRIYYA (l. 15b; R-3003)

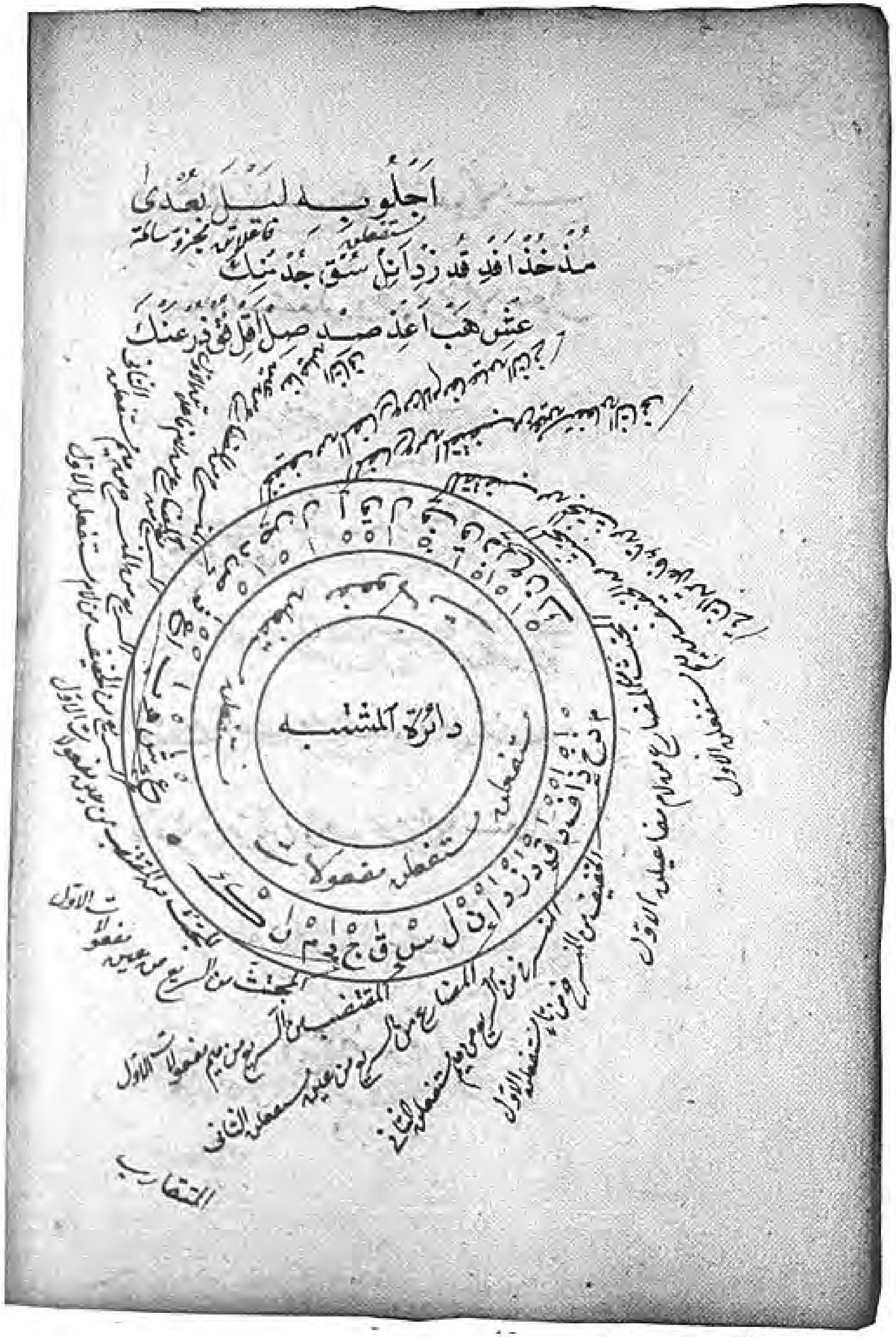

AR-RISĀLA AL-ANDALUSIYYA FĪ ʿILM AL-ʿARŪḌ WA AL-AWZĀN AŠ-ŠIʿRIYYA (l. 15b; R-3003)

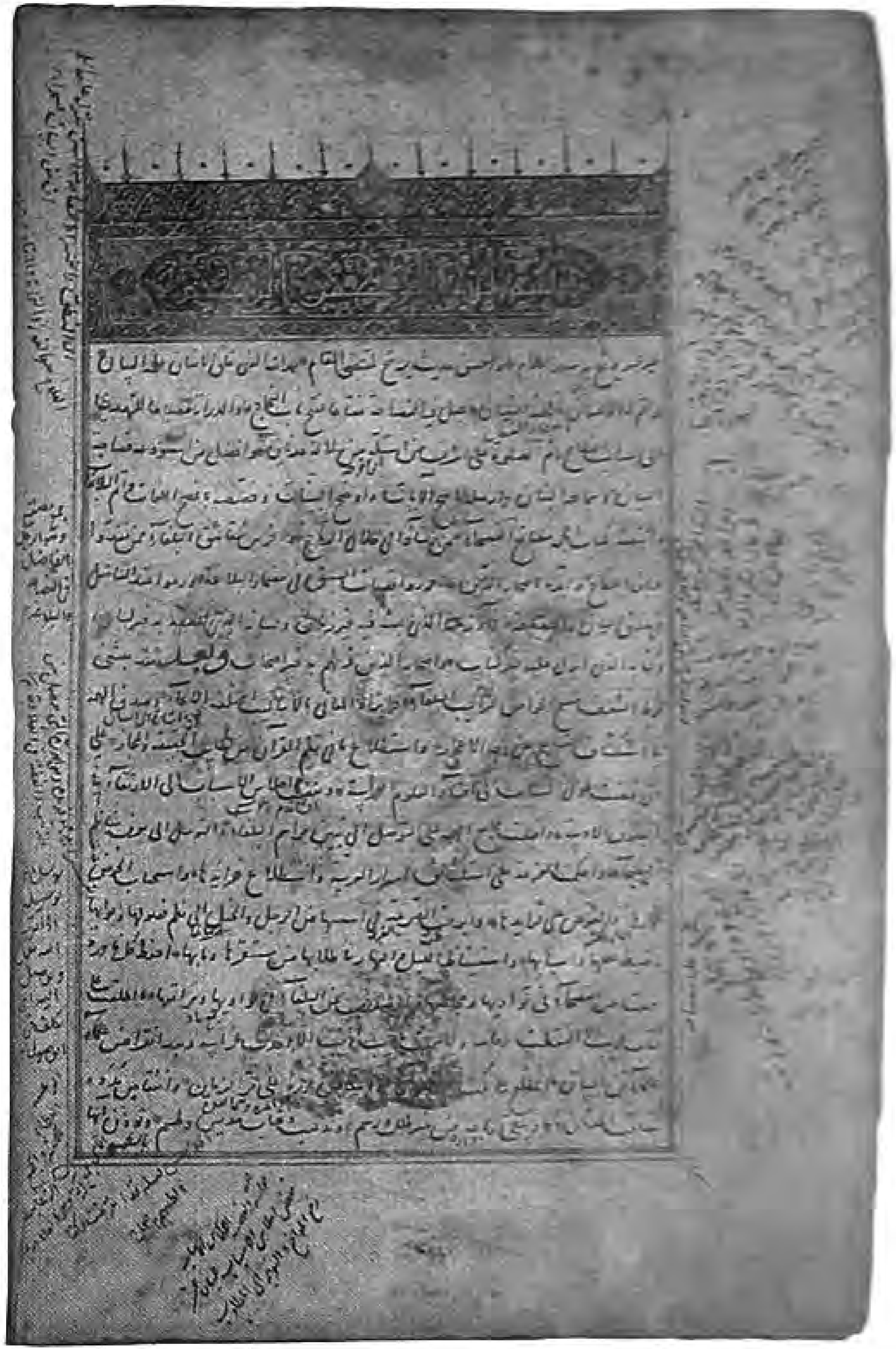

Početak djela ŠARḤ AL-QISM AṮ-ṮĀLIṮ MIN MIFTĀḤ AL-ʿULŪM (prepis iz 816/1413. god.; R-3656)

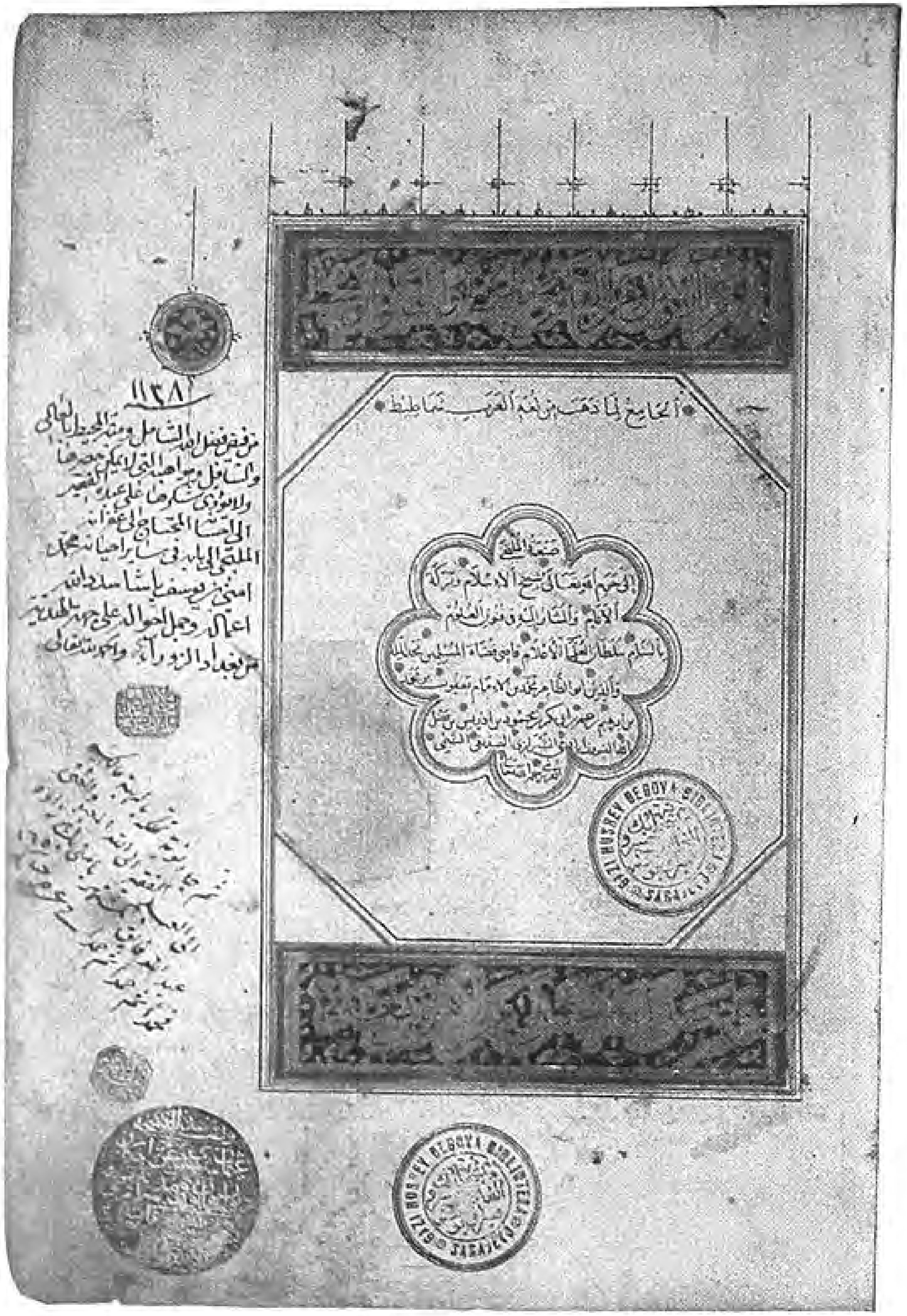

الجامع لما ذهب من لغة العرب شماطيط

Naslovna strana rječnika AL-QĀMŪS AL-MUḤĪṬ (R-179)

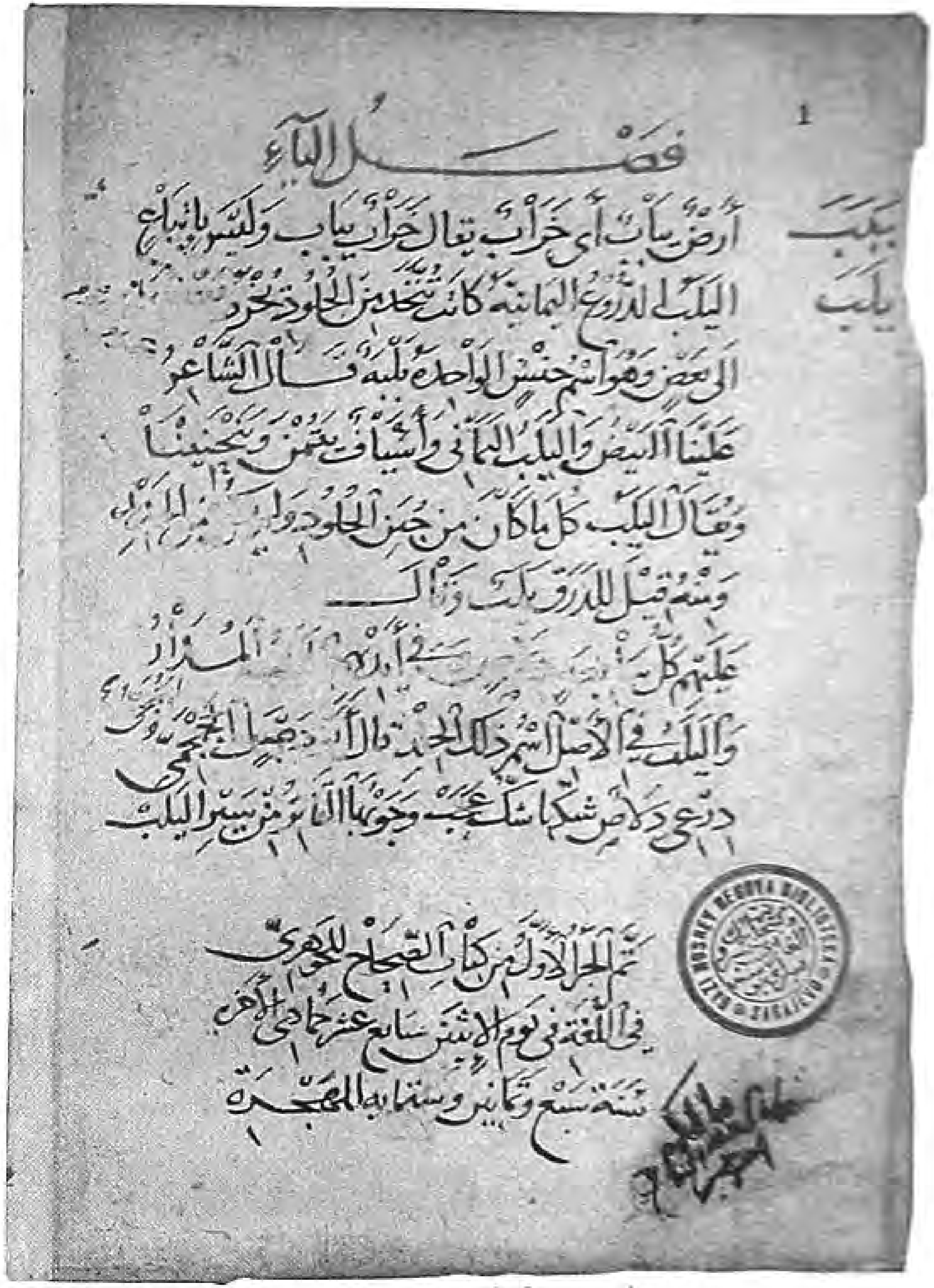

1

فصل الياء

يبب
يلب

أرض يباب أي خراب يقال خراب يباب وليس بإتباع
اليلب الدروع اليمانية كانت تتخذ من الجلود تخرز
الى بعض وهو اسم جنس الواحدة يلبة قال الشاعر
علينا البيض واليلب اليماني وأسياف يقمن وينحنينا
وقال اليلب كل ما كان من جنن الجلود ولم يكن من الحديد
ومنه قيل للدرق يلب وقال
عليهم كل [illegible] في أيديهم اليلب المدار
واليلب في الأصل اسم ذلك الجلد قال أبو دهبل الجمحي
درعي دلاص شكها شك عجب وجوبها القاتر من سير اليلب

تم الجزء الأول من كتاب الصحاح للجوهري
في اللغة في يوم الاثنين سابع عشر جمادى الآخرة
سنة سبع وثمانين وستمائة للهجرة

Naslovna stranica rječnika AL-QĀMŪS AL-MUḤĪṬ (R-[illegible]

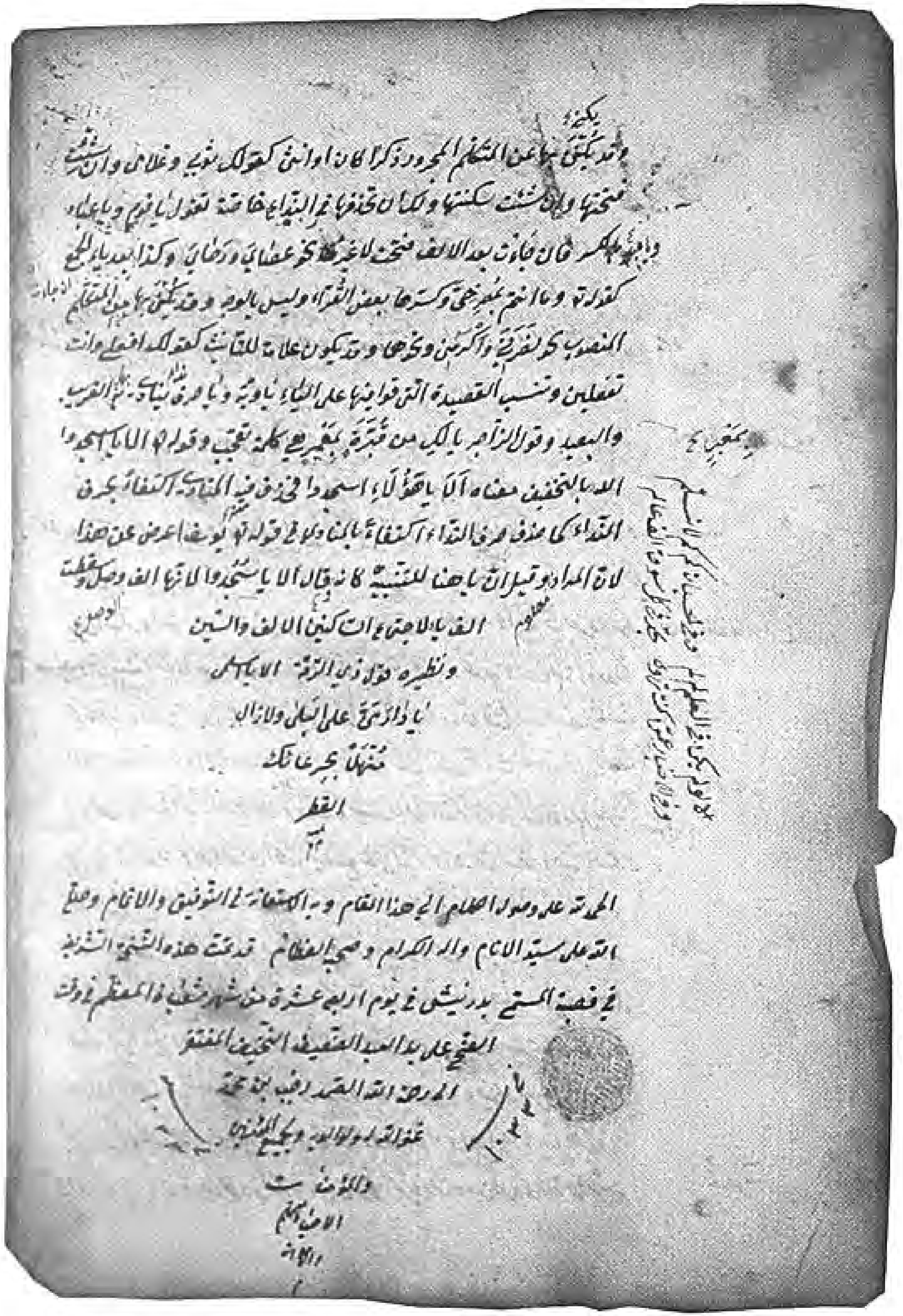

Posljednja strana riječnika TARĞUMĀN AS-ṢIḤĀḤ, prepisan u Drnišu, 1033/1624. god (R-2342)

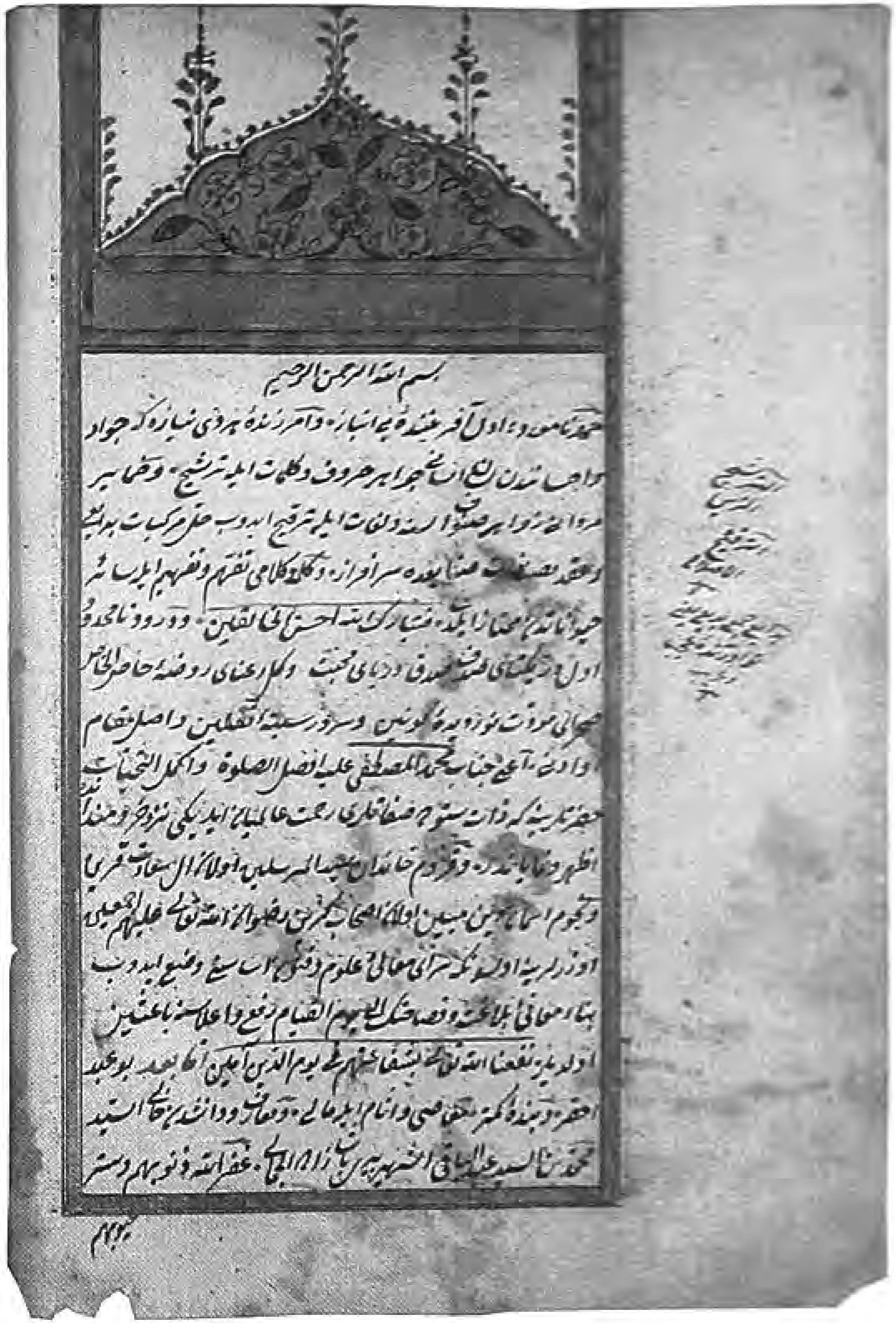

Prva stranica komentara Šahidijinom riječniku TUHFA-i MĪR ʿALĀ ŠAHIDĪ R-[illegible]

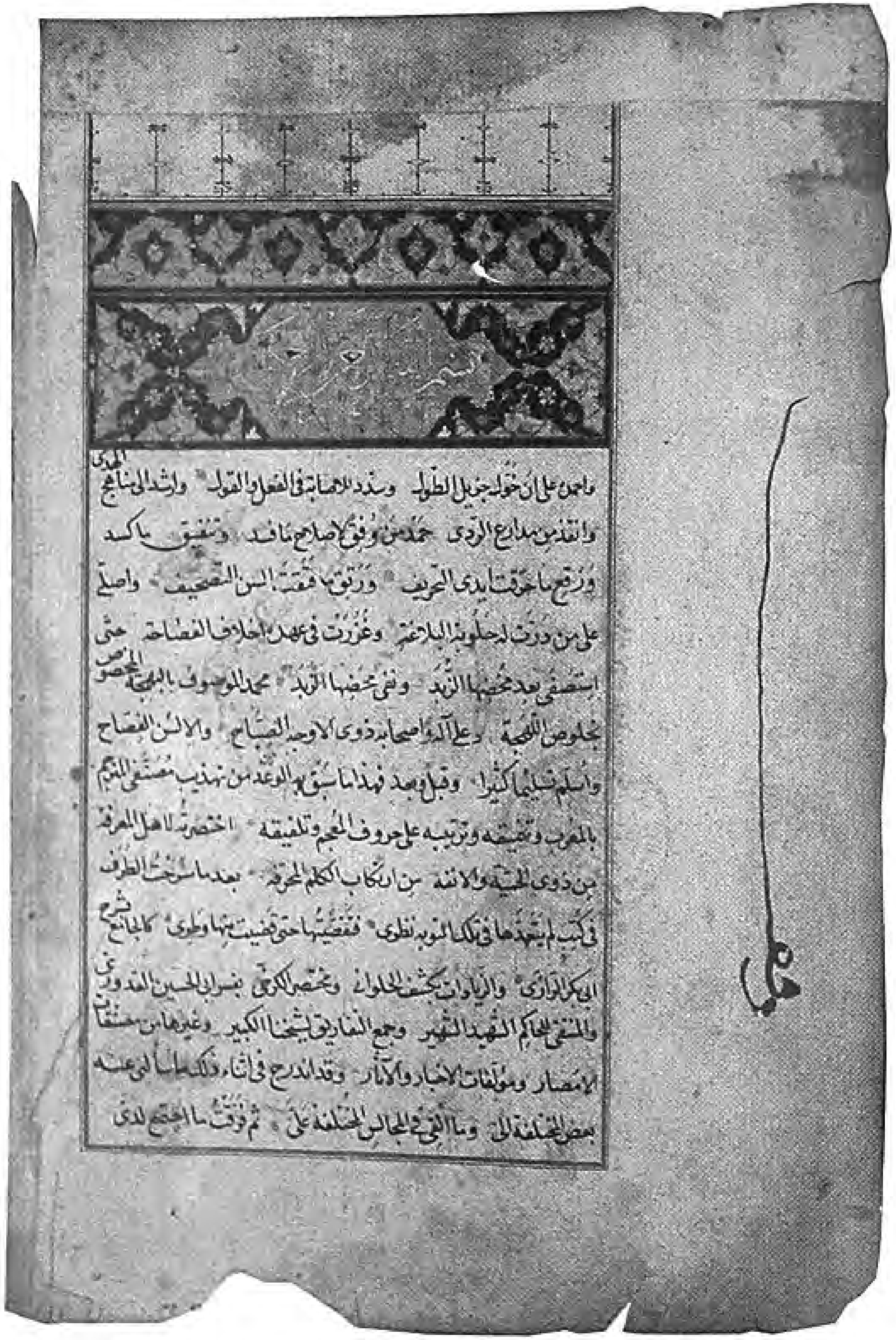

Prva stranica rječnika AL-MUĞRIB FĪ TARTĪB AL- MUʿRIB FĪ AL-LUĞA (R-459)

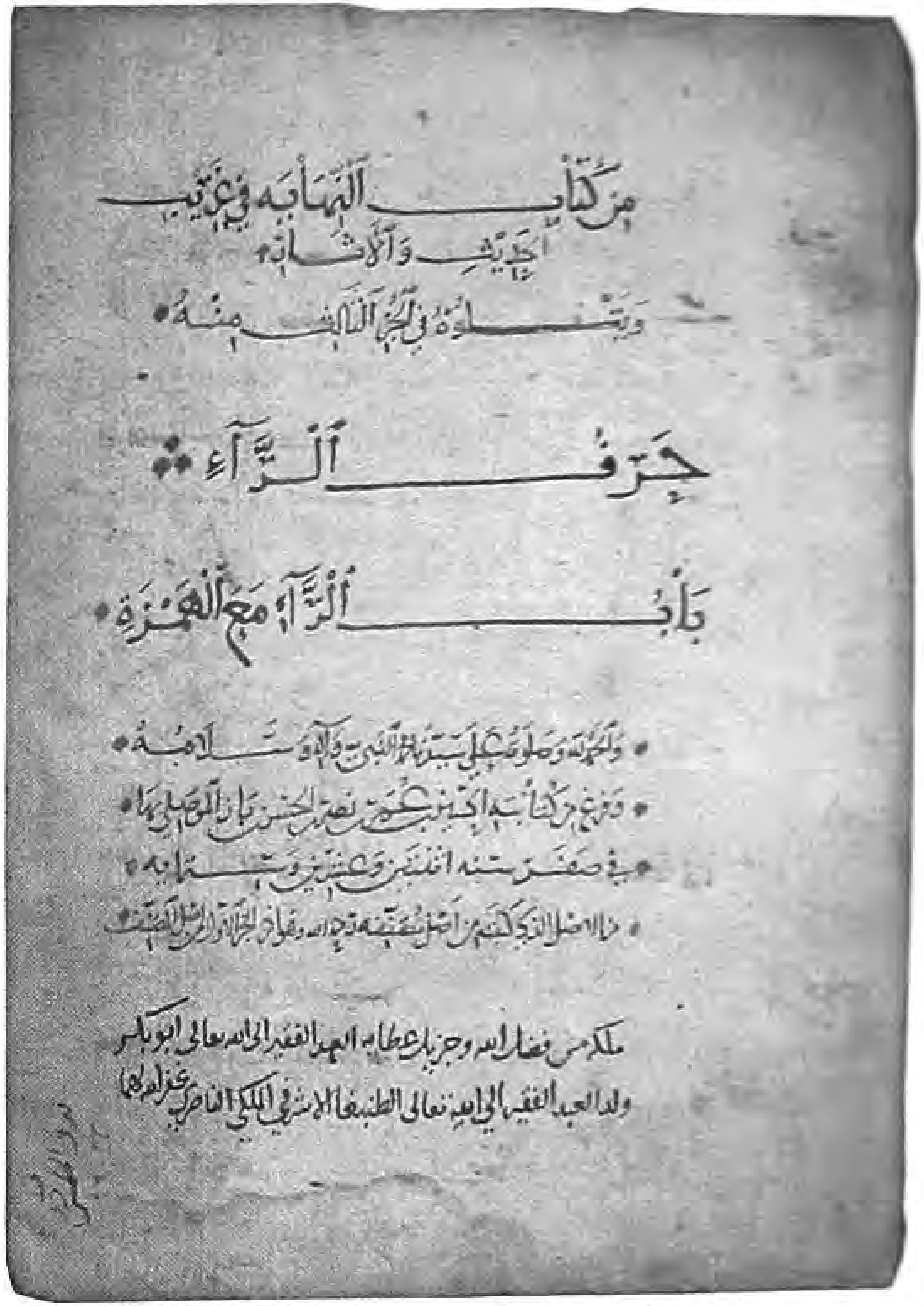

من كتاب النهاية في غريب
الحديث والآثار
ويتلوه في الجزء الثالث منه

حرف الراء

باب الراء مع الهمزة

والحمد لله وصلواته على سيدنا محمد النبي وآله وسلامه
وفرغ من كتابته احمد بن عمر بن نصر بن الحسن [illegible] الموصلي بها
في صفر سنة اثنتين وعشرين وستمائة
من الاصل الذي كتبه من [illegible]

ملكه من فضل الله وحسن عطائه العبد الفقير الى الله تعالى ابو بكر
ولد العبد الفقير الى الله تعالى الطنبغا الاشرفي الملكي الناصري غفر الله له

Posljednja stranica djela AN-NIHĀYA FĪ ĞARĪB AL-HADĪṮ (R-[illegible])

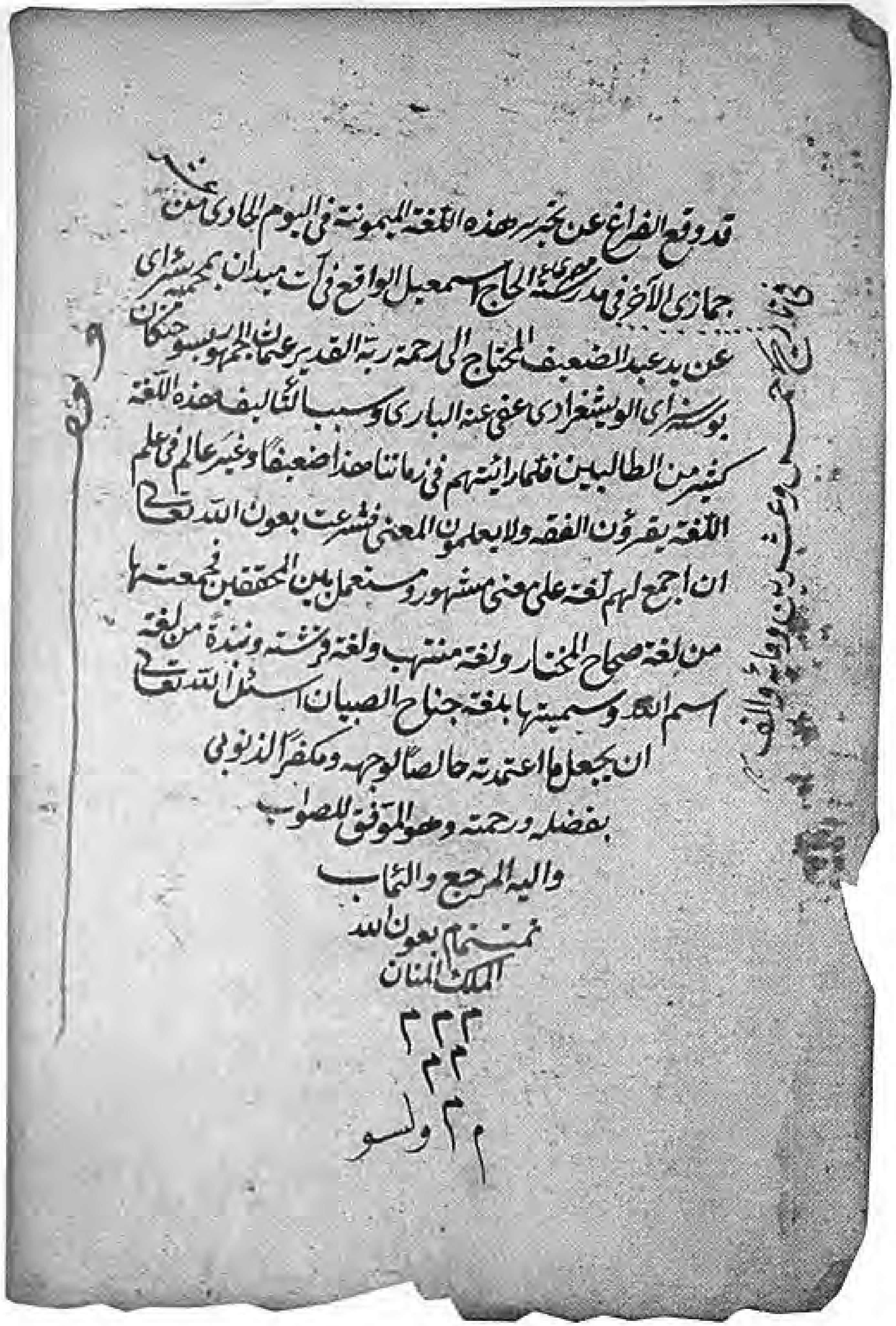

قد وقع الفراغ عن تحرير هذه اللغة الميمونة فى اليوم الحادى عشر من
جمازى الآخر فى مدرسة الحاج اسمعيل الواقع فى آت ميدان بمحمية سراى
عن يد عبد الضعيف المحتاج الى رحمة ربه القدير عثمان الجهور
بوسنه سراى الويشغرادى عفى عنه البارى وسبب التاليف هذه اللغة
كثير من الطالبين فلما رايتهم فى زماننا هذا ضعفاء وغير عالم فى علم
اللغة يقرؤن الفقه ولا يعلمون المعنى فشرعت بعون الله تعالى
ان اجمع لهم لغة على معنى مشهور ومستعمل بين المحققين فجمعتها
من لغة صحاح المختار ولغة منتخب ولغة فرشته ونبذة من لغة
اسم الله وسميتها بلغة جناح الصبيان اسئل الله تعالى
ان يجعل ما اعتمدته خالصا لوجهه ومكفرا للذنوب
بفضله ورحمته وهو الموفق للصواب
واليه المرجع والمآب
تمت تمام بعون الله
الملك المنان
م م م
م م
م
م ولسو

Posljednja stranica autografa Osman Džuhurovog rječnika, porijeklom iz Višegrada (Bosna), ĞANĀḤ AṢ-ṢIBYĀN (R-2992)

Rijaset Islamske zajednice u BiH
Gazi Husrev-begova biblioteka
Al-Furqān Islamic Heritage Foundation
London

Za izdavača
Mustafa Jahić

DTP
Izdavački centar *El-Kalem*

Tehnički urednik
Ismail Ahmetagić

Dizajn korice
Tarik Jesenković

Tiraž
1 500 primjeraka

Štampa
DES Sarajevo

Za štampariju
Džemal Bašić

ISBN 9958-23-036-4
ISBN 1-873992-51-3

أمّا المؤلفات الأخرى في مجال علم البلاغة فإنَّ أغلبَها تمثّل العشرات من التعاليق والشروح والحواشي، والحواشي على الحواشي ، التي تتفاوت فوائدها في بيان وتبيين مواضيع المؤلفات الأصلية المشروحة.

ومن الجدير بالذكر أن بعض المخطوطات المفهرسة في هذا الجزء هي من أقدم النسخ المحفوظة في المكتبات العالمية الخاصة والعامة لأنها نُسخت في حياة مؤلّفيها ، أو بعد وفاتهم بفترة قصيرة. ومثال ذلك مخطوطة كتاب القزويني المسمى بالإيضاح في علم المعاني والبيان ، حيث نُسخت سنة ٧٥١/ ١٣٥٠ في خوارزم، أي بعد ١٢ سنة من وفاة المؤلف، وحاشية الجرجاني على المطوّل للتفتازاني التي نُسخت سنة ١٤١١/٨١٤ أي قبل وفاة مؤلفها بسنتين .

اهتم البوسنويون بالعلوم الإسلامية والعربية دراسةً وتأليفًا، وبرز عددٌ منهم في علم البلاغة والعروض ، وفي مقدمتهم حسن كافي الآقحصاري (١٠٢٥/٩٥١هـ - ١٦١٦/١٥٤٤م) الذي سلك مسلك التفتازاني في شرحه تلخيص المفتاح للقزويني، فلخّصه أولاً تحت عنوان: تمحيص التلخيص. ثم شرحه تحت عنوان: شرح تمحيص التلخيص، كما برز حسين أفندي الإصبحي السّراني الذي لم يُعرف تاريخ وفاته وقد ألّف شرحًا على الإستعارات السمرقندية تحت عنوان: شرح قرائد الفوائد لتحقيق معاني الإستعارة، ثم محمود بن خليل الموستاري الشهير ببياضي زاده، داماد، الذي توفي عام ١٠٩٩هـ/١٦٨٨م ، وألّف شرحًا على رسالة عروض الأندلسي، ويعتبر شرحه من أوضح الشروح وأقربها أصالة ، وسماه بالفهم الألمعي شرح عروض الأندلسي. وقد أشرنا إلى المؤلفين البوسنويين في كشاف أسماء المؤلفين بخطٍّ مميز عن غيرهم .

أما فيما يتعلق بمجموعة القواميس التي تقتنيها مكتبة الغازي خسرويك فإنها تمتاز عن غيرها من محتويات المكتبات المماثلة في العالم باقتنائها نوادر القواميس العربية، والعربية - التركية، والعربية - التركية - الفارسية، والفارسية - التركية، والتركية - البوسنوية، والبوسنوية - التركية.

وبما أن عدد النسّاخ غفيرٌ من أبناء البوسنة والهرسك ، فقد أشرنا إلى أسمائهم بخط مُميز عن غيرهم في كشاف النسّاخ الملحق بالفهرس. ورغم بحثنا في المراجع والمصادر التي كانت في متناول أيدينا فإننا لم نتمكن من تحديد عناوين دقيقة لبعض المخطوطات، كما لم نستطعْ معرفةَ أسماء مؤلفيها ، وبصورة خاصة تلك المؤلفات التي كانت ناقصة الأول والآخر، لأنها قطع متناثرة مجهولة العناوين والمؤلفين، وعدد هذه المؤلفات كثير نسبيًا وبصورة خاصة القسم الذي يعالج موضوع القواميس.

وفيما يخصُّ المؤلفات التي ذُكِرَتْ في هذا الجزء ولم يتمُّ وَصْفُها ، فقد تَمّت الإشارةُ إليها بوضع نجيمة إلى جانب رقمها في الكشّاف الملحق. ولقد اتّبعنا نفسَ الطريقة في كشّاف أسماء المؤلفين. وألحقنا بالفهرس كشّافات بأسماء المؤلفين والنُسّاخ وأصحاب الوقف والمالكين ، ورتبنا الكشّافات الملحقة حسب الترتيب الهجائي للأسماء.

أما أسماءُ المؤلفين والنسّاخ والوقف والمالكين السّابقين المكتوبةُ بالحروف اللاتينية فإننا لم نلتزمْ دائمًا بنفس طريقة الكتابة ، وبصورة خاصّة فيما يتعلّق بالأسماء التركيّة والبوسنويّة.

إنَّ إصدارَ الجزء السّابع من فهرس مكتبة الغازي خسرويك في سراييفو يُقَدِّمُ خدمةً جليلةً للباحثين في مجالات التُّراث الإسلامي المخطوط بشكل عام، ويقدّم معلوماتٍ جديدةً للباحثين في البلاغة والعروض، وقد تمّ هذا العملُ بِفَضْلٍ من الله عزّ وجلّ ، ثُمّ برعايةِ معالي الشيخ أحمد زكي يماني رئيس مؤسّسة الفُرقان للتُّراث الإسلامي بلندن الذي رعى - مِنْ قَبْلُ - إصدار ثلاثة أجزاء من الفهرس العام للمكتبة وهي الرابع والخامس والسادس ، فجزاه الله خيراً ، ونأمل مُتابعة التعاون المثمر بُغْيَةَ إتمام إصدار ما تبقّى من أجزاء الفهرس العام ، والله من وراء القصد ، وهو نعم المولى ونعم النصير.

حرّرَ في سرايبفو بتاريخ ١٦ أيلول / سبتمبر ١٩٩٩ م

المُفهرسان

حاسو بوبارا زينل ڤايتش

المقدمة

لقد تمّ بعون الله إعدادُ الجزء السابع من فهرس المخطوطات العربيّة والتركيّة والفارسيّة والبوسنويّة بمكتبة الغازي خسرويك في سرايفو ورُوْعِيَتْ في إعداده نَفْسُ المبادئ التي طُبِّقت في أجزاء الفهرس الستة السابقة .

وبما أنّ هذا الجزء يتناول مخطوطاتٍ في علم البلاغة والعروض والقواميس، وذلك بالاعتماد على أوائل عناوين المخطوطات فقد تمّ وصفُ عددٍ كبيرٍ من المؤلفات التي لا تخصُّ المواضيعَ المذكورة بسبب وجودها داخل المجاميع التي تضمُّ أكثرَ من مخطوطة واحدة.

قام بإعداد هذا الجزء الأستاذان حاسو بوبارا ، وزينل ڤايتش، فأعدّ حاسو مخطوطاتٍ في علمي البلاغة والعروض وأعدّ زينل مخطوطات القواميس.

بلغ مجموع مجلدات المخطوطات المفهرسة في هذا الجزء ٥٤٨ مجلداً تحتوي على ٨٧٣ مخطوطة ، علمًا بأن ٢٤٠ مجلداً من هذه المخطوطات تحتوي على ٤١٦ مخطوطة تخصّ القسم الذي يتضمنُ وصفَ مخطوطات علمي البلاغة والعروض ، وأنّ ٣٠٨ مجلداً تحتوي على ٤٥٧ مخطوطة تخصّ القسم الذي يتضمنُ وصف مخطوطات القواميس.

أمّا مخطوطات علمي البلاغة والعروض فإنّ أكثر من أربعة أخماس عددها الإجمالي قدكتبت باللغة العربية وكُتب الخُمسُ الباقي باللغات التركية والفارسية والبوسنوية. وإنّ أقْدَمَ مخطوطة في مجال علم البلاغة ضمن هذا المجلد من الفهرس هي كتاب «مفتاح العلوم - القسم الثالث» ليوسف بن أبي بكر السَّكّاكي (٥٥٥/٦٢٦هـ - ١١٦٠/١٢٢٨م) الذي يُعالِجُ فيه أهمَّ ثلاثة علوم من علوم اللغة العربية وهي: المعاني والبيان والبديع، ويعود تاريخ استنساخ هذه المخطوطة إلى عام ٩٧٢هـ/١٥٦٤م.

ومن المخطوطات القديمة : ملخص لكتاب السَّكّاكي المذكور، والموسوم بتلخيص المفتاح ، لمحمد بن عبد الرحمن القزويني (٦٦٦/٧٣٩هـ - ١٢٦٨/١٣٣٨م). ويعود تاريخُ أقدمِ مخطوطةٍ من هذا الكتاب إلى سنة ٧٧٣هـ/١٣٧٢م.

ويتضمن هذا الجزء السابع من الفهرس وَصْفَ شرحين على تلخيص مفتاح القزويني هما المطوّل والمختصر ، وكلاهما لمسعود بن عمر بن عبد الله التفتازاني (٧١٢/٧٩١هـ - ١٣٢١/١٣٧٢) وبهذين الشرحين وَصَلَ تطوُّرُ علم البلاغة في اللغة العربية ذروتَه. ويعود تاريخ نسخِ أقْدَمِ نسخةٍ من مخطوطات المطوّل إلى عام ٨٢٨هـ/١٤٢٤م ، وأقدمُ نسخة من مخطوطات المختصر إلى عام ٩٧٨هـ/١٥٧٠م.

تصدير

إنَّ إصدارَ الجزء السَّابع من فهرس مكتبة الغازي خسرويك في سراييفو لهو مواصلة للعمل على فهرسة مخطوطاتها الإسلامية، ويُقَدِّمُ هذا الجزء خدمةً جليلةً للباحثين في مجالات التُّراث الإسلامي المخطوط بشكل عام، ويقدِّم معلومات جديدةً للباحثين في البلاغة والعروض، وقد تمّ هذا العملُ بفَضْلٍ من الله عزّ وجلّ، ثُمّ برعايةِ معالي الشيخ أحمد زكي يماني رئيس مؤسَّسة الفُرقان للتُّراث الإسلامي بلندن الذي رعى - مِنْ قَبْلُ - إصدار ثلاثة أجزاء من الفهرس العام للمكتبة وهي الرابع والخامس والسادس، فجزاه الله خيراً، ونأمل مُتابعة التعاون المثمر بُغْيَةَ إتمام إصدار ما تبقّى من أجزاء الفهرس العام، والله من وراء القصد، وهو نعم المولى ونعم النصير.

مصطفى يحيتش

مدير مكتبة الغازي خسرويك

A catalogue record for this book is available from the British Library

ISBN 1 873992 51 3

Al-Furqan Islamic Heritage Foundation, 2000

All rights reserved. No part of this book may be reproduced or
translated in any form, by print, photoprint, microfilm, or any
other means without written permission from the publisher.

(Cataloguing -in- Publication Data: (بيانات الفرقان للفهرسة أثناء النشر :

POPARA, Haso, comp.

Katalog arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa. Gazi Husrev-Begova Biblioteka u Sarajevu = Catalogue of the Arabic, Turkish, Persian and Bosnian manuscripts [in] the Ghazi Husrev-Bey Library in Sarajevo = Fihris al-makhṭūṭāt al-'Arabīyah wa-al-Turkīyah wa-al-Fārisīyah wa-al-Būsnavīyah fī Maktabat al-Ghāzī Khusrū Bik fī Sarāyīfū

فهرس المخطوطات العربية والتركية والفارسية والبوسنوية في مكتبة الغازي خسرو بك في سراييفو /

obradio Haso Popara i Zejnil Fajic. - Sarajevo: Rijaset Islamske zajednice u BiH Sarajevo; London: Al-Furqān Islamic Heritage Foundation, 1420/2000.

v. 7: p. 624; 25 cm. - (Al-Furqān Islamic Heritage Foundation Publication; no. 51; Islamic Manuscripts Catalogues Series; no. 31 =

(منشورات الفرقان؛ رقم ٥١ . سلسلة فهارس المخطوطات الإسلامية؛ رقم ٣١)

Previous vols. published with al-Furqān Foundation: vols. 4-6.- (Al-Furqān Islamic Heritage Foundation Publication; no 33; 39; 41. IslamicManuscripts Catalogues Series; no. 22; 25; 27)

1. Manuscripts, Turkish- Bosnia- Herzegovina- Sarajevo- Catalogs
2. Manuscripts, Arabic- Bosnia- Herzegovina- Sarajevo- Catalogs
3. Manuscripts, Persian- Bosnia- Herzegovina- Sarajevo- Catalogs
4. Manuscripts, Bosnian- Bosna- Herzegovina- Sarajevo- Catalogs
5. Ghazi Husrev-Bey Library (Sarajevo, Bosnia-Herzegovina) - Manuscripts

I. FAJIC, Zejnil, comp. II. Al-Furqān Islamic Heritage Foundation (London, Great Britain), III. Riasat of Islamic Community in B&H (Sarajevo, Bosnia-Herzegovina). IV. Title (English). V. Title (Transliterated). VI-VII. Series.

ISBN 1 873992 51 3

Published by Al-Furqān Islamic Heritage Foundation.
Eagle House, High Street, Wimbledon, London. SW 19 5EF, UK

تقديم

بتوفيق من الله وبفضله أكملت مؤسّسةُ الفرقان عشرَ سنوات في خدمة التُّراث الإسلامي على اختلاف مشاربه، وذلك من خلال مؤتمراتها وندواتها ومعارضها، وما نَشَرَتْهُ من كُتُب وفهارس، وما صوّرته من مخطوطات ووثائق ووقفيات وسجلات محاكم شرعية، وما بذلته من جهود لإنقاذ مكتبة الغازي خسروبك في سراييڤو عاصمة البوسنة والهرسك على أكثر من صعيد بُغية مرضاة الله تعالى، ثمّ حفظ هوية تلك البلاد، وذلك بالمحافظة على تُراثها من الضياع في خضمْ الصراع اللاإنساني، فقد تمّ تجهيز المكتبة بكُلّ ما تلزمه من رُفوف لحفظ الكُتُب المخطوطة والمطبوعة، كما تمّ تزويدها بوحدة الكترونية لتصوير المخطوطات والوثائق على الأقراص المدمجة CD ROM، وتطوّرَ مشروعُ تصوير المخطوطات على الميكروفيلم حتى غطّى نصف ما تملكه المكتبة من مخطوطات ووثائقٍ تاريخية، وما زال العمل مستمراً بأقصى سرعة لإتمام تصوير كل ما في المكتبة بإذن الله.

أما من ناحية الفهرسة فالعمل فيها على ما يرام حيث أن مؤسسة الفرقان تتولى إصدار الفهرس بالتعاون مع رئاسة الجماعة الإسلامية في البوسنة والهرسك، وقد تمّ في هذا الإطار إصدار المجلد الرابع سنة ١٤١٩ هـ / ١٩٩٨ م، ثُمّ تَمّ إصدارُ المجلد الخامس والمجلد السادس في العام ١٤٢٠ هـ / ١٩٩٩ م، وها نحن نُقَدّمُ إلى عُشاق التراث المخطوط المجلّدَ السابعَ من فهرس المخطوطات العربية والتركية والفارسية والبوسنوية في مكتبة الغرزي خسرويك.

لقد تضمّنت مجلداتُ الفهرس الستة السابقة فهرسة: ٤٢٠٦ مخطوطات يتضمن بعضُها عدّةَ عناوين، أما المجلد السابع فيتضمّن فهرسةَ المخطوطات من الرقم: ٤٢٠٧ حتى الرقم ٤٧٥٤، وتحتوي هذه المخطوطات على: ٨٧٣ عملاً كتابيًا مخطوطًا، وموضوعات هذه المخطوطات هي علوم البيان والبديع والمعاني والعروض بالدرجة الأولى، تليها مخطوطات المعاجم المتعدّدة اللغات، لذا يُعْتَبَرُ إصدار هذا المجلد من الفهرس خدمة جليلة للباحثين في علوم البلاغة وعلوم اللغات.

أرجو من الله تعالى العون والتوفيق كي تُنجزَ ما تهدف مؤسسة الفرقان للتراث الإسلامي إلى إنجازه في ميادين التراث الإنساني وعلومه، وأوجّهُ كلمةَ شُكر إلى فضيلة الدكتور مصطفى تسيريتش رئيس علماء البوسنة والهرسك، والأستاذ مصطفى يحيتش مدير مكتبة الغازي خسرويك، والسيدين حاسو بوبارا وزينل ڤايتش اللذين أعدّا هذا المجلد، وأتمنى السؤْدُدَ والتوفيق للجميع.

لندن، جُمادى الثانية ١٤٢٠ هـ

تشرين الأول/اكتوبر ١٩٩٩ م

أحمد زكي يماني

رئيس مؤسسة الفرقان للتراث الإسلامي

منشورات الفرقان: رقم ٥١
سلسلة فهارس المخطوطات الإسلامية: رقم ٣١

مؤسسة الفرقان للتراث الإسلامي
Al-Furqān Islamic Heritage Foundation
Eagle House
High Street
Wimbledon
London
SW19 5EF
U.K.

مؤسسة الفرقان للتراث الاسلامي
سلسلة فهارس المخطوطات الاسلامية: رقم ٣١

فهرس المخطوطات

العربية والتركية والفارسية والبوسنوية في مكتبة الغازي خسروبك في سراييفو

الجزء السابع

إعداد

حاسو بوبارا   زينل فايتش

إصدار

مؤسسة الفرقان
للتراث الإسلامي
لندن

رئاسة الجماعة الإسلامية
في البوسنة والهرسك
سراييفو

لندن – سراييفو
١٤٢٠ هـ / ٢٠٠٠ م

فهرس المخطوطات

العربية والتركية والفارسية والبوسنوية
في
مكتبة الغازي خسروبك في سراييفو

الجزء السابع

فهرس المخطوطات

العربية والتركية والفارسية والبوسنوية
في
مكتبة الغازي خسروبك في سراييفو

الجزء السابع

إعداد

حاسو بوبارا   زينل فايتش

إصدار

مؤسسة الفرقان
للتراث الإسلامي
لندن

رئاسة الجماعة الإسلامية
في البوسنة والهرسك
سراييفو

لندن - سراييفو
١٤٢٠هـ/ ٢٠٠٠م

GAZI HUSREV-BEGOVA BIBLIOTEKA
U SARAJEVU

KATALOG
ARAPSKIH, TURSKIH, PERZIJSKIH I BOSANSKIH RUKOPISA

SVEZAK OSMI

Obradio
MUSTAFA JAHIĆ

Al-Furqān
Fondacija za islamsko naslijeđe
London

Rijaset
Islamske zajednice u BiH
Sarajevo

LONDON - SARAJEVO
1421/2000.

GAZI HUSREV-BEGOVA BIBLIOTEKA
U SARAJEVU

KATALOG
ARAPSKIH, TURSKIH, PERZIJSKIH I BOSANSKIH RUKOPISA

SVEZAK OSMI

Obradio
MUSTAFA JAHIĆ

Al-Furqān
Fondacija za islamsko naslijeđe
London

Rijaset
Islamske zajednice u BiH
Sarajevo

LONDON - SARAJEVO
1421/2000.

Recenzenti:

Dr. Mahmoud El-Saied El-Doghim
Mr. Lejla Gazić

مراجعة :

الدكتور محمود السيد الدغيم
الماجستير ليلى غازيتش

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

017: 091.1 (=411.21)
017: 091.1 (=512.1) : 027.2 (497.6)
017: 091.1 (=222.1) : 027.2 (497.6)
017: 091.1 (=163.4) : 027.2 (497.6)

GAZI Husrev-begova biblioteka (Sarajevo)

Katalog arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa / Gazi Husrev-begova biblioteka ; obradio Mustafa Jahić. - London : Al-Furqān Islamic Heritage Foundation ; Sarajevo : Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini , El-Kalem, 1963 - <2000>. - Sv. <8> ; 25 cm

Tekst na bos. , arap. , tur. , perz. i engl. jeziku. - Na spor. nasl. str. : Catalogue of the Arabic, Turkish, Persian and Bosnian manuscripts

Dosadašnji sadržaj :
Sv. 8. - 2000. - 568 str.

ISBN 1-873992- 52-1 (Al-Furqān Islamic Heritage Foundation)

ISBN 9958-23-065-8 (El-Kalem)

1. Gl. stv. nasl. 2. Stv. nasl. na uspor. nasl. str. 3. Jahić, Mustafa

COBISS/BIH-ID 5778950

Izdavači: Al-Furqan Fondacija za islamsko naslijeđe.
Eagle House, High Street, Wimbledon, London. SW 19 5EF, UK
Rijaset Islamske zajednice u BiH. Gazi Husrev-begova biblioteka.
Hamdije Kreševljakovića 58 Sarajevo, Bosna i Hercegovina

THE GHAZI HUSREV-BEY LIBRARY
IN SARAJEVO

Al-Furqan Islamic Heritage Foundation
Catalogues of Islamic Manuscript Series: No 32

CATALOGUE
OF
THE ARABIC, TURKISH, PERSIAN AND BOSNIAN MANUSCRIPTS

TOME VIII

Prepared by
MUSTAFA JAHIĆ

**Al-Furqān
Islamic Heritage Foundation
London**

Riasat
of Islamic Community in B&H
Sarajevo

LONDON - SARAJEVO
1421/2000

SADRŽAJ

SADRŽAJ V
UVODNA RIJEČ VII
UVOD IX
FOREWORD XI
ITRODUCTION XIII
IZVORI I LITERATURA XV
TRANSKRIPCIJA XXI

GRAMATIKA 1
  Arapski rukopisi 3
  Turski, perzijski i bosanski rukopisi 315

SINTAKSA 367
  Arapski rukopisi 369
  Turski rukopisi 467

NEIDENTIFICIRANI RUKOPISI BEZ POČETKA I KRAJA DJELA 483

INDEKSI 499
  Indeks naslova 501
  Indeks naslova u transkripciji 511
  Indeks autora 521
  Indeks prepisivača 531
  Indeks vakifa i vlasnika 537
  Indeks mjesta 545
  Indeks prevodilaca 551
  Signaturni indeks 553
  Kataloški indeks 559

PRILOZI 565

UVODNA RIJEČ

Zahvaljući pomoći Uzvišenog i Svemogućeg Boga, Fondacija za islamsko naslijeđe al-Furqān je realizirala nekoliko značajnih projekata u oblasti oživljavanja i zaštite islamskog kulturnog naslijeđa, kako bi ova baština bila što više poznata i pristupačna.

Imajući u vidu tešku situaciju u Gazi Husrev-begovoj biblioteci u Sarajevu, posebna pažnja je poklonjena spašavanju onoga što se spasiti može od njenoga bogatstva. Tako se sada rukopisi i štampane knjige ove biblioteke, umjesto na podu, nalaze na modernim policama zaštićene od vlage i insekata.

Što se tiče snimanja ovih rukopisa, oni se sada mikrofilmuju a posebno vrijedni i rijetki snimaju na CD-Romu. Kopija ovoga snimljenog materijala koji obuhvata rukopise u formi knjiga, pisama, vakufnama i protokola šerijatskog suda se nalazi i u prostorijama Fondacije al-Furqān za islamsko naslijeđe, i dostupan je istraživačima ove baštine. U isto vrijeme ovim se osigurava očuvanje ovoga bogatstva od opasnosti koja mu prijeti u Bosni i Hercegovini.

U periodu između 1963. i 1991. godine Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini objavila je tri knjige kataloga rukopisa u kojima je obrađeno 2.627 rukopisa, od kojih neki sadrže više naslova. U 1998. godini počela je plodonosna saradnja između Fondacije al-Furqān za islamsko naslijeđe i Rijaseta Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini pod vođstvom dr. Mustafe Cerića i uprave Gazi Husrev-begove biblioteke. Ova saradnja je rezultirala objavljivanjem četvrte knjige kataloga 1998. godine (1410. h.g.), zatim pete 1999. (1419. h.g.) i šeste 1999. (1420. h.g.). Sedma knjiga je objavljena 2000. (1420. h.g.) i, evo, sada imamo i osmu knjigu na raspolaganju istraživačima. Ova knjiga obuhvata rukopise iz gramatike i sintakse od broja 4.755 pa do broja 5255.

Nadamo se da će nam Uzvišeni Allah omogućiti da uspijemo u potpunom katalogiziranju svih rukopisa ove, kao i drugih biblioteka koje posjeduju ovako vrijednu i bogatu kulturnu baštinu.

Molim Uzvišenog Allaha da nam svima pomogne u ostvarenju uspjeha, a zahvaljujem se i Mustafi Jahiću, direktoru Gazi Husrev-begove biblioteke, koji je uradio ovu knjigu kataloga. Zahvaljujem se za uložene napore i svim djelatnicima u Rijasetu Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, Gazi Husrev-begovoj biblioteci i Fondaciji al-Furqān za islamsko naslijeđe.

Da nam Allah pomogne da uspijemo!

Ahmed Zaki Yamani
Predsjednik
Fondacija Furqān za islamsko naslijeđe
Oktobar 2000.

UVOD

Osmi svezak Kataloga rukopisa Gazi Husrev-begove biblioteke u tematskom pogledu predstavlja nastavak šestog sveska Kataloga, budući da su i u ovome svesku obrađeni rukopisi djela iz gramatike arapskog, turskog i perzijskog jezika. Metodologija kataloške obrade, mada u osnovnim principima ne odstupa od one usvojene u prvom svesku, također, je najsličnija šestoj knjizi Kataloga.

Ukupam broj obrađenih rukopisa u ovome svesku je 503 rukopisa, odnosno kodeksa, ili 1013 djela, odnosno 304 naslova. I u ovoj knjizi Kataloga su obrađena neka djela koja se nalaze u kodeksima rukopisa kao druga, a koja tematski ne pripadaju ovome svesku Kataloga. Međutim, i ova su djela obrađena, s obzirom na usvojeni princip obrade rukopisa u prvom svesku Kataloga Gazi Husrev-begove biblioteke. Što se tiče samih gramatičkih djela, ona u ovom svesku u većemu broju čine djela koja se u arapskoj gramatici imenuju kao *ṣarf*.

Iako su u ovome trenutku u Gazi Husrev-begovoj biblioteci kataloški obrađeni svi rukopisi djela iz navedene oblasti kao zasebni rukopisi ili kao prva djela u kodeksu od više djela, time, naravno, nisu obrađena sva djela iz ove oblasti, budući da se veliki broj djela iz ove oblasti nalaze kao druga po redu u mnogim kodeksima rukopisa ove biblioteke, a čije prvo djelo ne pripada navedenoj oblasti.

Naravno, i u ovom svesku su u većini djela na arapskom jeziku i iz arapske gramatike. Značajno je napomenuti da su u ovoj svesci, pored ovih djela kao i djela na turskom i perzijskom jeziku, nalazi nekoliko rukopisa i na bosanskom jeziku kao i jedan rukopis prijevoda latinske gramatike na turski jezik. I u ovom svesku Kataloga se nalazi, također, nekoliko rijetkih djela kao i nekoliko djela bosanskih autora.

Na kraju, želim istaći da se i ova knjiga Kataloga, kao i prethodne četiri, objavljuje zahvaljujući prije svega Uzvišenom Allahu a potom Njegovoj ekselenciji Šejhu Ahmedu Zekiju Jemaniju, predsjedniku i osnivaču Fondacije al-Furqān za islamsko naslijeđe iz Londona, koji već duže vrijeme na više načina pomaže Gazi Husrev-begovu biblioteku da se sačuvaju i naučnoj javnosti predstave neprocjenjivi rukopisi koji se nalaze u ovoj biblioteci.

Ovom prilikom treba reći i to da su posljednje četiri knjige Kataloga u veoma kratkom vremenu uradili službenici u Gazi Husrev-begovoj biblioteci, i da i dalje rade na katalogizaciji preostalih rukopisa ove biblioteke.

Na kraju, želim istaći da sam radeći na ovome svesku Kataloga često uzimao od vremena koje pripada mojoj porodici, zbog čega ovaj rad i posvećujem njima: supruzi Bahriji i djeci Hatidži, Ahmedu i Lamiji.

Mustafa Jahić
Sarajevo, 10. august 2000. god.

FOREWORD

Al-Furqān Foundation has now been working for more than ten years to serve and preserve the cultural heritage of Islam. It has convened conferences, held symposia and set up exhibitions. It has published catalogues of libraries and new critical editions of important manuscripts. It has preserved the images of manuscripts and documents on microfilm and CD Rom. It has made great efforts to save the Gazi Husrev-Beg Library in Sarajevo, and so contributed to the efforts to safeguard the identity of Bosnia-Herzegovina by preserving the country's cultural heritage. The Library has been furnished with its requirements of shelving and equipped with the electronic aparatus needed to digitize its manuscripts on CD Rom. Almost all the Library's collection of manuscripts has now been microfilmed and work continues apace to complete the project.

Al-Furqān Foundation has co-operated with the Presidency of the 'Ulama of Bosnia-Herzegovina to publish this catalogue: volume IV was published in 1419H/1998AD, volume V in 1419H/1999AD, VI in 1420H/1999AD and volume VII was published in 1420H/2000AD. Now we are happy to present volume VIII of the Catalogue of Arabic, Turkish, Persian and Bosnian Manuscripts in the Gazi Husrev-Beg Library which deals with MSS 4755 to 5255 in Arabic Grammar.

We pray for the Almighty's aid and support in achieving al-Furqān Foundation's objectives with regard to the human, cultural and scientific heritage of Islam and I thank particularly Faḍilat Dr Mustafa Cerich, the President of the 'Ulama of Bosnia-Herzegovina and Mr Mustafa Jahich, the Director of the Gazi Husrev-Beg Library who compiled this volume. I thank also all the staff of the Library. May their efforts all be crowned with success.

Ahmed Zaki Yamani
Chairman
Al-Furqān Islamic Heritage Foundation

October 2000

INTRODUCTION

Volume VIII of the Catalogue of Arabic, Turkish and Persian MSS in the Gazi Husrev-Beg Library covers MSS of grammar in the Arabic, Persian and Turkish languages. It thus represents a thematic continuation of volume VI which dealt with the same areas. The methodology of the cataloguing process has, of course, remained constant from volume I.

The total number of MSS processed in this volume is 503 codices: 1,013 works or 304 titles. Some of the works catalogued here can be found in the MS codex as 'others'; thematically, they do not belong within this volume, but they have been included here in the interests of maintaining the consistency of the methodology across all volumes of the Catalogue. The MSS of grammar in this volume are mostly related to ṣarf.

All MSS of Arabic grammar in the holdings of the Library have been catalogued either as separate MSS or as first works in a codex of several works. However, since some treatises on Arabic grammar occur as second or third works in a codex which opens with a work on a different subject, it follows that not all works of Arabic grammar in the holdings of the Library have actually been catalogued.

Although the majority of MSS catalogued in this volume are in the field of Arabic grammar, with a number of MSS dealing with the Persian and Turkish languages, there are also several MSS in the Bosnian language and one MS which is a translation of a Latin grammar into Turkish. Several rare MSS and some works by Bosnian authors are also to be found here.

We are, as ever, glad to extend our heartfelt thanks and our undying gratitude to His Excellency Sheikh Ahmed Zaki Yamani, the Chairman of al-Furqān Islamic Heritage Foundation in London. May God preserve and keep him, for his continuous efforts and his generous support of the Gazi Husrev-Beg Library in Sarajevo, making it possible to preserve its Islamic manuscripts and, indeed, to publish them.

It should also be mentioned that the staff of the Gazi Husrev-Beg Library have worked hard to produce the latest four volumes of the Catalogue in a very short space of time. They continue to work to catalogue the remaining MSS in the holdings of the Library.

I should also say that working on this Catalogue has led me to use time which properly belongs to my family. I therefore dedicate this work to them: to my wife, Bahrija, and my children, Hatidza, Ahmed and Lamija.

Mustafa Jahic
Sarajevo, 10 August, 2000

IZVORI I LITERATURA

Ahlwardt	-Ahlwardt, Wilhelm: *Verzeichniss der arabischen Handschriften der Königlichen Bibliothek zu Berlin*. Bd I-X. Berlin 1887-99. (Die Handschriften-verzeichnisse der Königlichen Bibliothek zu Berlin)
A. M.	-al-Bagdādī, Ismā'īl-paša: *Hadiyya al-'ārifīn, asmā' al-mu'allifīn wa āṯār al-muṣannifīn*. I-II. Istanbul 1951/1955.
Bagdad, Awqāf	-al-Ǧibūrī, 'Abdullāh: *Fahras al-maḫṭūṭāt al-'arabiyya fī Maktaba al-awqāf al-'āmma fī Baġdād*. Ǧuz' III. Baġdād 1394/1974.
Bagdad, Waqf	-al-Ǧibūrī, 'Abdullāh: *Al-Mustadrak 'alā al-Kaššāf 'an maḫṭūṭāt Ḫazā'in kutub al-awqāf*. Baġdād 1385/1965.
Bašagić	-Bašagić, Safvet-beg: *Bošnjaci i Hercegovci u Islamskoj književnosti*. Sarajevo 1912. -*Popis orijentalnih rukopisa moje biblioteke*. Sarajevo 1917.
	-*Znameniti Hrvati, Bošnjaci i Hercegovci u Turskoj Carevini*. Zagreb 1931.
Blochet	-E. Blochet: *Cataloque des manuschrits turcs. Bibliotheque Nationale*. Tome I. Paris 1932.
Bratislava	-Petraček, Karel; Blaškovič, Jozef; Vesely, Rudolf: *Arabische, türkische und persische Handschriften der Universitäts bibilothek in Bratislava*. Bratislava 1961.
Dobrača	-Dobrača, Kasim: *Katalog arapskih, turskih i perzijskih rukopisa*. Gazi Husrev-begova biblioteka u Sarajevu. Svezak I-II. Sarajevo 1963. i 1979.
Fajić III	-Fajić, Zejnil: *Katalog arapskih, turskih i perzijskih rukopisa*. Gazi Husrev-begova biblioteka u Sarajevu. Svezak III. Sarajevo 1991.

Fajić V	-Fajić, Zejnil: *Katalog arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa*. Gazi Husrev-begova biblioteka u Sarajevu. Svezak V. London - Sarajevo 1999.
Fajić	-Fajić, Zejnil: *Tabelarni pregled hidžretskih godina preračunatih u godine nove ere*. Sarajevo 1982.
Flemming	-Flemming, Barbara: *Türkische Handschriften*. T. 1. Viesbaden 1968. (Verzeichnis der orientalischen Handschriften in Deutschland. Bd. XIII, 1).
Flügel	-Flügel, Gustav: *Die arabischen, persischen und türkischen Handschriften der Kaiserlich-Königlichen Hofbibliothek zu Wien*. Bd. I-III. Wien 1865-67.
Gacek	-Gacek, Adam: *Catalogue of the Arabic manuscripts in the library of the School of Oriental and African Studies Universiti of London*. London 1981.
GAL G	-Brockelmann, Carl: *Geschichte der arabischen Litteratur*. Supplementband I-III. Leiden 1943 i 1949.
GAL S	-Brockelmann, Carl: *Geschichte der arabischen Litteratur*. Grundband I-II. Leiden 1937, 1938 i 1942.
Götz	-Götz, Manfred: *Turkische Handschriften*. Wiesbaden 1979. (Verzeichnis der orientalischen Handschriften in Detschland).
Handžić	-Al-Ḥānǧī al-Būsnawī, Meḥmed b. Muḥammad: *al-Ǧawhar al-asnā' fī tarāǧim 'ulamā' wa šu'arā' Būsna*, al-Qāhira, 1349/1930.
Hasandedić	-Hasandedić, Hivzija: *Katalog arapskih, turskih i perzijskih rukopisa*. Izdanje Arhiva Hercegovine Mostar. Svezak 2. Mostar 1977.
Ḥ. Ḫ.	-Ḥāǧǧī Ḫalīfa, Muṣṭafā b. 'Abdullāh Kātib Čalabī: *Kašf az-zunūn 'an asāmī al kutub wa al-funūn*. al-Muǧallad I-II. Istanbul 1360/1941 - 1362/1943.
Ḥ. Ḫ., Ḏayl	-al-Bagdādī, Ismā'īl-paša: *Īḍāh al-maknūn fī aḍ-Ḍayl 'alā Kašf az-zunūn 'an asāmī al-kutub wa al-funūn*. Cilt I-II. Istanbul 1945-47.

Jahić VI	-Jahić, Mustafa: *Katalog arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa*. Gazi Husrev-begova biblioteka u Sarajevu. Svezak VI. London - Sarajevo 1420/1999.
Kaḥḥāla	-Kaḥḥāla, 'Umar Riḍā: *Mu'ǧam al-mu'allifīn. Tarāǧim muṣannifī al-kutub al'Arabiyya*. Ǧuz' I - XV. Bayrūt.
Kairo A	*-Fihris al-kutub al-'arabiyya al-mawǧūda bi ad-Dār 1921-1937*. al-Ǧuz' I-VIII. Dār al-kutub al-Miṣriya. al-Qāhira 1924 - 42.
Kairo F	*-Fihris al-maḫṭūṭāt al-'fārisiyya "allatī taqtanīhā ad-Dār al-kutub ḥattā 'ām 1963"*, al-Qism I-II. al-Qāhira 1966 - 67.
Kairo M	-Sayyid, Fu'ād: Dār al-Kutub. *Fihris al-maḫṭūṭāt. Našra bi al-maḫṭūṭāt allatī iqtanathā ad-Dār min sana 1936 - 1955*. al-Qism I-III. Al-Ǧumhūriyya al-'Arabiyya al-Muttaḥida. al-Qāhira 1380/1961 - 1383/1963.
Karatay A	-Karatay, Fehmi Edhem: *Arapaça Yazmalar Kataloğu*. C. I-IV. Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi. Istanbul 1962-69.
Karatay F	-Karatay, Fehmi Edhem: *Farsça Yazmalar Kataloğu*. Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi. Istanbul 1961.
Karatay T	-Karatay, Fehmi Edhem: *Türkçe Yazmalar Kataloğu*. C. I-II.Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi. Istanbul 1961.
Kıbrıs	-Şeşen, Ramazan; Altan, Mustafa Haşim; Izgi, Cevat: *Kıbrıs Islam yazmaları kataloğu*. Islâm Tarih, Sanat ve Kültürünü Araştırma Vakfı (ISAR). Istanbul 1515/1995.
Köprülü	-Şeşen, Dr. Ramazan; Izgi, Cevat; Akpınar, Cemil: *Fihris maḫṭūṭāt Maktaba Köprülü*. Research Centre for Islamic History, Art and Culture (IRCICA). al-Muǧallad I-III. Istanbul 1986.
Loebenstein	-Loebenstein, Helene: *Katalog der arabischen Handschriften der Österreichischen Nationalbibiliothek. Neuerwebungen 1868-1968*. Teil I. Wien 1970.
Muftić	-Muftić, Teufik: *Arapsko-bosanski rječnik*. Sarajevo 1997.

Nametak	-Nametak, Fehim: *Katalog arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa*. Gazi Husrev-begova biblioteka u Sarajevu. Svezak IV. London-Sarajevo 1998.
OM	-Ṭāhir, Bursalı Meḥmed: *'Oṯmanlı mü'ellifleri*. I-III. Istanbul 1333-1342/1914-1923.
Popara-Fajić	-Popara, Haso; Fajić, Zejnil: *Katalog arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa*. Gazi Husrev-begova biblioteka u Sarajevu. Svezak VII. London - Sarajevo 1420/2000.
QA	-Sāmi, Şamsuddīn: *Qāmūs al-a'lām*, I-VI. Istanbul 1306-1216/1888-1896.
Qādiriyya	-Ra'ūf, 'Imād 'Abdussalām: *al-Āṯār al-ḫaṭṭiyya fī al-Maktaba al-Qādiriyya*. Fī Ğāmi' aš-šayḫ 'Abdulqādir al-Ğīlānī. Baġdād 1980.
Rieu	-Rieu, Charles: *Cataloque of the turkish manuscripts in the Bristish museum*. London 1888.
Riyad	-Saleh S. al-Hidzzi: *Catalogue of the manuscripts in the University of Riyad*. 3. Riyad, 1979.
Sarkīs	Sarkīs, Yūsuf Ilyān: *Mu'ğam al-maṭbū'āt al-'arabiyya wa al-mu'arraba*. I-III. Kairo 1346/1928.
Sellheim	-Sellheim, Rudolf: *Arabische Handschriften*. Materialien zur arabischen literaturgeschichte. T. 1. Wiesbaden 1976. (Verzeichnis der orientalischen Handschriften in Deutschland. Bd. XVII, A1.)
Spaho	-Spaho, Fehim: *Arapski, perzijski i turski rukopisi Hrvatskih zemaljskih muzeja u Sarajevu*. Sarajevo 1942.
Šabanović	-Šabanović, Hazim: *Književnost Muslimana Bosne i Hercegovine na orijentalnim jezicima*. Sarajevo 1973.
Şeşen	-Şeşen, Ramazan: *Muḫtārāt min al-maḫṭūṭāt al-'arabiyya an-nādira fī maktabāt Turkiya*. Islâm Tarih, Sanat ve Kültürünü Araştırma Vakfı (ISAR). Istanbul 1997.
Trako	-Trako, Salih: *Katalog perzijskih rukopisa orijentalnog instituta u Sarajevu*. Posebna izdanja XII, Sarajevo, 1986.

TÜYATOK	-*Türkiye Yazmaları Toplu Kataloğu* (The Union Catalogue of Manuscripts in Turkey) 07 I-V, Istanbul 1982-84.
Univerzitet Imam	-al-Bawwāb, 'Alī Ḥusayn: *Fihrist al-maḫṭūṭāt al-muṣawwara fī an-naḥw wa aṣ-ṣarf wa al-luġa wa al-'arūḍ*. al-Mamlaka al-'Arabiyya as-Sa'ūdiyya. Ğāmi'a al-Imām Muḥammad b. Sa'ūd al-Islāmiyya. 1407/1987.
Wagner	-Wagner, Ewald: *Arabische Handschriften*. T. 1. Wiesbaden 1976. (Verzeichnis der orientalischen Handschriften in Deutschland. Bd. XVII, B1).
aẓ-Ẓāhiriyya FH	-al-Ḥāfiẓ, Muḥammad Muṭī': *Fihris maḫṭūṭāt Dār al-Kutub aẓ-Ẓāhiriyya. al-Fiqh al-ḥanafī*, I-II. Dimašq 1401/1980.
aẓ-Ẓāhiriyya FMAB	-al-Ḥasan, 'Abdulḥamīd: *Fihris maḫṭūṭāt Dār al-Kutub aẓ-Ẓāhiriyya. al-Falsafa wa al-manṭiq wa ādāb al-baḥṯ*. Dimašq 1390/1970.
aẓ-Ẓāhiriyya LBAS	-al-Ḥimṣī, Asmā': *Fihris maḫṭūṭāt Dār al-Kutub aẓ-Ẓāhiriyya. 'Ulūm al-luġa al-'arabiyya, al-luġa, al-balāġa, al-'arūd, aṣ-ṣarf*. Dimašq 1393/1973.
aẓ-Ẓāhiriyya N	-al-Ḥimṣī, Asmā': *Fihris maḫṭūṭāt Dār al-Kutub aẓ-Ẓāhiriyya. 'Ulūm al-luġa al-'arabiyya, an-naḥw*. Dimašq 1393/1973.
aẓ-Ẓāhiriyya T	-Ḥamārana, Sāmī Ḫalaf: *Fihris maḫṭūṭāt Dār al-Kutub aẓ-Ẓāhiriyya. aṭ-Ṭibb wa aṣ-ṣaydala*. Dimašq 1389/1969.
Zürich	-Nametak, Fehim; Trako, Salih: *Katalog arapskih, perzijskih, turskih i bosanskih rukopisa iz Zbirke Bošnjačkog instituta*. Svezak I. Bošnjački institut. Zürich 1997.
Ždralović	-Ždralović, Muhamed: *Bosansko-hercegovački prepisivači djela u arabičkim rukoipisima*, I-II. Sarajevo1988.

TRANSKRIPCIJA

I Konsonanti

(ء) ا	'	ض	ḍ (z)
ب	b	ط	ṭ
پ	p	ظ	ẓ
ت	t	ع	'
ث	ṯ (s)	غ	ġ (g)
ج	ǧ (c, dž)	ف	f
چ	č	ق	q (k)
ح	ḥ	ك	k (ć)
خ	ḫ	ك (ک)	n
د	d	گ	g
ذ	ḏ (z)	ل	l
ر	r	م	m
ز	z	ن	n
ژ	ž	و	w (v)
س	s	ه	h
ش	š	ی	y, i
ص	ṣ		

II Vokali

ـَ	a (e)	ـَا (آ)	ā
ـُ	u (o, ü, ö)	ـُو	ū
ـِ	i (ı)	ـِی	ī

GRAMATIKA
الصرف

Arapski rukopisi

المخطوطات العربية

4755 R 2032

المقصود في التصريف

AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Djelo iz arapske morfologije o paradigmatskim oblicima riječi u arapskom jeziku. Oko autora ovoga djela postoje različita mišljenja. Često se kao autor navodi al-Imām al-A'ẓam Abū Ḥanīfa an-Nu'mān b. Ṯābit al-Kūfī (80/699 - 150/767).

Početak (fol. 1b):

الحمد لله الوهاب للمؤمنين سبيل الصواب، و الصلوة و السلام على نبيه محمد الزاجر عن الإذناب ... أما بعد فإن العربية وسيلة إلى العلوم الشرعية، و أحد أركانها التصريف ...

Kraj (fol. 22a):

... فبعضها لا يتغير لصحة البناء، و بعضها لعلة أخرى.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 22; 210 x 155; 11-13 redaka; tekst 140 x 60-65. Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa platnenim hrbatom. Pismo *nasḫī*, lijep, krupniji sa nekoliko listova *ta'līqa* od drugoga prepisivača (fol. 2-6). Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Bivši vlasnik rukopisa Mullā Muṣṭafā koji je naknadno prepisao posljednju stranicu teksta djela (bilješka na kraju djela, fol. 22a).

Vakuf Bōyo-zāde (pečat na više mjesta u rukopisu).

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1806; Ahlwardt VI, 6796; Flügel I, 179; Bagdad, Awqāf III, str. 385; Köprülü III, 651/3; Wagner, 285.

4756,1 R 5082,I

المقصود في التصريف

AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisao Kreho-zāde (Krehić?) Ṣāliḥ-beg 15. ḏū al-ḥiğğa 1243/1827. godine (bilješka o vremenu prepisa na kraju djela, fol. 20a, a ime prepisivača na kraju drugog djela u zbirci, fol. 28a).

Fol. 1b - 20a; 235 x 165; 7-11 redaka; tekst 145 x 75. Papir žućkast, deblji, hrapav. Ima volantnih i vlagom oštećenih listova. Povez kartonski, mekši, oštećen. Pismo *nasḫī* sa naknadno dodatih nekoliko listova *ta'līqa*. Na nekoliko listova tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode.

4756,2 R 5082,II

البناء

AL-BINĀ'

Kraće gramatičko djelo o paradigmatskim oblicima riječi u arapskom jeziku od nepoznatog autora. Djelo se u izvorima navodi i pod naslovima بناء الأفعال (*Binā' al-af'āl*) kao i أمثلة البناء (*Amṯila al-binā'*), قراء الصبيان (*Qirā'a aṣ-ṣibyān*) ili مقدمة التصريف (*Muqaddima at-taṣrīf*). Kao mogući autor ovoga djela navodi se 'Abdullāh ad-Dīnqūz عبدالله الديكقوز (Köprülü III, 651/4; Wagner, 293).

Početak (fol. 20b):

إعلم أن أبواب التصريف خمسة و ثلاثون بابًا، ستة منها للثلاثي المجرد، **الباب الأول منها** فَعَلَ يَفْعُلُ موزونه نَصَرَ يَنْصُرُ، و علامته أن يكون عين فعله مفتوحًا في الماضي، و مضمومًا في المضارع...

Kraj (fol. 28a):

...و يسمى مهموز اللام نحو قرأ و تسمى هذه الأقسام: الأقسام السبعة يجمعها هذا البيت:

صحيحست مثالست مضاعف   لفيف ناقص مهموز أجوف ...

Prepisao Kreho-zāde (Krehić) Ṣāliḥ-beg 1243/1827. godine (bilješka na kraju djela, fol. 28a).

كاتب كرهو زاده صالح بك.

Fol. 20b - 28a; 11 redaka; tekst 155 x 95. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst uokviren crvenom linijom. *Unvan* sa upisanim nazivom djela. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Izv.: Ḥ. Ḫ. I, 255; Ahlwardt VI, 6825; Flügel I, 180; Dobrača II, 1957, 7; Bagdad, Awqāf III, str. 385; Köprülü III, 651/4; Wagner, 293.

4757,1 R 7777,I

المقصود في التصريف

AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 19b; 195 x 150; 15 redaka; tekst 150 x 85. Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Iz zbirke Mešić Suvada, selo Lepenica kod Tešnja.

4757,2 R 7777,II

مصنفك مؤلفينك دأب قاعده سي

MUṢANNIFIN MU'ELLIFININ DE'B QĀ'IDESI

Kraća rasprava na turskom jeziku o principima pisanja naučnih djela od nepoznatog autora. Na kraju rasprave autor počinje sa gramatičkom analizom geminiranih glagola u arapskom jeziku, tako da ovo vjerovatno nije do kraja prepisano djelo.

Početak (fol. 19b):

هر برمصنفك مؤلفينك دأب قاعدسي أولدركي كتابك أوكنده يدي شيء ذكر اتمك ...

Kraj (fol. 22b):

... لم يَمُدُّ لم يَمُدُّ لم يَمُدُّ، ديك جائز أولدى إدغام ينه درلر.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 19b - 22b; 15 redaka; tekst 150 x 85. Pismo *nasḫī*. Kustode.

Izv.: Köprülü III, 636/3.

4758 R 7891

المقصود في التصريف

AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Nedostaje početak djela.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 17; 155 x 110; 13 redaka; tekst 115 x 55. Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav. Nedostaju korice. Listovi uvezani koncem. Pismo *nasta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

4759 R 8035

المقصود في التصريف

AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Nedostaje početak i kraj djela.

Početak ovdje (fol. 1a):

... و كسرها في الغابر، **و الثالث** فَعَلَ يَفْعَلُ بفتح العين في الماضي و الغابر، **و الرابع** فَعِلَ يَفْعَلُ بكسر العين في الماضي و فتحها في الغابر، **و الخامس** فَعُلَ يَفْعُلُ بضم العين في الماضي و الغابر...

Kraj ovdje (fol. 10b):

... و اسْحَنْكَكَ يَسْحَنْكِكُ بكسر الكاف الأول اسْحِنْكَاكًا، فهو مُسْحَنْكِك و ذاك مُسْحَنْكَك...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 10; 210 x 150; 12 redaka; tekst 110 x 75. Papir tamnobijel, deblji, glat, oštećen. Povez tvrd, kožni, oštećen. Pismo *nashī*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4760 R 4653

الشكرية

AŠ-ŠUKRIYYA

أحمد بن عماد عنتابي

Ahmad b. ʻImād ʻAntābī, um. poslije 874/1469

Komentar djela *al-Maqṣūd fī at-taṣrīf* iz gramatike arapskog jezika. Komentar kao i autora u nama dostupnim izvorima nismo pronašli. Naslov i ime autora se nalaze u rukopisu djela. Na fol. 1a se nalaze napisani naslov djela, puno ime autora i podatak da je djelo završeno 874/1469. godine.

هذا كتاب شكرية شرح مقصود لأحمد بن عماد عنتابي، أتمّه في سنة ٨٧٤ هـ

U kolofonu rukopisa se, također, nalazi datum završetka pisanja ovoga djela - 10. ḏū al-ḥiǧǧa 874/1469. godine - a na fol. 2a, pored naziva djela i imena autora, navodi se i razlog zašto mu je autor dao navedeni naziv.

إنما سمّيت هذه الأوراق بالشكرية لكونها وقعت شكراً عن إتمام كتابنا المحمدية.

Početak (fol. 1b):

الحمد لمن شرف العلوم و روّج بضاعتها، و أعزّ طالبيها، و ثمّن سلمتها، و جعل الصرف من بينها صرافًا لجواهر ألفاظها الباهرة ... (fol. 2a) فالتمس مني أصحابي و إخواني في الدين ... أن أشرحه لهمْ شرحًا مشتملاً ... و سميته بالكتاب: **الشكرية** و ما توفيقي إلاّ بالله ... و يرجو الإتمام بعونه أضعف العباد أحمد بن عماد...

Kraj (fol. 43a):

... و أبيضّ و أسودّ و غير ذلك، قلت: لئلا يلزم اجتماع الإعلالين، أو عدم البناء. هذا آخر ما أوردنا ذكره، و قصدنا فكره مع اعترافي بالعجز و القصور في تحقيق الحقائق، مع قلة الشعور ولكن الله يمنّ عليّ بإتمام هذا الكتاب ... و انتهاءً به في أعزّ وقت و أشرفه ... و هو اليوم الحسن السعيد، العاشر من ذي الحجّة الحرام هو العيد من شهور سنة خير سنين، و هي ثمانمائة و أربع و سبعين ... تمّ تسويد شرح النسخة الشريفة المنسوبة إلى سراج الدين أبي حنيفة رحمة الله عليه و على من كان محبًا إليه، على يد مؤلفه الفقير الحقير ... أضعف العباد أحمد بن عماد. اللهم اختم لنا بالخير...

Rukopis je prepisan iz autografa 960/1553. godine u Istanbulu (bilješka na kraju djela, fol. 43b).

Fol. 43. U sredini rukopisa se nalazi uvezano šest listova nekog drugog rukopisa, tako da je djelo, ustvari, napisano na 37 folija, kako je napisano i na fol. 1a. 215 x 160; 21 redak; tekst 153 x 85. Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa platnenim hrbatom, nov. Pismo *nashī*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*, ispisano crvenom tintom, ponegdje nadvučen i crvenom linijom a komentar citiran sa *aqūlu*, ispisano crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren smeđom linijom.

Rukopis je sa područja Odbora Islamske zajednice Mostar.

4761 R 5530

المطلوب في شرح المقصود

AL-MAṬLŪB FĪ ŠARḤ AL-MAQṢŪD

Komentar gramatičkog djela *al-Maqṣūd fī at-taṣrīf* od nepoznatog autora. TÜYATOK na jednome mjestu (07/III, 1763) navodi da je autor ovoga komentara Walī b. Aḥmad. Prema bilješci u jednom drugom našem rukopisu (4765) ovo djelo je napisano 887/1482. godine.

Početak (fol. 1b):

الحمد لله المتعالي عن الأخيار الراجفة العلوجية، القادر على إحاطة النفوس المطفوحة بأنواع البلية ... فإن الشيخ العالم الفاضل قدوة مشايخ الطريقة، و صاحب لأحب الحق و الحقيقة، لما ألف الكتاب الموسوم بالمقصود التصريفية ... (fol. 2a) فأردت أن أشرحه بالعقل الكليل ... موسومًا بالمطلوب ليطابق الشرح بالمشروح ...

Kraj (fol. 172b):

... **و بعضها لعلّة أخرى** و هو ما ذكرناها في عور و اعتور و غيرهما، فيرجع هذا الكلام منه إلى عور و اعتور و غير ذلك تأمل. و الله أعلم بالصواب

Prepisao nepoznati prepisivač u trećoj dekadi mjeseca muḥarrama 1006/1597. godine (bilješka na kraju djela, fol. 172b).

Fol. 172; 150 x 100; 13 redaka; tekst 105 x 60. Papir žućkast, deblji, glat. Ima volantnih laga. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, malo oštećen. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

Izv.; Ḥ. Ḥ. II, 1807; Ahlwardt VI, 6800; Bagdad, Awqāf III, str. 384; az-Ẓāhiriyya LBAS, 520; Köprülü III, 637/2; TÜYATOK 07/V, 3635; TÜYATOK 07/III, 1763.

4762 R 7872

المطلوب في شرح المقصود

AL-MAṬLŪB FĪ ŠARḤ AL-MAQṢŪD

Isto kao 4761.

Prepisao nepoznati prepisivač 1034/1624-25. godine u mjestu Vitomirevci - kod Peći na Kosovu (bilješka u kolofonu djela, fol. 91a).

Fol. 91; 205 x 150; 19 redaka; tekst 155 x 80. Papir bijel, deblji, hrapav, na kraju zahvaćen vlagom. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen i odvojen od rukopisa. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Vlasnik rukopisa bio Ḥusayn b. Zayd (bilješka na fol. 1a).

Rukopis je sa područja Odbora Islamske zajednice Travnik.

4763 R 4084

المطلوب في شرح المقصود

AL-MAṬLŪB FĪ ŠARḤ AL-MAQṢŪD

Isto kao 4761.

Prepisao Ibrāhīm b. 'Alī 1053/1643. godine (bilješka na kraju djela, fol. 108a).

Fol. 108; 205 x 125; 19 redaka; tekst 150 x 70. Papir žućkast, tanji, oštećen vlagom. Vrh posljednjeg lista na kojemu se završava djelo otkinut. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

4764 R 5076

المطلوب في شرح المقصود

AL-MAṬLŪB FĪ ŠARḤ AL-MAQṢŪD

Isto kao 4761.

Prepisao Aḥmad iz rukopisa koji je prepisao Šu'ayb b. Ḥasan b. Yūnus u drugoj dekadi mjeseca rağaba 1138/1726. godine (bilješka u kolofonu i na kraju djela, fol. 64b).

Fol. 64; 195 x 135; 20 redaka; tekst 128 x 70. Papir žućkast, deblji, glat. Lage volantne. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na "b" strani prvog zaštitnog lista i fol. 1a stihovi pjesnika Naf'ija.

4765 R 7873

المطلوب في شرح المقصود

AL-MAṬLŪB FĪ ŠARḤ AL-MAQṢŪD

Isto kao 4761.

Prepisao 'Abdullāh b. ...? al-Qūnyawī u mjesecu rabī' al-awwalu 949/1542. godine (bilješka na kraju djela, fol. 127a).

Fol. 127; 175 x 113; 15 redaka; tekst 125 x 75. Papir žut, srednje debljine, glat, otkinutog dijela margine, ali je tekst čitljiv. Povez kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, oštećen. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Na kraju djela, fol. 127a bilješka da je ovo djelo napisano 887/1482. godine.

Vlasnik rukopisa bio Būsnalī (Bosanac) Ḥusayn b. al-ḥāğğ Ibrāhīm-efendī (bilješka na fol. 1b prije početka djela).

4766 R 1734

المطلوب في شرح المقصود

AL-MAṬLŪB FĪ ŠARḤ AL-MAQṢŪD

Isto kao 4761.

Prepisao Ismā'īl b. Ibrāhīm Mi'āqī-zāde 1208/1793-94. godine u Prištini (bilješka u kolofonu i na kraju djela, fol.71b).

Fol. 71; 215 x 165; 21 redak; tekst 175 x 115. Papir žućkast, srednje debljine. Povez kartonski sa platnenim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode. Na marginama mjestimične bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke.

4767 R 2351

المطلوب في شرح المقصود

AL-MAṬLŪB FĪ ŠARḤ AL-MAQṢŪD

Isto kao 4761.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 65; 200 x 145; 23 retka; tekst 150 x 80. Papir žućkast, deblji. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Rukopis se nalazi u kartonskoj futroli sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*, sitniji. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke.

4768 R 2517

المطلوب في شرح المقصود

AL-MAṬLŪB FĪ ŠARḤ AL-MAQṢŪD

Isto kao 4761.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 112; 200 x 140; 19 redaka; tekst 155 x 90. Papir žućkast, glat, oštećen vlagom, ali je tekst čitljiv. Povez nov, kartonski sa platnenim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

4769 R 7874

المطلوب في شرح المقصود

AL-MAṬLŪB FĪ ŠARḤ AL-MAQṢŪD

Isto kao 4761.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 153; 155 x 107; 15 redaka; tekst 115 x 60. Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez nov, platneni. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Vakuf Muṣṭafā Šawqī 1287/1870-71. godine (pečat na više mjesta u rukopisu).

4770 R 4274

المطلوب في شرح المقصود

AL-MAṬLŪB FĪ ŠARḤ AL-MAQṢŪD

Isto kao 4761.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Nedostaje nekoliko listova na početku rukopisa.

Fol. 60; 200 x 145; 23 retka; tekst 155 x 90. Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela u prvoj polovini teksta nadvučen crvenom a u drugoj crnom linijom. Kustode.

Vakuf Strnak ḥāǧǧī Muḥammad-efendī (bilješka na fol. 1a).

4771 R 2886

المطلوب في شرح المقصود

AL-MAṬLŪB FĪ ŠARḤ AL-MAQṢŪD

Isto kao 4761.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Nedostaje nekoliko listova na kraju rukopisa.

Fol. 125; 140 x 95; 11 redaka; tekst 100 x 65. Papir žućkast, djelimično oštećen. Povez kožni, oštećen. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crnom linijom. Kustode.

4772 R 8045

المطلوب في شرح المقصود

AL-MAṬLŪB FĪ ŠARḤ AL-MAQṢŪD

Isto kao 4761.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 21; 210 x 145; 17 redaka; tekst 145 x 85. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Nedostaje povez. Listovi volantni. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

4773 R 842

روح الشروح
RŪḤ AŠ-ŠURŪḤ

محمد العيشي التيروي
Muḥammad al-'Ayšī at-Tīrawī, um. 1061/1651

Komentar djela *al-Maqṣūd fī at-taṣrīf*, u nekim izvorima nepoznatog autora (Ahlwardt VI, 6801). Drugi izvori navode da je autor 'Īsā as-Sabrawī (Ḥ. Ḫ. II, Ḏayl I, 586; aẓ-Ẓāhiriyya LBAS, 478), neki 'Īsā Muḥammad as-Sīrawī (Wagner, 287), ili Muḥammad al-'Ayšī at-Tīrawī, um. 1061/1651. godine (Köprülü III, 644/1 i 645; TÜYATOK 07/V, 3714 i Kıbrıs 615). Najvjerovatnije je da se, s obzirom na sličnost imena, ipak, radi o istoj osobi.

Početak (fol. 1b):

الحمد لله المتعالي عن النذّ و المثال المقدس عن النقص و التغير و الإنتقال ... و بعد فلما شرع أخ أعز مودود في دراسة كتاب المقصود المنسوب إلى قدوة أئمة الشريعة نعمان المكني بأبي حنيفة ... لأن أشرحه بما يليق بتعليم الإخوان و تفهيم الخلان و سميته **بروح الشروح** ...

Kraj (fol. 27a):

... و **بعضها لا يتغير لعلة أخرى** كالمحافظة على الوزن و الدلالة على اضطراب معناه و الإلتباس، و قد نبّهت على تفصيل موانع الإعلال في أول الباب، و ليكن هذا آخر الكتاب.

Prepisao nepoznati prepisivač 1082/1671. godine (bilješka na kraju djela, fol. 27a).

Fol. 27; 200 x 140; 25 redaka; tekst 150 x 80. Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez kožni sa utisnutim rozetama na koricama. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vlasnici rukopisa bili al-Ḥāǧǧ Muṣṭafā i Muderis Ibrāhīm (bilješke sa pečatima na fol. 1a).

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke (bilješka i pečat na fol.1a).

Izv. Ḥ. Ḫ., Ḏayl II, 586; Ahlwardt VI, 6801; Wagner, 287; aẓ-Ẓāhiriyya LBAS, 478; Köprülü III, 644/1 i 645; TÜYATOK 07/V, 3714; Kıbrıs 615.

4774 R 1825

روح الشروح
RŪḤ AŠ-ŠURŪḤ

محمد العيشي التيروي
Muḥammad al-'Ayšī at-Tīrawī, um. 1061/1651

Isto kao 4773.

Prepisao Mullā Aḥmad b. 'Abdulfattāḥ u Novom Pazaru u mjesecu ṣafaru 1214/1799/80. godine (bilješka na fol. 49a).

تمّ تسويد الأوراق بعناية الملك الخلاّق في الصفر المبارك من يد أحقر العباد ملاّ أحمد بن عبد الفتّاح في حصار يكني بازار، غفر الله له و لوالديه... سنة ١٢١٤هـ

Fol. 49; 210 x 145; 17-21 redak; tekst 155 x 85. Papir tamnobije, deblji, glat. Povez mekši, kožni. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen, uglavnom, crvenom linijom a na kraju crnom linijom. Kustode. Na nekoliko prvih listova na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke.

4775,1 R 6572,I

روح الشروح
RŪḤ AŠ-ŠURŪḤ

محمد العيشي التيروي
Muḥammad al-'Ayšī at-Tīrawī, um. 1061/1651

Isto kao 4773.

Prepisao Maḥmūd b. Ḥusayn al-Busnawī (Bosanac) početkom mjeseca rabī' al-awwala 1245/1829. godine u jednoj od istanbulskih medresa (bilješka na kraju drugog djela u zbirci, fol. 84a)

Fol. 1b - 48b; 215 x 160; 21 redak; tekst 165 x 95. Papir žut, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Rukopis je došao u Gazi Husrev-begovu biblioteku iz džemata Matuzići, Odbor Islamske zajednice Doboj.

4775,2 R 6572,II

شرح الأمثلة المختلفة
ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

كوسه زاده أفندي
Köse-zāde efendī, um.?

Komentar djela *al-Amṯila al-muḫtalifa* na turskom jeziku koji je prema bilješci u naslovu ovoga djela u našemu rukopisu, napisao Köse-zāde efendī, um.? U nama dostupnim izvorima nismo pronašli više podataka o ovome djelu, niti njegovu autoru.

Početak (fol. 51b):

اللهم حمد رسولنه بالأصاله آل و أصحابنه بالتبعية صلوة و سلام دنصكره، معلوم أوله كه صرف أوقمغه هر طالب أولان كمسينيه علم صرفه ...

Kraj (fol. 84a):

... **انصر به** أولدي سائر صيغه لرنده دخي إعلال بو يله در معلوم، أوله كه فعل تعجب غير منصرفدر، يعني: آندن مضارع، أمر نهي مجهول كلمز . تمت

Prepisao Maḥmūd b. Ḥusayn al-Busnawī (Bosanac) početkom mjeseca rabī' al-awwala 1245/1829. godine u jednoj od istanbulskih medresa (bilješka na kraju djela, fol. 84a).

كتبه محمود ابن حسين البسنوي أثناء التحصيل صونًا عن التعطيل، ساكنًا بمدرسة من مدارس القسطنطنية، صانها الله عن الآفات و البلية.

Fol. 51b - 84a; 21 redak; tekst 165 x 95. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Na marginama označeni počeci poglavlja. Kustode. Prije početka djela prije *basmale* crvenom tintom napisan naziv djela i ime autora: أمثله شرحي كوسه زاده أفنديك

4776,1 R 1368,I

روح الشروح
RŪḤ AŠ-ŠURŪḤ

محمد العيشي التيروي
Muḥammad al-'Ayšī at-Tīrawī, um. 1061/1651

Isto kao 4773.

Prepisao Ḥasan b. Muḥammad al-Busnawī (Bosanac) 23. rağaba 1251/1835. godine u Istanbulu u Etmekči-zāde Aḥmad-paša medresi (bilješka u kolofonu djela, fol. 38a i fol. 65a).

Fol. 1b - 38a; 245 x 180; 21 redak; tekst 165 x 90. Papir žućkast, debeli, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom, mnogo oštećen. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na fol. 42a veća bilješka iz arapske gramatike na turskom jeziku.

Na fol. 66a - 68a veća bilješka ili dio nekog djela na turskom jeziku iz arapske gramatike o morfološkim promjenama određenih nepravilnih glagola.

Vakuf Nūriqa Ḥasan-efendī al-Gradačawičawī (bilješka na više mjesta u rukopisu).

4776,2 R 1368,II

رسالة في الصرف
RISĀLA FĪ AṢ-ṢARF

Kraće djelo na arapskom jeziku u kojemu se obrađuju oblici riječi u kojima dolazi do morfoloških promjena. Na kraju, posljednja tri reda teksta napisani na turskom jeziku, tako da je teško odrediti da li se ovdje završava djelo ili nije do kraja prepisano, odnosno napisano.

Početak (fol. 38b):

الحمد لله الذي كشف أذهاننا إلى معرفة الحقيقة، و جعل قلوبنا مفطرًا إلى معرفة الكلام، و الصلوة على أفضل الرسل محمد عليه السلام، و على آله و أصحابه و على من تبعهم إلى يوم القيامة. مثالها نحو **تأتالُونَ** فعل مضارع معلوم، جمع مذكّر المخاطب من باب الإفتعال، أصله **تأتَوكون** قلبت الهمزة و الواو ألفًا لانفتاح ما قبلهما...

Kraj (fol. 41a):

... **ما يقاتل** نفي حال مفرد مذكّر غائب ... داله تائه قلب أتدك ست أولدي.

Prepisao Ḥasan b. Muḥammad Busnawī (Bosanac) 1251/1835. godine u Istanbulu u Etmekči-zāde Aḥmad-paša medresi (bilješka u kolofonu prvog djela, fol. 38a).

Fol. 38b - 41a; 21 redak; tekst 165 x 90. Pismo *ta'līq*. Riječi koje se tumače nadvučene crvenom linijom. Kustode.

4776,3 R 1368,III

شرح البناء
ŠARḤ AL-BINĀ'

محمد بن حميد بن مصطفى الكفوي
Muḥammad b. Ḥamīd b. Muṣṭafā al-Kafawī, um. 1174/1761

Komentar djela *al-Binā'* iz arapske gramatike.

Početak (fol. 42b):

الحمد لله الذي صرف مصادر أفعالنا نحو رضانه، و وجّه موارد عرفاننا إلى جانب قدسه و تلقانه... و بعد فيقول أفقر الوري و أضعف العبيد السيد محمد الكفوي ابن الحاج حميد ... و كتبت شيئًا من الصور و الأشباح بصدر الشرح للرسالة الموسومة بالبنا، ...

Kraj (fol. 65a):

... و هو قوله:

صحيحست مثالست مضاعف – و لفيف ناقص مهموز أجوف

و لا يلزم رعاية الترتيب ليكون نظم البيت على السلامة، و هو إمّا خبر مبتدأ محذوف، أي: هو، و إمّا بدل الكلّ من هذا البيت، هذا آخر ما جرى عليه القلم، و الحمد لله على جميع النعم...

Prepisao Ḥasan b. Muḥammad Busnawī (Bosanac) 4. ḏū al-qa'da 1252/1837. godine u Istanbulu u Etmekči-zāde Aḥmad-paša medresi (bilješka na fol. 38a i u kolofonu djela, fol. 65a).

تمّ هذا الكتاب بعون الملك الوهّاب بين الظهر و العصر في اليوم الرابع من شهر ذو القعدة في بلدة قسطنطنية في مدرسة أتمكجي زاده أحمد باشا في سنة إثنا و خمسين و مائتين و ألف بعد هجرة النبي عليه السلام، حرّره الفقير الحقير في الأصل بوسنوي حسن ابن محمد، غفر الله له و لوالديه...

Fol. 42b - 65a; 21 redak; tekst 165 x 90. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela. Tekst mjestimično teško čitljiv usljed oštećenja vlagom.

Izv.: TÜYATOK 07/V, 3736; O. M. II, 7; Köprülü III, 630; Zürich I, 377; Kıbrıs, 627.

4776,4 R 1368,IV

شرح الأمثلة المختلفة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

داود بن محمد القارصي

Dāwūd b. Muḥammad al-Qārṣī, um. 1169/1755

Komentar na turskom jeziku djela *al-Amṯila al-muḫtalifa* o paradigmama riječi u arapskoj gramatici.

Djelo nije do kraja prepisano.

Početak (fol. 68b):

الحمد لله الذي جعل العربية مفتاح الكلام، و صيّرها آلة لتحقيق المقام، و الصلوة على رسولنا محمد عليه السلام، و على آله العظام، و أصحابه الكرام، و بعد فيقول العبد الفقير إلى الله الغني داود بن محمد القارصي الحنفي: فقد التمس منّي بعض أصحابي أن أشرح الأمثلة المختلفة بتعبيرات تركيّة و عربيّة ... هذه شو يعني شو مجموعه، مرتبه، حاضره في ذهني توهمًا لا تحقّقًا...

Kraj ovdje (fol. 70a):

... مفعول ضمير منصوب متصل يا ضمير منصوب منفصل أولورسه.

Prepisao isti prepisivač kao i prethodna djela u zbirci, Ḥasan b. Muḥammad Busnawī (Bosanac) 23. rağaba 1251/1835. godine u Istanbulu u Etmekči-zāde Aḥmad-paša medresi (bilješka u kolofonu prvog i trećeg djela, fol. 38a i fol. 65a).

Fol. 68b - 70a; 21 redak; tekst 165 x 90. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crnom linijom. Kustode.

Izv.: O.M. I, 309.

4776,5 R 1368,V

مصنفك مؤلفينك دأب قاعده سي

MUṢANNIFIN MU'ELLIFININ DE'B QĀ'IDESI

Isto kao 4757,2.

Prepisao isti prepisivač kao i prethodna djela u zbirci, Ḥasan b. Muḥammad Busnawī 23. rağaba 1251/1835. godine u Istanbulu u Etmekči-zāde Aḥmad-paša medresi (bilješka u kolofonu prvog i trećeg djela, fol. 38a i fol. 65a).

Fol. 71a - 72a; 21 redak; tekst 165 x 90. Pismo *ta'līq*. Kustode.

4776,6 R 1368,VI

الأمثلة الصرفية

AL-AMṮILA AL-ṢARFIYYA

Jezičko i terminološko tumačenje na turskom jeziku nekih gramatičkih termina i paradigmatskih glagolskih oblika u arapskoj gramatici.

Početak (fol. 72b):

فصل لغتده فصّلت بين الشيئين إذا فرّغت بينهما، اصطلاحده طائفة من مسائل الصرفية تغيّرت أحكامها بالنسبة إلى ما قبلها...

Kraj (fol. 77a):

... **مفعول لغتده** اشلنمشه دیرلر **اصطلاحده** ما وقع عليه الفعل معناسنه **مصحّح** ما لم يتغيّر صفه مفرده للجمعيت معناسنه.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 72b - 77a; 21 redak; tekst 165 x 90. Pismo *ta'līq*. Primjeri i istaknute riječi ispisani crvenom tintom i nadvučeni crvenom linijom. Kustode.

4776,7 R 1368,VII

شرح الأمثلة المختلفة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

مصلح الدين مصطفى بن شعبان السروري چلبي

Muṣliḥuddīn Muṣṭafā b. Ša'bān as-Surūrī Čalabī, 897/1492 - 969/1561

Komentar djela *al-Amṯila al-muḫtalifa* o paradigmatskim oblicima glagola i drugih izvedenih riječi u morfologiji arapskog jezika.

Početak (fol. 77b):

الحمد لله الذي جعل الأمثلة ميزان العلوم العربية، و صيّرها معيارًا صحيحًا لمثال المعارف الأدبية، و الصلوة على رسوله ... **أما بعد** فيقول العبد المضموم رأيه بالكسر **السروري** ...

Kraj (fol. 83b):

...هل كان يعرف من قبيل جميع ما فيه فوائد ليستفيد منها، و السلام على من اتبع الهدى.

Prepisao nepoznati prepisivač 1205/1790-91. godine (bilješka na kraju djela, fol. 83b).

Fol. 77b - 83b; 21 redak; tekst 165 x 90. Pismo *ta'līq*. Primjeri i istaknute riječi ispisani crvenom tintom ili nadvučeni crvenom linijom. Kustode.

Izv.: A. M. 434; Ahlwardt VI, 6819; Bagdad, Awqāf III, 374; Dobrača I, str. 117 (147/5); TÜYATOK 07/III, 1834; Kaḥḥāla XII, 256.

4776,8 R 1368,VIII

أمثله شرحي

AMṮILA ŠARḤI

Komentar na turskom jeziku djela *al-Amṯila al-muḫtalifa* o paradigmatskim oblicima riječi u arapskoj gramatici. Naslov preuzet iz rukopisa.

Početak (fol. 84b):

الله تعالى يه حمد رسولنه بالأصاله آل و أصحابنه بالتبعيه صلوة سلامدنصكره معلوم اولاكه صرف أوقومقه هر طالب أولن كمسنه علم صرفه شروعدن أوّل أوج شي، بلمك لازوم عادي ايله لازم در...

Kraj (fol. 114a):

... كلمده واو يا جمع أولوب ساكن ثاني متحرك أولديغي وقتده واو يايه قلب أولور أوكيك ما قبلي مكسور قلنور يا بناسي صحيح سالم أولسون ايچون. تمت

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 84b - 114a; 17 redaka; tekst 155 x 105. Pismo *nasḫī*. Primjeri i istaknute riječi ispisani crvenom tintom ili nadvučeni crvenom linijom. Kustode.

4777,1 R 4266,I

روح الشروح

RŪḤ AŠ-ŠURŪḤ

محمد العيشي التيروي

Muḥammad al-'Ayšī at-Tīrawī, um. 1061/1651

Isto kao 4773.

Prepisao 1256/1840. godine (bilješka na kraju djela, fol. 28a) 'Abdullāh b. munlā Ṣāliḥ Hromić u Karađoz-begovoj medresi u Mostaru (bilješka na kraju drugog djela u zbirci, fol. 42b).

Fol. 1b - 28a; 200 x 145; 23-28 redaka; tekst 155 x 100-110. Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4777,2 R 4266,II

إمعان الأنظار

IM'ĀN AL-ANẒĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Komentar gramatičkog djela *al-Maqṣūd fī at-taṣrīf*.

Početak (fol. 29b):

الحمد لله الواهب كل موهوب من المرصود و المقصود و المطلوب ... **الحمد لله الوهاب للمؤمنين سبيل الصواب** الحمد: معنى لغوي هو الوصف بالجميل المراد به التعظيم ...

Kraj (fol. 41b):

... قوله: **و بعضها لا يتغير لصحة البناء**، الواو للحال أي لا يتغير المعتلات في بعض المواضع ... **و بعدها لعلة أخرى** كدلالة حركة على حركة معناه، نحو حيوان و جولان و طيران و نزوان و سيلان ... و أكثر ما ذكرنا فيه من التوجيهات و التعليلات و التحقيقات و الإعتراضات و أجوبة و أسئلة ما منشأ خاطري، و مطلع باطني من غير انتحال كانتحال غيري، فليس الخبر كالمعاينة ...

Prepisao ʻAbdullāh b. munlā Ṣāliḥ Hromić u Karađoz-begovoj medresi u Mostaru 1256/1840. godine (bilješka na kraju djela, fol. 41b).

Fol. 29b - 41b; 23-28 redaka; tekst 155 x 100-110. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela ispisan zelenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1806-07; Ahlwardt VI, 6798; Köprülü III, 643; TÜYATOK 07/III, 1713; az-Ẓāhiriyya LBAS, 456.

4777,3 R 4266,III

الأمثلة المطّردة للماضي المعلوم

AL-AMṮILA AL-MUṬṬARIDA LI AL-MĀḌĪ AL-MAʻLŪM

Kraće djelo o pravilnim paradigmatskim glagolskim oblicima riječi u arapskom jeziku u prošlom vremenu.

Početak (fol. 44b):

نصر نصرا نصروا نصرت نصرتا نصرن نصرت نصرتما نصرتم نصرت نصرتما نصرتن نصرت نصرنا فبدأ بالغائب لأنه زيد عليه، و هو الأصل بالنسبة إلى المزيد. فلذا قدم المذكر على المؤنث لأن المذكر أصل، و قدم المفرد على التثنية و الجمع لكون مدلوله واحداً، و مدلولها متعدد، و الواحد قبل المتعدد، و أخر الجمع لكون مدلوله أكثر بالنسبة إلى مدلول التثنية ...

Kraj (fol. 47b):

... ثم إن مثل هذا الفاعل يجوز أن يُقَدَّمَ فيُقَال مثلاً به ممرور نقل من صاحب الكشاف في قوله تعالى: {أولئك كان عنه مسؤلاً} إنه قال عنه فاعل مسؤلاً قدم عليه، الحمد لله على التمام و على الرسول أفضل السلام، و على آله و أصحابه الكرام، و من تبعهم إلى يوم البعث و القيام.

Prepisao ʻAbdullāh b. munlā Ṣāliḥ Hromić u Karađoz-begovoj medresi u Mostaru 1256/1840. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 47b).

Fol. 44b - 47b; 26 redaka; tekst 160 x 110. Pismo *nasḫī*. Paradigmatski oblici riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4777,4 R 4266,IV

شرح الأمثلة المختلفة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

محمد بن حميد بن مصطفى الكفوي

Muḥammad b. Ḥamīd b. Muṣṭafā al-Kafawī, um. 1174/1761

Komentar djela *al-Amṯila al-muḫtalifa* o paradigmatskim oblicima riječi u arapskom jeziku. Prema Ahlwardtu (VI, 6822) ovo je kompilacija at-Taftāzānījeva, al-Ǧurǧānījeva i az-Zanǧānījeva komentara ovoga djela.

Početak (fol. 48a):

الحمد لله الذي [خلق الإنسان علمه البيان] و فضله بالعقل و العلم على سائر الحيوان ... و بعد فيقول العبد الفقير المحتاج إلى رحمة ربه القدير: السيد محمد بن الحاج حميد الكفوي غفر الله له ... لما رأيت الرسالة الموسومة بالأمثلة ... أردت أن أشرحها ... **بسم الله الرحمن الرحيم** أقول: الباء متعلقة بمحذوف تقديره: بسم الله ...

Kraj (fol. 55b):

... و الباء للتعدية أو زائدة للتعدية. فعلى مع هذا ضمير هو فاعله أي: أنصر أنت بزيد أو زيد: أي جعله ناصراً بمعنى: انصر به . تمت تمام

Prepisao ʻAbdullāh b. munlā Ṣāliḥ Hromić u Karađoz-begovoj medresi u Mostaru 1256/1840. godine (bilješke na kraju prvog - fol. 28a, drugog - fol. 41b, trećeg - fol. 47b i posljednjeg, petog djela u zbirci - fol. 74a).

Fol. 48a - 55b; 28 redaka; tekst 170 x 115. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintoma. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Izv.: Ahlwardt VI, 6822; Köprülü III, 628; Zürich I, 377.

4777,5 R 4266,V

شرح البناء

ŠARḤ AL-BINĀʼ

محمد بن حميد بن مصطفى الكفوي

Muḥammad b. Ḥamīd b. Muṣṭafā al-Kafawī, um. 1174/1761

Isto kao 4776,3.

Prepisao ʻAbdullāh b. munlā Ṣāliḥ Hromić u Karađoz-begovoj medresi u Mostaru 1256/1840. godine (bilješka na kraju djela, fol. 74a).

قد وقع الفراغ عن يد عبد الضعيف المذنب المحتاج إلى رحمة ربه و شفاعة نبيه: عبد الله بن منلا صالح حروميك، عفا عنهما الباري سنة ست و خمسين و مائتين و ألف ١٢٥٦، كتبنا هذا الكتاب بمدرسة قره كوزبك في مدينة الموستار.

Fol. 56b - 74a; 24 redaka; tekst 155 x 100. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4778,1 R 5044,I

روح الشروح
RŪḤ AŠ-ŠURŪḤ

محمد العيشي التيروي

Muḥammad al-ʻAyšī at-Tīrawī, um. 1061/1651

Isto kao 4773.

Prepisao Ṣāliḥ b. Muṣṭafā Čelić 9. ṣafara 1285/1868. godine (bilješka na kraju djela, fol. 33a).

كتبه الفقير الحقير صالح ابن مصطفى كاليك، غفر الله له و لوالديه...، خمسة و ثمانين و مائتين و ألف، في ٩ الصفر الخير.

Fol. 1b - 33a; 205 x 145; 22 retka; tekst 155 x 100. Papir žućkast, tanji, glat. Povez kartonski sa platnenim hrbatom. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela, ispisane rukom prepisivača.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke.

4778,2 R 5044,II

الأمثلة المطّردة للماضي المعلوم
AL-AMṮILA AL-MUṬṬARIDA LI AL-MĀḌĪ AL-MAʻLŪM

Isto kao 4777,3.

Prepisao Ṣāliḥ b. Muṣṭafā Čelić 1285/1868. godine (bilješka na kraju djela, fol. 37b).

Fol. 34b - 37b; 22 retka; tekst 155 x 100. Pismo *nasta'līq*. Primjeri paradigmatskih oblika ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela, ispisane rukom prepisivača.

4778,3 R 5044,III

شرح الأمثلة المختلفة
ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

محمد بن حميد بن مصطفى الكفوي

Muḥammad b. Ḥamīd b. Muṣṭafā al-Kafawī, um. 1174/1761

Isto kao 4777,4.

Prepisao Ṣāliḥ b. Muṣṭafā Čelić 1285/1868. godine (bilješka na kraju drugih djela u zbirci, fol. 33a, 37b i 60a).

Fol. 38a - 45b; 22 retka; tekst 155 x 100. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom i nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela, ispisane rukom prepisivača.

4778,4 R 5044,IV

شرح البناء
ŠARḤ AL-BINĀʼ

محمد بن حميد بن مصطفى الكفوي

Muḥammad b. Ḥamīd b. Muṣṭafā al-Kafawī, um. 1174/1761

Isto kao 4776,3.

Prepisao Ṣāliḥ b. Muṣṭafā Čelić 14. muḥarrama 1285/1868. godine (bilješka na kraju djela fol. 60a).

Fol. 46b - 60a; 22 retka; tekst 155 x 100. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela, ispisane rukom prepisivača.

4779 R 2153

روح الشروح
RŪḤ AŠ-ŠURŪḤ

محمد العيشي التيروي

Muḥammad al-ʻAyšī at-Tīrawī, um. 1061/1651

Isto kao 4773.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 44; 195 x 135; 21 redak; tekst 145 x 75. Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, oštećen. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na "a" strani prvog zaštitnog lista ime i pečat bivšeg vlasnika rukopisa, Ḥusayn Sāmī b. Muṣṭafā. Na fol. 1a, takođe, ime i pečat jednog od vlasnika rukopisa, Muḥammad b. Abī Bakr. Na unutarnjoj strani zadnje korice bilješka da je Muḥammad b. Aḥmad 27. muḥarrama 1253/1837. godine za osamnaest groša kupio ovaj rukopis.

4780 R 7858

روح الشروح
RŪḤ AŠ-ŠURŪḤ

محمد العيشي التيروي

Muḥammad al-'Ayšī at-Tīrawī, um. 1061/1651

Isto kao 4773.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 51; 200 x 140; 19 redaka; tekst 135 x 70. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Nedostaje dio prvog lista rukopisa. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4781,1 R 2836,I

روح الشروح
RŪḤ AŠ-ŠURŪḤ

محمد العيشي التيروي

Muḥammad al-'Ayšī at-Tīrawī, um. 1061/1651

Isto kao 4773.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Nedostaje nekoliko listova na početku rukopisa.

Fol. 1a - 48b; 180 x 35; 17 redaka; tekst 130 x 70. Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, malo oštećen. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama manje bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Muderris-zāde (bilješke na više mjesta u rukopisu).

4781,2 R 2836,II

مجمع الحكم
MAĞMA' AL-ḤIKAM

أبو الليث نصر بن محمد بن إبراهيم السمرقندي

Abū al-Layṯ Naṣr b. Muḥammad b. Ibrāhīm as-Samarqandī, um. 373/983

Zbirka mudrosti o raznim događajima iz historije i nekim vjerskim propisima. Djelo je nepotpuno na kraju. Naslov djela napisan prije početka.

Početak (fol. 50b):

[الحمد لله رب العالمين] و صلى الله على سيدنا محمد و آله و صحبه أجمعين، قال فقيه أبو الليث، رحمه الله عليه: إن قال قائلك: ما الحكمة في موسى (عليه السلام) أنه حين ولد ألهمت أمه بأخذ التابوت و إلقائه في البحر...

Kraj ovdje (fol. 110b):

... **و قال** بعضهم كان منه الزلّة المتقدمة ذنب آدم **عليه السلام** حين يتناول من الشجرة...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 50b - 110b; 15 redaka; tekst 120 x 50. Papir žućkast, stariji. Pismo *nasḫī*. Istaknute riječi ispisane crvenom tintom. Kustode.

Izv.: Köprülü II, 149/2.

4782 R 7859

روح الشروح
RŪḤ AŠ-ŠURŪḤ

محمد العيشي التيروي

Muḥammad al-'Ayšī at-Tīrawī, um. 1061/1651

Isto kao 4773.

Rukopis je nepotpun na kraju.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 33; 225 x 160; 22 retka; tekst 160 x 90. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Listovi nisu uvezani. Nedostaju korice. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Teško čitljiv tekst na prve dvije stranice rukopisa. Kustode.

4783 R 2784

شرح المقصود
ŠARḤ AL-MAQṢŪD

شمس الدين أحمد بن علي ديكقوز

Šamsuddīn Aḥmad b. 'Alī Dīnqūz, um. 870/1465

Komentar gramatičkog djela *al-Maqṣūd*. Na temelju bilješke na fol. 1a - napisano ime ovoga autora - moglo bi se pretpostaviti da je autor ovoga komentara Šamsuddīn Aḥmad b. 'Alī Dīnqūz, um. 870/1465. godine. Ovo time više što se i u izvorima (Ḥ. Ḫ. II, 1807; Ahlwardt VI, 6804,4; Kaḥḥāla I, 220) navodi ime ovoga autora kao jednog od komentatora djela *al-Maqṣūd*.

Nedostaje početak djela.

Početak ovdje (fol. 1a):

... **أن أشرح بما جاء** ... و توفيقًا بالكتاب الكبير فقال بسم أصله باسم حذفت الهمزة لفظًا للوصل، و خطًا للكثرة، و لهذا لم يحذف في: {إقرأ باسم ربّك}...

Kraj (fol. 101a):

بعضها أي: بعض المواضع لغير المتغير أبقى على حاله **لعلة أخرى** و هي الدلالة على أن الأصل واو و ياء.

Prepisao nepoznati prepisivač u mjesecu rabī' al-āḫiru 1129/ 1717. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 101a).

Fol. 101; 150 x 105; 15 redaka; tekst 105 x 60. Papir žućkast, deblji, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1807; Ahlwardt VI, 6804/4; Kaḥḥāla I, 220.

4784 R 2835

شرح المقصود
ŠARḤ AL-MAQṢŪD

Komentar gramatičkog djela *al-Maqṣūd* od nama nepoznatog autora. U našemu rukopisu nedostaje početak djela, vjerovatno samo prvi list.

Početak ovdje (fol. 1a):

... **بسم الله** على وزن يقع سكون الفاء، و حذف اللام، أصله: سمو على وزن فعل بكسر الفاء و سكون العين ... **الله** بوزن العال بحذف الفاء، أصله: إلاه بوزن فعال ...**الحمد** بوزن الفعل بالفتح فالسكون أصله: أحمد حمداً...

Kraj (fol. 23a):

... (fol. 22a-b) **و بعضها لا يتغير لصحة البناء** نحو **لعلة أخرى** كدلالة حركته على حركة معناه كما في نحو حركة حيوان ... (fol. 23a) و في صبي لئلا يلزم ضمّ حرف لعلّة في مضارع.

Prepisao ili samo kraj dopisao nepoznati prepisivač 1157/1744. godine (bilješka na kraju djela, fol. 23a).

Posljednja tri lista dopisana od drugoga prepisivača.

Fol. 23; 175 x 130; 17 redaka; tekst 155 x 100. Papir žućkast, deblji. Povez kartonski sa platnenim hrbatom, oštećen. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijm. Kustode.

Na fol. 24b - 29a odlomak na turskome jeziku iz nekog djela iz arapske gramatike.

4785,1 R 8087,I

حاشية على شرح المقصود في التصريف
ḤAŠIYA 'ALĀ ŠARḤ AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Glosa na komentar djela *al-Maqṣūd* iz arapske gramatike.

Početak (fol. 1b):

الحمد لله الذي جعلنا ما صدق عليه الإنسان، و وهب لنا العطايا الكاملة و الأذهان، و ما جعلنا من الكفرة ... **قوله** الحمد لله **فإن قلت** ما أصل الحمد **قلت** أي اجعل حمده حمداً أو أحمد حمداً لله. فحذف الفعل لدلالة المصدر عليه...

Kraj (fol. 6b):

... **فإن قلت** لِمَ لَمْ يعل استوى؟ **قلت** لئلا يلزم إعلالان متواليان في كلمة واحدة، أو لأنه يلزم الإحجاف بهذين الإعلالين بحذف آخر الساكنين و هو غير جائز له بجر.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 6b: 210 x 150; 22 retka; tekst 165 x 75. Papir tamnobijel, deblji, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*, komentara sa *fa in qulta* a glose *qultu*. Kustode.

Rukopis je sa područja Odbora Islamske zajednice Livno.

4785,2 R 8087,II

المضبوط

AL-MAḌBŪṬ

يوسف بن عبد الملك بن بخشايش قره سنان

Yūsuf b. ʻAbdilmalik b. Baḫšāyiš Qara Sinān, um. 868/1463-64

Komentar djela *al-Maqṣūd* iz arapske gramatike koji je autor, kako navodi u rukopisu, završio u posljednjoj dekadi mjeseca rağaba 839/1436. godine. Oko godine smrti autora ovoga komentara postoje velike razlike u izvorima. (Vidi: Jahić VI, 3928/1)

Početak (fol. 7b):

... الحمد لله الذي صرف قلوبنا إلى الحق العين ... **و بعد** فيقول العبد يوسف بن عبد الملك بن بخشايش ... كتبنا هذه الحواشي للمختصر المسمى بالمقصود بدلائل قوية ... و سميتها بالمضبوط...

Kraj (fol. 27b-28a):

... **و بعضها لا يتغير لعلة أخرى** كدلالة حركته على حركة معناه، كما في نحو حركته يا حيوان، و لعدم نظيره باستقراء ... و هذا التصريف لا يقرح دلالته المذكورة و حصل على غير الموجودات المتمكنة. تمت

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 7b - 28a; 22 retka; tekst 165 x 75. Pismo *nasta'līq*. Posljednja dva lista teksta dopisana od strane drugog prepisivača. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Izv.: Ḥ: Ḫ. II, 1807; Ahlwardt VI, 6804/3; Kaḥḥāla XI, 316.

4785,3 R 8087,III

شرح هدية الصبيان

ŠARḤ HADIYYA AṢ-ṢIBYĀN

Komentar djela *Hadiyya aṣ-ṣibyān*, odnosno *al-Amṯila al-muḫtalifa* iz arapske gramatike, napisan u formi pitanja i odgovora.

Početak (fol. 29a):

[الحمد لله رب العالمين] و الصلوة على رسوله محمد و آله و صحبه أجمعين **و بعد** و إن قيل لم قدّم الباب الأول على الباب الثاني؛ **قلت** لأن مضارع باب الأول مضموم العين، و الضم أقوى الحركات لأنه يحتاج إلى تحريك العضوين...

Kraj (fol. 32a):

... **قلت** لأن إحدى الزوايد في باب الإفعلال من جنس الأصول، فالتقدم كان أدلّ و أهدى، **تمّا** أودع كتابتها على يد العبد الضعيف...

Prepisao Aḥmad b. Aḥmad 1186/1772. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 32a).

Fol. 29a - 32a; 17 redaka; tekst 155 x 80. Pismo *nasta'līq*. Istaknuti dio teksta ispisan crvenom tintom. Kustode.

4786 R 8038

المضبوط

AL-MAḌBŪṬ

يوسف بن عبد الملك بن بخشايش قره سنان

Yūsuf b. ʻAbdilmalik b. Baḫšāyiš Qara Sinān, um. 868/1463-64

Isto kao 4785,2.

Djelo je nepotpuno na početku.

Početak ovdje (fol. 1a):

... مفتوحة في الكل إلاّ في التثنية، و جمع المؤنث **فإنها مكسورة فيهما لها** بنون التثنية بعد الألف، و الألف في جمع المفصل بين النونات للخفة...

Kraj (fol. 9b): Isto kao 4785,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 9; 220 x 160; 21 redak; tekst 150 x 75. Papir tamnobijel, tanji, glat. Nedostaje povez. Listovi volantni. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

4787 R 2951

البناء

AL-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 8; 190 x 123; 15 redaka; tekst 130 x 65. Papir žućkast, srednje debljine. Povez kartonski, mekši sa platnenim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

Na fol. 9 - 10 gramatička analiza *ḥamdale* i *basmale* na turskome jeziku.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke.

4788 R 5047

البناء
AL-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 11; 230 x 165; 15 redaka; tekst 175 x 80. Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Povez mekši, kartonski, oštećen crvotočinom. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

U posjed rukopisa došao Muḥarram b. al-ḥaǧǧ Ibrāhīm Gōro-zāde iz mahale Vekilharč u Sarajevu 17. muḥarrama 1212/1797. godine (bilješka na kraju rukopisa, fol. 11a).

4789,1 R 4485,I

البناء
AL-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisao Sulaymān b. 'Umar Busnawī (Bosanac) u mjesecu rabī' al-awwalu 1204/1789. godine u 'Atīq medresi u gradu Kustendil (Bugarska, bilješka na kraju četvrtog djela u zbirci, fol. 95b).

سوّده الحقير الفقير سليمان بن عمر بوسنوي في مدينة كوستنديل في المدرسة عتيق سنة أربع و مائتين و ألف في ماه ربيع الأوّل غفر الله له و لمن قرأ فيه و لمن كتب منه الكتاب.

Fol. 1b - 10b; 205 x 145; 15 redaka; tekst 145 x 65. Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez noviji, tvrd, kožni. Pismo *nasḫī*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Na prva tri lista bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela.

Iz biblioteke Ulema medžlisa.

4789,2 R 4485,II

مراح الأرواح
MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود
Aḥmad b. 'Alī b. Mas'ūd, um. oko 800/1397

Gramatičko djelo o paradigmatskim oblicima riječi u arapskom jeziku.

Početak (fol. 11b):

قال المفتقر إلى الله الودود أحمد بن علي بن مسعود، غفر الله له و لوالديه و أحسن إليهما و إليه: اعلم أن الصرف أمّ العلوم و النحو أبوها، و يقوي في الدرايات داروها، و يطغي في الروايات عادوها. فجمعت فيه كتابًا موسومًا **بمراح الأرواح** ... اعلم أسعدك الله أن الصراف يحتاج في معرفة الأوزان إلى سبعة أبواب: الصحيح و المضاعف و المهموز و المثال و الأجوف و الناقص و اللفيف، و الإشتقاق ...

Kraj (fol. 60b):

... في التي اجتمع الإعلالان بتقدير إعلالها، و في التي لم يجتمع فيها الإعلالان يكون حكمها أيضًا كحكم طوي للمتابعة، نحو: طويًا و طويان.

Prepisao Sulaymān b. 'Umar Busnawī (Bosanac) u mjesecu rabī' al-awwalu 1204/1789. godine u 'Atīq medresi u gradu Kustendil (Bugarska, bilješka na kraju četvrtog djela u zbirci, fol. 95b).

Fol. 11b - 60b; 15 redaka; tekst 145 x 65. Pismo *nasḫī*. Brojevi, naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1651; Ahlwardt VI, 6805; Flügel I, 178; Köprülü III, 651ꜣ; Wagner, 288-89; Kıbrıs, 607.

4789,3 R 4485,III

تصريف العزي
TAṢRĪF AL-'IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني
'Izzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb
b. 'Alī az-Zanǧānī, um. 655/1257

Gramatičko djelo o paradigmatskim oblicima riječi u arapskom jeziku.

Početak (fol. 62b):

[الحمد لله رب العالمين) والصلوة و السلام على سيد الخلق محمد و آله أجمعين. اعلم أن التصريف في اللغة: التغيير و في الصناعة: تحويل الأصل الواحد إلى أمثلة مختلفة لمعان مقصودة لا تحصل إلا بها...

Kraj (fol. 77b):

...فالوصف بالواحدة كقولك: رحمتُه رحمةً واحدةً (و تقول: دَحرَجْتُه دحرجةً واحدةً) والفعل بالكسر للنوع من الفعل، تقول: هو حسن الطعمة و الجلسة.

Prepisao Sulaymān b. ʻUmar Busnawī (Bosanac) u mjesecu rabīʻ al-awwalu 1204/1789. godine u ʻAtīq medresi u gradu Kustendil (Bugarska, bilješka na kraju četvrtog djela u zbirci, fol. 95b).

Fol. 62b - 77b; 15 redaka; tekst 145 x 65. Pismo *nasḫī*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1139; Ahlwardt VI, 6615; Flügel I, 179; A. M. I, 12; Dobrača I, 399; az-Ẓāhiriyya LBAS, 459; Wagner, 271.

4789,4 R 4485,IV

المقصود في التصريف

AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisao Sulaymān b. ʻUmar Busnawī (iz Bosne) u mjesecu rabīʻ al-awwalu 1204/1789. godine u ʻAtīq medresi u gradu Kustendil (Bugarska, bilješka na kraju djela, fol. 95b).

Fol. 78b - 95b; 15 redaka; tekst 145 x 65. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4789,5 R 4485,V

شرح البناء

ŠARḤ AL-BINĀʼ

محمد بن حميد بن مصطفى الكفوي

Muḥammad b. Ḥamīd b. Muṣṭafā al-Kafawī, um. 1174/1761

Isto kao 4776,3.

U ovome rukopisu nedostaje veći dio teksta na kraju djela.

Kraj ovdje (fol. 116b):

... **أما صحيح و هو الذي ليس في مقابلة الفاء و العين** و اللام من الوزن حرف من حروف العلّة الخ (إلى آخره) و لكن هذا آخر ما جرى عليه القلم بِمَنٍّ مَنْ مَنَّ علينا و أنعم، و الحمد لله على التمام و على رسوله و الصلوة و السلام و على آله و أصحابه الكرام ما دارت الليالي و الأيام.

Prepisao nepoznati prepisivač 9. rabīʻ al-awwala 1197/1783. godine u Fātiḥ medresi u Arḫūh (آرخـــوه) kadiluku (bilješka u kolofonu djela, fol. 116b).

Fol. 97b - 116b; 23 retka; tekst 150 x 75. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

4789,6 R 4485,VI

كفاية المبتدي

KIFĀYA AL-MUBTADĪ

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr ʻAlī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Djelo iz morfologije arapskog jezika čiji je autor, prema većini izvora, Muḥammad b. Pīr ʻAlī al-Birgawī. Djelo je poznato i kao *al-Kifāya min aṣ-ṣarf* ili *al-Ištiqāqiyya min aṣ-ṣarf*. U jednom drugom rukopisu (Vidi: 4817,2) navodi se i naslov *Kifāya al-qunūʻ*.

Početak (fol. 117b):

[الحمد لله رب العالمين] و الصلوة على محمد و آله أجمعين، و بعد: فإن كل كلمة اشتقاقية إن تجرّد ماضيه المفرد المذكر الغائب عن حرف زائد يسمّى مجرّداً و أصليًا، و إن اشتمل عليه يسمّى مزيداً فيه ...

Kraj (fol. 135b):

... و تعود اللام المحذوفة للجزم فيهما مفتوحة بدخولهما نحو: ليغزونَ و ليطوينَ و لم يغزونَ و لم يرمينَ و لم يطوينَ .

Prepisao ʻAlī b. Muṣṭafā (bilješka u kolofonu djela, fol. 135b).

Fol. 117b - 135b; 19 redaka; tekst 150 x 65. Pismo *nastaʻlīq*. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1500; Ahlwardt VI, 6842; Gacek, 290; Köprülü III, 5985; az-Ẓāhiriyya LBAS, 450; Jahić VI, 3878/5.

4789,7 R 4485,VII

ترجمة البناء

TARĞAMA AL-BINĀ'

Prijevod gramatičkog djela *al-Binā'* na turski jezik.

Početak (fol. 137b):

اعلم: أمر حاظر معلوم مفرد مذكر مخاطبدر، دوردنجي بابدن أصلنده تعلم ايدي تعلمدن مضارعت حرفني حذف اتدك نظراتدك ما بعدنه ساكن ساكن شي، ايله...

Kraj (fol. 151b):

... شو أقسامه أقسام سبعه تسميه أولنور، شاعر فصيحك بيت جمع ايدر او البيت بودر: صحيحست مثالست مضاعف لفيف ناقص مهموز أجوف. تمت

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 137b - 151b; 13 redaka; tekst 155 x 100. Pismo *nasḫī*. Paradigmatski oblici riječi ispisani crvenom tintom a istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode.

Na fol. 151b - 152a fragment komentara djela *al-Amṯila al-muḫtalifa*.

4789,8 R 4485,VIII

الشافية في الصرف

AŠ-ŠĀFIYA FĪ AṢ-ṢARF

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب
Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr
Ibn al-Ḥāğib, 570/1174 - 646/1249

Djelo iz morfologije arapskog jezika.

Početak (fol. 153b):

{الحمد لله رب العالمين} و الصلوة على سيد المرسلين، و على آله و صحبه أجمعين. و بعد فقد سألني من لا يسعُني مخالفتُه، أن ألحق بمقدمتي في الإعراب مقدمة في التصريف على نحوها **...التصريف** علم بأصول يعرف بها أحوال أبنية الكلم التي ليست بإعراب...

Kraj (fol. 176b):

... و أما الحروف فلم يكتب منها باليا، غير: بلى و إلى و على و حتى.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 153b - 176b; 19 redaka; tekst 155 x 70. Pismo *ta'līq*, mjestimično vokaliziran. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1020; Ahlwardt VI, 6600; Köprülü II, 1414β; Wagner, 270; aẓ-Ẓāhiriyya LBAS, 480.

4789,9 R 4485,IX

نزهة الطرف في علم الصرف

NUZHA AṬ-ṬARF FĪ 'ILM AṢ-ṢARF

أبو الفضل أحمد بن محمد الميداني
Abū al-Faḍl Aḥmad b. Muḥammad al-Maydānī, um. 518/1124

Gramatičko djelo iz morfologije arapskog jezika. Ḥāğğī Ḫalīfa (II, 1943) pored navođenja al-Maydānīja kao autora ovoga djela, navodi i to da je prema nekim izvorima autor ovoga djela Abū al-Baqā' 'Abdullāh b. Ḥusayn al-'Ukbarī, um. ? U našemu rukopisu na kraju djela stoji napisano da je ovo djelo iz zbirke djela koja je napisao Šayḫ 'Alī b. 'Abdullāh b. Ḥusayn.

Početak (fol. 177b):

أحمد الله على آلائه و أشكره على جميل بلائه ... و بعد فإن التصريف أحد أركان الأدب، و به تُضْرَفُ سعة العرب، و منه يتدرّج إلى اللغة العربية ... جمعت هذا الكتاب على ترتيب المصادر المتداول ليكون سهل المأخذ قريب المتناول، و سميته **نُزهة الطرف في علم الصرف**...

Kraj (fol. 209b):

...فهذه الخمسة لا بدّ لكل فعل منها ذكرت أو لم تذكر، سواء كان الفعل متعديًا أو لازمًا، فإن كان متعديًا زاد مفعولاً آخر و هو الذي حلّ الفعل به. تم الكتاب...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 177b - 209b; 19 redaka; tekst 150 x 100. Pismo *nasta'līq*. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1943; Şeşen, 795; GAL S I, 507.

4789,10 R 4485,X

إمعان الأنظار

IM'ĀN AL-ANẒĀR

محمد بن پير علي البركوي
Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 4777,2.

Prepisao Ḥusayn b. Muṣṭafā al-Qūčḥiṣāri (القوچحصاري) 952/1545. godine (bilješka na kraju djela, fol. 229b).

Fol. 210b - 229b; 21 redak; tekst 150 x 75. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*, ispisano crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

4790 R 7889

البناء

AL-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisao Kadunić Zakir (bilješka latinicom i na bosanskom jeziku napisana bez godine prepisa na početku i na kraju rukopisa). Rukopis je, u svakome slučaju, novijeg datuma - iz druge polovine dvadesetog stoljeća.

Fol. 6 paginiranih stranica; 205 x 165; 19 redaka; tekst 170 x 160. Papir industrijski, tamnobijel, srednje debljine, glat sa ištampanim linijama plave boje. Listovi nisu uvezani i nalaze se u mekšim, kartonskim koricama. Pismo *nasḫī*, vokaliziran. Počeci poglavlja označeni većim kružićem.

Iz biblioteke Imširović Ibrahima iz Sarajeva.

4791,1 R 7883,I

البناء

AL-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Nedostaje početak djela.

Prepisivač, mjesto i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1a - 7b; 180 x 110; 17 redaka; tekst 140 x 65. Papir tamnobijel, tanji, hrapav. Ima volantnih listova. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i otkinute klapne. Pismo *ta'līq*. Kustode.

Iz zbirke Merdanić Idrisa iz Odžaka kod Bugojna.

4791,2 R 7883,II

مراح الأرواح

MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود

Aḥmad b. 'Alī b. Mas'ūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisao Aḥmad ...? (nečitko) 1143/1730-31. godine (bilješka na kraju djela, fol. 55b).

Fol. 9b - 55b; 11 redaka; tekst 135 x 70. Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

4791,3 R 7883,III

تصريف العزي

TAṢRĪF AL-'IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني

'Izzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb
b. 'Alī az-Zanǧānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisao Aḥmad ...? (nečitko) 1143/1730-31. godine (bilješka na kraju drugog djela u zbirci, fol. 55b).

Fol. 56b - 75b; 11 redaka; tekst 135 x 70. Pismo *ta'līq*. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

4791,4 R 7883,IV

المقصود في التصريف

AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisao Aḥmad ...? (nečitko) 1143/1730-31. godine (bilješka na kraju drugog djela u zbirci, fol. 55b).

Fol. 77b - 94b; 11 redaka; tekst 135 x 70. Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

4792 R 622

مرشد الغناء بشرح أمثلة البناء

MURŠID AL-ĠINĀ' BI ŠARḤ AMṮILA AL-BINĀ'

مصلح الدين محمد بن صلاح الدين اللارى

Muṣliḥuddīn Muḥammad b. Ṣalāḥuddīn al-Lārī, um. 979/1571

Komentar djela *al-Binā'* iz morfologije arapskog jezika.

Početak (fol. 1b):

الحمد لله الذي ملأ قلوب عباده بالحكمة و النور، وجعل العلماء من بين عباده لامعة كالبدور... قال العبد الفقير إلى رحمة ربه القدير: يجب لهم أن يحفظ كتاب أمثلة البناء لرفع مرض الجهل، و تحصيل الشفاء، لكن هذا الكتاب يحتاج إلى شرح واضح للطلاب ... **مرشد الغناء لشرح أمثلة البناء**...

Kraj (fol. 50a):

... **يجمعها** أي: هذه الأقسام السبعة هذا البيت الذي أورده على سبيل النظم لتسهيل حفظه و ضبطه على طالب العلم، و هو قول الشاعر:

صحيح است مثال است مضاعف   لفيف ناقص مهموز أجوف ...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 50; 220 x 150; 17 redaka; tekst 155 x 100. Papir žućkast i deblji, osim nekoliko listova na početku koji su tanji i glat. Listovi oštećeni vlagom. Povez kožni, mekši. Pismo *nashī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Na fol. 1a napisan naslov djela مرشد الغناء.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke.

Izv. Ahlwardt VI, 6828; Dayl II, 467; A. M. II, 251; Kaḥḥāla XII, 293; aẓ-Ẓāhiriyya LBAS, 549.

4793,1 R 4952,I

شرح البناء
ŠARH AL-BINĀ'

Prema Katalogu Köprülü biblioteke (III, 644/2) kao mogući autor ovoga komentara navodi se Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī (929/1521 - 981/1573). Ahlwardt (VI,6829) ovome autoru, međutim, pripisuje drugi komentar navedenog djela. Prema Katalogu aẓ-Ẓāhiriyya biblioteke (LBAS, 484) ovaj komentar je napisao Muṣliḥuddīn Muṣṭafā b. Ša'bān as-Surūrī Čalabī (897/1492 - 969/1561). U Katalogu Bošnjačkog instituta (Zürich, 374) nalazi se komentar sa istim početkom kao naš, u kojemu se u kolofonu djela kao autor ovoga komentara javlja izvjesni Aḥmad iz 1212/1797. godine.

Početak (fol. 1b):

أحمد حمد الله الذى علم قواعد التصريف و الأبواب، المجرد ذاته عما يزيد على وحدته من الشريك و الأرباب، و أصلى على محمد الهادي إلى طريق ما منه دخول الجنة من الأبواب بسم **الله الرحمن الرحيم** بدأ بها اقتداءً بالكتاب العظيم، و عملاً بحديث الرسول الكريم، و لم يجعل الحمد جزء من رسالته...

Kraj (fol. 22a):

... **فهذه سبعة أقسام يجمعها هذا البيت قوله:**

صحيحست مثالست مضاعف   لفيف ناقص مهموز أجوف . تم

Prepisao nepoznati prepisivač 10. ǧumādā al-ūlā 1180/1775. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 22a)

Fol. 1b - 22a; 210 x 135; 23 retka; tekst 175 x 100. Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez deblji sa platnenim hrbatom. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Na fol. 22b - 25a i na posljednja tri zaštitna lista veća bilješka na turskom jeziku.

Iz zbirke porodice Poričanin.

Izv.: Köprülü III, 644/2; Ahlwardt VI, 6829; aẓ-Ẓāhiriyya LBAS, 484; Zürich, 374.

4793,2 R 4952,II

شرح الأمثلة المختلفة
ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Komentar djela *al-Amṯila al-muḫtalifa* na turskom jeziku.

Početak (fol. 25b):

الله تعالى يه الحمد ثنا ءنه، و رسولنه و دخي آل و اصحابنه صلوة سلامدن صكره **معلوم** أوله كه هر بر طالب علم صرف أوقيان طالب علم صرفه شروعدن أول أوج شئ بلمك لزوم عادي إيله لازمدر ...**إصطلاحده** أصل و احدى أمثله، مختلفه يه...

Kraj (fol. 57a):

... **معلوم** أولكه فعل تعجب غير متصرفدر، يعني: آندن مضارع أمر و نهى مجهول كلمز.

Prepisao nepoznati prepisivač u trećoj dekadi mjeseca ḏū al-ḥiǧǧa 1180/1776. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 57a).

Fol. 25b - 57a; 17 redaka; tekst 150 x 70. Pismo *nasta'līq*. Istaknute riječi ispisane crvenom tintom. Kustode. Dio teksta uokviren crvenom linijom.

4794,1 R 2019,I

شرح البناء
ŠARH AL-BINĀ'

Isto kao 4793,1.

Kraj ovdje (fol. 47a):

... **فهذه سبعة أقسام يجمعها هذا البيت قوله:**

صحيحست مثالست مضاعف - لفيف ناقص مهموز أجوف

إما خبر مبتدأ محذوف هو هو، و إما بدل الكل من هذا البيت. تم

Prepisao Ḥusayn, stanovnik Gornje Tvrđave (Ḥiṣn al-Bālā) 1195/1780-81. godine (bilješka na kraju u kolofonu djela, fol. 39a).

Fol. 1b - 39a; 215 x 155; 15 redaka; tekst 140 x 90. Papir žućkast, tanji, glat. Ima volantnih listova. Povez mekši, kožni. Pismo *nast'alīq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na listovima između dva djela (fol. 39b - 43a) nalaze se razne bilješke, izvodi iz arapskog jezika iz različitih djela. Na fol. 41a 43a veća bilješka na turskom jeziku o jezičkoj analizi *basmale* i još nekih riječi kao termina.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

4794,2 R 2019,II

المطلوب في شرح المقصود

AL-MAṬLŪB FĪ ŠARḤ AL-MAQṢŪD

Isto kao 4761.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Rukopis djela je nepotpun na kraju.

Fol. 43b - 90b; 17 redaka; tekst 165 x 90. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

4795,1 R 3157,I

شرح البناء

ŠARH AL-BINĀ'

Isto kao 4793,1.

Prepisao Ḥāfiẓ Fayḍullah b. Su'ād Mehmed-paša 1200/1785-86. godine (bilješka na kraju djela, fol. 47a)

Fol. 1b - 47a; 175 x 115; 15 redaka; tekst 115 x 65. Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom, mjestimično i crnom. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela. Na prva dva lista pečati bivših vlasnika rukopisa.

4795,2 R 3157,II

شرح الأمثلة المختلفة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

مصلح الدين مصطفى بن شعبان السروري چلبي

Muṣliḥuddīn Muṣṭafā b. Ša'bān as-Surūrī Čalabī,
897/1492 - 969/1561

Isto kao 4776,7.

Prepisao isti prepisivač kao i prethodno djelo, Ḥāfiẓ Fayḍullah b. Su'ād Mehmed-paša (bilješka na kraju prvoga djela, fol. 47a).

Fol. 48b - 58b; 15 redaka; tekst 115 x 65. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

4796,1 R 1947,I

شرح البناء

ŠARḤ AL-BINĀ'

Isto kao 4793,1.

Prepisao Muḥammad b. Ibrāhīm u prvoj dekadi ḏū al-ḥiǧǧa 1213/1799. godine (bilješka na kraju djela, fol. 41b).

Fol. 1b - 41b; 210 x 145; 15 redaka; tekst 150 x 85. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom a tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

4796,2 R 1947,II

مقدمة أبي الليث السمرقندي

MUQADDIMA ABĪ AL-LAYṮ AS-SAMARQANDĪ

أبو الليث نصر بن محمد بن إبراهيم السمرقندي

Abū al-Layṯ Naṣr b. Muḥammad b. Ibrāhīm as-Samarqandī,
um. 373/983.

Kraće djelo o namazu.

Početak (fol. 43b):

{الحمد لله رب العالمين} {و العاقبة للمتقين} و لا عدوان إلا على الظالمين... قال الفقيه أبو الليث رحمة الله عليه: ثم إعلم بأن الصلوة فريضة قائمة، و شريعة ثابتة عرفت فرضيتها بالكتاب و السنة و إجماع الأمة...

Djelo se završava raznim pitanjima, *mas'alama*.

Prepisao isti prepisivač kao i prethodno djelo, Muḥammad b. Ibrāhīm (bilješka na kraju prvoga djela, fol. 41b).

Fol. 43b - 79b; 15 redaka; (tekst 150 x 85). Pismo *nasḫī*. Poglavlja ispisana crvenom tintom. Navodi citirani sa *qawluhu* a poglavlja označena sa *faṣl*, ispisani crvenom tintom. Kustode.

Izv. Ḥ. Ḫ. II, 1795; Dobrača II, 904; Ahlwardt III, 3506; Wagner 110.

4797,1 R 2048,I

شرح البناء

ŠARH AL-BINĀ'

Isto kao 4793,1.

Prepisao nepoznati prepisivač 1213/1798-99. godine (bilješka na kraju djela, fol. 36a).

Fol. 1b - 36a; 200 x 140; 19 redaka; tekst 140 x 80. Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, u dobrome stanju. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren debljom linijom zlatne boje, obrubljene crnom linijom. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vlasnik rukopisa 1213/1798-99. godine bio Ṣāliḥ b. Ša'bān an-Niqšikawī (iz Nikšića, bilješka i pečat na fol. 1a).

Vlasnik rukopisa je bio i Darwīš-āġā Kurğī-zāde (Ćurčić, bilješka na fol. 1a)

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke.

4797,2 R 2048,II

شرح القصيدة الطنطرانية

ŠARḤ AL-QAṢĪDA AṬ-ṬANṬARĀNIYYA

محمد البهشتي الإسفرائيني

Muḥammad al-Bihištī al-Isfarā'īnī, um. oko 900/1494

Komentar kaside u pohvalu seldžučkog vezira Niẓām al-Mulka koju je napisao Abū Naṣr Aḥmad b. 'Abdurrazzāq aṭ-Ṭanṭarānī, um. oko 480/1087. godine.

Početak (fol. 37b):

الحمد لله الذي خصّص نوع الإنسان بالفصاحة و البيان، و شرفه بالبلاغة و التبيان ... أما بعد فيقول المولى ... محمد الإسفرائيني طاب ثراه لما كانت القصيدة الترجيعية ... و شرحتها لهنا على وجه لا يفضى (إلى) الإطناب بالتماس بعض الأصحاب ...

Kraj (fol. 50a):

... و غيرها من الصنايع بل لقلّة ما تركته، و هذا القدر من الإرشاد كاف للمرشد. تمّت

Prepisao Ṣāliḥ b. Ša'bān an-Niqšikawī (iz Nikšića) u prvoj dekadi mjeseca ša'bāna 1212/1798. godine u Sarajevu (bilješka sa pečatom na kraju djela, fol. 50a).

قد وقع الفراغ من كتابة هذه النسخة اللطيفة المرغوبة، يوم الخميس في عشر الأوّل من شعبان المعظم، سنة إثنى عشر و مائتين و ألف، عن يد أضعف العباد الأصل النقشكوي صالح بن شعبان، غفر لهما ... في مدينة سراي بوسنه.

Fol. 37b - 50a; 23 retka; tekst 160 x 75. Papir žućkast, srednje debljine, glat. Pismo *nasḫī*. Stihovi ispisani crvenom tintom. Kustode.

Izv.: Dobrača I, str. 245 (397/5); TÜYATOK 07/V, 4025.

4797,3 R 2048,III

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullāh b. Yūsuf
b. Aḥmad Ibn Hišām, 708/1309 - 761/1360

Djelo o pravilima fleksije u arapskom jeziku.

Početak (fol. 53b):

قال الشيخ الإمام العالم جمال الدين ابن هشام، نفع الله المسلمين ببركته: هذه فوائد جليلة في قواعد الإعراب، يقتفي متأملها جادة الصواب ... و سميتها **بالإعراب عن قواعد الإعراب** ...

Kraj (fol. 68b):

... و لا تعطف عليه عطف البيان كالمضمرات، وكثير من المتقدمين يسمون الزايد صلة، و بعضهم يسميه مؤكداً، و في هذا القدر كفاية لمن تأمله .

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 53b - 68b; 16 redaka; tekst 155 x 70. Pismo *nasḫī*. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Izv.: Ḥ. Ḫ. I, 124 ; Ahlwardt VI, 6705; Flügel, 177; Jahić VI, 3723/2.

4797,4 R 2048,IV

شرح بعض التعريفات النحوية

ŠARḤ BA'D AT-TA'RĪFĀT AN-NAḤWIYYA

Komentar određenih sintaksičkih termina u arapskoj sintaksi.

Početak (fol. 70a):

{الحمد لله رب العالمين} { و العاقبة للمتقين} و الصلوة على نبيه محمد و آله و صحبه أجمعين. فجمعت هذه التعريفات تيسراً للمبتدئين . فإن قيل: ما الكلمة؟ قلنا: لفظ وضع لمعنى مفرد...

Kraj (fol. 71b):

... فإن قيل: ما العطف البيان؟ قلنا: تابع غير صفة يوضح متبوعه، نحو أقسم بالله ...؟ حفص.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 70a -71b; 23 retka; tekst 150 x 70. Pismo *ta'līq*. Kustode.

4797,5 R 2048,V

المقدمة الآجرومية

AL-MUQADDIMA AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمد بن محمد بن داود الصنهاجي ابن آجروم

Abū 'Abdullāh Muḥammad b. Muḥammad b. Dāwūd
aṣ-Ṣinhāğī Ibn Āğurrūm, 672/1273 - 723/1323

Kraće djelo iz sintakse arapskog jezika namijenjeno uglavnom početnicima u učenju arapskog jezika koje je autor napisao za vrijeme boravka u Meki.

Početak (fol. 1b):

قال الشيخ الإمام النحوي اللغوي أبو عبد الله محمد بن داود الصنهاجي الشهير بابن آجرّوم: ... **الكلام** هو اللفظ المركب المفيد بالوضع و **أقسامه** ثلاثة اسم و فعل و حرف جاء لمعنى، فالإسم يعرف بالخفض و التنوين ...

Kraj (fol. 74b):

... والذي يقدر باللام نحو قولك: غلامُ زيدٍ، و الذي يقدر بمن نحو: ثوبُ خزٍّ، و بابُ ساجٍ، و خاتمُ فضّةٍ.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 71b -74b; 23 retka; tekst 150 x 70. Pismo *ta'līq*, od istog prepisivača kao i u prethodnom djelu. Kustode. Istaknute riječi ispisane crvenom tintom.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1796; Ahlwardt VI, 6669; Flügel I, 174; Kaḥḥāla XI, 215; az-Ẓāhiriyya N, 1.

4797,6 R 2048,VI

المقدمة الآجرومية

AL-MUQADDIMA AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمد بن محمد بن داود الصنهاجي ابن آجروم

Abū 'Abdullāh Muḥammad b. Muḥammad b. Dāwūd aṣ-Ṣinhāğī Ibn
Āğurrūm, 672/1273 - 723/1323

Isto kao 4797,5.

Djelo je prepisano samo do početka poglavlja o akuzativima imenica (Manṣūbāt al-asmā').

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 75a -77a; 23 retka; tekst 150 x 70. Pismo *ta'līq* od istog prepisivača kao i u prethodnom djelu. Kustode.

Na fol. 77b - 79b dove koje se uče na *ḫuṭbi*.

4797,7 R 2048,VII

المقدمة المطرزية في النحو

AL-MUQADDIMA AL-MUṬARRIZIYYA FĪ AN-NAḤW

أبو عبد الله محمد بن علي بن صالح السلمي المطرزي

Abū 'Abdullāh Muḥammad b. 'Alī b. Ṣāliḥ as-Sulamī
al-Muṭarrizī, um. 456/1064

Kraće djelo iz arapske sintakse.

Početak (fol. 80):

قال الشيخ الامام الرئيس أبو عبدالله محمد بن علي بن صالح السُّلمي المطرزي، رحمه الله عليه: أقسام الكلمة: إسم و فعل و حرف جاء لمعنىً، و لكل واحد منها خواص تختص به و تدل

عليه، فمن خواص الإسم أن يحسن فيه الألف و اللام و التنوين، نحو قولك: رجل و الرجل، و فرس و الفرس...

Kraj (fol. 84b):

... في الإسم علتان من العلل التي ذكرناها منعتاه من الصرف، أو علة مكررة منعته من الصرف. تمت المقدمة بحمد الله...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 80a - 84b; 19 redaka; tekst 150 x 75. Pismo *nasta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1804; Kaḥḥāla XI, 50.

4798,1 R 3610,I

شرح البناء
ŠARḤ AL-BINĀ'

محمد بن حميد بن مصطفى الكفوي

Muḥammad b. Ḥamīd b. Muṣṭafā al-Kafawī, um. 1174/1761

Isto kao 4776,3.

Prepisao Ṣāliḥ b. Muṣṭafā Šemić? 1256/1840 (bilješka na kraju djela, fol. 1a i 26a).

...قد وقع الفراغ عن يد عبده الضعيف المذنب المحتاج إلى رحمة ربّه و شفاعة نبيّه. صالح بن مصطفى (شاميك)، عفى عنهما الباري، سنة ست و خمسين و مائتين و ألف.

Fol. 1b - 26a; 185 x 130; 19 redaka; tekst 150 x 85. Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama. Hrbat naknadno popravljan drugom vrstom kože. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom i crnom linijom. Kustode.

Bilješka na fol. 1a da je vlasnik rukopisa njegov prepisivač, Ṣāliḥ b. Muṣṭafā Šemić.

4798,2 R 3610,II

روح الشروح
RŪḤ AŠ-ŠURŪḤ

محمد العيشي التيروي

Muḥammad al-'Ayšī at-Tīrawī, um. 1061/1651

Isto kao 4773.

Prepisao isti prepisivač kao i prethodno djelo, Ṣāliḥ b. Muṣṭafā Šemić (bilješka na kraju prvog djela, fol. 26a).

Fol. 27b - 74b; 19 redaka; tekst 150 x 85. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom i crnom linijom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

4799 R 6632

شرح البناء
ŠARḤ AL-BINĀ'

محمد بن حميد بن مصطفى الكفوي

Muḥammad b. Ḥamīd b. Muṣṭafā al-Kafawī, um. 1174/1761

Isto kao 4776,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 19; 210 x 150; 21 redak; tekst 155 x 80. Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Listovi uvezani koncem. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela ndvučen crvenom linijom. Kustode.

Iz zbirke rukopisa Emina Islamovskog iz Struge.

4800 R 7890

رسالة فيما بقي من أبواب التصريف
RISĀLA FĪ MĀ BAQIYA MIN ABWĀB AT-TAṢRĪF

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Komentar paradigmatskih glagolskih oblika koji nisu spomenuti u djelu *al-Binā'*.

Početak (fol. 1b):

[الحمد لله رب العالمين] و الصلوة و السلام على رسولنا و آله أجمعين. **أمّا بعد** فيقول العبد الحقير الفقير إلى رحمة ربه القدير، حسين بن أحمد ... الشهير بزيني زاده ... إن المشهور أن أبواب التصريف أربعون، ذكر صاحب البناء منها خمسة و ثلاثين، و لم يذكر الخمسة لقلّة استعمالها...

Kraj (fol. 6a):

... أشدّ منه تمسّكًا، ما أشدّ تمسّكه و اشدد بتمسّكه.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 6; 190 x 125; 17 redaka; tekst 120 x 65. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Listovi neuvezani. Nedostaju korice. Pismo *nasḫī*. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela, ispisane rukom prepisivača.

Izv.: Sarkīs 992; Kaḥḥala III, 311.

4801,1 R 5746,I

رسالة فيما بقي من أبواب التصريف

RISĀLA FĪ MĀ BAQIYA MIN ABWĀB AT-TAṢRĪF

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4800.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 3a; 225 x 160; 27 redaka; tekst 180 x 115. Papir tamnobijel, deblji, glat. Listovi pogrešno uvezani. Povez nov, platneni. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

4801,2 R 5746,II

رسالة في لغات علل العروض و اصطلاحاتها

RISĀLA FĪ LUĠĀT 'ILAL AL-'ARŪḌ WA IṢṬILĀḤĀTIHĀ

Traktat iz arapske metrike.

Početak (fol. 3b):

چونكي فضلاء عجم قتنده مشهور أولان بونلردر امدي معناي لغوي و اصطلاحي بيان قلنمق مستحسندر بلكل كم مَجَزْ دِرلر...

Kraj (fol. 5a):

... **مفعول** درلامك ضمّة سي إيله تنوين سز.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 3b - 5a; 27 redaka; tekst 180 x 115. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

4801,3 R 5746,III

در تشبيهات معميات

DER TAŠBĪHĀT-I MU'AMMAYĀT

محمد بن مصطفى بن على دده بالدر زاده

Meḥmed b. Muṣṭafā b. 'Alī-dede Bāldirzāde, um. 1060/1650

Traktat na turskom jeziku o razlikovanju sličnih riječi.

Početak (fol. 5a):

بلكل كه دهان يا نقش دهان ذكر ايدرلر ميم مراد اولنور، وابرو يا نقش ابرو ذكر ايدرلر نون ورا مراد اولنور، و قد و قامت...

Kraj (fol. 5b):

... دخي، لفظ حساب اوزره دلالت ايدرانك تركيبي كر، و حساب تهجّي اوزره تا اولكي مقصود حاصل أولنجه، و السلام.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 5a - 5b; 27 redaka ukupno; tekst 180 x 115. Pismo *nasḫī*. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom.

Izv.: A. M. II, 285.

4802,1 R 6002,I

شرح البناء

ŠARḤ AL-BINĀ'

عبد الغني أفندي

'Abdulġanī Efendī, um.?

Komentar djela *al-Binā'* iz gramatike arapskog jezika. Autor ovoga komentara prema TÜYATOK-u (07/V, 3737) je 'Abdulġanī Efendī, um.? Drugi izvor (aẓ-Ẓāhiriyya LBAS, 485) ne navodi ime autora ovoga komentara. Inače, za razliku od ova dva izvora, u našemu rukopisu je izostavljena zahvala *(ḥamdala)*.

Početak (fol. 1b):

إن اجدّ ما يستهلّ به اللسان بالبيان، و اسرّ ما يستمدّ به الأركان من الجنان ... **و بعد لما** فرغت من تحصيل العلوم ... وهب الله تعالى لي غلامًا ... أردت أن أشرح له شرحًا ينتفع به، و ليكون تحفة منّي له، و لسائر الطالبين أجمعين...

Kraj (fol. 13b):

... **و هذه الأقسام المذكورة سبعة يجمعها** أي هذه الأقسام السبعة **هذا البيت** الذي أورده على صورة النظم ليسهل على الطالب الفهم و هو قوله:

صحيحست مثالست مضاعف - لفيف ناقص مهموز أجوف

و لا يلزم منه للترتيب الرعاية ليكون نظم البيت على السلامة. فأنت يا طالب لا تلزم رعاية التقديم و التأخير لأن فيه تأخير مقلوب تأخير، و أقصد إلى الإنتظام في سلك العلماء، و حَصِّل العلم لئلاّ تكون من الجهلاء، و تحصيله إنما يكون بثلث خصال: بالإنابة و الرجوع الى ذي الجلال، و التعظيم لأهله خصوصاً للأستاذ، و أن يكون للمواظبة عليه المعتاد.

Prepisao Ismā'īl b. Ibrāhīm b. Sulaymān u Istanbulu u medresi Nišanğī Meḥmed-paša 1215/1800-01. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 13b).

Fol. 1b - 13b; 225 x 145; 23 retka; tekst 150 x 80. Papir žućkast, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode.

Rukopis je bio u vlasništvu Bāzirgān Ketenğī Muṣṭafā-āġāzāde As'ad Munlā (bilješka na fol. 1a).

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

Izv.: TÜYATOK 07/V, 3737; az-Ẓāhiriyya LBAS, 485.

4802,2 R 6002,II

شرح الأمثلة المختلفة
ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

أحمد بن مصطفي اللالي
Aḥmad b. Muṣṭafā al-Lālī, um. 971/1563

Komentar djela *al-Amṯila al-muḫtalifa* iz morfologije arapskog jezika. Komentar napisan u formi 355 pitanja.

Početak (fol. 14b):

الحمد لمن جعل أذهان المبتدئين مزيناً بالمثال، و الصلوة على محمد الموصوف بأحسن الخصال، ... **و بعد** فيقول العبد المحتاج إلى الله المتعالي سيد أحمد بن مصطفى الشهير باللالي: إني كتبت هذه الأوراق للمبتدئين الطالبين ... ذكرت فيها الأبحاث و الأسئلة على الرسالة الموسومة بالأمثلة ...

Kraj (fol. 45b):

... و إن لم تختص بالثلاثي المجرد فمجيؤهما من غير الثلاثي بأن يكون صيغته اسم المفعول كما بيّن في موضعه. و قد أوردنا في هذه خمساً و خمسين و ثلث مائة أسؤلة، بعون الله و حسن توفيقه.

Prepisao isti prepisivač kao i prethodno djelo, Ismā'īl b. Ibrāhīm b. Sulaymān (bilješka na fol. 13b).

Fol. 14b - 45b; 23 retka; tekst 150 x 80. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Tekst djela uokviren crvenom linijom, također. Kustode.

Izv.: Ahlwardt VI, 6820; TÜYATOK 07/V, 3755; Köprülü III, 625.

4803 R 6924

شرح البناء
ŠARḤ AL-BINĀ'

أحمد رشيد بن عبد الله بن أمين الفتوى عثمان
Aḥmad Rašīd b. 'Abdullāh b. amīn al-fatwā 'Uṯmān, um.?

Komentar djela *al-Binā'* iz gramatike arapskog jezika. Djelo se, inače, ne spominje u nama dostupnim izvorima i, uglavnom je kompilacija drugih komentara ovoga djela. Uporediti sa rukopisima komentara ovoga djela: 4793,1 i 4802,1.

Početak (fol. 1b):

حمداً لمن أسس بناء العلوم على أبواب التصريف، و قدس فناء الفهوم بتحويل أوزانها عن التحريف ... أما بعد فيقول العبد المفتقر إلى عفو ربه المقتدر السيد أحمد رشيد بن عبد الله بن المرحوم أمين الفتوى عثمان، غفر الله لهم ...الرسالة المسماة بالبناء، و رأيت لمعاشر المبتدئين ... و أردت أن أعينه ببعض ما يتعلق به من الفوائد...

Kraj (fol. 78a):

... **يجمعها** أي هذه الأقسام السبعة **هذا البيت** الذي ورد على صورة النظم ليسهل على المبتدئين و هو قوله:

صحيحست و مثالست و مضاعف - و لفيف و ناقص و مهموز و أجوف

و لا يلزم رعاية الترتيب ليكون نظم البيت على السلامة، و هو إما خبر مبتدأ محذوف أي: هو، و إما بدل الكل من هذا البيت، هذا آخر ما جرى عليه القلم. و الحمد لله على جميع النعم و الصلوة و السلام على رسوله...

Prepisao Kāmil Šukrī b. Ibrāhīm Anqarawī 20. rağaba (12)67/1851. godine (bilješka na kraju djela, fol. 78a).

Fol. 78; 175 x 120; 13 redaka; tekst 105 x 60. Papir žućkast, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom u prvom dijelu a crnom u drugom dijelu rukopisa. Kustode.

4804,1 R 5814,I

رسالة في الجموع
RISĀLA FĪ AL-ĞUMŪ'

أبو الفضل أحمد بن محمد الميداني

Abū al-Faḍl Aḥmad b. Muḥammad al-Maydānī, um. 518/1124

Kraća rasprava o množinama riječi u arapskom jeziku. Prema početku rukopisa autor ove rasprave je Abū al-Faḍl Aḥmad b. Muḥammad al-Maydānī (um. 518/1124).

Početak (fol. 1b):

قال أبو الفضل أحمد بن محمد الميداني: اعلم أن الإسم إذا كان على فَعْل أو فِعْل أو فُعْل فيجمع على القلة على أفْعُل و أفْعال، وعلى الكثرة على فُعول و فِعال نحو: بَحْر و أبْحُر و أبْحار وبُحور و بِحار...

Kraj (fol. 2a):

...فإن كانت هذه الثلاثة بالها،، جمعت على فعايل نحو سحابة و سحايب و حمالة و حمايل و ذؤآبة و ذوايب. تمت

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 2a; 210 x 150; ukupno 43 retka; tekst 165 x 115. Papir žućkast, deblji, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī*.

U posjed rukopisa došao Darwīš b. Muḥammad al-ḥāǧǧ 'Alī 1191/1777. godine a 'Uṯmān b. Muḥammad 1206/1791-92. godine (bilješke sa pečatima na fol. 1a).

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

Izv.: Kaḥḥāla II, 63.

4804,2 R 5814,II

الشافية في الصرف
AŠ-ŠĀFIYA FĪ AṢ-ṢARF

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 4789,8.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 2b - 53b; 11 redaka; tekst 145 x 70. Pismo *nasḫī*, veoma lijep. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom a istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4805 R 2880

الشافية في الصرف
AŠ-ŠĀFIYA FĪ AṢ-ṢARF

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 4789,8.

Prepisao Muṣṭafā b. Ismā'īl 948/1541-42. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 60a).

Fol. 60; 165 x 110; 11 redaka; tekst 120 x 70. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. U početku djela na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke.

4806 R 857

الشافية في الصرف
AŠ-ŠĀFIYA FĪ AṢ-ṢARF

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 4789,8.

Prepisao nepoznati prepisivač 29. šawwāla 1001/1593. godine (bilješka na kraju djela, fol. 112a).

Fol. 112; 185 x 135; 7 redaka; tekst 120 x 50. Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama. Nedostaje klapna. Pismo *nasta'līq*, lijep, razmaknutih redaka. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno kao i na umetnutim listićima veoma mnogo bilježaka, izvoda iz raznih komentara ovoga djela.

Na kraju djela na margini se nalazi bilješka da je prepisivač završio prepisivanje ovih izvoda prve noći mjeseca muḥarrama 1002/1593. godina.

Vakuf 'Uṯmān-efendī, muderis Sīm zāde medrese (bilješka na fol. 1a).

4807 R 2377

الشافية في الصرف

AŠ-ŠĀFIYA FĪ AṢ-ṢARF

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 4789,8.

Prepisao Muṣlī b. 'Umar u Gazi Husrev-begovoj medresi 1026/1617. godine (bilješka na kraju djela, fol. 66a).

قد وقع الفراغ في كتابة هذا الكتاب في مقام مدرسة خسرويك، رحمة الله عليه رحمة واسعة، في يد العبد الضعيف المفتقر إلى الله اللطيف مصلي بن عمر، غفر الله ذنوبهما ... سنة ست و عشرين و ألف. تم

Fol. 66; 200 x 135; 7-9 redaka; tekst 150 x 65. Papir žućkast, srednje debljine, glat. Ima volantnih listova i laga. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *nasta'līq*, mjestimično vokaliziran. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. U prvoj polovini rukopisa tekst djela uokviren crnom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis je uvakufio Muẓaffarī-zāde al-ḥāğğ 'Abdulqādir-efendī za Sīm-zāde medresu 1206/1791-92. godine (bilješka i pečat na fol. 1a).

4808,1 R 3335,I

الشافية في الصرف

AŠ-ŠĀFIYA FĪ AṢ-ṢARF

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 4789,8.

Prepisao Ṣādiq b. Ibrāhīm u prvoj dekadi mjeseca ğumādā al-uḫrā 1050/1640. godine (bilješka na kraju djela, fol. 57b).

Fol. 1b - 57b; 200 x 115; 11 redaka; tekst 140 x 60. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Pismo *ta'līq*, mjestimično vokaliziran. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. U početku djela tekst, i margine posebno, uokvireni crvenom linijom. Na marginama i interlinearno u prvome dijelu djela bilješke u vezi sa tekstom djela.

U posjedu rukopisa bio Maḥmūd b. al-ḥāğğ Muḥammad b. Ibrāhīm (bilješka na prvom zaštitnom listu).

4808,2 R 3335,II

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullāh b. Yūsuf
b. Aḥmad Ibn Hišām, 708/1309 - 761/1360

Isto kao 4797,3.

Prepisao isti prepisivač kao i prethodno djelo, Ṣādiq b. Ibrāhīm 1051/1641. godine (bilješka na kraju djela, fol. 81a).

Fol. 59b - 81a; 11 redaka; tekst 140 x 60. Pismo *ta'līq*, mjestimično vokaliziran. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4808,3 R 3335,III

المقدمة الآجرومية

AL-MUQADDIMA AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمد بن محمد بن داود الصنهاجي ابن آجروم

Abū 'Abdullāh Muḥammad b. Muḥammad b. Dāwūd
aṣ-Ṣinhāğī Ibn Āğurrūm, 672/1273 - 723/1323

Isto kao 4797,5.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 83b - 89a; 19 redaka; tekst 120 x 50. Papir žućkast, srednje debljine, glat. Pismo *ta'līq*, sitniji. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

4809

R 4988

الشافية في الصرف

AŠ-ŠĀFIYA FĪ AṢ-ṢARF

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 4789,8.

Prepisao Ibrāhīm b. Ḥasan ... (dalje zamrljano) u mjesecu ǧumādā al-ūlā 1076/1665. godine (bilješka na margini, fol. 26a).

Djelo je manjkavo na početku.

Fol. 26; 200 x 125; 13 redaka; tekst 120 x 55. Papir žućkast, srednje debljine, glat. Posljednja polovina rukopisa oštećena vlagom. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*, mjestimično vokaliziran. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis je 1260/1844. godine bio u vlasništvu Ayyūb-efendī Travničanina (bilješka na unutarnjoj strani prve korice).

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

4810

R 954

الشافية في الصرف

AŠ-ŠĀFIYA FĪ AṢ-ṢARF

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 4789,8.

Prepisao nepoznati prepisivač 9. ša'bāna 1122/1710. godine (bilješka na fol. 47a).

Fol. 47; 200 x 145; 11 redaka; tekst 145 x 60. Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasta'līq*, mjestimično vokaliziran, od dva prepisivača. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela na nekoliko stranica uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela. Na fol. 1a napisan naslov i autor djela.

Vlasnik rukopisa bio Muḥammad Šākir b. Muḥammad Mu'īd (bilješka na fol. 1a).

Vakuf Muhamed-age Aganagića, trgovca iz Sarajeva (pečat na kraju rukopisa).

4811,1

R 2382,I

الشافية في الصرف

AŠ-ŠĀFIYA FĪ AṢ-ṢARF

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 4789,8.

Prepisiao nepoznati prepisivač u drugoj dekadi mjeseca ǧumādā al-uḫrā 1129/1717. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 43a).

Fol. 1b - 43a; 210 x 155; 15 redaka; tekst 140 x 75. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī*, mjestimično vokaliziran. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela na nekoliko prvih listova uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Iz Osman Šehdijine biblioteke.

4811,2

R 2382,II

عروض الأندلسي

'ARŪḌ AL-ANDALUSĪ

أبو عبد الله محمد بن حسين أبو الجيش الأندلسي الأنصاري

Abū 'Abdullāh Muḥammad b. Ḥusayn Abū al-Ǧayš
al-Andalusī al-Anṣārī, um. 626/1229

Kraće djelo iz arapske metrike u kojemu autor navodi 34 metra sa 63 primjera. Veći dio djela u ovome rukopisu je ostao neprepisan.

Početak (fol. 43b):

قال الفقير إلى الله تعالى عزّ و جلّ، أبو عبد الله محمد المعروف بأبي الجيش الأنصاري الأندلسي ... و بعد فقد قصدت في هذا المختصر أن أذكر علل الأعاريض الأربع و ثلاثين...

Kraj ovdje (fol. 45a):

... البسيط أصله مستفعلن فاعلن مستفعلن فاعلن مرتين...

Prepisao isti prepisivač kao i prethodno djelo.

Fol. 43b - 45a; 210 x 155; 15 redaka; tekst 140 x 75. Pismo *nasḫī*, mjestimično vokaliziran. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Izv.: Ahlwardt VI, 7141; Köprülü II, 341/2; TÜYATOK 07/V, 3460-3463; Dobrača I, str. 241; Bratislava, 354; Jahić, VI, 4182/5.

4812 R 2883

الشافية في الصرف

AŠ-ŠĀFIYA FĪ AṢ-ṢARF

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 4789,8.

Prepisao ... (ime namjerno zamrljano) 1139/1726. godine (bilješka na kraju djela, fol. 64b).

Fol. 64, paginiranih; 145 x 95; 11 redaka; tekst 100 x 50. Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī*, mjestimično vokaliziran. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

U posjedu rukopisa bio Mullā Bakir b. Aḥmad-pašazāde (bilješka na fol. 1a).

Vakuf Muhamed-age Aganagića, trgovca iz Sarajeva (pečat na posljednjem listu rukopisa).

4813,1 R 3076,I

الشافية في الصرف

AŠ-ŠĀFIYA FĪ AṢ-ṢARF

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 4789,8.

Prepisao nepoznati prepisivač u mjesecu ğumādā al-uḫrā 1147/1734. godine (bilješka na kraju djela, fol. 45a).

Fol. 1b - 45a; 170 x 120; 13 redaka; tekst 105 x 55. Papir žućkast, srednje debljine. Na prve dvije stranice tekst djela oštećen. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*, mjestimično vokaliziran. Kustode. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela, ispisane rukom prepisivača.

4813,2 R 3076,II

شرح الأمثلة المختلفة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Komentar na turskome jeziku djela *al-Amṯila al-muḫtalifa* o paradigmatskim oblicima arapskih riječi.

Početak (fol. 48b):

أمثله ، مختلفه صيغه سنده قج ألفاظ وار؟ يكرمي طقوز لفظ وار. قج تثنيه؟ تثنيه يوق. قج جمع وار؟ جمعده يوق...

Kraj (fol. 64a):

...إصطلاحده: الصيغة التي وضعت لإنشاء النسبت التصغير.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 48b - 64a; 15 redaka; tekst 120 x 60. Papir tamnobijel, srednje debljine. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode.

Izv.: Flügel I, 185; Fajić V, 3331/5.

4814,1 R 4153,I

الشافية في الصرف

AŠ-ŠĀFIYA FĪ AṢ-ṢARF

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 4789,8.

Prepisao nepoznati prepisivač u prvoj dekadi mjeseca rabī' al-āḫira 1154/1741. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 41b).

Fol. 1b - 41b; 200 x 130; 17 redaka; tekst 135 x 60. Papir žućkast, srednje debljine, glat. Ima volantnih laga. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*, mjestimično vokaliziran. Naslovi i počeci poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno u prvome dijelu bilješke u vezi sa tekstom djela.

4814,2 R 4153,II

مراح الأرواح
MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود
Aḥmad b. 'Alī b. Mas'ūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 44b - 67b; 15 redaka; tekst 150-160 x 90. Pismo *ta'līq*, osim posljednjih šest listova na kojima je *nasḫī* od drugoga prepisivača. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode.

4814,3 R 4153,III

تصريف العزي
TAṢRĪF AL-'IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني
'Izzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb b. 'Alī az-Zanǧānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 69b - 79b; 15 redaka; tekst 155 x 90. Pismo *nasḫī* od dva prepisivača, s tim da je drugi dio teksta većinom vokaliziran. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. U prvome dijelu istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4814,4 R 4153,IV

المقصود في التصريف
AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 81b - 91b; 15 redaka; tekst 145-150 x 85. Pismo *nasḫī* na prva dva lista, dok je ostalo *ta'līq*, mjestimično vokaliziran. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4814,5 R 4153,V

البناء
AL-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 93b - 99b; 15 redaka; tekst 150 x 85. Pismo *nasḫī* mjestimično vokaliziran. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4814,6 R 4153,VI

الأمثلة المختلفة
AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Paradigme napisane na oblik نصر sa gramatičkom analizom na turskom jeziku.

Početak (fol. 100b):

نصر فعل ماضي بناء معلوم مفرد مذكر غائب معناسي: ياردم ايتدي بر غائب اركچمش زماندە...

Kraj (fol. 115a):

...نُصَيْرِيَّات تصغير إسم منسوب جمع مؤنث.

Prepisao nepoznati prepisivač u drugoj dekadi mjeseca ša'bāna 1177/1764. godine (bilješka na kraju djela, fol. 115a).

Fol. 100b - 115a. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

4815 R 7860

الشافية في الصرف

AŠ-ŠĀFIYA FĪ AŞ-ŞARF

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب
Ğamāluddīn Abū ‘Amr ‘Uṯmān b. ‘Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 4789,8.

Prepisao Muḥammad b. Dāwūd (bilješka bez godine prepisa na kraju djela, fol. 75a).

Fol. 75; 210 x 130; 7 redaka; tekst 120 x 65. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *ta‘līq*, mjestimično vokaliziran. Kustode. Na marginama i interlinearno na nekoliko prvih listova bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na prvim listovima raznovrsne bilješke.

Vlasnik rukopisa bio Muṣṭafā (bilješka na fol. 1a).

Vakuf Muṣṭafā Šawqī 1287/1870-71. godine (pečat na više mjesta u rukopisu).

4816,1 R 3121,I

الشافية في الصرف

AŠ-ŠĀFIYA FĪ AṢ-ṢARF

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب
Ğamāluddīn Abū ‘Amr ‘Uṯmān b. ‘Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 4789,8.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 71b; 200 x 130; 9 redaka; tekst 150 x 60. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Ima volantnih listova i laga. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen i odvojen od listova. Pismo *nasta‘līq*, mjestimično vokaliziran. Kustode. Tekst djela na nekim listovima uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno na nekoliko prvih listova bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

4816,2 R 3121,II

المقدمة الجزرية في التجويد

AL-MUQADDIMA AL-ĞAZARIYYA FĪ AT-TAĞWĪD

محمد بن محمد إبن الجزري
Muḥammad b. Muḥammad Ibn al-Ğazarī, um. 833/1429

Djelo iz tedžvida napisano u stihu.

Početak (fol. 73b):

يقول راجي عفو رب سامع - محمد الجزري الشافعي
... وبعد إن هذه مقدمة - فيما على قارئه أن يعلمه...

Kraj (fol. 78a):

... و قد تقضي نظمي المقدمة - مني لقارئي القرآن تقدمه
و الحمد لله لها ختام - ثم الصلوة بعد و السلام.

Prepisao nepoznati prepisivač u prvoj dekadi mjeseca rağaba 1158/1745. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 78).

Fol. 73b - 78; 11 redaka pisano u dva stupca; tekst 160 x 75. Pismo *nasḫī*, mjestimično vokaliziran. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Izv.: GAL S II, 275; Dobrača I, 62; Loebenstein, 2032; Köprülü II, 3/1; Kıbrıs, 18.

4816,3 R 3121,III

تفصيل العوامل

TAFṢĪL AL-‘AWĀMIL

Djelo na turskom jeziku o agensima u arapskoj sintaksi napisano po uzoru na al-Ğurğānījevo djelo *al-‘Awāmil al-mi’a* iz arapske gramatike. Autor djela je nepoznat.

Početak (fol. 81b):

الحمد لوليه و الصلوة على نبيه محمد و آله و صحبه أجمعين، أما بعد طلبه، علم عربية ايجون ابتدا ضبطي مهم اولان عوامل مبتديلره...

Kraj (fol. 92b):

... أول اسم موقعنده فعل مضارعنك وقوعي در مثلا: يضرب زيد كبي زيدا ورر ديمكدر بحمد الله تعالى يوز عاملك معنالري تفصيل اولندي.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 81b - 92b; 19 redaka; tekst 165 x 75. Pismo *nasḫī*. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode.

4817,1 R 3017,I

الشافية في الصرف
AŠ-ŠĀFIYA FĪ AṢ-ṢARF

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب
Ğamāluddīn Abū ʻAmr ʻUṯmān b. ʻUmar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 4789,8.

Prepisao ... (namjerno zamrljano) b. Maḥmūd 1164/1750-51. godine (bilješka na kraju djela, fol.73a).

Fol. 1b - 73a, paginiranih; 160 x 110; 11 redaka; tekst 105 x 50. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī*, mjestimično vokaliziran. Naslovi poglavlja u prvome dijelu ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke.

4817,2 R 3017,II

كفاية المبتدي
KIFĀYA AL-MUBTADĪ

محمد بن پير علي البركوي
Muḥammad b. Pīr ʻAlī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Prije početka djela u našemu rukopisu napisan naslov كفاية القنوع *(Kifāya al-qunūʻ)*.

Isto kao 4789,6.

Prepisao isti prepisivač kao i prethodno djelo ... b. Maḥmūd 1164/1750-51. godine (bilješka na kraju prvog djela, fol.73a).

Fol. 74b - 124b; 9-11 redaka; tekst 85-105 x 50. Pismo *nasḫī*, mjestimično vokaliziran. Brojevi poglavlja nadvučeni crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crnom (u prvome dijelu) i crvenom linijom (u drugome dijelu). Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

4818 R 2618

الشافية في الصرف
AŠ-ŠĀFIYA FĪ AṢ-ṢARF

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب
Ğamāluddīn Abū ʻAmr ʻUṯmān b. ʻUmar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 4789,8.

Prepisao nepoznati prepisivač početkom mjeseca muḥarrama 1170/1756. godine (bilješka na kraju djela, fol. 45).

Fol. 45; 215 x 165; 11 redaka; tekst 135 x 80. Papir žućkast, srednje debljine, glat. Listovi oštećeni vlagom a ima i volantnih laga. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *nastaʻlīq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

4819 R 2821

الشافية في الصرف
AŠ-ŠĀFIYA FĪ AṢ-ṢARF

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب
Ğamāluddīn Abū ʻAmr ʻUṯmān b. ʻUmar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 4789,8.

Prepisao Istūlčalī (iz Stoca) Čelić-zāde Ṣāliḥ b. Muṣṭafā u mjesecu ḏū al-qaʻda 1285/1869. godine (bilješka na kraju djela, fol. 65a).

Fol. 65; 175 x 120; 9 redaka; tekst 105 x 65. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nastaʻlīq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Interlinearno i na marginama rjeđe sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke.

4820

R 3686

الشافية في الصرف

AŠ-ŠĀFIYA FĪ AṢ-ṢARF

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū ‘Amr ‘Uṯmān b. ‘Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 4789,8.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 48; 195 x 120; 11 redaka; tekst 135 x 60. Papir tamnobijel, srednje debljine. Ima volantnih listova i laga. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *nasḫī*, mjestimično vokaliziran. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Karađoz-begove biblioteke iz Mostara.

4821

R 3539

الشافية في الصرف

AŠ-ŠĀFIYA FĪ AṢ-ṢARF

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū ‘Amr ‘Uṯmān b. ‘Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 4789,8.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 69; 190 x 125; 9 redaka; tekst 120 x 55. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Papir oštećen vlagom zbog čega se tekst teško čita. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *nasta‘līq*, krupniji. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela. Na slobodnim listovima bilješke na turskom iz arapske gramatike.

U posjedu rukopisa bio aš-Šayḫ Muḥammad, muftija u Travniku (bilješka na fol. 1a).

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

4822

R 3849

الشافية في الصرف

AŠ-ŠĀFIYA FĪ AṢ-ṢARF

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū ‘Amr ‘Uṯmān b. ‘Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 4789,8.

Prepisao Zaynu‘ābid ... Ḥusayn ...? (nečitka i vjerovatno kasnije dopisana bilješka).

Fol. 171; 270 x 175; 7 redaka; tekst 205 x 105. Papir žućkast, srednje debljine. Ima volantnih listova. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *nasḫī*, izrazito krupno i razmaknutih redaka ispisan. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela. Na slobodnim listovima i unutarnjim stranama korica bilješke iz jezika.

Vakuf Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

4823

R 4570

الشافية في الصرف

AŠ-ŠĀFIYA FĪ AṢ-ṢARF

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū ‘Amr ‘Uṯmān b. ‘Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 4789,8.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 37; 205 x 150; 15 redaka; tekst 150 x 70. Papir žućkast, srednje debljine, hrapav, manje oštećen vlagom. Povez mekši, kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *nasta‘līq*, mjestimično vokaliziran. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno u prvoj polovini djela bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis je sa područja Odbora Islamske zajednice Mostar.

4824 R 5398

الشافية في الصرف
AŠ-ŠĀFIYA FĪ AṢ-ṢARF

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب
Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 4789,8.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 38; 190 x 125; 17 redaka; tekst 140 x 60. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī* mjestimično vokaliziran. Kustode. Na marginama i interlinearno u prvoj polovini djela bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

4825,1 R 1572,I

الشافية في الصرف
AŠ-ŠĀFIYA FĪ AṢ-ṢARF

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب
Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 4789,8.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 65b; 205 x 135; 11 redaka; tekst 155 x 70. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Nekoliko listova oštećeni vlagom. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama. Pismo *nasḫī*, krupniji i mjestimično vokaliziran. Naslovi i počeci poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst djela, i margine posebno, uokvireni crvenom linijom. Kustode. Na nekoliko prvih listova na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela. Na unutarnjoj strani prve korice i prvom zaštitnom listu nekoliko stihova na arapskom jeziku.

Na fol. 106b kišna dova.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke.

4825,2 R 1572,II

المصباح
AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي
Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī,
538/1143 - 610/1213

Djelo u kojemu se uglavnom obrađuju agensi u arapskoj gramatici a koje, ustvari, predstavlja sažetak al-Ğurğānījevih (Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān) djela iz sintakse arapskog jezika.

Početak (fol. 68b):

أما بعد: حمد الله ذي الإنعام، جاعل النحو في الكلام كالملح في الطعام، و الصلوة على نبيه محمد ... فإن الولد الأعز لا زال كاسمه مسعوداً، و إلى أهل الخير مودوداً، لما استظهر مختصر الإقناع، و كشف بحفظه عنه فضله القناع، و أحاط بمفرداته حفظًا، و أتقن ما فيه من النحو معنىً و لفظًا...

Kraj (fol. 95a):

... بإضمار فعله، و الإضمار بدون ذلك لا يجوز، و قريب من هذه الإضمار على شريطة التفسير لأن الدالّ عليه لفظ أيضًا إلاّ أنه يعقبه، و في الأول ما سبق من الكلام .

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 68b - 95a; 11 redaka; tekst 148 x 58. Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst djela, i margine posebno, uokvireni crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1708; Ahlwardt VI, 6530; GAL G II, 293; GAL S I, 514; az-Ẓāhiriyya N, 468; Köprülü III, 590/2.

4825,3 R 1572,III

العوامل المائة
AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني
Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Kraće gramatičko djelo o agensima u arapskom jeziku. Ovo je djelo u izvorima i literaturi poznato i kao *al-'Awāmil al-'atīqa*.

Početak (fol. 96b):

{الحمد لله رب العالمين} و الصلوة و السلام على رسوله محمد و آله أجمعين، فإن العوامل في النحو على ما ألفه الشيخ الإمام عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني، رحمة الله عليه: مائة عامل، و هي تنقسم إلى قسمين: لفظية و معنوية، فاللفظية منها: تنقسم إلى سماعية و قياسية...

Kraj (fol. 106a):

... و العامل في المبتدأ و الخبر هو الإبتداء، و هو معنى لا يوجد في الخارج، فهذه مائة عامل لا يستغني الصغير و الكبير و الوضيع و الرفيع عن معرفتها و استعمالها.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 96b - 106a; 11 redaka; tekst 148 x 58. Pismo *ta'līq* od istog prepisivača kao i u prethodnom djelu u zbirci. Na nekoliko listova tekst prepisan od strane drugog prepisivača. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst djela, i margine posebno, uokvireni crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1179; Ahlwardt VI, 6475; Flügel II, 149; Dobrača II, 1612β; Köprülü III, 590/3; az-Ẓāhiriyya N, 363.

4826,1 R 2598,I

الشافية في الصرف

AŠ-ŠĀFIYA FĪ AṢ-ṢARF

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب
Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 4789,8.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 64a; 190 x 110; 11 redaka; tekst 105 x 58. Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*, mjestimično vokaliziran. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren jednom debljom linijom zlatne boje sa tri tanje crne linije, dok je ostali dio teksta uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke na turskom jeziku u vezi sa tekstom djela ispisane grafitnom olovkom.

Vakuf Salim-efendije Muftića.

4826,2 R 2598,II

كفاية المبتدي

KIFĀYA AL-MUBTADĪ

محمد بن پير علي البركوي
Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 4789,6.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 65a - 99b; 11 redaka; tekst 115 x 55. Pismo *ta'līq*. Prvih devet listova od drugoga prepisivača naknadno dopisani. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

4826,3 R 2598,III

الأمثلة المختلفة

AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

محمد بن پير علي البركوي
Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Djelo o paradigmatskim oblicima riječi u arapskom jeziku. U ovome rukopisu djelo nije do kraja prepisano.

Početak (fol. 100a):

الحمد لمن صرف نحو رضائه قلوب العارفين، و الصلوة على من أرسله نوراً و رحمةً للعالمين. و بعد فاعلم أن الأبنية الإشتقاقية ضربان: مجرد و مزيد فيه...

Kraj ovdje (fol. 107b):

... الأمثلة المختلفة من الأمر المعلوم ليقشعرَّ ليقشعرر... لاقشعرَّ لاقشعرر لنقشعرر لنقشعرَّ.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 100 - 107; 11 redaka; tekst 115 x 55. Pismo *ta'līq* od istog prepisivača kao i u prethodnom djelu. Tekst oštećen vlagom. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Izv.: O. M. 256; Köprülü III, 598/4; TÜYATOK 07/III, 1675; Kıbrıs, 630.

R 2713,I

4827,1

الشافية في الصرف
AŠ-ŠĀFIYA FĪ AṢ-ṢARF

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب
Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 4789,8.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 55a; 190 x 120; 13 redaka; tekst 130 x 55. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama. Pismo *ta'līq*, mjestimično vokaliziran. Naslovi poglavlja i istaknute riječi u pȑvome dijelu djela ispisani crvenom tintom. U prvome dijelu tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

R 2713,II

4827,2

الخلاصة الألفية
AL- ḪULĀṢA AL-ALFIYYA

جمال الدين أبو عبد الله محمد بن عبد الله ابن مالك
Ğamāluddīn Abū 'Abdullāh Muḥammad b. 'Abdullāh Ibn Mālik,
600/1204 - 672/1274

Djelo u kojemu je na sistematičan način obrađena gramatika arapskog jezika. S obzirom da je napisana u hiljadu stihova poznata je i kao ألفية ابن مالك (*Alfiyya Ibn Mālik*).

Početak (fol. 56b):

قال محمد هو ابن مالك - أحمد ربي الله خير مالك
مصليًا على الرسول المصطفى - و آله المستكملين الشرفا ...
كلامنا لفظ مفيد كاستقم - و اسم و فعل ثم حرف الكلم ...

Kraj (fol. 82a):

...فأحمد الله مصليًا على - محمد خير نبيٍّ أرسلا
و آله الغُرِّ الكرام البررَة - (و صحبه المنتخبين الخِيرة)

Prepisao Ḫalīl ... (dalje zamrljano, fol. 82a) u petak, mjeseca ša'bāna 1119/1707. godine.

Fol. 56b - 82a; 21 redak; tekst 140 x 60. Pismo *nasḫī*, mjestimično vokaliziran. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Izv.: Ḥ. Ḫ. I, 151; Ahlwardt VI, 6633; GAL G I, 298 i S I, 522; az-Ẓāhiriyya N, 179.

4827,3

R 2713,III

شرح الأنموذج في النحو
ŠARḤ AL-UNMŪḎAĞ FĪ AN-NAḤW

جمال الدين محمد بن عبد الغني الأردبيلي
Ğamāluddīn Muḥammad b. 'Abdulġanī al-Ardabīlī, um. 647/1249

Komentar az-Zamaḫšarījeva djela *al-Unmūḏağ fī an-naḥw* iz sintakse arapskog jezika. U vezi sa godinom smrti ovoga komentatora postoji više različitih mišljenja.

Početak (fol. 85b):

الحمد لله الذي جعل العربية مفتاح البيان. و صيّرها آلةً بها يحترز عن الخطأ في اللسان ...
و بعد يقول العبد الفقير ابن عبد الغني الأردبيلي: ...لما رأيت المختصر للإمام الهمام العلامة ... جار الله (الزمخشري) ... أنموذجه في النحو...

Kraj (fol. 139b):

... عصمنا الله من شرورهم، و ردَّ إليهم بلفظه كيد فجورهم. تمت

Prepisao isti prepisivač kao i prethodno djelo, Ḫalīl ...? u petak, mjeseca ša'bāna 1119/1707. godine (bilješka na kraju djela, fol. 139b).

Fol. 85b - 139b; 21 redaka; tekst 140 x 60. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela u prvome dijelu uokviren crvenom linijom. Na nekoliko posljednjih listova tekst oštećen vlagom.

Izv.: Ḥ. Ḫ. I, 185; Ahlwardt VI, 6516; az-Ẓāhiriyya N, 275; Köprülü I, 733/3 i II, 334/5; Dobrača II, 848/2; Jahić VI, 3725.

4828,1

R 2776,I

الشافية في الصرف
AŠ-ŠĀFIYA FĪ AṢ-ṢARF

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب
Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 4789,8.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 104b; 195 x 120; 7 redaka; tekst 130 x 55. Papir narandžast i siv, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *ta'līq*, lijep, krupniji, deblji i razmaknutih redaka. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom, kao i tačke na kraju rečenice i navodnici za primjere. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren debljom zlatnom linijom obrubljenom tanjim crnim linijama, dok su ostali dio teksta, i margine posebno, uokvireni crvenom linijom. Na marginama sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela. U zbirci ima dosta bilježaka na raznim mjestima, uglavnom iz jezika.

Poklon dr. Muniba Muidovića Gazi Husrev-begovoj biblioteci (bilješka na prvom zaštitnom listu).

4828,2 R 2776,II

التوابع فى علم الصرف
AT-TAWĀBI' FĪ 'ILM AṢ-ṢARF

جمال الدين إسحاق القراماني

Ğamāluddīn Isḥāq al-Qarāmānī, um. 930/1524

Veće djelo iz morfologije arapskog jezika o čijemu autoru postoje izvjesna neslaganja. Prema većini izvora autor ovoga djela je gore navedeni Ğamāluddīn Isḥāq al-Qarāmānī, dok Ahlwardt (VI, 6775-76) misli da je to Ibn Kamāl-pāšā. U ovome rukopisu djelo počinje od prvoga poglavlja, bez uvodnog dijela.

Početak (fol. 107b):

القسم الأول في الصحيح أي: الذي ليس في حروفه الأصلية من حروف العلة و الهمزة و التضعيف...

Kraj (fol. 168a):

... و شبه التوالي في جمع تالية التوالي مصدراً، و على ماذكر تنبّه و اعتبر و استعلم من نفسك قياس ما تركنا على ما ذكرنا، و الله المعين و المرشد، إنه ولي الحسنات و قاضي الحاجات.

Prepisao Aḥmad b. Ḥasan al-Ihlawnawī (iz Livna) u posljednjoj dekadi mjeseca ṣafara 1033/1623. godine u Aqḥiṣāru (Prusac), u tekiji kadije Ismā'īla (bilješka na kraju djela, fol. 168a).

قد وقع الفراغ من تحرير كتابة هذه النسخة الشريفة في أواخر شهر صفر المصفر في شهور سنة ثلث و ثلثين و ألف، في قصبة أقحصار في بقعة إسماعيل القاضي، من يد العبد الفقير إلى الباري أحمد بن حسن الإهلونوي.

Fol. 107b - 168a; 17 redaka; tekst 140 x 65. Pismo *ta'līq*, mjestimično vokaliziran. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom, kao i istaknute riječi, dok su druge nadvučene crvenom linijom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice kao i *unvan*, uokviren debljom zlatnom linijom, obrubljenom tanjim crnim linijama, dok su ostali dio teksta, i margine posebno, uokvireni crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Izv.: Ḥ. Ḫ. I, 503; Ahlwardt VI, 6775-76; GAL S II, 630; az-Ẓāhiriyya LBAS, 468; Jahić VI, 3820.

4828,3 R 2776.III

ضابطات الجموع
ḌĀBIṬĀT AL-ĞUMŪ'

شمس الدين أحمد بن سليمان ابن كمال باشا

Šamsuddīn Aḥmad b. Sulaymān Ibn Kamāl-pāšā, um. 940/1533

Kraća morfološka rasprava o paradigmama množine određenih oblika imena. Od nama dostupnih izvora Wagner (298) navodi ovu raspravu i to pod naslovom *Risāla al-ğam'*, i da je njen autor Šamsuddīn Aḥmad b. Sulaymān Ibn Kamāl-pāšā (um. 940/1533). Katalog Bratislava (342), takođe, navodi isto djelo samo pod naslovom *Faṣl fī al-ğumū' al-qiyāsiyya* i Ibn Kamāl-pāšu kao autora. Isti naslov ovoga djela je i u jednom našem rukopisu (Jahić VI, 4202/2). Pod sličnim naslovom, *Ḍābiṭāt al-ğumū'*, navedena rasprava se nalazi i u drugom našemu rukopisu (pogl.: 4895,8). U Katalogu Köprülü biblioteke (I, 1014/3 i I, 1580/41) se navodi Ibn Kamāl-pāšā kao autor rasprave sa sličnim naslovom, *Risāla fī nisba al-ğam'*. U drugome našem rukopisu (5027,1) nalazi se ista rasprava sa gore napisanim naslovom, *Ḍābiṭāt al-ğumū'*.

Početak (fol. 168b):

اعلم أن الإسم إذا كان على فَعْل أو فُعْل أو فِعْل، يجمع في القلة على أفْعُل و أفْعال و في الكثرة على فُعول و فِعال نحو: بَحْر و أبْحُر (أبْحار وبُحور) و بِحار...

Kraj (fol. 170b):

... و لهذا أشباه و أخوات و فيها حاضرت لمن تأمل كتابة و الكلام ليس له نهاية . تمت

Prepisao isti prepisivač kao i prethodno djelo, Aḥmad b. Ḥasan al-Ihlawnawī (bilješka na kraju prethodnog djela, fol. 168a).

Fol. 168b - 170b; 17 redaka; tekst 140 x 65. Pismo *ta'līq*. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

Izv.: Wagner, 298; Bratislava, 342; Köprülü I, 1014/3 i I, 1580/41; Jahić VI, 4202/2.

4828,4 R 2776,IV

التنبيه على غلط الجاهل و النبيه

AT-TANBĪH ʻALĀ ĠALAṬ AL-ĞĀHIL WA AN-NABĪH

شمس الدين أحمد بن سليمان ابن كمال باشا

Šamsuddīn Aḥmad b. Sulaymān Ibn Kamāl-pāšā, um. 940/1533

Kraća rasprava o uobičajeno nepravilnom izgovoru nekih arapskih riječi.

Početak (fol. 171b):

الحمد لله الذي جعلنا مِنْ زمرة مَنْ علم، و لم يجعلنا مِن الذين يحرّفون الكلم ... و بعد فإن أول ما يجب أن يعلم، و أولى أن يبذل فيه الهمم، إقامة اللسان...

Kraj (fol. 183b):

... و إذا أضمّت النون حذفت الألف، و كثير من الناس يضمّون النون و يثبتون الألف. تم الكتاب...

Prepisao isti prepisivač kao i prethodno djelo, Aḥmad b. Ḥasan al-Ihlawnawī (bilješka na kraju prethodnog djela, fol. 168a).

Fol. 171b - 183b; 17 redaka; tekst 140 x 65. Pismo *ta'līq*. Primjeri pogrešno izgovaranih riječi citirani sa *wa minhā*, napisano crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

Izv.: Ahlwardt VI, 6777; Dobrača I, 244; Bratislava, 340.

4828,5 R 2776,V

فوائد مهمة

FAWĀ'ID-I MUHIMMA

Kraća rasparava iz gramatike o promjenama riječi sa "slabim" konsonantima na turskom jeziku. Ustvari, ovdje se radi najvjerovatnije o poglavlju iz nekog gramatičkog djela.

Početak (fol. 185b):

فصل في فوائد مهمة. قچن؛ ألف مساجدك قبل و بعدنده واو و ياء واقع اولنه بعد ألفه واقع اولان واو و يا مقلوبه بالهمزه اولورألف غير حاجز...

Kraj (fol. 186a):

...ولولاهم لكنت كعظم حوتٍ ثوى في مظلم الغمرات داجي
و كنت اذل من وتدٍ بقاعٍ يشجّجُ رأسه بالفهْر داجي.
فالحمد لله رب العالمين و الصلوة على محمد و آله أجمعين.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 185b - 186a; 50 redaka ukupno, (tekst 150 x 90). Pismo *ta'līq*. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4828,6 R 2776,VI

رسالة في جواز الإستيجار على تعليم القرآن

RISĀLA FĪ ĞAWĀZ AL-ISTĪĞĀR ʻALĀ TAʻLĪM AL-QURʼĀN

شمس الدين أحمد بن سليمان ابن كمال باشا

Šamsuddīn Aḥmad b. Sulaymān Ibn Kamāl-pāšā, um. 940/1533

Kraća rasprava o plaćanju nadoknade za obučavanje u učenju Kur'ana.

Početak (fol. 190b):

إعلم أن بعض مشايخنا استحسنوا الإستيجار على تعليم القرآن اليوم ...

Kraj (fol. 191a):

...و أستاذنا الشيخ الإمام ظهير الدين هكذا كان يكتب.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 190b - 191a; 25 redaka ukupno; tekst 130 x 70. Pismo *nasta'līq*. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Izv.: Ahlwardt I, 439.

4829,1 R 1851,I

الشافية في الصرف

AŠ-ŠĀFIYA FĪ AṢ-ṢARF

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū ʻAmr ʻUṯmān b. ʻUmar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 4789,8.

Prepisivao nepoznati prepisivač, vjerovatno 1209/1794-95. godine (bilješka na margini na kraju djela, fol. 64b).

Fol. 1b - 64b; 200 x 135; 11 redaka; tekst 125 x 60. Papir bijel i žućkast, srednje debljine. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī*, mjestimično vokaliziran. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela na početku uokviren u kombinaciji plavom, zelenom i crvenom linijom kao i *unvan*, a kasnije sa dvije crvene linije. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke.

4829,2 R 1851,II

منار الأنوار

MANĀR AL-ANWĀR

حافظ الدين أبو البركات عبد الله بن أحمد النسفي

Ḥāfiẓuddīn Abū al-Barakāt ʻAbdullāh b. Aḥmad an-Nasafī, um. 710/1310

Djelo iz uṣūl al-fiqha.

Početak (fol. 69b):

الحمد لله الذي هدانا [إلى الصراط المستقيم] و الصلوة على من اختص بالخلق العظيم ... اعلم أن أصول الشرع ثلثة: الكتاب و السنّة و إجماع الأمّة، و الأصل الرابع القياس...

Kraj (fol. 93b):

... كلمة الكفر و حرمة تحتمل السقوط لكنها لم تسقط بعذر الإكراه. و احتملت الرخصة أيضاً كتناول مال الغير، و لهذا إذا صبر في هذين القسمين حتى قتل صار شهيداً.

Prepisao Muḥammad b. Maḥmūd al-Banālūqawī (iz Banjaluke) 1161/1748. godine (bilješka na kraju djela, fol. 93b).

رقمه الفقير محمد بن محمود البنالوقوي، غفر الله له و لوالديه، سنة ١١٦١هـ

Fol. 69b - 93b; 15 redaka; tekst 135 x 85. Pismo *nasta'līq*. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Druge istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno sitnije bilješke u vezi sa tekstom.

Vlasnik rukopisa bio Aḥmad Ṭāšči-zāde (bilješka na kraju djela, fol. 93b).

Izv.: Dobrača II, 809; Bratislava, 67; Loebenstein, 2143.

4830 R 472

شرح الشافية

ŠARḤ AŠ-ŠĀFIYA

رضي الدين محمد بن الحسن الأسترابادي

Raḍiyuddīn Muḥammad b. al-Ḥasan al-Astarābādī, um. 686/1287

Komentar Ibn al-Ḥāğibova djela *aš-Šāfiya* iz arapske morfologije.

Početak (fol. 1b):

أما بعد حمداً لله تعالى و الصلاة على محمد و عترته المعصومين. فقد عزمت أن أشرح مقدمة ابن الحاجب، رحمه الله في التصريف و الخط و أبسط الكلام في شرحها ...

Kraj (fol. 145b):

... قال المص: و إمالتها تدل على الياء، لأن الكسرة لا تمال لها ألف ثالثة عن واو: قد مرّ الكلام عليه في باب الإمالة **قوله** غير بلى ذلك لإمالتها و إلى و على لقولهم: إليك و عليك، و أما حتى: فللحمل على إلى. تم الكتاب

Prepisao nepoznati prepisivač 953/1546-47. godine (bilješka na kraju djela, fol. 145b).

Fol. 145; 275 x 190; 31 redak; tekst 190 x 115. Papir žućkast, deblji, glat. Neki listovi oštećeni i naknadno popravljani. Povez tvrd, kartonski sa platnenim hrbatom, noviji. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

Na marginama izvodi iz drugih komentara ovoga osnovnog djela.

Vakuf Ṣāliḥ Niyāzī al-Aḥnaṣwī b. Muḥammad b. Fayḍullah Oğuz-zāde (pečat na više mjesta u rukopisu).

Na drugom zaštitnom listu bilješka da je rukopis uvakufio Ljubunčić Ibrahīm-efendī, muallim u Livnu.

Vakuf Meho Mrakić, podnačelnik općine Vlahovići (pečat na kraju djela na prvom zaštitnom listu).

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1021; Ahlwardt VI, 6601; az-Ẓāhiriyya LBAS, 506; TÜYATOK 07/I, 412; Köprülü I, 1512; Kıbrıs, 598.

4831 R 1584

شرح الشافية

ŠARḤ AŠ-ŠĀFIYA

رضي الدين محمد بن الحسن الأسترابادي

Raḍiyuddīn Muḥammad b. al-Ḥasan al-Astarābādī, um. 686/1287

Isto kao 4830.

Prepisao nepoznati prepisivač u drugoj dekadi mjeseca muḥarrama 992/1584. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 335b).

Fol. 335; 200 x 115; 19 redaka; tekst 140 x 67. Papir žućkast, tanji, glat. Povez mekši, fin sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren debljom linijom zlatne boje i tri tanje crne linije, dok je drugi dio teksta uokviren crvenom linijom. Lijep *unvan* u kombinaciji plave i zlatne boje.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke.

4832 R 479

شرح الشافية

ŠARḤ AŠ-ŠĀFIYA

رضي الدين محمد بن الحسن الأسترابادي

Raḍiyuddīn Muḥammad b. al-Ḥasan al-Astarābādī, um. 686/1287

Isto kao 4830.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 198; 245 x 160; 27 redaka; tekst 190 x 80. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i naknadno popravljanog hrbata. Futrola kartonska sa kožnim hrbatom, otkinute klapne. Pismo *nasta'līq*, mjestimično vokaliziran i od više prepisivača. Tekst osnovnog djela citiran sa ص (muṣannif - pisac) a komentar sa ش (šarḥ - komentar). Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na prvome zaštitnom listu bilješka da je vlasnik rukopisa bio Muḥammad al-Bursawī Sarrāǧ-zāde, a na fol. 1a bilješka da je u posjed rukopisa krajem mjeseca ṣafara 1023/1614. godine došao Darwiš Muḥammad b. Ismā'īl as-Sīwāsī.

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke.

4833 R 1367

شرح الشافية

ŠARḤ AŠ-ŠĀFIYA

فخر الدين أحمد بن حسن بن يوسف بن إبراهيم الجاربردي

Faḫruddīn Aḥmad b. Ḥasan b Yūsuf b. Ibrāhīm al-Čārpardī,
um. 746/1345

Komentar Ibn al-Ḥāǧibova djela *aš-Šāfiya* iz arapske morfologije.

Početak (fol. 1b):

نحمدك يا من بيده الخير و الجود، و ليس في الحقيقة غيره بموجود ... أما بعد فيقول المولى المعظم كشاف المشكلات فريد الدين أحمد بن الحسن الجاربردي: لما كان الكتاب التصريف الذي صنفه الفاضل ... أبو عمرو عثمان ابن الحاجب ... ثم أشار إليّ جمع من الفضلاء، أن أكتب له شرحاً يتحلّ به ألفاظه و معانيه...

Kraj (fol. 195a):

... و لم يكتب شيء من الحروف بالياء غير هذه و هي: بلى لإمالتها، و على لقولهم عليك، و إلى لقولهم إليك، و حتى حملاً عليها لأنها بمعناها في الغاية و الإنتهاء. تم الكتاب

Prepisao Muḥammad Ḥasan Muḥammad al-'Ašnahī u Tibrizu sredinom mjeseca ramaḍāna 730/1330. godine (bilješka na fol. 195b).

Fol. 195; 215 x 120; 21 redak; tekst 170 x 80. Papir žućkast, srednje debljine, hrapav. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama. Pismo *nasḫī*, mjestimično vokaliziran. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*, ispisano crvenom tintom u početku, a kasnije crnom. Kustode. Na marginama sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1021; Ahlwardt VI, 6605; aẓ-Ẓāhiriyya LBAS, 502; Köprülü II, 302; TÜYATOK 34/II, 420; TÜYATOK 07/V, 3794; Kıbrıs, 596.

4834 R 3941

شرح الشافية

ŠARḤ AŠ-ŠĀFIYA

فخر الدين أحمد بن حسن بن يوسف بن إبراهيم الجاربردي

Faḫruddīn Aḥmad b. Ḥasan b Yūsuf b. Ibrāhīm al-Čārpardī, um. 746/
1345

Isto kao 4833.

Prepisao Muḥammad b. Yūsuf b. Muḥammad Šams al-Ardabilī u ponedjeljak 4. ḏū al-ḥiǧǧa 733/1333. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 225a).

Fol. 225; 210 x 115; 19 redaka; tekst 155 x 80. Papir žućkast, deblji. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Pismo *nasḫī*, mjestimično vokaliziran. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*, ispisano crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na prvom zaštitnom listu (*b* strana) bilješka o uvakufljenju rukopisa za medresu u Mostaru 1064/1653-54. godine.

4835 R 1497

شرح الشافية

ŠARḤ AŠ-ŠĀFIYA

فخر الدين أحمد بن حسن بن يوسف بن إبراهيم الجاربردي
Faḫruddīn Aḥmad b. Ḥasan b Yūsuf b. Ibrāhīm al-Čārpardī,
um. 746/1345

Isto kao 4833.

Prepisao Ḥasan b. Abī Bakr al-Isfahānī na kraju mjeseca šawwāla 733/1333 godine (?) u medresi al-Qāḍī (bilješka na fol. 218b).

Na istoj stranici se nalazi i bilješka da je ovaj rukopis prepisan iz rukopisa koji je kolacioniran sa rukopisom iz kojega je predavao njegov autor.

Fol. 218, paginiranih; 210 x 90; 29 redaka; tekst 160 x 50. Papir žućkast, srednje debljine, glat. Na početku ima nekoliko volantnih laga. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama, oštećen. Pismo *nasḫī*, mjestimično vokaliziran. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*, ispisano crvenom tintom. Kustode. Na marginama sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela.

Prije početka sadržaj djela. Na fol. 1a bilješka o djelu i njegovu autoru.

Na fol. 218b bilješka na perzijskom jeziku o izgovoru arapskih glasova, a na slijedećem listu šematski prikazana mjesta gdje se formiraju glasovi.

4836 R 477

شرح الشافية

ŠARḤ AŠ-ŠĀFIYA

فخر الدين أحمد بن حسن بن يوسف بن إبراهيم الجاربردي
Faḫruddīn Aḥmad b. Ḥasan b Yūsuf b. Ibrāhīm al-Čārpardī,
um. 746/1345

Isto kao 4833.

Prepisao nepoznati prepisivač 985/1577. godine.

Fol. 110; 260 x 165; 23 retka; tekst 185 x 130. Papir u prvome dijelu uglavnom žućkast, srednje debljine i hrapav. U drugoj polovini rukopisa više listova ili dijelova listova zamijenjeni i dopisani. Osnovni, sačuvani dio rukopisa je znatno stariji od dopisanog. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *nasḫī*, mjestimično vokaliziran i od više prepisivača. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*, ispisano crvenom tintom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Umm Kulṯūm, žene Ḫalīla b. Kreso al-ḥāǧǧ Ṣāliḥa (bilješka na fol. 1a).

Rukopis je bio u vlasništvu Abdulaha Kresića (bilješka na unutarnjoj strani prve korice).

4837 R 4074

شرح الشافية

ŠARḤ AŠ-ŠĀFIYA

فخر الدين أحمد بن حسن بن يوسف بن إبراهيم الجاربردي
Faḫruddīn Aḥmad b. Ḥasan b Yūsuf b. Ibrāhīm al-Čārpardī,
um. 746/1345

Isto kao 4833.

Prepisao nepoznati prepisivač 988/1580-81. godine (bilješka na kraju djela, fol. 126a).

Fol. 126; 210 x 135; 25 redaka; tekst 165 x 80. Papir tamnobijel, deblji, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama, otkinute klapne. Pismo *ta'līq*, mjestimično vokaliziran. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*, ispisano crvenom tintom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na fol. 1a bilješka da je rukopis uvakufio Darwiš-āğā za svoju džamiju.

4838 R 3445

شرح الشافية

ŠARḤ AŠ-ŠĀFIYA

فخر الدين أحمد بن حسن بن يوسف بن إبراهيم الجاربردي
Faḫruddīn Aḥmad b. Ḥasan b Yūsuf b. Ibrāhīm al-Čārpardī,
um. 746/1345

Isto kao 4833.

Prepisao nepoznati prepisivač u mjesecu ḏū al-qa'da 1063/1653. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 125b).

Fol. 125; 205 x 145; 25 redaka; tekst 155 x 85. Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*, mjestimično vokaliziran. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*, ispisano crvenom tintom u početku a kasnije crnom. Kustode.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku. Uvakufio Elčī al-ḥāǧǧ Ibrāhīm-paša, guverner Bosne (bilješka sa pečatom na fol. 125b).

4839 R 1190

شرح الشافية
ŠARḤ AŠ-ŠĀFIYA

فخر الدين أحمد بن حسن بن يوسف بن إبراهيم الجاربردي
Faḫruddīn Aḥmad b. Ḥasan b Yūsuf b. Ibrāhīm al-Čārpardī,
um. 746/1345

Isto kao 4833.

Prepisao Šamsuddīn b. Nūruddīn al-Armanākī 3. ǧumādā al-ūlā 1078/1667. godine (bilješka na kraju djela, fol. 155b).

Fol. 155; 210 x 150; 21 redak; tekst 155 x 95. Papir tamnobijel i žućkast, srednje debljine, glat i, drugi, tamnobijel, deblji i hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Futrola kartonska sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*, mjestimično vokaliziran. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*, ispisano crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke.

4840 R 2417

شرح الشافية
ŠARḤ AŠ-ŠĀFIYA

فخر الدين أحمد بن حسن بن يوسف بن إبراهيم الجاربردي
Faḫruddīn Aḥmad b. Ḥasan b Yūsuf b. Ibrāhīm al-Čārpardī,
um. 746/1345

Isto kao 4833.

Prepisao nepoznati prepisivač u mjesecu rabī' al-awwalu 1165/1752. godine u Visokoj ar-Rā'id medresi? u Galipolju (bilješka na kraju djela, fol. 198a).

U rukopisu je izostavljen uvodni dio.

Fol. 198; 190 x 140; 15 redaka; tekst 125 x 75. Papir žućkast, deblji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasta'līq*, mjestimično vokaliziran. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*, ispisano crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela. Na zaštitnim listovima razne bilješke, uglavnom iz jezika.

4841 R 2142

شرح الشافية
ŠARḤ AŠ-ŠĀFIYA

فخر الدين أحمد بن حسن بن يوسف بن إبراهيم الجاربردي
Faḫruddīn Aḥmad b. Ḥasan b Yūsuf b. Ibrāhīm al-Čārpardī,
um. 746/1345

Isto kao 4833.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 133; 205 x 145; 21 redak; tekst 165 x 95. Papir bijel, srednje debljine, glat. Nekoliko listova oštećeni vlagom. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī*, mjestimično vokaliziran. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*, ispisano crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno u prvome dijelu rukopisa sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela.

4842 R 3437

شرح الشافية
ŠARḤ AŠ-ŠĀFIYA

فخر الدين أحمد بن حسن بن يوسف بن إبراهيم الجاربردي
Faḫruddīn Aḥmad b. Ḥasan b Yūsuf b. Ibrāhīm al-Čārpardī,
um. 746/1345

Isto kao 4833.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 148; 205 x 125; 21 redak; tekst 140 x 70. Papir žućkast, srednje deblji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *ta'līq*, lijep. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*, ispisano crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na nekoliko prvih listova na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Uvakufio Aḥmad b. Muṣṭafā a ovjerio Mūsā b. Muḥammad (bilješke i pečati na fol. 1b i 2a).

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

4843 R 1270

شرح الشافية
ŠARḤ AŠ-ŠĀFIYA

فخر الدين أحمد بن حسن بن يوسف بن إبراهيم الجاربردي
Faḫruddīn Aḥmad b. Ḥasan b Yūsuf b. Ibrāhīm al-Čārpardī,
um. 746/1345

Isto kao 4833.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 198; 195 x 120; 19 redaka; tekst 135 x 65. Papir tamnobijel i žućkast, oštećen. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasta'līq*, od dva prepisivača. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*, ispisano crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Prve dvije stranice teksta uokvirene debljom linijom zlatne boje kao i *unwan* sa *basmalom*. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4844 R 4648

شرح الشافية
ŠARḤ AŠ-ŠĀFIYA

فخر الدين أحمد بن حسن بن يوسف بن إبراهيم الجاربردي
Faḫruddīn Aḥmad b. Ḥasan b Yūsuf b. Ibrāhīm al-Čārpardī,
um. 746/1345

Isto kao 4833.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 197; 210 x 125; 19 redaka; tekst 155 x 70. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Ima volantnih laga. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *nasta'līq*, mjestimično vokaliziran. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*, ispisano crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis je sa područja Odbora Islamske zajednice Mostar.

4845 R 3193

شرح الشافية
ŠARḤ AŠ-ŠĀFIYA

جمال الدين عبد الله بن محمد بن أحمد الحسيني نقره كار
Ğamāluddīn 'Abdullāh b. Muḥammad b. Aḥmad
al-Ḥusaynī Nuqrakār, um. 776/1374

Komentar Ibn al-Ḥāğibova djela *aš-Šāfiya* iz arapske morfologije.

Početak (fol. 1b):

الحمد لله الذي علا بحوله ودنا بطوله. مانح كل غنيمة و فضل. و كاشف كل عطية و أزل
... و بعد فإن مَنْ أراد أن يكون له منيحة من الكتاب الإلهي، و فيه عُبْقى من الكلام النبوي...

Kraj (fol. 177a):

... و أما الحروف، فلم يكتب منها بالياء غير: بلى لإمالة ألفه و على و إلى لانقلاب ألفهما
إلى الياء في عليك و إليك و غير حتى فإنه يكتب بالياء حملاً لها على إلى. تم

Prepisao nepoznati prepisivač 968/1560-61. godine (bilješka na kraju djela, fol. 177a).

Fol. 177, paginiranih; 155 x 95; 21 redak; tekst 115 x 50. Papir žućkast, deblji, glat. Povez tvrd, kožni sa obrubljenim debljim i tanjim linijama zlatne boje na koricama i klapni. Pismo *nasta'līq*, mjestimično vokaliziran. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vlasnik rukopisa bio kadija al-Ḥāğğ Muṣṭafā (bilješka na prvom zaštitnom listu).

Na fol. 1a sadržaj djela.

Vakuf Svrzo 'Iṣmat-efendī b. Waysil-efendī (bilješka na fol. 1b).

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1021; Ahlwardt VI, 6607; TÜYATOK 34/II, 419; TÜYATOK 07/V, 3792-3; aẓ-Ẓāhiriyya LBAS, 504-5; Köprülü III, 631; Kıbrıs, 597.

4846,1 R 3532,I

شرح الشافية

ŠARḤ AŠ-ŠĀFIYA

جمال الدين عبد الله بن محمد بن أحمد الحسيني نقره كار
Ǧamāluddīn ʻAbdullāh b. Muḥammad b. Aḥmad
al-Ḥusaynī Nuqrakār, um. 776/1374

Isto kao 4845.

Prepisao Ḍūlfiqār b. ʻAlī al-Busnawī (Bosanac) u posljednjoj dekadi mjeseca rabīʻ al-āḫira 1021/1612. godine u Istanbulu na Atmejdanu u carskom dvoru (bilješka u kolofonu djela, fol. 134a).

قد وقع الفراغ من كتابة هذا الكتاب الموسم بسيد عبد الله في يوم الأربعا ، أواخر شهر ربيع الآخر وقت الضحى من شهور إحدى عشرين و ألف سنة، في بلدة قسطنطنية المحمية حماها الله تعالى عن العاهات و البلية، إلى آخر الزمان في سراي پادشاه جهان الشهير بآت ميدان عن يد ذو الفقار بن علي البسنوي، كتبه لرضائه واجبًا لدعائه، و مستمداً عنه في جميع الأمور الدنيوية و أخروية. اللهم يسر أمورنا و اغفر لنا...

Fol. 134; 210 x 155; 17 redaka; tekst 140 x 70. Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Pismo *nastaʻlīq*, mjestimično vokaliziran. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku. Uvakufio Elči al-ḥāǧǧ Ibrāhīm, guverner Bosne (bilješka sa pečatom na fol. 133b).

4846,2 R 3532,II

فوائد متعلقة بمعنى الحروف

FAWĀʼID MUTAʻALLIQA BI MAʻNĀ AL-ḤURŪF

Kraća rasprava o upotrebi i značenju pojedinih slova u riječima od nama nepoznata autora.

Početak (fol. 134b):

همزة الحكاية و هو في المضارع نحو: أَضْرِبُ **همزة الإستفهام** نحو: أ زيد عندك أم عمرو **همزة بمعنى الواو** نحو قوله تعالى: {وَ إِذَا الرُّسُلُ أُقِّتَتْ} أي: وُقِّتَتْ ...

Kraj (fol. 135a):

... و إن يدل العَلَم على مدح أو ذمّ، فهو اسم كزيد و عمرو، الله أعلم بالصواب و إليه المرجع و المآب. تم

Prepisao isti prepisivač kao i prethodno djelo, Ḍūlfiqār b. ʻAlī al-Busnawī (bilješka u kolofonu prvog djela, fol. 134a).

Fol. 134b - 135a; 17 redaka; tekst 140 x 70. Pismo *nastaʻlīq*, vokaliziran. Slova koja se obrađuju nadvučena crvenom linijom.

4847 R 3956

شرح الشافية

ŠARḤ AŠ-ŠĀFIYA

جمال الدين عبد الله بن محمد بن أحمد الحسيني نقره كار
Ǧamāluddīn ʻAbdullāh b. Muḥammad b. Aḥmad
al-Ḥusaynī Nuqrakār, um. 776/1374

Isto kao 4845.

Prepisao Aḥmad b. Ṣāliḥ, soḫta (učenik) u Karađoz-begovoj medresi u Mostaru, 1117/1705-06. godine (bilješka na fol. 165b).

قد وقع الفراغ في تحرير هذه النسخة الشريفة عن يد عبده الضعيف أحمد بن صالح السوخته، في مدرسة قره كوز محمد بيك سنة سبع عشر و مائة و ألف، غفر الله له و لوالديه، و لأستاذه، و أحسن إليهما و إليه و لجميع المؤمنين و المؤمنات برحمتك يا أرحم الراحمين.

Fol. 165, paginiranih; 205 x 130; 19 redaka; tekst 150 x 75. Papir tamnobijel, srednje debljne, glat. Listovi i lage volantni. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, umotan u zeleno platno. Pismo *taʻlīq*, mjestimično vokaliziran. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst komentara uokviren crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela, ispisane rukom prepisivača.

Na fol. 1a sadržaj djela i bilješka sa pečatom o bivšemu vlasniku rukopisa, Aḥmad b. Ṣāliḥ al-Mūstārī (iz Mostara).

Vakuf Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

4848 R 2330

شرح الشافية

ŠARḤ AŠ-ŠĀFIYA

جمال الدين عبد الله بن محمد بن أحمد الحسيني نقره كار
Ǧamāluddīn ʻAbdullāh b. Muḥammad b. Aḥmad
al-Ḥusaynī Nuqrakār, um. 776/1374

Isto kao 4845.

Prepisao Munlā Muḥammad al-Poturī? u gradu Rodosu? 21. ḏū al-ḥiğğa 1121/1710. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 158b).

Fol. 158; 205 x 125; 21 redak; tekst 165 x 70. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, oštećen. Hrbat naknadno popravljan drugom kožom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4849 R 3048

شرح الشافية
ŠARḤ AŠ-ŠĀFIYA

جمال الدين عبد الله بن محمد بن أحمد الحسيني نقره كار
Ğamāluddīn 'Abdullāh b. Muḥammad b. Aḥmad
al-Ḥusaynī Nuqrakār, um. 776/1374

Isto kao 4845.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 250, paginiranih; 180 x 100; 17 redaka; tekst 140 x 55. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Prva laga volantna. Nakoliko listova oštećeni vlagom. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Nedostaje prva korica. Pismo *ta'līq*, mjestimično vokaliziran. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

U posjedu rukopisa bio Muḥammad b. Ibrāhīm Goraždawī (bilješka na *a* strani prvog zaštitnog lista), dok je na *b* strani sadržaj djela.

4850 R 5350

شرح الشافية
ŠARḤ AŠ-ŠĀFIYA

جمال الدين عبد الله بن محمد بن أحمد الحسيني نقره كار
Ğamāluddīn 'Abdullāh b. Muḥammad b. Aḥmad
al-Ḥusaynī Nuqrakār, um. 776/1374

Isto kao 4845.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 114; 200 x 115; 23 retka; tekst 122 x 60. Papir svijetlosmeđi, srednje debljine, glat. Ima volantnih laga. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, otkinute klapne. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom a naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

4851 R 7861

شرح الشافية
ŠARḤ AŠ-ŠĀFIYA

جمال الدين عبد الله بن محمد بن أحمد الحسيني نقره كار
Ğamāluddīn 'Abdullāh b. Muḥammad b. Aḥmad
al-Ḥusaynī Nuqrakār, um. 776/1374

Isto kao 4845.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 180; 215 x 155; 21 redak; tekst 145 x 65. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis je sa područja Odbora Islamske zajednice Travnik.

4852 R 2366

شرح الشافية
ŠARḤ AŠ-ŠĀFIYA

جمال الدين عبد الله بن محمد بن أحمد الحسيني نقره كار
Ğamāluddīn 'Abdullāh b. Muḥammad b. Aḥmad
al-Ḥusaynī Nuqrakār, um. 776/1374

Isto kao 4845.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 183; 205 x 130; 19 redaka; tekst 140 x 65. Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, oštećen i naknadno popravljan. Pismo *nasḫī*, mjestimično vokaliziran. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom a naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis uvakufio Ibrāhīm b. Islām Ispūžlī iz Travnika za Ajnibegzāde mekteb i predao ga mutevelliji al-Ḥāǧǧ Ḫalīl-efendī b. Ṣāliḥ al-Harsanklīji 26. rabī' al-awwala 1252/1836. godine (bilješka na fol. 1a).

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke.

4853 R 3177

شرح الشافية

ŠARḤ AŠ-ŠĀFIYA

جمال الدين عبد الله بن محمد بن أحمد الحسيني نقره كار
Ǧamāluddīn 'Abdullāh b. Muḥammad b. Aḥmad
al-Ḥusaynī Nuqrakār, um. 776/1374

Isto kao 4845.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 145; 180 x 125; 19 redaka; tekst 115 x 70. Papir žućkast, srednje debljine, glat. U početku ima volantnih laga. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, oštećen. Pismo *nasta'līq*, mjestimično vokaliziran. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke.

4854 R 838

شرح الشافية

ŠARḤ AŠ-ŠĀFIYA

جمال الدين عبد الله بن محمد بن أحمد الحسيني نقره كار
Ǧamāluddīn 'Abdullāh b. Muḥammad b. Aḥmad
al-Ḥusaynī Nuqrakār, um. 776/1374

Isto kao 4845.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 202; 205 x 145; 17 redaka; tekst 150 x 80. Papir tamnobijel, deblji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

4855 R 3619

شرح الشافية

ŠARḤ AŠ-ŠĀFIYA

جمال الدين عبد الله بن محمد بن أحمد الحسيني نقره كار
Ǧamāluddīn 'Abdullāh b. Muḥammad b. Aḥmad
al-Ḥusaynī Nuqrakār, um. 776/1374

Isto kao 4845.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 182; 205 x 125; 19 redaka; tekst 130 x 57. Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, umotan u zeleno platno. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Karađoz-begove biblioteke iz Mostara.

4856 R 971

شرح الشافية

ŠARḤ AŠ-ŠĀFIYA

جمال الدين عبد الله بن محمد بن أحمد الحسيني نقره كار
Ǧamāluddīn 'Abdullāh b. Muḥammad b. Aḥmad
al-Ḥusaynī Nuqrakār, um. 776/1374

Isto kao 4845.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Djelo je nepotpuno na kraju.

Fol. 118; 205 x 145; 21 redak; tekst 175 x 95. Papir tamnobijel, deblji. Nekoliko listova na kraju oštećeno vlagom. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

4857 R 7929

شرح الشافية
ŠARḤ AŠ-ŠĀFIYA

جمال الدين عبد الله بن محمد بن أحمد الحسيني نقره كار
Ğamāluddīn ʻAbdullāh b. Muḥammad b. Aḥmad
al-Ḥusaynī Nuqrakār, um. 776/1374

Isto kao 4845.

Prepisao ʻAbdullāh (bilješka na kraju djela, fol. 103a).

Djelo je nepotpuno na početku.

Fol. 103; 197 x 135; 21 redak; tekst 150 x 65. Papir tamnobijel, tanji, glat. Listovi volantni na početku a na kraju oštećeni. Nedostaju korice sa hrbatom. Listovi uvezani koncem. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crnom ili crvenom linijom. Kustode.

4858 R 1365

الصافية في شرح الشافية
AṢ-ṢĀFIYA FĪ ŠARḤ AŠ-ŠĀFIYA

يوسف بن عبد الملك بن بخشايش قره سنان
Yūsuf b. ʻAbdilmalik b. Baḫšāyiš Qara Sinān, um. 868/1463-64

Komentar Ibn Ḥāğibova djela *aš-Šāfiya* iz morfologije arapskog jezika. Djelo je autor završio u drugoj dekadi mjeseca ramaḍāna 838/1435. godine, kako stoji u uvodu komentara.

Početak (fol. 1b):

الحمد لله الذي بيده التثبيت و التصريف، و حفظ كلم القرآن عن التغيير و التحريف، أنزله على أشرف العالمين ... و بعد فيقول العبد يوسف بن عبد الملك المغفور: قد استصفيت عند الحواشي من الشرح المشهور، للمختصر المسمى بالشافية و لهذا سميتها **بالصافية** ...

Kraj (fol. 119a):

... و أما الحروف: فلم يكتب منها بالياء غير بلى لإمالتها، و غير **على** لقولهم عليك و **إلى** لقولهم إليك و **حتى** حملاً على إلى لأنها بمعناها في الغاية و الإنتها. و الحمد لله...

Prepisao nepoznati prepisivač u mjesecu šaʻbānu 1023/1614. godine (bilješka na kraju djela, fol. 119a).

Fol. 119; 215 x 155; 19 redaka; tekst 150 x 85. Papir žućkast, deblji, glat. Listovi malo oštećeni vlagom ali je tekst čitljiv. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela, pisane rukom prepisivača.

Vlasnik rukopisa bio Aḥmad b. aš-šayḫ Muṣṭafā (bilješka na drugom zaštitnom listu).

U drugoj bilješci stoji da je ovaj rukopis upoređen i sravnjen sa autografom.

Vakuf Salim-efendije Muftića (pečat).

Izv.: A. M. II, 560; Ḥ. Ḫ. II, 1022; Ahlwardt VI, 6610; TÜYATOK 07/I, 408-9; Kaḥḥāla XIII, 316.

4859,1 R 6215,I

الصافية في شرح الشافية
AṢ-ṢĀFIYA FĪ ŠARḤ AŠ-ŠĀFIYA

يوسف بن عبد الملك بن بخشايش قره سنان
Yūsuf b. ʻAbdilmalik b. Baḫšāyiš Qara Sinān, um. 868/1463-64

Isto kao 4858.

Nedostaje početak i kraj djela.

Početak ovdje (fol. 1a):

... و الإدغام، و صلى الله **على آله** و أتباعه: أصله أهل لأنّ تصغيره: **أهيل قلبت الها ، ألفًا** لشابهة حروف اللين في الخفا ، و قيل: أوّل لأنّ تصغيره أويل، قلبت الواوألفًا لتحركها ، و انفتاح ما قبلها ... **فقد سألني من لا يسعني** أصله: لا يوسعني بكسر اليا ، فحذفت الواو لوقوعها بين يا ، و كسرة ثم فتح السين على سبيل الجواز...

Kraj (fol. 9b):

... و قد يجي ، **بمعنى تفاعل نحو اجتور** أي تتجارو **و اختصموا** أي: تخاصموا و بمعنى هذان المثالان ما وقع في بعض النسخ، و هو للمفاعلة يدلّ قوله بمعنى تفاعل لأنّ نسبة الإجتوار و الإختصام أي أحد الفاعلين لم تفهم...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1a - 9b; 215 x 155; 25 redaka; tekst 165 x 105. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Nedostaje povez. Listovi uvezani koncem. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode.

Na fol. 10b - 13b nepotpuna gramatička analiza teksta

رضي الله تعالى عنكم . أعوذ بالله من الشيطان الرجيم . بسم الله الرحمن الرحيم . الحمد لله رب العالمين...

4859,2 R 6215,II

إعراب العوامل المائة

I'RĀB AL-'AWĀMIL AL-MI'A

Gramatička analiza al-Ğurğānījeva djela *al-'Awāmil al-mi'a* od nama nepoznata autora. Više o ovome pogl.: Jahić VI, 3696/3; 3712; 3814/2.

Početak (fol. 14b):

رضي الله تعالى عنكم رضي: فعل ماض لفظة الله مرفوع لفظًا بأنه فاعل رضي و الفعل مع فاعله ... **أعوذ بالله من الشيطان الرجيم** أعوذ: فعل مضارع نفس متكلم ... **بسم الله الرحمن الرحيم** في بسم الله: حرف جر و اسم مجرور بها ... (fol. 15a) و بعد فإنّي نحوت أشرع تقرير أبواب العوامل من غير إعراب الأسولة و الأجوبة ... **الحمد** مرفوع بأنه مبتدأ، و اللام في الله حرف جر فلفظة الله مجرور بها و الجار مع المجرور متعلّق بثابت مرفوع محلاً...

Kraj (fol. 50a):

... **و الوضيع و الرفيع من معرفتها و استعمالها** و الواو عاطفة، الوضيع مرفوع بأنه عطف على الكبير ... مجرور بأنه عطف على معرفتها، و الهاء ضمير بارز مجرور محلاً بأنه مضاف إليه لاستعمال راجع إلى مائة عامل أيضًا، يعني من لم يعرف النحو و إعرابه و بناءه و تركيبه من التراكيب لم يعرف من العلوم شيئًا على وجه الحقيقة ، فإني رأيت الشارحين للعوامل لا يتعرض بإعراب العوامل فلهذا شرحت إعرابها ... فالمقصود بهذا الشرح إفادة المعلم و استفادة المتعلم و خاتمت الخير للشارح .

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 14b - 50a; 23 retka do polovine rukopisa, dok je u drugoj polovini promjenljiv broj redaka; tekst 165 x 95 u prvoj polovini, a kasnije različite dimenzije teksta. Pismo *ta'līq* u prvoj polovini, *nasta'līq* u drugoj polovini i od drugog prepisivača. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode.

Izv.: Ahlwardt VI, 6481, 6489 i 6490; az-Ẓāhiriyya N, 36-42; Bagdad, Awqāf III, 5282; Jahić VI, 3696/3.

4860 R 4064

المناهج الكافية في شرح الشافية

AL-MANĀHIĞ AL-KĀFIYA FĪ ŠARḤ AŠ-ŠĀFIYA

أبو يحيى زكريا بن محمد بن أحمد بن زكريا الأنصاري المصري

Abū Yaḥyā Zakariyyā b. Muḥammad b. Aḥmad b. Zakariyyā
al-Anṣārī al-Miṣrī, 826/1423 - 926/1520

Komentar Ibn Ḥāğibova djela *aš-Šāfiya* iz morfologije arapskog jezika.

Početak (fol. 1b):

قال سيدنا و مولانا و شيخنا و قدوتنا إلى الله تعالى ... أبو يحيى زكريا الأنصاري الشافعي ... **بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله** الذي تفضل و تكرم، و الصلاة و السلام على رسوله صلى الله عليه و سلم و **بعد** فهذا شرح وضعته على الشافية في علمي التصريف و الخط تأليف الإمام ... ابن الحاجب ... و سميته **المناهج الكافية في شرح الشافية** ...

Kraj (fol. 191b):

... **و أما الحروف فلم يكتب منها بالياء** غير **بلى** لإمالة ألفه و **إلى** و **على** لانقلاب ألفهما مع الضمير في إليك و عليك و **حتى** حملاً على إلى لأنها بمعناها، و الله أعلم. تم الكتاب

Prepisao 'Īsā b. Aḥmad ad-Durrī 11. ša'bāna 1009/1601. godine iz autografa (bilješka u kolofonu djela, fol. 191b).

Fol. 191, paginiranih; 215 x 160; 21 redak; tekst 150 x 100. Papir žućkast, deblji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, umotan u zeleno platno. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na fol. 1a naslov djela i ime autora kao i bilješka o bivšem vlasniku rukopisa, odnosno prepisivaču. Na istoj stranici napisan i sadržaj djela.

Rukopis je uvakufio Ibrāhīm-paša za svoj mesdžid u Počitelju (bilješka na više mjesta u rukopisu).

Vakuf Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1021; Ahlwardt VI, 6612/5; az-Ẓāhiriyya LBAS, 559.

4861 R 3146

شرح الشافية

ŠARḤ AŠ-ŠĀFIYA

عصام الدين إبراهيم بن محمد بن عربشاه الإسفرائني

'Iṣāmuddin Ibrāhīm b. Muḥammad b. 'Arabšāh al-Isfarā'inī,
um. 944/1537

Komentar Ibn Ḥāğibova djela *aš-Šāfiya* iz gramatike arapskog jezika.

Početak (fol. 1b):

قوله و العاقبة للمتقين. العاقبة: آخر كل شيء، و الولد كذا في القاموس، و هو عطف على العالمين أي: رب العاقبة للمتقين و جاعل خير أمرهم خيراً من أوله ... **قوله بمقدمتي في الإعراب.** سماه مقدمة إشارة إلى أنها بمنزلة المقدمة في علم الإعراب ... **قوله على نحوها.** أي:

على نحو مقدمة الإعراب و البناء و هو الشائع ... **قوله: و مقدمة في الخط.** جمع بين الخط و الصرف و النحو...

Kraj (fol. 50b):

... **قوله و كلا** يكتب على وجهين لاحتماله، لأنه يُمال فيظن أنه ياء، إذ ألف الثانية لا تمال لكسرة إذا كان عن الواو، و تقلب في كلها تاء، و الواو تقلب ياء دون الياء، و فيه أنه إذا تعارض الدليلان سقطا فبقي مجهول الأصل فينبغي أن يكتب بالألف.

Prepisao Muḥammad b. Walī al-Izwurniqī (iz Zvornika) u posljednjoj dekadi mjeseca ğumādā al-uḫrā 1019/1610. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 50b).

قد وقع الفراغ من تحرير هذا الشرح المنسوب إلى المولى عصام الدين في يوم الإثنين من أواخر شهر جمادي الآخر من شهور سنة تسع عشر و ألف، على يد الفقير إلى الله الغني محمد بن ولي الإزورنقي عاملهما الله تعالى بلطفه الخفي ...

Fol. 50; 190 x 120; 21 redak; tekst 140 x 65. Papir žućkast, deblji, glat. Listovi i lage volantni. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *nasta'līq*. Komentirani tekst citiran sa *qawluhu*, ispisano crvenom tintom. Kustode. Na marginama sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1022; Ahlwardt VI, 6612/6; Dobrača II, 848/3.

4862,1 R 5213,I

تصريف العزي

TAṢRĪF AL-'IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني
'Izzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb
b. 'Alī az-Zanğānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisao nepoznati prepisivač u posljednjoj dekadi mjeseca ğumādā al ūlā 950/1543. godine (bilješka na kraju drugoga djela u zbirci, fol. 38a).

Fol. 1b - 19a; 168 x 120; 11 redaka; tekst 113 x 55. Papir žućkast, tanji, glat, oštećen. Listovi oštećeni vlagom ali je tekst čitak. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasta'līq*, mjestimično vokaliziran. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokvirenom debljom linijom zlatne boje, uokviren tanjim crnim linijama. Na početku djela *unvan* sa preovlađujućom plavom bojom. Na marginama i interlinearno mnogo bilježaka u vezi sa tekstom djela.

4862,2 R 5213,II

المقصود في التصريف

AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisao nepoznati prepisivač u posljednjoj dekadi mjeseca ğumādā al ūlā 950/1543. godine (bilješka na kraju djela, fol. 38a).

Fol. 20b - 38a; 11 redaka; tekst 113 x 55. Pismo *nasta'līq*, mjestimično vokaliziran. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokvirenom debljom linijom zlatne boje, uokviren tanjim crnim linijama. Na početku djela *unvan* sa preovlađujućom plavom bojom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4862,3 R 5213,III

البناء

AL-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisao nepoznati prepisivač u posljednjoj dekadi mjeseca ğumādā al ūlā 950/1543. godine (bilješka na kraju drugoga djela u zbirci, fol. 38a).

Fol. 39b - 47b, paginirani suhom olovkom; 11 redaka; tekst 113 x 55. Pismo *nasta'līq*, mjestimično vokaliziran. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren debljom linijom zlatne boje, uokvirenom tanjim crnim linijama. Na početku djela jednostavniji *unvan*. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4862,4 R 5213,IV

الأمثلة المختلفة

AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Paradigme napisane na oblik نصر sa gramatičkom analizom na turskom jeziku.

Početak (fol. 49b):

نصر فعل ماضي بناء معلوم مفرد مذكر غائب معناسي ياردم ايتدي بر غائب اركچمش زمانده...

Kraj (fol. 71a):

... و انصر بنا فعل تعجب نفس متكلم مع الغير معناسي نه عجب ياردم ايتدك بز.

Prepisao nepoznati prepisivač u posljednjoj dekadi mjeseca ğumādā al ūlā 950/1543. godine (bilješka na kraju drugoga djela u zbirci, fol. 38a).

Fol. 49b - 71a, paginirani suhom olovkom; 11 redaka; tekst 113 x 55. Pismo *nasta'līq*, mjestimično vokaliziran. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren debljom linijom zlatne boje, uokvirenom tanjim crnim linijama. Na početku djela jednostavniji *unvan*. Ispod svakoga oblika paradigme napisan komentar na turskom jeziku.

Izv.: TÜYATOK 07/V, 3541-44.

4862,5 R 5213,V

رسالة في المصدر

RISĀLA FĪ AL-MAṢDAR

Kraća rasprava na turskom jeziku o arapskim infinitivima.

Početak (fol. 72a):

ثلاثينك مصدري اوتوز اكيه منحصر أولدي، زيرا عين الفعل ساكن اولق وار متحرك اولق وار...

Kraj (fol. 73b):

... عين الفعلن اوج حالي وار مفتوح مكسور مضموم مفتوح كلدي مسماة مكسور كلدي محمدة مضموم كلمدي بالإستقرار.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 72a - 73b; 16 redaka; tekst 150 x 90. Pismo *nasḫī*. Primjeri nadvučeni crnom linijom.

4862,6 R 5213,VI

إعلال عزي

I'LĀL-I 'IZZĪ

Prema naslovu napisanom na početku ovo je komentar na turskom jeziku riječi sa "slabim" konsonantima u djelu *Taṣrīf al-'Izzī*. U rukopisu je teško utvrditi kraj djela, s obzirom na mnoge bilješke.

Početak (fol. 74b):

اما ترين: أصلنده تراين ايدي همزه ساكن إيله مجاور أولدي...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 74b - 76a; različit broj redaka kao i demnzije teksta. Pismo *nasḫī*.

4863 R 8080

تصريف العزي

TAṢRĪF AL-'IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني
'Izzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb
b. 'Alī az-Zanğānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Nedostaje nekoliko listova na početku.

Prepisao Aḥmad b. 'Umar-efendī u kasabi Pāl u džamiji Ḥaydar-āğā 1128/1716. godine (bilješka na kraju djela, fol. 32a).

Fol. 32; 220 x 160; 5 redaka; tekst 115 x 80. Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Nedostaje povez. Listovi volantni. Pismo *ta'līq*. Naslovi i brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis je sa područja Odbora Islamske zajednice Travnik.

4864,1 R 2662,I

تصريف العزي

TAṢRĪF AL-'IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني
'Izzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb
b. 'Alī az-Zanğānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisao Ḥusayn b. 'Umar, softa u Karađoz-begovoj medresi u Mostaru, u četvrtak mjeseca ḏū al-ḥiğğa 1146/1734. godine (bilješka na kraju drugog djela, fol. 52a).

Fol. 1b - 14a; 195 x 125; 15 redaka; tekst 135 x 65. Papir žućkast, deblji, hrapav. Povez tvrd, kožni sa klapnom, malo oštećen. Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom.

4864,2 R 2662,II

مراح الأرواح
MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود
Aḥmad b. ʻAlī b. Masʻūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisao Ḥusayn b. ʻUmar, softa u Karađoz-begovoj medresi u Mostaru, u mjesecu ḏū al-ḥiǧǧa 1146/1734. godine (bilješka na kraju djela, fol. 52a).

تم هذا الكتاب على يد عبده الضعيف، المحتاج إلى رحمة ربه العزيز المنان حسين سختة ابن عمر غفر الله له و لوالديه و أحسن إليهما و إليه، في شهر مستار بمدرسة قره كوزبك غفر الله ذنوبه في يوم برشنبه في شهر ذو الحجة في وقت العشاء، من تاريخ سنة ١١٤٦(١) هـ

Fol. 15b - 52a; 13 redaka; tekst 135 x 65. Pismo *ta'līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na nekoliko listova tekst prepisan od strane drugog prepisivača.

4864,3 R 2662,III

المقصود في التصريف
AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisao Maḥmūd b. ʻUmar-efendī iz Župan Potoka u Novoj mostarskoj tekiji 1046/1636-37. godine (bilješka na fol. 76a).

كتبه محمود بن عمر أفندي عن ساكن ژپان پوتوق بو كتابي يني موستارك تكسنده يازلدي سنة ١٠٤٦ هـ

Fol. 53b - 76a; 9 redaka; tekst 143 x 70. Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. *Unvan* sa naslovom djela. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4864,4 R 2662,IV

البناء
AL-BINĀʼ

Isto kao 4756,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 77b - 90a; 9 redaka; tekst 142 x 72. Pismo *nasta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

4864,5 R 2662,V

الأمثلة المختلفة
AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Paradigme ispisane na oblik فعل a na prva dva lista gramatička analiza paradigmatskih oblika na turskom jeziku.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 91b - 106b. Paradigme ispisane krupnim slovima u formi tabele. Pismo *nasḫī*, vokaliziran.

4864,6 R 2662,VI

رسالة في المعاملات
RISĀLA FĪ AL-MUʻĀMALĀT

Nepotpuna rasprava na turskom jeziku o kupoprodaji i drugim vrstama odnosa među ljudima.

Početak (fol. 107b):

الحمد لله الذي بيّن الحلال و الحرام و جعل التعليم و التعلم ... أما بعد هر انسانه علم حالني بلمك و مقتضاسنجه عمل اتمك لازمدر ... و لكن معاملات بابند بيع و شراده و سائر خصوصده...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 107b - 110a; 15 redaka; tekst 150 x 100. Pismo *nasḫī*. Kustode.

4865 R 7879

تصريف العزي
TAṢRĪF AL-ʻIZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني
ʻIzzuddīn Abū al-Faḍāʼil b. Ibrāhīm b. ʻAbdulwahhāb
b. ʻAlī az-Zanǧānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisao Maqṣūd b. aš-šayḫ Ḥusayn 15. ḏū al-qa'da 1256/1840. godine (bilješka na kraju djela, fol. 17b).

Fol. 17; 175 x 12; 13 redaka; tekst 135 x 80. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Nedostaje povez. Listovi uvezani koncem. Pismo *nasta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode.

Vlasnik rukopisa bio Mullā 'Abdullāh b. Ḥusayn (bilješka na kraju djela, fol. 17b).

4866,1 R 5171,I

تصريف العزي

TAṢRĪF AL-'IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني
'Izzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb
b. 'Alī az-Zanǧānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisao nepoznati prepisivač 1259/1843. godine (bilješka na kraju drugog djela, fol. 28a i trećeg djela, 36a).

Fol. 1b - 13b; 195 x 140; 13 redaka; tekst 140 x 83. Papir žućkast, srednje debljine, glat. Listovi oštećeni vlagom ali je tekst čitak. Povez tvrd, kartonski. Sačuvana samo prva korica. Pismo *nasta'līq*, mjestimično vokaliziran. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

4866,2 R 5171,II

المقصود في التصريف

AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisao nepoznati prepisivač 1259/1843. godine (bilješka na kraju djela, fol. 28a i trećeg djela, 36a).

Fol. 14b - 28a; 13 redaka; tekst 140 x 83. Pismo *nasta'līq*, mjestimično vokaliziran. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

4866,3 R 5171,III

البناء

AL-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1259/1843. godine (bilješka na kraju djela, fol. 36a).

Fol. 28b - 36a; 13 redaka; tekst 140 x 83. Pismo *nasta'līq*, mjestimično vokaliziran. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

4866,4 R 5171,IV

الأمثلة المختلفة

AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Isto kao 4862,4.

Prepisao nepoznati prepisivač 1259/1843. godine (bilješka u zbirci na fol. 28a i fol. 36a).

Fol. 36b - 51a. Pismo *nasta'līq*, mjestimično vokaliziran. Paradigmatski oblici sa komentarom na turskom jeziku, ispisani u obliku trougla i uokvireni crvenom linijom. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom.

4867,1 R 2846,I

تصريف العزي

TAṢRĪF AL-'IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني
'Izzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb
b. 'Alī az-Zanǧānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisao nepoznati prepisivač 1260/1844. godine (bilješka na kraju četvrtog djela u zbirci, fol. 51b).

Fol. 1b - 14a; 185 x 130; 15 redaka; tekst 130 x 70. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Ima volantnih listova i laga. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i obrubom ivica, oštećen i odvojen od listova. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja nadvučeni crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4867,2

R 2846,II

المقصود في التصريف

AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisao nepoznati prepisivač 1260/1844. godine (bilješka na kraju četvrtog djela u zbirci, fol. 51b).

Fol. 14b - 28a; 15 redaka; tekst 130 x 70. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja i istaknute riječi nadvučeni crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4867,3

R 2846,III

البناء

AL-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1260/1844. godine (bilješka na kraju četvrtog djela u zbirci, fol. 51b).

Fol. 28b - 36b; 15 redaka; tekst 130 x 70. Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja kao i istaknute riječi nadvučeni crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4867,4

R 2846,IV

الأمثلة المختلفة

AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Isto kao 4862,4.

Prepisao nepoznati prepisivač 1260/1844. godine (bilješka na kraju djela, fol. 51b).

Fol. 37b - 51b. Pismo *nasḫī*, mjestimično vokaliziran. Paradigmatski oblici نصر ispisani krupnijim slovima sa sitnijim komentarom na turskom jeziku, u obliku trougla.

Na fol. 52a - 58a obrađena neka morfološka pitanja u obliku odvojenih bilježaka.

4867,5

R 2846,V

بناء أمثله

BINĀ'-I AMṮILA

Prijevod na turski jezik djela *al-Binā'* iz arapske gramatike. U nekim rukopisima prijevod ovoga djela se naziva još i *Binā' mafhūmī* ili *Hadiyya ṣibyāni*.

Početak (fol. 58b):

اعلم أي خطابِ صلاحيَتِي اولان طالب علم سكا معلوم اولسون بل سن تحقيقا علم الصرف ايچنده متدرج اولان اوتوزيش بابدر اوتوزيش بابدن اوليجي التي باب ثلاثي مجرد ايچون موضوع در التي باب دن...

Kraj (fol. 70b):

... شو أقسامه اقسام سبعه دينلور شو بيت بونلري جمع ايدر:

صحيحست مثالست مضاعف - لفيف ناقص مهموز أجوف. تمت

Prepisao nepoznati prepisivač 1260/1844. godine (bilješka na kraju četvrtog djela u zbirci, fol. 51b).

Fol. 58b - 70b; 15 redaka; tekst 130 x 70. Pismo *nasḫī*. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4868,1

R 4777,I

تصريف العزي

TAṢRĪF AL-'IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني
'Izzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb
b. 'Alī az-Zanǧānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisao nepoznati prepisivač 1295/1878. godine (bilješka u kolofonu drugog djela, fol. 51b).

Fol. 1b - 28b; 180 x 120; 8 redaka; tekst 110 x 60. Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez mekši, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno, uglavnom na početku djela, sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela.

Iz zbirke Kasima Ibrišimovića iz Sarajeva.

4868,2 R 4777,II

المقصود في التصريف

AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisao nepoznati prepisivač 1. ğumādā al-ūlā 1295/1878. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 53b).

Fol. 29b - 53b; 8 redaka; tekst 110 x 60. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno, uglavnom na početku djela, sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela.

4868,3 R 4777,III

البناء

AL-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1295/1878. godine (bilješka na kraju djela, fol. 66a).

Fol. 52b - 66a; 8 redaka; tekst 110 x 60. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno u prvom dijelu sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela.

4868,4 R 4777,IV

الأمثلة المختلفة

AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Isto kao 4862,4.

Prepisao nepoznati prepisivač 1295/1878. godine (bilješka u kolofonu drugog djela, fol. 53b).

Fol. 66b - 96b. Pismo *nasḫī*. Paradigmatski oblici نصر ispisani crvenom tintom sa sitnijim komentarom na turskom jeziku, ispisani u obliku trougla i uokvireni crvenom linijom.

4869 R 2782

تصريف العزي

TAṢRĪF AL-'IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني
'Izzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb
b. 'Alī az-Zanğānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 24; 150 x 105; 9 redaka; tekst 100 x 55. Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez tvrd, kartonski sa platnenim hrbatom. Pismo *nasḫī*, mjestimično vokaliziran i od više prepisivača.

Vakuf Bōyo-zāde.

4870,1 R 7880,I

تصريف العزي

TAṢRĪF AL-'IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني
'Izzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb
b. 'Alī az-Zanğānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 13b; 190 x 150; 15 redaka; tekst 155 x 85. Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez mekši, kartonski. Pismo *nasḫī*. Brojevi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom titom. Kustode.

4870,2 R 7880,II

المقصود في التصريف

AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 14b - 18a; 15 redaka; tekst 160 x105. Pismo *nasḫī*, od istoga prepisivača kao i u prethodnom djelu. Kustode.

4871,1 R 765,I

تصريف العزي
TAṢRĪF AL-‘IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني
‘Izzuddīn Abū al-Faḍā’il b. Ibrāhīm b. ‘Abdulwahhāb
b. ‘Alī az-Zanǧānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 19b; 210 x 145; 11 redaka; tekst 130 x 50. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4871,2 R 765,II

المقصود في التصريف
AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 20b - 40a; 11 redaka; tekst 130 x 50. Pismo *nasta'līq* od istog prepisivača kao i u prethodnom djelu. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4871,3 R 765,III

البناء
AL-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 42b - 52; 11-12 redaka; tekst 140 x 60. Pismo *nasta'līq* od istog prepisivača kao i u prethodnom djelu. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

4871,4 R 765,IV

الأمثلة المختلفة
AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Prepisao ‘Abdullāh b. Ṣāliḥ b. Aḥmad iz Kalin hadži Alijine mahale u Sarajevu.

تمت الأمثلة بعون الله الملك الوهّاب في مدينه، سراي در محلّه، الحاج قلان، عبد الله بن صالح بن أحمد، غفر الله لهم الذنوب جميعًا مغفرة واسعة.

Fol. 54b - 69b. Pismo *nasḫī*. Paradigmatski oblici نصر ispisani crnom tintom sa mjestimičnim komentarom na turskom jeziku, ispisani i uokvireni crvenom linijom.

4872,1 R 7888,I

تصريف العزي
TAṢRĪF AL-‘IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني
‘Izzuddīn Abū al-Faḍā’il b. Ibrāhīm b. ‘Abdulwahhāb
b. ‘Alī az-Zanǧānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 20b; 195 x 125; 13 redaka; tekst 135 x 60. Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Rukopis je sa područja Odbora Islamske zajednice Mrkonjić Grad (Varcar Vakuf).

4872,2 R 7888,II

المقصود في التصريف
AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 21b - 36b; 11 redaka; tekst 155 x 90. Pismo *nasta'līq*. Prva i posljednja stranica teksta dopisana od strane drugoga prepisivača. Naslovi poglavlja i druge istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode.

4872,3 R 7888,III

البناء

AL-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 36b - 45a; 11 redaka; tekst 155 x 90. Pismo *nasta'līq*. Prva stranica teksta dopisana od strane drugoga prepisivača. Naslovi poglavlja i druge istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode.

4873,1 R 1495,I

تصريف العزي

TAṢRĪF AL-'IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني
'Izzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb
b. 'Alī az-Zanǧānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 32a; 205 x 140; 9 redaka; tekst 125 x 60. Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*, krupniji i lijep. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Muhamed-aga Aganagić, trgovac iz Sarajeva.

4873,2 R 1495,II

المقصود في التصريف

AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 32b - 62b; 9 redaka; tekst 125 x 60. Pismo *nasḫī*, krupniji i lijep. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4874,1 R 7907,I

تصريف العزي

TAṢRĪF AL-'IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني
'Izzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb b. 'Alī az-Zanǧānī,
um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 13b; 200 x 135; 13 redaka; tekst 140 x 70. Papir tamnobijel, tanji, glat. Listovi i lage volantni. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vlasnik rukopisa bio Mullā Sulaymān al-Waṣfī b. Ḥusayn b. 'Umar Dubūylawī iz kasabe Brezovo Polje (bilješka na fol. 1a).

4874,2 R 7907,II

المقصود في التصريف

AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 15b - 29a; 13 redaka; tekst 140 x 70. Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

4874,3 R 7907,III

البناء

AL-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 31b - 38a; 13 redaka; tekst 140 x 75 i 140 x 70. Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

4874,4 R 7907,IV

الأمثلة المختلفة

AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Isto kao 4862,4.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 39b - 54b. Pismo *nasḫī*. Paradigmatski oblici نصر ispisani crnom tintom i sa komentarom na turskom jeziku i interlinearno u prvoj polovini djela. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom.

4875,1 R 4026,I

تصريف العزي

TAṢRĪF AL-‘IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني
‘Izzuddīn Abū al-Faḍā’il b. Ibrāhīm b. ‘Abdulwahhāb
b. ‘Alī az-Zanǧānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 17a; 210 x 140; 11-15 redaka; tekst 145 x 80. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Listovi i lage volantni. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na fol. 17-21 i posljednja dva zaštitna lista bilješke iz arapske gramatike na turskom jeziku.

U posjed rukopisa došao Ṣāliḥ b. Ša‘bān an-Niqšikawī (iz Nikšića) 1203/1788. godine (bilješka i pečat na fol. 1a).

4875,2 R 4026,II

المقصود في التصريف

AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 21b - 36b; 13 redaka; tekst 135 x 75. Pismo *nasḫī*, mjestimično vokaliziran i od istog prepisivača kao i u prethodnom djelu. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4875,3 R 4026,III

البناء

AL-BINĀ’

Isto kao 4756,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 37b - 46b; 13 redaka; tekst 140 x 75. Pismo *nasḫī*, mjestimično vokaliziran i od istog prepisivača kao i u prethodnom djelu. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4876,1 R 6775,I

تصريف العزي

TAṢRĪF AL-‘IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني
‘Izzuddīn Abū al-Faḍā’il b. Ibrāhīm b. ‘Abdulwahhāb
b. ‘Alī az-Zanǧānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 12a; 220 x 165; 15 redaka; tekst 165 x 90. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Listovi i lage volantni. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Iz rukopisne zbirke Ahmeda Tuzlića.

4876,2 R 6775,II

المقصود في التصريف

AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 12b - 24b; 15 redaka; tekst 165 x 90. Pismo *nasḫī*, mjestimično vokaliziran i od istog prepisivača kao i u prethodnom djelu. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4876,3 R 6775,III

البناء

AL-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 25a - 31a; 15 redaka; tekst 165 x 90. Pismo *nasḫī*, mjestimično vokaliziran i od istog prepisivača kao i u prethodnom djelu. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4876,4 R 6775,IV

الأمثلة المختلفة

AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Isto kao 4862,4.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 31b - 47b. Pismo *nasḫī*. Paradigmatski oblici نصر ispisani crnom tintom sa sitnijim komentarom na turskom jeziku, u obliku trougla. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

4876,5 R 6775,V

شرح الأمثلة المختلفة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

داود بن محمد القارصي
Dāwūd b. Muḥammad al-Qārṣī, um. 1169/1755

Isto kao 4776,4.

Prepisan samo prvi dio djela.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 48a - 49b; 23 retka; tekst 175 x 90. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode.

Na fol. 50a - 53a bilješke na turskom iz arapske gramatike.

4876,6 R 6775,VI

شرح الأمثلة المختلفة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Komentar na turskom jeziku djela *al-Amṯila al-muḫtalifa* iz arapske gramatike.

Početak (fol. 63a):

أمثله، علم جنسدر يعني: تأليف أولنان رساله، مشهورنك اسميدير ياخود أمثله، جمعي قلت در مثالك جمعيدر مثال مفاعله بابندن مصدر در جمع...

Kraj (fol. 65a):

...مؤنث نيه درلر تغييرلردن بر تغيير أيله مفردينك آخر حروفي أيله مقصود اخاده دلالت أيدن كلميه درلر. تمت تمام اولدي

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 63a - 65a; 23 retka; tekst 175 x 90. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode.

4877,1 R 5126,I

تصريف العزي

TAṢRĪF AL-'IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني
'Izzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb
b. 'Alī az-Zanğānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Nedostaje početak djela.

Prepisao nepoznati prepisivač 1194/1780. godine (bilješka na kraju djela, fol. 7b).

Fol. 1b - 7b; 215 x 160; 9 redaka; tekst 160 x 75. Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Listovi i lage volantni. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

4877,2 R 5126,II

إعلال

I'LĀL

Gramatička analiza na turskom jeziku morfoloških promjena u određenim paradigmatskim oblicima riječi u arapskom jeziku. Slična djela se u mnogim rukopisima navode pod spomenutim naslovom. Nedostaje početak djela.

Početak ovdje (fol. 8a):

... نقل حركت بر ما قبل اتدك اجتماع ساكنين أولدي واودن تنوين دن اجتماع ساكنين دن اوتوري واو حذف اتدك...

Kraj (fol. 38b):

...حذف جائز اولدغندن رايه فتحه أخف حركات أولدندن فتحه حركه ويردوك أرَيْنَ ديدك.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 8a - 38b; 15 redaka; tekst 160 x 75. Pismo *ta'līq*. Analizirane riječi ispisane crvenom tintom a istaknute riječi komentara nadvučene crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela. Na posljednjem zaštitnom listu i unutarnjoj korici bilješke iz arapske gramatike napisane na turskom jeziku.

4878 R 6777

شرح تصريف العزي

ŠARḤ TAṢRĪF AL-'IZZĪ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Komentar na djelo *Taṣrīf al-'Izzī* iz arapske gramatike.

Početak (fol. 1b):

إنَّ أُرْوىَ زهر يخرج في رياض الكلام من الأكمام، و أبهى حبر تحاك ببنان البيان و أسنان الأقلام حمد الله سبحانه و تعالى على تواتر نعمائه ... **فيقول** الفقير إلى الله الغني مسعود بن عمر القاضي التفتازاني ...: لما رأيت مختصر التصريف الذي صنفه الإمام ... الزنجاني رحمة الله عليه ينطوي على مباحث شريفة، و يحتوي على قواعد لطيفة...

Kraj (fol. 85a):

(fol. 84b)... **للنوع من الفعل، تقول نحو: حسن الطعمة و الجلسة** أي: حسن النوع من الطعم و الجلوس، و قال المصنف في شرح الهادي، المراد بالنوع: الحالة التي عليها الفاعل، تقول: هو حسن الركبة إذا كان ركوبه حسنًا ... (fol. 85a) و كذا دحرجةٌ واحدةٌ للمرة و دحرجةٌ لطيفةٌ و نحوها، و انطلاقة للمرة و حسنة أو قبيحة أو غيرها للنوع و كذلك البواقي. تمت

Prepisao 'Abdurraḥmān b. Aḥmad b. Ṣāliḥ ...? (nečitko) u prvoj dekadi mjeseca rağaba 973/1566. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 85a).

Fol. 85; 210 x 155; 13 redaka; tekst 120 x 70. Papir tamnobijel, tanji, oštećen vlagom. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren sa dvije crvene linije. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela, napisane rukom prepisivača.

Na prvom zaštitnom listu tumačenje nekih riječi i fraza.

Iz rukopisne zbirke Ahmeda Tuzlića.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1139; Ahlwardt VI, 6617; GAL S I, 497; az-Ẓāhiriyya LBAS, 487; Köprülü III, 637; TÜYATOK 07/V, 3762.

4879,1 R 733,I

شرح تصريف العزي

ŠARḤ TAṢRĪF AL-'IZZĪ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 4878.

Prepisao Muḥammad b. Ṣafar u Qayṣariji u mjesecu ğumādā al-āḫiru 993/1585. godine (bilješka na kraju djela, fol. 61a).

Fol. 1b - 61a; 210 x 150; 21 redak; tekst 135 x 80. Papir tamnobijel, deblji. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, naknadno popravljanog hrbata. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela napisane rukom prepisivača i uokvirene crnom linijom.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke.

4879,2 R 733,II

شرح تصريف العزي

ŠARḤ TAṢRĪF AL-'IZZĪ

يحيى بن إبراهيم بن عبد السلام الزنجاني

Yaḥyā b. Ibrāhīm b. 'Abdussalām az-Zanğānī, um. prije 1050/1640

Komentar djela *Taṣrīf al-'Izzī* iz morfologije arapskog jezika.

Početak (fol. 61b):

الحمد لله على جزيل نعمائه السابقة. و أشكره على جميع آلائه المتلاحقة ... و بعد فيقول أضعف عباد الله يحيى ابن الإمام السعيد إبراهيم بن عبد المسلم (السلام) الزنجاني ... لما رأيت قلوب الطلاب ممن يحصل من أبناء، أزماننا مائلةً إلى هذا المختصر في علم الصرف المنسوب إلى ... عبد الوهاب بن إبراهيم الزنجاني ... أردت أن أشرحه شرحًا فائقًا...

Kraj (fol. 106a):

...قوله: **و الفعلة بالكسر للنوع من الفعل** أقول: يجئ النوع من الثلاثي الذي لا تاء فيه ... فعلى مصدره المستعمل مع زيادة التاء، فيه نحو انطلاقة حسنة، و الفارق بين المصدر و النوع من هذا القسم، القرينة صفة، يقال: حسن النوع من الطعام و الجلوس. تم

Prepisao Muḥammad b. Ṣafar u Qayṣariji 993/1585. godine (bilješka na kraju djela, fol. 106a).

Fol. 61b - 106a; 23 retka; tekst 145 x 80. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu* a komentar sa *aqūlu*. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela, napisane rukom prepisivača i uokvirene crnom linijom.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1139; Ahlwardt VI, 6622; GAL S I, 497; Köprülü III, 636/1; az-Ẓāhiriyya LBAS, 498; TÜYATOK 07/V, 3766.

4879,3 R 733,III

حاشية على شرح التفتازاني لتصريف العزي

ḤĀŠIYA 'ALĀ ŠARḤ AT-TAFTĀZĀNĪ LI TAṢRĪF AL-'IZZĪ

سراج الدين محمد بن عمر الحلبي

Sirāğuddīn Muḥammad b. 'Umar al-Ḥalabī, um. 850/1446

Glosa na at-Taftāzānījev komentar djela *Taṣrīf al-'Izzī* iz morfologije arapskog jezika.

Početak (fol. 108b):

نحمد الله على أنْ وفّقنا (إلى) صرف الهمّة نحو المعاني و البيان ... و **بعد** فيقول الفقير إلى الله الغني محمد بن عمر الحلبي: لما كان مختصر الإمام الهمام قدوة المحققين ... عز الملة و الدين الزنجاني ... (fol. 109a) قوله: **إن أروى زهر** أروى: اسم التفضيل من رويت بالماء بالكسر أروَى...

Kraj (fol. 132b):

...و الرابعة المعلوق بالعين المهملة، و هو مثل العلاق و هو ما يعلق به شيئًا، قال أبو سعيد: لا نظير لهذه الأربعة. هذا آخر ما أردنا إيراده على فوايد العلامة مما يحتاج إليه في كشف مشكلاتها و حل معضلاتها.

Prepisao Muḥammad b. Ṣafar u Qayṣariji u trećoj dekadi mjeseca ramaḍāna 993/1585. godine (bilješka na kraju djela, fol. 132b).

Fol. 108b - 132b; 21 redak; tekst 145 x 80. Pismo *nasta'līq*. Komentirani tekst citiran sa *qawluhu* a komentar sa *aqūlu*. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela, napisane rukom prepisivača i uokvirene crnom linijom.

Izv.: A. M. II, 196; Ḥ. Ḫ. II, 1140; GAL S I, 498; Ahlwardt VI, 6619.

4879,4 R 733,IV

شرح تصريف العزي

ŠARḤ TAṢRĪF AL-'IZZĪ

السيد الشريف أبو الحسن علي بن محمد بن علي الجرجاني

as-Sayyid aš-Šarīf Abū al-Ḥasan 'Alī b. Muḥammad b. 'Alī al-Ğurğānī, 740/1339 - 816/1413

Komentar djela *Taṣrīf al-'Izzī* iz morfologije arapskog jezika.

Početak (fol. 133b):

قال **إعلم أن التصريف في اللغة: التغيير و في الصناعة: تحويل الأصل الواحد إلى أمثلة مختلفة لمعان مقصودة لا تحصل إلا بها** أقول: اعلم أن من جملة العلوم العربية علم التصريف و له معنيان لغوي و صناعي. فالتصريف في اللغة: التغيير و منه تصريف الرياح و هو تحويلها من حال إلى حال...

Kraj (fol. 198b):

... إن كان فيه التاء، فعلى: مصدر المستعمل مع الوصف بغير الواحدة نحو دحرجتُهُ دحرجةً شديدةً للفرق بينه و بين المرأة.

Prepisao Muḥammad b. Ṣafar u Qayṣariji mjeseca ğumādā al-ūlā 993/1585. godine (bilješka na kraju djela, fol. 198b).

Fol. 133b - 198b; 23 retka; tekst 145 x 80. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qāla* a komentar sa *aqūlu*. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela, napisane rukom prepisivača i uokvirene crnom linijom.

Izv.: Köprülü III, 633; GAL S I, 498 i S II, 306; az-Ẓāhiriyya LBAS, 495; TÜYATOK 07/V, 3761.

4880 R 3148

شرح تصريف العزي

ŠARḤ TAṢRĪF AL-‘IZZĪ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa‘duddīn Mas‘ūd b. ‘Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 4878.

Prepisao Ibrāhīm b. al-ḥāğğ Šuğā‘ 994/1586. godine (bilješka na kraju djela, fol. 65b).

Fol. 65; 200 x 130; 17-19 redaka; tekst 145 x 60. Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela u početku pisan crvenom tintom a kasnije nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela, pisane rukom prepisivača.

U kolofonu djela bilješka da je ovaj komentar završen u noći 15. ša‘bāna 738/1338. godine što odgovara i podatku koji navodi Ḥāğğī Ḫalīfa (II, 1139). Dalje slijedi podatak da je prepis završen 15. ṣafara 834/1430. godine što je najvjerovatnije datum prepisa rukopisa iz kojega je naš rukopis prepisan.

Rukopis je uvakufio Muẓaffar-zāde al-ḥāğğ ‘Abdulqādir-efendī za Sīm-zāde medresu (bilješka sa pečatom i nazivom djela na fol. 1a).

Rukopis iz Osman Šehdijine biblioteke.

4881 R 3533

شرح تصريف العزي

ŠARḤ TAṢRĪF AL-‘IZZĪ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa‘duddīn Mas‘ūd b. ‘Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 4878.

Prepisao nepoznati prepisivač u mjesecu ğumādā al-ūlā 982/1574. godine (bilješka na fol. 38b).

Fol. 38; 205 x 115; 23 retka; tekst 165 x 75. Papir žut, srednje debljine, glat. Ima volantnih listova. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Istaknute riječi ispisane crvenom tintom. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

4882 R 7865

شرح تصريف العزي

ŠARḤ TAṢRĪF AL-‘IZZĪ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa‘duddīn Mas‘ūd b. ‘Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 4878.

Prepisao ‘Abdullāh b. ...? (nečitko) 1. ramaḍāna 997/1589. godine (bilješka na fol. 92b).

Fol. 92; 155 x 105; 14 redaka; tekst 110 x 65. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom ili crnom linijom. Kustode.

Vlasnik rukopisa bio Abdullah b. ...? (nečitko, bilješka na fol. 92b).

Rukopis je sa područja Odbora Islamske zajednice Travnik.

4883 R 4041

شرح تصريف العزي

ŠARḤ TAṢRĪF AL-‘IZZĪ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa‘duddīn Mas‘ūd b. ‘Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 4878.

Uvodni dio u ovome rukopisu je skraćen.

Početak ovdje (fol. 1b):

أما بعد الحمد لوليه و الصلوة على نبيه فأقول: لما كان من الواجب على كل طالب شيء أن يتصور ذلك الشيء...

Prepisao nepoznati prepisivač 12. ḏū al-ḥiğğa 1031/1622. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 81b).

Fol. 81; 170 x 85; 21 redak; tekst 135 x 40. Papir žut, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na prva dva lista na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vlasnik rukopisa bio Muṣṭafā b. Muḥammad b. Ḫalīl al-Mūstārī (iz Mostara, bilješka na fol. 1a), kao i 'Abdullāh munlā Ibn al-ḥāğğ Ṣāliḥ-efendī Wahbī-zāde koji je u posjed rukopisa došao 1251/1835-36. godine (bilješka na fol. 81b).

4884 R 3036

شرح تصريف العزي

ŠARḤ TAṢRĪF AL-'IZZĪ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 4878.

Prepisao Šayḫ Uways b. Ismā'īl 1052/1642-43. godine (bilješka na kraju djela, fol. 69a).

Početak kao pod brojem 4883.

Fol. 69; 190 x 105; 17 i 21 redak; tekst 135 x 55. Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa platnenim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis uvakufio Munlā Mūsā za Gazi Husrev-begovu medresu (bilješka na fol. 1a).

4885,1 R 932,I

شرح تصريف العزي

ŠARḤ TAṢRĪF AL-'IZZĪ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 4878.

Prepisao Ibrāhīm, soḫta al-Mustārī u Karađoz-begovoj medresi u mjesecu ğumādā al-uḫrā 1054/1644. godine (bilješka na kraju djela, fol. 59b).

قد وقع الفراغ في هذه النسخة الشريفة المباركة من يد العبد الضعيف المحتاج إبراهيم السوختة الموستاري في مدرسه، قره كوز بك في وقت الظهر في ماه جماذي الآخر، غفر الله له و لوالديه ... سنة ١٠٥٤ هـ

Fol. 1b - 59b; 195 x 125; 18 redaka; tekst 155 x 85. Papir žućkast, deblji, glat, dosta oštećen vlagom. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, takođe, oštećen. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

Vlasnik rukopisa bio Aḥmad b. šayḫ Muḥammad, vaiz u sultan Selimovoj džamiji (bilješka na fol. 61a).

4885,2 R 932,II

المطلوب في شرح المقصود

AL-MAṬLŪB FĪ ŠARḤ AL-MAQṢŪD

Isto kao 4761.

Prepisao Ibrāhīm, soḫta al-Mustārī u Karađoz-begovoj medresi u mjesecu ğumādā al-uḫrā 1054/1644. godine (bilješka na kraju prvog djela, fol. 59b).

Fol. 63b - 153b; 18 redaka; tekst 155 x 85. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

4886,1 R 1298,I

شرح تصريف العزي

ŠARḤ TAṢRĪF AL-'IZZĪ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 4878.

Prepisao nepoznati prepisivač mjeseca rabī' al-awwala 1095/1684. godine (bilješka na kraju djela, fol. 70a).

Fol. 1b - 70; 200 x 145; 21 i 13 redaka; tekst 140 x 75 i 130 x 70. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat, i žućkast, deblji, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasta'līq*, od dvojice prepisivača. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4886,2 R 1298,II

شرح البناء
ŠARḤ AL-BINĀ'

محمد بن حميد بن مصطفى الكفوي

Muḥammad b. Ḥamīd b. Muṣṭafā al-Kafawī, um. 1174/1761

Isto kao 4776,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 71b - 94b; 19 redaka; tekst 135 x 85. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela u početku pisan crvenom tintom a kasnije nadvučen crvenom linijom. Kustode.

4886,3 R 1298,III

الأمثلة الفارسية
AL-AMṮILA AL-FĀRISIYYA

شمس الدين أحمد بن سليمان ابن كمال باشا

Šamsuddīn Aḥmad b. Sulaymān Ibn Kamāl-pāšā, um. 940/1533

Djelo iz gramatike perzijskog jezika o paradigmatskim oblicima riječi, napisano na arapskom jeziku. Ovo je djelo poznato i kao *Risāla fī al-amṯila al-muḫtalifa fī taṣrīf al-af'āl* (رسالة في الأمثلة المختلفة في تصريف الأفعال). Pretpostavlja se da je autor ovoga djela Šamsuddīn Aḥmad b. Sulaymān Ibn Kamāl-pāšā, um. 940/1533.

Početak (fol. 95b):

إعلم كما أن الصرفيين جعلوا الفعل و ما يشتقّ منه أعني: كردن و ما يخرج منه ميزانًا، و بيّنا فيه القواعد و الأمثلة ليقاس عليه غيره مهما أمكن، و إنما بيّنا بالعربي لأن تفسير الفارسي لا ينفع لغير العجم زيادة نفع **الأمثلة المختلفة** كرد . كند . كردن . كننده ...

Kraj (fol. 105b):

... و غيرهما في الأسماء الساكنة الأواخر فبزيادة الكاف فقط نحو: بُسَرك و دُخْتَرك و غيرهما و قد مرّ سبب الإنحصار في التصغير (الصيغتين) مراراً. تمت

Prepisao nepoznati prepisivač 1169/1755. godine (bilješka na kraju djela, fol. 105b).

Fol. 95b - 105b; 11 redaka; tekst 158 x 80. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja u početku ispisani crvenom tintom a kasnije nadvučeni crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

Izv.: Kairo F, 112 i 1069; Wagner, 296; Bratislava, 349.

4886,4 R 1298,IV

المصباح
AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid
b. 'Alī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 4825,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 106b - 129a; 15 redaka; tekst 160 x 75. Pismo *nasḫī*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

4886,5 R 1298,V

شرح المقصود
ŠARḤ AL-MAQṢŪD

Komentar djela *al-Maqṣūd fī at-taṣrīf* iz morfologije arapskog jezika.

Početak (fol. 132b):

قال المص رحمه الله **الحمد لله الوهاب للمؤمنين سبيل الصواب** قال القاضي البيضاوي في تفسير سورة الفاتحة، الحمد هو الثناء على الجميل الإختياري ...

Kraj (fol. 192b):

...و غير ذلك من الأمثلة المذكورة في المطوّلات **فبعضها لا يتغير لصحة البناء و بعضها لعلة أخرى** مذكورة في المطوّلات فليطلب منها. تمت

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 132b - 192b; 13 redaka; tekst 150 x 75. Pismo *nasḫī* od istog prepisivača kao i u prethodnom djelu. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom.

4887,1 R 6940,I

شرح تصريف العزي

ŠARḤ TAṢRĪF AL-ʻIZZĪ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 4878.

Prepisao Muḥammad b. Muḥammad-efendī al-qāḍī b. Muḥyiddīn iz kasabe Prozor 1173/1759. godine (bilješka na kraju drugog djela u zbirci, fol. 141a i na kraju posljednjeg djela, fol. 177b).

Fol. 1b - 58a; 205 x 145; 21 redak; tekst 160 x 80. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Volantni listovi i lage. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crnom linijom. Kustode.

Vlasnik rukopisa bio Asif Šećibović iz Seonice (Konjic).

Za Gazi Husrev-begovu biblioteku poklonio Hifzija Hasandedić iz Mostara.

4887,2 R 6940,II

المطلوب في شرح المقصود

AL-MAṬLŪB FĪ ŠARḤ AL-MAQṢŪD

Isto kao 4761.

Prepisao Muḥammad b. Muḥammad-efendī al-qāḍī iz kasabe Prozor 8. rabi' al-awwala 1173/1759. godine u ponedjeljak u ponoć u Livanjskoj medresi prije nego je napustio i otišao u Prozor (bilješka na kraju djela, fol. 141a i na kraju posljednjeg djela, fol. 177b).

قد وقع الفراغ من هذه النسخة اللطيفة عن يد محمد بن محمد أفندي، القاضي في قصبه، بروزور ... في تاريخ ثلث و سبعين و مائة و ألف من الشهور في شهر ربيع الأول في ليلة يوم الثمانية يوم الإثنين، في وقت نصف الليل في مدرسة الإهلونيّة، إذا أراد الخروج من المدرسة و ذهاب ولاية المزبور، غفر الله له و لوالديه و أحسن إليهما و إلى جميع المؤمنين و المؤمنات، و لكن يلزم التصحيح لهذه النسخة.

Fol. 58b - 141a; 21 redak; tekst 160 x 80. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crnom linijom. Kustode.

4887,3 R 6940,III

شرح الأمثلة المختلفة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

أحمد بن مصطفي اللالي

Aḥmad b. Muṣṭafā al-Lālī, um. 971/1563

Isto kao 4802,2.

Prepisao Muḥammad b. Muḥammad-efendī al-qāḍī b. Muḥyiddīn iz kasabe Prozor 1173/1759. godine (bilješka na kraju drugog djela u zbirci, fol.141a i na kraju posljednjeg djela, fol. 177b).

Fol. 142b - 175b; 21 redak; tekst 160 x 80. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crnom linijom. Kustode.

4887,4 R 6940,IV

شرح الأمثلة المطّرِدة و المتحدة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUṬṬARIDA WA AL-MUTTAḤIDA

Komentar djela *al-Amṯila al-muṭarrida* o "pravilnim" paradigmatskim morfološkim oblicima riječi u arapskom jeziku.

Početak (fol. 175b):

الأمثلة المطّرِدة و المتحدة لاسمي الزمان و المكان و هما: مفعل مفعلان مفعلات مفاعل منعل: اسم الزمان، اسم المكان، مصدر ميميّ مفرد اللفظ، فمعناه بالتركي: براشليجك زمان براشليجك مكان براشلمكلك، مفعلان: اسم زمان و اسم مكان تثنية اللفظ...

Kraj (fol. 177b):

... فعيلبّة فعيليّتان فعيلبّات فعيليّ تصغير اسم منسوب مفرد مذكّر معناه بالتركي: اشلمجكه منسوب برارموزونه نصريّ و غيره، و على هذا معنى سائر الأمثلة و موزوناتها.

Prepisao Muḥammad b. Muḥammad-efendī b. Muḥyiddīn iz kasabe Prozor 12. ğumādā al-ūlā 1172/1758. godine u Mīrtop Inān medresi u Livnu (bilješka na kraju djela, fol. 177b).

حرّره محمد بن محمد أفندي بن محي الدين عن قصبه، بروزور في مدرسة إهلونه ميرتوب انان سنة ١١٧٢ في ١٢ جا (جمادى الأولى) في وقت العصر.

Fol. 145b - 177b; 21 redak; tekst 160 x 80. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crnom linijom. Kustode.

4888,1 R 6530,I

شرح تصريف العزي
ŠARḤ TAṢRĪF AL-‘IZZĪ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني
Sa‘duddīn Mas‘ūd b. ‘Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 4878.

Manji dio djela na kraju ostao neprepisan.

Prepisao nepoznati prepisivač 1186/1772-73. godine (bilješka na kraju djela, fol. 73b).

Fol. 1b - 73b; 200 x 145; 19 redaka; tekst 180 x 100. Papir tamnobijel, deblji. Ima volantnih listova i laga. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

4888,2 R 6530,II

روح الشروح
RŪḤ AŠ-ŠURŪḤ

محمد العيشي التيروي
Muḥammad al-‘Ayšī at-Tīrawī, um. 1061/1651

Isto kao 4773.

Prepisao Muṣṭafā al-Būsnawī (Bosanac) mjeseca ǧumādā al-ūlā 1236/1821. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 121a).

تمّت الكتابة بعون الله الملك الوهّاب، صاحب و مالك بوسنوي مصطفى، في وقت العصر بعد الأذان في شهر جمادى الأولى...

Fol. 75b - 121a; 19 redaka; tekst 160 x 75. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

4888,3 R 6530,III

شرح البناء
ŠARḤ AL-BINĀ'

محمد بن حميد بن مصطفى الكفوي
Muḥammad b. Ḥamīd b. Muṣṭafā al-Kafawī, um. 1174/1761

Isto kao 4776,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 123b - 155a; 15 redaka; tekst 155 x 85. Pismo *nasta‘līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

4888,4 R 6530,IV

شرح الأمثلة المختلفة
ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

أحمد بن مصطفي اللالي
Aḥmad b. Muṣṭafā al-Lālī, um. 971/1563

Isto kao 4802,2.

U ovome rukopisu je izostavljen uvodni dio koji se nalazi u većini drugih rukopisa, a i kraj se unekoliko razlikuje.

Početak (fol. 155b):

[الحمد لله رب العالمين] و الصلوة على محمد و آله أجمعين. **و بعد فهذه الرسالة المسومة** بالأمثلة **فاعلم** أن الصرف **هو علم بقوانين يعرف بها أصول الكلم من حيث الإعلال و الإدغام، فإن قيل** ما لغرض معرفته، **قلنا** معرفة الإعلال و الإدغام...

Kraj (fol. 195a):

... و إن لم تختص بالثلاثي بأن تكون صيغته على صيغة المفعول كما بيّن في موضعه. تمت

Prepisao as-Sayyid Mūsā-efendī (bilješka u kolofonu djela, fol. 195a).

Fol. 155b - 195a; 15 redaka; tekst 155 x 85. Pismo *nasta‘līq* od istog prepisivača kao i u prethodnom djelu. Kustode.

4889 R 2827

شرح تصريف العزي
ŠARḤ TAṢRĪF AL-‘IZZĪ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني
Sa‘duddīn Mas‘ūd b. ‘Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 4878.

Prepisao Istūlčawī (iz Stoca) Čelić-zāde Ṣāliḥ b. Muṣṭafā 16. ramaḍāna 1285/1868. godine (bilješka na kraju djela, fol. 67b).

Fol. 67; 185 x 125; 17 redaka; tekst 115 x 70. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*, sitniji. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Obični *unvan* sa naslovom i imenom autora komentara.

4890 R 2456

شرح تصريف العزي
ŠARḤ TAṢRĪF AL-ʻIZZĪ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Saʻduddīn Masʻūd b. ʻUmar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 4878.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 68; 185 x 110; 21 redak; tekst 135 x 60. Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nastaʻlīq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Na drugome zaštitnom listu veća bilješka iz gramatičkog djela *an-Namliyya fī iẓhār al-qawāʻid aṣ-ṣarfiyya wa an-naḥwiyya* koje je napisao ʻAbdulkamāl Ismāʻīl b. al-Ḥāǧǧ Walī at-Trāwnīkī (um. poslije 1052/ 1642-43).

Vakuf Böyo-zāde.

4891,1 R 631,I

شرح تصريف العزي
ŠARḤ TAṢRĪF AL-ʻIZZĪ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Saʻduddīn Masʻūd b. ʻUmar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 4878.

Prepisao ʻAbdullaṭīf b. mawlānā Ḥusayn b. mawlānā Ibrāhīm b. mawlānā Maḥmūd (bez godine prepisa, bilješka na kraju djela, fol. 68b).

Fol. 68; 235 x 135; 19 redaka; tekst 140 x 75. Papir svijetlonarandžast, deblji, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Rukopis se nalazi u futroli, malo oštećenoj, od istoga materijala kao i povez rukopisa. Pismo *nastaʻlīq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren crvenom i crnom linijom dok je ostali dio teksta uokviren dvjema tanjim crvenim linijama kao i margine.

Na fol. 1a kao i posljednjem zaštitnom listu stihovi na perzijskom jeziku.

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke.

4891,2 R 631,II

مختصر في لسان العرب
MUḤTAṢAR FĪ LISĀN AL-ʻARAB

Na posljednjih sedam listova na margini prethodnog djela nalazi se navedeno djelo od nepoznatog autora, lošim rukopisom prepisano tako da je i teško čitljivo.

Početak (fol. 62a):

بسم الله الرحمن الرحيم، الحمد (لله) حمداً كبيراً على آلائه و الصلاة و السلام على رسوله المصطفى و آله الطيبين و الطاهرين. هذا مختصر في لسان العرب لتحريض الصبيان. يشتمل على أحد عشرة فصلاً و به التوفيق...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 62a - 68a. Pismo *nastaʻlīq*, teško čitljiv.

4892 R 3467

شرح تصريف العزي
ŠARḤ TAṢRĪF AL-ʻIZZĪ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Saʻduddīn Masʻūd b. ʻUmar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 4878.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 75; 210 x 125; 21 redak; tekst 155 x 60. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, umotan u zeleno platno. Pismo *nastaʻlīq*. Tekst osnovnog djela na nekoliko prvih listova ispisan crvenom tintom a dalje nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Na fol. 1a bilješka sa pečatom da je rukopis je uvakufio Ǧalāluddīn 'Alī-pāša a druga Muṣṭafā-zāde mullā Muṣṭafā.

Na fol. 75a bilješka o uvakufljenju rukopisa za medresu u 'Uṯmān-begovu džemaatu.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

4893 R 2323

شرح تصريف العزي

ŠARḤ TAṢRĪF AL-'IZZĪ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 4878.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 99, paginiranih; 210 x 130; 14 redaka; tekst 135 x 60. Papir tamnobijel, žut, ljubičast i smeđ, tanji, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, mnogo oštećen. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Nūriqa Ḥasan efendī al-Gradačawičawī (Gradaščević, bilješka i pečat na fol. 98b i 99a).

4894 R 3710

شرح تصريف العزي

ŠARḤ TAṢRĪF AL-'IZZĪ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 4878.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 50; 175 x 130; 15 redaka; tekst 120 x 100. Papir žućkast, srednje debljine, hrapav, oštećen vlagom. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Vlasnik rukopisa bio Sayyid Šarīfuddīn al-Qādirī (bilješka na fol. 1a).

4895,1 R 7946,I

شرح تصريف العزي

ŠARḤ TAṢRĪF AL-'IZZĪ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 4878.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 54b; 210 x 150; 19 redaka; tekst 150 x 85. Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crnom linijom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vlasnik rukopisa bio Aḥmad b. Muḥammad Erzekī-zāde iz Travnika (bilješka na fol. 1a).

Rukopis je sa područja Odbora Islamske zajednice Travnik.

4895,2 R 7946,II

مقصود مفهوم

MAQṢŪD-I MAFHŪM

Prijevod na turski jezik djela *Maqṣūd* iz gramatike arapskog jezika.

Početak (fol. 56b):

ما وجب علينا ۔ أدادن صكره تحقيق علوم عربيه علوم شرعيه بر يولدر ركون لرندن بر ركن: علم صرفدر زيرا صرف سبيله عزّتلردن كوق فعل اولور...

Kraj (fol. 65b):

... مثال: وعد يعد، وهب يهب، ورث يرث، دخي عد لا تعد، هب لا تهب، رث لا ترث دردنجي بابده ايكي لفظ وار.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 56b - 65b; 15 redaka; tekst 145 x 90. Pismo *nasta'līq*. Kustode.

4895,3 R 7946,III

الأبنية

AL-ABNIYA

Djelo iz arapske gramatike. Autor nepoznat.

Početak (fol. 66b):

الحمد لله الذي نوّر قلوبنا بالعلم و الفرقان، و الصلوة على محمد المبعوث بالرحمة و الإحسان، و على آله و أصحابه ذوي الأمن و الأمان، اعلم أن أبواب التصريف خمسة و ثلاثون بابًا، ستة منها للثلاثي المجرد **الباب الأول** منها: فَعَلَ يَفْعُلُ موزونه نَصَرَ يَنْصُرُ، و علامته أن يكون عين فعله مفتوحًا في الماضي و مضمومًا في المضارع...

Kraj (fol. 75a):

... و طريق معرفة صدق الحكم الذي هو الإلحاق اتحاد المصدرين في الوزن أي: مصدري الملحق و الملحق به. تمت

Prepisao Isḥāq b. Muṣṭafā al-Ihlawnawī (iz Livna) 1166/1752-53. godine (bilješka na kraju djela, fol. 75a).

كتبه الفقير الحقير المذنب المحتاج إلى رحمة الله تعالى إسحاق بن مصطفى الإهلونوي، غفر الله له و لوالديه ... في تاريخ سنة ست و ستين و مائة و ألف.

Fol. 66b -75a; 21 redak; tekst 175 x 90. Pismo *ta'līq*. U tekstu ostale bjeline za brojeve i naslove poglavlja. Kustode.

Izv.: aẓ-Ẓāhiriyya LBAS, 451; Univerzitet Imam, 800.

4895,4 R 7946,IV

جلاء القلب في علم الصرف

ĞILĀ' AL-QALB FĪ 'ILM AṢ-ṢARF

أحمد بن علي بن أحمد الوارداري

Aḥmad b. 'Alī b. Aḥmad al-Wārdārī, um.?

Djelo na turskom jeziku iz arapske gramatike.

Početak (fol. 76b):

الحمد لوليه و الصلوة على نبيه، و على آله و صحبه خير آله و صحبه. فلمّا كلّفني بعض الخلاّن و الطلبة أن أكتب أوراقًا في أبنية الكلم للطلبة مع قلّة البضاعة في هذه الصناعة ... أجبت مرامهم أنا الفقير إلى الله الملك الباري أحمد بن علي بن أحمد الوارداريّ حين درّس درسًا عامًّا مختصرات الكتب للطالبين، و نقل مفصّلات المباحث للراغبين، و جمعت و كتبت رسالةً تعليمًا للمبتدي، و لازم فائدة الخير و تذكرة للمنتهي لدى استعداده في المدرسة الأورنوسيّ من المدرّس الشهير بخزاني في سنة ثمانين و تسعمائة من الهجرة النبوي العدناني و سمّيت **بجلاء القلب في علم الصرف**...

Kraj (fol. 82a):

... فعل تعجب آخر مفرد مذكر غائب ثلاثي مجرد سالم على وزن و افعل به معناسي سيبويه قتنده نه عجب يردم استي أولدي زيد، و أخفش قتنده نه عجب زيد يردم استي قلدي.

Prepisao Isḥāq b. Muṣṭafā al-Ihlawnawī (iz Livna) 1166/1752/53. godine (bilješka na kraju trećeg djela u zbirci, fol. 75a).

Fol. 76b - 82a; 21 redak; tekst 175 x 90. Pismo *ta'līq*, od istog prepisivača kao i u prethodnom djelu. U tekstu ostale bjeline za brojeve i naslove poglavlja. Kustode.

4895,5 R 7946,V

رسالة في الصرف

RISĀLA FĪ AṢ-ṢARF

السيد عبد المحيي النكيدي

as-Sayyid 'Abdulmuḥyī an-Nakīdī, um?

Kraće djelo iz arapske gramatike na turskom jeziku.

Početak (fol. 84b):

دُرر اجناس حمدُ سپاس كه مَراتب أنواعي. أفراد كلمات طيباتدن فُزُون ... **أما بعد** سيّاحان ديار شرح و بيان. و سيّاحان بحار كشف و عيان ... معرفة دينية دن أولان علوم شرعيه يه وسيله أولان علوم عربيه نك بركني علم لغتدر... بناءً على ذلك بو أفقر عباد الهادي السيد عبد المحيي النكيدي. داعيلري صاحب التصانيف اللايقة و المؤلفات اللايقة الرايقة...

Kraj (fol. 86a):

... فتنة معناسنه در بو ذكر أولنان قواعدك ... شافيه دن و... ابن هشامك أوضح المسالك نام كتابندن أخذ أولنمشدن. اعتصم بالله فاسأله العصمة ...توكلت على الله نعم المعين له الحمد و المجد في كل حين.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 84b - 86a; 15 redaka; tekst 170 x 120. Pismo *nasḫī*. Kustode.

Na fol. 86b - 89b jedno nepotpuno poglavlje iz nekog arapsko-turskog rječnika: باب فعل يفعل بفتح العين في الماضي و ضمّها الغابر

4895,6 R 7946,VI

فصل في المؤنث السماعي

FAṢL FĪ AL-MU'ANNAṮ AS-SAMĀ'Ī

Prema bilješci na kraju ovo je poglavlje (tā' at-ta'nīṯ) iz jednog od komentara az-Zamaḫšarījeva djela *al-Mufaṣṣal fī ṣan'a al-i'rāb* o slovu (ḥarf) *t* za označavanje ženskog roda.

Početak (fol. 99a):

تاء التأنيث قد تكون ظاهرة في اللفظ نحو: طلحة، و قد تكون مقدرة فالإسم الذي يقدّر فيه تاء التأنيث يسمّى مؤنثًا سماعيًا، و المؤنث السماعي، إن كان ثلاثيًا يظهر كونها مؤنثًا بشيئين...

Kraj (fol. 100b):

... و التأنيث على تقدير البقعة و جميع حروف الهجآء، و الحروف المعنوية نحو في و عن و اما و أشبههم كلها مؤنث سماعية. مظهر شرح المفصل

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 99a - 100b; 18 redaka; tekst 160 x 85. Pismo *nasḫī*. Nazivi slova ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4895,7 R 7946,VII

قصيدة في المؤنث السماعي
QAṢĪDA FĪ AL-MU'ANNAṮ AS-SAMĀ'Ī

Kasida o slovu (ḥarf) *t* za označavanje ženskog roda. Prema bilješci na početku autor ove kaside je 'Alī b. Muḥammad b. 'Abduṣṣamad as-Saḫāwī, (558/1163 - 643/1245), ili Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib, (570/1174 - 646/1249).

Početak (fol. 101a):

نفسي الفداء لسائل وخان – بمسائل فاحت كفص البان
أسماء التأنيث بغير علامة....

Kraj (fol. 101b):

... ثوب الفناء و كل شيئ فان.تم

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 101a - 101b; 23 retka ukupno; tekst 160 x 85. Pismo *nasḫī*.

Izv.: Kaḥḥāla VI, 209.

4895,8 R 7946,VIII

ضابطات الجموع
ḌĀBIṬĀT AL-ĞUMŪ'

شمس الدين أحمد بن سليمان ابن كمال باشا

Šamsuddīn Aḥmad b. Sulaymān Ibn Kamāl-pāšā, um. 940/1533

Isto kao 4828,3.

Jedino se u ovome rukopisu ova rasprava navodi pod naslovom *Bayān al-ğumū' al-qiyās*.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 101b - 103b; 18 redaka; tekst 160 x 85. Pismo *nasḫī*. Kustode.

4896 R 7923

شرح تصريف العزي
ŠARḤ TAṢRĪF AL-'IZZĪ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 4878.

Nedostaje početak djela.

Prepisao Ya'qūb b. Uways (bilješka bez datuma prepisa na kraju djela, fol. 84b).

Fol. 84; 230 x 150; 15 redaka; tekst 140 x 75. Papir tamnobijel, deblji, glat, oštećen, posebno na početku rukopisa. Ima volantnih listova. Povez oštećen, tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, otkinute klapne. Nedostaje prva korica. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4897 R 940

شرح تصريف العزي
ŠARḤ TAṢRĪF AL-'IZZĪ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 4878.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Izostavljen uvodni dio djela. Rukopis počinje kao pod br. 4883. Na kraju, također, manjkav tekst.

Fol. 69; 200 x 130; 15 redaka; tekst 135 x 75. Papir tamnobijel, deblji. Ima volantnih laga. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

4898 R 2322

شرح تصريف العزي
ŠARḤ TAṢRĪF AL-'IZZĪ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 4878.

Djelo je manjkavo na kraju.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 49; 200 x 140; 17 i 21 redak; tekst 145 x 70. Papir žućkast, srednje debljine, glat. Listovi volantni. Povez kožni, mnogo oštećen. Pismo *nasḫī* od dva prepisivača. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na nekim listovima tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vlasnik rukopisa bio Ibrāhīm-efendī b. Ibrāhīm-efendī, muderris (bilješka na fol. 1a).

4899 R 6606

شرح تصريف العزي
ŠARḤ TAṢRĪF AL-'IZZĪ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 4878.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 82; 200 x 130; 15 redaka; tekst 135 x 70. Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Povez tvrd, kožni, oštećan. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

4900 R 4413

شرح تصريف العزي
ŠARḤ TAṢRĪF AL-'IZZĪ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 4878.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 68; 195 x 120; 19 redaka; tekst 150 x 65. Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav. Ima volantnih listova. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

Iz zbirke advokata dr. Ibrahimbega Halilbašića.

4901 R 5312

شرح تصريف العزي
ŠARḤ TAṢRĪF AL-'IZZĪ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 4878.

Nedostaje početak djela.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 130; 190 x 130; 9 redaka; tekst 140 x 80. Papir bijel, deblji, hrapav, oštećen vlagom. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Na posljednjem zaštitnom listu bilješka o Božijim imenima, onako kako se spominju u Kur'anu.

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

4902,1 R 6237,I

شرح تصريف العزي
ŠARḤ TAṢRĪF AL-'IZZĪ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 4878.

Nedostaje veći dio na početku rukopisa.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1a - 8b; 200 x 135; 21 redak; tekst 155 x 80. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Nedostaju korice. Listovi neuvezani. Pismo *ta'līq*.

Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst uokviren crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

4902,2 R 6237,II

شرح الأمثلة المختلفة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

أحمد بن مصطفي اللالي

Aḥmad b. Muṣṭafā al-Lālī, um. 971/1563

Isto kao 4802,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 8b - 35b; 23 retka; tekst 160 x 80. Pismo *ta'līq*, od istog prepisivača kao i u prethodnom djelu. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst uokviren crvenom linijom, osim nekoliko posljednjih listova. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4902,3 R 6237,III

شرح الأمثلة المطرّدة و المتحدة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUṬṬARIDA WA AL-MUTTAḤIDA

Isto kao 4887,4.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 36a - 37b; 23 retka; tekst 160 x 80. Pismo *ta'līq*, od istog prepisivača kao i u prethodnom djelu. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4902,4 R 6237,IV

ضابطات الجموع

ḌĀBIṬĀT AL-ĞUMŪʻ

Isto kao 4828,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 38a - 39a; 23 retka; tekst 160 x 80. Pismo *ta'līq*, od istog prepisivača kao i u prethodnom djelu. Kustode.

4903,1 R 6472,I

شرح تصريف العزي

ŠARḤ TAṢRĪF AL-ʻIZZĪ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Saʻduddīn Masʻūd b. ʻUmar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 4878.

Nedostaje posljednji list rukopisa.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 50b; 195 x 140; 17 redaka; tekst 165 x 70. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez nov, tvrd, kartonski sa platnenim hrbatom i nalijepljenim starim kožnim koricama na nove kartonske. Pismo *nasta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst osnovnog djela nadvučen u prvom dijelu crnom a u drugom crvenom linijom. Kustode.

Rukopis je sa područja Odbora Islamske zajednice Stolac.

4903,2 R 6472,II

شرح تصريف العزي

ŠARḤ TAṢRĪF AL-ʻIZZĪ

السيد الشريف أبو الحسن علي بن محمد بن علي الجرجاني

as-Sayyid aš-Šarīf Abū al-Ḥasan ʻAlī b. Muḥammad b. ʻAlī
al-Ğurğānī, 740/1339 - 816/1413

Isto kao 4879,4.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Rukopis je nepotpun na početku i na kraju.

Fol. 51a - 56b; 23 retka; tekst 170 x 95. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4903,3 R 6472,III

شرح المقصود

ŠARḤ AL-MAQṢŪD

محمد بن خليل بن دانيال

Muḥammad b. Ḫalīl b. Dāniyāl, um. 710/1310

Komentar djela *al-Maqṣūd fi at-taṣrīf* iz arapske gramatike.

Početak (fol. 59b):

الحمد لله الذي صرف قلوبنا في وجوه المعارف للعلم اليقين ... **و بعد** يقول العبد الراجي رحمة ربه المتعال محمد بن خليل بن دانيال: لما رأيت شغل الإخوان في الدهور و الاوآن للمختصر المسمى بالمقصود و الذي هو مقبول ... أن أشرح له بما جاء لقلبي الزاخر...

Kraj (fol. 96b):

... **لصحة البنا** كما في استوى، إذ لو قلبت الواو ألفًا لتحركها و انفتاح ما قبلها ... و **بعضها** أي: بعض المواضع الغير المتعبرة ... **لعلة أخرى** و هي دالّة على أن الأصل واو أو يا ، . هذا آخر ما أردنا إيراده...

Prepisao nepoznati prepisivač 928/1521. godine (bilješka na kraju djela, fol. 96b).

Fol. 59b - 96b; 19 redaka; tekst 155 x 105. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela u prvom dijelu nadvučen crnom linijom. Kustode.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1807; Ahlwardt VI, 6804/1.

4903,4

R 6472,IV

أمثلة

AMṮILA

Kraće djelo iz arapske gramatike od nepoznatog autora.

Početak (fol. 97b):

بسم الله الرحمن الرحيم. اعلم أن المصدر أصل الكلام، يصدر منه أوجه الماضي و المستقبل و اسم الفاعل و اسم المفعول، و الأمر و النهي و الجحد و النفي و الإستفهام. أما الماضي فيصدر منه أربعة عشر صيغةً...

Kraj (fol. 103a):

... و ما للمؤنث نحو: هل تضربينَ هَلْ تَضْرِبَانِ هَلْ تضرِبْنَ، و ما للمتكلم وحده نحو: هَلْ أضْرِبُ و مع الغير نحو: هَلْ تضربُ. تم

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 97b - 103a; 8 redaka; tekst 150 x 80. Pismo *nasḫī*, krupniji i razmaknutih redaka. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4903,5

R 6472,V

شرح البناء

ŠARH AL-BINĀ'

Isto kao 4794,1.

Prepisao Ḥasan b. Maḥmūd u posljednjoj dekadi mjeseca muḥarrama 1088/1677. godine u 'Azīz medresi (bilješka u kolofonu djela, fol. 132b).

Fol. 106b - 132a; 15 redaka; tekst 145 x 90. Pismo *nasḫī*. Brojevi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

4903,6

R 6472,VI

شرح البناء

ŠARH AL-BINĀ'

Nepotpun komentar na turskom jeziku stiha sa kraja djela *al-Binā'* iz arapske gramatike.

Početak (fol. 134b):

صحيحست مثالست مضاعف لفيف ناقص مهموز أجوف ...
قسم واحد **قسم اثني**
كلم نصر كي معلوم مجهول...
صحيح شول فعله درلركه نه فاعل فعله ده نه عين الفعل ده نه لام الفعل ده...

Kraj ovdje (fol. 141a):

... واو حرف علت متحرك ما قبل حرف

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 134b - 141a; 23 retka; tekst 140 x 65. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela kao i neke istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4904

R 8030

شرح تصريف العزي

ŠARḤ TAṢRĪF AL-'IZZĪ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 4878.

Sačuvana samo tri posljednja lista.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 3; 185 x 130; 15 redaka; tekst 127 x 68. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela kao i neke istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4905 R 2990

حاشية على شرح التفتازاني لتصريف العزي

ḤĀŠIYA 'ALĀ ŠARḤ AT-TAFTĀZĀNĪ LI TAṢRĪF AL-'IZZĪ

إبراهيم بن زين الدين يحيى بن بخشي كمال الدين دده خليفة

Ibrāhīm b. Zaynuddīn Yaḥyā b. Baḫšī Kamāluddīn Dede Ḫalīfa,
um. 973/1565

Glosa na at-Taftāzānījev komentar djela *Taṣrīf al-'Izzī* iz morfologije arapskog jezika.

Početak (fol. 1b):

قوله بسم الله الرحمن الرحيم ابتداءً بالتسمية اقتداءً بكتاب الله العظيم، و امتثالاً بقول رسوله الكريم: "كل أمر ذي بال لِمَ يبدأ ببسم الله فهو أبتر" أي: كل شيء له خطر و اعتبار و شرف لم يبدأ ببسم الله فذلك الشيء أبتر أي: ناقص...

Kraj (fol. 214b):

... إن الطعم بالفتح و الضم مصدر طعم الشيئ أي: أكل و ذاق، إلاّ أن المفتوح هو المشهور بين الجمهور من الفقهاء. تم

Prepisao Muḥammad b. Sulaymān u mjesecu rabī' al-awwalu 978/1570. godine u Bursi (bilješka na kraju djela, fol. 214b).

Fol. 214; 175 x 125; 19 redaka; tekst 135 x 65. Papir tamnobijel, deblji, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i otkinute klapne, oštećen crvotočinom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*, ispisano crvenom tintom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren debljom linijom zlatne boje a ostali dio crvenom linijom. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na prvom zaštitnom listu bilješka da je vlasnik rukopisa bio Aḥmad b. Muḥammad as-Sarāyī (iz Sarajeva).

Rukopis uvakufio Muẓaffar-zāde al-ḥāğğ 'Abdulqādir-efendī za medresu Sīm-zāde 1206/1791-92. godine (bilješka na fol. 1a).

Izv.: Ḫ. Ḫ. II, 1139; A. M. I, 28; AhlwardtVI, 6627/10; GAL S I, 498; Kahhāla I, 125; Köprülü III, 621; TÜYATOK 07/V, 3579; Kıbrıs 605.

4906 R 1484

حاشية على شرح التفتازاني لتصريف العزي

ḤĀŠIYA 'ALĀ ŠARḤ AT-TAFTĀZĀNĪ LI TAṢRĪF AL-'IZZĪ

إبراهيم بن زين الدين يحيى بن بخشي كمال الدين دده خليفة

Ibrāhīm b. Zaynuddīn Yaḥyā b. Baḫšī Kamāluddīn Dede Ḫalīfa,
um. 973/1565

Isto kao 4905.

Prepisao 'Abdurraḥīm 'Alī b. Ibrāhīm ar-Rūmī iz Istanbula početkom mjeseca rabī' al-āḫira 1029/1621. godine (bilješka na kraju djela, fol. 238b).

Fol. 238; 200 x 120; 17 redaka; tekst 145 x 60. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i otkinute klapne. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*, ispisano crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren debljom linijom zlatne boje, obrubljen crnom linijom, dok je ostali dio uokviren crvenom linijom. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

4907 R 1719

حاشية على شرح التفتازاني لتصريف العزي

ḤĀŠIYA 'ALĀ ŠARḤ AT-TAFTĀZĀNĪ LI TAṢRĪF AL-'IZZĪ

إبراهيم بن زين الدين يحيى بن بخشي كمال الدين دده خليفة

Ibrāhīm b. Zaynuddīn Yaḥyā b. Baḫšī Kamāluddīn Dede Ḫalīfa,
um. 973/1565

Isto kao 4905.

Prepisao nepoznati prepisivač 1053/1643. godine (bilješka na kraju djela, fol. 185b).

Fol. 185; 210 x 150; 19 redaka; tekst 160 x 110. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*, ispisano crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Na marginama sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vlasnik rukopisa bio Aḥmad b. Muṣṭafā dok je bio muderis u Gazi Husrev-begovoj medresi, da bi ga kasnije uvakufio za navedenu medresu (bilješke na prvom zaštitnom listu).

Na fol. 1a druga bilješka da je vlasnik rukopisa bio as-Sayyid Aḥmad a ispod nje druga sa pečatom da je poslije u posjed rukopisa došao as-Sayyid Muḥammad, brat spomenutog Aḥmada čiji je otac bio Maḥmūd.

4908 R 2896

حاشية على شرح التفتازاني لتصريف العزي

ḤĀŠIYA ʻALĀ ŠARḤ AT-TAFTĀZĀNĪ LI TAṢRĪF AL-ʻIZZĪ

إبراهيم بن زين الدين يحيى بن بخشي كمال الدين دده خليفة

Ibrāhīm b. Zaynuddīn Yaḥyā b. Baḫšī Kamāluddīn Dede Ḫalīfa,
um. 973/1565

Isto kao 4905.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 221, paginirani. 150 x 110; 15 redaka; tekst 125 x 70. Papir tamnobijel, deblji, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Pismo *nasta'līq*. U tekstu ostale bjeline za riječ *qawluhu* kojom se citira komentirani tekst. Kustode.

4909 R 4569

حاشية على شرح التفتازاني لتصريف العزي

ḤĀŠIYA ʻALĀ ŠARḤ AT-TAFTĀZĀNĪ LI TAṢRĪF AL-ʻIZZĪ

إبراهيم بن زين الدين يحيى بن بخشي كمال الدين دده خليفة

Ibrāhīm b. Zaynuddīn Yaḥyā b. Baḫšī Kamāluddīn Dede Ḫalīfa,
um. 973/1565

Isto kao 4905.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Nedostaje više listova na početku.

Fol. 159; 200 x 145; 21 redak; tekst 145 x 90. Papir žućkast, srednje debljine. Prvi listovi volantni. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen i odvojen od listova. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*, ispisano crvenom tintom. Kustode. Na marginama sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis je sa područja Odbora Islamske zajednice Mostar.

4910,1 R 4437,1

شرح تصريف العزي

ŠARḤ TAṢRĪF AL-ʻIZZĪ

أحمد بن محمود الجيلي الإصفهبدي

Aḥmad b. Maḥmūd al-Ğīlī al-Iṣfahbadī, um. 807/1404

Ovaj komentar, kako njegov autor ističe, je njegov drugi, manji komentar djela *Taṣrīf al-'Izzī* koji obuhvata rješenja određenih izraza, analizu jezičkih konstrukcija i gramatička stanovišta gramatičara Basre i Kufe. U ovome djelu nalazi se i sažetak prvoga komentara da bi bio pristupačniji učenicima.

Početak (fol. 1b):

الحمد لله الذي هو مصدر الكائنات، و مبدع الماهيات و مخترع الأجرام العلويات و السفليات، ... **أما بعد** يقول العبد الفقير المفتقر إلى عفو الله تع (تعالى) أحمد بن محمود الجيلي الإصفهندي (الإصفهبدي) أحسن الله عاقبة أمره: إني لما شرحت المختصر المنسوب إلى الإمام ... عبد الوهاب بن إبراهيم ... الزنجاني ... شرحته ثانيًا شرحًا مشتملاً على حلّ ألفاظه و تحليل تراكيبه ...

Kraj (fol. 64a):

... وزن المصدر المستعمل القرينة اللفظية أو المعنوية نحو: نشدة واحدة، أو حسنة واحدة، و إجابة واحدة أو حسنة واحدة و استجابة واحدة و دحرجة واحدة أو حسنة. هذا آخر ما يسّر الله تعالى. تمت الكتاب بعون الله الملك الوهاب.

Prepisao Mūsā b. Ibrāhīm 981/1573. godine (bilješka na fol. 64a).

Fol. 1b - 64a; 200 x 145; 19-20 redaka; tekst 140 x 105. Papir žućkast, deblji. Listovi oštećeni vlagom. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *riq'a*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qāla* a komentar sa *aqūlu*. Kustode. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom.

Rukopis je bio u vlasništvu Bakir-āğe 1214/1799-80. godine (bilješka sa pečatom na fol. 64a), kao i izvjesnog Ḥāfiẓa Sulaymāna (fol. 128a).

Vakuf Zvorničke medrese (bilješka sa pečatom vakifa na fol. 2a).

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1140; Ahlwardt VI, 6627/1; GAL S I, 498; aẓ-Ẓāhiriyya LBAS, 497.

4910,2 R 4437,II

شرح الإعراب عن قواعد الاعراب
ŠARḤ AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

Komentar Ibn Hišāmova (708/1309 - 761/1360) djela *al-I'rāb 'an qawā'id al-i'rāb* iz sintakse arapskog jezika od nepoznatog autora.

Početak (fol. 65b):

قال الشيخ الإمام العالم جمال الدين بن هشام نفع الله المسلمين ببركته إلتفات من التكلّم إلى الغيبة، إن صدر من ذلك الخبر المرشد، فإن المقام للحكاية و ليس إلاّ ... هذه إشارة إلى أن ما في الذهن من الصورة المرتّبة لألفاظ هذه الرسالة بالتنزيل...

Kraj (fol. 128a):

Na kraju dio lista otkinut.

... (fol. 127a) **و في هذا القدر كفاية لمن تأمّله** و تفكّر في هذا القدر، و الله أعلم مما سواه بالصواب، و إليه المرجع و المآب أي: إليه الرجوع ... (fol. 127b) وقانا الله و إيّاكم عن شرّ الحسد و العناد، و هدانا إلى حكم النهج و أسلم المرصاد، أنه على كل قدير و يتحقق ...

Prepisao 'Aliyyuddīn b. 'Umar Sulṭān-šāh u drugoj dekadi mjeseca ḏū al-ḥiǧǧa 989/1581. godine (bilješka na fol. 128a).

Fol. 65b - 128a; 20 redaka; tekst 140 x 90. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Nekoliko zadnjih listova oštećeni na vrhu tako da je i tekst nepotpun.

4911,1 R 2937,I

شرح تصريف العزي
ŠARḤ TAṢRĪF AL-'IZZĪ

السيد الشريف أبو الحسن علي بن محمد بن علي الجرجاني
as-Sayyid aš-Šarīf Abū al-Ḥasan 'Alī b. Muḥammad b. 'Alī
al-Ğurğānī, 740/1339 - 816/1413

Isto kao 4879,4.

Prepisao Muṣṭafā b. Qawuq 20. ğumādā al-uḫrā 873/1468. godine u Qarahisaru u medresi ارتجة (bilješka na fol. 58a)

Fol. 1b -58a; 170 x 125; 21 redak; tekst 115 x 90. Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama, oštećen. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Vlasnik rukopisa bio Ḥamza b. Ibrāhīm kao i Muḥammad b. Terzol? (bilješka na drugom zaštitnom listu). Na istom listu i bilješka o uvakufljenju sa pečatom Ğumhūr b. Muṣṭafā iz mjesta Orahovica (Konjic).

Na prvome i drugom zaštitnom listu kraća nepotpuna rasprava iz fiziognomije (رسالة في علم الفِرَاسَة) napisana na turskom jeziku.

Početak:

الحمد على الدوام وصلوة على نبيه و السلام على آله و أصحابه الكرام. أما بعد بز مخدوم كه خاص و عام عالم اتكي آبا اجداد ... شو رساله، علم فِرَاسَتده تركيه ترجمه...

4911,2 R 2937,II

شرح المقصود
ŠARḤ AL-MAQṢŪD

يوسف بن عبد الملك
Yūsuf b. 'Abdilmalik, um. oko 840/1436

Komentar djela *al-Maqṣūd* iz arapske morfologije. Prema bilješci prije početka djela (شَـرْح مَظْبـود مَـقْـصُـود) autor ovoga komentara bi mogao biti Yūsuf b. 'Abdilmalik kōji je, kako navode Ḥaǧǧī Ḫalīfa (II, 1807) i Ahlwardt (VI, 6804/3), u mjesecu rağabu 839/1436. godine dovršio komentar na navedeno djelo pod naslovom *al-Maḍbūṭ*. Rukopis je nepotpun na kraju.

Početak (fol. 59b):

الحمد لله المبدع أرواح الحيوانات بحكمته، المخترع ماهيات الأشيا، بقدرته، الذي يتقاصر من إدراكه عقول الأوليا، ... فيقول العبد المقصر بذنوبه الكبيرة و المعرف بعيوبه الكثيرة: لما كان الكتاب المسمى بالمقصود للمولى ... الإمام الأعظم ...ثابت الشهر بأبي حنيفة ... و لم يشرحه أحد من فضلا، الدهر و علما، العصر ... **الحمد** هو الوصف بالجميل على جهة التفضيل، فقوله هو الوصف كالجنس و قوله بالجميل: يخرج الوصف...

Kraj ovdje (fol. 104b):

... **و لجواز نقل حركتها إلى ما قبلها** و حذف الهمزة، و ذلك لأن حذفها أبلغ في التحقيق و قد بقي من عوارضها ما يدلّ عليها، و هو الحركة المنقولة إلى الساكن قبلها هذا إذا كان ساكن حرفًا صحيحًا...

Prepisao isti prepisivač kao i prethodno djelo, Muṣṭafā b. Qawuq (bilješka na kraju prvog djela, fol. 58a).

Rukopis je nepotpun na kraju.

Fol. 59b - 104b; 21 redak; tekst 115 x 90. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Prije početka djela napisano شَرْح مَظْبود مَقْصُود

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1807; Ahlwardt VI, 6804/3.

4912 R 833

شرح تصريف العزي

ŠARḤ TAṢRĪF AL-'IZZĪ

السيد الشريف أبو الحسن علي بن محمد بن علي الجرجاني

as-Sayyid aš-Šarīf Abū al-Ḥasan 'Alī b. Muḥammad b. 'Alī al-Ğurğānī, 740/1339 - 816/1413

Isto kao 4879,4.

Prepisao Muṣṭafā b. Durmiš u mjesecu ğumādā al-uḫrā 950/1543. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 66a).

Fol. 66; 185 x 130; 17 redaka; tekst 135 x 80. Papir tamnobijel, deblji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Rukopis se nalazi u kartonskoj futroli sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*, ispisano crvenom tintom. Kustode.

Na prvome zaštitnom listu stihovi na turskom jeziku kao i bilješka da je vlasnik rukopisa bio Aḥmad b. Murād. Na fol. 1a, takođe, bilješka da je vlasnik rukopisa bio i Muḥammad b. Ibrāhīm iz sela Tumurğī (Timurğī) koje pripada kadiluku Tuzla, vilajet Hodavendigār u Anadoliji. Na istoj stranici je i bilješka da je navedeni rukopis nekada kupio Ḥusayn b. Ḥasan za 21 dirhem. Na posljednja četiri zaštitna lista ispisane neke riječi prema paradigmatskim oblicima.

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke.

4913 R 2364

شرح تصريف العزي

ŠARḤ TAṢRĪF AL-'IZZĪ

السيد الشريف أبو الحسن علي بن محمد بن علي الجرجاني

as-Sayyid aš-Šarīf Abū al-Ḥasan 'Alī b. Muḥammad b. 'Alī al-Ğurğānī, 740/1339 - 816/1413

Isto kao 4879,4.

Prepisao 'Alī b. 'Umar u drugoj dekadi mjeseca ramaḍāna (bez godine prepisa, bilješka na kraju djela, fol. 39b).

Fol. 39; 200 x 140; Tekst je ispisan po cijeloj stranici bez određene dimenzije kao i broja redaka na stranici. Papir žućkast, srednje debljine, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qāla* a komentar sa *aqūlu*, ispisano crvenom tintom. Kustode.

Rukopis uvakufio 'Abdullāh b. Muḥammad Šakota-zāde iz Sarajeva, mahala Šayḫ Dūġānā (شيخ دوغانا) za Ajni-begov mekteb i predao ga muteveliji Ḫalīl b. Ṣāliḥ al-Harsanklīji 13. rağaba 1251/1835. godine (bilješka na fol. 1a).

4914 R 2874

شرح تصريف العزي

ŠARḤ TAṢRĪF AL-'IZZĪ

السيد الشريف أبو الحسن علي بن محمد بن علي الجرجاني

as-Sayyid aš-Šarīf Abū al-Ḥasan 'Alī b. Muḥammad b. 'Alī al-Ğurğānī, 740/1339 - 816/1413

Isto kao 4879,4.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 119; 145 x 100; 15 redaka; tekst 120 x 60. Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qāla* i nadvučen crvenom linijom a komentar sa *aqūlu*, ispisano crvenom tintom. Kustode.

U posjed rukopisa došao 'Umar b. 'Alī Ḫalīfa 1196/1872. godine a Muḥammad b. Aḥmad iz Prozora 1225/1810. godine (bilješke na prvom zaštitnom listu).

Na fol.1a stihovi na perzijskom jeziku.

Vakuf Muhamed-aga Aganagić, trgovac iz Sarajeva.

4915 R 7105

شرح تصريف العزي

ŠARḤ TAṢRĪF AL-'IZZĪ

السيد الشريف أبو الحسن علي بن محمد بن علي الجرجاني

as-Sayyid aš-Šarīf Abū al-Ḥasan 'Alī b. Muḥammad b. 'Alī al-Ğurğānī 740/1339 - 816/1413

Isto kao 4879,4.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 72; 210 x 150; 17 redaka; tekst 160 x 85. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni. Pismo *nashī*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qāla* a komentar sa *aqūlu*, ispisano crvenom tintom. Kustode.

4916 R 7910

شرح تصريف العزي
ŠARḤ TAṢRĪF AL-'IZZĪ

السيد الشريف أبو الحسن علي بن محمد بن علي الجرجاني
as-Sayyid aš-Šarīf Abū al-Ḥasan 'Alī b. Muḥammad b. 'Alī
al-Ǧurǧānī 740/1239 - 816/1413

Isto kao 4879,4.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 51; 200 x 135; 23 retka; tekst 160 x 85. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qāla*, ispisano crvenom tintom i nadvučen crvenom linijom a komentar sa *aqūlu*, ispisano crvenom tintom. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

4917 R 7940

شرح تصريف العزي
ŠARḤ TAṢRĪF AL-'IZZĪ

السيد الشريف أبو الحسن علي بن محمد بن علي الجرجاني
as-Sayyid aš-Šarīf Abū al-Ḥasan 'Alī b. Muḥammad b. 'Alī
al-Ǧurǧānī, 740/1339 - 816/1413

Isto kao 4879,4.

Nedostaje veći dio teksta od početka rukopisa.

Prepisao Aḥmad b. 'Abdulfattāḥ (bilješka o prepisivaču bez godine prepisa na kraju djela, fol. 7b).

Fol. 7; 220 x 145; 17 redaka; tekst 155 x 85. Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Nedostaju korice. Listovi uvezani koncem. Pismo *nashī*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qāla* i a komentar sa *aqūlu*, ispisano crvenom tintom. Kustode.

4918 R 2265

شرح تصريف العزي
ŠARḤ TAṢRĪF AL-'IZZĪ

يحيى بن إبراهيم بن عبد السلام الزنجاني
Yaḥyā b. Ibrāhīm b. 'Abdussalām az-Zanǧānī, um. prije 1050/1640

Isto kao 4879,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 49; 200 x 140; 17 redaka; tekst 145 x 80. Papir tamnobijel, srednje debljine, oštećen vlagom. Povez nov, tvrd, platneni. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom i citiran sa *qawluhu*, ispisano crvenom tintom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

4919 R 5139

كتاب القمرية في الرسائل الصرفية
KITĀB AL-QAMARIYYA FĪ AR-RASĀ'IL AṢ-ṢARFIYYA

حاجي إبراهيم بن عكاشة الجبلي
Ḥāǧǧī Ibrāhīm b. 'Ukāša al-Ǧabalī, um.?

Komentar djela iz arapske morfologije *Taṣrīf al'Izzī*.

Početak (fol. 1b):

الحمد لله المنزه عن الحذف و الإبدال، المقدّس عن النقل و القلب و الإعلال ... **أما بعد فيقول** العبد الفقير إلى الله تعالى حاجي بن إبراهيم بن عكاشة الجبلي غفر الله لهم أجمعين: لما كان كتاب التصريف الذي صنّفه الإمام المحقق ... الزنجاني تغمده الله بغفرانه ... أردت أن أكتب في شرحه كتابًا تنحلّ به الإعتراضات و النقوض ... و ألزمت أن أذكر ما أوردوا عليه من الإعتراضات بطريق السؤآل و الجواب ...(fol. 2a) و سميته **بكتاب القمرية في الرسالة الصرفية** و أسئل الله التوفيق ... **قوله** إعلم أن التصريف **أقول** إعلم إن لا بد لمن شرع في العلم...

Kraj (fol. 71b):

... إذا كان حسن الأكل و الجلوس فرقًا بين المرة و النوع، لكن قد يحصل النوعية من إسم خاص نحو: رجع القهقرى، و من الصفة نحو: ضربت ضربًا شديداً، و من الألف و اللام نحو: ضربته الضرب، و بالإضافة نحو: ضرب الأمير. تمت

Prepisao nepoznati prepisivač u mjesecu ṣafaru 1057/1647. godine (bilješka na kraju djela, fol. 71b).

Fol. 71; 205 x 150; 21 redak; tekst 160 x 110. Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski otkinute klapne. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela u početku ispisan crvenom tintom a kasnije nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vlasnik rukopisa bio muftija Ṣāliḥ koji je u posjed rukopisa došao "legalnom kupovinom" (bilješka na fol. 1a).

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

Izv. Ḥ. Ḫ. II, 1140; GAL S I, 498.

4920,1 R 1801,I

كتاب القمرية في الرسائل الصرفية

KITĀB AL-QAMARIYYA FĪ AR-RASĀ'IL AṢ-ṢARFIYYA

حاجي إبراهيم بن عكاشة الجبلي

Ḥāǧǧī Ibrāhīm b. 'Ukāša al-Ǧabalī, um.?

Isto kao 4919.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 104a; 215 x 120; 21 redak; tekst 150 x 70. Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qāla* a komentar sa *aqūlu*, ispisano crvenom tintom. Kustode. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom.

Vakuf Bōyo-zāde Ḥasan-efendī.

4920,2 R 1801,II

كتاب باب شروط الصلوة

KITĀB BĀB ŠURŪṬ AṢ-ṢALĀT

Kraće djelo (ili poglavlje iz nekog djela) o šartovima za pristupanje namazu kao i šartovima u namazu. U nekim izvorima spominju se djela slična naslova ali bez imena autora.

Početak (fol. 106b):

[الحمد لله رب العالمين] و الصلوة و السلام على محمد سيد المرسلين، و على آله و صحبه أجمعين. **باب شروط الصلوة** و هي ثمانية **الأول** الوضوء بالماء الطاهر، أو التيممّ بما يكون من جنس الأرض كالتراب و الرمل و الحجر و الجِصّ و الكُحل و الزِرنيخ. إذا لم يجد الماء أو كان يجد الماء إلا أنه مريض يخاف إن استعمل الماء إشتد مرضه، أو كان جنبًا يخاف إنِ اغتسل بالماء يقتله البرد أو زاد مرضه ...

Kraj (fol. 112b):

... و أربعة منها سنّة و هي: غُسل يوم الجمعة، و يوم العرفة، و عند الإحرام و العيدين، و واحد منها مستحب، و هو غسل الكافر أذا أسلم، و إن لم يكن جنبًا. تمّت

Prepisao nepoznati prepisivač 1181/1767-68 (bilješka na kraju djela, fol. 112b).

Fol. 106b - 112b; 15 redaka; tekst 155 x 80. Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

4920,3 R 1801,III

الرد على فتوى أحمد ابن كمال في تنزيه ابن عربي

AR-RADD 'ALĀ FATWĀ AḤMAD IBN KAMĀL FĪ TANZĪH IBN 'ARABĪ

السيد عارف محمد بن السيد فضل الله الحسيني

As-Sayyid 'Ārif Muḥammad as-Sayyid Faḍlullah al-Ḥusaynī, um.?

Komentar na fetvu Ibn Kamāl-paše kojom brani Ibn 'Arabīja.

Početak (fol. 116b):

الحمد لله واجب الوجود الذي ليس كمثله شيء، و لا يتصف بصفة تثنية من صفة الجامد ... و بعد فيقولُ الفقير إلى الله الغني السيد عارف محمد بن السيد فضل الله الحسيني، غفر الله لهما:... إني رأيت لعلامة الروم أحمد بن كمال، تجاوز عن هفواته الله المتعال، فتوى في تنزيه إبن عربي الذي لا يَشكُّ في زندقته من اعتقد بشرع النبي، فأردت أن أشرحها لبيان الحق و الصواب...

Kraj (fol. 126a):

... و إن أراد غيره كما هو الظاهر فقد أوردنا البحث فيه آنفًا فلا حاجة إلى الإعادة و الله الهادي إلى سبيل الرشاد.

تثبت بشرع الله حق تثبت - فلا تضع أقوالاً يعارضها الشرع
و من يبتغي الغفران من فضل ربّه - يكون من الفتيا له الأصل و الفرع.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 116b - 126a; 15 redaka; tekst 135 x 65. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode.

4921 R 3618

مراح الأرواح

MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود

Aḥmad b. ʻAlī b. Masʻūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 947/1540. godine (bilješka na kraju djela, fol. 42b).

Fol. 42; 195 x 130; 11 redaka; tekst 135 x 65. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Listovi odvojeni od korica tako da ima dosta volantnih listova i laga. Povez kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, naknadno popravljen. Pismo *ta'līq*, lijep i razmaknutih redova. Naslovi i podnaslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst djela i margine uokvireni tankom crvenom linijom. Interlinearno i na marginama dosta bilježaka u vezi sa tekstom djela. Kustode.

Vakuf Karađoz-begove biblioteke.

4922,1 R 4353,I

مراح الأرواح

MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود

Aḥmad b. ʻAlī b. Masʻūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisao Ibrāhīm b. Murād u prvoj dekadi mjeseca rağaba 963/1556. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 51b).

Fol. 1b - 51b; 155 x 100; 11 redaka; tekst 90 x 50. Papir žućkast, deblji, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *ta'līq*, vokaliziran sve do trećega poglavlja. Brojevi i počeci poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Murteza-efendī Karađozović, muftija crnogorskih muslimana u Starom Baru (bilješka nalijepljena na fol. 1a).

4922,2 R 4353,II

تصريف العزي

TAṢRĪF AL-ʻIZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني

ʻIzzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. ʻAbdulwahhāb b. ʻAlī az-Zanğānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 52b - 75a; 11 redaka; tekst 90 x 50. Pismo *ta'līq*, vokaliziran na prvih sedam folija. Brojevi i počeci poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela.

4922,3 R 4353,III

المقصود في التصريف

AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 76a - 90a; 11 redaka; tekst 90 x 50. Pismo *ta'līq*, vokaliziran, osim prvoga lista koji je naknadno uvezan i dopisan. Brojevi i počeci poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela.

4922,4 R 4353,IV

البناء

AL-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 91b - 99b; 11 redaka; tekst 90 x 50. Pismo *ta'līq*, uglavnom vokaliziran. Brojevi i počeci poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela.

4923,1 R 3014,I

مراح الأرواح
MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود
Aḥmad b. ʻAlī b. Mas'ūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisao Muḥammad b. ʻUmar između 995 - 999/1587 - 1590. godine (bilješka na kraju djela, fol. 44b, na kraju trećeg djela u zbirci, fol. 77b i na kraju četvrtog djela, fol. 86b).

Fol. 1b - 44b; 150 x 95; 15 redaka; tekst 100 x 50. Papir tamnobijel, deblji. Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na slobodnim listovima razne bilješke uglavnom iz jezika. Na drugom zaštitnom listu ime Ḫalīl b. Ṣāliḥ al-Busnawī (Bosanac), vjerovatno jedan od vlasnika rukopisa.

Iz Osman Šehdijine biblioteke.

4923,2 R 3014,II

تصريف العزي
TAṢRĪF AL-ʻIZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني
ʻIzzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. ʻAbdulwahhāb b. ʻAlī az-Zanǧānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisao isti prepisivač kao i prethodno djelo, Muḥammad b. ʻUmar između 995 - 999/1587 - 1590. godine (bilješka na kraju djela, fol. 60a).

Fol. 45b - 60a; 15 redaka; tekst 100 x 50. Pismo *ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4923,3 R 3014,III

المقصود في التصريف
AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisao Muḥammad b. al-ḥāǧǧ ʻUmar u mjesecu ṣafaru 999/1590. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.77b).

Fol. 61b - 77b; 15 redaka; tekst 100 x 50. Pismo *ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4923,4 R 3014,IV

البناء
AL-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisao Muḥammad b. al-ḥāǧǧ ʻUmar u mjesecu rabī' al-awwalu 995/1587. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 86b).

Fol. 78b - 86b; 15 redaka; tekst 100 x 50. Pismo *ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4923,5 R 3014,V

الأمثلة المختلفة
AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Paradigme napisane na oblik فعل sa komentarom na turskom jeziku.

Početak (fol. 90b):

فعل فعل ماض بنا، معلوم مفرد مذكر غائب، معناسي اشلدي بر غائب اركچمش زمانده بوزندر موزوني نصر كبي...

Kraj (fol. 105b):

...فُعَيْلِيَاتٌ تصغير إسم منسوب جمع مؤنث معناسي اشلمك لرجكه منسوب جميع عورتلر.

Prepisao nepoznati prepisivač 19. ramaḍāna 1211/1797. godine (bilješka na kraju djela, fol. 105b).

Fol. 90b - 105b. Pismo *nasḫī*. Paradigme ispisane krupnijim slovima a gramatička analiza na turskom jeziku sitnije.

4924,1 R 6604,I

مراح الأرواح

MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود

Aḥmad b. ʻAlī b. Mas'ūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisao Isḥāq b. Ḥusayn 1124/1712. godine (bilješka na kraju djela, fol. 33b).

Fol. 1b - 33b; 200 x 140; 12 redaka; tekst 145 x 90. Papir žućkast, srednje debljine, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Na kraju zbirke ima volantnih listova. Pismo *nasta'līq*. Kustode. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Na fol. 34b - 35a i 49a razne bilješke, uglavnom iz jezika.

Iz zbirke Omerage Šehagića iz Zvornika.

4924,2 R 6604,II

تصريف العزي

TAṢRĪF AL-ʻIZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني

ʻIzzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. ʻAbdulwahhāb b. ʻAlī
az-Zanǧānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisao Isḥāq b. Ḥusayn u mjesecu šawwālu 1124/1712. godine (bilješka na kraju djela, fol. 48b).

Fol. 36b - 48b; 12 redaka; tekst 145 x 90. Pismo *nasta'līq*. Kustode. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom.

4924,3 R 6604,III

المقصود في التصريف

AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisao Isḥāq b. Ḥusayn 1. ḏū al-ḥiǧǧa 1124/1712. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 64b).

Fol. 50b - 64b; 12 redaka; tekst 145 x 90. Pismo *nasta'līq*. Kustode. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom.

4924,4 R 6604,IV

البناء

Al-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 65b - 69b; 15 redaka; tekst 165 x 115. Pismo *ta'līq*. Kustode. Brojevi poglavlja nadvučeni crvenom linijom.

4925,1 R 3424,I

مراح الأرواح

MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود

Aḥmad b. ʻAlī b. Mas'ūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1136/1723-24. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 27a).

Nedostaje prva stranica teksta.

Fol. 1a - 27a; 215 x 145; 15 redaka; tekst 145 x 80. Papir žućkast, tanji. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, prilično oštećen. Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na fol. 49b stihovi na turskom jeziku i prigodna dova.

4925,2 R 3424,II

العوامل المائة

AL-ʻAWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr ʻAbdulqāhir b. ʻAbdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 4825,3.

Prepisao Munlā Ḥasan b. Rasūl 1119/1707. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 37a).

Fol. 28b - 37a; 15 redaka; tekst 145 x 70. Pismo *nasta'līq*. Tekst djela na prvoj stranici uokviren crvenom linijom kao i *unvan*. Kustode.

4925,3 R 3424,III

تصريف العزي

TAṢRĪF AL-'IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني

'Izzuddin Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb b. 'Alī
az-Zanǧānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisao nepoznati prepisivač u mjesecu ḏū al-ḥiǧǧa 1136/1724. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 48a).

Fol. 38a - 48a; 15 redaka; tekst 145 x 80. Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

4925,4 R 3424,IV

المقصود في التصريف

AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisao nepoznati prepisivač 1136/1724. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 60b).

Fol. 49b - 60b; 15 redaka; tekst 145 x 80. Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

4925,5 R 3424,V

البناء

Al-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1136/1724. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 67b).

Fol. 61a - 67b; 15 redaka; tekst 145 x 80. Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

4926,1 R 6109,I

مراح الأرواح

MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود

Aḥmad b. 'Alī b. Mas'ūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1136/1723. godine (bilješka na fol. 52b)

Fol. 1b - 52b; 195 x 130; 11 redaka; tekst 145 x 65. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Na početku ima volantnih listova i laga. Povez tvrd, kartonski sa platnenim hrbatom. Pismo *ta'līq*. Naslovi i brojevi poglavlja kao i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

4926,2 R 6109,II

تصريف العزي

TAṢRĪF AL-'IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني

'Izzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb b. 'Alī
az-Zanǧānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisao nepoznati prepisivač 1136/1723. godine (bilješka na kraju prvog djela u zbirci, fol. 52b).

Fol. 54b - 70b; 13 redaka; tekst 145 x 65. Pismo *ta'līq*. Naslovi i brojevi poglavlja kao i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

4926,3 R 6109,III

المقصود في التصريف

AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisao nepoznati prepisivač 1136/1723. godine (bilješka na kraju prvog djela u zbirci, fol. 52b).

Fol. 73b - 90b; 13 redaka; tekst 145 x 65. Pismo *ta'līq*. Naslovi i brojevi poglavlja kao i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

4926,4 R 6109,IV

البناء
Al-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1136/1723. godine (bilješka na kraju prvog djela u zbirci, fol. 52b).

Fol. 91b - 99b; 13 redaka; tekst 145 x 65. Pismo *ta'līq*. Naslovi i brojevi poglavlja kao i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

4927,1 R 5330,I

مراح الأرواح
MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود
Aḥmad b. 'Alī b. Mas'ūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1138/1725. godine (bilješka na kraju trećeg djela u zbirci, fol. 75a).

Fol. 1b - 41b; 195 x 140; 13 redaka; tekst 135 x 75. Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski, oštećen. Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Vlasnik rukopisa bio Ibrāhīm b. al-ḥāǧǧ Muṣṭafā (bilješka sa pečatom na prvome zaštitnom listu).

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

4927,2 R 5330,II

تصريف العزي
TAṢRĪF AL-'IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني
'Izzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb b. 'Alī az-Zanǧānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisao nepoznati prepisivač 1138/1725. godine (bilješka na kraju trećeg djela u zbirci, fol. 75a).

Fol. 42b - 56a; 13 redaka; tekst 135 x 75. Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

4927,3 R 5330,III

المقصود في التصريف
AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisao nepoznati prepisivač 1138/1725. godine (bilješka na fol. 75a).

Fol. 57b - 75a; 13 redaka; tekst 135 x 75. Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

4927,4 R 5330,IV

البناء
Al-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1138/1725. godine (bilješka na kraju trećeg djela u zbirci, fol. 75a).

Djelo je nepotpuno na kraju.

Fol. 76b - 84b; 13 redaka; tekst 135 x 75. Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

4927,5 R 5330,V

الأمثلة المختلفة

AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Paradigme pisane na oblik فعل i ispod većeg broja paradigmatskih oblika gramatička analiza na turskom jeziku.

Prepisao nepoznati prepisivač 1138/1725. godine (bilješka na kraju trećeg djela u zbirci, fol. 75a).

Fol. 85b - 99b; 13 redaka; tekst 135 x 75. Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

4928 R 5219

مراح الأرواح

MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود

Aḥmad b. ʻAlī b. Masʻūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1148/1735-36. godine (bilješka na kraju djela, fol. 49b).

Fol. 49, paginiranih; 170 x 120; 11 redaka; tekst 113 x 55. Papir žućkast, srednje debljine, glat. Ima volantnih listova i laga. Nedostaju korice poveza. Pismo *ta'līq*, mjestimično vokaliziran. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren debljom linijom zlatne boje, obrubljen tanjom crnom linijom. *Unvan* na početku djela u kombinaciji plave i zlatne boje. Iznad *unvana* napisan naziv djela. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela. Na prvim i posljednjim zaštitnim listovima razne bilješke.

4929,1 R 3691,I

مراح الأرواح

MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود

Aḥmad b. ʻAlī b. Masʻūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisao Muḥammad b. Mūsā al-Bursawī 1150/1737. godine (bilješka na kraju drugog djela, fol. 46b).

Fol. 1b - 33b; 185 x 115; 17 redaka; tekst 140 x 53. Papir žućkast, srednje debljine. Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4929,2 R 3691,II

تصريف العزي

TAṢRĪF AL-ʻIZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني

ʻIzzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. ʻAbdulwahhāb b. ʻAlī
az-Zanǧānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisao Muḥammad b. Mūsā al-Bursawī 1150/1737. godine (bilješka na kraju djela, fol. 46b).

Fol. 34b - 46b; 17 redaka; tekst 140 x 53. Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4929,3 R 3691,III

المقصود في التصريف

AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisao Muḥammad b. Mūsā al-Bursawī 1150/1737. godine (bilješka na kraju drugog djela, fol. 46b).

Fol. 47b - 60b; 17 redaka; tekst 140 x 53. Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4929,4 R 3691,IV

البناء

AL-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisao Muḥammad b. Mūsā al-Bursawī 1150/1737. godine (bilješka na kraju drugog djela, fol. 46b).

Fol. 62b - 69b; 17 redaka; tekst 140 x 53. Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4929,5 R 3691,V

الأمثلة المختلفة

AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Paradigme napisane na oblik نصر sa tumačenjem uz svaki primjer napisanim u obliku trougla a na marginama u krugovima.

Prepisao Muḥammad b. Mūsā al-Bursawī 1150/1737. godine (bilješka na kraju drugog djela, fol.46b).

Fol. 70b - 84b; 17 redaka; tekst 140 x 53. Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4930,1 R 4096,I

مراح الأرواح

MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود

Aḥmad b. 'Alī b. Mas'ūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisao 'Abdullāh b. Sulaymān 1058/1648. godine (bilješka u kolofonu drugog djela, fol. 105b i posljednjeg djela, fol. 168a).

Fol. 1b - 73b. Nedostaju fol. 2 i fol. 6 i 7. 145 x 95; 11 redaka; tekst 105 x 42. Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Nedostaje prva korica. Ima volantnih listova i laga. Pismo *nasta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. *Unvan* sa napisanim naslovom djela. Tekst djela uokviren sa dvije deblje zelene linije. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

4930,2 R 4096,II

تصريف العزي

TAṢRĪF AL-'IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني

'Izzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb b. 'Alī az-Zanǧānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisao 'Abdullāh b. Sulaymān 1058/1648. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 105b i posljednjeg djela, fol. 168a).

Fol. 75b - 105b; 11 redaka; tekst 105 x 42. Pismo *nasta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. *Unvan* sa napisanim naslovom djela. Tekst djela uokviren sa dvije deblje zelene linije. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4930,3 R 4096,III

المقصود في التصريف

AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisao 'Abdullāh b. Sulaymān 1058/1648. godine (bilješka u kolofonu drugog djela, fol. 105b i posljednjeg djela, fol. 168a).

Fol. 106b - 132b; 11 redaka; tekst 105 x 42. Pismo *nasta'līq*. Početak djela od drugog prepisivača. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren sa dvije deblje zelene linije. *Unvan* sa napisanim naslovom djela. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4930,4 R 4096,IV

البناء

Al-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisao 'Abdullāh b. Sulaymān 1058/1648. godine (bilješka u kolofonu drugog djela, fol. 105b i posljednjeg djela, fol. 168a). Tekst djela na posljednjoj stranici, fol. 148a prepisao al-Ḥāǧǧ 'Alī b. Abū Bakr.

Fol. 133b - 148a; 11 redaka; tekst 105 x 42. Pismo *nasta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren sa dvije deblje zelene linije. *Unvan* sa napisanim naslovom djela. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4930,5 R 4096,V

الأمثلة المختلفة

AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Paradigme na oblik نصر sa mjestimičnim komentarima na turskom jeziku.

Prepisao 'Abdullāh b. Sulaymān 1058/1648. godine (bilješka u kolofonu drugog djela, fol. 105b i ovog djela, fol. 168a).

Fol. 149b - 168a; 11 redaka; tekst 105 x 42. Pismo *nasta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren sa dvije deblje zelene linije. *Unvan* sa napisanim naslovom djela.

Na fol. 168b prigodna dova.

4931,1 R 7862,I

مراح الأرواح

MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود

Aḥmad b. 'Alī b. Mas'ūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisao Munlā 'Umar b. al-ḥāǧǧ Raǧab 1159/1746. godine (bilješka na kraju posljednjeg djela u zbirci, fol. 132a).

Fol. 1b - 56b; 205 x 145; 13 redaka; tekst 130 x 55. Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama. Nedostaje jedna korica. Pismo *nasta'līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren sa dvije deblje zlatne linije, obrubljene crnim linijama, dok je ostali dio teksta uokviren crvenom linijom.

U vlasništvo rukopisa došao Nūḥān Ibn 'Abdullāh-zāde 1255/1839. godine (bilješka na fol. 1a).

Iz kolekcije Ismaila Selimovića iz Zvornika.

4931,2 R 7862,II

تصريف العزي

TAṢRĪF AL-'IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني

'Izzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb b. 'Alī az-Zanǧānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisao Munlā 'Umar b. al-ḥāǧǧ Raǧab 1159/1746. godine (bilješka na kraju posljednjeg djela u zbirci, fol. 132a).

Fol. 58a - 80b; 13 redaka; tekst 130 x 55. Pismo *nasta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela na prvoj stranici uokviren sa dvije deblje linije zlatne boje, obrubljene crnim linijama, dok je ostali dio teksta uokviren crvenom linijom.

Na fol. 81a odlomak iz gramatičkog djela *Rūḥ aš-šurūḥ*.

4931,3 R 7862,III

المقصود في التصريف

AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisao Munlā 'Umar b. al-ḥāǧǧ Raǧab 1159/1746. godine (bilješka na kraju posljednjeg djela u zbirci, fol. 132a).

Fol. 81b - 105a; 13 redaka; tekst 130 x 55. Pismo *nasta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren debljom linijom zlatne boje, obrubljenom crnom linijom, dok je ostali dio teksta uokviren crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4931,4 R 7862,IV

البناء

AL-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisao Munlā 'Umar b. al-ḥāǧǧ Raǧab 1159/1746. godine (bilješka na kraju posljednjeg djela u zbirci, fol. 132a).

Fol. 106a - 118a; 13 redaka; tekst 130 x 55. Pismo *nasta'līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela na prvoj stranici uokviren sa dvije deblje linije zlatne boje, obrubljene crnim linijama, dok je ostali dio teksta uokviren crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4931,5 R 7862,V

الأمثلة المختلفة

AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Paradigmatski oblici riječi u arapskom jeziku.

Prepisao Munlā 'Umar b. al-ḥāǧǧ Raǧab 23. ḏū al-qa'da 1159/1746. godine (bilješka na kraju djela, fol. 132a).

Fol. 119a -132a; 7 redaka; tekst 130 x 55. Pismo *nasta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela na prvoj stranici uokviren sa debljom linijom zlatne boje, obrubljene crnim linijama, dok je ostali dio teksta uokviren crvenom linijom, kao i margine. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4932,1 R 4176,I

مراح الأرواح

MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود
Aḥmad b. 'Alī b. Mas'ūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisao Ibrāhīm b. 'Abdullāh Žapčawī (iz Žepča) 1160/1747. godine (bilješka o datumu prepisa na kraju djela, fol. 41b, dok je ime prepisivača na kraju trećeg djela u zbirci, fol. 74b).

تم هذا الكتاب على يد الفقير المحتاج إلى رحمة ربه الغني إبراهيم بن عبد الله الزيجوي، غفر الله له و لوالديه سنة ١١٦٠هـ

Fol. 1b - 41b; 197 x 120; 13 redaka; tekst 125 x 65. Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez kožni sa klapnom, oštećen i naknadno drugom kožom popravljan. Pismo *ta'līq*, lijep. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren jednom crvenom i jednom zlatnom linijom i dvije crne linije sa *unvanom*, dok je ostali dio teksta uokviren jednom crvenom linijom. Kustode.

4932,2 R 4176,II

تصريف العزي

TAṢRĪF AL-'IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني
'Izzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb b. 'Alī az-Zanǧānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisao Ibrāhīm b. 'Abdullāh Žapčawī 1160/1747. godine (iz Žepča, bilješka na kraju trećeg djela u zbirci, fol. 74b).

Fol. 42b - 57b; 13 redaka; tekst 125 x 65. Pismo *ta'līq*, lijep. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren jednom crvenom i jednom zlatnom linijom i dvije crne linije sa *unvanom*, dok je ostali dio teksta uokviren jednom crvenom linijom. Kustode.

4932,3 R 4176,III

المقصود في التصريف

AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisao Ibrāhīm b. 'Abdullāh Žapčawī (iz Žepča) 1160/1747. godine (bilješka na kraju djela, fol. 74b)

Fol. 58b - 74b; 13 redaka; tekst 125 x 65. Pismo *ta'līq*, lijep. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

4932,4 R 4176,IV

البناء

Al-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisao Ibrāhīm b. 'Abdullāh Žapčawī (iz Žepča) 1160/1747. godine (bilješka na kraju trećeg djela u zbirci, fol. 74b)

Fol. 75b - 83b; 13 redaka; tekst 125 x 65. Pismo *ta'līq*, lijep. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

4932,5 R 4176,V

الأمثلة المختلفة
AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Paradigme napisane na oblik فعل sa gramatičkom analizom na turskom jeziku.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 85b - 99b; 13 redaka; tekst 125 x 65. Nekoliko posljednjih listova oštećeni vatrom. Pismo *ta'līq*, lijep. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

4933,1 R 5001,I

مراح الأرواح
MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود
Aḥmad b. 'Alī b. Mas'ūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisao Ibrāhīm b. Muḥammad b. Nūḥ Ḥoğa-zāde al-Ihlawnawī (iz Livna) 1162/1749. godine (bilješka na kraju posljednjeg djela u zbirci, fol. 128a).

Fol. 1b - 54b; 195 x 105; 11 redaka; tekst 110 x 50. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Pismo *ta'līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Na marginama i interlinearno rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

Za spomenutu medresu rukopis uvakufio Darwīš Muḥammad b. Muṣṭafā b. al-ḥāğğ Muṣṭafā b. al-ḥāğğ 'Alī b. Maḥmūd b. al-ḥāğğ 'Alī 1289/1872. godine (bilješka sa pečatom na fol. 1a).

4933,2 R 5001,II

تصريف العزي
TAṢRĪF AL-'IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني
'Izzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb b. 'Alī az-Zanğānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisao Ibrāhīm b. Muḥammad b. Nūḥ Ḥoğa-zāde al-Ihlawnawī (iz Livna) 1162/1749. godine (bilješka na kraju posljednjeg djela u zbirci, fol. 128a).

Fol. 60b - 78b; 11 redaka; tekst 110 x 50. Pismo *ta'līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Na marginama i interlinearno rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

4933,3 R 5001,III

المقصود في التصريف
AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisao Ibrāhīm b. Muḥammad b. Nūḥ Ḥoğa-zāde al-Ihlawnawī (iz Livna) 1162/1749. godine (bilješka na kraju posljednjeg djela u zbirci, fol. 128a).

Fol. 84b - 104a; 11 redaka; tekst 110 x 50. Pismo *ta'līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Na marginama i interlinearno rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

4933,4 R 5001,IV

البناء
Al-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisao Ibrāhīm b. Muḥammad b. Nūḥ Ḥoğa-zāde al-Ihlawnawī (iz Livna) 1162/1749. godine (bilješka na kraju posljednjeg djela u zbirci, fol. 128a).

Fol. 106b - 115a; 11 redaka; tekst 110 x 50. Pismo *ta'līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Na marginama i interlinearno rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

4933,5 R 5001,V

الأمثلة المختلفة
AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Paradigmatski oblici riječi u arapskom jeziku.

Prepisao Ibrāhīm b. Muḥammad b. Nūḥ Ḫoğa-zāde al-Ihlawnawī (iz Livna) 1162/1749. godine (bilješka na kraju djela, fol. 128a).

كتبه الحقير إبراهيم ابن محمد ابن نوح حواجه زاده الإهلونوي، سنة ١١٦٢هـ

Fol. 115b - 128a; 11 redaka; tekst 110 x 50. Pismo *ta'līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Na marginama i interlinearno rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

4934,1 R 2947,I

مراح الأرواح
MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود

Aḥmad b. 'Alī b. Mas'ūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisao Ḫalīl b. Muḥammad b. Ḥusayn 1164/1750. godine (bilješka o prepisivaču na kraju četvrtog djela u zbirci, fol. 54b, a o godini prepisa na kraju trećega djela u zbirci, fol. 77a).

Fol. 1b - 39b; 190 x 113; 15 redaka; tekst 130 x 55. Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi ili cijele rečenice nadvučeni crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela. Na fol. 68a veća bilješka iz arapske gramatike na turskom jeziku.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke.

4934,2 R 2947,II

تصريف العزي
TAṢRĪF AL-'IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني

'Izzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb b. 'Alī
az-Zanǧānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisao Ḫalīl b. Muḥammad b. Ḥusayn 1164/1750. godine (bilješka o prepisivaču na kraju djela, fol. 54b, a o godini prepisa na kraju četvrtog djela u zbirci, fol. 77a).

Fol. 40b - 54b; 15 redaka; tekst 130 x 55. Pismo *nasta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi ili cijele rečenice nadvučeni crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4934,3 R 2947,III

المقصود في التصريف
AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisao Ḫalīl b. Muḥammad b. Ḥusayn 1164/1750. godine (bilješka o prepisivaču na kraju drugog djela u zbirci, fol. 54b, a o godini prepisa na kraju četvrtog djela u zbirci, fol. 77a).

Fol. 55b - 67b; 15 redaka; tekst 130 x 55. Pismo *nasta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi ili cijele rečenice nadvučeni crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4934,4 R 2947,IV

البناء
AI-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisao Ḫalīl b. Muḥammad b. Ḥusayn 1164/1750. godine (bilješka o prepisivaču na kraju drugog djela u zbirci, fol. 54b, a o godini prepisa na kraju djela, fol. 77a).

Fol. 68b - 77a; 15 redaka; tekst 130 x 55. Pismo *nasta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi ili cijele rečenice nadvučeni crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4934,5 R 2947,V

الأمثلة المختلفة
AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Paradigme napisane na oblik نصر sa gramatičkom analizom na turskom jeziku.

Nedostaje kraj djela.

Prepisao Ḫalīl b. Muḥammad b. Ḥusayn 1164/1750. godine (bilješka o prepisivaču na kraju drugog djela u zbirci, fol. 54b, a o godini prepisa na kraju trećega djela, fol. 77a).

Fol. 77b - 85b; Pismo *nasta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom.

4935,1 R 5023,I

مراح الأرواح

MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود

Aḥmad b. ʻAlī b. Masʻūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisao nepoznati prepisivač u prvoj dekadi mjeseca šaʻbāna 1188/1774. godine (bilješka na kraju četrvtog djela u zbirci, fol. 50a).

Fol. 2b - 25b; 200 x 110; 19 redaka; tekst 140 x 60. Papir tamnobijel, tanji, glat. Ima volantnih listova i laga. Listovi oštećeni vlagom. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Prve dvije stranice teksta uokvirene debljom linijom zlatne boje a na ostalim stranicama crvenom. *Unvan*. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela, prepisane od strane prepisivača.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

4935,2 R 5023,II

تصريف العزي

TAṢRĪF AL-ʻIZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني

ʻIzzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. ʻAbdulwahhāb b. ʻAlī az-Zanǧānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisao nepoznati prepisivač u prvoj dekadi mjeseca šaʻbāna 1188/1774. godine (bilješka na kraju četvrtog djela u zbirci, fol. 50a).

Fol. 25b - 36a; 19 redaka; tekst 140 x 60. Pismo *ta'līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Prve dvije stranice teksta uokvirene debljom linijom zlatne boje a na ostalim stranicama crvenom. *Unvan*. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela, pisane od strane prepisivača.

4935,3 R 5023,III

المقصود في التصريف

AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisao nepoznati prepisivač u prvoj dekadi mjeseca šaʻbāna 1188/1774. godine (bilješka na kraju četvrtog djela u zbirci, fol. 50a).

Fol. 36b - 44b; 19 redaka; tekst 140 x 60. Pismo *ta'līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. *Unvan*. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela, pisane od strane prepisivača.

4935,4 R 5023,IV

البناء

Al-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisao nepoznati prepisivač u prvoj dekadi mjeseca šaʻbāna 1188/1774. godine (bilješka na kraju djela, fol. 50a).

Nedostaju prve dvije stranice teksta djela.

Fol. 45a - 50a; 19 redaka; tekst 140 x 60. Pismo *ta'līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Prve dvije stranice teksta uokvirene debljom linijom zlatne boje a na ostalim stranicama crvenom. *Unvan*. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela, pisane od strane prepisivača.

4935,5 R 5023,V

الأمثلة المختلفة

AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Paradigme napisane na oblik نصر sa gramatičkom analizom na turskom jeziku.

Fol. 50b - 60b; tekst 140 x 60. Pismo *ta'līq*.

4936,1 R 2802,I

مراح الأرواح
MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود
Aḥmad b. ‘Alī b. Mas‘ūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisao nepoznati prepisivač početkom mjeseca rabī‘ al-āḫira 1192/1778. godine (bilješka na kraju djela, fol. 62b).

Fol. 1b - 62b; 163 x 103; 9 redaka; tekst 95 x 55. Papir žućkast, srednje debljine. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *ta‘līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi napisane crvenom tintom ili nadvučene crvenom linijom. Kustode. Između djela na slobodnim listovima razne bilješke.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke.

4936,2 R 2802,II

تصريف العزي
TAṢRĪF AL-‘IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني
‘Izzuddīn Abū al-Faḍā’il b. Ibrāhīm b. ‘Abdulwahhāb b. ‘Alī az-Zanǧānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisao nepoznati prepisivač početkom mjeseca rabī‘ al-āḫira 1192/1778. godine (bilješka na kraju prvog djela, fol. 62b).

Fol. 69b - 91b; 9 redaka; tekst 95 x 55. Pismo *ta‘līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi napisane crvenom tintom ili nadvučene crvenom linijom. Kustode.

4936,3 R 2802,III

المقصود في التصريف
AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisao nepoznati prepisivač početkom mjeseca rabī‘ al-āḫira 1192/1778. godine (bilješka na kraju prvog djela, fol. 62b).

Fol. 92b - 117a; 9 redaka; tekst 95 x 55. Pismo *ta‘līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi napisane crvenom tintom ili nadvučene crvenom linijom. Kustode.

4936,4 R 2802,IV

البناء
Al-BINĀ’

Isto kao 4756,2.

Prepisao nepoznati prepisivač u mjesecu rabī‘ al-āḫiru 1191/1777. godine (bilješka nakraju djela, fol. 135a).

Fol. 122b - 135a; 9 redaka; tekst 95 x 55. Pismo *ta‘līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi napisane crvenom tintom ili nadvučene crvenom linijom. Kustode.

4936,5 R 2802,V

الأمثلة المختلفة
AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Paradigme napisane na oblik نصر sa gramatičkom analizom na turskom jeziku.

Prepisao nepoznati prepisivač u mjesecu rabī‘ al-āḫiru 1191/1777. godine (bilješka na fol. 162a)

Fol. 140b - 162a; tekst 95 x 55. Pismo *ta‘līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom.

4937,1 R 5366,I

مراح الأرواح
MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود
Aḥmad b. ‘Alī b. Mas‘ūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisao Sulaymān Yayčawī (iz Jajca) 1212/1797. godine (bilješka na kraju četvrtog djela u zbirci, fol. 101a).

Fol. 1b - 47a; 190 x 120; 11 redaka; tekst 125 x 63. Papir tamnobijel, deblji. Povez tvrd, kožni sa klapnom. Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom a istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela. Na fol. 48a pjesma posvećena Muḥammadu (a.s.).

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

4937,2 R 5366,II

تصريف العزي

TAṢRĪF AL-'IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني
'Izzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb b. 'Alī
az-Zanǧānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisao Sulaymān Yayčawī (iz Jajca) 1212/1797. godine (bilješka na kraju četvrtog djela u zbirci, fol. 101a).

Fol. 49b - 67b; 11 redaka; tekst 125 x 63. Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom a istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

4937,3 R 5366,III

المقصود في التصريف

AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisao Sulaymān Yayčawī (iz Jajca) 1212/1797. godine (bilješka na kraju četvrtog djela u zbirci, fol. 101a).

Fol. 68b - 88a; 11 redaka; tekst 130 x 67. Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom a istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

4937,4 R 5366,IV

البناء

Al-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisao Sulaymān Yayčawī (iz Jajca) 1212/1797. godine (bilješka na kraju djela, fol. 101a).

كتبه الفقير الحقير سليمان يايچه وي، سنة ١٢١٢

Fol. 90b - 101a; 11 redaka; tekst 130 x 67. Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom a istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

4937,5 R 5366,V

هدية الصبيان

HADIYYA AṢ-ṢIBYĀN

Morfološko djelo o paradigmatskim oblicima riječi (al-amṯila al-muḫtalifa) u arapskom jeziku za početnike. Komentar za svaki oblik napisan na turskom jeziku u obliku trougla. Autor je nepoznat.

Početak (fol. 102b):

[الحمد لله رب العالمين] و الصلوة على سيدنا محمد و آله أجمعين. **بلكل كه** تصريفك بابلري اوتوز بش بابدر، أول اوتوز بش بابك اولكـي **فَعَلَ يَفْعَلُ** بابدر بو بابك ماضينك عين الفعل مفتوح، مضارعنك عين الفعل مضمومدر، هذه أمثلة مختلفة من الباب الأول...

Kraj (fol. 157a):

... و اشدد باسلنقانه فعل تعجب مفرد مذكر غائب معناسي نه عجب شديددر قفاسي اوزرينه اويومقلغي بر غائب ارك.

Prepisao Sulaymān Yayčawī (iz Jajca) 1212/1797. godine (bilješka na kraju četvrtog djela u zbirci, fol. 101a).

Fol. 102b - 157a. Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom.

4937,6 R 5366,VI

شرح هدية الصبيان

ŠARḤ HADIYYA AṢ-ṢIBYĀN

Isto kao 4785,3.

Prepisao Sohta ‘Umar Ḥasan Ṭūzlawī (iz Tuzle) u Budimu u mjesecu rabī‘ al-āḫiru 991/1583. godine (bilješka na fol. 159a).

تمت هدية الصبيان بعون الله الملك الرحمن في مقام بودون، صانه الله الحنّان في شهر ربيع الأخر في تاريخ سنة إحدى و تسعين و تسع مائة، كتبه الفقير طوزله وي سوختة عمر حسن، المحتاج إلى رحمة الله تعالى.

Fol. 157b - 159a; 63 retka ukupno; tekst 155 x 80. Pismo *ta'līq*. Početak svakoga pitanja nadvučen crvenom linijom. Kustode.

4938,1 R 6494,I

مراح الأرواح

MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود

Aḥmad b. ‘Alī b. Mas‘ūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1249/1834. godine (bilješka na kraju trećeg djela u zbirci, fol. 90b).

Fol. 1a - 51a; 195 x 105; 15 redaka; tekst 125 x 40. Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *ta'līq*. Prva stranica dopisana od drugog prepisivača. Brojevi i naslovi poglavlja, kao i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren zelenom linijom. Na početku *unvan* urađen zelenom tintom. Kustode.

Rukopis uvakufio Mustafa Mujezinović iz Stoca iz mahale بوغلاكه 17. rağaba 1247/1830. godina (bilješka na prvom zaštitnom listu).

Rukopis je sa područja Odbora Islamske zajednice Stolac.

4938,2 R 6494,II

تصريف العزي

TAṢRĪF AL-‘IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني

‘Izzuddīn Abū al-Faḍā’il b. Ibrāhīm b. ‘Abdulwahhāb b. ‘Alī az-Zanğānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisao nepoznati prepisivač 1249/1834. godine (bilješka na kraju trećeg djela u zbirci, fol.90b).

Fol. 52b - 71a; 15 redaka; tekst 125 x 40. Pismo *ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja, kao i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren zelenom linijom. Kustode.

4938,3 R 6494,III

المقصود في التصريف

AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisao nepoznati prepisivač 22. ḏū al-ḥiğğa 1249/1834. godine (bilješka na kraju djela, fol. 90b).

Fol. 72a - 90b; 15 redaka; tekst 125 x 40. Pismo *ta'līq*. Poslije prve stranice četiri lista dopisana od drugoga prepisivača. Brojevi i naslovi poglavlja, kao i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren zelenom linijom. Kustode.

4938,4 R 6494,IV

البناء

Al-BINĀ’

Isto kao 4756,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1249/1834. godine (bilješka na kraju trećeg djela u zbirci, fol. 90b).

Fol. 92b - 103b; 15 redaka; tekst 125 x 40. Pismo *ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja, kao i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren zelenom linijom. Kustode.

4938,5 R 6494,V

الأمثلة المختلفة

AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Paradigme ispisane na oblik نصر .

Prepisao al-Ḥāfiẓ ‘Uṯmān b. al-ḥāfiẓ ‘Umar as-Siwāsī 1090/1679. godine (bilješka na fol. 118a).

Fol. 106b - 118a; 15 redaka; tekst 125 x 40. Pismo *ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja, kao i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren zelenom linijom. Kustode.

4939,1

R 5302,I

مراح الأرواح
MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود
Aḥmad b. ʻAlī b. Masʻūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1251/1835-36. godine (bilješka na kraju trećeg djela u zbirci, fol. 103a).

Nedostaju fol 2- 9.

Fol. 1b - 50a, paginiranih; 200 x 140; 9 redaka; tekst 143 x 65. Papir žućkast, deblji, glat. Posljednja laga volantna. Nedostaju korice poveza. Pismo *ta'līq*, lijep i mjestimično vokaliziran. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

4939,2

R 5302,II

تصريف العزي
TAṢRĪF AL-ʻIZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني
ʻIzzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. ʻAbdulwahhāb b. ʻAlī az-Zanǧānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisao nepoznati prepisivač 1251/1835-36. godine (bilješka na kraju trećeg djela u zbirci, fol. 103a).

Nedostaju fol. 52-59, 62-69, 72-74, 79-81 i 84-91.

Fol. 51b - 92a, paginiranih; 9 redaka; tekst 143 x 65. Pismo *ta'līq*, lijep i mjestimično vokaliziran. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

4939,3

R 5302,III

البناء
Al-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1251/1835-36. godine (bilješka na kraju djela, fol. 103a).

Fol. 93b - 103a, paginiranih; 9 redaka; tekst 143 x 65. Pismo *ta'līq*, lijep i mjestimično vokaliziran. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren debljom zlatnom linijom obrubljenom tanjim crnim lijama, dok je ostali dio teksta uokviren crvenom linijom.

4939,4

R 5302,IV

الأمثلة المختلفة
AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Paradigme ispisane na oblik نصر a gramatička analiza paradigmatskih oblika na turskom jeziku.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Sačuvane samo prve tri stranice djela. Fol. 103b - 104b.

4940

R 3617

مراح الأرواح
MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود
Aḥmad b. ʻAlī b. Masʻūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 36; 187 x 130; 13 redaka; tekst 120 x 60. Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez kožni sa preklopom, umotan u zeleno platno. Pismo *nasḫī*, od više prepisivača. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Ibrahim-paše iz Počitelja za svoju džamiju (bilješka na fol. 2b).
وقف إبراهيم باشا در مسجد خوددر قصبه، پوچتل

Iz Karađoz-begove biblioteke iz Mostara.

4941,1 R 7881,I

مراح الأرواح

MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود

Aḥmad b. 'Alī b. Mas'ūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 29a; 190 x 120; 15 redaka; tekst 160 x 70. Papir svijetlosmeđe boje, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, otkinute klapne. Pismo *nasta'līq*. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

4941,2 R 7881,II

تصريف العزي

TAṢRĪF AL-'IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني

'Izzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb b. 'Alī az-Zanǧānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Nedostaje kraj djela.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 30b - 40b; 15 redaka; tekst 160 x 70. Pismo *nasta'līq*, od istog prepisivača kao i u prethodnom djelu. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4941,3 R 7881,III

المقصود في التصريف

AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 41b - 60b; 17 redaka; tekst 155 x 55. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

4941,4 R 7881,IV

البناء

AL-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 61b - 70b; 17 redaka; tekst 155 x 55. Pismo *nasḫī*, od istog prepisivača kao i u prethodnom djelu. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

4942,1 R 7867,I

مراح الأرواح

MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود

Aḥmad b. 'Alī b. Mas'ūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 44a; 190 x 140; 13 redaka; tekst 145 x 65. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Ima volantnih listova. Povez kožni sa klapnom. Pismo *nasta'līq*, od istog prepisivača kao i u prethodnom djelu. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Rukopis je iz zbirke rukopisa Behaudina Hadžimejlića iz Busovače.

4942,2 R 7867,II

تصريف العزي

TAṢRĪF AL-'IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني

'Izzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb b. 'Alī az-Zanǧānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 45b - 61b; 13 redaka; tekst 145 x 65. Pismo *nasta'līq*, od istog prepisivača kao i u prethodnom djelu. Brojevi i naslovi poglavlja nadvučeni crvenom linijom. Kustode.

4942,3 R 7867,III

المقصود في التصريف
AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 62b - 79b; 13 redaka; tekst 145 x 65. Pismo *nasta'līq*, od istog prepisivača kao i u prethodnom djelu. Brojevi i naslovi poglavlja nadvučeni crvenom linijom. Kustode.

4942,4 R 7867,IV

البناء
Al-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 81b - 90b; 13 redaka; tekst 145 x 65. Pismo *nasta'līq*, od istog prepisivača kao i u prethodnom djelu. Brojevi i naslovi poglavlja nadvučeni crvenom linijom. Kustode.

4943,1 R 6712,I

مراح الأرواح
MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود

Aḥmad b. 'Alī b. Mas'ūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 50; 210 x 135; 13 redaka; tekst 145 x60. Papir tamnobijel, deblji, vlagom oštećen. Povez nov, platneni. Na početku lijep *unvan*. Pismo *nasḫī*. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren sa dvije deblje linije zlatne boje, obrubljene tanjom crnom linijom, dok je ostali dio teksta uokviren crvenom linijom, kao i margine. Kustode.

Vlasnik rukopisa bio hadži hafiz Ekić.

4943,2 R 6712,II

تصريف العزي
TAṢRĪF AL-'IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني

'Izzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb b. 'Alī az-Zanǧānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Sačuvana samo prva stranica i još jedan list iz sredine djela.

Fol. 51b -52b; 13 redaka; tekst 145 x 60. Pismo *nasḫī*. Tekst djela na prvoj stranici uokviren sa dvije deblje zlatne linije, obrubljene tanjom crnom linijom, dok je ostali dio teksta uokviren crvenom linijom, kao i margine. Kustode.

4944,1 R 1425,I

مراح الأرواح
MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود

Aḥmad b. 'Alī b. Mas'ūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 49a; 195 x 135; 11 redaka; tekst 140 x 65. Papir žućkast, deblji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Iz Osman Šehdijine biblioteke.

4944,2 R 1425,II

تصريف العزي

TAṢRĪF AL-‘IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني
‘Izzuddīn Abū al-Faḍā’il b. Ibrāhīm b. ‘Abdulwahhāb b. ‘Alī
az-Zanǧānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 49b - 66b; 11 redaka; tekst 140 x 65. Pismo *ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4944,3 R 1425,III

المقصود في التصريف

AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 67b - 86a; 11 redaka; tekst 140 x 65. Pismo *ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4944,4 R 1425,IV

البناء

Al-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 86b - 94b; 11 redaka; tekst 140 x 65. Pismo *ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4944,5 R 1425,V

الأمثلة المختلفة

AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Paradigmatski oblici riječi u arapskom jeziku.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 95b -103a; 9 redaka; tekst 140 x 65. Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4945,1 R 4406,I

مراح الأرواح

MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود
Aḥmad b. ‘Alī b. Mas‘ūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 41b; 205 x 145; 13 redaka; tekst 135 x 80. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *nasḫī*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode.

Iz zbirke advokata dr. Ibrahimbega Halilbašića.

4945,2 R 4406,II

تصريف العزي

TAṢRĪF AL-‘IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني
‘Izzuddīn Abū al-Faḍā’il b. Ibrāhīm b. ‘Abdulwahhāb b. ‘Alī
az-Zanǧānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 44b - 59a; 13 redaka; tekst 135 x 80. Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

4945,3 R 4406,III

المقصود في التصريف

AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 60b - 76a; 13 redaka; tekst 135 x 80. Pismo *nashī*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode.

4945,4 R 4406,IV

البناء

Al-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 77b - 85b; 13 redaka; tekst 135 x 80. Pismo *nashī*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

4945,5 R 4406,V

الأمثلة المختلفة

AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Paradigme pisane na oblik فعل sa gramatičkom analizom na turskom jeziku.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 86b - 101a; 5 redaka; tekst 130 x 90. Pismo *nashī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

4946,1 R 7712,I

مراح الأرواح

MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود
Aḥmad b. 'Alī b. Mas'ūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisao Muḥammad b. Muṣṭafā Nawābādī (bilješka u formi tugre na kraju drugog djela u zbirci, fol. 64a).

Fol. 1b - 44a; 195 x 120; 11 redaka; tekst 135 x 65. Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, oštećen crvotočinom. Pismo *nashī*. Ostale bjeline za brojeve i naslove poglavlja. Kustode. Na marginama i interlinearno sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela.

Kupovinom u posjed rukopisa došao 'Abdullāh b. Ibrāhīm Ḥillī 1262/1846. godine (bilješka na fol. 46a).

4946,2 R 7712,II

تصريف العزي

TAṢRĪF AL-'IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني
'Izzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb b. 'Alī
az-Zanǧānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisao Muḥammad b. Muṣṭafā Nawābādī (bilješka u formi tugre na kraju djela, fol. 64a).

Fol. 46b - 64a; 11 redaka; tekst 135 x 65. Pismo *nashī*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom.

4946,3 R 7712,III

المقصود في التصريف

AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisao Muḥammad b. Muṣṭafā Nawābādī (bilješka u formi tugre na kraju drugog djela u zbirci, fol. 64a).

Fol. 66b - 85b; 11 redaka; tekst 135 x 65. Pismo *nashī*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4946,4 R 7712,IV

البناء

Al-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisao Muḥammad b. Muṣṭafā Nawābādī (bilješka u formi tugre na kraju drugog djela u zbirci, fol. 64a).

Fol. 87b - 97b; 11 redaka; tekst 135 x 65. Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom.

4946,5 R 7712,V

الأمثلة المختلفة

AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Paradigme pisane na oblik فعل sa gramatičkom analizom na turskom jeziku.

Prepisao Muḥammad b. Muṣṭafā Nawābādī (bilješka u formi tugre na kraju drugog djela u zbirci, fol. 64a).

Fol. 100b -114b; 6 redaka; tekst 135 x 70. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

4947,1 R 3443,I

مراح الأرواح

MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود

Aḥmad b. 'Alī b. Mas'ūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 30a; 190 x 125; 15 redaka; tekst 120 x 60. Papir tamnobijel, tanji, glat. Ima volantnih laga. Povez kožni sa utisnutim rozetama na sredini korica, uglovima i na klapni, oštećen. Pismo *nasḫī*, sitniji. Poglavlja i podnaslovi ispisani crvenom tintom. Tekst djela i margine uokvireni jednom debljom i dvije tanje linije zlatne boje. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela. *Unvan* sa zlatnom podlogom.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

4947,2 R 3443,II

تصريف العزي

TAṢRĪF AL-'IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني

'Izzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb b. 'Alī az-Zanǧānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 31b - 42b; 15 redaka; tekst 120 x 60. Pismo *nasḫī*, sitniji. Poglavlja i podnaslovi ispisani crvenom tintom. Tekst djela i margine uokvireni jednom debljom i dvije tanje linije zlatne boje. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4947,3 R 3443,III

المقصود في التصريف

AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 44b - 56b; 15 redaka; tekst 120 x 60. Pismo *nasḫī*, sitniji. Poglavlja i podnaslovi ispisani crvenom tintom. Tekst djela i margine uokvireni jednom debljom i dvije tanje linije zlatne boje. Kustode.

4947,4 R 3443,IV

البناء

Al-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 57b - 64a; 15 redaka; tekst 120 x 60. Pismo *nasḫī*, sitniji. Poglavlja i podnaslovi ispisani crvenom tintom. Tekst djela i margine uokvireni jednom debljom i dvije tanje linije zlatne boje. Kustode.

4947,5 R 3443,V

الأمثلة المختلفة

AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Paradigmatski oblici riječi u arapskom jeziku.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 65b - 74b; 7 redaka; tekst 120 x 60. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst djela i margine uokvireni jednom debljom i dvije tanje zlatne linije. Kustode. Interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na fol. 75a - 81b bilješke na turskom jeziku iz arapske gramatike o paradigmatskim oblicima riječi.

4948,1 R 5450,I

مراح الأرواح

MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود

Aḥmad b. ʻAlī b. Mas'ūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Rukopis je nepotpun na početku.

Fol. 1b - 51b; 180 x 125; 11 redaka; tekst 120 x 55. Papir žućkast, srednje debljine, glat. Ima volantnih listova i laga. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*, mjestimično vokaliziran. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

4948,2 R 5450,II

تصريف العزي

TAṢRĪF AL-ʻIZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني

ʻIzzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. ʻAbdulwahhāb b. ʻAlī
az-Zanǧānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 52b - 68b; 11 redaka; tekst 120 x 55. Pismo *ta'līq*, mjestimično vokaliziran. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4948,3 R 5450,III

المقصود في التصريف

AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 69b - 88b; 11 redaka; tekst 120 x 55. Pismo *ta'līq*, mjestimično vokaliziran. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4949,1 R 2245,I

مراح الأرواح

MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود

Aḥmad b. ʻAlī b. Mas'ūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 40b; 205 x 130; 13 redaka; tekst 140 x 80. Papir tamnobijel, deblji i hrapav. Ima volantnih listova i laga. Povez kožni sa rozetama na koricama i klapni. Pismo *nasḫī*, krupniji. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Istaknute riječi nadvučene crvenom tintom.

4949,2 R 2245,II

تصريف العزي

TAṢRĪF AL-ʻIZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني

ʻIzzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. ʻAbdulwahhāb b. ʻAlī
az-Zanǧānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 41b - 57a; 13 redaka; tekst 140 x 80. Pismo *nasḫī*, krupniji. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Istaknute riječi nadvučene crvenom tintom.

4949,3 R 2245,III

المقصود في التصريف

AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati. Pismo od dva prepisivača, prvi do fol. 69b, drugi do kraja.

Fol. 59b - 76b; 8 i 13 redaka; tekst 140 x 75 - 80. Pismo *nasta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Istaknute riječi u prvome dijelu nadvučene crvenom tintom.

4949,4 R 2245,IV

البناء

Al-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 77b - 85b; 13 redaka; tekst 140 x 75. Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Istaknute riječi u prvome dijelu nadvučene crvenom tintom.

4949,5 R 2245,V

الأمثلة المختلفة

AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Paradigme napisane na oblik فعل sa gramatičkom analizom na turskom jeziku.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 87b - 98b. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4950,1 R 1581,I

مراح الأرواح

MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود

Aḥmad b. 'Alī b. Mas'ūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 45b; 200 x 105; 13 redaka; tekst 135 x 55. Papir žućkast, srednje debljine. Povez kožni sa utisnutim rozetama na koricama. Pismo *ta'līq*, lijep. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf al-Ḥāğğ 'Umar-efendī Aqḥiṣārī (iz Prusca).

4950,2 R 1581.II

تصريف العزي

TAṢRĪF AL-'IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني

'Izzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb b. 'Alī az-Zanğānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 46b - 63a; 13 redaka; tekst 135 x 55. Pismo *ta'līq*, lijep. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

4950,3 R 1581.III

المقصود في التصريف

AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 63b - 80b; 13 redaka; tekst 135 x 55. Pismo *ta'līq*, lijep. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

4950,4 R 1581,IV

البناء
Al-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 81b - 91a; 13 redaka; tekst 135 x 55. Pismo *ta'līq*, lijep. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

4950,5 R 1581,V

الأمثلة المختلفة
AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Paradigme napisane na oblik فعل sa gramatičkom analizom na turskom jeziku u prvome dijelu djela.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 91b - 106b; 13 redaka; tekst 135 x 55. Pismo *ta'līq*, lijep. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4951,1 R 2214,I

مراح الأرواح
MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود
Aḥmad b. 'Alī b. Mas'ūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 58a; 195 x 120; 9 redaka; tekst 135 x 60. Papir žućkast, različite debljine, glat. Ima volantnih laga. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela. Između djela na slobodnim listovima bilješke iz jezika.

4951,2 R 2214,II

تصريف العزي
TAṢRĪF AL-'IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني
'Izzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb b. 'Alī az-Zanğānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 59b - 79a; 9 redaka; tekst 135 x 60. Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. *Unvan* sa *basmalom* i naslovom djela. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4951,3 R 2214,III

المقصود في التصريف
AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 80b - 101b; 9 redaka; tekst 135 x 60. Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. *Unvan* sa naslovom djela. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4951,4 R 2214,IV

البناء
Al-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 103b - 110b; 9 redaka; tekst 135 x 60. Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. *Unvan* sa *basmalom* i naslovom djela. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4951,5 R 2214,V

الأمثلة المختلفة

AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Paradigme napisane na oblik نصر sa kraćim i mjestimičnim gramatičkim analizama na turskom jeziku.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 59b - 79a; 9 redaka; tekst 135 x 60. Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. *Unvan* sa *basmalom* i naslovom djela. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Kustode.

4952,1 R 5091,I

مراح الأرواح

MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود

Aḥmad b. ʻAlī b. Masʻūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 50a; 195 x 115; 11 redaka; tekst 123 x 60. Papir žućkast, deblji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, manje oštećen. Pismo *ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4952,2 R 5091,II

تصريف العزي

TAṢRĪF AL-ʻIZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني

ʻIzzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. ʻAbdulwahhāb b. ʻAlī
az-Zanǧānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati. Isti prepisivač kao i u prethodnom djelu.

Fol. 50b - 68b; 11 redaka; tekst 123 x 60. Pismo *ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4952,3 R 5091,III

المقصود في التصريف

AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati. Isti prepisivač kao i u prethodnom djelu.

Fol. 69b - 89b; 11 redaka; tekst 123 x 60. Pismo *ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4952,4 R 5091,IV

البناء

Al-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati. Isti prepisivač kao i u prethodnom djelu.

Fol. 91b - 102a; 11 redaka; tekst 123 x 60. Pismo *ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4952,5 R 5091,V

الأمثلة المختلفة

AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Paradigme napisane na oblik فعل.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati. Isti prepisivač kao i u prethodnom djelu.

Fol. 103b - 114b; 5 redaka; tekst 123 x 60. Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4953,1 R 7820,I

مراح الأرواح

MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود

Aḥmad b. 'Alī b. Mas'ūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 50b; 160 x 105; 13 redaka; tekst 110 x 55. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa klapnom, umotan u zeleno platno. Pismo *nasḫī*. Brojevi, naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela u prvoj polovini uokviren debljom zlatnom linijom a u drugoj polovini tanjom crvenom linijom. Margine, takođe, uokvirene crvenom linijom. Na marginama i interlinearno sitnije i rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

U posjed rukopisa došao Ismā'īl Kor 'Alī-āğāzāde, učenik al-Ḥāğğ Musṭafe 1197/1783. godine (bilješka na fol. 1a).

Vlasnik rukopisa postao Muḥammad-efendī, glavni imam u Travniku 9. aylūl (septembra) (12)75/1858 ili (18)75. godine (bilješke na trećem zaštitnom listu na početku i druge dvije na četvrtom i na posljednjem zaštitnom listu, na kraju rukopisa).

Rukopis je iz Odbora Islamske zajednice Travnik.

4953,2 R 7820,II

تصريف العزي

TAṢRĪF AL-'IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني

'Izzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb b. 'Alī az-Zanğānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 52b - 70a; 13 redaka; tekst 110 x 55. Pismo *nasḫī*. Brojevi, naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren debljom zlatnom linijom a ostali jednom tanjom crvenom linijom. Margine, takođe, uokvirene crvenom linijom. Na marginama i interlinearno sitnije i rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

4953,3 R 7820,III

المقصود في التصريف

AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 72b - 90a; 13 redaka; tekst 110 x 55. Pismo *nasḫī*. Brojevi, naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Neke istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Tekst djela prve dvije folije uokviren debljom zlatnom linijom a ostali jednom tanjom crvenom linijom. Margine, takođe, uokvirene crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela, posebno na početku djela.

4953,4 R 7820,IV

البناء

Al-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 92b - 101b; 13 redaka; tekst 110 x 55. Pismo *nasḫī*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren debljom zlatnom linijom a ostali jednom tanjom crvenom linijom. Margine, takođe, uokvirene crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela, posebno na početku djela.

4953,5 R 7820,V

الأمثلة المختلفة

AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Paradigme pisane na oblik فعل sa mjestimičnom gramatičkom analizom na turskom jeziku.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 101b -113a; 6 redaka; tekst 110 x 55. Pismo *nasḫī* od istog prepisivača kao i u prethodnom djelu. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren debljom zlatnom linijom a ostali jednom tanjom crvenom linijom. Margine uokvirene crvenom linijom, također.

4954,1 R 2986,I

مراح الأرواح

MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود

Aḥmad b. ʻAlī b. Masʻūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1a - 36b. Nedostaje nekoliko listova na početku. 170 x 100; 13 redaka; tekst 114 x 53. Papir žućkast, srednje debljine, oštećen vlagom. Ima volantnih laga. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, manje oštećen. Pismo *ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke.

4954,2 R 2986,II

تصريف العزي

TAṢRĪF AL-ʻIZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني

ʻIzzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. ʻAbdulwahhāb b. ʻAlī az-Zanǧānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati. Isti prepisivač kao i u prethodnom djelu.

Fol. 37b - 53a; 13 redaka; tekst 114 x 53. Pismo *ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4954,3 R 2986,III

المقصود في التصريف

AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati. Isti prepisivač kao i u prethodnom djelu.

Fol. 55b - 65b. Nedostaje nekoliko listova na kraju djela. 13 redaka; tekst 114 x 53. Pismo *ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4954,4 R 2986,IV

البناء

Al-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati. Isti prepisivač kao i u prethodnom djelu.

Fol. 68b - 77b; 13 redaka; tekst 114 x 53. Pismo *ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4955,1 R 5180,I

مراح الأرواح

MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود

Aḥmad b. ʻAlī b. Masʻūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 2b - 48a; 180 x 95; 13 redaka; tekst 115 x 53. Papir žućkast, srednje debljine, glat. Nekoliko listova u sredini rukopisa oštećeni vlagom. Ima volantnih listova. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela. Prije početka djela krupnim slovima napisan naslov.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

4955,2 R 5180,II

تصريف العزي

TAṢRĪF AL-'IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني
'Izzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb b. 'Alī
az-Zanǧānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 48b - 64a; 13 redaka; tekst 115 x 53. Pismo *nasta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

4955,3 R 5180,III

المقصود في التصريف

AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 65b - 84a; 13 redaka; tekst 115 x 53. Pismo *nasta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

4955,4 R 5180,IV

البناء

Al-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 85b - 94a; 13 redaka; tekst 115 x 53. Pismo *nasta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela. Prije početka napisan naslov djela.

4955,5 R 5180,V

الأمثلة المختلفة

AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Paradigme napisane na oblik نصر sa mjestimičnom gramatičkom analizom na turskom jeziku.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 95b - 100b; 5 redaka; tekst 115 x 53. Pismo *nasta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

4956,1 R 7821,I

مراح الأرواح

MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود
Aḥmad b. 'Alī b. Mas'ūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 45b; 165 x 125; 9 redaka; tekst 120 x 70-75. Papir žućkast, srednje debljine, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *nasta'līq*, od više prepisivača. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Iz rukopisne zbirke Selimović Ismaila iz Zvornika.

4956,2 R 7821,II

تصريف العزي

TAṢRĪF AL-'IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني
'Izzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb b. 'Alī
az-Zanǧānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 46b - 67b; 9 redaka; tekst 125 x 65. Pismo *ta'līq*, krupniji. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

4956,3 R 7821,III

المقصود في التصريف

AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 68b - 85a; 13 redaka; tekst 115 x 65. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

4957,1 R 5002,I

مراح الأرواح

MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود

Aḥmad b. 'Alī b. Mas'ūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 41a; 205 x 125; 15 redaka; tekst 145 x 60. Papir tamnobijel, tanji, glat. Neki listovi vlagom oštećeni. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

4957,2 R 5002,II

تصريف العزي

TAṢRĪF AL-'IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني

'Izzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb b. 'Alī az-Zanǧānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 43b - 58a; 15 redaka; tekst 145 x 60. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela.

4957,3 R 5002,III

المقصود في التصريف

AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 59b - 75a; 15 redaka; tekst 145 x 60. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4957,4 R 5002,IV

البناء

Al-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 76b - 81b; 15 redaka; tekst 145 x 60. Pismo *nasḫī*, od dva prepisivača, ali djelo nije do kraja prepisano. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela.

4957,5 R 5002,V

الأمثلة المختلفة

AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Paradigmatski oblici riječi u arapskom jeziku.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 84b - 86b. Nedostaje početak i kraj djela. 8 redaka; tekst 145 x 60. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4958,1 R 6672,I

مراح الأرواح
MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود
Aḥmad b. 'Alī b. Mas'ūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisao Sulaymān b. Muḥammad (bilješka na fol. 67a).

Fol. 1b - 36a; 200 x 125; 17 redaka; tekst 150 x 65. Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama. Klapna otkinuta. Hrbat popravljan drugom kožom. Pismo *ta'līq*. Brojevi, naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

4958,2 R 6672,II

تصريف العزي
TAṢRĪF AL-'IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني
'Izzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb b. 'Alī
az-Zanğānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisao Sulaymān b. Muḥammad (bilješka na fol. 67a).

Fol. 37b - 50a; 17 redaka; tekst 150 x 65. Pismo *ta'līq*. Brojevi, naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

4958,3 R 6672,III

المقصود في التصريف
AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisao Sulaymān b. Muḥammad (bilješka na fol. 67a).

Fol. 51b - 65b; 17 redaka; tekst 150 x 65. Pismo *ta'līq*. Brojevi, naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

4958,4 R 6672,IV

البناء
Al-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisao Sulaymān b. Muḥammad (bilješka na fol. 67a).

Fol. 67b - 74b; 17 redaka; tekst 150 x 65. Pismo *ta'līq*. Brojevi, naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

4959,1 R 6710,I

مراح الأرواح
MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود
Aḥmad b. 'Alī b. Mas'ūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 41b; 200 x 140; 13 redaka; tekst 145 x 70. Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *nasḫī*. Brojevi, naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

4959,2 R 6710,II

تصريف العزي
TAṢRĪF AL-'IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني
'Izzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb b. 'Alī
az-Zanğānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 44b - 59a; 13 redaka; tekst 145 x 70. Pismo *nasḫī*. Brojevi, naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

4959,3 R 6710,III

المقصود في التصريف

AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 61b - 77a; 13 redaka; tekst 145 x 70. Pismo *nasḫī*. Brojevi, naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

4959,4 R 6710,IV

البناء

Al-BINĀ’

Isto kao 4756,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 78b - 87a; 13 redaka; tekst 145 x 70. Pismo *nasḫī*. Brojevi, naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

4959,5 R 6710,V

الأمثلة المختلفة

AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Paradigme napisane na oblik فعل sa gramatičkom analizom na turskom jeziku u početku.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 88b - 100b; 6 redaka; tekst 145 x 70. Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na slobodnim listovima bilješke, uglavnom iz jezika.

4960,1 R 2324,I

مراح الأرواح

MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود

Aḥmad b. ‘Alī b. Mas‘ūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 37b; 208 x 145; 15 redaka; tekst 135 x 70. Papir tamnobijel, deblji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Nedostaje klapna. Pismo *nasta'līq*, krupniji i lijep. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom a istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren sa dvije crvene linije na prve dvije stranice.

Vlasnik rukopisa bio as-Sayyid Ibrāhīm Ḥilmī (bilješka na fol. 2a).

4960,2 R 2324,II

تصريف العزي

TAṢRĪF AL-‘IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني

‘Izzuddīn Abū al-Faḍā’il b. Ibrāhīm b. ‘Abdulwahhāb b. ‘Alī az-Zanǧānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 39b - 53b; 15 redaka; tekst 135 x 70. Pismo *nasta'līq*, krupniji i lijep. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom a istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom, osim prve dvije stranice koje su uokvirene sa tri crvene i jednom crnom linijom.

4961,1 R 5059,I

مراح الأرواح

MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود

Aḥmad b. ‘Alī b. Mas‘ūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 2b - 65b; 205 x 110; 11 redaka; tekst 138 x 57. Papir bijel, deblji. Listovi oštećeni vlagom. Ima volantnih laga. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, odvojen od rukopisa. Pismo *nasḫī*, lijep i krupniji. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela kao i margine uokvireni crvenom linijom.

Vakuf Svrzo Meḥmed-efendī b. Muḥammad-āġā (bilješka na fol. 2a).

4961,2 R 5059,II

المقصود في التصريف
AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 67b - 94a; 11 redaka; tekst 138 x 57. Pismo *nasḫī*, lijep i krupniji. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom.

4961,3 R 5059,III

تصريف العزي
TAṢRĪF AL-'IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني
'Izzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb b. 'Alī az-Zanǧānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Nedostaje nekoliko listova na početku.

Fol. 95a - 108a; 11 redaka; tekst 138 x 57. Pismo *nasḫī*, lijep i krupniji. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom.

Na fol. 108b - 115b dio nekog djela iz arapske gramatike na turskom jeziku.

4961,4 R 5059,IV

الأمثلة المختلفة
AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Paradigme na oblik فعل sa mjestimičnom gramatičkom analizom na turskom jeziku.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Nedostaje nekoliko listova na početku.

Fol. 116a - 120b; 11 redaka; tekst 138 x 57. Pismo *nasḫī*, lijep i krupniji. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela kao i margine uokvireni crvenom linijom.

4962,1 R 3653,I

مراح الأرواح
MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود
Aḥmad b. 'Alī b. Mas'ūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 52b; 197 x 140; 13 redaka; tekst 150 x 60. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, malo oštećen. Pismo *ta'līq*. Kustode. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom u prvoj polovini djela, dok su u drugoj polovini ostale praznine u tekstu za ispisivanje naziva poglavlja. Tekst djela uokviren crvenom linijom do fol. 20. Na fol. 70b - 73a nekoliko bilježaka na turskome jeziku iz arapske gramatike.

4962,2 R 3653,II

المقصود في التصريف
AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 53b - 70a; 13 redaka; tekst 150 x 60. Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja u početku ispisani crvenom tintom. Interlinearno i na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela. Kustode.

4962,3 R 3653,III

البناء
Al-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 73b - 79b; 15 redaka; tekst 140 x 70. Pismo *ta'līq*. Kustode. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom.

4962,4 R 3653,IV

الأمثلة المختلفة
AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Paradigme na oblik فعل sa gramatičkom analizom na turskom jeziku u početku.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 80b - 91a.

4963,1 R 5470,I

مراح الأرواح
MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود
Aḥmad b. 'Alī b. Mas'ūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 46a; 180 x 115; 15 redaka; tekst 125 x 48. Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

4963,2 R 5470,II

تصريف العزي
TAṢRĪF AL-'IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني
'Izzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb b. 'Alī az-Zanğānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 47a - 63b; 15 redaka; tekst 125 x 48. Pismo *nasta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

4963,3 R 5470,III

المقصود في التصريف
AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 64a - 82b; 15 redaka; tekst 125 x 48. Pismo *nasta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

4963,4 R 5470,IV

البناء
AL-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 83a - 92a; 15 redaka; tekst 125 x 48. Pismo *nasta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

4963,5 R 5470,V

بناء أمثله
BINĀ'-I AMṮILA

Nepotpun prijevod na turski jezik djela *al-Binā'* iz arapske gramatike.

Početak (fol. 92b):

أي: خطاب صلاحيّتي اولان طالب ... تحقيق علم صرف كا بابلري باب يوننده اوتوز بش بابدر، او اوتوز بش التي بابي ثلاثي مجرد ايچون وضع اولنمشدر...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 92b - 103b; 15 redaka; tekst 125 x 55. Pismo *nasḫī*. Istaknute riječi ispisane crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode.

4964,1 R 6721,I

مراح الأرواح

MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود

Aḥmad b. ‘Alī b. Mas‘ūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 40a; 200 x 125; 13 redaka; tekst 130 x 60. Papir žućkast, srednje debljine. Povez tvrd, kožni sa klapnom i umotan u crveno platno. Pismo *ta‘līq*. Brojevi, naslovi poglavlja i neke istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Druge istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vlasnici rukopisa bili Muḥammad b. al-Qurd (bilješka sa pečatom na fol. 1a), i Qādī-zāde as-Sayyid Ḥusayn Ḥusnī (bilješka na istoj foliji).

Vakuf Salim-efendije Muftića.

4964,2 R 6721,II

تصريف العزي

TAṢRĪF AL-‘IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني

‘Izzuddīn Abū al-Faḍā’il b. Ibrāhīm b. ‘Abdulwahhāb b. ‘Alī az-Zanǧānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 41b - 56b; 13 redaka; tekst 130 x 60. Pismo *ta‘līq* od istog prepisivača kao i u prethodnom djelu. Brojevi, naslovi poglavlja i neke istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Druge istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4964,3 R 6721,III

المقصود في التصريف

AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Drugi list ostao neispisan tako da nedostaju dvije stranice teksta djela.

Fol. 57 - 72; 13 redaka; tekst 130 x 60. Pismo *ta‘līq* od istog prepisivača kao i u prethodnom djelu. Brojevi, naslovi poglavlja i neke istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Druge istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4964,4 R 6721,IV

توضيح و إعراب كلمات تصريف العزي

TAWḌĪḤ WA I‘RĀB KALIMĀT TAṢRĪF AL-‘IZZĪ

Tumačenje značenja i gramatička analiza na turskom jeziku nekih riječi u djelu *Taṣrīf al-‘Izzī* u formi sitnih bilježaka ispod određene riječi.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 72b - 76a; 13 redaka; tekst 180 x 105. Pismo *ta‘līq*.

4964,5 R 6721,V

توضيح كلمات مراح الأرواح

TAWḌĪḤ KALIMĀT MARĀḤ AL-ARWĀḤ

Tumačenje značenja na turskom jeziku nekih riječi u djelu *Marāḥ al-arwāḥ* u formi sitnih bilježaka ispod određene riječi.

Nedostaje kraj djela.

Fol. 76b - 78b; 11 redaka; tekst 180 x 105. Pismo *ta‘līq* od istog prepisivača kao i u prethodnom djelu.

4964,6 R 6721,VI

الأمثلة المختلفة و المطردة

AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA WA AL-MUṬṬARIDA

Djelo o pravilnim paradigmatskim oblicima riječi u arapskom jeziku.

Početak (fol. 80b).

الثلاثي المجرد ستة أبواب الأول فَعَلَ يَفْعُلُ نحو نَصَرَ يَنْصُرُ و الثاني فَعَلَ يَفْعِلُ نحو ضَرَبَ يَضْرِبُ و الثالث فَعَلَ يَفْعَلُ نحو فَتَحَ يَفْتَحُ...

Kraj (fol. 123a):

... و كذلك النهي من المعروف و المجهول من المشدّدة و المخفّفة وقس على هذا ساير الأبواب. تمت الأمثلة المختلفة و المطردة

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 80b - 123a; 13 redaka; tekst 155 x 85. Pismo *nasḫī*, vokaliziran, krupniji i veoma lijep. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Interlinearno sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela.

4965,1 R 2104,I

مراح الأرواح

MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود

Aḥmad b. ʻAlī b. Masʻūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 29b; 195 x 130; 13 redaka; tekst 130 x 83. Papir žućkast, srednje debljine. Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasta'līq*. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela. Na početku djela *unvan* sa naslovom i *basmalom*.

Vakuf al-Ḥāǧǧ Aḥmad-efendī, muderis Gazi Husrev-begove medrese koji je rukopis uvakufio za navedenu medresu (bilješka na unutarnjoj stranici prve korice).

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke.

4965,2 R 2104,II

المقصود في التصريف

AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisao Ḥusayn b. Walī 986/1578. godine (bilješka na margini, fol. 51a, u kolofonu ovoga djela i kolofonu trećeg djela u zbirci, fol. 72a).

Fol. 30b - 51a. Različit broj redaka na stranicama kao i dimenzije teksta. Pismo *nasta'līq*, mjestimično vokaliziran. Kustode. Počeci poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst djela i margine u prvoj polovini djela uokvireni crvenom linijom.

4965,3 R 2104,III

تصريف العزي

TAṢRĪF AL-ʻIZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني

ʻIzzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. ʻAbdulwahhāb b. ʻAlī az-Zanǧānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisao Ḥusayn b. Walī 984/1576. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 72a).

Fol. 51b - 72a; 9 redaka; tekst 135-145 x 7-8. Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom a istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4966,1 R 7868,I

مراح الأرواح

MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود

Aḥmad b. ʻAlī b. Masʻūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 44a; 203 x 133; 13 redaka; tekst 135 x 65. Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez nov, platneni. Pismo *ta'līq*. Istaknute riječi ispisane crvenom tintom a neke nadvučene crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis je sa područja Odbora Islamske zajednice Trebinje.

4966,2 R 7868,II

المقصود في التصريف

AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Nedostaje veći dio teksta na kraju.

Fol. 45b - 47b; 13 redaka; tekst 135 x 65. Pismo *ta'līq*. Istaknute riječi ispisane crvenom tintom a neke nadvučene crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4967,1 R 4112,I

مراح الأرواح

MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود

Aḥmad b. ʻAlī b. Masʻūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 47b; 160 x 113; 11-13 redaka; tekst 115-125 x 55-65. Papir žućkast, srednje debljine. Povez kožni, odvojen od listova. Pismo *nasḫī*, od dva prepisivača. Između folija 11 i 12 gdje se sastaju tekstovi od dva prepisivača nedostaje dio teksta djela. Počeci poglavlja nadvučeni crnom linijom. Kustode.

4967,2 R 4112,II

تصريف العزي

TAṢRĪF AL-ʻIZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني

ʻIzzuddīn Abū al-Faḍāʼil b. Ibrāhīm b. ʻAbdulwahhāb b. ʻAlī az-Zanǧānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 50b - 73b; 11 redaka; tekst 115 x 55. Pismo *nasḫī*, veoma lijep, krupniji. Istaknute riječi u tekstu nadvučene crvenom linijom. Počeci poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

4967,3 R 4112,III

المقصود في التصريف

AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisao nepoznati prepisivač 1234/1818-19. godina (bilješka na kraju djela, fol. 98a).

Fol. 75b - 98a; 11 redaka; tekst 115 x 55. Pismo *nasḫī*, lijep, krupniji. Istaknute riječi u tekstu nadvučene crvenom linijom. Brojevi i počeci poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

4967,4 R 4112,IV

الأمثلة المختلفة

AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Paradigme napisane na oblik نصر sa gramatičkom analizom na turskom jeziku.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 100b - 113a; 11 redaka; tekst 115 x 55. Pismo *nasḫī*, lijep, krupniji. Istaknute riječi u tekstu nadvučene crvenom linijom. Brojevi i počeci poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

4967,5 R 4112,V

شرح الأمثلة المختلفة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Komentar na turskom jeziku djela *al-Amṯila al-muḫtalifa*.

Početak (fol. 113b):

الأمثلة برالاي مثاللردر شو اويله مثاللر كه **المختلفة** بربرينه مخالف نَصَرَ يَنْصُرُ...

Kraj (fol. 126b):

... اصطلاحده نيه ديرلر: الصيغة التي وضعت لإنشاء التعجب و لم يتصرف. قد تم

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 113b - 126b; 12-15 redaka; tekst 135 x 80. Pismo *ta'līq*. Paradigme oblika نصر markirani crvenim tačkama ili ispisani crvenom tintom. Kustode.

4967,6 R 4112,VI

البناء
AL-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 127b -133b; 13 redaka; tekst 125 x 80. Pismo *nasḫī*, vokaliziran. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

4968,1 R 2724,I

مراح الأرواح
MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود
Aḥmad b. 'Alī b. Mas'ūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 51a; 190 x 130; 11 redaka; tekst 135 x 60. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Listovi oštećeni vlagom. Pismo *ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Svrzo Meḥmed-efendī b. Muḥammad-āġā (bilješka na prvom zaštitnom listu).

4968,2 R 2724,II

تصريف العزي
TAṢRĪF AL-'IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني
'Izzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb b. 'Alī az-Zanǧānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 52b - 72a; 11 redaka; tekst 135 x 60. Pismo *ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4968,3 R 2724,III

المقصود في التصريف
AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 74b - 92a; 11 redaka; tekst 135 x 60. Pismo *ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren sa dvije a ostali jednom crvenom linijom. *Unvan* sa naslovom djela i *basmalom*. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4968,4 R 2724,IV

البناء
AL-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 92b - 102b; 11 redaka; tekst 135 x 60. Pismo *ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren sa dvije a ostali jednom crvenom linijom. *Unvan* sa naslovom djela i *basmalom*. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4968,5 R 2724,V

الأمثلة المختلفة
AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Paradigme na oblik فعل sa gramatičkom analizom na turskom jeziku u prvom dijelu.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 104b - 117b; 6 redaka; tekst 135 x 60. Pismo *ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

4969,1 R 2735,I

مراح الأرواح
MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود
Aḥmad b. ʻAlī b. Masʻūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisao Tāğuddīn b. Ḥusayn (bilješka bez datuma prepisa u kolofonu djela, fol. 62b).

Fol. 1b - 62b; 175 x 130; 9 redaka; tekst 120 x 65. Papir žućkast, srednje debljine. Listovi oštećeni i naknadno popravljani. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*, mjestimično vokaliziran. Naslovi poglavlja i neke istaknute riječi ispisani crvenom tintom a druge nadvučene crvenom linijom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Svrzo ʻIṣmat-efendī b. Waysil-efendī as-Sarāyī (bilješka na fol. 1a).

4969,2 R 2735,II

تصريف العزي
TAṢRĪF AL-ʻIZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني
ʻIzzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. ʻAbdulwahhāb b. ʻAlī az-Zanğānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 65b - 87b; 9 redaka; tekst 105 x 70. Pismo *ta'līq*. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela. Posljednji list naknadno dopisan.

4969,3 R 2735,III

المقصود في التصريف
AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 91b - 113a; 145 x 70; 9 redaka; tekst 120 x 65. Pismo *ta'līq*. Gramatički primjeri nadvučeni crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom.

4969,4 R 2735,IV

البناء
AL-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 116a - 121a; 9 redaka; tekst 135 x 80. Pismo *ta'līq*. Kustode. Tekst djela na posljednjem listu naknadno dopisan.

4970,1 R 976,I

مراح الأرواح
MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود
Aḥmad b. ʻAlī b. Masʻūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 63a, paginiranih; 210 x 145; 9-15 redaka; tekst 145 x 80. Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*, krupniji i razmaknutih redaka. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno u početku rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela. Između dva djela u zbirci (fol. 63 - 68) prigodne *dove, salavati* i druge bilješke.

4970,2 R 976,II

تصريف العزي
TAṢRĪF AL-‘IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني
‘Izzuddīn Abū al-Faḍā’il b. Ibrāhīm b. ‘Abdulwahhāb b. ‘Alī az-Zanǧānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 68b - 89a; 11 redaka; tekst 145 x 75. Pismo *ta‘līq*. Tekst poprskan zlatnom bojom. Naslovi poglavlja i neke istaknute riječi ispisani crvenom tintom a druge nadvučene crvenom linijom. Na prva tri lista tekst djela uokviren sa dvije crvene i dvije zlatne linije. Kustode. Krupnije crvene tačke u tekstu između rečenica i pojedinih riječi. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

4971,1 R 4981,I

مراح الأرواح
MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود
Aḥmad b. ‘Alī b. Mas‘ūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 49a; 195 x 130; 15 redaka; tekst 145 x 55. Papir žućkast, srednje debljine, glat. Listovi oštećeni vlagom. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *nasta‘līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4971,2 R 4981,II

تصريف العزي
TAṢRĪF AL-‘IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني
‘Izzuddīn Abū al-Faḍā’il b. Ibrāhīm b. ‘Abdulwahhāb b. ‘Alī az-Zanǧānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 50b - 68a; 15 redaka; tekst 145 x 55. Pismo *nasta‘līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4971,3 R 4981,III

المقصود في التصريف
AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 70b - 88b; 15 redaka; tekst 145 x 55. Pismo *nasta‘līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4971,4 R 4981,IV

البناء
AL-BINĀ’

Isto kao 4756,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 89b - 98b; 15 redaka; tekst 145 x 55. Pismo *nasta‘līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

4971,5 R 4981,V

الأمثلة المختلفة
AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Paradigme ispisane na oblik نصر a gramatička analiza paradigmatskih oblika na turskom jeziku u početku djela.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 99b - 110a; 15 redaka; tekst 145 x 55. Pismo *nasta‘līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom.

4972,1 R 4637,I

مراح الأرواح

MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود

Aḥmad b. ʿAlī b. Masʿūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 51b; 215 x 130; 9 redaka; tekst 135 x 60. Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski (novi uvez) sa platnenim hrbatom. Pismo *taʿlīq*. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela. Na fol. 139a - 146b i 147a - 154b fragmenti nekih djela iz gramatike a na fol. 155a - 162b iz akaida.

Rukopis je sa područja Odbora Islamske zajednice Mostar.

4972,2 R 4637,II

تصريف العزي

TAṢRĪF AL-ʿIZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني

ʿIzzuddīn Abū al-Faḍāʾil b. Ibrāhīm b. ʿAbdulwahhāb b. ʿAlī az-Zanǧānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 60b - 83a; 9 redaka; tekst 135 x 60. Pismo *taʿlīq*, od istog prepisivača kao i u prethodnom djelu. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4972,3 R 4637,III

المقصود في التصريف

AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 86b - 108b; 11 redaka; tekst 123 x 53. Pismo *taʿlīq*, od istog prepisivača kao i u prethodnom djelu. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4972,4 R 4637,IV

البناء

AL-BINĀʾ

Isto kao 4756,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 111b - 122a; 11 redaka; tekst 123 x 53. Pismo *taʿlīq*, od istog prepisivača kao i u prethodnom djelu. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom.

4972,5 R 4637,V

الأمثلة المختلفة

AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Paradigme ispisane na oblik نصر a gramatička analiza paradigmatskih oblika na turskom jeziku.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 123b - 134b; 7 redaka; tekst 123 x 53. Pismo *taʿlīq*, od istog prepisivača kao i u prethodnom djelu. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom.

4973,1 R 5164,I

مراح الأرواح

MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود

Aḥmad b. ʿAlī b. Masʿūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 50a; 185 x 110; 11 redaka; tekst 110 x 55. Papir žućkast, srednje debljine. Povez nov, platneni. Pismo *nastaʿlīq*. Brojevi naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren tanjom zlatnom linijom obrubljenom sa dvije crne, dok je ostali dio teksta uokviren crvenom linijom. *Unvan* u kombinaciji zlatne, crvene i plave boje i *basmalom* unutra napisanom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4973,2 R 5164,II

المقصود في التصريف
AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisao nepoznati prepisivač mjeseca ḏū al-qa'da 1123/1711. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 63a).

Djelo je nepotpuno na početku.

Fol. 51a - 63a; 11 redaka; tekst 110 x 55. Pismo *nasta'līq*, od istog prepisivača kao i u prethodnom djelu. Kustode. Tekst djela na nekim stranicama uokviren crvenom linijom. Nekoliko pogrešno uvezanih listova. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4973,3 R 5164,III

البناء
AL-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 64b - 75a; 11 redaka; tekst 125 x 55. Pismo *nasta'līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4973,4 R 5164,IV

الأمثلة المختلفة
AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Paradigme ispisane na oblik نصر a gramatička analiza paradigmatskih oblika na turskom jeziku.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Djelo je manjkavo na početku.

Fol. 76a - 86b; Pismo *nasta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

4974,1 R 4990,I

مراح الأرواح
MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود

Aḥmad b. 'Alī b. Mas'ūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 45b; 190 x 120; 11 redaka; tekst 155 x 70. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Pismo *ta'līq*, mjestimično vokaliziran. Kustode.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

Za navedenu medresu rukopis je uvakufio Darwīš Muḥammad b. Muṣṭafā b. al-ḥāğğ Muṣṭafā b. al-ḥāğğ 'Alī b. Maḥmūd b. al-ḥāğğ 'Alī 1289/1872. godine (bilješka i pečat na fol. 1a).

4974,2 R 4990,II

المقصود في التصريف
AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisao nepoznati prepisivač 11. muḥarrama 1180/1766. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 59b).

Fol. 43b - 59b; 11 redaka; tekst 155 x 70. Pismo *ta'līq*, od istog prepisivača kao i u prethodnom djelu. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

4974,3 R 4990,III

البناء
AL-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1179/1765. godine (bilješka na kraju djela, fol. 72a).

Fol. 60b - 72a; 9 redaka; tekst 155 x 73. Pismo *nasta'līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

4974,4 R 4990,IV

ترجمة البناء
TARĞAMA AL-BINĀ'

Prijevod na turski jezik djela *al-Binā'* iz arapske gramatike.

Početak (fol. 73b):

صرفك بابلري قاجدر؟ اتوز بشدر قچسي نه ايچوندر؟ آلتي ثلاثي مجرد ايچيندر وزنلري فَعَلَ يَفْعُلُ...

Kraj (fol. 78b):

... زياده لفعله ماضيلري آلتي حرف أوزرينه أولقدر. تمام

Prepisao nepoznati prepisivač 1180/1766-67. godine (bilješka na kraju djela, fol. 78b)

Fol. 73b - 78b; 15 redaka; tekst 150 x 75. Pismo *nasḫī*. Kustode.

4974,5 R 4990,V

الأمثلة المختلفة
AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Paradigme ispisane na oblik نصر , a gramatička analiza paradigmatskih oblika na turskom jeziku.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 81b - 94b; Pismo *nasḫī*. Kustode. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom.

4975,1 R 2266,I

مراح الأرواح
MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود

Aḥmad b. 'Alī b. Mas'ūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 37b; 207 x 145; 13 redaka; tekst 150 x 75. Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. U zbirci između djela razne bilješke na turskom jeziku. Pismo *nasḫī*. U tekstu ostale bjeline za upisivanje brojeva i naslova poglavlja. Kustode. Na marginama i interlinearno, posebno na prve dvije stranice, bilješke u vezi sa tekstom djela.

4975,2 R 2266,II

تصريف العزي
TAṢRĪF AL-'IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني

'Izzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb b. 'Alī az-Zanğānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 38b - 54b; 13 redaka; tekst 125 x 70. Pismo *nasḫī*, mjestimično vokaliziran. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama, posebno na početku djela, bilješke u vezi sa tekstom djela.

4975,3 R 2266,III

المقصود في التصريف
AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 59b - 77a; 13 redaka; tekst 125 x 70. Pismo *nasḫī*, mjestimično vokaliziran i od istog prepisivača kao i u prethodnom djelu. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama, posebno na početku djela, bilješke u vezi sa tekstom djela.

4975,4 R 2266,IV

كفاية المبتدي
KIFĀYA AL-MUBTADĪ

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 4789,6.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 81b - 99b; 17 redaka; tekst 160 x 70. Pismo *nashī*. Brojevi poglavlja u prvom dijelu djela ispisani crvenom tintom, dok su u drugome dijelu ostale praznine u tekstu. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode.

4975,5 R 2266,V

البناء
AL-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 103b - 119b; 17 redaka; tekst 120 x 70. Pismo *nashī*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

4976,1 R 5136,I

مراح الأرواح
MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود

Aḥmad b. 'Alī b. Mas'ūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisao Yaḥyā b. Ḥusayn u mjesecu ṣafaru, bez oznake godine (bilješka u kolofonu drugog djela, fol. 88a).

Nedostaje prva stranica teksta.

Fol. 1a - 66a; 200 x 125; 7 redaka; tekst 125 x 60. Papir žućkast, deblji i hrapav. Na kraju zbirke ima oštećenih listova. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *nasta'līq*. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela. Kustode.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

4976,2 R 5136,II

تصريف العزي
TAṢRĪF AL-'IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني

'Izzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb b. 'Alī az-Zanǧānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisao Yaḥyā b. Ḥusayn u mjesecu ṣafaru, bez oznake godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 88a).

Fol. 66b - 88a; 7 redaka; tekst 125 x 60. Pismo *nasta'līq*. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela. Kustode.

4976,3 R 5136,III

المقصود في التصريف
AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisao Yaḥyā b. Ḥusayn u mjesecu ṣafaru, bez oznake godine (bilješka u kolofonu drugog djela, fol. 88a).

Fol. 88b - 119a; 7 redaka; tekst 125 x 60. Pismo *nasta'līq*. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela. Kustode.

4976,4 R 5136,IV

البناء
AL-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Djelo je nepotpuno na kraju.

Fol. 121b - 123b; 13 redaka; tekst 140 x 80. Pismo *nashī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

4977,1 R 862,I

مراح الأرواح
MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود
Aḥmad b. ʻAlī b. Masʻūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Nedostaje početak djela.

Fol. 1a - 28b; 185 x 100; 11 redaka; tekst 135 x 55. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Ima volantnih listova i laga. Povez kožni. Pismo *ta'līq*, teško čitljiv zbog oštećenja vlagom. Kustode.

4977,2 R 862,II

تصريف العزي
TAṢRĪF AL-ʻIZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني
ʻIzzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. ʻAbdulwahhāb b. ʻAlī az-Zanǧānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 44b - 62b; 11 redaka; tekst 135 x 55. Pismo *ta'līq*, teško čitljiv zbog oštećenja vlagom. Kustode.

Na kraju rukopisa (fol. 64a - 65b) fragment iz djela *al-Amṯila al-muḫtalifa*.

4978,1 R 966,I

مراح الأرواح
MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود
Aḥmad b. ʻAlī b. Masʻūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Djelo nepotpuno na kraju.

Fol. 1b - 12b; 215 x 160; 13 redaka; tekst 140 x 80. Papir žućkast, srednje debljine, hrapav. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*. Kustode. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Uvakufio Muhamed-aga Aganagić, trgovac iz Sarajeva.

4978,2 R 966,II

المقصود في التصريف
AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 21b - 38b; 11 redaka; tekst 130 x 65. Pismo *nasḫī*, lijep i čitak. Kustode. Na marginama i interlinearno mnoge bilješke u vezi sa tekstom djela.

4978,3 R 966,III

البناء
AL-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 41 - 50; 11 redaka; tekst 130 x 65. Pismo *ta'līq*, lijep i čitak. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4978,4 R 966,IV

الأمثلة المختلفة
AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Paradigme ispisane na oblik نصر , a gramatička analiza paradigmatskih oblika na turskom jeziku na početku djela.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 40b i 51a - 64b; Ima izmiješanih listova i malo oštećenog teksta. Pismo *nasḫī*.

4979,1 R 2493,I

مراح الأرواح
MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود

Aḥmad b. ʻAlī b. Masʻūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Djelu nedostaje kraj od četvrtog poglavlja.

Fol. 1b - 28b; 190 x 130; 13 redaka; tekst 143 x 60. Papir žućkast, srednje debljine. Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nastaʻlīq*. Na nekoliko prvih listova tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela. Kustode. *Unvan* sa *basmalom* i naslovom djela.

Vakuf Ṣāliḥ Hrōmo-zāde.

4979,2 R 2493,II

تصريف العزي
TAṢRĪF AL-ʻIZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني

ʻIzzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. ʻAbdulwahhāb b. ʻAlī az-Zanǧānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 29b - 58a; 13 redaka; tekst 143 x 60. Pismo *nastaʻlīq*. Na nekoliko prvih listova tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela. Kustode.

4979,3 R 2493,III

المقصود في التصريف
AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 58b - 74a; 13 redaka; tekst 143 x 60. Pismo *nastaʻlīq*. Na nekoliko prvih listova tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela. Kustode.

4979,4 R 2493,IV

البناء
AL-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 74b - 81b; 13 redaka; tekst 143 x 60. Pismo *nastaʻlīq*. Na nekoliko prvih listova tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela. Kustode.

4979,5 R 2493,V

الأمثلة المختلفة
AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Paradigme ispisane na oblik فعل , a gramatička analiza paradigmatskih oblika na turskom jeziku.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 82b - 92b; 8 redaka; tekst 150 x 60. Pismo *nastaʻlīq*.

4979,6 R 2493,VI

توضيح كلمات مراح الأرواح
TAWḌĪḤ KALIMĀT MARĀḤ AL-ARWĀḤ

Gramatička analiza na turskom jeziku nekih riječi u djelu *Marāḥ al-arwāḥ* u formi sitnih bilježaka ispod određene riječi.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 93b - 98a. Pismo *nasḫī*.

4980 R 7209

مراح الأرواح
MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود

Aḥmad b. ʻAlī b. Mas'ūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Nedostaje kraj, kao i nekoliko listova unutar djela.

Fol. 33; 165 x 100; 11 redaka; tekst 115 x 45. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Ima volantnih listova. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *nasta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom a istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Na marginama i interlinearno rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

4981 R 7870

المفراح في شرح مراح الأرواح
AL-MIFRĀḤ FĪ ŠARḤ MARĀḤ AL-ARWĀḤ

حسن باشا بن علاء الدين الأسود

Ḥasan-bāšā b. ʻAlā'uddīn al-Aswad, um. 827/1423

Komentar djela *Marāḥ al-arwāḥ* iz morfologije arapskog jezika.

Početak (fol. 1a):

الحمد لله الذي صرف أفكار قلوبنا إلى الصراط المستقيم، و نوّر صدورنا بنور الهداية إلى الدين القويم ... **و بعد** فإن الكتاب المسمى بمراح الأرواح في التصريف للإمام المحقق ... أحمد بن علي بن مسعود ... كتاب جليل القدر عظيم الشأن ... و كان بعض في ألفاظه انعقاد يحتاج إلى تحليل ... فأردت أن أكتب له شرحًا يذلّل عن وجه الألفاظ صعابه ... **قوله** قال المفتقر إلى آخره إعلم أن المصنف رحه (رحمه الله) لم يبدأ بالحمد كما هو دأب المتقدمين لمتابعة النبي...

Kraj (fol. 77a):

... فلا يكون الجمع بينه و بين غيره من أقسام الإعلال **قوله** و تقول في تثنية المؤنث إلى آخر الكتاب غني عن الشرح. تمّت

Prepisao nepoznati prepisivač 1. ḏū al-ḥiǧǧa 866/1462. godine (bilješka na kraju djela, fol. 77a).

Fol. 77; 185 x 140; 19 redaka; tekst 125 x 95. Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Listovi zahvaćeni vlagom. Povez nov, platneni. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*, ispisano crvenom tintom. Kustode.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1651; Ahlwardt VI, 6809; GAL S II, 14; Flügel I, 187; TÜYATOK 07/V, 3775; Kaḥḥāla III, 246: Kıbrıs, 608.

4982 R 2469

المفراح في شرح مراح الأرواح
AL-MIFRĀḤ FĪ ŠARḤ MARĀḤ AL-ARWĀḤ

حسن باشا بن علاء الدين الأسود

Ḥasan-bāšā b. ʻAlā'uddīn al-Aswad, um. 827/1423

Isto kao 4981.

Prepisao ʻAlī b. Muḥammad al-Azharī 21. ǧumādā al-āḫira 891/1486. godine (bilješka na fol. 80a).

Fol. 80; 185 x 140; 23 retka; tekst 135 x 105. Papir žućkast, deblji, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*, ispisano crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke.

4983,1 R 3598,1

المفراح في شرح مراح الأرواح
AL-MIFRĀḤ FĪ ŠARḤ MARĀḤ AL-ARWĀḤ

حسن باشا بن علاء الدين الأسود

Ḥasan-bāšā b. ʻAlā'uddīn al-Aswad, um. 827/1423

Isto kao 4981.

Prepisao Aqāǧān b. Maḥmūd b. Muḥammad aṣ-Ṣabbāġ 879/1474-75. godine (bilješka u u kolofonu djela, fol. 105b).

Manji dio komentara na kraju nije prepisan.

Fol. 1b - 105b; 222 x 115; 19 redaka; tekst 170 x 100. Papir žućkast, srednje debljine, hrapav i oštećen. Povez tvrd, kartonski sa platnenim hrbatom, nov. Pismo *ta'līq*. Prva stranica od drugog prepisivača. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*, ispisano crvenom tintom. Kustode.

Vakuf Tā'imī-zāde Muṣṭafā-efendī (bilješka na fol. 1b).

4983,2

R 3598,II

إعراب العوامل المائة

I'RĀB AL-'AWĀMIL AL-MI'A

السيد الشريف أبو الحسن علي بن محمد بن علي الجرجاني
as-Sayyid aš-Šarīf Abū al-Ḥasan 'Alī b. Muḥammad b. 'Alī
al-Ǧurǧānī, 740/1339 - 816/1413

Gramatička analiza al-Ǧurǧānījeva djela *al-'Awāmil al-mi'a* o agensima u arapskom jeziku. U rukopisu nije napisan uvodnio dio koji se navodi u izvorima a koji glasi:

الحمد لله القوي الذي عجزت عن إدراك كنهه عقول العقلاء.

Početak ovdje (fol. 107b):

الحمد لله الحمد: مرفوع بأنه مبتدأ أصله أحمد حمداً لله، أو حمدت حمداً لله، فحذف الفعل لدلالة المصدر عليه، فيبقى حمداً لله ...(fol. 108b) **رب** مجرور على أنه صفة الله ... **العالمين** مجرور بأنه مضاف إليه لرب و العالم...

Kraj (fol. 137a):

... هو وقوعه موقع الإسم، و العامل في المبتدأ و الخبر هو الإبتداء، هو المعنى، و هذا مئة عامل **فلا يستغني الصغير و الكبير و الوضيع و الرفيع عن معرفتها و استعمالها**. تمّ الكتاب.

Prepisao Aqāǧān b. Maḥmūd b. Muḥammad aṣ-Ṣabbāġ 879/1474-75. godine (bilješka u u kolofonu prvoga djela, fol. 105b).

Fol. 107b - 137a; 19 redaka; tekst 170 x 100. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Izv.: Ahlwardt VI, 6488; az-Ẓāhiriyya N, 34-35.

4984,1

R 3632,I

المفراح في شرح مراح الأرواح

AL-MIFRĀḤ FĪ ŠARḤ MARĀḤ AL-ARWĀḤ

حسن باشا بن علاء الدين الأسود
Ḥasan-bāšā b. 'Alā'uddīn al-Aswad, um. 827/1423

Isto kao 4981.

Prepisao nepoznati prepisivač 937/1530-31. godine (bilješka na kraju djela, fol. 108b).

Fol. 1b - 108b; 203 x 130; 19 retka; tekst različitih dimenzija. Papir tamnobijel, srednje debljine. Ima volantnih laga. Povez kožni sa klapnom, oštećen. Pismo *ta'līq*, od više prepisivača. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*, ispisano crvenom tintom. Kustode. Tekst djelimično poprskan zlatnom prašinom.

Vakuf Karađoz-begove biblioteke iz Mostara.

4984,2

R 3632,II

شرح ديباجة الهارونية في التصريف

ŠARḤ DĪBAĠA AL-HĀRŪNIYYA FĪ AT-TAṢRĪF

Komentar uvodnog dijela gramatičkog djela *al-Hārūniyya fī at-taṣrīf*, od nama nepoznata autora. Osnovno djelo, *al-Hārūniyya fī at-taṣrīf* je napisao Naǧmuddīn 'Umar b. al-Harawī, um.? Ḥāǧǧī Ḫalīfa (II, 2027) navodi da je komentar na ovo djelo napisao Šamsuddīn Muhammad b. Ibrāhīm b. Ḥasan an-Nikusārī, um. 901/1495. godine. (Pogl.: 4984,3 i 5022,2) Moguće je da je isti autor napisao i komentar na uvodni dio ovoga djela, s obzirom da u naša dva rukopisa neposredno iza komentara uvodnog dijela slijedi spomenuti komentar ovoga autora. Pored toga, nama dostupni izvori, osim osnovnog djela i an-Nikusārījeva komentara, ne spominju druge komentare ovoga djela. U našemu rukopisu na fol. 110a, pogrešno je napisano da je ovo glosa al-Ḥalabīja na at-Taftāzānījev komentar djela *Taṣrīf al'Izzī*.

Početak (fol. 110b):

الحمد لله القادر الفرد الحكيم الفاطر الصمد الكريم، و الصلوة على محمد المبعوث من الربّ القدير. فلما رأيت ديباجة المختصر الذي صنفه الإمام المحقق مشتملاً على لغات فصيحة أردت أن أشرحه فألفت هذه الألفاظ مستعيناً بالله ... **قوله** صرّفنا بالتشديد و التخفيف كلاهما جائز ... **قوله** و عرّفنا أي: عرفنا الذي لا أعلم من مجده ... **قوله** من مجده الكامل اعلم أن من للتبعيض كم في قول الشاعر ...

Kraj (fol. 112b):

... أولاً، و الأوّل هو الفصل الرابع و الثاني لا يخلو من أن يتوقّف على أمثلة استعمال القواعد المتقاعدة متوجّهة إلى المعاني بنيان الكيفيات المتكاثرة باللفظ أولاً، الأول هو الفصل الخامس، و الثاني هو الفصل السادس. و الله أعلم.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 110b - 112b; 17 redaka; tekst 150 x 100. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*, ispisano crvenom tintom. Kustode.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 2027.

4984,3 R 3632,III

شرح الهارونية في التصريف

ŠARḤ AL-HĀRŪNIYYA FĪ AT-TAṢRĪF

شمس الدين محمد بن إبراهيم بن حسن النكساري

Šamsuddīn Muḥammad b. Ibrāhīm b. Ḥasan an-Nikusārī,
um. 901/1495

Komentar al-Harawījeva djela *ar-Risāla al-Hārūniyya* iz morfologije arapskog jezika, bez uvodnog dijela. Osnovno djelo, *al-Hārūniyya fī at-taṣrīf* napisao je Naǧmuddīn 'Umar b. al-Harawī, um.?, a ovaj komentar Šamsuddīn Muḥammad b. Ibrāhīm b. Ḥasan an-Nikusārī, um. 901/1495. godine. U našemu rukopisu nedostaje nekoliko stranica teksta komentara na početku.

Početak ovdje (fol. 113a):

... من ميز أن يتميَّز به الزائد عن الأصلي، فوضعوا لذلك لفظ فعل لكونه أعمَّ الأفعال ... **قوله** و الزائد يقابل بمثله، المراد بالزائد ما زاد على الحروف الأصلية...

Kraj (fol. 162b):

... **قوله** و فعلل لما فيه حركة غالبًا، لما فرغ من بيان معاني أبواب الثلاثي شرع في الرباعي ... و الغرض منها إلحاق فقط، فلا يتعلق بها مزيد بحث، و افعنلى نحو اسلنقى من مزيد الثلاثي أيضًا، إلا أنه مطاوع فعلى نحو سلقيته فاسلنقى. تم الكتاب

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 113a - 162b; 17 redaka; tekst 150 x 100. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*, ispisano crvenom tintom. Kustode.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 2027; Ahlwardt VI, 6758; Kıbrıs, 620; Fajić V, 3351/5.

4985 R 1222

المفراح في شرح مراح الأرواح

AL-MIFRĀḤ FĪ ŠARḤ MARĀḤ AL-ARWĀḤ

حسن باشا بن علاء الدين الأسود

Ḥasan-bāšā b. 'Alā'uddīn al-Aswad, um. 827/1423

Isto kao 4981.

Prepisao nepoznati prepisivač u mjesecu rabī' al-āḫiru 1029/1620. godine (bilješka na fol. 71b).

Fol. 71; 205 x 135; 21 redak; tekst 150 x 95. Papir žućkast, deblji, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*, ispisano crvenom tintom. Kustode.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

4986 R 1058

المفراح في شرح مراح الأرواح

AL-MIFRĀḤ FĪ ŠARḤ MARĀḤ AL-ARWĀḤ

حسن باشا بن علاء الدين الأسود

Ḥasan-bāšā b. 'Alā'uddīn al-Aswad, um. 827/1423

Isto kao 4981.

Prepisao Yūsuf b. Mūsā (bilješka u kolofonu djela, fol. 86b).

Fol. 86; 215 x 155; 15 redaka; tekst 140 x 100. Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*, ispisano crvenom tintom. Kustode.

Vlasnik rukopisa bio Ramaḍān b. Muṣṭafā (bilješka na posljednjem zaštitnom listu).

Vakuf Svrzo Meḥmed-efendī b. Muḥammad-āġā.

4987 R 4443

المفراح في شرح مراح الأرواح

AL-MIFRĀḤ FĪ ŠARḤ MARĀḤ AL-ARWĀḤ

حسن باشا بن علاء الدين الأسود

Ḥasan-bāšā b. 'Alā'uddīn al-Aswad, um. 827/1423

Isto kao 4981.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 120; 180 x 140; 17 redaka; tekst 125 x 85. Papir žućkast, deblji. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasta'līq*.

Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*, ispisano crvenom tintom i u prvoj polovini djela nadvučen crvenom linijom. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf 'Uṯmān-efendī b. Ḥasan Abdić (bilješka na prvoj unutarnjoj korici).

4988 R 6585

المفراح في شرح مراح الأرواح

AL-MIFRĀḤ FĪ ŠARḤ MARĀḤ AL-ARWĀḤ

حسن باشا بن علاء الدين الأسود

Ḥasan-bāšā b. 'Alā'uddīn al-Aswad, um. 827/1423

Isto kao 4981.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 105; 175 x 130; 17 redaka; tekst 135 x 95. Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*. Kustode. Na početku i na kraju djela na nekoliko listova tekst od drugog prepisivača.

Iz rukopisne zbirke Ismail Haki Resulbegovića iz Trebinja.

4989 R 7871

المفراح في شرح مراح الأرواح

AL-MIFRĀḤ FĪ ŠARḤ MARĀḤ AL-ARWĀḤ

حسن باشا بن علاء الدين الأسود

Ḥasan-bāšā b. 'Alā'uddīn al-Aswad, um. 827/1423

Isto kao 4981.

Nedostaje kraj djela.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 92; 195 x 135; 20 redaka; tekst 155 x 95. Papir tamnobijel, deblji, hrapav, zahvaćen vlagom. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom otkinute klapne, oštećen. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*. Kustode.

Rukopis je sa područja Odbora Islamske zajednice Trebinje.

4990 R 2581

رواح الأرواح في شرح مراح الأرواح

RAWĀḤ AL-ARWĀḤ FĪ ŠARḤ MARĀḤ AL-ARWĀḤ

يوسف بن عبد الملك بن بخشايش قره سنان

Yūsuf b. 'Abdilmalik b. Baḫšayiš Qara Sinān, um. 868/1463-64

Komentar djela *Marāḥ al-arwāḥ* iz gramatike arapskog jezika. U vezi sa potpunim imenom, posebno godinom smrti autora ovoga komentara postoji više mišljenja (Vidi: Jahić VI, 3928/1). Kako i sam autor navodi u uvodu djela, ovaj komentar je završio posljednjeg petka u mjesecu ramaḍānu 839/1436. godine.

Početak (fol. 1b):

يا معطي كل الخير أعطنا جنات النعيم، الحمد لله الذي أرسل رسوله إلينا باللغة الفصيحة ... و بعد فيقول العبد يوسف بن عبد الملك بن يحشش (بخشيش):... كتبنا شرحًا مسمى **برواح الأرواح** للكتاب المسمى بمراح الأرواح و ختمنا في آخر جمعة شهر رمضان ذي المغفرة من شهور سنة تسع و ثلاثين و ثمانمائة...

Kraj (fol. 158a):

... و **طاويان** و راويان بحركة الواو فيها فلم تقلب ألفًا لانفتاح ما قبلها، أو ما قبل ما قبلها، فلم يقلب الألف المقلوب في إسم الفاعل همزة ليزول اجتماع الساكنين فالعين في الكل قد صح. صلّوا على من فضل الله صلوة دائمًا، محمد و آله جميعًا و سلّموا تسليمًا. تمت

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 158; 200 x 145; 11 redaka; tekst 140 x 85. Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski, obrubljen kožom i sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *nasḫī*, krupniji i razmaknutih redaka. Tekst osnovnog djela na nekoliko prvih listova pisan crvenom tintom a na ostalim nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

Izv.: Ahlwardt VI, 6811; Ḥ. Ḫ. II, 1651; GAL G II, 21 i S II, 14; Kıbrıs, 609.

4991 R 5094

شرح مراح الأرواح

ŠARḤ MARĀḤ AL-ARWĀḤ

شمس الدين أحمد بن علي ديكقوز

Šamsuddīn Aḥmad b. 'Alī Dīnqūz, um. 870/1465

Komentar morfološkog djela *Marāḥ al-arwāḥ* iz gramatike arapskog jezika.

Početak (fol. 1b):

اللهم يا مصرّف القلوب صرّف قلوبنا نحو رضائك ... قال المصنف رحمه الله عملاً بالحديث المشهور و الخبر المأثور و اقتداءً بالكتاب الكريم ...(fol. 2a) **قال العبد المفتقر** أي: ذو الإحتياج الكثير، و اختار هذا اللفظ تبركًا بما ورد في كلام الله تعالى ... **إلى الله الودود** أي: المحبوب و هو المناسب للإفتقار إليه متعلق بالمفتقر...

Kraj (fol. 201a-b):

... و طويانِ و طوِيٌ مجهول طوى، فإنه لو أعلّ الواو فيها بقلبه ألفًا أو بإسكانها، لثقل الكسرة عليها لم يلزم اجتماع الإعلالين، إلا أنه لا يعلّ حملاً على طوًى. تمّ

Prepisao nepoznati prepisivač 17. rağaba 972/1565. godine (bilješka na fol. 201b)

Fol. 201, paginiranih: 175 x 110; 15 redaka; tekst 115 x 57. Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i otkinute klapne. Pismo *nasḫī*, lijep. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom i vokaliziran. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren debljom linijom zlatne boje obrubljenom tanjom crnom linijom, dok je ostali dio teksta uokviren crvenom linijom. Lijep *unvan* u kombinaciji plave i zlatne boje. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela. Na drugom zaštitnom listu ispisan sadržaj djela.

Rukopis kupio Muḥammad Amīn, muftija u Dubici od Sulaymān-efendī Mutawallī-zāde Yāniyawī (bilješka na fol. 1a).

Iz zbirke Abdulatifa Đulbije iz Ulcinja.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1651; Ahlwardt VI, 6814 i 6816/2; Flügel I, 203; GAL S II, 14; TÜYATOK 07/I, 415; 07/III, 1844 i 07/V, 3776; Köprülü III, 640; Kıbrıs, 611; Wagner, 290.

4992 R 4844

شرح مراح الأرواح

ŠARḤ MARĀḤ AL-ARWĀḤ

شمس الدين أحمد بن علي ديكقوز

Šamsuddīn Aḥmad b. ʻAlī Dīnqūz, um. 870/1465

Isto kao 4991.

Prepisao nepoznati prepisivač u posljednjoj dekadi mjeseca muḥarrama 997/1588. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 123b).

Fol. 123; 195 x 150; 17 redaka; tekst 150 x 115. Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Rukopis je poklon porodice Serdarević iz Zenice.

4993 R 5738

شرح مراح الأرواح

ŠARḤ MARĀḤ AL-ARWĀḤ

شمس الدين أحمد بن علي ديكقوز

Šamsuddīn Aḥmad b. ʻAlī Dīnqūz, um. 870/1465

Isto kao 4991.

Nedostaje početak djela.

Prepisao ʻAlī b. Bālī al-Aqḫiṣārī u mjesecu ǧumādā al-āḫiru 1000/1592. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 105b).

Fol. 105; 215 x 150; 19 redaka; tekst 150 x 85. Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Nedostaju korice. Folije uvezane koncem. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crnom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

4994 R 4289

شرح مراح الأرواح

ŠARḤ MARĀḤ AL-ARWĀḤ

شمس الدين أحمد بن علي ديكقوز

Šamsuddīn Aḥmad b. ʻAlī Dīnqūz, um. 870/1465

Isto kao 4991.

Prepisao Ibrāhīm b. Sulaymān u prvoj dekadi mjeseca ǧumādā al-āḫira 1029/1620 (bilješka na fol. 110a):

Fol. 110; 200 x 128; 19 redaka; tekst 140 x 65. Papir tamnobijel, srednje debljine, oštećen. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4995 R 7933

شرح مراح الأرواح
ŠARḤ MARĀḤ AL-ARWĀḤ

شمس الدين أحمد بن علي ديكقوز

Šamsuddīn Aḥmad b. ʻAlī Dīnqūz, um. 870/1465

Isto kao 4991.

Prepisao Ḥasan b. ʻUṯmān u medresi Muḥammad-pāšā (Meḥmed-paša) 1047/1637-38. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 52a).

Nedostaje početak djela.

Fol. 52; 205 x 155; 19 redaka; tekst 155 x 90. Papir tamnobijel, deblji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela. Na posljednjem zaštitnom listu početak ovoga komentara.

Iz rukopisne zbirke Sirćo hadži hafiza Asim-efendije iz Sarajeva.

4996,1 R 4234,I

شرح مراح الأرواح
ŠARḤ MARĀḤ AL-ARWĀḤ

شمس الدين أحمد بن علي ديكقوز

Šamsuddīn Aḥmad b. ʻAlī Dīnqūz, um. 870/1465

Isto kao 4991.

Prepisao ʻAbdulbāqī b. Aḥmad b. Yūsuf u 21. šawwāla 1087/1676. godine (bilješka na fol. 100b).

Fol. 1b - 100b; 205 x 135; 23 retka; tekst 162 x 72. Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Strnak ḥāǧǧī Muḥammad-efendī (bilješka na prvom zaštitnom listu).

4996,2 R 4234,II

شرح تصريف العزي
ŠARḤ TAṢRĪF AL-ʻIZZĪ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Saʻduddīn Masʻūd b. ʻUmar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 4878.

Prepisao isti prepisivač kao i prethodno djelo, ʻAbdulbāqī b. Aḥmad b. Yūsuf u mjesecu rabīʻ al-āḫiru 1086/1675. godine (bilješka na fol. 152a).

Fol. 100b - 152a; 25 redaka; tekst 170 x 70. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Interlinearno i na marginama uokvirene crvenom linijom bilješke u vezi sa tekstom djela.

4996,3 R 4234,III

المطلوب في شرح المقصود
AL-MAṬLŪB FĪ ŠARḤ AL-MAQṢŪD

Isto kao 4761.

Prepisao Aḥmad b. (ʻAbdul)bāqī u Sulejmaniji medresi u trećoj dekadi mjeseca ḏū al-ḥiǧǧa 1085/1675. godine (bilješka na fol. 211a).

Fol. 153b - 211a; 25 redaka; tekst 165 x 65, do fol. 164, a dalje 175 x 100. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4997 R 2829

شرح مراح الأرواح
ŠARḤ MARĀḤ AL-ARWĀḤ

شمس الدين أحمد بن علي ديكقوز

Šamsuddīn Aḥmad b. ʻAlī Dīnqūz, um. 870/1465

Isto kao 4991.

Prepisao Čelić-zāde Ṣāliḥ b. Muṣṭafā u kasabi Stolac prvog petka u mjesecu ṣafaru poslije podne 1286/1869. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 96a).

Fol. 96; 183 x 122; 21 redak; tekst 135 x 75. Papir žućkast, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Brojevi i nazivi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

4998 R 3672

شرح مراح الأرواح
ŠARḤ MARĀḤ AL-ARWĀḤ

شمس الدين أحمد بن علي ديكقوز

Šamsuddīn Aḥmad b. 'Alī Dīnqūz, um. 870/1465

Isto kao 4991.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 136; 198 x 118; 19 redaka; tekst 145 x 65. Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez nov, tvrd, platneni sa jednom starom kartonskom nalijepljenom koricom. Pismo *ta'līq*, lijep. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vlasnik rukopisa bio Ṣāliḥ b. Isḥāq (bilješka sa pečatom na prvom zaštitnom listu).

4999 R 2139

شرح مراح الأرواح
ŠARḤ MARĀḤ AL-ARWĀḤ

شمس الدين أحمد بن علي ديكقوز

Šamsuddīn Aḥmad b. 'Alī Dīnqūz, um. 870/1465

Isto kao 4991.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 100; 207 x 145; 19 redaka; tekst 155 x 95. Papir tamnobijel, deblji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crnom linijom. Kustode.

Iz zbirke Muhamed-age Aganagića, trgovca iz Sarajeva.

5000 R 2577

شرح مراح الأرواح
ŠARḤ MARĀḤ AL-ARWĀḤ

شمس الدين أحمد بن علي ديكقوز

Šamsuddīn Aḥmad b. 'Alī Dīnqūz, um. 870/1465

Isto kao 4991.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 118; 203 x 127; 21 redak; tekst 165 x 75. Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku. Uvakufio za svoju medresu Elčī al-ḥāğğ Ibrāhīm-paša, guverner Bosne (bilješka sa pečatom na fol. 118b).

5001 R 1740

شرح مراح الأرواح
ŠARḤ MARĀḤ AL-ARWĀḤ

شمس الدين أحمد بن علي ديكقوز

Šamsuddīn Aḥmad b. 'Alī Dīnqūz, um. 870/1465

Isto kao 4991.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 114; 215 x 147; 17 redaka; tekst 155 x 100. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez mekši, kožni. Pismo *nasta'līq*, sitniji. Tekst osnovnog djela nadvučen crnom, manji dio crvenom linijom. Kustode. Na povezu kao i na fol. 1 napisan naziv djela.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke.

5002 R 4486

شرح مراح الأرواح
ŠARḤ MARĀḤ AL-ARWĀḤ

شمس الدين أحمد بن علي ديكقوز

Šamsuddīn Aḥmad b. 'Alī Dīnqūz, um. 870/1465

Isto kao 4991.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 123; 200 x 120; 19 redaka; tekst 155 x 75. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Pismo *ta'līq*, lijep. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice obrubljen crnom tankom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na prvome zaštitnom listu bilješke iz poznatih djela iz gramatike arapskog jezika.

U posjed rukopisa kupovinom došao Muftī-zāde Sarāyī Muḥammad 1297/1880. godine (bilješka sa pečatom na fol. 1a).

Iz biblioteke Ulema medžlisa.

5003 R 7906

شرح مراح الأرواح
ŠARḤ MARĀḤ AL-ARWĀḤ

شمس الدين أحمد بن علي ديكقوز

Šamsuddīn Aḥmad b. 'Alī Dīnqūz, um. 870/1465

Isto kao 4991.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 138; 195 x 130; 17 redaka; tekst 150 x 70. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Vlasnik rukopisa bio *mu'īd* (pomoćni nastavnik) Muḥammad b. Ibrāhīm (bilješka sa pečatom na fol. 1a).

5004 R 4903

شرح مراح الأرواح
ŠARḤ MARĀḤ AL-ARWĀḤ

شمس الدين أحمد بن علي ديكقوز

Šamsuddīn Aḥmad b. 'Alī Dīnqūz, um. 870/1465

Isto kao 4991.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 126; 220 x 135; 19 redaka; tekst 160 x 75. Papir žućkast, tanji, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutom rozetom na prvoj korici, dok druga nedostaje. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren debljom linijom zlatne boje, obrubljenom tanjom crnom linijom, dok je ostali dio teksta uokviren sa dvije crvene linije. Lijep *unvan* u kombinaciji zlatne i plave boje.

Na fol. 1a kasida *marṯiya* (elegija) koju je napisao Abū Farağ as-Sāwī u čast vladara.

Vlasnik rukopisa bio Nuwalī (Novljanin) Bošnjak 'Alī-efendī (bilješka na fol. 1a).

Vakuf Sulaymān 'Alī-efendī (bilješka na fol. 1a).

5005 R 4014

شرح مراح الأرواح
ŠARḤ MARĀḤ AL-ARWĀḤ

شمس الدين أحمد بن علي ديكقوز

Šamsuddīn Aḥmad b. 'Alī Dīnqūz, um. 870/1465

Isto kao 4991.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 82; 200 x 143; 17 i 23 retka; tekst 160 x 80. Papir žućkast, tanji, neuvezan. Pismo *nasta'līq* od dva prepisivača. Tekst osnovnog djela u prvome dijelu rukopisa nadvučen zelenom a u drugome crvenom linijom. Kustode.

Vlasnik rukopisa bio Maḥmūd-efendī b. Ṣāliḥ-efendī Nīšiklī, bilješka na drugom zaštitnom listu).

5006 R 7270

شرح مراح الأرواح
ŠARḤ MARĀḤ AL-ARWĀḤ

شمس الدين أحمد بن علي ديكقوز

Šamsuddīn Aḥmad b. 'Alī Dīnqūz, um. 870/1465

Isto kao 4991.

Djelo je nepotpuno na početku. Nedostaje 13 listova na početku i jedan list između fol. 19 i 20.

Prepisao Hibatullah b. Muḥammad 956/1549. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 119b).

Fol. 119, paginiranih; 160 x 105; 19 redaka; tekst 105 x 60. Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez nov, tvrd, kartonski sa platnenim hrbatom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Iz kolekcije rukopisa Muharema Omerdića.

5007 R 5193

شرح مراح الأرواح
ŠARḤ MARĀḤ AL-ARWĀḤ

شمس الدين أحمد بن علي ديكقوز

Šamsuddīn Aḥmad b. 'Alī Dīnqūz, um. 870/1465

Isto kao 4991.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Djelo je nepotpuno na početku.

Fol. 89; 205 x 140; 19 redaka; tekst 145 x 95. Papir žućkast, srednje debljine, glat. Prvi list volantan. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

5008,1 R 3497,I

شرح مراح الأرواح
ŠARḤ MARĀḤ AL-ARWĀḤ

شمس الدين أحمد بن علي ديكقوز

Šamsuddīn Aḥmad b. 'Alī Dīnqūz, um. 870/1465

Isto kao 4991.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Djelo je nepotpuno na početku.

Fol. 1a - 72a; 200 x 145; 17-25 redaka; tekst 160 x 85. Papir žućkast, deblji. Nedostaju korice poveza. Listovi uvezani preostalim kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

5008,2 R 3497,II

شرح تصريف العزي
ŠARḤ TAṢRĪF AL-'IZZĪ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 4878.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Djelo je nepotpuno na kraju.

Fol. 76b - 116b; 21-25 redaka; tekst 155 x 85. Pismo *nasḫī*, od istog prepisivača kao i u prethodnom djelu. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

5009 R 4048

شرح مراح الأرواح
ŠARḤ MARĀḤ AL-ARWĀḤ

شمس الدين أحمد بن علي ديكقوز

Šamsuddīn Aḥmad b. 'Alī Dīnqūz, um. 870/1465

Isto kao 4991.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Djelo je nepotpuno na početku.

Fol. 147; 203 x 130; 19 redaka; tekst 170 x 65. Papir tamnobijel, deblji, glat. Povez kartonski sa oštećenim kožnim hrbatom. Ima volantnih listova i laga. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Naslovi poglavlja ispisani debljom crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

5010 R 5173

شرح مراح الأرواح
ŠARḤ MARĀḤ AL-ARWĀḤ

شمس الدين أحمد بن علي ديكقوز
Šamsuddīn Aḥmad b. ʻAlī Dīnqūz, um. 870/1465

Isto kao 4991.

Prepisao ʻAbdulġabbār b. ʻAbdilkarīm 1143/1730-31. godine (bilješka na kraju djela, fol. 48b).

Nedostaje više listova na početku rukopisa kao i na nekoliko mjesta unutar rukopisa.

Fol. 48b; 210 x 140; 19 redaka; tekst 155 x 70. Papir tamnobijel, tanji, glat. Lage odvojene od korica. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

5011 R 7869

شرح مراح الأرواح
ŠARḤ MARĀḤ AL-ARWĀḤ

شمس الدين أحمد بن علي ديكقوز
Šamsuddīn Aḥmad b. ʻAlī Dīnqūz, um. 870/1465

Isto kao 4991.

Nedostaje veći dio djela na više mjesta kao i na kraju.

Fol. 36b; 170 x 120; 15 redaka; tekst 120 x 70. Papir tamnobijel, deblji, glat. Nedostaju korice. Listovi uvezani koncem. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

5012 R 817

شرح مراح الأرواح
ŠARḤ MARĀḤ AL-ARWĀḤ

شمس الدين أحمد بن علي ديكقوز
Šamsuddīn Aḥmad b. ʻAlī Dīnqūz, um. 870/1465

Isto kao 4991.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. Oko 120. Rukopis je mnogo oštećen tako da se ni listovi ne mogu izbrojiti. 210 x 155; 19 redaka; tekst 145 x 90. Papir tamnobijel, deblji, hrapav i veoma oštećen. Od poveza sačuvan samo kožni hrbat. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke.

5013 R 7822

شرح مراح الأرواح
ŠARḤ MARĀḤ AL-ARWĀḤ

مصلح الدين مصطفى بن شعبان السروري چلبي
Muṣliḥuddīn Muṣṭafā b. Šaʻbān as-Surūrī Čalabī,
897/1492 - 969/1561

Nepotpun komentar djela *Marāḥ al-arwāḥ* iz gramatike arapskog jezika. Nedostaje veći dio rukopisa.

Početak (fol. 1b):

الحمد لله المتقدس عن الإدغام و الإعلال، المتنزه عن النقل من حال إلى حال، و الصلوة على محمد الصحيح الأقوال ... و بعد فيقول العبد سروري بن شعبان، غفر الله لهما و لجميع أهل الإيمان:... و كان كتاب الإمام الممدوح و المحمود أحمد بن علي بن مسعود كتابًا موشحًا من جهة التركيب و التأليف ... أردت أن أجمع له شرحًا وافيًا ... بشرح حسن باشا المشهور ...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 10; 200 x 145; 25 redaka; tekst 155 x 70. Papir žućkast, srednje debljine, glat. Nedostaje povez. Listovi volantni. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qāla* a komentar *aqūlu*, ispisano crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom ispisane rukom prepisivača.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1651; Ahlwardt VI, 6816/5; Köprülü III, 570/2; Kıbrıs, 612.

5014 R 1941

الفلاح في شرح المراح
AL-FALĀḤ FĪ ŠARḤ AL-MARĀḤ

عبد الله بن سفر
ʻAbdullāh b. Safar, um.?

Komentar djela *Marāḥ al-arwāḥ* iz arapske gramatike. Ḥāǧǧī Ḫalīfa (II, 1651) navodi da se kao mogući autor ovoga komentara spominje Ibn Kamāl-pāšā (um. 940/1533).

Početak (fol. 1b):

نحمدك يا من بيده الخير و الجود ، و بقدرته تصريف كل موجود ، و خصّ الإنسان بخاصة أمر السجود ... **و بعد** لما رأيت المختصر في الصرف الذي صنّفه الفاضل المحقّق ... أحمد بن علي مسعود ... فأردت أن أشرحه شرحًا يزيل صعابه، و يخرج من قشره لبابه ... **قال المفتقر** ترك المصنف دأب سائر المصنفين من افتتاح كتابهم بالحمد لله اقتداء بسيد المرسلين عليه السلام...

Kraj (fol. 128b):

...لمتابعة لطوى و نظيره أنه لا يعلّ قوامًا تبعًا لقام **نحو** طوّيًا المعلوم و طُوِيًا المجهول و **طاويان** و كذا راويان. الحمد لله على التمام

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 128; 205 x 145; 21 redak; tekst 145 x 90. Papir žućkast, deblji. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela. Na posljednjem listu prigodna dova.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1651; Ahlwardt VI, 6813; GAL S II, 14.

5015 R 2138

الفلاح في شرح المراح
AL-FALĀḤ FĪ ŠARḤ AL-MARĀḤ

عبد الله بن سفر

'Abdullāh b. Safar, um.?

Isto kao 5014.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 107; 205 x 145; 25 redaka; tekst 145 x 68. Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*, sitniji. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

U posjed rukopisa je 1216/1801-02. godine došao Mullā Muḥammad b. šayḫ al-ḥāǧǧ 'Alī (bilješka na kraju djela, fol.107).

Iz zbirke Muhamed-age Aganagića, trgovca iz Sarajeva.

5016 R 4015

الفلاح في شرح المراح
AL-FALĀḤ FĪ ŠARḤ AL-MARĀḤ

عبد الله بن سفر

'Abdullāh b. Safar, um.?

Isto kao 5014.

Prepisao nepoznati prepisivač u mjesecu ša'bānu 1023/1615. godine (bilješka na kraju djela, fol. 164b).

U početku rukopisa, poslije prve folije, nedostaje više listova.

Fol. 164; 200 x 135; 15 redaka; tekst 145 x 85. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat, odvojen od korica. Ima volantnih laga. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Pismo *nasta'līq*, lijep. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom.

Vakuf Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

5017 R 8044

الفلاح في شرح المراح
AL-FALĀḤ FĪ ŠARḤ AL-MARĀḤ

عبد الله بن سفر

'Abdullāh b. Safar, um.?

Isto kao 5014.

Nedostaje više listova na početku i na kraju djela.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 160; 155 x 105; 17 redaka; tekst 135 x 65. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Nedostaju korice poveza. Listovi uvezani koncem. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

5018 R 3444

شرح مراح الأرواح
ŠARḤ MARĀḤ AL-ARWĀḤ

عبد الرحمن بن خليل الرومي

'Abdurraḥmān b. Ḫalīl ar-Rūmī, um.?

Komentar djela *Marāḥ al-arwāḥ* iz morfologije arapskog jezika. Ḥāğğī Ḫalīfa (II, 1651) navodi da je Šamsuddīn Aḥmad b. ʻAlī Dīnqūz, um. 870/1465. godine, napisao veoma dobar i cijenjen komentar djela *Marāḥ al-arwāḥ* (Vidi: 4991) a da je ʻAbdurraḥīm b. Ḫalīl ar-Rūmī napisao sažetak spomenutog komentara. Prema TÜYATOK-u (07/I, 410) i aẓ-Ẓāhiriyya (LBAS, 518) ovo je taj sažetak.

Početak (fol. 1b):

الحمد لله الذي أطلعنا على كتابه بعلوم العربية و التصريف، فإن العبد الذليل عبد الرحمن بن خليل لما اتسع الله تعالى عباده نعمًا لا يحصى عددها، و حفظنا كلامه عن التبديل و التحريف و جعل التسمية به: مراح الأرواح ... شرحته شرحًا يحتوي متنًا، و بيّنت ما فيه ظهرًا و بطنًا ...

Kraj (fol. 126a):

... **يكون حكمها أيضًا كحكم** عين **طوى** للمطابقة **نحو طاويان** و هو تثنية اسم الفاعل من طوى، و إن لم يجتمع الإعلالان إذا أعلّ عينه لكنه لم يعلّ لمطابقة للمفرد الذي اجتمع فيه الإعلالان إذا أعلّ عينه.

Prepisao nepoznati prepisivač 1044/1634. godine (bilješka na kraju djela, fol. 126a).

Fol. 126; 200 x 135; 19 redaka; tekst 150 x 80. Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*, lijep. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku. Za svoju medresu uvakufio Elčī al-ḥāğğ Ibrāhīm-paša, guverner Bosne (bilješka sa pečatom na kraju djela, fol. 126a).

Izv.: Ḥ. Ḫ II, 1651; Ahlwardt VI, 6816/3; TÜYATOK 07/I, 410; aẓ-Ẓāhiriyya LBAS, 518.

5019 R 7341

شرح مراح الأرواح
ŠARḤ MARĀḤ AL-ARWĀḤ

عبد الرحمن بن خليل الرومي

ʻAbdurraḥmān b. Ḫalīl ar-Rūmī, um.?

Isto kao 5018.

Prepisao Aḥmad b. Maḥmūd iz Zenice 1039/1629. godine (bilješka na kraju djela, fol. 165a).

Nedostaje nekoliko listova rukopisa na početku.

Fol. 165; 150 x 105; 15 redaka; tekst 110 x 70. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Nedostaju korice. Hrbat kožni. Pismo *nasḫī*. Nekoliko prvih listova na početku od drugog prepisivača. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

5020,1 R 3043,I

شرح القصارى في الصرف
ŠARḤ AL-QUṢĀRĀ FĪ AṢ-ṢARF

السيد علي بن بالي بن محمد مانك

as-Sayyid ʻAlī b. Bālī b. Muḥammad Mānik, um. 992/1584

Komentar djela iz arapske gramatike *al-Quṣārā fī aṣ-ṣarf*.

Nedostaje prva stranica rukopisa djela.

... قصدت إلى كتاب قصارى الذي هو في الإحتواء، على كثرة الفوايد و طرح العوائق...

Kraj (fol. 39b):

... **مفتتحه** فاعل يتقارب و **منتهاه** و هذا لما ذكره في خطبة الكتاب... **و الحمد لله تعالى على ما أيّدني** بالتأييدات السبحانية، و قوّاني بالقوى العالية الروحانية **في أولاه و أخراه** و لا حول و لا قوة إلاّ بالله...

Prepisao nepoznati prepisivač (11)18/1706. godine (bilješka na kraju djela, fol. 31a).

Fol. 1a - 31a; 195 x 150; 23 retka; tekst 155 x 75. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela u početku ispisan crvenom tintom a kasnije nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Izv.: Köprülü II, 1616/3.

5020,2 R 3043,II

القصارى في الصرف
AL-QUṢĀRĀ FĪ AṢ-ṢARF

علاء الدين أحمد الخجندي

ʻAlā'uddīn Aḥmad al-Ḫuğandī, um. 830/1427

Kraće djelo iz arapske gramatike.

Početak (fol. 32b):

لا إلاّه عم آلاؤه و لا إلاه سوا... لما رأيت قصر أمَد المراد، أقرب إلى نهاية الإرشاد، رأيت عنان جواد القلم أولى بالصرف نحو قصارى مختصر في الصرف...

Kraj (fol. 39b):

... أن يلتقي طرفاه، و يتقارب مفتتحة و منتهاه.و الحمد لله على ما أيّدني في أولاه و أخراه...

Prepisao nepoznati prepisivač (10)99/1688. godine (bilješka na kraju djela, fol. 39b).

Fol. 32b - 39b; 11 redaka; tekst 135 x 60. Pismo *ta'līq*, mjestimično vokaliziran. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela. Kustode.

Izv.: Ḥ. Ḫ: II, 1327; GAL S II, 258; Köprülü I, 1616/2.

5021 R 1542

عنقود الزواهر في نظم الجواهر
'UNQŪD AZ-ZAWĀHIR FĪ NAẒM AL-ĞAWĀHIR

علاء الدين علي بن محمد القوشجي
'Alā'uddīn 'Alī b. Muḥammad al-Qūšğī, um. 879/1474

Veće djelo iz arapske morfologije.

Početak (fol. 1b):

الحمد لله جلّت أسماؤه عن أن يغيّرها حال، أو يعتريها انفعال ... **أما بعد** فإن من المعلوم لكل ذي فطرة ذات فطنة أن اللازم الأهمّ و الواجب الأقدم لمن يدوم تركيبًا ...(fol. 2b) فجاء، الحمد لله ... كتابًا جامعًا، إن شاء الله تعالى نافعًا مرضيًا عاريًا ... عقود الجواهر مسمّي **عنقود الزواهر**...

Kraj (fol. 135b):

... و أما عند الفراء: فله أحكام و أقسام لا نشتغل بها لعدم اندارجها فيما توجهنا إليه من المرام، و نقف على هذا القدر الوافي بغرضنا من الكلام، حامدين لله على التوفيق للإتمام، و مصلين و مسلمين على رسوله سيد الأنام...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 135; 205 x 135; 25 redaka; tekst 160 x 75. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja i neki gramatički primjeri ispisani crvenom tintom a na nekim mjestima ostale bjeline. Kustode.

Na preklopu napisan naslov djela عنقود الزوائد مع بيان أقسام العربية što ne odgovara u potpunosti naslovu koji se nalazi u samome djelu kao i nama dostupnim izvorima.

Vlasnik rukopisa bio Aḥmad b. Muṣṭafā za vrijeme dok je bio muderis u Gazi Husrev-begovoj medresi (bilješka na prvom zaštitnom listu). Na istom mjestu i bilješka da spomenuti muderis uvakufljuje ovaj rukopis za Gazi Husrev-begovu medresu.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke.

Izv.: A. M. I, 736; Ḥ. Ḫ. II, 1174; GAL G II, 235/4 i S II, 330/4; Kıbrıs, 599.

5022,1 R 2233,I

ديباجة الهارونية
DĪBĀĞA AL-HĀRŪNIYYA

نجم الدين عمر بن الهروي
Nağmuddīn 'Umar b. al-Harawī, um. ?

Uvodni dio kraće rasprave iz morfologije arapskog jezika.

Početak (fol. 1b):

الحمد لله الذي صرّفنا في نعمه، و عرّفنا من مجده الكامل و كرمه ... **و بعد** فهذا مختصر في التصريف عملته لمن أهمني أمره ...

Kraj (fol. 2a):

.... و قد حصرت مقصور هذا الفنّ ناكبًا عن الفضول في ستة فصول **الفصل الأوّل** في الإصطلاحات **الفصل الثاني** في أبنية الأفعال و المصادر **الفصل الثالث** في بيان الأمثلة **الفصل الرابع** في الحذف و الزيادة **الفصل الخامس** في حلّ العقد **الفصل السادس** في معاني الأمثلة ... و ما توفيقي إلاّ بالله عليه توكلت و إليه أنيب.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 2a; 200 x 135; 17 redaka; tekst 145 x 75. Papir žućkast, srednje debljine, glat. Nedostaje povez. Pismo *ta'līq*. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 2027; GAL S II, 924; Fajić V, 3351/4.

5022,2 R 2233,II

شرح الهارونية في التصريف
ŠARḤ AL-HĀRŪNIYYA FĪ AT-TAṢRĪF

شمس الدين محمد بن إبراهيم بن حسن النكساري
Šamsuddīn Muḥammad b. Ibrāhīm b. Ḥasan an-Nikusārī, um. 901/1495

Komentar al-Harawījeva djela *ar-Risāla al-Hārūniyya* iz morfologije arapskog jezika.

Isto kao 4984,3.

Početak (fol. 2b):

الحمد لله الذي دلّ على وجوده الحق، مشاهد الفعل و الإنفعال ... و بعد فلما رأيت المختصر الذي صنفه الإمام المحقق ... عمر ابن الإمام الفاضل الكامل الهروي ... في التصريف مشتملاً على فوائد كثيرة و مباحث شريفة و مسائل دقيقة مع وجازة نظمه و صغر حجمه، و لم يكن له شرح يفيد حلّ معضلاته، و يكشف قناع مشكلاته، أردت أن أكتب (له) شرحًا وافيًا...

Kraj (fol. 59b):

... **قوله** و فعلل لما فيه حركة غالبًا، لما فرغ من بيان معاني أبواب الثلاثي شرع في الرباعي ... و الغرض منها إلحاق فقط، فلا يتعلق بها مزيد بحث، و افعنلى نحو اسلنقى من مزيد الثلاثي أيضًا، إلا أنه مطاوع فعلى نحو: سلقيته فاسلنقى.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 2b - 60b; 17 redaka; tekst 145 x 75. Pismo *ta'līq*, od istog prepisivača kao i u prethodnom djelu. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom i citiran sa *qawluhu*, ispisano crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 2027; Ahlward VI, 6758; Kıbrıs, 620; Univerzitet Imam, 859; Fajić V, 3351/5.

5023,1 R 1436,I

شرح ديباجة الهارونية في التصريف

ŠARḤ DĪBAĞA AL-HĀRŪNIYYA FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4984,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 3b; 205 x 135; 19 redaka; tekst 140 x 100. Papir tamnobijel, srednje debljine. Listovi odvojeni od korica. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*, ispisano crvenom tintom. Kustode.

Rukopis je sa područja Travnika.

5023,2 R 1436,II

شرح الهارونية في التصريف

ŠARḤ AL-HĀRŪNIYYA FĪ AT-TAṢRĪF

شمس الدين محمد بن إبراهيم بن حسن النكساري

Šamsuddīn Muḥammad b. Ibrāhīm b. Ḥasan an-Nikusārī, um. 901/1495

Isto kao 4984,3.

Prepisao Ğamāl b. 'Umar u medresi Birkī? (بركي) 14. ša'bāna 767/1366. godine (bilješka na fol. 44b). Godina prepisa je, međutim, nelogična s obzirom na godinu smrti autora kometara.

Fol. 4b - 44a; 22 retka; tekst 175 x 110. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*, ispisano crvenom tintom. Kustode na više mjesta odsječene prilikom uvezivanja rukopisa.

5023,3 R 1436,III

شرح تصريف العزي

ŠARḤ TAṢRĪF AL-'IZZĪ

يحيى بن إبراهيم بن عبد السلام الزنجاني

Yaḥyā b. Ibrāhīm b. 'Abdussalām az-Zanğānī, um. prije 1050/1640

Isto kao 4879,2.

Prepisao Ğamal b. 'Umar u medresi Birkī (بركي) 14. ša'bāna 767/1366. godine (bilješka na kraju drugog djela u zbirci, fol. 44b i na kraju ovoga djela, fol. 74a). Godina prepisa je nelogična s obzirom na godinu smrti autora kometara.

Fol. 45a - 74a; 22 retka; tekst 175 x 110. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*, ispisano crvenom tintom i nadvučen smeđom linijom. Kustode na više mjesta odsječene prilikom uvezivanja rukopisa.

5023,4 R 1463,IV

شرح مجمع البحرين و ملتقى النيرين

ŠARḤ MAĞMA' AL-BAḤRAYN WA MULTAQĀ AN-NAYYIRAYN

مظفرالدين أحمد بن على بن ثعلب ابن الساعاتي البغدادي

Muẓaffaruddīn Aḥmad b. 'Alī b. Ṯa'lab Ibn as-Sā'ātī al-Bağdādī,
um. 696/1296

Komentar djela *Mağma' al-baḥrayn wa multaqā an-nayyirayn* iz hanefijskog fikha. Isti autor je napisao i osnovno djelo. Ovdje se radi samo o uvodnom dijelu.

Početak (fol. 77b):

الحمد لله و سلام على عباده الذين اصطفى أما بعد فإنه لما كان علم الفقه من أشرف ما نيطت به عزايم ذوي الهمم...

Kraj ovdje (fol. 84a):

... **قال** و على قول أبي يوسف: إذا خالفه صاحباه بالجملة...

Prepisao isti prepisivač kao i prethodna djela u zbirki, Ğamāl b. ‘Umar (bilješka na kraju drugog djela u zbirci, fol. 44b i na kraju trećeg djela, fol. 74a).

Fol. 77b - 84a; 22 retka; tekst 175 x 110. Pismo *nasta‘līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qāla*. Kustode na više mjesta odsječene prilikom uvezivanja rukopisa.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1600; Köprülü I, 587; Kıbrıs, 214; Dobrača II, 1131; Wagner, 188.

5024 R 5032

التوابع فى علم الصرف

AT-TAWĀBI‘ FĪ ‘ILM AṢ-ṢARF

جمال الدين إسحاق القراماني

Ğamāluddīn Isḥāq al-Qarāmānī, um. 930/1524

Isto kao 4828,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1075/1664-65. godine (bilješka na kraju djela, fol. 65a).

Fol. 65, paginiranih; 205 x 155; 17 redaka; tekst 145 x 80. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez nov, platneni sa klapnom. Pismo *nasta‘līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama rijeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

5025 R 5249

التوابع فى علم الصرف

AT-TAWĀBI‘ FĪ ‘ILM AṢ-ṢARF

جمال الدين إسحاق القراماني

Ğamāluddīn Isḥāq al-Qarāmānī, um. 930/1524

Isto kao 4828,2.

Nedostaje početak djela.

Prepisao učenik Aḥmad b. Ḥusayn iz Travnika (bilješka na kraju djela, fol. 105a).

كتبه الفقير طالب أحمد بن حسين عن قصبه، تراونيك، غفر الله له و لوالديه و لمن قرأ و نظر و حفظ.

Fol. 105; 205 x 135; 13 redaka; tekst 140 x 80. Papir tamnobijel, deblji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasta‘līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Vakuf al-Ḥāğğ Muṣṭafā-efendī (bilješka na više mjesta u rukopisu).

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

5026,1 R 3463,I

قواعد الفرس

QAWĀ‘ID AL-FURS

شمس الدين أحمد بن سليمان ابن كمال باشا

Šamsuddīn Aḥmad b. Sulaymān Ibn Kamāl-pāšā, um. 940/1533.

Kraća perzijska gramatika napisana na arapskom jeziku.

Početak (fol. 1b):

الحمد لله الذي منحني من تواتر نعمائه تدوين قواعد الفرس بكرم إلطافه ... و بعد فهذه رسالة مشتملة على القواعد الفرسية، و مكتفية لمن حفظها بمعرفة لسان الفارسية ... و سميتها لاحوائها على بيان قواعده **قواعد الفرس** ...

Kraj (fol. 15b):

... واعلم إن فا و وا لا يدخلان إلاّ على المصدر و الفعل لأنهما مختصان بمعنى الحدوث. و الله أعلم بالصواب...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 15b; 200 x 140; 19 redaka; tekst 150 x 60. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Ima volantnih listova. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta‘līq*. Brojevi poglavlja i istaknute riječi u početku ispisani crvenom tintom a kasnije ostale bjeline u tekstu. Kustode. Na marginama u početku bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na fol. 16b nekoliko definicija određenih sintaksičkih kategorija.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

Izv.: Ahlwardt VI, 6848; Flügel I, 216; Loebenstein, 2457; Hasandedić, 634/26; Kairo P, 1752; Jahić VI, 4206/1.

5026,2 R 3463,II

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام
Ğamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullāh b. Yūsuf b. Aḥmad
Ibn Hišām, 708/1309 - 761/1360

Isto kao 4797,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 16b - 37b; 9 redaka; tekst 135 x 65. Pismo *ta'līq*. Naslovi i brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. U početku na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

5026,3 R 3463,III

المقدمة الآجرومية

AL-MUQADDIMA AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمد بن محمد بن دارد الصنهاجي ابن آجروم
Abū 'Abdullāh Muḥammad b. Muḥammad b. Dāwūd aṣ-Ṣinhāğī
Ibn Āğurrūm, 672/1273 - 723/1323

Isto kao 4797,5.

Nedostaje kraj djela.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 39b - 49b; 7 redaka; tekst 120 x 55. Pismo *nasḫī*. Ostale bjeline u tekstu za naslove i brojeve poglavlja i istaknute riječi. Kustode.

5026,4 R 3463,IV

الهارونية في التصريف

AL-HĀRŪNIYYA FĪ AT-TAṢRĪF

نجم الدين عمر بن الهروي
Nağmuddīn 'Umar b. al-Harawī, um.?

Rasprava iz morfologije arapskog jezika.

Početak (fol. 50b):

الحمد لله الذي صرفّنا في نعمه، و عرفّنا من مجده الكامل و كرمه ... **و بعد فهذا مختصر** في التصريف عملته لمن أهمني أمره ...(fol. 2a) و قد حصرت مقصور هذا الفنّ ناكبًا عن الفضول في ستة فصول **الفصل الأوّل** في الإصطلاحات **الفصل الثاني** في أبنية الأفعال و المصادر **الفصل الثالث** في بيان الأمثلة **الفصل الرابع** في الحذف و الزيادة **الفصل الخامس** في حلّ العقد **الفصل السادس** في معاني الأمثلة...

Kraj (fol. 68b-69a):

... و تفعلل و افعنلل و افعلل كلّها للمطاوعة و اللزوم، و أفعول و فيعل و فعلى للإلحاق فقط، و افعنلى مطاوع فعلى نحو: سلقيته فاسلنقى.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 69a; 15 redaka; tekst 160 x 80. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 2027; GAL S II, 924; Fajić V, 3351/4.

5026,5 R 3463,V

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني
Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 4825,3.

Nedostaje kraj djela.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 70b - 79b; 9 redaka; tekst 135 x 60. Pismo *nasta'līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na prve tri folije tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom.

5027,1 R 3459,I

ضابطات الجموع

ḌABIṬAT AL-ĞUMŪ'

Isto kao 4828,3.

Prepisao nepoznati prepisivač u mjesecu muḥarramu 1019/1610. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 2a).

Fol. 1b - 2a; 195 x 130; ukupno 50 redaka; tekst 175 x 100. Papir tamnobijel, deblji, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī*. Kustode.

Na prvom zaštitnom listu bilješka da je vlasnik rukopisa bio Munlā Darwīš b. al-ḥāǧǧ Ḥāfiẓ-efendī dok je bio u Fojničkoj medresi.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

5027,2 R 3459,II

الشافية في الصرف

AŠ-ŠĀFIYA FĪ AṢ-ṢARF

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū ʻAmr ʻUṯmān b. ʻUmar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 4789,8.

Prepisao nepoznati prepisivač u trećoj dekadi mjeseca ḏū al-qaʻda 1135/1723. godine (bilješka na kraju djela, fol. 51b).

Fol. 4b - 51b; 11 redaka; tekst 135 x 70. Pismo *nasḫī*, lijep. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Interlinearno sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela.

5027,3 R 3459,III

شرح أبيات ضوء المصباح

ŠARḤ ABYĀT ḌAW' AL-MIṢBĀḤ

Komentar stihova navedenih kao primjeri u al-Isfarā'īnījevu djelu *Ḍaw' al-Miṣbāḥ*, što je komentar al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ*.

Početak (fol. 53b):

الحمد لله الذي شرّف نوع الإنسان باللسان، و خصّصه من الأنواع بالنطق و البيان، و جعله عالمًا بأصول الفصاحة ... أما بعد: فهذه فوايد لأبيات الضوء، هي للبيان مصابيح ...

و بعد غد يا لهْفَ نَفْسِي مِنْ غَدٍ - إذا راح أصحابي و لستُ برَايِحِ

أما اللغة فقوله: يا لهْفَ نفسي، من التلهف، و هو التحسر...

Kraj (fol. 72a):

... و أما الإستشهاد: فعلى أن كلمة رُبَّ تكون مضمرة بعد بل، كما تكون مضمرة بعد الفاء نحو قوله: **بل بلد ذي صعد** أي بل رُبَّ بلدٍ.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 53b - 72a; 17 redaka; tekst 145 x 60. Pismo *ta'līq*, krupniji. U tekstu ostale praznine za riječ kojom se navode stihovi. Kustode.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1709; Ahlwardt VI, 6534; az-Ẓāhiriyya N, 223; Kıbrıs, 640; Jahić VI, 3895/2.

5028 R 7823

قوانين الصرف

QAWĀNĪN AṢ-ṢARF

أحمد مصطفى اللالي

Aḥmad Muṣṭafā al-Lālī, um. 971/1563

Djelo iz arapske gramatike. U našemu rukopisu nedostaje kraj djela.

Početak (fol. 1b):

الحمد لله الذي وهب لنا سبيل الصواب، و الصلوة على محمد الذي منع عن الأذناب ... **أما بعد** فيقولُ العبد المحتاج إلى رحمة الله المتعال سيّد أحمد بن مصطفى الشهير بلالي: إنّي أردت أن أكتب رسالة بالسعادة راجيًا بفضل الله تعالى و العناية، فحرّرت هذا الكتاب بتوفيق الله الوهّاب... و سميته **بقوانين الصرف** ...اعلم أن الأفعال على ضربين الأوّل: أصليّ و هو الذي بقي على حروفه الأصلية نحو: نصر و دحرج و الثاني مزيد فيه...

Kraj ovdje (fol. 10b:)

... نحو اظّهر أصله اظتهر بعد نقل ظهر إلى باب الإفتعال قلبت التاء طاء، لما مرّ فصار اظطهر ثم قلبت الطاء ظاءً...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 10; 205 x 150; 25 redaka; tekst 155 x 70. Papir žućkast, srednje debljine, glat. Listovi volantni. Nedostaje povez. Pismo *ta'līq*. Kustode.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

Izv.: Ḥ. Ḫ: II, 1361.

5029,1 R 2471,I

كفاية المبتدي

KIFĀYA AL-MUBTADĪ

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr ʻAlī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 4789,6.

Prepisao Muḥammad Šayḫ-zāde Izeničali (iz Zenice) 1137/1724-25. godine (bilješka na kraju djela, fol. 22b).

تمّت الكتابة بعون الله الملك الوهّاب في سنة ١١٣٧، كتبه الفقير محمد شيخ زاده إيزنچه لي.

Fol. 1b - 22b; 188 x 128; 15 redaka; tekst 145 x 70. Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Vakuf Ṣāliḥ-efendī Hrōmo-zāde (Hromić).

5029,2 R 2471,II

مجمع البحرين

MAĞMA' AL-BAḤRAYN

إبراهيم الحافظ بن مصطفى الأنقري

Ibrāhīm al-ḥāfiẓ b. Muṣṭafā al-Anqarī, um.?

Djelo iz morfologije arapskog jezika.

Početak (fol. 23b):

قال أفقر الورى إلى الباري إبراهيم الحافظ بن مصطفى الأنقري ... فلهذا سميته **مجمع البحرين** مشتملاً على ثلاثة أبواب. الباب الأول فى أحوال الفعل مشتملاً على فصول، الباب الثاني في أحوال الإسم مشتملاً على فصول، الباب الثالث في أحوال الحرف مشتملاً على فصول...

Kraj (fol. 36a):

... والتوقيع قد و لمّا و المشبّهة إنّ أنّ كأنّ لكنّ ليت لعلّ .تم

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 23b - 36a; 15 redaka; tekst 140 x 65. Pismo *ta'līq*. Kustode.

5029,3 R 2471,III

مولد النبى

MAWLID AN-NABĪ

سليمان چلبي

Sulaymān Čalabī, um. 825/1422

Panegirički spjev (mevlud) Božijem Poslaniku Muhamedu a.s.

Početak (fol. 38b):

الله ادين ذِكر ايده لم اوّلا – واجب اولدر جمله اشده هر قوله...

Kraj (fol. 49b):

... امّتدن راضي أولسون أولْ معين – رحمة الله عليهم أجمعين.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 38b - 49b; 9 redaka; tekst 155 x 80. Pismo *nasḫī*. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na fol. 49b - 50b odlomci iz Kur'ana, iz *sūra Yūnus* i *sūra Yūsuf*.

Na fol. 50a - 60a razne bilješke na turskom i arapskom jeziku.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1910; Dobrača I, 120 i II, 1855/4; Popara-Fajić VII, 4605/4; TÜYATOK 07/III, 2048-49.

5029,4 R 2471,IV

الرسالة الأدبية

AR-RISĀLA AL-ADABIYA

نصوح بن حاجى علي

Naṣūḥ b. ḥāğğī 'Alī, um.?

Kraće djelo na turskome jeziku o lijepom ponašanju učenika, sljedbenika derviškog reda, prema svome učitelju.

Početak (fol. 67b):

الحمد لله الذي هدانا للصراط المستقيم، و جعلنا من زمرة السالكين لمناهج الحق العظيم ... و بعده بلكل واكاه اولكلقجن بر طالب حق طريق تصوفه شروع ايليه...

Kraj (fol.71b):

... كم أول عزيزلر دعالرين آلوب طريقنده كامل أوله مخالفت ايدوب ناقص اولنلردن اولميه إن شاء الله تعالى...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 67b - 71b: 15 redaka; tekst 169 x 90. Pismo *nasḫī*. Kustode.

Izv.: Ḥ. Ḫ. I, 844; Fajić III, 2120/5.

5029,5 R 2471,V

حكايهء قاضي با اوغرى

ḤIKĀYA-I QĀḌĪ BĀ OĠRU

Priča o kadiji i kradljivcu.

Početak (fol. 72b):

حكايتده كتورمشلردر كه ري شهرنده، بر قاضي واريديكه أنواع علم و زُهديله اراسته وپيراسته ايدي...

Kraj (fol. 82b):

...بعد قاضي ايله دعوام و نزاعم قلمدي اوغري افچه، ألوب كتدي، قاضي حوش اولوب فرحنال أولدي كه اوغرنبك بنماله دعواسي قلمدي ديويو نظمي ددي. تمام

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 72b - 82b; 15 redaka; tekst 150 x 75. Pismo *nashī*. Citirani primjeri u tekstu nadvučeni crvenom linijom. Kustode.

5030,1 R 2451,I

كفاية المبتدي

KIFĀYA AL-MUBTADĪ

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr ʻAlī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 4789,6.

Prepisao nepoznati prepisivač 1178/1764-65. godine (bilješka na kraju drugog djela, fol. 34b)

Fol. 1b - 23a; 178 x 120; 15 redaka; tekst 115 x 65. Papir žućkast, srednje debljine. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasta'līq*. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren debljom zlatnom i tri tanje crne linije, dok je ostali dio teksta uokviren crvenom linijom. Kustode. *Unvan* u kombinaciji zlatne i plave boje.

Rukopis za Gazi Husrev-begovu medresu uvakufio Munlā Mūsā (bilješka na prvom poveznom listu).

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke.

5030,2 R 2451,II

الأمثلة المختلفة

AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr ʻAlī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Pogl.: 4826,3.

Početak (fol. 24b):

الحمد لمن صرف نحو رضائه قلوبَ العارفين، و الصلوة على من أرسله نوراً و رحمةً للعالمين، و بعد فاعلم أنّ الأبنية الإشتقاقية ضربان: مجرد و مزيد فيه...

Kraj (fol. 34b):

و أربعة سداسي مزيد ثلاثيَ غير الملحق، و إثنان سداسيّ مزيد الثلاثي الملحق بباب الأفعال و واحد سداسيّ مزيد الثلاثيَ الملحق بباب الأفعال من الأمر بعون الخلاق.

Prepisao nepoznati prepisivač 1178/1764-65. godine (bilješka na kraju djela, fol. 34b).

Fol. 24b - 34b; 15 redaka; tekst 115 x 65. Pismo *nasta'līq* od istog prepisivača kao i u prethodnom djelu. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren debljom zlatnom i tri tanje crne linije, dok je ostali dio teksta uokviren crvenom linijom. Kustode. *Unvan* u kombinaciji zlatne i plave boje.

5031,1 R 3724,I

كفاية المبتدي

KIFĀYA AL-MUBTADĪ

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr ʻAlī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 4789,6.

Prepisao nepoznati prepisivač 1252/1836-37. godine (bilješka na kraju djela, fol. 22a).

Fol. 1b - 22b; 180 x 120; 17 redaka; tekst 145 x 75. Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*, mjestimično vokaliziran. Kustode.

Vakuf Karađoz-begove biblioteke iz Mostara.

5031,2 R 3724,II

العوامل الجديدة

AL-ʻAWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr ʻAlī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Kraće djelo o agensima u sintaksi arapskog jezika.

Početak (fol. 23b):

{الحمد لله رب العالمين} و الصلوة و السلام على محمد و آله أجمعين. **و بعد** فاعلم أنه لا بد لكل طالب معرفة الإعراب من معرفة مائة شيء، ستون منها تسمى عاملاً، و ثلاثون منها تسمى معمولاً، و عشرة منها تسمى عملاً و إعرابًا ...

Kraj (fol. 29b):

...و إن لم يظهر و لم يقدر في آخره يسمى محليًا نحو **توكلنا على من لا يأتي الخير إلا من جهته.**

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 23b - 29b; 13 redaka; tekst 135 x 65. Pismo *ta'līq*. Prva i posljednja stranica od drugoga prepisivača. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Izv.: Ahlwardt VI, 6786; Dobrača I, str. 112/7 i 357/6; Köprülü III, 556/2; az-Ẓāhiriyya N, 360; Jahić VI, 3773/2.

5032,1 R 4172,I

كفاية المبتدي

KIFĀYA AL-MUBTADĪ

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 4789,6.

Prepisao 'Abdullāh b. mullā Ṣāliḥ Hromić 1253/1837. godine (bilješka na kraju djela, fol. 24b).

كتبه الفقير الحقير المعترف بالعجز و التقصير عبد الله بن مُلاّ صالح حرومیك زاده، غفر الله له و لوالديه، و أحسن إليهما و إليه سنة ١٢٥٣ ثلث و خمسين و مائتين و ألف بعد هجرة ...

Fol. 1b - 24b; 200 x 153; 15 redaka; tekst 140 x 85. Papir žućkast, srednje debljine. Povez tanji, kartonski. Pismo *nasḫī*. Nazivi i brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode.

5032,2 R 4172,II

تصريف العزي

TAṢRĪF AL-'IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني

'Izzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb b. 'Alī az-Zanǧānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisao 'Abdullāh b. mullā Ṣāliḥ Hromoć 29. ramaḍāna 1253/1837. godine (bilješka na kraju djela, fol. 39b).

Fol. 27b - 39b; 15 redaka; tekst 138 x 87. Pismo *nasḫī*. Istaknute riječi ispisane crvenom tintom ili nadvučene crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela. Tekst djela uokviren crvenom linijom. *Unvan* sa ispisanom *basmalom* i naslovom djela.

5033 R 764

عناية المبتغي في شرح كفاية المبتدي

'INĀYA AL-MUBTAĠĪ FĪ ŠARḤ KIFĀYA AL-MUBTADĪ

أحمد قوش أطه لي

Aḥmad Qušadalı, um.?

Komentar al-Birgawījeva djela *Kifāya al-mubtadī* iz morfologije arapskog jezika.

Početak (fol. 1b):

الحمد لله الذي صرف قلوب العلماء الأعلام، نحو العلوم الموصلة إلى دار السلام ... **أما بعد** فيقول العبد الضعيف الشيخ أحمد، المفتقر إلى الله القويّ الصمد، الساكن بمدينة قوش أطسى ... لما كان علم الصرف هو أمّ العلوم ... و كان **كفاية المبتدي** للشيخ الفاضل ... محمد بن پير علي الشهير بالفاضل البركوي...

Kraj (fol. 106b):

... **لم يغزون و لم يرمين و لم يطوين** بفتح الواو و الياء فيها، و بالتنوين في كل منها. قد تم ختام المرام، بعناية الملك العلاّم، فالحمد لله على نظام التمام...

Prepisao nepoznati prepisivač 1141/1728-29. godine (bilješka na kraju djela, fol. 106b).

Fol. 106; 210 x 125; 19 redaka; tekst 130 x 60. Papir žućkast, srednje debljine, glat. Prvi i posljednji list oštećeni. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

Izv.: GAL G II, 441; Köprülü III, 595/1; O. M. I, 405.

5034 R 4645

عناية المبتغي في شرح كفاية المبتدي

‘INĀYA AL-MUBTAĠĪ FĪ ŠARḤ KIFĀYA AL-MUBTADĪ

أحمد قوش أطه لي

Aḥmad Qušadalı, um.?

Isto kao 5033.

Prepisao Aḥmad b. al-ḥāǧǧī Raǧab al-Mūstārī (iz Mostara) u mjesecu ḏū al-qa‘da 1190/1776. godine (bilješka na kraju djela, fol. 108b).

رقّمه الفقير الحقير أحمد ابن الحاجي رجب الموستاري، عفى عنهما الباري، سنة تسعين و مائة و ألف من الهجرة، منّ له العزّ و الشرف، في ماه ذي القعدة.

Fol. 108; 205 x 135; 19 redaka; tekst 155 x 70. Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasta‘līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren debljom linijom zlatne boje, obrubljenom tanjim crnim linijama. Margine uokvirene tanjom crvenom linijom.

Prvi vlasnik rukopisa prepisivač Aḥmad b. al-ḥāǧǧ Raǧab al-Mūstārī (bilješka i pečat na drugom zaštitnom listu).

Vlasnik rukopisa bio Muḥammad b. ‘Alī-efendī Ǧābī-zāde (Džabić, bilješka na prvom zaštitnom listu).

Rukopis je sa područja Odbora Islamske zajednice Mostar.

5035 R 4805

عناية المبتغي في شرح كفاية المبتدي

‘INĀYA AL-MUBTAĠĪ FĪ ŠARḤ KIFĀYA AL-MUBTADĪ

أحمد قوش أطه لي

Aḥmad Qušadalı, um.?

Isto kao 5033.

Prepisao Muṣṭafā b. Ḫalīl al-Mūstārī (iz Mostara) mjeseca raǧaba 1254/1838. godine (bilješka na kraju djela, fol. 116a).

Fol. 116; 185 x 145; 19 redaka; tekst 155 x 90. Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode.

5036 R 1608

عناية المبتغي في شرح كفاية المبتدي

‘INĀYA AL-MUBTAĠĪ FĪ ŠARḤ KIFĀYA AL-MUBTADĪ

أحمد قوش أطه لي

Aḥmad Qušadalı, um.?

Isto kao 5033.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 108; 220 x 155; 21 redak; tekst 155 x 85. Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī*, lijep, osim nekoliko listova na početku koji su napisani rukom drugog prepisivača. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode.

Rukopis uvakufljen za Ajni-beǧzāde mekteb. Rukopis je predat muteveliji i muallimu al-Ḥāǧǧ Ḫalīl b. Ṣāliḥ al-Harsankliji 1253/1837-38. godine (bilješka na fol. 1a).

5037,1 R 3944,1

رسالة في بيان الحاصل بالمصدر

RISĀLA FĪ BAYĀN AL-ḤĀṢIL BI AL-MAṢDAR

محمد أمين بن محمود البخاري أمير پادشاه

Muḥammad Amīn b. Maḥmūd al-Buḫārī Amīr Pādišāh,
um. 987/1579.

Kraće gramatičko djelo ili, prema drugima, djelo iz arapske stilistike.

Početak (fol. 1b):

سبحان من حصل بمصدر تكوينه الأفعال و الآثار، و ظهر بتأثير قدرته الأكوان في الأطوار، و السلام على نبيه المختار، و على آله و صحبه الأخيار. **أما بعد** فهذه رسالة في بيان الحاصل بالمصدر الذي هو من مطارح الأنظار، نقل الفاضل المشهور حسن چلبي في حاشية المطول عن بعض الأفاضل عند قول المحقق التفتازاني في تفسير التعقيد ...

Kraj (fol. 3b):

... و الحاصل بالمصدر الذي هو الأثر، لأنه لم يتعدّ إلى المفعول، و يستعمل مجازاً في الفاعل و الله تعالى أعلم.

Prepisao Muḥammad b. mullā Mūsā as-Sayyidī 18. muḥarrama 1027/1617. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 3b).

Fol. 1b - 3b: 23 retka; tekst 160 x 105. Papir svijetlosmeđe boje, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, utisnutim rozetama u koži na koricama i otkinute klapne. Pismo *nasta'līq*. Kustode.

Izv.: Ḥ. Ḫ. I, 860; Ahlwardt VI, 6887; GAL S II, 583; Köprülü II, 1582/8 i 352/1; Kıbrıs, 709.

5037,2

R 3944,II

رسالة في الحمد

RISĀLA FĪ AL-ḤAMD

عيسى بن محمد بن عبيد الله بن محمد الايجي الصفوي
ʻĪsā b. Muḥammad b. ʻUbaydullah b. Muḥammad al-Īǧī
aṣ-Ṣafawī, um. 953/1546

Kraća rasprava u kojoj autor komentira uobičajeni uvodni dio u većini djela (al-ḥamdala). Prema bilješci prije početka ove rasprave (fol. 4a) autor ovoga komentara je gore spomenuti ʻĪsā b. Muḥammad b. ʻUbaydullah b. Muḥammad al-Īǧī aṣ-Ṣafawī (um. 953/1546. godine). Neki od izvora, takođe, navode aṣ-Ṣafawīja kao autora rasprave sa navedenim naslovom.

Početak (fol. 4b):

بسم الله الرحمن الرحيم، و صلى الله على سيدنا محمد و صحبه و سلّم سلامًا كثيرًا. **[الحمد لله]** هو الوصف بالجميل الإختياري حقيقةً أو حكمًا على وجه التعظيم ظاهرًا أو باطنًا، و هو يتوقف على أمور المحمود و به، و المحمود عليه و الحامد و المحمود و ما يدلّ على اتصاف المحمود بصفة...

Kraj (fol. 19b):

...فعليك بالتأمل ليظهر حقيقة الحال، و الله أعلم، هذا آخر أردنا إيراده في تلك الرسالة بأسلوب بديع مما لم يجمعه مصنف، و لم يحظ به مصنف و لا ينكره مصنف...

Prepisao Muḥammad b. mullā Mūsā as-Sayyidī u prvoj dekadi mjeseca ṣafara 1027/1618. godine, na dan povratka hadžija u Kairo (bilješka u kolofonu djela, fol. 19b).

Fol. 4b - 19b; 23 retka; (tekst 160 x 105). Pismo *nasta'līq*. Brojevi komentiranih pitanja u raspravi ispisani crvenom tintom. Kustode.

Izv.: Kairo A VI, 168; GAL S II, 594; Kaḥḥāla VIII, 32.

5037,3

R 3944,III

رسالة في تعليق إعراب الفعل

RISĀLA FĪ TAʻLĪQ IʻRĀB AL-FIʻL

Kraća rasprava o konjugaciji glagola. Autor se u raspravi ovoga pitanja poziva, uglavnom, na ʻIṣāmuddīn Ibrāhīm b. Muḥammad b. ʻArabšāh al-Isfarā'inīja, um. 951/1544. godine, odnosno njegovu glosu, *Ḥāšiya ʻalā al-Fawā'id aḍ-Ḍiyā'iyya*, u kojoj ovaj polemizira sa nekim al-Ǧāmijevim stavovima izrečenim u njegovu komentaru Ibn Ḥāǧibova djela *al-Kāfiya*.

Početak (fol. 20a):

قال الفاضل الجامي في شرحه على كافية ابن الحاجب ببحث الفعل عند قوله **و لا يعرب من الفعل غيره** أي: غير المضارع لعدم علّة الإعراب فيه...

Kraj (fol. 21a):

... فقد اتضح أنه على تقدير التعلق بمعنى المغايرة يكون القيد لتعميم الغير، و يندفع السؤآل. انتهى و الله أعلم. علّقه الفقير محمد السيدي لنفسه.

Prepisao Muḥammad b. mullā Mūsā as-Sayyidi (bilješka u kolofonu djela, fol. 21a).

Fol. 20a - 21a; 23 retka; tekst 160 x 105. Pismo *nasta'līq*. Kustode.

5037,4

R 3944,IV

رسالة في معاني الحروف

RISĀLA FĪ MAʻĀNĪ AL-ḤURŪF

الخليل بن أحمد بن عمرو بن تميم الفراهيدي
al-Ḫalīl b. Aḥmad b. ʻAmr b. Tamīm al-Farāhīdī (100/718 - 170/786)

Kraća rasprava o značenju konsonanata arapskog alfabeta. Brockelmann (GAL S I, 159) navodu ovu raspravu pod imenom *Kitāb fī ma'nā al-ḥurūf*.

Početak (fol. 21b):

قال الشيخ الإمام الحجة الخليل بن أحمد النحوي: قد جمعت الحروف كلها مع معانيها التي وردت عن العرب، و قد ألفتها على حسب ما سنح لي، و أسأل التوفيق في جميع الأمور، و صلى الله على سيدنا محمد و آله و صحبه و سلّم. **الألف** الرجل الحقير الضعيف...

Kraj (fol. 22a):

... **الباء** الناحية قال أبو عمر:

و يَمَّمْتُ يا ء الحيَّ حين رأيتها - تضيءُ كبدرٍ طالعٍ ليلةَ البدرِ.

تمّ و الحمد لله، و الصلوة على رسول الله.

Prepisao za svoje potrebe Muḥammad b. mullā Mūsā as-Sayyidī, 1028/1619. godine u Kairu (bilješka u kolofonu djela, fol. 22a).

Fol. 21b - 22a; 23 retka; tekst 160 x 105. Pismo *nasta'līq*. Konsonanti ispisani crvenom tintom. Kustode. Na margini bilješke u vezi sa tekstom djela.

Izv.: GAL S I, 159; Şeşen, 410; Kalḥāla IV, 112.

5037,5 R 3944,V

شرح البسملة و الحمدلة

ŠARḤ AL-BASMALA WA AL-ḤAMDALA

الشيخ عمر

aš-Šayḫ 'Umar um. ?

Komentar *al-basmale* i *al-ḥamdale* iz komentara koji je na djelo *Minhāğ aṭ-ṭālibīn* napisao aš-Šayḫ Ğalāluddīn Muḥammad b. Aḥmad al-Maḥallī, um. 864/1459. godine. Na ovo upućuju i bilješke na fol. 24a i fol. 24b. Prema istoj bilješci na fol 24a, autor ovoga komentara je izvjesni aš-Šayḫ 'Umar.

Početak (fol. 24b):

بسم الله الرحمن الرحيم. الحمد لله حمداً يوافي نعمه ... **و بعد** فهذه حواشٍ و نكتٌ و فروع و فوايد مهمّة، إن شاء الله تعالى تتعلق بمتن المنهاج و شرحه للعلاّمة الجلال ... قال الشارح رحمه الله **بسم الله الرحمن الرحيم، الحمد لله على إنعامه** ابتدأ الشيخ رحمه الله تعالى كتابه بالبسملة، و عقّبها بالحمدلة اقتداءً بالكتاب المجيد المفتتح بالتسمية و التحميد...

Kraj (fol. 50b):

... و قد وقع الإطناب في هذا المبحث الثالث لما فيه من الدقايق الشريفة، و الأنظار الصحيحة القويمة التي يعمّ نفعها، و يعظّم عند أولي البصاير وقعها، و الله سبحانه و تعالى أعلم و إليه نضرع في العفو عما طغى به القلم، و الحمد لله رب العالمين.

Za svoje potrebe prepisao Muḥammad b. mullā Mūsā as-Sayyidī u Kairu 1028/1619. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 50b).

Fol. 24b - 50b; 17 - 21 redak; tekst 150 - 135 x 85. Pismo *nasta'līq*. Konsonanti ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela, ispisane od strane prepisivača.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1873.

5037,6 R 3944,VI

حاشية على شرح التفتازاني لتصريف العزي

ḤĀŠIYA 'ALĀ ŠARḤ AT-TAFTĀZĀNĪ LI TAṢRĪF AL-'IZZĪ

ناصر الدين محمد بن حسن اللقاني

Nāṣiruddīn Muḥammad b. Ḥasan al-Laqānī, um. 958/1551

Glosa na at-Taftāzānījev komentar djela *Taṣrīf al-'Izzī* iz morfologije arapskog jezika.

Početak (fol. 52b):

بسم الله الرحمن الرحيم، و صلى الله على سيدنا محمد و آله و صحبه و سلّم. **أما بعد** حمداً لله تعالى، و الصلاة و السلام على رسول الله صلى الله عليه و سلّم. فهذه حواش على مواضع من شرح تصريف العزي للعلاّمة التفتازاني ... **إن أروى** المراد منه تشبيه الكلام بمكان ذي رياض مختلفة الأنواع تشبيهاً مضمراً في النفس، فهذا استعارة بالكتابة، و إثبات الرياض للشبه...

Kraj (fol. 103a):

... و لما كان المتبادر للأوهام من القيام هو المعين الأول بين حقيقته بما ذكره و لما ثبت أن النوع من الفعل حالة لفاعله، صحّ تفسير النوع بالحالة التي عليها الفاعل، حسّن الله تعالى أفعالنا، و أصلح فساد قلوبنا، و ردّ إلى أجمل الأحوال عُقبانا، و صلى الله على سيدنا محمد و آله و صحبه و سلّم تسليماً.

Prepisao isti prepisivač kao i prethodna djela, Muḥammad b. mullā Mūsā as-Sayyidī 13 ṣafara 1019/1610. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 103a).

Fol. 52b - 103a; 19 - 25 retka; tekst 155 x 110. Pismo *nasta'līq*. Komentirani tekst ispisan crvenom tintom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1139; Ahlwardt VI, 6627/8; GAL S I, 498.

5037,7 R 3944,VII

حاشية على حاشية للقاني على شرح التفتازاني لتصريف العزي

ḤĀŠIYA 'ALĀ ḤĀŠIYA LI AL-LAQĀNĪ 'ALĀ ŠARḤ AT-TAFTĀZĀNĪ LI TAṢRĪF AL-'IZZĪ

أحمد بن قاسم العبادي

Aḥmad b. Qāsim al-'Abbādī, 994/1586

Superglosa na prethodnu al-Laqānījevu glosu napisanu na at-Taftāzānījev komentar djela *Taṣrīf al-'Izzī* iz morfologije arapskog jezika.

Početak (fol. 104b):

قوله و ما عداهما ترشيح يدخل فيما عداهما، قوله: خبرتحاكي و في جعله ترشيحًا أمران، الأول: أنه لو كان ترشيحًا لكان خبرًا بمعناه الحقيقي، و هو الأثواب التي تنسج و فيه لا يصح حمل الحمد على أبهر، لأن أبهر في عبارة عن أحسن تلك الثياب المنسوجة، و الحمد لا يكون في أفرادها...

Kraj (fol. 136b):

... و لم يقع في هذه العبارة حتى يتبادر للأوهام عنه ذلك إلاّ أن يجاب بأنه معلّ معتبر في معنى الحالة التي وقع التعبير به في هذه العبارة و هذا كاف في التبادر المذكور فلتتأمل. و الله أعلم بالصواب. هذا آخر ما قصدنا في حاشية شيخ مشايخ مشايخنا أحمد بن قاسم العبادي على حاشية شيخ الإمام ...ناصر الدين اللقاني على شرح التصريف لمولانا ... التفتازاني...

Prepisao isti prepisivač kao i prethodna djela, Muḥammad b. mullā Mūsā as-Sayyidī u mjescu ǧumādā al-uḫrā 1030/1621. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 136b).

Fol. 104b - 136b; 19 - 25 redaka; tekst 170 x 130. Pismo *nasta'līq*. Komentarisani tekst citiran sa *qawluhu*, ispisan crvenom tintom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1139; Ahlwardt VI, 6627/12; GAL S I, 498.

5037,8

R 3944,VIII

ربط الشوارد في حلّ الشواهد

RABṬ AŠ-ŠAWĀRID FĪ ḤALL AŠ-ŠAWĀHID

رضي الدين محمد بن إبراهيم بن يوسف التاذفي إبن الحنبلي

Raḍiyuddīn Muḥammad b. Ibrāhīm b. Yūsuf at-Tāḏifī,
Ibn al-Ḥanbalī, um. 971/1563

Komentar primjera navedenih u at-Taftāzānījevu komentaru djela *Taṣrīf al-'Izzī* iz morfologije arapskog jezika.

Početak (fol. 138b):

نحمدك يا من ليس له مثال، و لا لمزيد برّه نقص و لا زوال ... و **بعد** فيقول الفقير إلى الله تعالى محمد بن إبراهيم بن يوسف التاذفي: لما كان تصريف الزنجاني معتبرًا بحسن التصنيف و شرحه للتفتازاني ... لكن شواهده مفتقرة ... شرحت في كشف معانيها ... و سميته **ربط الشوارد في حلّ الشواهد**...

Kraj (fol. 155a):

... و الإتباع في بنى أنسب منه فيه لأنه الخروج من الضمّة إلى الكسرة في بنى؛ أسهل في حصين بسبب الحاجز بينهما و إن كان غير حصين، تم بحمد الله.

Prepisao isti prepisivač kao i prethodna djela. Muḥammad b. mullā Mūsā as-Sayyidī u mjescu muḥarramu 1028/1618. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 155a).

Fol. 104b - 136b; 23 retka; tekst 155 x 115. Pismo *nasta'līq*. Citirani primjeri ispisani crvenom tintom. Kustode.

Izv.: Kaḥḥāla VIII, 223; GAL S II, 495.

5037,9

R 3944,IX

رسالة لتوجيه تشبيه التصلية

RISĀLA LI TAWĞĪH TAŠBĪH AT-TAṢLIYYA

جلال الدين محمد بن أسعد الصديقي الدواني

Ğalāluddīn Muḥammad b. As'ad aṣ-Ṣiddīqī ad-Dawānī.
um. 907/1501

Kraća rasprava o molitvi koja se upućuje Allahu dž. š. za milost Njegovu prema Muhamedu (a. s.) kao što se smilovao prema Ibrahimu (a.s.).

Početak (fol. 155b):

بسم الله الرحمن الرحيم. و له الحمد و على آل نبيّه الصلاة و السلام و على آله و صحبه الكرام. سمعت السيد الأجل ... عبد الرحمن الحسيني السنيّ ... قال: أكثر أقوال العلماء في توجيه التشبيه يتضمنه قولنا: اللهم صلّ على محمد و آله كما صلّيت على إبراهيم...

Kraj (fol. 156a):

... لا يعلم من هذه العبارة إلاّ بهذا الوجه كما لا يخفى على من له أدنى فطانة.

Prepisao Muḥammad b. mullā Mūsā as-Sayyidī u mjesecu ramaḍānu 1028/1619. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 156a).

Fol. 155b - 156a; 34 retka ukupno; tekst 165 x 120. Pismo *nasta'līq*. Kustode.

Izv.: GAL S II, 307; Köprülü III, 704/35.

5038,1

R 5072,I

الأمثلة المختلفة

AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Paradigme na oblik نصر. Ispod nekih paradigmi komentar na turskom jeziku.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 11b; 170 x 130. Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī*. Kustode.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

5038,2 R 5072,II

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني
Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ğurğānī,
um. 471/1078

Isto kao 4825,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Nedostaje kraj djela.

Fol. 11b - 27b; 11 redaka; tekst 145 x 65. Pismo *nasḫī*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

5038,3 R 5072,III

مراح الأرواح

MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود
Aḥmad b. 'Alī b. Mas'ūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Rukopis je manjkav u početku.

Fol. 28a - 52b; 15 redaka; tekst 155 x 105. Pismo *nasḫī*, mjestimično vokaliziran. Kustode. Na marginama i interlinearno rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

5038,4 R 5072,IV

تصريف العزي

TAṢRĪF AL-'IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني
'Izzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb b. 'Alī
az-Zanğānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 54b - 66b; 11 redaka; tekst 125 x 60. Pismo *nasta'līq*. Istaknute riječi ispisane crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela. Tekst na posljednja tri lista dopisan od drugoga prepisivača.

5038,5 R 5072,V

البناء

AL-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 67b - 76a; 13 redaka; tekst 145 x 65. Pismo *nasta'līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Tekst na prva i posljednja dva lista dopisan od drugoga prepisivača.

5039 R 8028

الأمثلة المختلفة

AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Paradigme na oblik نصر. Ispod paradigmi gramatička analiza na turskom jeziku. Nedostaje početak djela.

Prepisao nepoznati prepisivač 20. rabī' al-awwala 1179/1765. godine (bilješka na kraju djela, fol. 11b).

Fol. 11; 195 x 122; Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Nedostaje povez. Listovi uvezani koncem. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

5040,1 R 2465,I

شرح الأمثلة المختلفة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

مصلح الدين مصطفى بن شعبان السروري چلبي
Muṣliḥuddīn Muṣṭafā b. Šaʻbān as-Surūrī Čalabī,
897/1492 - 969/1561

Isto kao 4776,7.

Prepisao nepoznati prepisivač 1197/1783. godine (bilješka na kraju djela, fol. 7b).

Fol. 1b - 7b; 190 x 130; 23 retka; tekst 165 x 90. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*.

Na fol. 12a - 17b pogrešno uvezani listovi, dijelovi nekog djela iz arapske gramatike na turskom jeziku.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke.

5040,2 R 2465,II

شرح الأمثلة المختلفة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Komentar na turskom jeziku djela *al-Amṯila al-muḫtalifa* o paradigmama riječi u arapskom jeziku od nepoznatog autora.

Početak (fol. 18b):

(الحمد لله رب العالمين) و الصلوة على نبيه محمد و آله و أصحابه أجمعين. و بعد ذلك معلوم أوله كه بو رسالده مذكوردر أولان جواهر ملاك صرفك تعريفلري و كلمة لري بيان ايچون على قدر الإمكان و الطاقة...

Kraj (fol. 29b):

... أول صيغه شينك تعظيم ياخود تحقيرينه دلالت ايدر.

Prepisao Munlā Muḥammad b. ʻUṯmān Topčić iz Bihaća 1183/1769. godine (bilješka na kraju djela, fol. 29b).

كتبه الحقير الفقير المحتاج إلى رحمة الله تعالى منلا محمد ابن عثمان طوپچي ساكن بهكه قلعه سنده، سنة ١١٨٣هـ

Fol. 18b . 29b; 17 redaka; tekst 170 x 90. Pismo *nasta'līq*. Paradigmatski oblici citirani sa *qawluhu*, ispisano crvenom tintom. Kustode.

5040,3 R 2465,III

بناء أمثله

BINĀ'-I AMṮILA

Prijevod na turski jezik djela *al-Binā'* iz arapske gramatike.

Početak (fol. 47a):

اي بلمك شانتده أولان طالب ... تحقيقا علم صرفك بابلري، أوتوز بش التي ثلاثي مجرّد ايچون وضع أولنمشدر او التي بابدن...

Kraj (fol. 31b):

... شو يدي قسم ايچون اقصا!؟ (أقسام) سبعه دنلر:

صحيحست مثالست مضاعف - لفيف ناقص مهموز أجوف. تمّت

Prepisao Munlā Muṣṭafā 7. rabī' al-āḫira 1200/1786. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 31b).

Listovi u rukopisu pogrešno uvezani.

Fol. 47a - 31b; 11 redaka; tekst 140 x 75. Pismo *nasta'līq*. Kustode.

5040,4 R 2465,IV

ترجمة المقصود

TARĞAMA AL-MAQṢŪD

Prijevod na turski jezik djela *al-Maqṣūd* iz arapske gramatike.

Početak (fol. 49b):

بسمله دن حمدله دن صلولدن فراغم زمان بعدنده تحقيق علوم عربيه علوم شرعيه يه بر وسيله در علوم عربيه نك ركونلرندن بري تصريفدر...

Kraj (fol. 67a):

... بيانك صحتي اجليچون معتلات تغير أولنمز بعضده علّه أخرى ايچون تغير اولنمز.تمت

Prepisao Munlā Ḫalīl b. Aḥmad u mjesecu rağabu 1205/1790-91. godine u gradu Vidinu (bilješka na kraju djela, fol. 67a).

Fol. 49b - 67a; 13 redaka; tekst 140 x 90. Pismo *nasta'līq*. Kustode.

5040,5 R 2465,V

شرح العوامل الجديدة

ŠARḤ AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

Komentar al-Birgawījeva djela *al-'Awāmil al-ğadīda* iz sintakse arapskog jezika. Djelo je nepotpuno na kraju.

Početak (fol. 70b):

الحمد لله الذي جعل العلم ذنبًا!؟ (دأبًا) للعلما، و سراجًا للطالبين في ظلمات الظلما، و
هدية للمهتدين كالنجوم في جو السما، و سلامًا على القاصدين ... فقد آنَ أشرح الكتاب
المسمى بالعوامل الجديدة المعروف في القريب و البعيد...

Kraj ovdje (fol. 92b):

... **و السادس عشر** بعد النهي نحو لا تحزن.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 70b - 92b; 15 redaka; tekst 150 x 95. Pismo *nashī*. Brojevi poglavlja nadvučeni crnom linijom. Kustode.

5040,6 R 2465,VI

شرح العوامل الجديدة

ŠARḤ AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

Komentar na turskom jeziku al-Birgawījeva djela *al-'Awāmil al-ğadīda* iz sintakse arapskog jezika.

Početak (fol. 93b):

هر مصنّفك دأبندندر كه كتابك أولنده بدي شي، ذكر ايليه، او بدي شيدن دوردي جائز
الإستعمال ...

Kraj (fol. 136a):

...أول إعرابه إعراب محلّي تسميه أولنور مثال **توكلنا على من لا يأتي الخير إلاّ من جهته**
قولنده واقع اولان من كبيدر.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 93b - 136a; 13 - 18 redaka; različite dimenzije teksta. Pismo *nashī*. Kustode.

5041 R 3127

ذخر الولد العزيز

ḌUḪR AL-WALAD AL-'AZĪZ

محمد أفندي البكبازاري

Muḥammad-efendī (Mehmed-efendī) al-Beypāzārī, um. 1127/1715

Ovo je glosa na as-Surūrījev (Muṣliḥuddīn Muṣṭafā b. Ša'bān as-Surūrī al-Čalabī, um. 969/1561. godine) komentar djela *al-Amṯila al-muḫtalifa*. Djelo je autor, inače, posvetio sinu Muḥammadu. U bilješci na fol. 1a za autora se navodi da je bivši opunomoćenik za izdavanje fetvi u kadiluku Beypāzār, vilajet Ankara, kao i muderis i imam 'Atīq džamije u spomenutom kadiluku. Bilješka je napisana u mjesecu rabī' al-āḫiru 1144/1731. godine (bilješka na kraju djela, fol. 95a).

Početak (fol. 1b):

[الحمد لله رب العالمين] و الصلوة و السلام على سيدنا محمد و آله أجمعين. و **بعد** فيقول
الفقير الحقير محمد البكبازاري إلى الله الملك الغني الباري: لما كان شرح الأمثلة المختلفة
للسروري ...شرحًا فائقًا ... (fol. 2a) و وجدت الشرح للمشروح كالنعل مطابقًا، وألحّوا عليّ
بأن أكتب عليه ما يوضح مستوراته، و يميّز مضموماته من مكسوراته و مفتوحاته... (fol. 3a)
و سميته **بذخر الولد محمد بن محمد**...

Kraj (fol. 95a):

...قبل أي: من قبل النظر إليه جميع ما فيه من القواعد اللطيفة أم فيه قواعد يستفيد ذلك
المشتغل منها، و السلام على من اتبع الهدى، إنك لا تهدي من أحببت و لكن الله يهدي من يشاء.
اللهم [اهدنا الصراط المستقيم، صراط الذين أنعمت عليهم غير المغضوب عليهم و لا الضالين]
آمين.

Prepisao sin autora Muḥammad al-Beypāzārī 1144/1731-32. godine (bilješka na kraju djela, fol. 95a).

كتبه ابن مصنف هذا الكتاب محمد البكبازاري سنة أربع و أربعين و مائة و ألف.

Fol. 95; 160 x 105; 11 redaka; tekst 110 x 65. Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama. Pismo *nashī*. Komentirani tekst nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

Na početku djela napisan naslov:

هذا كتاب ذخر الولد العزيز.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

Izv.: Köprülü III, 154.

5042 R 5113

شرح الأمثلة المختلفة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

أحمد بن مصطفى اللالي

Aḥmad b. Muṣṭafā al-Lālī, um. 971/1563

Isto kao 4802,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1198/1783-84. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 116b).

Fol. 116; 175 x 120; 11 redaka; tekst 110 x 60. Papir žućkast, srednje debljine, glat, vlagom oštećen. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *nashī*, lijep. Komentar tipa *fa in qīla - qulnā*, crvenom tintom ispisano. Kustode.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

5043,1 R 1791,I

شرح الأمثلة المختلفة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

أحمد بن مصطفى اللالي

Aḥmad b. Muṣṭafā al-Lālī, um. 971/1563

Isto kao 4802,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 67a; 200 x 140; 15 redaka; tekst 150 x 85. Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nashī*. Kustode.

Na fol. 68a - 69a prigodna dova koja se uči po završetku učenja cijelog Kur'āna.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke.

5043,2 R 1791,II

شرح الأمثلة المختلفة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Komentar na turskom jeziku djela *al-Amṯila al-muḫtalifa* o paradigmama riječi u arapskom jeziku.

Početak (fol. 71b):

هر طالبين اوزرينه استاذينه دعا اتمك واجبدر، نه ديوا دعا إيدر **رضي الله تعالى عنّا و عنكم** ديوا دعا إيدر ...(fol. 72a) **نصر ينصر نصراً فهو ناصر و ذلك منصور إلي آخره نصر فعل** ماض بنا، معلوم مفرد مذكر غائب معناسي...

Kraj (fol. 116b):

... همزه ألفه قلب أولنور همزه ساكن أولسه ما قبلي مكسور أولسه بايه قلب أولنور. و الله أعلم بالصواب

Prepisao nepoznati prepisivač 11. rabī' al-awwala 1226/1811. godine (bilješka na margini na kraju djela, fol. 116b).

Fol. 71b - 116b; 17 redaka; tekst 150 x 80. Pismo *nasta'līq*. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

5044,1 R 7038,I

شرح الأمثلة المختلفة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Komentar djela *al-Amṯila al-muḫtalifa* o paradigmama riječi u arapskom jeziku od nepoznatog autora.

Nedostaje početak djela.

Početak ovdje (fol. 1a):

...الأمثلة المختلفة في المتعدي نصر ينصر نصراً فهو ناصر و ذاك منصور، لم ينصر لما ينصر ما ينصر لا ينصر...

Kraj (fol. 25b):

... و لم يعلّ تعاور لعدم إعلال عاور، و إنما لم يعلّ عاور ليكون ما قبل واوه ساكنًا، و لم يتغير ما قبلها لئلا يلتبس بالثلاثي بحذف إحدى الألفين لالتقاء الساكنين.

Prepisao 'Uṯmān Isqupyawī 29. ṣafara 1196/1782. godine (bilješka na kraju djela, fol. 25b).

Fol. 1a - 25b; 180 x 135; 20 redaka; tekst 140 x 75. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Iz zbirke Safeta Ćesko iz Žepe.

5044,2 R 7038,II

الأمثلة المختلفة

AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Paradigme napisane na oblik فعل sa gramatičkom analizom na turskom jeziku.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 27b - 41a; Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

5044,3 R 7038,III

البناء

AL-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 42b - 52a; 13 redaka; tekst 170 x 100. Pismo *nasḫī*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

5044,4 R 7038,IV

المقصود في التصريف

AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 54b - 72b; 13 redaka; tekst 150 x 75. Pismo *nasḫī*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

5044,5 R 7038,V

تصريف العزي

TAṢRĪF AL-'IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني
'Izzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb b. 'Alī
az-Zanğānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 73b - 86a; 15 redaka; tekst 155 x 95. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

5044,6 R 7038,VI

شرح الأمثلة المختلفة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Nepotpun komentar na turskom jeziku djela *al-Amṯila al-muḫtalifa* o paradigmatskim oblicima riječi u arapskom jeziku od nepoznatog autora.

Početak (fol. 87b):

صرف لغتده بو زمق دولر ... مناسبت زيرا كلمه، إعلال أولنور... (fol. 88a) أمثله، مختلفه صيغه سنده قچ لفظ وار؟ يكرمي آلتي لفظ واردر، قچ مفرد؟ جمله سي مفرد، قچ تثنيه؟ يوق تثنيه؛ قچ جمع؟ يوق جمع، جمله سي مفرد نحو **فَعَلَ يَفْعَلُ فَعْلاً**...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 87b - 91a; 19 redaka; tekst 170 x 125. Pismo *nasta'līq*.

5044,7 R 7038,VII

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب
Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr
Ibn al-Ḥāğib, 570/1174 - 646/1249

Poznato djelo iz sintakse arapskog jezika.

Početak (fol. 92b):

الكلمة لفظ وضع لمعنى مفرد، و هي اسم و فعل و حرف، لأنها إما أن تدل على معنى في نفسها ...

Kraj (fol. 113b):

... و المخففة تحذف للساكن و في الوقف فيردّ ما حذف، و المفتوح ما قبلها تقلب ألفًا.

تمّ

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 92b - 113b; 15 redaka; tekst 145 x 80. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1370; Flügel I, 162; Ahlwardt VI, 6557; az-Ẓāhiriyya N. 417; Zürich I, 328; Jahić VI, 3791/2.

5045 R 3138

رسالة في الصرف العربي

RISĀLA FĪ AṢ-ṢARF AL-ʻARABĪ

Kraće djelo iz arapske gramatike, nama nepoznatog naslova kao i autora. Prije početka djela pogrešno napisano da je ovo djelo *al-Muqaddima al-Āğurrūmiyya*.

Početak (fol. 1b):

الكلمة إسم و فعل و حرف، الإسم إما نكرة أو معرفة، و إما متمكن أو غير متمكن، و الفعل إما ماضٍ أو مضارع أو أمر، و الحرف بمعنى في الكلام المعرب منها، الإسم المتمكن و الفعل المضارع، و ما عدا ذلك مبني الإعراب، أربعة: رفع و نصب و جرّ و جزم ...

Kraj (fol. 6a):

... ضربت ضربنا متصل منصوب، ضربه ضربهما ضربهم ضربها ضربهما ضربهن ضربك ضربكما ضربكم ضربكِ ضربكم ضربكنّ ضربني ضربنا.

Prepisao Ibrāhīm b. Ṣāliḥ b. Ḥusayn b. Ramaḍān, pisar u sudu u Pruscu, u prvoj dekadi mjeseca rabīʻ al-awwala 1160/1747. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 6a).

تم التمام بعون الله الملك المنّان عن يد الفقير إبراهيم بن صالح بن حسين بن رمضان، الكاتب بمحكمه، أقحصار، غفر له و لهما، سنة ستين و مائة و ألف في أوائل شهر ربيع الأول.

Fol. 6; 195 x 135; 7 redaka; tekst 120 x 70. Papir žućkast, srednje debljine. Povez nov, kartonski sa platnenim hrbatom i uglovima korica. Pismo *taʻlīq*, razmaknutih redaka. Kustode. Na marginama i interlinearno sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela.

5046,1 R 5648,I

الأمثلة الفارسية

AL-AMṮILA AL-FĀRISIYYA

شمس الدين أحمد بن سليمان ابن كمال باشا

Šamsuddīn Aḥmad b. Sulaymān Ibn Kamāl-pāšā, um. 940/1533

Isto kao 4886,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 11b; 215 x 160; 15 redaka; tekst 145 x 85. Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Povez mekši, kartonski sa platnenim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja nadvučeni crnom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na fol. 13a - 28a izbor iz komentara perzijsko-turskog rječnika *Tuḥfa-i Šāhidī* (هذا منتخب من شرح الشاهدي بالتركي). Na kraju ovoga izbora navodi se i naslov komentara: *Ğalāl aš-Šāhidī*, iz kojega je sačinjen ovaj izbor.

Na fol. 30a kraća bilješka iz logike.

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

5046,2 R 5648,II

رسالة في بيان الأجل

RISĀLA FĪ BAYĀN AL-AĞAL

شمس الدين أحمد بن سليمان ابن كمال باشا

Šamsuddīn Aḥmad b. Sulaymān Ibn Kamāl-pāšā, um. 940/1533.

Kraća rasprava iz islamske dogmatike o smrtnome času.

Početak (fol. 29b):

الحمد لوليه. و الصلوة على نبيه. و على آله و صحبه. إعلم أن مسئلة الأجل من أجل مسائل الكلام، قد كتب في فهمها جواد العلماء الأعلام، فضلاً عن بيان وجه الصواب بما يطابق السنة و الكتاب، فمنهم من ظنّ أن الأجل واحد من غير دليل و شاهد...

Kraj (fol. 30a):

... لتنجوا من مزالق كثيرة من أولى الظنّ و تسلم عمّا يوجب اللوم و الطعن، و ليكن هذا آخر الرسالة، ابن كمال باشا قدّس سرّه.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 29b - 30a; 27 redaka ukupno; tekst 160 x 110. Pismo *nasḫī*. Kur'anski tekst nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Izv.: Köprülü III, 705/23.

5046,3 R 5648,III

رسالة في "ما شاء الله كان و ما لم يشاء لم يكن"

RISĀLA FĪ "MĀ ŠĀʼA ALLĀH KĀNA WA MĀ LAM YAŠĀʼ LAM YAKUN"

أبو سعيد محمد بن مصطفى بن عثمان الخادمي الرومي

Abū Saʻīd Muḥammad b. Muṣṭafā b. ʻUṯmān al-Ḫādimī ar-Rūmī, um. 1176/1762

Kraća rasprava o hadisu navedenom u naslovu djela.

Početak (fol. 30a):

في بعض الشروح أن قوله عليه الصلوة و السلام: **ما شاء الله كان و ما لم يشاء لم يكن** إذا ضمَّ بقوله: {**و ما تشاؤن إلاّ أن يشاء الله**} أنتج أن ما تشاؤن كائن لا محالة و خلف لتخلف كثير من مشيّتهم، و أجيب بأن المعنى ما تشاؤن شيئًا كائنًا، إلاّ ما شاء الله كينونته...

Kraj (fol. 30a):

... و يبقي في وراء الكلام كلام، فليكتف بهذا القدر من الكلام، هذا ما حرّر بإلهام الولد الصغير عبد الله جعل الله أخراه أولى من أولاه.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 30a; 16 redaka; tekst 100 x 100. Komentirani tekst i istaknute riječi nadvučeni crvenom linijom.

Izv.: A. M. II, 333-34; GAL S II, 663; Kaḥḥāla XII, 31.

5046,4 R 5648,IV

رسالة في الكفر

RISĀLA FĪ AL-KUFR

Kraća rasprava o nevjerniku i nevjerstvu kao grijehu.

Početak (fol. 30b):

{الحمد لله رب العالمين} و الصلوة و السلام على رسوله الأمين، و على آله و أصحابه أجمعين. **أما بعد** فاعلم أن العلماء اتفقوا على (أن) طاعة الكافر لا تنفعه في دفع مكثه الدائم في جهنم، و اختلفوا في نفعها له في غيره...

Kraj (fol. 30b):

...فظهر بما ذكرناه أن ما قاله بعض الناس من أنه ليس للكافر ذنب سوى ذنب كفره خطأ لا يوافق واحداً من القولين، الحمد لله على التمام ... حرّرناها في اعتكاف جامع لاله(لي) دفعًا لشبه بعض إخواني ... في أثناء درسنا و الله الهادي و عليه اعتمادي.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 30b; 16 redaka; tekst 100 x 100. Kur'anski tekst nadvučen crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

5046,5 R 5648,V

رسالة من سجقلي زاده المرعشي إلى محمود الأنطاكي

RISĀLA MIN SAĞAKLĪ-ZĀDE AL-MAR'AŠĪ ILĀ MAḤMŪD AL-ANṬĀKĪ

Kraće pismo - rasprava u vezi sa tumačenjem dijela ajeta إذا أتيا أهل قرية استطعما أهلها Prema bilješci prije početka pisma, autor pisma - rasprave je najvjerovatnije Sağaqlī-zāde (Muḥammad) al-Mar'aši, um. 1150/1737. godine a upućeno je Maḥmūd (b. 'Abdullāh) al-Anṭākīju, um. 1160/1747. godine, odnosno u vezi sa njegovim tumačenjem dijela gore navedenog ajeta.

Početak (fol. 30b):

إلى حضرت الفاضل أفندي محمود الخصال سلام الله و رحمته و بركاته عليكم سلّمكم و عافاكم، و مدّ ظلالكم و بارك أنفاسكم و إيّاكم، و جعل يومكم خيراً من أمسكم...

Kraj (fol. 31a):

... بأن المسافر إنّما يستطعم بعد أن يأتي و السلام عليكم و على المخدوم و المستفيدين، و الحمد لله الذي ذكر في كتابه...

Prepisao Muḥammad al-Kūtāhī u džamiji Ašraf-zāde, vladara Beyšehira za Ṣāliḥ-efendī al-Anqarawīja 1081/1670. godine (bilješka na fol. 30b). S obzirom da je prema ovoj bilješci prepis puno stariji od vremena kada je pismo moglo biti napisano, vjerovatno se radi o grešci u godini prepisa.

Fol. 30b - 31a; 12 redaka; tekst 100 x 100. Kur'anski tekst nadvučen crvenom linijom. Kustode.

5047,1 R 6026,I

الأمثلة الفارسية

AL-AMṮILA AL-FĀRISIYYA

شمس الدين أحمد بن سليمان ابن كمال باشا

Šamsuddīn Aḥmad b. Sulaymān Ibn Kamāl-pāšā,
um. 940/1533

Isto kao 4886,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Rukopis je manjkav na kraju.

Fol. 1b - 2b; 235 x 185; 23 retka; tekst 170 x 95. Papir žućkast, srednje debljine, glat. Rukopis se nalazi odvojen u novijim kartonskim koricama. Pismo *nasta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode.

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

R 6026,II

5047,2

المفاتيح الدُّرِّيَة في إثبات القوانين الدُّرِّيَة

AL-MAFĀTĪḤ AD-DARRIYYA FĪ IṮBAT AL-QAWĀNĪN AD-DURRIYYA

مصطفى بن أبي بكر السيواسي

Muṣṭafā b. Abī Bakr as-Sīwāsī, um. 1240/1824-25

Gramatika perzijskog jezika napisana na arapskom jeziku.

Početak (fol. 3b):

سبحان الذي أخلص الإنسان بالنطق من عالم الجماد و العجماء ... و بعد فلما كان غالب أسرار الحق علت كلماته مصنوعة على ألسن العارفين باللغة الفارسية ... **وسميتها المفاتيح الدرية في إثبات القوانين الدُرية**...

Kraj (fol. 9a):

... مفتاح كلمات الأقطار من الفقير خادم الفقراء ابن أبي بكر السيواسي، لله الحمد في الأولى و الآخرة و على رسوله الصلوة و آله الطاهرة. تمّت

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 3b - 9a; 23 retka; tekst 170 x 95. Pismo *nasta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Izv.: Ahlwardt VI, 6845; Kairo F, 2236; Köprülü III, 436/3; Bratislava 352; Popara-Fajić VII, 4417/3.

5048

R 5029

ألف با

ALIF BĀ

Arapska početnica.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 18; 180 x 130; 6 redaka; tekst 105 x 80. Papir tamnobijel, tanji. Povez mekši, kartonski. Pismo *nasḫī*, lijep i krupniji. Tekst napisan u okviru tabele napravljene debljom linijom zlatne boje.

5049

R 5027

ألف با

ALIF BĀ

Arapska početnica.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 10; 170 x 130; 10 redaka; tekst 130 x 93. Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Povez mekši, kartonski. Pismo *nasḫī*. Tekst uokviren crvenom linijom.

Turski, perzijski i bosanski rukopisi
المخطوطات التركية والفارسية والبوسنوية

5050 R 3448

شرح المقصود

ŠARḤ AL-MAQṢŪD

Komentar na turskom jeziku djela *al-Maqṣūd fī at-taṣrīf* iz gramatike arapskog jezika od nepoznatog autora.

Početak (fol. 1b):

بسم الله الرحمن الرحيم. حمد لله ايجوندر كه عظمت كبرياآنك ضقيدر جلّ جلوله. **أما بعد** بلكل كه عبدمز باب محتاج أحمد ابن محمّد معناومساوي ايدر تصريف و نحو طلب علم ايجون ايكي ...

Kraj (fol. 97a):

... **لعلّة أخرى** داخي بعض معتلات إعلال أولنمدي علّت اخرى ايجون ... فعل وزني أوزرينه أولورلر. الله أعلم بالصواب تمت التمام.

Prepisao Edhem Teskereği-dede 2. muḥarrama 1173/1759. godine (bilješka na kraju djela, fol. 97a).

Fol. 97; 210 x 150; 13 redaka; tekst 155 x 80. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uglavnom uokviren crvenom linijom.

U posjed rukopisa 1197/1783. godine došao Darwīš Sulaymān Teskereğī Ibrāhīm-efendīzāde (bilješka na fol. 98b).

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

5051 R 7626

شرح المقصود

ŠARḤ AL-MAQṢŪD

Isto kao 5050.

Prepisao Ḥasan b. Muḥammad Īzeničawī (iz Zenice) 1175/1761-62. godine (bilješka na kraju djela, fol. 42b).

الحقير الفقير إيزنجه وي حسن بن محمد، غفر الله له و لوالديه و أحسن إليهما و إليه، في تاريخ خمس و سبعين و مائة و إلف.

Fol. 42; 200 x 150; 21 redak; tekst 165 x 95. Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Od fol. 42 u rukopisu se nalazi još 14 listova sa raznim bilješkama iz različitih oblasti kao i jedan manji arapsko-turski rječnik.

Iz zbirke Muhameda Čaršimamovića.

5052,1 R 5169,I

مقصود مفهوم

MAQṢŪD-I MAFHŪM

Prijevod na turski jezik djela *Maqṣūd* iz gramatike arapskog jezika.

Početak (fol. 1b):

أوّلاً: بسمله إيله ابتدا ثانيًا: الله حمداً ثالثًا: رسولنه بالاطله آله أصحابنه بتبعيّه صلوة سلامدن فارغ اولدقدن صكره تحقيق علوم عربيه علوم شرعيه بر وسيله در علوم عربيتك ركن علم صرفدر...

Kraj (fol. 17b):

... صحيح سالم أولدوغچون تغير اولنمز بعضلرده علّته اسراي ايچون تغير اولنمز تمت تمام اولدي بعون الله الملك المنّان.

Prepisao Muḥammad 25. ṣafara 1216/1801. godine (bilješka na kraju djela, fol.17b).

Fol. 1b - 17b; 195 x 150; 17 redaka; tekst 160 x 110. Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Kustode.

Vlasnik rukopisa prepisivač Muḥammad (bilješka na više mjesta u rukopisu).

Na fol. 18a - 19b dvije veće bilješke na turskom jeziku iz arapske gramatike napisane rukom prepisivača.

5052,2 R 5169,II

مصنفك مؤلفينك دأب قاعده سي

MUṢANNIFIN MU'ELLIFININ DE'B QĀ'IDESI

Slično kao 4757,2.

Prepisao isti prepisivač kao i prethodno djelo Muḥammad (bilješka na kraju prvog djela, fol. 17b).

Kraj (fol. 24a):

... نقوش مع ألفاظ و المعاني و الملكة خماسي نقوش مع ألفاظ و المعاني و الادراكات و الملكة. تمت

Fol. 20a -24a; 12 redaka; tekst 145 x 85. Pismo *nasḫī*. Kustode.

5052,3 R 5169,III

بناء مفهوم

BINĀ'-I MAFHŪM

Prijevod na turski jeziki djela *al-Binā'* iz arapske gramatike. U nekim rukopisima ovaj se prijevod zove i *Binā' amṯila*.

Početak (fol. 25b):

آي يلمك شاننده أولان طالب سن بل تحقيق علم صرفن بابلري أوتوز بشدر آلتسي ثلاثي مجرد ايچون وضع اولنمشدر...

Kraj (fol. 36a):

... قَرَّ مثلي دخي شو بدي قسم ايچون أقسام سبعه دنلر:

صحيحست مثالست مضاعف – لفيف ناقص مهموز أجوف. تمّ تمام

Prepisao isti prepisivač kao i prethodno djelo Muḥammad (bilješka na kraju prvog djela, fol. 17b).

Fol. 25b - 36a; 15 redaka; tekst 135 x 80. Pismo *nasḫī*. Kustode.

Bilješka na turskom jeziku iz arapske gramatike na kraju djela.

5052,4 R 5169,IV

إعلال الأفعال

I'LĀL AL-AF'ĀL

Gramatička analiza "slabih" konsonanata u djelu *al-Maqṣūd* na turskom jeziku od nama nepoznatog autora. Rukopisu djela vjerovatno nedostaje kraj.

Početak (fol. 39b);

بسم الله أصلنده سموٌ إيدي واو حرف علّة متحرك ما قبلي حرف صحيح ساكن، ميم ويردك واوك ضمّ حركه سني ما قبلنده كه ساكن أولان ميم اجتماع ساكنين أولدي ندن...

Kraj (fol. 51b):

... اوّل ثانيه ادغام اتدك مدغامدن بدل مدغم فيه اولان ثاننجي ميمي بر شدّ ويردك.

Prepisao isti prepisivač kao i prethodno djelo Muḥammad (bilješka na kraju prvog djela, fol. 17b).

Fol. 39b - 51b; 17 redaka; tekst 160 x 110. Pismo *nasḫī*. Kustode.

Izv.: Köprülü III, 590/5.

5052,5 R 5169,V

يني عوامل مفهوم
YENI 'AWĀMIL-I MAFHŪM

Prijevod na turski jezik al-Birgawījeva djela *al-'Awāmil al-ğadīda* iz arapske gramatike.

Početak (fol. 52b):

بسملدن حمدلدن صلوتدن فراغم زمان بعدنده تحقيقِ شان إعراب بالمكه طالب أولان ... ايچون يوز شيء بلمدن لازمدر...

Kraj (fol. 58b):

... أطلب حلالاً طيّبًا تركيبنده أولن بل مثلي أونونجسي الكن در لا يحلّ ريا، الكن إخلاص تركيبنده أولن لكن مثلي.

Prepisao isti prepisivač kao i prethodno djelo Muḥammad (bilješka na kraju prvog djela, fol. 17b).

Fol. 52b - 58b; 13 redaka; tekst 150 x 105. Pismo *nasḫī*. Kustode.

5053 R 6323

مقصود إعلالي
MAQṢŪD I'LĀLI

Gramatička analiza na turskom jeziku morfoloških promjena riječi u djelu *al-Maqṣūd* iz gramatike arapskog jezika od nepoznatog autora.

Početak (fol. 1b):

الحمد أصلنده حمدت حمداً ياخود أحمد حمداً إيدي هر بر مصدر كندي فعلنه دلالت إيله سون ايچون حمدتُ إيله أحمد فعل حذف ايتدك الذي آندن صكره...

Kraj (fol. 27b):

... مقام يُقامُ كبي مَأوى غزى كبي مرمىً رَمَى كبي. تمت تمام

Prepisao, vjerovatno, Ahmed Korkut u mjesecu ḏū al-qa'da 1333/1915. godine (bilješka o datumu prepisa na kraju djela a ime prepisivača na više mjesta u rukopisu).

Fol. 27; 180 x 115; 16 redaka; tekst 150 x 85. Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst djela kao i naslovi poglavlja uokvireni crvenom linijom. Kustode.

Iz rukopisne zbirke Besima Korkuta.

5054 R 7154

مقصود إعلالي
MAQṢŪD I'LĀLI

Gramatička analiza na turskom jeziku morfoloških promjena riječi. Prema bilješci na fol. 1a ova se analiza odnosi na riječi u djelu *al-Maqṣūd*.

Početak (fol. 1b):

ادّكر أصلنده تَذكّرَ ايدي تانك دال دالن تايه قريب مخرجلري اولدي...

Kraj (fol. 20b):

... قاعدمز أوزره طانك كسرسنى فتح به تبديل ايتدك يَطأُ اولدي. تمت

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 27; 190 x 130; 13 redaka; tekst 130 x 65. Papir tamnobijel, tanji, glat. Listovi uvezani koncem. Nedostaju korice. Pismo *nasḫī*. Kustode.

5055 R 8032

مقصود و عزي إعلالي
MAQṢŪD WA 'IZZĪ I'LĀLI

Gramatička analiza na turskom jeziku morfoloških promjena u određenim paradigmatskim oblicima riječi u arapskom jeziku u djelima *al-Maqṣūd* i *Taṣrīf al-'Izzī* od nepoznatog autora.

Početak (fol. 1a):

قال أصلنده قوَلَ إيدي واو حرف علت متحرك ما قبلي مفتوح واو الفه قلب ايتدك قال قالدي..

Kraj (fol. 11a):

...واودن بر دخي نوندن اجتماع ساكنين دفع ايچون واوي حذف ايتدك صُنْ اولدي.

Prepisao Hafiz Mustafa Kulenović 17. rağaba 1320/1902. godine (bilješka na kraju djela, fol. 11a).

تمت تامه في رجب شريف ١٧ سنة ١٣٢٠، كاتب حافظ مصطفى قولنويچ.

Fol. 11; 200 x 165; 19 redaka; tekst 180 x 155. Papir tvornički sa linijama, tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa platnenim hrbatom. Pismo *ta'līq*. Kustode.

Na fol. 16b - 22a gramatička analiza na turskom jeziku fraze رضي الله تعالى عنكم, *basmale*, *ḥamdale* i nekoliko prvih, uvodnih riječi djela *al-'Awāmil al-ğadīda*.

5056 R 2136

مقصد الطالبين
MAQṢAD AṬ-ṬĀLIBĪN

نوح بن مصطفى
Nūḥ b. Muṣṭafā, um.?

Komentar na turskom jeziku djela *Taṣrīf al-'Izzī* iz arapske gramatike. Prema uvodnom dijelu rukopisa i bilješci na kraju djela (fol. 153b - 154a) autora ovoga komentara je Nūḥ b. Muṣṭafā.

{الحمد لله رب العالمين} ... بعد بو حروفك محرّري و بو صنوفك مسطري ... نوح بن مصطفى أصلح الله حاله...

Početak (fol. 1b):

حمد بي حد أول واجب لوجوده كه وجود إنساني تعظيم {و علّم آدم الأسمآء، كلّها} إيله معظم ايلدي و ثناء لا يعد ... (fol. 2a) امّا بعد بو أحقر العباد أعني وجدي، نا مراد ديركه وقتاكم أطفال فرخنده فالك ...(fol. 2b) شيخ زنجاني نور الله مرقده السني حضرتلرنك عزّي نام مختصري علم تصريفك أكثر مباحث شريفه سني ... و تسويدنده فارغ أولدقده اني **مقصد الطالبين** اسميله مسمّي قلدم ...(fol. 3a) **اعلم أن التصريف في اللغة التغيير و في الصناعة تحويل الأصل الواحد إلى أمثلة مختلفة لمعان مقصودة لا تحصل إلا بها** معلوم اولاكه أرباب تصنيف و أصحاب تأليف...

Kraj (fol. 153a):

... **والفعل بالكسر للنوع من الفعل تقول هو حسن الطعمة و الجلسة** و فعله كسر فاايله فعلدن نوع ايچوندر، و هو حسن الطعمة و الجلسة ... و حسنة و قبيحة أو غيرهما، نوعده بواقي دخي بويله در و الله أعلم . تمّت شرح العزي في التصريف بعون الله الملك اللطيف في سنة ١٠٧٧

Prepisao nepoznati prepisivač 1077/1666-67. godine (bilješka na kraju djela, fol.153a).

Fol. 153; 210 x 130; 19 redaka; tekst 165 x 85. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Vlasnik rukopisa bio 'Abdullāh Zuhrī (bilješka sa pečatom na prvom zaštitnom listu).

5057 R 3134

مقصد الطالبين
MAQṢAD AṬ-ṬĀLIBĪN

نوح بن مصطفى
Nūḥ b. Muṣṭafā, um.?

Isto kao 5056.

Prepisao al-Ḥāǧǧ Sayyid Muṣṭafā al-ḥāfiẓ Ibrāhīm 7. ṣafara 1169/1755. godine (bilješka na kraju djela, fol. 164a).

Fol. 163; 165 x 110; 17 redaka; tekst 125 x 65. Papir narandžast, tanak, glat. Zadnja laga volantna. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na početku djela lijep *unvan*.

Na kraju djela (fol. 164b - 165a) ista bilješka o autoru kao i u rukopisu br. 5056.

5058 R 7152

ترجمهء تصريف العزي
TARĞAMA-I TAṢRĪF AL-'IZZĪ

Prijevod na turski jezik djela *Taṣrīf al-'Izzī* iz arapske gramatike.

Početak (fol. 1b):

اللهه حمد و رسولنه بالأصاله و أصحابنه بالتبعيه صلوات و سلامدن صكره معلوم أوله كه صرفي أوقمغه هر طالب أولان كيمسه علم صرفي شروعندن أوّل أوچ شي، بيلمك وجوب عادله لازمدر...

Kraj (fol. 15a):

... مبالغه يوقدر، مبالغه اولان مبالغه اولمياندن طبعًا مقدمدر وضع طبعه موافق اولسون ايچون مصنف تقديم ايلدي. تمّت

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 15; 190 x 130; 13 redaka; tekst 120 x 65. Papir tamnobijel, tanji, glat. Uvez koncem, bez tvrdih korica. Pismo *nasḫī*. Istaknute riječi nadvučene crnom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

5059 R 5500

ترجمهء تصريف العزي
TARĞAMA-I TAṢRĪF AL-ʿIZZĪ

Isto kao 5058.

Djelo nije do kraja prepisano.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 3; 120 x 65; 18 redaka; tekst 145 x 110. Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Povez mekši, kartonski. Pismo *nastaʿlīq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom.

U rukopisu se nalazi više bilježaka na turskom jeziku iz arapske gramatike i stihovi Ibn Kamāl-paše.

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

5060 R 7899

عزنك إعلاللري
ʿIZZININ IʿLĀLLARI

Komentar riječi sa tzv. "slabim" konsonantima u djelu *Taṣrīf al-ʿIzzī* napisan na turskom jeziku od nepoznatog autora.

Početak (str. 1):

بسم الله الرحمن الرحيم. الحمد مذكوردر ... معلوم دحرج أمردر تدحرجدن تا مضارعت حرفني حذف ايتدوك نظر قلدق ما بعدني كوره لم ما بعد ساكنمدر متحركمدر كوردقكي...

Kraj (str. 29):

... زانك كسره سني ثقيل كوروپ حذف ايتدوك اجتماع ساكنين اولدي يا دن واودن اجتماع ساكنين دفعيچون يائي حذف ايتدوك ... **مقام يقام** كبي **مأوى غزى** كبي **مرمى رمى** كبي. تمّت

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Str. 29, paginiranih; 170 x 105; 14 redaka; tekst 120 x 85. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Listovi nagriženi. Nedostaje dio prvog lista. Listovi uvezani koncem. Pismo *nasḫī*. Riječi koje su predmet analize ispisane crvenom tintom.

Iz biblioteke Rustema Rustempašića, upravitelja Niže okružne medrese u Mostaru.

5061,1 R 2332,I

عزنك إعلاللري
ʿIZZININ IʿLĀLLARI

Komentar riječi sa tzv. "slabim" konsonantima u djelu *Taṣrīf al-ʿIzzī* napisan na turskom jeziku od nepoznatog autora.

Početak (fol. 1b):

تَصَدَّىَ أصلنده تتصدىَ إيدي إيكي حرف بر جنسدن إيكيسي يله متحرك إدغام ممتنع تخفيف مطلوب تخفيقدن أوتودي إيكي تانك بريسيني حذف إيتدك تَصدَّىَ أولدي...

Kraj (fol. 28b):

... لا تُرِيُن أولدي ينه اجتماع ساكنين أولدي مؤنث يائندن برده نون مدغمدن اجتماع ساكنين دفع إيچون مؤنث يائنه دخي حذف ايتدوك لا تُرِنُّ أولدي.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 28b; 210 x 135; 17 redaka; tekst 145 x 85. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Listovi i lage volantni. Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vlasnik rukopisa bio al-Ḥāğğ Ibrāhīm Šamʿī-zāde (bilješka i pečat na fol. 1a).

Vlasnik rukopisa bio Ṣafwat b. Ibrāhīm an-Nawasīnī (iz Nevesinja) Rabāš-āğāzāde? (bilješka na drugom zaštitnom listu).

5061,2 R 2332,II

إعلال
IʿLĀL

Gramatička analiza na turskom jeziku glasovnih promjena u određenim paradigmatskim oblicima riječi u arapskom jeziku. Slična djela se u mnogim rukopisima navode pod spomenutim naslovom. Nedostaje kraj djela. Autor je nepoznat.

Početak (fol. 29b):

انصر تنصردندر تاكه مضارع حرفدر حذف اولدندي تانك ما بعدكه نوندر ساكندر سكون ايله ابتدا متعذر اولدغندن اوتوري...

Kraj ovdje (fol. 36b):

وقى أصلنده وَقَيَ ايدي يا: حرف علت متحرك ما قبل مفتوح باءِ ألفه قلب ايتدك وقى أولدي تِ أصلنده انت...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Str. 56 - 70; 7 redaka; tekst 145 x 85. Pismo *nasḫī*. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

5062 R 1852

ترجمة الشافية في الصرف

TARĞAMA AŠ-ŠĀFIYA FĪ AṢ-ṢARF

Prijevod na turski jezik sa komentarom Ibn al-Ḥāğibova djela *aš-Šāfiya fī aṣ-ṣarf*. Djelo nije do kraja prepisano. Ostao je manji dio nezavršen.

Početak (fol. 1b):

سألني من لا يسعني مخالفته بندن سؤآل اتدي يعني طلب اتدي شول كمسه كه اكا مخالفت بكا جائز دكلدر **إنّ الحقّ بمقدّمتي في الإعراب** شول علم اعرابدكه تأليف ايتدكم كافيه ادلو مقدمه إلحاق ايليم...

Kraj ovdje (fol. 71b):

... و أما الوصل؛ فقد وصلوا الحرف و شبهها بما الحرفية نحو {إنما إلهكم الله} و أينما تكن أكن، و كلما أتيتني أكرمتك. قجن شول مخصوص...

Prepisao mu'allim 'Alī b. Ibrāhīm 1120/1708. godine (bilješka na kraju rukopisa, treći zaštitni list).

Fol. 71; 230 x 160; 21 redak; tekst 150 x 85. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez nov, tvrd, platneni. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis uvakufio al-Ḥāğğ Ibrāhīm-āġā b. Islām Ispūžlī iz Travnika za Ajni-begzāde mekteb i predao ga muteveliji al-Ḥāğğ Ḫalīl-efendī b. Ṣāliḥ al-Harsanklīji početkom mjeseca rabī' al-awwala 1252/1836. godine (bilješka na fol. 1a).

Vakuf Gazi Husrev-begove medrese.

Izv.: Ahlwardt VI, 6609.

5063,1 R 897,I

شرح الأمثلة المختلفة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

داود بن محمد القارصي

Dāwūd b. Muḥammad al-Qārṣī, um. 1169/1755

Isto kao 4776,4.

Kraj ovdje (fol. 6b):

... **فاعللري** ياخود نائب فاعللري إيله يا، أخباردر يعني بر ملامدر كه **صدقه و كذبه** احتمالي واردر. الله أعلم بالصواب.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 6b; 220 x 160; 23 retka; tekst 170 x 90. Pismo *nasḫī*. Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke.

5063,2 R 897,II

الأمثلة التصريفية

AL-AMṮILA AT-TAṢRĪFIYYA

Komentar na arapskon jeziku djela *al-Amṯila al-muḫtalifa* o paradigmama riječi u arapskoj gramatici od nepoznatog autora.

Početak (fol. 7b):

الحمد لله ذي النعم الكثيرة العظام، و الصلوة على حبيب محمد أفضل الأنام ... و بعد فلما أفضَلَ عليَّ ذو الفضل العظيم ... اعلم أن الصرف علم باحث عن الأحوال العارضة للمفردات...

Kraj (fol. 13b):

... بما كتب في حواشي الأمثلة و ما سمع من القاطرين و الله تعالى أعلم بحقيقة الحال ...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 7b - 13b; 25 redaka; tekst 165 x 70. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Izv.: TÜYATOK 07/III, 1677.

5063,3 R 897,III

شرح الأمثلة المختلفة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

داود بن محمد القارصي

Dāwūd b. Muḥammad al-Qārṣī, um. 1169/1755

Komentar na arapskom jeziku djela *al-Amṯila al-muḫtalifa* o paradigmama riječi u arapskoj gramatici.

Početak (fol. 14b):

الحمد لله الذي جعل العربية مفتاح الكلام، و صيّرها مرقاة لتقرير عقايد الإسلام، و الصلوة و السلام على رسولنا محمد خير الأنام، و على آله و أصحابه إلى يوم القيام، و بعد فيقول العبد الفقير إلى الله الغني داود بن محمد القارصي الحنفي: ... و أشرح الأمثلة و غيرها على طريقة الإحسان ...

Kraj (fol. 27b):

... و إن اعتبرت أصولها تكون تسعة: ماضٍ مضارع مصدر اسم فاعل اسم مفعول أمر نهي اسم زمان أو مكان اسم آلة . فالحمد لله على التمام، و الصلوة على خير الأنام، و على آله إلى يوم القيام اللهم اجعله نافعًا للطلبة الكرام بالنبي و آله عليه السلام .

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 14b - 27b; 21 redak; tekst 160 x 80. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Izv.: Ahlwardt VI, 6821; Jahić VI, 4182/2.

5063,4 R 897,IV

القواعد الفارسية
AL-QAWĀ'ID AL-FĀRISIYYA

خطاط مصطفى افندي
Ḫaṭṭāṭ Muṣṭafā-efendī, um.?

Perzijska gramatika napisana na turskom jeziku.

Početak (fol. 30b):

[الحمد لله رب العالمين] و الصلوة و السلام على رسولنا محمد الأمين، و آله و صحبه أجمعين، بو فقير بر تقصير محميه، ادرنه "ده" شريعت نشين غزا أولان أفندلر حضراتنك تحت نظارتلرنده واقع أوقافك محاسبه كاتبي أولوب خطاط مصطفى أفندي ديمكله معروفم ديلرمكه "اوغللريمه" علم شريف تعليم ايليم إبتدا علم صرف إيله فارسي شاهدي مرحومك لغتني تعليم ايلدم ديلرمكه علم فرس داخي تعليم ايليم فارسيده بعض كتابلر ...

Kraj (fol. 66b):

Tekst teško čitljiv pošto je prilično izbrisan usljed vlage. Djelo je, inače, nepotpuno u našemu rukopisu.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 30b - 66b; 19 redaka; tekst 155 x 85. Pismo *nasḫī*. Istaknuti dio teksta ispisan crvenom tintom. Kustode.

5063,5 R 897,V

تمييز الأوزان
TAMYĪZ AL-AWZĀN

Djelo o paradigmatskim oblicima riječi u arapskom jeziku od nepoznatog autora.

Početak (fol. 67b):

الحمد لله الذي أمر عباده ... الميزان. و الصلوة و السلام على محمد الذي أرسل بأفصح اللسان، و على آله و صحبه الذين هم قادة في لسان العرب و معرفة الأوزان. و بعد فهذه رُسَيْلَة لطيفة ... مشتملة على مقدمة و فصول معدودة مسمّاة بتمييز الأوزان المشهورة...

Kraj (fol. 70b):

... و منه الأفعال و المصدر و فاعل بين المصدر و اسم الفاعل و الصفة و الأمر و فعل بين المصدر و الصفة و الجمع و الماضي. فهذه آخر ما ذكرنا عن الموازين، حامداً لله ربّ العالمين، و مصليًا على خاتم الأنبياء، و المرسلين، و على آله و صحبه أجمعين...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 67b - 70b; 19 redaka; tekst 150 x 70. Pismo *nasḫī*. Paradigme ispisane crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

5063,6 R 897,VI

رسالة في الصرف
RISĀLA FĪ AṢ-ṢARF

Kraće djelo iz morfologije arapskog jezika od nama nepoznatog autora.

Početak (fol. 71b):

إعلم أن الصرف، و هو علم بأصل تصرف بها أصول الكلمة و حروفها ... و اعلم أن كلمه ثلاثة: فعل و هو ما دلّ على معنى في نفسه مقترن بأحد الأزمنة الثلثة ...

Kraj (fol. 74b):

... و مهموز العين يجيء على أربعة في الثاني: هنأ يهنأ، و في الثالث: نحو سئل، و في الرابع: سئم، و في الخامس: نحو رئس، و كذا مهموز اللام نحو: قرأ و ظمأ و جرأ. تمت

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 71b - 74b; 18 redaka; tekst 125 x 75. Pismo *nasḫī*. Kustode. Na marginama veća bilješka ili dio drugoga djela koji se odnosi na tekst ovoga djela.

5063,7 R 897,VII

رسالة في الفرائض

RISĀLA FĪ AL-FARĀ'IḌ

Kraće djelo iz nasljednog prava na turskom jeziku od nama nepoznatog autora.

Početak (fol. 74b):

ميتك تركه سنه متعلق اولان حقوق مرتبه دورت تجهيز ...

Kraj (fol. 76a):

...ترجيح أولنور صكره قوة قرابت إيله ترجيح أولنور. تمّت

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 74b - 76a; 24 retka; tekst 165 x 75. Pismo *nasḫī*. Na marginama sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela. Istaknuti dio teksta ispisan crvenom tintom.

Izv.: Fajić V, 3320/8.

5063,8 R 897,VIII

الرسالة القياسية

AR-RISĀLA AL-QIYĀSIYYA

Djelo o logičkim analogijama od nama nepoznatog autora.

Početak (fol. 77b):

يا كريم، بسم الله الرحمن الرحيم، و عليه توكلي، كيف لا أحمدك و الحمد واجب عند إنعامك، و كيف أحمدك و الحمد نعمة من الآئك ... فاعلم أن القياس على ما عرّفوه قول مؤلف من قضايا...

Kraj (fol. 95b):

... و إن كانت ملازمة نظرية، فالطريق في إثباتها بمثل ما مرّ في إثبات ملازمة القياس الإستثنائي، و ليكن هذا آخر ما قصدنا، نرجو من مكارم الأقران و محاسن الإخوان أن يتجاوزوا عما فيه من السهو و النسيان، إذا هما و الخطأ ليس أول قارورة كسرت في الأعيان.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 77b - 95b; 13 redaka; tekst 150 x 105. Pismo *nasta'līq*. Kustode.

5063,9 R 897,IX

ترجمة الرسالة الولدية في المنطق

TARĞAMA AR-RISĀLA AL-WALADIYYA FĪ AL-MANṬIQ

Prijevod sa perzijskog na arapski jezik logičkog djela *ar-Risāla al-waladiyya fī al-manṭiq* koje je napisao as-Sayyid aš-Šarīf Abū al-Ḥasan 'Alī b. Muḥammad b. 'Alī al-Ğurğānī (740/1339 - 816/1413). Prevodilac je 'Iṣāmuddīn Ibrāhīm b. Muḥammad b. 'Arabšāh al-Isfarā'inī, um. 951/1544. godine.

Početak (fol. 97b):

الحمد لله الذي لا يتمّ المنطق الفصيح دون شكره و حمده ... و بعد فإن الرسالة الشريفة، ألّفها في المنطق لأجل ولده ... أبو البركات المدعو بالسيد الشريف ... إلاّ أنها لما وقعت بالعبارة الفارسية، و كان ضبط العربية لفصاحتها أسهل ... فعربتها لأجل ولدي الأعز ...

Kraj (fol. 109a):

... لكنه ليس لا شجر، فلا حجر، و لكنه ليس لا حجر، فلا شجر، ولكن هذا آخر الكلام في هذه الرسالة الشريفة.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 97b - 109a; 15 redaka; tekst 165 x 85. Pismo *nasḫī*. Tekst je mjestimično teško čitljiv zbog oštećenja listova usljed uticaja vlage. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Izv.: Köprülü III, 334/3; Bratislava, 238; az-Ẓāhiriyya FMAB, 175.

5063,10 R 897,X

شرح الرسالة الحسينية

ŠARḤ AR-RISĀLA AL-ḤUSAYNIYYA

علي الفردي بن مصطفى القيصري

'Alī al-Fardī b. Muṣṭafā al-Qayṣarī, um. 1127/1715

Komentar djela *ar-Risāla al-Ḥusayniyya* iz disputacije. Osnovno djelo je napisao Šāh Ḥusayn-efendī al-Anṭākī, um. 1130/1718. godine, dok je, prema većini izvora, ime autora komentara nepoznato. Jedino Ahlwardt (5335) i Bratislava (266) navode da je to 'Alī al-Fardī b. Muṣṭafā al-Qayṣarī, um. 1127/1715. Brockelman (S II, 482), također, navodi ovoga autora kao jednog od komentatora ovoga djela. U nekim izvorima ovaj se komentar navodi kao osnovno djelo čiji je autor gore navedeni Šāh Ḥusayn-efendī al-Anṭākī, um. 1130/1718. godine (TÜYATOK 07/II, 621-629; TÜYATOK 07/III, 2267-2275; aẓ-Ẓāhiriyya FMAB, 175.).

Početak (fol. 110a):

يا من وفقنا لوظائف البحث و كلمة "يا" مشتركة بين الأحوال الثلث فلا يحتاج إلى توجيه العلامة ... **في التحريرات** أي: تحرير المدعى و الدليل و المقدمات و المعرف و المادة ...

Kraj (fol. 129a):

...فيكون مغلوبًا بالخصم الضعيف بالإفحام مع أن هذا أشنع وجوه الإلزام، و على الله التوكل و به الإعتصام.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 110a - 129a; 21 redak; tekst 160 x 70. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom, osim nekoliko posljednjih stranica. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Izv.: A. M. I, 767; GAL S, 482; Ahlwardt IV, 5335; Bratislava, 266; Riyad, 56; TÜYATOK 07/II, 621-629; TÜYATOK 07/III, 2267-2275; aẓ-Ẓāhiriyya FMAB, 192.

5063,11 R 897,XI

شرح رسالة في فن آداب البحث و المناظرة

ŠARḤ RISĀLA FĪ FANN ĀDĀB AL-BAḤṮ WA AL-MUNĀẒARA

عصام الدين أبي الخير أحمد بن مصطفى طاشكوپري زاده
ʻIṣāmuddīn Abī al-Ḫayr Aḥmad b. Muṣṭafā Ṭāšköprüzāde,
901/1495 - 968/1560

Komentar djela iz disputacije *Risāla fī fann ādab al-baḥṯ wa al-munāẓara*. Ṭāšköprü-zāde je autor i osnovnog djela. U nekim izvorima ovo se djelo zove još i *Risāla ādāb al-Mawlā Abī al-Ḫayr* (aẓ-Ẓāhiriyya FMAB, 188; Riyad, 52).

Početak (fol. 130b):

الحمد لله لا مانع لعطائه و لا معارض لقضائه ... و بعد فقد كنت كتبت عدة من السطور مع قلّة البضاعة و كثرة الفتور في علم المناظرة و الآداب، و قد قصدت الآن شرحها بعون الملك الوهاب ... **أحمدك اللهم يا مجيب كل سائل** ...

Kraj (fol. 135b):

...و آداب المناظرة غاية ما يراد في هذا الباب، أي: باب آداب البحث إذ لا مزيد عليها في تقرير القواعد و الأصول، و من الله تعالى التوفيق لإظهار الحق و إلهام الصواب في كل باب، و الحمد لله على التمام، و على رسوله و على آله أفضل الصلوة و السلام.

Prepisao nepoznati prepisivač 1112/1700. godine (bilješka na kraju djela, fol. 135b).

Fol. 130b - 135b; 19 redaka; tekst 165 x 90. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Izv.: Ahlwardt, 5323; Dobrača I, str. 7; Köprülü III, 332/12; aẓ-Ẓāhiriyya FMAB, 188; Riyad, 52; Zürich I, 277.

5063,12 R 897,XII

الرسالة الحسينية

AR-RISĀLA AL-ḤUSAYNIYYA

شاه حسين أفندي الأنطاكي
Šāh Ḥusayn-efendī al-Anṭākī, um. 1130/1718

Kraće djelo iz disputacije.

Početak (fol. 138b):

يا من وفّقنا لوظائف البحث في التحريرات و التحقيقات، يا من يسرنا لتمييز سمينها عن سقيمها في التقريرات و التدقيقات ... **و بعد** فهذه عاجلة كافية لوسائل السائلين لوظائف الكلام، و غلالة شافية لعلل المعللين على صحة المقال و المرام ...

Kraj (fol. 142b):

... لكن الإستثناء، وقس عليه التقييدات و التخصيصات الواقعة في التحريرات و التحقيقات.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 138b - 142b; 19 redaka; tekst 150 x 70. Pismo *nasta'līq*. Istaknute riječi ispisane crvenom tintom. Kustode.

Izv.: GAL S, 482; Dobrača I, str. 115; Bratislava, 265; Riyad, 44; Kıbrıs, 927; Zürich I, 279.

5063,13 R 897,XIII

عروض الأندلسي

ʻARŪḌ AL-ANDALUSĪ

أبو عبد الله محمد بن حسين أبو الجيش الأندلسي الأنصاري
Abū ʻAbdullāh Muḥammad b. Ḥusayn Abū al-Ğayš al-Andalusī
al-Anṣārī, um. 626/1229

Isto kao 4811,2.

Početak (fol. 144b):

قال الفقير إلى الله عزّ و جلّ أبو عبد الله محمد المعروف بأبي الجيش الأنصاري الأندلسي، فقد قصدت في هذا المختصر أن أذكر علل الأعاريض ...

Kraj (fol. 149b):

... دارك القوم تطفي غرامًا وضاء - إذ درير الهوى بالمغني جمع.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 144b - 149b; 15-17 redaka; tekst 165 x 87. Pismo *nasta'līq*. Nazivi i oblici metrova ispisani crvenom tintom. Na marginama i interlinearno sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela. Na nekim listovima tekst djela uokviren crvenom linijom.

Na fol. 150a - 151b ispisani razni oblici metrova u arapskoj metrci.

Izv.: Ahlwardt VI, 7141; Köprülü II, 341/2; TÜYATOK 07/V, 3460-3463; Dobrača I, 241; Bratislava, 354; Jahić, 4182/5.

5063,14 R 897,XIV

القصيدة الخزرجية (الرامزة)

AL-QAṢĪDA AL-ḪAZRAĞIYYA (AR-RĀMIZA)

ضياء الدين أبو محمد عبدالله بن عثمان الخزرجي

Ḍiyā'uddīn Abū Muḥammad 'Abdullāh b. 'Uṯmān al-Ḫazrağī,
um. 650/1252

Kasida iz arapske metrike.

Početak (fol. 154b):

و للشعر ميزان يسمى عروضه - بها النقص و الرجحان يدريهما الفتى ...

Kraj (fol. 161b):

... و قد كملت ستًا و تسعين فالذي - توسع في ذا العلم توسعه حبا

و يسأل عبدالله ذا الخزرجي من - مطالعها إتحافه منه بالدعا.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 154b - 161b; 15 redaka; tekst 160 x 11. Pismo *nasta'līq*. Tekst teško čitljiv usljed dejstva vlage koja je razlila tintu. Naslovi poglavlja i stihovi kao primjeri ispisani crvenom tintom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela. Kustode.

Izv.: Ahlwardt VI, 7112; Bratislava, 358; GAL G I, 312, S I, 545.

5063,15 R 897,XV

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ğāmī,
817/1414 - 898/1492

Početak komentara od nekoliko listova Ibn al-Ḥāğibova djela *al-Kāfiya* iz sintakse arapskog jezika. Pogl.: 5158.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 168b - 171b; 21 redak; tekst 150 x 65. Pismo *nasta'līq*. Kustode.

5064 R 7900

شرح الأمثلة المختلفة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Paradigme napisane na oblik نصر sa gramatičkom analizom na turskom jeziku od nepoznatog autora. Nedostaju početak i kraj djela.

Početak ovdje (fol. 1a):

... لا ينصر فعل مضارع جحد مستغرق بناء معلوم مفرد مذكر غائب معناسي هيچ يردم اقدي بر غائب اركچمش زمانك جميعسنده...

Kraj (fol. 30b):

... تَصوُّرُون بمعنى فاعل يا بمعنى مفعول جمع مذكر، اكر بمعنى فاعل اولورسه معناسي يردم ايديجي جميع ارلر، اكر بمعنى مفعول اولورسه معناسي يردم اولنمش جميع ارلر ديمك أولور...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 30; 220 x 165; oko 20 redaka; tekst 155 x 95. Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Nedostaje povez. Listovi uvezani koncem. Pismo *nasḫī*. Paradigmatski oblici ispisani krupnim slovima. Između teksta crvenom tintom ispisane bilješke u vezi sa tekstom djela.

5065 R 1039

شرح الأمثلة المختلفة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Komentar na turskom jeziku djela *al-Amṯila al-muḫtalifa* o paradigmama u arapskoj gramatici od nepoznatog autora.

Početak (fol. 1b):

رضي الله تعالى عنا و عنكم

بسم الله الرحم الرحيم

أمثله، مختلفه صيغه سنده قنج ألفاظ وار؟ يكرمي طقوز لفظ وار، **قنج** تثنيه؟ تثنيه يوق، **قنج** جمع؟ جمعده يوق، **قنج** حرف؟ حرفده يوق، **قنج** مفرد جمله سي مفرد نيه ديرلر مدلولي بر اوله نه ديرلر ...

Kraj (fol. 20a):

... **مفتوحدن بلدم** جمع مؤنث علامتي ندر أحوال ثلثده الف ايله تا، طويلدر.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 20; 205 x 160; 15 redaka; tekst 150 x 80. Pismo *nasta'līq*. Primjeri i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Prije početka djela *unvan* sa preovlađavajućom zlatnom bojom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela. Tekst djela uokviren jednom crnom i dvije crvene linije.

Rukopis uvakufio Ğannatī-zāde (Dženetić) Muṣṭafā-beg b. Fayḍullah-beg b. Ismā'īl-beg 23. šawwāla 1289/1872. godine (bilješka na prvom zaštitnom listu sa pečatom).

5066,1 R 1193,I

شرح الأمثلة المختلفة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Isto kao 5065.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 15a; 215 x 155; 17 redaka; tekst 145 x 85 i 175 x 105). Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Nedostaju korice. Folije uvezane koncem. Pismo *nasḫī*, od dva prepisivača. Paradigmatski oblici riječi ispisani crvenom tintom. Kustode.

Iz Osman Šehdijine biblioteke.

5066,2 R 1193,II

الأمثلة المختلفة

AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Paradigme napisane na oblik فعل sa gramatičkom analizom na turskom jeziku od nepoznatog autora.

Početak (fol. 100b):

فعل فعل ماضي بناء معلوم مفرد مذكر غائب معناسي اشلدي بر غائب اركچمش زمانده...

Kraj (fol. 115a):

...**فعولات** بمعنى فاعل، يا بمعنى مفعول، اكر بمعنى فاعل أولورسه معناسي اشليجي جمع عورتلر، اكر بمعنى مفعول أولورسه معناسي اشلنمش جمع عورتلر.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 17a - 35a. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja i paradigmatski oblici riječi ispisani krupnim slovima i crvenom tintom.

5066,3 R 1193,III

البناء

AL-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 37b - 47a; 13 redaka; tekst 155 x 80. Pismo *nasḫī*. Brojevi, naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke na turskom jeziku u vezi sa tekstom djela.

5067,1 R 2038,I

شرح الأمثلة المختلفة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Isto kao 5065.

Djelo nije do kraja prepisano.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 11a; 17 - 20 redaka. Različite dimenzije teksta. Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav. Prva laga volantna. Pismo *nasta'līq*. Kustode.

5067,2 R 2038,II

تجويد قره باش

TAĞWĪD QARABĀŠ

عبد الرحمن قره باشي

'Abdurraḥmān Qarabāšī, um. 904/1498

Udžbenik o načinu čitanju Kur'āna.

Početak (fol. 11b):

الله تعالى يه حمد، و ثنادن و رسولنه دخي آل و اصحابنه صلاة سلامدن صكره، معلوم أوله كه حرف مد أوچدر...

Kraj (fol. 16b):

... بري ماليه بري سلطانيه بري دخي سوره، قارعة ده ماهيه كبي.

Prepisao Qūlī-zāde Aḥmad al-Mustārī (iz Mostara) 1228/1813. godine (bilješka na kraju djela, fol. 16b).

قد وقع الفراغ من تنميق هذه النسخة الشريفة، كتبه الفقير الحقير قولي زاده أحمد المستاري، غفر الله له و لوالديه و لمن دعا له بالمغفرة، سنة ثمان و عشرين و مائتين و ألف.

Fol. 11b - 16b; 15 redaka; tekst 120 x 100. Pismo *nasta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Izv.: Dobrača I, str. 102; Kıbrıs, I 3.

Na fol. 16b - 19b fragment na turskom jeziku nekog djela iz gramatike arapskog jezika.

5067,3 R 2038,III

مراح الأرواح
MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود
Aḥmad b. 'Alī b. Mas'ūd, um. oko 800/1397

Isto kao 4789,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 21a - 83a; 9 - 15 redaka; tekst 145 x 75 i 140 x 70. Pismo *nasta'līq*, od dva prepisivača. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. U drugome dijelu na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

5067,4 R 2038,IV

تصريف العزي
TAṢRĪF AL-'IZZĪ

عز الدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني
'Izzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb b. 'Alī az-Zanǧānī, um. 655/1257

Isto kao 4789,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 86b - 108a; 11 redaka; tekst 130 x 95. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

5067,5 R 2038,V

المقصود في التصريف
AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Nedostaje početak djela.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 109a - 127a; 9 - 13 redaka; tekst 105 x 60 i 125 x 75. Pismo *nasta'līq*, od dva prepisivača. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

5067,6 R 2038,VI

الأمثلة المختلفة
AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Paradigme napisane na oblik نصر sa gramatičkom analizom na turskom jeziku.

Nedostaje početak djela.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 128a - 135b. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom.

5067,7 R 2038,VII

البناء
AL-BINĀ'

Isto kao 4756,2.

Prepisao nepoznati prepisivač u mjesecu raǧabu 1034/1625. godine (bilješka na kraju djela, fol. 145a).

Fol. 138b - 145a; 13 redaka; tekst 160 x 115. Pismo *nasḫī*. Brojevi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela.

5068,1 R 7282,I

شرح الأمثلة المختلفة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Isto kao 5065.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 7a; 220 x 160; 25 redaka; tekst 180 x 120. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Nedostaju korice. Folije uvezane koncem. Pismo *nasḫī*. Paradigmatski oblici riječi ispisani crvenom tintom. Kustode.

5068,2 R 7282,II

كفاية الغلام في جملة الأركان للإسلام

KIFĀYA AL-ĠULĀM FĪ ĞUMLA AL-ARKĀN LI AL-ISLĀM

عبد الغني بن إسماعيل النابلسي

ʿAbduġanī b. Ismāʿīl an-Nābulsī, um. 1143/1731

Djelo u stihovima o osnovnim islamskim dužnostima. Djelo je napisano u pet poglavlja ali su u našemu rukopisu prepisana samo tri poglavlja: *šahāda*, *namaz* i *zekat*.

Početak (fol. 8a):

الحمد لله على ما وفّقنا، ثم الصلاة و السلام مطلقًا على النبي المصطفى ... و بعد فالإسلام لما بيّنا على شهادتين فيما روي، ثم على الصلاة و الزكاة و الصوم و الحج من الميقات، أردت أن أجمع في ذي الخمسة شيئًا ... سميتها **كفاية الغلام في جملة الأركان للإسلام** و أسأل الله الكريم المغفرة...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 8a - 9b; 19 redaka; tekst 170 x 135. Pismo *taʿlīq*. Naslovi poglavlja ispisani u posebnom redu.

Izv.: GAL S II, 474/35; az-Ẓāhiriyya, FH II, 114.

5069 R 4989

شرح الأمثلة المختلفة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Isto kao 5065.

Prepisao Buṭmīr-zāde šayḫ Aḥmad (bilješka u kolofonu djela, fol. 22b).

كتبه الفقير بطمير زاده شيخ أحمد.

Fol. 22; 165 x 115; 13 redaka; tekst 130 x 75. Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Povez tvrd, kartonski. Pismo *nasḫī*. Paradigmatski oblici riječi nadvučeni crnom linijom. Kustode.

5070 R 6173

شرح الأمثلة المختلفة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Isto kao 5065.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 39; 160 x 110; 11 redaka; tekst 135 x 70. Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Povez bez korica. Folije uvezane koncem. Pismo *nasḫī*. Paradigmatski oblici riječi ispisani crvenom tintom. Kustode.

5071,1 R 4292,I

شرح الأمثلة المختلفة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Komentar djela *al-Amṯila al-muḫtalifa* o paradigmatskim oblicima arapskih riječi od nepoznatog autora.

Početak (fol. 1b):

صرف لغتده نيه ديرلر؟ إصطلاحده نيه ديرلر: "تحويل الأصل الواحد إلى أمثلة مختلفة لمعانٍ مقصودة لا تحصل إلاّ بها"؟ برا أمثله، مختلفه نيه ديرلر مخالف أولان برالي مثللري ديرلر ... (fol. 2a) أمثله، مختلفه صيغه سنده قج لفظ واردر؟ يكرمي دورت لفظ واردرندر. **فَعَلَ يَفْعَلُ فَعْلاً**...

Kraj (fol. 18a):

... آخرنده ميم إيله ألقدر جمع علامتي نه در؟ آخرنده ميم در.

Prepisao ʿAbdullāh b. mullā Ṣāliḥ Hromić 1252/1837. godine (bilješka na kraju drugog djela, fol. 31b i posljednjeg djela u zbirci, fol. 59b).

Fol. 1b - 18a; 190 x 140; 18 redaka; tekst 165 x 115. Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav. Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Paradigmatski oblici riječi nadvučeni crnom linijom. Kustode.

5071,2 R 4292,II

الأمثلة المختلفة

AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Paradigme napisane na oblik فعل sa gramatičkom analizom na turskom jeziku od nepoznatog autora.

Prepisao ʻAbdullāh b. mullā Ṣāliḥ Hromić 29. ḏū al-ḥiğğa 1252/1837. godine (bilješka na kraju djela, fol. 31b).

قد وقع الفراغ من تحرير هذه النسخة الشريفة في ماه ذي الحجّة في يوم التسعة (!؟) و عشرين في وقت الظهر عن يد العبد الضعيف الفقير الحقير عبد الله بن منلا صالح حروميك غفر الله له و لوالديه...

Fol. 18b - 31b. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Paradigmatski oblici ispisani krupnim slovima.

5071,3 R 4292,III

بناء أمثله

BINĀʼ-I AMṮILA

Prijevod na turski jezik djela *al-Bināʼ* iz arapske gramatike.

Početak (fol. 32b):

أصلي تعلم إيدي تعلم بن اعلمي آلق مراد إيله ... تحقيقا علمي صرفك بابلري باب بانده أوتوز بشدن بابدن آلتي ثلاثي مجرد إيچون وضع أولنمشدر...

Kraj (fol. 40b):

... زياده لفعله سبيبله ماضي آلتي حرف أوزرينه مبني أولقدر بناسي لازم إيچوندر اسلنقى زيد مثللي. تمام

Na slijedećoj stranici slijedi dodatak ovome djelu koji se završava na fol. 42a:

... شو أقسامه **أقسام سبعه** دينيلور شو بيت اني جمع ايدر:

صحيحست مثالست مضاعف - لفيف ناقص مهموز أجوف. تمت

Prepisao ʻAbdullāh b. mullā Ṣāliḥ Hromić 1252/1837. godine (bilješka na kraju drugog djela, fol. 31b i posljednjeg djela u zbirci, fol. 59b).

Fol. 32b - 42a; 14 redaka; tekst 130 x 100. Pismo *nasḫī*. Istaknuti dio teksta nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

5071,4 R 4292,IV

مقصودك إعلاللري

MAQṢŪDUN IʻLĀLLARI

Prijevod na turski jezik sa gramatičkom analizom djela *al-Maqṣūd* iz arapske gramatike.

Početak (fol. 45a):

بسم الله أصليسي سمو ايدي، واو حرف علّة متحرك ما قبلي حرف صحيح ساكن أولان و يردهك واوك ضمّ حركه سنه ما قبلنده كه أولان ميمه اجتماعي، ساكنين أولدي...

Kraj (fol. 59b):

... بعضلري صحت بنا ايچون و بعضلري علّه ايچون تغير أولنمز. تمت

Prepisao ʻAbdullāh b. mullā Ṣāliḥ Hromić 1252/1837. godine (bilješka na kraju djela, fol. 59b).

كتبه الفقير الحقير عبد الله ابن منلاً صالح حروميك سنة ١٢٥٢ هـ

Fol. 45a - 59b; 15 - 17 redaka; tekst 145 x 105. Pismo *nasḫī*. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

5072,1 R 6033,I

بناء أمثله

BINĀʼ-I AMṮILA

Prijevod na turski jezik djela *al-Bināʼ* iz arapske gramatike.

Početak (fol. 1b):

اعلم نه كلمدر أمر حاظر با، معلوم مذكّر مخاطب ثلاثي مجرد سالم: عَلِمَ يَعْلَمُ دن كلور هر خطابه شايته اولان طلب علم صرف سكا معلوم أولسونه سن بلكه تحقيقا علم صرفك بابلري بابدن أوتوز بش بابدر، أول أوتوز بش بابدن آلتي بابي للثلاثي المجرد أولان...

Kraj (fol. 11a):

... مهموز لام دينلور و بو أقسامه: أقسام سبع ديرلر بو بيتده جمع أولور:

صحيح است و مثالست و مضاعف - لفيف ناقص و مهموز و أجوف

بوندن بريله جمع أقسام بيان...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 11a; 260 x 175; 22-26 redaka; tekst 230 x 145. Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Povez nov, tvrd, platneni. Pismo *nastaʻlīq*. Istaknute riječi ispisane crvenom tintom. Kustode.

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

5072,2 R 6033,II

مقصودك إعلاللري

MAQṢŪDUN I'LĀLLARI

Prijevod na turski jezik sa gramatičkom analizom djela *al-Maqṣūd* iz arapske gramatike. Na početku djela je napisano: كتاب مقصوديك إعلاللري

Početak (fol. 14b):

الله تعالى نك اسم شريفيله بوندن ابتدا ، أولدي بسم الله نه كلمدر مصدردر، بسم ديمك معناسي ندر؟ الله تعالينك اسم شريفنه أولديغم حالده بو كتابه بد اتدم الرحمن مبالغه إيله اسم فاعل معناسي أويله...

Kraj (fol. 23b):

... ما قبلنك حركه سي كه جنسي ياهود أو همزه قلب اتدك إذن ايكن ايذن أولدي.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 14b - 23b; 23 retka; tekst 230 x 145. Pismo *nasta'līq*. Istaknuti dio teksta ispisan crvenom tintom. Kustode.

5072,3 R 6033,III

عزي كتابك إعلاللري

'IZZĪ KITABIN I'LĀLLARI

Prema početku rukopisa ovo je komentar na turskom jeziku djela *Taṣrīf al-'Izzī* iz gramatike arapskog jezika. Međutim, ovdje se radi o morfološkoj analizi *hamdale* i drugih riječi ispisanih kao zasebna poglavlja.

Početak (fol. 24b):

عزي كتابك إعلاللري أولديغي تقدر أوزره بونده بيان أولنور، بسم الله، نه كلمدر مصدردر...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 24b - 41b; 23 retka; tekst 230 x 145. Pismo *nasta'līq*. Istaknuti dio teksta ispisan crvenom tintom. Kustode.

5073 R 5544

بناء أمثله

BINĀ'-I AMṮILA

Prijevod na turski jezik djela *al-Binā'* iz arapske gramatike.

Početak (fol. 1b):

صرفك بابلري قچدر؟ أوتوز بشدر قچسي نه إيچون در آلتسي ثلاثي مجرّد إيچوندر وزنلري **فَعَلَ يَفْعَلُ**...

Kraj (fol. 43a):

... بر آلف فاصله إدخال ايدك انصرنانّ اولدي.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 43; 150 x 110; 11 redaka; tekst 125 x 70. Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez mekši, kartonski. Pismo *nasḫī*. Istaknute riječi ispisane crvenom tintom. Kustode.

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

5074 R 7912

بناء أمثله

BINĀ'-I AMṮILA

Nepotpun prijevod na turski jezik djela *al-Binā'* iz arapske gramatike.

Slično kao 4867,5.

Početak (fol. 1b):

أي خطاب صلاحيتي أولان طالب علم سكا معلوم أولسون بل سن تحقيقًا علم صرفك بابلري أوتوز بش بابدر، أوتوز بش بابدن آلتي باب ثلاثي مجرد إيچون وضع أولنمشدر، أو آلتي باب دن أولكي بابك...

Kraj (fol. 10b):

... شو أقسامه: أقسام سبعه دينلور أقسام سبعني جمع إيدر بو بيت:

صحيحست مثالست مضاعف - لفيف ناقص مهموز أجوف. تمت

Prepisao nepoznati prepisivač iz mjesta Sokol (Gračanica) 1287/1870-71. godine, učenik 'Uṯmān-kapetanove medrese u Gračanici (bilješka na kraju djela, fol. 10b).

Fol. 10; 200 x 130; 11-13 redaka; tekst 120 x 90. Papir žućkast, tanji, glat. Nedostaje povez. Listovi uvezani koncem. Pismo *nasta'līq*. Kustode.

5075,1 R 7913,I

بناء أمثله

BINĀ'-I AMṮILA

Nepotpun prijevod na turski jezik djela *al-Binā'* iz arapske gramatike.

Nedostaje kraj djela.

Početak (fol. 1b):

بسمله دن حمدله دن صلوة دن فارغ أولدنصكره.

أي خطاب شانندن أولان طالب علم سكا معلوم اولسون بيل سن تحقيقا علم صرفده مبيّنه أولان كلماتك أنواعي أوتوز بش بابدر، نوع جهتندن أوتوز بش بابدن أوجي آلتي باب ثلاثي مجرد إيچون، در آلتي بابدن بابي أولكي وزنه موزون علامة بناسي...

Kraj ovdje (fol. 11b):

... اسلنقى يسلنقى اسلنقا٪ دور دخي علامتي أولنه قريب محله بر همزه دخي عين إيله لام بينه بر نون دخي آخرنه قريب محله بر زياده إيله ماضي مفرد مذكر غائب آلتي حرف أوزرينه...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 11b; 170 x 120; 13 redaka; tekst 145 x 85. Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Povez mekši, kartonski. Pismo *nashī*. Na više mjesta u rukopisu tekst isprekidan većim bjelinama. Kustode.

Vlasnik rukopisa bio Mullā Hamza Bošnjak (bilješka prije početka djela, fol. 1b).

5075,2 R 7913,II

القواعد من الأمثلة المختلفة

AL-QAWĀ'ID MIN AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

محمد طاهر بن الحاج حسين حسني

Muḥammad Ṭāhir b. al-ḥāǧǧ Ḥusayn Ḥusnī, um.?

Morfološko djelo na turskom jeziku o paradigmatskim oblicima riječi u arapskom jeziku.

Početak (fol. 13b):

الحمد لله، و التوكل عليه، و الصلاة و السلام على رسولنا محمد و آله و صحبه أجمعين ... قد جمع الفقير السيد محمد طاهر بن الحاج حسين حسني هذه القواعد من الأمثلة المختلفة على ثلاثة أبواب. الأول: في الإشتقاق و الثاني: في التعريف و الثالث: في التقسيم. اعلم أن الباب الأول في بيان الإشتقاق...

Kraj (fol. 27b):

... ناصر منصور مَنْصَرٌ مِنصَرٌ نصار انصر، غير مشتق اولان بش نَصْر نَصْرَة نِصْرَة نصير نصرى.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 13b - 27b; 13 redaka; tekst 145 x 85. Pismo *nashī*, od istog prepisivača kao i u prethodnom djelu. Istaknuti dio teksta nadvučen crnom linijom. Kustode.

5076 R 5370

شرح الأمثلة المختلفة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

وليّ الدين بن خليل الكافي

Waliyyuddīn b. Ḫalīl al-Kāfī, um.?

Komentar na turskom jeziku djela *al-Amṯila al-muḫtalifa* o paradigmatskim oblicima riječi u arapskoj gramatici.

Početak (fol. 1b):

الحمد لله الملك الستار، الكريم العزيز الغفّار، الذي بيده الملك و هو الواحد القهّار، و الصلوة و السلام على سيدنا الأنبياء ... و بعد فيقول المفتقر إلى رحمة الله الغنيّ، وليّ الدين بن خليل الكافي: قد سألني بعض أذكياء طلاّبي أن أجمع له شرحًا على الأمثلة المختلفة، ينطق بلسان التركية، و يشتمل على القواعد الجزئيّة، و شرحت على الأمثلة المختلفة شرحًا على الإجمال ... اعلم هر مصنفك دأبندندر كه كتابك أولندن يدي شيء ذكر اتمك...

Kraj (fol. 8a):

... الجواب: أمر حاضرك معناسي وجوديدر نهي حاضرك معناسي عدميدر وجود عدم أوزرينه مقدّمدرانك إيچون تقديم أولندي. تمت تمام

Prepisao nepoznati prepisivač 1202/1788. godine (bilješka na kraju djela, fol. 8a).

Fol. 8; 195 x 130; 19 redaka; tekst 165 x 85. Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Listovi povezani koncem, bez korica. Pismo *nashī*. Kustode. Na početku i na kraju djela na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

5077 R 2726

شرح الأمثلة المختلفة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Komentar na turskom jeziku djela *al-Amṯila al-muḫtalifa* iz arapske gramatike od nepoznatog autora.

Početak (fol. 1b):

[الحمد لله رب العالمين] و الصلوة و السلام على محمد و آله و صحبه أجمعين. معلوم اوله كه هو بر طالب اوزرينه مقصودينه شروع ايتمزدن مقدم أوج شيء بلمك لازمدر، إبتدا مطلوبي اولان علمك تعريفني، بعده موضوعني...

Kraj (fol. 17a):

... مؤنث علامة اولمديغندن بلدم يا مؤنث علامتي ند (؟) آخرنده تاكرته در فعيلة كبي. تمّت

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 17; 180 x 130; 15 redaka; tekst 140 x 85. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez kartonski. Pismo *nasta'līq*. Paradigmatski oblici ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode.

5078 R 2171

شرح الأمثلة المختلفة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Isto kao 5077.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 20; 205 x 150; 15 redaka; tekst 145 x 85. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez kartonski. Pismo *nasta'līq*. Paradigmatski oblici nadvučeni crnom linijom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

5079,1 R 6521,I

شرح الأمثلة المختلفة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Komentar na turskom jeziku djela *al-Amṯila al-muḫtalifa* o paradigmama riječi u arapskom jeziku od nepoznatog autora.

Početak (fol. 1b):

أولكي: فَعَلَ يَفْعُلُ بابدر، بسم الله الرحمن الرحيم، نَصَرَ يَنْصُرُ إلى آخره، إيكنجي: فَعَلَ يَفْعِلُ بابدر هذه أمثلة مختلفة ضَرَبَ يَضْرِبُ ضَرْبًا فهو ضارب و ذلك مضروب لَمْ يَضْرِبْ لمَّا يَضْرِبْ...

Kraj (fol. 8b).

... جواب تثنيدن جمعدن مذكرندن احتراز اتدي جواب متنثدن احتراز اتدي غائب ... متكلمدن.

Prepisao nepoznati prepisivač 26. ğumādā al-ūlā 1243/1827. godine (bilješka na kraju drugog djela u zbirci, fol. 35a).

Fol. 1b - 8b; 15 redaka; tekst 175 x 120. Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav. Povez kožni, odvojen od listova i oštećen. Pismo *nasḫī*. Kustode.

Iz rukopisne zbirke Ismail Haki Resulbegovića iz Trebinja.

5079,2 R 6521,II

شرح الأمثلة المختلفة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

كوسه زاده أفندي

Köse-zāde efendī, um.?

Isto kao 4775,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 26. ğumādā al-ūlā 1243/1827. godine (bilješka na kraju djela, fol. 35a).

Fol. 9a - 35a; 19 - 25 redaka; tekst 155 x 105. Pismo *ta'līq*. Kustode.

5079,3 R 6521,III

شرح الأمثلة المختلفة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Komentar na turskom jeziku djela *al-Amṯila al-muḫtalifa* o paradigmama riječi u arapskom jeziku od nepoznatog autora.

Slično kao 4967,5.

Početak (fol. 40b):

الأمثلة: برالاي مثاللردر شو اويله مثاللر كه، المختلفة: بربرينه مخالف نَصَرَ يَنْصُرُ نَصْرًا فهو ناصِرٌ و ذاك منصور لَمْ يَنْصُرْ لمَّا يَنْصُرْ مَا يَنْصُرُ لا يَنْصُرُ...

Kraj (fol. 50b):

... مفرد و مذكر غائبدن بليدوم لغتده بنه ديرلر معلوم اصطلاحده نيه ديرلر معلوم. تمت

Prepisao nepoznati prepisivač početkom mjeseca ğumādā al-ūlā 1243/1827. godine (bilješka na kraju djela, fol. 50).

Fol. 40b - 50b. Broj redaka kao i dimenzije teksta različiti na svakoj foliji. Pismo *ta'līq*.

5080,1 R 2991,I

شرح الأمثلة المختلفة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Komentar na turskom jeziku djela *al-Amṯila al-muḫtalifa* o paradigmama riječi u arapskom jeziku od nepoznatog autora.

Početak (fol. 1b):

امثله، نه کلمه در؟ مثالك جمعيدر، مثال مثالان أمثله مفرد نيه درلر؟ بره دولر، تثنيه نيه درلر؟ إيكي يه درلر، جمع نيه درلر؟ ... (fol. 2a) أمثله، مختلفه صيغه سنده قچ ألفاظ وار؟ يكرمي دورت لفظ واردر، بو يكرمي دورت لفظك إيچنده فعل قچ؟ اسم قچ؟ حرف قچ؟ فعل أون اوچ، اسم أون بر، حرف هچ يوقدر...

Kraj (fol. 14b):

... ممكن اولماوغندن اوتوري اسم آلت الحق فعل متعدّي اولان ثلاثي مجرددر.

Prepisao Ḫalīl al-Busnawī 1224/1809. godine (bilješka na kraju četvrtog djela, fol. 32b).

Fol. 1b - 14b; 14-20 redaka; tekst 165 x 105. Papir tamnobijel, deblji, glat. Povez kožni sa klapnom. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom.

Na fol. 1a *Istihare dova*. Na posljednjim zaštitnim listovima bilješke iz arapske gramatike na turskom jeziku.

Iz Osman Šehdijine biblioteke.

5080,2 R 2991,II

رسالة في آداب البحث و المناظرة

RISĀLA FĪ ĀDĀB AL-BAḤṮ WA AL-MUNĀẒARA

إسماعيل بن مصطفى بن محمود شيخ زاده
Ismā'īl b. Muṣṭafā b. Maḥmūd Šayḫ-zāde, um. 1205/1790-91

Rasprava iz disputacije.

Početak (fol. 20b):

يقول الفقير إلى رب العباد القدير، لما كان متون علم الآداب، لم تشتمل على تفصيل أمثلة البحث لجميع الأبواب ... اعلم أن البحث و المناظرة مدافعة الكلام ليظهر الحق، و علم الآداب موضوع لتمييز صحيح البحث عن سقيمه...

Kraj (fol. 26b):

... و أما المنع فطلب الدليل لا يحتاج إلى شاهد بخلاف الإبطال الذي هو الحكم ببطلان، فلا يسمع من غير دليل و أيضًا قد عُدًا إبطال المقدمة الغير المدلل بدليل يدلّ على فسادها غصبًا غير مقبول أيضًا، و فيه ما فيه.

Prepisao Ḫalīl al-Busnawī (bilješka na kraju četvrtog djela, fol. 32b) 27. rabī' al-āḫira 1224/1809. godine (bilješka na kraju djela, fol. 26b).

Fol. 20b - 26b; 17 - 19 redaka; tekst 155 x 95. Pismo *nasḫī*. Kustode. Na marginama i interlinearno rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Izv.: A.M. I, 222; az-Ẓāhiriyya FMAB, 210.

5080,3 R 2991,III

رسالة في الترديد

RISĀLA FĪ AT-TARDĪD

السيد الشريف أبو الحسن علي بن محمد بن علي الجرجاني
as-Sayyid aš-Šarīf Abū al-Ḥasan 'Alī b. Muḥammad b. 'Alī
al-Ğurğānī, 740/1339 - 816/1413

Kraća rasprava iz logike.

Početak (fol. 27a):

الحمد كما أمر، والصلوة على محمد خير البشر، و على آله و أصحابه ما دامت الشمس و القمر أما بعد فاعلم أن الترديد الإنفصالي، لا يشتبه بالتقسيم لأنه دائر بين القضايا بحسب صدقها و تحققها في نفس الأمر...

Kraj (fol. 27a):

... و التعريف الحقيقي الكاسب المتصور، و أما التعريف اللفظي فالمقصود به التصديق كما علم في الناحية؛ و الكسب.

Prepisao Ḫalīl al-Busnawī 1224/1809. godine (bilješka na kraju četvrtog djela, fol. 32b).

Fol. 27a; 14 redaka ukupno; tekst 11 x 10. Pismo *nasḫī*.

Izv.: TÜYATOK 07/ III, 2281.

5080,4 R 2991,IV

السلم المرونق في المنطق

AS-SULLAM AL-MURAWNIQ FĪ AL-MANṬIQ

عبد الرحمن بن محمد بن محمد بن عامر الأخضري
'Abdurraḥmān b. Muḥammad b. Muḥammad b. 'Āmir al-Aḫḍarī,
918/1512 - 983/1585

Djelo *al-Īsāġūğī* iz logike, prepjevano u redžez stihu.

Početak (fol. 27b):

الحمد لله الذي قد أخرجا – نتائج الفكر لأرباب الحجا...

Kraj (fol. 32b):

... ما قطعت شمس النهار ابرجا – و طلع البدر منيراً في سبل الدجا.

Prepisao Ḫalīl al-Busnawī 4. ša‘bāna 1224/1809. godine (bilješka na kraju djela, fol. 32b).

تمّ بعون الله و حسن توفيقه في اليوم الرابع من شعبان المعظم لسنة أربع و عشرين و مائتين و ألف، الفقير الحقير الذليل المحتاج إلى رحمة ربّه القدير في كل وقت و آن بل إلى الأبد، الخليل البسنوي.

Fol. 27b - 32b; 13 redaka; tekst 140 x 85. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crnom tintom u posebnim redovima. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Izv.: H. Ḫ. II, 998; GAL S II, 705; Ahlwardt IV, 5191; Kaḥḥāla V, 187; Fajić V, 3315/5.

5080,5 R 2991,V

المقولات العشر

AL-MAQŪLĀT AL-‘AŠR

مير أبي الفتح محمد بن أمين مخدوم الحسيني السعدي

Mīr Abī al-Fatḥ Muḥammad b. Amīn Maḫdūm al-Ḥusaynī as-Sa‘dī,
um. oko 960/1553

Kraće djelo iz filozofije.

Početak (fol. 34b):

لك الحمد يا واجب الوجود بالذات، و يا مقسم أجناس الأعراض على أقسام الممكنات ... أما بعد فيقول العبد المحتاج إلى ربه الغنيّ أبو الفتح بن مخدوم الحسيني ... هذه خلاصة ما اشتهر في المقولات العشر من المقال مع زيادة فوائد مما قيل أو يقال...

Kraj (fol. 40a):

... و التمييز بين ذاتياتها و عرضياتها متعسر، بل متعذر كما هو المشهور فيما بينهم، هذا آخر ما أردناها إيراده في هذا المقام من غير إطناب ممل و إيجاز منحلّ للافهام... و الحمد لله على تسهيل الإختتام و الصلوة و السلام على خير الأنام... و قد وقع هذا التأليف و التحرير معًا في العشر الأول من ذي الحجة الحرام سنة خمسين و تسعمائة بالمعسكر الهمايون بلدة قزوين دار السلام...

Prepisao Ḫalīl al-Busnawī 1224/1809. godine (bilješka na kraju četvrtog djela, fol. 32b).

Fol. 34b - 40a; 14 - 23 redaka; tekst 145 x 100. Pismo *ta‘līq*. Kustode.

Izv.: Köprülü III, 705/3; Ahlwardt IV, 5142; A. M. II, 207; Kaḥḥāla IX, 73.

5081 R 7893

شرح الأمثلة المختلفة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Komentar na turskom jeziku djela na *al-Amṯila al-muḫtalifa* iz arapske gramatike. Slično kao 4813,2.

Početak (fol. 1b):

أمثله مختلفه نك صيغه سنده قج الفاظ وار. يكرمي طقوز. قج مفرد جمله سي مفرد. قج تثنيه. تثنيه يوق. قج جمع. جمعده يوق...

Kraj (fol. 12):

... اصطلاحده نيه ديرلر الصيغة التي وضعت لإنشاء النسبة للتصغير.

Prepisao nepoznati prepisivač 1196/1782. godine (bilješka na kraju djela, fol. 12a).

Fol. 12; 215 x 150; 17 redaka; tekst 155 x 75. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez mekši, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Paradigmatski oblici ispisani crvenom tintom. Kustode.

Djelo iz ovoga rukopisa pročitali su Ṣāliḥ i Aḥmad, sinovi Ḥāǧǧi Sulaymāna, članovi tabačkog esnafa (kožarski zanat) u Stocu, 15. muḥarrama 1301/1883. godine (bilješka na kraju djela, fol. 12a).

5082 R 7943

اصطلاحى

IṢṬILĀḤI

Komentar nekih gramatičkih pojmova i definicija na turskome jeziku od nama nepoznatog autora. Naslov je dat kako je navedeno u ovome kao i drugim rukopisima ovoga djela.

Početak (fol. 1b):

امثله نه كلمدر؟ مثالك جمع **جمع قلتمى جمع كثرتى** جمع قلت **جمع قلتك تعريفى ندر؟** بى قرينه تطلق ما تحت العشر جمع كثرتك تعريفى ندر؟ بى قرينه تطلق ما فوق العشر...

Kraj (fol. 6a):

... اصطلاحده نيه درلر؟ ما دلّ على معنىً في نفسه غير مقترن فيه بأحد الأزمنة الثلاثة يا جامد قىج؟ بش ندر؟ نَصْرًا نَصْرَةً نِصْرَةً نُصَيْرٌ نَصْرِيٌ. تمّت

Prepisao nepoznati prepisivač 13. ǧumādā al-āḫira 1329/1911. godine (bilješka na kraju djela, fol. 6a i fol. 9a).

Fol. 6; 170 x 110; 13-15 redaka; tekst 155 x 100. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Nedostaju korice. Listovi uvezani koncem. Pismo *nasḫī*. Istaknute riječi nadvučene crnom linijom. Kustode.

Na fol. 6b - 9a ispisane definicije gramatičke terminologije iz Ibn Ḥāğibova djela *al-Kāfiya* iz sintakse arapskog jezika.

Iz zbirke Teufika Varenikovića iz Travnika.

5083 R 7896

اصطلاحی

IṢṬILĀḤI

Isto kao 5082.

Prepisao Wīsuqalī (iz Visokog) Rušdī b. Ḥusayn-efendī u Travniku 22. rabī' al-āḫira 1306/1888. godine (bilješka na fol. 8a).

كتبه الحقير المحتاج إلى ربّه المنّان ويسوقه لي رشدي بن حسين أفندي در مدينة تراونيك بوسنة، غفر الله له و لوالديه و لمن نظر في أمثلة، يكرمي إيكنجي كون من ربيع الآخر بيك اوچيوز التنجي سنه...

Fol. 6; 170 x 105; 13 redaka; tekst 140 x 80. Papir svijetlonarandžast, tanji, glat. Nedostaje povez. Listovi uvezani koncem. Pismo *nasta'līq*. Istaknute riječi nadvučene crnom linijom. Kustode.

Na fol. 7a - 8a veća bilješka na turskom jeziku u kojoj su nabrojani paradigmatski oblici riječi u arapskom jeziku.

Vlasnik rukopisa prepisivač Rušdī b. Ḥusayn Efendī-zāde (bilješka na fol. 8b).

5084 R 7895

اصطلاحی

IṢṬILĀḤI

Slično kao 5082.

Početak (fol. 1b):

أمثله نه كلمه در؟ مثالك جمعي جمعي قلّتمي جمعي كثرتمي جمعي قلّت جمعي قلّتك تعريف ندر؟ بي قرينه تعلّق على ما تحت العشرة...

Kraj (fol. 5a):

... اصطلاحده نيه ديرلر؟ الصيغتان اللتان وضعت لإنشاء التعجب.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 5; 195 x 125; 11 redaka; tekst 170 x 115. Papir svijetlonarandžast, tanji, glat. Povez mekši, kartonski. Pismo *nasḫī*. Poglavlja odvojena crnom linijom.

5085 R 7914

اصطلاحی

IṢṬILĀḤI

Isto kao 5082.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 6; 180 x 130; 15 redaka; tekst 135 x 85. Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav. Povez mekši, kartonski. Nedostaje prva korica. Pismo *nasḫī*. Istaknute riječi ispisane crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

Na fol. 7a - 8b dvije veće bilješke na turskom jeziku u kojima su nabrojani paradigmatski oblici riječi u arapskom jeziku.

Vlasnik rukopisa bio Mullā Ayyūb Pehliwān-zāde (bilješka na fol. 8b).

Rukopis je iz zbirke Pehlivanović Ibrahima.

5086 R 7897

اصطلاحی

IṢṬILĀḤI

Isto kao 5082.

Nedostaje početak djela.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 3; 175 x 120; 15 redaka; tekst 148 x 78. Papir tamnobijel, deblji, hrapav, zahvaćen vlagom. Nedostaje povez. Listovi uvezani koncem. Pismo *nasḫī*, vokaliziran. Paradigmatski primjeri ispisani crvenom tintom i nadvučeni crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

Na fol. 3b - 4a ista bilješka na turskom jeziku u kojoj su brojem spomenuti paradigmatski oblici riječi u arapskom jeziku kao i u 5083.

Vlasnik rukopisa 1291/1874. godine bio Aḥmad-efendī Hadžiabdić iz Gornjeg Vakufa dok je bio u Ḥāğğī Muftī-efendī medresi (bilješka na posljednjem listu rukopisa).

5087 R 7911

هدية الصبيان

HADIYYA AṢ-ṢIBYĀN

Isto kao 4937,5.

Prepisao nepoznati prepisivač u mjesecu rağabu 1159/1746. godine u gradu Salonika? (سلانيك - bilješka na kraju djela, fol. 54b).

Fol. 54; 195 x 135; Papir tamnobijel, tanji, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Nedostaje posljednja korica. Pismo *nasḫī*. Kustode.

Rukopis je iz Odbora Islamske zajednice Sanski Most.

5088 R 1805

هدية الصبيان

HADIYYA AṢ-ṢIBYĀN

Isto kao 4937,5.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 38a; 205 x 130; Papir žućkast, deblji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Na fol. 38a - 40b veća bilješka u kojoj se tretiraju neka pitanja vezana za prethodno djelo.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke.

5089 R 7898

بنانيك إعلاللري بيان اولنور

BINĀNIN I'LĀLLARI BAYĀN OLUNUR

Gramatička analiza na turskom jeziku morfoloških promjena riječi u arapskom jeziku od nepoznatog autora. Naslov preuzet iz rukopisa djela.

Početak (fol. 1b):

اعلم امردر تعلمدن تا مضارعت حرفني حذف ايتديك نظر قلديق ما بعدينه كوره لم ما بعد ساكنمي متحركمي كوردقكي...

Kraj (fol. 8a):

... ثانيه مدغمدن بدل مدغماً فيه بر شده ويردك الرحيم اولدي.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 8; 185 x 135; 13 redaka; tekst 125 x 85. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Ima volantnih listova. Povez mekši, kartonski. Pismo *nasḫī*. Riječi koje su predmet analize ispisane crvenom tintom. Istaknuti dijelovi teksta nadvučeni crvenom linijom. Kustode.

Na fol. 9a - 16b u vidu zabilješki na turskom jeziku ispisane gramatičke analize nekih arapskih riječi.

5090 R 7915

بنانيك إعلاللري بيان اولنور

BINĀNIN I'LĀLLARI BAYĀN OLUNUR

Gramatička analiza na turskom jeziku morfoloških promjena u određenim riječima u arapskom jeziku.

Početak isti kao 5089.

Kraj (fol. 8a):

... لم يَمُدُّ أولدي ضمّه يله حركه ويرديغمزه بناءً لم يَمْدُدْه جائز فَكٌّ إدغام إيله...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Otkinut dio lista na kraju a sa njime i nekoliko posljednjih riječi teksta.

Fol. 10; 180 x 120; 15 redaka; tekst 140 x 85. Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav. Nedostaju korice. Listovi uvezani koncem. Pismo *nasḫī*. Riječi koje su predmet analize nadvučene crvenom linijom. Kustode.

Rukopis je iz Odbora Islamske zajednice Travnik.

5091 R 7947

إعلال

I'LĀL

Morfološka analiza na turskom jeziku glasovnih promjena u paradigmatskim oblicima riječi u arapskom jeziku od nepoznatog autora.

Početak (fol. 1b):

أكْرَمَ: أصلنده كَرُمَ الدي، ثلاثي مجرد ايدي بز ديلدك ثلاثي مجردنه أولانه كَرُمَيه ثلاثي مزيد فيه رباعي قلوب افعال بابنه نقل ايدرز افعال بابنه نقل اتده...

Kraj (fol. 15a):

... بو ضمليه حرك وردك لم يمد أولدي يا خوداله حركه ساكن.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 15; 170 x 125; 11 redaka; tekst 130 x 75. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Prvi list oštećen. Nedostaju korice. Listovi uvezani koncem. Pismo *nasta'līq*. Kustode.

Vlasnik rukopisa bio Yūsuf Qayṭaz-zāde (bilješka na fol. 1a).

5092 R 7153

إعلال
I'LĀL

Analiza morfoloških promjena pojedinih riječi sa "slabim" konsonantima od nepoznatog autora.

Početak (fol. 1b):
أُمْلِيْتُ أصلنده أُمْلَلْتُ ايدي كلمده إيكي حرف بر جنسدن واقع لاملر أولي متحرك ثاني سكون أصلي إيله ساكن إدغام ممتنع أولديغي اجلدن لام ثانييه يايه قلب إيدي أمليت أولدي...

Kraj (fol. 14a):
... هز ساكنه مجاورت إيله هزيه تليين حرك سنه تعليق إيله اجتماع ساكنين أولدي ندن هزدن.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 14; 190 x 125; 12 redaka; tekst 110 x 60. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Listovi uvezani koncem. Pismo *nashī*. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom.

5093 R 6160

إعلال
I'LĀL

Analiza morfoloških promjena pojedinih riječi sa "slabim" konsonantima od nepoznatog autora.

Početak (fol. 1b):
اِصْطَبَرَ أصلنده: اِصْتَبَرَ ايدي صاد حرف در حروف مستعلاي مُطْبَقدن تا حرف در حروف مَهْمُوسِيَهْ دن بينهما تنافر تباعد واقع اولدي...

Kraj (fol. 10b):
... مَخْشِيٌّ أولدي كلمده إيكي حرف بر جنس دن واقع أولدي يالى أوّل ساكني ثاني متحرك إدغام واجب واجب اجليجون يايء أولاىء ... بر شده ويردك مَخْشِيٌّ أولدي.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 10; 180 x130; 19 redaka; tekst 150 x 80. Papir tamnobijel, deblji, glat. Listovi volantni. Pismo *nashī*. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom.

5094 R 8018

يكي ترتيبده مختصر عثمانلي صرفي
YENI TERTĪBDE MUḪTAṢAR-I 'UṮMĀNLI ṢARFI

نجيب عاصم
Nağīb 'Āṣim, um.?

Prepis štampane gramatike turskog jezika. Djelo je štampano u Istanbulu 1306/1888-89. godine.

Prepisao soḫta Muḥammad b. Ḥusayn ḥāfiẓ Medanhodžić u Bosanskoj Gradišci 29. ğumādā al-ūlā 1324/1906. godine (bilješka na prvome listu).
تمّ هذا الكتاب في سنة أربع و عشرين و ثلاث مائة و ألف في جمادى الأولى ٢٩ في يوم السبت، كاتب هذا المختصر محمد ابن حسين حافظ مدنحوجيج.

Str. 70, paginiranih; 220 x 145; 25 redaka; tekst 210 x 125. Papir karirani, bijel, srednje debljine, glat. Nedostaju korice. Listovi uvezani koncem. Pismo *nasta'līq*.

5095 R 8031

زبان فارسي فائده لري
ZEBĀN-I FĀRSĪ FĀ'IDELERI

Rasprava na turskom jeziku, od nepoznatog autora, o nekim aspektima perzijske gramatike. Nakon treće folije nedostaje dio teksta zbog izgubljenih listova. Naslov djela je izvučen iz teksta.

Početak (fol. 1a):
زبان فارسي أنواعنده متداول و مستعمل أولان دري و پهلوي و پارسي لغتلرينك تصريفلري بيانده در. معلوم اوله كه اشبو مقصودمز أولان زبان پارسينك منسوب اليهي كه پارس ماده سيدر حقيقتنده اختلاف أولنمشدر، مؤرخين فرسدن بعضيلرك بيانه كوره ابن پهلو بن سام بن نوح عليه السلام در...

Kraj (fol. 15a):
...و بعض عظيم الهيكل و قوي الجثه أولان شخصه دخي مبالغه جمع صيغه سيله تعبير أولنور، مثلا بيوك وديزمان ايلانه اژدرها ديرلر اژدردن صيغه، جمعدر. والله تعالى أعلم.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 15; 225 x 150; 21 redak; tekst 165 x 95. Papir tamnobijel, tanji, glat. Listovi uvezani koncem. Pismo *nasta'līq*. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode.

5096 R 5667

لاتينجه دن ترجمهء غره ماتيقا
LATINĞEDEN TERĞEME-I GRAMATIKA

Prijevod na turski jezik latinske gramatike. Na kraju kao da gramatika nije u cjelosti prepisana, tako da je teško odrediti i sam kraj djela. Ima nekoliko neispisanih listova na kraju, a na nekoliko posljednjih ima i latinskog teksta.

Početak (fol. 1b):

بو ذكر اولنه جقلر كتاب اولك قسم اوليدر، و بو برقچ بابي مشتملدر باب اول نومن ... اعرابلري بياننده در، و نومن بش نوعدر، نوع اول مزآنك اعرابي بياننده در اسم مفرد مؤنث اولان مزآ بويله اعراب اولنر نومناتوم...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 163; 225 x 175; 14 i 25 redaka; tekst različitih dimenzija, najčešće 175 x 105 i 190 x 95. Papir narandžast i tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i otkinute klapne. Pismo *ta'līq*. Brojevi poglavlja, gramatički primjeri i druge istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Navedeni naslov djela napisan na prvom zaštitnom listu.

U posjedu rukopisa 1123/1711. godine bio Muḥammad Ṣādiq Abū 'Alī (pečat na fol. 1a).

Vlasnik rukopisa 1215/1800. godine bio Muṣṭafā Bahğat (bilješka na fol. 1a), kao i Muḥammad Isḥāq (bilješka na istoj foliji).

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

5097 R 3305

شرح قواعد فارسية
ŠARḤ QAWĀ'ID FĀRISIYYA

محمد توفيق

Muḥammad Tawfīq, um. poslije 1265/1849

Komentar na turskom jeziku prijevoda na perzijski jezik djela *al-Mafātīḥ ad-dariyya fī iṯbat al-qawānīn ad-duriyya* iz gramatike perzijskog jezika. Osnovno djelo *Mafātīḥ ad-dariyya fī iṯbat al-qawānīn ad-duriyya* je na arapskom jeziku napisao Muṣṭafā b. Abī Bakr as-Sīwāsī, um. 1240/1824-25. godine (Pogl.: 5047,2). Prijevod ovoga djela pod nazivom *Qawā'id fārisiyya* na perzijski, a potom i na turski jezik sačinio je as-Sayyid Ḥāfiẓ Muḥammad Murād b. 'Abdulḥalīm an-Naqšibandī, um. 1264/1848. godine. Ovaj komentar perzijskog prijevoda, prema bilješci u kolofonu djela, napisao je Muḥammad Tawfīq. Prema istoj bilješci ovo je autograf komentara koji je autor završio 20 rağaba 1265/1849. godine. Prije početka komentara u rukopisu je, takođe, napisan naziv djela *Šarḥ Qawā'id al-Fārisiyya*.

Početak (fol. 1b):

سپاس جمله كائنات أول خالق الألفاظ و اللغات، و ايجاد كننده حروف و كلمات ... (fol.2a) و بعد خازن كلام معنوي، و شارح كتاب مثنوي، استاذ اكرم مولانا السيد الشيخ محمد مراد ... **حمد و سپاس خدايرا عز و جل كه لغت اهل پارس** ... سپاس قياس وزننده حمد و شكر معتاستهدر...

Kraj (fol. 44b):

... و كاه باشد كه براول أمر حاضر لفظ نامي آيد صفت مشبهه مي باشد مثل ناوان امديم و كاه اولوركه امر حاضرك أولنه نا لفظي كلوب صفه مشبهه اولور ... مذكورده اولان جناس خفي اهل ذكايه جليدر. و الله أعلم بالصواب و إليه المرجع و المآب، الحمد لله الذي يسر لي ختام هذه التحفة الحقيرة في الأوقات اليسيرة بالعنايات الكثيرة، و الصلوة على من به جديره و على آله و أصحابه أصحاب السيرة و السريرة، ما دامت الأفلاك مستديرة، على يد شارحه السيد، محمد توفيق المولوي المثنوي خوان في دار المثنوي ... في اليوم العشرين من شهر رجب المرجب في سنة خمس و ستين و مائتين و ألف من هجرة...

Fol. 44; 225 x 145; 17 redaka; tekst 120 x 70. Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa platnenim hrbatom. Pismo *ta'līq*, lijep. Tekst osnovnog djela nadvučen crnom linijom. Kustode.

Izv.: Kairo P, 1749 i 2152.

5098,1 R 8036,I

البناء
AL-BINĀ'

Prijevod na bosanski jezik djela *al-Binā'* iz arapske gramatike.

Početak (fol. 2b):

اعلم. ني زناي. أنّ دونبستو **أبْوابَ التصريف**. علم صرف سقييه بابروا **خمسة و ثلاثون**. تريدست ني په تيه بابًا. بابروا...

Kraj (fol. 12b):

...**الأقسام السبعة**. ديه ليدبا نا سه دام دو **يجمعها**. ساستاويبويه ووو سه دام وريستا. **قول الشاعر**. يه دان پيه سنيق قاول الشاعر (قول الشاعر):

صحيحصتر مثالستر مضاعف – لفيفو ناقصو مهموزو اجوف.

Prepisao Yūsuf Kadribašić, učenik Čačak medrese u Brčkom 24. ḏū al-qa'da 1354/1935. godine (bilješka na kraju djela, fol. 12b). Ovo je, ustvari, njegova đačka sveska.

Fol. 2b - 12b; 210 x 165; 19 - 28 redaka; tekst 180 x 155. Papir industrijski, tamnobijel, srednje debljine, glat sa ištampanim redovima plave boje. Povez tvrd, kartonski sa platnenim hrbatom. Pismo *nasta'līq*.

Na fol. 1a - 2b paradigmatski oblici arapskih glagola sa prijevodom na bosanskom jeziku.

Vlasnik rukopisa bio Jusuf Kadribašić, učenik Čačak medrese u Brčkom (bilješka na koricama rukopisa) koji je rukopis poklonio Gazi Husrev-begovoj biblioteci.

5098,2 R 8036,II

المقصود في التصريف

AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Nepotpun prijevod na bosanski jezik djela *al-Maqṣūd fī at-taṣrīf* iz arapske gramatike.

Početak (fol. 15a):

الحمد. حوالا، قومه يه سواقا حوالا. **لله**. برغوج ش (قاقاو يه تر بوغ!) **الوهاب**. قويي يه ودويشه پوماغاج! قومه يه ون ودويشه پوماغاج؟ **للمؤمنين**. مومينيما، (موسليمنيما). **سبيل الصواب**. قويي ناپوچويه نا پراوي پوت...

Kraj ovdje (fol. 27a):

... و رباعيه، ني خماسيبه ني سداسيبه وسيم و **يَتَفَعَّلَ** ني و **تَفَاعَلَ** ني **يَتَفَعْلَلَ** دونستو بيچه وستونلي و ووا تري بابا. (و تيبه بابووا) **وَ في المَجْهُول**.

Prepisao Yūsuf Kadribašić, učenik Čačak medrese u Brčkom u mjesecu ḏū al-qa'da 1354/1935. godine (bilješka na kraju prvog djela, fol. 12b). Ovo je, ustvari, njegova đačka sveska.

Fol. 15a - 27a; 19 - 28 redaka; tekst 180 x 155. Pismo *nasta'līq*. Na fol. 21-24 nema teksta.

5098,3 R 8036,III

العوامل الجديدة

AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 5031,2.

Prepisao Yūsuf b. al-Munīb Kadribašić, učenik Čačak medrese u Brčkom 14. muḥarrama 1354/1935. godine (bilješka na kraju djela, fol. 44b). Ovo je, ustvari, njegova đačka sveska.

Fol. 38a - 44b; 10 redaka; tekst 180 x 155. Pismo *nasta'līq*. Interlinearno najčešće prijevod na bosanski jezik, pisan arapskim slovima.

5098,4 R 8036,IV

العوامل الجديدة

AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

Prijevod na bosanski jezik al-Birgawījeva djela *al-'Awāmil al-ğadīda* iz arapske gramatike. Prijevod je sačinio Jusuf Kadribašić, učenik Čačak medrese u Brčkom (bilješka na kraju djela, fol. 49b). Iako je u bilješci napisno autor (المؤلف يوسف قدرباشيك), očito je da se radi o prevodu.

Početak (fol. 47a):

سواقي سوفتا قويي حوچه دا زناده غراماتيقو عرابسقوغ يه زيقا تره با دا زناده ١٠٠ ستواري، توسه ١٠٠ ستواري ديبه لي و ٣ ديبه لا، نا عاميله، معموله ني عمه لي اعرابه...

Kraj (fol. 49b):

...آقو سه إعراب نه پوياوي و ايزغووورو ني آقو سه نه زاميسلي، نا قرايو تاقوم سه إعرابو قازه محلِّي إعراب. قاو نا پر: **توكلنا على من لا يأتي الخير إلاّ من جهته.**

Prepisao Yūsuf Kadribašić, učenik Čačak medrese u Brčkom. Ovo je, ustvari, njegova đačka sveska (bilješka na kraju djela, fol. 49b).

Fol. 47a - 49b; 20 redaka; tekst 180 x 155. Pismo *nasta'līq*.

5098,5 R 8036,V

غراماتيقا – توركسكي يه زيق

GRAMATIKA, TURSKI JEZIK

Turska gramatika napisana na bosanskom jeziku od nama nepoznatog autora. Djelo nije do kraja prepisano.

Početak (fol. 53a):

توركسكي ني عرابسكي ني په رزسكي. و تورسقوم يه زيقو ايما ۳۲ حارفا ني تو: ا ب ت ث ج چ... سلووو .ك. ايزغووارا سه نا ٤ ناچينا. پروو قاو عراپي زووه سه كافيِ عربِ. ناپرمه ر كلام. دروغو كافيِ فارسي و په رزسقوم يه زيقو سليچنو ناپريمه ر كَلدي...

Kraj ovdje (fol. 58b):

... ودنوسنه زاميه نيچه (اسم الموصول) ودنوسنه زاميه نيچه سو و تورسقوم يه زيقو سو ووه: بُولْ، شُولْ، أُولْ.

Prepisao Yūsuf Kadribašić, učenik Čačak medrese u Brčkom. Ovo je, ustvari, njegova đačka sveska (bilješka na koricama sveske).

Fol. 53a - 58b; 19 redaka; tekst 180 x 155. Pismo *nasta'līq*, ispisan suhom olovkom.

5099 R 7894

شرح الأمثلة المختلفة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Komentar na bosanskom jeziku djela *al-Amṯila al-muḫtalifa* o paradigmatskim oblicima arapskih riječi od nepoznatog autora.

Početak (str. 3):

نَصَرَ: فعل ماضي بناء معلوم مفرد مذكر غائب. غلاغول سقا وسنووا زا پروشلو وريمه موشقوغ رودا نه پوزنات تره چه ليجه يه دنينه موشقوغ رودا زناچي ون يه پوموغاو...

Kraj (str. 7):

... **وَانْصُرْ بِهِ:** فعل تعجب ثاني مفرد مذكر غائب. دروغا زاچوجه نا غلاغولسقا رادنا موشقوغ رودا **زا وه ليقو چودو پوماژه مو نه پوزناتي پوماغاچ.**

Prepisao Yūsuf Kadribašić, učenik Čačak medrese u Brčkom. Ovo je, ustvari, njegova đačka sveska. Vidjeti ovdje: 5098 i 5201.

Str: 3 - 7; 203 x 165; 16 redaka; tekst 180 x 155. Papir industrijski, tamnobijel, srednje debljine, glat. Ištampani redovi plavom bojom. Povez mekši, iste debljine kao i listovi. Pismo *nasta'līq*.

Na str. 1 - 2 ispisana *talqīn* dova.

Vlasnik rukopisa bio Jusuf Kadribašić, učenik Čačak medrese u Brčkom (bilješka na koricama rukopisa), koji je rukopis poklonio Gazi Husrev-begovoj biblioteci.

5100 R 3388

ARAPSKA GRAMATIKA

قواعد اللغة العربية بالبوسنوية

Muhamed Behlilović, um. 1931

Početna gramatika arapskog jezika napisana na bosanskom jeziku u trideset lekcija sa vježbama i rječnikom. Više o autoru ove gramatike pogledati: Handžić, 83.

Fol. 90; 210 x 175; 19 redaka; tekst 175 x 150. Papir noviji, tamnobijel, srednje debljine, glat sa izvučenim linijama. Povez tvrd, kartonski. Pismo latinica na bosanskom jeziku i *nasḫī* arapski tekst, pisani grafitnom olovkom.

SINTAKSA
النحو

Arapski rukopisi
المخطوطات العربية

5101,1 R 6928,I

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني
Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ǧurǧānī,
um. 471/1078

Isto kao 4825,3.

Prepisao nepoznati prepisivač 1104/1692-93. godine (bilješka na kraju djela, fol. 8b).

Fol. 1b - 8b; 200 x 135; 17 redaka; tekst 160 x 70. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

Dva lista prije početka djela napisana prva stranica Ibn Āğurrūmova djela *al-Muqaddima al-Āğurrūmiyya* iz sintakse arapskog jezika.

Iz zbirke Abdulaha - Bege Omerčića iz Gračanice.

5101,2 R 6928,II

كتاب في التجويد

KITĀB FĪ AT-TAĞWĪD

Fragment djela na turskom jeziku o pravilnom čitanju Qur'āna (tağwīd) od nepoznatog autora.

Početak ovdje (fol. 9b):

مَدّ اصلي مَدَدَ ايكي حرف برجنسدن واقع أولدي ايكيسى يله متحرك إدغام واجب...

Kraj ovdje (fol. 19b):

... و حرف علّت متحرك ما قبلي مفتوح واو ألفه قلب ايتدك اجتماع...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 9b - 19b; 15 redaka; tekst 160 x 85. Pismo *ta'līq*. Primjeri u tekstu ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

5102,1 R 7939,I

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ğurğānī,
um. 471/1078

Isto kao 4825,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 15b; 177 x 125; 11 redaka; tekst 130 x 70. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez nov, tvrd, platneni. Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Rukopis je sa područja Odbora Islamske zajednice Bijeljina.

5102,2 R 7939,II

العوامل الجديدة

AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 5031,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 19b - 26a; 15 redaka; tekst 125 x 70. Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

5102,3 R 7939,III

تعليق الفواضل على إعراب العوامل

TA'LĪQ AL-FAWĀḌIL 'ALĀ I'RĀB AL-'AWĀMIL

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Gramatička analiza al-Birgawījeva djela *al-A'wāmil al-ğadīda* iz sintakse arapskog jezika.

Početak (fol. 30b):

أحمد الله الذي رفع السموات بلا عماد، و حفض الأرض و نصب الجبال لانتفاع العباد ... **أما بعد** فيقول الراجي من ربه الحسنى و الزيادة، حسين بن أحمد الشهير بزيني زاده: قد كنت أعربت العوامل الجديد بالتماس بعض خُلّصِ أبناء الزمان ... (fol. 31a) و سميته **بتعليق الفواضل على إعراب العوامل**...

Kraj (fol. 136a-b):

... **توكلنا على من لا يأتي الخير إلا من جهتة** مراد لفظ مجرور تقديراً مضاف إليه ... الضمير المجرور مضاف إليه للجهة، هذا ما أوردناه من الإعراب على عوامل الشيخ الكامل المرشد إلى الصواب إعانة للطلبة الكرام بعون الله الملك العلام ...

Prepisao nepoznati prepisivač 1194/1780. godine (bilješka na kraju djela, fol. 136b).

Fol. 30b - 136b; 15 redaka; tekst 130 x 70. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom u početku i crnom linijom u drugom dijelu rukopisa. Kustode.

Vlasnik rukopisa bio Muṣṭafā-zāde Ṣāliḥ (bilješka na fol. 1a).

Izv.: Ahlwardt VI, 6789; A.M. I, 326; Kaḥḥāla III, 311; GAL, S II, 657 21b; GAL G II, 441; aẓ-Ẓāhiriyya N, 106; TÜYATOK 07/V, 3667; Kıbrıs, 704; Jahić VI, 4133/2.

5103 R 7925

شرح العوامل الجرجانية

ŠARḤ AL-'AWĀMIL AL-ĞURĞĀNIYYA

عبد القادر الرومي توروجي

'Abdulqādir ar-Rūmī Tūrūğī, um. (?)

Komentar sa gramatičkom analizom al-Ğurğānījeva djela *al-'Awāmil al-mi'a*. Više o dilemama u vezi sa autorom ovoga komentara pogl.: Jahić VI, 3701.

Početak (fol. 1b):

الحمد لمن وجب علينا ثناؤه، و لمن لا يزيل من حسب النعم علينا غناؤه، و الصلوة على محمد سيد الأنام، و على آله و أصحابه الكرام: فإني لما رأيت الطالبين يطلبون شرحًا لعوامل الإمام عبد القاهر لحل إعرابها، أردت أن أبين إعرابها بقدر طاقتي ... **رضي الله تعالى عنكم** و رضي:

فعل ماض، و لفظة الله مرفوع لفظةً ... (fol. 2a) **أعوذ بالله من الشيطان الرجيم** و أعوذ فعل مضارع نفس متكلم وحده، و فاعله ضمير مستتر فيه ... (fol. 2b) **بسم الله الرحمن الرحيم** الباء في بسم الله حرف جر و اسم مجرور بها ...(fol. 3a) **الحمد** يجوز في الحمد ثلثة أوجه ...

Kraj (fol. 66b):

... **و استعمالها** و هو مجرور معطوف على معرفتها، و الهاء ضمير بارز مجرور المحل على أنه مضاف إليه للإستعمال راجع إلى مائة عامل .

Prepisao Ṣūfī-zāde (Sofić) mullā Aḥmad b. ʻAlī b. Muṣṭafā-efendī iz Konjica 1141/1728. godine (bilješka na kraju djela, fol. 66b).

كاتب الحروف صوفي زاده ملا أحمد بن علي بن مصطفى أفندي ساكن باقصبهء بلغرادجق ... سنة إحدى و أربعين و مائة و ألف.

Fol. 66; 195 x 150; 15 redaka; tekst 150 x 80. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat, zahvaćen vlagom. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crnom linijom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na posljednjem zaštitnom listu *Kurbanska dova*.

Iz zbirke Hasana Kapića iz Čapljine.

Izv.: Ahlwardt VI, 6480; Wagner, 266; Dobrača II, 1321/2; Fajić III, 2091/5; az-Ẓāhiriyya N, 37; Köprülü III, 590/4; Kıbrıs, 636; Jahić VI, 3701.

5104,1 R 7937,I

شرح العوامل الجرجانية

ŠARḤ AL-ʻAWĀMIL AL-ĞURĞĀNIYYA

عبد القادر الرومي توروجي

ʻAbdulqādir ar-Rūmī Tūrūğī, um. (?)

Isto kao 5103.

Nedostaje kraj djela.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1a - 18b; 205 x 145; 25 redaka; tekst 155 x 80. Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav, zahvaćen vlagom. Nedostaje povez. Listovi uvezani koncem. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Vlasnik rukopisa bio muderris Muḥammad b. Muḥammad Tūfenkī-zāde iz Livna (bilješka prije početka djela na fol. 1b).

Iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

5104,2 R 7937,II

إعراب العوامل المائة

I'RĀB AL-ʻAWĀMIL AL-MI'A

Gramatička analiza al-Ğurğānījeva djela *al-'Awāmil al-mi'a*, bez početka i kraja djela od nepoznatog autora.

Početak ovdje (fol. 19a):

... **و كي للتعليل** الواو عاطفة كي مجرور محلّ بأنه مضاف إليه لمثال محذوف، و هو مبتدأ، اللام حرف جرّ، التعليل مجرور بها، و الجار مع المجرور متعلق...

Kraj ovdje (fol. 46b):

... **نعم** مرفوع محلاً بأنه خبر المبتدأ نحو مثاله، نحو: نعم فعل من أفعال المدح، الرجل اسم جنس معرّف باللام...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 19a - 46b; 14 i 27 redaka; tekst 165 x 90. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode.

5105 R 5649

إعراب العوامل المائة

I'RĀB AL-ʻAWĀMIL AL-MI'A

Isto kao 4859,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 39; 210 x 150; 25 redaka; tekst 170 x 100. Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav. Nedostaju korice. Ima volantnih listova. Listovi uvezani koncem. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

5106 R 2454

إعراب العوامل المائة

I'RĀB AL-ʻAWĀMIL AL-MI'A

Gramatička analiza al-Ğurğānījeva djela *al-'Awāmil al-mi'a* od nama nepoznatog autora.

Prije početka komentara, fol. 1a - 2b, kao sastavni dio ovoga komentara nalazi se gramatička analiza iskaza:

رضي الله تعالى عنكم. أعوذ بالله من الشيطان الرجيم. بسم الله الرحمن الرحيم

U našemu rukopisu nedostaje početak komentara navedenih iskaza.

Početak komentara djela (fol. 2b):

بسم الله الرحمن الرحيم، الحمد لله الذي أنزل القرآن كلامًا مؤلفًا معجزًا لقارئه و عالمه ... و بعد فإني نحوت أن أشرع تقرير إعراب العوامل غير إيراد الأسولة و الأجوبة ... **الحمد** أي مرفوع بأنه مبتدأ، و اللام في الله حرف جر، فلفظة الله مجرور بها و الجار مع المجرور متعلق ...

Kraj (fol. 81b):

... و الوضيع و الرفيع عن معرفتها و استعمالها الواو عاطفة، الوضيع مرفوع بأنه عطف على الكبير و كذا الواو عاطفة الرفيع ... و الواو عاطفة استعمالها مجرور بأنه عطف على معرفتها، و الهاء ضمير بارز مجرور محلاً بأنه مضاف إليه لاستعمال راجع إلى مائة عامل يعني من لم يعرف النحو و إعرابه ... و تركيبه من التراكيب لم يعرف من العلوم شيئًا على وجه الحقيقة، فإني رأيت الشارحين للعوامل لا يتعرض بإعراب العوامل فلذا شرحت إعرابها و بعضها يناسب المحل من المسائل من أولها إلى آخرها ... فالمقصود بهذا الشرح إفادة المعلم و استفادة المتعلم، و خاتمت الخير للشارح الحسين بن إبراهيم غفر الله له و لوالديه ...

Prepisao al-Ḥusayn b. Ibrāhīm (bilješka u kolofonu djela, fol. 83a).

Fol. 83; 15 redaka; tekst 140 x 85. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela u prvoj polovini nadvučen crvenom linijom a u drugoj ispisan crvenom tintom. Kustode.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke.

Izv.: Ahlwardt VI, 6481, 6489 i 6490; az-Ẓāhiriyya, 36-42; Jahić, 3814/2.

5107 R 4408

إعراب العوامل المائة

I'RĀB AL-'AWĀMIL AL-MI'A

Gramatička analiza al-Ǧurǧānījeva djela *al-'Awāmil al-mi'a* od nama nepoznatog autora.

Početak (fol. 1b):

أعوذ بالله من الشيطان الرجيم، يا رب تمّ بالخير و به العون و النصر، أعوذ فعل فاعله مستتر فيه و هو أنا، و الجارّ و المجرور في بالله متعلّق بأعوذ، منصوب محلاً على أنه مفعول به غير صريح لأعوذ. **فإن قيل** ما محلّ هذه الجملة الفعلية من الإعراب؟ قلنا: لا محلّ لها من الإعراب لأنها مستأنفة، و لا يكون للجملة المستأنفة محلّ من الإعراب...

Kraj (fol. 120b):

... و هذه مائة عامل لا يستغني الصغير و الكبير و الوضيع و الرفيع عن معرفتها و استعمالها أقول الواو في و هذه ابتدائية لوقوعها في ابتداء الكلام، هذه: مرفوع محلاً بأنها مبتدأة خبرها مائة عامل ... و الضمير المتصل منصوب محلاً بأنه اسمها، و خبرها إن تركع يومًا فمنصوب بأنه مفعول فيه، تركع الواو في الدهر للحال، الدهر مبتدأ خبره قد رفعه، و هذه الجملة منصوبة المحلّ على أنها حال من ذلك.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 128; 190 x 130; 19 redaka; tekst 150 x 65. Papir tamnobijel, srednje debljine glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom.

Iz zbirke advokata dr. Ibrahimbega Halilbašića.

5108,1 R 820,I

شرح ألفية ابن مالك

ŠARḤ ALFIYYA IBN MĀLIK

بهاء الدين عبد الله بن عبد الرحمن ابن عقيل

Bahā'uddīn 'Abdullāh b. 'Abdurraḥmān Ibn 'Aqīl,
698/1298 - 769/1367

Komentar Ibn Mālikova djela *Alfiyya ibn Mālik* iz sintakse arapskog jezika.

Početak (fol. 1b):

قال محمد هو ابن مالك – أحمد ربي الله خير مالك ...
كلامنا لفظ مفيد كاستقم – واسم و فعل ثم حرف الكلم ...

الكلام مصطلح عليه عند النحاة: عبارة عن اللفظ المفيد فائدة يحسن السكوت عليها، فاللفظ جنس يشمل الكلام و الكلمة و الكلم ...

Kraj (fol. 213b):

... ببياض وجهه، الثاني هلم فإنهم التزموا إدغامه، و الله سبحانه و تعالى أعلم

...و آله الغرّ الكرام البررة – و صحبه المنتخبين الخيرة

Prepisao nepoznati prepisivač 1059/1649. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 213b).

Fol. 1b - 213b; 210 x 150; 19 redaka; tekst 155 x 110. Papir tamnobijel, debljí, hrapav. Listovi oštećeni vlagom tako da dosta dijelova listova nedostaje. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke.

Izv.: Ḥ. Ḫ. I, 152; Ahlwardt VI, 6642; Loebenstein, 2451; aẓ-Ẓāhiriyya N, 257; Jahić VI, 3759.

5108,2 R 820,II

رسالة في الجناس

RISĀLA FĪ AL-ĞINĀS

Kraća rasprava o paronomaziji u arapskoj lijepoj književnosti od nepoznatog autora.

Početak (fol. 214a):

الحمد لمن أتمّ حسن جنس الإنسان، و استوفى أحسن ما أحسنه بالعدل و الإحسان ... و بعد فلما ساق إليّ بعض الطلبة القصيدة الطنطرانية الطريّة، أشاق الذهن إلى طلب تجنيساتها الكليّة...

Kraj (fol. 215b):

... فقد صدرت من قبلُ حمداً لربّنا.
و لو أثبتت مَيّ أمانَ وصالنا – لأردفتها ورداً بحسب أمان
فكنت أمينًا تابعًا لمحمد – فيا ربّ أمّنْ ريب كل أمان.

Prepisao Ḫalīl b. Ṣāliḥ Busnawī (Bosanac) u mjesecu rabī' al-awwalu (bilješka na kraju djela, fol. 215b).

تمّ بشهر الربيع الأوّل بعون المهيمن الأوّل، عن يد الفقير الحقير المعترف بالعجز و التقصير المحتاج إلى رحمة ربّه الغفور العفوّ الوهّاب، خليل بن صالح بسنوي...

Fol. 214a - 216b; 19 redaka; tekst 170 x 130. Pismo *nasḫī*. Istaknute riječi nadvučene crnom linijom.

5109,1 R 7905,I

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي
Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 4825,2.

Prepisao Ibrāhīm b. Muḥammad u mjesecu ṣafaru 1049/1639. godine (bilješka na kraju posljednjeg djela, fol. 123a).

Fol. 1b - 74a; 145 x 95; 7 redaka; tekst 100 x 45. Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Ima volantnih listova i laga. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Iz zbirke Teufika Varenikovića iz Travnika.

5109,2 R 7905,II

العوامل الجديدة

AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي
Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 5031,2.

Prepisao Ibrāhīm b. Muḥammad u mjesecu ṣafaru 1049/1639. godine (bilješka na kraju posljednjeg djela, fol. 123a).

Fol. 76b - 93b; 7 redaka; tekst 100 x 45. Pismo *ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom.

5109,3 R 7905,III

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني
Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 4825,3.

Prepisao Ibrāhīm b. Muḥammad u mjesecu ṣafaru 1049/1639. godine (bilješka na kraju djela, fol. 123a).

Fol. 94b - 123a; 7 redaka; tekst 100 x 45. Pismo *ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

5110,1 R 7931,I

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. ʻAbdussayyid b. ʻAlī
al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 4825,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1071/1660-61. godine (bilješka na kraju djela, fol. 21b).

Fol. 1b - 21b; 200 x 135; 15 redaka; tekst 130 x 67. Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, otkinute klapne. Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis je iz Odbora Islamske zajednice Travnik.

5110,2 R 7931,II

المقدمة الآجرومية

AL-MUQADDIMA AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمد بن محمد بن داود الصنهاجي ابن آجروم

Abū ʻAbdullāh Muḥammad b. Muḥammad b. Dāwūd aṣ-Ṣinhāğī
Ibn Āğurrūm, 672/1273 - 723/1323

Isto kao 4797,5.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 23b - 33b; 13 redaka; tekst 140 x 65. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Na fol. 34a dova koja se uči poslije sūre *Yāsīn*.

5110,3 R 7931,III

العوامل المائة

AL-ʻAWĀMIL AL-MIʼA

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr ʻAbdulqāhir b. ʻAbdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 4825,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 36b - 45a; 11 redaka; tekst 140 x 65. Pismo *nastaʻlīq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom ili nadvučeni crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

5111,1 R 7848,I

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. ʻAbdussayyid b. ʻAlī
al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 4825,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 30a; 200 x 145; 11 redaka; tekst 130 x 70. Papir tamnobijel, tanji, glat. Ima volantnih listova. Povez mekši, kožni. Pismo *taʻlīq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis je iz Odbora Islamske zajednice Banjaluka.

5111,2 R 7848,II

المقدمة الآجرومية

AL-MUQADDIMA AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمد بن محمد بن داود الصنهاجي ابن آجروم

Abū ʻAbdullāh Muḥammad b. Muḥammad b. Dāwūd aṣ-Ṣinhāğī
Ibn Āğurrūm, 672/1273 - 723/1323

Isto kao 4797,5.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 34b - 45a; 9 redaka; tekst 145 x 70. Pismo *taʻlīq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

5111,3 R 7848,III

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني
Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 4825,3.

Nedostaje kraj djela.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 46b - 61b; 9 redaka; tekst 145 x 65. Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

5112,1 R 7944,I

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي
Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī
al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 4825,2.

Nedostaje više listova na kraju rukopisa.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 9b; 180 x 105; 15 redaka; tekst 125 x 53. Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Nedostaje povez. Listovi uvezani koncem. Ima volantnih listova i laga. Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom.

Rukopis je iz zbirke Behaudina Hadžimejlića iz Busovače.

5112,2 R 7944,II

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب
Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr
Ibn al-Ḥāğib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 5044,7.

Nedostaje nekoliko listova na početku djela i nekoliko prije kraja djela.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 10a - 23b; 15 redaka; tekst 125 x 53. Pismo *nasḫī*, od istoga prepisivača kao i u prethodnom djelu. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom.

5112,3 R 7944,III

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني
Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Uvodni dio komentara uvoda ili, kako sam autor na početku djela kaže, "gramatička analiza uvoda" al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ (Awrāq li i'rāb Dībāğa al-Miṣbāḥ)*. U većini rukopisa ovo i naredno djelo se nalaze kao jedinstveno djelo. Više: Jahić VI, 3781/2.

Početak (fol. 24b)

الحمد لله الذي لا يبلغ كنهه جادٌ، و لا يحصى عدد نعمه عادٌ ... **أما بعد** فهذه أوراق لإعراب ديباجة المصباح من فوايد غرايب المفتاح ...

Kraj (fol. 29a):

... و بعد بيان هذا المرصود، لا بد لنا من شروع إلى المقصود.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 24b - 29a; 15 redaka; tekst 125 x 53. Pismo *nasḫī*, od istoga prepisivača kao i u prethodnom djelu. Istaknute riječi ispisane crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom.

Izv.: Ḥ. Ḫ. 1709 ; Ahlwardt VI, 6545 i 6546; Dobrača I, str. 245; az-Ẓāhiriyya N, 24 i 573; TÜYATOK 34/IV, 917; TÜYATOK 07/V, 3746-50; Köprülü III, 590/1; Flügel I, 160; Kıbrıs, 641; Jahić VI, 3781/2.

5112,4 R 7944,IV

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني
Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Komentar uvoda al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ*, bez uvodnog dijela. U većini rukopisa prije ovoga komentara dolazi uvodni dio. Pogl.: 5131,2. Više o ovome pogledati: Jahić VI, 3781/2.

Početak (fol. 29b):
قال المصنف، رحمة الله عليه: أما بعد حمد الله **أما** كلمة متضمنة بمعنى الشرط، فلذلك لزم دخول الفاء في جوابها لزومًا أكثريًا لا كليًا...

Kraj (fol. 68b):
... لكن يندفع ذلك بالإستقراء، يعني إذا لم يكن البحث من جهة العاملية يلزم ثبوت الخامس بالإستقراء لا بالعقل، لأن العقل يجوّزه أن يكون شيئًا آخر غير الخامس .

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 29b - 68b; 15 redaka; tekst 125 x 53. Pismo *nasḫī*, od istoga prepisivača kao i u prethodnom djelu. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom.

Izv.: Ḥ. Ḥ. 1709 ; Ahlwardt VI, 6545 i 6546; Dobrača I, str. 245; az-Ẓāhiriyya N, 24 i 573; TÜYATOK 34/IV, 917; TÜYATOK 07/V, 3746-50; Köprülü III, 590/1; Flügel I, 160; Kıbrıs, 641; Jahić VI, 3781/2.

5113 R 7832

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل
Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad
al-Isfarā'īnī al-Fāḍil, um. 684/1285

Kraća verzija komentara al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ*. Opširnija verzija ovoga komentara koju je prije ovoga sažetka sačinio isti autor se zove *al-Miftāḥ fī šarḥ al-Miṣbāḥ*.

Početak (fol. 1b):
قوله: **أما بعد حمد الله** أما: كلمة فيها معنى الشرط، و لذلك كانت الفاء لازمة لها، قال سيبويه: قوله أما زيد فمنطلق، معناه مهما يكن من شيء فزيد منطلق ... (fol. 2b) قوله: **جاعل النحو في الكلام كالملح في الطعام** وجه التشبيه بين الملح و النحو...

Kraj (fol. 130b):
...(fol. 130a) قوله: **و قريب من هذا الإضمار** على شريط التفسير... (fol. 130b) نحو: زيداً ضربت غلامه، أي: أهنت زيداً ضربت غلامه لأن إهانة المولى من لوازم ضرب الغلام، و هذا باب الإطناب فيه مجال لكنه يفضي إلى الملال، فاقتصرت على هذا القدر فليس الريّ عن التشاف.

Prepisao Muḥammad b. Ḥasan b. 'Īsā 1. rabī' al-āḫira 854/1450. godine (bilješka na fol. 131a).

Fol. 130; 175 x 145; 13 redaka; tekst 105 x 80. Papir tamnobijel, deblji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawlu*, ispisano crvenom tintom. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom, takođe. Kustode. Bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela.

Rukopis je sa područja Odbora Islamske zajednice Travnik.

Izv.: Ḥ. Ḥ. 1708; A. M. II, 134; Ahlwardt VI, 6532; Flügel I, 164; GAL G II, 293 i S II, 514; Köprülü I, 1496; az-Ẓāhiriyya N, 582; TÜYATOK 07/V, 3527-31; Jahić, 3795/3.

5114 R 7930

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل
Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad
al-Isfarā'īnī al-Fāḍil, um. 684/1285

Isto kao 5113.

Prepisao Ayyūb al-Qaralī 1048/1638-39. godine (bilješka na kraju djela, fol. 162a).

Fol. 162, paginiranih; 205 x 125; 15 redaka; tekst 150 x 60. Papir tamnobijel i svjetlonarandžast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni, otkinute klapne. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawlu*, ispisano crvenom tintom. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom, takođe. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela. Na kraju djela, na posljednjim zaštitnim listovima, bilješke uglavnom iz jezika.

Rukopis je sa područja Odbora Islamske zajednice Mrkonjić Grad (Varcar Vakuf).

5115 R 3042

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل
Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad
al-Isfarā'īnī al-Fāḍil, um. 684/1285

Isto kao 5113.

Nedostaje veći dio prvog dijela rukopisa.

Prepisao Sohta Bālī az-Zagorī u Karađoz-begovoj medresi 6. ḏū al-ḥiğğa 1036/1627. godine (biljška na kraju djela, fol. 79a).

قد وقع الفراغ من هذه النسخة الشريفة عن يد العبد الضعيف بالي سوختة الزغوري في مدرسة قره كوزبك، غفر الله له و لوالديه و لقارئه و لجميع المؤمنين و المؤمنات، اليوم السادس پرشنبه من شهر ذي الحجّة في وقت الضحى في سنة ١٠٣٦هـ

Fol. 79; 200 x 120; 13 redaka; tekst 135 x 55. Papir tamnobijel, tanji, glat. Nedostaje povez. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*, ispisano crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke.

5116 R 6216 i R 6257

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل
Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad
al-Isfarā'īnī al-Fāḍil, um. 684/1285

Isto kao 5113.

Rukopis je manjkav na početku.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 66; 210 x 150; 15 redaka; tekst 135 x 85. Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Nedostaju korice. Listovi neuvezani.

Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*, ispisano crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

5117 R 8051

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل
Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad
al-Isfarā'īnī al-Fāḍil, um. 684/1285

Isto kao 5113.

Nedostaje više listova na početku i na kraju djela.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 88-260, listovi paginirani; 200 x 135; 11 redaka; tekst 145 x 60. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Nedostaju korice poveza. Listovi i lage uvezani koncem. Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*, ispisano crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

5118,1 R 4456,I

حاشية على شرح ديباجة الضوء

ḤĀŠIYA 'ALĀ ŠARḤ DĪBĀĞA AḌ-ḌAW'

عبد اللطيف بن جلال الدين بن محمد القزويني قاضيجق
'Abdullaṭīf b. Ğalāluddīn b. Muḥammad al-Qazwīnī
Qāḍīğiq, um. 853/1449

Glosa na komentar uvodnog dijela djela *aḍ-Ḍaw' fī al-Miṣbāḥ*, što je komentar al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ*. Više: Jahić VI, 3935/1.

Početak (fol. 1b):

بسم الله الرحمن الرحيم. **إن** حرفٌ من الحروف المشبهة بالفعل الناصبة للإسم و الرافعة للخبر، قاسمه **أحق** تفضيل للحق، من حق الأمر إذا ثبت ... **ما** موصولة بمعنى الذي أو موصوفة بمعنى شيء وصلة أو صفة **يتوشح** يتزيّن مطاوع وشح، يقال: وشحتها فتوشحت، أصله من وشاح و هو شيء ينسج من الأديم ...

Kraj (fol. 8b):

... **و هو حسبي** كافي و **نعم الوكيل** عطف، إما على هو حسبي فيكون من عطف الجملة الإنشائية على الإخبارية و المخصوص محذوف، و إما على حسبي فيكون من عطف الجملة على المفرد...

Prepisao al-Mu'min b. Ismā'īl al-Armanākī (الارمناكي) u mjesecu ḏū al-ḥiğğa 969/1588. godine (bilješka na kraju drugog djela u zbirci, fol. 118a).

Fol. 1b - 8b; 200 x 145; 21 redak; tekst 145 x 95. Papir tamnobijel, deblji, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Nedostaje posljednja korica poveza. Pismo *ta'līq*. Tekst komentara nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Vakuf Kizlaragine džamije u Mrkonjić Gradu.

Izv.: Köprülü I, 1467, 1468 i III, 592; aẓ-Ẓāhiriyya N, 289; Kıbrıs, 643; Jahić VI, 3935/1.

5118,2 R 4456,II

أبكار الأفكار

ABKĀR AL-AFKĀR

عبد اللطيف بن جلال الدين بن محمد القزويني قاضيجق
'Abdullaṭīf b. Ğalāluddīn b. Muḥammad al-Qazwīnī
Qāḍīğiq, um. 853/1449

Komentar, odnosno glosa, na al-Isfarā'īnījev komentar *(Ḍaw' al-Miṣbāḥ)* al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ*. Više: Jahić VI, 3935/2.

Početak (fol. 8b):

قوله أي: المص رحمة الله عليه: **أما بعد حمد الله أما كلمة فيها** أي: في مفهومها **معنى الشرط** إذ هو مهما يكن من شيئ، و قد اختلف النحاة بعد اتفاقهم على أنها حرف ...

Kraj (fol. 118a):

... **و ذلك يسمى تمييزاً عن المفرد و يقع بعد تمام الإسم** بأحد أربعة أشيا، مذكورة **نحو عندي راقود خلاً، فالإبهام هنا في راقود لا غير فارتفع بقولك خلاً** ما يرفع الإبهام عن أحد طرفي النسبة. تمّ شرح شرح الباب الثاني بحسن عناية الله تع و حسن توفيق.

Prepisao al-Mu'min b. Ismā'īl al-Armanākī (الارمناكي) u mjesecu ḏū al-ḥiğğa 969/1588. godine (bilješka na kraju djela, fol. 118a).

Fol. 9b - 140b; 21 redak; tekst 145 x 95. Pismo *ta'līq*. Tekst komentara nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1709; A.M. 616; Ahlwardt VI, 6550/13; Köprülü I, 1467 i III 592; Kıbrıs, 643; Jahić VI, 3935/2.

5119,1 R 5142,I

حاشية على شرح ديباجة الضوء

ḤĀŠIYA 'ALĀ ŠARḤ DĪBĀĞA AḌ-ḌAW'

عبد اللطيف بن جلال الدين بن محمد القزويني قاضيجق
'Abdullaṭīf b. Ğalāluddīn b. Muḥammad al-Qazwīnī
Qāḍīğiq, um. 853/1449

Isto kao 5118,1.

Prepisao 'Umar b. Ḥusayn iz Livna u posljednjoj dekadi mjeseca ğumādā al-ūlā 1003/1595. godine (bilješka na kraju drugog djela, fol. 140b).

Fol. 1b - 9a; 200 x 145; 21 redak; tekst 150 x 90. Papir tamnobijel, deblji, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, u dobrome stanju. Pismo *ta'līq*. Tekst komentara nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku. Uvakufio Elči al-ḥāğğ Ibrāhīm-paša, guverner Bosne (bilješka sa pečatom na fol. 140b).

5119,2 R 5142,II

أبكار الأفكار

ABKĀR AL-AFKĀR

عبد اللطيف بن جلال الدين بن محمد القزويني قاضيجق
'Abdullaṭīf b. Ğalāluddīn b. Muḥammad al-Qazwīnī
Qāḍīğiq, um. 853/1449

Isto kao 5118,2.

Prepisao 'Umar b. Ḥusayn iz Livna u posljednjoj dekadi mjeseca ğumādā al-ūlā 1003/1595. godine (bilješka na kraju djela, fol. 140b).

و قد وقع الفراغ من هذا الكتاب في أواخر جمادى الأولى في ليلة چهارشنبه في وقت العشا، عن يد ضعيف العباد و المفتقر إلى رحمة الله تعالى، عمر بن حسين، غفر الله له و لوالديه و أحسن إليهما و إليه، تاريخ سنة ثلاث و ألف، صاحبه أضعف العباد المذكور الساكن ... بقصبه، إهلونه، غفر الله من فيها من أهل الإيمان...

Fol. 9b - 140b; 21 redak; tekst 150 x 90. Pismo *ta'līq*. Tekst komentara nadvučen crvenom linijom. Kustode. Rjeđe bilješke na margini u vezi sa tekstom djela.

5120 R 7892

أبكار الأفكار

ABKĀR AL-AFKĀR

عبد اللطيف بن جلال الدين بن محمد القزويني قاضيجق
'Abdullaṭīf b. Ğalāluddīn b. Muḥammad al-Qazwīnī
Qāḍīğiq, um. 853/1449

Isto kao 5118,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1. muḥarrama 977/1569. godine (bilješka na kraju djela, fol. 121a).

Fol. 121; 205 x 155; 21 redak; tekst 140 x 95. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, oktinute klapne. Pismo *ta'līq* i *nasḫī*, od dva prepisivača. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis je sa područja Odbora Islamske zajednice Mrkonjić Grad (Varcar Vakuf).

5121 R 8052

أبكار الأفكار

ABKĀR AL-AFKĀR

عبد اللطيف بن جلال الدين بن محمد القزويني قاضيجق
'Abdullaṭīf b. Ğalāluddīn b. Muḥammad al-Qazwīnī Qāḍīğiq,
um. 853/1449

Isto kao 5118,2.

Nedostaje više listova na početku i na kraju djela.

Početak ovdje (fol. 1a):

... لا يكون جاريًا على نهج الحال في الإستعمال في حال كونه منفيًا نظاهر، و أما في حال كونه مثبتًا، فلأنه لما كان لا بدّ فيه ...

Kraj ovdje (fol. 119b):

... أما قسم الأول، و هو إضافة اسم الفاعل إلى مفعوله فنحو: مررت برجل ضارب زيداً...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 119; 200 x 115; 17 redaka; tekst 135 x 55. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Nedostaju korice poveza. Listovi i lage volantni. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

5122,1 R 7938,I

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني
Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 5112,4.

Prepisao nepoznati prepisivač 1057/1647. godine (bilješka na kraju djela, fol. 43b).

Fol. 1b - 43b; 180 x 115; 12 redaka; tekst 115 x 55. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat, nagrižen. Nedostaju korice. Listovi uvezani koncem. Pismo *nasḫī*. Osnovni tekst napisan crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na fol. 44b fragment nekog gramatičkog djela.

Vakuf al-Ḥāǧǧ Ḥasan-efendī Gračaničawī (iz Gračanice, bilješka na margini fol. 1b i 2a).

5122,2 R 7938,II

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي
Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī
al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 4825,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1057/1647. godine (bilješka na kraju djela, fol. 72a).

Fol. 45b - 72a; 12 redaka; tekst 115 x 55. Pismo *nasḫī*. Kustode. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

5123 R 7919

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني
Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 5112,3 i 4.

Nedostaje kraj djela.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 10; 210 x 135; 15 redaka; tekst 150 x 75. Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav. Nedostaje povez. Listovi neuvezani. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

Rukopis je iz Ujedinjene medrese u Banjaluci.

5124,1 R 7924,I

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 5112,3 i 4.

Nedostaje na više mjesta listova unutar rukopisa i na kraju djela.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 34b; 200 x 130; 13 redaka; tekst 140 x 60. Papir tamnobijel, deblji, glat, zahvaćen vlagom. Ima volantnih listova. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode.

Vlasnik rukopisa bio Muḥammad b. Waliyyuddīn (bilješka sa pečatom na prvom zaštitnom listu).

5124,2 R 7924,II

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī
al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 4825,2.

Nedostaje početak i kraj djela.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 35a - 42b; 15 redaka; tekst 150 x 65. Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

5125 R 8029

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 5112,3 i 4.

Nedostaje više listova unutar rukopisa i na kraju djela.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 6; 150 x 115; 11 redaka; tekst 115 x 60. Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode.

5126 R 1844

خلاصة الإعراب

ḪULĀṢA AL-I'RĀB

حاجي بابا ابن حاجي إبراهيم بن حاجي عبد الكريم بن عثمان الطوسيوي

Ḥāǧǧī Bābā Ibn Ḥāǧǧī Ibrāhīm b. Ḥāǧǧī 'Abdilkarīm
b. 'Uṯmān aṭ-Ṭūsiyawī, um. 870/1465

Komentar, ili glosa, kako na početku djela i sam autor navodi, al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ* iz sintakse arapskog jezika.

Početak (fol. 1b):

الحمد لله ذي الإنعام [فاطر السماوات و الأرض] و الأنام. و الصلوة على محمد و آله الكرام، و أصحابه العظام، و بعد فهذه حواشٍ كتبها حاجي بابا بن حاجي إبراهيم بن حاجي عبد الكريم بن عثمان الطوسيوي للمصباح و سماها **خلاصة الإعراب** ...

Kraj (fol. 81b):

...و في المنصوب يكون باقيًا على حاله، تقول: أكرمت و أكرمنا و دعونا و رمينا و أعطينا في المرفوع، و تقول في المنصوب: أكرمني و أكرمنا و دعانا و رمانا و أعطانا. تمّت

Prepisao nepoznati prepisivač u mjesecu ša'bānu (nema godine prepisa - bilješka u kolofonu djela, fol.82b).

Fol. 82; 200 x 145; 21 redak; tekst 140-160 x 90. Papir tamnobijel sa nekoliko zelenih listova u početku i više u sredini rukopisa, srednje debljine, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom a na kraju nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Vakuf Ṣāliḥ-efendī Ḥrōmo-zāde (Hromić, pečat na više mjesta u rukopisu)

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1709; Ahlwardt VI, 6541 i 6542; Flügel I, 166; GAL, G II, 293; GAL S I, 514; az-Ẓāhiriyya N, 178; Kıbrıs, 644; Kaḥḥāla I, 50; Jahić VI, 3840.

5127,1 R 4719,I

خلاصة الإعراب

ḪULĀṢA AL-I'RĀB

حاجي بابا ابن حاجي إبراهيم بن حاجي عبد الكريم بن عثمان الطوسيوي

Ḥāǧǧī Bābā Ibn Ḥāǧǧī Ibrāhīm b. Ḥāǧǧī 'Abdilkarīm
b. 'Uṯmān aṭ-Ṭūsiyawī, um. 870/1465

Isto kao 5126.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 73a; 200 x 130; 19 redaka; tekst 145 x 85. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Listovi odvojeni od korica. Povez tvrd, kožni. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Vlasnik rukopisa bio Muṣṭafā b. al-ḥāǧǧ Aḥmad (bilješka na fol. 1a).

Na istoj stranici bilješka o upadu austrijske vojske sa Eugenom Savojskim u Sarajevo u srijedu u posljednjoj dekadi mjeseca rabī' al-awwala 1109/1697. godine kada su od četvrtka prije podne do petka harali i palili Sarajevo.

5127,2 R 4719,II

شرح أبيات ضوء المصباح

ŠARḤ ABYĀT ḌAW' AL-MIṢBĀḤ

Isto kao 5027,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 73b - 87a; 19 redaka; tekst 155 x 85. Pismo *ta'līq*. Istaknute riječi ispisane crvenom tintom. Kustode.

5127,3 R 4719,III

ترجمة رسالة أصول الدين

TARĞAMA RISĀLA UṢŪL AD-DĪN

الشيخ مصلح الدين اوژيچوي

aš-Šayḫ Muṣliḥuddīn Užičawī, um. 1052/1642

Prijevod na turski jezik rasprave o osnovama vjere (uṣūl ad-dīn). Na fol. 88a, prije početka djela istim rukopisom napisano:

هذه الرسالة متعلقة بأصول الدين ترجمها الشيخ مصلح الدين الساكن في قصبة اوژيچه، رحمة الله عليه...

Nedostaje kraj djela.

Početak (fol. 88b):

بعد حمد خدا و نعت رسول اللهك حمدندن و رسولك نعتندن صكره...

Kraj ovdje (fol. 95b):

... باشقه معنادر و هما صفتان يزيد الإنكشاف بهما على الإنكشاف بالعلم...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 88b - 95b; 19 redaka; tekst 145 x 85. Pismo *nasta'līq*. Tekst na pojedinim mjestima teško čitljiv zbog oštećenja listova vlagom. Kustode.

Izv.: Šabanović, 247.

5128 R 7849

خلاصة الإعراب

ḪULĀṢA AL-I'RĀB

حاجي بابا ابن حاجي إبراهيم بن حاجي عبد الكريم بن عثمان الطوسيوي

Ḥāǧǧī Bābā Ibn Ḥāǧǧī Ibrāhīm b. Ḥāǧǧī 'Abdilkarīm
b. 'Uṯmān aṭ-Ṭūsiyawī, um. 870/1465

Isto kao 5126.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 103; 190 x 135; 15 redaka; tekst 200 x 140. Papir narandžast, deblji, hrapav. Povez nov, tvrd, platneni sa klapnom. Pismo *nasḫī*. Tekst komentara nadvučen crvenom linijom a tekst osnovnog djela u početku ispisan crvenom tintom. Kustode.

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića

5129 R 7850

خلاصة الإعراب

ḪULĀṢA AL-I'RĀB

حاجي بابا ابن حاجي إبراهيم بن حاجي عبد الكريم بن عثمان الطوسيوي
Ḥāǧǧī Bābā Ibn Ḥāǧǧī Ibrāhīm b. Ḥāǧǧī 'Abdilkarīm
b. 'Uṯmān aṭ-Ṭūsiyawī, um. 870/1465

Isto kao 5126.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 122; 200 x 140; 17 redaka; tekst 160 x 75. Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *nasta'līq*. Tekst komentara nadvučen crvenom ili crnom linijom. Kustode.

Rukopis je iz Odbora Islamske zajednice Gračanica.

5130 R 4400

الإصلاح في شرح شرح ديباجة المصباح

AL-IṢLĀḤ FĪ ŠARḤ ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

محمد بن يوسف القرماني قره پيري
Muḥammad b. Yūsuf al-Qaramānī Qara Pīrī, um. 886/1481

Superglosa na glosu komentara uvoda al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ* iz sintakse arapskog jezika.

Početak (fol. 1b):

الحمد الله الذي له الكلمة العليا و المثل الأعلى، و له أفعال اقتضت لإعراب وجوده ... و **بعد** فيقول الفقير المعترف بالتقصير پير محمد بن يوسف ... لما كانت الأوراق المجموعة لإعراب ديباجة المصباح غير مقصورة على إعراب هذا الكتاب ... شرحتها شرحًا تنحلّ به ألفاظها و معانيها، و تكشف تركيباتهما و مبانيهما، و سميته **بالإصلاح في شرح شرح ديباجة المصباح** ...

Kraj (fol. 166b):

... **فهو الباب الخامس** أي: يلزم ثبوت، الباب الخامس **بالإستقراء** في آخر الكتاب، و أبوابه **لا بالعقل لأن العقل يجوز أن يكون شيئًا آخر غير الباب الخامس** .

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 160; 205 x 150; 19 redaka; tekst 150 x 90. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom a komentara nadvučen crvenom linijom.

Na fol. 1a naziv djela i ime autora:

هذا كتاب قره پيري شرح ديباجة

Iz zbirke advokata dr. Ibrahimbega Halilbašića.

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1709; A.M. II, 213; Ahlwardt VI, 6550/9; aẓ-Ẓāhiriyya 290; al-Kaḥḥāla 12/134; al-Qādiriyya V, 419; Hasandedić, 213; Jahić VI, 3889.

5131,1 R 7833,I

حاشية على شرح ديباجة المصباح

ḤĀŠIYA 'ALĀ ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

يعقوب بن السـيد علي علي زاده البَنْبَاني
Ya'qūb b. as-Sayyid 'Alī 'Alī-zāde al-Banbānī,
um. 931/1529

Glosa na komentar uvoda al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ* iz sintakse arapskog jezika.

Početak (fol. 1b):

... **الحمد لله الذي لا يبلغ كنهه جادّ** أي: لا يصل إلى تصوره و بحقيقة كنهه كل من يجد في اكتسابه بأي طريق كان من النظر و الرياضة ...

Kraj (fol. 109a-b):

... **بالإستقراء يعني: إذا لم يكن البحث من جهة العاملية، يلزم ثبوت الخامس بالاستقراء** في أجزاء الكتاب و أبوابه **لا بالعقل لأن العقل يجوز أن يكون شيئا آخر غير الخامس** .

Prepisao nepoznati prepisivač 1001/1592-3. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 109b).

Fol. 1b - 109b; 195 x 135; 21 redak; tekst 145 x 65. Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, otkinute korice. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom a komentara nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1709; Ahlwardt VI, 6547 i 6550/10; Dobrača I, 245; Köprülü III, 591; al-Qādiriyya V, 419; Jahić VI, 3815/4.

5131,2 R 7833,II

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa‘duddīn Mas‘ūd b. ‘Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 5112,3 i 4.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 110b - 152b; 13 redaka; različite dimenzije teksta. Pismo *nasta‘līq*, *ta‘līq* i *nasḫī*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom na prve dvije stranice. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom.

5131,3 R 7833,III

المقصود في التصريف

AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Isto kao 4755.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 154b - 169a; 11 redaka; tekst 160 x 75. Pismo *nasta‘līq*. Na posljednjoj stranici tekst dopisan od strane drugog prepisivača. Kustode. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom.

5132,1 R 7942,I

حاشية على شرح ديباجة المصباح

ḤĀŠIYA ‘ALĀ ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

يعقوب بن السيد علي علي زاده البَنْبَاني

Ya‘qūb b. as-Sayyid ‘Alī ‘Alī-zāde al-Banbānī, um. 931/1529

Isto kao 5131,1.

Djelo je nepotpuno na početku.

Prepisao Aḥmad, imam Ekmekčī-dede? 1009/1600-01. godine (bilješka na kraju djela, fol. 46a).

Fol. 1a - 46a; 200 x 135; 19 redaka; tekst 170 x 85. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Ima volantnih listova i laga. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen i odvojen od rukopisa. Pismo *nasta‘līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom na marginama. Kustode.

Na fol. 46b - 48b poglavlje iz komentara nekog djela o sunetima *yawm ‘āšūrā‘*.

5132,2 R 7942,II

الأشكال العشرة المتعلقة بأوائل الكافية

AL-AŠKĀL ‘AŠARA AL-MUT‘ALLAQA BI AWĀ’IL AL-KĀFIYA

Rasprava na turskom jeziku o definiciji pojma *riječ* (الكلمة) u kojoj nepoznati autor nudi deset načina definiranja ovoga pojma na temelju njene definicije u Ibn al-Ḥāğibovom djelu *al-Kāfiya*.

Početak (fol. 49a):

الكلمة لفظ وضع لمعنى مفرد تعريفندن أون سؤآل واردر بري بودركه ألف لام جنس ايچون دخي عهد ايچون اولغه جائز دكلدر...

Kraj (fol. 49b):

... لفظك جزئي معناسنك جزئه دلالت ايده خوذ مجموع حدّ بويلدر، يعني لفظك جزأي معناسنك جزائنه دلالت ايدر. تمت الأشكال العشرة.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 49a - 49b; 36 redaka ukupno; tekst 155 x 105. Pismo *ta‘līq*.

Izv.: Ahlwardt VI, 6596; aẓ-Ẓāhiriyya N, 13; Jahić VI, 3874/2.

5133,1 R 824,I

حاشية على شرح ديباجة المصباح

ḤĀŠIYA ‘ALĀ ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

يعقوب بن السيد علي علي زاده البَنْبَاني

Ya‘qūb b. as-Sayyid ‘Alī ‘Alī-zāde al-Banbānī, um. 931/1529

Isto kao 5131,1.

Prepisao nepoznati prepisivač u mjesecu rağabu 1056/1646. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 92a).

Fol. 1b - 92a; 15 redaka; tekst 150 x 80. Papir tamnobijel, deblji, glat, oštećen vlagom, naročito na početku. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom a komentara nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Na prvom zaštitnom listu naziv djela i ime autora.

Vlasnik rukopisa postao Aḥmad b. Muḥammad-efendī 19. ǧumādā al-ūlā 1119/1707. godine (bilješka na fol.1a).

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke.

5133,2 R 824,II

الرسالة الوضعية

AR-RISĀLA AL-WAḌʻIYYA

عضد الدين عبد الرحمن بن أحمد الإيجي

ʻAḍududdīn ʻAbdurraḥmān b. Aḥmad al-Īǧī, 680/1281 - 756/1355

Kraća rasprava o etimologiji riječi u arapskom jeziku.

Početak (fol. 93b):

(الحمد لله رب العالمين) و الصلوة و السلام على نبيه محمد و آله أجمعين. أما بعد فهذه رسالة أفادها المولى الأعظم، ينبوع الحكمة أفضل (المتقدمين و) المتأخرين عضد الملة و الدين ... (هذه) فائدة مشتملة على مقدمة و تنبيه و تقسيم و خاتمة... المقدمة اللفظ قد يوضع لشخص بعينه و قد يوضع له باعتبار ...

Kraj (fol. 94a):

...الثاني عشر: لا يريبك تعاور الألفاظ بعضها ببعض إذ المعتبر الوضع. تمت الرسالة الوضعية بعون الله.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 93b - 94a; 40 redaka ukupno; tekst 145 x 85. Pismo *nasta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Izv.: Ahlwardt IV, 5309; TÜYATOK 07/V, 3923-3927; Köprülü III, 542/5; Jahić VI, 3711/3.

5134 R 7835

شرح المصباح

ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ

مصلح الدين مصطفى بن شعبان السروري چلبي

Muṣliḥuddīn Muṣṭafā b. Šaʻbān as-Surūrī Čalabī,
897/1492 - 969/1561

Komentar al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ* iz arapske sintakse.

Početak (fol. 1b):

الحمد لله الذي جعل الفاعلين بأمره مرفوعات الدرجات، و صير العاملين بقوله منصوبات الرايات، و الصلوة على نبيه محمد ... و **بعد** فيقول العبد الفقير سروري الحقير: لما كان كتاب المصباح لعلم النحو كالمفتاح، و شرحه المسمّي بالضوء ... كان يحتاج ببالي في أوائل حالي أن أشرح له شرحاً يفصّل من المتن ما وقع فيه ... فشرحته عند قراءة بعض المتعلقات ...

Kraj (fol. 70b):

... و في الإضمار على شريطة التفسير متأخرة عنه، و لما كان (بينهما) تناسب من وجه و تفاوت من وجه قال: قريب من هذا، و لم يقل: و منه. تمّ تأليف شرح المصباح بعناية الملك الفتاح، في أوايل رجب المرجب من شهور سنة أربع و أربعين و تسعمائة، علي يد أضعف العباد المنان سروري بن شعبان عفا عنهما الرحمان. الحمد لله على التمام .

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 70b; 205 x 140; 18 redaka; tekst 155 x 95. Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav. Ima volantnih listova i laga. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu* a komentar *aqūlu*, ispisano crvenom tintom. Kustode.

U posjed rukopisa došao Ṣāliḥ Nūrī b. Ibrāhīm iz Konjica 1212/1797-8 (bilješka i pečat na fol. 1a).

Vlasnik rukopisa bio i Muḥammad Nālī-zāde (bilješka na fol. 1a).

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1709; Ahlwardt VI, 6550/5; A.M. II, 434; Kaḥḥāla XII, 256; Jahić VI, 3929/1.

5135 R 7828

الإفتتاح في شرح المصباح

AL-IFTITĀḤ FĪ ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ

حسن باشا بن علاء الدين الأسود

Ḥasan-bāšā b. ʻAlā'uddīn al-Aswad, um. 1025/1616

Komentar al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ* iz sintakse arapskog jezika. Oko godine smrti autora ovoga komentara postoji više različitih mišljenja. Više: Jahić VI, 3847/2.

Početak (fol. 1b):

الحمد لله الذي أنزل من السماء الفرقان، و خلق من التراب الإنسان، و سوى بالموت بين الفقير والأمير و السلطان ... **أما بعد** فهذه حواش كتبتها للمصباح و سميتها **بالإفتتاح** بالتماس بعض

الأصحاب في أوان الشباب، مستعينًا بالملك الوهاب. قال المص (المصنّف) رحمه الله في صدر الكتاب **بسم الله الرحمن الرحيم. أما بعد حمد الله ذي الإنعام** أما: كلمة فيها معنى الشرط ...

Kraj (fol. 174b):

... وإن كان نصب كثير الإستعمال لعدم الحاجة مع الرفع إلى الإضمار الذي يحتاج إلى التفسير.

Prepisao nepoznati prepisivač 1050/1640-41. godine (bilješka na kraju djela, fol. 73b).

Fol. 73; 200 x 150; 21 redak; tekst 160 x 100. Papir žućkast i tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren crvenom linijom. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Iz rukopisne zbirke Sirćo hadži hafiz Asima.

Izv.: Ḥ. Ḫ. 1708; A.M. 287; Ahlwardt VI, 6538; Flügel I, 159; Wagner, 268; GAL G II, 293 i S II, 514; az-Ẓāhiriyya N, 50; Kaḥḥāla III, 246.

5136 R 7829

الإفتتاح في شرح المصباح

AL-IFTITĀḤ FĪ ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ

حسن باشا بن علاء الدين الأسود

Ḥasan-bāšā b. 'Alā'uddīn al-Aswad, um. 1025/1616

Isto kao 5135.

Prepisao Ḥusayn b. 'Umar 1139/1726. godine (bilješka na kraju djela, fol. 107a).

Fol. 107; 195 x 145; 15 redaka; tekst 150 x 100. Papir tamnobijel, tanji, hrapav. Listovi i lage odvojeni od korica. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vlasnik rukopisa u rağabu 1171/ 1758. godine postao Yūsuf b. Ṣāliḥ al-Mūstārī (bilješka na drugom zaštitnom listu).

Iz zbirke Seada Mehmedovića iz Sarajeva.

5137 R 7830

الإفتتاح في شرح المصباح

AL-IFTITĀḤ FĪ ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ

حسن باشا بن علاء الدين الأسود

Ḥasan-bāšā b. 'Alā'uddīn al-Aswad,
um. 1025/1616

Isto kao 5135.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 83; 185 x 135; 17 redaka; tekst 130 x 85-95. Papir žućkast, deblji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vlasnik rukopisa postao al-Ḥāğğ as-Sayyid ḥāfiẓ Muṣṭafā al-Qunyawī 2. šawwāla 1225/1810. godine (bilješka na fol. 1a).

Vakuf 'Abdullāh b. Ibrāhīm.

Rukopis je iz Odbora Islamske zajednice Travnik.

5138 R 7831

الإفتتاح في شرح المصباح

AL-IFTITĀḤ FĪ ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ

حسن باشا بن علاء الدين الأسود

Ḥasan-bāšā b. 'Alā'uddīn al-Aswad,
um. 1025/1616

Isto kao 5135.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 99; 200 x 145; 19 redaka; tekst 145 x 75. Papir tamnobijel, deblji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

5139,1 R 5030,I

الإفتتاح في شرح المصباح

AL-IFTITĀḤ FĪ ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ

حسن باشا بن علاء الدين الأسود

Ḥasan-bāšā b. ʻAlā'uddīn al-Aswad, um. 1025/1616

Isto kao 5135.

Nedostaje početak djela.

Prepisao nepoznati prepisivač 1058/1648. godine (bilješka na kraju djela, fol. 35b).

Fol. 1a - 35b; 200 x 140; 19 redaka; tekst 160 x 65. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom na marginama. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

Za spomenutu medresu uvakufio Elčī al-ḥāğğ Ibrāhīm-paša, guverner Bosne (bilješka sa pečatom na fol. 92a).

5139,2 R 5030,II

الكفاية في علم الإعراب

AL-KIFĀYA FĪ ʻILM AL-IʻRĀB

ضياء الدين المكي

Ḍiyā'uddīn al-Makkī, um. (?)

Komentar na az-Zamaḫšarījevo djelo *al-Unmūḏağ* koje je napisao az-Zamaḫšarījev učenik Ḍiyā'uddīn al-Makkī.

Početak (fol. 37b):

الحمد لله الذي تظاهرت علينا آلاؤه، و ترادفت إلينا نعماؤه، حمداً يستوجب زيادة فضله ... **فصل** في بيان معنى الكلمة و الكلام . اعلم أن الكلمة هي اللفظ الدالة على معنى مفرد بالوضع...

Kraj (fol. 92b):

... **فصل** و يزاد في كل متحرك ليست حركة إعرابية للوقف نحو **ثمّه** و **ليته** و **كيفه** و إنه وحيهله و ما أشبه ذلك. تمّ

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 37b - 92b; 21 redak; tekst 155 x 80. Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Izv.: Ḥ. Ḫ. I, 185 i II, 1498; Ahlwardt VI, 6525; Bagdad, Awqāf III, str. 341; Jahić VI, 3724.

5140,1 R 3015,I

شرح المصباح

ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ

Komentar al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ* iz sintakse arapskog jezika od nepoznatog autora. Djelo je manjkavo na početku a možda i na kraju.

Početak ovdje (fol. 1a):

...لما ظهر لم يخرج عن أحد أنواعها و صحة إطلاقها عن كل منها... (fol. 2a) و لا بدّ في المستقر من أن ليست الظرف مسدّ الفعل **حمد الله** حمد مجرور بأنه مضاف إليه لبعد و هو مضاف إلى الله و إضافة حمد إلى الله، إضافة المصدر إلى المفعول، و الفاعل محذوف إذ تقديره **أما بعد حمدي الله** فحذف الفاعل و هو ياء المتكلم لدلالة المقام عليه...

Kraj ovdje (fol. 70b):

...فإن قيل لِمَ لَمْ تكن العُجمة النكرية تأثيرة في منع الصرف؟ قلنا: إن العجمة النكرية ممتزجة بكلامهم في دخول التنوين و حروف التعريف و الإضافة، و لا يكون لها تأثير في منع الصرف. فإن قيل: إن الجام إذا سميته بها أمره هل يكون غير منصرفة للعلمية و التأنيث؟ و ما، الواو فيه عاطفة، ما موصول صلته قوله في آخره ألف و نون.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1a - 70b; 12-17 redaka; tekst 130 x 75 i 120 x 65. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat, dohvaćen vlagom. Povez nov, platneni. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Iz Osman Šehdijine biblioteke.

5140,2 R 3015,II

خلاصة الإعراب

ḪULĀṢA AL-IʻRĀB

حاجي بابا ابن حاجي إبراهيم بن حاجي عبد الكريم بن عثمان الطوسيوي

Ḥāğğī Bābā Ibn Ḥāğğī Ibrāhīm b. Ḥāğğī ʻAbdilkarīm b. ʻUṯmān aṭ-Ṭūsiyawī, um. 870/1465

Isto kao 5126.

Djelo je manjkavo na početku.

Prepisao Nūḥ b. Maḥmūd u posljednjoj dekadi mjeseca ša'bāna 1045/1636. godine (bilješka na kraju djela, fol. 87b).

Fol. 71a - 87b; 12 i 15 redaka; tekst 105 x 65 i 120 x 65. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom ili crnom linijom. Kustode.

5141 R 4411

شرح الأنموذج في النحو

ŠARḤ AL-UNMŪḌAĞ FĪ AN-NAḤW

جمال الدين محمد بن عبد الغني الأردبيلي

Ğamāluddīn Muḥammad b. 'Abdulġanī al-Ardabīlī, um. 647/1249

Isto kao 4827,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 66; 190 x 115; 19 redaka; tekst 120 x 60. Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu* a komentar *aqūlu*, ispisano crvenom tintom. Kustode.

Iz rukopisne zbirke advokata dr. Ibrahimbega Halilbašića.

5142,1 R 5324,I

شرح الأنموذج في النحو

ŠARḤ AL-UNMŪḌAĞ FĪ AN-NAḤW

جمال الدين محمد بن عبد الغني الأردبيلي

Ğamāluddīn Muḥammad b. 'Abdulġanī al-Ardabīlī, um. 647/1249

Isto kao 4827,3.

Prepisao Muḥammad b. Luṭfullah u medresi Qāḍī 'Iwaḍ 1149/1736. godine (bilješka na kraju djela, fol. 56b).

Fol. 1b - 56b; 17 redaka; tekst 150 x 80. Papir tamnobijel, srednje debljine. Listovi uvezani ali nedostaju korice poveza. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu* a komentar *aqūlu*, ispisano crvenom tintom. Kustode.

Vlasnik rukopisa postao Aḥmad Ğawdat Ṭrabūzānī 24. muharrama 1282/1865. godine (bilješka na fol. 1a i fol. 56b).

Vlasnik rukopisa bio i Ibrāhīm b. Muḥammad al-ḥāğğ Ibrāhīm, muftija i nakib u gradu Plevna (Bugarska, bilješka na fol. 1a).

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

5142,2 R 5324,II

شرح رسالة في آداب البحث و المناظرة

ŠARḤ RISĀLA FĪ ĀDĀB AL-BAḤṮ WA AL-MUNĀẒARA

أحمد بن مصطفى طاشكوبري زاده

Aḥmad b. Muṣṭafā Ṭašköprüzāde, um. 968/1560

Komentar rasprave o disputaciji. Autor komentara i osnovnog djela je Aḥmad b. Muṣṭafā Ṭašköprüzāde, um. 968/1560. godine.

Početak (fol. 57a):

الحمد لله الذي لا مانع لعطائه، و لا معارض لقضائه ... و بعد فقد كنت كتبت عدةً من السطور ... في المناظرة و الآداب، و قد قصدت الآن شرحها بعون الله الملك الوهاب...

Kraj (fol. 61a):

...إذ لا مزيد عليها في تقرير القواعد و الأصول، و من الله التوفيق لإنظار الحق و إلهام الصواب في كل باب. تمت

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 57a - 61a; 17 redaka; tekst 160 x 85. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Izv.: Dobrača I, str. 7; Kıbrıs, 932.

5143 R 8046

شرح الأنموذج في النحو

ŠARḤ AL-UNMŪḌAĞ FĪ AN-NAḤW

جمال الدين محمد بن عبد الغني الأردبيلي

Ğamāluddīn Muḥammad b. 'Abdulġanī al-Ardabīlī, um. 647/1249

Isto kao 4827,3.

Nedostaje više listova na početku i na kraju djela.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 18; 195 x 150; 19 redaka; tekst 165 x 95. Papir tamnobijel, deblji, glat. Ima volantnih listova. Povez kartonski. Pismo *nasḫī*. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

5144,1 R 7909,I

الكافية في النحو
AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب
Ğamāluddīn Abū ʻAmr ʻUṯmān b. ʻUmar b. Abī Bakr
Ibn al-Ḥāğib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 5044,7.

Prepisao nepoznati prepisivač 1132/1719-20. godine (bilješka na kraju djela, fol. 73b).

Fol. 1b - 73b; 200 x 150; 7 redaka; tekst 145 x 80. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez nov, tvrd, platneni. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja i istaknute riječi nadvučeni crvenom linijom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na listovima između dva djela razne bilješke, uglavnom iz jezika.

Rukopis je sa područja Odbora Islamske zajednice Janja.

5144,2 R 7909,II

العوامل المائة
AL-ʻAWĀMIL AL-MIʼA

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني
Abū Bakr ʻAbdulqāhir b. ʻAbdurraḥmān al-Ğurğānī,
um. 471/1078

Isto kao 4825,3.

Prepisao isti prepisivač kao i prethodno djelo 1132/1719-20. godine (bilješka na kraju prvog djela, fol. 73b).

Fol. 78b - 96a; 7 redaka; tekst 145 x 80. Pismo *nasḫī*. Brojevi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom linijom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom.

5145,1 R 7119,I

الكافية في النحو
AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب
Ğamāluddīn Abū ʻAmr ʻUṯmān b. ʻUmar b. Abī Bakr
Ibn al-Ḥāğib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 5044,7.

Prepisao Ḥāfiẓ Ibrahīm b. Muṣṭafā Imamović 1261/1845. godine (bilješka na kraju djela, fol. 36a).

كتبه الفقير الحقير الحافظ إبراهيم ابن مصطفى إماموبك، غفر الله ذنوبهما و ستر عيوبهما، سنة ١٢٦١

Fol. 1b - 36a; 180 x 125; 15 redaka; tekst 125 x 70. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa klapnom. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

5145,2 R 7119,II

القصيدة المنفرجة
AL-QAṢĪDA AL-MUNFARIĞA

أبو الفضل يوسف بن محمد بن يوسف التوزري ابن النحوي
Abū al-Faḍl Yūsuf b. Muḥammad b. Yūsuf at-Tawzarī
Ibn an-Naḥwī, um. 505/1111

Prije početka kaside nalazi se kraći uvod na turskom jeziku.

Početak uvoda (fol. 37b):

حمد بي حد و ثناي بي عد أول حي و قيوم و قادره...

Početak kaside (fol. 38b):

اشتدى أزمة تنفرجي - قد آذن ليلك بالبلج...

Kraj kaside (fol. 39b):

...يارب بهم و بآلهم - عجّل بالنصر و بالفرج.

Prepisao isti prepisivač kao i prethodno djelo, Ḥāfiz Ibrahīm b. Muṣṭafā Imamović (bilješka na kraju prvog djela, fol. 36a) 1262/1846. godine (bilješka na kraju djela, fol. 39b).

Fol. 37b - 39b; 15 redaka; tekst 125 x 70. Pismo *nasḫī*. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1346; Dobrača II, 899, 9 i 10; Köprülü II, 1304/3; Sarkīs 266-67.

5145,3 R 7119,III

بدء الأمالي

BAD' AL-AMĀLĪ

سراج الدين أبو محمد علي بن عثمان الأوشي الفرغاني

Sirāğuddīn Abū Muḥammad ʻAlī b. ʻUṯmān al-Ūšī
al-Farġānī, um 575/1179.

Kasida iz islamske dogmatike.

Početak (fol. 40a):

يقول العبد في بدء الأمالي - لتوحيد بنظم كاللآلي

Kraj (fol. 42a):

و إني الحق أدعو كل وقت - لمن بالخير يومًا قد دعا لي

Prepisao Ḥāfiẓ Ibrahīm b. Muṣṭafā Imamović 1262/1846. godine (bilješka na kraju djela, fol. 42a).

Fol. 40a - 42a; 15 redaka; tekst 125 x 70. Pismo *nasḫī*. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1349; Dobrača I, str. 67/3; GAL G I, 429; H. Loebenstein, 2091; Jahić VI, 4132/4.

5145,4 R 7119,IV

المقدمة الجزرية في التجويد

AL-MUQADDIMA AL-ĞAZARIYYA FĪ AT-TAĞWĪD

محمد بن محمد إبن الجزري

Muḥammad b. Muḥammad Ibn al-Ğazarī, um. 833/1429

Isto kao 4816,2.

Prepisao Ḥāfiẓ Ibrahīm b. Muṣṭafā Imamović 1262/1846. godine (bilješka na kraju djela, fol. 48b).

Fol. 43b - 48b; 12 redaka; tekst 125 x 80. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

5145,5 R 7119,V

شرح المقدمة الجزرية في التجويد

ŠARḤ AL-MUQADDIMA AL-ĞAZARIYYA FĪ AT-TAĞWĪD

Komentar al-Ğazarījeva djela *al-Muqaddima al-Ğazariyya fī at-tağwīd*.

Početak (fol. 43b):

يقول راجي عفو رب سامع - محمد الجزري الشافعي

... الحمد هو الثناء باللسان على قصد التعظيم، و الله اسم للذات الواجب...

Kraj (fol. 77b):

... و الحمد لله لها ختام - ثم الصلوة بعد و السلام

أي: أقول: الحمد لله ختام للمقدمة، و الختام: ما يختم به الشيء، و الصلوة على النبيّ ...

Prepisao Ḥāfiẓ Ibrahīm b. Muṣṭafā Imamović Mūstarlī 1262/1846. godine (bilješka na kraju djela, fol. 77b).

Fol. 43b - 77b; 15-20 redaka; tekst 120 x 70. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

5145,6 R 7119,VI

الإيساغوجي

AL-ĪSĀĠŪĞĪ

أثير الدين مفضل بن عمر الأبهري

Aṯīruddīn Mufaḍḍal b. ʻUmar al-Abharī, um. 663/1265

Djelo iz logike.

Početak (fol. 78b):

قال الشيخ الإمام ... أثير الدين الأبهري ... و بعد فهذه رسالة في المنطق أوردنا فيها ما يجب استحضاره لمن يبتدأ في شيء من العلوم مستعينًا بالله ... إيساغوجي: اللفظ الدال بالوضع يدل على تمام ما وضع له بالمطابقة...

Kraj (fol. 83a):

... و هبية كاذبة، و العمدة هو البرهان (لا غيرُ، و ليكن هذا آخر الرسالة).

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 78b - 83a; 15 redaka; tekst 125 x 70. Pismo *nasta'līq*. Kustode.

Izv.: Ḥ. Ḫ. I, 206; Ahlwardt IV, 5228; Dobrača II, 894/3; Köprülü I, 920/1; Jahić VI, 3711/2.

5146,1 R 7878,I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب
Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr
Ibn al-Ḥāğib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 5044,7.

Nedostaje početak djela.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1a - 33b; 205 x 145; 11 redaka; tekst 135 x 70. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Listovi i lage volantni. Nedostaje povez. Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

5146,2 R 7878,II

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني
Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 5112,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 34b- 40b; 11 redaka; tekst 135 x 70. Pismo *nasta'līq*. Kustode.

5147 R 7932

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب
Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr
Ibn al-Ḥāğib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 5044,7.

Prepisao nepoznati prepisivač 1142/1729-23. godine (bilješka na kraju djela, fol. 24b).

Nedostaje početak djela.

Fol. 24; 200 x 145; 13 redaka; tekst 145 x 65. Papir tamnobijel, deblji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen i odvojen od listova. Pismo *nasḫī*. Ostale bjeline u tekstu za brojeve i naslove poglavlja. Kustode.

Iz zbirke Teufika Varenikovića iz Travnika.

5148 R 5661

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب
Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr
Ibn al-Ḥāğib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 5044,7.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Nedostaje početak djela kao i nekoliko listova unutar rukopisa.

Fol. 21; 220 x 150; 11 redaka; tekst 140 x 75. Papir tamnobijel, tanji, glat. Nedostaje povez. Listovi slobodni. Pismo *nasḫī*. Kustode.

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

5149 R 8040

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب
Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr
Ibn al-Ḥāğib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 5044,7.

Prepisao Abdulah Babić iz Stranjana (Zenica). Ovo je, ustvari, đačka sveska prepisivača. Djelo nije do kraja prepisano.

Fol. 17; 205 x 165; 9 redaka; tekst 160 x 120. Papir industrijski, tamnobijel, srednje debljine, glat i sa utisnutim linijama. Povez kartonski. Pismo *ta'līq*, mjestimično vokaliziran.

5150,1 R 5135,I

إعراب الكافية

I'RĀB AL-KĀFIYA

زين الدين خالد بن عبد الله بن أبي بكر بن محمد الجرجاوي الأزهري
Zaynuddīn Ḫālid b. 'Abdullāh b. Abī Bakr b. Muḥammad
al-Ǧurǧāwī al- Azharī, 838/1435 - 905/1499

Gramatička analiza Ibn al-Ḥāǧibova djela *al-Kāfiya*. TÜYATOK (07/V, 3672) ovaj komentar pripisuje autoru osnovnog djela.

Nedostaje početak djela.

Kraj (fol. 118b):

... **ما حذف و المفتوح** مبتدأ و **ما قبلها** مفعول ما لم يسمّ فاعله للمفتوح، و **تقلب الفًا** جملة فعلية، و النون التي فتحت الحرف الذي ثبت قبل النون المخففة تقلب تلك النون ألفًا عند الوقف لتأخرها مع التنوين، كقولك: إثمن إثمًا.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 3a - 118b; 195 x 125; 15 redaka; tekst 125 x 60. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasta'līq*, od dva prepisivača. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Na fol. 118b - 121a veća bilješka iz jezika o nekim gramatičkim pitanjima.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

Izv.: Ahlwardt VI, 6589; GAL S I, 534; az-Ẓāhiriyya N, 44; TÜYATOK 07/V, 3672; Jahić VI, 4092.

5150,2 R 5135,II

شرح العوامل العتيقة

ŠARḤ AL-'AWĀMIL AL-'ATĪQA

يحيى بن نصوح إسرائيل
Yaḥyā b. Naṣūḥ b. Isrā'īl, um. 950/1543

Komentar al-Ǧuǧānījeva djela *al-'Awāmil al-mi'a* o agensima u arapskom jeziku.

Početak (fol. 122b):

توجهنا إلى جنابك، و قصدنا نحو بابك، يا غافر الذنوب، و يا ساتر العيوب ... **و بعد** فيقول العبد الذليل يحيى بن نصوح بن إسرائيل ... اعلموا معاشر طلاب اليقين، سلام عليكم لا نبتغي الجاهلين ...

Kraj (fol. 156a):

... **والرفيع عن معرفتها و استعمالها** إذ بها يحصل لهم بصيرة في العلوم كلها، فإن المسؤول من فضل الله تعالى ... و في الإعراب فساداً وحولاً أن يصلح كرمًا و فضلاً، عصمه الله تعالى بعصمته القديم أبدًا و أزلاً.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 122b - 156a; 17 redaka; tekst 135 x 80. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crnom linijom. Kustode.

Na fol. 156b prepis privatnog pisma na turskom jeziku nekog Mısrije.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1179; Ahlwardt VI, 6479; az-Ẓāhiriyya N, 575; Jahić VI, 3696/2.

5151 R 7844

الوافية في شرح الكافية

AL-WĀFIYA FĪ ŠARḤ AL-KĀFIYA

ركن الدين الحسن بن محمد الأستراباذي
Ruknuddīn al-Ḥasan b. Muḥammad al-Astarābādī,
645/1247 - 715/1315

Na Ibn al-Ḥāǧibovo djelo *al-Kāfiya* iz sintakse arapskog jezika, između ostalih, komentar pod nazivom *al-Wāfiya fī šarḥ al-Kāfiya* je napisao i Ruknuddīn al-Ḥasan b. Muḥammad al-Astarābādī (645/1247 - 715/1315). Ovo je, ustvari, jedan od tri komentara ovoga djela od istoga autora koji se s obzirom na obim naziva još i *al-Mutawassiṭ*.

Početak (fol. 1b):

أحمد الله على عظمة جلاله، حمد غريق بمطالعة جماله، و أشكره لجزيل نواله ... **و بعد** فإني بعد أن شرحت كتاب الكافية في النحو أولاً، مع إيرادات و أجوبة و أبحاث كثيرة، شرحته ثانيًا، مقتصرًا على حل ألفاظه و شرح معانيه ... (fol. 2b) **قوله** الكلمة لفظ وضع لمعنى مفرد: اعلم أن معرفة هذا الحد موقوفة على معرفة اللفظ و الوضع ...

Kraj (fol. 264b):

... فإنك إذا قلت في: يا زيدون إضربن إضربوا في الوقف، و في: يا إمرأة إضربن إضربي في الوقف، لم يعلم أنه بدل عن النون أو المحذوف المردود، و ليكن هذا آخر الكلام في هذا الكتاب.

Prepisao nepoznati prepisivač 950/1543. godine (bilješka na kraju djela, fol. 264b).

Fol. 264; 205 x 145; 15 redaka; tekst 130 x 65. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*, ispisano crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vlasnik rukopisa bio Mūsā b. Ḥusayn b. Yūnus b. Mūsā b. Bakīr, imam u džamiji Kabīr Muḥammad Čalabī, koji je rukopis poklonio sinu Muḥammadu.

U posjed rukopisa došao Aḥmad, učenik Gazi Husrev-begove medrese koji je rukopis kupio za 320 dirhema od Mullā 'Umara al-Fučawīja (iz Foče, bilješka na unutarnjoj strani prve korice).

Rukopis je sa područja Odbora Islamske zajednice Travnik.

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1370; Ahlwardt VI, 6565; Flügel I, 174; GAL G I, 304/8; GAL S I, 532; Wagner, 269; az-Ẓāhiriyya N, 554; Köprülü II, 1490; Jahić VI, 4052.

5152

R 4567

الوافية في شرح الكافية

AL-WĀFIYA FĪ ŠARḤ AL-KĀFIYA

ركن الدين الحسن بن محمد الأسترابادي

Ruknuddīn al-Ḥasan b. Muḥammad al-Astarābādī,
645/1247 - 715/1315

Isto kao 5151.

Prepisao Darwīš Ṣāliḥ b. Bayrām, soḫta u Karađoz-begovoj medresi u Mostaru u mjesecu rağabu 1118/1706. godine (bilješka na kraju djela, fol. 164a).

كتبه الحقير درويش صالح السختة ابن بيرام في مدرسة قره كوزبك في شهر رجب سنة ثمان عشر و مائة و ألف...

Fol. 164; 195 x 120; 21 redak; tekst 150 x 65. Papir tamnobijel, tanji, glat. Ima volantnih listova i laga koji su odvojeni od korica. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*, ispisano crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vlasnik rukopisa bio Ḥasan b. ḥāğğ Muṣṭafā-beg Lakiš-zāde (Lakišić, bilješka na fol. 2a).

Na fol. 1a bilješka, vjerovatno prepisivača, da je počeo sa čitanjem (vjerovatno i prepisivanjem) ovoga djela u mjesecu ğumādā al- awwalu 1118/1706. godine a da je završio sa školovanjem u medresi 9. šawwāla 1118/1707. godine.

Rukopis je iz Odbora Islamske zajednice Mostar.

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke.

5153

R 7845

الوافية في شرح الكافية

AL-WĀFIYA FĪ ŠARḤ AL-KĀFIYA

ركن الدين الحسن بن محمد الأسترابادي

Ruknuddīn al-Ḥasan b. Muḥammad al-Astarābādī,
645/1247 - 715/1315

Isto kao 5151.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 246; 185 x 135; 13 redaka; tekst 125 x 85 i 130 x 80. Papir tamnobijel, deblji, glat, oštećen. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, otkinute klapne. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*, ispisano crvenom tintom. Kustode. Na marginama u početku rukopisa bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vlasnik rukopisa bio Busnawī Ḥasan b. al-ḥāğğ Ibrāhīm-efendī Ṣānalī (iz Sane, bilješka na fol. 1a).

5154,1

R 7916,1

الوافية في شرح الكافية

AL-WĀFIYA FĪ ŠARḤ AL-KĀFIYA

ركن الدين الحسن بن محمد الأسترابادي

Ruknuddīn al-Ḥasan b. Muḥammad al-Astarābādī,
645/1247 - 715/1315

Isto kao 5151.

Djelo je nepotpuno na početku.

Prepisao Kamāl b. al-ḥāǧǧ ʻAlī b. Sayyidī u drugoj dekadi mjeseca ramaḍāna 868/1464. godine u gradu Trabzonu (bilješka na kraju djela, fol. 72b).

Fol. 1a - 72b; 180 x 130; 15 redaka; tekst 120 x 75. Papir svjetlonarandžast, različite debljine, glat. Povez kožni sa utisnutom rozetom na koricama. Nedostaje prva korica i klapna. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*, ispisano crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

5154,2 R 7916,II

شرح ألفاظ مقدمة الوافية في شرح الكافية

ŠARḤ ALFĀẒ MUQADDIMA AL-WĀFIYA FĪ ŠARḤ AL-KĀFIYA

Komentar nepoznatog autora uvodnog dijela djela *al-Wāfiya fī šarḥ al-Kāfiya*, što je komentar Ibn al-Ḥāǧibova djela *al-Kāfiya* iz sintakse arapskog jezika koji je napisao Ruknuddīn al-Ḥasan b. Muḥammad al-Astarābādī. Naslov ovome djelu dat je prema bilješci na kraju rukopisa.

Početak (fol. 73a):

أحمد الله افتتح بالتحميد بعد التيمن بالتسمية؛ ليكون أداء الشيء من مواجب شكره ... **على عظمة جلاله** في الصحاح: جلال الله عظمة، ثم أن هذه الإضافة من قبيل إضافة العام إلى الخاص...

Kraj (fol. 74a):

... **إلا بالله** الباء بمعنى مع، و الا استثناء مفرغ، أي: ما توفيقي حاصلاً مع أحد إلا مع الله عليه لا على غيره **توكلت** اعتمدت و **إليه أنيب** أرجع فإنه المرجع و المآب. تمت شرح ألفاظ مقدمة الكتاب.

Prepisao nepoznati prepisivač 800/1397-98. godine (bilješka na kraju djela, fol. 74a).

Fol. 73a - 74a; 23 retka; tekst 125 x 80. Pismo *nasta'līq*. Komentirani tekst nadvučen crnom linijom. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

5155 R 7846

الوافية في شرح الكافية

AL-WĀFIYA FĪ ŠARḤ AL-KĀFIYA

ركن الدين الحسن بن محمد الأستراباذي

Ruknuddīn al-Ḥasan b. Muḥammad al-Astarābādī,
645/1247 - 715/1315

Isto kao 5151.

Nedostaje značajan dio rukopisa poslije prve folije i na kraju.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 85; 195 x 145; 17 redaka; tekst 125 x 80. Papir tamnobijel, debli, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Nedostaje jedna korica poveza. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*, ispisano crvenom tintom. Kustode.

5156 R 5077

حاشية على الوافية في شرح الكافية

ḤĀŠIYA ʻALĀ AL-WĀFIYA FĪ AŠ-ŠARḤ AL-KĀFIYA

السيد الشريف أبو الحسن علي بن محمد بن علي الجرجاني

as-Sayyid aš-Šarīf Abū al-Ḥasan ʻAlī b. Muḥammad b. ʻAlī
al-Ǧurǧānī, 740/1339 - 816/1413

Glosa na djelo *al-Wāfiya fī šarḥ al-Kāfiya* iz sintakse arapskog jezika, što je komentar Ibn al-Ḥāǧibova djela *al-Kāfiya* iz gramatike arapskog jezika koji je napisao Ruknuddīn al-Ḥasan b. Muḥammad al-Astarābādī (645 - 715/1247 - 1315).

Nedostaje početak djela. Pošto ima više slobodnih listova teško je odrediti odakle počinje početak od onoga što je sačuvano.

Kraj (fol. 52b):

... يصحّ كونه مساوياً حالاً منه، بل هو راجع إلى الوادي، لأن أخوف أفعل بمعنى المفعول كما شهر، لكن يصحّ جعله تمييزاً عن أخوف بتأويل المصدر كما ذكر. تمت بعون الله و حسن توفيقه...

Prepisao Ḫalīl b. ʻAbdullāh (bilješka u kolofonu djela, fol. 49).

Fol. 52; 185 x 105; 17 redaka; tekst 120 x 65. Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav. Listovi i lage volantni. Povez kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, oštećen. Pismo *ta'līq*. Tekst glose citiran sa *qawluhu*, ispisano crvenom tintom. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela. Kustode.

Rukopis uvakufio Ǧannatī-zāde (Dženetić) Muṣṭafā-beg b. Fayḍullah-beg 23. šawwāla 1289/1872. godine (bilješka sa pečatom na fol. 1a).

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1370; A.M. I, 728; aẓ-Ẓāhiriyya N, 147; Jahić VI, 3895/4.

5157 R 7847

كشف الوافية في شرح الكافية

KAŠF AL-WĀFIYA FĪ ŠARḤ AL-KĀFIYA

سراج الدين محمد بن عمر الحلبي

Sirāğuddīn Muḥammad b. ʻUmar al-Ḥalabī, um. 850/1446

Glosa na al-Astarābādījev komentar Ibn al-Ḥāğibova djela *al-Kāfiya* po imenu *al-Wāfiya fī šarḥ al-Kāfiya*.

Početak (fol. 1b):

لك الحمد يا مَنْ صرف قلوبنا نحو المعاني و البيان، و رصف في نفوسنا بدايع العلوم و التبيان ... **و بعد** فيقول الحقير إلى رحمة ربه الغني محمد بن عمر الحلبي: لما كان علم النحو علماً به يكشف القناع عن وجوه خرايد العلوم ... و كان لكتاب الوافية في شرح الكافية ... ضممت إليها زوايد سنحت لي هي لحل مشكلاته وافية، و سميتها **بكشف الوافية في شرح الكافية** ...

Kraj (fol. 90b):

... و حذف النون عند ذلك فتقول: زيدنِ العقل، و لا تقول: إضربن العاقل، ليظهر شرف الإسم بتشريف ما يختص به على ما يختص بالفعل الذي هو دونه ، و قرىء [قل هو الله أحد الله الصمد] و لنختم الكلام بهذه الآية الشريفة، و نحمد الله اولاً و آخراً على ما شرفنا بالوصول إلى الإتمام، و تفضل علينا بتيسير الإختتام، إنه و لي الإنعام، و الموصل إلى المرام .

Prepisao Ḥusayn b. Aḥmad 1156/1743. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 90b).

Fol. 90; 205 x 150; 20-23 redaka; tekst 165 - 170 x 125. Papir tamnobijel, tanji, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Komentirani tekst citiran sa *qawluhu*, ispisano crvenom tintom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Iz zbirke rukopisa Ismaila Selimovića iz Zvornika.

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1370; Ahlwardt VI, 6567; GAL G I, 304; GAL S I, 532; Köprülü III, 488/2; Bagdad, Awqāf III, str. 341; Jahić VI, 4065.

5158 R 4688

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀʼID AḌ-ḌIYĀʼIYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn ʻAbdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ğāmī,
817/1414 - 898/1492

Komentar Ibn al-Ḥāğibova djela *al-Kāfiya* iz sintakse arapskog jezika koje je autor posvetio svome sinu Ḍiyāʼuddīnu Yūsufu, po kome je djelo i dobilo naziv. Komentar je završen u prvoj dekadi ramaḍāna 897/1492., kako stoji u kolofonu djela (fol. 211b).

Početak (fol. 1b):

الحمد لوليه، و الصلاة على نبيه، و آله و أصحابه المتأدبين بآدابه، **أما بعد** فهذه فوايد وافية لحل مشكلات الكافية، للعلامة المشتهر في المشارق و المغارب الشيخ ابن الحاجب ... نظمتها في سلك التقرير، و سمط التحرير، للولد العزيز ضياء الدين يوسف ... و سميتها **بالفوايد الضيائية** ... **الكلمة** قيل: هي و الكلام مشتقان من الكلم بتسكين اللام، و هو الجرح لتأثير معانيهما في النفوس...

Kraj (fol. 211a-b):

... **المفتوح ما قبلها تقلب ألفًا** و إذا انضم أو انكسر تحذف نحو: أصبت خيراً، و أصابني خير، و اختم لي بخير، اللهم اجعل خاتمة أمورنا خيراً، و لا تلحق بنا من تبعة شرورنا خيراً!؟ (ضيراً) ... قد استراح من كدّ الانتهاض لنقل هذا الشرح من السواد الي البياض، العبد النحيف عبد الرحمن الجامي في وظائف عبوديته للأعراض عن مطالبة الأعواض و الأغراض، ضحوة السبت الحادي عشر من زمان المنتظم في سلك شهور. قد وقع الفراغ في أوائل شهر رمضان المبارك سنة سبع و تسعين و ثمانمائة .

Drugi dio prepisao ʻUmar b. ḥāğğ Maḥmūd 993/1585. godine (bilješka na kraju djela, fol. 211b).

Fol. 211; 210 x 135; 17 redaka; tekst 150 x 70-85. Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, oštećen. Pismo *nastaʻlīq*, od dva prepisivača. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Na prve dvije stranice tekst djela uokviren debljom zelenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Iz zbirke kadije Ahmeda Selimovića.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1372; Ahlwardt VI, 6575; Flügel I, 167; Loebenstein, 2448; Sellheim, 231; GAL G I, 304/13; GAL S I, 533; az-Ẓāhiriyya N, 400; Köprülü III, 599; Jahić VI, 3997/2.

5159 R 7852

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀʼID AḌ-ḌIYĀʼIYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn ʻAbdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ğāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 5158.

Prepisao Ḥusayn b. munlā b. Ismā'īl na Krimu u medresi 'Abdullāh-efendī u mjesecu šawwālu 1175/1762. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 302b).

Fol. 302; 215 x 170; 15 redaka; tekst 165 x 60. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez nov, platneni. Pismo *nasta'līq*, deblji. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

5160 R 7853

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ğāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 5158.

Prepisao nepoznati prepisivač u periodu od kraja mjeseca rabī' al-āḫira do početka mjeseca ğumādā al-ūlā 1265/1849. godine (bilješka na kraju djela, fol. 309b).

Fol. 309; 195 x 145; 13 redaka; tekst 135 x 65. Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na prvim zaštitnim listovima sadržaj djela.

Rukopis uvakufio Munlā 'Uṯmān b. Bašīr 20. ṣafara 1269/1852. godine (bilješka sa pečatom na fol. 1a).

Iz rukopisne zbirka Abdulaha Hodžića iz Gradačca.

5161 R 5635

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ğāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 5158.

Djelo je manjkavo na početku.

Prepisao Ḥasan b. Muṣṭafā u mjesecu ğumādā al-ūlā 1022/1613. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 51b).

Fol. 52; 200 x 120; 21 redak; tekst 130 x 55. Papir narandžast, tanji, glat. Nedostaje povez. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom u početku, kasnije ispisan crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

5162 R 7934

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ğāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 5158.

Djelo je manjkavo na početku.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 227; 205 x 140; 17 redaka; tekst 165 x 90. Papir tamnobijel, deblji, glat. Povez tvrd, kožni sa klapnom, oštećen. Pismo *nasḫī*. Posljednja stranica rukopisa dopisana od strane drugoga prepisivača. Tekst osnovnog djela nadvučen crnom linijom. Kustode. Naslovi poglavlja ispisani na margini.

5163 R 7854

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ğāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 5158.

Nedostaje kraj djela.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 169; 190 x 135; 21 redak; tekst 140 x 70. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat, oštećen. Povez mekši, platneni, oštećen. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vlasnik rukopisa bio Muḥammad b. al-ḥāǧǧ Sulaymān (bilješka sa pečatom na fol. 1a).

Rukopis je iz Odbora Islamske zajednice Travnik.

5164 R 7856

حاشية على الفوائد الضيائية

ḤĀŠIYA 'ALĀ AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

رضي الدين عبد الغفور اللاري

Raḍiyuddīn 'Abdulġafūr al-Lārī, um. 912/1507

Glosa na al-Ǧāmījev komentar *(al-Fawā'id aḍ-Ḍiyā'iyya)* Ibn al-Ḥāǧibova djela *al-Kāfiya* iz sintakse arapskog jezika.

Početak (fol. 1b):

قوله الحمد مصدر المعلوم، و اللام فيه للجنس أو الإستغراق، أي: كل حمد من الأزل إلى الأبد من أي حامد كان... **قوله لوليه**، أي: للحري الجنس الحمد لا يخفى ما في ترك التصريح باسمه سبحانه من التعظيم ...

Kraj (fol. 148b):

... إذ هي أمر مستحسن، و المصحّح للإمالة كسر الرا،، و هي لا تحصل إلا بتقدير البنا، لأنه إذا أعرب منع (الصرف) فلم تكسر.

Prepisao Muṣṭafā b. 'Umar al-Mawrawī (bilješka na kraju djela, fol. 148b).

Fol. 1b - 148b; 210 x 150; 17 redaka; tekst 155 x 100. Papir tamnobijel, deblji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasta'līq*. Tekst komentara citiran sa *qawluhu*, ispisano crvenom tintom. Kustode.

Na fol. 1b prije početka djela krupnim slovima napisan naziv djela.

Na fol. 148b bilješka da je autor ove glose umro u nedjelju 15. ramaḍāna 912/1507. godine.

Vlasnik rukopisa bio Naẓīf Āġā-zāde 'Umar-efendi (bilješka na prvom zaštitnom listu).

Vlasnik rukopisa bio i Laylaġī-zāde ḥāfiẓ Aḥmad-efendi (bilješka na posljednjem zaštitnom listu).

Rukopis je iz Odbora Islamske zajednice Travnik.

Izv.: Ahlwardt VI, 6577; aẓ-Ẓāhiriyya N, 147; Köprülü I, 1464; Jahić VI, 4084/1.

5165 R 5855

حاشية على الفوائد الضيائية

ḤĀŠIYA 'ALĀ AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

عصام الدين إبراهيم بن محمد بن عربشاه الإسفرائني

'Iṣāmuddīn Ibrāhīm b. Muḥammad b. 'Arabšāh al-Isfarā'inī,
um. 951/1544

Glosa na al-Ǧāmījev komentar, *al-Fawā'id aḍ-Ḍiyā'iyya*, Ibn Ḥāǧibova djela *al-Kāfiya*, u kojoj autor odgovara na neke al-Ǧāmījeve stavove, istovremeno polemizirajući i sa 'Abdulġafūrom al-Lārījem, odnosno nekim njegovim stavovima iznesenim u njegovoj glosi al-Ǧāmījeva komentara *al-Kāfiye* (Ḥ. Ḫ. II, 1372; aẓ-Ẓāhiriyya, 151).

Nedostaje početak djela.

Kraj (fol. 99):

... **قوله الوقف و** في الأول على الإبتدا، ... فكتابتها على خلاف القياس، اللهم نشكر نعمائك على قدر آلائك، و أسألك أن تجعل هذه الأرقام المبتدأة بخير أسمائك لخير أفضل أنبيائك ذخرًا لي، و موجبًا لجزيل جزائك، و صلّ عليه بدوام أرضك و سمائك آمين يا رب العلمين .

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati. Moguće je da je to bio Nāṣūḥ b. 'Uṯmān koji se potpisao na kraju (fol. 99a) kao vlasnik rukopisa.

Fol. 99; 205 x 150; 23 retka; tekst 125 x 95. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasta'līq*. Tekst komentara citiran sa *qawluhu*, ispisano crvenom tintom. Kustode.

Vlasnik rukopisa bio Nāṣūḥ b. 'Uṯmān (bilješka na kraju djela, fol. 99a).

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1372; Ahlwardt VI, 6579; Köprülü II, 1489/2 i III, 571; aẓ-Ẓāhiriyya N, 151; Flügel I, 168; Kaḥḥāla I, 101; Jahić VI, 4077.

5166 R 8054

تعليقة على حاشية على الفوائد الضيائية

TA'LĪQA 'ALĀ ḤĀŠIYA 'ALĀ AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

حسن أفندي البحري
Ḥasan-efendi al-Baḥrī, um.?

Prema bilješci u rukopisu na fol. 1a i Ḥaǧǧī Ḫalīfi (II, 1372) ovo je glosa koju je napisao Ḥasan-efendi al-Baḥrī, um.? na glosu koju je napisao 'Iṣāmuddīn Ibrāhīm b. Muḥammad b. 'Arabšāh al-Isfarā'inī (um. 951/1544) na al-Ǧāmījev komentar *(al-Fawā'id aḍ-Ḍiyā'iyya)* Ibn Ḥāǧibova djela *al-Kāfiya*. Iṣāmuddīn al-Isfarā'inī u svojoj glosi odgovara na neke al-Ǧāmījeve stavove, istovremeno polemizirajući sa Raḍiyuddīn 'Abdulġafūr al-Lārījem, odnosno njegovom glosom al-Ǧāmījeva komentara (Ḥ. Ḫ. II, 1372; aẓ-Ẓāhiriyya, 151). Na fol. 1a napisano:

هذا كتاب حسن أفندي

Početak (fol. 1b):

قوله على أفضلهم، أي: أفضل الذين أنعمت عليهم **قوله** أنعم، أي: أفضلهم **قوله** لنجوم متعلق بفوانس **قوله** لنجوم درر، أي: درر كالنجوم فالإضافة كما في لجين الما، **قوله** الزبر، أي: الكتب جمع زبر كرُسُلٍ جمع رسول...

Kraj (fol. 150a):

...لكن ذكر الشئ نظر إلى الأغلب لأن خُلُوَّهُ عن الضمير قليل كما زَعَمَ، حيث قال: قد يكون قولاً لأنه أي: الفعل الذي مع نون التأكيد، و قولاً لمرعاة ... تمت تمام والله أعلم.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 150; 205 x 155; 21 redak; tekst 170 x 95. Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*. Komentirani tekst citiran sa *qawluhu* ili *q*, ispisano crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela, ispisane rukom prepisivača. Na kraju nekih bilježaka napisano da ih je napisao Ḥasan-efendī.

Na fol. 1a bilješka da je rukopis uvakufio al-Ḥāǧǧ 'Umar-efendī. Na istoj foliji druga bilješka sa pečatom da je isti rukopis uvakufio i 'Abdullāh ... Aḥmad ... efendī.

Iz zbirke Mirsada Žunića iz Gračanice.

5167,1 R 7864,I

المقدمة الآجرومية

AL-MUQADDIMA AL-ĀǦURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمد بن محمد بن داود الصنهاجي ابن آجروم
Abū 'Abdullāh Muḥammad b. Muḥammad b. Dāwūd aṣ-Ṣinhāǧī
Ibn Āǧurrūm, 672/1273 - 723/1323

Isto kao 4797,5.

Nedostaje kraj djela.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 9b; 200 x 145; 13 redaka; tekst 140 x 75. Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Ima volantnih listova. Povez tvrd, kožni, odvojen od rukopisa. Pismo *nasta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode.

Rukopis je iz Odbora Islamske zajednice Travnik.

5167,2 R 7864,II

بدء الأمالي

BAD' AL-AMĀLĪ

سراج الدين أبو محمد علي بن عثمان الأوشي الفرغاني
Sirāǧuddīn Abū Muḥammad 'Alī b. 'Uṯmān al-Ūšī al-Farġānī,
um. 575/1179.

Isto kao 5145,3.

Prepisao nepoznati prepisivač u drugoj dekadi mjeseca raǧaba 1042/1633. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 22a).

Fol. 12b - 22a; 7 redaka; tekst 140 x 65. Pismo *nasḫī*. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

5167,3 R 7864,III

أغذية المرضى

AĠḌIYA AL-MARḌĀ

أبو حامد نجيب الدين محمد بن علي عمر السمرقندي
Abū Ḥāmid Naǧībuddīn Muḥammad b. 'Alī 'Umar
as-Samarqandī, um. 619/1222

Djelo iz medicine o načinu liječenja pojedinih bolesti i pravilima ishrane bolesnika.

Početak (fol. 23b):

[الحمد لله رب العالمين] و الصلوة و السلام على رسوله محمد ... اعلم أن أحد العلوم التي ينتفع بها الناس هو علم الطب، و هو من جملة العلوم السياسية التي هي أشرف العلوم الإضطرارية المحتاج إليها في بقاء نوع الإنسان، و قد قلّ الإنتفاع به في زماننا على عظم قدره...

Kraj (fol. 34a):

... و كل حال من حالات البدن، و وقت من أوقات السنة، و سن من الأسنان، و عند غلبة كل خلط من الأخلاط، وفّقنا الله تعالى لما هو أكثر نفعًا، و أعم فايدة و انتهى بنياتنا إلى أخلص النيّات، و بأعمالنا إلى أحسن الأعمال، إنه هو المعين، و الحمد لله رب العالمين. تمت أغذية المرضى...

Poslije fol. 1b nedostaje dio teksta.

Prepisao nepoznati prepisivač u petak u mjesecu ḏū al-qa'da 951/1545. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 34a).

Fol. 23b - 34a; 21 redak; tekst 135 x 80. Pismo *nasḫī*. Nazivi bolesti ispisani crvenom tintom. Kustode.

Izv.: GAL S I, 896; Şeşen, 808; Kaḥḥāla XI, 31.

5167,4 R 7864,IV

فصول بقراط في الطب

FUṢŪL BUQRĀṬ (HIPPOCRATES) FĪ AṬ-ṬIBB

Djelo iz medicine u kojemu Hipokrat, osnivač medicinske nauke, definira medicinu u cjelini kao i njene osnovne principe, sve što je sadržano u drugim njegovim djelima. Djelo je na arapski jezik preveo Ḥunayn b. Isḥāq al-'Ubbādi, um. 260/873. godine.

Početak (fol. 35b):

{الحمد لله رب العالمين} و الصلوة و السلام على النبي محمد و آله أجمعين. و بعد فإن هذه أجزاء، تشتمل على فصول بقراط مبوّبةً عشرين بابًا فيما قال في صدر الكتاب، و الأحكام الكلية. ب: في الأصحاء و تدبير أغذيتهم، ج: في أنواع الإستفراغ ... قال بقراط: العمر قصير و الصناعة طويلة و الوقت ضيق و التجربة خطر و القضاء عسر و ينبغي لك ألاّ تقتصر على توخّي فعل ما ينبغي دون أن يكون ما يفعل المريض...

Kraj (fol. 52a):

... و قال: من عرضت له في الحُمّي المحرقة رعشة، فإن اختلاط عقلة يحلّها بعينه. تمت الفصول بعون الله و حسن توفيقه.

Prepisao Muṣṭafā b. Aḥmad u Carigradu 952/1545. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 52a).

Fol. 35b - 52a; 23 retka; tekst 140 x 80. Pismo *nasta'līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom a definicije navođene sa *wa qāla*, ispisano crvenom tintom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Izv.: ḤḪ II, 1267-69; Şeşen, 395; Köprülü I, 986/2; az-Ẓāhiriyya T, 470.

5168 R 7863

شرح الآجرومية

ŠARḤ AL-ĀĞURRŪMIYYA

حسن بن علي الكفراوي الأزهري

Ḥasan b. 'Alī al-Kafrāwī al-Azharī, um. 1202/1788

Komentar Ibn Āğurrūmova djela *al-Muqaddima al-Āğurrūmiyya* iz sintakse arapskog jezika.

Početak (fol. 1b):

الحمد لله الذي جعل لغة العرب أحسن اللغات، و الصلاة و السلام على سيدنا... **أما بعد** فقد سألني بعض المحبين إليّ المترددين عليّ، المرّة بعد المرّة، أن أشرح متن الآجرّومية للإمام الصنهاجي، شرحًا لطيفًا يكون مشتملاً على بيان المعنى و إعراب الكلمات...

Kraj (fol. 115a):

... أو أن المراد بالمسح بالنسبة إليها المسح على الخف، و أسند المسح إلى الأرجل مجازًا، وقراءة النصب بالعطف على محل الجار و المجرور لا بالعطف على الوجوه و الجر بالتوهم نحو: لست قايمًا و لا قاعد بالجر توهمًا بدخول حرف الجر على خبر ليس، و أنه قيل: لست بقايم، و قد انتهت تتمة ما علّقه العلامة الشيخ حسن الكفراوي الشافعي على متن الآجرّومية. و الحمد لله رب العالمين...

Prepisao nepoznati prepisivač 1223/1808. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 115a).

Fol. 115; 220 x 160; 25 redaka; tekst 155 x 100. Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, oštećen. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode.

Rukopis je iz Odbora Islamske zajednice Travnik.

Izv.: Ahlwardt VI, 6689; GAL G II, 324; Kaḥḥāla III, 259.

5169 R 7851

مغني اللبيب عن كتب الأعاريب

MUĠNĪ AL-LABĪB ʻAN KUTUB AL-AʻĀRĪB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad ʻAbdullāh b. Yūsuf b. Aḥmad
Ibn Hišām, 708/1309 - 761/1360

Poznato djelo iz gramatike arapskog jezika. Autor je 749/1348. godine u Meki bio napisao djelo iz navedene oblasti ali ga je na putu za Egipat izgubio pa je, pošto se vratio u Meku 756/1355. godine, napisao ovo djelo po kojem je postao poznat među učenim ljudima svoga vremena.

Početak (fol. 1b):

قال الشيخ العلامة وحيد دهره... أبو محمد عبد الله جمال الدين ابن الشيخ جمال الدين يوسف بن هشام الأنصاري ... **أما بعد** حمد الله على أفضاله، و الصلاة و السلام على سيدنا محمد و آله، فإن أولى ما تقترحه القرايح، وأعلى ما تجنح إلى تحصيله الجوانح ما تيسر به فهم كتاب الله المنزل، و يتضح به معنى حديث نبيه المرسل ...

Kraj (fol. 237a):

... و دخول بعضها على بعض في معناه لجا، من ذلك أمثلة كثيرة، و هذا آخر ما تيسر من الكتاب في هذا التأليف، فأسأل الله الذي منّ عليّ بإنشائه و إتمامه في ذي القعدة الشريفة، و يسّر عليّ ما ألحقتُ به من الزوايد في شهر رجب المرجّب ... الذين شادوا لنا قواعد الدين، و أن يسلّم تسليمًا كثيرًا إلى يوم الدين. و الحمد لله ربّ العالمين.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 237, paginiranih. Nedostaju fol. 224, 233 i 234; 180 x 130; 21 i 23 retka; tekst 140 x 90 i 125 x 85. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez kožni, oštećen i otkinute klapne. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. U prvoj polovini rukopisa tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Na prvim zaštitnim listovima sadržaj djela, uokviren crvenom linijom.

Rukopis kupio Muṣṭafā b. Ibrāhīm 1175/1761-62. godine (bilješka na prvom zaštitnom listu).

Vlasnik rukopisa kupovinom postao i ʻAlī b. Ibrāhīm b. Ḫalīl b. Bakir 1224/1809. godine (bilješka na prvom zaštitnom listu).

Rukopis je iz Odbora Islamske zajednice Travnik.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1751; Ahlwardt VI, 6725; az-Ẓāhiriyya N, 474; Jahić VI, 3741.

5170 R 5230

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-IʻRĀB ʻAN QAWĀʻID AL-IʻRĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad ʻAbdullāh b. Yūsuf b. Aḥmad
Ibn Hišām, 708/1309 - 761/1360

Isto kao 4797,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 10; 205 x 140; 16 redaka; tekst 135 x 75. Pismo *nastaʻlīq*, lijep. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

5171 R 7098

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-IʻRĀB ʻAN QAWĀʻID AL-IʻRĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad ʻAbdullāh b. Yūsuf b. Aḥmad
Ibn Hišām, 708/1309 - 761/1360

Isto kao 4797,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 27; 200 x 125; 13 redaka; tekst 135 x 55. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Nedostaje povez. Listovi uvezani koncem. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela. Na zaštitnom listu sadržaj djela.

5172,1 R 7857,1

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-IʻRĀB ʻAN QAWĀʻID AL-IʻRĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad ʻAbdullāh b. Yūsuf b. Aḥmad
Ibn Hišām, 708/1309 - 761/1360

Isto kao 4797,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 11a; 200 x 160; 18 redaka; tekst 140 x 85. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez mekši, kartonski. Pismo nasḫī. Brojevi poglavlja ispisani krupnijim slovima. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama u početku bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vlasnik rukopisa postao Aḥmad Ṯābit b. Muṣṭafā 'Abid Čokağī-zāde 9. ğumādā al-āḫira 1263/1847. godine koji je rukopis kupio za 40 para (bilješka sa pečatom na fol. 1a).

Rukopis je iz Odbora Islamske zajednice Travnik.

5172,2 R 7857,II

العوامل الجديدة
AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 5031,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 12b - 18a; 13 redaka; tekst150 x 85. Pismo *nasḫī*. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

5173,1 R 7269,I

الإعراب عن قواعد الإعراب
AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullāh b. Yūsuf b. Aḥmad
Ibn Hišām, 708/1309 - 761/1360

Isto kao 4797,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Djelo je nepotpuno na početku.

Fol. 1a - 35a; 150 x 105; 9 redaka; tekst 110 x 55. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa,tekstom djela.

5173,2 R 7269,II

رسالة في علم القافية
RISĀLA FĪ 'ILM AL-QĀFIYA

Rasprava o rimi u arapskoj poeziji od nepoznatog autora.

Početak (fol. 36a):

الحمد لله و سلام على عباده الذين اصطفى، و **بعد** فهذه رسالة متعلقة بعلم القافية. اعلم أن القافية عند الخليل من آخر حرف في البيت إلى أول ساكن يليه مع أول المتحرك الذي قبل الساكن...

Kraj (fol. 37a):

... و الخامسة: الإشباع و هي حركة الدخيل، و السادسة: التوجيه و هي حركة ما قبل الروى في القافية المقيدة. تمت هذه الرسالة

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 36a - 37a; 15 redaka; tekst 110 x 65. Pismo *nasta'līq*. Istaknute riječi u tekstu nadvučene crvenom linijom. Kustode.

Na fol. 37b početak rasprave o disputaciji *Risāla fī ādāb al-baḥṯ wa al-munāẓara* koju je napisao Aḥmad b. Muṣṭafā Ṭašköprüzāde, um. 968/1560. godine.

5174 R 5954

كاشف القناع و النقاب
KĀŠIF AL-QINĀ' WA AN-NIQĀB

الشيخ محمد بن عبد الكريم الكافي

aš-Šayḫ Muḥammad b. 'Abdulkarīm al-Kāfī, um. ?

Komentar Ibn Hišāmova djela *al-I'rāb 'an qawā'id al-i'rāb*.

Početak (fol. 1b):

الحمد لله الذي جعل النحو أهمّ الوسائل إلى تحصيل علم الشريعة و القرآن ... **أما بعد** فيقول العبد المعترف بهفواته و نقصانه ... محمد بن الشيخ المسمى بعبد الكريم ... فتوسلت بتأليف

شرح هذه الرسالة بين الإيجاز ...(fol. 2a) و سميته **بكاشف القناع و النقاب** بازالة الشبه عن وجه قواعد الإعراب ...

Kraj (fol. 83a):

... **يسميه** مؤكداً لافادته تأكيد الإيصال الثابت، و المراد من هذا الكلام تأكيد و دليل لقوله و ينبغي أن يجتنب المعرب بقول المتقدمين .

Prepisao al-Muftī-zāde Ibrāhīm al-qāḍī Abū Muḥammad iz Prozora 1210/1795/96. godine u Pruscu (bilješka na kraju djela, fol. 83a).

و قد وقع الفراغ من النسخة الشريفة (الكتاب) عن يد العبد الضعيف الفقير الحقير، المفتي زاده إبراهيم القاضي أبو محمد، عن قصبه، بروزر، تمّت في بلدة أقحصار بوسنة، سنة عشرة و مائتين و ألف...

Fol. 83; 230 x 160; 19 redaka; tekst 155 x 85. Papir tamnobijel, tanji i srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vlasnik rukopisa bio Muftī-zāde Ḥasīb Ibrahim al-Prūzurī (iz Prozora, bilješka sa pečatom na početku, na petom zaštitnom listu).

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

Izv.: H. Ḫ. I, 124; GAL, S II, 19, 1043,8; Jahić VI, 3811.

5175 R 8039

شرح إرشاد الهادي

ŠARḤ IRŠĀD AL-HĀDĪ

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī (712/1312 - 791/1389) je napisao kraće djelo iz sintakse arapskog jezika pod nazivom *Iršād al-hādī*. Ovo je komentar ovoga djela, od nama nepoznatog autora. Na fol. 1a nalazi se bilješka da je autor ovoga komentara izvjesni at-Tūqātī. Naš rukopis je nepotpun. Nedostaju listovi poslije fol. 1, fol. 2 i na kraju.

Početak (fol. 1b):

الحمد لوليه و الصلوة على حبيبه و آله و بعد. فاعلموا وفّقكم الله تعالى ... أنّ البا ، في **بسم الله** للإستعانة ... **الحمد** هو الوصف بالجميل على جهة التعظيم و التبجيل قصداً مطلقًا لله هو علم لذات واجب الوجود المعبود بالحق تعالى...

Kraj ovdje (fol. 8b):

...في اللفظ فقط إن كان المضاف صفة، أي: اسم فاعل أو مفعول أو صفة مشبهة مضافة إلى معمولها...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 8; 200 x 140; 25 redaka; tekst 155 x 70. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Nedostaje povez. Listovi uvezani koncem. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

5176,1 R 5214,I

التركيب الجليل

AT-TARKĪB AL-ĞALĪL

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني
Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī,
712/1312 - 791/1389

Veoma kratka rasprava o rečenici sa više sintaksičkih kategorija. Rasprava se pripisuje at-Taftāzānīji kao njenom autoru.

Početak (fol. 5b):

بسم الله الرحمن الرحيم. متيمنًا بذكره و متمنيًا لنصره و ما النصر إلاّ من عند الله. هذا تركيب غريب و ترتيب عجيب، فيه أنواع: المرفوعات و المنصوبات و المجرورات، و التوابع الخمس و الجملتان الإسمية و الفعلية، و غيرها من القواعد النحوية الجلية...

Kraj (fol. 5b):

... و من يمعن فيه نظره، و لم ينكر عليه خبره. تم التركيب الجليل...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 5b - 5b; 17 redaka ukupno; tekst 110 x 50. Pismo *nasta'līq*. Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

Za navedenu medresu rukopis je uvakufio Darwīš Muḥammad b. Muṣṭafā b. al-ḥāğğ Muṣṭafā b. al-ḥāğğ 'Alī b. Maḥmūd b. al-ḥāğğ 'Alī 1289/1872. godine (bilješka sa pečatom na fol. 5a).

Izv.: Ahlwardt VI, 6880.

Na fol. 2a - 4b kraj djela *Risāla fī ādāb al-baḥṯ wa al-munāẓara* iz disputacije koju je napisao Aḥmad b. Muṣṭafā Ṭaškörpüzāde, um. 968/1560. godine.

5176,2 R 5214,II

الإيساغوجي
AL-ĪSĀĠŪĠĪ

أثير الدين مفضل بن عمر الأبهري

Aṯīruddīn Mufaḍḍal b. ʻUmar al-Abharī,
um. 663/1265

Isto kao 5145,6.

Prepisao nepoznati prepisivač 1136/1723-24. godine (bilješka na kraju djela, fol. 14a).

Fol. 6b - 14a; 15 redaka; tekst 100 x 35. Pismo *nasḫī*. Istaknute riječi napisane crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode.

5176,3 R 5214,III

الكافية في النحو
AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū ʻAmr ʻUṯmān b. ʻUmar b. Abī Bakr
Ibn al-Ḥāǧib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 5044,7.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 15b - 50a; 15 redaka; tekst 100 x 35. Pismo *nastaʻlīq*. Istaknute riječi napisane crvenom tintom. Kustode.

5176,4 R 5214,IV

مقدمة الإعراب
MUQADDIMA AL-IʻRĀB

Kraće djelo iz arapske gramatike od nama nepoznatog autora.

Početak (fol. 50b):

[الحمد لله رب العالمين] و الصلوة و السلام على سيد المرسلين، و على آله و أصحابه أجمعين، هذه قرايد علم الإعراب، نظمتها لبعض الأصحاب، و سميتها **مقدمة الإعراب**. الكلمة لفظ موضوع مفرد، و هي اسم و فعل و حرف. فالإسم: ما أنبأ عن المسمّى كزيد و رجل و العلم...

Kraj (fol. 62b):

... و الجملة عطف على الجملة السابقة، ربّ مجرور لفظاً، صفة الله مضاف إلى العالمين مجرور لأنه مضاف إليه للربّ، و العالمين جمع عالم و هو ما سوى الله تعالى من الموجودات. و الله أعلم.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 50b - 62b; 15 redaka; tekst 100 x 35. Pismo *nastaʻlīq*. Brojevi poglavlja napisani crvenom tintom. Kustode.

5176,5 R 5214,V

المصباح
AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. ʻAbdussayyid b. ʻAlī
al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 4825,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 64b - 89a; 15 redaka; tekst 100 x 35. Pismo *nastaʻlīq*. Brojevi i nazivi poglavlja napisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

5176,6 R 5214,VI

العوامل المائة
AL-ʻAWĀMIL AL-MIʼA

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr ʻAbdulqāhir b. ʻAbdurraḥmān al-Ǧurǧānī,
um. 471/1078

Isto kao 4825,3.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 89b - 97a; 15 redaka; tekst 100 x 35. Pismo *nasta'līq*. Brojevi i nazivi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

5176,7 R 5214,VII

نظم العوامل المائة

NAZM AL-'AWĀMIL AL-MI'A

Nepotpuno, na turski jezik u stihovima prevedeno al-Ǧurǧānījevo djelo *al-'Awāmil al-mi'a* iz sintakse arapskog jezika.

Početak (fol. 97b):

لازم أول حمد حق آنده درود مصطفى - بعده يكرم آل و صحب محبوب خدا

Kraj ovdje (fol. 99b):

... واو فاء و ثم و حتى و أم أمّا و لا - لكن و بل جمله حرف عطفدر اي ...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 97b - 99b; 15 redaka; tekst 100 x 40. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Na marginama i interlinearno sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela.

5177 R 886

امتحان الأذكياء

IMTIḤĀN AL-AḎKIYĀ'

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Komentar na djelo *Lubb al-albāb fī 'ilm al-i'rāb* iz arapske sintakse. Osnovno djelo je napisao Abū Sa'īd Nāṣiruddīn 'Abdullāh b. 'Umar b. Muḥammad b. 'Alī al-Bayḍāwī, um. 685/1286. godine.

Početak (fol. 1b):

الحمد لله و سلام على عباده الذين اصطفى خصوصًا منهم على السراج المنير المصطفى ... **أما بعد** فلما أردت أن أدرِّسَ كتاب اللبّ المنسوب إلى الإمام الأوحدي عمر القاضي البيضاوي ... سألني بعض أصحابي أن اكتب لهم شرحًا يحلّ عقد ألفاظه و مبانيه ...

Kraj (fol. 137a):

... **الكسكسة و الكشكشة**، **سين** مهملة و **شين** معجمة بساكنتان **تلحق كاف المؤنث وقفًا** حفظًا لحركتها حتى تلتبس بكاف المذكر **نحو: أكرمتكس و مروت بكش**. تمت

Prepisao nepoznati prepisivač 1084/1673. godine (bilješka na kraju djela, fol. 137a).

Fol. 137; 200 x 120; 19 redaka; tekst 140 x 60. Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode.

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1546; Sellheim, 287; Köprülü II, 1455; GAL, G, 418; TÜYATOK 07/III, 1714 i 07/V, 3591-2.

5178 R 1762

امتحان الأذكياء

IMTIḤĀN AL-AḎKIYĀ'

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 5178.

Prepisao nepoznati prepisivač u mjesecu ḏū al-ḥiǧǧa 1151/1739. godine (bilješka na kraju djela, fol. 125a).

Fol. 125; 210 x 140; 15-17 redaka; tekst 145 x 73. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode.

Vlasnik rukopisa bio Aḥmad b. Muṣṭafā, muderris u Gazi Husrev-begovoj medresi (bilješka na drugom zaštitnom listu). Prema drugoj bilješci na istoj stranici navedeni vlasnik, muderris al-Ḥāǧǧ Aḥmad-efendī je uvakufio ovaj rukopis za Gazi Husrev-begovu medresu.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke.

5179 R 1614

امتحان الأذكياء

IMTIḤĀN AL-AḎKIYĀ'

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 5178.

Prepisao nepoznati prepisivač 1158/1745. godine (bilješka na kraju djela, fol. 166b).

Fol. 166; 213 x 163; 17 redaka; tekst 155 x 95. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Rukopis se nalazi u kartonskoj kutiji sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Na fol. 1a krupnim slovima napisan naziv djela i ime autora.

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke.

5180 R 6232

امتحان الأذكياء

IMTIḤĀN AL-ADKIYĀ'

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 5178.

Nedostaje više listova na početku djela.

Prepisao Muṣṭafā b. Aḥmad u mjesecu rabī' al-āḫiru 1134/1722. godine u selu Dede, kadiluk صبوجه (bilješka na kraju djela, fol. 48b).

Fol. 48; 200 x 130; 17 redaka; tekst 135 x 70. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Nedostaje prva korica. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

5181,1 R 7625,I

العوامل الجديدة

AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 5031,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1174/1760-61. godine (bilješka na kraju djela, fol. 7b).

Fol. 1b - 7b; 210 x 155; 13 redaka; tekst 150 x 85. Papir tamnobijel, deblji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Iz zbirke Muhameda Čaršimamovića.

5181,2 R 7625,II

عوامل بركوي ترجمه سي

'AWĀMIL BIRGAWĪ TERĞEMESĪ

Prijevod na turski jezik al-Birgawījeva djela *al-'Awāmil al-ğadīda* iz arapske sintakse.

Početak (fol. 8a):

اعراب بلمك مراد ايدي هر طالب يوز شيء بلمك لازمدر. أول يوز شيئك آلتمش عامل أوتوزي معمول آني إعرابدر بو أوج شيء، أوج بابده بيان أولنور...

Kraj (fol. 10a):

... لفظده ظاهر أولميوب آخرنده مقدّر أولماز إيسه محلّي ديرلر.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 8a -10a; 15 redaka; tekst 165 x 100. Pismo *nasta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Na fol. 10b napisana *Qarinğa dova*.

5181,3 R 7625,III

شرح الأمثلة المختلفة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Komentar na turskom jeziku djela o paradigmatskim oblicima arapskih riječi *al-Amṯila al-muḫtalifa*.

Početak (fol. 11b):

هر أمر ذيشانه شارعك أوزرينه قبل الشروع أوج شيء، ذكر ايلمك واجب **بسمله حمدله صلوله** و درت شيء، ذكر ايلمك جائز ... أوقورغمز كتابك إسمي أمثله، مختلفه در فنّي صرفي فصولي أوتوز دورت غرضي كلمه بلمك ايدي...

Kraj (fol. 18a):

... ما انصرهده كه نه كلمدر مانكره سيبويهه كوره ما، موصوله أخفشه كوره.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 11b -18a; 21 redak; tekst 160 x 90. Pismo *nasḫī*. Istaknute riječi nadvučene crnom linijom. Kustode.

Na fol. 18b - 19a gramatička analiza na turskom jeziku prve rečenice iz al-Birgawījeva djela *al-'Awāmil al-ğadīda*.

و بعد اعلم أنه لا بد لكل طالب معرفة الإعراب من معرفة مائة شيء، ستون منها تسمى عاملاً، و ثلاثون...

5181,4 R 7625,IV

بناء أمثله

BINĀ'-I AMṮILA

Prijevod na turski jezik djela *al-Binā'* iz arapske gramatike.

Početak (fol. 19b):

ما وجب علينا اادن صكره سنه معلوم أولسون سك بل تحقيقا علم صرفك بابلري أوتوز بش بابدر، أوتوز بش بابدن التي باب ثلاثيّ مجرّد ايچون أولكي بابك وزني فَعَلَ يَفْعَلُ...

Kraj (fol. 24a):

... شو أقسام أقسامي سبعه تسميه أولنور اشبو بيت انلري جمع ايدر:

صحيح است مثال است مضاعف - و لفيف و ناقص و مهموز و اجوف. تمت

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 19b - 24a; 21 redak; tekst 160 x 90. Pismo *nasḫī*. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na fol. 24a - 24b veća bilješka na turskom jeziku iz arapske gramatike.

5181,5 R 7625,V

الإيساغوجي

AL-ĪSĀĠŪĞĪ

أثير الدين مفضل بن عمر الأبهري

Aṯīruddīn Mufaḍḍal b. 'Umar al-Abharī, um. 663/1265

Isto kao 5145,6.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 26b -32a; 15 redaka; tekst 145 x 80. Pismo *nasḫī*. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode.

5181,6 R 7625,VI

قصيدة البردة

QAṢĪDA AL-BURDA

شرف الدين أبو عبد الله محمد بن سعيد البوصيري

Šarafuddīn Abū 'Abdullāh Muḥammad b. Sa'īd al-Būṣīrī.
608/1211 - 696/1296

Pjesma spjevana u slavu Muhameda (a.s.).

Početak (fol. 35b):

أَمِن تذكر جيرانٍ بذي سلمِ - مزجتَ دمعًا جرى من مقلةٍ بدمِ...

Kraj (fol. 41a):

... ما رنحت عذبات البان ريح صبا - و أطرب العيسَ حادي العيس بالنغمِ.

Prepisao Ḥasan b. Muḥammad 1176/1762-63. godine (bilješka na kraju slijedećeg djela u zbirci, fol. 43b).

Fol. 35b - 41a; 15 redaka u formi stiha; tekst 160 x 90. Pismo *nasḫī*, uglavnom vokaliziran. Brojevi i naslovi poglavlja u posebnom redu ispisani crvenom tintom. Kustode.

Izv.: Dobrača I, str. 268; TÜYATOK 07/III, 2080.

5181,7 R 7625,VII

بدء الأمالي

BAD' AL-AMĀLĪ

سراج الدين أبو محمد علي بن عثمان الأوشي الفرغاني

Sirāğuddīn Abū Muḥammad 'Alī b. 'Uṯmān al-Ūšī al-Farġānī.
um. 575/1179.

Isto kao 5145,3.

Prepisao Ḥasan b. Muḥammad 1176/1762-63. godine (bilješka na kraju djela, fol. 43b).

Fol. 41b - 43b; 15 redaka u formi stiha; tekst 160 x 90. Pismo *nasḫī*, uglavnom vokaliziran. Kustode.

5181,8 R 7625,VIII

تحفة الملوك

TUḤFA AL-MULŪK

زين الدين محمد بن أبي بكر بن عبد المحسن الرازي
Zaynuddīn Muḥammad b. Abī Bakr b. ʻAbdulmuḥsin
ar-Rāzī, um. poslije 666/1267-68

Kraće fikhsko djelo.

Nedostaje kraj djela. Kraj na poglavlju o zekatu.

Početak (fol. 45b):

{الحمد لله رب العالمين} و الصلوة و السلام على محمد و آله أجمعين. هذا مختصر في علم الفقه جمعته لبعض إخواني في الدين بقدر ما وسعه الوقت، و قصرت فيه على عشرة كتب هي أهمّ كتب الفقه...

Kraj ovdje (fol. 54b):

... **فصل في نصاب الإبل:** في كل خمس شاة إلى خمس و عشرين، ثم بنت مخاض إلى ستة و ثلاثين، ثم بنت لبون إلى ستة و أربعين ثم...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 45b - 54b; 19-23 retka; tekst 180 x 115. Pismo *nasḫī*. Brojevi poglavlja nadvučeni crnom linijom. Kustode.

Izv.: Dobrača II, 1029,1; Ahlwardt IV, 4517; Kıbrıs, 211.

5181,9 R 7625,IX

القصيدة الطنطرانية

AL-QAṢĪDA AṬ-ṬANṬARĀNIYYA

أبو نصر أحمد بن عبد الرزاق الطنطراني
Abū Naṣr Aḥmad b. ʻAbdurrazzāq aṭ-Ṭanṭarānī,
um. oko 480/1087

Kasida u pohvalu seldžučkog vezira Niẓām al-Mulka.

Početak (fol. 55b):

يا خلّي البالِ قد بلبلتَ بالبلبالِ بال - بالنوى زلزلتني و العقلُ في الزلزالِ زال...

Kraj (fol. 59b):

...دُم على رغم العِدىَ و اربَخ بِعَوْد العيد طاف - دولة غَرّآء، فيها أدوم الألطاف طاف.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 55b - 59b; 8 redaka; tekst 160 x 85 u formi stiha. Pismo *nasḫī*, uglavnom vokalizovan. Bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom pjesme.

Izv.: Dobrača I, str. 244; TÜYATOK 07/III, 2087.

5181,10 R 7625,X

إعراب العوامل المائة

IʻRĀB AL-ʻAWĀMIL AL-MIʼA

Gramatička analiza na turskom jeziku al-Ǧurǧānījeva djela *al-ʻAwāmil al-miʼa* od nepoznatog autora.

Početak (fol. 61b):

عوامل قجدر؟ عوامل بردر، يا عوامل قجدر؟ عامل يوزدر، قج قسم أوزرينه منقسم در؟ ايكي قسم أوزرينه منقسم بر قسم لفظي در بر قسم معنوي در...

Kraj (fol. 70b):

... اسم موقعنده واقع اوله سي در مثال نحو: زيد يضرب، كما تقول. تمت

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 61b - 70b; 15 redaka; tekst 145 x 100. Pismo *nasḫī*. Kustode.

Na fol. 71b-72a gramatička analiza na turskom jeziku teksta:

رضي الله تعالى عنكم. أعوذ بالله من الشيطان الرجيم. بسم الله الرحمن الرحيم.

5181,11 R 7625,XI

العقيدة السنوسية

AL-ʻAQĪDA AS-SANŪSIYYA

محمد بن يوسف بن عمر السنوسي الحسني
Muḥammad b. Yūsuf b. ʻUmar as-Sunūsī al-Ḥasanī, um. 895/1489

Kraće djelo o osnovnim principima islamskog vjerovanja. Djelo je poznato još i kao *al-ʻAqīda aṣ-ṣuġrā* i *ʻAqīda ahl at-tawḥīd*.

Početak (fol. 73b):

الحمد لله و الصلوة و السلام على رسول الله، اعلم أن الحكم العقلي ينحصر في ثلاثة أقسام: الوجوب و الإستحالة و الجواز، فالواجب ما لا يتصوّر في العقل...

Kraj (fol. 80a):

... بكلمتي الشهادة عاملين بها، و صلّى الله على سيدنا محمد ... و رضي الله تعالى عن أصحاب رسول الله أجمعين، و عن التابعين لهم بإحسان إلى يوم الدين، و سلام على جميع الأنبياء و المرسلين.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 73b - 80a; 11-13 redaka; tekst 140 x 80. Pismo *nasḫī*. Kustode.

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1157; Ahlwardt II, 2006; Dobrača I, str. 170; TÜYATOK 07/II, 996.

5182 R 7099

العوامل الجديدة

AL-ʻAWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr ʻAlī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 5031,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 7; 195 x 130; 19 redaka; tekst 160 x 80. Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav. Povez kartonski. Pismo *nasḫī*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa djelom.

5183 R 7926

العوامل الجديدة

AL-ʻAWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr ʻAlī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 5031,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 9; 200 x 170; 11 redaka; tekst 160 x 100. Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav. Nedostaje povez. Listovi uvezani koncem. Pismo *nasḫī*. Brojevi poglavlja nadvučeni crnom linijom. Kustode.

Rukopis je iz Odbora Islamske zajednice Travnik.

5184 R 7927

العوامل الجديدة

AL-ʻAWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr ʻAlī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 5031,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 10; 160 x 115; 13 redaka; tekst 110 x 60. Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Nedostaje povez. Listovi neuvezani. Pismo *nasḫī*, od dva prepisivača. Brojevi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

5185 R 7928

العوامل الجديدة

AL-ʻAWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr ʻAlī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 5031,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 8; 230 x 170; 13 redaka; tekst 135 x 85. Papir tamnobijel, deblji, glat. Nedostaje povez. Listovi neuvezani. Pismo *nasḫī*. Brojevi poglavlja ili ispisani crvenom tintom, ili nadvučeni crvenom linijom. Kustode.

5186,1 R 6926,1

العوامل الجديدة

AL-ʻAWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr ʻAlī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 5031,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 16b; 195 x 140; 8 redaka; tekst 125 x 60. Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav, u lošem stanju. Povez kartonski, oštećen. Pismo *nasḫī*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa djelom.

Iz zbirke Mujković Redžepa iz Bijeljine.

5186,2 R 6926,II

إظهار الأسرار
IZHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr ʿAlī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Djelo iz sintakse arapskog jezika.

Početak (fol. 17b):

[الحمد لله رب العالمين] و الصلاة على محمد و آله و صحبه أجمعين. و بعد فهذه رسالة فيما يحتاج إليه كل معرب أشد الإحتياج، و هو ثلاثة أشياء: العامل و المعمول و العمل، أي: الإعراب، فوجب ترتيبها على ثلاثة أبواب ...

Kraj (fol. 79):

... فإنه يجوز بناؤها على الفتح، نحو: لا رجل ظريف، و إعرابها رفعًا و نصبًا، نحو: لا رجل ظريفٌ و ظريفًا.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 17b - 79b; 8 redaka; tekst 125 x 60. Pismo *nasḫī*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Izv.: Ḥ. Ḫ. I, 117 ; Ahlwardt VI, 6781; Flügel I, 164; aẓ-Ẓāhiriyya N, 15; Jahić VI, 3787/2.

5187 R 7908

العوامل الجديدة
AL-ʿAWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr ʿAlī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 5031,2.

Nedostaje prvi list rukopisa.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 13; 200 x 150; 9 redaka; tekst 155 x 70. Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav, oštećen. Listovi volantni. Nedostaje povez. Pismo *nasta'līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

5188 R 8055

العوامل الجديدة
AL-ʿAWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr ʿAlī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 5031,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Nedostaje više listova na kraju djela.

Fol. 3; 210 x 145; 7 redaka; tekst 135 x 60. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Nedostaju korice poveza. Listovi volantni. Pismo *ta'līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis je sa područja Odbora Islamske zajednice Mrkonjić Grad (Varcar Vakuf).

5189 R 7836

تعليق الفواضل على إعراب العوامل
TAʿLĪQ AL-FAWĀḌIL ʿALĀ IʿRĀB AL-ʿAWĀMIL

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 5102,3.

Prema bilješci u kolofonu djela (fol. 35b) prepisao nepoznati prepisivač u prvoj dekadi ğumādā al-ūlā 1164/1751. godine. Ova godina se, međutim, nalazi u više rukopisa ovoga djela, tako da najvjerovatnije znači godinu prepisa rukopisa iz kojega su naredni rukopisi ovoga djela prepisivani, budući da je autor djelo završio 1144/1731-32. godine (Kıbrıs 704).

Fol. 35; 235 x 165; 25 redaka; tekst 185 x 95. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode.

Na posljednja dva zaštitna lista bilješke iz jezika.

Vlasnik rukopisa postao Rāġib b. Hāšim-efendī iz Fojnice 3. ḏū al-qa'da 1284/1868. godine (bilješka na prvom zaštitnom listu).

Iz kolekcije Elkaz Hidajeta iz Gračanice kod Bugojna.

5190 R 7837

تعليق الفواضل على إعراب العوامل

TA'LĪQ AL-FAWĀḌIL 'ALĀ I'RĀB AL-'AWĀMIL

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī,
um. 1168/1755

Isto kao 5102,3.

Godina prepisa ista kao i u 5189 (bilješka u kolofonu djela, fol. 49b).

Fol. 49; 215 x 140; 19 redaka; tekst 165 x 90. Papir tamnobijel, deblji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasta'līq*, od dva prepisivača. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom ili ispisan crvenom tintom. Kustode.

Rukopis je iz Odbora Islamske zajednice Mrkonjić Grad (Varcar Vakuf).

5191 R 7838

تعليق الفواضل على إعراب العوامل

TA'LĪQ AL-FAWĀḌIL 'ALĀ I'RĀB AL-'AWĀMIL

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī,
um. 1168/1755

Isto kao 5102,3.

Godina prepisa isto kao i u 5189 (bilješka u kolofonu djela, fol. 84b).

Fol. 84; 205 x 145; 21 redak; tekst 160 x 85. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom ili crnom linijom. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Rukopis je iz Odbora Islamske zajednice Janja.

5192 R 7839

تعليق الفواضل على إعراب العوامل

TA'LĪQ AL-FAWĀḌIL 'ALĀ I'RĀB AL-'AWĀMIL

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī,
um. 1168/1755

Isto kao 5102,3.

Fol. 27b i 28 bez teksta tako da je i u rukopisu djela mali prekid. Nedostaje jedan dio teksta.

Prepisao 'Abdurraḥmān b. Muḥammad u četvrtak u posljednjoj dekadi mjeseca rabī' al-āḫira 1157/1744. godine iz rukopisa koji je prepisan, odnosno napisan u posljednjoj dekadi mjeseca rabī' al-āḫira 1144/1731. godine (bilješke na kraju djela, fol. 45a). Pošto je ovo godina kada je djelo napisano, moguće je da je ovaj rukopis prepisan iz autografa.

Fol. 45; 205 x 159; 21-26 redaka; tekst 155 x 100, 170 x 115 i 175 x 95. Papir tamnobijel, tanji, glat, i srednje debljine, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasta'līq* i *nasḫī* od više prepisivača. Tekst osnovnog djela nadvučen crnom ili crvenom linijom. Kustode.

Rukopis je iz Odbora Islamske zajednice Mrkonjić Grad.

5193 R 7901

تعليق الفواضل على إعراب العوامل

TA'LĪQ AL-FAWĀḌIL 'ALĀ I'RĀB AL-'AWĀMIL

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī,
um. 1168/1755

Isto kao 5102,3.

Nedostaje početak djela.

Prepisao Aḥmad b. Ḥasan 20. ramaḍāna 1177/1764. godine (bilješka na kraju djela, fol. 52a).

Fol. 52; 215 x 140; 17 redaka; tekst 155 x 75. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Nedostaju korice poveza. Kožni hrbat. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom linijom. Kustode.

5194 R 7936

تعليق الفواضل على إعراب العوامل
TA'LĪQ AL-FAWĀḌIL 'ALĀ I'RĀB AL-'AWĀMIL

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي
Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī,
um. 1168/1755

Isto kao 5102,3.

Nedostaje početak djela.

Prepisao nepoznati prepisivač 6. rabī' al-āḫira 1179/1765. godine u Egiptu u zaviji Qāyit-beg u vrijeme dok je bio učenik (bilješka na kraju djela, fol. 71a).

Fol. 71; 215 x 165; 17 redaka; tekst 155 x 85. Papir tamnobijel, tanji, glat. Nedostaje povez. Listovi uvezani koncem. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren sa dvije crvene linije.

Iz rukopisne zbirke Selimović Ismaila iz Zvornika.

5195 R 7840

تعليق الفواضل على إعراب العوامل
TA'LĪQ AL-FAWĀḌIL 'ALĀ I'RĀB AL-'AWĀMIL

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي
Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī,
um. 1168/1755

Isto kao 5102,3.

Nedostaju prvi i posljednji list rukopisa.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 102; 193 x 145; 15 redaka; tekst 140 x 80. Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav. Povez nov, tvrd, platneni sa klapnom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis je sa područja Odbora Islamske zajednice Misoča.

5196,1 R 7855,I

تحفة الإخوان
TUḤFA AL-IḪWĀN

الشيخ مصطفى بن إبراهيم الكليبوليلي
aš-Šayḫ Muṣṭafā b. Ibrāhīm al-Ġalīpūlilī, um. 1176/1762

Komentar al-Birġiwīja djela *al-'Awāmil al-ǧadīda* o agensima u sintaksi arapskog jezika.

Početak (fol. 1b):

الحمد لله الذي أفهم العلوم للطالبين، و جعل أفعالهم بين الأفعال نافعين ... و بعد فيقول العبد الضعيف الفقير إلى ربه القدير الشيخ مصطفى بن إبراهيم، رزقهم الله بجنات: ... و لما رأيت الكتاب المسمى بالعوامل الجديدة النحوية للشيخ ... المعروف بالبركوي ...أردت أن أشرح له شرحاً ... و سميته **بتحفة الإخوان** سائلاً أن يكون لنا ذخراً يوم يقوم الحساب ...

Kraj (fol. 54a):

... و الثاني منهما المبني العارض الذي تتوارد عليه المعاني المقتضية نحو المضمرات، نحو: ضرب و ضربت و أضرب و نضرب، و الإشارات و الموصولات و غيرها، فافهم، الحمد لله الذي هدانا لهذا و ما كنا نهتدي ... فالحمد لله رب العالمين .

Prepisao al-Ḥāǧǧ Ibrāhīm b. Yūsuf Būsnawī iz Ključa 1209/1794. godine (bilješka na kraju djela, fol. 54a).

تمّت الكتابة بعون الله الملك الوهّاب عن يد أضعف العباد الفقير الحقير المحتاج إلى رحمة ربّه الغفور الحاج إبراهيم بن يوسف بوسنوي عن قصبه، كلوج، سنة تسع و مائتين و ألف.

Fol. 1b - 54a; 220 x 160; 17 redaka; tekst 170 x 110. Papir bijel, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren debljom linijom zlatne boje obrubljene sa tri crne linije, potom na nekoliko listova tanjom crvenom a kasnije zelenom linijom.

Vlasnik rukopisa bio Busnawī Ḥusayn-efendī, porijeklom iz Starog Majdana koji je rukopis kupio za 20 groša (bilješka na prvom zaštitnom listu).

U posjed rukopisa došao Ḥusayn-efendī b. al-ḥāǧǧ Ibrāhīm-efendī Busnawī iz Kamengrada 1267/1851. godine koji je rukopis kupio za 20 groša (bilješka na fol. 1a). Vjerovatno da se radi o istoj osobi kao vlasniku rukopisa iz prethodne bilješke.

Rukopis je iz područja Sanskog Mosta.

Izv.: Ḥ. Ḥ., Ḏayl I, 239; A. M. II, 451; GAL G II, 441, 21d; GAL S II, 657; az-Ẓāhiriyya N, 74; Kaḥḥāla XII, 236; Hasandedić, 99; Kairo A II, 84; Jahić VI, 3984/3.

5196,2 R 7855,II

تعليق الفواضل على إعراب العوامل
TA'LĪQ AL-FAWĀḌIL 'ALĀ I'RĀB AL-'AWĀMIL

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي
Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī,
um. 1168/1755

Isto kao 5102,3.

Prepisao al-Ḥāǧǧ Ibrāhīm b. Yūsuf Busnawī iz Ključa u posljednjoj dekadi mjeseca ǧumādā al-āḫira 1209/1794. godine (bilješka na kraju djela, fol. 122a).

Fol. 59b - 122a; 17 redaka; tekst 170 x 110. Pismo *nasḫī* i *ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren debljom linijom zlatne boje obrubljene sa tri crne linije, kasnije zelenom linijom.

5197,1 R 2520,I

تحفة الإخوان
TUḤFA AL-IḪWĀN

الشيخ مصطفى بن إبراهيم الكليبوليلي
aš-Šayḫ Muṣṭafā b. Ibrāhīm al-Ġalīpūlīlī,
um. 1176/1762

Isto kao 5196,1.

Prepisao Maḥmūd 1256/1840. godine (bilješka na kraju djela, fol. 61a).

Fol. 1b - 61a; 19 redaka; tekst 165 x 95. Papir tamnobijel, deblji, glat. Nekoliko prvih listova oštećeni. Povez tvrd, kartonski, oštećen. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

5197,2 R 2520,II

شرح العوامل الجديدة
ŠARḤ AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

Prijevod ili komentar na turskom jeziku al-Birgawījeva djela *al-'Awāmil al-ğadīda* iz arapske sintakse. Prema Köprülü (III, 279/3) ovo bi mogao biti prijevod na turski jezik navedenog djela koji je sačinio Yūsuf b. 'Uṯmān al-Ḥalīmī al-Iskilībī? (الاسكليبي) al-Islāmbūlī, um. 1199/1785. godine.

Početak (fol. 61a):

ما وجيدن صكره سكا معلوم أولسون أي طالب تحقيق هر بر إعراب بيلمكه طالب أولان يوزي شيء بيلمدن لازمدر، يوزدن آلتمش عامل أوتوزه معمول ...

Kraj (fol. 65b):

... اكر ظاهر أولمايوب آخرينده تقدير أولماز إيسه محلي تسميه أولنور **توكلنا على من لا يأتي الخير إلاّ من جهته** شللي. تمت الكتاب بعون الله الملك الوهاب.

Prepisao isti prepisivač kao i prethodno djelo, Maḥmūd 1256/1840. godine (bilješka na kraju prvog djela u zbirci, fol.61a).

Fol. 61a - 65b; 19 redaka; tekst 165 x 95. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Izv.: Köprülü III, 279/3.

5197,3 R 2520,III

تعليق الفواضل على إعراب العوامل
TA'LĪQ AL-FAWĀḌIL 'ALĀ I'RĀB AL-'AWĀMIL

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي
Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī,
um. 1168/1755

Isto kao 5102,3.

Djelo je manjkavo na kraju.

Prepisao isti prepisivač kao i prethodno djelo, Maḥmūd 1256/1840. godine (bilješka na kraju prvog djela u zbirci, fol.61a).

Fol. 68b - 115b; 19 redaka; tekst 165 x 95. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

5198,1 R 7935,I

تحفة الإخوان
TUḤFA AL-IḪWĀN

الشيخ مصطفى بن إبراهيم الكليبوليلي

aš-Šayḫ Muṣṭafā b. Ibrāhīm al-Ġalīpūlīlī, um. 1176/1762

Isto kao 5196,1.

Prepisao nepoznati prepisivač 1262/1846. godine (bilješka na kraju djela, fol. 39a).

Fol. 1b - 39a; 205 x 145; 23 retka; tekst 150 x 90. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela, pisane od strane prepisivača.

Vlasnik rukopisa bio 'Abdurraḥmān b. al-ḥāğğ Aḥmad al-Maġribī (bilješka sa pečatom na fol. 1a).

Rukopis je iz Odbora Islamske zajednice Travnik.

5198,2 R 7935,II

تعليق الفواضل على إعراب العوامل
TA'LĪQ AL-FAWĀḌIL 'ALĀ I'RĀB AL-'AWĀMIL

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 5102,3.

Veći dio rukopisa ostao neprepisan.

Kraj ovdje (fol. 50b):

و الجملة الفعلية على هذا جواب شرط محذوف، أو استينافية، و لا يحسن العطف هنا، كما لا يخفى على أهل النهي.

Prepisao nepoznati prepisivač 1262/1846. godine (bilješka na kraju prvog djela, fol. 39a).

Fol. 39b - 50b; 23 retka; tekst 150 x 90. Pismo *nasḫī*, od istog prepisivača kao i prethodno djelo. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela, pisane od strane prepisivača.

5199 R 8037

شرح العوامل الجديدة
ŠARḤ AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

Nedostaju početak i kraj djela. Početak djela u našemu rukopisu je teško citirati pošto se na nekoliko prvih listova zbog vlage tekst razlio.

Kraj ovdje (fol. 50b):

... و أما فعل التعجب فلا يتغير أصلاً لكونه كالمثل نحو ضربت هنداً و الهندات مثال لما كان المظهر مؤنثاً حقيقياً من ال ... مفرداً أو مثني متصلاً بعامله الذي هو...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 50; 200 x 160; 19 redaka; tekst 140 x 80. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Nedostaje povez. Listovi uvezani koncem. Pismo *nasta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na nekoliko prvih listova tekst djela uokviren sa dvije crvene linije.

5200 R 7885

إظهار الأسرار
IẒHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 5186,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1216/1801-02. godine (bilješka na kraju djela, fol. 28a):

Fol. 28; 210 x 140; 13 redaka; tekst 175 x 85. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Nedostaje povez. Listovi uvezani koncem. Ima volantnih listova. Pismo *ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja nadvučeni crvenom linijom ili ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

5201,1 R 7884,I

إظهار الأسرار
IẒHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 5186,2.

Prepisao Yūsuf Kadribašić u utorak 25. ṣafara 1357/26. aprila 1938. godine (bilješka na kraju djela, str. 79).

Str. 1 - 79; 205 x 165; 10 redaka; tekst 175 x 150. Papir industrijski, tamnobijel, srednje debljine, glat. Ištampani redovi plavom bojom. Povez mekši, kartonski. Pismo *nasḫī*, vokaliziran. Interlinearno prijevod na bosanski jezik, ispisan arapskim pismom.

Vlasnik rukopisa bio Jusuf Kadribašić, učenik četvrtog (IV) razreda Čačak medrese u Brčkom (bilješka na koricama rukopisa) koji je rukopis poklonio Gazi Husrev-begovoj biblioteci.

5201,2 R 7884,II

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr
Ibn al-Ḥāǧib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 5044,7.

Djelo nije do kraja prepisano.

Prepisao Yūsuf Kadribašić u utorak 25. ṣafara 1357/26. aprila 1938. godine (bilješka na kraju prvog djela, str. 79).

Str. 80 - 82; 10 redaka; tekst 175 x 150. Pismo *nasḫī*, vokaliziran. Interlinearno prijevod na bosanski jezik ispisan arapskim pismom.

Na listovima koji slijede nalazi se nekoliko dova, više priča na bosanskom jeziku pisanih arapskim pismom kao i neke izreke na arapskom jeziku sa prijevodom na bosanski jezik.

5202 R 4947

إظهار الأسرار

IẒHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī,
929/1521 - 981/1573

Isto kao 5186,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 42; 185 x 120; 13 redaka; tekst 130 x 60. Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

5203 R 7886

إظهار الأسرار

IẒHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī,
929/1521 - 981/1573

Isto kao 5186,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 46; 185 x 110; 11 redaka; tekst 145 x 60. Papir tamnobijel, deblji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom ili nadvučeni crvenom linijom. Kustode.

Iz rukopisne zbirke Behaudina Hadžimejlića iz Busovače.

5204 R 7887

إظهار الأسرار

IẒHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī,
929/1521 - 981/1573

Isto kao 5186,2.

Nedostaje prvi list rukopisa.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 95; 220 x 160; 7 redaka; tekst 135 x 60. Papir tamnobijel, tanji, hrapav, zahvaćen vlagom. Nedostaje povez. Listovi uvezani koncem. Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani na marginama. Kustode. Na marginama i interlinearno rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

5205

R 7841

نتائج الأفكار

NATĀ'IĞ AL-AFKĀR

مصطفى بن حمزة بن إبراهيم بن ولي الدين بن مصلح الدين الآطه وي (أطه لي)

Muṣṭafā b. Hamza b. Ibrāhīm b. Waliyyuddīn b. Muṣliḥuddīn
al-Aṭawī (Aṭalı), um. poslije 1085/1674

Komentar al-Birġiwījeva djela *Iẓhār al-asrār* iz sintakse arapskog jezika.

Početak (fol. 1b):

الحمد لله الذي جعل الألفاظ قوالب المعاني، و فضلها على سائر الأصوات ... **أما بعد فيقول** العبد الفقير إلى ربه القدير الشيخ مصطفى بن حمزة ... إن كتاب إظهار الأسرار للفاضل ... مولانا الشيخ محمد ... الشهير المعروف بالبركوي ... سألني بعض الإخوان، و أخصّ الخُلاّن أن أكتب لهم شرحًا يحلّ عقد ألفاظه و مبانيه ... و سميته **بنتائج الأفكار**...

Kraj (fol. 82b):

... **لا رجل ظريف** بالرفع و **ظريفًا** بالنصب، و أما معطوفة نكرة بلا تكرير لا، فيرفع على محلّه البعيد ... و إنما لم يتعرض لحكم سائر التوابع أيضا لأنه لا نصّ عنهم فيها، غير أنه نقل عن الأندلسي أن ما عداهما كتوابع المنادى.

Prepisao Aḥmad 1122/1710. godine (bilješka na kraju djela, fol. 82b)

Fol. 82; 205 x 140; 29 redaka; tekst 150 x 73. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, oštećen. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren debljom linijom zlatne boje, obrubljenom tanjom crvenom linijom a dalje jednom crvenom linijom kao i margine. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

U posjed rukopisa došao Ḥasan b. Ḥusayn Čanawī 1164/1751. godine (bilješka na kraju djela, fol. 82b).

Vlasnik rukopisa je bio i Mullā Ṣāliḥ-efendī (bilješka na prvom zaštitnom listu).

Izv.: Ḥ.Ḫ., Ḏayl II, 620; A.M. II, 441; Ahlwardt VI, 6784; Flügel I, 164-5; aẓ-Ẓāhiriyya N. 523; Kaḥḥāla XII, 249; Jahić VI, 4134.

5206

R 7882

نتائج الأفكار

NATĀ'IĞ AL-AFKĀR

مصطفى بن حمزة بن إبراهيم بن ولي الدين بن مصلح الدين الآطه وي (أطه لي)

Muṣṭafā b. Hamza b. Ibrāhīm b. Waliyyuddīn b. Muṣliḥuddīn
al-Aṭawī (Aṭalı), um. poslije 1085/1674

Isto kao 5205.

Prepisao Ibrahīm Sūdić Būsnawī (Bosanac) u Istanbulu u Defterdar medresi u posljednjoj dekadi mjeseca ramaḍāna 1257/1841. godine (bilješka na kraju djela, fol. 79b).

قد تمّ حروف هذا الكتاب بعون الله الملك الوهّاب في ديار إسلامبول في مدرسة دفتردار عن يد إبراهيم سوديك بوسنوي ... قد وقع الفراغ في أواخر شهر رمضان المبارك سنة سبع و خمسين و مائتين و ألف.

Fol. 79; 245 x 175; 17 redaka; tekst 170 x 120. Papir bijel, srednje debljine, glat. Nedostaje povez. Listovi uvezani koncem. Lage volantne. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela, ispisane crvenom tintom. Tekst djela uokviren sa dvije crvene linije.

5207

R 7842

نتائج الأفكار

NATĀ'IĞ AL-AFKĀR

مصطفى بن حمزة بن إبراهيم بن ولي الدين بن مصلح الدين الآطه وي (أطه لي)

Muṣṭafā b. Hamza b. Ibrāhīm b. Waliyyuddīn b. Muṣliḥuddīn
al-Aṭawī (Aṭalı), um. poslije 1085/1674

Isto kao 5205.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 163; 200 x 150; 15 redaka; tekst 135 x 75. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez kožni sa utisnutim rozetama na koricama. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. U početku rukopisa na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis je iz Odbora Islamske zajednice Travnik.

5208 R 7843

نتائج الأفكار
NATĀ'IĞ AL-AFKĀR

مصطفى بن حمزة بن إبراهيم بن ولي الدين بن مصلح الدين الآطه وي (أطه لي)
Muṣṭafā b. Hamza b. Ibrāhīm b. Waliyyuddīn b. Muṣliḥuddīn
al-Aṭawī (Aṭalı), um. poslije 1085/1674

Isto kao 5205.

Nedostaje manji dio teksta na kraju.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 137; 195 x 145; 19 redaka; tekst 160 x 90. Papir tamnobijel, tanji, hrapav. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom, nadvučen crvenom ili crnom linijom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Iz zbirke rukopisa Jakuba Memića iz Novog Pazara.

5209 R 7877

نتائج الأفكار
NATĀ'IĞ AL-AFKĀR

مصطفى بن حمزة بن إبراهيم بن ولي الدين بن مصلح الدين الآطه وي (أطه لي)
Muṣṭafā b. Hamza b. Ibrāhīm b. Waliyyuddīn b. Muṣliḥuddīn
al-Aṭawī (Aṭalı), um. poslije 1085/1674

Isto kao 5205.

Djelo je manjkavo na početku.

Prepisao Ḥusayn b. Muṣṭafā u četvrtak 16. ša'bāna 1130/1718. godine (bilješka na kraju djela, fol. 58b).

Fol. 58; 210 x 150; 19 redaka; tekst 150 x 70. Papir tamnobijel, tanji, glat, prilično zahvaćen vlagom. Nedostaje povez. Listovi uvezani koncem. Pismo *nasta'līq*, teško čitljiv. Tekst osnovnog djela nadvučen crnom linijom. Kustode.

Rukopis je iz Odbora Islamske zajednice Travnik.

5210 R 7875

حل أسرار الأخيار على إعراب إظهار الأسرار
ḤALL ASRĀR AL-AḪYĀR 'ALĀ I'RĀB IẒHĀR AL-ASRĀR

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي
Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī,
um. 1168/1755

Komentar al-Birğiwījeva djela *Iẓhār al-asrār* iz sintakse arapskog jezika. Prema bilješci u nekoliko rukopisa koji se nalaze u našoj biblioteci autor je djelo dovršio 15. ğumādā al- āḫira 1152/1739. godine.

Početak (fol. 1b):

الحمد لله الذي رفع داء الجهل عنا بإنزال قرآن عربي بيّن الهدى علينا، و نصب أطباء العلماء، بيننا بمحض لطفه و إحسانه ... **أما بعد** فيقول الراجي من ربه الحسنى و الزيادة، حسين بن أحمد الشهير بزيني زاده غفر ذنوبهما ... لما كان كتاب إظهار الأسرار للشيخ محمد البركوي ... أن أكتب عليه إعرابًا لا يغادر صغيراً و لا كبيراً ... و سميته **بحل أسرار الأخيار على إعراب إظهار الأسرار** ...

Kraj (fol. 151b):

... و **ظريفًا** مراد لفظه مع محذوفه أي: لا رجل مجرور، و تقديراً عطف على مدخول ... هذا آخر ما أوردناه من الإعراب على إظهار الأسرار، بعون الله الملك المستعان ... اللهم اجعله خالصًا لوجهك الكريم، و سببًا للنجاة يوم لا ينفع مال و لا بنون إلاّ من أتى الله بقلب سليم، و صلّى الله على سيدنا...

Prepisao nepoznati prepisivač 1166/1752-53. godine (bilješka na kraju djela, fol. 151b).

Fol. 151; 215 x 150; 19 redaka; tekst 150 x 80. Papir narandžaste boje, srednje debljine, glat. Ima volantnih listova i laga. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo nasḫī. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren debljom linijom zlatne boje, obrubljenom crnim linijama, a ostali dio uokviren crvenom linijom. Na početku lijep *unvan* sa preovlađujućom zlatnom bojom. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis je sa područja Odbora Islamske zajednice Travnik.

Izv.: A.M. I, 326; Kairo A II, 104; Hasandedić, 85; Ahlwardt VI, 6785/2; GAL G II, 441 i S II, 656. Jahić VI, 4151.

5211 R 7834

حل أسرار الأخيار على إعراب إظهار الأسرار

ḤALL ASRĀR AL-AḪYĀR ʻALĀ IʻRĀB IẒHĀR AL-ASRĀR

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī,
um. 1168/1755

Isto kao 5210.

Prepisao Ṣāliḥ b. Muṣṭafā al-Mustārī (iz Mostara) 1191/1777. godine (bilješka na kraju djela, fol. 186a).

سوّده صالح ابن مصطفى المستاري، عفى عنهما الباري، سنة إحدى و تسعين و مائة و ألف.

Fol. 186; 215 x 140; 21 redak; tekst 150 x 80. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez kožni. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode.

Rukopis je iz Odbora Islamske zajednice Mrkonjić Grad (Varcar Vakuf).

5212 R 7876

حل أسرار الأخيار على إعراب إظهار الأسرار

ḤALL ASRĀR AL-AḪYĀR ʻALĀ IʻRĀB IẒHĀR AL-ASRĀR

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī,
um. 1168/1755

Isto kao 5210.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 130; 205 x 150; 23 retka; tekst 155 x 95. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, otkinute klapne. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vlasnik rukopisa bio Muṣṭafā ... Būsnawī koji je rukopis kupio za 40 groša (bilješka na fol. 1a).

Vakuf al-Ḥāǧǧ Muṣṭafā-āġā za džamiju u Jajcu.

5213 R 6669

حل أسرار الأخيار على إعراب إظهار الأسرار

ḤALL ASRĀR AL-AḪYĀR ʻALĀ IʻRĀB IẒHĀR AL-ASRĀR

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī,
um. 1168/1755

Isto kao 5210.

Nedostaje početak djela.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 222; 195 x 150; 17 redaka; tekst 140 x 100. Papir tamnobijel, tanji, hrapav. Povez nov, tvrd, platneni. Pismo *nastaʻlīq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Iz rukopisne zbirke Emina Islamovskog iz Struge.

5214,1 R 5569,I

فوائد في النحو

FAWĀ'ID FĪ AN-NAḤW

Kraća rasprava ili poglavlje iz nekog djela iz arapske sintakse od nama nepoznatog autora.

Početak (fol. 1b):

{الحمد لله ربّ العالمين} و الصلوة و السلام على نبيّه محمد و آله أجمعين. و بعد فهذه رسالة في النحو تسمّى فوائد. إذا ظرف للإستقبال حاصص!؟ (خاصّ) شرط منصوب بجوابه و فيه معنى الشرط غالبًا فمختصّ بالجملة الفعليّة...

Kraj (fol. 2a):

... نحو: ضربت ضربًا تمامًا مصدرية ظرفية نحو: ما دمت صبيًا، كافة عن العمل نحو: إنما الله إله واحد، ما زائدة نحو {فبما رحمة من الله} تمت الرسالة

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 2a; 195 x 150; 19 redaka; tekst 165 x 95. Papir tamnobijel, deblji, glat. Ima volantnih listova. Povez kartonski. Pismo *nasḫī*. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode.

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

5214,2 R 5569,II

إظهار الأسرار
IẒHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي
Muḥammad b. Pīr ʻAlī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 5186,2.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 4b - 25b; 19 redaka; različite dimenzije teksta. Pismo *nasḫī*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode.

5215 R 6021

رسالة في الإعراب
RISĀLA FĪ AL-IʻRĀB

Gramatička analiza nekih stihova od nama nepoznatog autora.

Početak (fol. 1b):

{الحمد لله رب العالمين} و الصلاة و السلام على سيدنا محمد و على آله و صحبه أجمعين و بعد. فإني لما نظرت في كتب العربية و وقفت على دقائقه و حقائقه، راجعت كتب العلماء، و تصانيفهم، وجدتها مشتملةً على أبيات من الشعر مصعبة المباني ... أردت أن أجمع منها ما تيسر لأوضّح مشكله و لأبيّن مجمله مشيراً إلى موضع النكتة...

Kraj (fol. 10a):

... و من ذلك قول الشاعر:

استرزق اللهَ مما في خزائنه - حقًا ثيبك؟ (يُثيبك) فإن الله غفاراً

... و الله مرفوع على أنه فاعل لثيبك؟ (ليثيبك) و غفّاراً: منصوب على الحال، فتقديره: فاطلب من الله رزقًا ثيبك؟ (يثيبك) في حال كونه غفّاراً، و الله أعلم بالصواب، و إليه المرجع و المآب.

Prepisao Dāġir Ibrāhīm al-Ġarīqī 8. ḏū al-ḥiǧǧa 1281/1865. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 10a).

Fol. 10; 245 x 170; 21 redak; tekst 160 x 110. Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Nedostaje povez. Listovi uvezani koncem. Pismo *nastaʻlīq*. Analizirani stihovi citirani sa *qawl aš-šāʻir*. Kustode.

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

Turski rukopisi
المخطوطات التركية

5216 R 7941

إعراب العوامل المائة

I'RĀB AL-'AWĀMIL AL-MI'A

Gramatička analiza na turskom jeziku al-Ǧurǧānījeva djela *al-'Awāmil al-mi'a* od nepoznatog autora.

Početak (fol. 1b):

الحمد لفظًا مرفوع مبتدأ الله ده لام حرف جرّ لفظة الله لفظًا مجرور لام ايله جار مع المجرور متعلّق متعلّق مخصوص جار مجروريله إعرابدن محلاً مرفوع ...(fol. 2a) **فإن العوامل** إن حرفدر حروف مشبه بالفعلدن اسم استر منصوب خبر استر مرفوع العوامل لفظًا منصوب...

Kraj (fol. 101a):

... **ها** مؤنث ضميري إعرابدن محلاً مجرور مضافك إليهدر استعمالك، و ضمير راجعدر مائه يه. تم التمام

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 101; 147 x 105; 13 redaka; tekst 100 x 60. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Listovi uvezani koncem, bez korica. Pismo *nashī*. Kustode.

5217,1 R 5844,I

إعراب ديباجة العوامل المائة

I'RĀB DĪBAĞA AL-'AWĀMIL AL-MI'A

Gramatička analiza na turskom jeziku uvoda al-Ǧurǧānījeva djela *al-'Awāmil al-mi'a* od nepoznatog autora. Na kraju se obrađuju i druga gramatička pitanja u arapskom jeziku.

Početak (fol. 1b):

[الحمد لله رب العالمين] و الصلوة و السلام على نبيّه محمد و آله و صحبه أجمعين، **و بعد** فإن العوامل في النحو على ما ألفه الشيخ الإمام عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني، رحمة الله عليه، مائة عامل و هي تنقسم إلى قسمين: لفظية و معنوية، فاللفظية تنقسم إلى قسمين: سماعية و قياسية ... (fol. 3a) **الحمد** لفظًا مرفوع مبتدأ **الله** ده لام حرف جرّ لله لفظًا مجرور لام ايله جار مع المجرور متعلّق متعلّقي ثابت ياخود...

Kraj (fol. 26b):

... امتنه بر عظيم بر كزاردر هر كيمكه اكا اشتغال إيليه ديني و أخري دولتنه نائل اولمق مقرردر. تمت تمام في سبعة أيام بعون الله الملك العلام. فاختصرت على هذا لأن الإختصار مطلوب عند جميع الخواص و العوام. اللهم اختم عمرنا على الإيمان و الإسلام.

Prepisao al-Busnawī as-Sārāyī al-Yāziğī 1135/1722. godine (bilješka na kraju drugog djela u zbirci, fol. 32a).

Fol. 1b - 26b; 200 x 110; 19 redaka; tekst 145 x 60. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela kao i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

5217,2 R 5844,II

رسالة في بيان "و الله أعلم بالصواب"

RISĀLA FĪ BAYĀN "WALLAH A'LAM BI AṢ-ṢAWĀB"

Gramatička analiza na turskom jeziku fraze *Wallah a'lam bi aṣ-ṣawāb* od nepoznatog autora.

Početak (fol. 27b):

جمع المصدر مصدرك جمعنده قانده اولدركه آخرينه بر ما و بر ألف زياده ...

Kraj (fol. 32a):

... مصاحبت ايچون كلور مثلا ايدرلر ذرّين التونلو منكين كمشلو چركين كوزتو. تمت

Prepisao al-Busnawī as-Sārāyī al-Yāziğī početkom mjeseca ṣafara 1135/1722. godine (bilješka na kraju djela, fol. 32a).

حرّره الحقير البسنوي السرايي اليازيجي إتمامًا في شهر ماه صفر الخير المبارك في أوّله في وقت العشاء، في سنة خمس و ثلاثين و مائة و ألف.

Fol. 27b -32a; 19 redaka; tekst 145 x 60. Pismo *nasta'līq*. Istaknute riječi ispisane crvenom tintom. Kustode.

5217,3 R 5844,III

في بيان العوامل

FĪ BAYĀN AL 'AWĀMIL

Kraće djelo iz arapske gramatike napisano na arapskom jeziku. Vjerovatno da se radi o izboru poglavlja iz drugih djela o nekim gramatičkim pitanjima kao što su regensi u arapskom jeziku, vrste promjena riječi, elativ, neke gramatičke definicije ili riječi kojima se dodaje *hā'* kada su u nominativnom padežu.

Početak (fol. 35b):

حُلولٌ رُبَّ رُبَّما لقيتُ اِلتِقاءُ حاشا و خَلا وَ عَدا اِنَّ انَّ لكِنَّ...

Kraj (fol. 51b):

... **و العشرون أجل** و هي حرف لتصديق الخبر، كما يقال: جاء زيد و ما جاء زيد فتقول: أجل و جيه، و إنّ في التصديق مثل أجل. تمّت تمام

Prepisao al-Busnawī as-Sārāyī al-Yāziğī u mjesecu ğumādā al-āḫira 1134/1722. godine (bilješka na fol. 42b).

Fol. 35b -51b; 19 redaka; tekst 145 x 60. Pismo *nasta'līq*. Istaknute riječi ispisane crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

Na fol. 52a - 54a dio nekog djela na turskom jeziku iz arapske gramatike.

5218 R 2414

شرح الكافية

ŠARḤ AL-KĀFIYA

أحمد سودي البوسنوي

Aḥmad Sūdī al-Būsnawī, um. poslije 1006/1597

Komentar na turskom jeziku Ibn Ḥāğibova djela *al-Kāfiya* iz arapske sintakse.

Početak (fol. 1b):

الحمد لوليه و الصلاة على نبيه، و على آله و أصحابه المهتدين بهدايته، و بعد بو مسطرك مُنتَشي، و بو محرّرك مُرقشي ضعيف و نحيف قاصر مقتصر سودي كنهكار حقير، جعل الله ذنبه مغفوراً و عيبه مستوراً ...

Kraj (fol. 318b):

... زيراكه إعراب فعل حرف أوزرينه جاري أولمق لازم كلوركه حقيقة بر عربى كلمة در. تم

Drugi dio djela prepisao nepoznati prepisivač 1017/1608. godine (bilješka na kraju djela, fol. 318b).

Fol. 318; 190 x 120; 17 redaka; tekst 140 x 65-75. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasta'līq*, od dva prepisivača. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

U posjed rukopisa došao Rušdī al-ḥāğğ Muḥammad 13. ḏū al-ḥiğğa 1165/1752. godine (bilješka na prvom zaštitnom listu).

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke.

Izv.: Šabanović, 94; Ḥ.Ḫ. II, 1372; GAL G I, 304/16; GAL S I, 534; Blochet, 255; Kairo T, 83.

5219 R 2770

شرح الكافية

ŠARḤ AL-KĀFIYA

أحمد سودي البوسنوي

Aḥmad Sūdī al-Būsnawī, um. poslije 1006/1597

Isto kao 5218.

Prepisivač, mjesto i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 182; 205 x 150; 21 redak; tekst 175 x 95. Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasta'līq* od više prepisivača. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Iz rukopisne zbirke dr. Muniba Muidovića (bilješka na fol.1a).

5220 R 3583

ترجمهء كافية

TARĞAMA-I KĀFIYA

Komentar Ibn al-Ḥāğibova djela *al-Kāfiya* iz sintakse arapskog jezika napisan na turskom jeziku, od nama nepoznatog autora. Navedeni naslov se nalazi u drugome našem rukopisu (Pogl.: Jahić VI, 4106).

Početak (fol. 1b):

الكلمة كلمه **لفظ** بر لفظدر **وضع** وضع أولندي **لمعنى مفرد** معناى مفرد ايچون وضع أولندي كلمة ايله كلام لامك سكونيله كلمدن مشتقلردر كلم: جرح، جيمك فتحه سيله وارنك سكونيله مجروح اتمك ديكدر كلمة ايله كلامك دخي نفوسده تأثيري واردر...

Kraj (fol. 164b):

... زيرا تنوينك ما قلبي مفتوح أولسه ألفه قلب أولنور در، أصبت خيراً كبي ما قبلي مضموم و ياخود مكسور أولسه ألفه مقلوبه حذف أولنوپ، أصابني خير دينلور و دخي، اختم لي بخير دينلور.تمّت

Prepisao Muṣṭafā b. Ḥurram u drugoj dekadi mjeseca ṣafara 1031/1621. godine (bilješka sa pečatom na kraju djela, fol. 164b):

Fol. 164; 210 x 150; 17 redaka; tekst 150 x 70. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom ili crnom linijom. Kustode. Na marginama poneka bilješka u vezi sa tekstom djela.

Vlasnik rukopisa bio Darwīš Muṣṭafā b. 'Uṯmān (bilješka sa pečatom na fol. 1a).

Izv.: Jahić VI, 4106.

5221 R 4759

شرح العوامل الجديدة

ŠARḤ AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

Prijevod na turski jezik sa komentarom al-Birgawijeva djela *al-'Awāmil al-ğadīda* iz arapske gramatike od nepoznatog autora.

Početak (fol. 1b):

أوزرته وجوب آديله بسمله حمدله صلوة له واجب ايدي بو أوچ شيء ادا اتدكومزدن صكره... هر بر طالبه اوكي أمردن جزمًا يوز شيء بلمك لائق و لازمدر، بلكه دخي وجوب آديله واجبدر أو يوز شيدر قچ قسم أوزرنيه در؟ أوچ قسم اوزرنيه در، قسم اوّل نيه درلر؟ عامل ديرلر...

Kraj (fol. 30b):

... **على من لا يأتي الخير إلاّ من جهته** تركيبنده واقع اولان لفظي من على ايله اعرابدن محلاً مجرور اولدوغي كبي.

Prepisao nepoznati prepisivač 1210/1795-6. godine (bilješka na kraju djela, fol. 30b).

Fol. 30; 160 x 120; 13 redaka; tekst 130 x 75. Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasta'līq*. Istaknute riječi ispisane crvenom tintom ili nadvučene crvenom linijom. Kustode.

5222,1 R 3004,I

شرح العوامل الجديدة

ŠARḤ AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

Isto kao 5221.

Prepisao Ḥalīl (bilješka na kraju djela, fol. 32a).

Fol. 1b - 32a; 160 x 115; 13 redaka; tekst 125 x 75. Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasta'līq*. U tekstu ima dosta ispravki. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Rukopis uvakufio ʻUṯmān b. Muṣṭafā Mehremić iz Sarajeva iz Careve mahale za Ajni-begov mekteb i predao ga muteveliji Ḫalīl b. Ṣāliḥ al-Harsankliji 1250/1835. godine (bilješka na margini, fol. 1b).

Rukopis je iz Osman Šehdijine biblioteke.

5222,2 R 3004,II

ترجمهء إظهار الأسرار

TARĞAMA-I IẒHĀR AL-ASRĀR

Nepotpun prijevod na turski jezik al-Birgawījeva djela *Iẓhār al-asrār* iz sintakse arapskog jezika.

Početak (fol. 33b):

بسمله دن حمده له دن صلوة له دن فارغ اولدقدن صكره، شو بر رساله دير كلمه اوزرنه قواعد نحو اوزرنه هر بررلريچون اشدّ احتياج ايله محتاج اولان اوچ شيدر عامل معمول عمل إعراب ايمدي أمر بويله اولدي...

Kraj (fol. 42a):

... لولا بعدنده ده مفتوح قلنور زيرا لولانك ما بعد مبتدادر نحو لولا انّك ذاهب لكان كذا.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 33b - 42a; 13 redaka; tekst 115 x 65. Papir svijetlozeleni, deblji, hrapav. Pismo *nasḫī*. Istaknute riječi ispisane crvenom tintom a primjeri na arapskom jeziku nadvučeni crvenom linijom. Kustode.

5222,3 R 3004,III

شرح الأمثلة المختلفة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Komentar na turskom jeziku djela na *al-Amṯila al-muḫtalifa* iz arapske gramatike od nepoznatog autora. Slično kao 4813,2.

Početak (fol. 43b):

{الحمد لله رب العالمين} و الصلوة و السلام على محمد و آله و صحبه أجمعين، أمثله مختلفه صيغه سنده قچ ألفاظ وار؟ يكرمي طقوز لفظ وار، قچ تثنيه؟ تثنيه يوق، قچ جمع؟ جمع يوق...

Kraj kao 5081.

Prepisao Ḫalīl ibn Ṣāliḥ Būsnawī (Bosanac) iz kadiluka Stolac boraveći u Qalenderḫāne medresi 26. ǧumādā al-āḫira 1224/1809. godine (bilješka na kraju djela, fol. 51b).

و كان الفراغ في شهر جمادى الآخرة إلى يوم ستة و عشرين لسنة أربع و عشرين و مائتين و ألف من الهجرة ... خليل ابن صالح بوسنوي عن قضاء إستولچه المقيم بمدرسة قلندرخانه...

Fol. 43b - 51b; 20-21 redak; tekst 140 x 95. Pismo *nastaʻlīq*. Istaknute riječi nadvučene crnom ili crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela, ispisane rukom prepisivača.

Izv.: Fajić V, 3331/5.

5222,4 R 3004,IV

ترجمهء إظهار الأسرار

TERĞEME-I IẒHĀR AL-ASRĀR

Prijevod sa komentarom na turskom jeziku al-Birgawījeva djela *Iẓhār al-asrār* iz sintakse arapskog jezika od nepoznatog autora.

Početak (fol. 51b):

بسم الله الرحمن الرحيم، بسم الله ده با حرف جر متعلق يا فعل اولور يا شبه فعل اولور يا معنا ، فعل اولور...(fol. 52a) **الحمد** ديدي: أحمد نحمد ديمدي...

Kraj (fol. 73a):

...متعلق مدخولنه علّة أولورسه تحصلي أكر لامك مدخولي متعلقنه ذهنده علّة أولورسه حصولي.

Prepisao isti prepisivač kao i prethodno djelo, Ḫalīl b. Ṣāliḥ al-Busnawī (bilješka na kraju prethodnog djela, fol. 51b).

Fol. 51b - 73a; 20-21 redak; tekst 140 x 95. Pismo *nastaʻlīq*. Istaknute riječi nadvučene crnom linijom. Kustode.

5222,5 R 3004,V

شرح الأمثلة المختلفة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Komentar na turskom jeziku djela na *al-Amṯila al-muḫtalifa* iz arapske gramatike od nepoznatog autora.

Početak (fol. 74b):

هر طالب أوزرينه أوستادنه دعا اتمك واجبدر نه ديو دعا إيدر **رضي الله تعالى عنكم** ديو دعا أيدر ... **نصر** فعل ماضي بناء معلوم مفرد مذكر غائب معناسي ...

Kraj (fol. 89b):

...تعريف اغياري مانع أولمش اولور ففيه تأمّل.

Prepisao isti prepisivač kao i prethodno djelo, Ḫalīl b. Ṣāliḥ al-Busnawī (bilješka na kraju prethodnog djela, fol. 51b).

Fol. 74b - 89b; 20-21 redak; tekst 140 x 95. Pismo *nasta'līq*. Istaknute riječi nadvučene crnom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

5223 R 7945

معرب العوامل

MU'RIB AL-'AWĀMIL

Gramatička analiza na turskom jeziku uvodnog dijela (al-ḥamdala) al-Birgawījeva djela *al-'Awāmil al-ǧadīda* iz sintakse arapskog jezika od nepoznatog autora. Djelo nije do kraja prepisano.

Početak (str. 1):

رضي فعل ماضي فتح أوزرينه مبني إعرابدن حظي يوق الله لفظه، جلال لفظًا مرفوع فاعلدر رضينك رضي فاعل إيله برابر جمله سي جمله، فعليه إعرابدن حظي يوق...

Kraj (str. 13):

... **أنّ** حروف مشبهه با لفظدن حرفدر اسم استر منصوب خبر استر مرفوع فتح أوزرينه مبني إعرابدن حظي يوق ضمير منصوب متصل ضمّ اوزرينه مبني محلاً منصوب اسمدر أنّ نك.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Str. 13, paginiranih; 195 x 120; 18 redaka; tekst 160 x 105. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez platneni sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela uokviren crnom tintom.

Vlasnik rukopisa Sulaymān-efendī Ḥasan-āġāzāde, učenik Atmejdan medrese u Sarajevu (bilješka bez godine prepisa na listu prije početka djela).

Iz rukopisne zbirke Sirćo hadži hafiz Asima.

5224 R 7917

شرح العوامل الجديدة

ŠARḤ AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

Komentar na turskom jeziku al-Birgawījeva djela *al-'Awāmil al-ǧadīda* iz arapske sintakse.

Nedostaje početak i kraj djela.

Početak ovdje (fol. 1a):

... أولدوغيچق حركه اوزره مبني اجتماع ساكنين دفع ايچون ضمّ اوزره مبني مضاف اليه ... **لا** لنفي جنس ايچون أولان لا سكون اوزره مبني إعرابدن نصيب يوق **بدّ** لفظًا فتح (fol. 1b) اوزره مبني إعرابدن محل منصوب اسمدر لانك **لكل** حرف لام حرف جر...

Kraj ovdje (fol. 90b):

... **جهة** لفظ مجرور من إيله جار مع مجرور إعرابدن محل يوق ... جهتده مضاف أولدي ضميره **ها** ضمير بارز متصل إعرابدن محل...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 90; 145 x 110; 13 redaka; tekst 95 x 55. Papir tamnobijel, tanji, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Iz zbirke Teufika Varenikovića iz Travnika.

5225,1 R 4762,I

ترجمة العوامل الجديدة

TARĞAMA AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

Prijevod na turski jezik al-Birgawījeva djela *al-'Awāmil al-ǧadīda* iz arapske gramatike. Nedostaje početak djela.

Početak ovdje (fol. 1a):

... **اولكسي** فاعلدر **مثالي** رحم الله تعالى النائب **ايكنجسي** نائب فاعلدر **مثالى** رحم الله النائب **اوجنجسي** مبتدأدر **دردنجسي** خبردر **مثالي** محمد خاتم الأنبياء، عليهم السلام...

Kraj (fol. 8a):

... و اكر لفظده ظاهر اولميوب لفظك آخرنده دخي تقدير اولنمدي ايسه اكا إعراب محلّي تسميه أولنور مثالي **توكّلنا على من لا يأتي الخير إلاّ من جهته.** و الحمد لله رب العالمين.

Prepisao Muṣṭafā Ḥalīmī Yīwāǧī-zāde u mjesecu ǧumādā al-āḫiru 1178/1764. godine (bilješka na kraju djela, fol. 8a).

Fol. 1a - 8a; 180 x 100; 11 redaka; tekst 110 x 45. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Nedostaju korice. Listovi uvezani koncem. Pismo *nasḫī*. Istaknute riječi ispisane crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom.

Iz zbirke Hadžiomerović Ali-Rize iz Orašja.

5225,2

R 4762,II

خدا ربّم

ḪUDĀ RABBUM

إبراهيم حقّي أرضرومي
Ibrāhīm Ḥaqqī Arżurūmī,
um. 1195/1780-81

Islamska vjeronauka napisana u stihovima na turskom jeziku.

Početak (fol. 10b):

خدا ربّم بنم حقًا محمددر رسول الله - هم إسلام ديندر دينم كتابمدر كلام الله

Kraj (fol. 14b):

... سنك حفظ و امانده آمانت اوله
يا الله معلوم اوله.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 10b - 14b; 11-13 redaka; tekst 110 x 45 i 125 x 50. Pismo *nasta'līq*. Kustode.

Izv.: Dobrača I, str. 126 i II, 1621/5; Nametak IV, 2636/7.

5225,3

R 4762,III

اللي درت فرض

ELLI DÖRT FARḌ

Prepjev sa arapskog na turski jezik kraće rasprave o pedeset i četiri farza. Djelo nije do kraja prepisano.

Početak (fol. 15a):

اولا آلتي صفت ايمان
اولكي آمنت بالله، بَنْ الله تعالى يه اينانندم...

Kraj ovdje (fol. 19a):

... بونلرك جمله سين ازبرليوب بلمك
فرضدر غفلت اولنميه...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 15a - 19a; 11-13 redaka; tekst 125 x 50. Pismo *nasḫī*. Brojevi ispisani crvenom tintom. Kustode.

Izv.: Dobrača I, str. 371 i II, 1593/2; 1626/1; 1629/6 i 1632.

5225,4

R 4762,IV

الإيساغوجي

AL-ĪSĀĠŪĞĪ

أثير الدين مفضل بن عمر الأبهري
Aṯīruddīn Mufaḍḍal b. ʻUmar al-Abharī,
um. 663/1265

Isto kao 5145,6.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 25b - 34a; 11 redaka; tekst 130 x 50. Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

5225,5

R 4762,V

تعليم المتعلّم

TAʻLĪM AL-MUTAʻALLIM

برهان الدين الزرنوجي
Burhānuddīn az-Zarnūǧī,
um. poslije 593/1197

Djelo iz islamske etike (ahlak) o vjersko-moralnom odgoju i lijepom vladanju učenika.

Početak (fol. 35b):

الحمد لله الذي فضل بني آدم بالعلم و العمل على جميع العالم، و الصلوة على محمد سيد العرب و العجم ... و بعد فلما رأيت كثيراً من طلاب العلم في زماننا ... و أحببت أن أُبَيِّنَ لهم طريق التعليم على ما رأيت في الكتاب...

Kraj (fol. 76b):

... بالآثار الواردة في الطبّ الذي جمعها الشيخ أبو العباس المستغفري في كتابه المسمى بطب رسول الله عليه السلام يجده من يطلبه .

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 35b - 76b; 13 redaka; tekst 125 x 50. Pismo *nasḫī*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode.

Izv.: Köprülü III, 31/2; Dobrača I, str. 124; TÜYATOK 07/III, 2426.

5226 R 7344

شرح العوامل الجديدة

ŠARḤ AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

Prijevod na turski jezik sa komentarom al-Birgawījeva djela *al-'Awāmil al-ğadīda* iz arapske gramatike od nepoznatog autora.

Početak (fol. 1b):

رضي فعل ماضي بنا، معلوم مفرد مذكر غائب لفظًا ... (fol. 9a) **لا بدّ** ده اولان لا لنفي الجنس سكون اوزرينه مبني اعرابدن حظي يوق ... **لكلّ** ده اولان حرف جر كسر اوزرينه مبني اعرابدن حظي يوق ... (fol. 9b) **طالبه** مضاف اولمش **معرفة** يه معرفة لفظًا مجرور طالب ايله مضافك ايله طالبك معرفة ده مضاف اولمش...

Kraj (fol. 26a):

... تقدير كلام **إذا كان الأمر** كذلك فأنت قط **يا خود** أنت مع فاعله جمله سي جمله فعليه **اعرابدن** حظي يوق جمله سي جمله استئنافيه.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 26; 190 x 120; 20 redaka; tekst 160 x 90. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat sa izvučenim linijama. Listovi odvojeni od korica. Povez tvrd, platneni. Rukopis potječe iz dvadesetog stoljeća. Pismo *ta'līq*. Komentarisani tekst i istaknute riječi nadvučeni crnom linijom.

Na fol. 26b - 32a analiza morfoloških promjena u pojedinih riječi sa "slabim" konsonantima.

5227 R 7201

ترجمة إظهار الأسرار

TARĞAMA IẒHĀR AL-ASRĀR

Nepotpun prijevod na turski jezik al-Birgawījeva djela *Iẓhār al-asrār* iz sintakse arapskog jezika.

Početak (fol. 1b):

ما وجب علينا ان إيله قد نصكره شو أمور مصتحرزي، في الذهن اشدّ احتياج إيله قواعد نحو أوزرينه كلمه أوزرينه إعرابك اجراسني...

Kraj (fol. 18b):

... تجرّد أولدي عني وقته أولرامدي عواملك بزم ذكر ... كبي امدي مجموعسي آلتمشدر.

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 18; 185 x 135; 15 - 19 redaka; različite dimenzije teksta. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez kartonski. Pismo *nasta'līq*. Jezički primjeri nadvučeni crnom linijom. Kustode.

Iz rukopisne zbirke Brkanija Munire iz Sarajeva.

5228,1 R 7918.I

ترجمة إظهار الأسرار

TARĞAMA IẒHĀR AL-ASRĀR

Prijevod sa komentarom na turski jezik al-Birgawījeva djela *Iẓhār al-asrār* iz sintakse arapskog jezika od nepoznatog autora.

Početak (fol. 1b):

ما وجب علينا ني ادادن صكره هر معربك اشدّ احتياج إيله محتاج أولديغي شي، حقنده تأليف أولنمش بر رساله در أوج شيدر عامل معمول عمل إعراب...

Kraj (fol. 81a):

... مثال: لا رجل ظريف، دخي صفتك إعراب رفع ايله أولور، مثال: لا رجل ظريف، نصب ايلم أولور مثال لا رجل ظريف. تمت

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 81a; 230 x 175; 25 redaka; tekst 160 x 90. Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Nedostaju korice. Listovi uvezani koncem. Ima dosta uvezanih listova sa raznim bilješkama - uglavnom iz jezika - između listova sa tekstom ovoga komentara. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

5228,2 R 7918.II

شرح العوامل الجديدة

ŠARḤ AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

Prijevod sa komentarom na turski jezik al-Birgawījeva djela *al-'Awāmil al-ğadīda* iz arapske gramatike od nepoznatog autora.

Početak (fol. 81b):

ما وجب علينا، اداد نصكره سكا معلوم أولسون سن بيل إعراب بلين دين طالبه جمليه يوز شي، بلمك لازمدر، أوتوز شيئدن آلتمشنه عامل، أوتوزنه معمول أونونه عمل...

Kraj (fol. 97a):

... آخرينه نونك غير ضمير متصل أولان فعل مضارعدر نحو: ينصران و ينصرون و تنصرين و لن ينصرا و ينصروا و تنصري و لم ينصرا و ينصرو و تنصري بوندن صكره اعراب. تمّت

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 81b - 97a; 25 redaka; tekst 160 x 90. Ima dosta uvezanih listova sa raznim bilješkama - uglavnom iz jezika - između listova sa tekstom ovoga komentara. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crnom linijom. Kustode.

NEIDENTIFICIRANI RUKOPISI BEZ POČETKA I KRAJA DJELA

المخطوطات المجهولة والناقصة في أولها وآخرها

5229 R 5129

Fragment komentara djela na arapskom jeziku iz arapske gramatike.

Početak ovdje (fol. 1a):

... عن الأخر فأبقى الفعل مع الفاعل على أصله، و غيّر مع نائبه في الماضي و المضارع **فإن كان الفعل ماضيًا ضمّ أوله و كسر ما قبل أخره** تحقيقًا كضرب أو تقديرا...

Kraj ovdje (fol. 9b):

... و **قدامَ** و هو مرادف لأمامَ، تقول: جلست قدامَ الأمير و **فوق** و هو المكان العالي، تقول: جلست فوقَ المنبر و **تحت** و هو ضدّ فوق، تقول: جلست تحت الشجرة...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 1a - 9b; 205 x 150; 21 redak; tekst 170 x 105. Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav. Povez tvrd, kožni. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode.

Na fol. 10a - 47a nalazi se dio hadiskog djela, a na fol. 48a - 79b fragment djela iz fikha. Na fol. 47a nekoliko redaka kraja sintaksičkog djela *Šarḥ al-Āğurrūmiyya* autora Ḫālida al-Azharija.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

5230 R 5340

Fragment djela na arapskom jeziku iz arapske gramatike.

Početak ovdje (fol. 1a):

... يضم الياء، الثانية و هي الأصلية، ثم كسرت لفتح الياء، الرابعة: أدغم(؟) فيها و أما في حالة النصب و الجر فأصله مرميي بكسر الياء الاولى المشددة، ثم أضيف إلى ياء المتكلم فصار مرميي...

Kraj ovdje (fol. 23b):

... **للمشاكلة** بين اللفظ و الخط، فكما يخفف بجنس حركة ما قبلها في اللفظ كذلك يكتب بجنس حركة ما قبلها في الخط، و يجوز أن يحمل قوله للمشاكلة على جنسيته...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 23; 180 x 130; 19 redaka; tekst 130 x 80. Papir tamnobijel, deblji, glat. Nedostaje povez. Neki listovi uvezani koncem. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

5231 R 8064

Fragment komentara djela na arapskom jeziku iz arapske gramatike.

Početak ovdje (fol. 1a):

...همزة الوصل، و فيه نظر، بل هو وَهْمٌ مَحْضٌ لأن الهمزة الثانية تعود عند سقوط همزة الوصل سواء انفتح ما قبلها، أو انضمّ أو انكسر...

Kraj ovdje (fol. 6b):

... حذفت إحدى الطائين و الباء من البطح ... و حدث في بعض نسخة مطبحة بتقديم الطاء، و هو سهو لكن توجيهًا أن يكون من البطح لغة في البطيح، قال في...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 6; 190 x 130; 19 redaka; tekst 175 x 65. Papir tamnobijel, tanji, glat. Nedostaje povez. Listovi volantni. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crnom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

5232 R 8048

Fragment djela na arapskom jeziku iz arapske gramatike.

Početak ovdje (fol. 1a):

...فقلبت الياء ألفًا لتحركها و انفتاح ما قبلها، فاجتمع ساكنان الألف و التنوين، فحذفت الألف من التلفظ، و أعطي التنوين ما قبلها، ثم ليّنت الهمزة فاجتمع ثلث سواكن، فحذفت الهمزة...

Kraj ovdje (fol. 20b):

... **المقرون** و هو الذي لا يتوسط بين حرفي العلّة حرف صحيح بل هما مقرونان، و لذلك يسمى لفيفًا مقرونًا، و القسمة العقلية تقتضي أن يكون هذا النوع...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 20; 195 x 125; 21 redak; tekst 140 x 75. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Nedostaje povez. Neki listovi uvezani koncem. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crnom ili crvenom linijom. Kustode.

5233 R 6185

Fragment djela na arapskom jeziku iz arapske gramatike.

Početak ovdje (fol. 1a):

... و الثاني ما كان ماضيه على خمسة أحرف، أما أوله التاء، مثل تفعّل، نحو: تكرّ يتكرّ، و تفاعل نحو: تباعد، و أما أوله الهمزة في نحو: انفعل نحو: انقطع ينقطع انقطاعًا، و افتعل نحو: اجتمع يجتمع اجتماعًا...

Kraj ovdje (fol. 5b):

... مكن العرب قد اجتمعت على حذف الهمزة من مضارعه فقالوا يرى يريان يرون ... و قد اتفق في خطابِ المؤنث لفظة الواحدة و الجمع لكنّ وزن الواحدة تفين و الجمع تفلن...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 5; 235 x 160; 20 redaka; tekst 165 x 90. Papir svijetlosmeđe boje, deblji, hrapav. Listovi uvezani koncem, bez korica. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

5234 R 6192

Fragment komentara djela na arapskom jeziku iz arapske gramatike.

Početak ovdje (fol. 1a):

... **الباب الثالث** منه فعَل يفعَل موزونه فتَح يفتَح و علامته أن يكون عين فعله مفتوحًا في الماضي و المضارع بشرط أن يكون عين فعله أو لام فعله أحد من حروف الحلق...

Kraj ovdje (fol. 6b):

... **الباب الثاني** تفوعل موزونه تجورب يتجورب تجوربًا و علامته أن يكون ماضيه على خمسة أحرف، أصله جرب زيدت في أوله التاء، ثمّ أدخل بين الفاء و العين الواو فصار تجورب ليكون ملحقًا...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 6; 205 x 150; 11 redaka; tekst 130 x 90. Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav. Listovi uvezani koncem, bez korica. Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja nadvučeni crnom linijom. Kustode. Sitnije bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela.

5235 R 6248

Fragment djela na arapskom jeziku iz arapske gramatike.

Početak ovdje (fol. 1a):

... **المستثنى منه على تقدير السكوت** ... و أرباب المعاني و البيان قد قالوا: إن الأقسام الأربعة لتعريف أعنى العهد الخارجي، و تعريف الجنس...

Kraj ovdje (fol. 10b):

... فيصح كون الإضافة بمعنى من لأنّ خاصّتها، و هي كون المضاف إليه محمولاً موجودة
ههنا **و المراد بها** أي بتلك الآثار الحاصلة من المختصر **مسائله الشريفة التي هي فوق كل مغنم**...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 10; 200 x 130; 19 redaka; tekst 135 x 80. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Listovi neuvezani, bez korica. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crnom linijom. Istaknute riječi ispisane crvenom tintom. Kustode. Rjeđe bilješke na marginama u vezi sa tekstom djela.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

5236 R 6283

Fragment djela na arapskom jeziku iz arapske gramatike.

Početak ovdje (fol. 1a):

... الإسم المؤنث ليصير التأنيث لازمًا لأن الأعلام محفوظة عن التصرف بقدر الإمكان
... **المعنويّ كذلك** أي: كالتأنيث اللفظي بالتاء في اشتراط العلميّة فيه...

Kraj ovdje (fol. 18b):

... **و إذا كان المبتدأ مشتملاً على ما له صدر الكلام** أي: على معنى وجب له صدر
الكلام كالإستفهام، فإنه يجب تقديمه حفظًا لصدارته مثل: مَنْ أبوك...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 18; 230 x 170; 19 redaka; tekst 145 x 80. Papir tamnobijel, tanji, glat. Listovi neuvezani, bez korica. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crnom linijom. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

5237 R 8056

Fragment djela na arapskom jeziku iz arapske gramatike.

Početak ovdje (fol. 1a):

... خفيفة ساكنة و ثقيلة مفتوحة إلاّ فيما تختص به، و هو فعل الإثنين و جماعة النساء...

Kraj ovdje (fol. 3b):

... و هكذا تقول: فرّح و قاتل و تكسّر و تباعد و تدحرج و إن كان ساكنًا...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 3; 215 x 155; 5 redaka; tekst 120 x 80. Papir tamnobijel, deblji, glat. Nedostaje povez. Listovi volantni. Pismo *nasta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela. Kustode.

5238 R 5227

Fragment djela na arapskom jeziku iz arapske gramatike.

Početak ovdje (fol. 1a):

...المجرد و الرباعي، المجرد و الثلاثي المزيد، و الرباعي المزيد إما سالم و إما غير سالم،
فصارت ثمانية أقسام، أربعة للسالم و أربعة لغير السالم، فلا بدّ من معرفة أمثلتها...

Kraj ovdje (fol. 34b):

... و كذا آمن أصله: أءمن على وزن أكرم، اجتمع همزتان، و الثانية ساكنة و الأولى
مفتوحة، قلبت الثانية ألفًا، صار آمن على وزن أكرم مبنيًا للمفعول...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 34; 185 x 140; 17 redaka; tekst 130 x 100. Papir tamnobijel i narandžast, deblji, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela. Kustode.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

5239 R 8049

Fragment komentara djela na arapskom iz gramatike arapskog jezika.

Početak ovdje (fol. 1a):

... إنها خامسة، و خَجَرِيٌ في خَجَرَى يقال: ناقة خَجَرَى أي سريعة، ألفه زائدة للتأنيث و
قَبَعْثَرِيٌ في قَبَعْثَرَى أي اسم رجل...

Kraj ovdje (fol. 19b):

... **حُبْلِيٌ** في حُبْلَى: ألفه رابعة زائدة للتأنيث، و **مُرامِيٌ** في مُرامَى: ألفه و إن كانت
مبدلةً عن حرف أصليّ...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 19; 200 x 135; 21 redak; tekst 150 x 60. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Nedostaje povez. Listovi uvezani koncem. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crnom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno poneka sitnija bilješka u vezi sa tekstom djela.

5240 R 8063

Fragment djela na arapskom iz gramatike arapskog jezika.

Početak ovdje (fol. 1a):

... في نحو مُرِيٌ لكثرة مُسْتَتْبِعِه، و هو أرِيَ يُرِيَ و أخواتها، و الموضع مَرْئَى، و الآلة مِرْئَى، و إذا حذفت الهمزة في هذه الأشيا، يجوز الحذف بالقياس على نظائرها...

Kraj ovdje (fol. 5b):

... يرضين ترضي ترضيان ترضَوْنَ ترضين ترضيان ترضين ارضي نرضي، و هكذا قياس يتمطي و يتصابي...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 5; 205 x 145; 11 redaka; tekst 140 x 65. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Nedostaju korice. Listovi volantni. Pismo *ta'līq*. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tektom djela.

5241 R 4999

Fragment glose djela na arapskom jeziku iz arapske gramatike.

Početak ovdje (fol. 1a):

... منها **قال** فههنا، أي في قوله: أما بعد حمداً لله لم يحذف المضاف إليه. **أقول** يرد عليه بأن هذا مخالف لقوله فيما سبق إذ تقديره بعد زمن الفراغ...

Kraj ovdje (fol. 46b):

... فيعرَّف بالإضافة نحو عليك بالحركة غير السكون، و قوله تعالى: [غير المغضوب عليهم] فإنه صفة لِ[الذين أنعمت عليم]...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 46; 200 x 130; 19 redaka; tekst 150 x 70. Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Ima volantnih laga. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasta'līq*. Komentirani tekst citiran sa *qawluhu* a komentar *aqūlu*, ispisano crvenom tintom. Kustode.

Rukopis iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

5242 R 8072

Fragment djela na arapskom jeziku iz arapske gramatike.

Početak ovdje (fol. 1a):

... أعنى الماء، كذلك قولهم: مشرب عذب و مركب نار من المجاز أيضًا. أما في المفعول بأن يطلق اسم المحل الذي هو المشرب و المركب على الحال الذي هو الماء و الفرس...

Kraj ovdje (fol. 58b):

... بقوله: **و لا يكون فتحة ما قبلها في حكم السكون** إذ لا يبقى في الفتحة في قوة الإستدعاء الواو و العطف، و الجملة الحالية عطف...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 58; 170 x 120; 15 redaka; tekst 120 x 70. Papir tamnobijel, deblji, glat. Nedostaju korice. Listovi uvezani koncem. Ima volantnih listova. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

5243 R 8065

Fragment komentara djela na arapskom iz sintakse arapskog jezika.

Početak ovdje (fol. 1a):

... همزة لوقوعها طرفًا بعد ألف زائدة، قلبت واو، قال: حمراوان لأن الهمزة حرف ثقيل من جنس الألف، فينبغي أن يقع بين ألفين...

Kraj ovdje (fol. 8b):

... حتى أدخلها في وقت حصول كان ... في هذا القول بأن يجعل كان فيه ناقصة لا تامّة...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 8; 190 x 105; 15-19 redaka; tekst 145 x 75. Papir tamnobijel, tanji, hrapav. Nedostaju korice. Listovi volantni. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode.

5244 R 3699

Fragment glose djela na arapskom jeziku iz arapske sintakse. Tekst na prvoj foliji teško čitljiv zbog oštećenja papira crvotočinom.

Početak ovdje (fol. 2a):

و أما للعهد بأن يذكر منكور، ثم يعاد المنكور معرفًا كقوله تعالى: [كما أرسلنا إلى فرعون رسولاً فعصى فرعون الرسولَ] و بأن يكون معهوداً في الذهن كقوله: ادخل السوقَ ... **قوله** و العلم ما وضع لشيء بعينه غير متناول غيره بوضع وتحد فقوله: ما وضع لشيء بعينه شامل بجميع المعارف...

Kraj ovdje (fol. 135b):

... و إنما قيّدنا الإضافة بالحقيقية ليخرج عنه مثل: يا زيد الحسنُ الوجهِ، لأنه يجوز فيه الرفع و النصب، لأنه بمنزلة: يا زيدُ الحسنُ وجهُه، لكونه في تقدير الإنفصال، فإن...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 135; 195 x 145; 17 redaka; tekst 135 x 90. Papir tamnobijel, deblji, glat. Povez nov, tvrd, platneni. Pismo *nasḫī*. Komentirani tekst citiran sa *qawluhu*, ispisano crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

5245 R 8047

Fragment komentara djela na arapskom jeziku iz arapske sintakse.

Početak ovdje (fol. 1a):

... و هو غلام فيصغّر على غُليم، ثم يجمع جمع السلامة فيقال غليمون، و العرض من الردّ إلى أحد الوجهين أن يجتمع التصغير الدال على القلّة... **المنسوب بالحق آخره** أي: اسم الحق بآخره **ياء مشددة** احترز به عن ياء المتكلم، فإنها ليست بمشددة...

Kraj ovdje (fol. 82b):

... **فلا اختصاص لها به** أي: لهذين التنوينين بالإسم لأن المراد منهما ترك الترنّم، ثم في الأول، و الدلالة على الوقف في الثاني **و يحذف** أي: التنوين وجوبًا **من العلم الموصوف**...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 82; 210 x 135; 21 redak; tekst 160 x 80. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Nedostaje povez. Listovi uvezani koncem. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela, mnoge namjerno zamrljane.

5246 R 6291

Fragment komentara djela na arapskom iz sintakse arapskog jezika.

Početak ovdje (fol. 1a):

... من حيث أنه مفضّل عليه و هو ضمير منه، فيجب أن يليه، قال الرضي ...

Kraj ovdje (fol. 10b):

...و على ما وقع في بعضها فهو صفة شيء، الثاني: المستثني قيل: إنما وصفه به لئلا يلزم إستثناء الشيء...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 10; 230 x 170; 19 redaka; tekst 145 x 80. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Nedostaje povez. Listovi volantni. Nekoliko listova na kraju oštećeno. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crnom linijom. Kustode.

5247 R 8050

Fragment komentara djela na arapskom iz sintakse arapskog jezika.

Početak ovdje (fol. 1a):

... أو لكونها صفة لمحذوف هو العلة، و نظيره الحقيقة، قوله: احتراز عن الجمع...

Kraj ovdje (fol. 39b):

... و يكون الضمير راجعًا إلخ فيمكن الإضمار، و لا يحذف مع إمكان الإضمار كذا ذكر هذا الوجه في الهندي و فيه النظر لأنه...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 39; 200 x 150; 23 retka; tekst 135 x 70. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Nedostaje povez. Listovi uvezani koncem. Ima mnogo volantnih listova. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom. Na više mjesta ostale bjeline za ispisivanje navoda osnovnog djela. Kustode.

Rukopis je sa područja Odbora Islamske zajednice Travnik.

5248 R 8053

Fragment komentara djela na arapskom iz sintakse arapskog jezika.

Početak ovdje (fol. 1a):

... و المراد، مقدار تمرة من غيره ... **لتخصيص** إلى ذلك اسم **بما يتخصص به الفاعل الشبهة به** أي: لشبه ذلك اسم الفاعل...

Kraj ovdje (fol. 296b):

...**هذه القاعدة** أي: القاعدة التي يكون حكم المعطوف فيها كحكم المعطوف عليه، فيما يجوز و يمتنع **منتقضة بقولهم** أي: بقول الذي اسم موصول...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 296; 190 x 145; 20 redaka; tekst 160 x 110. Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav. Nedostaje povez. Listovi uvezani koncem. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crnom linijom. Kustode.

5249 R 8057

Fragment komentara djela na arapskom iz sintakse arapskog jezika.

Početak ovdje (fol. 1a):

... و في الصفة مطلقًا، أي: و يستتر الضمير المرفوع المتصل في الصفة مطلقًا، أي: مفردًا إن كان أو مثنى أو مجموعًا...

Kraj ovdje (fol. 10b):

... و ما: للإستفهام أي: ما الذي صنعت فيما مبتدأ، و الموصول مع صلة خبره، و العايد محذوف تقديره...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 10; 215 x 155; 15 redaka; tekst 130 x 80. Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Nedostaje povez. Listovi volantni. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crnom linijom. Kustode.

Iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

5250 R 8058

Fragment komentara djela na arapskom iz sintakse arapskog jezika.

Početak ovdje (fol. 1a):

... و قد يجب حذفه، قيل: لا يجب حذفه أصلاً لأنه ركن قويّ أصيل في الكلام، و نحو: الحمد لله، أصل الحمد في تقدير أصل الحمد هو أي: الله تع...

Kraj ovdje (fol. 17b):

... لا يجوز تقديم المفعول به على الفعل ههنا لأنَ إنَّ مع الفعل في تأويل المصدر لا يتقدم عليه في العمل معناه بالفارسية ازفيك ست توضع كوني...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 17; 200 x 145; 21 redak; tekst 170 x 100. Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav. Nedostaje povez. Listovi volantni. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crnom linijom. Kustode.

5251 R 8059

Fragment djela iz arapske sintakse na arapskom jeziku.

Početak ovdje (fol. 1a):

... و لا دليل الفعل **باب الإعراب** الإعراب تغيير أواخر الكلم لاختلاف العوامل الداخلة عليها لفظًا و تقديرًا، و أقسامه أربعة: رفع و نصب و خفض و جزم...

Kraj ovdje (fol. 6b):

... **باب التأكيد** و هو تابع للمؤكد في رفعه و نصبه و خفضه و تعريفه، و يكون بألفاظ معلومة و هي: النفس و العين و كل و أجمع و توابع...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 6; 210 x 150; 11 redaka; tekst 160 x 75. Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav. Nedostaje povez. Listovi volantni. Pismo *nashī*. Nazivi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

5252 R 8066

Fragment komentara djela na arapskom iz sintakse arapskog jezika.

Početak ovdje (fol. 1a):

... هذا لا يشكل ذكرها في الأسماء المبنية **و في الظروف** إنما قال: بعض الظروف، لأن جميع الظروف ليست بمبنية، بل مبني بعضها، المضمر بني المضمر لشبهه بالحروف...

Kraj ovdje (fol. 10b):

... **لفظًا أو تقديرًا** نحو: غلام زيد و خاتم فضّة، و هما تمييزان أي: بواسطة تلفظ حرف جرّ أو تقديره ... إن وقوع المصدر حالاً سماعيًا و فيه أنه فيما دلّ عليه الفعل...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 10; 220 x 105; 25 redaka; tekst 160 x 50. Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Nedostaje povez. Listovi volantni. Pismo *ta'līq*. Nazivi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

5253 R 8062

Fragment komentara djela na arapskom iz sintakse arapskog jezika.

Početak ovdje (fol. 1a):

... في صفة فقيل: شرطه انتفاء فعلانة، و قيل: شرط وجود فعلى و الواو في قوله: **و من ثمة إستيناقية**...

Kraj ovdje (fol. 6b):

... قول **الإعراب** و انتصاب **لفظًا** على التمييز بمعنى أي: انتفى لفظ الإعراب لا تقديره، و الظرف أعني **فيهما** أي: في الفاعل و المفعول متعلّق بالنفي و...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 6; 200 x 135; 25 redaka; tekst 165 x 80. Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav. Nedostaje povez. Listovi volantni. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode.

5254 R 8070

Fragment komentara djela na arapskom iz sintakse arapskog jezika.

Početak ovdje (fol. 1a):

...حذفت المدّةُ الزائدة لئلا يمدّ، المثل السائر: ملت على الأسد و بلت عن النقد، و إن كان مركبًا، و يعلم من بيان شرائط الترخيم إنه لا يكون مضافًا و لا جملةً...

Kraj (fol. 14b):

... **اسم المفعول المشتق من فعل** أي: حدث موضوعًا لمن وقع عليه، أي: لذات ما من حيث وقوع الفعل عليه، فمضروب موضوع لذات ما وقع عليه الضرب، و الإعتزاز...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 14; 190 x 115; 19 redaka; tekst 145 x 80. Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Nedostaje povez. Listovi volantni. Pismo *nasta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crnom linijom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Bilješke na marginama i interlinearno. Kustode.

5255 R 8060

Fragment komentara djela na arapskom iz sintakse arapskog jezika.

Početak ovdje (fol. 1a):

... حجة الأخفش ظاهرة لأن الصفيّة(؟) الأصليّة قد زالت بالعلمية، و العلمية قد زالت بالتنكير، فبقي على سبب واحد، و أما حجة سيبويه فهي أنه كان في أول أحواله غير منصرف للوصف و الوزن...

Kraj ovdje (fol. 10b):

... **قوله** لما رأيت أثر الأول و الثاني و عرفت علته أي عرفت علة تأثيره يريد المص أنك إذا رأيت الغلام في غلامِ زيدٍ يؤثر...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 10; 200 x 135; 13 redaka; tekst 155 x 70. Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav. Nedostaje povez. Listovi volantni. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*, ispisano crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

5256 R 8071

Fragment djela iz arapske gramatike na turskom jeziku.

Početak ovdje (fol. 1a):

... انتهاسنه وارنجه مصاحبتنی إفاده ایدر **مثال** خرج زيد بعشيرته كبي **دوردونجی سی** مقابله يعني با كلمه سي مجرورنك بر أمرك مقابله سنده وقوعنه إفاده ایدر...

Kraj (fol. 8b):

... **اوچنجي** كلمه، تعليل ايچون وضع أولمشدر، يعنى كي كله سی خارج اعتباريله ما قبلی ما بعد نیه ذهن اعتباريله ما بعدی ما...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 8; 215 x 145; 15 redaka; tekst 145 x 70. Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav. Nedostaju korice. Listovi volantni. Pismo *nashī*. Istaknute riječi ispisane crvenom tintom. Kustode.

5257 R 8061

Fragment djela iz arapske gramatike na turskom jeziku.

Početak ovdje (fol. 1a):

... ثابت بري ساقط إبكي ثابت ساقط كيمدر؟ كسره در ثابت ضمّه ايله فتحه در ضميه مثال دخول فتحيه مثال قبول عين الفعل متحرك...

Kraj ovdje (fol. 4b):

... **إصطلاحده نيه ديرلر** الفعل الذي يطلب به الحدث عن الفاعل الغائب في زمان...

Prepisivač, vrijeme i mjesto prepisa nepoznati.

Fol. 4; 165 x 125; 15 redaka; tekst 170 x 125. Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Nedostaju korice. Listovi uvezani koncem. Pismo *nasta'līq*. Paradigmatski oblici nadvučeni crvenom linijom ili ispisani crvenom tintom. Kustode.

INDEKSI

INDEKS NASLOVA

آ

الآجرومية: 4797,5; 4797,6; 4808,3; 5026,3; 5045*; 5101,1*; 5110,2; 5111,2; 5167,1

ا

أبكار الأفكار (القاضيجق): 5118,2; 5119,2; 5120; 5121

الأبنية: 4895,3

الإشتقاقية من الصرف = كفاية المبتدي

الأشكال العشرة المتعلقة بأوائل الكافية: 5132,2

اصطلاحي: 5082; 5083; 5084; 5085; 5086

الإصلاح في شرح شرح ديباجة المصباح: 5130

إظهار الأسرار: 5186,2; 5200; 5201,1; 5202; 5203; 5204; 5214,2

إعراب ديباجة العوامل المائة: 5217,1

الإعراب عن قواعد الإعراب: 4797,3; 4808,2; 5026,2; 5170; 5171; 5172,1; 5173,1

إعراب العوامل المائة (لمجهول): 5104,2

إعراب العوامل المائة (لمجهول): 5106

إعراب العوامل المائة (لمجهول): 5107

إعراب العوامل المائة (لمجهول): 5181,10

إعراب العوامل المائة (لمجهول): 4859,2; 5105

إعراب العوامل المائة (لمجهول): 4983,2

إعراب العوامل المائة (ت. لمجهول): 5216

إعراب الكافية: 5150,1

إعلال: 4877,2

إعلال: 5061,2

إعلال: 5091

إعلال: 5092

إعلال: 5093

إعلال الأفعال: 5052,4

إعلال العزي: 4862,6

أغذية المرضى: 5167,3

الإفتتاح في شرح المصباح: 5135; 5136; 5137; 5138; 5139,1

ألف با: 5048; 5049

ألفية إبن مالك = الخلاصة الألفية

اللي درت فرض: 5225,3

امتحان الأذكياء: 5177; 5178; 5179; 5180

أمثلة: 4903,4

أمثلة البناء = البناء

الأمثلة التصريفية: 5063,2
أمثله شرحي: 4776,8
الأمثلة الصرفية: 4776,6
الأمثلة الفارسية: 4886,3; 5046,1; 5047,1
الأمثلة المختلفة: 4789,7*; 4814,6; 4864,5; 4871,4; 4923,5; 4927,5; 4929,5; 4930,5; 4931,5; 4932,5; 4933,5; 4934,5; 4935,5; 4936,5; 4938,5; 4939,4; 4944,5; 4945,5; 4946,5; 4947,5; 4949,5; 4950,5; 4951,5; 4952,5; 4953,5; 4955,5; 4957,5; 4959,5; 4961,4; 4962,4; 4967,4; 4968,5; 4971,5; 4972,5; 4973,4; 4974,5; 4978,4; 4979,5; 5038,1; 5039; 5044,2; 5066,2; 5067,6; 5071,2
الأمثلة المختلفة: 4862,4; 4866,4; 4867,4; 4868,4; 4874,4; 4876,4
الأمثلة المختلفة (للبركوي): 4826,3; 5030,2
الأمثلة المختلفة و المطردة: 4964,6
الأمثلة المطّردة للماضي المعلوم: 4777,3; 4778,2
إمعان الأنظار: 4777,2; 4789,10
أوراق لإعراب ديباجة المصباح = شرح ديباجة المصباح
الإيساغوجي: 5145,6; 5176,2; 5181,5; 5225,4

ب

بدء الأمالي: 5145,3; 5167,2; 5181,7
البناء: 4756,2; 4787; 4788; 4789,1; 4790; 4791,1; 4814,5; 4862,3; 4864,4; 4866,3; 4867,3; 4868,3; 4871,3; 4872,3; 4874,3; 4875,3; 4876,3; 4922,4; 4923,4; 4924,4; 4925,5; 4926,4; 4927,4; 4929,4; 4930,4; 4931,4; 4932,4; 4933,4; 4934,4; 4935,4; 4936,4; 4937,4; 4938,4; 4939,3; 4941,4; 4942,4; 4944,4; 4945,4; 4946,4; 4947,4; 4949,4; 4950,4; 4951,4; 4952,4; 4953,4; 4954,4; 4955,4; 4957,4; 4958,4; 4959,4; 4962,3; 4963,4; 4967,6; 4968,4; 4969,4; 4971,4; 4972,4; 4973,3; 4974,3; 4975,5; 4976,4; 4978,3; 4979,4, 5038,5; 5044,3; 5066,3; 5067,7
البناء (ب): 5098,1
بناء الأفعال = البناء
بناء أمثلة: 4867,5; 5074
بناء أمثلة: 4963,5
بناء أمثلة: 5040,3
بناء أمثلة: 5071,3
بناء أمثلة: 5072,1
بناء أمثلة: 5073
بناء أمثلة: 5075,1
بناء أمثلة: 5181,4
بناء مفهوم: 5052,3
بنانيك إعلاللري بيان اولنور: 5089; 5090
بيان الجموع القياسية = ضابطة الجموع

ت

تجويد قره باش: 5067,2
تحفة الإخوان: 5196,1; 5197,1; 5198,1

تحفة الملوك: 5181,8
تحفه شاهدي: 5046,1*
ترجمة إظهار الأسرار: 5227
ترجمة إظهار الأسرار: 5228,1
ترجمة البناء: 4789,7
ترجمة البناء: 4974,4
ترجمة رسالة أصول الدين: 5127,3
ترجمة الرسالة الولدية في المنطق: 5063,9
ترجمة الشافية في الصرف: 5062
ترجمة العوامل الجديدة: 5225,1
ترجمة المقصود: 5040,4
ترجمه إظهار الأسرار: 5222,2
ترجمه إظهار الأسرار: 5222,4
ترجمه تصريف العزي: 5058; 5059
ترجمه كافية: 5220
التركيب الجليل: 5176,1
تصريف العزي: 4789,3; 4791,3; 4814,3; 4862,1; 4863; 4864,1; 4865; 4866,1; 4867,1; 4868,1; 4869; 4870,1; 4871,1; 4872,1; 4873,1; 4874,1; 4875,1; 4876,1; 4877,1; 4922,2; 4923,2; 4924,2; 4925,3; 4926,2; 4927,2; 4929,2; 4930,2; 4931,2; 4932,2; 4933,2; 4934,2; 4935,2; 4936,2; 4937,2; 4938,2; 4939,2; 4941,2; 4942,2; 4943,2; 4944,2, 4945,2; 4946,2; 4947,2; 4948,2; 4949,2; 4950,2; 4951,2; 4952,2; 4953,2; 4954,2; 4955,2; 4956,2; 4957,2; 4958,2; 4959,2; 4960,2; 4961,3; 4963,2; 4964,2; 4965,3; 4967,2; 4968,2; 4969,2; 4970,2; 4971,2; 4972,2; 4975,2; 4976,2; 4977,2; 4979,2; 5032,2; 5038,4; 5044,5; 5067,4
تعليق الفواضل على إعراب العوامل: 5102,3; 5189; 5190; 5191; 5192; 5193; 5194; 5195; 5196,2; 5197,3; 5198,2
تعليقة على حاشية على الفوائد الضيائية: 5166
تعليم المتعلّم: 5225,5
تفصيل العوامل: 4816,3
تمييز الأوزان: 5063,5
التنبيه على غلط الجاهل و النبيه: 4828,4
التوابع فى علم الصرف: 4828,2; 5024; 5025
توضيح كلمات مراح الأرواح: 4964,5
توضيح كلمات مراح الأرواح: 4979,6
توضيح و إعراب كلمات تصريف العزي: 4964,4

ج

جلاء القلب في علم الصرف: 4895,4
جلال الشاهدي: 5046,1*

ح

حاشية على حاشية للقاني على شرح التفتازاني لتصريف العزي: 5037,7
حاشية على شرح التفتازاني لتصريف العزي (الحلبي): 4879,3
حاشية على شرح التفتازاني لتصريف العزي (دده خليفة): 4905; 4906; 4907; 4908; 4909
حاشية على شرح التفتازاني لتصريف العزي (اللقاني): 5037,6

حاشية على شرح ديباجة الضوء (القاضيجق): 5118,1; 5119,1

حاشية على شرح ديباجة المصباح (البَنْبَاني): 5131,1; 5132,1; 5133,1

حاشية على شرح المقصود في التصريف: 4785,1

حاشية على الفوائد الضيائية (للإسفرائني): 5165

حاشية على الفوائد الضيائية (للاري): 5164

حاشية على الوافية في شرح الكافية (للسيد الشريف الجرجاني): 5156

حكايه، قاضي با اوغرى: 5029,5

حل أسرار الأخيار على إعراب إظهار الأسرار: 5210; 5211; 5212; 5213

خ

خدا ربّم: 5225,2

خلاصة الإعراب: 5126; 5127,1; 5128; 5129; 5140,2

الخلاصة الألفية: 4827,2

د

در تشبيهات معميات: 4801,3

ديباجة الهارونية: 5022,1

ذ

ذخر الولد العزيز: 5041

ر

الرامزة = القصيدة الخزرجية

ربط الشوارد في حلّ الشواهد: 5037,8

الرد على فتوى أحمد ابن كمال في تنزيه ابن عربي: 4920,3

رسالة آداب المولى أبي الخير = رسالة في فن آداب البحث و المناظرة

الرسالة الأدبية: 5029,4

الرسالة الحسينية: 5063,12

رسالة في آداب البحث و المناظرة: 5080,2; 5173,2*; 5176,1*

رسالة في الإعراب: 5215

رسالة في الأمثلة المختلفة في تصريف الأفعال = الأمثلة الفارسية

رسالة في بيان الأجل: 5046,2

رسالة في بيان الحاصل بالمصدر: 5037,1

رسالة في بيان "و الله أعلم بالصواب": 5217,2

رسالة في الترديد: 5080,3

رسالة في تعليق إعراب الفعل: 5037,3

رسالة في الجموع: 4804,1

رسالة في الجناس: 5108,2

رسالة في جواز الإستيجار على تعليم القرآن: 4828,6

رسالة في الحمد: 5037,2

رسالة في الصرف: 4776,2

رسالة في الصرف: 4895,5

رسالة في الصرف: 5063,6

رسالة في الصرف العربي: 5045

رسالة في علم القافية: 5173,2

رسالة في الفرائض: 5063,7

رسالة في فن آداب البحث و المناظرة: 5063,11*

رسالة في الكفر: 5046,4

رسالة في لغات علل العروض و اصطلاحاتها: 4801,2

رسالة فيما بقي من أبواب التصريف: 4800; 4801,1

رسالة في ما شاء الله كان و ما لم يشاء لم يكن: 5046,3

رسالة في المصدر: 4862,5

رسالة في المعاملات: 4864,6

رسالة في معاني الحروف: 5037,4

الرسالة القياسية: 5063,8

رسالة لتوجيه تشبيه التصلية: 5037,9

رسالة من سجقلي زاده المرعشي إلى محمود الأنطاكي: 5046,5

الرسالة الوضعية: 5133,2

رواح الأرواح في شرح مراح الأرواح: 4990

روح الشروح: 4773; 4774; 4775,1; 4776,1; 4777,1; 4778,1; 4779; 4780; 4781,1; 4782; 4798,2; 4888,2; 4931,2*

ز

زبان فارسي فائده لري: 5095

س

السلم المرونق في المنطق: 5080,4

ش

الشافية في الصرف: 4789,8; 4804,2; 4805; 4806; 4807; 4808,1; 4809; 4810; 4811,1; 4812; 4813,1; 4814,1; 4815; 4816,1; 4817,1; 4818; 4819; 4820; 4821; 4822; 4823; 4824; 4825,1; 4826,1; 4827,1; 4828,1; 4829,1; 5027,2

شرح أبيات ضوء المصباح: 5027,3; 5127,2

شرح الآجرومية (للأزهري): 5168; 5229*

شرح إرشاد الهادي: 5175

شرح الإعراب عن قواعد الاعراب (لمجهول): 4910,2

شرح ألفاظ مقدمة الوافية في شرح الكافية: 5154,2

شرح ألفية ابن مالك: 5108,1

شرح الأمثلة المختلفة: 5044,1

شرح الأمثلة المختلفة (للسروري): 4776,7; 4795,2; 5040,1

شرح الأمثلة المختلفة (ع، للقارصي): 5063,3

شرح الأمثلة المختلفة (ت، للقارصي): 4776,4; 4876,5; 5063,1

شرح الأمثلة المختلفة (ت، للكاني): 5076

شرح الأمثلة المختلفة (للكفوي): 4777,4; 4778,3

شرح الأمثلة المختلفة (الكوسه زاده): 4775,2; 5079,2

شرح الأمثلة المختلفة (للالي): 4802,2; 4887,3; 4888,4; 4902,2; 5042; 5043,1

شرح الأمثلة المختلفة (ت): 4793,2

شرح الأمثلة المختلفة (ت): 4813,2; 5081; 5222,3

شرح الأمثلة المختلفة (ت): 4876,6

شرح الأمثلة المختلفة (ت): 4967,5; 5079,3

شرح الأمثلة المختلفة (ت): 5040,2

شرح الأمثلة المختلفة (ت): 5043,2

شرح الأمثلة المختلفة (ت): 5044,6

شرح الأمثلة المختلفة (ت): 5064

شرح الأمثلة المختلفة (ت): 5065; 5066,1; 5067,1; 5068,1; 5069; 5070

شرح الأمثلة المختلفة (ت): 5071,1

شرح الأمثلة المختلفة (ت): 5077; 5078

شرح الأمثلة المختلفة (ت): 5079,1

شرح الأمثلة المختلفة (ت): 5080,1

شرح الأمثلة المختلفة (ت): 5181,3

شرح الأمثلة المختلفة (ت): 5222,5

شرح الأمثلة المختلفة (ب): 5099

شرح الأمثلة المطّردة و المتحدة: 4887,4; 4902,3

شرح الأنموذج في النحو (للأردبيلي): 4827,3; 5141; 5142,1; 5143

شرح البسملة و الحمدلة: 5037,5

شرح بعض التعريفات النحوية: 4797,4

شرح البناء: 4793,1; 4794,1; 4795,1; 4796,1; 4797,1; 4903,5

شرح البناء: 4903,6

شرح البناء (لأحمد رشيد): 4803

شرح البناء (العبد الغني أفندي): 4802,1

شرح البناء (للكفوي): 4776,3; 4777,5; 4778,4; 4789,5; 4798,1; 4799; 4886,2; 4888,3

شرح تصريف العزي (للإصفهبدي): 4910,1

شرح تصريف العزي (للتفتازاني): 4878; 4879,1; 4880; 4881; 4882; 4883; 4884; 4885,1; 4886,1; 4887,1; 4888,1; 4889; 4890; 4891,1; 4892; 4893; 4894; 4895,1; 4896; 4897; 4898; 4899; 4900; 4901; 4902,1; 4903,1; 4904; 4996,2; 5008,2

شرح تصريف العزي (للزنجاني): 4879,2; 4918; 5023,3

شرح تصريف العزي (للسيد الشريف): 4879,4; 4903,2; 4911,1; 4912; 4913; 4914; 4915; 4916; 4917

شرح ديباجة المصباح: 5112,3; 5112,4; 5122,1; 5123; 5124,1; 5125; 5131,2; 5146,2

شرح ديباجة الهارونية في التصريف: 4984,2; 5023,1

شرح الرسالة الحسينية: 5063,10

شرح رسالة في آداب البحث و المناظرة: 5142,2

شرح رسالة في فن آداب البحث و المناظرة: 5063,11

شرح الشافية (للأستراباذي): 4830; 4831; 4832

شرح الشافية (للإسفرائني): 4861

شرح الشافية (للجاربردي): 4833; 4834; 4835; 4836; 4837; 4838; 4839; 4840; 4841; 4842; 4843; 4844

شرح الشافية (لنقره كار): 4845; 4846,1; 4847; 4848; 4849; 4850; 4851; 4852; 4853; 4854; 4855; 4856; 4857

شرح العوامل الجديدة: 5040,5

شرح العوامل الجديدة: 5040,6

شرح العوامل الجديدة: 5199

شرح العوامل الجديدة (ت): 5197,2

شرح العوامل الجديدة (ت): 5221; 5222,1

شرح العوامل الجديدة (ت): 5224

شرح العوامل الجديدة (ت): 5226

شرح العوامل الجديدة (ت): 5228,2

شرح العوامل الجرجانية: 5103; 5104,1

شرح العوامل العتيقة: 5150,2

شرح القصارى في الصرف: 5020,1

شرح القصيدة الطنطرانية: 4797,2

شرح قواعد فارسية: 5097

شرح الكافية (ت، سودي بوسنوي): 5218; 5219

شرح مجمع البحرين و ملتقى النيرين: 5023,4

شرح مراح الأرواح (لچلبي): 5013

شرح مراح الأرواح (لديكقوز): 4991; 4992, 4993; 4994, 4995; 4996,1; 4997; 4998; 4999; 5000; 5001; 5002; 5003; 5004; 5005; 5006; 5007; 5008,1; 5009; 5010; 5011; 5012

شرح مراح الأرواح (للرومي): 5018; 5019

شرح المصباح: 5140,1

شرح المصباح (لچلبي): 5134

شرح المقدمة الجزرية في التجويد: 5145,5

شرح المقصود: 4783

شرح المقصود: 4784

شرح المقصود: 4886,5

شرح المقصود: 4911,2

شرح المقصود (لدانيال): 4903,3

شرح المقصود (ت): 5050; 5051

شرح الهارونية في التصريف: 4984,3; 5022,2; 5023,2

شرح هدية الصبيان: 4785,3; 4937,6

الشكرية: 4760

ص

الصافية في شرح الشافية: 4858; 4859,1

ض

ضابطات الجموع: 4828,3; 4895,8; 4902,4; 5027,1

ضوء المصباح مختصر المفتاح: 5113; 5114; 5115; 5116; 5117

ع

عروض الأندلسي: 4811,2; 5063,13

عزتك إعلاللري: 5060

عزتك إعلاللري: 5061,1

عزي كتابك إعلاللري: 5072,3

عقيدة أهل التوحيد = العقيدة السنوسية

العقيدة السنوسية: 5181,11

العقيدة الصغرى = العقيدة السنوسية

عناية المبتغي في شرح كفاية المبتدي: 5033; 5034; 5035; 5036

عنقود الزواهر في نظم الجواهر: 5021

عوامل بركوي ترجمه سي: 5181,2

العوامل الجديدة: 5031,2; 5055*; 5098,3; 5102,2; 5109,2; 5172,2; 5181,1; 5181,3*; 5182; 5183; 5184; 5185; 5186,1; 5187; 5188

العوامل الجديدة (ب): 5098,4

العوامل العتيقة = العوامل المائة

العوامل المائة: 4825,3; 4925,2; 5026,5; 5038,2; 5101,1; 5102,1; 5109,3; 5110,3; 5111,3; 5144,2; 5176,6.

غ

غراماتيقا، تورسكي يه زيق: 5098,5

ف

فصل في الجموع القياسية = ضابطات الجموع

فصل في المؤنث السماعي: 4895,6

فصول بقراط في الطب: 5167,4

الفلاح في شرح المراح: 5014; 5015; 5016; 5017

الفوائد الضيائية: 5063,15; 5158; 5159; 5160; 5161; 5162; 5163

فوائد في النحو: 5214,1

فوائد متعلقة بمعنى الحروف: 4846,2

فوائد مهمة: 4828,5

في بيان العوامل: 5217,3

ق

قراء الصبيان = البناء

القصارى في الصرف: 5020,2

قصيدة البردة: 5181,6

القصيدة الخزرجية: 5063,14

القصيدة الطنطرانية: 5181,9

قصيدة في المؤنث السماعي: 4895,7

القصيدة المنفرجة: 5145,2

القواعد الفارسية: 5063,4

قواعد الفرس: 5026,1

قواعد اللغة العربية (بالبوسنوية): 5100

القواعد من الأمثلة المختلفة: 5075,2

قوانين الصرف: 5028

ك

كاشف القناع و النقاب: 5174

الكافية في النحو: 5044,7; 5082*; 5112,2; 5144,1; 5145,1; 5146,1; 5147; 5148; 5149; 5176,3; 5201,2

كتاب باب شروط الصلوة: 4920,2

كتاب في التجويد: 5101,2

كتاب القمرية في الرسائل الصرفية: 4919; 4920,1

كشف الوافية في شرح الكافية: 5157

كفاية الغلام في جملة الأركان للإسلام: 5068,2

الكفاية في علم الإعراب: 5139,2

كفاية القنوع: 4817,2*

كفاية المبتدي: 4789,6; 4817,2; 4826,2; 4975,4; 5029,1; 5030,1; 5031,1; 5032,1; 5033*

الكفاية من الصرف = كفاية المبتدي

ل

لاتينجه دن ترجمه، غره ماتيقا: 5096

لب الألباب في علم الإعراب (للبيضاوي): 5177*

م

المتوسط = الوافية في شرح الكافية

مجمع البحرين: 5029,2

مجمع الحكم: 4781,2

مختصر في لسان العرب: 4891,2

مراح الأرواح: 4789,2; 4791,2; 4814,2; 4864,2; 4921; 4922,1; 4923,1; 4924,1; 4925,1; 4926,1; 4927,1; 4928; 4929,1; 4930,1; 4931,1; 4932,1; 4933,1; 4934,1; 4935,1; 4936,1; 4937,1; 4938,1; 4939,1; 4940; 4941,1; 4942,1; 4943,1; 4944,1; 4945,1; 4946,1; 4947,1; 4948,1; 4949,1; 4950,1; 4951,1; 4952,1; 4953,1; 4954,1; 4955,1; 4956,1; 4957,1; 4958,1; 4959,1; 4960,1; 4961,1; 4962,1; 4963,1; 4964,1; 4965,1; 4966,1; 4967,1; 4968,1; 4969,1; 4970,1; 4971,1; 4972,1; 4973,1; 4974,1; 4975,1; 4976,1; 4977,1; 4978,1; 4979,1; 4980; 5038,3; 5067,3

مرشد الغناء بشرح أمثلة البناء: 4792

المصباح: 4825,2; 4886,4; 5109,1; 5110,1; 5111,1; 5112,1; 5122,2; 5124,2; 5176,5

مصنفك مؤلفينك دأب قاعده سي: 4757,2; 4776,5; 5052,2

مضبوط: 4785,2; 4786

المطلوب في شرح المقصود: 4761; 4762; 4763; 4764; 4765; 4766; 4767; 4768; 4769; 4770; 4771; 4772; 4794,2; 4885,2; 4887,2; 4996,3

معرب العوامل (ت): 5223

مغني اللبيب عن كتب الأعاريب: 5169

المفاتيح الدُّرِّيَة في إثبات القوانين الدُّرِّيَة: 5047,2; 5097*

المفتاح في شرح المصباح: 5113*

المفراح في شرح مراح الأرواح: 4981; 4982; 4983,1; 4984,1; 4985, 4986; 4987; 4988, 4989

مقدمة أبي الليث السمرقندي: 4796,2

المقدمة الآجرومية = الآجرومية

مقدمة الإعراب: 5176,4

مقدمة التصريف: = البناء

المقدمة الجزرية في التجويد: 4816,2; 5145,4

المقدمة المطرزية في النحو: 4797,7

مقصد الطالبين: 5056; 5057

مقصود إعلالي: 5053

مقصود إعلالي: 5054

المقصود في التصريف: 4755; 4756,1; 4757,1; 4758; 4759; 4789,4; 4791,4; 4814,4; 4862,2; 4864,3; 4866,2; 4867,2; 4868,2; 4870,2; 4871,2; 4872,2; 4873,2; 4874,2; 4875,2; 4876,2; 4922,3; 4923,3; 4924,3; 4925,4; 4926,3; 4927,3; 4929,3; 4930,3; 4931,3; 4932,3; 4933,3; 4934,3; 4935,3; 4936,3; 4937,3; 4938,3; 4941,3; 4942,3; 4944,3; 4945,3; 4946,3; 4947,3;

4948,3; 4949,3; 4950,3; 4951,3; 4952,3; 4953,3; 4954,3; 4955,3; 4956,3; 4957,3; 4958,3; 4959,3; 4961,2; 4962,2; 4963,3; 4964,3; 4965,2; 4966,2; 4967,3; 4968,3; 4969,3; 4971,3; 4972,3, 4973,2; 4974,2; 4975,3; 4976,3; 4978,2; 4979,3; 5044,4, 5067,5; 5131,3

المقصود في التصريف (بالبوسنوية): 5098,2

مقصودك إعلاللري: 5071,4

مقصودك إعلاللري: 5072,2

مقصود مفهوم: 4895,2

مقصود مفهوم: 5052,1

مقصود و عزي إعلالي: 5055

المقولات العشر: 5080,5

منار الأنوار: 4829,2

المناهج الكافية في شرح الشافية: 4860

مولد النبى: 5029,3

ن

نتائج الأفكار: 5205; 5206; 5207; 5208; 5209

نزهة الطرف في علم الصرف: 4789,9

نظم العوامل المائة: 5176,7

و

الوافية في شرح الكافية: 5151; 5152; 5153; 5154,1; 5155

هـ

الهارونية في التصريف: 5026,4

هدية الصبيان: 4937,5: 5087; 5088

ي

يكي ترتيبده مختصر عثمانلي صرفي: 5094

يني عوامل مفهوم: 5052,5

INDEKS NASLOVA U TRANSKRIPCIJI

A, Ā, ʻA

al-Abniya: 4895,3.

al-Āğurrūmiyya: 4797,5; 4797,6; 4808,3; 5026,3; 5045*; 5101,1*; 5110,2; 5111,2; 5167,1.

Abkār al-afkār (Qādiğiq): 5118,2; 5119,2; 5120; 5121.

Aġḏiya al-marḍā: 5167,3.

Alfiyya ibn Mālik = al-Ḫulāṣa al-alfiyya

Alif bā: 5048; 5049.

Amṯila: 4903,4.

Amṯila al-binā' = al-Binā'

al-Amṯila al-Fārisiyya: 4886,3; 5046,1; 5047,1.

al-Amṯila al-muḫtalifa: 4789,7*; 4814,6; 4864,5; 4871,4; 4923,5; 4927,5; 4929,5; 4930,5; 4931,5; 4932,5; 4933,5; 4934,5; 4935,5; 4936,5; 4938,5; 4939,4; 4944,5; 4945,5; 4946,5; 4947,5; 4949,5; 4950,5; 4951,5; 4952,5; 4953,5; 4955,5; 4957,5; 4959,5; 4961,4; 4962,4; 4967,4; 4968,5; 4971,5; 4972,5; 4973,4; 4974,5; 4978,4; 4979,5; 5038,1; 5039; 5044,2; 5066,2; 5067,6; 5071,2.

al-Amṯila al-muḫtalifa: 4862,4; 4866,4; 4867,4; 4868,4; 4874,4; 4876,4.

al-Amṯila al-muḫtalifa (al-Birgawī): 4826,3; 5030,2.

al-Amṯila al-muḫtalifa wa al-muṭṭarida: 4964,6.

al-Amṯila al-muṭṭarida li al-māḍī al-maʻlūm: 4777,3; 4778,2.

al-Amṯila aṣ-ṣarfiyya: 4776,6.

Amṯila šarḥi: 4776,8.

al-Amṯila at-taṣrīfiyya: 5063,2.

Aqīda ahl at-tawḥīd = al-ʻAqīda as-sanūsiyya

al-ʻAqīda aṣ-ṣuġrā = ʻal-ʻAqīda as-sanūsiyya

al-ʻAqīda as-sanūsiyya: 5181,11.

Arapska gramatika (b): 5100.

ʻArūḍ al-Andalusī: 4811,2; 5063,13.

al-Aškāl ʻašara al-mutʻallaqa bi awāʼil al-Kāfiya: 5132,2.

al-ʻAwāmil al-ʻatīqa = al-ʻAwāmil al-miʼa

ʻAwāmil Birgawī terğemesī: 5181,2.

al-ʻAwāmil al-ğadīda: 5031,2; 5055*; 5098,3; 5102,2; 5109,2; 5172,2; 5181,1; 5181,3*; 5182; 5183; 5184; 5185; 5186,1; 5187; 5188.

al-ʻAwāmil al-ğadīda (b): 5098,4.

al-'Awāmil al-mi'a: 4825,3; 4925,2; 5026,5; 5038,2; 5101,1; 5102,1; 5109,3; 5110,3; 5111,3; 5144,2; 5176,6.

Awrāq li i'rāb Dībāğa al-Miṣbāḥ = Šarḥ Dībāğa al-Miṣbāḥ

B

Bad' al-amālī: 5145,3; 5167,2; 5181,7.

Bayān al-ğumū' al-qiyāsiyya = Ḍābiṭāt al-ğumū'

al-Binā': 4756,2; 4787; 4788; 4789,1; 4790; 4791,1; 4814,5; 4862,3; 4864,4; 4866,3; 4867,3; 4868,3; 4871,3; 4872,3; 4874,3; 4875,3; 4876,3; 4922,4; 4923,4; 4924,4; 4925,5; 4926,4; 4927,4; 4929,4; 4930,4; 4931,4; 4932,4; 4933,4; 4934,4; 4935,4; 4936,4; 4937,4; 4938,4; 4939,3; 4941,4; 4942,4; 4944,4; 4945,4; 4946,4; 4947,4; 4949,4; 4950,4; 4951,4; 4952,4; 4953,4; 4954,4; 4955,4; 4957,4; 4958,4; 4959,4; 4962,3; 4963,4; 4967,6; 4968,4; 4969,4; 4971,4; 4972,4; 4973,3; 4974,3; 4975,5; 4976,4; 4978,3; 4979,4, 5038,5; 5044,3; 5066,3; 5067,7.

al-Binā' (b): 5098,1.

Binā' al-af'āl = al-Binā'

Binā'-i amṯila: 4867,5; 5074.

Binā'-i amṯila: 5040,3.

Binā'-i amṯila: 5071,3.

Binā'-i amṯila: 5072,1.

Binā'-i amṯila: 5073.

Binā'-i amṯila: 5075,1.

Binā'-i amṯila: 5181,4.

Binā'-i amṯila: 4963,5.

Binānın i'lālları bayān olunur: 5089; 5090.

Binā'-i mafhūm: 5052,3.

D

Ḍābiṭāt al-ğumū': 4828,3; 4895,8; 4902,4; 5027,1.

Ḍuḫr al-walad al-'azīz: 5041.

Ḍaw' al-Miṣbāḥ muḫtaṣar al-Miftāḥ: 5113; 5114; 5115; 5116; 5117.

Der tašbīhāt-i mu'ammayāt: 4801,3.

Dībāğa al-Hārūniyya: 5022,1.

E

Elli dört farḍ: 5225,3.

F

al-Falāḥ fī šarḥ al-Marāḥ: 5014; 5015; 5016; 5017.

Faṣl fī al-ğumū' al-qiyāsiyya = Ḍābiṭāt al-ğumū'

Faṣl fī al-mu'annaṯ as-samā'ī: 4895,6.

al-Fawā'id aḍ-Ḍiyā'iyya: 5063,15; 5158; 5159; 5160; 5161; 5162; 5163.

Fawā'id fī an-naḥw: 5214,1.

Fawā'id-i muhimma: 4828,5.

Fawā'id muta'alliqa bi ma'nā al-ḥurūf: 4846,2.

Fī bayān al-'awāmil: 5217,3.

Fuṣūl Buqrāṭ (Hippocrates) fī aṭ-ṭibb: 5167,4.

G, Ğ

Ğalāl aš-Šāhidī: 5046,1*.

Ğilā' al-qalb fī 'ilm aṣ-ṣarf: 4895,4.

Gramatika, turski jezik (b): 5098,5.

H, Ḥ, Ḫ

Hadiyya aṣ-ṣibyān: 4937,5; 5087; 5088.

Ḥall asrār al-aḫyār 'alā i'rāb Iẓhār al-asrār: 5210; 5211; 5212; 5213.

al-Hārūniyya fī at-taṣrīf: 5026,4.

Ḥāšiya 'alā al-Fawā'id aḍ-Ḍiyā'iyya (al-Isfarā'inī): 5165.

Ḥāšiya 'alā al-Fawā'id aḍ-Ḍiyā'iyya (al-Lārī): 5164.

Ḥāšiya 'alā Ḥāšiya li al-Laqānī 'alā Šarḥ at-Taftāzānī li Taṣrīf al-Izzī: 5037,7.

Ḥāšiya 'alā Šarḥ 'Dībāğa aḍ-Ḍaw' (Qāḍīğiq): 5118,1; 5119,1.

Ḥāšiya 'alā Šarḥ Dībāğa al-Miṣbāḥ (al-Banbānī): 5131,1; 5132,1; 5133,1.

Ḥāšiya 'alā Šarḥ al-Maqṣūd fī at-taṣrīf: 4785,1.

Ḥāšiya 'alā Šarḥ at-Taftāzānī li Taṣrīf al-'Izzī (Dede Ḫalifa): 4905; 4906; 4907; 4908; 4909.

Ḥāšiya 'alā Šarḥ at-Taftāzānī li Taṣrīf al-'Izzī (al-Ḥalabī): 4879,3.

Ḥāšiya 'alā Šarḥ at-Taftāzānī li Taṣrīf al-'Izzī (al-Laqānī): 5037,6.

Ḥāšiya 'alā al-Wāfiya fī aš-šarḥ al-Kāfiya (al-Ğurğānī): 5156.

Ḥikāya-i qāḍī bā oğru: 5029,5.

Ḫudā Rabbum: 5225,2.

al-Ḫulāṣa al-alfiyya: 4827,2.

Ḫulāṣa al-i'rāb: 5126; 5127,1; 5128; 5129; 5140,2.

I, 'I

al-Iftitāḥ fī Šarḥ al-Miṣbāḥ: 5135; 5136; 5137; 5138; 5139,1.

I'lāl: 4877,2.

I'lāl: 5061,2.

I'lāl: 5091.

I'lāl: 5092.

I'lāl: 5093.

I'lāl al-af'āl: 5052,4.

I'lāl 'Izzī: 4862,6.

Im'ān al-anẓār: 4777,2; 4789,10.

Imtiḥān al-aḏkiyā': 5177; 5178; 5179; 5180.

'Ināya al-mubtaġī fī šarḥ Kifāya al-mubtadī: 5033; 5034; 5035; 5036.

al-I'rāb 'an qawā'id al-i'rāb: 4797,3; 4808,2; 5026,2; 5170; 5171; 5172,1; 5173,1.

I'rāb al-'Awāmil al-mi'a (li maǧhūl): 5104,2.

I'rāb al-'Awāmil al-mi'a (li maǧhūl): 5106.

I'rāb al-'Awāmil al-mi'a (li maǧhūl): 5107.

I'rāb al-'Awāmil al-mi'a (li maǧhūl): 5181,10.

I'rāb al-'Awāmil al-mi'a (li mağhūl): 4859,2; 5105.

I'rāb al-'Awāmil al-mi'a (li mağhūl): 4983,2.

I'rāb al-'Awāmil al-mi'a (t, li mağhūl): 5216.

I'rāb Dībağa al-'Awāmil al-mi'a: 5217,1.

I'rāb al-Kāfiya: 5150,1.

al-Īsāğūğī: 5145,6; 5176,2; 5181,5; 5225,4.

al-Iṣlāḥ fī šarḥ Šarḥ Dībāğa al-Miṣbāḥ: 5130.

Iṣṭilāḥī: 5082; 5083; 5084; 5085; 5086.

al-Ištiqāqiyya min aṣ-ṣarf = Kifāya al-mubtadī

Iẓhār al-asrār: 5186,2; 5200; 5201,1; 5202; 5203; 5204; 5214,2.

'Izzī kitabın i'lālları: 5072,3.

'Izzinin i'lālları: 5060.

'Izzinin i'lālları: 5061,1.

K

al-Kāfiya fī an-naḥw: 5044,7; 5082*; 5112,2; 5144,1; 5145,1; 5146,1; 5147; 5148; 5149; 5176,3; 5201,2.

Kašf al-Wāfiya fī šarḥ al-Kāfiya: 5157.

Kāšif al-qinā' wa an-niqāb: 5174.

al-Kifāya fī 'ilm al-i'rāb: 5139,2.

Kifāya al-ġulām fī ğumla al-arkān li al-islām: 5068,2.

al-Kifāya min aṣ-ṣarf = Kifāya al-mubtadī

Kifāya al-mubtadī: 4789,6; 4817,2; 4826,2; 4975,4; 5029,1; 5030,1; 5031,1; 5032,1; 5033*.

Kifāya al-Qunū': 4817,2*.

Kitāb bāb šurūṭ aṣ-ṣalāt: 4920,2.

Kitāb fī at-tağwīd: 5101,2.

Kitāb al-qamariyya fī ar-rasā'il aṣ-ṣarfiyya: 4919; 4920,1.

L

Latinğeden terğeme-i gramatika: 5096.

Lubb al-albāb fī 'ilm al-i'irāb: 5177*.

M

al-Maḍbūṭ: 4785,2; 4786.

al-Mafātīḥ ad-dariyya fī iṯbat al-qawānīn ad-duriyya: 5047,2; 5097*.

Mağma' al-baḥrayn: 5029,2.

Mağma' al-ḥikam: 4781,2.

al-Manāhiğ al-kāfiya fī šarḥ aš-Šāfiya: 4860.

Manār al-anwār: 4829,2.

Maqṣad aṭ-ṭālibīn: 5056; 5057.

al-Maqṣūd fī at-taṣrīf: 4755; 4756,1; 4757,1; 4758; 4759; 4789,4; 4791,4; 4814,4; 4862,2; 4864,3; 4866,2; 4867,2; 4868,2; 4870,2; 4871,2; 4872,2; 4873,2; 4874,2; 4875,2; 4876,2; 4922,3; 4923,3; 4924,3; 4925,4; 4926,3; 4927,3; 4929,3; 4930,3; 4931,3; 4932,3; 4933,3; 4934,3; 4935,3; 4936,3; 4937,3; 4938,3; 4941,3; 4942,3; 4944,3; 4945,3; 4946,3; 4947,3; 4948,3; 4949,3; 4950,3; 4951,3; 4952,3; 4953,3; 4954,3; 4955,3; 4956,3; 4957,3; 4958,3; 4959,3; 4961,2; 4962,2; 4963,3; 4964,3; 4965,2; 4966,2; 4967,3; 4968,3; 4969,3; 4971,3; 4972,3, 4973,2; 4974,2; 4975,3; 4976,3; 4978,2; 4979,3; 5044,4, 5067,5; 5131,3.

al-Maqṣūd fī at-taṣrīf (b): 5098,2.

Maqṣūd i'lālı: 5053.

Maqṣūd i'lālı: 5054.

Maqṣūd-i mafhūm: 4895,2.

Maqṣūd-i mafhūm: 5052,1.

Maqṣūdun i'lālları: 5071,4.

Maqṣūdun i'lālları: 5072,2.

Maqṣūd wa Izzī i'lālı: 5055.

al-Maqūlāt al-'ašr: 5080,5.

Marāḥ al-arwāḥ: 4789,2; 4791,2; 4814,2; 4864,2; 4921; 4922,1; 4923,1; 4924,1; 4925,1; 4926,1; 4927,1; 4928; 4929,1; 4930,1; 4931,1; 4932,1; 4933,1; 4934,1; 4935,1; 4936,1; 4937,1; 4938,1; 4939,1; 4940; 4941,1; 4942,1; 4943,1; 4944,1; 4945,1; 4946,1; 4947,1; 4948,1; 4949,1; 4950,1; 4951,1; 4952,1; 4953,1; 4954,1; 4955,1; 4956,1; 4957,1; 4958,1; 4959,1; 4960,1; 4961,1; 4962,1; 4963,1; 4964,1; 4965,1; 4966,1; 4967,1; 4968,1; 4969,1; 4970,1; 4971,1; 4972,1; 4973,1; 4974,1; 4975,1; 4976,1; 4977,1; 4978,1; 4979,1; 4980; 5038,3; 5067,3.

al-Maṭlūb fī šarḥ al-Maqṣūd: 4761; 4762; 4763; 4764; 4765; 4766; 4767; 4768; 4769; 4770; 4771; 4772; 4794,2; 4885,2; 4887,2; 4996,3.

Mawlid an-Nabiyy: 5029,3.

al-Mifrāḥ fī šarḥ Marāḥ al-arwāḥ: 4981; 4982; 4983,1; 4984,1; 4985, 4986; 4987; 4988, 4989.

al-Miftāḥ fī šarḥ al-Miṣbāḥ: 5113*.

al-Miṣbāḥ: 4825,2; 4886,4; 5109,1; 5110,1; 5111,1; 5112,1; 5122,2; 5124,2; 5176,5.

Muġnī al-labīb 'an kutub al-a'ārīb: 5169.

Muḫtaṣar fī lisān al-'arab: 4891,2.

Muqaddima Abī al-Layṯ as-Samarqandī: 4796,2.

al-Muqaddima al-Āğurrūmiyya = al-Āğurrūmiyya

al-Muqaddima al-Ğazariyya fī at-tağwīd: 4816,2; 5145,4.

Muqaddima al-i'rāb: 5176,4.

al-Muqaddima al-Muṭarriziyya fī an-naḥw: 4797,7.

Muqaddima at-taṣrīf = al-Binā'

Mu'rib 'al-awāmil (t): 5223.

Muršid al-ġinā' bi šarḥ Amṯila al-binā': 4792.

Muṣannifin mu'ellifinin de'b qā'idesi: 4757,2; 4776,5; 5052,2.

al-Mutawassiṭ = al-Wāfiya fī šarḥ al-Kāfiya

N

Natā'iǧ al-afkār: 5205; 5206; 5207; 5208; 5209.
Naẓm al-'awāmil al-mi'a: 5176,7.
Nuzha aṭ-ṭarf fī 'ilm aṣ-ṣarf: 4789,9.

Q

Qaṣīda al-burda: 5181,6.
Qaṣīda fī al-mu'anaṯ as-samā'ī: 4895,7.
al-Qaṣīda al-ḫazraǧiyya: 5063,14.
al-Qaṣīda al-munfariǧa: 5145,2.
al-Qaṣīda aṭ-ṭanṭarāniyya: 5181,9.
al-Qawā'id al-fārisiyya: 5063,4.
Qawā'id al-Furs: 5026,1.
al-Qawā'id min al-amṯila al-muḫtalifa: 5075,2.
Qawānīn aṣ-ṣarf: 5028.
Qirā'a aṣ-ṣibyān = al-Binā'
al-Quṣārā fī aṣ-ṣarf: 5020,2.

R

Rabṭ aš-šawārid fī ḥall aš-šawāhid: 5037,8.
ar-Radd 'alā fatwā Aḥmad ibn Kamāl fī tanzīh Ibn 'Arabī: 4920,3.
ar-Rāmiza = al-Qaṣīda al-ḫazraǧiyya
Rawāḥ al-arwāḥ fī šarḥ Marāḥ al-arwāḥ: 4990.
ar-Risāla al-adabiyya: 5029,4.
Risāla ādāb al-Mawlā Abī al-Ḫayr = Risāla fī fann ādab al-baḥṯ wa al-munāẓara
Risāla fī ādāb al-baḥṯ wa al-munāẓara: 5080,2; 5173,2*; 5176,1*.
Risāla fī al-amṯila al-muḫtalifa fī taṣrīf al-af'āl = al-Amṯila al-Fārisiyya
Risāla fī bayān al-aǧal: 5046,2.
Risāla fī bayān al-ḥāṣil bi al-maṣdar: 5037,1.
Risāla fī bayān "Wallah a'lam bi aṣ-ṣawāb": 5217,2.
Risāla fī fann ādab al-baḥṯ wa al-munāẓara: 5063,11*.
Risāla fī al-farā'iḍ: 5063,7.
Risāla fī ǧawāz al-istīǧār 'alā ta'līm al-Qur'ān: 4828,6.
Risāla fī al-ǧinās: 5108,2.
Risāla fī al-ǧumū': 4804,1.
Risāla fī al-ḥamd: 5037,2.
Risāla fī 'ilm al-qāfiya: 5173,2.
Risāla fī al-i'rāb: 5215.
Risāla fī al-kufr: 5046,4.
Risāla fī luġāt 'ilal al-'arūḍ wa iṣṭilāḥātihā: 4801,2.
Risāla fī ma'ānī al-ḥurūf: 5037,4.
Risāla fī mā baqiya min abwāb at-taṣrīf: 4800; 4801,1.
Risāla fī al-maṣdar: 4862,5.
Risāla fī "Mā šā'a Allāh kāna wa mā lam yašā' lam yakun": 5046,3.
Risāla fī al-mu'āmalāt: 4864,6.
Risāla fī aṣ-ṣarf: 4776,2.
Risāla fī aṣ-ṣarf: 4895,5.
Risāla fī aṣ-ṣarf: 5063,6.
Risāla fī aṣ-ṣarf al-'arabī: 5045.

Risāla fī ta'līq i'rāb al-fi'l: 5037,3.
Risāla fī at-tardīd: 5080,3.
ar-Risāla al-Ḥusayniyya: 5063,12.
Risāla li tawǧīh tašbīh at-taṣliyya: 5037,9.
Risāla min Saǧaklī-zāde al-Mar'ašī ilā Maḥmūd al-Anṭākī: 5046,5.
ar-Risāla al-qiyāsiyya: 5063,8.
ar-Risāla al-waḍ'iyya: 5133,2.
Rūḥ aš-šurūḥ: 4773; 4774; 4775,1; 4776,1; 4777,1; 4778,1; 4779; 4780; 4781,1; 4782; 4798,2; 4888,2; 4931,2*.

S, Ṣ

aṣ-Ṣāfiya fī šarḥ aš-Šāfiya: 4858; 4859,1.
as-Sullam al-murawniq fī al-manṭiq: 5080,4.

Š

aš-Šāfiya fī at-taṣrīf: 4789,8; 4804,2; 4805; 4806; 4807; 4808,1; 4809; 4810; 4811,1; 4812; 4813,1; 4814,1; 4815; 4816,1; 4817,1; 4818; 4819; 4820; 4821; 4822; 4823; 4824; 4825,1; 4826,1; 4827,1; 4828,1; 4829,1; 5027,2.
Šarḥ abyāt Ḍaw' al-Miṣbāḥ: 5027,3; 5127,2.
Šarḥ al-Āǧurrūmiyya (al-Azharī): 5168; 5229*.
Šarḥ alfāẓ Muqaddima al-Wāfiya fī šarḥ al-Kāfiya: 5154,2.
Šarḥ Alfiyya Ibn Mālik: 5108,1.
Šarḥ al-Amṯila al-muḫtalifa: 5044,1.
Šarḥ al-Amṯila al-muḫtalifa (as-Surūrī): 4776,7; 4795,2; 5040,1.
Šarḥ al-Amṯila al-muḫtalifa (al-Kafawī): 4777,4; 4778,3.
Šarḥ al-Amṯila al-muḫtalifa (t, al-Kāfī): 5076.
Šarḥ al-Amṯila al-muḫtalifa (Köse-zāde): 4775,2; 5079,2.
Šarḥ al-Amṯila al-muḫtalifa (al-Lālī): 4802,2; 4887,3; 4888,4; 4902,2; 5042; 5043,1.
Šarḥ al-Amṯila al-muḫtalifa (a, al-Qārṣī): 5063,3.
Šarḥ al-Amṯila al-muḫtalifa (t, al-Qārṣī): 4776,4; 4876,5; 5063,1.
Šarḥ al-Amṯila al-muḫtalifa (t): 4793,2.
Šarḥ al-Amṯila al-muḫtalifa (t): 4813,2; 5081; 5222,3.
Šarḥ al-Amṯila al-muḫtalifa (t): 4876,6.
Šarḥ al-Amṯila al-muḫtalifa (t): 4967,5; 5079,3.
Šarḥ al-Amṯila al-muḫtalifa (t): 5040,2.
Šarḥ al-Amṯila al-muḫtalifa (t): 5043,2.
Šarḥ al-Amṯila al-muḫtalifa (t): 5044,6.
Šarḥ al-Amṯila al-muḫtalifa (t): 5064.

Šarḥ al-Amṯila al-muḫtalifa (t): 5065; 5066,1; 5067,1; 5068,1; 5069; 5070.

Šarḥ al-Amṯila al-muḫtalifa (t): 5071,1.

Šarḥ al-Amṯila al-muḫtalifa (t): 5077; 5078.

Šarḥ al-Amṯila al-muḫtalifa (t): 5079,1.

Šarḥ al-Amṯila al-muḫtalifa (t): 5080,1.

Šarḥ al-Amṯila al-muḫtalifa (t): 5181,3.

Šarḥ al-Amṯila al-muḫtalifa (t): 5222,5.

Šarḥ al-Amṯila al-muḫtalifa (b): 5099.

Šarḥ al-Amṯila al-muṭṭarida wa al-muttaḥida: 4887,4; 4902,3.

Šarḥ al-ʻAwāmil al-ʻatīqa: 5150,2.

Šarḥ al-ʻAwāmil al-ǧadīda: 5040,5.

Šarḥ al-ʻAwāmil al-ǧadīda: 5040,6.

Šarḥ al-ʻAwāmil al-ǧadīda: 5199.

Šarḥ al-ʻAwāmil al-ǧadīda (t): 5197,2.

Šarḥ al-ʻAwāmil al-ǧadīda (t): 5221; 5222,1.

Šarḥ al-ʻAwāmil al-ǧadīda (t): 5224.

Šarḥ al-ʻAwāmil al-ǧadīda (t): 5226.

Šarḥ al-ʻAwāmil al-ǧadīda (t): 5228,2.

Šarḥ al-ʻAwāmil al-Ǧurǧāniyya: 5103; 5104,1.

Šarḥ baʻd at-taʻrīfāt an-naḥwiyya: 4797,4.

Šarḥ al-basmala wa al-ḥamdala: 5037,5.

Šarḥ al-Bināʾ: 4793,1; 4794,1; 4795,1; 4796,1; 4797,1; 4903,5.

Šarḥ al-Bināʾ: 4903,6.

Šarḥ al-Bināʾ (ʻAbdulġanī-efendī): 4802,1.

Šarḥ al-Bināʾ (Aḥmad Rašīd): 4803.

Šarḥ al-Bināʾ (al-Kafawī): 4776,3; 4777,5; 4778,4; 4789,5; 4798,1; 4799; 4886,2; 4888,3.

Šarḥ Dībaǧa al-Hārūniyya fī at-taṣrīf: 4984,2; 5023,1.

Šarḥ Dībāǧa al-Miṣbāḥ: 5112,3; 5112,4; 5122,1; 5123; 5124,1; 5125; 5131,2; 5146,2.

Šarḥ Hadiyya aṣ-ṣibyān: 4785,3; 4937,6.

Šarḥ al-Hārūniyya fī at-taṣrīf: 4984,3; 5022,2; 5023,2.

Šarḥ al-Iʻrāb ʻan qawāʻid al-iʻrāb (li maǧhūl): 4910,2.

Šarḥ Iršād al-hādī: 5175.

Šarḥ al-Kāfiya (t, Sūdī al-Būsnawī): 5218; 5219.

Šarḥ Maǧmaʻ al-baḥrayn wa multaqā an-nayyirayn: 5023,4.

Šarḥ al-Maqṣūd: 4783.

Šarḥ al-Maqṣūd: 4784.

Šarḥ al-Maqṣūd: 4886,5.

Šarḥ al-Maqṣūd: 4911,2.

Šarḥ al-Maqṣūd (Dāniyāl): 4903,3.

Šarḥ al-Maqṣūd (t): 5050; 5051.

Šarḥ Marāḥ al-arwāḥ (Čalabī): 5013.

Šarḥ Marāḥ al-arwāḥ (Dīnqūz): 4991; 4992, 4993; 4994, 4995; 4996,1; 4997; 4998; 4999; 5000; 5001; 5002; 5003; 5004; 5005; 5006; 5007; 5008,1; 5009; 5010; 5011; 5012.

Šarḥ Marāḥ al-arwāḥ (ar-Rūmī): 5018; 5019.

Šarḥ al-Miṣbāḥ: 5140,1.

Šarḥ al-Miṣbāḥ (Čalabī): 5134.

Šarḥ al-Muqaddima al-Ǧazariyya fī at-taǧwīd: 5145,5.

Šarḥ al-Qaṣīda aṭ-Ṭanṭarāniyya: 4797,2.

Šarḥ qawāʻid fārisiyya: 5097.

Šarḥ al-Quṣārā fī aṣ-ṣarf: 5020,1.

Šarḥ Risāla fī ādāb al-baḥṯ wa al-munāẓara: 5142,2.

Šarḥ Risāla fī fann ādāb al-baḥṯ wa al-munāẓara: 5063,11.

Šarḥ ar-Risāla al-Ḥusayniyya: 5063,10.

Šarḥ aš-Šāfiya (al-Astarābādī): 4830; 4831; 4832.

Šarḥ aš-Šāfiya (al-Čārpardī): 4833; 4834; 4835; 4836; 4837; 4838; 4839; 4840; 4841; 4842; 4843; 4844.

Šarḥ aš-Šāfiya (al-Isfarāʼinī): 4861.

Šarḥ aš-Šāfiya (Nuqrakār): 4845; 4846,1; 4847; 4848; 4849; 4850; 4851; 4852; 4853; 4854; 4855; 4856; 4857.

Šarḥ Taṣrīf al-ʻIzzī (al-Iṣfahbadī): 4910,1.

Šarḥ Taṣrīf al-ʻIzzī (al-Ǧurǧānī): 4879,4; 4903,2; 4911,1; 4912; 4913; 4914; 4915; 4916; 4917.

Šarḥ Taṣrīf al-ʻIzzī (at-Taftāzānī): 4878; 4879,1; 4880; 4881; 4882; 4883; 4884; 4885,1; 4886,1; 4887,1; 4888,1; 4889; 4890; 4891,1; 4892; 4893; 4894; 4895,1; 4896; 4897; 4898; 4899; 4900; 4901; 4902,1; 4903,1; 4904; 4996,2; 5008,2.

Šarḥ Taṣrīf al-ʻIzzī (az-Zanǧānī): 4879,2; 4918; 5023,3.

Šarḥ al-Unmūḏaǧ fī an-naḥw (al-Ardabīlī): 4827,3; 5141; 5142,1; 5143.

aš-Šukriyya: 4760.

T, Ṭ, Ṯ

Tafṣīl al-ʻawāmil: 4816,3.

Taǧwīd Qara Bāš: 5067,2.

Taʻlīm al-mutaʻallim: 5225,5.

Taʻlīq al-fawāḍil ʻalā iʻrāb al-ʻawāmil: 5102,3; 5189; 5190; 5191; 5192; 5193; 5194; 5195; 5196,2; 5197,3; 5198,2.

Taʻlīqa ʻalā Ḥāšiya ʻalā al-Fawāʼid aḍ-Ḍiyāʼiyya: 5166.

Tamyīz al-awzān: 5063,5.

at-Tanbīh ʻalā ġalaṭ al-ǧāhil wa an-nabīh: 4828,4.

Tarǧama al-ʻAwāmil al-ǧadīda: 5225,1.

Tarǧama al-Bināʾ: 4789,7.

Tarğama al-Binā': 4974,4.
Tarğama-i Taṣrīf al-'Izzī: 5058; 5059.
Tarğama Iẓhār al-asrār: 5227.
Tarğama Iẓhār al-asrār: 5228,1.
Tarğama al-Maqṣūd: 5040,4.
Tarğama Risāla uṣūl ad-dīn: 5127,3.
Tarğama ar-Risāla al-waladiyya fī al-manṭiq: 5063,9.
Tarğama aš-Šāfiya fī aṣ-ṣarf: 5062.
at-Tarkīb al-ğalīl: 5176,1.
Taṣrīf al-'Izzī: 4789,3; 4791,3; 4814,3; 4862,1; 4863; 4864,1; 4865; 4866,1; 4867,1; 4868,1; 4869; 4870,1; 4871,1; 4872,1; 4873,1; 4874,1; 4875,1; 4876,1; 4877,1; 4922,2; 4923,2; 4924,2; 4925,3; 4926,2; 4927,2; 4929,2; 4930,2; 4931,2; 4932,2; 4933,2; 4934,2; 4935,2; 4936,2; 4937,2; 4938,2; 4939,2; 4941,2; 4942,2; 4943,2; 4944,2, 4945,2; 4946,2; 4947,2; 4948,2; 4949,2; 4950,2; 4951,2; 4952,2; 4953,2; 4954,2; 4955,2; 4956,2; 4957,2; 4958,2; 4959,2; 4960,2; 4961,3; 4963,2; 4964,2; 4965,3; 4967,2; 4968,2; 4969,2; 4970,2; 4971,2; 4972,2; 4975,2; 4976,2; 4977,2; 4979,2; 5032,2; 5038,4; 5044,5; 5067,4.
at-Tawābi' fī 'ilm aṣ-ṣarf: 4828,2; 5024; 5025.
Tawḍīḥ kalimāt Marāḥ al-arwāḥ: 4964,5.
Tawḍīḥ kalimāt Marāḥ al-arwāḥ: 4979,6.
Tawḍīḥ wa i'rāb kalimāt Taṣrīf al-'Izzī: 4964,4.
Tarğama-i Iẓhār al-asrār: 5222,2.
Tarğama-i Iẓhār al-asrār: 5222,4.
Tarğama-i Kāfiya: 5220.
Tuḥfa al-iḫwān: 5196,1; 5197,1; 5198,1.
Tuḥfa al-mulūk: 5181,8.
Tuḥfa-i Šāhidī: 5046,1*.

U, 'U

'Unqūd az-zawāhir fī naẓm al-ğawāhir: 5021.

W

al-Wāfiya fī šarḥ al-Kāfiya: 5151; 5152; 5153; 5154,1; 5155.

Y

Yeni 'awāmil-i mafhūm: 5052,5.
Yeni tertībde muḫtaṣar-i 'uṯmānlı ṣarfı: 5094.

Z, Ẓ

Zebān-i fārsī fā'ideleri: 5095.

INDEKS AUTORA

A, Ā, 'A

'Abdulġanī Efendī: 4802,1.
'Abduġanī b. Ismā'īl an-Nāblusī: 5068,2.
'Abdulkamāl Ismā'īl b. al-ḥāğğ Walī at-Trāwnikī: 4890*.
'Abdullāh ad-Dīnqūz: 4756,2*.
'Abdullāh b. Safar: 5014; 5015; 5016; 5017.
'Abdullaṭīf b. Ğalāluddīn b. Muḥammad al-Qazwīnī Qāḍīğiq: 5118,1; 5118,2; 5119,1; 5119,2; 5120; 5121.
'Abdulqādir ar-Rūmī Tūrūğī: 5103; 5104,1.
'Abdurraḥmān b. Ḫalīl ar-Rūmī: 5018; 5019.
'Abdurraḥmān Qarabāšī: 5067,2.
'Abdurraḥmān b. Muḥammad b. Muḥammad b. 'Āmir al-Aḫḍarī: 5080,4.
al-Abharī = Aṯīruddīn Mufaḍḍal b. 'Umar al-Abharī
Abū 'Abdullāh Muḥammad b. Ḥusayn Abū al-Ğayš al-Andalusī al-Anṣārī: 4811,2; 5063,13.
Abū 'Abdullāh Muḥammad b. Muḥammad b. Dāwūd aṣ-Ṣinhāğī Ibn Āğurrūm: 4797,5; 4797,6; 4808,3; 5026,3; 5110,2; 5111,2; 5167,1.
Abū 'Abdullāh Muḥammad b. Ṣāliḥ as-Sulamī al-Muṭarrizī: 4797,7.
Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ġurğānī: 4825,2*; 4825,3; 4925,2; 5026,5; 5038,2; 5101,1; 5102,1; 5109,3; 5110,3; 5111,3; 5144,2; 5176,6.
Abū al-Baqā' 'Abdullāh b. Ḥusayn al-'Ukbarī: 4789,9*.
Abū al-Faḍl Aḥmad b. Muḥammad al-Maydānī: 4789,9; 4804,1; 4828,3.
Abū al-Faḍl Yūsuf b. Muḥammad b. Yūsuf at-Tawzarī Ibn an-Naḥwī: 5145,2.
Abū Farğ as-Sāwī: 5004*.
Abū Ḥāmid Nağībuddīn Muḥammad b. 'Alī 'Umar as-Samarqandī: 5167,3.
Abū Ḥanīfa = al-Imām al-A'ẓam Abū Ḥanīfa an-Nu'mān b. Ṯābit al-Kūfī
Abū al-Layṯ Naṣr b. Muḥammad b. Ibrāhīm as-Samarqandī: 4781,2; 4796,2.
Abū Naṣr Aḥmad b. 'Abdurrazzāq aṭ-Ṭanṭarānī: 4797,2*; 5181,9.

Abū Sa‘īd Muḥammad b. Muṣṭafā b. ‘Uṯmān al-Ḫādimī ar-Rūmī: 5046,3.

Abū Sa‘īd Nāṣiruddīn ‘Abdullāh b. ‘Umar b. Muḥammad b. ‘Alī al-Bayḍāwī: 5177*.

Abū Yaḥyā Zakariyyā b. Muḥammad b. Aḥmad b. Zakariyyā al-Anṣārī al-Miṣrī: 4860.

‘Aḍududdīn ‘Abdurraḥmān b. Aḥmad al-Īğī: 5133,2.

al-Aḫḍarī = ‘Abdurraḥmān b. Muḥammad b. Muḥammad b. ‘Āmir al-Aḫḍarī

Aḥmad b. ‘Alī b. Aḥmad al-Wārdārī: 4895,4.

Aḥmad b. ‘Alī b. Mas‘ūd: 4789,2; 4791,2; 4814,2; 4864,2; 4921; 4922,1; 4923,1; 4924,1; 4925,1; 4926,1; 4927,1; 4928; 4929,1; 4930,1; 4931,1; 4932,1; 4933,1; 4934,1; 4935,1; 4936,1; 4937,1; 4938,1; 4939,1; 4940; 4941,1; 4942,1; 4943,1; 4944,1; 4945,1; 4946,1; 4947,1; 4948,1; 4949,1; 4950,1; 4951,1; 4952,1; 4953,1; 4954,1; 4955,1; 4956,1; 4957,1; 4958,1; 4959,1; 4960,1; 4961,1; 4962,1; 4963,1; 4964,1; 4965,1; 4966,1; 4967,1; 4968,1; 4969,1; 4970,1; 4971,1; 4972,1; 4973,1; 4974,1; 4975,1; 4976,1; 4977,1; 4978,1; 4979,1; 4980; 5038,3; 5067,3.

Aḥmad b. ‘Imād ‘Antābī: 4760.

Aḥmad b. Maḥmūd al-Ğīlī al-Iṣfahbadī: 4910,1.

Aḥmad b. Muṣṭafā al-Lālī: 4802,2; 4887,3; 4888,4; 4902,2; 5028; 5042; 5043,1.

Aḥmad b. Muṣṭafā Ṭaškӧprüzāde: 5142,2; 5173,2*; 5176,1*.

Aḥmad b. Qāsim al-‘Abbādī: 5037,7.

Aḥmad Qušadalı: 5033; 5034; 5035; 5036.

Aḥmad Rašīd b. ‘Abdullāh b. amīn al-fatwā ‘Uṯmān: 4803.

Aḥmad Sūdī al-Būsnawī: 5218; 5219.

‘Alā’uddīn Aḥmad al-Ḫuğandī: 5020,2.

‘Alā’uddīn ‘Alī b. Muḥammad al-Qūšğī: 5021.

Šayḫ ‘Alī b. ‘Abdullāh b. Ḥusayn: 4789,9*;

‘Alī al-Fardī b. Muṣṭafā al-Qayṣarī: 5063,10.

‘Alī b. Muḥammad b. ‘Abduṣṣamad as-Saḫāwī: 4895,7*.

‘Antābī = Aḥmad b. ‘Imād ‘Antābī

al-Ardabīlī = Ğamāluddīn Muḥammad b. ‘Abdulġanī al-Ardabīlī

al-Astarābādī = Raḍiyuddīn Muḥammad b. al-Ḥasan al-Astarābādī

al-Astarābādī = Ruknuddīn al-Ḥasan b. Muḥammad al-Astarābādī

al-Aṭawī = Muṣṭafā b. Hamza b. Ibrāhīm b. Waliyyuddīn b. Muṣliḥuddīn al-Aṭawī

Aṯīruddīn Mufaḍḍal b. ‘Umar al-Abharī: 5145,6; 5176,2; 5181,5; 5225,4.

al-Azharī = Zaynuddīn Ḫālid b. ‘Abdullāh b. Abī Bakr b. Muḥammad al-Ğurğāwī al-Azharī

B

Bahā’uddīn ‘Abdullāh b. ‘Abdurraḥmān Ibn ‘Aqīl: 5108,1.

al-Banbānī = Ya‘qūb b. as-Sayyid ‘Alī ‘Alī-zāde al-Banbānī

Behlilović, Muhamed: 5100.

al-Birgawī = Muḥammad b. Pīr ‘Alī al-Birgawī

Buqrāṭ (Hippocrates): 5167,4.

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. ‘Abdussayyid b. ‘Alī al-Muṭarrizī: 4825,2; 4886,4; 5109,1; 5110,1; 5111,1; 5112,1; 5122,2; 5124,2; 5176,5.

Burhānuddīn az-Zarnūğī: 5225,5.

al-Bursawī = Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī

Č

al-Čārpardī = Faḫruddīn Aḥmad b. Ḥasan b Yūsuf b. Ibrāhīm al-Čārpardī

D

Dāwūd b. Muḥammad al-Qārṣī: 4776,4; 4876,5; 5063,1; 5063,3.

Dede Ḫalifa = Ibrāhīm b. Zaynuddīn Yaḥyā b. Baḫšī Kamāluddīn Dede Ḫalifa

ad-Dīnqūz = ‘Abdullāh ad-Dīnqūz

Dīnqūz = Šamsuddīn Aḥmad b. ‘Alī Dīnqūz

Ḍiyā’uddīn Abū Muḥammad ‘Abdullāh b. ‘Uṯmān al-Ḫazrağī: 5063,14.

Ḍiyā’uddīn al-Makkī: 5139,2.

F

al-Fāḍil = Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā’inī al-Fāḍil

Faḫruddīn Aḥmad b. Ḥasan b Yūsuf b. Ibrāhīm al-Čārpardī: 4833; 4834; 4835; 4836; 4837; 4838; 4839; 4840; 4841; 4842; 4843; 4844.

G, Ğ

aš-Šayḫ Ğalāluddīn Muḥammad b. Aḥmad al-Maḥallī: 5037,5*.

Ğalāluddīn Muḥammad b. As‘ad aṣ-Ṣiddīqī ad-Dawānī: 5037,9.

al-Ġalīpūlīlī = aš-Šayḫ Muṣṭafā b. Ibrāhīm al-Ġalīpūlīlī

Ğamāluddīn ‘Abdullāh b. Muḥammad b. Aḥmad al-Ḥusaynī Nuqrakār: 4845; 4846,1; 4847; 4848; 4849; 4850; 4851; 4852; 4853; 4854; 4855; 4856; 4857.

Ğamāluddīn Abū ‘Abdullāh Muḥammad b. ‘Abdullāh Ibn Mālik: 4827,2.

Ğamāluddīn Abū ‘Amr ‘Uṯmān b. ‘Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib: 4789,8; 4804,2; 4805;

4806; 4807; 4808,1; 4809; 4810; 4811,1; 4812; 4813,1; 4814,1; 4815; 4816,1; 4817,1; 4818; 4819; 4820; 4821; 4822; 4823; 4824; 4825,1; 4826,1; 4827,1; 4828,1; 4829,1; 4895,7*; 5027,2; 5044,7; 5082*; 5112,2; 5144,1; 5145,1; 5146,1; 5147; 5148; 5149; 5176,3; 5201,2.

Ğamāluddīn Abū Muḥammad ‘Abdullāh b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām: 4797,3; 4808,2; 5026,2; 5169; 5170; 5171; 5172,1; 5173,1.

Ğamāluddīn Isḥāq al-Qarāmānī: 4828,2; 5024; 5025.

Ğamāluddīn Muḥammad b. ‘Abdulġanī al-Ardabīlī: 4827,3; 5141; 5142,1; 5143.

al-Ğāmī = Nūruddīn ‘Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ğāmī

al-Ğurğānī = Abū Bakr ‘Abdulqāhir b. ‘Abdurraḥmān al-Ğurğānī

al-Ğurğānī = as-Sayyid aš-Šarīf Abū al-Ḥasan ‘Alī b. Muḥammad b. ‘Alī al-Ğurğānī

H, Ḥ, Ḫ

Ḥāfiẓuddīn Abū al-Barakāt ‘Abdullāh b. Aḥmad an-Nasafī: 4829,2.

Ḥāğğī Bābā Ibn Ḥāğğī Ibrāhīm b. Ḥāğğī ‘Abdilkarīm b. ‘Uṯmān aṭ-Ṭūsiyawī: 5126; 5127,1; 5128; 5129; 5140,2.

Ḥāğğī Ibrāhīm b. ‘Ukāša al-Ğabalī: 4919; 4920,1.

al-Ḫalīl b. Aḥmad b. ‘Amr b. Tamīm al-Farāhīdī: 5037,4.

al-Harawī = Nağmuddīn ‘Umar b. al-Harawī

Ḥasan b. ‘Alī al-Kafrāwī al-Azharī: 5168.

Ḥasan-bāšā b. ‘Ala’uddīn al-Aswad: 4981; 4982; 4983,1; 4984,1; 4985, 4986; 4987; 4988, 4989; 5135; 5136; 5137; 5138; 5139,1.

Ḥasan-efendi al-Baḥrī: 5166.

Ḫaṭṭāṭ Muṣṭafā-efendī: 5063,4.

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī: 4800; 4801,1; 5102,3; 5189; 5190; 5191; 5192; 5193; 5194; 5195; 5196,2; 5197,3; 5198,2; 5210; 5211; 5212; 5213.

I, ‘I

Ibn Āğurrūm = Abū ‘Abdullāh Muḥammad b. Muḥammad b. Dāwūd aṣ-Ṣinhāğī Ibn Āğurrūm

Ibn ‘Aqīl = Bahā’uddīn ‘Abdullāh b. ‘Abdurraḥmān Ibn ‘Aqīl

Ibn al-Ḥāğib = Ğamāluddīn Abū ‘Amr ‘Uṯmān b. ‘Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib

Ibn Hišām = Ğamāluddīn Abū Muḥammad ‘Abdullāh b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām

Ibn Kamāl-pāšā = Šamsuddīn Aḥmad b. Sulaymān Ibn Kamāl-pāšā

Ibrāhīm Ḥaqqī Arẓurūmī: 5225,2.

Ibrāhīm al-ḥāfiẓ b. Muṣṭafā al-Anqarī: 5029,2.

Ibrāhīm b. Zaynuddīn Yaḥyā b. Baḫšī Kamāluddīn Dede Ḫalifa: 4905; 4906; 4907; 4908; 4909.

al-Īğī = ‘Aḍududdīn ‘Abdurraḥmān b. Aḥmad al-Īğī

al-Imām al-A‘ẓam Abū Ḥanīfa an-Nu‘mān b. Ṯābit al-Kūfī: 4755*.

‘Iṣāmuddīn Abī al-Ḫayr Aḥmad b. Muṣṭafā Ṭāšköprüzāde: 5063,11.

‘Iṣāmuddīn Ibrāhīm b. Muḥammad b. ‘Arabšāh al-Isfarā’inī: 4861; 5037,3; 5165; 5166*.

‘Īsā Muḥammad as-Sīrawī: 4773*.

‘Īsā b. Muḥammad b. ‘Ubaydullah b. Muḥammad al-Īğī aṣ-Ṣafawī: 5037,2.

‘Īsā as-Sabrawī: 4773*.

al-Iṣfahbadī = Aḥmad b. Maḥmūd al-Ğīlī al-Iṣfahbadī

al-Isfarā’inī = ‘Iṣāmuddīn Ibrāhīm b. Muḥammad b. ‘Arabšāh al-Isfarā’inī

al-Isfarā’īnī al-Fāḍil = Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā’īnī al-Fāḍil

Ismā‘īl b. Muṣṭafā b. Maḥmūd Šayḫ-zāde: 5080,2.

‘Izzuddīn Abū al-Faḍā’il b. Ibrāhīm b. ‘Abdulwahhāb b. ‘Alī az-Zanğānī: 4789,3; 4791,3; 4814,3; 4862,1; 4863; 4864,1; 4865; 4866,1; 4867,1; 4868,1; 4869; 4870,1; 4871,1; 4872,1; 4873,1; 4874,1; 4875,1; 4876,1; 4877,1; 4922,2; 4923,2; 4924,2; 4925,3; 4926,2; 4927,2; 4929,2; 4930,2; 4931,2; 4932,2; 4933,2; 4934,2; 4935,2; 4936,2; 4937,2; 4938,2; 4939,2; 4941,2; 4942,2; 4943,2; 4944,2, 4945,2; 4946,2; 4947,2; 4948,2; 4949,2; 4950,2; 4951,2; 4952,2; 4953,2; 4954,2; 4955,2; 4956,2; 4957,2; 4958,2; 4959,2; 4960,2; 4961,3; 4963,2; 4964,2; 4965,3; 4967,2; 4968,2; 4969,2; 4970,2; 4971,2; 4972,2; 4975,2; 4976,2; 4977,2; 4979,2; 5032,2; 5038,4; 5044,5; 5067,4.

K

al-Kafawī = Muḥammad b. Ḥamīd b. Muṣṭafā al-Kafawī

Köse-zāde efendī: 4775,2; 5079,2.

L

al-Lālī = Aḥmad b. Muṣṭafā al-Lālī

al-Laqānī = Nāṣiruddīn Muḥammad b. Ḥasan al-Laqānī

al-Lārī = Raḍiyuddīn ‘Abdulġafūr al-Lārī

M

Maḥmūd (b. ‘Abdullāh) al-Anṭākī: 5046,5*.
al-Maydānī = Abū al-Faḍl Aḥmad b. Muḥammad al-Maydānī
Meḥmed b. Muṣṭafā b. ‘Alī-dede Baldirzāde: 4801,3.
Mīr Abī al-Fatḥ Muḥammad b. Amīn Maḫdūm al-Ḥusaynī as-Sa‘d: 5080,5.
Muhamed Behlilović = Behlilović, Muhamed
aš-Šayḫ Muḥammad b. ‘Abdulkarīm al-Kāfī: 5174.
Muḥammad Amīn b. Maḥmūd al-Buḫārī Amīr Pādišāh: 5037,1.
Muḥammad al-‘Ayšī at-Tīrawī: 4773; 4774; 4775,1; 4776,1; 4777,1; 4778,1; 4779; 4780; 4781,1; 4782; 4798,2; 4888,2.
Muḥammad-efendī (Mehmed-efendī) al-Beypāzārī: 5041.
Muḥammad al-Bihištī al-Isfarā’inī: 4797,2.
Muḥammad b. Ḫalīl b. Dāniyāl: 4903,3.
Muḥammad b. Ḥamīd b. Muṣṭafā al-Kafawī: 4776,3; 4777,4; 4777,5; 4778,3; 4778,4; 4789,5; 4798,1; 4799; 4886,2; 4888,3.
Muḥammad b. Muḥammad Ibn al-Ǧazarī: 4816,2; 5145,4.
Muḥammad b. Pīr ‘Alī al-Birgawī: 4777,2; 4789,6; 4789,10; 4793,1*; 4817,2; 4826,2; 4826,3; 4975,4; 5029,1; 5030,1; 5030,2; 5031,1; 5031,2; 5032,1; 5098,3; 5102,2; 5109,2; 5172,2; 5177; 5178; 5179; 5180; 5181;1; 5182; 5183; 5184; 5185; 5186,1; 5186,2; 5187; 5188; 5200; 5101,1; 5202; 5203; 5204; 5214,2.
Muḥammad Ṭāhir b. al-ḥāǧǧ Ḥusayn Ḥusnī: 5075,2.
Muḥammad Tawfīq: 5097.
Muḥammad b. Yūsuf al-Qaramānī Qara Pīrī: 5130.
Muḥammad b. Yūsuf b. ‘Umar as-Sanūsī al-Ḥasanī: 5181,11.
Muṣliḥuddīn Muḥammad b. Ṣalāḥuddīn al-Lārī: 4792.
Muṣliḥuddīn Muṣṭafā b. Ša‘bān as-Surūrī Čalabī: 4776,7; 4793,1*; 4795,2; 5013; 5041*; 5040,1; 5134.
aš-Šayḫ Muṣliḥuddīn Užičawī: 5127,3*.
Muṣṭafā b. Abī Bakr as-Siwāsī: 5047,2; 5097*.
Muṣṭafā b. Hamza b. Ibrāhīm b. Waliyyuddīn b. Muṣliḥuddīn al-Aṭawī: 5205; 5206; 5207; 5208; 5209.
aš-Šayḫ Muṣṭafā b. Ibrāhīm al-Ǵalīpūlīlī: 5196,1; 5197,1, 5198,1.
al-Muṭarrizī = Abū ‘Abdullāh Muḥammad b. Ṣāliḥ as-Sulamī al-Muṭarrizī
al-Muṭarrizī = Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. ‘Abdussayyid b. ‘Alī al-Muṭarrizī
Muẓaffaruddīn Aḥmad b. ‘Alī b. Ta‘lab Ibn as-Sā‘ātī al-Baġdādī: 5023,4.

N

Naf‘ī: 4764*.
Naǧīb ‘Āṣim: 5094.
Naǧmuddīn ‘Umar b. al-Harawī: 4984,2*; 4984,3*; 5022,1; 5026,4.
Nāṣiruddīn Muḥammad b. Ḥasan al-Laqānī: 5037,6.
Naṣūḥ b. ḥāǧǧī ‘Alī: 5029,4.
an-Nikusārī = Šamsuddīn Muḥammad b. Ibrāhīm b. Ḥasan an-Nikusārī
Nūḥ b. Muṣṭafā: 5056; 5057.
Nuqrakār = Ǧamāluddīn ‘Abdullāh b. Muḥammad b. Aḥmad al-Ḥusaynī Nuqrakār
Nūruddīn ‘Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ǧāmī: 5063,15; 5158; 5159; 5160; 5161; 5162; 5163.

Q

Qāḍīǧiq = ‘Abdullaṭīf b. Ǧalāluddīn b. Muḥammad al-Qazwīnī Qāḍīǧiq
Qara Sinān = Yūsuf b. ‘Abdilmalik b. Baḫšayiš Qara Sinān
al-Qārṣī = Dāwūd b. Muḥammad al-Qārṣī

R

Raḍiyuddīn ‘Abdulġafūr al-Lārī: 5164; 5166*.
Raḍiyuddīn Muḥammad b. al-Ḥasan al-Astarābādī: 4830; 4831; 4832.
Raḍiyuddīn Muḥammad b. Ibrāhīm b. Yūsuf at-Tādifī Ibn al-Ḥanbalī: 5037,8.
Ruknuddīn al-Ḥasan b. Muḥammad al-Astarābādī: 5151; 5152; 5153; 5154,1; 5154,2; 5155; 5156.
ar-Rūmī = ‘Abdurraḥmān b. Ḫalīl ar-Rūmī

S, Ṣ

Sa‘duddīn Mas‘ūd b. ‘Umar at-Taftāzānī: 4878; 4879,1; 4880; 4881; 4882; 4883; 4884; 4885,1; 4886,1; 4887,1; 4888,1; 4889; 4890; 4891,1; 4892; 4893; 4894; 4895,1; 4896; 4897; 4898; 4899; 4900; 4901; 4902,1; 4903,1; 4904; 4996,2; 5008,2; 5112,3; 5112,4; 5122,1; 5123; 5124,1; 5125; 5131,2; 5146,2; 5175*; 5176,1.
Saǧaqlī-zāde Muḥammad al-Mar‘ašī: 5046,5*.
as-Samarqandī = Abū Ḥāmid Naǧībuddīn Muḥammad b. ‘Alī ‘Umar as-Samarqandī
as-Samarqandī = Abū al-Layṯ Naṣr b. Muḥammad b. Ibrāhīm as-Samarqandī
as-Sayyid ‘Abdulmuḥyī an-Nakīdī: 4895,5.
as-Sayyid ‘Alī b. Bālī b. Muḥammad Mānik: 5020,1.
As-Sayyid ‘Ārif Muḥammad as-Sayyid Faḍlullah al-Ḥusaynī: 4920,3.

as-Sayyid aš-Šarīf Abū al-Ḥasan 'Alī b. Muḥammad b. 'Alī al-Ğurğānī: 4879,4; 4903,2; 4911,1; 4912; 4913; 4914; 4915; 4916; 4917; 4983,2; 5063,9*; 5080,3; 5156.

Sirāğuddīn Abū Muḥammad 'Alī b. 'Uṯmān al-Ūšī al-Farğānī: 5145,3; 5167,2; 5181,7.

Sirāğuddīn Muḥammad b. 'Umar al-Ḥalabī: 4879,3; 5157.

Sulaymān Čalabī: 5029,3.

as-Surūrī = Muṣliḥuddīn Muṣṭafā b. Ša'bān as-Surūrī Čalabī

Š

Šāh Ḥusayn-efendī al-Anṭākī: 5063,10*; 5063,12.

Šamsuddīn Aḥmad b. 'Alī Dinqūz: 4783; 4991; 4992; 4993; 4994; 4995; 4996,1; 4997; 4998; 4999; 5000; 5001; 5002, 5003; 5004; 5005; 5006; 5007; 5008,1; 5009; 5010; 5011; 5018*; 5112; 5118.

Šamsuddīn Aḥmad b. Sulaymān Ibn Kamāl-pāšā: 4828,2*; 4828,3; 4828,4; 4828,6; 4886,3; 4895,8; 4920,3*; 5014*; 5026,1; 5046,1; 5046,2; 5047,1; 5059*.

Šamsuddīn Muḥammad b. Ibrāhīm b. Ḥasan an-Nikusārī: 4984,2*; 4984,3; 5022,2; 5023,2.

Šarafuddīn Abū 'Abdullāh Muḥammad b. Sa'īd al-Būṣīrī: 5181,6.

aš-Šayḫ 'Umar: 5037,5.

T, Ṭ, Ṯ

at-Taftāzānī = Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'inī al-Fāḍil: 5113; 5114; 5115; 5116; 5117.

Ṭaškoprüzāde = Aḥmad b. Muṣṭafā Ṭaškoprüzāde

Ṭāškoprüzāde = 'Iṣāmuddīn Abī al-Ḫayr Aḥmad b. Muṣṭafā Ṭāškoprüzāde

at-Tīrawī = Muḥammad al-'Ayšī at-Tīrawī

Tūrūğī = 'Abdulqādir ar-Rūmī Tūrūğī

aṭ-Ṭūsiyawī = Ḥāğğī Bābā Ibn Ḥāğğī Ibrāhīm b. Ḥāğğī 'Abdilkarīm b. 'Uṯmān aṭ-Ṭūsiyawī

U, 'U

aš-Šayḫ 'Umar: 5037,5.

W

Walī b. Aḥmad: 4761*.

Waliyyuddīn b. Ḫalīl al-Kāfī: 5076.

al-Wārdārī = Aḥmad b. 'Alī b. Aḥmad al-Wārdārī

Y

Yaḥyā b. Ibrāhīm b. 'Abdussalām az-Zanğānī: 4879,2; 4918; 5023,3.

Yaḥyā b. Naṣūḥ b. Isrā'īl: 5150,2.

Ya'qūb b. as-Sayyid 'Alī 'Alī-zāde al-Banbānī: 5131,1; 5132,1; 5133,1.

Yūsuf b. 'Abdilmalik: 4911,2.

Yūsuf b. 'Abdilmalik b. Baḫšayiš Qara Sinān: 4785,2; 4786; 4858; 4859,1; 4990.

Yūsuf b. 'Uṯmān al-Ḥalīmī al-Iskilībī al-Islāmbūlī: 5197,2*.

Z, Ẓ

az-Zanğānī = 'Izzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb b. 'Alī az-Zanğānī

az-Zanğānī = Yaḥyā b. Ibrāhīm b. 'Abdussellām az-Zanğānī

Zaynuddīn Ḫālid b. 'Abdullāh b. Abī Bakr b. Muḥammad al-Ğurğāwī al-Azharī: 5150,1.

Zaynuddīn Muḥammad b. Abī Bakr b. 'Abdulmuḥsin ar-Rāzī: 5181,8.

INDEKS PREPISIVAČA

Ā, A, ʻA

Abdulah Babić iz Stranjana (Zenica) = Babić, Abdulah iz Stranjana (Zenica): 5149.

ʻAbdulbāqī b. Aḥmad b. Yūsuf: 4996,1-2.

ʻAbdulğabbār b. ʻAbdilkarīm: 5010.

ʻAbdullāh: 4857.

ʻAbdullāh b. ...: 4882.

ʻAbdullāh b. ...? al-Qūnyawī: 4765.

ʻAbdullāh b. munlā Ṣāliḥ Hromić = Hromić, ʻAbdullāh b. munlā Ṣāliḥ

ʻAbdullāh b. Ṣāliḥ b. Aḥmad iz Kalin hadži Alijine mahale u Sarajevu: 4871,4.

ʻAbdullāh b. Sulaymān: 4930,1-5.

ʻAbdullaṭīf b. mawlānā Ḥusayn b. mawlānā Ibrāhīm b. mawlānā Maḥmūd: 4891,1.

ʻAbdurraḥmān b. Aḥmad b. Ṣāliḥ ...: 4878.

ʻAbdurraḥīm ʻAlī b. Ibrāhīm ar-Rūmī: 4906.

ʻAbdurraḥmān b. Muḥammad: 5192.

Aḥmad: 4764.

Aḥmad: 5205.

Aḥmad ...?: 4791,2-4.

Aḥmad b. (ʻAbdul)bāqī: 4996,3.

Aḥmad b. ʻAbdulfattāḥ: 4917.

Mullā Aḥmad b. ʻAbdulfattāḥ: 4774.

Aḥmad b. Aḥmad: 4785,3.

Aḥmad, imam Ekmekčī-dede: 5132,1.

Aḥmad b. Ḥasan: 5193.

Aḥmad b. Ḥasan al-Ihlawnawī (iz Livna): 4828,2-4.

Aḥmad b. Ḥusayn iz Travnika: 5025.

Aḥmad b. Maḥmūd iz Zenice: 5019.

Aḥmad b. al-ḥāğğ Rağab al-Mūstārī (iz Mostara): 5034.

Aḥmad b. Ṣāliḥ, soḫta u Karađozbegovoj medresi u Mostaru: 4847.

Aḥmad b. ʻUmar-efendī: 4863.

Ahmed Korkut: 5053.

al-Ḥāğğ ʻAlī b. Abū Bakr: 4930,4*.

ʻAlī b. Bālī al-Aqḥiṣārī: 4993.

ʻAlī b. Ibrāhīm: 5062.

ʻAlī b. Muḥammad al-Azharī: 4982.

'Alī b. Muṣṭafā: 4789,6.
'Alī b. 'Umar: 4913.
'Aliyyuddīn b. 'Umar Sulṭān-šāh: 4910,2.
Aqāğān b. Maḥmūd b. Muḥammad aṣ-Ṣabbāġ: 4983,1-2.
Ayyūb al-Qaralī: 5114.

B

Soḫta Bālī az-Zagorī: 5115.
al-Busnawī as-Sārāyī al-Yāzīğī: 5217,1-3.
Buṭmīr-zāde šayḫ Aḥmad: 5069.

Č

Čelić, Ṣāliḥ b. Muṣṭafā: 4778,1-4; 4819; 4889; 4997.

D

Dāġir Ibrāhīm al-Ġarīqī: 5215.
Darwīš Ṣāliḥ b. Bayrām: 5152.
Ḏūlfiqār b. 'Alī al-Busnawī (Bosanac): 4846,1-2.

E

Edhem Teskereğī-dede: 5050.

F

Ḥāfiz Fayḍullah b. Su'ād Mehmed-paša: 4795,1-2.

Ğ, Ġ

Ğamal b. 'Umar: 5023,2-4.

H, Ḥ, Ḫ

Ḫalīl ...: 4827,2-3.
Ḫalīl: 5222,1.
Ḫalīl b. 'Abdullāh: 5156.
Munlā Ḫalīl b. Aḥmad: 5040,4.
Ḫalīl al-Busnawī: 5080,1-5.
Ḫalīl b. Muḥammad b. Ḥusayn: 4934,1-5.
Ḫalīl b. Ṣāliḥ Būsnawī (Bosanac): 5108,2; 5222,3-5.
Ḥasan b. Abī Bakr al-Isfahānī: 4835.
Ḥasan b. Maḥmūd: 4903,5.
Ḥasan b. Muḥammad: 5181,6-7.
Ḥasan b. Muḥammad al-Busnawī (Bosanac): 4776,1-5.
Ḥasan b. Muḥammad Īzeničawī (iz Zenice): 5051.
Ḥasan b. Muṣṭafā: 5161.
Munlā Ḥasan b. Rasūl: 4925,2.
Ḥasan b. 'Uṯmān: 4995.
Hromić, 'Abdullāh b. munlā Ṣāliḥ: 4777,1-5; 5032,1-2; 5071,1-4.
Ḥusayn: 4794,1.
Ḥusayn b. Aḥmad: 5157.
al-Ḥusayn b. Ibrāhīm: 5106.
Ḥusayn b. munlā b. Ismā'īl: 5159.
Ḥusayn b. Muṣṭafā: 5209.
Ḥusayn b. Muṣṭafā al-Qūčḥiṣāri (القوجحصاري): 4789,10.
Ḥusayn b. 'Umar: 4864,1-2.
Ḥusayn b. 'Umar: 5136.
Ḥusayn b. Walī: 4965,2-3.

I, Ī

Ibrāhīm b. 'Abdullāh Žapčawī (iz Žepča): 4932,1-4.
Ibrāhīm b. 'Alī: 4763.
Ibrāhīm b. Ḥasan ...: 4809.
Ibrāhīm b. Muḥammad: 5109,1-3.
Ibrāhīm b. Muḥammad b. Nūḥ Ḫoğa-zāde al-Ihlawnawī (iz Livna): 4933,1-5.
Ibrāhīm b. Murād: 4922,1.
Ḥāfiẓ Ibrahīm b. Muṣṭafā Imamović: 5145,1-5.
Ibrāhīm, soḫta al-Mustārī u Karađoz-begovoj medresi: 4885,1-2.
Ibrahīm Sūdić Būsnawī (Bosanac) = Sūdić, Ibrahīm Būsnawī
Ibrāhīm b. Sulaymān: 4994.
Ibrāhīm b. al-ḥāğğ Šuğā': 4880.
al-Ḥāğğ Ibrāhīm b. Yūsuf Busnawī iz Ključa: 5196,1-2.
'Īsā b. Aḥmad ad-Durrī: 4860.
Isḥāq b. Ḥusayn: 4924,1-3.
Isḥāq b. Muṣṭafā al-Ihlawnawī (iz Livna): 4895,3-4.
Ismā'īl b. Ibrāhīm Mi'āqī-zāde: 4766.
Ismā'īl b. Ibrāhīm b. Sulaymān: 4802,1-2.
Istūlčalī (iz Stoca) Čelić-zāde Ṣāliḥ b. Muṣṭafā = Čelić, Ṣāliḥ b. Muṣṭafā

K

Kadribašić, Jusuf: 5098,1-5; 5099; 5201,1-2.
Kadunić, Zakir: 4790.
Kamāl b. al-ḥāğğ 'Alī b. Sayyidī: 5154,1.
Kāmil Šukrī b. Ibrāhīm Anqarawī: 4803.
Kreho-zāde (Krehić) Ṣāliḥ-beg: 4756,1-2.
Kulenović, hafiz Mustafa: 5055.

M

Maḥmūd: 5197,1-3.
Maḥmūd b. Ḥusayn al-Busnawī (Bosanac): 4775,1-2.
... b. Maḥmūd: 4817,1-2.
Maḥmūd b. 'Umar-efendī iz Župan potoka u Novoj mostarskoj tekiji: 4864,3.
Maqṣūd b. aš-šayḫ Ḥusayn: 4865.
Muḥammad: 5052,1-5.
Muḥammad al-Beybāzārī: 5041.
Muḥammad b. Dāwud: 4815.
Muḥammad b. Ḥasan b. 'Īsā: 5113.
Muḥammad Ḥasan Muḥammad al-'Ašnahī: 4833.
Soḫta Muḥammad b. Ḥusayn ḥāfiẓ Medanhodžić iz Bosanske Gradiške: 5094.
Muḥammad b. Ibrāhīm: 4796,1-2.
Muḥammad al-Kūtāhī: 5046,5.
Muḥammad b. Luṭfullah: 5142,1.
Muḥammad b. Maḥmūd al-Banāluqawī (iz Banjaluke): 4829,2.
Muḥammad b. Muḥammad-efendī al-qāḍī b. Muḥyiddīn iz kasabe Prozor: 4887,1-4.

Muḥammad b. Mūsā al-Bursawī: 4929,1-5.
Muḥammad b. mullā Mūsā as-Sayyidī: 5037,1-9.
Muḥammad b. Muṣṭafā Nawābādī: 4946,1-5.
Munlā Muḥammad al-Poturī: 4848.
Muḥammad b. Ṣafar: 4879,1-4.
Muḥammad b. Sulaymān: 4905.
Muḥammad Šayḫ-zāde Izeničali (iz Zenice): 5029,1.
Muḥammad b. al-ḥāǧǧ 'Umar: 4923,1-4.
Munlā Muḥammad b. 'Uṯmān Topčić iz Bihaća: 5040,2.
Muḥammad b. Walī al-Izwurniqī (iz Zvornika): 4861.
Muḥammad b. Yūsuf b. Muḥammad Šams al-Ardabilī: 4834.
al-Mu'min b. Ismā'īl al-Armanākī (الارمناكي): 5118,1-2
Mūsā b. Ibrāhīm: 4910,1.
Muṣlī b. 'Umar: 4807.
Munlā Muṣṭafā: 5040,3.
as-Sayyid Mūsā-efendī: 4888,4.
Muṣṭafā b. Aḥmad: 5167,4.
Muṣṭafā b. Aḥmad: 5180.
Muṣṭafā al-Būsnawī (Bosanac): 4888,2.
Muṣṭafā b. Durmiš: 4912.
Muṣṭafā b. Ḫalīl al-Mūstārī (iz Mostara): 5035.
Muṣṭafā Ḥalīmī Yīwāġī-zāde: 5225,1.
Muṣṭafā b. Ḫurram: 5220.
al-Ḥāǧǧ Sayyid Muṣṭafā al-ḥāfiẓ Ibrāhīm: 5057.
Muṣṭafā b. Ismā'īl: 4805.
Hafiz Mustafa Kulenović = Kulenović, hafiz Mustafa
Muṣṭafā b. Qawuq: 4911,1-2.
Muṣṭafā b. 'Umar al-Mawrawī: 5164.

N

Nāṣūḥ b. 'Uṯmān: 5165*.
Nūḥ b. Maḥmūd: 5140,2.

Q

Qūlī-zāde Aḥmad al-Mustārī (iz Mostara): 5067,2.

S, Ṣ

Ṣādiq b. Ibrāhīm: 4808,-2.
Ṣāliḥ b. Muṣṭafā Čelić = Čelić, Ṣāliḥ b. Muṣṭafā
Ṣāliḥ b. Muṣṭafā al-Mustārī (iz Mostara): 5211.
Ṣaliḥ b. Muṣṭafā Šemić = Šemić, Ṣaliḥ b. Muṣṭafā
Ṣāliḥ b. Ša'bān an-Niqšikawī (iz Nikšića): 4797,2.
Sūdić, Ibrahīm Būsnawī: 5206.
Ṣūfī-zāde (Sofić) mullā Aḥmad b. 'Alī b. Muṣṭafā-efendī iz Konjica: 5103.
Sulaymān b. Muḥammad: 4958,1-4.
Sulaymān b. 'Umar Busnawī (Bosanac): 4789,1-4.
Sulaymān Yayčawī (iz Jajca): 4937,1-5.

Š

Šamsuddīn b. Nūruddīn al-Armanākī: 4839.
Šemić, Ṣaliḥ b. Muṣṭafā: 4798,1-2.
Šu'ayb b. Ḥasan b. Yūnus: 4764*.

T, Ṭ, Ṯ

Tāǧuddīn b. Ḥusayn: 4969,1.

U, 'U

Soḫta 'Umar Ḥasan Ṭūzlawī (iz Tuzle): 4937,6.
'Umar b. Ḥusayn iz Livna: 5119,1-2.
'Umar b. ḥāǧǧ Maḥmūd: 5158.
Munlā 'Umar b. al-ḥāǧǧ Raǧab: 4931,1-5.
'Uṯmān Isqupyawī: 5041,1.
al-Ḥāfiẓ 'Uṯmān b. al-ḥāfiẓ 'Umar as-Siwāsī: 4938,5.
Šayḫ Uways b. Ismā'īl: 4884.

W

Wīsuqalī (iz Visokog) Rušdī b. Ḥusayn-efendī: 5083.

Y

Yaḥyā b. Ḥusayn: 4976,13.
Ya'qūb b. Uways: 4896.
Yūsuf Kadribašić = Kadribašić, Yusuf
Yūsuf b. Mūsā: 4986.

Z, Ẓ

Zaynu'ābid ... Ḥusayn ...: 4822.

INDEKS VAKIFA I VLASNIKA

Ā, A, ʻA

Abdić, ʻUṯmān-efendī b. Ḥasan: 4987.

Abdulah Hodžić = Hodžić, Abdulah

Abdulah Kresić = Kresić, Abdulah

Abdulah-Bego Omerčić = Omerčić, Abdulah-Bego

ʻAbdullāh b. ...: 4882.

ʻAbdullāh ... Aḥmad ... efendī: 5166.

ʻAbdullāh b. Aḥmad Qanṭamirī-zāde = Kantamirija, ʻAbdullāh-efendī

ʻAbdullāh b. Ḥusayn: 4865.

ʻAbdullāh munlā Ibn al-ḥāǧǧ Ṣāliḥ-efendī Wahbī-zāde: 4883.

ʻAbdullāh b. Ibrāhīm: 5137.

ʻAbdullāh b. Ibrāhīm Ḥillī: 4946,1.

ʻAbdullāh b. Muḥammad Šakota-zāde iz Sarajeva: 4913.

ʻAbdullāh Zuhrī: 5056.

Abdulatif Đulbija = Đulbija, Abdulatif

Aganagić, Muhamed-aga: 4810; 4812; 4873,1; 4914; 4978,1; 4999; 5015;

as-Sayyid Aḥmad: 4907.

Aḥmad, učenik Gazi Husrev-begove medrese: 5151.

al-Ḥāǧǧ Aḥmad-efendī, muderis Gazi Husrev-begove medrese: 4965,1.

Aḥmad Ǧawdat Ṭrabūzānī: 5142,1.

Aḥmad-efendī Hadžiabdić = Hadžiabdić, Aḥmad-efendī

Aḥmad b. Muḥammad-efendī: 5133,1.

Aḥmad b. šayḫ Muḥammad: 4885,1.

Aḥmad b. Muḥammad Erzekī-zāde: 4895,1.

Aḥmad b. Muḥammad as-Sarāyī (iz Sarajeva): 4905.

Aḥmad b. Murād: 4912.

Aḥmad b. Muṣṭafā: 4842.

Aḥmad b. aš-šayḫ Muṣṭafā: 4858.

Aḥmad b. Muṣṭafā, muderris u Gazi Husrev-begovoj medresi: 4907; 5021; 5178.

Aḥmad b. al-ḥāǧǧ Raǧab al-Mūstārī: 5034.

Aḥmad b. Ṣāliḥ al-Mūstārī: 4847.

Aḥmad Ṯābit b. Muṣṭafā ʻAbid Čokaǧī-zāde: 5172,1.

Aḥmad Ṭāšči-zāde: 4829,2.

Ahmed Selimović = Selimović, Ahmed

‘Alī b. Ḥasan al-Mūstārī Ğābī = Džabić, ‘Alī b. Ḥasan al-Mūstārī Ğābī
‘Alī b. Ibrāhīm b. Ḫalīl b. Bakir: 5169.
Ali-Riza Hadžiomerović = Hadžiomerović, Ali-Riza
Asif Šećibović = Šećibović, Asif
‘Aṣim-efendī Muftī-zade = Muftić, ‘Aṣim-efendī
Ayyūb-efendī Travničanin: 4809.
Mullā Ayyūb Pehliwān-zāde: 5085.

B

Bakir-aġa: 4910,1.
Mullā Bakir b. Aḥmad-pašazāde: 4812.
Bāzirgān Keteñğī Muṣṭafā-āġāzāde As‘ad Munlā: 4802,1.
Behaudin Hadžimejlić = Hadžimejlić, Behaudin
Besim Korkut = Korkut, Besim
Bojić, Ḥasan-efendī: 4755; 4869; 4890; 4920,1.
Brkanija, Munira: 5227.
Būsnali (Bosanac) Ḥusayn b. al-ḥāğğ Ibrāhīm-efendī: 4765.
Busnawī Ḥasan b. al-ḥāğğ Ibrāhīm-efendī Ṣānalī (iz Sane): 5153.
Bōyo-zāde (Ḥasan-efendī) = Bojić, Ḥasan-efendī

Č

Čaršimamović, Muhamed: 5051; 5181,1.

Ć

Ćesko, Safet: 5044,1.
Ćurčić, Darwīš-āġā: 4797,1.

D

Darwiš-āġā: 4837.
Darwīš-āġā Ćurčī-zāde = Ćurčić, Darwīš-āġā
Munlā Darwīš b. al-ḥāğğ Ḥāfiẓ-efendī: 5027,1.
Darwīš b. Muḥammad al-ḥāğğ ‘Alī: 4804,1.

Đ

Đulbija, Abdulatif: 4991.
Đumišić = Sīm-zāde

DŽ

Dženetić, Muṣṭafā-beg b. Fayḍullah-beg b. Ismā‘īl-beg: 5065; 5156.

E

H. hfz. Ekić: 4943,1.
Elčī al-ḥāğğ Ibrāhīm-paša: 4838; 4846,1; 5000; 5018; 5119,1; 5139,1.
Elkaz, Hidajet: 5189.
Emin Islamovski = Islamovski, Emin

G, Ġ, Ğ

Ğalāluddīn ‘Alī-pāša: 4892.
Ğannatī-zāde Muṣṭafā-beg b. Fayḍullah-beg b. Ismā‘īl-beg = Dženetić, Muṣṭafā-beg b. Fayḍullah-beg b. Ismā‘īl-beg
Ğumhūr b. Muṣṭafā: 4911,1.

H, Ḥ, Ḫ

Hadžiabdić, Aḥmad-efendī: 5086.
Hadžimejlić, Behaudin: 4942,1; 5112,1; 5203.
Hadžiomerović, Ali-Riza: 5225,1.
Halilbašić, dr. Ibrahimbeg: 4900; 4945,1; 5107; 5130; 5141.
Ḫalīl b. Kreso al-ḥāğğ Ṣāliḥ*: 4836.
Ḫalīl b. Ṣāliḥ al-Busnawī (Bosanac): 4923,1.
al-Ḥāğğ Ḫalīl-efendī b. Ṣāliḥ Harsanklī: 4852*; 4913*; 5036*; 5062*; 5222,1*.
Mullā Hamza Bošnjak: 5075,1.
Ḥamza b. Ibrāhīm: 4911,1.
Hasandedić, Hifzija: 4887.
Ḥasan b. Ḥusayn Čanawī: 5205.
al-Ḥāğğ Ḥasan-efendī Graćaničawī (iz Graćanice): 5122,1.
Hasan Kapić = Kapić, Hasan
Ḥasan b. ḥāğğ Muṣṭafā-beg Lakiš-zāde (Lakišić): 5152.
Hidajet Elkaz = Elkaz, Hidajet
Hifzija Hasandedić = Hasandedić, Hifzija
Hodžić, Abdulah: 5160.
Hromić, Salih-efendi: 4979,1; 5029,1; 5126.
Hrōmo-zāde Ṣaliḥ-efendī = Hromić, Salih-efendi
Ḥusayn b. Ḥasan: 4912.
Ḥusayn-efendī b. al-ḥāğğ Ibrāhīm-efendī Busnawī iz Kamengrada: 5196,1.
Ḥusayn Sāmī b. Muṣṭafā: 4779;
Ḥusayn b. Zayd: 4762.

I, ʿI

Muderis Ibrāhīm: 4773.
Ibrāhīm-paša: 4860.
Ibrahim-paša iz Počitelja: 4940.
Dr. Ibrahimbeg Halilbašić = Halilbašić, dr. Ibrahimbeg
as-Sayyid Ibrāhīm Ḥilmī: 4960,1.
Ibrāhīm-efendī b. Ibrāhīm-efendī: 4898.
al-Ḥāğğ Ibrāhīm-āġā b. Islām Ispūžlī iz Travnika = Ispužlī, al-ḥāğğ Ibrāhīm-āġā b. Islām
Ibrāhīm b. Muḥammad al-ḥāğğ Ibrāhīm: 5142,1.
Ibrāhīm b. al-ḥāğğ Muṣṭafā: 4927,1.
al-Ḥāğğ Ibrāhīm Šam‘ī-zāde: 5061,1.
Ibrišimović, Kasim: 4868,1.
Idris Merdanić = Merdanić, Idris
Imširović, Ibrahim: 4790.
Islamovski, Emin: 4799; 5213.
Ismail Haki Resulbegović = Resulbegović, Ismail Haki
Ismā‘īl Kor ‘Alī-āġāzāde: 4953,1.
Ismail Selimović = Selimović, Ismail
Ispužlī, al-ḥāğğ Ibrāhīm-āġā b. Islām: 4852; 5062.

J

Jakub Memić = Memić, Jakub
Jusuf Kadribašić = Kadribašić, Jusuf

K

Kadribašić, Jusuf: 5098,1; 5099; 5201,1.

Kapić, Hasan: 5103.
Karađozović, Murteza-efendī: 4922,1.
Kasim Ibrišimović = Ibrišimović, Kasim
Korkut, Besim: 5053.
Kresić, Abdulah: 4836.

L

Laylağī-zāde ḥāfiẓ Aḥmad-efendī: 5164.

LJ

Ljubunčić, Ibrahīm-efendī: 4830.

M

Maḥmūd: 4907*.
Maḥmūd b. al-ḥāǧǧ Muḥammad b. Ibrāhīm: 4808,1.
Maḥmūd-efendī b. Ṣāliḥ-efendī Nīšiklī: 5005.
Mehmedović, Sead: 5136.
Meho Mrakić= Mrakić, Meho
Mehremić, 'Uṯmān b. Muṣṭafā: 5222,1.
Memić, Jakub: 5208.
Merdanić, Idris: 4791,1.
Mešić, Suvad: 4757,1.
Mirsad Žunić = Žunić, Mirsad
Mrakić, Meho: 4830.
Muderris-zāde: 4781,1.
Muftī-zāde Ḥasīb Ibrahim al-Prūzurī (iz Prozora): 5174.
Muftić, Salim-efendija: 4826,1; 4858; 4964,1.
Muftī-zāde Sarāyī Muḥammad: 5002.
Muhamed-aga Aganagić = Aganagić, Muhamed-aga
Muhamed Čaršimamović = Čaršimamović, Muhamed
Muḥammad: 5052,1.
as-Sayyid Muḥammad: 4907.
aš-Šayḫ Muḥammad: 4821.
Muḥammad-efendī, glavni imam u Travniku: 4953,1.
Muḥammad b. Abī Bakr: 4779.
Muḥammad b. Aḥmad: 4779.
Muḥammad b. Aḥmad iz Prozora: 4914.
Mullā Muḥammad b. šayḫ al-ḥāǧǧ 'Alī: 5015.
Muḥammad b. 'Alī-efendī Ǧābī-zāde (Džabić): 5034.
Muḥammad Amīn, muftija u Dubici: 4991.
Muḥammad al-Bursawī Sirāǧ-zāde: 4832.
Muḥammad b. Ibrāhīm: 4912.
Muḥammad b. Ibrahim: 5003.
Muḥammad b. Ibrāhīm Goraždawī: 4849.
Muḥammad Isḥāq: 5096.
Darwiš Muḥammad b. Ismā'īl as-Sīwāsī: 4832.
Muḥammad b. Muḥammad Tūfenkī-zāde: 5104,1.
Muḥammad b. Mūsā b. Ḥusayn b. Yūnus b. Mūsā b. Bakīr: 5151.
Darwiš Muḥammad b. Muṣṭafā b. al-ḥāǧǧ Muṣafā b. al-ḥāǧǧ 'Alī b. Maḥmūd b. al-ḥāǧǧ 'Alī: 4933,1; 4974,1; 5176,1.

Muḥammad Nālī-zāde: 5134.
Muḥammad b. al-Qurd: 4964,1.
Muḥammad Ṣādiq Abū 'Alī: 5096.
Muḥammad b. al-ḥāǧǧ Sulaymān: 5163.
Muḥammad Šākir b. Muḥammad Mu'īd: 4810.
Muḥammad b. Terzol: 4911,1.
Muḥammad b. Waliyyuddīn: 5124,1.
Muharem Omerdić = Omerdić, Muharem
Muidović, dr. Munib: 4828,1; 5219.
Mujezinović, Mustafa: 4938,1.
Mujković, Redžep: 5186,1.
Dr. Munib Muidović = Muidović, dr. Munib
Munira Brkanija = Brkanija, Munira
Munlā Mūsā: 4884.
Munlā Mūsā: 5030,1.
Murteza-efendī Karađozović = Karađozović, Murteza-efendī
Mūsā b. Ḥusayn b. Yūnus b. Mūsā b. Bakīr: 5151.
Mūsā b. Muḥammad: 4842*.
Muṣṭafā: 4815.
al-Ḥāǧǧ Muṣṭafā: 4773.
al-Ḥāǧǧ Muṣṭafā: 4845.
al-Ḥāǧǧ Muṣṭafa: 4953,1*.
al-Ḥāǧǧ Muṣṭafā-āǧā: 5212.
al-Ḥāǧǧ Muṣṭafā-efendī: 5025.
Mullā Muṣṭafā: 4755.
Muṣṭafā b. al-ḥāǧǧ Aḥmad: 5127,1.
Muṣṭafā Bahǧat: 5096.
Muṣṭafā ... Būsnawī: 5212.
Muṣṭafā b. Ibrāhīm: 5169.
Muṣṭafā b. Muḥammad b. Ḫalīl al-Mūstārī (iz Mostara): 4883.
Muṣṭafā-zāde mullā Muṣṭafā: 4892.
Mustafa Mujezinović = Mujezinović, Mustafa
Muṣṭafā-zāde Ṣāliḥ: 5102.
Muṣṭafā Šawqī: 4769; 4815.
Darwiš Muṣṭafā b. 'Uṯmān: 5220.
Muẓaffarī-zāde al-ḥāǧǧ 'Abdulqādir-efendī: 4807; 4880; 4905;

N

Nāṣūḥ b. 'Uṯmān: 5165.
Naẓīf Āǧā-zāde 'Umar-efendī: 5164.
Nūḥān Ibn 'Abdullāh-zāde: 4931,1.
Nūrika al-ḥāǧ Ḥasan-efendī al-Gradačawičawī (Gradaščević): 4776,1; 4893;
Nuwalī (Novljanin) Bošnjak 'Alī-efendī: 5004.

O

Omeraga Šehagić = Šehagić, Omeraga
Omerdić, Muharem: 5006.
Omerčić, Abdulah-Bego: 5101,1.
Osman Asaf Sokolović = Sokolović, Osman Asaf
Osman Šehdi = Šehdi, Osman

P

Pehlivanović, Ibrahim: 5085.
Poričanin: 4952,1.

Q

Qāḍī-zāde as-Sayyid Ḥusayn Ḥusnī: 4964,1.

R

Rāġib b. Hāšim-efendī iz Fojnice: 5189.
Ramaḍān b. Muṣṭafā: 4986.
Redžep Mujković = Mujković, Redžep
Resulbegović, Ismail Haki: 4988; 5079,1.
Rustem Rustempašić = Rustempašić, Rustem
Rustempašić, Rustem: 5060.
Rušdī al-ḥāġġ Muḥammad: 5218.

S, Ṣ

Safet Ćesko = Ćesko, Safet
Ṣafwat b. Ibrāhīm an-Nawasīnī (iz Nevesinja) Rabāš-āġāzāde?: 5061,1.
Ṣāliḥ: 4919.
Mullā Ṣāliḥ-efendī: 5205.
Ṣāliḥ-efendī al-Anqarawī: 5046,5.
Ṣāliḥ b. Isḥāq: 4998.
Ṣaliḥ b. Muṣṭafā Šemić = Šemić, Ṣaliḥ b. Muṣṭafā
Ṣāliḥ Niyāzī al-Aḥnaṣwī b. Muḥammad b. Fayḍullah Oġuz-zāde: 4830.
Ṣāliḥ Nūrī b. Ibrāhīm iz Konjica: 5134.
Ṣāliḥ b. Ša'bān an-Niqšikawī (iz Nikšića): 4797,1; 4875,1.
Salim-efendija Muftić = Muftić, Salim-efendija
al-Ḥāġġ as-Sayyid ḥāfiẓ Muṣṭafā al-Qunyawī: 5137.
Sead Mehmedović = Mehmedović, Sead
Selimović, Ahmed: 5158.
Selimović, Ismail: 4931,1; 4956,1; 5157; 5194.
Serdarevići iz Zenice: 4992.
Sīm-zāde: 4807; 4880; 4905.
Sirćo hadži hafiz Asim-efendija: 4995; 5135; 5223.
Sokolović, Osman Asaf: 4761; 4801,1; 4802,1; 4804,1; 4824; 4850; 4901; 4927,1; 4937,1; 4939,1; 4948,1; 4963,1; 4993; 5025; 5046,1; 5047,1; 5059; 5072,1; 5073; 5076; 5096; 5104,1; 5105; 5128; 5142,1; 5148; 5161; 5165; 5174; 5214,1; 5215; 5217,1; 5230.
Strnak ḥāġġī Muḥammad-efendī: 4770; 4996,1.
Ḥāfiẓ Sulaymān: 4910,1.
Sulaymān 'Alī-efendī: 5004.
Sulaymān-efendī Ḥasan-āġāzāde, učenik Atmejdan medrese u Sarajevu: 5223.
Sulaymān-efendī Mutawallī-zāde Yāniyawī: 4991.
Darwīš Sulaymān Tezkereġī Ibrāhīm-efendīzāde: 5050.

Mullā Sulaymān al-Waṣfī b. Ḥusayn b. 'Umar Dubūylawī (iz Brezova Polja, Doboj): 4874,1.
Svrzo 'Iṣmat-efendī b. Waysil-efendī as-Sarāyī: 4845; 4969,1.
Svrzo Meḥmed-efendī b. Muḥammad-āġā: 4961,1; 4968,1; 4986.

Š

Sayyid Šarīfuddīn al-Qādirī: 4894.
Šećibović, Asif: 4887,1.
Šehagić, Omeraga: 4924,1.
Šehdi, Osman: 4767; 4773; 4811,1; 4817,1; 4832; 4839; 4852; 4880; 4891,1; 4912; 4923,1; 4944,1; 5012; 5063,1; 5066,1; 5080,1; 5108,1; 5133,1; 5140,1; 5152; 5179; 5218; 5222,1.
Šemić, Ṣaliḥ b. Muṣṭafā: 4798,1.

T, Ṭ, Ṯ

Tā'imī-zāde Muṣṭafā-efendī: 4983,1.
Teufik Vareniković = Vareniković, Teufik
Tuzlić, Ahmed: 4876,1; 4878.

U, 'U

al-Ḥāġġ 'Umar-efendī: 5166.
'Umar b. 'Alī Ḫalīf: 4914.
al-Ḥāġġ 'Umar-efendī Aqhiṣārī (iz Prusca): 4950,1.
Mullā 'Umar al-Fučawī (iz Foče): 5151.
Umm Kulṯūm: 4836.
'Uṯmān-efendī, muderis Sīm-zāde medrese u Sarajevu: 4806.
Munlā 'Uṯmān b. Bašīr: 5160.
'Uṯmān-efendī b. Ḥasan Abdić = Abdić, 'Uṯmān-efendī b. Ḥasan
'Uṯmān b. Muḥammad: 4804,1.
'Uṯmān b. Muṣṭafā Mehremić = Mehremić, 'Uṯmān b. Muṣṭafā:

V

Vareniković, Teufik: 5082; 5109,1; 5147; 5224.

W

Wīsuqalī (iz Visokog) Rušdī b. Ḥusayn-efendī: 5083.

Y

Yūsuf Qayṭaz-zāde: 5091.
Yūsuf b. Ṣāliḥ al-Mūstārī: 4136.

Ž

Žunić, Mirsad: 5166.

INDEKS MJESTA

Ā, A, ʻA

ʻAbdullāh-efendī medresa na Krimu: 5159.

Ajni-begov mekteb: 4913; 5222,1.

Ajni-begzāde mekteb: 4852; 5036; 5062.

Aqḥiṣār = Prusac

Arḫūh (آرخوه): 4789,5.

ارتجة medresa: 4911,1.

Ašraf-zāde džamija u Beyšehiru: 5046,5.

ʻAtīq medresa: 4789,1-4.

Atmejdan u Istanbulu: 4846,1-2.

Atmejdan medresa: 5223.

B

Beyšehir: 5046,5.

Banjaluka: 4829,2; 5111,1; 5123.

Biblioteka:

-Gazi Husrev-begova biblioteka: 4766; 4774; 4775,1; 4778,1; 4787; 4792; 4797,1; 4805; 4819; 4825,1; 4829,1; 4831; 4853; 4879,1; 4934,1; 4936,1; 4954,1; 4965,1; 4982; 5001; 5021; 5030,1; 5040,1; 5043,1; 5088; 5098,1; 5099; 5106; 5115; 5178.

-Karađoz-begova biblioteka: 4820; 4822; 4847; 4855; 4860; 4921; 4930,1; 4940; 4984,1; 5016; 5031,1.

-Osman Šehdijina biblioteka: 4767; 4773; 4811,1; 4817,1; 4832; 4839; 4852; 4880; 4891,1; 4912; 4923,1; 4944,1; 5012; 5063,1; 5066,1; 5080,1; 5108,1; 5133,1; 5140,1; 5152; 5179; 5218; 5222,1.

Birkī (بركي) medresa: 5023,2-3.

Bihać: 5040,2.

Bijeljina: 5102,1; 5186,1.

Bosanska Gradiška: 5094.

Brčko: 5098,1-5; 5099; 5201,1.

Brezovo Polje: 4874,1.

Budim: 4937,6.

Bugojno: 5189.

Bursa: 4905.

Busovača: 4942,1; 5112,1.

C

Careva mahala (Sarajevo): 5222,1.

Carigrad = Istanbul

Č

Čačak medresa u Brčkom: 5098,1-5; 5099; 5201,1.

Čapljina: 5103.

D

Dede (kadiluk صبوجه): 5180.
Defterdar medresa u Istanbulu: 5206.
Dubica: 4991.

Đ

Đumišića medresa = Sīm-zāde medresa

E

Egipat: 5194.
Elči Ibrahim-pašina medresa: 4794,1; 4809; 4816,1; 4818; 4821; 4833; 4838; 4842; 4846,1; 4861; 4877,1; 4881; 4892; 4897; 4902,1; 4919; 4933,1; 4935,1; 4947,1; 4955,1; 4957,1; 4974,1; 4976,1; 4985; 4990; 5000; 5007; 5008,1; 5013; 5018; 5024; 5026,1; 5027,1; 5028; 5033; 5038,1; 5041; 5042; 5050; 5116; 5119,1; 5139,1; 5150; 5170; 5176,1; 5180; 5229; 5235; 5238.
Etmekči-zāde Aḥmad-pašina medresa: 4776,1-5.

F

Fātiḥ medresa u mjestu Arḫūh (آرخوه): 4789,5.
Fejzija medresa = Elči Ibrahim-pašina medresa
Foča: 5151.
Fojnica: 5189.
Fojnička medresa: 5027,1.

G, Ġ, Ğ

Gazi Husrev-begova biblioteka: 4766; 4774; 4775,1; 4778,1; 4787; 4792; 4797,1; 4805; 4819; 4825,1; 4829,1; 4831; 4853; 4879,1; 4934,1; 4936,1; 4954,1; 4965,1; 4982; 5001; 5021; 5030,1; 5040,1; 5043,1; 5062; 5088; 5098,1; 5099; 5106; 5115; 5178.
Gazi Husrev-begova medresa: 4807; 4884; 4907; 5021; 5178.
Gornja Tvrđava = Ḥiṣn al-Bālā
Gornji Vakuf: 5086.
Gračanica: 5074; 5101,1; 5129; 5166.
Gračanica (Bugojno): 5189.
Gradačac: 5160.

H, Ḥ, Ḫ

Ḥāğğī Muftī-efendī medresa: 5086.
Ḥaydar-āġā džamija: 4863.
Ḥiṣn al-Bālā (Gornja Tvrđava): 4794,1.
Hodavendigār (Anadolija): 4912.

I

Istanbul: 4776,1-5; 4802,1-2; 4846,1-2; 4906; 5167,4; 5206.

J

Jajce: 4937,1-5; 5212.
Janja: 5144,1; 5191.

K

Kabīr Muḥammad Čalabī džamija: 5151.

Kairo: 5037,2; 5037,4.
Kamengrad: 5196,1.
Karađoz-begova biblioteka: 4820; 4822; 4847; 4855; 4860; 4921; 4930,1; 4940; 4984,1; 5016; 5031,1.
Karađoz-begova medresa: 4777,1-5; 4847; 4864,1-2; 4885,1-2; 5115; 5152.
Kizlaragina džamija u Mrkonjić Gradu: 5118,1.
Ključ: 5196,1-2.
Konjic: 4887; 5134.
Krim: 5159.
Kustendil (Bugarska): 4789,1-4.

L

Lepenica (Tešanj): 4757,1.
Livanjska medresa: 4887,1-4.
Livno: 4785,1; 4828,2-4; 4887,1-4; 4895,3-4; 4933,1-5; 5119,1-2; 4830; 5104,1.

M

Matuzići (Doboj): 4775,1.
Medresa u 'Uṯmān-begovu džemaatu: 4892.
Medresa:
-'Abdullāh-efendī medresa na Krimu: 5159.
-'Atīq medresa: 4789,1-4.
-Atmejdan medresa: 5223.
-Birkī (بركي) medresa: 5023,2-3.
-Čačak medresa u Brčkom: 5098,1-5; 5099; 5201,1.
-Defterdar medresa u Istanbulu: 5206.
-Đumišića medresa = Sīm-zāde medresa
-Elči Ibrahim-pašina medresa: 4794,1; 4809; 4816,1; 4818; 4821; 4833; 4838; 4842; 4846,1; 4861; 4877,1; 4881; 4892; 4897; 4902,1; 4919; 4933,1; 4935,1; 4947,1; 4955,1; 4957,1; 4974,1; 4976,1; 4985; 4990; 5000; 5007; 5008,1; 5013; 5018; 5024; 5026,1; 5027,1; 5028; 5033; 5038,1; 5041; 5042; 5050; 5116; 5119,1; 5139,1; 5150; 5170; 5176,1; 5180; 5229; 5235; 5238.
-Etmekči-zāde Aḥmad-pašina medresa: 4776,1-5.
-Fātiḥ medresa u mjestu Arḫūh (آرخوه): 4789,5.
-Fojnička medresa: 5027,1.
-Gazi Husrev-begova medresa: 4807; 4884; 4907; 5021; 5062; 5178.
-Ḥāğğī Muftī-efendī medresa: 5086.
-Karađoz-begova medresa: 4777,1-5; 4847; 4864,1-2; 4885,1-2; 5115; 5152.
-Livanjska medresa: 4887,1-4.
-Muḥammad-pāšina (Meḥmed-pašina) medresa: 4995.
-Medresa u 'Uṯmān-begovu džemaatu: 4892.
-Nišanğī Meḥmed-pašina medresa u Istanbulu: 4802,1-2.
-Niža okružna medresa u Mostaru: 5060.

-Qāḍī 'Iwaḍ medresa: 5142,1.
-al-Qāḍī medresa: 4835.
-Qılındaḫāne (قلندر خانه) medresa: 5222,3.
-Sīm-zāde medresa u Sarajevu: 4807; 4880; 4905.
-Sulejmanija medresa: 4996,3.
-Ujedinjena medresa u Banjaluci: 5123.
-'Uṯmān-kapetanova medresa: 5074.
-Visoka ar-Rā'id medresa u Galipolju: 4840.
-Zvornička medresa: 4910,1.
Mekteb:
-Ajni-begov mekteb: 4913; 5222,1.
-Ajni-begzāde mekteb: 4852; 5036; 5062.
Misoča: 5195.
Mostar: 4760; 4777,1-5; 4820; 4822; 4823; 4844; 4847; 4855; 4860; 4864,1-2; 4885,1-2; 4887; 4909; 4930,1; 4940; 4972,1; 4984,1; 5016; 5031,1; 5034; 5035; 5060; 5067,2; 5152.
Mrkonjić Grad: 4872,1; 5114; 5118,1; 5120; 5188; 5190; 5192; 5211.

N

Nikšić: 4797,1-2;
Nišanğī Mehmed-pašina medresa u Istanbulu: 4802,1-2.
Niža okružna medresa u Mostaru: 5060.
Nova mostarska tekija u Župan Potoku: 4864,3.
Novi Pazar: 4774; 5208.

O

Odbor Islamske zajednice Banjaluka: 5111,1.
Odbor Islamske zajednice Bijeljina: 5102,1.
Odbor Islamske zajednice Gračanica: 5129.
Odbor Islamske zajednice Janja: 5144,1; 5191.
Odbor Islamske zajednice Livno: 4785,1.
Odbor Islamske zajednice Misoča: 5195.
Odbor Islamske zajednice Mostar: 4760; 4823; 4844; 4909; 4972,1; 5034; 5152.
Odbor Islamske zajednice Mrkonjić Grad: 5114; 5120; 5188; 5190; 5192; 5211.
Odbor Islamske zajednice Sanski Most: 5087.
Odbor Islamske zajednice Stolac: 4903,1; 4938,1.
Odbor Islamske zajednice Travnik: 4762; 4851; 4863; 4882; 4895,1; 4953,1; 5090; 5110,1; 5113; 5137; 5151; 5163; 5164; 5167,1; 5168; 5169; 5172,1; 5183; 5198,1; 5207; 5209; 5210.
Odbor Islamske zajednice Trebinje: 4966,1; 4989.
Odžak (Bugojno): 4791,1.

Orahovica (Konjic): 4911,1.
Orašje: 5225,1.
Osman Šehdijina biblioteka: 4767; 4773; 4811,1; 4817,1; 4832; 4839; 4852; 4880; 4891,1; 4912; 4923,1; 4944,1; 5012; 5063,1; 5066,1; 5080,1; 5108,1; 5133,1; 5140,1; 5152; 5179; 5218; 5222,1.

P

Pālu: 4863.
Plevna (Bugarska): 5142,1.
Počitelj: 4860; 4940.
Prozor: 4887,1-4; 4914; 5174.
Prusac: 4828,2-4; 4950,1.

Q

Qāḍī 'Iwaḍ medresa: 5142,1.
al-Qāḍī medresa: 4835.
Qarahisar: 4911,1
Qayṣarī: 4879,1-4.
Qazwīn: 5080,5.
Qāyit-beg zavija u Egiptu: 5194.
Qılındaḫāne (قلندر خانه) medresa: 5222,3.

R

Rodos: 4848.

S, Ṣ

Salonik: 5087.
Sanski Most: 5087; 5196,1.
Sarajevo: 4797,2; 5223; 4790; 4810; 4812; 4873,1;4914; 4995; 5136; 5222,1; 5227.
Seonice (Konjic): 4887.
Sīm-zāde medresa u Sarajevu: 4806; 4807; 4880; 4905.
Sokol (Gračanica): 5074.
Stari Bar: 4922,1.
Stolac: 4819; 4889; 4903,1; 4938,1; 4997; 5222,3; 4938,1.
Stranjani (Zenica): 5149.
Struga: 4799; 5213.
Sultan Selimova džamija: 4885,1*.

Š

Šayḫ Dūġānā mahala: 4913.

T, Ṭ, Ṯ

Tekija:
-Nova mostarska tekija u Župan Potoku: 4864,3.
-Qāyit-beg zavija u Egiptu: 5194.
Tibriz: 4833.
Trabzon: 5154,1.
Travnik: 5025; 5083; 4794,1; 4821; 4833; 4838; 4842; 4846,1; 4861; 4881; 4892; 4895,1; 4897; 4919; 4933,1; 4935,1; 4947,1; 4955,1; 4974,1; 4985; 4990; 5000; 5007; 5008,1; 5013; 5018; 5023,1; 5026,1; 5027,1; 5028; 5033; 5038,1; 5041; 5042; 5050; 5062; 5082; 5109,1; 5119,1; 5139,1; 5147; 5176,1; 5224.
Trebinje: 4966,1; 4988; 4989; 5079,1.
Tumurğī (Timurğī): 4912.
Tuzla: 4937,6.
Tuzla (Turska): 4912.

U, 'U

Ulcinj: 4991.
Ulema medžlis: 4789,1; 5002.
'Uṯmān-kapetanova medresa: 5074.

V

Varcar Vakuf = Mrkonjić Grad
Vidin: 5040,4.
Visoko: 5083.
Vitomirevci (Peć na Kosovu): 4762.
Vlahovići: 4830.

Z

Zavija = Tekija
Zenica: 5019; 5029,1; 5051.
Zvornička medresa: 4910,1.
Zvornik: 4861; 4924,1; 4956,1; 5157; 5194.

Ž

Žepa: 5044,1.
Žepče: 4932,1-4.

INDEKS PREVODILACA

Ḥunayn b. Isḥāq al-'Ubbādī: 5167,4.

'Iṣāmuddīn Ibrāhīm b. Muḥammad b. 'Arabšāh al-Isfarā'inī: 5063,9.

Kadribašić, Jusuf: 5098,4.

as-Sayyid Ḥāfiẓ Muḥammad Murād b. 'Abdulḥalīm an-Naqšibandī: 5097.

aš-Šayḫ Muṣliḥuddīn Užičawī: 5127,3*.

Jusuf Kadribašić = Kadribašić, Jusuf

Yūsuf b. 'Uṯmān al-Ḥalīmī al-Iskalībī (الاسكليبي) al-Islāmbūlī: 5197,2*.

SIGNATURNI INDEKS

R 472	4830	R 897,XIV	5063,14	R 1425,V	4944,5	R 2019,II	4794,2
R 477	4836	R 897,XV	5063,15	R 1436,I	5023,1	R 2032	4755
R 479	4832	R 932,I	4885,1	R 1436,II	5023,2	R 2038,I	5067,1
R 622	4792	R 932,II	4885,2	R 1436,III	5023,3	R 2038,II	5067,2
R 631,I	4891,1	R 940	4897	R 1463,IV	5023,4	R 2038,III	5067,3
R 631,II	4891,2	R 954	4810	R 1484	4906	R 2038,IV	5067,4
R 733,I	4879,1	R 966,I	4978,1	R 1495,I	4873,1	R 2038,V	5067,5
R 733,II	4879,2	R 966,II	4978,2	R 1495,II	4873,2	R 2038,VI	5067,6
R 733,III	4879,3	R 966,III	4978,3	R 1497	4835	R 2038,VII	5067,7
R 733,IV	4879,4	R 966,IV	4978,4	R 1542	5021	R 2048,I	4797,1
R 764	5035	R 971	4856	R 1572,I	4825,1	R 2048,II	4797,2
R 765,I	4871,1	R 976,I	4970,1	R 1572,II	4825,2	R 2048,III	4797,3
R 765,II	4871,2	R 976,II	4970,2	R 1572,III	4825,3	R 2048,IV	4797,4
R 765,III	4871,3	R 1039	5065	R 1581,I	4950,1	R 2048,V	4797,5
R 765,IV	4871,4	R 1058	4986	R 1581,II	4950,2	R 2048,VI	4797,6
R 817	5012	R 1190	4839	R 1581,III	4950,3	R 2048,VII	4797,7
R 820,I	5108,1	R 1193,I	5066,1	R 1581,IV	4950,4	R 2104,I	4965,1
R 820,II	5108,2	R 1193,II	5066,2	R 1581,V	4950,5	R 2104,II	4965,2
R 824,I	5133,1	R 1193,III	5066,3	R 1584	4831	R 2104,III	4965,3
R 824,II	5133,2	R 1222	4985	R 1608	5036	R 2136	5056
R 833	4912	R 1270	4843	R 1614	5179	R 2138	5015
R 838	4854	R 1298,I	4886,1	R 1719	4907	R 2139	4999
R 842	4773	R 1298,II	4886,2	R 1734	4766	R 2142	4841
R 857	4806	R 1298,III	4886,3	R 1740	5001	R 2153	4779
R 862,I	4977,1	R 1298,IV	4886,4	R 1762	5178	R 2171	5078
R 862,II	4977,2	R 1298,V	4886,5	R 1791,I	5043,1	R 2214,I	4951,1
R 886	5177	R 1365	4858	R 1791,II	5043,2	R 2214,II	4951,2
R 897,I	5063,1	R 1367	4833	R 1801,I	4920,1	R 2214,III	4951,3
R 897,II	5063,2	R 1368,I	4776,1	R 1801,II	4920,2	R 2214,IV	4951,4
R 897,III	5063,3	R 1368,II	4776,2	R 1801,III	4920,3	R 2214,V	4951,5
R 897,IV	5063,4	R 1368,III	4776,3	R 1805	5088	R 2233,I	5022,1
R 897,V	5063,5	R 1368,IV	4776,4	R 1825	4774	R 2233,II	5022,2
R 897,VI	5063,6	R 1368,V	4776,5	R 1844	5126	R 2245,I	4949,1
R 897,VII	5063,7	R 1368,VI	4776,6	R 1851,I	4829,1	R 2245,II	4949,2
R 897,VIII	5063,8	R 1368,VII	4776,7	R 1851,II	4829,2	R 2245,III	4949,3
R 897,IX	5063,9	R 1368,VIII	4776,8	R 1852	5062	R 2245,IV	4949,4
R 897,X	5063,10	R 1425,I	4944,1	R 1941	5014	R 2245,V	4949,5
R 897,XI	5063,11	R 1425,II	4944,2	R 1947,I	4796,1	R 2265	4918
R 897,XII	5063,12	R 1425,III	4944,3	R 1947,II	4796,2	R 2266,I	4975,1
R 897,XIII	5063,13	R 1425,IV	4944,4	R 2019,I	4794,1	R 2266,II	4975,2

R 2266,III 4975,3
R 2266,IV 4975,4
R 2266,V 4975,5
R 2322 4898
R 2323 4893
R 2324,I 4960,1
R 2324,II 4960,2
R 2330 4848
R 2332,I 5061,1
R 2332,II 5061,2
R 2351 4767
R 2364 4913
R 2366 4852
R 2377 4807
R 2382,I 4811,1
R 2382,II 4811,2
R 2414 5218
R 2417 4840
R 2451,I 5030,1
R 2451,II 5030,2
R 2454 5106
R 2456 4890
R 2465,I 5040,1
R 2465,II 5040,2
R 2465,III 5040,3
R 2465,IV 5040,4
R 2465,V 5040,5
R 2465,VI 5040,6
R 2469 4982
R 2471,I 5029,1
R 2471,II 5029,2
R 2471,III 5029,3
R 2471,IV 5029,4
R 2471,V 5029,5
R 2493,I 4979,1
R 2493,II 4979,2
R 2493,III 4979,3
R 2493,IV 4979,4
R 2493,V 4979,5
R 2493,VI 4979,6
R 2517 4768
R 2520,I 5197,1
R 2520,II 5197,2
R 2520,III 5197,3
R 2577 5000
R 2581 4990
R 2598,I 4826,1
R 2598,II 4826,2
R 2598,III 4826,3
R 2618 4818
R 2662,I 4864,1
R 2662,II 4864,2
R 2662,III 4864,3
R 2662,IV 4864,4
R 2662,V 4864,5
R 2662,VI 4864,6
R 2713,I 4827,1
R 2713,II 4827,2
R 2713,III 4827,3
R 2724,I 4968,1
R 2724,II 4968,2
R 2724,III 4968,3
R 2724,IV 4968,4
R 2724,V 4968,5
R 2726 5077
R 2735,I 4969,1
R 2735,II 4969,2
R 2735,III 4969,3
R 2735,IV 4969,4
R 2770 5219
R 2776,I 4828,1
R 2776,II 4828,2
R 2776,III 4828,3
R 2776,IV 4828,4
R 2776,V 4828,5
R 2776,VI 4828,6
R 2782 4869
R 2784 4783
R 2802,I 4936,1
R 2802,II 4936,2
R 2802,III 4936,3
R 2802,IV 4936,4
R 2802,V 4936,5
R 2821 4819
R 2827 4889
R 2829 4997
R 2835 4784
R 2836,I 4781,1
R 2836,II 4781,2
R 2846,I 4867,1
R 2846,II 4867,2
R 2846,III 4867,3
R 2846,IV 4867,4
R 2846,V 4867,5
R 2874 4914
R 2880 4805
R 2883 4812
R 2886 4771
R 2896 4908
R 2937,I 4911,1
R 2937,II 4911,2
R 2947,I 4934,1
R 2947,II 4934,2
R 2947,III 4934,3
R 2947,IV 4934,4
R 2947,V 4934,5
R 2951 4787
R 2986,I 4954,1
R 2986,II 4954,2
R 2986,III 4954,3
R 2986,IV 4954,4
R 2990 4905
R 2991,I 5080,1
R 2991,II 5080,2
R 2991,III 5080,3
R 2991,IV 5080,4
R 2991,V 5080,5
R 3004,I 5222,1
R 3004,II 5222,2
R 3004,III 5222,3
R 3004,IV 5222,4
R 3004,V 5222,5
R 3014,I 4923,1
R 3014,II 4923,2
R 3014,III 4923,3
R 3014,IV 4923,4
R 3014,V 4923,5
R 3015,I 5140,1
R 3015,II 5140,2
R 3017,I 4817,1
R 3017,II 4817,2
R 3036 4884
R 3042 5115
R 3043,I 5020,1
R 3043,II 5020,2
R 3048 4849
R 3076,I 4813,1
R 3076,II 4813,2
R 3121,I 4816,1
R 3121,II 4816,2
R 3121,III 4816,3
R 3127 5041
R 3134 5057
R 3138 5045
R 3146 4861
R 3148 4880
R 3157,I 4795,1
R 3157,II 4795,2
R 3177 4853
R 3193 4845
R 3305 5097
R 3335,I 4808,1
R 3335,II 4808,2
R 3335,III 4808,3
R 3388 5100
R 3424,I 4925,1
R 3424,II 4925,2
R 3424,III 4925,3
R 3424,IV 4925,4
R 3424,V 4925,5
R 3437 4842
R 3443,I 4947,1
R 3443,II 4947,2
R 3443,III 4947,3
R 3443,IV 4947,4
R 3443,V 4947,5
R 3444 5018
R 3445 4838
R 3448 5050
R 3459,I 5027,1
R 3459,II 5027,2
R 3459,III 5027,3
R 3463,I 5026,1
R 3463,II 5026,2
R 3463,III 5026,3
R 3463,IV 5026,4
R 3463,V 5026,5
R 3467 4892
R 3497,I 5008,1
R 3497,II 5008,2
R 3532,I 4846,1
R 3532,II 4846,2
R 3533 4881
R 3539 4821
R 3583 5220
R 3598,I 4983,1
R 3598,II 4983,2
R 3610,I 4798,1
R 3610,II 4798,2
R 3617 4940
R 3618 4921
R 3619 4855
R 3632,I 4984,1
R 3632,II 4984,2
R 3632,III 4984,3
R 3653,I 4962,1
R 3653,II 4962,2
R 3653,III 4962,3
R 3653,IV 4962,4
R 3672 4998
R 3686 4820
R 3691,I 4929,1
R 3691,II 4929,2
R 3691,III 4929,3

R 3691,IV 4929,4
R 3691,V 4929,5
R 3699 5244
R 3710 4894
R 3724,I 5031,1
R 3724,II 5031,2
R 3849 4822
R 3941 4834
R 3944,I 5037,1
R 3944,II 5037,2
R 3944,III 5037,3
R 3944,IV 5037,4
R 3944,V 5037,5
R 3944,VI 5037,6
R 3944,VII 5037,7
R 3944,VIII 5037,8
R 3944,IX 5037,9
R 3956 4847
R 4014 5005
R 4015 5016
R 4026,I 4875,1
R 4026,II 4875,2
R 4026,III 4875,3
R 4041 4883
R 4048 5009
R 4064 4860
R 4074 4837
R 4084 4763
R 4096,I 4930,1
R 4096,II 4930,2
R 4096,III 4930,3
R 4096,IV 4930,4
R 4096,V 4930,5
R 4112,I 4967,1
R 4112,II 4967,2
R 4112,III 4967,3
R 4112,IV 4967,4
R 4112,V 4967,5
R 4112,VI 4967,6
R 4153,I 4814,1
R 4153,II 4814,2
R 4153,III 4814,3
R 4153,IV 4814,4
R 4153,V 4814,5
R 4153,VI 4814,6
R 4172,I 5032,1
R 4172,II 5032,2
R 4176,I 4932,1
R 4176,II 4932,2
R 4176,III 4932,3
R 4176,IV 4932,4
R 4176,V 4932,5
R 4234,I 4996,1
R 4234,II 4996,2
R 4234,III 4996,3
R 4266,I 4777,1
R 4266,II 4777,2
R 4266,III 4777,3
R 4266,IV 4777,4
R 4266,V 4777,5
R 4274 4770
R 4289 4994
R 4292,I 5071,1
R 4292,II 5071,2
R 4292,III 5071,3
R 4292,IV 5071,4
R 4353,I 4922,1
R 4353,II 4922,2
R 4353,III 4922,3
R 4353,IV 4922,4
R 4400 5130
R 4406,I 4945,1
R 4406,II 4945,2
R 4406,III 4945,3
R 4406,IV 4945,4
R 4406,V 4945,5
R 4408 5107
R 4411 5141
R 4413 4900
R 4437,I 4910,1
R 4437,II 4910,2
R 4443 4987
R 4456,I 5118,1
R 4456,II 5118,2
R 4485,I 4789,1
R 4485,II 4789,2
R 4485,III 4789,3
R 4485,IV 4789,4
R 4485,V 4789,5
R 4485,VI 4789,6
R 4485,VII 4789,7
R 4485,VIII 4789,8
R 4485,IX 4789,9
R 4485,X 4789,10
R 4486 5002
R 4567 5152
R 4569 4909
R 4570 4823
R 4637,I 4972,1
R 4637,II 4972,2
R 4637,III 4972,3
R 4637,IV 4972,4
R 4637,V 4972,5
R 4645 5033
R 4648 4844
R 4653 4760
R 4688 5158
R 4719,I 5127,1
R 4719,II 5127,2
R 4719,III 5127,3
R 4759 5221
R 4762,I 5225,1
R 4762,II 5225,2
R 4762,III 5225,3
R 4762,IV 5225,4
R 4762,V 5225,5
R 4777,I 4868,1
R 4777,II 4868,2
R 4777,III 4868,3
R 4777,IV 4868,4
R 4805 5034
R 4844 4992
R 4903 5004
R 4947 5202
R 4952,I 4793,1
R 4952,II 4793,2
R 4981,I 4971,1
R 4981,II 4971,2
R 4981,III 4971,3
R 4981,IV 4971,4
R 4981,V 4971,5
R 4988 4809
R 4989 5069
R 4990,I 4974,1
R 4990,II 4974,2
R 4990,III 4974,3
R 4990,IV 4974,4
R 4990,V 4974,5
R 4999 5241
R 5001,I 4933,1
R 5001,II 4933,2
R 5001,III 4933,3
R 5001,IV 4933,4
R 5001,V 4933,5
R 5002,I 4957,1
R 5002,II 4957,2
R 5002,III 4957,3
R 5002,IV 4957,4
R 5002,V 4957,5
R 5023,I 4935,1
R 5023,II 4935,2
R 5023,III 4935,3
R 5023,IV 4935,4
R 5023,V 4935,5
R 5027 5049
R 5029 5048
R 5030,I 5139,1
R 5030,II 5139,2
R 5032 5024
R 5044,I 4778,1
R 5044,II 4778,2
R 5044,III 4778,3
R 5044,IV 4778,4
R 5047 4788
R 5059,I 4961,1
R 5059,II 4961,2
R 5059,III 4961,3
R 5059,IV 4961,4
R 5072,I 5038,1
R 5072,II 5038,2
R 5072,III 5038,3
R 5072,IV 5038,4
R 5072,V 5038,5
R 5076 4764
R 5077 5156
R 5082,I 4756,1
R 5082,II 4756,2
R 5091,I 4952,1
R 5091,II 4952,2
R 5091,III 4952,3
R 5091,IV 4952,4
R 5091,V 4952,5
R 5094 4991
R 5113 5042
R 5126,I 4877,1
R 5126,II 4877,2
R 5129 5229
R 5135,I 5150,1
R 5135,II 5150,2
R 5136,I 4976,1
R 5136,II 4976,2
R 5136,III 4976,3
R 5136,IV 4976,4
R 5139 4919
R 5142,I 5119,1
R 5142,II 5119,2
R 5164,I 4973,1
R 5164,II 4973,2
R 5164,III 4973,3
R 5164,IV 4973,4
R 5169,I 5052,1
R 5169,II 5052,2
R 5169,III 5052,3
R 5169,IV 5052,4

R 5169,V	5052,5
R 5171,I	4866,1
R 5171,II	4866,2
R 5171,III	4866,3
R 5171,IV	4866,4
R 5173	5010
R 5180,I	4955,1
R 5180,II	4955,2
R 5180,III	4955,3
R 5180,IV	4955,4
R 5180,V	4955,5
R 5193	5007
R 5213,I	4862,1
R 5213,II	4862,2
R 5213,III	4862,3
R 5213,IV	4862,4
R 5213,V	4862,5
R 5213,VI	4862,6
R 5214,I	5176,1
R 5214,II	5176,2
R 5214,III	5176,3
R 5214,IV	5176,4
R 5214,V	5176,5
R 5214,VI	5176,6
R 5214,VII	5176,7
R 5219	4928
R 5227	5238
R 5230	5170
R 5249	5025
R 5302,I	4939,1
R 5302,II	4939,2
R 5302,III	4939,3
R 5302,IV	4939,4
R 5312	4901
R 5324,I	5142,1
R 5324,II	5142,2
R 5330,I	4927,1
R 5330,II	4927,2
R 5330,III	4927,3
R 5330,IV	4927,4
R 5330,V	4927,5
R 5340	5230
R 5350	4850
R 5366,I	4937,1
R 5366,II	4937,2
R 5366,III	4937,3
R 5366,IV	4937,4
R 5366,V	4937,5
R 5366,VI	4937,6
R 5370	5076
R 5398	4824
R 5450,I	4948,1
R 5450,II	4948,2
R 5450,III	4948,3
R 5470,I	4963,1
R 5470,II	4963,2
R 5470,III	4963,3
R 5470,IV	4963,4
R 5470,V	4963,5
R 5500	5059
R 5530	4761
R 5544	5073
R 5569,I	5214,1
R 5569,II	5214,2
R 5635	5161
R 5648,I	5046,1
R 5648,II	5046,2
R 5648,III	5046,3
R 5648,IV	5046,4
R 5648,V	5046,5
R 5649	5105
R 5661	5148
R 5667	5096
R 5738	4993
R 5746,I	4801,1
R 5746,II	4801,2
R 5746,III	4801,3
R 5814,I	4804,1
R 5814,II	4804,2
R 5844,I	5217,1
R 5844,II	5217,2
R 5844,III	5217,3
R 5855	5165
R 5954	5174
R 6002,I	4802,1
R 6002,II	4802,2
R 6021	5215
R 6026,I	5047,1
R 6026,II	5047,2
R 6033,I	5072,1
R 6033,II	5072,2
R 6033,III	5072,3
R 6109,I	4926,1
R 6109,II	4926,2
R 6109,III	4926,3
R 6109,IV	4926,4
R 6160	5093
R 6173	5070
R 6185	5233
R 6192	5234
R 6215,I	4859,1
R 6215,II	4859,2
R 6216 i R 6257	5116
R 6232	5180
R 6237,I	4902,1
R 6237,II	4902,2
R 6237,III	4902,3
R 6237,IV	4902,4
R 6248	5235
R 6283	5236
R 6291	5246
R 6323	5053
R 6472,I	4903,1
R 6472,II	4903,2
R 6472,III	4903,3
R 6472,IV	4903,4
R 6472,V	4903,5
R 6472,VI	4903,6
R 6494,I	4938,1
R 6494,II	4938,2
R 6494,III	4938,3
R 6494,IV	4938,4
R 6494,V	4938,5
R 6521,I	5079,1
R 6521,II	5079,2
R 6521,III	5079,3
R 6530,I	4888,1
R 6530,II	4888,2
R 6530,III	4888,3
R 6530,IV	4888,4
R 6572,I	4775,1
R 6572,II	4775,2
R 6585	4988
R 6604,I	4924,1
R 6604,II	4924,2
R 6604,III	4924,3
R 6604,IV	4924,4
R 6606	4899
R 6632	4799
R 6669	5213
R 6672,I	4958,1
R 6672,II	4958,2
R 6672,III	4958,3
R 6672,IV	4958,4
R 6710,I	4959,1
R 6710,II	4959,2
R 6710,III	4959,3
R 6710,IV	4959,4
R 6710,V	4959,5
R 6712,I	4943,1
R 6712,II	4943,2
R 6721,I	4964,1
R 6721,II	4964,2
R 6721,III	4964,3
R 6721,IV	4964,4
R 6721,V	4964,5
R 6721,VI	4964,6
R 6775,I	4876,1
R 6775,II	4876,2
R 6775,III	4876,3
R 6775,IV	4876,4
R 6775,V	4876,5
R 6775,VI	4876,6
R 6777	4878
R 6924	4803
R 6926,I	5186,1
R 6926,II	5186,2
R 6928,I	5101,1
R 6928,II	5101,2
R 6940,I	4887,1
R 6940,II	4887,2
R 6940,III	4887,3
R 6940,IV	4887,4
R 7038,I	5044,1
R 7038,II	5044,2
R 7038,III	5044,3
R 7038,IV	5044,4
R 7038,V	5044,5
R 7038,VI	5044,6
R 7038,VII	5044,7
R 7098	5171
R 7099	5182
R 7105	4915
R 7119,I	5145,1
R 7119,II	5145,2
R 7119,III	5145,3
R 7119,IV	5145,4
R 7119,V	5145,5
R 7119,VI	5145,6
R 7152	5058
R 7153	5092
R 7154	5054
R 7201	5227
R 7209	4980
R 7269,I	5173,1
R 7269,II	5173,2
R 7270	5006
R 7282,I	5068,1
R 7282,II	5068,2
R 7341	5019
R 7344	5226
R 7625,I	5181,1
R 7625,II	5181,2

R 7625,III	5181,3
R 7625,IV	5181,4
R 7625,V	5181,5
R 7625,VI	5181,6
R 7625,VII	5181,7
R 7625,VIII	5181,8
R 7625,IX	5181,9
R 7625,X	5181,10
R 7625,XI	5181,11
R 7626	5051
R 7712,I	4946,1
R 7712,II	4946,2
R 7712,III	4946,3
R 7712,IV	4946,4
R 7712,V	4946,5
R 7777,I	4757,1
R 7777,II	4757,2
R 7820,I	4953,1
R 7820,II	4953,2
R 7820,III	4953,3
R 7820,IV	4953,4
R 7820,V	4953,5
R 7821,I	4956,1
R 7821,II	4956,2
R 7821,III	4956,3
R 7822	5013
R 7823	5028
R 7828	5135
R 7829	5136
R 7830	5137
R 7831	5138
R 7832	5113
R 7833,I	5131,1
R 7833,II	5131,2
R 7833,III	5131,3
R 7834	5211
R 7835	5134
R 7836	5189
R 7837	5190
R 7838	5191
R 7839	5192
R 7840	5195
R 7841	5205
R 7842	5207
R 7843	5208
R 7844	5151
R 7845	5153
R 7846	5155
R 7847	5157
R 7848,I	5111,1
R 7848,II	5111,2
R 7848,III	5111,3
R 7849	5128
R 7850	5129
R 7851	5169
R 7852	5159
R 7853	5160
R 7854	5163
R 7855,I	5196,1
R 7855,II	5196,2
R 7856	5164
R 7857,I	5172,1
R 7857,II	5172,2
R 7858	4780
R 7859	4782
R 7860	4815
R 7861	4851
R 7862,I	4931,1
R 7862,II	4931,2
R 7862,III	4931,3
R 7862,IV	4931,4
R 7862,V	4931,5
R 7863	5168
R 7864,I	5167,1
R 7864,II	5167,2
R 7864,III	5167,3
R 7864,IV	5167,4
R 7865	4882
R 7867,I	4942,1
R 7867,II	4942,2
R 7867,III	4942,3
R 7867,IV	4942,4
R 7868,I	4966,1
R 7868,II	4966,2
R 7869	5011
R 7870	4981
R 7871	4989
R 7872	4762
R 7873	4765
R 7874	4769
R 7875	5210
R 7876	5212
R 7877	5209
R 7878,I	5146,1
R 7878,II	5146,2
R 7879	4865
R 7880,I	4870,1
R 7880,II	4870,2
R 7881,I	4941,1
R 7881,II	4941,2
R 7881,III	4941,3
R 7881,IV	4941,4
R 7882	5206
R 7883,I	4791,1
R 7883,II	4791,2
R 7883,III	4791,3
R 7883,IV	4791,4
R 7884,I	5201,1
R 7884,II	5201,2
R 7885	5200
R 7886	5203
R 7887	5204
R 7888,I	4872,1
R 7888,II	4872,2
R 7888,III	4872,3
R 7889	4790
R 7890	4800
R 7891	4758
R 7892	5120
R 7893	5081
R 7894	5099
R 7895	5084
R 7896	5083
R 7897	5086
R 7898	5089
R 7899	5060
R 7900	5064
R 7901	5193
R 7905,I	5109,1
R 7905,II	5109,2
R 7905,III	5109,3
R 7906	5003
R 7907,I	4874,1
R 7907,II	4874,2
R 7907,III	4874,3
R 7907,IV	4874,4
R 7908	5187
R 7909,I	5144,1
R 7909,II	5144,2
R 7910	4916
R 7911	5087
R 7912	5074
R 7913,I	5075,1
R 7913,II	5075,2
R 7914	5085
R 7915	5090
R 7916,I	5154,1
R 7916,II	5154,2
R 7917	5224
R 7918,I	5228,1
R 7918,II	5228,2
R 7919	5123
R 7923	4896
R 7924,I	5124,1
R 7924,II	5124,2
R 7925	5103
R 7926	5183
R 7927	5184
R 7928	5185
R 7929	4857
R 7930	5114
R 7931,I	5110,1
R 7931,II	5110,2
R 7931,III	5110,3
R 7932	5147
R 7933	4995
R 7934	5162
R 7935,I	5198,1
R 7935,II	5198,2
R 7936	5194
R 7937,I	5104,1
R 7937,II	5104,2
R 7938,I	5122,1
R 7938,II	5122,2
R 7939,I	5102,1
R 7939,II	5102,2
R 7939,III	5102,3
R 7940	4917
R 7941	5216
R 7942,I	5132,1
R 7942,II	5132,2
R 7943	5082
R 7944,I	5112,1
R 7944,II	5112,2
R 7944,III	5112,3
R 7944,IV	5112,4
R 7945	5223
R 7946,I	4895,1
R 7946,II	4895,2
R 7946,III	4895,3
R 7946,IV	4895,4
R 7946,V	4895,5
R 7946,VI	4895,6
R 7946,VII	4895,7
R 7946,VIII	4895,8
R 7947	5091
R 8018	5094
R 8028	5039
R 8029	5125
R 8030	4904
R 8031	5095
R 8032	5055
R 8035	4759
R 8036,I	5098,1

R 8036,II	5098,2	R 8046	5143	R 8055	5188	R 8064	5231
R 8036,III	5098,3	R 8047	5245	R 8056	5237	R 8065	5243
R 8036,IV	5098,4	R 8048	5232	R 8057	5249	R 8066	5252
R 8036,V	5098,5	R 8049	5239	R 8058	5250	R 8070	5254
R 8037	5199	R 8050	5247	R 8059	5251	R 8071	5256
R 8038	4786	R 8051	5117	R 8060	5255	R 8072	5242
R 8039	5175	R 8052	5121	R 8061	5257	R 8080	4863
R 8040	5149	R 8053	5248	R 8062	5253	R 8087,I	4785,1
R 8044	5017	R 8054	5166	R 8063	5240	R 8087,II	4785,2
R 8045	4772					R 8087,III	4785,3

KATALOŠKI INDEKS

4755	R 2032	4778,4	R 5044,IV	4797,3	R 2048,III	4817,1	R 3017,I
4756,1	R 5082,I	4779	R 2153	4797,4	R 2048,IV	4817,2	R 3017,II
4756,2	R 5082,II	4780	R 7858	4797,5	R 2048,V	4818	R 2618
4757,1	R 7777,I	4781,1	R 2836,I	4797,6	R 2048,VI	4819	R 2821
4757,2	R 7777,II	4781,2	R 2836,II	4797,7	R 2048,VII	4820	R 3686
4758	R 7891	4782	R 7859	4798,1	R 3610,I	4821	R 3539
4759	R 8035	4783	R 2784	4798,2	R 3610,II	4822	R 3849
4760	R 4653	4784	R 2835	4799	R 6632	4823	R 4570
4761	R 5530	4785,1	R 8087,I	4800	R 7890	4824	R 5398
4762	R 7872	4785,2	R 8087,II	4801,1	R 5746,I	4825,1	R 1572,I
4763	R 4084	4785,3	R 8087,III	4801,2	R 5746,II	4825,2	R 1572,II
4764	R 5076	4786	R 8038	4801,3	R 5746,III	4825,3	R 1572,III
4765	R 7873	4787	R 2951	4802,1	R 6002,I	4826,1	R 2598,I
4766	R 1734	4788	R 5047	4802,2	R 6002,II	4826,2	R 2598,II
4767	R 2351	4789,1	R 4485,I	4803	R 6924	4826,3	R 2598,III
4768	R 2517	4789,2	R 4485,II	4804,1	R 5814,I	4827,1	R 2713,I
4769	R 7874	4789,3	R 4485,III	4804,2	R 5814,II	4827,2	R 2713,II
4770	R 4274	4789,4	R 4485,IV	4805	R 2880	4827,3	R 2713,III
4771	R 2886	4789,5	R 4485,V	4806	R 857	4828,1	R 2776,I
4772	R 8045	4789,6	R 4485,VI	4807	R 2377	4828,2	R 2776,II
4773	R 842	4789,7	R 4485,VII	4808,1	R 3335,I	4828,3	R 2776,III
4774	R 1825	4789,8	R 4485,VIII	4808,2	R 3335,II	4828,4	R 2776,IV
4775,1	R 6572,I	4789,9	R 4485,IX	4808,3	R 3335,III	4828,5	R 2776,V
4775,2	R 6572,II	4789,10	R 4485,X	4809	R 4988	4828,6	R 2776,VI
4776,1	R 1368,I	4790	R 7889	4810	R 954	4829,1	R 1851,I
4776,2	R 1368,II	4791,1	R 7883,I	4811,1	R 2382,I	4829,2	R 1851,II
4776,3	R 1368,III	4791,2	R 7883,II	4811,2	R 2382,II	4830	R 472
4776,4	R 1368,IV	4791,3	R 7883,III	4812	R 2883	4831	R 1584
4776,5	R 1368,V	4791,4	R 7883,IV	4813,1	R 3076,I	4832	R 479
4776,6	R 1368,VI	4792	R 622	4813,2	R 3076,II	4833	R 1367
4776,7	R 1368,VII	4793,1	R 4952,I	4814,1	R 4153,I	4834	R 3941
4776,8	R 1368,VIII	4793,2	R 4952,II	4814,2	R 4153,II	4835	R 1497
4777,1	R 4266,I	4794,1	R 2019,I	4814,3	R 4153,III	4836	R 477
4777,2	R 4266,II	4794,2	R 2019,II	4814,4	R 4153,IV	4837	R 4074
4777,3	R 4266,III	4795,1	R 3157,I	4814,5	R 4153,V	4838	R 3445
4777,4	R 4266,IV	4795,2	R 3157,II	4814,6	R 4153,VI	4839	R 1190
4777,5	R 4266,V	4796,1	R 1947,I	4815	R 7860	4840	R 2417
4778,1	R 5044,I	4796,2	R 1947,II	4816,1	R 3121,I	4841	R 2142
4778,2	R 5044,II	4797,1	R 2048,I	4816,2	R 3121,II	4842	R 3437
4778,3	R 5044,III	4797,2	R 2048,II	4816,3	R 3121,III	4843	R 1270

4844	R 4648
4845	R 3193
4846,1	R 3532,I
4846,2	R 3532,II
4847	R 3956
4848	R 2330
4849	R 3048
4850	R 5350
4851	R 7861
4852	R 2366
4853	R 3177
4854	R 838
4855	R 3619
4856	R 971
4857	R 7929
4858	R 1365
4859,1	R 6215,I
4859,2	R 6215,II
4860	R 4064
4861	R 3146
4862,1	R 5213,I
4862,2	R 5213,II
4862,3	R 5213,III
4862,4	R 5213,IV
4862,5	R 5213,V
4862,6	R 5213,VI
4863	R 8080
4864,1	R 2662,I
4864,2	R 2662,II
4864,3	R 2662,III
4864,4	R 2662,IV
4864,5	R 2662,V
4864,6	R 2662,VI
4865	R 7879
4866,1	R 5171,I
4866,2	R 5171,II
4866,3	R 5171,III
4866,4	R 5171,IV
4867,1	R 2846,I
4867,2	R 2846,II
4867,3	R 2846,III
4867,4	R 2846,IV
4867,5	R 2846,V
4868,1	R 4777,I
4868,2	R 4777,II
4868,3	R 4777,III
4868,4	R 4777,IV
4869	R 2782
4870,1	R 7880,I
4870,2	R 7880,II
4871,1	R 765,I
4871,2	R 765,II
4871,3	R 765,III
4871,4	R 765,IV
4872,1	R 7888,I
4872,2	R 7888,II
4872,3	R 7888,III
4873,1	R 1495,I
4873,2	R 1495,II
4874,1	R 7907,I
4874,2	R 7907,II
4874,3	R 7907,III
4874,4	R 7907,IV
4875,1	R 4026,I
4875,2	R 4026,II
4875,3	R 4026,III
4876,1	R 6775,I
4876,2	R 6775,II
4876,3	R 6775,III
4876,4	R 6775,IV
4876,5	R 6775,V
4876,6	R 6775,VI
4877,1	R 5126,I
4877,2	R 5126,II
4878	R 6777
4879,1	R 733,I
4879,2	R 733,II
4879,3	R 733,III
4879,4	R 733,IV
4880	R 3148
4881	R 3533
4882	R 7865
4883	R 4041
4884	R 3036
4885,1	R 932,I
4885,2	R 932,II
4886,1	R 1298,I
4886,2	R 1298,II
4886,3	R 1298,III
4886,4	R 1298,IV
4886,5	R 1298,V
4887,1	R 6940,I
4887,2	R 6940,II
4887,3	R 6940,III
4887,4	R 6940,IV
4888,1	R 6530,I
4888,2	R 6530,II
4888,3	R 6530,III
4888,4	R 6530,IV
4889	R 2827
4890	R 2456
4891,1	R 631,I
4891,2	R 631,II
4892	R 3467
4893	R 2323
4894	R 3710
4895,1	R 7946,I
4895,2	R 7946,II
4895,3	R 7946,III
4895,4	R 7946,IV
4895,5	R 7946,V
4895,6	R 7946,VI
4895,7	R 7946,VII
4895,8	R 7946,VIII
4896	R 7923
4897	R 940
4898	R 2322
4899	R 6606
4900	R 4413
4901	R 5312
4902,1	R 6237,I
4902,2	R 6237,II
4902,3	R 6237,III
4902,4	R 6237,IV
4903,1	R 6472,I
4903,2	R 6472,II
4903,3	R 6472,III
4903,4	R 6472,IV
4903,5	R 6472,V
4903,6	R 6472,VI
4904	R 8030
4905	R 2990
4906	R 1484
4907	R 1719
4908	R 2896
4909	R 4569
4910,1	R 4437,I
4910,2	R 4437,II
4911,1	R 2937,I
4911,2	R 2937,II
4912	R 833
4913	R 2364
4914	R 2874
4915	R 7105
4916	R 7910
4917	R 7940
4918	R 2265
4919	R 5139
4920,1	R 1801,I
4920,2	R 1801,II
4920,3	R 1801,III
4921	R 3618
4922,1	R 4353,I
4922,2	R 4353,II
4922,3	R 4353,III
4922,4	R 4353,IV
4923,1	R 3014,I
4923,2	R 3014,II
4923,3	R 3014,III
4923,4	R 3014,IV
4923,5	R 3014,V
4924,1	R 6604,I
4924,2	R 6604,II
4924,3	R 6604,III
4924,4	R 6604,IV
4925,1	R 3424,I
4925,2	R 3424,II
4925,3	R 3424,III
4925,4	R 3424,IV
4925,5	R 3424,V
4926,1	R 6109,I
4926,2	R 6109,II
4926,3	R 6109,III
4926,4	R 6109,IV
4927,1	R 5330,I
4927,2	R 5330,II
4927,3	R 5330,III
4927,4	R 5330,IV
4927,5	R 5330,V
4928	R 5219
4929,1	R 3691,I
4929,2	R 3691,II
4929,3	R 3691,III
4929,4	R 3691,IV
4929,5	R 3691,V
4930,1	R 4096,I
4930,2	R 4096,II
4930,3	R 4096,III
4930,4	R 4096,IV
4930,5	R 4096,V
4931,1	R 7862,I
4931,2	R 7862,II
4931,3	R 7862,III
4931,4	R 7862,IV
4931,5	R 7862,V
4932,1	R 4176,I
4932,2	R 4176,II
4932,3	R 4176,III
4932,4	R 4176,IV
4932,5	R 4176,V
4933,1	R 5001,I
4933,2	R 5001,II
4933,3	R 5001,III
4933,4	R 5001,IV

4933,5	R 5001,V
4934,1	R 2947,I
4934,2	R 2947,II
4934,3	R 2947,III
4934,4	R 2947,IV
4934,5	R 2947,V
4935,1	R 5023,I
4935,2	R 5023,II
4935,3	R 5023,III
4935,4	R 5023,IV
4935,5	R 5023,V
4936,1	R 2802,I
4936,2	R 2802,II
4936,3	R 2802,III
4936,4	R 2802,IV
4936,5	R 2802,V
4937,1	R 5366,I
4937,2	R 5366,II
4937,3	R 5366,III
4937,4	R 5366,IV
4937,5	R 5366,V
4937,6	R 5366,VI
4938,1	R 6494,I
4938,2	R 6494,II
4938,3	R 6494,III
4938,4	R 6494,IV
4938,5	R 6494,V
4939,1	R 5302,I
4939,2	R 5302,II
4939,3	R 5302,III
4939,4	R 5302,IV
4940	R 3617
4941,1	R 7881,I
4941,2	R 7881,II
4941,3	R 7881,III
4941,4	R 7881,IV
4942,1	R 7867,I
4942,2	R 7867,II
4942,3	R 7867,III
4942,4	R 7867,IV
4943,1	R 6712,I
4943,2	R 6712,II
4944,1	R 1425,I
4944,2	R 1425,II
4944,3	R 1425,III
4944,4	R 1425,IV
4944,5	R 1425,V
4945,1	R 4406,I
4945,2	R 4406,II
4945,3	R 4406,III
4945,4	R 4406,IV
4945,5	R 4406,V
4946,1	R 7712,I
4946,2	R 7712,II
4946,3	R 7712,III
4946,4	R 7712,IV
4946,5	R 7712,V
4947,1	R 3443,I
4947,2	R 3443,II
4947,3	R 3443,III
4947,4	R 3443,IV
4947,5	R 3443,V
4948,1	R 5450,I
4948,2	R 5450,II
4948,3	R 5450,III
4949,1	R 2245,I
4949,2	R 2245,II
4949,3	R 2245,III
4949,4	R 2245,IV
4949,5	R 2245,V
4950,1	R 1581,I
4950,2	R 1581,II
4950,3	R 1581,III
4950,4	R 1581,IV
4950,5	R 1581,V
4951,1	R 2214,I
4951,2	R 2214,II
4951,3	R 2214,III
4951,4	R 2214,IV
4951,5	R 2214,V
4952,1	R 5091,I
4952,2	R 5091,II
4952,3	R 5091,III
4952,4	R 5091,IV
4952,5	R 5091,V
4953,1	R 7820,I
4953,2	R 7820,II
4953,3	R 7820,III
4953,4	R 7820,IV
4953,5	R 7820,V
4954,1	R 2986,I
4954,2	R 2986,II
4954,3	R 2986,III
4954,4	R 2986,IV
4955,1	R 5180,I
4955,2	R 5180,II
4955,3	R 5180,III
4955,4	R 5180,IV
4955,5	R 5180,V
4956,1	R 7821,I
4956,2	R 7821,II
4956,3	R 7821,III
4957,1	R 5002,I
4957,2	R 5002,II
4957,3	R 5002,III
4957,4	R 5002,IV
4957,5	R 5002,V
4958,1	R 6672,I
4958,2	R 6672,II
4958,3	R 6672,III
4958,4	R 6672,IV
4959,1	R 6710,I
4959,2	R 6710,II
4959,3	R 6710,III
4959,4	R 6710,IV
4959,5	R 6710,V
4960,1	R 2324,I
4960,2	R 2324,II
4961,1	R 5059,I
4961,2	R 5059,II
4961,3	R 5059,III
4961,4	R 5059,IV
4962,1	R 3653,I
4962,2	R 3653,II
4962,3	R 3653,III
4962,4	R 3653,IV
4963,1	R 5470,I
4963,2	R 5470,II
4963,3	R 5470,III
4963,4	R 5470,IV
4963,5	R 5470,V
4964,1	R 6721,I
4964,2	R 6721,II
4964,3	R 6721,III
4964,4	R 6721,IV
4964,5	R 6721,V
4964,6	R 6721,VI
4965,1	R 2104,I
4965,2	R 2104,II
4965,3	R 2104,III
4966,1	R 7868,I
4966,2	R 7868,II
4967,1	R 4112,I
4967,2	R 4112,II
4967,3	R 4112,III
4967,4	R 4112,IV
4967,5	R 4112,V
4967,6	R 4112,VI
4968,1	R 2724,I
4968,2	R 2724,II
4968,3	R 2724,III
4968,4	R 2724,IV
4968,5	R 2724,V
4969,1	R 2735,I
4969,2	R 2735,II
4969,3	R 2735,III
4969,4	R 2735,IV
4970,1	R 976,I
4970,2	R 976,II
4971,1	R 4981,I
4971,2	R 4981,II
4971,3	R 4981,III
4971,4	R 4981,IV
4971,5	R 4981,V
4972,1	R 4637,I
4972,2	R 4637,II
4972,3	R 4637,III
4972,4	R 4637,IV
4972,5	R 4637,V
4973,1	R 5164,I
4973,2	R 5164,II
4973,3	R 5164,III
4973,4	R 5164,IV
4974,1	R 4990,I
4974,2	R 4990,II
4974,3	R 4990,III
4974,4	R 4990,IV
4974,5	R 4990,V
4975,1	R 2266,I
4975,2	R 2266,II
4975,3	R 2266,III
4975,4	R 2266,IV
4975,5	R 2266,V
4976,1	R 5136,I
4976,2	R 5136,II
4976,3	R 5136,III
4976,4	R 5136,IV
4977,1	R 862,I
4977,2	R 862,II
4978,1	R 966,I
4978,2	R 966,II
4978,3	R 966,III
4978,4	R 966,IV
4979,1	R 2493,I
4979,2	R 2493,II
4979,3	R 2493,III
4979,4	R 2493,IV
4979,5	R 2493,V
4979,6	R 2493,VI
4980	R 7209
4981	R 7870
4982	R 2469
4983,1	R 3598,I
4983,2	R 3598,II

4984,1	R 3632,I
4984,2	R 3632,II
4984,3	R 3632,III
4985	R 1222
4986	R 1058
4987	R 4443
4988	R 6585
4989	R 7871
4990	R 2581
4991	R 5094
4992	R 4844
4993	R 5738
4994	R 4289
4995	R 7933
4996,1	R 4234,I
4996,2	R 4234,II
4996,3	R 4234,III
4997	R 2829
4998	R 3672
4999	R 2139
5000	R 2577
5001	R 1740
5002	R 4486
5003	R 7906
5004	R 4903
5005	R 4014
5006	R 7270
5007	R 5193
5008,1	R 3497,I
5008,2	R 3497,II
5009	R 4048
5010	R 5173
5011	R 7869
5012	R 817
5013	R 7822
5014	R 1941
5015	R 2138
5016	R 4015
5017	R 8044
5018	R 3444
5019	R 7341
5020,1	R 3043,I
5020,2	R 3043,II
5021	R 1542
5022,1	R 2233,I
5022,2	R 2233,II
5023,1	R 1436,I
5023,2	R 1436,II
5023,3	R 1436,III
5023,4	R 1463,IV
5024	R 5032
5025	R 5249
5026,1	R 3463,I
5026,2	R 3463,II
5026,3	R 3463,III
5026,4	R 3463,IV
5026,5	R 3463,V
5027,1	R 3459,I
5027,2	R 3459,II
5027,3	R 3459,III
5028	R 7823
5029,1	R 2471,I
5029,2	R 2471,II
5029,3	R 2471,III
5029,4	R 2471,IV
5029,5	R 2471,V
5030,1	R 2451,I
5030,2	R 2451,II
5031,1	R 3724,I
5031,2	R 3724,II
5032,1	R 4172,I
5032,2	R 4172,II
5033	R 4645
5034	R 4805
5035	R 764
5036	R 1608
5037,1	R 3944,I
5037,2	R 3944,II
5037,3	R 3944,III
5037,4	R 3944,IV
5037,5	R 3944,V
5037,6	R 3944,VI
5037,7	R 3944,VII
5037,8	R 3944,VIII
5037,9	R 3944,IX
5038,1	R 5072,I
5038,2	R 5072,II
5038,3	R 5072,III
5038,4	R 5072,IV
5038,5	R 5072,V
5039	R 8028
5040,1	R 2465,I
5040,2	R 2465,II
5040,3	R 2465,III
5040,4	R 2465,IV
5040,5	R 2465,V
5040,6	R 2465,VI
5041	R 3127
5042	R 5113
5043,1	R 1791,I
5043,2	R 1791,II
5044,1	R 7038,I
5044,2	R 7038,II
5044,3	R 7038,III
5044,4	R 7038,IV
5044,5	R 7038,V
5044,6	R 7038,VI
5044,7	R 7038,VII
5045	R 3138
5046,1	R 5648,I
5046,2	R 5648,II
5046,3	R 5648,III
5046,4	R 5648,IV
5046,5	R 5648,V
5047,1	R 6026,I
5047,2	R 6026,II
5048	R 5029
5049	R 5027
5050	R 3448
5051	R 7626
5052,1	R 5169,I
5052,2	R 5169,II
5052,3	R 5169,III
5052,4	R 5169,IV
5052,5	R 5169,V
5053	R 6323
5054	R 7154
5055	R 8032
5056	R 2136
5057	R 3134
5058	R 7152
5059	R 5500
5060	R 7899
5061,1	R 2332,I
5061,2	R 2332,II
5062	R 1852
5063,1	R 897,I
5063,2	R 897,II
5063,3	R 897,III
5063,4	R 897,IV
5063,5	R 897,V
5063,6	R 897,VI
5063,7	R 897,VII
5063,8	R 897,VIII
5063,9	R 897,IX
5063,10	R 897,X
5063,11	R 897,XI
5063,12	R 897,XII
5063,13	R 897,XIII
5063,14	R 897,XIV
5063,15	R 897,XV
5064	R 7900
5065	R 1039
5066,1	R 1193,I
5066,2	R 1193,II
5066,3	R 1193,III
5067,1	R 2038,I
5067,2	R 2038,II
5067,3	R 2038,III
5067,4	R 2038,IV
5067,5	R 2038,V
5067,6	R 2038,VI
5067,7	R 2038,VII
5068,1	R 7282,I
5068,2	R 7282,II
5069	R 4989
5070	R 6173
5071,1	R 4292,I
5071,2	R 4292,II
5071,3	R 4292,III
5071,4	R 4292,IV
5072,1	R 6033,I
5072,2	R 6033,II
5072,3	R 6033,III
5073	R 5544
5074	R 7912
5075,1	R 7913,I
5075,2	R 7913,II
5076	R 5370
5077	R 2726
5078	R 2171
5079,1	R 6521,I
5079,2	R 6521,II
5079,3	R 6521,III
5080,1	R 2991,I
5080,2	R 2991,II
5080,3	R 2991,III
5080,4	R 2991,IV
5080,5	R 2991,V
5081	R 7893
5082	R 7943
5083	R 7896
5084	R 7895
5085	R 7914
5086	R 7897
5087	R 7911
5088	R 1805
5089	R 7898
5090	R 7915
5091	R 7947
5092	R 7153
5093	R 6160
5094	R 8018
5095	R 8031

5096	R 5667
5097	R 3305
5098,1	R 8036,I
5098,2	R 8036,II
5098,3	R 8036,III
5098,4	R 8036,IV
5098,5	R 8036,V
5099	R 7894
5100	R 3388
5101,1	R 6928,I
5101,2	R 6928,II
5102,1	R 7939,I
5102,2	R 7939,II
5102,3	R 7939,III
5103	R 7925
5104,1	R 7937,I
5104,2	R 7937,II
5105	R 5649
5106	R 2454
5107	R 4408
5108,1	R 820,I
5108,2	R 820,II
5109,1	R 7905,I
5109,2	R 7905,II
5109,3	R 7905,III
5110,1	R 7931,I
5110,2	R 7931,II
5110,3	R 7931,III
5111,1	R 7848,I
5111,2	R 7848,II
5111,3	R 7848,III
5112,1	R 7944,I
5112,2	R 7944,II
5112,3	R 7944,III
5112,4	R 7944,IV
5113	R 7832
5114	R 7930
5115	R 3042
5116	R 6216 i R 6257
5117	R 8051
5118,1	R 4456,I
5118,2	R 4456,II
5119,1	R 5142,I
5119,2	R 5142,II
5120	R 7892
5121	R 8052
5122,1	R 7938,I
5122,2	R 7938,II
5123	R 7919
5124,1	R 7924,I
5124,2	R 7924,II
5125	R 8029
5126	R 1844
5127,1	R 4719,I
5127,2	R 4719,II
5127,3	R 4719,III
5128	R 7849
5129	R 7850
5130	R 4400
5131,1	R 7833,I
5131,2	R 7833,II
5131,3	R 7833,III
5132,1	R 7942,I
5132,2	R 7942,II
5133,1	R 824,I
5133,2	R 824,II
5134	R 7835
5135	R 7828
5136	R 7829
5137	R 7830
5138	R 7831
5139,1	R 5030,I
5139,2	R 5030,II
5140,1	R 3015,I
5140,2	R 3015,II
5141	R 4411
5142,1	R 5324,I
5142,2	R 5324,II
5143	R 8046
5144,1	R 7909,I
5144,2	R 7909,II
5145,1	R 7119,I
5145,2	R 7119,II
5145,3	R 7119,III
5145,4	R 7119,IV
5145,5	R 7119,V
5145,6	R 7119,VI
5146,1	R 7878,I
5146,2	R 7878,II
5147	R 7932
5148	R 5661
5149	R 8040
5150,1	R 5135,I
5150,2	R 5135,II
5151	R 7844
5152	R 4567
5153	R 7845
5154,1	R 7916,I
5154,2	R 7916,II
5155	R 7846
5156	R 5077
5157	R 7847
5158	R 4688
5159	R 7852
5160	R 7853
5161	R 5635
5162	R 7934
5163	R 7854
5164	R 7856
5165	R 5855
5166	R 8054
5167,1	R 7864,I
5167,2	R 7864,II
5167,3	R 7864,III
5167,4	R 7864,IV
5168	R 7863
5169	R 7851
5170	R 5230
5171	R 7098
5172,1	R 7857,I
5172,2	R 7857,II
5173,1	R 7269,I
5173,2	R 7269,II
5174	R 5954
5175	R 8039
5176,1	R 5214,I
5176,2	R 5214,II
5176,3	R 5214,III
5176,4	R 5214,IV
5176,5	R 5214,V
5176,6	R 5214,VI
5176,7	R 5214,VII
5177	R 886
5178	R 1762
5179	R 1614
5180	R 6232
5181,1	R 7625,I
5181,2	R 7625,II
5181,3	R 7625,III
5181,4	R 7625,IV
5181,5	R 7625,V
5181,6	R 7625,VI
5181,7	R 7625,VII
5181,8	R 7625,VIII
5181,9	R 7625,IX
5181,10	R 7625,X
5181,11	R 7625,XI
5182	R 7099
5183	R 7926
5184	R 7927
5185	R 7928
5186,1	R 6926,I
5186,2	R 6926,II
5187	R 7908
5188	R 8055
5189	R 7836
5190	R 7837
5191	R 7838
5192	R 7839
5193	R 7901
5194	R 7936
5195	R 7840
5196,1	R 7855,I
5196,2	R 7855,II
5197,1	R 2520,I
5197,2	R 2520,II
5197,3	R 2520,III
5198,1	R 7935,I
5198,2	R 7935,II
5199	R 8037
5200	R 7885
5201,1	R 7884,I
5201,2	R 7884,II
5202	R 4947
5203	R 7886
5204	R 7887
5205	R 7841
5206	R 7882
5207	R 7842
5208	R 7843
5209	R 7877
5210	R 7875
5211	R 7834
5212	R 7876
5213	R 6669
5214,1	R 5569,I
5214,2	R 5569,II
5215	R 6021
5216	R 7941
5217,1	R 5844,I
5217,2	R 5844,II
5217,3	R 5844,III
5218	R 2414
5219	R 2770
5220	R 3583
5221	R 4759
5222,1	R 3004,I
5222,2	R 3004,II
5222,3	R 3004,III
5222,4	R 3004,IV
5222,5	R 3004,V
5223	R 7945
5224	R 7917

5225,1	R 4762,I
5225,2	R 4762,II
5225,3	R 4762,III
5225,4	R 4762,IV
5225,5	R 4762,V
5226	R 7344
5227	R 7201
5228,1	R 7918,I
5228,2	R 7918,II
5229	R 5129
5230	R 5340
5231	R 8064
5232	R 8048
5233	R 6185
5234	R 6192
5235	R 6248
5236	R 6283
5237	R 8056
5238	R 5227
5239	R 8049
5240	R 8063
5241	R 4999
5242	R 8072
5243	R 8065
5244	R 3699
5245	R 8047
5246	R 6291
5247	R 8050
5248	R 8053
5249	R 8057
5250	R 8058
5251	R 8059
5252	R 8066
5253	R 8062
5254	R 8070
5255	R 8060
5256	R 8071
5257	R 8061

PRILOZI

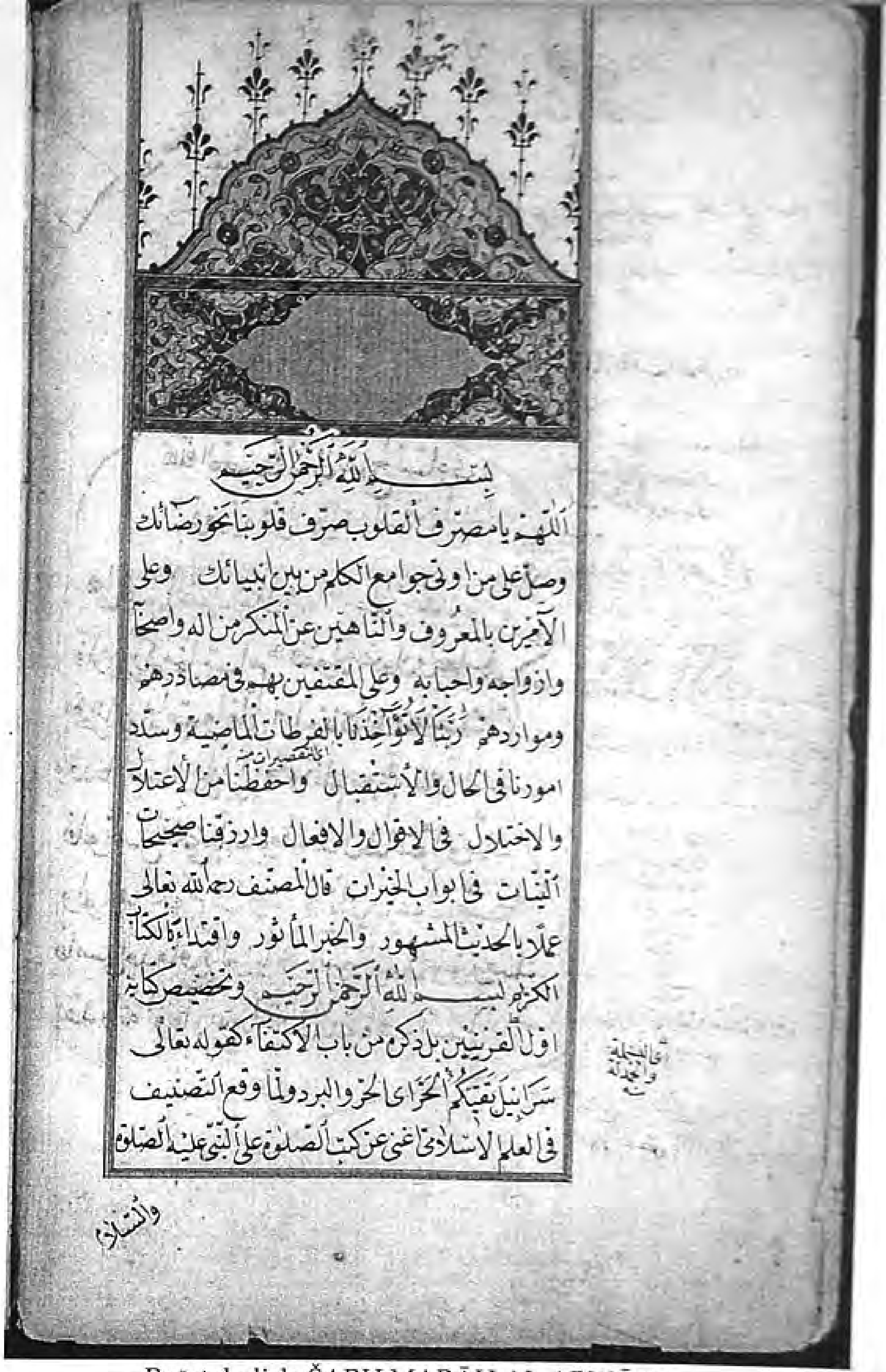

بسم الله الرحمن الرحيم

اللهم يا مصرف القلوب صرف قلوبنا نحو رضائك
وصل على من اوتي جوامع الكلم من بين انبيائك وعلى
الآمرين بالمعروف والناهين عن المنكر من آله واصحا
وازواجه واحبابه وعلى المقتفين بهم في مصادرهم
ومواردهم ربنا لا تؤاخذنا بالفرطات الماضية وسدد
امورنا في الحال والاستقبال واحفظنا من الاعتلال
والاختلال في الاقوال والافعال وارزقنا صحيحات
النيات في ابواب الخيرات قال المصنف رحمه الله تعالى
عملا بالحديث المشهور والخبر المأثور واقتداء بالكتاب
الكريم بسم الله الرحمن الرحيم وتخصيص كتابه
اول القرينين بالذكر من باب الاكتفاء كقوله تعالى
سرابيل تقيكم الحر اي الحر والبرد ولما وقع التصنيف
في العلم الاسلامي اغنى عن كتب الصلوة على النبي عليه الصلوة
والسلام

اي الجملة والجملة

Početak djela ŠARḤ MARĀḤ AL-ARWĀḤ,
autor Šamsuddīn Aḥmad b. ʿAlī Dīnqūz
(R 4903; fol. 1b)

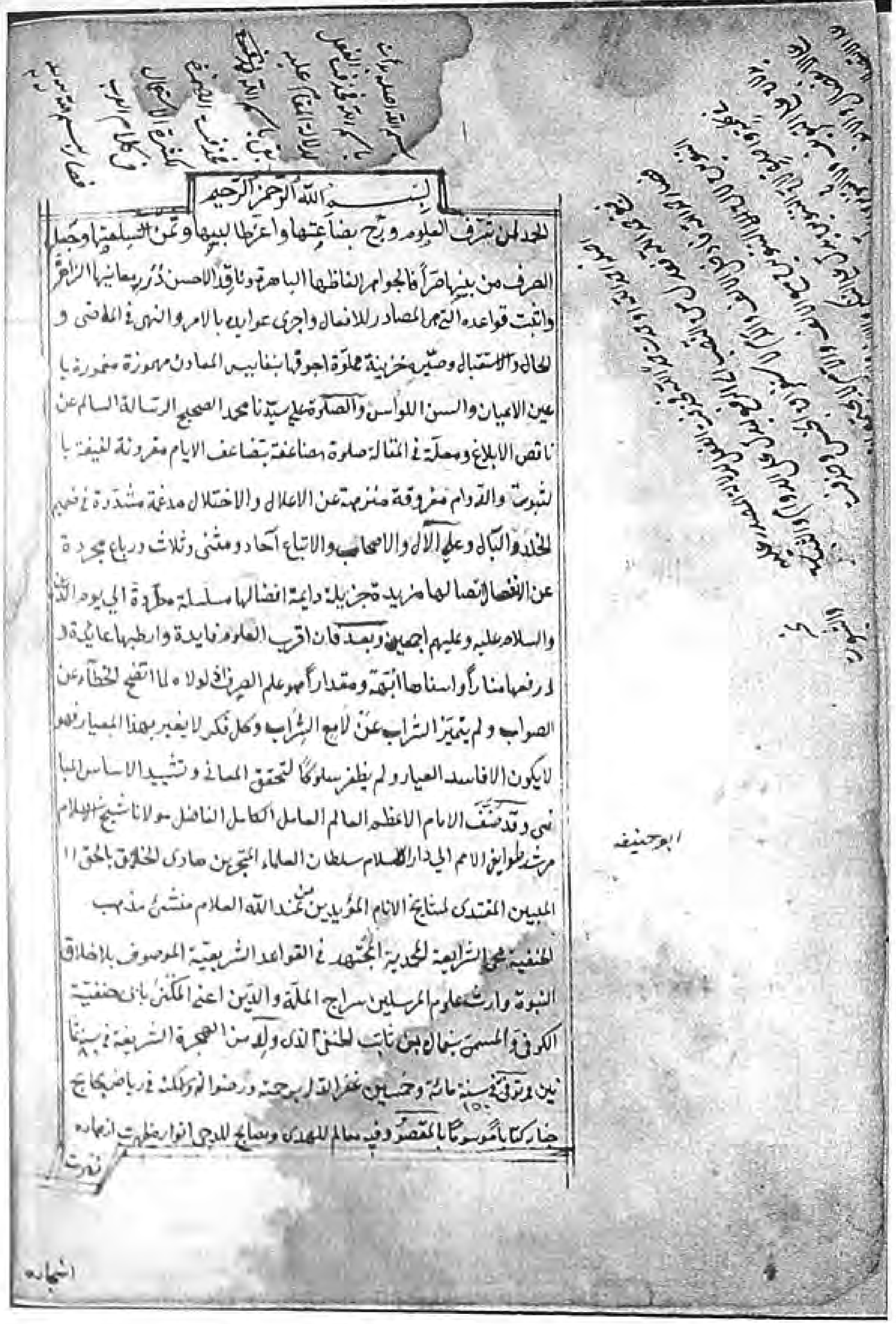

Početak djela AŠ-ŠUKRIYYA.(R 4653; fol. 1b)

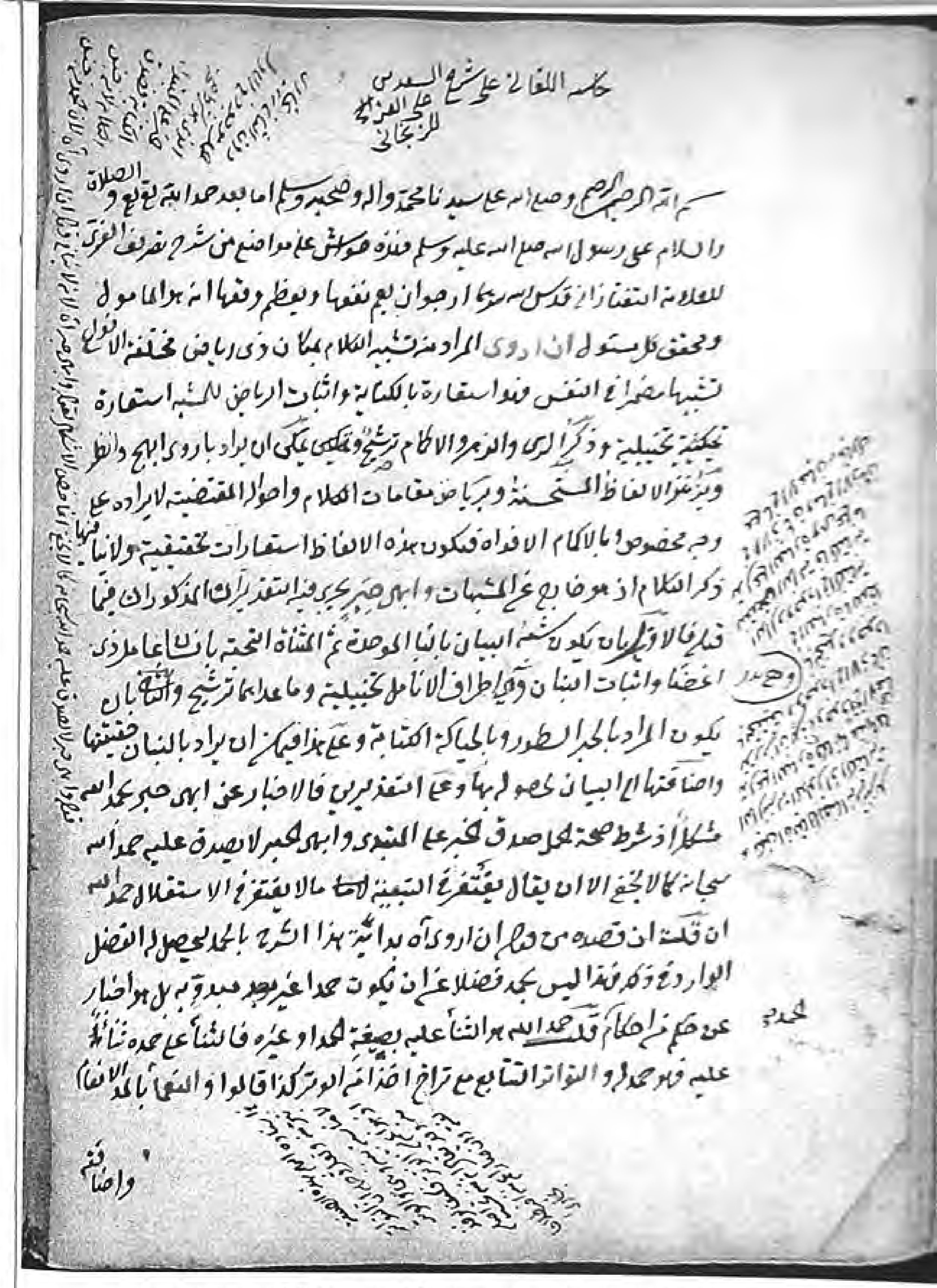

Početak djela ḤĀŠIYA ʿALĀ ŠARḤ AT-TAFTĀZĀNĪ LI TASRĪF AL-ʿIZZĪ, autor Nāsiruddīn Muhammad b. Hasan al-Laqānī (R 3944, VI; fol. 52b)

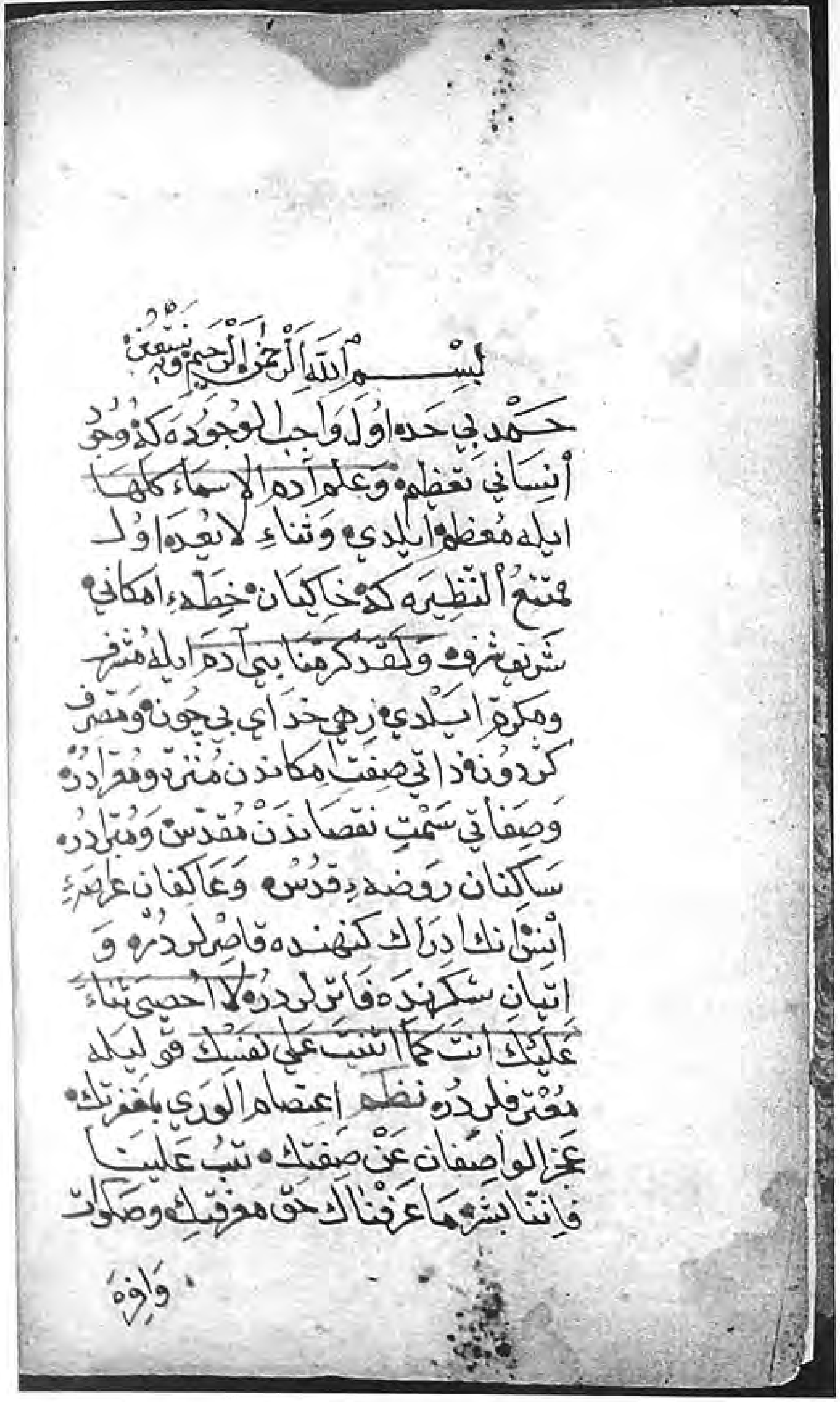

بسم الله الرحمن الرحيم وبه نستعين
حمد بي حد اول واجب الوجوده كه وجود
انساني تعظيم وعلم آدم الاسماء كلها
ايله معظم ايلدي وثناء لا تعد اول
ممتنع النظيره كه خاكيان خطه امكاني
تشريف ولقد كرمنا بني آدم ايله مشرف
ومكرم ايلدي زهي خداي بيچون ومتصرف
گردونه ذاتي صفت امكاندن منزه ومجرد
وصفاتي سمت نقصاندن مقدس ومبرادر
ساكنان روضه قدس وعاكفان عرصه
انسانك ادراك كنهنده قاصرلردر و
اثبات شكرنده فاترلردر لا احصي ثناء
عليك انت كما اثنيت على نفسك قوليله
معترفلردر نظم اعتصام الورى بمغفرتك
عجز الواصفات عن صفتك تب علينا
فاننا بشر ما عرفناك حق معرفتك وصلوات

وافره

Početak djela MAQṢAD AṬ-ṬĀLBĪN, (R 2136; fol. 1b).

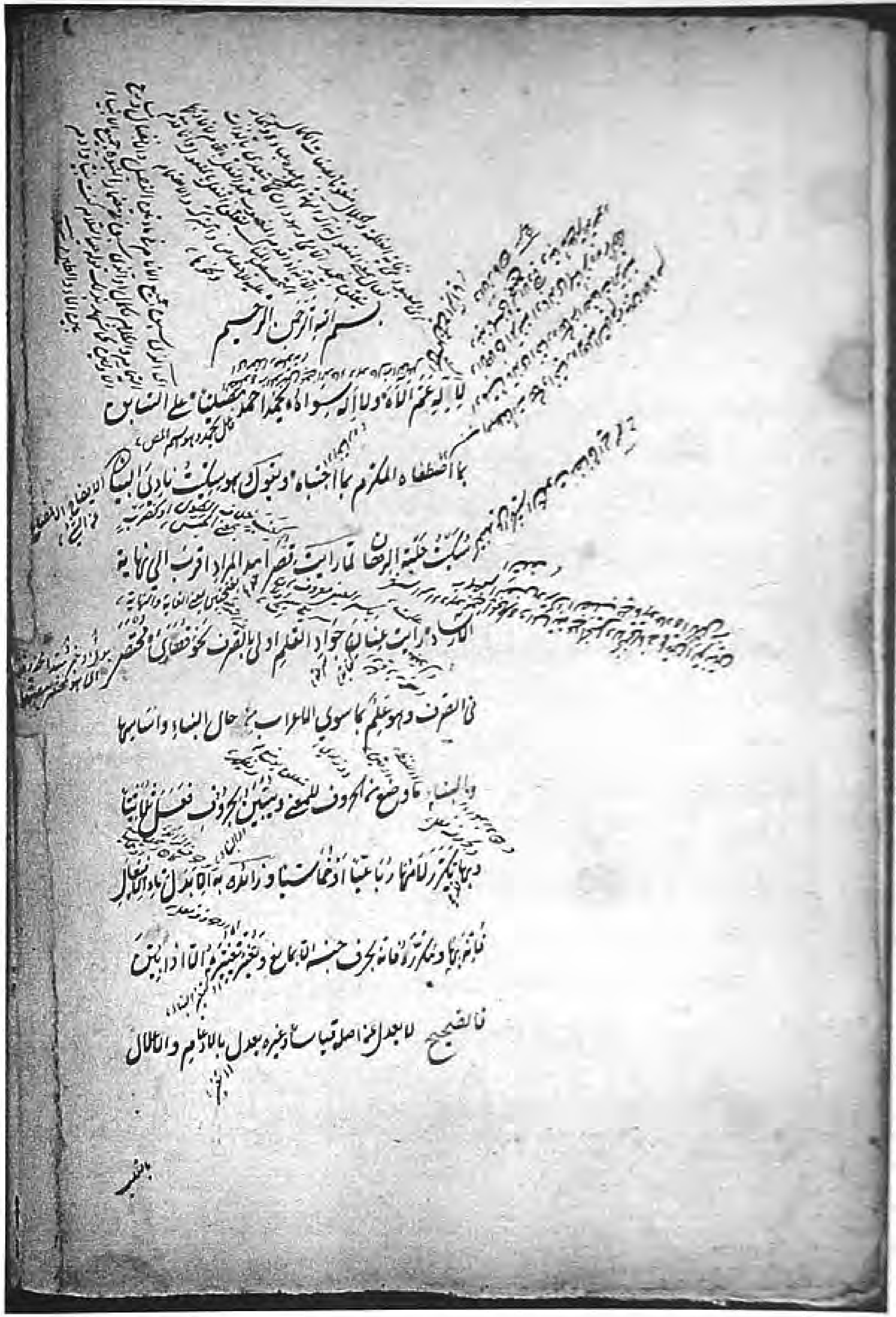

Početak djela AL-QUṢĀRĀ FĪ AṢ-ṢARF, (R 3043, II; fol. 32b).

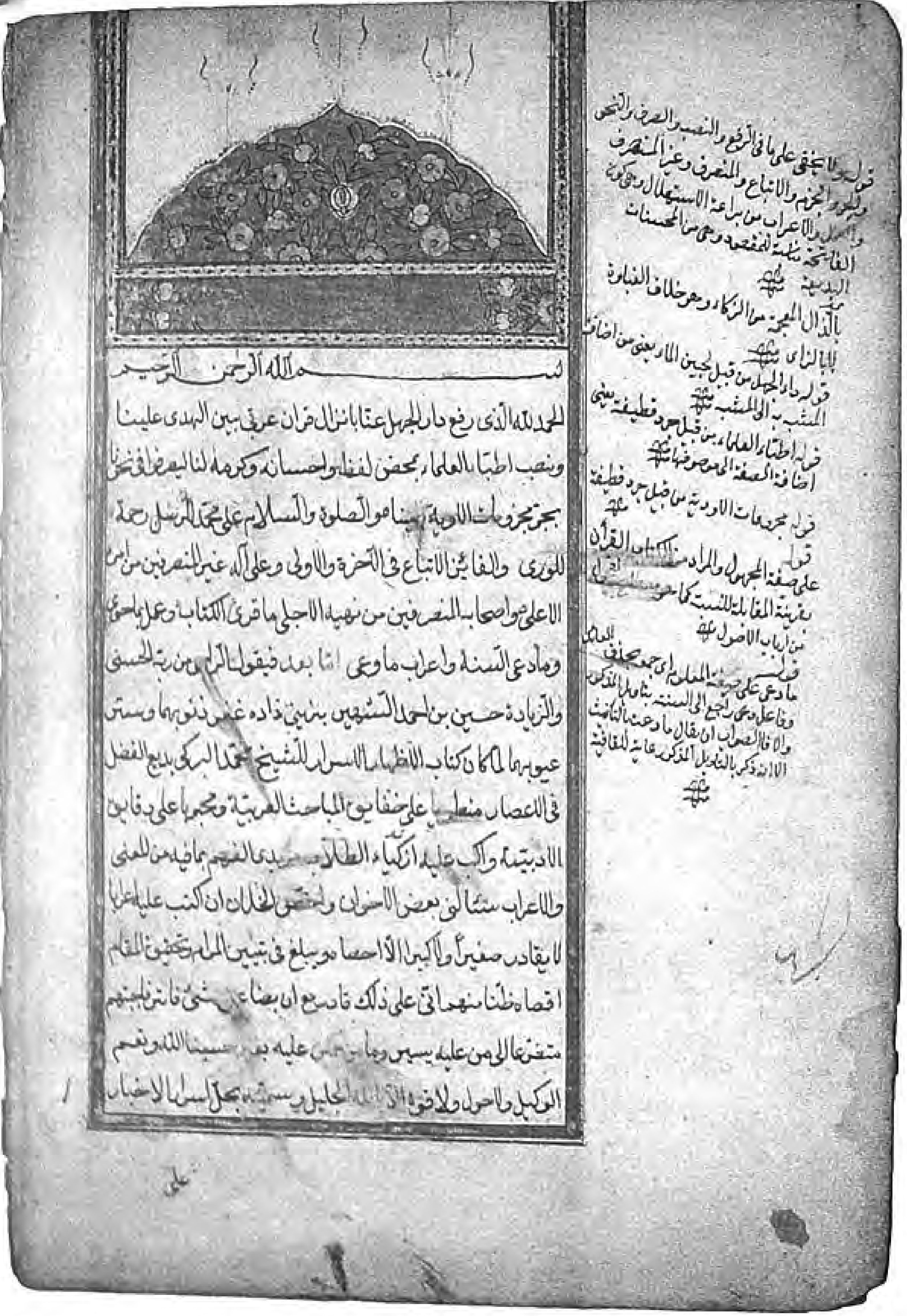

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذى رفع دار الجهل عنا بانزال قران عربى بين الهدى علينا
ونصب اطباء العلماء بمحض لطفه واحسانه وكرمه لنا ليعرضوا فى نحو
بحر مجروحات الادوية [illegible] والصلوة والسلام على محمد المرسل رحمة
للورى والفائزين الاتباع فى الاخرة والاولى وعلى آله غير المنصرفين من امر
الاعلى واصحاب المنصرفين من نهيه الاجلى ما قرئ الكتاب وعمل باحوال
وما دعى السنة واعراب ما وعى اما بعد فيقول الراجى من ربه الحسنى
والزيادة حسين بن احمد الشهير بزينى زاده غفر ذنوبهما وستر
عيوبهما لما كان كتاب الاظهار الاسرار للشيخ محمد البركوى بديع الفضل
فى الاعصار منطويا على خفايا المباحث العربية ومحتويا على دقائق
الادبية واكب عليه اذكياء الطلاب مريدى الفهم بما فيه من المعنى
والاعراب سألنى بعض الاخوان واخص الخلان ان اكتب عليه اعرابا
لا يغادر صغيرا ولا كبيرا الا احصاه ويبلغ فى تبيين المرام وتحقيق المقام
اقصاه ظنا منهما انى على ذلك قادر مع ان بضاعتى مزجاة فانتزلت بهم
متضرعا الى من عليه يسير [illegible] عليه بعسير حسبنا الله ونعم
الوكيل ولا حول ولا قوة الا بالله الجليل وسميته بحل اسرار الاخيار

على

Početak djela ḤALL ASRĀR AL-AḪYĀR ʻALĀ IʻRĀB IẒHĀR AL-ASRĀR
(R 7875; fol. 1b)

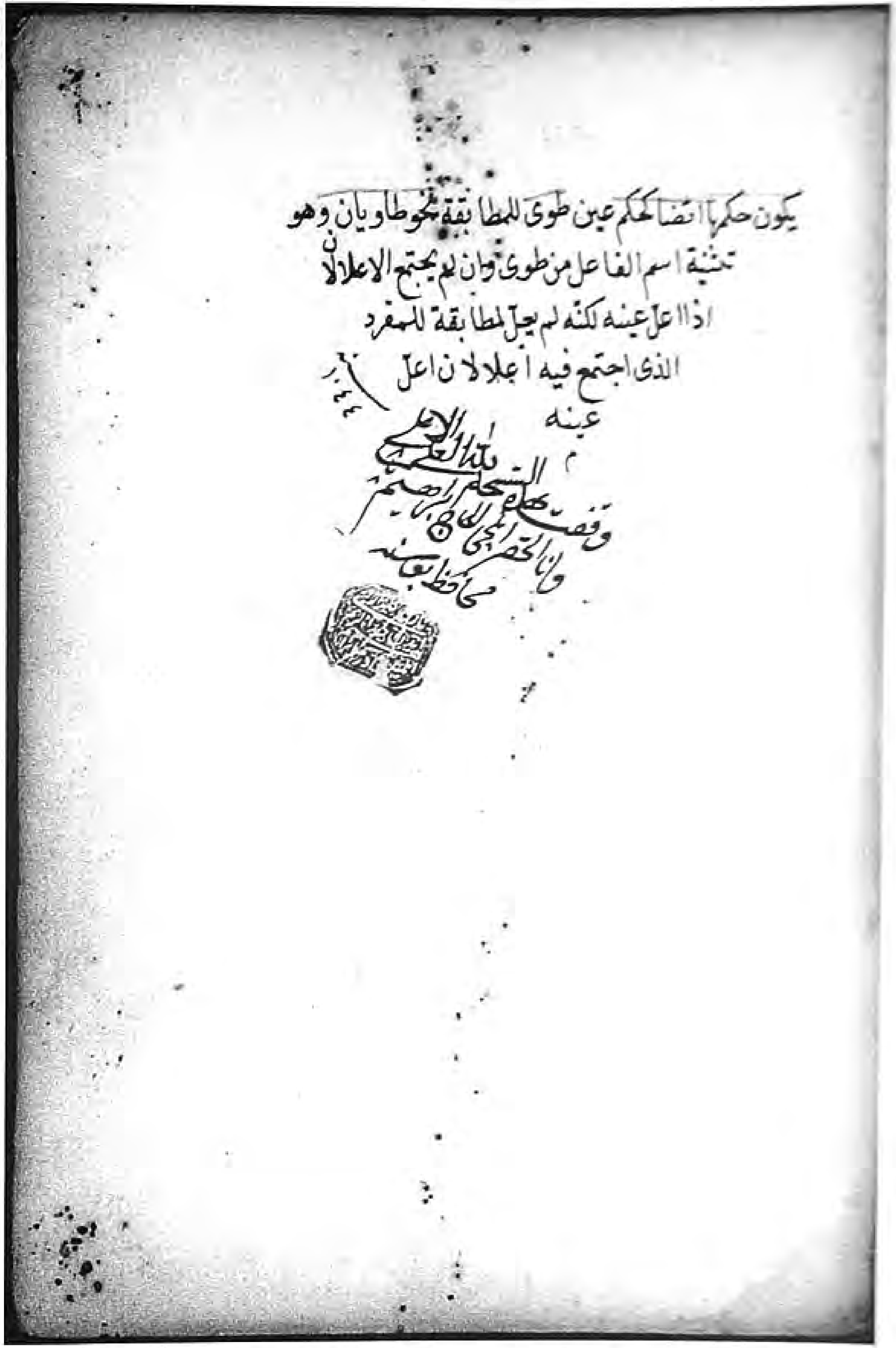

يكون حكمها اقتضا لحكم عين طوى للمطابقة نحو طاويان وهو
تثنية اسم الفاعل من طوى وان لم يجتمع الاعلالان
اذا اعل عينه لكنه لم يحل لمطابقة للمفرد
الذى اجتمع فيه اعلالان اعل
عينه

Kraj djela ŠARḤ MARĀḤ AL-ARWĀḤ, autor ʻAbdurraḥmān b. Ḫalīl ar-Rūmī
(R 3444; fol. 126a)

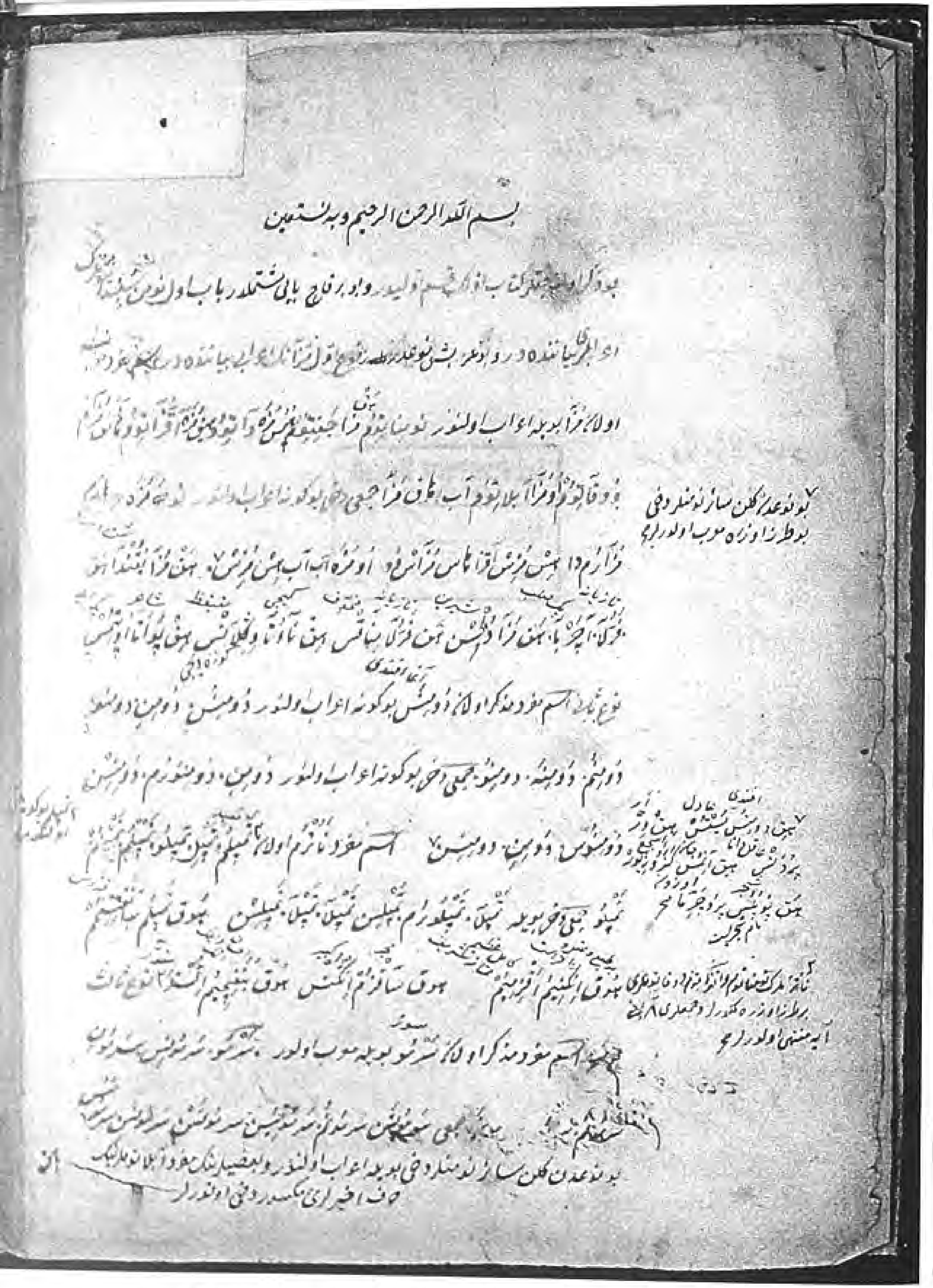

Početak djela LATINĞEDEN TERĞEME-I GRAMATIKA
(R 5667; fol. 1b)

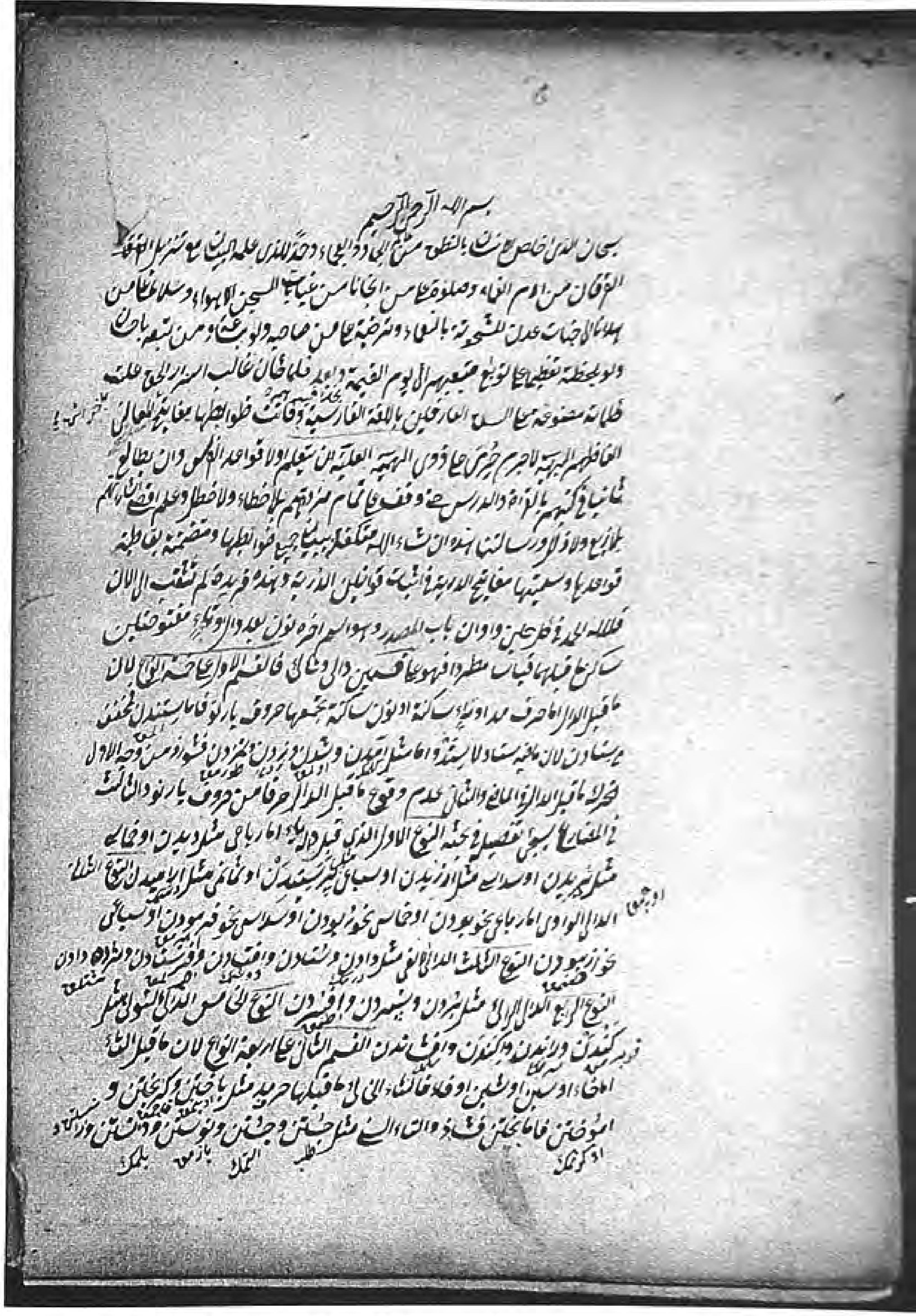

Početak djela AL-MAFĀTĪḤ AD-DARIYYA FĪ IṮBAT AL-QAWĀNĪN AD-DURIYYA
(R 6026,II; fol. 3b)

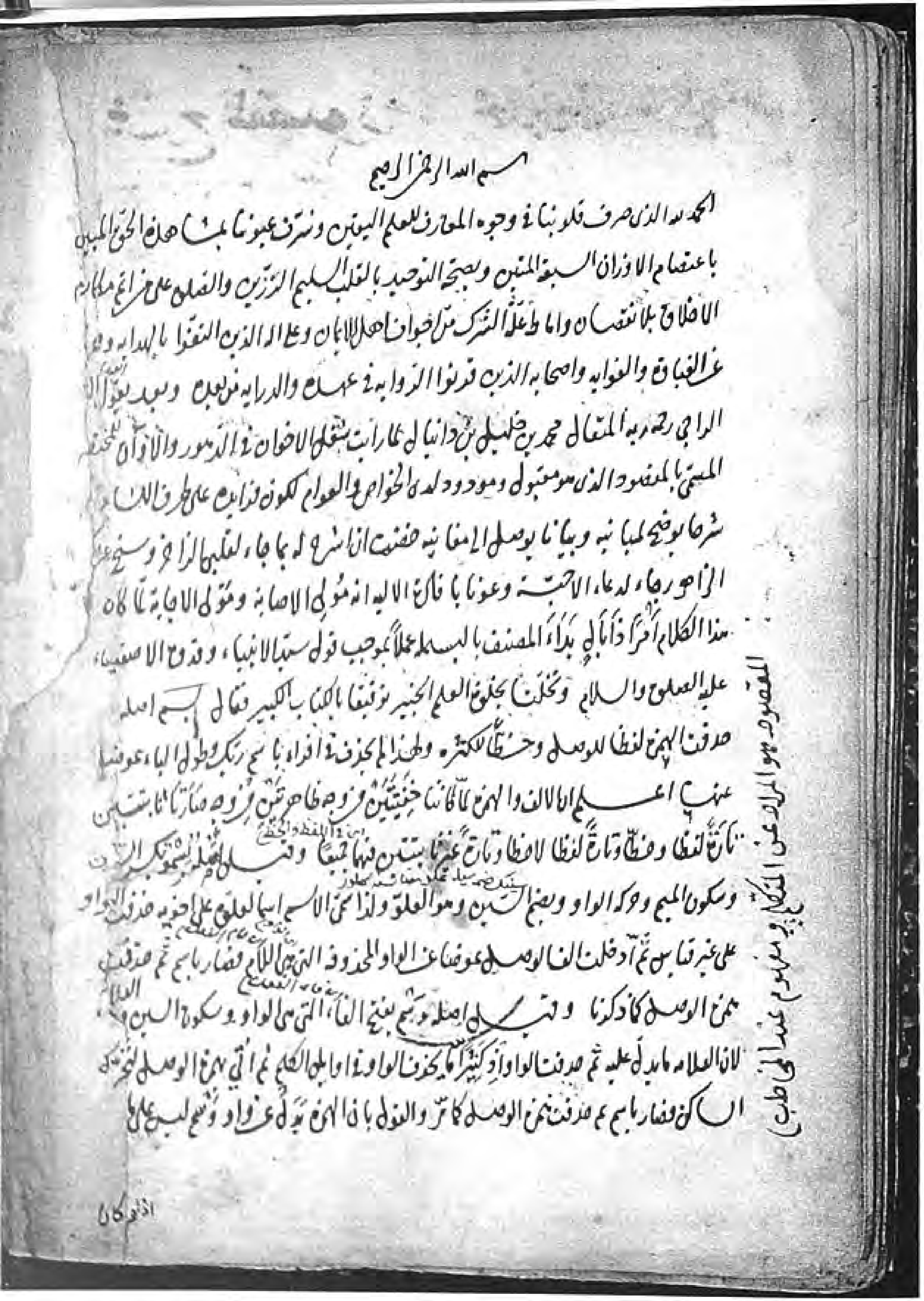

Početak djela ŠARḤ AL-MAQṢŪD, autor Muḥammad b. Ḫalīl b. Dāniyāl
(R 6472,III: fol. 59b)

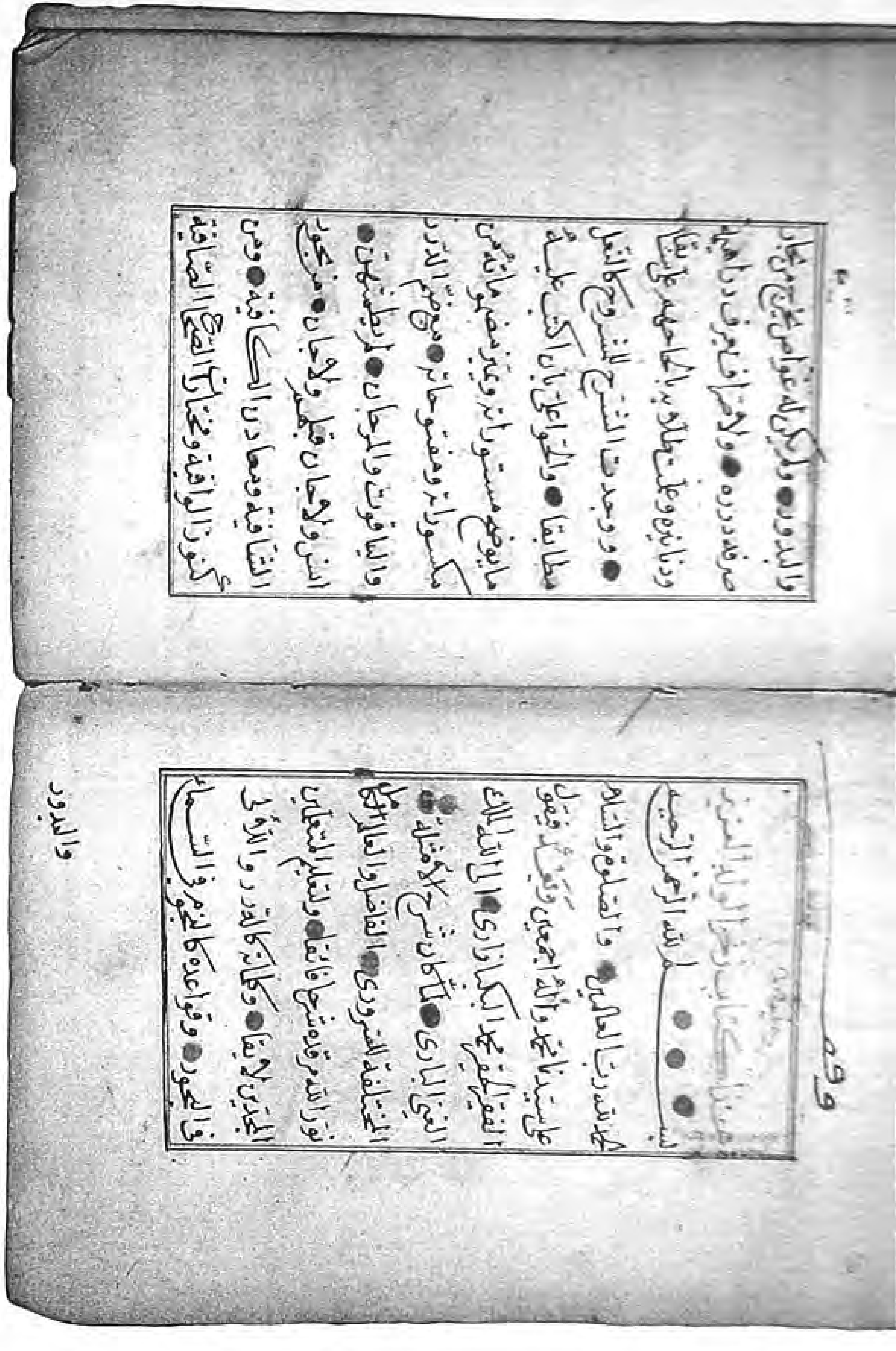

Početak djela DAHR AL-WALAD AL-'AZĪZ, autor Muhammad-efendi al-Baypāzāri
(R 3127: fol. 1b)

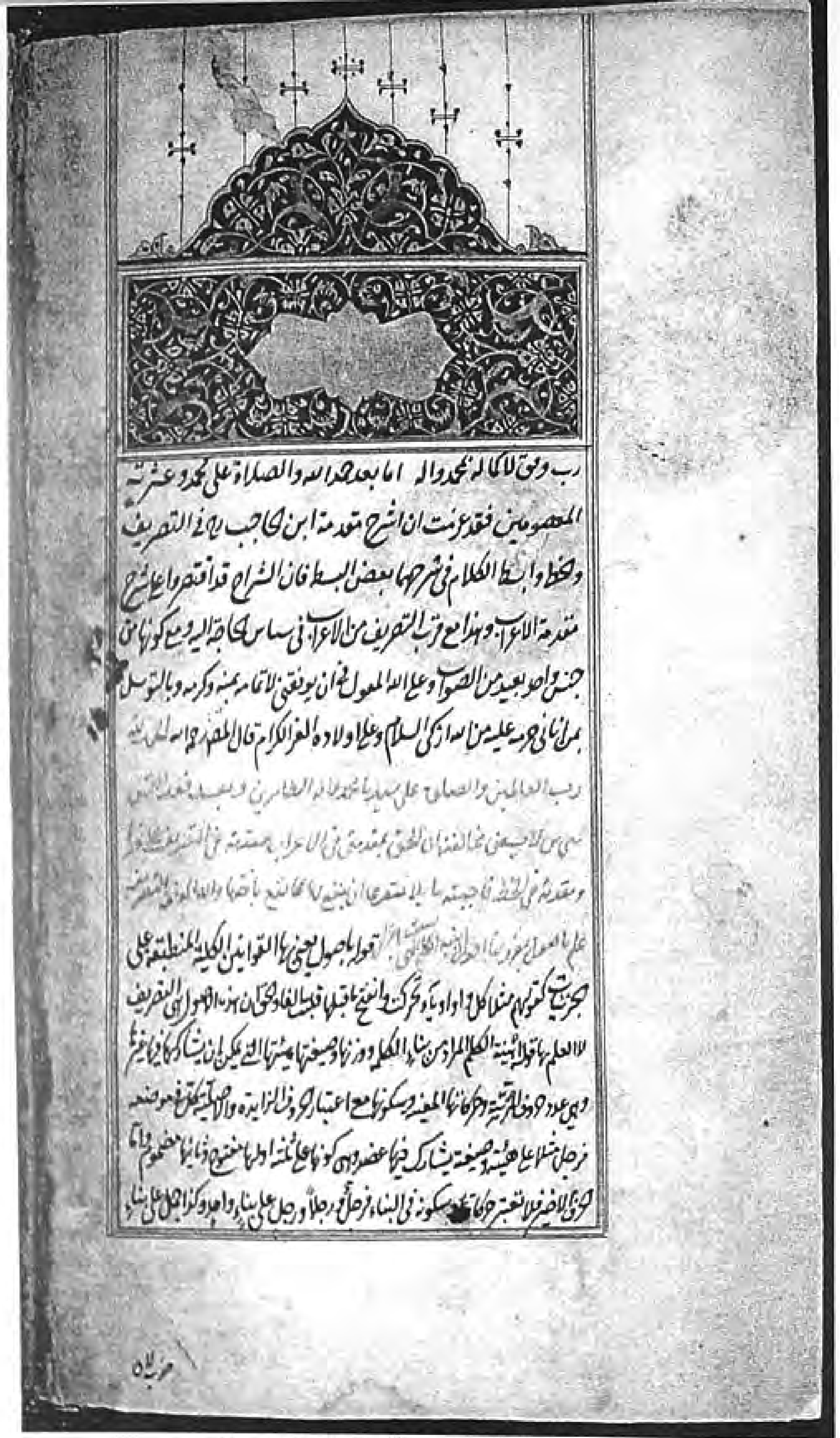

رب وحق لاكاله لمحمد واله اما بعد حمد الله والصلاة على محمد وعترته
المعصومين فقد عزمت ان اشرح مقدمة ابن الحاجب رح في التصريف
وخطوا وابسط الكلام في شرحها بعض البسط فان الشراح قد اقتصروا على شرح
مقدمة الاعراب وهذا مع قرب التصريف من الاعراب في مساس الحاجة اليه ومع كونهما من
جنس واحد بعيد من الصواب وعلى الله المعول في ان يوفقني لاتمامه بمنه وكرمه وبالتوسل
بمن انا في حرمه عليه من الله ازكى السلام وعلى اولاده الغر الكرام قال المصنف [illegible]
رب العالمين والصلاة على سيدنا محمد واله الطاهرين [illegible]
[illegible]
[illegible]
علم باصول تعرف بها احوال ابنية الكلم [illegible] قوله باصول يعني بها القوانين الكلية المنطبقة على
الجزئيات كقولهم مثلا كل واو او ياء تحركت وانفتح ما قبلها قلبت الفا وحتى [illegible] التصريف
لا العلم بها قوله ابنية الكلم المراد من بناء الكلمة ووزنها وصيغتها هيئتها التي يمكن ان يشاركها فيها غيرها
وهي عدد حروفها المرتبة وحركاتها المعينة وسكونها مع اعتبار حروفها الزائدة والاصلية كل في موضعه
فرجل مثلا على هيئة وصيغة يشاركه فيها عضد وهي كونها على ثلاثة اولها مفتوح وثانيها مضموم وثالثها
حرف الاعراب فلا تعتبر حركاته وسكونه في البناء فرجل ورجلا ورجل على بناء واحد وكذا جمل على بناء

Početak djela ŠARḤ AŠ-ŠĀFIYA,
autor Raḍiyuddin Muḥammad b. al-Ḥasan al-Astarābādī
(R 1584; fol. 1b)

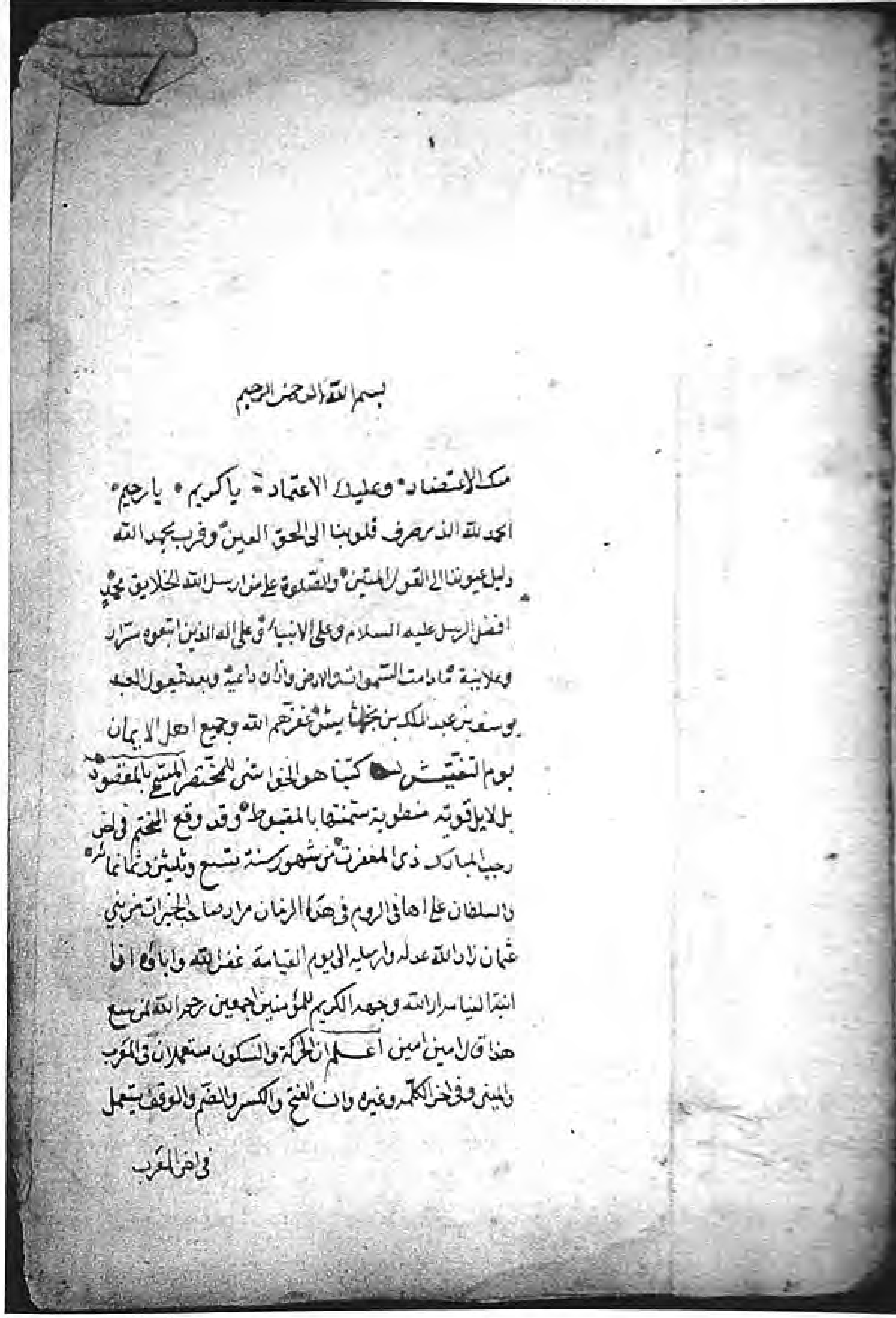

بسم الله الرحمن الرحيم

منك الاعتقاد * وعليك الاعتماد * يا كريم * يا رحيم *
الحمد لله الذي صرف قلوبنا الى الحق المبين * وقرب بحمد الله
دليل عيوننا الى القول المتين * والصلوة على اشرف رسل الله للخلايق محمد
افضل الرسل عليه السلام وعلى الانبياء * وعلى آله الذين اتبعوه سرا
وعلانية * ما دامت السموات والارض واذن داعية * وبعد فيقول العبد
يوسف بن عبد الملك بن بخشايش غفر لهم الله وجميع اهل الايمان
يوم التفتيش * هذا كتاب هو الحواشي للمختصر المسمى بالمقصود
بل لآلي قوية منطوية سميتها بالمضبوط * وقد وقع الختم في اول
رجب المبارك ذي المغفرة * من شهور سنة تسع وثلثين وثمانمائة *
في سلطان على اهالي الروم في هذا الزمان مراد صاحب الخيرات من بني
عثمان زاد الله عدله واحسانه الى يوم القيامة غفر الله له ولآبائه الى
انتهى الينا اسرار الله وجهه الكريم للمؤمنين اجمعين رحم الله من سمع
هذا قال امين امين اعلم ان الحركة والسكون مستعملان في المعرب
والمبني وفي آخر الكلمة وغيره وان الفتح والكسر والضم والوقف يستعمل
في آخر المعرب

Početak djela AL-MAḌBŪṬ, (R 8087, II; fol. 7b).

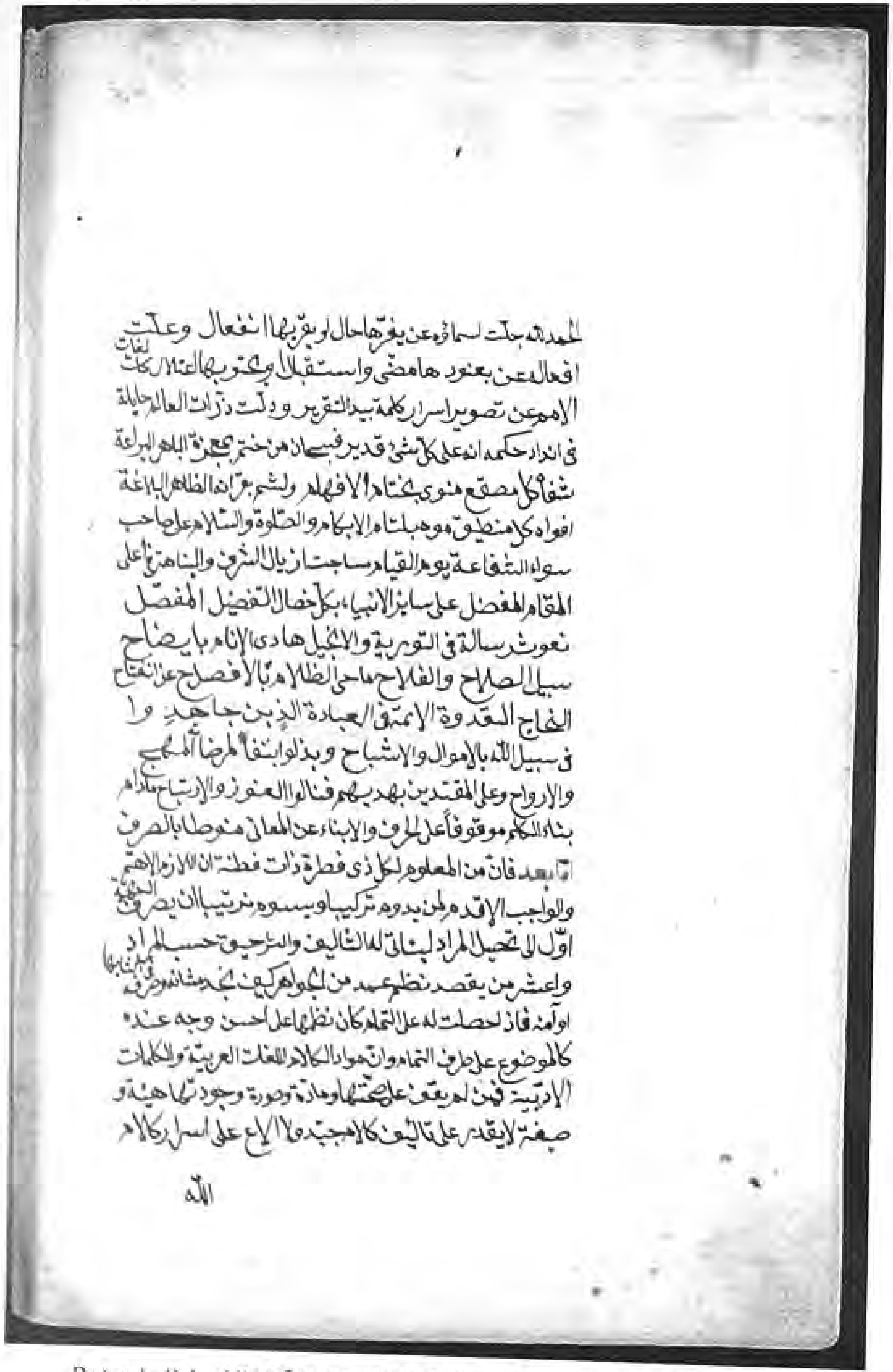

Početak djela ʿUNQŪD AZ-ZAWĀHIR FĪ NUẒUM AL-ĠAWĀHIR (R-1542: fol. 1b)

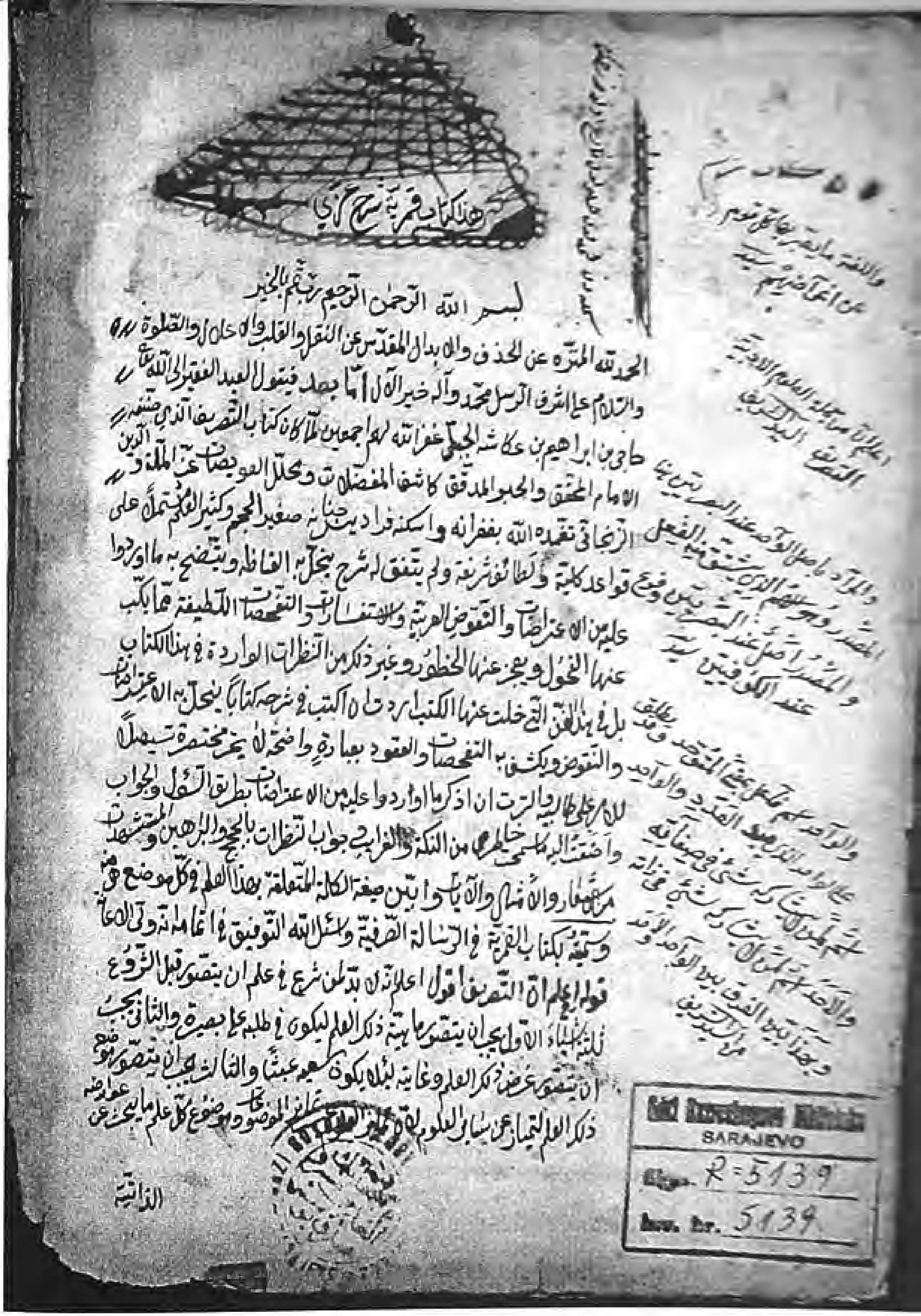

Početak djela KITĀB AL-QAMARIYYA FĪ AR-RASĀʾIL AṢ-ṢARFIYYA (R 5139; fol. 1b)

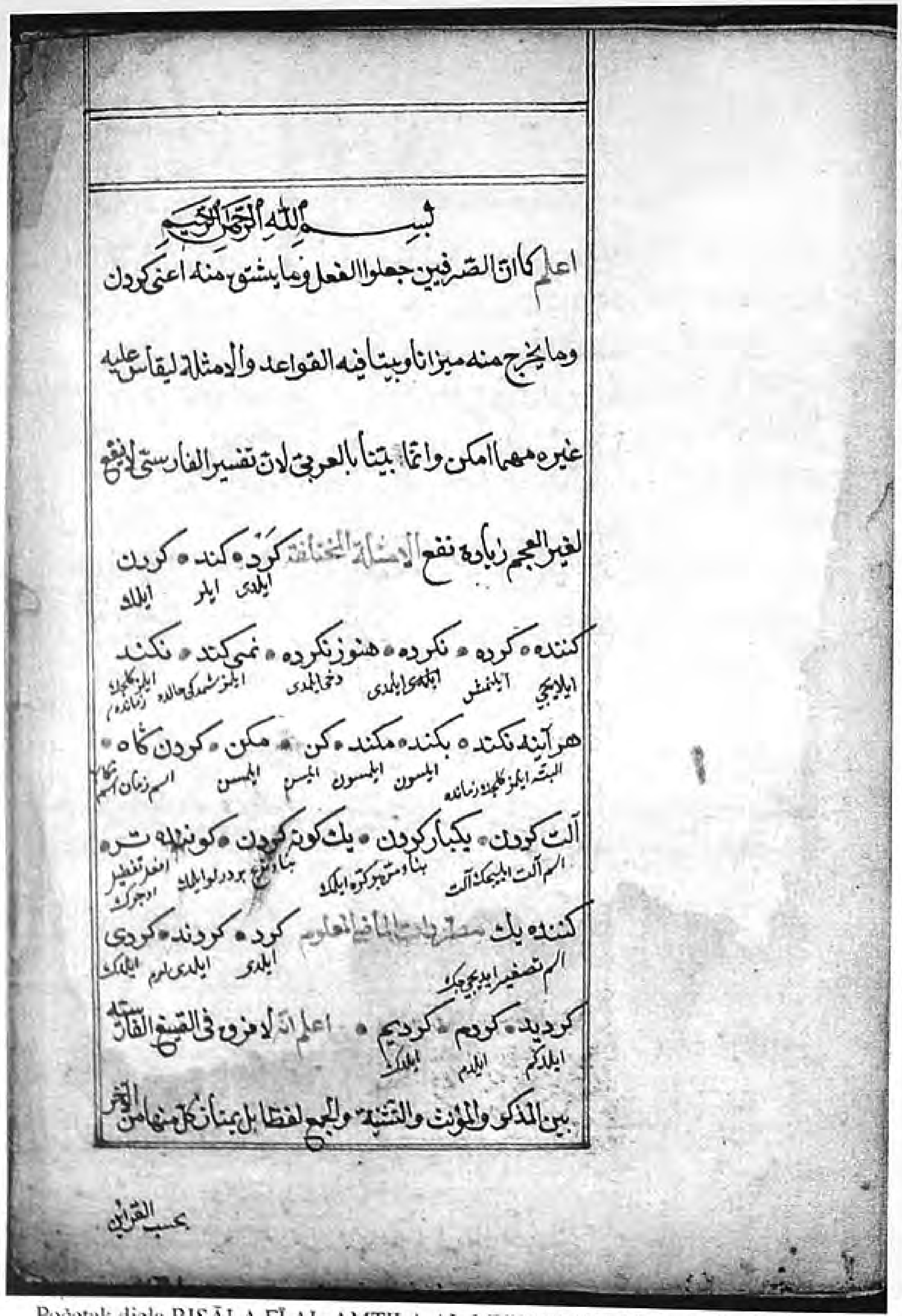

بسم الله الرحمن الرحيم

اعلم كان الصرفيين جعلوا الفعل وما يشتق منه اعنى كردن

وما يخرج منه ميزانا وبينا فيه القواعد والامثلة ليقاس عليه

غيره مهما امكن وانما بيناه بالعربي لان تفسير الفارسي لا ينفع

لغير العجم زيادة نفع الامثلة المختلفة كرد • كند • كردن

كننده • كرده • نكرده • هنوز نكرده • نمى كند • نكند

هر آينه نكند • بكند • مكند • كن • مكن • كردن گاه •

آلت كردن • يكبار كردن • يك كونه كردن • كوناه تر •

كننده يك [illegible] الماضي المعلوم كرد • كردند • كردى

كرديد • كردم • كرديم • اعلم انه لا فرق فى الصيغ الفارسية

بين المذكر والمؤنث والتثنية والجمع لفظا بل بينا كل منها من الآخر

بحسب القرائن

Početak djela RISĀLA FĪ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA FĪ TAṢRĪF AL-AF'ĀL
(R 1298; fol. 95b)

Rijaset Islamske zajednice u BiH
Gazi Husrev-begova biblioteka
Al-Furqān Islamic Heritage Foundation
London

Za izdavača
Mustafa Jahić

DTP
Izdavački centar *El-Kalem*

Tehnički urednik
Ismail Ahmetagić

Dizajn korice
Tarik Jesenković

Tiraž
1 500 primjeraka

Štampa
DES Sarajevo

Za štampariju
Džemal Bašić

ISBN 9958-23-065-8
ISBN 1 873992 52 1

وأخيراً فإنني أود أن أذكر أن هذا العمل قد أخذ وقتاً طويلاً، وفرّق بيني وبين أفراد أسرتي، لذا فإنني أهدي هذا الجهد إلى محبي التراث وإلى زوجتي بحرية، وأولادي خديجة وأحمد ولامعة، وعلى الله قصد السبيل.

سراييفو ١٠/٧/٢٠٠٠ م

مصطفى يحيتش

البوسنة والهرسك، والعاملين في مكتبة الغازي خسرويك ومؤسسة الفرقان للتراث الإسلامي على ما بذلوه من مجهود.

والله ولي التوفيق.

أحمد زكي يماني

رئيس مؤسسة الفرقان للتراث الإسلامي

اكتوبر ٢٠٠٠

المقدمة

يسرنا ويسعدنا أن نقدم للباحثين هذا الجزء الثامن من فهرس مكتبة الغازي خسرويك في مدينة سرايیفو عاصمة البوسنة والهرسك، ونوّد أن نُوضح أن هذا الجزء مُكَمِّل لما في الجزء السادس من حيث الموضوع، إذ يضُمُّان فهرسة مخطوطات الصرف والنحو باللغة العربية والتركية والفارسية والبوسنوية.

أما مبادئ الفهرسة الأساسية المعتمدة في هذا الجزء فهي نفس المبادئ التي اعتمدت في الجزء الأول من فهرس المكتبة، ولذلك أدرجنا في الفهرسة بعض المخطوطات التي ضمتها المجاميع المفهرسة رغم كونها من مواضيع أخرى غير النحو والصرف، وسبب ذلك اعتمادنا لنفس المبادئ المعتمدة في باقي أجزاء الفهرس انسجامًا مع الإطار العام لفهرسة المكتبة التي اقتضت إدراج محتويات المجاميع حسب موضوع أول مخطوطة ترد في المجموع. ثم تتوالى محتوياته رغم تنوع موضوعاتها.

لقد ضم هذا الجزء وصف ٥٠٣ مخطوطات يعود بعضها إلى موضوع واحد، وتتعدد مخطوطات الموضوع الواحد أحيانا، وفي بعض الأحيان تتعدد المواضيع في المجاميع، ولذلك ضمت المخطوطات المفهرسة في هذا الجزء ٣٠٤ عناوين في ١٠١٣ نسخة مخطوطة.

إن معظم مخطوطات هذا الجزء يخص مؤلفات علم النحو والصرف العربي، وما يتعلق به من ترجمات إلى اللغات الأخرى، بالإضافة إلى قواعد اللغة العثمانية التركية، واللغة الفارسية، واللاتينية. ويتضمن هذا الجزء مواضيع أخرى ثانوية اقتضت إدراجها محتويات المجاميع المخطوطة، وقد زودنا هذا الجزء، كالأجزاء السابقة، بفهارس عامة تسهل على الباحثين الوصول إلى المخطوطات المطلوبة سواء عن طريق عناوينها، أو عن طريق مؤلفيها.

هذا الجزء هو الثامن في الإطار العام لفهرس المكتبة، وهو الخامس في سلسلة النشر المشترك بين رئاسة الجماعة الإسلامية في البوسنة والهرسك ومؤسسة الفرقان للتراث الإسلامي في لندن، وذلك بفضل من الله تعالى، ثم بفضل توجيهات معالي الشيخ أحمد زكي يماني، رئيس المؤسسة، الذي بذل جهوداً متواصلة بناءة في سبيل إنقاذ مكتبة الغازي خسرويك، وتصوير مخطوطاتها، وفهرستها، لوضعها في متناول أيدي الباحثين وعشاق التراث الإسلامي والإنساني.

إنني أتوجه بجزيل الشكر إلى معالي الشيخ أحمد زكي يماني على جهوده من أجل إنقاذ نفائس التراث وصيانتها، وأرجو الله أن يجعل بذله وعطاءه في ميزان حسناته، إنه سميع مجيب.

تقديم

بعونٍ وفضلٍ من الله سبحانه وتعالى أنجزت مؤسسةُ الفرقان للتراث الإسلامي الكثيرَ من الأعمال المفيدة في مجالات إحياء التراث والمحافظة عليه، والتعريف به حسب الطاقة.

ونظراً لما يُحيط بمكتبة الغازي خسروبك في سراييفو من ظروفٍ صعبة؛ فقد أوليناها عنايةً خاصّةً لإنقاذ ما يمكن إنقاذه من ذخائرها بكافة الوسائل الممكنة، فبعدما كانت الكتب المخطوطة والمطبوعة مُلقاةً على الأرض أصبحتْ مُرتَّبةً على رفوفٍ حديثة بعيداً عن الرطوبة والآفات.

أما في مجال تصوير المخطوطات فالخطّة عامّةٌ تشمل تصويرَ كل ما في المكتبة على الميكروفيلم، وتصوير المخطوطات النفيسة المختارة على الأقراص المدمجة CD-ROM، ووجود هذه المصورات التي تشمل المخطوطات بأنواعها من كُتُبٍ، ومراسلات، ووقفيات، وسجلات محاكم شرعيّةٍ، وحفظها في مؤسسة الفرقان يُتيحُ للباحثين فرصةَ البحثِ والإطلاعِ، ويضمنُ لمحتويات المصورات البقاءَ بعيداً عن مصادر الخطر الذي يُحيط ببلاد البوسنة والهرسك.

وفي مجال الفهرسة، فقد أصدرت مشيخةُ الجماعة الإسلامية في جمهورية البوسنة والهرسك ثلاثة مجلدات ما بين سنة ١٩٦٣م وسنة ١٩٩١م، وضمّت فهرسة: ٢٦٢٧ من المجلدات التي يضمُّ بعضُها العديدَ من العناوين، وفي سنة ١٤١٩هـ/ ١٩٩٨م بدأ التعاون المثمر بين مؤسسة الفرقان، ورئاسة الجماعة الإسلامية في البوسنة والهرسك برئاسة فضيلة الدكتور مصطفى تسيريتش، وإدارة مكتبة الغازي خسرويك، وأسفر التعاونُ عن إصدار المجلد الرابع سنة ١٤١٩هـ/ ١٩٩٨م، والمجلد الخامس سنة ١٤١٩هـ/ ١٩٩٩م، وتلاهما المجلد السادس سنة ١٤٢٠هـ/ ١٩٩٩م، ثم صدر المجلد السابع سنة ١٤٢٠هـ/ ٢٠٠٠م، وها هو المجلد الثامن بين أيدي الباحثين وفيه فهرسةُ مخطوطات الصرف والنحو من الرقم: ٤٧٥٥ حتى الرقم: ٥٢٥٥، ونأمل من الله العونَ والتوفيق من أجل إتمام فهرسة هذه المكتبة وغيرها من المكتبات التي تزخر بتراثنا الإنساني.

أرجو منَ الله أنْ يوفّقَنا جميعاً، وأشكر الأستاذ مصطفى يحيتش مدير مكتبة الغازي خسرويك الذي أعدَّ هذا المجلد، كما أشكر جميع العاملين في رئاسة الجماعة الإسلامية في

A catalogue record for this book is available from the British Library

ISBN 1 873992 52 1

© Al-Furqan Islamic Heritage Foundation, 2000

All rights reserved. No part of this book may be reproduced or translated in any form, by print, photoprint, microfilm, or any other means without written permission from the publisher.

(Cataloguing -in- Publication Data: (بيانات الفرقان للفهرسة أثناء النشر :

JAHIC, Mustafa, comp.

Katalog arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa. Gazi Husrev-begova biblioteka u Sarajevu = Catalogue of the Arabic, Turkish, Persian and Bosnian manuscripts [in] the Ghazi Husrev-Bey Library in Sarajevo = Fihris al-makhṭūṭāt al-'Arabīyah wa-al-Turkīyah wa-al-Fārisīyah wa-al-Būsnavīyah fī Maktabat al-Ghāzī Khusrū Bik fī Sarāyīfū

فهرس المخطوطات العربية والتركية والفارسية والبوسنوية في مكتبة الغازي خسرو بك في سراييفو / obradio Mustafa JAHIC. - Sarajevo : Rijaset Islamske zajednice u BiH ; London : Al-Furqān Islamic Heritage Foundation, 1421/2000.

v, 8, 568 p. ; 25 cm. - (Al-Furqān Islamic Heritage Foundation Publication; no. 52 ; Islamic Manuscripts Catalogues Series ; no. 32 =

(منشورات الفرقان؛ رقم ٥٢. سلسلة فهارس المخطوطات الإسلامية؛ رقم ٣٢)

Previous vols. published with al-Furqān Foundation: vols. 4-7.- (Al-Furqān Islamic Heritage Foundation Publication; no 33, 39, 41, 51. IslamicManuscripts Catalogues Series; no. 22, 25, 27, 31)

1. Manuscripts, Turkish- Bosnia- Herzegovina- Sarajevo- Catalogs
2. Manuscripts, Arabic- Bosnia- Herzegovina- Sarajevo- Catalogs
3. Manuscripts, Persian- Bosnia- Herzegovina- Sarajevo- Catalogs
4. Manuscripts, Bosnian- Bosna- Herzegovina- Sarajevo- Catalogs
5. Ghazi Husrev-Bey Library (Sarajevo, Bosnia-Herzegovina) - Manuscripts

I. JAHIC, Mustafa, comp. II. Al-Furqān Islamic Heritage Foundation (London, Great Britain). III. Riasat of Islamic Community in B&H (Sarajevo, Bosnia-Herzegovina). IV. Title (English). V. Title (Transliterated). VI-VII. Series.

ISBN 1 873992 52 1

Published by Al-Furqān Islamic Heritage Foundation.
Eagle House, High Street, Wimbledon, London. SW 19 5EF, UK

سلسلة فهارس المخطوطات الاسلامية : رقم ٣٢

فهرس المخطوطات

العربية والتركية والفارسية والبوسنوية
في
مكتبة الغازي خسروبك في سراييفو

الجزء الثامن

إعداد

مصطفى يحيتش

إصدار

مؤسسة الفرقان
للتراث الإسلامي
لندن

رئاسة الجماعة الإسلامية
في البوسنة والهرسك
سراييفو

لندن - سراييفو
١٤٢١هـ / ٢٠٠٠م

منشورات الفرقان: رقم ٥٢
سلسلة فهارس المخطوطات الإسلامية: رقم ٣٢

مؤسسة الفرقان للتراث الإسلامي

Al-Furqān Islamic Heritage Foundation
Eagle House
High Street
Wimbledon
London
SW19 5EF
U.K.

فهرس المخطوطات

العربية والتركية والفارسية والبوسنوية
في
مكتبة الغازي خسروبك في سراييفو

الجزء الثامن

فهرس المخطوطات

العربية والتركية والفارسية والبوسنوية
في
مكتبة الغازي خسروبك في سراييفو

الجزء الثامن

إعداد

مصطفى يحيتش

إصدار

مؤسسة الفرقان
للتراث الإسلامي
لندن

رئاسة الجماعة الإسلامية
في البوسنة والهرسك
سراييفو

لندن - سراييفو
١٤٢١ هـ / ٢٠٠٠ م

GAZI HUSREV-BEGOVA BIBLIOTEKA
U SARAJEVU

KATALOG
ARAPSKIH, TURSKIH, PERZIJSKIH I BOSANSKIH RUKOPISA

SVEZAK DEVETI

Obradio
HASO POPARA

Al-Furqān
Fondacija za islamsko naslijeđe
London

Rijaset
Islamske zajednice u BiH
Sarajevo

LONDON - SARAJEVO
1422/2001.

GAZI HUSREV-BEGOVA BIBLIOTEKA
U SARAJEVU

KATALOG
ARAPSKIH, TURSKIH, PERZIJSKIH I BOSANSKIH RUKOPISA

SVEZAK DEVETI

Obradio
HASO POPARA

Al-Furqān
Fondacija za islamsko naslijeđe
London

Rijaset
Islamske zajednice u BiH
Sarajevo

LONDON - SARAJEVO
1422/2001.

Recenzenti:

Mohammad Duraiwish
Mr. Lejla Gazić

مراجعة:

محمد دريوش
الماجستير ليلى غازيتش

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

017: 091.1=411.21:027.2 (497.6)
017: 091.1=512.161:027.2 (497.6)
017: 091.1=222.1: 027.2 (497.6)
017: 091.1=163.4 (497.6): 027.1 (497.6)

GAZI Husrev-begova biblioteka (Sarajevo)

Katalog arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa / Gazi Husrev-begova biblioteka . - London : Al-Furqan Islamic Heritage Foundation ; Sarajevo : El-Kalem, 1963 - <2001>. - Knj. <9> ; 25 cm

Tekst na bos., arap., tur. i perz. jeziku. - Od sveska 7 naslov je Katalog arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa. - Na spor. nasl. str. : Catalogue of the Arabic, Turkish, Persian and Bosnian manuscripts

Sv. 9 / obradio Haso Popara. - 2001. XXVIII, 664 str. -Bibliografija: str. [XXIII] - XXVIII

ISBN 1-873992- 62-9 (Al-Furqan)
ISBN 9958-23-106-9 (sv. 9, El-Kalem)

COBISS/BiH-ID 5778950

Izdavači: Al-Furqan Fondacija za islamsko naslijeđe,
Eagle House, High Street, Wimbledon, London, SW19 5EF, UK
Rijaset Islamske zajednice u BiH, Gazi Husrev-begova biblioteka,
Hamdije Kreševljakovića 58 Sarajevo, Bosna i Hercegovina

THE GHAZI HUSREV-BEY LIBRARY
IN SARAJEVO

Al-Furqan Islamic Heritage Foundation
Catalogues of Islamic Manuscript Series: No 40

CATALOGUE
OF
THE ARABIC, TURKISH, PERSIAN AND BOSNIAN MANUSCRIPTS

TOME IX

Prepared by
HASO POPARA

Al-Furqān
Islamic Heritage Foundation
London

Riasat
of Islamic Community in B&H
Sarajevo

LONDON - SARAJEVO
1422/2001

SADRŽAJ

SADRŽAJ V
UVODNA RIJEČ VII
PREDGOVOR IX
UVOD XI
FOREWORD XV
PREFACE XVII
ITRODUCTION XIX
IZVORI I LITERATURA XXIII
TRANSKRIPCIJA XXIX

UVOD U ISLAMSK O PRAVO 1

ISLAMSKO PRAVO 41
    Arapski rukopisi 43
    Turski rukopisi 407
    Bosanski rukopisi 531

INDEKSI 537
    Indeks naslova 539
    Indeks naslova u transkripciji 547
    Indeks autora 557
    Indeks prepisivača 571
    Indeks vakifa i vlasnika 577
    Indeks mjesta 583
    Indeks prevodilaca 597
    Kongruencija brojeva I 601
    Kongruencija brojeva II 605

PRILOZI 609

UVODNA RIJEČ

Navršava se deset godina otkako, zahvaljujući Uzvišenom Allahu i Njegovoj pomoći, fondacija al-Furqan putem organiziranja raznih simpozija, seminara i izložbi, publiciranja knjiga i kataloga, te snimanja rukopisa, historijskih dokumenata, vakufnama i sidžila šerijatskih sudova, svestrano radi na zaštiti i očuvanju islamske baštine i kulture.

Ona je isključivo u ime Allaha, uložila i još uvijek ulaže ogromne napore na očuvanju i zaštiti, kako rukopisne građe, tako i štampanih knjiga koje se nalaze u fondovima Gazi Husrev-begove biblioteke u Sarajevu, i time dala svoj doprinos u njihovu spašavanju od propadanja tokom posljednjih previranja na ovim prostorima.

U tu svrhu, ova fondacija opremila je biblioteku sa svim što je potrebno; modernim policama i ormarima za čuvanje rukopisa i štampanih knjiga, savremenom elektronskom opremom za skeniranje rukopisa i dokumenata i njihovo pohranjivanje na CD ROM. Pored navedenog, ona svestrano pomaže i projekat mikrofilmovanja rukopisa i arhivske građe, tako da je do sada snimljeno na mikrofilm blizu dvije trećine spomenutih fondova u ovoj biblioteci. Poslovi na ovom projektu se i dalje nastavljaju, kako bi se, uz Božiju pomoć, mikrofilmovanje rukopisa, u najskorije moguće vrijeme, moglo završiti.

Što se tiče kataloške obrade rukopisa, ona se odvija kako se samo može poželjeti, budući da al-Furqan u saradnji sa Rijasetom Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, odmah po njihovoj obradi, osigurava štampanje kataloga. Tako su u okviru ovog projekta u 1419/1998. štampani četvrti, u 1420/1999. peti i šesti, u 1420/2000. sedmi, u 1421/2000. osmi, a evo sada, na zadovoljstvo ljubitelja naše pisane baštine, predajemo u štampu i deveti svezak Kataloga arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa u Gazi Husrev-begovoj biblioteci.

U prethodnih osam svezaka Kataloga Gazi Husrev-begove biblioteke obrađeno je ukupno 5257 rukopisa, od kojih su neki zbirke koje sadržavaju po više djela. Deveti svezak Kataloga sadrži rukopise od br. 5258 do br. 5808 sa ukupno 784 pisana djela. U ovom svesku Kataloga obrađeni su rukopisi iz oblasti uvoda u islamsko pravo i islamskog prava. Zato će izdavanje ovog sveska Kataloga biti od svestrane koristi za istraživače koji se bave izučavanjem islamskog prava i njegove teorije.

Molim Uzvišenog Allaha da nam podari uspjeh i Svoju pomoć u ostvarenju ciljeva koje, na polju očuvanja tekovina čovječenstva sa svim svojim vrijednostima, poduzima al-Furqan - Fondacija za islamsko naslijeđe.

Upućujem riječi zahvalnosti dr. Mustafi Ceriću, reisu-l-ulemi Islamske zajednice u Bosni i Hercegovine, mr. Mustafi Jahiću, direktoru Gazi Husrev-begove biblioteke i gosp. Hasu Popari koji je obradio ovaj svezak Kataloga. Želim im uspjeh i sve najbolje u njihovim budućim poslovima.

London, 1422/2001. god.

Aḥmad Zakī Yamānī
Predsjednik Fondacije za islamsko naslijeđe al-Furqan

PREDGOVOR

Sa radošću i velikim zadovoljstvom nastavljamo objavljivati novu knjigu *Kataloga arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa Gazi Husrev-begove biblioteke* sa željom da bude na usluzi svim istraživačima kao i naučnim i kulturnim institucijama koje se bave proučavanjem ove kulturne baštine. Da se i ova knjiga Kataloga objavljuje zahvaljujemo, prije svega, uzvišnom Allahu a potom Njegovoj ekselenciji Šejh-Ahmedu Zeki Jemaniju, predsjedniku i osnivaču Fondacije za islamsko naslijeđe iz Londona "al-Furqān", koji ulaže velike napore na zaštiti i očuvanju rukopisa neprocjenjive vrijednosti, koji se nalaze u ovoj biblioteci.

Treba napomenuti da je Fondacija al-Furqān pomogla objavljivanje prethodnih šest knjiga *Kataloga rukopisa Gazi Husrev-begove biblioteke*. Osim toga Fondacija al-Furqān kontinuirano pomaže realizaciju projekata: snimanje rukopisa na mikrofilm i CD ROM te projekte očuvanja rukopisa kako bi bili dostupni svima koje interesuje istraživanje ove baštine. Nadamo se da će se ova plodna saradnja i u buduće nastaviti u objavljivanju i preostalih knjiga *Kataloga*, dovršetku snimanja rukopisa i drugoj vrsti pomoći.

Zbog toga izražavamo našu zahvalnost Njegovoj ekslenciji Šejh-Ahmedu Zeki Jemaniju, moleći uzvišenog Allaha da mu trud koji ulaže i ono što daje budu zaliha u prevagi dobrih djela na Sudnjem danu.

Zahvalnost dugujemo i prof. dr. Ekmeleddinu Ihsanogluu, potpredsjedniku Fondacije al-Furqān, i prof. dr. Jusufu Ibišu, generalnom direktoru Fondacije al-Furqān, na trudu koji ulažu u realizaciji naše saradnje. Zahvalnost iskazujemo i zaposlenim u ovoj fondaciji koji učestvuju u realizaciji naših zajedničkih projekata.

Mustafa Jahić
direktor Gazi Husrev-begove biblioteke

UVOD

Deveti svezak *Kataloga arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa* Gazi Husrev-begove biblioteke, u tematskom pogledu, predstavlja nastavak drugog sveska *Kataloga*, i to u onom dijelu koji se odnosi na uvod u islamsko pravo *(uṣūl al-fiqh)* i islamsko pravo *(al-fiqh)*. U njemu je u osnovnim principima primijenjena ista metodologija kataloške obrade kao i u prethodnih osam svezaka.

U ovom svesku *Kataloga* obrađen je 551 rukopis, odnosno kodeks, sa ukupno 784 djela, od čega 539 djela na arapskom, 233 na turskom, 4 na perzijskom i 8 na bosanskom jeziku pisanim arapskim pismom. Djela su obrađena po principu prvog djela u zbirci, tako da je i u ovom svesku obrađen znatan broj djela koja pripadaju drugim disciplinama, jer su se našla na drugom mjestu u zbirci.

Ogromna većina fikhskih djela obrađenih u ovom svesku *Kataloga* (njih preko 95%) odnose se na hanefijsku pravnu školu što je i razumljivo, budući da su prostori na kojima su nastala, prepisivana i izučavana, uključujući tu i naše krajeve, dugi niz stoljeća bila u sastavu Osmanskog carstva koje je u vjersko-pravnom smislu njegovalo hanefijsku pravnu školu. Mnoga od ovih djela dugo vremena su, širom islamskog svijeta, bila veoma popularna i služila, ne samo kao udžbenici u mektebima, medresama i drugim vjersko-prosvjetnim ustanovama nego su i rado čitana po kućama, džamijama, tekijama i drugim krugovima. Neka od njih, kao svojevrsni priručnici, bili su specijalno namijenjeni muderisima, kadijama, muftijama, namjesnicima, pa i samim sultanima.

Živosti spisateljsko-prepisivačke aktivnosti naročito je doprinijela instiucija vakufa koju su Turci posebno njegovali, stvarajući na taj način solidnu osnovu za uključivanje domaćeg stanovništva u obrazovni sistem Carstva, što je rezultiralo nastankom brojnih biblioteka pri medresama, džamijama i tekijama, ne samo po velikim gradovima nego i po kasabama, pa čak i ponajzabitijim selima. To najbolje potvrđuju brojni primjerci pojedinih djela u ovoj biblioteci, od kojih je samo u ovom svesku obrađen 51 primjerak djela *Muḫtaṣar al-Qudūri*, 37 primjeraka djela *Multaqā al-abḥur*, 35 primjeraka djela *Munya al-muṣallī wa ġunya al-mubtadī*, 25 primjeraka djela *Muḫtaṣar ġunya al-mutamallī fī šarḥ Munya al-muṣallī* i 23 primjeraka djela *Muqaddima Abū al-Layṯ fī Munya al-muṣallī* i 23 primjeraka djela *Fawā'id al-amālī wa farā'id aṣ-ṣalā* na arapskom i 56 primjeraka djela *Fawā'id al-amālī wa farā'id* *al-la'ālī*, 17 primjeraka djela *Ǧawāhir al-islām* i 10 primjeraka djela *Risāla-ı Ḥamza-efendī* na turskom jeziku.

Neki od rukopisa obrađenih u ovom svesku *Kataloga* spadaju među rijetke i, koliko je nama poznato, najstarije primjerke u svijetu. Od djela na arapskom jeziku, po starosti prijepisa, posebnu pažnju zaslužuje primjerak komentara djela *al-Muḫtār li al-Fatwā* iz oblasti islamskog prava. I osnovno djelo i komentar pod nazivom *al-Iḫtiyār li ta'līl al-Muḫtār* napisao je 'Abdullāh b. Maḥmūd b. Mawdūd b. Maḥmūd b. Buldaǧı al-Mawṣilī al-Ḥanafī, Abū al-Faḍl, Maǧduddīn, rođen u Kufi 599/1203., umro u Bagdadu 683/1284. godine. Primjerak ovog komentara koji se čuva u Gazi Husrev-begovoj biblioteci u Sarajevu, kako stoji u bilješci na kraju djela, prepisao je Burhān as-Samarqandī u prvoj dekadi mjeseca rebiu-l-ahira 691/1292. godine, dakle svega osam godina poslije autorove smrti. Otuda se sa sigurnošću može tvrditi da je ovaj primjerak, ako ne najstariji, onda među najstarijim u svijetu.

Ovdje, također, treba spomenuti i primjerak djela iz teorije islamskog prava *(uṣūl al-fiqh)* pod nazivom *Kanz al-wuṣūl ilā ma'rifa al-uṣūl* (v. br. 5258) koje je napisao 'Alī b. Muḥammad b. al-Ḥusayn b. 'Abdulkarīm b. Mūsā b. 'Īsā b. Muǧāhid al-Pazdawī, Faḫr al-Islām, rođen 400/1010., umro 482/1089. godine, a čiji je prijepis završio Luṭfullāh b. Maḥmūd b. Abū Muḥammad at-Tabrīzī posljednji dan mjeseca redžeba 748/1347. godine i, kako stoji u bilješci na kraju djela, tri puta kolacionirao sa primjerkom Šejha (tj. autora), te zbirku pod brojem 5259 u kojoj se nalaze dva djela: *Kitāb al-Pazdawī fī uṣūl al-fiqh* i *Kitāb uṣūl ad-dīn* prepisanu 713/1313. godine. Ovo posljednje predstavlja jedan od najstarijih primjeraka al-Māturīdī-jeve rasprave o temeljima islamskog vjerovanja.

Od ostalih djela na arapskom jeziku ovdje treba spomenuti i dva primjerka svojevremeno veoma popularnog priručnika za muftije pod nazivom *Wāqi'āt al-muftīn* koji je iz raznih fikhskih djela sabrao poznati rumelijski kaziasker, a kasnije i kadija u Carigradu, 'Abdulqādir b. Yūsuf b. Sinān b. Muḥammadmal-Ḥalabī, Naqīb-zāde, rođen 1014/1605., umro 1085/1674. godine koji su prepisani još za vrijeme autorova života. Prvi je 1087/1676. godine prepisao Ǧunayd al-Amāsiyawī, dok je drugi prepisan prije 1087/1676. godine, jer je već te godine bilo u posjedu as-Sayyida Muḥammada b. Manṣūra-al- Maqāmī-ja, od kojega ga je otkupio naš čovjek, muftija iz Livna po imenu 'Abdullāh.

U ovom svesku *Kataloga* zastupljeni su sljedeći bosanski autori i njihova djela:

– Ḥasan b. Ṭutḫān b. Dāwūd b. Ya'qūb al-Kāfī al-Āqḥiṣārī (591/1544. - 1025/1616.) sa tri primjerka djela *Samt al-wuṣūl ilā 'ilm al-uṣūl* iz teorije islamskog prava i sa po jednim primjerkom djela *Muḫtaṣar al-Kāfī min al-manṭiq* iz logike i *Rawḍāt al-ǧannāt fī uṣūl al-i'tiqadāt* iz oblasti islamskog vjerovanja, sva tri na arapskom jeziku,

– Ḥasan b. Naṣūḥ ad-Dumnawī (Duvnjak) sa sedam primjeraka djela *Maǧma' al-ǧawāhir* iz oblasti islamskog vjerovanja i obredoslovlja na turskom jeziku,

– Muṣṭafā b. Yūsuf b. Murād al-Mūstārī, Šayḫ Yūyo (1061/1651. - 1119/1707.) sa dva djela na arapskom jeziku *Muntaḫab al-ḥuṣūl fī šarḥ Muntaḫab al-wuṣūl* i *Risāla fī ādāb al-baḥṯ*, prvo iz oblasti teorije islamskog prava, a drugo iz oblasti disputacije,

– Muṣṭafā b. Sulaymān b. Yūsuf Bālī-zāde (Balić) ar-Rūmī al-Bosnawī sa opširnim komentarom na arapskom jeziku na djelo *Kanz ad-daqā'iq* pod nazivom *al-Farā'id fī ḥall al-masā'il wa al-qawā'id*,

– 'Abdulwahhāb b. 'Abdulwahhāb Žepčewī, Ilhāmī (1187/1773. - 1237/1821.) sa jednim primjerkom priručnika iz islamske vjeronauke (ilmihalom) na bosanskom jeziku pisanom arapskim pismom koji je prepisan 1253/1837. godine i

– Omer Hazim Humo, poznati prosvjetni radnik iz Mostara, (1808. - 1880.) sa jednim primjerkom Ilmihala pod nazivom *Sahla al-wuṣūl* na bosanskom jeziku pisanim, također, arapskim pismom, uz napomenu da je ovo prvo štampano djelo na bosanskom jeziku.

Uz ovo treba napomenuti da su značajan broj djela obrađenih u ovom svesku *Kataloga* prepisali prepisivači iz naših krajeva. Njihova imena u indeksu prepisivača označena su italik pismom.

Ovdje bismo, također, željeli napomenuti da smo prilikom izrade ovog sveska *Kataloga*, s obzirom na korišćenje različitih izvora i literature, imali dosta poteškoća oko ujednačavanja imena autora i da smo, kada se radi o autorima arapskih djela, njihova imena naveli onim redoslijedom kako su navedena u Leksikonu pisaca arapskih djela *Mu'ǧam al-mu'allifīn - Tarağim muṣannifī al-kutub al-'arabiyya* koji je izradio 'Umar Riḍā Kaḥḥāla. Imena ostalih autora naveli smo, ili onako kako ih navodi prvi izvor na koji smo se pozvali, ili onako kako su navedena u uvodu samog djela.

Kod transkripcije naslova, imena pisaca, prepisivača, vakifa i bivših vlasnika, korisnici će zapaziti da nismo uvijek bili dosljedni standardnoj transkripciji, naročito kada se radi o turskim i bosanskim imenima.

U Sarajevu, 20. septembra 2001. godine

Haso Popara

FOREWORD

Al-Furqān Foundation has now been working for ten years to serve and preserve the cultural heritage of Islam. It has convened conferences, held symposia and set up exhibitions. It has published catalogues of libraries end new editions of important manuscripts. It has preserved the images of manuscripts and documents on microfilm and CD ROM. It has made great efforts to save the Gazi Husrev-Bey Library in Sarajevo, and so contributed to the efforts to safe-guard the identity of Bosnia-Herzegovina by preserving the country's cultural heritage. The Library has been furnished with its requirements of shelving and equipped with the electronic aparatus needed to digitize its manuscripts on CD ROM. More than a half of Library's collection of manuscripts has now been microfilmed and work continues apace to complete the project.

Al-Furqān Foundation has co-operated with the Presidency of the Riasat of Islamic Community in Bosnia-Herzegovina in Sarajevo to publish this catalogue. Volume IV of the catalogue was published in 1419 H/1998 AD; volumes V and VI were published in 1420 H/1999 AD; volume VII was published in 1420 H/ 2000 AD; volume VIII wos published in 1421 H/ 2000 AD, and now we are happy to present volume IX of the Catalogue of Arabic, Turkish, Persian and Bosnian Manuscripts in the Library.

The previous VIII volumes listed entries for 5,257 manuscripts, some of which contained more than one title. Volume IX contains the entries for manuscripts numbers 5,258 to 5,808. The manuscripts represent 784 texts mainly dealing with al-Fiqh (Islamic jurisprudence) and Uṣūl al-Fiqh (principles of Islamic jurisprudence).This catalogue should, therefore, prove of particular use to researchers in al-Fiqh and Uṣūl al-Fiqh.

We pray for the Almighty's aid and support in achieving al-Furqān Foundation's objectives in the human cultural and scientific heritage and I thank particulary Faḍīlat Dr Mustafa Cerić, the Presindent of the 'Ulama of Bosnia-Herzegovina, Mr Mustafa Jahić, the Director of the Gazi Husrev-Bey Library, and Mr Haso Popara who operated in compiling this volume. May their efforts all be crowned with success.

Aḥmad Zakī Yamānī
Chairman
Al-Furqān Islamic Heritage Foundation
December 2001

PREFACE

It is with great pleasure and delight that we continue to publish the catalogues of Bosnian, Persian, Turkish and Arabic manuscripts in the Ghazi Husrev-Bey Library in Sarajevo. These catalogues are of great benefit to individual scholars as well as academic and cultural organisations working in the field of Islamic manuscripts.

The publication of this volume has been made possible by the untiring help of His Excellency Sheikh Ahmad Zaki Yamani, the Chairman of al-Furqān Islamic Heritage Foundation. Sheikh Yamani, by lending his support, has made a laudable effort to save the Ghazi Husrev-Bey Library and conserve its Islamic treasures. He has previously sponsored the publication of six volumes of the general catalogue of the library: the first volume (second edition) as well as the fourth, fifth, sixth, seventh and eighth volumes. May God reward him for his benevolent deeds.

In addition to the cataloguing of manuscripts and the publication of catalogues, it is important to mention that al-Furqān Foundation has helped, and continues to help, the Ghazi Husrev-Bey Library to copy its manuscripts onto microfilm and CD-ROM. The Foundation is also providing the library with other means to help conserve manuscripts and make available to scholars the benefits of its scientific and artistic treasures. We look forward to the continuation of this fruitful co-operation and support so that the remaining volumes of the general catalogue can be published.

I express my profound thanks to the Chairman of al-Furqān Islamic Heritage Foundation, His Excellency Sheikh Ahmad Zaki Yamani, praying to God to reward him amply for his good deeds and generosity.

I would like also to thank both the Vice Chairman of al-Furqān Foundation, Professor Ekmeleddin Ihsanoghlu, and al-Furqān's Director General, Professor Yusuf Ibish, for their constructive efforts. My thanks also go to those members of staff at al-Furqān who have contributed to the completion of this project, which is of great benefit to all humanity.

Mustafa Jahic
Director, Ghazi Husrev-Bey Library

INTRODUCTION

I have much pleasure in introducing to researchers and scholars the ninth volume of the catalogue of Bosnian, Persian, Turkish and Arabic manuscripts in the Gazī Husrev-Bey Library in Sarajevo. The subject matter of this ninth volume is a continuation of the themes of al-fiqh (Islamic jurisprudence) and uṣūl al-fiqh (principles of Islamic jurisprudence) already introduced in the second volume. The current volume has been produced according to the same principles that were applied in the compilation of the eight previous volumes.

This volume covers 551 bound manuscripts containing 784 works: 539 works in Arabic, 233 works in Turkish, 4 works in Persian and 8 works in the Bosnian language written in Arabic script (known as Alḥamiadt). As a system of classifying manuscripts according to the first word in the title of the manuscript has been applied, a large number of works dealing with subjects other than al-fiqh and uṣūl al-fiqh do appear in this volume.

The majority of works on al-fiqh covered in the volume (more than 95 per cent) deal with branches of al-fiqh al-Ḥanafṣ. This is understandable. Most of the Muslim countries where these works were written, copied and taught - including countries in the Balkan peninsula - came for many centuries under the sovereignty of the Ottoman Empire, which adhered to the Ḥanafṣ maṯhab. Many of these works have acquired over the years a great fame in the Islamic world, both east and west. They were used not only as textbooks in Islamic universities and other institutes of learning, but they were also very popular and greatly appreciated and well liked in religious courses and scholarly circles affiliated to mosques and prayer rooms, as well as public and private libraries. Some of these books were used exclusively by teachers, judges and muftis, even by governors and sultans.

It is important to realise that the Ottoman Empire paid great attention to the system of Islamic waqf. Not only did this stimulate writing and copying, but it also laid the foundations for learning among a wide public. There were opportunities for many people to join a state-subsidized system of education and learning. This led in turn to the establishment of public libraries affiliated to schools, mosques and prayers rooms as well as private libraries, in the city and large metropolis, and also in the small town and even the remote village. Clear evidence of this development is found in the existence of a large number of copies of manuscripts on this subject at this Library. This volume of the catalogue alone covers 51 copies of *Kitāb Mḫtṣar al-Qadūrī*, 37 copies of *Kitāb Multaqā al-Abḫur*, 35 copies of *Kitāb Munya al-Muṣallī wa Ġhunya al-Mubtadi*, 25 copies of *Kitāb Muḫtaṣar Ġunya al-Mutamallī fī šarḥ Munya al-Muṣallī*, 23 copies of *Kitāb Muqaddima Abū al-Layṯ fī aṣ-Ṣalā* in Arabic, 56 copies of *Kitāb Fawā'id al-Amālī wa Farā'id al-La'ālī*, 17 copies of *Kitāb Jawāhir al-Islām* and 10 copies of *Risāla Ḥamza Afandī* in Turkish.

Certain manuscripts covered in this volume are rare and very old; it is possible that they are the oldest known copies in the world. Among Arabic manuscripts we have, for example, a copy of *Kitāb al-Muḫtār lil-Fatwā*, and its elucidation known as *al-Iḫtiyār li Ta'līl al-Muḫtār* by 'Abdullāh Ibn Maḥmūd Ibn Mawdūd Ibn Maḥmūd al-Baldaġī al-Mawṣilī al-Ḥanafī abū al-Faḍl Maġduddīn, who was born in Kūfa 599 H/1203 AD and died in Baghdad 683 H/1284 AD. The manuscript was copied by Burhān as-Samarqandi in Rabī'-al-Āḫir 691 H/1292 AD, only eight years after the death of its author. The copy at the Gazi Husrev-Bey Library is undoubtedly one of the oldest copies in the world, and may indeed be the oldest copy in existence.

There is also a copy of *Kanz-al-Wuṣūl ilā Ma'rifa al-Uṣūl* by 'Alī Ibn Muḥammad Ibn al-Ḥusayn Ibn 'Abdulkarīm Ibn Mūsā Ibn 'Īsā Ibn Muġāhid al-Pazdawī, Faḫr al-Islam, who was born in 400 H/1010 AD and died in 482 H/1089 AD. It was copied, as stated in the colophon, by Luṭfallāh Ibn Maḥmūd Ibn Abū Muḥammad at-Tabrīzī at the end of Raġab 748 H/1347 AD, and revised and checked against the copy of the author three times. There is also a manuscript containing two books in one volume: *Kitāb al-Pazdawī fī Uṣūl al-Fiqh* and *Kitāb Uṣūl ad-Dīn* by Muḥammad Ibn Muḥammad Ibn Maḥmūd al-Māturīdī al-Samarqandī, Abū Manṣūr, who died in 333 H/944 AD. This is also considered one of the oldest copies of the text, because it was copied, as stated in the colophon, in 713 H/1313 AD.

It is also worth noting that two manuscripts of Kitāb Wāqi'āt al-Muftīn by 'Abdulqādir Ibn Yūsuf Ibn Sinān Ibn Muḥammad al-Ḥalabī (known as Naqib-zādah) surnamed Qadrī, born 1014 H/1605 AD and died 1085 H/1674 AD, who was appointed a judge of the army at al-Rūm Ely and Constantinople. The first was copied in the lifetime of the author by Ġunayd al-Amāsiyawī 1071 H/1660 AD and the second before 1087 H/1676 AD. It was owned by as-Sayyid Muḥammad Ibn Manṣūr al-Maqāmī and bought from him by a legal deed of purchase by 'Abdullāh who was authorised to give fatāwā at the city of Livno (in western Bosnia).

This volume includes the following works by Bosnian authors:

Three copies of *Kitāb Samt al-Wuṣūl ilā 'Ilm al-Uṣūl*, a copy of *Kitāb Muḫtaṣar al-Kāfī Min al Manṭiq*, and a copy of *Kitāb Rawḍāt al-Ġannāt fī Uṣūl al-I'tiqādāt* (in Arabic) by Ḥasan Ibn Ṭurḫān Ibn Dāwūd Ibn Ya'qūb al-Kāfī al-Āqḥiṣārī al-Bosnawī, who was born 951 H/1544 AD and died 1025 H/1615 AD.

Seven copies of *Muntaġab al-Ḥuṣūl fī Šarḥ Muntaḫab al-Wuṣūl* min Uṣūl al-Fiqh and *Risāla fī Ādāb al-Baḫṯ* in Arabic by Muṣtafā Ibn Yūsuf Ibn Murād al-Mūstārī al-Bosnawī, known as Šayḫ Yūyo, who was born 1061 H/1651 AD and died 1119 H/1707 AD.

A copy of an elucidation of *Kitāb Kanz ad-Daqā'iq* known as *al-Farā'id fī Ḥall al-Masā'il wa al-Qawā'id* by Muṣtafā Ibn Sulaymān Ibn Yūsuf ar-Rūmī al-Bosnawī, who was known by the name of Bālī-zāda and came from the city of Foča (in eastern Bosnia). He died in 1069 H/1658 AD).

A Bosnian-language copy of 'Ilmiḥāl written in Arabic script (Alḥamiyādo) by 'Abdulwahhāb Ibn 'Abdulwahhāb Žapčawī, who was known by the name of Ilhāmī and was born in 1178 H/1773 AD and died in 1237 H/1821 AD.

A copy of 'Ilmiḥāl known as *Sahla al Wuṣūl* in the Bosnian language written in Arabic script (Alḥamiyādo) by the famous teacher Omer Hazim Humo who was born in the city of Mostar 1808 H/1808 AD and died in Sarajevo 1880 AD. This was the first book to be printed in the Bosnian language in the city of Sarajevo in 1875 AD.

It should be noted that many of the manuscripts listed in this volume were copied by Bosnian copyists. Their names are recorded in the attached index of copyists in italics.

In conclusion I would also like to mention that in preparing this volume considerable difficulties were faced in the co-ordination of authors' names. We had to rely on different sources and references. We copied names and biographies of authors according to the latest edition of the Lexicon of Biographies of Compilers of Arabic Book by Omar Riḍā Kaḥḥāla published by Dār Iḥyā' at-Turāṯ al-'Arabī in Beirut. Names of authors not listed in the lexicon were written as they appeared in the first reference we used or as they appeared in the text of the manuscript itself.

As for the manner of writing the names of authors, copyists and previous owners whose names were written in Latin, the same manner of writing was not necessarily followed, particularly in reference to Turkish and Bosnian names.

Haso Popara

IZVORI I LITERATURA

Ahlwardt	-Ahlwardt, Wilhelm: *Verzeichniss der arabischen Handschriften der Königlichen Bibliothek zu Berlin*. Bd I-X. Berlin 1887-99. (Die Handschriften-verzeichnisse der Königlichen Bibliothek zu Berlin)
A. M.	-al-Bagdādī, Ismā'īl-paša: *Hadiyya al-'ārifīn, asmā' al-mu'allifīn wa āṯār al-muṣannifīn*. I-II. Istanbul 1951/1955.
Badīriyya	-Ḫiḍr b. Ibrāhīm Salāma: *Fihris maḫṭūṭāt al-Maktaba al-Badīriyya* (Maktaba aš-Šayḫ Muḥammad b. Ḥabīš), I-II. al-Quds, 1407/1987.
Bagdad, Awqāf	-al-Ğibūrī, 'Abdullāh: *Fahras al-maḫṭūṭāt al-'arabiyya fī Maktaba al-awqāf al-'āmma fī Baġdād*. Ğuz' III. Baġdād 1394/1974.
Bagdad, Waqf	-al-Ğibūrī, 'Abdullāh: *Al-Mustadrak 'alā al-Kaššāf 'an maḫṭūṭāt Ḫazā'in kutub al-awqāf*. Baġdād 1385/1965.
Bašagić	-Bašagić, Safvet-beg: *Bošnjaci i Hercegovci u Islamskoj književnosti*. Sarajevo 1912. -*Popis orijentalnih rukopisa moje biblioteke*. Sarajevo 1917. -*Znameniti Hrvati, Bošnjaci i Hercegovci u Turskoj Carevini*. Zagreb 1931.
Blochet	-E. Blochet: *Cataloque des manuschrits turcs. Bibliotheque Nationale*. Tome I. Paris 1932.
Boškov	Boškov, Vančo: *Katalog turskih rukopisa franjevačkih samostana u Bosni i Hercegovini*. Orijentalni institut u Sarajevu, posebna izdanja XV. Sarajevo 1988.
Bratislava	-Petraček, Karel; Blaškovič, Jozef; Vesely, Rudolf: *Arabische, türkische und persische Handschriften der Universitäts bibilothek in Bratislava*. Bratislava 1961.

Dobrača	-Dobrača, Kasim: *Katalog arapskih, turskih i perzijskih rukopisa*. Gazi Husrev-begova biblioteka u Sarajevu. Svezak I-II. Sarajevo 1963. i 1979.
Fajić III	-Fajić, Zejnil: *Katalog arapskih, turskih i perzijskih rukopisa*. Gazi Husrev-begova biblioteka u Sarajevu. Svezak III. Sarajevo 1991.
Fajić V	-Fajić, Zejnil: *Katalog arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa*. Gazi Husrev-begova biblioteka u Sarajevu. Svezak V. London - Sarajevo 1999.
Fajić	-Fajić, Zejnil: *Tabelarni pregled hidžretskih godina preračunatih u godine nove ere*. Sarajevo 1982.
Flemming	-Flemming, Barbara: *Türkische Handschriften*. T. 1. Viesbaden 1968. (Verzeichnis der orientalischen Handschriften in Deutschland. Bd. XIII, 1).
Flügel	-Flügel, Gustav: *Die arabischen, persischen und türkischen Handschriften der Kaiserlich-Königlichen Hofbibliothek zu Wien*. Bd. I-III. Wien 1865-67.
GAL G	-Brockelmann, Carl: *Geschichte der arabischen Litteratur*. Supplementband I-III. Leiden 1943 i 1949.
GAL S	-Brockelmann, Carl: *Geschichte der arabischen Litteratur*. Grundband I-II. Leiden 1937, 1938 i 1942.
Götz	-Götz, Manfred: *Turkische Handschriften*. Wiesbaden 1979. (Verzeichnis der orientalischen Handschriften in Detschland).
Handžić	-Al-Ḥānğī al-Būsnawī, Meḥmed b. Muḥammad: *al-Ğawhar al-asnā' fī tarāğim 'ulamā' wa šu'arā' Būsna*, al-Qāhira, 1349/1930. -*Književni rad bosansko-hercegovačkih Muslimana*. Državna štamparija, Sarajevo 1934.
Hasandedić	-Hasandedić, Hivzija: *Katalog arapskih, turskih i perzijskih rukopisa*. Izdanje Arhiva Hercegovine Mostar. Svezak 2. Mostar 1977.

Ḥ. Ḫ.	-Ḥāğği Ḫalīfa, Muṣṭafā b. 'Abdullāh Kātib Ćalabi: *Kašf az-ẓunūn 'an asāmī al kutub wa al-funūn*. al-Muğallad I-II. Istanbul 1360/1941 - 1362/1943.
Ḥ. Ḫ., Ḍayl	-al-Bagdādī, Ismā'īl-paša: *Īḍāh al-maknūn fī aḍ-Ḍayl 'alā Kašf az-ẓunūn 'an asāmī al-kutub wa al-funūn*. Cilt I-II. Istanbul 1945-47.
Jahić VI	-Jahić, Mustafa: *Katalog arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa*. Gazi Husrev-begova biblioteka u Sarajevu. Svezak VI. London - Sarajevo 1420/1999.
Jahić VIII	-Jahić, Mustafa: *Katalog arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa*. Gazi Husrev-begova biblioteka u Sarajevu. Svezak VIII. London - Sarajevo 1421/2000.
Jahić	-Jahić, Mustafa: *Anali Gazi Husrev-begove biblioteke*. Knjiga XI-XII. Sarajevo 1985.
Kaḥḥāla	-Kaḥḥāla, 'Umar Riḍā: *Mu'ğam al-mu'allifīn. Tarāğim muṣannifī al-kutub al'Arabiyya*. Ğuz' I - XV. Bayrūt.
Kairo A	-*Fihris al-kutub al-'arabiyya al-mawğūda bi ad-Dār 1921-1937*. al-Ğuz' I-VIII. Dār al-kutub al-Miṣriya. al-Qāhira 1924 - 42.
Kairo F	-*Fihris al-maḫṭūṭāt al-'fārisiyya "allatī taqtanīhā ad-Dār al-kutub ḥattā 'ām 1963"* , al-Qism I-II. al-Qāhira 1966 - 67.
Kairo M	-Sayyid, Fu'ād: Dār al-Kutub. *Fihris al-maḫṭūṭāt. Našra bi al-maḫṭūṭāt allatī iqtanathā ad-Dār min sana 1936 - 1955*. al-Qism I-III. Al-Ğumhūriyya al-'Arabiyya al-Muttaḥida. al-Qāhira 1380/1961 - 1383/1963.
Karatay A	-Karatay, Fehmi Edhem: *Arapaça Yazmalar Kataloğu*. C. I-IV. Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi. Istanbul 1962-69.
Karatay F	-Karatay, Fehmi Edhem: *Farsça Yazmalar Kataloğu*. Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi. Istanbul 1961.
Karatay T	-Karatay, Fehmi Edhem: *Türkçe Yazmalar Kataloğu*. C. I-II.Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi. Istanbul 1961.
Kemura	-Kemura, Ibrahim: GVIS XXXII. Sarajevo 1969.

Kenderova	Kenderova, Stoyanka: *Catalogue of Arabic Manuscripts in SS Cyril and Methodius National Library Sofia Bulgaria*. London 1995.
Kıbrıs	-Şeşen, Ramazan; Altan, Mustafa Haşim; Izgi, Cevat: *Kıbrıs Islam yazmaları kataloğu*. Islâm Tarih, Sanat ve Kültürünü Araştırma Vakfı (ISAR). Istanbul 1515/1995.
Köprülü	-Şeşen, Dr. Ramazan; Izgi, Cevat; Akpınar, Cemil: *Fihris maḫṭūṭāt Maktaba Köprülü*. Research Centre for Islamic History, Art and Culture (IRCICA). al-Muğallad I-III. Istanbul 1986.
Loebenstein	-Loebenstein, Helene: *Katalog der arabischen Handschriften der Österreichischen Nationalbibiliothek. Neuerwebungen 1868-1968*. Teil I. Wien 1970.
Ljubović	-Ljubović, Amir: *Logička djela Bošnjaka na arapskom jeziku*. Orijentalni institut u Sarajevu. Posebna izdanja XVII. Sarajevo 1996.
Ljubović-Grozdanić	-Ljubović, Amir-Grozdanić, Sulejman: *Prozna književnost Bosne i Hercegovine na orijentalnim jezicima*. Orijentalni institut u Sarajevu. Sarajevo 1995.
Mošin-Traljić	-Mošin, Vladimir-Traljić, Seid: *Vodeni znakovi XIII i XIV vijeka* I-II. Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti. Historijski institut. Zagreb 1957.
Muftić	-Muftić, Teufik: *Arapsko-bosanski rječnik*. Sarajevo 1997.
Munğid	-*al-Munğid fī al-luğa wa al-ādāb wa al-'ulūm*. Bayrūt, aṭ-Ṭab'a al-ğadīda.
Nametak	-Nametak, Fehim: *Katalog arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa*. Gazi Husrev-begova biblioteka u Sarajevu. Svezak IV. London-Sarajevo 1998.
Nametak	-Nametak, Abdurahman: *Bošnjačka književnost u književnoj kritici*. Knjiga I. Sarajevo 1998.
OM	-Ṭāhir, Bursalı Meḥmed: *'Oṯmanlı mü'ellifleri*. I-III. Istanbul 1333-1342/1914-1923.

Pertsch	Pertsch, Wilhem: *Verzeichnis der persischen Handschriften der Königlichen Bibliothek zu Berlin*. Berlin 1888.
Popara-Fajić	-Popara, Haso-Fajić, Zejnil: *Katalog arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa*. Gazi Husrev-begova biblioteka u Sarajevu. Svezak VII. London - Sarajevo 1420/2000.
QA	-Sāmi, Şamsuddīn: *Qāmūs al-a'lām*, I-VI. Istanbul 1306-1216/1888-1896.
Qāḍiriyya	-Ra'ūf, 'Imād 'Abdussalām: *al-Āṯār al-ḫaṭṭiyya fī al-Maktaba al-Qāḍiriyya*. Fī Ğāmi' aš-šayḫ 'Abdulqāḍir al-Ġīlānī. Bağdād 1980.
Rieu	-Rieu, Charles: *Cataloque of the turkish manuscripts in the Bristish museum*. London 1888.
Riyad	-Saleh S. al-Hidzzi: *Catalogue of the manuscripts in the University of Riyad*. 3. Riyad, 1979.
Sarkīs	Sarkīs, Yūsuf Ilyān: *Mu'ğam al-maṭbū'āt al-'arabiyya wa al-mu'arraba*. I-III. Kairo 1346/1928.
Sellheim	-Sellheim, Rudolf: *Arabische Handschriften*. Materialien zur arabischen literaturgeschichte. T. 1. Wiesbaden 1976. (Verzeichnis der orientalischen Handschriften in Deutschland. Bd. XVII, A1.)
Spaho	-Spaho, Fehim: *Arapski, perzijski i turski rukopisi Hrvatskih zemaljskih muzeja u Sarajevu*. Sarajevo 1942.
Šabanović	-Šabanović, Hazim: *Književnost Muslimana Bosne i Hercegovine na orijentalnim jezicima*. Sarajevo 1973.
Şeşen	-Şeşen, Ramazan: *Muḫtārāt min al-maḫṭūṭāt al-'arabiyya an-nādira fī maktabāt Turkiya*. Islâm Tarih, Sanat ve Kültürünü Araştırma Vakfı (ISAR). Istanbul 1997.
Tirana	*Catalogue of Islamic Manuscripts in the National Library of Albania, Tirana*. Edited by 'Abd al-Sattār al-Ḥalwağī and Ḥabīb Allāh 'Aẓmī. London 1418/1997.
Trako	-Trako, Salih: *Katalog perzijskih rukopisa orijentalnog instituta u Sarajevu*. Posebna izdanja XII, Sarajevo, 1986.

Trako-Gazić	Trako, Salih-Gazić, Lejla: *Katalog rukopisa Orijentalnog instituta u Sarajevu.* Posebna izdanja XX. Sarajevo 1997.
TÜYATOK	-*Türkiye Yazmaları Toplu Kataloğu* (The Union Catalogue of Manuscripts in Turkey) 07 I-V, Istanbul 1982-84.
Wagner	-Wagner, Ewald: *Arabische Handschriften*. T. 1. Wiesbaden 1976. (Verzeichnis der orientalischen Handschriften in Deutschland. Bd. XVII, B1).
aẓ-Ẓāhiriyya FH	-al-Ḥāfiẓ, Muḥammad Muṭī': *Fihris maḫṭūṭāt Dār al-Kutub aẓ-Ẓāhiriyya. al-Fiqh al-ḥanafī*, I-II. Dimašq 1401/1980.
aẓ-Ẓāhiriyya LBAS	-al-Ḥimṣī, Asmā': *Fihris maḫṭūṭāt Dār al-Kutub aẓ-Ẓāhiriyya. 'Ulūm al-luġa al-'arabiyya, al-luġa, al-balāġa, al-'arūd, aṣ-ṣarf*. Dimašq 1393/1973.
aẓ-Ẓāhiriyya N	-al-Ḥimṣī, Asmā': *Fihris maḫṭūṭāt Dār al-Kutub aẓ-Ẓāhiriyya. 'Ulūm al-luġa al-'arabiyya, an-naḥw*. Dimašq 1393/1973.
aẓ-Ẓāhiriyya T	-Ḥamārana, Sāmī Ḫalaf: *Fihris maḫṭūṭāt Dār al-Kutub aẓ-Ẓāhiriyya. aṭ-Ṭibb wa aṣ-ṣaydala*. Dimašq 1389/1969.
Zürich	-Nametak, Fehim-Trako, Salih: *Katalog arapskih, perzijskih, turskih i bosanskih rukopisa iz Zbirke Bošnjačkog instituta*. Svezak I. Bošnjački institut. Zürich 1997.
Ždralović	-Ždralović, Muhamed: *Bosansko-hercegovački prepisivači djela u arabičkim rukoipisima*, I-II. Sarajevo1988.

TRANSKRIPCIJA

I Konsonanti

ا (ء)	ʾ	ض	ḍ (z)
ب	b	ط	ṭ
پ	p	ظ	ẓ
ت	t	ع	ʿ
ث	ṯ (s)	غ	ġ (g)
ج	ǧ (c, dž)	ف	f
چ	č	ق	q (k)
ح	ḥ	ك	k (ć)
خ	ḫ	ك (ک)	n
د	d	گ	g
ذ	ḏ (z)	ل	l
ر	r	م	m
ز	z	ن	n
ژ	ž	و	w (v)
س	s	ه	h
ش	š	ى	y, i
ص	ṣ		

II Vokali

ـَ	a (e)	ـَا (آ)	ā
ـُ	u (o, ü, ö)	ـُو	ū
ـِ	i (ı)	ـِى	ī

1. UVOD U ISLAMSKO PRAVO

أصول الفقه

5258. R-6072

كنز الوصول إلى معرفة الأصول

KANZ AL-WUṢŪL ILĀ MA'RIFA AL-UṢŪL

Naslov na l. 1a كتاب البَزدَوي من أصول الفقه.

Djelo iz teorije islamskog prava *(uṣūl al-fiqh)*. Napisao 'Alī b. Muḥammad b. al-Ḥusayn b. 'Abdulkarīm b. Mūsā b. 'Īsā b. Muǧāhid al-Pazdawī, Faḫr al-Islām, rođen oko 400/1010. godine, umro 482/1089. godine. Djelo po svom pravcu pripada hanefijskoj pravnoj školi i dugo vremena je služilo kao izvor kasnijim piscima. Poznato je i pod skraćenim nazivom *Uṣūl al-Pazdawī*.. Djelo je prvi put štampano u Istanbulu 1307/1889. godine.

Kaḥḥāla VII, 192; Ḥ. Ḫ. I, 112; Köprülü II, 70; Brockelmann G I, 373 i S I, 637; Ahlwardt IV, 4369; Dobrača II, 796; Sarkīs I, str. 545

Početak (l. 1b):

أوله: الحمد لله خالق النَّسم ورازق القسم، مبدع البدايع وشارع الشّرايع دينًا رضيًا ونوراً مُضيًا وذكراً للأنام ومطيّةً إلى دار السّلام. أحمده على الوسع والإمكان وأستعينه على طلب الرّضوان ونيل أسباب الغفران، وأشهد أن لا إله إلاّ اللّه وحده لا شريك له وأشهد أنّ محمّداً عبده ورسوله، وأصلّي عليه وعلى آله وأصحابه...

Završetak (l. 234a):

آخره: وهذا كمن أصابته مَخْمَصَة حلُ له تناول طعام غَيْرِه رُخْصَةً لا إباحةً مطلقةً، حتّى إذا ترك فمات كان شهيداً بخلاف طعام نفسه، وإذا استوفاه ضمنه لكونه معصومًا في نفسه وذلك مثل تناول محظور الإحرام عن ضرورة بالمحرّم إنّه يرخّص له ويضمن الجزاء، فكذلك هنا. واللّه أعلم وأحكم.

L. 234; 26,5 x 18 (16 x 11); 19 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom, krupnim slovima i vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Papir debeo, grub, hrapav, tamnobijele i žućkaste boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Listovi po rubovima izlizani usljed dugotrajne upotrebe. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima. Značajnije riječi nadvučene crnom linijom. Po marginama ima dosta komentara i interlinearnih bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kožni, originalan, dobro očuvan. Na koricama lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 234a) u kome je data bilješka da je njegovo prepisivanje završio Luṭfullāh b. Maḥmūd b. Abū Muḥammad at-Tabrīzī, zadnjeg dana u mjesecu redžebu 748/1347. godine.

تمّ الكتاب بعون الله الملك الوهّاب. علّقه أضعف عباد الله تعالى لطف الله بن محمود بن أبي محمّد التّبريزي أحسن الله عواقبه في سلخ شهر الله الأصبّ رجب لسنة ثمان وأربعين وسبعمائة الهجريّة.

Na istom listu bilješka da je rukopis kolacioniran tri puta sa primjerkom Šayha (autora).

عورض بنسخة الشّيخ ثلاث مرات.

Na listu 1a bilješka da je rukopis kupio ʻĪsā b. Maḥmūd b. Yaḥyā al-ʻAllābī od poznatog učenjaka Ǧamāluddīn-a al-Ḥanafī-ja al-Anṭālī-ja.

ممّا ملكه العبد الفقير إلى عفو ربّه العزيز اللّطيف. الحقير عيسى بن محمود بن يحيى العلّابي بشراء شرعيّ من العالم الفاضل الكامل جمال الدّين الحنفي الأنطالي.

Bilješka o drugom vlasniku na istom listu namjerno izbrisana.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5259. R-6740

Zbirka (مجموع), 2

L. 89; 25,5 x 18,5 (16 x 11,5); 11 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom, sa velikim proredom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir debeo, grub, hrapav, tamnobijele i žućkaste boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Listovi po rubovima dohvaćeni vlagom i crvotočinom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara i interlinearnih bilješki pisanih, pretežno, rukom drugog prepisivača. Listovi bez kustoda.

Povez kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen vlagom i crvotočinom. Usljed dugotrajne upotrebe, korice po rubovima izlizane.

1. L. 1b-80a

(كتاب البزدوي في أصول الفقه)
(KITĀB AL-PAZDAWĪ FĪ UṢŪL AL-FIQH)

Naslov prema rukopisu, na listu 1a.

Djelo iz oblasti teorije islamskog prava *(uṣūl al-fiqh)*. Napisao Muḥammad b. Muḥammad b. al-Ḥusayn b. ʻAbdulkarīm b. Mūsā b. Muǧāhid al-Ḥanafī al-Pazdawī, Abū al-Yusr, kadija iz Semerkanda, rođen 421/1030., umro 494/1100. godine.

Kaḥḥāla XI, 210; A. M. II, 77

Početak (l. 1b):

أوّله: الحمد لله على نِعَمِه الجمّة، وله الشّكر على ما مَنَحَ من الفطنَة والحكمَة، وصلّى الله على محمّد نبيّ الرّحمة، وعلى أمّته من بعده خيرِ الأمّة، وبعد، فإنّي تتبّعتُ أصُولَ الفقه فوجدتُها تنطوي على قواعد لا بُدّ من معرفتها وهي لا تتأتّى إلاّ بسلوكِ طريقتِها فذكرتُ لها الطّريقَ وبيّنتُها وأسّستُ القواعدَ ومهّدتُها وحذفتُ الحواشيَ وهذّبتُها وهذا القدرُ كافٍ لأولي الألبابِ والله الموفّقُ للصّوابِ. **اعلم أنّ العلومَ أنواعٌ** فأوّلها علمُ الدّينِ ثمّ علمُ الأحكامِ...

Završetak (l. 80a):

آخره: وحرمةٌ تحتملُ السّقوطَ لكنّ دليلُ السّقوطِ لمّا لم يُوجَد وَجَبَ العملُ به بإثبات الرّخصة ويُعملُ بأصله بأن جُعِلَ أصلُه عزيمةً كتناولِ طعامِ الغيرِ في المخمصةِ رخصةٌ لا إباحةٌ مطلقةٌ حتّى إذا تَرَكَ ومات صارَ شهيداً وإذا استوفاه ضمنَهُ لأنّه معصومٌ في نفسِه كتناولِ محظورِ الإحرام يُرخّصُ له ويضمن الجزاء.

Na kraju djela (v. l. 80a) bilješka da je njegovo prepisivanje završio Saʻīd b. ʻAbdullāh u mjesecu rebiul-evvelu 713/1313. godine.

تمّ الكتاب **أصول الفقه** بعون الله ومنّه...على يد العبد المعترف بذنبه والرّاجي عفو ربّه سعيد بن عبد الله غفر الله له ولمن دعا له بالمغفرة...ووقع الفراغ من نسخه في شهر المبارك الرّبيع الأوّل من سنة ثلاث عشر وسبعمائة.

2. L. 80b-89b

كتاب أصول الدّين
KITĀB UṢŪL AD-DĪN

Naslov djela na listu 80a كتاب أصول الدّين للماتريدي.

Kratko djelo o temeljima islamskog vjerovanja. Napisao Muḥammad b. Muḥammad b. Maḥmūd al-Māturīdī as-Samarqandī, Abū Manṣūr, umro 333/944. godine. Djelo je štampano u Istanbulu 1953. godine sa prijevodom na turski jezik.

Kaḥḥāla XI, 300; Şeşen (an-Nādira), 1328, str. 716; Kairo I, 180; Dobrača I, 114/5, str. 65; Brockelmann G I, 195

Početak (l. 80b):

أوّله: الأشياءُ الّتي يقع بها العلمُ ثلاثةٌ: الحواسُّ السّليمةُ والعقولُ المستقيمةُ والأخبارُ الصّادرةُ عن العباد الصّدَقَة. وقال السّوفسطائيّة: لا يقعُ لأنّ قضاياها متناقضة. أمّا الحواسّ فلأنّ الأحْوَلَ يَرى الشّيْءَ شيْئَيْنِ. أمّا العقلُ، فالإستدلالُ به يكون خطأً وصوابًا والخبر قد يَصْدُقُ وقد لا يَصْدُقُ. قلنا: الكلام في الحواسّ السّليمة وما قلتُمْ ليست بسليمةٍ...

Djelo je nepotpuno na kraju.

Završetak ovdje (l. 89b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: ثمّ الزّلّةُ منهم وهو أن يفعل الشّئَ قبل الوحيِ كتزوّج داوُدَ زوجة اورِيَا قبل الوحيِ أو يتركَ الأفضَلَ ويميل إلىَ الفاضلِ كترك آدمَ النّهيَ لاحترام اسم الله تعالىَ حتّىَ قال: وعصَى آدَمُ ربَّهُ فَغَوَى، هذا أعلى وجه الزّجر، لا لتحقيق الكبيرة والغوايَة حيث قال: فنسى ولم نجد له عَزمًا ، ثمّ الأصحُّ أنّ محمّدًا...

Prepisao isti prepisivač kao pod br. 1.

5260. R-8165

التّحقيق في شرح المنتخب في أصول المذهب
AT-TAḤQĪQ FĪ ŠARḤ AL-MUNTAḪAB FĪ UṢŪL AL-MAḎHAB

Komentar na arapskom jeziku na poznato usulsko djelo *al-Muntaḫab fī uṣūl al-maḏhab* (v. Dobrača II, 800). Osnovno djelo je napisao Muḥammad b. Muḥammad b. ʻUmar al-Aḫsīkaṯī, Ḥusāmuddīn, umro 644/1247. godine, a ovaj komentar ʻAbdulʻazīz b. Aḥmad b. Muḥammad al-Buḫārī, ʻAlā'uddīn, umro 730/1330. godine.

Kaḥḥāla V, 242; al-Ǧibūrī II, 2527, str. 41; Dobrača II, 801; Ḥ. Ḫ. II, 1849; Brockelmann G I, 381 i S I, 54

Početak (l. 1b):

أوله: الحمد لله الذي مهّد مبانى الإسلام بالآيات الظاهرة، وأحكم قواعد الأحكام بالحجج الباهرة، وأوضح معالم الدّين بزواهر المنقول والمعقول، وزيّن قلائد الشّرع بجواهر الفروع والأصول، وأنار منار العلم بأنوار الكتاب...وسمّيته كتاب التّحقيق لإشتماله على كشف حقائق المعاني وانطوائه على شرح دقائق المباني...

Završetak (l. 287a):

آخره: إنّه المنعم المنّان المكرم الدّيان وصلّى الله على سيّدنا محمّد وآله وصحبه وسلم.

L. 287; 26 x 17,5 (20 x 13); 29 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom u zbijenim redovima. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom. Komentarisani tekst naznačen riječima قوله, a tekst komentara riječima قلنا. Po marginama ima nešto komentara pisanih naknadno, rukom drugog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom, po rubovima oštećen vlagom i prepukao dužinom preklopa. Unutrašnja strana korica obložena ukrasnim ebro papirom. Na koricama lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Na kraju djela (v. l. 278a) bilješka da je njegov prepis završen u četvrtak 6. šabana 902/1497. godine.

فرغ نهار الأربعاء سادس شعبان (سنة) اثنين وتسعمائة.

Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

Iz Odbora IZ Banja Luka.

5261. R-8111

منتجب الحصول في شرح منتخب الوصول
MUNTAǦAB AL-ḤUṢŪL FĪ ŠARḤ MUNTAḪAB AL-WUṢŪL

Komentar djelu *Muntaḫab fī uṣūl al-maḏhab* (v. Dobrača II, 800). Napisao Muṣṭafā b. Yūsuf b. Murād al-Mūstārī, Šayḫ Yūyō, rođen 1061/1651. godine, umro 1119/1707. godine. Autor je djelo, kako sam na kraju kaže, počeo pisati u utorak, 1. rebiul-evvela 1109/1697. godine, a završio 13. džumadel-ula 1110/1698. godine.

Dobrača II, 803; Šabanović, str. 400; Handžić (al-Ǧawhar...), str. 132; Anali GHB XI-XII, 1985., str. 44

Početak (l. 1b):

أوله: الحمد لله الذي أوضح معالم الدّين بزواهر العقول والمعقول وزيّن قواعد الشّرع بجواهر الفروع والأصول وأنار منار العلم بأنوار الكتاب والخبر...وبعد، فيقول العبد الفقير إلى الله الغنيّ الباري مصطفى بن يوسف الموستاري إنّ أرباب العقل متطابقون وأصحاب النّقل متوافقون على أنّ العلم وإن تشعّبت فنونه وتنوّعت قوانينه أعزّ المطالب...

Završetak (l. 254b):

آخره: قال المفتقر إلى الله الغنيّ الباري مصطفى بن يوسف الموستاري هذا آخر ما قصدته من شرح الكتاب بعون الله الملك الوهّاب والحمد لله على نعمه العظام...والصّلوة على نبيّه محمّد وآله وأصحابه البررة الكرام ما دامت اللّيالي والأيّام. قد اتّفق الفراغ...عن نظم ما جمعت من الفرايد ورقم ما سمعت من الفوايد يوم الأحد، الثّالث عشر من جمادى الأولى سنة عشر ومائة وألف من هجرة من له العزّ والشّرف في بلدة موستار صينت من الأكدار بحرمة النّبيّ وآله الأبرار وأصحابه الأخيار وقد كان الافتتاح يوم الثّلاثاء، غرّة شهر ربيع الأوّل سنة تسع ومائة وألف.

L. 254; 20 x 14,5 (16 x 9); 17 redaka. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa*. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Listovi bez kustoda.

Povez polukožni, sa preklopom, originalan, dobro očuvan. Vanjska strana korica i preklopa presvučena ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu, mastilu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz Odbora IZ Travnik.

5262. R-6765

المغني في أصول الفقه
AL-MUĠNĪ FĪ UṢŪL AL-FIQH

Naslov na prvom zaštitnom listu na strani *a* متن مغني من أصول الفقه

Poznato hanefijsko djelo iz oblasti teorije islamskog prava *(uṣūl al-fiqh)*. Napisao na arapskom jeziku ʻUmar b. Muḥammad b. ʻUmar al-Ḫabbāzī al-Ḫuǧandī al-Ḥanafī, Ǧalāluddīn, Abū Muḥammad, rođen u Hudžendu 629/1232. godine, umro u Damasku 691/1292. godine.

Kahhāla VII, 315-316; Ahlwardt IV, 4384; Brockelmann G I, 382 i S I, 657; Dobrača II, 804; al-Ǧibūrī I, 2678, str. 85-86

Početak (l. 1b):

أوّله: الحمد لله ربّ العالمين، والصّلوة والسّلام على رسوله محمّد وآله أجمعين، باب الأمر هو قول القائل لمن دونه افعل ولا يتوقّف حقيقته على ارادة الفعل من الأمر عندنا خلافًا للمعتزلة حتّى انّ قول السيّد لغلامه: أمرٌ...

Završetak (l. 176b):

آخره: قلنا: الظّرف يجامع المظروف كالشّرط يجامع المشروط فعنده تعذّر الظّرف حقيقةً يصير كنايةً عن الشّرط مجازًا.

L. 177; 25,5 x 17,5 (12 x 9); 11 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom, sitnim slovima, sa velikim proredom i vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele i žućkaste boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Listovi 49-50 originalnog prepisa zagubljeni i naknadno dopisani rukom drugog prepisivača na papiru mlađeg porijekla sa vodenim znakom. Listovi dohvaćeni vlagom i po rubovima, usljed dugotrajne upotrebe, izlizani. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Po marginama ima dosta sitno pisanih komentara i interlinearnih bilješki, oštrim perom pretežno, rukom istog prepisivača. Pojedini komentari pisani na ceduljicama uvezanim zajedno sa osnovnim listovima rukopisa. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Listovi sa kustodama.

Povez kožni, originalan, sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom, prepukao dužinom hrbata i preklopa. Vanjska strana korica i preklopa obložena ukrasnim ebro papirom.

Na kraju djela (v. l. 176b) bilješka da je njegovo prepisivanje završio Ṣādiq b. Ibrāhīm u zadnjoj dekadi mjeseca zul-kadeta 792/1390. godine.

تمّ الكتاب بعون الله وحسن توفيقه ...على يد العبد الضّعيف ...صادق بن إبراهيم غفر الله له ...في أواخر ذي القعدة لسنة ٧٩٢ وصلّى الله على نبيّنا محمّد وآله أجمعين.

Na listu 177b bilješka sa ličnim pečatom da je vlasnik rukopisa ʻAlī b. Farhād.

ممّا ساقه التّقدير إلى سلك ملك الفقير علي بن فرهاد.

Na listu 1a još tri bilješke o ranijim vlasnicima. U prvoj se kaže da je rukopis nabavio izvjesni Muḥammad, u drugoj da je kasnije prešao u vlasništvo ʻAbdullāha b. Aḥmada, dok je treća bilješka namjerno izbrisana.

- استصحبه العبد المذنب الفقير إليه سبحانه وتعالى محمّد عفى عنه الصّمد.
- ثمّ سيق سوق التّقدير إلى ملك العبد المذنب الفقير عبد الله بن أحمد عفى عنهما الرّبّ الأحد.

Iz kolekcije Ahmeda-ef. Tuzlića.

5263. R-4677

منار الأنوار
MANĀR AL-ANWĀR

Djelo iz oblasti teorije islamskog prava *(uṣūl al-fiqh)*. Napisao na arapskom jeziku ʻAbdullāh b. Aḥmad b. Maḥmūd an-Nasafī, Ḥāfiẓuddīn, Abū al-Barakāt, umro 710/1310. godine. Djelo je dugo vremena bilo veoma popularno i korišteno kao udžbenik u mnogim medresama. Često je skraćivano i komentarisano. Djelo je prvi put štampano u Delhiju 1870. godine.

Kahhāla VI, 32; Ahlwardt IV, 4385; Dobrača II, 809; Zürich I, 103; Şeşen, 165, str. 124; Tirana, 161, str. 123; al-Ǧibūrī II, 2679, str. 86; Ḥ. Ḫ. II, 1823; Brockelmann G II, 196 i S II, 236; Bratislava, 67, str. 92; Sarkīs II, str. 1853-1854

Početak (l. 1b):

أوّله: الحمد لله الّذي هدانا إلى الصّراط المستقيم، والصّلوة على من اختصّ بالخلق العظيم، وعلى آله...إعلم أنّ أصول الشّرع ثلاثة: الكتاب والسّنّة وإجماع الأئمّة والأصل الرّابع القياس...

Završetak (l. 36b):

آخره: كلمة الكفر وحرمة تحتمل السّقوط لكونها لم تسقط بعذر الكره، واحتملت الرّخصة أيضًا كتناول مال الغير، ولهذا إذا صبر في هذين القسمين حتّى قتل صار شهيدًا، والله تعالى أعلم بالصّواب.

L. 36; 20 x 9,7 (13 x 4,8); 21 redak. *Nasḫ*, pisan oštrim perom, sitnim slovima u zbijenim redovima i veoma vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i odvojeni od poveza. Tekst na prvih desetak listova uokviren crvenom linijom. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom foliacijom.

Povez polukožni sa preklopom, mjestimično oštećen crvotočinom. Vanjska strana korica i preklopa presvučena ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz kolekcije muftije Kurta iz Tuzle.

5264. R-7091

منار الأنوار

MANĀR AL-ANWĀR

Isto kao br. 5263.

L. 33; 21 x 15 (16 x 8); 15 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom, krupnim slovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara i nešto interlinearnih bilješki u vezi sa tekstom, pisanih naknadno, rukom drugog prepisivača. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, originalan, dobro očuvan. Vanjska strana korica presvučena ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovarnije iz XVIII stoljeća.

5265. R-5273

منار الأنوار

MANĀR AL-ANWĀR

Isto kao br. 5263.

L. 47; 20,5 x 14,5 (12 x 6); 15 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i krupnim slovima. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom.

Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla.Tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara i nešto interlinearnih bilješki u vezi sa tekstom, pisanih naknadno, rukom drugog prepisivača. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, originalan, dobro očuvan. Vanjska strana korica i preklopa presvučena ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i mastilu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na listu 1a pečat ranijeg vlasnika po imenu Sulaymān iz 1253/1837. godine.

Na listu 47a, on je ostavio bilješku na turskom jeziku da mu se u nedjelju, 23. rebiul-ahira u 7h rodio sin Muḥammad.

ربيع الآخرك يكرمي اوچنجي كوني يوم پازار ساعت يدي اوغلوم محمّد دنيايه كلدي.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5266. R-6455

Zbirka (مجموع), *2*

L. 388; 29,5 x 20,5 (13,5 x 8); 25 i 33 retka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, grub, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Tekst uokviren sa po dvije crvene linije. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom i po rubovima izlizani. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom i citiran riječima قوله pisanim crvenim mastilom. Po marginama ima nešto bilješki u vezi sa tekstom. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom, originalan, popravljan dužinom hrbata i preklopa, odvojen od listova rukopisa. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima. Unutrašnja strana preklopa obložena ukrasnim ebro papirom.

1. L. 1b-21b

منار الأنوار

MANĀR AL-ANWĀR

Isto kao br. 5263

2. L. 25b-388b

الجوهرة النّيّرة

AL-ĞAWHARA AN-NAYYIRA

Naslov na listu 25a الجوهرة النّيّرة شرح القدوري .

Skraćena prerada djela *as-Sirāğ al-wahhāğ* koje je, opet, komentar djela *Muḫtaṣar al-Qudūrī* (v. br. 5317). I komentar i ovu preradu napisao je Abū Bakr b.'Alī b. Muḥammad al-Ḥaddād al-'Abādī al-Ḥanafī, Raḍiyyuddīn, umro oko 800/1398. godine. Djelo je prvi put štampano u Istanbulu 1301/1883. godine.

Kaḥḥāla II, 67; az-Ẓāhiriyya I, 275-276; Ahlwardt IV, 4453; Ḥ. Ḫ. II, 1631; Sarkīs I, 746; al-Ğibūrī I, 1340-1345, str. 415-417; Köprülü I, 590; Dobrača II, 963; Brockelmann G I, 174 i S I, 296

Početak (l. 25b):

أوله: الحمد لله، ولا قوّة إلاّ بالله، وما توفيقي إلاّ بالله، والصّلاة والسّلام على رسول الله سيّدنا محمّد بن عبد الله، وعلى جميع أنبياء الله وملائكة الله، ورضى الله عن الصّحابة أولياء الله، وعن التّابعين لهم في دين الله. هذا شرح لمختصر القدوري جمعته بألفاظ مختصرة وعبارات ظاهرة تشتمل على كثير من المعاني...وسمّيته الجوهرة النّيّرة...

Završetak (l. 388b):

آخره: فإذا أسقطت من نصيب الزّوج وهو ثلاثة وعشرون ثلاثة وهو سبعة وثلثان بقي خمسة عشر وثلث وهو نصيبه من التّركة و هكذا كلّ وارث، والله سبحانه وتعالى أعلم.

Na kraju djela (v. l. 338b) bilješka da je njegov prepis završio 'Alī b. Mūsā as-Sūsī aš-Šāfi'ī 23. zul-kadeta 977/1570. godine.

كتبه الفقير إلى الله تعالى علي بن موسى السّوسي الشّافعي...وكان الفراغ من كتابة هذه النّسخة في اليوم المبارك (ال) ثالث و(ال) عشرين(من) شهر ذي القعدة الحرام سنة ٩٧٧

Iz kolekcije Besima-ef. Korkuta.

5267. R-6364

Zbirka (مجموع), *6*

L. 98; 19 x 12 (13 x 6,2); 17 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan veoma vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Na naslovnim listovima tekst uokviren sa dvije, a na ostalim sa jednom linijom crvene boje. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Po marginama ima nešto bilješki u vezi sa tekstom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, originalan, dobro očuvan. Vanjska strana korica i preklopa presvučena ukrasnim ebro papirom.

1. L. 1b-35a

منار الأنوار

MANĀR AL-ANWĀR

Isto kao br. 5263.

2. L. 35b-39a

العقائد النّسفيّة

AL-'AQĀ'ID AN-NASAFIYYA

Kratko djelo iz islamske dogmatike poznato još i pod nazivima *al-'Aqīda an-Nasafiyya* i *'Aqā'id an-Nasafī*. Napisao na arapskom jeziku 'Umar b. Muḥammad b. Aḥmad b. Ismā'īl b. Muḥammad b. 'Alī b. Luqmān an-Nasafī as-Samarqandī, Nağmuddīn, Abū Ḥafṣ, rođen 461/1069., umro 537/1146. godine. Djelo je dugo vremena služilo kao priručnik o islamskom vjerovanju.

Kaḥḥāla VII, 305; Ahlwardt II, 1953; Ḥ. Ḫ. II, 1145; Köprülü II, 153/1; Dobrača I, 620/1, str. 407; Zürich I, 131; al-Ğibūrī II, 3184-3188, str. 227-228; Sarkīs II, 1854; Tirana, 76, str. 59-60; Şeşen, 372; Brockelmann G I, 427

Početak (l. 35b):

أوله: قال أهل الحقّ: حقائق الأشياء ثابتة والعلم بها متحقّق خلافًا للسّوفسطائيّة، وأسباب العلم للخلق ثلثة: الحواسّ السّليمة والخبر الصّادق والعقل، فالحواسّ خمس: السّمع والبصر والشّمّ والذّوق واللّمس...

Završetak (l. 39a):

آخره: والمجتهد قد يخطئ ويصيب، ورسل البشر أفضل من رسل الملائكة، ورسل الملائكة أفضل من عامّة البشر، وعامّة البشر أفضل من عامّة الملائكة.

3. L. 40b-85a

نزهة النّظر في توضيح نخبة الفكر

NUZHA AN-NAẒAR FĪ TAWḌĪḤ NUḪBA AL-FIKR

Komentar djelu *Nuḫba al-fikr fī muṣṭalaḥ ahl al-aṯar* (v. br. 5267/4) o teoriji hadisa. I osnovno djelo i komentar na arapskom jeziku napisao

Aḥmad b. ʻAlī b. Muḥammad b. Muḥammad b. ʻAlī b. Aḥmad al-Kanānī al-ʻAsqalānī, Ibn Ḥağar, rođen 773/1372., umro 852/1449. godine.

Kaḥḥāla II, 20; Ahlwardt II, 1095; Dobrača I, 113/5 i 387; Kenderova 7-16, str.14-22; Şeşen, 103; Ḥ. Ḫ. II, 1936; Sarkīs I, 77-81; Köprülü I, 226; al-Ğibūrī I, 985-991, str. 315-317; Brockelmann G I, 359 i S I, 611; Fajić III, 2102/3

Početak (l. 40b):

أوله: الحمد لله الّذي لم يزل عالمًا قديرًا حيًّا قيّومًا سميعًا بصيرًا...أمّا بعد، فإنّ التّصانيف في اصطلاح أهل الحديث قد كثرت للأئمّة في القديم والحديث، فمن أوّل من صنّف في ذلك القاضي أبو محمّد الرّامَهُرْمُزي...

Završetak (l. 85a):

آخره: واللّه الموفّق والهادي لا إله إلاّ هو عليه توكّلت وإليه أنيب، وحسبنا الله ونعم الوكيل. آخر توضيح نخبة الفكر في مصطلح أهل الأثر والحمد لله ربّ العالمين...وصلّى الله على سيّدنا محمّد وآله وصحبه وسلّم تسليمًا كثيرًا.

4. L. 86b-90b

نخبة الفكر في مصطلح أهل الأثر
NUḪBA AL-FIKR FĪ MUṢṬALAḤ AHL AL-AṮAR

Kratko djelo o teoriji hadisa. Napisao na arapskom jeziku Aḥmad b. ʻAlī b. Muḥammad b. Muḥammad b. ʻAlī b. Aḥmad al-Kanānī al-ʻAsqalānī, Ibn Ḥağar, rođen 773/1372., umro 852/1449. godine.

Kaḥḥāla II, 20; Ahlwardt II, 1088; Dobrača I, 398/1; Kenderova 1-4, str. 3-8; Şeşen, 102; Ḥ. Ḫ. II, 1936; Sarkīs I, 77-81; Köprülü I, 427/3; al-Ğibūrī I, 976-984, str. 313-315; Brockelmann G I, 359 i S I, 611; Popara-Fajić VII, 4396/4; Bratislava 36, str. 78

Početak (l. 86b):

أوله: الحمد لله الّذي لم يزل عالمًا قديرًا...أمّا بعد، فإنّ التّصانيف في اصطلاح أهل الحديث قد كثرت وبسطت واختصرت، فسألني بعض الإخوان أن ألخّص المهمّ من ذلك فأجبته إلى سؤاله...

Završetak (l. 90b):

آخره: وهي أنّ هذه الأنواع المذكورة في هذه الخاتمة نقل محض ظاهرة التّعريف مستغنية عن التّمثيل، وحصرها مستبعد، فليراجع مبسوطاتها ليحصل الوقوف على حقائقها، فالله الموفّق والهادي لا إله إلاّ هو عليه توكّلت وإليه أنيب. تمّت الرّسالة والحمد لله ربّ العالمين.

5. L. 91b-94b

فرائد الفوائد لتحقيق معاني الإستعارة
FARĀʼID AL-FAWĀʼID LI-TAḤQĪQ MAʻĀNĪ AL-ISTIʻĀRA

Kratka rasprava na arapskom jeziku o naročitoj upotrebi riječi u prenesenom značenju poznata još i pod nazivima *Risāla al-istiʻārāt*, *ar-Risāla as-Samarqandiyya* i *ar-Risāla at-taršīḥiyya*. Napisao Abū al-Qāsim as-Samarqandī al-Layṯī, umro poslije 888/1483. god.

Kaḥḥāla VIII, 103; Dobrača I, 388/4, str. 238; Ahlwardt VI, 7197; Brockelmann S II, 259/1; Köprülü I, 854; aẓ-Ẓāhiriyya 'UL'A, str. 285-289; al-Ğibūrī III, 4995-4999, str. 185; Zürich I, 338, str. 231; al-Badīriyya II, str. 474-477; Popara-Fajić VII, 4230/2

Početak (l. 91b):

أوله: الحمد لواهب العطيّة، والصّلوة على خير البريّة، وعلى آله ذوي النّفوس الزّكيّة. أمّا بعد، فإنّ معاني الإستعارات وما يتعلّق بها قد ذكرت في الكتب مفصّلة عسيرة الضّبط، فأردت ذكرها مجملةً مضبوطةً على وجه نطقت به كتب المتقدّمين ودلّت عليه زُبُر المتأخّرين...

Završetak (l. 94b):

آخره: فإنّهما أقوى اختصاصًا وتعلّقًا به، فهو القرينة و ما سواه ترشيح. التّعريف اللّفظى وهو تعريف لفظ بلفظ اشهر منه كما يقال الغضنفر أسد التّعريف الحقيقىّ هو بيانه ما وضع له كقول السّائل ما الأسد فيقال في جوابه الحيوان المفترس.

6. L. 94b-98b

رسالة في الرّبع المقنطرات
RISĀLA FĪ AR-RUBʻ AL-MUQANṬARĀT

Rasprava na arapskom jeziku o upotrebi kvadranta (*rub'tahte*) za izračunavanje namaskog vremena od nama nepoznatog autora.

OALTT II, str. 824

Početak (l. 94b):

أوله: أحسن الكلام حمد من قدّر اللّيالى والأيّام...وبعد، فهذه رسالة مختصرة في الرّبع المشهور بالمقنطرات وضعت فيها ما يكون أسهل من الطّريق وتركت ما هو أصعب ليسهّل على الطّالبين ...المقدّمة في بيان رسومه...

Završetak (l. 98a):

آخره: فما كان تحت المرى من عدد المقنطرات هو ارتفاع سمت القبلة...وليكن هذا آخر ما أردنا إيراده ههنا. اللّهمّ اجعله خالصًا لوجهك الكريم وصلّ على رسولك محمّد الأمين، تمّت الرّسالة اللّطيفة بعون الله الملك المتعال.

Cijelu zbirku prepisao je nama nepoznati prepisivač u periodu između 1171/1757. i 1173/1759. god. (vidi bilješke na listovima 35a, 90b i 98a).

Iz kolekcije Besima-ef. Korkuta.

5268. R-7689

شرح المنار لأبي البركات النّسفي

ŠARḤ AL-MANĀR LI ABŪ AL-BARAKĀT AN-NASAFĪ

Komentar na arapskom jeziku an-Nasafī-jeva djela *Manār al-anwār* iz usuli fikha (v. br. 5268). Napisao ʻAbdullaṭīf b. ʻAbdulʻazīz b. Amīnuddīn b. al-Malak, poznatiji pod nadimkom Ibn Firište. Izvori se ne slažu oko godine njegove smrti. Jedni navode da je umro 801/1399. (v. Kaḥḥāla VI, 11; Şeşen, 167, str. 125; A. M. I, 617; aẓ-Ẓāhiriyya I, 453), drugi 797/1395. (v. Dobrača II, 822; Brockelmann G II, 196), a treći oko 885/1480 (v. Ḥ.Ḫ. II, 1825).

Kaḥḥāla VI, 11; Ahlwardt IV, 4386; al-Ǧibūrī II, 2653, str. 71; Tirana, 157, str. 121; Şeşen, 167, str. 125; Dobrača II, 822; Ḥ.Ḫ. II, 1825; Brockelmann G II, 196; Köprülü I, 510; Zürich I, 105

Nedostaje nekoliko lista na početku.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوله. أول الموجود: يعني تأدّب بآداب القرآن قيل...عظيم الخلق بذل المعروف وكفّ الأذى أي: احتماله، ورسول الله صلّى الله عليه و سلم كان موصوفًا بهما. قد أنزل الله تعالى في معروفه: **و لا تبسطها كل البسط**...وتحمّل الأذى إنّما يكون بصبر قويّ وهو عليه السّلام كان صبورًا لتحمّل الأذى أكثر من أن تحصى. قال عليه السّلام: صِلْ من قطعك واعف عمن ظلمك وأحسن إلى من أساء إليك...

Završetak (l. 294b):

آخره: وهما الثّالث والرّابع حتّى قتل صار شهيدًا لأنّه لا يكون باذلاً نفسه لإعزاز دين الله تعالى وإقامته حقّ الشّرع، والحمد لله على التّمام وعلى الرّسول أفضل الصّلوة والسّلام.

L. 299; 14,5 x 10 (10 x 6); 17 redaka. *Nasta'līq*, pisan tupim perom, sitnim slovima, u zbijenim redovima, vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Dužinom donjeg presjeka do 5 cm dubine listovi dohvaćeni vlagom. Po marginama ima nešto komentara i interlinearnih bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, originalan, dohvaćen vlagom i crvotočinom. Vanjska strana korica presvučena ukrasnim ebro papirom.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 294b) u kome je data bilješka da je njegovo prepisivanje završio Muḥammad ʻĀrifī b Ḥasan u gradiću Seres (73 km sjeverozapadno od Soluna) 1010/1601. godine.

تمّت كتابة هذا الكتاب الشّريف المسمّى بابن الملك للمنار على يد العبد الضّعيف محمّد عارفي بن حسن في بلدة سيروز غفر الله لهما...في سنة عشر وألف من الهجرة النّبويّة.

Na istom listu bilješka da je vlasnik rukopisa Šayḫ Muṣṭafā al-Wāʻiẓ.

Iz kolekcije Muhameda Čaršimamovića iz Sarajeva, porijeklom iz Zenice.

5269. R-7728

شرح المنار لأبي البركات النّسفي

ŠARḤ AL-MANĀR LI ABŪ AL-BARAKĀT AN-NASAFĪ

Isto kao br. 5268.

Izostavljen uvodni dio od oko jednog lista.

Početak ovdje (l. 1b):

ناقص في أوله. أول الموجود: الحمد لله الّذي هدانا أى: دلّنا وقيل معناه خلق الهداية من الدّلالة الموصولة إلى المطلوب. كذا ذكره صاحب الكشّاف، وذكر الإمام الرّازي في التّفسير الكبير: الهداية من الدّلالة على ما يوصل لنا المطلوب...

L. 208; 20,5 x 15 (14 x 6,5); 19 redaka. *Nasta'līq*, pisan tupim perom, sitnim slovima, u zbijenim redovima i veoma vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku dva zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom. Na većini listova tamne fleke kao znak zaraženosti papira. Posljednje dvije lage su toliko oštećene da se nalaze u stanju raspadanja. Po marginama ima dosta komentara i interlinearnih bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Pojedini komentari pisani na listićima i uvezani zajedno sa osnovnim listovima rukopisa. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Listovi 121 i 122 originalnog prepisa zagubljeni. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Od nekadašnjeg poveza sačuvana samo zadnja korica od kože sa lijepo urađenom rozetom sa floralnim motivima.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 207a) u kome je data bilješka da je njegovo prepisivanje završio Ḥiḍr b. Muḥammad al-ʻAyntābī 10. džumadel-ahira 1006/1598. godine.

تمّت هذه النّسخة الشّريفة على يد خضر بن محمّد العينتابي في وقت العصر من اليوم العاشر من شهر جمادى الآخر لسنة ستّ وألف من الهجرة النّبويّة.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5270. R-6718

Zbirka (مجموع), *2*

L. 228; 20 x 15 (15 x 8,5); 19 redaka. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa,* mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i nevještom rukom sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom, po rubovima izlizani. U prvom djelu tekst uokviren crvenom linijom, a tekst osnovnog djela nadvučen crnom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom. Vanjska strana korica i preklopa obložena ukrasnim papirom.

1. L. 1b-217b

شرح المنار لأبي البركات النّسفي

ŠARḤ AL-MANĀR LI ABŪ AL-BARAKĀT AN-NASAFĪ

Isto kao br. 5268.

Početak (l. 1b):

أولّه: لله الحيّ الأحد حمد لا يحتويه الحدّ على ما أولانا علم الفروع وجنى من ورْد روضه الرّوع و استنبطها العلماء بإبراء الآراء...وبعد، فيقول عبد اللّطيف بن فرشته أوصلها الله تعالى إلى جنّته برشده انّ أرباب البطانة وأصحاب الفطانة من خلص أحبابي...

2. L. 218b-228b

النّاسخ والمنسوخ

AN-NĀSIḪ WA AL-MANSŪḪ

Kraće djelo o derogaciji u Kur'anu. Napisao aš-Šayḫ Ḥāfiẓ Abū Manṣūr čija nam je biografija nepoznata. Od nama pristupačnih izvora, autora sa ovim imenom i djelom sa ovakvim početkom i krajem bilježi jedino katalog aẓ-Ẓāhiriyya (v. *aẓ-Ẓāhiriyya, 'Ulum al-Qur'ān II, str. 328*).

Početak (l. 218b):

أولّه: الحمد لله وسلام على عباده الّذين اصطفى والصّلوة على محمّد النّبيّ المصطفى وبعد، فهذا كتاب جمعت فيه ما في القرآن من الآيات النّاسخة والمنسوخة موجزاً غاية الإيجاز وبيّنت فيه عدد السّور الّتي فيها المنسوخ دون النّاسخ وأوضحت فيه معنى النّسخ والنّاسخ والمنسوخ، ورتّبته ترتيباً يسهل حفظه لمن أراده، ويقرب ما يأخذه راجياً ثواب الله...

Završetak (l. 228b):

آخره: وما يذكرون إلاّ أن يشاء الله، التّكوير: **وما يشاؤون إلاّ أن يشاء الله ربّ العالمين**، الأعلى: **سنقرئك فلا تنسى**، والعصر: **إلاّ الّذين آمنوا وعملوا الصّالحات**، فهذه جملة مواضع النّواسخ، وهي مائة موضع وموضعان تحويها سبع وثلاثون سورة والله أعلم، قال الشّيخ حافظ أبو منصور، مؤلّف هذا الكتاب رحمة الله عليه...وهو مستخرج من خمسين كتاباً من كتب الأئمّة والمفسّرين المنقولة عنهم بالأسانيد الصّحيحة منها كتاب النّاسخ والمنسوخ من خمسة وتسعين تفسيراً.

Rukopis su, po svoj prilici, prepisala dvojica nama nepoznatih prepisivača. Na kraju drugog djela (v. l. 228) bilješka da je prepis završen u mjesecu saferu 1126/1714. godine. Nema podataka o mjestu prepisa.

Na listu 1a bilješka da je 1218/1803. godine, vlasnik rukopisa bio Bakr b. Ismā'īl Aqowalī (iz Bijelog Polja).

Iz kolekcije Salima-ef. Muftića.

5271. R-7752

نتائج الأفكار في شرح المنار

NATĀ'IĞ AL-AFKĀR FĪ ŠARḤ AL-MANĀR

Glosa na Ibn Malakov komentar djela *Manār al-anwār* (v. br. 5263). Napisao Muṣṭafā b. Pīr Muḥammad 'Azmī-zāde, rođen 977/1569., umro 1040/1631. godine.

Kaḥḥāla XII, 279-280; Ḥ. Ḫ. II, 1825; Dobrača II, 841; al-Ğibūrī II, 2688, str. 88; Tirana, 166, str. 126; az-Ziriklī VII, 240-241; Köprülü I, 494; Brockelmann G II, 196 i S II, 263; O. M. II, 311-312; Şeşen, 169, str. 126

Početak (l. 1b):

أولّه: الحمد لمن جعل حكمه المشروع كشجرة أصلها ثابت وفرعها مرفوع، الّذي خفى لطفه وظهر إحسانه ولا يقاس سلطان أحد بسلطانه...وبعد، فهذه تعليقات جمعتها من حواشي شرح المنار لإبن فرشتة...

Završetak (l. 172a):

آخره: باذن صاحبه، الضّمير لمال الغير. فالأولى أن يذكر بعد قول المصنّف كتناول مال الغير. هذا آخر ما تيسّر إلى ايراده من نتائج الأفكار عند الإشتغال بمطالعة شرح المنار.

L. 172; 20,5 x 13,5 (12,5 x 7); 19 redaka. *Ta'līq tadwīnī*, pisan tupim perom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedini listovi po rubovima dohvaćeni vlagom. Komentarisani tekst naznačen riječima قوله pisanim crvenim mastilom. Po marginama, naročito u prvom dijelu, ima dosta komentara pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Između listova ima dosta prašine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, dohvaćen vlagom i crvotočinom, prepukao dužinom hrbata. Preklop otkinut i zagubljen. Vanjska strana korica presvučena ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu, niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu, mastilu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

5272. R-8122

شرح المنار في أصول الفقه
ŠARḤ AL-MANĀR FĪ UṢŪL AL-FIQH

Naslov na prvom zaštitnom listu na strani *a* كتاب بن العيني شرح منار

Komentar an-Nasafī-jeva djela *Manār al-anwār* iz usuli fikha (v. Dobrača II, 809). Napisao na arapskom jeziku ʻAbdurraḥmān b. Abū Bakr b. Muḥammad al-Ḥanafī, poznatiji pod nadimcima Zaynuddīn i Ibn al-ʻAynī, rođen 837/1433., umro 893/1488. godine.

Kaḥḥāla V, 131 i X, 137; Dobrača II, 847; Ḥ. Ḫ. II, 1825; Brockelmann G II, 196 i S II, 264; az-Ziriklī IV, 71; Köprülü I, 511

Početak (l. 1b):

أوله: الحمد لله الّذي جعل لأصول شرعه مناراً أي: منار...أمّا بعد، فيقول فقير الله الغنيّ عبد الرّحمن بن أبي بكر بن العيني، غفر الله ذنوبه وستر عيوبه: لمّا رأيت المختصر المسمّى بالمنار في أصول الفقه للإمام العلامة حافظ الملّة والدّين أبي المكارم البركات النّسفي...أردت أن ألخّص عليه شرحاً سالكًا طريق الإختصار...

Završetak (l. 92b):

آخره: لأنّ حرمة النّفس فوق حرمة المال فيجعل المال وقايةً للنّفس ولهذا، أي: لكون الحرمة قائمةً إذا صبر في هذين القسمين حتّى قتل صار شهيداً لأنّه يكون باذلاً نفسه لإعزاز الدّين.

L. 92; 20,2 x 12,5 (13,5 x 6); 19 redaka. *Ta'līq*, pisan tupim perom i veoma vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi po rubovima, do 2 cm dubine, dohvaćeni vlagom, razasuti i odvojeni od poveza. Tekst uokviren crvenom linijom. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kožni, originalan, sa preklopom, dohvaćen vlagom, prepukao dužinom hrbata i preklopa. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 92b) u kome je data bilješka da ga je prepisao soḫta Sulaymān, 1027/1618. godine.

كتبه الفقير المحتاج إلى رحمة ربّه الغنيّ سليمان السّوخته سنة سبع وعشرين وألف.

Nema podataka o mjestu prepisa.

Na istom listu bilješka da je rukopis uvakufio Elčī al-Ḥāǧǧ Ibrāhīm-paša, muhafiz Bosne.

وقفت هذه النّسخة لله العليّ الأعلى وأنا الحقير ايلچي الحاجّ إبراهيم پاشا محافظ بوسنه.

Ispod bilješke je otisnut lični pečat vakifa.

Iz Odbora IZ Travnik.

5273. R-4880

شرح المنار في أصول الفقه
ŠARḤ AL-MANĀR FĪ UṢŪL AL-FIQH

Isto kao br. 5272.

Nepotpuno na početku.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوله. أوّل الموجود: فلا شكّ أنّ اتّصاله بالسّبب يكون حقيقيًا واتّصاله بالشّرط يكون مجازًا...هذا الّذي ذكر من بيان الإستنباط...وأمّا المتقدّمون من مشايخنا قالوا: سبب وجود العبارة نعمة الله علينا...فالإيمان وجب شكر النّعمة...

L. 86; 20,5 x 14 (15 x 7,5); 23 retka. *Ta'līq*, pisan tupim perom, sitnim slovima i u zbijenim redovima. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi po rubovima dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, originalan, sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom, prepukao dužinom hrbata i preklopa, odvojen od listova rukopisa. Vanjska strana korica i preklopa presvučena ukrasnim ebro papirom.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 86a) u kome je data bilješka da je njegovo prepisivanje završio Muḥammad b. ʻAbdullāh 4. safera 1054/1644. godine.

وقد وقع الفراغ من تحرير هذه النّسخة الشّريفة في شهر صفر المبارك في (ال) يوم الرّابع في وقت الضّحى عن يد (ال) عبد الذّليل النّحيف المذنب المحتاج إلى رحمة الصّمد محمّد بن عبد الله غفر الله له ولوالديه...في تاريخ سنة أربع وخمسين وألف.

5274. R-8098

التّوضيح في حلّ غوامض التّنقيح
AT-TAWḌĪḤ FĪ ḤALL ĠAWĀMIḌ AT-TANQĪḤ

Komentar djela *Tanqīḥ al-uṣūl* (v. Dobrača II, 855) o osnovama šerijatskog prava (*usuli fikha*). I osnovno djelo i ovaj komentar napisao je isti autor, ʻUbaydullāh b. Masʻūd b. Maḥmūd b. Aḥmad b. ʻUbaydullāh al-Buḫārī al-Maḥbūbī, Ṣadruššarīʻa al-Aṣġar (aṭ-Ṭānī), umro poslije 747/1347. godine. Komentar je dugo vremena služio kao udžbenik na islamskim učilištima širom svijeta i još se uvijek ubraja u istaknuta djela iz ove oblasti. Djelo je prvi put štampano u Indiji 1292/1875. godine.

Kaḥḥāla VI, 246; Dobrača II, 856; Brockelmann G II, 214 i S II, 300; Zürich I, 98; Sarkīs II, 1963; Tirana, 150-152, str.115-117; Ḥ. Ḫ. I, 496; Köprülü I, 481-484, str. 243; al-Ǧibūrī II, 2539-2547, str. 44-46; Şeşen, 173, str. 128; Flügel III, 1774, str. 195

Na listu 1a hemijskom olovkom naknadno pogrešno upisan naziv djela التّنقيح في علم الأصول.

Na početku nedostaje veći dio rukopisa.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوّله. أوّل الموجود: كان مأمونًا عن السّهو. أمّا غيره فلا على أنّ رعاية الطّالب أشدّ عادةً وطبيعةً، وأيضًا، إذا قرأ التّلميذ فالمحافظة من الطّرفين وإذا قرأ الأستاذ لا تكون المحافظة إلاّ منه...**فصل في الطّعن** وهو امّا من الرّاوي أو من غيره والأوّل امّا بأن عمل بخلافه

بعد الرّواية فيصير مجروحًا كحديث عائشة: أيّما امرأة نكحت بغير إذن وليّها فنكاحها باطل ثمّ زوّجت ابنة أخيها عبد الرّحمن وهو غائب ...

Završetak (l. 183b):

آخره: وإن لم تنته عن تركها بالضّرب يطلّقها ولو لم يكن قادرًا على مهرها ولأن يلقى الله تعالى ومهرها في ذمّته خير له من أن يطأ إمرأة لا تصلّي قال الله تعالى: **وامر أهلك بالصّلوة واصطبر عليها لا نسئلك رزقًا نحن نرزقك و العاقبة للتّقوى** ونسأل الله حسن العاقبة والعافية في الدّنيا والآخرة لنا ولإخواننا. آمين!

L. 183; 18 x 14 (12,5 x 8); 17 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom, vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele i žućkaste boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Listovi izlizani, dohvaćeni vlagom i crvotočinom, ispreturani i po lagama razasuti. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Po marginama ima dosta komentara i interlinearnih bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Bez poveza.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 183b) u kome je dat podatak da je njegovo prepisivanje završio Yūsuf b. al-Ḫalīl u četvrtak, u drugoj dekadi mjeseca rebiul-evvela 839/1435. godine.

قد تيسّر للكاتب الوصول إلى إتمام شرح تنقيح الأصول حامدًا لله ومصلّيًا على الرّسول أضعف عباد الله الجليل المدعوّ بيوسف بن الخليل أواسط ربيع الأوّل يوم الخميس في وقت العصر في تاريخ سنة ٨٣٩

Nema podataka o mjestu prepisa niti ranijim vlasnicima.

5275. R-6328

التّوضيح في حلّ غوامض التّنقيح
AT-TAWḌĪḤ FĪ ḤALL ĠAWĀMIḌ AT-TANQĪḤ

Isto kao br. 5274.

Početak ovdje (l. 1b):

أوّله: حامدًا لله تعالى أوّلاً وثانيًا، ولعنان الثّنا، ثانيًا، وعلى أفضل رسله وآله مصلّيًا، وفي حلبة الصّلوات مجلّيًا ومصلّيًا وبعد، فإنّ العبد المتوسّل إلى الله تعالى بأقوى الذّريعة عبيد الله

بن مسعود بن تاج الشّريعة سعد جدّه وأنجح جدّه يقول: لمّا وفّقني الله تعالى بتأليف تنقيح الأصول...

L. 165; 18,4 x 13,2 (12,5 x 8,5); 19 redaka. *Nasta'līq*, pisan tupim perom sitnim slovima, u zbijenim redovima i vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku, na prvom zaštitnom listu, dat sadržaj djela po poglavljima. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele i žućkaste boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kožni, originalan, mjestimično dohvaćen crvotočinom. Na koricama lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 164b) u kome je data bilješka da je njegovo prepisivanje završio Yūsuf b. 'Iwaḍ b. 'Alī Ḥāğī u utorak, u mjesecu saferu 881/1476. godine.

تمّ بحمد الله وحسن توفيقه في وقت الضّحى يوم الثّلثا ، في شهر المبارك صفر على يد (ال) عبد الضّعيف الحقير المحتاج إلى رحمة ربّه الغفور يوسف بن عوض بن علي حاجي عفى الله عنهم...تاريخه سنة إحدى وثمانين وثمانمائة ٨٨١

Bilješke o ranijim vlasnicima na prvom zaštitnom listu na strani *a* i listu 1a namjerno izbrisane.

Iz kolekcije Besima Korkuta.

5276. R-7356

التّوضيح في حلّ غوامض التّنقيح
AT-TAWḌĪḤ FĪ ḤALL ĠAWĀMIḌ AT-TANQĪḤ

Isto kao br. 5274.

L. 187; 21 x 13,5 (15 x 7,5); 23 retka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan oštrim perom i nevještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku dva zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, i crvotočinom, razasuti i odvojeni od poveza. Tekst uokviren crvenom linijom. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni, sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom, prepukao dužinom hrbata i preklopa, odvojen od listova rukopisa. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 187b) u kome je data bilješka da je njegovo prepisivanje završio Yūsuf b. Muḥammad al-Bosnawī 3. ševvala 1050/1640. godine, u medresi Sulejmaniji u Istanbulu.

إتّفق الفراغ من تسويد الأوراق بعون الله وحسن توفيقه في اليوم الثّالث من شوّال المكرّم لسنة خمسين وألف في مدرسة المرحوم السّلطان سليمان...بمدينة قسطنطينية المحميّة على يد الفقير يوسف بن محمّد البوسنوي...

Na listu 1a ime i pečat bivšeg vlasnika Muṣṭafā b. Muḥammad. Bilješka drugog vlasnika na istom listu namjerno izbrisana.

5277. R-4612

التّوضيح في حلّ غوامض التّنقيح
AT-TAWḌĪḤ FĪ ḤALL ĠAWĀMIḌ AT-TANQĪḤ

Isto kao br. 5274.

Početak kao kod br. 5275.

L. 235; 20,5 x 12 (15,5 x 7); 19 redaka. *Ta'līq*, pisan tupim perom i veoma vještom rukom. Na početku lijepo urađen unvan u obliku kupole sa floralnim motivima, bogato ukrašen zlatnom, plavom i crvenom bojom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Tekst uokviren debelom zlatnom linijom, ojačanom sa vanjske strane sa dvije, a sa unutrašnje strane jednom tankom linijom crne boje. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Zadnjih pedesetak listova dohvaćeno vlagom. Prva i posljednja laga listova razasuta i odvojena od poveza. Po marginama ima nešto komentara pisanih oštrim perom i sitnim slovima rukom istog prepisivača. Listovi bez kustoda.

Povez kožni sa preklopom, originalan, oštećen vlagom, prepukao dužinom hrbata i naknadno nevješto popravljan i lijepljen.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 235b) u kome je data bilješka da je njegovo prepisivanje završio Mas'ūd b. Ḫalīl 21. muharrema 1056/1646. godine.

تمّ كتابة هذا الكتاب بتوفيق الله الملك الوهّاب ضحوة الحادي والعشرين من محرّم الحرام لسنة ستّ وخمسين وألف عن يد العبد الفقير إلى الملك القدير مسعود بن خليل...

Nema podataka o ranijim vlasnicima.

Iz Odbora IZ Mostar.

5278. R-4599

التَّوضيح في حلّ غوامض التَّنقيح

AT-TAWḌĪḤ FĪ ḤALL ĠAWĀMIḌ AT-TANQĪḤ

Isto kao br. 5274.

L. 313; 21 x 15 (15,5 x 8,5); 21 redak. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i krupnim slovima. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Na početku tri zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Papir srednje debljine, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni sa preklopom, naknadno vještom rukom popravljan dužinom hrbata i preklopa. Na koricama lijepo urađene rozete sa floralnim motivima. Unutrašnja strana preklopa presvučena ukrasnim ebro papirom.

Na kraju djela (v. l. 313a) bilješka da je njegovo prepisivanje završio imam Bayrām b. Salīm (ili Sulaym), u mjesecu rebiul-ahiru 1125/1713. godine.

تمّت الكتاب المسمّى بالتّوضيح شرح التّنقيح، تصنيف الإمام العلاّمة صدر الشّريعة...على يد...الإمام بيرام بن سليم...في شهر ربيع الآخر لسنة خمس وعشرين ومائة وألف من هجرة من له العزّ والشّرف.

Na listu 1a namjerno izbrisane tri bilješke ranijih vlasnika s njihovim pečatima. Od njih se može pročitati jedino bilješka sa imenom prvog vlasnika Aḥmad b. Bayrām.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5279. R-6308

التَّوضيح في حلّ غوامض التَّنقيح

AT-TAWḌĪḤ FĪ ḤALL ĠAWĀMIḌ AT-TANQĪḤ

Isto kao br. 5274.

L. 221; 22 x 13,5 (14,5 x 6); 21 redak. *Ta'līq*, pisan tupim perom i veoma vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Po marginama, naročito u početku, ima nešto komentara. Pojedini komentari pisani na papirićima uvezanim zajedno sa osnovnim listovima rukopisa. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom, prepukao dužinom preklopa. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima, bogato ukrašene zlatnom bojom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Međutim, sa sigurnošću se može tvrditi da je djelo prepisano prije 1191/1777. godine, jer tu godinu nalazimo na pečetu kasnijeg vlasnika Muḥammada, muftije u Travniku (v. bilješku i pečat na prvom zaštitnom listu na strani *a*).

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5280. R-5959

التَّوضيح في حلّ غوامض التَّنقيح

AT-TAWḌĪḤ FĪ ḤALL ĠAWĀMIḌ AT-TANQĪḤ

Isto kao br. 5274.

L. 227; 22,2 x 16,5 (16 x 9,5); 19 redaka. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa*, pisan tupim perom i nevještom rukom, sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Na naslovnom listu tekst uokviren debelom zlatnom linijom, ojačanom sa vanjske strane sa dvije, a sa unutrašnje jednom tankom linijom crne boje. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kožni, oštećen dužinom hrbata, naknadno popravljen i dužinom hrbata obložen impregniranim platnom crne boje. Preklop otkinut i zagubljen. Na koricama lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Na kraju djela (v. l. 227b) bilješka da ga je prepisao Muḥammad Ṣamāqowī (iz Samakova u Bugarskoj). Nema podataka o godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5281. R-6499

التَّوضيح في حلّ غوامض التَّنقيح

AT-TAWḌĪḤ FĪ ḤALL ĠAWĀMIḌ AT-TANQĪḤ

Isto kao br. 5274.

L. 191; 20,5 x 13,5 (14 x 6); 19 redaka. *Nasta'līq*, pisan tupim perom i veoma vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja i pojedine bilješke po marginama pisani crvenim mastilom. Na početku dva zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Papir srednje debljine, glat, bijele, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Na prvih šezdeset listova tekst uokviren sa dvije, a na ostalim listovima sa jednom linijom crvene boje. Još jedna linija crvene boje povučena po rubovima listova. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Po marginama, naročito u prvoj polovini rukopisa, ima dosta sitno pisanih komentara rukom istog prepisivača. Pojedini listovi dužinom gornjeg prereza dohvaćeni vlagom. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez polukožni, oštećen, prepukao i naknadno popravljan dužinom hrbata, odvojen od listova. Preklop otkinut i zagubljen. Vanjska strana korica obložena ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na drugom zaštitnom listu, na strani *a*, imena dvojice ranijih vlasnika: as-Sayyid Muḥammad Munīb i Ḥāfiẓ Yūsuf Ṭarsūsī, muderris u Qubād-pašinoj medresi u Tarsusu.

Iz Odbora IZ Trebinje.

5282. R-7050

Zbirka (مجموع), *2*

L. 222; 33,5 x 18,5 (23 x 9); 24 retka. *Nasḫ*, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Na početku dva zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i odvojeni od poveza. Na svim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kartonski, oštećen vlagom, odvojen od listova rukopisa. Vanjska strana korica presvučena ukrasnim ebro papirom.

1. L. 1b-191a

التّوضيح في حلّ غوامض التّنقيح
AT-TAWḌĪḤ FĪ ḤALL ĠAWĀMIḌ AT-TANQĪḤ

Isto kao br. 5274.

Na kraju djela (v. l. 191a) bilješka da je njegovo prepisivanje završio Muḥammad b. al-Ḥāğī Ismā'īl zadnji dan Kurban-bajrama 1129/1716. godine.

تمّت الكتاب بعون الله الملك الوهّاب على يد أحقر الطّالبين محمّد بن الحاجي إسماعيل في آخر أيّام الأضحيّة لسنة ١١٢٩

2. L. 192b-222a

(رسالة) أهمّ الأمور
(RISĀLA) AHAMM AL-UMŪR

Traktat o osnovnim pojmovima islamskog vjerovanja i vjerskim dužnostima od nama nepoznatog autora.

Dobrača I, 127/16, str. 92; Ahlwardt II, 1893

Početak (l. 192b):

أوّله: آمنت بالله، وبما جاء من عند الله، على مراد الله تعالى مجملاً ومفصّلاً، وآمنت برسول الله، وبما جاء من عند رسول الله، على مراد رسول الله مجملاً ومفصّلاً صلّى الله عليه وعلى آله وصحبه أجمعين. فلا يخفى على أرباب العقول و العلماء الفحول أنّ الثّواب الموعود والأجر المعدود...

Završetak (l. 222a):

آخره: قال الله تع: **ومن النّاس من يؤمن بالله واليوم الآخر وما هم بمؤمنين**، فلا تكن مغروراً في بعض الرّخصة لأنّها في العقائد غير مقبولة، بل عليك الإعتقاد المطابق لإعتقاد أهل السّنّة والجماعة بشرائطه المذكورة. تمّ تمام.

Prepisao isti prepisivač kao i pod br. 1 (v. bilješku i pečat na listu 222b).

5283. R-5979

شرح مختصر المنتهى
ŠARḤ MUḪTAṢAR AL-MUNTAHĀ

Komentar na poznato djelo *Muḫtaṣar al-muntahā* (v. Dobrača II, 875) iz oblasti usuli fikha. Osnovno djelo napisao je Abū 'Amr 'Uṯmān b.

'Umar b. al-Ḥāǧib al-Mālikī, umro 646/1248. godine, a ovaj komentar 'Abdurraḥmān b. Aḥmad b. 'Abdulġaffār b. Aḥmad al-Īǧī, 'Aḍududdīn, rođen 708/1308., umro 756/1355. godine. Komentar obuhvata samo na onaj dio koji se odnosi na logiku i disputaciju. Djelo je prvi put štampano u Istanbulu 1307/1889. godine.

Kaḥḥāla V, 119-120; Ahlwardt IV, 4375; al-Ǧibūrī II, 2615-2624, str. 65-67; Ḥ. Ḫ. II, 1853; Tirana, 156, str. 120; Köprülü III, 707/2; Sarkīs II, 1332; Dobrača II, 875; Brockelmann G I, 306 i S I, 537; Flügel III, 1773, str. 194

Početak (l. 1b):

أوّله: الحمد لله الّذي برأ الأنام وعمّهم بالإكرام والدّعوة إلى دار السّلام، وخصّ من شاء بمزايا الإنعام والتّوفيق لدين الإسلام...وبعد، فإنّ من عناية الله بالعباد أن شرع الأحكام وبيّن الحلال والحرام...

Završetak (l. 19b):

آخره: وكلّ ذي أب ابن وكلّ قياس دوري وهو ما يتوقّف بثبوت إحدى مقدّمتيه على ثبوت النّتيجة بمرتبة أو بمراتب القسم الثّاني وهو خطأ الصّورة هو أن يكون بالخروج عن الأشكال بأن لا يكون على تأليف الأشكال المذكورة، لا بالقوّة ولا بالفعل، أو يكون ويفقد شرط من شروط الإنتاج.

L. 19; 22,5 x 17 (17 x 7,5); 19 redaka. *Nasḫ*, pisan oštrim perom i veoma vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi mjestimično dohvaćeni vlagom i, usljed dugotrajne upotrebe, po rubovima izlizani. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Po marginama ima dosta komentara i nešto interlinearnih bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, novijeg datuma, presvučen impregniranim platnom crne boje.

Na kraju djela (v. l. 19b) bilješka da ga je prepisao Božiji rob, Aḥmad b. Ibrāhīm al-Bosnawī 12. muharrema 60., što bi moglo biti ili 1060/1650., ili 1160/1747. godine.

تمّ بعون الله...على يد عبد الله أحمد بن إبراهيم البوسنوي في ١٢م سنة ٦٠

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5284. R-8179

شرح مختصر المنتهى
ŠARḤ MUḪTAṢAR AL-MUNTAHĀ

Na listu 1a pogrešan naslov مختصر في أصول الفقه

Isto kao br. 5283.

Nepotpuno na kraju.

Završetak ovdje (l. 10b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: **أقول:** وقد تحذف إحدى مقدّمتي البرهان للعلم بها، فالكبرى مثل هذا يحدّ لأنّه زان والصّغرى مثل هذا يحدّ لأنّه يحدّ كلّ زان ومنه قوله تعالى: **لو كان فيهما**...

L. 10; 22 x 15,5 (16,5 x 8,5); 23 retka. *Ta'līq*, pisan sitnim slovima, u zbijenim redovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Komentarisani tekst citiran riječima قال, a tekst komentara naznačen riječima أقول. Listovi sa kustodama.

Bez poveza.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Međutim, sa sigurnošću se može tvrditi da je rukopis prepisan prije 1253/1837. godine, jer tu godinu nalazimo ispod nečitljivog pečata nekog od bivših vlasnika (v. l. 1a).

Rukopis je vakuf hafiza Abdulaha Bušatlića (v. pečat na l. 1a).

5285. R-4604

حاشية الجرجاني على شرح مختصر المنتهي للإيجي
ḤĀŠIYA AL-ĞURĞĀNĪ 'ALĀ ŠARḤ MUḪTAṢAR AL-MUNTAHĀ LI AL-ĪĞĪ

Naslov na početku سيّد على المختصر المنتهى

Glosa na al-Īǧījev komentar *Muḫtaṣar al-muntahā* (v. Dobrača II, 875) iz usuli fikha. Napisao na arapskom jeziku 'Alī b. Muḥammad b. 'Alī al-Ǧurǧānī al-Ḥusaynī, poznat još i pod nadimcima as-Sayyid aš-Šarīf i Abū al-Ḥasan, rođen u Džurdžanu u Perziji 740/1339., umro u Širazu 816/1413. godine.

Kaḥḥāla VII, 216; Şeşen, 161, str. 122; Köprülü III, 707; Ahlwardt IV, 4377; Ḥ. Ḫ. II, 1854; Brockelmann G I, 306 i S I, 538; Dobrača II, 876/2

Početak (l. 1b):

أوّله: **قوله:** الحمد لله أردف التّسمية بالتّحميد في مفتتح الكلام اقتفاءً بما ورد في الأخبار واقتداءً بطريقة الأخيار وأداءً لبعض حقوق ما استغرقته من ضروب الإحسان...

Nepotpuno na kraju.

Završetak ovdje (l. 101b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: فحكمه على كلّ رقبة بحكم رقبة قتل خطأ...وقد أثبت للرّقبة مطلقًا وكذا يقال في الأعشى هذا مبصر وكلّ مبصر بصير باللّيل فالمبصر...

L. 101; 21,5 x 15 (14 x 6,5); 15-17 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi na početku rukopisa dohvaćeni vlagom i po lagama odvojeni od poveza. Tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara i interlinearnih bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Komentarisani tekst naznačen riječima قوله pisanim crvenim mastilom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Povez polukožni, originalan, dohvaćen vlagom, izlizan po rubovima i prepukao dužinom hrbata. Preklop otkinut i zagubljen.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, mastilu, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na listu 1a namjerno izbrisano više bilješki o ranijim vlasnicima. Jedino je čitljiva bilješka u kojoj se kaže da je vlasnik rukopisa Aḥmad b. ʻUṯmān Kayl-zāde (!)

ممّا استصحبه الفقير إلى لطف ربّه القدير أحمد بن عثمان الشّهير بكيل زاده.

Ispod bilješke je otisnut i lični pečat vlasnika.

Iz Odbora IZ Mostar.

5286. R-5582

سمت الوصول إلى علم الأصول

SAMT AL-WUṢŪL ILĀ ʻILM AL-UṢŪL

Uvod u metodologiju islamskog prava. Napisao Ḥasan b. Ṭurḫān b. Dāwūd b. Yaʻqūb al-Kāfī al-Āqḥiṣārī al-Bosnawī (Pruščak), rođen 951/1544., umro 16. ramazana 1024/1615. godine. To je zapravo, skraćena redakcija djela *Manār al-anwār* (v. br. 5263) koje je napisao Abū al-Barakāt ʻAbdullāh b. Aḥmad Ḥāfiẓuddīn an-Nasafī, umro 710/1310. godine. Kafī je ovo djelo počeo da piše poslije svog povratka iz Carigrada 996/1588. godine, kada je postavljen za kadiju Srijema, a završio ga je u posljednjoj dekadi mjeseca rebiul-evvela 1000/1592. godine.

Dobrača II, 895; Šabanović, str. 181; Kaḥḥāla III, 233; Ḥ. Ḫ. II, 1002; O. M. I, 277; Bašagić, str. 86

Početak (l. 1b):

أوّله: الحمد لله على ما هدانا لسمت الوصول إلى أصول الشّرع بتلويح كتابه ودعانا إلى طريق حصول قواعد أحكامه بتوضيح خطابه...وبعد، فإنّ أفقر عباد الله الباري كافي الآقحصاري...يقول: لمّا تقرّر عيانًا أنّ أعظم العلوم شأنًا وأقومها دليلاً وبرهانًا علم الأصول الّتي ينبعث منه عيون مشارع الشّريعة وينابيعها...ألّفت متنًا متينًا يتضمّن ما لا بدّ منه من القواعد...وسمّيته بسمت الوصول إلى علم الأصول...

Na kraju nedostaje oko dva lista teksta.

Završetak ovdje (l. 11b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: الخاتمة في الأهليّة يعتبر فيها العقل وهو خُلِقَ متفاوتًا وهي نوعان: الأوّل أهليّة وجوب وهي صلاحيّة الذمّة لوجوب الحقوق الشّرعيّة لها وعليها، فما كان من حقوق العباد من الغرم والعوض و نفقة الزّوجات والأقارب يجب على الصّبيّ وما كان عقوبة لم يجب، وحقوق الله يجب متى صحّ القول بحكمه كالعشر والخراج ومتى بطل القول لا يجب كالعبادات الخالصة والعقوبات، والثّاني أهليّة أداء...

L. 11; 20 x 12 (14 x 6); 17 redaka. *Nastaʻlīq*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedini listovi popravljani i nevješto lijepljeni dužinom hrbata. Po marginama ima dosta komentara i nešto interlinearnih bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, novijeg datuma, sa koricama zelene boje.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i mastilu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5287. R-8101

Zbirka (مجموع), *3*

L. 30; 20,5 x 14 (14,5 x 7); 13-15 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom, krupnim slovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Po marginama ima nešto komentara i interlinearnih bilješki pisanih, pretežno, rukom prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen vlagom i crvotočinom. Vanjska strana korica presvučena ukrasnim ebro papirom.

1. L. 1b-17a

سمت الوصول إلى علم الأصول
SAMT AL-WUṢŪL ILĀ 'ILM AL-UṢŪL

Isto kao br. 5286.
Završetak ovdje (l. 17a):

آخره: والثّاني ما يصلح آلةً لغيره كإتلاف النّفس والمال فتؤاخذ الحامل فقط. وليكن هذا آخر الكتاب والله أعلم بالصّواب والحمد لله الوهّاب والصّلوة على رسوله محمّد وآله والأصحاب.

2. L. 17b-23b

وصيّة الإمام الأعظم أبي حنيفة
WAṢIYYA AL-IMĀM AL-A'ẒAM ABŪ ḤANĪFA

Oporuka koju je svojim prijateljima i učenicima ostavio imam Nu'mān b. Ṯābit, Abū Ḥanīfa, rođen 80/699., umro 150/767. godine.

Ḥ. Ḫ. II, 2015; Dobrača I, 578/3, str. 364; Fajić V, 3492/4; Kaḥḥāla XIII, 104-105; Ahlwardt III, 3970; Köprülü II, 155/3; Şeşen, 365, str. 229; Hasandedić, 166/2; Brockelmann S I, 287

Početak (l. 17b):

أوله: كتاب الوصيّة عن الإمام الأعظم أبي حنيفة...إعلموا أصحابي وإخواني وفّقكم الله تعالى أنّ مذهب أهل السّنّة والجماعة على إثنى عشر نوعًا، فمن استقام على هذه الخصال لا يكون مبتدعًا ولا صاحب هوى...أولها: الإيمان و الإيمان إقرار باللّسان وتصديق بالجنان...

Završetak (l. 23b):

آخره: وأهل الجنّة في الجنّة خالدون، وأهل النّار في النّار خالدون لقوله تعالى في حقّ المؤمنين: **أولئك أصحاب الجنّة هم فيها خالدون**، وفي حقّ الكفّار: **أولئك أصحاب النّار هم فيها خالدون**.

3. L. 24b-30b

الفقه الأكبر
AL-FIQH AL-AKBAR

Kraće djelo o islamskom vjerovanju. Napisao imam Nu'mān b. Ṯābit, Abū Ḥanīfe, rođen 80/699., umro 150/767. godine.

Ḥ. Ḫ. II, 1287; Dobrača I, 114/4, str. 65; Fajić III, 2257/3; Kaḥḥāla XIII, 104-105; Ahlwardt II, 1923; Köprülü III, 31/3; Şeşen, 359, str. 224; Hasandedić, 23/2; Brockelmann S I, 285;

Početak (l. 24b):

أوله: قال أصل التّوحيد وما يصحّ الإعتقاد عليه يجب أن يقول آمنت بالله وملائكته وكتبه ورسله واليوم الآخر والبعث بعد الموت والقدر خيره وشرّه من الله تعالى...

Završetak (l. 30b):

آخره: وخروج الدّجّال و يأجوج ومأجوج وطلوع الشّمس من مغربها ونزول عيسى عليه السّلام من السّماء، وساير علامات يوم القيامة على ما وردت به الأخبار الصّحيحة حقّ كائن والله يهدي من يشاء إلى صراط مستقيم. تمّت تمام.

Zbirku su, sudeći po rukopisu, prepisala dvojica prepisivača, i to: od l. 1-23 Muṣṭafā Tazkarağī-zāde 1171/1758. godine (v. bilješku na listu 17a)

تمّت الكتاب بعون الله الملك المتعال عن يد مصطفى تزكره جي زاده من شهر جمادى الآخر لسنة إحدى وسبعين ومائة وألف.

a od l. 24-30 nama nepoznati prepisivač.
Iz Odbora IZ Travnik.

5288. R-5969

Zbirka (مجموع), 2

L. 21; 22 x 15,5 (14,5 x 8,5); 19 redaka. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, po rubovima izlizani, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, novijeg datuma, odvojen od listova rukopisa.

1. L. 1b-9a

سمت الوصول إلى علم الأصول
SAMT AL-WUṢŪL ILĀ 'ILM AL-UṢŪL

Isto kao br. 5286.
Naslov na listu 1a
Završetak (l. 9a):

آخره: والثّاني ما يصلح آلةً لغيره كإتلاف النّفس والمال فتؤاخذ الحامل فقط. وليكن هذا آخر الكتاب والله أعلم بالصّواب والحمد لله الوهّاب والصّلوة على رسوله محمّد وآله والأصحاب، تمّت تمام.

2. L. 9b-21b

مختصر الكافي من المنطق

MUḪTAṢAR AL-KĀFĪ MIN AL-MANṬIQ

Kratka risala iz logike. Napisao Ḥasan b. Ṭurḫān b. Dāwūd b. Ya'qūb al-Kāfī al-Āqḥiṣārī al-Bosnawī (Pruščak), rođen 951/1544., umro 16. ramazana 1024/1615. godine.

Fajić V, 3333/4; O. M. I, 227; Kaḥḥāla III, 233; Ljubović, str. 33-35; Šabanović str. 186; Handžić (al-Ǧawhar...), str. 55;

Početak (l. 9b):

أوّله: الحمد للّه الّذي علّمنا الهداية والتّوفيق وفهّمنا مقاصد التّصوّر والتّصديق... وبعد، فإنّي لمّا رأيت طلاّب زماننا في المنطق يجدّون والمطلوب منه لا يجدون لفرط قلّة الوضوح في المتون ولتعذّر ضبط المشروح في الفنون، استضفت مختصراً واضحًا من كتب المتقدّمين والمتأخّرين...وسمّيته باسمي كافي راجيًا العفو من العافي والله المستعان وعليه التّكلان...

Nepotpuno na kraju.

Završetak ovdje (l. 21b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: والصّحيح أنّ كلّ ما علم على أىّ جهة فعله يقدي(!) به في إيقاعه على تلك الجهة، وما لم يُعلم فَعلَه على الإباحة، ثمّ الصّحيح أنّ كلّ ما قصّه اللّه ورسوله علينا من شرايع مَن قبلنا يلزمنا من غير إنكار على أنّه شريعة لنبيّنا عليه السّلام ما يظهر نسخه ويجب تقليد الصّحابىّ حتّى يترك به قياسُ التّابعين ومَن ...

Cijelu zbirku prepisao je isti, nama nepoznati prepisivač, 1174/1760. godine. (v. bilješku na listu 9a). Nema podataka o mjestu prepisa.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5289. R-4621

مرآة الأصول في شرح مرقاة الوصول

MIR'ĀT AL-UṢŪL FĪ ŠARḤ MIRQĀT AL-WUṢŪL

Komentar djelu *Mirqāt al-wuṣūl* (v. Dobrača I, 151/5, str. 123) o osnovama šerijatskog prava. I osnovno djelo i ovaj komentar napisao na arapskom jeziku Muḥammad b. Farāmurz b. 'Alī Mullā Ḫusraw, umro 885/1480. godine.

Kaḥḥāla XI, 122-123; Dobrača II, 885; Ḥ. Ḫ. II, 1657; Köprülü I, 527; O. M. I, 293; Şeşen, 178, str. 131; Zürich I, 97; Brockelmann G II, 227

Početak (l. 1b):

أوّله: الحمد للّه الّذي كرّم بني آدم بالعقل القويم وهداهم بنور توفيقه إلى الصّراط المستقيم ...فشرحتها شرحًا يتضمّن بسط إيجازها...وسمّيته مرآة الأصول في شرح مرقاة الوصول...

Završetak (l. 362a):

آخره: فكذلك الإجتهاد، فيكون المجتهد من له ملكة يقتدر بها على استنباط كلّ حكم شرعىّ فرعىّ دليله ولا ينافي ذلك صدور ولا أدرى لما سبق.

L. 362; 19,5 x 11 (14 x 6); 19 redaka. *Nasta'līq*, pisan sitnim slovima i vještom rukom. Na početku dva zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Na naslovnom listu u obliku kupole lijepo urađen unvan sa floralnim motivima, bogato ukrašen zlatnom, plavom, zelenom i bijelom bojom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom i krupnim slovima. Na naslovnom listu tekst uokviren debelom zlatnom linijom ojačanom sa vanjske strane sa dvije, a sa unutrašnje strane jednom tankom crnom linijom. Na ostalim listovima tekst uokviren crvenom linijom. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedini listovi po rubovima dohvaćeni vlagom. Prva laga listova razasuta i odvojena od poveza. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Povez kožni, originalan, izlizan po rubovima korica, prepukao i popravljan dužinom hrbata. Preklop otkinut i zagubljen. Na koricama lijepo urađene rozete sa floralnim motivima, ukrašene zlatnom bojom.

Na kraju djela duža bilješka (v. l. 362a) u kojoj se kaže da je njegov prepis završio Ramaḍān al-Qayṣarī, unuk Šayḫa Ibrāhīma as-Sūzī-ja, uoči petka, 27. ramazana 1003/1595. godine.

Iz kolekcije Muhameda Emina Muslibegovića, posjednika iz Mostara (v. pečat na prvom i posljednjem zaštitnom listu).

5290. R-6613

سلّم الوصول إلى علم الأصول

SULLAM AL-WUṢŪL ILĀ 'ILM AL-UṢŪL

Uvod u metodologiju islamskog prava na arapskom jeziku. Napisao 'Abdul'alīm b. aš-Šayḫ Muḥammad Abū Ḥiǧāb aš-Šāfi'ī al-Ḥadādī, umro 1361/1942. godine. Ovdje se ne radi o djelu koje je pod istim naslovom u stihovima napisao Ibn Muṭīr al-Ḥakamī (v. ar-Riyāḍ VI, str. 28). Djelo je štampano u Kairu 1328/1910. god.

Kaḥḥāla V, 266

Početak (l. 1b):

أوّله: الحمد لله ربّ العالمين، والصّلاة والسّلام على أشرف المرسلين، سيّدنا محمّد وعلى آله وصحبه أجمعين. أمّا بعد، فيقول المفتقر إلى رحمة الكريم التّوّاب عبد العليم بن الشّيخ محمّد أبي حجاب الشّافعي مذهبًا والحدادي مولداً: لمّا تجاسرت على تقديم مكتوب للمشيخة الجليلة الأزهريّة يتضمّن طلب امتحاني للشّهادة العالية، التمس منّي بعض الإخوان، أصلح الله لي وله الحال والشّأن، أن أجمع ما اشتدّت إليه الحاجة من علم الأصول ليكون تذكرةً لمن يريد الدّخول، فجمعت ما تيسّر من كتب السّادة السّابقين وضمّمت إليه وزراً فتح بها ربّ العالمين، وسمّيته سلّم الوصول إلى علم الأصول...

Završetak (l. 32b):

آخره: (خاتمة) التّقليد هو الأخذ بقول الغير من غير معرفة ودليل ويلزم غير المجتهد لقوله تعالى: **فاسألوا أهل الذكر إن كنتم لا تعلمون**، ولا يجوز التّقليد في أصول الدّين...وإن كان أخذاً بقول الغير من غير معرفة دليله مع الجزم به فيكفي إيمان المقلّد قطعًا...وهذا التّعريف هو المعتمد والله أعلم بالصّواب وإليه المرجع والمآب...والحمد لله ربّ العالمين.

L. 32; 23 x 17,5 (19 x 13,5); 19 redaka. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa,* pisan vještom rukom. Mastilo crno i plavo. Pisanska sveska iz tridesetih godina XX stoljeća. Naslovi poglavlja stavljeni u zagradu, a značajnije riječi nadvučene crvenom ili plavom linijom. Pojedine bilješke po marginama pisane crvenim mastilom. Listovi bez kustoda.

Prepisao iz primjerka štampanog 1328/1910. god., za vrijeme studija u Kairu Mehmed ef. Handžić 1347/1928. god. (v. bilješku na kraju djela, na listu 32b).

5291. R-6612

Zbirka (مجموع), *3*

Str. 121; 20,5 x 16,5 (18 x 14); 21 redak. *Nasta'līq*, pisan vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Sveska sa širokim linijama. Papir bijele i žućkaste boje. Značajnije riječi nadvučene crnom linijom. Po marginama ima nešto komentara i interlinearnih bilješki u vezi sa tekstom. Listovi bez kustoda i sa originalnom paginacijom.

Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Vanjska strana korica presvučena ukrasnim papirom.

1. Str. 1-102

مختصر في أصول فقه

MUḪTAṢAR FĪ UṢŪL AL-FIQH

Kratko djelo iz teorije islamskog prava *(uṣūl al-fiqh)* od nama nepoznatog autora. Gornji naslov dat na početku rukopisa.

Početak (str. 1):

أوّله: الحمد لله ربّ العالمين والصّلوة والسّلام على محمّد سيّد الأوّلين والآخرين...وبعد، فاعلم أنّ كمال النّفوس البشريّة في قوّتها النّظريّة إنّما هو بمعرفة حقائق الأشياء وأحوالها على ما هي عليه في نفس الأمر بقدر الطّاقة البشريّة...فموضوع أصول الفقه الأدلّة الشّرعيّة من حيث إستنباط الأحكام منها...المرصد الأوّل في الأدلّة (والدّليل ما يمكن التّوصّل بصحيح النّظر فيه وفي أحواله إلى مطلوب خبرى أو العلم به) وهو أربعة: الكتاب والسّنّة والإجماع والقياس...

Završetak (str. 102):

آخره: وإنّما قال أبو حنيفة رضى الله عنه بأنّ إيمان المقلّد معتبر لمطابقته للواقع لا لجواز التّقليد فإنّ التّقليد آثم، وأمّا النّهى عن الكلام في القدر في قوله تعالى **وجادلهم بالّتي هى أحسن** وعدم نقل النّظر عن الصّحابة لوضوح الأمر عندهم بمشاهد الوحى وصفاء الأذهان بخلاف الإجتهادات لخفائها بتعارض فيها مع وجوده فيهم كما قال الأعرابى: البعرة تدلّ على البعير وآثار القدم تدلّ على المسير والسّماء ذات الأبراج وأرض ذات فجاج الا يدلاّن على السّميع الخبير.

Na kraju (v. str. 102) bilješka da je djelo završio Ḥāfiẓ Ya'qūb b. Munlā 'Uṯmān Berbić iz Donje Tuzle 25. šabana 1320/1902. godine.

تمّت بعون الله المنّان على يد الحقير الفقير المعترف بالعجز والتّقصير طوزلي زيرى حافظ يعقوب بن منلا عثمان بربيك غفر الله لهما ولوالديهما ولجميع المؤمنين ٢٥ شعبان سنة ١٣٢٠

2. Str. 106-108

رسالة في آداب البحث

RISĀLA FĪ ĀDĀB AL-BAḤṮ

Kratka risala o disputaciji koja se sastoji od uvoda *(al-muqaddima)* i dva članka *(maqālatayn)*. Napisao Muṣṭafā b. Yūsuf b. Murād al-Mūstārī, Šayḫ Yūyō, rođen 1061/1651., umro 1119/1707. godine.

Šabanović, str. 406; Jahić, Anali GHB XI-XII, 1985., str. 46

Početak (str. 106):

أوله: الحمد لوليّه، والصّلوة على نبيّه وعلى آله وصحبه، وبعد، فهذه رسالة في آداب البحث مرتّبة على مقدّمة ومقالتين. المقدّمة المناظرة وهى النّظر بالبصيرة من الجانبين في النّسبة بين المنتسبين إظهاراً للصّواب...

Završetak (str. 108):

آخره: والنقص من العلم بمقدّمات الدّليل بخلاف المعارضة، ومنها أن المناقضة يتحقّق قبل إتمام الدّليل وبعده، ومنها أنّ المعارضة في العقليّات الصّرفة كالنّقض فيها بخلافها في النّقليّات.

Na kraju djela (v. str. 108) bilješka da je njegov prepis završen 17. rebiul-ahira 1319/1901. godine. Sudeći po rukopisu prepisivač je isti kao i pod br. 1 u ovoj zbirci.

3. Str. 110-121

رسالة البركوي في أصول الحديث
RISĀLA AL-BIRGIWĪ FĪ UṢŪL AL-ḤADĪṬ

Naslov na početku متن من أصول الحديث لمحمّد البركوي

Kratka risala o teoriji hadisa. Napisao Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgiwī ar-Rūmī, Taqiyyuddīn, rođen 929/1523., umro 981/1573. godine.

Kaḥḥāla IX, 123-124; Dobrača I, 399/1, str. 247

Početak (str. 110):

أوله: إعلم أيّها الطّالب الصّادق أنّ لأهل الحديث إصطلاحات لا بدّ من معرفتها بمن أراد أن يطّلع (على) مرادهم من إطلاقاتهم ...

Završetak (str. 121):

آخره: هذا ما تيسّر لنا في تحقيق أقسام الحديث من الكتب المعتبرة...**الحمد لله الذي هدانا لهذا وما كنّا لنهتدى لو لا أن هدانا الله.**

Prepisao isti prepisivač kao i pod br. 1 u ovoj zbirci (v. bilješku na str. 121) 10. ševvala 1318/1901. godine.

Iz kolekcije Ahmed-ef. Selimovića, kadije iz Sarajeva.

---

2. ISLAMSKO PRAVO
الفقه

a) Arapski rukopisi

أ) المخطوطات العربيّة

5292. R-5412

مقدّمة أبي اللّيث في الصّلوة

MUQADDIMA ABŪ AL-LAYṮ FĪ AṢ-ṢALĀ

Popularno i često komentarisano kratko djelo o islamskoj molitvi (namazu) na arapskom jeziku. Napisao Naṣr b. Muḥammad b. Aḥmad b. Ibrāhīm as-Samarqandī, Imām al-Hudā, Abū al-Layṯ, umro 373/983., ili 383/993. godine.

Dobrača II, 904; Zürich I, 55-58; Kaḥḥāla XIII, 91; aẓ-Ẓāhiriyya II, str. 198; al-Ğibūrī I, 1855-1858, str. 550; Tirana, 135, str. 104; Bratislava, 187, str. 156; Hasandedić, 158/2, str. 82; Fajić III, 1978/3; Ḥ. Ḫ. II, 1795; Brockelmann G I, 196 i S I, 348

Početak (l. 1b):

أوّله: الحمد لله ربّ العالمين والعاقبة للمتّقين ولا عدوان إلاّ على الظّالمين، والصّلوة والسّلام على خير البريّة محمّد وآله وصحبه أجمعين. قال الفقيه أبو اللّيث السّمرقندي رحمة الله عليه: إعلم بأنّ الصّلوة فريضة قائمة وشريعة ثابتة عرفت فرضيّتها بالكتاب والسّنّة واجماع الأمّة ...

Završetak (l. 32b):

آخره: مسئلة فإن قيل الإيمان مخلوق أم غير مخلوق فقل: الإيمان قرار وهداية فإنّ الإقرار صنع العبد وهو مخلوق والهداية صنع الرّبّ وهو غير مخلوق والله أعلم بالصّواب تمّت تمام.

L. 32; 19 x 12,5 (13 x 8); 13 redaka. *Nasḫ*, vokalizovan, pisan oštrim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Pojedini listovi lijepljeni i nevješto popravljani. Na svim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, oštećen vlagom. Preklop otkinut i zagubljen.

Nema podataka o prepisivaču, godini niti mjestu prepisa. Međutim, sa sigurnošću se može tvrditi da je prepis stariji od 1119/1707. godine, jer tu godinu nalazimo na pečatu vlasnika as-Sayyid ʻAbdulḥalīma (v. l. 32b). Na listu 32a pečat vlasnika Muhamed-age Aganagića, trgovca iz Sarajeva.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5293. R-5761

مقدّمة أبي اللّيث في الصّلوة

MUQADDIMA ABŪ AL-LAYṮ FĪ AṢ-ṢALĀ

Isto kao br. 5292.

L. 48; 21,5 x 15,5 (14 x 9); 11 redaka. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa*, pisan nevještom rukom i sa mnogo grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Prva laga listova razasuta i odvojena od poveza. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Na listovima 46b-48a predaje o osobinama poslanika Muḥammada uzete iz djela *Šarḥ al-Mawāqif, Šarḥ al-Maqāṣid, Baḥr al-Kalām* i dr.

Povez polukožni sa preklopom, oštećen dužinom hrbata. Vanjska strana korica i preklopa presvučena ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, godini niti mjestu prepisa. Međutim, sa sigurnošću se može tvrditi da je prepis stariji od 1125/1713. godine, jer je, kako se u bilješci na zadnjem zaštitnom listu na strani *b* kaže, te godine vlasnik rukopisa postao al-Ḥāǧǧ Aḥmad b. Faḍlullāh Sarḥatlī iz Sarajeva.

دخل في ملك الحاجّ أحمد بن فضل الله الشّهير بسرحدلي ساكن سراى بوسنه...سنة ١١٢٥

Ispod bilješke otisnut lični pečat vlasnika sa imenom Aḥmad.

Na prvom zaštitnom listu na strani *a* imena dvojice vlasnika: Nūrī Darwīš 'Alī ef. b. Qazanfar-zāde i Mehmed Spaho.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5294. R-7116

مقدّمة أبي اللّيث في الصّلوة

MUQADDIMA ABŪ AL-LAYṮ FĪ AṢ-ṢALĀ

Isto kao br. 5292.

L. 41; 19,5 x 13,5 (12 x 8); 5-9 redaka. *Nasḫ*, vokalizovan, pisan tupim perom, krupnim slovima, sa velikim proredom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Između redaka prijevod riječi na turski jezik pisan sitnim slovima. Papir debeo, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi po rubovima dohvaćeni vlagom. Tekst na naslovnom listu uokviren crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, sa preklopom, oštećen dužinom hrbata i preklopa. Unutrašnja strana preklopa obložena ukrasnim ebro papirom.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 41a) u kome je data bilješka da ga je prepisao Muḥammad b. Salīm (ili Sulaym) za svoga brata Ḥasana 1125/1713. godine.

كتبه الفقير محمّد بن سليم غفر الله له ولوالديه ولجميع المؤمنين كتبه لأخيه حسن...سنة خمس وعشرين ومائة وألف.

Ispod bilješke pečat prepisivača. Nema podataka o mjestu prepisa.

Poklonio Emin Islamovski iz Struge.

5295. R-7588

مقدّمة أبي اللّيث في الصّلوة

MUQADDIMA ABŪ AL-LAYṮ FĪ AṢ-ṢALĀ

Isto kao br. 5292.

L. 35; 18,6 x 12 (14 x 7,5); 15 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja. Tekst uokviren sa dvije crvene linije. Tri zadnja lista naknadno dopisana. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, oštećen vlagom i crvotočinom, po rubovima popravljan, odvojen od listova rukopisa.

Prepis iz 1158/1745. godine (v. bilješku na listu 30b). Nema podataka o prepisivaču, mjestu prepisa niti ranijim vlasnicima.

5296. R-7134

مقدّمة أبي اللّيث في الصّلوة

MUQADDIMA ABŪ AL-LAYṮ FĪ AṢ-ṢALĀ

Isto kao br. 5292.

L. 72; 18 x 13,5 (14,5 x 8,5); 13 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom, nevještom rukom, sa mnogo grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodnim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Na većini listova tamne fleke kao znak oboljenja. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, oštećen vlagom, odvojen od listova rukopisa.

Prepis iz 1191/1777. godine (v. bilješku na listu 54b). Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

Na listovima 55a-60a razne bilješke na arapskom jeziku i nekoliko dužih hadisa, a na listovima 61a-72b fragment iz nekog opširnijeg fikhskog djela.

Iz kolekcije Muharem-ef. Omerdića (v. pečat na prvom i zadnjem zaštitnom listu).

5297. R-5208

مقدّمة أبي اللّيث في الصّلوة
MUQADDIMA ABŪ AL-LAYṮ FĪ AṢ-ṢALĀ

Isto kao br. 5292.

L. 72; 14,8 x 10 (10,5 x 7); 10 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom, nevještom rukom sa puno grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Papir debeo, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi po rubovima dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Na pojedinim listovima mastilo razljeveno i tekst oštećen. Prvih desetak listova po rubovima popravljano i nevješto lijepljeno. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, dobro očuvan. Vanjska strana korica obložena ukrasnim papirom.

Nema podataka o prepisivaču, godini niti mjestu prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

5298. R-5572

مقدّمة أبي اللّيث في الصّلوة
MUQADDIMA ABŪ AL-LAYṮ FĪ AṢ-ṢALĀ

Isto kao br. 5292.

Nepotpuno na kraju.

Završetak ovdje (l. 50b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: ثمّ يرفع رأسه من السّجدة الأولى ويقول: ربّ اغفر وارحم وتجاوز عمّا تعلم إنّك أنت الأعزّ الأكرم سبعين مرّةً ثمّ يسجد سجدةً ثانيةً ويقول كما قال في الأوّل ثمّ يسأل فيها...

L. 50; 18,5 x 12 (14 x 7); 13 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom, krupnim slovima i sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom, odvojen od listova rukopisa.

Nema podataka o prepisivaču, godini niti mjestu prepisa. Sudeći po pismu, papiru i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na listu 1a ime ranijeg vlasnika Muṣṭafā-ef.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5299. R-5512

مقدّمة أبي اللّيث في الصّلوة
MUQADDIMA ABŪ AL-LAYṮ FĪ AṢ-ṢALĀ

Isto kao br. 5292.

L. 43; 16 x 11 (12 x 7); 15 redaka. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa*. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, hrapav, bijele, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom, razasuti i odvojeni od poveza. Na većini listova tamne fleke kao znak oboljenja papira. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Originalni povez otkinut i zagubljen. Rukopis naknadno obložen običnim kartonskim papirom bijele boje.

Nama podataka o prepisivaču, godini niti mjestu prepisa. Sudeći po papiru i pismu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5300. R-5752

مقدّمة أبي اللّيث في الصّلوة
MUQADDIMA ABŪ AL-LAYṮ FĪ AṢ-ṢALĀ

Isto kao br. 5292.

Nepotpuno na kraju.

Završetak ovdje (l. 32b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: والأذن موضع اسماع الأذان والإقامة للصّلوة والرّجل موضع المسح على الخفّين والوجه موضع الحسن. والثّالث: الأعضاء، كاللّسان والعينين والشّفتين واليدين والكعبين يعني اللّسان موضع الشّكر والذكر والتّضرّع والعينين موضع الرّحمة والعبرة والشّفقة والشّفتين...

L. 32; 21 x 14 (12,5 x 6,5); 15 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan oštrim perom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi po rubovima dohvaćeni vlagom. Tekst na prvih trinaest listova uokviren crvenom linijom. Na većini listova tamne fleke kao znak oboljenja papira. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Bez poveza.

Nema podataka o prepisivaču, godini niti mjestu prepisa. Sudeći po papiru i pismu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5301. R-5726

مقدّمة أبي اللّيث في الصّلوة

MUQADDIMA ABŪ AL-LAYṮ FĪ AṢ-ṢALĀ

Isto kao br. 5292.

L. 45; 21 x 14 (16 x 9); 15 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom, krupnim slovima, nevještom rukom i sa mnogo grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Prvi i zadnji list dohvaćeni vlagom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni. Vanjska strana korica presvučena ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, godini niti mjestu prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5302. R-6010

مقدّمة أبي اللّيث في الصّلوة

MUQADDIMA ABŪ AL-LAYṮ FĪ AṢ-ṢALĀ

Isto kao br. 5292.

Nepotpuno na kraju.

Završetak ovdje (l. 50b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: قال بعضهم: الفريضة ما أمر الله تعالى لعباده أن يفعلوها ومطلقاً من غير أشكال وبغير شبهة كصوم رمضان وصلوة المكتوبات والزكوة والحجّ والواجب ما لم يأمر الله تعالى ولكن لم ير مصلحة الأعمال بدونه كفوات التّشهّد في القعدة الأخيرة والقنوت في الوتر...

L. 52; 21 x 15,5 (16 x 8); 15 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom, krupnim slovima i sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodnim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti, dohvaćeni vlagom i crvotočinom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Bez poveza.

Nema podataka o prepisivaču, godini niti mjestu prepisa. Sudeći po papiru i pismu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5303. R-8067

مقدّمة أبي اللّيث في الصّلوة

MUQADDIMA ABŪ AL-LAYṮ FĪ AṢ-ṢALĀ

Isto kao br. 5292.

Nepotpuno na kraju.

Završetak ovdje (l. 64b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: وإن اقتصر على هذا جاز كما في صلوة الرّغائب ويصلّي على النّبيّ صلى الله تعالى عليه وسلّم بعد السّلام فيقول موصولاً بها بلا تأخير حتّى أتمّ عشرةً ثمّ يقطع بين كلّ عشرة بالتّسبيح والدّعاء، ولو لم يقطع جاز. وأمّا صلوة التّراويح هى...

L. 64; 19 x 13 (12 x 8); 9 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodnim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, po rubovima izlizani i po lagama razasuti.Tekst uokviren crvenom linijom. Značajnije riječi nadvučene linijom crvene boje. Tekst uokviren crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Bez poveza.

Nema podataka o prepisivaču, godini niti mjestu prepisa. Sudeći po papiru i pismu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz Turbeta kod Travnika.

5304. R-8069

مقدّمة أبي اللّيث في الصّلوة

MUQADDIMA ABŪ AL-LAYṮ FĪ AṢ-ṢALĀ

Isto kao br. 5292.

Nepotpuno na kraju.

Završetak ovdje (l. 32b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: **مسئلة**: فإن قيل ما الإيمان وما الإسلام وما الإحسان فقل: الإيمان قرار باللّسان وتصديق بالجنان وأمّا الإسلام فهو الإنقياد لأوامر الله تعالى والإجتناب عن نواهيه وأمّا الإحسان فهو الإحسان إلى خلق الله تعالى والنّفقة عليهم بلا منّة...

L. 32; 16,5 x 11 (12 x 6,5); 13 redaka. *Nasḫ,* vokalizovan, pisan tupim perom, veoma vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, po rubovima izlizani i po lagama razasuti. Tekst uokviren crvenom linijom. Značajnije riječi nadvučene linijom crvene boje. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja. Listovi sa kustodama.

Bez poveza.

Nema podataka o prepisivaču, godini niti mjestu prepisa. Sudeći po papiru i pismu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

5305. R-5410

مقدّمة أبي اللّيث في الصّلوة

MUQADDIMA ABŪ AL-LAYṮ FĪ AṢ-ṢALĀ

Isto kao br. 5292.

L. 72; 18 x 13 (15 x 8,8); 9 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan nevještom rukom sa puno grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Između redaka prijevod riječi na turski jezik pisan sitnim slovima. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst uokviren crvenom linijom. Između listova ima dosta prašine, prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom, dohvaćen vlagom i crvotočinom. Na koricama lijepo urađene rozete u obliku baklave.

Prepis iz 1255/1839. godine (v. bilješku na listu 69b). Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5306. R-7132

مقدّمة أبي اللّيث في الصّلوة

MUQADDIMA ABŪ AL-LAYṮ FĪ AṢ-ṢALĀ

Isto kao br. 5292.

L. 50; 17,2 x 12,5 (14,9 x 9); 9 redaka. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa,* mjestimično vokalizovan pisan tupim perom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Između redaka prijevod na turski jezik. Papir srednje debljine, glat, bijele, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst uokviren crvenom linijom. Značajnije riječi nadvučene linijom crvene boje. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja. Tekst uokviren sa dvije crvene linije. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, novijeg datuma, presvučen impregniranim platnom svijetloplave boje.

Na kraju djela (v. l. 48a) bilješka da ga je prepisao Muṣṭafā ʿĀšiq b. Muḥammad Yayčawī 1256/1840. godine.

Iz kolekcije Muharem-ef. Omerdića (v. pečat na unutrašnjoj strani prve korice i na listu 50b).

5307. R-8068

مقدّمة أبي اللّيث في الصّلوة

MUQADDIMA ABŪ AL-LAYṮ FĪ AṢ-ṢALĀ

Isto kao br. 5292.

L. 31; 19 x 13 (12,5 x 6,5); 8 redaka. *Nasḫ,* pisan tupim perom, nevještom rukom, sa mnogo grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom, ispremetani i po lagama razasuti. Tekst uokviren crvenom linijom. Značajnije riječi nadvučene linijom crvene boje. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja. Listovi sa kustodama.

Bez poveza.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 31b) u kome je data bilješka da ga je 1259/1843. godine, u tvrđavi Glamoč prepisao Ḥasan b. Ḥasan.

تمّت تمام بعون الله الملك العلاّم سنة ١٢٥٩...الحقير الفقير حسن بن حسن ...عن قلعه. غلاموج.

5308. R-7701

Zbirka (مجموع), 2

L. 64; 20 x 14 (15 x 7); 11 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir debeo, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Na prvih deset listova tekst uokviren crvenom linijom. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom, prepukao dužinom hrbata i preklopa. Vanjska strana preklopa presvučena ukrasnim ebro papirom.

1. L. 1b-55a

مقدّمة أبي اللّيث في الصّلوة
MUQADDIMA ABŪ AL-LAYṮ FĪ AṢ-ṢALĀ

Isto kao br. 5292.

2. L. 56b-63a

فقه الكيداني
FIQH AL-KAYDĀNĪ

Kratko djelo o islamskoj molitvi (namazu). Napisao na arapskom jeziku Luṭfullāh an-Nasafī al-Fāḍil al-Kaydānī, umro oko 900/1494. godine. Djelo je poznato još i pod nazivima: *Muqaddima aṣ-ṣalā*, *Maṭālib al-muṣallī*, *'Unwān al-mašrū'āt wa ġayr al-mašrū'āt wa aḥkāmuhā*, *Šurūṭ aṣ-ṣalā* i *al-Kaydāniyya fī al-fiqh*. Djelo se sastoji iz osam poglavlja (*bāb*) i ne treba ga miješati sa sličnim djelom koje je pod nazivom *Šurūṭ aṣ-ṣalā* napisao Ibn Kamāl-paša. Štampano je u Delhiju 1300/1882., u Istanbulu 1327/1909. i u Taškentu 1893. godine.

Kaḥḥāla VIII, 156; Ahlwardt III, 3524; Brockelmann G II, 198 i S I, 269/1; aẓ-Ẓāhiriyya II, 127-128; Sarkīs II, 1580; Dobrača I, 399/4, str. 247; Zürich I, 50-53

Početak (l. 56b):

أوّله: الحمد لله ربّ العالمين...إعلم بأنّ العبد مبتلى بين أن يطيع الله فيثاب وبين أن يعصيه فيعاقب، والإبتلاء يتعلّق بالمشروع وغير المشروع فعلاً وتركًا، فلا بدّ من بيان أنواع المشروعات وغير المشروعات وبيان معانيها وأحكامها...

- الباب الأوّل في بيان الفرائض وهى خمسة عشر،
- الباب الثّاني في الواجبات وهى أحد وعشرون،
- الباب الثّالث في السّنن وهى سبعة وعشرون،
- الباب الرّابع في المستحبّات وهى ثلاثة وعشرون،
- الباب الخامس في المحرّمات هى أربعة عشر،
- الباب السّادس في المكروهات وهى تسعة وخمسون،
- الباب السّابع في المباحات وهى إحدى عشر،
- الباب الثّامن في المفسدات في التّحقيق خمسة على العموم...

Završetak (l. 63a):

آخره: والضّحك والعمل الكثير بلا إصلاح وترك فرض من الفرائض بلا عذر ولو طرأ فواته بدون اختياره، وتعمّد الحدث واستخرجت الأحكام من المحيط والفتاوى الكبير...والهداية وحاشيتها وميزان الأصول واللّباب. تمّت تمام بعون الله الملك المنّان وحسن توفيقه.

Cijelu zbirku prepisao je Abū Bakr 1055/1645. godine (v. bilješku na l. 64b). Nema podataka o mjestu prepisa niti o ranijim vlasnicima.

5309. R-5547

Zbirka (مجموع), 2

L. 99; 14 x 9,5 (9,5 x 6); 9-11 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom, krupnim slovima i sa velikim proredom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom, dobro očuvan. Unutrašnja strana preklopa presvučena ukrasnim ebro papirom. Na koricama lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

1. L. 1b-82b

مقدّمة أبي اللّيث في الصّلوة

MUQADDIMA ABŪ AL-LAYṮ FĪ AṢ-ṢALĀ

Isto kao br. 5292.

2. L. 87b-99b

باب شروط الصّلاة (وهى ستّة)

BĀB ŠURŪṬ AṢ-ṢALĀ (WA HIYA SITTA)

Poglavlje o uvjetima za namaz, najvjerovatnije fragment iz nekog opširnijeg fikhskog djela.

Napomena: Ovo nije nijedan od zasebnih radova o istoj temi koji se pod naslovima: *Šurūṭ aṣ-ṣalā*, *Fiqh al-Kaydānī* i *Muqaddima aṣ-ṣalā* pripisuju Ibn Kamal-paši, Kaydānī-ji i Fanārī-ji.

Dobrača I, 144/5; Šabanović: Književnost Muslimana BiH.., str. 179-180; Ždralović: Prepisivači djela u arabičkim rukopisima I, str.160-161)

Početak (l. 87b):

أوله: الحمد لله ربّ العالمين...باب شروط الصّلوة وهى ستّة. الأوّل: الوضوء بالما، الطّاهر أو التّيمّم بما يكون من جنس الأرض كالتّراب والرّمل والحجر والجصّ و والكحل...

Završetak (l. 99b):

آخره: إعلم أنّ الغسل أحد عشر نوعًا خمسة منها فريضة...وواحد منها واجب وهو غسل الميّت وأربعة منها سنّة وهو غسل يوم الجمعة ويوم عرفة وعند الإحرام والعيدين وواحد منها مستحبّ وهو غسل الكافر إذا أسلم وإن لم يكن جنبًا.

Cijelu zbirku prepisao je isti, nama nepoznati prepisivač, 1094/1684-85. godine (v. bilješku na listu 99a). Nema podataka o mjestu prepisa.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5310. R-5260

Zbirka (مجموع), 3

L. 63; 20,5 x 14,2 (15 x 8,5); 13-15 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom, nevještom rukom i sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir debeo, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom, prepukao dužinom hrbata i preklopa. Vanjska strana preklopa presvučena ukrasnim papirom.

1. L. 1b-39b

مقدّمة أبي اللّيث في الصّلوة

MUQADDIMA ABŪ AL-LAYṮ FĪ AṢ-ṢALĀ

Isto kao br. 5292.

Na kraju djela (v. l. 39b) bilješka da je njegovo prepisivanje završeno 1155/1737. godine.

2. L. 41b-47a

فقه الكيداني

FIQH AL-KAYDĀNĪ

Isto kao br. 5308/2.

Prepisao isti prepisivač kao pod br. 1 (v. bilješku na l. 47a).

3. L. 49b-55b

باب شروط الصّلاة (وهى ستّة)

BĀB ŠURŪṬ AṢ-ṢALĀ (WA HIYA SITTA)

Isto kao br. 5309/2.

Na listovima 56a-63b nalazi se fragment iz nekog opširnijeg fikhskog djela.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

R-6178

5311.

كتاب التّقدمة في شرح المقدّمة

KITĀB AT-TAQDIMA FĪ ŠARḤ AL-MUQADDIMA

Komentar na popularno i često komentarisano kratko djelo o islamskoj molitvi (v. br. 5292). Osnovno djelo napisao Naṣr b. Muḥammad b. Aḥmad b. Ibrāhīm as-Samarqandī, Imām al-Hudā, Abū al-Layṯ, umro 373/983. ili 383/993. godine, a ovaj komentar Ğibrīl b. Ḥasan b. 'Uṯmān b. Maḥmūd b. 'Uṯmān al-Ganğā'ī (iz Gendže), umro 752/1351. godine.

Ahlwardt III, 3508; Kaḥḥāla III, 116; al-Ğibūrī I, 1278, str. 400; Ḥ. Ḫ. II, 1796; Brockelmann G I, 196 i S I, 348; Şeşen, 183, str. 133

Početak (l. 1b):

أوّله: الحمد لله الّذي أمدّ أولياءه بالعاجلة بأنواع النّعم، وأوعد أعداءه بالآجلة بأصناف النّقم...أمّا بعد، فإنّ المقدّمة المنسوبة إلى الإمام الفقيه أبي اللّيث...فأردت أن أشرح معانيها وأبيّن مبانيها وأوضح دلائلها وسمّيته بكتاب التّقدمة في شرح المقدّمة...

Nepotpuno na kraju.

Završetak ovdje (l. 49b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: يا من إليه التّدبير وله المقادير، يا من العسير عليه اليسير، يا من هو على ما يشاء قدير، يا من أرسل الرّياح، يا فالق الإصباح، ويا باعث الأرواح، ويا ذا الجواد والسّماح، يا رازق ما يشاء، يا فاعل من يشاء كيف يشاء...

L. 49; 21 x 15,5 (15,5 x 9); 17 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir srednje debljine, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti, odvojeni od poveza i po rubovima do 3 cm dubine dohvaćeni vlagom. Tekst uokviren crvenom linijom. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom i citiran riječima قوله pisanim crvenim mastilom. Po marginama ima nešto bilješki i komentara u vezi sa tekstom pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Povez kožni, oštećen vlagom i crvotočinom, odvojen od listova rukopisa.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu, mastilu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

5312.

R-6730

التّوضيح في شرح مقدّمة أبي اللّيث السّمرقندي

AT-TAWḌĪḤ FĪ ŠARḤ MUQADDIMA ABŪ AL-LAYṮ AS-SAMARQANDĪ

Komentar na Abū al-Layṯ-ovu Muqaddimu o namazu (v. br. 5292). Napisao Muṣṭafā b. Zakariyyā b. Aydoğmuš al-Qaramānī, Muṣliḥuddīn, umro 809/1406. godine. Autor je napisao dva komentara na spomenutu *Muqaddimu*; jedan kraći, i drugi opširniji. Ovo je opširniji koji je, kako na kraju djela kaže, završio u Kairu, u mjesecu muharremu 792/1389. godine.

Kaḥḥāla XII, Ahlwardt III, 3509; 253; aẓ-Ẓāhiriyya I, str. 238-242; Dobrača II, 907; Ḥ. Ḫ. II, 1795; Brockelmann I, 196

Početak (l. 1b):

أوّله: الحمد لله ربّ العالمين، والصّلوة والسّلام على رسوله محمّد وآله، وعلى جميع رسل الله وأنبيائه، وعلى جميع الملائكة وأصفيائه، وعلى جميع أهل طاعته أجمعين، حمداً يقرّبنا إلى مرضاة الله تعالى وكرامته...وبعد، يقول العبد الفقير إلى رحمة ربّه الغنيّ مصطفى بن زكريا بن آيدغمش القرماني: لمّا رأيت مختصر مقدّمة الصّلوة المنسوب تأليفه إلى الشّيخ...أبي اللّيث السّمرقندي...وددت أن أكتب له شرحاً يحلّ مشكلاته...وسمّيته التّوضيح...

Završetak (l. 121b):

آخره: **سؤال:** ما الحكمة في أنّ الله تعالى قال عيسى بن مريم ولم يقل إبراهيم بن فلان وموسى بن فلان ونوح بن فلان لأنّ النّصارى زعمت أنّ عيسى ابن الله فدعاه الله تعالى بابن مريم ليعلموا أنّه ليس ابن الله، بل هو ابن مريم. ويقال انّ الله تعالى يدعو جميع الخلق يوم القيمة بأسماء أمّهاتهم لا بأسماء أبائهم لأجل عيسى ع.م. والله أعلم بالصّواب.

L. 121; 20,5 x 14 (14 x 7,5); 17 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan oštrim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Tekst osnovnog djela citiran riječima قوله pisanim crvenim mastilom. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, novijeg datuma, presvučen impregniranim platnom crne boje. Zadnja korica originalnog poveza sa lijepo urađenom rozetom nalijepljena preko kartonskog poveza.

Prepis iz 982/1547. godine, kako stoji u bilješci na kraju djela, na listu 121b.

تمّت (!) الكتاب سنة ٩٨٢

Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

Iz kolekcije dr. Hamdije Čemerlića.

5313. R-5272

التّوضيح في شرح مقدّمة أبي اللّيث السّمرقندي
AT-TAWḌĪḤ FĪ ŠARḤ MUQADDIMA ABŪ AL-LAYṮ AS-SAMARQANDĪ

Isto kao br. 5312.
Naslov na listu 1a هذا الكتاب توضيح شرح أبي اللّيث للقرماني
Završetak ovdje (l. 151b):

آخره: قال: حسبي من الخيرات ما أعددته يوم القيامة في رضى الرّحمن دين النّبيّ محمّد خير الورى، ثمّ اعتقادي مذهب النّعمان وعلى الخير والصّلاح نقطع الكلام راجين من الله تعالى الفلاح والفوز بالنّجاح إنّه هو الوهّاب الفتّاح وشاكرين حامدين على تمام التّوضيح، إنّه هو المشكور وعلى إفاضة نعمه المسؤول...

L. 153; 20,5 x 13,5 (16 x 7); 19 redaka. *Nasta'līq,* mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Tekst osnovnog djela citiran riječima قوله pisanim crvenim mastilom. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Povez polukožni, originalan, prepukao dužinom hrbata. Preklop otkinut i zagubljen. Vanjska strana korica presvučena ukrasnim ebro papirom.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 151b) u kome je data bilješka da je njegovo prepisivanje završio Muḥammad b. Aḥmad u petak, u prvoj dekadi mjeseca šabana 1040/1631. godine.

فكان الفراغ من هذا الكتاب يوم الجمعة في عشر أوّل من شهر شعبان المكرّم سنة أربعين بعد الألف على يد محمّد بن أحمد...

Nema podataka o mjestu prepisa.
Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5314. R-6022

التّوضيح في شرح مقدّمة أبي اللّيث السّمرقندي
AT-TAWḌĪḤ FĪ ŠARḤ MUQADDIMA ABŪ AL-LAYṮ AS-SAMARQANDĪ

Naslov na listu 1a كتاب التّوضيح في شرح مقدّمة أبي اللّيث للشّيخ مصطفى القرماني
Isto kao br. 5312.

Fragment koji sadrži samo prvih 10 listova.
Završetak ovdje (l. 10b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: **فصل قوله:** ثمّ اعلم بأنّ الحدث على نوعين: الحدث اسم خاصّ للمانع الحكمي من أداء الصّلوة والخبث اسم خاصّ للحقيقي والنّجس يشملهما، وأراد المصنّف رحمه الله أيضًا من الحدث المانع مطلقًا من غير تقييد بالحقيقي والحكمي بقرينة تقسيمه اليهما. **قوله:** وما أشبه ذلك يعني أنّ كلّ شيئ يشابه الأشياء المذكورة ويماثلها، فهو ينقض الوضوء نحو: ماء الجرح والقيئ ملاء الفم والضّابط فيه أن كلّ نجس...

L. 10; 25,5 x 18 (22 x 14,5); 27 redaka. *Nasḫ,* mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom, sitnim slovima, u zbijenom redovima i vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, grub, hrapav, tamnobijele boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom i po rubovima, usljed dugotrajne upotrebe, izlizani. Na većini listova tamne fleke kao znak oboljenja papira. Po marginama ima nešto komentara i interlinearnih bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Komentarisani tekst citiran riječima قوله pisanim crvenim mastilom. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, novijeg datuma, presvučen impregniranim platnom crne boje.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i mastilu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVI stoljeća.

5315. R-8118

خزانة الفقه
ḪIZĀNA AL-FIQH

Naslov na prvom zaštitnom listu na strani *a*

Djelo o islamskom pravu (fikhu) hanefijske pravne škole. Napisao na arapskom jeziku Naṣr b. Muḥammad b. Aḥmad b. Ibrāhīm as-Samarqandī, Abū al-Layṯ, umro 373/983. ili 383/993. godine. Djelo je raspoređeno na veća poglavlja (*kitāb*) i manja (*bāb*).

Kaḥḥāla XIII, 91; Ahlwardt IV, 4444-4445; aẓ-Ẓāhiriyya I, str. 296-298; Ḥ. Ḫ. I, 703; Köprülü I, 559/2; Zürich I, 108; Dobrača II, 922/2; Brockelmann G I, 196 i S I, 347

Početak (l. 1b):

أوّله: الحمد لله ربّ العالمين، والصّلوة والسّلام على نبيّه محمّد وآله أجمعين. قال الشّيخ الإمام الفقيه أبو اللّيث السّمرقندي رحمه الله: إعلم أنّ الفقه علم حسن وهو أجلّ من سائر العلوم

وهو علم الدّين الشّريف وقوام الشّرايع به ولا بدّ لكلّ عاقل...وهذا التّأليف من مسائل الفقه معدودة الأجناس ...

Završetak (l. 51b):

آخره: ولو قال لرجل چرا كرد حلال نكردي، فقال: من حرام يايم حلال راجه كنم معناه: أن يقول لرجل لم لا تدور حول الحلال فقال: ما دام أجد الحرام ليس بالحلال يكفر. والله أعلم بالصّواب وإليه المرجع والمآب. إنّه هو الرّؤف التّوّاب.

L. 52; 20,2 x 14,5 (16,5 x 8,5); 29 redaka. *Ta'līq*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom, sitnim slovima, u zbijenim redovima i veoma vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Prva laga listova dohvaćena vlagom. Po marginama ima dosta komentara i interlinearnih bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Na početku tri, a na kraju jedan zaštitni list sa raznim bilješkama na arapskom i turskom jeziku. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez polukožni, originalan, sa preklopom. Vanjska strana korica i preklopa obložena ukrasnim papirom.

Na kraju djela (v. l. 51b) bilješka da je njegov prepis završio Ibrāhīm b. Ḫalīl u prvoj dekadi zul-kadeta 1090/1679. godine.

قد وقع الفراغ من تنميق هذا السفر الشّريف...على يد أضعف عباد الله الجليل إبراهيم بن خليل في أوائل ذي القعدة لسنة ١٠٩٠

Na istom listu bilješka da je ovaj primjerak uvakufio Elčī al-Ḥāğğ Ibrāhīm-paša, namjesnik Bosne.

وقفت هذه النّسخة لله العليّ الأعلى وأنا الحقير ايلچي الحاجّ إبراهيم پاشا محافظ بوسنه.

Ispod bilješke je otisnut i lični pečat vakifa.

Iz Odbora IZ Travnik.

5316. R-5821

خزانة الفقه
ḪIZĀNA AL-FIQH

Naslov na prvom zaštitnom listu na strani *a* خزانة الفقه للسّمرقندي أبو اللّيث

Isto kao br. 5315.

Nepotpuno na kraju.

Završetak ovdje (L. 46b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: كتاب الشّفعة الشّفعة واجبة لثلاثة نفر للخليط في نفس المبيع...والشّفعة واجبة في العقار وإن كان ممّا لا يقسم كالرّحى والحمام ولا شفعة في عشرة أشياء: في عقار قسم وفي دار تزوج عليها أو يخلع بها...أو يعتق عليها عبداً أو يصالح عبداً...

L. 46; 20,5 x 14 (15 x 9); 19 redaka. *Nasta'līq*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i nevještom rukom, sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Na početku dva zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Papir debeo, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, po rubovima izlizani, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih, pretežno, rukom drugog prepisivača. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Povez kartonski.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Međutim, na osnovu jedne bilješke na prvom zaštitnom listu na strani *a*, sa sigurnošću se može tvrditi da je prepis stariji od 1126/1714. godine, jer je te godine kupovinom došao u posjed izvjesnog 'Uṯmāna iz kasabe Nevesinje.

تملّكه الفقير عثمان نوه سينى بشراء شرعيّ في قصبه، نوه سينه لسنة ستّ وعشرين ومائة وألف.

Na istom listu su imena još dvojice kasnijih vlasnika: Ibn Ibrāhīm as-Sarāyī (iz Sarajeva) i Mafḫar Ġulām 'Ālim Muḥammad Ḥasīb iz 1229/1814. godine.

Ispod bilješki su otisnuti i lični pečati vlasnika.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5317 R-7953

مختصر القدوري
MUḪTAṢAR AL-QUDŪRĪ

Djelo o hanefijskom fikhu što ga je na arapskom jeziku napisao Aḥmad b. Muḥammad b. Aḥmad b. Ğa'far b. Ḥamdān al-Baġdādī, al-Qudūrī, rođen 362/972., umro 428/1037. godine. Djelo je dugo vremena služilo kao udžbenik i priručnik u medresama, naročito u osmanlijskim zemljama. Sljedbenici hanefijske pravne škole često su ovom djelu davali naziv samo *al-Kitāb* i uvažavali ga do stepena poštovanja, smatrajući ga blagoslovljenim (*al-mubārak*), a učenici, u kasnijim vremenima, označavali kratko, po njegovu autoru, samo nazivom *al-Qudūrī*.

Kaḥḥāla II, 66-67; Ahlwardt IV, 4451; Ḥ. Ḫ. II, 1631; Köprülü II, 104 i III, 108-110; Brockelmann G I, 175 i S I, 295; aẓ-Ẓāhiriyya II, 155-158; al-Ǧibūrī I, str. 538-540; A. M. I, 74; Bratislava, 52, str. 85; Dobrača II, 926-944; al-Munǧid, str. 409; Hasandedić, 154, str. 81; Flügel III, 179

Početak (l. 1b):

أوّله: الحمد لله ربّ العالمين، والصّلوة على نبيّه محمّد وآله أجمعين. كتاب الطّهارة: **ياأيّها الّذين آمنوا إذا قمتم إلى الصّلوة فاغسلوا وجوهكم وأيديكم إلى المرافق وامسحوا برؤوسكم وأرجلكم إلى الكعبين** الآية. ففرض الطّهارة وغسل الأعضاء الثّلاثة ومسح الرّأس والمرفقان والكعبان تدخلان في الغسل...

Završetak (l. 83a):

آخره: ومن كان له شيء من المسئلة الثّانية فهو مضروب في ترك الميّت الثّاني وإذا صحّت مسئلة المناسخة وأردت معرفة ما يصيب كلّ واحد من حساب قسمت ما صحّت منه المسئلة على ثمانية وأربعين فما خرج أخذت له من سهام كلّ وارث حبّة.

L. 83; 21 x 11,5 (15,5 x 6,1); 25 redaka. *Ta'līq*, sitan, pisan vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Na naslovnoj strani tekst uokviren debelom zlatnom linijom, ojačanom sa vanjske strane sa dvije, a sa unutrašnje strane jednom tankom linijom crvene boje. Na ostalim listovima tekst uokviren crvenom tankom linijom. Listovi razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Prva i posljednja laga listova dohvaćena vlagom. Listovi sa originalnom paginacijom. Na početku, naknadno, ubačena četiri lista i na njima dat sadržaj djela po poglavljima. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom, naknadno obložen impregniranim platnom dužinom hrbata i preklopa. Unutrašnja strana korica obložena ukrasnim ebro papirom.

Prepis, kako se vidi iz bilješke na kraju djela (v. l. 83a), iz 1131/1718. godine. Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

Na prvom zaštitnom listu bilješke o dvojici ranijih vlasnika. Prva je namjerno izbrisana, a na drugoj se može pročitati da je vlasnik rukopisa 1164/1750. godine postao Ibrāhīm b. Aḥmad.

5318. R-5890

مختصر القدوري

MUḤTAṢAR AL-QUDŪRĪ

Isto kao br. 5317.

Nepotpuno i na početku i na kraju.

Početak ovdje (l. 1b):

ناقص في أوّله. أوّل الموجود: باب زكوة الفضّة ليس فيما دون النّصاب من مائتى درهم صدقة. فإذا كان مائتى درهم وحال عليهما الحول ففيها خمسة دراهم ولا شئ في الزّيادة حتّى يبلغ أربعين درهماً..

Završetak ovdje (l. 152b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: كتاب المضاربة المضاربة عقدٌ على الشّركة بمال من أحد الشّريكين وعمل من الآخر ولا تصحّ المضاربة إلاّ بالمال الّذي تصحّ به الشّركة...وإن لم يكن له ربح لم يلزمه الإقتضاء. ويقال له وكّل ربّ المال في الإقتضاء، وما هلك من مال المضاربة فهو من الرّبح دون رأس المال لأنّه يجب عليه إيصال رأس المال إلى ربّ المال...وإن فضل شئ كان بينهما وإن نقص لم يضمن المضارب ...

L. 152; 20 x 13,5 (14,5 x 8,5); 19 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir debeo, grub, hrapav, tamnobijele boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Listovi izlizani, dohvaćeni vlagom i crvotočinom i prilikom najnovijeg povezivanja ispreturani. Po marginama ima dosta komentara i bilješki u vezi sa djelom pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, novijeg datuma, obložen impregniranim platnom crne boje.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i mastilu, prepis je veoma star, najvjerovatnije, iz XIV stoljeća.

5319. R-7989

مختصر القدوري

MUḤTAṢAR AL-QUDŪRĪ

Isto kao br. 5317.

Završetak ovdje (l. 175a):

آخره: ومن أوصى لزيد وعمر بثلث ماله فإذا عمر ميّت فالثّلث كلّه لزيد. وإن قال: ثلث مالي بين زيد وعمرو وزيد ميّت كان لعمرو نصف الثلث. ومن أوصى بثلث ماله ولا مال له ثمّ اكتسب مالاً استحقّ الموصى له ثلث ما يملكه عند الموت. تمّت الكتاب.

L. 175; 17,5 x 12,5 (12 x 9); 9-12 listova. *Nasḫ*, vokalizovan, pisan neujednačeno. Mastilo crno, kvalitetno, neporozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Više vrsta papira, različite debljine, bijele, tamnobijele i žućkaste boje, bez vodenih znakova, istočnog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom, usljed čega su se na njima, kao znak oboljenja, pojavile tamne fleke. Pojedini listovi popravljani i lijepljeni dužinom hrbata. Po marginama ima dosta komentara, a na pojedinim listovima i interlinearnih bilješki pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Između listova ima puno prljavštine, crvotočine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, oštećen vlagom i crvotočinom. Prva korica i preklop otkinuti i zagubljeni.

Na kraju djela (v. l. 175a) bilješka da ga je prepisao Muḥammad b. Sulaymān 3. zul-hidždžeta, 882/1478. godine.

قد وقع الفراغ من تحرير هذه الكتاب الشّريف في اليوم الثّالث...من شهر ذي الحجّة المبارك من يد العبد الضّعيف النّحيف المحتاج إلى رحمة ربّه اللّطيف محمّد بن سليمان...من عام اثنين وثمانين وثمانمائة بعد هجرة النّبي صلّى الله عليه وسلّم.

5320.

R-4881

مختصر القدوري
MUḪTAṢAR AL-QUDŪRĪ

Isto kao br. 5317.

Završetak ovdje (v. l. 117a) isti kao pod br. 5319.

L. 117; 21 x 14,8 (13 x 10,5); 13 redaka. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i sitnim slovima. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom i krupnim slovima. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Na početku sadržaj djela po poglavljima. Papir debeo, grub, hrapav, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedini listovi po rubovima dohvaćeni vlagom. Po marginama ima nešto komentara i interlinearnih bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, oštećen i odvojen od listova. Vanjska strana korica obložena ukrasnim papirom.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 116b) u kome je data bilješka da je njegovo prepisivanje započeto u prvoj dekadi mjeseca zul-kadeta, a završeno u drugoj dekadi mjeseca zul-hidždžeta 985/1578. god. Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

Na unutrašnjoj strani prve korice bilješka da je njegov vlasnik bio Munlā Naǧīb.

5321.

R-6642

مختصر القدوري
MUḪTAṢAR AL-QUDŪRĪ

Isto kao br. 5317.

Na početku nedostaje deset listova.

Početak ovdje (l. 10a):

ناقص في أوّله. أوّل الموجود: أصابعه نحو القبلة ووضع يديه على فخذيه وبسط أصابعه وتشهّد. والتّشهّد: التّحيّات لله والصّلوات والطّيّبات والسّلام عليك أيّها النّبيّ ورحمة الله وبركاته، السّلام علينا وعلى عباد الله الصّالحين أشهد أن لا إله إلاّ الله وأشهد أنّ محمّداً عبده ورسوله...

L. 160; 25 x 17,5 (18 x 12); 13 redaka. *Nasḫ*, vokalizovan, pisan vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, neporozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Na prvom zaštitnom listu dat sadržaj djela po poglavljima. Tekst uokviren crvenom linijom. Papir srednje debljine, hrapav, tamnobijele boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Listovi po rubovima izlizani, dohvaćeni vlagom i crvotočinom, a pri gornjem prerezu i dužinom hrbata lijepljeni i popravljani. Na pojedinim listovima , kao znak oboljenja, uočljive tamne fleke. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara i interlinearnih bilješki pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Originalna paginacija listova. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, obložen impregniranim platnom crne boje, novijeg datuma. Prilikom koričenja na početku i na kraju umetnut po jedan dodatni zaštitni list.

Na kraju rukopisa (v. l. 60b) bilješka iz koje se vidi da je njegovo prepisivanje završio izvjesni Husayn u nedjelju, 17. redžeba 935/1529. godine.

وقع الفراغ من تحريره بعون الله تعالى وحسن توفيقه على يد الفقير إلى الله الغنيّ حسين غفر الله له وأحسن إليهما وإليه يوم الأحد السّابع عشر من رجب المرجّب سنة خمس وثلاثين وتسعمائة.

Poklon Emina Islamovskog iz Struge u Makedoniji.

5322.

R-5081

مختصر القدوري
MUḪTAṢAR AL-QUDŪRĪ

Isto kao br. 5317.

L. 124; 24 x 15,5 (14 x 10); 11-15 redaka. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa*, pisan tupim perom, neujednačeno. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Nedostaju listovi 5-31. Na početku dva zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Papir debeo, grub, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, oštećeni, po lagama razasuti i odvojeni od poveza. Po marginama ima nešto komentara i interlinearnih bilješki pisanih, pretežno, rukom drugog prepisivača. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez polukožni, oštećen vlagom i crvotočinom. Preklop otkinut i zagubljen.

Na kraju djela (v. l. 123b) bilješka da je njegov prepis završen 955/1548. godine. Nema podataka o prepisivaču, mjestu prepisa niti ranijim vlasnicima.

5323. R-5009

مختصر القدوري

MUḪTAṢAR AL-QUDŪRĪ

Isto kao br. 5317.

L. 146; 19,5 x 16 (12 x 8); 11 redaka. *Nasta'līq*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, neporozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom i krupnim kaligrafskim pismom. Listovi 1-17 originalnog prepisa zagubljeni i naknadno dopisani rukom drugog prepisivača. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Po marginama ima dosta komentara i interlinearnih bilješki pisanih oštrim perom, sitnim slovima i rukom istog prepisivača. Po nekoliko listova na početku i kraju rukopisa dohvaćeno vlagom i popravljano nevještom rukom. Listovi sa kustodama.

Povez kožni, originalan, sa preklopom, teško oštećen vlagom i crvotočinom, popravljan dužinom hrbata.

Na kraju djela (v. l. 146b) bilješka da ga je prepisao Ibn Ṭūrġūt u mjesecu redžebu, 956/1549. godine, u varoši Zvornik.

تمّت بتوفيق الله تعالى في شهر رجب المرجّب في تاريخ سنة ٩٥٦ في بلدة ازورنيق في وقت الظهر غفر الله لكاتبه الذي يخشى ابن طورغوت وآبا‌ء وأجداده ولأساتذه...

Ispod bilješke otisnut okrugli pečat prepisivača.

5324. R-5718

مختصر القدوري

MUḪTAṢAR AL-QUDŪRĪ

Isto kao br. 5317.

L. 132; 21 x 15,5 (15 x 9); 13 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, neporozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Sadržaj djela po poglavljima dat na listu 1a. Na kraju sedam zaštitnih listova sa raznim bilješkama, pretežno iz oblasti islamskog prava. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele i žućkaste boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom, po rubovima izlizani, nevješto popravljani, razasuti i odvojeni od poveza. Originalna folijacija listova. Po marginama ima dosta komentara i nešto interlinearnih bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, oštećen i fizički odvojen od listova.

Na kraju djela (v. l. 125b) bilješka da ga je prepisao izvjesni Luṭfī u mjesecu ševvalu 968/1561. godine.

تمّ الكتاب بعون الله وحسن توفيقه ...كتبه الحقير لطفي في شوّال سنة ٩٦٨

Nema podataka o mjestu prepisa.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5325. R-7097

مختصر القدوري

MUḪTAṢAR AL-QUDŪRĪ

Isto kao br. 5317.

L. 100; 19,5 x 11,5 (13,2 x 5); 19 redaka. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa*, pisan sitnim slovima, oštrim perom i veoma vještom rukom. Mastilo crno, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku lijepo urađen unvan sa floralnim motivima, bogato ukrašen zlatnom bojom. Na naslovnom listu tekst uokviren debelom zlatnom linijom, ojačanom sa vanjske strane sa dvije, a sa unutrašnje jednom tankom linijom crne boje. Na ostalim listovima tekst uokviren sa po dvije crvene linije. Pojedine riječi nadvučene crvenom tankom linijom. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Prve tri lage razasute i odvojene od poveza. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom, usljed čega su se na njima pojavile tamne fleke. Po marginama ima dosta komentara i nešto interlinearnih bilješki pisanih, uglavnom, rukom drugog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom, oštećen vlagom, crvotočinom i zubima glodara, prepukao dužinom hrbata. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima. Dio prve korice, oko 5 cm dubine, otkinut i zagubljen.

Unutrašnja strana korica i preklopa obložena ukrasnim ebro papirom.

Rukopis se završava kolofonom u kome je data bilješka da ga je prepisao Ḥusayn b. ʻUṯmān 29. džumadel-ahira 1038/1629. godine.

وقد وقع الفراغ من تحرير هذه النّسخة الشّريفة في (ال) يوم التّاسع والعشرين من شهر جمادى الآخرة لسنة ثمان وثلاثين وألف، وأنا الفقير إلى الله الملك القدير حسين بن عثمان... غفر الله ذنوبهما وستر عيوبهما.

Nema podataka o mjestu prepisa niti ranijim vlasnicima.

5326. R-8169

مختصر القدوري

MUḪTAṢAR AL-QUDŪRĪ

Isto kao br. 5317.

L. 191; 15 x 10 (10,5 x 7); 10 redaka. *Nasḫ* sa mješavinom *taʻlīqa*, pisan tupim perom i nevještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Prvi list originalnog prepisa zagubljen i naknadno dopisan rukom drugog prepisivača. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kožni, originalan, sa preklopom, dohvaćen vlagom i crvotočinom. Na prvoj korici i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 191a) u kome je data bilješka da je njegov prepis završen 1039/1629. godine. Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

Iz kolekcije Behauddina Hadžimejlića iz Busovače.

5327. R-7959

مختصر القدوري

MUḪTAṢAR AL-QUDŪRĪ

Isto kao br. 5317.

L. 117; 20 x 12,5 (15 x 8); 15 redaka. *Nasḫ* sa mješavinom *taʻlīqa*, mjestimično vokalizovan, pisan vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, glat, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Prva laga listova razasuta i odvojena od poveza. Većina listova dohvaćena vlagom, usljed čega su se na njima, kao znak oboljenja, pojavile tamne fleke. Pojedini listovi popravljani i nevješto lijepljeni. Između listova ima dosta prljavštine, crvotočine i ostataka od uginulih insekata. Po marginama ima nešto komentara pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, teško oštećen vlagom, crvotočinom i zubima glodara. Prva korica odvojena od poveza. Hrbat nevješto popravljan i lijepljen kožom i platnom. Na koricama lijepo urađene rozete, izlizane i oštećene.

Na kraju djela (v. list 114b) bilješka da ga je za svoje potrebe prepisao ʻAlī b. Naḍrullāh as-Sayyidī Šahrī u četvrtak, u mjesecu saferu 1049/1639. godine, u kasabi Požega.

تمّت الكتاب بعون الله وحسن توفيقه... وكان الفراغ منه في يوم الخميس من وقت الضّحى من شهر صفر الخير لسنة تسع وأربعين وألف بعد هجرة من له العزّ والشرف. حرّر هذا الكتاب بقصبه، بوژه غه. إستنسخه لنفسه ثمّ لمن شاء الله تعالى من بعده علي بن نضر الله السّيّدي شهري، غفر الله له ولوالديه ولمن دعا له بالتّوبة والمغفرة...

Na prvom zaštitnom listu na strani *a* bilješka i pečat da je vlasnik rukopisa bio Yūsuf b. Ḥusayn b. Yūsuf iz kasabe Nawābād (Prusac).

تملّكه الفقير إلى رحمة ربّه القدير يوسف بن حسين بن يوسف عن قصبه، نوابادي عفى عنهم الهادي.

Na početku i na kraju po dva zaštitna lista sa raznim bilješkama i dovama.

5328. R-4410

مختصر القدوري

MUḪTAṢAR AL-QUDŪRĪ

Isto kao br. 5317.

L. 104; 20 x 13 (14 x 7,5); 17 redaka. *Ta'līq*, Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Na početku dat sadržaj djela po poglavljima. Tekst na naslovnom listu uokviren sa po dvije, a na ostalim listovima jednom crvenom linijom. Pojedine riječi nadvučene crvenom linijom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Prva i zadnja laga listova razasuta i odvojena od poveza. Listovi dužinom hrbata i gornjeg prereza do 5 cm dubine dohvaćeni vlagom i crvotočinom. Po marginama ima nešto komentara, a na početku i interlinearnih bilješki pisanih, uglavnom, rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski sa preklopom i kožnim hrbatom, oštećen vlagom i crvotočinom. Unutrašnja strana preklopa presvučena ukrasnim ebro papirom.

Djelo se završava kolofonom (l. 103a) u kome je data bilješka da ga je u kasabi Čajniče prepisao Ibrāhīm b. Kaywān (Ćejvan) 19. muharrema 1052/1642. godine.

قد وقع الفراغ من تحرير هذه النّسخة المباركة عن يد (ال) عبد الضّعيف المذنب المحتاج
إلى رحمة ربّه المنّان ابراهيم بن كيوان في قصبه، چاينچه عفى الله عنهما في اليوم التّاسع عشر
من شهر محرّم الحرام لسنة إثنين وخمسين وألف.

Na zadnjem zaštitnom listu tri otiska pečata, najvjerovatnije bivšeg vlasnika, sa natpisom Maḥmūd.

Za Gazi Husrev-begovu biblioteku poklonio Ibrahim-beg Halilbašić.

5329. R- 7955

مختصر القدوري
MUḪTAṢAR AL-QUDŪRĪ

Isto kao br. 5317.

Nepotpuno na kraju.

Završetak isti kao pod br. 5319.

L. 153; 19,5 x 13 (15,3 x 5,8); 15 redaka. *Ta'līq*, sitan, pisan oštrim perom, vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Na naslovnom listu tekst uokviren sa dvije, a na ostalim listovima jednom linijom crvene boje. Na početku dat sadržaj djela po poglavljima. Papir tanak, glat, tamnobijele i žućkaste boje. Dužinom donjeg prereza svi listovi oštećeni do 8 cm dubine, naknadno nastavljani i dopisivani. Listovi razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Po marginama, naročito u prvom dijelu, ima dosta komentara i interlinearnih bilješki pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Na pojedinim listovima tamne i tamnožute fleke kao znak oboljenja. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski sa preklopom, odvojen od listova, oštećen vlagom, crvotočinom i neadekvatnim čuvanjem. Preklop obložen ukrasnim ebro papirom.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 153a) u kome je data bilješka da ga je prepisao izvjesni Aḥmad 1056/1646. godine. Nema podataka o mjestu prepisa niti ranijim vlasnicima.

5330. R-7956

مختصر القدوري
MUḪTAṢAR AL-QUDŪRĪ

Isto kao br. 5317.

L. 143; 20,5 x 13 (15,5 x 6,8); 17 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan vještom rukom. Mastilo crno, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku lijepo urađen unvan sa floralnim motivima, bogato ukrašen crvenom, plavom i zlatnom bojom. Tekst na naslovnoj strani uokviren sa po dvije debele zlatne linije, ojačane sa vanjske strane sa po dvije, a sa unutrašnje strane jednom tankom linijom crne boje. Na ostalim listovima tekst uokviren crvenom linijom. Papir tanak, glat, bijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom. U početku po marginama ima nešto komentara i interlinearnih bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, mjestimično oštećen crvotočinom i, usljed dugotrajne upotrebe, izlizan. Vanjska strana preklopa presvučena ukrasnim ebro papirom.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 143a) u kome je data bilješka da je njegovo prepisivanje završeno 15. muharrema 1080/1669. godine. Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

Na listu 69a ovalni pečat ranijeg vlasnika na kome je čitljivo ime Munlā Muḥammad.

Rukopis je otkupljen od Ismaila-ef. Selimovića, imama iz Zvornika.

5331. R-5400

مختصر القدوري
MUḪTAṢAR AL-QUDŪRĪ

Isto kao br. 5317.

L. 120; 19,5 x 12,8 (14,6 x 7,5); 15 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom i krupnim slovima. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku sadržaj djela po poglavljima. Tekst uokviren crvenom linijom. Pojedine riječi nadvučene crvenom linijom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Po marginama ima nešto komentara pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Dužinom gornjeg prereza i hrbata, do 3 cm dubine, zadnjih desetak listova dohvaćeno vlagom. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni sa preklopom, oštećen. Na koricama po jedna lijepo urađena rozeta sa floralnim motivima.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 120a) u kome je data bilješka da je njegovo prepisivanje završeno 1090/1679. godine. Nema podataka o prepisivaču, mjestu prepisa niti ranijim vlasnicima.

5332. R-7960

مختصر القدوري
MUḪTAṢAR AL-QUDŪRĪ

Isto kao br. 5317.

Završetak ovdje (l. 199a):

آخره: وقال أبو يوسف: للأب السّدس والباقي للإبن وإن ترك جدّ مولاه وأخ مولاه فالمال للجدّ في قول أبي حنيفة رحمه الله وقالا: هو بينهما ولا يباع ولا يوهب ولا يورث. تمّ تمام بعون الله الملك المنّان.

L. 199; 20,3 x 14 (14 x 8,2); 12 redaka. *Nasḫ*, krupan, pisan nevještom rukom, tupim perom i sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir debeo, grub, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Po rubovima i dužinom hrbata, naročito na početku rukopisa, listovi dohvaćeni vlagom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Po marginama ima nešto naknadno pisanih komentara, rukom drugog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, sa preklopom, oštećen crvotočinom i dugotrajnom upotrebom. Vanjska strana korica presvučena ukrasnim ebro papirom.

Prepisao, kako se iz bilješke na kraju rukopisa (v. l. 199a) vidi, za svoje potrebe ʻUṯmān b. Ibrāhīm Bahlūl-zāde 1093/1682. godine.

كتبه صاحبه عثمان بن ابراهيم بهلول زاده سنة ثلاث وتسعين وألف ١٠٩٣

Na prvom zaštitnom listu bilješka da je vlasnik rukopisa Munlā Zakariyyā.

Iz Odbora IZ Banja Luka.

5333. R-7961

مختصر القدوري
MUḪTAṢAR AL-QUDŪRĪ

Isto kao br. 5317.

L. 133; 21 x 14,5 (13 x 7,5); 13 redaka. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa*, pisan tupim perom, sitnim slovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, grub, hrapav, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedine lage listova razasute i odvojene od poveza. Listovi po rubovima, naročito na početku i kraju rukopisa, dohvaćeni vlagom usljed čega su se na njima, kao znak oboljenja, pojavile tamne fleke. Između listova ima dosta prljavštine, crvotočine i ostataka od uginulih insekata. Po marginama ima nešto komentara i naknadno pisanih bilješki, rukom drugog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, oštećen vlagom i crvotočinom. Kožni hrbat i preklop otkinuti i zagubljeni.

Na kraju djela (v. l. 132b) bilješka da ga je za svoje potrebe prepisao Muḥammad b. Ḥusayn b. Ibrāhīm u ponedjeljak, u mjesecu šabanu 1093/1682. godine.

تمّت الكتاب بعون الله الملك الوهّاب وقد فرغ من هذه النّسخة الشّريفة في يوم الإثنين في شهر شعبان المبارك صاحبه ومالكه محمّد بن حسين بن إبراهيم غفر الله له ولوالديه وأحسن إليهما وإليه سنة ١٠٩٣

5334. R-7990

مختصر القدوري
MUḪTAṢAR AL-QUDŪRĪ

Isto kao br. 5317.

L. 120; 20,5 x 12,5 (15 x 6,7); 17 redaka. *Ta'līq*, mjestimično vokalizovan, pisan vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Tekst uokviren crvenom linijom. Po rubovima listova povučena još jedna linija crvene boje. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, izlizani po rubovima, razasuti i odvojeni od poveza. Na pojedinim listovima tamne fleke. Po marginama ima dosta komentara i interlinearnih bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Na početku i kraju rukopisa po dva zaštitna lista sa raznim bilješkama na arapskom jeziku, pretežno u vezi sa fikhskim pitanjima. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kartonski, obložen impregniranim platnom zelene boje. Preklop otkinut i zagubljen.

Na kraju djela (v. l. 117a) bilješka da ga je prepisao 'Abdullāh b. Aḥmad 1093/1682. godine.

حرّره عبد الله بن أحمد في سنة ١٠٩٣

Nema podataka o mjestu prepisivača niti o ranijim vlasnicima.

5335. R-1778

مختصر القدوري
MUḪTAṢAR AL-QUDŪRĪ

Isto kao br. 5317.

L. 120; 20 x 14 (14 x 7,5); 17-19 redaka. *Ta'līq* pisan nevještom rukom sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Prva dva lista originalnog prepisa zagubljena i naknadno dopisana. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom, uslijed čega su se na njima pojavile tamne fleke. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski obložen ukrasnim ebro papirom sa preovlađujućom plavom bojom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVII stoljeća.

Na više mjesta pečat ranijeg vlasnika sa natpisom السيّد محمّد هاشم iz 11225/1810. godine i stari pečat Gazi Husrev-begove biblioteke iz 1280/1863. godine.

Na prvom zaštitnom listu na strani a bilješka da je rukopis, pod uslovom da se ne može prodati niti na drugi način otuđiti, za Gazi Husrev-begovu medresu uvakufio Muṣṭafā-ef.

5336. R-3046

مختصر القدوري
MUḪTAṢAR AL-QUDŪRĪ

Isto kao br. 5317.

Na početku nedostaje oko jedan list teksta.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوله. أولّ الموجود: شي. لو أزيل عنه لسقط والغلبة على العقل بالإغماء، والجنون والقهقهة في كلّ صلوة ذات ركوع وسجود وفرض الغسل المضمضة والإستنشاق وغسل سائر البدن...

Završetak ovdje (v. l. 100b) isti kao pod br. 5319.

L. 100; 20 x 13,5 (14 x 7); 19 redaka. *Ta'līq*, pisan tupim perom i sitnim slovima. Mastilo crno, veoma kvalitetno, neporozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi 41 i 42 originalnog prepisa zagubljeni i naknadno dopisani rukom drugog prepisivača. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom, dužinom prereza pocrnili uslijed preduge izloženosti direktnoj svjetlosti ili blizini vatre. Između listova ima dosta prljavštine, crvotočine i ostataka od uginulih insekata. Po marginama ima dosta komentara i nešto interlinearnih bilješki pisanih rukom drugog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, oštećen vlagom i crvotočinom, nevješto lijepljen i popravljan.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVII stoljeća.

Na unutrašnjoj strani prve korice dvije bilješke o ranijim vlasnicima. U prvoj se kaže da je vlasnik rukopisa kadija Ṣāliḥ u kadiluku Bijeljina, a u drugoj da je vlasnik rukopisa njegovim otkupom iz zaostavštine al-Ḥāǧǧ 'Abdulmu'min efendije iz Bijeljine postao Ṣāliḥ Zuhdī iz kasabe Gradačac.

- قد إنتقل إلى ملك الفقير صالح القاضي بقضا، بلنه عفى عنه الباري

- ملكت هذه النسخة المباركة بالإشترا، في قصبه، بلنه من مخلّفات الحاجّ عبد المؤمن أفندي وأنا الفقير إليه عزّ شأنه صالح زهدي بقصبه، غرادشچه عفى عنه الباري.

5337. R-5080

مختصر القدوري
MUḪTAṢAR AL-QUDŪRĪ

Isto kao br. 5317.

Završetak ovdje (v. l. 72a) isti kao pod br. 5319.

L. 72; 20 x 14,5 (12,5 x 8); 13 redaka. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa*, mjestimično vokalizovan, pisan oštrim perom i vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Papir debeo, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Zadnjih desetak listova dohvaćeno vlagom. Po marginama ima nešto komentara i interlinearnih bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Pojedini listovi lijepljeni i nevješto popravljani. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom, prepukao dužinom hrbata i preklopa. Vanjska strana korica izlizana. Unutrašnja strana preklopa obložena ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVII stoljeća.

Na listu 1a lični pečat sa natpisom Muḥammad i bilješka da je vlasnik rukopisa bio aš-Šayḫ Muḥammad, muftija u gradu Travniku.

من كتب الفقير الحقير المعترف بالعجز والتّقصير الشّيخ محمّد المفتي بمدينة تراونيك عفي عنه.

Iz biblioteke Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (v. pečat na listu 1a).

5338. R-7130

مختصر القدوري
MUḪTAṢAR AL-QUDŪRĪ

Isto kao br. 5317.

L. 167; 16 x 10,5 (13,5 x 6); 15 redaka. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa*, pisan tupim perom i krupnim slovima. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Prvi i dva posljednja lista originalnog prepisa zagubljeni i naknadno dopisani rukom drugog prepisivača na znatno novijem papiru. Tekst uokviren crvenom linijom. Papir debeo, grub, hrapav, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Većina listova dohvaćena vlagom usljed čega su se na njima, kao znak oboljenja, pojavile tamne fleke. Pojedini listovi lijepljeni i naknadno popravljani. Po marginama ima dosta komentara i nešto interlinearnih bilješki pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, novijeg datuma, obložen impregniranim platnom svijetloplave boje. Prilikom poveza na početku i kraju rukopisa dodan po jedan zaštitni list bijele boje.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru i pismu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVII stoljeća.

Za Gazi Husrev-begovu biblioteku poklonio Muharem-ef. Omerdić. Pečat sa njegovim imenom otisnut je na unutrašnjoj strani prve i zadnje korice.

5339. R-3002

مختصر القدوري
MUḪTAṢAR AL-QUDŪRĪ

Isto kao br. 5317.

Na početku nedostaje oko četiri lista.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوله. أول الموجود: بكلّ ما كان من جنس الأرض كالتّراب والرّمل والحجر والجصّ والنّورة والكحلو الزّريخ (!) وقال أبو يوسف: لا يجوز بالتّراب والرّمل خاصّة ...

L. 238; 15 x 9,5 (10 x 5); 13 redaka. *Ta'līq*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i krupnim slovima. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Tekst uokviren crvenom linijom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Po marginama ima dosta komentara i nešto interlinearnih bilješki pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Na pojedinim listovima tamne fleke, kao znak oboljenja papira. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni sa lijepo urađenim rozetama na koricama sa floralnim motivima. Preklop otkinut i zagubljen. Unutrašnja strana korica obložena ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije iz XVII stoljeća.

Na listu 238a pečat sa naznakom da je rukopis vakuf Ḥasan-ef. Bojo-zāde (Bojića).

5340. R-5553

مختصر القدوري
MUḪTAṢAR AL-QUDŪRĪ

Isto kao br. 5317.

Završetak ovdje (v. l. 179a) isti kao pod br. 5319.

L. 179; 14,5 x 9 (12 x 6); 13 redaka. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa*, vokalizovan, pisan tupim perom i sitnim slovima. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Tekst uokviren sa dvije crvene tanke linije. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Dvadesetak listova na početku dužinom gornjeg prereza dohvaćeno vlagom. Po marginama ima nešto komentara i interlinearnih bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Zadnji list originalnog prepisa zagubljen i naknadno dopisan rukom drugog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, novijeg datuma, obložen impregniranim platnom crne boje. Prilikom koričenja na početku i na kraju ubačen po jedan dodatni zaštitni list.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po pismu, mastilu i papiru, prepis je, najvjerovatnije, iz XVII stoljeća.

Na listu 1a bilješka da je vlasnik rukopisa bio Muḥammad al-Azharī nastanjen u al-'Ayniyyi.

دخل في ملك الفقير إلى ربّه الغنيّ محمّد. . .الأزهري القاطن بالعينيّة.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5341. R-8114

مختصر القدوري
MUḪTAṢAR AL-QUDŪRĪ

Isto kao br. 5317.

L. 162; 19,5 x 10,5 (13,5 x 5,5); 15 redaka. *Nasta'līq*, mjestimično vokalizovan, pisan oštrim perom i veoma vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Na početku dodana tri zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Prvi i posljednji list originalnog prepisa zagubljeni i naknadno prepisani rukom drugog prepisivača. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom, usljed čega su se na njima pojavile tamne fleke. Prva i posljednja laga listova odvojena od poveza. Tekst uokviren crvenom linijom. Još jedna crvena linija povučena po rubovima listova. Po marginama ima dosta komentara i interlinearnih bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez polukožni, originalan, obložen ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru i pismu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVII stoljeća.

Poklon porodice Muhameda-ef. Tufe iz Sarajeva.

5342. R-6009

مختصر القدوري
MUḪTAṢAR AL-QUDŪRĪ

Isto kao br. 5317.

L. 170; 20 x 14,5 (14 x 7,5); 13 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom, krupnim slovima i sa velikim proredom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi u prvoj i posljednjoj lagi dohvaćeni vlagom, razasuti i odvojeni od poveza. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih, pretežno, rukom drugog prepisivača. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Povez kožni, originalan, oštećen vlagom i crvotočinom, nevješto lijepljen i naknadno popravljan. Zadnja korica otkinuta i zagubljena. Na vanjskoj strani prve korice lijepo urađena rozeta u obliku baklave.

Na kraju djela (v. l. 170a) bilješka da ga je prepisao Muṣṭafā b. Isḥāq 1116/1704. godine.

كتبه مصطفى بن اسحق في سنة ١١١٦

Nema podataka o mjestu prepisa.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5343. R-7962

مختصر القدوري
MUḪTAṢAR AL-QUDŪRĪ

Isto kao br. 5317.

Na početku rukopisa nedostaje oko 15 listova.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوله. أوّل الموجود: باب قضاء الفوائت: ومن فاتته صلوة قضاها إذا ذكرها وقدّمها على صلوة الوقت إلاّ أن يخاف فوت صلوة الوقت فيقدّم صلوة الوقت ثمّ يقضيها. ومن فاتته صلوات رتّبها في القضاء كما وجبت في الأصل إلاّ أن تزيد الفوائت على ستّة صلوة(!) فيسقط التّرتيب فيها...

L. 97; 19,5 x 14 (14 x 9); 17 redaka. *Nasẖ*, pisan tupim perom, krupnim slovima. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi u pojedinim lagama razasuti i odvojeni od poveza. Po marginama ima nešto komentara i bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Na početku i na kraju rukopisa listovi dohvaćeni vlagom. Listovi sa kustodama.

Od nekadašnjeg polukožnog poveza sačuvana samo zadnja korica i dio hrbata. Prva korica i preklop otkinuti i zagubljeni.

Na kraju djela (v. l. 97b) bilješka da je njegov prepis završen u zadnjoj dekadi zul-kadeta, 1148/1736. godine.

تمّ الكتاب القدورى بعون الله في أواخر شهر ذي الحجّة بتاريخ سنة ثمان وأربعين ومائة وألف.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu prepisa niti o ranijim vlasnicima.

Za Gazi Husrev-begovu biblioteku poklonio Teufik-ef. Vareniković iz Travnika.

5344. R-2157

مختصر القدوري

MUḪTAṢAR AL-QUDŪRĪ

Isto kao br. 5317.

Završetak ovdje (v. l. 139b) isti kao pod br. 5319.

L. 142; 19,5 x 12,7 (14 x 7,5); 13 redaka. *Ta'līq*, pisan tupim perom i krupnim slovima. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na prvih 77 listova tekst uokviren crvenom linijom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Prve dvije lage listova razasute i odvojene od poveza. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom. Na marginama u prvoj polovini rukopisa ima dosta komentara i interlinearnih bilješki pisanih rukom istog prepisivača.Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom. Na koricama lijepo urađene rozete sa floralnim motivima, izlizane usljed dugotrajne upotrebe.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sa sigurnošću se može tvrditi da je rukopis prepisan prije 1151/1738. godine, jer iz te godine, na listu 131a, nalazimo bilješku sa imenom ranijeg vlasnika Muṣṭafā-oğlu 'Abdullāh. Ispod bilješke, na istom listu otisnuta dva pečata na kojima je čitljivo samo ime Muḥammad, najvjerovatnije, ime nekog od ranijih vlasnika.

5345. R-6646

مختصر القدوري

MUḪTAṢAR AL-QUDŪRĪ

Isto kao br. 5317.

L. 208; 21,5 x 14 (12,5 x 7); 13 redaka. *Nasẖ*, pisan nevještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Tekst na naslovnom listu uokviren sa po dvije, a na ostalim listovima jednom linijom crvene boje. Na početku sadržaj djela po poglavljima. Papir debeo, grub, hrapav, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Prve dvije lage listova razasute i odvojene od poveza. Dvadesetak posljednjih listova dužinom donjeg prereza dohvaćeno vlagom. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni, originalan, sa preklopom, dobro očuvan. Unutrašnja strana korica obložena ukrasnim ebro papirom.

Na listu 207a bilješka da je djelo prepisao 'Umar b. 'Abdullāh Čalabī b. al-Ḥāğğ Abū Bakr iz sela Loznik kod Visokog 1155/1742. godine.

تمّت هذه النّسخة الشريفة من يد الفقير عمر بن عبد الله چلبي بن الحاجّ أبو بكر عن قرية لوزنيك من ناحية قصبه، وسوقه غفر الله لهم ولوالديهم...لسنة خمس وخمسين ومائة وألف.

Ispod bilješke pečat prepisivača na kome se može pročitati ime 'Abduhū 'Umar.

Na istom listu na strani *b* bilješka da je ovaj rukopis 23. VII 1976. god. Eminu Islamovskom iz Struge poklonio Sulejman-beg Obrali iz sela Obre kod Kaknja, a ovaj kasnije Gazi Husrev-begovoj biblioteci u Sarajevu.

5346. R-7954

مختصر القدوري
MUḪTAṢAR AL-QUDŪRĪ

Isto kao br. 5317.

L. 101; 20 x 14 (14 x 9,5); 15 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom, mjestimično vokalizovan. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Većina listova dohvaćena vlagom, usljed čega su se na njima pojavile tamne i tamnožute fleke kao znak oboljenja papira. Po marginama ima nešto naknadno pisanih komentara, rukom drugog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, znatno oštećen vlagom i crvotočinom.

Na kraju rukopisa (l. 101b) bilješka da je njegovo prepisivanje završeno u mjesecu saferu 1155/1742. godine.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu prepisa niti ranijim vlasnicima.

5347. R- 6529

مختصر القدوري
MUḪTAṢAR AL-QUDŪRĪ

Isto kao br. 5317.

L. 140; 19,5 x 14 (15 x 9); 15 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i krupnim slovima. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim crvenim slovima. Na početku dat sadržaj djela po poglavljima. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom. Po marginama ima nešto komentara. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni sa preklopom, oštećen dužinom hrbata i preklopa.

Na kraju djela (v. l. 140a) bilješka sa puno grešaka da je njegovo prepisivanje završeno u srijedu, u mjesecu rebiul-ahiru 1162/1749. godine.

قد وقع الفراغ من تحرير هذه النّسخة الشّريف (!) في يوم الأربع (!) في وقت الضّحى من
شهر ربيع الآخر من سنة إثنى(!) وستّين وما (!) وألف.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu prepisa niti ranijim vlasnicima.

5348. R-5365

مختصر القدوري
MUḪTAṢAR AL-QUDŪRĪ

Isto kao br. 5317.

Nepotpuno na početku.

Početak ovdje (l. 3a):

ناقص في أوّله. أوّل الموجود: تطهير النّجاسة واجب من بدن المصلّي وثوبه والمكان الّذي
يصلّي عليه. ويجوز إزالة النّجاسة بالماء، وبكلّ مايع طاهر يمكن إزالتها كالخلّ وماء الورد، وإن
أصابت الخفّ بنجاسة لها جرم فجفّت فدلكه بالأرض جاز...

L. 190; 20 x 13,5 (15 x 6,5); 15 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom, krupnim slovima, sa velikim proredom i nevještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, naročito na početku i na kraju rukopisa. Po marginama ima nešto komentara i interlinearnih bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni, originalan, sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom, nevješto popravljan dužinom hrbata i preklopa. Unutrašnja strana preklopa presvučena ukrasnim ebro papirom. Na koricama lijepo urađene rozete u obliku baklave.

Na kraju djela (v. l. 190b) bilješka da ga je prepisao Munlā Nūḥ Ketḫoda 1167/1753. godine.

كاتب الحروف...منلا نوح كتخدا سنة ١١٦٧

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5349. R-2304

مختصر القدوري
MUḪTAṢAR AL-QUDŪRĪ

Isto kao br. 5317.

L. 165; 20,8 x 14,2 (14,5 x 8); 15-19 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom, dosta neujednačeno. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku četiri zaštitna lista sa raznim bilješkama na arapskom jeziku. Papir srednje debljine, glat, bijele, tamnobijele i žućkaste boje, sa dvije vrste vodenih znakova, evropskog porijekla. Na početku i kraju rukopisa po jedna laga listova dohvaćena vlagom i crvotočinom, razasuta i odvojena od poveza. Po marginama ima dosta komentara i nešto interlinearnih bilješki pisanih naknadno, rukom drugog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, teško oštećen vlagom i crvotočinom, naknadno lijepljen i nevješto popravljan.

Na kraju djela (v. l. 165a) bilješka da ga je za svoje potrebe prepisao 'Uṯmān b. Ibrāhīm u mjesecu zul-hidždžetu 1173/1760. godine.

تمّت من يد (العبد) الضّعيف المحتاج إلى رحمة الله تعالى في وقت الضّحى من شهر ذي الحجّة المعظّم سنة ثلث وسبعين ومائة وألف صاحب عثمان بن إبراهيم غفر الله لهما...

Na listu 1a krupnim slovima napisana bilješka da je rukopis vakuf Muderris-zāde.

وقف مدرّس زاده

5350. R-4984

مختصر القدوري
MUḪTAṢAR AL-QUDŪRĪ

Isto kao br. 5317.

L. 84; 21,5 x 15 (17 x 9); 20 redaka. *Nasḫ*, pisan nevještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Pojedine riječi nadvučene crvenom linijom. Na početku dat sadržaj djela po poglavljima. Papir debeo, grub, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski sa preklopom i kožnim hrbatom, oštećen vlagom i crvotočinom, prepukao dužinom hrbata.

Djelo se završava kolofonom u kome je data bilješka da ga je u mjesecu saferu 1177/1763. godine, prepisao Ibrāhīm b. Ṣāliḥ-aġā.

كاتب الحروف ابراهيم بن صالح آغا سنة سبع وسبعين ومائة وألف ماه مبارك صفر الخير...

5351. R-6504

مختصر القدوري
MUḪTAṢAR AL-QUDŪRĪ

Isto kao br. 5317.

L. 133; 22 x 15 (16,5 x 8,2); 17 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan krupnim slovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku lijepo urađen unvan sa floralnim motivima, bogato ukrašen zlatnom, crvenom, plavom i tirkiznom bojom. Na naslovnom listu tekst uokviren sa po dvije debele zlatne linije, ojačane sa vanjske strane sa dvije, a sa unutrašnje strane jednom tankom linijom crne boje. Na ostalim listovima tekst uokviren crvenom linijom. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. U prvoj i posljednjoj lagi listovi razasuti i odvojeni od poveza. U drugoj polovini rukopisa većina listova dohvaćena vlagom usljed čega su se na njima, kao znak oboljenja, pojavile tamne fleke. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez polukožni sa preklopom, oštećen dužinom hrbata i preklopa. Unutrašnja strana preklopa obložena ukrasnim ebro papirom.

Rukopis se završava kolofonom (v. l. 131a) u kome je data bilješka da ga je prepisao 'Umar b. Muṣṭafā Lubinlī (iz Ljubinja) u mjesecu srpnju 1181/1767. godine, u medresi Atmejdan (u Sarajevu).

كتبه الفقير عمر بن مصطفى لوبنلي في شهر سرين سنة ١١٨١ آت ميدان مدرسنده غفر الله له ولوالدينا ولجميع المؤمنين والمؤمنات.

Na prvom zaštitnom listu na strani *b* ime ranijeg vlasnika Munlā 'Uṯmān Baš-efendi Bābić-zāde. Na istom listu na strani *a* dva nečitljiva pečata ranijih vlasnika.

5352. R-7991

مختصر القدوري
MUḪTAṢAR AL-QUDŪRĪ

Isto kao br. 5317.

Završetak ovdje (v. l. 1a) isti kao pod br. 5319.

L. 95; 21,5 x 15,3 (15 x 8,5); 17 redaka. *Ta'līq*, pisan tupim perom i nevještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Papir debeo, hrapav, grub, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, usljed čega se na pojedinim listovima razlilo mastilo toliko da se tekst jedva može čitati. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Između listova ima dosta prljavštine, crvotočine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, oštećen vlagom i predugom izloženošću direktnoj svjetlosti ili blizini vatre, usljed čega su se korice deformisale.

Na kraju djela nečitko pisana bilješka iz koje se može pročitati jedino da se prepisivač zvao Ihlawnawī (Livnjak) i da je prepis završen 1185/1771. godine.

Na listu 1a bilješka krupnim slovima da je vlasnik rukopisa bio ʻUṯmān b. Muṣṭafā al-Yāyčawī (iz Jajca).

5353. R-5048

مختصر القدوري
MUḪTAṢAR AL-QUDŪRĪ

Isto kao br. 5317.

L. 120; 22 x 15 (14 x 9); 15 redaka. *Nasḫ*, pisan oštrim perom, sitnim slovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir debeo, grub, hrapav, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Po marginama ima dosta komentara i nešto interlinearnih bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, originalan, dobro očuvan.

Na kraju djela (v. l. 119b) bilješka da ga je prepisao Yūsuf Ḫawāğa b. ʻAlī Klūčlī (iz Ključa), u prvoj dekadi rebiul-ahira 1197/1783. godine.

وقد وقع الفراغ من كتابة هذه النّسخة الشّريفة ...كتبه (!) في أوائل ربيع الآخر سنة سبع وتسعين ومائة وألف...يوسف خواجه بن علي كلوچلي.

Na listu 1a bilješka krupnim slovima da je vlasnik rukopisa Ḥusayn b. al-Ḥāğğ Ibrāhīm Bosnawī Sanalī (iz Sanskog Mosta), porijeklom iz Ključa, a na zadnjem zaštitnom listu da je rukopis Samiji Lasić poklonio Džemal Vejzović, brijač iz Sanskog Mosta, 13. 12. 1936. god.

5354. R-6578

مختصر القدوري
MUḪTAṢAR AL-QUDŪRĪ

Isto kao br. 5317.

Na početku rukopisa nedostaje oko 15 listova.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوله. أوّل الموجود: وقال يوسف ومحمّد يجمع بينهما المفردُ، ثمّ يتوجّه إلى الموقف فيَقِفُ بِقُرْبِ جبل الرَّحمة، والعرفات كلّها موقفٌ إلاّ بطن عرنة، وينبغي للإمام أن يقف بعرفة على راحلته ويدعو ويعلّم النّاس المناسك...

L. 131; 18 x 12 (14,5 x 7); 13 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, po rubovima izlizani, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara i bilješki u vezi sa tekstom pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen vlagom i crvotočinom.

Na kraju djela (v. l. 131a) bilješka da je njegov prepis završio ʻAbdullāh b. Ḥāğī Aḥmad u mjesecu džumadel-ula 1199/1785. godine.

تمّ الكتاب بعون الله الملك المنّان عن يد(ال) عبد الفقير عبد الله بن حاجي أحمد...في جمادى الأولى سنة ١١٩٩

Poklon Udruženja Ilmije iz Tešnja.

5355. R-4704

مختصر القدوري
MUḪTAṢAR AL-QUDŪRĪ

Isto kao br. 5317.

L. 179; 20,5 x 13 (14 x 6); 15 redaka. *Nasḫ*, krupniji, pisan veoma vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Tekst na naslovnoj strani uokviren debelom linijom crvene boje. Na prva dva zaštitna lista dat sadržaj djela po poglavljima. Papir srednje debljine, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla.

Pojedini listovi po rubovima dohvaćeni vlagom. Između listova ima dosta crvotočine i ostataka od uginulih insekata. Po marginama ima dosta komentara i interlinearnih bilješki pisanih, uglavnom, rukom istog prepisivača. Pojedine riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski sa kožnim hrbatom, sa vanjske strane pocrnio usljed preduge izloženosti direktnoj svjetlosti ili blizini vatre.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru i pismu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na listu 1a dat lanac autorovih učitelja koji preko Ibn Mas'ūda seže sve do poslanika Muhammeda a.s.

Na listu 160a pečat ranijeg vlasnika sa imenom Ša'bān, a na listu 179a pečat drugog vlasnika sa imenom Yūsuf.

5356. R-805

مختصر القدوري

MUḤTAṢAR AL-QUDŪRĪ

Isto kao br. 5317.

L. 148; 19,5 x 14,5 (14 x 9); 13 redaka. *Nasḫ*, čitak, mjestimično vokalizovan. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara i nešto interlinearnih bilješki pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Dvadesetak listova na kraju rukopisa dohvaćeno vlagom usljed čega su se na njima, kao znak oboljenja, pojavile tamne fleke. Pojedini listovi oštećeni i nevješto popravljani. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom, odvojen od listova. Vanjska strana korica presvučena ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na listu 1a dvije bilješke o ranijim vlasnicima. Prva je namjerno izbrisana, a u drugoj se kaže da je vlasnik rukopisa 'Umar b. Hāšim koji ga je otkupio iz zaostavštine Aḥmada-ef. Uzūnī-ja (Uzunovića).

5357. R-6660

مختصر القدوري

MUḤTAṢAR AL-QUDŪRĪ

Isto kao br. 5317.

L. 163; 20 x 14 (13,5 x 8); 13 redaka. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa*, pisan tupim perom, dosta neujednačeno. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Dvije prve i posljednja lage listova razasute i odvojene od poveza. Dvadesetak listova na kraju rukopisa dužinom gornjeg prereza, do 5 cm dubine, dohvaćeno vlagom. Na prvih desetak listova po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom mjestimično oštećen crvotočinom. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na unutrašnjoj strani prve korice bilješka da je vlasnik rukopisa bio Mula Ramo iz sela Orahovica kod Goražda.

Za Gazi Husrev-begovu biblioteku poklonio Emin Islamovski iz Struge u Makedoniji.

5358. R-773

مختصر القدوري

MUḤTAṢAR AL-QUDŪRĪ

Isto kao br. 5317.

L. 129; 20 x 14,5 (14,5 x 7); 15 redaka. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa*, mjestimično vokalizovan. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Pojedine riječi nadvučene crvenom linijom. Na početku dat sadržaj djela po poglavljima. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Pojedini listovi lijepljeni i nevješto popravljani. Dvadesetak posljednjih listova dohvaćeno vlagom usljed čega su se na njima pojavile tamne fleke. Po marginama ima dosta komentara i nešto interlinearnih bilješki pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez polukožni, oštećen. Preklop otkinut i zagubljen.

Na listu 1a i na kraju djela (v. l. 129a) pečat sa natpisom 'Abduhū Muṣṭafā, najvjerovatnije, prepisivača ili ranijeg vlasnika. Nema podataka o mjestu niti godini prepisa. Sudeći po pismu, papiru i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

5359. R-2609

مختصر القدوري

MUḪTAṢAR AL-QUDŪRĪ

Isto kao br. 5317.

L. 99; 19 x 13 (14 x 6); 21 redak. *Ta'līq*, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku naknadno ubačena dva lista sa sadržajem djela po poglavljima. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Dužinom donjeg prereza do 10 cm dubine listovi dohvaćeni vlagom, usljed čega su se na njima, kao znak oboljenja, pojavile tamne fleke. Na vlagom dohvaćenim listovima tekst oštećen. Pojedini listovi lijepljeni i nevješto popravljani. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi 1-5 i 99 originalnog prepisa zagubljeni i naknadno dopisani na novijem papiru. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, odvojen od listova, naknadno popravljan i obložen ukrasnim papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po pismu i papiru, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na listu 97b ime H. Saliha Delalića b. Omera, najvjerovatnije ranijeg vlasnika.

5360. R-7992

مختصر القدوري

MUḪTAṢAR AL-QUDŪRĪ

Isto kao br. 5317.

L. 95; 20,2 x 13,2 (15,5 x 6,6); 17 redaka. *Ta'līq*, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst uokviren crvenom linijom. Još jedna crvena linija povučena po rubovima listova. Listovi razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Većina listova dohvaćena vlagom, usljed čega su se na njima pojavile tamne fleke. Na dvadesetak zadnjih listova mastilo se razlilo i tekst je toliko oštećen da se jedva može čitati. Po marginama ima nešto komentara i interlinearnih bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom. Unutrašnja strana preklopa obložena ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po pismu, papiru i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

5361. R-8135

مختصر القدوري

MUḪTAṢAR AL-QUDŪRĪ

Isto kao br. 5317.

Nepotpuno i na početku i na kraju.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوّله. أوّل الموجود: ويكره أن يصلّي المعذور الظّهر بجماعة يوم الجمعة وكذلك أهل السّجن. ومن أدرك الإمام يوم الجمعة صلّى معه ما أدرك وبنى عليها الجمعة، فإن أدركه في التّشهّد أو في سجود السّهو بنى عليها الجمعة عند أبي حنيفة وأبي يوسف رحمهما اللّه، وقال محمّد رحمه اللّه: إن أدرك معه أكثر الرّكعة الثّانية بنى عليها الجمعة وإن أدرك أقلّها بنى عليها الظّهر...

Završetak ovdje (l. 278b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: فإن وافق أحد العددين الآخر ضربت وفق أحدهما الآخر في جميع الآخر، ثمّ ما اجتمع في أصل المسألة كأربعة نسوة وأخت وستّة أعمام، فالسّتّة توافقت الأربعة بالنّصف فاضرب نصف أحدهما...

L. 278; 19,5 x 13 (14 x 7); 11 redaka. *Nasḫ*, krupan, mjestimično vokalizovan, pisan nevještom rukom, tupim perom i sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti, ispreturani i po rubovima dohvaćeni vlagom. Tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, oštećen vlagom i crvotočinom. Zadnja korica otkinuta i zagubljena.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po pismu, papiru i mastilu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz kolekcije Ismaila-ef. Selimovića, imama iz Zvornika.

5362. R-7958

مختصر القدوري
MUḪTAṢAR AL-QUDŪRĪ

Isto kao br. 5317.

L. 82; 21,5 x 16 (17 x 10); 19 redaka. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa*, pisan sitnim slovima, vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku dva zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Papir debeo, grub, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedine riječi nadvučene linijom crne boje. Listovi dužinom gornjeg prereza i hrbata do 7 cm dubine dohvaćeni vlagom, usljed čega su se na njima, kao znak oboljenja, pojavile tamne fleke. Između listova ima dosta prljavštine, crvotočine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom. Korice naknadno lijepljene i nevješto popravljane.

Na kraju djela, na listu 82a, bilješka da je prepis završen 1225/1810. godine. Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

Na prvom zaštitnom listu natpis *Šarena Džamija* i ime ranijeg vlasnika Omer Nurikić.

Za Gazi Husrev-begovu biblioteku poklonio prof. Tajib Nurikić iz Gračanice.

5363. R- 4732

مختصر القدوري
MUḪTAṢAR AL-QUDŪRĪ

Isto kao br. 5317.

L. 141; 20 x 14 (14,5 x 8,5); 15 redaka. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa*, mjestimično vokalizovan, pisan vještom rukom. Mastilo crno, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Na početku tri zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom usljed čega su se na njima pojavile tamne fleke. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez polukožni sa preklopom, oštećen crvotočinom i zubima glodara. Korice presvučene ukrasnim papirom.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 141b) u kome je data bilješka da ga je u zadnjoj dekadi mjeseca rebiul-ahira 1266/1850. godine, u kasabi Zvornik, prepisao Muḥammad b. Ṣāliḥ

قد وقع الفراغ من هذه النسخة الشريفة في أواخر شهر ربيع الآخر في يوم الثلثاء بيك ايكى يوز التمش التى ده. كتبه الفقير الحقير محمد بن صالح غفر الله له ولوالديه وأحسن إليهما واليه في قصبه ازوورنيق.

Ovaj primjerak prepisivač je, najvjerovatnije, prepisao za Munlā Sulaymān-a, jer je pored citirane bilješke svojom rukom zapisao:

بو كتابك صاحب ومالك منلا سليمان

(Vlasnik ove knjige je Munlā Sulaymān)

Rukopis je za Gazi Husrev-begovu biblioteku poklonio Omeraga Šehić iz Zvornika.

5364. R-7723

مختصر القدوري
MUḪTAṢAR AL-QUDŪRĪ

Isto kao br. 5317.

Djelo je nepotpuno na kraju.

Završetak ovdje (l. 130b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: وإذا استكملت الأخوات لأب وأمّ الثلثين سقطت الأخوات لأب إلاّ أن يكون معهنّ أخ لهنّ فيعصبهنّ. وأقرب العصابات البنون ثمّ بنوهم الأب الجدّ ثمّ بنو الأب ثمّ الإخوة ثمّ بنو الجدّ وهم الأعمام. وإذا استوى بنو أب في درجة فأوليهم من كان في أب وأمّ والإبن وابن الإبن والإخوة يقاسمون أخواتهم للذكر مثل حظّ الانثيين ومن عداهم ...

L. 130; 20 x 12,8 (15,6 x 7); 15 redaka. *Nasta'līq*, pisan tupim perom, krupnim slovima, vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Prva četiri lista originalnog prepisa zagubljena i naknadno dopisana. Tekst uokviren crvenom linijom. Papir tanak, glat, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom, razasuti, po lagama odvojeni od poveza i po rubovima izlizani. Na pojedinim listovima tamne fleke sa znakovima oboljenja papira. Na početku po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kartonski sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom. Vanjska strana preklopa obložena ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o godini, prepisivaču niti mjestu prepisa. Međutim, sa sigurnošću se može tvrditi da je prepis stariji od 1276/1859. godine, jer se na prvom i zadnjem zaštitnom listu nalaze dvije bilješke da je 1276/1859. godine vlasnik rukopisa bio ʻAlī'āġik-zāde (Alijagić)ʻAlī ef b. Munlā Āġān iz Mostara.

صاحب هذا الكتاب موستاري علي آغيك زاده علي أفندي بن منلا آغان ١٢٧٦

5365. R-7957

مختصر القدوري
MUḪTAṢAR AL-QUDŪRĪ

Isto kao br. 5317.

L. 171; 17,3 x 11,5 (13 x 6,5), 15 redaka. *Nasḫ*, pisan krupnim slovima, vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Na početku i na kraju rukopisa listovi do 3 cm dubine dohvaćeni vlagom, usljed čega su se na njima pojavile tamnožute fleke. Pojedini listovi nevješto lijepljeni i popravljani. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni. Korice poveza deformisane zbog duže izloženosti direktnoj svjetlosti ili blizini vatre.

Na listu 171b bilješka da je prepis ovog djela završio Munlā Ṣāliḥ b. al-Ḥāǧǧī Ṣāliḥ Seferović u mjesecu džumadel-ahiru 1290/1873. godine, u Travniku.

Iz Hadžijske (Hadži Vekil Harčove) džamije u Sarajevu.

5366. R-7392

مختصر القدوري
MUḪTAṢAR AL-QUDŪRĪ

Isto kao br. 5317.

L. 123; 20 x 15 (13,5 x 8,5); 15 redaka. *Nasḫ*, sitan, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Originalni prepis listova 6-14, 17-19, 21 i 123 zagubljen i umjesto njih ubačeni naknadno dopisani listovi. Papir srednje debljine, hrapav, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Naknadno dopisani listovi tanki, glat, bijele boje. Prva i zadnja laga listova odvojena od poveza. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom. Po marginama ima nešto komentara i interlinearnih bilješki pisanih rukom drugog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom. Preklop obložen ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu i godini prepisa niti o ranijim vlasnicima. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVII stoljeća, izuzev naknadno dopisanih listova, najvjerovatnije u XIX stoljeću.

5367. R-4156

مختصر القدوري
MUḪTAṢAR AL-QUDŪRĪ

Isto kao br. 5317.

Na početku nedostaje oko jedan list teksta.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوله. أوّل الموجود: وألقى إذا كان ملأ الفم والنّوم مضطجعًا أو متّكئًا أو مستندًا إلى شئ لو أزيل عنه لسقط والغلبة على العقل بالإغماء. والجنون والقهقهة في كلّ صلوة ذات ركوع وسجود. وفرض الغسل المضمضة والإستنشاق وغسل جميع البدن ...

Završetak ovdje (l. 128a) isti kao pod br. 5319.

L. 128; 20,2. x 14,5 (14,5 x 7,5), 15 redaka. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa*, mjestimično vokalizovan, pisan nevještom rukom, sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Prva i zadnja laga listova razasuta i odvojena od poveza. Većina listova, naročito na početku i kraju rukopisa, dohvaćena vlagom. Na kraju tri slobodna zaštitna lista. Listovi sa kustodama.

Povez kožni, teško oštećen vlagom, crvotočinom i dugotrajnom izloženošću direktnoj svjetlosti ili blizini vatre.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti vremenu prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije iz XIX stoljeća.

Za Gazi Husrev-begovu biblioteku poklonio Džumhur Zuko.

5368. R-6150

Zbirka (مجموع), 2

L. 231; 19,5 x 14,5 (13,5 x 7,5); 11 redaka. *Nasḫ,* mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, neporozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Listovi 1-59, 96 i 106-148 tanki, glat, bijele boje, a listovi 60-95, 97-105 i 149-231 debeli, hrapavi, tamnobijele i žućkaste boje, i jedni i drugi sa različitim vodenim znakovima, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, oštećeni i popravljani dužinom hrbata. Po marginama ima dosta komentara i interlinearnih bilješki. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, naknadno popravljan i obložen ukrasnim papirom.

1. L. 1a-224b

مختصر القدوري

MUḪTAṢAR AL-QUDŪRĪ

Isto kao br. 5317.

Na kraju djela (v. l. 224b) bilješka u kojoj se kaže da ga je prepisao izvjesni Muṣṭafā u prvoj dekadi mjeseca šabana 1056/1646. godine.

تمّت الكتاب بعون الله تعالى وتوفيقه على يد مصطفى المفتقر في أوائل شهر شعبان المعظّم سنة ستّ وخمسون (!) وألف.

Nema podataka o mjestu prepisa.

2. L. 225b-231a

كتاب الفرائض

KITĀB AL-FARĀ'IḌ

Naslov na početku djela crvenim krupnim slovima.

Kratka rasprava o diobi nasljedstva poznata još i pod nazivima فرائض شهاب الدّين i جواهر الفرائض. Napisao Šihābuddīn Abū Ḥāmid Muḥammad b.

Maḥmūd b. ‘Alī b. Abū Ṭālib, umro poslije 987/1579. godine (v. ar-Riyāḍ VI, str. 308).

Dobrača II, 937/3, 1855/1 i 1877/4; Ḥ. Ḫ. II, str. 1250; Brockelmann S II, 973/16; Köprülü II, 76/13 i III, 3/2

Početak (l. 225b):

أوّله: الحمد لله ربّ العالمين والصّلوة والسّلام... قال القاضي الإمام شهاب الدّين أبو حامد محمّد بن محمود بن علي بن أبي طالب قدّس الله روحه ونوّر ضريحه: إنّي عملت في الفرائض أصلاً مختصراً يهدي حفظه وفهمه إلى بيان نصيب كلّ وارث من إرثه...

Završetak (l. 231b):

آخره: **فصل:** مولى الموالاة يرث ممّن والاه وعاقله على أن يتوارثا ويرث أحدهما دون الآخر فهو على ما شرطا ولا يرث مع أقارب الميّت فالمال كلّه لبيت المال. تمّت بعون الله الملك المنّان.

Sudeći po rukopisu, prepisao isti prepisivač kao i pod br. 1 u ovoj zbirci.

Na listu 231a bilješka da je vlasnik rukopisa Muḥammad Ḥaqqī, a na listu 102b otisnut pečat, najvjerovatnije drugog vlasnika, sa imenom Ḥusayn. Na prvom zaštitnom listu imena još dvojice ranijih vlasnika: Salić Muhamed sa naznakom mekteb Rušdija, 1304/1886., i Repovac Ibrahim 1300/1882. godine. Druga bilješka je namjerno brisana.

5369. R-8158

شرح مختصر القدوري للمجهول

ŠARḤ MUḪTAṢAR AL-QUDŪRĪ LI AL-MAĞHŪL

Naslov na listu 1a هذا شرح قدوري

Kraći komentar na poznato fikhsko djelo *Muḫtaṣar al-Qudūrī* (v. br. 5317) od nama nepoznatog autora.

Početak (l. 1b):

أوّله: **كتاب الطّهارة:** الطّهارة في اللّغة عبارة عن النّظافة وفي الشّريعة عبارة عن غسل أعضاء مخصوصة. **قوله: يا أيّها الّذين آمنوا** يا حرف نداء أي منادى مفردها... **الّذين** اسم ناقص يحتاج إلى صلة وعائد **آمنوا** فعل فاعل قوله: **إذا قمتم إلى الصّلوة** معناه إذا أردتم القيام وأنتم محدثون...

Završetak (l. 69b):

آخره: وإن كان الخارج ربعًا جعلت كلّ سهم من سهام الورثة أربع حبّات، ولو كان الخارج من القسمة سهمًا ونصفًا بما قسمت إثنين وسبعين سهمًا على ثمانية وأربعين حبّةً يخرج لكلّ حبّة

سهمٌ ونصفٌ فقل لصاحبه سهم واحد من كلّ درهم حبّة وثلث وعلى هذا فَقِسْ. تمّت بعون الله الملك الوهّاب.

L. 69; 18,5 x 14 (14 x 10); 19 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan oštrim perom, nevještom rukom i sa dosta grešaka. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, grub, hrapav, tamnobijele boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Na početku 9 zaštitnih listova sa raznim dovama, mes'elama i bilješkama u vezi sa tekstom. Osnovni tekst naznačen riječima قوله pisanim crvenim mastilom. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom, prepukao dužinom hrbata i preklopa i odvojen od listova rukopisa.

Na kraju djela (v. l. 69b) bilješka da je njegov prepis završen u nedjelju u mjesecu saferu 851/1447. godine.

وقع الفراغ من نسخه في شهر صفر في وقت العصر يوم الأحد...سنة إحدى وخمسين وثمانمائة.

Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

Na unutrašnjoj strani prve korice bilješka da je vlasnik rukopisa bio Munlā 'Alī al-Ḥāǧǧ Ḥusayn-zāde.

صاحب ومالك منلا علي الحاجّ حسين زاده.

5370. R-6053

الجوهرة النّيِّرة

AL-ĞAWHARA AN-NAYYIRA

Naslov na listu 1a الجزء الأوّل من كتاب الجوهرة النّيِّرة.

Isto kao br. 5266/2.

Prvi svezak.

Završetak ovdje (l. 161):

ناقص في آخره. آخر الموجود: **كتاب الإباق** الإباق هو التّمرّد والإنطلاق وهو من سوء الأخلاق ورداءة الأعراق وردّه إلى مولاه إحسان...قوله: وإن أبق من الّذي ردّه فلا شئ عليه لأنّه أمانة في يده، لكن هذا إذا أشهد حين أخذه، وفي بعض النّسخ: فلا شئ له وهو صحيح لأنّه في معنى البايع من المالك ولهذا كان له أن يحبس الأبق حتّى يستوفي...

L. 161; 26,5 x 16,5 (18,5 x 12); 29 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom, u zbijenim redovima i vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, ispreturani i, usljed dugotrajne upotrebe, po rubovima izlizani. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Po marginama ima dosta komentara i interlinearnih bilješki pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Pojedini komentari pisani na listićima i uvezani zajedno sa osnovnim listovima rukopisa. Komentarisani tekst naznačen riječima قوله pisanim crvenim mastilom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Povez kartonski, novijeg datuma, obložen impregniranim platnom crne boje. Prilikom povezivanja, na početku i kraju rukopisa dodan po jedan zaštitni list.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i mastilu, prepis je, najvjerovatnije, iz XV stoljeća.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5371. R-4565

النّتف في الفتاوى

AN-NUTAF FĪ AL-FATĀWĀ

Naslov na trećem zaštitnom listu na strani *a* كتاب النّتف

Djelo o hanefijskom fikhu, poznato još i pod nazivima:

النّتف الحسان على مذهب أبي حنيفه النّعمان – النّتف الحسان في الفتاوى – النّتف الحسان – نتف الفتاوى

Ne zna se sasvim pouzdano ko je autor ovog djela. U nama dostupnoj literaturi kao mogući autori se navode 'Alī b. al-Ḥusayn b. Muḥammad as-Suġdī al-Ḥanafī, umro 461/1068. godine i Qāsim b. al-Ḥusayn al-Ġaznawī ad-Damrāǧī, Abū 'Abdullāh, umro 801/1398. godine. Iako sadrži rješenja za mnoga pravna pitanja, zbog čega ga neki katalozi ubrajaju u fetve, djelo je po svojoj formi bliže poznatim fikhskim djelima, pa smo ga i mi po uzoru na Dobraču (*v. Dobrača II, 968-971*) uvrstili u fikhska djela.

Kaḥḥāla VII, 79 i VIII 98; Ḥ. Ḫ. II, 1925; Şeşen (an-Nādira), 893, str. 479; A. M. I, 691; Brockelmann G II, 198 i S II, 270; Dobrača II, 968-971; Kairo I, 468

Početak (l. 1b):

أوله: الحمد لله ربّ العالمين، والعاقبة للمتّقين، ولا عدوان إلاّ على الظّالمين... كتاب المياه: إعلم أرشدك الله أنّ الما، على وجهين: مطلق ومقيّد. أمّا المطلق فعلى سبعة أوجه أحدها ما ينزل من السّما،، والثّاني ما يخرج من الأرض، والثّالث الراكد ...

Završetak (l. 184b):

آخره: كتاب السّبق: وهو يدور على ثلاث مسائل مسئلتان جائزتان ومسئلة فاسدة...وأمّا الفاسدة إذا قال رجل لرجل: إن سبقتني فلك كذا وإن سبقتك فعليك كذا، فهذه لا تجوز لأنّها تشبه القمار، وعن محمّد بن الحسين انّه قال: لا سبق إلاّ في خفّ أو حافر أو نصل وكان يجيز السّبق على الأقدام.

L. 241; 21 x 14,5 (15 x 7,5); 25 redaka. *Ta'līq*, pisan vještom rukom, oštrim perom, sitnim slovima i u zbijenim redovima. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Na početku sadržaj djela po poglavljima. Papir srednje debljine, glat, bijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pri kraju rukopisa, dužinom hrbata, listovi dohvaćeni vlagom. Po margimana ima nešto bilješki u vezi sa tekstom. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Povez polukožni sa preklopom, oštećen, prepukao dužinom hrbata i preklopa. Vanjska strana korica i preklopa obložena ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po pismu, papiru i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVII stoljeća.

Iz Odbora IZ Mostar.

5372. R-8170

النّتف في الفتاوى
AN-NUTAF FĪ AL-FATĀWĀ

Naslov na listu 1a كتاب النّتف الحسان على مذهب أبي حنيفة النّعمان

Isto kao br. 5371.

L. 278; 19 x 13,5 (14 x 7,5); 19 redaka. *Nasta'līq*, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Na početku tri zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara i bilješki u vezi sa tekstom pisanih rukom

istog prepisivača. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni, originalan, sa preklopom, dobro očuvan. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete u obliku baklave sastavljene iz kružića sa zvijezdom šestokrakom u sredini.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 278a) u kome je data bilješka da je njegov prepis završio Ibrāhīm b. Aḥmad b. al-Ḥāǧǧ ʽAli b. Ṣiyāmī 7. džumadel-evvela 1158/1745. godine.

قد وقع الفراغ من كتابة هذه النّسخة المباركة بحمد الله وحسن توفيقه نهار يوم الإثنين...سابع أيّام شهر جمادى الأوّل من شهور سنة ثمان وخمسين ومائة وألف...على يد...إبراهيم بن أحمد بن الحاجّ علي بن صيامي غفر الله له ولوالديه.

Iz kolekcije Muhameda-ef. Tufe iz Sarajeva.

5373. R-5334

المقدّمة الغزنويّة
AL-MUQADDIMA AL-ĠAZNAWIYYA

Djelo o obredoslovlju po hanefijskom mezhebu (*ʽibādāt*). Napisao Aḥmad b. Muḥammad b. Maḥmūd b. Sa'īd al-Ġaznawī, al-Kāšānī, umro 593/1197. godine. Djelo se sastoji od osam poglavlja (*bāb*).

Kaḥḥāla II, 156; Ahlwardt II, 1883; Brockelmann G I, 378 i S I, 649; Dobrača I, 152/3, str. 124 i II, 988/1; Zürich I, 76; az-Ẓāhiriyya II, 200-202; Tirana, 137, str. 105; Bratislava, 133; Ḥ. Ḫ. II, 1802

Početak (l. 1b):

أوله: الحمد لله الّذي عمّ البلاد بنعمته وارفاده، وخصّ العباد بهدايته وإرشاده، وخلق النّهار بأنواره واللّيل بسواده...أمّا بعد، فإنّي لمّا رأيت قصور همم النّاس في طلب العلم واشتغالهم بما لا يعنيهم ...أن أجمع لهم مختصراً نافعًا في العبادات ...

Završetak (l. 54a):

آخره: نسأل الله تعالى أن يوفّقنا على العمل بالعلم ويجعلنا من العاملين المخلصين ...ونسأل الله أن يختم لنا بالخير والسّعادة والشّهادة لفضله وجوده وكرمه إنّه ذو الفضل والإحسان والكرم والامتنان وصلّى الله على سيّدنا محمّد وآله الطّاهرين.

L. 54; 19,5 x 14 (17 x 9,5); 19 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan oštrim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i prljavštinom. Pojedini listovi popravljani i lijepljeni dužinom hrbata. Tekst uokviren crvenom linijom. Značajnije riječi nadvučene. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kožni, originalan, oštećen vlagom i crvotočinom, prepukao dužinom hrbata i po rubovima naknadno popravljan. Unutrašnja strana korica obložena ukrasnim papirom. Na koricama lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 54a) u kome je data bilješka da je njegovo prepisivanje završeno u ponoć, 1. ševvala 998/1590. godine.

تمّت تمام في أوّل شوّال المكرّم في وقت نصف اللّيل سنة ثمان وتسعين وتسعمائة.

Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

Na listu 1a namjerno izbrisana bilješka o ranijem vlasniku iz mjeseca ševvala 1083/1672. godine.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5374. R-6781

المقدّمة الغزنويّة

AL-MUQADDIMA AL-ĠAZNAWIYYA

Isto kao br. 5373.

L. 62; 19,5 x 12 (15,5 x 6,5); 19 redaka. *Ta'līq,* mjestimično vokalizovan, pisan oštrim perom, sitnim slovima i u zbijenim redovima. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Na početku i na kraju po tri zaštitna lista sa raznim bilješkama na arapskom jeziku, pretežno iz oblasti fikha. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, originalan, prepukao dužinom hrbata i odvojen od listova rukopisa. Preklop otkinut i uložen između zadnje korice i listova rukopisa.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 62a) u kome je data bilješka da je njegovo prepisivanje završio Ḥusayn b. Ṭīmurḫān u ponedjeljak u mjesecu ševvalu 1023/1614. godine.

تمّت هذه الرّسالة الشّريفة المسمّاة بمقدّمة الغزنوي بعون الله وحسن توفيقه في شهر شوّال في يوم الإثنين على يد العبد الضّعيف...حسين بن طيمرخان...من تاريخ سنة ثلث وعشرين وألف.

Iz kolekcije Ahmeda-ef. Tuzlića.

5375. R-6541

المقدّمة الغزنويّة

AL-MUQADDIMA AL-ĠAZNAWIYYA

Isto kao br. 5373.

L. 124; 20 x 12,2 (14 x 6); 13 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom, krupnim slovima i sa velikim proredom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Dužinom gornjeg prereza listovi dohvaćeni vlagom. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Po marginama ima nešto komentara pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih nsekata. Listovi sa kustodama.

Povez kožni, originalan, izlizan po rubovima usljed dugotrajne upotrebe.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 122a) u kome je data bilješka da je njegovo prepisivanje završio Faḍl b. Ǧa'far u zadnjoj dekadi mjeseca safera 1027/1618. godine.

وقد وقع الفراغ من تحرير هذه النّسخة الشّريفة اللّطيفة على يد العبد الضّعيف...فضل بن جعفر...في أواخر شهر صفر...تاريخ سنة سبع وعشرين وألف ١٠٢٧

Iz kolekcije Ismaila-ef. Selimovića, imama iz Zvornika.

5376. R-7350

المقدّمة الغزنويّة

AL-MUQADDIMA AL-ĠAZNAWIYYA

Isto kao br. 5373.

L. 67; 20 x 14 (14 x 9); 15 redaka. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, originalan, prepukao dužinom hrbata, oštećen vlagom i crvotočinom. Vanjska strana korica presvučena ukrasnim ebro papirom.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 67b) u kome je data bilješka da je prepis završen 1050/1640. godine. Nema podataka o prepisivaču, mjestu prepisa niti ranijim vlasnicima.

5377. R-5811

المقدّمة الغزنويّة

AL-MUQADDIMA AL-ĠAZNAWIYYA

Isto kao br. 5373.

Na početku nedostaje veći dio rukopisa.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوله. أوّل الموجود: وأخرجني من الظّلمات إلى النّور، نسئلك رضوانك والجنّة (ث) اللّهمّ أنت ثابت فثبّتني في طاعتك و لا تخرجني منها ثبّتني بالقول الثّابت في الدّنيا وفي الآخرة...

L. 35; 19,5 x 14 (14,5 x 8); 15 redaka. *Nasḫ,* mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i krupnim slovima. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom i po lagama razasuti. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez otkinut i zagubljen.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 35b) u kome je data bilješka da je njegov prepis završio Ibrāhīm b. Ibrāhīm al-Āqḥiṣārī (Pruščak) u srijedu u mjesecu ševvalu 1143/1731. godine.

قد وقع الفراغ من تسويد هذا الكتاب في شهر شوّال في يوم الأربعاء...سنة ثلث وأربعين ومائة وألف. كاتبه الفقير الحقير إبراهيم بن إبراهيم الآقحصاري غفر الله له ولوالديه...

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5378. R-8088

المقدّمة الغزنويّة

AL-MUQADDIMA AL-ĠAZNAWIYYA

Isto kao br. 5373.

L. 93; 20 x 14 (16 x 8,5); 13 redaka. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa,* mjestimično vokalizovan, pisan nevještom rukom sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, ispreturani, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, oštećen vlagom i crvotočinom, prepukao dužinom hrbata, odvojen od listova rukopisa.

Na kraju djela (v. l. 92b) bilješka da ga je prepisao Muḥammad b. Pāšo iz Šehovca, Šehovaca ili Šehovice (شيحوچه) 1171/1757. godine.

Iz Odbora IZ Travnik.

5379. R-7129

المقدّمة الغزنويّة

AL-MUQADDIMA AL-ĠAZNAWIYYA

Isto kao br. 5373.

L. 89; 17 x 11 (15 x 8,5); 13 redaka. *Nasta'līq,* mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Papir debeo, hrapav, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom. Na većini listova tamne fleke kao znak oboljenja papira. Pojedini listovi popravljani i nevješto lijepljeni. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, novijeg datuma. Korice presvučene impregniranim platnom crvene boje.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 84b) u kome je data bilješka da je njegovo prepisivanja završio 'Uṯmān b. Ḥasan b. Muḥammad u hanikahu Gazi Husrev-begove medrese u Sarajevu, u mjesecu rebiul-evvelu 1202/1787. godine.

حرّره الحقير عثمان بن حسن بن محمّد المحتاج إلى رحمة الله الجليل...سنة ١٢٠٢ ...تحرير شد في شهر سرايده خسرويك مدرسه سنده خانقاه...

Na zadnjih 5 lista razne bilješke i dove na arapskom i turskom jeziku.

Iz kolekcije Muharem-ef. Omerdića (v. pečat na unutrašnjoj strani korica).

5380. R-8089

المقدّمة الغزنويّة

AL-MUQADDIMA AL-ĠAZNAWIYYA

Isto kao br. 5373.

L. 56; 21,5 x 14,5 (15 x 9); 17 redaka. *Nasḫ,* mjestimično vokalizovan, pisan vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, po rubovima izlizani, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, oštećen vlagom i crvotočinom, prepukao dužinom hrbata i odvojen od listova rukopisa.

Na kraju djela (v. l. 56b) bilješka da ga je prepisao Muṭūn (!) Ḥusayn. Nema podataka o mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu na strani *b* namjerno izbrisana bilješka o ranijem vlasniku.

Na više mjesta pečat vakifa na kome se može pročitati ime Muṣṭafā.

Iz Odbora IZ Banja Luka.

5381. R-8120

المقدّمة الغزنويّة

AL-MUQADDIMA AL-ĠAZNAWIYYA

Isto kao br. 5373.

L. 101; 19,5 x 14 (14 x 9); 13 redaka. *Nasḫ,* mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom, krupnim slovima i nevještom rukom, sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Papir debeo, grub, hrapav, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Po marginama ima nešto komentara pisanih, pretežno, rukom drugog prepisivača. Prvi list originalnog prepisa zagubljen i umjesto njega, naknadno, dopisan drugi, novijeg datuma. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, originalan, izlizan i prepukao dužinom preklopa. Vanjska strana korica i preklopa obložena ukrasnim papirom.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 100b) u kome je data bilješka da je njegovo prepisivanje završio Mulā Ibrāhim. Godina prepisa je namjerno izbrisana.

Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz kolekcije Sakiba Spahića iz Stranjana kod Zenice.

5382. R-8090

Zbirka (مجموع), 2

L. 82; 19 x 14 (15 x 10); 15 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom, nevještom rukom, sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Na naslovnom listu tekst uokviren crvenom linijom. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, dohvaćen vlagom i crvotočinom, prepukao dužinom hrbata. Preklop otkinut i zagubljen.

1. L. 1b-81a

المقدّمة الغزنويّة

AL-MUQADDIMA AL-ĠAZNAWIYYA

Isto kao br. 5373.

Na kraju djela (v. l. 81a) bilješka da ga je prepisao ʿAbdulqadir Maḥmūd, u prvoj dekadi mjeseca rebiul-evvela 1026/1617. godine.

كتبه عبد القدير محمود في أوائل ربيع الأول سنة ستة وعشرين وألف.

2. L. 81a-82b

الفقه الأكبر

AL-FIQH AL-AKBAR

Isto kao br. 5287/3.

Početak ovdje (l. 81a):

أوله: هذا كتاب الفقه الأكبر من تصنيف الإمام الأعظم...أبي حنيفة نعمان بن ثابت الكوفي قال: أصل التّوحيد وما يصحّ الإعتقاد عليه، يجب أن يقول آمنت بالله وملائكته وكتبه ورسله واليوم الآخر والبعث بعد الموت والقدر خيره وشرّه...

Nepotpuno na kraju.
Završetak ovdje (l. 82b):

ناقص في آخره.آخر الموجود: وجميع أفعال العباد من الحركة والسّكون كسبهم على الحقيقة فالله تعالى خلقها وهي في مشيئته...

Prepisao isti prepisivač kao i pod br. 1 u ovoj zbirci.
Iz Odbora IZ Banja Luka.

5383. R-4488

Zbirka (مجموع), *3*

L. 131; 18,5 x 13,5 (14 x 6,5); 15 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom, nevještom rukom sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir debeo, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Tekst uokviren crvenom linijom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez kožni, originalan, sa preklopom. Na koricama lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

1. L. 1b-73a

المقدّمة الغزنويّة
AL-MUQADDIMA AL-ĠAZNAWIYYA

Naslov na početku krupnim slovima كتاب مختصر في علم الفقه للعبادات
Isto kao br. 5373.
Početak ovdje (l. 1b):

أوله: الحمد لله أحمده وهو بالحمد جدير، وأستنصره وهو نعم المولى و نعم النّصير...أمّا بعد، فإنّي لمّا رأيت قصور همم النّاس في طلب العلم واشتغالهم بما لا يعنيهم ...أن أجمع لهم مختصراً نافعًا في العبادات يستنصر به المبتدي ويستذكر به المنتهي...

Završetak ovdje (l. 73a):

آخره: نسأل الله تعالى أن يوفّقنا على العمل بالعلم ويجعلنا من العاملين المخلصين ..ونسأل الله أن يختم لنا بالخير والسّعادة والشّهادة لفضله وجوده وكرمه إنّه ذو الفضل والإحسان والكرم و الامتنان وصلّى الله على سيّدنا محمّد وآله الطّاهرين.

Za razliku od ostalih, u ovom primjerku je na kraju dodatak od oko dva lista koji počinje:

فصل في معرفة مناقب أبي حنيفة قال أحمد بن الصّلت سمعت أبا نعيم يقول: ولد أبو حنيفة سنة ثمانين ومات سنة مائة وخمسين وعاش سبعين سنة وكانت ولادته في عصر الصّحابة...

2. L. 77b-118a

مقدّمة أبي اللّيث في الصّلوة
MUQADDIMA ABŪ AL-LAYṮ FĪ AṢ-ṢALĀ

Naslov na početku (v. l. 77b) هذا مقدّمه، أبو اللّيث
Isto kao br. 5292.

3. L. 118b-131a

(باب شروط الصّلوة)
(BĀB ŠURŪṬ AṢ-ṢALĀ)

Naslov prema početku djela.

Kratka risala o namazu od nama nepoznatog autora. Ovo nije nijedna od nama, dosada, poznatih risala sa ovakvim naslovom. Moguće je da je ovo izvod o uslovima za namaz iz nekog opširnijeg fikhskog djela.

Početak (l. 118b):

أوله: باب شروط الصّلوة وما يتعلّق بها **منها** الوضوء، عند القدرة على الماء، أو التّيمّم عند عدم الماء، وفرضه أربعة: غسل الوجه مرّةً وهو ما بين منبت الشّعر وأسفل الذّقن وما بين الأذنين واليدين فرادى مرّةً بالمرفقين والرّجلين بالكعبين ومسح ربع الرّأس...

Završetak (l. 131a):

آخره: فمات إن استهلّ سمّى وغسل وصلّى، وإلاّ غسل وأدرج في خرقة ودفن ولم يصلّ عليه وندب المشي خلف الجنازة.

Cijelu zbirku prepisao je isti prepisivač, Ibrāhīm b. ʻAlī i to: prvo djelo u srijedu, u zadnjoj dekadi mjeseca šabana 1085/1674., a drugo i treće u prvoj dekadi mjeseca zul-hidždžeta 1085/1675. godine. (v. bilješke na listovima 73a, 118a i 131a).

Povez kožni, originalan, sa preklopom. Na koricama lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Na listu 1a bilješka da je vlasnik rukopisa 1205/1790. godine, bio Sayfuddīn Fahmī Ḫālidī

قد دخل في نوبة الفقير سيف الدّين فهمي خالدي سنة ١٢٠٥

Iz biblioteke Ulema medžlisa.

5384. R-8091

Zbirka (مجموع), *3*

L. 192; dimenzije listova, teksta, broj redaka, vrsta pisma i mastila različiti od jednog do drugog djela. Papir sa različitim vodenim znakovima, evropskog porijekla, različite boje i debljine od jednog do drugog djela. Listovi dohvaćeni vlagom, i crvotočinom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Sudeći po više vrsta različitog papira i rukopisa, djela su u dužem vremenskom periodu bila zasebno prepisana i naknadno zajedno uvezana u jednu zbirku. Većina listova sa kustodama.

Povez kartonski sa preklopom, novijeg datuma, obložen impregniranim platnom, dohvaćen vlagom.

1. L. 1b-82a

المقدّمة الغزنويّة
AL-MUQADDIMA AL-ĠAZNAWIYYA

Isto kao br. 5373.

2. L. 83a-83b

مصابيح السّنّة (قطعة)
MAṢĀBĪḤ AS-SUNNA (Qiṭ'a)

Kraći fragment iz hadiskog djela *Maṣābīḥ as-sunna* koji se odnosi na dženazu i obilazak bolesnika. Napisao al-Ḥusayn b. Mas'ūd b. Muḥammad al-Baġawī Abū al-Farā' umro 516/1122. godine.

Kaḥḥāla IV, 61-62; Ahlwardt II, 1280; Dobrača I, 453-467, str. 281-285; Bratislava, 41, str. 79; Köprülü I, 445-449, str. 229-230

Početak (l. 83a):

أوّله: **كتاب الجنازة**، باب عيادة المريض وثواب المرضى. قال رسول الله صلّى الله عليه وسلّم: أطعِمُوا الجائعَ وعُودُوا المريضَ وفُكّوا العانِيَ وقال، م: حَقُّ المسلم على المسلم خمسٌ: ردُّ السّلام وعِيادةُ المريضِ واتّباع الجنائز وإجابةُ الدّعوة وتشميت العاطس...

Završetak (l. 83b):

آخره: قال: يا ربِّ كيف أسقيكَ وأنت ربُّ العالمين؟ قال: استسقاك عبدى فلان فلم تسقه أما علمتَ أنّكَ لو سقيته وجدت ذلك عندي.

3. L. 84a-87a

المنبّهات على الاستعداد ليوم الميعاد
Al-MUNABBIHĀT 'ALĀ AL-ISTI'DĀD LI-YAWM AL-MĪ'ĀD

Pouke i savjeti na osnovu hadisa i mudrih izreka, vjersko-moralnog sadržaja. Napisao Aḥmad b. Muḥammad al-Ḥuǧrī, čija nam je biografija nepoznata. Ovo kratko djelo ima više verzija i u rukopisima se pripisuje raznim autorima. Sigurno je jedino da je napisano prije 885/1480. godine, jer iz te godine datira nama najstariji prepis (v. Kenderova, 135, str. 214).

Dobrača I, 534/4, str. 334; Ahlwardt VII, 8705-8706; Brockelmann G II, 69/34 i S II, 74; Kenderova, 135-137, str. 213-217; Fajić III, 2129/5 i 2292/1; Ḥ. Ḥ. II, 1848

Početak (l. 84a):

أوّله: كتاب المنبّهات ممّا صنّفه زين القضاة أحمد بن محمّد الحُجْرىُّ هذه المنبّهات على الإستعداد ليوم المعاد صنّفها صفىّ الدّين معتقداً للنّصح والوداد منها ما يكون مثنى ومنها ما يكون ثلاث إلى تمام عشرة. فأمّا ما يكون منها مثنى فمنه ما روى عن النّبىّ ،م أنّه قال: خصلتان لا شي، أفضل منهما الإيمان بالله والنّفع للمسلمين وخصلتان لا شي، أخبث منهما الشّرك بالله والاضرار للمسلمين...

Završetak (l. 87a):

آخره: يقول عزّ وجلّ: يا عبدي ستّة خصال منك وستّة خصال منّي. العبوديّة منك والرّبوبيّة منّي، الطّاعة منك والرّضا، منّي، والتّوبة منك والقبول منّي، والدّعا، منك والإجابة منّي، وقوله تعالى: **يا عبادِيَ الّذين أسرفوا على أنفسهم لا تقنطوا من رحمة الله إنّ الله يغفر الذّنوب جميعًا إنّه هو الغفور الرّحيم**.

Od 88-96 lista razne bilješke i dove na turskom i arapskom jeziku.

4. L. 96a-96b

بيان الأوقاف المنزّلة
BAYĀN AL-AWQĀF AL-MUNAZZALA

Naslov na početku هذا في بيان الوقف krupnim crvenim slovima.

Kratka risala o mjestima zastajanja prilikom čitanja Kur'ana od nama nepoznatog autora.

az-Ẓāhiriyya I, str. 131-132

Početak (l. 96a):

أوله: فالحقّ أنّ هذا لا يتجاوز البتّة، وإن وصل هذا الوقف فقد أخطأ ونقض الدّين. إنّ هذا الوقف في القرآن في خمسة عشر موضعًا الأوّل في سورة البقرة: **ولا خوف عليهم ولا هم يحزنون** وقف ويبتدئ **الّذين يأكلون الرّبا** الثّاني في سورة المائدة **وطعامكم حلّ لهم** وقف...

Završetak (l. 96b):

آخره: الرّابع عشر في سورة الدّهر **يدخل من يشاء** وقف ويبتدئ **والظّالمين** الخامس عشر في سورة ألهاكم **بسم الله الرّحمن الرّحيم** وقف ويبتدئ **ألهاكم**.

5. L. 97b-102a

التّبيان في معرفة تنزيل القرآن واختلاف عدد آيات القرآن على أقاويل القرّاء أهل البلدان
AT-TIBYĀN FĪ MA'RIFA TANZĪL AL-QUR'ĀN WA IḪTILĀF 'ADAD ĀYĀT AL-QUR'ĀN 'ALĀ AQĀWĪL AL-QURRĀ' AHL AL-BULDĀN

Naslov na početku crvenim slovima هذا ذكر منزلات القرآن

Djelo o povodima i redosljedu objavljivanja kur'anskih ajeta i broju pojedinih slova u Kur'anu. Napisao Abū Ḥafṣ 'Umar b. Muḥammad b. Ḥamad b. Abū al-Fatḥ al-'Aṭṭār čija nam je biografija nepoznata.

az-Ẓāhiriyya I, 69

Djelo je nepotpuno na početku.

Početak ovdje (l. 97b):

ناقص في أوله. أوّل الموجود: أوّل ما نزلت على النّبيّ عليه السّلام **فاتحة الكتاب**، ثمّ نزلت على النّبيّ عليه السّلام **اقرأ**، ثمّ نزلت على النّبيّ عليه السّلام **ياأيّها المدثّر**...

Završetak (l. 102a):

آخره: والواو خمسة وعشرون ألفًا وخمسمائة وستّ وثمانون واوًا، والهاء تسع عشر ألفًا وسبعون هاءً، واللاّم ألف أربعة آلاف وسبعمائة وتسعة...والياء خمسة وعشرون ألفًا وتسعمائة وتسع عشرة ياءً. والله أعلم وأحكم. تمّت تمام.

6. L. 102a-104a

بش وقت نمازوك نيتلري بياننده
BEŞ VAKIT NAMAZIN NIYETLERI BEYĀNINDA

Kratko djelo na turskom jeziku o nijetima pet dnevnih namaza, od nama nepoznatog autora. Naslov na početku krupnim crvenim slovima.

Početak (l. 102a):

أوله: أوّل صباح نمازينن نيت بودر نَوَيْتُ أنْ أُصَلّيَ لِلّهِ تَعَالَى سُنَّتَ الفَجْرِ مُسْتَقْبِلَ القِبْلَةِ اللّهُ أكْبَرُ. فرض نيت بودر نَوَيْتُ أنْ أُصَلّيَ...

Nepotpuno na kraju.

Završetak ovdje (l. 104a):

ناقص في آخره. آخر الموجود: ايكندي نمازينك دعاسي بودر: اَللّٰهُمَّ تَقَبَّلْ مِنَّا هٰذِهِ الصَّلٰوةَ وَاجْعَلْنَا(!) مَقْبُولاً وَلاَ تَجْعَلْنَا مَرْدُوداً(!) وَثَبِّتْ قُلُوبَنَاعَلَى دِينِكَ وَعَلَى طَاعَتِكَ وَعَلَى مِلَّةِ خَلِيلِكَ وَعَلَى سُنَّتِ نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

Na listovima 105a-111a razne bilješke i dove na arapskom i turskom jeziku.

7. L. 113b-176a

مجمع الجواهر
MAĞMA' AL-ĞAWĀHIR

Kratak priručnik na turskom jeziku (*ilmi-hal*) o islamskom vjerovanju (*'aqā'id*) i osnovnim vjerskim dužnostima (*'ibādāt*). Napisao Ḥasan b. Naṣūḥ ad-Dumnawī (Duvnjak) al-Bosnawī koji je živio i pisao u XVII stoljeću. Djelo je napisano u vidu pitanja i odgovora (*eger sorsalar - ğevāb ver kī*) po uzoru na druga slična djela poznata pod nazivom *Ğawāhir al-islām*.

Dobrača II, 1557; Šabanović, str. 210-211; Ždralović I, str. 199; al-Ğawhar, str. 60; Književni rad, 32

Početak (l. 113b):

أوله: الحمد لوليّه، والصّلوة على نبيّه محمّد وآله وصحبه أجمعين. وبعد، بو عبد ضعيف محتاج إلى ربّه الغنى حسن بن نصوح الدّمنوي – غفر الله له ولوالديه وأحسن إليهما وإليه – ايدربركون بعض اخوان ايله كتب مشهوره دن عقائده متعلق ودخي عبادته متعلق عربي مسائل مذاكره ايدركن بواثناء مذاكرده اخواندن بريسي لطفيله ايدوب ايندكه اكر بومسائلي لسان تركي اوزره...

Završetak ovdje (l. 176a):

آخره: اكر صور سلركه بر كمسه بر شيئدن اوتوري قربان اتمك نذر ايلسه زول قرباندن اهل وعياليله جائز ميدر جواب ويركه بركمسه قربان اتمكه نذر ايلسه اول قرباني الله رضا سيچون ذبح ايدوب جمله اتني اولشدرمك كركدر اندن اهل وعيالنه يدرمك جائز دكلدر الله اعلم بالصواب.

Na listovima 177b-192b razne dove na turskom i arapskom jeziku.

Na listu 176a bilješka da je djelo pod br. 7 u ovoj zbirci prepisao Ibrāhīm 1158/1745. godine. To je jedino mjesto u cijeloj zbirci gdje se spominje ime prepisivača i godina prepisa. Nema podataka o mjestu prepisa.

Iz kolekcije Alihodžić h. Muhameda iz Bile kod Travnika.

5385. R-8155

بداية المبتدى

BIDĀYA AL-MUBTADĪ

Djelo o hanefijskom fikhu. Napisao na arapskom jeziku ʻAlī b. Abū Bakr b. ʻAbdulğalīl al-Farğānī al-Marğīnānī al-Ḥanafī, Burhānuddīn, umro 593/1197. godine. Na njega je, kasnije, isti autor napisao opširni komentar pod nazivom *al-Hidāya fī al-Fiqh al-Ḥanafī* (v. br. 5386).

Kaḥḥāla VII, 45; Ahlwardt IV, 4487; az-Ẓāhiriyya I, str. 102; Tirana, 82, str. 65; Ḥ. Ḫ. I, 227-228; Köprülü I, 541, str. 268; Brockelmann G I, 377 i S I, 644; Dobrača II, 1001; Sarkīs II, 1839

Na početku nedostaje veći dio rukopisa.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوله. أوّل الموجود: **باب الإجارة الفاسدة** الإجارة تفسدها الشّروط كما تفسد البيع والواجب في الإجارة الفاسدة أجر المثل لا يتجاوز به المسمّى، ومن استأجر داراً كلّ شهر بدرهم فالعقد صحيح في شهر واحد فاسد في بقيّة الشّهور إلاّ أن تسمّى جملة شهور معلومة...

Završetak ovdje (l. 39b):

آخره: وإذا كان الأخرس يكتب كتابًا، أو يومئ إيماء تعرف به فإنّه يجوز نكاحه وطلاقه وبيعه وشراؤه، ويقتصّ منه وله، ولا يحدّ ولا يحدّ له، وإذا كان الغنم مذبوحةً وفيها ميتة، فإن كانت المذبوحة أكثر تحرّى فيها وأكل، وإن كانت الميتة أكثر أو تصفين لم يؤكل.

L. 39; 18,5 x 13,5 (12,5 x 9); 15 redaka. *Nasta'līq*, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima. Papir debeo, grub, hrapav, tamnobijele boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom, po rubovima izlizani, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Po marginama ima dosta komentara i interlinearnih bilješki pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski sa platnenim hrbatom.Vanjska strana korica obložena ukrasnim ebro papirom.

Na kraju djela (v. l. 39b) bilješka da je njegov prepis završen 890/1485. godine.

تمّ الكتاب بعون الله الملك الوهّاب...في تاريخ سنة تسعين وثمانمائة هجريّة.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu prepisa niti ranijim vlasnicima.

5386. R-6453

الهداية في الفقه الحنفي

AL-HIDĀYA FĪ AL-FIQH AL-ḤANAFĪ

Opširno djelo o hanefijskom fikhu. Napisao ʻAlī b. Abū Bakr b. ʻAbdulğalīl al-Farğānī al-Marğīnānī al-Ḥanafī, Burhānuddīn, umro 593/1197. godine. To je zapravo proširena prerada kraćeg djela zvanog *Bidāya al-Mubtadī* (v. br. 5385) od istog autora. Ovo je jedno od najpoznatijih djela hanefijskog fikha i na njega su napisani brojni komentari. Djelo je prevedeno na engleski jezik i štampano u Londonu 1791. godine. Prvo arapsko izdanje djela štampano je u Kalkuti 1234/1818. godine.

Kaḥḥāla VII, 45; Ahlwardt IV, 4488; az-Ẓāhiriyya II, 276-282; Ḥ. Ḫ. II, 2031; Köprülü I, 659; Brockelmann G I, 376 i S I 644; Şeşen, 191, str. 137-138; Bratislava, 55, str. 86; Dobrača II, 1001; Zürich I, 90

Komplet djelo u jednom svesku.

Početak (l. 1b):

أوله: الحمد لله الذي أعلى معالم العلم وأعلامه، وأظهر شعائر الشّرع وأحكامه، وبعث رسلاً وأنبياءً صلوات الله عليهم أجمعين إلى سبيل الحقّ هادين...وقد جرى على الوعد في مبتدأ

بداية المبتدي أن أشرحها بتوفيق الله شرحًا بكفاية المنتهى...تبنّيت فيه نبذاً من الإطناب وخشيت أن يهجر لأجله الكتاب فصرفت العنان والعناية إلى شرح آخر موسوم بالهداية...

Završetak (l. 360b):

آخره: ألا ترى أنّ أسواق المسلمين لا تخلو عن المحرّم والمسروق والمغصوب ومع ذلك يباح التّناول اعتماداً على الغال، وهذا لأنّ القليل لا يمكن الإحتراز عنه ولا يستطاع الإمتناع عنه فسقط اعتباره دفعًا للحرج كقليل النّجاسة وقليل الانكشاف بخلاف ما إذا كانا نصفين أو كانت الميتة أغلب لأنّه لا ضرورة.

L. 360; 28 x 17 (20 x 10); 19 redaka. *Nash*, pisan krupnim slovima, tupim perom i vještom rukom. Prvih deset listova originalnog prepisa zagubljeno i umjesto njih naknadno dopisani drugi. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, grub, tamnobijele boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom, razasuti, ispreturani i po lagama odvojeni od poveza. Na većini listova tamne fleke kao znak oboljenja papira. Između listova ima dosta prljavštine, crvotočine i ostataka od uginulih insekata. Po marginama ima dosta komentara i interlinearnih bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Pojedini listovi popravljani i nevješto lijepljeni. Listovi bez kustoda.

Povez kožni sa preklopom, oštećen vlagom i zubima glodara, odvojen od listova rukopisa. Na koricama lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu, mastilu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XV stoljeća.

Na listu 1a bilješka da je vlasnik rukopisa Muḥammad b. al-Ḥāǧǧ ʻUmar.1

Iz kolekcije Besima-ef. Korkuta.

5387. R-7057

الهداية في الفقه الحنفي

AL-HIDĀYA FĪ AL-FIQH AL-ḤANAFĪ

Isto kao br. 5386.

Drugi svezak

Početak ovdje (l. 1b):

أوّله: **كتاب الغصب**: الغصب في اللّغة أخذ الشّئ من الغير على سبيل التّغلّب للإستعمال فيه وفي الشّريعة أخذ مال متقوم محترم بغير إذن المالك على وجه يزيل يده حتّى كان استخدام

العبد وحمل الدّابّة غصباً دون الجلوس على البساط ثمّ إن كان مع العلم فحكمه المأثم والمغرم وإن كان من دونه فالضّمان لأنّه حقّ العبد فلا يتوقّف على قصده فلا إثم لأنّ الخطأ موضوع ...

L. 215; 28 x 17 (21 x 10,5); *Nash*, mjestimično vokalizovan, pisan krupnim slovima, tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Na početku dva zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Listovi 1, 44 i 100-112 originalnog prepisa zagubljeni i naknadno dopisani na novijem papiru, rukom drugog prepisivača. Papir debeo, hrapav, grub, tamnobijele boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom. Na većini listova tamne fleke kao znak oboljenja papira. Između listova ima dosta prljavštine, crvotočine i ostataka od uginulih insekata. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Pojedini listovi popravljani i nevješto lijepljeni. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Povez kožni sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom. Vanjska strana preklopa presvučena ukrasnim ebro papirom. Na koricama lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu, mastilu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XV stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu na strani *a* bilješke i imena ranijih vlasnika: Muḥammad b. Aḥmad, Muṣṭafā al-Ḫāliṣī, Yaḥyā al-Ḫulūṣī i ʻAbdullāh. Ispod bilješki drugog i četvrtog vlasnika otisnuti su i njihovi lični pečati.

Iz kolekcije Zufera-ef. Bešlića, muftije iz Goražda.

5388. R-5186

الهداية في الفقه الحنفي

AL-HIDĀYA FĪ AL-FIQH AL-ḤANAFĪ

Isto kao br. 5386.

Na početku nedostaje oko 60 lista teksta.

Početak ovdje (l. 1a):

أوّله: فيقدّر الموصوف المحذوف على حسب دلالة الحال فصار كأنّها قالت: اخترت الإختيار الأولى، فلو صرّحت بذلك كانت الطّلاق ثلثا(!) فكذا هنا والثّاني أنّها أتت بالتّرتيب فيما لا يليق به التّرتيب...وذلك لأنّ المرأة إنّما تصرّفت في الطّلاق بحكم التّمليك لأنّ الزّوج ملّكها ثلث تطليقات...

L. 240; 20 x 14 (15 x 8); 25 redaka. *Nasta'līq*, pisan oštrim perom, sitnim slovima, u zbijenim redovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dužinom hrbata i gornjeg prereza, do 5 cm dubine, dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, originalan, dohvaćen vlagom, izlizan, prepukao dužinom hrbata i odvojen od listova. Preklop otkinut i zagubljen.

Na kraju djela (v. l. 240a) bilješka da je njegov prepis završen 1070/1659. godine.

Iz kolekcije Muhameda Aganagića, trgovca iz Sarajeva (v. pečat na prvom zaštitnom listu na strani *a*).

5389. R-6377

الهداية في الفقه الحنفي
AL-HIDĀYA FĪ AL-FIQH AL-ḤANAFĪ

Isto kao br. 5386.

Drugi svezak

Početak ovdje (l. 1b):

أوله: البيع ينعقد بالإيجاب والقبول إذا كانا بلفظ الماضي مثل أن يقول أحدهما: بعت والآخر يقول: اشتريت لأنّ البيع انشاء تصرّف، والإنشاء يعرف بالشّرع والموضوع للاخبار قد استعمل فيه فينعقد به ولا ينعقد بلفظين أحدهما لفظ المستقبل بخلاف النّكاح...

Nepotpuno na kraju.

Završetak ovdje (l. 213a):

ناقص في آخره. آخر الموجود: باب ما يجوز ارتهانه والإرتهان به وما لا يجوز. قال: لايجوز رهن المشارع وقال الشّافعى ر ح يجوز ولنا فيه وجهان، أحدهما: ينبغي على حكم الرّهن فإنّه عندنا ثبوت يد الإستيفاء، وهذا لا يتصوّر فيما يتناوله العقد...ولهذا يصحّ الرّجوع في بعض الهبة ولا يجوز فسخ العقد في بعض الرّهنة ولا رهنة تمر على روس النّخيل دون النّخيل ولا زرع في الأرض دون الأرض...

L. 213; 20,5 x 14 (15,5 x 9); 27 redaka. *Nasta'līq*, pisan sitnim slovima, u zbijenim redovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom.

Na početku dva zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Papir debeo, hrapav, grub, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama i originalnom paginacijom.

Povez polukožni sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom. Vanjska strana korica i preklopa presvučena ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu, mastilu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVII stoljeća.

Iz kolekcije Besima-ef. Korkuta.

5390. R-8102

الهداية في الفقه الحنفي
AL-HIDĀYA FĪ AL-FIQH AL-ḤANAFĪ

Isto kao br. 5386.

Na početku nedostaje oko sedamdeset lista.

Početak ovdje (l. 7b):

ناقص في أوله. أوّل الموجود: وإن كان النّبى بعد ما استوفت به راحلته جاز ولكنّ الأوّل أفضل لما روى وإن كان منفرداً في الحجّ ينوي تلبية الحجّ لأنّه عبادة والأعمال بالنّيات والتّلبية ان يقول: لبّيك اللّهمّ لبّيك لبّيك لا شريك لك لبّيك إنّ الحمد والنّعمة لك والملك لا شريك لك...

L. 330; 20,5 x 14 (15 x 6,5); 27 redaka. *Nasta'līq*, pisan oštrim perom, sitnim slovima, u zbijenim redovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Prve dvije lage listova razasute i odvojene od poveza. Tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara i interlinearnih bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni sa preklopom, oštećen, prepukao dužinom hrbata i preklopa. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu, mastilu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz Odbora IZ Janja.

5391. R-5274

مختارات الهداية
MUḪTĀRĀT AL-HIDĀYA

Izbor iz opširnog fikhskog djela *al-Hidāya* (v. br. 5386). Izbor napravio 'Alī b. Aḥmad b. Muḥammad al-Ǧamālī al-Ḥanafī ar-Rūmī az-Zanbīlī, 'Alā'uddīn, umro 932/1526. godine.

Kaḥḥāla VII, 25; Ḥ. Ḫ. II, 1624; A. M. I, 742; Wiesbaden XII b1, 186, str. 151; Brockelmann G II, 431; i S II, 640-641

Početak (l. 2b):

أوله: اللّهمّ بحمدك البداية، وبهدايتك النّهاية، وبعنايتك الكفاية في الدّراية والرّواية...أمّا بعد، فإنّ أفقر عباد الله...علي بن أحمد الجمالي رحمه الله تعالى وأسلافه وحفظ بإحسانه أخلافه قال: لمّا وفّقني الله تعالى بلطفه لبيان أحكامه لعباده بالإفتاء، عمّا يستفتونه في الواقعات، والأنباء، بما يسئلون عنه في المشكلات...أردت أن يدوم هذا العمل، ولا ينقطع بحلول الأجل...فألّفت مختصراً مهذّباً محرّراً وجمعت فيه من المسائل ما كان مقرّراً وطالعت كتاب الهداية وتأمّلت في دلائل مسائلها...وسمّيته بمختارات الهداية ليطابق اسمه بمعناه...

Završetak (l. 127b):

آخره: **فصل في الشّهادات** لا يجوز شهادة الوصيّين بوصاية ثالث بدون دعواه كشهادة ابنين بوصاية رجل منكر...خلاف لو شهد الآخر للأوّل بوصيّة ثلث ماله وبخلاف ما لو شهد أحدهما للآخر بوصيّة ثلث ماله وشهد الآخر للأوّل مثل ذلك حيث لا يجوز. تمّت تمام.

L. 128; 20 x 13 (15 x 7); 21 redak. *Nasta'līq*, pisan tupim perom i veoma vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku tri zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Prva i zadnja laga listova dohvaćena vlagom, razasuta i odvojena od poveza. Po marginama ima nešto komentara i bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama i originalnom foćijacijom.

Povez polukožni, originalan, sa preklopom, izlizan dužinom hrbata i preklopa. Vanjska strana korica i preklop presvučeni ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Međutim, sa sigurnošću se može tvrditi da je prepis stariji od 1177/1764. godine, jer u jednoj bilješci na prvom zaštitnom listu stoji datum 15. zul-kade 1177/1764. godine.

في ١٥ ذي القعدة لسنة ١١٧٧

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5392. R-6378

مختارات الهداية
MUḪTĀRĀT AL-HIDĀYA

Naslov na prvom zaštitnom listu na str. a كتاب الهداية بالمختارات

Isto kao br. 5391.

L. 159; 21 x 13,5 (16 x 7,5); 19 redaka. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa*, mjestimično vokalizovan, pisan oštrim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima dosta bilješki i komentara u vezi sa tekstom pisanih rukom istog prepisivača. Na početku četiri, a na kraju dva zaštitna lista sa raznim bilješkama na arapskom i turskom jeziku. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, originalan. Preklop otkinut i zagubljen. Vanjska strana korica obložena ukrasnim ebro papirom.

Bilješka o prepisivaču i godini prepisa (v. l. 159b) namjerno izbrisana. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVII stoljeća.

Iz kolekcije Besima-ef. Korkuta.

5393. R-8107

نهاية الكفاية في دراية الهداية
NIHĀYA AL-KIFĀYA FĪ DIRĀYA AL-HIDĀYA

Naslov na prvom zaštitnom listu المجلّد الثّاني من شرح الهداية لتاج الشّريعة

Komentar na poznato fikhsko djelo *al-Hidāya* (v. br. 5386). Napisao na arapskom jeziku 'Umar b. Aḥmad b. 'Ubaydullāh al-Maḥbūbī al-Buḫārī al-Ḥanafī, Tāǧ aš-Šarī'a umro oko 672/1273. god.

Kaḥḥāla VII, 273; Ḥ. Ḫ. II, 2033; A. M. I, 787; Dobrača II, 1012; Brockelmann G I, 364 i S I, 644

Drugi svezak

Početak ovdje (l. 1b):

أوله: **كتاب البيوع**: البيع في اللّغة تمليك مال بمال، كذا في الشّرع ولهذا يقع على البيع والشّراء، قال: شعر إنّ الشّباب لذابح من باعه والشّيب ليس ببايعه مجاز والشّراء، والإشتراء

كذلك. قال الله تعالى: **ومن النّاس من يشتري نفسه ابتغاء مرضات الله** وقال: **وشروه بثمن بخس** أي باعوه...

Završetak ovdje (l. 302b):

آخره: كما لو اختلط موتى المسلمين بموتى الكفّار، فمن كانت به علامة المسلمين من الختان والخضاب وغيرهما يحكم بإسلامه ويصلّي عليه...وإن كانت الزّيت أكثر فلا بأس بأن...يباع ويدبغ به الجلود ثمّ يغسل، تمّ الكتاب.

L. 302; 24 x 16 (18 x 12); 25 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crnim mastilom. Prvih sedam listova pogrešno uvezano na početku rukopisa. Papir debeo, hrapav, grub, tamnobijele i žućkaste boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom. Listovi u prvoj i zadnjoj lagi razasuti i odvojeni od poveza. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Povez polukožni, sa preklopom, originalan, dohvaćen vlagom i crvotočinom, prepukao dužinom preklopa. Vanjska strana korica obložena ukrasnim ebro papirom.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 302b) u kome je data bilješka da je njegov prepis završio Maḥmūd b. Yūsuf b. Abū Bakr u subotu, 9. rebiul-evvela 728/1328. godine.

وقد وقع الفراغ عن كتابته بيد (ال) عبد الضّعيف محمود بن يوسف بن أبي بكر غفر الله له ولوالديه يوم السّبت تاسع عن شهر ربيع الأوّل من سنة ثمانية وعشرين وسبعمائة.

Na istom listu imena ranijih vlasnika: Muḥammad b. Sa‘d al-Ḥanafī i ‘Abdullāh b. Sa‘duddīn as-Sayyidī al-Ḥanafī.

Na unutrašnjoj strani prve korice bilješka da je vlasnik rukopisa bio Muḥammad b. Pīr Muḥammad al-Fanārī.

من كتب الفقير إلى الله الباري محمّد بن پير محمّد الفناري.

Na prvom zaštitnom listu na strani *a* bilješka da je vlasnik rukopisa Aḥmad b. Yūsuf b. Ḥasan.

Na naslovnom listu bilješka sa ličnim pečatom da je rukopis uvakufio al-Ḥāǧǧ Muḥammad-paša.

وقفت هذه النّسخة لله العلى الأعلى وأنا الفقير الحاجّ محمّد پاشا يسّر الله له من الخير ما يشاء.

Iz Odbora IZ Travnik.

5394. R-6060

النّهاية في شرح الهداية
AN-NIHĀYA FĪ ŠARḤ AL-HIDĀYA

Komentar poznatom al-Marġīnānī-jevu djelu *al-Hidāya* o hanefijskom fikhu (v. br. 5386). Napisao na arapskom jeziku al-Ḥusayn b. ‘Alī b. Ḥaǧǧāǧ as-Saġnāqī al-Ḥanafī, umro 710/1310. godine. Djelo je prvi put je štampano u Kalkuti 1249/1833. godine.

Kaḥḥāla III, 318; al-Ǧibūrī I, 1918-1921, str. 566-567; aẓ-Ẓāhiriyya II, str. 264; Şeşen, 192, str. 138; Köprülü I, 621-622, str. 301; Ḥ. Ḫ. II, 2032; Brockelmann G II, 116 i S II, 142

Drugi svezak

Nepotpuno i na početku i na kraju.

Početak ovdje (l. b):

ناقص في أوّله: أوّل الموجود: **كتاب الحجّ** قفّى الصّوم بالحجّ لأنّ كلاًّ منهما عبادة هجران عن المألوف. لكن في الصّوم هجران عن المألوف النّفسانيّ ونفس شئ داخليّ ومركّب من في الحجّ لهجران عن الأهل والوطن...

Završetak ovdje (l. 130b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: **كتاب الطّلاق** إعلم أنّ التّرتيب الوجوديّ يقتضي التّرتيب الوضعيّ. ثمّ الطّلاق شرّع لدفع قيد النّكاح...وبهذا الأمر يثبت الوجوب على عمر بأن يأمر ابنه بالمراجعة. فكيف يثبت وجوب المراجعة بقول عمر؟ قلنا: فعل النّائب كفعل المنوب فصار كالنّبيّ عليه السّلام أمر...

L. 130; 25 x 17 (19,5 x 14,5); 25 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom, sitnim slovima i u zbijenim redovima. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele i žućkaste boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i izlizani po rubovima. Na većini listova tamne fleke kao znak oboljenja papira. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski novijeg datuma, obložen impregniranim platnom crne boje.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i mastilu, prepis je, najvjerovatnije, iz XV stoljeća.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5395. R-8106

غاية البيان ونادرة الأقران في شرح الهداية
ĠĀYA AL-BAYĀN WA NĀDIRA AL-AQRĀN FĪ ŠARḤ AL-HIDĀYA

Naslov na listu 1a غاية البيان

Komentar na poznato fikhsko djelo *al-Hidāya* (v. br. 5386). Napisao na arapskom jeziku Qiwāmuddīn Amīr Kātib b. Amīr ʻUmar Amīr al-Ġāzī al-Fārābī al-Itqānī al-Ḥanafī, Abū Ḥanīfa, rođen 685/1286., umro 758/1357. godine.

Kaḥḥāla III, 4; Ahlwardt IV, 4492; Ḥ. Ḫ. II, 2033; A. M. I, 839; al-Ġibūrī I, 1606, str. 487; Şeşen, 219, str. 156; Brockelmann G II, 79

Početak (l. 1b):

أوله: الحمد لله الّذي ألهمنا طريق الهداية ومنهج الدّراية، والصّلاة والسّلام على أفضل
الرّسل الهادي إلى السّبيل محمّد الهاشمي خير الخلائق وآله وصحبه تاركي العلائق والعوائق
وأزواجه أمّهات المؤمنين ومحبّيه أجمعين...

Nepotpuno na kraju.

Završetak ovdje (l. 402b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: **فإن قلت:**الحديث محتمل متروك العمل بظاهره فلا يصحّ
الإحتجاج به..قلت: لا يسلم أنّه من باب ترك العمل بالظّاهر بل هو من باب التّخصيص...

L. 402; 26,5 x 17,8 (19 x 12,5); 31 redak. *Nasḫ tadwīnī*, pisan tupim perom u zbijenim redovima. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, grub, tamnobijele i žućkaste boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Prva i posljednja laga listova izlizana po rubovima i dohvaćena vlagom i crvotočinom. Komentarisani tekst citiran riječima قوله pisanim crvenim mastilom, a tekst komentara označen sa riječi قلت. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Između listova ima dosta prašine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama .

Povez kožni, originalan, oštećen vlagom i crvotočinom, popravljan dužinom hrbata. Preklop otkinut i zagubljen. Na koricama lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po pismu, papiru, mastilu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XV stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu i na listu 341b bilješka iz 1038/1628. godine da je vlasnik rukopisa Munlā Ibrāhīm b. Šākir b. ʻUmar Pitić iz Gradačca.

منلا إبراهيم بن شاكر بن عمر پطيك في سنة ١٠٣٨

Na listu 1a imena ranijih vlasnika: Maḥmūd b. Pīr Muḥammad al-Fanārī, Muḥammad b. Muḥammad b. al-Ḥāǧǧ Ḥasan, as-Sayyid Aḥmad b. Muṣṭafā i Aḥmad b. Ibrāhīm al-Bosnawī. Ispod bilješki posljednje dvojice vlasnika otisnuti su i lični pečati.

Iz Sivac medrese u Gradačcu.

5396. R-8105

العناية في شرح الهداية
AL-ʻINĀYA FĪ ŠARḤ AL-HIDĀYA

Naslov na listu 1a كتاب العناية شرح الهداية للعلاّمة أكمل الدّين

Komentar poznatom djelu o hanefijskom fikhu *al-Hidāya* (v. br. 5386). Napisao Akmaluddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Maḥmūd b. Aḥmad al-Bābartī, rođen 710/1310., umro 786/1384. godine. Djelo je dugo vremena služilo kao udžbenik u medresama. Prvi put je štampano u Kalkuti 1831. godine.

Kaḥḥāla XI, 298; Ahlwardt IV, 4493; Dobrača II, 1014; az-Ẓāhiriyya I, str. 496; Ḥ. Ḫ. II, 2035; Sarkīs I, 405; Köprülü I, 617-618; Şeşen, 202, str. 144-145; Brockelmann G I, 376 i S I, 645; O. M. I, 221-222; al-Ġibūrī I, 1596-1605, str. 484-486

Ovdje cjelovit.

Početak (l. 1b):

أوله: الحمد لله الّذي هدانا في البداية معرفة الهداية، ورعانا بعين العناية في النّهاية عن
الجهل والغواية...يقول العبد الفقير إلى رحمة ربّه الغنيّ محمّد بن محمود بن أحمد
الحنفي...أمّا بعد، فإنّ كتاب الهداية المبيّنة للهداية لاحتوائه على أصول الدّراية وانطوائه على
متون الرّواية...ولكن يعسر استحضاره...وكانوا يقترحون عند المذاكرة أن أختصره...وسمّيته
العناية لحصوله بعون الله والعناية...

Završetak (l. 745b):

آخره: فإن كانت ثلاثة أرباعه نجسًا وربعه طاهر يصلّي فيه، ولا يصلّي عريانًا بالإجماع،
فلمّا جازت صلاته فيه وهو نجس بيقين فلان يجوز بالتّحرّي حالة الإشتباه.

L. 745; 26,5 x 18 (21 x 12); 29 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom, sitnim slovima, u zbijenim redovima i veoma vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, bijele i tamnobijele boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Na početku i na kraju rukopisa listovi dohvaćeni vlagom, po rubovima izlizani, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Pojedini listovi lijepljeni i nevješto popravljani. Na prvom zaštitnom listu dat sadržaj djela po poglavljima. Po marginama ima nešto komentara pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Komentarisani tekst citiran sa riječima قوله pisanim crvenim mastilom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom paginacijom.

Povez kožni, originalan, dohvaćen vlagom i crvotočinom. Preklop otkinut i zagubljen. Na koricama lijepo urađene rozete sa floralnim motivima. Unutrašnja strana korica presvučena ukrasnim ebro papirom.

Na kraju djela bilješka (v. l. 745b) da je njegovo prepisivanje završio Muḥammad b. Aḥmad al-Ḥanafī iz Halepa, u petak, 8. ševvala 979/1572. godine.

تمّ الجزء الآخر من شرح الهداية للشّيخ أكمل الدّين الحنفي تغمّده الله برحمته ونفعنا والمسلمين بعلومه في الدّنيا والآخرة على يد...محمّد بن أحمد الحنفي مذهبًا والحلبي مولدًا...وكان الفراغ منه يوم الجمعة اليوم الثّامن من شهر شوّال من شهور سنة تسعة وسبعين وتسعمائة...

Na naslovnom listu bilješka sa ličnim pečatom da je rukopis uvakufio al-Ḥāǧǧ Muḥammad-paša.

وقفت هذه النّسخة لله العلى الأعلى وأنا الفقير الحاجّ محمّد پاشا يسّر الله له من الخير ما يشاء.

Iz Odbora IZ Travnik.

5397. R-6079

العناية في شرح الهداية

AL-ʻINĀYA FĪ ŠARḤ AL-HIDĀYA

Isto kao br. 5396.

Naslov na listu 1a الجزء الأوّل من شرح الهداية للشّيخ أكمل الدّين

Prvi i drugi dio u jednom svesku.

Početak kao pod br. 5396.

Završetak ovdje (l. 400b):

آخره: هذا آخر الجزء الثّاني من العناية في شرح الهداية ويتلوه الجزء الثّالث: كتاب البيوع...

L. 400; 30,5 x 20,5 (23 x 14); 37 redaka. *Nasḫ tadwīnī*, pisan nevještom rukom u zbijenim redovima. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom i krupnim slovima. Papir debeo, grub, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi mjestimično dohvaćeni vlagom. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom sa naznakom قوله na početku svakog citata. Po marginama ima nešto komentara pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kožni, originalan, sa preklopom, po rubovima izlizan i dohvaćen zubima glodara, prepukao dužinom hrbata. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Na kraju djela (v. l. 400b) bilješka da je njegovo prepisivanje završio Aḥmad b. ʻAbdulwāriṯ al-Manšāwī al-Ḥanafī u petak, 23. redžeba 1031/1622. godine.

فرغ من نسخه ...أحمد بن عبد الوارث المنشاوي الحنفي عامله الله بلطفه الخفي في يوم الجمعة المبارك ثالث (و) عشرين (من) شهر رجب الحرام من شهور سنة واحد(!) وثلاثين بعد الألف.

Na listu 1a bilješka da je vlasnik rukopisa ʻAbdurraḥmān al-Manzilāwī al-Ḥanafī iz Kaira.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5398. R-8103

وقاية الرّواية في مسائل الهداية

WIQĀYA AR-RIWĀYA FĪ MASĀʼIL AL-HIDĀYA

Poznato djelo iz islamskog prava (*fikha*). Napisao na arapskom jeziku Maḥmūd b. ʻUbaydullāh b. Ibrāhīm al-Maḥbūbī, Burhān aš-Šarīʻa, umro oko 673/1274. godine. Djelo je rađeno po uzoru na al-Marġīnānī-jevu *al-Hidāyu* (v. br. 5385). Pisac ga je posvetio svome unuku ʻUbaydullāhu (*al-Walad al-Aʻazz ʻUbaydullāh*), poznatijem pod nadimkom Ṣadr aš-Šarīʻa aṯ-Ṯānī, umro poslije 747/1346. godine.

Kaḥḥāla XII, 178; Ahlwardt IV, 4546; aẓ-Ẓāhiriyya II, 291-293; Tirana, 149, str. 115; Ḥ. Ḫ. II, 2020; Sarkīs II, 1199; Dobrača II, 1052; A. M. II, 406; Brockelmann G I, 377; Zürich I, 91; Şeşen, 195, str. 139; Bratislava, 56, str. 86-87

Početak (l. 1b):

أوّله: حمد من جعل العلم أجلّ المواهب الهنية وأسناها، وأعلى المراتب السّنيّة وأسماها، وأحسن ما يفتتح به الكلام...وبعد، فإنّ الولد الأعزّ عبيد الله صرف الله أيّامه...لمّا فرغ من حفظ الكتب الأدبيّة وتحقيق لطائف الفضل...

Završetak (l. 267b):

آخره: إن إمتدّ ذلك وعلم بإشارته فكذلك، وإلاّ فلا، وفي غنم مذبوحة، فيها ميتة هى أقلّ، تحرّى وأكل في الإختيار.

L. 267; 21 x 15 (13 x 8); 9-11 redaka. *Nasḫ tadwīnī*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom, sa velikim proredom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom i krupnim slovima. Na listu 1a dat sadržaj djela po poglavljima. Zadnjih dvanaest listova originalnog prepisa zagubljeno i naknadno dopisano rukom drugog prepisivača. Papir debeo, grub, hrapav, tamnobijele boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara i interlinearnih bilješki pisanih, pretežno, rukom drugog prepisivača. Neki od komentara pisani crvenim mastilom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, originalan, dohvaćen vlagom i crvotočinom, prepukao dužinom hrbata. Preklop otkinut i zagubljen. Vanjska strana korica presvučena ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i mastilu, prepis je, najvjerovatnije, iz XV stoljeća, izuzev posljednjih dvanaest listova koji su dopisani znatno kasnije, najvjerovatnije, u XVIII stoljeću.

Na prvom zaštitnom listu na strani *a* bilješka da je vlasnik rukopisa Muṣṭafā Muḥyī al-Baliġrādī (iz Beograda), a na listu 267b bilješka da je 1251/1835. godine vlasnik rukopisa bio Muṣṭafā b. Muḥammad. Ispod obje bilješke su otisnuti i lični pečati vlasnika.

Iz kolekcije Ismail-ef. Selimovića, imama iz Zvornika.

5399. R-6556

وقاية الرّواية في مسائل الهداية

WIQĀYA AR-RIWĀYA FĪ MASĀ'IL AL-HIDĀYA

Isto kao br. 5398.

L. 161; 17 x 11,5 (11,5 x 6,3); 13 redaka. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom i krupnim slovima. Na listu 1a dat sadržaj djela po poglavljima. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara i interlinearnih bilješki pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni, originalan, dohvaćen vlagom, prepukao dužinom hrbata, odvojen od listova. Preklop otkinut i zagubljen. Na koricama lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 160b i 161a) u kome je data bilješka da je njegovo prepisivanje završio Ḥasan b. Maḥmūd u petak, 1. rebiul-ahira 981/1573. godine u jednoj od medresa Sulejman-hana (u Istanbulu).

قد وقع الفراغ من تحريره يوم الجمعة في وقت الضّحى غرّة ربيع الآخر لسنة إحدى وثمانين وتسعمائة في إحدى مدارس سليمان خان على يد العبد الضّعيف الفقير إلى رحمة ربّه الغنى القوى حسن بن محمود غفر الله له ولوالديه...

Na listu 1a ime ranijeg vlasnika Muharem Čandić.

Iz Odbora IZ Prnjavor.

5400. R-5194

وقاية الرّواية في مسائل الهداية

WIQĀYA AR-RIWĀYA FĪ MASĀ'IL AL-HIDĀYA

Isto kao br. 5398.

Nedostaje veći dio teksta i na početku i na kraju rukopisa.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوّله. أوّل الموجود: **باب الحدث في الصّلوة** مصلّي سبقه الحدث توضّأ ولو بعد التّشهّد والإستيناف أفضل والإمام يجرّ الآخر مكانه ثمّ يتوضّأ ويتمّ ثمّه أو يعود كالمنفرد إن فرغ إمامه...

Završetak ovdje (l. 88b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: **باب السّلم** يصحّ فيما يعلم قدره وصفته كالمكيل والموزون مثمّناً والمذروع كالثّوب مبيّناً طوله وعرضه...

L. 89; 21 x 14 (11,5 x 7,5); 15 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom i krupnim slovima. Papir debeo, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i po rubovima izlizani. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara i interlinearnih bilješki pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, novijeg datuma, obložen impregniranim platnom crne boje.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i mastilu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVII stoljeća.

Na listtu 98b pečat ranijeg vlasnika na kome je čitljivo samo ime Ṣāliḥ.

5401. R-5053

شرح وقاية الرّواية في مسائل الهداية

ŠARḤ WIQĀYA AR-RIWĀYA FĪ MASĀ'IL AL-HIDĀYA

Komentar na poznato fikhsko djelo *Wiqāya ar-riwāya fī masā'il al-hidāya* (v. b. 5398). Osnovno djelo napisao je Maḥmūd b. ʻUbaydullāh b. Ibrāhīm al-Maḥbūbī, Burhān aš-Šarīʻa, umro oko 673/1274. godine, a ovaj komentar njegov unuk od kćerke ʻUbaydullāh b. Masʻūd b. Maḥmūd b. Aḥmad b. ʻUbaydullāh al-Maḥbūbī, poznatiji pod nadimkom Ṣadr aš-Šarīʻa aṭ-Ṭānī, umro poslije 747/1346. godine. Komentar je dugo vremena u školama služio kao udžbenik fikha i bio toliko popularan u naučnim krugovima da je često nazivan po svome autoru samo *Ṣadr aš-Šarīʻa*. Djelo je prvi put štampano u Kairu 1818. godine.

Kaḥḥāla VI, 246; Ahlwardt IV, 4548; az-Ẓāhiriyya I, 232-238; al-Ǧibūrī I, 1549, str. 472; Tirana, 110-112, str. 85-87; Köprülü I, 634 i III, 98; Ḥ. Ḫ. II, 2021; Sarkīs II, 1199; Dobrača II, 1067; Hasandedić, 345; Brockelmann G II, 214 i S II, 300-301

Početak (l. 1b):

أوله: الحمد لله ربّ العالمين، والصّلوة على خير خلقه محمّد وآله أجمعين. يقول العبد المتوسّل إلى الله تعالى بأقوى الذّريعة، عبيد الله بن مسعود بن تاج الشّريعة سَعَدَ جَدُّهُ وأنجح جِدُّهُ هذا حلّ المواضع المغلقة من وقاية الرّواية من مسائل الهداية الّتي ألّفها جدّي وأستاذي مولانا الأعظم ...برهان الشّريعة والحقّ والدّين محمود بن صدر الشّريعة...

Završetak (l. 167b):

آخره: **قلنا**: التّحرّي يصار إليه لدفع الحرج، وأسواق المسلمين لا تخلو عن المسروق والمغصوب والمحرّم، ومع ذلك يباح التّناول اعتماداً على الغالب.

L. 168; 24 x 17,5 (16,5 x 11,5); 23 retka. *Nasḫ,* mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom, sitnim slovima i u zbijenim redovima. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na listu 1a dat sadržaj djela po poglavljima. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, usljed čega su se na njima pojavile tamne fleke. Po marginama ima dosta komentara i nešto interlinearnih bilješki pisanih rukom istog prepisivača. List 16 originalnog prepisa zagubljen i naknadno dopisan rukom drugog prepisivača. Pojedini listovi izlizani i po rubovima popravljani. Listovi sa kustodama i naknadno upisanom folijacijom.

Povez kožni, ispucao usljed preduge izloženosti direktnom svjetlu ili blizini vatre.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 167b) u kome je data bilješka da je njegovo prepisivanje završio Rustam b. Sayyidī Aḥmad u mjesecu saferu 889/1484. godine.

تمّت كتابة هذا الكتاب الشّريف بعون الله الملك اللّطيف على يد الفقير الحقير...رستم بن سيّدي أحمد...بالشّهر المسمّى بالصّفر سنة تسع وثمانين وثمانمائة من الهجرة النّبويّة.

Na trećem zaštitnom listu na strani *b* ime bivšeg vlasnika Mustafā b. Yūsuf iz Varcar Vakufa (Mrkonjić Grada).

5402. R-8128

شرح وقاية الرّواية في مسائل الهداية

ŠARḤ WIQĀYA AR-RIWĀYA FĪ MASĀ'IL AL-HIDĀYA

Isto kao br. 5401.

Na početku nedostaje oko 90 listova.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوله. أوّل الموجود: **كتاب الإقالة** هى فسخ في حقّ العاقدين (ش) **الإقالة** هى فسخ في حقّ المتعاقدين بيع في حقّ غيرهما عند أبي حنيفة، فإن لم يمكن جعلها فسخًا في حقّهما يبطل، وفايده أنّه بيع في حقّ الثّالث انّه يجب الشّفعة بالإقالة فان الشّفيع ثالثهما ويجب الإستبرا. لأنّه حقّ الله تعالى فالله ثالثهما، وعند أبي يوسف بيع فإن لم يكن جعلها بيعًا يجب فسخه فإن لم يكن يبطل وعند محمّد عكس هذا...

L. 77; 27 x 18 (21,5 x 10,5); 29 redaka. *Nasta'līq*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom, sitnim slovima, u zbijenim redovima i vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, zaraženi, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara i interlinearnih bilješki pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Skraćenice izvora pisane crvenim mastilom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Povez kožni, originalan, sa preklopom, izlizan, oštećen vlagom i crvotočinom. Prva korica otkinuta i zagubljena. Na zadnjoj korici i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima. Rozeta na preklopu ukrašena zlatnom bojom.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 77b) u kome je data bilješka da je njegovo prepisivanje završio Yūsuf b. Muṣṭafā b. Ḥāğī Ṣādiq 861/1456. godine.

وقد وقع الفراغ من تحرير هذا الكتاب الشّريف على يد العبد الضّعيف المحتاج إلى رحمة
ربّه اللّطيف يوسف بن مصطفى بن حاجي صادق...سنة إحدى وستّين وثمانمائة.

Nema podataka o mjestu prepisa i ranijim vlasnicima.

5403. R-8082

شرح وقاية الرّواية في مسائل الهداية

ŠARḤ WIQĀYA AR-RIWĀYA FĪ MASĀ'IL AL-HIDĀYA

Isto kao br. 5401.

Na početku nedostaje dvadesetak listova.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوّله: أوّل الموجود: وجب على وليّهما التّعليم ولا ينبغي أن يتركا سدًى قال النّبيّ
عليه السّلام: مروا صبيانكم بالصّلوة إذا بلغوا سبعًا واضربوهم إذا بلغوا عشرًا...

L. 211; 21,5 x 15,5 (16 x 9); 23 retka. Nasḫ sa mješavinom ta'līqa, pisan tupim perom, sitnim slovima i u zbijenim redovima. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti, ispreturani, dohvaćeni vlagom i toliko oštećeni da su slijepljeni i u fazi raspadanja, naročito u prvoj i posljednjoj lagi. Tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara i nešto interlinearnih bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Listovi sa kustodama i naknadno upisanom folijacijom.

Bez poveza.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 210b) u kome je data bilješka da je njegovo prepisivanje završio Ḥasan b. Ḥusayn al-Fočawī 5. šabana 970/1563. godine u Foči.

قد وقع الفراغ من النّسخة الشّريفة المسمّى بصدر الشّريعة عن يد (ال) عبد الضّعيف
المحتاج إلى رحمة ربّه اللّطيف حسن بن حسين الفوجوي في بلدة فوچه في وقت الظّهر. جرى
ذلك وحرّر في خمس من شهر شعبان المعظّم سنة سبعين وتسعمائة.

Iz kolekcije Ismaila-ef. Selimovića, imama iz Zvornika.

5404. R-7063

شرح وقاية الرّواية في مسائل الهداية

ŠARḤ WIQĀYA AR-RIWĀYA FĪ MASĀ'IL AL-HIDĀYA

Isto kao br. 5401.

Nepotpuno na početku.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوّله. أوّل الموجود: فالمراد بالضّحوة الكبرى مُنْتَصَفُه، ثمّ لا بدّ أن تكون النّيّة
موجودةً في أكثر النّهار ويشترط أن يكون قبل الضّحوة الكبرى، وفي الجامع الصّغير بنيّة قبل
نصف النّهار..وفي مختصر القدوري إلى الزّوال، والأوّل أصحّ، وبنيّة مطلقة أو بنيّة نفل وأداء
رمضان بنيّة واجب آخر إلاّ في سفر أو مرض...

L. 190; 29 x 20,5 (21 x 12); 25 redaka. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa*, mjestimično vokalizovan, pisan vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima. Papir debeo, grub, hrapav, tamnobijele i žućkaste boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Listovi izlizani, po rubovima i dužinom hrbata dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Značajnije riječi nadvučene linijom crne boje. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama i naknadno upisanom folijacijom.

Povez polukožni sa preklopom, originalan, oštećen vlagom i crvotočinom, odvojen od listova rukopisa. Prva korica otkinuta i zagubljena. Vanjska strana zadnje korice i preklopa presvučena ukrasnim ebro papirom.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 190b) u kome je data bilješka da je njegovo prepisivanje završio 'Abdurraḥmān b. Ğum'a 12. ramazana 974/1567. godine.

وقد وقع الفراغ من تحرير هذا الكتاب بعون الله الملك الوهّاب على يد أضعف العباد عبد
الرّحمن بن جمعة غفر الله له ولوالديه وأحسن إليهما وإليه...في(ال) يوم الثّاني عشر من شهر
رمضان المبارك من شهور سنة أربع وسبعين وتسعمائة من الهجرة النّبويّة.

5405. R-6479

شرح وقاية الرّواية في مسائل الهداية

ŠARḤ WIQĀYA AR-RIWĀYA FĪ MASĀ'IL AL-HIDĀYA

Isto kao br. 5401.

L. 245; 19,5 x 14 (14,5 x 9); 21 redak. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa*, pisan tupim perom, u zbijenim redovima. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku dva zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst na naslovnom listu uokviren debelom zlatnom linijom ojačanom sa vanjske strane sa dvije, a sa unutrašnje jednom tankom linijom crne boje. Na ostalim listovima tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Povez kožni sa preklopom, originalan, dobro očuvan. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima, bogato ukrašene zlatnom bojom.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 244b) u kome je data bilješka da je njegovo prepisivanje završio Ḥasan u petak u zadnjoj dekadi mjeseca safera 1018/1609. godine.

قد وقع الفراغ من تحرير هذه النّسخة الشّريفة في أواخر صفر المظفّر في يوم الجمعة في وقت العصر في تاريخ الهجرة النّبويّة سنة ثمانية عشر وألف من يد (ال) عبد الضّعيف النّحيف حسن عفر الله تعالى ذنوبه وستر عيوبه..

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5406. R-8127

شرح وقاية الرّواية في مسائل الهداية

ŠARḤ WIQĀYA AR-RIWĀYA FĪ MASĀ'IL AL-HIDĀYA

Isto kao br. 5401.

Na početku nedostaje oko 90 listova.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوّله. أوّل الموجود: **كتاب المفقود** غايب لم يدر أثره حيّ في حقّ نفسه فلا تنكح عرسُهُ ولا يقسم ماله ولا تفسخ إجارته ويقيم القاضي من يقبض حقّه ويحفظ ماله ويبيع ما يخاف

فساده وينفق على ولده وأبويه وعرسه وميّت في حقّ غيره فلا يرث من غيره أي يوقّف قسطه من مال مورثه إلى تسعين سنة..

L. 210; 22 x 14,5 (16,5 x 8); 21 redak. *Nasta'līq*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom, sitnim slovima, u zbijenim redovima i vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi cijelom površinom dohvaćeni vlagom, zaraženi, u fazi raspadanja, razasuti, ispreturani i odvojeni od poveza. Tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara i interlinearnih bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Skraćenice izvora pisane crvenim mastilom. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni, sa preklopom, deformisan, oštećen vlagom, crvotočinom i predugom izloženošću direktnom svjetlu ili blizini vatre.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 207b) u kome je data bilješka da je njegov prepis završen 17. zul-hidždžeta 1044/1635. godine.

قد تمّ هذا الكتاب في اليوم السّابع عشر من ذي الحجّة الشّريفة لسنة أربع وأربعين وألف.

Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

5407. R-6350

شرح وقاية الرّواية في مسائل الهداية

ŠARḤ WIQĀYA AR-RIWĀYA FĪ MASĀ'IL AL-HIDĀYA

Isto kao br. 5401.

L. 344; 20,5 x 14 (15 x 7,5); 21 redak. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom, u zbijenim redovima. Mastilo crno, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku dva zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, po rubovima popravljani, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih, pretežno, rukom drugog prepisivača. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Listovi sa kustodama i naknadno upisanom folijacijom.

Povez kožni sa preklopom, originalan, po rubovima dohvaćen vlagom, odvojen od poveza. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 344a) u kome je data bilješka da je njegovo prepisivanje završio Ḥusayn b. Wā'iẓ 1085/1674. godine.

تمّت هذه النّسخة عن يد العبد الضّعيف النّحيف المحتاج إلى رحمة الله تعالى حسين بن
واعظ غفر الله له ولوالديه وأحسن إليهما وإليه سنة ١٠٨٥

Na istom listu (v. l. 344) bilješka pisana rukom istog prepisivača sa nešto opširnijim podacima da je prepis završio Ḥusayn b. Muḥammad al-Wā'iẓ an-Nawabādī u četvrtak prije podne u drugoj dekadi mjeseca zul-kadeta 1083/1673. godine (!).

تمّت بعون الله تعالى هذه النّسخة الشّريفة والمسائل اللّطفة المعابرة والمقبولة عند علماء،
الذّين عليهم رحمة (ال) ملك المبين عن يد العبد المذنب المحتاج حسين بن محمّد الواعظ
النّوبادي عليهم رحمة الباري سنة ثلاثة وثمانين وألف في يوم الخميس قبل الظّهر وقع في
أواسط ذي القعدة.

Na listu 1a bilješke dvojice bivših vlasnika: spomenutog prepisivača Ḥusayn b. Muḥammad Wā'iẓa i Šayḫ Muḥammada, muftije u Travniku.

- من كتب الفقير إليه سبحانه وتعالى حسين بن محمّد الشّهير بواعظ أفندي،
- استصحبه الفقير الشّيخ محمّد مفتي بمدينة تراونيك عفى عنه.

Iz kolekcije Besima-ef. Korkuta.

5408. R-8083

شرح وقاية الرّواية في مسائل الهداية

ŠARḤ WIQĀYA AR-RIWĀYA FĪ MASĀ'IL AL-HIDĀYA

Isto kao br. 5401.

L. 337; 19,7 x 13,5 (13 x 7,5); 17 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom, sitnim slovima i u zbijenim redovima. Mastilo crno, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na naslovnom listu lijepo urađen unvan u obliku kupole sa floralnim motivima, bogato ukrašen plavom, zlatnom i crvenom bojom. Na početku tri zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Na prva dva lista tekst uokviren debelom zlatnom linijom, ojačanom sa vanjske strane jednom debelom linijom plave boje, a sa unutrašnje strane sa po dvije tanke linije crne boje. Na ostalim listovima tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih, pretežno, rukom drugog prepisivača. Komentarisani tekst pisan crvenim mastilom. Listovi sa kustodama i naknadno upisanom folijacijom.

Povez kožni sa preklopom, originalan, po rubovima dohvaćen vlagom, odvojen od poveza. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete u obliku baklave.

Nema podataka o prepisivaču, godini niti mjestu prepisa. Sudeći po papiru, pismu, mastilu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVI stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu na strani *a* i na listu 1a bilješka da je rukopis za Elči Ibrahim-pašinu (Fejziju) medresu u Travniku 1289/1872. godine uvakufio Darwīš Muḥammad b. Muṣṭafā b. al-Ḥāğī Muṣṭafā b. al-Ḥāğī 'Alī b. Maḥmūd b. al-Ḥāğī 'Alī.

وقف هذه النّسخة الشّريفة لله العليّ الأعلى وسلّمها إلى حافظ الكتب في مدرسة ايلچي
إبراهيم پاشا ببلدة تراونيك سنة تسع وثمانين ومائتين وألف من هجرة من له العزّ والشّرف.

Ispod bilješke veliki ovalni pečat sa natpisom:

المحتاج إلى رحمة ربّه الغفور درويش محمّد بن مصطفى بن الحاجي مصطفى بن الحاجي
علي بن محمود بن الحاجي علي رحمهم الله تعالى سنة ١٢٨٩

Iz biblioteke Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

5409. R-8084

شرح وقاية الرّواية في مسائل الهداية

ŠARḤ WIQĀYA AR-RIWĀYA FĪ MASĀ'IL AL-HIDĀYA

Isto kao br. 5401.

L. 220; 17,5 x 12,5 (12,5 x 8); 21 redak. *Ta'līq*, pisan tupim perom, sitnim slovima, u zbijenim redovima i veoma vještom rukom. Mastilo crno, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Prvih osamnaest listova originalnog prepisa zagubljeno i naknadno dopisano rukom drugog prepisivača. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, usljed čega su se na njima, kao znak oboljenja, pojavile tamne fleke. Po marginama ima dosta komentara pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Povez polukožni, oštećen vlagom i crvotočinom.

Nema podataka o prepisivaču, godini niti mjestu prepisa. Sudeći po papiru, pismu i mastilu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVI stoljeća.

Na listu 1a bilješka da je rukopis 74. (vjerovatno 1174/1760 ili 1274/1857. godine) u Sarajevu od Ḥāğī Hāfiẓ-ef. Qā'uqčī-zāde kupio Ḥāfiẓ 'Abdulḥamīd Čawdār-zāde.

اشتريته بشراء صحيح في بلدة شهر مدينه، سراى من يد حاجي حافظ أفندي قاوْقچي زاده
وأنا الفقير الحقير چودارزاده عبد الحميد حافظ. سنة ٧٤

Iz kolekcije Hadži Jakuba Memića iz Novog Pazara.

5410. R-4465

شرح وقاية الرّواية في مسائل الهداية

ŠARḤ WIQĀYA AR-RIWĀYA FĪ MASĀ'IL AL-HIDĀYA

Isto kao br. 5401.

L. 254; 26 x 16,5 (18 x 8,5); 23 retka. *Ta'līq*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom, krupnim slovima i vještom rukom. Mastilo crno, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku dva zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Na prvih 119 listova tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez polukožni, oštećen vlagom, odvojen od listova rukopisa. Preklop otkinut i zagubljen. Vanjska strana korica obložena ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, godini niti mjestu prepisa. Sudeći po papiru, povezu, pismu i mastilu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVII stoljeća.

Na listu 1a bilješka da je djelo pročitao i njime se koristio Isḥāq b. Yūsuf Dallāl-zāde (Telalović).

طالع فيه واستفاد من معانيه العبد الفقير إلى الله الممجّد إسحق بن يوسف الشّهير بدلال
زاده أناله الله بالخير مراده ورحم آباءه وأجداده وجعله تحت لواء نبيّه.

5411. R-6346

Zbirka (مجموع), 3

L. 289; 20 x 13,5 (14,5 x 7); 21 redak. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa*, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku tri zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Tekst uokviren crvenom linijom. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kožni, dohvaćen vlagom, prepukao dužinom hrbata. Preklop otkinut i zagubljen. Na koricama lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

1. L. 1b-280b

شرح وقاية الرّواية في مسائل الهداية

ŠARḤ WIQĀYA AR-RIWĀYA FĪ MASĀ'IL AL-HIDĀYA

Isto kao br. 5401.

Na kraju djela (v. l. 280b) bilješka da je njegovo prepisivanje završio 'Īsā b. Mūsā 1055/1645. godine.

قد وقع الفراغ من هذه النّسخة الشّريفة عن يد (ال) عبد الفقير المعروف بالجرم والعصيان
عيسى بن موسى غفر الله له ولوالديه وأحسن إليهما في تاريخ سنة خمس وخمسين وألف.

2. L. 283a-283b

الأحكام الملخّصة في حكم ماء الحمّصة

AL-AḤKĀM AL-MULAḪḪAṢA
FĪ ḤUKM MĀ' AL-ḤIMMIṢA

Kratka risala o fikhskim propisima vezanim za vjersko pranje (abdest) koju je napisao Ḥasan b. 'Ammār b. 'Alī aš-Šurunbulālī al-Wafā'ī, Abū al-Iḫlāṣ, rođen 994/1585., umro 1069/1659. godine.

Ahlwardt III, 3638 i IV, 5002/4; Ḍayl I, 37; Brockelmann G II, 313/8 i S II, 431; Dobrača II, 1766; Kairo I, 400; Köprülü III, 142/2; Kaḥḥāla III, 265

Početak (l. 283a):

أوّله: الحمد لله الذي شرع لنا دينًا غير ذي عوج وكلّفنا بما لم يجعل علينا فيه من حرج
والصّلوة والسّلام على سيّدنا محمّد المبعوث رحمةً للعالمين...وبعد، فيقول...أبو الإخلاص
حسن الشّرنبلالي الحنفي...هذه نبذة يسيرة في جواب حادثة شهيرة سمّيتها الأحكام الملخّصة
في حكم الماء المحمّصة...

Završetak (l. 283b):

آخره: وذلك الماء الّذي شرب منه الكلب، بل يقول إنّه نجس ولا يطهر مستعمله إلاّ بالغسل سبعًا مع واحدة بالتّراب وإذا لم يَتَتَرَّبْ لا يطهر ولو غسله ألف مرّة بالماء فقط. وقد ذكرت في رسالتي الّتي سمّيتها بعقد الفرائد في بيان أحكام التّقاليد وذكرت فيها أنّ التّلفيق باطل بالإتّفاق على التّحقيق، فمن أراد ذلك فليراجعها، وهذا آخر ما تيسّر جمعه...

Prepisao isti prepisivač kao i pod br.1 u ovoj zbirci.

3. L. 286a-287a

مجالس الأبرار ومسالك الأخيار ومحائق البدع ومقامع الأشرار

MAĞĀLIS AL-ABRĀR WA MASĀLIK AL-AḪYĀR WA MAḤĀ’IQ AL-BIDA‘ WA MAQĀMI‘ AL-AŠRĀR

Fragment djela, zapravo samo njegovo 34. poglavlje pod naslovom *Mağlis ayyām an-naḥr wa naw‘uhū wa kayfiyya ḏabḥihī*. Napisao Aḥmad b. ‘Abdulqāhir ar-Rūmī al-Āqḥiṣārī, umro 1041/1631. godine.

Napomena: Izvori se ne slažu oko imena autora. Jedni navode da se zvao Aḥmad b. ‘Abdulqāhir ar-Rūmī (v. Kaḥḥāla I, 280 Brockelmann S II, 661-62), drugi Aḥmad b. ‘Abdulqādir ar-Rūmī (v. az-Ziriklī I, 153 i Fajić III, 2255), treći Aḥmad b. Muḥammad al-Āqḥiṣārī ar-Rūmī (Kaḥḥāla II, 83 i A. M. I, 157), a četvrti samo Šayḫ Aḥmad ar-Rūmī (v. Ahlwardt VII, 8845, Flügel III, 1652 i Ḥ. Ḫ. II, 1590).

Kaḥḥāla I, 280 i II, 83; Ahlwardt VII, 8845; Ḥ. Ḫ. II, 1590; az-Ziriklī I, 153; Brockelmann S II, 661-662; O. M. I, 26; Flügel III, 1652; Dobrača II, 1645; Fajić III, 2255; A. M. I, 157

Početak ovdje (l. 286a):

ناقص في أوله. أوّل الموجود: عن عائشة رضى الله عنها وعن أبيها عن النّبىّ صلى الله عليه وسلّم أنّه قال: ما عمل ابن آدم من عمل يوم النّحر أحبّ إلى الله تعالى من هراقة الدّم وإنّه ليأتي يوم القيمة بقرونها وأشعارها وأظلافها وإنّ الدّم ليقع من الله تعالى بمكان قبل أن يقع على الأرض فطيّبوا بها نفسًا...

Završetak ovdje (l. 287a):

ناقص في آخره. آخر الموجود: والرّابع ممّا يجبّ على المكلف في هذا اليوم الصّلوة. لكن يستحبّ للرّجل يوم العيد السّواك والإغتسال والتّطييب إلى آخر ما ذكرناه في صلوة الفطر.

Prepisao isti prepisivač kao i pod br. 1 i 2 u ovoj zbirci.

Iz kolekcije Besim-ef. Korkuta.

5412. R-8108

توفيق العناية في شرح وقاية الرّواية

TAWFĪQ AL-‘INĀYA FĪ ŠARḤ WIQĀYA AR-RIWĀYA

Naslov na listu 1a كتاب التّوفيق شرح الوقاية

Komentar na poznato fikhsko djelo *Wiqāya ar-riwāya fī masā’il al-hidāya* (v. br. 5401). Napisao na arapskom jeziku Ğunayd b. Šayḫ Sandal al-Ḥanafī, čija nam je biografija nepoznata.

Ḥ. Ḫ. II, 2020-2021; Dobrača II, 1111; al-Ğibūrī I, 1302, str. 405; Brockelmann S I, 648

Početak (l. 1b):

أوّله: الحمد لله الّذي استأثر الأوّليّة والآخريّة بالقدم وسمّى كلّ شئ سواه بالحدوث عن العدم، وشرع الشّرع دينًا رضيًا ونورًا مضيًا لخير الأمم...وبعد، يقول العبد الفقير إلى ربّه الخفى جنيد بن شيخ سندل الحنفي...

Završetak ovdje (l.196b):

آخره: ولهذا إنّ أسواق المسلمين لا تخلو عن المحرّمات، ومعنى ذلك يباح التّناول اعتمادًا على الغالب على الإنفراد لتعذّر التحرّز عن القليل وهنا وجه التّحرّي معه فيكون حلّ التّناول أولى.

L. 198; 26 x 18 (22 x 14); 27 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Na početku dva zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Papir debeo, hrapav, tamnobijele i žućkaste boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Na početku rukopisa listovi dohvaćeni vlagom i po lagama odvojeni od poveza. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Komentarisani tekst naznačen riječima قوله pisanim crvenim mastilom. Između listova ima dosta prašine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Povez polukožni, originalan, sa preklopom, dohvaćen crvotočinom i izlizan dužinom hrbata i preklopa. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima. Vanjska strana preklopa presvučena ukrasnim ebro papirom.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 196b) u kome je data bilješka da je njegovo prepisivanje završio Mūsā b. Ṣāliḥ b. Šukrān u ponedjeljak, na kraju mjeseca zul-hidždžeta 882/1478. godine.

تمّ الكتاب بعون الله الملك الوهّاب على يد العبد الضّعيف النّحيف المحتاج إلى رحمة ربّه اللطيف موسى بن صالح بن شكران، غفر الله له ولوالديه وأحسن إليهما وإليه...وقد وقع الفراغ

عن هذه النّسخة في آخر شهر المبارك ذي الحجّة يوم الإثنين في وقت الضّحى تاريخ سنة إثنى وثمانين وثمانمائة.

Na listu 198 kraći traktat o odabranosti mjeseca šabana od nama nepoznatog autora. Traktat je prepisan naknadno, 1074/1663. godine, rukom drugog prepisivača.

Iz Odbora IZ Travnik.

5413. R-7719

التّطبيق في شرح وقاية الرّواية

AT-TAṬBĪQ FĪ ŠARḤ WIQĀYA AR-RIWĀYA

Naslov krupnim slovima na listu 1a حاشية صدر الشّريعة المسمّى بالتّطبيق

Komentar na poznato fikhsko djelo *Wiqāya ar-riwāya fī masā'il al-Hidāya* (v. br. 5401). Napisao na arapskom jeziku Qāsim b. Sulaymān an-Naykadī, umro 970/1563. godine.

Kaḥḥāla VIII, 103; Ḥ. Ḫ. II, 2021; A. M. I, 832

Prvi svezak

Početak (l. 1b):

أوّله: الحمد لله لكلّ أفعاله فهي جميلة في البداية والنّهاية، وأشكره على ما أنعم علينا فهي جزيلة من الهداية والوقاية، والرّضا بأقضيّته فهي حميدة في التّوفيق والعناية، والمدح لكلّ صفاته فهي جليلة عرج بها عالمها معراج الدّراية...أمّا بعد، ولمّا كان علم الفقه بين العلوم جليل الشّأن...لا سيّما بين شروحه شرح صدر الشّريعة...فشرحتهما أثناء اشتغالي بمجاورة الطّلبة في المدرستين شرحًا يحوي على تحرير المسائل وتقرير الدّلائل...وسمّيته بالتّطبيق...

Završetak (l. 152b):

آخره: كذا في الهداية اقتدوا متحلّقين حولها وبعضهم أقرب من إمامه إليها جاز لمن ليس في جانبه لأنّ التّقديم والتّأخير إنّما يظهر عند اتّحاد الجانب لأنّهما من الأمور الإضافية فيشترط اتّحاد الجهة فإذا لم يتّحد لم يقع التّقدّم والتّأخّر ويجوز الصّلوة لوجود المجوّز. كتاب الزّكوة تمّ الجلد الأوّل.

L. 153; 21 x 14 (14 x 7,5); 21 redak. *Nasta'līq*, pisan tupim perom i veoma vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku jedan zaštitni list sa sadržajem djela po poglavljima. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Posljednje dvije lage listova dohvaćene vlagom, usljed čega su se na njima, kao znak oboljenja papira, pojavile tamne fleke. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Listovi sa kustodama i naknadno, crvenim mastilom, dopisanom folijacijom.

Povez kartonski, oštećen vlagom i crvotočinom. Korice i sa vanjske i sa unutrašnje strane obložene ukrasnim papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, mastilu, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na listu 1a imena ranijih vlasnika: Yaḥyā b. Ḥusayn i Ḫiḍr b. Sinānuddīn. Ispod bilješke prvog vlasnika je otisnut i njegov lični pečat.

5414. R-6699

Zbirka (مجموع), *3*

L. 162; 25 x 19 (18 x 11); 26-30 redaka. *Nasta'līq*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom, sitnim slovima i vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Komentarisani tekst citiran riječima قوله pisanim crvenim mastilom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara i bilješki u vezi sa tekstom. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, oštećen vlagom i crvotočinom, prepukao dužinom hrbata. Korice po rubovima izlizane.

1. L. 1b-147a

حاشية على شرح وقاية الرّواية في مسائل الهداية

ḤĀŠIYA 'ALĀ ŠARḤ WIQĀYA AR-RIWĀYA FĪ MASĀ'IL AL-HIDĀYA

Naslov na prvom zaštitnom listu na strani a حاشية على صدر الشّريعة

Glosa na poznato djelo iz islamskog prava *Wiqāya ar-riwāya fī masā'il al-hidāya* (v. br. 5401) koje je kao komentar na al-Marġīnānījevu *al-Hidāyu* (v. br. 5386) napisao Maḥmūd b. 'Ubaydullāh b. Ibrāhīm al-Maḥbūbī, Burhān aš-Šarī'a, umro oko 673/1274. godine. Glosu je napisao Aḥmad b. Yaḥyā b. Muḥammad al-Harawī, Sayfuddīn, poznat još i pod nadimkom Ḥafīd at-Taftāzānī (at-Taftāzānī-jev unuk), umro 916/1481. godine.

Kaḥḥāla II, 205-206; Ḥ. Ḫ. II, 2023; A. M. I, 138

Početak (l. 1a):

أوله: قال المصنّف: **جعل العلم أجلّ** الخ هو أعلى سبيل المبالغة...وإليه يميل كلام الشّارح ...قال المصنّف: **خصّ علم الأحكام** الخ الأصل أنّ الحكم إمّا مأخوذ من الشّرع أولاً والشّريعة والشّرع ما أظهره الله تعالى لعباده من الدّين وحاصله الطّريقة المعهودة الثّابتة من النّبيّ ...

Završetak (l. 147a):

آخره: تمّت خاتمة الحواشي الّتي أوردناها في الهداية لإيضاح ما في شرح وقاية الرّواية ودراية من البداية إلى النّهاية مرجواً من فضل الله ومنّه أن يمنع عنّا سوء الخاتمة ومخطورات الآخرة.

Na kraju djela (v. l. 147a) bilješka napisana rukom istog prepisivača da je autor Aḥmad b. Yaḥyā b. Muḥammad b. Mas'ūd at-Taftāzānī djelo završio u mjesecu rebiul-ahiru 900/1493. godine i da je ovaj primjerak prepisan u mjesecu ramazanu 992/1584. godine.

مؤلّفها الفقير الحقير المحتاج إلى رحمة الله الغنيّ أحمد بن يحيى بن محمّد بن مسعود التّفتازاني في ربيع الآخر من سنة تسعمائة من الهجرة النّبويّة...تمّت في شهر رمضان المبارك سنة ٩٩٢

2. L. 150b-153b

إجازة
IĞĀZA

Diploma izdana Muḥammadu Ḥāğī as-Sayyid Ḥasanu b. Mawlānā Mīr Muḥammad b. al-'Azīz al-Makkīju, od njegova učitelja Muḥammada b. Bābā Gulāna, muftije u Semerkandu.

Početak (l. 150b):

أوله: الحمد لله الّذي خصّ طائفةً من الطّلبة بإحاطة لطائف كتب المعقول والمنقول، وأكرمهم بإدراك غوامض دقائق أسرار العلوم في الفروع والأصول...وبعد، فإنّ الله تعالى كما جعل الملّة الحنيفة رفيعة العمد مرصونة البنيان موطّدة القواعد ومحكمة الأركان...وممّن أكرم الله في زماننا بالتّوفيق...كمال الملّة والدّين مولانا محمّد حاجي وهو ابن العالم الفاضل حاجي الحرمين الشّريفين مولانا مير محمّد بن العزيز...المغفور في جوار رحمة الله الملك الصّمد أمير سيّد حسن...

Završetak (l. 153b):

آخره: ثمّ إنّه لازمني مدّةً طويلة...وسمع منّي كثيراً من الرّوايات المعمولة المتداولة بين المسلمين...فاستجاز منّي متبركًا بأسانيد مشايخي وأساتيذي ومن عليه إعتمادي أن يفيد الطّالبين ويجيب السّائلين في الحوادث الشّرعيّة والنّوازل الفرعيّة، فأجزت له أن يروى عنّي ما لي فيه حقّ الرّواية ويكتب الفتوى في الوقائع بالدّراية على مذهب الإمام الأعظم والهمام الأقدم الصّفيّ الوفيّ أبي حنيفة الكوفي رضى الله تعالى عنه...شارطًا عليه أن يحتاط كلّ الإحتياط في الرّوايات ويتجنّب الميل والإحتياط في الواقعات...وأن يأخذ المختار إن اختلفوا ويجعل التّأمّل شهادة والتّفكير دثارة ومتوكّلاً على الله العزيز الوهّاب للصّواب وسائلاً عنه الحكمة وفصل الخطاب...أجزته أنا الفقير إلى الله الغنيّ محمّد بن بابا المشتهر بكلان المفتي بسمرقند غفر الله ذنوبه.

Na listu 153b data loza direktnih prenosilaca koja od Muḥammad Ḥāğī as-Sayyid Ḥasana seže unazad sve do Božijeg poslanika i to ovim redom:

- العبد الضّعيف الحقير محمّد حاجي السّيّد حسن غفر الله ذنوبه وستر عيوبه،
- العبد الضّعيف محمّد بن بابا المشتهر بكلان المفتي بسمرقند غفر الله ذنوبه وستر عيوبه
- الشّيخ الكبير...حاجي الحرمين الشّرفين مولانا مصطفى الرّومي قدّس الله تعالى سرّه،
- الشّيخ الزّاهد...سلطان علي الحافظ الأويمي غفر الله ذنوبه وستر عيوبه،
- الشّيخ المحدّث والمفسّر...السّيّد عبد الله البرر شابادي قدّس الله تعالى سرّه،
- الشّيخ السّيّد الحقاني أبو عبد الله...حسين بن حيدر الإصفهاني قدّس الله تعالى سرّه،
- الشّيخ الكبير...ركن الملّة والدّين سعيد السّعيد الحبشي رضى الله تعالى عنه،
- صاحب حضرت سيّد المرسلين وخاتم النّبيّين ورسول ربّ العالمين وقائد غرّ المحجّلين محمّد المصطفى صلّى الله عليه وسلّم.

3. L. 154b-162b

تفسير سورة فاتحة الكتاب
TAFSĪR SŪRA FĀTIḤA AL-KITĀB

Tumačenje prvog poglavlja iz Kur'ana (*sūra al-Fātiḥa*) od nama nepoznatog autora, najvjerovatnije izvod iz nekog opširnijeg tefsirskog djela.

Početak (l. 154b):

أوله: فاتحة الشّئ أوله وخاتمته آخره إذ بهما الفتح والدّخول في الأمر والختم والخروج منه ولعدم اختصاصهما بالصّورة ونحوها كانت الباء للنّقل من الوضعيّة إلى الاسميّة دون تأنيث الموصوف في الأصل...

Završetak (l. 162b):

آخره: وما اشتهر من أئمّة الحديث أنّ الأحاديث الواردة في فضائل السّور موضوعة بعنوان أكثرها إذ قد صحّ هذا الحديث وأكثر المفسّرين أوردوها في أوائل السّور ترغيبًا...وضعها رجل من أهل عبادان ترغيبًا في قراءة القرآن وقد اعترف بذلك.

Sudeći po rukopisu, cijelu zbirku prepisao je isti, nama nepoznati prepisivač 991/1584. godine (v. bilješku na listu 147a).

Iz Odbora IZ Banja Luka.

5415. R-7077

جامع الرّموز في شرح النّقاية
ĞĀMI‘ AR-RUMŪZ FĪ ŠARḤ AN-NIQĀYA

Komentar na skraćenu preradu djela *al-Wiqāya* poznatu pod nazivom *an-Niqāya Muḫtaṣar al-Wiqāya*. Napisao Muḥammad b. Ḥusāmuddīn al-Ḫorāsānī al-Quhistānī al-Ḥanafī, Šamsuddīn umro 962/1555. godine. Autor je djelo napisao 941/1534. godine i posvetio sultanu ‘Ubaydullāhu Bahādir-ḫānu al-Uzbakī-ju (umro 946/1539. godine) koga u uvodu mnogo veliča i slavi.

Kaḥḥāla IX, 179; Ahlwardt IV, 4563; aẓ-Ẓāhiriyya I, str. 243-244; Şeşen, 239, str. 168; al-Ğibūrī I, 1310-1317, str. 408-410; Ḥ. Ḫ. II, 1971; az-Ziriklī VII, 233; A. M. II, 244; Brockelmann G I, 378 i S I, 648; Dobrača II, 1113

Početak (l. 1b):

أوّله: الحمد لله الّذي فضّلنا بتعليم أصول مبسوط الجامع الكبير من الأحكام، وكرّمنا بتفهيم فروعه إلى أن نقدر على إيضاح زيادات الجامع الصّغير من الأعلام...وبعد، فلمّا كان نظم منشور الفتاوى من أنفع الأمّهات وجمع منشور النّوازل من أهمّ المهمّات ...

Završetak (l. 331a):

آخره: ولا شكّ أنّه ختم على أحسن أوجه الإنتهاء، فإنّه ذكر مسايل الأخرس والمعتقل والغنم المذبوحة في آخر الكتاب ثمّ نبّه على ما اختاره ممّا هو المعوّل عليه في الباب، وهذا أوان فراغي بحمد الله تعالى على تواتر نعماء كثيرة من تبييض ممّا هو العمدة بغفران سيّئات غفير يوم الرّويّة لسنة إحدى وأربعين وتسعمائة من الهجرة النّبويّة. اللهمّ حقّق رجاءنا...وبلّغنا ببركات حبيبك إلى أعلى الدّرجات، فإنّك أكرم الأكرمين وأرحم الرّاحمين.

L. 331; 24 x 14 (18 x 7,8); 31 redak. *Ta‘līq*, pisan tupim perom, sitnim slovima, u zbijenim redovima i veoma vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku dva zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Tekst na naslovnom listu uokviren debelom zlatnom linijom ojačanom sa vanjske strane sa dvije, a sa unutrašnje jednom tankom linijom crne boje. Na ostalim listovima tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni, originalan, oštećen vlagom, crvotočinom i zubima glodara, prepukao i popravljan dužinom hrbata. Preklop otkinut i zagubljen. Na koricama lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Na kraju djela (v. l. 331a) bilješka da je njegov prepis završio ‘Alī b. Sulaymān u srijedu 1. džumadel-ahira 1085/1674. godine u Čelebi Sulṭān Mehmed-ḫānovoj medresi.

تمّ المسودّ لجامع الرّموز ومفاتيح الكنوز بالعون الرّبّانيّ والتّوفيق الصّمديّ على يد...علي بن سليمان عفي عنهما المنّان في اليوم (!) الأربعاء الأوّل من شهر جمادى الآخر بعد الظّهر في مدرسه چلبي سلطان محمد خان عليه الرّحمة والغفران...تاريخ ختمه ١٠٨٥

Na listu 1a bilješka da je rukopis uvakufio Murat-kapetan (Gradaščević) 1235/1819. godine.

قد وقف هذا الكتاب المستطاب وقفًا صحيحًا شرعيًا طلبًا لمرضاة الله تعالى وشفاعة رسوله مراد قپودان لا يباع ولا يرهن ولا يعار سنة ١٢٣٥

Iznad bilješke lični pečat vakifa sa natpisom عبده مراد.

5416. R-5409

Zbirka (مجموع), 2

L. 266; 18 x 12,5 (13,5 x 8); 21 redak. *Nasta‘līq*, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, grub, hrapav, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, zapadnog porijekla. Listovi po rubovima dohvaćeni vlagom i crvotočinom. Pojedini listovi popravljani i lijepljeni dužinom gornjeg prereza. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara i interlinearnih bilješki pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Komentarisani tekst naznačen riječima قوله, a tekst komentara riječima أقول. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom, prepukao dužinom hrbata i preklopa. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

1. L. 1b-260b

حاشية يعقوب باشا على صدر الشّريعة
ḤĀŠIYA YA‘QŪB-PĀŠA ‘ALĀ ṢADR AŠ-ŠARĪ‘A

Naslov na donjem prerezu listova يعقوب باشا حاشية صدر الشّريعة

Glosa na komentar djela *Wiqāya ar-riwāya fī masā’il al-hidāya* (v. br. 5398). Komentar je napisao‘Ubaydullāh b. Mas‘ūd b. Maḥmūd Aḥmad b. ‘Ubaydullāh al-Maḥbūbī, poznatiji pod nadimkom Ṣadr aš-Šarī‘a aṯ-Ṯānī.

umro poslije 747/1346. godine, a ovu glosu Ya'qūb-paša b. Ḫiḍr-beg b. Ǧalāluddīn al-Ḥanafī, umro 891/1486. godine.

Kaḥḥāla XIII, 248; Ahlwardt IV, 4550; aẓ-Ẓāhiriyya I, 280; al-Ǧibūrī I, 1357-1361, str. 420-421; Köprülü I, 554; Ḥ. Ḫ. II, 2022; Dobrača II, 1098; Brockelmann G I, 378 i S I, 647

Početak (l. 1b):

أوله: الحمد للّه الّذي لا يستفتح الكتب إلاّ بحمده، ولا يستمتع النّعم إلاّ بواسطة كرمه ورفده، والصّلوة والسّلام على سيّدنا محمّد...**كتاب الطّهارة قوله:** كتاب الطّهارة المذكور في الشّرح انّ الكتاب والكتابة في اللّغة بمعنى الجمع والمراد ههنا المكتوب...

Završetak (l. 260b):

آخره: أمّا إذا قال: ثلث مالي للعامّة غنيًا كان أو فقيرًا فالوصيّة باطلة...فينبغي أن يدفع النّصف حتّى يساويه فيما أخذه.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 260b) u kome je data bilješka da je njegov prepis završen u petak, u zadnjoj dekadi mjeseca redžeba 940/1534. godine.

تمّت الكتاب بعون اللّه الملك الوهّاب في أواخر شهر رجب المرجّب في يوم الجمعة في سنة ٩٤٠

Nema podataka o prepisivaču niti mjestu pepisa.

2. L. 261b-269b

(رسالة في مسألة الإرث بالولاء)

(RISĀLA FĪ MAS'ALA AL-IRṮ BI AL-WALĀ')

Kratka risala o nasljeđu oslobođenog roba, od nama nepoznatog autora. Naslov prema sadržaju djela.

Početak (l. 261a):

أوله: الحمد للّه الّذي من أراد به خيرًا يفقّهه في الدّين، ووفّقه سلوك سنن أئمّة الرّاشدين ...وبعد، فقد وقفنا على رسالة أنشأها بعض الفضلاء في مسألة الإرث بالولاء نسب فيها علماء الزّمان إلى الضّلال عن نهج الحقّ، وزعم أنّ سبق الكلّ كلّ السّبق...

Završetak (l. 266b):

آخره: قوله: ونعوذ باللّه آه لم ينفعه هذه الإستعاذة، بل لقى شرّ نفسه حيث أراد التّفوّق على الأعالي والغلبة فصار حاله...لأنّهم اطّلعوا على أنّه لا يفهم شيئًا ممّا وصل إليه من الرّسالة بل حرّف كلمة منها عن مواضعها بأسوء عبارة وأقبح مقالة ولم يستخرج شيئًا ممّا نقل عن الفاضل...تمّت تمام.

Sudeći po papiru, mastilu i rukopisu, prepisao isti prepisivač kao i pod br. 1 u ovoj zbirci.

Na kraju rukopisa 38 slobodnih lista.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5417. R-6540

تعليق على كتاب الصّوم من الهداية

TA'LĪQ 'ALĀ KITĀB AṢ-ṢAWM MIN AL-HIDĀYA

Komentar na poglavlje o postu (*Kitāb aṣ-ṣawm*) iz djela *al-Hidāya fī al-fiqh al-ḥanafī*. Osnovno djelo (v. br. 5386) napisao je 'Alī b. Abū Bakr b. 'Abdulǧalīl al-Farġānī al-Marġīnānī al-Ḥanafī, Burhānuddīn, umro 593/1197., a ovaj komentar Muḥammad Ṣārī Karaz-zāda al-Ḥanafī ar-Rūmī, umro 989/1581. godine.

Kaḥḥāla, X, 79; Ḥ. Ḫ. II, 2037

Početak (l. 1b):

أوله: **كتاب الصّوم:** قدّمه على الحجّ لأنّه منه بمنزلة البسيط من المركب من حيث أنّه عبادة بدنيّة محضة وهو بدنيّة وماليّة وأخّر تعريفه لآخر الباب وكان حقّه أن يذكر ههنا ...

Završetak (l. 55a):

آخره: ووجه الرّواية الأخرى أنّ للمثنّى حكم الجمع بدليل أنّ الإمام يتقدّم الإثنين ويصطفان خلفه كالثّلاثة...ومن ههنا تبيّن أنّ في إلحاق المثنّى للجمع عنه روايتين ومن غفل عن التّفصيل المذكور قال في جواب ما قيل إنّ أبا يوسف ترك ههنا أصله في مسئلة المحاذاة لجواز أن يكون عنه روايتين في أنّ المثنّى له حكم الجمع.

L. 55; 21 x 13,5 (14 x 6); 21 redak. *Ta'līq*, pisan sitnim slovima, u zbijenim redovima i veoma vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima nešto bilješki i komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, sa preklopom, originalan, prepukao dužinom hrbata i preklopa.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po pismu, papiru i povezu, prepis je, najvjerovatnije iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu na strani a bilješka da je vlasnik rukopisa Muṣṭafā b. 'Alī.

Otkupljeno iz kolekcije Ismail-ef. Selimovića, imama iz Zvornika.

5418. R-5317

Zbirka (مجموع), *4*

L. 147; 20 x 14 (15 x 6,5); broj redaka različit u zavisnosti od jednog do drugog djela. *Nasta'līq*, pisan oštrim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez polukožni, sa preklopom, dohvaćen vlagom i crvotočinom, prepukao dužinom hrbata i preklopa. Vanjska strana korica i preklopa obložena ukrasnim ebro papirom.

1. L. 1b-7a

(تحريرات على كتاب الطّهارة من العناية)

(TAḤRĪRĀT 'ALĀ KITĀB AṬ-ṬAHĀRA MIN AL-'INĀYA)

(Naslov prema uvodu)

Glosa na poglavlje o čistoći (*Kitāb aṭ-ṭahāra*) komentara *al-'Ināya* (v. br. 5396) na djelo *al-Hidāya* (v. br. 5386) od nama nepoznatog autora.

Početak (l. 1b):

أوّله: الحمد للّه الّذي لا يردّ قضاءه، ولا يحدّ بقاءه، ولا يعدّ نعماءه، ويجب علينا
ثناءه...وبعد، لمّا طالعت في كتاب الطّهارة لاح بقلبي ما لا بالعناية فأردت تحرير ما خطر
ببالي مع قلّة بضاعتي وضعف حالي...معتذراً من الفحام، فإنّ العذر مقبول عند الكرام وطوّيته
على أحد عشر فصلاً، راجياً أن لا يدخل عليه أحد أصلاً...**الفصل الأوّل** في بيان لغة الكتاب
أقول: الكتاب في اللّغة الجمع ...وههنا جمع الحروف والألفاظ...

Završetak (l. 7a):

آخره: **الفصل الحادي عشر** في بيان تقدّم كتاب الصّلوة على سائر كتب العبادات من الصّوم
والزّكوة وغيرهما أقول: وجه تقدّم كتاب الصّلوة يبيّن أنّ الصّلوة عبادة يوميّة وغيرها عبادة سنويّة
أو عمريّة، فاليوميّة أقدم وضعًا وأهمّ طبعًا ولأنّ الصّلوة أفضل الأعمال بعد الإيمان...وأمّا عدم
وجوب الكفّارة في الصّلوة فلدفع الحرج كما أنّ عدم وجود تكرار الكفّارة في تكرار الافساد في
صوم رمضان لدفع الحرج في الدّين.

2. L. 10b-25a

ترجيح البيّنات

TARĞĪḤ AL-BAYYINĀT

Rasprava o sudskom postupku i uvažavanju jačeg dokaza u slučajevima kada se pojavi više suprotnih dokaza. Napisao na arapskom jeziku 'Abdurraḥmān b. Ayyūb b. Sulaymān aṣ-Ṣārūḫānī ar-Rūmī, poznatiji pod nadimkom Ḫiṣālī, umro 1087/1676. godine.

Kaḥḥāla V, 127; aẓ-Ẓāhiriyya I, 201-202; A. M. I, 550; Ḏayl I, 281: O. M. I, 295-296; Dobrača II, 1480; Brockelmann S II, 948; Şeşen, 271, str. 187; al-Ğibūrī I, 1246, str. 396; ar-Riyāḍ, str. 3

Početak (l. 10b):

أوّله: الحمد للّه عظيم البرهان وعميم الإحسان، والصّلوة على محمّد حبيب الرّحمن، وبعد،
فإنّ أفقر عباد اللّه...عبد الرّحمن بن سليمان الشّهير بخصالي...قد اختصر هذه الرّسالة بحسب
الإمكان من الكتب المعتبرة للبيان بيّنة لها الرّجحان عند تعارض البرهان، وإليه المستعان وعليه
التّكلان. **كتاب النّكاح:** بيّنة التّاريخ الأسبق أولى إذا برهن الرّجلان على نكاح إمرأة...

Završetak (l. 25a):

آخره: **كتاب المأذون:** بيّنة المقرّ له على العبد والصّبيّ فعلا بعد الإذن أولى من بيّنتهما على
أنّهما فعلا قبل الإذن. وجيز.

Na listovima 25a-30a detaljno su nabrojani izvori kojima se autor služio, i to tako što je za svako pitanje naveden citat iz djela na koje se autor poziva.

3. L. 33b-118b

قانون نامه لر

QĀNŪN-NĀMELER

Na početku dugi naslov crvenim krupnim slovima:

سلطان سليمان خان زماننده شيخ الاسلام ابو السعود أفندي عصرنده اولان قانون نامه لر
وشريعت شريفه موافق اولدوغي مقرر اولوب حالا معتبر اولان قوانين ومسائل شريعه در

Zbirka zakona (kanūn-nāma) osmanskih sultana na turskom jeziku o zemljišnim posjedima iz vremena sultana Sulejmana Zakonodavca (1520-1566) i drugih sultana. Zbirka je izrađena na osnovu fetvi koje su dali šejhul-islami: Ibn Kamāl-paša (umro 940/1533.), Abū as-Su'ūd (umro 982/1574.) i Muḥammad Bahā'ī (umro 1064/1653. godine). Zbirka je tokom vremena dobila različite varijante tako da je raspored zakona u pojedinim prepisima različit.

Dobrača II, 1901; Zürich I, 468; Şeşen t, 101, str. 49; Rieu, 247b; Hasandedić, 279, str. 127;

Početak (l. 33b):

أوّله: الحمد لله الّذي له ملك السّموات والأرض وهو على كلّ شيء، قدير، خباب خاقان روى زمين وخليفه، رسول ربّ العالمين، مالك ممالك العالم، ظلّ الله الظّليل على كافّة الأمم...ناشر القوانين السّلطانيّة، عاشر الخواقين العثمانيّة، كاسر الأكاسير، سلطان العرب والعجم والرّوم، حامي الحرمين المحترمين والمقامين المعظّمين...السّلطان بن السلطان بن السلطان سليمان خان بن سلطان سليم خان...

Završetak (l. 118a):

آخره: شويله بله سن علامت شريفه اعتماد قله سن بمقام ادرنه المحروسه.

4. L. 120b-145a

قانون نامه در حقّ اراضي

QĀNŪN-NĀME DER ḤAQQ-I ARĀḌĪ

Na početku naslov در بيان قانون نامه، معمول بها در حق اراضي وغيرها فتدبّر

Zakoni o zemljišnom posjedu iz doba sultana Sulejmana Zakonodavca (1520-1566) i njegovog glavnog muftije Abū as-Su'ūda (umro 982/1574. godine).

Dobrača II, 1953/2

Početak (l. 120b):

أوّله: ظل آل پاد شاه دين پناهحضرتلري توفيق ربّاني وتأييد سبحاني ايله سرير سلطنت شامخة العماد وكرسي خلافه راسخة الأوتادي...عصرنده شيخ الإسلام ومفتي الأنام اولان مرحوم ابو السعود حضرتلرينه فرمان بيورلدقده...والآن جاري ومعمول به اولان قانون پادشاهيدر...مطلب اراضي عشرية بلاد اسلامية ده اولان اراضي...

Završetak (l. 145a):

آخره: بر قريه اراضينك بيت الماله عائد اولان محصولات شرعيه سني علما ذي اولّ مدرسه تدريس ايدن كمسنه يه ومدرسه، مزبوره ساكن طلبه، علومه قدر كفايه صرف اولنمق ايچون ...صرف اولنمق جائز اولورمي **الجواب** الله تعالى اعلم اولور.

Na kraju djela (v. l. 145a) bilješka na arapskom jeziku da je ovu zbirku zakona sakupio Mūsā-zāde 'Abdullāh-efendī .

هذه المسائل القانونيّة الّتي ذكرت في هذه المجموعة جمعها موسى زاده عبد الله أفندي المشهور في عصره والمعروف بين الكتاب في الوقايع في معسكر روم ايلي.

Cijelu zbirku prepisao je Muḥammad b. Muṣṭafā, privremeni kadija u Gračanici, između 1176/1762 i 1183/1769. godine (vidi bilješke na listovima 7a, 8a, 9b, 118b i 145a). Ovdje donosimo samo posljednju bilješku sa lista 145a:

كتبه محمّد بن مصطفى القاضي الموّقت بغرادچانيجه في ولايت بوسنه في عام ثلث وثمانين ومائة بعد الألف في جماد الآخر.

5419. R-6067

جامع الفصولين

ĞĀMI' AL-FUṢŪLAYN

Naslov na l. 1a كتاب جامع الفصولين أى العمادية والاستروشني

Poznato djelo iz islamskog prava koje obrađuje društveno-pravna i sudska pitanja (*mu'āmalāt*). Dugo je vremena služilo kao praktični priručnik za kadije i muftije. Napisao na arapskom jeziku Maḥmūd b. Isrā'īl b. 'Abdul'azīz al-Ḥanafī, poznat pod nadimkom Ibn Qāḍī Simāwna umro 823/1420. godine. Djelo je sabrano i urađeno prema ranija dva slična djela (فصول العمادي i فصول الاستروشني) po kojima je i dobilo naziv *Zbirka dvaju Fusula*. Autor je djelo podijelio na četrdeset poglavlja *(faṣl)* i završio ga 814/1411. godine. Djelo je prvi put štampano u Kairu 1300/1883. godine.

Kaḥḥāla XII, 152; Ahlwardt IV, 4792; aẓ-Ẓāhiriyya I, str. 248-249; Şeşen, 222, str.159; Ḥ. Ḫ. I, 566; al-Ğibūrī I, 1330-1333, str. 412-413; Tirana, 86, str. 68; Köprülü I, 547-548, str. 271; O. M. I, 39; Dobrača II, 1263; Brockelmann G II, 224-225 i S II, 314-315; Sarkīs I, 210

Početak (l. 1b):

أوّله: الحمد لله الّذي أعلى شأن الشريعة وكرّم من اتّخذها إليه وسيلةً وذريعةً، وجعلنا من أمّة خير خليقته، ومنّ علينا باتّباع طريقته...أمّا بعد، فإنّ العبد الضّعيف الذّليل محمود بن إسرائيل الشّهير بابن قاضي سماونّه...يقول: لمّا طالعت في الفصولين الّذين أحدهما لمحمّد بن محمود الاستروشني والآخر لعماد الدّين، أسلكهما الله فراديس الجنان وتغمّدهما بالرّحمة والرّضوان...

Završetak (l. 278b):

آخره: والخامس أنّه قال وفي ذمّته برّ مثله، وإنّما يكون في ذمّته لو أتلفه، ولم يذكر أنّه أتلفه. ولو أتلفه بمرو وخاصمه في بخارى وسعر البرّ في بخارى أقلّ أو أكثر فهو بالخيار بين ثلاثة أشياء، على ما تقدّم، فلا بدّ أن يبيّن قيمة كلا الموضعين كذا (فش). تمّ الكتاب بحمد الله وعونه.

L. 278; 25 x 17 (19 x 12); 27 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom, u zbijenim redovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Na početku dva zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima i objašnjenjem korištenih kratica za izvore kojima se autor služio. Papir debeo, hrapav, grub, tamnobijele boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Prva i zadnja laga listova po rubovima izlizana, dohvaćena vlagom i nevješto popravljana. Po marginama ima nešto komentara pisanih, pretežno, rukom drugog prepisivača. Pojedine bilješke na marginama pisane crvenim mastilom. Skraćenice izvora pisane krupnim slovima i crvenim mastilom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni, originalan, sa preklopom, dobro očuvan. Na koricama utisnute rozete u obliku tugre. Unutrašnja strana korica i preklopa naknadno presvučena ukrasnim papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po pismu, papiru i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVI stoljeća.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5420. R-8117

مختارات النّوازل

MUḪTĀRĀT AN-NAWĀZIL

Nalov na listu 1a مختارات

Djelo o hanefijskom fikhu. Napisao na arapskom jeziku ʻAlī b. Abū Bakr b. ʻAbdulǧalīl al-Farǧānī al-Marǧīnānī al-Ḥanafī, Burhānuddīn, umro 593/1197. godine.

Kaḥḥāla VII, 45; A. M. I, 702; aẓ-Ẓāhiriyya II, str. 148; Dobrača II, 1021; Köprülü I, 649

Početak (l. 1b):

أوّله: الحمد لله ربّ العالمين، والعاقبة للمتّقين، والصّلوة على نبيّه المصطفى محمّد وآله الطّيّبين الطّاهرين أجمعين، **كتاب الطّهارة:** الطّهارة في اللّغة عبارة عن النّظافة وفي الشّريعة عبارة عن غسل أعضاء بصفة مخصوصة وهى أنواع...

Završetak (l. 179a):

آخره: فإن أراد أن يعتنى بقول البعض فلا بدّ من معرفة الحجّة، قال محمّد رح إذا كان صواب الرّجل أكثر من خطأه يحلّ له أن يعتنى لأنّ الصواب متى كثر تعد غلب صواب هو الغيرة

الغالب...لا بدّ من أن يتلمذ للفتوى حتّى يهتدى إليه، والله تعالى أعلم بالصّواب وإليه المرجع والمآب.

L. 179; 22 x 15 (15 x 7,5); 23 retka. *Ta'līq*, pisan tupim perom, u zbijenim redovima i veoma vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Na početku lijepo urađen unvan sa floralnim motivima, ukrašen zlatnom bojom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Na većini listova tamne fleke kao znak oboljenja papira. Na naslovnom listu tekst uokviren debelom zlatnom linijom, ojačanom sa vanjske strane sa dvije, a sa unutrašnje jednom tankom linijom crne boje. Na ostalim listovima tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara i nešto interlinearnih bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni, originalan, oštećen, prepukao dužinom hrbata i odvojen od listova rukopisa. Preklop otkinut i zagubljen. Na koricama lijepo urađene rozete sa floralnim motivima, ukrašene zlatnom bojom. Unutrašnja strana korica presvučena ukrasnim ebro papirom.

Na kraju djela (v. l. 179a) bilješka da je njegovo prepisivanje završio ʻAlī b. al-Ḥāǧǧ Muṣṭafā u subotu, 11. zul-hidždžeta 1061/1651. godine.

قد وقع الفراغ من نسخ هذه النّسخة الشّريفة المباركة من تأليف صاحب الهداية رحمه الله تعالى يوم السّبت في وقت الظّهر من اليوم الحادي عشر من شهر ذي الحجّة الشّريفة لسنة إحدى وستّين وألف من هجرة من له العزّ والشّرف على يد الفقير إليه سبحانه وتعالى علي بن الحاجّ مصطفى...

Na istom listu bilješka da je vlasnik rukopisa Muḥammad b. Ibrāhīm. Ispod bilješke je i lični pečat vlasnika.

Iz biblioteke Fejzije medrese u Travniku (v. pečat na l. 1b i 5b).

5421. R-5987

مختارات النّوازل

MUḪTĀRĀT AN-NAWĀZIL

Isto kao br. 5420.

L. 250; 21 x 14 (13,5 x 6); 21 redak. *Ta'līq*, pisan oštrim perom, sitnim slovima u zbijenim redovima i veoma vještom rukom. Na početku šest zaštitnih listova sa sadržajem djela po poglavljima. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Po marginama ima nešto komentara i bilješki u vezi sa djelom pisanih rukom istog prepisivača. U drugoj polovini rukopisa listovi dohvaćeni vlagom i po lagama odvojeni od poveza. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Povez kožni, originalan, sa preklopom. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima. Unutrašnja strana korica i preklopa obložena ukrasnim ebro papirom.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 250a) u kome je data bilješka da je njegov prepis završio imam, Ḥāfiẓ Sulaymān Tawfīqī ʻUṯmān-paša u četvrtak 28. safera 1118/1706. godine.

وكان الفراغ من تحرير هذه النّسخة المباركة صبيحة الخميس الثّامن والعشرين من صفر الخير لسنة ثماني عشر ومائة وألف على يد أفقر العباد حافظ سليمان الإمام توفيقي عثمان باشا غفر الله له ولوالديه...

Nema podataka o mjestu prepisa.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5422. R-8163

مختارات النّوازل

MUḪTĀRĀT AN-NAWĀZIL

Isto kao br. 5420.

Nepotpuno na početku.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوله. أوّل الموجود: ما لم يتغيّر أحد أوصافه. حوض صغير يدخل الما، من جانب ويخرج من جانب يجوز التّوضّؤ في أثنائه إذا كان قدر أربع أذرع وإن كان أكثر منه لا يجوز..

L. 67; 20 x 15 (13 x 6,5); 13 redaka. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa*. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir debeo, grub, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, po rubovima izlizani, razasuti, ispreturani i odvojeni od poveza. Po marginama ima nešto bilješki u vezi sa tekstom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom, prepukao dužinom hrbata i preklopa, odvojen od listova rukopisa.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po pismu, papiru i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVII stoljeća.

Iz Odbora IZ Kakanj.

5423. R-5753

مختارات النّوازل

MUḪTĀRĀT AN-NAWĀZIL

Isto kao br. 5420.

Nepotpuno na kraju.

Završetak ovdje (l. 42b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: وقال أبو يوسف ومحمّد رحمهما الله: إذا ترك المسح على الجباير وذلك لا يضرّه لا يجزيه، وقال بعضهم: لا يخالف قولهما لأنّهما قالا بعدم جواز التّرك فيمن لا يضرّه المسح، وأبو حنيفه رح يجوز ترك المسح فيمن يضرّه ذلك...

L. 42; 20 x 14 (15 x 8); 21 redak. *Nasta'līq*, mjestimično vokalizovan, pisan vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i po lagama razasuti. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez otkinut i zagubljen.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i mastilu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVII stoljeća.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5424. R-8027

منية المفتي

MUNYA AL-MUFTĪ

Djelo na arapskom jeziku o hanefijskom fikhu, sabrano iz drugih fikhskih djela. Sabrao Yūsuf b. Abū Sa'īd b. Aḥmad as-Siğistānī, umro poslije 638/1240. godine. Autor je djelo završio u gradu Sivasu gdje je i umro.

Dobrača II, 1024; Kaḥḥāla XIII, 270; Brockelmann G I, 380; al-Ğibūrī I, 1906, str. 561; Ḥ. Ḫ. II, 1887; A. M. II, 554;

Početak (l. 1b):

أوّله: الحمد لله الواحد العليّ الواجد الغنيّ، الخالق بلا استرشاد، الرّازق بلا استمداد، الطّاهر عن كلّ عيب، الظّاهر له كلّ غيب...وبعد، فيقول العبد الضّعيف الرّاجي لطائف عفو ربّه يوسف بن أبي سعيد بن أحمد السّجستاني...

Završetak (l. 111b):

آخره: عن علي بن أبي طالب رض أنّه تكلّم بستّ كلمات لم يسبقه أحد في الجاهلية والإسلام أولّها: من لانت كلمته وجبت محبّته، والثّاني: ما يملك امرئ عرف قدره، والثّالث: إنّ لكلّ شيء قيمة وقيمة المرء ما يحسن...قال رض اسدونا للقاضي الإمام أبي زيد الدبوسي..

L. 112; 26,5 x 18 (20 x 12); 29 redaka. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa*, čitak. Mastilo crno, kvalitetno, neporozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Na početka dva zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Papir debeo, grub, hrapav, tamnobijele i žućkaste boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Listovi po rubovima dohvaćeni vlagom i crvotočinom. Prva tri lista pri vrhu nagorjela. Na pojedinim listovima tamne fleke. Zadnja laga listova odvojena od poveza. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez polukožni, dohvaćen vlagom i crvotočinom. Prva korica nagorjela. Korice obložene ukrasnim ebro papirom.

Na kraju djela (v. l. 111b) bilješka da je njegov prepis završen u ponedjeljak, u mjesecu saferu 869/1464. godine.

قد وقع الفراغ من تسويد هذا الكتاب في يوم الإثنين من شهر صفر الخير والظفر سنة تسع وستّين وثمانمائة.

Ime prepisivača namjerno izbrisano.

Na listu 1a pečat ranijeg vlasnika čije se ime ne može pročitati, a na listu 112b bilješke ranijih vlasnika Yūsuf-bega Selmanovića i 'Umar b. Yūsufa Čengića iz Odžaka kod Ustikoline iz kadiluka Gornja Foča iz 1330/1912. godine.

Iz kolekcije h. Ajni ef. Bajraktarevića iz Pljevalja.

5425. R-6069

قنية المنية لتتميم الغنية

QUNYA AL-MUNYA LI TATMĪM AL-ĠUNYA

Naslov na trećem zaštitnom listu na strani *a* قنية الفقها، في الفقه

Prerada djela *Munya al-fuqahā'* iz oblasti hanefijskog fikha. Osnovno djelo napisao je Badī' b. Abū Manṣūr al-'Irāqī, a ovu preradu, u kojoj su nazivi djela i imena autora poredani po alfabetu, njegov učenik Muḫtār b. Maḥmūd b. Muḥammad az-Zāhidī al-Ġazmīnī, poznat još i po nadimcima Naǧmuddīn i Abū ar-Raǧā' umro 658/1260. godine. Djelo je štampano u Kalkuti 1245/1829. godine.

Kaḥḥāla XII, 211; az-Ẓāhiriyya II, 89-90; Ḥ. Ḫ. II, 1357; Brockelmann G I, 382 i S II, 656; Şeşen, 209, str. 147-149

Početak (v. l. 1b):

أوّله: الحمد لله الذي أوضح معالم العلوم، وأعلى منارها، ونشر في ملكوت السّموات والأرض أنوارها...وسمّيته قنية المنية لتتميم الغنية ورقمت أسامى الكتب والمفتين بأوّل حروفها...

Završetak (l. 143b):

آخره: أقرّ وارثان بأنّ الميّت أوصى لفلان بكذا، وأنكر الوارث الثّالث ذلك، فشهد عليه الوارثان المقرّان به، هل تقبل شهادتهما كشهادتهما بالدّين أم لا، والله أعلم بالصّواب وإليه المرجع والمآب.

L. 144; 25 x 17 (19 x 11); 27 redaka. *Nasta'līq*, pisan tupim perom, vještom rukom i u zbijenim redovima. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima. Skraćenice izvora i imena autora pisane crvenim mastilom. Na početku tri zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Pojedini listovi po rubovima i dužinom hrbata dohvaćeni vlagom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Po marginama ima nešto bilješki u vezi sa tekstom. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Povez polukožni sa preklopom, oštećen vlagom. Vanjska strana preklopa obložena ukrasnim ebro papirom.

Na kraju djela (v. l. 143b) bilješka da je njegov prepis završen 22. šabana 895/1490. godine.

تمّ الكتاب بعون الله الملك الوهّاب، وقد وقع ذلك في العصر من (ال) يوم الثّاني والعشرين من شهر شعبان المبارك من شهور سنة خمسة وتسعين وثمانمائة.

Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

Na listu 1a više bilješki o ranijim vlasnicima. Prema njima, rukopis je 939/1532. godine došao u posjed Muḥammad b. Pīr Aḥmad b. Muḥammada iz Sofije iz zaostavštine Kethuda-zāde, zvanog Qurḍā. Zatim je 974/1566. godine, rukopis postao vlasništvo Muḥammad b. Muḥammada al-Qūṣovī-ja. Zatim je 1130/1718. godine, došao u posjed Muḥammada b. 'Īsā-a, muftije iz Konje. Kasnije je rukopis postao vlasništvo izvjesnog 'Abdurraḥīma, bivšeg kadije u Nevrekopu (kod Soluna u Grčkoj), a poslije njega Muṣṭafe b. Maḥmūda, kadije u Haniji (mjestu na ostrvu Kritu), da bi u mjesecu ramazanu 1216/1802. godine, kupovinom, njegovim vlasnikom postao kadija Muḥammad b. Ṣāliḥ Ṣalaḥuddīn Maḥmūd al-Būsnawī as-Sarāyī:

- ممّا ساقته العناية الأزليّة والرّحمة الإلهيّة...إلى نوبة العبد الفقير إلى الله الصّمد محمّد بن پير أحمد بن محمّد غفر الله ذنوبهم وستر عيوبهم بدار النّصر الصّوفيّة حماها الله عزّ وجلّ عن البليّة من متروكات كتخدا زاده الشّهير بقرضا سنة تسع وثلثين وتسعمائة الهجريّة...
- ثمّ تملّكه محمّد بن محمّد القوصوي لطف الله به وبالملّة في سنة ٩٧٤
- في نوبة العبد الفقير إليه عزّ شأنه محمّد بن عيسى المأذون بالإفتاء بمدينة قونه عفى عنه سنة ١١٣٠
- من كتب الفقير إليه عزّ شأنه عبد الرّحيم القاضي بمدينة نور(د) قوب سابقًا
- ثمّ إنتقل إلى يد العبد المذنب...مصطفى بن محمود القاضي بمدينة حانيه
- ثمّ دخل بالشّراء في ملك الفقير محمّد بن صالح صلاح الدّين (؟) محمود القاضي البوسنوي السّرائي في رمضان سنة ١٢١٦

Na istom listu namjerno izbrisane i nečitljive bilješke o još trojici vlasnika.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5426. R-6903

Zbirka (مجموع), *2*

L. 278; 31 x 19 (20 x 11); 31-37 redaka. *Nasta'līq i nasḫ*, pisani vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Tekst na listovima 321a-437b uokviren sa po dvije crvene linije. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom i po rubovima izlizani. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Ajeti pisani crvenim mastilom. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski sa platnenim hrbatom zelene boje, oštećen vlagom i odvojen od listova rukopisa.

1. L. 1b-184a

قنية المنية لتتميم الغنية
QUNYA AL-MUNYA LI TATMĪM AL-ĠUNYA

Naslov na početku كتاب القنية

Isto kao 5625.

2. L. 185a-278b

لباب التّأويل في معاني التّنزيل
LUBĀB AT-TA'WĪL FĪ MA'ĀNĪ AT-TANZĪL

Fragment komentara Kur'āna, poznatog još i pod nazivom تفسير الخازن koji je na arapskom jeziku napisao 'Alī b. Muḥammad b. Ibrāhīm b. 'Umar b. Ḫalīl aṣ-Ṣūfī al-Baġdādī, 'Alā'uddīn al-Ḫāzin, rođ. 678/1279., umro 741/1340. godine.

Kaḥḥāla VII, 177-178; Ahlwardt I, 878; Köprülü I, 60-62, str. 55; Ḥ. Ḫ. II, 1545; Brockelmann G II, 109 i S II, 135; Dobrača I, 328, str. 200

Početak ovdje sa 102. ajetom iz poglavlja *an-Nisā'* (v. l. 185a):

أوّل الموجود: **فَلْتَقُمْ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ مَعَكَ**، يعني إذا حان وقت الصّلاة وأقمتها لأصحابك فاجعلهم فرقتين فلتقف فرقة معك فتصلّي بهم **وَلْيَأْخُذُوا أَسْلِحَتَهُمْ** اختلفوا في هؤلاء الّذين أمرهم الله بأخذ السّلاح فقيل أراد بهم الّذين قاموا معه إلى الصّلاة...

Završetak ovdje sa 128. ajetom iz poglavlja *al-An'ām* (v. l. 278b):

آخر الموجود: **يَا مَعْشَرَ الْجِنِّ** فيه حذف تقديره يقول لهم **يا معشر الجنّ** والمعشر الجماعة والمراد من الجنّ الشّياطين **قَدِ اسْتَكْثَرْتُمْ مِنَ الْإِنْسِ** يعني من أضلالهم...

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po pismu, papiru i mastilu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVII stoljeća.

Iz kolekcije Hifzije-ef. Suljkića.

5427. R-8041

تحفة الملوك
TUḤFA AL-MULŪK

Kraće djelo o islamskom obredoslovlju (*'ibādat*) i drugim fikhskim pitanjima, podijeljeno na deset poglavlja (*kitāb*). Napisao Muḥammad b. Abū Bakr b. 'Abdulqādir ar-Rāzī, Zaynuddīn, Abū 'Abdullāh, umro poslije 666/1268. godine. Djelo je sa prijevodom na perzijski jezik i komentarom od 'Aynī-ja tri puta štampano u Lahoru u Pakistanu, 1313/1895., 1328/1910. i 1914. godine.

Dobrača II, 1029/1; Kaḥḥāla IX, 112; Ahlwardt IV, 4517-4521; Brockelmann G I, 383; Ḥ. Ḫ. I, 374; aẓ-Ẓāhiriyya I, 144-145; al-Ǧibūrī I, 1256-1257, str. 391-392; Sarkīs I, 915; Hasandedić, 263/1; Köprülü III, 60/1

Početak (l. 1b):

أوّله: الحمد لله وسلام على عباده الّذين اصطفى، هذا كتاب مختصر في علم الفقه، جمعته لبعض إخواني في الدّين...واقتصرت فيه على عشرة كتب، هى أهمّ كتب الفقه له وأحقّها

بالتّقديم وهي: كتاب الطّهارة والصّلوة والزكوة والصّوم والحجّ والجهاد والصّيد والكراهية والفرائض والكسب...

Završetak (l. 89a):

آخره: كما قال اللّه تعالى: **ولقد وصّينا الّذين أوتوا الكتاب من قبلكم وإيّاكم أن اتّقوااللّه.** فعليك أيّها الأخ بالتّقوى والاستعداد للقاء اللّه عزّ وجلّ، ونعيم الآخرة، واللّه أعلم بالصّواب وإليه المرجع والمآب.

L. 89; 18,2 x 12 (13 x 6,5); 9 redaka. *Nasẖ*, djelimično vokalizovan, pisan tupim perom, krupnim slovima i sa velikim proredom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i odvojeni od poveza. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara pisanih rukom istog prepisivača. Na većini listova tamne fleke. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, oštećen vlagom.

Na kraju djela (v. l. 89a) bilješka da je njegov prepis završen u zadnjoj dekadi mjeseca redžeba 1046/1636. godine. Ime prepisivača namjerno izbrisano.

Na listu 2b pečat ranijeg vlasnika na kome se može pročitati ime ʻAbduhū ʻUmar Šarīf.

5428. R-7722

تحفة الملوك

TUḤFA AL-MULŪK

Isto kao br. 5427.

L. 46; 20 x 14,5 (14 x 7); 15 redaka. *Nasta'līq*, djelimično vokalizovan, pisan tupim perom, krupnim slovima. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Značajnije riječi nadvučene. Pojedini listovi lijepljeni i nevješto popravljani. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, oštećen vlagom. Vanjska strana korica presvučena ukrasnim papirom.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 46a) u kome je data bilješka da njegovo prepisivanje završeno 1. džumadel-ahira 1060/1650. godine.

قد وقع الفراغ من تسويده في غرّة جمادى الآخر من شهور سنة ستّين وألف من هجرة من له العزّ والشّرف.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu prepisa niti ranijim vlasnicima.

5429. R-7688

تحفة الملوك

TUḤFA AL-MULŪK

Isto kao br. 5427.

L. 72; 14,5 x 10,5 (10,5 x 5,5); 13 redaka. *Nasẖ*, djelimično vokalizovan, pisan sitnim slovima, nevještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Na većini listova tamne fleke kao znak oboljenja. Na pojedinim listovima, usljed dodira sa vlagom, mastilo razljeveno i tekst oštećen. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, oštećen vlagom i crvotočinom.

Na kraju djela (v. l. 72b) bilješka da je njegovo prepisivanje završio ʻAlī b. Muḥammad 1103/1691. godine.

تمّت الكتاب بعون اللّه الملك الوهّاب من يد الضّعيف الحقير المحتاج إلى رحمة ربّه الغفّار علي بن محمّد غفر اللّه له ولوالديه وأحسن إليهما وإليه سنة ثلاثة ومائة وألف. سنة ١١٠٣

Na listu 1a bilješka da je vlasnik rukopisa Muḥammad b. ʻAbdullāh, čaršijski imam (Čaršimamović) u kasabi Zenica.

قد تشرّف بملكها وأنا أفقر الورى محمّد بن عبد اللّه الإمام السّوقي بقصبه، ايزنيچه.

Iz kolekcije Muhameda Čaršimamovića iz Sarajeva, porijeklom iz Zenice.

5430. R-5830

تحفة الملوك

TUḤFA AL-MULŪK

Isto kao br. 5427.

Nepotpuno na početku.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوله. أوّل الموجود: **والثّاني** غسل اليدين مع المرفقين **والثّالث** مسح ربع الرّأس والرّابع غسل الرّجلين مع الكعبين...

L. 46; 20 x 13,5 (14 x 8,5); 15 redaka. *Nasḫ*, djelimično vokalizovan, pisan krupnim slovima, tupim perom i nevještom rukom, sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Tekst uokviren crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski sa hrbatom od impregniranog platna. Vanjska strana korica presvučena ukrasnim papirom.

Na kraju djela (v. l. 46b) bilješka da je njegov prepis završen krajem mjeseca redžeba 1118/1706. god. Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5431. R-5268

تحفة الملوك

TUḤFA AL-MULŪK

Isto kao br. 5427.

L. 59; 19,5 x 13 (16 x 8,5); 15 redaka. *Nasḫ*, djelimično vokalizovan, pisan krupnim slovima, oštrim perom i nevještom rukom, sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Tekst uokviren crvenom linijom. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Povez polukožni, oštećen vlagom i crvotočinom, odvojen od listova rukopisa. Unutrašnja strana korica presvučena ukrasnim papirom.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 57a) u kome je data bilješka da je njegovo prepisivanje završio Muṣṭafā b. Aḥmad Ihlewnawī (iz Livna) u subotu, u prvoj dekadi mjeseca džumadel-ahira 1134/1722. godine u centralnoj čaršiji u kasabi Livno.

قد وقع الفراغ من تحرير هذه النّسخة الشّريفة في أوائل جماذى (!) الآخر في يوم السّبت في وقت الظّهر في قصبه، إهلونه في السّوق الأوسط في سنة ألف ومائة وثلثين وأربع (!). كتبه الفقير الحقير مصطفى بن أحمد إهلونوي غفر الله له ولوالديه وأحسن إليهما.

Na listu 58b bilješka kasnijeg vlasnika Muṣṭafe, mujezina u Sinanovoj (tj. Sinan-čauševoj) džamiji u Livnu.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5432. R-5757

تحفة الملوك

TUḤFA AL-MULŪK

Isto kao br. 5427.

Na kraju nedostaje oko četiri lista teksta.

Završetak ovdje (l. 52b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: ويحلّ للضّيف في الأصحّ أن يطعم ضيفًا آخر وأن يطعم الخادم الواقف على المائدة ولا يحلّ له أن يعطى سائلاً أو داخلاً لحاجته أو كلبًا أو هرّةً للمضيف وإن أطعم كلبًا أو هرّةً خبزًا محرّقًا أو فتات المائدة حلّ ذلك.

L. 52; 21 x 14,8 (13 x 8); 15 redaka. *Nasḫ*, djelimično vokalizovan, pisan krupnim slovima, nevještom rukom i sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima, crnim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Pojedine riječi nadvučene srvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kožni, oštećen vlagom i crvotočinom, odvojen od listova rukopisa.

Nema podataka o prepisivaču, godini niti mjestu prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5433. R-7348

تحفة الملوك

TUḤFA AL-MULŪK

Isto kao br. 5427.

L. 50; 19,5 x 13 (13 x 8,5); 13 redaka. *Nasḫ*, djelimično vokalizovan, pisan krupnim slovima. Mastilo crno, kvaliteno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Prvi list originalnog prepisa otkinut i zagubljen i umjesto njega naknadno, rukom drugog prepisivača, dopisan drugi. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom. Na prvih desetak listova tamne fleke kao znak oboljenja papira. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Povez polukožni, oštećen vlagom i crvotočinom. Vanjska strana korica presvučena ukrasnim papirom.

Nema podataka o prepisivaču, godini niti mjestu prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na listovima 37b i 38a pečat ranijeg vlasnika na kome je čitljivo ime Aḥmad Nūrī.

5434. R-5207

تحفة الملوك
TUḤFA AL-MULŪK

Isto kao br. 5427.

Nepotpuno na početku.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوله. أوّل الموجود: في عشر بذراع الكرباس وفي عمق لا يظهر الأرض بالغرف والقليل ما دونه الجاري...والنّجاسة كلّ خارج من أحد السّبيلين من الإنسان وغيره...

L. 49; 19,5 x 12,5 (15 x 8); 13 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom, sa velikim proredom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Za naslove poglavlja ostavljeno prazno mjesto, ali naslovi nisu upisani. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Povez polukožni sa preklopom, originalan, dohvaćen vlagom i crvotočinom. Vanjska strana korica i preklopa obložena ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu, mastilu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XIX stoljeća.

Iz biblioteke Fejzije medrese u Travniku.

5435. R-4754

تحفة الملوك
TUḤFA AL-MULŪK

Isto kao br. 5427.

L. 55; 16,5 x 12 (11 x 6); 13 redaka. *Nasḫ*, djelimično vokalizovan, pisan oštrim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, bijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Prva laga listova razasuta i odvojena od poveza. Zadnjih pet listova dužinom gornjeg prereza dohvaćeno vlagom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Povez polukožni.

Na kraju djela (v. l. 55b) bilješka da ga je prepisao Muḥammad Muṣṭafā 1266/1848. godine.

كتبه الفقير الحقير محمّد مصطفى...سنة ١٢٦٦

Na listu 1a bilješka da je 1283/1866. godine vlasnik rukopisa bio prepisivačev sin Ḥusayn b. al-Ḥāğğ Muṣṭafā.

5436. R-8043

Zbirka (مجموع), *3*

L. 59; 21,5 x 14 (15 x 8); 15 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir debeo, grub, hrapav, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i zubima glodara, po rubovima izlizani, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, novijeg datuma. Prilikom koričenja na početku i kraju ubačen po jedan dodatni zaštitni list bijele boje.

1. L. 1b-49b

تحفة الملوك
TUḤFA AL-MULŪK

Isto kao br. 5427.

2. L. 50a-54b

جواهر الإسلام
ĞAWĀHIR AL-ISLĀM

Vjeronaučni priručnik na turskom jeziku napisan u vidu pitanja i odgovora, poznat pod nazivom *Eğer sorsalar* od nama nepoznatog autora. Nepotpun na početku.

Dobrača I, 144/6, str. 113; Fajić III, 2415,4; Trako-Gazić, 500; Zürich I, 501; Hasandedić, 263/2; Boškov I, 58-59 i *II, 8;*

Početak ovdje (l. 50a):

ناقص في أوله. أول الموجود: اوچنجي باشنه مسح اتمكدر. درنجي ايا قلري طوپوقلر ايله بله يزمقدر...

Završetak ovdje (l. 54b):

آخره: اوچنجي بيت المعمور درنجي عرشدر بشنجي كور سدر. أما بقيه علما در لر قچن بر كشي نمازه طور سه بو بش قبليه دونمش اولور تمت تمام.

Na kraju djela (v. l. 54b) bilješka da ga je 1150/1737. godine prepisao Muṣṭafā b. Ibrāhīm Ḥaqūrī.

كتبه مصطفى بن إبراهيم الملقّب بحقوري عفى عنهما العليّ ولوالديه ولجميع المؤمنين سنة ١١٥٠

3. L. 55a-59b

شروط الصّلوة بالتّركيّة
ŠURŪṬ AṢ-ṢALĀ BI AT-TURKIYYA

Prevod na turskom jeziku kratke risale o uslovima valjanosti namaza od nama nepoznatog autora.

Dobrača II, 908/3 i *991/3*

Početak (l. 55a):

أوله: نمازك شرطلري سكزدر: أول ابدست المقدر پاك صو ايله اكر صو بولنمز سه تيمّم اتمكدر...

Završetak (v. l. 59a):

آخره: قلنان ايكي ركعت سنت مؤكده در سائري غير مؤكده در سنت مؤكده اولدر كه ترك اولنمز اكر بركمسه قصديله ترك ايلسه كناهكار اولمش اولور. اما سنّت غير مؤكدي ترك ايلسه كناهكار اومز لكن ثوابندن محروم قالور. تمت تمام.

Prepisao isti prepisivač 1150/1737. godine (v. bilješku na l. 59a).

Iz kolekcije hfz. Mehmeda Zahirovića iz Banje Luke.

5437. R-8042

Zbirka (مجموع), *2*

L. 70; 20,5 x 13 (15 x 8); 15 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom, nevještom rukom i sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir debeo, grub, hrapav, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Tekst uokviren crvenom linijom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, oštećen vlagom i odvojen od poveza. Unutrašnja stana korica obložena ukrasnim ebro papirom.

1. L. 1b-48b

تحفة الملوك
TUḤFA AL-MULŪK

Isto kao br. 5427.

Na kraju djela (v. l. 48b) bilješka da je njegovo prepisivanje završio Munlā Ḥusayn b. Murād Ḫawāğā u novim prostorijama, u Gazi Husrev-begovu hanikahu u Sarajevu, u petak prije džume namaza, 29. džumadel-ahira 1168/1755. godine.

تمّت الكتاب ...في مدينة السّراى في خسرويك خانقاهك يكي اودا لرده في ماه جمادي الآخر يكرمي طقوزنجي كوننده في نهار الجمعة قبل الوقت (!)...الفقير منلا حسين بن مراد خواجه خاصه جماعتنده...سنة ثمان وستّين ومائة وألف.

2. L. 49b-67a

أيّها الولد
AYYUHĀ AL-WALAD

Poučno djelo za mladež, odgojno-moralističkog sadržaja na arapskom jeziku. Napisao Muḥammad b. Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad aṭ-Ṭūsī al-Ġazālī, poznat još i pod nadimcima Ḥuğğa al-islām i Abū Ḥāmid, rođen 450/1057., umro 505/1111. godine.

Dobrača I, 115/6 i II, 609/2; Kaḥḥāla XI, 266-269; Ahlwardt III, 3975-3977; Brockelmann G I, 423/32 i S I, 750; Köprülü I, 705/3; Zürich I, 182-184; Sarkīs II, 1408-14011; Ḥ. Ḫ. I, 216; TÜYATOK 07/I, 343; Tirana, 169, str. 129; Hasandedić, 105

Početak (l. 49b):

أوّله: الحمد لله ربّ العالمين، والعاقبة للمتّقين، والصّلوة والسّلام على نبيّه محمّد وآله أجمعين. إعلم أنّ واحداً من الطّلبة المتقدّمين لازم خدمته...إعلم أيّها الولد المحبّ العزيز أطال الله بقائك بطاعته وسلك بك سبل أحبّائه أنّ منشور النّصيحة يكتب من معدن الرّسالة...

Završetak (l. 67a):

آخره: واصرف عنّا شرّ الأشرار واعتق رقبتنا ورقاب آبائنا وأمّهاتنا من النّار برحمتك يا أرحم الرّاحمين.

Prepisao isti prepisivač kao i pod br. 1 (v. bilješku na l. 67a).

5438. R-6512

شرح تحفة الملوك
ŠARḤ TUḤFA AL-MULŪK

Komentar djelu *Tuḥfa al-mulūk* (v. br. 5427). Napisao na arapskom jeziku Muḥammad b. 'Abdullaṭīf b. 'Abdul'azīz b. al-Malak, poznatiji pod nadimkom Ibn Firište, umro 854/1450. godine. Ime autora Muḥammad navedeno je u uvodnom dijelu rukopisa i pogrešno ga je, kao što čine neki izvori (v. Ḥ. Ḫ. I, 375), pripisivati njegovu ocu 'Abdullaṭīfu.

Dobrača II, 1045; Ahlwardt IV, 4519; Brockelmann G I, 383 i S I, 659

Početak (l. 1b):

أوّله: الحمد لله الّذي هدانا إلى الصّراط المستقيم ووفّقنا لمنهج الدّين القويم...أمّا بعد، فإنّ العبد الضّعيف محمّد بن عبد اللّطيف... يقول: قد التمس منّي بعض إخواني...أن أشرح المختصر المسمّى بتحفة الملوك والسّلاطين الّذي ألّفه الفقيه زين الدّين...

Na kraju nedostaje veći dio rukopisa.

Završetak ovdje (l. 51b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: والختان للرّجال سنّة وللنّساء مكرهة لقوله ع م ختان الرّجل سنّة وختان المرأة مكرهة أى في حقّ الجماع إذا جامعها الزّوج وفي المحيط: لو اجتمع أهل مصر على ترك الختان يحاربهم الإمام لأنّه من شعائر الإسلام...

L. 51; 21 x 14 (15 x 8); 23 retka. *Nasḫ*, pisan veoma vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i odvojeni od poveza. Tekst na naslovnom listu uokviren debelom zlatnom linijom, ojačanom sa vanjske strane sa dvije, a sa unutrašnje jednom tankom linijom crne boje. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Na većini listova tamne fleke kao znak oboljenja papira. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, oštećen vlagom i crvotočinom, nevješto popravljan i lijepljen platnom dužinom hrbata.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, mastilu i pismu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz kolekcije Resulović Ismaila Hakija iz Odbora IZ Trebinje.

5439. R-7669

منحة السّلوك في شرح تحفة الملوك
MINḤA AS-SULŪK FĪ ŠARḤ TUḤFA AL-MULŪK

Komentar djelu *Tuḥfa al-mulūk* (v. br. 5427). Napisao na arapskom jeziku Maḥmūd b. Aḥmad b. Mūsā b. Aḥmad b. Ḥusayn b. Yūsuf b. Maḥmūd al-'Ayntābī al-'Aynī, Badruddīn, Abū Muḥammad, rođen 762/1361., umro 855/1451. godine.

Kaḥḥāla XII, 150; Ahlwardt IV, 4520; Brockelmann S I, 659; az-Ẓāhiriyya II, str. 218; Ḥ. Ḫ. I, 374-375; Dobrača II, 1049; al-Ğibūrī I, 1892-1903, str. 559-560

Početak (l. 1b):

أوّله: إنّ أحرى ما يملى في تباشير الخطب والدّبابيج، وأحسن ما يتلى في صحائف الدّياجر والدّيابيج، وأبهى فرائد تنظّم في عقد جمان المرجان...أمّا بعد، فإنّ العبد الفقير إلى ربّه الغنىّ أبا محمّد محمّد بن أحمد العيني عامله الله ووالديه بلطفه الخفىّ يقول: لمّا وقفت في الدّيار المصريّة...

Završetak (l. 134a):

آخره: والمصنّف كما بدأ الكتابة بجزء من القرآن الكريم ختم كذلك بجزء من القرآن تبركًا به في الإبتداء والإنتهاء، إذ ليس شيئ أفضل ممّا يتبرك به سوى القرآن. فإنّه كلام من جلّت قدرته وعظمته وهيبته، وتنزّه عن الحدوث والزّوال، وتقدّس عن الشّرك والمثال، وتفرّد بالبقاء، وتعالى عن الفناء. وهو مولانا ونعم النّصير، وهو على كلّ شيئ قدير.

L. 134; 19 x 13 (14 x 7,5); 21 redak. *Nasta'līq*, pisan oštrim perom i vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom.

Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir srednje debljene, glat, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Većina listova cijelom površinom dohvaćena vlagom usljed čega su se na njima pojavile tamne fleke kao znak oboljenja papira. Komentarisani tekst nadvučen crvenom olovkom i naznačen riječima قوله pisanim crvenim mastilom. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Između listova ima dosta prašine i ostataka od uginulih insekata. Listovi bez kustoda.

Povez kožni, sa preklopom, originalan, oštećen vlagom i izloženošću blizini vatre ili direktnoj svjetlosti, prepukao dužinom hrbata, lijepljen i nevješto popravljan. Unutrašnja strana korica i preklopa obložena ukrasnim ebro papirom.

Na kraju djela (v. l. 134a) bilješka da je prepisano u subotu, 10. zul-kadeta 1142/1730. godine.

وكان الفراغ من كتابة هذا الكتاب يوم السّبت في اليوم العاشر من شهر ذي القعدة لسنة إثنى وأربعين ومائة وألف.

Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

Iz kolekcije Muhameda Čaršimamovića iz Sarajeva, porijeklom iz Zenice.

5440. R-8125

المختار للفتوى

AL-MUḪTĀR LI AL-FATWĀ

Djelo iz oblasti islamskog prava urađeno po hanefijskom mezhebu. Napisao ʻAbdullāh b. Maḥmūd b. Mawdūd b. Maḥmūd b. Buldağī al-Mawṣilī al-Ḥanafī, Abū al-Faḍl, Mağduddīn, rođen 599/1203., umro 683/1284. godine. Pisac se u izradi ovog djela oslanjao na mišljenje Abū Ḥanīfe i drugih istaknutih učenjaka hanefijskog mezheba. Djelo je dugo vremena služilo kao priručnik za davanje fetvi.

Kaḥḥāla VI, 147; Ahlwardt IV, 4565; az-Ẓāhiriyya II, 149-152; Ḥ. Ḫ. II, 1622; al-Ğibūrī I, 1795-1802, str. 535-536; Şeşen, 325; az-Ziriklī IV, 135-136; Brockelmann G I, 378 i S I, 647; Dobrača II, 1118; Bratislava, 86; Hasandedić, 356/1

Početak (l. 1b):

أوّله: الحمد لله على جزيل نعمائه، وأحمده على جليل آلائه، وأشكره على جميل بلائه، وأشهد أن لا اله إلاّ هو...وبعد، فقد طلب منّي من وجب جوابه على أن أجمع له مختصراً على مذهب الإمام الأعظم أبي حنيفة رضى الله عنه وأرضاه...فجمعت له هذا المختصر كما طلبه ...وسمّيته المختار للفتوى لأنّه اختاره أكثر الفقها...

Nepotpuno na kraju.

Završetak ovdje (l. 105b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: **كتاب الوصايا** الوصيّة مندوبة وهي مؤخرة عن مؤنة الموصي وقضاء ديونه وهي مقدّرة بالثّلث ويصحّ للأجنبي مسلمًا كان أو كافراً بغير إجازة الورثة...ولا يدخل أولاد الإبن مع أولاد الصّلب ويدخلون عند عدمهم...ولا يدخل مولى الموالاة ولا مولى الموالي إلاّ عند عدمهم وإن كان له موال أعتقوه وأعتقهم فهي باطلة.

L. 107; 18 x 13 (11 x 7); 13 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir debeo, glat, tamnobijele i žućkaste boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla, osim listova 1-4 i 71-80 koji su zagubljeni i naknadno dopisani na papiru bijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Po marginama ima dosta komentara i nešto interlinearnih bilješki pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, originalan, oštećen vlagom, popravljan i nevješto lijepljen dužinom hrbata.

Na kraju djela (v. l. 105b) namjerno izbrisana bilješka o prepisivaču. Iz bilješke se može pročitati jedino da je prepis završen 963/1555. godine.

Na listu 1a bilješka da je vlasnik rukopisa bio ʻAlī b. Ḥusayn.

Rukopis je iz Sanskog Mosta.

5441. R-5408

المختار للفتوى

AL-MUḪTĀR LI AL-FATWĀ

Isto kao br. 5440.

Na početku nedostaje oko 7 listova.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوّله. أوّل الموجود: ولا قبل المغرب ولا إذا خرج الإمام يوم الجمعة ولا قبل صلوة العيد ولا يجمع بين صلاتين في وقت واحد في حضر ولا سفر إلاّ بعرفة والمزدلفة. **باب الأذان** وصفته معروفة ولا ترجيع فيه والإقامة مثله وهما سنّتان للصّلوات الخمس والجمعة..

Završetak ovdje (l. 162a):

آخره: ومن صالح من الورثة والغرما، على شيئ من التّركة فاطرحه، كأن لم يكن ثمّ اقسم الباقي على سهام الباقين.

L. 162; 17 x 12,5 (11 x 8); 9 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima. Papir debeo, glat, tamnobijele i žućkaste boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Listovi po rubovima izlizani, dohvaćeni vlagom i crvotočinom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Po marginama ima nešto komentara i interlinearnih bilješki pisanih, pretežno, rukom drugog prepisivača. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, novijeg datuma, sa hrbatom od platna crne boje.

Na kraju djela (v. l. 162a) bilješka da ga je prepisao Ya'qūb b. Yūsuf 865/1460. godine.

تمّ كتاب المختار بعون الله وحسن توفيقه...على يد العبد الضّعيف...يعقوب بن يوسف في سنة خمس وستّين وثمانمائة.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5442. R-6052

المختار للفتوى

AL-MUḪTĀR LI AL-FATWĀ

Isto kao br. 5440.
Nepotpuno na početku.
Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوله. أوّل الموجود: **باب صلوة العيدين** وتجب على من تجب عليه الجمعة...ويستحبّ يوم الفطر للإنسان أن يغسل ويستاك ويتطيّب ويلبس أحسن ثيابه ويخرج صدقة الفطر ويأكل شيئًا ثمّ يتوجّه إلى المصلّى وقت الصّلوة من ارتفاع الشّمس إلى زوالها...

L. 64; 27 x 17,5 (18 x 11,5); 15 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom, krupnim slovima i sa velikim proredom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom, izlizani i po rubovima popravljani. Po marginama ima dosta komentara i interlinearnih bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Na većini listova tamne fleke kao znak oboljenja papira. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, novijeg datuma, obložen impregniranim platnom crne boje.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i mastilu prepis je, najvjerovatnije, iz XV stoljeća.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5443. R-8131

المختار للفتوى

AL-MUḪTĀR LI AL-FATWĀ

Isto kao br. 5440.
Nepotpuno na početku.
Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوله. أوّل الموجود: إختلاف الدّين إلاّ للزّوجة وقرابة الولادة أعلى وأسفل وللأب بيع عرض ابنه لنفقة لا يبيع عقاره ولا بيع العرض لدين له على الإبن ولا للأمّ بيع ماله لنفقتها...

L. 120; 21 x 15 (14,5 x 6,5); 19 redaka. *Nasḫ*, pisan oštrim perom, sitnim slovima i veoma vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja izostavljeni. Papir srednje debljine, hrapav, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti i po rubovima dohvaćeni vlagom i zubima glodara. Na pojedinim listovima, usljed dodira sa vlagom, pojavile su se tamne fleke. Po marginama ima nešto bilješki pisanih, pretežno, rukom drugog prepisivača, najvjerovatnije, nekog od kasnijih vlasnika. Listovi sa kustodama.

Bez poveza.

Na kraju djela (v. l. 109b) bilješka da ga je prepisao 'Alī b. 'Alī b. Nasīm 13. safera 1113/1701. godine.

كتبه الفقير الحقير المذنب المحتاج إلى رحمة الله تعالى علىّ بن علىّ بن نسيم غفر الله له ولوالديه و أحسن إليهما و إليه في ١٣(من) شهر صفر الخير لسنة ثلاث عشر ومائة وألف.

Iz kolekcije Rama Omerkića iz Priluka kod Živinica.

5444. R-8177

المختار للفتوى

AL-MUḪTĀR LI AL-FATWĀ

Isto kao br. 5440.
Na kraju nedostaje veći dio rukopisa.

Završetak ovdje (l. 10b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: وما يؤكل من الطّيور طاهر إلاّ الدّجاجة والبطّ فنجاستهما مغلّظة...ويجوز زوال النّجاسة بالما....

L. 10; 20,5 x 14,5 (11 x 8,5); 9 redaka. *Nash*, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom. Po marginama ima dosta komentara i interlinearnih bilješki u vezi sa tekstom pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Bez poveza.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i mastilu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVII stoljeća.

5445. R-8166

الإختيار لتعليل المختار
AL-IHTIYĀR LI TA'LĪL AL-MUHTĀR

Naslov na listu 1a المجلّد الثّاني من الإختيار في شرح المختار

Komentar na djelo *al-Muḫtār li al-Fatwā* (v. 5440) iz oblasti islamskog prava. I osnovno djelo i ovaj komentar napisao je 'Abdullāh b. Maḥmūd b. Mawdūd b. Maḥmūd b. Buldağī al-Mawṣilī al-Ḥanafī, Abū al-Faḍl, Mağduddīn, rođen 599/1203., umro 683/1284. godine.

Kaḥḥāla VI, 147; Ahlwardt IV, 4566/2; Ḥ. Ḫ. II, 1622-1623; al-Ğibūrī I, 1185-1188, str. 376-377; Şeşen, 212, str. 150; Brockelmann G I, 382 i S I, 675; Dobrača II, 1128; A. M. I, 62

Drugi svezak:

Početak ovdje (l. 1b):

أوّله: **كتاب النّكاح** وهو في اللّغة الضّمّ والجمع...لننظر ما يتولّد منهما يضرب مثلاً لقوم يجتمعون على أمر لا يدرون...

Završetak ovdje (l. 235a):

آخره: تباع سبعين وتسع الباقي عشرة يبقى ثمانون بأخذها الثّامن، فقد حصل لكلّ واحد منهم ثمانون والله أعلم...

L. 235; 24,5 x 16,5 (18 x 11); 24 retka. *Nash*. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, grub, tamnobijele boje, bez vodenog znaka istočnog porijekla. Listovi mjestimično dohvaćeni vlagom i crvotočinom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Po marginama ima nešto bilješki i komentara u vezi sa tekstom pisanih rukom drugog prepisivača. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi bez kustoda i sa naknadno dopisanom folijacijom.

Povez kožni sa preklopom, izlizan po rubovima, prepukao dužinom hrbata i odvojen od listova rukopisa. Unutrašnja strana preklopa presvučena ukrasnim ebro papirom. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Na kraju djela (v. l. 235a) bilješka da je njegov prepis završio Burhān as-Samarqandī u trećoj dekadi mjeseca rebiul-ahira 691/1292. godine, dakle svega osam godina poslije autorove smrti. S obzirom na to, sa sigurnošću se može tvrditi da je ovaj primjerak, ako ne najstariji, onda među najstarijim u svijetu. Evo te bilješke:

تمّ الكتاب بعون الله الملك الوهّاب على يد العبد الضّعيف، أضعف عباد الله برهان السّمرقندي عفى الله عنه وذلك في أواخر شهر ربيع الآخر سنة إحدى وتسعين وستّمائة حامداً ومصلّياً.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5446. R-5615

الإصلاح والإيضاح
AL-IṢLĀḤ WA AL-ĪḌĀḤ

Djelo iz oblasti islamskog prava (fikha), poznato još i pod nazivima: *Īḍāḥ al-Iṣlāḥ* i *al-Īḍāḥ šarḥ al-Iṣlāḥ*. Napisao na arapskom jeziku Aḥmad b. Sulaymān b. Kamāl-paša, Šamsuddīn ar-Rūmī, poznat pod nadimkom Ibn Kamāl-paša, umro 940/1533. godine. Autor je, zapravo, kako sam u uvodu kaže, prvo ispravio pogreške (*az-zalal*) u djelu *al-Wiqāya* (v. br. 5398) i tu svoju preradu, kao zasebno djelo, nazvao *al-Iṣlāḥ*, a zatim na to djelo napisao komentar i nazvao ga *al-Īḍāḥ*.

Kaḥḥāla I, 238; Ahlwardt IV, 4559; Ḥ. Ḫ. I, 109; az-Ẓāhiriyya I, str. 85-86; Köprülü II, 80; Şeşen, 204-205, str. 145-146; al-Ğibūrī I, 1222-1227, str. 385-386; Dobrača II, 1115; Brockelmann G I, 378 i S I, 647

Početak (l. 1b):

أوّله: أحمده في البداية والنّهاية، على الهداية والوقاية، وأشكره على ما أنعم عليّ من التّوفيق والعناية...أمّا بعد، فقير خاف على ذوي البصائر انّ المختصر الموسوم بالوقاية مع صغر حجمه ووجازة نظمه كتاب حاو لمنتخب كلّ مزيد ومفيد...فأردت تصحيحه وتنقيحه...وقصدت

تكميله وتقويمه وتعديله...وسمّيت المتن بالإصلاح لتضمّنه إصلاح ما في الوقاية من الزّلل، والشّرح بالإيضاح لاشتماله على إيضاح ما في الشّرح المذكور من الخلل...

Nepotpuno na kraju.

Završetak ovdje (l. 110b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: يصير وصيّةً فيتناول ما يملكه بعد هذا القول لأنّ المعتبر في الوصايا الملك حالة الموت، ومن أعتق على مال مقدّر ستقف على فائدة هذا القيد أو به بأن يقال: أنت حرّ على ألف أو بألف...

L. 110; 22 x 15,5 (17 x 9,5); 21 redak. *Ta'līq* pisan veoma vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Na naslovnom listu tekst uokviren debelom zlatnom linijom ojačanom sa vanjske strane sa dvije, a sa unutrašnje jednom tankom linijom crne boje. Na ostalim listovima tekst uokviren crvenom linijom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dužinom gornjeg prereza do 5 cm dubine dohvaćeni vlagom. Pojedini listovi razasuti i odvojeni od poveza. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Povez kartonski, novijeg datuma, obložen impregniranim platnom crne boje.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po pismu, papiru i mastilu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5447. R-6077

مجمع البحرين وملتقى النّيّرين

MAĞMA' AL-BAḤRAYN WA MULTAQĀ AN-NAYYIRAYN

Djelo o hanefijskom fikhu. Napisao Muẓaffaruddīn Aḥmad b. 'Alī b. Ṭa'lab al-Bagdādī, poznatiji pod nadimkom Ibn as-Sā'ātī, umro 694/1295. godine. Pisac je, kako sam u uvodu kaže, uz proširenje i neke dodatke od sebe, u ovom djelu preradio i spojio dva fikhska djela: *Muḫtaṣar al-Qudūrī* i *al-Manẓūma an-Nasafiyya*. Djelo je završio u Bagdadu 690/1291. godine.

Dobrača II, 1131; Kaḥḥāla II, 4; Ahlwardt IV, 4569; Flügel III, 1780; Ḥ. Ḫ. II, 1599; Brockelmann G I, 382 i S I, 658; aẓ-Ẓāhiriyya II, str. 140-143; Şeşen, 213, str. 151; Hasandedić, 337, str. 149

Početak (l. 3b):

أوّله: الحمد لله جاعل العلماء أنجماً للإهتداء زاهرةً، وأعلاماً للإقتداء ظاهرةً، وحجّةً على الحقّ قاطعةً، ومحجّةً إلى الصّدق شارعةً، وصدوراً للفضائل جامعةً، وبدوراً في سماء الشّريعة طالعةً...أمّا بعد، فهذا كتاب يَصغُرُ للحافظ حَجْمُهُ ويَغزُرُ للضّابط عِلْمُهُ وتَنْكَشِفُ لِرُوَّادِ القَرِيحَةِ رُمُوزُهُ وتَتَّضِحُ لِنُقَّادِ البَصِيرَةِ كُنُوزُهُ...

Završetak (l. 227b):

آخره: وأنا ملتمس ممّن ينقله أن لا يُهمِلَ واجبَ الإعراب، فإنّ المتشابه فيه جمٌّ، وخصوصاً في جناساته الخَطِّيَّة، فإنّ الإحتياط فيها حَتمٌ، والله هو المشكور على افاضة نعمه والمسؤل خاتمة السّعادة بمنّه وكرمه.

L. 229; 25,5 x 21 (21 x 13); 7 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom, krupnim slovima, sa velikim proredom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Na početku naknadno ubačena dva zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Na većini listova tamne fleke kao znak oboljenja papira. Listovi 1-2, 193-200 i 203-204 originalnog prepisa zagubljeni i umjesto njih, naknadno, rukom drugog prepisivača, na novijem papiru, bijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla, dopisani drugi. Po marginama ima dosta komentara i interlinearnih bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Povez kožni, originalan, dohvaćen vlagom i crvotočinom, prepukao dužinom hrbata. Na koricama lijepo urađene rozete sa floralnim motivima. Unutrašnja strana zadnje korice obložena ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu, mastilu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XIV stoljeća, osim naknadno dopisanih listova koji potječu, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu na strani *a* pečat ranijeg vlasnika na kome je čitljivo ime Murād b. Muḥammad.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5448. R-5719

مجمع البحرين وملتقى النّيّرين

MAĞMA' AL-BAḤRAYN WA MULTAQĀ AN-NAYYIRAYN

Isto kao br. 5447.

Na početku nedostaje uvodni dio.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوّله. أوّل الموجود: الحسين القدوري ومنظومة الشّيخ أبي حفص النّسفي، رحمهما الله، فإنّهما بحران زاجران وهذا مجمع البحرين وهما النيران المشرقان وهذا ملتقى النّيرين أحدهما يهدي إلى فقه المذهب الّذي هو من أشرف المطالب والآخر يعرّف الخلاف بين المذاهب فجمعت بينهما جمعًا...

L. 150; 21,5 x 15,3 (12 x 9); 13 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan sitnim slovima, sa velikim proredom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Na početku zaštitni list sa sadržajem djela po poglavljima. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama i naknadno upisanom folijacijom.

Povez polukožni, oštećen vlagom i crvotočinom, prepukao dužinom hrbata. Preklop otkinut i zagubljen. Vanjska strana korica obložena ukrasnim ebro papirom.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 150a) u kome je data bilješka da je njegovo prepisivanje završio Ḥusayn b. Aḥmad b. Ḥabīb al-Ḥalabī al-Ḥanafī posljednjeg dana mjeseca džumadel-ahira 757/1356. godine i da je prepis kolacioniran sa originalom iz koga je prepisan.

وقد وقع الفراغ من تأليفه رحمه الله في ثامن شهر رجب الفرد سنة تسعين وستّمائة. علّقه حسين بن أحمد بن حبيب الحلبي الحنفي في سلخ جمادى الآخرة من شهور سنة سبع وخمسين وسبعمائة. قوبل بالأصل المنقول منه بعون الله تعالى.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5449. R-6450

مجمع البحرين وملتقى النّيّرين

MAĞMA' AL-BAḤRAYN WA MULTAQĀ AN-NAYYIRAYN

Isto kao br. 5447.

L. 144; 28,5 x 17,5 (16 x 10); 13 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom, sitnim slovima i sa velikim proredom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele i žućkaste boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i, usljed dugotrajne upotrebe, izlizani po rubovima. Po marginama ima dosta komentara i interlinearnih bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi bez kustodą. Folijacija listova naknadno dopisana.

Povez kartonski, novijeg datuma, sa hrbatom obloženim impregniranim platnom crne boje.

Na kraju djela (v. l. 144b) bilješka da ga je za svoje potrebe prepisao Sulaymān b. Miṣr Ḫawāğa b. Ḥamza b. Sulaymān u srijedu, u mjesecu džumadel-ahiru 827/1424. godine.

تمّت...على يد العبد بن الغريق في بحر العصيان سليمان بن مصر خواجه الرّاجي إلى عفو ربّه الدّيّار...في شهر مبارك جمادى الآخر في يوم الأربعاء...سنة سبع وعشرين وثمانمائة. صاحب هذا الكتاب سليمان بن مصر خواجه بن حمزة بن سليمان.

Iz kolekcije Besima-ef. Korkuta.

5450. R-8094

مجمع البحرين وملتقى النّيّرين

MAĞMA' AL-BAḤRAYN WA MULTAQĀ AN-NAYYIRAYN

Isto kao br. 5447.

Nepotpuno na početku.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوّله. أوّل الموجود: على التّفضيل بأتمّ وجوه التّحصيل وذلك بمجرّد قراءتها من دون تلويح برقم أو تصريح باسم وإن كنّا قد وضعنا رقومًا لفوائد نذكرها فإنّما هي كحاشية بنفع وجودها ولا يضرّ عدمها...

Završetak ovdje (l. 208b):

آخره: قسمت للذكر مثل حظه الأنثيين أو لأهله فهي لزوجته وقالا: لكلّ من في عياله أو لمواليه وله موالى أبٍ وَرِثَ ولا مهم بجعلها لهم ومنعهم ولو كان له موالٍ منعنا الشّركة أو للمسجد من غير ذكر انفاق يبطلها وأجازها. والله أعلم بالصّواب وإليه المرجع والمآب. هذا آخر مجمع البحرين وملتقى النّيّرين.

L. 208; 26 x 15 (14 x 8); 9-15 redaka. *Nasḫ*, djelimično vokalizovan, pisan tupim perom, krupnim slovima i sa velikim proredom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Listovi originalnog prepisa od 161-208 zagubljeni i naknadno dopisani rukom drugog prepisivača. Na početku jedan zaštitni list sa sadržajem djela po poglavljima. Papir debeo, grub, hrapav, tamnobijele i žućkaste boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom, popravljani i lijepljeni dužinom hrbata i po rubovima. Po marginama ima dosta sitno pisanih komentara i interlinearnih bilješki, pretežno, rukom istog prepisivača. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Povez polukožni, oštećen vlagom i crvotočinom, prepukao dužinom hrbata. Preklop otkinut i zagubljen. Vanjska strana korica presvučena ukrasnim ebro papirom.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 208b) u kome je data bilješka da je njegovo prepisivanje završio ʻAbdulǧalīl b. Mawlānā al-Ḥāǧǧ al-Ḥusayn. Nema podataka o mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i mastilu, naknadno dopisani listovi (161-208), najvjerovatnije potječu iz XVII, a listovi originalnog prepisa (1-160) iz XV stoljeća.

Iz Odbora IZ Travnik.

5451. R-8095

شرح مجمع البحرين وملتقى النّيّرين
ŠARḤ MAǦMAʻ AL-BAḤRAYN WA MULTAQĀ AN-NAYYIRAYN

Kratak fragment iz komentara djela *Maǧmaʻ al-baḥrayn wa multaqā an-nayyirayn* (v. br. 5447). Napisao ʻAbdullaṭīf b. ʻAbdulʻazīz b. Amīnuddīn b. Malak (Ibn Firište), umro 801/1399. godine.

Kaḥḥāla VI, 11; Ḥ. Ḫ. II, 1601; Ahlwardt Iv, 4572; Brockelmann G I, 383; Köprülü I, 586; aẓ-Ẓāhiriyya I, str. 453; Tirana, 108, str. 83-84; Şeşen, 216, str. 152-153; Sarkīs I, str. 252; Dobrača II, 1140

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوّله. أوّل الموجود: قال م: أصحابي كالنّجوم بأيّهم اقتديتم اهتديتم، جعل المصنّف الأنجم استعارةً للعلماء، وقوله: للاهتداء زاهرة ترشيحًا لها وهذا قول غير مختار في البيان كما هو مقرّر في علم البيان، فان قلت: العلماء جمع كثرة والأنجم جمع قلّة لا يصحّ أن يحمل عليه، قلت: ما ذكرت كان على تقدير أن ما يراد منه الكثرة وهنا أريد منه القلّة...

Završetak ovdje (l. 2b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: لأنّه مفهوم من نصّ الكتاب بلا توقّف إلى أمر آخر واطناب وعلى طرايقهم لم يكن كذلك، وإن كنّا قد وضعنا رُقومًا لفوايد أنّ فيها للوصل هذا جواب عمّن قال: في التّقدير اذا كان الخلاف معلومًا من نصّ الكتاب، فلم وضعت الرّقم على المسال نذكرها في آخر هذه الدّيباجة...

L. 2; 26 x 17 (20 x 13); 27 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom u zbijenim redovima. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i srvenim mastilom. Komentarisani tekst pisan crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom, izlizani po rubovima. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Bez poveza.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i mastilu, prepis je, najvjerovatnije, iz XV stoljeća.

Na listu 1a bilješka krupnim slovima da je rukopis Gazi Husrev-begov vakuf (وقف غازي خسرويك).

5452. R-5475

منية المصلّي وغنية المبتدي
MUNYA AL-MUṢALLĪ WA ǴUNYA AL-MUBTADĪ

Priručnik o islamskom obredoslovlju na arapskom jeziku. Napisao Muḥammad b. Muḥammad b. ʻAlī al-Kāšǵarī, Sadīduddīn, umro 705/1305. godine. Djelo je dugo vremena bilo veoma popularno i stoljećima je služilo kao priručnik, pa je često prepisivano.

Dobrača II, 913/2; Kaḥḥāla XI, 249-250; Ahlwardt III, 3542; Ḥ. Ḫ. II, 1886; Brockelmann G I, 383 i S I, 659; Zürich I, 60-63; Köprülü III, 60/2; aẓ-Ẓāhiriyya II, str. 221-226; Tirana, 65, str. 109; Hasandedić, 111, str. 66

Početak (l. 1b):

أوّله: الحمد لله ربّ العالمين والصّلوة والسّلام على رسوله محمّد وآله أجمعين. إعلموا وفّقكم الله تعالى وإيّانا أنّ أنواع العلوم كثيرة وأهمّ الأنواع بالتّحصيل مسائل الصّلوة، فلمّا رأيت المقتبسين في تحصيلها، التقطت ما كثر وقوعه وما لا بدّ لهم من مصنّفات المتقدّمين، ومختارات المتأخّرين نحو الهداية والمحيط ...

Završetak (l. 79b):

آخره: وعامّة المشايخ رحمهم الله على أنّ ترك المدّ والتّشديد بمنزلة الخطأ في الإعراب لا تفسد الصّلوة وقول المتأخّرين ولو قرأ **والقمر إذا تليها** أو قرأ **أفعيينا** بالتّشديد لا تفسد صلوته، ولو قرأ **من الجنّة والنّاس** بنصب الجيم لا تفسد صلوته والله أعلم بالصّواب.

L. 79; 17,7 x 12 (13,5 x 6); 15 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i krupnim slovima. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, po rubovima izlizani i nevješto lijepljeni dužinom hrbata. Tekst na naslovnom listu uokviren debelom crvenom linijom ojačanom i sa unutrašnje i sa vanjske strane sa po jednom linijom crne boje. Na ostalim listovima tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Između listova ima dosta prljavštine, crvotočine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, dohvaćen vlagom i crvotočinom.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 79b) u kome je data bilješka da je prepisano 1043/1633. godine. Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5453. R-5352

منية المصلّي وغنية المبتدي

MUNYA AL-MUṢALLĪ WA ĠUNYA AL-MUBTADĪ

Isto kao br. 5452.

Završetak ovdje (l. 72a):

آخره: لما روى عن النبىّ عليه السّلام أنّه قال أنّ المسجد لينزوي من النّجاسة كما ينزوي الجلدة من النّار والعاشر أن لا يقام فيه الحدود والحادى عشر أن لا يمدّ فيه رجليه والثّاني عشر أن لا يمرّ بين يدى المصلّي.

L. 73; 19,5 x 13,5 (15 10); 13 redaka. *Nash*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i krupnim slovima. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedini listovi popravljani i lijepljeni dužinom hrbata. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara i interlinearnih bilješki pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski. Zadnja korica oštećena vlagom i crvotočinom. Preklop otkinut i zagubljen.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 73a) u kome je data bilješka da ga je prepisao Aḥmad b. Ḥusayn u prvoj dekadi mjeseca rebiul-evvela 1031/1622. godine.

تمّت الأوراق بعون الله الملك الخلاّق...كتبه الفقير أحمد بن حسين في أوائل شهر ربيع الأوّل تاريخ سنة ١٠٣١

Nema podataka o mjestu prepisa.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5454. R-8113

منية المصلّي وغنية المبتدي

MUNYA AL-MUṢALLĪ WA ĠUNYA AL-MUBTADĪ

Isto kao br. 5452.

Nepotpuno na početku.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوّله. أوّل الموجود: أو عين أو حوض أو بئر، ولا تحت شجرة مثمرة ولا على خضر، وأن ينتفع النّاس بها ولا في زرع ولا في شرب الماء، ولا في ظلّ ولا في جنب مسجد ولا عليه ولا في موضع يصلّي النّاس هناك أو يقعدون عليه ولا مقبرة، ولا في موضع يعبر عليه أحد وفي جنب طريق أو قافلة...

L. 73; 19,5 x 14,5 (11 x 7); 19 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan oštrim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Po marginama ima nešto komentara i interlinearnih bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Značajnije riječi nadvučene crnom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez kožni, oštećen vlagom i predugom izloženošću svjetlosti ili blizini vatre.

Na kraju djela (v. l. 73b) bilješka da je njegov prepis završen u Zvorniku 1050/1640. godine.

قد تمّ هذا الكتاب سنة خمسين وألف في زورنگ.

Nema podataka o prepisivaču.

Iz Odbora IZ Banja Luka.

5455. R-7676

منية المصلّي وغنية المبتدي

MUNYA AL-MUṢALLĪ WA ĠUNYA AL-MUBTADĪ

Isto kao br. 5452.

L. 112; 17,5 x 10 (12,3 x 5,2); 13 redaka. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa*. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst na naslovnom listu uokviren sa dvije, a na ostalim listovima sa jednom linijom crvene boje. Još jedna linija crvene boje povučena po rubovima listova. Po marginama ima nešto komentara i interlinearnih bilješki pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Zadnja laga listova dohvaćena vlagom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom. Vanjska strana korica i preklopa obložena ukrasnim ebro papirom.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 112b) u kome je data bilješka da ga je prepisao Ša'bān-soḫta b. Sulaymān u Karađoz-begovoj medresi (u Mostaru) u mjesecu redžebu 1075/1664. godine.

كتبه الحقير شعبان السوختا(؟)بن سليمان في مدرسه، قره كوزبيك في شهر رجب المرجّب لسنة خمس وسبعين وألف غفر الله له ولوالديه...

Na listu 1a bilješke i imena ranijih vlasnika Munlā 'Umar b. 'Alī iz kasabe Beligradčik (Konjic) i Munlā 'Umar b. Rağab efendī, 1. redžeba 1140/1728. godine, a na drugom zaštitnom listu na strani *b* Munlā Muṣṭafā b. Aḥmad-beg Zaničali (iz Zenice) iz 1183/1769. god.

- صاحب ومالك منلا عمر بن علي عن قصبه، بلغردچق
- صاحب ومالك الحقير منلا عمر بن رجب أفندي، غرة رجب ١١٤٠
- صاحب ومالك منلا مصطفى بن أحمد بك زنچه لي، سنة ١١٨٣

Na drugom zaštitnom listu na strani *a* dva pečata ranijih vlasnika sa imenima Muḥammad i 'Abduhū Ibrāhīm.

Iz kolekcije Muhameda Čaršimamovića iz Sarajeva, porijeklom iz Zenice.

5456. R-8005

منية المصلي وغنية المبتدي

MUNYA AL-MUṢALLĪ WA ĠUNYA AL-MUBTADĪ

Isto kao br. 5452.

L. 92; 19,5 x 14 (14,5 x 9); 13 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan krupnim slovima, sa velikim proredom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Prva laga listova dohvaćena vlagom i odvojena od poveza. Tekst uokviren crvenom linijom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, oštećen vlagom, nevješto popravljan dužinom hrbata i preklopa.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 85a) u kome je data bilješka da je njegov prepis završen 1. safera 1133/1720. god. u medresi Sōḫtagān, te da je prepisivač 'Alī b. Muḥammad, mujezin iz Gornjeg Vakufa.

قد وقع الإختتام والفراغ من هذه النسخة المباركة الميمونة في ماه غرّة صفر الخير في مقام مدرسه سوختكان(!) در تاريخ سنة ثلث وثلثين ومائة وألف. كتبه الحقير المعترف بالعجز والتقصير علي بن محمد المؤذن عن وقف بالا عفى الله عنهما.

Na listu 86, na arapskom jeziku, pod naslovom *Bāb šarā'iṭ al-mu'aḏḏin* dati uslovi koje treba da ispunjava mujezin. Vjerovatno se radi o izvodu iz nekog fikhskog djela. Na listovima 87-92 bilješke na turskom i arapskom jeziku, pretežno o akaidskim i fikhskim pitanjima.

Iz kolekcije Elkaz Ibrahima iz sela Gračanice kod Bugojna.

5457. R-8000

منية المصلي وغنية المبتدي

MUNYA AL-MUṢALLĪ WA ĠUNYA AL-MUBTADĪ

Isto kao br. 5452.

Završetak ovdje (v. l. 85a) isti kao pod br. 5453.

L. 88; 20 x 14 (15 z 8); 15 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom i nevještom rukom sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Prvih sedam listova originalnog prepisa zagubljeno i naknadno dopisano rukom drugog prepisivača. Listovi dohvaćeni vlagom, po rubovima izlizani i razasuti po lagama. Tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, oštećen vlagom.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 85a) ispod koga je data bilješka da ga je prepisao Maḥmūd b. Muḥammad, 1134/1721. godine.

Iz kolekcije Vareniković Teufika-ef. iz Travnika.

5458. R-7108

منية المصلي وغنية المبتدي

MUNYA AL-MUṢALLĪ WA ĠUNYA AL-MUBTADĪ

Isto kao br. 5452.

L. 101; 20,5 x 14,5 (14 x 8); 15 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom, krupnim slovima, nevještom rukom i sa mnogo grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, prljavštinom i ostacima od uginulih insekata. Tekst na prvih dvadesetak listova uokviren crvenom linijom. Na većini listova mastilo razljeveno i tamne fleke kao znak oboljenja papira. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom, odvojen od listova.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Međutim, sa sigurnošću se može tvrditi da je prepis stariji od 1143/1730. godine, jer na zadnjem zaštitnom listu uz dvije bilješke nalazimo napisanu ovu godinu. Nema podataka o ranijim vlasnicima.

5459. R-5149

منية المصلّي وغنية المبتدي

MUNYA AL-MUṢALLĪ WA ĠUNYA AL-MUBTADĪ

Isto kao br. 5452.

L. 63; 21,5 x 15 (14 x 7,5); 15-17 redaka. *Nasḫ*. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi mjestimično dohvaćeni vlagom i, usljed dugotrajne upotrebe, po rubovima izlizani. Značajnije riječi nadvučene linijom crne boje. Po marginama ima nešto komentara i interlinearnih bilješki pisanih, pretežno, rukom drugog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, novijeg datuma, obložen impregniranim platnom crne boje. Prilikom najnovijeg koričenja na početku i kraju dodan po jedan zaštitni list.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 61b) u kome je data bilješka da ga je prepisao Ṣāliḥ b. al-Ḥāǧǧ Aḥmad 1147/1734. godine.

تمّت تمام بعون الله. كتبه الفقير الحقير صالح بن الحاجّ أحمد...سنة ١١٤٧

Na istom listu bilješka da je vlasnik rukopisa Aḥmad b. al-Ḥasan al-Wā'iẓ. Na listu 1a bilješka da je rukopis 23. ševvala 1289/1872. godine, za svoje muško potomstvo uvakufio Ǧannatī-zāde Muṣṭafā-beg b. Fayḍullāh-beg b. Ismā'īl. Ispod bilješke je otisnut i pečat vakifa.

Na listovima 1a, 7a,12a, 30a, 41a i 61a stari pečat Gazi Husrev-begove biblioteke iz 1280/1863. godine.

5460. R-8002

منية المصلّي وغنية المبتدي

MUNYA AL-MUṢALLĪ WA ĠUNYA AL-MUBTADĪ

Isto kao br. 5452.

L. 63; 20 x 14 (15 x 8); 17 redaka. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa*, mjestimično vokalizovan. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Prva laga listova izlizana po rubovima, dohvaćena vlagom i odvojena od poveza. Po marginama ima nešto komentara i interlinearnih bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, oštećen vlagom, crvotočinom i zubima glodara. Preklop otkinut i zagubljen.

Na kraju djela (v. l. 63a) bilješka da ga je prepisao Yūsuf b. 'Alī b. Raǧab u Banjoj Luci u hanikahu Sofi Mehmed-paše u mjesecu redžebu 1161/1748. godine.

تمّت تمام بعون الله الملك الوهّاب. كتبه الحقير الفقير...يوسف بن علي بن رجب بنا لوقه ايچنده خانقه دە محمد باشا صوفي في شهر رجب...سنة ١١٦١

Na listu 1a bilješka krupnim slovima da je vlasnik rukopisa Bosnawī Ḥasan b. al-Ḥāǧǧ Ibrāhīm ef., porijeklom iz Sane (Sanskog Mosta).

- صاحب ومالك بوسنوي حسن بن الحاجّ إبراهيم أفندي في الأصل صانه لي.

5461. R-7697

منية المصلّي وغنية المبتدي

MUNYA AL-MUṢALLĪ WA ĠUNYA AL-MUBTADĪ

Isto kao br. 5452.

L. 166; 16 x 10,5 (11 x 7); 9 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan krupnim slovima, sa velikim proredom i dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom, odvojen od listova, oštećen vlagom, crvotočinom i zubima glodara. Korice deformisane usljed duže izloženosti direktnoj svjetlosti ili blizini vatre.

Na draju djela (v. l. 165b) bilješka da ga je prepisao Sulaymān b. ʻUṯmān 1169/1755. godine.

تمّت تمام بعون الله الملك الوهّاب على يد سليمان بن عثمان سنة ١١٦٩

Iz zaostavštine hfz. Omera-ef. Džine iz Banje Luke.

5462. R-5124

منية المصلّي وغنية المبتدي

MUNYA AL-MUṢALLĪ WA ĠUNYA AL-MUBTADĪ

Isto kao br. 5452.

L. 61; 21 x 14 (16,5 x 8); 19 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan nevještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir debeo, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom, oštećeni po rubovima, nevješto lijepljeni, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima nešto bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, oštećen vlagom, crvotočinom i zubima glodara, odvojen od listova.

Djelo se završava kolofonom u kome je data bilješka da je prepisano 1173/1759. godine. Nama podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

Na listu 61a nevještom rukom napisano ime Džasim Smajlović. Najvjerovatnije se radi o imenu ranijeg vlasnika.

Iz biblioteke Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (v. pečat na listovima 2a i 60b).

5463. R- 6129

منية المصلّي وغنية المبتدي

MUNYA AL-MUṢALLĪ WA ĠUNYA AL-MUBTADĪ

Isto kao br. 5452.

L. 115; 16 x 11 (11 x 7); 13 redaka. *Nasḫ*, pisan nevještom rukom sa mnogo grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom usljed čega su se na njima, kao znak oboljenja, pojavile tamne fleke. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, oštećen vlagom i crvotočinom.

Na kraju djela (v. l. 114a) bilješka da ga je prepisao Muḥammad b. ʻUṯmān al-Čalabī. Nema podataka o mjestu niti godini prepisa. Međutim, sa sigurnošću se može tvrditi da je djelo prepisano prije 1195/1780-1781. godine, jer tu godinu nalazimo na zadnjem zaštitnom listu na strani *b* pisanu rukom nama nepoznatog vlasnika.

Na prvom zaštitnom listu nalaze se imena ranijih vlasnika Munlā Ḫoğa-efendi i Munlā Aḥmad Yūsik (Jusić).

5464. R-5130

منية المصلّي وغنية المبتدي

MUNYA AL-MUṢALLĪ WA ĠUNYA AL-MUBTADĪ

Isto kao br. 5452.

Nepotpuno na početku.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوله. أول الموجود: وعن محمّد رحمه الله إذا أصبّ جبّ من الخمر في الفرات وزجل أسفل منه يتوضّأ جاز...وكذلك إذا جلس النّاس صفوفًا على شطّ نهر جاز ويتوضّؤون...

L. 68; 19 x 14 (15 x 9); 13 redaka. *Nasḫ*, pisan nevještom rukom sa mnogo grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Tekst uokviren crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, oštećen vlagom i crvotočinom, odvojen od listova rukopisa.

Na kraju djela (v. l. 65a) bilješka da je njegov prepis završen u mjesecu rebiul-ahiru 1196/1782. godine. Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

Iz biblioteke Fejzije medrese u Travniku.

5465. R-5499

منية المصلّي وغنية المبتدي

MUNYA AL-MUṢALLĪ WA ĠUNYA AL-MUBTADĪ

Isto kao br. 5452.

L. 122; 16,3 x 10,5 (9,5 x 5); 12 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan oštrim perom i vještom rukom. Mastilo crno, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla.

Prva laga listova dohvaćena vlagom. Tekst uokviren sa dvije debele linije crvene boje. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kožni, prepukao dužinom hrbata. Na koricama u zlatnoj boji lijepo urađene rozete sa floralnim motivima. Preklop otkinut i zagubljen.

Djelo se završava kolofonom u kome je data bilješka da ga je prepisao Walī b. Muṣṭafā u nedjelju u mjesecu šabanu, ali se nigdje ne navodi koje godine. Sudeći po pismu, papiru i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5466. R-6771

منية المصلّي وغنية المبتدي

MUNYA AL-MUṢALLĪ WA ĠUNYA AL-MUBTADĪ

Isto kao br. 5452.

L. 48; 20,5 x 14,2 (15,5 x 8,5); 17 redaka. *Nasḫ*. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi po rubovima izlizani i naknadno popravljani. Po marginama ima nešto komentara i interlinearnih bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Prva laga listova dohvaćena vlagom i crvotočinom, razasuta i odvojena od poveza. Listovi 21-22 i 43-48 originalnog prepisa zagubljeni i umjesto njh, naknadno, rukom drugog prepisivača dopisani drugi. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Povez polukožni, obložen ukrasnim papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći prema papiru, pismu i mastilu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća, izuzev naknadno dopisanih listova, najvjerovatnije u XX stoljeću.

Na listu 48b četiri otiska istog pečata sa imenom Ṣāliḥ. Najvjerovatnije se radi o nekom od ranijih vlasnika.

Iz kolekcije Ahmeda-ef. Tuzlića.

5467. R-8001

منية المصلّي وغنية المبتدي

MUNYA AL-MUṢALLĪ WA ĠUNYA AL-MUBTADĪ

Isto kao br. 5452.

Na početku nedostaje oko osam listova.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في آخره. أوّل الموجود: والإستشفاء، لايجوز له التّيمّم ولو وهبه للآخر وسلّمه إليه لا
يجوز له التّيمّم عندنا لثبوت القدرة بواسطة الرّجوع، وإن لم يكن معه دلو أو رشاء، هل يجب عليه
أن يسئل عن رفيقه أم لا؟ قيل لا يجب ولو سئل فقال له: انتظر فعند آبي حنيفة ينتظر...

L. 64; 20,5 x 14 (14 x 8); 13 redaka. *Nasta'līq*, pisan krupnim slovima sa velikim proredom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti. Pojedine riječi nadvučene crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Dvije zadnje lage listova dohvaćene vlagom usljed čega su se, kao znak oboljenja, na listovima pojavile tamne fleke. Listovi sa kustodama.

Povez otkinut i zagubljen.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i mastilu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz kolekcije Vareniković Teufika-ef. iz Travnika.

5468. R-8004

منية المصلّي وغنية المبتدي

MUNYA AL-MUṢALLĪ WA ĠUNYA AL-MUBTADĪ

Isto kao br. 5452.

L. 28; 17,5 x 12 (14,5 x 9); 19 redaka. *Nasḫ*, sitan, pisan oštrim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Zadnja laga listova dohvaćena vlagom i crvotočinom i odvojena od poveza. Na prvih deset listova tekst uokviren debelom zlatnom linijom, ojačanom sa vanjske i unutrašnje strane sa po jednom tankom linijom crne boje, a na ostalim listovima crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom. Unutrašnja strana preklopa presvučena ukrasnim ebro papirom.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 28a) u kome je data bilješka da ga je prepisao Ibrāhīm b. Muṣṭafā. Nema podataka o mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, mastilu, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz kolekcije Teufika-ef. Varenikovića iz Travnika.

5469. R-8006

منية المصلّي وغنية المبتدي

MUNYA AL-MUṢALLĪ WA ĠUNYA AL-MUBTADĪ

Isto kao br. 5452.

L. 107; 15 x 10 (11 x 6,5); 11 redaka. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa*, pisan sitnim slovima, nevještom rukom i sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, grub, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Na pojedinim listovima mastilo razljeveno i tekst oštećen. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, oštećen vlagom, crvotočinom i predugom izloženošću direktnoj svjetlosti ili blizini vatre.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 106b) u kome je data bilješka da ga je prepisao izvjesni Ḥasan.

Nema podataka o mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije iz XVIII stoljeća.

Iz kolekcije Ibrahima Pehlivanovića iz Duvna.

5470. R-8007

منية المصلّي وغنية المبتدي

MUNYA AL-MUṢALLĪ WA ĠUNYA AL-MUBTADĪ

Isto kao br. 5452.

L. 83; 21 x 14,5 (16 x 8,5); 15 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom, krupnim slovima i nevještom rukom sa puno grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku nevješto urađen unvan crvenim mastilom. Na prvih desetak lista tekst uokviren crvenom linijom. Papir debeo, grub, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i odvojeni od poveza. Na većini listova tamne fleke kao znak oboljenja papira. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski sa preklopom, deformisan, odvojen od listova rukopisa, oštećen vlagom i predugom izloženošću direktnoj svjetlosti ili blizini vatre. Unutrašnja strana preklopa presvučena ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na više mjesta otisnut pečat ranijeg vlasnika po imenu Sulaymān (v. l. 4a, 5b, 10a, 35a i 78a).

Iz kolekcije Ismaila-ef. Selimovića, imama iz Zvornika.

5471. R-7117

منية المصلّي وغنية المبتدي

MUNYA AL-MUṢALLĪ WA ĠUNYA AL-MUBTADĪ

Isto kao br. 5452.

L. 82; 19,2 x 11,2 (14 x 5,5); 17 redaka. *Nasḫ*. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku lijepo urađen unvan u obliku kupole sa floralnim motivima, bogato ukrašen zlatnom, plavom, crvenom i bijelom bojom. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Po nekoliko listova na početku i kraju rukopisa dohvaćeno vlagom i odvojeno od poveza. Tekst uokviren debelom zlatnom linijom ojačanom sa vanjske strane sa dvije, a sa unutrašnje jednom tankom linijom crne boje. Po marginama ima dosta komentara i nešto interlinearnih bilješki pisanih, uglavnom, rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Povez kožni sa preklopom, oštećen i naknadno popravljan dužinom hrbata i preklopa.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na listu 1a bilješka da je vlasnik rukopisa Ẓufar b. Muḥammad b. 'Alī Bešlī-zāde (Bešlić) iz Goražda. Ispod bilješke je datum 14. rebiul-evvel 1352/1933. godine.

5472. R-8003

منية المصلّي وغنية المبتدي

MUNYA AL-MUṢALLĪ WA ĠUNYA AL-MUBTADĪ

Isto kao br. 5452.

L. 110; 18,5 x 11,5 (12 x 6); 13 redaka. *Nasḫ* pisan vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Zadnja laga listova dohvaćena vlagom. Po marginama ima nešto komentara i interlinearnih bilješki. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez polukožni, oštećen vlagom i crvotočinom, prepukao dužinom hrbata. Korice izlizane.

Na kraju djela (v. l. 110a) bilješka da je prepisano 1220/1805. godine. Nema podataka o prepisivači niti mjestu prepisa.

Na listu 1a neko od ranijih vlasnika je zabilježio godine rođenja svojih sinova i to: Ṣāliḥ 1225/1810., Darwīš Muṣṭafā 1229/1814., 'Abdullāh 1250/1834. i Darwiš 'Alī 1256/1840. godine.

Iz Odbora IZ Varcar Vakufa (Mrkonjić Grada)

5473. R-8081

منية المصلّي وغنية المبتدي

MUNYA AL-MUṢALLĪ WA ĠUNYA AL-MUBTADĪ

Isto kao br. 5452.

Završetak ovdje (v. l. 72a) isti kao pod br. 5453.

L. 95; 18 x 12 (11,5 x 6); 13 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i krupnim slovima. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen vlagom.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 95a) u kome je data bilješka da je njegov prepis završio Maḥmūd 1. šabana 1221/1806. godine.

تمّت تمام على يد العبد الضّعيف محمود غفر الله له ولجميع المؤمنين.

Na istom listu bilješka da je vlasnik rukopisa Ibrāhīm b. 'Alī iz kasabe Gölhisar (Jezero kod Jajca), učenik medrese u Travniku.

5474. R-7420

منية المصلّي وغنية المبتدي

MUNYA AL-MUṢALLĪ WA ĠUNYA AL-MUBTADĪ

Isto kao br. 5452.

L. 70; 21,5 x 15 (14 x 9,5); 13 redaka. *Nasta'līq*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom, krupnim slovima i sa velikim proredom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Zadnja laga listova dohvaćena vlagom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom. Korice obložene ukrasnim ebro papirom i deformisane zbog duže izloženosti direktnoj svjetlosti ili blizini vatre.

Na kraju djela (v. l. 69b) bilješka da ga je prepisao Muḥammad b. Muṣṭafā u zadnjoj dekadi mjeseca muharrema 1227/1812. godine u kasabi Eskišehiru (u Turskoj).

Iz kolekcije Muhameda Hadžijahića.

5475. R-4809

منية المصلّي وغنية المبتدي

MUNYA AL-MUṢALLĪ WA ĠUNYA AL-MUBTADĪ

Isto kao br. 5452.

L. 76; 20 x 14,5 (14,5 x 8,5); 15 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom, krupnim slovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara i bilješki u vezi sa tekstom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom, naknadno popravljan dužinom hrbata i preklopa.

Na listu 76a bilješka da je prepis završen 1236/1820. godine. Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

Iz kolekcije Munla Alije Hadžijusufovića iz Zvornika.

5476. R-4681

منية المصلّي وغنية المبتدي

MUNYA AL-MUṢALLĪ WA ĠUNYA AL-MUBTADĪ

Isto kao br. 5452.

L. 89; 19,5 x 13,5 (14 x 7); 15 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom nevještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom. razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Pojedini listovi popravljani i nevješto lijepljeni dužinom hrbata. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Po marginama ima dosta komentara i nešto interlinearnih bilješki pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama i originalnom paginacijom.

Povez polukožni, oštećen vlagom i crvotočinom, nevješto popravljan dužinom hrbata, odvojen od listova rukopisa.

Na kraju djela (v. l. 88a) bilješka da je prepisano u Sarajevu 1250/1834. godine. Nema podataka o prepisivaču.

قد وقع الفراغ في سنة ١٢٥٠ في بلدة سراى بوسنه.

Na prvom zaštitnom listu na strani *a* nečitak pečat ranijeg vlasnika.

Iz kolekcije tuzlanskog muftije Muhamed Šefket ef. Kurta.

5477. R-7146

منية المصلّي وغنية المبتدي

MUNYA AL-MUṢALLĪ WA ĠUNYA AL-MUBTADĪ

Isto kao br. 5452.

L. 143; 18 x 12 (12 x 6,5); 11 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, bijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi po rubovima dohvaćeni vlagom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Na kraju rukopisa sedam slobodnih listova sa raznim bilješkama i dovama na arapskom jeziku. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni sa preklopom, dobro očuvan. Na koricama lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 135b) u kome je data bilješka da ga je prepisao Yūsuf b. Muṣṭafā b. Maḥmūd 1253/1837. godine.

قد تمّت منية المصلّي وغنية المبتدي...على يد الحقير...يوسف بن مصطفى بن محمود
...سنة ثلاث وخمسين ومائتين وألف.

Nema podataka o mjestu prepisa niti ranijim vlasnicim.

5478. R-5226

منية المصلّي وغنية المبتدي

MUNYA AL-MUṢALLĪ WA ĠUNYA AL-MUBTADĪ

Isto kao br. 5452.

L. 70; 18,5 x 13 (16 x 7,5); 13-15 redaka. *Nasḫ*, pisan nevještom rukom sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom. Značajnije riječi, pisane crvenim mastilom, ili nadvučene crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom drugog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski oštećen vlagom i crvotočinom. Prva korica odvojena od poveza.

Na kraju djela (v. l. 70a) bilješka da ga je prepisao Aḥmad b. Sulaymān 1265/1848. godine.

تمّت تمام بعون الله الملك المنّان. كتبه الفقير الحقير أحمد بن سليمان غفر الله له ولوالديه
سنة خمس وستّين ومائتين وألف.

Nema podataka o mjestu prepisa.

5479. R-4946

منية المصلّي وغنية المبتدي

MUNTA AL-MUṢALLĪ WA ĠUNYA AL-MUBTADĪ

Isto kao br. 5452.

L. 133; 17,7 x 12 (13 x 7,5); 11 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom, krupnim slovima, sa velikim proredom i mnogo grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Na početku i kraju rukopisa listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kožni, oštećen vlagom i crvotočinom, odvojen od listova.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu ni godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu, mastilu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XIX stoljeća.

Nema podataka o ranijim vlasnicima.

5480. R-7704

منية المصلّي وغنية المبتدي
MUNYA AL-MUṢALLĪ WA ĠUNYA AL-MUBTADĪ

Isto kao br. 5452.

L. 122; 15,5 x 10,8 (12,5 x 8,5); 11 redaka. *Nasḫ*, pisan nevještom rukom sa velikim proredom i mnogo grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Papir debeo, hrapav, grub, bijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi sa kustodama, oštećeni vlagom i crvotočinom.

Povez kartonski sa kožnim hrbatom, teško oštećen vlagom i odvojen od listova.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po pismu, papiru, mastilu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XIX stoljeća.

Nema podataka o ranijim vlasnicima.

5481. R-7389

منية المصلّي وغنية المبتدي
MUNYA AL-MUṢALLĪ WA ĠUNYA AL-MUBTADĪ

Isto kao br. 5452.

L. 89; 20,5 x 13,5 (16,5 x 8,5); 15 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom, krupnim slovima, nevještom rukom i sa mnogo grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Tekst uokviren negdje sa dvije, a negdje jednom linijom crvene boje. Papir debeo, grub, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, prljavštinom i ostacima od uginulih insekata. Prvi list zagubljen i naknadno dopisan rukom drugog prepisivača. Na većini listova u drugoj polovini rukopisa tamne fleke, kao znak oboljenja papira. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, oštećen vlagom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po pismu, papiru i povezu, prepis je, navjerovatnije, iz XIX stoljeća.

Nema podataka o ranijim vlasnicima.

5482. R-8008

Zbirka (مجموع), *2*

L. 99; 20 x 14,5 (16 x 9,5); 15 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom krupnim slovima i sa velikim proredom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom. Prva i posljednja laga listova odvojena od poveza. Po marginama ima nešto komentara i interlinearnih bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Pojedine riječi nadvučene linijom crvene boje. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, oštećen vlagom i crvotočinom. Vanjska strana korica presvučena ukrasnim papirom.

1. L. 1a-62a

منية المصلّي وغنية المبتدي
MUNYA AL-MUṢALLĪ WA ĠUNYA AL-MUBTADĪ

Isto kao br. 5452.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 62a) u kome je data bilješka da je njegovo prepisivanje završeno 1019/1610. godine. Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

2. L. 63a-99a

تحفة الملوك
TUḤFA AL-MULŪK

Isto kao br. 5427.

Na kraju nedostaje dio predzadnjeg i cijelo zadnje poglavlje.

Završetak ovdje (l. 99a):

ناقص في آخره. آخر الموجود: فصل في الحجب. ستة لا يسقطون بحال: الأبوان والزّوجان والابن والبنت ومن سواهم من الورثة فالأقرب يسقط الأبعد وضابطه أنّ كلّ من انتسب إلى الميّت بواسطة لا يرث مع وجود تلك الواسطة إلاّ الإخوة لأمّ، يسقط الأجداد بالأب والجدّات من جهتين بالأمّ ...

Prepisao isti nepoznati prepisivač kao i pod br. 1.

Iz Odbora IZ Banja Luka.

5483. R-6477

Zbirka (مجموع), *2*

L. 101; 20 x 13,5 (15 x 8); 15 redaka. *Nasta'līq*, pisan tupim perom i nevještom rukom sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Prva dva lista originalnog prepisa zagubljena i naknadno dopisana. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, popravljani dužinom hrbata i po lagama odvojeni od poveza. Između listova ima dosta prljavštine, crvotočine i ostataka od uginulih insekata. Na početku drugog djela (v. l. 70b) nevješto urađen unvan u obliku kupole. Tekst uokviren crvenom linijom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara i interlinearnih bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, oštećen vlagom. Hrbat i rubovi korica naknadno lijepljeni i nevješto popravljani.

1. L. 1b-69a

منية المصلّي وغنية المبتدي
MUNYA AL-MUṢALLĪ WA ĠUNYA AL-MUBTADĪ

Isto kao br. 5452.

2. L. 70b-101b

مقدّمة أبي اللّيث في الصّلوة
MUQADDIMA ABŪ AL-LAYṮ FĪ AṢ-ṢALĀ

Isto kao br. 5292.

Završetak ovdje (l. 101b):

آخره: فإن قيل: الإيمان جمع أم تفريق، فقل: الإيمان جمع عند الله تعالى، وتفريق بين العباد، وجمع في القلب، وتفريق بين الأعضا.

Cijelu zbirku prepisao je 'Umar iz Mostara iz mahale Cernica 1169/1755. godine (v. bilješku na listu 101b).

كتبه الحقير عمر عن موستار محلا سي چرنچه لسنة تسع وستّين ومائة وألف.

Iz Odbora IZ Trebinje.

5484. R-7535

Zbirka (مجموع), *2*

L. 90; 18,5 x 14 (14 x 9,5); 13 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom, krupnim slovima i sa velikim proredom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i po lagama odvojeni od poveza. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kožni, dohvaćen vlagom, oštećen i odvojen od listova.

1. L. 1b-83a

منية المصلّي وغنية المبتدي
MUNYA AL-MUṢALLĪ WA ĠUNYA AL-MUBTADĪ

Isto kao br. 5452.

Na kraju djela (v. l. 83a) bilješka da ga je u prvoj dekadi mjeseca zul-kadeta 1248/1833. godine prepisao 'Abdullāh b. Ḥaydar at-Trabinlī (iz Trebinja).

قد تمّ تنميق هذا الكتاب بعون الله الملك المنّان في أوائل ذي القعدة بعد العشا. كتبه الفقير الحقير عبد الله بن حيدر التره بنلي عفا عنهما العفوّ العليّ لسنة ثمانية وأربعين ومائتين وألف من هجرة من له العزّ والشّرف ١٢٤٨

2. L. 84b-90a

باب شروط الصّلوة (وهى ستّة)
BĀB ŠURŪṬ AṢ-ṢALĀ (WA HIYA SITTA)

Isto kao br. 5309/2.

Na kraju djela (v. l. 90b) bilješka da ga je prepisao isti prepisivač kao i prethodno djelo, 'Abdullāh b. Ḥaydar at-Trabinlī, 11. muharrema 1258/1642. godine, u kasabi Podgorica. Pored bilješke je otisnut i lični pečat prepisivača.

Iz kolekcije Miralema Klempića iz Sarajeva.

5485. R-8009

Zbirka (مجموع), *2*

L. 93; 18,5 x 14 (13 x 8); 17 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom krupnim slovima i sa velikim proredom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i prljavštinom. Prva laga listova razasuta i odvojena od poveza. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom drugog prepisivača. Na pojedinim listovima tamne fleke, kao znak oboljenja papira. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, prepukao dužinom hrbata. Korice izlizane i po rubovima oštećene.

1. L. 1b-68a

منية المصلّي وغنية المبتدي

MUNYA AL-MUṢALLĪ WA ĠUNYA AL-MUBTADĪ

Isto kao br. 5452.

2. L. 70b-93a

معدّل الصّلوة

MU'ADDIL AṢ-ṢALĀ

Kraće djelo o islamskoj molitvi (*namazu*). Napisao Muḥammad b. Pir 'Alī al-Birgiwī, rođ. 929/1523., umro 981/1573. godine.

Dobrača I, 448/3; Kaḥḥāla IX, 123-124; Ahlwardt III, 3529; A. M. II, 252; az-Ẓāhiriyya II, 181-183; Zürich I, 81; Köprülü II, 1595/5; Hasandedić, 23/3; Fajić III, 2065/2; Jahić VI, 3966/2; Sarkis I, 611; Ḥ. Ḫ. I, 242

Početak (l. 70b):

أوّله: الحمد لله الّذي أمر عباده بإقامة الصّلوة وتعديلها، وجعلها رأس الدّين وعروة الإسلام، وأفضل أعمالها ونوراً ونجاةً ومفتاحاً...والصّلوة والسّلام على أفضل رسله محمّد خير من عدّلها وسوّاها بلا منكر، وآله وصحبه الّذين مكّنوا في الأرض فأقاموا الصّلوة واتوا الزّكوة وأمروا بالمعروف ونهوا عن المنكر...

Završetak (l. 93a):

آخره: والجمهور على كراهتها، هذا إذا وجد فرجة قبله، وأمّا إذا لم يوجد لا يكره، ولا يلزم في المختار جذب رجل إلى جنبه من الصّفّ المقدّم. تمّ الكتاب بعون الله تعالى وحسن توفيقه.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu, mastilu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz kolekcije Fehima Nametka iz Sarajeva.

5486. R-4788

منية المصلّي وغنية المبتدي بالتّركيّة

MUNYA AL-MUṢALLĪ WA ĠUNYA AL-MUBTADĪ BI AT-TURKIYYA

Djelo *Munya al-muṣallī* (v. br. 5452) sa prijevodom na turski jezik i kraćim komentarom od nama nepoznatog autora.

Početak (l. 1b):

أوّله: **الحمد** حقيقت حمد **لله** الله ايچون ثابتدر **ربّ العالمين** ايله الله كه عالملركن ربّيدر **والصّلوة** دخي الله دن رحمت ملكلردن استغفار مؤمنلردن دعا **والسّلام** دخي اسئلك على محمّد محمّد اوزرينه اولسـون...**وفّقكم الله تعالى وإيّانا** الله تعالى سيزلره وبيزلره توفيق ايلسون يعني افعالزي كندي سودكي وراضي اولدوغيشيلره موافق ايلسون **أنّ أنواع العلوم كثيرة** تحقيق علملر چق درلودر بعين چق درلوعلم واردر...

Završetak (l. 227b):

آخره: ولو قرأ **إذا تلّيها أو قرأ أقعيّنا لا تفسد صلوته** واكر بر قاريْ قرآن اولان كمسنه قلدوغي نمازنده **إذا تلّيها** اوقسه لامكن تشديد ايله يا خود **أقعيّنا** اوقسه يانك تشديد ايله اول كمسنك نمازي فاسد اولمز الحمد لله على التّمام والصّلوة والسّلام على رسول الله محمّد وعلى آله وأصحابه الكرام وعلى من تبعهم.

L. 228; 23 x 15,6 (16 x 10); 15 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom, nevještom rukom i sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, grub, hrapav, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara i interlinearnih bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, originalan, oštećen vlagom i predugom izloženošću direktnom svjetlu ili blizini vatre, prepukao dužinom hrbata. Unutrašnja strana korica obložena ukrasnim papirom.

Na kraju djela (v. l. 227b) bilješka da je njegov prepis završio Muḥammad Spāhī b. ʻAlī u drugoj dekadi mjeseca zul-kadeta 1175/1762. god.

تمّ الكتاب تمامًا وسط ذي القعدة سنة خمس وسبعين ومائة وألف كتبها محمّد سپاهي بن علي سنة ١١٧٥

5487. R-7123

غنية المتملّي في شرح منية المصلّي
ĠUNYA AL-MUTAMALLĪ FĪ ŠARḤ MUNYA AL-MUṢALLĪ

Komentar djela *Munya al-muṣallī* (v. br. 5452) koje je napisao Muḥammad b. Muḥammad b. ʻAlī al-Kāšġarī, Sadīduddīn, umro 705/1305. godine. Komentar pod naslovom *Ġunya al-mutamallī fī šarḥ Munya al-muṣallī* napisao je Ibrāhīm b. Muḥammad b. Ibrāhīm al-Ḥalabī al-Ḥanafī, umro 956/1549. godine. Zatim je ovaj komentar skratio, tako da postoje njegove dvije verzije; šira, koja se još naziva *Ḥalabī kabīr* i kraća, općepoznata kao *Ḥalabī ṣaġīr*. Ovo je šira verzija. Djelo je prvi put štampano u Istanbulu 1295/1878. godine.

Dobrača II, 1185; Kaḥḥāla I, 80-81; Ahlwardt III, 3544; Brockelman G I, 383; Şeşen, 243, str. 173; al-Ĝibūrī I, 1612-1645, str. 488-494; aẓ-Ẓāhiriyya I, str. 521; Zürich I, 65; Köprülü II, 85; Sarkis, I, 13

Početak: (l. 1b):

أوله. الحمد لله جاعل الصّلوة عماد الدّين، وعتاد المتّقين، وسراج اليقين، ومنهاج المهتدين، وأفضل أعمال المؤمنين، وأزكى خصال الموحّدين...وبعد، فإنّ العبادات أولى ما صرفت فيه نفائس الأوقات وبذلت فيه جواهر الأنفاس والحركات والسّكنات...

Završetak (l. 300a):

آخره: وإن لم تنته عن تركها بالضّرب يطلّقها ولو لم يكن قادراً على مهرها ولأن يلقى الله تعالى ومهرها في ذمّته خير له من أن يطأ إمرأة لا تصلّي قال الله تعالى: **وامر أهلك بالصّلوة واصطبر عليها لا نسئلك رزقًا نحن نرزقك والعاقبة للتّقوى** ونسأل الله حسن العاقبة والعافية في الدّنيا والآخرة لنا ولإخواننا. آمين!

L. 300; 19 x 13,5 (14,5 x 9); 21 redak. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa*, pisan oštrim perom, u zbijenim redovima. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom, usljed čega su se na njima pojavile tamne fleke. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Pojedini listovi popravljani i lijepljeni dužinom poveza. Listovi sa kustodama i naknadno, grafitnom olovkom, označenom folijacijom.

Povez kartonski, novijeg datuma, obložen impregniranim platnom zelene boje.

Na kraju djela (v. l. 300a) bilješka da je njegovo prepisivanje završio Šuhūlī b. Uways 1076/1665. godine.

Na listu 1a ime ranijeg vlasnika as-Sayyid Muḥammad b. Ibrāhīm poznat kao... (nečitko!). Na istom listu šifrovana bilješka još jednog ranijeg vlasnika iz 1099/1688. godine, a na listu 300b, namjerno brisana bilješka vlasnika Aḥmad b. Ḥasana iz 1132/1719-20. godine.

Iz kolekcije Muharema-ef. Omerdića (v. pečat na unutrašnjoj strani korica).

5488. R-8119

غنية المتملّي في شرح منية المصلّي
ĠUNYA AL-MUTAMALLĪ FĪ ŠARḤ MUNYA AL-MUṢALLĪ

Isto kao br. 5487.

Nepotpuno na početku.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوله. أول الموجود: فقال: **والصّلوة والسّلام** على رسوله محمّد وآله أي: أهله أجمعين...**وفّقكم الله** أي: جعلكم موفّقين لطاعته **وإيّانا أنّ أنواع العلوم كثيرة وأهمّ الأنواع بالتّحصيل متعلّق بأهمّ مسائل الصّلوة** لأنّها واجبة على الغنيّ والفقير...

L. 256; 20,5 x 14,5 (14 x 8); 17 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom, nevještom rukom, sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, crvotočinom i zubima glodara, razasuti, ispreturani i odvojeni od poveza. Između listova ima dosta prljavštine, crvotočine i ostataka od uginulih insekata. Na većini listova tamne fleke kao znak oboljenja papira. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Komentarisani tekst nadvučen crnom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez kožni, originalan, sa preklopom, oštećen vlagom, crvotočinom, i predugom izloženosti direktnom svjetlu ili blizini vatre, prepukao dužinom hrbata, odvojen od listova rukopisa. Prva korica otkinuta i zagubljena.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije iz XVIII stoljeća.

Iz kolekcije Elkaz Hidajeta iz Gračanice kod Bugojna.

5489. R-8207

Zbirka (مجموع), 2

L. 201; 20,5 x 14,5 (14 x 7,5); 17 redaka. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa*, mjestimično vokalizovan, pisani tupim perom, sitnim slovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Po marginama ima nešto bilješki u vezi sa tekstom pisanih rukom drugog prepisivača. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez kožni, sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom i odvojen od listova rukopisa. Preklop otkinut i zagubljen.

1. L. 1a-71a

غنية المتملّي في شرح منية المصلّي
ĠUNYA AL-MUTAMALLĪ FĪ ŠARḤ MUNYA AL-MUṢALLĪ

Isto kao br. 5487.

Nepotpuno na početku.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوّله. أوّل الموجود: وصفتها على ما رواه التّرمذي من رواية ابن المبارك أن يكبّر ثمّ يقرأ سبحانك والخ. ثمّ يقول خمس عشر مرّةً: سبحان الله والحمد لله ولا اله إلاّ الله والله أكبر، ثمّ يتعوّذ ثمّ يبسمل ويقرأ الفاتحة وسورةً...

Na kraju djela (v. l. 71a) bilješka da je njegov prepis završio Ibrāhīm b. 'Uṯmān Bosnīqalī (Bošnjak) u medresi u Travniku 7. zul-kadeta 1154/1742. godine.

آخره: قد وقع الفراغ من هذه النّسخة الشّريفة الموسومة بغنية المتملّي...بقلم المفتقر إلى ربّه الغنيّ إبراهيم بن عثمان بوسنيقه لي...في مدرسة التراونيك...في اليوم السّابع من ذي القعدة الشّريفة من السّنة الرّابع (؟) وخمسين ومائة وألف.

2. L. 72a-201b

(شرح كتاب في الفقه لمجهول)
(ŠARḤ KITĀB FĪ AL-FIQH LI MAĠHŪL)

Komentar na arapskom jeziku na neko fikhsko djelo o islamskom obredoslovlju, od nama nepoznatog autora. U našem primjerku djelo je nepotpuno i na početku i na kraju.

Početak ovdje (l. 72a):

ناقص في أوّله. أوّل الموجود: وكذا إذا أصابه أى أصاب خفّيه المطر ينوب عن المسح وإن لم ينْوِ خلافاً للشّافعى في ذلك كلّه فإنّ النّيّة عنده شرط في الوضوء والمسح. وفي بعض الرّوايات النّادرة لا يجزيه إلاّ بالنّيّة عندنا أيضاً لأنّه أى المسح خلف عن الغسل أى قائم مقام الغسل فاحتاج إلى النّيّة كالتّيمّم وهذا غير صحيح...

Završetak ovdje (l. 201b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: كذلك ولو ابتلع ما بقى بين أسنانه من المأكول إن كان ذلك زائداً على قدر الحمصة تفسد صلاته وكذا إن كان قدرها وإن كان أقلّ من قدر الحمصة لا تفسد صلاته ولا يفسد صومه أيضاً وقد تقدّم في فصل ما يكره ولو أكل حلواً وبقى في فمه...

Sudeći po rukopisu, prepisao isti prepisivač kao i pod br.1 u ovoj zbirci.

5490. R-4412

مختصر غنية المتملّي في شرح منية المصلّي
MUḪTAṢAR ĠUNYA AL-MUTAMALLĪ FĪ ŠARḤ MUNYA AL-MUṢALLĪ

Skraćena verzija komentara djela *Munya al-muṣallī wa ġunya al-mubtadī* koje je na arapskom jeziku napisao Muḥammad b. Muḥammad b. 'Alī al-Kāšġarī, Sadīduddīn, umro 705/1305. godine (v. br. 5452). Komentar pod naslovom *Ġunya al-mutamallī fī šarḥ Munya al-muṣallī* (v. br. 5487) napisao je Ibrāhīm b. Muḥammad b. Ibrāhīm al-Ḥalabī al-Ḥanafī, umro 956/1549. godine. Zatim je ovaj komentar skratio, tako da postoje njegove dvije verzije; šira koja se još naziva *Ḥalabī kabīr* i kraća, pod gornjim naslovom, općepoznata kao *Ḥalabī ṣaġīr*. Djelo je prvi put štampano u Istanbulu 1295/1878. god.

Dobrača II, 1196; Kaḥḥāla I, 80-81; Ahlwardt III, 3544; Brockelman G I, 383; Şeşen, 244, str. 173; al-Ǧibūrī I, 1804, str. 537; Tirana, 128, str. 99; Zürich I, 64; Köprülü I, 608 i III, 78; Sarkis, I, 13

Početak (l. 1b):

أوله: الحمد لله الّذي جعل العبادة مفتح السّعادة ومطمح السّيادة وملمح الحسني والزّيادة وجعل الصّلوة عمود قيامها وذروة سنامها وعمدة أحكامها...وبعد، فيقول المفتقر إلى رحمة ربّه الغنيّ إبراهيم بن محمّد بن إبراهيم الحلبي قد كنت شرحت كتاب منية المصلّي شرحًا وسمّيته بغنية المتملّي لكن رأيت فيها بعض الاطالة...

Završetak (l. 159a):

آخره: قال الله تعالى: **وأمر أهلك بالصّلوة واصطبر عليها لا نسئلك رزقًا نحن نرزقك والعاقبة للتّقوى**...الحمد لله أوّلاً وآخراً وظاهراً وباطنًا وسراً وعلانيةً وصلّى الله على سيّدنا محمّد وآله وصحبه أجمعين.

L. 160; 19,4 x 11 (16 x 7,5); 23 retka. *Ta'līq*, pisan tupim perom, sitnim slovima i u zbijenim redovima. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. U prve tri lage listovi razasuti i odvojeni od poveza. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Zadnjih dvadesetak listova dohvaćeno vlagom, usljed čega su se na njima pojavile tamne fleke. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa naknadno upisanom folijacijom.

Povez kožni sa preklopom, dobro očuvan. Rubovi korica i preklopa ukrašeni isprepletenom zlatnom linijom .

Djelo se završava kolofonom (v. l. 159a) sa bilješkom da je njegovo prepisivanje završio 'Abdurraḥīm b. Aḥmad 22. redžeba 1139/1727. godine.

قد وقع الفراغ من النّسخة الشّريفة المباركة في ماه رجب ٢٢ في سنة تسع وثلاثين ومائة وألف من يد عبد الرّحيم بن أحمد. تاريخ سنة ١١٣٩

Na prvom zaštitnom listu bilješka da je rukopis otkupljen za 138 groša od njegova vlasnika 'Abdurraḥīm Ḥalebī-ja. Bilješka novog vlasnika je namjerno izbrisana.

Na listu 159b spisak od 32 rukopisa u posjedu bivšeg vlasnika ovog rukopisa. Ime i ovog vlasnika je namjerno izbrisano.

Iz kolekcije dr. Ibrahim-bega Halilbašića, advokata.

5491. R-8130

مختصر غنية المتملّي في شرح منية المصلّي
MUḪTAṢAR ĠUNYA AL-MUTAMALLĪ FĪ ŠARḤ MUNYA AL-MUṢALLĪ

Isto kao br. 5490.

Nepotpuno na početku.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوله. أوّل الموجود: **فصل في الأسار** هى جمع سؤر بالهمزة والمراد به ما يبقى بعد شرب الشّارب وقد يطلق على بقيّة الطعام...سواء كان مسلمًا أو كافرًا أو جنبًا أو حائضًا أو محدثًا أو طاهرًا...

L. 109; 20 x 14,5 (15 x 8,2); 21 redak. *Nasta'līq*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir srednje debljine, hrapav, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti i po rubovima dohvaćeni vlagom. Na pojedinim listovima, usljed dodira sa vlagom, pojavile su se tamne fleke. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Tekst uokviren crvenom linijom. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima nešto bilješki pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Od nekadašnjeg poveza sačuvan samo kožni hrbat.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 109b) u kome je data bilješka da je njegovo prepisivanje završio al-Ḥāǧǧ Muṣṭafā b. 'Uṯmān al-Mūstārī (iz Mostara) u četvrtak, u mjesecu ševvalu 1047/1638. godine, u Banjoj Luci.

رفعت القلم عن إتمام هذه النّسخة الشّريفة الميمونة المباركة بين الصّلوتين يوم الخميس من شهر شوّال المكرّم لسنة سبع وأربعين وألف. حرّر(ه) الفقير إليه سبحانه الرّاجي من منّه وإحسانه الحاجّ مصطفى بن عثمان الموستاري في مدينة بانه لوقه المحميّة...سنة ١٠٤٧

5492. R-6564

مختصر غنية المتملّي في شرح منية المصلّي
MUḪTAṢAR ĠUNYA AL-MUTAMALLĪ FĪ ŠARḤ MUNYA AL-MUṢALLĪ

Isto kao br. 5490.

Nepotpuno na početku.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوله. أول الموجود: فيكون مانعًا خلوص بعض الماء إلى بعض فلا يجوز الوضوء به وكذا الحكم أيضًا إذا توضأ من حوض قد انجمد ماءه والجمد على وجه الماء رقيق ينكسر بالتّحريك يجوز الوضوء. أمّا إذا كان الجمد كثيرًا قطعًا قطعًا لا يتحرك بالتّحريك أى بتحريك الماء لا يجوز الوضوء، لأنّه يمنع اتّصال الماء، بمنزلة الصّخرة ونحوه...

L. 181; 18,8 x 14 (14,5 x 10,5); 17 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, grub, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom, razasuti i odvojeni od poveza. Rubovi listova izlizani i nevješto lijepljeni i popravljani. Između listova ima dosta prljavštine, prašine, crvotočine i ostataka od uginulih insekata. Na pojedinim listovima tamne fleke, kao znak oboljenja. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez kožni, oštećen vlagom i crvotočinom, odvojen od listova rukopisa. Na koricama lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 181a) u kome je data bilješka da je njegovo prepisivanje završeno u Mekki 11. redžeba 1111/1699. godine.

فرغ هذا الكتاب يوم أحد عشر من رجب سنة إحدى عشر ومائة وألف من الهجرة في مكّة المشرّفة زادها الله تشريفًا وتكريمًا وتعظيمًا ومهابة.

Nema podataka o imenu prepisivača niti ranijim vlasnicima.

5493. R-4452

مختصر غنية المتملي في شرح منية المصلي

MUḪTAṢAR ĠUNYA AL-MUTAMALLĪ FĪ ŠARḤ MUNYA AL-MUṢALLĪ

Isto kao br. 5490.

L. 191; 20,5 x 13 (17,7 x 6,7); 25 redaka. *Nasḫ*, pisan oštrim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi po rubovima dohvaćeni vlagom. Na pojedinim listovima, usljed dodira sa vlagom, pojavile su se tamne fleke. Tekst uokviren crvenom linijom. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima nešto bilješki pisanih rukom drugog prepisivača, najvjerovatnije nekog od kasnijih vlasnika. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski sa preklopom, novijeg datuma, obložen impregniranim platnom crne boje.

Nema podataka o prepisivaču, godini niti mjestu prepisa. Međutim, sa sigurnošću se može tvrditi da je prepis stariji od 1118/1706. godine, jer tu godinu nalazimo na pečatu ʻUbaydullāha Ḍalmaḥšari-ja, kasnijeg vlasnika čija se bilješka i pečat nalaze na listu 191b.

Iz kolekcije porodice Arslanagić, porijeklom iz Trebinja.

5494. R-5131

مختصر غنية المتملي في شرح منية المصلي

MUḪTAṢAR ĠUNYA AL-MUTAMALLĪ FĪ ŠARḤ MUNYA AL-MUṢALLĪ

Isto kao br. 5490.

L. 301; 18,5 x 12,5 (13 x 7); 15 redaka. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa*. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku tri zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom, po rubovima izlizani i u prve dvije lage razasuti i odvojeni od poveza. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih naknadno, rukom drugog prepisivača. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni, oštećen vlagom i crvotočinom. Na koricama lijepo urađene rozete sa floralnim motivima, oštećene i izlizane.

Na kraju djela (v. l. 297b) bilješka da je njegovo prepisivanje završio Ismāʻīl b. Rağab, 1138/1725. godine.

قد وقع الفراغ من تحرير هذه النّسخة الشّريفة وقت العشاء، سنة ١١٣٨ كتبه إسماعيل بن رجب.

Na listu 298a bilješka da je vlasnik rukopisa 1179/1765. godine bio Munlā Muḥammad-efendī. Bilješka o drugom vlasniku na istom listu namjerno izbrisana. Na prvom i zadnjem zaštitnom listu pečat ranijeg vlasnika sa natpisom ʻAbduhū Aḥmad.

Iz biblioteke Ibrahim Elči-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

5495. R-8019

مختصر غنية المتملي في شرح منية المصلي
MUḪTAṢAR ĠUNYA AL-MUTAMALLĪ FĪ ŠARḤ MUNYA AL-MUṢALLĪ

Isto kao br. 5490.

L. 176; 19,5 x 13,5 (15 x 8); 19 redaka. *Nasta'līq*, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na prvom zaštitnom listu dat sadržaj djela po poglavljima. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Dužinom hrbata listovi dohvaćeni vlagom, usljed čega su se na njima, kao znak oboljenja, pojavile tamne fleke. Prva laga listova razasuta i odvojena od poveza. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni sa preklopom, mjestimično dohvaćen vlagom. Kožne korice ispucale usljed duže izloženosti direktnom svjetlu ili blizini vatre. Unutrašnja strana preklopa obložena ukrasnim ebro papirom.

Na kraju djela (v. l. 176a) bilješka da je njegovo prepisivanje završio Muḥammad b. Aḥmad b. Muḥammad b. Šayḫ Ḥasan b. Darwīš, 3. šabana 1141/1729. godine.

وقع الإتمام من هذه النّسخة المرغوبة عند أئمّة العالمين والمدرّسين والواعظين في اليوم الثّالث من شهر شعبان المعظّم لسنة إحدى وأربعين ومائة وألف وأنا أفقر الورى وأضعف عباد الله سبحانه وتعالى محمّد بن أحمد بن محمّد بن شيخ حسن بن درويش غفر الله له ولهم.

Ispod bilješke otisnut lični pečat prepisivača sa upisanim imenom Muḥammad.

Na listu 176b ime bivšeg vlasnika al-Ḥāǧǧ 'Alī b. Ismā'īl iz 1152/1739. godine.

Na više mjesta otisnut pečat vakifa na kome je čitljiva jedino riječ *waqf*. (v. l. 1a, 2a, 3a, 10a i 176a)

Iz kolekcije Muhameda Trebinjca iz Sarajeva.

5496. R-5791

مختصر غنية المتملي في شرح منية المصلي
MUḪTAṢAR ĠUNYA AL-MUTAMALLĪ FĪ ŠARḤ MUNYA AL-MUṢALLĪ

Isto kao br. 5490.

L. 154; 21 x 14,3 (15 x 8,5); 23 retka. *Nasḫ* pisan tupim perom, sitnim slovima, u zbijenim redovima i vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, neporozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku dat sadržaj djela po poglavljima. Prva laga listova razasuta i odvojena od poveza. Papir tanak, glat, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom drugog prepisivača. Listovi bez kustoda.

Povez kartonski, izlizan usljed dugotrajne upotrebe.

Na kraju djela (v. l. 153b) bilješka da je njegovo prepisivanje završio Muṣṭafā b. 'Uṯmān 1157/1744. godine.

قد وقع الفراغ من تحرير هذا الكتاب بعون الله الملك الوهّاب من يد أضعف الإنسان مصطفى بن عثمان سنة سبع وخمسين ومائة وألف من هجرة النّبيّ عليه السّلام.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5497. R-5386

مختصر غنية المتملي في شرح منية المصلي
MUḪTAṢAR ĠUNYA AL-MUTAMALLĪ FĪ ŠARḤ MUNYA AL-MUṢALLĪ

Isto kao br. 5490.

L. 278; 18 x 12 (14,2 x 6); 17 redaka. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa*, pisan oštrim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku tri zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, usljed čega su se na njima pojavile tamne fleke. Tekst uokviren crvenom linijom. Komentarisani tekst nadvučen, također, crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama i originalnom paginacijom.

Povez kožni sa hrbatom obloženim impregniranim platnom crne boje. Na koricama lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 278a) u kome je data bilješka da je njegov prepis završen u ponedjeljak, 29. safera 1169/1755. godine, u Nišu.

قد وقع الفراغ من تحريره في وقت العصر من يوم الإثنين تاسع وعشرين من شهر صفر سنة تسع وستّين ومائة وألف أحسن الله تعالى إلى محروسه، نيش.

Nema podatako o prepisivaču.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5498. R-5121

مختصر غنية المتملّي في شرح منية المصلّي

MUḪTAṢAR ĠUNYA AL-MUTAMALLĪ FĪ ŠARḤ MUNYA AL-MUṢALLĪ

Isto kao br. 5490.

L. 201; 20,5 x 14 (16,5 x 8,5); 21 redak. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa*. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, više u prvoj nego u drugoj polovini rukopisa, usljed čega su se na njima, kao znak oboljenja, pojavile tamne fleke. Prvih desetak listova oštećeni i nevješto lijepljeni i popravljani. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Na pojedinim listovima, usljed dodira sa vlagom, tekst oštećen. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kartonski, novijeg datuma, sa hrbatom obloenim impregniranim platnom crne boje.

Na kraju djela (v. l. 199b) bilješka da je njegovo prepisivanje završio 'Abdulkarīm b. al-Ḥāǧǧ 'Uṯmān, imam Ayās-pašine džamije u Sarajevu, 1179/1765. godine.

الحمد لله الّذي يسّر إتمام هذا الكتاب للفقير عبد الكريم بن الحاجّ عثمان، الإمام بجامع اياس پاشا عن مدينة سراى... لسنة تسعة (!) وسبعين ومائة وألف بعد هجرة من له العزّ والشّرف.

Na listu 1a bilješka da je ovaj rukopis za potrebe muallima i učenika Ajni-begova mekteba u Sarajevu uvakufio Ḥusayn b. Muṣṭafā 1226/1811. godine.

وقف هذه النّسخة الشّريفة حسين بن مصطفى عفا عنهما البارى في مدينه، سراى بوسنه في المكتب آينه بك لمن كان معلّمًا فيه ولطالبيه بشرط أن لا يبيع (!) ولا يهب (!) ولا يخرج عنه (!) أبدًا وأمّا من بدّله بعد ما سمعه فإنّما إثمه على الّذين يبدّلونه لسنة ستّة وعشرين ومائتين وألف.

Ispod bilješke je i pečat vakifa sa natpisom 'Abduhū Ḥusayn.

5499. R-8021

مختصر غنية المتملّي في شرح منية المصلّي

MUḪTAṢAR ĠUNYA AL-MUTAMALLĪ FĪ ŠARḤ MUNYA AL-MUṢALLĪ

Isto kao br. 5490.

L. 162; 20,8 x 13 (16 x 7,3); 25 retka. *Ta'līq*, pisan tupim perom, sitnim slovima, u zbijenim redovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku tri zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Papir tanak, glat, bijele tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi izlizani po rubovima, dohvaćeni vlagom, razasuti i odvojeni od poveza. Između listova ima dosta prljavštine, prašine i ostataka od uginulih insekata. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Tekst uokviren crvenom linijom. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez polukožni sa preklopom, oštećen vlagom, crvotočinom i predugom izloženošću direktnoj svjetlosti ili blizini vatre. Unutrašnja strana preklopa obložena ukrasnim ebro papirom.

Djelo se završava kolofonom u kome je data bilješka da je njegov prepis završen u četvrtak 1. rebiul-ahira 1182/1768. godine. Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

Na drugom zaštitnom listu na strani *a* ime i pečat ranijeg vlasnika Šakība Nu'māna iz Seonice (kod Konjica).

صاحب شكيب نعمان سونيچه

Iz kolekcije dr Muhameda Hadžijahića iz Sarajeva.

5500. R-8025

مختصر غنية المتملّي في شرح منية المصلّي

MUḪTAṢAR ĠUNYA AL-MUTAMALLĪ FĪ ŠARḤ MUNYA AL-MUṢALLĪ

Isto kao br. 5490.

L. 153; 22,2 x 16,5 (17,5 x 10); 21 redak. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa*, pisan sitnim slovima, sa malim proredom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Prva i zadnja laga listova dohvaćena vlagom i odvojena od poveza. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Tekst uokviren crvenom linijom. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, oštećen vlagom i crvotočinom.

Na kraju djela (v. l. 153a) bilješka da je njegovo prepisivanje završio Yūsuf b. 'Alī 1208/1793. godine. Nema podataka o mjestu prepisa.

Iz Sanskog Mosta.

5501. R-5105

مختصر غنية المتملّي في شرح منية المصلّي

MUḪTAṢAR ĠUNYA AL-MUTAMALLĪ
FĪ ŠARḤ MUNYA AL-MUṢALLĪ

Isto kao br. 5490.

L. 198; 20,5 x 14,5 (14,2 x 8,6); 19 redaka. *Nasḫ*, pisan vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku lijepo urađen unvan u obliku kupole sa floralnim motivima, bogato ukrašen zlatnom, plavom, crvenom i bijelom bojom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. U prvoj i posljednjoj lagi listovi razasuti i odvojeni od poveza. Na naslovnom listu tekst uokviren debelom zlatnom linijom, ojačanom sa vanjske strane sa dvije, a sa unutrašnje jednom tankom linijom crne boje. Na ostalim listovima tekst uokviren crvenom linijom. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara i bilješki pisanih rukom drugog prepisivača. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom i popravljan dužinom hrbata. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima, ukrašene zlatnom bojom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na listu 1a pečat ranijeg vlasnika sa imenom Fayḍullāh.

Iz kolekcije Abdullatifa Đulbije, muftije iz Ulcinja, rodom iz Nove Varoši. (Vidi pečat na listovima 1b, 9b, 50b, 70b, 117a, 143b i 176b).

5502. R-5875

مختصر غنية المتملّي في شرح منية المصلّي

MUḪTAṢAR ĠUNYA AL-MUTAMALLĪ
FĪ ŠARḤ MUNYA AL-MUṢALLĪ

Isto kao br. 5490.

L. 199; 19,5 x 11,8 (13,5 x 7); 19 redaka. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa*, pisan tupim perom, sitnim slovima, u zbijenim redovima. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku dva zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Na pojedinim listovima tamne fleke, kao znak oboljenja papira. Tekst uokviren crvenom linijom. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom i odvojen od listova rukopisa. Na koricama lijepo urađene rozete sa floralnim motivima, izlizane usljed dugotrajne upotrebe.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu, mastilu i povezu, prepis je, najvjerovatnije iz XVIII stoljeća.

Na listu 199a bilješka u kojoj se kaže da je vlasnik rukopisa Derviš Ibrahim Bisić iz sela Bistrice, te da je rukopis 1287/1870. godine, još kao učenik Kuršumli medrese u Sarajevu, otkupio od Ahmeda, sina Husejna Handžića po cijeni od stotinu groša. Bilješka je namjerno brisana, ali se pod lupom tekst može pročitati.

صاحب ومالك...درويش إبراهيم بيسيك من قرية البستريچه ومن السكنه (!) في مدرسة القرشونلي. إشتريت هذا الكتاب من أحمد بن حسين حانجيك في سنة سبع وثمانين ومائتين وألف بقيمته - ١٠٠ غروش.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5503. R-6563

مختصر غنية المتملّي في شرح منية المصلّي

MUḪTAṢAR ĠUNYA AL-MUTAMALLĪ
FĪ ŠARḤ MUNYA AL-MUṢALLĪ

Isto kao br. 5490.

Na kraju nedostaje veći dio rukopisa.

Završetak ovdje (l. 185b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: وليس في غسله استعمال القطن...وقيل يوضع على وجهه وتحشى مخارجه كأنفه وفمه وجوّز بعضهم في دبره واستحقبه مشايخنا. قال قاضيخان: وإذا تم غسله تنشف بثوب وجعل الحنوط على رأسه ولحيته ويكره الزّعفران ويداه وركبتاه وقدماه تمّ غسل الميّت وتكفينه...

L. 185; 20,2 x 14,2 (14,8 x 7,8); 19 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom i nevještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi po rubovima dohvaćeni vlagom i oštećeni zubima glodara. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez otkinut i zagubljen. Od nekadašnjeg kožnog poveza sačuvan samo dio hrbata i oko pola prve korice.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i mastilu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

5504. R-7702

مختصر غنية المتملّي في شرح منية المصلّي
MUḪTAṢAR ĠUNYA AL-MUTAMALLĪ FĪ ŠARḤ MUNYA AL-MUṢALLĪ

Isto kao br. 5490.

Na kraju nedostaje oko desetak listova.

Završetak ovdje (l. 1a):

ناقص في آخره. آخر الموجود: ويكره اتّخاذ الضّيافة من أهل الميّت على ما قالوا ويستحبّ
لجيران الميّت والأقرباء تهيئة الطّعام لهم وأن يلحّ عليهم في الأكل وذكر البزاز أنّه يكره اتّخاذ
الطّعام...واتّخاذ الدّعوة لقراءة القرآن وجمع الصّلحاء والقرّاء للختم أو لقراءة سورة الأنعام...

L. 156; 21 x 15 (15 x 9); 19 redaka. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa*, pisan oštrim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom, usljed dugotrajne upotrebe po rubovima izlizani, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Komentarisani tekst nadvučen crnom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom, oštećen vlagom, crvotočinom i predugim držanjem na direktnoj svjetlosti ili u blizini vatre, usljed čega se koža deformisala i ispucala dužinom hrbata i preklopa.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti vremenu prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Nema podataka o bivšim vlasnicima.

5505. R-7133

مختصر غنية المتملّي في شرح منية المصلّي
MUḪTAṢAR ĠUNYA AL-MUTAMALLĪ FĪ ŠARḤ MUNYA AL-MUṢALLĪ

Isto kao br. 5490.

Str. 479; 17,5 x 12,5 (14 x 8,5); 13 redaka. *Nasḫ tadwīnī*, pisan tupim perom krupnim slovima i sa velikim proredom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Papir debeo, grub, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Komentarisani tekst nadvučen linijom crne boje. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama i naknadno grafitnom olovkom dopisanom paginacijom.

Povez kartonski, novijeg datuma, obložen impregniranim platnom plave boje i ukrasnim papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti vremenu prepisa. Sudeći po papiru, mastilu i pismu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz kolekcije Muharema-ef. Omerdića (v. pečat na unutrašnjoj strani korica).

5506. R-8020

مختصر غنية المتملّي في شرح منية المصلّي
MUḪTAṢAR ĠUNYA AL-MUTAMALLĪ FĪ ŠARḤ MUNYA AL-MUṢALLĪ

Isto kao br. 5490.

L.176; 19,2 x 12,8 (14 x 6,8); 23 retka. *Ta'līq*, pisan oštrim perom, sitnim slovima, u zbijenim redovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na prvom zaštitnom listu dat sadržaj djela po poglavljima. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Prva laga listova odvojena od poveza. Tekst uokviren crvenom linijom. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni sa preklopom, dobro očuvan. Na koricama lijepo urađene rozete u obliku baklave.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu, mastilu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz kolekcije nasljednika h. hafiza Asima Sirće.

5507. R-8022

مختصر غنية المتملّي في شرح منية المصلّي
MUḪTAṢAR ĠUNYA AL-MUTAMALLĪ
FĪ ŠARḤ MUNYA AL-MUṢALLĪ

Isto kao br. 5490.

L. 177; 19 x 10,5 (14 x 6); 21 redak. *Ta'līq*, pisan tupim perom, sitnim slovima, u zbijenim redovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku dva zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Papir tanak, glat, bijele, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Dužinom donjeg presjeka listovi dohvaćeni zubima glodara. Prvih pedesetak listova oštećeno i uništeno do deset cm po dubini. Tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Između listova ima dosta prašine, prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez kožni, oštećen zubima glodara i popravljan dužinom hrbata. Preklop otkinut i zagubljen. Na zadnjoj korici lijepo urađena i sačuvana rozeta sa floralnim motivima.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na listu 177a ime ranijeg vlasnika Ḥāmid b. Šamsuddīn Bayrāmī, a na listovima 1a, 57a, 151a i 176b pečat vakifa sa natpisom Muṣṭafā Šawqī i 1287/1870. godina.

5508. R-8024

مختصر غنية المتملّي في شرح منية المصلّي
MUḪTAṢAR ĠUNYA AL-MUTAMALLĪ
FĪ ŠARḤ MUNYA AL-MUṢALLĪ

Isto kao br. 5490.

Na kraju nedostaje veći dio rukopisa.

Završetak ovdje (l. 142b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: أمّا في الكفّين فيكره بلا عذر وأمّا الخرقة ونحوها فالصّحيح عدم الكراهة وعن أبي حنيفة أنّه صلّى في المسجد الحرام على الخرقة فنهاه رجل فقال له الإمام: من أين أنت؟ فقال: من خورزم (!) فقال له الإمام...

L. 142; 20,5 x 14 (16 x 7,8); 19 redaka. *Nasẖ* sa mješavinom *ta'līqa*, pisan tupim perom, nevještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti, po maginama dohvaćeni vlagom i oštećeni zbog preduge izloženosti direktnom svjetlu ili blizini vatre. Tekst uokviren crvenom linijom. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez otkinut i zagubljen.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru i pismu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

5509. R-6539

مختصر غنية المتملّي في شرح منية المصلّي
MUḪTAṢAR ĠUNYA AL-MUTAMALLĪ
FĪ ŠARḤ MUNYA AL-MUṢALLĪ

Isto kao br. 5490.

L. 218; 18,5 x 14,2 (14 x 8); 19 redaka. *Nasẖ* sa mješavinom *ta'līqa*, pisan tupim perom nevještom rukom i sa mnogo grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i teško oštećeni. Pojedini listovi slijepljeni, a tekst na njima oštećen. Većinu listova je zahvatilo oboljenje. Između listova ima dosta prašine, prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kartonski, oštećen vlagom , neadekvatnim čuvanjem i predugom izloženošću direktnom svjetlu ili blizini vatre.

Na kraju djela (v. l. 218a) bilješka da je njegovo prepisivanje završio 'Alī b. Maqṣūd iz Iskender-begove mahale, u nedjelju, u mjesecu šabanu 1234/1818. godine.

قد وقع الفراغ من تحرير هذا الكتاب ...على يد علي بن مقصود...عن محله، إسكندربك ...في يوم الأحد من شهر شعبان المبارك سنه، ١٢٣٤

Iz kolekcije Ismaila-ef. Selimovića, imama iz Zvornika.

5510. R-7072

مختصر غنية المتملي في شرح منية المصلي
MUḪTAṢAR ĠUNYA AL-MUTAMALLĪ FĪ ŠARḤ MUNYA AL-MUṢALLĪ

Isto kao br. 5490.

L. 89; 27 x 19,5 (22 x 15); 20 redaka. *Nasḫ tadwīnī*, pisan tupim perom, krupnim slovima, sa velikim proredom i mnogo grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, grub, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, po rubovima izlizani, razasuti i odvojeni od poveza. Komentarisani tekst nadvučen linijom crne boje. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez kožni, oštećen vlagom, crvotočinom, zubima glodara i predugom izloženošću direktnoj svjetlosti ili blizini vatre, odvojen od listova.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 89a) u kome je data bilješka da je njegov prepis završio Ya'qūb b. Ṣāliḥ, u ponedjeljak, 1. džumadel-ahira 1236/1821. godine.

قد وقع الفراغ من كتابة هذا الشّرح المبارك في يوم الإثنين في غرّة شهر جمادى الآخر سنة ستّة وثلاثين ومائتين وألف..على يد العبد الفقير الحقير يعقوب بن صالح.

Nema podataka o mjestu prepisa.

Na listu 57b napisano ime Smajić Abdullaha, najvjerovatnije ranijeg vlasnika.

5511. R-4843

مختصر غنية المتملي في شرح منية المصلي
MUḪTAṢAR ĠUNYA AL-MUTAMALLĪ FĪ ŠARḤ MUNYA AL-MUṢALLĪ

Isto kao br. 5490.

L. 218; 18 x 14 (13,5 x 7); 15 redaka. *Nasḫ*, pisan oštrim perom i sitnim slovima. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst uokviren linijom crvene boje. Po marginama ima nešto komentara i bilješki pisanih rukom drugog prepisivača. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni, sa preklopom, dohvaćen crvotočinom, izlizan i prepukao dužinom hrbata. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 214b) u kome je data bilješka da je njegovo prepisivanje završio Muḥammad b. Amīn b. Ḥasan u mjesecu rebiul-ahiru 1259/1843. godine.

كتبه الحقير الفقير محمّد بن أمين بن حسن غفر الله ذنوبهم وستر عيوبهم في شهر ربيع الآخر لسنة تسع وخمسين ومائتين وألف.

Na listovima 215a - 218b više bilješki kasnijih vlasnika: prepisivačeva sina, 'Abdulḥamīd b. Muḥammad b. Amīn Serdār-zade (Serdarevića) i unuka, 'Abdullāh b.'Abdulḥamīd b. Muḥammad b. Amīn Serdār-zade (Serdarevića). Bilješke se, uglavnom, odnose na datume rođenja, ženidbe, udaje i smrti potomaka spomenutih vlasnika rukopisa.

Iz kolekcije porodice Serdarević iz Zenice.

5512. R-4638

مختصر غنية المتملي في شرح منية المصلي
MUḪTAṢAR ĠUNYA AL-MUTAMALLĪ FĪ ŠARḤ MUNYA AL-MUṢALLĪ

Isto kao br. 5490.

L. 170; 23 x 16 (17,5 x 9); 17-23 retka. *Nasḫ*, pisan oštrim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Tekst uokviren crvenom linijom. Komentarisani tekst nadvučen linijom crvene boje. Pojedini listovi po rubovima lijepljeni i produžavani. Po marginama ima nešto komentara i bilješki pisanih rukom drugog prepisivača. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom, izlizan dužinom hrbata i preklopa. Vanjska strana korica obložena ukrasnim papirom tamne boje.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 170b) u kome je data bilješka da ga je prepisao Darwīš b. Muṣṭafā b. Ibrāhīm Dumnalī (iz Duvna) i da je njegovo prepisivanje završio u petak, 9. muharrema 1261/1845. godine.

وقد وقع الفراغ من تحرير هذه النّسخة الشّريفة في يوم الجمعة التّاسع من شهر المحرّم من سنة إحدى وستّين ومائتين وألف عن يد...درويش بن مصطفى بن إبراهيم دومنه لي. تاريخ سنة ١٦٢١

Iz Odbora IZ Mostar.

5513. R-8023

مختصر غنية المتملّي في شرح منية المصلّي

MUḪTAṢAR ĠUNYA AL-MUTAMALLĪ
FĪ ŠARḤ MUNYA AL-MUṢALLĪ

Isto kao br. 5490.

L. 220; 20 x 14 (14,5 x 8); 19 redaka. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa*, pisan tupim perom, nevještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti. Tekst uokviren crvenom linijom. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez otkinut i zagubljen.

Na kraju djela (v. l. 220a) bilješka da je njegovo prepisivanje završio Ṣāliḥ b. 'Alī u posljednjoj dekadi mjeseca rebiul-ahira 1262/1846 godine.

تمّت الكتاب بعون الله الملك الوهّاب في أواخر ربيع الآخر لسنة إثنى وستّين ومائتين وألف كاتبه صالح بن علي غفر الله له ولوالديه...

Nema podataka o mjestu prepisa niti o ranijim vlasnicima.

5514. R-6565

مختصر غنية المتملّي في شرح منية المصلّي

MUḪTAṢAR ĠUNYA AL-MUTAMALLĪ
FĪ ŠARḤ MUNYA AL-MUṢALLĪ

Isto kao br. 5490.

Nepotpuno na početku.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوّله. أوّل الموجود: والمخاط ممّا يستقذر فيؤدّي إلى منع الإنتفاع بالماء. الّذي ألقى فيه ولا يتعدّى أي لا يتجاوز الحدّ المسنون في الزّيادة عليه والنّقصان منه في المرات الثّلاث بأن يجعلها أربعًا أو إثنين لغير ضرورة وفي المواضع بأن يغسل اليد إلى الإبط والرّجل إلى الركبة أو يقتصر عن المرفق والكعب...

L. 159; 19,5 x 14 (14,5 x 9,5); 19 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom i nevještom rukom, sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Tekst uokviren crvenom linijom. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski sa hrbatom od impregniranog platna zelene boje, oštećen vlagom, crvotočinom i zubima glodara, odvojen od listova.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 158b) u kome je data bilješka da je prepisano u ponedjeljak, u mjesecu šabanu 1263/1847. godine.

Nama podataka o prepisivaču, mjestu prepisa niti bivšim vlasnicima.

5515. R-8026

مختصر غنية المتملّي في شرح منية المصلّي

MUḪTAṢAR ĠUNYA AL-MUTAMALLĪ
FĪ ŠARḤ MUNYA AL-MUṢALLĪ

Isto kao br. 5490.

Fragment sa početka djela sa prijevodom na bosanski jezik, od nama nepoznatog prevodioca.

Završetak ovdje (l. 41b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: وهو الوجه للمحصر المذكور في الحديث وللحرج وهذا إذا كانت مضفورة فإن كانت...يفترض عليها ايصال الماء إلى ثنا ءها اتّفاقًا لعدم الحرج.

L. 41; 21 x 17 (18 x 16); 8 redaka. *Nasḫ*, pisan krupnim slovima, sa velikim proredom, nevještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje. Prvi list otkinut i dohvaćen vlagom. Na većini listova prijevod na bosanski jezik sitnim slovima, arapskim pismom, pisan između redaka.

Bez poveza.

Nema podataka o prepisivaču, godini niti mjestu prepisa. S obzirom na to da rukopis potječe iz Sivac medrese u Gradačcu i da je pisan u običnu svesku bez linija, prepisivač je, najvjerovatnije, neki od učenika spomenute medrese sa početka XX stoljeća.

5516. R-8076

كنز الدّقائق

KANZ AD-DAQĀ'IQ

Djelo o hanefijskom fikhu. Napisao 'Abdullāh b. Aḥmad b. Maḥmūd an-Nasafī, Ḥāfiẓuddīn, Abū al-Barakāt umro 710/1310. godine. Kao sažeti priručnik fikha koje sadrži praktična pitanja, djelo je bilo dugo vremena veoma popularno i često komentarisano. Djelo je prvi put štampano u Londonu 1843. godine.

Dobrača II, 1215; Kaḥḥāla VI, 50; Ahlwardt IV, 4575; Ḥ. Ḫ. II, 1515; Brockelmann G II, 196 i S II, 265; Köprülü I, 640; aẓ-Ẓāhiriyya II, str. 120-123; Hasandedić, 168, str. 86; Sarkīs II, 1853; Şeşen, 218, str. 155

Početak (l. 1b):

أوّله: الحمد لله الّذي أعزّ العلم في الاعصار، وأعلى حزبه في الأمصار والصّلوة والسّلام على رسوله المختصّ بهذا الفضل العظيم...قال الفقير...أبو البركات عبد الله بن أحمد بن محمود النّسفي...

Završetak (l. 378a):

آخره: ثمّ يعطى بمثل تلك النّسبة من المضروب لكلّ فرد، وإن أردت قسمة التّركة بين الورثة والغرماء، فاضرب سهام كلّ وارث من التّصحيح في كلّ التّركة ثمّ اقسم المبلغ على التّصحيح من صالح من الورثة على شي، فاجعل كأن لم يكن واقسم ما بقى على سهام من بقى.

L. 378; 26,5 x 18 (14 x 9); 7 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom, krupnim slovima i sa velikim proredom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Na početku dva zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Listovi izlizani, dohvaćeni vlagom i crvotočinom i po lagama odvojeni od poveza. Po marginama i između redova ima dosta komentara pisanih rukom istog prepisivača. Između listova ima dosta prašine, crvotočine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom, odvojen od listova rukopisa. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Na kraju djela (v. l. 378a) bilješka da je njegovo prepisivanje završio Ǧāṭim b. 'Abdullāh ...(!) u Mekki 16. zul-kadeta 852/1448. godine.

تمّت بحمد الله وعونه وحسن توفيقه سادس عشر ذي القعدة الحرام سنة اثنين وخمسين وثمانماية بمكة المشرّفة زادها الله تعالى شرفًا وتعظيمًا...على يد العبد الفقير المعترف بالتّقصير...جاثم بن عبد الله (!)...

Na prvom zaštitnom listu na strani *a* bilješka sa pečatom da je rukopis za svoje muške potomke uvakufio Muṣṭafā Nūrī.

5517. R-7068

كنز الدّقائق

KANZ AD-DAQĀ'IQ

Isto kao br. 5516.

L. 117; 27 x 17,5 (16,5 x 9,5); 13 redaka. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa*, pisan tupim perom, krupnim slovima i sa velikim proredom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Na početku dva zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Rubovi listova izlizani i nevješto lijepljeni i produžavani. Po marginama i između redova ima dosta komentara pisanih rukom istog prepisivača. Između listova ima dosta prašine, crvotočine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez polukožni sa preklopom, dohvaćen vlagom i crvotočinom. Vanjska strana preklopa obložena ukrasnim ebro papirom.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 117b) u kome je data bilješka da je njegovo prepisivanje završeno u mjesecu rebiul-ahiru 870/1465. godine. Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

Na prvom zaštitnom listu na strani *a* ime i pečat bivšeg vlasnika Muṣṭafā b. 'Umar.

Iz kolekcije Zufera-ef. Bešlića, muftije iz Goražda.

5518. R-8077

كنز الدّقائق

KANZ AD-DAQĀ'IQ

Isto kao br. 5516.

Na kraju nedostaje poglavlje o podjeli nasljeđa (*Kitāb al-farā'iḍ*) od oko dva lista teksta.

Završetak ovdje (l. 154a):

ناقص في آخره. آخر الموجود: والمسابقة بالفرس والإبل والأرجل والرَّمي جائزة وحرم شرط الجعل من الجانبين لا من أحد الجانبين...ولا بأس بلبس القلانس وتدريس السَّواد وارسال ذنب العمامة بين كتفيه إلى وسط الظّهر وللشّابّ العالم أن يتقدّم على الشّيخ الجاهل وحافظ القرآن أن يختم في أربعين يومًا.

L. 159; 26,5 x 17,5 (16 x 9,5); 11 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom, krupnim slovima i sa velikim proredom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Na početku dva zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Po marginama i između redova ima dosta komentara pisanih rukom istog prepisivača. Između listova ima dosta prašine, crvotočine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom paginacijom.

Povez kožni sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom, popravljan po rubovima korica. Na koricama lijepo urađene rozete sa floralnim motivima, ukrašene zlatnom bojom.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 155a) u kome je data bilješka da je njegovo prepisivanje završio Ḥasan b. ʻIwaḍ b. Ibrāhīm b. Sulaymān b. Iskandar b. Ṭūzqalū iz sela Ṭūzqalū kod Kastamonije 882/1477. godine.

كتبته يد (ال) عبد الضّعيف...حسن بن عوض بن إبراهيم بن سليمان بن إسكندر بن طوزقلو...من قرية طوزقلو تابع قسطمونية تاريخ سنة إثنى وثمانين وثمانمائة.

Na listu 2a pečat ranijeg vlasnika Ġāliba ʻAlī-paše Stočevića.

Iz Odbora IZ Travnik.

5519. R-6076

كنز الدّقائق

KANZ AD-DAQĀ'IQ

Isto kao br. 5516.

L. 202; 27,5 x 18 (16,5 x 9,5); 9 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom, krupnim slovima i sa velikim proredom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Na početku dva zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir debeo, glat, bijele i tamnobijele boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Listovi, naročito na početku i kraju, dohvaćeni vlagom, izlizani po rubovima i nevješto lijepljeni. Po marginama i između redova ima dosta komentara pisanih rukom istog prepisivača. Između listova ima dosta prašine, crvotočine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez polukožni, dohvaćen vlagom i crvotočinom. Vanjska strana korica obložena ukrasnim papirom.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 202a) u kome je data bilješka da je njegov prepis završen u drugoj dekadi mjeseca safera 956/1549. godine. Ime prepisivača namjerno izbrisano.

Na unutrašnjoj strani zadnje korice pečat bivšeg vlasnika sa imenom Ibrāhīm, a na listu 1a ime bivšeg vlasnika Aḥmad ef.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5520. R-6434

كنز الدّقائق

KANZ AD-DAQĀ'IQ

Isto kao br. 5516.

L. 121; 28 x 18 (18,5 x 10,5); 13 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom, sa velikim proredom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele i žućkaste boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom, slijepljeni i po rubovima izlizani, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Po marginama i između redova ima dosta komentara pisanih rukom istog prepisivača. Između listova ima dosta prašine, crvotočine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni sa preklopom, dohvaćen vlagom i crvotočinom, odvojen od listova rukopisa. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Nema podataka o prepisivaču, godini niti mjestu prepisa. Sudeći po papiru, pismu, mastilu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVI stoljeća.

Iz kolekcije Besima-ef. Korkuta.

5521. R-4628

كنز الدّقائق

KANZ AD-DAQĀ'IQ

Isto kao br. 5516.

L. 160; 20,5 x 15 (14 x 10,5); 13 redaka. *Nash*, pisan tupim perom, krupnim slovima i nevještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Naslovni list originalnog prepisa zagubljen i naknadno dopisan. Papir debeo, grub, hrapav, tamnobijele boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom. Na većini listova tamne fleke kao znak oboljenja papira. Po marginama i između redova ima dosta komentara pisanih rukom istog prepisivača. Između listova ima dosta prašine, crvotočine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez kožni, dohvaćen vlagom, popravljan dužinom hrbata. Na koricama utisnute rozete u obliku baklave.

Nema podataka o prepisivaču, godini niti mjestu prepisa. Sudeći po papiru, pismu i mastilu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVI stoljeća.

Na zadnjem zaštitnom listu pečat bivšeg vlasnika sa natpisom Muhamed-Emin Muslibegović, posjednik, Mostar.

5522. R-6719

كنز الدّقائق
KANZ AD-DAQĀ'IQ

Isto kao br. 5516.

L. 191; 21 x 15,5 (13 x 8,5); 11 redaka. *Nash*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom, krupnim slovima i sa velikim proredom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir debeo, grub, hrapav, tamnobijele boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Prva i zadnja laga listova dohvaćena vlagom. Po marginama i između redova ima dosta komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez polukožni, dohvaćen vlagom i crvotočinom. Vanjska strana korica obložena ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, godini niti mjestu prepisa. Sudeći po papiru, pismu i mastilu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVI stoljeća.

Iz kolekcije Salim ef. Muftića. Za Gazi Husrev-begovu biblioteku poklonio njegov zet, dr. Hamdija Čemerlić.

5521. R-8164

الفرائد في حلّ المسائل والقواعد
AL-FARA'ID FĪ ḤALL AL-MASĀ'IL WA AL-QAWĀ'ID

Komentar poznatom fikhskom djelu *Kanz ad-Daqā'iq* (v. br. 5514). Napisao na arapskom jeziku Muṣṭafā b. Sulaymān b. Yūsuf Bālī-zāde (Balić) ar-Rūmī, umro oko 1069/1658. godine.

Kaḥḥāla II, 254-255; Dobrača II, 1240; Ḥ. Ḥ. II, 1515; Ḍayl II, 612-613; Brockelmann S II, 267

Napomena: Iako nama dostupni izvori to ne navode, moguće je da je spomenuti Muṣṭafā b. Sulaymān b. Yūsuf Bālī-zāde porijeklom iz Foče. Ovome ide u prilog činjenica da se u Nacionalnoj i univerzitetskoj biblioteci Bosne i Hercegovine u Sarajevu, nalaze dva primjerka ovog djela koja je on svojom rukom prepisao 1056/1646. godine. U prvom, koji se vodi pod br. Ms 118, on je uz svoje ime stavio i odrednicu al-Būsnawī, a u drugom, koji se vodi pod br. Ms 312, na kraju djela, pored bilješke da je autor njegov prepis završio u prvoj dekadi mjeseca zul-hidždžeta 1056/1646. godine stoji i bilješka da ga je autor uvakufio u gradu Foča.

- كتبه الفقير المؤلّف المدعوّ...كتب الله له الحسنى وزيادة حرّر في أوائل شهر ذي الحجّة لسنة ستّ وخمسين وألف.

- وقف مصطفى أفندي الشّهير ببالي زاده المؤلّف روّح الله تعالى روحه وتقبّل حسناته بمدينة فوجه.

Početak (l. 1b):

أوّله: سبحان من خصّ عباده بجلائل النّعم الوافية، وجعلهم مجدّين في صرف الهمم الكافية لضبط ما نصّه من الأحكام والحكم ...فإنّ كتاب الكنز الّذي ابتهج بمدارسة الأسلاف وافتخر بمداومة الأخلاف تزيّنت بنجوم لطائف أفلاك التّحقيق ...

Završetak (l. 351b):

آخره: وقال المستقرض للمقرض بعت منك هذه السّلعة بهذه الدّراهم العشرة وقال المقرض اشتريت وسلّم إليه، ثمّ قال المستقرض: يعني باثني عشر فباعها منه جاز وأن تقدّم الشّرط بينهما لأنّهما بيعان خاليان عن الشّرط انتهى والله تعالى أعلم.

L. 351; 28,5 x 18,5 (22 x 10); 29 redaka. *Nasta'līq*, pisan oštrim perom, u zbijenim redovima i veoma vještom rukom. Na početku dva zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi oštećeni zubima glodara, razasuti i odvojeni od poveza. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima nešto bilješki u vezi sa tekstom pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Povez kožni, originalan, sa preklopom, cijelom dužinom hrbata oštećen zubima glodara, odvojen od listova rukopisa. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu na strani *a* ime i pečat vlasnika i vakifa Ḥasan -efendī.

Iz Odbora IZ Travnik.

5524. R-6516

جواهر الفقه

ĞAWĀHIR AL-FIQH

Naslov na listu 1b كتاب جواهر الفقه

Djelo na arapskom jeziku sastavljeno od deset poglavlja (*bāb*) o temeljima islamskog vjerovanja (*uṣūl ad-dīn*) i vjerskim dužnostima (*al-'ibādāt*). Poznato je i pod nazivom *Kitāb al-Ğawāhir* ili samo *al-Ğawāhir*. Napisao Ṭāhir b. Salām b. Qāsim b. Aḥmad al-Anṣārī al-Ḫawārazmī, Namadpūš, umro poslije 771/1369. godine. U dužem uvodu pisac navodi izvore kojima se služio prilikom pisanja djela i daje kratice za te izvore. Djelo je dugo vremena bilo popularno i, kao jedna vrsta opširnog ilmihala, rado čitano širom islamskog svijeta.

Kaḥḥāla V, 35; Ahlwardt III, 3520; Dobrača II, 1247; Zürich I, 84; al-Ğibūrī I, 1338, str. 415; az-Ẓāhiriyya I, 270; Köprülü II, 1585/5 i III, 718/3; Ḥ. Ḫ. I, 615; Brockelmann S II, 88; Tirana, 88, str. 69-70

Početak (l. 1b):

أوله: الحمد لله الّذي هدانا لمعرفته، وأكرمنا بتقواه وطاعته، وشرّفنا بحمل أمانته بعنايته بعد عجز أرضه وسمواته...أمّا بعد، فيقول...طاهر بن سلام بن قاسم الأنصاري الخوارزمي غفر الله ذنوبه وستر يوم القيمة عيوبه، لمّا لفظني رامي الغربة من ديار خوارزم إلى هذه التّربة...أردت أن أجمع مختصرا جامعًا...وجمعته على عشرة أبواب. الباب الأوّل في إثبات الصّانع وتوحيده وكتبه ورسله...

Završetak (l. 28b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: والملتمس من انعامه الجسيمة أن يذكر العبد العاصي الغريق في بحر المعاصي والخائف من يوم يؤخذ بالنّواصي...والمسؤل من الرّحمة والمغفرة والثّواب، إنّه هو الغفور الوهّاب للمؤمنين سبيل الرّشاد.

L. 29; 20,5 x 14,8 (13 x 9,5); 17 redaka. *Nasta'līq*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi po rubovima dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Pojedine riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, originalan, sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom, prepukao dužinom hrbata i preklopa, odvojen od listova rukopisa. Vanjska strana korica i preklopa presvučena ukrasnim ebro papirom.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 29a) u kome je data bilješka da ga je za sebe prepisao Muḥammad b. Walī u zadnjoj dekadi mjeseca muharrema 981/1573. godine.

تمّت الكتاب بعون الله المسمّى بجواهر الفقه في أواخر محرّم الحرام من شهور سنة إحدى وثمانين وتسعمائة من (ال) هجرة النّبويّة كاتبه وصاحبه ومالكه محمّد بن ولي غفر الله له ولوالديه.

Iz Odbora IZ Trebinje.

5525. R-4662

جواهر الفقه

ĞAWĀHIR AL-FIQH

Isto kao br. 5524.

Nedostaje oko jedan list na početku.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوله. أوّل الموجود: والتّمهيد والصّابوني وقواعد العقائد ونقلت من عبادة كتب الفقه وهي: الهداية والنّهاية وجامع الصّغير للحسامي وتحفة الفقها، وخلاصة الفتاوى وقنية المفتي ومنية المغني ومقدّمة الغزنوي ومنية المصلّي وميّزت مسائل العبادات بعلامة الحروف في أوّل كلّ مسألة من أىّ كتاب نقلت من الكتب العشرة المذكورة الفقهيّة...

Završetak ovdje (l. 96a):

آخره: فالمرجوّ من فضل الله الخلّاق أنّه لا يؤاخذه فيما جمعه رحبات هذه الأوراق، والمسؤل منه الرّحمة والمغفرة والثّواب، إنّه هو الغفّار الوهّاب للمؤمنين سبيل الصّواب.

L. 96; 23 x 17 (15 x 10,5);17 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan oštrim perom, sitnim slovima i vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja i skraćenice izvora pisani crvenim mastilom. Papir debeo, grub, hrapav, tamnobijele boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom, po rubovima izlizani, razasuti i odvojeni od poveza. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara i interlinearnih bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, dohvaćen vlagom, crvotočinom i zubima glodara.

Djelo se završava kolofonom u kome je data bilješka da je prepisano 8. zul-hidždžeta 953/1546. godine.

تمّ في ٨ ذي الحجّة في سنة ٩٥٣ من هجرة نبويّة.

Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

Iz Odbora IZ Mostar.

5526. R-8110

جواهر الفقه
ĞAWĀHIR AL-FIQH

Isto kao br. 5524.

Naslov na prvom zaštitnom listu na strani *a* كتاب جواهر الفقه

L. 133; 20,5 x 13 (14 x 8); 15 redaka. *Ta'līq*, pisan veoma vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja, u početku, pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedini listovi popravljani i nevješto lijepljeni dužinom hrbata. Po marginama ima nešto komentara pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Povez kožni sa preklopom, originalan, dobro očuvan. Unutrašnja strana korica obložena ukrasnim papirom. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete u obliku baklave.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 133a) u kome je data bilješka da je njegovo prepisivanje završio Muḥammad b. Ḥusayn 1039/1629. god.

قد وقع الفراغ من تسويد هذه النّسخة الشّريفة في وقت الضّحى في سنة تسع وثلاثين بعد الألف من هجرة من له العزّ والشّرف. كتبه الفقير الحقير محمّد بن حسين...تاريخ سنة ١٠٣٩

Na istom listu pečat ranijeg vlasnika sa imenom 'Abdullāh Zuhdī.

5527. R-5020

جواهر الفقه
ĞAWĀHIR AL-FIQH

Isto kao br. 5524.

L. 127; 19,5 x 13,5 (16,5 x 6,8); 25 redaka. *Nasta'līq*, pisan tupim perom, sitnim slovima i vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja i skraćenice izvora pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst uokviren crvenom linijom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara i interlinearnih bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez polukožni sa preklopom, dobro očuvan. Vanjska strana korica obložena ukrasnim papirom, plave boje.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVII stoljeća.

Na listu 1a bilješke sa imenima i pečatima ranijih vlasnika: Muḥammad b. Yaḥyā i Munlā Ibrāhīm.

Iz biblioteke Fejzije medrese u Travniku (v. pečat na listovima 1a, i 127b).

5528. R-6399

جواهر الفقه
ĞAWĀHIR AL-FIQH

Isto kao br. 5524.

L. 184; 20,5 x 14,5 (16 x 8,5); 19 redaka. *Nasta'līq*, pisan dosta neujednačeno, tupim perom, krupnim slovima, nevještom rukom i sa mnogo grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja i skraćenice izvora pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, originalan, dobro očuvan. Preklop otkinut i zagubljen. Na koricama lijepo urađene rozete sa floralnim motivima, bogato ukrašene zlatnom bojom. Vanjska strana korica obložena ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz kolekcije Besima-ef. Korkuta.

5529. R-8116

جواهر الفقه
ĞAWĀHIR AL-FIQH

Isto kao br. 5524.

L. 214; 19,5 x 13,5 (15 x 7); 17 redaka. *Nasẖ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja i skraćenice izvora pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi u prvoj i posljednoj lagi dohvaćeni vlagom. Prva laga listova odvojena od poveza. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara i interlinearnih bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni, originalan, izlizan dužinom hrbata i preklopa. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu, mastilu i povezu, prepis je, najvjerovatnije iz XVIII stoljeća.

Iz biblioteke Fejzije medrese u Travniku.

5530. R-6336

جواهر الفقه
ĞAWĀHIR AL-FIQH

Naslov ispisan na listu 1a crvenim krupnim slovima.

Isto kao br. 5524.

L. 140; 20 x 15 (15 x 7); 21 redak. *Nasta'līq*, pisan oštrim perom, sitnim slovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja i skraćenice izvora pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Po marginama ima nešto komentara i interlinearnih bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, originalan, oštećen vlagom i crvotočinom, odvojen od listova rukopisa. Preklop otkinut i zagubljen. Vanjska strana korica presvučena ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz kolekcije Besima-ef. Korkuta.

5531. R-8129

Zbirka (مجموع), *2*

L. 154; 21,5 x 15 (16,5 x 8); 17-19 redaka. *Nasta'līq*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom, krupnim slovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Na prvih deset listova tekst uokviren crvenom linijom. Skraćenice izvora pisane krupnim slovima i crvenim mastilom. Listovi po rubovima dohvaćeni vlagom i izlizani usljed dugotrajne upotrebe. Po marginama ima nešto komentara i interlinearnih bilješki pisanih, pretežno, rukom prepisivača. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kartonski, novijeg datuma, obložen impregniranim platnom crne boje. Prilikom najnovijeg poveza na početku i kraju umetnut po jedan dodatni zaštitni list bijele boje.

1. L. 1b-149a

جواهر الفقه
ĞAWĀHIR AL-FIQH

Isto kao br. 5524.

2. L. 151b-154a

الفقه الأكبر
AL-FIQH AL-AKBAR

Isto kao br. 5287/3.

Sudeći po rukopisu, zbirku su prepisala dvojica prepisivača, i to: prvi, od 1-149. lista, a drugi od 151-154. lista. Nema podataka o njihovim imenima, godini niti mjestu prepisa. Prepis je najvjerovatnije iz XVIII stoljeća.

Iz Odbora IZ Janja.

5532. R-6435

رحمة الأمّة في اختلاف الأئمّة

RAḤMA AL-UMMA FĪ IḪTILĀF AL-A'IMMA

Djelo s područja šafiskog fikha u kome autor navodi suglasna i različita mišljenja islamskih učenjaka (imama) o pojedinim pravnim pitanjima. Napisao na arapskom jeziku Muḥammad b. 'Abdurraḥmān b. al-Ḥusayn al-Qaršī aš-Šāfi'ī al-'Uṯmānī, Ṣadruddīn, umro poslije 780/1378. godine.

Kaḥḥāla X, 138; Ahlwardt IV, 4864; Ḥ. Ḫ. I, 836; az-Ẓāhiriyya I, 349-350; al-Ǧibūrī II, 2408-2411, str. 4-5; Brockelmann G II, 91-97 i S II, 107-108; A. M. II, 170; Köprülü II, 87-88; az-Ziriklī VI, 193; Kairo III, 228; Dobrača II, 1261-1262

Početak (l. 1b):

أوّله: الحمد للّه الّذي أجزل إحسانه وأنزل قرآنه، وقرن فيه قواعد دينه وأركانه...أمّا بعد، فإنّ معرفة الإجماع واختلاف العلما، من أهمّ الأشيا،...وهذا مختصر إن شا، اللّه نافع لكثير من مسائل الخلاف والوفاق جامع...وسمّيته رحمة الأمّة في اختلاف الأئمّة...

Završetak (l. 119a):

آخره: **باب أمّهات الأولاد** إتّفق الأئمّة الأربعة على أنّ أمّهات الأولاد لا تباع وهذا مذهب السّلف من فقها، الأمصار إلاّ ما يحكي عن بعض الصّحابة...قال أبو حنيفة والشّافعي وأحمد: له ذلك وقال مالك: لا يجوز له ذلك.

L. 119; 20 x 14,5 (15,5 x 9,5); 25 redaka. *Nasta'līq*, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja, tačke i ukrasni znakovi pisani crvenim mastilom. Papir debeo, grub, hrapav, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dužinom hrbata dohvaćeni vlagom. Pojedini listovi popravljani i po lagama odvojeni od poveza. Po marginama ima nešto bilješki u vezi sa tekstom. Listovi sa kustodama.

Povez kožni, originalan, po rubovima oštećen vlagom i zubima glodara. Preklop otkinut i zagubljen. Na koricama lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Na kraju djela (v. l. 119b) bilješka da je njegov prepis završio Ṣāliḥ b. Yaḥyā ad-Dayrī al-Ḥanafī u ponedjeljak, na kraju mjeseca džumadel-evvela 999/1591. godine.

وكان الفراغ من هذه النّسخة المباركة في نهار الإثنين ختام شهر جماد الأوّل من شهور سنة تسع وتسعين وتسعمائة على يد أضعف العباد وأحوجهم إلى رحمة اللّه تعالى العبد الفقير صالح بن يحيى الدّيري الحنفي غفر اللّه له ولوالديه...

Iz kolekcije Muhameda-Emina Muslibegovića, posjednika iz Mostara (v. pečat na zadnjem zaštitnom listu na strani *b*).

5533. R-4629

رحمة الأمّة في اختلاف الأئمّة

RAḤMA AL-UMMA FĪ IḪTILĀF AL-A'IMMA

Naslov djela i ime autora navedeni na listu 1a.

Isto kao br. 5532.

Početak ovdje (v. l. 1a):

ناقص في أوّله. أوّل الموجود: **كتاب الطّهارة** لا تصحّ الصّلاة إلاّ بطهارة...وأجمع العلما، على وجوب الطّهارة بالما، عند وجوده مع إمكان إستعماله وعدم الإحتياج إليه والتّيمّم عند فقده بالتّراب...

L. 109; 26,5 x 17,5 (19 x 11); 29 redaka. *Nasḫ*, pisan oštrim perom u zbijenim redovima. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom i krupnim slovima. Na prvom zaštitnom listu dat sadržaj djela po poglavljima. Papirdebeo, hrapav, grub, tamnobijele boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Posljednja dva lista originalnog prepisa zagubljena i tekst dopisan na novijem papiru rukom drugog prepisivača. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom, a u donjem uglu do pet cm dubine oštećeni zubima glodara. Pojedini listovi popravljani i nevješto lijepljeni. Po marginama ima nešto bilješki u vezi sa tekstom pisanih naknadno, rukom drugog prepisivača. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Povez kartonski, novijeg datuma, obložen impregniranim platnom crne boje. Na vanjskoj strani zadnje korice nalijepljena kožna korica originalnog poveza sa lijepo urađenom rozetom sa floralnim motivima.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i mastilu, prepis je, najvjerovatnije, iz XV stoljeća, osim dva posljednja, naknadno dopisana lista.

Iz kolekcije Besima-ef. Korkuta.

5534. R-6075

(كتاب في الفقه)

(KITĀB FĪ AL-FIQH)

Djelo iz oblasti islamskog prava (*fikha*) na arapskom jeziku od nama nepoznatog autora. Po svome rasporedu poglavlja identično je sa djelom إحكام الأحكام الصّادرة من بين شفتى سيّد الأنام محمّد المصطفى عليه أفضل الصّلوة والسّلام koje je sabrao Imam Abū Umāma, Šamsuddīn Muḥammad b. Abū al-Ḥasan ʻAlī b. ʻAbdulwāḥid aš-Šāfiʻī, poznatiji pod nadimkom Ibn an-Naqqāš (*v. Ahlwardt II, 1343 i Kaḥḥāla XI, 25-26*). Međutim, sa sigurnošću nismo mogli ustanoviti da se radi o istom djelu, s obzirom da je naš rukopis nepotpun na početku i da je ovo jedini primjerak u ovoj biblioteci.

Pošto je djelo vrlo rijetko, radi eventualne kasnije identifikacije, donosimo poglavlja iz kojih se sastoji:

- باب السّواك (l. 4b)
- باب الجنابة (l. 11a)
- باب التّيمّم (l. 16a)
- باب الحيض (l. 19b)

كتاب الصّلاة باب المواقيت (l. 21a)

- باب فضل صلاة الجماعة ووجوبها (l. 28b)
- باب الأذان (l. 33a)
- باب استقبال القبلة (l. 35b)
- باب الاستطابة (l. 36b)
- باب الصّفوف (l. 42a)
- باب المسح على الخفّين (l. 43a)
- باب في المذي وغيره (l. 43b)
- باب الإمامة (l. 50b)
- باب صفة صلاة النّبى (l. 53a)
- باب وجوب الطمأنيّة في الركوع والسّجود (l. 63a)
- باب القراءة في الصّلاة (l. 65b)
- باب ترك الجهر (l. 67b)

- باب سجود السّهو (l. 68a)
- باب المرور بين يدى المصلّى (l. 72a)
- باب جامع (l. 73b)
- باب التّشهّد (l. 79b)
- باب الوتر (l. 83b)
- باب الذكر عقب الصّلاة (l. 85a)
- باب الجمع بين الصّلاتين في السّفر (l. 87b)
- باب قصر الصّلاة في السّفر (l. 88a)
- باب الجمعة (l. 88b)
- باب العيدين (l. 91b)
- باب صلاة الكسوف (l. 94a)
- باب الإستسقاء (l. 97a)
- باب صلاة الخوف (l. 98a)

كتاب الجنائز (l. 99b)

كتاب الزكوة (l. 102b)

- باب صدقة الفطر (l. 106b)

كتاب الصّيام (l. 107b)

- باب الصّوم في السّفر وغيره (l. 112a)
- باب أفضل الصّيام وغيره (l. 115a)
- باب ليلة القدر (l. 117a)
- باب الإعتكاف (l. 118a)

كتاب الحجّ (l. 120a)

- باب ما يلبس المحرم من الثّياب (l. 121a)
- باب الفدية (l. 123b)
- باب حرمة مكّة (l. 124a)
- باب ما يجوز قتله (l. 126a)
- باب دخول مكّة (l. 127b)
- باب التّمتّع (l. 129a)

- باب الهدي (l. 131a)
- باب الغسل للمحرم (l. 132a)
- باب فسخ الحجّ إلى العمرة (l. 132b)
- باب المحرم يأكل من صيد الحلال (l. 137b)

كتاب البيوع (l. 138b)
- باب العرايا وغير ذلك (l. 143b)
- باب ما ينهى عنه من البيوع (l. 147a)
- باب السّلم (l. 148a)
- باب الشّرط في البيع (l. 148b)
- باب الرّبا والصّرف (l. 151a)
- باب الرّهن وغيره (l. 152a)
- باب اللّقطة (l. 156b)
- باب الوصايا (l. 157b)
- باب الفرائض (l. 159b)

كتاب النّكاح (l. 160a)
- باب الصّداق (l. 164a)

كتاب الطّلاق (l. 166b)
- باب العدّة (l. 168b)

كتاب الرّضاع (l. 174a)

كتاب القصاص (l. 175b)

كتاب الحدود (l. 182a)
- باب حدّ الخمر (l. 187a)

كتاب الإيمان والنّذور (l. 188b)
- باب النّذور (l. 192b)
- باب القضاء (l. 193a)

كتاب الأطعمة (l. 195b)
- باب الصّيد (l. 198a)
- باب الأضاحى (l. 200a)

كتاب الأشربة (l. 200a)

كتاب اللّباس (l. 200b)

كتاب الجهاد (l. 202b)

كتاب العتق (l. 209b)
- باب المدبّر (l. 214b)

Nepotpuno na početku.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوله. أوّل الموجود: الحديث السّابع عن...مولى عثمان بن عفّان أنّه رأى عثمان رضى الله عنه دعا بوضوء، فأفرغ على يديه من إنائه فغسلها ثلث مرات، ثمّ أدخل في الوضوء، ثمّ تمضمض واستنشق... ثمّ غسل وجهه ثلثاً ويديه إلى المرفقين ثلثاً، ثمّ مسح برأسه، ثمّ غسل كلتا رجليه، ثمّ قال: رأيت النّبيّ صلّى الله عليه وسلّم يتوضّأ نحو وضوئى هذا...

Završetak (l. 215a):

آخره: كما يقول مالك رحمه الله تعالى في جواز بيعه على التّفصيل المذكور...والمنقول عن غير مالك جواز بيعه ومذهب الشّافعي جوّز بيعه والله أعلم بالصّواب وإليه المرجع والمآب.

L. 215; 26,5 x 18 (19,5 x 13,5); 23 retka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i krupnim slovima. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, grub, tamnobijele boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Po marginama ima nešto bilješki u vezi sa tekstom pisanih rukom drugog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, dohvaćen vlagom i crvotočinom, prepukao dužinom hrbata i odvojen od listova rukopisa.

Podaci o prepisivaču, godini i mjestu prepisa dati su u bilješci na kraju djela (v. l. 215a). Nažalost, bilješka je izbrisana tako da se iz nje navedeni podaci ne mogu pročitati. Sudeći po papiru, mastilu i pismu, prepis je, najvjerovatnije, iz XV stoljeća.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5535. R-4620

لسان الحكّام في معرفة الأحكام
LISĀN AL-ḤUKKĀM FĪ MA'RIFA AL-AḤKĀM

Priručnik o postupku pred šerijatskim sudovima namijenjen prvenstveno kadijama. Napisao na arapskom jeziku Ibrāhīm b. Muḥammad

b. aš-Šiḥna al-Ḥalabī, poznat još i pod nadimcima Abū al-Walīd i Burhānuddīn, umro 882/1477. godine. Neki izvori navode da je ime autora Ahmad (v. Dobrača II, 1275 i Köprülü I, 641). U uvodu pisac kaže da je djelo rasporedio na trideset poglavlja *(faṣl)*. Međutim, u obradi je došao samo do dvadeset i prvog poglavlja *(Faṣlun fī al-karāhiyya)*, jer ga je omela smrt. Kada je umro, to poglavlje je završio njegov sin. Preostala poglavlja kasnije je završio Ibrāhīm al-Ḫāli'ī al-'Adawī, Burhānuddīn, umro poslije 1015/1606. godine, koji je ovoj dopuni dao naziv *Ġāya al-marām fī tatimma Lisān al-ḥukkām*.

Kaḥḥāla I, 96; Ahlwardt IV, 4796; Dobrača I, 160/3, str. 131 i II, 1275; Bratislava 78; Ḥ. Ḫ. II, 1549; Brockelmann G I, 97; aẓ-Ẓāhiriyya II, str. 129-131; Flügel III, 1789, str. 212; Köprülü I, 641

Početak (l. 1b):

أوّله: الحمد لله العادل في حكمه، القاضي بين عباده بعلمه، أحمده على ما حكم وقضى، وأشكره على ما أبرم وأمضى، وبعد، فلمّا ابتليت بالقضا، وجرى الحكم ومضى، أحببت أن أجمع مختصراً في الأحكام منتخبًا من كتب ساداتنا العلما، الأعلام ليكون عونا للحكام على فصل القضايا والأحكام، ورتّبته على ثلاثين فصلاً. الأوّل في آداب القضا، وما يتعلّق به...

Završetak (l. 180a):

آخره: ولكن طلبت هذا القول عن أبي حنيفة رضى الله عنه في كثير من الكتب فلم أجد سوى هذا، وقال شمس الأئمّة الحلواني: ومن النّاس من يقول إنّما يكره إذا كان الحرير يمسّ الجلد وما لا (يمسّ) فلا. وعن أبي عبّاس رضى الله عنهما أنّه كان عليه جبّة من حرير فقيل له في ذلك فقال: أما ترى؟ وهذا آخر ما وجدنا من هذه النّسخة لكون المصنّف مات عنها من غير إتمام والسّلام.

L. 180; 21 x 15 (14,5 x 7,5); 19 redaka. *Nasḫ*, pisan sitnim slovima, u zbijenim redovima i vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Na početku dva zaštitna lista sa naknadno napisanim sadržajem djela po poglavljima. Papir srednje debljine, tamnobijele boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Listovi po rubovima dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Značajnije riječi pisane crvenim mastilom. Po marginama ima nešto komentara pisanih, pretežno, rukom drugog prepisivača. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Listovi bez kustoda i sa naknadno upisanom folijacijom.

Povez kožni, originalan, oštećen vlagom, izlizan po rubovima i prepukao dužinom hrbata. Na koricama lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 180a) u kome ja data bilješka da ga je prepisao Nadī b. 'Abas b. al-Ḥāǧǧ Nadī 12. ševvala 998/1590. godine.

وقد حان الفراغ من كتابته في ثاني عشر شوّال سنة ثمان وتسعين وتسعمائة على يد أحقر العباد وأحوجهم إلى لطف ربّه يوم التّناد والعبد الضّعيف ندى بن عبس بن الحاجّ ندي غفر الله له ولوالديه...

Ispod toga bilješka da je ovaj primjerak kolacioniran sa primjerkom koji je prepisan iz autografa.

قوبل على النّسخة الّتي نقل منها وذكر لي كاتب النّسخة المنقول منها أنّه نقلها من نسخة بخط المصنّف رحمه الله.

Na listu 1a bilješka nekog od kasnijih vlasnika da je sedam godina vlasnik ovog rukopisa bio kadija Qāsim b. 'Abdulġaffār.

مالك هذا الكتاب مولانا أقضى قضاة المسلمين وأولى ولاة الموحّدين قاسم بن عبد الغفّار...لمدّة سبع سنوات.

Na istom listu kasniji vlasnik rukopisa 'Abdulqādir b. aš-Šayḫ b. Ramaḍān iz 1036/1626. godine ovo djelo je pogrešno pripisao al-Fanarīji.

هذا الكتاب منسوب إلى الفناري اسمه لسان الحكّام المقبول بين الأنام. قد دخل في سلك ملك الفقير عبد القادر بن الشّيخ بن رمضان بالإبتاع الشّرعيّ...لسنة ستّ وثلاثين وألف.

Iz kolekcije Muhameda-Emina Muslibegovića iz Mostara (v. pečat na listu 180b).

5536. R-8100

لسان الحكّام في معرفة الأحكام
LISĀN AL-ḤUKKĀM FĪ MA'RIFA AL-AḤKĀM

Isto kao br. 5535.

Fragment sa početka djela.

Završetak ovdje (l. 10b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: وإن كان له ثياب حسنة باعها القاضي واشترى له الكفاية وصرف الفضل إلى الدّين ويباع ما لا يحتاج إليه...ولو كان له حانوت من حديد يباع ويشتري له من الطّين. وعن شريح رحمه الله أنّه باع العمامة. ولو فلس المشتري ان كان قبل القبض يبيع القاضي المبيع للثّمن وعند الإمام...

L. 10; 19 x 14,5 (14 x 9); 17 redaka. *Nasḫ tadwīnī*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja ojačani crvenom linijom. Naslov djela i ime autora navedeni u bilješci na listu 1a. Papir srednje debljine, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti, dohvaćeni vlagom i po rubovima izlizani. Značajnije riječi nadvučene crnom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Bez poveza.

Na listu 1a bilješka da je prepis djela završio Muḥammad b. Muṣṭafā u drugoj dekadi mjeseca redžeba 1022/1613. godine u Halepu.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5537. R-6717

غرر الأحكام
ĠURAR AL-AḤKĀM

Djelo iz oblasti islamskog prava. Napisao na arapskom jeziku Muḥammad b. Farāmurz b. ʻAlī Mullā Ḫusraw, umro 885/1480. godine.

Kaḥḥāla XI, 122-123; Ahlwardt IV, 4797; Dobrača II, 1278; Brockelmann G II, 226 i S II, 317; Şeşen, 226, str. 160; Köprülü I, 639, str. 307

Početak ovdje (l. 1a):

أوّل الموجود. **كتاب الطّهارة** فرض الوضوء غسل الوجه مرّةً والعذر ينقل حكم ما تحته إليه كالشّارب والحاجب واللّحية تنقله إلى ملاقى البشرة أو تبدّله بمسحه أو مسح ربعه واليدين فرادى مرّةً بالمرفقين والرّجلين مرّةً...

Završetak (l. 112a):

آخره: بيع المنقول وغيره لقضاء الدّين عند الأقوى ولا يشترى إلاّ ما لا بدّ للصّغير منه من نفقة أو كسوة ولا بتصرّف مطلقًا فيما استفاد الصّغير من غير أبيه ووصى الأب أولى من الجدّ وإن لم يوص فالجدّ مثله، والله أعلم بالصّواب.

L. 112; 24 x 14,5 (15 x 7,5); 21 redak. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan oštrim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Po marginama ima dosta komentara i interlinearnih bilješki u vezi sa tekstom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni, originalan, sa preklopom, dobro očuvan. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima, bogato ukrašene zlatnom bojom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po pismu, papiru i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVII stoljeća.

Iz kolekcije Salima ef. Muftića. Za Gazi Husrev-begovu biblioteku poklonio njegov zet, dr. Hamdija Čemerlić.

5538. R-8073

درر الحكّام في شرح غرر الأحكام
DURAR AL-ḤUKKĀM FĪ ŠARḤ ĠURAR AL-AḤKĀM

Komentar poznatog djela *Ġurar al-aḥkām* (v. br. 5537) iz oblasti islamskog prava. I osnovno djelo i ovaj komentar na arapskom jeziku napisao je Muḥammad b. Farāmurz b. ʻAlī Mullā Ḫusraw, umro 885/1480. godine. Autor je, kako sam kaže, djelo počeo pisati u mjesecu zul-kadetu 877/1473., a završio u subotu 8. džumadel-ula 883/1478. godine. Djelo je štampano u Istanbulu1310/1892. godine u dva toma.

Kaḥḥāla XI, 122-123; Ahlwardt IV, 4797; Dobrača II, 1278; Zürich I, 109; Brockelmann G II, 228 i S II, 316; Sarkīs II, 1790-1791; Bratislava, 79, str. 99; aẓ-Ẓāhiriyya I, 312; Flügel III, 213; Tirana, 95-98, str. 75-77; Şeşen, 227, str. 161; al-Ǧibūrī I, 1421, str. 436; Köprülü I, 561-563, str. 277-278

Početak (l. 1b):

أوّله: الحمد لله الّذي أحكم الشّرع القويم بمحكم كتابه وأعلى أعلام الدّين المستقيم بمعظم خطابه، والصّلوة والسّلام على سيّدنا محمّد وآله وأصحابه...أمّا بعد، فإنّ من المقدّمات المقرّرة عند أولي الأبصار...أنّ شرف الإنسان في الدّارين ونيله درجات الكمال في الكونين، إنّما هو تحلية الظّاهر بالأعمال الصّالحة الدّينيّة بعد تزكية الباطن بالعقائد الإسلاميّة اليقينيّة...

Završetak (l. 379a):

آخره: ليس الغرض الأصلي من هذه الكلمات التّمدّح بل الإمتثال بما يفهم من قوله تعالى: **وأمّا بنعمة ربّك فحدّث** وقد وقع الفراغ من تأليفه يوم السّبت الثّامن من جمادى الأولى سنة ثلاث وثمانين وثمانمائة...على يد أضعف عباد الله تعالى وأحوجهم إلى رحمته مؤلّف الكتاب محمد بن فراموز بن خواجه علي عاملهم الله تعالى بلطفه الخفي والجلي والحمد لله على التّوفيق.

L. 379; 21,6 x 13,8 (15,8 x 8,5); 27 redaka. *Ta'līq*, pisan tupim perom, u zbijenim redovima i veoma vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku tri zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Na naslovnom listu lijepo urađen unvan u obliku kupole sa floralnim motivima, bogato ukrašen sa više nijansi zlatne, plave žute i crvene boje. Tekst uokviren debelom zlatnom linijom ojačanom sa vanjske strane sa dvije, a sa unutrašnje strane jednom tankom linijom crne boje. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Pojedini listovi vješto restaurirani. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni, originalan, sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom, obložen impregniranim platnom zelene boje. Na koricama lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 379a) u kome je data bilješka da je njegovo prepisivanje završio Muṣṭafā b. Muḥammad al-Wārdārī u ponedjeljak, u prvoj dekadi mjeseca muharrema 990/1582. godine.

الحمد لمن يسّر الإتمام...وقد وقع الفراغ بعناية الملك المنّان عن يد الفقير والمذنب الحقير مصطفى بن محمّد الوارداري عفى عنهما الباري...في وقت العصر في يوم الإثنين في أوائل المحرّم من شهور سنة تسعين وتسعمائة.

Na listu 1a ime i pečat bivšeg vlasnika Šayḫī-zāde 'Abdulwahhāb. Na pečatu je uz ime vlasnika 'Abdulwahhāb utisnuta i godina 1227/1812. godine. Na drugom zaštitnom listu na strani *a* ime bivšeg vlasnika Ibrāhīm al-Qandī, a na prvom zaštitnom listu na strani *a* bilješka da je ovaj rukopis Šayḫ Ṣāliḥ al-Ḫaṭīr-u poklonio as-Sayyid Isḥāq al-Ḥaqqī, zamjenik beglerbega Zvorničkog sandžaka.

أهدى العبد المذنب الفقير إلى حضرت الشّيخ صالح الخطير وأنا العبد المحتاج إلى عناية ربّه القرّاج السّيّد اسحق الحقّي عن مير ميران قائم مقام لواء، إيزورنيق حالاً.

Iz Odbora IZ Janja.

5539. R-8124

درر الحكّام في شرح غرر الأحكام

DURAR AL-ḤUKKĀM FĪ ŠARḤ ĠURAR AL-AḤKĀM

Isto kao br. 5538.

Na početku nedostaje veći dio rukopisa (oko 140 lista).

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوّله. أوّل الموجود: هذا لأنّه مناف لمقتضى العقد، فإنّ المقصود من الكتابة كون المملوك مالكًا يداً ولو في بعض الأزمان ليكون مالكًا مطلقًا بعده كما في الكتابة على الخدمة سنة...**فصل في تصرّفات المكاتب** صحّ بيعه وشراؤه ولو بالمحاباة...

L. 168; 28 x 17 (20,5 x 9,5); 29 redaka. *Ta'līq*, pisan tupim perom, sitnim slovima, u zbijenim redovima i veoma vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Tekst uokviren crvenom linijom. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Između listova ima dosta prašine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Povez kožni, originalan, oštećen vlagom i crvotočinom, prepukao dužinom hrbata. Preklop otkinut i zagubljen. Na koricama lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 168b) u kome je data bilješka da je njegovo prepisivanje završio Aḥmad b. aš-Šayḫ Ḥusayn b. 'Ubaydullāh u ponedjeljak, u prvoj dekadi mjeseca muharrema 1029/1619. godine, u doba sultana 'Uṯmāna, sina sultana Aḥmad-ḫāna i u doba namjesnika Bosne Ibrāhīm-paše, sina vezira Muḥammad -paše.

وقد وقع الفراغ والإتمام عن تسويد هذه النّسخة عن يد أفقر الأنام طالب أحمد بن الشّيخ حسين بن عبيد الله في دهر سلطان عثمان بن سلطان أحمد خان، خلّدت خلافته إلى يوم المآب وفي زمان أمير لواء، بوسنه إبراهيم پاشا بن وزير محمّد پاشا يسّر الله مراده في أوائل شهر محرّم الحرام في تاريخ سنة تسع وعشرين وألف في يوم الإثنين في وقت الزّوال.

5540. R-8074

درر الحكّام في شرح غرر الأحكام

DURAR AL-ḤUKKĀM FĪ ŠARḤ ĠURAR AL-AḤKĀM

Isto kao br. 5538.

L. 524; 24,5 x 14 (17 x 7,8); 25 redaka. *Nasta'līq*, pisan tupim perom, sitnim slovima i u zbijenim redovima. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku, na tri zaštitna lista dat sadržaj djela po poglavljima. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Tekst uokviren crvenom linijom. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Pojedini komentari pisani na ceduljicama koje su uvezane zajedno sa osnovnim listovima rukopisa. Između listova ima dosta prašine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni, originalan, sa preklopom, oštećen i nevješto popravljan dužinom hrbata i preklopa. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 520b) u kome je data bilješka da je njegovo prepisivanje završio Ṣāliḥ b. Aḥmad an-Nawasīnī (Nevesinjac) u Mostaru, u zadnjoj dekadi mjeseca redžeba 1060/1650. godine.

كتبت هذا الكتاب في الزَّمان الطَّويل بالعمر القليل والقلب العليل وأنا الفقير صالح بن أحمد النَّوسيني...وقد وقع الإتمام في قصبه، موستار صينت عن البوار بحسن التَّوفيق السَّتَّار في أواخر رجب المرجَّب سنة ستّين بعد الألف.

Nema podataka o ranijim vlasnicima.

Iz Odbora IZ Travnik.

5541. R-7059

درر الحكّام في شرح غرر الأحكام
DURAR AL-ḤUKKĀM FĪ ŠARḤ ĠURAR AL-AḤKĀM

Isto kao br. 5538.

L. 339; 29,5 x 18 (23,3 x 10,5); 27 redaka. *Ta'līq*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku lijepo urađen unvan u obliku kupole sa floralnim motivima, bogato ukrašen zlatnom, crvenom, plavom i žutom bojom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom i nevješto popravljani. Na zadnjih desetak listova, u gornjem dijelu, vidljive tamne fleke kao znak oboljenja papira. Na naslovnom listu tekst uokviren debelom zlatnom linijom, ojačanom sa vanjske strane sa dvije tanke linije crne boje, a sa unutrašnje strane linijom crvene boje. Na ostalim listovima tekst uokviren crvenom linijom. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez otkinut i zagubljen.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 339b) u kome je data bilješka da je njegovo prepisivanje završio Ayyūb b. Muṣṭafā u prvoj dekadi mjeseca safera 1117/1705. godine.

وقد وقع الفراغ من تحرير هذا الكتاب الشّريف عن يد...أيّوب بن مصطفى في أوائل صفر الخير سنة سبعة عشر ومائة ألف.

5542. R-6458

درر الحكّام في شرح غرر الأحكام
DURAR AL-ḤUKKĀM FĪ ŠARḤ ĠURAR AL-AḤKĀM

Isto kao br. 5538.

L. 444; 30 x 18,5 (21,5 x 12,5); 21 redak. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku tri zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Papir debeo, grub, hrapav, bijele, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Prvih desetak listova dohvaćeno vlagom. Na naslovnom listu tekst uokviren sa dvije, a na ostalim listovima jednom linijom crvene boje. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Između listova ima dosta prašine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez polukožni, originalan, oštećen, po rubovima korica izlizan, obložen ukrasnim ebro papirom.

Preklop otkinut i zagubljen.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 444b) u kome je data bilješka da je njegov prepis završen u nedjelju, u mjesecu redžebu 1150/1737. godine.

وقد وقع الفراغ من كتابته يوم الأحد من رجب المرجَّب من شهور سنة خمسين ومائة وألف.

Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

Na prvom zaštitnom listu bilješka krupnim slovima da je rukopis uvakufila Zaynab bint Ḥasan.

Iz kolekcije Besima-ef. Korkuta.

5543. R-4595

درر الحكّام في شرح غرر الأحكام
DURAR AL-ḤUKKĀM FĪ ŠARḤ ĠURAR AL-AḤKĀM

Isto kao br. 5538.

L. 313; 25,2 x 15,7 (18,4 x 9,4); 29 redaka. *Ta'līq*, pisan sitnim slovima, u zbijenim redovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku, na tri zaštitna lista dat sadržaj djela po poglavljima. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Na početku lijepo urađen unvan u obliku kupole sa floralnim motivima, bogato ukrašen plavom, zlatnom, crvenom i bijelom bojom. Na naslovnom listu tekst uokviren sa po dvije debele zlatne linije, ojačane sa vanjske strane sa dvije, a sa unutrašnje strane jednom tankom linijom crne boje. Na ostalim listovima tekst uokviren crvenom linijom. Rubovi listova obrubljeni crvenom linijom. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Listovi u drugoj polovini rukopisa dužinom gornjeg presjeka do tri cm dubine dohvaćeni vlagom. Na početku šest, a na kraju dva slobodna lista. Između listova ima dosta prašine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni, originalan, sa preklopom, oštećen vlagom, crvotočinom i zubima glodara. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima. Unutrašnja stana korica presvučena ukrasnim ebro papirom.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 313a) u kome je data bilješka da je njegovo prepisivanje završio Aḥmad b. Ḥusayn al-Mūstārī u Karađoz-begovoj medresi u Mostaru, u utorak 24. džumadel-ula 1156/1743. godine.

قد وقع الفراغ والإختتام عن تحرير هذا الكتاب بعون اللّه الملك الوهّاب في يوم الثّلثاء، الرّابع والعشرين من جمادي الأولى لسنة ستّ وخمسين ومائة وألف على يد أضعف العباد أحمد بن حسين الموستاري عفى عنهما الباري بمدرسة قره كوز محمّد باشا رحمة اللّه عليه رحمة واسعة بمدينة مزبورة حماها اللّه عن الآفات.

Na prvom zaštitnom listu na strani *a* imena i pečati dvojice bivših vlasnika: Aḥmad b. al-Ḥāğğ Ḥusayn al-Mūstārī i Muṣṭafā b. al-Ḥāğğ Ḥusayn al-Mūstārī.

- أسعد بتملّكه كاتبه الفقير إليه عزّ شأنه أحمد بن الحاجّ حسين الموستاري عفى عنهما الباري
- ثمّ نقله الدّوران إلى ملك الفقير إليه عزّ شأنه مصطفى بن الحاجّ حسين الموستاري عفى عنهما الباري.

Na listu 1a ime i pečat bivšeg vlasnika Kišī-zade (Ćišić) Munlā ʻAbdullāh Kurt.

5544. R-6424

درر الحكّام في شرح غرر الأحكام
DURAR AL-ḤUKKĀM FĪ ŠARḤ ĠURAR AL-AḤKĀM

Isto kao br. 5538.

L. 375; 26 x 14,8 (19 x 9,7); 29 redaka. *Ta'līq*, pisan tupim perom, sitnim slovima, u zbijenim redovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku jedan zaštitni list sa sadržajem djela po poglavljima. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Na početku lijepo urađen unvan u obliku kupole sa floralnim motivima, bogato ukrašen plavom, zlatnom, crvenom i bijelom bojom. Na naslovnom listu tekst uokviren debelom zlatnom linijom, ojačanom sa vanjske strane sa dvije, a sa unutrašnje jednom tankom linijom crne boje. Na ostalim listovima tekst uokviren crvenom linijom. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Između listova ima dosta prašine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni, originalan, sa preklopom, oštećen i naknadno popravljan dužinom hrbata. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na listu 1a bilješke i imena dvojice ranijih vlasnika: Aḥmad Ṭābit Čoqaǧī-zāde i Mullā Aḥmad b. ʻAbdullāh iz Sarajeva. Bilješka prvog vlasnika je iz 1266/1849. godine.

Iz kolekcije Besima-ef. Korkuta.

5545. R-7078

درر الحكّام في شرح غرر الأحكام
DURAR AL-ḤUKKĀM FĪ ŠARḤ ĠURAR AL-AḤKĀM

Isto kao br. 5538.

Na kraju nedostaje oko dva lista teksta.

Završetak ovdje (l. 327b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: وأمّا الإبنان فلجرّهما لأنفسهما نفعًا بنصب حافظ للتّركة كذا شهادتهما للصّغير بمال سواء انتقل إليه من الميّت أو غيره أو كبير بمال الميّت فإنّهما أيضًا باطلة، أمّا الأولى فلأنّ التّصرّف في مال الصّغير للوصيّ سواء كانت في التّركة أولاً، وأمّا الثّاني فلأنّ المال إن كان من التّركة...

L. 327; 22,5 x 16,5 (15,5 x 9,5); 29 redaka. *Ta'līq*, pisan tupim perom, sitnim slovima, u zbijenim redovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku dva zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Po marginama ima dosta komentara pisanih rukom istog prepisivača. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez polukožni sa preklopom, originalan, dobro očuvan. Vanjska strana korica i preklopa obložena ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, godini niti mjestu prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz kolekcije Zufer ef. Bešlića iz Goražda (v. bilješku na unutrašnjoj strani prve korice).

5546. R-8075

درر الحكّام في شرح غرر الأحكام
DURAR AL-ḤUKKĀM FĪ ŠARḤ ĠURAR AL-AḤKĀM

Isto kao br. 5538.

Na kraju nedostaje veći dio rukopisa.

Završetak ovdje (l. 48b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: باب الجنائز جمع جنازة وهى بالفتح الميّت وبالكسر السّرير سُنَّ توجيه المحتضر أى من حضر الموتَ إلى القبلة على شقّه الأيمن إعتباراً بحال الوضع في القبر لأنّه أشرف عليه وجاز الإستلقاء...

L. 48; 28 x 17,2 (20 x 9,5); 29 redaka. *Ta'līq*, pisan tupim perom, u zbijenim redovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i po lagama razasuti. Pojedini listovi naknadno popravljani. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Tekst uokviren crvenom linijom. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Bez poveza.

Nema podataka o prepisivaču, godini niti mjestu prepisa. Sudeći po papiru, pismu i mastilu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na listu 1a namjerno izbrisane bilješke dvojice ranijih vlasnika. Na pečatu jednog od njih može se pročitati ime Ṣāliḥ Nūrī i godina 1212/1797.

5547. R-8078

درر الحكّام في شرح غرر الأحكام
DURAR AL-ḤUKKĀM FĪ ŠARḤ ĠURAR AL-AḤKĀM

Isto kao br. 5538.

Fragment sa početka djela.

Završetak ovdje (l. 22b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: ولا حدّ لأكثره لأنّه قد يمتدّ إلى سنة أو سنتين وقد لا ترى الحيض أبداً فلا يمكن تقديره إلاّ عند نصب العادة إذا استمرّ الدّم...وقيل مدّة الحمل ستّة...

L. 22; 22 x 15,5 (14,7 x 10); 23 retka. *Ta'līq*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i nevještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom. Tekst na prva tri lista uokviren crvenom linijom. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Bez poveza.

Nema podataka o prepisivaču, godini niti mjestu prepisa. Sudeći po papiru, pismu i mastilu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

5548. R-5840

درر الحكّام في شرح غرر الأحكام
DURAR AL-ḤUKKĀM FĪ ŠARḤ ĠURAR AL-AḤKĀM

Isto kao br. 5538.

L. 605; 20 x 14,2 (14,5 x 8); 21 redak. *Nasta'līq*, mjestimično vokalizovan, pisan oštrim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama i originalnom paginacijom.

Povez kartonski sa preklopom, novijeg datuma, obložen impregniranim platnom crne boje. Korice originalnog poveza sa lijepo urađenim rozetama sa floralnim motivima isječene i nalijepljene preko impregniranog platna novog poveza.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 605a) u kome je data bilješka da je njegovo prepisivanje završio Ṣādiq b. Faḍlī u četvrtak u mjesecu ševvalu 1243/1827. godine u Đakovici.

قد وقع الفراغ من تحريره...في يوم الخميس من شوّال سنة ثلاث وأربعين ومائتين وألف...على يد أضعف العباد...صادق بن فضلي بمدينة الياقوى صانها الله تعالى عن كلّ الآفات والبليّة وعصمها من القحط والغلاء واستيلاء الأعداء والكفرة...

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5549. R-6454

غنية ذوي الأحكام في بغية درر الحكّام

ĠUNYA ḌAWĪ AL-AḤKĀM FĪ BUĠYA DURAR AL-ḤUKKĀM

Glosa na komentar djela *Ġurar al-aḥkām* (v. br. 5537). I osnovno djelo *Ġurar al-aḥkām* i komentar na njega *Durar al-ḥukkām fī šarḥ Ġurar al-aḥkām* (v. br. 5538) napisao je Muḥammad b. Farāmurz b. ʻAlī Mullā Ḫusraw, umro 885/1480. god, a ovu glosu napisao je Ḥasan b. ʻAmmār b. ʻAlī aš-Šurunbulālī al-Wafā'ī al-Ḥanafī, Abū al-Iḫlāṣ rođen 994/1585., umro 1069/1659. godine. Autor je, kako sam na kraju kaže, djelo završio 1035/1625. godine i ubrzo je, još za vrijeme njegova života, postalo veoma cijenjeno i popularno.

Kaḥḥāla III, 265; aẓ-Ẓāhiriyya I, 519-520; Ḥ. Ḫ. II, 1199; A. M. I, 192; Ḍayl II, 148; Ahlwardt I, 55

Početak (l. 1b):

أولّه: الحمد لله الّذي أظهر في هذه الدّار ببديع قدرته ما شاء من المنح...وبعد، فيقول العبد الفقير إلى لطف مولاه الجلى حسن بن عمّار بن علي المكنّي بأبي الإخلاص الوفائي الشرنبلالي الحنفي، أدام الله سوابغ نعمه عليه، وغفر له ولوالديه ولمشايخه ومحبّيه...لمّا قرأت كتاب درر الحكّام...أردت جمع ما سطرته عليه مراجعًا للنّظر...وسمّيته غنية ذوي الأحكام في بغية درر الحكّام...

Završetak (l. 380b):

آخره: جمعنا الله وأصولنا وفروعنا وحواشينا ومحبّينا بدار السّلام ومتّعنا بالمشاهدة لذاته، فهى لنعم الختام، وشرف الصّلوة وأزكى السّلام على سيّدنا محمّد وعلى جميع الأنبياء...والصّحابة والتّابعين لهم بخير إلى يوم القيامة.

L. 380; 30 x 20 (24 x 13); 33 retka. *Nasḫ taḏwīnī*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom u zbijenim redovima. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Na početku dva zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Papir debeo, glat, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom, a u prvoj i zadnjoj lagi, usljed dugotrajne upotrebe, po rubovima izlizani. Komentarisani tekst citiran riječima قوله pisanim crvenim mastilom, a komentar naznačen crvenom linijom iznad prve riječi komentara. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kartonski, novijeg datuma, obložen impregniranim platnom crne boje. Kožne korice originalnog poveza sa lijepo urađenim rozetama sa floralnim motivima izrezane i nalijepljene preko kartonske podloge.

Na kraju djela (v. l. 380b) bilješka da ga je, po svoj prilici, iz autografa prepisao ʻAlī b. ʻAlī b. Ismāʻīl al-Mālikī.

وقد انتهى تأليف هذه الحاشية المسمّاة بغنية ذوي الأحكام في بغية درر الحكّام في أواخر سنة خمس وثلاثين وألف من الهجرة النّبويّة...بيد مؤلّفها المفتقر إلى لطف مولاه الجلى والخفى حسن بن عمّار بن علي الوفائي الشّرنبلالي الحنفي...تمّت بحمد الله تعالى وعونه...على يد علي بن علي بن إسماعيل المالكي...

Nema podataka o mjestu niti godini prepisa.

Na prvom zaštitnom listu na strani *a* namjerno brisana bilješka bivšeg vlasnika iz koje se može pročitati jedino godina 1164/1750. To znači da je prepis stariji od navedene godine.

Iz kolekcije Besima-ef. Korkuta.

5550. R-6501

فقه الكيداني

FIQH AL-KAYDĀNĪ

Naslov na listu 1b krupnim slovima هذا كتاب فقه كيداني

Isto kao br. 5308/2.

L. 11; 20 x 13,5 (15 x 7,5); 9 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Na prva dva lista između redaka prijevod značenja na turski jezik. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi po rubovima dohvaćeni vlagom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez otkinut i zagubljen.

Na kraju djela (v. l. 11b) bilješka da ga je prepisao soḫta Muḥammad.

كتبه الحقير الدّاعي سخته محمّد.

Nema podataka o mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru i pismu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz Odbora IZ Stolac.

5551. R-4863

Zbirka (مجموع), *2*

L. 39; 18,5 x 13 (14 x 7,5); 15 redaka. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i nevještom rukom sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Tekst, osim na prvih pet listova, uokviren crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara i bilješki u vezi sa tekstom, pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen vlagom i crvotočinom, odvojen od listova rukopisa.

1. L. 1b-5b

فقه الكيداني
FIQH AL-KAYDĀNĪ

Na početku naziv djela هذا فقه كيداني

Isto kao br. 5308/2.

2. L. 7b-39a

رسالة في أحكام الصّوفيّة
RISĀLA FĪ AḤKĀM AṢ-ṢŪFIYYA

Naslov na početku (v. l. 7b) وصايا زين الدّين حافي(!)

Kratka risala sa savjetima i uputama za one koji se žele uputiti stazama tesavvufa, poznata još i pod nazivima: *Waṣiyya al-Ḫawāfī, Waṣāyā al-Ḫorāsānī, Waṣiyya al-'ārifīn* i *al-Waṣāyā al-qudsiyya*. Napisao na arapskom jeziku Abū Bakr b. Muḥammad b. Muḥammad b. 'Alī al-Ḫorāsānī al-Ḫawāfī, Zaynuddīn, rođen 757/1356., umro 838/1435. godine. Autor je risalu završio 825/1422. godine.

Kaḥḥāla XI, 214; Ahlwardt III, 3023; Ḥ. Ḫ. II, 2012; Ḏayl Kašf az-Ẓanūn II, 911: Şeşen, 512, str. 292; az-Ẓāhiriyya III, 2192-2198, str. 146-150; Fajić III, 2285/2; Brockelmann G II, 206 i S II, 526

Početak ovdje (l. 7b):

أوله: الحمد لله ربّ العالمين...قال شيخنا وأستاذنا...زين الملّة والدّين أبو بكر بن محمّد بن محمّد بن علي الخراساني الخواقي...أمّا بعد، حمداً لله تعالى والصّلوة والسّلام على رسوله محمّد وآله فهذه وصيّة لأصحابي وأولادي الّذين تابوا إلى الله وقصدوا سلوك طريق أولياء الله...

Završetak ovdje (l. 39a):

آخره: واعمل أنت على التّرتيب فإنّي ما كتبت على التّبويب وأنت شاهدت حالي وتوزّع بالي. أسأل الله توفيق العمل بمقتضاها لي ولكم ولجميع الطّالبين بحرمة سيّد المرسلين، صلّى الله عليه وعلى آله وصحبه أجمعين.

Na kraju djela (v. l. 39a) bilješka da je za sebe prepiaos Aḥmad, imam u kasabi Livno, u mjesecu rebiul-evvelu 1022/ 1613. godine.

قد تمّت هذه الرّسالة...في شهر ربيع الأوّل...من سنة إثنى (و) عشرين وألف صاحب وكاتب أحمد الإمام في قصبه، إهلونه.

5552. R-5759

Zbirka (مجموع), *2*

L. 24; 20 x 14,5 (12 x 6,5); 13 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i po lagama razasuti. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara i bilješki u vezi sa tekstom, pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez otkinut i zagubljen.

1. L. 1b-7b

فقه الكيداني
FIQH AL-KAYDĀNĪ

Na početku pogrešno napisan naziv djela i ime autora كتاب شروط كمال باشا زاده

Isto kao br. 5308/2.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 7b) u kome je data bilješka da ga je prepisao ‘Abdulqadīr Ğa‘far u drugoj dekadi mjeseca safera 1034/1624. godine.

كتبه عبد القدير جعفر الفقير...تحريراً في أواسط شهر صفر المظفّر من شهور سنة أربع وثلاثين وألف من الهجرة النّبويّة.

Ispod bilješke je otisnut i lični pečat prepisivača sa natpisom:

عبده جعفر، يا حفيّ الألطاف نجّنا ممّا نخاف.

2. L. 8b-24a

أيّها الولد
AYYUHĀ AL-WALAD

Naslov na početku هذا كتاب أيّها الولد

Isto kao br. 5437/2.

Prepisao isti prepisivač kao i pod br. 1 u ovoj zbirci.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5553. R-8160

Zbirka (مجموع), *3*

L. 73; 21 x 13,5 (14,5 x 7,2); 13 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi mjestimično dohvaćeni vlagom i po lagama razasuti. Tekst uokviren crvenom linijom. Značajnije riječi nadvučene. Komentarisani tekst citiran riječima قوله pisanim crvenim mastilom. Listovi sa kustodama.

Povez otkinut i zagubljen.

1. L. 1b-8b

فقه الكيداني
FIQH AL-KAYDĀNĪ

Na početku pogrešno napisano ime autora كتاب شروط الصّلوة كمال پاشا زاده

Isto kao br. 5308/2.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 8b) u kome je data bilješka da je njegov prepis završen 1136/1723. godine.

2. L. 9b-64a

مقدّمة أبي اللّيث في الصّلوة
MUQADDIMA ABŪ AL-LAYṮ FĪ AṢ-ṢALĀ

Naslov na početku هذا كتاب مقدّمة

Isto kao br. 5292.

3. L. 65b-73b

باب شروط الصّلاة (وهى ستّة)
BĀB ŠURŪṬ AṢ-ṢALĀ (WA HIYA SITTA)

Isto kao br. 5309/2.

Na kraju djela (v. l. 73b) bilješka da je njegov prepis završen 1136/1723. godine. Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

Iz kolekcije hfz. Asima Sirće.

5554. R-5270

Zbirka (مجموع), *2*

L. 17; 20,5 x 14 (16 x 8,5); 17 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom, i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Na prvih pet listova tekst uokviren crvenom linijom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen vlagom. Vanjska strana korica presvučena ukrasnim ebro papirom.

1. L. 1b-6b

فقه الكيداني
FIQH AL-KAYDĀNĪ

Na početku pogrešno napisano ime autora كتاب شروط الصّلوة لابن كمال باشا

Isto kao br. 5308/2.

2. L. 7b-16a

الرّسالة المعمولة في كراهة القهوة والدّخان

AR-RISĀLA AL-MA‘MŪLA FĪ KARĀHA AL-QAHWA WA AD-DUḪĀN

Kratka risala na arapskom jeziku o pokuđenosti upotrebe kahve i duhana sa vjerskog stanovišta. U nama dostupnim izvorima nismo mogli pronaći risalu sa ovakvim početkom i krajem. Prema posljednjoj rečenici koju je dodao prepisivač (v. l. 16a) risalu je napisao Munīrī-efendī. Nije nam poznato o kome je al-Munīriju ovdje riječ. Postojao je Šayḫ Ibrāhīm-ef. b. Iskender al-Bosnawī al-Belġrādī, poznatiji pod nadimkom al-Munīrī, umro u Beogradu oko 1026/1617. godine. Međutim, koliko je nama poznato, niko ko je do sada pisao o ovom autoru među njegovim djelima ne spominje ovu njegovu risalu. (*v. Šabanović, 193-201; M. Handžić, al-Ǧawhar..., 209, str. 138, Književni rad, str. 65; Bašagić, Znameniti Hrvati, 51; Dobrača II, 1555/1; I. Bušatlić, POF br. 47-48, 1999., str. 85-97*).

Početak (l. 7b):

أوّله: **ربّنا اغفر لنا ولإخواننا الّذين سبقونا بالإيمان ولا تجعل في قلوبنا غلاً للّذين آمنوا ربّنا إنّك رؤف رحيم**. فلمّا رأيت أكثر (!) زماننا اتّبعوا الهوى والبدع واكبّوا على المعاصى والخبائث...وابتلوا بشرب القهوة والدّخان الإفرنجي وذهبوا على إباحتهما حتّى قالوا: لم نجد في القرآن وفي غيره دليلاً على حرمتهما، تصدّيت لإستقصاء الكلام في إيراد بعض الأدلّة الدّالّة على حرمتهما وابتديت بالآية في تحريم القهوة...**ومن يشاقق الرّسول من بعد ما تبيّن له الهدى ويتّبع غير سبيل المؤمنين نولّه ما تولّى ونصله جهنّم وساءت مصيراً**...

Završetak (l. 16a):

آخره: وقد أفتى مشايخ الإسلام مراراً في عزل الأئمّة والمؤذّنين يلازمون قهوخانه لأنّهم يشهدون الزّور وقال سهل: هو مجالس المبتدعين وقال الله تعالى: **والّذين لا يشهدون الزّور**...وذكر في الأشباه عدم جواز دفع الزكاة إلى المبتدع وفي الاذكار عدم جواز التّسليم والرّدّ عليهم.

Rečenicu هكذا وقع في الرّسالة المعمولة في كراهة القهوة لمنيري أفندي dodao je na kraju djela nama nepoznati prepisivač.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5555. R-5571

Zbirka (مجموع), 2

L. 11; 17 x 13 (13 x 6,5); 17 redaka. *Ta'līq*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Po marginama ima nešto bilješki i komentara u vezi sa tekstom pisanih, pretežno, rukom drugog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski.

1. L. 1b-6a

فقه الكيداني

FIQH AL-KAYDĀNĪ

Isto kao br. 5308/2.

2. L. 6b-11a

باب شروط الصّلوة (وهي ستّة)

BĀB ŠURŪṬ AṢ-ṢALĀ (WA HIYA SITTA)

Isto kao br. 5309/2.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i mastilu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5556. R-4405

شرح فقه الكيداني

ŠARḤ FIQH AL-KAYDĀNĪ

Naslov na listu 1a شرح فقه الكيداني للمولى المدقّق القهستاني

Komentar na djelo *Fiqh al-Kaydānī* (v. br. 5308/2). Komentar je poznat još i pod nazivima *Ǧāmi' al-mabānī fī šarḥ Fiqh al-Kaydānī* (v. Kaḥḥāla IX, 179) i *Šarḥ Maṭālib al-muṣallī* (v. Ahlwardt III, 3525). Napisao na arapskom jeziku Muḥammad b. Ḥusāmuddīn al-Ḫorāsānī al-Quhistānī al-Ḥanafī, Šamsuddīn, umro 962/1555. godine. Kako sam na kraju kaže, autor je djelo završio na dan Bajrama 947/1540. godine.

Kaḥḥāla IX, 179; Ahlwardt III, 3525; Dobrača II, 1326/1; Ḥ. Ḫ. II, 1802; Brockelmann G II, 198

Početak (l. 1b):

أوله: الحمد لله الّذي رفع قاعدة الفقه حتّى وفّقنا على مراد خير التّابعين أبي حنيفة وأصحابه رضى الله عنهم وعن سائر أسلافنا أجمعين...أمّا بعد، فلمّا ارتحل من هذه الدّار خيار هذه الأمّة الأبرار من أصحاب سيّد الأخيار...حتّى وصل (ت) النّوبة إلى البارع فذ هذين العلمين المولى لطف الله النّسفي...الفاضل الكيداني...فصرفنا إلى شرح له كافٍ للمهمّات، مغنٍ في كثير في بابه من المطوّلات، موجد بلا اخلال...

Nepotpuno na kraju.

Završetak ovdje (l. 25b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: والمستحبّ لغة من الإستحباب وهو أن يتحرّى الإنسان في شيئ أن يحبّه كما في المفردات وشريعة كالتّطوّع والنّفل...ما فعله النّبيّ من فعل أو ترك...

L. 25; 20 x 14 (15 x 7,5); 17 redaka. *Ta'līq*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i veoma vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi po rubovima dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Po marginama ima nešto komentara i interlinearnih bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, originalan, oštećen vlagom i crvotočinom, odvojen od listova rukopisa. Vanjska strana korica presvučena ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na listu 1a bilješka da je vlasnik rukopisa bio Ḥasan b. Muḥammad b. Maḥmūd b. Ḥasan.

من ممتلكات أحقر الورى حسن بن محمّد بن محمود بن حسن عفى عنه.

Iz kolekcije Ibrahim-bega Halilbašića.

5557. R-8123

Zbirka (مجموع), 2

L. 212; 20 x 14 (15 x 8); 19 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir debeo, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Svaki drugi list ostavljen prazan za naknadne komentare. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Po naknadno umetnutim listovima ima dosta komentara pisanih rukom drugog prepisivača. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

1. L. 1b-54b

شرح فقه الكيداني
ŠARḤ FIQH AL-KAYDĀNĪ

Isto kao br. 5555.

Završetak ovdje (l. 54b):

آخره: ولعلّ هذا اليسير نافع للأنام بحرمة النّبيّ عليه الصّلاة والسّلام...بلا مثال للمخاطبين الرّاغبين من فحول الرّجال، لعلّه يتولّد منهنّ أولاد من صوالح الأعمال يوم العيد لسنة سبع وأربعين وتسعمائة...أرجو بهذه التّتمّة حسن العاقبة والخاتمة.

Na kraju djela (v. l. 54b) bilješka da je njegov prepis završio ʻUmar b. Ismāʻīl 12. redžeba 1065/1655. godine.

تمّ الكتاب بعون الله الملك الوهّاب على يد العبد الفقير إلى الله الجليل عمر بن إسماعيل ...عصر يوم الثّاني عشر من شهر رجب المرجّب في سلك شهور سنة خمس وستّين وألف من الهجرة النّبويّة على صاحبها أفضل الصّلوات وأزكى التّحيّة.

Na listovima 55b-56b navedeno je deset uslova kojih se trebaju pridržavati učitelj i učenik. Na početku je i naslov ispisan krupnim slovima, crvene boje شروط التّعليم والتّعلّم إثنا عشر. Moguće je da se radi o poglavlju iz nekog opširnijeg djela.

2. L. 59b-212a

شرح تعليم المتعلّم
ŠARḤ TAʻLĪM AL-MUTAʻALLIM

Naslov na početku (v. l. 59b) هذا كتاب شرح تعليم متعلّم

Komentar djela *Ta'līm al-muta'allim* (v. Dobrača I, 152/2 i Zürich I, 209-214) o vjersko-moralnom odgoju učenika koje je na arapskom jeziku napisao Burhānuddīn az-Zarnūǧī oko 600/1203. god.

Komentar je na arapskom jeziku, za vrijeme vladavine Murata III (1574-1595), napisao Ibrāhīm b. Ismā'īl, umro poslije 996/1587. godine i namijenio ga službenicima carskog harema, kojima je bio učitelj.

Dobrača I, 537/2, str. 360; Zürich I, 215-218; Fajić III, 2080/3; Ḥ. Ḫ. I, 425; TÜYATOK 07/II, 793; Ahlwardt I, 126; Brockelmann S I, 837; Tirana, 179, str. 137; Köprülü I, 733/1; Hasandedić 537

Početak (l. 59b):

أوّله: الحمد للّه الّذي أنعم علينا بأنواع النّعم ولطائف الإحسان، وفضّلنا على سائر خلقه بتعليم العلم والبيان...وبعد، فلمّا رأيت الكتاب المسمّى بتعليم المتعلّم مرغوبًا ومقبولاً بين أولي التّعليم والتّعلم، خصوصًا بين الطّالبين السّاكنين في حرم أشرف الملوك والسّلاطين ...أردت أن أشرحه شرحًا يبيّن معاقده ويكشف معانيه...

Završetak (l. 208a):

آخره: وهو كتاب مشهور ومعتبر بين العلماء، فلا بدّ لطالب العلم من أن يجده ويتبرك بالآثار الواردة المذكورة فيه. والحمد للّه على التّمام، والصّلوة والسّلام على محمّد أفضل الرّسل الكرام.

Prepisao isti prepisivač kao i pod br.1 u ovoj zbirci.

Na listovima 208b-212a razne bilješke i dove na arapskom jeziku, pisane naknadno, rukom drugog prepisivača.

Na listu 1a bilješke da su raniji vlasnici rukopisa bili: 'Umar b. Ismā'īl i 'Abdurraḥīm Maḥmūd Efendī-zāde.

- تملّكه العبد الفقير إلى اللّه الغنىّ القدير عمر بن إسماعيل، عاملهما اللّه تعالى بفضله الجزيل.
- تشرّف بتملّكه الفقير عبد الرّحيم محمود أفندي زاده، أناله اللّه تعالى في الدّارين ما أزاده.

Ispod bilješki su otisnuti i lični pečati vlasnika.

Iz Odbora IZ Čapljina.

5558. R-5764

شرح مقدّمة الصّلاة

ŠARH MUQADDIMA AṢ-ṢALĀ

Komentar na kratko djelo o islamskoj molitvi (namazu) na arapskom jeziku. Osnovno djelo, poznato pod raznim nazivima *Fiqh al-Kaydānī, Muqaddima aṣ-ṣalā, Maṭālib al-muṣallī, 'Unwān al-mašrū'āt wa ġayr al-mašrū'āt wa aḥkāmuhā, Šurūṭ aṣ-ṣalā* i *al-Kaydāniyya fī al-fiqh* (v. br. 5508/2), napisao je Luṭfullāh an-Nasafī al-Fāḍil al-Kaydānī, umro oko 900/1494. godine, a ovaj komentar Aḥmad b. Muṣṭafā b. Ḫalīl, poznatiji pod nadimkom Taşköprü-zāde, umro 968/1561. godine. Međutim, u uvodu komentara osnovno djelo se pripisuje Šamsuddīn Muḥammad al-Fanārī (tj. Muḥammad b. Ḥamza b. Muḥammad ar-Rūmī al-Fanārī, Šamsuddīn), rođen 751/1350., umro 834/1431. godine. (*v. Kaḥḥāla IX, 272 i az-Ẓāhiriyya I, 459*).

Brockelmann S II, 269/1; az-Ẓāhiriyya I, 459; Dobrača II, 908/2;

Početak (l. 1b):

أوّله: الحمد للّه الّذي جعل الصّلاة تالية للإيمان، وجعلها عماد الدّين لأهل الإحسان...إعلم بأنّ العبد مبتلى بين أن يطيع اللّه فيثاب وبين أن يعصيه فيعاقب، والإبتلاء، يتعلّق بالمشروع وغير المشروع فعلاً وتركًا، فلا بدّ من بيان أنواع المشروعات وغير المشروعات وبيان معانيها وأحكامها...

Nepotpuno na kraju.

Završetak ovdje (l. 17b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: وليس ذلك حقّ المصلّي ولم يرد في الشّرع تعيين شئ من السور لشئ من الصّلوة لكنّ الكراهة ليست في التّعيين مطلقًا بل مع عدم تجويز سورة عيّنها لصلوة معيّنة بما فيه من تفضيل بعض السّور على بعض والجمع بين السّورتين بترك واحدة بينهما في ركعة أو ركعتين....

L. 17; 20,5 x 15 (16 x 9,5); 23 retka. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, grub, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom, po rubovima izlizani, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Listovi sa kustodama.

Povez od običnog kartona, odvojen od listova rukopisa.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i mastilu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVII stoljeća.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5559. R-5539

شرح مقدّمة الصّلاة

ŠARH MUQADDIMA AṢ-ṢALĀ

Na početku pogrešno napisan naziv djela i ime autora هذا كتاب فهرس شروت كمال پاشا

Isto kao br. 5558.

Završetak ovdje (l. 42a):

آخره. وعلى هذين الفصلين مسائل الكثيرة تعرف في الفتاوى (!) وقع الفراغ من إملاء هذا الشّرح على الولد الأعزّ كمال الدّين محمّد...يوم الجمعة الثّاني والعشرين من ذي الحجّة الحرام ...سبع وستّين وتسعمائة بمحروسة قسطنطينيّة...

L. 42; 15 x 10,5 (10,5 x 5,5); 13 redaka. *Nasḫ,* mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i veoma vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara i interlinearnih bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Povez kožni, originalan, oštećen crvotočinom i prepukao dužinom hrbata. Na koricama lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 42a) u kome je data bilješka da je njegov prepis završio Muṣṭafā b. Ḥusāmuddīn al-Bānalūqawī (iz Banje Luke) 4. rebiul-evvela 1034/1625. godine.

تحريراً في اليوم الرّابع من شهر ربيع الأوّل حجّة أربع وثلاثين وألف من الهجرة النّبويّة كتبه العبد مصطفى بن حسام الدّين البانه لوقه وي...

5560. R-5168

شرح مقدّمة الصّلاة
ŠARH MUQADDIMA AṢ-ṢALĀ

Isto kao br. 5558.

Nepotpuno na početku.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوّله. أوّل الموجود: ما لم يأذن فيه الشّرع وهو المكروه والحرام فعلاً وتركًا في كلّ من المشروع وغير المشروع ولكن فيما سوى الإباحة فلا بدّ من بيان أنواع المشروعات وغير المشروعات وأنواع المشروعات في الأصل ثلثة كما مرّ وهو الواجب والمندوب والمباح إلاّ أنّ الواجب إذا ثبت بدليل قطعيّ يسمّى فرضًا وإذا ثبت بدليل ظنّيّ يسمّى واجبًا وإذا ثبت بالسّنّة يسمّى سنّتًا فصارت أنواع المشروعات خمسة...

L. 24; 19,5 x 13,5 (17 x 10); 19 redaka. *Ta'līq,* mjestimično vokalizovan, pisan oštrim perom, sitnim slovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, grub, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst uokviren crvenom linijom. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima nešto bilješki u vezi sa tekstom. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, novijeg datuma, presvučen impregniranim platnom crne boje.

Djelo se završava kolofonom u kome je data bilješka (v. l. 24b) da je njegov prepis završio Ḥusayn b. Ramaḍān u Beogradu, u četvrtoj noći mjeseca mevluda (tj. rebiul-evvela) 1043/1633. godine.

قد تمّت هذه النّسخة الشّريفة المباركة بعون الله...عن يد العبد الضّعيف...حسين بن رمضان في بلاد بلغراد...في ليلة الرّابع من شهر مولود سنة ١٠٤٣ تمّت.

5561. R-5046

شرح مقدّمة الصّلاة
ŠARH MUQADDIMA AṢ-ṢALĀ

Isto kao br. 5558.

Završetak ovdje (v. l. 29b) kao pod br. 5559.

L. 32; 20,5 x 15 (17 x 11); 17 redaka. *Nasḫ,* mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i nevještom rukom sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, grub, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, po rubovima izlizani, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara i interlinearnih bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Povez kartonski, originalan, sa preklopom, oštećen vlagom. Vanjska strana korica i preklopa presvučena ukrasnim ebro papirom.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 29b) u kome je data bilješka da je prepisano 1047/1637. godine.

تمّت تمام سنة ١٠٤٧

Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

Na početku i kraju po tri zaštitna lista sa raznim bilješkama na arapskom i turskom jeziku koje se odnose na fikhska pitanja.

5562. R-8217

شرح مقدّمة الصّلاة
ŠARH MUQADDIMA AṢ-ṢALĀ

Isto kao br. 5558.

Nepotpuno na početku.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوله. أوّل الموجود: وقال محمّد يسمّى في كلّ ركعة بين الفاتحة وسورة عند المخافة وأمّا عن الجهر فلا وقول أبي يوسف أقرب إلى الإحتياط لإختلاف العلماء، والآثار في كونها من الفاتحة كذا في المبسوط...

Završetak ovdje (l. 29b), isto kao pod br. 5559.

L. 13; 18 x 13 (13 x 7); 19 redaka. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa*, pisan tupim perom, sitnim slovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, grub, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Bez poveza.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i mastilu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz biblioteke Fejzije medrese u Travniku.

5563. R-6733

ملتقى الأبحر
MULTAQĀ AL-ABḤUR

Poznato djelo o hanefijskom fikhu na arapskom jeziku. Napisao Ibrāhīm b. Muḥammad b. Ibrāhīm al-Ḥalabī al-Ḥanafī, umro 956/1549. godine. Autor je rođen u Halepu, gdje je započeo svoje školovanje, a kasnije ga nastavio u Kairu pred najpoznatijim učenjacima toga vremana. Nakon toga se nastanio u Istanbulu, gdje je dospio do položaja imama i hatiba u džamiji sultana Mehmeda Fatiha. Kao svestrani poznavalac fikha, tefsira, hadisa, i jezikčkih disciplina, a posebno arapskog, napisao je više djela od kojih su neka vremenom postala veoma popularna. Takav je slučaj i sa ovim djelom, urađenom i sabranom po uzoru na druga djela s ovog područja *(Muḫtaṣar al-Qudūrī, Muḫtār, al-Kanz* i *al-Wiqāya)*. Djelo je napisano 923/1517. godine sažeto i lahkim stilom, tako da je vremenom postalo veoma popularno i dugo vremena služilo kao udžbenik i priručnik fikha u medresama širom mnogih krajeva u sastavu Osmanskog carstva, pa i naših.

Djelo je štampano u Istanbulu (1251/1835, 1258/1842, 1264/1848), u Bulaqu (1263/1847), a poznati francuski orijentalista H. Sauvaire ga je, zajedno sa komentarom *Maǧma' al-Anhur* od Muḥammad b. Sulaymān Šayḫī-zade, preveo na francuski i uz tekst arapskog originala štampao u Marselju (fr. Marseille), 1882. godine.

Dobrača II, 1329; Kaḥḥāla I, 80; Sarkīs I, 13; az-Ẓāhiriyya II, str. 204-206; Ahlwardt IV, 4613; al-Ǧibūrī I, 1857 str. 551; Brockelmann G II, 432 i S II, 642; Tirana, 138, str. 106; Ḥ. Ḫ. II, 1814; Kibris, 240, str. 168-171; A. M. I, 12; Köprülü I, 653 i III, 112; Zürich I, 87; Hasandedić, 59; Karatay A II, 4089-4108;

Početak (l. 5b):

أوّله: الحمد لله الّذي وفّقنا للتفقّه في الدّين، الّذي هو حبله المتين وفضله المبين وميراث الأنبياء والمرسلين وحجّته الدّامغة على الخلق أجمعين...وبعد، فيقول المفتقر إلى رحمة ربّه الغنيّ إبراهيم بن محمّد بن إبراهيم الحلبي: قد سألني بعض طالبي الإستفادة أن أجمع له كتابًا يشتمل على مسائل القدوريّ والمختار والكنز والوقاية...

Završetak (l. 199b):

آخره: ثمّ إنّي زدت مسائل كثيرة من الهداية ومن مجمع البحرين ولم أزد شيئا من غيرهما، حتّى يسهل الطّلب على من اشتبه عليه صحّة شيء، ممّا ليس في الكتب الأربعة. والله حسبي وهو نعم الوكيل.

L. 199; 19,5 x 11,2 (14,8 x 6,4); 17 redaka. *Ta'līq*, pisan tupim perom i veoma vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima, kaligrafskim pismom i crvenim mastilom. Na početku četiri zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Na naslovnom listu lijepo urađen unvan u obliku kupole sa floralnim motivima, bogato ukrašen plavom, zlatnom i crvenom bojom. Tekst uokviren debelom zlatnom linijom, ojačanom sa vanjske strane sa dvije, a sa unutrašnje strane jednom tankom linijom crne boje. Papir srednje debljine, glat, bijele, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. U prvoj polovini rukopisa, dužinom gornjerg prereza, listovi dohvaćeni vlagom, usljed čega su se na pojedinim listovina, kao znak oboljenja, pojavile tamne fleke. Po marginama ima dosta komentara i interlinearnih bilješki pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Pojedini komentari pisani na listićima i uvezani zajedno sa osnovnim listovima rukopisa. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni sa preklopom, dobro očuvan, naknadno vješto popravljen dužinom hrbata i preklopa.

Na kraju rukopisa (v. l. 199b) bilješka da ga je u mjesecu zul-kadetu 1035/1626. godine, prepisao ‘Abdullāh as-Sīnūbī (iz Sinopa u Turskoj).

لله الحمد في البداية والاختتام، وله الشّكر على الوصول إلى هذا المقام، والصّلوة على سيّدنا محمّد وآله الكرام، وأصحابه ذوي الفضل والاحترام، على يد الفقير إلى ربّه القدير، عبد الله السّينوبي في شهر ذي القعدة، لسنة خمس وثلاثين وألف.

Na listu 1a imena i pečati dvojice ranijih vlasnika: Ḥamza b. Sulaymān i ‘Abdullāh. Na istoj strani ime trećeg vlasnika namjerno izbrisano.

Za Gazi Husrev-begovu biblioteku poklonio Hamdija Čemerlić iz Sarajeva.

5564. R-7993

ملتقى الأبحر

MULTAQĀ AL-ABḤUR

Isto kao br. 5563.

L. 135; 19,5 x 13,5 (14,5 x 7); 21 redak. *Nasta'līq*, pisan tupim perom i veoma vještom rukom. Mastilo crno, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi po rubovima izlizani, mjestimično dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni sa preklopom, oštećen dužinom hrbata i preklopa. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima. Unutrašnja strana preklopa presvučena ukrasnim ebro papirom.

Na kraju djela (v. l.132b) bilješka da je njegovo prepisivanje završio u srijedu, 2. rebiul-evvela 1055/1645. godine u Istanbulu Walī b. Ḥusayn, rodom iz grada Ruščuka (Bugarska).

وقد وقع الفراغ من تحرير هذه النّسخة الشّريفة المباركة لسنة خمس وخمسين وألف في ماه ربيع الأولى(!) في يوم الثّاني أوّل چهار شنبة المباركة على يد أضعف الفقير إلى رحمة ربّه الغنى ولي بن حسين في بلد المولود الأصل عن قصبه، روشجق وفي كتابة النّسخة الشّريفة المباركة في استانه، قسطنطينية...

Na listu 2a nečitak pečat nekog od ranijih vlasnika, a na prvom zaštitnom listu na strani *a* ime Sayyid Abū Bakr efendī-je, najvjerovatnije, ranijeg vlasnika.

Iz kolekcije Ismaila-ef. Selimovića, imama iz Zvornika.

5565. R-7666

ملتقى الأبحر

MULTAQĀ AL-ABḤUR

Isto kao br. 5563.

L. 129; 19 x 11,5 (14 x 6,7); 21 redak. *Ta'līq*, pisan sitnim slovima, u zbijenim redovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku šest zaštitnih listova sa sadržajem djela po poglavljima i raznim bilješkama. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Na naslovnom listu tekst uokviren debelom zlatnom linijom, ojačanom sa vanjske strane sa dvije, a sa unutrašnje jednom tankom linijom crne boje. Na ostalim listovima tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara i interlinearnih bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom. Prva i zadnja laga listova razasuta i odvojena od poveza. Listovi sa originalnom folijacijom.

Povez polukožni sa preklopom, obložen platnom crvene boje. Unutrašnja strana korica obložena ukrasnim ebro papirom.

Rukopis se završava kolofonom (v. l. 129b) u kome je data bilješka da ga je prepisao al-Ḥāǧǧ Muḥammad b. al-Ḥāǧǧ Aḥmad uoči petka u mjesecu džumadel-ula 1070/1660. godine.

تمّ الرّقم بعون الله تعالى على يد الفقير...الحاجّ محمّد بن الحاجّ أحمد بعد العشاء، ليلة الجمعة من شهر جمادى الأولى...لسنة سبعين وألف.

Bilješka o prepisu data i na prvom zaštitnom listu na strani *a*. Ispod bilješke je otisnut i pečat ovalnog oblika sa prepisivačevim imenom.

Na listu 1a dvije bilješke o ranijim vlasnicima. U prvoj se kaže da je vlasnik rukopisa ‘Abdullāh b. Ṣiyāmī b. Ḫiḍr al-Bosnawī al-Aqḥiṣārī an-Nawabādī (Bošnjak iz Nevabada kod Prusca), te da je u posjed rukopisa došao u Istanbulu 1082/1671. godine, a u drugoj da je vlasnik rukopisa Muḥammad b. ‘Abdullāh b. ‘Alī b. Ya‘qūb b. ‘Uṯmān, imam u kasabi Zenica.

- ممّا أودعه الله لدى الفقير الحقير إلى رحمة ربّه القدير عبد الله بن صيامي بن خضر البسنوي الأقحصاري النّوابادي في محروسة قسطنطينية في تاريخ سنة إثنتين وثمانين وألف.

- ممّا أودعه الله لدى الفقير الحقير إلى رحمة ربّه القدير محمّد بن عبد الله بن علي بن يعقوب بن عثمان إماما بقصبه، إزنجه.

Iz kolekcije Muhameda Čaršimamovića iz Sarajeva, porijeklom iz Zenice.

5566. R-7096

ملتقى الأبحر
MULTAQĀ AL-ABḤUR

Isto kao br. 5563.

Na početku nedostaje oko jedan list teksta.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوله. أوّل الموجود: على مرجعها فهو لأبي يوسف ومحمّد رحمهما الله تعالى ولم آل جهداً في التّنبيه على الأصحّ والأقوى وما هو المختار للفتوى، وحيث اجتمع فيه الكتب المذكورة سمّيته بملتقى الأبحر ليوافق الإسم على المسمّى...

L. 155; 19,5 x 11,5 (15 x 6); 21 redak. *Nasḫ*, pisan tupim perom, u zbijenim redovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, usljed dugotrajne upotrebe izlizani po rubovima, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Na pojedinim listovima tamne fleke, kao znak oboljenja papira. Na listu 1a tekst uokviren debelom zlatnom linijom ojačanom sa vanjske strane sa dvije, a sa unutrašnje jednom tankom linijom crne boje. Na ostalim listovima tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara i nešto interlinearnih bilješki pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kartonski, odvojen od listova, oštećen vlagom i nevješto popravljan dužinom hrbata. Originalni hrbat i preklop otkinuti i zagubljeni.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 155a) u kome je data bilješka da ga je prepisao ʻAbdurraḥmān b. al-Fattāḥ, u zadnjoj dekadi mjeseca šabana 1077/1667. godine.

قد وقع الفراغ من رقم هذه النّسخة الشّريفة المرغوبة في أواخر شعبان المعظّم لسنة سبع وسبعين وألف على يد الفقير...عبد الرّحمن بن الفتّاح غفر الله له ولوالديه....

Na unutrašnjoj strani prve korice i na listu 154b bilješka nevještom rukom ranijeg vlasnika Bubalo Ibrahima iz sela Orahovice kod Konjica.

5567. R-6706

ملتقى الأبحر
MULTAQĀ AL-ABḤUR

Isto kao br. 5563.

L. 196; 20,2 x 14 (13,5 x 7); 15 redaka. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa*. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom, po rubovima izlizani, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Između listova ima dosta prljavštine, crvotočine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, oštećen vlagom i dugotrajnom upotrebom. Hrbat i povez otkinuti i zagubljeni.

Na kraju djela (v. list 196b) bilješka da ga je prepisao izvjesni Muḥammad-efendī u medresi u Tarsusu 1084/1673. godine.

Na unutrašnjoj strani prve korice i na listu 1a bilješke da je vlasnik rukopisa bio as-Sayyid Munlā Ḫalīl Šukrī iz Kajsarije.

5568. R-5263

ملتقى الأبحر
MULTAQĀ AL-ABḤUR

Isto kao br. 5563.

L. 187; 20,8 x 12,5 (16 x 5,3); 21 redak. *Ta'līq*, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku rukopisa tri zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Na naslovnoj strani veoma lijepo urađen unvan u obliku kupole sa floralnim motivima, bogato ukrašen zlatnom, plavom, crvenom, tirkiznom i bijelom bojom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Na naslovnom listu tekst uokviren debelom zlatnom linijom, ojačanom sa vanjske i unutrašnje strane sa po jednom tankom linijom crne boje, a na ostalim listovima debelom crvenom linijom. Još po dvije linije crvene boje povučene po rubovima listova. Po marginama ima dosta komentara i interlinearnih bilješki pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Dužinom gornjeg prereza, 1-5 cm dubine, listovi dohvaćeni vlagom, usljed čega su se na njima pojavile tamne fleke. Na pojedinim listovima vidljivi znakovi oboljenja papira. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni sa preklopom, oštećen i nevješto popravljan dužinom hrbata i preklopa. Na vanjskoj strani korica i preklopa urađene rozete u obliku baklave ukrašene zlatnom bojom. Unutrašnja strana korica i preklopa presvučena ukrasnim ebro papirom.

Djelo se završava kolofonom (v. list 181a) u kome je data bilješka da ga je prepisao Yūsuf b. Ša'bān, 18. safera 1100/1688. godine, u medresi Wālide Sulṭān u Uskudaru (četvrt u Istanbulu).

تمّ هذا النّسخ الشّريف بعون اللّه الملك اللّطيف عن يد (ال) عبد الضّعيف الحقير يوسف بن شعبان...في شهر صفر في اليوم الثّامن عشر في مدرسة والده سلطان در اسكدار لسنة مائة وألف.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5569. R-1449

ملتقى الأبحر

MULTAQĀ AL-ABḤUR

Isto kao br. 5563.

L. 176; 20 x 11 (14,5 x 6,2); 19 redaka. *Ta'līq*, sitan, mjestimično vokalizovan, pisan vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku tri zaštitna lista na kojima je dat sadržaj djela po poglavljima. Na naslovnom listu tekst uokviren debelom zlatnom linijom, ojačanom sa vanjske strane sa dvije, a sa unutrašnje jednom tankom linijom crne boje. Papir tanak, glat, bijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Prva i zadnja laga listova razasuta i odvojena od poveza. Po marginama ima dosta komentara i nešto interlinearnih bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Na kraju četiri zaštitna lista sa raznim bilješkama na arapskom i turskom jeziku. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni sa preklopom, oštećen i prepukao dužinom hrbata i preklopa. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Na kraju djela (v. l. 171b) bilješka u kojoj se kaže da je njegovo prepisivanje završio Aḥmad b. Imrullāh ad-Diyāqowī (iz Đakovice) u subotu, u prvoj dekadi mjeseca zul-kadeta 1106/1695. god.

قد تمّ تحريره وقت الضّحى يوم السّبت في أوائل شهر ذي القعدة لسنة ستّ ومائة وألف على يد أضعف العباد أحمد بن إمر اللّه الدّياقوي غفر اللّه له ولوالديه وأحسن إليهما وإليه.

Na petom zaštitnom listu na strani *a* dvije bilješke o ranijim vlasnicima. U prvoj se kaže da je vlasnik rukopisa al-Ḥāǧǧ Muṣṭafā al-Qāḍī, a u drugoj da je putem nasljedstva došao u vlasništvo Ṣāliḥ-a Ṣidqī-ja.

- إستصحبه الفقير إليه عزّ شأنه الحاجّ مصطفى القاضي.
- وبعده دخل في ملك الفقير صالح صدقي بالإرث الشّرعي.

Ispod prve bilješke je lični pečat vlasnika, a druga je namjerno brisana tako da je jedva čitljiva.

Na drugom zaštitnom listu na strani *a* bilješka da je rukopis vakuf Svrzo-zade Muhamed-efendije sa upisanom godinom 1931.

Na više mjesta (v. treći zaštitni list str. *a*, l. 1a, 11b, 63b i 171b) otisnut stari pečat Gazi Husrev-begove biblioteke iz 1280/1863. godine.

5570. R-5085

ملتقى الأبحر

MULTAQĀ AL-ABḤUR

Isto kao br. 5563.

L. 178; 20,2 x 11,5 (14 x 5,7); 19 redaka. *Nasta'līq*, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku četiri zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Na naslovnom listu lijepo urađen unvan u obliku kupole sa floralnim motivima, ukrašen zlatnom, crvenom i plavom bojom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Tekst na naslovnoj strani uokviren debelom zlatnom linijom ojačanom sa vanjske strane sa dvije, a sa unutrašnje strane jednom tankom linijom crne boje. List 2 originalnog prepisa zagubljen i naknadno dopisan rukom drugog prepisivača. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom, prepukao dužinom hrbata i odvojen od listova. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima, ukrašene zlatnom bojom.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 177a) u kome je data bilješka da ga je prepisao Ḥasan b. Ḥusayn ad-Dramawī (iz Drame), imam i hatib u Carevoj džamiji u Drami (Grčka), 1111/1699. god.

قد وقع الفراغ من تحرير هذه النّسخة الشّريفة على يد أفقر العباد وأحوجهم حسن بن حسين الدّرموي...الإمام والخطيب في الجامع العتيق السّلطاني الواقع في مدينة درامه صانها اللّه...في سنة إحدى عشرة ومائة وألف من هجرة من له العلى (!) والشّرف.

Na drugom zaštitnom listu na strani *a* dvije bilješke o ranijim vlasnicima rukopisa. U prvoj se kaže da je rukopis na trajnom čuvanju kod Muṣṭafe Kiši-zāde (Čišića), a u drugoj da ga je Aḥmad Sa'īd b. Muḥammad kupio od 'Alī-je i Muṣṭafe, sinova Sulaymāna Ćišića posredstvom Muḥammad-ef. Ćemalovića 15. redžeba 1209/1794. godine.

- من ودائع الدّهر لدى الفقير إليه عزّ شأنه مصطفى كشي زاده عفى عنه،

- ثمّ دخل إلى سلك ملك الفقير إليه عزّ شأنه أحمد سعيد بن محمّد بطريق الإشترا، من علي ومصطفى، إبني سليمان كشيك بواسطة محمّد أفندي كماليك. ١٥ رجب سنة ١٢٠٩

Ispod prve bilješke otisnut pečat sa imenom Muṣṭafā, a ispod druge sa imenom Aḥmad Sa‘īd iz 1197/1765. godine.

5571. R-7089

ملتقى الأبحر

MULTAQĀ AL-ABḤUR

Isto kao br. 5563.

L. 189; 20,5 x 15 (14,5 x 6,5); 17 redaka. *Nasẖ* sa mješavinom *ta‘līqa*. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i tekst oštećen toliko da je na pojedinim listovima nečitljiv. Na većini listova, kao znak oboljenja, pojavile su se tamne fleke. Tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara i interlinearnih bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni sa preklopom, oštećen vlagom. Zadnja korica fizički odvojena od poveza. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 189b) u kome je data bilješka da ga je za svoje potrebe prepisao Aḥmad b. al-Ḥāǧǧ Ḫalīl b. al-Ḥāǧǧ Sayyid Aḥmad u ponedjeljak, u prvoj dekadi mjeseca šabana 1118/1706. godine.

تمّت الكتاب في أوائل شعبان من يوم الإثنين...على يد (ال) عبد الضّعيف...كاتبه ومالكه أحمد بن الحاجّ خليل بن الحاجّ سيّد أحمد...تاريخ سنة ١١١٨

Nema podataka o ranijim vlasnicima.

5572. R-6493

ملتقى الأبحر

MULTAQĀ AL-ABḤUR

Isto kao br. 5563.

Na početku nedostaje veći dio rukopisa (oko 50 lista).

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوّله. أوّل الموجود: لفظ الشّهادة وفي هلال الفطر وذي الحجّة شهادة حرّين أو حرّ وحرّتين بشرط العدالة...ويجب على النّاس إلتماس الهلال في التّاسع والعشرين من شعبان ومن رمضان وإذا ثبت في موضع لزم جميع النّاس وقيل يختلف باختلاف المطالع. **باب موجب الإفساد** يجب القضاء والكفّارة ككفّارة الظّهار على من جامع أو جومع في رمضان عمداً في أحد السّبيلين أو أكل أو شرب...

L. 169; 18,5 x 11 (11,5 x 5); 17-19 redaka. *Nasẖ* sa mješavinom *ta‘līqa*, pisan sitnim slovima i veoma vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Na početku dva zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Prva laga listova razasuta i odvojena od poveza. Po marginama ima dosta komentara i nešto interlinearnih bilješki pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Skraćenice izvora pisane crvenim mastilom. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni, originalan, dohvaćen vlagom i crvotočinom, naknadno šiven i nevješto popravljan dužinom hrbata. Preklop otkinut i zagubljen. Na koricama lijepo urađene rozete sa floralnim motivima, bogato ukrašene zlatnom bojom.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 169b) u kome je data bilješka da je njegov prepis završen 1123/1711. godine.

Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

Iz Odbora IZ Stolac.

5573. R-5351

ملتقى الأبحر

MULTAQĀ AL-ABḤUR

Isto kao br. 5563.

L. 223; 19,5 x 11,5 (13,5 x 5,5); 21 redak. *Nasta‘līq*, pisan oštrim perom i veoma vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku četiri zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni, oštećen, naknadno popravljan i nevješto lijepljen dužinom hrbata.

Na kraju djela (v. l. 220a) bilješka da ga je prepisao Aḥmad b. ʻAbdulkarīm al-Fočawī (iz Foče) u utorak, 7. redžeba 1124/1712. godine.

تمّت الكتاب بعون الله تعالى وحسن توفيقه عن يد العبد المذنب...أحمد بن عبد الكريم الفوچوي...قد وقع إتمامه وقت الظّهر من يوم الثّلثاء السّابع من رجب المرجّب سنة أربع وعشرين ومائة وألف من هجرة من له العزّ والشّرف.

Na drugom zaštitnom listu na strani *a* tri ovalna pečata sa imenom Sulaymān Nağīb i godinom 1223/1808. Najvjerovatnije se radi o ranijem vlasniku.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5574. R-6244

ملتقى الأبحر

MULTAQĀ AL-ABḤUR

Isto kao br. 5563.

Fragment sa kraja djela.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوله. أول الموجود: كزوج وثلث وبنات وإلاّ فإن وافق ضرب وفق رؤسهم في مخرج فرض من لا يردّ عليه كزوج وست بنات وإن بابن ضرب كلّ رؤسهم فيه كزوج وخمس بنات وإن كان مع الثّاني من لا يردّ عليه قسم الباقي...

L. 4; 22 x 15,5 (15 x 8); 17 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom i debelim slovima. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom. Tekst uokviren crvenom linijom.

Bez poveza.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 3b) u kome je data bilješka da ga je prepisao Aḥmad b. ʻAlī al-Bābāwī, nastanjen u mahali Sufija, uoči ponedjeljka, 1. safera 1125/1713 . godine.

قد وقع الفراغ من ترقيم هذه النّسخة الشّريفة الموسومة بملتقى الأبحر...على يد العبد الفقير إلى الله الغنى أحمد بن على البابوي السّاكن بمحلة صوفيلر في السّاعة السّادسة من ليلة الإثنين الحادية من صفر الخير لسنة خمس وعشرين ومائة وألف من هجرة من له العزّ والشّرف.

Na zadnjem zaštitnom listu na strani *b* ime Ibrāhīm Mujo Alić. Najvjerovatnije se radi o bivšem vlasniku.

Iz biblioteke Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

5575. R-5152

ملتقى الأبحر

MULTAQĀ AL-ABḤUR

Isto kao br. 5563.

Na početku nedostaje oko desetak listova.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوله. أول الموجود: وقبلة من بمكّة عين الكعبة، ومن بعد جهتها فإن جهلها ولم يجد من يسأله عنها تحرّى وصلّى وإن علم بخطأها بعدها فلا يعيد...**باب صفة الصّلوة** فرضها التّحريم وهي شرط والقيام والقراءة والركوع والسّجود والقعود الأخير...

L. 237; 19,5 x 14 (13 x 6,2); 15 redaka. *Nasta'līq*, pisan veoma vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi na početku i kraju rukopisa dohvaćeni vlagom, usljed čega se na pojedinim listovima razlilo mastilo, oštetio tekst i, kao znak oboljenja, pojavile tamne fleke. Po marginama ima dosta komentara i nešto interlinearnih bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, novijeg datuma, sa hrbatom od impregniranog platna crne boje. Prilikom posljednjeg koričenja na početku i kraju rukopisa dodat po jedan zaštitni list.

Na kraju djela (v. l. 234b) bilješka da ga je prepisao Isḥāq b. Ḥusayn 1143/1730. godine.

حرّره الفقير إسحق بن حسين...في سنة ١١٤٣

Na zadnjem zaštitnom listu bilješka iz 56. (1156/1743 ili 1256/1840. godine), da je rukopis vakuf bivšeg pisara državne blagajne za Bosnu.

تحصيلا لرضا، الله تعالى وقف قلندي...والفقير الحقير بنده سابقا كاتب خزينه بوسنه في سنه ٥٦

Iz biblioteke Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (v. pečat na listu 1a).

5576. R-4821

ملتقى الأبحر

MULTAQĀ AL-ABḤUR

Isto kao br. 5563.

L. 238; 20,5 x 13,5 (13 x 5,5); 15 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan oštrim perom i veoma vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, jako porozno na dodir sa vlagom. Na početku dat sadržaj djela po poglavljima. Tekst uokviren na naslovnoj strani sa dvije, a na ostalim listovima jednom linijom crvene boje. Rubovi listova obrubljeni crvenom linijom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom. Po marginama ima dosta komentara i interlinearnih bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Pojedini komentari pisani na listićima i uvezani zajedno sa osnovnim listovima rukopisa. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni sa preklopom, oštećen i naknadno nevješto popravljan i lijepljen dužinom hrbata i preklopa. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 238a) u kome je data bilješka da je njegovo prepisivanje završio as-Sayyid Ibrāhīm b. Mūsā, u ponedjeljak, 21. redžeba 1159/1746. godine.

الحمد لله الوهّاب على ما هدانا لختم الكتاب...وأنا (ال) عبد الضّعيف الفقير المحتاج إلى رحمة ربّه القدير السّيّد إبراهيم بن موسى، غفر الله لهما بحرمة المصطفى...سنة تسع وخمسين ومائة وألف من شهر رجب في يوم احدي وعشرين يوم الثاني...

Nema podataka o mjestu prepisa.

Na listu 1a ime ranijeg vlasnika Muftī-zāde as-Sayyid Aḥmad Qarṣī.

5577. R-8126

ملتقى الأبحر

MULTAQĀ AL-ABḤUR

Isto kao br. 5563.

Na početku nedostaje oko 13 listova teksta.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوله. أوّل الموجود: كذا الخلاف لو جرّد الأربع من القراءة أو قراءة في احدى الأخريين فحسب، ولو قرأ في الأوليين والأخريين فقط أو تركها في احدى الأوليين واحدى الأخريين فقط قضى ركعتين إتفاقا...**فصل** التّراويح سنّة مؤكّدة في كلّ ليلة من رمضان عشرون ركعةً بعشر تسليمات وجلسة بعد كلّ أربع...

L. 174; 20 x 13,5 (12 x 5,5); 17 redaka. *Ta'līq*, mjestimično vokalizovan, pisan oštrim perom, sitnim slovima, u zbijenim redovima i veoma vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom. Na većini listova tamne fleke kao znak oboljenja papira. Po marginama ima dosta komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, novijeg datuma.

Djelo se završava kolofonom (l. 171a) u kome je data bilješka bilješka da je njegovo prepisivanje završio Aḥmad b. Ṣāliḥ as-Sarāyī (iz Sarajeva) u četvrtak, 18. rebiul-ahira 1160/1747. godine.

وقد تمّ تسييضه في وقت الضّحى في يوم (ال) خميس ثامن عشر من ربيع الآخر سنة ستّين ومائة وألف على يد الفقير إلى الله الغنيّ أحمد بن صالح السّرايي غفر الله عنهما السّيّئات والحمد لله.

Iz Odbora IZ Banja Luka.

5578. R-7996

ملتقى الأبحر

MULTAQĀ AL-ABḤUR

Isto kao br. 5563.

L. 183; 21,5 x 14 (15 x 6,5); 15-19 redaka. *Nasta'līq* i *nasḫ*. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku četiri zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi po rubovima dohvaćeni vlagom. Na naslovnom listu tekst uokviren debelom zlatnom linijom ojačanom sa vanjske strane sa dvije, a sa unutrašnje strane jednom tankom linijom crne boje. Djelo su, po svoj prilici, prepisala dvojica prepisivača, i to: prvi prvih pedeset listova, mjestimično vokalizovanim *nasta'līq*-om sa velikim proredom u 15 redaka i sa dosta komentara po marginama i interlinearnih bilješki, a drugi od 51. lista pa do kraja, *nasḫ*-om sa 19 redaka i bez komentara po marginama i interlinearnih bilješki. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni sa preklopom, oštećen i popravljan dužinom hrbata i preklopa. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima, bogato ukrašene zlatnom bojom.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 183a) u kome je data bilješka da ga je prepisao Muḥammad b. Šayḫ Ḥusayn 1162/1749. godine.

قد وقع الفراغ من كتابة هذه النّسخة الشّريفة عن يد محمّد بن شيخ حسين...لسنة إثنى وستّين ومائة وألف.

Nema podataka o mjestu prepisa.

Na početku i kraju rukopisa (v. prvi zaštitni list, str. *a* i l. 183b) pečat ranijeg vlasnika sa natpisom Mujaga Munlā Mehmedović.

Rukopis je iz medrese u Brčkom, a u ovu biblioteku je došao 1986. godine preko Seida-ef. Praše, imama iz Brčkog. (v. bilješku na ceduljici koja se nalazi u rukopisu).

5579. R-4635

ملتقى الأبحر

MULTAQĀ AL-ABḤUR

Isto kao br. 5563.

L. 201; 19,5 x 12,3 (13 x 5,8); 17 redaka. *Ta'līq*, pisan veoma vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku lijepo urađen unvan u obliku kupole sa floralnim motivima, bogato ukrašen zlatnom, crvenom i tirkiznom bojom. Na naslovnom listu tekst uokviren sa dvije debele zlatne linije, ojačane sa vanjske strane sa po dvije, a sa unutrašnje jednom tankom linijom crne boje. Na ostalim listovima tekst uokviren crvenom linijom. Papir srednje debljine, glat, bijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni sa preklopom, oštećen crvotočinom i dugotrajnom upotrebom, nevješto popravljan i lijepljen dužinom hrbata. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 201b) u kome je data bilješka da ga je autor završio u utorak, 13. redžeba 923/1517. godine.

قد تمّ تبييضه بين الصّلوتين من يوم الثّلثاء، ثالث عشر رجب المعظّم لسنة ثلاث وعشرين
وتسعمائة على يد الفقير إلى الله الغنيّ إبراهيم بن محمّد بن إبراهيم الحلبي...

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismi i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVII stoljeća.

Na listu 1a bilješke i pečati dvojice ranijih vlasnika: Darwīš Ibrāhīm b. 'Abdullāh al-Muẓaffarī iz 1163/1750. godine iz Sarajeva koji je rukopis dobio u nasljedstvo i Muḥammad b. Waliyyuddīn ar-Razī (Velihodžić, iz Sarajeva).

- ثمّ دخل إلى نوبة الفقير درويش إبراهيم بن عبد الله المظفّري بالإرث الشّرعي لسنة ١١٦٣
- ثمّ تملّكه الفقير إلى الله الباري محمّد بن وليّ الدّين الرّازي غفر الله له ولوالديه ...

Za Gazi Husrev-begovu biblioteku poklonio Ahmed-beg Čengić iz Mrežice kod Foče.

5580. R-5962

ملتقى الأبحر

MULTAQĀ AL-ABḤUR

Isto kao br. 5563.

L. 200; 22 x 15 (14,5 x 8,5); 15 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku tri zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Po rubovima većina listova dohvaćena vlagom, usljed čega su se na pojedinim listovima, kao znak oboljenja, pojavile tamne fleke. Po marginama ima nešto komentara i bilješki pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kartonski, novijeg datuma, sa hrbatom od impregniranog platna crne boje. Prilikom koričenja na početku i kraju rukopisa ubačen po jedan dodatni zaštitni list.

Na kraju rukopisa (v. l. 200a) bilješka da je djelo prepisano 10. muharrema 1168/1754. godine. Nama podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

Na drugom zaštitnom listu na strani *a*, bilješke dvojice bivših vlasnika. U prvoj se kaže da je vlasnik rukopisa Ibrāhīm-efendī Pūčō (?) Ihlawnalī (Livnjak), a u drugoj da je 1238/1822. godine vlasnik rukopisa bio Muḥammad Ḥasīb b. Ibrāhīm b. Muṣṭafā, muvekit u kadiluku Zvornik.

- صاحب إبراهيم أفندي پوچو اهلونه لي،
- تملّكت هذه النّسخة الشّريفة المسمّى بملتقى الأبحر وأنا الفقير محمّد حسيب بن إبراهيم
بن مصطفى الموقت بقضاء ازورنيق...سنة ١٢٣٨

Ispod bilješke drugog vlasnika otisnut i lični pečat ovalnog oblika sa imenom Muḥammad Ḥasīb.

5581. R-4853

ملتقى الأبحر

MULTAQĀ AL-ABḤUR

Isto kao br. 5563.

L. 238; 20 x 13 (14,5 x 6,8); 17 redaka. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom. Mastilo crno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir debeo, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Između listova ima dosta prljavštine, crvotočine i ostataka od uginulih insekata. Po marginama ima nešto komentara pisanih naknadno, rukom drugog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kožni, oštećen vlagom, crvotočinom i zubima glodara, lijepljen i nevješto popravljan dužinom hrbata. Preklop otkinut i zagubljen. Na koricama lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Međutim, sa sigurnošću se može tvrditi da je prepis stariji od 1182/1768. god. jer je, prema bilješci na prvom zaštitnom listu na strani *a*, te godine njegov vlasnik bio Ḥamza Čalabī b. Aḥmad Čorbeǧī b. Muḥammad Čorbeǧī b. Muṣṭafā Kethoda.

5582. R-6478

ملتقى الأبحر

MULTAQĀ AL-ABḤUR

Isto kao br. 5563.

L. 195; 22,2 x 13 (14 x 7,5); 15 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, sa puno grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima, u početku crvenim, a kasnije crnim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Po marginama ima nešto komentara pisanih naknadno, rukom drugog prepisivača. Na pojedinim listovima, kao znak oboljenja, nalaze se tamne fleke. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, oštećen vlagom i crvotočinom, lijepljen i nevješto popravljan dužinom hrbata. Preklop otkinut i zagubljen. Rozete na koricama izlizane.

Na kraju djela (v. l. 195b) bilješka na arapskom jeziku, sa puno grešaka, da ga je u mjesecu saferu 1183/1769. godine, u Carevoj medresi u Beogradu prepisao Ǧa‘far b. Ḥasan.

قد وقع الفراغ من تحرير هذه النسخة الشريفة المباركة سنة ثلاث وثمانين ومائة بعد الألف في ماه صفر في يوم على من (؟) يد أضعف الفقير يحتاج (؟) إلى رحمة ربّه الغني جعفر بن حسن...تمّت في مدرسة حنكاري (؟) في شهر المنصور (؟) البلغراد (؟)

Na kraju bilješke prepisivač je dodao "١١٧٥ عاصمة مولدي" /*Prijestolnici moga rođenja, 1175"*/1761. godine. Po ovome, ukoliko je bilješka tačna, ispada da je prepisivač ovo djelo prepisao kao dijete od svega osam godina života. (?!)

Na listu 1a bilješka da je rukopis uvakufio Strnjak Hadži Muhamed efendija.

Iz Odbora IZ Stolac.

5583. R-4713

ملتقى الأبحر

MULTAQĀ AL-ABḤUR

Isto kao br. 5563.

L. 218; 20,2 x 14,3 (15 x 6,8); 17 redaka. *Nasḫ* sa mješavinom *ta‘līqa*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i krupnim slovima. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Prvi list originalnog prepisa zagubljen i tekst naknadno, rukom drugog prepisivača, dopisan na unutrašnjoj strani prve korice. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom. Na prvih dvadesetak listova ima nešto komentara pisanih naknadno, rukom drugog prepisivača. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez polukožni sa preklopom, oštećen i nevješto popravljan dužinom hrbata.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Međutim, sa sigurnošću se može tvrditi da je prepis stariji od 1194/1780. godine, jer iz te godine na zadnjem zaštitnom listu nalazimo bilješku vlasnika rukopisa Sayyid Yaḥyā-beg b. Aḥmad-bega iz kasabe Valjevo.

صاحب الكتاب سيّد يحيى بك بن أحمد بك (ال) ساكن (في) قصبه، والو سنة ١١٩٤

Na istom listu nalazi se i ime drugog vlasnika Ibrāhīm Niyāzī.

5584. R-6679

ملتقى الأبحر

MULTAQĀ AL-ABḤUR

Isto kao br. 5563.

L. 205; 22 x 16 (14,5 x 8,5); 15 redaka. *Nasḫ* sa mješavinom *ta‘līqa*, pisan vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku dva zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Papir debeo, grub, hrapav, bijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom. Na prvih tridesetak lista ima dosta komentara i interlinearnih bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Od nekadašnjeg poveza sačuvani samo kožni hrbat i dio kartonskih korica.

Rukopis se završava kolofonom (v. l. 205b) u kome je data bilješka da ga je prepisao Ḥasan b. 'Umar, u srijedu u mjesecu zul-hidždžetu 1213/1799. godine.

قد وقع الفراغ من كتابة هذه النّسخة قبل الظّهر في النّهار چهار شنبه في شهر ذي الحجّة المكرّم سنة ثلاث عشر ومائتين وألف على يد الفقير...حسن بن عمر.

Na prvom zaštitnom listu na strani *a* bilješka sa imenima, najvjerovatnije ranijih vlasnika, Zuko Muhamed, Ramo Glušić, Ibrahim Čorbek i Mustafa Pitić.

5585. R-6396

ملتقى الأبحر

MULTAQĀ AL-ABḤUR

Isto kao br. 5563.

L. 214; 20,8 x 14 (15 x 9); 17 redaka. *Nasḫ*. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi 197-211 originalnog prepisa zagubljeni i naknadno dopisani rukom drugog prepisivača. Na pojedinim listovima, kao znak oboljenja papira, pojavile su se tamne fleke. Između listova ima dosta prljavštine, crvotočine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom, mjestimično oštećen vlagom i crvotočinom. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete u obliku baklave, složene od šestougaonih elemenata u vidu saća, sa zvijezdom šestokrakom u sredini.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu na strani *b* pečat ovalnog oblika, najvjerovatnije ranijeg vlasnika, sa zvijezdom šestokrakom i imenom Muṣṭafā u sredini.

Iz kolekcije Besima-ef. Korkuta.

5586. R-6527

ملتقى الأبحر

MULTAQĀ AL-ABḤUR

Isto kao br. 5563.

L. 189; 19,2 x 14 (13 x 7); 15 redaka. Nasḫ sa mješavinom ta'līqa, pisan sitnim slovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku tri zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Po marginama ima dosta sitno pisanih komentara rukom istog prepisivača. Pojedini komentari pisani na ceduljicama uvezanim zajedno sa osnovnim listovima rukopisa. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez polukožni sa preklopom, dobro očuvan, obložen ukrasnim papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na drugom zaštitnom listu na strani *a* bilješka na turskom i bosanskom jeziju o ulasku Austro-Ugarske u Bosnu i Hercegovinu i ispod bilješke potpis ranijeg vlasnika Mula Ibrahima Pitića.

5587. R-2103

ملتقى الأبحر

MULTAQĀ AL-ABḤUR

Isto kao br. 5563.

L. 135; 19,5 x 12 (12,5 x 6,5); 19 redaka. *Ta'līq*, pisan tupim perom, sitnim slovima i veoma vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku dva zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom i po lagama odvojeni od poveza. Po marginama ima nešto komentara pisanih naknadno, rukom drugog prepisivača. Između listova ima dosta prljavštine, crvotočine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni sa preklopom, mjestimično oštećen crvotočinom, popravljan dužinom hrbata i preklopa. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na listu 1a bilješka da je njegov vlasnik Ṣāliḥ ʻIzzet do rukopisa došao putem otkupa. Ispod bilješke pečat vlasnika sa utisnutim imenom ʻAbduhū Ṣāliḥ.

Na listovima 1b, 3a, 5a i 19a veliki pečat, ovalnog oblika sa naznakom *Vakuf Saliha Izzet-efendije Hromo-zade (Hromića).*

وقف حرومو زاده صالح عزّت أفندي.

5588. R-5179

ملتقى الأبحر

MULTAQĀ AL-ABḤUR

Isto kao br. 5563.

Na kraju nedostaje veći dio rukopisa.

Završetak ovdje (l. 70b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: **كتاب الشّركة**: هى ضربان شركة ملك وشركة عقد، فالأولى أن يملك إثنان عينًا إرثًا أو شراءً أو إيهابًا أو إستيلاءً أو إختلط مالهما بحيث لا يميّز أو خلطاه وكلّ منهما أجنبىّ في نصيب الآخر ويجوز بيع نصيبه في الشّركة...

L. 70; 20 x 12 (14,5 x 6,7); 21 redak. *Ta'līq*, pisan tupim perom, u zbijenim redovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na naslovnom listu tekst uokviren sa dvije, a na ostalim listovima jednom crvenom tankom linijom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedini listovi dohvaćeni crvotočinom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni, oštećen, prepukao dužinom hrbata i odvojen od listova. Na koricama urađene rozete u obliku baklave.

Nema podataka o prepisivaču, godini niti mjestu prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu na strani *a* otisnut pečat, najvjerovatnije ranijeg vlasnika, sa imenom ʻAbduhū Munlā ʻUṯmān.

5589. R-6392

ملتقى الأبحر

MULTAQĀ AL-ABḤUR

Isto kao br. 5563.

L. 204; 21 x 11 (14 x 5); 19 redaka. *Ta'līq*, pisan veoma vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku četiri zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Na naslovnom listu tekst uokviren debelom zlatnom linijom, ojačanom sa vanjske strane sa dvije, a sa unutrašnje jednom tankom linijom crne boje. Na ostalim listovima tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima dosta komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni sa preklopom, odvojen od listova. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na unutrašnjoj strani prve korice namjerno izbrisana bilješka o ranijem vlasniku.

Iz kolekcije Besima-ef. Korkuta.

5590. R-6181

ملتقى الأبحر

MULTAQĀ AL-ABḤUR

Isto kao br. 5563.

L. 215; 21,5 x 15,5 (14 x 8); 15 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom, vještom rukom i sa velikim proredom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, grub, hrapav, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Na početku i kraju rukopisa listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom i po rubovima, usljed dugotrajne upotrebe, izlizani. Po marginama ima nešto komentara i interlinearnih bilješki pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kartonski, novijeg datuma, obložen impregniranim platnom crne boje. Prilikom posljednjeg koričenja na početku i kraju dodan po jedan zaštitni list bijele boje.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru i pismu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Nema podataka o ranijim vlasnicima.

5591. R-7994

ملتقى الأبحر
MULTAQĀ AL-ABḤUR

Isto kao br. 5563.

L. 80; 20 x 14 (13,5 x 7); 19 redaka. *Nasḫ*, sitan, mjestimično vokalizovan, pisan nevještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, izlizani po rubovima, razasuti i po poglavljima odvojeni od poveza. Po marginama ima dosta komentara pisanih, pretežno, rukom drugog prepisivača. Zadnja tri lista originalnog prepisa zagubljena i naknadno dopisana rukom drugog prepisivača. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez polukožni, oštećen vlagom i dugotrajnom upotrebom, prepukao dužinom hrbata i odvojen od listova. Preklop otkinut i zagubljen.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na listu 7b otisnut pečat ranijeg vlasnika čije ime nije čitljivo.

Iz Sanskog Mosta.

5592. R-7997

ملتقى الأبحر
MULTAQĀ AL-ABḤUR

Isto kao br. 5563.

L. 196; 22 x 16 (14 x 7); 15-19 redaka. *Nasḫ* i *ta'līq*, pisani dosta neujednačeno, po svoj prilici, od strane više različitih prepisivača. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Prilikom uvezivanja neki listovi ispreturani. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom različitih prepisivača. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom, razasuti i odvojeni od poveza. Na pojedinim listovima tamne fleke. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, oštećen vlagom i crvotočinom. Korice obložene ukrasnim papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

5593. R-6595

ملتقى الأبحر
MULTAQĀ AL-ABḤUR

Isto kao br. 5563.

Nepotpuno na početku i kraju. Na početku nedostaje oko deset, a na kraju oko dva lista teksta.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوله. أول الموجود: وهو البياض المعترض في الأفق إلى طلوع الشّمس ووقت الظّهر من زوالها إلى أن يصير ظلّ كلّ شيئ مثله سوى في الزّوال، وقال إلى أن يصير مثلاً ووقت العصر من انتها، ووقت الظّهر إلى غروب الشّمس ووقت المغرب من غروبها إلى مغيب الشّفق وهو البياض الكائن في الأفق...

Završetak ovdje (l. 235b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: **حساب الفرايض** الفروض نوعان الأوّل النّصف ونصفه وهو الرّبع ونصف نصفه وهو الثّمن، والثّاني الثّلثان ونصفهما وهو الثّلث ونصف نصفهما وهو السّدس، فالنّصف يخرج من إثنين والرّبع من أربعة والثّمن من ثمانية والثّلثان والثّلث من ثلاثة والسّدس من ستّة، وإن اختلط النّصف بالنّوع الثّاني أو بعضه...

L. 235; 14 x 8,5 (10,4 x 4,7); 15 redaka. *Nasḫ*, krupan, pisan tupim perom, mjestimično vokalizovan. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, usljed čega su se na njima, kao znak oboljenja papira, pojavile tamne fleke. Listovi na početku i kraju rukopisa razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Tekst uokviren crvenom tankom linijom. Po marginama ima nešto komentara i interlinearnih bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Na kraju četiri zaštitna lista sa raznim bilješkama na arapskom i turskom jeziku. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Povez kožni, originalan, dohvaćen vlagom, prepukao i nevješto lijepljen dužinom hrbata. Preklop otkinut i zagubljen. Na koricama lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu, mastilu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz kolekcije Ismaila Resulovića iz Stoca.

5594. R-8133

ملتقى الأبحر

MULTAQĀ AL-ABḤUR

Isto kao br. 5563.

Nepotpuno na kraju.

Završetak ovdje (l. 99b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: **كتاب المزارعة** هى عقد على الزّرع ببعض الخارج وهى فاسدة وعندهما جائزة وبه يفتى وقال الحصيري وأبو حنيفة وهو الّذي فرّع هذه المسائل على أصولها لعلمه أنّ النّاس لا يأخذون بقوله ويشترط فيها صلاحيّة الأرض للزّرع وأهليّة العاقدين وتعيين المدّة وربّ البذور وجنسه ونصيب الآخر...أو أن يكون التّبن لأحدهما والحبّ للآخر أو أن يكون الحبّ بينهما أو التّبن لغير ربّ البذور أو يكون التّبن...

L. 99; 20,5 x 14 (16 x 7,5); 21 redak. *Nasḫ*, pisan tupim perom, nevještom rukom i sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, ispreturani i razasuti. Na pojedinim listovima, usljed dodira sa vlagom, tekst oštećen. Tekst uokviren crvenom linijom. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Povez otkinut i zagubljen.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po pismu, papiru i mastilu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz kolekcije Ibrahima Pehlivanovića iz Duvna.

5595. R-8134

ملتقى الأبحر

MULTAQĀ AL-ABḤUR

Isto kao br. 5563.

Nepotpuno i na početku i na kraju.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوله. أوّل الموجود: **باب الأنجاس** يطهّر بدن المصلّي وثوبه من النّجس الحقيقي بالماء وبكلّ مايع طاهر مزيل كالخلّ وماء الورد...وعند محمّد لا يطهّر إلاّ بالماء...

Završetak ovdje (l. 100b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: **كتاب الأضحيّة** هي واجبة وعن أبي يوسف سنّة...وإنّما تجب على حرّ مسلم مقيم موسر في يوم الأضحى عن نفسه...

L. 100; 20,5 x 14,5 (15 x 8); 15 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom, nevještom rukom i sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Papir srednje debljine, hrapav, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, ispreturani i razasuti. Na pojedinim listovima, usljed dodira sa vlagom, tekst oštećen. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Povez otkinut i zagubljen.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po pismu, papiru i mastilu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

5596. R-6187

ملتقى الأبحر

MULTAQĀ AL-ABḤUR

Isto kao br. 5563.

Nepotpuno i na početku i na kraju.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوله. أوّل الموجود: وبعد ما بُنِيَتْ داراً أخرى حَنِثَ وكذا لو وَقَفَ على سَطْحِهَا وقِيلَ لاَ يحنث به...ولو جعلت مسجداً أو حمّامًا أو بُسْتَانًا أو بيتًا بعد ما خَرِبَتْ فدخَلَهَا لا يحنث، وكذا لو دخل بعد انهدام الحمّام وأشباهه...

Završetak ovdje (l. 49b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: **كتاب المضاربة** هى شركة في الرّبح بمال من جانب وعمل من جانب والمضارب أمين فإذا تصرّف فوكيل وإن ربح فشريك وإن خالف فغاصب وإن شُرط كلّ الرّبح له فمستقرض وإن شُرط لربّ المال فمستبضع...

L. 49; 21 x 13 (13,5 x 6,5); 17 redaka. *Ta'līq*, mjestimično vokalizovan, pisan oštrim perom, sitnim slovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i razasuti. Na većini listova mastilo razliveno i tekst oštećen. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom različitih prepisivača. Tekst uokviren crvenom linijom. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez otkinut i zagubljen.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i mastilu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5597. R-4557

ملتقى الأبحر
MULTAQĀ AL-ABḤUR

Isto kao br. 5563.

Na početku nedostaje uvodni dio od oko jedan list teksta.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوله. أوّل الموجود: يوم لا ينفع مال ولا بنون إلاّ من أتى الله بقلب سليم. كتاب الطّهارة: قال الله تعالى: يا أيّها الّذين آمنوا إذا قمتم إلى الصّلوة فاغسلوا وجوهكم وأيديكم إلى المرافق وامسحوا برؤسكم وأرجلكم إلى الكعبين. ففرض الوضوء: غسل الأعضاء الثّلاثة ومسح الرّأس والوجه ما بين قصاص الشّعر وأسفل الذّقن...

L. 163; 17 x 9,5 (12 x 4,5); 21 redak. *Ta'līq*, pisan sitnim slovima u zbijenim redovima i veoma vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Na pojedinim listovima mastilo razliveno i tekst oštećen. Po marginama ima dosta komentara pisanih naknadno, rukom drugog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kožni, oštećen i odvojen od listova. Preklop otkinut i zagubljen. Na koricama lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po pismu, papiru i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća. Na zadnjem listu (v. l. 163b) pečat sa imenom Darwīš 'Umar, najvjerovatnije, ranijeg vlasnika.

Iz kolekcije porodice Riđanović-Velagić. Poklon nasljednika.

5598. R-4463

ملتقى الأبحر
MULTAQĀ AL-ABḤUR

Isto kao br. 5563.

Na početku nedostaje uvodni dio od oko jednog lista teksta. Na početku djela (v. l. 7a) krupnim slovima pogrešno dat i naslov i ime autora هذا كتاب مجمع فتاوى أحمد أفندي

Početak ovdje (l. 7a):

ناقص في أوله. أوّل الموجود: كتاب الطّهارة: قال الله تعالى: يا أيّها الّذين آمنوا إذا قمتم إلى الصّلوة فاغسلوا وجوهكم وأيديكم إلى المرافق وامسحوا برؤسكم وأرجلكم إلى الكعبين. ففرض الوضوء: غسل الأعضاء الثّلاثة ومسح الرّأس والوجه ما بين قصاص الشّعر وأسفل الذّقن...

L. 383; 29,5 x 21 (18 x 8,6); 25 redaka. *Ta'līq*, pisan tupim perom, sitnim slovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Na početku šest zaštitnih lista sa sadržajem djela po poglavljima. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Prva laga listova razasuta i odvojena od poveza. Na prvih deset lista tekst uokviren plavom linijom, a na ostalim listovima uz plavu liniju dodana još jedna linija crvene boje. Listova obrubljeni crvenom linijom. Na većini listova ima dosta slobodna prostora, jer je prepisivač svako novo poglavlje započeo pisati na novom listu. Po marginama ima dosta komentara od kojih su neki pisani rukom istog prepisivača, a drugi naknadno, najvjerovatnije, rukom kasnijih vlasnika. Zadnje poglavlje كتاب الفرائض prepisano naknadno, krupnim slovima, nevještom rukom i sa mnogo grešaka. Uz spomenuto poglavlje na marginama su date i tabele o podjeli nasljedstva. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni sa preklopom izlizan usljed dugotrajne upotrebe.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu, godini prepisa niti ranijim vlasnicima. Sa sigurnošću se može tvrditi da je prepis stariji od 1282/1865. godine, jer na zadnjem zaštitnom listu na strani *b* nalazimo bilješku nepoznatog vlasnika iz te godine.

Iz biblioteke Ulema medžlisa.

5599. R-7995

ملتقى الأبحر
MULTAQĀ AL-ABḤUR

Isto kao br. 5563.

L. 266; 18,7 x 12,8 (12,3 x 7); 13-18 redaka. *Nasḫ*. Mastilo crno, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku dva zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst uokviren linijom crvene boje. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom, naknadno popravljan i lijepljen dužinom hrbata i preklopa. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 266a) u kome je data bilješka da je njegov prepis završen u petak, 29. zul-kadeta 1272/1856. godine.

قد وقع الفراغ من تحرير هذه الفوائد الضّيائيّة وقت الضّحى في شهر ذي القعدة الشّريف في
يوم الجمعة في (ال) يوم التّاسع والعشرين في سنة إثنى وسبعين ومائتين وألف ١٢٧٢

Ispod bilješke otisnut pečat sa imenom Nu'mān. Najvjerovatnije se radi o prepisivaču i vlasniku rukopisa. Nema podataka o mjestu prepisa.

Na prvom zaštitnom listu na strani *a* pečat ranijeg vlasnika sa natpisom *Fehim Karahodža, načelnik općine Bila.*

5600. R-7998

ملتقى الأبحر
MULTAQĀ AL-ABḤUR

Isto kao br. 5563.

Fragment sa početka djela sa prijevodom na bosanski jezik.

Završetak ovdje (l. 12b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: وتغيير العصر مالم تتغيّر الشّمس والعشا، إلى ثلث اللّيل
والوتر إلى آخره لمن يثق بالإنتباه وإلاّ فقبل النّوم وتعجيل الظهر والعشا، والمغرب وتعجيل
العصر والعشا، يوم الغيم وتأخير غيرهما...

L. 12; 20,3 x 16,4 (17 x 15); 10 redaka. *Nasḫ*, vokalizovan, pisan oštrim perom sa velikim proredom. Mastilo crno. Sveska sa linijama. Između redaka prijevod riječi na bosanski jezik pisan arebicom. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, plave boje.

Bez podataka o prepisu.

Na zadnjoj korici naljepnica sa natpisom: *Kadribašić Jusuf, IV razred Čačak medrese - Brčko.*

5601. R-4786

مجمع الأنهر في شرح ملتقى الأبحر
MAĞMA' AL-ANHUR FĪ ŠARḤ MULTAQĀ AL-ABḤUR

Komentar djelu *Multaqā al-abḥur* (v. br. 5563). Napisao 'Abdurraḥmān b. Muḥammad b. Sulaymān, Šayḫī-zāde, umro 1078/1667. godine. Autor je, kako kaže na kraju, djelo završio 1077/1666. godine. Djelo je bilo veoma popularno i dugo vremena je služilo kao udžbenik u medresama. Prvi put je štampano u Istanbulu 1240/1824. godine.

Dobrača II, 1386; Kaḥḥāla V, 175; Şeşen, 270, str. 178; az-Ẓāhiriyya II, 137-140; Ḥ. Ḫ. II, 1815; Köprülü II, 90; Sarkīs II, 1170;

Drugi svezak

Početak (l. 1b):

أوّله: الجلد الثّاني. **كتاب البيوع**: وجه المناسبة بينه وبين ما قبله إزالة الملك...فنزل الوقف
في ذلك بمنزلة البسط من المركّب والبسيط مقدّم على المركّب ...

Završetak ovdje (l. 281a):

آخره: **ولم أزد شيئًا من غيرهما** أي غير الهداية ومجمع البحرين **حتّى يسهل الطّلب على من
اشتبه عليه صحّة شئ ممّا ليس في الكتب الأربعة والله حسبي** أي كافي **ونعم الوكيل** والحمد لله
ربّ العالمين.

L. 281; 31,5 x 18,5 (24 x 12,5); 35 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan sitnim slovima, u zbijenim redovima i vještom rukom. Na početkučetiri zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Komentarisani tekst pisan crvenim mastilom. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni, originalan, sa preklopom, dobro očuvan. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 281a) u kome je data bilješka da je njegov prepis završen 1133/1720. godine. Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

Na listu 1a bilješka da je vlasnik rukopisa Beliğrādī Muṣṭafā Muḥyī. Ispod bilješke otisnut pečat vlasnika.

Iz kolekcije Hadžiomerović Ali Riza iz Orašja.

5602. R-8092

مجمع الأنهر في شرح ملتقى الأبحر
MAĞMA' AL-ANHUR FĪ ŠARḤ MULTAQĀ AL-ABḤUR

Isto kao br. 5601.

Drugi svezak

Završetak ovdje (l. 338a):

آخره: وقد انتهى وتمّ بفضله تعالى ببلدة أدرنه، صانها الله تعالى عن البليّة، قاضبًا بالعساكر المنصورة، في ولاية روم ايلي المعمورة، راجيًا من الله عزّ وجلّ العفو ممّا وقع فيه القصور والخبط والزّلل. وذلك في ليلة الخميس في اليوم التّاسع عشر من جمادى الآخرة من شهور سنة سبع وسبعين وألف، من هجرة من له العزّ والكمال والشّرف.

L. 338; 23,5 x 17 (18,5 x 9,5); 29 redaka. *Nasḫ,* mjestimično vokalizovan, pisan vještom rukom, u zbijenim redovima. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku dva zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Prva laga listova razasuta i odvojena od poveza. Tekst uokviren linijom crvene boje. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni sa preklopom, oštećen vlagom, prepukao dužinom preklopa. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

5603. R-5083

مجمع الأبحر (في شرح ملتقى الأبحر)
MAĞMA' AL-ABḤUR (FĪ ŠARḤ MULTAQĀ AL-ABḤUR)

Komentar djela *Multaqā al-Abḥur* (v. br. 5563). Prema rukopisu, komentar je napisao Ismā'īl b. al-Ḥāğğ Ḥusayn Ğawharī-zāde, umro poslije 1118/1706. godine. Od nama pristupačnih izvora autora sa ovim imenom navode jedino Kaḥḥāla (v. II, 265) i az-Ziriklī (v. I, 312), ali mu ni on ne pripisuje ovaj komentar.

Početak (l. 1b):

أوّله: الحمد لله الّذي أنعم علينا بإنزال القرآن وفضّلنا على سائر خلقه بتعليم العلم والبيان وشرّفنا بعلم الشّرائع والأديان...وبعد، فيقول العبد المفتقر إلى رحمة ربّه الجليل إسماعيل بن الحاجّ حسين المدعوّ بجوهري زاده، جعل الله له الحسنى وزيادة...لمّا رأيت الكتاب المسمّى بملتقى الأبحر مقبولاً ومرغوبًا بين أولى التّعليم والتّعلّم، خصوصًا بين الطّالبين السّاكنين في محميّة قسطنطينية...وكان أكثر عبارته مغلقًا ومجملاً يحتاج أشدّ الإحتياج إلى الإيضاح والبيان...شرحته شرحًا يفصّل مجملاته ويبيّن معضلاته ويظهر مكنوناته...وسمّيته بمجمع الأبحر...

Nepotpuno na kraju.

Završetak ovdje (l. 130b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: العقد الأوّل جائز والثّاني فاسد فرّق القاضي والظّاهر أنّه طلاق حتّى ينقص العدد كما في الفتح...أي الأختين لأنّ نكاح أحديهما باطل بيقين لا وجه إلى التّعيين لعدم الأولويّة والتّرجيح...إذ لا يمكن الاستمتاع بواحدة منهما أو للضّرر عليه وعليها بإلزام النّفقة والكسوة من غير قضاء حاجته...

L. 130; 21,5 x 16 (16,5 x 11); 31 redak. *Nasḫ,* mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom, u zbijenim redovima, nevještom rukom i sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku jedan zaštitni list sa sadržajem djela po poglavljima. Papir debeo, hrapav, grub, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kartonski sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom, prepukao dužinom hrbata, odvojen od listova rukopisa. Vanjska strana korica i preklopa presvučena ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, godini niti mjestu prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća. Na listovima 1a i 130b bilješke da je vlasnik rukopisa bio izvjesni 'Abdurraḥīm, bivši kadija u gradu Izmiru.

5604. R-8093

شرح ملتقى الأبحر لمجهول
ŠARḤ MULTAQĀ AL-ABḤUR LI MAĞHŪL

Komentar djelu *Multaqā al-abḥur* (v. br. 5563) od nama nepoznatog autora. Na početku nedostaje veći dio rukopisa. Zadnje poglavlje مسائل شتّى je bez komentara što znači da ga autor nije završio, ili prepisivač nije prepisao.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوله. أوّل الموجود: أى للمشتري ردّه أى ردّ المبيع إذا رآه أى المبيع ما لم يوجد من المشتري ما يبطله، أى ما يبطل الخيار...فصل مطلق البيع يقاضي سلامة المبيع لأنّ الأصل هو السّلامة وهو وصف مطلوب مرغوب عادةً والمطلوب عُرفًا كالمشروط نصًّا، فمن وجد في مشرية عيبًا نقص ثمنه عند التّجّار ردّه ...

Završetak (l. 292a):

آخره: ثمّ إنّي زدت مسائل كثيرة من الهداية ومن مجمع البحرين ولم أزد شيئا من غيرهما، حتّى يسهل الطّلب على من اشتبه عليه صحّة شيء، ممّا ليس في الكتب الأربعة. والله حسبي وهو نعم الوكيل. وقد تمّ تبييضه بين الصّلوتين من يوم الثّلثاء ثالث عشر رجب المعظّم سنة ثلث وعشرين وتسعمائة على يد الفقير إلى الله الغنىّ إبراهيم بن محمّد بن إبراهيم الحلبي والحمد لله ربّ العالمين...

L. 292; 21 x 15,5 (16 x 10); 21 redak. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, slijepljeni, ispremetani i po lagama odvojeni od poveza. Na većini listova, do 10 cm dubine dužinom gornjeg prereza, tekst oštećen, mastilo razliveno i papir oštećen toliko da je u fazi raspadanja. Komentarisani tekst nadvučen, u prvoj polovini rukopisa crvenom, a u drugoj crnom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi bez kustoda i sa naknadno upisanom folijacijom.

Povez polukožni sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom, prepukao dužinom hrbata i preklopa. Prva korica otkinuta i zagubljena. Vanjska strana preklopa obložena ukrasnim ebro papirom.

Prepisao Muṣṭafā b. Ḫiḍr u posljednjoj dekadi mjeseca džumadel-ahira 1138/1726. godine. (v. bilješku na listovima 286a i 292a).

Nema podataka o ranijim vlasnicima.

5605. R-8096

شرح ملتقى الأبحر
ŠARḤ MULTAQĀ AL-ABḤUR

Komentar djelu *Multaqā al-abḥur* (v. br. 5563) od početka djela do poglavlja *Kitāb al-buyū'*. Na listu 1a krupnim slovima napisan naslov uokviren crvenom linijom شرح الملتقى المسمّى بنظم اللآلي U nama dostupnoj literaturi nismo mogli pronaći komentar sa ovakvim početkom. Najvjerovatnije se radi o komentaru koji je, kako navode izvori (v. Kaḥḥāla XI, 201; Ḥ. Ḫ. II, 1814 i A. M. II, 255), napisao Muḥammad b. Muḥammad b. al-Bahnasī, ad-Dimašqī, upravo od početka do poglavlja *Kitāb al-buyū'* i koga je smrt (987/1579.) omela da završi započeti komentar. S obzirom na to da nijedan od gore spomenutih izvora ne navodi početak komentara, a da ga drugi nama dostupni izvori uopće i ne spominju, komentar u našem rukopisu nismo mogli uporediti.

Početak (l. 1b):

أوّله: **بسم الله الرّحمن الرّحيم، الحمد لله:** جمع المصنّف بين التّسمية والحمد في ابتداء تصنيفه، اقتداءً بكتاب الله الملك المنّان وامتثالاً بحديث نبيّ الرّحمن واتّباعًا بالسّلف عليهم الغفران، والحمد هو الثّناء باللّسان على الجميل الإختياريّ من أنعام، والمدح هو الثّناء باللّسان على الجميل مطلقًا والشّكر مقابلة النّعمة بالقول أو الفعل والإعتقاد فهو أعمّ منهما بحسب المورد وأخصّ بحسب المتعلّق، فبينه وبينهما عموم وخصوص ...

Završetak (l. 423b):

آخر الموجود: **كتاب البيوع** وفي البزّازي عن الإمام أبي اللّيث لا يحلّ الدّخول أن يشتغل بالبيع والشّراء، وسائر المعاملات ما لم يحفظ كتاب البيوع وعلى كلّ تاجر أن يستصحب فقيهًا يشاوره في المعاملات احتياطا عن الرّبا وعن العقود الفاسدة...فصل في خيار الرّؤية...

L. 423; 22 x 16 (16 x 9); 21 redak. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom, krupnim slovima i u zbijenim redovima. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima, u početku crvenim, a kasnije crnim mastilom. Na početku tri zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Komentarisani tekst nadvučen, u početku crvenom, a kasnije crnom linijom. Po marginama ima dosta komentara i nešto interlinearnih bilješki pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni sa preklopom, izlizan usljed dugotrajne upotrebe. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima. Unutrašnja strana korica i preklopa obložena ukrasnim papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVI stoljeća.

Nema podataka o ranijim vlasnicima niti o tome kako i odakle je rukopis došao u ovu biblioteku.

5606. R-6645

شرح ملتقى الأبحر
ŠARḤ MULTAQĀ AL-ABḤUR

Isto kao br. 5605.

Nepotpuno i na početku i na kraju.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوله. **أول** الموجود: جمع مسألة وهو ما يبرهن عليه في العلم كتاب القدوري والمختار والكنز **والوقاية** بعبارة سهلة المأخذ، عارية سالمة من غريب اللّغة والتّعقيد والإيجاز المخلّ غير مغلقة، فأجبته، أى ذلك البعض بلا مهلة اجابة كريم إذ من كرم النّفس والأصل تعجيل مطلوب المسائل ...

Završetak ovdje (l. 445b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: فاضرب سهام كلّ وارث من التّصحيح في جميع التركة، ثمّ اقسم أى المبلغ الحاصل من الضّرب على جميع التّصحيح فما خرج من القسمة فهو نصيبه، أى نصيب ذلك الوارث وكذا أى مثل ما يقوم في الموافقة والمباينة العمل لمعرفة نصيب كلّ فريق من الورثة وفي معرفة القسمة بين الغرماء، اجعل جميع الدّيون كالتّصحيح واجعل كلّ دين كسهام وارث ثمّ اعمل المذكور فتضرب...

L. 445; 22 x 13,5 (18 x 8); 27 redaka. *Ta'līq*, pisan vještom rukom, sitnim slovima i u zbijenim redovima. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom. Tekst uokviren debelom zlatnom linijom ojačanom sa vanjske strane sa dvije, a sa unutrašnje, jednom tankom linijom crne boje. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Povez kožni sa preklopom, oštećen i popravljan dužinom hrbata. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na unutrašnjoj strani zadnje korice bilješka da je rukopis bio vlasništvo izvjesne Ramize iz Gornjeg Vakufa i da ga je u ovu biblioteku donio Emin Islamovski iz Struge u Makedoniji.

5607. R-8097

جامع النّقول ولامع العقول في شرح ملتقى الأبحر
ǦĀMI' AN-NUQŪL WA LĀMI' AL-'UQŪL FĪ ŠARḤ MULTAQĀ AL-ABḤUR

Komentar djelu *Multaqā al-abḥur* (v. br. 5563). Napisao na arapskom jeziku Muṣṭafā b. Muḥammad al-'Uššāqī ar-Rūmī al-Ḥanafī, umro 1101/1690. godine. Autor je djelo završio u Istanbulu 1068/1657. godine.

Kaḥḥāla XII, 280; Ḍayl II, 551; Dobrača II, 1391; Kairo I, 414; Brockelmann G II, 432; A. M. II, 442

Drugi svezak

Nepotpuno na početku.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوله. أول الموجود: والمقبوض على سوم الشّراء، وهو أن يسمّى الثّمن فيقول اذهب بهذا فإن رضيت به اشتريته بما ذكر. أمّا إذا لم يسمّ الثّمن فذهب به فهلك عنده لا يضمن نصّ عليه الفقيه أبو اللّيث قيل وعليه الفتوى وقيل الأوّل قول الإمام والثّاني قولهما...

Završetak ovdje (l. 182a):

آخره: ولحافظ القرآن أن يختم في كلّ أربعين يومًا لأنّ المقصود من قراءة القرآن فهم معانيه والإعتبار بما فيه من لا مجرّد التّلاوة قال اللّه تعالى: **أفلا يتدبّرون القرآن أم على قلوب أقفالها** وذلك يحصل بالتّأنّي لا بالتّواني في المعاني فقدر الختم أقلّه أربعين يومًا كلّ يوم حزبًا أو نصفًا أو ثلثيْ حزب...

L. 182; 28 x 19,5 (23 x 10,5); 35 redaka. *Nasta'līq*, pisan sitnim slovima, u zbijenim redovima. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku dva zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi po rubovima izlizani usljed dugotrajne upotrebe. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Povez kartonski, novijeg datuma. Korice obložene plastificiranim omotom zelene boje. Prilikom posljednjeg uvezivanja na početku i na kraju rukopisa dodat po jedan zaštitni list bijele boje.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 182a) u kome je data bilješka da ga je prepisao Sayyid Muṣṭafā 1189/1775. godine.

Na istom listu bilješka da je vlasnik rukopisa Muṣṭafā ʻĀrif b. Ismāʻīl al-Būsnawī iz Banje Luke.

تملّكه الفقير مصطفى عارف بن إسماعيل البوسنوي بمدينة بنالوقه غفر لهما.

Ispod bilješke lični pečat vlasnika.

U rukopisu se nalazi posebno štampani obrazac sa identifikacijom rukopisa od strane hfz. Mehmeda Zahirovića iz Banje Luke od 19. II 1975. godine.

Iz Odbora IZ Banja Luka.

5608. R-6391

جامع النّقول ولامع العقول في شرح ملتقى الأبحر

ĠĀMIʻ AN-NUQŪL WA LĀMIʻ AL-ʻUQŪL FĪ ŠARḤ MULTAQĀ AL-ABḤUR

Isto kao br. 5607.

Početak ovdje (l. 1b):

أوّله: **كتاب البيوع**..يقال باعه الشّئ وباعه منه وباع عليه القاضي إذا كان على كره منه وباع له الشّئ إذا اشتراه له ومنه الحديث: لا يبع بعضكم على بيع أخيه أى لا يشتر بدليل رواية البخاري: لا يبتاع الرّجل على بيع أخيه...

L. 140; 20,5 x 14,5 (15 x 8,5); 25 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom, u zbijenim redovima. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Na početku dva zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi po rubovima dohvaćeni vlagom i usljed dugotrajne upotrebe, izlizani. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Povez kožni, oštećen vlagom i crvotočinom, popravljan dužinom hrbata. Na koricama lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Na kraju djela (v. l. 140a) bilješka da ga je prepisao as-Sayyid Muḥammad b. Ḥabīb.

تمّ الكتاب بعون الله الملك الوهّاب على يد أضعف العباد السّيّد محمّد بن حبيب غفر الله له ولوالديه وأحسن إليهما وإليه...

Nema podataka o mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na listu 1a bilješka da je vlasnik rukopisa bio Muṣṭafā al-Qāḍī, muderris u Gazi Husrev-begovoj medresi u Sarajevu. Ispod bilješke je i njegov lični pečat na kome se može pročitati عبده مصطفى

Iz kolekcije Besima-ef. Korkuta.

5609. R-6409

الأشباه والنّظائر

AL-AŠBĀH WA AN-NAẒĀʼIR

Naslov djela na prvom zaštitnom listu na strani *a*

Djelo o šerijatskopravnim propisima za naročite slučajeve. Napisao Zaynuddīn b. Ibrāhīm b. Muḥammad al-Miṣrī al-Ḥanafī, poznatiji pod nadimkom Ibn Nuǧaym, umro 970/1563. godine. Pisac je djelo napisao za šest mjeseci i završio ga pred kraj života 27. džumadel-ahira 969/1561. godine. Izradio je detaljan sadržaj čiji početak glasi:

الحمد لله وكفى وسلام على عباده الّذين اصطفى وبعد، فلمّا يسّر الله تعالى إتمام كتاب الأشباه والنّظائر الفقهيّة على مذهب الحنفيّة المشتمل على سبعة أنواع أردت أن أفهرسه في أوّله ليسهّل النّظر فيه. الأوّل في القواعد...

Djelo je dugo vremena u naučnim krugovima bilo veoma popularno. Njime su se služile, naročito, muftije i kadije. Djelo je prvi put štampano u Kalkuti 1241/1825. godine.

Kaḥḥāla IV, 192; Ḥ. Ḫ. I, 98; Ahlwardt IV, 4616-4618; Bratislava, 69, str. 93; Dobrača II, 1402; Brockelmann G II, 310 i S II, 425; az-Ẓāhiriyya I, 54; al-Ǧibūrī I, 1194-1212, str. 379-382; Köprülü I, 535; Sarkīs I, 357

Početak (l. 1b):

أوّله: الحمد لله على ما أنعم، وصلّى الله على سيّدنا محمّد وآله وصحبه وسلّم، أمّا بعد، فإنّ الفقه أشرف العلوم قدراً، وأعظمها أجراً، وأتمّها عائدةً، وأعمّها فائدةً، وأعلاها مرتبةً، وأسناها منفعةً، يملأ العيون نوراً، والقلوب سروراً، والصّدور انشراحاً...

Završetak (l. 275a):

آخره: وهذا آخر ما أوردنا من كتاب الأشباه والنّظائر في الفقه على مذهب الإمام الأعظم أبي حنيفة النّعمان رضى الله عنه وأرضاه، الجامع للفنون السّبعة الّتي وعدنا بها في خطبته الفريدة في نوعه بحيث لم أطلع له على نظير كتب أصحابنا رحمهم الله. وكان الفراغ من تأليفه في السّابع والعشرين من جمادى الثّاني في سنة تسع وستّين وتسعمائة وكانت مدّة تأليفه ستّة أشهر مع تحلّل الأيّام وتوعّك الجسد ولله الحمد على التّمام.

L. 275; 21,5 x 15,5 (14 x 7); 19 redaka. *Nasḫ tadwīnī*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom, u zbijenim redovima. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja i pojedine bilješke po marginama pisani crvenim slovima. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom i po lagama odvojeni od poveza. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni, originalan, sa preklopom, prepukao dužinom hrbata i preklopa, a po rubovima izlizan i oštećen crvotočinom i zubima glodara. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete bogato ukrašene zlatnom bojom.

Prepisao Muṣṭafā b. Muḥammad (v. bilješku na listu 1a).

Nema podataka o mjestu niti godini prepisa. Međutim, na osnovu jedne bilješke koja se nalazi na istom listu, sa sigurnošću se može tvrditi da je rukopis prepisan prije 1010/1601. godine. Naime, u bilješci stoji da je 9. rebiul-ahira te godine (1010/1601), rukopis čitao Muḥammad b. Aḥmad b. Amīnuddīn b. ʻAbdulʻāl al-Ḥanafī.

الحمد للّه تعالى وحده. طالع فيه العبد الفقير المعترف بالعجز والتّقصير الرّاجي عفو ربّه القدير محمّد بن أحمد بن أمين الدّين بن عبد العال الحنفي عفا عنهما الملك القدير...الواقع في تاسع من ربيع الآخر المبارك من شهور سنة عشر وألف.

Ispod toga druga bilješka u kojoj se kaže da je 11. zul-hidždžeta 1021/1613. godine prepisivač rukopis poklonio svome sinu Muḥammadu al-Qāhiru. Ispod bilješke se nalaze potpis i lični pečat prepisivača i imena trojice svjedoka: ʻAbdulǧawād b. Šuʻayb aš-Šafiʻī, Ġulām ar-Rufāʻī al-Ḥanafī i ʻAbdullāh.

وفي تاريخ حادي عشر شهر (ذي) الحجّة من (سنة) إحدى وعشرين وألف ملك كاتبه ووهب لولده المسمّى (ب) محمّد القاهر جميع هذا الكتاب تمليكًا وهبةً شرعيّةً وقَبِلَه وذلك قبولاً شرعيًا في التّاريخ المزبور.

- الفقير اليه سبحانه وتعالى مصطفى بن محمّد الحنفي،
- شهدت بذلك: الفقير عبد الجواد بن الفقير شعيب الشّافعي،
- شهدت بذلك: الفقير غلام الرّفاعي الحنفي خادم الفقراء،
- شهدت بذلك: الفقير عبد اللّه...

Iz kolekcije Besima-ef. Korkuta.

5610.

R-8099

الأشباه والنّظائر
AL-AŠBĀH WA AN-NAẒĀʼIR

Isto kao br. 5609.

L. 200; 20,5 x 14 (15 x 9); 21 redak. *Nastaʻlīq*, pisan vještom rukom u zbijenim redovima. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja i bilješke po marginama pisani crvenim slovima. Na početku četiri zaštitna lista sa raznim bilješkama na arapskom jeziku i sadržajem djela po poglavljima. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedini listovi po rubovima dohvaćeni vlagom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni, originalan, sa preklopom, prepukao dužinom preklopa. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 200b) u kome je data bilješka da je njegovo prepisivanje završio Aḥmad b. Muḥammad al-Užičawī u ponedjeljak, u drugoj dekadi mjeseca rebiul-ahira 1063/1653. godine.

وكان الفراغ من تنميقه بحمد الله وتوفيقه في أواسط شهر ربيع الآخر في يوم الإثنين لسنة ثلث وستّين وألف عن يد أضعف الضّعفاء، وأفقر الفقراء، أحمد بن محمّد الأزيچوي غفر اللّه له ولوالديه وأحسن إليهما وإليه.

Na istom listu bilješka sa ličnim pečatom da je rukopis uvakufio Elčī al-Ḥāǧǧ Ibrāhīm-paša, namjesnik Bosne.

وقفت هذه النّسخة للّه العلى الأعلى وأنا الحقير إيلچي الحاجّ إبراهيم پاشا محافظ بوسنه.

Iz biblioteke Fejzije medrese u Travniku (v. pečate na l. 1b i 2a).

5611.

R-4607

الأشباه والنّظائر
AL-AŠBĀH WA AN-NAẒĀʼIR

Isto kao br. 5609.

L. 275; 21 x 14,5 (14 x 7,5); 19 redaka. *Nastaʻlīq*, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Na početku šest zaštitnih listova sa detaljnim sadržajem djela po poglavljima. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti i po lagama odvojeni od poveza.

Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Po marginama, naročito u prvoj polovini rukopisa, ima dosta komentara i interlinearnih bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Pojedine bilješke po marginama pisane crvenim mastilom. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez polukožni sa preklopom, po rubovima oštećen vlagom i zubima glodara. Vanjska strana korica i preklopa presvučena ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Međutim, sa sigurnošću se može tvrditi da je prepis stariji od 1102/1690. godine, jer u jednoj bilješci na unutrašnjoj strani prve korice stoji da su te godine vlasnici rukopisa bili ʻAbdulbāqī, Ibrahīm i Muḥammad, sinovi Šayḫ Ibrāhīma.

Na drugom zaštitnom listu na strani *a* bilješka da je vlasnik rukopisa Maḥmūd b. Aḥmad Kiši-zāde (Ćišić).

Iz Odbora IZ Mostar.

5612. R-4724

الأشباه والنّظائر
AL-AŠBĀH WA AN-NAẒĀʼIR

Isto kao br. 5609.

L. 253; 21 x 13 (16 x 7,5); 21 redak. *Nasḫ*, pisan oštrim perom, sitnim slovima, u zbijenim redovima i veoma vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku sedam zaštitnih listova sa sadržajem djela po poglavljima. Na naslovnom listu u obliku kupole, crvenim mastilom, nevješto urađen unvan. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Prva i posljednja laga listova dohvaćena vlagom i odvojena od poveza. Tekst uokviren linijom crvene boje. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni, originalan, sa preklopom, prepukao dužinom hrbata. Prva korica otkinuta i zagubljena. Na zadnjoj korici i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima bogato ukrašene zlatnom bojom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na listu 1a bilješka da je vlasnik rukopisa bio Muḥammad Šawkat b. Muḥammad Fāḍil b. Aḥmad b. Nūḥ b. Muḥammad b. Muḥammad al-Mūstārī, muftija u Banjoj Luci.

قد دخل إلى نوبة محمّد شوكت بن محمّد فاضل بن أحمد بن نوح بن محمّد بن محمّد الموستاري، المفتي بمدينة بنا لوقه عفى عنهما الباري

5613. R-6393

الأشباه والنّظائر
AL-AŠBĀH WA AN-NAẒĀʼIR

Isto kao br. 5609.

L. 226; 20,5 x 12,5 (15,5 x 8); 19 redaka. *Nastaʻlīq*, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Na početku pet zaštitnih listova sa detaljnim sadržajem djela po poglavljima. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Prve dvije lage listova razasute i odvojene od poveza. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama i naknadno upisanom folijacijom.

Povez kožni, originalan, po rubovima oštećen vlagom, prepukao i popravljan dužinom hrbata. Na koricama lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije iz XVIII stoljeća.

Na zadnjem zaštitnom listu na strani *b* ime al-Ḥāğī Salim-age, najvjerovatnije, bivšeg vlasnika.

5614. R-7107

الأشباه والنّظائر
AL-AŠBĀH WA AN-NAẒĀʼIR

Isto kao br. 5609.

Nepotpuno na kraju.

Završetak ovdje (l. 280b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: ولا تظهر الفقر، وإن كنت فقيراً وكن ذا همّة، فإنّ من ضعفت همّته ضعفت منزلته، وإذا مشيت في الطّريق فلا تلتفت يمينًا وشمالاً، بل دوام النّظر إلى الأرض، وإذا دخلت الحمّام فلا تقاوم النّاس في أجرة الحمّام والمجلس...لتظهر مروءتك بينهم فيعظّمونك ولا تسلّم أمتعتك إلى الحائك...

L. 280; 19,5 x 12 (13 x 6); 21 redak. *Nasḫ* sa mješavinom *taʻlīqa*, pisan oštrim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Nedostaju listovi 80-130, 140-149 i 151-180. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi po rubovima dohvaćeni vlagom i zubima glodara, razasuti, ispreturani i po lagama odvojeni od poveza. Na naslovnom listu tekst uokviren debelom zlatnom linijom ojačanom sa vanjske strane sa dvije, a sa unutrašnje strane jednom tankom linijom crne boje. Na ostalim listovima tekst uokviren crvenom linijom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Pojedine bilješke po marginama pisane crvenim mastilom. Listovi bez kustoda i sa originalnom folijacijom.

Povez kožni, dohvaćen vlagom, crvotočinom i zubima glodara, prepukao dužinom hrbata i odvojen od listova. Preklop otkinut i zagubljen. Na koricama lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Nema podataka o ranijim vlasnicima.

5615. R-8178

Zbirka (مجموع), *2*

L. 68; 20 x 14 (15,5 x 8); 25 redaka. *Nasta'līq*, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i razasuti. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara i bilješki u vezi sa tekstom. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Bez poveza.

1. L. 1b-26b

فهرس مسائل الأشباه والنّظائر

FIHRIS MASĀ'IL AL-AŠBĀH WA AN-NAẒĀ'IR

Indeks pitanja kojima se bavi djelo *al-Ašbāh wa an-naẓā'ir* (v. br. 5609). Indeks je na arapskom jeziku i nije nam poznato ko ga je sastavio.

Početak (l. 1b):

أوّله: الحمد لله الموفّق والميسّر...وبعد، فهذا فهرس مسائل الأشباه والنّظائر للمولى المرحوم إبن النّجيم، لمّا طالعت المسائل الّتي ذكرت في الكتاب المزبور في سياق ذكر الأصول والقواعد والفوائد...وميّزت المسائل بعضها عن البعض وحرّرت كلّ مسئلة مع مناسباتها...

Završetak (l. 26b):

آخره: الفنّ السادس فنّ الفروق، الفنّ السابع فنّ الحكايات وصيّة الإمالم الأعظم أبي حنيفة رحمهما الله. تمّ الفهرس المفصّل.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 26b) u kome je data bilješka da ga je prepisao Muṣṭafā b. Ibrāhīm u prvoj dekadi mjeseca rebiul-evvela 1148/1735. godine.

وقع الإتمام في أوائل شهر ربيع الأوّل لسنة ثمان وأربعين ومائة وألف من يد مصطفى بن إبراهيم...غفر الله لهما.

2. L. 29b-68b

تنوير الأذهان والضّمائر في شرح الأشباه والنّظائر

TANWĪR AL-AḎHĀN WA AḌ-ḌAMĀ'IR FĪ ŠARḤ AL-AŠBĀH WA AN-NAẒĀ'IR

Komentar fikhskom djelu *al-Ašbāh wa an-naẓā'ir* (v. br. 5609). Napisao na arapskom jeziku Muṣṭafā b. Ḫayruddīn b. Aḥmad b. 'Alī b. Zaynuddīn b. 'Abdulwahhāb al-Ayyūbī al-'Ulaymī al-Fārūqī ar-Ramlī, poznatiji kao aš-Šayḫ Muṣliḥuddīn, umro 1025/1616. godine. Ovo je zapravo komentar samo drugog dijela spomenutog djela koji je pisac završio 1022/1613. godine i, kako u uvodu kaže, posvetio sultanu Aḥmad-ḫānu I (1012/1603 - 1026/1617).

Kaḥḥāla XII, 250; Dobrača II, 1415; A. M. II, 439; al-Ǧibūrī I, 1301, str. 405; Brockelmann G II, 310

Početak (l. 29b):

أوّله: الحمد لله الّذي تقدّست عن الأشباه والنّظائر ذاته، وتنزّهت عن مشابهة الأشياء والتّصاوير صفاته...أمّا بعد، فيقول تراب أقدم العلماء العاملين...العبد الفقير مصطفى بن خير الدين...

Nepotpuno na kraju.

Završetak ovdje (l. 68b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: وقع الطّلاق على المتزوّجة قبل الكلام وبعد الكلام وصار الكلام شرط الحنث في الّتي تزوّجها قبل الكلام وشرط انعقاد اليمين في الّتي تزوّجها بعد الكلام...

Sudeći po papiru, mastilu i rukopisu, prepisao isti prepisivač kao i pod br. 1 u ovoj zbirci.

Iz Odbora IZ Travnik.

5616. R-6452

الميزان الشّعرانيّة الكبرى

AL-MĪZĀN AŠ-ŠA'RĀNIYYA AL-KUBRĀ

Naslov na listu 1a كتاب الميزان الشّعرانيّة.

Opširno djelo iz oblasti islamskog prava u kome su detaljno izložene teorije i mišljenja četiri velika mezheba u islamu. Napisao na arapskom jeziku poznati mistik 'Abdulwahhāb b. Aḥmad b. 'Alī b. Aḥmad b. Muḥammad b. Mūsā aš-Ša'rānī al-Anṣārī aš-Šāfi'ī aš-Šaḏilī al-Miṣrī, Abū al-Mawāhib, rođen 898/1493., u Qalqašandiju u Egiptu, umro 973/1565. godine u Kairu. Autor je djelo napisao u pokušaju da dokaže poznato stanovište u islamskom pravu da su mišljenja svih mudžtehida ispravna i u granicama šerijata. Djelo je, kako sam autor na kraju kaže, završio 966/1558. godine. Djelo je doživjelo više štampanih izdanja. Prvi put je štampano u Bulāq-u (Egipat) 1275/1858. godine.

Kaḥḥāla VI, 218-219; Ahlwardt III, 3045; Flügel III, 224; al-Ǧibūrī I, 2199, str. 644-645; az-Ẓāhiriyya II, str. 231; Ḥ. Ḫ. II, 1918; A. M. I, 641; Sarkīs I, 1133; Dobrača II, 1427; Brockelmann G II, 336

Početak (l. 1b):

أوّله: الحمد لله الّذي جعل الشّريعة المطهّرة بحراً يتفرّع منه جميع بحار العلوم النّافعة والخلجان، وأجرى جداوله على أرض القلوب حتّى روى منها قلب القاصين من حيث التّقليد...وبعد، فهذه ميزان نفيسة عالية المقدار حاولت فيها الجمع بين أقوال جميع المجتهدين ومقلّديهم من الأوّلين والآخرين إلى يوم القيامة...

Završetak (l. 233b):

آخره: واستمع يا أخي نصحي وامعن النّظر فيه والزم الأدب مع ساير الأيمّة المجتهدين ليأخذوا بيدك في أهوال يوم الدّين والحمد لله ربّ العالمين وصلّى الله وسلّم على سيّدنا محمّد وعلى آله وصحبه أجمعين، وحسبنا الله ونعم الوكيل ولا حول ولا قوّة إلاّ بالله العليّ العظيم.

L. 233; 29 x 17,5 (21 x 10); 35 redaka. *Nasḫ,* pisan vještom rukom, u zbijenim redovima. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja i značajnije riječi pisane crvenim mastilom. Na početku lijepo urađen unvan u obliku kupole sa floralnim motivima, bogato ukrašen plavom, zlatnom, crvenom, zelenom i bijelom bojom, sa besmelom u sredini. Papir debeo, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedini listovi slijepljeni, mjestimično dohvaćeni vlagom i crvotočinom i po lagama odvojeni od poveza. Tekst na naslovnom listu uokviren debelom zlatnom linijom, ojačanom sa vanjske strane sa dvije, a sa unutrašnje jednom tankom linijom crne boje. Na ostalim listovima tekst uokviren sa po dvije crvene linije. Po marginama ima nešto bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni, sa preklopom, originalan, prepukao i popravljan dužinom hrbata i preklopa. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima, bogato ukrašene zlatnom bojom.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 233b) u kome je data bilješka da je njegovo prepisivanje završio Aḥmad b. 'Alī al-'Aṭiyawī u ponedjeljak 27. džumadel-evvela 1028/1619. godine.

وكان الفراغ من كتابة هذه النّسخة المباركة يوم الإثنين المبارك سابع (و) عشرين جماد الأوّل سنة ثمانية وعشرين وألف على يد الفقير أحمد بن علي العطيوي.

Na istom listu bilješka da je rukopis od početka do kraja kolacioniran sa autografom.

بلغت المقابلة من أوّل الكتاب إلى هنا على خطّ المؤلّف، رحمه الله تعالى.

Na prvom zaštitnom listu na strani *a* bilješka da je vlasnik rukopisa Muḥammad Amīn, poznatiji pod nadimkom Šayḫ-zāde.

Iz kolekcije Besima-ef. Korkuta.

5617. R-8109

الدّرّ المختار في شرح تنوير الأبصار

AD-DURR AL-MUḪTĀR FĪ ŠARḤ TANWĪR AL-ABṢĀR

Naslov na hrbatu i listu 1a كتاب الدّرّ المختار في شرح تنوير الأبصار.

Komentar djelu *Tanwīr al-abṣār* (v. Dobrača II, 1442). Napisao na arapskom jeziku Muḥammad b. 'Alī b. Muḥammad b. 'Alī b. 'Abdurraḥmān al-Ḥaṣkafī ad-Dimašqī al-Ḥanafī, 'Alā'uddīn, rođen 1025/1616., umro 1088/1677. godine. Djelo je prvi put štampano u Kalkuti 1243/1827. godine.

Kaḥḥāla XI, 56; Ahlwardt IV, 4623; az-Ẓāhiriyya I, 136; al-Ǧibūrī I, 1392-1413, str. 430-435; Köprülü III, 83; Şeşen, 256, str. 180-181; Tirana, 93, str. 73-74; Sarkīs I, 779; Dobrača II, 1447; Brockelmann G II, 311 i S II, 428

Početak (l. 1b):

أوّله: حمداً لك يا من شرحت صدورنا بأنواع الهداية سابقًا، ونوّرت بصائرنا بتنوير الأبصار لاحقًا، وأفضت علينا من أشعّة شريعتك المطهّرة بحراً رايقًا...وبعد، فيقول...راجي لطف ربّه الخفيّ محمّد علاء الدّين بن الشّيخ على الإمام بجامع بني أميّة بدمشق المحميّة الحنفي...

Završetak (l. 352b):

آخره: قال مؤلّفه العبد الفقير العاجز الحقير محمّد علاء الدّين بن الشّيخ علي...وقد بالغت
في تلخيصه وتحريره وتنقيحه وتبعت المصنّف في تغييره لمواضع كثيرة من متنه وتصحيحه
...وقد بيّضته وفي قلبي من نار البعاد عن البلاد والأولاد والإخوان والأحفاد ما يفتّت الأكباد...

L. 352; 23 x 16 (16,5 x 9); 35 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom, sitnim slovima, u zbijenim redovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Na početku četiri zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Papir debeo, hrapav, grub, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst uokviren debelom crvenom linijom. Komentarisani tekst naznačen riječima قوله i nadvučen crvenom linijom, a tekst komentara riječima أقول ili قلت. Po marginama ima nešto komentara i bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama i originalnom paginacijom.

Povez kožni, sa preklopom, originalan, dobro očuvan. Na koricama lijepo urađene rozete u obliku baklave. Unutrašnja strana preklopa presvučena ukrasnim ebro papirom.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 352b) u kome je data bilješka da je njegovo prepisivanje završeno u posljednji četvrtak u mjesecu džumadel-ahiru 1222/1807. godine.

وقد وقع الفراغ من تسويد هذه النّسخة الشّريفة بعد الظّهر آخر الأربعاء، من شهر جمادى الآخر
من سنة الثّاني والعشرين بعد المائتين وألف من (ال) الهجرة...

Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

Iz kolekcije Džemala-ef. Hadžića iz Odbora IZ Odžak.

5618. R-5191

النّقاية في فقه الحنفيّة

AN-NIQĀYA FĪ FIQH AL-ḤANAFIYYA

Naslov na listu 1a كتاب النّقاية من الفقه

Djelo o hanefijskom fikhu od nama nepoznatog autora. Ovo nije poznato djelo النّقاية مختصر الوقاية nego neko drugo djelo. Nama dostupni izvori spominju više djela pod nazivom النّقاية, ali nijedno od njih nije ovo koje je u našem rukopisu.

Dobrača II, 1498

Početak (l. 1b):

أوّله: الحمد لله ربّ العالمين، والعاقبة للمتّقين والصّلوة والسّلام على رسوله محمّد وآله
الطّيّبين الطّاهرين **باب ما يجوز به الوضوء وما لا يجوز** الماء الجاري يجوز الإغتسال والوضوء
منه ولا تنجس بوقوع النّجاسة ما لم يظهر أثرها فيه بلون أو طعم أو رائحة، ولو سدّ الماء من
أعلاه يجوز التّوضّؤ بما يجري في النّهر...

Završetak (l. 202a):

آخره: وقال أبو يوسف: لا يحلّ له أن يفتى حتّى يعرف أحكام الكتاب والسّنّة والنّاسخ
والمنسوخ وأقاويل الصّحابة رضى الله عنهم والمتشابه ووجوه الكلام...قالوا لا يحلّ لأحد أن
يفتى بجوابنا ما لم يعلم من أين قلنا، وإن كان حافظًا لا بأس بالجواب على وجه الحكاية، وإن
كان غير حافظ لا يسعه القياس إلاّ أن يعرف جواب المسائل، وهذا مذهب القوم...وإن حفظ
جميع كتب أصحابنا فلا بدّ من أن يتلمذ للفتوى حتّى يهتدى إليه. تمّ بعون الله.

L. 202; 21 x 14,5 (15 x 9); 12 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom , nevještom rukom, sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima. Papir debeo, grub, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Po marginama ima nešto komentara i interlinearnih bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Značajnije riječi nadvučene crnom linijom. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Povez kožni, originalan, oštećen vlagom i crvotočinom, popravljan i nevješto lijepljen dužinom hrbata.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu, mastilu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz biblioteke Fejzije medrese u Travniku.

5619. R-5262

Zbirka (مجموع), *3*

L. 145; 21,5 x 15,5 (14 x 9); 17-19 redaka. *Nasta'līq*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom, krupnim slovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir različite boje, debljine i porijekla, sa vodenima znakovima, evropskog porijekla. Listovi po rubovima dohvaćeni vlagom i izlizani usljed dugotrajne upotrebe.

Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Po marginama ima dosta komentara i interlinearnih bilješki. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Povez polukožni, originalan, oštećen vlagom i crvotočinom, prepukao i nevješto popravljan dužinom hrbata. Vanjska strana korica obložena ukrasnim ebro papirom.

1. L. 1b-54a

النّقاية في فقه الحنفيّة

AN-NIQĀYA FĪ FIQH AL-ḤANAFIYYA

Naslov na listu 1a كتاب النّقاية في علم الفقه

Isto kao br. 5618.

Na kraju djela (v. l. 54a) bilješka da ga je prepisao ʻAṭā'ullāh b. aš-Šayḫ Muṣliḥuddīn 1139/1726. godine.

تمّ الكتاب...على يد الضّعيف...عطاء الله بن الشّيخ مصلح الدّين...في تاريخ سنة تسع وثلاثين ومائة وألف من (ال) هجرة النّبويّة.

2. L. 57b-117b

منية المصلّي وغنية المبتدي

MUNYA AL-MUṢALLĪ WA ĠUNYA AL-MUBTADĪ

Naslov krupnim crvenim slovima na listu 57a هذا كتاب منية المصلّي

Isto kao br. 5452.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 117b) u kome je dat podatak da je prepisano u srijedu, 7 muharrema 1022/1613. godine. Ime prepisivača namjerno izbrisano.

قد وقع الفراغ من تكميل هذا الكتاب على يد الفقير المحتاج إلى رحمة ربّه القدير....في ٧ شهر محرّم الحرام في يوم الأربعاء، في وقت (ال) ضحى لسنة إثنى وعشرين وألف من هجرة من له الشّرف.

Na listu 118a-118b izvodi iz nekog tedžvidskog djela iz 1039/1629. godine. (v. bilješku na listu 118b).

3. L. 121b-142a

مقدّمة أبي اللّيث في الصّلوة

MUQADDIMA ABŪ AL-LAYṮ FĪ AṢ-ṢALĀ

Isto kao br. 5292.

Na kraju djela (v. l. 142a) bilješka da je njegovo prepisivanje završio Sinān b. ʻUṯmān u petak 3. zul-hidždžeta 1023/1615. godine.

تمّ الكتاب بعون الله الملك الوهّاب على يد الفقير سنان بن عثمان...في ٣ شهر ذي الحجّة الشّريفة في يوم (ال) جمعة لسنة ثلاث وعشرين وألف من هجرة من له الشّرف.

Na listovima 141b -142a nekoliko hadisa o dužnosti prema roditeljima, o znanju i o Ademu a.s., nejvjerovatnije, izvod iz nekog opširnijeg hadiskog djela.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5620. R-7414

معدّل الصّلوة

MU'ADDIL AṢ-ṢALĀ

Naslov na početku (v. l. 1b) هذا كتاب معدّل الصّلوة للبركوي

Isto kao br. 5485/2.

L. 22; 20,5 x 14,5 (13 x 7,5); 15 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan oštrim perom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Između redaka prijevod pojedinih riječi na turski jezik. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi po rubovima dohvaćeni vlagom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Po marginama ima nešto bilješki u vezi sa tekstom. Listovi sa kustodama.

Povez otkinut i zagubljen.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i mastilu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz kolekcije Muhameda Hadžijahića.

5621. R-6783

Zbirka (مجموع), *2*

L. 50; 19 x 13 (13 x 7); 15 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i krupnim slovima. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst uokviren crvenom linijom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Po marginama ima nešto bilješki u vezi sa tekstom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom. Vanjska strana korica i preklopa presvučena ukrasnim ebro papirom.

1. L. 1b-21b

معدّل الصّلوة
MU'ADDIL AṢ-ṢALĀ

Isto kao br. 5485/2.

Na kraju djela (v. l. 21b) bilješka da je njegov prepis završen 1. safera 1132/1719. godine.

تمّت الكتاب بعون الله الملك الوهّاب تحريرا في غرّة صفر سنة ١١٣٢

2. L. 22b-48a

تعليم المتعلّم
TA'LĪM AL-MUTA'ALLIM

Djelo o vjersko-moralnom odgoju i lijepom vladanju učenika. Napisao na arapskom jeziku al-Farġānī-jev učenik Burhānuddīn az-Zarnūǧī, umro poslije 593/1190. godine.

Kaḥḥāla III, 43; Dobrača I, 152/2, str. 124; Zürich I, 209-214; Ahlwardt I, 111; Brockelmann S I, 837; Tirana, 172-173, str. 131-133; Köprülü III, 31/2; Hasandedić, 121/2; Popara-Fajić VII, 6455/2

Početak (l. 22b):

أوله: الحمد لله الّذي فضّل بني آدم بالعلم والعمل على جميع العالم، والصّلوة والسّلام على محمّد سيّد العرب والعجم...وبعد، فلمّا رأيت كثيراً من طلاّب العلم في زماننا يجدّون إلى العلم لا يصلون...وسمّيته كتاب تعليم المتعلّم في طريق التّعلّم...

Završetak (l. 48a):

آخره: ولا بدّ من أن يتعلّم شيئًا من الطبّ...الّذي جمعه الشّيخ أبو العبّاس المستغفري في كتابه المسمّى بطبّ النّبىّ صلى الله عليه وسلّم يجده من يطلبه.

Prepisao isti prepisivač kao i pod br. 1 u ovoj zbirci.

Iz kolekcije Ahmed-ef. Tuzlića.

5622. R-8161

Zbirka (مجموع), *3*

L. 66; 20 x 14 (15 x 6); 15 redaka. *Nasta'līq*, mjastimično vokalizovan, pisan tupim perom, krupnim slovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedini listovi mjestimično dohvaćeni vlagom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara i bilješki u vezi sa tekstom. Listovi sa kustodama.

Povez kožni, originalan, oštećen vlagom.

1. L. 1b-25a

معدّل الصّلوة
MU'ADDIL AṢ-ṢALĀ

Isto kao br. 5485/2.

2. L. 28b-47b

سراج المصلّي وبدر المبتدي والمنتهي
SIRĀĞ AL-MUṢALLĪ WA BADR AL-MUBTADĪ WA AL-MUNTAHĪ

Naslov na početku هذا كتاب سراج المصلي

Kratko djelo o namazu na arapskom jeziku od nama nepoznatog autora.

Dobrača I, 143/6, str. 112 i II, 1522; Zürich I, 79; Ahlwardt III, 3537; Ḥ. Ḫ. I, 984; Kairo I, 437; Şeşen, 309; Hasandedić, 158/1

Početak (l. 28b):

أوله: الحمد لله ربّ العالمين...إعلم أسعدك الله في الدّارين ذكر في الفتاوى الكبرى والفتاوى النّاصري والفتاوى الشّهابي وصلوة المسعودي من لم يعلم فرائض الوضوء، وغسل الأعضاء...

Završetak (l. 47b):

آخره: أو طلعت عليه الشّمس في صلوة الصّبح، أو دخل وقت العصر في الجمعة، أو كان ماسحًا على الجبير فسقطت، أو كان صاحب العذر فانقطع...أو رأى المتيمّم الماء في صلوة وقدر على إستعماله أو كان أميًا فتعلّم سورة.

Na kraju djela (v. l. 47b) bilješka da je njegovo prepisivanje završio ‘Abd Ṭāhir b. Ṭāhir Ibrāhīm-aġā iz tvrđave Bihać 1179/1765. godine.

تمّت تمام اولور بعون الله الملك الوهّاب (على يد) الحقير الفقير عبد طاهر بن طاهر إبراهيم اغا عن قلع (ه) بهكه وي سنة طقوز (و) سبعين ومائة وألف ١١٧٩

3. L. 52b-66a

روضات الجنّات في أصول الإعتقادات

RAWḌĀT AL-ĠANNĀT FĪ UṢŪL AL-I‘TIQĀDĀT

Na početku pogrešno napisan naziv djela هذا كتاب فقه أكبر

Djelo o osnovama islamskog vjerovanja. Napisao na arapskom jeziku Ḥasan b. Ṭurḫān b. Dāwūd b. Ya‘qūb al-Kāfī al-Āqḥiṣārī al-Būsnawī (Prušćak), rođen 951/1544., umro 16. ramazana 1024/1615. godine. Autor je djelo definitivno redigovao i prepisao 1014/1605. godine i u njemu je koncizno izložio ortodoksno učenje o islamskom vjerovanju, za razliku od drugih autora, naročito onih sa sufijskim pogledima. Pri izradi djela autor se služio dogmatikama koja su napisali Ṭaḥāwī, Nasafī, Sanūsī, Suyūṭī i Abū Ḥanīfa. Djelo je štampano u Istanbulu 1305/1888. godine i u tom je izdanju pogrešno pripisano Birgiviji. Preveo na naš jezik i bilješkama popratio Mehmed Handžić 1939. god. (v. *Književni rad*, str. 9-10)

Šabanović, str. 182; Dobrača I, 119/6, str. 74; Zürich I, 148; Bratislava, 99, str. 109-110; Kaḥḥāla III, 233; Ahlwardt II, 1841; Wagner, 35, str. 31; Şeşen, 439; Köprülü III, 234 mukarrar; Brockelmann G II, 443 i S II, 659

Početak (l. 52b):

أوّله: الحمد لله الّذي هدانا للعلم والإيمان، ونهانا عن الكفر والعصيان، والصّلوة على نبيّه...محمّد المبعوث بخير الأديان...وبعد، فلمّا كان الإيمان أوّل ما يجب على الإنسان، وآخر ما يطلب عند نزع الأرواح عن الأبدان...فسمّيته بروضات الجنّات في أصول الإعتقادات...

Završetak (l. 66a):

آخره: وله الحمد على الإختتام والتّتمّة، والصّلوة على رسوله محمّد هادى الأمّة وكاشف الغمّة وعلى آله وصحبه كبار المهمّة وخيار الأمّة. تمّت تمام بعون الله الملك الوهّاب.

Prepisao isti prepisivač kao i pod br. 2 u ovoj zbirci (v. bilješku na kraju djela na listu 66a).

5623. R-6491

Zbirka (مجموع), *2*

L. 36; 20 x 12 (16 x 6,7); 15 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i krupnim slovima. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Na naslovnim listovima tekst uokviren debelom zlatnom linijom, ojačanom sa vanjske strane sa dvije, a sa unutrašnje, jednom linijom crne boje. Na ostalim listovima tekst uokviren crvenom linijom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Po marginama ima nešto bilješki u vezi sa tekstom. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, odvojen od listova rukopisa. Vanjska strana korica presvučena ukrasnim papirom sa preovlađujućom plavom bojom.

1. L. 1b-30b

معدّل الصّلوة

MU‘ADDIL AṢ-ṢALĀ

Isto kao br. 5485/2.

2. L. 32a-36b

وصيّة الإمام الأعظم أبي حنيفة

WAṢIYYA AL-IMĀM AL-A‘ẒAM ABŪ ḤANĪFA

Isto kao br. 5287/3.

Početak ovdje (l. 32a):

أوّله: إعلموا أصحابي وإخواني أنّ مذهب أهل السّنّة والجماعة على إثنى عشر شيئًا ...فعليكم بهذه الخصال...الإيمان هو الإقرار باللّسان والتّصديق بالجنان والإقرار وحده لا يكون إيمانًا لأنّه لو كان إيمانًا لكان المنافقون كلّهم مؤمنين...

Završetak ovdje (l. 36b):

آخره: في حقّ الكفّار أولئك أصحاب النّار هم فيها خالدون.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

5624. R-5271

شرح معدّل الصّلوة
ŠARḤ MU‘ADDIL AṢ-ṢALĀ

Naslov djela na listu 1a معدّل الصلوة شرحي

Komentar na kraće djelo معدّل الصّلوة o islamskoj molitvi (v. br. 5485/2) Osnovno djelo je napisao Muḥammad b. Pir ‘Alī al-Birgiwī, rođen 929/1521., umro 981/1573. godine, a ovaj komentar nama nepoznati autor.

Dobrača II, 1434/2

Početak (l. 1b):

أوّله: الحمد لله الّذي جعلنا من ثلّة ندبها لطاعته فانتدبه وناديها لعبادته فقامت بين يديه مائلةً...فلمّا رأيت رسالة معدّل الصّلوة للعالم الرّبّانيّ محمّد البركوي...شرعت في شرحه مع قصور البضاعة مستعينًا بمن يسمع لكلّ داع...

Završetak (l. 36a):

آخره: وهذا القدر من النّصح يكفي...اللّهمّ إنّي أسئلك بأسمائك الحسنى وبصفات العليا البصارة لنا ولهم على عيوبنا وقصورنا والتّوفيق لنا ولهم على طاعتك كما ترضى...ربّ أوزعني **أن أشكر نعمتك الّتي أنعمت عليّ وعلى والديّ وأن أعمل صالحًا ترضاه وأدخلنا برحمتك في عبادك الصّالحين.**

L. 36; 20 x 14,5 (16 x 8,5); 27 redaka. *Ta'līq*, pisan vještom rukom, sitnim slovima i u zbijenim rekovima. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i odvojeni od poveza. Na prvih desetak listova, uslijed dodira sa vlagom, tekst oštećen i jedva čitljiv. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom paginacijom.

Povez kartonski odvojen od listova rukopisa.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 36a) u kome je data bilješka da je njegov prepis završio Aḥmad b. ‘Alī al-Fočawī (iz Foče) u četvrtak u posljednjoj dekadi mjeseca šabana 1149/1736. godine.

تمّت تمام عن يد العبد الفقير...أحمد بن على الفوچوي في أواخر شهر شعبان المعظّم في يوم الخميس سنة تسع وأربعين ومائة وألف سنة ١١٤٩

Na listu 1a bilješka sa ličnim pečatom da je vlasnik rukopisa 1227/1812. godine, bio Ṣāliḥ b. Ša‘bān an-Niqšikawī (Nikšić)

من ممتلكات صالح بن شعبان النقشكوي عفى عنهما الله العزيز القوى سنة ١٢٢٧

a na listu 36b bilješka, također sa ličnim pečatom, bez podataka o godini da je vlasnik rukopisa al-Ḥāǧǧ Aḥmad b. Faḍlullāh, poznat kao Sarḥatlī iz Sarajeva.

دخل في ملك الفقير...الحاجّ أحمد بن فضل الله الشّهير بسرحدلي...ساكن بوسنه سراى.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5625. R-3705

Zbirka (مجموع). 3

L. 53; 18 x 12,5 (14,5 x 8); 13-15 redaka. *Nasta'līq* i *nasḫ*, mjestimično vokalizovani, pisani oštrim perom i vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, grub, hrapav, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, zapadnog porijekla. Pojedini listovi popravljani i lijepljeni dužinom hrbata. Značajnije riječi nadvučene crnom linijom. Po marginama ima nešto bilješki u vezi sa osnovnim tekstom pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski sa preklopom.

1. L. 1b-4a

فهرست طبقات أصحاب أبي حنيفة
FIHRIST ṬABAQĀT AṢḤĀB ABŪ ḤANĪFA

Popis učenjaka hanefijske pravne škole koji je sačinio Aḥmad b. Sulaymān b. Kamāl-paša, Šamsuddīn, umro 940/1533. godine.

Kaḥḥāla I, 238; Dobrača II, 899/8; Zürich I, 293; Köprülü I, 1014/25; Brockelmann G II, 953/123 i S II, 672

Početak (l. 1b):

أوّله: **طبقة أولى:** الإمام الأعظم، أبو يوسف، إمام محمّد، حسن بن زياد، حماد بن أبي حنيفة، أسد بن عمرو، نوح بن أبي مريم، أبو مطيع البلخي، شريك بن عبد الله، يوسف بن خالد، حفص بن غياث. طبقة ثانية: إسماعيل بن حمّاد، أبو سليمان بن الجرجاني...

Završetak (l. 4a):

آخره: **طبقة إحدى وعشرون:** مولىٰ الفاضل أحمد بن كمال پاشا وحيد دهره وفريد عصره، صاحب التّصانيف المقبولة المتداولة.

2. L. 4a-42b

كتاب مختصر في ذكر طبقات أصحاب الحنفيّة
KITĀB MUḪTAṢAR FĪ ḎIKR ṬABAQĀT AṢḤĀB AL-ḤANAFIYYA

Biografija učenjaka hanefijske pravne škole. Djelo čini cjelinu sa *Fihristom*, pod br. 1 u ovom kodekstu. Po jednim izvorima, napisao Aḥmad b. Sulaymān b. Kamāl-paša, Šamsuddīn, umro 940/1533. godine (v. Zürich I, 294), što je, sudeći po završetku malo vjerovatno, po drugima (v. Ahlwardt IX, 10026) 'Abdullāh as-Suwaydī, umro 950/1543. godine, dok prepisivač na kraju djela kaže da je ovo Ibn Kamāl-pašino djelo طبقات المجتهدين, što je pogrešno.

Početak ovdje (l. 4a):

أوّله: الحمد لله ربّ العالمين، والصّلوة على نبيّنا محمّد وآله وصحبه أجمعين. وبعد، فهذا كتاب مختصر في ذكر طبقات الحنفيّة ذكرت فيه المشاهير من الأئمّة الذين نقلوا علم الشّريعة في كلّ طبقة ونشروها بين الأمّة مع سلسلتهم على طبقاتهم وأحوالهم...

Završetak ovdje (l. 42b):

آخره: ثمّ إنتقل الفقه إلى طبقة المولى الفاضل أحمد بن كمال پاشا زاده وحيد دهره وفريد عصره أخذ من مولانا سنان پاشا ومولانا خواجه زاده وعن مولانا القسطلاني وعن مولانا عرب المفتي ومولانا لطفي المقتول توفّى رحمة الله عليه سنة أربعين وتسعمائة. وقد وقع الفراغ من إتمام طبقات المجتهدين لمولانا كمال پاشا زاده.

3. L. 45b-52b

فقه الكيداني
FIQH AL-KAYDĀNĪ

Isto kao br. 5308/2.

Na listovima 40b-42b i 52b-53b razne mes'ele, dove i bilješke u vezi za tekstom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije iz XVII stoljeća.

Na listovima 1a i 52b bilješka da je rukopis vakuf Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

وقف كتبخانه، قره كوز محمّد بك در موستار.

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

5626. R-8033

نور الإيضاح ونجاة الأرواح
NŪR AL-ĪḌĀḤ WA NAĞĀT AL-ARWĀḤ

Kraće djelo o osnovnim vjerskim dužnostima, namazu i postu, po hanefijskoj pravnoj školi (mezhebu). Napisao na arapskom jeziku Ḥasan b. 'Ammār b. 'Alī aš-Šurunbulālī al-Wafā'ī, Abū al-Iḫlāṣ rođ. 994/1585., umro 1069/1659. godine. Autor je djelo završio u Kairu (Egiptu) 1032/1622. godine. Djelo je doživjelo više štampanih izdanja, a prvi put je štampano u Kairu 1276/1859. godine.

Kaḥḥāla III, 265-266; Sarkis II, 1117/1118; az-Ẓāhiriyya II, 270-271; Ahlwardt III, 3534; Tirana, 146, str. 112; Zürich I, 71; al-Ğibūrī I, 1924-1944, str. 568-573; Ḥ. Ḫ. II, 1982; Dobrača II, 1436/4; Brockelmann G II, 313 i S II, 430; Köprülü II, 76/2; Karatay a II, 4179-4180; Hasandedić, 44

Početak (l. 1b):

أوّله: الحمد لله ربّ العالمين...قال العبد الفقير إلى مولاه الغنيّ أبو الإخلاص حسن الوفائي الشّرنبلالي الحنفي: إنّه إلتمس منّي بعض الأخلاء، عاملنا الله وإيّاهم بلطفه أن أعمل مقدّمة في العبادات...وسمّيته نور الإيضاح ونجاة الأرواح...

Završetak (l. 49b):

آخره: وهذا ما تيسّر جمعه للعاجز الفقير بعناية مولاه القويّ القدير: **الحمد لله الّذي هدانا لهذا وما كنّا لنهتدى لو لا أن هدانا الله**...ويرزقنا ما تقرّ به عيوننا حالاً ومآلاً آمين وصلّى الله على سيّدنا محمّد وعلى آله وصحبه أجمعين.

L. 49; 20 x 13 (13,5 x 6,5); 17 redaka. *Nasḫ*. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku dva zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Papir tanak, glat, bijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i odvojeni od poveza. Na početku lijepo urađen unvan u obliku kupole, ukrašen zlatnom bojom. Tekst na naslovnoj strani uokviren debelom zlatnom linijom, ojačanom sa vanjske strane sa dvije, a sa unutrašnje jednom tankom linijom crne boje. Na ostalim listovima tekst uokviren crvenom linijom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez polukožni sa preklopom, sa oštećenom prvom koricom. Vanjska strana korica i preklopa obložena ukrasnim ebro papirom.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 48b) u kome je data bilješka da je njegovo prepisivanje završio Ğa'far b. Muṣṭafā, poznatiji pod nadimkom Luqša-zāde, 23. rebiul-ahira 1197/1783. godine.

قد وقع الفراغ من تنميق هذه النّسخة الشّريفة على يد (ال) عبد الضّعيف جعفر بن مصطفى الملقّب بلقشه زاده غفر الله له ولوالديه ولجميع المؤمنين في الثّالث والعشرين من ربيع الآخر لسنة سبع وتسعين ومائة وألف من هجرة من له العزّ والشّرف سنة ١١٩٧

Na listu 1a bilješke sa imenima dvojice vlasnika: Ṣāliḥ b. Muṣṭafā Yūsī-zāde (Jusić) al-Mūstārī i al-Ḥāğğ Muḥammad Rašīd Ḥāfiẓ-zāde (Hafizović). Ispod bilješke prvog vlasnika otisnut i lični pečat sa imenom Ṣāliḥ.

- سعد بتملّكه صالح بن مصطفى يوسي زاده الموستاري عفا عنهما الباري.
- قد تشرّف باستصحابه الفقير المحتاج إلى كرم ربّه الغفور الحاجّ محمّد رشيد حافظ زاده.

Iz kolekcije nasljednika h. hfz. Asima Sirće iz Sarajeva.

5627. R-6696

نور الإيضاح ونجاة الأرواح

NŪR AL-ĪḌĀḤ WA NAĞĀT AL-ARWĀḤ

Isto kao br. 5626.

L. 37; 24 x 16,5 (15,5 x 9); 17 redaka. *Nasḫ*, djelimično vokalizovan, pisan krupnim slovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi po rubovima dohvaćeni vlagom, razasuti i odvojeni od poveza. Na većini listova dužinom donjeg prereza do 5 cm dubine tamne fleke kao znak oboljenja papira. Na naslovnoj strani tekst uokviren sa dvije crvene linije. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, oštećen vlagom, odvojen od listova rukopisa. Vanjska strana korica presvučena ukrasnim ebro papirom.

Na kraju djela (v. l. 37b) bilješka da je njegov prepis završen 1199/1785. godine. Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

Na listu 1a, na više mjesta napisano ime ranijeg vlasnika Ḥāfiẓ ʻAbdullāha, imama džamije u Gornjoj mahali iz 1252/1836. godine.

Na istom listu bilješka da je 1269/1852. godine, za sebe i svoju djecu poslije sebe, ovaj rukopis kupio ʻUṯmān Ḥifẓī-efendī.

إشتريت هذا الكتاب لنفسي ولأولادي بعدي ١٢٦٩ المشتري عثمان حفظي أفندي.

5628. R-5490

نور الإيضاح ونجاة الأرواح

NŪR AL-ĪḌĀḤ WA NAĞĀT AL-ARWĀḤ

Isto kao br. 5626.

L. 54; 17,5 x 12,5 (11 x 7,5); 13 redaka. *Nasḫ*, djelimično vokalizovan, pisan nevještom rukom sa dosta grešaka. Listovi 42-43 originalnog prepisa zagubljeni i naknadno dopisani rukom drugog prepisivača. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi po rubovima dohvaćeni vlagom. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kartonski, oštećen vlagom, odvojen od poveza.

Na kraju djela (v. l. 54a) bilješka da je njegovo prepisivanje završio Munlā ʻAlī b. Ṣāliḥ u medresi u Mostaru, u petak, u mjesecu džumadel-ahiru 1262/1846. godine.

تمّ كتاب بعون الله الملك الوهّاب في يوم الجمعة في شهر جمادى الآخر بعد العصر سنة إثنين وستّين ومائتين وألف مستار مدرسه سنده (!)...منلا علي بن صالح سنة ١٢٦٢

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5629. R-7217

نور الإيضاح ونجاة الأرواح

NŪR AL-ĪḌĀḤ WA NAĞĀT AL-ARWĀḤ

Isto kao br. 5626.

L. 49; 16,5 x 12 (12,5 x 7,5); 15 redaka. *Nasḫ*, djelimično vokalizovan, pisan oštrim perom, nevještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i odvojeni od poveza. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez kožni, prepukao dužinom hrbata, oštećen vlagom. Korice deformisane usljed duže izloženosti direktnoj svjetlosti ili blizini vatre.

Na listovima 41a-48b dove za razne prilike.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na zadnjem zaštitnom listu na strani *a* bilješka da je rukopis 1298/1881. godine, od Ḥusayna b. Muḥarrama Hamzića za jedanaest i pol groša otkupio Muṣṭafā b. Ḫalīl Blagajac-zāde.

دخل في سلك ملك الفقير بطريق الشّرا، من يد حسين بن محرّم حمزيك بقيمت غروش اونبر بجق وأنا ملكته سنة ١٢٩٨...وأنا الفقير مصطفى بن خليل بلغايه ج زاده.

5630. R-7136

نور الإيضاح ونجاة الأرواح

NŪR AL-ĪḌĀḤ WA NAĞĀT AL-ARWĀḤ

Isto kao br. 5626.

L. 41; 20 x 14,5 (13,5 x 8); 15 redaka. *Nasḫ*, djelimično vokalizovan, pisan tupim perom, krupnim slovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i odvojeni od poveza. Na većini listova tamne fleke kao znak oboljenja papira. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni, oštećen, naknadno popravljan. Na koricama lijepo urađene rozete sa floralnim motivima, oštećene vlagom i dugotrajnom upotrebom rukopisa.

Na kraju djela (v. l. 41a) bilješka da ga je prepisao 'Uṯmān b. Ibrāhīm. Godina prepisa namjerno izbrisana. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća. Nema podataka o mjestu prepisa.

Na listu 1a bilješka da je vlasnik rukopisa putem nasljeđa od svoga oca postao Ṣāliḥ b. Munlā Aḥmad.

تملكه العبد الفقير بالإرث من أبيه صالح بن منلا أحمد.

Iz Mostara.

5631. R-5128

نور الإيضاح ونجاة الأرواح

NŪR AL-ĪḌĀḤ WA NAĞĀT AL-ARWĀḤ

Isto kao br. 5626.

L. 48; 18,7 x 13,5 (14 x 7,5); 16 redaka. *Nasḫ*, djelimično vokalizovan, pisan nevještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom. Na većini listova tamne fleke kao znak oboljenja papira. Između listova ima dosta prašine, prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Prvi i zadnji list odvojeni od poveza. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom. Korice deformisane zbog duže izloženosti direktnoj svjetlosti ili blizini vatre.

Na kraju djela (v. l. 48b) bilješka da ga je prepisao Muḥammad b. Maḥmūd. Nema podataka o mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

5632. R-8034

نور الإيضاح ونجاة الأرواح

NŪR AL-ĪḌĀḤ WA NAĞĀT AL-ARWĀḤ

Isto kao br. 5626.

L. 50; 21 x 14,5 (14 x 8); 15 redaka. *Nasḫ tadwīnī*. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Tekst na naslovnom listu uokviren sa dvije, a na ostalim listovima jednom linijom crvene boje. Između listova ima dosta prljavštine i tragova od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, oštećen vlagom. Vanjska strana korica obložena ukrasnim papirom.

Djelo se završava kolofonom u kome je data bilješka da ga je u Užicu prepisao Yā'qūb b. Muṣṭafā. Nema podataka o godini prepisa.

كتبه الحقير الفقير يعقوب بن مصطفى غفر الله له ولوالديه باوزيجه.

Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XIX stoljeća.

Iz Odbora IZ Janja.

5633. R-5275

واقعات المفتين

WĀQI'ĀT AL-MUFTĪN

Priručnik o raznim fikhskim pitanjima na arapskom jeziku, namijenjen prvenstveno za muftije. To je, zapravo, izbor iz raznih fikhskih djela, sačinjen da bi poslužio muftijama pri davanju fetvi. Sabrao i sredio kazàsker u Rumeliji, a kasnije i kadija u Carigradu, 'Abdulqādir b. Yūsuf b. Sinān b. Muḥammad al-Ḥalabī, Naqīb-zāde, rođen 1014/1605., umro 1085/1674. godine u Carigradu. Djelo je poznato i pod opširnijim nazivom أعمال الجمع والتّدوين بواقعات المفتين.

Kaḥḥāla V, 308;

Napomena: Neki izvori (v. Ahlwardt IV, 4846; aẓ-Ẓāhiriyya II, 289-290; al-Ğibūrī I, 1949-1953, str. 574-575; Şeşen, 277, str. 189-190; Köprülü II, 112 i III, 99/2; A. M. I, 602-603; Brockelmann G II, 387 i S II, 525; Dobrača II, 1483; Sarkīs II, str. 1869) ovo djelo pogrešno pripisuju mlađem autoru'Abdulqādir b. Yūsufu al-Ḥalabiju koji je umro u Medini 1107/1696. godine i koji je, također, poznat pod nadimkom Naqīb-zāde.

Početak (l. 1b):

أوّله: الحمد لله الّذي بيّن الشرائع بإرسال نبيّه المختار، وزيّن منار الدّين بإنزال محكم كتابه عليه...فيقول العبد الفقير إلى رحمة ربّه القدير عبد القادر بن يوسف المعترف بالتّقصير: لمّا استخدمني برهة من الزّمان قبل هذا الأوان في تسويد أسئلة النّاس وتصويرها ومقابلة الفتاوى...جمعت أثناء الخدمة المسائل الواقعة من الكتب المعتبرة والفتاوى المدوّنة وجعلتها مرتّبةً على الكتب كسائر المدوّنات...وسمّيتها بعدّ الجمع والتّدوين بواقعات المفتين...

Završetak (l. 223a):

آخره: في عتق المريض إبراء الوصيّ عن الدّين إن وجب بعقده حصّ عندهما وضمن ولا يصحّ عند الثّاني وإن وجب لا بعقده لا يصحّ عند الكلّ. بزازيّة في نوع في تصرّفات الأدب والوصيّ من الوصايا.

L. 226; 19,5 x 12,5 (14 x 7); 23 retka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan oštrim perom i veoma vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku dva zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Po marginama ima nešto komentara i interlinearnih bilješki pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Citirani tekst iz drugih djela nadvučen crvenom linijom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni, originalan, sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom, prepukao dužinom hrbata i preklopa. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima. Unutrašnja strana korica i preklopa presvučena ukrasnim ebro papirom.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 223a) u kome je data bilješka da ga je prepisao Ğunayd al-Amāsiyawī 1071/1660. godine.

سوّده الحقير الفقير جنيد الأماسيوي في سنة إحدى وسبعين وألف من هجرة من له العزّ والشّرف.

Na osnovu ove bilješke, sa sigurnošću se može tvrditi da je ovaj primjerak, ako ne najstariji, onda sigurno među najstarijim u svijetu, jer je prepisan14 godina prije autorove smrti.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5634. R-8115

واقعات المفتين
WĀQI'ĀT AL-MUFTĪN

Isto kao br. 5633.

L. 188; 20 x 14,5 (15,5 x 7,5); 23 retka. *Ta'līq*, pisan oštrim perom, sitnim slovima, u zbijenim redovima i veoma vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Prva i posljednja laga listova dohvaćena vlagom. Prva tri lista odvojena od poveza i nevješto lijepljena. Po marginama ima nešto komentara i interlinearnih bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Tekst preuzet iz drugih izvora nadvučen crvenom linijom. Skraćenice izvora pisane krupnim slovima i crvenim mastilom. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni, originalan, sa preklopom, dohvaćen vlagom, prepukao dužinom preklopa i nevješto popravljan. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima. Unutrašnja strana preklopa presvučena ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Međutim, sa sigurnošću se može tvrditi da je prepis stariji od 1087/1676. godine, jer se u jednoj bilješci na listu 1a kaže da je te godine vlasnik rukopisa bio as-Sayyid Muḥammad b. Manṣūr al-Maqāmī.

تملّكه العبد الدّاعي...السّيّد محمّد بن منصور المقامي...حرّر في جمادى الأولى لسنة سبع وثمانين وألف.

U drugoj bilješci na istom listu stoji da je kupovinom kasniji vlasnik rukopisa postao 'Abdullah(!), muftija u Livnu.

ثمّ انتظم إلى سلك ملكي بالإبتاع الشّرعي وأنا الحقير عبد الله المأذون بإفتاء إهلونه.

Na listovima 1b i 2a bilješka krupnim slovima da je rukopis uvakufio al-Ḥāǧǧ Muḥammad-paša.

وقف هذه النّسخة لله العليّ الأعلى وأنا الفقير الحاجّ محمّد پاشا يسّر الله له ما يشاء.

Ispod bilješke na listu 2a otisnut lični pečat vakifa sa natpisom:

وما توفيقي إلاّ بالله، عليه توكّلت وإليه أنيب، عبده الحاجّ محمّد.

Iz Odbora IZ Travnik.

5635. R-5942

واقعات المفتين
WĀQI'ĀT AL-MUFTĪN

Naslov na šestom zaštitnom listu na strani *a* واقعات المفتي

Isto kao br. 5632

L. 215; 21,5 x 11,5 (15,5 x 6,5); 25 redaka. *Ta'līq*, pisan oštrim perom i veoma vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku deset zaštitnih listova. Na zaštitnim listovima 6b-8a dat sadržaj djela po poglavljima. Papir tanak, glat, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst uokviren debelom zlatnom linijom, ojačanom sa vanjske strane sa dvije, a sa unutrašnje, jednom tankom linijom crne boje. Po marginama ima nešto komentara i interlinearnih bilješki pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Citirani tekst iz drugih djela nadvučen crvenom linijom. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez polukožni, originalan, sa preklopom, dobro očuvan. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima, bogato ukrašene zlatnom i plavom bojom. Vanjska strana korica i preklopa presvučena ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu, mastilu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Prvih deset zaštitnih listova popunjeno ličnim bilješkama bivšeg vlasnika, as-Sayyida Muḥammada, muftije u gradu Sarajevu. Ispod većine bilješki je napisano:

كتبه السيّد محمّد المفتي بمدينة سراى بوسنه

Na više mjesta je otisnut i pečat spomenutog vlasnika.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5636. R-5829

واقعات المفتين
WĀQI'ĀT AL-MUFTĪN

Naslov na prvom zaštitnom listu واقعات المفتين بخطّ مؤلّفه

Isto kao br. 5633.

L. 220; 20,5 x 15 (15 x 7); 23 retka. *Ta'līq*, pisan oštrim perom, sitnim slovima, u zbijenim redovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku dva zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i zubima glodara, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Po marginama ima nešto komentara i interlinearnih bilješki pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Citirani tekst iz drugih djela nadvučen crvenom linijom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez kožni, originalan, oštećen vlagom i crvotočinom, nevješto lijepljen i popravljan dužinom hrbata. Prva kotica i preklop otkinuti i zagubljeni. Na zadnjoj korici lijepo urađena rozeta sa floralnim motivima.

Na prvom zaštitnom listu na strani *a* bilješka sa pečatom kasnijeg vlasnika sa natpisom مفخر إسلام عالم محمد حسيب iz 1239/1822-24. godine u kojoj se kaže da je djelo autograf, što je, sudeći po pismu, mastilu i papiru, malo vjerovatno.

Na listovima 217b-220a nalazi se fragment iz zakona قانون جديد na turskom jeziku (v. Dobrača II, 1922).

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5637. R-5779

مرشد المتأهّل
MURŠID AL-MUTA'AHHIL

Naslov na listu 1a هذا كتاب مرشد المتأهل

Uputa za valjane i čestite odnose u braku, kako za one koji su oženjeni, tako i za one koji se namjeravaju oženiti. Napisao na arapskom jeziku Muḥammad b. Quṭbuddīn al-Iznīqī ar-Rūmī, Muḥyiddīn, umro 821/1418. godine.

Kaḥḥāla XI, 153; Ḥ. Ḫ. II, 1655; Köprülü II, 337/1; aẓ-Ẓāhiriyya II, str. 166; Şeşen, 1000, str. 531; Bratislava, 309, str. 231-232; al-Ǧibūrī I, 1826, str. 542; O. M. I, 144; Brockelmann G II, 225 i S II, 315; Dobrača I, 402/4, str. 252; Hasandedić I, 628,1, str. 237

Početak (l. 1b):

أوله: الحمد لله الّذي خلق من الماء بشراً وجعله نسبًا وصهراً، وصلّى الله على محمّد المبعوث بشيراً ونذيراً...وبعد، فلمّا رأيت نساء الزّمان تتزيّن بزىّ الفاحشات وتمشين في الأسواق ...ويخرجن إلى الحمام على أعين النّاس...

Završetak (l. 32b):

آخره: وكذا لا فرق بين من فعل ذلك من ماله أو مال اليتيم...قال النّبىّ عليه السّلام: خير بيت من المسلمين بيت فيه يتيم يحسن إليه وشرّ بيت من المسلمين بيت فيه يتيم يساء إليه، ويسعى على الأرملة والمساكين، فإنّه الجهاد وقيام اللّيل وصيام النّهار. اللّهمّ احيني مسكينًا وأمتني مسكينًا واحشرني مع المساكين. اللّهمّ إنّي أسئلك فعل الخيرات وترك المنكرات وحبّ المساكين، يا ربّ العالمين.

L. 32; 19,5 x 14 (14 x 9,5); 17 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i odvojeni od poveza. Na većini listova tamne fleke kao znak oboljenja papira. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kartonski, odvojen od listova rukopisa.

Na kraju djela (v. l. 32b) bilješka da je njegov prepis završen 1078/1667. godine.

قد ختم ...هذا الكتاب سنة ١٠٧٨

Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5638. R-7619

مرشد المتأهّل

MURŠID AL-MUTA'AHHIL

Naslov na listu 1a

Isto kao br. 5637.

L. 29; 21 x 13,7 (15,5 x 6,5); 25 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan oštrim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti, odvojeni od poveza i nevješto lijepljeni dužinom hrbata. Na prvih deset listova tekst uokviren crvenom linijom. Značajnije riječi nadvučene. Po marginama ima nešto komentara pisanih, pretežno, rukom drugog prepisivača. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Listovi bez kustoda.

Povez polukožni, originalan, sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom. Vanjska strana korica i preklopa presvučena ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na unutrašnjoj strani prve korice ime ranijeg vlasnika, Muṣṭafā b. Ṣāliḥ.

Iz kolekcije Muhameda Čaršimamovića iz Sarajeva, porijeklom iz Zenice.

5639. R-7158

مرشد المتأهّل

MURŠID AL-MUTA'AHHIL

Djelo *Muršid al-muta'ahhil* (v. br. 5637) sa prijevodom na turski jezik. Preveo Süleymān Sa'deddīn (v. Karatay t II, 2859).

Početak (l. 1b):

أوله: الحمد لله الذي خلق من الماء بشراً وجعله نسبًا وصهراً، وصلّى الله على محمّد المبعوث بشيراً ونذيراً...وبعد، وَقْتاكه زَمانه خَاتُونْلري لِبَاسْ فَاخرَه ايله زِينَتْ ايدُوبْ وَسُوقْلَرْدَه وَمَحَلْرِدَه كَزَرلر تَنْهَادَه ايتْدُوكْلَرِيني انْلَرْدَه...

Završetak (l. 53b):

آخره: وكتابت اوكره ده وعلمدن محتاجُ اليه اولان علمي اوكره ده يوز كجلك اوكرده واوق اتمق اوكرده عظيم ...اولور.تمّت تمام.

L. 53; 17 x 12 (12,5 x 7); 13 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi po rubovima, do 5 cm dubine dohvaćeni vlagom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, oštećen vlagom i crvotočinom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i mastilu, prepis je, najvjerovatnije, iz XIX stoljeća.

Iz kolekcije Mustafe Nukera iz Prusca.

5640. R-4987

Zbirka (مجموع), 2

L. 48; 19,5 x 11,5 (14,5 x 7); 15 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Na naslovnom listu tekst uokviren sa dvije, a na ostalim listovima jednom crvenom linijom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, oštećen vlagom i crvotočinom. Vanjska strana korica obložena ukrasnim ebro papirom.

1. L. 1b-12a

(باب شروط الصّلوة)
(BĀB ŠURŪṬ AṢ-ṢALĀ)

Isto kao br. 5383/3.

Na kraju djela (v. l. 12a) bilješka da je njegov prepis završen 1170/1756. godine.

2. L. 13b-48a

صفوة المنقولات في شرح شروط الصّلاة
ṢAFWA AL-MANQŪLĀT FĪ ŠARḤ ŠURŪṬ AṢ-ṢALĀ

Komentar na arapskom jeziku rasprave o namazu u kojoj se obrađuje osam uslova za namaz (v. *Ahlwardt III, 3538; Zürich I, 72; Dobrača II, 1322/3*). Nisu poznati ni autor osnovnog djela ni ovog komentara. Neki izvori (v. *Dobrača II, 1322/4; Zürich I, 75; ar-Riyāḍ VI, str. 149*) ovaj komentar pripisuju Aḥmadu b. Sulaymānu b. Kamāl-paši (umro 940/1533. godine).

az-Ẓāhiriyya II, str. 334; Şeşen, 311, str. 200; Kairo I, str. 443

Početak (l. 13b):

أوّله: الحمد لله الّذي نزّل القرقان وجعل العبادة سبباً لفلاح الإنسان...فلمّا رأيت هذا المختصر متداولاً بين الطّالبين ولم يكن له شرحاً وافياً (!) فشرحته بقدر الإمكان بعون الله الملك المنّان وسمّيته صفوة المنقولات في شرح شروط الصّلاة...

Završetak (l. 48a):

آخره: اللّهمّ يسّر لنا ولجميع المسلمين دخول الحرمين الشّريفين وزيارة روضة سيّد الثّقلين واجعل خاتمتنا بالإيمان والإسلام يا ذا الجلال والإكرام وصلّى الله على سيّدنا محمّد وآله أجمعين.

Iz biblioteke Fejzije medrese u Travniku.

5641. R-5440

باب شروط الصّلوة (وهى ثمانية)
BĀB ŠURŪṬ AṢ-ṢALĀ (WA HIYA ṬAMĀNIYA)

Kratka risala na arapskom jeziku o uslovima za valjanost namaza, od nama nepoznatog autora. Moguće je da se ovo izvod iz nekog opširnijeg fikhskog djela.

Dobrača II, 991/3: Zürich I, 72, str. 62; az-Ẓāhiriyya II, 302; Ahlwardt III, 3538; Popara-Fajić VII, 4727/2; ar-Riyāḍ VI, str. 147

Početak (l. 1b):

أوّله: باب شروط الصّلوة وهى ثمانية، الأوّل: الوضوء بالماء المطلق أو التّيمّم بالتّراب عند عدم الماء، والثّاني: طهارة الثّوب من المنى والبول والغائط وما أشبهها...

Završetak ovdje (l. 7b):

آخره الموجود: باب واجب الغسل: وهى على نوعين على النّوع الأوّل حقيقيّ كإنزال المنى على وجه الدّفق والشّهوة بين الرّجل والمرأة في حالة النّوم واليقظة والنّوع الثّاني...كأن يستيقظ توجد شيئًا من منيّ او مذيّ يحكم عليه الغسل إحتياطًا وهو عند أبي حنيفة رحمة الله عليه . تمّ تمام.

L. 7; 17 x 12 (13 x 8); 13 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom, krupnim slovima i nevještom rukom, sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom. Značajnije riječi nadvučene. Listovi sa kustodama.

Bez poveza.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru i pismu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5642. R-7150

Zbirka (مجموع), *2*

L. 104; 17,5 x 11 (12,5 x 7); 13 redaka. *Nasḫ*, vokalizovan, pisan oštrim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Prvi list naknadno dopisan. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, dobro očuvan. Vanjska strana korica obložena ukrasnim papirom.

1. L. 1a-7a

باب شروط الصلّوة (وهى ثمانية)

BĀB ŠURŪṬ AṢ-ṢALĀ (WA HIYA ṮAMĀNIYA)

Isto kao br. 5641.

2. L. 7b-104b

المقدّمة الغزنويّة

AL-MUQADDIMA AL-ĠAZNAWIYYA

Naslov na početku هذا كتاب المنتخب

Isto kao br. 5373.

Na kraju prvog djela u zbirci (v. l. 7a) bilješka da je njegov prepis završen u prvoj dekadi mjeseca rebiul-evvela 942/1535. godine.

تمّ الكتاب بعون الله الملك الوهّاب في أوائل ربيع الأوّل سنة ٩٤٢

Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

Iz kolekcije Muharema-ef. Omerdića (v. pečat na prvom i zadnjem zaštitnom listu).

5643. R-5182

Zbirka (مجموع), *3*

L. 53; 19 x 14 (13 x 7); 11 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisani tupim perom, krupnim slovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi doghvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Tekst osnovnog djela citiran riječima قوله pisanim crvenim mastilom. Listovi sa kustodama.

Povez kožni, oštećen vlagom i crvotočinom, odvojen od listova rukopisa.

1. L. 1b-8a

باب شروط الصلّوة (وهى ثمانية)

BĀB ŠURŪṬ AṢ-ṢALĀ (WA HIYA ṮAMĀNIYA)

Naslov na početku crvenim krupnim slovima هذا كتاب شروط الصلّوة

Isto kao br. 5641.

2. L. 8a-9b

نمازلق

NAMĀZLIK

Priručnik o islamskoj molitvi (namazu) na turskom jeziku od nama nepoznatog autora.

Zürich I, 434, str. 263

Početak (l. 8a):

أوّله: دين إسلامك شرطلري اوتوز اوچدر بشيي شرائط إسلامدر بشدر أوّلكسي كلمه، شهادتدر يعني أشهد أن لا اله إلاّ الله وأشهد أنّ محمّداً عبده ورسوله...

Završetak ovdje (l. 9b):

آخره: نمازك شرطلري اون ايكيدر التي ايچنده داخي طشنده كي اولان طهارت ستر عورت وقت بلمك ابدست ايله نيّت هم استقبال بيت الله. تمّت تمام.

3. L. 11a-51b

مقدّمة أبي اللّيث في الصّلوة
MUQADDIMA ABŪ AL-LAYṮ FĪ AṢ-ṢALĀ

Isto kao br. 5292.

Nepotpuno i na početku i na kraju.

Početak ovdje (l. 11a):

ناقص في أوله. أوّل الموجود: على المؤمنين والمؤمنات بكلّ أفعالها ما داموا في الحيوة الدّنيا قوله: شريعة يعني طريقة من طرائق الأنبياء، وشرعت هذه الخمس الصّلوة (!) في ليلة المعراج ...وكان الأنبياء، يصلّون ما شاؤوا من الفرائض والنّوافل ولم يوقّت عليهم وقت معلوم...

Završetak ovdje (l. 51b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: والأذن موضع اسماع الأذان والإقامة للصّلوة والرّجل موضع المسح على الخفّين والوجه موضه الحسن. والثّالث: الأعضا، كاللّسان والعينين والشّفتين واليدين والكعبين يعني اللّسان موضع الشّكر والذكر والتّضرّع والعينين موضع الرّوية والعبرة والرّجّة والشّفقة...

Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa. Na listu 52a ipisano 1149, što bi mogla biti godina prepisa 1149/1736.

Iz biblioteke Fejzije medrese u Travniku.

5644. R-5524

Zbirka (مجموع), *3*

L. 56; 15,5 x 10,5 (11 x 16,5); 13 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom i nevještom rukom sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Po marginama ima nešto bilješki u vezi sa tekstom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Listovi sa kustodama.

Povez kožni, oštećen vlagom, crvotočinom i predugom izloženosti direktnom svjetlu ili blizini vatre, odvojen od listova rukopisa.

1. L. 1b-9b

باب شروط الصّلوة (وهى ثمانية)
BĀB ŠURŪṬ AṢ-ṢALĀ (WA HIYA ṮAMĀNIYA)

Isto kao br. 5641.

2. L. 10b-17b

فقه الكيداني
FIQH AL-KAYDĀNĪ

Naslov na početku هذا كتاب فقه الكيداني

Isto kao br. 5308/2.

3. L. 20b-56a

رساله، حمزه أفندي
RISĀLA-I ḤAMZA EFENDĪ

Naslov na početku هذا كتاب حمزه أفندي

Rasprava na turskom jeziku o trgovini, kamati i pitanjima u vezi s tim sa šerijatsko-pravnog gledišta, poznata još i pod nazivima: *Bay' wa širā risālası* i *Risāla al-bay' wa aš-širā'*. U raspravi se govori o privrednom pravu i trgovačkom i esnafskom moralu. Napisao Ḥamza-efendī Derendelī, oko 1089/1678. godine.

Dobrača I, 235/4 i II, 1592/1; Fajić III, 2059/2; Popara-Fajić VII, 4698/2; Zürich I, 521

Početak (l. 20b):

أوّله: الحمد لله الّذي بيّن الحلال والحرام، وجعل التّعليم والتّعلّم كمال الأنام...أمّا بعد، هر انسانه علم حالنى بلمك ومقتضاسنجه عمل ايتمك لازمدر...

Završetak ovdje (l. 56a):

آخره: اللّهمّ اجعل خاتمنا خيراً بحرمة حبيبك المصطفى ونبيّك المجتبى عليه أفضل الصّلوات وأكمل التّحيّات وعلى آله وأصحابه الّذين فازوا بأفضل الكرامات...والحمد لله ربّ العالمين.

Cijelu zbirku prepisao Muṣṭafā b. Ǧa'far Ḫawāǧa 1171/1757. godine.

كتبه الحقير مصطفى بن جعفر خواجه...سنة احدى وسبعين ومائة وألف.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5645. R-5543

Zbirka (مجموع), *2*

L. 17; 15 x 10,5 (11 x 6); 9 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan oštrim perom i veoma vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom. Po marginama ima dosta bilješki i komentara u vezi sa tekstom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Bez poveza.

1. L. 1b-6a

باب شروط الصّلوة (وهى ثمانية)
BĀB ŠURŪṬ AṢ-ṢALĀ (WA HIYA ṮAMĀNIYA)

Naslov na početku: هذا كتاب شروط الصّلوة

Isto kao br. 5641.

Završetak ovdje (l. 6a):

آخره: **باب الغسل المسنون** عند أبي حنيفة رحمه الله وهو أربعة: الأوّل غسل الجمعة والثّاني غسل العيدين والثّالث غسل الوقوف بعرفة والرّابع غسل الإحرام. تمّ تمام.

2. L. 9b-17b

فقه الكيداني
FIQH AL-KAYDĀNĪ

Isto kao br. 5308/2.

Nepotpuno na kraju.

Završetak ovdje (l. 17b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: **الباب الثّامن في المباحات** وهى أحد عشر، العامّ ثمانية ...الثّامن في المفسدات وهى في التّحقيق خمسة على العموم...

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru i pismu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5646. R-7289

Zbirka (مجموع), *3*

L. 37; 21 x 14,5 (16 x 11,5); 16-20 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom i nevještom rukom sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Po marginama ima nešto bilješki u vezi sa tekstom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, teško oštećen vlagom i crvotočinom.

1. L. 1b-9b

باب شروط الصّلوة (وهى ثمانية)
BĀB ŠURŪṬ AṢ-ṢALĀ (WA HIYA ṮAMĀNIYA)

Isto kao br. 5641.

Između redaka dodat prijevod na turski jezik, od nama nepoznatog prevodioca.

2. L. 10b-21b

لغت اسم الله (لغت الله تكري)
LUĠAT-I ISM-I ALLĀH (LUĠAT-I ALLĀH TANRĪ)

Arapsko-turski rječnik od nama nepoznatog autora. Rječnik je urađen po pojmovima, a ne po alfabetu. Arapske riječi pisane su u jednom, a prijevod njihovog značenja na turskom jeziku u drugom redu. Rječnik sadrži oko 1000 riječi za najnužniju konverzaciju.

Dobrača I, 147/2; Boškov I, 114; Popara-Fajić VII, 4530/6

Početak (l. 10b):

أوله:	الله	النّبىّ	الرّسول	الملك	الملائكة
	تكري	پيغمبر	الچي	فرشته	فرشته لر

Završetak ovdje (l. 21b):

آخره: وقل لا إله إلاّ الله محمّد رسول الله...وصلّى الله عليه وسلّم اللّهك صلوات وسلام انك ارزينه اولسون. تمّت تمام.

3. L. 22a-37b

تحفة الهادية (لغت دانستن)

TUḤFA AL-HADIYA (LUĠAT-I DĀNISTEN)

Naslov na početku هذا كتاب دانستن

Kratak perzijsko-turski rječnik za početnike. Napisao Muḥammad b. al-Ḥāǧǧ Ilyās, čija nam je biografija nepoznata.

Dobrača I, 594/4 i 722/3; Trako, 220, str. 121; Boškov I, 101, str. 73; Popara-Fajić VII, 4486/2; Rieu t, 141; Flügel I, 145; Pertsgh, VPH, 121;

Početak (l. 22a):

أوله: دانستن شناختن آموختن خواندن
بلمك اكلمك اوكرنمك اوقومق

Završetak (l. 37b):

آخره: ده هزار پست هزار سي هزار چهر هزار
١٠. ... ٢٠. ... ٣٠. ... ٤٠. ...

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru i rukopisu, prepis je, najvjerovatnije, iz XIX stoljeća.

5647. R-5329

Zbirka (مجموع), *2*

L. 89; 20 x 13 (14 x 7,5); 11 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i nevještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Prva dva lista naknadno dopisana. Zadnja laga listova dohvaćena vlagom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, sa preklopom, oštećen dužinom hrbata. Vanjska strana korica i preklopa obložena ukrasnim ebro papirom.

1. L. 1b-10a

باب شروط الصّلوة (وهى ثمانية)

BĀB ŠURŪṬ AṢ-ṢALĀ (WA HIYA ṮAMĀNIYA)

Isto kao br. 5641.

---

2. L. 10b-89a

المقدّمة في العبادات

AL-MUQADDIMA FĪ AL-‘IBĀDĀT

Kratak priručnik o islamskom obredoslovlju, s posebnim osvrtom na namaz, od nama nepoznatog autora.

ar-Riyāḍ VI, str. 197

Početak (l. 10b):

أوله: الحمد لله ربّ العالمين، والعاقبة للمتّقين، ولا عدوان إلاّ على الظّالمين، والصّلوة والسّلام على سيّد البشر رسول حبيب ربّ العالمين محمّد...فاستمع يا أهل الإيمان ما نقلوا عليكم من المقال فإنّ فيه بيان الأعمال من الصّلوة والطّهارة...

Završetak (l. 89a):

آخره: فجمع تلك المسائل المذكورة من الهداية ومخزن الفقه والوقاية والكنز والمختار وشروحها وعيون المذاهب وشرح مجمع البحرين ومنية المصلّي والبدايع...وغيرها من المستنبط تمّت المقدّمة.

Na kraju rukopisa (v. l. 89a) bilješka da je djelo prepisano 1204/1789. godine. Ime prepisivača namjerno izbrisano.

5648. R-5223

Zbirka (مجموع), *4*

L. 56; 14 x 10 (10 x 6); 9-13 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Po marginama ima nešto bilješki u vezi sa tekstom pisanih rukom drugog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, dohvaćen vlagom i crvotočinom, odvojen od listova rukopisa.

1. L. 1b-10a

باب شروط الصّلوة (وهى ثمانية)

BĀB ŠURŪṬ AṢ-ṢALĀ (WA HIYA ṮAMĀNIYA)

Isto kao br. 5641.

2. L. 11a-40b

(أوراد وأذكار مختلفة)

(AWRĀD WA AḎKĀR MUḪTALIFA)

Zbirka molitvi (dova) na arapskom jeziku za razne prilike, od nama nepoznatog sakupljača. Prijevod pojedinih dova na turskom jeziku dat je između redaka osnovnog teksta na arapskom jeziku.

Nepotpuno na početku.

Početak ovdje (l. 11a):

ناقص في أوله. أول الموجود: الشّديد والقوّة المتين، أنت الدّائم القائم الوارث المنعم المفضّل النّافع الضّارّ الرّؤف الرّحيم أحطتَ بكلّ شيئ علماً وأحصيت كلّ شيئ عدداً، اللّهمّ لا تشمت بنا عدواً ولا حاسداً أبداً، إنّك على كلّ شيئ قدير برحمتك يا أرحم الرّاحمين...

Završetak ovdje (l. 40b):

آخره: اللّهمّ أنت خلقتني وأنت تطعمني وأنت تسقيني وأنت تميتني وأنت تحييني...دخي بو دعاءٔ مراد ايچون اوقنسه: اللّهمّ بحرمت محمّد نجّني من كلّ كرب. تمّت تمام.

3. L. 41b-45b

قصيدة في مدح قدس شريف لمجهول

QAṢĪDA FĪ MADḤ QUDS ŠARĪF LI MAǦHŪL

Spjev na turskom jeziku u pohvalu Jerusalimu (Qudsu), od nama nepoznatog autora.

Početak (l. 41b):

أوله: قيب رومي توجّه قدسه قلدم   وصال شوقيله يا بن يقلدم
حقوك عوينله مقصودمي بلدم   شكر كوردم كلوب قدسي شريفي

Završetak (l. 45b):

آخره: بحمد الله دشمن دكل عياندر   زيارت ايتد كم سلطان جاندر
نهاني عاشقي در چوق زماندر   خليلي انبيانك روضه، سينه.

4. L. 47b-50b

نمازلق

NAMĀZLIK

Naslov na početku krupnim slovima هذا كتاب نمازلق

Kratak priručnik o islamskoj molitvi (namazu) na turskom jeziku, od nama nepoznatog autora.

Dobrača II, 1561/2

Početak (l. 47b):

أوله: صباح نَمَازِي دُرْت رِكْعَتْدُرْ أوَّلْ إيكي ركْعَتْ سُنَّتْ آنْدَنْ إيكي ركْعَتْ فَرْض قله، اوُيْله نَمَازِي اوُنْ رِكْعَتْدُرْ أوَّلْ دُرْت رِكْعَتْ سُنَّتْ آنْدَنْ دُرْت ركْعَتْ فَرْض آنْدَنْ إيكي ركْعَتْ صوك سُنَّتِن قله...

Završetak (l. 50b):

آخره: نَرْجُو رَحْمَتَكَ وَ نَخْشَى عَذَابَك إنَّ عَذَابَك الجِدَّ بِالكُفَّارِ مُلْحِق، رَبِّ اغْفِرْ وَ ارْحَمْ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

5649. R-8121

منقولة الدلائل

MANQŪLA AD-DALĀ'IL

Komentar na kratku risalu o uslovima za namaz *Bāb šurūṭ aṣ-ṣalā wa hiya ṯamāniya* (v. br. 5641). Nama dostupni izvori nigdje ne spominju autora djela sa ovakvim naslovom. Međutim, na osnovu rukopisa br. R-1799 (v. Dobrača II, 1514) sa sigurnošću se može ustanoviti da je autor Muṣṭafā b. Ḥamza b. Ibrāhīm b. Waliyyuddīn b. Muṣliḥuddīn ar-Rūmī al-Ḥanafī, poznatiji pod nadimkom al-Adanī, umro poslije 1085/1674. godine, koji u uvodu svoga drugog komentara كتاب الحياة شرح شروط الصّلاة na isto ovo djelo kaže da je napisao i drugi komentar pod nazivom *Manqūla ad-dalā'il*.

– وقد بيّنّا الوضوء لغةً واصطلاحاً في شرحنا شروط الصّلاة المسمّى بمنقولة الدّلائل...

Kaḥḥāla II, 249; Dobrača II, 908/3 i 1514; aẓ-Ẓāhiriyya I, 289; A. M. II, 441

Početak (l. 1b):

أوله: الحمد لله الّذي نوّر قلوبنا بأنوار شروط الصّلاة، وشرح صدورنا بضيا، حفظ أدلّة أركان الصّلاة...فلمّا رأيت هذا المختصر متداولاً بين الطّلبة...أردت أن أشرحه وأبيّن علله فكتبتها بنقلها لتكون مقبولة عند الفقها،...وسمّيته منقولة الدّلائل لأنّه مذكورة المناقل...

Nepotpuno na kraju.

Završetak ovdje (l. 10b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: **والثّاني** أى: من المستحبّات **النّظر في الركوع إلى قدميه** أى: ينظر المصلّي في حالة الركوع إلى ظهر قدميه لأنّ الله تعالى أمرنا بالخضوع في الصّلاة حيث قال تعالى: **وقوموا لله قانتين** أى: خاشعين...

L. 10; 20,5 x 15 (15 x 8); 23 retka. *Nasḫ*, pisan tupim perom, krupnim slivima i sa velikim proredom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, grub, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi izlizani, dohvaćeni vlagom i razasuti. Po marginama ima dosta komentara pisanih rukom istog prepisivača. Na većini listova tamne fleke kao znak oboljenja papira. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Bez poveza.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i mastilu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz kolekcije Ibrahima Pehlivanovića iz Duvna.

5650. R-7179

Zbirka (مجموع), *2*

L. 76; 15 x 10 (12 x 7,5); 13 redaka. *Nasta'līq*, pisan tupim perom i nevještom rukom, sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti, ispreturani i po lagama odvojeni od poveza. Po marginama ima nešto komentara u vezi sa tekstom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez kožni, oštećen vlagom i crvotočinom, odvojen od listova rukopisa.

1. L. 1a-66b

شرح باب شروط الصّلوة (وهى ثمانية)
ŠARḤ BĀB ŠURŪṬ AṢ-ṢALĀ (WA HIYA ṮAMĀNIYA)

Komentar na arapskom jeziku na poglavlje o namazu *Bāb šurūṭ aṣ-ṣalā wa hiya ṯamāniya* (v. br. 5641) od nama nepoznatog autora, nepotpun na početku.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوّله. أوّل الموجود: **إجماع الأمّة**، فإنّ الأمّة قد إجتمعت من لدن رسول الله صلعم إلى يومنا هذا على فرضيّة الصّلوة والزّكوة من غير نكير ولا ردّ رادّ وإجماع الأمّة يؤمن أقوى الحُجَجِ بأن يكون **قوله** ، م له دليلاً فإنّه قال: لا تجتمع أمّتي على الضّلالة...

Završetak (l. 66b):

آخره: والرّابع من الغسل المسنون غسل الإحرام، هذا أيضًا مستحبّ ومن الإغتسال المندوب الغسل لوقوف بمزدلفة ولدخول مكّة والمدينة. تمّ الكتاب بعون الله الملك الوهّاب.

2. L. 70b-75a

باب شروط الصّلوة (وهى ثمانية)
BĀB ŠURŪṬ AṢ-ṢALĀ (WA HIYA ṮAMĀNIYA)

Isto kao br. 5641.

Cijelu zbirku prepisao 'Abdulqādir b. Qūrd Aḥmad u prvoj dekadi mjeseca rebiul-evvela 1092/1681. godine (v. bilješku na listu 66b).

كتبه الفقير المحتاج عبد القادر بن قورد أحمد في أوائل شهر ربيع الأوّل...سنة إثنى وتسعين وألف سنة ١٠٩٢

5651. R-8215

شرح باب شروط الصّلوة (وهى ثمانية)
ŠARḤ BĀB ŠURŪṬ AṢ-ṢALĀ (WA HIYA ṮAMĀNIYA)

Isto kao br. 5650/1.

Između redaka dodat prevod na turski jezik, od nama nepoznatog prevodioca.

Nepotpuno i na početku i na kraju.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوّله. أوّل الموجود: والزّكوة من غير نكير ولا ردّ رادّ وإجماع الأمّة يؤمن أقوى الحُجَجِ بدليلِ ما رُوِيَ عَنِ النّبيّ صلّى الله عَلَيْهِ وَ سَلّمَ أنّه قال: لا تجتمع أمّتي على الضّلالة...

Završetak ovdje (l. 6b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: وأمّا السُّنّةُ فَمَا رُوِيَ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ وَجَرِيرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ البَجَلِيّ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا عَنْ رَسُولِ اللهِ صَلّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلّمَ أنّهُ قالَ: بُنِيَ الإِسْلامُ عَلَى خَمْسٍ: شَهَادَةِ أَنْ لا إِلَهَ إلاّ اللهُ وَأَنْ مُحَمّدًا رَسُولُ اللهِ وَإِقَامِ الصّلوة...

L. 6; 17 x 12 (15 x 9); 8 redaka. *Nasḫ*, vokalizovan, pisan krupnim slovima, tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja i interlinearni prijevod na turskom jeziku pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, bez vodenog znaka, istočnog porijekla. Listovi razasuti, dohvaćeni vlagom i crvotočinom i po rubovima izlizani. Listovi sa kustodama.

Bez poveza.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i mastilu, prepis je, najvjerovatnije iz XV stoljeća.

Iz kolekcije hfz. Asima-ef. Sirće.

5652. R-7192

Zbirka (مجموع), 4

L. 74; 21 x 15 (15 x 8); 17-23 retka. *Nasḫ i nasta'līq*. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, grub, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom, razasuti i ispreturani. Po marginama ima dosta komentara i bilješki u vezi sa tekstom. Na pojedinim listovima velike tamne fleke kao znak oboljenja papira. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski.

1. L. 1b-24a

شرح باب شروط الصّلوة (وهى ثمانية)

ŠARḤ BĀB ŠURŪṬ AṢ-ṢALĀ (WA HIYA ṮAMĀNIYA)

Isto kao br. 5649/1.

Početak ovdje (l. 1b):

أوّله: الحمد لله الّذي جعل مقيم الصّلوة في جنّات تجري من تحتها الأنهار...وبعد، فإنّ المصنّف لمّا ألّف رسالة من العلوم الشّرعيّة...إلتمس من أصحاب الوداد أن أشرحها شرحًا يشفي جميع عويصاتها...والمصنّف بوّب هذه الرّسالة على أبواب منها: **باب شروط الصّلوة** إعلم أنّ شروط جمع شرط وهو في اللّغة العلامة وفي الشّرع ما يتوقّف عليه وجود الشّئ وصحّته...**وهى ثمانية** قال الزّاهدي في شرحه للقدوري: وشروط الصّلوة عندنا سبعة ...

Završetak ovdje (l. 24a):

آخره: **إعلم** بأنّ الغسل أحد عشر نوعًا خمسة منها فريضة وهو الغسل من التقاء الختانين ومن إنزال الماء والإحتلام والحيض والنّفاس وأربعة منها سنّة غسل يوم الجمعة ويوم عرفة وعند الإحرام والعيدين وواحد منها واجب وهو غسل الميّت وواحد منها مستحبّ وهو غسل الكافر إذا أسلم هذا (وإن) لم يكن جنبًا، فإن أجنب ولم يغسل حتّى أسلم اختلف المشايخ فيه.

2. L. 24b-43b

الرّسالة المنيرة لأهل البصيرة

AR-RISĀLA AL-MUNĪRA LI AHL AL-BAṢĪRA

Rasprava sa područja propovijedi i tasavvufa o vjerovanju, vjerskim dužnostima i poukama. Napisao na arapskom jeziku Aḥmad b. Sulaymān b. Kamāl-paša, Šamsuddīn ar-Rūmī, poznatiji pod nadimkom Ibn Kamāl-paša, umro 940/1533. godine.

Dobrača II, 1030/5 i Fajić III, 2147/11; Ḥ. Ḫ. II, 1888; A. M. I, 142; Brockelmann S II, 672

Napomena: Neki izvori (*v. Ahlwardt II, 1864; az-Ziriklī VIII, 181; Şeşen, 448, str. 264*) navode da je autor ovog djela Yaḥyā b. 'Umar, poznatiji pod nadimkom Minqārī-zāde ar-Rūmī, umro 1088/1677. godine.

Početak (l. 24b):

أوّله: الحمد لله الّذي أعلى معالم العلم وأعلامه، وأظهر شعائر الشّرع وأحكامه، وبعث إلى خلقه رسوله، ليظهر دينه، ويقهر أعدائه، ويحلّ ما أحلّه، ويحرّم ما حرّمه...وبعد، قال العالم الفاضل الكامل المولى شمس الدّين أحمد بن سليمان بن كمال: جمعت هذه الرّسالة على أحسن المنوال مختصرةً لتكون للرّاغبين مفيدةً وسمّيتها منيرةً...

Završetak (l. 43b):

آخره: وكلّ ذلك حرام وضلال وفساد في الدّين على الخلق ولم ينقل شئ في ذلك من الصّحابة والتّابعين رضوان الله تعالى عليهم أجمعين.

Na kraju djela (v. l. 43b) bilješka da je njegov prepis završio Aḥmad b. 'Alī u kadiluku Radoviš, 5. redžeba 1132/1720. godine.

تمّت هذه الرّسالة على يد أضعف العباد أحمد بن علي...في قضاء رادوش في شهر رجب المرجّب في يوم الخامس قبل صلوة العصر سنة إثنين وثلثين ومائة وألف.

3. L. 46b-54b

(باب في ذكر أهل الجنّة)

(BĀB FĪ ḎIKR AHL AL-ĞANNA)

Fragment na arapskom jeziku iz nekog opširnijeg djela o eshatologiji, od nama nepoznatog autora. Naslov dat prema sadržaju. U njemu se opisuje uživanje vjernika u raju.

Početak ovdje (l. 46b):

أوّل الموجود: وَكُلَّ إِنسَانٍ أَلْزَمْنَاهُ طَائِرَهُ فِي عُنُقِهِ قال إبن عبّاس: يعني خيره وشرّه مكتوب عليه لا يفارقه...وَنُخْرِجُ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كِتَابًا يَلْقَاهُ مَنشُورًا...في ذكر أنّ فيها سفرجلاً وتفّاحًا ورُمّانًا وَ وخًا ومشمشًا...ولكلّ مؤمن غصن من أغصانها...

Završetak ovdje (l. 54b):

آخره: فلك الحمد يا توّاب حمدًا كثيرًا طيّبًا مباركًا وصلّى الله على خير خلقه محمّد وآله وصحبه الطّيّبين الطّاهرين وسلّم تسليمًا كثيرًا.

Na kraju djela (v. l. 54b) bilješka da je njegovo prepisivanje završio Darwīš b. Muḥammad 8. ramazana 1037/1628. godine.

وقد وقع الفراغ من تحريره...على يد...درويش بن محمّد غفر الله له ولوالديه في (ال) يوم (ال) ثامن من شهر الله المبارك رمضان لسنة سبع وثلثين وألف.

4. L. 64b-73b

كتاب الحديث
KITĀB AL-ḤADĪṮ

Kraća zbirka hadisa. Sabrao Muḥammad b. ʻUmar b. Muḥammad al-Bagawī, Abū ʻAbdullāh, čija nam je biografija nepoznata.

Brockelmann S I, 625

Početak (l. 64b):

أوّله: قال الشّيخ الإمام الأجلّ شيخ الإسلام...جمال السّنّة أبو عبد الله محمّد بن عمر بن محمّد البغوي رضى الله عنه: أخبرنا أحمد بن عبد الملك الخاقاني العطار البزّازي قال: قد ثنا مرزبان أبو علي الفقير قال: حدّثنا أبو العبّاس الخضر بن الحسن الورّاق الطبري...قال: حدّثنا أنس بن مالك رضى الله عنه قال: قال رسول الله صلّى الله عليه وسلّم: إنّ أمّتي في سائر الأمم كالقمر في النّجوم لها ألف ألف ملك إلى الصّباح...

Nepotpuno na kraju.

Završetak ovdje (l. 73b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: قال رسول الله صلّى الله عليه وسلّم: إذا كان يوم القيامة واستقرّ أهل الجنّة في الجنّة وأهل النّار في النّار يؤتى بالموت في صورة كبش أملح وينادي مناد يا أهل الجنّة أشرفوا ويا أهل النّار أشرفوا فيُشرفون كلّهم فيقال لهم: أتعرفون هذا الموت فيذبح بين الجنّة والنّار...فيجلس الرّجال عند محمّد صلّى الله عليه وسلّم...

Sudeći po rukopisu, prepisao isti prepisivač kao i pod br. 3 u ovoj zbirci.

5653. R-7249

صفوة المنقولات في شرح شروط الصّلاة
ṢAFWA AL-MANQŪLĀT FĪ ŠARḤ ŠURŪṬ AṢ-ṢALĀ

Isto kao br. 5640/2.

L. 35; 17 x 10 (12,5 x 6,5); 11 redaka. *Nasta'līq*, pisan tupim perom, mjestimično vokalizovan. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Između redova prijevod pojedinih riječi na turski jezik. Papir debeo, glat, tamnobijele boje, xsa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst uokviren linijom crvene boje. Po marginama ima nešto bilješki u vezi sa tekstom, pisanih rukom istog prepisivača. Tekst osnovnog djela nadvučen sa po dvije linije crvene boje. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni. Korice dohvaćene vlagom i crvotočinom i po rubovima izlizane.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, povezu, pismu i mastilu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

5654. R-5092

باب شروط الصّلوة (وهى ستّة)
BĀB ŠURŪṬ AṢ-ṢALĀ (WA HIYA SITTA)

Isto kao br. 5309/2.

L. 26; 16 x 10,2 (10,5 x 5,5); 7 redaka. *Nasḫ*, vokalizovan, pisan tupim perom, krupnim slovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja i ukrasni znakovi pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom. Tekst uokviren debelom zlatnom linijom, ojačanom sa vanjske strane sa dvije, a sa unutrašnje jednom tankom linijom crne boje. Po marginama ima nešto bilješki u vezi sa tekstom pisanih rukom drugog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski.

Prepisao za svoje potrebe Munlā Muḥammad b. Šaʻbān (v. bilješku na kraju djela na listu 26a). Nema podataka o mjestu niti godini prepisa. Sudeći po pismu, papiru i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XIX stoljeća.

Na više mjesta pečat bivšeg vlasnika i vakifa sa natpisom *Muftija Abdullatif Đulbija (Nova Varoš, 1839 - Ulcinj, 1939) Gazi Husrevbegovoj biblioteci.*

5655. R-8210

Zbirka (مجموع), 4

L. 51; 16 x 10,5 (13 x 8); 12 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan oštrim perom i nevještom rukom, sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Po marginama ima nešto bilješki u vezi sa tekstom pisanih rukom drugog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom. Vanjska strana korica i preklopa obložena ukrasnim ebro papirom.

1. L. 1b-18a

باب شروط الصّلوة (وهى ستّة)

BĀB ŠURŪṬ AṢ-ṢALĀ (WA HIYA SITTA)

Naslov na početku crvenim slovima هذا كتاب شروط الصّلوة

Isto kao br. 5309/2.

Između redova prijevod na turski jezik, od nama nepoznatog prevodioca.

2. L. 18b-22b

(لغت أعداد)

(LUĠAT-I A'DĀD)

Rječnik arapskih brojeva od nama nepoznatog autora.

Početak (l. 18b):

أوّله: واحِد إثنى ثلثْ أربَعَ خَمسْ ستٌ سَبْعَ ثمانٍ

١ ٢ ٣ ٤ ٥ ٦ ٧ ٨

Završetak (l. 22b):

آخره: ستّين آلاف سبعين آلاف ثمانين آلاف تسعين آلاف مئة آلاف

٦٠٠٠٠ ٧٠٠٠٠ ٨٠٠٠٠ ٩٠٠٠٠ ١٠٠٠٠٠

3. L. 23b-37a

لغت اسم الله (لغت الله تكري)

LUĠAT-I ISM-I ALLĀH (LUĠAT-I ALLĀH TANRĪ)

Naslov na početku crvenim slovima هذا لغت عربي بودر

Isto kao br. 5646/2.

4. L. 38b-50b

(لغت تركي بوسنوي)

(LUĠAT-I TURKĪ BUSNAWĪ)

Naslov na početku crvenim slovima هذا لغت بلسان بوسنوي

Tursko-bosanski rječnik od nama nepoznatog autora.

Popara-Fajić VII, 4737

Početak (l. 38b):

أوّله: تكري پيغمبر إيمان إينانمق مسلمان طوغري

بوغ اسوتاج ويره ويروات تورچن پراوو

Završetak ovdje (l. 50b):

آخر الموجود: چيلاق عورت پوشامق اورتى دترمك

غو ژنو پوستت پوقرو درشكات

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

5656. R-1634

Zbirka (مجموع), 3

L. 65; 20,5 x 14 (15 x 8); 12-17 redaka. *Nasḫ* i *ta'līq*, pisan oštrim perom i nevještom rukom, sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Po marginama ima nešto bilješki u vezi sa tekstom, pisanih rukom drugog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, dohvaćen vlagom i crvotočinom, odvojen od listova rukopisa.

1. L. 1b-6b

باب شروط الصّلوة (وهى ستّة)
BĀB ŠURŪṬ AṢ-ṢALĀ (WA HIYA SITTA)

Naslov na početku crvenim slovima هذا كتاب الفقه

Isto kao br. 5309/2.

2. L. 11b-26a

سبحهء صبيان
SUBḤA-I ṢIBYĀN

Arapsko-perzijsko-turski rječnik za početnike, napisan u stihovima po uzoru na rječnik Ibn Firište ili Firište-oğlū-a. Još se pouzdano ne zna ko je autor ovog rječnika. Prema Dobrači i Traki, napisao ga je Abū al-Faḍl Muḥammad b. Aḥmad ar-Rūmī iz Bosne (v. *Dobrača I, 592/4, str. 381* i *Trako, 214-219, str. 119-121*), čija nam je biografija nepoznata. Neki izvori (v. *Karatay t, 2008; TÜYATOK III, 3492 i Şeşen, 50, str. 23*) ovaj rječnik pripisuju Ibn Firište-oglu, umro 801/1399. godine, što je pogrešno. Dobrača navodi da je u jednom rukopisu u Orijentalnoj zbirci HAZU u Zagrebu br. 330 zabilježeno da je njegov autor izvjesni *Mufattiš al-Busnawī* (kontrolor Bosanac).

Dobrača I, 592/4, str. 381; Trako, 214-219, str. 119-121; Hasandedić, 86/1, str. 58; Boškov I, 108, str. 76-77; Popara-Fajić VII, 4602-4603; Wiesbaden XIII/3, 222; Flügel I, 120; Karatay t, 2008; TÜYATOK III, 3492; Şeşen, 50, str. 23; Gölpinarli III, 3120/1

Početak (l. 11b):

أوله: نام خدا ذكر ايده لم ابتدا   منزل مقصوده اودر رهنما

Završetak (l. 26a):

آخره: بر عمل قيل ساكه اوله يارغار   بر اثر قوتاكه قاله يادكار.

3. L. 27b-62b

إنشا
INŠĀ

Zbirka uzoraka za sastavljanje dokumenata i pisama na turskom jeziku, od nama nepoznatog autora.

Početak (l. 27b):

أوله: عزّتلو رفعتلو قرانداشم حضرتلرينك مجلس صفا...

Završetak (l. 62b):

آخره: أمّا دنياده تكبرلق دعواسي ايدن درت كسه ايدي بري نمرود عليه اللّعنه، ايكنجي فرعون عليه اللّعنه اوچنجي بحت النّصر عليه اللّعنه دردنجي شدّاد عليه اللّعنه حكايتلري مشهور.

Na kraju djela, na listovima 63a do 65a, dat je spisak pojedinih perzijskih i arapskih riječi koje se često koriste u navedenim obrascima.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

5657. R-8209

Zbirka (مجموع), *8*

L. 43; 20 x 13,5 (15 x 8,5); 12-15 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan oštrim perom i nevještom rukom, sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Na pojedinim listovima tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima nešto bilješki u vezi sa tekstom pisanih rukom drugog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, dohvaćen vlagom i crvotočinom, odvojen od listova rukopisa.

1. L. 1b-15b

باب شروط الصّلوة (وهى ستّة)
BĀB ŠURŪṬ AṢ-ṢALĀ (WA HIYA SITTA)

Naslov na početku crvenim slovima هذا كتاب شروط الصّلوات

Isto kao br. 5309/2.

Između redova prijevod na turski jezik, od nama nepoznatog prevodioca.

2. L. 18b-20b

جواهر الإسلام
ĞAWĀHIR AL-ISLĀM

Naslov na početku crvenim slovima اكر صورسلر نمازون اولكي ندر وآخري ندر

Isto kao br. 5436/2.

Početak ovdje (l. 18b):

أوله: أولي وآخري فاتحه سورسيدر **مسئله:** نمازون نيله تمام اولور **الجواب:** قرآنيله وشرع محمّد ايله...مسلمانسين ديه آمنت باللّه آخرنه دك. **مسئله:** ابدستك نون اوزرينه الورسون **الجواب:** نيّت اوزرينه عبادت ايچون مرضا ، رحمن ايچون...

Završetak ovdje (l. 20b):

آخره: پيغمبرمز محمّد، دينمز دين إسلام، كتابمز قرآن، قبله مز كعبه، إعتقادمز مذهب أهل سنّت والجماعت، عملده مذهبمز امام عظم(!) ، ذريّتمز آدم، ملّتمز ملّة اسلام امّة محمّد...الحمد للّه.

3. L. 20b-32a

كتاب إبليس

KITĀB-I IBLĪS

Priča na turskom jeziku o razgovoru između satane i poslanika Muhameda a.s., od nama nepoznatog sastavljača. Priča je na turski jezik prevedena sa arapskog. Poznata je i pod nazivom إبليس نصيحتي.

Dobrača I, 590/7, str. 374; Fajić III, 2464/2; Rieu, str. 232

Početak (l. 20b):

أوله: الحمد للّه ربّ العالمين...بلكل كه إبليس لعينك حضرت رسوله نصيحت خبر اتمسني بيان ايدر عربيدن تركيه ترجمه اولندي...

Završetak ovdje (l. 32a):

آخره: اللّهمّ قضاسنه راضي اولمق صمت سكو اتمك چوق سويلمك عزله حلقدن ايرلمق قونشمه مق انا ءت هر شي تاني ايله طوتمق...عبادت صدقه دوستلق اكوتمك الفت حلق ايله بر حوشيچه درلمك. تمّ تمام.

4. L. 32b-33b

علم حال (قرق يدي فرض)

'ILM-I ḤĀL (QIRQ YEDI FARḌ)

Kratak priručnik iz islamske vjeronauke (Ilmihal) na turskom jeziku u kome se govori o 47 osnovnih vjerskih dužnosti (farzova), od nama nepoznatog autora.

Fajić III, 2581/4

Početak (l. 32b):

أوله: مسلمان اولان آدمه قرق يدي فرضي بلمك كركدر اولا حقّ تعالينك برلكينه دليل والهكم اله واحد لا اله الا هو الرّحمن الرّحيم ذات شريفنه دليل ليس كمثله شيئ وهو السّميع العليم صفات شريفنه دليل قل هو اللّه أحد...

Završetak (l. 33b):

آخره: قعده، اخيره ده تشهّد مقداري اتورمقدر اون بشنجيسي قصد ايدوپ نمازدن چقمقدر قرقنجي حلالِ حلال بلمك قرق يدنجي حرامي حرام بلمكدر. تمّ تمام.

5. L. 33b-36a

علم حال

'ILM-I ḤĀL

Kratak priručnik iz islamske vjeronauke (Ilmihal) na turskom jeziku, od nama nepoznatog autora.

Početak (l. 33b):

أوله: تكريم اللّه تعالى حجّت ودليلم الحمد للّه ربّ العالمين، **قل أعوذ بربّ النّاس ملك النّاس اله النّاس** پيغمبريم محمّد المصطفى صلّى اللّه تعالى عليه وسلّم حجّت ودليلم وما أرسلناك إلاّ كافّةً للنّاس وما محمّد إلاّ رسول....

Završetak (l. 36a):

آخره: وهركيم غايت مريض اولسه علاج ايدوپ چاره بولمسه هر صباح اوچركرّة اوقيه باذن اللّه تعالى حستلكي ضايع اوله إن شاء اللّه تعالى بو دعايره كاتيله من شكّ فقد كفر.

6. L. 36a-39a

دعاء سرخ باد

DU'Ā' SURḪ BĀD

Dova na arapskom jeziku pod perzijskim naslovom دعاء سرخ باد protiv crvenog vjetra. Dova je slabe vjerodostojnosti i u njoj ima raznih grešaka.

Dobrača II, 1561/1; Ahlwardt III, 3649/37

Početak (l. 36a):

أوله: أيّها الأكبران الأسودان أعوذ باللّه ممّا قضى اللّه ربّي وربّكما وخالقي وخالقكما وحافظي وحافظكما من جميع العين والأمراض والعافات والعاهات والعلل والجنون والجذام وبحقّ هذه الأسماء العظام الجامعة...

Završetak (l. 39a):

آخره: وخلّصه من الرّيح الأحمر يا ربّ يا مجيب الدّعوات أجب دعاءنا والحمد لله ربّ العالمين وصلّى الله على سيّدنا محمّد وآله وصحبه وسلّم تسليمًا كثيرًا.

7. L. 39a-42b

رسالهٔ بى نماز
RISĀLA-I BĪ-NAMĀZ

Pobožna pjesma na turskom jeziku od nama nepoznatog autora. U njoj se govori o patnjama koje čekaju onoga ko ne obavlja molitvu (namaz).

Zürich I, 438; Boškov I, 57; Trako-Gazić 498

Početak (l. 39a):

أوله: اِشت أى بى نماز اولان أوّل يوجه الله نه ديمش...

Završetak (l. 42b):

آخره: بو سُوز لرى خُوشجَه ديمش هَىْ نه مَعْلوندرْ بى نَمَازْ.

8. L. 42b-43b

لغت فرشته اوغلي
LUĠAT-I FIRIŠTE-OĞLU

Arapsko-turski rječnik u stihovima. Napisao ʻAbdullaṭīf b. ʻAbdulmağīd Firište-oğlu, umro prije 879/1474. godine.

Karatay t II, 2005; Wiesbaden XIII/4, 467; Nametak IV, 3015/5; Popara-Fajić VII, 4480/1; Flügel I, 109, str. 116; Rieu CTM, 136; Trako-Gazić, 493/1; Şeşen, 39, str. 18

Početak (l. 42b):

أوله: حمد ثابتدر اول الله كه عالمي عالما ايله بز تدي...

Završetak ovdje (l. 43b):

آخره: تركي ترجمه اكتفاء اتدم نافع اوله إن شاء الله تعالى.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

5658. R-8208

Zbirka (مجموع), *17*

L. 261; 16,5 x 11,5 (13 x 8); 9-13 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan oštrim perom, nevještom rukom, sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, hrapav, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Po marginama ima nešto bilješki u vezi sa tekstom, pisanih rukom drugog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom, dohvaćen vlagom i crvotočinom, odvojen od listova rukopisa.

1. L. 1b-14b

باب شروط الصّلوة (وهى ستّة)
BĀB ŠURŪṬ AṢ-ṢALĀ (WA HIYA SITTA)

Naslov na početku crvenim slovima هذا كتاب شروط الصّلوات

Isto kao br. 5309/2.

Između redova prijevod na turski jezik, od nama nepoznatog prevodioca.

2. L. 15-39b

لغت اسم الله (لغت الله تكري)
LUĠAT-I ISM-I ALLĀH (LUĠAT-I ALLĀH TANRĪ)

Naslov na početku لغت عربي تركجه

Isto kao br. 5646/2.

3. L. 40b-45a

خدا ربّم
ḪODĀ RABBUM

Katehizis o islamskoj vjeronauci u stihovima na turskom jeziku. Dobrača (v. I, 155/2) smatra da je autor ove poeme Ibrāhīm Ḥaqqī

Erzerūmī, umro 1195/1780. godine, jer se u primjerku poeme u rukopisu br. R-4336 koji se nalazi u Gazi Husrev-begovoj biblioteci u jednom stihu spominje ime Ḥaqqī. Spaho smatra da bi autor poeme, prema posljednjem stihu u jednom rukopisu (v. Spaho, str. 81-82) mogao biti pjesnik Sun'ī, a prema posljednjem stihu u dva druga rukopisa Ḍa'īfī. Ime Ḍa'īfī je i u rukopisu br. 500 (v. Trako-Gazić, 500, str. 265).

Dobrača I, 155/2, str. 126 i II, 1621/5, str. 691; Spaho, 81-82; Nametak IV, 2636/7; Zürich I, 496-497; Trako-Gazić, 500, str. 265; Popara-Fajić VII, 4605/3

Početak (l. 40b):

أوّله: خُدا رَبُّمْ نَبِيُّمْ حَقَّا مُحَمَّدْ دُرْ رَسُولُ اللّٰهْ   هَمْ اِسْلاَمْ دِينِدُرْ دِينُمْ كِتَابُمْدُرْ كَلاَمُ اللّٰهْ ..

Završetak (l. 45a):

آخره: حَقْ تَعَالى ايدَه وَارُوكُزْ بِلجَه جَنَّتَه كِيدُكْ رَاحَتْ أولُوكُزْ.

4. L. 45b-51a

وسيلة النّجاة (مولد النّبى)

WASĪLA AN-NAĞAT (MAWLID AN-NABĪ)

Mevlud - spjev o rođenju vjerovjesnika Muhammeda. Spjevao na turskom jeziku u mesnevi stihovima Sulaymān Čelebī iz Bruse, imam osmanskog sultana Bajazida I (752/1351-825/1422), umro 825/1422. godine. Spjev je dovršen 812/1409. godine i smatra se najpoznatijim djelom osmanske religiozne književnosti.

Dobrača I, 149/5, str. 120; Nametak IV, 2760-2781; Hasandedić, 413/2; Spaho, 21/2; Zürich I, 589-590; Boškov I, 78; Trako-Gazić, 67-95; Ḥ. Ḫ. II, 1910; Karatay t II, 2263-2266; Flügel III, 1698; Pertsch, 363, str. 363

Početak (l. 45b):

أوّله: الله آدين ذكر ايده لوم أوّلا   واجب اولدر جمله اشده هر قولا

Završetak (l. 51a):

آخره: امتكدن راضي اولسون اولمعين   رحمة الله عليهم أجمعين.

5. L. 51b-60b

(علم حال بوسنوي)

('ILM-I ḤĀL BUSNAWĪ)

Priručnik iz islamske vjeronauke (Ilmihal) na bosanskom jeziku, od nama nepoznatog autora.

Početak (l. 51b):

أوّله: يَسِلْ مُؤْمِنْ يَسَامْ حقًّا الحَمْدُ لِلّٰه تَعَالى. إيمَان يَه مُوى صِفَتْ تُقُو يَه مُؤْمِنْ مُؤْمِنْيَه اوُنِي جُوبَقْ شْتُونُو سِرِجَمْ وِيرُويَه اَيزَقُومْ إقْرَارْ چِينِي شْتُو غُودْ يَه بُوغْ بُوسْلُو إ پَيْغَمْبَرْ عَلَيْهِ الصَّلاَةُ وَالسَّلاَمْ اوُدْ بُوغَه دُونِيُو سْوَه يَه حَقْ...

Završetak (l. 60b):

آخره: **عَلاَمَاتْ قِيَامَتْ** بُوشْ يَا وِيرُويَمْ نَاشْ پَيْغَمْبَرْ شْتُو غُودْ يَه رَقُو اقَازُو اوُدْ قِيَامَتْ عَلاَمَاتَا سْوَه يَه اِسْتَنَا...دَجَّالْ كَه اِزَاكِي حَضْرَتِ عِيسَى عَلَيْهِ السَّلاَمْ سْنَابَا سَاكِي يَاقْكَه دَجَّالَه اوُبِيتِي إ نَاشْغَا كَه پَيْغَمْبَرَا سْودُمْ عَمَلْ چِنِتِي. تَمَّتْ تمام.

6. L. 61b-67b

تجويد لمجهول

TAĞWĪD LI MAĞHŪL

Kratak udžbenik iz tedžvida na turskom jeziku, od nama nepoznatog autora.

Dobrača I, 144/1, str. 112

Početak (l. 61b):

أوّله: الحمد لله ربّ العالمين والصّلوة والسّلام على سيّدنا محمّد وآله وصحبه أجمعين. بُونْدَن صُكْرَه حُرُوف هِجَانْ يِكِرْمِي سَكِزْ حَرْفْدِرْ يَدِيسِي قَالِين اوقُنُور مَا بَاقِيسِي اِنْجَه اوقُنُور قَالِين اوقُنَانْ حَرْفلَرْ خُصْ ضَغْط قِظْ...

Završetak (l. 67b):

آخره: بَابُ سَكْتَه قُرْآنِ عَظِيمُ الشَّانْدَه دُورتْ يَرْدَه: بِرِي سُورَه كَهْفْدَه **عِوَجًا قَيِّمًا** وِبِرِي سُورَه يسين **مِنْ مَرْقَدِنَا هَذَا** وِبِرِي سُورَه قِيَامَدَه **وَقِيلَ مَنْ رَاقٍ** وِبِرِي سُورَه مُطَفِّفِينْدَه **كَلاَّ بَلْ رَانَ** كِي تَعْرِيفِ السَّكْتَه قَطْعُ الصَّوْتِ دُونَ النَّفَسِ. تَمَّ تمام.

7. L. 67b-83a

تجويد قرآن

TAĞWĪD-I QUR'ĀN

Kratak udžbenik iz tedžvida na turskom jeziku, od nama nepoznatog autora.

Dobrača I, 144/2, str. 113; Fajić III, 2541/4

Početak (l. 67b):

أوله: الحمد لله الذي أمرنا إلى قراءة القرآن بالتّجويد...صكره معلوم اوله كه تجويد قرآن تعلم اره وعورته فرضدر...

Završetak (l. 83a):

آخره: **بَيَانِ** تَكْبِير والضُحَى ادَنْ اشَاغِي سُورَه اخِرنْدَه تَكْبِير كُتُورْمَكْ سُنَّتْدُرْ وَسُورَه اخِرنِي تَكْبِيرَه اوُلَشْدُرْمَقْ جَائِزْدُرْ إلاَّ أبْتِرِي وَصَنَدِي وَحَسَدِي اوُلَشْدِرْ مَسَه اوُلْبِدر.

8. L. 83b-84a

(مخارج حروف)

(MAḪĀRIĞ-I ḤURŪF)

Kraća risala na turskom jeziku o pravilnom izgovaranju arapskih glasova (*tedžvid*), od nama nepoznatog autora.

Dobrača II, 1633/4; Boškov II, 28; Trako-Gazić, 498, str. 260

Početak (l. 83b):

أوله: مَعْلُوم اوله كه يِكِرْمِي طَقُوزْ حَرْفُكْ أونْ يَدِي مَخْرَجِي وَارْدُرْ **اولكي** مَخْرَج بُو غَازِين اِبْتِدَاسِيدُرْ أنْدَنْ اِيكِي حَرْف چِيقَر هَا اِيله هَمْزَه **ايكنجي** مَخْرَج بُو غَازِين...

Nepotpuno na kraju.

Završetak ovdje (l. 84a):

ناقص في آخره. آخر الموجود: **أونْ درتنجي** مَخْرَجْ لِسَانك طرفي اِيلَه صنو داغين بَطْنِي أون أُوستِدْ شِلِرِين طرفي در أنْدَنْ بِرْ حَرْفْ چِيقَر فاء...

9. L. 84b-99b

تجويد قرآن

TAĞWĪD-I QUR'ĀN

Isto kao br. 5658/7.

10. L. 99b-101a

(ترتيب القرآن)

(TARTĪB AL-QUR'ĀN)

Kratka registar na turskom jeziku o broju ajeta, riječi i slova u Kur'anu, od nama nepoznatog autora. Moguće je da je ovo izvod iz nekog opširnijeg djela.

Početak (l. 99b):

أوله: باب قرآن عظيم الشّان ايچنده اولان آيات وكلمه وحروفات **بيان** آيات التي بيك آلتي يوز التمش آيتدر **بيان** كلمه يتمش التي بيك دورت يوز كلمه قرآن ايچنده واردر...

Završetak (l.101a):

آخره: باب قرآن عظيمده ايكي برده يَوْمَئِذٍ ما باقي يَوْمَئِذ در بري سورت هودده وبري سورت معارجده در. تمّت تمام.

11. L. 101b-142b

لغت فرشته اوغلي

LUĠAT-I FIRIŠTE-OĞLU

Naslov na početku crvenim slovima فرشته اوغلي عبد الرّحمن

Isto kao br. 5657/8.

Završetak ovdje (l. 142b):

آخره: قوكشي جار واسيٌ حار منهمر آقجي رجل آبق كعب طوبق خف ادك صق ثخين.

12. L. 143b-157a

لغت بوسنوي تركي

LUĠAT-I BUSNAWĪ-TURKĪ

Bosansko-turski rječnik od nama nepoznatog autora. Iz završetka se vidi da je rječnik završen 1152/1739. godine.

Popara-Fajić VII, 4489/2

Početak (l. 143b):

أوله: بوغ تكري يدنو بردر هم يدني وحدتي   دوشه جاندر چوق آدم درلغي در ژيوتي

Završetak (l. 157a):

آخره: شويله بلسون نكته، سبحان كلام   اولدي بيك يوز اللي ايكي ده بوسنجه تمام.

13. L. 157b-160b

علم حال لمجهول

'ILM-I ḤĀL LI MAĞHŪL

Kratak priručnik iz islamske vjeronauke (Ilmihal) djelimično na turskom, a djelimično na bosanskom jeziku, od nama nepoznatog autora.

Početak (l. 157b):

أوله: رَبُّمْ اللّه تَعَالى پَيْغَمْبَرِمْ حَضْرَتِ مُحَمَّدْ مُصْطَفَى صَلَّى اللّهُ تَعَالى عَلَيْهِ وَسَلَّمْ دِينُمْ دِينِ اِسْلَامْ كِتَابُمْ قُرْآنِ عَظِيمُ الشَّأنْ...أَبُو حَنِيفَه مَذْهَبِي حَقْدُرْ خَطادَه اولْمَقْ احْتِمَالْ وَارْدُرْ سَائِرِي مَذْهَبْلَرْ خَطادُرْ حَقْ اولْمَقْدُرْ احْتِمَالي وَارْدُرْ رَبِّي تَعَالى نُكْ صِفَتْلَرْ بَيَانْ ايدَرْ سَوَاقُومَه چُوروقُو اِسْوَاقُوىْ زَنِي وَالاَ نَااوُچِت ازِنَّاتِ چِتْرِتَايِسْتْ صِفَاتَا...پِرْوِي صِفَتْ وُجُودْ...

Završetak (l. 160b):

آخره: سكزنجي صفت تكوين شْتُو يَه رِيَتْ تَكْوِينْ اوْ بُوغَه ايمَا سَتْوَارَانَه بُوغْ سَتْوُرِيمْ سَاتْوَارَانَمْ سَوَاشْتُو سَاتْوَارَا شْتُو يَه حُجَّتْ اى دَلِيلْ دَايَه بُوغْ سَتْوَارَاجْ اللّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ...اوُدْ قَادَا يَه غُوسْپُودِينِي بُوغْ آدَمْ پَيْغَمْبَرَا سَتْوُرِيُو اوُدْنَدَا سَمْبَا تُورْجِنْ ايبُودُنْدَا يَه نَاشَا تُورْسَقَا وِيرَا پُوسْتَالاَ. تمّت تمام.

14. L. 161b-193a

جواهر الإسلام
ĞAWĀHIR AL-ISLĀM

Isto kao pod br. 5436/2.

15. L. 194b-198a

بيان مناجات رسول الله
BAYĀN-I MUNĀĞĀT-I RASŪLULLĀH

Kratka rasprava na turskom jeziku o molitvi Božijeg poslanika, od nama nepoznatog autora.

Fajić III, 2581/7

Početak (l. 194b):

أوله: يوزمي دركاهه دوتدم ياغنى برور دكار
دردومه درمان ايرشدر ياغنى برور دكار

Završetak (l. 198a):

آخره: اول قيامت اسي سندن سن خلاص ايت جمله مزي
مصطفى ايه سن بغشله ياغنى برور دكار. تمّت تمام.

16. L. 198b-211a

(مجموعة أحاديث مع التّرجمة التّركيّة)
(MAĞMŪʻA AḤĀDĪṮ MAʻ AT-TARĞAMA AT-TURKIYYA)

Zbirka kratkih hadisa sa prijevodom na turski jezik između redaka, od nama nepoznatog sakupljača i prevodioca.

Dobrača II, 1629/7

Početak (l. 198b):

أوله: قال النّبيّ: صحبة العاقل زيادة في الدّين وصحبة الجاهل نقصان في الدّين پيغمبر ديدي عاقل ايله صحبت ايلمك زياده در دينده دخي جاهل ايله صحبت ايلمك اكسكدر دينده قال النّبيّ: من ضحك خلف الجنازة أهانه اللّه تعالى يوم القيامة بين الخلائق ...

Završetak ovdje (l. 211a):

آخره: نسأل اللّه تعالى أن يرزقنا بالعلم والفهم ويبلّغنا منازل الأبرار ويحشرنا في زمرتهم وشرّفنا بشفاعتهم. تمّت تمام.

17. L. 211b-261a

(لغت عربي- تركي)
(LUĠAT-I ʻARABĪ - TURKĪ)

Arapsko-turski rječnik od nama nepoznatog autora u kome su riječi poredane prema alfabetu, često u kombinaciji sa drugim riječima (u genitivnoj vezi) i kraćim frazama, pretežno citatima iz Kur'ana. Gornji naslov preuzet je od Dobrače (*v. Dobrača II, 1809/2*). Dvanaest primjeraka ovog rječnika obradio je Fajić (*v. Popara-Fajić VII, 4555-4567*) pod naslovom الإرشاد في اللغة koji je preuzeo od Hadži Halife (*v. Ḥ. Ḥ. I, 68*). Kako kod Hadži Halife nema podataka o oblasti niti početka djela, smatramo da je ovaj naslov slučajno isti. Autora kojeg Hadži Halifa navodi -Muḥammad b. ʻAbd Rabbihī Abū ʻUmar, nismo pronašli, ali postoji Aḥmad b. Muḥammad b. ʻAbd Rabbihī b. Ḥabīb b. Ḥaydar b. Sālim al-Qurṭubī, Abū ʻUmar, islamski učenjak, pisac i pjesnik. Međutim, on je živio 246/860-328/940. godine, a među njegovim djelima se ne spominje nijedno pod ovim naslovom (v. Kaḥḥāla II, 115-116).

Početak (l. 211b):

أوله: أبَ أب آباء أبي آباؤنا آباؤكم آباؤهم أبو البشر
اوتلاق بابا ج بتم بابام بزم بابالروميز بابالريكز انلرك بابالري آدم ع.م.

Završetak ovdje (l. 261a):

آخره: يا بني آدم	يا بَنِيَّ	يا بُنَيَّ	يابِس	يَتِيم	يَتَامَى
اى آدم اوغلنلري	اى اوغللوم	اى اغلجغم	قوري	اوكوز	ج

Sudeći po rukopisu, cijelu zbirku prepisao je Muḥammad b. ‘Abdullāh b. Mulabdić b. Šu‘ayb-zade u periodu između 1260/1844. (v. l. 51a) i 1266/1850. godine (v. l. 14b). U bilješci o prepisu na listu 14b stoji:

تمّت تمام تحرير آلتى كون رجب شريف سنة ١٢٦٦ كاتب الحروف محمّد بن عبد الله بن ملا عبديك بن شعيب زاده.

5659. R-5838

الخير الباقي في جواز الوضوء من الفساقي
AL-ḪAYR AL-BĀQĪ FĪ ĞAWĀZ AL-WUḌŪ' MIN AL-FASĀQĪ

Naslov na listu 1a كتاب الخير الباقي في تجويز الوضوء من السّواقي

Kratka rasprava o vrstama voda koje se mogu upotrijebiti za uzimanje abdesta. Napisao na arapskom jeziku Zaynuddīn b. Ibrāhīm b. Muḥammad b. Muḥammad al-Miṣrī al-Ḥanafī, poznatiji pod nadimkom Ibn Nuğaym, umro 970/1563. godine. Više ovakvih rasprava u jednu zbirku pod nazivom *ar-Rasā'il az-zayniyya fī al-fiqh al-ḥanafī*, neposredno poslije očeve smrti u mjesecu šabanu 970/1563. godine, sabrao je autorov sin Aḥmad b. Zaynuddīn b. Ibrahim b. Nuğaym.

Kaḥḥāla IV, 192; aẓ-Ẓāhiriyya I, 363/1; Ahlwardt III, 3637; Ḥ. Ḫ. I, 727; Köprülü I, 566

Početak (l. 1b):

أوّله: الحمد لله الّذي أنزل من السّماء ماءً طهوراً لفضله، وجعل مزيل الأحداث بطبعه، وأزال هذا الوصف عنه بتغيّر وصفه...وبعد، فقد قال العبد الضّعيف زين بن نجيم الحنفي: لمّا كثر الكلام في مسئلة الوضوء من الفساقي...فاستخرت الله تعالى وجمعت ما تيسّر جمعه فيها على وجه الإختصار وسمّيتها الخير الباقي في جواز الوضوء من الفساقي...

Završetak (l. 9a):

آخره: **ومن العمل ما ذكرناه** جار في الخطأ والغلط، هذا ما يسّره الله تعالى جمعه في أقلّ من نصف يوم على يد مؤلّفها...

L. 9; 19,5 x 14 (16 x 12); 15 redaka. *Nasḫ*, vokalizovan, pisan krupnim slovima, tupim perom i veoma vještom rukom. Naslovi poglavlja i značajnije riječi pisane crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i odvojeni od poveza. Tekst uokviren sa dvije linije crvene boje. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski odvojen od listova rukopisa.

Na kraju djela (v. l. 9a) bilješka da ga je prepisao ‘Alī-efendi, u ponedjeljak, 6. rebiul-ahira 1117/1705. godine.

تمّت الرّسالة المباركة في يوم الإثنين المبارك على يد (ال) عبد الفقير علي أفندي سادس من ربيع الآخر سنة ألف ومائة وسبعة عشر.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5660. R-6115

Zbirka (مجموع), *3*

L. 152; 20 x 13 (15 x 7,5); 15-17 redaka. *Nasḫ* i *ta‘līq*, mjestimično vokalizovani, pisani tupim perom i veoma vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst na listovima 13-135 uokviren crvenom linijom. Po marginama ima nešto bilješki i komentara u vezi sa tekstom pisanih, pretežno, rukom drugog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom, originalan, dobro očuvan. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

1. L. 1b-3b

أفعال الصّلوة على المذاهب الأربعة
AF‘ĀL AṢ-ṢALĀ ‘ALĀ AL-MAḎĀHIB AL-ARBA‘A

Kratka rasprava o pojedinim pitanjima vezanim za obavljanje namaza po sve četiri pravne škole (mezheba) u islamu. Napisao Zaynuddīn b. Ibrāhīm b. Muḥammad b. Muḥammad al-Miṣrī, poznatiji pod nadimkom Ibn Nuğaym, umro 970/1563. godine.

Kaḥḥāla IV, 192; aẓ-Ẓāhiriyya I, str. 74; Ahlwardt III, 3594; Dobrača II, 1454/5; Brockelmann G II, 311/6

Početak (l. 1b):

أوّله: الحمد لله ربّ العالمين...وبعد، فهذه مقدّمة لطيفة مشتملة على ذكر الأفعال الّتي تفعل في الصّلوة على وجه اللّزوم إجمالاً على المذاهب الأربعة ليكون الإنسان على بصيرة منها

أمّا ما يلزم فعله في الصّلوة على مذهب الإمام الأعظم أبي حنيفة النّعمان...فستّة وعشرون وهى على ثلاثة أقسام...

Završetak (l. 3b):

آخره: ولم ينفرد الإمام أبو حنيفة بشيئ من الأركان ولا الإمام أحمد وإنّما انفرد الإمام أبو حنيفة بشيئ من الواجبات وكذا الإمام أحمد رحمه اللّه كما قرّرناه. إنتهى. واللّه سبحانه وتعالى أعلم بالصّواب.

2. L. 5a-14a

(قطعة من كتاب في الموعظة)

(QIṬ‘A MIN KITĀB FĪ AL-MAW‘IẒA)

Fragment iz nekog djela iz oblasti propovjedništva, na arapskom jeziku, od nama nepoznatog autora.

Početak ovdje (l. 5a):

أوّل الموجود: **والّذين يجتنبون كبائر الإثم** لتنوّعه خبر المبتدأ أى لو قوع أفراد الكفر أنواعًا كعبادة الصّنم والشّمس والقمر وكفر اليهود والنّصارى والمجوس وأمثالها أو تعدّد المخاطب فوقع مقابلة الجمع بالجمع أو لأنّ كفر زيد غير كفر عمرو فالمغفرة للصّغيرة والكبيرة وهى العفو من غير التّوبة تتعلّق بالمشيئة لا غير...فورد في التّنزيل **ويغفر ما دون ذلك** أى غير الشّرك والكفر بجميع أنواعه لمن يشاء...

Završetak ovdje (l. 14a):

آخر الموجود: وقال الإمام أحمد عند الموت لإبنه: أذكر لى الأخبار الّتي فيها الرّجاء وحسن الظّنّ والمقصود من ذلك أن يحبّب اللّه إلى نفسه أن يموت مع المحبّة الّتي هى مقام انس رزقنا اللّه من فيض قدسه.

3. L. 19b-150b

شرعة الإسلام

ŠIR‘A AL-ISLĀM

Naslov na početku هذا كتاب شرعة الإسلام

Djelo vjersko-poučnog karaktera napisano na arapskom jeziku na osnovu hadisa i djela priznatih islamskih učenjaka. Napisao Muḥammad b. Abū Bakr Imām-zāde al-Ḥanafī al-Buḫārī, Rukn al-Islām, poznati sufija, pjesnik i muftija iz Buhare, umro 573/1177. godine. Ovo djelo je kao priručnik za upoznavanje osnovnih vjerskih dužnosti i vrlina, dugo vremena bilo veoma popularno i rado čitano širom islamskog svijeta, pa i u našim krajevima.

Ḥ. Ḫ. II, 1044; Ahlwardt II, 1730; Brockelmann G I, 375 i S I, 642; Dobrača II, 1030/12; Zürich I, 510, str. 303; al-Ǧibūrī II, 3923-3931, str. 439-441; Fajić III, 2008-2028; Hasandedić, 35, str. 36; Köprülü I, 731, str. 355; Tirana 115-116, str. 89-90

Početak (l. 19b):

أوّله: الحمد للّه الّذي دلّنا على معرفته بالشّواهد والأعلام وتعبّدنا لكرامتنا بأقسام العبوديّة والأحكام، وشرع لنا فيما يصلحنا في الدّارين سنن الإسلام...أمّا بعد، فهذه عقود منظومة من سنن سيّد المرسلين وإمام المتّقين منتقدة من كتب الأئمّة المهديّين من علماء الدّين مفصّلة شذورها وعقائلها للمشغوف باجتنائها مشروحة...

Završetak (l. 150b):

آخره: ومن السّنّة أن لا يذكر ميتًا من المسلمين إلاّ بخير فإنّ النّبىّ عليه الصّلوة والسّلام قال: لا تسبّوا الأموات فتؤذوا به الأحياء، والحمد للّه ربّ العالمين.

Sudeći po rukopisu, zbirku su prepisala dvojica prepisivača i to, prvi od 1-18., a drugi od 19-152. lista. Nema podataka o prvom prepisivaču prva dva djela. Na listu 151a bilješka da je treće djelo prepisao Ḥusayn b. Ḥusayn 1172/1758. godine u medresi u Žepču.

قد وقع الفراغ من النّسخة الشّريفة الموسومة بشرعة الإسلام...بقلم الفقير إلى ربّه الغنىّ حسين بن حسين...في المدرسة الژيپچويّة...من السّنة إثنى وسبعين ومائة وألف.

5661. R-5000

Zbirka (مجموع), 2

L. 31; 19 x 13 (15 x 6,5); 13-15 redaka. *Nasḫ*, sa mješavinom *ta'līqa*, pisani tupim perom nevještom rukom i sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dogvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Po marginama ima nešto bilješki u vezi sa tekstom pisanih rukom drugog prepisivača. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama i originalnom paginacijom.

Povez polukožni, oštećen vlagom i crvotočinom, odvojen od listova rukopisa. Vanjska strana korica i obložena ukrasnim ebro papirom.

1. L. 1b-22a

سراج المصلّي وبدر المبتدي والمنتهي
SIRĀĞ AL-MUṢALLĪ WA BADR AL-MUBTADĪ WA AL-MUNTAHĪ

Isto kao br. 5622/2.

Na kraju djela (v. l. 22a) bilješka da je njegov prepis završio ʻAbdullāh b. Ḥuṣām Glāmočlī (iz Glamoča) u drugoj dekadi mjeseca redžeba 1170/1757. godine.

كتبه الفقير الحقير عبد الله بن حصام غلاموچلى في وقت بين العشائين في أواسط شهر رجب سنة سبعين ومائة وألف سنة ١١٧٠.

2. L. 25b-31b

فقه الكيداني
FIQH AL-KAYDĀNĪ

Isto kao br. 5308/2.

Iz biblioteke Fejzije medrese u Travniku.

5662. R-6580

Zbirka (مجموع), *8*

L. 35; 21,5 x 16 (16 x 7,5); 29 redaka. *Nasta'līq*, pisan oštrim perom, u zbijenim redovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom i po rubovima izlizani. Po marginama ima nešto bilješki u vezi sa tekstom pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, naknadno lijepljen i popravljan dužinom hrbata. Vanjska strana korica obložena ukrasnim ebro papirom.

1. L. 1b-10a

إنقاذ الهالكين
INQĀḌ AL-HĀLIKĪN

Naslov na početku crvenim slovima هذا كتاب إنقاذ الهالكين لبركوي محمّد أفندي.

Rasprava o zabrani uzimanja nagrade za učenje Kur'ana. Napisao na arapskom jeziku Muḥammad b. Pīr ʻAlī al-Birgiwī ar-Rūmī, Taqiyyuddīn, rođen 929/1523., umro 981/1573. godine. Rasprava se sastoji od uvoda (*al-muqaddima*), četiri članka (*al-maqāla*) i zaključka (*al-ḫātima*).

Kaḥḥāla IX, 123-124; Ahlwardt V, 5589; aẓ-Ẓāhiriyya I, 80-81; Ḥ. Ḫ. I, 184; A. M. II, 252; Şeşen, 258, str. 182-183; al-Ğibūrī II, 3479, str. 317; Dobrača I, 716/3, str. 478; Fajić III, 2153/1; Hasandedić, 453/2; Brockelmann S II, 654

Početak (l. 1b):

أوّله: الحمد لله الّذي أنزل على عبده الكتاب ليخرجه من الظّلمات إلى النّور... وبعد، فهذه رسالة معمولة لإبطال ما شاع في البلاد... من اتّخاذ القرآن العظيم والفرقان الكريم، تنزيل من ربّ العالمين لايمسّه إلاّ المطهّرون، مكسبًا لجمع الدّنيا وسبيلاً يشترون بآيات الله ثمنًا قليلاً...

Završetak (l. 10a):

آخره: والرّابعة كونهم سببًا للأكل بالدّين وابتذال القرآن العظيم... فنعوذ بالله تعالى من أفعالهم وأقوالهم وأوضاعهم.

2. L. 13b-16b

(رسالة في النّوافل في اللّيالي المخصوصة وفي سائر البدع)
(RISĀLA FĪ AN-NAWĀFIL FĪ AL-LAYĀLĪ AL-MAḪṢŪṢA WA FĪ SĀ'IR AL-BIDAʻ)

Rasprava o dobrovoljnim (*nafila*) namazima u određenim noćima i o drugim inovacijama u vjeri (*al-bidaʻ*), napisana jednim dijelom na turskom, a drugim dijelom na arapskom jeziku. Dobrača (v. *II, 1428/10*) navodi da je autor rasprave nepoznat, dok u našem primjerku na početku crvenim krupnim slovima stoji da je njen autor izvjesni Qāḍī-zāde. Nama dostupni izvori spominju više autora pod ovim nadimkom, ali ni jednom od njih ne pripisuju djelo pod ovim naslovom.

Početak (l. 13b):

أوّله: باسمه سبحانه، نسأله إحسانه، ربّ يسّر ولا تعسّر، اللّهمّ أرنا الحقّ حقًا وارزقنا اتّباعه، وأرنا الباطل باطلاً وارزقنا اجتنابه، بر كون اسعد اوقاتده وايمن ساعتده...

Završetak (l. 16b):

آخره: پس في الحقيقه خطا اتمش ايسم ايدندن الله تعالى راضي اولسون رجوع ايدرم، رحم الله امرأ هدى إلى عيبي فأدعو له في غيبي، والله أعلم بالصّواب وإليه المآب. حسبى الله ونعم الوكيل.

3. L. 18b-20a

(بيان فعل الخير إذا دخل مكّة من حجّ عن الغير)
(BAYĀN FI'L AL-ḪAYR IḎĀ DAḪALA MAKKA MAN ḤAĞĞA 'AN AL-ĠAYR)

Rasprava o valjanosti hadždža obavljenog za drugu osobu, ukoliko osoba koja ga obavlja, na za to određenom mjestu (*mīqātu*), ne obuče ihrame i ne zanijeti da hadždž obavlja za nju. Napisao na arapskom jeziku 'Alī b. Sulṭān Muḥammad al-Harawī al-Qārī al-Ḥanafī, Nūruddīn, umro 1014/1606. godine.

Ahlwardt III, 4059

Početak (l. 18b):

أوّله: الحمد للّه وكفى، وسلام على عباده الّذين اصطفى، أمّا بعد، فيقول المفتقر إلى مغفرة الغنيّ الباري، علي بن سلطان محمّد القاري: إنّه وقعت مسئلة اضطرب فيها فقهاء العصر...في الحاجّ عن الغير إذا تجاوز عن الميقات بغير إحرام للحجّ...

Završetak (l. 20a):

آخره. **سؤال:** ما قولكم رضى اللّه عنكم في رجل حاجّ عن الغير ذهب إلى مكّة من البحر فدخلها بغير إحرام فهل يجوز أن يحرم عن المحجوج عنه من مكّة أو لا بدّ أن يخرج إلى الميقات فيحرم منه...؟ **جواب:**يحرم من الميقات المعيّن لمثله واللّه سبحانه أعلم.

4. L. 20b-25a

الحظّ الأوفر في الحجّ الأكبر
AL-ḤAZẒ AL-AWFAR FĪ AL-ḤAĞĞ AL-AKBAR

Naslov na početku djela هذه الرّسالة المسمّى بالحظّ الأوفر في الحجّ الأكبر لعلي القاري

Rasprava o posebnim vrijednostima tzv."Velikog hadždža" (*al-ḥağğ al-akbar*) kada se desi da glavni obred hadždža, boravak na Arefatu 9. zul-hidždžeta (W*uqūf bi 'Arafa*), bude u petak. Napisao na arapskom jeziku 'Alī b. Sulṭān Muḥammad al-Harawī al-Qārī al-Ḥanafī, Nūruddīn, umro 1014/1606. godine. Kako se na kraju kaže, autor je djelo napisao u Mekki, u haremu naspram Kabe, 1007/1599. godine.

Kaḥḥāla VII, 100-101; Ahlwardt III, 4056; az-Ẓāhiriyya I, 282-283; Ḥ. Ḫ. I, 671; ar-Riyāḍ, str. 93; az-Ziriklī V, 166; A. M. I, 752; Brockelmann S II, 539

Početak (l. 20b):

أوّله: الحمد للّه العليّ الكبير...أمّا بعد، فيقول راجي كرم ربّه الباري علي بن سلطان محمّد القاري: قد سألني بعض الإخوان ممّن هو عين الأعيان بيان ما اشتهر على ألسنة نوع الإنسان من

إطلاق الحجّ الأكبر على خصوص الحجّ المقيد بالزّمان المعتبر وهو وقوع الوقوف في يوم الجمعة الأزهر وما يتعلّق به من الأخبار النّقلية والآثار العقليّة، فها أنا أذكر هنا ما سنح لي بالباب وحضر في المقال وأسمّيه الحظّ الأوفر في الحجّ الأكبر...

Završetak (l. 25a):

آخره: ومع هذا أعتقد أنّه صلّى اللّه عليه وسلّم، بحسب الرّوح المكرّم، لا يخلو عن حضور هذا المجمع المعظّم لا سيّما في هذا اليوم المفخم كما يدلّ عليه ما في صحيح مسلم عنه أنّه رأى موسى ويونس عليهما السّلام فيما بين الحرمين الشّريفين ملبّيين متضرّعين إلى المولى، فلا رأيت أنّه بهذا المصنّف في زمان ولايته أولى. اللّهمّ صلّ على محمّد صلوةً تكون لك رضاءً وبحقّه أداءً واجزه عنّا ببركته أفضل ما جزيت نبيًّا عن أمّته...

Djelo se završava kolofonom (v. l. 25a) sa bilješkom u kojoj prepisivač, al-Ḥāğğ 'Abdullāh b. al-Ḥāğğ Muḥammad kaže da je ovaj primjerak prepisao u gradu Silistri na Dunavu (u Bugarskoj) 1157/1744. godine, iz primjerka koji je iz autografa prepisan 1090/1679. godine.

فرغ مؤلّفه بمكّة المكرّمه قبالة الكعبة المعظّمة عام سبع بعد ألف من الهجرة النّبويّة على صاحبها التّحيّة ...وفرغ ناقله سنة تسعين وألف من نسخة الأوّل الّذي كتب من نسخة المصنّف وأنا الفقير الحاجّ عبد اللّه بن الحاجّ محمّد كتبت من النّسخة الّتي كتبت من نسخة المصنّف اللّه أعلم بحقيقة الحال في مدينة السلستره نهر طونه سنة ١١٥٧

5. L. 25b-27a

إيقاظ النّائمين
ĪQĀẒ AN-NĀ'IMĪN

Naslov na početku crvenim slovima هذه رسالة إيقاظ النّائمين لمحمّد أفندي البركوي

Rasprava o obavljanja raznih pobožnih djela za drugog, kao što je učenje Kur'ana i sl. i uzimanju nagrade za to. Napisao na arapskom jeziku Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgiwī ar-Rūmī, Taqiyyuddīn, rođen 929/1523., umro 981/1573. godine. Raspravu je, kako na kraju kaže, autor napisao u drugoj dekadi mjeseca ševvala 972/1565. godine.

Kaḥḥāla IX, 123-124; Ahlwardt VII, 8842; az-Ẓāhiriyya I, 89-90; Ḥ. Ḫ. I, 214; A. M. II, 252; Şeşen, 489, str. 280; al-Ğibūrī I, 1123, str. 387; Dobrača I, 575/3, str. 361 i II, 1214/17; Fajić III, 2153/4; Hasandedić, 744/2; Brockelmann G II, 441; Köprülü II, 1595/4

Početak (l. 25b):

أوّله: الحمد للّه ربّ العالمين، والصّلوة والسّلام على محمّد وآله أجمعين، أمّا بعد، فهذه رسالة معمولة لإيقاظ النّائمين وإفهام القاصرين ما ادّعيناه وأظهرناه حيث كان بالنّاس فتنة

بسبب الذّهول والغفلة وهو أنّ الإقدام والشّروع لعبادة بدنيّة محضة ليست بوسيلة مثل الصّلوة والصّوم وقراءة القرآن...بنيّة أخذ المال وإعطاء ثوابها لمن يريد المعطي...لا يجوز في مذهب من المذاهب الإسلاميّة ولا في دين من الأديان السّماويّة...

Završetak (l. 27a):

آخره: قل لئن اجتمعت الإنس الجنّ على أن يأتوا بدليل على الجواز لا يأتون به ولو كان بعضهم لبعض ظهيراً. **الحمد لله الّذي هدانا لهذا وما كنّا لنهتدى لو لا أن هدانا الله**. قد وقع التّصنيف في أواسط شوّال لسنة إثنين وسبعين وتسعمائة.

6. L. 28b-29b

(نصيحة البركوي لعثمان أفندي)

(NAṢĪḤA AL-BIRGIWĪ LI ʻUṮMĀN EFENDĪ)

Birgivijin savjet izvjesnom Osman-efendiji koji je napisao jednu risalu, u kojoj je proglasio nevjernicima sve licemjere i one koji omalovažavaju vjeru, dozvoljavajući uvođenje pjesme i muzike u zikr, te izvođenje zikra naglas. Budući da je svijet odbio prihvatiti njegovo mišljenje i uz to ga proglasio nevjernikom, Osman-efendi se za savjet obratio Muḥammad b. Pīr ʻAlī al-Birgiwiji, rođenom u Balikesiru 929/1523., umro 981/1573. godine koji mu je, kao odgovor, poslao ovaj savjet.

Napomena: U nama dostupnoj literaturi u popisu Birgivijinih djela nigdje nismo mogli pronaći ovo njegovo djelo. Zato smo sve navedene podatke uzeli iz sljedeće bilješke na arapskom jeziku koju je prepisivač dao na početku djela:

يريد بالأخ عثمان أفندي وهو رجل قد اختار الأقوال القويّة على زعمه وغلط المسلمين صنّف رسالةً أكفر فيها المرائى مطلقًا والمستخفّ بالدّين مطلقًا وأكفر مستحلّ التّغنّي واللّحن فى الأذكار وغيرها وحرّم الجهر بالذكر وجعل رسالته مشتملة على بيان الرّياء والإستخفاف فى الدّين والجهر بالذكر والتّغنّي واللّحن فقال فيها ما قال ثمّ أراد أن يقاس النّاس كلّهم إلى أثره فنال به منهم ما نال حتّى أكفره المسلمون فاضطرّ وأرسل رسالته إلى العزيز المرحوم يعنى محمّد الباليكسري ثمّ البركوي في رسالته هذه العجالة أرشده إلى الطّريق السّديد فيما اعتقد غير الحقّ.

Početak (l. 28b):

أوّله: الحمد لله ربّ العالمين، والصّلوة والسّلام على سيّدنا محمّد وآله أجمعين. وبعد، فقد طالعت أيّها الأخ رسالتك هذه زاد الله اهتمامك بأمر الدّين وإحياء السّنّة وإنكار البدعة...ولكن لي نصيحة فاقبلها من أخ صادق وهى أنّ طالب الحقّ...لا بدّ له أن يبلغ رتبة الفتوى وهى أن يطالع على مأخذ الأحكام وعللها وتمييز الصّحيح والفاسد والقويّ والضّعيف...

Završetak (l. 29b):

آخره: وأمّا اكفار مستحلّ التّغنّي واللّحن فلا وجه له أصلاً، نعم إن قرن به رياءٌ أو سمعةٌ أو غرض جمع المال...فالحمد لله أوّلاً وآخراً وظاهراً وباطنًا.

7. L. 30a-34a

ردّ وإبطال فتوى أبي السّعود للفاضل محمّد البركوي

RADD WA IBṬĀL FATWĀ ABŪ AS-SUʻŪD
LI AL-FĀḌIL MUḤAMMAD AL-BIRGIWĪ

Rasprava na turskom jeziku u kojoj se dokazuje da po šerijatu nije dozvoljeno uvakufljavati pokretnu imovinu i novac. Njom se pobija suprotno rješenje (fetva) muftije Abū as-Suʻūda (umro 982/1574) koji smatra da je takav vakuf po šerijatskim propisima dozvoljen. Napisao Muḥammad b. Pīr ʻAlī al-Birgiwī ar-Rūmī, Taqiyyuddīn, rođen 929/1523., umro 981/1573. godine.

Početak (l. 30a):

أوّله: مرحوم ومبرور سلطان سليمان خان، عليه الرّحمة والرّضوان، حضرتلرينك خط شريفلري ايله تحرير بيوردقلري وصيت نامه ...

Završetak (l. 34a):

آخره: اتّفاق اولوب آيات قرآنيّه كريمه وأحاديث نبويّه شريفه واجماع فقهاء حنفيّه وغير حنفيّه ايله ثابت...ومسئله دينيّه بيان شافي وجواب لازم وواجبدر.

8. L. 34b-34b

رسالة في قول العوامّ بالتّركيّة صباحك خير اولسون

RISĀLA FĪ QAWL AL-ʻAWĀMM BI AT-TURKIYYA
"ṢABĀḤIN ḪAYR OLSUN"

Rasprava o valjanosti pozdrava na turskom jeziku صباحك خير اولسون. Prema bilješci prepisivača na kraju djela, napisao na arapskom jeziku Muḥammad b. Ḥamza al-Aydīnī Güzelḥiṣārī, umro 1010/1601. godine.

Kaḥḥāla IX, 271; Brockelmann G II, 437, str. 577

Početak (l. 34b):

أوّله: الحمد لله وسلام على عباده الّذين اصطفى، إعلم أنّ قول العوامّ بالتّركيّة **صباحك خير اولسون** زيادة على ما وردت به السّنّة السّنيّة من التّحيّة الإسلاميّة الهنيئة فهو عادة بشعة وبدعة شنيعة مندرج تحت: **من أحدث في أمرنا هذا ما ليس منه فهو ردّ**...

Završetak (l. 34b):

آخره: وقال القاضي وغيره في قوله تعالى: **وإذا جاؤك يحيّوك بما لم يحيّك به اللّه**، يقولون: السّلام عليك وأنعم اللّه صباحًا واللّه تعالى يقول: **وسلام على عباده الّذين اصطفى**. انتهى. واللّه تعالى أعلم وأحكم.

Sudeći po rukopisu, cijelu zbirku je prepisao al-Ḥāğğ 'Abdullāh b. al-Ḥāğğ Muḥammad u gradu Silistri na Dunavu (u Bugarskoj) između 1157/1744 i 1159/1746. godine (v. bilješke na listovima 10b, 25a i 29b).

Na listu 18a pečat ranijeg vlasnika i vakifa Muṣṭafe b. Muḥammada, zvanog Ḫulūṣī-efendī iz 1192/1778. godine sa natpisom:

وقف الشّيخ الحاجّ مصطفى بن محمّد عليهما رحمة الصّمد المدعوّ بين المشايخ بخلوصي أفندي غفر اللّه له ١١٩٢

Uvakufio Muhamed Šefket-ef. Kurt.

5663. R-5912

(كتاب في الصّلاة لمجهول)

(KITĀB FĪ AṢ-ṢALĀ LI MAĞHŪL)

Udžbenik o namazu na arapskom jeziku, nepotpun na početku, od nama nepoznatog autora.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوّله. أوّل الموجود: وقد جاء في خبر آخر عن رسول اللّه ، م أنّه قال في حجّة الوداع: صلّوا خمسكم وصوموا شهركم وحجّوا بيت ربّكم وأدّوا زكوة أموالكم...وروى عن النّبىّ ، م أنّه قال: الصّلوة عماد الدّين فمن أقامها فقد أقام الدّين ومن تركها فقد هدم الدّين...

Završetak (l. 38a):

آخره: **فصل** وأجمعوا أنّ الرّجل إذا طلع في ثوبه فرأى نجاسةً عليه أكثر من الدّرهم ولم يتعيّن وقت إصابتها فإنّه (لا) يعيد شيئا من الصّلوة ولو مسح بثلاثة أصابيع موضعًا(!)غير ممدود جاز والممدود أفضل. تمّ تمام بعون اللّه الملك الوهّاب.

L. 38; 21 x 14,5 (16 x 10); 15 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom, nevještom rukom sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i prljavštinom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Tekst uokviren crvenom linijom. Značajnije riječi nadvučene. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Na kraju djela (v. l. 38b) bilješka da ga je prepisao Ḥasan b. Ibrāhīm Tazkarağī-zāde 1164/1751. godine.

حرّره الفقير حسن بن إبراهيم تزكره جي زاده تاريخ سنة أربع وستّين ومائة وألف سنة ١١٦٤

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5664. R-8212

(كتاب في الصّلاة لمجهول)

(KITĀB FĪ AṢ-ṢALĀ LI MAĞHŪL)

Isto kao pod br. 5663.

Nepotpuno i na početku i na kraju.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوّله. أوّل الموجود: الصّلوات الخمس في ليلة المعراج على نبيّنا عليه السّلام بأوقاتها وكان الأنبيا ، من قبل يصلّون ما شاؤوا من الفرائض والنّوافل ولم يوقّت عليهم وقت معلوم...

Završetak ovdje (l. 34b):

ناقص في آخره، آخر الموجود: روى عن عبد اللّه بن مسعود أنّه قال: كنت مع رسول اللّه صلعم في ليلة الإثنين من نصف المحرّم قد كان مضى ثلث اللّيل رأيت سبعين نفرًا من الجنّ أتوا من وراء جبل قاف بحضرة النّبىّ...فإذا أسفر الصّبح صلّوا صلوة الصّبح مع النّبىّ م...ثمّ ذهبوا إلى مكانهم...

L. 34; 16 x 10,5 (12 x 7,5); 11 redaka. *Nasḫ*, pisan oštrim perom, nevještom rukom sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi oštećeni vlagom, crvotočinom i zubima glodara do 3 cm dubine. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Bez poveza.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i mastilu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

5665. R-5748

رسالة في بيان سجود السّهو

RISĀLA FĪ BAYĀN SUĞŪD AS-SAHW

Kratka risala o ispravljanju počinjenih propusta u namazu naknadnim obavljanjem dodatne sedžde (*sağda as-sahw*). Napisao na arapskom jeziku Aḥmad b. Sulaymān b. Kamāl-paša, Šamsuddīn ar-Rūmī, poznat pod nadimkom Ibn Kamāl-paša, umro 940/1533. godine.

Kaḥḥāla I, 238; Dobrača I, 116/7, str. 70 i II, 1316/26; Ḥ. Ḫ. I, 871

Početak (l. 1b):

أوله: اللّهمّ منك نستهدي، وإليك نستكين، وإيّاك نستعين، ونصلّي على رسولك سيّد المرسلين وعلى آله الطّيّبين الطّاهرين، وبعد، فهذه رسالة في سجود السّهو والأصل في هذا أنّ المتروك في الصّلوة ثلثة أنواع: فرض وسنّة وواجب...

Završetak (l. 14a):

آخره: والحمد لله على التّمام وللرّسول أفضل الصّلوة والسّلام. إعلم أنّ هذه المسائل مأخوذة من الوقاية وشرحها والكنز وشرحه ومجمع البحرين وشرحيه وعيون المذاهب والمختار والهداية ومنية المصلّي وقاضيخان والفتاوى الظّهيريّة والواقعات الحساميّة...فاغتنم بها فإنّك لا تجدها مجتمعةً في غير هذه الكرّاس.

L. 14; 22 x 14,2 (13 x 8,5); 15 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom i veoma vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Značajnije riječi nadvučene crnom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski.

Na kraju djela (v. l. 14a) bilješka da ga je za svoje potrebe prepisao izvjesni Ḥabīb-efendī. Nema podataka o mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, prepis je, najvjerovatnije, iz XIX stoljeća.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5666. R-7182

رسالة في حقّ الدّخان

RISĀLA FĪ ḤAQQ AD-DUḪĀN

Rasprava na arapskom jeziku o zabrani pušenja duhana sa vjerskog stanovišta. Prema Dobrači (v. *II, 850/6, str. 43*) napisao neki Āqdağlī (Bjelogorac) za koga on pretpostavlja da bi mogao biti iz naših krajeva. U nekim izvorima se spominje Muṣṭafā b. ʻAlī al-Amāsī al-Ḥanafī, poznatiji pod nadimkom Āqdāği, umro 1150/1737. godine (v. *Kaḥḥāla XII, 265 i A. M. II, 446*), ali se ne navodi ovo njegovo djelo.

Početak (l. 1b):

أوله: الحمد لله ربّ العالمين...وبعد، أرشدك الله وإيّانا، لمّا رأيت النّاس متساوية الأقدام في شرب الدّخان واستعماله ولم يشذ منهم إلاّ من عصمه الله تعالى ومع هذا رأيت الفاجرين العالمين بالسّنّة الّذين استعاذ منهم السّلف...يستعملونه ويحرّضون النّاس عليه...

Nepotpuno na kraju.

Završetak ovdje (l. 5b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: قلنا: هذا السّؤال إنّما هو من عدم معرفة معنى القياس وبين الثّابت بالنّصّ وعدم التّمييز بينهما، فإنّ القياس الحكم من الأصل إلى الفرع بعلّة متحدة لا تدرك بمجرّد اللّغة كإثبات حرمة الرّبوا في الذّرة قياسًا على الحنطة..وما نحن فيه ليس كذلك...

L. 5; 25 x 18.5 (17 x 8); 19 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom, krupnim slovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti, dohvaćeni vlagom i po rubovima izlizani. Listovi sa kustodama.

Bez poveza.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru i pismu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

5667. R-6014

ترجيح البيّنات

TARĞĪḤ AL-BAYYINĀT

Kratka rasprava o postupku šerijatskih sudova u slučaju oprečnih dokaza, od nama nepoznatog autora.

Početak (l. 1b):

أوله: الحمد لله ربّ العالمين، والصّلاة والسّلام على سيّدنا محمّد وآله وصحبه أجمعين. **بيّنات النّكاح:** بيّنة الزّوج على سكوت المرأة عند بلوغها أولى من بيّنة المرأة على ردّ النّكاح عند بلوغها، بيّنة المرأة أولى من بيّنة الزّوج في القدر المسمّى من المهر...

Završetak (l. 7b):

آخره: وبيّنة الهبة أولى من بيّنة العارية، وبيّنة الصّحّة أولى من بيّنة الموت...وبيّنة الكره أولى من بيّنة الطّوع وبيّنة البراءة أولى من بيّنة الإقرار.

L. 7; 20,5 x 14,5 (15 x 8); 13 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Papir debeo, hrapav, bijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti i po rubovima dohvaćeni vlagom. Izvori iz koja je autor uzimao rješenja nadvučeni linijom crne boje. Listovi sa kustodama.

Bez poveza.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru i pismu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5668. R-8221

كشف الخفيّات على النّاسك
KAŠF AL-ḪAFIYYĀT ʻALĀ AN-NĀSIK

Naslov na listu 1a هذه مناسك شروط الحجّ في حوز الشيخ عبد الرّحمن محمود المدني

Priručnik o hadžu na arapskom jeziku. Prema bilješci na listu 1a, napisao aš-Šayḫ ʻAbdurraḥmān Maḥmūd al-Madanī, čija nam je biografija nepoznata.

Početak (l. 1a):

أوله: الحمد لله ربّ العالمين...وبعد، فهذه مناسك مرغوبة وقواعد مطلوبة...وسمّيته كشف الخفيّات على النّاسك وهو حسبي ونعم النّصير. **كتاب الحجّ**: وهو فرض في الكتاب والسنّة. أمّا الكتاب فقوله سبحانه وتعالى: **ولله على النّاس حجّ البيت من استطاع إليه سبيلاً**..

Završetak (l. 12b):

آخره: **فصل في حدود الحرم** الحرم من طريق المدينة دون التّنعيم على ثلاثة أميال من مكّة...ومن طريق الطائف على عرفات من بطن نمرة على سبعة أميال أيضًا...هذا ذكر النّووي في شرح المهذّب والحمد لله ربّ العالمين وصلّى الله على سيّدنا محمّد وعلى آله صحبه وسلّم.

L. 12; 19 x 12 (16 x 10); 23 retka. *Nasḫ*, pisan tupim perom, nevještom rukom i sa puno grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani mastilom plave boje. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi sa kustodama.

Bez poveza.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i mastilu, prepis je najvjerovatnije, iz XIX stoljeća.

5669. R-8198

Zbirka (مجموع), *3*

L. 16; 21 x 14,5 (15 x 7,5); 19 redaka. *Taʻlīq*, pisan sitnim slovima u zbijenim redovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti i dogvaćeni vlagom usljed čega se na pojedinim mjestima mastilo toliko razlilo da je tekst teško čitljiv. Značajnije riječi nadvučene. Listovi sa kustodama.

Bez poveza.

1. L. 4b-4b

رسالة في قول العوامّ بالتّركيّة صباحك خير اولسون
RISĀLA FĪ QAWL AL-ʻAWĀMM BI AT-TURKIYYA "ṢABĀHIN ḪAYR OLSUN"

Isto kao br. 5662/8.

2. L. 7a-8b

(ملّت إبراهيم خصوصنده بر رساله)
(MILLET-I IBRĀHĪM ḪUṢŪṢINDA BIR RISĀLE)

Kratka risala na turskom jeziku o vjeri Božijeg poslanika Ibrahima i njegovom odnosu prema islamu. Napisao Yaḥyā b. ʻUmar, poznatiji pod nadimkom Minqārī-zāde ar-Rūmī, umro 1088/1677. godine.

Dobrača I, 743/1, str. 512

Početak (l. 7a):

أوله: الحمد لله على ملّة الإسلام ملّة محمّد عليه الصّلوة والسّلام، أمّا بعد، بو عبد فقير منقاري زاده أصلح الله سبحانه وتعالى معاده حالا بين الانام ملّة إبراهيم عليه السّلام خصوصنده دائر اولان سؤال جوابنده عزيز المنال...وبر رساله، بديعه تحرير ايدوب...

Završetak (l. 8b):

آخره: يا خود حالا ملّت محمّد اولوب اصلنده ملّت إبراهيم اولان ملّت اوزرينه صباحه داخل اولدم ديو قصد كركدر والله تعالى أعلم. ب، مقدار مقنعدر تفصيل مشبعدر مراد ايدن رساله مطوّلة مراجعت ايلسون والسّلام.

3. L. 8b-12a

إنقاذ الهالكين بالتّركيّة
INQĀḌ AL-HĀLIKĪN BI AT-TURKIYYA

Naslov na početku: ترجمة الرّساله المسمّاة بإنقاذ الهالكين لبركوي المرحوم

Rasprava o zabrani uzimanja nagrade za učenje Kur'ana sa prevodom na turski jezik (v. br. 5662/1).

Napomena:

Na listovima 14a-16b nalazi se fragment iz nekog djela na turskom jeziku u kome se govori o natprirodnim sposobnostima (*al-karāmāt*) dobrih ljudi (evlija). Mastilo je razliveno i tekst toliko oštećen da je čitljiv samo uvodni dio iz koga se vidi da je autor djela ‘Abdurraḥmān b. Muḥammad b. Ibrāhīm čija nam je biografija nepoznata. Iz bilješke se vidi da je rođen u Mekki, da je sljedbenik malikijske pravne škole, maturidijskog mezheba u akaidu i pripadnik nakšibendijskog reda, te da je bio muderris i vaiz u Haremi-šerifu u Mekki.

يقول أفقر عباد الله الرّحيم عبد الرّحمن بن محمّد بن إبراهيم المدرّس الواعظ بالحرم الشّريف المالكى مذهبًا الماتريدى معتقداً النّقشبندى طريقةً المولود بأمّ القرى...

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa ove zbirke. Sudeći po pismu i papiru, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

5670. R-6092

كتاب الوكالة

ḲITĀB AL-WAKĀLA

Naslov krupnim slovima na listu 1a هذا كتاب الوكالة مع أبوابها تماماً

Komentar na poglavlje الوكالة iz nekog opširnijeg fikhskog djela, od nama nepoznatog autora.

Početak (l. 1b):

أوّله: **كتاب الوكالة** لمّا فرغ من بيان أحكام الشّهادات بأنواعها وما يتبعها من الرّجوع عنها شرع في بيان أحكام الوكالة، قوله تعالى: **حسبنا الله ونعم الوكيل** وامّا لأنّ كلاً منهما يصلح سببًا لإكتساب الصّواب والصّيانة عن العقاب في المعاملات...

Završetak (l. 23b):

آخره: ثمّ انّ الموكّل وهب المال للّذي عليه الدّين والوكيل لا يعلم بذلك فقبض الوكيل المال فهلك في يده كان لدافع الدّين أن يأخذ به الموكّل ولا ضمان على الوكيل...وقبض الغائب كقبض المنوب عنه وكأنّه قبضه بنفسه بعد ما وهبه منه ولو كان كذلك لرجع عليه فكذا...**كتاب الدّعوى**.

L. 23; 28 x 18 (19 x 9,5); 27 redaka. *Ta'līq*, mjestimično vokalizovan, pisan oštrim perom u zbijenim redovima i vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Komentarisani tekst citiran riječima قوله pisanim crvenim mastilom. Po marginama ima dosta komentara i nešto interlinearnih bilješki u vezi sa tekstom pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, novijeg datuma.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i mastilu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVII stoljeća.

Na listu 1a veliki ovalni pečat sa natpisom da je rukopis uvakufio Yaḥyā Sa‘d Muṣṭafā b. Muṣṭafā b. Muṣṭafā.

وقف هذا الكتاب يحيى سعد مصطفى بن مصطفى بن مصطفى.

5671. R-5824

Zbirka (مجموع), 5

L. 94; 20 x 14 (15,5 x 7); 11 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i krupnim slovima. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Tekst uokviren crvenom linijom. Po jedna dodatna linija povučena po rubovima listova. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara i bilješki u vezi sa tekstom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, oštećen vlagom i zubima glodara, prepukao dužinom preklopa. Vanjska strana korica i preklopa presvučena ukrasnim ebro papirom.

1. L. 1b-39a

تعليم المتعلّم

TA‘LĪM AL-MUTA‘ALLIM

Isto kao br. 5621/2.

Na kraju djela (v. l. 39a) bilješka da je njegov prepis završio ‘Abdullāh, sin muderrisa iz Tešnja 1181/1767. godine.

حرّره الفقير إليه عزّ شأنه عبد الله بن مدرّس تشنه سنة إحدى وثمانين ومائة وألف.

2. L. 39b-73b

معدّل الصّلوة

MU‘ADDIL AṢ-ṢALĀ

Isto kao br. 5485/2.

Na kraju djela (v. l. 73) bilješka da je njegov prepis završen 1182/1768. godine.

تمّت تمام سنة ١١٨٢

Sudeći po rukopisu, prepisivač je isti kao i pod br. 1 u ovoj zbirci.

3. L. 74b-86a

كتاب الأربعين حديثًا
KITĀB AL-ARBA'IN ḤADĪṮAN

Naslov na početku هذا كتاب حديث الأربعين للإمام النّووي

Zbirka od četrdeset hadisa koje je sabrao Yaḥyā b. Šaraf an-Nawawī ad-Dimašqī aš-Šāfi'ī, Muḥyuddīn, rođen 631/1233., umro 677/1278. godine. Zbirka je poznata i pod nazivom الأربعون النّوويّة.

Kaḥḥāla XIII, 202; Ahlwardt II, 1476; Şeşen, 131, str. 109; Dobrača I, 439/2, str. 271; Ḥ. Ḫ I, 59; Sarkīs II, 1877; Brockelmann G I, 396/29 i S I, 682; Kenderova, 199, str. 314; Karatay, 3132-3138

Početak (l. 74b):

أوّله: الحمد لله ربّ العالمين، قيّوم السّموات والأرضين، مدبّر الخلائق أجمعين... أمّا بعد، فقد روينا عن علي بن أبي طالب وعبد الله بن مسعود ومعاذ بن جبل وأبي الدّرداء... أنّ رسول الله صلّى الله عليه وسلّم قال: من حفظ على أمّتي أربعين حديثًا من أمر دينها بعثه الله يوم القيامة في زمرة الفقهاء...

Završetak ovdje (l. 86a):

آخره: يا ابن آدم، إنّك لو أتيتني بقراب الأرض خطأً ثمّ لقيتني لا تشرك بي شيئًا لأتيتك بقرابها مغفرةً رواه البخاري رحمة الله عليه.

4. L. 86a-92a

(باب في فضائل الأضحيّة)
(BĀB FĪ FAḌĀ'IL AL-UḌḤIYYA)

Traktat o vrijednosti žrtve, od nama nepoznatog autora. Najvjerovatnije se radi o poglavlju o žrtvi (*bāb fī faḍā'il al-uḍḥiyya)* iz nekog opširnijeg fikhskog djela.

Početak ovdje (l. 86a):

أوّله: **الباب السّابع والأربعون** في فضائل الأضحيّة في ذبح إسماعيل. روى عن حسن البصري انّه قال: رأيت أبا عصمة في المنام فقلت: يا أبا عصمة ما فعل بك ربّك؟ قال: غفر الله لي...

Završetak ovdje (l. 92a):

آخره: فقال الله تعالى: أنظروا إلى عبدي كيف يمرّ السّكّين على حلق إسماعيل لأجل رضائي ...ثمّ قال إسماعيل: يا أبت حلّ رباط يدي ورجلي حتّى لا يراني الله أنفذ أمره مكرهًا بل ضع السّكّين عن حلقي. تمّت.

5. L. 93b-94b

(مخارج حروف)
(MAḪĀRIĞ-I ḤURŪF)

Isto kao br. 5658/8.

Nepotpuno na kraju.

Završetak ovdje (l. 94b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: **أونْ درتنجي** مَخْرَجْ لِسَانك طرفي ايله صنو داغين بَطْنِي أون أوستْ شِلْرِينِ طرفي در آنْدَنْ بِرْ حَرْفْ چيقر فا...

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5672. R-5758

Zbirka (مجموع), *25*

L. 167. Dimenzije listova i teksta, broj redaka i pisma različiti od jednog do drugog djela. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, bijele, tamnobijele i žućkaste boje, evropskog porijekla, različite starine i sa različitim vodenim znakovima. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom. Po marginama ima dosta bilješki u vezi sa tekstom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez kožni, oštećen vlagom i crvotočinom.

1. L. 1b-23b

ترجيح البيّنات
TARĞĪḤ AL-BAYYINĀT

Isto kao br. 5418/2.

Na kraju djela (v. l. 23b) bilješka da je njegov prepis završio Muftī-zāde Muḥammad Ṣādiq b. Muṣṭafā b. Muḥammad Ṣādiq 24. safera 1163/1750. godine.

قد وقع الفراغ من تحرير هذه النّسخة اللّطيفة على يد (ال) عبد الفقير إلى رحمة ربّه القدير مفتي زاده محمّد صادق بن مصطفى بن محمّد صادق في اليوم الرّابع والعشرين من صفر الخير سنة ثلث وستّين ومائة وألف.

Ispod bilješke otisnut lični pečat prepisivača.

Na listovima 24a-27a razne bilješke na turskom i arapskom jeziku, pretežno o fikhskim pitanjima i fetvama.

2. L. 28a-28b

رسالة طبقات المسائل لعلي چلبي

RISĀLA ṬABAQĀT AL-MASĀ'IL LI 'ALĪ ČALABĪ

Kratka rasprava o klasifikaciji fikhskih pitanja na tri vrste. Napisao 'Alī Čalabī b. Amrullāh er-Rūmī, poznatiji pod nadimkom Ibn al-Ḥinnālī, umro 979/1571. godine.

Ahlwardt IV, 4868

Početak (l. 28a):

أوّله: إعلم أنّ مسائل أصحابنا الحنفيّة على ثلاث طبقات: **الأولى مسائل الأصول** وتسمّى ظاهر الرّواية وهي مسائل مرويّة عن أصحاب المذهب وهم أبو حنيفة وأبو يوسف ومحمّد ويسمّون العلماء الثّلاثة...

Završetak (l. 28b):

آخره: وقد يتّفق لهم أن يخالفوا أصحاب المذهب لدلائل ظهرت لهم بعدهم الخ.

3. L. 30b-48a

السّياسة والأحكام

AS-SIYĀSA WA AL-AḤKĀM

Prevod na turski jezik rasprave o uređenju muslimanskog društva i države, poznate još i pod nazivom السّياسة الشّرعيّة. Raspravu je na arapskom jeziku napisao Muḥammad Dada b. Muṣṭafā b. Ḥabīb al-Arḍurūmī al-Ḥanafī, poznat pod još i pod nadimcima: Dada-efendī, Abū al-Makārim i Zaynuddīn (v. *Kaḥḥāla IX, 298-299; ar-Riyāḍ, str. 401; Ḥ. Ḫ. I, 873; A. M. II, 321; Ḍayl II, 454 i 707*), umro 1146/1733. godine. Raspravu je na turski jezik preveo as-Sayyid Muḥammad Sīrī (kod Dobrače Asīrī) koji je uz autorovo ime *Dada* dodao i nadimak *Ǧadd Minqārī-zade,* kojeg nama dostupni izvori ne spominju.

Dobrača II, 1899; Karatay t I, 1848, str. 690.

Početak (l. 30b):

أوّله: الحمد لله ربّ العالمين، والصّلوة والسّلام على سيّدنا محمّد وآله وصحبه أجمعين وبعد، جناب ربّ العالمين جلّت عظمته جمله مخلوقاتي خلق ايدوپ بينلرنده نظام وانتظام أوامر بالمعروف ونهي عن المنكر ايچون...بناء عليه علماء متأخّر يندن علم وفضل ايله اراسته...علم فقهده علاّمه مرحوم دده الشّهير بجدّ منقاري زاده ينجه كتب أصول وفروعدن انتخاب واستخراج ايلديكي مفتي به رسائل شرعيّه دن تأليف ايلديكي سياست شرعيّه نام رساله سي...لغت عربيّدن لسان تركيه به...سوق كلام ايتمكله بو فقير...السيّد محمّد سيري...**هدايه** شرحي عنايه ده ذكر اولنديكه سياست ايچون حكم شرعي واردر...معين الحكّام نام كتابده السّياسة شرعيّة مغلّظة...

Završetak (l. 48a):

آخره: ترك فسق ايده جكن يقينا...امر بالمعروف ايدر اكر ترك اتميه جكن بيورسه امر بالمعروف ترك اتمك ايله آثم اولماز.

Prepisao isti prepisivač kao pod br. 1 iz ove zbirke 1168/1755. godine (v. bilješku na kraju djela, na listu 48a).

4. L. 49b-60b

معروضات أبي السّعود في الفتاوى

MA'RŪḌĀT ABŪ AS-SU'ŪD FĪ AL-FATĀWĀ

Fetve šejhul-islama Abū as-Su'ūda (umro 982/1574) na turskom jeziku u vezi sa raznim pravnim problemima iz vremena sultana Sulejmana Zakonodavca (1520-1566), raspoređene po temama. Fetve su date u uobičajenoj formi: pitanje-odgovor (مسئلة-جواب).

Dobrača II, 1727/1; az-Ẓāhiriyya II, str. 184-185; Şeşen t, 18, str. 9; Rieu, 248; Karatay t, 1848, V; Viesbaden XIII/1, 345-347, str. 274-275; Brockelmann G II, 439;

Početak ovdje (l. 49b):

أوّله: **كتاب الصّلوة**: بعض مسلمانلر قريه لرنده اصلا مسجد اولميوب اهاليني جماعتله نماز قلماسه...

Završetak ovdje (l. 60b):

آخره: مسائل شتّى...رجل تصرّف الأرض الميريّة عشر سنين ثبت له حق القرا(الكراء) ولا يؤخذ من يده.

5. L. 64b-71b

(خواصّ القصيدة الدّمياطيّة)
(ḪAWĀṢ AL-QAṢĪDA AD-DIMYĀṬIYYA)

Tumačenje na arapskom jeziku upotrebe kaside *ad-dimyāṭiyya* (v. Trako-Gazić, 42-43 str. 45) o lijepim Božijim imenima (*al-asmā' al-ḥusnā*) kao talismana, od nama nepoznatog autora. Na listu 64a stoji da je autor kaside *ad-dimyāṭiyya* 'Abdulqādir al-Gīlānī, što je pogrešno.

Ahlwardt III, 3755/f. 43a, str. 374

Početak ovdje (l. 64b):

أوّله: بدأت ببسم الله والحمد أوّلا   على نعم لم تحص فيما تنزّلا

...خاصيّة هذه الأبيات أنّه من صلّى ركعتين بفاتحة الكتاب والم (الف-لام-ميم) والثّانية بالفاتحة وسورة الملك، ثمّ يسلّم ويقول: الله لطيف شكور قديم أزليّ حيّ قيّوم...يقضي له ما يشاء...

Završetak ovdje (l. 71b):

آخره: فقابل إلهي بالرّضى منك والغنى   صروف زمان مكثرا مقلّلا.

Prepisao isti prepisivač kao i pod br. 1 u ovoj zbirci u prvoj dekadi mjeseca džumadel-ula 1161/1748. godine (v. bilješku na kraju djela na, listu 71b).

6. L. 75a-78a

قانون نامهء اراضي
QĀNŪN NĀME-I ARĀḌĪ

Carski zakon (kanon) na turskom jeziku o zemljišnom posjedu.

Zürich I, 470, str. 283

Početak (l. 75a):

أوّله: متوفانك محلول اولانه يري طپوسز انجق اوغلنه...

Završetak (l. 78a):

آخره: صاحب ارض...متصرّف بياننده ايكن بركمينه(!) اوّل تاركنك اوزرنده بناء احداث ايدوپ بايسه متصرّفي كلدكده اوّل بناء رفع ايتدورر قانون جديد عثمانلي.

7. L. 79b-80b

رسالة في قراءة آية الكرسيّ أدبار الصّلوات المكتوبة
RISĀLA FĪ QIRĀ'A ĀYA AL-KURSĪ ADBĀR AṢ-ṢALAWĀT AL-MAKTŪBA

Kratka risala o važnosti učenja 255. ajeta iz kur'anskog poglavlja *al-Baqara* (*āya al-kursī*) poslije propisanih (farz) namaza. Napisao na arapskom jeziku Muḥammad b. Ḥamza, umro 1116/1704. godine.

Dobrača I, 603/5, str. 396; Brockelmann G II, 437/17; Fajić III, 2171/4

Početak ovdje (l. 79b):

أوّله: الحمد لله ربّ العالمين...وبعد، إعلم أنّ قراءة آية الكرسيّ ادبار الصّلوات المكتوبة ليست بفريضة ولا واجبة ولا سنّة...ولكن وردت في فضلها أحاديث أوردها الحافظ السّيوطي في الدّرّ المنثور في التّفسير المأثور ...

Završetak (l. 80b):

آخره: فإنّ دليل المجتهد إنّما هو الكتاب والسنّة والإجماع والقياس الصّحيح، ودليل المقلّد إنّما هو قول من قلّده من أئمّة الدّين رضوان الله عليهم أجمعين...والله سبحانه أعلم وأحكم وهو يحكم بين عباده فيما كانوا فيه يختلفون...

8. L. 80b-81b

(رسالة في ردّ التّصلية والتّرضية في حال الجمعة)
(RISĀLA FĪ RADD AT-TAṢLIYA WA AT-TARḌIYA FĪ ḤĀL AL-ĞUMU'A)

Kratka rasprava o izgovaranju naglas riječi صلّى الله عليه وسلّم pri spomenu imena poslanika Muhammeda, riječi رضي الله عنه pri spomenu nekog od njegovih drugova (ashaba) i riječi آمين pri hatibovu držanju propovijedi petkom, u džamiji za vrijeme džume namaza, od nama nepoznatog autora.

Početak (l. 80b):

أوّله: الحمد لله الّذي أمرنا بالتّصلية على رسوله الكريم صلّى الله عليه وسلّم، فاعلم أنّ المجاهرة بالتّصلية والتّرضية والدّعاء والتّأمين من يدّعي ويزعم أنّ المؤذّنين حال الخطبة وسكناتها بدعة...

Završetak (l. 81b):

آخره: وأمّا من يقول أنّه جائز بل شعائر الإسلام فلا مرية أنّه دخل فيما دخل وخرج من ربقة الإسلام فإنّ الإستهانة والإستحلال بالمعصية كفر على ما صرّح به كتب العقائد...وكذا قال سيّدنا عليه السّلام...إيّاك ومحقّرات الذّنوب فإنّ لها من الله طالبًا. رواه في مشكاة المصابيح.

Na listovima 82-86 razne bilješke.

9. L. 86b-87b

ترجيح البيّنات
TARĞĪḤ AL-BAYYINĀT

Isto kao br. 5667.

Završetak ovdje (l. 87b):

آخره: بيّنة مدّعي الغلط في القسمة أولى من بيّنة صاحبه إذا أعدل شاهد واحد وجرحه آخر بجرح أولى عندهما خلافًا لمحمّد إذا ادّعى أحد الخارجين ملكيّة كلّ الدّار الّتي في يد الثّالث والآخر ملكيّة النّصف...تمّ الكتاب بعون اللّه الملك الوهّاب وإليه المرجع والمآب.

10. L. 87b-88a

ترجيح البيّنات
TARĞĪḤ AL-BAYYINĀT

Kratka rasprava o postupku šerijatskih sudova u slučaju oprečnih dokaza, od nama nepoznatog autora.

Početak (l. 87b):

أوّله: بيّنة مدّعي الوقف بطنًا بعد بطن أولى، بيّنة الصّحّة أولى من بيّنة المرض، بيّنة التّمليك أولى من بيّنة العارية...بيّنة الحدوث أولى من بيّنة القدم، بيّنة الحرّيّة أولى من بيّنة العتق...

Završetak (l. 88a):

آخره: وفي كتاب القضاء: سئل عن شخص ادّعى على شخص بتركة أو قرض أو وديعة أو عارية أو بقبض مال على طريق الوكالة فأنكر ثمّ اعترف وادّعى الرّدّ هل يقبل قوله أجاب: إذا جحد في هذه الصّور ثمّ ادّعى الرّدّ لا يقبل...لأنّه بالجحود خرج من أن يكون أمينًا...تمّت ترجيح البيّنات بعون اللّه الملك الوهّاب.

11. L. 88a

ترجيح البيّنات
TARĞĪḤ AL-BAYYINĀT

Kratka rasprava o postupku šerijatskih sudova u slučaju oprečnih dokaza, od nama nepoznatog autora.

Početak (l. 88a):

أوّله: بيّنة القرض أولى من بيّنة المضاربة، والأمانة أولى من الشّراء، وبيّنة كون المتصرّف عاقلاً أولى من بيّنة كونه مخلوط العقل أو مجنونًا...

Završetak (l. 88a):

آخره: وبيّنة الطّلاق الرّجعي أولى من بيّنة البائن، وبيّنة على جرح الشّاهد أولى من بيّنة التّعديل، وبيّنة الطّالب على اليسار أولى من بيّنة المطلوب على الاعسار.

12. L. 88a-116b

قطعة من فتاوى علي أفندي
QIT'A MIN FATĀWĀ 'ALĪ-EFENDĪ

Naslov na početku crvenim slovima عن فتاوى علي أفندي

Fragment iz zbirke fetvi na turskom jeziku koju je sastavio 'Alī-efendī b. Muḥammad al-Čatalğawī, umro 1103/1691. godine. Zbirku je redigovao Maḥmūd-efendī b. Muḥammad Gelibolulu 1104/1692-93 godine. Postoje kraće i duže verzije ove zbirke, ovisno od prepisivača, odnosno priređivača djela.

Dobrača II, 1745; Zürich I, 450, str. 273; Şeşen, 334, str. 210, Köprülü III, 123-124, str. 61; Karatay t, 290; Kairo t, 69; O. M. II, 61; Flügel III, str. 246; Hasandedić, 231, str. 109

Početak (l. 88a):

أوّله: مسئله رجلك ديتي كمشدن يكرمي بشي ايكي درهم كلور اقچه دن نقدار در الجواب: يوز يكرمي بش بيك در...

Završetak (l. 116b):

آخره: ١٠ ٧ ٧ ٧ ٨ ٩ ١٠ ٨
٢ ١٠ ٩ ٨ ٨ ٨ ٨ ١٠
خمس ... مثل وسبعان، مثل و تسع، مثل، ثماني أتهاع ..... مثل وأربع

13. L. 116b-119b

(رسالة في الفرائض)
(RISĀLA FĪ AL-FARĀ'IḌ)

Naslov na početku crvenim krupnim slovima كتاب الفرائض المنهاج

Rasprava na arapskom jeziku o diobi nasljedstva. Dobrača (*v. II, 1480/4*) pretpostavlja da bi autor ove rasprave mogao biti naš autor Ḥasan b. Naṣūḥ, što je malo vjerovatno, jer se na početku rasprave u našem primjerku, kao autor navodi aš-Šayḫ ... Abū al-Faḍl, čija nam je biografija nepoznata. Moguće je da se ovdje radi o čuvenom muftiji iz Damaska, Muḥammad Ḫalīl b. ʻAlī b. Muḥammadu al-Murādīju (rođ. 1173/1760., umro 1206/1791. godine), koji je u izvorima poznat pod nadimkom Abū al-Faḍl (*v. Kaḥḥāla IX, 290; A. M. II, 349; az-Ziriklī VI, 352; Sarkīs II, str. 1723; Brockelmann G II, 294 i S II, 404*).

Početak ovdje (l. 116b):

أوّله: قال الشّيخ الإمام العامل الزّاهد الأعظم أبو الفضل نوّر اللّه ثراه: **مسئلة**: رجل مات وترك إبنًا والمال كلّه للإبن، **مسئلة**: رجل مات وترك إبنًا وأمًّا يقسم ماله ثلاثة أسهم سهم للإمّ وسهمان للإبن...

Završetak ovdje (l. 119b):

آخره: **مسئلة**: رجل مات وترك أربع زوجات وسبع بنات وخمس أخوات لأب وأمّ...أصلها من أربعة وعشرين ويصير مع الضّرب اربع عشرة الفًا وثمانين، للبنات الثّلثان...ثمّ اضرب به على عدد رؤس الأخوات وهى خمس فيصير عشرة. تمّ الكتاب بعون اللّه الملك الوهّاب.

14. L. 119b-120b

كتاب الفرائض

KITĀB AL-FARĀʼIḌ

Isto kao br. 5368/2.

15. L. 120b-122a

ملخّص الفرائض

MULAḪḪAṢ AL-FARĀʼIḌ

Kratka rasprava o diobi nasljedstva. Napisao, kako se u uvodu kaže, Ḥasan b. ʻUṯmān, čija nam je biografija nepoznata. Moguće je da je riječ o Ḥasanu b. ʻUṯmānu b. ʻAṭiyyi at-Tiğānīju, rođen 724/1324., umro 790/1388. godine, koga neki izvori (v. *Kaḥḥāla III, 244*) navode kao autora više fetvi i jednog djela iz oblasti nasljednog prava.

Početak (l. 120b):

أوّله: الحمد للّه (الّذي) يرث الأرض ومن عليها وهو خير الوارثين...وبعد، يقول العبد الضّعيف حسن بن عثمان...أردت أن أصنّف مختصرًا في علم الفرائض بعون اللّه الملك المنّان يستفيد كلّ قادر من دون التّعب والمشقّة والحجان بعد التماس فرقة من العلماء، والطّلاّب الخبرة وسمّيته ملخّص الفرائض ...

Završetak (l. 122a):

آخره: فصل في الغرقى والحرقى و الهدمى: إذا مات جماعة ولا يدرى أيّهم مات أولاً جعل كلّهم ماتوا معًا فمال كلّ واحد منهم لورثة الأحياء، ولا يرث بعض الأموات من بعض وهذا هو مختاري للفتوى...

16. L. 122a-123a

رسالة في ضبط أصول الفرائض

RISĀLA FĪ ḌABṬ UṢŪL AL-FARĀʼIḌ

Naslov u našem primjerku je كتاب أصول الفرائض

Kratka rasprava o osnovama islamskog nasljednog prava, od nama nepoznatog autora. U raspravi se navodi ukupno 15 osnova i to: 7 iz Kur'ana, 5 iz Poslanikove tradicije i 3 iz konsenzusa mišljenja islamskih učenjaka (*al-iğmāʻ*).

ar-Riyāḍ VI, str. 271

Početak (l. 122a):

أوّله: أصول الفرائض خمسة عشر أصلاً، سبعة منها في كتاب اللّه وخمسة منها في سنّة رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلّم وثلاثة منها بأجماع الأمّة...فأمّا التي في كتاب اللّه فأوّلها ميراث الأولاد وهو قوله تعالى: **يوصيكم اللّه في أولادكم للذكر مثل حظّ الأنثيين فإن كنّ نساءً فوق اثنتين فلهنّ ثلثا ما ترك وإن كانت واحدةً فلها النّصف**...

Završetak ovdje (l. 123a):

آخره: **فصل في بيان الكسور**: مثاله بالكسور أن يقال لك: كم نصف وثلث ونصف وربع؟ أمّا حسابه فإنّه نصف وثمن وبيانه أن يأخذ مخرج النّصف والثّلث وهو ستّة فيضرب به في مخرج النّصف والرّبع وهو أربعة وعشرون...ثمّ يأخذ نصف السّتّة وثلثها وهى خمسة فيضرب به في نصف الأربعة وربعها وهى ثلاثة يكون خمسة عشر...

17. L. 123a-124a

قطعة من كتاب الفرائض

QIṬʻA MIN KITĀB AL-FARĀʼIḌ

Fragment iz rasprava o diobi nasljedstva, poznate još i pod nazivima فرائض شهاب الدّين i جواهر الفرائض. (v. br. 5368/2).

Početak ovdje (l. 123a):

أوّل الموجود: فاعلم أنّ للتّثبيت أربع مسائل، **الأولى:** إن ترك فيها العليا من الفريق الأوّل والوسطى من الفريق الأوّل مع من يوازيها ففي المسئلة النّصف والسّدس، فأصل المسئلة من السّتّة نصفها ثلاثة للعليا من الفريق الأوّل وسدسها واحد للوسطى من الفريق الأوّل مع من يوازيها وما بقى اثنان فردّهما...

Završetak ovdje (l. 124a):

آخره: وسهام الوسطى من الفريق الأوّل مع من يوازيها واحد ورؤوسها اثنان ونسبة الواحد إلى الإثنين نسبة نصف الرّأس فيعطى بكل واحد منهما نصف المضروب والمضروب أربعة ونصفها إثنان، فلكلّ واحد منهما إثنان وسهام العصبات إثنان ورؤوسهم ثمانية ونسبة الإثنين إلى الثّمانية نسبة ربع الرّأي فيعطى لكلّ منهم ربع المضروب والمضروب أربعة وربعها واحد فلكلّ فرد منهم واحد واحد.

18. L. 124a-125a

جواهر الفرائض

ĞAWĀHIR AL-FARĀ'IḌ

Kratka rasprava o diobi nasljedstva na arapskom jeziku. Neki izvori (*v. ar-Riyāḍ VI, str. 262; Ahlwardt IV, 4755; Dobrača I, 572/5 i II, 1828/2*) navode da je autor rasprave nepoznat, a drugi je pripisuju Aḥmad b. Sulaymān b. Kamāl-paši, Šamsuddīn ar-Rūmīju, poznatijem pod nadimkom Ibn Kamāl-paša, umro 940/1533. godine (*v. Köprülü II, 76/12; al-Ğibūrī II, 2429, str. 10; Brockelmann G II, 450/43 i S II, 670/43; Zürich I, 125, str. 92*).

Početak (l. 124a):

أوّله: **كتاب جواهر الفرائض:** إعلم أنّه إذا مات الإنسان أوّل ما يبدأ من التّركة تكفينه وتجهيزه وما يحتاج إليه من ذلك ثمّ تقضي ديونه إن كان ثمّ تنفيذ وصاياه...

Završetak (l. 125a):

آخره: **مسئلة:** رجل مات وترك خمس بنات وأربع زوجات وسبع أخوات وجدّتين، فللبنات الثّلثان وللزّوجات الثّمن وللجدّتين السّدس والباقي للأخوات. أصل المسئلة من أربعة وعشرين ستّة عشر للبنات وأربعة للجدّتين وثلاثة للزّوجات والباقي للأخوات.

19. L. 125a

(كتاب الأربعين لمجهول)

(KITĀB AL-ARBA'IN LI MAĞHŪL)

Zbirka četrdeset hadisa od nama nepoznatog sakupljača.

Početak (l. 125a):

أوّله: قال النبيّ ع.م: من حفظ على أمّتي أربعين حديثاً بعثه الله يوم القيامة فقيهاً عالماً وحشره في زمرة الأولياء. وقال النّبيّ ع.م: إنّما الأعمال بالنّيات، المسلم من سلم المسلمون من لسانه ويده...

Završetak (l. 125a):

آخره: يدخل الجنّة من كان في قلبه مثقال ذرّة من الإيمان. اللّهمّ اختم لنا بالتّوبة والأمن والأمان والإيمان بحرمة النّبيّ عليه الصّلوة والسّلام والتّحيّة والإكرام، صدق رسول الله وصدق حبيب الله. تمّ.

20. L. 125a-126b

(رسالة في إسقاط الصّلوات)

(RISĀLA FĪ ISQĀṬ AṢ-ṢALAWĀT)

Rasprava na arapskom jeziku o naklanjavanju propuštenih namaza za umrlog ili davanju za njih otkupa (fidje), od nama nepoznatog autora. Moguće je da se ovdje radi o fragmentu iz nekog opširnijeg fikhskog djela.

Početak (l. 125a):

أوّله: ثمّ ينبغي لإخوان الميّت وأحبّائه أن يباشروا بإسقاط صلواته قبل دفنه كيلا يعذّب في قبره لأجلها. فاعلم أنّ إسقاط الصّلوات واجب إذا أوصى به المريض في مرض موته من ثلث ماله ومستحبّ إذا لم يوص...

Završetak (l. 126b):

آخره: فقد سمعت عن بعض يقول إنّ من دخل في إسقاط الصّلوة يلزم عليه أن يصلّى كذا ركعة للميّت حتّى يحلّ ما أخذه فهو زعم فاسد.

21. L. 126b-137b

ملجأ القضاة عند تعارض البيّنات

MALĞA' AL-QUḌĀT 'INDA TA'ĀRUḌ AL-BAYYINĀT

Naslov na početku هذه رسالة ملجأ القضاة - ترجيح البيّنات

Kratko djelo o postupku šerijatskih sudova u slučaju kontradiktornih dokaza. Napisao Ġānim b. Muḥammad al-Baġdādī, Abū Muḥammad, Ġiyāṯuddīn, umro 1030/1621. godine. Djelo je poznato i pod nazivom ترجيح البيّنات

Dobrača II, 923/3; Köprülü III, 62/1; Brockelmann G II, 375 i S II, 502; Ḥ. Ḫ. I, 398; az-Ẓāhiriyya II, str. 210-212; Kaḥḥāla VIII, 37-38; A. M. I, 812; Ahlwardt IV, 4838; al-Ǧibūrī I, 1883-1886, str. 555-556; Tirana 139, str. 108

Početak (l. 137b):

أوّله: سبحان من لا حجّة أقوى من كلامه، ومن لا معارض له في أحكامه، والصّلوة على من أيّد بالآيات العظام وعلى آله وأصحابه الخيرة الكرام. وبعد فيقول الفقير إلى الغنيّ غانم بن محمّد البغدادي هذه رسالة في تعارض البيّنات جمعتها لبعض إخواني من القضاة وسمّيتها ملجأ القضاة عند تعارض البيّنات...

Završetak (l. 139b):

آخره: وإن لم يجد لها رواية عن أصحابها واتّفق المتأخّرون على شيئ يعمل به، وإن اختلفوا يجتهد ويفتي بما هو صواب عنده والحمد للّه الّذي بنعمه والصّلوة على من بفضلّه وعلى آله وأصحابه.

22. L. 140a

رسالة طبقات المسائل لعلي چلبي
RISĀLA ṬABAQĀT AL-MASĀ'IL LI 'ALĪ ČALABĪ

Isto kao br. 5672/2.

Završetak ovdje (l. 140a):

آخره: واعلم أنّ من كتب مسائل الأصول كتاب الكافي للحاكم الشّهيد شرحه جماعة منهم شمس الأئمّة السّرخي...فالمراد بمبسوطاتهم هذا ما وجدناه في كتب قواعد الفقه.

23. L. 141a-142a

ترجيح البيّنات للواني
TARĞĪḤ AL-BAYYINĀT LI AL-WĀNĪ

Kratka rasprava o postupku šerijatskih sudova u slučaju oprečnih dokaza. Napisao na arapskom jeziku poznati kadija iz Medine, Muḥammad b. Muṣṭafā al-Wānī al-Wanqūlī, umro 1000/1591. godine.

Kaḥḥāla XII, 23; A. M. 260; Ḥ. Ḫ. I, 398; Dobrača II, 1456/2

Početak (l. 141a):

أوّله: الحمد للّه الّذي أظهر قواطع الحجج والبيّنات بحيث لا يجري بينهما التّعارض، وأحكم سواطع البراهين القاطعات بوجه لا يحوم حولها التّناقض...أمّا بعد، فإنّي بعد ما ابتليت بالقضاء ما ضاق لي القضاء بعناية الملك الأعلى...إلاّ في صورة تعارض البيّنات إذ لم يذكر في الكتب لترجيح أحدهما ضابطة كلّيّة ولم يوضع لقبول واحدة منهما قاعدة كلّيّة...فجمعت المسائل المتعلّقة في هذا الباب من الكتب المعتبرة...

Završetak (l. 142a):

آخره: وأقام كلّ واحد منهما بيّنة أنّه أعتقه وهو يملكه ثمّ مات ولا يعلم الشّهود له وارثًا غير المدّعي جعلنا الولاء بينهما وإن ادّعى أحدهما أوّلاً فقضى القاضي بالولاء له ثمّ أقام الآخر بعد ذلك بيّنة على دعواه فالقاضي لا يقضي ببيّنة الثّاني كذا في التّاتارخانيّة في كتاب الشّهادة في الفصل السّابع عشر. تمّت الرّسالة.

24. L. 143a

ترجيح البيّنات ليحيى أفندي
TARĞĪḤ AL-BAYYINĀT LI YAḤYĀ EFENDĪ

Kratka rasprava na arapskom jeziku o postupku šerijatskih sudova u slučaju oprečnih dokaza. Napisao na arapskom jeziku šejhul-islam Yaḥyā b. Zakariyyā b. Bayram al-Qusṭanṭīnī ar-Rūmī, poznatiji kao Yaḥyā-efendī, rođen 999/1591., umro 1053/1643. godine.

Kaḥḥāla XIII, 197; Dobrača II, 1740

Početak (l. 143a):

أوّله: بيّنة الوفاء أولى من بيّنة البات، وبيّنة الكره أولى من بيّنة الطّوع، وبيّنة البراءة أولى من بيّنة الإقرار، وبيّنة القرض أولى من بيّنة الأمانة...

Završetak (l. 143a):

آخره: وبيّنة القتل أولى من بيّنة الجرح، وبيّنة الإفاقة أولى من بيّنة الجنون، وبيّنة المضارب أولى من بيّنة القرض.

25. L. 143a-144b

ترجيح البيّنات لمجهول
TARĞĪḤ AL-BAYYINĀT LI MAĞHŪL

Kratka rasprava na turskom jeziku o postupku šerijatskih sudova u slučaju oprečnih dokaza, od nama nepoznatog autora.

Početak (l. 143a):

أوّله: مضاربه بيّنه سندن قرض بيّنه سي اوليدر...غصب بيّنه سندن اشترا بيّنه سي اوليدر...رهن بيّنه سندن بيع بينه سي اوليدر...هبه في المرض بيّنه سندن صحت بيّنه سي اوليدر...

Završetak (l. 144b):

آخره: **مسئله** زيد بر ناس ايكي ثمن مسئليله عمرو بيع وتسليم وقبض ثمن الدكدن صكرى بكره دخي بيع ايله صحيح اولوب ...

Na listovima 145 do 167 razne bilješke na arapskom i turskom jeziku.

Na prvom zaštitnom listu na strani *a* bilješka da je vlasnik rukopisa bio kadija Sālih Şidqī, sin kadije Maḥmūda iz Sarajeva.

صاحب ومالك صالح صدقي القاضي بن محمود القاضي عن سراى بوسنه عفى عنهما.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

b) Turski rukopisi
ب) المخطوطات التّركيّة

5673. R-4872

Zbirka (مجموع), 2

L. 220; 21,5 x 15 (14 x 8); 22 retka. *Nasta'līq*, pisan tupim perom u zbijenom redovima. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku tri zaštitna lista sa sadržajem zbirke po poglavljima. Papir debeo, glat, bijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Prva laga listova razasuta i odvojena od poveza. U prvom djelu (v. l. 1-181) tekst arapskog originala nadvučen crnom linijom, a u drugom djelu (v. l. 182-219) tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara i bilješki pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Povez kožni sa preklopom, dobro očuvan. Na koricama u obliku baklave lijepo urađene rozete složene iz šestougaonih elemenata sa zvijezdom šestokrakom u sredini.

1. L.1a-181b

ترجمة مختصر القدوري
TARĞAMA MUḪTAṢAR AL-QUDŪRĪ

Prijevod na turski jezik djela *Muḫtaṣar al-Qudūrī* o hanefijskom fikhu (v. br. 5317), od nama nepoznatog prevodioca. Djelo je na arapskom jeziku napisao Aḥmad b. Muḥammad b. Aḥmad b. Ğa'far b. Ḥamdān al-Baġdādī, al-Qudūrī, rođen 362/972., umro 428/1037. godine.

Kairo I t, str. 63;

Početak (l. 1a):

اوّله: **كتاب الطّهارة:** قال الله تع: **يا أيّها الّذين آمنوا** أى آنلر إيمان كتورديلر **إذا قمتم إلى الصّلوة** قچن نمازه دور سكز **فاغسلوا وجوهكم** يوزكزي يوز **وأيديكم** دخي اللروكزي **إلى المرافق** درسكلره وارنجه **وامسحوا** دخي باشكزي ايلن...

Završetak (l. 181b):

آخره: **ومن أوصى** بر كمسنه وصيت ايله **بثلث ماله** مالنيك ثلثى **ولا مال له** حال بوكه انك مالي اولمسه **ثمّ اكتسب مالاً** اندن صكره مال قزنسه **استحقّ الموصي** موصي مستحق اولور **ثلث ما يملكه** مالك اولد وغنك ثلثنه **عند الموت** موت وقتنده.

Na kraju djela (v. l. 181a) bilješka na arapskom jeziku da ga je prepisao Ibn Muḥammad 4. ševvala 1136/1724. godine.

قد تمّ هذه النّسخة الشّريفة عن يد العبد الضّعيف...إبن محمّد.وقد وقع التّحرير والإتمام في اليوم الرّابع من شوّال المكرّم لسنة ستّ وثلاثين ومائة وألف.

2. L. 182a-219b

ملجأ القضاة عند تعارض البيّنات
MALĞA' AL-QUḌĀT 'INDA TA'ĀRUḌ AL-BAYYINĀT

Isto kao br. 5672/21.

Prepisao isti prepisivač 22. zul-hidždžeta 1136/1724. godine.

Na drugom zaštitnom listu na strani a pečat ranijeg vlasnika sa natpisom *Garčević Muhamed Fahri - Banja Luka.*

5674. R-7398

Zbirka (مجموع), *2*

L. 14; 20,5 x 15 (14 x 7); 15 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Bez poveza.

1. L. 1b-13b

(أربع وخمسون فريضة ترجمه سي)
(ARBA' WA ḤAMSŪN FARĪḌA TARĞAMASI)

Prijevod na turski jezik risale o pedeset i četiri islamske dužnosti (farza) koju je na arapskom jeziku sabrao Ḥasan b. Abū al-Ḥasan Yasār al-Baṣrī, umro 110/728. godine.

Dobrača II, 899/1

Početak ovdje (l. 1b):

أوّله: **باب** فيما يفرض على المكلّف، بو باب مكلّف اوزرنه يعني عاقل وبالغ اوزرنه فرض اولان شيك بياننده در يحكي عن الحسن البصري رحمة الله تعالى عليه حسن بصريدن حكايت اولنور كه الله تعالى انك اوزرنه رحمت ايلسون قال: **مامن يوم وليلة تمرّ على المؤمن إلاّ وجب**

عليه أربع وخمسون فريضة حسن بصري ديدي بر كونه وبر كيجه يوقدر كه مؤمن اوزرنه كچر الاّ بو قدر وار كه اول مؤمن اوزرنه اللّي دورت فريضه واجب اولور...

Završetak (l. 13b):

آخره: **والرّابع وخمسون** اللّي دردنجي **أن لا يحلف على الكذب** يلان يرع اند ايچمكدر لقوله تعالى **يحلفون على الكذب وهم يعلمون** الله تعالينك بو قول شريفي كي انلر كذب اوزرنه يمين ايله لر حال بو كه انلر يلان اولدوغن بلولر.

2. L. 1a-14b

فتاوى كمال پاشا زاده
FATĀWĀ-I KAMĀL-PĀŠĀ-ZĀDE

Na početku bilješka crvenim slovima:

مفتي الزمان اعلم جهان كمال پاشا زاده قدّس سرّه...فتوى صورتلري در ذكر اولنور

Izvod iz zbirke fetvi koje napisao Aḥmad b. Sulaymān b. Kamāl-paša, Šamsuddīn ar-Rūmī, poznat pod nadimkom Ibn Kamāl-paša, umro 940/1533. godine. Fetve su date na marginama u formi مسئله – جواب

Dobrača II, 1725/2; Karatay t II, 2991/VII

Početak ovdje (l. 1b):

أوّله: الحمد لله ربّ العالمين والصّلوة والسّلام على سيّدنا محمّد وآله وصحبه أجمعين، وبعد، طهارة متعلّق اولان مسائل بياننده در **مسئله** بركمسه طهاره اتمك...

Završetak (l. 14b):

آخره: **مسئله** بركمسنه آبدست الوركن دشي قناسه اما آغزى يادي زياده اولسه آبدستي فاسد اولور مي **الجواب** اتمز.

Na listu 14b bilješka da je prepis završen početkom mjeseca džumadel-ahira 1175/1761. godine.

تمّت حروف المفردات سنه ١١٧٥ جماذي الآخريك ابتداسنده كتب المشدر.

Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

5675. R-4913

عبادات بدنيّه
'IBĀDĀT-I BADANIYYA

Priručnik o islamskom vjerovanju i obredoslovlju, na turskom jezik, od nama nepoznatog autora. Djelo je podijeljeno na 63 poglavlja (*bāb*). U predgovoru autor kaže da ga je napisao prema sličnim djelima na arapskom jeziku, u prvom redu po uzoru na djelo *al-Fiqh al-akbar* (v. br. 5287/3) od Abū Ḥanīfe. Pisac je djelo završio 1015/1606. godine.

Dobrača II, 1547-1554; Boškov I, 49; Karatay t, 255-258; Wiesbaden XIII/3, 46, str. 36

Početak (l. 1b):

أوّله: الحمد لله ربّ العالمين بكلّ نعمائه وآلائه على الدّوام، والصّلوة والسّلام على خير خلقه محمّد سيّد الأنام...أمّا بعد، اى مؤمن قرنداش بلكل كه الله تعالينك نعمتلردن وعبادتدن اولو نعمتي بوقدر...مخلص قرنداشلرم ايچون بر مقدّمه دوزمكه مستجع مسائل اولوب عباداده نفعي چوق اوله...وبو كتابه عبادات بدنيّه دييو آدويردك...

Završetak (162):

آخره: حَرْفٌ مِنَ الْقُرْآنِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا يعني بر حرف قرآن عظيمكدن خيرليدر دنيادن ودنيا شيلرندن نكه وارسه.

L. 162; 21,5 x 15,5 (16 x 10,5); 15 redaka. Nas, mjestimično vokalizovan, pisan oštrim perom i vještom rukom. Na početku dva zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Po marginama ima nešto bilješki u vezi sa tekstom. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom, prepukao dužinom hrbata i preklopa. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima. Unutrašnja strana korica i preklopa presvučena ukrasnim ebro papirom.

Na kraju djela (v. l. 162a) bilješka da ga je njegov prepis završio 'Umar b. Ibrāhīm-āgā 4. džumadel-ula 1160/1747. godine.

قد وقع الفراغ من تسويد هذه النّسخة الشّريفة في جماذى الأولى في (ال) يوم الرّابع وأنا الفقير...عمر بن إبراهيم آغا...سنة ستّين ومائة وألف ١١٦٠

Iz kolekcije dr Muhameda Hadžijahića (poklon).

5676. R-5763

عبادات بدنيّه

'IBĀDĀT-I BADANIYYA

Isto kao br. 5675.

Završetak ovdje (l. 66a):

آخره: وطرق ضلالدن بعيد اولوب كتاب الله ودخي سنّة رسول اللّهله صلّى الله عليه وسلّم مقتضاى شرع اوزرته عمل اتمش اولورسن ودار فنادن بقايه سلامتله كيدرسن ان شاء الله تعالى.

L. 70; 21 x 15 (17 x 8,5); 29 redaka. *Nasta'līq*, pisan oštrim perom i vještom rukom. Na početku dat sadržaj djela po poglavljima. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi po rubovima dohvaćeni vlagom. Po marginama ima nešto bilješki u vezi sa tekstom. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Na listovima 67-70 razne bilješke iz fikha, na turskom jeziku.

Povez kartonski, sa naknadno dodanim kožnim hrbatom.

Na kraju djela (v. l. 66a) bilješka da ga je prepisao Ibrāhīm al-imām b. Ibrāhīm al-imām b. Muḥammad al-imām b. Ibrāhīm-efendī al-mudarris b. Muḥammad-efendī b. Nūḥ-efendī Turbī-zāde u džematu 'Atīq, 6. redžeba 1250/1834. godine.

كتبه الفقير الحقير إبراهيم الإمام بن إبراهيم الإمام بن محمّد الإمام بن إبراهيم أفندي المدرّس بن محمّد أفندي بن نوح أفندي تربي زاده بجماعت عتيق. قد وقع الفراغ من تسخه...في رجب الفرد في اليوم السّادس لسنة خمسين ومائتين وألف.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5677. R-5801

عبادات بدنيّه

'IBĀDĀT-I BADANIYYA

Isto kao br. 5675.

Nepotpuno na početku.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوّله. أوّل الموجود: ولا بأس واردر أنلري هر كشي بلمك لازمدر امدي ايله اولسه فرض دخي ايكي نوعدر انك بريسي فرض عين در وبريسي فرض كفايه در امدي بلكل فرض عين اولودركه اقامت اتمسي هر كشييه لازم اوله يعني بعض آني اقامت اتمكله بعضندن ساقط اولميه...

Završetak ovdje (v. l. 109b) isti kao pod br. 5676.

L. 109; 21 x 14 (15 x 7,5); 17 redaka. *Nasta'līq*, mjestimično vokalizovan, pisan oštrim perom i vještom rukom. Na početku nedostaje 20 listova. Mastilo crno slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom.

Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Tekst uokviren crvenom linijom. Po rubovima listova povučena još jedna linija crvene boje. Po marginama ima dosta komentara i bilješki u vezi sa tekstom pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom, odvojen od listova rukopisa. I vanjska i unutrašnja strana preklopa presvučena ukrasnim ebro papirom.

Na kraju djela (l. 109b) bilješka na arapskom jeziku da je djelo napisano 1015/1606. godine.

كتب وتمّ في سنة ألف وخمسة عشر من هجرة من هو أفضل الرّسل وخير البشر.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5678. R-7616

Zbirka (مجموع), *3*

L. 126; 21,5 x 15,5 (16,5 x 8,5); 19 redaka. *Ta'līq*, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, grub, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom. Po marginama ima dosta komentara i bilješki u vezi sa tekstom, pisanih rukom istog prepisivača. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni sa preklopom, oštećen vlagom i prepukao dužinom hrbata. Unutrašnja strana korica i preklopa presvučena ukrasnim ebro papirom.

1. L. 1b-112a

عبادات بدنيّه
'IBĀDĀT-I BADANIYYA

Naslov na početku هذا كتاب جواهر الفقه المسمّى بعبادات بدنيّة

Isto kao br. 5675.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 112a) u kome je data bilješka da je njegov prepis završio Muḥammad b. Muḥammad b. Ḥasan u srijedu, u drugoj dekadi mjeseca zul-hidždžeta 1135/1723. godine, iz primjerka koji je prepisan 1021/1612. godine.

قد وقع الفراغ من تحرير هذا الكتاب في أواسط شهر ذي الحجّة الشّريف في يوم چهار شنبه وقت ضحى عن يد محمّد بن محمّد بن حسن...سنة خمس وثلاثين ومائة وألف ١١٣٥...بو كتاب يازده(!) غمز زمانده ياقدوغمز نسختك تاريخي سنة ١٠٢١ احدى وعشرين وألف.

2. L. 112b-113b

رسالة آداب
RISĀLA ĀDĀB

Naslov na početku: هذا رسالة آداب

Kratka risala o lijepom ponašanju, neka vrsta bontona, na turskom jeziku, od nama nepoznatog autora.

Dobrača I, 116/5

Početak (l. 112b):

أوله: أول ابتدا بر سفرده يمك واچمكده بكرمي درلو ادب واردر دردي فرضدر ودردي سنّت واون ايكسي ادبدر...

Završetak (l. 13b):

آخره: وشيخ وعابد اولان مؤمنلره لازمدر كه بو يوز بكرمي درت ادبي تمام بلمك وازبرلمك بيوك هزدر ومريدلرينه او كرتمك كرك زيرا بواديلري بلمين يكيدوك...اركان راست دكلدر.

3. L. 114a-121b

(لغت عربي ـ تركي)
LUĠAT-I 'ARABĪ - TURKĪ

Naslov na početku: حلّ مشكلات لغت إنشا

Arapsko-turski rječnik od nama nepoznatog autora.

Popara-Fajić VII, 4721/2

Početak (l. 114a):

أوله: باب الف: إرشاد إمتثال إنتقال إرتحال إظهار
طغرو يول بكدش اولمق بريدن بريه وارمق كوچمك آشكاره ايلمك جمع

Završetak (v. l. 121b):

آخره: يوم السّبت يوم الفطر يوم الأضحى يوم الموت
جمع ايرتسي الو بيرام حجي بيرام الوم كون

Cijelu zbirku prepisao isti prepisivač kao pod br. 1 iz ove zbirke.

5679. R-4887

Zbirka (مجموع), *2*

L. 162; 21,5 x 13,5 (15 x 7,5); 21 redak. *Ta'līq*, pisan oštrim perom, nevještom rukom i sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom. Tekst uokviren crvenom linijom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Povez kožni, oštećen vlagom i crvotočinom.

1. L. 1b-136bi

عبادات بدنيّه

'IBĀDĀT-I BADANIYYA

Naslov na početku هذا كتاب عبادات بدنيّه

Isto kao br. 5675.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 136b) u kome je data bilješka da njegov prepis završio 'Umar b. Muṣṭafā Ilāhī Kuklī u mjesecu redžebu 1166/1753. godine.

قد وقع الفراغ عن يد أضعف العباد...عمر بن مصطفى إلهي كوكلي...حرّر في شهر رجب سنة ستّ وستّين ومائة وألف.

2. L. 140b-162a

كتاب شفاء المؤمنين

KITĀB ŠIFĀ' AL-MU'MINĪN

Naslov na početku crvenim krupnim slovima هذا كتاب شفاء المؤمنين

Katehizis na turskom jeziku o namazu, od nama nepoznatog autora.

Početak (l. 140b):

أوّله: الحمد لله ربّ العالمين، والصّلوة والسّلام على رسوله محمّد سيّد الأنبياء والمرسلين...أمّا بوندن صكرى بلكل كه بو كتاب نمازك شرطلريني وآنلرك فرضلريني وواجبلريني وسنّتلريني ومستحبلريني...ونمازي افساد ايدن ونمازده مكروه اولن نسنلري وسجده سهو بلدر...

Završetak (l. 162a):

آخره: وهر وقتك نمازين قلدقدن صكره اشبو مذكور اولن دعالري اوقيه: أعوذ بالله من الشّيطان الرّجيم بسم الله الرّحمن الرّحيم اندن بر ايت الكرسيّ اندن اوج كرّه إخلاص اندن قل أعوذ بربّ الفلق وقل أعوذ بربّ النّاس.

Sudeći po rukopisu, djelo pod br. 2 je prepisano rukom drugog, nama nepoznatog prepisivača.

5680. R-8211

Zbirka (مجموع), *3*

L. 94; 20 x 13,5 (15 x 8); 21 redak. *Nasta'līq*, pisan oštrim perom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, crvotočinom i zubima glodara. Na naslovnom listu tekst uokviren crvenom linijom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, oštećen vlagom, crvotočinom i zubima glodara. Vanjska i unutrašnja strana korica obložene ukrasnim ebro papirom.

1. L. 1b-50b

عبادات بدنيّه

'IBĀDĀT-I BADANIYYA

Naslov na početku هذا كتاب عبادات بدنيّه

Isto kao br. 5675.

Nepotpuno na kraju.

Završetak ovdje (l. 50b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: وباقي مسائل كه قرائته متعلّق اولان يفضل قرائتده ذكر اولنه إن شاء الله واكر قرائتده برابر ...

2. L. 51a-73b

(قطعة من كتاب في الفقه بالتّركيّة)

(QIṬ'A MIN KITĀB FĪ AL-FIQH BI AT-TURKIYYA)

Fragment iz nekog fikhskog djela na turskom jeziku.

Početak ovdje (l. 51a):

أوّل الموجود: **فعال في الكفين:** بو فعال اولدنك كفينين بلد ووركي. مسئله كفن...بر كفن سنّت وكفن كفتيه أمّا كفين سنّت اولدركه مالي چق...أمّا كفن كفايه اولدور مال آزل وله عيالي چق...

Završetak ovdje (l. 73b):

آخر الموجود: **فعال في الصّلوات (!) العيدين:** بو فعال ايكي بيرام نمازين بلدودر...مسئله: كچي بيرامده نمازدن صنكره...

3. L. 74b-93b

تحفهء شاهدي
TUḤFA-I ŠĀHIDĪ

Popularni perzijsko-turski rječnik u mesnevi-stihovima, namijenjen početnicima. Napisao derviš mevlevijskog reda Ibrāhīm Šāhidī b. Hudā'ī-dede Muġlāwī, rođen 885/1470. godine u selu Muġlā u provinciji Menteše u Anadoliji, umro 957/1550. godine. Djelo je napisano 920/1514. ili 921/1515. godine.

Trako, 110; Zürich I, 413-416, str. 247-249; Boškov, 103-106; TÜYATOK 07/V, 1633-1635; Flügel I, 135; Rieu, CPM II, 139; Pertch, VPH, 208; Fajić III, 2599/2; Karatay t, 2047; Popara-Fajić VII, 4646/1

Početak (l. 74b):

أوله: بنام خالق وحيّ وتوانا قديم وقادر وبينا ودانا

Završetak (l. 93b):

آخره: شاهدى يه هر كيم ايلرسه دعا ايده محشرده شفاعت مصطفى.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po pismu, papiru i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

5681. R-4864

كتاب شروط الصّلوة منظومة بالتّركي
KITĀB ŠURŪṬ AṢ-ṢALĀ MANẒŪMA BI AT-TURKĪ

Naslov na početku krupnim slovima هذا كتاب شروط الصّلوة لمولانا فناري

Kratak spjev o uslovima za valjanost namaza na turskom jeziku od nama nepoznatog sastavljača. Ovo je zapravo, kako se u uvodu kaže, u stihovima prevedena istoimena risala koju je na arapskom jeziku napisao

Muḥammad b. Ḥamza b. Muḥammad ar-Rūmī al-Fanārī, Šamsuddīn rođen 751/1350., umro 834/1431. godine (*v. Kaḥḥāla IX, 272 i az-Ẓāhiriyya I, 459*).

Dobrača II, 1555/2

Početak ovdje (l. 1b):

أوله: حمد لا يقدر سكا اى پادشاه انس وجان
كم وجودك بر توندندر بو كونيله مكان...

Završetak ovdje (l. 8b):

آخره: **باب سجود القرآن** ...أى خدا وندا كريم سبين سن كرم قيل قامويه بز ياز قلوقلوكز لطف ايله قويمه طامويه.

L. 8; 20,5 x 14,5 (11,5 x 6,5); 11 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i nevještom rukom sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir srednje debljine, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i razasuti. Tekst uokviren sa po dvije crvene linije. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Po marginama ima nešto bilješki u vezi sa tekstom. Listovi sa kustodama.

Bez poveza.

Na kraju djela (v. l. 8b) bilješka na arapskom jeziku da je njegov prepis završen u mjesecu muharremu 1106/1694. godine.

تمّت الكتاب بعون الله الملك الوهّاب في شهر محرّم الحرام سنة ١١٠٦

Nama podataka o prepisivaču, mjestu prepisa niti ranijim vlasnicima.

5682. R-6995

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي
FAWĀ'ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ'ID AL-LA'ĀLĪ

Priručnik o islamskom vjerovanju i obredoslovlju, s posebnim osvrtom na islamsku molitvu (namaz), poznat još i pod nazivima: *Kitāb al-Usṭuwānī, ar-Risāla al-Usṭuwāniyya* ili samo *al-Usṭuwānī*. Na turskom jeziku sastavio nepoznati učenik Muḥammad-efendi b. Aḥmad Usṭuwānī-ja (umro 1072/1661. godine), koji je djelo sredio po predavanjima svoga učitelja.

Dobrača II, 1560-1591; Zürich I, 429-432; Karatay TY I, 271; Bratislava, 407, str. 294; Hasandedić, 88; Boškov, 36-38; Rieu, 13-14; A. M. II, 289

Početak (l. 1b):

أوله: الحمد لله الذي جعل العلما، ورثة الأنبيا،، وجعلهم بين عباده المؤمنين من الخاشعين الذاكرين الأتقيا، حيث قال: **إنّما يخشى الله من عباده العلماء**...وبعد، بو عبد ضعيفه فضل ايدوب ربّ العالمين علما، ديندن وفضلا، دهردن...استادم استراني افندي حضور شريفنده أخذ وقبض وضبط ايتدوكم حكم مبين ...

Završetak ovdje (l. 93a):

آخره: **مسئلة** بركمسنه مرض حالنده قيامه قادر اولماز سه نمازي اوتوركن قلسون هم ركوع سجوده قادر اولماز سه باشيله ايما ايلسون بو **مسئلة** إبراهيم حلبي ده مسطوردر لكن هذا آخر الرسالة البديعة، نفعنا الله به والمسلمين آمين.

L. 95; 20 x 13,5 (15 x 9); 15 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom, nevještom rukom i sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom. Listovi 3, 14 i 88 originalnog prepisa zagubljeni i naknadno dopisani. Tekst uokviren crvenom linijom. Pojedini listovi po rubovima izlizani i nevješto lijepljeni i popravljani. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom paginacijom.

Povez kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen vlagom i crvotočinom. Preklop otkinut i zagubljen.

Na kraju djela (v. l. 93b) bilješka da je njegov prepis završen u zadnjoj dekadi mjeseca džumadel-ula 1082/1671. godine. Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

تمّت بعون الله الملك العلاّم...في أواخر جمادى الأولى سنة ١٠٨٢

Iz kolekcije Hivzije Hasandedića iz Mostara.

5683. R-8143

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي
FAWĀ'ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ'ID AL-LA'ĀLĪ

Naslov na početku هذا كتاب استراني

Isto kao br. 5682.

L. 81; 19 x 13,5 (13,5 x 9); 15 redaka. *Nash*, pisan nevještom rukom sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom. Tekst uokviren crvenom linijom. Značajnije riječi nadvučene. Po marginama ima nešto bilješki u vezi sa tekstom pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, oštećen vlagom i crvotočinom. Preklop otkinut i zagubljen.

Na kraju djela (v. l. 81b) bilješka da je prepis završen u mjesecu šabanu 1104/1693. godine.

تمّت بعون الله سنة بيك يوز درت في ماه شعبان المبارك.

Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

Iz kolekcije Sinana Hamzića iz Sarajeva.

5684. R-7381

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي
FAWĀ'ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ'ID AL-LA'ĀLĪ

Naslov na početku هذا كتاب استراني محمّد أفندي

Isto kao br. 5682.

L. 83; 22 x 14 (15 x 9); 15 redaka. *Nasḫ*, vokalizovan, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Na prvih petnaest listova tekst uokviren crvenom linijom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom. Vanjska strana korica i preklopa obložena ukrasnim ebro papirom.

Na kraju djela (v. l. 83a) bilješka da je prvu polovinu rukopisa prepisao Munlā Sulaymān al-Mamlaḥatī (iz Tuzle), a potom ga predao Dali 'Umar b. Puttānu koji ga je završio do kraja 1109/1697. godine, te da su obojica bili nastanjeni u Beogradu, u medresi Dār as-sa'āda.

قد بدأ بكتابة هذا الكتاب منلا سليمان المملحتي وكتبه إلى نصفه ثمّ سلّمه إلى دلي عمر ابن پتّان وهو أتمّه...وهما ساكنان في بلغراد دار الجهاد في المدرسة المعروفة بدار السّعادة ...سنة تسع ومائة وألف.

5685. R-6939

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي
FAWĀ'ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ'ID AL-LA'ĀLĪ

Isto kao br. 5682.

L. 151; 21 x 14 (14 x 8,5); 13 redaka. *Nasḫ*, vokalizovan, pisan tupim perom, krupnim slovima i vještom rukom. Na početku tri zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na naslovnoj strani lijepo urađen unvan u obliku kupole sa floralnim motivima, bogato ukrašen crvenom, plavom, zelenom i zlatnom bojom. Tekst uokviren debelom zlatnom linijom, ojačanom sa vanjske strane sa dvije, a sa unutrašnje jednom tankom linijom crne boje. Papir srednje debljine, glat, bijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni sa preklopom, oštećen i naknadno popravljan. Na koricama lijepo urađene rozete sa floralnim motivima, ukrašene zlatnom bojom.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 151a) u kome je data bilješka da je njegov prepis završen u mjesecu muharremu 1138/1725. godine.

تمّت الكتاب بعون الله الملك الوهّاب تحريراً في شهر محرّم الحرام سنة ١١٣٨

Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

Iz kolekcije Bedije Bičakčić iz Sarajeva.

5686. R-6524

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي

FAWĀ'ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ'ID AL-LA'ĀLĪ

Naslov na početku هذا كتاب اسطراني

Isto kao br. 5682.

L. 70; 19,5 x 13 (15 x 8,5); 17 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedini listovi popravljani i naknadno lijepljeni dužinom hrbata. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom. Vanjska strana korica i unutrašnja strana preklopa obložen ukrasnim papirom sa floralnim motivima.

Na kraju djela (v. l. 70a) bilješka da je njegovo prepisivanje završio Ḥasan b. Oruč iz Donje Tuzle iz Arslan-agine mahale, u mjesecu džumadel-ula 1139/1726. godine.

حرّره الحقير الفقير حسن بن اورج المحتاج إلى رحمة الله تعالى عن قصبه، مملحه، زير عن محلّه، ارسلان آغانن في شهر جمادى الأولى سنة تسع وثلثين ومائة وألف.

Iz kolekcije h. hfz. Šemsudina Kavazovića, imama iz Maoče kod Brčkog.

5687. R-8141

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي

FAWĀ'ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ'ID AL-LA'ĀLĪ

Naslov na početku هذا كتاب اسطراني

Isto kao br. 5682.

L. 238; 15,5 x 11 (15,5 x 8); 13 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom, nevještom rukom i sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, grub, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom, oštećen vlagom, crvotočinom i predugom izloženošću direktnom svjetlu ili blizini vatre, prepukao dužinom hrbata i nevješto popravljan. Unutrašnja strana korica obložena ukrasnim papirom.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 235a) u kome je data bilješka da je njegovo prepisivanje završio Ṣāliḥ Maḥmūd b. Muḥsin b. Ḥalabī 1143/1730. godine.

كتبه الحقير المحتاج إلى رحمة الله الملك المنّان صالح محمود بن محسن بن حلبي... السنة ١١٤٣

Na listovima 235b-238b razne dove na arapskom i turskom jeziku.

Iz kolekcije Teufika-ef. Đulana, imama iz Zenice.

5688. R-8144

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي

FAWĀ'ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ'ID AL-LA'ĀLĪ

Naslov na početku هذا كتاب استراني

Isto kao br. 5682.

L. 89; 20 x 13,5 (14,5 x 7,5); 15 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom i vještom rukom. Na prva tri lista tekst vokalizovan. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom. Tekst uokviren crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom. Unutrašnja strana preklopa obložena ukrasnim ebro papirom.

Na kraju djela (v. l. 89b) bilješka da je ovaj primjerak prepisao Salim b. Maḥmūd iz sela Sažići (kod Travnika), 1152/1739. godine.

كاتب هذه النّسخة المباركة سلم بن محمود ساكن قريه صازيك.

Iz Odbora IZ Travnik.

5689. R-7347

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي

FAWĀ'ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ'ID AL-LA'ĀLĪ

Naslov na listu 1a هذا كتاب رساله، اسطراني

Isto kao br. 5682.

L. 72; 19,5 x 12 (15,5 x 7,5); 17 redaka. *Nasḫ*, vokalizovan, pisan oštrim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom. Tekst uokviren crvenom linijom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Povez polukožni sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom. Vanjska strana korica i preklopa obložena ukrasnim ebro papirom.

Na kraju djela (v. l. 71b) bilješka da je njegov prepis završen 1152/1739. god. Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa. Na listu 71b bilješka da je vlasnik rukopisa Ibrāhīm-paša, a na listu 72a da je vlasnik rukopisa kožar Omer Avdić.

5690. R-8136

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي

FAWĀ'ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ'ID AL-LA'ĀLĪ

Naslov na početku هذا كتاب استراني محمّد أفندي

Isto kao br. 5682.

L. 127; 18,5 x 14 (13 x 8,5); 11 redaka. *Nasḫ*, vokalizovan, pisan oštrim perom i vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Na početku dva zaštitna lista sa sadržajem djela po poglavljima. Papir srednje debljine, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom, po rubovima izlizani, lijepljeni i nevješto popravljani. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Povez kožni sa preklopom, oštećen vlagom i izlizan usljed dugotrajne upotrebom. Unutrašnja strana preklopa presvučena ukrasnim papirom.

Na kraju djela (v. l. 127a) bilješka da je njegov prepis završio Darwīš b. Sulaymān b. Dāwūd u prvoj dekadi mjeseca šabana 1153/1740. godine.

سوّده الفقير الحقير...درويش بن سليمان بن داود غفر الله له...في أوائل شهر شعبان سنة ثلاث وخمسين ومائة وألف ١١٥٣

Iz kolekcije hfz. Asima-ef. Sirće.

5691. R-8150

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي

FAWĀ'ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ'ID AL-LA'ĀLĪ

Naslov na početku رساله، اسطراني

Isto kao br. 5682.

L. 65; 19 x 12 (13 x 7,5); 17 redaka. *Nasḫ*, djelimično vokalizovan, pisan oštrim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti, po lagama odvojeni od poveza i, do 5 cm dubine dužinom donjeg presjeka, izlizani. Na naslovnom listu tekst uokviren sa dvije linije crne boje. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom, odvojen od listova rukopisa, nevješto popravljan.

Na kraju djela (v. l. 62a) bilješka da je njegov prepis završen 1154/1741. godine.

Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

Iz kolekcije hfz. Halila-ef. Mehtića iz Zenice.

5692. R-6588

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي

FAWĀ'ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ'ID AL-LA'ĀLĪ

Naslov na početku هذا كتاب اسطراني محمّد أفندي

Isto kao br. 5682.

L. 90; 17 x 12 (12 x 7,5); 15 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom i nevještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst uokviren crvenom linijom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Povez kožni, oštećen vlagom i crvotočinom.

Na kraju djela (v. l. 90b) bilješka da je njegov prepis završen 1158/1745. godine.

Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

Iz Odbora IZ Stolac.

5693. R-8162

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي

FAWĀ'ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ'ID AL-LA'ĀLĪ

Isto kao br. 5682.

L. 115; 19,5 x 13,5 (13 x 8); 13 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom, nevještom rukom i sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom. Prva dva lista originalnog prepisa zagubljena i naknadno dopisana rukom drugog prepisivača. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, oštećen vlagom i crvotočinom, odvojen od listova rukopisa i naknadno popravljan dužinom hrbata.

Na kraju djela (v. l. 115a) bilješka da ga je prepisao Bakr-efendī 1164/1751. godine.

تمّت تمام بكر أفندي سنة ١١٦٤

Na listu 1a pečat ranijeg vlasnika sa natpisom *Atif Alihodža, trgovina mješovite robe te zemaljskih proizvoda, Vitez.*

Iz Odbora IZ Vitez.

5694. R-7730

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي

FAWĀ'ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ'ID AL-LA'ĀLĪ

Isto kao br. 5682.

L. 79; 22 x 15 (16 x 8,5); 15 redaka. *Nasḫ*, vokalizovan, pisan oštrim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi po rubovima i dužinom hrbata dohvaćeni vlagom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez otkinut i zagubljen.

Na kraju djela (v. l. 79a) bilješka da je njegov prepis završen u četvrtak 1166/1753. godine.

Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

Iz kolekcije Mustafe-ef. Brke iz Šipraga kod Kotor Varoši.

5695. R-6177

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي

FAWĀ'ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ'ID AL-LA'ĀLĪ

Naslov na listu 1a كتاب استواني

Isto kao br. 5682.

L. 116; 20 x 13 (15 x 8); 13 redaka. *Nasḫ*, vokalizovan, pisan tupim perom, krupnim slovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Na naslovnom listu tekst uokviren sa po dvije debele zlatne linije, ojačane sa vanjske strane sa po dvije, a sa unutrašnje strane jednom tankom linijom crne boje. Na ostalim listovima tekst uokviren crvenom linijom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom, prepukao dužinom hrbata i preklopa. Vanjska strana korica i preklopa obložena ukrasnim ebro papirom.

Na kraju djela (v. l. 116a) bilješka da je njegov prepis završen 1172/1758. godine.

قد وقع الفراغ من هذه النّسخة الشّريفة في يوم الجمعة سنة ١١٧٢

Nema podataka o prepisivaču, mjestu prepisa niti ranijim vlasnicima.

5696. R-5901

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي

FAWĀ’ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ’ID AL-LA’ĀLĪ

Isto kao br. 5682.

Nepotpuno na početku.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوّله. أوّل الموجود: اوچنجي ابدست الدوغي وقتده اعضاسني مقدر دردنجي الدوغي وقت قبليه فرشو اوتور مقدر بشنجي بر يوكسك مكانده دوروب ابدست المقدر...

L. 72; 22 x 14 (14,5 x 9); 15 redaka. *Nasḫ*, pisan oštrim perom i nevještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Tekst uokviren crvenom linijom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, dohvaćen vlagom i crvotočinom. Vanjska strana korica i preklopa obložena ukrasnim ebro papirom.

Na kraju djela (v. l. 72a) bilješka da je njegov prepis završio Ḥasan b. Muṣṭafā iz kasabe Užice 1172/1758. godine.

كاتب الحروف أفقر عباد حسن بن مصطفى عن قصبه، اوژيجه غفر الله له و لوالديه سنة ١١٧٢

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5697. R-5603

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي

FAWĀ’ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ’ID AL-LA’ĀLĪ

Naslov na listu 1a هذا كتاب استواني

Isto kao br. 5682.

L. 83; 19,5 x 14 (14,5 x 9); 15 redaka. *Nasta’līq*, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom.

Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Na većini listova tamne fleke kao znak oboljenja papira. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom. Vanjska strana korica i preklopa obložena ukrasnim ebro papirom.

Na kraju djela (v. l. 83a) bilješka da je njegov prepis završen 1173/1759. godine.

تمّت الكتاب بحمد الله وعونه (سنة) ألف ومائة وسبعين وثلث(!).

Ispod toga, istom rukom napisano ime vlasnika, a najvjerovatnije i prepisivača, Munlā-zāde Ḥasan Ḫawāǧā Āqḥiṣārī (Pruščak).

صاحب الكتاب منلا زاده حسن خواجه آقحصاري.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5698. R-7699

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي

FAWĀ’ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ’ID AL-LA’ĀLĪ

Isto kao br. 5682.

L. 108; 19,5 x 13,5 (15 x 8); 15 redaka. *Nasḫ*, vokalizovan, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku lijepo urađen unvan u obliku kupole sa floralnim motivima, bogato ukrašen crvenom, plavom i zlatnom bojom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Na prva dva lista tekst uokviren sa dvije debele zlatne linije, ojačane sa vanjske strane sa po dvije, a sa unutrašnje jednom tankom linijom crne boje. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom, prepukao dužinom hrbata i preklopa. Vanjska strana korica i preklopa obložena ukrasnim ebro papirom.

Na kraju djela (v. l. 107b) bilješka da je njegov prepis završio Crnko-zāde Munlā ‘Uṯmān iz tvrđave Bihać, 1173/1759. godine.

تمّت تمام سنة ١١٧٣ كاتب الحروف چرنقو زاده منلا عثمان عن قلعه، بهكوي رحمه الله.

Iz kolekcije hfz. Omera-ef. Džine iz Banje Luke.

5699. R-5112

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي
FAWĀ'ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ'ID AL-LA'ĀLĪ

Naslov na listu 1a هذا كتاب استواني

Isto kao br. 5682.

L. 40; 19 x 13,5 (15 x 9); 10 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom, krupnim slovima, nevještom rukom i sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Na većini listova tamne fleke kao znak oboljenja papira. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, oštećen vlagom i crvotočinom.

Na kraju djela (v. l. 39b) bilješka da je njegov prepis završio 'Umar b. Zanqār, imam, nastanjen u Puhovcu u mjesecu ševvalu 1181/1768. godine.

تمّت (على يد) عمر بن زنقار إمام ساكن پوحوچه في شوّال سنة ١١٨١

Iz biblioteke Fejzije medrese u Travniku.

5700. R-7228

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي
FAWĀ'ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ'ID AL-LA'ĀLĪ

Naslov na početku هذا كتاب اسطواني محمّد أفندي

Isto kao br. 5682.

L. 125; 20,5 x 14 (14 x 8,5); 13 redaka. *Nasḫ*, vokalizovan, pisan tupim perom, nevještom rukom i sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku lijepo urađen unvan sa floralnim motivima, ukrašen crvenom, plavom i zlatnom bojom. Papir srednje debljine, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Na naslovnom listu tekst uokviren sa dvije debele zlatne linije, ojačane sa vanjske strane sa po dvije, a sa unutrašnje jednom tankom linijom crne boje. Listovi 2-9 pogrešno uvezani na kraju. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, oštećen vlagom i crvotočinom, odvojen od listova rukopisa.

Na kraju djela (v. l. 115b) bilješka da je njegov prepis završan 6. rebiul-evvela 1189/1775. godine, te ime ranijeg vlasnika, a moguće i prepisivača, Muṣṭafa as-Sarāyī.

Na listu 1a bilješka da je rukopis 23. zul-hidždžeta 1196/1782. godine uvakufio al-Ḥāǧǧ Muṣṭafā b. al-Ḥāǧǧ Muḥammad Ṣūbāšī-zāde (Subašić).

5701. R-5914

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي
FAWĀ'ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ'ID AL-LA'ĀLĪ

Naslov na prvom zaštitnom listu na strani *a* اسطواني

Isto kao br. 5682.

L. 99; 21 x 14 (15,5 x 8); 15 redaka. *Nasḫ*, vokalizovan, pisan oštrim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst na naslovnom listu uokviren debelom zlatnom linijom, ojačanom sa vanjske strane sa dvije, a sa unutrašnje strane jednom tankom linijom crne boje. Na ostalim listovima tekst uokviren crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom, naknadno popravljan i lijepljen dužinom hrbata. Na kolricama lijepo urađene rozete u obliku baklave.

Na kraju djela (v. l. 97b) bilješka da ga je prepisao Isqopyawī 'Abdullāh b. Ṣāliḥ iz Gornjeg Vakufa 1193/1779. godine.

كتبه الفقير اسقوپيوي عبد الله بن صالح عن وقف بالا سنة ١١٩٣

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5702. R-5347

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي
FAWĀ'ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ'ID AL-LA'ĀLĪ

Naslov na početku هذا كتاب اسطواني محمّد أفندي

Isto kao br. 5682.

L. 113; 19,5 x 13 (14,5 x 9); 13 redaka. *Nasḫ*, vokalizovan, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Na prva tri lista tekst uokviren crvenom linijom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Povez polukožni sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom. Vanjska strana korica i preklopa obložena ukrasnim papirom.

Na kraju djela (v. l. 112b) bilješka da je njegov prepis završio Ḥāfiẓ Aḥmad b. Ḥasan 1193/1779. godine.

كتبه الفقير حافظ أحمد بن حسن في سنة ١١٩٣

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5703. R-5478

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي

FAWĀ'ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ'ID AL-LA'ĀLĪ

Naslov na početku هذا كتاب اسطواني محمّد أفندي

Isto kao br. 5682.

L. 166; 17,5 x 12 (11 x 7); 11 redaka. *Nasḫ*, vokalizovan, pisan tupim perom, nevještom rukom i sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku lijepo urađen unvan sa floralnim motivima, ukrašen crvenom, plavom i zlatnom bojom. Papir tanak, glat, bijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Na prvih deset listova tekst uokviren crvenom linijom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom. Vanjska strana korica i preklopa obložena ukrasnim ebro papirom.

Na kraju djela (v. l. 164b) bilješka da je njegov prepis završen 1193/1779. godine. Ime prepisivača namjerno izbrisano.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5704. R-4753

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي

FAWĀ'ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ'ID AL-LA'ĀLĪ

Naslov na početku هذه رسالة استواني محمّد أفندي

Isto kao br. 5682.

L. 149; 16 x 11 (12 x 7); 10 redaka. *Nasḫ*, vokalizovan, pisan oštrim perom, nevještom rukom i sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, oštećen vlagom i crvotočinom. Veći dio zadnje korice otkinut i zagubljen.

Na kraju djela (v. l. 149b) bilješka da je njegov prepis završio Munlā 'Uṯmān b. Rustam ... u mjesecu redžebu 1197/1783. godine.

سوّده الفقير المحتاج إلى رحمة ربّه الكريم منلا عثمان بن رستم ...سنة سبعة وتسعين ومائة وألف في ماه مبارك رجب.

Iz kolekcije Omer-age Šehagića iz Zvornika.

5705. R-8151

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي

FAWĀ'ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ'ID AL-LA'ĀLĪ

Naslov na početku كتاب اسطواني محمّد أفندي

Isto kao br. 5682.

L. 86; 22,5 x 16 (16 x 9); 15 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom i nevještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, grub, hrapav, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom. Vanjska strana korica i preklopa obložena ukrasnim papirom.

Na kraju djela (v. l. 86a) bilješka da je njegov prepis završio 'Abdullah b. Aḥmad Ḫawāğa 1200/1786. godine.

تمّت تمام سنة ١٢٠٠ كتبها عبد الله بن أحمد خواجه.

Spomenuti 'Abdullāh, po mišljenju dr. Muhameda Hadžijahića, koji je rukopis otkupio od Aiše Imamović sa Điđikovca i poklonio ovoj biblioteci (v. vlastoručnu bilješku na listu umetnutom među listove rukopisa), mogao bi biti Bašeskijin brat.

5706. R-5156

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي

FAWĀ'ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ'ID AL-LA'ĀLĪ

Naslov na početku هذا كتاب اسطوانيمحمّد أفندي

Isto kao br. 5682.

Nepotpuno na kraju.

Završetak ovdje (l. 82b):

ناقص في آخره.آخر الموجود: ولكن وطنى جائز دكلدر نفاسي چقمنجه اكر اولادي ايكي اولوب براكي قاج كوندن صكرة بر اولادي دخي اولسه اوايتدوكي نكاح اراده فاسد اولور ملتقيده يزار مسئله بر عورت ولد طقوز ركن اولادك باشي چقسه نمازك...

L. 82; 22 x 14 (15 x 8); 15 redaka. *Nasḫ*, pisan oštrim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvalita, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi po rubovima dohvaćeni vlagom. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Povez kartonski, novijeg datuma, presvučen impregniranim platnom crne boje. Prilikom najnovijeg uvezivanja, na početku i kraju dodan po jedan zaštitni list bijele boje.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa, ali rukopis je sigurno stariji od 1201/1787. godine kada ga je za sebe i svoje nasljednike kupio ʻAbdullāh ef. b. Muṣṭafā ef., muallim u kasabi Tešanj (v. bilješku na listu 1a).

إشتريت هذا الكتاب لنفسي ولمن شاء الله تعالى من بعدي وأنا الفقير المحتاج إلى كرم (ال) ربّ الرّحيم عبد الله أفندي بن مصطفى أفندي المعروف بمعلّم صبيان در قصبهء تشنه سنة ١٢٠١

Ispod bilješke otisnut njegov lični pečat sa natpisom ʻAbdullāh.

Iz biblioteke Fejzije medrese u Travniku.

5707. R-7081

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي

FAWĀ'ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ'ID AL-LA'ĀLĪ

Naslov na početku هذا كتاب اسطواني

Isto kao br. 5682.

L. 87; 20 x 14,5 (15,5 x 8,5); 17 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom, nevještom rukom i sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi slijepljeni i dohvaćeni vlagom. Značajnije riječi nadvučene. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez kožni, oštećen vlagom, crvotočinom i predugom izloženošću direktnoj svjetlosti ili blizini vatre. Rozete na koricama oštećene. Preklop otkinut i zagubljen.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 87a) u kome je data bilješka da ga je prepisao Aḥmad b. Ismā'īl 1208/1793. godine u Travniku.

تمّت تمام بعون الله تعالى الملك الوهّاب من يد الفقير الحقير أحمد بن إسماعيل...سنة ثمان ومتين (!) وألف في بلاد تراونيك.

Ispod toga bilješka da je vlasnik rukopisa Muṣṭafā b. Maḥmūd.

صاحب ومالك مصطفى بن محمود.

5708. R-7243

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي

FAWĀ'ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ'ID AL-LA'ĀLĪ

Naslov na početku هذا كتاب مالك محمّد أفنديه استادم اسطواني

Isto kao br. 5682.

L. 76; 21 x 15,5 (16 x 10); 15 redaka. *Nasḫ*, vokalizovan, pisan oštrim perom, nevještom rukom i sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, grub, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi po rubovima dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Povez kožni, oštećen vlagom, crvotočinom i zubima glodara.

Na kraju djela (v. l. 76a) bilješka da je njegov prepis završio Aḥmad b. Ibrāhīm u gradu Mostaru u mjesecu redžebu 1212/1797. godine.

تمّت تمام بمدينة موستار (على يد) أحمد بن إبراهيم سنة ١٢١٢...وقع الفراغ عن تحرير هذه الأستوانيّة اللّطيفة المباركة في وقت الظّهر في وقت رجبده تاريخ سنة إثنى عشر ومئتين(!) وألف.

5709. R-7412

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي

FAWĀ'ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ'ID AL-LA'ĀLĪ

Naslov na početku هذا كتاب اسطواني محمّد أفندي

Isto kao br. 5682.

L. 32; 23 x 16 (18 x 12); 15 redaka. *Nasta'līq*, pisan tupim perom, nevještom rukom i sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, grub, hrapav, bijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Na prvih deset listova tekst uokviren crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni. Vanjska strana korica obložena ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz kolekcije Muhameda Hadžijahića iz Sarajeva.

5710. R-5459

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي

FAWĀ'ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ'ID AL-LA'ĀLĪ

Isto kao br. 5682.

L. 145; 15,5 x 10 (12 x 8); 11 redaka. *Nasẖ*, pisan nevještom rukom, sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedini listovi po rubovima dohvaćeni vlagom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, oštećen vlagom i crvotočinom. Vanjska strana korica obložena ukrasnim papirom.

Prepisao Salīm b. Aḥmad (v. bilješku na l. 145a). Godina prepisa namjerno izbrisana. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na kraju rukopisa (v. l. 145a) ime ranijeg vlasnika Aḥmad Šayẖ-oğlu.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5711. R-7272

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي

FAWĀ'ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ'ID AL-LA'ĀLĪ

Naslov na početku هذا كتاب فوائد الأمالي وفرائد اللآلي

Isto kao br. 5682.

L. 120; 14 x 10,5 (12 x 7); 13 redaka. *Nasẖ*, pisan nevještom rukom, sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav,

tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Prva i posljednja laga listova dohvaćena vlagom. Tekst uokviren crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, oštećen vlagom i crvotočinom. Vanjska strana korica obložena ukrasnim papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

5712. R-7262

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي

FAWĀ'ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ'ID AL-LA'ĀLĪ

Isto kao br. 5682.

L. 98; 19 x 12,5 (15,5 x 7,5); 15 redaka. *Nasẖ*, vokalizovan, pisan nevještom rukom, sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Prvi list originalnog prepisa zagubljen i naknadno dopisan rukom drugog prepisivača. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, oštećen vlagom i crvotočinom. Vanjska strana korica obložena ukrasnim papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po pismu, papiru i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz kolekcije Munire Brkanije iz Sarajeva.

5713. R-6653

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي

FAWĀ'ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ'ID AL-LA'ĀLĪ

Naslov na listu 1a اسطواني محمّد أفندي

Isto kao br. 5682.

L. 115; 21 x 14,5 (14 x 9); 13 redaka. *Nasẖ*, vokalizovan, pisan tupim perom, krupnim slovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi po rubovima dohvaćeni vlagom, crvotočinom i zubima glodara. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, oštećen vlagom, crvotočinom i zubima glodara. Vanjska strana korica i preklopa obložena ukrasnim papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po pismu, papiru i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Poklonio Emin Islamovski iz Struge u Makedoniji.

5714. R-5721

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي

FAWĀ'ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ'ID AL-LA'ĀLĪ

Naslov na početku كتاب اسطراني

Isto kao br. 5682.

L. 121; 22 x 14 (17 x 7); 19 redaka. *Nasḫ*, vokalizovan, pisan oštrim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku lijepo urađen unvan u obliku kupole sa floralnim motivima, bogato ukrašen plavom, crvenom, zelenom i zlatnom bojom. Papir debeo, hrapav, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi po rubovima i dužinom hrbata dohvaćeni vlagom. Na naslovnom listu tekst uokviren debelom zlatnom linijom, ojačanom sa vanjske strane sa dvije, a sa unutrašnje jednom zlatnom i jednom crnom linijom. Tačke, zarezi i ukrasni elementi urađeni u zlatnoj boji. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, prepukao dužinom hrbata i nevješto popravljan. Vanjska strana korica i preklopa presvučena ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5715. R-5589

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي

FAWĀ'ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ'ID AL-LA'ĀLĪ

Naslov na početku اسطراني

Isto kao br. 5682.

Nepotpuno na kraju.

Završetak ovdje (l. 100b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: لكن اورج اولمز قضاسي لازمدر واكر ارته بري اغار دقنصكره قان كسلسه اول كون بيه وايچه اكرچه ايكنديدن صكره كوروسه ده في الجمله بر صورت قان كورسه نمازدن واورچدن وازكچه...

L. 100; 20,5 x 13 (13,5 x 7); 13 redaka. *Nasḫ*, vokalizovan, pisan oštrim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku lijepo urađen unvan sa floralnim motivima, ukrašen plavom, crvenom, zlatnom i bijelom bojom. Papir tanak, glat, bijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Na naslovnom listu tekst uokviren debelom zlatnom linijom, ojačanom sa vanjske strane sa dvije tanke crne linije, a sa unutrašnje jednom zlatnom i jednom crnom linijom. Na ostalim listovima tekst uokviren crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom, odvojen od listova rukopisa. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5716. R-6561

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي

FAWĀ'ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ'ID AL-LA'ĀLĪ

Naslov na početku هذا كتاب اسطراني

Isto kao br. 5682.

Nepotpuno na kraju.

Završetak ovdje (l. 91b):

ناقص في آخره.آخر الموجود: جامع الفتاويده كتاب كراهيتده مذكوردر بردرلو لباس ايله مخصوص اولوب اوينامق ايله ورقص ايله مشتغل اولوب نفس ايچون منزله دعوى ايتدلر اللّهه افترا ايدرلر بلكه دلولردر رسول الله انلردن دكلدر انلر رسول الله دكلردر انتهى بو مسئله...

L. 91; 18,5 x 13,5 (14,5 x 9,5); 13 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom i nevještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, hrapav, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Prva i zadnja laga listova razasuta i odvojena od poveza. Tekst uokviren crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez kožni, oštećen vlagom. Zadnja korica otkinuta i zagubljena.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

5717. R-8137

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي

FAWĀ'ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ'ID AL-LA'ĀLĪ

Isto kao br. 5682.

L. 112; 19,5 x 12,5 (13 x 6,5); 15 redaka. *Nasḫ*, pisan oštrim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom, po rubovima izlizani, lijepljeni i nevješto popravljani. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, dohvaćen vlagom i crvotočinom, odvojen od listova i nevješto popravljan dužinom hrbata.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Uvakufio Mustafa Sulejmanović iz Glumine kod Zvornika.

5718. R-8138

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي

FAWĀ'ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ'ID AL-LA'ĀLĪ

Isto kao br. 5682.

L. 93; 21,5 x 15 (16,5 x 9,5); 15 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom i nevještom rukom, sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku 6 zaštitnih listova sa raznim bilješkama i sadržajem djela po poglavljima. Prvih deset listova originalnog prepisa zagubljeni i naknadno prepisani rukom drugog prepisivača. Papir srednje debljine, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Tekst uokviren crvenom linijom. Između listova ima dosta prljavštine iostataka od uginulih insekata. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Povez kožni sa preklopom, dohvaćen vlagom i crvotočinom, odvojen od listova.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz Odbora IZ Banja Luka.

5719. R-8140

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي

FAWĀ'ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ'ID AL-LA'ĀLĪ

Naslov na početku كتاب استراني

Isto kao br. 5682.

Nepotpuno na kraju.

Završetak ovdje (l. 116b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: **باب في بيان حيض ونفاس** بو باب حيض ونفاسه متعلّق اولان
مسئله لر بيانده در حيضك اقلّي اوج كوندر اكثري اون كوندر نفاسك اقلّنه حدّ يوقدرنه وقتن
كلرسه غسل اسلوب نمازين قله...غسل لازم دكلدر اكر اوج كونده ويا ارتقده كسلسه غسل
لازمدر اون كون تمام...

L. 116; 16 x 11 (12 x 7); 13 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom i nevještom rukom, sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, grub, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom. Dio posljednjih dvanaest listova do 5 cm dubine, zajedno sa tekstom odguljen i zagubljen. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, oštećen vlagom i crvotočinom. Zadnja korica otkinuta i zagubljena.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

5720. R-8142

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي

FAWĀ'ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ'ID AL-LA'ĀLĪ

Isto kao br. 5682.

L. 137; 14,8 x 10,3 (10,5 x 6); 13 redaka. *Nasḫ*, pisan oštrim perom i vještom rukom. Na prvih deset listova tekst vokalizovan. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Posljednja laga listova dohvaćena vlagom i odvojena od poveza. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, oštećen vlagom, crvotočinom i zubima glodara. Preklop otkinut i zagubljen.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

5721. R-8145

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي
FAWĀ'ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ'ID AL-LA'ĀLĪ

Naslov na početku هذا كتاب استواني محمّد أفندي

Isto kao br. 5682.

L. 62; 21,2 x 16 (16 x 10,5); 16 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom, nevještom rukom i sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i po rubovima izlizani. Na pojedinim listovima, usljed dodira sa vlagom, mastilo razliveno. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, dohvaćen vlagom i crvotočinom. Korice deformisane i po rubovima izlizane.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz Odbora IZ Travnik.

5722. R-8146

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي
FAWĀ'ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ'ID AL-LA'ĀLĪ

Naslov na početku هذا كتاب استواني محمّد أفندي

Isto kao br. 5682.

L. 118; 19,5 x 14,5 (15 x 10); 13 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom, nevještom rukom i sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i po lagama odvojeni od poveza. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, dohvaćen vlagom i crvotočinom, odvojen od listova rukopisa. I vanjska i unutrašnja strana korica obložena ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na listu 118b bilješka krupnim slovima da je vlasnik rukopisa Rahić Munlā Ḫalīl.

5723. R-8147

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي
FAWĀ'ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ'ID AL-LA'ĀLĪ

Naslov na početku هذا كتاب اسطراني

Isto kao br. 5682.

Nedostaje veći dio rukopisa na kraju.

Završetak ovdje (l. 30b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: بزار مسئله بر خطيب جمعه كوننده خطبه اوقومق بلمسه سبحان الله الحمد لله ديسه خطيبي صحيحدر خلاصة الفتاويده.

L. 30; 22,5 x 16 (17 x 11); 15 redaka. *Nasḫ*, vokalizovan, pisan oštrim perom, nevještom rukom i sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i razasuti. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Bez poveza.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5724. R-5970

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي

FAWĀ'ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ'ID AL-LA'ĀLĪ

Naslov na listu 1a هذا كتاب اسطواني

Isto kao br. 5682.

L. 77; 22,5 x 15 (14 x 7); 19 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi po rubovima dohvaćeni vlagom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara i bilješki vezanih za tekst, pisanih rukom drugog prepisivača. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, novijeg datuma, presvučen impregniranim platnom crne boje.

Na kraju djela (v. l. 77a) bilješka da je njegov prepis završio Darwīš Ḥasan iz Starog Majdana u petak, u mjesecu džumadel-ahiru 1217/1802. godine.

تمّت تمام بعون الله الملك المنّان عن يد عبد ضعيف درويش حسن ساكنًا بمعدن عتيق سنة
سبع عشرة ومائتين وألف من الهجرة في شهر جمادى الآخر في يوم الجمعة.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5725. R-5008

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي

FAWĀ'ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ'ID AL-LA'ĀLĪ

Isto kao br. 5682.

L. 130; 20 x 13,5 (15 x 7,5); 13 redaka. *Nasḫ*, pisan oštrim perom, nevještom rukom i sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Prvih deset listova originalnog prepisa zagubljeno i naknadno dopisano, rukom drugog prepisivača. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedini listovi po rubovima dohvaćeni vlagom. Tekst uokviren crvenom linijom. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Povez polukožni, oštećen vlagom i crvotočinom, naknadno popravljan i lijepljen dužinom hrbata.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Međutim, sa sigurnošću se može tvrditi da je prepis stariji od 1234/1818. godine, jer ga je te godine uvakufio izvjesni Ḥasan iz Konjica (v. bilješku na l. 1a).

5726. R-8148

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي

FAWĀ'ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ'ID AL-LA'ĀLĪ

Naslov na početku هذا كتاب استواني

Isto kao br. 5682.

L. 104; 20 x 14 (16,5 x 7,5); 15 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan oštrim perom, nevještom rukom i sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom. Tekst uokviren crvenom linijom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Povez polukožni, oštećen vlagom i crvotočinom, odvojen od listova rukopisa. Vanjska strana korica obložena ukrasnim papirom.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 101b) u kome je data bilješka da je njegov prepis završio Muṣṭafā b. Sulaymān efendī iz kasabe Prusac 1258/1842. godine.

قد وقع الفراغ من تسويد هذه(!) الأسطواني عن يد أضعف العباد مصطفى بن سليمان أفندي
عن قصبه، آقحصار...سنة ١٢٥٨

Ispod toga bilješka o datumu smrti prepisivačeve majke Ismihane, kćeri Ibrahima, 6. rebiul-evvela 1259/1843. godine.

تاريخ وفات والده مز اسمحانه بنت إبراهيم روحيچون الله رضاحيچون الفاتحة ٦ ربيع الأول
سنة ١٢٥٩

Iz kolekcije Sadike Bajrić iz Žepča.

5727. R-5206

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي

FAWĀ'ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ'ID AL-LA'ĀLĪ

Naslov na početku هذا كتاب اسطواني

Isto kao br. 5682.

L. 116; 16,5 x 12 (12,5 x 8); 11 redaka. *Nasḫ*, vokalizovan, pisan oštrim perom, nevještom rukom i sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom i nadvučeni crvenom linijom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedini listovi po rubovima dohvaćeni vlagom. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Povez kožni, oštećen vlagom i crvotočinom. Na koricama nevješto urađene rozete u obliku baklave.

Na kraju djela (v. l. 116a) bilješka da je njegov prepis završio Mullā 'Uṯmān Salihović u srijedu u mjesecu rebiul-evvelu 1263/1847. godine.

تمّت الكتاب الشّريف...في شهر ربيع الأوّل في يوم الأربعاء، وقت العصر. كتبه الفقير الحقير...ملاّ عثمان صليحوك غفر الله له...سنة ١٢٦٣

5728. R-7769

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي

FAWĀ'ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ'ID AL-LA'ĀLĪ

Naslov na početku هذا كتاب اسطراني

Isto kao br. 5682.

L. 95; 22 x 15 (16 x 10,5); 13 redaka. *Nasḫ*, vokalizovan, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Povez polukožni, oštećen vlagom i crvotočinom, prepukao dužinom hrbata.Vanjska strana korica presvučena ukrasnim papirom.

Sudeći po rukopisu djelo su prepisala dvojica nepoznatih prepisivača, i to, prvi od početka do lista 37a, a drugi od lista 37a do kraja. Prepis je završen 1265/1849. godine (v. bilješku na listu 95b). Nema podataka o mjestu prepisa.

Iz kolekcije Mešić Suvada iz Lepenice kod Tešnja.

5729. R-5269

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي

FAWĀ'ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ'ID AL-LA'ĀLĪ

Naslov na početku هذا كتاب استراني

Isto kao br. 5682.

L. 46; 19,5 x 13,5 (15,5 x 10,2); 19 redaka. *Nasḫ*, pisan oštrim perom, nevještom rukom i sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Tekst uokviren crvenom linijom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom, prepukao dužinom hrbata.Vanjska strana korica i preklopa presvučena ukrasnim papirom.

Prepis iz 1275/1858. godine (v. bilješku na listu 46a).

Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

Na listovima 1b i 2a bilješka krupnim slovima da je rukopis uvakufio Ḥusayn b. al-Ḥāǧǧ 'Umar.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva

5730. R-8139

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي

FAWĀ'ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ'ID AL-LA'ĀLĪ

Naslov na početku هذا كتاب اسطراني

Isto kao br. 5682.

L. 95; 20,5 x 14 (15,5 x 8); 15 redaka. *Nasḫ*, vokalizovan, pisan oštrim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, grub, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po rubovima izlizani. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Listovi sa kustodama.

Povez otkinut i zagubljen.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sa sigurnošću se može tvrditi da je prepis stariji od 1287/1870. godine, jer je te godine bio vlasništvo Munlā 'Alī efendije iz Banje Luke (v. bilješku na l. 1a).

5731. R-8149

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي
FAWĀ'ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ'ID AL-LA'ĀLĪ

Naslov na početku هذا كتاب استراني رساله، محمّد أفندي

Isto kao br. 5682.

L. 99; 18,5 x 14 (13 x 8,5); 13 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom, nevještom rukom i sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku nevješto urađen unvan u obliku kupole, ukrašen crnom, crvenom, plavom, žutom i zelenom bojom. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Tekst uokviren crvenom linijom. Značajnije riječi nadvučene. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom, odvojen od listova rukopisa, nevješto popravljan.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 99b) u kome je data bilješka da ga je prepisao Muṣṭafā b. Ṣāliḥ b. Ṣāliḥ b. Yaḥyā.

تمّت تمام حافظ الكلام وصاحب الحروف مصطفى بن صالح بن صالح بن يحيى.

Nema podataka o mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, mastilu i pismu, prepis je, najvjerovatnije, iz XIX stoljeća.

5732. R-8154

Zbirka (مجموع), *4*

L. 163; 18,5 x 13,5 (13,5 x 8); 15 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom, krupnim slovima i nevještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Pojedini listovi lijepljeni i nevješto popravljani. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez kožni, oštećen vlagom, crvotočinom i zubima glodara. Preklop otkinut i zagubljen.

1. L. 1b-82a

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي
FAWĀ'ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ'ID AL-LA'ĀLĪ

Isto kao br. 5682.

2. L. 82b-85b

كتاب فاطمه احوالى
KITAB-I FĀṬIMA AḤWĀLĪ

Pjesma na turskom jeziku o Fatimi, kćerci vjerovjesnika Muhammeda, od nama nepoznatog autora.

Trako-Gazić, 563/6a-10a; Pertsch, VTH, 133, str. 149

Početak ovdje (l. 82b):

أوّله: اشت امدى فاطمه احوالنى . كيم رسولدن صكره نولدى حالنى...

Završetak ovdje (l. 85b):

آخره: كرد لرسن بوله سن اوددن نجات . عشقيله در دبله ايدك الصّلوت.

Na listovima 85a-87a jedna duža dova za abdest na turskom jeziku.

3. L. 89b-122a

وصيّتنامهٔ بركوي
WAṢIYYATNĀMA-I BIRGIWĪ

Djelo o islamskom vjerovanju i obredoslovlju (akaid i ibadat). Napisao na turskom jeziku Muḥammad b. Pīr 'Alī Birgiwī, umro 981/1573. godine. Djelo je poznato još i pod naslovima: *Risāla-ı Birgiwī, 'Ilm-ı ḥāl-ı Birgiwī* ili samo *Waṣiyyatnāma*.

Zürich I, 479-485; Dobrača I, 696/6; Karatay t I, 82; Rieu, 4598, str. 6; Flügel III, 1687/2, str. 127; Hasandedić, 9; TÜYATOK 07/I, 207

Početak (l. 89b):

أوّله: الحمد لله الّذي هدانا للإسلام وجعلنا من أمّة محمّد عليه الصّلوة والسّلام...أمّا بعد، فهذه وصيّة الفقير الحقير المعترف بالعجز والتّقصير محمّد بن پير على...كتبتها بالتّركيّة ليعمّ نفعها...

Završetak (l. 122a):

آخره: بو قياس اوزره اون وارنجه اندن صكره غسل ايده نمازين...نيّت ايده طوته غسل لازم دكلدر. تمّت تمام.

4. L. 123b-129b

باب شروط الصّلوة (وهي ستّة)
BĀB ŠURŪṬ AṢ-ṢALĀ (WA HIYA SITTA)

Isto kao br. 5309/2.

Na listovima 131b-163a razne dove na turskom i arapskom jeziku.

Cijelu zbirku prepisao je isti, nama nepoznati prepisivač 1114/1702. godine (v. bilješku na listu 122a).

Iz kolekcije Sakiba Spahića iz Pojska (Stranjana) kod Zenice.

5733. R-6673

Zbirka (مجموع), *2*

L. 116; 20 x 13 (15 x 8); 15-17 redaka. *Nasḫ,* vokalizovan, pisan tupim perom, krupnim slovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom. Na prvih deset listova tekst uokviren crvenom linijom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, oštećen vlagom, crvotočinom i zubima glodara. Korice deformisane usljed preduge izloženosti direktnom svjetlu ili blizini vatre.

1. L. 1b-99a

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي
FAWĀ'ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ'ID AL-LA'ĀLĪ

Isto kao br. 5682.

Prepis iz 1171/1757. godine (v. bilješku na l. 99a). Ime prepisivača namjerno izbrisano.

2. L. 100b-116a

باب شروط الصّلوة (وهى ستّة)
BĀB ŠURŪṬ AṢ-ṢALĀ (WA HIYA SITTA)

Isto kao br. 5309/2.

Između redova prevod na turski jezik.

Iz Odbora IZ Žepče.

5734. R-8153

Zbirka (مجموع), *4*

L. 144; 20,5 x 15 (16 x 9); 13-17 redaka. *Nasḫ,* mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom, krupnim slovima i nevještom rukom, sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, grub, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, oštećen vlagom i crvotočinom, odvojen od listova rukopisa.

1. L. 1a-76b

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي
FAWĀ'ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ'ID AL-LA'ĀLĪ

Naslov na početku هذا كتاب الاسطواني رساله، فوايد الأمالي

Isto kao br. 5682.

Na kraju djela (v. l. 76b) bilješka da je njegov prepis završen 1236/1820. godine.

2. L. 77a-89b

كتاب لقمان حكيم
KITĀB-I LUQMĀN-I ḤAKĪM

Naslov na početku هذا كتاب لقمان حكيم رحمة الله عليه

Kratka risala na turskom jeziku o Lukmanu Mudrom, od nama nepoznatog autora.

Početak (l. 77a):

أوّله: بو فالك احوالي بودركه اولا بر آغاج آلتي درهم...حرف يزه سين برينه الف وبرينه يا، وبرينه جيم وبرينه دال ابجد كلمه سي اندن صكره...

Završetak (l. 89b):

آخره: د ب د قال الله تعالى: **يا أيّها الّذين آمنوا وعملوا الصّالحات** امّا بر فلا شكا كلدي حق تعالى شكا حلالدن چوق ورزق ومال ويره...إن شاء الله تعالى.

Na kraju djela (v. l. 89b) bilješka da je njegov prepis završen 10. rebiul-evvela 1236/1820. godine.

تمّت تمام سنه ١٢٣٦ ماه ربيع الأوّل اوننجي كون يازيلور.

Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

3. L. 93b-101a

رساله، حمزه أفندي
RISĀLA-I ḤAMZA EFENDĪ

Isto kao br. 5644/3.

Završetak ovdje (l. 101a):

آخره: اوّل مجلسدن صكره قبض اتسه جميعسنى يا خود بعضسنى قتلمنه سنى بنه ربوا اولور حيله سى بودركه وزنده قليل اوكنه خلاف جنس بونسنه ضمّ اتمك كركدر.

Na kraju djela (v. l. 101a) bilješka da je njegov prepis završen 1234/1818. godine.

Na listovima 102-112 razne dove i bilješke na arapskom i turskom jeziku.

4. L. 113b-144b

إنشاء لزوم
INŞĀ-I LUZŪM

Zbirka obrazaca pisama koja su služila kao uputstvo kako se piše pismo ocu, majci, sinu, bratu itd., do službenih pisama, molbi i isprava u kojima se spominju imena nekih ljudi iz Jabuke kod Foče, Sarajeva, Pazarića, Kreševa i Mostara.

Nametak IV, 2972 i 2983

Početak ovdje (l. 113b):

أوّله: هذا كتاب انشاء باباسنه بو منوال اوزره مكتوب يازيلور عزّتلو سعادتلو سماحتلو سبب وجودم باعث حياتم پدر عزيزم سلطانم حضرتلرى حاكپاى شريفلرين...

Završetak ovdje (l. 144b):

آخره: كيفما شاء وحسبما يختار ملك اوزره ضبط وتصرّف ايدوب طرفمزدن وطرف آخرون...

Prepis iz 1230/1814. godine (v. bilješku na listu 116a).

5735. R-7101

Zbirka (مجموع), *3*

L. 95; 18 x 13,5 (14 x 8,5); 15-17 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom, krupnim slovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Na naslovnom listu tekst uokviren sa dvije, a na ostalim listovima jednom linijom crvene boje. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski sa platnenim hrbatom, oštećen vlagom.

1. L. 1b-76a

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي
FAWĀ'ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ'ID AL-LA'ĀLĪ

Isto kao br. 5682.

2. L. 76b-91b

علم حال
'ILM-I ḤĀL

Naslov na početku هذا كتاب علم حال

Kratka početnica islamske vjeronauke (katehizis) na turskom jeziku, od nama nepoznatog autora.

Dobrača II, 1629/5

Početak ovdje (l. 76b):

أوّله: الحمد لله ربّ العالمين، والصّلوة والسّلام على سيّدنا محمّد وعلى آله وأصحابه أجمعين. أمّا بعد، ايمان واسلام ايكسي دخى بر در قلبيله بيلوب واينانب ودل ايله اقرار اتمكدر...

Završetak ovdje (l. 91b):

آخره: يدنجي غيبته مصر اولمق بوبكر يدي مسئله شفاء القلوب نام كتابده مسطوردر.

3. L. 92b-95b

بيان أحوال ميّت
BAYĀN-I AḤWĀL-I MAYYIT

Naslov na početku (v. l. 92b) naslov بيان أحوال ميّت

Poglavlje (najvjerovatnije iz nekog opširnijeg fikhskog djela) na turskom jeziku o opremanju, ukopu i dženazi umrlog.

Početak ovdje (l. 92b):

أوّله: ودخي معلوم أوله كه جنازه يغسل حياتده اولان مكلّفلره ارزرينه فرضدر جنازه بر اولوسو ايچنده بولنمش اولسه ذمتلرنده فرض ساقط اولميوب غسل . . .

Završetak ovdje (l. 95b):

آخره: وقل: رضيت بالله ربًا وبالإسلام دينًا وبمحمّد عليه السّلام نبيًّا ديوب تلقين ايلمسي اهل عندنده مشروعدر.

Sudeći po rukopisu, zbirku su prepisala dvojica prepisivača, prvi od lista 1b-76a, a drugi od lista 76b-95b. Nema podataka o njihovim imenima niti mjestu prepisa.

Djelo pod br. 2 prepisano je 1257/1841. godine (v. bilješku na listu 91b).

5736. R-8152

Zbirka (مجموع), 3

L. 141; 19,5 x 12 (13 x 6,5); 15 redaka. *Nasḫ*, vokalizovan, pisan tupim perom, krupnim slovima i veoma vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku lijepo urađen unvan u obliku kupole sa floralnim motivima. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Na naslovnom listu tekst uokviren debelom zlatnom linijom ojačanom sa vanjske strane sa dvije, a sa unutrašnje jednom tankom linijom crne boje. Na ostalim listovima tekst uokviren crvenom linijom. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kožni, originalan, prepukao dužinom hrbata. Preklop otkinut i ubačen između listova rukopisa. Na koricama i preklopu lijepo urađene rozete sa floralnim motivima, bogato ukrašene zlatnom bojom.

1. L. 1b-118a

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي
FAWĀ'ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ'ID AL-LA'ĀLI

Naslov na prvom zaštitnom listu na strani *b* كتاب الاسطواني

Isto kao br. 5682.

2. L. 118a-125b

نماز مسائللريدر
NAMĀZ MESĀ'ILLERIDIR

Kratka risala o islamskoj molitvi (namazu) na turskom jeziku, od nama nepoznatog autora.

Početak (l. 118a):

أوّله: الحَمْدُ لله رَبِّ العَالَمِينَ، وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ، بُونْدَنْصُكْرَه مَعْلُومْ أُولَه كه هَرْ نَمَازْ قِلَانْ كِمْسَنَه لَازِمْدِرْكه نَمَازْ مَسْئَلَه أَرِيني . . .

Završetak (l. 125b):

آخره: التَّنْجِي نِيَّتِي نَافِلَه أُولَانْ أُورُجْلَرِكه شَوَّالْ آيِنْدَه اَلْتِي كُونْ وَ عَرَفَه كُونْ وَعَاشُورَا كُونْ وَأَيَّامِ بِيضْ كُونْلَرِي بُويْلَه أُولَانْ أُورُجْلَرَه دَخِي قَبَه قُوشْلُوغَه دَكْ نِيَّتْ أُولُورْ أمَّا أُويْلَه وَقْتِي كَلْدِكْدَه وَيَا صُكْرَه نِيَّتْ خَاطِرِينَه كَلْسَه صَحِيحْ أُولْمَازْ.

3. L. 125b-141a

جواهر الإسلام
ĞAWĀHIR AL-ISLĀM

Naslov na početku (v. l. 125b) هَذَا رِسَالَه، جَوَاهِرِ الاِسْلَامْ

Isto kao br. 5436/2.

Početak ovdje (l. 125b):

أوّله: الحَمْدُ لله الَّذِي خَلَقَنِي عَلَى فِطْرَةِ الاِسْلَامْ...پس دِينِ اِسْلَامْ اِيچِنْدَه أُولَانْ أَوَلَا كَنْدُونُكْ اِيمَانِنْ وَ اِسْلَامِنْ وَ دِينِنْ وَمَذْهَبِنْ بِيلَه وَاعْتِقَادْ اِيدَه . . .

Završetak ovdje (l. 141a):

آخره: وَ اَوَازِي أَبْوَابِدَنْ تورُبْ تُخُومُنِي قَيْنَادُوبْ بَالِيلَه قَوَامْ اِيدُوب بِسَه كُوبَكْدَه رَقَاسِقْدَه أُولَانْ رِيحِي كِيدَرِرْ دِيمِشْلَرْ.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz Odbora IZ Janja.

5737. R-5177

(كتاب الصّلوة)

(KITĀB AṢ-ṢALĀ)

Naslov na početku crvenim slovima هذا كتاب الصّلوة

Priručnik o islamskoj molitvi (namazu) na turskom jeziku, od nama nepoznatog autora.

Početak (l. 1b):

أوّله: الحمد لله ربّ العالمين، والصّلوة والسّلام على سيّدنا محمّد وآله وصحبه أجمعين، أمّا بعد، بلوك كِمْ اِي مُؤْمِنْ قَرَنْدَاشْلَرِي الله تَعَالينك نعمتلردن كندوقولنه ايمانْ وِيرْ مَكْدَنْ وَقُولْ دَاخِي تَكْرِي تَعَالى يَه مُطِيعْ اوْلُوب اكا وَعِبَادَتْ اتْمَكْدَنْ وتَكْرِي تَعَالى نُك خَوْفيله وَ مَحَبّتيله كُوكْلُونِي دُولْدُورْمَقْدَنْ...

Završetak (l. 51a):

آخره: اللّهُمَّ اجْعَلْهُ (هَا) لَنَا فُرُطًا وَاجْعَلْهُ (هَا) لَنَا اجْرًا وَذُخْرًا وَاجْعَلْهُ لَنَا شَافِعًا وَمُشَفَّعًا بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ اللّٰهُ اَكْبَرْ دِيُوبْ سَلَامْ وِيرَلَرْ وَدُعَا ايدَلَرْ وَلَكِنْ اكَرْ مَيِّتْ دِسِي ايسَه سُورخِيلَه اِشَارَتْ اوْلْنَانْ ضَمِير لَرِي رِعَايَتْ لر.

L. 51; 16 x 11 (13 x 8); 11 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan krupnim slovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, grub, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Po marginama ima nešto bilješki u vezi sa tekstom pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Povez polukožni, dohvaćen vlagom i crvotočinom, odvojen od listova rukopisa.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i mastilu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz biblioteke Fejzije medrese u Travniku.

5738. R-8104

مجمع الجواهر

MAǦMAʻ AL-ǦAWĀHIR

Isto kao br. 5384/7.

L. 87; 29,5 x 14 (14 x 7,5); 13 redaka. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa*, mjestimično vokalizovan, pisan oštrim perom, krupnim slovima i sa velikim proredom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, po rubovima izlizani, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni. Vanjska strana korica obložena ukrasnim ebro papirom.

Na kraju djela (v. l. 77a) bilješka da ga je za sebe prepisao Ḥasan iz sela Milodraž (kod Fojnice), u mjesecu saferu 1123/1711. godine.

تمّت تمام على يد صاحبه ومالكه حسن عن قريه ميلودراژ...في شهر صفر الخير في تاريخ سنة ثلاث وعشرين ومائة وألف. سنة ١١٢٣

Na listovima 78b-82a rukom istog prepisivača ispisano kur'ansko poglavlje *al-Fatḥ*, a na listovima 82a-87b jedna duža dova i njen komentar na turskom jeziku.

Iz kolekcije Fatime Puška iz Busovače.

5739. R-4258

مجمع الجواهر

MAǦMAʻ AL-ǦAWĀHIR

Isto kao br. 5384/7.

L. 59; 20 x 14 (15 x 9); 17 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom, krupnim slovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, po rubovima izlizani i nevješto lijepljeni i popravljani. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni. Vanjska strana korica obložena ukrasnim ebro papirom.

Na kraju djela (v. l. 59b) bilješka da ga je prepisao Muḥammad Mrāṭinlī (iz Mratinja, Crna Gora) 1220/1805. godine.

تمّت تمام بإذن الله على يد محمّد مراطينلي في سنة ١٢٢٠

Ispod toga bilješka da je vlasnik rukopisa 1248/1832. godine, bio Munlā Ibrāhīm.

5740. R-7121

مجمع الجواهر
MAĞMA' AL-ĞAWĀHIR

Isto kao br. 5384/7.

L. 94; 17,5 x 11,5 (15 x 8); 13 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom, krupnim slovima, sa velikim proredom, nevještom rukom i sa puno grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Papir srednje debljine, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i po lagama odvojeni od poveza. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Značajnije riječi nadvučene linijom crne boje. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski sa kožnim hrbatom, dohvaćen vlagom i po rubovima korica nevješto lijepljen i popravljan.

Prepis iz 1221/1806. godine (v. bilješku na l. 94a). Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa. Moguće je da je prepisivač vlasnik rukopisa Nović Aḥmad-beg b. Ḥusayn b. Ibrāhīm Kapetanović čija se bilješka nalazi na listu 94b.

صاحب ومالك...توفيك أحمد بك بن حسين بن إبراهيم قبودان زاده...سنة ١٢٢١

Poklon Emina Islamovskog iz Struge.

5741. R-5189

Zbirka (مجموع), *3*

L. 225; 20,5 x 16 (15 x 10); 11 i 19 redaka. *Nasḫ tadwīnī*, mjestimično vokalizovan, pisan oštrim perom i nevještom rukom, sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi po rubovima dohvaćeni vlagom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, originalan, oštećen vlagom i crvotočinom, prepukao dužinom hrbata.

1. L. 1b-79a

مجمع الجواهر
MAĞMA' AL-ĞAWĀHIR

Isto kao br. 5384/7.

2. L. 79b-85b

(حاشية على تفسير آيات الصّوم)
(ḤĀŠIYA 'ALĀ TAFSĪR ĀYĀT AṢ-ṢAWM)

Glosa na az-Zamaḫšarī-jev komentar kur'anskih ajeta o postu, od nama nepoznata autora.

Početak (l. 79b):

أوّله: قال الله تعالى: **شهر رمضان الّذي أنزل فيه القرآن هدًى للنّاس وبيّنات من الهدى والفرقان...** قال صاحب الكشّاف: يقال لموقود الحَجَرِ الرَّمَضَانُ فيقول: لِمَ يقول لرمضان رمضان وكذا جاء رمضان في وقت الحرّ وكان أشدّ حرّاً يصومون في الحرّ، وذلك الأيّام وَقَدَ الأحجارُ من الحرّ الشّديد...

Završetak (l. 85b):

آخره: وكذا ناجى موسى ربّه فقال: إلهي هل أكرمت أحداً مثل ما أكرمتني اسمعتني كلامك، فقال الله تعالى: يا موسى إنّ لي عباداً أخرجهم بعد الزّمان وأكرمهم بشهر رمضان وأنا أكون أقرب إليهم منك فإنّي كلّمتك (و) بيني وبينك سبعون ألف حجاب فإذا صاموا أمّة محمّد عليه السّلام وابيضّت شفاههم واصفرّت ألوانهم أدفع تلك الحجب وقت إفطارهم. يا موسى، طوبى لمن عطش كبده وجاع بطنه في رمضان، فإنّي لا أجازيهم دون لقائي وخلوف فمهم عندي أطيب من ريح المسك. من صام رمضان استوجب ما لا عين رأت ولا أذن سمعت ولا خطر على قلب بشر. قال موسى عليه السّلام: يا ربّ أكرمني بشهر رمضان. قال الله تعالى: هذه لأمّة محمّد عليه السّلام.

3. L. 87b-225a

تنبيه الغافلين ترجمه سى
TANBĪH AL-ĞĀFILĪN TARĞAMASI

Naslov na početku djela (v. l. 87b) هذا كتاب تنبيه الغافلين

Prevod na turski jezik as-Samarqandī-jeva djela *Tanbīh al-ğāfilīn*. Na turski jezik, kako se kaže u uvodu, preveo al-Ḥāğī Ḫiḍr, čija nam je biografija nepoznata.

Početak (l. 87b):

أوله: الحمد لله ربّ العالمين والصّلوة والسّلام على خير خلقه محمّد وآله وصحبه أجمعين الطّيّبين الطّاهرين أمّا بعد بو بر كتاب در لسان عربن تركيه ترجمه اولندي أمير عظيم كريم الشّمائل، مرضى الخصائل خليفه، بني آدم، مفخر المتّقين في العالم، نور الحقّ والملّة الحاجي خضر أدام الله سعادته...

Završetak ovdje (l. 225a):

آخره: حكايت عمر بن عبد العزيز چونكه اوغلين مكتبه ويردي بر كون اغلا يركلدي نيچون اغلرسين ديدي اوغلان اندي...تمّ تمام بعون الملك البارئ المتعال عزّ وجلّ.

Sudeći po rukopisu cijelu zbirku je prepisao isti prepisivač, Yūsuf b. Muḥammad u tvrđavi Ostrožac. Posljednje djelo u zbirci (v. bilješku na listu 225a) završio je u zadnjoj dekadi mjeseca zul-hidždžeta 1252/1837. godine.

قد وقع الفراغ في أواخر ذي الحجّة لسنة إثنين وخمسين ومائتين وألف عن يد الفقير الحقير يوسف بن محمّد بقلعه، اوستروشچة.

Iz biblioteke Fejzije medrese u Travniku.

5742. R-7656

Zbirka (مجموع), *2*

L. 56; 20 x 14 (14 x 8,5); 15 redaka. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa*, mjestimično vokalizovan. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Značajnije riječi nadvučene. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, prepukao dužinom hrbata i preklopa, oštećen vlagom i predugom izloženošću direktnoj svjetlosti ili blizini vatre.

1. L. 1a-53a

مجمع الجواهر
MAĠMA' AL-ĠAWĀHIR

Isto kao br. 5384/7.

Nedostaje prvi list umjesto koga je, neko od kasnijih vlasnika, pogrešno dopisao početak iz nekog drugog djela pod naslovom مهمّات.

2. L. 54b-56b

جواهر الإسلام
ĠAWĀHIR AL-ISLĀM

Naslov na početku هذا كتاب سؤال نامه ونمازلق بودر

Isto kao pod br. 5436/2.

Nepotpuno na kraju.

Završetak ovdje (l. 56b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: اكر صورسلر صراچلرك پيري كيمدر جواب وَيَسَ القَرانيدُرْ...

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu, mastilu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XIX stoljeća.

5743. R-5509

رساله، حمزه أفندي
RISĀLA-I ḤAMZA EFENDĪ

Naslov na početku هذا كتاب حمزه أفندي

Isto kao br. 5644/3.

L. 52; 16 x 11 (11,5 x 8); 11 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i nevještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku lijepo urađen unvan sa floralnim motivima. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i po lagama odvojeni od poveza. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, sa preklopom, dohvaćen vlagom i crvotočinom. Vanjska strana korica i preklopa obložena ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sa sigurnošću se može tvrditi da je prepis stariji od 1223/1808. god. jer je te godine bio vlasništvo Darwīša b. Muḥammada Mudželetića (vidi bilješku na zadnjoj korici).

5744. R-7221

رسالهء حمزه أفندي
RISĀLA-I ḤAMZA EFENDĪ

Naslov na početku حمزه أفندي رساله سي

Isto kao br. 5644/3.

L. 63; 16 x 11 (11,5 x 6); 13 redaka. *Nasḫ*, vokalizovan, pisan oštrim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Na početku lijepo urađen unvan sa floralnim motivima. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i prljavštinom. Tekst uokviren debelom zlatnom linijom, ojačanom sa vanjske strane s dvije, a sa unutrašnje jednom tankom linijom crne boje. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, sa preklopom, dohvaćen vlagom i crvotočinom, naknadno popravljan i nevješto lijepljen dužinom hrbata. Vanjska strana korica i preklopa obložena ukrasnim ebro papirom.

Na kraju djela (v. l. 41b) bilješka da je njegov prepis završen 1230/1815. godine. Nema podataka o prepisivašu niti mjestu prepisa.

Listovi od 42-63 prazni.

5745. R-5228

رسالهء حمزه أفندي
RISĀLA-I ḤAMZA EFENDĪ

Isto kao br. 5644/3.

L. 29: 19 x 13,5 (14 x 8); 13 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan oštrim perom i nevještom rukom sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Na prva dva lista tekst uokviren crnom linijom. Listovi dohvaćeni vlagom i prljavštinom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski.Vanjska strana korica obložena ukrasnim papirom zelene boje.

Na kraju djela (v. l. 29a) bilješka da je njegov prepis završen 1233/1818. godine. Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

5746. R-7290

رسالهء حمزه أفندي
RISĀLA-I ḤAMZA EFENDĪ

Isto kao br. 5644/3.

L. 50: 20,5 x 14,5 (13,5 x 7,5); 12 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom i nevještom rukom sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i po lagama odvojeni od poveza. Po marginama ima nešto bilješki i komentara u vezi sa tekstom, pisanih rukom istog prepisivača. Tekst uokviren crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski. Vanjska strana korica obložena ukrasnim papirom.

Na kraju djela (v. l. 50a) bilješka da ga je prepisao Ḥasan b. Muṣṭafā 1272/1856. godine. Nema podataka o mjestu prepisa.

5747. R-5963

رسالهء حمزه أفندي
RISĀLA-I ḤAMZA EFENDĪ

Isto kao br. 5644/3.

L. 35; 20,5 x 14,5 (16,5 x 9); 11 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i nevještom rukom, sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i po lagama odvojeni od poveza. Po marginama ima nešto bilješki i komentara u vezi sa tekstom, pisanih rukom istog prepisivača. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, novijeg datuma. Vanjska strana korica obložena ukrasnim papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru i pismu, prepis je, najvjerovatnije, iz XIX stoljeća.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5748. R-5533

رساله، حمزه أفندي
RISĀLA-I ḤAMZA EFENDĪ

Naslov na početku i na hrbatu رساله، حمزه

Isto kao br. 5644/3.

Nepotpuno na početku.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوله. أول الموجود: بِلْمَكْ وَ مُقْتَضَاسِنْجَه عَمَلْ اتْمَكْ لاَزِمْ دُرْ اوزَرَه نِجَه رِسَالَه تَأْلِيفْ اوْلُمُشْدُرْ...

L. 51; 16 x 10,5 (10 x 6); 13 redaka. *Nasḫ*, vokalizovan, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti po lagama i odvojeni od poveza. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, oštećen vlagom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XIX stoljeća.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5749. R-5827

Zbirka (مجموع)*, 4*

L. 96; 20 x 14,5 (16 x 10); 13-18 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i nevještom rukom, sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Po marginama ima nešto bilješki u vezi sa tekstom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom. Vanjska strana korica obložena ukrasnim papirom.

1. L. 1b-36b

رساله، حمزه أفندي
RISĀLA-I ḤAMZA EFENDĪ

Naslov na početku هذا رساله، در درند لي حمزه أفندي

Isto kao br. 5644/3.

2. L. 38b-51b

أسرار نامه
ASRĀR-NĀME

Kratka mističko-sufijska rasprava na turskom jeziku. Napisao poznati mistik ʻAbdullāh al-Ilāhī as-Samāwī, umro 896/1491. godine.

Kaḥḥāla VI, 32; Flügel III, 492; Karatay t, 51, str. 156; Wiesbaden XII/2, 55, str. 42

Početak (l. 38b):

أوله: حمد وسپاس أول عالم الغيوبه كم سرّ خفاده اولان كمالات قدرتي حقيقت محمّديّه سيله عالم الغيوبدن وجوده كتوردي وصلوات وسلام أول نور پاك نفس ناطقه، محمّديّه اولسون...

Završetak (l. 51b):

آخره: بو صفتلري كندويه عبادتد ايليه تواضع ومسكنت وخلق وشفق ورحم وحلم وكرم ومروّت وسخاوت وتقوى وقناعت وتوكّل وقيام وغيرت حق وهر كيم بو صفاتلري كندويه غارت ايلمك دلسه عاشقلر وانسان كامل ايله مصاحب ايليه. تمّت الكتاب والله أعلم بالصّواب.

3. L. 51b-66a

إرشاد نامه
IRŠĀD-NĀME

Kratka mističko-sufijska rasprava na turskom jeziku. Napisao izvjesni Ḥaqīqī, umro 1050/1640. godine. Autor je, kako na kraju kaže, djelo završio 1009/1600. godine.

Wiesbaden XII/2, 40, str. 31

Početak (l. 51b):

أوله: جواهر حمد سپاس نامحمود وزواهر شكر بي قياس نامعدود أول فتّاح القلوب وغفّار الذنوب...أمّا بعد، اى طالب أسرار إرشاد انبيا راغب مرتبه، سلوك طريقت اوليا،...

Završetak (l. 66a):

آخره: بو رسالهء إرشاد نامه تاريخ هجرت رسولدن بيك طقوزنجي يلنده تأليف ايدوب اوقيوب ودكلين جانلره رهبر اولوپ علم نافع وعمل صالح ميسّر اوله مرجو دركه بو حقير بيچاره يي دخي دعا، خيردن فراموش بيورميه لر ان شا، الله تعالى.

4. L. 66a-95b

تعبير نامه
TA'BĪR NĀME

Naslov na početku كتاب تعبير نامه

Tumačenje u stihovima na turskom jeziku tajanstvenog značenja arapskih slova, od nama nepoznatog autora.

Početak (l. 66a):

أوله: سن سن كريم ذو النّوال سنسن قديم لا يزال...

Završetak (l. 95b):

آخره: ديدي محمّد مصطفى دنيا ايچون   دشمانك اوزرينه اولوين مثلي كلاغ.

Na kraju djela (v. l. 95b) bilješka na arapskom jeziku da je njegov prepis završen 1094/1683. godine.

تمّت تمام بعون الله الملك المنّان سنة أربعة وتسعين وألف.

Ime prepisivača i ranijeg vlasnika namjerno izbrisano.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5750. R-6567

Zbirka (مجموع), *2*

L. 97; 20 x 14,5 (16,5 x 11); 17 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom i nevještom rukom, sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Po marginama ima nešto bilješki u vezi sa tekstom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom. Prva korica otkinuta i zagubljena. Vanjska strana zadnje korice i preklopa obložena ukrasnim ebro papirom.

---

1. L. 1b-19b

رسالهء حمزه أفندي
RISĀLA-I ḤAMZA EFENDĪ

Naslov na početku هذا رسالهء حمزه أفندي

Isto kao br. 5644/3.

2. L. 21b-97a

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي
FAWĀ'ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ'ID AL-LA'ĀLĪ

Isto kao br. 5682.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Međutim, sa sigurnošću se može tvrditi da je prepis stariji od 1179/1756. godine, jer je ta godina utisnuta na pečatu ranijeg vlasnika po imenu Muḥammad (v. više otisaka pečata na zadnjem zaštitnom listu).

5751. R-7687

Zbirka (مجموع), *4*

L. 86; 15 x 11,5 (11 x 7,5); 13 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i nevještom rukom, sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom i po lagama odvojeni od poveza. Tekst uokviren crvenom linijom. Po marginama ima nešto bilješki u vezi sa tekstom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom. Korice po rubovima izlizane. Vanjska strana korica i preklopa obložena ukrasnim ebro papirom.

1. L. 1b-42b

رسالهء حمزه أفندي
RISĀLA-I ḤAMZA EFENDĪ

Naslov na početku بو رسالهء شريف معاملاته متعلّق در درند لي حمزه أفندي

Isto kao br. 5644/3.

2. L. 42b-60a

كتاب الأربعين حديثًا
KITĀB AL-ARBA‘IN ḤADĪṮAN

Naslov na početku كتاب حديث أربعين

Isto kao br. 5671/3.

Završetak ovdje (l. 60a):

آخره: ثمَ من أراد ضمَ الشّرح إليه فليفعل، واللّه تعالى عليه المنّة بذلك إذ يقف على نفائس اللّطائف المستنبطة من قال اللّه في حقّه: **وما ينطق عن الهوى إن هو إلاّ وحى يوحى** ولله الحمد أولاً وآخراً وظاهراً وباطنًا. والحمد لله ربّ العالمين. تمّت.

3. L. 60b-72a

شرح أربعين حديثًا في جوامع الكلم
ŠARḤ ARBA‘ĪN ḤADĪṮAN FĪ ĞAWĀMI‘ AL-KALIM

Komentar zbirke od četrdeset hadisa koju je sabrao ‘Alī al-Qārī al-Harawī, umro 1014/1605 (*v. Ahlwardt II, 1524; Kenderova, 226, str. 344; Dobrača I, 343/3, str. 271 i Bratislava, 47, str. 82*), od nama nepoznatog autora.

Početak (l. 60b):

أوّله: هذا شرح لطيف على الأحاديث الّتي جمعها الشّيخ علي القاري وهي من جوامع الكلم وهى ما بين صحيح وضعيف ذي سقيم الأيمن فالأيمن رواه الشّيخان عن أنس رضى اللّه عنه ولفظه أنّه رأى رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلّم...فتناول القدح فشرب وعن يساره أبو بكر رضى اللّه عنه وعن يمينه أعرابىّ فأعطى الأعرابىّ فضله ثم قال: الأيمن فالأيمن أى أحقّ بالتّقديم...

Završetak (l. 72a):

آخره: يد اللّه على الجماعة التّرمذي عن ابن عبّاس رضى اللّه عنه أى اعانته وستره وعونه وفضله الواسع على الجماعة المجتمعة على قبول ما جاء به محمّد رسول اللّه...اللّهمّ ما كان من صواب فهو منك وما كان من خطأ فهو منّي وأسألك العفو والغفران ...وصلّى اللّه على سيّدنا محمّد ...

4. L. 72b-85a

الكواكب الدّرّيّة في مدح خير البريّة – قصيدة البردة
AL-KAWĀKIB AD-DURRIYYA FĪ MADḤ ḪAYR AL-BARIYYA - QAṢĪDA AL-BURDA

Hvalospjev u slavu poslanika Muhammeda. Spjevao na arapskom jeziku Muḥammad b. Sa‘īd b. Ḥammād b. Muḥsin b. ‘Abdullāh al-Būṣirī, Šarafuddīn, Abū ‘Abdullāh, rođen 608/1211., umro 694/1294. godine.

Kaḥḥāla X, 28-29; Ahlwardt VII, 7786; Bratislava, 381, str. 267; Dobrača I, 435/2; Nametak IV, 2635 - 2642; Zürich I, 390 - 393; Şeşen, 778, str. 423; Trako - Gazić. 9 - 21; Popara - Fajić VII, 4662/2; Hasandedić, 51/1

Početak (l. 72b):

أوّله: امن تذكر جيران بذي سلم   مزجت دمعًا جرى من مقلة بدم

Završetak (l. 85a):

آخره: ما رنّحت عذبات البان ريح صبا   واطرب العيش حادى العيش بالنّغم.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

5752. R-5717

تبيين المرام في شرح رساله، حمزه أفندي
TABYĪN AL-MARĀM FĪ ŠARḤ RISĀLA-I ḤAMZA EFENDĪ

Naslov na donjem presjeku listova شرح رساله، حمزه أفندي

Komentar na raspravu o trgovini, kupoprodaji, kamati i pitanjima u vezi s tim, poznatu pod nazivom رساله، حمزه أفندي (v. br. 5644/3). Osnovno djelo na turskom jeziku napisao je Ḥamza-efendī Derendelī oko 1089/1678. godine, a ovaj komentar, također na turskom jeziku, aš-Šayḫ Muṣṭafā b. as-Sayyid ‘Abdullāh Ṭarīqatğī, Emīr-efendī, umro 1143/1730. godine. Ovaj komentar napisao je 1129/1717. godine.

Dobrača II, 1601-1610; Bratislava , 404, str. 292; O. M. I, 349

Početak (l. 1b):

أوّله: حمد وثنا اولسون اوّل اللّهه عالملري يوقدن وار ايدوپ هرنسنه، ممكن اولان كمالنه ارشدردي خصوصًا نوع انسانه بلمدكي...بوندن صكره أبو الفتح سلطان محمّد جامعنده درس عامّ طريقتجي أمير ديمكله معروف بو فقير شيخ مصطفى ايدر حمزه أفندي مرحومك بيع وشرا رسالنده (!) شرح وترجمه يه محتاج اولان محلّنى بيان ايله اوزرينه شرح اولمق اوزره...

Završetak (l. 156a):

آخره: وبالجملة كندو كرمنه لائق لطفلرينه ونعمتلرينه اولا شدر وبجملة سنك اجلّ وعلاسي اولان... تمام ربّمدن اوبله رجا ايدمكه نيجه مؤمنلر انتفا ايدوب دعاده اوْله اتمامى بيك يوز يكرمي طقوز سنه سنك آيلونده (!) ورجب شريف آينك بشنجي كوني مبارك اثنين موننده (!) واقع اولمشدر شرحمز دخي مؤمنلره مبارك اوله، آمين تمّت تمام.

L. 158; 21,5 x 16,5 (17 x 10); 15 redaka. *Nasẖ*, pisan tupim perom i nevještom rukom, sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Na početku pet zaštitnih listova sa sadržajem djela po poglavljima. Papir debeo, grub, hrapav, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi po lagama odvojeni od poveza. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima dosta bilješki i komentara pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama i naknadno dopisanom folijacijom.

Povez, kožni, originalan, sa preklopom, odvojen od listova, oštećen vlagom, crvotočinom i predugom izloženosti direktnom svjetlu ili blizini vatre.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, s kraja XVIII stoljeća.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5753. R-6528

Zbirka (مجموع), *2*

L. 150; 21,5 x 13,5 (17 x 7); 27 redaka. *Nasta'līq*, pisan nevještom rukom, sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani krupnim slovima i crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom i po lagama odvojeni od poveza. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima nešto bilješki i komentara pisanih, pretežno, rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, oštećen vlagom i izlizan po rubovima korica. Vanjska strana korica presvučena ukrasnim ebro papirom.

1. L. 1b-109a

تبيين المرام في شرح رساله، حمزه أفندي
TABYĪN AL-MARĀM FĪ ŠARḤ RISĀLA-I ḤAMZA EFENDĪ

Isto kao br. 5752.

2. L. 113b-149b

مجمع الجواهر
MAĞMA' AL-ĞAWĀHIR

Naslov na početku krupnim crvenim slovima هذا كتاب مجمع الجواهر

Isto kao br. 5738.

Cijelu zbirku prepisao 'Abdulmu'min b. Muḥammad u mjesecu ševvalu 1197/1783. godine (v. bilješku na listu 149b).

5754. R-6799

مناسك الحجّ
MANĀSIK AL-ḤAĞĞ

Djelo o obredima hadža (hodočašća Kabe u Mekki), poznato još i pod nazivom *Manāsik-i Šayẖ Sinān*. Napisao na turskom jeziku Yūsuf b. Ya'qūb ar-Rūmī al-Ḥanafī, poznatiji pod nadimkom Šayẖ Sinānuddīn al-Ḫalwatī, umro oko 991/1583. godine. Djelo je podijeljeno na dvadeset poglavlja (bāb).

Kaḥḥāla XIII, 345; Ḥ. Ḫ. II, 1832; A. M. II, 564; ar-Riyāḍ VI, str. 199-200; Dobrača II, 1540/1; Zürich I, 426, str. 258; Boškov I, 33, str. 38; Şeşen I, 3, str. 5

Početak (l. 1b):

أوّله: الحمد لله الّذي جعل البيت الحرام قيامًا للنّاس وهدى للعالمين... أمّا بعد، وقتاكه الله تعالى بو ضعيف مقصّر قولنه محضا فضل احساننده بيت شريفنك زيارت اتمسين روزي قيلو بروينه وبعده حجّة الاسلام نيجه حجلر دخي اتمك ميسّر ايدوب...

Završetak (l. 141a):

آخره: العياذ بالله تعالى من الخذلان والحرمان امدي اوزرينه حجّ فرض اولنلر... عذاب اليمه كرفتار اتميه لر العصمة لله تعالى.

L. 141; 15,5 x 10,5 (11 x 6); 11 redaka. *Nasẖ*, vokalizovan, pisan krupnim slovima i veoma vještom rukom. Na početku lijepo urađen unvan u obliku kupole sa floralnim motivima, bogato ukrašen zlatnom, plavom i crvenom bojom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom, a tačke i ukrasni znakovi zlatnom bojom. Tekst uokviren debelom zlatnom linijom, ojačanom sa vanjske strane sa dvije, a sa unutrašnje jednom tankom linijom crne boje. Papir srednje debljine, glat, bijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i odvojeni od poveza. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom, naknadno obložen impregniranim platnom zelene boje.

Na kraju djela (v. l. 141a) bilješka na arapskom jeziku da je njegov prepis završio Muḥammad b. Mūsā u mjesecu saferu 1104/1692. godine.

سوّده الفقير الحقير محمّد بن موسى غفر الله ذنوبه وستر عيوبه...تحريراً في صفر الخير سنة أربع ومائة وألف.

Na prvom zaštitnom listu tri bilješke na arapskom jeziku o ranijim vlasnicima.

U prvoj se kaže da je 1196/1782. godine vlasnik rukopisa bio as-Sayyid Muḥammad b. as-Sayyid Yaḥyā al-'Alawī,

– في ملك الفقير إلى الله تعالى السّيّد محمّد بن المرحوم السّيّد يحيى العلوي...سنة ١١٩٦

u drugoj da je 17. zul-hidždžeta 1210/1796. godine, rukopis za svoje potrebe nabavio Šejh karija (najboljih učača Kur'āna) al-Ḥāğğ Muṣṭafā b. al-Ḥāğğ Ḥasan, zvani Šayḫ Ḥāfiẓ,

– تملّك بهذا الكتاب المستطاب بعون الله الملك الوهّاب الشّيخ القرّاء الحاجّ مصطفى بن الحاجّ حسن الملقّب بشيخ حافظ في ١٧ ذي الحجّة سنة ١٢١٠

a u trećoj da je 15. džumadel-ahira 1286/1869. godine za 25 groša u Carigradu rukopis kupio Tuzlo hadži hafiz efendija.

أخذنا هذه النّسخة الشّريفة بخمس وعشرين غروش...في القسطنطينيّة في ١٥ ج سنة ١٢٨٦ وأنا الفقير طوزلو حاج حافظ أفندي.

Iz kolekcije Ahmeda-ef. Tuzlića (poklon).

5755. R-8181

مناسك الحجّ
MANĀSIK AL-ḤAĞĞ

Isto kao br. 5754.

L. 63; 16 x 11 (11 x 6,5); 11 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan oštrim perom i nevještom rukom, sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Bez poveza.

Prepisao al-Ḥāğğ Aḥmad 1159/1746. godine (vidi bilješku na listu 63b).

5756. R-7437

مناسك الحجّ
MANĀSIK AL-ḤAĞĞ

Naslov na početku مناسك حجّ سنان رومي أفندي

Isto kao br. 5754, sa dodatkom dove koja se uči na Arefatu prilikom obavljanja hadža.

L. 139; 16 x 10,5 (10 x 5,5); 11 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan krupnim slovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Listovi sa kustodama. Povez polukožni sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom. Vanjska strana korica presvučena ukrasnim papirom.

Prepis iz 1187/1773. godine (vidi bilješku na listu 129a). Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

5757. R-8220

مناسك الحجّ
MANĀSIK AL-ḤAĞĞ

Isto kao br. 5754.

Nepotpuno na početku.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوّله. أوّل الموجود: اردندن اولمقدر اكر ايچندن اتسه اردندن اتمسه دم لازم اولور وير واجب دخي صاعدن طواف اتمكدن يعني طواف ...

L. 71; 15,5 x 10 (11 x 7); 11 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom, krupnim slovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Listovi sa kustodama.

Bez poveza.

Na kraju djela (v. l. 71b) bilješka na arapskom jeziku da ga je prepisao ʻAbdullāh b. Sulaymān Qarabāš-zāde 1197/1782. godine.

كتبه عبد الله بن سليمان قره باش زاده سنة ١١٩٧

5758. R-5134

مناسك الحجّ

MANĀSIK AL-ḤAĞĞ

Naslov na početku مناسك الحجّ للشّيخ سنان الرومي الواعظ في مكّة المكرّمة

Isto kao br. 5754.

L. 77; 20 x 13 (14 x 7); 17 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan oštrim perom i nevještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara i bilješki u vezi sa tekstom. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen vlagom i crvotočinom. Vanjska strana korica obložena ukrasnim papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru i pismu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

5759. R-8182

مناسك الحجّ

MANĀSIK AL-ḤAĞĞ

Naslov na početku هذا مناسك سناني

Isto kao br. 5754.

L. 125; 14 x 9,5 (9,5 x 6,5); 13 redaka. *Nasḫ*, pisan oštrim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom.

Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom i po lagama odvojeni od poveza. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, oštećen vlagom i crvotočinom. Unutrašnja strana korica obložena ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz kolekcije R. Rustempašića.

5760. R-8183

مناسك الحجّ

MANĀSIK AL-ḤAĞĞ

Naslov na početku هذا مناسك الحجّ لشيخ سنان

Isto kao br. 5754.

L. 97; 16 x 11,5 (12,5 x 6,5); 13 redaka. *Nasḫ*, vokalizovan, pisan tupim perom, krupnim slovima i nevještom rukom, sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i po lagama odvojeni od poveza. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez kožni, sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz Odbora IZ Banja Luka.

5761. R-4714

مناسك الحجّ

MANĀSIK AL-ḤAĞĞ

Naslov na početku هذا كتاب مناسك الحجّ شيخ سنان

Isto kao br. 5754.

L. 48; 17,5 x 11,5 (13 x 7,5); 15 redaka. *Ta'līq*, pisan oštrim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom.

Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom. Vanjska strana korica obložena ukrasnim papirom.

Na kraju djela (v. l. 47b) bilješka da ga je prepisao Ḥāfiẓ Ḥasan b. Muṣṭafā 1260/1844. godine.

كتبه الفقير حافظ حسن بن مصطفى...سنة ستّين ومائتين وألف بعد (ال) هجرة النّبويّة.

Na listu 48b bilješka da je rukopis za potrebe onih koji namjeravaju obaviti hadž uvakufio muftija u Jajcu, al-Ḥāğğ Yaḥyā Tawfīq b. Yaḥyā b. Muṣṭafā, pod uslovom da se ne iznosi iz grada Jajca.

قد وقف هذا الكتاب الشّريف على من تيسّر (!) إلى زيارة بيت الحنيف بشرط أن لا يخرج من بلدة يايچه وأنا الفقير إلى ربّه القدير الحاجّ يحيى توفيق بن يحيى بن مصطفى المفتي بمدينة يايچه.

Ispod bilješke je otisnut pečat sa imenom spomenutog vakifa iz 1343/1924. godine.

5762. R-8218

(كتاب في الحجّ)

(KITĀB FĪ AL-ḤAĞĞ)

Priručnik o hadžu na turskom jeziku, od nama nepoznatog autora. Na listu 1a naknadno dopisan naslov كتاب أبي حنيفه في الحجّ u kome je djelo pripisano Abū Ḥanīfi.

Početak (l. 1b):

أوله: الحمد لله ربّ العالمين، والعاقبة للمتّقين، وصلّى الله على سيّدنا محمّد وآله أجمعين أوّلا مَعلومْ اولَه كه بوُ كتابْ ابوُ حَنيفَه مَذهَبي اوزَرَه حَجُّكْ فَرائضينْ وَواجبْلَرينْ وَسُنَّتْلَرينْ بِلدِرِرْ امّا اوّلْ بِلمَكْ كَرَكْدُرْ كه بِرْ كِمْسَنَه حَجِّ شَرِيفَه كِتْملرْ اولسَه مَناسِكْ ايلَه عَمَل اتْمَسَه...

Završetak (l. 28a):

آخره: نعوذ بالله من الهوى فإنّه شريك العمى اكرْ مُضطَرْ اولوُبْ لِبَاسْ كَيَنْ اولْ لِبَاسِنْكْ اوزَرِينَه...من إبراهيم خليلك ومحمّد نبيّك وإسماعيل ذبيحك عليهم الصّلوة والسّلام الله أكبر. تمّت تمام.

L. 28; 16 x 11 (10,5 x 6); 9 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom, krupnim slovima i sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debeo, hrapav, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i ispreturani. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, oštećen vlagom.

Na kraju djela (v. l. 28a) bilješka da ga je prepisao ʻAlī b. ʻUṯmān 1196/1782. godine.

تمّت تمام سنة ١١٩٦ علي بن عثمان

5763. R-7399

(كتاب في الحجّ)

(KITĀB FĪ AL-ḤAĞĞ)

Isto kao br. 5762.

L. 10; 18 x 12,5 (15 x 8); 15 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom, krupnim slovima i sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i razasuti. Listovi sa kustodama.

Bez poveza.

Na kraju djela (v. l. 10b) bilješka da ga je za potrebe Sāliḥa al-Isrāʼīliya prepisao al-Ḥāğğ ʻAbdullah 1. redžeba 1266/1850. godine.

حرّره لفقير صالح الإسرائيلي غفر الله له الحاجّ عبد الله...سنة ١٢٦٦ رجب شريف برنجي كون.

5764. R-8206

Zbirka (مجموع), 4

L. 131; 20,5 x 14 (17 x 9,5); 15 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisani tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Tekst uokviren crvenom linijom. Značajnije riječi nadvučene. Po marginama ima nešto bilješki u vezi sa tekstom pisanih rukom drugog prepisivača. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez kožni, oštećen vlagom i crvotočinom, odvojen od listova rukopisa i naknadno popravljan. Preklop otkinut i zagubljen.

1. L. 1a-34a

وصيّتنامه، بركوي
WAṢIYYATNĀMA-I BIRGIWĪ

Isto kao br. 5732/3.

2. L. 35b-119b

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي
FAWĀ'ID AL-AMĀLĪ WA FARĀ'ID AL-LA'ĀLĪ

Isto kao br. 5682.

3. L. 120b-123a

كتاب شريعت اوينه كرپ اولنمك
KITĀB-I ŠARĪ'AT EVINE KERP EVLENMEK

Kratko uputstvo o bračnom životu na turskom jeziku, od nama nepoznatog autora.

Dobrača I, 604/7

Početak (l. 120b):

أوّله: الحمد للّه ربّ العالمين والصّلوة والسّلام على سيّدنا محمّد وآله وصحبه أجمعين. بوندن صكره معلوم اوله بر كمسه اولنمك مراد ايلسه شروطنه رعايت ايليه تاكم جملدن اول يكشه ويمسنه وساكن اولجق مكانه قادر اوله...

Završetak (v. l. 123a):

آخره: وعورتلردن هركمده بو صفاتلردن بري بولنوب اهل جهنّمدر حاصل كلام مؤمنه لايق اولان اولدركه دينن وايمانن علمنده وعملنده لازم اولان جمله سي اوكرنه لر البتّه اوكرنمك كركدر. تمّت تمام.

U dodatku djela, na listovima 123a-124b, ispisano je više dova za razne prilike, na arapskom jeziku.

4. L. 124b-130b

كتاب إبليس
KITĀB-I IBLĪS

Isto kao br. 5657/3.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

5765. R-8172

شرح وصيّتنامه بركوى
ŠARḤ-I WAṢIYYATNĀMA-I BIRGIWĪ

Komentar na djelo o islamskom vjerovanju i obredoslovlju (akaid i ibadat) koje je na turskom jeziku napisao Muḥammad b. Pīr 'Alī Birgiwī umro 981/1573., poznato još i pod naslovima: *Risāla-ı Birgiwī, 'Ilm-ı ḥāl-ı Birgiwī* ili samo *Waṣiyyatnāma* (v. br. 5732/3). Ovaj komentar na turskom jeziku je napisao Šayḫ 'Alī aṣ-Ṣadrī al-Qonawī, umro 1114/1702. godine.

Zürich I, 487-489; Dobrača I, 696/6; TÜYATOK 07/II, 1154; Fajić III, 1983/2; Boškov I, 25-26

Početak (l. 1b):

أوله: حمد وثناى بي نهايه ومدح وشكر بي غايه، أول خداوند كامل الاحسان وشامل الأنام خلاق جهان وبارئ الانسان...

Završetak (l. 100a):

آخره: قان كورسه اشهر ايله اولان عدّت باطله اولور تمام اولد قدن صكره كورسه باطله اولمز تمّ تصنيفه بعون اللّه تعالى ولطفه.

L. 100; 19 x 14 (15 x 10); 13 redaka. *Nasḫ*, pisan oštrim perom, nevještom rukom i sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i po rubovima izlizani. Tekst uokviren crvenom linijom. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara pisanih rukom istog prepisivača. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom.

Na kraju djela (v. l. 100a) bilješka da je njegov prepis završio Ṣāliḥ b. 'Umar Perwān-ağazāde at-Trabinlī (iz Trebinja) u mjesecu zul-kade 1249/1834. godine.

وقد تمّ كتابة هذا الكتاب بعون الله الملك الوهّاب عن يد...صالح بن عمر پروان اغازاده التره بينلي ...في شهر ذي القعدة لسنة تسع وأربعين ومائتين وألف.

Ispod bilješke otisnut lični pečat prepisivača sa natpisom عبده صالح

Iz Odbora IZ Trebinje.

5766. R-5982

شرح وصيّتنامه بركوى
ŠARḤ-I WAṢIYYATNĀMA-I BIRGIWĪ

Isto kao br. 5765.

Nepotpuno na početku.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوّله. أوّل الموجود: وسنّه ومولده وهجرته ووفاته عليه السّلام بو مذكوره محمّد عليه السّلامدن پيغمبر اولدوغي وياشلريني وطوغدوغي يري ومكّه دن مدينيه هجرة وآخرته انتقاللريني بلدر وپيغمبرمز قرق ياشنده وحي كلمشدر التمش اوج ياشنده وفات اتمشدر...

L. 79; 22 x 14 (15 x 8,5); 15 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom, krupnim slovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, novijeg datuma, presvučen impregniranim platnom plave boje.

Na kraju djela (v. l. 79b) bilješka da je njegov prepis završio Ṣāliḥ Ḥāfiẓ b. Ḥasan u ponedjeljak, u zadnjoj dekadi mjeseca rebiul-evvela 1201/1787. godine.

قد وقع الفراغ من تحرير هذه النّسخة الشّريفة في أواخر ربيع الأوّل في يوم بازار ابرته سي في وقت الظّهر على يد العبد الضّعيف...صالح حافظ بن حسن...تمّت تمام في تاريخ سنة ١٢٠١

Ispod toga bilješka pisana rukom istog prepisivača da je vlasnik rukopisa Šayḫ Aḥmad.

صاحب ومالك الدّاعي...شيخ أحمد عفى عنه.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5767. R-8167

حقيق الحقائق في شرح رساله، علم حال للبركوي
ḤAQĪQ AL-ḤAQĀ'IQ FĪ ŠARḤ RISALE-I 'ILM-I ḤAL LI AL-BIRĠIWĪ

Naslov na l. 1a هذا الكتاب شرح علم حال للنّسا ، والرّجال للشّيخ خلوصي مصطفى بن محمّد

Komentar Birgivijeva 'Ilmiḥāla na turskom jeziku. Napisao Muṣṭafā b. Muḥammad al-Güzelḥiṣārī an-Naqšibandī al-Ḥanafī, Ḫulūṣī, umro 1215/1800. godine.

Kaḥḥāla XII, 283-284; Fajić III, 2492; Ismā'īl-paša, Ḏayl I, 411; A. M. II, 454

Početak (l. 1b):

أوّله: الحمد لله الجميل، والصّلوة والسّلام على نبيّه الجليل، آله النّبيل، وبعد، بلكل بو شيخ خلوصي الحاجّ مصطفى بن محمّد عفى عنهما الأحد الصّمد ايدر...علم حال كتابي بركوي كتابندن مخرج ومنتخب اولوب...

Nepotpuno na kraju.

Završetak ovdje (l. 72b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: وجماع اتكك بوزر رمضانده اولورسه كفّارت لازم كلور ديشلر وأغزنه يغمور ياقر كيدوب يا جوقچه كوز ياشي يا بورينك تري كيدوب لذّتني ديوب...

L. 72; 21 x 15 (16 x 8); 17 redaka. *Nasḫ*, vokalizovan, pisan krupnim slovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Po marginama ima dosta komentara i bilješki u vezi sa tekstom pisanih rukom istog prepisivača. Komentarisani tekst nadvučen crvenom linijom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom. Vanjska strana korica i preklopa obložena ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije iz XIX stoljeća.

Iz kolekcije Ali Hodže Mula Muhammeda iz Bile.

5768. R-8180

مباحث الصّلوة
MABĀḤIṮ AṢ-ṢALĀ

Djelo na turskom jeziku o islamskoj molitvi (namazu). U našem primjerku stoji da ga je napisao izvjesni an-Nuṣḥī an-Nāṣiḥī čija nam je biografija nepoznata, dok neki drugi izvori (v. *Karatay t I, 239, str. 82*) navode da ga je napisao izvjesni Muṣliḥuddīn, čija nam je biografija, također, nepoznata.

Početak (l. 1b):

أوله: الحمد لله ربّ العالمين، والعاقبة للمتّقين، والصّلوة والسّلام على أفضل النّبيّين محمّد وآله وصحبه أجمعين...وبعد، بو بنده، ذوالعجز والتّقصير الفقير إلى ربّه القدير النّصحي النّاصحي ايدر...

Završetak (l. 159b):

آخره: اللّهمّ تقبّل هذا الكتاب اللّطيف منّا واجعله في الآخرة ذخرًا لنا، آمين يا ربّ العالمين بحرمة سيّد الأوّلين والآخرين.

L. 159; 19 x 13,5 (16 x 10,5); 19 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan krupnim slovima, nevještom rukom i sa dosta grešaka. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom, naknadno lijepljeni i popravljani. Tekst uokviren crvenom linijom. Značajnije riječi nadvučene. Po marginama ima nešto bilješki u vezi sa tekstom. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, novijeg datuma, obložen impregniranim platnom smeđe boje.

Prepis iz 1118/1706. godine (vidi bilješku na listu 1a). Nema podataka o imenu prepisivača niti mjestu prepisa.

Uvakufio al-Ḥāǧǧ 'Abdullaṭīf 'Alā'iyalī (vidi bilješku na listu 2a):

وقف الحاجّ عبد اللّطيف علائيه لي وقفًا لله تعالى.

Iz Obdora IZ Banja Luka.

5769. R-5762

Zbirka (مجموع), *2*

L. 175; 21 x 14,5 (16 x 9,5); 19 redaka. *Nasta'līq*, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, grub, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom. Listovi sa kustodama i originalnom folijacijom.

Povez kartonski, novijeg datuma, presvučen impregniranim platnom crne boje.

1. L. 1a-95b

مباحث الصّلوة
MABĀḤIṮ AṢ-ṢALĀ

Isto kao br. 5768.

Nepotpuno na početku.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوله. أوّل الموجود: عصر اولنلرك كمالري نخر آخرت ايچون هر بري قادر اولدوغي مقدار تأليف تصنيفدن خالي اولمايوب امّة محمّد اميلريچون سعي بليغ وجدّ كثير اتمشلردر بناء على ذلك تقسيمه ديدمكه اى نفس دخي انسانن في زماننا ادنا، زمره، علماء نن وعلم فقهده سنه دك سندن يكرمي اوچينجي امام اعظمدر بو بر نعمت عظمي در واقران امثالنده...

Na kraju djela, na listu 95b, donesen je tekst jedne dove protiv kuge koja se pripisuje Abū Ḥanīfi pod naslovom هذا دعاء طاعون للإمام الأعظم رحمه الله

2. L. 96b-174a

مباحث الإيمان
MABĀḤIṮ AL-ĪMĀN

Djelo iz oblasti islamskog vjerovanja (akaida) na turskom jeziku od nama nepoznatog autora. Pored dogmatike, u djelu se govori i o pitanjima vezanim za pojedine vjerske obrede, kao i o zabrani duhana, kahve i muzike. Fehim Spaho kaže da je djelo sabrao Muḥammad b. Muṣṭafā Doğānī, poznat pod nadimkom Qāḍī-zāde, umro 1045/1635. godine kao vaiz u Aja Sofiji.

Karatay t I, 126, str. 41; Spaho I, 173, str. 80-81; Dobrača I, 380/7, str. 228

Početak (l. 96b):

أوله: الحمد لله ربّ العالمين، والصّلوة والسّلام على محمّد وآله أجمعين، وقيل في حقّ هذا الكتاب:

عزيز دو تقل اني اي جان   نه خوش نعمت درر ايمان
كل اي درويش كل اي سلطان   بله كور مبحث ايمان
حليم اولدر جكيم اولدر   قديم اولدر مقيم اولدر

Završetak (l. 174a):

آخره: يعني جائز در زيد عمروي بوزه خانيه آلوب كتمكله آثم اولور يرمي الجواب اولور كتبه ابو السّعود.

Na listu 174a bilješka da je oba djela iz ove zbirke prepisao Aḥmad Ḫawāğa b. Yūsuf Kethoda 1175/1762. godine.

تمت الكتاب مباحث الصّلوة ومباحث الإيمان عن يد أفقر الورى أحمد خواجه بن يوسف كتحدا غفر الله لهما في يوم العرصات...في تاريخ سنة خمس وسبعين ومائة وألف.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5770. R-4824

مباحث الإيمان
MABĀḤIṮ AL-ĪMĀN

Isto kao br. 5769/2.

L. 89; 19 x 14 (16 x 9,5); 21 redak. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa*. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijela. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, oštećen vlagom.

Na kraju djela (v. l. 86b) bilješka da je njegov prepis završio Darwīš Muṣṭafā b. Muḥammad Luraysī (ili Larīsī) u prvoj dekadi mjeseca redžeba 1143/1731. godine u blizini kasabe Rude (Rudo).

تمّ الكتاب بعون الله الملك الوهّاب. سوّده الفقير...درويش مصطفى بن محمّد لريسي...حرّره في أوائل شهر رجب المرجّب من شهور سنة ثلثة وأربعين ومائة وألف في قرب قصبه، روده.

5771. R-6489

كتاب المغني
KITĀB AL-MUĠNĪ

Priručnik (*'Ilmi-ḥāl*) o islamskom vjerovanju i namazu na turskom jeziku, od nama nepoznatog autora. Naslov na početku هذا كتاب المغني. U nama pristupačnim izvorima nismo mogli pronaći djelo sa ovakvim naslovom, početkom i završetkom.

Početak (l. 1b):

أوّله: الحمد لله ربّ العالمين، والصّلوة والسّلام على سيّدنا محمّد وعلى جميع الأنبياء، والمرسلين وعلى آله وأصحابه أجمعين. أمّا بعد، يغني بوندن صكره بو كتابه مغني...جمله

مؤمنين ومؤمنات اوزرلرينه اك بلمه سي لازم وفرض عين اولان اوتوز اوچ فرضي والله تعالى حقنده وپيغمبرلر حقنده وملكلر حقنده...إمام اعظم مذهبي...وأحكام غسل وأحكام وضوء وأحكام صلوة...

Završetak (l. 31a):

آخره: يا امام آيت اخرى انتقالدن صكره فتح ايدرسه فاتحك نمازي فاسد اولور مصحفدن اوقمق طعام يمك صو ايچمك معنى بوزلجق لين قرآن يكلش اوقمق سلام الحق قصدله سلام ويرمك امّا آخر تحيّات صاتوب سهوله سلام ويرسه فاسد اولماز سجده، سهو لازم اولور.

L. 31; 21,5 x 15 (18 x 11); 16 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, grub, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i razasuti. Tekst uokviren crvenom linijom. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Bez poveza.

Na kraju djela (v. l. 31a) bilješka da ga je prepisao Munlā Ṣāliḥ.

كتبه الفقير الحقير منلا صالح.

Nema podataka o mjestu niti godini prepisa. Sudeći po pismu, papiru i mastilu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na listu 31b ime bivšeg vlasnika Burić Abdullah-ef., muallima iz džemata Crnići na Prenju.

Iz Odbora IZ Stolac.

5772. R-8168

خدا ربّم
ḪODA RABBUM

Isto kao br. 5658/3.

L. 10; 16 x 11,5 (13 x 9); 15 redaka. *Nasḫ*, vokalizovan, pisan tupim perom, nevještom rukom i sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Papir debeo, grub, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Listovi sa kustodama.

Bez poveza.

Na kraju djela (v. l. 4b) bilješka da je njegov prepis završen 1231/1816. god. Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

Na listu 5a *Qunūt* dova, a na listovima 5b-10b jedna duža *Istiġfār* dova na arapskom jeziku.

5773. R-5490

خدا ربّم

ḪODA RABBUM

Isto kao br. 5658/3.

L. 5; 16 x 11,5 (12 x 8); 11 redaka. *Nasḫ*, pisan tupim perom, nevještom rukom i sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom. Tekst uokviren crnom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, oštećen vlagom i crvotočinom, obložen ukrasnim papirom.

Na kraju djela bilješka da ga je prepisao al-Ḥāǧǧ Ḥāfiẓ Oġlū Aḥmad b. Muḥammad-āġā 1276/1859. godine.

كتبه الحقير الحاجّ حافظ اوغلي أحمد بن محمّد آغا غفر الله ذنوبه سنة ١٢٧٦

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5774. R-5265

جواهر الإسلام

ĞAWĀHIR AL-ISLĀM

Naslov na početku هذا كتاب جواهر الإسلام

Isto kao br. 5436/2.

Početak ovdje (l. 1b):

أوله: اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِى خَلَقَنِى عَلَى فِطْرَةِ الاِسْلَامْ...پش دينِ اِسْلَامْ اِيچِنْدَه أولانْ اوْلاَ كَنْدُونُكْ اِيمَانِنْ وَ اِسْلَامِنْ وَ دِينِنْ ومَذْهَبِنْ بيله وَاعتِقَادْ اِيدَه...

Završetak ovdje (l. 30a):

آخره: وَ اوازِى اُيوايِدَرْ تورُبْ تُخُومُنِى قَيْنَادُوبْ بَالِيله قوَامْ ايدُوب بسَه كُوپَكْدَه رَقاسِقْدَه أولانْ رِيحِى كِيدَرِرْ دِيمَشْلَرْ.

L. 30; 19 x 13 (15 x 7,5); 13 redaka. *Nasḫ*, vokalizovan, pisan krupnim slovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Na naslovnom listu lijepo urađen unvan u obliku kupole sa floralnim motivima, bogato ukrašen plavom, zlatnom, crvenom i zelenom bojom. Tekst na naslovnom listu uokviren debelom zlatnom linijom, ojačanom sa unutrašnje strane sa još jednom tankom linijom zlatne boje i sa po dvije tanke linije i sa unutrašnje i sa vanjske strane, a na ostalim listovima crvenom linijom. Značajnije riječi nadvečene. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, originalan, sa preklopom, dohvaćen vlagom i crvotočinom, odvojen od listova rukopisa. Vanjska strana preklopa presvučena ukrasnim ebro papirom.

Na kraju djela (v. l. 30a) bilješka da ga je prepisao Ibrāhīm b. Ṣāliḥ Ḫalīfa 1175/1761. godine.

كتبه الفقير إبراهيم بن صالح خليفة...سنة ١١٧٥

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5775. R-5205

جواهر الإسلام

ĞAWĀHIR AL-ISLĀM

Isto kao pod br. 5436/2.

L. 56; 16 x 10,5 (11 x 6); 9 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan krupnim slovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, originalan, dohvaćen vlagom. Vanjska strana korica presvučena ukrasnim papirom.

Na kraju djela (v. l. 56a) bilješka iz 1190/1776. godine da je vlasnik rukopisa izvjesni ʻAbdullāh.

صاحب عبد الله سنة ١١٩٠

Sudeći po rukopisu, on bi mogao biti i prepisivač, a spomenuta godina i godina prepisa.

5776. R-6518

جواهر الإسلام
ĞAWĀHIR AL-ISLĀM

Naslov na početku هذا كتاب سراج الدّين

Isto kao pod br. 5436/2.

L. 20; 21,5 x 13 (13 x 7); 11 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan krupnim slovima, nevještom rukom i sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom. Na naslovnom listu tekst uokviren crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, originalan, dohvaćen vlagom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sa sigurnošću se može tvrditi da je prepis stariji od 1212/1797. godine, jer je te godine bio u vlasništvu izvjesnog Mustafe iz Mostara (v. bilješku na zadnjem zaštitnom listu na strani *b*). Na istom listu ime i pečat ranijeg vlasnika Šākir-efendi.

5777. R-8171

جواهر الإسلام
ĞAWĀHIR AL-ISLĀM

Naslov na početku هذا كتاب الطّهارة

Isto kao pod br. 5436/2.

Nepotpuno na kraju.

Završetak ovdje (l. 28b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: **فصل** بُو فصل اَبْدَسْتْك مَكْرُوهلري بَيَانْ اَيْدَرْ مَكْرُوهلري أُوچدُرْ **أُولْكِي** يُوزينه صوني قتي أورمَقْدُرْ اكنجي تكروكي صوابچنه...

L. 28; 19 x 13 (13 x 7); 11 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom, krupnim slovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i po lagama razasuti. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Bez poveza.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po pismu, mastilu i papiru, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

5778. R-6554

جواهر الإسلام
ĞAWĀHIR AL-ISLĀM

Naslov na početku هذا كتاب سراج الدّين

Isto kao pod br. 5436/2.

Na listovima 21-74 dove na arapskom za razne prilike, sa objašnjenjima na turskom jeziku, slično kao pod br. 5780/1.

L. 74; 15 x 10 (11,5 x 6); 9 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan krupnim slovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti, ispretureni i po lagama odvojeni od poveza. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom, popravljan dužinom hrbata i preklopa. Na koricama lijepo urađene rozete sa floralnim motivima. Unutrašnja strana preklopa obložena ukrasnim ebro papirom.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Otkupljeno iz kolekcije Ismaila-ef. Selimovića, imama iz Zvornika.

5779. R-7700

Zbirka (مجموع), *8*

L. 125; 20 x 14,5 (15 x 8,5); 15 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir različite debljine, bijele i tamnobijele boje, sa više vrsta vodenih znakova, evropskog porijekla. Listovi mjestimično dohvaćeni vlagom. Tekst uokviren crvenom linijom. Značajnije riječi nadvučene. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, oštećen vlagom i crvotočinom. Vanjska strana korica obložena ukrasnim papirom.

1. L. 1b-7b

جواهر الإسلام
ĞAWĀHIR AL-ISLĀM

Naslov na početku رساله جواهر الإسلام

Isto kao pod br. 5436/2.

2. L. 8b-19a

علم حال لأبي بكر الإسلامبولي
'ILM-I ḤĀL LI ABŪ BAKR AL-ISLĀMBŪLĪ

Naslov na početku هذه الرّسالة من تصنيف أبي بكر الإسلامبولي المشهور بعلم حالجي

Kratak udžbenik o islamskoj vjeronauci ('Ilmihal) na turskom jeziku. Prema bilješci na početku djela napisao Abū Bakr al-Islāmbūlī čija nam je biografija nepoznata.

Nametak IV, 3059/6

Početak (l. 8b):

أوّله: الحمد لله ربّ العالمين والصّلوة والسّلام على سيّدنا محمّد وآله وصحبه أجمعين، بوندن صكره معلوم اولكه اوّلا هر عاقل وبالغ اولان كشينك اوزرينه كرك ار اولسون وكرك عورت اولسون ايمانك فرضلريني بلمك...

Završetak (l. 19a):

آخره: وسائر عملّر زيرا بو اعماللر ضمننده اولان اعتقادلر بالجمله وكتبه كلامنده داخلدر همان حارجده قلان افعالمزه شريعت اطلاق اولنور. تمّت تمام.

3. L. 20b-49a

دقائق الأخبار ترجمه سي
DAQĀ'IQ AL-AḪBĀR TARĞAMASI

Prijevod na turski jezik djela دقائق الأخبار وحقائق الآثار u kome se govori o raznim pitanjima islamskog vjerovanja (v. Dobrača I, 448/4, str. 276-277), od nepoznatog prevodioca.

Fajić III, 2529/1

Početak (l. 20b):

أوّله: طوتَه اولَمْ آكَازَابُونْ اولُوبْ سَاكِنْ اولَه اللّهْ تَعَالى يَه اَيْدَه يَا رَبْ بَكَا دُسْتُور وِيرْ كَزْنَدا اِيدُوبْ چَاغِرَدِيمْ دِيَه حَقْ سُبْحَانَه وَ تَعَالى...

Završetak ovdje (l. 49a):

آخر الموجود: يا حوا تكرونه بق بوكز اوغلاني قبول ايله ايرق سين اوشندر ميه يم الاين كيده بن ددي حوا ايتدي ايرق قبول اتمزين ابو كز آدم كلوريني هلاك ايدي ددي بنه شيطان چق بلوردي درلودرلو حيللر قلدي حوا سوز اوياغان اولور.

4. L. 49b-69b

تجويد قرآن
TAĞWĪD-I QUR'ĀN

Isto kao br. 5658/7.

5. L. 69b-78a

تجويد قرآن لمجهول
TAĞWĪD-I QUR'ĀN LI MAĞHŪL

Udžbenik na turskom jeziku o pravilima učenja (čitanja) Kur'āna, od nama nepoznatog autora.

Početak (l. 69b):

أوّله: الحَمْدُ للهِ رَبِّ العَالَمِينَ، وَ الصَّلوةُ وَ السَّلَامُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَ آلِه وَ صَحْبِه أَجْمَعِينَ، اىْ طَالِبْ قُرْآنْ اوّلَا بَعْضِ شَيْئِ وَارْدُرْ كه سُوَيْلَنُورْ امّا بُو سُوَيْلَنَنْ شَيْئِ نَدرْ هَرْ آدَمْ بِلْمَزْ انى بَيَانْ اِيدَلُمْ مَثَلَا مَدِينَيه دِيرلَرْ جِكْمَكَه دِرلَرْ...

Završetak (l. 78a):

آخره: وَ دَخِي سُورَه، تَوْبَه اَوَّلَنْدَه بَسْمَلَه دِينَلمَزْ نِچُونْ جَوَابْ آيَتْ رَحْمَتْلَه آيَتْ غَضَبْ جَمْع اوْلَنْسُونْ اِيچُونْ دِينَلمَزْ مَأْخَذْ بُودُرْ وَ مَهْمَا تَصِلْهَا اَوْ بَدَأْتَ بَرَاءَةْ لِتَنْزِيلِهَا بِالسَّيْفِ ...مُبَسْمِلاً تمّت تمام.

6. L. 78b-93b

تجويد قرآن لمجهول
TAĞWĪD-I QUR'ĀN LI MAĞHŪL

Udžbenik na turskom jeziku o pravilima učenja (čitanja) Kur'āna, od nama nepoznatog autora.

Početak (l. 78b):

أوله: الحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ العَالَمِينَ، وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ، وَقْتَا كِمْ اِخْوَانِ صَالِحِينَ بيننده بِرَازْ كِمْسَلَرْ اَمْرِقِرَائَتْدَه افْرَاطْ ايدُوبْ احْكَامِ ذٰلِهْ. قَارِئَه جَهْلَرِي...

Završetak (l. 93a):

آخره: وَوُجُوهَاتِ قُرْآنْدَنْ سَبْعَ وَعَشَرَ وَشَاذَّيَه عَالِمْ اولَانْ كِمْسَه قِيَاسْ ايدَرْ وَاللّٰهُ اعْلَمُ بِالصَّوَابْ، تَمَّتْ.

7. L. 96b-102b

تجويد قره باش
TAĞWĪD-I QARABĀŠ

Udžbenik na turskom jeziku o pravilima učenja (čitanja) Kur'āna. Napisao Šayḫ 'Abdurraḥmān Qarabāšī, umro u Istanbulu 904/1498. godine.

Dobrača I, 134, str. 102 i II, 1621/3; Karatay t I, 10; O. M. I, 148; Fajić III, 2055/3; Popara-Fajić VII, 4557/2; Hasandedić, 176/2; Şeşen, 3, str. 2; Spaho I, 35, str. 14

Početak (l. 96b):

أوله: الله تعالى يه حمد وثنادن ورسولنه ودخي آل واصحابنه صلوة وسلامد نصكره معلوم اوله كه حرف مدّ اوچدر...

Završetak (l. 102b):

آخره: سوره، مطفّفين ده كلا بل ران كبي تعريف السّكته قطع الصّوت دون النّفس.

8. L. 103a-125b

تعبير نامه
TA'BĪR NĀME

Naslov na početku هذا كتاب تعبير نامه تأليف شيخ علي فرمايد

Tumač snova na turskom jeziku. U bilješci napisanoj crvenim krupnim slovima koja se nalazi na početku djela stoji da ga je napisao izvjesni Šayḫ 'Alī, čija nam je biografija nepoznata.

Hasandedić, 230, str. 109

Početak (l. 103a):

أوله: الحمد لله ربّ العالمين، والعاقبة للمتّقين، ولا عدوان إلاّ على الظّالمين، والسّلام على خير خلقه محمّد وآله أجمعين، أمّا هر كشيكيم دوش كورسه انك تعبيري آجلور اكرْ ايودوش دكل ايسه اتدن صقنلر والاّ اكر ايودوشر ايسا شاذ اولالي...

Završetak (l. 125b):

آخره: **كمكه** دوشنده كلر وبلان اولدرسه دوشمانن اولدره... **كمكه** دوشنده عقرب كورسه دوشمانلر والله اعلم بالصّواب. تمّت تمام.

Sudeći po rukopisu i papiru, zbirku su prepisala trojica prepisivača, i to: prvi od lista 1-49, drugi od lista 50-96 i treći od lista 97-125. O prvom prepisivaču nema nikakvih bilješki, drugi se zvao Mūsā-zāde (v. bilješku na listu 93b), a treći se zvao Munlā Muḥammad b. Ḥasan efendī (v. bilješku na listu 125b).

Nema podataka o mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu zbirka je prepisana, najvjerovatnije, u XVIII stoljeću.

Iz kolekcije Kamberović Ekrema iz Sarajeva.

5780. R-5460

Zbirka (مجموع), *3*

L. 131; 16 x 11 (12 x 6,5); 9 redaka. *Nasḫ*, vokalizovan, pisan tupim perom, krupnim slovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, grub, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, sa preklopom, originalan, dohvaćen vlagom i crvotočinom i prepukao dužinom hrbata. Vanjska strana korica i preklopa obložena ukrasnim ebro papirom.

1. L. 1b-42b

جواهر الإسلام
ĞAWĀHIR AL-ISLĀM

Naslov na početku سراج الدّين

Isto kao pod br. 5436/2.

Na listovima 42b-97b Božija imena, imena Božijeg Poslanika i razne dove na arapskom i turskom jeziku sa sljedećim naslovima i počecima:

١-أسماء الحسنى بودر - (L. 42b-47a)

Početak (l. 42b):
أوله: هُوَ اللّٰهُ الذي لاَ إلهَ إلاَّ هُوَ الرَّحْمنُ، الرَّحِيمُ، المَلِكُ، القُدُّوسُ، السَّلاَمُ، المُؤمِنُ ...

٢-أسماء نبيّنا صلى الله عليه وسلّم - (L. 47b-51a)

Početak (l. 47b):
أوله: مُحَمَّدٌ، أَحْمَدُ، حَامِدٌ، مَحْمُودٌ، أَحِيدٌ، وَحِيدٌ، مَاحٍ، حَاشِرٌ، عَاقِبٌ، طه، يس، طَاهِرٌ...

٣-دعاء (L. 51a-51b)

Početak (l. 51a):
أوله: اللّٰهُمَّ يَا سَتَّارُ، يَا عَزِيزُ، يَا غَفَّار، يَا جَلِيلُ، يَا جَبَّارُ، خَلِّصْنَا مِنْ عَذَابِ النَّار...

٤-دعاء (L. 52a-57a)

Početak (l. 52a):
أوله: اللّٰهُمَّ يَا وَدُودُ، يَا وَدُودُ، يَا وَدُودُ، يَا ذَا العَرْشِ المَجِيد، فَعَّالٌ لِمَا يُرِيد...

٥- دعاء نور المبارك (L. 57b-62b)

Početak (l. 57b):
أوله: اللّٰهمَّ يَا نُورَ النُّورِ تَنَوَّرْتَ بِالنُّور وَ النُّورُ فِي نُورِ نُورِكَ يَا نُورُ، اللّٰهُمَّ يَا عَزِيزُ ...

٦- بو باب تجديد نكاح بودر (L. 62b-63a)

Početak (l. 63a):
أوله: الحَمْدُ لِلّٰهِ...تَحْت نِكَاحُنْدَه أُولاَن خَاتُونُمك نِكَاحِندَه شُبْهَمْ أُولْدُوغي...

٧- دعاء مفتاح الجنّة (L. 63b-66b)

Početak (l. 63a):
أوله: وَإِلٰهُكُمْ إِلهٌ وَاحِدٌ، لاَ إِلَهَ إِلاَّ هُوَ الرَّحْمنُ الرَّحِيمُ، اللّٰهمَّ أَدْخِلْنَا الجَنَّةَ...

٨- دعاء إِيمَان بُودُرْ (L. 66b-71a)

Početak (l. 66b):
أوله: يَا رَبْ أَكَرَتَنْدَنْ وَدِلْمَدَنْ وَقَلْبِمْدَنْ وَأَقْوَالِمْدَنْ ...تَوبَه اِيدَمْ...

٩- دعاء صلوات شريف (L. 71a-78b)

Početak (l. 71a):
أوله: السَّلاَمُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللّٰهِ، السَّلاَمُ عَلَيْكَ يَا نَبِيَّ اللّٰهِ، السَّلاَمُ عَلَيْكَ يَا هاشِمِيُّ اللّٰهِ...

١٠- زيارت قبوره كلدكده بويله ديه (L. 78b-79a)

Početak (l. 79a):
أوله: عَلَيْكُمُ السَّلاَمُ يَا أَهْلَ الدِّيَارِ، وعَلَيْكُمُ السَّلاَمُ يَا أَهْلَ القُبُورِ ...

١١- دعاء قربان (L. 79a-79b)

Početak (l. 79a):
أوله: لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللّٰهُ وَاللّٰهُ أَكْبَرُ، اللّٰهُ أَكْبَرُ وَلِلّٰهِ الحَمْدُ، اللّٰهُمَّ هَذَا الكَبْشُ مِنْكَ...

Na listovima 80-90 razne kraće dove bez naslova i kur'anski ajeti.

2. L. 97b-107b

رساله، بي نماز
RISĀLA-I BĪ-NAMĀZ

Isto kao br. 5657/7.

3. L. 107b-126a

خدا ربّم
ḪODA RABBUM

Isto kao br. 5658/3.

Na listovima 126b-131a razne dove i salavati na arapskom jeziku.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5781. R-4757

Zbirka (مجموع), *3*

L. 49; 16,5 x 11,5 (12 x 7); 11 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom, nevještom rukom i sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, grub, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez kožni, oštećen vlagom i po rubovima korica pocijepan.

1. L. 1a-16b

جواهر الإسلام
ĞAWĀHIR AL-ISLĀM

Naslov na početku هذا كتاب سؤال نامه وجواب نامه در

Isto kao pod br. 5436/2.

2. L. 17a-36b

نمازلق
NAMĀZLIK

Naslov na početku بو كتاب بش وقت نماز بيانده در

Isto kao br. 5648/4.

3. L. 36b-46b

علم حال لأبي بكر الإسلامبولي
'ILM-I ḤĀL LI ABŪ BAKR AL-ISLĀMBŪLĪ

Isto kao br. 5779/2.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

5782. R-8213

Zbirka (مجموع), *2*

L. 59; 16 x 12 (11 x 7); 9 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i razasuti. Po marginama ima nešto komentara u vezi sa tekstom. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Bez poveza.

1. L. 1a-12a

جواهر الإسلام
ĞAWĀHIR AL-ISLĀM

Isto kao pod br. 5436/2.
Nepotpuno na početku.
Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوله. أول الموجود: آناندُمْ وَ ايمَانْ كتوردم **ايكنجسي** وَمَلاَئكته وَدَخي بَنْ الله تَعَالينك ملكلرينه آناندُمْ وَايمَانْ كَتُورْدُمْ اوچنجسي وكُتُبِهِ وَدَخِي بَنْ الله تَعَالينُك كِتَابْلَرِينه آناندُمْ وَ ايمَانْ كَتُورْدُمْ...

Završetak ovdje (l. 12a):

آخرَه: اكَرْ صُورَتْلَرْ عَمَلدَه اخلاَصْ نَدُرْ اَيْتكه عَمَلينه رِيَاقَرِيشْدُرْ مَعْقُدُرْ عِبَادَتِي الله تَعَاليِيه تَقَرُّبْ ايچونْ اتمَكْ كيمسَه دَنْ بِرْشَيْ اُميزْ اتمَكْدُرْ. تمّت.

2. L. 12b-58b

إرشاد المصلّين
IRŠĀD AL-MUṢALLĪN

Kratko uputstvo o namazu na turskom jeziku, od nama nepoznatog autora. U nekim rukopisima naslov djela je مرشد المصلّين

Dobrača II, 1626/2

Početak (v. l. 12b):

أوله: اللهُ تَعَالى يَه حَمْدُ وثَنَا وَرَسُولنه دَخي آلُ وَاَصْحَابْنَه صَلوة وسَلاَمْدَنْ نُصُكْرَه حَقْ سُبْحَانَهُ وَتَعَالينكْ امْرِ جَليلي وَپَيغَمْبَرِيمِزْكْ سُنَّتِ شَرِيفي وَمَذْهَبْ صَاحِبيمِزْ اولاَنْ اِمَامْ اَعْظَمْ حَضْرَتْلَرِينكْ مَذْهَبْ صَحِيحْ اوزره...

Završetak (v. l. 58b):

آخره: صكره اكر مَيِّتُكْ قالدُرْ مَسْنَه قورْقَارْسَه يَاليكُزْ قوت اولديغي تَكْبِيرلري كَتُورُوبْ دُعَالري اوقيَه بَعْدَهُ سلام ويره...دُعَالر بيله اوقيه بودر غسلك وابدست ونمازلرك ترجمه نك اخريدر.

Na kraju djela (v. l. 58b) bilješka da je njegov prepis završen 1282/1865. godine. Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

Otkupljeno iz kolekcije Ismaila-ef. Selimovića, imama iz Zvornika.

5783. R-7171

رسالهٔ قاضي زاده
RISĀLE-I QĀḌĪ ZĀDE

Kratak traktat o namazu na turskom jeziku. Napisao Muḥammad b. Muṣṭafā Qāḍī-zāde, umro 1045/1635. godine. Isto ovo djelo Dobrača (*v. Dobrača II, 1629/3*) navodi pod naslovom *Ilmihal* i kaže da je njegov pisac nepoznat.

Flügel III, 133; Wiesbaden XIII/3, 48, str. 38; Fajić III, 2379/3; O. M. I, 402; Karatay t II, 2897/II;

Nepotpuno na početku.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوله. أوّل الموجود: بيان الصِّفَاتِ الثُّبُوتِيَّه حَيَوةٌ وَ عِلمْ وَ حَيّ درْ عَلِيمْ درْ هَرْ نَسْنَه، بِيلُورْ كُوكْلَرْدَه أولنْلرِي وَيَرْلَرْدَه أولنْلرِي...

Završetak (l. 104b):

آخره: ويا دخي حيضن كسلردن اون بش كون اولمامش اولسه حيض دكلدر...نمازين قله اورج توطوانه اديله ياته غسل لازم دكلدر. تمّت تمام بعون الله الملك الوهّاب.

L. 104; 12,5 x 9 (10 x 6,8); 9 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan krupnim slovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst uokviren crvenom linijom. Značajnije riječi nadvučene. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom. Listovi sa kustodama.

Povez novijeg datuma.

Na kraju djela (v. l. 104b) bilješka da je njegov prepis završio Buṭmīr Šayḫ Aḥmad b. Aḥmad u mjesecu saferu 1216/1801. godine.

قد وقع الفراغ من هذه الرّسالة الشّريفة سنة ستّ عشر ومائتين وألف في شهر صفر الخير...على يد العبد الحقير كثير التّقصير بطمير شيخ أحمد بن أحمد.

5784. R-7173

رسالهٔ قاضي زاده
RISĀLE-I QĀḌĪ ZĀDE

Isto kao br. 5783.

Nepotpuno i na početku i na kraju.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوله. أوّل الموجود: مَشْرِقْدَنْ مَغْرِبَه وَ مَغْرِبْدَنْ مَشْرِقَه اِتْمَكَه قَادِير دُرْ وَ بِرْ قُولْنِي بِرْ سَاعَتْدَه يِير يُوزِنْدَنْ يَدِنْجِي قَاتْ كُوكَه اِيلْدُوب...

Završetak ovdje (l. 37b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: مُسَبَّعَات عَشَرَ فَاتِحَه وَآيَت الكُرْسِي وَقُلْ يَا أَيُّهَا الكَافِرُونَ وَاِخْلَاصْ وَ مُعَوِّذَتَيْنِ، سُبْحَانَ اللهِ وَالحَمْدُ لِلهِ وَ لَا اِلَهَ اِلاَّ اللهُ وَ اللهُ اَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلاَّ بِاللهِ العَلِيِّ العَظِيمِ...

L. 37; 16,5 x 12 (13 x 9,5); 15 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan krupnim slovima i nevještom rukom, sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i odvojeni od poveza. Tekst uokviren crvenom linijom. Značajnije riječi nadvučene. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Listovi sa kustodama.

Povez kožni, originalan, oštećen vlagom i crvotočinom, odvojen od listova rukopisa.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz kolekcije Emina Islamovskog iz Struge u Makedoniji.

5785. R-7678

Zbirka (مجموع), *3*

L. 11; 16,5 x 11,5 (12 x 6,5); 9 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i nevještom rukom, sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po rubovima izlizani. Listovi sa kustodama.

Bez poveza.

1. L. 1a-4b

اللي درت فرض
ELLI DÖRT FARḌ

Kratka risala na turskom jeziku o glavnim islamskim dužnostima, 54 farza, od nama nepoznatog autora. Pod ovim nazivom na turskom jeziku ima više risala. To su, obično, prijevodi i prerade sličnih risala sa arapskog jezika poznatih pod nazivom خمسون فريضة (v. *Dobrača II, 899/1*) ili أربع و خمسون فريضة

Dobrača II, 1626/1; Karatay I, 431/IV i II, 2912/VI

Početak ovdje (l. 1a):

أوله: حَقْ سُبْحَانَه وَتَعَالى حَضْرَتْلَرِينُكْ جَلْ جَلَالُهُ فَرْضْ اتدوكي شَيْلَرْدُرْ كي بَيَانْ اولنور اكَرْ ارْ اكَرْ عَوْرَتْ اولْسُونْ بُونْلَرِي بِلْمَكْ واكُرْنْمَكْ فَرْضْ عَيْنْدُرْ انْلَرْ اللي دورتْدُرْ اوْلَا ايمَنْكْ شَرْطِ التدُرْ اوْلْكي امَنْتُ بِاللهِ...

Završetak ovdje (l. 4b):

آخر: اكَرْ صُورْسَلَرْ عَمَلْدَه اخْلَاصْ نَدُرْ ابْتكه عَمَلِينَه رِيَاقَرِيشْدُرْ مَقْدُرْ عِبَادَتي الله تَعَالِيَه تَقَرُّبْ ايچونْ ايتمَكْ كيمْسَه دَنْ بِرْشَىْ اُميزْ ايتمَمَكْدُرْ. تمّت تمام.

2. L. 4b-7a

علم حال لمجهول
'ILM-I ḤĀL LI MAĞHŪL

Kratak priručnik iz islamske vjeronauke (Ilmihal) na turskom jeziku, od nama nepoznatog autora.

Nepotpun i na početku i na kraju.

Početak ovdje (l. 4b):

ناقص في أوله. أول الموجود: ايكَنْجِي وَمَلَائِكَته اوچُنْجِي وكُتُبه دُرْدُنْجِي وَرُسُله بِشِنْجِي وَالْيَوْمِ الآخِرِ آلْتِنْجِي وَبِالْقَدَرِ خَيْرِه وَشَرِّه مِنَ اللهِ تَعَالَى بُونُكْ مَعْنَاسِي اوْلْدُرْ كه آمَنْتُ بِاللهِ بَنْ اِنَانْدُمْ اللّهُ تَعَالَى وَرْدُرْ و بِرْدُرْ...

Završetak ovdje (l. 5b):

آخره: **تَجْدِيدِ نِكَاحْ** اللّهُكْ امْرِ اوزْرَه وَرَسُولُ اللّهُكْ سُنَّتِ اوزْرَه امَامْ اعْظَمْ مَذْهَبِي اوزْرِينَه خَاتُونُكْ طَرَفِنْدَنْ وَكَالَتِيله كَنْدُو نَفْسُمَه عَصَالَتِنْ وَبَرْدُمْ بَنْ دَخِي الدُمْ دُعَاء تَوْفِيقْ الحَمْدُ لِلّهِ عَلَى التَّوْفِيقِ وَأَسْتَغْفِرُ اللّهَ مِنْ كُلِّ تَقْصِير.

3. L. 7a-11a

نمازلق
NAMĀZLIK

Isto kao br. 5643/2.

Završetak ovdje (l. 11a):

آخره: اللّهمّ اجعله لنا فرطًا واجعله لنا ذخرًا واجعله لنا شافعًا ومشفّعًا برحمتك يا أرحم الراحمين...

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini pepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

5786. R-6949

Zbirka (مجموع), *2*

L. 65; 16,5 x 12 (12 x 8); 11 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom, vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, grub, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom. Značajnije riječi nadvučene. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Po marginama ima nešto komentara u vezi sa tekstom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, prepukao dužinom hrbata. Vanjska strana korica obložena ukrasnim papirom.

1. L. 1b-17b

اللي درت فرض
ELLI DÖRT FARḌ

Naslov na početku بو فصل اللي درت فرضي بيان ايدر

Isto kao br. 5785/1.

2. L. 18b-64b

تعليم المتعلّم
TA'LĪM AL-MUTA'ALLIM

Naslov na početku هذا كتاب تعليم المتعلّم

Isto kao br. 5621/2.

Cijelu zbirku prepisao Darwīš b. Muṣṭafā iz Konjica u Kuršumliji medresi u Sarajevu 1271/1854. godine (v. bilješke na listovima 17b i 64b).

تمّ هذا الكتاب بمدينه، سرايده في مدرسة قورشنلي. كتبه الحقير المحتاج إلى رحمة اللّه تعالى درويش بن مصطفى عن بلده بلغرادچق تاريخ سنه ١٢٧١

5787. R-5456

Zbirka (مجموع), 2

L. 87; 16,5 x 10,5 (12,5 x 6); 9-13 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje i žućkaste boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi mjestimično dohvaćeni vlagom. Tekst uokviren crvenom linijom. Značajnije riječi nadvučene. Po marginama ima nešto bilješki u vezi sa osnovnim djelom pisanih naknadno, rukom drugog prepisivača. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, oštećen vlagom i crvotočinom. Vanjska stana korica obložena ukrasnim ebro papirom.

1. L. 1b-50b

لعل مصفّى في زيارة المصطفى

LA'L MUṢAFFĀ FĪ ZIYĀRA AL-MUṢṬAFĀ

Prijevod na turskom jeziku djela نتيجة الفكر في خير مدينة سيّد البشر koje je na arapskom jeziku napisao Muḥammad b. 'Abdullāh al-Ḫalīfatī al-'Abbāsī al-Ḫaṭīb al-Madanī al-Ḥanafī, Zayn al-'Ābidīn, umro poslije 1171/1758. godine. Djelo je jedna vrsta udžbenika o hadžu, historijatu i odabranosti svetih gradova Mekke i Medine. Kako se vidi iz završetka, autor je djelo završio 1170/1757. godine. Djelo je na turski jezik preveo Ibrāhīm Ḥanīf, umro 1217/1802. godine.

Karatay t I, 1401; Kaḥḥāla X, 212; Ḍayl II, 623; Brockelmann G II, 384 i S II, 517; O. M. I, 282

Početak (l. 1b):

أوّله: الحمد للّه الّذي جعل المدينة قبّة الإسلام ودار الإيمان والأمان والإكرام، وشرّفها بهجرة نبيّه على سائر الأماكن العظام، وجعلها منبع العلوم ومبوّء الحلال والحرام...وبعد فيقول الرّاجي إلى لطف ربّه اللّطيف...إبراهيم حنيف يسّر اللّه مرامه وازداد غرامه بجوده المنيف: لمّا كان زيارة قبر المصطفى...من أشرف العبادات وقريبة من درجة الواجبات...

Završetak (l. 50b):

آخره: ومدينه يه مهاجريندن اوّل هجرت ايدن ابو سلمه در ونسواندن امّ سلمه وابكاردن امّ كلثون (كلثوم) بنت عتبه در رضى اللّه عنهم ومدينه ده شرايط اسلامدن ابتدا فرض قلنان صومدر واوّل الهام ووحي اولنان صفة اذاندر وقراى اسلامدن آخر خراب اولان مدينه در كذا في الجامع الصّغير للسّيوطي الحمد للّه على التّمام والصّلوة على نبيّه سيّد الأنام وعلى آله وصحبه الكرام. سنه ١١٧٠

2. L. 51b-86a

مناسك الحجّ لمجهول

MANĀSIK AL-ḤAĞĞ LI MAĞHŪL

Djelo o obredima hadža (hodočašća Kabe u Mekki), na turskom jeziku, od nama nepoznatog autora.

Početak (l. 51b):

أوّله: الحمد للّه الّذي هدانا إلى مذهب أهل السّنّة والجماعة، وجعلنا شاكرين على أنعامه خصوصاً منها على نعمة الإسلام، والصّلوة والسّلام على من اوتى الحكمة وعلى آله وصحبه أجمعين، أمّا بعد، حجّي شريفه نيّت ايدن كمسنيه لازمدر طريقنده وافعالنده اولان علملركه علم حالدر...

Završetak (l. 86a):

آخره: اللّهمّ لا تجعل هذا آخر العهد من حرم رسول اللّه صلّى اللّه عليه وسلّم فيسّر لي العودة إلى الحرمين سبيلاً سهلاً وارزقني العفو والعافية في الدّنيا والآخرة وردّنا سالمين غانمين...وقادر اولدوغي قدر قلبندن ولساندن تعظيم وتكريم اوزره حركت ايليه واللّه الموفّق الفيّاض.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XIX stoljeća.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5788. R-4746

Zbirka (مجموع), 7

L. 159; 20 x 13 (15 x 7,5); 17 redaka. *Nasḫ* sa mješavinom *ta'līqa*, mjestimično vokalizovan. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, bijele i tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla.

Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Po marginama ima nešto bilješki u vezi sa tekstom pisanih rukom drugog prepisivača. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom. Vanjska strana korica i preklopa obložena ukrasnim ebro papirom.

1. L. 1b-10a

علم حال لأبي بكر الإسلامبولي
ʻILM-I ḤĀL LI ABŪ BAKR AL-ISLĀMBŪLĪ

Isto kao br. 5779/2.

2. L. 15b-25a

رسالة في حقّ الدّخان والقهوة
RISĀLA FĪ ḤAQQ AD-DUḤĀN WA AL-QAHWA

Naslov na početku هذه رسالة في حقّ الدّخان

Rasprava na arapskom jeziku o duhanu i kahvi sa vjerskog stanovišta. Napisao Muḥammad Fiqhī al-ʻAynī iz Istanbula, umro poslije 1114/1702. godine.

Kaḥḥāla XI, 131; Brockelmann G II, 437

Početak (l. 15b):

أوّله: الحمد لله الّذي أنزل الفرقان مبيّنًا للحلال والحرام وشرّفنا على سائر الأمم باستنباط الأحكام الشّرعيّة...وبعد، فيقول الفقير المحتاج إلى الله الغنيّ محمّد فقهيّ العينيّ نزيل قسطنطينيّة: لمّا شاع بين الرّجال والنّسا، في بلاد الإسلام إستعمال الورق المسمّى في ديار العرب بالدّخان وفي ديار الرّوميّة بالتّتن وفي الفرس بتن باكي كان العلما، قد تكلّموا في حرمته لكن بعضهم أثبت حرمته بالأدلّة الواهية وبعضهم أفرط فيه حتّى ألحق به في الحرمة إستعمال القهوة المعروفة وبعض القاصرين ذهب إلى حلّه...فألّفت هذه الرّسالة في ذلك الحكم...

Nepotpuno na kraju.

Završetak ovdje (l. 25a):

ناقص في آخره. آخر الموجود: وأمّا القهوة المعروفة فلا نقرّ فيه أنّها باقية على الأصل وهو الإباحة لعدم تبيين دليل الحرمة فيها في السّكر والخبث والصّرف وغيرها، بل هي من الطّيّبات ...كما في تفسير السّمرقندي الحنفي وغيره في سورة المائدة في قوله تعالى: قل أحلّ لكم الطّيّبات الآية فيحلّ شراب القهوة ولا يمنع من ذلك شرعًا إذ الطّباع السّليمة لا يستخبثها بل يحصل بها نشاط وطيب خاطر...بل ربّما تكون معونةً على زيادة العمل فإن كان ذلك طاعةً فشربها طاعةٌ وإن كان مباحًا فمباح...

Na kraju djela na listovima 25b-26b u mesnevi-stihovima nalazi se jedan spjev na turskom jeziku o pokuđenosti duhana. Spjev počinje riječima:

معاذ الله عجب طوتدي جهاني   طوطون ملعون جهنّمك(...)اني

Na kraju spjeva (v. l. 26a) bilješka da je spjev prepisan iz medžmue Ḥalīl-efendije, najvjerovatnije, Ḥalīl-efendije Gradčanićevija.

نقل من مجموع خليل أفندي.

Na listovima 26b-27b izbor citata iz poznatih fikhskih djela o zabrani opijuma, hašiša i drugih opojnih sredstava.

3. L. 28b-32a

(رسالة في تحريم الدّخان)
(RISĀLA FĪ TAḤRĪM AD-DUḤĀN)

Rasprava na arapskom jeziku o zabrani pušenja duhana sa vjerskog stanovišta, od nama nepoznatog autora.

Početak (l. 28b):

أوّله: قال رسول الله صلّى الله عليه وسلّم: من أكل من الشّجرة المنتنة فلا يقربنّ مسجدنا فإنّ الملائكة تتأذّى ممّا يتأذّى منه النّاس...ولهذا قال الفقها،: كلّ من وجد فيه رائحة كريهة يتأذّى بها الإنسان يلزم إخراجه من المسجد ولو بجرّه من يده أو رجليه ولا بلحيته وشعر رأسه. وعلى هذا يلزم أن يمنع من قربان المسجد من يتناول الدّخان الّذي ظهر في هذا الزّمان من قبل الكفرة العدوّة لأهل الإسلام والإيمان وابتلى به كافّة الأنام والخواصّ والعوامّ لكراهية رائحته أكثر من كراهية رائحة البصل والثّوم...

Završetak (l. 32a):

آخره: وهذا الدّخان...لم يكن في إستعماله إلاّ إحيا، سنّة الكفّار الّذين أخرجوه وأظهروه في بلاد الإسلام توصّلاً إلى إضرار بأهل الإيمان...بل لو لم يكن في إستعماله إلاّ تسويد الثّياب والأبدان وكراهية الرّيح والأنتان لكان زاجرًا للعاقل عن إستعماله، لكن أكثر أهل الزّمان طبايعهم جامدة صعبة الإنقياد ومائلة دائمًا إلى ما لا يعنيهم ...وإن علموا لم يتعلّموا وإن فهموا لم يفهموا ما فهموا وهم من الّذين إن يروا سبيل الرّشد لا يتّخذوه سبيلاً، يسّرنا(لنا) الله تع عملاً موافقًا لمرضاته بلطفه وكرمه.

4. L. 32b-55b

(رسالة في تحريم الدّخان بالتّركيّة)
(RISĀLA FĪ TAḤRĪM AD-DUḪĀN BI AT-TURKIYYA)

Rasprava na turskom jeziku o zabrani pušenja duhana sa vjerskog stanovišta, od nama nepoznatog autora.

Početak (l. 15b):

أوّله: الحمد لله الواهب العقول...والشّكر له على نهيه عن الرّذائل وأمره بالفضائل زجره عن المفضول وأشهد أن لا إله إلاّ الله وحده لا شريك له...وبعد، إخوان موفقلنمدن (!) بعض كمسه لر بو عبدي عاجزي عالمده استعمال منتشر اولان دخانك بد رائحه استعمالنده ...

Nepotpuno na kraju.

Završetak ovdje (l. 55b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: قرتنجي آفتي جاهللرك طريقتي سبيل مسلك ايدنمكدر زيرا رسول اللّهك صلّى الله تعالي نك وسلّم امريني ونهيني...وذمّ اتدوكي شيئ بلميوپ عكسني عمله كتورمك جهالت اولدوغي بي اشتباه ربيدر دخان بد نشانك...قرق ايكينجي آفتي اكبر اعدا اولان شيطان لعينك بيرك مرادي مؤمني حضرت...

5. L. 59b-81b

شرح أسماء الحسنى
ŠARḤ ASMĀ' AL-ḤUSNĀ

Naslov na početku crvenim slovima در بيان شرايط أسماء الحسنى

Komentar 99 Božijih imena na turskom jeziku u mesnevi stihovima. Napisao Šayḫ Ilyās b. 'Īsā al-Aqḫiṣārī (rođen u Akhisaru u sandžaku Saruhan u Anadoliji), umro 967/1559. godine. Djelo je napisao 948/1541-42. godine.

Flügel III, str. 492; Rieu CTM, str. 240; Trako-Gazić, 151-152, str. 92

Početak ovdje (l. 59b):

أوله: زَهِي صَانِع كِه اَجْدِي بَابِ انْعَامْ   وُجُودَه كَلْدِي اٰدَمْ بُونِيجَه انْعَام

Nepotpuno na kraju.

Završetak ovdje (l. 81b):

آخر الموجود: كِه وِيْرَه نُطْقُونَه ذِكْرِكْ فَصَاحَتْ   وِيْرَه هَمْ وَجْهِيه شُكْرُكْ مُلَاحَتْ

Na listovima 82a-90b, rukom drugog prepisivača, ponovljen prepis pojedinih poglavlja iz prethodnog djela.

6. L. 91a-123a

محموديّه
MAḤMŪDIYYA

Arapsko-turski rječnik u stihovima. Napisao izvjesni Maḥmūd, umro 961/1553. godine.

Popara-Fajić VII, 4525; Wiesbaden XIII/3, 218; G. Kut. t, 353

Nepotpuno na početku.

Početak ovdje (l. 91a):

ناقص في أوله. أوّل الموجود: حطف قيمق بطش دوتمق دابرآخر طور طاغ
قرح ياره قيعه دوزير كوكله دوش هجر...

Završetak (l. 123a):

آخره: عفر ورغام و ثرى طپرق وكيك لك شدق   اوقيوب اوقيده نك يوزني آق ايده حق

7. L. 124a-159b

رسالة في الجماع ترجمه سي
RISĀLA FĪ AL-ĞIMĀ' TARĞAMAS-I

Prijevod na turski jezik risale o spolnom odnosu između muškarca i žene, liječenju impotencije i upotrebi sredstava za jačanje spolnog nagona. Napisao na arapskom jeziku pod nazivom تدبيرالصّحّة poznati ljekar iz Kordobe, Mūsā b. 'Abdullāh al-Isrā'īlī al-Qurṭubī, umro 601/1204. godine. Nije nam poznato ime prevodioca na turski jezik. U našem rukopisu djelo je nepotpuno i na početku i na kraju.

Kaḥḥāla XIII, 41; Karatay II t, 1758, str. 569-570

Početak ovdje (l. 124a):

ناقص في أوله. أوّل الموجود: فصل تاسع جماعه لذّت ودماعه صحّت وتقويت ويرز دوالر ذكرنده تحرير اولنوب حفظي وعملي الرمز اولانلردندر جوز بواً وفلفل وعاقر قرحا وزنجبيل وسنبل ومسك وخولنجان برر مثقال اولنوب بشقه سحق اولنوب بعده قارشدريلوب زنجبيل قلله تربيه اولنمش عسل ايله حل اولنوب قبل الجماع ذكره طلا ولذّت واشتهايه دوا قلنه...

Završetak ovdje (l. 159b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: قوّت مجامعت تحصيل اولنه ديكر حمص مجر هرد ربع قدح النوب يمشق دوكلب تازه محكم قارشدريلوب اوزرنه بش نميرده صدريلوب جمله سي مخلوط اولد قدنصكره مياغله قاوريلوب تناول اولنه زياده نافع در...

Sudeći po rukopisu, zbirku su prepisala dvojica nama nepoznatih prepisivača i to prvi 1157/1744. godine (v. bilješku na listu 32a) od lista 1b do lista 55a, a drugi od lista 60a pa do kraja.

Na listovima 1a i 12a bilješka da je rukopis 1250/1834. godine uvakufio al-Ḥāǧǧ Abū Bakr-beg, sin'Uṯmāna Kapetana (Gradaščevića).

قد وقف هذا الكتاب المستطاب وقفًا صحيحًا شرعيًا طلبًا لمرضاة الله ولشفاعة رسوله الحاجّ أبو بكر بك بن عثمان قبودان. اللّهمّ اغفر لهما ولوالديهما. لا يباع ولا يرهن ولا يعار. فمن بدّله بعد ما سمعه فإنّما إثمه على الّذين يبدّلونه إنّ الله سميع عليم. سنة ١٢٥٠

5789. R-6550

نمازلق
NAMĀZLIK

Isto kao br. 5643/2.

L. 14; 18,5 x 12 (13 x 8); 15 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i razasuti. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Listovi sa kustodama.

Bez poveza.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru i pismu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Na listu 14b bilješka da je vlasnik rukopisa Muṣṭafā Šiljak.

Otkupljeno iz kolekcije Ismaila ef. Selimovića, imama iz Zvornika.

5790. R-4578

نمازلق
NAMĀZLIK

Isto kao br. 5643/2.

L. 25; 21 x 14,5 (12,5 x 7); 15 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Značajnije riječi nadvučene. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski.

Na kraju djela (v. l. 21b) bilješka da je njegov prepis završen 1258/1842. godine. Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

Na listovima 22a-25a razne dove na arapskom jeziku.

Iz Odbora IZ Mostar.

5791. R-6656

Zbirka (مجموع), *4*

L. 33; 21 x 14 (14 x 7,5); 11-13 redaka. *Nasḫ*, vokalizovan, pisan tupim perom, krupnim slovima i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i po rubovima izlizani. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, novijeg datuma. Korice obložene impregniranim platnom crne boje.

1. L. 1b-21b

نمازلق
NAMĀZLIK

Isto kao br. 5648/4.

2. L. 21b-24b

جواهر الإسلام
ĞAWĀHIR AL-ISLĀM

Naslov na početku هذا سراج الدّين

Isto kao pod br. 5436/2.

3. L. 25b-28b

جواهر الإسلام
ĞAWĀHIR AL-ISLĀM

Naslov na početku crvenim slovima هذا كتاب جواهر الإسلام

Kratki vjeronaučni priručnik na turskom jeziku napisan u vidu pitanja i odgovora, poznat pod nazivom *Eğer sorsalar*, od nama nepoznatog autora.

Početak (l. 25b):

أوله: الحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ العَالَمِينَ، وَالصَّلٰوةُ والسَّلامُ عَلَى نَبِيِّهِ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ أجْمَعِينَ، أمَّا بَعْدُهُ، بِلْكِلْ كِمْ اكر صورسلر مُسْلمَانمِسِينْ اَيْتِكِمْ الحَمْدُ لِلّٰهِ مُسْلمَانَمْ اكر صورسلر الحَمْدُ لِلّٰهِ دِيمَنُكْ مَعْنَاسِي نَدَرْسَنْ اَيْتِكِمْ اللّٰه تَعَالَى حَضْرَتِنِي اوكْمُكْدُرْ وَ شُكْرْ اَيْلَمَكْدُرْ...

Nepotpuno na kraju.

Završetak ovdje (l. 28b):

ناقص في آخره. آخر الموجود: دِينْ اِسْلاَمْ عَلمِينْ اوكْرَنْمَكْ لاَزِمْدُرْ ومُهِمْدُرْ بُونْدَنْ مُهِمْ نَسْنَه اوُلْمَزْ هَرْكِمْ اِهْمَالْ وَ تَقْصِيرَاتْ ايدوُبْ اوكْرَ نَمْسَه يَا خُودْ كَنْدوسِي بلوب صور نسلرَه اوكرتمسَهَ...

4. L. 29b-33b

وسيلة النّجاة (مولد النّبى)

WASĪLA AN-NAĞAT (MAWLID AN-NABĪ)

Isto kao br. 5658/4.

Nepotpuno na kraju.

Završetak ovdje (l. 33b):

ناقص في آخره. آخر الموجود:

سوُيْلشُورْكَنْ جَبْرَائيلِه كَلاَمْ كَلدِي رَفْرَفْ اوكْنَه وِيرْدِي سَلاَمْ

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i mastilu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz kolekcije Emina Islamovskog iz Struge u Makedoniji.

5792. R-5497

Zbirka (مجموع), 3

L. 38; 16,5 x 10 (11 x 5,5); 11 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan oštrim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom. Na naslovnom listu tekst uokviren crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni sa preklopom, oštećen vlagom, crvotočinom i zubima glodara, prepukao dužinom hrbata i preklopa. Vanjska strana korica i preklopa presvućena ukrasnim ebro papirom.

1. L. 1b-11b

نمازلق

NAMĀZLIK

Isto kao br. 5648/4.

2. L. 11b-23a

شرائط الإسلام

ŠARĀʼIṬ AL-ISLĀM

Kratak Ilmihal na turskom jeziku o imanskim i islamskim šartima, od nama nepoznatog autora.

Fajić III, 2577/2

Početak (l. 11b):

أوله: الحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ العَالَمِينَ...اَمَّا بَعْدُ، هَرْ مُؤمِنَه لاَزِمْدُرْ كه ايمَانْ وَإسْلاَمْ نَه ايدُ كين بِلْمَكْ كَرَكْ دِينَدَه صورْ دُقْلَرِي...

Završetak (l. 23a):

آخره: غُسْلُنْدَنْ صُكْرَه ايكي رَكْعَتْ نَمَازْ قلمَقدر بُويله نِيَّتْ ايتَدَه نِيَّتْ ايلدم غُسُلْ جَنَابَتْدَنْ قورتلمق ايچون.

3. L. 23b-38b

جواهر الإسلام

ĞAWĀHIR AL-ISLĀM

Isto kao pod br. 5436/2.

Na listovima 39a do 40b fragment iz kur'anskog poglavlja *al-Fath* od 17. do 29 ajeta.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini pepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5793. R-5502

Zbirka (مجموع), *3*

L. 41; 16 x 11 (11 x 6); 9 redaka. *Nasẖ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, oštećen vlagom i crvotočinom, nevješto popravljan dužinom hrbata.

1. L. 1a-14a

نمازلق
NAMĀZLIK

Isto kao br. 5648/4.
Nepotpuno na početku.
Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوله. أوّل الموجود: اوُقيَه ونَمَازْ بُويله نيُتْ ايليَه نيُتْ ايْلدم بُو كُونك صَبَاحْ نَمَازنْك سُنَّتينْ قِلمَغَه قبْليَه يُونْلدُمْ اللهْ رِضَا سيچُون اللهُ اكبَرْ ديَه انْدَنْ سُبْحَانَكَ اوُقيَه انْدَنْ اعُوذُ بالله اوُقيَه انْدَنْ بِسْمِ اللهُ اوُقيَه...

2. L. 14b-28a

شرائط الإسلام
ŠARĀ'IṬ AL-ISLĀM

Isto kao 5792/2.

3. L. 28a-41a

جواهر الإسلام
ĞAWĀHIR AL-ISLĀM

Isto kao pod br. 5436/2.

Na kraju djela (v. l. 41a) bilješka da je njegov prepis završen 1168/1754. godine. Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

5794. R-8159

Zbirka (مجموع), *5*

L. 76; 21,5 x 15,5 (15 x 9); 13-17 redaka. *Nasẖ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom, nevještom rukom i sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, grub, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Po marginama ima dosta komentara i bilješki u vezi sa tekstom pisanih rukom istog prepisivača. Na pojedinim listovima velike tamne fleke kao znak oboljenja papira. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez kožni sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom, popravljan i nevješto lijepljen dužinom hrbata. Na koricama i preklopu rozete sa floralnim motivima.

1. L. 1b-21a

علم حال
'ILM-I ḤĀL

Djelo o islamskoj vjeronauci (*'Ilmiḥāl*) na turskom jeziku, od nama nepoznatog autora.

Početak (l. 1b):

أوّله: الحمد لموجد الأشياء أجمعين، والصّلوة على حبيبه خاتم النّبيّين، وعلى أصحابه المهديّين وعلى صلحاء أمّته المؤمنين، اللّهمّ اجعلهم من الصّالحين المخلصين، أمّا الإيمان (ف) الإيمان في اللّغة التّصديق إيمان لغتده...اذعان في حكم المخبر وقبوله...وأمّا الإيمان في الشّرع هو التّصديق بما جاء به النّبيّ...أمّا شرعده ايمان پيغمبر حضرتلري الله تعالى جانبندن...

Završetak (l. 21a):

آخره: ايكن الله أكبر ديوب صلوات دعاسن اوقيه بلمين صلوات كتور بعد الله أكبر ديوب جنازه دعاسن اوقيه ميّت ايچون وكندي نفسيچون وجميع مؤمنلر ايچون خير دعا ايله...اللّهمّ اجعله لنا فرطًا واجعله لنا ذخرًا واجعله لنا شافعًا ومشفّعًا برحمتك يا أرحم الرّاحمين...

Na kraju djela (v. l. 21a) bilješka da je njegov prepis završio Mula Ibrāhīm

تمّ تمام بعون الله الملك المنّان (على يد) الفقير الملا إبراهيم.

2. L. 21b-37b

أيّها الولد

AYYUHĀ AL-WALAD

Isto kao br. 5437/2.

Prepisao isti prepisivač kao i pod br. 1 u ovoj zbirci.

3. L. 38b-46a

البناء

AL-BINĀ'

Naslov na početku هذا كتاب بناء أمثلة

Kraće gramatičko djelo o paradigmatskim oblicima riječi u arapskom jeziku od nama nepoznatog autora, poznato još i pod nazivima: *Binā' al-af'āl, Amṯila al-binā', Qirā'a aṣ-ṣibyān* i *Muqaddima at-taṣrīf*. Kao mogućeg autora ovog djela pojedini izvori (*v. Köprülü III, 651/4, str. 297 i Wagner, 293)* navode 'Abdullāha ad-Dinqūza .

Jahić VIII, 4756/2

Početak (l. 38b):

أوّله: إعلم أنّ أبواب التّصريف خمسة وثلاثون بابًا ستّة منها للثّلاثيّ المجرّد الباب **الأوّل** منها **فَعَلَ يَفْعَلُ** موزونة **نَصَرَ يَنْصُرُ** وعلامته أن يكون عين فعله مفتوحًا في الماضي ومضمومًا في المضارع...

Završetak (l. 46a):

آخره: ويسمّى مهموز اللأم وتسمّى هذه الأقسام أقسام السّبعة يجمعهما قول الشّاعر:

صحيحسبت مثالست مضاعف لفيف وناقص ومهموز أجوف.

4. L. 47b-63b

المقصود في التّصريف

AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Naslov na početku هذا كتاب مقصود

Gramatičko djelo o paradigmama promjene glagola u arapskom jeziku. Djelo se pripisuje al-Imām al-A'ẓam-u, Abū Ḥanīfi an-Nu'mān b. Ṯābit al-Kūfī at-Tamīmī-ji, rođ. 80/699., umro 150/767. godine.

Kaḥḥāla XIII, 104; Ḥ. Ḫ. II, 1806; Ahlwardt VI, 6796; Flügel I, 179; Köprülü III, 651/3 i 652/5; Jahić VI, 3805/5; Zürich I, 298-302; Wagner, 285; Fajić V, 3373/4; Şeşen, 613; Brockelmann G I, 283 i S I, 449

Početak (l. 47b):

أوّله: الحمد لله الواهب للمؤمنين سبيل الصّواب، والصّلوة والسّلام على محمّد الزّاجر عن الأذناب الحاثّ على طلب الثّواب...أمّا بعد، إعلم أنّ العربيّة وسيلة إلى (ال) علوم الشّرعيّة و(أنّ) أحد أركانها التّصريف ...

Završetak (l. 63b):

آخره: فبعضها لا يتغيّر لصحّة البناء، وبعضها لعلّة أخرى.

5. L. 64b-76a

تصريف العزّي

TAṢRĪF AL-'IZZĪ

Gramatičko djelo o paradigmama promjene glagola u arapskom jeziku, poznato još i pod nazivima: *Mabādi' at-taṣrīf, al-'Izzī fī at-taṣrīf, Taṣrīf az-Zanǧānī* ili samo *al-'Izzī*. Napisao na arapskom jeziku 'Abdulwahhāb b. Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb b. 'Imāduddīn al-Ḫazraǧī az-Zanǧānī, 'Izzuddīn, umro poslije 655/1275. godine.

Kaḥḥāla I, 57; Ahlwardt VI, 6615; Flügel I, 179; az-Ẓāhiriyya 'UL'A, str. 459-465; Köprülü III, 651/2; Ḥ. Ḫ. II, 1139; Brockelmann G I, 283 i S I, 497-499; Jahić VI, 3805/4; Dobrača I, 604/9, str. 399; Popara-Fajić VII, 4396/8; Wagner, 271

Početak (l. 64b):

أوّله: الحمد لله ربّ العالمين، والصّلوة والسّلام على سيّدنا محمّد وآله أجمعين...إعلم أنّ التّصريف في اللّغة التّغيير وفي الصّناعة تحويل الأصل الواحد إلى أمثلة مختلفة لمعان مقصودة لا تحصل إلاّ بها...

Nepotpuno na kraju.

Završetak ovdje (l. 76a):

ناقص في آخره. آخر الموجود: في بناء اسم الزّمان والمكان بكسر العين مفعل بكسر العين كالمجالس والمنبت ومن يَفْعَلُ ويَفْعُلُ...

Sudeći po rukopisu, cijelu zbirku je prepisao isti prepisivač Mula Ibrāhīm (v. bilješku na listu 21a). Mjesto i vrijeme prepisa nisu nigdje navedeni. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

5795. R-8214

Zbirka (مجموع), 2

L. 8; 18 x 12,5 (12,5 x 6,5); 13 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan sitnim slovima, tupim perom i nevještom rukom, sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dogvaćeni vlagom i razasuti. Tekst uokviren crvenom linijom. Značajnije riječi nadvučene. Listovi sa kustodama.

Bez poveza.

1. L. 1a-4a

علم حال
'ILM-I ḤĀL

Isto kao br. 5794/1.

Nepotpuno na početku.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوله. أول الموجود: نيّة عيد الفطر: نَوَيْتُ أنْ أصَلّيَ صَلوةَ العيدِ الفِطرِ بِستَّةِ تَكْبِيراتٍ...اللهُ أكْبَرُ...

Na listovima 4a-5a dove za razne prilike od kojih prva počinje:

الحَمْدُ لِلهِ الّذي جَعَلَ المَاءَ طَهُوراً وَجَعَلَ الإسْلاَمَ نُوراً...

a posljednja završava riječima:

اللّهُمَّ اشْفِني بِشِفَائِكَ وَدَاوِني بِدَوَائِكَ وَاعْصِمْنِي مِنَ الوَهْنِ وَالأمْرَاضِ وَالأوْجَاعِ.

2. L. 5a-7b

علم حال لأبي بكر الإسلامبولي
'ILM-I ḤĀL LI ABŪ BAKR AL-ISLĀMBŪLĪ

Isto kao br. 5779/2.

Završetak ovdje (l. 7b):

آخر الموجود: وبو ايكسنك اراسنه چوق پيغمبرلري كلمشدر صاغشنين بلمز اينمق الله تعالى بولور افعال مكلّفين سكزدر فرض واجب سنّت مستحبّ مباح حرام مكروه. تمّت.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i mastilu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

5796. R-5736

Zbirka (مجموع), 4

L. 42; 22 x 13 (16 x 8); 17 redaka. *Nasta'līq* i *nasḫ*, mjestimično vokalizovani, pisani tupim perom, i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom i crvotočinom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Po marginama ima nešto komentara i bilješki u vezi sa tekstom. Listovi sa kustodama.

Povez kožni, oštećen vlagom. Na koricama lijepo urađene rozete sa floralnim motivima.

1. L. 1b-13a

علم حال
'ILM-I ḤĀL

Djelo o islamskoj vjeronauci (*'Ilmiḥāl*) na turskom jeziku, od nama nepoznatog autora. Početak i završetak djela dati su na arapskom jeziku.

Početak (l. 1b):

أوله: الحمد لله ربّ العالمين، والصّلوة والسّلام على رسولنا محمّد وآله وأصحابه أجمعين. أمّا بعد، فقال الله تعالى: **وما خلقت الجنّ والإنس إلاّ ليعبدون** أى ليوحّدون وقال في آية أخرى: **فاسئلوا أهل الذكر إن كنتم لا تعلمون** وكذا قوله صلّى الله عليه وسلّم: أطلبوا العلم ولو بالصّين أى عزيز قرداشلر بو ايكي اية كريمه شريفده ظاهر ومنفهم اولان باري تعالى...

Završetak (l. 13a):

آخره: قد تمّت هذه ملابسا (ملابسة؟) بعطيّته **الحمد لله الّذي هدانا لهذا وما كنّا لنهتدى لو لا أن هدانا الله** وما توفيقي واعتصامي إلاّ بالله توكّلت وإليه أنيب.

Djelo se završava kolofonom (v. l. 13a) u kome je data bilješka da ga je prepisao Sayyid Darwīš Ḥusayn b. Qalayğī-zāde (Kalajdžić) u zadnjoj dekadi mjeseca zul-kade 1124/1712. godine, u gradu Silistri (u Bugarskoj).

قد وقع بعناية الملك المنّان مسائل تسويد هذه اللّطائف تذكيراً للإخوة وتخليصاً للخلاّن عليه في كلّ الأمور التّكلان عن يد سيّد درويش حسين بن قلايجي زاده في مدينة سلستره حماها الله عن الآفات والبغي لسنة أربع وعشرين بعد المائة وألف...

2. L. 14b-22b

رسالة في بيان سجود السَّهو
RISĀLA FĪ BAYĀN SUĞŪD AS-SAHW

Isto kao br. 5665.

Na kraju djela (v. l. 22b) bilješka pisana rukom istog prepisivača da je autor ove risale Muḥammad Čalabī-efendī al-Birgiwī, što je pogrešno:

- ومؤلّف هذه الكراس محمّد چلبي أفندي البركوي رحمه الله تعالى.

Sudeći po rukopisu, prepisao isti prepisivač kao i pod br. 1 u ovoj zbirci.

Na listovima 23a-25a razne dove na arapskom i turskom jeziku.

3. L. 25b-33b

علم حال
'ILM-I ḤĀL

Naslov na početku اوتوز اوچ فرضي بيان ايدر

Kratko djelo o islamskoj vjeronauci (*'Ilmiḥāl*) na turskom jeziku, od nama nepoznatog autora. U njemu su nabrojana trideset i tri šarta vezana za islamsko vjerovanje i obredoslovlje.

Početak (l. 25b):

أوله: اسلامك شَرْطي بَشْدُرْ: صَوْم صَلوة حَجّ زكوة كَلمَه، شَهَادَتْ...ايمانك صفتي التي در: آمَنْتُ بِاللهِ وَمَلَائِكَتِهِ وكُتُبِهِ ورُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ وَبِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ مِنَ اللهِ تَعَالى...

Završetak (l. 33b):

آخره: اللّهمّ إن كنتَ كتبتَني سَعِيداً فَثَبِّتْني فَإنَّكَ قُلْتَ في كَلَامِكَ: **يَمْحُو اللهُ مَا يَشَاءُ وَيُثْبِتُ وَعِنْدَهُ أُمُّ الكِتَابِ.**

Na listovima 34-37 razne dove na arapskom i turskom jeziku.

4. L. 39b-40b

(رسالة في تحريم دخان)
(RISĀLA FĪ TAḤRĪM DUḪĀN)

Kratka rasprava na turskom jeziku o zabrani duhana, od nama nepoznatog autora. Naslov prema sadržaju.

Početak (l. 39b):

أوله: بِرْ كِمْسَنَه دُخَانْ شُرْبْ ايْلَه يَعْنِي دُواتُونْ ايچسَه أول كِمْسَنَه مَلْعُونْدُرْ وَفَاسِقْدِرْ بَعْضِ تَكْرَارِدَه...

Završetak (l. 40b):

آخره: حَفَظَنِي اللهُ تَعَالى وَإِيَّاكُمْ مِنْ جَمِيعِ المَعَاصِي وَالسَيِّئَاتِ...بِحُسْنِ الخَاتِمَةِ.

Na kraju djela (v. l. 40b) bilješka da ga je prepisao Sayyid 'Alī-efendī u Izmiru.

كَتَبَهُ الفَقِير (إلَيْهِ) سُبْحَانَهُ وَتَعَالى سَيِّدْ عَلِي أُفَنْدِي...فِي اِزْمِير.

Iz kolekcije Osmana Asafa Sokolovića iz Sarajeva.

5797. R-5176

Zbirka (مجموع), *5*

L. 95; 20,5 x 14 (14,5 x 8); 15 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisani tupim perom, krupnim slovima i vještom rukom, sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, sa preklopom, oštećen vlagom i crvotočinom, odvojen od listova rukopisa. Vanjska strana korica i preklopa obložena ukrasnim ebro papirom.

1. L. 1a-13b

علم حال لمجهول
'ILM-I ḤĀL LI MAĞHŪL

Kratak priručnik iz islamske vjeronauke (Ilmihal) na turskom jeziku, od nama nepoznatog autora.

Nepotpun na početku.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوله. أوّل الموجود: واللّرين وايقلرين يومق بر مقلرين ده باشلمق آبْدَسْتُك مَكْرُوحكري صَاغْ اليله سُومُكْرمَكْ اِچْدَنْ ارنُقْ يُومَقْ كُونْشُدَه...

Završetak (l. 13b):

آخره: بِرى اِيمَانِ اَهْلِ تَقْلِيدي وَاِيمَانِ اِسْتِدْلاَلي وبِرى اِيمَانِ كَشْفِ ضَرُوري وبِرى اِيمَانِ مُنْجي اِمْدي اَىْ لاَ مُسْلمَانْلَرْسِزْ دَخي بُوني مُطَالَعَه اِيدُوپْ كُورُونْ بُو اِيمَانك...صَفَتَدن سِزْ آكَارْ كُورَه تَدَارُكْ اِيدُوپ كَرَكْزَنْدك اِحْتِيَاطْ اِيدَه سِيزْ.

2. L. 13b-15b

رساله، قاضي زاده
RISĀLE-I QĀḌĪ ZĀDE

Naslov na početku crvenim krupnim slovima هذا رساله، قاضي زاده افندي

Isto kao br. 5783.

3. L. 17b-36b

تجويد قره باش
TAĞWĪD-I QARABĀŠ

Isto kao br. 5779/7.

4. L. 37b-45a

جواهر الإسلام
ĞAWĀHIR AL-ISLĀM

Naslov na početku هذا رساله رومي افندي

Isto kao pod br. 5436/2.

5. L. 47b-94b

شرح مقدّمة الصّلاة
ŠARḤ MUQADDIMA AṢ-ṢALĀ

Isto kao br. 5558.

Cijelu zbirku prepisao je isti, nama nepoznati prepisivač 1167/1753. godine (v. bilješku na listu 94b).

Iz biblioteke Fejzije medrese u Travniku.

5798.

R-8216

Zbirka (مجموع), 4

L. 77; 19 x 13,5 (16 x 9,5); 15 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan krupnim slovima, tupim perom i nevještom rukom, sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi razasuti i dohvaćeni vlagom, crvotočinom i zubima glodara. Značajnije riječi nadvučene crvenom linijom. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Bez poveza.

1. L. 1a-37b

علم حال لمجهول
ʻILM-I ḤĀL LI MAĞHŪL

Isto kao br. 5797/1.

Nepotpuno na početku.

Početak ovdje (v. l. 1a):

ناقص في أوله. أول الموجود: بِرْ كِمْسَنَه آكَاكُوجْلَه بِرِتَّسْنَه اتدُورمكه قَادِرْ دكِلْدُرْ هَرْتَّسْنَه كِمْ عَالَمْدَه وَارْدُرْ اَنُوك دِلَمَسِيله اولْمِشْدُرْ اَكَرْ خَيْرْ وَآكَرْ شَرْ مُؤْمِنْلَرُوك اِيمَانِنْ وَمُطِيعْلَرُوك طَاعَتِنْ دِلِمِشْدُرْ دِلَمَيَه مِشْ...

Na listovima 38a-40b razne dove i salavati.

2. L. 40b-45a

اللي درت فرض
ELLI DÖRT FARḌ

Naslov na početku crvenim slovima هذا اللي دورت فرض

Isto kao br. 5785/1.

3. L. 45b-68a

إرشاد المصلّين
IRŠĀD AL-MUṢALLĪN

Naslov na početku crvenim slovima هذا كتاب مرشد المصلّين

Isto kao br. 5782/2.

4. L. 69b-75a

تجوید قره باش
TAĞWĪD-I QARABĀŠ

Isto kao br. 5779/7.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i mastilu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz Odbora IZ Travnik.

5799. R-8222

(علم حال لمجهول)
('ILM-I ḤĀL LI MAĞHŪL)

Kratak priručnik iz islamske vjeronauke na turskom jeziku, od nama nepoznatog autora.

Nepotpun na početku.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوّله. أوّل الموجود: محمّد عليه الصّلاة والسّلام حق تعالندن اعماله متعلّق كتورديكي شيلره شريعت دبرلر ايمانك فرضلري وشرطلري التيدر اولكسي آمنت بالله ايكينجسي وملائكته...

Završetak (l. 23b):

آخره: هذا دعا عهد نامه، بودر: اللّهمّ ربّ السّموات والأرض عالم الغيب والشّهادة إنّي أعهد إليك في هذه الحياة الدّنيا...فإنّك إن تكلني إلى نفسي تقرّبني من الشرّ وتباعدني من الخير إنّي لا أثق إلاّ برحمتك فاجعل لي عندك عهداً توفّينيه يوم القيامة إنّك لا تخلف الميعاد. تمّت تمام.

L. 24; 17 x 10,5 (12 x 7); 15 redaka. *Nasḫ*, sa mješavinom *ta'līqa*, pisan vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani mastilom plave boje. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Tekst uokviren crvenom linijom. Listovi sa kustodama.

Bez poveza.

Na kraju djela (v. l. 23b) bilješka da ga je prepisao Began b. Darwiš iz Varcar (Vakufa), u Banjoj Luci, u mjesecu rebiul-evvelu 1263/1847. godine.

كتبه الحقير...بغان بن درويش عن قصبه، وارجه...سنة ستّين وثلث(!) ومائتين وألف في شهر بنالوقه في ربيع الأوّل.

5800. R-5014

Zbirka (مجموع), 4

L. 70; 16 x 12 (13 x 9); 15 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedini listovi dohvaćeni vlagom i po lagama odvojeni od poveza. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, originalan, dohvaćen vlagom. Vanjska strana korica presvučena ukrasnim papirom.

1. L. 1b-5a

علم حال لمجهول
'ILM-I ḤĀL LI MAĞHŪL

Kratak priručnik iz islamske vjeronauke (Ilmihal) na turskom jeziku, od nama nepoznatog autora. Početak je sličan kao kod Ilmihala pod br. 5658/13, ali se iz upoređivanja teksta da zaključiti da se, ipak, radi o dva različita djela.

Početak (l. 1b):

أوّله: رَبِّمْ اللّٰهُ تَعَالٰى دُرْ وَپَيْغَمْبَرِمْ مُحَمَّدْ مُصْطَفٰى دُرْ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دِينُمْ دِينِ اِسْلَامْدُرْ كِتَابُمْ قُرْآنِ عَظِيمْ دُرْ قِبْلَه مِزْ كَعْبَهِ شَرِيفْ دُرْ عَمَلَه، مَذْهَبِمْ إِمَامْ أَعْظَمْ رَحْمَةُ اللّٰهِ عَلَيْهِ..

Završetak (l. 5a):

آخره: ٧ مِسْوَاكُكْ اِسْتِعْمَالْ سُنَّتْ اُولُوبْ دُرُرْ تَرْكْ اِيتْمَكْ اِيمَانُنْ كِيمَتِيه سَبَبْ والسّلام باقي دعا. تمّت.

2. L. 5b-9a

القصيدة الدّمياطيّة في التّوسّل بأسماء الله الحسنى
AL-QAṢĪDA AD-DIMYĀṬIYYA FĪ AT-TAWASSUL BI ASMĀ' ALLĀH AL-ḤUSNĀ

Na početku krupnim crvenim slovima pogrešno dati naslov kaside i ime autora منظومه، أسماء الله الحسنى لشيخ محيي الدّين بن عراق

Kasida o Božijim imenima i molitvi pomoću njih. Napisao Muḥammad b. Aḥmad ad-Dayrūṭī al-Miṣrī ad-Dimyāṭī, Šamsuddīn, umro 921/1515. godine.

Kaḥḥāla VIII, 260; Dobrača I, 122/9, str. 78; Trako-Gazić, 42-43, str. 45; A. M. II, 227; Ahlwardt III, 3753;

Početak (l. 5b):

أوله: بدأت ببسم الله والحمد أولا على نعم لم تحص فيما تنزّلا

Završetak ovdje (l. 9a):

آخره: فقابل إلهي بالرّضى منك والغنى صروف زمان مكثرا مقلّلا.

3. L. 9b-25b

الكواكب الدّرّيّة في مدح خير البريّة – قصيدة البردة
AL-KAWĀKIB AD-DURRIYYA FĪ MADḤ ḪAYR AL-BARIYYA - QAṢĪDA AL-BURDA

Isto kao br. 5751/4.

Završetak ovdje (l. 25b):

آخره: وعلى أصحابك الكرام جميعهم والتّابعين وكلّ من والاكا

Listovi 26-28 prazni.

4. L. 29b-70b

نمازلق
NAMĀZLIK

Isto kao br. 5643/2.

Završetak ovdje (l. 70b):

آخره: قرداش كله هو ديلم هو عشقك شرابندن قانسون مجلّي حقّي توحيد ايدن مؤمن مصلّي مقام حلوتدر هونك كله قرداش كله هو ديلم هو.

Na kraju zbirke (v. l. 70b) bilješka da je njen prepis završen u ramazanu 1241/1826. godine.

Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

5801. R-4980

Zbirka (مجموع), *2*

L. 22; 19 x 12 (13 x 8,5); 10-13 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Značajnije riječi nadvučene. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, oštećen vlagom i odvojen od listova rukopisa.

1. L. 1a-16b

علم حال لمجهول
'ILM-I ḤĀL LI MAĞHŪL

Isto kao br. 5785/2.

Nepotpuno na kraju.

Završetak ovdje (l. 16b).

ناقص في آخره. آخر الموجود: يَكِرمُنْجِي حَسَدْ انْمَكْ يَكِرمِي بِرنْجِي اوُسْتَاذِنْ شَرْعا مُخَالِني اوْلْمَيْزْ يِرَه مُخَالفَتْ انْمَكْ يَكِرمِي ايكِنْجِي بِرْ آدَمْ بِتَخْرِيبَه اتْمَدَنْ اَيُودِيمَكْ يَكِرمِي اُوجُنْجِي بِلاَنَه مَضَرْ اولْمَقْ يَكِرمِي دُرْدُنْجِي عَلْمَدَنْ...

2. L. 17a-22b

باب شروط الصّلوة (وهى ثمانية)
BĀB ŠURŪṬ AṢ-ṢALĀ (WA HIYA ṮAMĀNIYA)

Naslov na početku: شروط الصّلوة

Isto kao br. 5641.

Nepotpuno na početku.

Početak ovdje (l. 17a):

ناقص في أوله. أول الموجود: تَكْبِيرَةُ الإفْتِتَاح وَالثَّانِي القِيَامُ وَالثَّالِثُ القِرَاءَةُ وَالرَّابِعُ الرُّكُوعُ وَالخَامِسُ السُّجُودُ وَالسَّادِسُ قَعْدَةُ الأخِيرَةُ مِقْدَارَ التَّشَهُّدِ وَمَنْ تَرَكَ شَيْئًا مِنْ هَذِهِ الأرْكَانِ السِّتَّةِ فَسَدَتْ صَلوتُهُ...

Na kraju djela (v. l. 22b) bilješka na arapskom jeziku da ga je prepisao Muṣṭafā b. Sulaymān.

تمّت تمام بعون الله الملك الوهّاب...كاتبه مصطفى بن سليمان غفر الله له ولوالديه وأحسن إليهما.

Nama podataka o mjestu niti godini prepisa.

5802. R-2856

Zbirka (مجموع), *6*

L. 79; 17 x 11 (12 x 5,5); 11 redaka. *Nash*, mjestimično vokalizovan, pisan oštrim perom i vještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i po lagama odvojeni od poveza. Tekst uokviren crvenom linijom. Značajnije riječi nadvučene. Između listova ima dosta prljavštine i ostataka od uginulih insekata. Listovi sa kustodama.

Povez polukožni, prepukao dužinom hrbata. Vanjska strana korica presvučena ukrasnim ebro papirom.

1. L. 1a-5b

علم حال لمجهول
'ILM-I ḤĀL LI MAĞHŪL

Isto kao 5785/2.

Nepotpun na početku.

Početak ovdje (l. 1a):

ناقص في أوله. أول الموجود: آمَنْتُ بِاللّٰه بَنْ اِنانْدُمْ اللّٰهُ تَعَالى وَرْدُرْ وَ بِرْدُرْ ذاتِنْدَه وَصِفاتِنْدَه وَاَفْعالِنْدَه وَتَأْثِيراتِنْدَه شَرِيكِي وَنَظِيرِي يُوقْدُرْ وَكَمالْ صِفَتْ ايلَه مُتَّصِفْ در...

Završetak ovdje (l. 5b):

آخره: تَجْدِيد نِكاحْ اللّٰهُكْ اَمْرِ اوُزْرَه وَرَسُولُ اللّٰهُكْ سُنَّتِ اوُزْرَه اِمامْ اَعْظَمْ مَذْهَبِي اوُزْرِينَه خاتُونُكْ طَرَفِنْدَنْ وَكالَتِيلَه كَنْدُو نَفْسَمَه عَصالَتِنْ وَيَرْدُمْ بَنْ دَخِي الدُمْ دُعاء. تَوْفِيقْ الحَمْدُ لِلّٰه عَلى التَّوْفِيقْ وَاَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ مِنْ كُلْ تَقْصِير.

2. L. 6a-12a

خدا ربّم
ḪODA RABBUM

Isto kao br. 5658/3.

Završetak ovdje (l. 12a):

آخره: دليله قَلبيله اِقْرارْ تَصْدِيقْ اَيْلَدِي ضَعْفِي سَنُكْ حِفْظْ وَ اَمانَتِنْدَه اوْلَه يا اللّٰهْ.

3. L. 12b-40b

نمازلق
NAMĀZLIK

Naslov na početku نمازك فرضلري وشرطلري بيان اولنور

Isto kao br. 5643/2.

Završetak ovdje (l. 40b):

آخره: هَرْ نَمازْدَه قُرآنْ اوُلَمَيانِي جُمْلَه اِمامْ اوُقُدِيغي شَيْلَرِي اوُقُودْ اَنْجَقْ اِمامَه اوُيانْ كِمْسَه جَماعَتْ قُرآنِي اوُقُمَزْ اَعُوذْ. دَخِي بِسْمِلَه اوُقُمَزْ وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِالصَّوابِ وَاِلَيْهِ المَرْجِعُ وَالمَآبِ.

4. L. 41a-61a

علم حال - مختصر حلويّات
'ILM-I ḤĀL - MUḪTAṢAR ḤULWIYYĀT

Naslov na početku هذا كتاب تقريرات ايمان

Priručnik osnovnog vjerskog znanja na turskom jeziku koji, zapravo, predstavlja skraćenu preradu djela حلويّات o obredoslovlju (*'ibādāt*) po hanefijskom mezhebu. Iz nama dostupnih izvora nismo mogli utvrditi ko je autor ove skraćene prerade.

Dobrača II, 1538

Početak (l. 41a):

أوله: الحَمْدُ لِلّٰه رَبِّ العَلَمِينَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلامُ عَلى سَيِّدِنا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ. أَمّا بَعْدُ. اِرْكَكَه وَ دِشِيَه وَجَمِيعْ عَبْدْ مُكَلَّفْلَرْ اوُزْرِينَه بِلْمَكْ وَاوُكْرَنْمَكْ وَمُوجِبِيلَه عَمَلْ اَيْلَمَكْ اَهَمْ وَاَلْزَمْ وَفَرْضِ عَيْنْ اوُلانْ عِلْمِ حالْ اوُچْ بِلُوكْ عِلِمدُرْ يَعْنِي مَغْرِبْ ايلَه مَشْرِقِ اَراسِنْدَه نَقَدَرْ مُسْلِمانِمْ كِمْسَلَرْ وارْ ايسَه...

Završetak ovdje (l. 61a):

آخره: اَهْلِ سُنَّتْ وَالجَماعَتْدَنْ اوُلانْ اَهْلِ حَقَّه مُشَبِّه دِكُلْدُرْ وَمَنْ يُضْلِلِ اللّٰهُ فَما لَهُ مِنْ هادٍ وَاللّٰهُ يَهْدِي مَنْ يَشاءُ إِلى صِراطٍ مُسْتَقِيمٍ...

5. L. 61b-62b

(ترجمة آية الكرسيّ بالتّركيّة)
(TARĞAMA ĀYA AL-KURSĪ BI AT-TURKIYYA)

Prijevod na turski jezik 255. ajeta iz poglavlja al-Baqara (*Ajeti-Kursi*) od nepoznatog prevodioca.

Početak (l. 61b):

أوله: **أَعُوذُ** بَنْ صِغِنُورُمْ الْتِجَا ايدَرُمْ **بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ** مَرْدُودْ اولَانْ شَيْطَانْ رَجِيمُكْ شَرِّنْدَنْ **بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** وَدَخِي... **اللّٰهُ** تَكْرِي تَعَالى **لَا الٰهَ إلاَّ هُوَ** عِبَادَتِه لَائِقْ وَمُسْتَحَقْ بِرْ ذَاتْ وِبِرْ مَوْجُودْ يُوقْدُرْ الاَّ أولْ اللّٰهْ وَارْدُرْ **الحَيُّ القَيُّومُ** قَائِمٌ بِذَاتِه مُقِيمٌ لِغَيْرِه دُرْ **لَا تَأْخُذُهُ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ** فُتُورْ وَنَوْمْ اكَا عَارِضِ اولْمَزْ...

Završetak (l. 62b):

آخره: **وَلَا يَؤُدُهُ حِفْظُهُمَا** وَدَخِي... **وَهُوَ العَلِيُّ** وَدَخِي اللّٰهْ تَعَالى آنْدَلَدْ(!) وَآشْبَاهْدَنْ مُنَزَّهْدُرْ **العَظِيمُ** عَظَمَتِ جَلَالْ صَاحِبِيدُرْ.

6. L. 63b-79a

باب شروط الصّلوة (وهى ستّة)
BĀB ŠURŪṬ AṢ-ṢALĀ (WA HIYA SITTA)

Isto kao br. 5309/2, sa dodatkom prijevoda na turski jezik između redaka.

Zbirka je prepisana 1208/1793. godine (v. bilješke na listovima 5b i 12a).

Nema podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

5803. R-6667

علم حال
'ILM-I ḤĀL

Priručnik iz islamske vjeronauke - o vjerovanju, namazu i nešto malo o postu - na turskom jeziku od nama nepoznatog autora.

Dobrača II, 1629/5

Početak (l. 1b):

أوله: الحمد لله ربّ العالمين والصّلوة والسّلام على سيّدنا محمّد وعلى آله وصحبه أجمعين، أمّا بعد، بو إيمان وإسلام ايكسي دخي بردر قلبيله بلوب واناوب ودل ايله اقرار اتمكدر...

Završetak (l. 23a):

آخره: **اوتوز يدنجي** لوطه، اتمك **اوتوز سكزنجي** لوطه، اتدرمك **اوتوز طوقزنجي** خاتوننى حرمدن صقنمق **قرقنجي** منكر منع اتمك. تمّت كتاب بعون الله.

L. 23; 19 x 13,5 (13 x 9); 12 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan tupim perom, krupnim slovima i nevještom rukom. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, po rubovima izlizani i nevješto popravljani. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski, novijeg datuma, presvučen impregniranim platnom crne boje.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i mastilu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

Iz kolekcije Emina Islamovskog iz Struge u Makedoniji.

5804. R-4306

علم حال لمجهول
'ILM-I ḤĀL LI MAǦHŪL

Kratak priručnik iz islamske vjeronauke (Ilmihal) na turskom jeziku, od nama nepoznatog autora.

Početak (l. 1a):

أوله: الحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ العَالَمِينَ... وَأمَّا بَعْدُ، اَرْكَكَه وَدِيشِه وَجَمِيعِ عَبْدِ مُكَلَّفْلَرَه فَرْضِ عَيْنْ دُرْ كه بُو ذِكْرِ أولِنَانْ فَرْضْلَرِي دُرْ كه أوكْرَنُوبْ وَآزْبَرْ لِيُوبْ اِعْتِقَادْ وَعَمَلْ ايدَلَرْ كه اَهْلِ سَعَادَتْدَنْ أولُوبْ...

Završetak ovdje (l. 21b):

آخره: امّا هر غسلك فرضِ أوچدُرْ غُسْلُك سُنَّتِي آلْتِي دُرْ أولْ ايكِي آلِين يُومَقْدُرْ ايكِنْجِي اَدَبْ يِرِين...

L. 21; 17 x 11,5 (12 x 7,5); 11 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan krupnim slovima i nevještom rukom sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir debeo, hrapav, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Listovi dohvaćeni vlagom, razasuti i odvojeni od poveza. Na pojedinim listovima tamne fleke kao znak oboljenja papira. Listovi sa kustodama.

Povez kartonski. Korice obložene platnom zelene boje.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa. Sudeći po papiru, pismu i povezu, prepis je, najvjerovatnije, iz XVIII stoljeća.

c) Bosanski rukopisi

جـ) المخطوطات البوسنويّة

5805. R-2929

علم حال الحاجّ عبد الوهّاب

'ILMI ḤĀL AL-ḤĀĞĞ 'ABDULWAHHĀB

Kratak priručnik iz islamske vjeronauke za početnike, napisan na bosanskom jeziku arapskim pismom. Napisao 'Abdulwahhāb b. 'Abdulwahhāb Žepčewī, Ilhāmī, rođen u Žepču 1187/1773., a pogubljen u Travniku 1237/1821. godine. U priručniku su, prvo, obrađena 54 farza ili šarta koje svaki vjernik mora znati, vjerovati i izvršavati, a potom date upute i savjeti šta valja, a šta ne valja činiti.

Hadžijamaković, Ilhamija - život i djelo, str. 33

Početak (l. 1a):

أوّله: اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ العَالَمِينَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِه وَصَحْبِه أَجْمَعِينَ. وَبَعْدُ تِي
زَنَايْ بُوغَبِّه جَلْ شَانُهُ رَقُوا مُشْقُو اِزْتَسْقُو دَا بُودُو مُؤْمِنِي، پَار قُو نَه بُودَه أُوسْتَاكَه وِيقُو أُو جَهَنَّمْ
سَقُومْ بِلَايُو اَمْرِي نَايْ ضَعِيفْنِيه تَرْقُو نَه وَالَا بَدَسْنَاتْ اي چَتِيرِي فَرْضَه زَنَاتْ ! نَا أُوو وَرُوقُو نَايْ
لَاشْتِيه نَا پَامَاتِي دِرْزَاتِي مَثَلاً قُولِقُو يَه مُؤْمِنْ سِقِيه عَلَامَاتَا...

Završetak (l. 29a):

آخره: اِيُوشْ تِي زَنَايْ أُونُمُو سُوتْرِي عِلْمَه پِرْوُو عِلْمِ عَقَايِدْ عِلْمِ اَعْمَالْ تَرْكِه عِلْمِ اَخْلَاقْ اِيُوشْ
تُمُو تُقُو اِزْدَادْ پَرَاوِيَه جَتْلِيَه...تَتْ أُو دُووِرَه وَاثْرَاء.

L. 30; 16,5 x 11,5 (12 x 8); 11 redaka. *Nasḫ*, mjestimično vokalizovan, pisan nevještom rukom, sa dosta grešaka. Mastilo crno, slaba kvaliteta, porozno na dodir sa vlagom. Papir debeo, hrapav, grub, tamnobijele boje, sa vodenim znakom, evropskog porijekla. Pojedini listovi po rubovima dohvaćeni vlagom. Listovi bez kustoda i sa naknadno dopisanom folijacijom.

Povez kartonski, novijeg datuma.

Na kraju djela (v. l. 29a) bilješka da je njegov prepis završen 1253/1837. godine. Nama podataka o prepisivaču niti mjestu prepisa.

Na listu 29b imena ranijih vlasnika, Munlā Ibrāhīm i Ḥasan Softić.

5806. R-3294

(علم حال بوسنوي)

'ILM-I ḤĀL BUSNAWĪ

Priručnik iz islamske vjeronauke (Ilmihal) na bosanskom jeziku od nama nepoznatog autora.

Početak (l. 1b):

أوله: آيْ مُؤْمِنْ نِقُو جَنِي رِبَنِي يَسِلْ تُرْجِينْ يَسَامْ حقًا الحَمْدُ لله فَصْلٌ يَا دَاتَه قُو اوُبِيتَا اوُدْ قَاسِي تُرْجِينْ اوُدْ قَالُوا بَلَى دَتْبَرُوا شَتَايَه رِبَتْ قَالُوا بَلَى دَتْبَرُوا اَللّٰهْ جَلَّ شَانُهُ اُودْ قَدِيَه حَضْرَتِ آدَمْ پَيْغَمْبَرَا سْتُوُورِيبُوا يَا اِزْ نَغْوِيَه لاَجَا نَاشَه دُوشَه پُوُادِيبُو پَاهِينْ رَقُوا نِيسَامْ لِي يَا وَاشْ بُوغْ.

Završetak (l. 15a):

آخره: مَالُوغْ زُنْسَقَه نِيَتْ نَوَيْتُ اَنْ اُصَلِّيَ لله تَعَالى صَلوة الجَنَازَة ثَنَاءً لله تعالى وَصَلوةٌ عَلى النَّبِيْ وَدُعَاءً لِهَذِهِ الصَّبِيَّة أَدَاءً مُسْتَقْبِلَ القِبْلَة اَللّٰهُ أكْبَرُ...وَاغْفِرِ اللّٰهُمَّ لَنَا وَلِوَالِدِينَا وَلِجَمِيعِ المُؤْمِنِينَ والمُؤْمِنَاتِ...وَالحَمْدُ لله رَبِّ العَالَمِينَ. تَمَّتْ تَمَام.

Na listovima 15b-19b dove na arapskom jeziku za razne prilike (poslije proučene sure *Yāsīn* (يس شريف دعاسي بودر), *Đerdek dova* (كردك دعاسي بودر) *Mevludska dova*, *Hadžijska dova* (حجّ دعاسي بودر) i zajednička dova prilikom sunećenja, *Sunnet dova* (سنّت جمعيتنده اوقنه جق دعا، عربي).

L. 19; 22 x 16 (16,5 x 9,5); 15 redaka. *Nasḫ*, vokalizovan, pisan tupim perom, krupnim slovima i veoma vještom rukom. Mastilo crno. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir srednje debljine, glat, tamnobijele i žute boje, bez vodenog znaka. Listovi mjestimično dohvaćeni vlagom i po rubovima izlizani. Značajnije riječi nadvučene. Listovi sa kustodama. Povez kartonski novijeg datuma.

Na kraju djela (v. l. 15a) bilješka da ga je prepisao Muḥammad Rušdī b. Darwīš Ḥusayn Hāǧā Būlī-zāde (Hadžabūlić) 5. zul-kadeta 1306/1888. godine.

حرّره محمّد رشدي بن درويش حسين حاجا بولي زاده غفر الله له ولوالديهما ولمن قرأ عمل به ولجميع المؤمنين (في) ٥ ذي القعدة سنة ١٣٠٦

5807. R-4711

علم حال – سهلة الوصول

'ILM-I ḤĀL - SAHLA AL-WUṢŪL

Poznati katehizis iz islamske vjeronauke (Ilmihal) na bosanskom jeziku pisan arapskim pismom. Napisao Omer Hazim Humo, poznati pisac i prosvjetni radnik, rođen u Mostaru oko 1808., umro u Sarajevu 1880. godine. U ovom djelu on je izumio posebnu azbuku iz arapskog pisma i prilagodio je našem jeziku. Djelo je štampano dva puta, i to prvi put prije 1865. godine, najvjerovatnije u Istanbulu i drugi put Vilajetskoj štampariji u Sarajevu 1875. godine. Ovo je ujedno i prva štampana knjiga arapskim pismom na bosanskom jeziku kojeg u predgovoru štampanog izdanja autor naziva *lugat-i bosnevi*, *boşnak dili*, *boşnakça* ili *lisān-i bosnevī* (bosanski jezik).

Šabanović, str. 661; Bošnjačka književnost I, str. 877; M. Handžić, Književni rad..., Sarajevo 1934., str. 82-83; Ibrahim Kemura, GVIS XXXII, 5-6, Sarajevo 1969., str. 208-223

Početak (l. 1b):

أوله: الحَمْدُ لله رَبِّ العَالَمِينَ. وَالصَّلوةُ وَالسَّلامُ عَلى رَسُولِنَا مُحَمَّدٍ وَآله وَصَحْبِه أجْمَعِينَ. وَبَعْدُ دَبْرْ زَنَدْ يَدْنْ كَلاَدْ مَعْ زَمْيُومْ امَعْ نَيْسَمْ ثَوابِمَ دَنْيِي ورُووانْ نَزَنَدْ بُدَءْ اُجْهَنَّمْ اَيْقَلْ وَزَدْ اُسْتَكْ تَقَنْ عِلْم حَالْ نَاكِي يَعِلم حَالْ عَمَلْ كِنِي اِرادِي اَللّٰهْ بُوغْ جَلَّ شَانُهُ جَنَّتْمُى وَعْدْ اكِنِي اُجَنَّتَكْ اَلَكْ...

Završetak ovdje (l. 27a):

آخره: سَوَ اُوقُو يَغَمْبَرِى رَقُو امْبَارَكْ عُلَمَى رَقَلَ ازْقُرْآنَ الرّحديث شَرِيفَ...سوِمَا قَيْدَ ا ثَوَابْ اِمَا سَوَ اُوُ تَشْ يَيْغَمْبَرْ صَلّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلّمْ قَازُوِى اَمْبَارَكْ عُلَمَ رَقْلَى...وَاللّٰهُ اعلم بالصّواب وإليه المرجع والمآب. تمّت تمام.

L. 27; 20,5 x 14,5 (16 x 10,5); 15 redaka. *Nasḫ*, vokalizovan, pisan oštrim perom i vještom rukom. Mastilo kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Papir tanak, glat, tamnobijele boje, bez vodenog znaka. Listovi razasuti, po rubovima izlizani i dohvaćeni vlagom. Značajnije riječi, naknadno, prilikom čitanja, nadvučene mastiljavom i suhom olovkom. Listovi sa kustodama.

Bez poveza.

Nema podataka o prepisivaču, mjestu niti godini prepisa.

5808. R-4497

علم حال لمجهول

'ILM-I ḤĀL LI MAǦHŪL

Katehizis iz islamske vjeronauke (Ilmihal) na bosanskom jeziku pisan arapskim pismom, od nama nepoznatog autora. Priručnik je podijeljen da sljedećih devet poglavlja:

١) اسلام (L. 1b)
٢) نماز (L. 4b)
٣) او آزانو (L. 10a)
٤) زكاة (L. 13a)
٥) و پوستو (L. 17a)
٦) و قيبلي (L. 19a)
٧) و صدقه، فطري (L. 22a)
٨) خطبه (L. 23a)
٩) و پوقرپوانو زه نا (L. 30a)

Početak (l. 1a):

أوله: حدّثنا عُبيد الله بن موسى أخبرنا حنظلة بن أبي سفيان عن عكرمه بن خالد عن ابن عمر رضى الله عنهما قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: بُنِيَ الإسلامُ عَلى خَمْسٍ: شَهَادَة أن لا إله إلاّ الله وأنّ مُحَمّدًا رسول الله وإِقَامِ الصَّلاةِ وإيتاء الزكاةِ وَالحَجِّ وصَوْمِ رمضانَ...ايز ووروغا ويديمو دا غورني حديث شريف سادرژايه سوه ورستى عبادتا. ويه را سه ساستوي ود ونيج وستانووا، پراويلا اي وپوتا قويه سو ود بوغا پوسلاته دا بي نيما وسره چيو چوويچانسترو نا قرايو سويه تا...

Završetak (l. 31a):

آخره: قاقو ويديمو غورني آيت قاو اي منوغي حديث شريفي ويياوله ني سو سامو زاتو دا سه زاشتيتي نه وينوست اي پوشته نه ژه نسقيح ود نيسقيح پوهوتا پوقواره نيج موشقاراچا، آويه دنو دا سه ساچووا چيستوچا رودبينستوا قاقو يه شريعت نالاژه. تمّ.

L. 31; 20 x 16 (16 x 15); 18 redaka. *Nasta'līq*, pisan oštrim perom i vještom rukom. Mastilo crno, kvalitetno, otporno na dodir sa vlagom. Obična pisanska sveska sa širokim linijama i koricama plave boje. Listovi bez kustoda.

Na kraju djela (v. l. 31a) bilješka da je djelo završeno 27. rebiul-evvela 1333/1915. godine. Držimo da je djelo autograf.

Iz biblioteke Ulema-i medžlisa.

INDEKSI

INDEKS NASLOVA

ا

إجازة: 5414/2

الأحكام الملخّصة في حكم الماء المحصّة: 5411/2

الإختيار لتعليل المختار: 5445

أربع وخمسون فريضة ترجمه سي: 5674/1

إرشاد المصلّين: 5782/2; 5798/3

إرشاد نامه: 5749/3

أسرار نامه: 5749/2

الأشباه والنّظائر: 5609-5614

الإصلاح والإيضاح: 5446

أعمال الجمع والتّدوين بواقعات المفتين: 5633*

أفعال الصّلوة على المذاهب الأربعة: 5660/1

اللي درت فرض: 5785/1; 5786/1; 5798/2

إنشا: 5656/3

إنشا لزوم: 5734/4

إنقاذ الهالكين: 5662/1

إنقاذ الهالكين بالتّركيّة: 5669/3

أوراد وأذكار مختلفة: 5648/2

أهمّ الأمور = رسالة أهمّ الأمور

إيقاظ النّائمين: 5662/5

أيّها الولد: 5437/2; 5552/2; 5794/2

ب

باب في ذكر أهل الجنّة: 5652/3

باب شروط الصّلوة: 5383/3; 5640/1

باب شروط الصّلوة (وهى ثمانية): 5641; 5642/1; 5643/1; 5644/1; 5645/1; 5646/1; 5647/1; 5648/1; 5650/1; 5650/2; 5801/2

باب شروط الصّلوة (وهى ستّة): 5309/2; 5310/3; 5484/2; 5552/3; 5555/2; 5654; 5655/1; 5656/1; 5657/1; 5658/1; 5732/4; 5733/2; 5802/6

باب في فضائل الأضحيّة: 5671/4

بداية المبتدي: 5385

بش وقت نمازوك نيتلري بيانده: 5384/6

البناء: 5794/3

بيان أحوال ميّت: 5735/3

بيان الأوقاف المنزّلة: 5384/4

بيان فعل الخير إذا دخل مكّة من حجّ عن الغير: 5662/3

بيان مناجات رسول الله: 5658/15

ت

التّبيان في معرفة تنزيل القرآن واختلاف عدد آيات القرآن على أقاويل أهل البلدان: 5384/5

تبيين المرام في شرح رساله، حمزه أفندي: 5752; 5753/1
تجويد قرآن: 5658/7; 5658/9; 5779/4
تجويد قرآن لمجهول: 5779/5
تجويد قرآن لمجهول: 5779/6
تجويد قره باش: 5779/7; 5797/3; 5798/4
تجويد لمجهول: 5658/6
تحريرات على كتاب الطّهارة من العناية: 5418/1
تحفه، شاهدي: 5680/3
تحفة الملوك: 5427-5435; 5436/1; 5447/1; 5482/2
تحفة الهادية (لغت دانستن): 5646/3
التّحقيق في شرح المنتخب في أصول المذهب: 5260
تدبير الصّحّة: 5788/7*
ترتيب القرآن: 5658/10
ترجمة آية الكرسي بالتّركيّة: 5802/5
ترجمة مختصر القدوري: 5673/1
ترجيح البيّنات: 5418/2; 5672/1
ترجيح البيّنات: 5667; 5672/9
ترجيح البيّنات: 5672/10
ترجيح البيّنات: 5672/11
ترجيح البيّنات للواني: 5672/23
ترجيح البيّنات لمجهول: 5672/25
ترجيح البيّنات ليحيى أفندي: 5672/24
تصريف العزّي: 5794/5
التّطبيق في شرح وقاية الرّواية: 5413
تعبير نامه: 5749/4
تعبير نامه: 5779/8
تعليق على كتاب الصّوم من الهداية: 5417
تعليم المتعلّم: 5621/2; 5671/1
تفسير الخازن: 5626/2*
تفسير سورة فاتحة الكتاب: 5414/3
تنبيه الغافلين ترجمه سي: 5741/3
تنوير الأذهان والضّمائر في شرح الأشباه والنّظائر: 5615/2
التّوضيح في حلّ غوامض التّنقيح: 5274-5281; 5282/1
التّوضيح في شرح مقدّمة أبي اللّيث السّمرقندي: 5312-5314
توفيق العناية في شرح وقاية الرّواية: 5412

ج

جامع الرّموز في شرح النّقاية: 5415
جامع الفصولين: 5419
جامع النّقول ولامع العقول في شرح ملتقى الأبحر: 5607-5608
جواهر الإسلام: 5436/2; 5657/2; 5658/14; 5736/3; 5742/2; 5774-5778; 5779/1; 5780/1; 5781/1; 5782/1; 5791/2; 5792/3; 5793/3; 5797/4
جواهر الإسلام: 5791/3
جواهر الفرائض: 5368/2*
جواهر الفرائض: 5672/17
جواهر الفقه: 5524-5530; 5531/1
الجوهرة النّيّرة: 5266/2; 5370

ح

حاشية الجرجاني على شرح مختصر المنتهى للإيجي: 5285
حاشية على تفسير آيات الصّوم: 5741/2

حاشية على شرح وقاية الرّواية في مسائل الهداية: 5414/1
حاشية يعقوب پاشا على صدر الشّريعة: 5416/1
الحظّ الأوفر في الحجّ الأكبر: 5662/4
حقيق الحقائق في شرح رساله، علم حال للبركوي: 5767
حلويّات: 5802/4*

خ

خدا ريّم: 5658/3; 5772-5773; 5780/3; 5802/2
خزانة الفقه: 5315-5316
خواصّ القصيدة الدّمياطيّة: 5672/5
الخير الباقي في جواز الوضوء من الفساقي: 5659

د

درر الحكّام في شرح غرر الأحكام: 5538-5548
الدّرّ المختار في شرح تنوير الأبصار: 5617
دعاء سرخ باد: 5657/6
دقائق الأخبار ترجمه سي: 5779/3
دقائق الأخبار وحقائق الآثار: 5779/3*

ر

رحمة الأمّة في اختلاف الأئمّة: 5532-5533
ردّ وإبطال فتوى أبي السّعود للفاضل محمّد البركوي: 5662/7
رسالة آداب: 5678/2
رسالة في آداب البحث: 5291/2
رسالة في أحكام الصّوفيّة: 5551/2
رسالة في إسقاط الصّلوات: 5672/20
رسالة أهمّ الأمور: 5282/2
رسالة البركوي في أصول الحديث: 5291/3
رسالة في بيان سجود السّهو: 5665; 5796/2
رساله، بي نماز: 5657/7; 5780/2
رسالة في تحريم الدّخان: 5788/3
رسالة في تحريم الدّخان: 5796/4
رسالة في تحريم الدّخان بالتّركيّة: 5788/4
رسالة في الجماع ترجمه سي: 5788/7
رسالة في حقّ الدّخان: 5666
رسالة في حقّ الدّخان والقهوة: 5788/2
رساله، حمزه أفندي: 5644/3; 5734/3; 5743-5748; 5749/1; 5750/1; 5751/1; 5752*
رسالة في الرّبع المقنطرات: 5267/6
رسالة في ردّ التّصلية والتّرضية في حال الجمعة: 5727/8
رسالة في ضبط أصول الفرائض: 5672/16
رسالة طبقات المسائل لعلي چلبي: 5672/2; 5672/22
رسالة في الفرائض: 5672/13
رساله، قاضي زاده: 5783-5784; 5797/2
رسالة في قراءة آية الكرسي أدبار الصّلوات المكتوبة: 5672/7
رسالة في قول العوامّ بالتّركيّة صباحك خير اولسون: 5662/8; 5669/1
رسالة في مسألة الإرث بالولاء: 5416/2
الرّسالة المعمولة في كراهة القهوة والدّخان: 5554/2
الرّسالة المنيرة لأهل البصيرة: 5652/2

رسالة في النّوافل في اللّيالي المخصوصة وفي سائر البدع: 5662/2

روضات الجنّات في أصول الإعتقادات: 5622/3

س

سبحه، صبيان: 5656/2

سراج المصلّي وبدر المبتدى والمنتهى: 5622/2; 5661/1

سلّم الوصول إلى علم الأصول: 5290

سمت الوصول إلى علم الأصول: 5286; 5287/1; 5288/1

السّياسة والأحكام: 5672/3

ش

شرائط الإسلام: 5792/2; 5793/2

شرح أربعين حديثًا في جوامع الكلم: 5751/3

شرح أسماء الحسنى: 5788/5

شرح باب شروط الصّلوة (وهى ثمانية): 5650/1; 5651; 5652/1

شرح تحفة الملوك: 5438

شرح تعليم المتعلّم: 5557/2

شرح فقه الكيداني: 5556; 5557/1

شرح كتاب في الفقه لمجهول: 5489/2

شرح مجمع البحرين وملتقى النّيّرين: 5451

شرح مختصر القدوري لمجهول: 5369

شرح مختصر المنتهى: 5283-5284

شرح معدّل الصّلوة: 5624

شرح مقدّمة الصّلاة: 5558-5562; 5797/5

شرح ملتقى الأبحر: 5605-5606

شرح ملتقى الأبحر لمجهول: 5604

شرح المنار في أصول الفقه: 5272-5273

شرح المنار لأبي البركات النّسفي: 5268-5269; 5270/1

شرح وصيّتنامه بركوي: 5765-5766

شرح وقاية الرّواية في مسائل الهداية: 5401-5410; 5411/1

شرعة الإسلام: 5660/3

شروط الصّلوة بالتّركيّة: 5436/3

ص

صفوة المنقولات في شرح شروط الصّلاة: 5640/2; 5653

ع

عبادات بدنيّة: 5675-5677; 5678/1; 5679/1; 5680/1

العقائد النّسفيّة: 5267/2

علم حال: 5803

علم حال: 5657/5

علم حال: 5735/2

علم حال: 5794/1; 5795/1

علم حال: 5796/1

علم حال: 5796/3

علم حال لأبي بكر الإسلامبولي: 5779/2; 5781/3; 5788/1; 5795/2

علم حال بوسنوي: 5658/5

علم حال بوسنوي: 5806

علم حال الحاجّ عبد الوهّاب: 5805

علم حال - سهلة الوصول: 5807

علم حال (قرق يدي فرض): 5657/4

علم حال لمجهول: 5658/13

علم حال لمجهول: 5785/2; 5801/1; 5802/1

علم حال لمجهول: 5797/1; 5798/1

علم حال لمجهول: 5799

علم حال لمجهول: 5800/1

علم حال - مختصر حلويّات: 5802/4

علم حال لمجهول: 5804

علم حال لمجهول: 5808

العناية في شرح الهداية: 5396-5397

غ

غاية البيان ونادرة الأقران في شرح الهداية: 5395

غرر الأحكام: 5537

غنية ذوي الأحكام في بغية درر الحكّام: 5549

غنية المتملّي في شرح منية المصلّي: 5487-5488; 5489/1

ف

فتاوى كمال پاشا زاده: 5674/2

الفرائد في حلّ المسائل والقواعد: 5521

فرائد الفوائد لتحقيق معاني الإستعارة: 5267/5

فرائض شهاب الدّين = كتاب الفرائض

الفقه الأكبر: 5287/3; 5382/2; 5531/2

فقه الكيداني: 5308/2; 5310/2; 5550; 5551/1; 5552/1; 5553/1; 5554/1; 5555/1; 5627/3; 5644/2; 5645/2; 5661/2

فوائد الأمالي وفرائد اللآلي: 5682-5731; 5732/1; 5733/1; 5734/1; 5735/1; 5736/1; 5750/2; 5764/2

فهرس مسائل الأشباه والنّظائر: 5615/1

فهرست طبقات أصحاب أبي حنيفة: 5625/1

ق

قانون نامه، أراضي: 5672/6

قانون نامه، در حقّ أراضي: 5418/4

قانون نامه لر: 5418/3

القصيدة الدّمياطيّة في التّوسّل بأسماء الله الحسنى: 5800/2

قصيدة في مدح قدس شريف لمجهول: 5648/3

قطعة من فتاوى علي أفندي: 5672/12

قطعة من كتاب الفرائض: 5672/17

قطعة من كتاب في الفقه بالتّركيّة: 5680/2

قطعة من كتاب في الموعظة: 5660/2

قنية المنية لتتميم الغنية: 5625; 5626/1

ك

كتاب إبليس: 5657/3; 5764/4

كتاب الأربعين حديثًا: 5671/3; 5751/2

كتاب الأربعين لمجهول: 5672/19

كتاب أصول الدّين: 5259/2

كتاب البزدوي في أصول الفقه: 5259/1

كتاب التّقدمة في شرح المقدّمة: 5311

كتاب في الحجّ: 5762-5763

كتاب الحديث: 5652/4

كتاب الحياة شرح شروط الصّلوة: *5649

كتاب شروط الصّلوة منظومة بالتّركي : 5681

كتاب شريعت اونه كرپ اولنمك: 5764/3

كتاب شفاء المؤمنين: 5679/2

كتاب الصّلوة: 5737

كتاب في الصّلاة لمجهول: 5663-5664

كتاب فاطمه أحوالي: 5732/2

كتاب الفرائض: 5368/2; 5672/14

كتاب في الفقه: 5534
كتاب لقمان حكيم: 5734/2
كتاب مختصر في ذكر طبقات أصحاب الحنفيّة: 5625/2
كتاب المغني: 5771
كتاب النّتف: 5371*
كتاب الوكالة: 5670
كشف الخفيّات على النّاسك: 5668
كنز الدّقائق: 5516-5522
كنز الوصول إلى معرفة الأصول: 5258
الكواكب الدّرّيّة في مدح خير البريّة – قصيدة البردة: 5751/4; 5800/3

ل

لباب التّأويل في معاني التّنزيل: 5626/2
لسان الحكّام في معرفة الأحكام: 5535-5536
لعل مصفّى في زيارة المصطفى: 5787/1
لغت اسم اللّه (لغت اللّه تكري): 5646/2; 5655/3; 5658/2
لغت أعداد: 5655/2
لغت بوسنوي تركي: 5658/12
لغت تركي بوسنوي: 5655/4
لغت عربي – تركي: 5658/17
لغت عربي – تركي: 5678/3
لغت فرشته اوغلي: 5657/8; 5658/11

م

مباحث الإيمان: 5769/2; 5770
مباحث الصّلوة: 5768; 5769/1
مجالس الأبرار ومسالك الأخيار ومحائق البدع ومقامع الأشرار: 5441/3
مجمع الأبحر (في شرح ملتقى الأبحر): 5603
مجمع الأنهر في شرح ملتقى الأبحر: 5601-5602
مجمع البحرين وملتقى النّيّرين: 5447-5450
مجمع الجواهر: 5384/7; 5738-5740; 5741/1; 5742/1; 5753/2
مجموعة أحاديث مع التّرجمة التّركيّة: 5658/16
محموديّه: 5788/6
مخارج حروف: 5658/8; 5671/5
مختارات النّوازل: 5420-5423
المختار للفتوى: 5440-5444
مختارات الهداية: 5391-5392
مختصر في أصول فقه: 5291/1
مختصر في أصول الفقه: 5284*
مختصر غنية المتملّي في شرح منية المصلّي: 5490-5515
مختصر القدوري: 5317-5367; 5368/1
مختصر الكافي من المنطق: 5288/2
مرآة الأصول في شرح مرقاة الوصول: 5289
مرشد المتأهّل: 5637-5639
مرشد المصلّين: 5782/2*
مصابيح السّنّة (قطعة): 5384/2
معدّل الصّلوة: 5485/2; 5620; 5621/1; 5622/1; 5623/1; 5624*; 5671/2
معروضات أبي السّعود في الفتاوى: 5672/4
المغني في أصول الفقه: 5262
مقدّمة أبي اللّيث في الصّلوة: 5292-5307; 5308/1; 5309/1; 5310/1; 5383/2; 5483/2; 5553/2; 5619/3; 5643/3

المقدّمة في العبادات: 5647/2
المقدّمة الغزنويّة: 5373-5381; 5382/1; 5383/1; 5384/1; 5642/2
المقصود في التّصريف: 5794/4
ملتقى الأبحر: 5563-5600
ملجأ القضاة عند تعارض البيّنات: 5672/21; 5673/2
ملخّص الفرائض: 5672/15
ملّة إبراهيم خصوصنده بر رساله: 5669/2
منار الأنوار: 5263-5265; 5266/1; 5267/1
مناسك الحجّ: 5754-5761
مناسك الحجّ لمجهول: 5787/2
المنبّهات على الإستعداد ليوم الميعاد: 5384/3

منتجب الحصول في شرح منتخب الوصول: 5261
منحة السّلوك في شرح تحفة الملوك: 5439
منقولة الدّلائل: 5649
منية المصلّي وغنية المبتدي: 5452-5481; 5482/1; 5483/1; 5484/1; 5485/1; 5486; 5619/2
منية المفتي: 5424
الميزان الشّعرانيّة الكبرى: 5616

ن

النّاسخ والمنسوخ: 5270/2
نتائج الأفكار في شرح المنار: 5271
النّتف الحسان: 5371*
النّتف الحسان في الفتاوى: 5371*
النّتف الحسان على مذهب أبي حنيفة: 5371*
نتف الفتاوى: 5371*
النّتف في الفتاوى: 5371-5372
نتيجة الفكر في خبر مدينة سيّد البشر: 5787/1*
نخبة الفكر في مصطلح أهل الأثر: 5267/4
نزهة النّظر في توضيح نخبة الفكر: 5267/3
نصيحة البركوي لعثمان أفندي: 5662/6
النّقاية: 5618*
النّقاية مختصر الوقاية: 5616*
النّقاية في فقه الحنفيّة: 5618; 5619/1
نمازلق: 5648/4; 5781/2; 5791/1; 5792/1; 5793/1
نمازلق: 5643/2; 5785/3; 5789-5790; 5800/4; 5802/3
نماز مسـائلريدر: 5736/2
نور الإيضاح ونجاة الأرواح: 5626-5632
النّهاية في شرح الهداية: 5394
نهاية الكفاية في دراية الهداية: 5393

و

واقعات المفتين: 5633-5636
وسيلة النّجاة (مولد النّبوى): 5658/4; 5791/4
وصيّة الإمام الأعظم أبي حنيفة: 5287/2; 5623/2
وصيّتنامه، بركوي: 5732/3; 5764/1
وقاية الرّواية في مسائل الهداية: 5398-5400;

هـ

الهداية في الفقه الحنفي: 5386-5390

INDEKS NASLOVA U TRANSKRIPCIJI

A, Ā, ʻA

Afʻāl aṣ-ṣalā ʻalā al-maḏāhib al-arbaʻ: 5660/1

Ahamm al-umūr = Risāla ahamm al-umūr

al-Aḥkām al-mulaḫḫaṣa fī ḥukm al-māʼ al-muḫaṣṣa: 5411/2

Amṯila al-bināʼ: 5794/3*

ʻAqāʼid an-Nasafī: 5267/2*

al-ʻAqāʼid an-Nasafiyya: 5267/2;

al-ʻAqīda an-Nasafiyya: 5267/2*

Arbaʻ wa ḫamsūn farīḍa tarǧaması: 5674/1

Asrār nāme: 5749/2

al-Ašbāh wa an-naẓāʼir: 5609-5614; 5615/1*; 5615/2*

Awrād wa aḏkār muḫtalifa: 5648/2

Ayyuhā al-walad: 5437/2; 5552/2; 5794/2

B

Bāb fī ḏikr ahl al-ǧanna: 5652/3

Bāb fī faḍāʼil al-uḍḥiyya: 5671/4

Bāb šurūṭ aṣ-ṣalā: 5383/3; 5640/1

Bāb šurūṭ aṣ-ṣalā (wa hiya sitta): 5309/2; 5310/3; 5484/2; 5552/3; 5555/2; 5654; 5655/1; 5656/1; 5658/1; 5732/4; 5733/2; 5802/6

Bāb šurūṭ aṣ-ṣalā (wa hiya ṯamāniya): 5641; 5642/1; 5643/1; 5644/1; 5645/1; 5646/1; 5647/1; 5648/1; 5649/1*; 5651*; 5801/2

Bayān aḥwāl mayyit: 5735/3

Bayān al-awqāf al-munazzala: 5384/4

Bayān fiʻl al-ḫayr iḏā daḫala Makka man ḥaǧǧa ʻan al-ġayr: 5662/3

Bayān munāǧāt rasūlillāh: 5658/15

Bayʻ wa širāʼ risālası: 5644/3*

Beş vakit namāzın niyetleri beyāninde: 5384/6

Bidāya al-mubtadī: 5458

al-Bināʼ: 5794/3

Bināʼ al-afʻāl: 5794/3*

D

Daqāʼiq al-aḫbār tarǧaması: 5779/3

Duʻāʼ Surḫ bād: 5657/6

Durar al-ḥukkām fī šarḥ Ġurar al-aḥkām: 5538-5548; 5549*

ad-Durr al-muḫtār fī šarḥ Tanwīr al-abṣār: 5617

E

Eğer sorsalar: 5436/2*; 5791/3*

Elli dört farẓ: 5785/1; 5786/1; 5798/2

F

Farā'id al-fawā'id li taḥqīq ma'ānī al-isti'āra: 5267/5

al-Farā'id fī ḥall al-masā'il wa al-qawā'id: 5521

Fatāwā Kamāl-pāšā-zāde: 5674/2

Fawā'id al-amālī wa farā'id al-la'ālī: 5682-5731; 5732/1; 5733/1; 5734/1; 5735/1; 5736/1; 5750/2; 5764/2

Fihris masā'il al-Ašbāh wa an-naẓā'ir: 5615/1

Fihrist ṭabaqāt aṣḥāb Abū Ḥanīfa: 5625/1

al-Fiqh al-akbar: 5287/3; 5382/2; 5531/2

Fiqh al-Kaydānī: 5309/2*; 5308/2; 5310/2; 5550; 5551/1; 5552/1; 5553/1; 5554/1; 5555/1; 5556*; 5558*; 5627/3; 5644/2; 5645/2; 5661/2

Ġ, Ğ

Ğāmi' al-Fuṣūlayn: 5419

Ğāmi' al-mabānī fī šarḥ Fiqh al-Kaydānī: 5556*

Ğāmi' an-nuqūl wa lāmi' al-'uqūl fī šarḥ Multaqā al-abḥur: 5607-5608

Ğāmi' ar-rumūz fī šarḥ an-Niqāya: 5415

Ġāya al-bayān wa nādira al-aqrān fī šarḥ al-Hidāya: 5395

al-Ğawāhir: 5524*

Ğawāhir al-farā'iḍ: 5672/17

Ğawāhir al-fiqh: 5524-5530; 5531/1

Ğawāhir al-islām: 5791/3

Ğawāhir al-islām: 5436/2; 5657/2; 5658/14; 5736/3; 5742/2; 5774-5778; 5779/1; 5780/1; 5782/1; 5791/2; 5792/3; 5793/3; 5797/4

al-Ğawhara an-nayyira: 5266/2; 5370

Ġunya ḍawī al-aḥkām fī buġya Durar al-ḥukkām: 5549

Ġunya al-marām fī tatimma Lisān al-ḥukkām: 5533*

Ġunya al-mutamallī fī šarḥ Munya al-muṣallī: 5487-5488; 5489/1; 5488*

Ġurar al-aḥkām: 5535*; 5537; 5538*; 5549*

H, Ḥ, Ḫ

Ḥalabī Kabīr: 5487*; 5490*

Ḥalabī Ṣaġīr: 5487*; 5490*

Ḥaqīq al-ḥaqā'iq fī šarḥ Risāla-ı 'Ilm-ı ḥāl li al-Birġiwī: 5767

Ḥāšiya 'alā šarḥ Wiqāya ar-riwāya fī masā'il al-Hidāya: 5414/1

Ḥāšiya 'alā tafsīr āyāt aṣ-ṣawm:5741/2

Ḥāšiya al-Ğurğānī 'alā šarḥ Muḫtaṣar al-Muntahā li al-Īğī: 5285

Ḥāšiya Ya'qūb-pāšā 'alā Ṣadr aš-Šarī'a: 5416/1

Ḫawāṣṣ al-Qaṣīda ad-Dimyāṭiyya: 5672/5

al-Ḫayr al-bāqī fī ğawāz al-wuḍū' min al-fasāqī: 5659

Ḫazāna al-fiqh: 5315-5316

al-Ḥazz al-awfar fī al-Ḥağğ al-akbar: 5662/4

al-Hidāya: 5391*; 5393*; 5394*; 5395*; 5396*; 5418/1*;

al-Hidāya fī al-fiqh al-ḥanafī: 5386-5390; 5416*; 5418*

Ḫodā rabbum: 5658/3; 5772-5773; 5780/3; 5802/2

I, Ī, 'I

'Ibādāt badaniyya: 5675-5677; 5678/1; 5679/1; 5680/1

Īḍāḥ al-Iṣlāḥ: 5446*

al-Īḍāḥ šarḥ l-Iṣlāḥ: 5446*

Iğāza: 5414/2

al-Iḫtiyār li ta'līl al-Muḫtār: 5445;

'Ilm-i ḥāl: 5803

'Ilm-i ḥāl: 5657/5

'Ilm-i ḥāl: 5735/2

'Ilm-i ḥāl: 5794/1; 5795/1

'Ilm-i ḥāl: 5796/1

'Ilm-i ḥāl Birġiwī: 5732/3*; 5765*

'Ilm-i ḥāl busnawī: 5658/5

'Ilm-i ḥāl busnawī: 5806

'Ilm-i ḥāl li Abū Bakr al-Islāmbūlī: 5779/2; 5781/3; 5788/1; 5795/2

'Ilm-i ḥāl al-Ḥāğğ 'Abdulwahhāb: 5805

'Ilm-i ḥāl li maġhūl: 5658/13

'Ilm-i ḥāl li maġhūl: 5785/2; 5801/1; 5802/1

'Ilm-i ḥāl li maġhūl: 5797/1; 5798/1

'Ilm-i ḥāl li maġhūl: 5799

'Ilm-i ḥāl li maġhūl: 5800/1

'Ilm-i ḥāl li maġhūl: 5804

'Ilm-i ḥāl li maġhūl: 5808

'Ilm-i ḥāl - Muḫtaṣar al-Ḥalawiyyāt: 5802/4

'Ilm-i ḥāl (Qırq yedi farẓ): 5657/4

'Ilm-i ḥāl - Sahla al-Wuṣūl: 5807

al-'Ināya fī šarḥ al-Hidāya: 5396-5397

al-'Ināya: 5418/1*

Inšā: 5656/3

Inšā-i luzūm: 5734/4

Inqāḏ al-hālikīn: 5662/1;

Inqāḏ al-hālikīn bi at-turkiyya: 5669/3

Īqāẓ an-nā'imīn: 5662/5

Iršād al-muṣallīn: 5782/2; 5798/3

Iršād nāme: 5749/3

al-Iṣlāḥ: 5446*

al-Iṣlāḥ wa al-īḍāḥ: 5446

al-'Izzī: 5794/5*

al-'Izzī fī at-taṣrīf: 5794/5*

K

Kanz ad-daqā'iq: 5516-5522; 5521*; 5563*

Kanz al-wuṣūl ilā ma'rifa al-uṣūl: 5258

Kašf al-ḫafiyyāt 'alā an-nāsik: 5668

al-Kawākib ad-durriyya fī madḥ ḫayr al-bariyya - Qaṣīda al-Burda: 5751/4; 5800/3

al-Kaydaniyya fī al-fiqh: 5308/2*; 5558*

Kitāb al-arba'īn ḥadīṯan: 5671/3; 5751/2

Kitāb al-arba'īn li maǧhūl: 5672/19
Kitāb al-farā'iḍ: 5368/2; 5672/14
Kitāb Fāṭima aḥwālī: 5732/2
Kitāb fī al-fiqh: 5534
Kitāb al-Ǧawāhir: 5524*
Kitāb al-ḥadīṯ: 5652/4
Kitāb fī al-ḥaǧǧ: 5762-5763
Kitāb Iblīs: 5657/3; 5764/4
Kitāb Luqmān-Ḥakīm: 5734/2
Kitāb muḫtaṣar fī ḏikr ṭabaqāt aṣḥāb al-ḥanafiyya: 5625/2
Kitāb al-Muġnī: 5771
Kitāb al-Pazdawī fī uṣūl al-fiqh: 5259/1
Kitāb aṣ-ṣalā: 5737
Kitāb fī aṣ-ṣalā li maǧhūl: 5663-5664
Kitāb-i šarī'at evine kerp evlenmek: 5764/3
Kitāb šifā' al-mu'minīn: 5679/2
Kitāb šurūṭ aṣ-ṣalā manẓūma bi aturkī: 5681
Kitāb at-Taqdima fī šarḥ al-Muqaddima: 5311
Kitāb al-Usṭuwānī: 5682*
Kitāb uṣūl ad-dīn: 5259/2
Kitāb al-Wikāla: 5670

L

La'l muṣaffā fī ziyāra al-Muṣṭafā: 5787/1
Lisān al-ḥukkām fī ma'rifa al-aḥkām: 5535-5536
Lubāb at-ta'wīl fī ma'ānī at-tanzīl: 5626/2
Luġat a'dād: 5655/2
Luġat-i 'arabī turkī: 5658/17
Luġat-i 'arabī turkī: 5678/3
Luġat-i busnawī turkī: 5658/12
Luġat-i ism-i Allāh (Luġat-i Allāh tanrī): 5646/2; 5655/3; 5658/2
Luġat-i Firište-oğlu: 5657/8; 5658/11
Luġat-i turkī busnawī: 5655/4

M

Mabādi' at-taṣrīf: 5794/5*
Mabāḥiṯ al-īmān: 5769/2; 5770
Mabāḥiṯ aṣ-ṣalā: 5768; 5769/1
Maǧālis al-abrār wa masālik al-aḫyār wa maḥā'iq al-bida' wa maqāmi' al-ašrār: 5441/3
Maǧma' al-abḥur (fī šarḥ Multaqā al-abḥur): 5603
Maǧma' al-anhur fī šarḥ Multaqā al-abḥur: 5601-5602
Maǧma' al-baḥrayn wa multaqā an-nayyirayn: 5447-5450; 5449*
Maǧma' al-ǧawāhir: 5384/7; 5738-5740; 5741/1; 5742/1; 5753/2
Maǧmū'a aḥādīṯ ma' at-tarǧama at-turkiyya: 5658/16
Maḫāriǧ ḥurūf: 5658/8; 5671/5
Maḥmūdiyya: 5788/6
Malǧa' al-quḍāt 'inda ta'āruḍ al-bayyināt: 5672/21; 5673/2
Manār al-anwār: 5263-5265; 5266/1; 5267/1; 5268*; 5271*; 5272*; 5286*
Manāsik al-ḥaǧǧ: 5754-5761
Manāsik al-ḥaǧǧ li maǧhūl: 5787/2

Manāsik-i Šayḫ Sinān: 5754*
Manqūla ad-dalā'il: 5649
al-Manẓūma an-Nasafiyya: 5447*
al-Maqṣūd fī at-taṣrīf: 5794/4
Ma'rūḍāt Abū as-Su'ūd fī al-fatāwā: 5672/4
Maṣābiḥ as-sunna (qiṭ'a): 5384/2
Maṭālib al-muṣallī: 5308/2*; 5558*
Millet-i Ibrāhīm ḫuṣūṣinde bir risāle: 5669/2
Minḥa as-sulūk fī šarḥ Tuḥfa al-mulūk:5439
Mir'āt al-uṣūl fī šarḥ Mirqāt al-wuṣūl: 5289
Mirqāt al-wuṣūl: 5289*
al-Mīzān aš-Ša'rāniyya al-kubrā: 5616
Mu'addil aṣ-ṣalā: 5485/2; 5620; 5621/1; 5622/1; 5623/1; 5671/2
al-Muġnī fī uṣūl al-fiqh: 5262
al-Muḫtār: 5563*
Muḫtārāt al-Hidāya: 5391-5392
al-Muḫtār li al-fatwā: 5440-5444; 5445*
Muḫtārāt an-nawāzil: 5420-5423
Muḫtaṣar ġunya al-mutamallī fī šarḥ Munya al-muṣallī: 5490-5515
Muḫtaṣar al-Kāfī fī al-manṭiq: 5288/2
Muḫtaṣar al-Muntahā: 5283*; 5285*
Muḫtaṣar al-Qudūrī: 5266/2*; 5317-5367; 5368/1; 5369*; 5447*; 5563*; 5673/1*
Muḫtaṣar fī uṣūl al-fiqh: 5291/1
Mulaḫḫaṣ al-farā'iḍ: 5672/15
Multaqā al-abḥur: 5563-5600; 5601*; 5602*; 5603*; 5604*; 5605*; 5607
al-Munabbihāt 'alā al-isti'dād li yawm al-mī'ād: 5384/3
Muntaġab al-ḥuṣūl fī šarḥ Muntaḫab al-wuṣūl: 5261
al-Muntaḫab fī uṣūl al-maḏhab: 5260*; 5261*
Munya al-fuqahā': 5625*
Munya al-muftī: 5424
Munya al-muṣallī wa ġunya al-mubtadī: 5452-5481; 5482/1; 5483/1; 5484/1; 5485/1; 5486*; 5487*; 5490*; 5619/2
Muqaddima Abū al-Layṯ fī aṣ-ṣalā: 5292-5307; 5308/1; 5309/1; 5310/1; 5383/2; 5483/2; 5553/2; 5619/3; 5643/3
al-Muqaddima al-Ġaznawiyya: 5373-5381; 5382/1; 5383/1; 5384/1; 5342/2
al-Muqaddima fī al-'ibādāt: 5647/2
Muqaddima aṣ-ṣalā: 5308/2*; 5309/2*; 5558*
Muqaddima at-taṣrīf: 5794/4*
Muršid al-muta'ahhil:5637-5639

N

Namāzlık: 5643/2; 5785/3; 5789-5790; 5800/4; 5802/3
Namāzlık: 5648/4; 5781/2; 5791/1; 5792/1; 5793/1
Namāz masā'illerdir: 5736/2
Naṣīḥa al-Birġiwī li 'Uṯmān-efendī: 5662/6

an-Nāsiḫ wa al-mansūḫ: 5270/2; 5272/3*
Natā'iğ al-afkār fī šarḥ al-Manār: 5271
Nihāya al-kifāya fī dirāya al-Hidāya: 5393
an-Nihāya fī šarḥ al-Hidāya: 5394
an-Niqāya fī fiqh al-ḥanafiyya: 5618; 5619/1
an-Niqāya muḫtaṣar al-Wiqāya: 5415*
Nuḫba al-fikr muṣṭalaḥ ahl al-aṯar: 5267/4
Nūr al-īḍāḥ wa nağāt al-arwāḥ: 5626-5632
an-Nutaf fī al-fatāwā: 5371-5372
Nuzha an-naẓar fī tawḍīḥ Nuḫba al-fikr: 5267/3

Q

Qānūn nāme-i arāḍī: 5672/6
Qānūn nāme-i der ḥaqq arāḍī: 5418/4
Qānūn nāmeler: 5418/3
Qaṣīda ad-Dimyāṭiyya fī at-tawassul bi asmā'illāh al-ḥusnā: 5800/2
Qaṣīda fī madḥ Quds šarīf li maǧhūl: 5648/3
Qirā'a aṣ-ṣibyān: 5794/3*
Qiṭ'a min Fatāwā 'Alī-efendī: 5672/12
Qiṭ'a min Kitāb al-farā'iḍ: 5672/17
Qiṭ'a min kitāb fī al-fiqh bi at-turkiyya: 5680/2
Qiṭ'a min kitāb fī al-maw'iẓa: 5660/2
Qunya al-Munya li tatmīm al-Ġunya: 5625; 5626/1

R

Radd wa ibṭāl fatāwā Abū as-Su'ūd li al-Fāḍil Muḥammad al-Birǧiwī: 5662/7
Raḥma al-umma fī iḫtilāf al-a'imma: 5532-5533
Rawḍāt al-ǧannāt fī uṣūl al-i'tiqādāt: 5622/3
Risāla ādāb: 5678/2
Risāla fī ādāb al-baḥṯ: 5291/2
(Risāla) Ahamm al-umūr: 5282/2
Risāla fī aḥkām aṣ-ṣūfiyya: 5551/2
Risāla fī bayān suǧūd as-sahw: 5665; 5796/2
Risāla al-bay' wa aš-širā': 5644/3*
Risāla-i bī namāz: 5657/7; 5780/2
Risāla al-Birǧiwī fī uṣūl al-ḥadīṯ: 5291/3
Risāla-i Birǧiwī: 5732/3*; 5765*
Risāla fī ḍabṭ uṣūl al-farā'iḍ: 5672/16
Risāla fī al-farā'iḍ: 5672/13
Risāla fī al-ǧimā' tarǧaması: 5788/7
Risāla-i Ḥamza-efendī: 5644/3; 5734/2; 5743-5748; 5749/1; 5750/1; 5751/1
Risāla fī ḥaqq ad-duḫān: 5666
Risāla fī ḥaqq ad-duḫān wa al-qahwa: 5788/2
Risāla fī isqāṭ aṣ-ṣalawāt: 5672/20
Risāla al-isti'ārāt: 5267/5*
Risāla al-ma'mūla fī karāhiyya al-qahwa wa ad-duḫān: 5554/2
Risāla fī mas'ala al-irṯ bi al-walā': 5416/2

ar-Risāla al-munīra li ahl al-baṣīra: 5652/2
Risāla fī an-nawāfil fī al-layālī al-maḫṣūṣa wa fī sā'ir al-bida': 5662/2
Risāle-i Qāḍī-zāde: 5783-5784; 5797/2
Risāla fī qawl al-'awāmm bi at-turkiyya *Ṣabāḥin ḫayr olsun*: 5662/8; 5669/1
Risāla fī qirā'a āya al-Kursī adbār aṣ-ṣalawāt al-maktūba: 5672/7
Risāla fī radd at-taṣliya wa at-tarḍiya fī ḥāl al-ǧumu'a: 5672/8
Risāla fī ar-rub' al-muqanṭarāt: 5267/6
ar-Risāla as-Samarqandiyya: 5267/5*
Risāla ṭabaqāt al-masā'il li 'Alī Čalabī: 5672/2; 5672/22
Risāla fī taḥrīm ad-duḫān: 5788/3
Risāla fī taḥrīm ad-duḫān: 5796/4
Risāla fī taḥrīm ad-duḫān bi at-turkiyya: 5788/4
ar-Risāla at-tašrīḥiyya: 5267/5*
ar-Risāla al-Usṭuwāniyya: 5682*

S, Ṣ

Ṣafwa al-manqūlāt fī šarḥ Šurūṭ aṣ-ṣalā: 5640/2; 5653
Samt al-wuṣūl ilā 'ilm al-uṣūl: 5286; 5287/1; 5288/1
Sirāǧ al-muṣallī wa badr al-mubtadā wa al-muntahā: 5622/2; 5661/1
as-Siyāsa wa al-aḥkām: 5672/3
Subḥa-i ṣibyān: 5656/2
Sullam al-wuṣūl ilā 'ilm al-uṣūl: 5290

Š

Šarā'iṭ al-islām: 5792/2; 5793/2
Šarḥ arba'īn ḥadīṯan fī ǧawāmi' al-kalim: 5751/3
Šarḥ asmā' al-ḥusnā: 5788/5
Šarḥ bāb šurūṭ aṣ-ṣalā (wa hiya ṯamāniya): 5650/1; 5651; 5652/1
Šarḥ fiqh al-Kaydānī: 5556; 5557/1
Šarḥ Maǧma' al-baḥrayn wa multaqā an-nayyirayn: 5451
Šarḥ kitāb fī al-fiqh li maǧhūl: 5489/2
Šarḥ al-Manār fī uṣūl al-fiqh: 5272-5273
Šarḥ al-Manār li Abū al-Barakāt an-Nasafī: 5268-5269; 5270/1
Šarḥ maṭālib al-muṣallī: 5554*
Šarḥ Mu'addil aṣ-ṣalā: 5624
Šarḥ Muḫtaṣar al-muntahā: 5283-5284
Šarḥ Muḫtaṣar al-Qudūrī li maǧhūl: 5369
Šarḥ Multaqā al-abḥur: 5605-5606
Šarḥ Multaqā al-abḥur li maǧhūl: 5604
Šarḥ Muqaddima aṣ-ṣalā: 5558-5562; 5797/5
Šarḥ Ta'līm al-muta'allim: 5557/2
Šarḥ Tuḥfa al-mulūk: 5438
Šarḥ Waṣiyyat nāme-i Birǧiwī: 5765-5766

Šarḥ Wiqāya ar-riwāya fī masā'il al-Hidāya: 5401-5410; 5411/1

Šir'a al-islām: 5660/3

Šurūṭ aṣ-ṣalā: 5308/2*; 5309/2*; 5558*

Šurūṭ aṣ-ṣalā bi at-turkiyya: 5436/3

T

Ta'bīr nāme: 5749/4

Ta'bīr nāme: 5779/8

Tabyīn al-marām fī šarḥ Risala-i Ḥamza-efendī: 5752-5753

Tafsīr sūra Fātiḥa al-Kitāb: 5414/3;

Tağwīd-i Qarabāš: 5779/7; 5797/3; 5798/4

Tağwīd li maǧhūl: 5658/6

Tağwīd Qur'ān: 5658/7; 5658/9; 5779/4

Tağwīd Qur'ān li maǧhūl: 5779/5

Tağwīd Qur'ān li maǧhūl: 5779/6

at-Taḥqīq fī šarḥ al-Muntaḫab fī uṣūl al-maḏhab: 5260

Taḥrīrāt 'alā Kitāb aṭ-ṭahāra min al-'Ināya: 5418/1

Ta'līm al-muta'allim: 5557/2*; 5621/2; 5671/1; 5786/2

Ta'līq 'alā Kitāb aṣ-ṣawm min al-Hidāya: 5417

Tanbīh al-ġāfilīn: 7541/3*

Tanbīh al-ġāfilīn tarğaması: 7541/3

Tanqīḥ al-uṣūl: 5274*

Tanwīr al-abṣār: 5617*

Tanwīr al-aḏhān wa aḍ-ḍamā'ir fī šarḥ al-Ašbāh wa an-naẓā'ir: 5615/2

Tarğama Āya al-Kursī bi at-turkiyya: 5802/5

Tarğama Muḫtaṣar al-Qudūrī: 5673/1

Tarğīḥ al-bayyināt: 5418/2; 5672/1

Tarğīḥ al-bayyināt: 5667; 5672/9

Tarğīḥ al-bayyināt: 5672/10

Tarğīḥ al-bayyināt: 5672/11

Tarğīḥ al-bayyināt li al-Wānī: 5672/23

Tarğīḥ al-bayyināt li Yaḥyā-efendī: 5672/24

Tarğīḥ al-bayyināt li maǧhūl: 5672/25

Tartīb al-Qur'ān: 5658/10

Taṣrīf al-'Izzī: 5794/5

Taṣrīf az-Zanğānī: 5794/5*

at-Taṭbīq fī šarḥ Wiqāya ar-riwāya: 5413

at-Tawḍīḥ fī ḥall ġawāmiḍ at-Tanqīḥ: 52745281; 5282/1

at-Tawḍīḥ fī šarḥ Muqaddima Abū al-Layṯ as-Samarqandī: 5312-5314

Tawfīq al-'Ināya fī šarḥ Wiqāya ar-riwāya: 5412

at-Tibyān fī ma'rifa tanzīl al-Qur'ān wa iḫtilāf 'adad āyāt al-Qur'ān 'alā aqāwīl al-qurrā' ahl al-buldān: 5384/5

Tuḥfa al-Hādiya (Luġat-i Danisten): 5646/3

Tuḥfa al-mulūk: 5427-5435; 5436/1; 5447/1; 5438*; 5439*; 5482/2

Tuḥfa-i Šāhidī: 5680/3

U, 'U

'Unwān al-mašrū'āt wa ġayr al-mašrū'āt wa aḥkāmuhā: 5308/2* 5558*

al-Usṭuwāniyya: 5682*

W

Wāqi'āt al-muftīn: 5633-5636

Wasīla an-Nağāt (Mawlid an-Nabī): 5658/4; 5791/4

Waṣiyya al-'ārifīn: 5551/2*

Waṣiyya al-Ḫawāfī: 5551/2*

Waṣiyya al-Ḫorāsānī: 5551/2*

Waṣiyya al-imām al-A'ẓam Abū Ḥanīfa: 5287/2; 5623/2

al-Waṣiyya al-qudsiyya: 5551/2*

Waṣiyyatnāma: 5732/3*; 5765*

Waṣiyyatnāma-i Birġiwī: 5732/3; 5764/1

Wiqāya ar-riwāya fī masā'il al-Hidāya: 5398-5400; 5401*; 5412*; 5413*; 5414/1*; 5416/1*; 5443*

INDEKS AUTORA

A, ʻA

al-ʻAbbāsī = Muḥammad b. ʻAbdullāh al-Ḫalīfatī al-ʻAbbāsī al-Ḫaṭīb al-Madanī al-Ḥanafī, Zayn al-ʻĀbidīn

ʻAbdulʻalīm b. aš-Šayḫ Muḥammad Abū Ḥiǧāb aš-Šāfiʻī al-Ḥadādī: 5290

ʻAbdulʻazīz b. Aḥmad b. Muḥammad al-Buḫārī, ʻAlāʼuddīn: 5260

ʻAbdullāh b. Aḥmad b. Maḥmūd an-Nasafī, Ḥāfiẓuddīn, Abū al-Barakāt: 5263; 5286*; 5516

Abdullāh ad-Dinqūz: 5794/3

ʻAbdullāh al-Ilāhī as-Samāwī: 5749/2

ʻAbdullāh b. Maḥmūd b. Mawdūd b. Maḥmūd b. Buldaǧī al-Mawṣilī al-Ḥanafī, Abū al-Faḍl, Maǧduddīn: 5440; 5445

ʻAbdullāh as-Suwaydī: 5625/2

ʻAbdullaṭīf b. ʻAbdulʻazīz b. Amīnuddīn b. al-Malak, Ibn Firište: 5268; 5451

ʻAbdullaṭīf b. ʻAbdulmaǧīd, Firište-oǧlu: 5657/8

ʻAbdulqādir al-Gīlānī: 5672/5*

ʻAbdulqādir b. Yūsuf al-Ḥalabī, Naqīb-zāde: 5633

ʻAbdulwahhāb b. ʻAbdulwahhāb Žepčewī, Ilhāmī: 5805

ʻAbdulwahhāb b. Aḥmad b. ʻAlī b. Aḥmad b. Muḥammad b. Mūsā aš-Šaʻrānī al-Anṣārī aš-Šāfiʻī aš-Šaḏalī al-Miṣrī, Abū al-Mawāhib: 5616

ʻAbdulwahhāb b. Ibrāhīm b. ʻAbdulwahhāb b. ʻImāduddīn al-Ḫazraǧī az-Zanǧānī, ʻIzzuddīn: 5794/5

ʻAbdurraḥmān b. Abū Bakr b. Muḥammad al-Ḥanafī, Zaynuddīn, Ibn al-ʻAynī: 5272

ʻAbdurraḥmān b. Aḥmad b. ʻAbdulġaffār b. Aḥmad al-Īǧī, ʻAḍududdīn: 5283

ʻAbdurraḥmān b. Ayyūb b. Sulaymān aṣ-Ṣārūḫī ar-Rūmī, Ḫiṣālī: 5418/2

(aš-Šayḫ) ʻAbdurraḥmān Maḥmūd al-Madanī: 5668

ʻAbdurraḥmān b. Muḥammad b. Ibrāhīm: 5669/3

ʻAbdurraḥmān b. Muḥammad b. Sulaymān, Šayḫī-zāde: 5601

(Šayḫ) ʻAbdurraḥmān Qarabāšī: 5779/7

Abū ʻAmr ʻUṯmān b. ʻUmar b. al-Ḥāǧib al-Mālikī: 5283*

Abū Bakr b.'Alī b. Muḥammad al-Ḥaddād al-'Abādī al-Ḥanafī, Raḍiyyuddīn: 5266/2
Abū Bakr al-Islāmbūlī: 5779/2
Abū Bakr b. Muḥammad b. Muḥammad b. 'Alī al-Ḫorāsānī al-Ḫawāfī, Zaynuddīn: 5551/2
Abū al-Barakāt = 'Abdullāh b. Aḥmad b. Maḥmūd an-Nasafī, Ḥāfiẓuddīn
(aš-Šayḫ) ... Abū al-Faḍl: 5672/13
Abū al-Faḍl Muḥammad b. Aḥmad ar-Rūmī (iz Bosne): 5656/2
Abū al-Farā' = al-Ḥusayn b. Mas'ūd b. Muḥammad al-Bagawī Abū al-Farā'
Abū al-Fatḥ al-'Aṭṭār = Abū Ḥafṣ 'Umar b. Muḥammad b. Ḥamad b. Abū al-Fatḥ al-'Aṭṭār
Abū Ḥafṣ 'Umar b. Muḥammad b. Ḥamad b. Abū al-Fatḥ al-'Aṭṭār: 5384/5
Abū Ḥāmid = Muḥammad b. Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad aṭ-Ṭūsī al-Ġazālī, Ḥuǧǧa al-Islām
Abū Ḥanīfe = Nu'mān b. Ṯābit, Abū Ḥanīfe
Abū al-Iḫlāṣ = Ḥasan b. 'Ammār b. 'Alī aš-Šurunbulālī al-Wafā'ī, Abū al-Iḫlāṣ
Abū al-Makārim = Muḥammad Dada b. Muṣṭafā b. Ḥabīb al-Arḍurūmī al-Ḥanafī, Dada-efendī, Abū al-Makārim, Zaynuddīn
Abū al-Mawāhib = 'Abdulwahhāb b. Aḥmad b. 'Alī b. Aḥmad b. Muḥammad b. Mūsā aš-Ša'rānī al-Anṣārī aš-Šāfi'ī aš-Šaḏalī al-Miṣrī
Abū al-Qāsim as-Samarqandī al-Layṯī: 5267/5
Abū as-Su'ūd: 5418/3; 5418/4; 5662/7*; 5672/4
Abū Umāma, Šamsuddīn Muḥammad b. Abū al-Ḥasan'Alī b. 'Abdulwāḥid aš-Šāfi'ī, Ibn an-Naqqāš: 5534
Abū al-Yusr = Muḥammad b. Muḥammad b. al-Ḥusayn b. 'Abdulkarīm b. Mūsā b. Muǧāhid al-Ḥanafī al-Pazdawī
'Aḍududdīn = 'Abdurraḥmān b. Aḥmad b. 'Abdulġaffār b. Aḥmad al-Īǧī
Aḥmad b. 'Alī b. Muḥammad b. Muḥammad b. 'Alī b. Aḥmad al-Kanānī al-'Asqalānī, Ibn Ḥaǧar: 5267/3; 5267/4
Aḥmad b. Muḥammad b. Aḥmad b. Ǧa'far b. Ḥamdān al-Baġdādī, al-Qudūrī: 5317; 5673/1
Aḥmad b. Muḥammad al-Ḥuǧrī: 5384/3
Aḥmad b. Muḥammad b. Maḥmūd b. Sa'īd al-Ġaznawī, al-Kāšanī: 5373
Aḥmad b. Muḥammad ar-Rūmī al-Āqḥiṣārī: 5411/3
Aḥmad b. Muṣṭafā b. Ḫalīl, Tašköprü-zāde: 5558
Aḥmad b. Sulaymān b. Kamāl-paša, Šamsuddīn ar-Rūmī, Ibn Kamāl-paša: 5308/2; 5418/3; 5446; 5625/1; 5625/2; 5652/2; 5665; 5672/18; 5674/2
Aḥmad b. Yaḥyā b. Muḥammad al-Harawī, Sayfuddīn, Ḥafīd at-Taftāzānī: 5414/1
Aḥmad b. Zaynuddīn b. Ibrahim b. Nuǧaym: 5659
Akmaluddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Maḥmūd al-Bābartī: 5396
'Alā'uddīn al-Buḫārī = 'Abdul'azīz b. Aḥmad b. Muḥammad al-Buḫārī, 'Alā'uddīn
'Alī b. Abū Bakr b. 'Abdulǧalīl al-Farġānī al-Marġīnānī al-Ḥanafī, Burhānuddīn: 5385; 5386; 5417*; 5420
'Alī b. Aḥmad b. Muḥammad al-Ǧamālī al-Ḥanafī ar-Rūmī az-Zunbulī, 'Alā'uddīn: 5391
'Alī Čalabī b. Amrullāh er-Rūmī, Ibn al-Ḥinnālī: 5672/2
'Alī-efendī b. Muḥammad al-Čatalǧawī: 5672/12
'Alī b. al-Ḥusayn b. Muḥammad as-Suġdī al-Ḥanafī: 5371
'Alī b. Muḥammad b. 'Alī al-Ǧurǧānī al-Ḥusaynī, as-Sayyid aš-Šarīf, Abū al-Ḥasan: 5285
'Alī b. Muḥammad b. al-Ḥusayn b. 'Abdulkarīm b. Mūsā b. 'Īsā b. Muǧāhid al-Pazdawī, Faḫr al-Islām: 5258
'Alī b. Muḥammad b. Ibrāhīm b. 'Umar b. Ḫalīl aṣ-Ṣūfī al-Baġdādī, 'Alā'uddīn al-Ḫāzin: 5626/2
(Šayḫ) 'Alī aṣ-Ṣadrī al-Qonawī: 5765
'Alī b. Sulṭān Muḥammad al-Harawī al-Qārī al-Ḥanafī, Nuruddīn: 5662/3; 5662/4;
Āqdāġī = Muṣṭafā b. 'Alī al-Amāsī al-Ḥanafī, Āqdāġī
Āqdaġlī (Bjelopoljac): 5666;
al-Āqḥiṣārī = Aḥmad b. Muḥammad ar-Rūmī al-Āqḥiṣārī
al-Āqḥiṣārī = Ḥasan b. Ṭurḫān b. Dāwūd b. Ya'qūb al-Kāfī al-Āqḥiṣārī (Pruščak) al-Bosnawī
al-'Asqalānī = Aḥmad b. 'Alī b. Muḥammad b. Muḥammad b. 'Alī b. Aḥmad al-Kanānī al-'Asqalānī, Ibn Ḥaǧar
al-Aṭahalī = Muṣṭafā b. Ḥamza b. Ibrāhīm b. Waliyyuddīn b. Muṣliḥuddīn ar-Rūmī al-Ḥanafī
'Aṭā'ullāh b. aš-Šayḫ Muṣliḥuddīn: 5619/1
al-'Aṭṭār = Abū Ḥafṣ 'Umar b. Muḥammad b. Ḥamad b. Abū al-Fatḥ
al-Ayyūbī = Muṣṭafā b. Ḫayruddīn b. Aḥmad b. 'Alī b. Zaynuddīn b. 'Abdulwahhāb al-Ayyūbī al-'Ulaymī al-Fārūqī ar-Ramlī, aš-Šayḫ Muṣliḥuddīn
'Azmī-zāde = Muṣṭafā b. Pīr Muḥammad 'Azmī-zāde
al-Aznīqī = Muḥammad b. Quṭbuddīn al-Aznīqī ar-Rūmī, Muḥyiddīn

B

al-Bābartī = Akmaluddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Maḥmūd al-Bābartī
al-Baġawī = Muḥammad b. ʻUmar b. Muḥammad al-Baġawī, Abū ʻAbdullāh
al-Baġdādī = Aḥmad b. Muḥammad b. Aḥmad b. Ğaʻfar b. Ḥamdān al-Baġdādī, al-Qudūrī
Bālī-zāde = Muṣṭafā b. Sulaymān b. Yūsuf Bālī-zāde (Balić) ar-Rūmī
al-Baṣrī = Ḥasan b. Abū al-Ḥasan Yasār al-Baṣrī
al-Belġrādī = Ibrāhīm-ef. b. Iskender al-Bosnawī al-Belġrādī, al-Munīrī
al-Birġiwī = Muḥammad b. Pīr ʻAlī al-Birġiwī ar-Rūmī, Taqiyyuddīn
Burhān aš-Šarīʻa = Maḥmūd b. ʻUbaydullāh b. Ibrāhīm al-Maḥbūbī, Burhān aš-Šarīʻa
Burhānuddīn az-Zarnūğī: 5557/2*; 8621/2
al-Būṣirī = Muḥammad b. Saʻīd b. Ḥammād b. Muḥsin b. ʻAbdullāh al-Būṣirī, Šarafuddīn, Abū ʻAbdullāh

Č

al-Čatalġawī = ʻAlī-efendī b. Muḥammad al-Čatalġawī

D, Ḍ

Dada-efendī = Muḥammad Dada b. Muṣṭafā b. Ḥabīb al-Arḍurūmī al-Ḥanafī, Dada-efendī, Abū al-Makārim, Zaynuddīn
Ḍaʻīfī: 5658/3*
ad-Damrāğī = Qāsim b. al-Ḥusayn al-Ġaznawī ad-Damrāğī, Abū ʻAbdullāh
Derendelī = Ḥamza-efendī Derendelī
ad-Dimyāṭī = Muḥammad b. Aḥmad ad-Dayrūṭī al-Miṣrī ad-Dimyāṭī, Šamsuddīn
ad-Dumnawī = Ḥasan b. Naṣūḥ ad-Dumnawī (Duvnjak) al-Bosnawī

E

Emīr-efendī = (aš-Šayḫ) Muṣṭafā b. as-Sayyid ʻAbdullāh Ṭarīqatğī
Erzerūmī = Ibrāhīm Ḥaqqī Erzerūmī

F

al-Fanārī = Muḥammad b. Ḥamza b. Muḥammad ar-Rūmī al-Fanārī, Šamsuddīn
al-Fārābī = Qiwāmuddīn Amīr Kātib b. Amīr ʻUmar al-ʻAmīdī al-Fārābī al-Itqānī al-Ḥanafī, Abū Ḥanīfa
al-Farġānī = ʻAlī b. Abū Bakr b. ʻAbdulġalīl al-Farġānī al-Marġīnānī al-Ḥanafī, Burhānuddīn
al-Fārūqī = Muṣṭafā b. Ḫayruddīn b. Aḥmad b. ʻAlī b. Zaynuddīn b. ʻAbdulwahhāb al-Ayyūbī al-ʻUlaymī al-Fārūqī ar-Ramlī, aš-Šayḫ Muṣliḥuddīn

Firište-oğlu = ʻAbdullaṭīf b. ʻAbdulmağīd, Firište-oğlu

G, Ġ, Ğ

al-Ğamālī = ʻAlī b. Aḥmad b. Muḥammad al-Ğamālī al-Ḥanafī ar-Rūmī az-Zunbulī, ʻAlāʼuddīn
Ġānim b. Muḥammad al-Baġdādī, Abū Muḥammad, Ġiyāṯuddīn: 5672/21
Ğawharī-zāde = Ismāʻīl b. al-Ḥāğğ Ḥusayn Ğawharī-zāde
al-Ġazālī = Muḥammad b. Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad aṭ-Ṭūsī al-Ġazālī, Ḥuğğa al-Islām, Abū Ḥāmid
al-Ġazmīnī = Muḫtār b. Maḥmūd b. Muḥammad az-Zāhidī al-Ġazmīnī
al-Ġaznawī = Aḥmad b. Muḥammad b. Maḥmūd b. Saʻīd al-Ġaznawī, al-Kāšānī
Ğibrīl b. Ḥasan b. ʻUṯmān b. Maḥmūd b. ʻUṯmān al-Ganğāʼī: 5311
al-Gīlānī = ʻAbdulqādir al-Gīlānī
Ġiyāṯuddīn = Ġānim b. Muḥammad al-Baġdādī, Abū Muḥammad, Ġiyāṯuddīn
Ğunayd b. Šayḫ Sandal al-Ḥanafī: 5412
al-Ğurğānī = ʻAlī b. Muḥammad b. ʻAlī al-Ğurğānī al-Ḥusaynī, as-Sayyid aš-Šarīf, Abū al-Ḥasan
Güzelḥiṣārī = Muḥammad b. Ḥamza al-Aydīnī Güzelḥiṣārī

H, Ḥ, Ḫ

al-Ḫabbāzī = ʻUmar b. Muḥammad b. ʻUmar al-Ḫabbāzī al-Ḫuğandī al-Ḥanafī, Ğalāluddīn, Abū Muḥammad
al-Ḥadādī = ʻAbdulʻalīm b. aš-Šayḫ Muḥammad Abū Ḥiğāb aš-Šāfiʻī al-Ḥadādī
Ḥafīd at-Taftāzānī = Aḥmad b. Yaḥyā b. Muḥammad al-Harawī, Sayfuddīn
al-Ḥakamī = Ibn Muṭīr al-Ḥakamī
al-Ḥalabī = ʻAbdulqādir b. Yūsuf al-Ḥalabī, Naqīb-zāde
al-Ḥalabī = Ibrāhīm b. Muḥammad b. Ibrāhīm al-Ḥalabī al-Ḥanafī
al-Ḫalīfatī = Muḥammad b. ʻAbdullāh al-Ḫalīfatī al-ʻAbbāsī al-Ḫaṭīb al-Madanī al-Ḥanafī, Zayn al-ʻĀbidīn
Ḥamza-efendī Derendelī: 5644/3; 5752*
Ḥaqīqī: 5749/3;
Ḥaqqī: 5658/3*
al-Harawī = ʻAlī b. Sulṭān Muḥammad al-Harawī al-Qārī al-Ḥanafī, Nuruddīn
Ḥasan b. ʻAmmār b. ʻAlī aš-Šurunbulālī al-Wafāʼī, Abū al-Iḫlāṣ: 5411/2; 5549; 5626
Ḥasan b. Abū al-Ḥasan Yasār al-Baṣrī: 5674/1
Ḥasan b. Naṣūḥ ad-Dumnawī (Duvnjak) al-Bosnawī: 5384/7;
Ḥasan b. Ṭurḫān b. Dāwūd b. Yaʻqūb al-Kāfī al-Āqḥiṣārī (Pruščak) al-Bosnawī: 5286; 5288/2; 5622/3

Ḥasan b. ʻUṯmān: 5672/15
Ḥasan b. ʻUṯmānu b. ʻAṭiyya at-Tiğānī: 5672/15
al-Ḥaṣkafī = Muḥammad b. ʻAlī b. Muḥammad b. ʻAlī b. ʻAbdurraḥmān al-Ḥaṣkafī ad-Dimašqī al-Ḥanafī, ʻAlā'uddīn
al-Ḫawāfī = Abū Bakr b. Muḥammad b. Muḥammad b. ʻAlī al-Ḫorāsānī al-Ḫawāfī, Zaynuddīn
al-Ḫawārzmī = Ṭāhir b. Salām b. Qāsim b. Aḥmad al-Anṣārī al-Ḫawārzmī, Namadpūš
al-Ḫāzin = ʻAlī b. Muḥammad b. Ibrāhīm b. ʻUmar b. Ḫalīl aṣ-Ṣūfī al-Baġdādī, ʻAlā'uddīn al-Ḫāzin
al-Ḫazraǧī = Abdulwahhāb b. Ibrāhīm b. ʻAbdulwahhāb b. ʻImāduddīn al-Ḫazraǧī az-Zanǧānī, ʻIzzuddīn
Ḥiṣālī = ʻAbdurraḥmān b. Ayyūb b. Sulaymān aṣ-Ṣārūḫī ar-Rūmī, Ḥiṣālī
al-Ḫorāsānī = Abū Bakr b. Muḥammad b. Muḥammad b. ʻAlī al-Ḫorāsānī al-Ḫawāfī, Zaynuddīn
Ḥuǧǧa al-Islām = Muḥammad b. Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad aṭ-Ṭūsī al-Ġazālī, Ḥuǧǧa al-Islām, Abū Ḥāmid
al-Ḥuǧrī = Aḥmad b. Muḥammad al-Ḥuǧrī
Ḥusāmuddīn = al-Ḥusayn b. ʻAlī b. Ḥaǧǧāǧ as-Saġnāqī al-Buḫārī al-Ḥanafī, Ḥusāmuddīn
al-Ḥusayn b. ʻAlī b. Ḥaǧǧāǧ as-Saġnāqī al-Buḫārī al-Ḥanafī: 5393
al-Ḥusayn b. Masʻūd b. Muḥammad al-Baġawī Abū al-Farā': 5384/2

I

Ibn al-ʻAynī = ʻAbdurraḥmān b. Abū Bakr b. Muḥammad al-Ḥanafī, Zaynuddīn
Ibn al-Bahnasī = Muḥammad b. Muḥammad, Ibn al-Bahnasī, ad-Dimašqī
Ibn Firište = ʻAbdullaṭīf b. ʻAbdulʻazīz b. Amīnuddīn b. al-Malak, Ibn Firište
Ibn Ḥaǧar = Aḥmad b. ʻAlī b. Muḥammad b. Muḥammad b. ʻAlī b. Aḥmad al-Kanānī al-ʻAsqalānī, Ibn Ḥaǧar
Ibn al-Ḥinnālī = ʻAlī Čalabī b. Imrullāh er-Rūmī, Ibn al-Ḥinnālī
Ibn Kamāl-paša = Aḥmad b. Sulaymān b. Kamāl-paša, Šamsuddīn ar-Rūmī
Ibn Muṭīr al-Ḥakamī: 5290*
Ibn an-Naqqāš = Abū Umāma, Šamsuddīn Muḥammad b. Abū al-Ḥasan ʻAlī b. ʻAbdulwāḥid aš-Šāfiʻī
Ibn Nuǧaym = Zaynuddīn b. Ibrāhīm b. Muḥammad al-Miṣrī al-Ḥanafī
Ibn Qāḍī Simāwna = Maḥmūd b. Isrā'īl b. ʻAbdulʻazīz al-Ḥanafī
Ibn as-Sāʻātī = Muẓaffaruddīn Aḥmad b. ʻAlī b. Ṭaʻlab al-Baġdādī

Ibrāhīm al-Ḫāliʻī al-ʻAdawī, Burhānuddīn: 5535
Ibrāhīm Ḥaqqī Erzerūmī: 5658/3
Ibrāhīm-ef. b. Iskender al-Bosnawī al-Belgrādī, al-Munīrī: 5554/2
Ibrāhīm b. Ismāʻīl: 5557/2
Ibrāhīm b. Muḥammad b. Ibrāhīm al-Ḥalabī al-Ḥanafī: 5487; 5490; 5563
Ibrāhīm b. Muḥammad b. aš-Šiḥna al-Ḥalabī, Abū al-Walīd, Burhānuddīn: 5535
Ibrāhīm Šāhidī b. Hudā'ī-dede Muġlāwī: 5680/3
al-Īǧī = ʻAbdurraḥmān b. Aḥmad b. ʻAbdulġaffār b. Aḥmad al-Īǧī, ʻAḍududdīn
Ilhāmī = ʻAbdulwahhāb b. ʻAbdulwahhāb Žepčewī, Ilhāmī
(Šayḫ) Ilyās b. ʻĪsā al-Aqḥiṣārī: 5788/5
Imām-zāde = Muḥammad b. Abū Bakr Imām-zāde al-Ḥanafī al-Buḫārī, Ruknn al-Islām
al-Islāmbūlī = Abū Bakr al-Islāmbūlī
Ismāʻīl b. al-Ḥāǧǧ Ḥusayn Ǧawharī-zāde: 5603
al-Itqānī = Qiwāmuddīn Amīr Kātib b. Amīr ʻUmar al-ʻAmīdī al-Fārābī al-Itqānī al-Ḥanafī, Abū Ḥanīfa

K

al-Kāfī = Ḥasan b. Ṭurḫān b. Dāwūd b. Yaʻqūb al-Kāfī al-Āqḥiṣārī (Prusčak) al-Bosnawī
al-Kanǧā'ī = Ǵibrīl b. Ḥasan b. ʻUṯmān b. Maḥmūd b. ʻUṯmān al-Kanǧā'ī
al-Kāšānī = Aḥmad b. Muḥammad b. Maḥmūd b. Saʻīd al-Ǵaznawī, al-Kāšānī
al-Kāšġarī = Muḥammad b. Muḥammad b. ʻAlī al-Kāšġarī, Sadīduddīn
al-Kaydānī = Luṭfullāh an-Nasafī al-Fāḍil al-Kaydānī

L

al-Layṯī = Abū al-Qāsim as-Samarqandī al-Layṯī
Luṭfullāh an-Nasafī al-Fāḍil al-Kaydānī: 5308/2; 5558*

M

al-Madanī = (aš-Šayḫ) ʻAbdurraḥmān Maḥmūd al-Madanī
al-Maḥbūbī = Ubaydullāh b. Masʻūd b. Maḥumūd b. Aḥmad b. ʻUbaydullāh al-Buḫārī al-Maḥbūbī, Ṣadruššarīʻa al-Aṣġar (aṯ-Ṯānī)
Maḥmūd: 5788/6
Maḥmūd b. Aḥmad b. Mūsā b. Aḥmad b. Ḥusayn b. Yūsuf b. Maḥmūd al-ʻAyntābī al-ʻAynī, Badruddīn, Abū Muḥammad: 5439
Maḥmūd b. ʻUbaydullāh b. Ibrāhīm al-Maḥbūbī, Burhān aš-Šarīʻa: 5398; 5401*; 5414/1*
al-Marġīnānī = ʻAlī b. Abū Bakr b. ʻAbdulǧalīl al-Farġānī

al-Marġīnānī al-Ḥanafī, Burhānuddīn
al-Māturīdī = Muḥammad b. Muḥammad b. Maḥmūd al-Māturīdī as-Samarqandī, Abū Manṣūr
al-Mawṣilī = 'Abdullāh b. Maḥmūd b. Mawdūd b. Maḥmūd b. Buldaġī al-Mawṣilī al-Ḥanafī, Abū al-Faḍl, Maġduddīn
Minqārī-zāde = Yaḥyā b. 'Umar, Minqārī-zāde ar-Rūmī
al-Miṣrī = 'Abdulwahhāb b. Aḥmad b. 'Alī b. Aḥmad b. Muḥammad b. Mūsā aš-Ša'rānī al-Anṣārī aš-Šāfi'ī aš-Šaḏalī al-Miṣrī, Abū al-Mawāhib
Muġlāwī = Ibrāhīm Šāhidī b. Hudā'ī-dede Muġlāwī
Muḥammad b. 'Abdullāh al-Ḫalīfatī al-'Abbāsī al-Ḫaṭīb al-Madanī al-Ḥanafī, Zayn al-'Ābidīn: 5787/1
Muḥammad b. 'Abdullaṭīf b. 'Abdul'azīz b. al-Malak, Ibn Firište: 5438
Muḥammad b. 'Abdurraḥmān b. al-Ḥusayn al-Qaršī aš-Šāfi'ī al-'Uṯmānī, Ṣadruddīn: 5532
Muḥammad b. Abū Bakr b. 'Abdulqādir ar-Rāzī, Zaynuddīn, Abū 'Abdullāh: 5427
Muḥammad b. Abū Bakr Imām-zāde al-Ḥanafī al-Buḫārī,Ruknn al-Islām: 5660/3
Muḥammad b. Aḥmad ad-Dayrūṭī al-Miṣrī ad-Dimyāṭī, Šamsuddīn: 5800/2
Muḥammad b. 'Alī b. Muḥammad b. 'Alī b. 'Abdurraḥmān al-Ḥaṣkafī ad-Dimašqī al-Ḥanafī, 'Alā'uddīn: 5617
Muḥammad b. Bābā Gulān: 5414/2
Muḥammad Bahā'ī: 5418/3
Muḥammad Dada b. Muṣṭafā b. Ḥabīb al-Arḍurūmī al-Ḥanafī, Dada-efendī, Abū al-Makārim, Zaynuddīn: 5672/3
Muḥammad Čalabī-efendī al-Birgiwī: 5796/2
Muḥammad b. Farāmuz b. 'Alī Mullā Ḫusraw: 5289; 5537; 5538; 5549
Muḥammad Fiqhī al-'Aynī: 5788/2
Muḥammad b. al-Ḥāǧǧ Ilyās: 5646/3
Muḥammad Ḫalīl b. 'Alī b. Muḥammad al-Murādī Abū al-Faḍl: 5672/13
Muḥammad b. Ḥamza: 5672/7
Muḥammad b. Ḥamza al-Aydīnī Güzelḥiṣārī: 5662/8
Muḥammad b. Ḥamza b. Muḥammad ar-Rūmī al-Fanārī, Šamsuddīn: 5558; 5681
Muḥammad-efendī b. Aḥmad Ustuwānī: 5682*
Muḥammad b. Ḥusāmuddīn al-Ḫorāsānī al-Quhistānī al-Ḥanafī, Šamsuddīn: 5415; 5556
Maḥmūd b. Isrā'īl b. 'Abdul'azīz al-Ḥanafī, Ibn Qāḍī Simāwna: 5419
Muḥammad b. Muḥammad b. 'Abd Rabbihī b. Ḥabīb b. Ḥaydar b. Sālim al-Qurṭubī, Abū 'Umar: 5658/17

Muḥammad b. Muḥammad b. 'Alī al-Kāšġarī, Sadīduddīn: 54502 5487*; 5490*
Muḥammad b. Muḥammad, Ibn al-Bahnasī, ad-Dimašqī: 5605
Muḥammad b. Muḥammad b. al-Ḥusayn b. 'Abdulkarīm b. Mūsā b. Muǧāhid al-Ḥanafī al-Pazdawī, Abū al-Yusr: 5259/1
Muḥammad b. Muḥammad b. Maḥmūd al-Māturīdī as-Samarqandī, Abū Manṣūr: 5259/2
Muḥammad b. Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad aṭ-Ṭūsī al-Ġazālī, Ḥuǧǧa al-Islām, Abū Ḥāmid: 5437/2
Muḥammad b. Muḥammad b. 'Umar al-Aḫsīkaṯī, Ḥusāmuddīn: 5260*
Muḥammad b. Muḥammad al-'Uššāqī ar-Rūmī: 5607
Muḥammad b. Muṣṭafā Doġānī, Qāḍī-zāde: 5769/2
Muḥammad b. Muṣṭafā Qāḍī-zāde: 5783
Muḥammad b. Muṣṭafā al-Wānī al-Wanqūlī: 5672/23
Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birġiwī ar-Rūmī, Taqiyyuddīn: 5291/3; 5485/2; 5624*; 5662/1; 5662/5; 5662/6; 5662/7; 5732/3; 5765
Muḥammad b. Quṭbuddīn al-Izniqī ar-Rūmī, Muḥyiddīn: 5637
Muḥammad b. Sa'īd b. Ḥammād b. Muḥsin b. 'Abdullāh al-Būṣīrī, Šarafuddīn, Abū 'Abdullāh: 5751/4
Muḥammad Ṣārī Karaz-zāda al-Ḥanafī ar-Rūmī: 5417
Muḥammad b. Sulaymān Šayḫī-zade: 5563
Muḥammad b. 'Umar b. Muḥammad al-Bagawī, Abū 'Abdullāh: 5652/4
Muḫtār b. Maḥmūd b. Muḥammad az-Zāhidī al-Ġazmīnī: 5625
Munīrī-efendī = Šayḫ Ibrāhīm-ef. b. Iskender al-Bosnawī al-Belġrādī, al-Munīrī
al-Murādī = Muḥammad Ḫalīl b. 'Alī b. Muḥammad al-Murādī Abū al-Faḍ
Mūsā b. 'Abdullāh al-Isrā'īlī al-Qurṭubī: 5788/7
Mūsā-zāde 'Abdullāh-efendī : 5418/4
Muṣliḥuddīn: 5768
Muṣṭafā b. 'Alī al-Amāsī al-Ḥanafī, Āqdāġī: 5666
Muṣṭafā b. Ḥamza b. Ibrāhīm b. Waliyyuddīn b. Muṣliḥuddīn ar-Rūmī al-Ḥanafī, al-Aḏanī: 5649
Muṣṭafā b. Ḫayruddīn b. Aḥmad b. 'Alī b. Zaynuddīn b. 'Abdulwahhāb al-Ayyūbī al-'Ulaymī al-Fārūqī ar-Ramlī, aš-Šayḫ Muṣliḥuddīn: 5615/2
Muṣṭafā b. Muḥammad al-Küzelḥiṣārī an-Naqšibandī al-Ḥanafī, Ḫulūṣī: 5767

Muṣṭafā b. Pīr Muḥammad ʿAzmī-zāde: 5271

(aš-Šayḫ) Muṣṭafā b. as-Sayyid ʿAbdullāh Ṭarīqatğī, Emīr-efendī: 5752

Muṣṭafā b. Sulaymān b. Yūsuf Bālī-zāde (Balić) ar-Rūmī: 5521

Muṣṭafā b. Yūsuf b. Murād al-Mūstārī, Šayḫ Yūyō: 5261; 5291/2

Muṣṭafā b. Zakariyā b. Aydoğmuš al-Qaramānī, Muṣliḥuddīn: 5312

Muẓaffaruddīn Aḥmad b. ʿAlī b. Ṯaʿlab al-Baġdādī, Ibn as-Sāʿātī: 5447

N

Namadpūš = Ṭāhir b. Salām b. Qāsim b. Aḥmad al-Anṣārī al-Ḫawārzmī

Naqīb-zāde = ʿAbdulqādir b. Yūsuf al-Ḥalabī, Naqīb-zāde

an-Naqšibandī = Muṣṭafā b. Muḥammad al-Küzelḥiṣārī an-Naqšibandī al-Ḥanafī, Ḫulūṣī

an-Nasafī = ʿAbdullāh b. Aḥmad b. Maḥmūd an-Nasafī, Ḥāfiẓuddīn, Abū al-Barakāt

Naṣr b. Muḥammad b. Aḥmad b. Ibrāhīm as-Samarqandī, Imām al-Hudā, Abū al-Layṯ: 5292; 5311*; 5315

an-Nawawī = Yaḥyā b. Šaraf an-Nawawī ad-Dimašqī aš-Šāfiʿī, Muḥyuddīn

an-Naykadī = Qāsim b. Sulaymān an-Naykadī

Nuʿmān b. Ṯābit al-Kūfī at-Tamīmī, Abū Ḥanīfe: 5287/2; 5287/3; 5794/4*

an-Nuṣḥī an-Nāṣiḥī: 5768

O

Omer Hazim Humo: 5807

P

al-Pazdawī = ʿAlī b. Muḥammad b. al-Ḥusayn b. ʿAbdulkarīm b. Mūsā b. ʿĪsā b. Muğāhid al-Pazdawī, Faḫr al-Islām

Q

Qāḍī-zāde: 5662/2

Qarabāšī = (Šayḫ) ʿAbdurraḥmān Qarabāšī

al-Qaramānī = Muṣṭafā b. Zakariyā b. Aydoğmuš al-Qaramānī, Muṣliḥuddīn

al-Qārī = ʿAlī b. Sulṭān Muḥammad al-Harawī al-Qārī al-Ḥanafī, Nuruddīn

al-Qaršī = Muḥammad b. ʿAbdurraḥmān b. al-Ḥusayn al-Qaršī aš-Šāfiʿī al-ʿUṯmānī, Ṣadruddīn

Qāsim b. al-Ḥusayn al-Ġaznawī ad-Damrāğī, Abū ʿAbdullāh: 5371

Qāsim b. Sulaymān an-Naykadī: 5413

Qiwāmuddīn Amīr Kātib b. Amīr ʿUmar al-ʿAmīdī al-Fārābī al-Itqānī al-Ḥanafī, Abū Ḥanīfa: 5395

al-Qonawī = (Šayḫ) ʿAlī aṣ-Ṣadrī al-Qonawī

al-Qudūrī = Aḥmad b. Muḥammad b. Aḥmad b. Ğaʿfar b. Ḥamdān al-Baġdādī, al-Qudūrī

al-Quhistānī = Muḥammad b. Ḥusāmuddīn al-Ḫorāsānī al-Quhistānī al-Ḥanafī, Šamsuddīn

al-Qurṭubī = Muḥammad b. Muḥammad b. ʿAbd Rabbihī b. Ḥabīb b. Ḥaydar b. Sālim al-Qurṭubī, Abū ʿUmar

R

Raḍiyyuddīn = Abū Bakr b.ʿAlī b. Muḥammad al-Ḥaddād al-ʿAbādī al-Ḥanafī

Ruknn al-Islām = Muḥammad b. Abū Bakr Imām-zāde al-Ḥanafī al-Buḫārī, Ruknn al-Islām

ar-Ramlī = Muṣṭafā b. Ḫayruddīn b. Aḥmad b. ʿAlī b. Zaynuddīn b. ʿAbdulwahhāb al-Ayyūbī al-ʿUlaymī al-Fārūqī ar-Ramlī, aš-Šayḫ Muṣliḥuddīn

S, Ṣ

Ṣadruššarīʿa al-Aṣġar (aṯ-Ṯānī) = Ubaydullāh b. Masʿūd b. Maḥumūd b. Aḥmad b. ʿUbaydullāh al-Buḫārī al-Maḥbūbī, Ṣadruššarīʿa al-Aṣġar (aṯ-Ṯānī)

as-Sağistānī = Yūsuf b. Abū Saʿīd b. Aḥmad as-Sağistānī

as-Sagnāqī = al-Ḥusayn b. ʿAlī b. Ḥağğāğ as-Sagnāqī al-Buḫārī al-Ḥanafī, Ḥusāmuddīn

as-Samarqandī = Abū al-Qāsim as-Samarqandī al-Layṯī

aṣ-Ṣārūḫī = ʿAbdurraḥmān b. Ayyūb b. Sulaymān aṣ-Ṣārūḫī ar-Rūmī, Ḥiṣālī

as-Samāwī = ʿAbdullāh al-Ilāhī as-Samāwī

as-Sayyid aš-Šarīf = ʿAlī b. Muḥammad b. ʿAlī al-Ğurğānī al-Ḥusaynī, as-Sayyid aš-Šarīf, Abū al-Ḥasan

as-Suġdī = ʿAlī b. al-Ḥusayn b. Muḥammad as-Suġdī al-Ḥanafī

Sulaymān Čelebī: 5658/4

Sunʿī: 5658/3*

Š

aš-Šaḍalī = ʿAbdulwahhāb b. Aḥmad b. ʿAlī b. Aḥmad b. Muḥammad b. Mūsā aš-Šaʿrānī al-Anṣārī aš-Šāfiʿī aš-Šaḍalī al-Miṣrī, Abū al-Mawāhib

Šamsuddīn Muḥammad al-Fanārīji = Muḥammad b. Ḥamza b. Muḥammad ar-Rūmī al-Fanārī, Šamsuddīn

aš-Šaʿrānī = ʿAbdulwahhāb b. Aḥmad b. ʿAlī b. Aḥmad b. Muḥammad b. Mūsā aš-Šaʿrānī al-Anṣārī aš-Šāfiʿī aš-Šaḍalī al-Miṣrī, Abū al-Mawāhib

aš-Šayḫ Ḥāfiẓ Abū Manṣūr: 5270/2

aš-Šayḫ Muṣliḥuddīn = Muṣṭafā b. Ḫayruddīn b. Aḥmad b. ʿAlī b. Zaynuddīn b.

‘Abdulwahhāb al-Ayyūbī al-‘Ulaymī al-Fārūqī ar-Ramlī

Šayḫī-zāde = ‘Abdurraḥmān b. Muḥammad b. Sulaymān

Šayḫ Sinānuddīn al-Ḫalwatī = Yūsuf b. Ya‘qūb ar-Rūmī al-Ḥanafī

Šayḫ Yūyō = Muṣṭafā b. Yūsuf b. Murād al-Mūstārī

Šihābuddīn Abū Ḥāmid Muḥammad b. Maḥmūd b. ‘Alī b. Abū Ṭālib: 5368/2

T, Ṭ

at-Taftāzānī = Aḥmad b. Yaḥyā b. Muḥammad al-Harawī, Sayfuddīn, Ḥafīd at-Taftāzānī

Tāğ aš-Šarī‘a = ‘Umar b. Aḥmad b. ‘Ubaydullāh al-Maḥbūbī al-Buḫārī al-Ḥanafī

Ṭāhir b. Salām b. Qāsim b. Aḥmad al-Anṣārī al-Ḫawārzmī, Namadpūš: 5524

Taqiyyuddīn = Muḥammad b. Pīr ‘Alī al-Birgiwī ar-Rūmī, Taqiyyuddīn

Ṭarīqatğī = (aš-Šayḫ) Muṣṭafā b. as-Sayyid ‘Abdullāh Ṭarīqatğī, Emīr-efendī

Tašköprü-zāde = Aḥmad b. Muṣṭafā b. Ḫalīl, Tašköprü-zāde

at-Tiğānī = Ḥasanu b. ‘Uṯmānu b. ‘Aṭiyya at-Tiğānī

aṭ-Ṭūsī = Muḥammad b. Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad aṭ-Ṭūsī al-Ġazālī, Ḥuğğa al-Islām, Abū Ḥāmid

U, ‘U

‘Ubaydullāh b. Mas‘ūd b. Maḥumūd b. Aḥmad b. ‘Ubaydullāh al-Buḫārī al-Maḥbūbī, Ṣadruššarī‘a al-Aṣġar (aṯ-Ṯānī): 5274

al-‘Ulaymī = Muṣṭafā b. Ḫayruddīn b. Aḥmad b. ‘Alī b. Zaynuddīn b. ‘Abdulwahhāb al-Ayyūbī al-‘Ulaymī al-Fārūqī ar-Ramlī, aš-Šayḫ Muṣliḥuddīn

‘Umar b. Aḥmad b. ‘Ubaydullāh al-Maḥbūbī al-Buḫārī al-Ḥanafī, Tāğ aš-Šarī‘a: 5393

‘Umar b. Muḥammad b. Aḥmad b. Ismā‘īl b. Muḥammad b. ‘Alī b. Luqmān an-Nasafī as-Samarqandī, Nağmuddīn, Abū Ḥafṣ: 5267/2

‘Umar b. Muḥammad b. ‘Umar al-Ḫabbāzī al-Ḫuğandī al-Ḥanafī, Ğalāluddīn, Abū Muḥammad: 5262

Ustuwānī = Muḥammad-efendi b. Aḥmad Ustuwānī

al-‘Ušāqī = Muḥammad b. Muḥammad al-‘Ušāqī ar-Rūmī

W

al-Wānī = Muḥammad b. Muṣṭafā al-Wānī al-Wanqūlī

al-Wanqūlī = Muḥammad b. Muṣṭafā al-Wānī al-Wanqūlī

Y

Yaḥyā b. Šaraf an-Nawawī ad-Dimašqī aš-Šāfi‘ī, Muḥyuddīn: 5671/3

Yaḥyā b. ‘Umar, Minqārī-zāde ar-Rūmī: 5652/2; 5669/2

Yaḥyā b. Zakariyā b. Bayrām al-Qusṭanṭīnī ar-Rūmī, Yaḥyā-efandī: 5672/24

Ya‘qūb-paša b. Ḫiḍr-beg b. Ğalāluddīn al-Ḥanafī: 5416/1

Yūsuf b. Abū Sa‘īd b. Aḥmad as-Siğistānī: 5424

Yūsuf b. Ya‘qūb ar-Rūmī al-Ḥanafī, Šayḫ Sinānuddīn al-Ḫalwatī: 5754

Z, Ẓ

az-Zāhidī = Muḫtār b. Maḥmūd b. Muḥammad az-Zāhidī al-Ġazmīnī

az-Zanğānī = ‘Abdulwahhāb b. Ibrāhīm b. ‘Abdulwahhāb b. ‘Imāduddīn al-Ḫazrağī az-Zanğānī, ‘Izzuddīn

az-Zarnūğī = Burhānuddīn az-Zarnūğī

Zaynuddīn b. Ibrāhīm b. Muḥammad al-Miṣrī al-Ḥanafī, Ibn Nuğaym: 5609; 5659/1; 5660/1

Zayn al-‘Ābidīn = Muḥammad b. ‘Abdullāh al-Ḫalīfatī al-‘Abbāsī al-Ḫaṭīb al-Madanī al-Ḥanafī

az-Zunbul = ‘Alī b. Aḥmad b. Muḥammad al-Ğamālī al-Ḥanafī ar-Rūmī az-Zunbulī, ‘Alā’uddīn

Ž

Žepčewī = ‘Abdulwahhāb b. ‘Abdulwahhāb Žepčewī, Ilhāmī

INDEKS PREPISIVAČA

A, Ā, ʻA

ʻAbd Ṭāhir b. Ṭāhir Ibrāhīm-aġā (iz tvrđave Bihać): 5622/2

ʻAbdulǧalīl b. Mawlānā al-Ḥāǧǧ al-Ḥusayn: 5450

ʻAbdulkarīm b. (al-Ḥāǧǧ) ʻUṯmān (imam Ayās-pašine džamije u Sarajevu): 5498

(al-Ḥāǧǧ)ʻAbdullāh: 5763

ʻAbdullāh (muderrisov sin iz Tešnja): 5671/1

ʻAbdullāh b. Aḥmad: 5334

ʻAbdullāh b. (Ḥāǧī) Aḥmad: 5354

ʻAbdullah b. Aḥmad Ḫawāǧa (brat Mula Mustafe Bašeskije): 5705

ʻAbdullāh b. Ḥaydar at-Trabinlī (iz Trebinja): 5484/1; 5484/2

ʻAbdullāh b. Ḥuṣām Glāmočlī (iz Glamoča): 5661/1

(al-Ḥāǧǧ) ʻAbdullāh b. (al-Ḥāǧǧ) Muḥammad: 5662/4; 5662/8

ʻAbdullāh as-Sīnūbī (iz Sinopa u Turskoj): 5563

ʻAbdullāh b. Sulaymān Qarabāš-zāde: 5757

ʻAbdulmuʼmin b. Muḥammad: 5753/2

ʻAbdulqadīr Ǧaʻfar: 5552/1

ʻAbdulqadīr Maḥmūd: 5382/1

ʻAbdulqādir b. Qūrd Aḥmad: 5650/2

ʻAbdurraḥīm b. Aḥmad: 5490

ʻAbdurraḥmān b. al-Fattāḥ: 5566

ʻAbdurraḥmān b. Ǧumʻa: 5404

Abū Bakr: 5308

Aḥmad: 5329

(al-Ḥāǧǧ) Aḥmad: 5755

Aḥmad (imam u kasabi Livno): 5551/2

Aḥmad b. ʻAbdulkarīm al-Fočawī (iz Foče): 5573

Aḥmad b. ʻAbdulwāriṯ al-Manšāwī al-Ḥanafī: 5397

Aḥmad b. ʻAlī (iz kadiluka Radoviš): 5652/2

Aḥmad b. ʻAlī al-ʻAṭiyawī: 5616

Aḥmad b. ʻAlī al-Bābāwī (iz mahale Sufija): 5574

Aḥmad b. ʻAlī al-Fočawī (iz Foče): 5624

Aḥmad b. al-Ḥāǧǧ Ḫalīl b. al-Ḥāǧǧ Sayyid Aḥmad: 5571

(Ḥāfiẓ) Aḥmad b. Ḥasan: 5702

Aḥmad Ḫawāǧa b. Yūsuf Kethoda: 5769/2

Aḥmad b. Ḥusayn: 5453

Aḥmad b. Ḥusayn al-Mūstārī: 5543

Aḥmad b. (aš-Šayḫ) Ḥusayn b. ʻUbaydullāh: 5539

Aḥmad b. Ibrāhīm al-Bosnawī: 5283
Aḥmad b. Ibrāhīm (iz Mostara): 5708
Aḥmad b. Imrullāh ad-Diyāqowī (iz Đakovice): 5569
Aḥmad b. Ismā'īl (iz Travnika): 5707;
Aḥmad b. Muḥammad al-Užičawī: 5610
Aḥmad b. Ṣāliḥ as-Sarāyī (iz Sarajeva): 5577
Aḥmad b. Sulaymān: 5478
'Alī b. 'Alī b. Ismā'īl al-Mālikī: 5549
'Alī b. 'Alī b. Nasīm: 5443
'Alī-efendī: 5659
'Alī b. Maqṣūd: 5509
'Alī b. Muḥammad: 5429
'Alī b. Muḥammad (mujezin iz Gornjeg Vakufa): 5456
'Alī b. Mūsā as-Sūsī aš-Šāfi'ī: 5266/2
'Alī b. (al-Ḥāǧǧ) Muṣṭafā: 5420
'Alī b. Naḍrullāh as-Sayyidī Šahrī: 5327
(Munlā) 'Alī b. Ṣāliḥ: 5628
'Alī b. Sulaymān: 5415
'Alī b. 'Uṯmān: 5762
Ayyūb b. Muṣṭafā: 5541

B

Bakr-efendī: 5693
Bayrām b. Salīm (ili Sulaym): 5278
Began b. Darwīš (iz Varcar Vakufa): 5799
Burhān as-Samarqandī: 5445
Buṭmīr Šayḫ Aḥmad b. Aḥmad: 5783

C

Crnko-zāde Munlā 'Uṯmān (iz tvrđave Bihać): 5698

D

Dalī 'Umar b. Puttān: 5684
Darwīš Ḥasan (iz Starog Majdana): 5724
Darwīš b. Muḥammad: 5652/3
Darwīš b. Muṣṭafā (iz Konjica): 5786/2
Darwīš b. Muṣṭafā b. Ibrāhīm Dumnalī (iz Duvna): 5512
Darwīš Muṣṭafā b. Muḥammad Luraysī (ili Larīsī): 5770
Darwīš b. Sulaymān b. Dāwūd: 5690
Darwīš 'Umar: 5597

F

Faḍl b. Ǧa'far: 5375

Ǧ

Ǧa'far b. Ḥasan (iz Beograda): 5582
Ǧa'far b. Muṣṭafā, Luqša-zāde: 5626
Ǧāṭim b. 'Abdullāh ...(!): 5516
Ǧunayd al-Amāsiyawī: 5633

H, Ḥ, Ḫ

Ḥabīb-efendī: 5665
Ḥasan: 5405; 5469
Ḥasan (iz sela Milodraž kod Fojnice): 5738

Ḥasan b. 'Awaḍ b. Ibrāhīm b. Sulaymān b. Iskandar b. Ṭūzqalū: 5516
Ḥasan b. Ḥasan: 5307
(Munlā-zāde) Ḥasan Ḫawāǧā Āqḫiṣārī (Pruščak): 5697
Ḥasan b. Ḥusayn ad-Dramawī (iz Drame u Grčkoj): 5570
Ḥasan b. Ḥusayn al-Fočawī: 5403
Ḥasan b. Ibrāhīm Tazkarǧī-zāde: 5663
Ḥasan b. Maḥmūd: 5396
Ḥasan b. Muṣṭafā: 5746
(Ḥāfiẓ) Ḥasan b. Muṣṭafā: 5761
Ḥasan b. Muṣṭafā (iz kasabe Užice): 5696
Ḥasan b. Oruč (iz Donje Tuzle): 5686
Ḥasan b. 'Umar: 5584
Ḫiḍr b. Muḥammad al-'Ayntābī: 5269
Ḥusayn: 5321
Ḥusayn b. Aḥmad b. Ḥabīb al-Ḥalabī al-Ḥanafī: 5448
Ḥusayn b. Ḥusayn: 5660/3
(Munlā) Ḥusayn b. Murād Ḫawāǧā: 5437/1
Ḥusayn b. Ramaḍān (iz Beograda): 5560
Ḥusayn b. Ṭīmurḫān: 5374
Ḥusayn b. 'Uṯmān: 5325
Ḥusayn b. Wā'iẓ: 5407
Ḥusayn b. Muḥammad al-Wā'iẓ an-Nawabādī: 5407

I

Ibn Muḥammad: 5673/1
Ibn Ṭūrġūt (iz Zvornika): 5323;
Ibrāhīm: 5384/7
(Mulā) Ibrāhīm: 5381; 5794/1; 5794/5
Ibrāhīm b. Aḥmad b. al-Ḥāǧǧ 'Alī b. Ṣiyāmī: 5372
Ibrāhīm b. 'Alī: 5383/3
Ibrāhīm b. Ḫalīl: 5315
Ibrāhīm b. Ibrāhīm al-Āqḫiṣārī (Pruščak): 5377
Ibrāhīm al-imām b. Ibrāhīm al-imām b. Muḥammad al-imām b. Ibrāhīm-efendī al-mudarris b. Muḥammad-efendī b. Nūḥ-efendī Turbī-zāde: 5676
Ibrāhīm b. Kaywān (iz kasabe Čajniče): 5328
(as-Sayyid) Ibrāhīm b. Mūsā: 5576
Ibrāhīm b. Muṣṭafā: 5468
Ibrāhīm b. Ṣāliḥ-aġā: 5350
Ibrāhīm b. Ṣāliḥ Ḫalīfa: 5774
Ibrāhīm b. 'Uṯmān Bosniqalī: 5489/1
Ihlawnawī (Livnjak): 5352
'Īsā b. Mūsā: 5411/1
Isḥāq b. Ḥusayn: 5575
Ismā'īl b. Raǧab: 5494
Isqopyawī 'Abdullāh b. Ṣāliḥ (iz Gornjeg Vakufa): 5701

L

Luqša-zāde = Ǧa'far b. Muṣṭafā, Luqša-zāde
Luṭfī: 5324
Luṭfullāh b. Maḥmūd b. Abū Muḥammad at-Tabrīzī: 5258

M

Maḥmūd: 5473
Maḥmūd b. Muḥammad: 5457
Maḥmūd b. Yūsuf b. Abū Bakr: 5393
Mas'ūd b. Ḫalīl: 5277
Mehmed ef. Handžić: 5290
(Soḫta) Muḥammad: 5550
Muḥammad b. 'Abdullāh: 5273
Muḥammad b. 'Abdullāh Mulabdić b. Šu'ayb-zāde: 5658/17
Muḥammad b. Aḥmad: 5313
(al-Ḥāǧǧ) Muḥammad b. (al-Ḥāǧǧ) Aḥmad: 5565
Muḥammad b. Aḥmad al-Ḥanafī: 5396
Muḥammad b. Aḥmad b. Muḥammad b. Šayḫ Ḥasan b. Darwīš: 5495
Muḥammad b. Amīn b. Ḥasan: 5512
Muḥammad 'Ārifī b Ḥasan: 5268
Muḥammad-efendī: 5567
Muḥammad b. al-Ḥāǧī Ismā'īl: 5282/1
(Munlā) Muḥammad b. Ḥasan-efendī: 5779/8
Muḥammad b. Ḥusayn: 5526
Muḥammad b. Ḥusayn b. Ibrāhīm: 5333
Muḥammad b. (Šayḫ) Ḥusayn: 5578
Muḥammad b. Maḥmūd: 5625
Muḥammad b. Muḥammad b. Ḥasan: 5678/1
Muḥammad Mrāṭīnlī (iz Mratinja u Crnoj Gori): 5739
Muḥammad b. Mūsā: 5754
Muḥammad Muṣṭafā: 5435
Muḥammad b. Muṣṭafā iz Eskišehera (u Turskoj): 5474
Muḥammad b. Muṣṭafā (iz Halepa): 5536
Muḥammad b. Muṣṭafā (iz Gračanice): 5418/4
Muḥammad b. Pāšo (iz Šehovaca): 5378
Muḥammah Rušdī b. Darwiš Ḥusayn Ḥāǧā Būlī-zāde (Hadžabulić): 5806
(Muftī-zāde) Muḥammad Ṣādiq b. Muṣṭafā b. Muḥammad Ṣādiq: 5672/1; 5672/3
Muḥammad b. Ṣāliḥ (iz Zvornika): 5363
Muḥammad Samākovī (iz Samakova u Bugarskoj): 5280
Muḥammad b. Salīm (ili Sulaym): 5294
Muḥammad Spāhī b. 'Alī: 5486
Muḥammad b. Sulaymān: 5319
(Munlā) Muḥammad b. Ša'bān: 5654
Muḥammad b. 'Uṯmān al-Čalabī: 5462
Muḥammad b. Wālī: 5524
Mūsā b. Ṣāliḥ b. Šukrān: 5412
Mūsā-zāde: 5779/8
Muṣṭafā: 5368/1
('Abduhū) Muṣṭafā: 5358
Muṣṭafā b. Aḥmad Ihlawnawī (iz Livna): 5431
Muṣṭafā 'Āšiq b. Muḥammad Yayčawī: 5306
Muṣṭafā b. Ǧa'far Ḫawāǧa: 5644/3
Muṣṭafā b. Ḫiḍr: 5604

Muṣṭafā b. Ḥusāmuddīn al-Bānalūqawī (iz Banje Luke): 5559
Muṣṭafā b. Ibrāhīm: 5615/1
Muṣṭafā b. Ibrāhīm Ḥaqūrī: 5436/2
Muṣṭafā b. Isḥāq: 5342
Muṣṭafā b. Muḥammad al-Wārdārī: 5538
Muṣṭafā b. Ṣāliḥ b. Ṣāliḥ b. Yaḥyā: 5731
Muṣṭafa as-Sarāyī (iz Sarajeva): 5700
Muṣṭafā b. Sulaymān: 5801/2
Muṣṭafā b. Sulaymān efendī (iz Prusca): 5726
Muṣṭafā Tazkarağī-zāde: 5287/3
Muṣṭafā b. 'Uṯmān: 5496
(al-Ḥāǧǧ) Muṣṭafā b. 'Uṯmān al-Mūstārī: 5491
Muṭūn Ḥusayn: 5380

N

Nadī b. 'Abas b. al-Ḥāǧǧ Nadī: 5535
(Munlā) Nūḥ Ketḫoda: 5348

O

(al-Ḥāǧǧ Ḥāfiẓ) Oğlū Aḥmad b. Muḥammad-āġā: 5773

R

Ramaḍān al-Qayṣarī (unuk Šayḫa Ibrāhīm as-Sūzī-ja): 5289
Rustam b. Sayyidī Aḥmad: 5401

S, Ṣ

Ṣādiq b. Faḍlī: 5548
Sa'īd b. 'Abdullāh: 5259/1
Ṣādiq b. Ibrāhīm: 5262
(Munlā) Ṣāliḥ: 5771
Ṣāliḥ b. (al-Ḥāǧǧ) Aḥmad: 5459
Ṣāliḥ b. Aḥmad an-Nawasīnī (Nevesinjac): 5540
Ṣāliḥ b. 'Alī: 5513
Ṣāliḥ Ḥāfiẓ b. Ḥasan: 5766
Ṣāliḥ Maḥmūd b. Muḥsin b. Ḥalabī: 5687
(Munlā) Ṣāliḥ b. al-Ḥāǧī Ṣāliḥ Seferović(iz Travnika): 5365
Ṣāliḥ b. 'Umar Perwān-aġazāde at-Trabinlī (iz Trebinja): 5765
Ṣāliḥ b. Yaḥyā ad-Dayrī al-Ḥanafī: 5532
Salīm b. Aḥmad: 5710
Salim b. Maḥmūd (iz sela Sažića kod Travnika): 5688
Sayyid Darwīš Ḥusayn b. Qalayğī-zāde (Kalajdžić): 5796/1
as-Sayyid Muḥammad b. Ḥabīb: 5608
Sayyid Muṣṭafā : 5607
(Soḫta) Sulaymān: 5272
(Munlā) Sulaymān al-Mamlaḥatī (iz Tuzle): 5684
Sulaymān b. Miṣr Ḫawāǧa b. Ḥamza b. Sulaymān: 5449
(Ḥāfiẓ) Sulaymān Tawfīqī 'Uṯmān-paša: 5421
Sulaymān b. 'Uṯmān: 5461

Š

Ša'bān-soḫta b. Sulaymān (iz Mostara): 5455
Šuhūlī b. Uways: 5487

U,‘U

‘Umar (iz mahale Cernica iz Mostara): 5483/2
‘Umar b. ‘Abdullāh Čalabī b. al-Ḥāğğ Abū Bakr (iz sela Loznik kod Visokog): 5345
‘Umar b. Ibrāhīm-āğā: 5675
‘Umar b. Ismā‘īl: 5557/1
‘Umar b. Muṣṭafā Ilāhī Kuklī: 5679/1
‘Umar b. Muṣṭafā Lūbnelī (iz Ljubinja): 5351
‘Umar b. Zanqār (imam iz Puhovca): 5699
‘Uṯmān b. Ḥasan b. Muḥammad (iz Sarajeva): 5379
‘Uṯmān b. Ibrāhīm: 5349; 5628
‘Uṯmān b. Ibrāhīm Bahlūl-zāde : 5332
(Munlā) ‘Uṯmān b. Rustam: 5704
(Mullā) ‘Uṯmān Salihović: 5727

W

Walī b. Ḥusayn (rodom iz Ruščuka u Bugarskoj): 5564
Walī b. Muṣṭafā: 5465

Y

Ya‘qūb b. Muṣṭafā (iz Užica): 5632
Ya‘qūb b. Ṣāliḥ: 5510
Ya‘qūb b. Yūsuf: 5441
Yūsuf b. ‘Alī: 5500
Yūsuf b. ‘Alī b. Rağab (iz Banje Luke): 5460
Yūsuf b. ‘Iwaḍ b. ‘Alī Ḥāğī: 5275
Yūsuf b. al-Ḫalīl: 5274
Yūsuf Ḫawāğa b. ‘Alī Klūčli (iz Ključa: 5353
Yūsuf b. Muḥammad al-Bosnawī: 5276
Yūsuf b. Muḥammad b. Yūsuf (iz tvrđave Ostrožac): 5741
Yūsuf b. Muṣṭafā b. Ḥāğī Ṣādiq: 5402
Yūsuf b. Muṣṭafā b. Maḥmūd: 5477
Yūsuf b. Ša‘bān: 5568
(Ḥāfiẓ) Yūsuf Ṭarsūsī: 5281

INDEKS VAKIFA

A

(Ḥāfiẓ) *‘Abdullāh Bušatlić*: 5284
(al-Ḥāğğ) ‘Abdullaṭīf ‘Alā’iyalī: 5768
Abdullatif Đulbija (muftija iz Ulcinja): 5501; 5654
(al-Ḥāğğ) *Abū Bakr-beg, sin’Uṯmāna Kapetana (Gradaščevića)*: 5788
Aganagić = Muhamed Aganagić (iz Sarajeva)
Ahmed-beg Čengić (iz Mrežice kod Foče): 5579
Ahmed ef. Selimović (kadija iz Sarajeva): 5291
Ahmed ef. Tuzlić: 5262; 5374; 5465; 5621; 5754
Ajni ef. Bajraktarević (iz Pljevalja): 5424
Alihodžić h. Muhamed (iz Bile kod Travnika): 5384; 5767
(Munla) *Alija h. Jusufović* (iz Zvornika): 5475
Arslanagić= Porodica Arslanagić (porijeklom iz Trebinja)
(H. hfz.) *Asim Sirćo*: 5506; 5553; 5627; 5651; 5690

B

Bajraktarević = Ajni ef. Bajraktarević (iz Pljevalja)
Bajrić = Sadika Bajrić (iz Žepča)
Bedija Bićakčić (iz Sarajeva): 5685
Behauddin Hadžimejlić (iz Busovače): 5326
Besim ef. Korkut: 5266; 5267; 5275; 5386; 5389; 5392; 5411; 5449; 5520; 5528; 5530; 5533; 5542; 5544; 5550; 5587; 5589; 5608; 5609; 5616
Bešlić = Zufer ef. Bešlić (muftija iz Goražda)
Bićakčić = Bedija Bićakčić (iz Sarajeva)
Bojić = Ḥasan ef. Bojo-zāde (Bojić)
Brka = Mustafa ef. Brka (iz Šipraga kod Kotor Varoši)
Brkanija = Munira Brkanija (iz Sarajeva)
Bušatlić = (Ḥāfiẓ) *‘Abdullāh Bušatlić* (al-Ḥāğğ) *‘Abdullaṭīf ‘Alā’iyalī*:

C

Čengić = Ahmed-beg Čengić (iz Mrežice kod Foče)

Č

Čaršimamović = Muhamed Čaršimamović
Čemerlić = dr Hamdija Čemerlić

D

Darwiš Muḥammad b. Muṣṭafā b. al-Ḥāğī Muṣṭfā b. al-Ḥāğī ʻAlī b. Maḥmūd b. al-Ḥāğī ʻAlī: 5408

Đ

Đulan = *Teufik ef. Đulan* (iz Zenice):

Đulbija = *Abdullatif Đulbija* (muftija iz Ulcinja)

Dž

Džemal ef. Hadžić (iz Odžaka): 5617

Džino = (Hfz.) *Omer-ef. Džino* (iz Banje Luke)

Džumhur Zuko: 5367

E

Elči Ibrāhīm-paša, namjesnik Bosne: 5272; 5315; 5610; 5681

Elkaz Ibrahim (iz Gračanice kod Bugojna): 5456

Elkaz Hidajet (iz Gračanice kod Bugojna): 5488

Emin Islamovski (iz Struge): 5294; 5321; 5345; 5357; 5606; 5713; 5740; 5784; 5891; 5803

F

Fatima Puška (iz Busovače): 5738

Fehim Nametak (iz Sarajeva): 5485

G, Ğ

Gazi Husrev-beg: 5452

Ğannatī-zāde (Dženetić) Muôṭafā-beg b. Fayḍullāh-beg b. Ismāʻīl: 5459

Dženetić = *Ğannatī-zāde Muôṭafā-beg b. Fayḍullāh-beg b. Ismāʻīl*

Gradaščević = (al-Ḥāğğ) *Abū Bakr-beg, sinʻUṯmāna Kapetana (Gradaščevića)*

H, Ḥ, H

Hadžić = *Džemal ef. Hadžić* (iz Odžaka)

Hadžijahić = *dr Muhamed Hadžijahić* (iz Sarajeva)

Hadžimejlić = *Behauddin Hadžimejlić* (iz Busovače)

Hadžiomerović Ali Riza (iz Orašja): 5601

Halilbašić = *Ibrahim-beg Halilbašić*

(Hfz.) *Halil Mehtić* (iz Zenice): 5691

dr Hamdija Čemerlić: 5312; 5522; 5537; 5563

Hamzić = *Sinan Hamzić* (iz Sarajeva)

Ḥasan ef.: 5521

Ḥasan ef. Bojo-zāde (Bojić): 5339

Hasan (iz Konjica): 5725

Hasandedić = *Hivzija Hasandedić* (iz Mostara)

Hifzija ef. Suljkić: 5626

Hivzija Hasandedić (iz Mostara): 5682

Hromić = *Salih Izzet-efendija Hromo-zade* (Hromić)

Ḥusayn b. Muṣṭafā: 5498

I

Ibrahim-beg Halilbašić: 5328; 5490; 5556

Ibrahim Pehlivanović (iz Duvna): 5469; 5594; 5649

Islamovski = *Emin Islamovski* (iz Struge)

J

(Hadži) *Jakub Memić* (iz Novog Pazara): 5409

Jusufović = (Munla) *Alija h. Jusufović* (iz Zvornika)

K

Kamberović Ekrem (z Sarajeva): 5779

Kavazović = (H. hfz.) *Šemsudin Kavazović* (iz Maoče kod Brčkog)

Klempić = *Miralem Klempić* (iz Sarajeva)

Korkut = *Besim ef. Korkut*

Kurt = *Muhamed Šefket Kurt* (muftija iz Tuzle)

M

(Hafiz) *Mehmed Zahirović* (iz Banje Luke): 5436

Mehtić = (Hfz.) *Halil Mehtić* (iz Zenice)

Memić = (Hadži) *Jakub Memić* (iz Novog Pazara)

Miralem Klempić (iz Sarajeva): 5484

Muderris-zāde: 5349

Muftić = *Sālim ef. Muftić*

Muhamed Aganagić (iz Sarajeva): 5387

Muhamed Čaršimamović: 5268; 5429; 5439; 5455; 5565; 5638

Muhamed-Emin Muslibegović (iz Mostara): 5289; 5521; 5532; 5535

dr Muhamed Hadžijahić (iz Sarajeva): 5474; 5499; 5620; 5675; 5709

Muhamed Šefket Kurt (muftija iz Tuzle): 5263; 5476; 5662

Muhamed Trebinjac (iz Sarajeva): 5495

Muhamed ef. Tufo (iz Sarajeva): 5341; 5372

(Soḫta) *Muḥammad*: 5550

(al-Ḥāğğ) *Muḥammad-paša*: 5393; 5396; 5634

Muharem ef. Omerdić: 5296; 5306; 5338; 5379; 5487; 5505; 5642

Munira Brkanija (iz Sarajeva): 5712

Murat-kapetan (Gradaščević): 5415

Muslibegović = *Muhamed-Emin Muslibegović* (iz Mostara)

Muṣṭafā: 5380

Muṣṭafā-ef. 5335

Mustafa ef. Brka (iz Šipraga kod Kotor Varoši): 5694

Muôṭafā b. Muḥammad, Ḫulūôī-efendī: 5662

(al-Ḥāğğ) *Muôṭafā b. al-Ḥāğğ Muḥammad Ṣūbāšī-zāde (Subašić)*: 5700

Mustafa Nuker (iz Prusca): 5639

Muṣṭafā Nūrī: 5516

Mustafa Sulejmanović (iz Glumine kog Zvornika): 5717
Muṣṭafā Šawqī: 5507

N
Nametak = *Fehim Nametak* (iz Sarajeva)
Nuker = *Mustafa Nuker* (iz Prusca)
Nurikić = *Tajib Nurikić* (iz Gračanice)

O
Obrali = *Sulejman-beg Obrali* (iz Obra kod Kaknja)
Omer-aga Šehić (iz Zvornika): 5363; 5704
(Hfz.) *Omer-ef. Džino* (iz Banje Luke): 5461; 5698
Omerdić = *Muharem ef. Omerdić*
Omerkić = *Ramo Omerkić* (iz Priluka kod Živinica)

P
Pehlivanovi = Ibrahim Pehlivanović (iz Duvna)
Porodica Arslanagić (porijeklom iz Trebinja): 5499
Porodica Muhameda ef. Tufe (iz Sarajeva): 5341; 5372
Porodica Riđanović-Velagić: 5597
Porodica Serdarević (iz Zenice): 5511
Puška = Fatima Puška (iz Busovače)

R
Ramo Omerkić (iz Priluka kod Živinica): 5443
Resulović Ismail Hakija (iz Trebinja): 5438
Resulović Ismail (iz Stoca): 5593
Riđanović = *Porodica Riđanović-Velagić*
R. Rustempašić: 5759

S
Sadika Bajrić (iz Žepča): 5726
Salih Izzet-efendija Hromo-zade (*Hromić*): 5587
Sālim ef. Muftić: 5270; 5522; 5537
Sakib Spahić (iz Stranjana kod Zenice): 5381; 5732
Selimović = *Ahmed ef. Selimović* (kadija iz Sarajeva)
Serdarević = *Porodica Serdarević* (iz Zenice)
Sinan Hamzić (iz Sarajeva): 5683
Sirćo = (H. hfz.) *Asim Sirćo*
Spahić = *Sakib Spahić* (iz Stranjana kod Zenice)
Strnjak Hadži Muhamed-efendija: 5582
Subašić = (al-Ḥāğğ) *Muôṭafā b. al-Ḥāğğ Muḥammad Ṣūbāšī-zāde*
Sulejman-beg Obrali (iz Obra kod Kaknja): 5345
Sulejmanović = *Mustafa Sulejmanović* (iz Glumine kog Zvornika)
Suljkić = *Hifzija ef. Suljkić*
Svrzo-zade Muhamed-efendija: 5569

Š
Šawqī = Muṣṭafā Šawqī

Šehić = *Omer-aga Šehić* (iz Zvornika)
(H. hfz.) *Šemsudin Kavazović* (iz Maoče kod Brčkog): 5686

T
Tajib Nurikić (iz Gračanice): 5362
Teufik ef. Đulan (iz Zenice): 5687;
Teufik ef. Varenikovic (iz Travnika): 5343; 5457; 5467; 5468
Trebinjac = *Muhamed Trebinjac* (iz Sarajeva)
Tufo = *Muhamed ef. Tufo* (iz Sarajeva)
Tuzlić = *Ahmed ef. Tuzlić*

V
Vareniković = *Teufik ef. Vareniković* (iz Travnika)

Y
Yaḥyā Sa'd Muṣṭafā b. Muṣṭafā b. Muṣṭafā: 5670
(al-Ḥāğğ) Yaḥyā Tawfīq b. Yaḥyā b. Muṣṭafā: 5761

Z
Zahirović = (Hafiz) *Mehmed Zahirović* (iz Banje Luke)
Zaynab bint Ḥasan: 5542
Zufer ef. Bešlić (muftija iz Goražda): 5387; 5517; 5545

INDEKS BIVŠIH VLASNIKA

A, ‘A

‘Abdulbāqī (sin Šayḫa Ibrāhīma): 5611
(as-Sayyid) ‘Abdulḥalīm: 5292
(Ḥāfiẓ) ‘Abdulḥamīd Čawdār-zāde: 5409
‘Abdulḥamīd b. Muḥammad b. Amīn Serdār-zade (Serdarević): 5511
‘Abdullāh (muftija u Livnu): 5634
‘Abdullāh b. ‘Abdulḥamīd b. Muḥammad b. Amīn Serdār-zade (Serdarević): 5511
‘Abdullāh b. Aḥmad: 5262
(Ḥāfiẓ) ‘Abdullāh Bušatlić: 5284
(Ḥāfiẓ) ‘Abdullāh (imam u Gornjoj mahali): 5627
‘Abdullāh ef. b. Muṣṭafā ef. (muallim u kasabi Tešanj): 5706
‘Abdullāh b. Sa‘duddīn as-Sayyidī al-Ḥanafī: 5393
‘Abdullāh b. Ṣiyāmī b. Ḫiḍr al-Būsnawī al-Aqḥiṣārī an-Nawabādī: 5565
‘Abdullāh Zuhdī: 5526
(al-Ḥāǧǧ) ‘Abdullaṭīf ‘Alā’iyalī: 5768
Abdullatif Đulbija (muftija iz Ulcinja): 5499; 5508; 5654
(al-Ḥāǧǧ) ‘Abdulmu’min-efendija (iz Bijeljine): 5336
‘Abdulqādir b. aš-Šayḫ b. Ramaḍān: 5535
(Šayḫī-zāde) ‘Abdulwahhāb: 5538
‘Abdurraḥīm (bivši kadija iz Izmira): 5603
‘Abdurraḥīm (kadija u Nevrekopu kod Soluna u Grčkoj): 5425
‘Abdurraḥīm Ḥalabī: 5490
‘Abdurraḥīm Maḥmūd Efendī-zāde: 5557
‘Abdurraḥmān al-Manzilāwī al-Ḥanafī (iz Kaira): 5397
(Sayyid) Abū Bakr-efendī: 5564
(al-Ḥāǧǧ) Abū Bakr-beg, sin‘Uṯmāna Kapetana (Gradaščevića): 5788
Aganagić = Muhamed-aga Aganagić (iz Sarajeva)
Aḥmad: 5293
Ahmad-ef.: 5519
(‘Abduhū) Aḥmad: 5494
(Šayḫ) Aḥmad: 5766
(Mullā) Aḥmad b. ‘Abdullāh iz Sarajeva: 5544
Aḥmad b. Bayrām: 5278
(al-Ḥāǧǧ) Aḥmad b. Faḍlullāh Sarḥatlī (iz Sarajeva): 5293; 5624

Aḥmad b. Ḥasan: 5487
Aḥmad b. al-Ḥasan al-Wā'iẓ: 5459
Aḥmad b. al-Ḥāǧǧ Ḥusayn al-Mūstārī: 5543
Aḥmad b. Ibrāhīm al-Bosnawī: 5283; 5393; 5708
(as-Sayyid) Aḥmad b. Muṣṭafā: 5395
Aḥmad Nūrī: 5433
(Muftī-zāde as-Sayyid) Aḥmad Qarṣī: 5577
Aḥmad Sa'īd: 5570
Aḥmad Sa'īd b. Muḥammad: 5570
Aḥmad Šayḫ-oğlu: 5710
Aḥmad Ṯābit Čoqaǧī-zāde: 5544
Aḥmad b. 'Uṯmān Kayl-zāde (!): 5285
Aḥmad ef. Uzūnī (Uzunović): 5356
(Munlā) Aḥmad Yūsik (Jusić): 5463
Aḥmad b. Yūsuf b. Ḥasan: 5393
Ahmed-beg Čengić (iz Mrežice kod Foče): 5579
Ahmed, sin Huseina Handžića: 5502
Ahmed ef. Selimović (kadija iz Sarajeva): 5291
Ahmed ef. Tuzlić: 5262; 5374; 5465; 5621; 5754
Aiša Imamović (iz Sarajeva): 5705
Ajni ef. Bajraktarević (iz Pljevalja): 5424
'Alā'iyalī: = (al-Ḥāǧǧ) 'Abdullaṭīf 'Alā'iyalī
al-'Alawī = (as-Sayyid) Muḥammad b. (as-Sayyid) Yaḥyā al-'Alawī
(Munlā) 'Alī efendī (iz Banje Luke): 5730
'Alī ef. 'Alī'āǧīk-zāde (Alijagić) b. Munlā Āġān (iz Mostara): 5364
Alić = Ibrāhīm Mujo Alić
'Alī b. Farhād: 5262
'Alī b. Ḥusayn: 5440
(Munlā) 'Alī al-Ḥāǧǧ Ḥusayn-zāde: 5369
(al-Ḥāǧǧ) 'Alī b. Ismā'īl: 5495
'Alī (sin Sulaymāna Ćišića): 5570
'Alī b. Naḍrullāh as-Sayyidī Šahrī (iz kasabe Požega): 5327
Alihodža = Atif Alihodža (iz Viteza)
Alihodžić h. Muhamed (iz Bile kod Travnika): 5384; 5767
Alijagić = 'Alī ef. 'Alī'āǧīk-zāde (Alijagić) b. Munlā Āġān (iz Mostara)
(Munla) Alija Hadžijusufović (iz Zvornika): 5475
al-'Allābī = 'Īsā b. Maḥmūd b. Yaḥyā al-'Allābī
al-Anṭālī = Ǧamāluddīn al-Ḥanafī al-Anṭālī
al-Aqḥiṣārī = 'Abdullāh b. Ṣiyāmī b. Ḫiḍr al-Būsnawī al-Aqḥiṣārī an-Nawabādī
Aqowalī = Bakr b. Ismā'īl Aqowalī (iz Bijelog Polja)
Arslanagić = Porodica Arslanagić (porijeklom iz Trebinja)
(H. hfz.) Asim Sirćo: 5506; 5553; 5627; 5651; 5690

Atif Alihodža (iz Viteza): 5693
Avdić = (kožar) Omer Avdić
al-Azharī = Muḥammad al-Azharī (iz al-'Ayniyye u Egiptu)

B

Bābić-zāde = (Munlā) 'Uṯmān Bašefendi Bābić-zāde
Bahlūl-zāde = 'Uṯmān b. Ibrāhīm Bahlūl-zāde
Bajraktarević = Ajni ef. Bajraktarević (iz Pljevalja)
Bajrić = Sadika Bajrić (iz Žepča)
Bayrāmī = Ḥāmid b. Šamsuddīn Bayrāmī
Bakr b. Ismā'īl Aqowalī (iz Bijelog Polja): 5270
al-Baliġrādī = Muṣṭafā Muḥyī al-Baliġrādī (iz Beograda)
Bedija Bičakčić (iz Sarajeva): 5685
Behauddin Hadžimejlić (iz Busovače): 5326
Beliġrādī Muṣṭafā Muḥyī: 5601
Besim ef. Korkut: 5266; 5267; 5276; 5386; 5389; 5392; 5407; 5414; 5449; 5520; 5528; 5530; 5533; 5541; 5542; 5544; 5547; 5549; 5587; 5587; 5589; 5608; 5609; 5616
Bešlić = Ẓufar b. Muḥammad b. 'Alī Bešlī-zāde (Bešlić) = Zufer ef. Bešlić (muftija (iz Goražda)
Biblioteka Ulema-i medžlisa: 5383; 5598; 5808
Bičakčić = Bedija Bičakčić (iz Sarajeva)
Bisić = Derviš Ibrahim Bisić (iz sela Bistrice, učenik Kuršumli medrese u Sarajevu)
Blagajac-zāde = Muṣṭafā b. Ḫalīl Blagajac-zāde
Bojić = Ḥasan ef. Bojo-zāde (Bojić)
al-Bosnawī = Aḥmad b. Ibrāhīm al-Bosnawī
Bosnawī Ḥasan b. al-Ḥāǧǧ Ibrāhīm ef. (iz Sanskog Mosta): 5460
al-Būsnawī = Muṣṭafā 'Ārif b. Ismā'īl al-Būsnawī (iz Banje Luke)
Brka = Mustafa ef. Brka (iz Šipraga kod Kotor Varoši)
Brkanija = Munira Brkanija (iz Sarajeva)
Bubalo Ibrahim (iz sela Orahovice kod Konjica): 5566
Burić Abdullah ef. (imam iz džemata Crnići na Prenju): 5771
Bušatlić = (Ḥāfiẓ) 'Abdullāh Bušatlić

Ć

Ćišić = 'Alī (sin Sulaymāna Ćišića)
Ćišić = Maḥmūd b. Aḥmad Kišī-zāde (Ćišić)
Čišić = Muṣṭafe Kišī-zāde (Čišic)
Ćišić = Sulaymān Ćišić

Č

Čandić = Muharem Čandić
Čaršimamović = Muhamed Čaršimamović

Čawdār-zāde = (Ḥāfiẓ) ʻAbdulḥamīd Čawdār-zāde
Čemerlić = dr Hamdija Čemerlić
Čengić = Ahmed-beg Čengić (iz Mrežice kod Foče)
Čengić = ʻUmer b. Yūsuf Čengić (iz Odžaka kod Ustikoline)
Čoqağī-zāde = Aḥmad Ṯābit Čoqağī-zāde
Čorbeğī = Ḥamza Čalabī b. Aḥmad Čorbeğī b. Muḥammad Čorbeğī b. Muṣṭafā Kethoda
Čorbek = Ibrahim Čorbek

D, Ḍ

Ḍalmaḥšarī = ʻUbaydullāh Ḍalmaḥšarī
Darwīš Ibrāhīm b. ʻAbdullāh al-Muẓaffarī (iz Sarajeva): 5579
Darwīš b. Muḥammad Mudželetić: 5743
Darwīš Muḥammad b. Muṣṭafā b. al-Ḥāğī Muṣṭfā b. al-Ḥāğī ʻAlī b. Maḥmūd b. al-Ḥāğī ʻAlī: 5408
Darwīš ʻUmar: 5597
Delalić = (H.) Salih Delalić b. Omer
Derviš Ibrahim Bisić (iz sela Bistrice, učenik Kuršumli medrese u Sarajevu): 5502

Đ

Đulan = Teufik ef. Đulan (iz Zenice)
Đulbija = Abdullatif Đulbija (muftija iz Ulcinja)

Dž

Džasim Smajlović: 5462
Džemal ef. Hadžić (iz Odžaka): 5617
Džemal Vejzović (brijač iz Sanskog Mosta): 5353
Dženetić = Ğannatī-zāde (Dženetić) Muṣṭafā-beg b. Fayḍullāh-beg b. Ismāʻīl
Džino = (Hfz.) Omer-efendija Džino (iz Banje Luke)
Džumhur Zuko: 5367

E

Elči Ibrāhīm-paša, namjesnik Bosne: 5272; 5315; 5610; 5681; 5689
Elči Ibrāhīm-pašina (Fejzija) medresa u Travniku: 5337; 5408; 5420; 5434; 5462; 5464; 5493; 5494; 5527; 5529; 5562; 5574; 5575; 5610; 5618; 5640; 5643; 5661; 5699; 5706; 5737; 5741; 5797
Elkaz Ibrahim (iz Gračanice kod Bugojna): 5456
Elkaz Hidajet (iz Gračanice kod Bugojna): 5488
Emin Islamovski (iz Struge): 5294; 5321; 5345; 5357; 5605; 5713; 5740; 5784; 5891; 5803; 5604

F

al-Fanārī = Maḥmūd b. Pīr Muḥammad al-Fanārī
Fatima Puška (iz Busovače): 5738
Fayḍullāh: 5501
Fehim Karahodža (iz Bile): 5597

Fehim Nametak (iz Sarajeva): 5484

G, Ğ, Ġ

Ġālib ʻAlī-paša Stočević: 5516
Ğamāluddīn al-Ḥanafī al-Anṭālī: 5258
Ğannatī-zāde (Dženetić) Muṣṭafā-beg b. Fayḍullāh-beg b. Ismāʻīl: 5459
Garčević Muhamed Fahri (iz Banje Luke): 5673
Gazi Husrev-beg: 5452
Glušić = Ramo Glušić
Gradaščevića = (al-Ḥāğğ) Abū Bakr-beg,sin ʻUṯmāna Kapetana (Gradaščevića)

H, Ḥ, Ḫ

Hadžić = Džemal ef. Hadžić (iz Odžaka)
Hadžijahić = dr Muhamed Hadžijahić (iz Sarajeva)
Hadžijska (Hadži Vekil Harčova) džamija u Sarajevu: 5365
Hadžimejlić = Behauddin Hadžimejlić (iz Busovače)
Hadžiomerović Ali Riza (iz Orašja): 5601
Hadžijusufović = (Munla) Alija Hadžijusufović (iz Zvornika)
Hafizović = (al-Ḥāğğ) Muḥammad Rašīd Ḥāfiẓ-zāde (Hafizović)
Ḫālidī = Sayfuddīn Fahmī Ḫālidī
Halilbašić = Ibrahim-beg Halilbašić
(Hfz.) Halil ef. Mehtić (iz Zenice): 5691
(as-Sayyid Munlā) Ḫalīl Šukrī (iz Kajsarije): 5567
al-Ḫāliṣī = Muṣṭafā al-Ḫāliṣī
dr Hamdija Čemerlić: 5312; 5522; 5537; 5563
Ḥāmid b. Šamsuddīn Bayrāmī: 5507
Ḥamza Čalabī b. Aḥmad Čorbeğī b. Muḥammad Čorbeğī b. Muṣṭafā Kethoda: 5581
Ḥamza b. Sulaymān i ʻAbdullāh: 5563
Hamzić = Ḥusayn b. Muḥarram Hamzić
Hamzić = Sinan Hamzić (iz Sarajeva)
Handžić = Ahmed, sin Huseina Handžića
al-Ḥaqqī = (as-Sayyid) Isḥāq al-Ḥaqqī (zamjenik beglerbega iz Zvornika)
Ḥasan: 5294
Ḥasan ef.: 5523
Ḥasan ef. Bojo-zāde (Bojić): 5339
Hasandedić = Hivzija Hasandedić (iz Mostara)
Ḥasan b. Muḥammad b. Maḥmūd b. Ḥasan: 5556
Hasan (iz Konjica): 5725
Ḥasan Softić: 5805
al-Ḫaṭīr = (Šayḫ) Ṣāliḥ al-Ḫaṭīr
Ḫiḍr b. Sinānuddīn: 5413
Ḥifẓī-efndī = ʻUṯmān Ḥifẓī-efndī
Hifzija ef. Suljkić: 5626
Hivzija Hasandedić (iz Mostara): 5682

(Munlā) Ḫoğa-efendi: 5463

Hromić = Salih Izzet-efendija Hromo-zade (Hromić)

Ḫulūṣī-efendī = Muṣṭafā b. Muḥammad

al-Ḫulūṣī = Yaḥyā al-Ḫulūṣī

Ḥusayn b. al-Ḥāğğ Ibrāhīm Bosnawī Sanalī (iz Sanskog Mosta): 5353

Ḥusayn b. Muḥammad Wā'iẓ: 5407

Ḥusayn b. Muḥarram Hamzić: 5629

Ḥusayn b. Muṣṭafā: 5498

Ḥusayn b. al-Ḥāğğ Muṣṭafā: 5435

I, 'Ī

Ibrahīm (sin Šayḫa Ibrāhīma): 5611

Ibn Ibrāhīm as-Sarāyī (iz Sarajeva): 5316

('Abduhū) Ibrāhīm: 5455

(Munlā) Ibrāhīm: 5527; 5739

Ibrāhīm b. Aḥmad: 5317

Ibrāhīm b. 'Alī (iz kasabe Gölhisara tj. Jezera kod Jajca): 5473

Ibrahim Čorbek: 5584

Ibrahim-beg Halilbašić: 5328; 5490; 5556

Ibrāhīm Mujo Alić: 5574

Ibrahim Pehlivanović (iz Duvna): 5469; 5594; 5649

(Mula) Ibrahim: 5527; 5739; 5805

(Mula) Ibrahim Pitić: 5584

Ibrāhīm-efendī Pūcō (?) Ihlawnalī (Livnjak): 5580

Ibrāhīm al-Qandī: 5538

Ibrāhīm Niyāzī: 5583

(Munlā) Ibrāhīm b. Šākir b. 'Umar Pitić (iz Gradačca): 5395

Imamović = Aiša Imamović (iz Sarajeva)

'Īsā b. Maḥmūd b. Yaḥyā al-'Allābī: 5258

(as-Sayyid) Isḥāq al-Ḥaqqī (zamjenik beglerbega iz Zvornika): 5538

Isḥāq b. Yūsuf Dallāl-zāde (Telalović): 5410

Islamovski = Emin Islamovski (iz Struge)

Ismail Resulović (iz Stoca): 5593

Ismail ef. Selimović (iz Zvornika): 5330; 5361; 5375; 5398; 5403; 5417; 5470; 5509; 5564; 5778; 5782; 5789

al-Isrā'īlī = Ṣāliḥ al-Isrā'īlī

J

(Hadži) Jakub Memić (iz Novog Pazara): 5409

K

Kadribašić Jusuf (učenik Čačak medrese iz Brčkog): 5600

Kamberović Ekrem (z Sarajeva): 5779

Kapetanović = Nović Aḥmad-beg b. Ḥusayn b. Ibrāhīm Kapetanović

Karađoz-begova biblioteka u Mostaru: 5625

Karahodža = Fehim Karahodža (iz Bile)

Kavazović = (H. hfz.) Šemsudin Kavazović (iz Maoče kod Brčkog)

Kethoda-zāde, Qurdā: 5425

Kiši-zade (Ćišić) Munlā 'Abdullāh Kurt: 5543

Klempić = Miralem Klempić (iz Sarajeva)

Korkut = Besim ef. Korkut

Kurt = Muhamed Šefket Kurt (muftija iz Tuzle)

L

Lasić = Samija Lasić (iz Sanskog Mosta)

M

Mafḫar Ġulām 'Ālim Muḥammad Ḥasīb: 5316

Maḥmūd: 5328

Maḥmūd b. Aḥmad Kiši-zāde (Ćišić): 5611

Maḥmūd b. Pīr Muḥammad al-Fanārī: 5395

al-Manzilāwī = 'Abdurraḥmān al-Manzilāwī al-Ḥanafī (iz Kaira)

al-Maqāmī = (as-Sayyid) Muḥammad b. Manṣūr al-Maqāmī

Mehmedović = Mujaga Munlā Mehmedović

Mehmed Spaho: 5293

(Hafiz) Mehmed Zahirović (iz Banje Luke): 5436

Memić = (Hadži) Jakub Memić (iz Novog Pazara)

Mehtić = (Hfz.) Halil ef. Mehtić (iz Zenice)

Mešić Suvad (iz Lepenice kod Tešnja): 5728

Miralem Klempić (iz Sarajeva): 5484

Muderris-zāde: 5349

Muftić = Sālim ef. Muftić

Muftī-zāde as-Sayyid Aḥmad Qarṣī = Aḥmad Qarṣī

Mudželetić = Darwīš b. Muḥammad Mudželetić

Muhamed-aga Aganagić (iz Sarajeva): 5292; 5388

Muhamed Čaršimamović: 5268; 5429; 5439; 5455; 5565; 5638

Muhamed-Emin Muslibegović (iz Mostara): 5289; 5521; 5532; 5535

dr Muhamed Hadžijahić (iz Sarajeva): 5474; 5499; 5620; 5675; 5709

Muhamed Šefket Kurt (muftija iz Tuzle): 5263; 5476; 5662

Muhamed Trebinjac (iz Sarajeva): 5495

Muhamed ef. Tufo (iz Sarajeva): 5341; 5372

Muḥammad: 5344; 5455

(Munlā) Muḥammad: 5330

(Munlā) Muḥammad-efendī: 5494

(Soḫta) Muḥammad: 5550

(as-Sayyid) Muḥammad (muftija iz Sarajeva): 5635

(Šayḫ) Muḥammad (muftija iz Travnika): 5279; 5337; 5407

Muḥammad (sin Šayḫa Ibrāhīma): 5611

Muḥammad b. ʻAbdullāh b. ʻAlī b. Yaʻqūb b. ʻUṯmān (imam u kasabi Zenica): 5429; 5565
Muḥammad b. Aḥmad: 5387
Muḥammad b. Aḥmad b. Amīnuddīn b. ʻAbdulʻāl al-Ḥanafī: 5609
Muḥammad Amīn, Šayḫ-zāde: 5616
Muḥammad al-Azharī (iz al-ʻAyniyye u Egiptu): 5340
Muḥammad Ḥaqqī: 5368
Muḥammad Ḥasīb b. Ibrāhīm b. Muṣṭafā (iz Zvornika): 5580
Muḥammad b. Ḥusayn b. Ibrāhīm: 5333
Muḥammad b. Ibrāhīm: 5420
(as-Sayyid) Muḥammad b. Ibrāhīm: 5487
Muḥammada b. ʻĪsā-a (muftija iz Konje): 5425
(as-Sayyid) Muḥammad b. Manṣūr al-Maqāmī: 5634
Muḥammad b. Muḥammad b. al-Ḥāğğ Ḥasan: 53945
Muḥammad b. Muḥammada al-Qūṣovī: 5425
(as-Sayyid) Muḥammad Munīb: 5281
(al-Ḥāğğ) Muḥammad-paša: 5394; 5396; 5634
Muḥammad b. Pīr Aḥmad b. Muḥammada (iz Sofije): 5426
Muḥammad b. Pīr Muḥammad al-Fanārī: 5393;
Muḥammad al-Qāhir: 5609
(al-Ḥāğğ) Muḥammad Rašīd Ḥāfiẓ-zāde (Hafizović): 5626
Muḥammad b. Saʻd al-Ḥanafī: 5395
Muḥammad b. Ṣāliḥ Ṣalaḥuddīn Maḥmūd al-Būsnawī as-Sarāyī: 5425
Muḥammad Šawkat b. Muḥammad Fāḍil b. Aḥmad b. Nūḥ b. Muḥammad b. Muḥammad al-Mūstārī (muftija u Banjoj Luci): 5612
Muḥammad b. al-Ḥāğğ ʻUmar: 5386
Muḥammad b. Waliyyuddīn ar-Razī Velihodžić (iz Sarajeva): 5579
Muḥammad b. Yaḥyā: 5527
(as-Sayyid) Muḥammad b. (as-Sayyid) Yaḥyā al-ʻAlawī: 5754
Muharem Čandić: 5399;
Muharem ef. Omerdić: 5296; 5306; 5338; 5379; 5487; 5505; 5642
Mujaga Munlā Mehmedović: 5578
Munira Brkanija (iz Sarajeva): 5712
Murād b. Muḥammad: 5447
Murat-kapetan (Gradaščević): 5415
Muslibegović = Muhamed-Emin Muslibegović (iz Mostara)
Muṣṭafā: 5380
(ʻAbduhū) Muṣṭafā: 5358
Muṣṭafā-ef.: 5298; 5335
Muṣṭafā (mujezin u Sinanovoj džamiji u Livnu): 5431
Muṣṭafā (sin Sulaymāna Ćišića): 5570

(Munlā) Muṣṭafā b. Aḥmad-bek Zaničalī (iz Zenice): 5455
Muṣṭafā b. ʻAlī: 5417
Muṣṭafā ʻĀrif b. Ismāʻīl al-Būsnawī (iz Banje Luke): 5607
Mustafa ef. Brka (iz Šipraga kod Kotor Varoši): 5694
Muṣṭafā b. Ḫalīl Blagajac-zāde: 5629
Muṣṭafā al-Ḫāliṣī: 5387
(al-Ḥāğğ) Muṣṭafā b. (al-Ḥāğğ) Ḥasan, Šayḫ-Ḥāfiẓ: 5754
Muṣṭafā b. al-Ḥāğğ Ḥusayn al-Mūstārī: 5543
Muṣṭafe Kišī-zāde (Čišića): 5570
Muṣṭafā b. Maḥmūd: 5707
Muṣṭafa b. Maḥmūd (kadija u Haniji na ostrvu Kritu): 5425
Muṣṭafā b. Muḥammad: 5276; 5398
Muṣṭafā b. Muḥammad, Ḫulūṣī-efendī: 5662
(al-Ḥāğğ) Muṣṭafā b. al-Ḥāğğ Muḥammad Ṣūbāšī-zāde (Subašić): 5700
Mustafa Pitić: 5584
Muṣṭafā Muḥyī al-Baliġrādī (iz Beograda): 5398
Mustafa Nuker (iz Prusca): 5639
Muṣṭafā Nūrī: 5516
Muṣṭafā-oğlu ʻAbdullāh: 5344
Muṣṭafā b. Ṣāliḥ: 5638
Mustafa Sulejmanović (z Glumine kog Zvornika): 5717
Muṣṭafā Šawqī: 5507
Muṣṭafā al-Qāḍī (muderris Gazi Husrev-begove medrese u Sarajevu): 5569; 5608
Muṣṭafā as-Sarāyī: 5700
Mustafa Šiljak: 5789
Muṣṭafā b. ʻUmar: 5517
(Šayḫ) Muṣṭafā al-Wāʻiẓ: 5268
Muṣṭafā b. Yūsuf iz Varcar Vakufa (Mrkonjić Grada): 5401
al-Mūstārī = Aḥmad b. al-Ḥāğğ Ḥusayn al-Mūstārī
al-Mūstārī = Muṣṭafā b. al-Ḥāğğ Ḥusayn al-Mūstārī
al-Mūstārī = Muḥammad Šawkat b. Muḥammad Fāḍil b. Aḥmad b. Nūḥ b. Muḥammad b. Muḥammad al-Mūstārī (muftija u Banjoj Luci)
al-Muẓaffarī = Darwīš Ibrāhīm b. ʻAbdullāh al-Muẓaffarī (iz Sarajeva)

N

Nametak = Fehim Nametak (iz Sarajeva)
an-Nawabādī = ʻAbdullāh b. Ṣiyāmī b. Ḫiḍr al-Būsnawī al-Aqḥiṣārī an-Nawabādī
Nikšić = Ṣāliḥ b. Šaʻbān an-Niqšikawī (Nikšić)
Niyāzī = Ibrāhīm Niyāzī
Nović Aḥmad-beg b. Ḥusayn b. Ibrāhīm Kapetanović: 5740
(Munlā) Nağīb: 5320
Nuke = Mustafa Nuker (iz Prusca)
Nūrī = Aḥmad Nūrī
Nūrī Darwīš ʻAlī ef. b. Qazanfar-zāde: 5293
Nūrī = Muṣṭafā Nūrī

Nūrī = Ṣāliḥ Nūrī
Nurikić = Omer Nurikić
Nurikić = Tajib Nurikić (iz Gračanice)

O

Obrali = Sulejman-beg Obrali (iz Obra kod Kaknja)
Odbor IZ Banja Luka: 5260; 5332; 5380; 5382; 5414; 5454; 5577; 5607; 5718; 5760; 5768
Odbor IZ Čapljina: 5557
Odbor IZ Janja: 5390; 5531; 5538; 5632; 5736
Odbor IZ Kakanj: 5422
Odbor IZ Mostar: 5277; 5285; 5371; 5512; 5525; 5611; 5790
Odbor IZ Prnjavor: 5399
Odbor IZ Stolac: 5550; 5572; 5582; 5692; 5771
Odbor IZ Travnik: 5261; 5272; 5287; 5315; 5378; 5393; 5396; 5411; 5450; 5518; 5523; 5540; 5634; 5688; 5721; 5798
Odbor IZ Trebinje: 5281; 5438; 5525; 5765
Odbor IZ Varcar Vakuf (Mrkonjić Grad): 5472
Odbor IZ Žepče: 5733
(kožar) Omer Avdić: 5689
Omerdić = Muharem ef. Omerdić
(Hfz.) Omer-efendija Džino (iz Banje Luke): 5461; 5698
Omerkić = Ramo Omerkić (iz Priluka kod Živinica)
Omer Nurikić: 5362
Omeraga Šehić (iz Zvornika): 5363; 5704
Osman Asaf Sokolović (iz Sarajeva): 5258; 5265; 5269; 5278; 5279; 5280; 5283; 5286; 5288; 5293; 5298; 5299; 5300; 5301; 5302; 5305; 5309; 5310; 5313; 5316; 5324; 5340; 5342; 5348; 5370; 5373; 5377; 5393; 5394; 5397; 5405; 5416; 5419; 5421; 5423; 5425; 5430; 5431; 5432; 5441; 5443; 5445; 5446; 5448; 5452; 5453; 5465; 5496; 5497; 5519; 5534; 5536; 5548; 5553; 5554; 5555; 5558; 5568; 5573; 5596; 5619; 5624; 5628; 5633; 5636 5637; 5641; 5644; 5645; 5659; 5663; 5665; 5667; 5671; 5672; 5676; 5677; 5696; 5697; 5701; 5702; 5703; 5710; 5714; 5715; 5723; 5724; 5729; 5747; 5748; 5749; 5752; 5766; 5769; 5773; 5774; 5780; 5787; 5792; 5796

P

Pehlivanović = Ibrahim Pehlivanović (iz Duvna)
Pitić = (Munlā) Ibrāhīm b. Šākir b. 'Umar Pitić (iz Gradačca)
Pitić = Mustafa Pitić
Porodica Arslanagić (porijeklom iz Trebinja): 5493
Porodica Muhameda ef. Tufe (iz Sarajeva): 5341; 5372
Porodice Riđanović-Velagić: 5597
Porodica Serdarević (iz Zenice): 5511
Prašo = Seid ef. Prašo (imam iz Brčkog)
Pūčō (?) = Ibrāhīm-efendī Pūčō (?) Ihlawnalī (Livnjak)

Puška = Fatima Puška (iz Busovače)

Q

al-Qāḍī = Muṣṭafā al-Qāḍī (muderris Gazi Husrev-begove medrese u Sarajevu)
Qarṣī = Muftī-zāde as-Sayyid Aḥmad Qarṣī
Qāsim b. 'Abdulġaffār: 5535
(Ḥāǧī Ḥāfiẓ-ef.) Qā'uqčī-zāde: 5409
Qā'uqčī-zāde = (Ḥāǧī Ḥāfiẓ-ef.) Qā'uqčī-zāde
Qurḍā = Kethoda-zāde, Qurḍā
al-Qūṣovī = Muḥammad b. Muḥammada al-Qūṣovī

R

Rahić Munlā Ḫalīl: 5722
Ramiza (iz Gornjeg Vakufa): 5606
(Mulā) Ramo (iz sela Orahovice kod Goražda): 5357
Ramo Glušić: 5584
Ramo Omerkić (iz Priluka kod Živinica): 5443
ar-Razī = Muḥammad b. Waliyyuddīn ar-Razī Velihodžić (iz Sarajeva)
Repovac Ibrahim: 5368
Resulović Ismail Hakija (iz Trebinja): 5438
Resulović Ismail (iz Stoca): 5593
Riđanović = Porodice Riđanović-Velagić
R. Rustempašić: 5759

S

Sadīka Bajrić (iz Žepča): 5726
Salić Muhamed: 5368
Ṣāliḥ: 5400
Ṣāliḥ b. Munlā Aḥmad: 5630
Ṣāliḥ (kadija u Bijeljini): 5336
(H.) Salih Delalić b. Omer: 5359
(Šayḫ) Ṣāliḥ al-Ḫatīr: 5538
Ṣāliḥ al-Isrā'īlī: 5763
Salih Izzet-efendija Hromo-zade (Hromić): 5587
Ṣāliḥ b. Muṣṭafā Yūsi-zāde (Jusić) al-Mūstārī: 5626
Ṣāliḥ Nūrī: 5546
Ṣāliḥ-a Ṣidqī (sin kadije Mahmuda iz Sarajeva): 5569; 5672
Ṣāliḥ b. Ša'bān an-Niqšikawī (Nikšić): 5624
Ṣāliḥ Zuhdī (iz kasabe Gradačac): 5336
(al-Ḥāǧī) Salīm-aga: 5613
Sālim ef. Muftić: 5270; 5520; 5522; 5537
Sakib Spahić (iz Stranjana kod Zenice): 5381; 5732
Samija Lasić (iz Sanskog Mosta): 5353
Sanalī = Ḥusayn b. al-Ḥāǧǧ Ibrāhīm Bosnawī Sanalī (iz Sanskog Mosta)
as-Sarāyī = Ibn Ibrāhīm as-Sarāyī (iz Sarajeva)
as-Sarāyī = Muḥammad b. Ṣāliḥ Ṣalaḥuddīn Maḥmūd al-Būsnawī as-Sarāyī
as-Sarāyī = Muṣṭafā as-Sarāyī
Sarḥatlī = (al-Ḥāǧǧ) Aḥmad b. Faḍlullāh Sarḥatlī (iz Sarajeva)

Sayfuddīn Fahmī Ḫālidī: 5383
Seid ef. Prašo (imam iz Brčkog): 5578
Selimović = Ahmed ef. Selimović (kadija iz Sarajeva)
Selimović = Ismail ef. Selimović (iz Zvornika)
Selmanović = Yūsuf-beg Selmanović
Serdarević = 'Abdulḥamīd b. Muḥammad b. Amīn Serdār-zade
Serdarević = 'Abdullāh b. 'Abdulḥamīd b. Muḥammad b. Amīn Serdār-zade
Serdarević = Porodica Serdarević (iz Zenice)
Ṣidqī = Ṣāliḥ-a Ṣidqī (sin kadije Mahmuda iz Sarajeva)
Sinan Hamzić (iz Sarajeva): 5683
Sirćo = (H. hfz.) Asim Sirćo
Sivac medresa u Gradačcu: 5395
Smajić Abdullah: 5510
Smajlović = Džasim Smajlović
Softić = Ḥasan Softić
Sokolović = Osman Asaf Sokolović
Spahić = Sakib Spahić (iz Stranjana kod Zenice)
Spaho = Mehmed Spaho
Stočević = Ġālib 'Ali-paša Stočević
Strnjak Hadži Muhamed-efendija: 5582
Subašić = (al-Ḥāǧǧ) Muṣṭafā b. al-Ḥāǧǧ Muḥammad Ṣūbāšī-zāde (Subašić)
Sulaymān: 5265; 5470
(Munlā) Sulaymān: 5363
Sulaymān Ćišić: 5570
Sulejman-beg Obrali (iz Obra kod Kaknja): 5345
Sulejmanović = Mustafa Sulejmanović (z Glumine kog Zvornika)
Suljkić = Hifzija ef. Suljkić
Svrzo-zade Muhamed-efendija: 5569

Š

Ša'bān: 5355
Šahrī = 'Alī b. Naḍrullāh as-Sayyidī Šahrī (iz kasabe Požega)
Šakib Nu'mān (iz Seonice kod Konjica): 5499
Šākir ef.: 5776
Šawqī = Muṣṭafā Šawqī
Šayḫ-Ḥāfiẓ = (al-Ḥāǧǧ) Muṣṭafā b. (al-Ḥāǧǧ) Ḥasan
Šayḫī-zāde 'Abdulwahhāb = 'Abdulwahhāb, Šayḫī-zāde
Šayḫ-zāde = Muḥammad Amīn, Šayḫ-zāde
Šehić = Omeraga Šehić (iz Zvornika)
(H. hfz.) Šemsudin Kavazović (iz Maoče kod Brčkog): 5686
Šiljak = Mustafa Šiljak
Šukrī = (as-Sayyid Munlā) Ḫalīl Šukrī (iz Kajsarije)

T

Tajib Nurikić (iz Gračanice): 5362
Ṭarsūsī = (Ḥāfiẓ) Yūsuf Ṭarsūsī (muderris u Kubād-pašinoj medresi u Tarsusu

Telalović = Isḥāq b. Yūsuf Dallāl-zāde (Telalović)
Teufik ef. Đulan (iz Zenice): 5687
Teufik ef. Vareniković (iz Travnika): 5343; 5457; 5467; 5468
Trebinjac = Muhamed Trebinjac (iz Sarajeva)
Tufo = Muhamed ef. Tufo (iz Sarajeva)
Tufo = Porodica Muhameda ef. Tufe (iz Sarajeva)
Tuzlić = Ahmed ef. Tuzlić

U, 'U

'Ubaydullāh Ḏalmaḥšarī: 5493
Udruženje Ilmije iz Tešnja: 5354
'Umar b. 'Alī (iz kasabe Konjic): 5455
'Umar b. Hāšim: 5356
'Umar b. Ismā'īl: 5557
(Munlā) 'Umar b. Raǧab-efendi: 5455
('Abduhū) 'Umar Šarīf: 5427
'Umer b. Yūsuf Čengić (iz Odžaka kod Ustikoline): 5424
'Uṯmāna (iz kasabe Nevesnje): 5316
(Munlā) 'Uṯmān-Bašefendi Bābić-zāde: 5351
('Abduhū Munlā) 'Uṯmān: 5588
'Uṯmān Ḥifẓī-efndī: 5627
'Uṯmān b. Ibrāhīm Bahlūl-zāde: 5332
'Uṯmān b. Muṣṭafā al-Yayčawī (iz Jajca): 5352
Uzunović = Aḥmad ef. Uzūnī (Uzunović)

V

Vareniković = Teufik ef. Vareniković (iz Travnika)
Vejzović = Džemal Vejzović (brijač iz Sanskog Mosta)
Velihodžić = Muḥammad b. Waliyyuddīn ar-Razi Velihodžić (iz Sarajeva)

Y

(Sayyid) Yaḥyā-beg b. Aḥmad-beg (iz Kasabe Valjevo): 5583
Yaḥyā al-Ḫulūṣī: 5387
Yaḥyā b. Ḥusayn: 5414
Yaḥyā Sa'd Muṣṭafā b. Muṣṭafā b. Muṣṭafā: 5670
(al-Ḥāǧǧ) Yaḥyā Tawfīq b. Yaḥyā b. Muṣṭafā: 5761
al-Yayčawī = 'Uṯmān b. Muṣṭafā al-Yayčawī (iz Jajca)
Jusić = (Munlā) Aḥmad Yūsik (Jusić)
Jusić = Ṣāliḥ b. Muṣṭafā Yūsī-zāde (Jusić) al-Mūstārī
Yūsuf: 5355
Yūsuf b. Ḥusayn b. Yūsuf (iz kasabe Nawābād): 5327
Yūsuf-beg Selmanović: 5424
(Ḥāfiẓ) Yūsuf Ṭarsūsī (muderris u Kubād-pašinoj medresi u Tarsusu): 5281

Z

Zahirović = (Hafiz) Mehmed Zahirović (iz Banje Luke)
(Munlā) Zakariyyā: 5332

Zaničalī = (Munlā) Muṣṭafā b. Aḥmad-bek Zaničalī (iz Zenice)
Zaynab bint Ḥasan: 5542
Ẓufar b. Muḥammad b. 'Alī Bešlī-zāde (Bešlić) = Zufer ef. Bešlić (muftija (iz Goražda)
Zufer ef. Bešlić (muftija iz Goražda): 5387; 5517; 5545; 5471
Zuhdī = 'Abdullāh Zuhdī
Zuhdī = Ṣāliḥ Zuhdī (iz kasabe Gradačac)
Zuko = Džumhur Zuko
Zuko Muhamed: 5584

INDEKS MJESTA

A, 'A

Akhisar (u sandžaku Saruhan u Anadoliji): 5788/5
al-'Ayniyya (u Egiptu): 5340

B

Bagdad: 5447
Banja Luka: 5260; 5332; 5380; 5382; 5412/3; 5443/3; 5454; 5460; 5461; 5482; 5491; 5559; 5577; 5607; 5612; 5673/2; 5699; 5718; 5730; 5768; 5799
Beograd: 5398; 5554; 5560; 5582; 5684
Bihać: 5622/2; 5698
Bijeljina: 5336
Bijelo Polje: 5270
Bila (kod Travnika): 5384/7; 5599; 5767
Bistrica: 5502
Brčko: 5578; 5600; 5686
Brusa: 5658/4
Bugojno: 5456; 5488
Buhara: 5660/3
Bulāq (u Egiptu): 5563; 5616
Busovača: 5326; 5738

C

Carigrad = Istanbul
Cernica (mahala u Mostaru): 5483
Crnići (džemat na Prenju): 5771

Č

Čapljina: 5557

D

Damask: 5672
Delhi: 5263; 5308/2
Donja Tuzla: 5291/1; 5686
Drama (u Grčkoj): 5570
Duvno: 5469; 5512; 5594; 5649

Đ

Đakovica: 5548; 5569

Dž

Džurdžan (u Perziji): 5285

E

Eskišeher: 5474

F

Foča: 5403; 5424; 5521; 5523; 5573; 5579; 5624; 5734/4
Fojnica: 5738

G

Glamoč: 5307; 5661/1
Glumina (kog Zvornika): 5717
Gölhisar (Jezera kod Jajca): 5473
Goražde: 5357; 5387; 5471; 5517; 5545

Gornja mahala: 5627
Gornji Vakuf: 5456; 5606; 5701
Gradačac: 5336; 5395; 5515
Gračanica: 5362; 5418/4
Gračanica (kod Bugojna): 5456; 5488

H

Halep: 5398; 5536; 5563
Hanija (na Kritu): 5425
Hudžend: 5262

I

Istanbul: 5258; 5259/2; 5266/2; 5286; 5283; 5309/2; 5308; 5392; 5487; 5490; 5538; 5563; 5564; 5622; 5633; 5658; 5665; 5754; 5779; 5788; 5807
Izmir: 5603; 5796

J

Jabuka (kod Foče): 5734/4
Jajce: 5352; 5473; 5761
Janja: 5391; 5531; 5538; 5632; 5736
Jerusalim: 5648/3

K

Kairo: 5290; 5312; 5397; 5401; 5419; 5616; 5626
Kajsarija: 5567
Kakanj: 5422
Kalkuta: 5286; 5394; 5396; 5425; 5609; 5617; 5626
Kastamonija: 5518
Ključ: 5353
Konja: 5425
Konjic: 5455; 5499; 5566; 5725; 5786
Kordoba: 5789
Kotor Varoš: 5694
Kreševo: 5734/4

L

Lahor: 5427
Lepenica (kod Tešnja): 5728
Livno: 5431; 5550; 5634
London: 5386; 5516
Loznik (kod Visokog): 5345

LJ

Ljubinje: 5351

M

Maoča (kog Brčkog): 5686
Marselj (fr. Marseille): 5563
Medina: 5633; 5672/23; 5787/1
Mekka: 5492; 5516; 5662/4; 5669/3; 5754/1; 5787/2
Milodraž (kod Fojnice): 5738
Mostar: 5277; 5285; 5289; 5364; 5371; 5456; 5483; 5491; 5512; 5520; 5525; 5532; 5535; 5540; 5611; 5625/3; 5628; 5630; 5682; 5683; 5708; 5734/4; 5776; 5790; 5807
Mrežica (kod Foče): 5579
Muġlā (u provinciji Menteše u Anadoliji): 5680/3

N

Nevabad (kod Prusca): 5327; 5565
Nevesinje: 5316

Nevrekop (kod Soluna u Grčkoj): 5425
Niš: 5497
Nova Varoš: 5501; 5654
Novi Pazar: 5409

O

Obre (kod Kaknja): 5345
Odžak: 5617
Odžak (kod Ustikoline): 5424
Orahovice (kod Goražda): 5357
Orahovice (kod Konjica): 5566
Orašje: 5601
Ostrožac (tvrđava): 5741

P

Pazarić: 5734/4
Podgorica: 5484
Pojske (kod Zenice): 5732/4
Požega: 5327
Priluk (kod Živinica): 5427
Prnjavor: 5399
Prusac: 5327; 5565; 5639; 5726
Puhovac: 5699

Q

Qalqašandī (u Egiptu): 5616
Quds = Jerusalim

R

Radoviš: 5652/2
Rudo: 5770
Ruščuk (u Bugarskoj): 5564

S

Samakova (u Bugarskoj): 5280
Sana = Sanski Most
Sanski Most: 5353; 5440; 5460; 5500; 5591
Sarajevo:5258; 5265; 5268; 5269; 5278; 5279; 5280; 5283; 5286; 5288; 5291/3; 5292; 5293; 5298; 5299; 5300; 5301; 5302; 5305; 5309; 5310; 5313; 5316; 5324; 5340; 5341; 5342; 5345; 5348; 5351; 5365; 5370; 5372; 5373; 5377; 5379; 5388; 5391; 5394; 5397; 5405; 5409; 5416; 5420; 5421; 5425; 5429; 5430; 5431; 5432; 5437/1; 5439; 5441; 5442; 5446; 5447; 5448; 5452; 5453; 5465; 5476; 5484; 5485; 5495; 5496; 5497; 5498; 5499; 5502; 5518; 5523; 5536; 5544; 5548; 5552; 5554; 5555; 5558; 5563; 5565; 5568; 5573; 5577; 5579; 5608; 5619; 5624; 5626; 5628; 5633; 5635; 5636; 5637; 5638; 5641; 5644; 5645; 5659; 5663; 5665; 5667; 5671; 5672; 5675; 5677; 5683; 5685; 5687; 5696; 5701; 5702; 5703; 5709; 5710; 5712; 5714; 5715; 5723; 5724; 5729; 5734/4; 5747; 5748; 5749; 5752; 5766; 5769; 5773; 5774; 5779; 5780; 5786; 5787; 5792; 5796; 5807
Sažići (kod Travnika): 5688
Semerkand: 5259/1; 5414/2;
Seonice (kod Konjica): 5499
Seres (kod Soluna u Grčkoj): 5268
Silistrie (na Dunavu u Bugarskoj): 5662/5; 5662/8; 5796/1
Sinop (u Turskoj): 5563
Sivas: 5424

Sofija:5425; 5769/2
Solun: 5268; 5425
Srijem: 5286
Stari Majdan: 5724
Stolac: 5550; 5572; 5583; 5592; 5594; 5771
Stranjani (kod Zenice): 5381; 5372/4
Struga: 5294; 5321; 5345; 5357; 5606; 5713; 5740; 5784; 5791; 5803

Š

Šehovci (ili Šehovice): 5378
Šiprage (kod Kotor Varoši): 5694
Širaz: 5285

T

Tarsus: 5281; 5567
Taškent: 5308/2
Tešanj: 5354; 5671/1; 5706; 5728
Travnik: 5261; 5272; 5279; 5287; 5303; 5315; 5337; 5343; 5365; 5378; 5384/7; 5393; 5396; 5407; 5408; 5412; 5420; 5434; 5451; 5457; 5462; 5464; 5467; 5468; 5473; 5489; 5494; 5518; 5523; 5527; 5527; 5540; 5562; 5574; 5575; 5610; 5615;5618; 5634; 5640; 5661/2; 5688; 5699; 5706; 5707; 5721; 5737; 5741; 5797/5; 5798; 5805
Trebinje: 5281; 5439; 5483; 5484/1; 5493; 5524; 5765
Turbe (kod Travnika): 5304
Tuzla: 5263; 5684

U

Ulcinj: 5501; 5654
Uskudar (četvrt u Istanbulu): 5568
Ustikolina: 5424
Užice: 5632; 5696

V

Valjevo: 5583
Varcer Vakuf (Mrkonjić Grad): 5401; 5472; 5799
Vitez: 5692

Z

Zagreb: 5656/4
Zenica: 5268; 5381; 5429; 5439; 5453; 5511; 5565; 5638; 5687; 5692; 5732
Zvornik: 5323; 5330; 5361; 5363; 5375; 5398; 5403; 5417; 5454; 5470; 5509; 5564; 5580; 5704; 5717; 5778; 5782; 5789

Ž

Žepče: 5660/3; 5727; 5733; 5805
Živinice: 5443

KONGRUENCIJA BROJEVA I

R- 773	5358	R-4599	5278	R-4864	5681	R-5134	5758
R- 805	5356	R-4604	5285	R-4872	5673	R-5149	5459
R-1449	5569	R-4609	5611	R-4880	5273	R-5152	5575
R-1634	5656	R-4612	5277	R-4881	5320	R-5156	5706
R-1778	5335	R-4620	5535	R-4887	5679	R-5168	5560
R-2103	5587	R-4621	5289	R-4913	5675	R-5176	5797
R-2157	5344	R-4628	5521	R-4946	5479	R-5177	5737
R-2304	5349	R-4629	5533	R-4980	5801	R-5179	5588
R-2609	5359	R-4635	5579	R-4984	5350	R-5182	5643
R-2856	5802	R-4638	5512	R-4987	5640	R-5186	5388
R-2929	5805	R-4662	5525	R-5000	5661	R-5189	5741
R-3002	5339	R-4677	5263	R-5008	5725	R-5191	5618
R-3046	5336	R-4704	5355	R-5009	5323	R-5194	5400
R-3294	5806	R-4711	5807	R-5014	5800	R-5205	5775
R-3705	5625	R-4713	5583	R-5020	5527	R-5206	5727
R-4156	5367	R-4714	5761	R-5046	5561	R-5207	5434
R-4258	5739	R-4724	5612	R-5048	5353	R-5208	5297
R-4306	5804	R-4732	5363	R-5053	5401	R-5223	5648
R-4405	5556	R-4746	5788	R-5080	5337	R-5226	5478
R-4410	5328	R-4753	5704	R-5081	5322	R-5228	5745
R-4412	5490	R-4754	5435	R-5083	5603	R-5260	5310
R-4452	5493	R-4757	5781	R-5085	5570	R-5262	5619
R-4463	5598	R-4786	5601	R-5092	5654	R-5263	5568
R-4465	5410	R-4788	5486	R-5105	5501	R-5265	5774
R-4488	5383	R-4809	5475	R-5112	5699	R-5268	5431
R-4497	5808	R-4821	5576	R-5121	5498	R-5269	5729
R-4557	5597	R-4824	5770	R-5124	5462	R-5270	5554
R-4565	5371	R-4843	5511	R-5128	5631	R-5271	5624
R-4578	5790	R-4853	5581	R-5130	5464	R-5272	5313
R-4595	5543	R-4863	5551	R-5131	5494	R-5273	5265

R-5274	5391	R-5582	5286	R-5914	5701	R-6346	5411
R-5275	5633	R-5589	5715	R-5942	5635	R-6350	5407
R-5317	5418	R-5603	5697	R-5959	5280	R-6364	5267
R-5329	5647	R-5615	5446	R-5962	5580	R-6377	5389
R-5334	5373	R-5681	5476	R-5963	5747	R-6378	5392
R-5347	5702	R-5717	5752	R-5969	5288	R-6391	5608
R-5351	5573	R-5718	5324	R-5970	5724	R-6392	5589
R-5352	5453	R-5719	5448	R-5979	5283	R-6393	5613
R-5365	5348	R-5721	5714	R-5982	5766	R-6396	5585
R-5386	5497	R-5726	5301	R-5987	5421	R-6399	5528
R-5400	5331	R-5736	5796	R-6009	5342	R-6409	5609
R-5408	5441	R-5748	5665	R-6010	5302	R-6424	5544
R-5409	5416	R-5752	5300	R-6014	5667	R-6434	5518
R-5410	5305	R-5753	5423	R-6022	5314	R-6434	5520
R-5412	5292	R-5757	5432	R-6052	5442	R-6435	5532
R-5440	5641	R-5758	5672	R-6053	5370	R-6450	5449
R-5456	5787	R-5759	5552	R-6060	5394	R-6452	5616
R-5459	5710	R-5761	5293	R-6067	5419	R-6453	5386
R-5460	5780	R-5762	5769	R-6069	5425	R-6454	5549
R-5475	5452	R-5763	5676	R-6072	5258	R-6455	5266
R-5478	5703	R-5764	5558	R-6075	5534	R-6458	5542
R-5480	5628	R-5779	5637	R-6076	5519	R-6477	5483
R-5490	5773	R-5791	5496	R-6077	5447	R-6478	5582
R-5497	5792	R-5801	5677	R-6079	5397	R-6479	5405
R-5499	5465	R-5811	5377	R-6092	5670	R-6489	5771
R-5502	5793	R-5821	5316	R-6115	5660	R-6491	5623
R-5509	5743	R-5824	5671	R-6129	5463	R-6493	5572
R-5512	5299	R-5827	5749	R-6150	5368	R-6499	5281
R-5524	5644	R-5829	5636	R-6177	5695	R-6501	5550
R-5533	5748	R-5830	5430	R-6178	5311	R-6504	5351
R-5539	5559	R-5838	5659	R-6181	5590	R-6512	5438
R-5543	5645	R-5840	5548	R-6187	5596	R-6516	5524
R-5547	5309	R-5875	5502	R-6244	5574	R-6518	5776
R-5553	5340	R-5890	5318	R-6308	5279	R-6524	5686
R-5571	5555	R-5901	5696	R-6328	5275	R-6527	5586
R-5572	5298	R-5912	5663	R-6335	5530	R-6528	5753

R-6529	5347	R-6765	5262	R-7150	5642	R-7676	5455
R-6539	5509	R-6771	5466	R-7158	5639	R-7678	5785
R-6540	5417	R-6781	5374	R-7171	5783	R-7687	5751
R-6541	5375	R-6783	5621	R-7173	5784	R-7688	5429
R-6550	5789	R-6799	5754	R-7179	5650	R-7689	5268
R-6554	5778	R-6903	5426	R-7182	5666	R-7697	5461
R-6556	5399	R-6939	5685	R-7192	5652	R-7699	5698
R-6561	5716	R-6949	5786	R-7217	5629	R-7700	5779
R-6563	5503	R-6995	5682	R-7221	5744	R-7701	5308
R-6564	5492	R-7050	5282	R-7228	5700	R-7702	5504
R-6565	5514	R-7057	5387	R-7243	5708	R-7704	5480
R-6567	5750	R-7059	5541	R-7249	5653	R-7719	5413
R-6578	5354	R-7063	5404	R-7262	5712	R-7722	5428
R-6580	5662	R-7068	5517	R-7272	5711	R-7723	5364
R-6588	5692	R-7072	5510	R-7289	5646	R-7728	5269
R-6595	5593	R-7077	5415	R-7290	5746	R-7730	5694
R-6612	5291	R-7078	5545	R-7347	5689	R-7752	5271
R-6613	5290	R-7081	5707	R-7348	5433	R-7769	5728
R-6642	5321	R-7089	5571	R-7350	5376	R-7953	5317
R-6645	5606	R-7091	5264	R-7356	5276	R-7954	5346
R-6646	5345	R-7096	5566	R-7381	5684	R-7955	5329
R-6653	5713	R-7097	5325	R-7389	5481	R-7956	5330
R-6656	5791	R-7101	5735	R-7392	5366	R-7957	5365
R-6660	5357	R-7107	5614	R-7398	5674	R-7958	5362
R-6667	5803	R-7108	5458	R-7399	5763	R-7959	5327
R-6673	5733	R-7116	5294	R-7412	5709	R-7960	5332
R-6679	5584	R-7117	5471	R-7414	5620	R-7961	5333
R-6696	5627	R-7121	5740	R-7420	5474	R-7962	5343
R-6699	5414	R-7123	5487	R-7437	5756	R-7989	5319
R-6706	5567	R-7129	5379	R-7535	5484	R-7990	5334
R-6717	5537	R-7130	5338	R-7588	5295	R-7991	5352
R-6718	5270	R-7132	5306	R-7616	5678	R-7992	5360
R-6719	5522	R-7133	5505	R-7619	5638	R-7993	5564
R-6730	5312	R-7134	5296	R-7656	5742	R-7994	5591
R-6733	5563	R-7136	5630	R-7666	5565	R-7995	5599
R-6740	5259	R-7146	5477	R-7669	5439	R-7996	5578

R-7997	5592	R-8083	5408	R-8123	5557	R-8162	5693
R-7998	5600	R-8084	5409	R-8124	5539	R-8163	5422
R-8000	5457	R-8088	5378	R-8125	5440	R-8164	5523
R-8001	5467	R-8089	5380	R-8126	5577	R-8165	5260
R-8002	5460	R-8090	5382	R-8127	5406	R-8166	5445
R-8003	5472	R-8091	5384	R-8128	5402	R-8167	5767
R-8004	5468	R-8092	5602	R-8129	5531	R-8168	5772
R-8005	5456	R-8093	5604	R-8130	5491	R-8169	5326
R-8006	5469	R-8094	5450	R-8131	5443	R-8170	5372
R-8007	5470	R-8095	5451	R-8133	5594	R-8171	5777
R-8008	5482	R-8096	5605	R-8134	5595	R-8172	5765
R-8009	5485	R-8097	5607	R-8135	5361	R-8177	5444
R-8019	5495	R-8098	5274	R-8136	5690	R-8178	5615
R-8020	5506	R-8099	5610	R-8137	5717	R-8179	5284
R-8021	5499	R-8100	5536	R-8138	5718	R-8180	5768
R-8022	5507	R-8101	5287	R-8139	5730	R-8181	5755
R-8023	5513	R-8102	5390	R-8140	5719	R-8182	5759
R-8024	5508	R-8103	5398	R-8141	5687	R-8183	5760
R-8025	5500	R-8104	5738	R-8142	5720	R-8198	5669
R-8026	5515	R-8105	5396	R-8143	5683	R-8206	5764
R-8027	5424	R-8106	5395	R-8144	5688	R-8207	5489
R-8033	5626	R-8107	5393	R-8145	5721	R-8208	5658
R-8034	5632	R-8108	5412	R-8146	5722	R-8209	5657
R-8041	5427	R-8109	5617	R-8147	5723	R-8210	5655
R-8042	5437	R-8110	5526	R-8148	5726	R-8211	5680
R-8043	5436	R-8111	5261	R-8149	5731	R-8212	5664
R-8067	5303	R-8113	5454	R-8150	5691	R-8213	5782
R-8068	5307	R-8114	5341	R-8151	5705	R-8214	5795
R-8069	5304	R-8115	5634	R-8152	5736	R-8215	5651
R-8073	5538	R-8116	5529	R-8153	5734	R-8216	5798
R-8074	5540	R-8117	5420	R-8154	5732	R-8217	5562
R-8075	5546	R-8118	5315	R-8155	5385	R-8218	5762
R-8076	5516	R-8119	5488	R-8158	5369	R-8220	5757
R-8078	5547	R-8120	5381	R-8159	5794	R-8221	5668
R-8081	5473	R-8121	5649	R-8160	5553	R-8222	5799
R-8082	5403	R-8122	5272	R-8161	5622		

KONGRUENCIJA BROJEVA II

5258	R-6072	5288	R-5969	5318	R-5890	5348	R-5365
5259	R-6740	5289	R-4621	5319	R-7989	5349	R-2304
5260	R-8165	5290	R-6613	5320	R-4881	5350	R-4984
5261	R-8111	5291	R-6612	5321	R-6642	5351	R-6504
5262	R-6765	5292	R-5412	5322	R-5081	5352	R-7991
5263	R-4677	5293	R-5761	5323	R-5009	5353	R-5048
5264	R-7091	5294	R-7116	5324	R-5718	5354	R-6578
5265	R-5273	5295	R-7588	5325	R-7097	5355	R-4704
5266	R-6455	5296	R-7134	5326	R-8169	5356	R- 805
5267	R-6364	5297	R-5208	5327	R-7959	5357	R-6660
5268	R-7689	5298	R-5572	5328	R-4410	5358	R- 773
5269	R-7728	5299	R-5512	5329	R-7955	5359	R-2609
5270	R-6718	5300	R-5752	5330	R-7956	5360	R-7992
5271	R-7752	5301	R-5726	5331	R-5400	5361	R-8135
5272	R-8122	5302	R-6010	5332	R-7960	5362	R-7958
5273	R-4880	5303	R-8067	5333	R-7961	5363	R-4732
5274	R-8098	5304	R-8069	5334	R-7990	5364	R-7723
5275	R-6328	5305	R-5410	5335	R-1778	5365	R-7957
5276	R-7356	5306	R-7132	5336	R-3046	5366	R-7392
5277	R-4612	5307	R-8068	5337	R-5080	5367	R-4156
5278	R-4599	5308	R-7701	5338	R-7130	5368	R-6150
5279	R-6308	5309	R-5547	5339	R-3002	5369	R-8158
5280	R-5959	5310	R-5260	5340	R-5553	5370	R-6053
5281	R-6499	5311	R-6178	5341	R-8114	5371	R-4565
5282	R-7050	5312	R-6730	5342	R-6009	5372	R-8170
5283	R-5979	5313	R-5272	5343	R-7962	5373	R-5334
5284	R-8179	5314	R-6022	5344	R-2157	5374	R-6781
5285	R-4604	5315	R-8118	5345	R-6646	5375	R-6541
5286	R-5582	5316	R-5821	5346	R-7954	5376	R-7350
5287	R-8101	5317	R-7953	5347	R-6529	5377	R-5811

5378	R-8088	5414	R-6699	5450	R-8094	5486	R-4788
5379	R-7129	5415	R-7077	5451	R-8095	5487	R-7123
5380	R-8089	5416	R-5409	5452	R-5475	5488	R-8119
5381	R-8120	5417	R-6540	5453	R-5352	5489	R-8207
5382	R-8090	5418	R-5317	5454	R-8113	5490	R-4412
5383	R-4488	5419	R-6067	5455	R-7676	5491	R-8130
5384	R-8091	5420	R-8117	5456	R-8005	5492	R-6564
5385	R-8155	5421	R-5987	5457	R-8000	5493	R-4452
5386	R-6453	5422	R-8163	5458	R-7108	5494	R-5131
5387	R-7057	5423	R-5753	5459	R-5149	5495	R-8019
5388	R-5186	5424	R-8027	5460	R-8002	5496	R-5791
5389	R-6377	5425	R-6069	5461	R-7697	5497	R-5386
5390	R-8102	5426	R-6903	5462	R-5124	5498	R-5121
5391	R-5274	5427	R-8041	5463	R-6129	5499	R-8021
5392	R-6378	5428	R-7722	5464	R-5130	5500	R-8025
5393	R-8107	5429	R-7688	5465	R-5499	5501	R-5105
5394	R-6060	5430	R-5830	5466	R-6771	5502	R-5875
5395	R-8106	5431	R-5268	5467	R-8001	5503	R-6563
5396	R-8105	5432	R-5757	5468	R-8004	5504	R-7702
5397	R-6079	5433	R-7348	5469	R-8006	5505	R-7133
5398	R-8103	5434	R-5207	5470	R-8007	5506	R-8020
5399	R-6556	5435	R-4754	5471	R-7117	5507	R-8022
5400	R-5194	5436	R-8043	5472	R-8003	5508	R-8024
5401	R-5053	5437	R-8042	5473	R-8081	5509	R-6539
5402	R-8128	5438	R-6512	5474	R-7420	5510	R-7072
5403	R-8082	5439	R-7669	5475	R-4809	5511	R-4843
5404	R-7063	5440	R-8125	5476	R-5681	5512	R-4638
5405	R-6479	5441	R-5408	5477	R-7146	5513	R-8023
5406	R-8127	5442	R-6052	5478	R-5226	5514	R-6565
5407	R-6350	5443	R-8131	5479	R-4946	5515	R-8026
5408	R-8083	5444	R-8177	5480	R-7704	5516	R-8076
5409	R-8084	5445	R-8166	5481	R-7389	5517	R-7068
5410	R-4465	5446	R-5615	5482	R-8008	5518	R-6434
5411	R-6346	5447	R-6077	5483	R-6477	5519	R-6076
5412	R-8108	5448	R-5719	5484	R-7535	5520	R-6434
5413	R-7719	5449	R-6450	5485	R-8009	5521	R-4628

5522	R-6719	5558	R-5764	5594	R-8133	5630	R-7136
5523	R-8164	5559	R-5539	5595	R-8134	5631	R-5128
5524	R-6516	5560	R-5168	5596	R-6187	5632	R-8034
5525	R-4662	5561	R-5046	5597	R-4557	5633	R-5275
5526	R-8110	5562	R-8217	5598	R-4463	5634	R-8115
5527	R-5020	5563	R-6733	5599	R-7995	5635	R-5942
5528	R-6399	5564	R-7993	5600	R-7998	5636	R-5829
5529	R-8116	5565	R-7666	5601	R-4786	5637	R-5779
5530	R-6335	5566	R-7096	5602	R-8092	5638	R-7619
5531	R-8129	5567	R-6706	5603	R-5083	5639	R-7158
5532	R-6435	5568	R-5263	5604	R-8093	5640	R-4987
5533	R-4629	5569	R-1449	5605	R-8096	5641	R-5440
5534	R-6075	5570	R-5085	5606	R-6645	5642	R-7150
5535	R-4620	5571	R-7089	5607	R-8097	5643	R-5182
5536	R-8100	5572	R-6493	5608	R-6391	5644	R-5524
5537	R-6717	5573	R-5351	5609	R-6409	5645	R-5543
5538	R-8073	5574	R-6244	5610	R-8099	5646	R-7289
5539	R-8124	5575	R-5152	5611	R-4609	5647	R-5329
5540	R-8074	5576	R-4821	5612	R-4724	5648	R-5223
5541	R-7059	5577	R-8126	5613	R-6393	5649	R-8121
5542	R-6458	5578	R-7996	5614	R-7107	5650	R-7179
5543	R-4595	5579	R-4635	5615	R-8178	5651	R-8215
5544	R-6424	5580	R-5962	5616	R-6452	5652	R-7192
5545	R-7078	5581	R-4853	5617	R-8109	5653	R-7249
5546	R-8075	5582	R-6478	5618	R-5191	5654	R-5092
5547	R-8078	5583	R-4713	5619	R-5262	5655	R-8210
5548	R-5840	5584	R-6679	5620	R-7414	5656	R-1634
5549	R-6454	5585	R-6396	5621	R-6783	5657	R-8209
5550	R-6501	5586	R-6527	5622	R-8161	5658	R-8208
5551	R-4863	5587	R-2103	5623	R-6491	5659	R-5838
5552	R-5759	5588	R-5179	5624	R-5271	5660	R-6115
5553	R-8160	5589	R-6392	5625	R-3705	5661	R-5000
5554	R-5270	5590	R-6181	5626	R-8033	5662	R-6580
5555	R-5571	5591	R-7994	5627	R-6696	5663	R-5912
5556	R-4405	5592	R-7997	5628	R-5480	5664	R-8212
5557	R-8123	5593	R-6595	5629	R-7217	5665	R-5748

5666	R-7182
5667	R-6014
5668	R-8221
5669	R-8198
5670	R-6092
5671	R-5824
5672	R-5758
5673	R-4872
5674	R-7398
5675	R-4913
5676	R-5763
5677	R-5801
5678	R-7616
5679	R-4887
5680	R-8211
5681	R-4864
5682	R-6995
5683	R-8143
5684	R-7381
5685	R-6939
5686	R-6524
5687	R-8141
5688	R-8144
5689	R-7347
5690	R-8136
5691	R-8150
5692	R-6588
5693	R-8162
5694	R-7730
5695	R-6177
5696	R-5901
5697	R-5603
5698	R-7699
5699	R-5112
5700	R-7228
5701	R-5914
5702	R-5347
5703	R-5478
5704	R-4753
5705	R-8151
5706	R-5156
5707	R-7081
5708	R-7243
5709	R-7412
5710	R-5459
5711	R-7272
5712	R-7262
5713	R-6653
5714	R-5721
5715	R-5589
5716	R-6561
5717	R-8137
5718	R-8138
5719	R-8140
5720	R-8142
5721	R-8145
5722	R-8146
5723	R-8147
5724	R-5970
5725	R-5008
5726	R-8148
5727	R-5206
5728	R-7769
5729	R-5269
5730	R-8139
5731	R-8149
5732	R-8154
5733	R-6673
5734	R-8153
5735	R-7101
5736	R-8152
5737	R-5177
5738	R-8104
5739	R-4258
5740	R-7121
5741	R-5189
5742	R-7656
5743	R-5509
5744	R-7221
5745	R-5228
5746	R-7290
5747	R-5963
5748	R-5533
5749	R-5827
5750	R-6567
5751	R-7687
5752	R-5717
5753	R-6528
5754	R-6799
5755	R-8181
5756	R-7437
5757	R-8220
5758	R-5134
5759	R-8182
5760	R-8183
5761	R-4714
5762	R-8218
5763	R-7399
5764	R-8206
5765	R-8172
5766	R-5982
5767	R-8167
5768	R-8180
5769	R-5762
5770	R-4824
5771	R-6489
5772	R-8168
5773	R-5490
5774	R-5265
5775	R-5205
5776	R-6518
5777	R-8171
5778	R-6554
5779	R-7700
5780	R-5460
5781	R-4757
5782	R-8213
5783	R-7171
5784	R-7173
5785	R-7678
5786	R-6949
5787	R-5456
5788	R-4746
5789	R-6550
5790	R-4578
5791	R-6656
5792	R-5497
5793	R-5502
5794	R-8159
5795	R-8214
5796	R-5736
5797	R-5176
5798	R-8216
5799	R-8222
5800	R-5014
5801	R-4980
5802	R-2856
5803	R-6667
5804	R-4306
5805	R-2929
5806	R-3294
5807	R-4711
5808	R-4497

PRILOZI

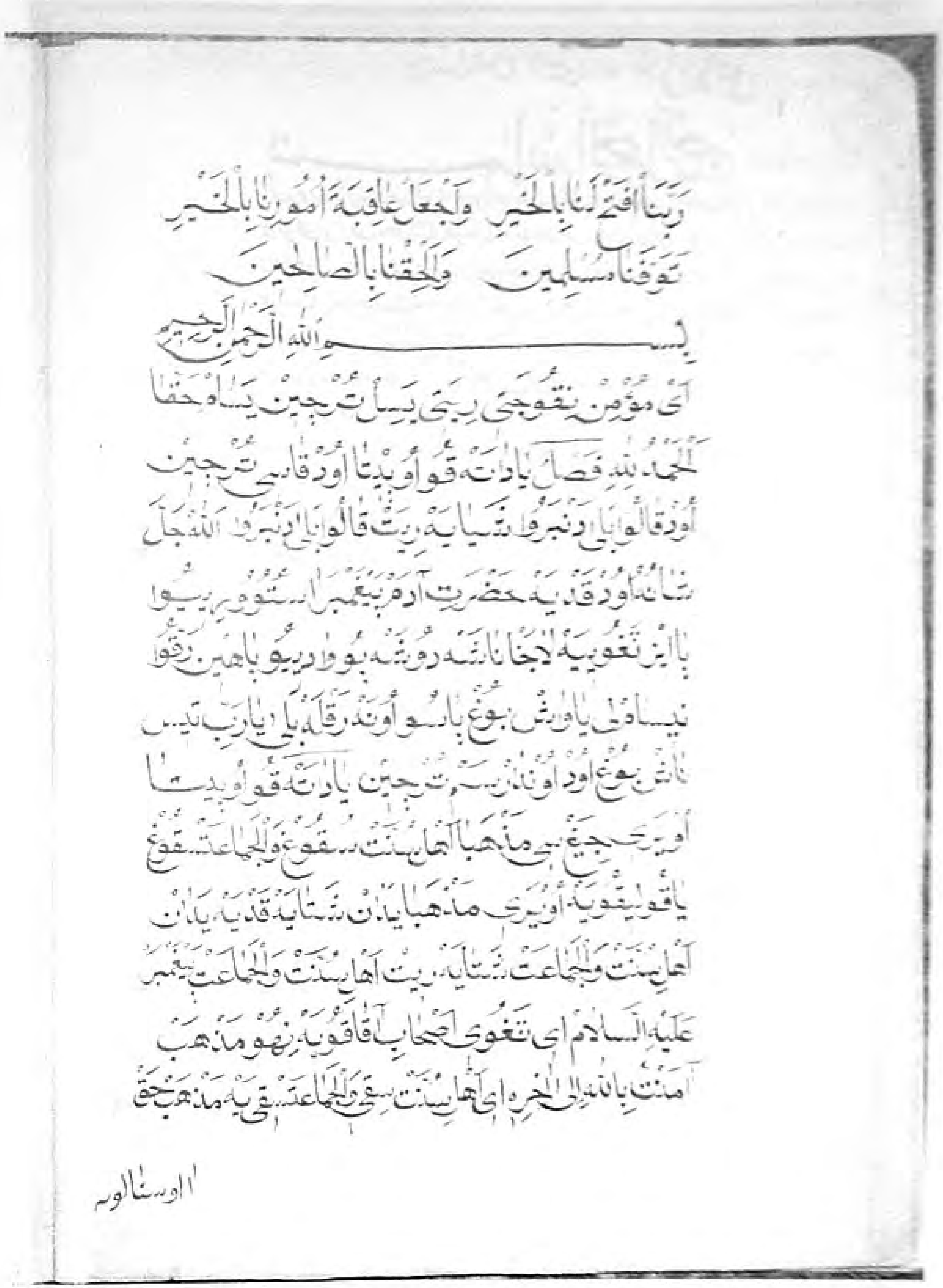

ربنا افتح لنا بالخير واجعل عاقبة امورنا بالخير
توفنا مسلمين والحقنا بالصالحين

بسم الله الرحمن الرحيم

اى مؤمن نقوچى يرچى پسات تجين يساو حقا
الحمد لله فصل يادته قوا وبيدتا اودقاسى تجين
اودقالوا بلى دنبروا نشتايه بيت قالوا بلى ونبروا الله جل
شانه اودقديه حضرت آدم پيغمبرا استوم پيسوا
بالز تغوبيه لاجانا نشه روشنه بووا ديبو باهمين رقوا
نيساقل ياوش بوغ باسو اوندرقله بلى يارب تيس
ناش بوغ اودا اونا نس تجين يادته قوا وبيدتا
اوبحجغ بى مذهبا اهل سنت سقوغ والجماعت سقوغ
ياقوليقوبيه اوبرخ مذهبا يان نشتايه قديه يان
اهل سنت والجماعت نشتايه بيت اهل سنت والجماعت پيغمبر
عليه السلام اى تغوبى اصحاب آقا قوبيه نهو مذهب
آمنت بالله الى آخره اى اهل سنت سقى والجماعت قى يه مذهب حق

اوستالوه

Ilmihal na bosanskom jeziku, pisan arapskim pismom, od nepoznatog autora. (Prepisao Muḥammad Rušdī b. Darwīš Ḥusayn Hāğā Būlī-zāde (Hadžabulić) 1306/1888. godine; R-3294).

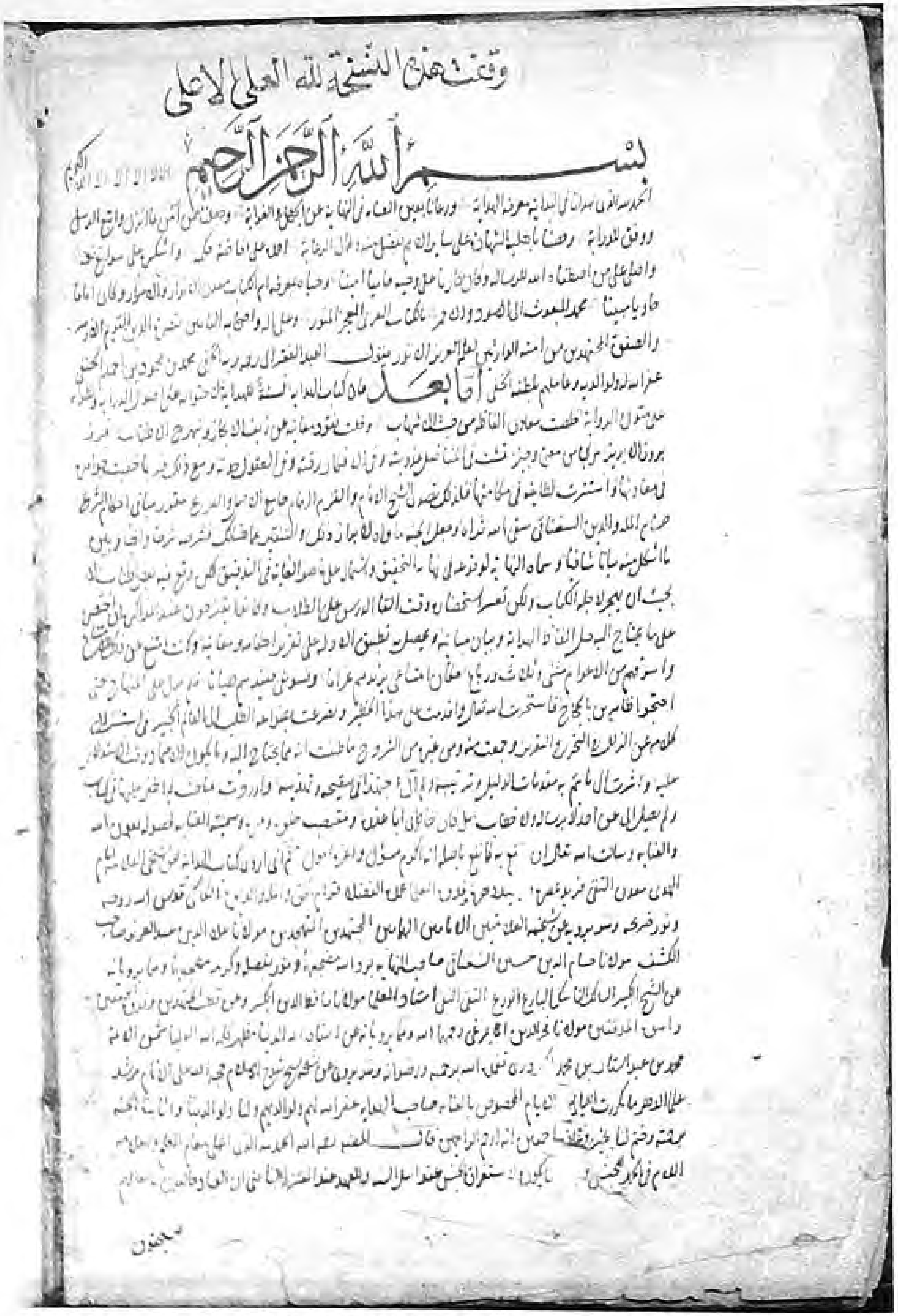

وقفت هذه النسخة لله العلي الاعلى

بسم الله الرحمن الرحيم

Naslovna strana djela AL-'INĀYA FĪ ŠARḤ AL-HIDĀYA. (Napisao Akmaluddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Maḥmūd b. Aḥmad al-Bābartī, umro 786/1384. godine. Prepis iz 979/1572. godine; R-8105).

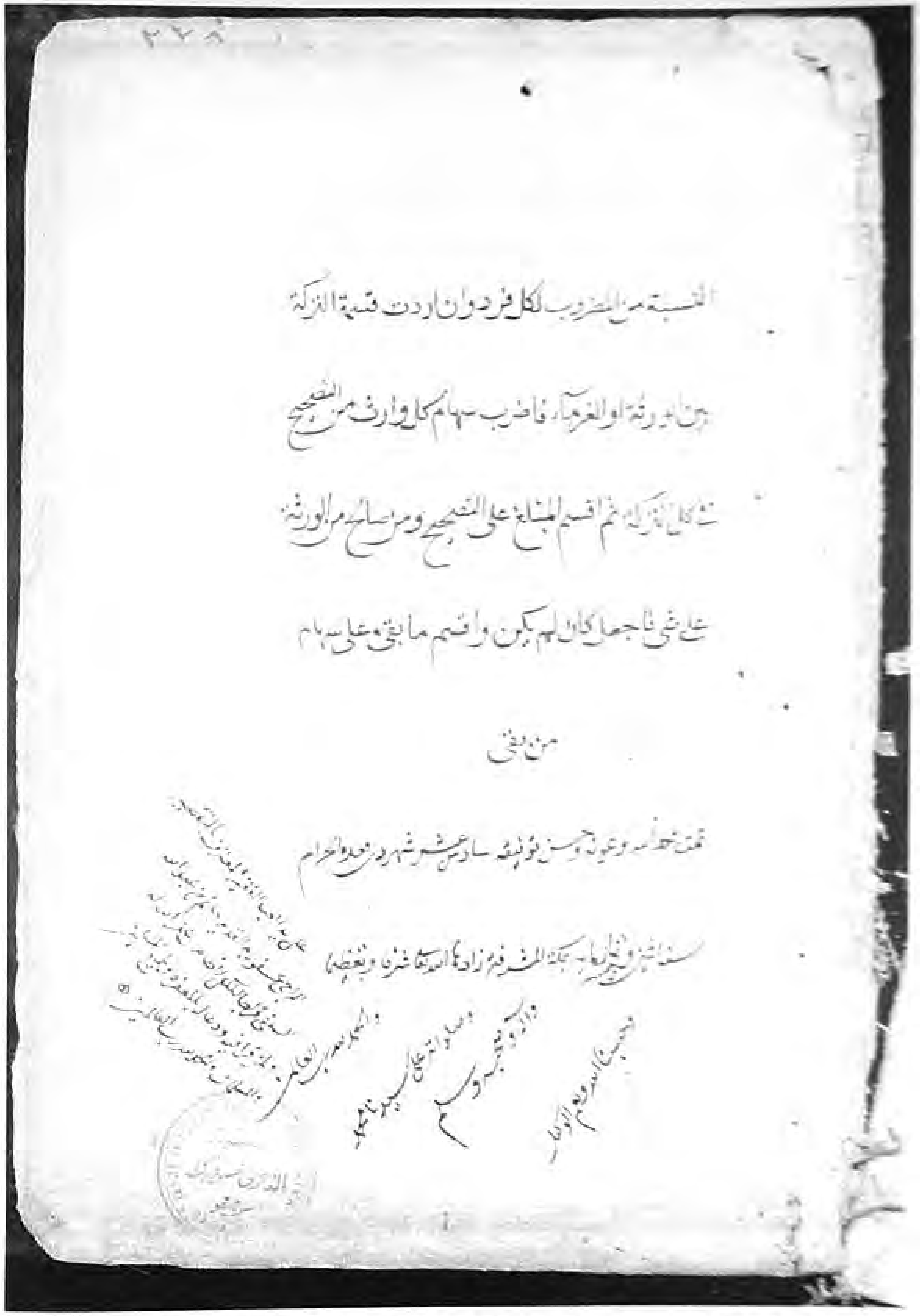

النسبة من المضروب لكل فرد وان اردت قسمة التركة

بين الورثة او الغرماء فاضرب سهام كل وارث من التصحيح

في كل التركة ثم اقسم المبلغ على التصحيح ومن سهام من الورثة

على شيء ناجما كان لم يكن واقسم ما بقي على سهام

من بقي

تمت بحمد الله وعونه وحسن توفيقه سادس عشر شهر ذي القعدة الحرام

سنة اثنين وخمسين وثمانماية بمكة المشرفة زادها الله تعالى شرفا وتعظيما

والحمد لله رب العالمين وصلى الله على سيدنا محمد وآله وصحبه وسلم

حسبنا الله ونعم الوكيل

Posljednja strana djela KANZ AD-DAQĀ'IQ. (Prepisao u Mekki Ġānim b. 'Abdullāh, 852/1448. godine; R-8076).

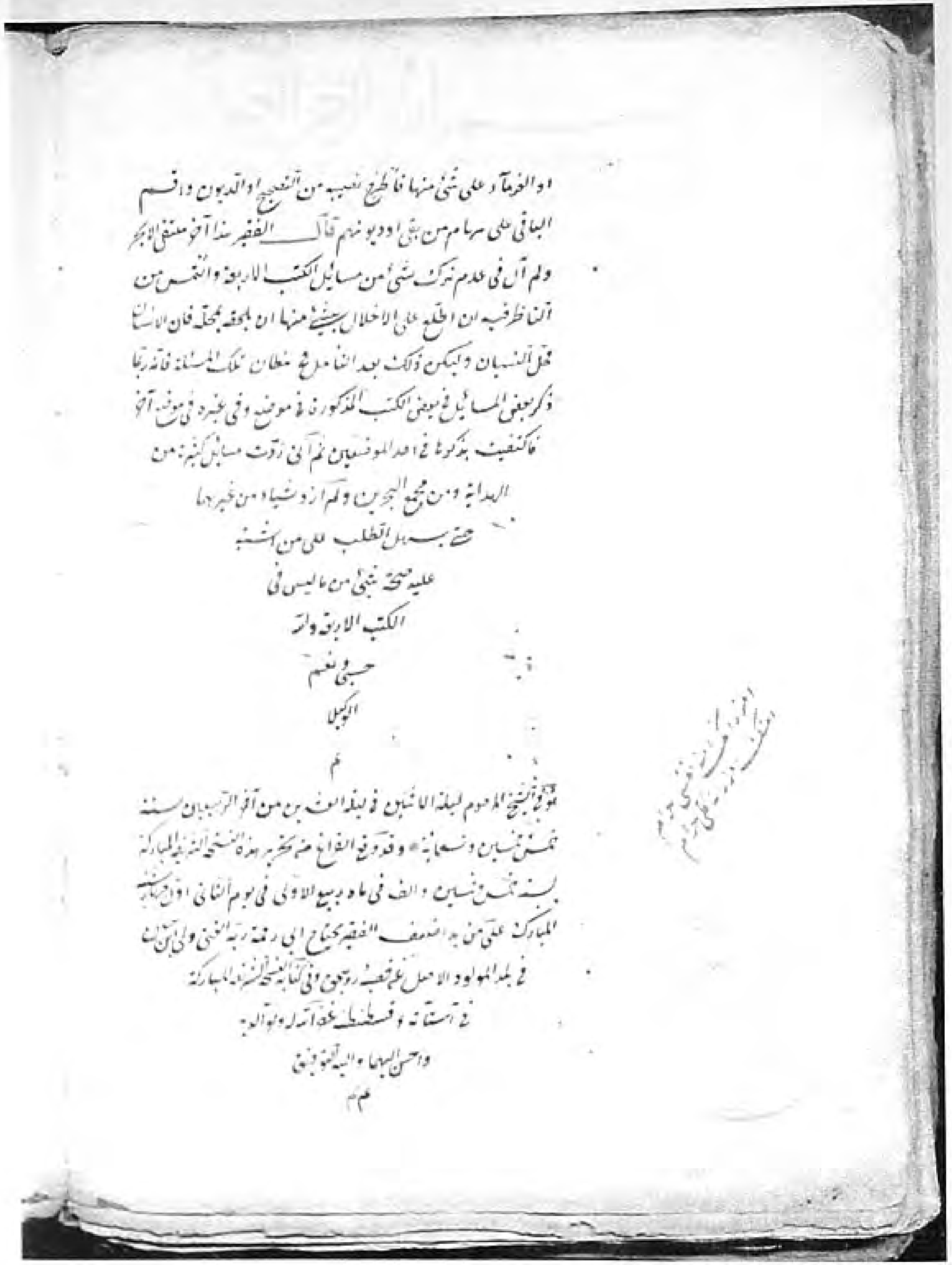

Posljednja strana djela MULTAQĀ AL-ABḤUR. (Prepisao u Carigradu Walī b. Ḥusayn, rodom iz grada Ruščuka u Bugarskoj, 1055/1645. godine; R-7993).

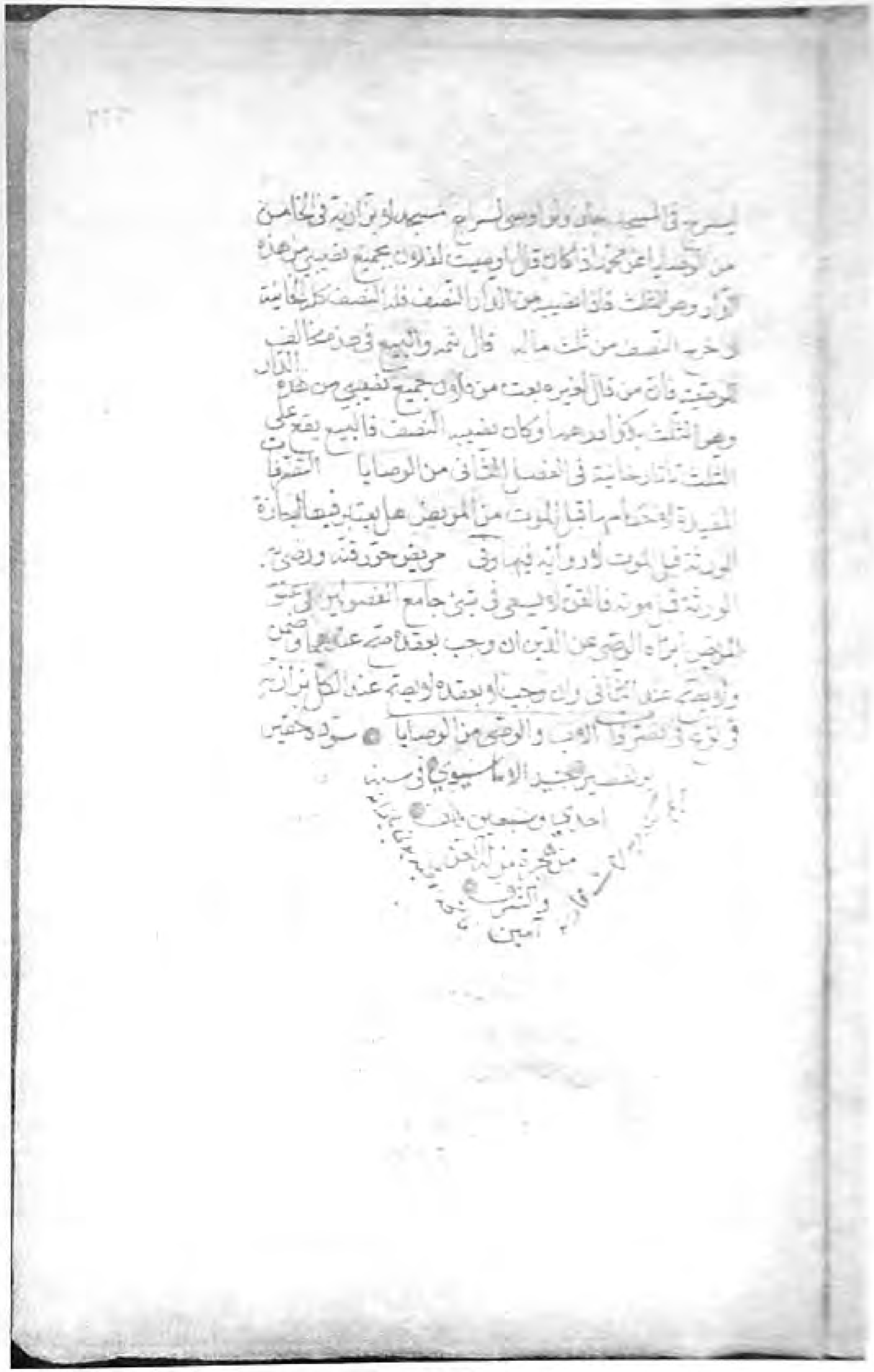

Posljednja strana djela WĀQI'ĀT AL-MUFTĪN. (Prepisao Ǧunayd al-Amāsiyawī 1071/1660. godine; R-5275).

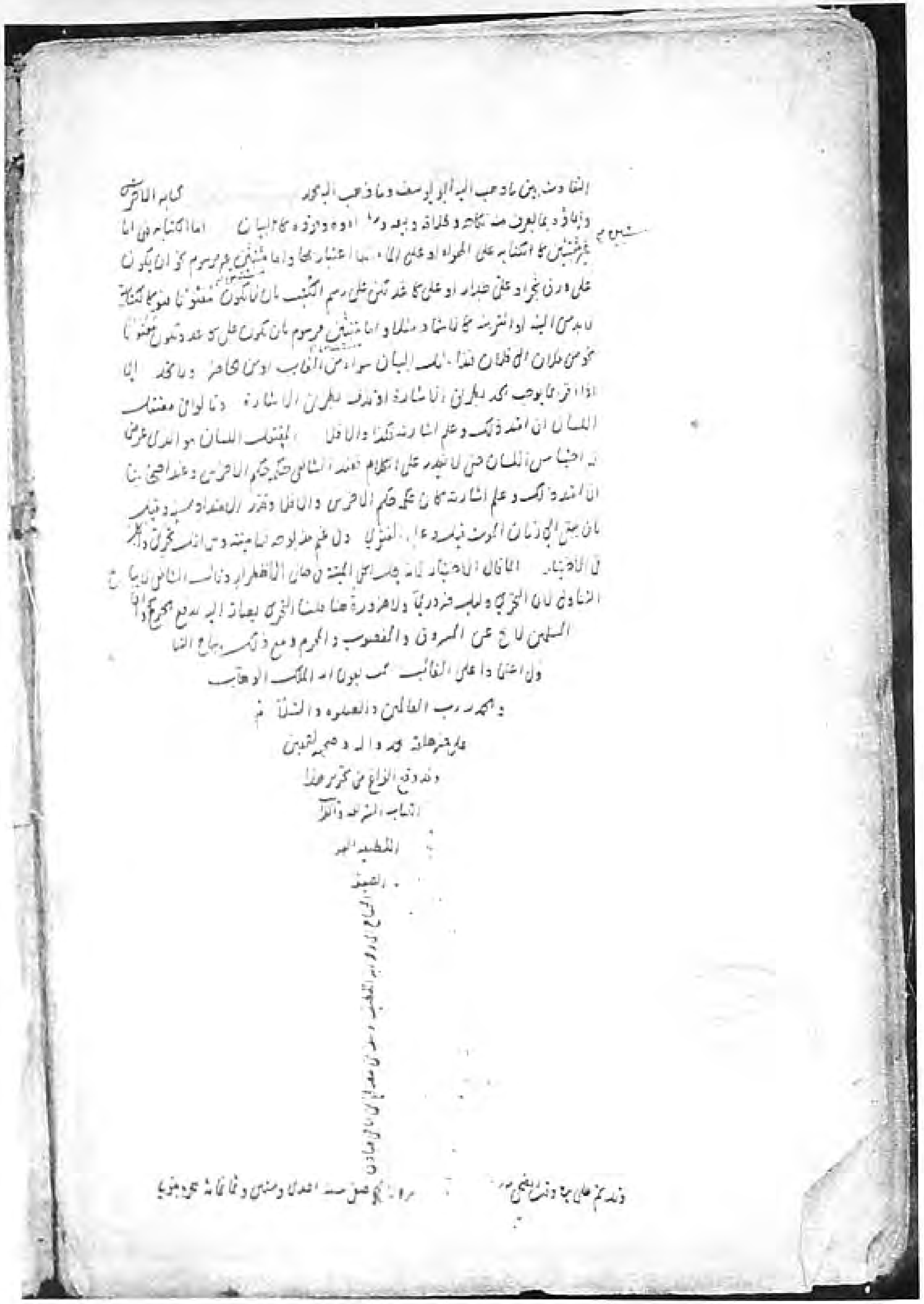

Posljednja strana djela ŠARḤ WIQĀYA AR-RIWĀYA FĪ MASĀ'IL AL-HIDĀYA. (Prepisao Yūsuf b. Muṣṭafā b. Ḥāğī Ṣādiq 861/1456. godine; R-8128).

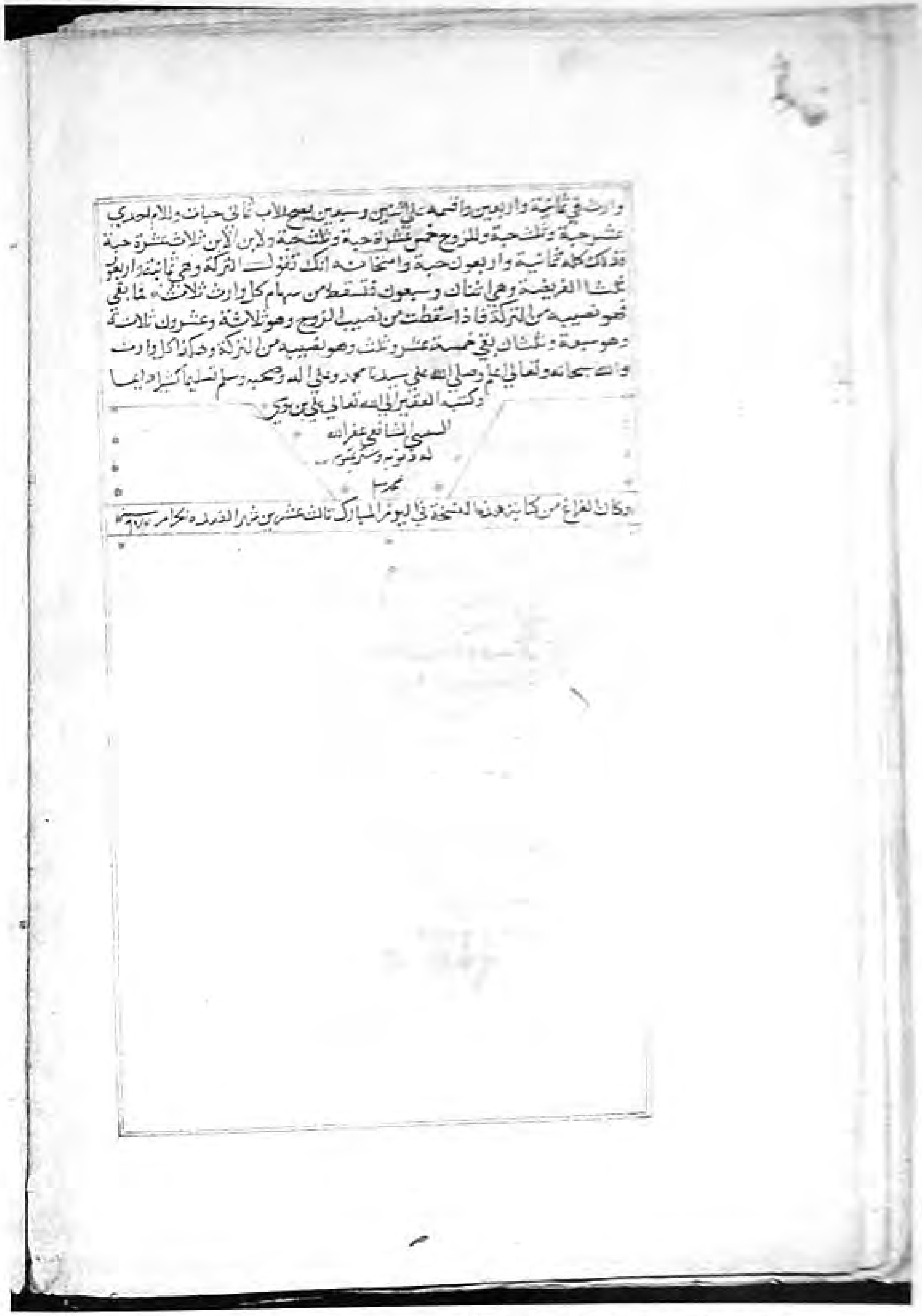

Posljednja strana djela AL-ĞAWHARA AN-NAYYIRA. (Prepisao 'Alī b. Mūsā as-Sūsī aš-Šāfi'ī 23. zul-kadeta 977/1570. godine; R-6455).

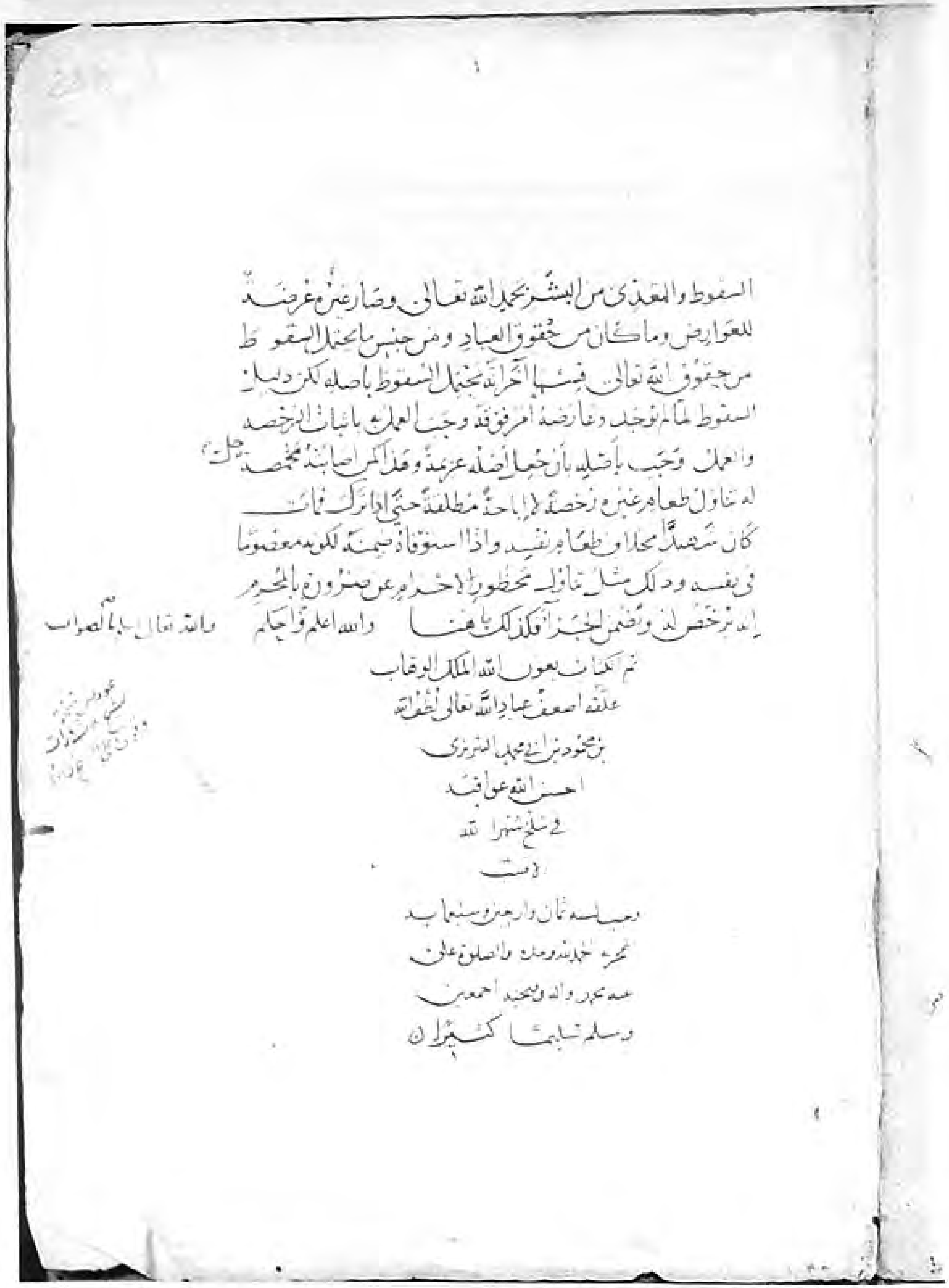

Posljednja strana djela KANZ AL-WUṢŪL ILĀ MAʻRIFA AL-UṢŪL. (Prepisao Luṭfullāh b. Maḥmūd b. Abū Muḥammad at-Tabrīzī, 748/1347. godine; R-6072).

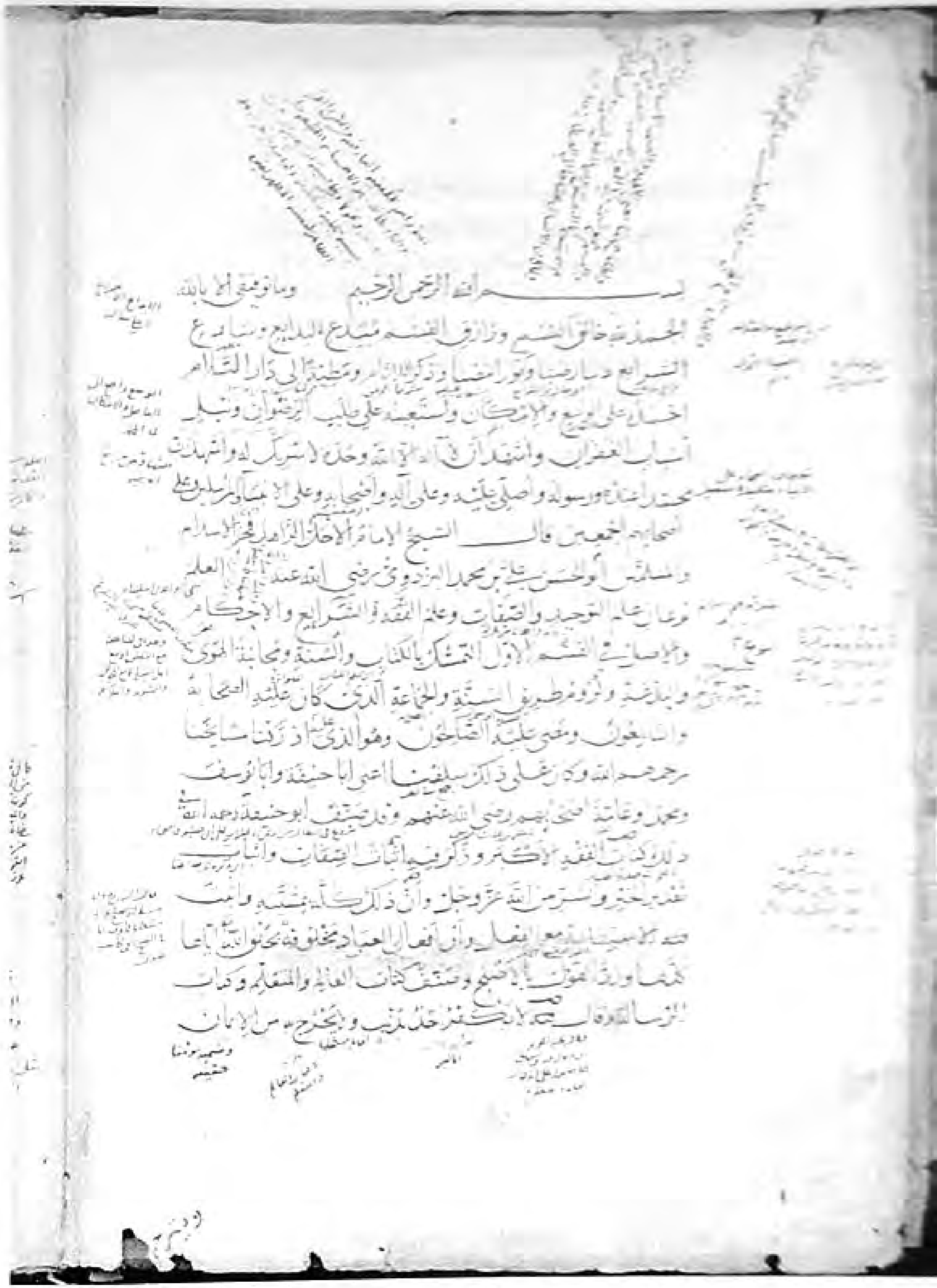

Naslovna strana djela KANZ AL-WUṢŪL ILĀ MAʻRIFA AL-UṢŪL. (Napisao ʻAlī b. Muḥammad b. al-Ḥusayn b. ʻAbdulkarim b. Mūsā b. ʻĪsā b. Muǧāhid al-Pazdawī, Faḫr al-Islām, umro 482/1089. godine; R-6072).

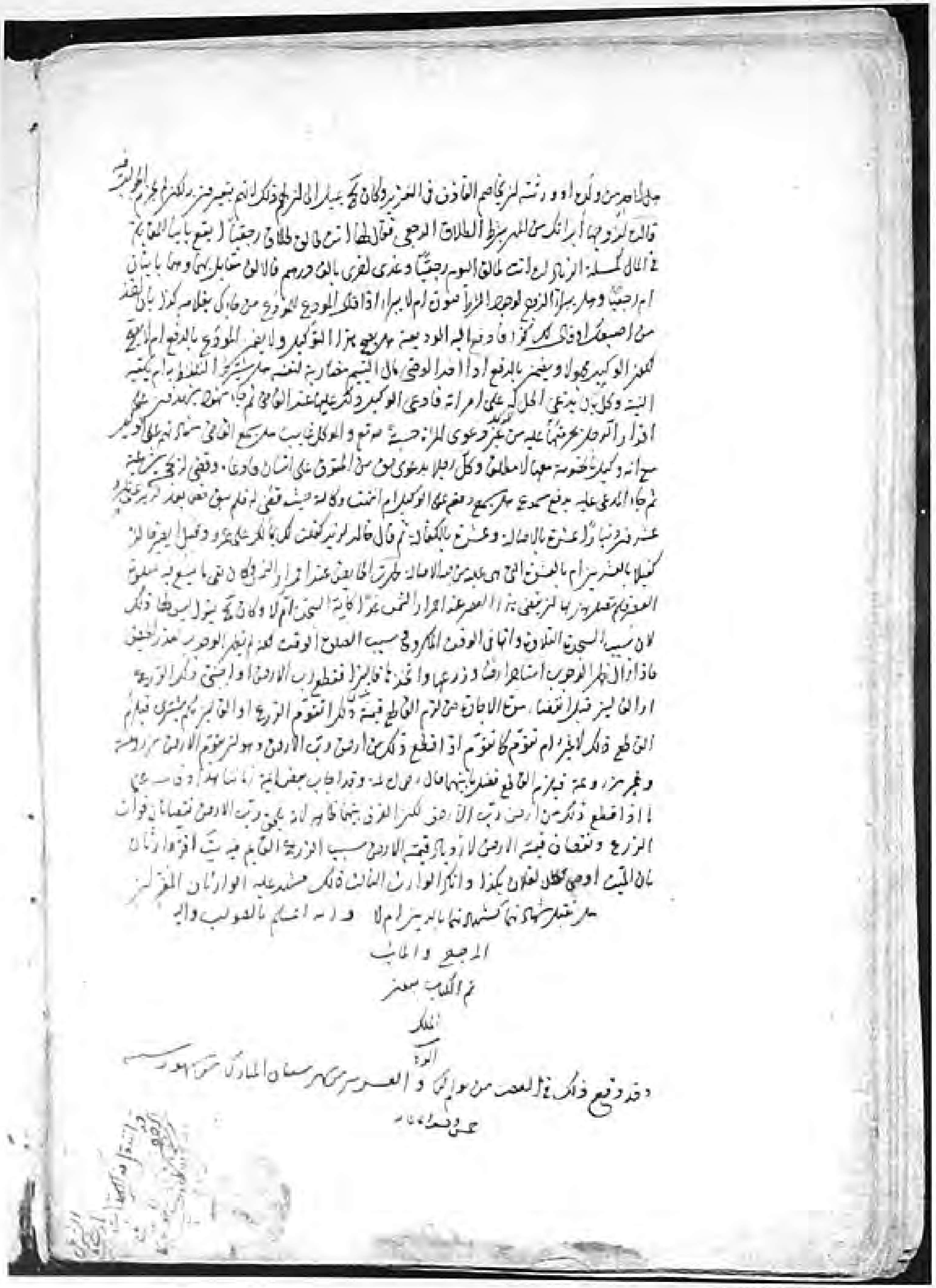

Posljednja strana djela QUNYA AL-MUNYA LI TATMĪM AL-ĠUNYA. (Napisao Muḫtār b. Maḥmūd b. Muḥammad az-Zāhidī al-Ġazmīnī, poznat još i po nadimcima Nağmuddīn i Abū ar-Rağā' umro 658/1260. godine. Prepis iz 895/1490. godine; R-6069).

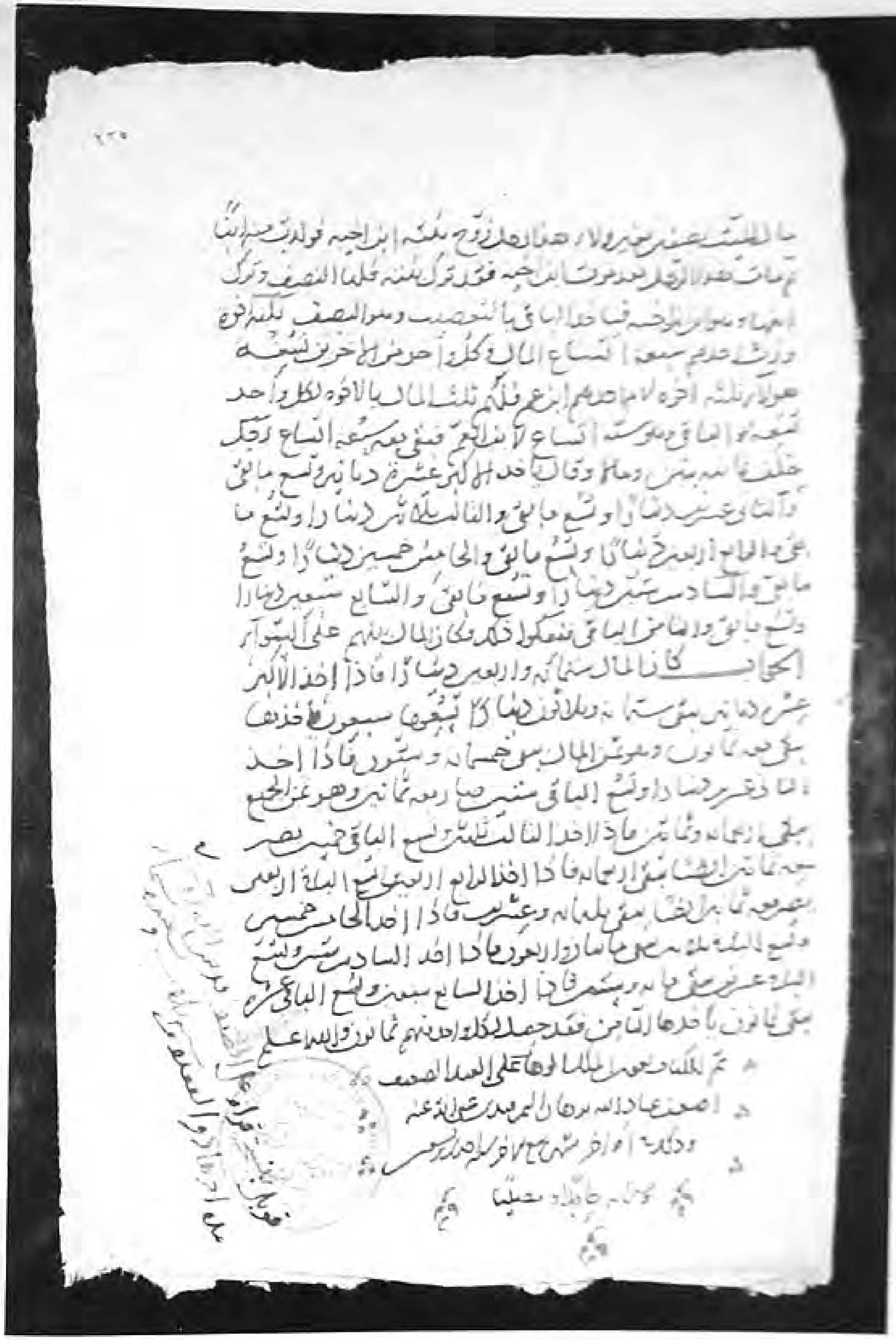

Posljednja strana djela AL-IḪTIYĀR LI TA'LĪL AL-MUḪTĀR. (Prepisao Burhān as-Samarqandī, 691/1292. godine; R-8166).

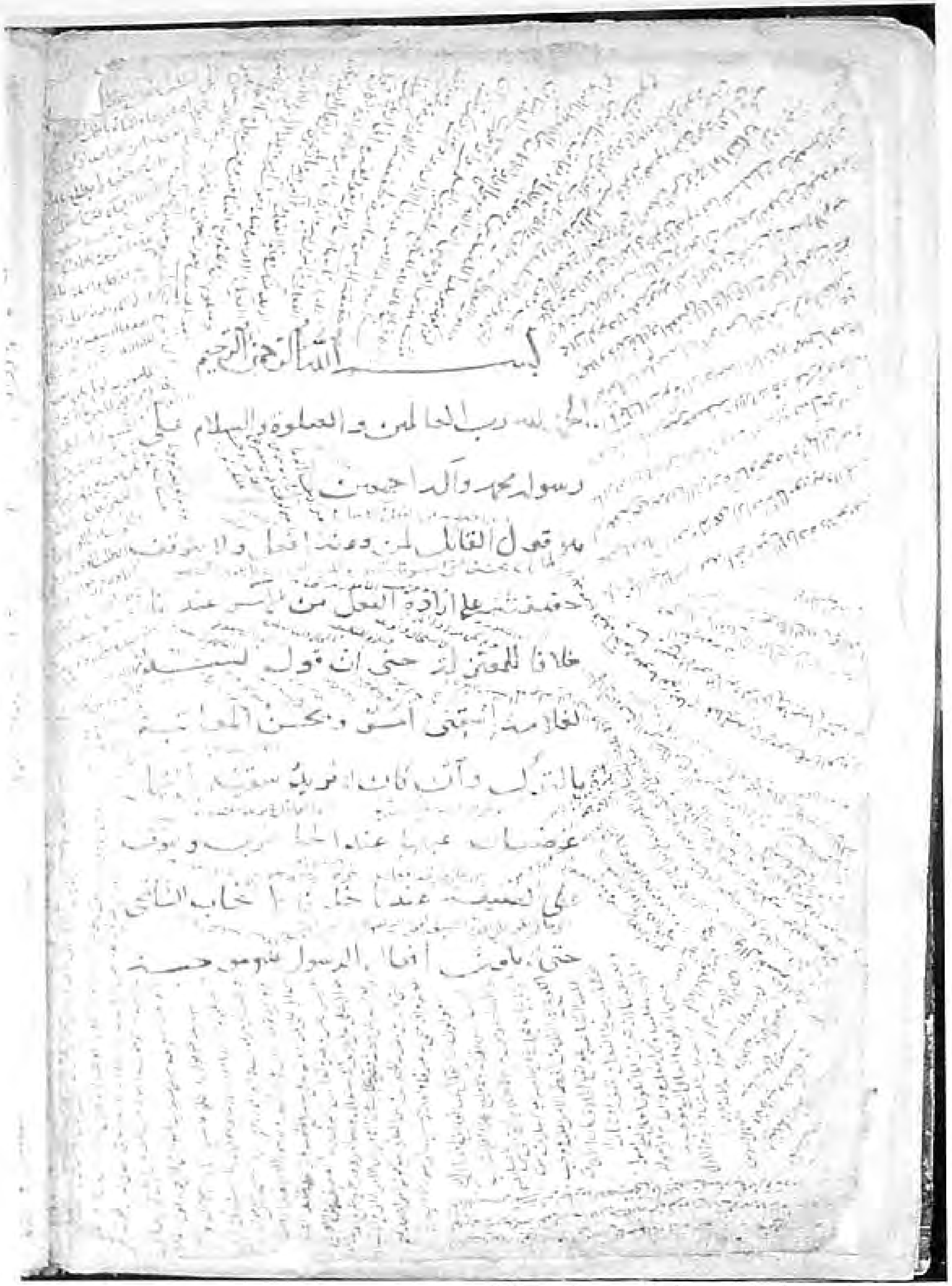

Naslovna strana djela AL-MUĠNĪ FĪ UṢŪL AL-FIQH.
(Napisao 'Umar b. Muḥammad b. 'Umar al-Ḫabbāzī al-Ḫuǧandī al-Ḥanafī, Ǧalāluddīn, Abū Muḥammad, umro 691/1292. godine. Prepisao Ṣādiq b. Ibrāhīm, 792/1390. godine; R-6765).

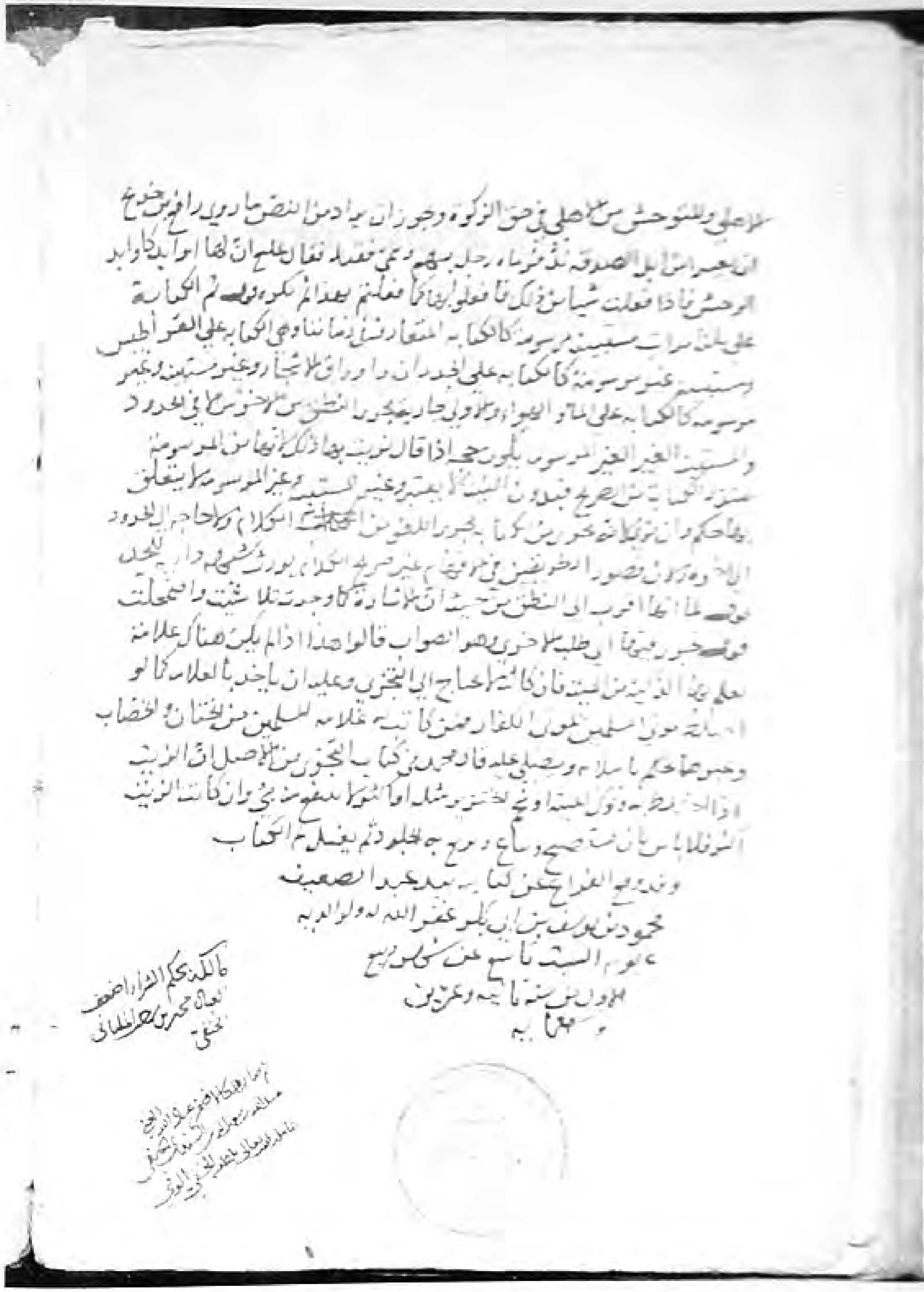

Posljednja strana djela NIHĀYA AL-KIFĀYA FĪ DIRĀYA AL-HIDĀYA.
(Prepisao Maḥmūd b. Yūsuf b. Abū Bakr, 728/1328. godine; R-8107).

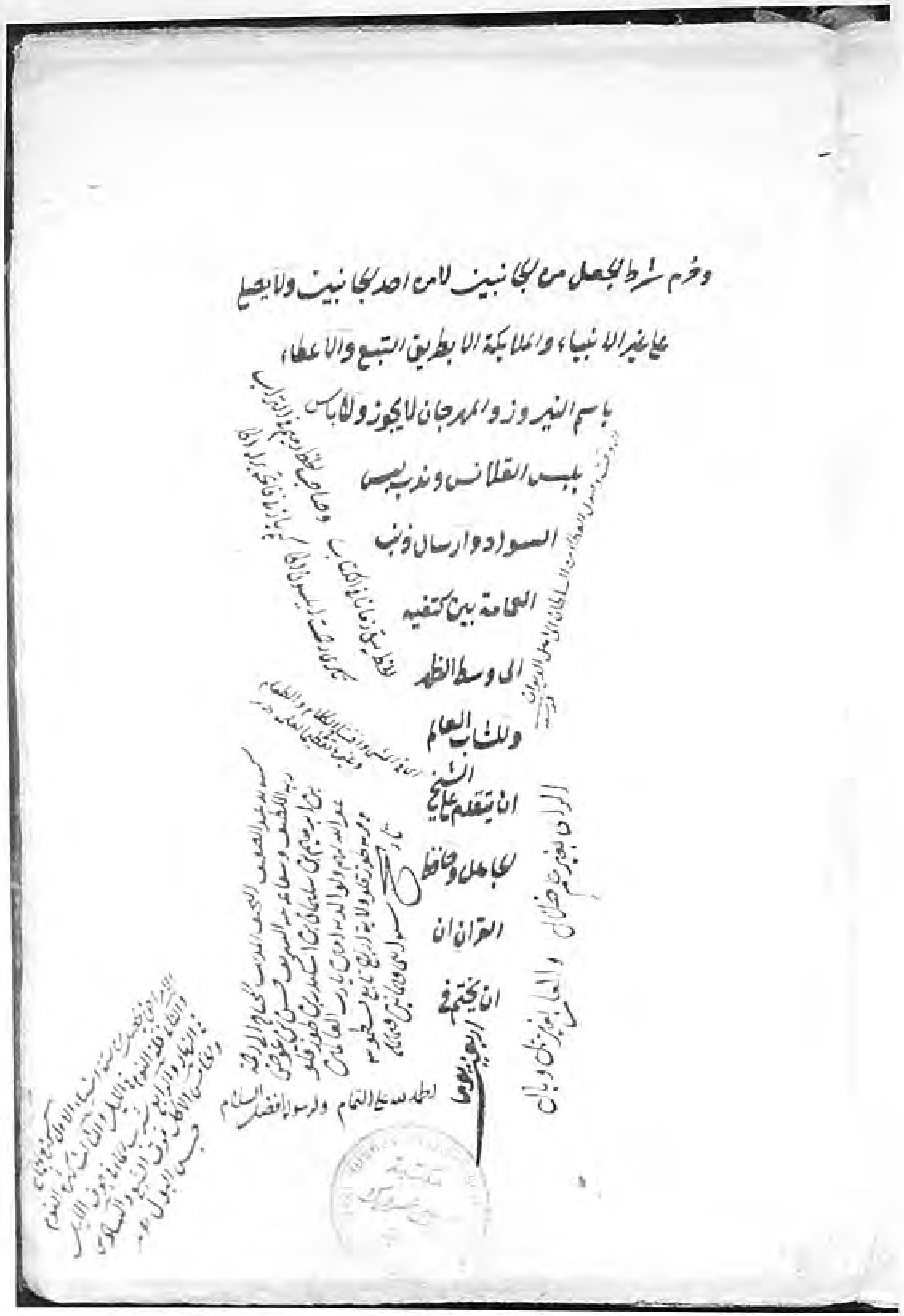

Posljednja strana djela KANZ AD-DAQĀ'IQ.
(Prepisao Ḥasan b. ʿIwaḍ b. Ibrāhīm b. Sulaymān b. Iskandar b. Ṭūzqalū iz sela Ṭūzqalū kod Kastamonije 882/1477; godine. R-8077.)

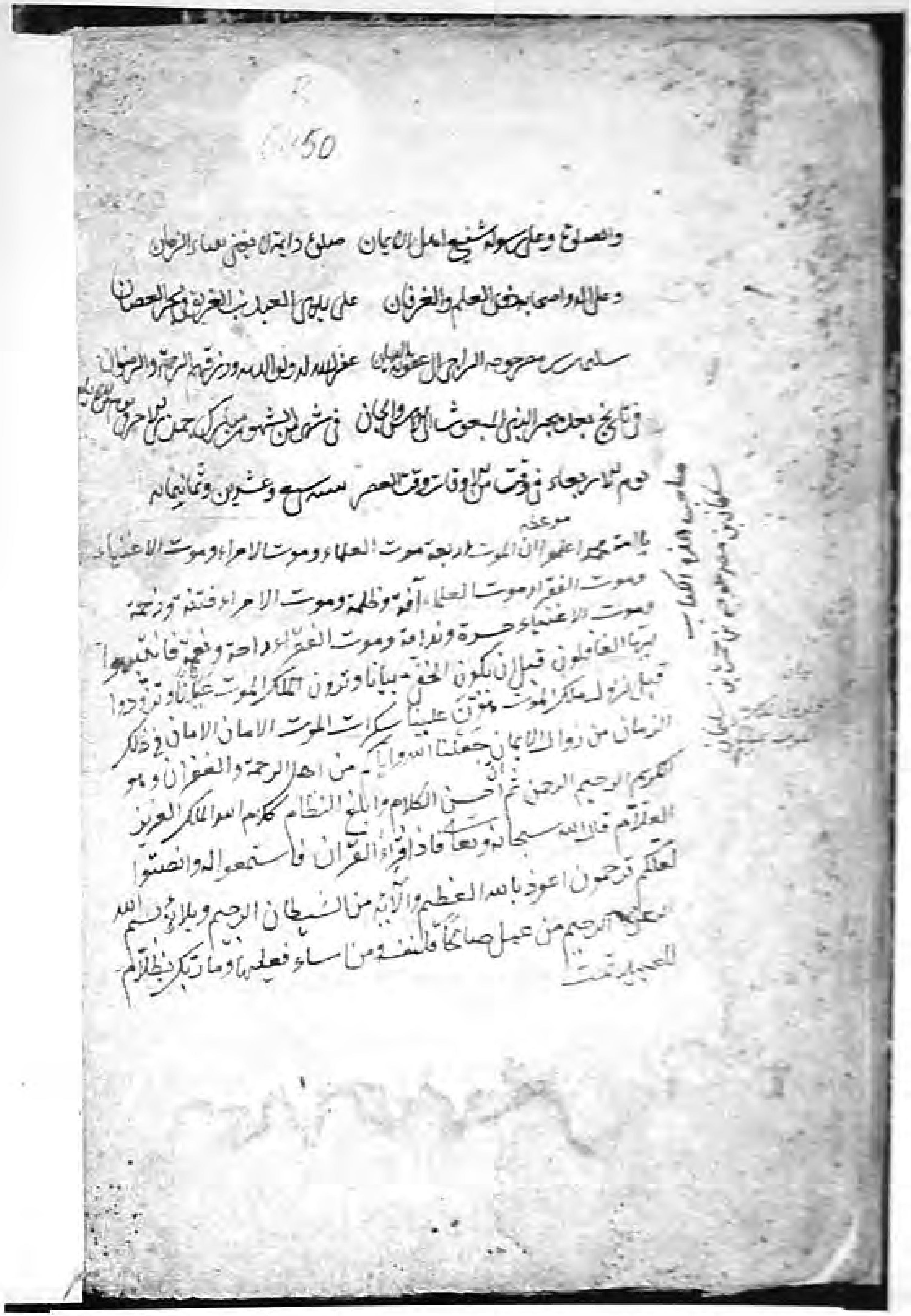

Posljednja strana djela MAĞMAʿ AL-BAḤRAYN WA MULTAQĀ AN-NAYYIRAYN. (Prepisao Sulaymān b. Miṣr Ḫawāǧa b. Ḥamza b. Sulaymān 827/1424. godine; R-6450).

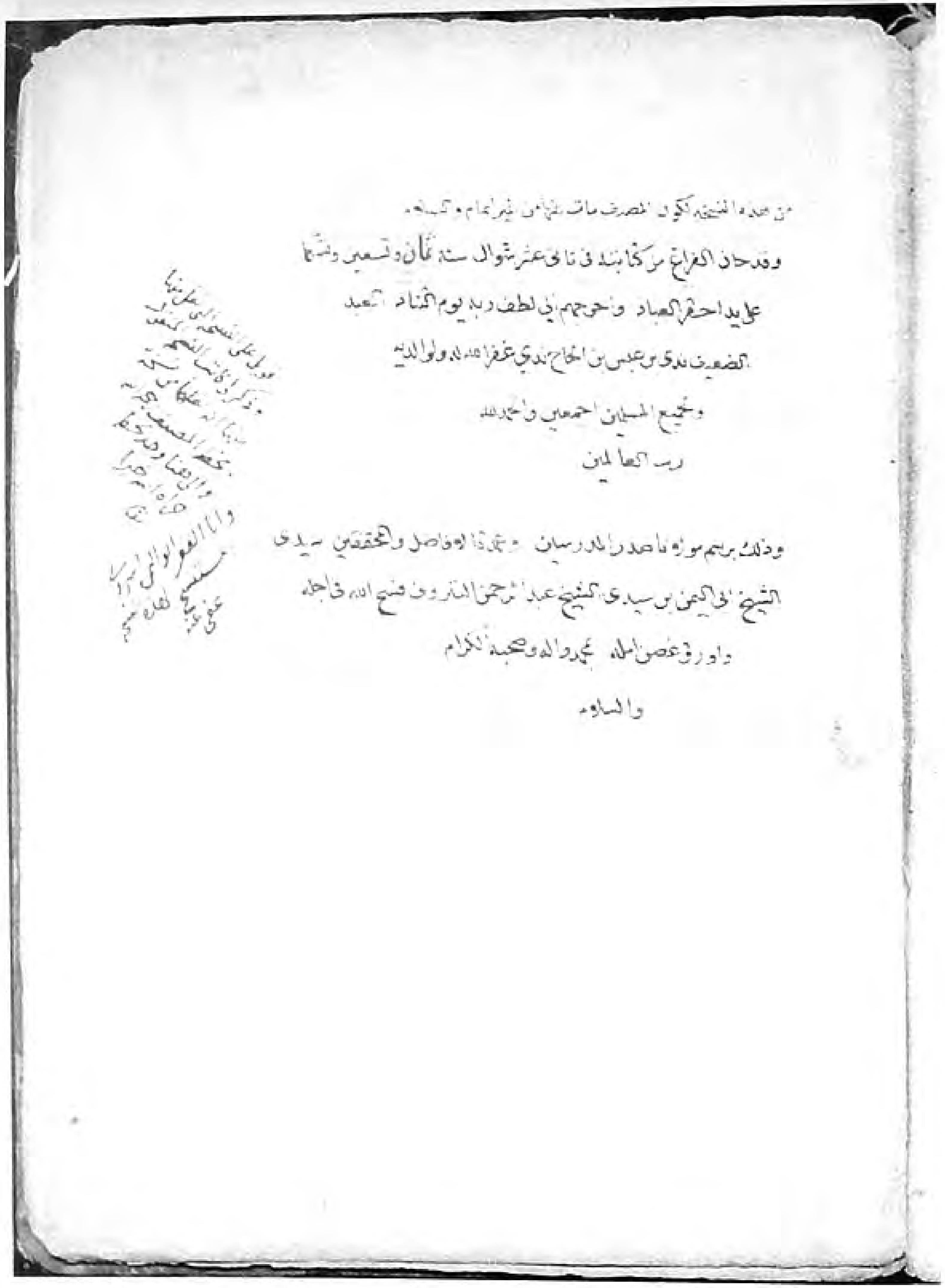

Posljednja strana djela LISĀN AL-ḤUKKĀM FĪ MA'RIFA AL-AḤKĀM.
(Prepisao Nadī b. 'Abas b. al-Ḥāğğ Nadī, 998/1590. godine; R-4620).

Rijaset Islamske zajednice u BiH
Gazi Husrev-begova biblioteka
Al-Furqān Islamic Heritage Foundation
London

Za izdavača
Mustafa Jahić

DTP
Izdavački centar *El-Kalem*

Tehnički urednik
Ismail Ahmetagić

Dizajn korice
Tarik Jesenković

Tiraž
1 500 primjeraka

Štampa
DES Sarajevo

Za štampariju
Džemal Bašić

ISBN 1-873992-62-9
ISBN 1 873992 62 9

كتاب **مقدّمة أبي الليث في الصّلوة** باللّغة العربيّة و ٥٦ نسخة من كتاب **فوائد الأمالي وفرائد اللآلي**، ١٧ نسخة من كتاب **جواهر الإسلام** و ١٠ نسخ من **رسالة حمزة أفندي** باللّغة التّركيّة.

ومن الملفت للنّظر أنّ بعض المخطوطات المعالجة في هذا الجزء نادرة وقديمة جداً بحيث يمكن القول بأنّها من أقدم النّسخ في العالم.

أمّا المخطوطات العربيّة، فنشير مثلاً إلى أنّ إحدى النّسخ لكتاب **المختار للفتوى** وشرحه المسمّى **بالإختيار لتعليل المختار** لعبد الله بن محمود بن مودود بن محمود البلدجي الموصلي الحنفي، أبي الفضل، مجد الدّين، المولود بالكوفة سنة ٥٩٩هـ/١٢٠٣م. والمتوفّى في بغداد سنة ٦٨٣هـ/١٢٨٤م. نسخت على يد برهان السّمرقندي في أوائل شهر ربيع الآخر سنة ٦٩١هـ/١٢٩٢م.، أى ثماني سنوات فقط بعد وفاة المؤلّف. وعليه، يمكننا القول بالتّأكيد أنّ هذه النّسخة الموجودة في حوزة مكتبة الغازي خسرويك في سرايفو هى من أقدم النّسخ في العالم وربّما أقدمها على الإطلاق.

ونذكر هنا أيضاً أنّ إحدى النّسخ لكتاب **كنز الوصول إلى معرفة الأصول** لعلي بن محمّد بن الحسين بن عبد الكريم بن موسى بن عيسى بن مجاهد البزدوي، فخر الإسلام، المولود سنة ٤٠٠هـ/١٠١٠م. والمتوفّي سنة ٤٨٢هـ/١٠٨٩م. نسخت، كما ورد في آخر المخطوطة على يد لطف الله بن محمود بن أبي محمّد التّبريزي في سلخ شهر رجب سنة ٧٤٨هـ/١٣٤٧م. وعورضت بنسخة الشّيخ أى نسخة المؤلّف ثلاث مرّات. وهناك أيضاً مخطوطة تحتوي على كتابين في مجلّد واحد **كتاب البزدوي في أصول الفقه** و**كتاب أصول الدّين** لمحمّد بن محمّد بن محمود الماتريدي السّمرقندي، أبي منصور، المتوفّي سنة ٣٣٣هـ/٩٤٤م. وهذا الأخير يعتبر أيضاً من أقدم النّسخ لأنّ تاريخ نسخة، كما ورد في آخره، يرجع إلى سنة ٧١٣هـ/١٣١٣م.

والجدير بالذكر أيضاً أنّ مخطوطتين من كتاب **واقعات المفتين** لعبد القادر بن يوسف بن سنان بن محمّد الحلبي، المعروف بنقيب زاده والملقّب بقدري، المولود سنة ١٠١٤هـ/١٦٠٥م. والمتوفّي سنة ١٠٨٥هـ/١٦٧٤م. والّذي ولى قضاء الجيش بالرّوم ايلي وقضاء القسطنطينيّة، نسخت في حياة المؤلف، وبالتحديد الأولى على يد جنيد الأماسيوي سنة ١٠٧١هـ/١٦٦٠م. والثّانية قبل سنة ١٠٨٧هـ/١٦٧٦م. حيث كانت في ملك السّيّد محمّد بن منصور المقامي الّذي اشتراها منه بالإبتياع الشّرعيّ عبد الله المأذون بافتاء بقصبة إهلونة (الواقعة بغرب البوسنة).

أمّا المؤلّفين البوسنويّين، فقد وجد في هذا الجزء:

– ثلاث نسخ لكتاب **سمت الوصول إلى علم الأصول** ونسخة من كتاب **مختصر الكافي من المنطق** ونسخة من كتاب **روضات الجنّات في أصول الإعتقادات** (وكلّها باللّغة العربيّة) لحسن بن طرخان بن داود بن يعقوب الكافي الآقحصاري البوسنوي المولود سنة ٩٥١هـ/١٥٤٤م.، والمتوفّي سنة ١٠٢٥هـ/١٦١٥م.،

– وسبع نسخ من كتاب **مجمع الجواهر** في العبادات والمعاملات باللّغة التّركيّة لحسن بن نصوح الدّمنوي البوسنوي الّذي عاش في القرن السّابع عشر الميلادي،

– ونسختين من كتاب **منتجب الحصول في شرح منتخب الوصول** من أصول الفقه و**رسالة في آداب البحث** باللّغة العربيّة لمصطفى بن يوسف بن مراد الموستاري البوسنوي، الملقّب بشيخ يويو، المولود سنة ١٠٦١هـ/١٦٥١م.، والمتوفّي سنة ١١١٩هـ/١٧٠٧م.،

– ونسخة من شرح كتاب **كنز الدّقائق** المسمّى **بالفرائد في حلّ المسائل والقواعد** باللّغة العربيّة لمصطفى بن سليمان بن يوسف الرّومي البوسنوي، الملقّب ببالي زاده من مدينة فوجة (في شرق البوسنة) والمتوفّي سنة ١٠٦٩هـ/١٦٥٨م.،

– ونسخة من **علم حال** باللّغة البوسنويّة المكتوبة بالحروف العربيّة (ألحميادو) لعبد الوهّاب بن عبد الوهّاب ژيبچوي، المعروف بإلهامي، والمولود سنة ١١٨٧هـ/١٧٧٣م. والمتوفّي سنة ١٢٣٧هـ/١٨٢١م.،

– ونسخة من **علم حال** المسمّى **بسهلة الوصول** باللّغة البوسنويّة المكتوبة بالحروف العربيّة (ألحميادو) أيضاً للمدرّس المشهور عمر حازم هومو المولود في مدينة موستار سنة ١٨٠٨م. والمتوفّي في مدينة سرايفو سنة ١٨٨٠م. مع العلم بأنّه أوّل تأليف طبع باللّغة البوسنويّة في مدينة سرايفو سنة ١٨٧٥م.

والجدير بالذكر أيضاً أنّ نسخ كثير من المخطوطات المعالجة في هذا الجزء وقع على أيدي النّسّاخ البوسنويّين. وقد أشرنا إلى أسمائهم في كشف النّسّاخ الملحق بحروف مائلة.

وأخيراً، نودّ أن نشير إلى أنّنا واجهنا في أثناء إعداد هذا الجزء بعض صعوبات حول تنسيق أسماء المؤلّفين بسبب اضطرارنا إلى إستعمال المراجع والمصادر المختلفة ووجود بعض الإختلافات فيها. ولهذا السبب لجأنا إلى نقل أسماء المؤلّفين وألقابهم وسيرهم كما وردت في آخر طبعة **لمعجم المؤلّفين – تراجم مصنّفي الكتب العربيّة** لعمر رضا كحّالة الصّادر من دار إحياء التّراث العربي ببيروت. أمّا المؤلّفون الّذين لا يذكرهم معجم المؤلّفين، فقد أوردنا أسمائهم إمّا حسب أوّل المرجع الّذي اعتمدنا عليه وإمّا حسب ما وردت في نصّ المخطوطة.

أمّا طريقة كتابة أسماء المؤلّفين والنّسّاخ والوقف والمالكين السّابقين بالحروف اللاتينيّة، فإنّنا لم نلتزم دائماً بنفس طريقة الكتابة، وبصورة خاصّة فيما يتعلّق بالأسماء التّركيّة والبوسنويّة.

إعداد

حاسو بوبارا

المقدمة

يسرّنا أن نقدّم للباحثين الجزء التّاسع من فهرس المخطوطات العربيّة والتّركيّة والفارسيّة والبوسنويّة بمكتبة الغازي خسرويك في سرايبفو، علمًا بأنّه من حيث الموضوع مكمّل لما في الجزء الثّاني من علمى الفقه وأصول الفقه وقد روعِيَتْ في إعداده نفس المبادئ الّتي طبّقت في إعداد أجزاء الفهرس الثّمانية السّابقة.

يتناول هذا الجزء ما مجموعه ٥٥١ مخطوطة مجلّدة تحوي على ٧٨٤ عملاً كتابيًا منها: ٥٣٩ تأليفاً باللّغة العربيّة، ٢٣٣ تأليفًا باللّغة التّركيّة، ٤ تآليف باللّغة الفارسيّة و ٨ تآليف باللّغة البوسنويّة المكتوبة بالحروف العربيّة (والمسمّاة بالحميادو). وبما أنّنا إعتمدنا نظام وصف المخطوطات على أساس أوائل العناوين، فقد وجد في هذا الجزء عدداً كبيراً من المؤلّفات الّتي تخصّ فنونًا مختلفةً غير الفقه وأصوله وذلك بسبب وجودها داخل المجاميع الّتي تضمّ أكثر من تأليف واحد.

إنّ معظم المؤلّفات الفقهيّة المعالجة في هذا الجزء (أكثر من ٩٥٪) يمتّ بفروع الفقه الحنفي. وهذا الأمر طبيعيّ لأنّ كثيراً من البلاد الإسلاميّة الّتي وقع تأليفها ونسخها ودراستها فيها، بما فيها البلاد الواقعة في شبه جزيرة البلقان، عاشت قرونًا طويلةً في ظلّ الدّولة العثمانيّة الّتي كانت ترعى المذهب الحنفي. هذا، فإنّ الكثير من هذه المؤلّفات إكتسبت على مرّ الزّمان شهرة واسعة في مشرق العالم الإسلامي ومغربه واستخدمت، ليست فقط ككتب دراسيّة في المدارس والجامعات الإسلاميّة، بل كانت بضاعة سائغة في الحلقات الدّينيّة والدّوائر العلميّة المختلفة التّابعة للمساجد والزّوايا والمكتبات العامّة منها والخاصّة على حدّ سواء. ويضاف إلى هذا أنّ بعض تلك المؤلّفات كانت مخصوصةً للمدرّسين والقضاة والمفتين، بل للوُلاة والسّلاطين أنفسهم.

والجدير بالذكر أنّ الدّولة العثمانيّة كرّست إهتمامها البالغ لنظام الوقف الإسلامي الأمر الّذي ساهم في تنشيط حركة التّأليف والنّسخ من جهة وإرساء قواعد العلم والكتابة في الجماهير الواسعة من جهة أخرى، ممّا سنح لكثير من الأهالي فرصة الإنخراط في نظام التّعليم والدّراسة المدعومة من قبل الدّولة، الأمر الّذي ترتّب عليه تأسيس مكتبات عامّة تابعة للمدارس والمساجد والزّوايا، بل ومكتبات خاصّة، ليس في المدن والمراكز الكبيرة فحسب، بل في القصبات الصّغيرة وحتّى في القرى البعيدة. وخير دليل على ذلك هو وجود نسخ كثيرة لبعض المخطوطات من هذا المجال في هذه المكتبة، حيث يتناول هذا الجزء وحده ٥١ نسخة من كتاب **مختصر القدوري**، ٣٧ نسخة من كتاب **ملتقى الأبحر**، ٣٥ نسخة من كتاب **منية المصلّي وغنية المبتدي**، ٢٥ نسخة من كتاب **مختصر غنية المتملّي في شرح منية المصلّي** و ٢٣ نسخة من

تصدير

بمزيد من الغبطة والسرور نواصل نشر فهارس المخطوطات العربية والتركية والفارسية والبوسوية في مكتبة الغازي خسرويك خدمة جليلة للباحثين والهيئات العلمية والثقافية في مجالات التراث الإسلامي المخطوط. و قد جاء نشر هذا المجلد بفضل من الله تعالى، ثم معالي الشيخ أحمد زكي يماني رئيس مؤسسة الفرقان للتراث الإسلامي الذي يقدم الدعم المستمر ويبذل جهوداً مشكورةً لإنقاذ مكتبة الغازي خسرويك و الحفاظ على نفائس تراثها الإسلامي، والجدير بالذكر أنه رعى مِن قبلُ إصدار ستة أجزاء من الفهرس العام للمكتبة وهي الأول (الطبعة الثانية) والرابع والخامس والسادس والسابع و الثامن، فجزاه الله خيراً. وبالإضافة إلى فهرسة المخطوطات ونشر فهارسها، لا بد لنا من التنويه أن مؤسسة الفرقان تساعد مكتبة الغازي خسرويك في تصوير مخطوطاتها على الميكروفيلم و CD-ROM وفي احتياجاتها الأخرى في ميدان صيانة مخطوطاتها وتعميم الفائدة المرجوة من ذخائرها من علوم معارف وفنون. ونحن نأمل متابعة التعاون والمعونة المثمرة بُغْيَةَ إتمام إصدار ما تبقى من أجزاء الفهرس العام، والله من وراء القصد، وهو نعم المولى و نعم النصير.

وإنني أتقدم بجزيل الشكر إلى رئيس مؤسسة الفرقان معالي الشيخ أحمد زكي يماني، داعياً من الله تعالى أن يجعل بذله و عطاءه ذخراً في ميزان حسناته.

وإنني أشكر نائب رئيس مؤسسة الفرقان، الأستاذ الدكتور أكمل الدين إحسان أوغلي، والمدير العام لمؤسسة الفرقان، الأساتذ الدكتور يوسف إيبش، على ما بذلاه من جهود بناءة، وأشكر العاملين في مؤسسة الفرقان الذين ساهموا في تنفيذ هذا المشروع الإنساني.

مصطفى يحيتش

مدير مكتبة الغازي خسرويك

تقديم

بتوفيق من الله وبفضله أكملت مؤسّسة الفرقان عشرَ سنوات في خدمة التّرات الإسلامي على إختلاف مشاربه، وذلك من خلال مؤتمراتها وندواتها ومعارضها، وما نَشَرَتْه من كُتُب وفهارس، وما صورّته من مخطوطات ووثائق ووقفيّات وسجلات محاكم شرعيّة، وما بذلته من جهود لإنقاذ مكتبة الغازي خسرويك في سرايفو عاصمة البوسنة والهرسك على أكثر من صعيد بُغية مرضاة الله تعالى، ثمّ حفظ هويّة تلك البلاد، وذلك بالمحافظة على تراثها من الضّياع في خصم الصّراع اللاإنساني، فقد تمّ تجهيز المكتبة بكلّ ما تلزمه من رُفوف لحفظ الكُتُب المخطوطة والمطبوعة، كما تمّ تزويدها بوحدة الكترونية لتصوير المخطوطات والوثائق على الأقراص CD ROM، وتطوّرّ مشروع تصوير المخطوطات على الميكروفيلم حتّى غطّى ما يقرب من ثلثين ما تملكه المكتبة من مخطوطات ووثائق تاريخيّة، وما زال العمل مستمراً بأقصى صرعة لإتمام تصوير كلّ ما في المكتبة بإذن الله.

أمّا من ناحية الفهرسة فالعمل فيها على ما يرام حيث أنّ مؤسّسة الفرقان تتولى إصدار الفهرس بالتّعاون مع رئاسة الجماعة الإسلاميّة في البوسنة والهرسك، وقد تمّ في هذا الإطار إصدار المجلّد الرّابع سنة ١٤١٩هـ / ١٩٩٨م، ثُمّ تمّ إصدار المجلّد الخامس والمجلّد السّادس في العام ١٤٢٠هـ / ١٩٩٩م، ثُمّ المجلّد السّابع في العام ١٤٢٠هـ / ٢٠٠٠م، ثمّ المجلّد الثّامن في العام ١٤٢١هـ / ٢٠٠٠م، وها نحن نُقدّمُ لعشّاق التّراث المخطوط المجلّد التّاسع من فهرس المخطوطات العربيّة والتّركيّة والفارسيّة والبوسنويّة في مكتبة الغازي خسرويك.

لقد تضمّنت مجلّداتُ الفهرس الثّمانية السّابقة فهرسة ٥٢٥٧ مخطوطة يتضمّن بعضها عدّة عناوين، أمّا المجلّد التّاسع فيتضمّن فهرسة المخطوطات من الرّقم ٥٢٥٨ حتّى الرّقم ٥٨٠٨، وتحتوي هذه المخطوطات على ٧٨٤ عملاً كتابيًا مخطوطًا، وموضوعات هذه المخطوطات هي علوم أصول الفقه والفقه الإسلامي، لذا يُعْتَبَرُ إصدار هذا المجلّد من الفهرس خدمة جليلة للباحثين في علوم أصول الفقة والفقه الإسلامي.

أرجو من الله تعالى العون والتّوفيق كى تُنجِزَ ما تهدف مؤسّسة الفرقان للتّراث الإسلامي إلى إنجازه في ميادين التّراث الإنساني وعلومه، وأوجّهُ كلمةَ شُكر إلى فضيلة الدكتور مصطفى تسيريتس رئيس علماء البوسنة والهرسك، والأستاذ مصطفى يحيتس مدير مكتبة الغازي خسرويك، والسيّد حاسو بوبارا الّذي أعدّ هذا المجلّد، وأتمنّى السّؤددَ والتّوفيق للجميع.

لندن، رمضان ١٤٢٢هـ

دسمبر ٢٠٠١م

أحمد زكي يماني

رئيس مؤسّسة الفرقان للتّراث الإسلامي

A catalogue record for this book is available from the British Library

ISBN 1 873992 62 9

© Al-Furqan Islamic Heritage Foundation, 2001
All rights reserved. No part of this book may be reproduced or translated in any form, by print, photoprint, microfilm, or any other means without written permission from the publisher.

(Cataloguing -in- Publication Data: (بيانات الفهرسة أثناء النشر:

POPARA, Haso, comp.
Katalog arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa, Gazi Husrev-begova biblioteka u Sarajevu = Catalogue of the Arabic, Turkish, Persian and Bosnian manuscripts [in] the Ghazi Husrev-Bey Library in Sarajevo = Fihris al-makhṭūṭāt al-ʻArabīyah wa-al-Turkīyah wa-al-Fārisīyah wa-al-Būsnavīyah fī Maktabat al-Ghāzī Khusrū Bik fī Sarāyīfū
فهرس المخطوطات العربية والتركية والفارسية والبوسنوية في مكتبة الغازي خسرو بك في سرايفو / obradio Haso POPARA. - Sarajevo : Rijaset Islamske zajednice u BiH; London: Al-Furqān Islamic Heritage Foundation, 1422/2001.
v, 9, 664 p. ; 25 cm. - (Al-Furqān Islamic Heritage Foundation Publication; no. 62 ; Islamic Manuscripts Catalogues Series ; no. 40 =
(منشورات الفرقان؛ رقم ٦٢ . سلسلة فهارس المخطوطات الإسلامية؛ رقم ٤٠)
Previous vols. published with al-Furqān Foundation: vols. 4-8 & 1.- (Al-Furqān Islamic Heritage Foundation Publication; no 33, 39, 41, 51, 52, 53. IslamicManuscripts Catalogues Series; no. 22, 25, 27, 31, 32, 33)
1. Manuscripts, Turkish- Bosnia- Herzegovina- Sarajevo- Catalogs
2. Manuscripts, Arabic- Bosnia- Herzegovina- Sarajevo- Catalogs
3. Manuscripts, Persian- Bosnia- Herzegovina- Sarajevo- Catalogs
4. Manuscripts, Bosnian- Bosna- Herzegovina- Sarajevo- Catalogs
5. Ghazi Husrev-Bey Library (Sarajevo, Bosnia-Herzegovina) - Manuscripts
I. POPARA, Haso, comp. II. Al-Furqān Islamic Heritage Foundation (London, Great Britain). III. Riasat of Islamic Community in B&H (Sarajevo, Bosnia-Herzegovina). IV. Title (English). V. Title (Transliterated). VI-VII. Series.
ISBN 1 873992 62 9

Published by Al-Furqān Islamic Heritage Foundation.
Eagle House, High Street, Wimbledon, London. SW19 5EF, UK

منشورات الفرقان: رقم ٦٢

سلسلة فهارس المخطوطات الإسلامية: رقم ٤٠

مؤسسة الفرقان للتراث الإسلامي

Al-Furqān Islamic Heritage Foundation
Eagle House
High Street
Wimbledon
London
SW19 5EF
U.K.

سلسلة فهارس المخطوطات الاسلامية: رقم ٤٠

فهرس المخطوطات
العربية والتركية والفارسية والبوسنوية
في
مكتبة الغازي خسروبك في سراييفو

الجزء التاسع

إعداد
حاسوا بوبارا

إصدار

مؤسسة الفرقان
للتراث الإسلامي
لندن

رئاسة الجماعة الإسلامية
في البوسنة والهرسك
سراييفو

لندن – سراييفو
١٤٢٢هـ / ٢٠٠١م

فهرس المخطوطات

العربية والتركية والفارسية والبوسنوية
في
مكتبة الغازي خسروبك في سراييفو

الجزء التاسع

فهرس المخطوطات

العربية والتركية والفارسية والبوسنوية
في
مكتبة الغازي خسروبك في سراييفو

الجزء التاسع

إعداد

حاسو بوبارا

إصدار

مؤسسة الفرقان
للتراث الإسلامي
لندن

رئاسة الجماعة الإسلامية
في البوسنة والهرسك
سراييفو

لندن - سراييفو

١٤٢٢هـ / ٢٠٠١م

GAZI HUSREV-BEGOVA BIBLIOTEKA
U SARAJEVU

KATALOG
ARAPSKIH, TURSKIH, PERZIJSKIH I BOSANSKIH RUKOPISA

SVEZAK ŠESTI

Obradio
MUSTAFA JAHIĆ

Al-Furqān
Fondacija za islamsko naslijeđe
London

Rijaset
Islamske zajednice u BiH
Sarajevo

LONDON - SARAJEVO
1420/1999.

GAZI HUSREV-BEGOVA BIBLIOTEKA
U SARAJEVU

KATALOG
ARAPSKIH, TURSKIH, PERZIJSKIH I BOSANSKIH RUKOPISA

SVEZAK ŠESTI

Obradio
MUSTAFA JAHIĆ

Al-Furqān
Fondacija za islamsko naslijeđe
London

Rijaset
Islamske zajednice u BiH
Sarajevo

LONDON - SARAJEVO
1420/1999.

Recenzenti:

Dr. Mahmoud El-Saied El-Doghim
Dr. Amir Ljubović

مراجعة:

الدكتور محمود السيد الدغيم
الدكتور عامر ليوبوفيتش

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

017: 091.1=411.21 (497.6) (0.032)
017: 091.1=512.1 (497.6) (0.032)
017: 091.1=222.1 (497.6) (0.032)
026: 297 (497.6)

KATALOG arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa. - Sarajevo [etc.] : Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, El-Kalem [etc.], 1963 - <1999>. - Sv. <6> ; 25 cm

Na spor. nasl. str.: Catalogue of the Arabic, Turkish, Persian and Bosnian manuscripts. - Tekst na bos., arap., tur. i perz. jeziku. - Na vrhu nasl. str.: Gazi Husrev-begova biblioteka u Sarajevu

Dosadašnji sadržaj:
Sv. 6 / obradio Mustafa Jahić. - 1999. - 550 str.

ISBN 1-87399- 41-6 (Al-Furqān Islamic Heritage Foundation)
ISBN 9958-23-016-X (El-Kalem)
1. Jahić, Mustafa
COBISS/BIH-ID 5778950

Izdavači: Fondacija Al-Furqan za islamsko naslijeđe.
Eagle House, High Street, Wimbledon, London. SW 19 5EF, UK
Rijaset Islamske zajednice u BiH. Gazi Husrev-begova biblioteka.
Hamdije Kreševljakovića 58 Sarajevo, Bosna i Hercegovina

THE GHAZI HUSREV-BEY LIBRARY
IN SARAJEVO

Al-Furqan Islamic Heritage Foundation
Catalogues of Islamic Manuscript Series: No 27

CATALOGUE
OF
THE ARABIC, TURKISH, PERSIAN AND BOSNIAN MANUSCRIPTS

TOME VI

Prepared by
MUSTAFA JAHIĆ

Al-Furqān
Islamic Heritage Foundation
London

Riasat
of Islamic Community in B&H
Sarajevo

LONDON - SARAJEVO
1420/1999

SADRŽAJ

SADRŽAJ V
UVODNA RIJEČ VII
FOREWORD IX
UVOD 1
INTRODUCTION 5
IZVORI I LITERATURA 9
TRANSKRIPCIJA 15
RUKOPISI GRAMATIČKIH DJELA 17
INDEKSI 485
- Indeks naslova 487
- Indeks naslova u transkripciji 497
- Indeks autora 507
- Indeks prepisivača 519
- Indeks vakifa i vlasnika 527
- Indeks mjesta 537
- Signaturni indeks 543
- Kataloški indeks 547

PRILOZI 551

UVODNA RIJEČ

Veliko nam zadovoljstvo čini da možemo predstaviti šesti svezak Kataloga arapskih, turkih, perzijskih i bosanskih rukopisa Gazi Husrev-begove biblioteke u Sarajevu. Objavljivanje ovoga sveska zajedno sa prethodna dva su rezultat saradnje između Fondacije al-Furqān i Gazi Husrev-begove bibloteke.

U uvodnoj riječi četvrtog i petog sveska kataloga posebno smo istakli velike napore osoblja Biblioteke na očuvanju rukopisa od stradanja usljed proteklog rata koji je, između ostaloga, imao za cilj i uništenje ovoga kulturnog naslijeđa. Sada, kada je Uzvišeni Allah htio da se sačuvaju ovi rukopisi, Fondcija al-Furqān i Gazi Husrev-begova biblioteka su ostvarili međusobnu saradnju na objavljivanju kataloga svih rukopisa Biblioteke kao i njihovu snimanju na mikrofilm i CD-ROM. Ovim smo željeli sačuvati originalne boje, iluminacije i estetičke vrijednosti rukopisa. Cijeli projekat ima za cilj bibliografsko predstavljanje rukopisa kroz katalogiziranje a snimanjem očuvanje njihove originalnosti. Time olakšavamo njihovo očuvanje i omogućujemo optimalno korištenje bez obzira na vremensku i geografsku dimenziju.

Starješinstvo Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini je između 1963. i 1991. godine objavilo tri sveska kataloga Gazi Husrev-begove biblioteke u kojim je katalogizirano 2627 rukopisa. Sada, kao rezultat saradnje Rijaseta Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini i Fondacije al-Fuqān za islamsko naslijeđe u toku jedne godine objavljuju se tri sveska kataloga čime se dostiže broj od 4206 katalogiziranih rukopisa. Rad na objavljivanju preostalih svezaka je u toku.

Molim Uzvišenog Allaha da nas uputi da služimo kulturnom naslijeđu ovoga velkog "ummeta". Želim, takođe, da izrazim svoju zahvalnost dr. Mustafi Ceriću, reisu-l-ulemi Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini koji je podsticao i podržavao ovu saradnju od samoga početka, kao i mr. Mustafi Jahiću, direktoru Gazi Husrev-begove biblioteke koji je autor ovoga sveska kataloga, i da im zaželim uspjeh u svim njihovim budućim poslovima.

Ahmed Zeki Yamani
Predsjednik, Fondacija al-Furqān za islamsko naslijeđe
Juni 1999. godine

FOREWORD

We are very pleased to present Volume VI of the Catalogue of the Manuscripts in the Ghazi Husrev-Beg Library in Sarajevo. The Catalogue covers MSS written in Arabic, Turkish, Persian and Bosnian, and is the third to result from the collaboration between Al-Furqān Foundation and the Ghazi Husrev-Beg Library.

I mentioned in the introductions to Volumes IV and V the great efforts made by the staff of the Ghazi Husrev-Beg Library to save the MSS in their collection from the fires of war. And now that God has decreed their safety, Al-Furqān Foundation and the Ghazi Husrev-Beg Library are committed to co-operate in publishing the complete catalogue of the collection and in capturing the entire collection on micro-film and CD-ROM. Thus we preserve the colors, the illumination and the aesthetic values of these MSS. The overall project aims at the bibliographic representation of the MSS through cataloguing, and the imaging and preservation of the original MSS. This is to facilitate their storage, retrieval and use in the most extensive way possible in terms of time, geography and function.

Between 1963 and 1991, the Presidency of the 'Ulama of Bosnia-Herzegovina published three volumes of the catalogue of the Ghazi Husrev-Beg Library, comprising some 1,766 titles in 2,627 volumes. And now, as a result of the co-operation between the Presidency of the 'Ulama of Bosnia-Herzegovina and Al-Furqān Islamic Heritage Foundation, three further titles have been published in one year, bringing the total of titles catalogued to 3,084 in 4,206 volumes. The work necessary to publish the remaining volumes continues.

I pray that God may constantly guide us to serve the heritage of our great nation. I wish to thank Fadilat Dr. Mustafa Ceric, the President of the 'Ulama of Bosnia-Herzegovina, who has supported and encouraged this co-operation from the beginning, and to thank also Mr. Mustafa Jahic, the Director of the Ghazi Husrev-Beg Library, who compiled this volume, and to wish them success in all their undertakings.

Ahmed Zaki Yamani
Chairman, Al-Furqān Islamic Heritage Foundation
June 1999

UVOD

Šesti svezak Kataloga Gazi Husrev-begove biblioteke predstavlja nastavak rada na katalogizciji rukopisa ove biblioteke. I ovaj svezak kao i prethodni u koncepcijskom i metodološkom pogledu predstavlja nastavak davno započetog posla. Principi katalogiziranja rukopisa Gazi Husrev-begove biblioteke koje je usvojio rahmetli Kasim ef. Dobrača u prva dva toma Kataloga su ostali osnova za nastavak rada na daljoj obradi rukopisa. Zbog toga i u ovome tomu kao i prethodnim nismo mogli slijediti potpunu tematsku katalogizaciju djela s obzirom na glavni princip usvojenog načina obrade rukopisa koji podrazumijeva obradu kompletnih zbirki prema prvome djelu, bez obzira na vrstu ostalih djela koja slijede u zbirci. Manja odstupanja koja su se pojavljivala u nekim tomovima, kao i u ovome, ne predstavljaju napuštanje usvojenih principa, već pokušaj da se uz male promjene dođe do eventualnih poboljšanja i obogaćivanje kataloga novim sadržajima kao što su više vrsta indeksa, naprimjer.

Ukupan broj rukopisa obrađenih u ovoj svesci Kataloga je 512 rukopisa (kodeksa), odnosno 833 djela. Osnovna tema rukopisa su djela iz gramatike arapskog jezika napisani, uglavnom, na arapskom jeziku. Svega nekoliko rukopisa je na turskom jeziku, a i oni su iz gramatike arapskog jezika. Samo nekoliko gramatičkih djela je iz turskog i perzijskog jezika i to, opet, napisanih na arapskom jeziku. Zbog toga što se izučavao kao jedan od osnovnih predmeta na svim nivoima obrazovanja, u Biblioteci imamo posebno veliki broj gramatičkih djela udžbeničkog karaktera kao i veliki broj primjeraka takvih djela. Iz tih razloga smo u ovome katalogu i obradili samo nešto više od polovine rukopisa djela iz gramatike arapskog jezika koja se u arapskoj terminologiji definišu kao *an-naḥw*. U jednom od narednih tomova trebali bi biti obrađeni preostali rukopisi ovih djela kao i djela iz morfologije koja se u arapskom jeziku tretiraju kao *aṣ-ṣarf*.

Međutim, značajan broj je i onih djela koja prevazilaze ovaj nivo izučavanja jezika od kojih su neka među njima veoma rijetka i u svijetu. Za neka djela, prema izvorima koji su u toku ove obrade bili nama dostupni, nismo mogli utvrditi da se nalaze na drugim mjestima u svijetu. Naročito je značajno napomenuti da su u ovome Katalogu obrađena djela bosanskih autora, a neka od njih su i autografi. S obzirom da su se Bošnjaci u vrijeme kada su nastajali ovi rukopisi bavili svim naučnim disciplinama koje su se u to vrijeme izučavale, neki od njih su pisali i djela iz raznih lingvističkih disciplina arapskog jezika. Ova činjenica kao i to da su mnoga od rukopisnih djela koja su obrađena u ovome Katalogu prepisana u raznim mjestima diljem Bosne i Hercegovine kao i drugim susjednim zemljama, je od naročitog značaja. Arapski jezik se kontinuirano izučavao u bosanskim medresama sve do današnjih dana. Tako se u učenju i izučavanju arapskog jezika u Bosni i Hercegovini, u njenim medresama, koristilo ovim rukopisima sve do pojave prve štampne gramatike arapskog jezika na bosanskom jeziku 1907. godine. Međutim, i nakon toga u Bosni i Hercegovini se u izučavanju arapskog jezika služilo ovim rukopisima, posebno među visokom islamskom ulemom.

Karakteristika ovoga toma Kataloga je da su u njemu obrađeni uglavnom rukopisi napisani na arapskom jeziku i da tretiraju oblast arapske gramatike. Druga osobenost ovoga kao i prethodnih svezaka kataloga Gazi Husrev-begove biblioteke je ta što su u njima obrađeni znatan broj rukopisa djela bosanskih autora i veliki broj djela koja su prepisali Bošnjaci širom tadašnjeg Osmanskog Carstva, (kako u raznim mjestima Bosne i Hercegovine tako i u drugim dijelovima islamskog svijeta), posebno u značajnim naučnim i kulturnim centrima gdje su odlazili na školovanje. Ostali dio rukopisa koji su na razne načine dolazili u ove krajeve koristili su, opet uglavnom Bošnjaci, kako se na velikom broju takvih rukopisa u raznim vrstama bilježaka ističe. Zbog toga ovi katalozi islamskih rukopisa, za razliku od ostalih evropskih kataloga rukopisa, predstavljaju autentičnu kulturnu baštinu naroda gdje su nastajali i gdje se i danas nalaze.

Kako su ovi rukopisi došli u Gazi Husrev-begovu biblioteku iz raznih bosansko-hercegovačkih biblioteka, medresa i privatnih kolekcija, o tome je bilo riječi u prethodnim tomovima Kataloga. U kojemu su obimu i iz kojih mjesta dolazili, može se vidjeti i u indeksima koji slijede na kraju ovoga Kataloga.

Od bosanskih autora koji su pisali djela iz oblasti arapske sintakse treba istaći da je Aḥmad Sūdī al-Būsnawī, um. poslije 1006/1597. godine, napisao, između ostalih djela, i *Šarḥ al-Kāfiya*, kao komentar Ibn Ḥāǧibova djela *al-Kāfiya*. Muṣṭafā b. Yūsuf b. Murād al-Mūstārī, um. 1119/1707. godine, poznat i kao Mustafa Ejubović ili Šejh Jujo, napisao je značajno djelo *al-Fawā'id al-'Abdiyya* što je komentar na az-Zamaḫšarījev *al-Unmūḏaǧ fī an-naḥw* iz sintakse arapskog jezika čiji se autograf nalazi u ovoj biblioteci. Njegov učenik Ibrāhīm b. aš-šayḫ Ismā'īl b. Ṣāliḥ b. 'Alī al-Mūstārī al-Muskirī, poznat kao Opijač (um. 1138/1725-26. godine) napisao je dva gramatička djela *Šarḥ al-Miṣbāḥ* što je komentar al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ* i *al-Muḫtaṣar fī an-naḥw* što predstavlja kompendij arapske gramatike. 'Abdulkamāl Ismā'īl b. al-ḥāǧ Walī at-Trāwnīkī (um. poslije 1052/1642-43. godine) napisao je djelo *an-Namliyya fī iẓhār al-qawā'id aṣ-ṣarfiyya wa an-naḥwiyya* kao udžbenik arapskog jezika.

Pored navedenih istakli bismo da smo tokom izrade ovoga Kataloga među rukopisima pronašli i djela čiji su autori, prema našemu mišljenju bosanskog porijekla, a za koje do sada nismo znali. Ovdje bismo istakli Mustafu Selimovića iz Čajniča (Muṣṭafā b. Fadlullah Salīm-zāde), um. poslije 1242/1826. godine, koji je napisao djelo *Bidāya al-mubtadī* za početnike u učenju arapskog jezika.

Radi lakšeg korištenja ovim katalogom (naročito preko indeksa) u ovome tomu smo za svako djelo ponovili na lijevoj strani lista njegov kataloški broj sa naznakom koje je djelo po redu u zbirci (ako je u pitanju kodeks), što je novina u odnosu na prethodne sveske. Prema ovim brojevima su napravljeni i indeksi na kraju Kataloga. Indekse smo, također, nastojali obogatiti sa što više podataka da bi se lakše i brže moglo doći do uvida u sadržaj samoga Kataloga. Pored toga, kod obrade rukopisa ukoliko autor u njegovu tekstu navodi naziv svojega djela, to smo istakli boldiranjem toga naziva. Prilikom izrade ovoga Kataloga imali smo veliku pomoć kolega u Biblioteci koji također, rade na katalogizaciji rukopisa. Svima njima kao i drugima koji su mi na bilo koji način pomogli u ovome poslu dugujem veliku zahvalnost a posebno kolegi Zejnilu Fajiću.

Drago mi je da ovom prilikom i kao direktor Gazi Husrev-begove biblioteke mogu sa velikom radošću i zadovoljstvom istaći da ovim sveskom nastavljamo sa objavljivanjem Kataloga arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa Gazi Husrev-begove biblioteke, sa željom da budu na usluzi svim istraživačima kao i naučnim i kulturnim institucijama koji se bave proučavanjem ove kulturne baštine.

Da se i ova knjiga Kataloga objavljuje zahvaljujemo prije svega Uzvišenom Allahu a potom Njegovoj ekselenciji Šejh Ahmed Zeki Yamaniju, predsjedniku i osnivaču Fondacije al-Furqān za islamsko naslijeđe iz Londona, koji, ne žaleći truda, kontinuirano pomaže Gazi Husrev-begovu biblioteku, brinući za zaštitu i spas neprocjenjivih rukopisa koji se u njoj čuvaju, a u želji da nauka i umjetnost koje se nalaze među koricama ovih rukopisa svima budu na dohvatu.

Treba napomenuti da je Fondacije al-Furqān pomogla objavljivanje i četvrte kao i pete knjige Kataloga rukopisa Gazi Husrev-begove biblioteke. Već smo u prethodnim tomovima Kataloga istakli koliko je ova fondacija na čelu sa njenim osnivačem i vlasnikom Šejh Ahmed Zeki Yamanijem pomogla Biblioteku u očuvanju rukopisa i ostale njene građe kako bi bila na raspolaganju današnjim naučnim istraživačima kao i onima u budućim generacijama koje među njima Svemogući Allah uputi da se bave njenim izučavanjem. Zbog toga ponovo izražavamo našu zahvalnost Njegovoj ekselenciji Šejh Ahmed Zeki Yamaniju moleći Uzvišenog Allaha da mu trud i sve ono što u tom pogledu daje budu zaliha u prevagi dobrih djela na Sudnjemu danu jer je On, Uzvišeni Gospodar, pravi pomagač i Onaj na koga se može osloniti.

Našu zahvalnost dugujemo i generalnom direktoru Fondacije dr. Kamal Arafat Nabhanu i njegovu saradniku dr. Mahmud Sayeid ad-Dugaymu koji su uložili mnogo napora da se između Gazi Husrev-begove biblioteke i Fondacije al-Furqān uspostavi saradnja i realizira navedena pomoć.

Rad na ovome Katalogu posvećujem svojim dragim roditeljima: ocu, rahmetli Ahmetu, čija je posljednja želja bila da pođem ovim putem i majci Ramizi koja je uz Božiju pomoć pomogla da se ostvari njegova želja.

Mustafa Jahić
Sarajevo, 1. juni 1999. godine

INTRODUCTION

This is the sixth volume in the continuing work of cataloguing the manuscripts in the Ghazi Husrev-Beg Library. It has been based on the cataloguing principles used by the late Kasim Dobraca in the first two volumes. As in the previous volume, therefore, we were unable to follow the complete thematic cataloguing of collections in the accepted way - that is, according to the first work, without regard to other kinds of work. The minor changes that appear in this volume as in some of the others do not represent the abandonment of accepted principles: they are rather an attempt to eventually improve and enrich the catalogues with innovations such as more types of indexes.

The total number of manuscripts included in this volume of the catalogue is 512 codices, that is, 833 works. The theme of the manuscripts is works about Arabic grammar, mostly written in Arabic although several are in Turkish. Several more manuscripts are about Turkish and Persian grammar, but again they are written in Arabic. Grammar was basic to all levels of education and the Library contains many copies of a great number of grammar textbooks. We have worked on only about half of these works, defined in Arabic as *an-nahw*. The remaining works, as well as the manuscripts concerning morphology - which are treated as *as-sarf* in Arabic - will be included in one of the next volumes.

The Library contains a significant number of very rare works, some of which exist without copies as far as we can ascertain. In particular, this Catalogue contains works of Bosnian authors, some of which are autographs. In the period when these manuscripts were written the Bosnians were engaged in all the scientific disciplines studied at that time and wrote works in various linguistic disciplines of Arabic. This fact, and the fact that many of the manuscript works in this catalogue were transcribed in various places in Bosnia-Herzegovina as well as in neighboring countries, are of special significance. Arabic was studied in Bosnian medressas (religious schools) and is still being taught there today. These manuscripts were used in the study of Arabic until the appearance of the first printed book of Arabic grammar in Bosnian in 1907, and even after that, especially by the high Islamic 'Ulema.

The first characteristic of this volume of the catalogue is that it contains mostly manuscripts written in Arabic concerning Arabic grammar. The second characteristic is that, as in previous volumes of the catalogue of the

Ghazi Husrev-Beg Library, this volume contains a considerable number of manuscripts by Bosnian authors and a great number of works transcribed by Bosnians all over the Ottoman Empire, especially in important cultural centers where they had their schooling. Therefore these catalogues of Islamic manuscripts, as distinct from other European catalogues of manuscripts, represent the authentic cultural inheritance of the people.

In previous volumes of the catalogue it has been described how these manuscripts came into the Ghazi Husrev-Beg collection from various libraries, medressas and private collections in Bosnia-Herzegovina. The quantities of manuscripts and the variety of their places of origin can be seen in the indexes at the end of this catalogue.

Of the Bosnian authors who wrote works about Arabic syntax mention should be made of the following: Ahmad Sudi al-Busnawi, who died after 1006/1957 and who wrote *Šarḥ al-Kāfiya*, a commentary of Ibn Hagib's work, a*l-Kafiya*; and Mustafa bin Yusuf bin Murad al-Mustari, known as Mustafa Ejubovic or Šejh Jujo, who died in 1119/1707 and wrote the important work, *al-Fawā'id al-'Abdiyya*, which is a commentary on al-Zamahsari's *Unmūḏag fi an-naḥw* on Arabic syntax, an autograph which is in the Library's collection. His pupil, Ibrahim bin aš-Šayh Isma'il bin Salih bin 'Ali al-Mustari al-Muskiri, known as Opijač (died 1138/1725-6) wrote two grammatical works, *Šarḥ al-Miṣbāḥ*, a commentary on al-Mutarrizi's work *al-Miṣbāḥ*, and *al-Muḥtaṣar fi an-naḥw*, a compendium of Arabic grammar. Also, 'Abdulkamal Isma'il bin al-hagg Wali al-Trawniki (who died after 1052/1642-43) wrote *an-Namliyya fi iẓhār al-qawā'id aṣ-ṣarfiyya wa an-naḥwiyya*, an Arabic textbook.

During the compilation of this catalogue we also discovered manuscripts by authors who were unknown to us but are, in our opinion, of Bosnian origin. In particular, we want to draw attention to Mustafa Selimovic from Cajnice (Mustafa bin Fadlullah Salimzade) who died after 1242/1826 and wrote *Bidāya al-mubtadī* for beginners in Arabic.

To facilitate the use of this catalogue and especially the indexes, we repeated the catalogue number with a designation, according to the order in the collection (if the codex is questionable) on the left side of the page in this volume, something not done in the previous volumes. The indexes at the end of the catalogue were compiled according to these numbers. We tried to provide as much data as possible in the indexes in order that the contents of the catalogue could be fully appreciated. We also typed the name of the work in bold if the author quoted it in the text. Our cataloguing colleagues in the Library were a great help to us in this undertaking and I am most obliged to all of them, as well as to those who helped me in any way, and particularly to my colleague, Zejnil Fajic.

As the manager of the Ghazi Husrev-Beg Library it gives me great pleasure and satisfaction to be able, with this volume, to continue the publication of the Arabic, Turkish, Persian and Bosnian manuscripts in the Library. We wish to be of service to researchers as well as scientific and cultural institutions interested in the study of this cultural heritage.

For the publication of this book we have to thank Allah and His Excellency Sheikh Ahmed Zaki Yamani, the Founder and Chairman of al-Furqān Islamic Heritage Foundation in London, through whose generous concern we are able to protect the priceless manuscripts in the Ghazi Husrev-Beg Library, and make available to all interested parties the information on art and science contained within them.

Al-Furqān Islamic Heritage Foundation assisted in the publication of the fourth and fifth books of the catalogue of these manuscripts. The Founder and Chairman of al-Furqān has also helped the library to preserve its manuscripts by funding the purchase of tools necessary to organize and protect the collection. We again thank His Excellency, Sheikh Ahmed Zaki Yamani; may his good works be accumulated for him in Paradise. We also wish to express our gratitude to the Director-General of Al-Furqān Foundation, Dr Kamal Arafat Nabhan, and Dr Mahmoud El-Saied El-Doghim for their efforts in establishing the co-operation and providing the help.

I dedicate the work on this volume to my dear parents: my father rahm. Ahmet, whose last wish was that I should follow this path, and my mother, Ramiza, who with the help of Allah assisted me in realizing that wish.

Mustafa Jahič
Sarajevo, 1th June 1999

IZVORI I LITERATURA

Ahlwardt	-Ahlwardt, Wilhelm: *Verzeichniss der arabischen Handschriften der Königlichen Bibliothek zu Berlin.* Bd I-X. Berlin 1887-99. (Die Handschriften-verzeichnisse der Königlichen Bibliothek zu Berlin)
A.M.	-al-Bagdādī, Ismā'il-paša: *Hadiyya al-'ārifīn, asmā' al-mu'allifīn wa āṯār al-muṣannifīn.* I-II. Istanbul 1951/1955.
Bagdad, Awqāf	-al-Ǧibūrī, 'Abdullāh: *Fahras al-maḫṭūṭāt al-'arabiyya fī Maktaba al-awqāf al-'āmma fī Baġdād.* Ǧuz' III. Baġdād 1394/1974.
Bagdad, Waqf	-al-Ǧibūrī, 'Abdullāh: *Al-Mustadrak 'alā al-Kaššāf 'an maḫṭūṭāt Ḫazā'in kutub al-awqāf.* Baġdād 1385/1965.
Bašagić	-Bašagić, Safvet-beg: *Bošnjaci i Hercegovci u Islamskoj književnosti.* Sarajevo 1912. -*Popis orijentalnih rukopisa moje biblioteke.* Sarajevo 1917. -*Znameniti Hrvati, Bošnjaci i Hercegovci u Turskoj Carevini.* Zagreb 1931.
Blochet	-E. Blochet: *Cataloque des manuschrits turcs.* Bibliotheque Nationale. Tome I. Paris 1932.
Bratislava	-Petraček, Karel; Blaškovič, Jozef; Vesely, Rudolf: *Arabische, türkische und persische Handschriften der Universitäts bibilothek in Bratislava.* Bratislava 1961.
Dobrača	-Dobrača, Kasim: *Katalog arapskih, turskih i perzijskih rukopisa.* Gazi Husrev-begova biblioteka u Sarajevu. Svezak I-II. Sarajevo 1963. i 1979.
Fajić III	-Fajić, Zejnil: *Katalog arapskih, turskih i perzijskih rukopisa.* Gazi Husrev-begova biblioteka u Sarajevu. Svezak III. Sarajevo 1991.

Fajić V	-Fajić, Zejnil: *Katalog arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa.* Gazi Husrev-begova biblioteka u Sarajevu. Svezak V. London - Sarajevo 1999.
Fajić	-Fajić, Zejnil: *Tabelarni pregled hidžretskih godina preračunatih u godine nove ere.* Sarajevo 1982.
Flemming	-Flemming, Barbara: *Türkische Handschriften.* T. 1. Viesbaden 1968. (Verzeichnis der orientalischen Handschriften in Deutschland. Bd. XIII, 1).
Flügel	-Flügel, Gustav: *Die arabischen, persischen und türkischen Handschriften der Kaiserlich-Königlichen Hofbibliothek zu Wien.* Bd. I-III. Wien 1865-67.
Gacek	-Gacek, Adam: *Catalogue of the Arabic manuscripts in the library of the School of Oriental and African Studies Universiti of London.* London 1981.
GAL G	-Brockelmann, Carl: *Geschichte der arabischen Litteratur.* Supplementband I-III. Leiden 1943 i 1949.
GAL S	-Brockelmann, Carl: *Geschichte der arabischen Litteratur.* Grundband I-II. Leiden 1937, 1938 i 1942.
Götz	-Götz, Manfred: *Turkische Handschriften.* Wiesbaden 1979. (Verzeichnis der orientalischen Handschriften in Detschland).
Handžić	-Al-Ḥānğī al-Būsnawī, Meḥmed b. Muḥammad: *al-Ğawhar al-asnā' fī tarāğim 'ulamā' wa šu'arā' Būsna,* al-Qāhira, 1349/1930.
Hasandedić	-Hasandedić, Hivzija: *Katalog arapskih, turskih i perzijskih rukopisa.*. Izdanje Arhiva Hercegovine Mostar. Svezak 2. Mostar 1977.
Ḥ.Ḫ.	-Ḥāğğī Ḫalīfa, Muṣṭafā b. 'Abdullāh Kātib Čelebī: *Kašf aẓ-ẓunūn 'an asāmī al kutub wa al-funūn.* al-Muğallad I-II. Istanbul 1360/1941 - 1362/1943.
Ḥ.Ḫ., Ḏayl	-al-Bagdādī, Ismā'īl-paša: *Īḍāh al-maknūn fī aḏ-Ḏayl 'alā Kašf aẓunūn 'an asāmī al-kutub wa al-funūn.* Cilt I-II. Istanbul 1945-47.

Kaḥḥāla	-Kaḥḥāla, 'Umar Riḍā: *Mu'ğam al-mu'allifīn. Tarāğim muṣannifī al-kutub al'Arabiyya.* Ğuz' I - XV. Bayrūt.
Kairo A	*-Fihris al-kutub al-'arabiyya al-mawğūda bi ad-Dār 1921-1937.* al-Ğuz' I-VIII. Dār al-kutub al-Miṣriya. al-Qāhira 1924 - 42.
Kairo M	-Sayyid, Fu'ād: Dār al-Kutub. *Fihris al-maḫṭūṭāt. Našra bi al-maḫṭūṭāt allatī iqtanathā ad-Dār min sana 1936 - 1955.* al-Qism I-III. Al-Ğumhūriyya al-'Arabiyya al-Muttaḥida. al-Qāhira 1380/1961 - 1383/1963.
Karatay A	-Karatay, Fehmi Edhem: *Arapaća Yazmalar Kataloğu.* C. I-IV. Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi. Istanbul 1962-69.
Karatay T	-Karatay, Fehmi Edhem: *Türkće Yazmalar Kataloğu.* C. I-II.Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi. Istanbul 1961.
Karatay F	-Karatay, Fehmi Edhem: *Farsća Yazmalar Kataloğu.* Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi. Istanbul 1961.
Kıbrıs	-Şeşen, Ramazan; Altan, Mustafa Haşim; Izgi, Cevat: *Kıbrıs Islam yazmaları kataloğu.* Islâm Tarih, Sanat ve Kültürünü Araştırma Vakfı (ISAR). Istanbul 1515/1995.
Köprülü	-Şeşen, Dr. Ramazan; Izgi, Cevat; Akpınar, Cemil: *Fihris maḫṭūṭāt Maktaba Köprülü.* Research Centre for Islamic History, Art and Culture (IRCICA). al-Muğallad I-III. Istanbul 1986.
Loebenstein	-Loebenstein, Helene: *Katalog der arabischen Handschriften der Österreichischen Nationalbibiliothek. Neuerwebungen 1868-1968.* Teil I. Wien 1970.
Muftić	-Muftić, Teufik: *Arapsko-bosanski rječnik.* Sarajevo 1997.
Nametak	-Nametak, Fehim: *Katalog arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa.* Gazi Husrev-begova biblioteka u Sarajevu. Svezak IV. London-Sarajevo 1998.
OM	-Ṭāhir, Bursalī Meḥmed: *'Oṯmanlı mü'ellifleri.* I-III. Istanbul 1333-1342/1914-1923.

POF	-*Prilozi za orijentalnu filologiju*, X-XI/1960-61. Orijentalni institut u Sarajevu. Sarajevo 1961.
POF	-*Prilozi za orijentalnu filologiju i istoriju jugoslovenskih naroda pod turskom vladavinom*, VI-VII/1956-57. Orijentalni institut u Sarajevu. Sarajevo 1958.
QA	-Sāmi, Şamsuddīn: *Qāmūs al-a'lām*, I-VI. Istanbul 1306-1216/1888-1896.
Qādiriyya	-Ra'ūf, 'Imād 'Abdussalām: *al-Āṯār al-ḫaṭṭiyya fī al-Maktaba al-Qādiriyya*. Fī Ğāmi' aš-šayḫ 'Abdulqādir al-Ğīlānī. Baġdād 1980.
Rieu	-Rieu, Charles: *Cataloque of the turkish manuscripts in the Bristish museum*. London 1888.
Riyad	-Saleh S. al-Hidzzi: *Catalogue of the manuscripts in the University of Riyad*. 3. Riyad, 1979.
Sellheim	-Sellheim, Rudolf: *Arabische Handschriften*. Materialien zur arabischen literaturgeschichte. T. 1. Wiesbaden 1976. (Verzeichnis der orientalischen Handschriften in Deutschland. Bd. XVII, A1.)
Spaho	-Spaho, Fehim: *Arapski, perzijski i turski rukopisi Hrvatskih zemaljskih muzeja u Sarajevu*. Sarajevo 1942.
Šabanović	-Šabanović, Hazim: *Književnost Muslimana Bosne i Hercegovine na orijentalnim jezicima*. Sarajevo 1973.
Şeşen	-Şeşen, Ramazan: *Muḫtārāt min al-maḫṭūṭāt al-'arabiyya an-nādira fī maktabāt Turkiya*. Islâm Tarih, Sanat ve Kültürünü Araştırma Vakfı (ISAR). Istanbul 1997.
Trako	-Trako, Salih: *Katalog perzijskih rukopisa orijentalnog instituta u Sarajevu*. Posebna izdanja XII, Sarajevo, 1986.
TÜYATOK	-*Türkiye Yazmaları Toplu Kataloğu* (The Union Catalogue of Manuscripts in Turkey) 07 I-V, Istanbul 1982-84.
Wagner	-Wagner, Ewald: *Arabische Handschriften*. T. 1. Wiesbaden 1976. (Verzeichnis der orientalischen Handschriften in Deutschland. Bd. XVII, B1).

aẓ-Ẓāhiriyya	-al-Ḥimṣī, Asmā': *Fihris maḫṭūṭāt Dār al-Kutub aẓ-Ẓāhiriyya. 'Ulūm al-luġa al-'arabiyya, an-naḥw*. Dimašq 1393/1973.
Zürich	-Nametak, Fehim; Trako, Salih: *Katalog arapskih, perzijskih, turskih i bosanskih rukopisa iz Zbirke Bošnjačkog instituta*. Svezak I. Bošnjački institut. Zürich 1997.
Ždralović	-Ždralović, Muhamed: *Bosansko-hercegovački prepisivači djela u arabičkim rukoipisima*, I-II. Sarajevo1988.

TRANSKRIPCIJA

I Konsonanti

ا (ء)	'	ض	ḍ (z)
ب	b	ط	ṭ
پ	p	ظ	ẓ
ت	t	ع	ʿ
ث	ṯ (s)	غ	ġ (g)
ج	ǧ (c, dž)	ف	f
چ	č	ق	q (k)
ح	ḥ	ك	k (ć)
خ	ḫ	ك (ک)	n, y
د	d	گ	g
ذ	ḏ (z)	ل	l
ر	r	م	m
ز	z	ن	n
ژ	ž	و	w (v)
س	s	ه	h
ش	š	ى	y, i
ص	ṣ		

II Vokali

ـَ	a (e)	ـَا (آ)	ā
ـُ	u (o, ü, ö)	ـُو	ū
ـِ	i (ı)	ـِى	ī

GRAMATIČKA DJELA

3695 R 2749

العوامل المائة

AL-ʻAWĀMIL AL-MIʼA

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr ʻAbdulqāhir b. ʻAbdurraḥmān al-Ĝurĝānī, um. 471/1078

Kraće gramatičko djelo o agensima u arapskom jeziku. Ovo se djelo često u izvorima i literaturi naziva i *al-ʻAwāmil al-ʻatiqa*. U nekim rukopisima ovoga djela prije početka često stoji napisano:

رضي الله تعالى عنكم . أعوذ بالله من الشيطان الرجيم . بسم الله الرحمن الرحيم .

tako da u nekim komentarima, odnosno gramatičkim analizama (*iʻrāb*) ovoga djela, komentar navedenog teksta čini sastavni dio samoga komentara djela.

Početak (fol. 1b):

الحمد لله رب العالمين و الصلوة و السلام على رسوله محمد و آله أجمعين فإن العوامل في النحو على ما ألفه الشيخ الإمام عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني رحمة الله عليه مائة عامل و هي تنقسم إلى قسمين لفظية و معنوية فاللفظية منها تنقسم إلى سماعية و قياسية...

Kraj (fol. 14a):

... و العامل في المبتدأ و الخبر هو الإبتداء و هو معنى لا يوجد في الخارج فهذه مائة عامل لا يستغني الصغير و الكبير و الوضيع و الرفيع عن معرفتها و استعمالها.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 14; 190 x 105; 11 redaka; (tekst 135 x 48). Papir različite boje (narandžast, tamnobijel i žut), srednje debljine, hrapav. Povez kartonski, mekši i tanji. Pismo *taʻlīq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela. Na prvom zaštitnom listu napisan naziv djela: رساله، جرجاني من النحو .

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1179; Ahlwardt VI, 6475; Flügel II, p.149; Dobrača II, 1612/3; Köprülü III, 590,3; aẓ-Ẓāhiriyya, 363.

3696,1 R 2357, I

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 12b; 205 x 140; 11 redaka; (tekst 135 x 70). Papir tamnobijel, deblji i hrapav u prvoj polovini a tanji i glat u drugoj polovini i oštećen vlagom. Povez nov, tvrd, platneni. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja i odjeljaka ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis je uvakufio 'Uṯmān b. Muṣṭafā Mehremić iz Sarajeva iz Careve mahale za Ajni-begov mekteb i predao ga mutevelijі Ḫalīl b. Ṣāliḥ al-Ḥarsaklīji 1251/1835-36. godine (bilješka na fol.1a).

وقف هذه النسخة الشريفة المباركة ... عثمان بن مصطفى مهرمك من سراي بوسنة الساكن في محلة الخنكاري الواضع هذا الكتاب في المكتب الخنكرية المسمى بأبينة بك زاده و سلمه إلى الفقير الحقير المتولي خليل بن صالح الهرسنكلي عفى عنهما العفو العلي بفضله و كرمه و رحمته سنة ١٢٥١ هـ.

3696,2 R 2357, II

شرح العوامل العتيقة

ŠARḤ AL-'AWĀMIL AL-'ATĪQA

يحيى بن نصوح إسرائيل

Yaḥyā b. Naṣūḥ b. Isrā'īl, um. 950/1543

Komentar al-Ğuğānījeva djela *al-'Awāmil al-mi'a* o agensima u arapskom jeziku.

Početak (fol. 13a):

توجهنا إلى جنابك و قصدنا نحو بابك يا غافر الذنوب و يا ساتر العيوب ... فيقول العبد الذليل يحيى بن نصوح بن إسرائيل ... اعلموا معاشر طلاب اليقين سلام عليكم لا نبتغي الجاهلين ...

Kraj (fol.50b):

... **و الرفيع عن معرفتها و استعمالها** إذ بها يحصل لهم بصيرة في العلوم كلها فإن المسؤول من فضل الله تعالى ... و في الإعراب فساداً وحولاً أن يصلح كرمًا و فضلاً عصمه الله تعالى بعصمته القديم أبداً و أزلاً.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 13a - 50b; 17 redaka; (tekst 145 x 85). Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crnom linijom. Kustode.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1179; Ahlwardt VI, 6479; az-Ẓāhiriyya, 575.

3696,3 R 2357, III

إعراب العوامل المائة

I'RĀB AL-'AWĀMIL AL-MI'A

Gramatička analiza poznatog al-Ğurğānījeva djela *al-'Awāmil al-mi'a* od nama nepoznata autora.

Neki rukopisi al-Ğurğānījeva djela *al-'Awāmil al-mi'a* počinju sa gramatičkom analizom iskaza:

رضي الله تعالى عنكم . أعوذ بالله من الشيطان الرجيم . بسم الله الرحمن الرحيم

Tako i neki kometari ovoga djela počinju sa tumačenjem navedenog teksta kao što je i u ovome slučaju. U drugim slučajevima ovaj komentar često dolazi odvojeno prije kometara djela kao zasebna risāla na arapskom ili turskom jeziku. Inače, u našoj kao i drugim bibliotekama se nalazi više rukopisa u kojima se gramatički analizira ovo al-Ğurğānījevo djelo. S obzirom na samu prirodu gramatičke analize većina ovakvih komentara su prilično međusobno slična i ne znaju im se autori, što otežava njihovu međusobnu diferencijaciju u formi kataloške obrade. Tako su i većina komentara ovoga tipa čija obrada slijedi u našemu katalogu međsobno slični.

Početak (fol.53a):

رضي الله تعالى عنكم رضي: فعل ماض الله مرفوع لفظًا بأنه فاعل رضي و الفعل مع فاعله ... **أعوذ بالله من الشيطان الرجيم** أعوذ: فعل مضارع نفس متكلم ... **بسم الله الرحمن الرحيم** في بسم الله حرف جر و اسم مجرور بها ... (fol.54b) **الحمد** مرفوع بأنه مبتدأ لله و اللام حرف جر للفظة الله مجرورتها و الجار مع المجرو ...

Kraj (fol.84b):

... **و الوضيع و الرفيع من معرفتها و استعمالها** و الواو عاطفة الوضيع مرفوع بأنه عطف على الكبير ... مجرور بأنه عطف على معرفتها و الهاء ضمير بارز مجرور محلاً بأنه مضاف إليه لاستعمال راجع إلى مائة عامل أيضًا يعني من لم يعرف النحو و إعرابه و بناءه و تركيبه من التراكيب لم يعرف من العلوم شيئًا على وجه الحقيقة ، فإني رأيت الشارحين للعوامل لا يتعرض بإعراب العوامل فلهذا شرحت إعرابها ... فالمقصود بهذا الشرح إفادة المعلم و استفادة المتعلم و خاتمة الخير للشارح .

Prepisao al-Ḥusayn b. Muḥammad (bilješka u kolofonu djela, fol.84b).

Prilikom uvezivanja greškom je posljednji list uvezan kao fol.84 na kojemu je kraj djela. Ovaj bi list, dakle, trebao doći na kraju kao fol. 92b. Fol. 53a - 92b; 25 redaka; (tekst 155 x 95). Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crnom linijom. Kustode.

Izv.: Ahlwardt VI, 6481, 6489 i 6490; az-Ẓāhiriyya, 36-42; Bagdad, Awqāf III, 5282.

3697,1 R 1885, I

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ǧurǧānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 6a; 200 x 150; 12 redaka; (tekst 140 x 75). Papir tamnobijel, deblji. Ima volantnih listova. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i kartonskom futrolom sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫi-ta'līq*, mjestimično vokaliziran. Brojevi poglavlja napisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke (pečat na više mjesta u rukopisu).

3697,2 R 1885, II

الأنموذج في النحو

AL-UNMŪḎAĞ FĪ AN-NAḤW

أبو القاسم جار الله محمود بن عمر بن محمد الزمخشري

Abū al-Qāsim Ǧārullah Maḥmūd b. 'Umar b. Muḥammad az-Zamaḫšarī, 467/1075 - 538/1144

Kraće djelo iz sintakse arapskog jezika koje je autor sačinio kao skraćenu verziju drugoga svojega, mnogo opširnijeg djela *al-Mufaṣṣal*.

Početak (fol.6b):

الكلمة مفرد و إما اسم كرجل و إما فعل كضرب و إما حرف كقد الكلام مؤلف إما من اسمين أسند أحدهما إلى الآخر نحو زيد قائم و إما من فعل و اسم نحو ضرب زيد و يسمى جملة و كلامًا ...

Kraj (fol.23a):

... تزاد في كل متحرك حركته غير إعرابية للوقف خاصة مثل ثمهْ وحيهلهْ و مالهْ و سلطانيهْ و لا تكون إلاّ ساكنة و تحريكها لحن .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 6b - 23a; 12 redaka; (tekst 140 x 75). Pismo *nasḫi-ta'līq*, vokaliziran. Naslovi poglavlja napisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Izv.: Ḥ. Ḫ. I, 185; Ahlwardt VI,6514.

3697,3 R 1885, III

شرح البناء

ŠARḤ AL-BINĀ'

Komentar morfološkog djela *al-Binā'* od nama nepoznata autora. Ovaj kometar ne spominju nama dostupni izvori.

Početak (fol.24b):

صارفًا لعباد اللسان نحو حمده و ثانيًا لوجه الثناء جناب وجهه و مصليًا علي محمد رسوله و عبده ... و بعد فلما كان تأليف هذه الرسالة لكونه أمرًا ذا بال مقتضيًا للتصدير بالبسملة و الحمدلة ... قوله اعلم خطاب عام لمن نظر إلى هذه الرسالة منقوشة أو ألقى السمع و هو شهيد ملفوظة مريدًا لمعرفة ما فيها ...

Kraj (fol.42b):

... (fol.42a) فإن كان الأول فهو المهموز و إن كان الثاني فهو المضاعف هذا آخر ما أردنا إيراده و بينا بعض ما كان مراده بنظم ما نشر من الفوايد و ختم ما سنح لي من الزوايد و بالله

التوفيق و بيده أزمة التحقيق ... (fol.42b) و ليس غرضي من تحرير هذه الأوراق أن أعدي زمرة الشارحين على الإطلاق ... فإن ما يستنبط خاطري سقيم وفوق كل ذي علم عليم والله أعلم بالصواب و إليه المرجع و المآب . تم بعون الله تقريراً . تاريخه سبق تحريراً في سنة ٩٨٥ هـ .

Rukopis je vjerovatno autograf koji je napisan 985/1577. godine (kolofon djela, fol. 42b).

Fol. 24b - 42a; 12 redaka; (tekst 125 x 85). Pismo *ta'līq*. tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa djelo ispisane rukom prepisivača.

3697,4 R 1885, IV

شرح الأمثلة المختلفة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Komentar djela *al-Amṯila al-muḫtalifa* o paradigmama oblika riječi u arapskom jeziku od nama nepoznata autora.

Početak (fol.44b):

الحمد لله على نعمائه و آلائه و الصلوة على أفضل أنبيائه و أصفيائه و على آله و أصحابه قاهري أعدائه و ناصري أوليائه. و بعد ... و بعد فهذه رسالة أوردتها في شرح كتاب الأمثلة مستعيناً بالله و متوكلاً عليه قال المص (المصنف) روّح الله روحه في أعلى غرف الجنان نصر ينصر نصراً ...

Kraj (fol.51a):

... فالمأمول من الناظر إليه أن ينظر بعين الرضا، حتى لا يطّلع على عيبه قال الشاعر و عين الرضا عن كل عيب كليلة و لكن عين السخط تبدي المساويا . و الله تعالى أعلم الحقيقة الحال و نتيجة المال .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 44b - 51a; 17 redaka; (tekst 145 x 85). Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qāla*. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa djelom ispisane rukom prepisivača.

3698,1 R 5742, I

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ǧurǧānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisao nepoznati prepisivač 975/1567-68. godine (bilješka na kraju posljednjeg djela u zbirci, fol. 32a).

Nedostaju fol. 2-5, kao i kraj djela. Fol. 1b - 25b; 210 x 155; 9 redaka; (tekst 130 x 75). Papir žućkast, deblji. Volantni listovi i lage. Korice kartonske, odvojene od listova. Pismo *nasḫī-ta'līq*, mjestimično vokaliziran, deblji i krupniji. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

3698,2 R 5742, II

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī,
538/1143 - 610/1213

Djelo u kojemu se uglavnom obrađuju agensi u arapskoj gramatici a koje, u stvari, predstavlja sažetak al-Ǧurǧānījevih (Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān) djela iz sintakse arapskog jezika.

Početak (fol. 26b):

أما بعد حمد الله ذي الإنعام جاعل النحو في الكلام كالملح في الطعام و الصلوة على نبيه محمد ... فإن الولد الأعز لا زال كاسمه مسعوداً و إلى أهل الخير مودوداً لما استظهر مختصر الإقناع و كشف بحفظه عنه فضله القناع و أحاط بمفرداته حفظاً و أتقن ما فيه من النحو معنىً و لفظاً أردت أن ألقطه من كلام الإمام ... أبي بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني ...

Kraj (fol. 32a):

... بإضمار فعله و الإضمار بدون ذلك لا يجوز و قريب من هذه الإضمار على شريطة التفسير لأن الدال عليه لفظ أيضاً إلا أنه يعقبه و في الأول ما سبق من الكلام .

Prepisao nepoznati prepisivač 975/1567-68. godine (bilješka na kraju djela, fol. 32a).

Prije posljednje stranice nedostaje nekoliko listova. Fol. 26b - 32a; 9 redaka; (tekst 130 x 75). Pismo *nasḫī-ta'līq*, mjestimično vokaliziran, deblji i krupniji. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Izv.: Ḥ. Ḫ.II, 1708; Ahlwardt VI, 6530; GAL G II, 293; GAL S II, 514; az-Ẓāhiriyya, 468; Köprülü III, 590,2.

3699 R 1590

شرح العوامل المائة

ŠARḤ AL-'AWĀMIL AL-M'IA

علاء الدين علي بن محمد البسطامي مصنفك

'Alā'uddīn 'Alī b. Muḥammad al-Busṭāmī Muṣannifak,
803/1400 - 875/1470

Komentar al-Ǧurǧānījeva sintaksičkog djela *al-'Awāmil al-mi'a* o agensima u arapskom jeziku.

Početak (fol.1b):

الحمد لله الذي جعل العربية مفتاح البيان و صيّرها آلةً يحترز بها عن الخطأ في اللسان و قدّم سببها المنطق الذي هو مميّز الإنسان ... فقد التمس منّي بعض من أصحابي و خلّص من الإخوان أن أشرح العوامل للشيخ الإمام عبد القاهر ... شرحًا يبيّن إعرابها و يكشف مشكلاتها ... فشرحت شرحًا يطابق التماسهم و يوافق اقتباسهم و يفيد طالبيه ... **رضي الله تعالى عنكم** رضي: فعل ماض من الرضوان ... (fol. 2a) **أعوذ بالله من الشيطان الرجيم** أعوذ: فعل مضارع نفس المتكلم وحده فاعله ضمير مستتر فيه ... (fol.3b) **بسم الله** إمتثالاً لقوله ... (fol.7a) **الحمد** مرفوع لفظًابأنه مبتدأ ...

Kraj (fol.132a):

... **و الوضيع و الرفيع عن معرفتها و استعمالها** الواو عاطفة الوضيع مرفوع بأنه عطف على الكبير ... و الهاء ضمير بارز مجرور المحل على أنها مضاف إليه لاستعمال راجع إلى مائة عامل .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 132; 200 x 130; 15 redaka; (tekst 155 x 73). Papir žućkast, deblji, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Pismo *nasḫī-ta'līq* od više prepisivača. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom ili ispisan crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crnom linijom. Na marginama sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela. Na fol. 1a napisano ime autora. Na fol. 132a -134a razne bilješke iz jezika.

Vakuf Ṣāliḥ Ḥrōmo-zāde (pečat na fol. 1b).

Izv.: A.M. I, 735; Ḥ.Ḫ. Ḏayl II, 130.

3700 R 2875

شرح العوامل المائة

ŠARḤ AL-'AWĀMIL AL-MI'A

Gramatička analiza al-Ǧurǧānījeva djela *al-'Awāmil al-mi'a* od nama nepoznata autora. Nakon prve folije nedostaje dio teksta umjesto čega je naknadno dopisan jedan list na kojemu se, međutim, ne uklapa tekst sa fol. 1b što znači da još nedostaje teksta.

Početak (fol.1b):

الحمد لمن يجب علينا ثناؤه و لمن لا يزيل من حسب النعم علينا غناؤه و الصلوة على محمد سيد الأنبياء و على آله و أصحابه الكرام . فإني لما رأيت الطالبين يطلبون شرحًا لعوامل الإمام عبد القاهر خال عن إعرابها أردت أن أبين إعرابها بقدر طاقتي ... (fol.3b) نحو **مررت بزيد** و يجوز فيه النصب بأنه مفعول به لفعل محذوف ...

Kraj (fol.86b):

... **و الوضيع و الرفيع من معرفتها و استعمالها** و الواو عاطفة، الوضيع مرفوع بأنه عطف على الكبير ... مجرور بأنه عطف على معرفتها ، و الهاء ضمير بارز مجرور محلاً بأنه مضاف إليه لاستعمال راجع إلى مائة عامل يعني من لم يعرف النحو و إعرابه و بناءه و تركيب من التراكيب لم يعرف من العلوم شيئًا على وجه الحقيقة فإني رأيت الشارحين للعوامل لا يتعرضون بإعراب جميع تركيباتها فلهذا شرحت إعرابها ... فالمقصود بهذا الشرح إفادة المعلم و استفادة المتعلم و خاتمة الخير للشارح .

Prepisao nepoznati prepisivač 993/1585. godine (bilješka u kolofonu djela).

Fol. 86; 155 x 110; 15 redaka; (tekst 105 x 79). Papir žućkast, srednje debljine, glat, deblji i hrapav. Nedostaju korice, ima samo platneni hrbat. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom ili nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Izv.: az-Ẓāhiriyya 37-38; TÜYATOK 07. 1818, 3732 i 3733.

3701 R 2053

شرح العوامل الجرجانية

ŠARḤ AL-ʻAWĀMIL AL-ĞURĞĀNIYYA

عبد القادر الرومي توروجي

ʻAbdulqādir ar-Rūmī Tūrūğī, um. (?)

Autor ovoga djela se u izvorima spominje kao توروجي (Ahlwardt VI, 6480) bez godine smrti. Isti izvor navodi i ime ʻAbdulqādir ar-Rūmī. U drugim izvorima (Köprülü III, 590,4 i TÜYATOK V, 3665) kao autor ovoga djela navodi se al-mullā Išiq Qāsim al-Iznīqī, um. 945/1548. godine. Na ovaj se izvor poziva i Kıbrıs (636) tvrdeći da je al-Izniqī autor ovoga kometara. Ostali izvori koji registruju ovo djelo ne navode ime autora. U više naših rukopisa kao naziv djela navodi se: شرح عوامل المسمى بدورنج .

Početak (fol.1b):

الحمد لمن وجب علينا ثناؤه و لمن لا يزيل من حسب النعم علينا غناؤه و الصلوة على محمد سيد الأنام و على آله و أصحابه الكرام. فإني لما رأيت الطالبين يطلبون شرحًا لعوامل الإمام عبد القاهر لحل إعرابها أردت أن أبين إعرابها بقدر طاقتي ... **رضي الله تعالى عنكم** و رضي: فعل ماض، و لفظة الله مرفوع لفظةً ... **أعوذ بالله من الشيطان الرجيم** و أعوذ فعل مضارع نفس متكلم وحده و فاعله ضمير مستتر فيه ... (fol.2a) **بسم الله الرحمن الرحيم** البا، في بسم الله حرف جر و اسم مجرور بها ... (fol.2b) **الحمد** يجوز في الحمد ثلثة أوجه ...

Kraj (fol.46a):

... **و استعمالها** و هو مجرور معطوف على معرفتها و الها، ضمير بارز مجرور المحل على أنه مضاف إليه للإستعمال راجع إلى مائة عامل .

Prepisao Aḥmad b. Ṣāliḥ b. Muḥammad al-Busnawī u tvrđavi Kušlat (kod Srebrenice) u drugoj dekadi mjeseca ḏū al-qaʻda 1143/1731. (bilješka na kraju djela, fol. 46a).

Fol. 46; 200 x 140; 21 red; (tekst 155 x 75). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *nasḫī-taʻlīq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela na nekoliko prvih lista uokviren crvenom linijom. Sitnije bilješke u vezi sa djelom na marginama.

Vakuf šayḫ al-ḥāğğ Ḫalīl-efendī al-Grādčānīčawī (iz Gračanice, bilješka na više mjesta u rukopisu).

Izv.: Ahlwardt VI, 6480; Wagner, 266; Dobrača II, 1321,2; Fajić III, 2091; az-Ẓāhiriyya 37; Köprülü III, 590,4; Kıbrıs 636.

3702 R 2084

شرح العوامل الجرجانية

ŠARḤ AL-ʻAWĀMIL AL-ĞURĞĀNIYYA

عبد القادر الرومي توروجي

ʻAbdulqādir ar-Rūmī Tūrūğī, um. (?)

Isto kao 3701.

Prepisao Muḥammad al-Qādī al-Baydāwī dok je bio kadija u kadiluku بحورينه مع قورينه u Muḥammad-aġinoj medresi u drugoj dekadi mjeseca rağaba 1063/1653. godine (bilješka na fol. 38a).

Fol. 38; 195 x 140; 23 redka; (tekst 160 x 85) i drugi dio 20 redaka (tekst 145 x 95). Papir žućkast (prvi dio) i tamnobijel (drugi dio), srednje debljine, glat. Povez tvrd kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *taʻlīq* (prvi dio) i *nasḫī-taʻlīq* (drugi dio). Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Na fol. 38b početak djela *al-Iʻrāb ʻan qawāʻid al-iʻrāb* koje je napisao Ibn Hišām (Ğamāluddīn Abū Muhammad ʻAbdullah b. Yūsuf b. Ahmad 708/1309 - 761/1360).

U posjed rukopisa došao ʻUmar Zuhdī 1193/1779. godine (bilješka na fol. 1a).

Vakuf Pruščak al-ḥāğğ ʻUmar-efendī Uskopyawī (pečat i bilješka na fol. 1a i dalje.).

3703 R 3531

شرح العوامل الجرجانية

ŠARḤ AL-ʻAWĀMIL AL-ĞURĞĀNIYYA

عبد القادر الرومي توروجي

ʻAbdulqādir ar-Rūmī Tūrūğī, um. (?)

Isto kao 3701.

Nedostaje dio teksta na početku.

Prepisao nepoznati prepisivač 1000/1591-92. godine iz rukopisa koji je prepisao Ismā‘īl b. aṣ-Ṣūfī krajem mjeseca ramaḍāna 996/1588. godine u tekiji Ṣūfī-zāde u mahali Ṣūfī (bilješka u kolofonu djela, fol. 39b i 40a).

Fol. 40; 210 x 155; 21 red; (tekst 155 x 90). Papir žućkast, deblji, glat. Prva folija volantna. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *ta‘līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Vakuf ‘Uṯmān-efendī, muderis Sīm-zāde medrese u Sarajevu (bilješka na fol. 1a).

3704 R 4098

شرح العوامل الجرجانية
ŠARḤ AL-‘AWĀMIL AL-ĞURĞĀNIYYA

عبد القادر الرومي توروجي

‘Abdulqādir ar-Rūmī Tūrūğī, um. (?)

Isto kao 3701.

Nedostaje nekoliko listova na početku djela.

Prepisao al-Ḥusayn b. Muḥammad (bilješka na kraju djela na fol. 121b).

Fol. 131; 145 x 95; 13 redaka; (tekst 105 x 60). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez tvrd, kožni. Pismo *nasḫī-ta‘līq*. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom ili nadvučen crvenom linijom. Kustode.

3705 R 4502

شرح العوامل الجرجانية
ŠARḤ AL-‘AWĀMIL AL-ĞURĞĀNIYYA

عبد القادر الرومي توروجي

‘Abdulqādir ar-Rūmī Tūrūğī, um. (?)

Isto kao 3701.

Prepisao Dāniyāl b. Muḥammad Vegara u gradu Blagaju (bilješka na kraju djela, fol. 39b).

Nedostaje početak djela. Fol. 39; 210 x 150; 17 redaka; (tekst 160 x 105). Papir žućkast, deblji. Povez kožni sa utisnutim rozetama na koricama, oštećen. Pismo kombinacija *nasḫī-ta‘līq*. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom. Kustode.

Vlasnik rukopisa nekada je bio Aḥmad b. Ḥasan (bilješka na posljednjem zaštitnom listu).

Poklon Biblioteci od Ćamila Mujagića, šerijatskog sudije.

3706,1 R 1755, I

شرح العوامل الجرجانية
ŠARḤ AL-‘AWĀMIL AL-ĞURĞĀNIYYA

عبد القادر الرومي توروجي

‘Abdulqādir ar-Rūmī Tūrūğī, um. (?)

Isto kao 3701.

Prepisao Sinān b. ‘Umar (bilješka u kolofonu djela, fol.59b)

Fol. 1b - 59b; 205 x 155; 16 redaka; (tekst 135 x 80). Papir tamnobijel, deblji, vlagom oštećen. Povez tvrd, kartonski sa kožnim herbatom i klapnom. Pismo *nasḫī-ta‘līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Na korici kao i fol.1a napisan naziv djela: شرح عوامل المسمى بدورتج.

Za Gazi Husrev-begovu medresu uvakufio munla Mūsā (bilješka na fol. 1b a stari pečat Gazi Husrev begove biblioteke na fol. 1a i dalje).

3706,2 R 1755, II

إعراب العوامل المائة
I‘RĀB AL-‘AWĀMIL AL-MI‘A

السيد الشريف أبو الحسن علي بن محمد بن علي الجرجاني

as-Sayyid aš-Šarīf Abū al-Ḥasan ‘Alī b. Muḥammad b. ‘Alī al-Ğurğānī,
740/1339 - 816/1413

Gramatička analiza al-Ğuğānījeva djela *al-‘Awāmil al-mi‘a* o agensima u arapskom jeziku. Djelo nije do kraja prepisano. U rukopisu ima mnogo grešaka učinjenih od strane prepisivača.

Početak (fol.60b):

الحمد لله القوي الذي عجزت (عن إدراك كنهه عقول العقلاء؟) و تحيّرت في إبتداء (بيداء؟) ألوهيته أوهام العلماء، و بعد فإني قدّرت إعراب العوامل تيسيراً للمستفيدين و كررت قواعد إعرابها تقديراً للمبتدئين ... **الحمد لله** مرفوع بأنه خبر مبتدأ أصله أحمد حمداً لله أو حمدت حمداً لله ...

Kraj (fol.97b):

Djelo nije do kraja prepisano.

Prepisao nepoznati prepisivač u mjesecu rabī' al-āḫiru 1001/1593. godine (bilješka na kraju djela, fol. 97b).

Fol. 60b - 97b; 15 redaka; (tekst 160 x 115). Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Izv.: Ahlwardt VI, 6488; az-Ẓāhiriyya, 34-35.

3707,1 R 1738, I

شرح العوامل الجرجانية

ŠARḤ AL-'AWĀMIL AL-ĞURĞĀNIYYA

عبد القادر الرومي توروجي

'Abdulqādir ar-Rūmī Tūrūğī, um. (?)

Isto kao 3701.

Djelo je krnjavo na početku.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1a - 58a: 215 x 140; 21 red; (tekst 150 x 60). Papir žućkast, tanji, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (stari pečat Biblioteke na fol. 1a i dalje).

3707,2 R 1738, II

شرح العوامل العتيقة

ŠARḤ AL-'AWĀMIL AL-'ATĪQA

يحيى بن نصوح بن إسرائيل

Yaḥyā b. Naṣūḥ b. Isrā'īl, um. 950/1543

Isto kao 3696,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 59b- 104a; 21 red; (tekst 150 x 60). Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

3708,1 R 2568, I

شرح العوامل الجرجانية

ŠARḤ AL-'AWĀMIL AL-ĞURĞĀNIYYA

عبد القادر الرومي توروجي

'Abdulqādir ar-Rūmī Tūrūğī, um. (?)

Djelo nije do kraja prepisano. Nedostaje značajan dio teksta.

Kraj ovdje (fol.40a):

... و **جمعه** مجرور على أنه معطوف على التثنية و الألف و الهاء، ضمير بارز مجرور المحل على أنه مضاف إليه الجمع راجع إلى الألف و إما لم .

Isto kao 3701.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 40a; 195 x 145; 17 redaka; (tekst 150 x 80). Papir žućkast, deblji, glat. Povez mekši, kožni. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom.

U posjed rukopisa 1116/1704. godine došao je Mūsā b. Walī (bilješka na prvom zaštitnom listu).

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (stari pečat Biblioteke, fol. 1a i dalje).

3708,2 R 2568, II

شرح الأمثلة المختلفة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Komentar djela *al-Amṯila al-Muḫtalifa* o paradigmama oblika riječi u arapskoj gramatici. Oko imena autora ovoga komentara postoji mala zbrka u nama dostupnim izvorima. Tako je je prema katalogu TÜYATOK (07, 3752-54) autor ovoga kometara Dāwūd b. Muḥammad al-Qārṣī, um. 1169/1755. godine. Međutim, prema drugim izvorima (Ahlwardt (VI, 6821) ovaj autor je napisao drugi komentar na djelo *al-Amṯila al-Muḫtalifa* i to i na arapskom i na turskom jeziku (pogl. 4182,2). Prema TÜYATOK (07, 1833) komentar na ovo djelo je napisao Muḥammad b. Sulaymān al-Kafawī, um. (?) Međutim, Köprülü (III, 628) navodi autora sličnoga imena Muḥammad b. Ḥamīd b. Muṣṭafā al-Kafawī, um. 1174/1761. godine, kao autora drugoga komentara djela *al-Amṯila al-Muḫtalifa*. Na kraju, Ahlwardt (VI, 6824) navodi komentar o kojemu je ovdje riječ bez spominjanja imena njegova autora.

Početak (fol.41b):

الحمد لله الذي زيّن (أذهان) المبتدئين بالمثال و الصلوة على نبيه الذي يجب عليه الإمتثال و آله و صحبه الموصوفين بأحسن الخصال و أنا أرجو بشفاعتهم إلى الله للإتصال قوله فجمعت هذه الأوراق للمبتدئين باستعانة القادر مع القدر منّي للناظرين **قوله** نصر: فعل ماض و هو في اللغة السابق و في الإصطلاح ما دل على معنى زمان قبل زمان ...

Kraj (fol.47b):

... اعلم مجهول المخاطب يجيء لام (بلام ؟) نحو لتنصر لتنصرا إلى و كذا المتكلم معلومًا و مجهولاً فتقول لانصر لننصر كذا في الهارونية فليكن هذا آخر ما أردنا.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 41b - 47b; 17 redaka; (tekst 150 x 80). Pismo nasḫī-ta'līq. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode.

Izv.: Ahlwardt VI, 6824; TÜYATOK 07, 1833 i 3752-54.

3709,1 R 5871, I

شرح العوامل العتيقة

ŠARḤ AL-'AWĀMIL AL-'ATĪQA

يحيى بن نصوح إسرائيل

Yaḥyā b. Naṣūḥ b. Isrā'īl, um. 950/1543

Isto kao 3696,2.

Prepisao Sulaymān b. Muḥammad 1121/1709-10. godine (bilješka na kraju djela, fol.39b).

Fol. 1b - 39b; 200 x 140; 19 redaka; (tekst 145 x 80). Papir narandžast, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, malo oštećen. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

Vlasnici rukopisa su bili Ṯābit b. al-ḥāğğ Murād al-Busnawī kao i 'Imāratī-zāde Ğābī Muḥammad, dok je u posjed rukopisa 15 rabī' al-awwala 1300/1883. godine došao Muḥammad Ṣidqī b. al-ḥāğğ Darwīš-efendī Goraždali (bilješke sa pečatima na fol. 1a).

Rukopis je iz zbirke rukopisa Osmana Asafa Sokolovića.

3709,2 R 5871, II

شرح العوامل الجديدة في القريب و البعيد

ŠARḤ AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA FĪ AL-QARĪB WA AL-BA'ĪD

أحمد أفندي قوش أطه لي (الأطوي)

Aḥmad-efendī Qušadalı (al-Aṭawī), um. 1159/1780-81

Komentar al-Birğawījeva djela *al-'Awāmil al-ğadīda* o agensima u sintaksi arapskog jezika.

Početak (fol. 42b):

الحمد لله الذى جعل العالمين العاملين فائزين ... أما بعد فيقول العبد الضعيف الشيخ أحمد عصمة الله اللطيف الصمد الساكن بمدينة قوش اطه سى ... لما كان العوامل الجديدة لمولانا ... الشيخ محمد بن بير على الشهير بالفاضل البركوى عليه رحمة الله العزيز ... سألنى بعض أذكياء الطالبين الراغبين أن أشرحه ...

Kraj (fol. 76a):

... إلا من جهة المجازية و الحقيقية فيه محال لأن المراد بالموصول هو الله الكبير المتعال ... او لرعاية الأدب كما فى قوله تعالى «بيدك الخير» أي و الشر الحمد لله على التمام و الصلوة و السلام على سيدنا الأنام و على آله الكرام و على أصحابه الفخام ...

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 42b - 59b; 29 redaka; (tekst 160 x 65). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Izv.: Ahlwardt VI, 6790; GAL S II, 657 21c; GAL G II, 441 21c; Köprülü III, 595,2; TÜYATOK 07, 3726; Kıbrıs 702.

3710,1 R 3365, I

شرح العوامل العتيقة

ŠARḤ AL-'AWĀMIL AL-'ATĪQA

يحيى بن نصوح بن إسرائيل

Yaḥyā b. Naṣūḥ b. Isrā'īl, um. 950/1543

Isto kao 3696,2 samo što je prepisivač izostavio uvodni dio (*ḥamdalu*) tako da djelo u ovome rukopisu počinje sa:

قال شيخ الزمان تغمده الله بالرحمة و الرضوان سلوكًا على طريق المتقدمين و اقتداء بالكتاب المبين (و) عملاً بسنة الرسول الأمين. بسم الله الرحمن الرحيم ...

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 18b; 205 x 155; 27 redaka; (tekst 165 x 105). Papir žućkast, deblji. Povez tvrd, kartonski sa platnenim hrbatom. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom. Kustode.

Na fol. 18 kao bilješka iz jezika tumačenje deset karakterističnih riječi u arapskom jeziku.

Na fol. 19a bilješka o tumačenju dove kada neko kaže:

جعلنا الله من أهل التقوى والمغفرة و الله تعالى هو أهل التقوى و المغفرة .

Autor bilješke je Muḥammad Būsnawī (Bošnjak) al-Čalabī.

3710,2 R 3365, II

طبيب المبتدئين

ṬABĪB AL-MUBTADI'ĪN

محمد بن يوسف فوينچوي چلبي البوسنوي

Muḥammad b. Yūsuf Fūyničawī Čalabī al-Būsnawī, um. 1183/1769

Ovo je autograf djela iz arapske sintakse napisanog na turskom jeziku. Koncept ovoga djela autor je završio u mjesecu ša'bānu 1161/1748. godine u Medini, dok ga je u njegovoj konačnoj formi napisao, također u Medini, u posljednjoj dekadi mjeseca ramaḍāna i sa pisanjem završio u noći layla al-qadr kod mihraba Božijeg Poslanika Muhameda a.s. Ispravke u djelu je izvršio 29. istoga mjeseca (bilješka u kolofonu djela, fol. 62a).

تمت مسودتها بعون الله الناصر المعين المستعان في المدينة النبوية المصطفوية في رباط دار شفاء في يد عبد أضعف العباد محمد البسنوي الفونچوي الشهير بالچلبي في شهر شعبان الشريف قبيل رمضان في تاريخ سنة إحدى و ستين و مائة و ألف من الهجرة النبوية اللهم أختمنا بالايمان و اجعلها نفعًا للمبتدئين وأعلمهم ما لا يعلمون ما دام أنهم مداومون عليها.

كتبتها تبركًا و تيمنًا في أواخر عشر الأخير من الرمضان معتكفًا في روضة من رياض الجنة و وقع الفراغ ليلة القدر عند محرابه عليه السلام و الحمد لله الذي هدانا لهذا و ما كنا لنهتدي لو لا هدانا الله اللهم اغفر لمن ذكرنا بالخير بحرمة هذه الليلة المباركة آمين و غفر الله لمن قال آمين .

رمضان شريفك يكرمي طوقوزنده تصحيحي
حرم تبيضه تمام أولدي بحمد الله الملك المتعال

Početak (fol.19b):

بی نهایه حمد و ثنالر شول ذات واجب الوجوده که حمله اشیادن استغنا، تامّ ایله مستغني (fol.2a) ... كلمات مذكوره لرندن قوانين كثيره استنباط ايدوب كُتُب غَير معدوده تأليف للمشتغلين و لكن بو عبد مذنب محتاج محمد بن يوسف بوسنوي الشهير بالچلبي بگ يوز التمش بر تاريخنده مدينه منوره ...

Kraj (fol.62a):

... زيرا لا ايله بله مبتدادر و نصبله محلّ قريبنه حملاً زير الانك اسمدر نحو لا رجل ظريف و ظريفًا.

Fol. 19b - 62a; 21 red; (tekst 165 x 90). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Kustode. Na marginama i interlinearno sitnije bilješke autora u vezi sa tekstom djela.

Izv.: Handžić, 155; Šabanović, 490.

3711,1 R 4254, I

شرح العوامل العتيقة

ŠARḤ AL-'AWĀMIL AL-'ATĪQA

يحيى بن نصوح بن إسرائيل

Yaḥyā b. Naṣūḥ b. Isrā'īl, um. 950/1543

Isto kao 3696,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 71b; 205 x 145; 13 redaka; (tekst 140 x 90). Papir tamnobijel, deblji, glat. Povez nov, tvrd, kartonski sa platnenim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode.

3711,2 R 4254, II

الإيساغوجي

AL-ĪSĀGŪĠĪ

أثير الدين مفضل بن عمر الأبهري

Aṯīruddīn Mufaḍḍal b. ʻUmar al-Abharī, um. 663/1265

Djelo iz logike.

Početak (fol.72a):

قال الشيخ الإمام ... أثير الدين الأبهري ... أما بعد فهذه رسالة في المنطق أوردنا فيها ما يجب استحضارها لمن يبتدأ في شيء من العلوم مستعينًا بالله ... إيساغوجي اللفظ الدال بالوضع يدل على تمام ما وضع له بالمطابقة...

Kraj (fol.77a):

... و هيئة كاذبة و العمدة هو البرهان لا غيرُ و ليكن هذا آخر الرسالة . تمت بعون الله تعالى...

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati. Od istoga prepisivača kao i prethodno djelo.

Fol. 72a - 77a; 13 redaka; (tekst 140 x 90). Pismo *nasḫī*. Neke istaknute riječi napisane crvenom tintom a druge nadvučene crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Izv.: Ḥ. Ḫ, 206; Ahlwardt IV, 5228; Dobrača II, 894,3; Köprülü I, 920,1.

3711,3 R 4254, III

الرسالة الوضعية

AR-RISĀLA AL-WAḌʻIYYA

عضد الدين عبد الرحمن بن أحمد الإيجي

ʻAḍududdīn ʻAbdurraḥmān b. Aḥmad al-Īǧī, 680/1281 - 756/1355

Kraća rasprava o etimologiji riječi u arapskom jeziku.

Početak (fol.78b):

هذه فوائد أفادها المولى الأعظم ينبوع الحكمة أفضل المتقدمين و المتأخرين عضد الملة و الدين ... هذه فائدة مشتملة على مقدمة و تنبيه و تقسيم و خاتمة... المقدمة اللفظ قد يوضع لشخص بعينه و قد يوضع له باعتبار ...

Kraj (fol.81a):

...الثاني عشر لا يريبك تعاور الألفاظ بعضها مكان بعض إذ المعتبر الوضع تمت الرسالة الوضعية...

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati. Moguće da je od istoga prepisivača kao i prethodno djelo.

Fol. 78b - 81a; 9 redaka; (tekst 140 x 90). Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Izv.: Ahlwardt IV, 5309; TÜYATOK 07, 3923-3927; Köprülü III, 542,5.

3711,4 R 4254, IV

شرح الرسالة الوضعية

ŠARḤ AR-RISĀLA AL-WAḌʻIYYA

السيد الشريف أبو الحسن علي بن محمد بن علي الجرجاني

as-Sayyid aš-Šarīf Abū al-Ḥasan ʻAlī b. Muḥammad b. ʻAlī al-Ǧurǧānī,
740/1339 - 816/1413

Komentar rasprave o etimologiji riječi u arapskom jeziku. Osnovni tekst napisao je ʻAḍududdīn ʻAbdurraḥmān b. Aḥmad al-Īǧī, 680/1281 - 756/1355.

Početak (fol. 81b):

قوله هذه فائدة وجه الضبط أن المذكورة فيها إما أن يكون مقصوداً أو لا و الأول التقسيم ... قوله على مقدمة و تنبيه هكذا وقع في بعض النسخ و ليس بصحيح لا لفظًا و لا معنى...

Kraj (fol. 87a):

Djelo nije do kraja prepisano. Naš rukopis se završava ovako:

... قوله (و) إن (كانا لا) استعمالان إلا في الجزئين لبس على ما ينبغي ذكرها في الفرائد التي حققها في بحث تعريف المضاف لأن الإضافة.

Na početku djela stoji napisano:

هذا الرسالة الوضعية شرح السيد الشريف الجرجاني .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati. Moguće da je od istoga prepisivača kao i prethodno djelo.

Fol. 81b - 87a; 9 redaka; (tekst 140 x 90). Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela citiran sa قوله . Kustode.

Na fol. 88b - 100b fragment iz nekog historijskog djela i prigodne dove.

Izv.: Ḥ. Ḫ. I, 898; GAL S II, 288; Köprülü III, 542,4.

3711,5 R 4254, V

شرح على علم حال للبركوي

ŠARḤ 'ALĀ 'ILM-I ḤĀL LI AL-BIRĠAWĪ

الشيخ علي الصدري القنوي

aš-Šayḫ 'Alī aṣ-Ṣadrī al-Qūnawī, um (?)

Osnovno djelo napisano na turskome jeziku poznato je još pod naslovima *Risāla al-Birġawī* i *Waṣiyyatnāma*. Ovaj komentar je, također, napisan na turskom jeziku.

Početak (fol.101b):

حمد وثاني بي نهايه و مدح و شكر بي غايه ...

Kraj (fol.111b):

Djelo je nepotpuno na kraju tako da se naš rukopis završava sa:

... صفاتي كي انلر صفات معنويه دينلور .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 101b - 111b; 15 redaka; (tekst 150 x 90). Pismo *nasḫī*, djelimično vokaliziran. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

Izv.: Ḥ. Ḫ. I, 850; Dobrača I, str. 458.

3712 R 1824

إعراب العوامل المائة

I'RĀB AL-'AWĀMIL AL-MI'A

Gramatička analiza poznatog al-Ğurğānījeva djela *al-'Awāmil al-mi'a* od nama nepoznata autora. Na prvom zaštitnom listu stoji napisano da se ovo djelo zove *Ḥall ma'āqid al-qawā'id* (معرب العوامل شرح العوامل مسمى بحل معاقد القواعد), mada se u izvorima ovaj naziv odnosi na drugo djelo.

Rukopis ovoga djela nakon *ḥamdale* sličan je rukopisu 3696,3.

Početak (fol.1b):

الحمد لله الذي نزل القرآن مؤلفًا معجزاً لقارئه و عالمه ... و بعد فإني نحوت أن أشرع تقرير
إعراب العوامل من غير إيراد الأسولة (الأسئلة ؟) و الأجوبة من غوامض الفن و مشكلاته ...
رضي الله تعالى رضي فعل ماض و لفظة الله مرفوع لفظًا بأنه فاعل و رضي مع فاعله جملة

فعلية ... (fol.2a) **أعوذ** فعل مضارع نفس متكلم ... **بسم الله** الباء فيه حرف جر اسم مجرور
بها ... (fol.2b) **الحمد** هو مرفوع لفظا بأنه مبتدأ و اللام في الله حرف جرّ ...

Kraj (fol.42b):

... **استعمالها** مجرور بأنه عطف على معرفتها و الهاء ضمير بارز مجرور محلاً بأنه مضاف
إليه لاستعمال راجع إلى مائة عامل أيضًا يعني من لم يعرف النحو و إعرابه ... فالمقصود بهذا
الشرح إفادة العلم و استفادة التعلم .

Prepisao aš-šayḫ Ya'qūb b. Walī aš-šayḫ b. Murād b. ... (?) u mjesecu rabī' al-awwalu 1004/1595. godine (bilješka u kolofonu djela, Fol. 42b).

Fol. 42; 210 x 150; 21 red; (tekst 160 x105). Papir žućkast, deblji, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Jedan od vlasnika rukopisa bio je 'Umar b. al-ḥāğğ Ilyās koji je rukopis nabavio kupovinom (bilješka i pečat na fol. 1a).

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (stari pečat Biblioteke).

Izv.: Ahlwardt VI, 6481, 6489 i 6490; az-Ẓāhiriyya, 36-42.

3713 R 1881

إعراب العوامل المائة

I'RĀB AL-'AWĀMIL AL-MI'A

Isto kao 3712 samo što u ovome rukopisu nedostaje analiza teksta:

رضي الله تعالى عنكم . أعوذ بالله من الشيطان الرجيم . بسم الله الرحمن الرحيم

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 52; 205 x 130; 19 redaka; (tekst 160 x 80). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Ima volantnih laga. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela u prvoj polovini rukopisa ispisan crvenom tintom a u drugoj ostale bjeline. Kustode.

U posjed rukopisa je došao al-ḥāğğ 'Abdullah b. al-ḥāğğ Muṣṭafā 1138/1725. godine (bilješka na fol. 1a).

Za Sīm-zāde medresu uvakufio Muẓaffarī-zāde 'Abdulqādir-efendī 1206/1791-72. godine (bilješka i pečat na prvom zaštitnom listu).

3714 R 3011

إعراب العوامل المائة

I'RĀB AL-'AWĀMIL AL-MI'A

Isti kao 3713.

Prepisao 'Umar b. Mamī (bilješka na kraju djela, fol.131b).

Fol. 131; 150 x 100; 13 redaka; (tekst 115 x 60). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode. Na listovima iza djela razne bilješke iz jezika.

Na fol. 131b i 132a bilješke iz jezika.

Vakuf Muẓaffarī al-ḥāǧǧ 'Abdulqādir (bilješka na fol. 1a).

3715,1 R 3609, I

إعراب العوامل المائة

I'RĀB AL-'AWĀMIL AL-MI'A

السيد الشريف أبو الحسن علي بن محمد بن علي الجرجاني

as-Sayyid aš-Šarīf Abū al-Ḥasan 'Alī b. Muḥammad b. 'Alī al-Ǧurǧānī,
740/1339 - 816/1413

Isto kao 3706,2.

Ovome rukopisu jedino nedostaje prvi list umjesto kojega je dopisan tekst drugoga kometara al-Ǧurǧānījeva djela *al-'Awāmil al-mi'a*.

Kraj (fol.23a):

... و العامل في العمل المضارع هو وقوعه موقع الإسم و العامل في المبتدأ و الخبر هو الإبتداء و هو معنى فهذه مائة عامل فلا يستغني الصغير و الكبير و الوضيع و الرفيع عن معرفتها و استعمالها.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 23a; 180 x 130; 23 redka; (tekst 150 x 100). Papir narandžast, deblji, arapski, osim prvoga lista koji je naknadno dodan. Povez tvrd kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Na prvome naknadno dodanom listu ispisan početaka djela. Prije početka djela na fol. 1a i 1b nalazi se kraj nekoga drugog djela. Tekst osnovnog djela u prvoj polovini ispisan crvenom tintom a u drugoj nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

Vakuf Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

Izv.: Ahlwardt VI, 6488; aẓ-Ẓāhiriyya, 34-35.

3715,2 R 3609, II

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

Komentar uvodnog dijela al-Mutarrizījeva djela *al-Misbāḥ* od nama nepoznata autora.

Početak (fol.24b):

الحمد لله رب العالمين و الصلوة على رسوله محمد و آله أجمعين قوله أما كلمة فيها معنى الشرط و لما لزمت الفاء في خبرها و لتضمنها معنى الإبتداء لا يليها إلا الإسم ...

Kraj (fol.31a):

... و إذا وقعت بعد المعرفة المختصة يكون حالاً نحو رأيت الهلال في الأفق و بعد غير المختصة فيهما تحمل ... في الكلام و هذا بالغ في إعطائه . تمت بعون الله و حسن التوفيق و الحمد لله رب العالمين و صلى على سيدنا محمد و آله أجمعين الطيبين الطاهرين .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 24b - 31a; 19 redaka; (tekst 135 x 90). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Komentirani tekst nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno manje bilješke u vezi sa tekstom djela. Na fol. 31b razne bilješke, uglavnom iz jezika.

3715,3 R 3609, III

شرح ديباجة العزي

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-'IZZĪ

Komentar uvodnog dijela morfološkog djela *Tasrīf al-'Izzi* od nama nepoznata autora. Osnovno djelo je napisao 'Izzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb b. 'Alī az-Zinǧānī, um. 655/1275. godine.

Početak (fol. 32b).

بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله رب العالمين اعلم أن الأصل البسملة سمو فاستقلت الضمة على الواو ثم حذفت الضمة فصار التقاء الساكنين الواو و التنوين التي عبارة عن النون الساكنة ثم حذفت الواو فنقلت التنوين إلى ما قبلها فصار سم ...

Kraj (fol.36b):

... قال و في الصناعة علم تحويل الأصل الواحد إلى أمثلة مختلفة فحذف المضاف و أقيم مضاف إليه مقامه و في الجواب نظر لأنه يلزم إضمار في الحد و هو مجتنب عنه في الحدود و التعريفات . تم بعون الله الملك الوهاب و هو المرشد إلى سبيل الصواب و إليه المرجع و المآب .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 32b - 36b; 19 redaka; (tekst 135 x 90). Pismo *nashī-taʿlīq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom i citiran sa *qāla* a komentar sa *qawluh*. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode.

Na fol. 32a napisan naziv djela: شرح ديباجة العزي في علم الصرف

3716,1 R 2648, I

إعراب العوامل المائة
IʿRĀB AL-ʿAWĀMIL AL-MIʾA

Gramatička analiza djela *al-ʿAwāmil al-miʾa* od nepoznata autora.

Početak (fol. 1b):

رضي فعل معلوم من باب علم **الله** مرفوع لفظا لأنه فاعله **تعالى** فعل ماض معلوم من باب التفاعل ... **أعوذ** فعل مضارع معلوم متكلم وحده فاعله ... **بسم الله** الباء حرف جر اسم مجرورها الجار و المجرور... (fol.4b) الحمد لله الحمد مرفوع لفظا على أنه مبتدأ اللام في الله حرف الجر لفظة الله مجرور بها الجار و المجرور متعلق ثابت مرفوع المحل على أنه خبره ...

Kraj (fol. 59a):

...و أما عند سيبويه عامل الصفة هو عامل الموصوف و العامل في المبتدأ و الخبر هو الإبتداء، و هو معنى **فهذه مائة عامل فلا يستغنى الصغير و الكبير و الرفيع و الوضيع و الشريف عن معرفتها و استعمالها** .

Prepisao ʿAlī b. Ibrāhīm u posljednjoj dekadi mjeseca šaʿbāna 1065/1655. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 59a i 59b).

Fol. 1b - 59a 195 x 150; 17 redaka; (tekst 155 x 100). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez mekši, kožni. Pismo *nashī-taʿlīq*. Tekst osnovnog djela citiran sa و إن قلت ili je nadvučen crnom linijom a komentar sa قلت. Kustode.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

Izv.: Ahlwardt VI, 6490; az-Ẓāhiriyya, 38-39; TÜYATOK 07, 3669.

3716,2 R 2648, II

شرح ديباجة المصباح
ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Saʿduddīn Masʿūd b. ʿUmar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Komentar uvoda ili kako sam autor na početku djela kaže "gramatička analiza uvoda" al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ* (*Awrāq li iʿrāb Dībāğa al-Miṣbāḥ*) od nepoznata autora. Prema nekim naznakama u pojedinim izvorima autor je vjerovatno Saʿduddīn Masʿūd b. ʿUmar at-Taftāzānī (um. 792/1390 ili 791/1389). Katalog *Kıbrıs* (641) čak i navodi at-Taftāzānīja kao utora ovoga komentara. Tako Ḥ.Ḫ. (1709) navodeći početak ovoga komentara napominje da ga je napisao neko od poznatih učenjaka (رجل من الفضلاء) da bi kasnije ustvrdio kako je između ostalih na poglavlje djela *al-Miṣbāḥ* komentar napisao i Saʿduddīn Masʿūd b. ʿUmar at-Taftāzānī (um. 792/1390 ili 791/1389), kako stoji u djelu *ad-Durra as-suniyya* od al-Mārdīnīja, što navodi i Ahlwardt (VI, 6545). Dobrača (I, str. 245), međutim ne navodi ime autora ovoga komentara. Tako je ime autora ove glose prema navedenim izvorima nepoznato uz mogućnost da bi to mogao biti at-Taftāzānī. U nekim rukopisima ovo se djelo dijeli na dva zasebna djela.

Prvo djelo u ovim rukopisima se završava:

... و بعد بيان هذا الموصوف لا بد لنا من شروع إلى المقصود .

a drugo počinje:

أما كلمة متضمنة بمعنى الشرط فلذلك لزم دخول الفاء في جوابها لزوماً أكثرياً لا كلياً ...

Tako se npr. u Katalogu rukopisa az-Ẓāhiriyya (24 i 25) ovo djelo navodi kao dva zasebna djela.

Početak (fol. 61a):

Djelo je krnjavo na početku. Naš rukopis počinje:

... و هو معطوف على آله و الضمير مجرور المحل لإضافة الأصحاب إليه و راجع إلى النبي مؤيّدي الإسلام ...

Kraj (fol.84b):

... لكن يندفع ذلك بالإستقراء، يعني إذا لم يكن البحث من جهة العاملية فهو الخامس بالإستقراء، لا بالعقل لأن العقل يجوز أن يكون شيئًا آخر غير الخامس .

Sa prepisom završio Maqṣūd b. Ḥusayn b. Sulaymān u utorak u vrijeme podne namaza u mjesecu ṣafaru 975/1567. godine na Ğabal Huwayqa (?) (جبل هويقة) (bilješka u kolofonu, fol. 84b).

Fol. 61a - 84b; 11 redaka; (tekst 155 x 90). Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Pismo *nashī-taʿlīq*, mjestimično vokaliziran. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode. Sitnije bilješke na marginama i interlinearno.

Izv.: TÜYATOK 34/IV, 917; TÜYATOK V/07, 3746-3750; Köprülü III, 590,1; az-Ẓāhiriyya 24, 573; Flügel I, 160; Kıbrıs 641.

3717 R 2318

شرح العوامل المائة

ŠARḤ AL-'AWĀMIL AL-MI'A

Kometar al-Ǧurǧānījeva djela *al-'Awāmil al-mi'a* od nepoznata autora.

Djelo je krnjavo na početku.

Početak ovdje (fol.1b):

... في حد و لا ينافي المذهب الحنفي رحمه الله لأن الوجوب عند الحنفيين مسح ربع الرأس لأن النبي صلى الله عليه و السلم مسح على الناصية ... **و الباء بالمعنى إلى** أي و الثامن من الباء بمعنى إلى ...

Kraj (fol.85b):

...(fol.85a) والمعنوية منها عددان لما فرغ المصنف عن بيان العوامل اللفظية شرع في بيان العوامل المعنوية فقال و المعنوية أي العوامل المعنوية من المائة عددان العامل في المبتدأ و الخبر... (fol.85b) و أجيب عنه لو كان بحروف المضارعة لكان باقيًا بعد الناصب و الجازم لأن عامل الرفع هي حروف المضارعة و هي موجودة بعد دخولهما...لكنه إذا دخل عليه الناصب و الجازم لم يبق هذا الرفع و الله أعلم بالصواب ...

Prepisao Ḥusayn b. Muḥammad 1108/1696-97. godine (bilješka u kolofonu djela, 85b).

Fol. 85; 195 x 115; 21 red; (tekst 130 x 60). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Volantni listovi i lage. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, malo oštećen. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode.

3718 R 7186

ملحة الإعراب

MULAḤA AL-I'RĀB

أبو محمد القاسم بن علي بن محمد بن عثمان الحريري

Abū Muḥammad al-Qāsim b. 'Alī b. Muḥammad b. 'Uṯmān al-Ḥarīrī, 446/1054 - 516/1122

Gramatika arapskog jezika napisana u stihu.

Početak (fol.1b):

أقولُ مِنْ بَعْدِ افْتِتاحِ القَوْلِ
بِحَمْدِ ذِي الطَّوْلِ الشَّدِيدِ الحَوْلِ

يا سائِلي عَنِ الكَلامِ المُنْتَظِمْ
حَدًّا وَ نَوْعًا وَ إلى كَمْ يَنْقَسِمْ

Kraj (fol.18a):

و آلهِ الأئمةِ الأطْهارِ
القائمينَ في الدُّجى الأخْيارِ

و آلِهِ و صَحْبِهِ مِنْ بَعْدُ
بَنات يُشْجي خَطامي وَ العَنَدِ

Prepisao nepoznati prepisivač u mjestu Manisa u Turskoj (bilješka na kraju djela).

Fol. 18; 210 x 140; 11 redaka (stihova); (tekst 160 x 100). Papir žućkast, tanji, glat. Povez nedostaje, ali su listovi uvezani. Pismo *nasḫī*, vokaliziran. Kustode.

Izv.: H.Ḫ. II. 1817; aẓ-Ẓāhiriyya 497.

3719 R 2046

المفصل في صنعة الإعراب

AL-MUFAṢṢAL FĪ ṢAN'A AL-I'RĀB

أبو القاسم جار الله محمود بن عمر بن محمد الزمخشري

Abū al-Qāsim Ǧārullah Maḥmūd b. 'Umar b. Muhammad az-Zamaḫšarī.
467/1075 - 538/1144

Dobro poznato, opširnije djelo iz gramatike arapskog jezika.

Početak (fol.1b):

الله أحمد على أن جعلني من علماء العربية و جبلني على الغضب للعرب و العصبية و أبى لي أن أنفرد صميم أنصارهم و إمتاز ...

Nedostaje kraj djela.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 260; 205 x 150; 13 redaka; (tekst 130 x 55). Papir žućkast, uglavnom deblji mada ima i tanjih listova. Kustode nisu dosljedno ispisane ili su listovi pogrešno složeni prilikom posljednjeg uvezivanja. Povez nov, kartonski sa platnenim hrbatom. Na unutarnjoj strani korice čitko crvenom tintom napisani naslov i autor djela. Pismo *nasḫī*. Početak poglavlja u prvome dijelu rukopisa označen sa riječi *faṣl* napisanom crvenom tintom, dok su u drugome dijelu ostale bjeline. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Kreso-zāde Ṣāliḥ-efendī (bilješka na fol. 1a).

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1774; Ahlwardt VI, 6519; Flügel I, 154; Loebenstein 2444; az-Ẓāhiriyya 486.

3720 R 3110

الايضاح في شرح المفصل في صنعة الإعراب

AL-ĪḌĀḤ FĪ ŠARḤ AL-MUFAṢṢAL FĪ ṢAN'A AL-I'RĀB

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib,
570/1174 - 646/1249

Komentar az-Zamaḫšarījeva djela *al-Mufaṣṣal fī ṣan'a al-i'rāb* i to drugo poglavlje (في الأفعال), treće poglavlje (في الحروف) i četvro, posljednje, nepotpuno poglavlje (في المشترك). Prema bilješci na unutarnjoj strani prve korice (*Šarḥ Mufaṣṣal Qāsim b.*) ovo bi trebao biti komentar navedenog djela pod nazivom *at-Taḫmīr* što ga je napisao Abū Muḥammad Maǧduddīn al-Qāsim b. al-Ḥusayn b. Muḥammad al-Ḫawārizmī, Ṣadr al-Afāḍil, (555/1160 - 617/1220). Međutim, na kraju trećega poglavlja (fol.136b) prepisivač je napisao:

هذا آخر قسم الحروف من إملاء الشيخ ابن الحاجب رحمه الله عليه لكتاب المفصل .

Početak (fol.1b):

بسم الله الرحمن الرحيم صلى الله على نبينا سيد الأنام و الرسل أفضل الصلوات قال المصنف **الفعل ما دل على اقتران حدث بزمان** قال الشيخ فقوله ما دل على اقتران حدث بزمان ليس بجيّد لأن الفعل يدل على الحدث و الزمان جمْعًا و إذا قال ما دل على اقتران حدث فقد جعل الإقتران نفسه هو المدلول ...

Kraj (fol.193b): Nedostaju listovi na kojima je kraj djela.

Prepisao 'Alā b. Muḥammad al-Ǧušamī u drugoj dekadi mjeseca ǧumād al-āḫira 742/1341. godina (bilješka u kolofonu trećeg poglavlja, fol. 136b).

Fol. 193; 190 x 120; 19 redaka; (tekst 145 x 70). Papir žućkast, deblji. Ima volantnih listova. Na sredini rukopis prepolovljen. Na početku i na kraju ima oštećenih listova. Povez kožni sa utisnutim sa utisnutim rozetam. nadostaje pozadnja korica poveza. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst osnovnog djela citiran sa: قال الشيخ. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela. Na prva četiri lista rukopisa ddosta stihova i drugih bilježaka ispisano.

Rukopis je iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1774-76; Ahlwardt VI, 6522; az-Ẓāhiriyya, 64; Köprülü I, 1497

3721 R 1073

الأنموذج في النحو

AL-UNMŪḎAĞ FĪ AN-NAḤW

أبو القاسم جار الله محمود بن عمر بن محمد الزمخشري

Abū al-Qāsim Ǧārullah Maḥmūd b. 'Umar b. Muḥammad az-Zamaḫšarī,
467/1075 - 538/1144

Isto kao 3697,2.

Djelo je prepisao Ṣāliḥ b. Sayfī Muḥammad at-Taṭliǧawī (iz Pljevalja, bilješka u kolofonu djela). Na istom mjest i bilješka da se iz ovoga primjerka rukopisa učilo u Mīr Ḫusrawšīrīn medresi.

Fol. 22; 205 x 130; 11 redaka (tekst 14 0 x 65). Papir tamniji, srednje debljine. Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*. Kustode na listovima. Naslovi poglavlja na nekoliko prvih listova napisani crvenom tintom, dok su u daljem tekstu ostale praznine za naslove. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis uvakufio Ǧannatī-zāde (Dženetić) Muṣṭafā-beg b. Fayḍullah-beg b. Ismā'īl-beg 23. šawwāla 1289/1872. godine (bilješka na prvom zaštitnom listu sa pečatom).

Izv.: Ahlwardt VI,6514; Ḥ. Ḫ. I, 185.

3722 R 3676

الأنموذج في النحو

AL-UNMŪḎAĞ FĪ AN-NAḤW

أبو القاسم جار الله محمود بن عمر بن محمد الزمخشري

Abū al-Qāsim Ğārullah Maḥmūd b. 'Umar b. Muḥammad az-Zamaḫšarī,
467/1075 - 538/1144

Isto kao 3697,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 18; 195 x 145; 11 redaka (tekst 120 x 70). Papir žut, srednje debljine, glat. Listovi volantni. Povez kožni, mekši, odvojen od rukopisa. Pismo *nasḫī*, mjestimično vokaliziran. Kustode. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela. Posljednja stranica teksta iznova dopisana.

Na foliji 1a nalaze se dvije bilješke bivših vlasnika rukopisa. U jednoj stoji das je vlasnik rukopisa As-Sayyid 'Uṯmān b. Sayyid 'Abdullah Qāḍī'asker u Anadoliji, a u drugoj da je u njegov posjed došao 'Ārif Muḥammad iz grada Šahriyār.

Vakuf Karađoz-begove biblioteke iz Mostara.

3723,1 R 2246. I

الأنموذج في النحو

AL-UNMŪḎAĞ FĪ AN-NAḤW

أبو القاسم جار الله محمود بن عمر بن محمد الزمخشري

Abū al-Qāsim Ğārullah Maḥmūd b. 'Umar b. Muḥammad az-Zamaḫšarī,
467/1075 - 538/1144

Isto kao 3697,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b -12b; 200 x 140; 15 redaka; (tekst 140 x 70). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Lage volantne. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja i neke istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na zaštitnim listovima kao i listovima između djela mnogo bilježaka iz jezika.

Muhamed Enveri Kadića vakuf.

3723,2 R 2246. II

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām,
708/1309 - 761/1360

Djelo o pravilima fleksije u arapskom jeziku.

Početak (fol.14b):

قال الشيخ الإمام العالم جمال الدين ابن هشام نفع الله المسلمين ببركته هذه فوائد جليلة في قواعد الإعراب يقتفي متأملها جادة الصواب ... **و سميتها بالإعراب عن قواعد الإعراب ...**

Kraj (fol.36b):

... و لا تعطف عليه عطف البيان كالمضمرات وكثير من المتقدمين يسمون الزائد صلة و بعضهم يسميه مؤكداً و في هذا القدر كفاية لمن تأمله .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 14b - 36b; 8 i 11 redaka; (tekst 135 x 65). Pismo lijep i krupniji *ta'līq*, mjestimično vokaliziran. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Sitnije bilješke na marginama i interlinearno.

Izv.: Ḥ. Ḫ. I, 124 ; Ahlwardt VI, 6705; Flügel, p. 177.

3723,3 R 2246. III

شرح مسألة الكحل في اسم التفضيل في الكافية

ŠARḤ MAS'ALA AL-KUḤL FĪ ISM AT-TAFḌĪL FĪ AL-KĀFIYA

محمد بن إبراهيم بن حسن النكساري

Muḥammad b. Ibrāhīm b. Ḥasan an-Nuksārī, um. 901/1460

Rasprava o problemu kompariranja pridjeva u Ibn al-Ḥāğibovu djelu *al-Kāfiya*. Katalog aẓ-Ẓāhiriyya (463) navodi ovu raspravu pod nazivom *Mas'ala al-kuḥl* čiji je autor prema ovome izvoru gore navedeni Muḥammad b. Ibrāhīm b. Ḥasan an-Nuksārī. Isti izvor se poziva na Kaḥḥālu (VIII, 196 i XII, 81) ali Kaḥḥāla u popisu djela ovoga autora ne navodi ovo djelo. Od drugih nama dostupnih izvora jedino GAL (S I, 531) spominje djelo pod naslovom *Ḥall al-kuḥl*. Katalog Bagdad, Awqāf (III, str. 340) spominje djelo sa sličnim naslovom ali koje ne odgovara djelu u našemu rukopisu. Gore navedeni naslov dat je prema naslovu koji se nalazi u našemu rukopisu na početku djela.

Početak (fol.37b):

الحمد لله رب العالمين و صلى الله على محمد و آله أجمعين و بعد فلما انتهت مباحثاتي مع أصحاب (أنجالى) الذين لهم ذرية لتحقيق المعاني العاصية و المباني القاصية بلغهم الله تعالى ما يقتضيه ... إلى مسألة الكحل في الكافية أردت أن أكتب لهم رسالة تشتمل على إبراز مشكلاتها ... فشرعت فيه و جمعت ما يتعلق بهذه المسألة من فوائد شريفة و مباحث رقيقة ...

Kraj (fol.39a):

... في كل وقت إلاّ في وقت وقاية الله تعالى الساري قوله سارياً منصوب بوقيٰ و قيل تمييز منه و الله أعلم بالصواب تمت

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 37b - 39a; ukupno 91 redak; (tekst 180 x 130). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Kustode. Primjeri nadvučeni crvenom linijom.

Izv.: az-Ẓāhiriyya 463; Kaḥḥāla VIII, 196 i XII, 81; Bagdad, Awqāf III, str. 340; GAL S, I 531.

3723,4 R 2246, IV

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Komentar uvoda ili kako sam autor na početku djela kaže "gramatička analiza uvoda" al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ* (*Awrāq li i'rāb Dībāğa al-Miṣbāḥ*) od nepoznata autora. Prema nekim naznakama u pojedinim izvorima autor bi mogao biti Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī (um. 792/1390 ili 791/1389). Pogl. 3716,2.

Početak (fol.39b)

الحمد لله الذي لا يبلغ كنهه جادٌ و لا يحصى عدد نعمه عادٌ ... أما بعد فهذه **أوراق لإعراب ديباجة المصباح** من فوايد غرايب المفتاح ...

Kraj (fol.41a): Djelo nije do kraja prepisano. U stvari, prepisan je samo nepotpun uvodni dio ovoga djela od nekoliko listova.

... و العطف نفس المحذوفة على نفس المذكورة حملاً على النفس المذكورة حملاً على حذف المضاف أي و نفس أخي و إبقاء المضاف إليه .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 39b - 41a; 13 redaka; (tekst 170 x 100). Pismo *ta'līq*. Kustode.

Izv.: TÜYATOK 34/IV, 917 i V/07, 3747-3750; Köprülü III, 590,1; az-Ẓāhiriyya, 24 573; Flügel I, 160; Kıbrıs 641.

3723,5 R 2246, V

رسالة في تحقيق التعريف

RISĀLA FĪ TAḤQĪQ AT-TA'RĪF

Kraća rasprava o određenom članu u arapskom jeziku od nama nepoznata autora.

Početak (fol.41b):

الحمد المعرف المنكر و الصلوة و السلام على رسوله المبشر و صحبه الموقر أما بعد فهذه طرف من الكلام في تحقيق التعريف باللام ... إن معنى التعريف مطلقًا هو الإشارة إلى الحضور في ذهن السامع ...

Kraj (fol.42a):

... الفتاح بعون وواهب الفتاح و الله المستعان و عليه ...(؟) و الحمد لله أولاً و آخراً و على الرسول أفضل الصلوة و التسليمات ... و أصحبته أجمعين و التابعين لهم بإحسان إلى يوم الدين تم الرسالة في يوم الإثنين في محرم الحرام في وقت بين الصلواتين في مدرسة چن چن سنة ١١٣٠.

Prepisao nepoznati prepisivač u ponedjeljak mjeseca muharrama u medresi Čan Čan (?) (چن چن) 1130/1717. godine (bilješka u kolofonu, fol. 42a).

Fol. 41b - 42a; 35 redaka ukupno; (tekst 160 x 110). Pismo *ta'līq*. Kustode.

3723,6 R 2246, VI

الشافية في التصريف

AŠ-ŠĀFIYA FĪ AT-TAṢRĪF

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib,
570/1174 - 646/1249

Djelo iz morfologije arapskog jezika.

Početak (fol.44b):

الحمد لله رب العالمين و صلى الله على سيدنا محمد خاتم النبيين و على آله و صحبه أجمعين و بعد فقد سألني (إلتمس مني؟) من لا يَسَعُني مضايقته و لا يوافقني مخالفته أن الحق بمقدمتي في الإعراب مقدمة في التصريف على نحوها ...

Kraj (fol.92b):

... و أما الحروف فلم يكتب منها بالياء ، غير بلى و إلى و على و حتى .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 44b - 92b; 11 redaka; (tekst 135 x 65). Pismo *ta'līq* mjestimično vokaliziran. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Bilješke na marginama i interlinearno.

Izv.: H. Ḫ. II. 1020; Ahlwardt VI. 6600; Köprülü I. 1414,3; Wagner 270.

3724 R 848

الكفاية في علم الإعراب

AL-KIFĀYA FĪ 'ILM AL-I'RĀB

ضياء الدين المكي

Ḍiyā'uddīn al-Makkī, um. (?)

Djelo napisano kao komentar na az-Zamaḫšarijev *al-Unmūḏağ* koje je napisao az-Zamaḫšarijev učenik, Ḍiyā'uddīn al-Makkī, um (?).

Početak (fol.1b):

الحمد لله الذي تظاهرت علينا آلاؤه و تزاحمت (ترادفت؟) إلينا نعماؤه ، حمداً يستوجب زيادة فضله ... فصل في بيان معنى الكلمة و الكلام . اعلم أن الكلمة هي اللفظ الدالة على معنى مفرد بالوضع ...

Kraj (fol.68a):

... **فصل** و تزاد في كل متحرك ليست حركة إعرابية للوقف نحو **ثمّه** و **ليته** و **كيفه** و إنه وحيهله و ما أشبه ذلك و الله أعلم بالحقيقة و السداد ...

Prepisao Ibrāhīm b. 'Alī 970/1562. godine iz rukopisa koji je prepisao Muḥammad b. al-Āmasī u drugog dekadi mjeseca rabī' al-āḫira 951/1544. godine (bilješke u kolofonu i na na kraju djela).

Fol. 68; 190 x 120; 19 redaka; (tekst 130 x 120). Papir žućkast, deblji. Povez kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, sa manjim oštećenjima. Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Na nekoliko prvih listova tekst djela uokviren crvenom linijom. Mnogo sitnijih bilježaka u vezi sa tekstom djela na unutarnjim stranama korica i prvoj i posljednjoj stranici rukoipisa djela.

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke.

Izv.: Ḥ. Ḫ. I. 185 i II. 1498; Ahlwardt VI. 6525; Bagdad. Awqāf III. str. 341.

3725 R 1227

شرح الأنموذج في النحو

ŠARḤ AL-UNMŪḎAĞ FĪ AN-NAḤW

جمال الدين محمد بن عبد الغني الأردبيلي

Ğamāluddīn Muḥammad b. 'Abdulġanī al-Ardabilī, um. 647/1249

Komentar az-Zamaḫšarijeva djela *al-Unmūḏağ fī an-naḥw* iz sintakse arapskog jezika. Oko godine smrti ovoga autora postoji više različitih mišljenja.

Početak (fol.1b):

الحمد لله الذي جعل العربية مفتاح البيان. و صيرها آلة بها يحترز عن الخطأ في اللسان ... أما بعد يقول العالم العامل الفاضل ... جمال الملة و الدين محمد بن الصدر الحاج شمس الدين (عبد) الغني الأردبيلي ...

Kraj (fol.46a):

... عصمنا الله من شرورهم و رد إليهم بلفظه كيد فجورهم. تمت

Prepisao Muḥammad b. 'Alī (bilješka u kolofonu djela).

Fol.46; 220 x 160; 21 red; (tekst 175 x 95). Papir žućkast, vlagom oštećen. Povez kartonski sa klapnom i utisnutim rozetama na koricama. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Komentar tipa قوله - أقول ispisano crvenom tintom. Kustode. Bilješke interlinearno i na marginama u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (stari pečat Biblioteke).

Izv.: Ḥ. Ḫ. I. 185; az-Ẓāhiriyya. 275; Köprülü I. 733,3 i II. 334,5; Dobrača II. 848,2.

3726 R 4618

شرح الأنموذج في النحو

ŠARḤ AL-UNMŪḎAĞ FĪ AN-NAḤW

جمال الدين محمد بن عبد الغني الأردبيلي

Ǧamāluddīn Muḥammad b. ʻAbdulġanī al-Ardabīlī, um. 647/1249

Isto kao 3725.

Prepisao nepoznati prepisivač (bilješka sa imenom prepisivača namjerno isječena iz lista) u prvoj dekadi ǧumād al-ūlā 1152/1739. godine (bilješka na kraju djela, fol.).

Fol. 97; 195 x 110; 15 redaka; (tekst 145 x 65). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Na nekim listovima tekst razliven. Pismo *ta'līq*. Ima dopisanih listova od drugoga prepisivača. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Komentar tipa - قوله أقول ispisano crvenom tintom. Kustode.

Biblioteci rukopis poklonio Muhamed Emin Muslibegović iz Mostara.

3727 R 3984

شرح الأنموذج في النحو

ŠARḤ AL-UNMŪḎAĞ FĪ AN-NAḤW

جمال الدين محمد بن عبد الغني الأردبيلي

Ǧamāluddīn Muḥammad b. ʻAbdulġanī al-Ardabīlī, um. 647/1249

Isto kao 3725.

Prepisao munlā Muṣṭafā b. al-ḥāǧǧ Aḥmad Zirā'ī mjeseca šawwāla 1085/1674. godine (bilješka na posljednjem listu, fol. 51b).

Fol. 51; 200 x 145; 17 redaka; (tekst 155 x90). Papir žućkast, tanji, uglavnom glat. Ima volantnih laga. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i obrubljen kožom, odvojen od listova i oštećen. Pismo *nasḫī-ta'līq*, mjestimično vokaliziran. Komentar tipa أقول - قوله ispisano crvenom tintom. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenm linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na posljednjim zaštitnim listovima primjerci lijepog pisanja.

3728 R 3696

شرح الأنموذج في النحو

ŠARḤ AL-UNMŪḎAĞ FĪ AN-NAḤW

جمال الدين محمد بن عبد الغني الأردبيلي

Ǧamāluddīn Muḥammad b. ʻAbdulġanī al-Ardabīlī, um. 647/1249

Isto kao 3725.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 91; 190 x 120; 15 redaka; (tekst 155 x 70). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Listovi oštećeni usljed vlage. Posljednji list naknadno prepisan od strane drugoga prepisivača. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*. Komentar tipa أقول - قوله ispisano crvenom tintom. Kustode.

3729 R 1874

شرح الأنموذج في النحو

ŠARḤ AL-UNMŪḎAĞ FĪ AN-NAḤW

جمال الدين محمد بن عبد الغني الأردبيلي

Ǧamāluddīn Muḥammad b. ʻAbdulgani al-Ardabīlī. um. 647/1249

Isto kao 3725.

Prepisao Mūsā b. Ḥusayn mjeseca ša'bāna 1103/1692. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 105b).

Fol. 105; 210 x 150; 15 redaka; (tekst 165 x 95). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez kartonski kožom obrubljenih korica, bez hrbata, oštećen. Pismo *nasḫī*. Komentar tipa أقول - قوله ispisano crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Rjeđe bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela.

Na posljednjem zaštitnom listu dova protiv (kuge) kolere.

Rukopis je uvakufio 'Uṯmān b. Muṣṭafā Mehremić iz Sarajeva iz Careve mahale za Ajni-begov mekteb i predao ga muteveliji Ḫalīl b. Ṣāliḥ al-Ḥarsakliji 1250/1834. godine (bilješka na fol.2a).

Vakuf Šehdijine biblioteke.

3730 R 841

شرح الأنموذج في النحو

ŠARḤ AL-UNMŪḎAĞ FĪ AN-NAḤW

جمال الدين محمد بن عبد الغني الأردبيلي

Ǧamāluddīn Muhammad b. ʻAbdulġanī al-Ardabīlī, um. 647/1249

Isto kao 3725.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 81; 200x 105; 21 red; (tekst 155 x65). Papir tamnobijel, tanji i srednje debljine. Rukopis djela je kombiniran iz više dijelova različitih rukopisa. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Komentar tipa أقول - قوله ispisano crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na prve dva slobodna lista kraj az-Zamaḫšarījeva djela *al-Unmūdağ*. Na drugom zaštitnom listu (b strana) bilješka o nekoliko vjerskih zabrana a na fol. 1a komentar 25 hadisa iz zbirke أربعون من الحديث.

Vakuf Bōyo-zāde (pečat).

3731 R 3734

شرح الأنموذج في النحو

ŠARḤ AL-UNMŪḌAĞ FĪ AN-NAḤW

جمال الدين محمد بن عبد الغني الأردبيلي

Ǧamāluddīn Muḥammad b. ʻAbdulġanī al-Ardabīlī, um. 647/1249

Isto kao 3725.

Prepisao Ibrāhīm, softa Koski Mehmed-pašine medrese 1084/1673. godine (bilješka na fol. 82).

Fol. 72; 190 x 100; 19 redaka; (tekst 145 x 60). Papir tamnobijel, srednje debljine. Ima volantnih i oštećenih listova i laga. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*. U prvoj trećini rukopisa tekst osnovnog djela citiran sa قوله ispisano crvenom tintom i nadvučen crvenom linijom, dok su u ostalom dijelu rukopisa ostale praznine za navode. Na prve dvije stranice tekst uokviren sa dvije tanje crvene linije. Bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela. Na drugom zaštitnom listu bilješke (izvodi) iz jezika iz raznih djela.

Vakuf Karađozbegove biblioteke u Mostaru (bilješka na više mjesta u rukopisu).

3732 R 2109

شرح الأنموذج في النحو

ŠARḤ AL-UNMŪḌAĞ FĪ AN-NAḤW

جمال الدين محمد بن عبد الغني الأردبيلي

Ǧamāluddīn Muḥammad b. ʻAbdulġanī al-Ardabīlī, um. 647/1249

Isto kao 3725.

Prepisao nepoznati prepisivač 25. ṣafara 1012/1603. godine.

Fol. 75; 195 x 135; 17 redaka; (tekst 145 x 80). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez kožni, naknadno popravljan, sa manjim rozetama na koricama i klapni. Pismo *ta'līq*. Komentar tipa أقول - قوله ispisano crvenom tintom. Kustode. Rijeđe bilješke na marginama u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Uskupyawī Ḫayrī-zāde al-ḥāğğ ʻUmar-efendi za Gazi Husrev-begov vakuf 1068/1657-58. godine (bilješka o uvakufljenju na unutarnjoj strani prve korice i pečat).

3733,1 R 2284, 1

شرح الأنموذج في النحو

ŠARḤ AL-UNMŪḌAĞ FĪ AN-NAḤW

جمال الدين محمد بن عبد الغني الأردبيلي

Ǧamāluddīn Muḥammad b. ʻAbdulġanī al-Ardabīlī, um. 647/1249

Isto kao 3725.

Prepisao Ṣādiq b. Bālī u drugoj dekadi mjeseca rabīʻ al-āḫira 1023/1614. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 67a i na kraju drugog djela, fol. 76a).

Fol. 1b - 67a; 195 x 120; 19 redaka. (tekst 150 x 65). Papir tamnobijel, tanji, manje oštećen. Povez kasnije urađen, na platneni hrbat nalijepljena dva tanka lista kao korice. Pismo *ta'līq*. U tekstu ostale bjeline za označavanje početaka osnovnog teksta i komentara. Kustode.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

3733,2

R 2284, II

الأنموذج في النحو

AL-UNMŪḌAĞ FĪ AN-NAḤW

أبو القاسم جار الله محمود بن عمر بن محمد الزمخشري

Abū al-Qāsim Ğārullah Maḥmūd b. ʻUmar b. Muḥammad az-Zamaḫšarī,
467/1075 - 538/1144

Prepisao Ṣādiq b. Bālī u trećoj dekadi mjeseca rabīʻ al-āḫira u ʻUṯmanovoj tekiji u gradu Tirhala (?) 1023/1614. godine (bilješka na kraju djela, fol. 76a.)

Fol. 67b - 72a; 19 redaka; (tekst 150 x 65). Pismo *taʻlīq*. Kustode. U tekstu ostale bjeline za ispisivanje naslova poglavlja.

3733,3

R 2284, III

حاشية على شرح ديباجة المصباح

ḤĀŠIYA ʻALĀ ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

يعقوب بن السيد علي - علي زاده البَنّباني

Yaʻqūb b. as-Sayyid ʻAlī - ʻAlī-zāde al-Banbānī, um. 931/1524

Glosa na komentar uvoda al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ* iz sintakse arapskog jezika. Komentar uvoda al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ* (*Šarḥ Dībāğa al-Miṣbāḥ*) napisao je prema većini izvora nepoznati autor, mada bi prema nekim naznakama u pojedinim izvorima (Ḥ.Ḫ. 1709; Ahlwardt VI, 6545) autor mogao biti Saʻduddīn Masʻūd b. ʻUmar at-Taftāzānī (um. 792/1390 ili 791/1389). Ovu glosu na komentar ovoga uvoda napisao je Yaʻqūb b. Sayyid ʻAlī ʻAlī-zāde al-Banbānī, um. 931/1524. godine. Jedino TÜTATOK (III/07, 1703) navodi da je ovo glosa na djelo *Ḍawʼ al-Miṣbāḥ* (*Ḥāšiya aḍ-Ḍawʼ*) koju je navodno napisao at-Taftāzānī, dok je prema istome izvoru (III/07, 1706) Yaʻqūb b. Sayyid ʻAlī ʻAlī-zāde al-Banbānī (Bursawī) autor komentara uvdnog dijela *al-Miṣbāḥ* (*Šarḥ Dībāğa al-Miṣbāḥ*).

U ovome rukopisu izostavljen je uvodni dio komentara tako da glosa počinje (fol.73b):

أما بعد حمد الله أما كلمة متضمنة بمعنى الشرط قيل لما اختلفوا في إما فقال بعضهم إنه اسم و قال بعضهم إنه حرف قال الشارح أما كلمة ...

Kraj (fol.128a):

... بالإستقراء يعني إذا لم يكن البحث من جهة العاملية يلزم ثبوت الخامس بالإستقراء في أجزاء الكتاب و أبوابه لا بالعقل لان العقل يجوز أن يكون شيئا آخر غير الخامس .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 73b - 128a; 25 redaka; (tekst 150 x 75). Pismo *taʻlīq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Bilješke u vezi sa tekstom na marginama ispisane.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1709; Ahlwardt VI, 6547 i 6550/10; Dobrača I, str. 245; Köprülü III. 591; al-Qādiriyya V,419.

3734,1

R 5308, I

شرح الأنموذج في النحو

ŠARḤ AL-UNMŪḌAĞ FĪ AN-NAḤW

جمال الدين محمد بن عبد الغني الأردبيلي

Ğamāluddīn Muḥammad b. ʻAbdulġani al-Ardabilī, um. 647/1249

Isto kao 3725.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 63a; 200 x 145; 21 red; (tekst 150 x 75). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *taʻlīq*. Komentar tipa قوله - أقول ispisano crvenom tintom. Tekst osnovnog djela nadvučen i crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

Iz biblioteke Osmana Asafa Skolovića.

3734,2

R 5308, II

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-IʻRĀB ʻAN QAWĀʻID AL-IʻRĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad ʻAbdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām.
708/1309 - 761/1360

Isto kao 3723,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 64b - 95b; 9 redaka; (tekst 125 x 70). Pismo *ta'līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na nekoliko prvih listova tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

3735 R 3883

الفوائد العبدية

AL-FAWĀ'ID AL-'ABDIYYA

مصطفى بن يوسف بن مراد الموستاري

Muṣṭafā b. Yūsuf b. Murād al-Mūstārī, um. 1119/1707

Komentar na az-Zamaḫšarijev *al-Unmūdağ fī an-naḥw* iz sintakse arapskog jezika. Autor je poznat još i kao Muṣṭafā Ayyūbī-zāde (Mustafa Ejubović) ili Šayḫ Yūyū (Šejh Jujo). U pisanju ovoga komentara autor se služio drugim sličnim djelima iz ove oblasti. Djelo je posvetio svome učeniku 'Abdullahu, sinu vezira 'Abdurraḥmān-paše.

Početak (fol.1b):

الحمد لله الذي له الكلمة العليا و له الأسماء الحسنى ... و بعد فيقول العبد الفقير إلى الغني الباري مصطفى بن يوسف بن مراد الموستاري ... قد سبق مني الوعد بالتماس بعض الأكارم من أولاد الأعاظم أن أصرف عنان القلم نحو تعليق شرح للأنموذج الذي صنّفه ... جار الله أبو القاسم محمود بن عمر الزمخشري ...

Kraj (fol.74a):

...تقول أكرمتكش و مررت بكش بالشين المعجمة في أكرمتك و مررت بك على خطاب المؤنث و نحو أكرمتكس و مررت بكس بالسين المهملة على خطاب المؤنث و إنما تلحق بها حفظًا لحركتها حتى لا يلتبس بكاف المذكر.

Rukopis je autograf.

Autor je djelo počeo pisati u drugoj dekadi mjeseca rabī' al-awwala 1094/1683. godine a završio u utorak 18. rağaba 1094/1683. godine u Istanbulu (bilješka u kolofonu djela, fol.74a).

يقول العبد الضعيف مصطفى بن يوسف الموستاري غفر ذنوبهما الباري لقد وفق الله عزّ و جلّ لإتمام هذا الشرح في اليوم الثامن عشر من شهر الله المبارك رجب الواقع في تاريخ سنة أربع و تسعين و ألف و كان افتتاحه في أواسط شهر ربيع الآخر بالتاريخ المذكور و قد كان الإفتتاح و الإختتام بدار السلطنة القسطنطنية حفظها الله تعالى من جميع الآفات و البلية ...

Fol. 74; 235 x 140; 29 redaka; (tekst 178 x 77). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom umotan u zeleno platno. Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst na prve dvije stranice uokviren dvjema debljim zlatnim linijama obrubljenim sa četiri tanje crne linije a sa vanjske strane jednom debljom crvenom linijom. Ostali dio teksta uokviren jednom debljom zlatnom i tri tanje crvene linije. Lijep unvan urađen na zelenoj podlozi i upisanom *basmalom* na bijeloj podlozi. Na desnoj margini prve stranice ukrasni crtež. Na marginama bilješke vezane za tekst djela napisane od strane autora.

Na fol.1a nalazi se bilješka o djelu i autoru. Na istoj stranici nalazi se i bilješka sa pečatom autora kao vlasnika rukopisa a niže bilješka o uvakufljenju 1119/1707. godine ovoga kao i ostalih djela Mustafe Ejubovića u kojoj još stoji da je ovaj rukopis autograf. Bilješka je napisana drugom rukom.

Vakuf Karađoz-begove biblioteke iz Mostara (bilješka na više mjesta u rukopisu).

Izv.: Šabanović 401; Hasandedić 298.

3736,1 R 4871, I

الفوائد العبدية

AL-FAWĀ'ID AL-'ABDIYYA

مصطفى بن يوسف بن مراد الموستاري

Muṣṭafā b. Yūsuf b. Murād al-Mūstārī, um. 1119/1707

Isto kao 3735.

Prepisao iz autografa al-ḥāğğ Muḥammad b. al-ḥāğğ Ḥasan-efendi Qūtlūwī (Kotlo) al-Mūstārī (iz Mostara) u drugoj dekadi mjeseca rağaba 1141/1729. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.104a).

Fol. 1b - 104a; 205 x 140; 21 red; (tekst 155 x 70). Papir žućkast, srednje debljine, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

3736,2 R 4871, II

زبدة الآداب

ZUBDA AL-ĀDĀB

مصطفى بن يوسف بن مراد الموستاري

Muṣṭafā b. Yūsuf b. Murād al-Mūstārī, um. 1119/1707

Kraće djelo iz disputacije odnosno, kako se na margini na početku djela navodi, superglosa na glosu komentara djela ar-*Risāla aš-šamsiyya*. Osnovno djelo je napisao Naǧmuddīn ʻAlī b. ʻUmar b. ʻAlī al-Qazwīnī al-Kātibī, um. 675/1276. godine. Autori komentara i glose nisu nam poznati.

Početak (fol.105b):

أما بعد حمد الله مجيب دعوة السائلين و الصلوة و السلام على سيد الأولين و الآخرين و على آله و أصحابه الطيبين الطاهرين فأقول قال في حاشية على شرح الرسالة الشمسية السيد المحقق قدّس سره **إذا إستدلّ على مطلوب بدليل** و هو ما تركب من قضيتين للتأدي إلى مجهول نظري ...

Kraj (fol.108a):

... لم يقع على نفس المطالبة بل على انتفاء المقدمة الممنوعة و ليكن هذا آخر ما قصدنا إيراده في هذا المقام يعون الله الملك العلام و الحمد لله على الإفتتاح و الإختتام ... تمت زبدة الآداب لمولانا مصطفى أفندي ابن يوسف الموستاري غفر الله له ...

Prepisao isti prepisivač al-ḥāǧǧ Muḥammad b. al-ḥāǧǧ Ḥasan-efendī Qūtlūwī (Kotlo) al-Mūstārī (iz Mostara) (bilješka u kolofonu prvog djela, fol.104a).

Fol. 105b - 108a; 21 red; (tekst 155 x 70). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

3736,3 R 4871, III

رسالة في مناقب الشيخ يويا (يويو) مصطفى بن يوسف الموستاري

RISĀLA FĪ MANĀQIB AŠ-ŠAYḪ YŪYĀ (YŪYŪ) MUṢṬAFĀ B. YŪSUF AL-MŪSTĀRĪ

إبراهيم بن الشيخ إسماعيل بن صالح بن علي الموستاري المسكري

Ibrāhīm b. aš-šayḫ Ismāʻīl b. Ṣāliḥ b. ʻAlī al-Mūstārī al- Muskirī (Opijač), um. 1138/1725-26

Bigrafija učenjaka Muṣṭafā b. Yūsuf b. Murād al-Mūstārīja, um. 1119/1707. godine koju je napisao njegov učenik Ibrāhīm b. aš-šayḫ Ismāʻīl b. Ṣāliḥ b. ʻAlī al-Mūstārī al- Muskirī, poznat kao Ibrahim Opijač. Opijač je napisao ovu biografiju 17. šawwāla iste godine (1119/1708. godine) kada je umro Šejh Jujo.

Početak (fol.108b):

الحمد لله الذي جعل العلماء بفضله كالأعلام و مهّد بهم قواعد الشرع و شيّد مباني الإسلام أما بعد فيقول الفقير إلى الغني الباري إبراهيم بن الحاج إسماعيل الموستاري ... و إن الأستاذ النحرير صاحب التقرير و التحرير المولى العلامة مصطفى بن يوسف بن مراد الموستاري...

Kraj (fol.108a):

هذا آخر ما أردنا من بيان مناقبه الشريفة و تعداد محاسنه اللطيفة و الحمد لله على الإتمام و الصلوة على سيد الرسل الكرام قد وقع الفراغ من تأليفه يوم الأربعاء السابع عشر من شهر شوال المبارك سنة تسع عشرة و مائة و ألف . تم الحمد لله .

Prepisao isti prepisivač al-ḥāǧǧ Muḥammad b. al-ḥāǧǧ Ḥasan-efendī Qūtlūwī (Kotlo) al-Mūstārī (iz Mostara) (bilješka u kolofonu prvog djela, fol.104a).

Fol. 105b - 108a; 21 red; (tekst 155 x 70). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Izv.: Šabanović 444; POF X-XI, str. 37-52; Hasandedić 239,2 i 747.

3737 R 1200

شرح الأنموذج في النحو

ŠARḤ AL-UNMŪḎAĞ FĪ AN-NAḤW

Komentar na az-Zamaḫšarījev *al-Unmūḏaǧ fī an-naḥw* od nama nepoznata autora i koji u nama dostupnim izvorima nismo uspjeli identificirati

Početak (fol.1b):

لله أحمد و أذكر و سوابغ نعمه أشكر حمداً توجبه لوجوب وجوده ... و بعد فإني لما وجدت أنموذج المفصل مما صنفه جار الله العلامة ... الزمخشري ... أردت أن أكتب له شرحاً ...

Kraj (fol.71a):

... و حقها أن تكون ساكنة و تحريكها فإذا وجدت قلت مالي كثر و سلطاني قوي لنختم الكتاب على هذا المقال تفاؤلاً بالحال و الله أعلم بالصواب و إليه المرجع و المآب.

Na kraju djela iz bilješke:

تم الكتاب و ربنا محمود ... في الثالث و العشرين من ربيع الأول لسنة خمس و عشرين و سبعمائة

(23. rabī' al-awwal 725/1325. godina) teško je zaključiti da li se radi o datumu prepisa ili eventualno datumu nastanka djelo što bi moglo značiti da se radi i o autografu.

Fol. 71; 215 x 120; 19 redaka; (tekst 165 x 80). Papir žućkast, deblji, glat, oštećen crvotočinom. Povez tvrd, nov platneni sa zalijepljenim staglat, oštećen crvotočinom. Povez tvrd, nov platneni sa zalijepljenim starim kožnim primjercima starog poveza na novim koricama. Pismo *nashīta'līq*, mjestimično vokaliziran. Komentar tipa أقـول - قـولـه ispisano krupnim crnim slovima. Kustode.

Za Sīm-zāde medresu uvakufio Muẓaffarī-zāde al-ḥāǧǧ 'Abdulqādir efendī 1206/1791-92. godine (bilješka o uvakufljenju sa pečatom na fol.71b).

3738 R 2513

أسرار العربية

ASRĀR AL-'ARABIYYA

أبو البركات كمال الدين عبد الرحمن بن محمد بن عبيد الله الأنبارى

Abū al-Barakāt Kamāluddīn 'Abdurraḥmān b. Muḥammad b. Abī Ismā'īl
al-Anbārī, 513/1119 - 577/1181

Djelo iz sintakse arapskog jezika u kojemu autor tretira učenja više arapskih gramatičkih škola, ukazujući na njihove greške i druge probleme, nudeći vlastita rješenja za iste navodeći odgovarajuće izvore za takva rješenja. (az-Ẓāhiriyya, 9)

Početak (fol.1b):

قال الشيخ الإمام العالم الأوحد كمال الدين أبي البركات عبد الرحمن بن محمد بن أبي سعيد الأنباري النحوي رحه (رحمه الله) الحمد لله كاشف الغطا ، و مانح العطا ، ... و بعد فقد ذكرت في هذا الكتاب الموسوم بأسرار العربية كثيراً في مذاهب النحويين المتقدمين و المتأخرين من البصريين و الكوفيين و صححت ما ذهب إليه منها ...

Kraj (fol.90b.):

... و إنما دعاهم إلى ذلك كثيرة الإستعمال و هو من الشاذ الذي لا يقاس عليه فافهم إن شا ، الله تعالي .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 90 paginiranih listova; 195 x 125; 19 redaka; (tekst 165 x 80). Papir žućkast, tanji do fol. 60, ostalo deblji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḥī-ta'līq* od dva prepisivača. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na fol. 1a ispisan sadržaj djela.

Vakuf Elči Ibrahim-paše za svoju (Fejziju) medresu u Travniku (bilješka i pečat na fol. 90b).

وقفت هذه النسخة لله العلي الأعلى و أنا الحقير إيلجي الحاجي إبراهيم باشا محافظ بوسنة

Izv.: Ḥ.Ḫ. I, 83; Ahlwardt VI, 6527; az-Ẓāhiriyya 9.

3739 R 633

مختصر النحو

MUḪTAṢAR AN-NAḤW

حميد الدين علي بن محمد بن إبراهيم الضريري القُهُنْدِزي

Ḥamīduddīn 'Alī b. Muḥammad b. Ibrāhīm ad-Ḍarīrī al-Quhandizī,
um. 666/1267

Kraće sintaksičko djelo iz arapskog jezika. Djelo je poznato i kao *Muqaddima aḍ-Ḍarīrī* (مقدمة الضريري).

Početak (fol.1b):

الحمد لله رب العالمين و العاقبة للمتقين و الصلوة على رسوله محمد و آله أجمعين قال الشيخ الإمام الأديب أبو الحسن علي ابن محمد بن إبراهيم الضريري اعلم أن الكلام ينقسم على ثلاثة أنواع اسم و فعل و حرف جاء لمعنى فالإسم نحو زيد ...

Kraj (fol.60a):

... و النون التي في السراجين في الأصل ثابت فلذلك لم يلزمهما الفتح و الله أعلم بالصواب و إليه المرجع و المآب. تم الكتاب الضريري بعون الله الملك الوهاب .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 60; 237 x 150; 7 redaka; (tekst 145 x 75). Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav. Povez nov kartonski. Pismo nasḫī. Počeci poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis uvakufio al-ḥāǧǧ Ibrāhīm-āgā b. Islām Ispužli iz Travnika za Aynī-begov mekteb i predao ga mutevelijī al-ḥāǧǧ Ḫalīl-efendi b. Ṣāliḥ mjeseca početkom mjeseca rabī' al-awwala 1252/1836. godine (bilješka na fol. 3b).

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke.

Izv.: GAL GI, 296; GAL SI, 519.

R 4870

3740

المغني في النحو

AL-MUĠNĪ FĪ AN-NAḤW

تقي الدين منصور بن فلاح بن محمد بن سليمان اليمني

Taqiyyudīn Manṣūr b. Fallāḥ b. Muḥammad b. Sulaymān al-Yamanī,
um. 680/1281-82

Rijetko a po obimu veliko djelo iz gramatike arapskog jezika napisano u četiri toma. Autor je djelo završio u mjesecu muḥarramu 672/1273. godine (bilješka u kolofonu djela i Ḥ.Ḫ. II,1751).

Početak (fol.1b):

... **باب المبنيات** و يحصر مقصوده في مقدمة و سبعة أبواب الأول المضمرات، الثاني أسماء الإشارة، الثالث الموصولات، الرابع أسماء الأفعال و الأصوات، الخامس الظروف المبنية، المركبات السابع كم و ما اتصل بها . أما المقدمة فالبناء في اللغة عبارة عن وضع شيء على صفة يراد بها الثبوت و هو حقيقة في الأجسام ...

Kraj (fol. 242a):

... فلا يحمل على الضرورة لوروده في التنزيل قال الله تعالى «و قد خاب من دسها» و قال تعالى «ثم ذهب الى أهله يتمطى» أصله يتمطط في أحد الوجهين و الله أعلم بالصواب و إليه المرجع و المآب .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 242; 275 x 155; 31 redak; (tekst 210 x 100). Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez tvrd kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, malo oštećen. Pismo nasḫī. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na prva dva zaštitna lista napisan sadržaj djela.

U posjed rukopisa 6. ǧumād al-ūlā 1308/1890. godine došao h. Mahmud Ḥamdi koji je rukopis kupio od Kozaragić Mustafe za 700 forinti (bilješka na fol. 1a).

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1751; A.M. II, 474; Şeşen 786.

3741

R 357

مغني اللبيب عن كتب الأعاريب

MUĠNĪ AL-LABĪB ʻAN KUTUB AL-AʻĀRĪB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ǧamāluddīn Abū Muḥammad ʻAbdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām,
708/1309 - 761/1360

Dobro poznato djelo iz gramatike arapskog jezika. Autor je 749/1348. godine u Meki bio napisao djelo iz navedene oblasti ali ga je na putu za Egipat izgubio pa je, pošto se vratio u Meku 756/1355. godine, napisao ovo djelo po kome je postao poznat među učenim ljudima svoga vremena.

Početak (fol.1b):

قال سيدنا و شيخنا الشيخ الإمام العالم العلامة ... أبو محمد عبد الله جمال الدين ابن الشيخ جمال الدين يوسف بن هشام الأنصاري ... أما بعد حمد الله على أفضاله و الصلاة و السلام على سيدنا محمد و آله فإن أولى ما تقترحه القرايح وأعلى ما تجنح إلى تحصيله الجوانح ما تيسر به فهم كتاب الله المنزل و يتضح به معنى حديث نبيه المرسل ...

Kraj (fol.206a):

... و تحول بعضها على بعض في معناه لجاء من ذلك أمثلة كثيرة و هذا آخر ما تيسر من الكتاب في هذا التأليف فأسأل الله الذي منّ عليّ بإنشائه و إقامه في البلد الحرام ...

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 206 paginiranih listova; 270 x 165; 23 redka; (tekst 180 x 90). Papir žućkast, deblji, glat. Povez kožni sa klapnom zaštićen platnom. Pismo *taʻlīq* do fol. 151b a dalje *nasḫī-taʻlīq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom i uokvireni debljom zlatnom linijom. Kustode. Na prvim zaštitnim listovima napisan sadržaj djela, lijepo ispisan i debljim linijama zlatne boje uokviren.

U posjedu rukopisa bio Aḥmad b. Muṣṭafā za vrijeme dok je predavao u Gazi Husrev-begovoj medresi da bi ga kasnije uvakufio za spomenutu medresu (bilješka na "a" strani drugog zaštitnog lista).

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1751 i dalje; Ahlwardt VI, 6725; az-Ẓāhiriyya, 474

3742

R 1040

مغني اللبيب عن كتب الأعاريب

MUĠNĪ AL-LABĪB ʻAN KUTUB AL-AʻĀRĪB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ǧamāluddīn Abū Muḥammad ʻAbdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām,
708/1309 - 761/1360

Isto kao 3741.

Prepisao Muḥammad b. Aḥmad al-Ḥanafī b. učenik mullā Burhāna al-Harawīja.

Fol. 379 paginiranih listova; 230 x 140; 19 redaka; (tekst 145 x 70). Papir žućkast, tanji. Povez kožni sa utisnutim rozetama na koricama, veoma lijep ali malo oštećen. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Prije početka djela urađen lijep unvan u kombinaciji zlatna i svjetloplave boje na zlatnoj podlozi sa ispisanom basmalom u sredini. Tekst djela uokviren debljom zlatnom linijom i tri tanke linije. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Svrzo Meḥmed-efendī b. Muḥammad-āġā (bilješka na "a" strani drugog zaštitnog lista).

3743

R 3911

مغني اللبيب عن كتب الأعاريب

MUĠNĪ AL-LABĪB ʿAN KUTUB AL-AʿĀRĪB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ǧamāluddīn Abū Muḥammad ʿAbdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām,
708/1309 - 761/1360

Isto kao 3741.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 243 paginiranih listova; 215 x 155; 23 redka; (tekst 150 x 115). Papir žućkast, deblji, glat (stariji). Povez kožni sa utisnutim rozetama na koricama. Hrbat povezan i naknadno popravljan drugom kožom. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela. Na prvim zaštitnim listovima ispisan sadržaj djela. Na fol.1a bilješke iz jezika.

Vakuf Ǧumhūr Muḥammad-efendī (bilješka na fol. 2a).

3744

R 3160

شرح مغني اللبيب عن كتب الأعاريب

ŠARḤ MUĠNĪ AL-LABĪB ʿAN KUTUB AL-AʿĀRĪB

بدر الدين محمد بن أبي بكر بن عمر ابن الدماميني

Badruddīn Muḥammad b. Abī Bakr b. ʿUmar Ibn ad-Damāmīnī,
763/1362 - 827/1424

Ovo je prvi i po obimu manji komentar Ibn Hišāmova djela *al-Muġnī al-labīb ʿan kutub al-aʿārīb* od ovoga autora kojeg je napisao 818/1415. godine za vrijeme studiranja na al-Azharu u Kairu i slušajući na predavanjima ovo djelo (kolofon djela, fol. 185b i Ḥ.Ḫ. II. 1752). Nakon što je otputovao u Indiju tamo je napisao drugi, veći komentar na ovo djelo (Ḥ.Ḫ. II, 1752). U našemu rukopisu, međutim, stoji napisano na fol. 1a kao i na kraju u kolofonu djela, da je ovog glosa navedenog autora na isto djelo.

Početak (fol.1b):

بسم الله الرحمن الرحيم و به توفيقي قال العلامة نادر الزمان محمد أبو عبدالله بدر الدين الدماميني الحمد لله الذي لا افتقار إلى مغن سواه ولا اعتراض فيما عدله و سوّاه و لا توجّه لأمل إلا نحو إحسانه و لا إعراب عن المقاصد إلا لمن قوّم من لسانه ...

Kraj (fol.185b):

... و ليكن هذا آخر ما نحوته من رقم هذه الحاشية و عانيته من تسهيل الفوايد ... و ثالثًا بأنّي كتبت هذه الحاشية على غاية من العجل بعد أن قُرئ عليّ الأصل بالقاهرة المحروسة في جامعها الأزهر في نحو مائة يوم و ثلاثين يومًا متفرقة كان إبتداؤها في أوائل ذي القعدة الحرام سنة سبع عشرة و ثمانمائة و انتهاؤها في آخر رجب الحرام سنة ثماني عشرة ... و إن منّ على نحوت القاعدة لأبواب السؤال بحسن الخاتمة و الصلاة و السلام على سيدنا محمد بدر التمام ...

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 185; 170 x 140; 21 red; (tekst 125 x 95). Papir žućkast, deblji. Povez noviji, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo nashi. Tekst osnovnog djela citiran sa قــوله ispisano crvenom tintom. Kustode. Rjeđe bilješke na marginama u vezi sa tekstom djela.

Vlasnici rukopisa su bili Muṣṭafā softa iz Stoca, zatim Ḥasan b. ʿAlī, kao i Darwīš Muṣṭafā b. ʿUṯmān i muderris Muṣṭafā efendī koji je u posjed rukopisa došao njegovom kupovinom (bilješke sa pečatima na fol. 1a).

Vakuf Gazi Husrev-begove medrese (bilješka na fol. 1a).

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1752; Kaḥḥāla IX. 115.

3745,1

R 2367,1

مغني الأديب

(مختصر نصف الأول من مغني اللبيب)

MUĠNĪ AL-ADĪB

(Muḫtaṣar an-niṣf al awwal min *Muġnī al-labīb*)

Djelo, komenmtar Ibn Hišāmova djela al-*Mugnī al-labīb ʻan kutub al-aʻārīb* koji je sačinio nama nepoznati autor na prvu polovinu ovoga djela (fol.1b). Djelo je napisano tako da obrađuje samo pojedina pitanja onim redom kako su tretirana i u osnovnom djelu. Bilo kakav podatak o ovome komentaru ili njegovu autoru nismo mogli pronaći u nama dostupnim izvorima.

Početak (fol.1b):

الحمد لله الذي لا افتقار إلى مغن سواه ولا اعتراض لأحدهما فيما عدله و سواه والصلوة على محمد . لا يوجد نحوه أصلا.. فلما صادفت ... إلى الكتاب المسمى بمغني اللبيب ... للشيخ الإمام جمال الدين ابن هشام ... فاستصفيت من نصفه الأول هذا المختص .. .و **ترجمته بمغني الأديب** معتذراً بالقصور و النقصان ...

Kraj (fol.49b):

... و الحرف في نحو «يا ليتني كنت معهم» يا ربّ كاسية في الدنيا عارية يوم القيامة و قيل: هي للنداء و المنادى محذوف و قيل: هي بمجرد التنبيه لئلاّ يلزم كلمة كلها .

Prepisao ʻAlī b. Muṣṭafā u mjesecu ṣafaru 1126/1714. godine (bilješka u kolofonu četvrtog djela u zbirci, fol. 93b).

Fol. 1b - 49b; 200 x 145; 21 red; (tekst 145 x 75). Papir žućkast, deblji, glat. Povez kožni, oblijepljen smeđim papirom. Pismo *nasḫī*. Kustode. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom ili nadvučeni crvenom linijom.

U posjedu rukopisa su bili al-ḥāǧǧ ʻUbaydullah Zuhdī, zatim al-ḥāǧǧ Aḥmad, muderris u Gazi Husrev-begovoj medresi a potom Muḥammad b. al-ḥāǧǧ Aḥmad, također muderris u spomenutoj medresi.

Za Osman Šehdijinu biblioteku uvakufio Sayyid Sulaymān Rāʼif-efendī (bilješka na fol. 1a).

3745,2 R 2367, II

شرح الأمثلة المختلفة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

سيد أحمد بن مصطفى اللالي

Sayyid Aḥmad b. Muṣṭafā al-Lālī, um. 971/1563

Komentar djela *al-Amṯila al-muḫtalifa* o paradigmatskim oblicima riječi u morfologiji arapskog jezika.

Početak (fol.51b):

الحمد لمن جعل أذهان المبتدئين مزيناً بالمثال و الصلوة على محمد الموصوف بأحسن الخصال ... و بعد فيقول العبد المحتاج إلى الله التعالي سيد أحمد بن مصطفى الشهير باللالي إني كتبت هذه الأوراق للمبتدئين الطالبين ... ذكرت فيها الأبحاث و الأمثلة على الرسالة الموسومة بالأمثلة ...

Kraj (fol.84a):

... و إن لم تختص بالثلاثي المجرد فمجيؤها من غير الثلاثي بأن يكون صيغته اسم المفعول كما بين في موضعه . تمت بعون الله تعالى .

Prepisao ʻAlī b. Muṣṭafā u mjesecu ṣafaru 1126/1714. godine (bilješka u kolofonu četvrtog djela u zbirci, fol. 93b).

Fol. 51b - 84a; 21 red; (tekst 145 x 75). Pismo *nasḫī*. Komentar pisan po sistemu فإن قيل - قلنا. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom.

Izv.: Ahlwardt VI, 6820; Köprülü III, 625.

3745,3 R 2367, III

شرح الأمثلة المختلفة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

مصطفى بن شعبان مصلح الدين السروري چلبي

Muṣṭafā b. Šaʻbān Muṣliḥuddīn as-Surūrī Čalabi, 897/1492 - 969/1561

Komentar djela *al-Amṯila al-muḫtalifa* o paradigmatskim oblicima glagola i drugih izvedenih riječi u morfologiji arapskog jezika.

Početak (fol.84b):

الحمد لله الذي جعل الأمثلة ميزان العلوم العربية و صيرها معياراً صحيحًا لمثال المعارف الأدبية و الصلاة على رسوله ... أما بعد فيقول العبد المضموم رأيه بالكسر سروري ...

Kraj (fol.90a):

... هل كان يعرف من قبل جميع ما فيه فوائد ليستفيد منها و السلام على من اتبع الهدى.

Prepisao ʻAlī b. Muṣṭafā u mjesecu ṣafaru 1126/1714. godine (bilješka u kolofonu četvrtog djela u zbirci, fol. 93b).

Fol. 84b - 90a; 21 red; (tekst 145 x 75). Pismo *nasḫī*. Kustode. Istaknute riječi ispisane crvenom tintom ili nadvučene crvenom linijom.

Izv.: A. M. 434; Ahlwardt VI, 6819; Bagdad, Awqāf III, 374; Dobrača I, str. 117 (147/5), TÜYATOK III/07, 1834; Kaḥḥāla XII, 256.

3745,4 R 2367, IV

الرسالة العضدية في الوضع

AR-RISĀLA AL-'AḌUDIYYA FĪ AL-WAḌ'

عضد الدين عبد الرحمن بن أحمد الإيجي

'Aḍududdīn 'Abduraḥmān b. Aḥmad al-Īǧī, um.756/1355

Kraća rasprava o etimologiji riječi u arapskom jeziku.

Početak (fol.91b):

هذه رسالة أفادها المولي الأعظم ينبوع الحكم أفضل المتقدمين و المتأخرين عضد الملة و الدين ... حيث قال هذه فائدة تشتمل على مقدمة و تنبيه و تقسيم و خاتمة ...

Kraj (fol.93b):

... الثاني عشر لا يريبك تعاود الألفاظ بعضها في مكان بعض إذ المعتبر .

Prepisao 'Alī b. Muṣṭafā u mjesecu ṣafaru 1126/1714. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 93b).

Fol. 91b - 93b; 11 redaka teksta. Brojevi i naslovi poglavlja nadvučeni crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom komentara.

Izv.: Dobrača I, str. 237; Köprülü I, 1414,4; GAL S II, 288.

3745,5 R 2367, V

شرح الرسالة العضدية في الوضع

ŠARḤ AR-RISĀLA AL-'AḌUDIYYA FĪ AL-WAḌ'

أبو القاسم بن أبي بكر الليثي السمرقندي

Abū al-Qāsim b. Abī Bakr al-Layṯī as-Samarqandī, um. poslije 893/1488

Komentar kraćeg djela iz oblasti nauke o pojmovima. Osnovno djelo je napisao 'Aḍududdīn 'Abduraḥmān b. Aḥmad al-Īǧī, um. 756/1355. godine. Kao autori ovoga komentara u većini izvora (Ḥ.Ḫ. I, 898; Köprülü I, 1453 i 542,6; TÜYATOK III/07, 1998; Dobrača I, str. 8) se spominje gore navedeni as-Samarqandī. Međutim, u nekim izvorima (Ahlwardt IV, 5310; Dobrača I, str. 238; Fajić V, 3349,4) se kao autor navodi i 'Alī b. Muḥammad 'Alā'uddīn al-Qawašǧī (al-Qūšǧī), um. 879/1474. godine.

Početak (fol.94a):

الحمد لله الذي خص الإنسان بمعرفة أوضاع الكلام و مبانيه و جعل الحروف أصول الكلمة و ظروف معانيه ...

Kraj (fol.104b):

... فلا يكون جزئيا بخلاف زيد فإنه جزئي بوضعه لذلك الشخص و كذا الحال في مثل هذه الصورة و الحمد لله على إتمامه ... تمت بعون الله تعالى

Prepisao 'Alī b. Muṣṭafā u mjesecu ṣafaru 1126/1714. godine (bilješka u kolofonu četvrtog djela u zbirci, fol. 93b).

Fol. 94a - 104b; 21 red; (tekst 145 x 75). Pismo nasḫi. Kustode. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom.

Izv.: Ḥ.Ḫ. I, 898; Köprülü I, 1453 i III, 542,6; TÜYATOK III/07, 1998; Dobrača I, str. 8 i str. 238; Ahlwardt IV, 5310; Fajić V, 3349,4; Kahhala VII, 227; GAL S II, 288.

3746 R 1068

تحفة الغريب في الكلام على مغني اللبيب

(الباب الأول)

TUḤFA AL-ẒARĪB FĪ AL-KALĀM 'ALĀ MUĠNĪ AL-LABĪB

(al-bāb al-awwal)

بدر الدين محمد بن أبي بكر بن عمر ابن الدماميني

Badruddīn Muḥammad b. Abī Bakr b. 'Umar Ibn ad-Damāmīnī,
763/1362 - 827/1424

Ovo je prvi tom drugog komentara Ibn Hišāmova djela *Muġnī al-labīb 'an kutub al-a'ārīb* od istoga autora a koji je napisao nakon što je otputovao u Indiju poslije završenih studija na al-Azharu u Kairu (H. Ḫ. II. 1752).

Početak (fol.1b):

الحمد لله الذي منح من لسان العرب الأيادي الحسنة، و جعله كنز الفصاحة فهو مغني اللبيب عمن سواه في الألسنة ... أما بعد فيقول العبد الفقير إلى المولى الغني محمد بن أبي بكر المخزومي الدماميني ... (fol.3b) و سميته **تحفة الغريب في الكلام على مغني اللبيب** ...

Prepisao Muḥammad b. 'Abdurraḥmān u prvoj dekadi mjeseca safara 1031/1621. godine u Istanbulu (bilješka u drugom tomu, 3744, fol. 216a).

Fol. 291; 205 x 140; 21 red; (tekst 160 x 70). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Komentar tipa قال - أقول ispisano crvenom tintom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis je bio u posjedu al-ḥāǧǧ Muṣṭafā al-Qāḍī.

Vakuf Svrzo Meḥmed-efendī b. Muḥammad-āġā (bilješka na a strani prvog zaštitnog lista).

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1752; Ahlwardt VI, 6727; A. M. II, 185; GAL G II, 23; GAL S II, 17; aẓ-Ẓāhiriyya 78; Bagdad, Awqāf III, str. 272; Loebenstein 2452.

3747 R 2346

تحفة الغريب في الكلام على مغني اللبيب

(الباب الثاني)

TUḤFA AL-ĠARĪB FĪ AL-KALĀM ʻALĀ MUĠNĪ AL-LABĪB

(al-bāb al-aṯ-ṯānī)

بدر الدين محمد بن أبي بكر بن عمر ابن الدماميني

Badruddīn Muḥammad b. Abī Bakr b. ʻUmar Ibn ad-Damāmīnī,
763/1362 - 827/1424

Drugi tom drugog komentara Ibn Hišāmova djela *Muġnī al-labīb ʻan kutub al-aʻārīb.*

Početak (fol. 1b):

قال المصنف رحمه الله تعالى الباب الثاني في تفسير الجملة و ذكر أقسامها و أحكامها أقول الباب مبتدأ و الثاني صفة له و في تفسير الجملة خبر ...

Kraj (fol.285-6):

... و ليكن إنفصالي في الكلام في الشرح على هذا الوجه الحسن و لنكف القلم عن شوطه فقد أطلت له الرشي هذا و أنا من أهل التقصير فما لي و للطويل . و الله المسؤول أن يمنّ بحسن الخاتمة ...

Prepisao Muḥammad b. ʻAbdurraḥmān u prvoj dekadi mjeseca ṣafara 1031/1621. godine u Carigradu. (bilješka na fol. 216a).

Fol. 286; 205 x 140; 21 red; (tekst 160 x 70). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Pismo nasḫī-taʻlīq. Komentar tipa أقول - قال ispisano crvenom tintom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis je nakada bio u posjedu al-ḥāǧǧ Muṣṭafā al-Qāḍī.

Vakuf Sīm-zāde medrese u Sarajevu (bilješka na fol. 1a).

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1752; Ahlwardt VI, 6727; A. M. II, 185; GAL G II, 23; GAL S II, 17; aẓ-Ẓāhiriyya 78; Bagdad, Awqāf III, str. 272.

3748 R 361

المنصف من الكلام على مغني ابن هشام

AL-MUNṢIF MIN AL-KALĀM ʻALĀ MUĠNĪ IBN HIŠĀM

أبو العباس تقي الدين أحمد بن محمد بن محمد الشمني

Abū al-ʻAbbās Taqiyyuddīn Aḥmad b. Muhammad b. Muhammad aš-Šumunnī, 801/1399 - 872/1468

Komentar Ibn Hišāmova djela *Muġnī al-labīb ʻan kutub al-aʻārīb* u kojemu autor, kako sam u uvodnom dijelu ističe, želi da da riješi jezičke primjere i stihove u osnovnom djelu i rastumači probleme koje prethodni komentatori ovoga djela nisu učinili (Ḥ. Ḫ. II. 1752).

Početak (fol.1b):

الحمد لله الذي خص كتابه بعدَ المعارضة و بالإعجاز و جعله تبيانًا لكل شيء، فهو مغني اللبيب بالحقيقة لا بطريق المجاز ... أما بعد فقد نظرت عند أقرآئي لمغني اللبيب عن كتب الأعاريب ... فسألني بعض الأصحاب أن أقيد ذلك بكتاب و أن أضمّ إليه حل الشواهد و الأبيات ... فأجبت مطلوبه و حققت مرغوبه ... و سميته بالمنصف من الكلام على مغني ابن هشام ...

Kraj (fol.293b):

... و قد مرّ ذلك يعني في آخر القاعدة الأولى و الحمد لله على التمام و على نعمه العظام...

Prepisao Ǧamāluddīn b. Muḥammad b. Baktūn (?) (bilješka na fol.293b).

Fol. 293 paginirana lista; 270 x 180; 33 redka; (tekst 205 x 130). Papir deblji, glat, stariji. Povez kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela citiran sa قوله ispisano crvenom tintom. Ponegdje ostale bjeline za قـوله. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Vlasnik rukopisa je bio Aḥmad b. Muṣṭafā, muderris Gazi Husrev-begove medrese u Sarajevu (bilješka na fol.1a).

Za Gazi Husrev-begovu medresu uvakufio al-ḥāǧǧ Aḥmad-efendī (bilješka na fol.1a).

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1752; A. M. I, 132; aẓ-Ẓāhiriyya, 500; TÜYATOK 34/IV, 897.

3749 R 1391

المنصف من الكلام على مغني ابن هشام

AL-MUNṢIF MIN AL-KALĀM 'ALĀ MUĠNĪ IBN HIŠĀM

أبو العباس تقي الدين أحمد بن محمد بن محمد الشمني

Abū al-'Abbās Taqiyyuddīn Aḥmad b. Muḥammad b. Muḥammad aš-Šumunnī, 801/1399 - 872/1468

Isto kao 3748.

Prepisao nepoznati prepisivač 10. ğumād-āḥira 1107/1696. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 331b).

Fol. 331; 220 x 155; 23-25 redaka; (tekst 175 x 105). Papir tamnobijel, deblji, glat. Povez kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, izuzetno lijep. Rukopis se nalazi u futroli od kartonskih korica i kožnog hrbata. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela citiran sa قوله ispisano crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke.

3750 R 474

شرح شواهد مغني اللبيب

ŠARḤ ŠAWĀHID MUĠNĪ AL-LABĪB

جلال الدين أبو الفضل عبد الرحمن بن أبي بكر بن محمد السيوطي

Ğalāluddīn Abū al-Faḍl 'Abdurraḥmān b. Abī Bakr b. Muḥammad as-Suyūṭī, 849/1445 - 911/1505

Kometar jezičkih primjera iz Ibn Hišāmova djela *Muġnī al-labīb 'an kutub al-a'ārīb*.

Početak (fol.1a):

Nedostaje nekoliko listova na početku rukopisa. Prva dva lista, takođe, oštećena tako da je tekst na početku teško čitljiv.

Kraj (fol. 384a): Djelo nije kompletno do kraja.

... و طبقات الشعراء و طبقات النحاة و شرح أبيات الإيضاح و شرح أبيات الكتاب للنحاس
و شرح أبيات الإصلاح و شرح أبيات كتاب الزمخشري و تذكرة أبي علي و تذكرة أثير الدين .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 384; 270 x 180; 35 redaka; (tekst 200 x 105). Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Na početku i na kraju rukopisa ima oštećenih kao i nekoliko volantnih listova. Od poveza ostala samo posljenja korica od kože sa utisnutom rozetom ali je i ona odvojena od poveza. Pismo nasḫī. Navođeni primjeri ispisani crvenom tintom. Kustode. Na prerezu rukopisa napisan naziv djela شرح الشواهد للمغني

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1753; Ahlwardt VI, 6729; az-Ẓāhiriyya 298.

3751 R 3916

شرح شذور الذهب في معرفة كلام العرب

ŠARḤ ŠUḎŪR AḎ-ḎAHAB FĪ MA'RIFA KALĀM AL-'ARAB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām, 708/1309 - 761/1360

Komentar na vlastito djelo *Šuḏūr aḏ-ḏahab* iz sintakse arapskog jezika.

Početak (fol.1b):

قال سيدنا شيخنا الشيخ الإمام العالم العامل ... جمال الدين أبو محمد عبد الله بن الشيخ
جمال الدين يوسف بن أحمد بن عبدالله بن هشام الأنصاري ... أوله ما أقول إني أحمد الله
تعالى ... أما بعد فهذا كتاب شرحت فيه مختصري المسمى بشذور الذهب في معرفة كلام العرب
تممت به شواهده و جمعت فيه شوارده ...

Kraj (fol.93a):

... قد ذكرته في باب التمييز فلذلك اختصرت إعادته في هذا الموضع و الحمد لله على
حسنه و قد أتيت على ما أردت إيراده في شرح هذه المقدمة و لله سبحانه الحمد و المنة ...

Prepisao 'Abdulqādir b. Aḥmad b. Ḥasan al-Ḥanafī (bilješka na kraju djela, fol.93a).

Fol. 93 paginiranih listova; 215 x 150; 27 redaka; (tekst 160 x 90). Papir tamnobijel, deblji, glat. Povez kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, umotan u zleno platno. Pismo nasḫī-ta'līq. Tekst osnovnog djela citiran sa قلت i nadvučen crvenom linijom a komentar sa أقول. Kustode. Na fol. 93b napisan sadržaj djela.

Vlasnik rukopisa je bio 'Abdulqādir b. Aḥmad (bilješka na fol. 1a).

Vakuf Karađozbegove biblioteke u Mostaru.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1029; Ahlwardt VI, 6732; az-Ẓāhiriyya 291.

3752 R 3986

الخلاصة الألفية
AL- ḪULĀṢA AL-ALFIYYA

جمال الدين أبو عبد الله محمد بن عبد الله ابن مالك

Ğamāluddīn Abū ʿAbdullah Muḥammad b. ʿAbdullah Ibn Mālik,
600/1204 - 672/1274

Djelo u kojemu je na izuzetno sistematičan način obrađena gramatika arapskog jezika. S obzirom da je napisana u hiljadu stihova više je poznata kao *Alfiyya Ibn Mālik* (ألفية ابن مالك) od svog izvornog naziva *al-Ḫulāṣa al-alfiyya.*

Početak (fol.1b):

قال محمد هو ابن مالك   أحمد ربي الله خير مالك
مصليًا على الرسول المصطفى   و آله المستكملين الشرفا ...
كلامنا لفظ مفيد كاستقم   و اسم و فعل ثم حرف الكلم ...

Kraj (fol.43a):

... و آله الغرّ الكرام البررة   و صحبه المنتخبين الخيرة
تمت الخلاصة بحمد الله و عونه و حسن توفيقه و الحمد لله وحده و صلي الله و سلم علي محمد الذي لا نبي بعده و آله و صحبه الكرام إلى يوم الزحام .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 43; 205 x 155; 13 redaka; (tekst 155 x 100). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd kožni, umotan u zeleno platno. Pismo *nasḫ*, krupniji i mjestimično vokaliziran. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom između stihova i obrubljeni sa dvije crvene linije. Tekst djela obrubljen, također, sa dvije crvene linije. Kustode.

Bivši vlasnik ʿAlī ʿAbduhu Muḥammad (bilješka na a strani prvog zaštitnog lista). Na istome listu još nekoliko izreka i stihova. Na fol. 1a napisan naziv djela i ime autora a ispod još sedam stihova hvalospjeva djelu.

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

Izv.: Ḥ. Ḫ. I, 151; Ahlwardt VI, 6633; GAL G I, 298 i S I, 522; az-Ẓāhiriyya 179.

3753 R 632

الخلاصة الألفية
AL- ḪULĀṢA AL-ALFIYYA

جمال الدين أبو عبد الله محمد بن عبد الله ابن مالك

Ğamāluddīn Abū ʿAbdullah Muḥammad b. ʿAbdullah Ibn Mālik,
600/1204 - 672/1274

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 76; 240 x 140; 7 redaka; (tekst 145 x 70). Papir žućkast, srednje debljine, glat, vlagom oštećen. Povez nov, kartonski sa zalijepljenim kožnim koricama i utisnutom rozetom na posljednjoj korici. Pismo *taʿlīq*, lijep i krupniji, mjestimično vokaliziran. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom između stihova. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke (pečat na više mjesta u rukopisu).

3754 R 2565

الخلاصة الألفية
AL- ḪULĀṢA AL-ALFIYYA

جمال الدين أبو عبد الله محمد بن عبد الله ابن مالك

Ğamāluddīn Abū ʿAbdullah Muḥammad b. ʿAbdullah Ibn Mālik,
600/1204 - 672/1274

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 37; 200 x 135; 15 redaka; (tekst 150 x 70). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī-taʿlīq*, mjestimični vokaliziran. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom između stihova. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Bivši vlasnik kadija al-ḥāğğ Muṣṭafā.

Vakuf Svrzo Meḥmed-efendī b. Muḥammad-āğā (bilješka na a strani prvog zaštitnog lista).

3755 R 6725

الخلاصة الألفية
AL- ḪULĀṢA AL-ALFIYYA

جمال الدين أبو عبد الله محمد بن عبد الله ابن مالك

Ǧamāluddīn Abū ʻAbdullah Muḥammad b. ʻAbdullah Ibn Mālik,
600/1204 - 672/1274

Prepisao Ibrāhīm b. ʻAlī potomak glavnog vaiza Benlī Muṣṭafā-efendīje u prvoj dekadi mjeseca ḏū al-qaʻda 1150/1738. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 61b) .

Fol. 61paginiranih listova; 220 x 140; 9 redaka; (tekst 140 x 70). Papir žut, srednje debljine. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Pismo *nasḫī*, lijep i vokaliziran. Naslovi poglavlja ispisani i uokvireni crvenom linijom. Tekst djela na prve dvije stranice zajedno sa marginama uokviren debljom linijom zlatne boje obrubljenom tranjim crnim linijama, dok je ostali dio teksta uokviren crvenom linijom. Lijep unvan sa preovlađavajućom zlatnom bojom. Kustode. Na prva dva zaštitna lista nalazi se sadržaj djela.

3756 R 6735

الخلاصة الألفية

AL- ḪULĀṢA AL-ALFIYYA

جمال الدين أبو عبد الله محمد بن عبد الله ابن مالك

Ǧamāluddīn Abū ʻAbdullah Muḥammad b. ʻAbdullah Ibn Mālik,
600/1204 - 672/1274

Prepisao Muṣṭafā b. Aḥmad 29. raǧaba 1103/1692. godine u gradu Dijarbakiru (bilješka na kraju djela u stihu napisana, fol. 50a).

Fol. 50; 175 x 110; 11 redaka; (tekst 135 x 75). Papir tamnobijel i žućkast, srednje debljine, glat. Ima volantnih listova i laga. Povez tvrd, kartonski sa platnenim hrbatom. Pismo *nasḫī* vokaliziran. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

3757,1 R 2684, I

الخلاصة الألفية

AL- ḪULĀṢA AL-ALFIYYA

جمال الدين أبو عبد الله محمد بن عبد الله ابن مالك

Ǧamāluddīn Abū ʻAbdullah Muḥammad b. ʻAbdullah Ibn Mālik,
600/1204 - 672/1274

Prepisao nepoznati prepisivač u ponedjeljak 26. ḏū al-qaʻda 1036/1627. godine u Meki (bilješka na kraju djela, 155. str.).

Fol. str. 1 - 155; 175 x 115; 7 redaka; (tekst 125 x 70). Papir žut, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Hrbat naknadno platnom popravljan. Pismo *nasḫī*, lijep i vokaliziran. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom između stihova. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Bivši vlasnik Aḥmad b. as-Sayyid ʻAlawī al-Ḥusaynī (fol. 1a).

3757,2 R 2684, II

لامية ابن مالك

LĀMIYYA IBN MĀLIK

جمال الدين أبو عبد الله محمد بن عبد الله ابن مالك

Ǧamāluddīn Abū ʻAbdullah Muḥammad b. ʻAbdullah Ibn Mālik,
600/1204 - 672/1274

Morfološko djelo u kojemu autor u obliku stiha sa završetkom na slovo *lām* (حرف اللام) donosi paradigme glagola u arapskom jeziku.

Početak (str.159):

الحمد لله لا أبغي به بدلا – حمدا يبلغ من رضوانه الأملا
ثم الصلوة على خير الورى و على   ساداتنا آله و صحبه ...

Kraj (str.170):

... و إن يسّر لي سعيا أكون به   مستبشرا امنا لا يسرا وجلا

Prepisao Muṣṭafā b. Tāǧuddīn Iliyās 1251/1835-36 (bilješka u kolofonu djela,).

Str. 159 - 170; 9 redaka; (tekst 125 x 80). Pismo *nasḫī-taʻlīq*, lijepo ispisan. Naslovi poglavlja u posebnom redu crvenom tintom ispisani. Kustode.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1536; Ahlwardt VI, 6661 i 6662; GAL G I, 300 i S I, 526.

3758 R 718

أوضح المسالك إلى ألفية ابن مالك

AWḌAḤ AL-MASĀLIK ILĀ ALFIYYA IBN MĀLIK

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad ʻAbdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām,
708/1309 - 761/1360

Djelo je autor nazvao *Awḍaḥ al-masālik ilā Alfiyya Ibn Mālik* (أوضح المسالك إلى ألفية ابن مالك) ali je ono kasnije postalo poznati po drugom naslovu *Tawḍīḥ al-masālik ilā Alfiyya Ibn Mālik* (توضيح المسالك إلى ألفية ابن مالك) tako da se u izvorima navode često oba naziva (Ḥ. Ḫ. I, 154; Ahlwardt VI, 6639) ili samo prvi naslov (aẓ-Ẓāhiriyya, 61; TÜYATOK V/07,1680 i 3549). Na fol. 1a našega rukopisa krupnim slovima ispianim crvenom tintom napisan je naziv djela kao كتاب التوضيح فى شرح ألفية ابن مالك رحمه الله .

Početak (fol.1b):

الحمد لله رب العالمين و الصلوة و السلام الأتمان الأكملان على سيدنا محمد خاتم النبيين ... قال سيدنا و شيخنا ... أبو محمد عبد الله جمال الدين ابن الشيخ جمال الدين يوسف بن هشام الأنصاري ... فإن كتاب الخلاصة الألفية في علم العربية نظم الإمام العلامة ... ابن مالك ... كتاب صغير حجمًا و غزير علمًا ...(fol.2a) و **سميته أوضح المسالك إلى ألفية ابن مالك** و بالله تعالى أعتصم ...

Kraj (fol.131b):

... و قد يتفق الإدغام في غير ذلك شذوذًا لحت عينه والل السقا ، في ضرورة كقوله الحمد لله العلي الأجلل الواسع الفضل الوهوب المجزل .

Prepisao ʻAbdulqāhir b. Muṣṭafā b. Ismāʻīl b. ابدغدي (?) u subotu prije podne, 21 šawwāla 780/1378. godine (bilješka na kraju djela, fol. 131b).

Fol. 131; 220 x 165; 15 redaka; (tekst 160 x 115). Papir žućkast, deblji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*, većinom vokaliziran. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela. Na više mjesta u rukopisu napisan naziv djela.

Vakuf Džino-zāde ʻAbdulbāqī-efendī (bilješka i pečat na fol. 1a).

Izv.: Ḥ. Ḫ. I, 154; A.M. I, 465; Ahlwardt VI, 6639; az-Ẓāhiriyya 61.

3759 R 1402

شرح ألفية ابن مالك

ŠARḤ ALFIYYA IBN MĀLIK

بهاء الدين عبد الله بن عبد الرحمن ابن عقيل

Bahā'uddīn ʻAbdullah b. ʻAbdurraḥmān Ibn ʻAqīl, 698/1298 - 769/1367

Početak (fol.1b):

قال محمد هو ابن مالك أحمد ربي الله خير مالك ...
كلامنا لفظ مفيد كاستقم واسم و فعل ثم حرف الكلم ...

الكلام مصطلح عليه عند النحاة عبارة عن اللفظ المفيد فائدة يحسن السكوت عليها فاللفظ جنس يشمل الكلام و الكلمة و الكلم ...

Kraj (fol.175a):

... يباحي وجهه الذي هو فإنهم التزموا إدغامه و الله سبحانه و تعالى أعلم
... و آله الغرّ الكرام البررة و صحبه المنتخبين الخيرة
تم شرح ابن عقيل المبارك على ألفية ابن مالك ...

Prepisao ʻAlī b. Aḥmad b. Salīm al-Qusaybī u nedjelju 29. rabīʻ al-awwala 1094/1683. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 175).

Fol. 175; 205 150; 21 red; (tekst 145 x 83). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni u kartonskoj futroli sa kožnim hrbatom, malo oštećen. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom. Kustode. Bilješke na marginama u vezi sa tekstom djela.

Bivši vlasnici Aḥmad Fawzī i Muṣṭafā b. Fawzī Aḥmad-efendī (bilješke na fol. 1a). Na fol. 175b tri stiha na arapskom jeziku sa gramatičkom analizom.

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke.

Izv.: Ḥ. Ḫ. I, 152; Ahlwardt VI, 6642; Loebenstein 2451; az-Ẓāhiriyya 257

3760 R 1536

شرح ألفية ابن مالك

ŠARḤ ALFIYYA IBN MĀLIK

بهاء الدين عبد الله بن عبد الرحمن ابن عقيل

Bahā'uddīn 'Abdullah b. 'Abdurraḥmān Ibn 'Aqīl, 698/1298 - 769/1367

Isto kao 3759.

Prepisao Nūḥ b. Ḥusayn al-Qasṭamūnī u prvoj dekadi ḏū al-ḥiǧǧa 1065/1655. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 369).

Fol. 369 paginiranih listova; 200 x 130; 15 redaka; (tekst 145 x 70). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī*, mjestimično vokaliziran. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom a vokali crvenom. Kustode.

Vlasnici rukopisa su bili 'Abdurraḥmān, sluga sultanskog harema, zatim al-ḥāǧǧ Muṣṭafā kao i Ṣāliḥ (bilješke na fol. 1a).

Vakuf Ḥrōmo-zāde Ṣāliḥ-efendī (pečat na više mjesta u rukopisu).

3761 R 3912

شرح ألفية ابن مالك

ŠARḤ ALFIYYA IBN MĀLIK

بهاء الدين عبد الله بن عبد الرحمن ابن عقيل

Bahā'uddīn 'Abdullah b. 'Abdurraḥmān Ibn 'Aqīl, 698/1298 - 769/1367

Isto kao 3759.

Prepisao 'Īsā as-Salafī 1124/1712. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 226a).

Fol. 226 paginiranih listova; 210 x 150; 19 redaka; (tekst 155 x 95). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Volantni listovi i lage. Povez nov, tvrd, platneni sa sa starom kartonskom klapnom. Pismo *nasḫī*, mjestimično vokaliziran. Tekst osnovnog djea napisan crvenom tinom a vokali crnom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Bivši vlasnik Aḥmad b. Muḥammad (bilješka na fol. 1a). Na istoj stranici napisani naslov djela i ime autora i jedan stih iz gramatike.

3762 R 1841

شرح ألفية ابن مالك

ŠARḤ ALFIYYA IBN MĀLIK

بهاء الدين عبد الله بن عبد الرحمن ابن عقيل

Bahā'uddīn 'Abdullah b. 'Abdurraḥmān Ibn 'Aqīl, 698/1298 - 769/1367

Isto kao 3759.

Rukopis krnjav na početku i na kraju. Na početku nedostaju dva do tri lista a na kraju djelo prepisano do poglavlja الإمالة. Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 142; 205 x 145; 17 redaka; (tekst 155 11). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez mekši, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī*, mjestimično vokaliziran. Tekst osnovnog djea napisan crvenom tinom ili nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke.

Ime bivšega vlasnika namjerno zamrljano ali se vidi da je bio muderris u Gazi Husrev-begovoj medresi. Vjerovatno muderris Aḥmad b. Muṣṭafā.

3763 R 4028

فرائد القلائد في مختصر شرح الشواهد

FARĀ'ID AL-QALĀ'ID FĪ MUḪTAṢAR ŠARḤ AŠ-ŠAWĀHID

أبو محمد محمود بن أحمد العيني

Abū Muḥammad Maḥmūd b. Aḥmad al-'Aynī, 762/1361 - 855/1451

Abū Muḥammad Maḥmūd b. Aḥmad al-'Aynī (762/1361 - 855/1451) je napisao dva djela komentara citiranih primjera u kometarima djela *al-Ḫulāṣa - Alfiyya Ibn Mālik*. U prvome djelu koje je nazvao *al-Maqāṣid an-naḥwiyya fī šar šawāhid šurūḥ al-alfiyya* a koje je napisano u dva toma autor je obradio primjere iz većine kometara navedenog djela (Ḥ.Ḫ. I, 154). Zbog toga je ovo djelo poznato i kao *aš-Šawāhid al-kubrā*. Drugo djelo *Farā'id al-qalā'id fī muḫtaṣar šarḥ aš-šawāhid* predstavlja sažetak prvoga djela i poznato je još kao *aš-Šawāhid aṣ-ṣugrā*. Prema izvorima nama dostupnim teško je utvrditi o kojemu se ovdje djelu radi. Tako bi naprimjer prema jednome izvoru (aẓ-Ẓāhiriyya, 491) ovo bilo djelo المقاصد النحوية في شرح شواهد شروح الألفية, dok bi prema drugome izvoru (Wagner 275) trebalo biti djelo فرائد القلائد في مختصر شرح الشواهد kako stoji napisano i na fol. 1a.

Početak (fol.1b):

حمداً ناصعاً صافياً شرحاً شعلعاً و شكراً هامياً سامياً ... و بعد فإن عافي رحمة ربه الغني
أبا محمد محمود بن أحمد العيني ... يقول جلة من الأذكياء ، و خلة من الاباء ، ...

Kraj (fol.235b):

... **الحمد لله العلي الأجلل الواهب الفضل الوهوب المجزل** قال أبو النجم العجلي و الشاهد في الأجلل حيث لم يدغم مع الموجب للضرورة و الوهوب مبالغة واهب و المجزل من أجزل إذا أعطى عطاء كثيرا و الحمد لله وحده. تم

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.,

Fol. 235 paginiranih listova; 205 x 155; 19 redaka; (tekst 160 x 100). Papir žućkast, srednje debljine. Povez tvrd, kožni sa klapnom, umotan u zeleno platno. Pismo *nashī*. Komentirani tekst ispisan crvenom tintom. Kustode. Na prva tri zaštitna lista napisan sadržaj djela.

'Abduhu 'Abdulbāqī al-'Ilmī postao je vlasnik ovoga rukopisa 1128/1716. godine (bilješka i pečat na fol. 1a), dok je rukopis bio u vlasništvu i Muṣṭafā b. Muḥammad b. Ḥalīl Mūku-zāde (?) iz Mostara (bilješka na "a" strani prvog zaštitnog lista).

Vakuf Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

Izv.: Ḥ. Ḫ. I, 154 i II, 1066; Ahlwardt VI, 6647; GAL G I, 298; aẓ-Ẓahiriyya 386 i 491; Wagner 275.

3764 R 1099

شرح شواهد ابن عقيل على ألفية ابن مالك

ŠARḤ ŠAWĀHID IBN 'AQĪL 'ALĀ ALFIYYA IBN MĀLIK

عبد المنعم بن عبد الرحمن بن عبد المنعم بن أحمد بن محمد البكري الجرجاني

'Abdulmun'im b. 'Abdurraḥmān b. 'Abdulmun'im b. Aḥmad b.
Muḥammad al-Bakrī al-Ǧurǧānī, um.1195/1781

Komentar jezičkih primjera navedenih u Ibn 'Aqīlovu komentaru djela *Alfiyya Ibn Mālik*.

Početak (fol.1b):

خود يغطّي الفراغ منه المؤتزر . لو عصر منها البان و المك إنعصر قوله خود أيْ جارية ناعمة البدن و الجمع خودو ...

Kraj (fol. 66b)

... و صلوة مفعول و مضاف إلى الخمس و غير حال من فاعل تركت و مضاف إلى معلوم و المعنى واضح .

Prepisao Ḥusayn b. Ḥamza b. Naṣūḥ, bez godine prepisa.

Fol. 1b - 66b; 210 x 150; 23 redka; (tekst 155 x 90). Papir žućkast, srednje debljine, hrapav i vlagom oštećen. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Na fol. 67a - 68b nalazi se početak djela الفقه الأكبر koje je napisao Nu'mān b. Ṯābit Abū Ḥanīfa, um. 150/767. godine.

U posjed rukopisa kupovinom došao Dāg-zāde 'Ali-aga oglu Sāliḥ-beg 1193/1779. godine (bilješka na unutarnjoj strani prve korice.

Vlasnik rukopisa je nekada bio i Yaḥyā b. Zakariyyā, kao i 'Abdullah b. ... (?) (bilješke na fol. 1a).

Vakuf Ǧannatī-zāde (Dženetić) Muṣṭafā b. Fayḍullah-beg b. Ismā'īl-beg od 23. šawwāla 1289/1872. godine (bilješka na fol. 1a).

Izv.: GAL S II, 439; Kairo m, II 46.

3765 R 726

منهج المسالك إلى ألفية ابن مالك

MANHAĞ AL-MASĀLIK ILĀ ALFIYYA IBN MĀLIK

أبو العباس تقي الدين أحمد بن محمد بن محمد الشمني

Abū al-'Abbās Taqiyyuddīn Aḥmad b. Muḥammad b. Muḥammad aš-
Šumunnī, 801/1399 - 872/1468

Komentar Ibn Mālikova djela *al-Ḫulāṣa al-Alfiyya*, odnosno *Alfiyya ibn Mālik* iz sintakse arapskog jezika.

Početak (fol.1b):

أما بعد حمد الله على ما منح من أسباب البيان ... فهذا شرح لطيف بديع على ألفية ابن مالك مهذب المقاصد واضح المسالك ... و قد **لقبته بمنهج المسالك إلى ألفية ابن مالك** ...

Kraj (fol.302b):

و آله الغرّ الكرام البررة   و صحبه المنتخبين الخيرة

الحمد لله أولاً و آخراً باطناً و ظاهراً و صلى الله على سيدنا محمد سيد المرسلين و على آله و أصحابه أجمعين. تم

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 302; 210 x 145; 25 redaka; (tekst 160 x 70). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo kombinacija *nashī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela pisane rukom prepisivača. Na fol. 1a napisan naslov djela.

Bivši vlasnik Ibrāhīm al-ḥāǧǧ Muḥammad-āġā-zāde (Muhamedagić, bilješka na fol. 1a).

Vakuf al-ḥāǧǧ Memiš-aġa Qāsim-aġā-zāde (Kasumagić, bilješka i pečat na fol. 1a).

Izv.: Ḥ. Ḫ. I, 152; Ahlwardt VI, 6660/29.

3766 R 3433

منهج المسالك إلى ألفية ابن مالك

MANHAĞ AL-MASĀLIK ILĀ ALFIYYA IBN MĀLIK

أبو العباس تقي الدين أحمد بن محمد بن محمد الشمني

Abū al-ʻAbbās Taqiyyuddīn Aḥmad b. Muḥammad b. Muḥammad aš-Šumunnī, 801/1399 - 872/1468

Isto kao 3765.

Prepis završio Aḥmad b. Nāṣiruddīn b. ʻAlī Baqāʻī-zāde (?) u petak kurban bajramske noći mjeseca ḏū al-ḥiǧǧa 1116/1705 u Sumaysāṭiyya medresi u Damasku (bilješka na kraju djela, fol. 290b). Na istoj kao i slijedećoj stranici lične bilješke prepisivača.

Fol. 290; 210 x 145; 29 redaka; (tekst 160 x 90). Papir žućkast, deblji. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom lnijom. Kustode. Na marginama rjđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na fol. 1a napisani naslov i autor djela. Na istoj stranici bilješka vlasnika, odnosno prepisivača, da je ovo djelo prepisao za sebe. Drugi bivši vlasnik kadija al-ḥāǧǧ Muṣṭafā. Na četvrtom zaštitnom listu napisan sadržaj djela.

3767 R 4055

منهج المسالك إلى ألفية ابن مالك

MANHAĞ AL-MASĀLIK ILĀ ALFIYYA IBN MĀLIK

أبو العباس تقي الدين أحمد بن محمد بن محمد الشمني

Abū al-ʻAbbās Taqiyyuddīn Aḥmad b. Muḥammad b. Muḥammad aš-Šumunnī, 801/1399 - 872/1468

Isto kao 3765.

Prepisao nepoznati prepisivač 6. ǧumād al-ūlā 1183/1769. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 403a).

Fol. 403 paginiranih listova; 215 x 150; 25 redaka; (tekst 170 x 100). Papir tamnobijel, deblji, glat. Povez tvrd, kartonski sa klapnom, presvučen platnom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode. Na marginama i naknadno ubačenim listićima ispisane bilješke u vezi sa tekstom djela. Na prva dva zaštitna lista napisan sadržaj djela. Na fol. 1a naslov djela.

Rukopis uvakufio ʻAlī Gālib-paša (Stočević) za svoju tekiju u Mostaru 1258/1842. godine (bilješka na fol. 1a).

3768 R 2384

النهجة المرضية في شرح الألفية

AN-NAHĞA AL-MARḌIYYA FĪ ŠARḤ AL-ALFIYYA

جلال الدين أبو الفضل عبد الرحمن بن أبي بكر بن محمد السيوطي

Ǧalāluddīn Abū al-Faḍl ʻAbdurraḥmān b. Abī Bakr b. Muḥammad as-Suyūṭī, 849/1445 - 911/1505

Komentar Ibn Mālikova djela *al-Ḫulāsa al-Alfiyya*, odnosno *Alfiyya Ibn Mālik* iz sintakse arapskog jezika.

Početak (fol.1b):

حمدت اللهم على نعمائك و آلائك و أصلي و أسلم على محمد خاتم أنبيائك ... هذا شرح لطيف مزجته بألفية ابن مالك مهذّب المقاصد واضح المسالك ... **سميته بالنهجة المرضية في شرح** الألفية ...

Kraj (fol.96a):

... (fol. 95b) الخيرة بفتح الياء و يجوز التسكين كما في الصحاح قال و هو الإسم من قولك اختاره الله يقال فلان خيرة الله من خلقه و قد منّ الله تعالى بإكمال هذا الشرح ... (fol.96a) ما أوتي عالم علما إلا و هو شاب فالحمد لله الذي هدانا ... لقد جاءت رسل ربنا بالحق اللهم صل على سيدنا محمد عبدك و رسولك ...

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati. U kolofonu djela prepisivač ističe da je ovaj rukopis prepisao iz rukopisa koji je prepisan iz autografa.

Fol. 96; 205 x 150; 19 redaka; (tekst 145 x 80). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī-ta'līq*, mjestimično vokaliziran. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Sīm-zāde medrese u Sarajevu (bilješka na fol. 2a).

Izv.: Ḥ. Ḫ. I, 152; Ahlwardt VI, 6653; Wagner 277; az-Ẓāhiriyya 541.

3769 R 2972

المقدمة الآجرومية

AL-MUKADDIMA AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمد بن محمد داود الصنهاجي ابن آجروم

Abū 'Abdullah Muḥammad b. Muḥammad Dāwūd aṣ-Ṣinhāğī Ibn
Āğurrūm, 672/1273 - 723/1323

Kraće djelo iz sintakse arapskog jezika namijenjeno uglavnom početnicima u učenju arapskog jezika koje je autor napisao za vrijeme boravka u Meki. Djelo je kasnije mnogo komentarisano od više autora.

Početak (fol. 1b):

الحمد لله رب العالمين و صلى الله على سيدنا محمد و آله و صحبه و سلم عليه. أما بعد قال الشيخ الإمام النحوي أبو عبد الله محمد بن أحمد داود الصنهاجي رحمة الله عليه. الكلام هو اللفظ المركب المفيد بالوضع و أقسامه ثلاثة اسم و فعل و حرف جاء لمعنى فالإسم يعرف بالخفض و التنوين ...

Kraj (fol.18a):

... و ما يقدر بمن فالذي يقدر باللام نحو قولك غلامُ زيدٍ و الذي يقدر بمن نحو ثوبُ خزٍّ و بابُ ساجٍ و خاتمُ حديدٍ.

Prepisao izvjesni as-Sarāyī (iz Sarajeva), pisar 1145/1732. godine (bilješka na kraju djela, fol. 18a).

Fol. 18; 175 x 110; 9 redaka; (tekst 130 x 58). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez kartonski, tanji. Pismo *nasḫī*, veoma lijep, krupniji, mjestimično vokaliziran. Nazivi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijm. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren sa dvije deblje linije zlatne boje i dvije crne tanke sa lijepo urađenim unvanom na početku djela. Ostali dio teksta djela uokviren crvenom linijom. Sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela na marginama i interlinearno.

Uvakufio za Sīm-zāde medresu munla Wirğānī (ويرجاني) Muhammed-efendī 1256/1840. godine (bilješka sa pečatom na fol. 1b).

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1796; Ahlwardt VI, *6669*; Flügel I, 174; Kaḥḥāla XI, 215; az-Ẓāhiriyya

3770 R 4957

المقدمة الآجرومية

AL-MUKADDIMA AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمد بن محمد داود الصنهاجي ابن آجروم

Abū 'Abdullah Muḥammad b. Muḥammad Dāwūd aṣ-Ṣinhāğī Ibn
Āğurrūm, 672/1273 - 723/1323

Isto kao 3769.

Prepisao nepoznati prepisivač 1184/1770-71. godine (bilješka na kraju djela, fol. 12b).

Fol. 12; 170 x 110; 11 redaka; (tekst 135 x 70). Papi tamnobijel, srednje debljine. povez mekši, kartonski, malo oštećen. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Na fol. 12b 14a veća bilješka na turskom jeziku o osnovnim gramatičkim pravilima za studente arapskog jezika.

3771 R 2345

المقدمة الآجرومية

AL-MUKADDIMA AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمد بن محمد داود الصنهاجي ابن آجروم

Abū 'Abdullah Muḥammad b. Muḥammad Dāwūd aṣ-Ṣinhāğī Ibn
Āğurrūm, 672/1273 - 723/1323

Isto kao 3769.

Prepisao nepoznati prepisivač poslije ikindije 26. rabī' al-āḫira 1072/1661. godine.

Fol. 5; 200 x 150; 21 red; (tekst 155 x 105). Papir žućkast, srednje debljine, hrapav. Povez kartonski sa platnenim hrbatom. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Kustode.

Na prvoj stranici napisan lanac (sened) učenjaka do autora ovoga djela. Na posljednjim zaštitnim listovima raznovrsne bilješke: hadisi, šeriatska pitanja, izreke, tabele sa nazivima mjeseci i glagolske paradigme.

3772,1 R 6603, I

المقدمة الآجرومية

AL-MUKADDIMA AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمد بن محمد داود الصنهاجي ابن آجروم

Abū ʻAbdullah Muḥammad b. Muḥammad Dāwūd aṣ-Ṣinhāğī Ibn
Āğurrūm, 672/1273 - 723/1323

Isto kao 3769.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 6b; 195 x 105; 17 redaka; (tekst 135 x 50). Papir žućkast, srednje debljine. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī-ta'līq*, lijep, sitniji. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

3772,2 R 6603, II

العوامل المائة

AL-ʻAWĀMIL AL-MIʼA

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr ʻAbdulqāhir b. ʻAbdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 8b - 19a; 17 redaka; (tekst 135 x 50). Pismo *nasḫī-ta'līq*, lijep, sitniji. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

3773,1 R 5286, I

المقدمة الآجرومية

AL-MUKADDIMA AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمد بن محمد داود الصنهاجي ابن آجروم

Abū ʻAbdullah Muḥammad b. Muḥammad Dāwūd aṣ-Ṣinhāğī Ibn
Āğurrūm, 672/1273 - 723/1323

Isto kao 3769.

Prepisao Muṣṭafā b. Ismāʻīl u trećoj dekadi ğumād al-ūlā 1136/1724 godine (bilješka u kolofonu i na margini na fol. 12a).

Fol. 1b - 12a; 210 x 135; 11 redaka; (tekst 130 x 63). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez mekši, kartonski. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis iz Osmana Asafa Sokolovića biblioteke.

3773,2 R 5286, II

العوامل الجديدة

AL-ʻAWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr ʻAlī al-Birğawī, 929/1521 - 981/1573

Kraće djelo o agensima u sintaksi arapskog jezika.

Početak (fol.13b):

الحمد لله رب العالمين و الصلوة و السلام على محمد و آله أجمعين. و بعد فاعلم أنه لا بد لكل طالب معرفة الإعراب من معرفة مائة شيء، ستون منها تسمى عاملاً و ثلاثون منها تسمى معمولاً و عشرة منها تسمى عملاً و إعرابًا ...

Kraj (fol.19a-b):

إن لم يظهر و لم يقدر في آخره يسمى محليًا نحو توكلنا على من لا يأتي الخير إلا من جهته. تم

Prepisao ʻAbdullah an-Naẓarī b. al-ḥāğğ Aḥmad al-Ġazgānī al-Būrakī (الغـزغـاري البـوركي) 1201/1786-87. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 19b).

Fol. 13b - 19b; 15 redaka; (tekst 170 x 80). Pismo *nasḫī*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Bilješke u vezi sa djelom na marginama i interlinearno suhom olovkom ispisane.

Izv.: Ahlwardt VI, 6786; Dobrača I, str. 112,7 i 357,6; Köprülü III, 556,2; aẓ-Ẓāhiriyya 360.

3774 R 2998

شرح الآجرومية

ŠARḤ AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو زيد عبد الرحمن بن علي بن صالح المكودي
Abū Zayd ʻAbdurraḥmān b. ʻAlī b. Ṣāliḥ al-Mukawwadī,
um. 807/1405

Komentar Ibn Āğurrūmova djela *al-Muqaddima al-Āğurrūmiyya* iz sintakse arapskog jezika.

Početak (fol.1b):

قال شيخنا النحوي الأستاذ أبو زيد عبد الرحمن ابن علي المكودي ... الحمد لله الذي نوّر قلوبنا بمعرفة الأدب و شرح صدورنا لفهم أسرار لسان العرب ...

Kraj (fol.57a):

... و ذكر أبو منصور الجواليقي عن أبي هلال عن قوم أنه فارسي معرب و الله تعالى أعلم...

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 59; 155 x 110; 11redaka; (tekst 95 x 55). Papir žućkast, deblji, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst osnovnog djela autor navodi sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode.

Na fol. 57b - 59b dženazeska dova a na fol. 59b i 60a raznovrsne bilješke iz jezika i definicije nekih gramatičkih termina.

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1796; Ahlwardt VI, 6696/1; az-Ẓāhiriyya 235.

3775 R 825

شرح الآجرومية

ŠARḤ AL-ĀĞURRŪMIYYA

زين الدين خالد بن عبدالله بن أبي بكر الأزهري
Zaynuddīn Ḫālid b. ʻAbdullah b. Abī Bakr al-Azharī,
838/1435 - 905/1499

Komentar Ibn Āğurrūmova djela *al-Muqaddima al-Āğurrūmiyya* iz sintakse arapskog jezika.

Početak (fol.1b):

يقول العبد الفقير إلى مولاه الغني خالد ابن عبد الله الأزهري عامله الله بلطفه الخفي ... الحمد لله رافع مقام المنتصبين لنفع العبيد الخافضين جناحهم للمستفيدين الجازمين ... و بعد فهذا شرح لطيف على ألفاظ الآجرومية في أصول علم العربية ينتفع به المبتدي و لا يحتاج إليه المنتهي ... الكلام في اصطلاح النحويين هو اللفظ ...

Kraj (fol.24b):

... و ما أشبه ذلك من أمثلة القسمين الأولين أو الثلاثة و أما تابع المخفوض فقد تقدم في المرفوعات فليراجع جميع ذلك و هذا آخر الكلام على ما ذكرناه على هذه المقدمة و نسأل الله...

Prepisao Ḥiğāzī b. Manṣūr b. ʻAlī 1062/1651-52. godine.

Fol. 24; 200 x 145; 21 red; (tekst 150 x 95). Papir žućkast, srednje debljine. Povez kožni sa klapnom i utisnutim rozetama na koricama, oštećen, ali je tekst sačuvan i čitljiv. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom. Kustode.

Bivši vlasnik kadija. Ibrahīm b. al-ḥāğğ Mustafā (bilješka i pečat na prvoj stranici) Na prvoj stranici se nalazi još i nekoliko hadisa, izreka halife Omera o učenju arapskog jezika i još neke sitnije bilješke.

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke.

Izv.: Ḥ. Ḫ. 1796-98; A. M. I. 343; Ahlwardt VI, 6674; az-Ẓāhiriyya 229

3776 R 3938

شرح الآجرومية

ŠARḤ AL-ĀĞURRŪMIYYA

زين الدين خالد بن عبدالله بن أبي بكر الأزهري
Zaynuddīn Ḫālid b. ʻAbdullah b. Abī Bakr al-Azharī,
838/1435 - 905/1499

Isto kao 3775.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 50; 200 x 150; 17 redaka; (tekst 145 x 80). Papir tamnobijele, deblji, hrapav. Povez kartonski sa kožnim hrbatom, malo oštećen. Pismo *nasḫī*, krupniji. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

3777 R 555

شرح الآجرومية

ŠARḤ AL-ĀĞURRŪMIYYA

زين الدين خالد بن عبدالله بن أبي بكر الأزهري

Zaynuddīn Ḫālid b. 'Abdullah b. Abī Bakr al-Azharī,
838/1435 - 905/1499

Isto kao 3775.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 20; 225 x 16; 25 redaka; (tekst 180 x 120). Papir žućkast, tanji, vlagom oštećen ali je tekst čitljiv. Povez kartonski sa platnenim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela prepisan crvenom tintom. Kustode. Na nekiliko prvih listove bilješke na marginama u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Ṣāliḥ 'Izzat-efendī Ḫrōmo-zāde (pečat na više mjesta).

3778,1 R 2988, I

شرح الآجرومية

ŠARḤ AL-ĀĞURRŪMIYYA

زين الدين خالد بن عبدالله بن أبي بكر الأزهري

Zaynuddīn Ḫālid b. 'Abdullah b. Abī Bakr al-Azharī,
838/1435 - 905/1499

Isto kao 3775.

Prepisao Aḥmad Zihnī 12. rağaba 1171/1758. godine. (bilješka na kraju djela, fol. 43a).

Fol. 1b - 43a, listovi paginirani; 160 x 110; 17 redaka; (tekst 120 x 70). Papir žućkast, srednje debljine, hrapav. Povez kartonski sa kožnim hrbatom, odvojen od rukopisa. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Rijeđe bilješke na marginama.

Uvakufio al-ḥāǧǧ 'Abdulqādir-efendī za Sīm-zāde (Đumišića) medresu 1206/1791. godine (bilješka na prvoj stranici sa pečatom, fol. 1a).

3778,2 R 2988, II

شرح العوامل الجديدة في القريب و البعيد

ŠARḤ AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA FĪ AL-QARĪB WA AL-BA'ĪD

أحمد أفندي قوش أطه لي (الأطوي)

Aḥmad-efendī Qušadalı (al-Aṭawī), um. 1159/1780-81

Isto kao 3709,2.

Prepisao Aḥmad Zihnī 17. rağaba 1171/1758. godine (bilješka na kraju djela, fol. 76a).

Fol. 43b - 76a, paginirani listovi; 17 redaka; (tekst 120 x 70). Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Rijeđe bilješke na marginama u vezi sa tekstom djela.

Izv.: Ahlwardt VI, 6790. GAL, S II, 657 21c i G II, 441 21c; Köprülü III, 595,2; TÜYATOK V/07, 3726; Kıbrıs 702.

3778,3 R 2988, III

رسالة في آداب البحث

RISĀLA FĪ ĀDĀB AL-BAḤṮ

السيد الشريف أبو الحسن علي بن محمد بن علي الجرجاني

as-Sayyid aš-Šarīf Abū al-Ḥasan 'Alī b. Muḥammad b. 'Alī al-Ǧurǧānī,
740/1339 - 816/1413

Djelo iz disputacije.

Početak (fol.76b):

لك الحمد و المنة و على نبيك الصلاة و التحية إذا قلت بكلام إن كنت ناقلاً **فليتطلب الصحة**
أي فليطلب صحة النقل فعليك بتصحيحه بأي طريق يمكن أو مدعيًا فالدليل **أي فليطلب الدليل**
على تلك الدعوى ...

Kraj (fol. 78a):

... الدليل المناقض أو المعارض و السائل المانع أولاً ثم يُدعى التخلف ثم يدعى الخلاف ثم :
إن الكلام لفي الفؤاد – و إنما جعل الكلام علي الفؤاد دليلاً ...

Prepisao Aḥmad Zihnī 21. ḏū al-ḥiǧǧa 1171/1758. godine. (bilješka na kraju djela, fol. 78a).

Fol. 76b - 78a; 17 redaka; (tekst 120 x 70). Pismo *nashī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Rijeđe bilješke na marginama.

Izv.: Ahlwardt IV, 5295. Ostali izvori (TÜYATOK II/07, 679-686 i III/07, 2305-2310; Köprülü I, 1451,1) navode drugo djelo kao komentar ovoga al-Īğījeva djela iz disputacije. Vjerovatno da je jedno od ova dva djela glosa na komentar navedenog djela.

3779,1 R 1219, I

شرح الآجرومية
ŠARḤ AL-ĀĞURRŪMIYYA

زين الدين خالد بن عبدالله بن أبي بكر الأزهري

Zaynuddīn Ḫālid b. ʻAbdullah b. Abī Bakr al-Azharī, 838/1435 - 905/1499

Isto kao 3775.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 41b; 210 x 125; 20 redaka; (tekst 145 x 60). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, malo oštećen. Pismo nasḫī. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Na marginama rijeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

3779,2 R 1219, II

روضات الجنات في أصول الإعتقادات
RAWḌĀT AL-ĞANNĀT FĪ UṢŪL AL-IʻTIQĀDĀT

حسن كافي الأقحصاري

Ḥasan Kāfī al-Aqḥiṣārī, um. 1025/1616

Djelo iz islamske dogmatike.

Početak (fol.43b):

الحمد لله الذي هدانا للعلم و الإيمان و نهانا عن الكفر و العصيان ... و بعد فلما كان الإيمان أول ما يجب على الإنسان ...

Kraj (fol.54a):

... و بالله العصمة و التوفيق و بيده أزمّة التحقيق و له الحمد على الإختتام ...

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 43b - 54; 21 red; (tekst 150 x 60). Pismo *taʻlīq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Izv.: H. Šabanović, 182; GAL II, 443,1; Dobrača I, str. 74; Fajić III, 2356b.

3780 R 1583

الجوهرة المرضية على الآجرومية
AL-ĞAWHARA AL-MARḌIYYA ʻALĀ ĀĞURRŪMIYYA

كريم الدين بن محمود بن جمال الدين الحيمي الخليل

Karīmuddīn b. Muḥmūd b. Ğamāluddīn al-Ḥīmī al-Ḫalīl, um. (?)

Komentar djela *al-Muqaddima al-Āğurrūmiyya* iz sintakse arapskog jezika. Djelo nismo mogli pronaći u nama dostupnim izvorima. Prije početka djela krupnim slovima i crvenom tintom napisano: شرح جوهرة المرضية على آجرومية kao i هذا كتاب شرح آجرومية .

Početak (fol.1b):

الحمد لله الذي رفع من نحى نحوه على منصّة الإكرام و أعلى حزبهم بين الأفاضيل فهم الأكابر في كل مقام و جعلهم أئمة الفضلى فيهم المعربون بأفصح لسان و كلام و الصلوة و السلام ... و بعد يقول العبد الفقير إلى الله الغني عن كل ما سواه كريم الدين ابن محمود ابن جمال الدين الحيمي الخليل الحنفي عامله الله ... لما رأيت الهمم مائلة الى علم العربية و به يتوصل المرء إلى تحصيل ما يروم تحصيله من غيره من العلوم أردت أن أجعل شرحًا في علم العربية على متن الآجرومية ...

Kraj (fol.99b):

... باب ساج و خاتم حديد فإن الخز و هو نوع من الحرير جنس للمضاف و هو الثوب و الساج ... و إنما لم يقل خاتم كتابة بل مثل بخاتم حديد تفاولاً بأن الله ينفع مقدمه لقوله تعالى «و أنزلنا الحديد فيه بأس شديد و منافع للناس» و الله أعلم بالصواب و إليه المرجع و المآب و منه المغفرة و الثواب . تمت

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 99; 205 x 140; 17 redaka; (tekst 160 x 100). Papir bijel, deblji, hrapav. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i uglovima korica. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom ili nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Vakuf ʻAbdulbāqī-efendī Ğino-zāde (Džinić, bilješka sa pečatpm na fol. 1a).

3781,1 R 4040, I

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām,
708/1309 - 761/1360

Isto kao 3723,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 30a; 170 x 105; 11 redaka; (tekst 125 x60). Papir bijel, deblji sa nekoliko izmiješanih žutih i smeđih, tanjih listova. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, odvojen od rukopisa. Pismo *nashī*. Brojevi i počeci poglavlja kao i tekst osnovnog djela napisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno rjeđe sitnije bilješke.

Vakuf Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

3781,2 R 4040, II

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Komentar uvoda ili kako sam autor na početku djela kaže "gramatička analiza uvoda" al-Muṭarrizijeva djela *al-Miṣbāḥ* (*Awrāq li i'rāb Dībāğa al-Miṣbāḥ*) od nepoznata autora. Prema nekim naznakama u pojedinim izvorima autor bi mogao biti Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī (um. 792/1390 ili 791/1389). Tako Ḥ. Ḫ. (1709) navodeći početak ovoga komentara napominje da ga je napisao neko od poznatih učenjaka, da bi kasnije ustvrdio kako je između ostalih na poglavlje djela *al-Miṣbāḥ* komentar napisao i Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī (um. 792/1390 ili 791/1389), kako stoji u djelu *ad-Durra as-suniyya* od al-Mārdīnīja, što navodi i Ahlwardt (VI, 6545). Dobrača (I, str. 245), međutim ne navodi ime autora ovoga komentara. Tako je ime autora ove glose prema navedenim izvorima nepoznato uz mogućnost da bi to mogao biti at-Taftāzānī. Jedino TÜTATOK (III/07, 1706) navodi da je Ya'qūb b. Sayyid 'Alī Borsawī, um. 931/1524 autor ovoga komentara. U nekim rukopisima ovo se djelo dijeli na dva zasebna djela. Tako se prvo završava:

... و بعد بيان هذا المرصود لا بد لنا من شروع إلى المقصود.

a drugo počinje:

أما كلمة متضمنة بمعنى الشرط فلذلك لزم دخول الفاء في جوابها لزوماً أكثريًا لا كليًا...

Tako se npr. u Katalogu rukopisa aẓ-Ẓāhiriyya (24 i 25) ovo djelo navodi kao dva zasebna djela. Pogl. 3716,2 i 3723,4.

Početak (fol.31b)

الحمد لله الذي لا يبلغ كنهه جادٌ و لا يحصي عدد نعمه عادٌ ... أما بعد فهذه أوراق
لإعراب ديباجة المصباح من فوايد غرائب المفتاح ...

Kraj (fol.100b):

... لكن ينقدح ذلك بالاستقراء يعني إذا لم يكن البحث من جهة العاملية فهو الخامس
بالاستقراء لا بالعقل لأن العقل يجوز أن يكون شيئًا آخر غير الخامس

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 31 - 100b; 11 redaka; (tekst 125 x60). Pismo *nashī*. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno rjeđe sitnije bilješke.

Izv.: TÜYATOK 34/IV, 917; TÜYATOK V/07, 3747-50; Köprülü III, 590,1; aẓ-Ẓāhiriyya 24 i 573; Flügel I, 160.

3782 R 3565

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām,
708/1309 - 761/1360

Isto kao 3723,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 35; 210 x 150; 9 redaka; (tekst 145 x 75). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nashī*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Nekoliko bilježaka na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela. Na posljednjem zaštitnom listu nekoliko bilježaka iz jezika, nekoliko hadisa, bilješka o istihare namazu na turskom jeziku i neke dove.

Rukopis je poklon Enisa Muftića iz Banja Luke za Gazi Husrev-begovu biblioteku 28.10.1950. godine (bilješka na fol. 1a).

3783 R 6682

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām,
708/1309 - 761/1360

Isto kao 3723,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 34; 215 x 150; 11 redaka; (tekst 140 x 53). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez mekši, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nashī-ta'līq*, lijep, razmaknutih redaka. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. U prvoj polovini rukopisa bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela, pisane rukom prepisivača.

Vakuf Muṣṭafā Šawqī 1287/1870-71. godine (pečat na fol. 33b).

3784 R 6470

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām,
708/1309 - 761/1360

Isto kao 3723,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 31; 195 x 135; 11 redaka; (tekst 135 x 65). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nashī*. Naslovi poglavlja nadvučeni crvenom linijom. Kustode. Bilješke u vezi sa tekstom djela na marginama i interlinearno. Na posljednjim zaštitnim listovima više bilježaka iz jezika.

Rukopis je iz Odbora Islamske zajednice Trebinje.

3785 R 647

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām,
708/1309 - 761/1360

Isto kao 3723,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 14; 235 x 165; 17 redaka; (tekst 150 x 75). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tanji, kartonski. Pismo *ta'līq*. Kustode.

3786 R 3408

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām,
708/1309 - 761/1360

Isto kao 3723,2.

Prepis završio Zāqī-zāde Ṣāliḥ al-'Ābidīn Istolčawī-zāde (iz Stoca) 24. rağaba 1212/1797. godine za vrijeme dok je bio u Sarajevu u Atmejdan medresi (bilješka na fol. 23b).

Fol. 23 paginiranih listova; 200 x 130; 13 redaka; (tekst 140 x 65). Papir raznovrsne boje (tamnobijel, plavi, žut), srednje debljine. Povez tvrd, kartonski sa platnenim hrbatom i uglovima korica. Pismo *ta'līq*. Naslovi i brojevi poglavlja kao i neke istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela na prve tri stranice uokviren sa tri tanje crne linije i običnim unvanom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

3787,1 R 7145, I

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām,
708/1309 - 761/1360

Isto kao 3723,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1244/1828-29. godine (bilješka na kraju djela, fol.16a).

Fol. 1b - 16a; 185 x 125; 15 redaka; (tekst 135 x 85). Papir tamnobijel, tanji, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kur'anski primjeri nadvučeni crvenom linijom. Kustode.

Vlasnik rukopisa nekada bio Defterdarević Sulejman-beg (bilješka na fol.1a).

3787,2 R 7145, II

إظهار الأسرار

IẒHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birġawī, 929/1521 - 981/1573

Djelo iz sintakse arapskog jezika koje tretira uglavnom agense, pacijentise i glagolsku radnju.

Početak (fol.17b):

الحمد لله رب العالمين و الصلاة على محمد و آله أجمعين و بعد فهذه رسالة فيما يحتاج إليه كل معرب أشد الإحتياج و هو ثلاثة أشياء العامل و المعمول و العمل أي الإعراب فوجب ترتيبها على ثلاثة أبواب ...

Kraj (fol.48b):

... فإنه يجوز بناؤها على الفتح نحو لا رجل ظريف و إعرابها رفعًا و نصبًا نحو لا رجل ظريفٌ و ظريفًا.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 17b - 48b; 15 redaka; (tekst 135 x 85). Pismo *nasḫī*. Brojevi i nazivi poglavlja nadvučeni crvenom linijom. Kustode.

3788,1 R 952, I

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām,
708/1309 - 761/1360

Isto kao 3723,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 40b; 205 x 125; 9 redaka; (tekst 135 x 60). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *ta'līq*, krupniji i debljih linija. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom a tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Bivši vlasnik Muḥammad b. Aḥmad (bilješka na unutarnjoj stranici prve korice).

Na fol. 1a stihovi na turskom jeziku.

Rukopis je poklon Gazi Husrev-begovoj biblioteci od Muhameda-age Aganagića, trgovca iz Sarajeva (pečat na unutarnjoj stranici prve korice).

3788,2 R 952, II

المقدمة الآجرومية

AL-MUKADDIMA AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمد بن محمد داود الصنهاجي ابن آجروم

Abū 'Abdullah Muḥammad b. Muḥammad Dāwūd as-Sinhāğī Ibn
Āğurrūm, 672/1273 - 723/1323

Isto kao 3769.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 41b - 52b; 11 redaka; (tekst 130 x 60). Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom.

3788,3 R 952, III

العوامل الجديدة

AL-ʻAWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr ʻAlī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3773,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 55b - 62b; 11 redaka; (tekst 130 x 60). Pismo *ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

3788,4 R 952, IV

العوامل المائة

AL-ʻAWĀMIL AL-MIʼA

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr ʻAbdulqāhir b. ʻAbdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 65b - 79a; 11 redaka; (tekst 130 x 60). Pismo *ta'līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Na prve dvije stranice mnogo bilježaka na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela.

3789,1 R 1821, I

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-IʻRĀB ʻAN QAWĀʻID AL-IʻRĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad ʻAbdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām,
708/1309 - 761/1360

Isto kao 3723,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 32a; 200 x 145; 9 redaka; (tekst 120 x 60), na posljednja tri lista 11 redaka (teksta 135 x 60). Papir tamnobije, deblji. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī*. Nekoliko listova od drugoga prepisivača. Brojevi poglavlja nadvučeni crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis je za Gazi Husrev-begovu medresu uvakufio al-mullā Mūsā (fol. 1a).

3789,2 R 1821, II

المقدمة الآجرومية

AL-MUKADDIMA AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمد بن محمد داود الصنهاجي ابن آجروم

Abū ʻAbdullah Muḥammad b. Muhammad Dāwūd as-Sinhāğī Ibn
Āğurrūm, 672/1273 - 723/1323

Isto kao 3769.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 33b - 39b; 17 redaka; (tekst 135 x 60). Papir narandžast, srednje debljine, glat. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

3790,1 R 5835, I

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-IʻRĀB ʻAN QAWĀʻID AL-IʻRĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad ʻAbdullah b. Yūsuf b. Ahmad Ibn Hišām,
708/1309 - 761/1360

Isto kao 3723,2.

Prepisao ʻAbdullah b. Šaʻbān u mjesecu muḥarramu 1111/1699. godine (biljška u kolofonu djela, fol. 27a).

Fol. 1b - 27a; 215 x 120; 9 redaka; (tekst 137 x 53). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Bivši vlasnik as-Sayyid Muḥammad Sa'īd (bilješka na fol. 1a).

Rukopis je iz Osmana Asafa Sokolovića biblioteke.

3790,2 R 5835, II

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 29b - 34b; 17 redaka; (tekst 153 x 68). Listovi oštećeni vlagom tako da se tinta razlila i na nekim mjestima tekst teško čitljiv. Pismo *ta'līq*. Naslovi i brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

3791,1 R 4671, I

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām,
708/1309 - 761/1360

Isto kao 3723,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 24a; 200 x 115; 11 redaka; (tekst 135 x 55). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Listovi i lage volantni. Povez tvrd, kožni, oštećen. Pismo *ta'līq*. Brojevi, naslovi poglavlja i neke istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela. Na prvom zaštitnom listu razne bilješke, uglavnom iz jezika.

3791,2 R 4671, II

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib,
570/1174 - 646/1249

Poznato i mnogo komentirano djelo iz arapske sintakse.

Početak (fol.25b):

الكلمة لفظ وضع لمعنى مفرد و هي اسم و فعل و حرف لأنها إما أن تدل على معنى في نفسها ...

Kraj (fol.70a:

... و المخففة تحذف للساكن و في الوقف فيردّ ما حذف و المفتوح ما قبلها تقلب ألفًا. تم

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 25b - 70a; 11 redaka; (tekst 125 x 53). Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja i neke istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Listovi malo nagorjeli od vatre i usljed vlage razlila se tinta što otežava čitanje teksta. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1370; Flügel I, 162; Ahlwardt VI, 6557; az-Zāhiriyya 417; Zürich I, 32.

3791,3 R 4671, III

المقدمة الآجرومية

AL-MUKADDIMA AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمد بن محمد داود الصنهاجي ابن آجروم

Abū 'Abdullah Muḥammad b. Muḥammad Dāwūd as-Ṣinhāğī Ibn Āğurrūm, 672/1273 - 723/1323

Isto kao 3769.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 71b - 87a; 11 redaka; (tekst 135 x 55). Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja i neke istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Listovi malo nagorjeli od vatre i usljed vlage razlila se tinta što otežava čitanje teksta. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

3792,1 R 6677, I

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām,
708/1309 - 761/1360

Isto kao 3723,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1183/1769-70. godine (bilješka na kraju djela, fol. 34b).

Fol. 1b - 34b; 210 x 130; 9 redaka; (tekst 145 x 53). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Na prvome zaštitnom listu hadisi i druge bilješke.

U posjed rukopisa došao Nūrī Hasagić 1300/1883. godine (bilješka i pečat na a strani drugog zaštitnog lista).

3792,2 R 6677, II

المقدمة الآجرومية

AL-MUKADDIMA AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمد بن محمد داود الصنهاجي ابن أجروم

Abū 'Abdullah Muḥammad b. Muḥammad Dāwūd aṣ-Ṣinhāğī Ibn Āğurrūm, 672/1273 - 723/1323

Isto kao 3769.

Prepisao nepoznati prepisivač 28. ramaḍāna 1182/1768. godine.

Fol. 37b - 48b; 11 redaka; (tekst 135 x 60). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

3792,3 R 6677, III

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurrahmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Djelo je krnjavo na kraju.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 49b - 58b; 11 redaka; (tekst 160 x 75). Pismo *ta'līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

3793,1 R 2965, I

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām,
708/1309 - 761/1360

Isto kao 3723,2.

Djelo je krnjavo na početku.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 16b; 165 x 120; 11 redaka; (Tekst 130 x 60). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*, krupniji. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (stari pečat Biblioteke na više mjesta).

3793,2 R 2965, II

توضيح الإعراب عن قواعد الإعراب

TAWḌĪḤ AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

محمود بن إسماعيل بن عبد الله بن ميكائيل الخرتبرتي (النحريري)

Maḥmūd b. Ismā'īl b. 'Abdullah b. Mīkā'īl al-Ḫirtabirtī, um. 915/1504

Komentar Ibn Hišāmova djela *al-I'rāb 'an qawā'id al-i'rāb* iz sintakse arapskog jezika. Ḥ. Ḫ. (I, 124) navodi ime autora Muḥammad umjesto Maḥmūd.

Početak (fol.18b):

الحمد لله الذي رفع بدولة محمد كلمة الإسلام و نصب باسمه علومًا تهدي إلى فعل الجود و الإكرام ... أما بعد فيقول المفتقر ... محمود بن الشيخ إسماعيل بن عبدالله بن ميكائيل النحريري لما كان كتاب القواعد في النحو الذي صنفه ... ابن هشام سقى الله ثراه ... أردت أن أشرح على وفق ترتيبه و حل تركيبه بعد التماس طائفة مني ... **و سميته بتوضيح الإعراب في شرح قواعد الإعراب** ...

Kraj (fol.81b.):

... و لا تعطف عليه عطف البيان كالمضمرات وكثير من المتقدمين يسمون الزايد صلة و بعضهم يسميه مؤكداً و في هذا القدر كفاية لمن تأمله. تم الكتاب

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 18b - 81b; 19 redaka; (tekst 125 x 60). Pismo *nasḫī*, sitniji. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom.

Izv.: Ḥ. Ḫ. I, 124; Ahlwardt VI, 6715; Kaḥḥāla, 12/153; Loebenstein, 2460.

3794,1 R 2599, I

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ǧamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām,
708/1309 - 761/1360

Isto kao 3723,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 23a; 190 x 120; 11 redaka; (tekst 130 x 60). Papir tamnobijel, tanji, glat. Listovi malo oštećeni vlagom ali je tekst čitak. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, u dobrome stanju. Pismo *ta'līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Primjeri nadvučeni crvenom linijom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Samo u početku na nekiliko prvih listova na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

3794,2 R 2599,II

الشافية في التصريف

AŠ-ŠĀFIYA FĪ AT-TASRĪF

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3723,6.

Prepisao nepoznati prepisivać 2. rağaba 1141/1728. godine (bilješka na kraju djela, fol. 97b).

Fol. 24b - 97b; 9 redaka; (tekst 135 x 60). Pismo *nasḫī*, deblje i razmaknutih redaka. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

3794,3 R 2599, III

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 100b - 143b; 11 redaka; (tekst 130 x 60). Pismo *ta'līq*. Nestali listovi dopisani od strane drugoga prepisivača. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Tekst djela u prvoj polovini rukopisa uokviren crvenom linijom. Kustode. Rjeđe bilješke interlinearno i na marginama koje se odnose na tekst djela.

3795,1 R 313, I

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad ʻAbdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām,
708/1309 - 761/1360

Isto kao 3723,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol.1b 24a; 260 x 145; 19 redaka; (tekst 185 x 60). Papir u više boja, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, oštećen. Pismo *ta'līq*. Brojevi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Interlinearno, na marginama i pridodatim listićima veliki broj bilježaka u vezi sa tekstom djela. Na prvim zaštitnim listovima (str. 4-10) razne bilješke, najviše iz jezika, zatim hadisi, dove, stihovi i neke izreke.

Bivši vlasnik Aḥmad (bilješka na fol. 11a).

Rukopis uvakufio Aḥmad ʻĀṣim b. Muḥammad Mutawallī-zāde (Mutevelić) 1269/1852. godine za Gazi Husrev-begovu medresu u Sarajevu (bilješka sa pečatom na fol. 1a).

3795,2 R 313, II

مقدمة الضوء

MUQADDIMA AḌ-ḌAW'

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil,
um. 684/1285

Uvod djela *aḍ-Ḍaw' fī al-Miṣbāḥ*, što je komentar al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ*. Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil (um. 684/1285) prvobitno je napisao opširan komentar na al-Muṭarrizījevo djelo *al-Miṣbāḥ* koji je nazvao *al-Miftāḥ*. Kasnije je napisao drugi komentar navedenog djela, što je, u stvari, sažetak prvobitnog kometara i nazvao ga *aḍ-Ḍaw' 'alā al-Miṣbāḥ*. Međutim, u većini rukopisa ovo djelo se nalazi bez uvoda tako da ga i većina izvora kao takvoga i registrira, dok se uvodni dio pod različitim nazivima kao npr. *Muqaddima aḍ-ḍaw'* (TÜYATOK V/07, 3664) ili *Ḫuṭba aḍ-ḍaw'* (Ḥ.Ḫ. II, 1708) ili, čak *Dībāğa aḍ-ḍaw'* (u komentarima ovoga uvoda, pogl. 3935,1) navodi kao zasebno djelo. Međutim, na nekim mjestima u pojedinim izvorima se navode i kao jedno, cjelovito djelo (Köprülü I,1406; TÜYATOK V/07, 3528 i 3531)

Početak (fol.28b):

إن أحق ما يترشح بذكره صدور الكتب و الدفاتر و يتوفر على نشره ألسنة البادي و الحاضر حمد الله تعالى...

Kraj uvoda (fol.30a):

... و الله ولي التوفيق و بتحقيق الأمنية حقيق و هو حسبي و نعم الوكيل ديباجة الكتاب المستطاب أبو المكارم المطرزي رحمة الله عليه .

Prepis završio nepoznati prepisivač 17. šawwāla 1087/1676. godine (biljška na kraju slijedećeg djela, fol. 150a).

Fol. 28b - 30a; 19 redaka; (tekst 185 x 60). Pismo *ta'līq*. Brojevi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Interlinearno, na marginama i pridodatim listićima veliki broj bilježaka u vezi sa tekstom djela.

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1708-09; TÜYATOK V/07, 3664.

3795,3 R 313, III

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil,
um. 684/1285

Sažetak komentara al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ*. Opširnija verzija ovoga komentara koju je prije ovoga sažetka sačinio isti autor se zove *al-Miftāḥ fī šarḥ al-Miṣbāḥ*.

Početak (fol. 30b):

قوله **أما بعد حمد الله** أما: كلمة فيها معنى الشرط و لذلك كانت الفاء لازمة لها قال سيبويه قوله إما زيد تنطلق معناه مهما يكن من شيء فزيد منطلق... قوله **جاعل النحو في الكلام كالملح في الطعام** وجه التشبيه بين الملح و النحو...

Kraj (fol.150a):

... (fol.149b) قوله **و قريب من هذا الإضمار** على شريط التفسير... نحو زيداً ضربت غلامه أي أهنت زيداً ضربت غلامه لأن إهانة المولى من لوازم ضرب الغلام و هذا باب الإطناب فيه مجال لكنه يفضي إلى الملال فاقتصرت على هذا القدر فليس الريّ عن التشاف.

Prepis završio nepoznati prepisivač 17. šawwāla 1087/1676. godine (biljška na kraju djela, fol. 150a).

Fol. 30b - 150a; 19 redaka; (tekst 185 x 60). Pismo *ta'līq*. Brojevi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren sa dvije crvene i jednom debljom srebrnom linijom. Unvan sa preovlađujućom crvenom i srebrnom bojom i ispisanim nazivom djela. Interlinearno, na marginama i pridodatim listićima veliki broj bilježaka u vezi sa tekstom djela.

Izv.: Ḥ. Ḫ. 1708; A. M. II, 134; Ahlwardt VI, 6532; Flügel I, 164; GAL G II, 293 i S II, 514; Küprülü I, 1496; az-Ẓāhiriyya 582; TÜYATOK V/07, 3527-31.

3795,4 R 313, IV

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Komentar uvoda ili kako sam autor na početku djela kaže "gramatička analiza uvoda" al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ* od nepoznata autora. Prema nekim naznakama u pojedinim izvorima autor bi mogao biti Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī (um. 792/1390 ili 791/1389). Pogl. 3781,2.

Početak (fol.152b):

الحمد لله الذي لا يبلغ كنهه جادّ و لا يحصى عدد نعمه عادّ ... اما بعد فهذه أوراق لإعراب ديباجة المصباح من فوايد غرائب المفتاح ...

Kraj (fol.179b):

... لكن يندفع ذلك بالإستقراء ، يعني إذا لم يكن البحث من جهة العاملية يلزم ثبوت الخامس بالإستقراء ، لا بالعقل لأن العقل يجوّزه أن يكون شيئًا آخر غير الخامس .

Prepisivač (isti kao kod prethodnih djela u zbirci) i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 152b - 179; 19 redaka; (tekst 185 x 60). Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode.

Izv.: TÜYATOK 34/IV, 917; TÜYATOK V/07, 3746-50; Köprülü III, 590,1; az-Ẓāhiriyya 24, 573; Flügel I, 160.

3796,1 R 6665, I

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām.
708/1309 - 761/1360

Isto kao 3723,2.

Djelo je krnjavo na kraju.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 21b; 205 x 140; 15 redaka; (tekst 133 x 53). Papir tamnobijel, srednje debljine, malo oštećen vlagom. Ima volantnih listova. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, također oštećen. Pismo *nasḫ*. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. U prvoj polovini djela uvezana dva lista koja ne pripadaju ovome djelu.

Rukopis je iz Duvna a poklon je Gazi Husrev-begovoj biblioteci od Emina Selimovskog iz Struge.

3796,2 R 6665, II

المختصر في النحو

AL-MUḪTAṢAR FĪ AN-NAḤW

إبراهيم بن الشيخ إسماعيل بن صالح بن علي الموستاري المسكري

Ibrāhīm b. aš-šayḫ Ismā'īl b. Ṣāliḥ b. 'Alī al-Mūstārī al- Muskirī (Opijač),
um. 1138/1725-26

Kompendij iz arapske sintakse. Ovo je ujedno i posljednje djelo ovoga autora koje je napisao.

Početak (fol.22b):

لك الحمد و المنة يا ذا العظمة و العطية و على نبيك الصلوة و التحية و على آله ذوى النفوس الزكية أما بعد فيقول العبد الفقير إلى المولى الغني الباري إبراهيم بن الشيخ الحاج إسماعيل بن صالح بن علي الموستاري .. إني بعد ما وجهت عنان الهمّة تلقاء التصنيف ... أردت أن أجمع في النحو مختصراً على القواعد المهمة مختصراً مرتبًا إياه على عدة فصول تسهيلاً للطالبين

الفصول: الأول في الكلمة و الكلام و أحولهما الثاني في المرفوعات الثالث في المنصوبات و الرابع في المجرورات الخامس في التوابع السادس في الإسم المتصلة بالأفعال السابع في الأفعال و الحروف و أنا أسأل الله سبحانه أن ينفع به المحصّلين ...

Kraj (fol.51b):

... و يحذف من العلم الموصوف بابن مضافًا إلى علم آخر كالهمزة نحو جا،ني زيد بن عمرو و كما في المنادى و قد ذكرناه و الحمد لله .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 22b - 51b; 15 redaka; (tekst 140 x 80). Pismo *nasḫī.* Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Listovi oštećeni vlagom. U drugoj polovini djela uvezana dva lista koja ne pripadaju ovome djelu.

Izv.: Šabanović, 443; POF X-XI, str. 33-53 i X-XI, str. 33-53; Hasandedić 143.

3797,1 R 4882, I

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām,
708/1309 - 761/1360

Isto kao 3723,2.

Prepis završio Ḫalīl b. Muḥammad b. Qulender 1168/1754. godine (bilješka u kolofonu drugog djela u zbirci, fol. 43b).

Fol. 2b - 16a; 210 x 140; 19 redaka; (tekst 160 x 90). Papir žućkast, srednje debljine. Povez mekši, kožni. Pismo *nasḫī*, lijepo ispisano. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode.

Rukopis poklonio za Gazi Husrev-begovu biblioteku Hodža Ali Numan, antikvar tepiha iz Zagreba, ulica Berislavićeva 16 (pečat na "b" strani posljednjeg zaštitnog lista).

3797,2 R 4882, II

تعليم المتعلّم

TA'LĪM AL-MUTA'ALLIM

برهان الدين الزرنوجي

Burhānuddīn az-Zarnūğī, um. poslije 593/1197

Djelo iz ahlaka (islamske etike) o vjersko-moralnom odgoju i lijepom vladanju učenika.

Početak (fol.17b):

الحمد لله الذي فضل بني آدم بالعلم و العمل على جميع العالم و الصلوة على محمد سيد العرب و العجم ... و بعد فلما رأيت كثيراً من طلاب العلم في زماننا ... أردت و أحببت أن أبين لهم طريق التعليم ...

Kraj (fol.43a):

... بالآثار الواردة في الطب الذي جمعها الشيخ أبو العباس المستغفري في كتابه المسمى طب رسول الله عليه السلام يجده من يطلبه .

Prepis završio Ḫalīl b. Muḥammad b. Qulender 1168/1754. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 43a).

Fol. 17b - 43a; 19 redaka; (tekst 160 x 90). Pismo *nasḫī.* Naslovi poglavlja i neki primjeri ispisani crvenom tintom. Kustode.

Izv.: Köprülü III, 31,2; Dobrača I, str. 124; TÜYATOK III/07, 2426.

3798 R 1758

شرح الإعراب عن قواعد الإعراب

ŠARḤ AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

محيي الدين محمد بن سليمان الكافيجي

Muḥyuddīn Muḥammad b. Sulaymān al-Kāfiğī, 788/1386 - 879/1474

Komentar Ibn Hišāmova djela *al-I'rāb 'an qawā'id al-i'rāb* o pravilima fleksije u arapskom jeziku.

Početak (fol.1b):

الحمد لله الرافع لقواعد الدين و الإسلام ... أما بعد فإن العبد ... محمد بن سليمان المشهور بكافيجي بين الأصحاب يقول لما رأيت الكتاب المسمى بالإعراب عن قواعد الإعراب ...

Kraj (fol.97b):

... **كفاية لمن تأمله** فإن التأمل أصل في درك الأمور كلها فلهذا قال في أول هذا الكتاب يقتفي متأملها جادة الصواب . جعلنا الله تعالى و إياكم من أهل الجنة و الثواب و بوأنا في النعيم مع الأخيار و الأصحاب آمين يا مجيب الدعوات و مفتح الأبواب و الحمد لله على جزيل نواله و الصلاة على سيدنا محمد و آله .

Prepisao Ibrāhīm b. ʻUmar ar-Raznī (?) u mjesecu muḥarramu 1032/1622. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 97b).

Fol. 97; 200 x 150; 25 redaka; (tekst 155 x 115). Papir žućkast, deblji, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo kombinacija *nasḫī-taʻlīq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode.

U posjed rukopisa došao Aḥmad b. Muṣṭafā za vrijeme dok je držao predavanja u Gazi Husrev-begovoj medresi i kasnije rukopis uvakufio za spomenutu medresu kao al-ḥāǧǧ Aḥmad-efendī (bilješke na fol. 1a).

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke.

Izv.: Ḥ. Ḫ. I, 124; Ahlwardt VI, 6707 i az-Ẓāhiriyya 249 i 325.

3799 R 2586

شرح الإعراب عن قواعد الإعراب

ŠARḤ AL-IʻRĀB ʻAN QAWĀʻID AL-IʻRĀB

محيي الدين محمد بن سليمان الكافيجي

Muḥyuddīn Muḥammad b. Sulaymān al-Kāfīǧī. 788/1386 - 879/1474

Isto kao 3798.

Prepis završio Muḥammad b. al-ḥāǧǧ Aḥmad 3. ramaḍāna 1191/1777. godine iz rukopisa koji je prepisao Yaḥyā b. ʻAbdulġanī b. ʻAlī 20. rabīʻ al-āḫira 808 (bilješka u kolofonu, fol. 202b).

Fol. 202; 205 x 125; 17 redaka; (tekst 155 x 80). Papir žućkast, srednje debljine. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Pismo *taʻlīq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren debljom linijom zlatne boje kao i unvan, dok je ostali dio teksta uokviren crvenom linijom.

U posjed rukopisa došao Ṣāliḥ Rāgib b. Ṣunʻullah, pisar iz Sarajeva 25. ḏū al-qaʻda (12)66/1850. godine (bilješka na a strani prvogi drugog zaštitnog lista sa pečatom).

Vakuf Salim-efedije Muftića (pečat na više mjesta u rukopisu).

3800 R 3857

شرح الإعراب عن قواعد الإعراب

ŠARḤ AL-IʻRĀB ʻAN QAWĀʻID AL-IʻRĀB

محيي الدين محمد بن سليمان الكافيجي

Muḥyuddīn Muḥammad b. Sulaymān al-Kāfīǧī. 788/1386 - 879/1474

Isto kao 3798.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 104; 255 x 180; 25 redaka; (tekst 165 x 105). Papir žućkast, deblji. Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode.

Vlasnici rukopisa bili Ibrāhīm b. al-ḥāǧǧ Muṣṭafā Bāqır-zāde 1214/1799. godine (bilješka na a strani prvog zaštitnog lista), zatim ʻUmar b. Muḥammad ... (?), Muḥammad b. Muḥammad aš-Šāmī, Muḥammad ... (?) i Aḥmad b. ʻUmar al-Mūstārī (bilješke na fol. 1a).

Rukopis je iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru (bilješka na više mjesta u rukopisu).

3801 R 3332

موصل الطلاب إلى قواعد الإعراب

MUWAṢṢIL AṬ-ṬULĀB ILĀ QAWĀʻID AL-IʻRĀB

زين الدين خالد بن عبدالله بن أبي بكر الأزهري

Zaynuddīn Ḫālid b. ʻAbdullah b. Abī Bakr al-Azharī.
838/1435 - 905/1499

Komentar Ibn Hišāmova djela *al-Iʻrāb ʻan qawāʻid al-iʻrāb* o pravilima fleksije u arapskom jeziku.

Početak (fol.1b):

الحمد لله الملهم لحمده و الصلوة و السلام على سيدنا محمد رسوله و عبده و على آله و صحبه و جنده و بعد فيقول العبد الفقير الى مولاه الغني خالد بن عبد الله الأزهري هذا شرح لطيف على قواعد الإعراب سألنيه بعض الأصحاب يحل المباني و يبين المعاني سميته **موصل الطلاب إلى قواعد الإعراب** ... **بسم الله الرحمن الرحيم** الباء متعلقة بفعل محذوف تقديره أفتتح...

Kraj (fol.41b):

... **كفاية لمن تأمله** فإن التأمل أصل في درك الأمور كلها فلذلك حض على التأمل في ختم الكتاب كما فعل في افتتاحه حيث قال و تقتفي بتأملها جادة الصواب و الله الهادي الموفق إلى سبيل الخير بمنه و كرمه ...

U kolofonu djela slijedi podatak da je na ovaj komentar napisao glosu Muḥammad b. 'Alī b. Aḥmad b. Qāsim al-Miṣrī koju je završio u nedjelju 28. ša'bāna 985/1577. godine.

Prepisao nepoznati prepisivač 16. ramaḍāna 1033/1624. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 41b).

Fol. 41 paginiranih listova; 200 x 130; 15 i 21 redak; (tekst 150 x 75). Papir srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutom rozetom na koricama. Hrbat naknadno, drugom vrstom kože obnovljen. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela. Na fol. 1a veća bilješka o počecima arapske gramatike, odnosno prvim gramatičarima. U vrhu iste stranice naslov djela i ime autora.

Izv.: Ḥ. Ḫ. I, 124; Ahlwardt VI, 6709; az-Ẓāhiriyya, 512.

3802,1 R 1760, I

موصل الطلاب إلى قواعد الإعراب

MUWAṢṢIL AṬ-ṬULĀB ILĀ QAWĀ'ID AL-I'RĀB

زين الدين خالد بن عبدالله بن أبي بكر الأزهري

Zaynuddīn Ḫālid b. 'Abdullah b. Abī Bakr al-Azharī,
838/1435 - 905/1499

Isto kao 3801.

Prepisao nepoznati prepisivač 1126/1714. godine (bilješka na kraju djela, fol. 42b).

Fol. 1b - 42b; 215 x 150; 15 redaka; (tekst 140 x 95). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom. Kustode.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke.

3802,2 R 1760, II

الأنموذج في النحو

AL-UNMŪḎAĞ FĪ AN-NAḤW

أبو القاسم جار الله محمود بن عمر بن محمد الزمخشري

Abū al-Qāsim Ğārullah Maḥmūd b. 'Umar b. Muḥammad az-Zamaḫšarī,
467/1075 - 538/1144

Isto kao 3697,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 43b - 60b; 13 redaka; (tekst 150 x 80). Pismo *nasḫī*. U tekstu ostale bjeline za upis naslova poglavlja. Kustode.

3802,3 R 1760, III

العوامل الجديدة

AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3773,2.

Prepisao Nūḥ b. Aḥmad b. 'Alī u mjesecu rabī' al-awwalu 1155/ u kasabi Bijelo Polje (Akova), bilješka na kraju djela, fol. 64b).

Fol. 61b - 64b; 19 redaka; (tekst 170 x 100). Pismo *ta'līq*. U tekstu ostale bjeline za upis naslova poglavlja. Kustode.

3802,4 R 1760, IV

شرح الأمثلة المختلفة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Komentar djela *al-Amṯila al-muḫtalifa* o paradigmatskim oblicima riječi u arapskoj morfologiji napisan na turskome jeziku od nama nepoznata autora.

Početak (fol.67b):

هذه شو باشليه جقمز ملسه لي **الأمثلة** مثاللردر يعني صيغه لردر اويله صيغه لركه المختلف...

Kraj (fol.75b):

... اون ايكي صيغه كلور تثنيه لر مشادك اولدي و مجموعي التمشدر و الايتمشدر.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 67b - 75b; 23 redka; (tekst 170 x 105). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Početak poglavlja označen sa riječi فصل ispisanom crvenom tintom. Kustode.

3803 R 5891

موصل الطلاب إلى قواعد الإعراب
MUWAṢṢIL AṬ-ṬULĀB ILĀ QAWĀ'ID AL-I'RĀB

زين الدين خالد بن عبدالله بن أبي بكر الأزهري
Zaynuddīn Ḫālid b. 'Abdullah b. Abī Bakr al-Azharī,
838/1435 - 905/1499

Isto kao 3801.

Prepisao nepoznati prepisivač 1139/17229. godine (bilješka na kraju djela, fol.51a).

Fol. 51; 195 x 125; 17 redaka; (tekst 140 x 75). Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutom rozetom na koricama i klapni. Hrbat oštećen. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode.

Rukopis uvakufio munlā 'Alī b. 'Abdullah 15. šawwāla 1187/1773. godine (bilješka sa pečatom na prvom zaštitnom listu).

Vlasnik rukopisa je bio Hasan Bukvić Muhamed (Mehmed) Hidajet iz Prijepolja iz Sinan-efendijine mahale (bilješka na posljednjem zaštitnom listu).

Rukopis je iz Osmana Asafa Sokolovića biblioteke.

3804 R 6511

موصل الطلاب إلى قواعد الإعراب
MUWAṢṢIL AṬ-ṬULĀB ILĀ QAWĀ'ID AL-I'RĀB

زين الدين خالد بن عبدالله بن أبي بكر الأزهري
Zaynuddīn Ḫālid b. 'Abdullah b. Abī Bakr al-Azharī,
838/1435 - 905/1499

Isto kao 3801.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 41; 205 x 133; 17-19 redaka; (različite dimenzije teksta). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez nedostaje. Lage volantne. Pismo *nasḫī-ta'līq* od više prepisivača. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom ili crnom linijom ili ispisan crvenom tintom. Tekst djela u prvoj polovini rukopisa uokviren crvenom linijom. Kustode.

Na fol.1a prigodna dova koja se prouči prije učenja.

Iz kolekcije Resulbegović Ismail Hakije iz Trebinja.

3805,1 R 2376, I

موصل الطلاب إلى قواعد الإعراب
MUWAṢṢIL AṬ-ṬULĀB ILĀ QAWĀ'ID AL-I'RĀB

زين الدين خالد بن عبدالله بن أبي بكر الأزهري
Zaynuddīn Ḫālid b. 'Abdullah b. Abī Bakr al-Azharī,
838/1435 - 905/1499

Isto kao 3801.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 32b; 200 x 140; 19 redaka; (tekst 150 x 90). Papir žućkast, deblji, hrapav, oštećen vlagom. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Rukopis uvakufio 'Abdullah b. Sulayman Odunği-zāde sa stanom u Alipašinoj mahali (Sarajevo) i predao ga mutevelliji Ḫālid b. Ṣāliḥu Istulčawī (iz Stoca, bilješka na fol. 1a).

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke.

3805,2 R 2376, II

توضيح الإعراب عن قواعد الإعراب
TAWḌĪḤ AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

محمود بن إسماعيل بن عبد الله بن ميكائيل الخرتبرتي (النحريري)
Maḥmūd b. Ismā'īl b. 'Abdullah b. Mīkā'īl al-Ḫirtabirtī, um. 915/1504

Isto kao 3793,2.

Djelo je, inače, kroz cijeli tekst neznatno mijenjano, ponegdje izostavljani i dijelovi teksta u odnosu na 3793,2.

Početak (fol.33b):

أما بعد فيقول المفتقر إلى الله الغني الجليل محمود بن الشيخ إسماعيل بن عبدالله... بن حفشه سقى الله ثراه ... أردت أن أشرح على وفق ترتيبه و حل تركيبه ... و **سميته بتوضيح الإعراب في شرح قواعد الإعراب** ...

Kraj (fol.74b):

Rukopis se završava nekoliko rečenica prije njegova kraja.

... فأما في قوله تعالى «فبما رحمة من الله لنت لهم» فيمكن أن تكون استفهامية للتعجب و التقدير فبأي رحمة انتهى . تمت

Prepisao as-Sayyid Muḥammad b. Ğaur (?) 1. muḥarrama 1065/ u medresi u Beogradu (bilješka na kraju djela, fol. 74b).

Fol. 33b - 74b; 23 redka; (tekst 155 x 85). Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

3805,3 R 2376, III

مراح الأرواح

MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود

Aḥmad b. ʿAlī b. Masʿūd, um. oko 800/1397

Gramatičko djelo o paradigmatskim oblicima riječi u arapskom jeziku. U ovome rukopisu djelo je prepisano u skraćenoj verziji sa dosta ispuštenih riječi. Na mnogim napisanim riječima izostavljen je, takođe, određeni član. Između razmaknutih riječi i redaka nalaze se bilješke na turskom jeziku kao gramatička analiza osnovnog teksta djela.

Početak (fol.77b):

قال مفتقر (المفتقر إلى الله) ودود (الودود) أحمد غفر (الله له) و لوالديه و أحسن (إليهما و إليه) اعلم صرف (أن الصرف) أم علوم (العلوم) و نحو (النحو) أب (أبوها) ...

Kraj (fol.88b):

... مطوى مطوى طوى يطوى طويا طويان

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 77b - 88b; 9 redaka; (tekst 150 x 80). Pismo *nasḫī*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1651; Ahlwardt VI, 6805; Flügel I, 178; Köprülü III, 651,1.

3805,4 R 2376, IV

تصريف العزي

TAṢRĪF AL-ʿIZZĪ

عزالدين أبو الفضائل بن إبراهيم بن عبد الوهاب بن علي الزنجاني

ʿIzzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. ʿAbdulwahhāb b. ʿAlī az-Zinğānī, um. 655/1275

Gramatičko djelo o paradigmama riječi u arapskom jeziku prepisano u skraćenoj verziji sa mnogo izostavljenih riječi i posebno određenog člana. Osnovni tekst je prilično rijetko ispisan da bi između bile napisane bilješke na turskom jeziku kao gramatička analiza osnovnog teksta.

Početak (fol.88b):

حمد (الحمد لله) رب العالمين صلوة (والصلوة) سلام (والسلام)... اعلم تصريف (أن التصريف) لغة (في اللغة) تغيير (التغيير و في الصناعة) تحويل (الأصل الواحد) ...

Kraj (fol.95a):

دحرجة واحدة نوع (للنوع من الفعل تقول) هو حسن الطعمة و الجلسة .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 88b - 95a; 9 redaka; (tekst 150 x 80). Pismo *nasḫī*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Izv.: Ḥ.Ḫ. II,1139, Ahlwardt VI, 6615, Flügel I, 179; A.M. I, 12; Dobrača I, str. 399

3805,5 R 2376, V

المقصود في التصريف

AL-MAQṢŪD FĪ AT-TAṢRĪF

Nepotpuno gramatičko djelo o paradigmama u arapskom jeziku, prepisano u skraćenoj verziji, razmaknutih reda i riječi između kojih su ispisane bilješke na turskom jeziku kao gramatička analiza osnovnog teksta. Osim izostavljenih riječi nedostaje i određeni član na mnogim napisanim riječima.

Inače, oko imena autora ovoga djela postoje različita mišljenja. Često se kao mogući autor navodi al-Imām al-Aʿẓam Abū Ḥanīfa an-Nuʿmān b. Ṯābit al-Kūfī, 80/699 / 150/767.

Početak (fol.95a):

الحمد لله الوهاب (للمؤمنين) سبيل صواب (الصواب) ... أما بعد فإن العربية وسيلة (إلى) علوم شرعية (العلوم الشرعية) ...

Kraj (fol.96b): Nedostaje veći dio teksta.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 95a - 96b; 9 redaka; (tekst 150 x 80). Pismo *nashī*. Kustode.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1806; Ahlwardt VI, 6796; Flügel I, 179; Bagdad, Awqāf III, str. 385; Köprülü III, 651,3; Wagner 285.

3806 R 3469

توضيح الإعراب عن قواعد الإعراب

TAWḌĪḤ AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

محمود بن إسماعيل بن عبد الله بن ميكائيل الخرتبرتي (النحريري)

Maḥmūd b. Ismā'īl b. 'Abdullah b. Mīkā'īl al-Ḫirtabirtī, um. 915/1504

Isto kao 3793,2.

Prepisao nepoznati prepisivač u mjesecu ǧumād al-ūlā 1142/1729. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.67a).

Fol. 67; 205 x 145; 19 redaka; (tekst 135 x 70). Papir žućkast, srednje debljine, glat, oštećen vlagom. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nashī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

3807 R 6780

شرح قواعد الإعراب

ŠARḤ QAWĀ'ID AL-I'RĀB

مصلح الدين محمد محيي الدين بن مصطفى القوجوي شيخ زاده

Muṣliḥuddīn Muḥammad Muḥyuddīn b. Muṣṭafā al-Qūǧawī Šayḫ zāde, um. 950/1543

Komentar Ibn Hišāmova djela *al-I'rāb 'an qawā'id al-i'rāb* o pravilima fleksije u arapskom jeziku.

Početak (fol.1b):

اعلم أن الشيخ رحمة الله عليه لم يصدر رسالته بالحمد كما فعله غيره إما اكتفاء بالبسملة بناء على أن المراد بالحمد الواقع في الحديث هو الوصف بالجميل على جهة التعظيم و التبجيل لا الحمد له على ما نصّ عليه شارح المسلم و إما هضماً لنفسه بأن كتابه هذا ليس ككتب السلف

حتى يسلك سبيلهم ... فقال بسم الله الرحمن الرحيم الباء متعلقة بمحذوف تقديره بسم الله إبتداء و تقديم المعمول للدلالة على الإختصاص ...

Kraj (fol.90a):

... يسميه مؤكدا لإفادته تأكيد الإتصال الثابت و المراد من هذا الكلام تأكيد و دليل لقوله و شعر أن يحتسب العرب بقول المتقدمين و الله أعلم بالصواب .

Prepisao Muḥammad b. 'Uṯmān al-Mūstārī (iz Mostara) u mjesecu rağabu 1021/1612. godine (bilješka na kraju djela, fol.90a).

Fol. 90; 200 x 125; 21 redak; (tekst 150 x 65). Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i otkinute klapne. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Iz biblioteke dr Ahmeda Tuzlića.

Izv.: GAL, S II, 18; Ḥ. Ḫ. I, 124; Kaḥḥāla, 12/32; az-Ẓāhiriyya 322.

3808 R 925

شرح قواعد الإعراب

ŠARḤ QAWĀ'ID AL-I'RĀB

مصلح الدين محمد محيي الدين بن مصطفى القوجوي شيخ زاده

Muṣliḥuddīn Muḥammad Muḥyuddīn b. Muṣṭafā al-Qūǧawī Šayḫ zāde, um. 950/1543

Isto kao 3807.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 86; 200 x 125; 18 redaka; (tekst 160 x 80). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na fol. 1a napisan naziv djela.

3809 R 3368

شرح قواعد الإعراب

ŠARḤ QAWĀ'ID AL-I'RĀB

مصلح الدين محمد محيي الدين بن مصطفى القوجوي شيخ زاده

Muṣliḥuddīn Muḥammad Muḥyuddīn b. Muṣṭafā al-Qūǧawī Šayḫ-zāde, um. 950/1543

Isto kao 3807.

Prepisao Muḥammad 1039/1629. godine (bilješka na kraju djela, fol. 117b).

Fol. 117; 200 x 125; 17 redaka; (tekst 120 x 55). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez mekši, kožni, malo oštećen. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Značajan dio teksta djela uokviren crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf 'Uṯmān-efendī, muderis Sīm-zāde medrese u Sarajevu (bilješka na a strani prvog zaštitnog lista).

3810,1 R 2544, I

شرح قواعد الإعراب
ŠARḤ QAWĀ'ID AL-I'RĀB

مصلح الدين محمد محيي الدين بن مصطفى القوجوي شيخ زاده

Muṣliḥuddīn Muḥammad Muḥyuddīn b. Muṣṭafā al-Qūǧawī Šayḫ-zāde,
um. 950/1543

Isto kao 3807.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 84b; 210 x 155; 19 redaka; (tekst 155 x 80). Papir žućkast, deblji, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Nedostaje prva korica poveza. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvuče crvenom linijom. Kustode.

Bivši vlasnik rukopisa Aḥmad b. Muḥammad Čauš-zāde (Čaušević, bilješka na a strani prvog zaštitnog lista i fol. 1a).

U posjedu rukopisa bio je i Aḥmad b. Muḥammad.

Vakuf Svrzo 'Iṣmat-efendī b. Waysil-efendi as-Sarāyī (iz Sarajeva, bilješka na fol. 1a).

3810,2 R 2544, II

توضيح الإعراب عن قواعد الإعراب
TAWḌĪḤ AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

محمود بن إسماعيل بن عبد الله بن ميكائيل الخرتبرتي (النحريري)

Maḥmūd b. Ismā'īl b. 'Abdullah b. Mīkā'īl al-Ḫirtabirtī, um. 915/1504.

Isto kao 3793,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 96b - 140b; 19 redaka; (tekst 175 x 100). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

3811 R 1776

كاشف القناع و النقاب
KĀŠIF AL-QINĀ' WA AN-NIQĀB

الشيخ محمد بن عبد الكريم الكافي

aš-Šayḫ Muḥammad b. 'Abdulqarīm al-Kāfī, um. u vrijeme sultana
Selima

Komentar Ibn Hišāmova djela *al-I'rāb 'an qawā'id al-i'rāb*.

Početak (fol. 1b):

الحمد لله الذي جعل النحو أهمّ الوسائل إلى تحصيل علم الشريعة و القرآن ... أما بعد فيقول العبد المعترف بهفواته و نقصانه ... محمد بن الشيخ المسمى بعبد الكريم ... فتوسلت بتأليف شرح هذه الرسالة بين الإيجاز ... (fol.2a) و سميته بكاشف القناع و النقاب بإزالة الشبه عن وجه قواعد الإعراب ...

Kraj (fol.93a):

... يسميه مؤكدًا لافادته تأكيد الإيصال الثابت و المراد من هذا الكلام تأكيد و دليل لقوله و ينبغي أن يجتنب العرب بقول المتقدمين .

Prepisao Ibn 'Alī al-Bawlawī an-Naǧwī an-Nazdī u početku mjeseca raǧaba 1080/1669. godine (bilješka na kraju djela, fol. 93a).

Fol. 93; 203 x 150; 21 red. (tekst 150 x 70). Papir žut, srednje debljine, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫ-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na fol.1a napisan naziv djela:

كاشف القناع و النقاب شرح قواعد الإعراب

Rukopis uvakufio al-ḥāǧǧ Abū Bakr-beg b. 'Uṯmān-kapetan 13. šawwāla 1250/1834. godine (bilješka sa pečatom na fol. 1a)

Izv.: Ḥ. Ḫ. I, 124; GAL, S II, 19.

3812 R 2089

كاشف القناع و النقاب
KĀŠIF AL-QINĀ' WA AN-NIQĀB

الشيخ محمد بن عبد الكريم الكافي

aš-Šayḫ Muḥammad b. 'Abdulqarīm al-Kāfī, um. u vrijeme sultana Selima

Isto kao 3811.

Prepisao Ḥasan b. Muḥammad Qapuğī-zāde 27. dū al-ḥiğğa 1098/1687. godine.

Fol. 48; 195 x 135; 27 redaka; (tekst 165 x 85). Papir žućkast, srednje debljine. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫ-ta'līq* od dva prepisivača. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Stihovi na posljednjem zaštitnom listu.

Na fol.1a napisan naziv djela: كاشف القناع

Vakuf Bōyō-zāde Ḥasan-efendī (pečat na više mjesta u rukopisu).

3813 R 865

شرح الإعراب عن قواعد الإعراب
ŠARḤ AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

Komentar Ibn Hišāmova djela *al-I'rāb 'an qawā'id al-i'rāb* o pravilima fleksije u arapskom jeziku od nama nepoznata autora. Ovaj se komentar u nama dostupnim izvorima spominje ali bez imena njegova autora.

Početak (fol.1b):

بسم الله ذي العظمة و السلطان الرحمن الذي خلق الإنسان و علمه القرآن الرحيم الذي يسّر
لبعض الحكمة و البيان . صرح المص (المصنف) بالبسملة اقتداءً بالكتاب الكريم ...

Kraj (fol.77b):

... **كفاية لمن تأمل** و ضبطه لا لمن غفل و أهمل فالغافل ظمآن و لو صبت عليه البحار جعلنا
الله تع (تعالى) من المستيقظين و نبهنا من رقدة الغافلين . تمت تمام

Prepisao nepoznati prepisivač u mjesecu ğumād al-ūlā 1058/1648. godine (bilješka na kraju djela, fol. 77b).

Fol. 77; 180 x 100; 15 redaka; (tekst 120 x 50). Papir žućkast, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, malo oštećen. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Bivši vlasnik Ḥusayn b. 'Alī koji je kupio rukopis za 60 dirhema (bilješka na fol. 1a). Na istoj foliji i naziv djela شرح قواعد الإعراب. Na zaštitnim listovima bilješke uglavnom iz jezika.

Izv.: Ḥ. Ḫ. I, 124, Ahlwardt VI, 6719.

3814,1 R 3366, I

شرح الإعراب عن قواعد الإعراب
ŠARḤ AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

Isto kao 3813.

Prepisao 'Umar b. Ibrāhīm (bilješka u kolofonu djela, fol. 81b).

Fol. 1b - 32b; 200 x 145; 19 redaka; (tekst 155 x 80). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez mekši, kožni sa utisnutim rozetama na koricama. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Pogl. bilj. na fol.32b!

Vakuf 'Uṯmān-efendī, muderis Sīm-zāde medrese u Sarajevu (bilješka na fol. 1a).

3814,2 R 3366, II

إعراب العوامل المائة
I'RĀB AL-'AWĀMIL AL-MI'A

Gramatička analiza poznatog al-Ğurğānījeva djela *al-'Awāmil al-mi'a* od nama nepoznata autora. Slično 3696,3.

Prije početka komentara na fol. 34b - 35a nalazi se gramatička analiza iskaza kao zasebno djelo:

رضي الله تعالى عنكم أعوذ بالله من الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم

Ovaj tekst inače, u većini rukopisa dolazi kao sastavni dio komentara djela a*l-'Awāmil al-mi'a*.

الحمد لمن وجب شأنه و لمن لا يزول من حب النعم علينا غناؤه و الصلوة على محمد سيد الأنام
و على آله و أصحابه الكرام. فإني لما رأيت الطالبين يطلبون شرحًا للعوامل للشيخ الإمام عبد
القاهر محل إعرابها أردت أن أبين إعرابها بقدر طاقتي ... **رضي الله تعالى عنكم** رضي فعل
ماض و لفظة الله مرفوع لفظا... **أعوذ بالله من الشيطان الرجيم** أعوذ فعل مضارع نفس متكلم
... (fol.35a) **بسم الله الرحمن الرحيم** الباء في بسم الله حرف جر و اسم مجرور بها...

Početak (fol. 35b):

بسم الله الرحمن الرحيم . الحمد لله الذي أنزل القرآن كلامًا مؤلفًا معجزاً لقارئه و عالمه ... و بعد فإني نحوت أن أشرع تقرير إعراب العوامل غير إيراد الأسولة و الأجوبة ... **الحمد** أي مرفوع بأنه مبتدأ و اللام في الله حرف جر فلفظة الله مجرور بها و الجار مع المجرور ...

Kraj (fol.81b):

... **و الوضيع و الرفيع عن معرفتها و استعمالها** الواو عاطفة الوضيع مرفوع بأنه عطف على الوضيع و المراد من الرفيع ... و الواو عاطفة استعمالها مجرور بأنه عطف على معرفتها و اليا، ضمير بارز مجرور محلاً بأنه مضاف إليه لاستعمال راجع إلى مائة عامل يعني من لم يعرف النحو و إعرابه و تركيبه من التراكيب لم يعرف من العلوم شيئًا على وجه الحقيقة فإني رأيت الشارحين للعوامل لا يتعرض بإعراب العوامل فلهذا شرحت إعرابها ... فالمقصود بهذا الشرح إفادة المعلم و استفادة المتعلم و خاتمة الخير للشارح .

Prepisao 'Umar b. Ibrāhīm (bilješka u kolofonu djela, fol. 81b).

Fol. 34b - 81b; 19 redaka; (tekst 155 x 80). Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela u prvoj polovini ispisan crvenom tintom a u drugoj nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Izv.: Ahlwardt VI, 6481, 6489 i 6490; az-Ẓāhiriyya, 36-42.

3815,1 R 3040, I

شرح الإعراب عن قواعد الإعراب

ŠARḤ AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

Isto kao 3813.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 40a; 200 x 130; 19 redaka; (tekst 140 x 70). Papir žućkast, tanji, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, oštećen. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na fol. 1a prva stranica iz djela موصل الطلاب في شرح قواعد الإعراب koje je napisao Zaynuddīn Ḫālid b. 'Abdullah b. Abī Bakr al-Azharī, 838/1435 - 905/1499.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu a bilješka sa pečatom na fol. 158a).

3815,2 R 3040, II

توضيح الإعراب عن قواعد الإعراب

TAWḌĪḤ AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

محمود بن اسماعيل بن عبد الله بن ميكائيل الخرتبرتي

Maḥmūd b. Ismā'īl b. 'Abdullah b. Mīkā'īl al-Ḫirtabirtī, um. 915/1504.

Uporedi sa 3793,2.

Djelo nije do kraja prepisano.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati. Isti prepisivač kao i prethodnog djela.

Fol. 42b - 55b; 19 redaka; (tekst 130 x 70). Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

3815,3 R 3040, III

حاشية على بعض الكلمات في شرح ديباجة المصباح

ḤĀŠIYA 'ALĀ BA'Ḍ AL-KALIMĀT FĪ ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

Glosa na komentar pojedinih dijelova komentara uvodnog djela al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ*, prenešenog iz nekog od komentara navedenog djela, kako stoji i u bilješci na kraju ove glose.

Početak (fol.62a):

قوله **الحمد لله** أقول إرداف حمداً التبرك و التيمن بالتحميد في مفتتح الكلام اقتداءً بما ورد في الكتاب و اقتداءً بسنن أولي الألباب ...

Kraj (fol.63b):

... أن الضمير يعود إلى الفضل و هو اسم جنس تأمل . كلها منقولة من ... شرح ديباجة كتاب المصباح

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 62b - 63b; 23 redka; (tekst 165 x 85). Pismo *ta'līq*. Tekst komentara nadvučen crvenom linijom. Kustode.

3815,4 R 3040, IV

حاشية على شرح ديباجة المصباح

ḤĀŠIYA 'ALĀ ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

يعقوب بن السيد علي علي زاده البنْباني

Ya'qūb b. as-Sayyid 'Alī 'Alī-zāde al-Banbānī, um. 931/1529

Glosa na komentar uvoda al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ* iz sintakse arapskog jezika. Komentar uvoda al-Muṭarrizījeva djela al-*Miṣbāḥ* (*Šarḥ Dībāğa al-Miṣbāḥ*) napisao je prema većini izvora nepoznati autor, mada bi prema nekim naznakama u pojedinim izvorima (Ḥ.Ḫ. 1709; Ahlwardt VI, 6545) autor mogao biti Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī (um. 792/1390 ili 791/1389). Ovu glosu na komentar ovoga uvoda napisao je Ya'qūb b. Sayyid 'Alī 'Alī-zāde al-Banbānī, um. 931/1529. godine. Pogl. više 3733,3.

Početak (fol.64a):

الحمد لله الذي أعرب تركيب الكائنات من مزج كاف و نون... و بعد فيقول العبد الضعيف و المذنب اللهيف يعقوب ابن سيد على عفا عنهما الملك العلي هذه فوابد قد قيدتها على شرح ديباجة المصباح ... (fol.64b) **الحمد لله الذي لا يبلغ كنهه جادٌ** أي لا يصل إلى تصوره و بحقيقة كنهه كل من يجد في اكتسابه بأي طريق كان من النظر و الرياضة ...

Kraj (fol.158b):

... **بالإستقراء يعني إذا لم يكن البحث من جهة العاملية يلزم ثبوت الخامس بالاستقراء في** أجزاء الكتاب و أبوابه **لا بالعقل لان العقل يجوز أن يكون شيئا آخر غير الخامس .**

Prepisao nepoznati prepisivač u mjesecu ramaḍānu 1060/1650. godine.

Fol. 64a - 158b; 19 redaka; (tekst 145 x 70). Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom a kometara nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1709; Ahlwardt VI, 6547 i 6550/10; Dobrača I, 245; Köprülü III, 591; al-Qādiriyya V,419.

3816,1 R 2431, I

الإرشاد الهادي

AL-IRŠĀD AL-HĀDĪ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Kraće djelo iz sintakse arapskog jezika koje se sastoji iz uvoda (definicija sintakse i pojma riječ) i tri poglavlja: imena, glagoli i čestice.

Početak (fol.1b):

الحمد لله الذي جعل بحكمته علم الإعراب مرفوع البناء، منصوب اللواء ... و بعد فهذه مختصر في علم النحو **سميته بالإرشاد** و سألت الله أن ينفع به الولد العزيز و كل من يحاول الرشاد...

Kraj (fol.16a):

... و أما للتفصيل و يلزمها الفاء، و التنوين للتمكن و التنكير و العوض و النون الخفيفة و الثقيلة في الفعل للتأكيد . تمت الرسالة

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 16a; 190 x 115; 13 redaka; (tekst 140 x 70). Papir žut, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke.

U posjed rukopisa došao Ibrāhīm b. Ḥusayn, mullā (kadija) u kadiluku Qayṣariyya (Sirija) 1096/1685. godine (bilješka na fol. 19a).

Rukopis uvakufio Maḥmūd Fayḍī al-'Imādī 1215/1800. godine (bilješka sa pečatom na fol. 19a).

Izv.: Ḥ. Ḫ. I, 67; az-Ẓāhiriyya 5.

3816,2 R 2431, II

الرشاد في شرح الإرشاد

AR-RAŠĀD FĪ ŠARḤ AL-IRŠĀD

محمد بن شريف الحسيني

Muḥammad b. Šarīf al-Ḥusaynī, um. 838/1435.

Komentar djela Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānija *al-Iršād al-hādī*.

Početak (fol.19b):

نحمدك يا مصرف النواظر الناظرة و منطق توجيه الوجوه الناظرة ... أما بعد فيقول الفقير الى الله الغني محمد بن شريف الحسيني ... إن مختصرة الإرشاد الهادي نحو الرشاد المنسوب الى المولى الفاضل سيبويه الثاني ... سعد الدين التفتازاني

Kraj (fol. 96b):

... (fol.96a) **و النون الخفيفة و الثقيلة في الفعل للتأكيد** و الخفيفة تقع فيه حيث تقع الثقيلة ... في الفعل الاثنين و فعل جماعة المؤنث ... أو استفهامًا نحو هل تذهبن أو عرضًا

نحو ألا تنزلن أو تمنيا نحو ليتك تخرجن وليكن هذا آخر ما أردنا ايراده في شرح مختصر الإرشاد.

Prepisao nepoznati prepisivač u posljednjoj dekadi mjeseca muḥarrama 996/1587. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 96b).

Fol. 19b - 96b; 19 redaka; (tekst 125 x50). Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren sa dvije crvene linije kao. Unvan. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela pisane rukom prepisivača.

Izv.: Ḥ. Ḫ. I, 68; Ahlwardt VI, 6754; az-Ẓāhiriyya 215; Kaḥḥāla 11/55.

3817 R 1083

الرشاد في شرح الإرشاد
AR-RAŠĀD FĪ ŠARḤ AL-IRŠĀD

محمد بن شريف الحسيني

Muḥammad b. Šarīf al-Ḥusaynī, um. 838/1435

Isto kao 3816,2.

Prepisao nepoznati prepisivač u početku mjeseca ḏū al-qa'da 923/1517. godine (bilješka na kraju djela).

Fol. 69; 200 x 135; 17 redaka; (tekst 145 x 70). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez kožni sa klapnom. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. U prvome dijelu rukopisa bilješke na marginama u vezi sa tekstom djela. Na trećem zaštitnom listu napisani naslov i autor djela.

Bivši vlasnik al-ḥāǧǧ Muṣṭafā, kadija (bilješka na trećem zaštitnom listu).

Vakuf Svrzo 'Iṣmat-efendī b. Dalīl-efendī (bilješka na fol. 1a).

3818 R 2078

المرشد
AL-MURŠID

شمس الدين محمد بن محمد بن محمود الشيخ البخاري

Šamsuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Maḥmūd aš-šayḫ al-Buḫārī,
um. 850/1446.

Komentar djela Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānija *al-Iršād al-hādī*.

Početak (fol.1b):

إن أحرى ما يفتتح به تيمناً كل كتاب ... و بعد فيقول الداعي محمد بن محمد بن محمود المدعو بالشيخ البخاري ... لما كان في علم النحو كتاب الإرشاد الدليل الهادي إلى الرشاد و السداد ... حررت له شرحاً يكشف خفاياه ... سميته مرشداً لتحقق الإرشاد به على الكمال مستعيناً بالصمد ...

Kraj (fol.87b):

... أن تركع يوماً و الدهر قد رفعه و نحو مررت بزيد العالم و جاني بكر الفاضل و الله أعلم. تم الكتاب

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 87; 180 x 130; 17 redaka; (tekst 130 x 90). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, malo oštećen. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode. Na marginama rjeđe, sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela. Razne bilješke na zaštitnim listovima.

Bivši vlasnik Aḥmad Durmiš-zāde iz Istanbula (bilješka na fol. 1a).

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke.

Izv.: Ḥ. Ḫ. I, 68; Ahlwardt VI, 6756/2; Köprülü III, 578

3819,1 R 785,1

المرشد
AL-MURŠID

شمس الدين محمد بن محمد بن محمود الشيخ البخاري

Šamsuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Maḥmūd aš-šayḫ al-Buḫārī,
um. 850/1446

Isto kao 3818.

Prepisao Muḥammad Taǧuddīn b. 'Abdurra'ūf al-Munāwī, potomak šayḫ al-islāma Šarafuddīn Yaḥyā al-Munāwī al-Ḥadādija u posljednjoj dekadi mjeseca ṣafara 1010/1601. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 65a).

Fol. 1b - 65a; 195 x 140; 25 redaka; (tekst 155 x 95). Papir žućkast, deblji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela u početku nadvučen crnom linijom, a potom crvenom linijom ili ispisan crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na kraju djela bilješka o djelu i atoru u kojoj između ostaloga slijedi da je autor djelo završio 22. rağaba 863/1459. godine, što je, imajući u vidu godinu smrti autora, vjerovatno podatak o prepisu rukopisa iz kojega je prepisan ovaj rukopis.

Bivši vlasnici Muḥammad b. Ḥasana i 'Alī Busnawī iz Špionice u kadiluku Gračanica (bilješke na fol.1a).

3819,2 R 785, II

النفحة الوردية

AN-NAFḤA AL-WARDIYYA

عمر بن مظفر بن عمر بن محمد بن أبي الفوارسي المعري ابن الوردي

'Umar b. Muẓaffar b. 'Umar b. Muḥammad b. Abī al-Fawārisī al-Ma'arrī
Ibn al-Wardī, 691/1292 - 749/1348

Ibn al-Wardī je napisao u stihu djelo iz sintakse arapskog jezika pod nazivom *at-Tuḥfa al-wardiyya*, koje se sastoji od sto pedest stihova. Potom je isti autor napisao i komentar na navedeno djelo pod nazivom *an-Nafḥa al-wardiyya.*

Početak (fol. 66b):

قال شيخنا الإمام العالم العلامة أوحد الفضلاء، مفتي المسلمين شيخ المملكة الحلبية زين الدين أبو حفص عمر بن مظفر بن عمر بن محمد بن الوردي المعري الشافعي ... الحمد لله الذي أنزل على عبده الكتاب و الصلوة و السلام على سيدنا محمد ... و بعد فما كل من صنف أتقن و **لا كل من قال أحسن** ... و **هذا** تعليق كبير في القدر صغير في الحجم شعر كالنجم ... شرحت به تحفتي الوردية ...

قال الفقير عمر بن الوردي لله شكراً (شكري) أبداً و حمدي ...(fol.67a)

Kraj (fol. 124b):

... و صليت على نبيه محمد و آله و صحبه على الولا، واجبًا من الله سبحانه رحمة سارية أي عمر راضيًا من ناظرها بدعوة صالحة ليكون لهذا الورق .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 66b - 124b; 17 redaka; (tekst 150 x 80). Pismo *ta'liq*. Tekst osnovnog djela (stihovi) nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren sa dvije a ostali jednon crvenom linijom.

Izv.: Ḥ. Ḫ. I, 376 i II, 1969; Ahlwardt VI, 6704; A.M. I, 789-90; az-Ẓāhiriyya 565; Köprülü I, 1413,3; Kaḥḥāla 8/3.

3820 R 4435

التوابع فى علم الصرف

AT-TAWĀBI' FĪ 'ILM AṢ-ṢARF

جمال الدين إسحق القراماني

Ğamāluddīn Isḥāq al-Qarāmānī, um. 930/1524

Veće djelo iz morfologije arapskog jezika o čijemu autoru postoje izvjesna neslaganja. Prema većini izvora autor ovoga djela je gore navedeni Ğamāluddīn Isḥāq al-Qarāmānī (Brock. S II, 630; Ḥ. Ḫ. 503), dok Ahlwardt (VI, 6775-76) misli da je to Ibn Kamāl-pāšā

Početak (fol.1b):

الحمد لله الذي كرم بني آدم بين المخلوقات و خص منهم المؤمنين بأنواع الكرامات ... و لما نفقت قراءة المتعلمين أحيانا علم التصريف فتيانا و صبيانا على هذا الفقير القاصر في التعلم و التعليم ... (fol.3a) فجمعت هذه المسودة و **سميت بالتوابع** لتبع مالكها بالكتب الروافع ...

Kraj (95a):

... و على ما ذكر تنبّه و اعتبر و استعلم من نفسك قياس ما تركنا على ما ذكرنا و الله معين و المرشد إليه ولي الحسنات و قاضي الحاجات .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 95; 205 x 140; 15 redaka (tekst 14 x 7). Papir žut, oštećen vlagom. Povez kožni, oštećen i odvojen od rukopisa. Pismo *nasḫ*. Kustode. U tekstu ostavljene praznine za naslove poglavlja.

Na prvoj stranici rukopisa bilješka: هذا كتاب في مشكلات الصرف و النحو.

Vakuf al-ḥāğğ Muṣṭafā al-Balgrādī (bilješka na fol. 1a).

Izv.: Ḥ. Ḫ. 503; Ahlwardt VI, 6775-76; GAL S II, 630.

3821,1 R 1822,1

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī,
538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1a - 31b; 195 x 125; 11 readaka (tekst 135 x 58). Papir tanji, žute boje. Povez kartonski sa kožnim hrbatom u dobrome stanju. Pismo *ta'līq*. Brojevi poglavlja i podnaslova ispisani crvenom tintom. Kustode. Bilješke na marginama i interlinearno u prvome dijelu djela.

Vakuf Ğino-zade (bilješka sa pečatom na fol. 1a).

Izv.: Ḥ. Ḫ.II, 1708; Ahlwardt VI, 6530; GAL G II, 293; S II, 514; az-Ẓāhiriyya 468.

3821,2 R 1822.II

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 32b - 50a; 9 redaka; (tekst 140 x75). Papir tamniji i deblji. Pismo *nasḫī* krupniji. Tekst ispisan crnim mastilom dok su poglavlja i podnaslovi ispisani crvenom tintom. Kustode.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1179; Ahlwardt VI, 6475; Flügel II, 149; Dobrača II, 1612/3; Köprülü III, 590,3; az-Ẓāhiriyya 363.

3822,1 R 3183, I

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī,
538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 73a; 165 x 110; 7 redaka; (tekst 106 x 53). Papir tamnobijel, tanji. Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Na prvih pet folija tekst je uokviren crvenom linijom. Folija 2a zamrljana zbog čega je tekst teško čitljiv kao i na psljednjoj stranici djela. Bilješke u vezi sa tekstom djela na marginama i interlinearno, posebno na prvih pet folija.

U sredini rukopisa između dva djela nalazi se nekoliko fikhskih pitanja (mesele) sa odgovorima.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (stari pečat Biblioteke, fol. 1a)

3822,2 R 3183, II

إظهار الأسرار

IẒHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 76b - 126b; 13 redaka; (tekst 125 x 55). Papir žut, srednje debljine. Pismo *nasḫī* sa više različitih stilova. Kustode. Manje bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela.

Izv.: Ḥ. Ḫ. I, 117 ; Ahlwardt VI, 6781; Flügel I,164; az-Zāhiriyya 15.

3823,1 R 4888, I

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī,
538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisao Muḥammad b. Muṣṭafā b. Ḥusāmuddīn 14. rabī' al- awwal 1123/1711. godine (bilješka u kolofonu drugoga djela, fol.73b).

Nedostaje početak djela.

Fol. 1a - 60a; 210 x 145; 13 redaka. (tekst 135 x 60). Papir žućkast, srednje debljine i hrapav. Povez oštećen, kartonski sa kožnim hrbatom.

Pismo *nashī*, krupniji. Kustode. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis poklonio za Gazi Husrev-begovu biblioteku Hodža Ali Numan, antikvar tepiha iz Zagreba, ulica Berislavićeva 16 (pečat na fol. 1a).

3823,2 R 4888, II

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisao Muḥammad b. Muṣṭafā b. Ḥusāmuddīn 14. rabī' al- awwal 1123/1711. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.73b).

Fol. 61b x 73b. 13 redaka. (tekst 135 x 60). Pismo *nashī*. Kustode. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

3824,1 R 6624, I

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b x 34b; 150 x 110; 9 redaka. (tekst 100 x 60). Papir žut, deblji i glat. Povez kožni. Pismo *nashī-ta'līq*. Istaknute riječi su nadvučene crvenom linijom. Kustode. Bilješke na marginama i interliniearno u vezi satekstom djela.

Rukopis iz Gradske džamije u Tuzli.

3824,2 R 6624,II

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī. 712/1312 - 791/1389

Uvodni dio komentara uvoda ili kako sam autor na početku djela kaže "gramatička analiza uvoda" al-Muṭarrizījeva djela *al-Misbāḥ* (*Awrāq li i'rāb Dībāğa al-Miṣbāḥ*). U nekim rukopisima je ponekad prepisan kao zasebno djelo, kao što je u ovome slučaju, mada, u stvari predstavlja samo dio (uvod) superkomentara komentara uvoda al-Mutarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ* od nepoznata autora. Tako je ovo u stvari samo uvodni dio slijedećeg djela u ovoj zbirci (3824,3). U drugim rukopisima ova se dva djela i nalaze prepisana kao jedinstveno djelo. Ḥ.Ḫ. (1709) navodeći početak ovoga komentara napominje da ga je napisao neko od poznatih učenjaka da bi kasnije ustvrdio kako je između ostalih na poglavlje djela *al-Misbāḥ* komentar napisao i Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī (um. 792/1390 ili 791/1389), kako stoji u djelu *ad-Durra as-suniyya* od al-Mārdīnīja, što navodi i Ahlwardt (VI, 6545). Dobrača (I, 245), međutim ne navodi ime autora ovoga komentara. Tako je ime autora ove glose prema navedenim izvorima nepoznato uz mogućnost da bi to mogao biti at-Taftāzānī. Jedino TÜTATOK (III/07. 1706) navodi da je Ya'qūb b. Sayyid 'Alī Bursawī, um. 931/1524-25 autor ovoga komentara. Ovaj autor je, međutim, napisao glosu na ovaj komentar. (Pogl. 3733,3) U Katalogu rukopisa aẓ-Ẓāhiriyya (24 i 25) ovo se djelo, takođe navodi kao dva zasebna djela. Pogl. 3795,4.

Početak (fol.36b)

الحمد لله الذي لا يبلغ كنهه جادّ و لا يحصى عدد نعمه عادّ ... أما بعد فهذه أوراق
لإعراب ديباجة المصباح من فوايد غرايب المفتاح ...

Kraj (fol. 43a):

... و بعد بيان هذا المرصود لا بد لنا من شروع إلى المقصود .

Prepisao nepoznati prepisivač početkom mjeseca ğumād al-al- āḫira 1050/1640. godine (bilješka na fol. 43a).

Fol. 36b- 43a; 13 redaka; (tekst 110 x 50). Pismo *nashī-ta'līq*. Kustode.

Izv.: Ḥ. Ḫ. 1709 ; Ahlwardt VI, 6545 i 6546; Dobrača I, str. 245; az-Zāhiriyya 24; TÜYATOK 34/IV, 917; TÜYATOK V/07, 3746-50.

3824,3 R 6624, III

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Ovo je nastavak prethodnog (3824,2) komentara uvodnog dijela al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ*.

U Katalogu Köprülü biblioteke (III, 590,1) se navodi da je ovo djelo *Durra an-naw' fī Šarḥ Ḫuṭba aḍ-Ḍaw'*, koje je napisao Raḍiyyuddīn al-Ḫawārizmī, kao glosu na djelo *Ḍaw'u al-Miṣbāḥ* što je kometar al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ*. Pogl. 3795,4.

Početak (fol.44b):

قال المصنف رحمة الله عليه أما بعد أما: كلمة متضمنة بمعنى الشرط فلذلك لزم دخول الفاء في جوابها لزومًا أكثريًا لا كليًا...

Kraj (fol.113a):

... لكن يندفع ذلك بالإستقراء، يعني إذا لم يكن البحث من جهة العاملية يلزم ثبوت الخامس بالإستقراء، لا بالعقل لأن العقل يجوّزه أن يكون شيئًا آخر غير الخامس .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 44b -113a; 11 redaka; (tekst 105 x 55). Pismo *nasḫī-ta'līq* krupniji. Kustode. Osnovni tekst napisan crvenom tintom.

Izv.: Ḥ. Ḫ. 1709; Köprülü III, 590,1; Ahlwardt VI, 6545 i 6546; Dobrača I, str. 245; aẓ-Ẓāhiriyya 24; TÜYATOK 34/IV, 917; TÜYATOK V/07, 3746-3750; Flügel I, 160.

3825 R 5907

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī,
538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 37; 195 x 150; 11 redaka; (tekst 128 x 68). Papir žute boje, srednje debljine i glat. Povez tvrd kartonski sa platnenim povezom. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela. Na prvim i posljednjim zaštitnim listovima mnogobrojne bilješke na arapskom i turskom jeziku različita sadržaja.

Rukopis je iz Osmana Asafa Sokolovića biblioteke.

3826 R 2944

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī,
538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 34; 180 x 130; 12 redaka; (tekst 135 x 73). Papir tamnobijeli, gladak, deblji. Povez kartonski slabiji sa platnenim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Poglavlja i podnaslovi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst uokviren duplom crvenom linijom sa unvanom na početku djela i besmelom u unvanu. Bilješke na marginama i interlinearno una pojedinim listovima u vezi sa tekstom djela ispisane crnom i crvenom tintom.

Na prvoj stranici rukopisa nalaze se primjeri čitanja čestice إن أن i još neke bilješke iz jezika.

Vakuf Ḥrōmo-zāde Ṣāliḥ-efendi (pečat na više listova).

3827 R 2251

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī,
538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 48; 1b - 48a; 197 x 120; 9 redaka; (tekst 117 x 43). Papir tamnobijeli, deblji i glat. Povez nov. kartonski sa platnenim hrbatom. Ima listova pogrešno uvezanih. Pismo lijepo ispisan *ta‘līq*. Poglavlja i podnaslovi ispisani crvenom tintom. Na marginama i interlinearno dosta bilježaka u vezi sa tekstom djela, od kojih su neke citati iz komentara ovoga djela *al-Iftāḥ*. Kustode. Od fol. 48b do 55a nalaze se razni izvodi iz drugih gramatičkih djela sa bilješkama na marginama i interlinearno.

Rukopis uvakufio Muṣṭafā-beg Ğannatī-zāde (Dženetić) b. Fayḍullah-beg 23. šawwāla 1289/1872. godine (bilješka sa pečatom na fol. 55b).

3828,1 R 3628, I

المصباح
AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. ‘Abdussayyid b. ‘Alī al-Muṭarrizī,
538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 30b; 194 x 133; 13 redaka; (tekst 145 x 73). Papir žućkast, srednje debljine, hrapav, vlagom oštećen. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, u dobrome stanju. Pismo *nasḫī-ta‘līq*, zbog vlage na pojedinim mjestima teže čitljiv. Kustode. Tekst djela i margine posebno uokvireni crvenom linijom. Na prve dvije stranice na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Karađoz-begove biblioteke iz Mostara (bilješka na više mjesta u rukopisu).

3828,2 R 3628, II

شرح ديباجة المصباح
ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa‘duddīn Mas‘ūd b. ‘Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Komentar uvoda ili kako sam autor na početku djela kaže "gramatička analiza uvoda" al-Muṭarrizījeva djela *al-Misbāḥ* od nepoznata autora, bez prvoga (uvodnog) dijela.

Isto kao 3824,3.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 31b - 75b; 13 redaka; (tekst 145 x 73). Pismo *nasḫī-ta‘līq* uslijed vlage na pojedinim mjestima teže čitljiv. Kustode. Tekst djela i margine posebno uokvireni crvenom linijom.

3828,3 R 3628, III

المقدمة الآجرومية
AL-MUKADDIMA AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمد بن محمد داود الصنهاجي ابن آجروم

Abū ‘Abdullah Muḥammad b. Muḥammad Dāwūd as-Ṣinhāğī Ibn
Āğurrūm, 672/1273 - 723/1323

Isto kao 3769.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 81b - 90a; 13 redaka; (tekst 136 x 68). Pismo *nasḫī-ta‘līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

3828,4 R 3628, IV

العوامل المائة
AL-‘AWĀMIL AL-MI‘A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr ‘Abdulqāhir b. ‘Abdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 92b - 101b; 13 redaka; (tekst 135 x 70). Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela.

3829,1 R 2989, I

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. ʻAbdussayyid b. ʻAlī al-Muṭarrizī,
538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1160/1747. godine (bilješka na kraju drugog djela, fol. 76a).

Fol. 1b - 57a; 160 x 110; 9 redaka; (tekst 110 x 60). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski, oštećen. Pismo *nasḫī*. Bilješke na marginama u vezi sa tekstom djela. Kustode.

Između dva djela u zbirci i na kraju, na zaštitnim listovima, razne bilješke iz jezika.

3829,2 R 2989, II

المقدمة الآجرومية

AL-MUKADDIMA AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمد بن محمد داود الصنهاجي ابن آجروم

Abū ʻAbdullah Muḥammad b. Muḥammad Dāwūd aṣ-Ṣinḥāğī Ibn
Āğurrūm, 672/1273 - 723/1323

Isto kao 3769.

Prepisao nepoznati prepisivač 1160/1747. godine (bilješka na kraju djela, fol. 76a).

Fol. 61b - 76a; 110 x 60; 9 redaka. (tekst). Pismo *taʻlīq*. Bilješke na marginama u vezi sa djelom.

3830,1 R 2583, I

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. ʻAbdussayyid b. ʻAlī al-Muṭarrizī,
538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 29b; 203 x 135; 11 redaka; (tekst 157 x 73). Papir žućkast,hrapav, deblji. Povez kožni sa utisnutim rozetama na koricama. u sredini i uglovima, nagrižen crvotočinom kao i nekoliko prvih i posljednjih listova. Pismo *nasḫī-taʻlīq* u prvoj polovini teksta a *nasḫī* u drugoj polovini. Naslovi pojedinih poglavlja ispisani crvenim mastilom. U početku na marginama i interlinearno sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela. Kustode.

Na fol. 30a tabelarno prikazani primjeri vrsta rećenica u arapskom jeziku.

3830,2 R 2583, II

المقدمة الآجرومية

AL-MUKADDIMA AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمد بن محمد داود الصنهاجي ابن آجروم

Abū ʻAbdullah Muḥammad b. Muḥammad Dāwūd as-Ṣinhāğī Ibn
Āğurrūm, 672/1273 - 723/1323

Isto kao 3769.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 31b - 37; 11 redaka; (tekst 165 x 100); Pismo *nasḫī*. Tekst djelimično vokaliziran. Naslovi poglavlja i podnaslovi ispisani crvenom tintom a važnije riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode.

3831,1 R 972, I

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. ʻAbdussayyid b. ʻAlī al-Muṭarrizī,
538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisao ʻAlī b. Ḥasan (bilješka na fol. 25b).

Fol. 1b - 25b; 205 x 140; 11 redaka; (tekst 130 x 70). Papir tamnobijel, deblji, glat. Povez dobro očuvan, tvrd kožni, izrazito crvene boje sa utisnutim šemsama na koricama i klapni. Pismo *ta'līq*. Naslovi i brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom, a istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Na marginama i inerlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vlasnik rukopisa ujedno i prepisivač ʻAlī b. Ḥasan (bilješka na fol. 25b).

Na foliji 26b bilješka o dolasku izvjesne grupe đaka u Sarajevo radi naukovanja u zaviju na Bistriku u mjesecu ṣafaru 1086/1675. godine u kojoj su ostali dva mjeseca, a zatim se preselili u Gazi Husrev-begov hanikah u mjesecu rabīʻ al-āḫiru iste godine.

3831,2 R 972, II

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Saʻduddīn Masʻūd b. ʻUmar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Prepisao ʻAlī b. Ḥasan (bilješka na kraju prvog djela, fol. 25b) 15. ṣafara 1084/1673. godine vjerovatno iz rukopisa koji je prepisan početkom mjeseca šawwāla 1047/1638. godine (obje bilješke na kraju djela, fol. 73a).

Fol. 31b - 73; 11 redaka; (tekst 130 x 70). Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

3832,1 R 4236, I

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. ʻAbdussayyid b. ʻAlī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepozanti.

Fol. 1b - 23a; 208 x 145; 13 redaka; (tekst 145 x 80). Papir žut, srednje debljine. Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫı-ta'līq*. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Brojevi i nazivi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Bilješke u vezi sa tekstom djela na marginama i interlinearno.

3832,2 R 4236, II

المقدمة الآجرومية

AL-MUKADDIMA AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمد بن محمد داود الصنهاجي ابن آجروم

Abū ʻAbdullah Muḥammad b. Muḥammad Dāwūd as-Ṣinhāğī Ibn Āğurrūm, 672/1273 - 723/1323

Isto kao 3769.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 26b - 34a; 13 redaka; (tekst145 x 80); Pismo *nasḫı-ta'līq*. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Brojevi i nazivi poglavlja ispisani crvenom tintom. Gramatički primjeri označeni većim crvenim tačkama. Kustode. Bilješke u vezi sa tekstom djela na marginama i interlinearno.

3832,3 R 4236, III

العوامل المائة

AL-ʻAWĀMIL AL-MIʼA

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr ʻAbdulqāhir b. ʻAbdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 35b - 43b, 13 redaka; (tekst 145 x 80); Pismo *nasḫı-ta'līq*. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Brojevi i nazivi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi, gramatička pravila i primjeri ispisani crvenom tintom ili nadvučeni crvenom linijom. Kustode. Bilješke u vezi sa tekstom djela na marginama i interlinearno.

3833,1 R 1469, I

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. ʻAbdussayyid b. ʻAlī al-Muṭarrizī,
538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisao Ismāʻīl b. Ibrāhīm 17. rağaba 1112/1700-01. godine (bilješka na fol.18a)

Nakon prve stranice nedostaje početak djela sve do kraja drugoga poglavlja. Tekst djela na fol. 1b i 13 dopisan od strane drugoga prepisivača.

Fol. 1b - 18a; 208 x 148; 15 redaka; (tekst 145 x 80); Papir žućkast, deblji. Listovi slabo uvezani i mjestimično vlagom oštećeni. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i kožom obrubljenih ivica korica, takođe, oštćen. Pismo *nasḫī*. Kustode. Nazivi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst uokviren duplom crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa djelom.

Bivši vlasnik rukopisa Osman-efendi (bilješka na fol.1a).

Rukopis uvakufio Svrzo Meḥmed-efendi b. Muḥammad-āğā 1931. godine (bilješka na fol.1a).

3833,2 R 1469, II

العوامل المائة

AL-ʻAWĀMIL AL-MIʼA

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr ʻAbdulqāhir b. ʻAbdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 19a - 25b; 147 x 78; 15 redaka. Papir žućkast, tanji. Pismo *nasḫī*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Manje bilješke na marginama.

3834,1 R 2205, I

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. ʻAbdussayyid b. ʻAlī al-Muṭarrizī,
538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Nedostaje početak djela (prva folija).

Fol. 1a- 19b; 200 x 145; 15 redaka; (tekst 150 x 73); Listovi oštećeni vlagom i nagriženi crvotočinom ali je tekst čitak. Nedostaje povez. Ima volantnih listova. Pismo *taʻlīq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst uokviren duplom crvenom linijom.

3834,2 R 2205, II

العوامل المائة

AL-ʻAWĀMIL AL-MIʼA

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr ʻAbdulqāhir b. ʻAbdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Nedostaje početak djela (prva folija).

Fol. 20a - 26b; 15 redaka; (tekst 150 x 73); Pismo *nasḫī-taʻlīq*. Kustode. Naslovi pojedinih poglavlja ispisana crvenom tintom.

3835,1 R 916, I

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. ʻAbdussayyid b. ʻAlī al-Muṭarrizī,
538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisao Muhammad b. 'Uṯmān 1163/1479-50. godine (bilješka na fol.30b).

Fol. 1b - 30b; 210 x 150; 11 redaka; (tekst 140 x 77); Papir žut srednje debljine. Povez tvrd, kožni oštećenog hrbata. Pismo *ta'līq*. Tekst uokviren crvenom linijom. Sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela na marginama i interlinearno u prvome dijelu djela.

3835,2 R 916, II

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ǧurǧānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisao nepoznati prepisivač 1162/1749. godine (bilješka na fol.41a)

Fol. 32b - 41; 135 x 70; 11 redaka; Pismo *ta'līq*. Bilješke u vezi sa tekstom djela na marginama i interlinearno.

3836 R 6303

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī,
538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivč i vrijeme prepisa nepoznati.

Nedostaje kraj djela.

Fol. 12; 165 x 115; 11 redaka; (tekst 125 x 70); Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav. Nedostaje povez. Pismo *nasḫī*. Ostale bjeline za ispisivanje brojeva i naziva poglavlja. Kustode.

3837,1 R 7654, I

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī.
538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisao munlā 'Alī 1143/1730-31. godine (bilješka na kraju djela. fol.38b).

Fol. 1b - 38b; 200 x 130; 11 redaka; (tekst 140 x 65); Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Povez kartonski sa kožnim hrbatom, otkinute klapne. Ima volantnih listova i laga. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode.

Vlasnik rukopisa bio munlā 'Alī (bilješka sa pečatom na prvom zaštitnom listu kao i na kraju prvog i drugog djela u zbirci).

Iz kolekcije Muhameda Čaršimamovića.

3837,2 R 7654, II

المقدمة الآجرومية

AL-MUKADDIMA AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمد بن محمد داود الصنهاجي ابن آجروم

Abū 'Abdullah Muḥammad b. Muḥammad Dāwūd as-Ṣinhāğī Ibn
Āğurrūm, 672/1273 - 723/1323

Isto kao 3769.

Prepisao munlā 'Alī 1143/1730-31. godine (bilješka na kraju djela. fol.48a).

Fol. 41b - 48a; 15 redaka; (tekst 145 x 85); Pismo *nasḫī*. Istaknute riječi ispisane crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode.

3837,3 R 7654, III

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati. Moguće da je prepisivač isti kao i prethodnih djela.

Fol. 49b - 58a; 13 redaka; (tekst 130 x 55); Pismo *nashī*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode.

3838,1 R 7012, I

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī,
538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 37a; 200 x 140; 11 redaka; (tekst 145 x 65); Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nashī*. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa djelom. Kustode.

Na fol. 1a tumačenje iskaza: لا حول و لا قوة

Iz biblioteke hadži Mujage Mehremića.

3838,2 R 7012, II

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām,
708/1309 - 761/1360

Isto kao 3723,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 37b - 64b; 11 redaka; (tekst 145 x 65); Pismo *nashī*. Brojevi poglavlja, primjeri i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa djelom. Kustode.

3838,3 R 7012, III

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 65b - 77b; 11 redaka; (tekst 145 x 65); Pismo *nashī*. Brojevi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa djelom. Kustode.

3838,4 R 7012, IV

المقدمة الآجرومية

AL-MUKADDIMA AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمد بن محمد داود الصنهاجي ابن آجروم

Abū 'Abdullah Muḥammad b. Muḥammad Dāwūd aṣ-Ṣinhāğī Ibn Āğurrūm, 672/1273 - 723/1323

Isto kao 3769.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 78b - 87a; 11 redaka; (tekst 145 x 65); Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode.

3839,1 R 3730, I

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. ʻAbdussayyid b. ʻAlī al-Muṭarrizī,
538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivč i vrijeme prepisa nepoznati.

Nedostaje početak djela.

Fol. 1a - 17a; 185 x 120; 11 redaka; (tekst 140 x 72); Papir žut, deblji. Povez nov platneni. Pismo *ta'līq*. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Manje bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa djelom. Kustode.

Vakuf Karađoz-begove biblioteke iz Mostara. (bilješka na fol. 40a).

Na fol. 18a prigodna dova sa objašnjenje na turskom jeziku kojim prigodama i na koji način se treba učiti. Na fol. 27b i 18a razne bilješke iz jezika.

3839,2 R 3730, II

العوامل المائة

AL-ʻAWĀMIL AL-MIʼA

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr ʻAbdulqāhir b. ʻAbdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Nedostaje početak djela.

Fol. 19b - 27a; (tekst 148 x 65); 13 redaka. Pismo *ta'līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Na početku djela unvan sa naslovom i basmalom.

3839,3 R 3730, III

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-IʻRĀB ʻAN QAWĀʻID AL-IʻRĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad ʻAbdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām.
708/1309 - 761/1360

Isto kao 3723,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1040/1630. godine (bilješka na fol.49b).

Fol. 29b - 49b; 15 redaka; (tekst 127 x 60; Pismo *nasḫī*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Na prve dvije stranice na marginama i interlinearno bilješke vezane za tekst djela. Na nekoliko posljednjih listova ostali nenapisani brojevi poglavlja.

3839,4 R 3730, IV

الإيساغوجي

AL-ĪSĀĠŪĞĪ

أثير الدين مفضل بن عمر الأبهري

Aṯīruddīn Mufaḍḍal b. ʻUmar al-Abharī, um. 663/1265

Isto kao 3711,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 50b - 56a; 15 redaka; (tekst 128 x 63);. Pismo *nasḫi* sa malo *ta'līq*-a. Dva naziva poglavlja ostala nenapisana. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Bilješke u vezi sa tekstom djela na marginama i interlinearno.

3839,5 R 3730, V

الرسالة العضدية في الوضع

AR-RISĀLA AL-ʻAḌUDIYYA FĪ AL-WAḌʻ

عضد الدين عبد الرحمن بن أحمد الايجي

ʻAḍududdīn ʻAbdurraḥmān b. Aḥmad al-Īğī, um.756/1355

Isto kao 3745,4.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 56b - 58a; 15 redaka; (tekst 128 x 63); Pismo *ta'līq* sitniji. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

3839,6 R 3730, VI

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب
Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 59b - 94b; 13 redaka; (tekst 144 x 64; Pismo *ta'līq*. Nazivi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješe koje se odnose na tekst djela.

3840 R 2252

خلاصة الإعراب

ḪULĀṢA AL-I'RĀB

حاجي بابا ابن حاجي إبراهيم بن حاجي عبد الكريم بن عثمان الطوسيوي (الطوسي ، الطوسوي)
Ḥağī Bābā Ibn Ḥağī Ibrāhīm b. Ḥağī 'Abdilkarīm b. 'Uṯmān aṭ-Ṭūsiyawī
(aṭ-Ṭūsī, aṭ-Ṭūsawī), um. 870/1465

Komentar, ili glosa, kako na početku djela i sam autor navodi, al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ* iz gramatike arapskog jezika.

Početak (fol.1b):

الحمد لله ذي الإنعام فاطر السماوات و الأرض و الأنام جاعل الملائكة لآدم خدامًا و الصلوة و السلام على محمد و آله الكرام ... و بعد فهذه حواشي كتبها حاجي بابا بن حاجي إبراهيم بن حاجي عبد الكريم بن عثمان الطوسيوي للمصباح و سماها خلاصة للإعراب ...

Kraj (fol.81b):

...و في المنصوب يكون باقيًا على حاله تقول أكرمت و أكرمنا و دعونا و رمينا (و) أعطينا في المرفوع و تقول في المنصوب أكرمني و أكرمنا و دعانا و رمانا و أعطانا. تمت

Prepisao Yaḥyā b. Nūrullāh 7. ğumād al- āḫira u Sarajevu u džematu Iplidžik. (bilješka na fol. 81b.).

Fol. 81; 203 x 135; 21 redak; (tekst 155 x 70). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, umotan debljim bijelim papirom, u dobrome stanju. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

U posjed rukopisa došao Ṣāliḥ b. al-ḥāfiz al-ḥāğğ Aḥmad-efendi Kalayğī-zāde (Kalajdžić) 1244/1828-29. godine a zatim Mustafā b. Muḥammad i ... (?) Ibrāhīm Na'īm (bilješke sa pečatima na fol. 1a).

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1709; Ahlwardt VI, 6541 i 6542; Flügel I, 166; GAL. G II, 293; GAL S II, 514; az-Ẓāhiriyya 178; Kıbrıs 644; Kaḥḥāla I, 50.

3841 R 4271

خلاصة الإعراب

ḪULĀṢA AL-I'RĀB

حاجي بابا ابن حاجي إبراهيم بن حاجي عبد الكريم بن عثمان الطوسيوي (الطوسي ، الطوسوي)
Ḥağğī Bābā Ibn Ḥağğī Ibrāhīm b. Ḥağğī 'Abdilkarīm b. 'Uṯmān
aṭ-Ṭūsiyawī (aṭ-Ṭūsī, aṭ-Ṭūsawī), um. 870/1465

Isto kao 3840.

Djelo se završava na fol. 44b (predzadnji red) da bi odmah na istoj stranici do fol 45b kao dio prethodnog djela slijedio kraj al-Isfarā'inījeva djela ضوء المصباح مختصر المفتاح.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 45; 200 x 140; 25 redaka; (tekst 155 x 100). Papir žućkast, tanji, glat. Listovi oštećeni vlagom ali je tekst čitljiv. Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

3842 R 1803

خلاصة الإعراب

ḪULĀṢA AL-I'RĀB

حاجي بابا ابن حاجي إبراهيم بن حاجي عبد الكريم بن عثمان الطوسيوي (الطوسي ، الطوسوي)
Ḥağğī Bābā Ibn Ḥağğī Ibrāhīm b. Ḥağğī 'Abdilkarīm b. 'Uṯmān aṭ-Ṭūsiyawī (aṭ-Ṭūsī, aṭ-Ṭūsawī), um. 870/1465

Isto kao 3840.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 86; 207 x 135; 17 redaka u prvoj trećini rukopisa a 21 ostali dio; (tekst 145 x 70 u prvoj trećini rukopisa i 170 x 75 ostali dio). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, u dobrome stanju. Pismo *ta'līq*.

Vakuf Boyo-zāde (pečat na više mjesta u rukopisu).

3843 R 1800

خلاصة الإعراب

ḪULĀṢA AL-I'RĀB

حاجي بابا ابن حاجي إبراهيم بن حاجي عبد الكريم بن عثمان الطوسيوي (الطوسي ، الطوسوي)

Ḥağğī Bābā Ibn Ḥağğī Ibrāhīm b. Ḥağğī 'Abdilkarīm b. 'Uṯmān aṭ-Ṭūsiyawī (aṭ-Ṭūsī, aṭ-Ṭūsawī), um. 870/1465

Isto kao 3840.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 73; 210 x 155; 21 redak; (tekst 175 x 110). Papir žućkast, srednje debljine. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*. Na nekoliko posljednjih listova tekst drugoga prepisivača. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Vakuf Boyo-zāde (pečat na više mjesta u rukopisu).

3844 R 832

خلاصة الإعراب

ḪULĀṢA AL-I'RĀB

حاجي بابا ابن حاجي إبراهيم بن حاجي عبد الكريم بن عثمان الطوسيوي (الطوسي ، الطوسوي)

Ḥağğī Bābā Ibn Ḥağğī Ibrāhīm b. Ḥağğī 'Abdilkarīm b. 'Uṯmān aṭ-Ṭūsiyawī (aṭ-Ṭūsī, aṭ-Ṭūsawī), um. 870/1465

Isto kao 3840.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 105; 195 x 130; 17 redaka; (tekst 155 x 65). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

U posjed rukopisa došao 'Abdulqādir b. al-ḥāǧǧ Aḥmad 1157/1744. godine (bilješka na fol.1a). Na istoj stranici bilješka da je vlasnik rukopisa bio i Aḥmad Izeničeli (iz Zenice).

Rukopis uvakufio Muẓaffari-zāde al-ḥāǧǧ 'Abdulqādir-efendi za medresu Sīm-zāde 1206/1791-92. godine (bilješka i pečat na fol.1a).

3845 R 4434

خلاصة الإعراب

ḪULĀṢA AL-I'RĀB

حاجي بابا ابن حاجي إبراهيم بن حاجي عبد الكريم بن عثمان الطوسيوي (الطوسي ، الطوسوي)

Ḥağğī Bābā Ibn Ḥağğī Ibrāhīm b. Ḥağğī 'Abdilkarīm b. 'Uṯmān aṭ-Ṭūsiyawī (aṭ-Ṭūsī, aṭ-Ṭūsawī), um. 870/1465

Isto kao 3840.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 62; 200 x 145; 21 redak; (tekst 160 x 85). Papir žućkast, deblji, vlagom oštećen. Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na posljednjem zaštitnom listu stihovi na turskom jeziku.

Vakuf Zvorničke medrese (pečat na prvom zaštitnom listu).

3846 R 2996

خلاصة الإعراب

ḪULĀṢA AL-I'RĀB

حاجي بابا ابن حاجي إبراهيم بن حاجي عبد الكريم بن عثمان الطوسيوي (الطوسي ، الطوسوي)

Ḥağğī Bābā Ibn Ḥağğī Ibrāhīm b. Ḥağğī 'Abdilkarīm b. 'Uṯmān aṭ-Ṭūsiyawī (aṭ-Ṭūsī, aṭ-Ṭūsawī), um. 870/1465

Isto kao 3840.

Prepisao Muṣṭafā b. Pīr Aḥmad u ponedjeljak mjeseca ğumād al- āḫira 938/1531. godine (bilješka na kraju djela, fol.93b).

Rukopisu nedostaje nekoliko (2-3) listova na početku djela.

Fol. 93; 148 x 110; 17 redaka; (tekst 110 x 70). Papir tamnobijel sa nekoliko žutih listova. Nekoliko listova oštećeno vlagom. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (stari pečat Biblioteke na više mjesta u rukopisu).

3847,1 R 1397, I

خلاصة الإعراب
ḪULĀṢA AL-I'RĀB

حاجي بابا ابن حاجي إبراهيم بن حاجي عبد الكريم بن عثمان الطوسيوي (الطوسي ، الطوسوي)

Ḥağğī Bābā Ibn Ḥağğī Ibrāhīm b. Ḥağğī 'Abdilkarīm b. 'Uṯmān aṭ-Ṭūsiyawī (aṭ-Ṭūsī, aṭ-Ṭūsawī), um. 870/1465

Isto kao 3840.

Prepisao 'Alī b. 'Abdulġanī u mjesecu ḏū al-ḥiğğa 1040/1631. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 84a).

Fol. 1b - 84a; 205 x 150; 20 redaka; (tekst 155 x 95). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Rukopis se nalazi u kartonskoj futroli sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke (pečat Biblioteke na više mjesta u rukopisu).

3847,2 R 1397, II

الإفتتاح في شرح المصباح
AL-IFTTĀḤ FĪ ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ

حسن باشا بن علاء الدين الأسود

Ḥasan-bāšā b. 'Alā'uddīn al-Aswad, um. 1025/1616

Komentar - kako se u većini izvora naziva - ili glosa - kako na početku djela sam autor navodi - poznatog al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ* iz sintakse arapskog jezika. Neki izvori navode da je autor umro 827/1423-24. godine (A.M. 287), odnosno 800/1397. (Ahlwardt VI, 6538; Wagner 268), dok drugi navode da je umro 1025/1616. godine (Ḥ. Ḫ. 1708; Kaḥḥāla III, 246; aẓ-Ẓāhiriyya 50).

Početak (fol.85a):

الحمد لله أنزل من السماء الفرقان و خلق من التراب الإنسان و سوى بالموت بين الفقير و الأمير و السلطان ... و بعد فهذه حواش كتبتها للمصباح و **سميتها بالإفتتاح** بالتماس بعض الأصحاب مستعيناً بالملك الوهاب قال المص (المصنف) في صدر الكتاب **أما بعد حمد الله ذي الإنعام** أما: كلمة فيها معنى الشرط ...

Kraj (fol.174b):

... وإن كان نصب كثير الإستعمال لعدم الحاجة مع الرفع إلى الإضمار الذي يحتاج إلى التفسير.

Prepisao 'Alī b. 'Abdulġanī u mjesecu rabī' al-āḫiru 1041/1631. godine (bilješka u kolofonu djela djela fol. 174b).

Fol. 85a - 174b; 9-22 redka; Različite dimenzije teksta. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Izv.: Ḥ. Ḫ. 1708; A.M. 287; Ahlwardt VI, 6538; Flügel I, 159; Wagner 268; GAL G II, 293; GAL S II, 514; aẓ-Ẓāhiriyya 50; Kaḥḥāla III, 246.

3847,3 R 1397, III

شرح ديباجة المصباح
ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Prepisao nepoznati prepisivač (vjerovatno prepisivač prethodna dva djela u zbirci, 'Alī b. 'Abdulġanī) 1040/1631. godine (bilješka na kraju djela, fol.213b).

Fol. 177b - 213b; 15 redaka, različite dimenzije teksta. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Na marginama, interlinearno (posebno zalijepljenim listovima između listova rukopisa) bilješke u vezi sa tekstom djela. Na fol. 214a - 215b fragment iz nekog gramatičkog djela prepisan 1040/1631. godine.

3848,1 R 4685, I

خلاصة الإعراب
HULĀṢA AL-I'RĀB

حاجي بابا ابن حاجي إبراهيم بن حاجي عبد الكريم بن عثمان الطوسيوي (الطوسي ، الطوسوي)

Ḥağğī Bābā Ibn Ḥağğī Ibrāhīm b. Ḥağğī 'Abdilkarīm b. 'Uṯmān aṭ-Ṭūsiyawī (aṭ-Ṭūsī, aṭ-Ṭūsawī), um. 870/1465

Isto kao 3840.

Prepisao nepoznati prepisivač 1143/1730-31. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 78b).

Fol. 1b - 78b; 205 x 145; 21 redak; (tekst 140 x 75). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom.

3848,2 R 4685, II

الإفتتاح في شرح المصباح
AL-IFTTĀḤ FĪ ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ

حسن باشا بن علاء الدين الأسود

Ḥasan-bāšā b. 'Alā'uddīn al-Aswad, um. 1025/1616

Isto kao 3847,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1144/1731. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 184a).

Fol. 79b - 184a; 21 redak; (tekst 160 x 85). Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na fol. 184b komentar: لا حول و لا قوة

3848,3 R 4685, III

شرح الآجرومية
ŠARḤ AL-ĀĞURRŪMIYYA

زين الدين خالد بن عبدالله بن أبي بكر الأزهري

Zaynuddīn Ḫālid b. 'Abdullah b. Abī Bakr al-Azharī, 838/1435 - 905/1499

Isto kao 3775.

Prepisao Muṣṭafā b. Ibrāhīm al-Fočawī (iz Foče) u mjesecu dū al-qa'da, između nedjelje i petka, 1138/1726. godine (bilješka na kraju djela, fol. 220b).

و قد وقع الفراغ من تحرير هذا الكتاب الشريف في يوم الأحد من شهر ذي القعدة بعون الله الملك الوهاب على يد الفقير إلى الله الملك الغني أحقر العباد مصطفى بن إبراهيم الفوچوي غفر الله لمن كتب و لمن قرأ و لمن نظر إليه و لوالديه و لجميع المؤمنين و المؤمنات ... و كان الفراغ من يوم الجمعة في وقت الضحى سنة ثمان و ثلثين و مائة و ألف .

Fol. 185b - 220b; 17 redaka; (tekst 160 x 95). Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

3849,1 R 2213, I

خلاصة الإعراب
ḤULĀṢA AL-I'RĀB

حاجي بابا ابن حاجي إبراهيم بن حاجي عبد الكريم بن عثمان الطوسيوي (الطوسي ، الطوسوي)

Ḥağğī Bābā Ibn Ḥağğī Ibrāhīm b. Ḥağğī 'Abdilkarīm b. 'Uṯmān aṭ-Ṭūsiyawī (aṭ-Ṭūsī, aṭ-Ṭūsawī), um. 870/1465

Isto kao 3840.

U rukopisu je izostavljena na početku zahvala Bogu tako da djelo počinje odmah sa komentarom osnovnog teksta (fol.1b):

قال الشيخ (المصنف) قدس الله وجهه **أما بعد حمد الله ذي الإنعام** اعلم أنها حرف بلا خلاف لدلالتها على معنى في غيرها ...

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 72b; 200 x 145; 19 redaka; (tekst 145 x 85). Papir žućkast, deblji, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Vakuf Nūrīka al-ḥāğğ Ḥasan-efendī al-Gradačawičawī (Gradaščević, bilješka na prvoj i drugoj stranici djela na margini).

3849,2 R 2213, II

رسالة حالة لأبيات ضوء المصباح
RISĀLA ḤĀLLA LI ABYĀT ḌAW' AL-MIṢBĀḤ

إسماعيل بن علي

Ismā'īl b. 'Alī, um. (?)

Komentar stihova navedenih kao primjeri u al-Isfarā'īnījevu djelu *Ḍaw' al-Miṣbāḥ* što je komentar al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ* iz sintakse arapskog jezika. Tekst djela se unekoliko razlikuje od djela navedenih u drugim izvorima, posebno njegov kraj. Slična je razlika i sa drugim rukopisom u našemu katalogu. Postoji čak mala razlika i u nazivu djela. U nekim rukopisima i izvorima ovo se djelo naziva *Risāla dālla li abyāt Ḍaw' al-Miṣbāḥ* kao što je slučaj i u ovome rukopisu. Pogl. 3923,2.

Početak (fol. 73b):

الحمد لله الذي بسط الأرض و رفع السماء، و تفرد بالعظمة و الكبرياء، الذي لا يجري في ملكه إلا ما شاء، ... أما بعد فقال الفقير إلى ربه الغني إسماعيل بن علي هذه **رسالة دالة لأبيات الضوء** ...

Kraj (fol. 89b):

...قوله **ذي صفة بلد** قوله و **أصباب** معطوف على صعد الإستشهاد على أن رب ههنا مضمر بعد بل في قوله **بل بلد ذي صفة** . تم بعون الله الملك الوهاب.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Nedostaje drugi list rukopisa. Fol.2. Fol. 74a - 89b; 13 redaka; (tekst 130 x 70). Pismo *ta'līq*, lijep, sitniji. Komentirani tekst u početku nadvučen crnom linijom. Kustode.

Izv.: az-Ẓāhiriyya, 201; TÜYATOK V/07, 3759.

3850 R 1743

الإفتتاح في شرح المصباح
AL-IFTTĀḤ FĪ ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ

حسن باشا بن علاء الدين الأسود

Ḥasan-bāšā b. 'Alā'uddīn al-Aswad, um. 1025/1616

Isto kao 3847,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 105; 2b - 105b; 210 x 163; 19 redaka; (tekst 145 x 100); Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav. Povez kožni sa klapnom, oblijepljen zelenim papirom, oštećenog hrbata. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom u prvome dijelu djela a u posljednjem nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Za Gazi Husrev-begovu medresu uvakufio al-ḥāǧǧ Ahmad-efendi, profesor u spomenutoj medresi (bilješka na prvom zaštitnom listu). Na istome listu bilješka da je vlasnik rukopisa navedeni profesor Ahmad b. Muṣṭafā obavio hadž u vrijeme dok je predavao na navedenoj medresi.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (stari pečat Biblioteke na više mjesta u rukopisu).

3851 R 4720

الإفتتاح في شرح المصباح
AL-IFTTĀḤ FĪ ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ

حسن باشا بن علاء الدين الأسود

Ḥasan-bāšā b. 'Alā'uddīn al-Aswad, um. 1025/1616

Isto kao 3847,2.

Prepisao Muṣṭafā b. Rustam u drugoj dekadi mjeseca ḏū al-qa'da 1055/1645. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.111a).

Fol. 111; 205 x 135; 17 redaka; (tekst 155 x 75); Papir tamnobijel, deblji, glat. Povez mekši, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvčen cvrenom linijom. Kustode.

Na fol. 1a bilješke o bivšim vlasnicima rukopisa: mullā 'Alī i as-Sayyid Muḥammad 'Azīz al-Ḥusaynī, muderris u medresi Sabbā' Ḫayruddīn.

Na fol.1a bilješka da je izvjesni Būšnāq-zāde (Bošnjak) šayḫ 'Abdullaṭīf b. šayḫ Ibrāhīm bio vodič (dalīl) hadžijama u Meki. Vjerovatno da je tom prilikom i nabavio ovaj rukopis.

Na unutarnjoj strani prve korice recepti za neke bolesti na turskom jeziku.

3852 R 4700

الإفتتاح في شرح المصباح
AL-IFTTĀḤ FĪ ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ

حسن باشا بن علاء الدين الأسود

Ḥasan-bāšā b. 'Alā'uddīn al-Aswad, um. 1025/1616

Isto kao 3847,2.

Prepisao 'Alī b. al-ḥāğğ Ḥusayn 20. ḏū al-hiğğa1009/1601. godine (bilješka na kraju djela, fol. 101b).

Fol. 101; 200 x 115; 19 redaka; (tekst 155 x 65); Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela u prvoj polovini rukopisa napisan crvenom tintom a u drugoj nadvučen crvenom linijom. Na prve dvije stranice tekst uokviren debelom zlatnom linijom obrubljenom tanjom crnom linijom. Kustode.

Vlasnik rukopisa bio Aḥmad 'Aṭā-zade (bilješke sa pečatom na više mjesta na prva dva zaštitna lista i fol. 1a).

Na kraju rukopisa stihovi pjesnika Lāṭifija na turskome jeziku.

Rukopis Gazi Husrev-begovoj biblioteci poklonio muftija Muhamed Ševket-efendija Kurt iz Tuzle.

3853 R 6386

الإفتتاح في شرح المصباح
AL-IFTTĀḤ FĪ ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ

حسن باشا بن علاء الدين الأسود

Ḥasan-bāšā b. 'Alā'uddīn al-Aswad, um. 1025/1616

Isto kao 3847,2.

Prepisao bivši kadija Muḥammad b. Muhammad 1051/164-42. godine u medresi sultan Murata u gradu Manisi (bilješka na kraju djela, fol.88a).

Fol. 88; 215 x 150; 21 redak; (tekst 150 x 85). Papir tamnobijel i žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vlasnika rukopisa postao Muḥammad b. Ismā'īl al-Palanqāwī (iz Palanke) 1180/1766-67. godine dok je drugi vlasnik bio Muḥammad, muftija u Travniku (bilješke sa pečatima na prvom zaštitnom listu).

3854 R 3580

الإفتتاح في شرح المصباح
AL-IFTTĀḤ FĪ ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ

حسن باشا بن علاء الدين الأسود

Ḥasan-bāšā b. 'Alā'uddīn al-Aswad, um. 1025/1616

Isto kao 3847,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 919/1513. godine (bilješka na kraju djela, fol.123b).

Fol. 123; 203 x 135; 15 redaka; (tekst 125 x75). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez kožni sa nalijepljenim papirom na koricama i klapni. Pismo *nasḫī-ta'līq* od dva prepisivača. Tekst osnovnog djela u prvom dijelu rukopisa nadvučen crvenom a u drugom crnom linijom. Kustode. Sitnije biljeske u vezi sa tekstom djela na marginama.

Rukopis uvakufio mullā Ḥusayn al-ḥāğğ Muṣṭafā (bilješka prije početka djela (bilješka na fol.1b).

Vlasnika rukopisa nekada bio i 'Abdī b. Muhammad (bilješka na posljednjoj stranici djela, fol.123b).

Vakuf Karađoz-begove biblioteke iz Mostara. (bilješke na više mjesta u rukopisu).

3855 R 3095

الإفتتاح في شرح المصباح
AL-IFTTĀḤ FĪ ŠARḤ AL-MISBĀḤ

حسن باشا بن علاء الدين الأسود

Ḥasan-bāšā b. 'Alā'uddīn al-Aswad, um. 1025/1616

Isto kao 3847,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Nedostaje više listova poslije prve stranice.

Fol. 52; 200 x 133; 21 redak; (tekst 140 x 75); Papir tamnobijeli, srednje debljine. Povez manje oštećen, kožni sa nalijepljenim papirom na koricama i klapnom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Na prvom zaštitnom listu bilješka napisana suhom olovkom da je vlasnik rukopisa 1312/1894/95. godine bio Ahmed Burek.

Na drugome listu bilješka sa pečatom da je nekada vlasnik rukopisa bio Lubineli (iz Ljubinja) Nūrī Uṯmān b. Muṣṭafā.

Poklon Gazi Husrev-begovoj biblioteci od Enisa Muftica, geometra iz Banja Luke 28. 10. 1950. godine (bilješka na fol.52b).

3856 R 3727

الإفتتاح في شرح المصباح

AL-IFTTĀḤ FĪ ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ

حسن باشا بن علاء الدين الأسود

Ḥasan-bāšā b. 'Alā'uddīn al-Aswad, um. 1025/1616

Isto kao 3847,2.

Nedostaje od početka oko polovine teksta rukopisa. Naknadnim uvezivanjem neki preostali listovi su izmiješani ili nedostaju a neki prepisani od strane drugih prepisivača tako da je teško odrediti cjelinu preostalog rukopisa.

Posljednja dva lista djela prepisao as-Sayyid Ismā'īl (bilješka na fol.17a).

Fragmenti djela. Fol.1a - 17a; 180 x 135; 17 redaka; (tekst 135 x 95); Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*, smeđe boje. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom tintom. Kustode.

Na fol. 17b - 19b fragmenti gramatičke analize nekog djela iz sintakse arapskog jezika napisani na turskom jeziku.

Na fol. 21a - 22a fragmenti arapsko - turskog riječnika.

Vakuf Karađoz-begove biblioteke u Mostaru (bilješke na više mjesta u rukopisu).

3857,1 R 1795, I

الإفتتاح في شرح المصباح

AL-IFTTĀḤ FĪ ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ

حسن باشا بن علاء الدين الأسود

Ḥasan-bāšā b. 'Alā'uddīn al-Aswad, um. 1025/1616

Isto kao 3847,2.

Prepisao Aḥmad b. al-ḥāǧǧ 'Abdulkarīm aš-Šāfi'ī 1140/1727. godine (bilješka o vremenu prepisa na kraju djela, fol.72a, a bilješka o imenu prepisivača na kraju četvrtog djela u zbirci, fol. 105a).

Fol. 1b - 72a; 210 x 130; 21 redak; (format teksta 140 x 65); Papir žućkast, deblji. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i preklopom, smeđe boje. Pismo *ta'līq*. Tekst djela uokviren a osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela napisane rukom prepisavača. Kustode.

Za Gazi Husrev-begovu medresu rukopis uvakufio Aḥmad 'Āṣim b. Muḥammad Mutawallī-zāde (Mutevelić) 1269/1853. godine (bilješka sa pečatom na fol. fol. 1a).

3857,2 R 1795, II

شرح أبيات شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ ABYĀT ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

Komentar stihova navedenih kao primjeri u komantaru uvoda (*Šarḥ Dībağa al-Miṣbāḥ*) al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ*, od nama nepoznata autora.

Početak (fol.74b):

الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام علي سيد الأنبياء و المرسلين محمد و آله و أصحابه أجمعين فهذه رسالة حالّة لأبيات شرح ديباجة المصباح أمليتها بالإستعانة من الملك الفتاح و عليه توكلت ...

Kraj (fol.76a):

... و حرف لا يثنى و لا يجمع و لا يذكّر و لا يؤنّث و كذلك غير كذا في بعض الشروح و فيه بحث طويل الذيل لا يليق بهذا المختصر و الله أعلم بحقيقة الحال ...

Prepisao Aḥmad b. al-ḥāǧǧ 'Abdulkarīm aš-Šāfi'ī 1140/1727. godine (bilješka o vremenu prepisa na kraju prvoga djela, fol.72a, a bilješka o imenu prepisivača na kraju četvrtog djela u zbirci, fol. 105a).

Fol. 74b - 76a; 210 x 130; 21 redak; (format teksta 140 x 65).Pismo *ta'līq*. Tekst djela uokviren crvenom linijom a osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela napisane rukom prepisavača. Kustode.

Izv.: Dobrača I, str. 434,5; az-Ẓāhiriyya 202.

3857,3 R 1795, III

شرح لأبيات المصباح

ŠARḤ LI ABYĀT AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389.

Komentar stihova navedenih kao primjeri u al-Muṭarrizījevu djelu *al-Miṣbāḥ* iz sintakse arapskog jezika koji je prema katalogu az-Ẓāhiriyya (224) biblioteke napisao Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389.

Početak (fol. 76a):

الحمد لله الملك الحليم الرؤوف الكريم اللطيف الحليم المعطي القديم الرحمن الرحيم. و الصلاة و السلام على سيدنا محمد ... **هذا شرح لأبيات المصباح** شرحناها بعون الله الفتاح ...

Kraj (fol.78a):

... قوله **أصباب** جمع صبب و هو ضد الصعود و قال الجوهري في ص (الصحاح) الصبب ما انحدر من الأرض و جمعه أصباب انتهى . و الإستشهاد على أن رب أضمر بعد بل كما في قوله **بل بلد ذي صعد و أصباب** .

Prepisao Aḥmad b. al-ḥāǧǧ 'Abdulkarīm aš-Šāfi'ī 1140/1727. godine (bilješka o vremenu prepisa na kraju prvoga djela, fol.72a, a bilješka o imenu prepisivača na kraju četvrtog djela u zbirci, fol. 105a).

Fol. 76a - 78b; 210 x 130; 21 redak; (format teksta 140 x 65). Pismo *ta'līq*. Tekst djela uokviren crvenom linijom a osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela napisane rukom prepisavača. U tekstu ostale bjeline za brojeve poglavlja. Kustode.

Na posljednjoj stranici na marginama bilješke komentara navedenog djela.

Izv.: az-Ẓāhiriyya 224.

3857,4 R 1795, IV

شرح الآجرومية

ŠARḤ AL-ĀĞURRŪMIYYA

زين الدين خالد بن عبدالله بن أبي بكر الأزهري

Zaynuddīn Ḫālid b. 'Abdullah b. Abī Bakr al-Azharī,
838/1435 - 905/1499

Isto kao 3775.

Prema bilješci u kolofonu djela na fol. 105 komentar je autor završio 1. rağaba 887/1482. godine, dok je ovaj rukopis prepisao Aḥmad b. al-ḥāǧǧ 'Abdulkarīm aš-Šāfi'ī 27. rabī' al-awwala 1139/1726-27. godine. Prema istoj bilješci prepisivač je napisao i bilješke na marginama kao komentar teksta djela.

Fol. 79b - 105a; 210 x 130; 21 redak; (format teksta 140 x 65). Pismo *ta'līq*. Tekst djela uokviren crvenom linijom a osnovnog djela u početku pisan crvenom tintom a kasnije nadvučen crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela napisane rukom prepisavača. Kustode.

Izv.: Ḥ. Ḫ. 1796-98; Ahlwardt VI, 6674; az-Ẓāhiriyya 229.

3857,5 R 1795, V

العوامل الجديدة

AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3773,2.

Prepisao Aḥmad b. al-ḥāǧǧ 'Abdulkarīm aš-Šāfi'ī 1140/1727. godine (bilješka o vremenu prepisa na kraju prvoga djela, fol.72a, a bilješka o imenu prepisivača na kraju četvrtog djela u zbirci, fol. 105a).

Fol. 106b - 108b; 210 x 130; 21 redak; (format teksta 140 x 65). Pismo *ta'līq*. Nazivi i dijelovi poglavlja ispisani crvenom tintom, a u tekstu brojni primjeri nadvučeni crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela napisane rukom prepisavača. Kustode.

Izv.: Ahlwardt VI, 6786; Dobrača I, str. 112,7 i str. 357,6; Köprülü III, 556,2; az-Ẓāhiriyya 360.

3857,6 R 1795, VI

شرح العوامل المائة

ŠARḤ AL-'AWĀMIL AL-MI'A

مصطفى بن يوسف بن مراد

Muṣṭafā b. Yūsuf b. Murād, um. 1119/1707

Komentar al-Ğurğānījeva djela *al-'Awāmil al-mi'a* iz arapske sintakse koje tretira sintaksičke agense u arapskom jeziku.

Budući da se u izvorima ne spominje autor sa ovim imenom osim Mustafa Ejubović, odnosno Šejh Jujo, smatra se da se radi upravo o njemu kao autoru ovoga komentara. (V.: Muhamed Ždralović: "Prilog poznavanju djela Šejha Juje", *Hercegovina*, I, Mostar 1981, str. 119-137 i Mustafa Jahić: "Rukopisi djela Šejh Juje u Gazi Husrev-begovoj biblioteci", *Anali Gazi Husrev-begove biblioteke*, XI-XII, Sarajevo 1985, str. 50.)

Početak (fol.109b):

الحمد لله الذي جعلنا من أصل العربية و صيرنا من طلاب الفنون الأدبي ... فإن أضعف العباد مصطفى بن يوسف بن مراد حشرهم الله تعالى ... يقول لما رأيت كتاب المائة ... أردت أن أكتب له شرحًا ...

Kraj (fol.132b):

...فكان الموصوف مرفوعًا كالصفة فيرتفع ... حكمهما بهذ الطريق **و هذه مائة عامل فلا يستغني الصغير الوضيع و الرفيع من معرفتها و استعماله** أي العوامل و هذا آخر ما أوردناه و الحمد لله على الإتمام و الصلاة على محمد عليه السلام و على آله الكرام تمت تمام .

Prepisao Aḥmad b. al-ḥāǧǧ 'Abdulkarīm aš-Šāfi'ī 1140/1727. godine (bilješka o vremenu prepisa na kraju prvoga djela, fol.72a, a bilješka o imenu prepisivača na kraju četvrtog djela u zbirci, fol. 105a).

Fol. 109b - 132b; 210 x 130; 21 redak; (format teksta 140 x 65). Pismo *ta'līq*. Tekst djela uokviren crvenom linijom a osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela napisane rukom prepisavača. Kustode.

3858 R 2567

الإفتتاح في شرح المصباح

AL-IFTTĀḤ FĪ ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ

حسن باشا بن علاء الدين الأسود

Ḥasan-bāšā b. 'Alā'uddīn al-Aswad, um. 1025/1616

Isto kao 3847,2.

Prepisao Bāqī b. Aḥmad Ğūmāš u mjesecu ǧumād al-ūlā u četvrtak 1064/1654. godine (bilješka na fol.74b).

Fol. 74; 193 x 123; 23 redka; (tekst 154 x 65). Papir tanji žute boje, oštećen vlagom. Povez kožni sa klapnom i nalijepljenim plavim papirom na koricama i klapni. Pismo *ta'līq*. Tekst djela uokviren a osnovnog nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Rukopis uvakufio Svrzo 'Iṣmat-efendī b. Waysil-efendī iz Sarajeva 1344/1925-26. godine (bilješka na fol.1a).

3859 R 1540

الإفتتاح في شرح المصباح

AL-IFTTĀḤ FĪ ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ

حسن باشا بن علاء الدين الأسود

Ḥasan-bāšā b. 'Alā'uddīn al-Aswad, um. 1025/1616

Isto kao 3847,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati. Fol. 1 - 9 od drugog prepisivača.

Fol. 91; 205 x 145; 19 redaka: (tekst 155 x 80). Papir tamnij, srednje debljine, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnonog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Rukopis uvakufio al-ḥāǧǧ 'Umar-efendī Aqḥiṣārī (iz Prusca) Ḫayrī-zāde (Hajrić) (bilješka na prvom zaštitnom listu a pečat na više mjesta u rukopisu).

Na fol. 1a bilješke iz jezika.

3860 R 2095

الإفتتاح في شرح المصباح

AL-IFTTĀḤ FĪ ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ

حسن باشا بن علاء الدين الأسود

Ḥasan-bāšā b. 'Alā'uddīn al-Aswad, um. 1025/1616

Isto kao 3847,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 80; 193 x 130; 21 redak; (tekst 158 x 82). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Naprvom zaštitnom listu ime vlasnika 'Izzat Ṣāliḥ.

Vakuf Hrōmo-zāda (Hromić, pečat na više mjesta u rukopisu).

3861 R 3700

الإفتتاح في شرح المصباح

AL-IFTTĀḤ FĪ ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ

حسن باشا بن علاء الدين الأسود

Ḥasan-bāšā b. ʻAlā'uddīn al-Aswad, um. 1025/1616

Isto kao 3847,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Veći dio rukopisa na kraju nedostaje.

Fol. 24; 188 x 130; 17 redaka; (tekst 135 x 100). Papir žut, srednje debljine, stariji. Povez kartonski. Zadnja korica i hrbat oblijepljeni platnom. Listovi volantni od korica. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Na marginama i interlinearno sitnije bilješke u vezi sa djelom.

Na unutrašnjosti zadnje korice nekoliko stihova na turskom jeziku.

Bivši vlasnik rukopisa kadija Abū Bakr (bilješka na fol.1a)

Vakuf Karađoz-begove biblioteke iz Mostara (bilješka na više mjesta u rukopisu).

3862 R 2774

الإفتتاح في شرح المصباح
AL-IFTTĀḤ FĪ ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ

حسن باشا بن علاء الدين الأسود

Ḥasan-bāšā b. ʻAlā'uddīn al-Aswad, um. 1025/1616

Isto kao 3847,2.

Prepisao Ibrāhīm b. Ḥusayn b. Ismā'īl b. ʻAlī (posljednje dvije riječi namjerno zamrljane) 1151/1738/39. godine (bilješka na fol.100b nije napisana rukom prepisivača).

Fol. 100; 197 x 150; 18-19 redaka; (tekst 153 x 84). Papir žut, srednje debljine, glat. Povez kožni sa utisnutom šemsom na koricama i klapni, oštećen. Pismo *ta'līq*. Tekst djela uokviren a tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno razne bilješke, uglavnom u vezi sa tekstom djela. Na zaštitnim listovima više raznovrsnih bilježaka i stihova kao i nekoliko hadisa.

Vlasnik rukopisa kupovinom postao Aḥmad b. Muḥarram Fāyī-zade (Fajić) 1242/1826-27. godine (bilješka na unutarnjoj stranici prve korice poveza) kao i mullā Aḥmad Fāyī-zade (Fajić) (vjerovatno se radi o istoj osobi, bilješka sa pečatom na fol.1a). Vlasnik rukopisa je bio i Ibrāhīm b. Ḥusayn al-Mūstārī (iz Mostara, bilješka na prvom zaštitnom istom listu).

Rukopis je za Gazi Husrev-begovu biblioteku poklonio Muidović dr. Munib.

3863 R 3164

الإفتتاح في شرح المصباح
AL-IFTTĀḤ FĪ ŠARḤ AL-MISBĀH

حسن باشا بن علاء الدين الأسود

Ḥasan-bāšā b. ʻAlā'uddīn al-Aswad, um. 1025/1616

Isto kao 3847,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Rukopis je krnjav na kraju.

Fol. 96; 173 x 125; redaka 19; (tekst 120 x 75). Papir žut, stariji, oštećen. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nashī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen linijom crvene boje. Bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela. Na nekoliko mjesta u rukopisu umjesto izgubljenih listova prilikom ponovnog uvezivanja ubačeni drugi listovi sa ispisanim tekstom navedenog djela. Kustode.

Vlasnik rukopisa nekada bio Riḍwān b. ʻAbdurra'ūf (bilješka sa pečatom na fol. 1a).

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke. (stari pečat Biblioteke na više mjesta u rukopisu).

3864 R 757

الإفتتاح في شرح المصباح
AL-IFTTĀḤ FĪ ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ

حسن باشا بن علاء الدين الأسود

Ḥasan-bāšā b. ʻAlā'uddīn al-Aswad, um. 1025/1616

Isto kao 3847,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznai.

Nedostaje kraj rukopisa.

Fol. 90; 200 x 145; 19 redaka; (tekst 150 x 90). Papir tamniji, deblji, hrapav. Povez kartonski sa kožnim hrbatom novijeg datuma. Pismo *nashī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Na prve dvije folije tekst djela uokviren jednom debljom i tri tanje crne linije kao i zaglavlje sa basmalom. Sitnije bilješke na marginama u vezi sa tekstom djela. Kustode.

3865 R 2341

الإفتتاح في شرح المصباح

AL-IFTTĀḤ FĪ ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ

حسن باشا بن علاء الدين الأسود

Ḥasan-bāšā b. ʻAlā'uddīn al-Aswad, um. 1025/1616

Isto kao 3847,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Nedostaje početak djela.

Fol. 80; 200 x 127; 17 redaka; (tekst 140 x 75). Papir tamniji, srednje debljine. Povez kartonski, tanji. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Na prvih nekoliko listova bilješke na marginama u vezi sa tekstom djela. Kustode.

Vlasnik rukopisa nekada bio Ǧa'far-āġā b. ʻUmar-āġā (bilješka na kraju rukopisa, fol.80b).

Vakuf Gazi Husrev-begove bibliteke (stari pečat Biblioteke na više mjesta u rukopisu).

3866,1 R 3022, I

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. ʻUmar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 40a; 195 x145; 13 redaka; (tekst 140 x 75). Papir tamniji, srednje debljine. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismp *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa djelom. Kustode.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese iz Travnika (pečat Medrese na više mjesta u rukopisu).

3866,2 R 3022, II

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. ʻAbdussayyid b. ʻAlī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 43b - 68a; 9-13 redaka ; (tekst 135 x 85). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Bilješke u vezi sa tekstom djela na marginama i interlinearno. Kustode.

3866,3 R 3022, III

العوامل الجديدة

AL-ʻAWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr ʻAlī al-Birġawi, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3773,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 69b - 75b; 13 redaka; (tekst 140 x 75). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Brojevi poglavlja i neke istaknute riječi ispisane crvenom tintom. Kustode.

Izv.: Ahlwardt VI, 6786; Dobrača I, str. 112,7 i 357,6; Köprülü III, 556,2; az-Ẓāhiriyya 360.

3866,4 R 3022, IV

العوامل المائة

AL-ʻAWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr ʻAbdulqāhir b. ʻAbdurraḥmān al-Ǧurǧānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 76b - 82b; 13 redaka: (tekst 140 x 75). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela. Brojevi poglavlja i istaknute riječi ispisane crvenom tintom. Kustode.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1179; Ahlwardt VI, 6475; Flügel II, 149; Dobrača II, 1612/3; Köprülü III, 590,3; az-Ẓāhiriyya 363.

3866,5 R 3022, V

جمل الإعراب و عقود الكلمة

ĞUMAL AL-I'RĀB WA 'UQŪD AL KALIMA

Kraće gramatičko djelo iz arapskog jezika od nama nepoznata autora.

Početak (fol.82b):

الحمد لله رب العالمين و الصلوة و السلام على سيدنا محمد خاتم النبيين و على آله و أصحابه
أجمعين. أما بعد فهذه: **جمل الإعراب و عقود الكلمة** على ثلثة أضرب اسم و فعل و حرف فالإسم
ما دخله حرف من حروف الجرّ و هو على ضربين معرب و مبني فالمعرب على ثلثة أضرب مرفوع و
منصوب و مجرور ...

Kraj (fol.85a):

... و العدد في المذكر من الثلثة إلى العشرة بالها، و المؤنث بغير ها، قال الله تعالى
«سخّرها عليهم سبع ليال و ثمانية أيام حُسومًا» تقول ثلثة عشر رجلاً و ثلث عشرة إمرأة و
تجرها بعد الها، بالإضافة. و الله أعلم.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 82b - 85a; 13 redaka; (tekst 140 x 75). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Istaknute riječi i brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

3867,1 R 6579, I

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Prepisao Muḥammad b. Muṣṭafā u drugoj dekadi mjeseca ramaḍāna 1077/1667. godine (bilješka na fol. 53a).

Fol. 2b - 52b; 20 x 145; 13 redaka; (tekst 155 x 70). Papir tamniji, deblji, glat. Nekoliko listova oštećeno vlagom. Ima volantnih listova i laga. Povez tvrd kožni sa utisnutom rozetom na koricama i klapni. Pismo *nasḫī-ta'līq*, krupniji. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode.

3867,2 R 6579, II

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī,
538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisao Muḥammad b. Muṣṭafā u drugoj dekadi mjeseca ramaḍāna 1077/1667. godine (bilješka na fol. 53a).

Fol. 54b - 74b; 15 redaka. (tekst 145 x 75). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja kao i neke druge riječi napisani crvenom tintom. Kustode. Bilješke u vezi sa tekstom djela na marginama i interlinearno u početku.

3867,3 R 6579, III

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisao Muḥammad b. Muṣṭafā u mjesecu ṣafaru 1077/1666. godine (bilješka na fol. 85a).

Fol. 76b - 84b; 13 redaka; (tekst 150 x 65). Pismo *ta'līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Rjeđe bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela.

3868,1 R 2353, I

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Djelo je krnjavo na početku.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b x 47a; 205 x145; 11 redaka; (tekst 140 x 60). Papir tamnobijel, srednje debljine, oštećen vlagom, naročito prva dva lista. Povez kožni, tvrd sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Pismo *ta'līq*. Tekst djela na prvih nekoliko listova uokviren crvenom linijom a osnovni dio teksta napisan crvenom tintom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa djelom. Kustode.

3868,2 R 2353, II

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 48b x 83a; 11 redaka; (tekst 130-140 x 60). Pismo *ta'līq* od dva prepisivača. Druga polovina djela i margine uokvireni crvenom linijom a naslovi i brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Sitnije bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela.

3868,3 R 2353, III

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 88b x 102a; 9 redaka; (tekst 150 x 70). Pismo *nasḥī*. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Kustode. Nekoliko posljednjih listova djela oštećeni.

3869,1 R 2644, I

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 32b; 200 x 145; 15 redaka; (tekst 150 x 80). Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Prva korica odvojena od rukopisa. Pismo *nasḥī-ta'alīq*. Osnovni tekst ispisan crvenom tintom, a tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela. Kustode.

3869,2 R 2644, II

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 33b - 50a; 15 redaka; (tekst 150 x 80). Pismo *nashī-ta'līq*. Naslovi i brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom.Tekst djela uokviren tanjom crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela. Kustode.

3869,3 R 2644, III

المقدمة الآجرومية

AL-MUKADDIMA AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمد بن محمد داود الصنهاجي ابن آجروم

Abū 'Abdullah Muḥammad b. Muḥammad Dāwūd aṣ-Ṣinḥāğī Ibn Āğurrūm, 672/1273 - 723/1323

Isto kao 3769.

Prepisao nepoznati prepisivač u mjesecu šawwālu 1162/1749. godine (bilješka na kraju djela, fol. 58b).

Fol. 51b - 58b; 13 redaka; (tekst 130 x 80). Pismo *nashī-ta'līq*. Naslovi i brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa djelom. Kustode.

Na fol. 59 veća bilješka (fragment) na turskom jeziku kao gramatička analiza nekih izraza iz al-Ğurğānījeva djela *al-'Awāmil al-mi'a*. Početak:

رضي فعل ماضٍ **الله** لفظًا مرفوع فاعلدر رضينك تعالى فعل ماض ...

Na fol. 60a veća bilješka na turskom jeziku o mogućnostima više načina čitanja iskaza لا حول و لا قوة koja počinje:

لا حولَ و لا قوةَ لا حولَ و لا قوةً لا حولَ و لا قوةٌ لا حولٌ و لا قوةٌ لا حولٌ و لا قوةَ لا حولَ و لا قوةٌ. لا حول و لا قوة إلا بالله. لا حول ده لا نفي خبر ايچون لا در حولَ فتح اوزرينه ...

3869,4 R 2644, IV

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 60b - 67b; 13 redaka; (tekst 130 x 80). Pismo *nashī-ta'līq*. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa djelom. Kustode.

3870,1 R 2232, I

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Prepisao Muḥammad b. Muḥammad Spāhī Karabeg-zāde u Miritop Inanbegovoj medresi 1171/1757-58. godine (bilješka na kraju djela, fol. 47a).

Fol. 1b - 47a; 200 x 135; 13 redaka; (tekst 140 x 65). Papir tamnobijel, tanji, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Listovi volantni, oštećeni vlagom ali je tekst čitljiv. Pismo *ta'līq*. Osnovni tekst ispisan crvenom tintom. Bilješke u vezi sa djelom na marginama i interlinearno. Kustode.

3870,2 R 2232, II

شرح الكافية

ŠARḤ AL-KĀFIYA

Kraći komentar Ibn al-Ḥāğibova djela *al-Kāfiya* iz sintakse arapskog jezika od nama nepoznata autora. Autor u ovome djelu komentira osnovne vrste riječi u arapskom jeziku onim redom kako su navedene u ovome Ibn al-Ḥāğibovome djelu, i to u formi tabele sa komentarom ispod svake riječi.

Početak (fol.81b):

الكلمة لفظ وضع لمعنى مفرد و هي **اسم** إن لا يقترن بأحد الأزمنة الثلثة و يدل على معنى في نفسه و **فعل** إن يقترن بأحد الأزمنة الثلثة و تدل على معنى في نفسها و **حرف** ...

Djelo je krnjavo na kraju.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 51b - 59b; (tekst 155 x 85). Pismo *nasḫī-ta'alīq*. Tekst iz osnovnog djela ispisan crvenom tintom.

3871,1 R 915, I

شرح ديباجة المصباح
ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3824,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 5a; 210 x 150; 15 redaka; (tekst 155 x 85). Papir tamnobijel, srednje debljine, manje oštećen. Povez, oštećen, tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i utisnutim rozetama na koricama i klapni. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Kustode.

Rukopis uvakufio Muṣṭafā-beg Ǧannatī-zāde (Dženetić) b. Fayḏullah-beg 23. šawwāla 1289/1872. godine (bilješka sa pečatom na fol. 1a).

3871,2 R 915, II

الكافية في النحو
AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 6b - 47b; 7-12 redaka; (tekst 150 x 75-100). Pismo *nasḫī*. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa djelom. Kustode.

3871,3 R 915, III

المصباح
AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī,
538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Nedostaje veći dio posljednjeg lista djela. Fol. 48b - 64a; 15 redaka; (različite dimenzije teksta 155-175 x 85-110). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa djelom. Kustode.

3872,1 R 2474, I

شرح ديباجة المصباح
ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 47b; 190 x 125; 13 redaka; (tekst 135 x 65). Papir žut. deblji. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*. Tekst djela na prvih nekoliko listova uokviren crvenom linijom. Osnovni tekst ispisan crvenom tintom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa djelom. Kustode.

Rukopis uvakufljen za Kuršumli (Gazi Husrev-begovu) medresu 1250/1834-35. godine (bilješka na na unutrašnjosti prve korice i na posljednjem zaštitnom listu).

Stari pečat Gazi Husrev-begove biblioteke Na više mjesta u rukopisu).

3872,2 R 2474, II

رسالة في إعراب رضي الله تعالى عنكم
RISĀLA FĪ RAḌIYA ALLAH TA'ĀLĀ 'ANQUM

Gramatička analiza iskaza رضى الله تعالى عنكم napisana na turskome jeziku. Ovakav tekst se uglavnom pojavljuje kao uvodni dio komentara al-Ǧurǧānījeva djela *al-'Awāmil al-m'a* a ponekad i kao zasebno djelo kao u ovome slučaju.

Početak (fol.50a):

رضي فعل ماض الله لفظا مرفوع فاعلدر رضينك تعالى فعل ماض .

Fol. 50a; dimenzije teksta 130 x 55; 11 redaka; (tekst 140 x 60).

Izv.: Ahlwardt VI, 6495.

3872,3 R 2474, III

رسالة في إعراب أعوذ بالله من الشيطان الرجيم

RISĀLA FĪ I'RĀB A'ŪḎU BI ALLAH MIN AŠ-ŠAYṬĀN AR-RAĞĪM

Gramatička analiza iskaza أعوذ بالله من الشيطان الرجيم napisana na turskome jeziku. Ovakav tekst se uglavnom pojavljuje kao uvodni dio komentara al-Ğurğānījeva djela *al-'Awāmil al-m'a* a ponekad i kao zasebno djelo kao u ovome slučaju.

Početak (fol.50b):

أعوذ فعل مضارع بناء معلوم نفس متكلم واحد تحتنده فاعل ضمير مستتر أنا . . .

Fol. 50b; dimenzije teksta 130 x 55; 11 redaka; (tekst 140 x 60).

Izv.: Ahlwardt VI, 6495.

3872,4 R 2474, IV

رسالة في إعراب بسم الله الرحمن الرحيم

RISĀLA FĪ I'RĀB BI ISM ALLAH AR-RAḤMĀN AR-RAḤĪM

Gramatička analiza iskaza بسم الله الرحمن الحيم napisana na turskome jeziku. Ovakav tekst se uglavnom pojavljuje kao uvodni dio komentara al-Ğurğānījeva djela *al-'Awāmil al-m'a* a ponekad i kao zasebno djelo kao u ovome slučaju.

Početak (fol.51a):

بسم الله ده با حرف جر اسم لفظا مجروردربا ايله جار مع مجرور متعلق . . .

Fol. 51a; dimenzije teksta 130 x 55; 11 redaka; (tekst 140 x 60).

Na fol. 52a dova دعاء مؤذن افريقيّة؟

Izv.:Ahlwardt VI, 6495.

3872,5 R 2474, V

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī,

538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 52b - 86b; 11 redaka; (tekst 125 x 55). Pismo *ta'līq*, lijep i malo krupniji debljom olovkom ispisan. Brojevi, naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa djelom. Kustode.

3873,1 R 2762, I

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 41b; 13 redaka; (tekst 145 x 75). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa djelom.

Rukopis je nekada bio u vlasništvu Muṣṭafā b. al-ḥāğğ Ismā'īla (bilješka na unutarnjoj strani prve korice) a nekada je njegov vlasnik bio i al-ḥāğğ Ismā'īl iz mahale Vekil Harač (bilješka na prvom zaštitnom listu).

Rukopis ja za Gazi Husrev-begovu biblioteku poklonio Muidović dr. Munib.

3873,2 R 2762, II

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī,

538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 42b - 80b; 9 redaka; (tekst 140 x 90). Pismo *nasẖī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela kao i brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa djelom. Na posljednjem zaštitnom listu razne bilješke, uglavnom iz jezika.

3874,1 R 5426, I

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Prepis završio Ḥasan b. Maḥmūd u nedjelju u mjesecu ramaḍānu 996/1588. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.43b).

Fol. 1b - 43b; 190 x 100; 19 redaka; (tekst 150 x 60). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez tvrd kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom. Kustode.

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

3874,2 R 5426, II

الأشكال العشرة المتعلقة بأوائل الكافية

AL-AŠKĀL 'AŠARA AL-MUT'ALAQA BI AWĀ'IL AL-KĀFIYA

Rasprava o definiciji pojma *riječ* u kojoj nepoznati autor nudi deset načina definiranja ovoga pojma na temelju njene definicije u Ibn al-Ḥāğibovom djela *al-Kāfiya*.

Početak (fol.44b):

الكلمة لفظ وضع لمعنى مفرد و فيه عشر أشكال الشكل الأول: إن الألف و اللام في كلمة لا يجوز أن يكون للجنس و لا للعهد ...

Kraj (fol.46a):

... و جوابه: أن مجموع الحد مركب لأن المراد من مركب ما يدلّ جزء لفظه على جزء معناه و مجموع الحد كذلك .

Prepisao isti prepisivač kao i prethodno djelo, Ḥasan b. Maḥmūd (bilješka na kraju prvog djela, fol. 43b).

Fol. 44b - 46a; 15 redaka; (tekst 150 x 55). Pismo *ta'līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Izv.: Ahlwardt VI, 6596; az-Ẓāhiriyya 13.

3874,3 R 5426, III

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī. 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 996/1588. godine (bilješka na fol.88b).

Fol. 48 - 88b; 13 redaka; (tekst 125 x 50). Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela.

3875,1 R 4294, I

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 45b; 190 x 105; 15 redaka; (tekst 130 x 55). Papir svjetložut, srednje debljine, glat sa nekoliko volantnih listova. Povez tvrd kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela kao i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa djelom. Kustode.

3875,2 R 4294, II

المصباح
AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. ʻAbdussayyid b. ʻAlī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 48b - 73b; 15 redaka; (tekst 130 x 55). Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela kao i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa djelom. Kustode.

3876,1 R 2486, I

شرح ديباجة المصباح
ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Prepisao Muḥammad b. Muṣṭafā u mjesecu ğumād al-ūlā 1070/1660. godine u Sarajevu u mahali Yahya-paša (bilješke na fol. 27b).

Fol. 1b x 27b; 185 x 125; 15 redaka; (tekst 147 x 63). Papir žut, tanji, glat. Povez tvrd kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Tekst uokviren tanjom crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela. Kustode.

3876,2 R 2486, II

المصباح
AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisao Muḥammad b. Muṣṭafā 1069/1658-59. godine u Sarajevu (bilješka na fol. 47b).

Fol. 31b - 47b; 15 redaka; (tekst 147 x 63). Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela, brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst uokviren tanjom crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela. Kustode.

3876,3 R 2486, III

العوامل المائة
AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati (vjerovatno isti kao i prethodna dva djela).

Fol. 49b - 54b; 5 redaka; (tekst 147 x 63). Pismo *ta'līq*, lijep. Tekst osnovnog djela, brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst uokviren tanjom crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela. Kustode.

3877,1 R 2090, I

شرح ديباجة المصباح
ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 26b; 195 x 135; 19 redaka; (tekst 155 x 75). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd kartonski sa kožnim hrbatom (naknadno nalijepljen) i klapnom. Pismo *nashī-ta'līq*. Tekst djela uokvien crvenom linijom a osnovnog djela napisan crvenom tintom. Na marginama bilješke u vezi sa djelom. Kustode.

Na prvim zaštitnim listovima razne bilješke, hadisi i stihovi na turskom jeziku.

Na fol. 27a ispisana 34 glagola u perfektu, imperfektu i infinitivu.

Vakuf Ḥrōmo-zāde (pečat na više mjesta u rukopisu).

3877,2 R 2090, II

إعراب العوامل المائة

I'RĀB 'AWĀMIL AL-MI'A

Isto kao 3696,3.

Prepisao Sulaymān b. Yūsuf 1030/1620. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.72b).

Fol. 27b - 72b; 21-23 redka; (tekst 155 x 80). Pismo *nasḫī-ts'līq*. Osnovni tekst nadvučen crvenom linijom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode.

3877,3 R 2090, III

شرح الأمثلة المختلفة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Isto kao 3708,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 74b - 79b; 19 redaka; (tekst 160 x 80) Pismo *nasḫī*. Kustode.

3877,4 R 2090, IV

رسالة في الصرف

RISĀLA FĪ AṢ-ṢARF

Kraća morfološka rasprava ili fragment iz nekoga gramatičkog djela arapskog jezika od nama nepoznata autora.

Početak (fol.79b):

فإن قلت لِمَ جاز الحركات الثلاث في مدّ قلت: إما الضم فلاتباعه عين الفعل ... و إما المهموز إن قلت لِمَ لَمْ تتغير الهمزة إذا كانت متحركة و ما قبلها أيضًا متحركًا ...

Kraj (fol.80b):

... فإن قلت لِمَ لَمْ يُعَلَّ استوى قلت لئلا يلزم إعلالان متواليان و (في) كلمة واحدة و لأنه يلزم الإجحاف (الإعجاز) بهذين الإعلالين بحذف أحد الساكنين و هو غير جائز .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 79b - 80b; ukupno 32 redka; (tekst 160 x 80). Pismo *nasḫī*. Kustode.

Na fol. 84b nalazi se početak djela *Qawa'id al-Furs*, perzijska gramatika napisana na arapskom jeziku koju je napisao Šamsuddīn Aḥmad b. Sulaymān Ibn Kamāl-pāšā, um. 950/1533.

Početak (fol.84b):

الحمد لله الذي منحني من تواتر نعمائه تدوين قواعد الفرس بكرمه و إلطافه و الصلوة ... و بعد فهذه رسالة مشتملة على القواعد الفرسية (الفارسية؟) و مكتفية لمن حفظها بمعرفة لسان الفرسية (الفارسية؟) ...

Izv.: Ahlwardt VI, 6848; Flügel I, 216,1; Loebenstein, 2457; Hasandedić 634,26.

Na fol. 85b - 86a kraća rasprava o metodologiji pisanja naučnih djela.

اعلم أن أولاً من دأب المصنف و قواعد المؤلف في بدء التأليف ذكر سبعة أشياء على الحصر و القصر تقدير البسملة و تعقيب الحمدلة و تعميم التصلية على النبي ...

3877,5 R 2090, V

الأنموذج في النحو

AL-UNMŪḎAĞ FĪ AN-NAḤW

أبو القاسم جار الله محمود بن عمر بن محمد الزمخشري

Abū al-Qāsim Ğārullah Maḥmūd b. 'Umar b. Muḥammad az-Zamaḫšarī,
467/1075 - 538/1144

Isto kao 3697,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 86b - 101b; 13 redaka; (tekst 140 x 70). Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Listovi malo oštećeni vlagom ali se tekst može čitati.

3878,1 R 1095, I

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Djelo je prepisano kao da su dva zasebna djela, tako da se uvodni dio komentara uvoda nalazi na fol. 1b - 5a, a drugi dio 7b - 33b. Između njih na fol. 5b -7a se nalaze razne bilješke i stihovi;

Prepisao 'Uṯmān b. Ibrāhīm b. Muṣṭafā Nawasīnī (iz Nevesinja) u petak u podne 1170/1756-57. godine (bilješka na fol.33b i 82b).

Fol. 1b - 33b; 17 redaka; (tekst 165 x 85). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasẖī*. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom. Kustode.

Rukopis uvakufio Ğannatī-zāde (Dženetić) Muṣṭafā-beg b. Fayḍullah-beg b. Ismā'īl-beg 23. šawwāla 1289/1872. godine (bilješka na margini fol.2a).

3878,2 R 1095, II

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisao vjerovatno prepisivač prvoga djela 'Uṯmān b. Ibrāhīm b. Muṣṭafā Nawasīnī (iz Nevesinja) u petak u podne 1170/1756-57. godine (bilješka na fol.33b i 82b).

Fol. 35b - 63b; 11 redaka; (tekst 145 x 80). Pismo *nasẖī*. Bilješke na marginama i interlinearno. Kustode.

3878,3 R 1095, III

المقدمة الآجرومية

AL-MUKADDIMA AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمد بن محمد داود الصنهاجي ابن آجروم

Abū 'Abdullah Muḥammad b. Muḥammad Dāwūd aṣ-Ṣinhāğī Ibn Āğurrūm, 672/1273 - 723/1323

Isto kao 3769.

Prepisivač isti kao i prethodna dva djela 'Uṯmān b. Ibrāhīm b. Muṣṭafā Nawasīnī (iz Nevesinja) u petak u podne 1170/1756-57. godine (bilješka na fol.33b i 82b).

Fol. 65b - 75b; 11 redaka; (tekst 145 x 75). Pismo *nasẖī*. Brojevi poglavlja napisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela na marginama i interlinearno.

3878,4 R 1095, IV

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisao 'Uṯmān b. Ibrāhīm b. Muṣṭafā Nawasīnī (iz Nevesinja) u petak u podne 1171/1757-58 (bilješka na kraju djela, fol.82).

Fol. 77b - 82; 17 redaka; (tekst 165 x 85). Pismo *nasẖī*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Bilješke u vezi sa tekstom djela na marginama. Kustode.

3878,5 R 1095, V

كفاية المبتدي

KIFĀYA AL-MUBTADĪ

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Djelo iz morfologije arapskog jezika čiji je autor, prema većini izvora, Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573.

Početak (fol.84b):

الحمد لله رب العالمين و الصلوة على محمد و آله أجمعين و بعد فإن كل كلمة إشتقاقية إن تجرد ماضيه المفرد المذكر الغائب عن حرف زائد يسمى مجردا و أصليا و إن إشتمل عليه يسمى مزيدا فيه . . .

Kraj (fol.100b):

... و تعود اللام المحذوفة للجزم فيهما مفتوحة بدخولها نحو ليغزونّ و ليطوينّ و لم يغزونّ و لم يرمينّ و لم يطوينّ .

Prepisao isti prepisivač kao i prethodna djela, ʻUṯmān b. Ibrāhīm b. Muṣṭafā Nawasīnī (iz Nevesinja) 1170-1171/1756-58. godine (bilješka na fol.33b i 82b.).

Fol. 84b - 100b; 17 redaka; (tekst 165 x 85). Pismo *nasḫī*. U prvome dijelu djela brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom a u drugome ostale bjeline. Kustode.

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1500; Ahlwardt VI, 6842; Gacek 290; Köprülü III, 598,5; az-Ẓāhiriyya 156.

3879,1 R 1865, I

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Ime prepisivača namjerno izbrisano. Ostala godina prepisa, nedjelja u podne u mjesecu ḏū al-q'ada 994/1586 (bilješka u kolofonu djela, fol.54a).

Fol. 1b - 54a; 210 x 155; 11 redaka; (tekst 145 x 95). Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i tvrdom oštećenom kartonskom futrolom kožnog hrbata. Pismo *nasḫī*. Sitnije bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela. Kustode.

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke (pečat na više mjesta u rukopisu).

Nekada je vlasnik rukopisa bio Muḥammad Faqīh (bilješka na fol.1a).

Na posljednjem zaštitnom listu pobožna pjesma na arapskom jeziku takozvana *mīmija*.

3879,2 R 1865, II

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī,
538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisao isti prepisivač kao i prethodno djelo u drugoj dekadi mjeseca ḏū al-q'ada 994/1586. godine (bilješka na fol.93a).

Fol. 55b - 93a; 9 redaka; (tekst 120 x 100). Pismo *nasḫī*. Sitnije bilješke na marginama i interlinearno. Kustode.

3880,1 R 2603, I

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Djelo krnjavo na početku.

Fol. 1a - 30b; 195 x 130; 17 redaka; (tekst 145 x 80). Papir tamnobijel, srednje debljine u prvoj polovini djela dok je u drugoj polovini deblji, glat. Povez tvrd kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom. Kustode.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

3880,2 R 2603, II

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī,
538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Djelo krnjavo na kraju.

Fol. 31b - 67b; 11 redaka; (tekst 140 x 75). Pismo *nasẖī*. Istaknute riječi nadvučene crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa djelom.

3881,1 R 2267, I

شرح ديباجة المصباح
ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 57b; 205 x 135; 11 redaka; (tekst 145 x 70). Papir žut, tanji, hrapav. Listovi oštećeni vlagom. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen, bez prve korice poveza. Pismo *ta'līq*. Djelo je kombinovano od dijelova drugih rukopisa. Na nekim listovima tekst uokviren crvenom linijom a osnovni tekst ispisan crvenom tintom. Prva tri lista volantni. Kustode.

Na fol. 58 veća bilješka o sintaksi prijedloga u arapskom jeziku napisana na turskome jeziku.

3881,2 R 2267, II

المصباح
AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī,
538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prilikom prepisivanja prepisivač je prepisao kraj (nekoliko redaka) al-Ğurğānījeva djela *al-'Awāmil al-mi'a* tako da je neko drugi naknadno dopisao kraj djela *al-Miṣbāḥ*.

Prepisao nepoznati prepisivač 1171/1757-58. godine (bilješka na fol.80b).

Fol. 59a - 81b; 13 redaka; (tekst 165 x 85). Pismo *nasẖi-ta'līq*. Brojevi i nazivi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst uokviren crvenom linijom. Kustode. Sitnije bilješke interlinearno i na marginama u vez sa djelom.

3881,3 R 2267, III

المقدمة الآجرومية
AL-MUKADDIMA AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمد بن محمد داود الصنهاجي ابن آجروم

Abū 'Abdullah Muḥammad b. Muḥammad Dāwūd as-Ṣinhāğī Ibn
Āğurrūm, 672/1273 - 723/1323

Isto kao 3769.

Prepisao nepoznati prepisivač 1171/1757-58. godine (bilješka na fol.95a).

Fol. 82b - 95a; 9 redaka; (tekst 160 x 80). Pismo *nasẖī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Sitnije bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa djelom. Kustode.

3882 R 2869

شرح ديباجة المصباح
ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati. Na fol. 35b namjerno zamrljana bilješka o prepisivaču.

Fol. 35; 160 x 100; 13 redaka; (tekst 105 x55). Papir tamnobijel, deblji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa djelom. Između prve i druge folije prekid teksta.

3883 R 1789

شرح ديباجة المصباح
ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Prepisao soḫta 'Abdulmu'min 1026/1617. godine (bilješka na kraju djela, fol.31a).

Fol. 31; 195 x 140; 17 redaka; (tekst 155 x 80). Papir tamnobijel, deblji, glat. Povez kožni, mekši bez kartonske obloge sa utisnutim sitnim rozetama na koricama. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom, dok su primjeri uz komentar nadvučeni crvenom linijom. Kustode. Bilješke na marginama i interlinearno.

Vakuf Memišage Kasumagića (pečat na više mjesta u rukopisu).

3884 R 1248

شرح ديباجة المصباح
ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1090/1679-80. godine (bilješka na fol.33a).

Fol. 33; 200 x 140; 15 redaka; (tekst 140 x 80). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez kartonski sa platnenim hrbatom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode. Bilješke interlinearno i na marginama.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (stari pečat Biblioteke na više mjesta u rukopisu).

3885 R 3471

شرح ديباجة المصباح
ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Sa prepisom završio nepoznati prepisivač u nedjelju mjeseca muḥarrama 1157/1744. godine (bilješka na fol.54b).

Fol. 54; 215 x 125; 13 redaka; (tekst 160 x 75). Papir temnobijel, deblji, hrapav, vlagom oštećen. Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

3886 R 2458

شرح ديباجة المصباح
ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Prepisao nepoznati prepisivač u mjesecu muḥarramu 982/1574. godine (bilješka na fol.85a).

Fol. 85; 185 x 110; 11 redaka; (tekst 110 x 50). Papir svjetložute boje, srednje debljine, glat, vlagom oštećen. Povez veoma lijep, kožni sa utisnutom rozetom u zlatnoj boji na koricama i klapni, obrubljen zlatnom linijom, oštećen. Pismo *ta'līq*. Brojevi poglavlja i tačke u tekstu ispisani zlatnom bojom. Tekst djela uokviren debljom linijom sa nekoliko tanjih linija zlatne boje. Lijep unvan u kombinaciji zlatne i plave boje. Neke riječi osnovnog teksta ispisane crvenom tintom i zamrljane. Kustode. Bilješke na marginama i sitnije interlinearno u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Memišage Kasumagića (pečat na više mjesta u rukopisu).

3887 R 2521

شرح ديباجة المصباح
ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Nedostaje početak djela.

Fol. 18; 202 x 185; 15 redaka; (tekst 137 x 72). Papir svjetložut, srednje debljine. Rukopis bez korica ali uvezanih listova. Pismo *ta'liq*, lijep, sitniji. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Bilješke na marginama rukopisa u vezi sa djelom.

3888 R 5304

شرح ديباجة المصباح
ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Prepisao Aḥmad b. Muḥammad u utorak između podne i ikindije 1140/1727-28. godine (bilješka na fol.).

Fol. 55; 200 x 145; 13 redaka; (tekst 140 x 65). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa djelom pisane rukom prepisivača. Kustode.

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

3889 R 729

الإصلاح في شرح شرح ديباجة المصباح
AL-IṢLĀḤ FĪ ŠARḤ ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

محمد بن يوسف القرماني قره پيري

Muḥammad b. Yūsuf al-Qaramānī Qara Pīrī, um. 886/1481

Superglosa na glosu komentara uvoda al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ* iz sintakse arapskog jezika. Komentar uvoda al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ* (*Šarḥ Dībāğa al-Miṣbāḥ*) napisao je prema većini izvora nepoznati autor, mada bi prema nekim naznakama u pojedinim izvorima (Ḥ. Ḫ. II, 1709; Ahlwardt VI, 6545) autor mogao biti Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī (um. 792/1390 ili 791/1389). Prema Katalogu biblioteke al-Qādiriyya (V,419) koji se poziva na Ḥāǧi Ḫālifu (II,1709) koji isto navodi, ova superglosa je komentar glose koju je napisao Ya'qūb b. as-Sayyid 'Alī 'Alī-zāde al-Banbānī, um. 931/1529. godine na navedeni komentar uvoda al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ*. Međutim, prema navedenim izvorima autor ove superglose Qara Pīrī je umro 45 godine prije autora glose al-Banbānija što donekle dovodi u sumnju navedenu tvrdnju.

Početak (fol.1b):

بسم الله الرحمن الرحيم و عليك الإعتماد يا كريم .

الحمد الله الذي له الكلمة العليا و المثل الأعلى و له أفعال اقتضت لإعراب وجوده ... و بعد فيقول الفقير المعترف بالتقصير پير محمد بن يوسف ... لما كان الأوراق المجموعة لإعراب ديباجة المصباح غير مقصورة على إعراب هذا الكتاب ... شرحتها شرحًا تنحلّ به ألفاظها و معانيها و تكشف تركيباتهما و مبانيهما و سميته **بالإصلاح في شرح شرح ديباجة المصباح** ...

Kraj (fol.205a):

... **فهو الباب الخامس** أي يلزم ثبوت الباب الخامس **بالإستقراء في آخر الكتاب و أبوابه لا بالعقل لأن العقل يجوز أن يكون شيئًا آخر غير الباب الخامس .**

Prepisao nepoznati prepisivač između 998-1000/1589-1592. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.205b).

Fol. 205; 210 x 114; 19 redaka; (tekst 145 x 80). Listovi različite boje: tamnobijeli, svjetložuti i narandžasti, srednje debljine, hrapavi. Posljednja dvolisnica volantna. Povez tvrd, kožni sa rozetama na koricama i klapni, malo oštećen. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom a komentar nadvučen crvenom linijom.

Rukopis uvakufio al-ḥāğğ Muṣṭafā-āġā, dvorski aga za mekteb u svojoj džamiji u Mrkonjić gradu (Yeniğe Yayče, bilješka na prvoj unutarnjoj korici, fol. 1a, 2a i dr.).

Stari pečat Gazi Husrev-begove biblioteke.

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1709; A.M. II, 213; Ahlwardt VI, 6550/9; az-Ẓāhiriyya 290; al-Kaḥḥāla 12/134; al-Qādiriyya V, 419; Hasandedić 213.

3890 R 2566

حاشية على شرح ديباجة المصباح
ḤĀŠIYA 'ALĀ ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

يعقوب بن السيد علي علي زاده البَنْبَاني

Ya'qūb b. as-Sayyid 'Alī 'Alī-zāde al-Banbānī, um. 931/1529

Isto kao 3815,4.

Preoisivač i vrijeme prepisa nepozanti.

Fol. 91; 197 x 110; 18 redaka; (tekst 140 x 70). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i preklopu. Pismo *ta'līq*. Tekst komentara nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa djelom. Na prve dvije stranice tekst uokviren linijom crvene boje.

Na posljednja dva zaštitna lista više stihova na turskome jeziku.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1709; Ahlwardt VI, 6547 i 6550/10; Dobrača I, str. 245; Köprülü III, 591; al-Qādiriyya V,419.

3891 R 6583

حاشية على شرح ديباجة المصباح

ḤĀŠIYA 'ALĀ ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

يعقوب بن السيد علي علي زاده البنّباني

Ya'qūb b. as-Sayyid 'Alī 'Alī-zāde al-Banbānī, um. 931/1529

Isto kao 3815,4.

Prepisao ḥāğğī Musṭafā ... (?) (bilješka u kolofonu djela, fol.76a). Na istoj stranici druga bilješka da je ovaj rukopis sravnjen sa rukopisom koji je sravnjen sa autografom.

Fol. 76; 175 x 130; 19 redaka; (tekst 135 x75). Papir žut srednje debljine, glat. Ima volantnih listova. Povez tvrd, kožni, oštećen. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom a tekst glose nadvučen crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa djelom.

Na trećem zaštitnom listu veća bilješka kao gramatička analiza basmale.

Vakif Strnak al-ḥāğğ Muḥammad efendī (bilješka na drugom zaštitnom listu).

Na fol. 2a na margini bilješka da je vakif rukopisa ḥāğī Ḥusayn.

Rukopis je iz Odbora islamske zajednice Stolac.

3892 R 3373

حاشية على شرح ديباجة المصباح

ḤĀŠIYA 'ALĀ ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

يعقوب بن السيد علي علي زاده البنّباني

Ya'qūb b. as-Sayyid 'Alī 'Alī-zāde al-Banbānī, um. 931/1529

Djelo je prepisano bez uvodnog dijela (Pogl. 3815,4.) tako da počinje sa (fol.1b):

قال الحمد لله الذي لا يبلغ كنهه جادٌ لا يصل إلى التصوري بحقيقة كنهه كل من يجد في اكتسابه بأيّ طريق كان من النظر و الرياضة ...

Prepisao al-Ğalil b. Ḥasan (bilješka na fol.87a).

Fol. 87; 210 x 155; 18 redaka; (tekst 130 x 75). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez noviji kartonski sa platnenim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom a komentar nadvučen crvenom linijom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode.

Vlasnik rukopisa muderris 'Uṯmān b. Muharram (bilješka na fol. 1a).

3893 R 941

حاشية على شرح ديباجة المصباح

ḤĀŠIYA 'ALĀ ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

يعقوب بن السيد علي علي زاده البنّباني

Ya'qūb b. as-Sayyid 'Alī 'Alī-zāde al-Banbānī, um. 931/1529

Djelo je prepisano bez uvodnog dijela tako da počinje isto kao 3892.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 77; 205 x 130; 23 redka; (tekst 143 x 73). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom a komentara nadvučen crvenom linijom.Tekst djela uokviren crvenom linijom. Bilješke na marginama u vezi sa djelom. Kustode.

Vlasnik rukopisa nekada bio 'Alī b. 'Uṯmān (bilješka sa pečatom na prvome zaštitnom listu).

3894 R 2463

حاشية على شرح ديباجة المصباح

ḤĀŠIYA 'ALĀ ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

يعقوب بن السيد علي علي زاده البنّباني

Ya'qūb b. as-Sayyid 'Alī 'Alī-zāde al-Banbānī, um. 931/1529

Djelo je prepisano bez uvodnog dijela tako da počinje isto kao 3892.

Prepisao Muṣṭafā b. Ibrāhīm početkom mjeseca ša'bāna 1083/1672. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.83b).

Fol. 83; 185 x 135; 17 redaka; (tekst 145 x 80). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i platnenim povezom na uglovima korica. Pismo *ta'līq*. Tekst komentara nadvučen crvenom linijom dok je tekst djela uokviren crvenom linijom većim dijelom. Kustode.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke. (stari pečat Biblioteke na više mjesta u rukopisu).

3895,1 R 2909, I

حاشية على شرح ديباجة المصباح
ḤĀŠIYA 'ALĀ ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

يعقوب بن السيد علي علي زاده البَنْبَاني

Ya'qūb b. as-Sayyid 'Alī 'Alī-zāde al-Banbānī, um. 931/1529

Isto kao 3815,4.

Prepisao nepoznati prepisivač zadnji dan (yawm aš-šakk) mjeseca ša'bāna 947/1540. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.63b).

Fol. 1b - 63b; 180 x 130; 21 redak; (tekst 130 x 90). Papir svjetložut, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa oštećenim kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom a komentar nadvučen crvenom linijom. Kustode. Bilješke na marginama. Na prve dvije stranice tekst djela, uokviren dvjema crvenim linijama. Inače, tekst na ove dvije stranice je od drugoga prepisivača i između njih i nastavka teksta slijedi stranica na fol 2b samo sa raznim bilješkama bez teksta djela tako da nedostaje manji dio teksta.

Vlasnici rukopisa bili 'Abdurraḥmān b. Nu'mān Maylī i al-ḥāğğ Muṣṭafā b. al-ḥāğğ Muḥammad (bilješke na fol.1a).

Na fol. 104b bilješka da je vlasnik rukopisa bio i Ḥusayn b. Naṣḥ a na posljednjem zaštitnom listu još i Sayyid Sa'duddīn Šākir ... (?)

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

3895,2 R 2909, II

شرح أبيات ضوء المصباح
ŠARḤ ABYĀT ḌAW' AL-MIṢBĀḤ

Komentar stihova od nama nepoznata autora navedenih kao primjeri u al-Isfarā'īnījevu djelu *Ḍaw' al-Miṣbāḥ* a što je komentar al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ*.

Početak (fol.66a):

الحمد لله الذي شرف نوع الإنسان و خصصه من الأنواع بالنطق و البيان و جعله عالمًا بأصول الفصاحة ... أما بعد فهذه فوايد لأبيات الضوء هي للبيان مصابيح ...

و بعد غد يا لهفَ نفسي من غدٍ
اذا راح أصحابي و لستُ برايح

أما اللغة فقوله يا لهفَ نفسي من التلهف و هو التحسر...

Kraj (fol.71b):

... و أما الإستشهاد فعلى أن كلمة رُبَّ تكون مضمرة بعد بل كما تكون مضمرة بعد الفاء نحو قوله بل بلد ذي صعد أي بل رُبَّ بلدٍ .

Prepisao nepoznati prepisivač 925/1519. godine (bilješka na kraju djela, fol.71b).

Fol. 66a - 71b; 17 redaka; (tekst 135 x 95). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom a stihovi nadvučeni crvenom linijom. Kustode.

Na fol. 72a kraj djela *Šarḥ al-Binā'* koje je napisao 'Abdulganī Efendī, um. (?) a koje je prepisao nepoznati prepisivač 24. muḥarrama 1060/1650. godine (bilješka na kraju djela).

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1709; Ahlwardt VI, 6534; az-Ẓāhiriyya 223; Kıbrıs 640.

3895,3 R 2909, III

شرح الأمثلة المختلفة
ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

سيد أحمد بن مصطفى اللالي

Sayyid Aḥmad b. Muṣṭafā al-Lālī, um. 971/1563

Isto kao 3745,2.

Djelo je nepotpuno, nije do kraja prepisano.

Prepis završio nepoznati prepisivač u petak poslije ikindije namaza 25. muḥarrama 1060/1650. godine (bilješka na fol.76b).

Fol. 72b - 76b; 21 redak; (tekst 150 x 70). Pismo *nasḫī*. Komentar pisan po sistemu pitanja i odgovora (فإن قيل - قلنا). Posljednji listovi volantni.

3895,4 R 2909, IV

حاشية على الوافية في شرح الكافية
ḤĀŠIYA ʻALĀ AL-WĀFIYA FĪ AŠ-ŠARḤ AL-KĀFIYA

السيد الشريف أبو الحسن علي بن محمد بن علي الجرجاني
as-Sayyid aš-Šarīf Abū al-Ḥasan ʻAlī b. Muḥammad b. ʻAlī al-Ğurğānī,
740/1339 - 816/1413

Glosa na djelo *al-Wāfiya fī šarḥ al-Kāfiya* iz gramatike arapskog jezika. Na Ibn al-Ḥāğibovo djelo *al-Kāfiya* iz gramatike arapskog jezika, između ostalih komentar pod nazivom *al-Wāfiya fī šarḥ al-Kāfiya* napisao je i Ruknuddīn al-Ḥasan b. Muḥammad al-Astārābādī (645 - 715/ 1247 - 1315). To je, u stvari, jedan od tri komentara ovoga djela od istoga autora koji se, s obzirom na obim, naziva još i *al-Mutawassiṭ*.

Početak (fol.77b):

قوله **اعلم أن معرفة هذا الحد** حدّ الشيء ، ما يبيّن ماهيته قوله **موقوفة على معرفة اللفظ و الوضع و المعنى و المفرد** لأن معرفة المركب موقوفة على معرفة أجزائه ...

Kraj (fol.104b):

... يصحّ كونه مساويًا حالاً منه بل هو راجع إلى الوادي لأن أخوف أفعل بمعنى المفعول كما شهر لكن يصحّ جعله تمييزًا عن أخوف بتأويل المصدر كما ذكر و الله أعلم بالصواب .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 77b - 104b; 19 redaka; (tekst 135 x 80). Pismo *taʻlīq*. Tekst glose citiran sa قوله ispisano crvenom tintom. Na nekoliko prvih lista tekst djela uokviren crvenom linijom. Bilješke na marginama u vezi sa djelom. Kustode.

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1370; A.M. I, 728; aẓ-Ẓāhiriyya, 147.

3896,1 R 1884, I

حاشية على شرح ديباجة المصباح
ḤĀŠIYA ʻALĀ ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

يعقوب بن السيد علي علي زاده البنّباني
Yaʻqūb b. as-Sayyid ʻAlī ʻAlī-zāde al-Banbānī, um. 931/1529

Isto kao 3815,4.

Prepisivač nepoznat kao i vrijeme prepisa.

Fol. 1b - 84b; 195 x140; 19 redaka; (tekst 150 x 80). Papir žućkast različite debljine, djelimično hrapav i glat. Povez tvrd kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Rukopisu pripada i tvrda kartonska futrola sa kožnim hrbatom. Pismo *taʻlīq*. Tekst komentara nadvučen u početku crvenom a kasnije crnom linijom. Kustode.

Vakuf Šehdijine biblioteke (pečat na više mjesta u rukopisu).

3896,2 R 1884, II

شرح الأنموذج في النحو
ŠARḤ AL-UNMŪḎAĞ FĪ AN-NAḤW

سعد الدين سعد الله البردعي
Saʻduddīn Saʻdullah al-Bardaʻī, um. (?)

Komentar az-Zamaḫšarījeva djela *al-Unmūḏağ fī an-naḥw* iz sintakse arapskog jezika.

Početak (fol.87a):

اللهم إنا نريد أن نتشبه بمن يحمدك على آلائك و أن نتشبث بأذيال من يشكرك لنعمائك على ما هديتنا إلى لغة قوم خير الأنبياء ، منهم ... و بعد فيقول المفرط في التفريط المتعسف المتمادي في التفريط سعد الدين سعد الله ... من سكان أراضي البردع ... لما رأيت الموجز المعروف بالأنموذج ...

Kraj (fol.154a):

... و وجه ترك هذه الأصناف و عدم شيوعها في إطلاقات حرش اليربوع و الضبّ الماضغة لقصوره الحمد لله على الدوام على منّه علينا بالإتمام.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 87a - 154a; 27 redaka; (tekst 150 x 100). Pismo *nashī-taʻlīq*, sitniji. Komentar pisan po sistemu قوله . أقول, odnosno قال istaknuto crvenom tintom. Rijeđe bilješke na marginama u vezi sa djelom.

Izv.: Ahlwardt VI, 6518; A.M. 229; aẓ-Ẓāhiriyya 278.

3896,3 R 1884, III

لغت فرشته أوغلي
LUĠAT-I FIRIŠTEOĠLU

عبد اللطيف عز الدين بن عبد المجيد فرشته اوغلي

'Abdullaṭīf 'Izuddīn b. 'Abdulmağīd Firišteoglu, um. 824/1421

Arapsko-turski rječnik napisan u stihu i podijeljen prema metrovima koji su ispisani crvenom tintom kao i brojevi poglavlja. Djelo nije do kraja prepisano.

Početak (fol.156b):

حمد ثابتدر اول الله كه عالمي علمايله   بزتدي عنايت نظريله كوكللرين ...

Kraj (fol.168b): Djelo nije do kraja prepisano.

... مدينه بيوك شار سقلمش نه منهوش

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 156b - 168b; 11 redaka (tekst 150 x 110). Pismo *nasḫī*. Kustode. Bilješke na marginama i interlinearno.

Izv.: Karatay T, 2005-07; Götz 467.

3896,4 R 1884, IV

فالنامه

FĀL-NĀME

Djelo o gatanju na perzijskom jeziku od nama nepoznatog autora urađeno, kako se navodi u uvodu, na temelju djela 'Abdullaha 'Abbāsa, Ḥasana Baṣrīje i Faḫruddīna ar-Rāzīja. Djelo je raspoređeno prema slovima arapske abecede tako što prema autoru svako slova simbolizira jednog Božijeg poslanika. Tako se poslije stihova sa određenim slovom tumači njihov sadržaj.

Početak (fol. 171b):

الحمد لله رب العالمين و الصلوة على خير خلقه محمد و آله أجمعين أما بعد بد انكه اين فال بيست و نه حرفست چون كسي را مهتمي باشد از خير و شر انكشت به حروف نهد احوال او را از خير و شر با او بگويد و هرچه اشارت كند ماموراو باشد ...

الف آمد بفالت اي دل افروز   نگوتر كردد احوالت همه روز ...

Kraj (fol.182b):

Djelo nije do kraja prepisano. Završava se sa slovom "h".

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 171b - 182b; 13 redaka; (tekst 145 x 10). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Počeci poglavlja, odnosno slovo iz abecede kojim počinju stihovi, ispisani crvenom tintom. Kustode.

3897 R 2653

الحمدية (حاشية على شرح ديباجة المصباح)

AL-ḤAMDIYYA (ḤĀŠIYA 'ALĀ ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ)

Glosa na drugi dio kometara uvoda al-Muṭarrizijeva djela *al-Miṣbāḥ* iz sintakse arapskog jezika od nama nepoznata autora. Komentar uvoda al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ* (*Šarḥ Dībāğa al-Miṣbāḥ*) napisao je prema većini izvora nepoznati autor, mada bi prema nekim naznakama u pojedinim izvorima (Ḥ. Ḫ. 1709; Ahlwardt VI, 6545) autor mogao biti Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī (um. 792/1390 ili 791/1389).

Početak (fol.1b):

قوله أما الكلمة فإن قلت لم قال الشارح الفاضل أما الكلمة و لم يقل إما اسم أو فعل أو حرف قلت إطلاق لفظ الكلمة على إما دون إطلاق الحرف ...

Kraj (fol.43a):

... اعلم أن الحصر على ستة أقسام حصر عقلي و جعلي و وقوعي و استقرائي و عزمي و شرعي و إنما تركت لئلا يطول الكتاب. تمت الكتاب

Prepisao nepoznati prepisivač u mjesecu ḏū al-qa'da 963/1556. godine u Istanbulu u dijelu koji se zove Maqām Ibrāhim-paša al-ğadīd (bilješka u kolofonu djela, fol.43a).

Fol. 43; 190 x 125; 15 redaka; (tekst 130 x 60). Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav. Povez čvrst, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*. Glosa pisana sistemom قوله - فإن قلت - قلت. Tekst uokviren crvenom linijom. Kustode.

Na koricama napisan naslov djela حمدية شرح ديباجة a prije početka djela na fol. 1b شرح ديباجة حاشيه سي المسمى بالحمدية.

Vakuf Elči Ibrahim-paše, guvernera Bosne (pečat i bilješka na fol. 43a) za svoju medresu (pečat medrese fol. 1b i 43b).

3898 R 3169

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Ahmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil, um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Rukopis prepisan 934/1527. godine od strane nepoznatog prepisivača (bilješka na fol.174a).

Fol. 174; 175 x 125; 13 redaka; (tekst 115 x 65). Papir žućkast, deblji, hrapav. Povez kožni sa utisnutim rozetama. Pismo *nasḫī*. Kustode. Tekst osnovnog djela citiran sa قوله ispisano crvenom tintom. Na marginama i interlinearno bilješke koje se odnose na tekst djela.

Vlasnici rukopisa su nekada bili Kamāluddīn koji je došao u posjed rukopisa 1113/1701. godine, zatim Šamsuddīn Muḥammad, bivši kadija u Halepu, zatim Ḥaṣakī Muḥammad-āġā Oġlū ʻAbdulbāqī Muḥammad (bilješke na drugom zaštitnom listu) i al-ḥāǧǧ Aḥmad b. al-ḥāǧǧ Murtaḍā Roznāmeǧi.

Vakuf ʻAbdulbāqī-efendī Ǧīno-zade (bilješka sa pečatom na drugom zaštitnom listu).

Izv.: Ḥ. Ḫ. 1708; A. M. II, 134; Ahlwardt VI, 6532; Flügel I, 164; GAL. G II, 293; GAL S II, 514; Küprülü II, 1496; az-Ẓāhiriyya 582.

3899 R 5006

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāǧuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil,
um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 105; 180 x 130; 17 redaka; (tekst 125 x 80). Papir žućkast, srednje debljine. Povez tvrd kožni sa klapnom, oštećen. Pismo *nasḫī-ta'līq* mjestimično vokaliziran. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa djelom.

Vakuf Aḥmad b. Muṣṭafā (bilješka i pečat na fol.1a).

Rukopis iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

3900 R 4867

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāǧuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil,
um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Prepisao nepoznati prepisivač u mjesecu ramaḍānu 1091/1680. godine (bilješka na kraju djela, fol. 119b).

Fol. 119; 205 x 150; 19 redaka; (tekst 160 x 170). Papir manobijel, srednje debljine, oštećen vlagom. Ima volantnih listova i łaga. Povez nov, tvrd, platneni. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*. Tekst djela kao i margine uokvireni crvenom linijom. Kustode. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa djelom.

3901,1 R 4665. I

مقدمة الضوء

MUQADDIMA AḌ-ḌAW'

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāǧuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil.
um. 684/1285

Isto kao 3795,2.

Da je ovo uvodni dio djela *aḍ-Ḍaw' fī al-Miṣbāḥ* vidi se na njegovu kraju kako se završava.

Kraj (fol.4b):

... و الله ولي التوفيق و بتحقيق الأمنية حقيق و هو حسبنا و نعم المعين قال ناصر الدين أبو المكارم المطرزي رحمة الله عليه قوله **أما بعد حمد الله** ...

Prepisao Ṭāhir b. Mūsā b. Rasūl 856/1452. godine (bilješka na kraju drugog djela, fol.123b).

Fol. 1b - 4b; 180 x 140; 13 redaka; (tekst 115 x 85). Papir žućkast, deblji, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Kustode.

Vlasnik rukopisa nekada je bio Sayyid Nūrī Ḥasan b. aš-šayḫ Sayyid Muḥammad, vaiz u Muṣṭafā-pašinoj džamiji (bilješka na trećem i četvrtom zaštitnom listu)..

Rukopis došao u Gazi Husrev-begovu biblioteku iz Odbora Islamske zajejednice Mostar.

3901,2 R 4665, II

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil,
um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Prepisao Ṭāhir b. Mūsā b. Rasūl 856/1452. godine (bilješka na kraju djela, fol.123b).

Fol. 5b - 123b; 180 x 140; 13 redaka; (tekst 115 x 85). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

3902,1 R 6534, I

مقدمة الضوء

MUQADDIMA AḌ-ḌAW'

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil,
um. 684/1285

Isto kao 3795,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 3b; 230 x 150; 19 redaka; (tekst 150 x 65). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Listovi oštećeni od vlage. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Lage volantne. Pismo nasḫī-*ta'līq*. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

3902,2 R 6534, II

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil,
um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 3b - 135a; 19 redaka; (tekst 150 x 65). Pismo nasḫī-*ta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

3903 R 4954

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil,
um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Prepisao Ibrāhīm b. al-ḥāğğ Oruč u mjesecu rabī' al-āḫiru 1018/1609 (bilješka na kraju djela, fol. 155b).

Fol. 155; 195 x 115; 17 redaka; (tekst 155 x 55). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*, mjestimično vokaliziran. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*. Kustode. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

3904 R 4666

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil,
um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 161; 200 x 140; 13 redaka; (tekst 150 x 85) do fol.118. Od fol.119; 15 redaka; (tekst 155 x 85). Papir tamnobijel, srednje debljine.

Povez tvrd kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo od dva prepisivača, *nasḫī-ta'līq*, mjestimično vokaliziran do fol. 118 a dalje *ta'līq*, također mjestimično vokaliziran. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

3905 R 6705

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil,
um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 143; 205 x 140; 13 redaka; (tekst 145 x 95). Papir tamnobijel, deblji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*. Kustode. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa djelom.

Rukopis Gazi Husrev-begovoj biblioteci poklonio Cvrčak (Mehmeda) Ahmed-efendija, imam iz Domislice (Novi Šeher) 11.07.1979. godine.

3906 R 766

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil,
um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Prepisao Mūsā u mjesecu rabī' al-awwalu 1030/1620-21. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.139a).

Fol. 139; 210 x 150; 13 redaka: (tekst 155 x 90). Papir tamnobijel, deblji glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, manje oštećen. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*, pri kraju djela ispisano crvenom tintom, kao i naslovi poglavlja na početku djela, dok su u nastavku ostale praznine sa neispisanim poglavljima. Kustode. Interlinearno i na marginama rjeđe bilješke u vezi sa djelom.

3907 R 3461

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil,
um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Nedostaje kraj djela, nekoliko listova od četvrtog poglavlja.

Fol. 150; 200 x 138; 17 redaka; (tekst 145 x 70). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Ima volantnih listova. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *ta'līq*. Osnovno djelo citirano sa *qawluhu* pisano crnom tintom. Kustode. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa djelom.

Vakif al-ḥāğğ Muḥammad-paša (bilješka i pečat na fol.1a).

Rukopis iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

3908 R 3402

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil,
um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Prepisao Ḥusayn b. 'Alī 1023/1614-15. godine (podatak u kolofonu djela, fol.89b).

Fol. 89; 215 x 135; 17 redaka; (tekst 145 x 70). Papir tamnobijel, tanji, glat sa dosta listova smeđe boje. Lage volantne. Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*, lijep. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom kao i naslovi poglavlja. Kustode. Na nekoliko prvih listova tekst djela uokviren crvenom linijom. Dosta bilježaka interlinearno i na marginama u vezi sa tekstom djela.

Vlasnik rukopisa nekada bio Aḥmad, muftija u Mostaru kao i Ḥusayn b. 'Alī (bilješke sa pečatima na fol. 1a).

Rukopis Gazi Husrev-begovoj biblioteci poklonio Munir Šahinović.

3909 R 1517

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil,
um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 156; 205 x 150; 11 i 13 redaka: (tekst 135 x 80). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen, otkinute klapne. Pismo *nasḫī* na prvih deset listova a ostalo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom kao i nazivi poglavlja. Kustode. Bilješke na marginama i interlinearno uvezi sa djelom na prvih nekoliko listova.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (stari pečat Biblioteke na više mjesta u rukopisu).

3910 R 527

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil,
um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 115; 235 x 170; 15 redaka; (tekst 140 x 100). Papir žućkast, deblji, hrapav. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom kao i nazivi poglavlja. Bilješke interlinearno i na marginama u vezi sa tekstom djela.

Vlasnik rukopisa 1080/1669. godine postao Darwīš Nūḥ b. Arslan iz Donjeg Vakufa (bilješka na drugom zaštitnom listu).

Vakuf Ḥrōmo-zāde Ṣāliḥ-efendī (pečat na više mjesta u rukopisu).

3911 R 1487

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil.
um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Prepis rukopisa završio Sulaymān b. Muḥammad posljednjeg dana rabī' al-awwala 1128/1716. godine (bilješka na kraju djela, fol. 149a).

Fol. 149; 200 x 145; 15 redaka; (tekst 140 x 65). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom kao i nazivi, odnosno počeci poglavlja, sa ponekom prazninom. Kustode. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa djelom. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren debljom linijom zlatne boje sa još tri tanje linije crne boje. Ostatak teksta djela kao i margine uokvireni crvenom linijom.

3912 R 3564

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil.
um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 98; 205 x 150; 15-19 redaka; (tekst 155 x 95). Papir žućkast, srednje debljine, hrapav. Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq* od više prepisivača. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela. Kustode.

Rukopis Gazi Husrev-begovoj biblioteci poklonio 28. 10. 1950. godine Muftić Enis iz Banja Luke (bilješka o poklonu na posljednjem zaštitnom listu).

3913 R 804

ضوء المصباح مختصر المفتاح
ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil,
um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Prepisivač ispustio da prepiše dva do tri reda na kraju djela.

Fol. 164; 190 x 130; 13 redaka; (tekst 145 x 70). Papir izmiješan bijele i žute boje, deblji, glat. Nekoliko prvih listova volantni. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, manje oštećen. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela. Vlasnik rukopisa 1192/1778. godine bio Šayḫ-zāde munlā Ḥasan b. munlā Muṣṭafā (bilješka na unutarnjoj strani zadnje korice).

Rukopis uvakufio Ğannatī-zāde (Dženetić) Muṣṭafā-beg b. Faydullah-beg b. Ismā'īl-beg 23. šawwāla 1289/1872. godine (bilješka na fol.1a).

3914 R 2098

ضوء المصباح مختصر المفتاح
ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil,
um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Prepisao nepoznati prepisivač (ime namjerno zamrljano) u mjesecu rağabu 1026/1617. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.166b).

Fol. 166; 195 x 135; 13 redaka; (tekst 135 x 68). Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom, otkinute klapne. Pismo *ta'līq*. Osnovni tekst citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Bilješke interlinearno i na marginama u vezi sa tekstom djela.

Na prva dva zaštitna lista razne bilješke iz jezika i hadīsa.

Vlasnik rukopisa nekada bio izvjesni 'Umar kao i Ibrāhīm b. Aḥmad koji je došao u njegov posjed 6. muharrama 1175/ 1761-61. godine (bilješke na posljednjem zaštitnom listu).

Vakuf Ğīno-zade (bilješka sa pečatom na fol.1a).

3915 R 2195

ضوء المصباح مختصر المفتاح
ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil,
um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Prepisao nepoznati prepisivač 1040/1630. godine odnosno 1045/1635-36. godine kada je dopisao nekoliko posljednjih redaka koji su ostali nenapisani (bilješke u kolofonu i na kraju djela, fol.112a).

Fol. 112; 205 x 135; 17 redaka; (tekst 145 x 70). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*, djelimično vokaliziran. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom. Bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa djelom. Kustode.

Vlasnik rukopisa nekada bio munlā Ṣāliḥ b. Ḥusayn-efendī iz Rogatice (Čalabī Pāzār) iz Sinan-vojvode mahale (bilješka na prvom zaštinom listu).

3916 R 2710

ضوء المصباح مختصر المفتاح
ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil,
um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Prepis rukopisa završio Ṣāliḥ b. 'Alī al-Pūžagawī (Požegija) u ponedjeljak, između podne i ikindije, u mjesecu ğumād al-āḫira 1077/1666. godine u Sarajevu u Gazi Husrev-begovoj medresi (bilješka na fol.146b).

و قد وقع الفراغ من هذه النسخة الشريفة و الأوراق اللطيفة في شهر جمادي الآخر في يوم الإثنين بين صلاة الظهر و العصر على يد العبد الضعيف النحيف المسكين الفقير الحقير قليل العمل كثير الأمل صغير الإحسان كبير العصيان الراجي إلى رحمة الله تعالى صالح بن علي اليوژه غوي في شهر سراي بمدرسه، خسروبك سنة سبع و سبعين و ألف تمام .

Fol. 146; 205 x 145; 15 redaka; (tekst 145 x 75). Papir žućkast srednje debljine, glat. Povez kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, manje oštećen. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa djelom. Tekst djela kao i bilješke na marginama uokvireni crvenom linijom.

Vlasnik rukopisa nekada bio munlā Muṣṭafā b. Šayḫ Ṣāliḥ-efendī al-Pūžagawī (Požegija, bilješka na unutarnjoj strani prve korice).

Na prva dva zaštitna lista razne bilješke iz jezika i hadisa kao i nekoliko stihova.

3917 R 4067

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil,
um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati. Na fol.1a bilješka o prepisu namjerno zamrljana ali se može pročitati da je rukopis prepisan u Karađoz-begovoj medresi u Mostaru.

Fol. 129; 205 x 145; 15 redaka; (tekst 150 x 70). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Ima volantnih listova. Povez kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, malo oštećen i odvojen od listova. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom. Bilješke u vezi sa djelom na marginama i interlinearno. Tekst djela kao i bilješke na marginama uokvireni crvenom linijom do fol. 120. Kustode.

Na prva dva lista rukopisa razne bilješke iz jezika, hadisi i nekoliko stihova.

Na posljednje listu rukopisa dova za slaganje među supružnicima.

Vakuf Karađoz-begove biblioteke iz Mostara (bilješka na više mjesta u rukopisu).

3918 R 4090

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil,
um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Prepis završio 'Alī b. Isḥāq b. Ḥasan b. Yaḥyā u posljednjoj trećini mjeseca ṣafara 1065/1654. godine (bilješka na kraju djela, fol.160a).

Fol. 160; 200 x 130; 15 redaka; (tekst 145 x 65). Papir žućkast, srednje debljine. Povez kožni sa utisnutim rozetama, oštećene klapne. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom. Kustode. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa djelom. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

Na unutarnjoj stranici prve korice više bilježaka o rođenju i smrti sa početka dvanaestog hidžretskog stoljeća.

Na prvih osam zaštitnih listova dosta raznih bilježaka uglavnom iz jezika kao citati iz pojedinih djela, poneki hadis i jedna fetva na turskom jeziku na prvome zaštitnom listu.

Vlasnik rukopisa bio 'Alī b. Ḥasan al-Mūstārī (iz Mostara) Ğābī (Džabić) koji je naslijedio rukopis od svojega djeda 'Umar- efendije (bilješka na posljednjem zaštitnom listu rukopisa.

Vakuf Karađoz-begove biblioteke u Mostaru. (bilješka na više mjesta u rukopisu).

3919 R 2481

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل
Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil,
um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Prepisao nepoznati prepisivač u mjesecu ramaḍānu 1055/1645. godine (bilješka nakraju djela, fol.109b).

Fol. 109; 195 x 120; 19 redaka; (tekst 128 x 60). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq,* lijepo ispisan. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom kao i nazivi poglavlja. Kustode. U prvoj polovini rukopisa dosta bilježaka na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela. Tekst djela na prvih nekoliko listova uokviren crvenom linijom.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (stari pečat Biblioteke na više mjesta u rukopisu).

3920 R 5049

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل
Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil,
um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Nedostaje više listova na početku.

Fol. 54; 205 x 150; 15 redaka; (tekst 145 x 70). Papir tamnobijel, deblji. Povez tvrd kožni sa utisnutim rozetama na koricama, oštećen. Pismo *nasḫī-ta'līq.* U tekstu ostale praznine za označavanje osnovnog teksta sa *qawluhu.* Kustode.

Na posljednja dva zaštitna lista razne bilješke iz jezika.

Rukopis iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

3921 R 5158

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل
Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil,
um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Rukopis je krnjav na početku.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 167; 195 x 125; 13 redaka; (tekst 140 x 85). Papir tamnobijel, srednje debljine, oštećen vlagom. Povez tvrd kožni. Sačuvana samo prva korica sa hrbatom, oštećena i ona, takođe. Pismo *nasḫī.* Tekst osnovnog djela citiran sa qawluhu i nadvučen crvenom linijom. Sitnije bilješke interlinearno i na marginama.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

3922 R 4009

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل
Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil,
um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Nedostaje skoro prva polovina rukopisa.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 45; 205 x 130; 17 redaka; (tekst). Papir tamnobije, deblji, glat. Povez kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Bilješke na marginama u vezi sa tekstom djela.

3923,1 R 1548, I

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil,
um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Prepisao Ibrāhīm b. Kīwān 10. muḥarrama 1055/1645-46. godine (bilješka na fol.163a).

Fol. 1b - 163a; 200 x 130; 15 redaka; (tekst 142 x 58). Papir žućkast, srednje debljine, glat, sa malim oštećenjima usljed vlage ali čitak. Povez kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom kao i naslovi poglavlja. Bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela, naročito na početku djela.

Vakuf Ṣāliḥ-efendī Ḥrōmo-zāde (pečat na više mjesta u rukopisu).

3923,2 R 1548, II

رسالة حالّة لأبيات ضوء المصباح

RISĀLA ḤĀLLA LI ABYĀT ḌAW' AL-MIṢBĀḤ

إسماعيل بن علي

Ismā'īl b. 'Alī, um. (?)

Komentar stihova navedenih kao primjeri u al-Isfarā'īnījevu djelu *Ḍaw' al-Miṣbāḥ*, što je komentar al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ*. Više pogl. 3849,2.

Početak (fol. 165b):

الحمد لله الذي بسط الأرض و رفع السما ، و تفرد بالعظمة و الكبريا ، الذي لا يجري في ملكه إلا ما شا ، ... أما بعد فيقول العبد الفقير إلى رب الغني إسماعيل بن علي عفى عنهما الملك العلي هذه **رسالة حالّة لأبيات الضوء** ...

Kraj (fol.177a):

... **و قوله** أقوم خبر مبتدأ مقدم على المبتدأ و هو آل حصن **و قوله** أم نسا ، عطف على قوله أقوم و الإستشهاد على أن القوم يستعمل للرجال دون النسا ، كما قال زهير:

أقوم آل حصن أم نسا ، . تمت بعون الله تعالى .

Prepisao isti prepisivač kao i prethodno djelo Ibrāhīm b. Kīwān 1055/1645-46. godine (bilješka na fol.163a).

Fol. 165b - 177; 21 red; (tekst 162 x 72). Pismo *ta'līq*. Stihovi vokalizirani. Ostale bjeline za označavanje navođenja stihova. Kustode.

Izv.: az-Ẓāhiriyya, 201; TÜYATOK V/07, 3759.

3924,1 R 5794, I

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil,
um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Prepisao 'Alī b. Aḥmad b. Yūsuf u mjesecu muḥarramu 987/1579. godine u medresi مناي (bilješka na fol.142b).

Fol. 1b - 142b; 210 x 150; 13 redaka; (tekst 140 x 75). Papir žućkast, deblji. Ima volantnih listova i laga. Povez tvrd kartonski sa kožnim hrbatom i otkinute klapne, prilično oštećen. Pismo *nasḫ*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*. Kustode. Tekst djela kao i margine uokvireni crvenom linijom. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Bivši vlasnik Muḥammad b. Maḥmūd al-Busnawī (bilješka i pečat na prvome zaštitnom listu).

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

3924,2 R 5794, II

شرح أبيات ضوء المصباح

ŠARḤ ABYĀT ḌAW' AL-MIṢBĀḤ

Komentar stihova od nama nepoznata autora navedenih kao primjeri u al-Isfarā'īnījevu djelu *Ḍaw' al-Miṣbāḥ* a što je komentar al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ*.

Početak (fol.144b):

و بعد غد يا لهفَ نَفْسي منْ غدٍ اذا راح أصحابي و لستُ بِرَايِحِ

لإعراب بعد فيه منصوب على الظرفية العامل فيه لهف أو حرف النداء ، و هو يا قوله لهف منصوب منصوب لعدم وقوعه موقع الخطاب ...

Kraj (fol.150a):

... **بل بلد ذي صعد و أصباب** بل: متعلق بعامل محذوف أي سرت ربّ مفازة ذي: صفة بلد و أصباب: معطوف على صعد . تمت الأبيات بعون الله الملك العزيز العلام .

Prepisao isti prepisivača kao i prethodno djelo ʻAlī b. Aḥmad b. Yūsuf u mjesecu muḥarramu 987/1579. godine u medresi ... (?) (bilješka na fol.142b).

Fol. 144b - 150a; 19 redaka; (tekst 150 x 75). Pismo *nasḫī*. Stihovi nadvučeni crvenom linijom. Kustode. Tekst djela kao i margine uokvireni crvenom linijom. Na marginama i interlinearno rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Izv.: Ahlwardt VI, 6535.

3925,1 R 1602, I

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil,
um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Sa prepisom završio Muṣṭafā b. Yūsuf u četvrtak u jutro u mjesecu rabīʻ al āḫiru 1027/1618. godine u Bayram-ğāzīnoj medresi (bilješka na fol.122a).

Fol. 1b - 122a; 210 x 155; 15-17 redaka; (tekst 125-130 x 75-80). Papir tamnobijel, deblji. Umjesto izgubljenih listova naknadno ubačeni drugi ispisani od strane drugih prepisivača. Povez kožni sa utisnutim rozetama na koricama i preklopu, malo oštećen. Rukopis se nalazi u kartonskoj futroli sa kožnim hrbatom. Pismo *taʻlīq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom kao i nazivi poglavlja. Tekst djela ukviren crvenom linijom u prvome dijelu rukopisa. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela. Jednostavan unvan koji se sastoji od kombinacije crvene i plave boje bez upisanog naslova djela. Fol. 2 bez teksta djela.

Rukopis iz Osman Šehdijine biblioteke (pečat na više mjesta u rukopisu).

3925,2 R 1602, II

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3824,3.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 129b - 155b; 17 redaka; (tekst 155 x 90). Pismo *taʻlīq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Sitnije bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela.

3926 R 2731

الإصباح في شرح المصباح

AL-IṢBĀḤ FĪ ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ

محمد بن محمد بن أبي البركات الأقسرائي (الأقراني، الإيراني)

Muḥammad b. Muḥammd b. Abī al-Barakāt al-Aqsarā'ī (al-Aqrānī, al-Īrānī), um. 780/1378

Komentar al-Muṭarrizījeva djela *al-Mīsbāḥ* iz sintakse arapskog jezika.

Početak (fol.1b):

الحمد لله المدعو بأحسن أسمائه و أشرف صفاته المحسن إلى كافة البرية من الهداة و عصاته ... سألني الأخلاء الذين مالوا إلى علم الإعراب و اهتزّت إليه نفوسهم و تعلقت به رغبتهم أن أكتب مختصرا في شرح المصباح ... **و أصحابه مؤيّد الإسلام** اعلم أن إما للتخيير و هي حروف يبدأ بعدها الكلام و تتضمن معنى الشرط ...

Kraj (fol. 180b):

... (fol.179a) كلام يدل على المضمر إلا أن هذا الدليل مؤخر فينقص عن درجة الأول و كذلك قوله (تعالى) «و القمر قدرناه» تقديره و قدرنا القمر قدرناه أضمر الأول لدلالة الثاني عليه. و الله أعلم بالصواب .

Na istoj stranici neposredno nakon kraja djela slijedi tekst na dvije stranice koji se odnosi na spomenuto djelo a u kojemu autor govori o razlozima njegova pisanja.

ألف هذا المختصر محمد بن محمد الأقراني مضمنًا فيه الدلايل ... (fol.180b) جمعت هذا المختصر ... و سميته **الإصباح في شرح المصباح** ليكون معينًا في دركه هاديًا إلى طلب قربته أتممته حامدًا (الله تعالى) و مصليًا على النبي محمد سيد الأنام و على آله و أصحابه الكرام.

Prepisao ʻAlī b. Ḥasan b. Safarī al-ʻIzzī u mjesecu šawwālu 832/1429. godine u medresi al-Ḥanafiyya u Gazi (bilješka u kolofonu djela, fol.180b).

Fol. 180; 180 x 140; 17 redaka; (tekst 125 x 90). Papir žućkast, deblji. Povez kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, malo oštećen. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode.

Vlasnik rukopisa 1280/1863. godine bio Ḥamza Muʻallim-zāde (bilješka na fol.1a).

Rukopis uvakufio Muṣṭafā-beg Ğanatī (Dženetić) b. Fayḍullah-beg b. Ismāʻīl 23. šawwāla 1289/1872. godine (bilješka sa pečatom na margini fol.1b).

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1709; Ahlwardt VI, 6537; GAL G I, 293; az-Ẓāhiriyya 14.

3927 R 2386

شرح المصباح

ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ

علاء الدين علي بن محمد البسطامي مصنفك

ʻAlā'uddīn ʻAlī b. Muḥammad al-Busṭāmī Muṣannifak,
803/1400 - 875/1470

Na početku djela autor ističe da je prije ovoga djela bio već napisao jedan komentar al-Muṭarrizijeva djela *al-Miṣbāḥ* u kojemu se ograničio na komentarisanje pojedinih izraza u *al-Miṣbāḥu* ali, pošto je vidio da većina uleme predaje iz ovoga njegova komentara i pošto su tražili od njega da napiše drugi opširniji komentar ovoga djela, on je to i učinio (pogl. fol.1a), tako da je sa pisanjem novoga komentara završio u mjesecu šawwālu 824/1421. godine u dvadeset i prvoj godini života (pogl. fol.183a).

Početak (fol.1b):

الحمد لله الذي جعل علم النحو مفتاحًا لحل عويصات مشكلات كلامه و كلماته و مصباحًا ليستضيء بضوءها في معرفة أحاديث نبيه و معجزاته ... (fol.2a) **أما بعد حمد الله ذي الإنعام** وأقول و أنا الفقير المحتاج إلى رحمة الله الحامي شيخ علي بن مجد الدين الشاه دودي البسطامي ...

Kraj (fol.182b -183a):

... و منها قولهم كلهما و تمرًا تقديره أعطني كلهما و تمرًا حذف الفعل لدلالة الحال عليه و منها قولهم كل شيء... حذف الفعل لدلالة الحال عليه و منها قولهم كلا هما و تمرًا أي لي كلا

هما و زدني تمرًا و بالجملة فهذا باب واسع و فيما ذكرنا كفاية فإن لم يستضيء بمصباح لم يستضيء. فلنقبض عنان القلم في هذا المقام حامدين لله ذي العمل و الإنعام و مصلين على أفضل رسله محمد سيد الأنام ... فلقد وفّق الله ... عبده الضعيف شيخ علي ابن مجد الدين ابن محمد بن مسعود بن محمود الشاهرودي البسطامي ... لقد قضى ذلك في غرة شهر الله المبارك شوال سنة أربعة و عشرين و ثمانمائة من الهجرة النبوية على صاحبها الصلاة و التحيات ... و أقول ... و لقد كان هذا الحقير الفقير يومئذ ابن إحدى و عشرين سنة فلله الحمد أولاً و آخرًا و ظاهرًا و باطنًا تم

Prepisao Ḫalīl b. Luṭfullah u Konji (sitna bilješka na kraju zadnjeg zaštitnog lista) u drugoj dekadi mjeseca ṣafara 1056/1646. godine kako stoji u bilješci slovima napisanoj dok je ispod bilješke napisana 1060/1650. godina kao godina završetka prepisa.

Fol. 183; 200 x 145; 21 redak; (tekst 150 x 100). Papir tamnobijel, deblji. Povez kartonski sa kožnim hrbatom, malo oštećen. Pismo *nasḫ-ta'līq*. U početku osnovni tekst ispisan crvenom tintom, kasnije nadvučen crvenom linijom a u više od polovine drugoga dijela neoznačen, osim što su ostale bjeline u tekstu, vjerovatno za njegovo isticanje. Kustode. Na prve dvije stranice tekst djela uokviren sa dvije crvene i jednom crnom linijom u sredini.

Na fol.1a bilješke o bivšim vlasnicima rukopisa:

Ḥifḍī ʻAbdurraḥmān, u vrijeme kupovine rukopisa kadija u Konji, zatim munlā Muḥammad b. ʻAlī, zatim munlā Muhammad i kadija al-ḥāğğ Muṣṭafā.

Vakuf Sīm-zāde medrese u Sarajevu (bilješka na fol. 2a).

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1708; A.M. I, 735; Ahlwardt VI, 6550/4

3928,1 R 4675,1

نور المصباح

NŪR AL-MIṢBĀḤ

يوسف بن عبد الملك بن (بخشيش) بخشايش قره سنان

Yūsuf b. ʻAbdilmalik b. Baḫšāyiš Qara Sinān, um. 868/1463-64

Komentar al-Muṭarrizījeva djela al-Miṣbāḥ, u čijem se pisanju autor, kako i sam na početku rukopisa ističe, služio uglavnom al-Isfarā'inījevim komentarom istoga djela *Ḍaw' al-Miṣbāḥ*. Od nama dostupnih izvora samo Brockelman (GAL S I, 514) navodi ovaj komentar, ali bez imena njegova autora, dok Ḥ.Ḫ., Ḏayl (II, 560) u popisu djela ovoga autora ne navodi ovaj komentar. Kako i sam autor u uvodu djela ističe, ovaj komentar je napisao 866/1466. godine u gradu Marmara, vilajet Saruhan (Anadolija), što znači da je živio u devetom hidžretskom stoljeću, odnosno umro poslije navedene godine. Bilješka o vremenu nastanka ovoga djela nalazi se i u njegovu kolofonu, fol. 65b. Godina smrti autora 939/1532-33. koju navodi TÜYATOK (I 07, 408) malo je vjerovatna jer bi značio da je autor nakon završetka ovoga djela živio još 74 godine. Treba još istaći da A.M. (II, 560) navodi da je autor umro 852/1448. godine, dok Ḥ.Ḫ. (II, 1022) navodi da je bio živ oko 840/1436. godine. Prema tome, najrealnija godina smrti autora bi mogla biti ona koju navodi Ahlwardt (VI, 6610), 868/1463-64.

Početak (fol.1b):

الحمد لله الذي خلق الإنسان و العقلاء و جعل لهم كل البهايم و الجهلاء و نوّر من أولئك قلوب الظرفاء و سوّد من هؤلاء قلوب الخبلاء ... و بعد فيقول العبد يوسف بن عبد الملك بن بخشش ... كتبنا شرحًا مسمّى بنور المصباح لكونه مأخوذاً من ضوء كتاب المصباح و ختمناه في السادس و العشرين من شهر رجب و إبتدأنا به في غرة هذا الشهر المعظم ... سنة ست و ستين و ثمانمائة ... في بلدة مرمر المعمور في ناحية صرخام...

Kraj (fol.65a-65b):

...(fol.65a) **ما سبق من الكلام** ثم إن الإسم المرفوع بهذا الإضمار قد يكون الفعل مضمر يفسّره الظاهر نحو بل زيد خرج أي بل خرج زيد خرج و ليس ارتفاعه بالإبتداء ... (fol.65b) إنما يخشى الله من عباده العلماء علما أحوال الآخرة يقينًا فيقينًا ثم يقينًا و شهادة و ما تشاؤون إلا إن يشاء الله رب العلمين و إلى الله ترجع الأمور. تمت كتابة نور المصباح في شعبان سنة ست و ستين و ثمانمائة .

Prepisao Muḥammad b. Ismā'īl 20. ḏu al-ḥiǧǧa 1082/1672. godine (bilješka na kraju djela, fol.65b).

Fol. 1b - 65b; 210 x 155; 19 redaka; 150 x 85). Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i otkinute klapne. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama mnogo bilježaka koje se odnose na tekst djela.

Na posljednjim zaštitnim listovima bilješke (izvodi) iz različitih djela i oblasti nauka.

Vlasnici rukopisa su bili aš-šayḫ 'Umar b. aš-šayḫ 'Īsā, vaiz u džamiji aš-šayḫ Abū Wafā', i Faḍl b. Aḥmad al-Mūstārī (iz Mostara), muderris u Travniku (bilješke sa pečatima na fol. 1a).

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1022; GAL S I, 514; Ahlwardt VI, 6610; A.M. II, 560; TÜYATOK I 07, 408.

3928,2 R 4675, II

المعامل شرح العوامل

AL-MU'ĀMIL ŠARḤ AL-'AWĀMIL

يوسف بن عبد الملك بن (بخشيش) بخشايش قره سنان

Yūsuf b. 'Abdilmalik b. Baḫšāyiš Qara Sinān, um. 868/1463-64

Komentar al-Ǧurǧānījeva djela *al-'Awāmil al-mi'a* koji nama dostupni izvori ne spominju. Autor je, kako sam ističe u uvodu, navedeno djelo završio krajem ǧumād al- āḫira 865/1461. godine u gradu Marmara, vilajet Saruhan (Anadolija). Ni Ḥ.Ḫ., Ḏayl (II, 560) u popisu djela ovoga autora ne navodi ovaj komentar. Godina smrti autora 939/1532-33. koju navodi TÜYATOK (I 07, 408) malo je vjerovatna jer bi bilo da je autor nakon završetka ovoga djela živio još 74 godine. Treba još istaći da A.M. (II, 560) navodi da je autor umro 852/1448. godine, dok Ḥ.Ḫ. (II, 1022) navodi da je bio živ oko 840/1436. godine. Prema tome, najrealnija godina smrti autora bi mogla biti ona koju navodi Ahlwardt (VI, 6610), 868/1463-64.

Početak (fol.69b):

الحمد لله الذي خلق الأشياء كلها و من بينها علّم آدم الأسماء كلها و الصلوة على المرسلين و الأنبياء و على آلهم و أتباعهم الأولين ... و بعد فيقول العبد يوسف بن عبد الملك بن بخشش جزاهم الله خير الجزاء يوم التفتيش كتبنا شرحًا مسمّى المعامل للكتاب المتداول المسمّى بالعوامل و ختمناه آخر جمادي الآخر سنة خمس و ستين و ثمانمائة في المرمر المعمور في ناحية صرخام ...

Kraj (fol.86b-87a):

... **فلا يستغني الصغير و الكبير و الوضيع و الرفيع عن معرفتها و استعمالها** أي عنهما معًا و إلا قد يستغني عن معرفتها و إن لم يستغن عن استعمالها نعم لا يستغني عن معرفتها بالسليقة و من يطع الله و الرسول ...

Prepisao Muḥammad b. 'Ismā'īl 25. muḥarrama 1083/1672. godine (bilješka na kraju djela, fol. 87a).

Fol. 69b - 87a; 19 redaka; 150 x 85). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

3929,1 R 5143, I

شرح المصباح

ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ

مصطفى بن شعبان مصلح الدين السروري چلبي

Muṣṭafā b. Šaʻbān Muṣliḥuddīn as-Surūrī Čalabī, 897/1492 - 969/1561

Komentar al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ* iz gramatike arapskog jezika koje je autor prema bilješci u kolofonu djela završio u mjesecu rağabu 944/1537. godine.

Početak(fol.1b):

الحمد لله الذي جعل الفاعلين بأمره مرفوعات الدرجات و صير العاملين بقوله منصوبات الرايآت و الصلوة على نبيه محمد ... و بعد فيقول العبد الفقير سروري الحقير لما كان كتاب المصباح لعلم النحو كالمفتاح و شرحه المسمّى بالضوء ... كان يحتاج ببالي في أوائل حالي أن أشرح له شرحًا يفصّل من المتن ... فشرحته عند قراءة بعض المتعلقات ...

Kraj (fol.128b):

... و في الإضمار على شريطة التفسير متأخرة عنه و لما كان بينهما تناسب من وجه و تفاوت من وجه قال قريب من هذا و لم يقل و منه. تم تأليف شرح المصباح بعناية الملك الفتاح في أوايل رجب المرجب من شهور سنة أربع و أربعين و تسعمائة علي يد أضعف العباد المنان سروري بن شعبان عفا عنهما الرحمان. الحمد لله على التمام .

Prepisao nepoznati prepisivač 1040/1630-31. godine (bilješka na kraju djela, fol. 128b).

Fol. 2b - 128b; 190 x 140; 15 redaka; (tekst 140 x 70). Papir žućkast, srednje debljine. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, otkinute klapne. Pismo *nasḫi-ta'līq*. Komentar pisan sistemom *qawluhu - aqūlu* ispisano crvenom tintom. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom a mjestimično ostale neispisane praznine. Kustode.

Bivši vlasnici Aḥmad b. Ḥusayn (prvi zaštitni list), Muḥammad b. Maḥmūd (bilješka na fol.1a) i ʻAbdullah b. Aḥmad-efendī Qara-zāde iz Gornjeg Vakufa (bilješka na fol. 153a).

Rukopis je iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1709; Ahlwardt VI, 6550/5; A.M. II, 434; Kaḥḥāla XII, 256.

3929,2 R 5143, II

إظهار الأسرار
IẒHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr ʻAlī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 129b - 153a; 15 redaka; (tekst 140 x 70). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Kustode.

3930 R 1457

شرح المصباح
ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ

مصطفى بن شعبان مصلح الدين السروري چلبي

Muṣṭafā b. Šaʻbān Muṣliḥuddīn as-Surūrī Čalabī, 897/1492 - 969/1561

Isto kao 3929,1.

Prepisao nepoznati prepisivač 1087/1676-77. godine (bilješka na kraju djela, fol.80a).

Fol. 80; 204 x 150; 19 redaka; (tekst 155 x 100). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī-taʻlīq*. Komentar pisan sistemom *qawluhu - aqūlu*. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis otkupljen u Travniku za Gazi Husrev-begovu biblioteku.

3931 R 5321

شرح المصباح
ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ

مصطفى بن شعبان مصلح الدين السروري چلبي

Muṣṭafā b. Šaʻbān Muṣliḥuddīn as-Surūrī Čalabī, 897/1492 - 969/1561

Isto kao 3929,1.

Prepisao nepoznati prepisivač 1173/1759-60. godine (bilješka na fol.89b).

Fol. 89; 210 x140; 23 redka; (tekst 158 x 75). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Ima volantnih laga. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren dvjema debljim linijama zlatne boje a na ostalim jednom crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom pisane rukom prepisivača.

Na kraju rukopisa bilješka o tome kada je navodno napisan ovaj komentar, prva trećina mjeseca ğumād al-āḫira 988/1580. godine što je pogrešno s obzirom na godinu smrti autora.

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

3932 R 3940

شرح المصباح

ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ

إبراهيم بن الشيخ إسماعيل بن صالح بن علي الموستاري المسكري

Ibrāhīm b. aš-šayḫ Ismā'īl b. Ṣāliḥ b. 'Alī al-Mūstārī al-Muskirī
(Opijač), um. 1138/1725-26

Komentar al-Muṭarrizijeva djela *al-Miṣbāḥ* iz gramatike arapskog jezika.

Početak (fol.1b):

الحمد لله الذي لا يدخل (تدخل) نعماؤه تحت الإحصاء و لا يدرك (تدرك) آلاؤه بالإستقصاء نوّر قلوبنا بمصباح الإيمان و شرح صدورنا بضوء العرفان و الصلوة و السلام على من رفع ظلمات الجهل و الأصنا ... و بعد فيقول العبد الفقير إلى المولى الغني القديم (القدير؟) إبراهيم بن إسماعيل الموستاري ... غير أن المختصر المسمّى بالمصباح بالنسبة إليها كالمفتاح ... فلما صرفت إلى تتبع مسائل هذا الفن مدة من الزمان ... صرفني صدق الهمة و في هذا الباب فور الرغبة أن أكتب له شرحًا لا مطوّلاً فيملّ إملالاً و لا مختصراً فيخلّ إخلالاً ...

Kraj (fol.99b-100a):

... و أما الثالث فنحو زيداً ضربت غلامه أي أهنت زيداً ضربت غلامه فإن إهانة المولى من لوازم ضرب الغلام و تم الكلام في هذا المقام بعون الله الملك العلام و قد وفقني الله سبحانه و تعالى لإتمام هذا الشرح ضحوة يوم الثاني عشر من ذي الحجة المباركة من شهور سنة عشرين و مائة و ألف من هجرة له من (مَنْ له) عالي الشرف فلله الحمد على نعمه العظام في كل صباح و مساء خصوصًا على هذه النعمة الجليلة العظمى و الصلوة و السلام على سيد الأنبياء و المرسلين و على آله و أصحابه في كل آن و حين .

Rukopis je najvjerovatnije autograf napisan 1120/1709. godine (podatak se nalazi u kolofonu djela, fol.99b-100a).

Fol. 100; 205 x 145; 21 redak; (tekst 145 x 75). Papir žućkast, beblji. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, malo oštećen. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Vakuf al-Ğumhūr (Džumhur) Muḥammad-efendije za Karađozbegovu medresu u Mostaru (bilješka na fol.1a).

Izv.: Šabanović, 442; POF X-XI, str. 33-53; Hasandedić 283 i 303

3933 R 4640

شرح المصباح

ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ

إبراهيم بن الشيخ إسماعيل بن صالح بن علي الموستاري المسكري

Ibrāhīm b. aš-šayḫ Ismā'īl b. Ṣāliḥ b. 'Alī al-Mūstārī al- Muskirī
(Opijač), um. 1138/1725-26

Isto kao 3932.

Prepisao Ḥasan b. 'Uṯmān b. al-ḥāğğ Ṣāliḥ efendī b. al-ḥāğğ 'Uṯmān b. al-ḥāğğ 'Alī Efica 1175/1761-62. godine (bilješka na kraju djela, fol. 95a).

Fol. 95 paginiranih listova; 220 x 155; 21 redak; (tekst 155 x 95). Papir tamnobijel, tanji. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, umotan u zeleno platno. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na zaštitnim listovima dosta raznih bilježaka. Na kraju rukopisa na prvome zaštitnom listu spjev u slavu Božijeg Poslanika Muhameda a.s.

3934 R 859

شرح المصباح

ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ

Komentar al-Muṭarrizijeva djela *al-Miṣbāḥ* iz gramatike arapskog jezika od nama nepoznatog autora.

Početak (fol.1b):

الحمد لله الذي رفع قدر أهل العلم على النجوم الزاهرة ... **أما بعد** فإن كتاب المصباح كما كان من أحسن المختصرات ضبطًا و أجودها سبكًا و أقربها شوطًا أجبت أن أشرحه بشرح واضح و دلائل مبينة كالصبح الفاضح ليكون لي غرس بين أشجار شارحيه من المهرة الحُذاق ... **أما بعد** حمد الله ذي الإنعام اعلم أن وضع أما بالفتح و التشديد لمزيد تقرير ...

Kraj (fol.187b):

... و لنختم كتابنا هذا بقول ابن جنّي أن في قوله تبارك و تعالى «فاصدع بما تؤمر» خمسةَ حذوف قال الأصل بما تؤمر بالصدع به فحذفت البا، فصار بالصدعه فحذفت الألف و اللام لأجل الإضافة فصار بصدعه ثم حذف المضاف كما في «إسئل القرية» فصار به ثم حذف الجار كما في:

أمرتك الخيرَ فافعل بما أمرتَ به – فقد تركتك ذا مال و ذا نشب.

فصار تؤمره ثم حذفت الها، كما حذفت في «أهذا الذي بعث الله رسولاً» و ما إما مصدرية أو موصولة و الله أعلم بالصواب و إليه المرجع و المآب .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 187; 185 x 137; 21 redak; (tekst 135 x 85). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode.

Na prvom zaštitnom listu bilješka iz bračnog prava.

Vlasnik rukopisa bio al-hāğğ 'Abdulqādir (bilješka na prvom zaštitnom listu).

3935,1 R 1523, I

حاشية على شرح ديباجة الضوء

ḤĀŠIYA 'ALĀ ŠARḤ 'ALĀ DĪBĀĞA AḌ-ḌAW

عبد اللطيف بن جلال الدين بن محمد القزويني قاضيجق

'Abdullaṭīf b. Ğalāluddīn b. Muḥammad al-Qazwīnī Qāḍīğiq,
um. 840/1436

Glosa na komentar uvodnog dijela djela *aḍ-Ḍaw' fī al-Miṣbāḥ*, što je komentar al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ*. Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil (um. 684/1285) prvobitno je napisao opširan komentar na al-Muṭarrizījevo djelo *al-Miṣbāḥ* koji je nazvao *al-Miftāḥ*. Kasnije je napisao drugi komentar navedenog djela, što je u stvari skraćena verzija prvobitnog kometara i nazvao ga *aḍ-Ḍaw' 'alā al-Miṣbāḥ*. Pored spomenute godine smrti autora ove glose koju navodi Ahlwardt (VI, 6550/13), Köprülü (I, 1467, 1468), međutim, navodi da je autor umro 853/1449. godine.

U ovome rukopisu ova glosa je napisana kao dio narednog djela, odnosno kao da čini cjelovito djelo sa Qāḍīğiqovim ('Abdullaṭīf b. Ğalāluddīn Muḥammad al-Qazwīnī, um. 853/1449. godine) komentarom *Abkār al-afkār* al-Isfarā'īnījeva komentara al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ (Ḍaw' al-Miṣbāḥ)*. Kao takvu je navode i neki izvori (Köprülü I, 1467, 1468 i III, 592). U drugome izvoru (aẓ-Ẓāhiriyya 289) ovo se navodi kao zasebno djelo, odnosno glosa na komentar uvodnog dijela al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ*. Ipak, čini se da je ovo dio navedenog Qāḍīğiqova komemntara, odnosno glose na djelo *Ḍaw' al-Miṣbāḥ* i da je 'Abdullaṭīf b. Ğalāluddīn Muhammad al-Qazwīnī autor njen autor. Jedino se u nekim rukopisima izostavlja ili posebno nalazi kao zasebno djelo, slično osnovnom tekstu *Muqaddima aḍ-ḍaw'* koji čini dio djela *Ḍaw' al-Miṣbāḥ*. Usporediti osnovni tekst u ovome djelu sa 3795,2.

Početak (fol.1a):

إنّ حرف من الحروف المشبهة بالفعل الناصبة للإسم و الرافعة للخبر فاسمه **أحق تفضيل للحق** من حق الأمر إذا ثبت ... ما موصولة بمعنى الذي أو موصوفة بمعنى شيء، وصلة أو صفة **يتوشح** تزيّن مشاوح وشح يقال وشحتها فتوشحت أصله من وشاح و هو شيء ينسج من الأديم ...

Kraj (fol. 9b):

... و هو حسبي كافي **و نعم الوكيل** عطف إما على هو حسبي فيكون من عطف الجملة الإنشائية على الإخبارية و المخصوص محذوف و إما على حسبي فيكون من عطف الجملة على المفرد...

Prepisao Muhammad b. Ḥusayn b. Ḫalīl al-Ḥamīdī u drugoj dekadi mjeseca ṣafara 1045/ 1635. godine (bilješka na kraju drugog djela, fol.163a).

Fol. 1b - 9b; 200 x 130; 21 redak; (tekst 150 x 75). Papir žućkast, deblji, glat. Povez kožni sa klapnom. Pismo *ta'līq*. Tekst komentara nadvučen crvenom linijom.

Na fol. 1a kao i na rubu rukopisa napisan naziv djela *Ḍaw' Šarḥ Qāḍīğiq*, a ispod na istoj foliji ime bivšeg vlasnika Ḥusayn b. Ismā'īl a poslije njega Ḥasan b. Ādam an-Niqšakawī (iz Nikšića) kao drugi vlasnik rukopisa.

Vakuf Ḥasan efendi Bōyō-zāde (pečat na više mjesta u rukopisu).

Izv.: Köprülü I, 1467, 1468 i III, 592; aẓ-Ẓāhiriyya 289; Kıbrıs 643.

3935,2 R 1523, II

أبكار الأفكار

ABKĀR AL-AFKĀR

عبد اللطيف بن جلال الدين بن محمد القزويني قاضيجق

'Abdullaṭīf b. Ğalāluddīn b. Muḥammad al-Qazwīnī Qāḍīğiq,
um. 853/1449

Komentar, odnosno glosa, na al-Isfarā'īnījev komentar *(Ḍaw' al-Miṣbāḥ)* al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ*. Prema Ḥāǧī Ḫalīfi (II, 1709) 'Abdullaṭīf b. Ǧalāluddīn b. Muḥammad al-Qazwīnī Qāḍīǧiq je napisao komentar na prva dva poglavlja al-Isfarā'īnījeva komentara al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ*, dok je komentar na drugi dio istoga djela od trećega poglavlja pa do kraja djela, napisao izvjesni كلنجك (pogl. R 1787). Međutim, u Katalogu Köprülü biblioteke ovo djelo sa prethodnim djelom u našemu rukopisu čini prvi dio ovoga komentara od dva poglavlja, s tim što je i drugi dio ovoga djela prema ovome izvoru napisao isti autor (Köprülü I, 1467, 1468 i III 592).

Početak (fol. 9b):

... و قال الشارح الفاضل المحقق الإمام ... محمد بن محمد بن أحمد بن شعيب الإسفرائيني
المعروف بالفاضل ... بعد فراغه عن ديباجة كتابه فيما شرح قوله أي المص رحمه الله عليه **أما**
بعد حمد الله أما كلمة فيها أي في مفهومها **معنى الشرط** إذا هو مهما يكن من شيئ و قد
اختلف النحاة بعد اتفاقهم على أنها حرف ...

Kraj (fol.163a):

... **و ذلك يسمى تمييزاً عن المفرد و يقع بعد تمام الإسم** بأحد أربعة أشياء، مذكورة **نحو عندي**
راقود خلاً فالإبهام هنا في راقود لا غير فارتفع بقولك خلاً ما يرفع الإبهام عن أحد طرفي النسبة
تم شرح شرح الباب الثاني بحسن عبارته فلنشرح في شرح شرح الباب الثالث مؤيداً من الله
تيسره و إتمامه أنه ميسر لكل مطالب عسيرة و موفق معين على إتمام كثيرة تم بعون و حسن
توفيق و الله أعلم بالصواب.

Prepisao Muḥammad b. Ḥusayn b. Ḫalīl al-Ḥamīdī polovinom ṣafara 1045/ 1635. godine (bilješka na kraju djela, fol.163a).

Fol. 9b - 163a; 21 redak; (tekst 150 x 75). Pismo *ta'līq*. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela. Osnovni tekst i tekst komentara citiran sa *qawluhu* i istovremeno nadvučen crvenom linijom.

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1709; A.M. 616; Ahlwardt VI, 6550/13; Köprülü I,1467 i III 592; Kıbrıs 643.

3936 R 1703

أبكار الأفكار

ABKĀR AL-AFKĀR

عبد اللطيف بن جلال الدين بن محمد القزويني قاضيجق

'Abdullaṭīf b. Ǧalāluddīn b. Muḥammad al-Qazwīnī Qāḍīǧiq,
um. 853/1449

Komentar na prva dva poglavlja al-Isfarā'īnījeva komentara *(Ḍaw' al-Miṣbāḥ)* al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ*, isto kao i prethodno djelo s tim što u ovome rukopisu nema superglose na komentar uvodnog djela nego djelo počinje (fol.1b):

و قال الشارح الفاضل المحقق الإمام ... محمد بن محمد بن أحمد بن شعيب الإسفرائيني
المعروف بالفاضل ... بعد فراغه عن ديباجة كتابه فيما شرح قوله أي المص رحمه الله عليه **أما**
بعد حمد الله أما كلمة فيها أي في مفهومها **معنى الشرط** إذا هو مهما يكن شيئ قد اختلف
النحاة بعد اتفاقهم على أنها حرف ...

Kraj isti kao i u prethodnog djela.

Prepisao Muḥammad b. Yūsuf u kasabi درلي (?) 1008/1599-600 (bilješka na kraju djela, fol. 221a).

Fol. 221; 197 x 110; 17 redaka; (tekst 140 x 56). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Ima volantnih listova. Povez kartonski sa kožnim hrbatom, malo oštećen i otkinute klapne. Pismo *ta'līq*. Komentirani tekst nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst uokviren crvenom linijom.

Prije početka napisan naziv djela *Šarḥ Ḍaw' Qāḍīǧiq*.

3937 R 1787

أبكار الأفكار

ABKĀR AL-AFKĀR

كلنجك

Galinǧik, um. (?)

Drugi dio komentara od trećeg poglavlja al-Isfarā'īnījeva komentara al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ (Ḍaw' al-Miṣbāḥ)*. Ovo je, u stvari, drugi dio, to jeste, nastavak komentara na isto djelo koji je napisao 'Abdullaṭīf b. Ǧalāluddīn b. Muḥammad al-Qazwīnī Qāḍīǧiq (um.840/1436.) koji je napisao komentar na prva dva poglavlja al-Isfarā'īnījeva komentara. (pogl. R 1523 i R 1703). Međutim, kao što je prije navedeno, prema Katalogu Köprülü biblioteke (Köprülü I, 1468) autor i ovoga drugoga dijela komentara al-Isfarā'īnījeva komentara *(Ḍaw' al-Miṣbāḥ)* je Abdullaṭīf b. Ǧalāluddīn b. Muḥammad al-Qazwīnī Qāḍīǧiq.

Početak (fol.1b):

الباب الثالث في العوامل اللفظية السماعية احترز باللفظية عن العوامل المعنوية فإن المعقود
لها الباب الرابع و بالسماعية عن القياسية فإن المعقود لها الباب الثاني **و هي** أي العوامل
اللفظية السماعية **ثلاثة أصناف** قال الشارح **إنما** قدم المص من العوامل اللفظية **الحروف على**
الأفعال و الأسماء، لأن الحروف هي الأصل في العوامل السماعية ...

Kraj (fol.154a):

... و هذا باب الإطناب فيه مجال لكنه يفضي إلى الملال فاقتصرت على هذا القدر فليس الريّ عن التشاف الري هو الإمتلاء و المراد به الشبع و التشاف من الشفافة و هي بقية الماء ... و توضح النصب بالقرب يعارض توضح الرفع لعدم اقتضائه الحذف فيتعارضان متساويان هذا هو جملة الكلام في موضع هذا القسم فليكن هذا آخر ما أوردنا شرحه .

Prepis završio 'Uṯmān b. Ḥasan 1. muḥarrama 1087/1676. godine za vrijeme boravka u kasabi Čajniče. Prva polovina rukopisa je vjerovatno od drugoga prepisivača.

Fol. 154; 220 x 148; 19-26 redaka; (tekst 135 x 65 - 155 x 100). Papir tamnobijel, srednje debljine, u prvoj polovini rukopisa hrapav a u drugoj glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*. Tekst komentara citiran sa *qawluhu* i nadvučen crvenom ili crnom linijom. Kustode. Sitnije bilješke na marginama u vezi sa tekstom djela.

Na prvome zaštitnom listu napisano هذا كتاب كلنجك شرح ضو .

Na fol. 1a veća bilješka ili dio nekog djela iz arapske gramatike.

Izv.: H.H. II, 1709; A.M. 616; Köprülü I, 1468.

3938 R 2083

مشكاة المصباح

MIŠKĀT AL-MIṢBĀḤ

Komentar al-Muṭarrizījeva djela *al-Miṣbāḥ* poznat kao *Miškāt al-Miṣbāḥ* od nama nepoznata autora i to samo do kraja drugoga poglavlja. Hasandedić (str. 485) navodi djelo sa istoimenim nazivom kao komentar djela *Dībāğa al-Mutawassiṭ*, međutim nismo u mogućnosti utvrditi da li se radi o istom djelu s obzirom da Hasandedić navodi uobičajeni početak kod većine komentara djela.

Početak (fol.1b):

الحمد لله الذي توحد بالكلمات المعجزة و اختصّ به الأسماء الحسني ... و بعد فقد طال ما حال في صدري و دار في خلدي أن أشرح كتاب المصباح مترجمًا بمشكاة المصباح ليكون مثل نوره كمشكاة فيها مصباح ... **أما بعد حمد الله** أما حرف شرط كإنْ و لو لكن لا يذكر فعله أصلاً...

Kraj (fol.55a):

... و قد سبق بحث القسم ... من التمييز في بحث المنصوب الخاص تم الكلام بحمده الملك العلام و أفضل الصلاة على أفضل الأنام و على آله الكرام و أصحابه العظام..

Prepisao nepoznati prepisivač 10. ša'bāna 1039/1630. godine (bilješka na kraju djela, fol.55a).

Fol. 55; 190 x 137; 21 redak; (tekst 135 x 85). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Listovi oštećeni crvotočinom na početku i kraju rukopisa. Povez kartonski sa platnenim hrbatom. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Bilješke na marginama u vezi sa tekstom djela. Na fol. 1a, 55b i 56 bilješke iz jezika.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (stari pečat Biblioteke).

Izv.: Kairo a, II 159.

3939 R 3726

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'inī al-Fāḍil
um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Djelo je krnjavo i na početku i na kraju. Nedostaje prvo, drugo i dio trećeg poglavlja a kraj je na dijelu petoga poglavlja.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Između prvoga lista ovoga djela koji je zalijepljen za koricu i drugoga lista nalazi se umetnut list sa početkom komentara djela *Taṣrīf al-'Izzī* iz morfologije arapskog jezika koji je napisao as-Sayyid aš-Šarīf Abū al-Ḥasan 'Alī b. Muḥammad b. 'Alī al-Ğurğānī (740/1339 - 816/1413).

Fol. 61; 180 x 140; 11 redaka; (tekst 115 x 80). Papir žućkast srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo nasḫī. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Vakuf Ibrāhīm-paše za svoj mesdžid u Počitelju (bilješka na fol. 10a i 11b).

3940 R 3577

ضوء المصباح مختصر المفتاح

ḌAW' AL-MIṢBĀḤ MUḪTAṢAR AL-MIFTĀḤ

تاج الدين محمد بن محمد بن أحمد الإسفرائيني الفاضل

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'inī al-Fāḍil.
um. 684/1285

Isto kao 3795,3.

Rukopisu djela nedostaju nekoliko listova na početku i na kraju. Listovi su paginirani tako da se može utvrditi da nedostaju listovi do fol. 8 i od 8 do 39, a na kraju od 191 do kraja djela.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 144; 195 x 120; 15 redaka; (tekst 135 x 60). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat, oštećeni vlagom. Tekst teško čitljiv. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama, oštećen. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Kustode. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

3941

R 2227

الكافية في النحو
AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 70; 215 x 140; 9 redaka; (tekst 142 x 56). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez kartonski, očuvan. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Bilješke na marginama i interlinearno. Tekst i margine uokvireni crvenom linijom.

Rukopis je iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1370; Flügel I, 162; Ahlwardt VI, 6557; az-Ẓāhiriyya 417.

3942

R 3917

الكافية في النحو
AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisao Qāsim Abī Ġāli' b. mullā Amir Aḥmad b. Ḫusraw b. Hawāğa u gradu Ma'mūra (Maṣīṣa) vilajet Adana, 892/1487. godine u medresi Qāḍiyya (bilješka u kolofonu djela, fol.127b).

Fol. 127; 215 x 125; 4 redka (tekst 95 x 45) i 8 redaka (tekst 125 x 70). Papir žućkast, srdnje debljine. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, umotan u platno. Pismo *nasḫī*, krupniji i razmaknutiha redaka. Naslovi poglavlja i odjeljaka ispisani crvenom tintom. Kustode. Interlineарno, na marginama kao i posebno nalijepljenim listićima bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis je uvakufio Aḥmad-āğā, nadzornik carskog harema za svoju medresu u Mostaru 1064/1653. godine (bilješka na fol.127b).

قد وقف هذا الكتاب صاحب الخيرات و الحسنات حضرت أحمد آغا باب السعادة بمدرسة الواقعة في بلدة موستار لسنة أربع و ستين و ألف.

3943

R 3204

الكافية في النحو
AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisao Ibrāhīm b. Muḥammad al-Aqḥiṣārī (iz Prusca, bilješka na kraju djela, fol.87b).

Fol. 87; 150 x 100; 7 redaka; (tekst 95 x 42). Papir žućkast, tanji. Povez kartonski sa klapnom. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Na marginama u početku rukopisa bilješke u vezi sa tekstom djela. Kustode. Tekst djela kao i bilješke na marginama uokvireni crvenom linijom. Ima volantnih listova a nekoliko ih i nedostaje (nakon četvrte folije).

Vakuf Muẓaffarī-zāde al-ḥāğğ 'Abdulqādir efendī (bilješka na fol. 1a).

3944,1

R 5127,1

الكافية في النحو
AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṭmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisao Ša'bān b. Nasīmī al-Balawī u mjesecu rabī' al-awwalu 1010/1601. godine (bilješka na kraju djela, fol.40b).

Fol. 1b - 40b; 200 x 145; 11 redaka; (tekst 145 x 75). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat, crvotočinom i vlagom oštećen. Povez tvrd, kožni sa utisnutom rozetom na koricama i klapni u lošemu stanju. Hrbat naknadno popravljan. Pismo *nasḫī-ta'līq*, krupniji. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom a istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Rijeđe bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela. Kustode.

Na posljednja dva zaštitna lista bilješke o rođenju djece.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

3944,2 R 5127, II

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām,
708/1309 - 761/1360

Isto kao 3723,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 43b - 61a; 15 redaka; (tekst 155 x 75). Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom ili ostale bjeline u tekstu. Bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela. Kustode.

3944,3 R 5127, III

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Prepisao Ša'bān b. Nasimī b. Aḥmad al-Balawī u mjesecu ramaḍānu 1009/1601. godine (bilješka u kolofonu djela. fol.112a).

Fol. 63b - 112a; 200 x 145; 11 redaka; (tekst 145 x 75). Pismo *nasḫī-ta'līq*, krupniji. Tekst osnovnog djela i neke istaknute riječi ispisani crvenom tintom a neke nadvučene crvenom linijom. Kustode.

3944,4 R 5127, IV

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī,
538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisao Ša'bān b. Nasimī b. Aḥmad u mjesecu ğumād al-ūlā 1009/1600. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.142b).

Fol. 114b - 144b; 200 x 145; 11 redaka; (tekst 145 x 75). Pismo *nasḫī-ta'līq*, krupniji. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom a istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode.

3944,5 R 5127, V

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 145b - 152b; 14 redaka; (tekst 155 x 75). Pismo *nasḫī*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom a istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela. Kustode.

3945,1 R 5364, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 38b; 195 x 120; 13 redaka; (tekst 125 x 60). Papir žućkast, srednje debljine. Povez kožni, mekši i slabije uvezan. Pismo *ta'līq*, krupniji i lijep. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Na marginama i interlinearno naročito u početku rukopisa bilješke u vezi sa tekstom djela. Kustode. Tekst djela kao i bilješke na marginama uokvireni crvenom linijom.

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

3945,2 R 5364, II

شرح على ديباجة المختصر

ŠARḤ 'ALĀ DĪBĀǦA AL-MUḪTAṢAR

مصطفى بن يوسف بن مراد الموستاري

Muṣṭafā b. Yūsuf b. Murād al-Mūstārī, um. 1119/1707

Komentar uvoda djela *al-Muḫtaṣar fī al-ma'ānī* iz arapske stilistike. Osnovno djelo je napisao Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Omar at-Taftāzānī, (712/1312 - 791/1389) a Mustafa Ejubović komentar na uvodni dio ovoga djela. Šej Jujo u popisu svojih djela ne navodi ovaj rad, nego samo Opijač u njegovoj biografiji. Osim toga, ovo je do sada jedini primjerak ovoga djela.

Početak (fol.42b):

نحمدك يا من أحكم بحكمته كل موجود على طبق ما اقتضته الحال ... و بعد فلما شرع يقرأ عليَّ الشرحَ المختصر لتلخيص المفتاح المحتوي على قواعد النجاح بعض الأذكياء من أولاد الأعاظم ... قدوة الأعيان و الأكارم المولى الأمير عبد الله ... إلتمس مني أن أوضح مشكلات خطبة الكتاب...

Kraj (fol.53a):

... أرباب الفضائل أي أصحاب الفضائل و ليكن هذا خاتمة ما قصدنا في هذا الباب من إيضاح خطبة الكتاب ختمنا الله بحسن العاقبة ...

Prepisao Aḥmad b. Muḥammad al-Mūstārī (iz Mostara) 1120/1708. godine (bvilješka na kraju djela, fol. 53a).

Fol. 42b - 53a; 18 redaka; (tekst 140 x 70). Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela. Kustode.

3945,3 R 5364, III

شرح العوامل المائة

ŠARḤ AL-'AWĀMIL AL-MI'A

مصطفى بن يوسف بن مراد

Muṣṭafā b. Yūsuf b. Murād, um. 1119/1707

Isto kao 3857,6.

Prepisao Muḥammad b. Ṣāliḥ b. Meḥmed b. Ibrāhīm Bistriğī (bilješka na kraju djela, fol.81b).

Fol. 56b - 81b; 21 redak; (tekst 160 x 70). Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode.

3946 R 4849

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 43; 200; 115; 11 redaka; (tekst 135 x 50). Papir žućkast, srednje debljine, glat, oštećen. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama, oštećen. Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja i odjeljaka ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela kao i bilješke na marginama uokvireni crvenom linijom. Interlinearno, također, bilješke u vezi sa tekstom djela. Na posljednjim zaštitnim listovima više stihova na arapskom i turskom jeziku i razne bilješke iz jezika.

3947 R 4996

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب
Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 40; 205 x 120; 11-13 redaka: (tekst 135 x 70). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Volantni listovi i lage. Povez tvrd, kožni sa klapnom. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na prvome zaštitnom listu i fol.1a razne bilješke na arapskom i turskom jeziku uglavnom iz jezika.

Vlasnik rukopisa postao Ṣāliḥ b. 'Uṯmān iz Počitelja 1256/1840-41. godine (bilješka na prvom zaštitnom listu).

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

3948 R 4327

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب
Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 50; 175 x 129; 10-12 redaka; (tekst 95 x 60). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez tvrd, kartonski oblijepljen platnom. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom a neke nadvučene crvenom linijom. Ponegdje u tekstu ostale praznine za ispisivanje naslova poglavlja. Kustode.

3949 R 2967

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب
Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 41; 160 x 110; 13 redaka; (tekst 128 x 62). Papir žućkast, srednje debljine. Lage volantne. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen i odvojen od rukopisa. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Tekst djela na nekoliko prvih listova uokviren sa po dvije crne i crvene linije.

Na fol. 1a crvenom tintom napisano da se u zbirci rukopisa nalaze djela al-*Kafiya, al-Miṣbāḥ* i *al-Awāmil.*

Vakuf Muẓaffarī-zāde al-ḥāğğ 'Abdulqādir-efendi za medresu Sinzāde 1206/1791. godine (bilješka na unutarnjoj strani prve korice).

3950 R 2884

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب
Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 94; 145 x 90; 7 redaka; (tekst 96 x 37). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Ima volantnih listova. Povez kožni sa klapnom. Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst djela kao i bilješke na marginama uokvireni crvenom linijom. Kustode. Bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela.

Na posljednjim zaštitnim listovima razne gramatičke definicije i druge bilješke iz jezika.

3951 R 1898

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

ججمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 48; 205 x 140; 9 redaka; (tekst 130 x 65). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, dobro očuvan. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Puno bilježaka interlinearno i na marginama u vezi sa tekstom djela.

U posjed rukopisa došao 'Alī b. Naṣūḥ az-Zarniǧānī iz Istanbula 1124/1712. godine, a potom Muḥammad b. Ibrāhīm b. Muḥammad b. Ibrahim al-Busnawī iz Sarajeva 1214/1799. godine (bilješke na fol.1a).

3952 R 1806

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 33; 205 x 125; 15 redaka; (tekst 140 x 60). Papir tamnobijel sa nekoliko žućkastih listova, srednje debljine, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja kao i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vlasnik rukopisa nekada bio al-ḥāǧǧ 'Abdullah (bilješka na četvrtom zaštitnom listu).

Vakuf Memišage Kasumagića (pečat na više mjesta u rukopisu).

3953 R 835

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 54; 195 x 125; 9 redaka; (tekst 115-125 x 50-60). Papir žućkast, deblji, hrapav. Ima volantnih laga. Povez kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *ta'līq*. Veći dio teksta uokviren crvenom linijom. Volantni dio teksta od drugoga prepisivača ispisan na tanjem papiru. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis uvakufio Ibrāhīm b. Islām Ispūžlī iz Travnika (za Aynī-begov mekteb) i predao ga muteveliji al-ḥāǧǧ Ḫalīl-efendī b. Ṣāliḥ Harsaklīji početkom mjeseca rabī' al-awwala 1252/1836. godine (bilješka na fol.1a).

Vakuf Aynī-begova mekteba.

3954 R 1077

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 32; 200 x 130; 13 redaka; (tekst 140 x 68). Papir žut, srednje debljine, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode.

Vlasnik rukopisa bio imam 'Alī b. Husayn (bilješka na prvom zaštitnom listu). Na istome liste navedene godine smrti više značajnijih ličnosti.

Rukopis uvakufio Ǧannatī-zāde (Dženetić) Muṣṭafā-beg b. Fayḍullah-beg b. Ismā'īl-beg 23. šawwāla 1289/1872. godine (bilješka na fol.1a).

3955 R 2814

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 38; 180 x 130; 9 redaka; (tekst 120 x 73). Papir tamnobijel sa nekoliko listova u boji, srednje debljine. Ima volantnih listova. Povez kožni sa klapnom, oštećen. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja i manjih odjeljaka ispisani crvenom tintom. Kustode. Bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Svrzo Mehmed-efendī b. Muhammad-āğā (bilješka na unutarnjoj strani prve korice).

3956 R 5216

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 113; 150 x 105; 7 redaka; (tekst 80 x 40). Papir žućkast, deblj., glat. Povez tvrd, kartonski. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

3957 R 2844

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisao Aḥmad b. Yūnus u mjesecu rabī' al-awwalu 1001/1592. godine (bilješka na kraju djela, fol.40b).

Fol. 40; 195 x 125; 11 redaka; (tekst 120 x 65). Papir tamnobijel i žućkast, srednje debljine. Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq* od dva prepisivača. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom.

3958 R 2982

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 993/1585. godine. (bilješka na kraju djela, fol.40a).

Fol. 40; 170 x 100; 13 redaka; (tekst 115 x45). Papir tamnobijel, srednje debljine. Prvi list volantan. Povez kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode.

Uvakufio Muẓaffarī-zāde al-ḥāğğ 'Abdulqādir-efendī za medresu Sīm-zade godine 1206/1791-91 (bilješka i pečat na fol.1a).

3959 R 3537

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisao Muḥammad b. 'Alī 1028/1618-19. godine (bilješka na kraju djela, fol.38b).

Fol. 38; 200 x 135; 13 redaka; (tekst 140 x 75). Papir žućkast, deblji. Povez kožni, oštećen. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Naslovi poglavlja i manjih odjeljaka ispisani crvenom tintom. Kustode.

Vakuf Elčī Ibrahim-pašine (Fjzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

3960 R 2556

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepis završio nepoznati prepisivač u mjesecu ḏū al-ḥiğğa, u noći Kurban bajrama, između akšama i jacije 1085/1675. godine (bilješka na margini, fol.71a).

Fol. 71; 195 x 135; 7 redaka; (tekst 138 x 62). Papir tamnobijel, deblji. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela. Na zaštitnim listovima raznovrsne bilješke.

3961 R 2040

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisao Muḥammad u posljednjoj dekadi mjeseca ḏū al-ḥiğğa 1038/1629. godine (bilješka na kraju djela, fol.79a).

Fol. 79; 205 x 145; 7 redaka; (tekst 130 x 65). Papir tamnobijel sa nekoliko obojenih listova, srednje debljine, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, u dobrom stanju. Pismo *ta'līq*, mjestimično vokalizirano. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode.

Vlasnik rukopisa bio al-ḥāğğ 'Abdullah (bilješka na posljednjem zaštitnom listu).

Vakuf Memiš-age Kasumagića (pečat i bilješka na više mjesta u rukopisu).

3962 R 5033

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisao Muḥammad b. 'Uṯmān 'Aṭṭārī u mjesecu ṣafaru 1125/1713. godine (bilješka na kraju djela, fol. 47b).

Fol. 47; 195 x 140; 9 redaka; (tekst 135 x 65). Papir tamnobijel, deblji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na zaštitnim listovima razne bilješke iz jezika, stihovi, hadisi i dova poslije jela.

Iz kolekcije Muhamed Enveri Kadića iz Sarajeva.

3963 R 6113

الكافية في النحو
AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Djelo krnjavo na kraju.

Prepisao Muṣṭafā b. 'Umar 1178/1764-65. godine (bilješka na kraju fragmenta posljednje stranice djela *Iẓhār al-asrār*, fol. 13b).

Fol. 1-12; 180 x 125; 9 redaka; (tekst 125 x 70). Papir žućkast, srednje debljine. Listovi volantni. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, oštećen. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom a istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela.

Na fol.13a posljednja stranica al-Birgawijeva djela *Iẓhār al-asrār* i godina prepisa 1178/1764-65. Na slijedećoj stranici ime prepisivača Muṣṭafā b. 'Umar.

3964,1 R 2680, I

الكافية في النحو
AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 42; 185 x 125; 11 redaka; (tekst 130 x 70). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī* mjestimično vokaliziran. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Bilješke na marginama i interlinearno u prvome dijelu djela. U drugome dijelu ostale bjeline za ispisivanje naslova i početke poglavlja.

3964,2 R 2680, II

إظهار الأسرار
IẒHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Prepis završio 'Abdullah b. Ṣāliḥ b. Aḥmad Šaḥmānī 16. ḏū al-ḥiǧǧa 1259/1843. godine (bilješka na na kraju djela, fol.66a).

Fol. 43b - 66a; 17 redaka; (tekst 133 x 90). Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Bilješke na marginama, interlinearno i izlijepljenim listićima u vezi sa djelom.

3964,3 R 2680, III

العوامل الجديدة
AL-'AWĀMIL AL-ǦADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3773,2.

Prepis završio 'Abdullah b. Ṣāliḥ b. Aḥmad Šaḥmānī 13. (!?) ḏū al-ḥiǧǧa, na treći (!?) dan Kurban bajrama, 1260/1844. godine (bilješka na fol.70a).

Fol. 66b - 70; 17 redaka; (tekst 140 x 80). Pismo *nasḫī* većinom vokaliziran. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Bilješke na marginama u vezi sa djelom.

Izv.: Ahlwardt VI, 6786; Dobrača I, str. 112,7 i 357,6; *az-Ẓāhiriyya* 360.

3965,1 R 5115, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū ʻAmr ʻUṯmān b. ʻUmar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 31b; 175 x120; 13 redaka; (tekst 130 x 60). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Ima volantnih listova. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, mnogo oštećen. Pismo *taʻlīq*. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Na prve dvije stranice tekst djela uokviren sa tri tanje crne linije i unvanom sa basmalom.

3965,2 R 5115, II

إظهار الأسرار

IẒHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr ʻAlī al-Birġawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1263/1846-47. godine (bilješka na fol. 68b).

Fol. 32b - 68b; 11 redaka; (tekst 140 x 75). Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela.

3965,3 R 5115, III

العوامل الجديدة

AL-ʻAWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr ʻAlī al-Birġawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3773,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 69b - 75b; 13 redaka; (tekst 130 x 75). Pimo *nasḫī*. Brojevi, naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode.

3966,1 R 6600, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū ʻAmr ʻUṯmān b. ʻUmar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib.
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1198/1783-84. godine (bilješka na kraju djela, fol.61a).

Djelo je krnjavo na početku.

Fol. 1a - 61a; 180 x 115; 9 redaka; (tekst 125 x 55). Papir tamnobijel, srednje debljine. Listovi volantni. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *nasḫī-taʻlīq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom.

3966,2 R 6600, II

معدل الصلاة

MUʻADDIL AṢ-ṢALĀ

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr ʻAlī al-Birġawī, 929/1521 - 981/1573

Djelo iz fikha.

Početak (fol.62b):

الحمد لله الذي أمر عباده بإقامة الصلوة و تعديلها و جعلها رأس الدين و عروة الإسلام و
أفضل أعمالها و نوراً و نجاة و مفتاحاً...

Kraj (fol.91b):

... هذا إذا وجد فرجة قبله و إذا لم يوجد لا يكره و لا يلزم في المختار جذب رجل إلى جنبه من الصف المقدم .

Prepisao nepoznati prepisivač 1198/1783-84. godine. (bilješka na kraju djela, fol.91b).

Fol. 62b - 91b; 13 redaka; (tekst 130 x 60). Pismo *nasḫī.* Istaknute riječi ispisane crvenom tintom ili nadvučene crvenom linijom. Tekst djela uokviren sa dvije, odnosno jednom crvenom linijom. Kustode. Na marginama i iterlinearno sitnije bilješke u vezi sa djelom. Unvan crnobijeli.

Izv.: Dobrača I, 276; Köprülü I, 1595,5; TÜYATOK II/07, 1273.

3967,1 R 2250, I

الكافية في النحو
AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū ʻAmr ʻUṯmān b. ʻUmar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisao ʻUmar u mjesecu šaʻbānu 1163/1750. godine (bilješka na kraju djela, fol.20b).

Fol. 1b - 20b; 195 x 130; 10-13 redaka; (tekst 145 x 70). Papir žućkast, tanji, oštećen. Ima volantnih i krnjavih listova. Povez kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, oštećen. Rukopis odvojen od listova. Pismo *ta'līq*. Tinta usljed vlage razlivena po listovima što otežava čitanje teksta. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst uokviren crvenom linijom.

Bivši vlasnik Muḥammad-aga Aganagić, trgovac iz Sarajeva (pečat na fol.1a).

3967,2 R 2250. II

شرح ديباجة المصباح
ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Saʻduddīn Masʻūd b. ʻUmar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Prepisao (vjerovatno isti prepisivač kao i prethodno djelo) u mjesecu ramaḍānu 1163/1750. godine (bilješka na kraju djela na margini, fol.56a).

Fol. 21b 56a; 13 redaka; (tekst 145 x 70). Nedostaje pola prvog lista. Pismo *ta'līq*. Brojevi, naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom intom. Kustode. Tekst djela, izuzev nekoliko posljednjih listova, uokviren crveno mlinijom.

3967,3 R 2250. III

المصباح
AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. ʻAbdussayyid b. ʻAlī al-Mutarrizī.
538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač vjerovatno isti kao i kod prethodnih djela.

Fol. 57b - 71b; 19 redaka; (tekst 145 x 70). Pismo *ta'līq*, sitniji. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa temom djela.

3967,4 R 2250. IV

المقدمة الآجرومية
AL-MUKADDIMA AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمّد بن محمد داود الصنهاجي ابن آجروم

Abū ʻAbdullah Muḥammad b. Muhammad Dāwūd as-Ṣinhāǧī Ibn
Āǧurrūm, 672/1273 - 723/1323

Isto kao 3769.

Prepisao (vjerovatno isti prepisivač kao i prethodna djela) 1163/1750. godine (bilješka na kraju djela na margini, fol.83b).

Fol. 74b - 83b; 10 redaka; (tekst 145 x 65). Pismo *ta'alīq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linjom.

3967,5 R 2250, V

العوامل المائة
AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني
Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ǧurǧānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač vjerovatno isti kao i kod prethodnih djela.

Fol. 85b - 94b; 10 redaka; (tekst 145 x 65). Pismo *ta'alīq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

3968,1 R 4293, I

الكافية في النحو
AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب
Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisao Muṣṭafā b. al-ḥāǧǧ Muḥammad Ṭarqala (?) (طرقله , bilješka na kraju drugog djela u zbirci, fol.67a) 1254/1838. godine (bilješka na fol.41a).

Fol. 1b - 41a; 190 x 140; različiti brojevi redaka; (tekst: različite dimenzije). Papir žućkast srednje debljine, hrapav i oštećen. Ima volantnih listova. Povez kartonski sa kožnim hrbatom, presvučen platnom. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Bilješke u vezi sa tekstom djela interlinearno i na marginama. Na zaštitnim listovima razne bilješke.

3968,2 R 4293, II

إظهار الأسرار
IẒHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي
Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Prepisao Muṣṭafā b. al-ḥāǧǧ Muḥammad Ṭarqala (?) (طرقله) 1254/1838. godine (bilješka sa strane kolofona djela, fol.67a).

Fol. 44b - 67a); 18 redaka; (tekst 150 x 90). Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom ili nadvučeni crvenom linijom. Kustode. Sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela interlinearno i na marginama.

3968,3 R 4293, III

العوامل الجديدة
AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي
Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3773,2.

Prepisao Muṣṭafā b. al-ḥāǧǧ Muḥammad 8. ḏū al-qa'da 1251/1836. godine (bilješka na kraju djela, fol. 78a).

Fol. 72b - 78a; 15 redaka; (tekst 155 x 100). Pismo *nasḫī*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

3969,1 R 4756, I

الكافية في النحو
AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب
Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1258/1842-43. godine (bilješka na kraju djela, fol.31b).

Fol. 1b - 31b; 175 x 120; 13 redaka; (tekst 110 x 65). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, u dobrome stanju. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom sa ponekom bjelinom za neispisana poglavlja. Kustode. Na nekoliko prvih listova tekst djela uokviren crvenom linijom.

3969,2 4756, II

إظهار الأسرار

IZHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muhammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1254/1838-39. godine (bilješka na kraju djela, fol.67a).

Fol. 32b - 67a; 13 redaka; (tekst 110 x 60). Pismo *nashī*. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

3970,1 R 1785, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAHW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Utmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Hāğib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisao 'Utmān b. Ahmad 1077/1666-67. godine (bilješka u kolofonu posljednjeg djela u rukopisu, fol.50a).

Fol. 1b - 19b; 200 x 125; 15 redaka; (tekst 150 x 75). Papir tamnobijel, deblji. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, u dobrome stanju. Pismo *nashī-ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Bilješke interlinearno i na marginama.

Na fol. 21b - 22a paradigme glagola sa kometarom.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (stari pečat na više mjesta).

3970,2 R 1785, II

المصباح

AL-MISBĀH

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fath Nāsir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Mutarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisao 'Utmān b. Ahmad 1077/1666-67. godine (bilješka u kolofonu posljednjeg djela u rukopisu, fol.50a).

Fol. 23b - 42b; 15 redaka; (tekst 150 x 75). Pismo *nashī-ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Bilješke interlinearno i na marginama u vezi sa tekstom djela.

3970,3 R 1785, III

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurrahmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisao 'Utmān b. Ahmad 1077/1666-67. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.50a).

Fol. 43b - 50a; 15 redaka; (tekst 150 x 75). Pismo *nashī-ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Bilješke u vezi sa tekstom djela interlinearno i na marginama.

3971,1 R 4747, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAHW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Utmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Hāğib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 49b; 175 x 120; 9 redaka. (tekst 150 x 65). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, u dobrome stanju. Pismo *ta'līq*. Kustode. Na zaštitnim listovima između djela razne bilješke na arapskom i turskom jeziku, uglavnom iz gramatike.

3971,2 R 4747, II

إظهار الأسرار

IZHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 10. šawwāla 1182/1769. godine (bilješka na kraju djela, fol.81b).

Fol. 52b - 91b; 11-15 redaka; (tekst 130 - 70-60). Pismo *ta'līq*. Kustode. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno sitnije bilješke koje se odnose na tekst djela.

3972,1 R 2480, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisao Ramaḍān b. Aḥmad 1058. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.49a).

Fol. 1b - 49a; 190 x 120; 9 redaka; (tekst 140 x 60). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez kartonski sa kožnim hrbatom u dobrome stanju. Pismo *ta'līq* veoma lijep, razmaknutih redaka. Brojevi, naslovi i istaknute riječi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren jednom debljom linijom zlatne boje i tri tanje crne linije. Interlinearno i na marginama dosta bilježaka u vezi sa tekstom djela. Unvan izrađen u kombinaciji više različitih boja.

Na slobodnim listovima između djela različite bilješke.

Vlasnik rukopisa bio al-ḥāğğ Sayyid Musṭafā (bilješka na fol.1a).

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (stari pečat Biblioteke na više mjesta u rukopisu).

3972,2 R 2480, II

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī,
538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisao Ramaḍān b. Aḥmad 1058. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.90a).

Fol. 51b - 90a; 9 redaka; (tekst 140 x 60). Pismo *ta'līq* veoma lijep, razmaknutih redaka. Brojevi, naslovi i istaknute riječi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren jednom debljom linijom zlatne boje i tri tanje crne linije. Interlinearno i na marginama dosta bilježaka u vezi sa tekstom djela.

3972,3 R 2480, III

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisao Ramaḍān b. Aḥmad 1058. godine bilješka u kolofonu djela, fol.105b).

Fol. 93b - 105b: 9 redaka; (tekst 140 x 60). Pismo *ta'līq* veoma lijep, razmaknutih redaka. Brojevi, naslovi i istaknute riječi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren jednom debljom linijom zlatne boje i tri tanje crne linije. Interlinearno i na marginama dosta bilježaka u vezi sa tekstom djela.

3973,1 R 1297, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisao Ḥasan b. Ḥusayn 1026/1617. godine (bilješka na kraju djela, 35b).

Fol. 1b - 35b; 205 x 115; 13 redaka; (tekst 155 x 60). Papir žućkast, deblji. Povez kožni sa utisnutim rozetama na koricama, oštećen. Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na fol. 145b veća bilješka na turskome jeziku o agensima u arapskom jeziku iznad koje je napisano: عوامل منظومه لغوي رحمة الله عليه . Na fol. 159b veća bilješka, fragment iz arapskog jezika na turskom i arapskom jeziku a na fol.160a, takođe, veća bilješke iz arapskog jezika napisane na turskom jeziku.

3973,2 R 1297, II

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3824,3.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 38b - 101b; 9 redaka; (tekst 120 x 55). Pismo *ta'līq*. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Bilješke na margini prvoj stranici u vezi sa tekstom djela.

3973,3 R 1297, III

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī,
538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 104b - 145a; 9 redaka; (tekst 115 x 55). Pismo *ta'līq*. Brojevi poglavlja kao i istaknute riječi ispisani crvenom tintom, a neke nadvučene crvenom linijom. Bilješke u vezi sa tekstom djela na nekoliko prvih listova.

3973,4 R 1297, IV

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ǧurǧānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 146b - 159a; 9 redaka; (tekst 120 x 55). Pismo *ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa djelom.

3973,5 R 1297, V

إظهار الأسرار

IẒHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birġawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Djelo prepisano u gradu Sivasu (bilješka na kraju djela, fol.191a).

Fol. 161b - 191a; 13 redaka; (tekst 155 x 75). Pismo *nashī-ta'līq*. Brojevi poglavlja nadvučeni crvenom linijom. Kustode. Rjeđe bilješke na marginama u vezi sa tekstom djela.

3973,6 R 1297,VI

العوامل الجديدة

AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birġawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3773,2.

Prepisivač isti kao kod prethodnog djela.

Fol. 191b - 195b; 13 redaka; (tekst 150 x 75). Pismo *nashī-ta'līq*. Brojevi poglavlja nadvučeni crvenom linijom. Kustode. Posljednji list oštećen i tekst djela na njemu od drugoga prepisivača.

3974,1 R 5004, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisao nepoznati prepisivač u mjesecu ramaḍānu 1023/1614. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.54a).

Fol. 1b - 54a; 200 x 130; 11 redaka; (tekst 120 x 60). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, u dobrome stanju. Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom na prva tri lista. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

3974,2 R 5004, II

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī,
538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 54b - 82b; 11-10 redaka; (tekst 130 x 60, drugi dio djela 120 x 70). Pismo *ta'līq* od dva prepisivača. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Bilješke interlinearno i na marginama u vezi sa tekstom djela.

3974,3 R 5004, III

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 83b - 91a; 13 redaka; (tekst 135 x 75). Pismo *nashī*. Brojevi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren debljom linijom zlatne boje oivičenom tankim crnim linijama dok je na ostalim listovima uokviren crvenom linijom. Manje bilješke na marginama vezane za tekst djela.

3975,1 R 3464, I

رسالة في معاني الحروف

RISĀLA FĪ MA'ĀNĪ AL-ḤURŪF

Kraća rasprava o značenju i funkcijama slova u arapskom alfabetu od nepoznata autora. Uporediti sa 4132,6.

Početak (1b):

اعلم أن الألفات في كلام العرب تجيء على ستة و عشرين وجهًا الألف الأصل و الألف الوصل و الألف الفصل و الألف القطع ...

Kraj (3a-b):

... الياء على إثنا عشر وجهًا ياء الأصل مثل الرمي و ياء الزيادة مثل كبير... و ياء التثنية مثل رجلين و ياء الجمع مثل مسلمين . تمت

Izv.: az-Ẓāhiriyya 210.

Neposredno poslije ove rasprave slijedi fragment drugog djela iz arapske gramatike na turskom jeziku.

Rukopis uvakufio al-ḥāǧǧ Muḥammad-paša (bilješka sa pečatom na fol.1a).

Rukopis je iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta).

3975,2 R 3464, II

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisao Muḥammad b. Muḥammad (bilješka u kolofonu drugog djela u zbirci, fol. 109b).

Fol. 4b - 62b; 210 x 155; 9 redaka; (tekst 135 x 65). Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Povez kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, oštećen. Pismo *ta'alīq*, deblje, razmaknutih redaka. Kustode. Tekst djela kao i bilješke na marginama uokvireni crvenom linijom. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

3975,3 R 3464, III

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī,
538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisao Muḥammad b. Muḥammad 1061/1650-51. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 109b).

Fol. 64b - 112b; 9 redaka; (tekst 135 x 65). Pismo *ta'alīq*, deblji, razmaknutih redaka. Kustode. Tekst djela kao i bilješke na marginama uokvireni crvenom linijom. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

3975,4 R 3464, IV

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ǧurǧānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisao Muḥammad b. Muḥammad 1063/1652-53. godine (bilješka u kolofonu drugog djela, fol. 111b i fol.128b).

Fol. 114b - 129a; 9 redaka; (tekst 135 x 65). Pismo *ta'alīq*, deblje, razmaknutih redaka. Kustode. Tekst djela kao i bilješke na marginama uokvireni crvenom linijom. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

3976,1 R 2150, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 53b; 205 x 140; 7 redaka; (tekst 110 x 70). Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī-ta'līq* razmaknutih redaka. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na fol.54a veća bilješka iz jezika.

Vlasnik rukopisa nekada bio Šamsuddīn al-Matīn al-Baqtāšī Uskuplālī (bilješka na prvom zaštitnom listu) kao i Rağab b. Ḥusayn al-Qaraḥiṣārī, vjerovatno i prepisivač (bilješka na kraju djela, fol. 53b).

3976,2 R 2150, II

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. ʻAbdussayyid b. ʻAlī al-Muṭarrizī, 538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 55b - 95; 9 redaka; (tekst 135 x 80). Pismo *nasḫī-taʻlīq*, razmaknutih redaka. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

3976,3 R 2150, III

العوامل المائة

AL-ʻAWĀMIL AL-MIʼA

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr ʻAbdulqāhir b. ʻAbdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 96b - 106b; 7 redaka; (tekst 110 x 75). Pismo *nasḫī-taʻlīq*, razmaknutih redaka. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

3977,1 R 2082, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū ʻAmr ʻUṯmān b. ʻUmar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 46a; 185 x 100; 13 redaka; (tekst 125 x 55). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, oštećen. Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja kao i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom.

3977,2 R 2082, II

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Saʻduddīn Masʻūd b. ʻUmar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3824,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 48b - 57a; 13 redaka; (tekst 125 x 55). Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja kao i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Bilješke na marginama u vezi sa tekstom djela.

3977,3 R 2082, III

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Saʻduddīn Masʻūd b. ʻUmar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3824,3.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati (prepisivač isti kao kod prethodnog djela).

Fol. 59b - 108a; 13 redaka; (tekst 125 x 55). Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja kao i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Bilješke na marginama u vezi sa tekstom djela.

3977,4 R 2082, IV

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي
Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. ʻAbdussayyid b. ʻAlī al-Muṭarrizī,
538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati (isti kao kod prethodnog djela).

Fol. 110 x 145; 13 redaka; (tekst 125 x 55). Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja kao i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Bilješke na marginama u vezi sa tekstom djela.

3977,5 R 2082, V

العوامل المائة

AL-ʻAWĀMIL AL-MIʼA

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني
Abū Bakr ʻAbdulqāhir b. ʻAbdurraḥmān al-Ǧurǧānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati (isti kao kod prethodnog djela).

Fol. 148b - 162b; 13 redaka; (tekst 125 x 55). Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja kao i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Bilješke na marginama u vezi sa tekstom djela.

3978,1 R 2805, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب
Ǧamāluddīn Abū ʻAmr ʻUṯmān b. ʻUmar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Nedostaje veći dio prvoga lista.

Fol. 1b - 45a; 170 x 110; 9 redaka; (tekst 120 x 55). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom, u dobrome stanju. Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (stari pečat Biblioteke na više mjesta u rukopisu).

3978,2 R 2805, II

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي
Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. ʻAbdussayyid b. ʻAlī al-Muṭarrizī,
538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 46b - 70b; 9 redaka; (tekst 120 x 55). Pismo *ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela.

3978,3 R 2805, III

العوامل المائة

AL-ʻAWĀMIL AL-MIʼA

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني
Abū Bakr ʻAbdulqāhir b. ʻAbdurraḥmān al-Ǧurǧānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 76b - 97b; 9 redaka; (tekst 120 x 58). Pismo *ta'līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela crvenom linijom uokviren. Rijeđe bilješke na marginama u vezi sa tekstom djela.

3979,1 R 2766, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū ʻAmr ʻUṯmān b. ʻUmar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisao Muḥammad b. Ibrāhīm al-Kilidibaḥrī (Kilidibahr, kasaba u okoline Edirne) u mjesecu muḥarramu 978/1370. godine (bilješka na kraju djela, fol. 34b).

Fol. 1b - 34b; 200 x 125; 13 redaka; (tekst 141 x 60). Papir žućkast, srednje debljine. Povez kožni sa utisnutim rozetama, oštećen. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crnom linijom. Rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela na marginama. U zbirci na slobodnim listovima između djela razne bilješke i stihovi.

Vlasnik rukopisa bio Paša-zāde b. al-ḥāğğ ʻAbdī-beg 1192/1778. godine (bilješka na fol. 1a).

Poklon dr. Muniba Muidovića za Gazi Husrev-begovu biblioteku (bilješka na fol.1a).

3979,2 R 2766, II

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. ʻAbdussayyid b. ʻAlī al-Muṭarrizī,
538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač vjerovatno isti kao i prethodnog djela.

Fol. 37b - 61b; 13 redaka; (tekst 141 x 60). Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja i manjih odjeljaka ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crnom linijom. Sitnije bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela.

3979,3 R 2766, III

إظهار الأسرار

IẒHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr ʻAlī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 62b - 86a; 19 redaka; (tekst 140 x 60). Pismo *taʻlīq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren jednom debljom linijom zlatne boje i tri tanje crne linije.

3979,4 R 2766, IV

العوامل الجديدة

AL-ʻAWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr ʻAlī al-Birġawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3773,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 19. rabīʻ al-awwala 1174/1760. godine (bilješkana kraju djela, fol.94a) .

Fol. 88b - 94a; 15 redaka; (tekst 140 x 70). Pismo kombinacija *nasḫī-taʻlīq*. Brojevi, naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. U zaglavlju napisan naslov i autor djela.

3979,5 R 2766, V

العوامل المائة

AL-ʻAWĀMIL AL-MIʼA

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr ʻAbdulqāhir b. ʻAbdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisao nepoznati prepisivač 1066/1655-56. godine (bilješka na kraju djela, fol.105b).

Fol. 96b - 105b; 13 redaka; (tekst 153 x 65). Pismo *nasḫī*. Brojevi, naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

3980,1 R 5220, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū ʿAmr ʿUṯmān b. ʿUmar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 60a; 145 x 100; 9 redaka; (tekst 115 x 50). Papir tamnobijel, debljim, glat, mnogo oštećen. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *taʿlīq* ljepši, malo krupniji. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Na marginam i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela. Kustode.

Bivši vlasnik Muḥammad Nuʿmān b. ʿAbbās (bilješka na prvome zaštitnom listu).

3980,2 R 5220, II

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. ʿAbdussayyid b. ʿAlī al-Muṭarrizī,
538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 61b - 95a; 11 redaka; (tekst 100 x 55). Pismo *nasḫī-taʿlīq*. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

3980,3 R 5220, III

العوامل المائة

AL-ʿAWĀMIL AL-MIʾA

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr ʿAbdulqāhir b. ʿAbdurraḥmān al-Ǧurǧānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisao nepoznati prepisivač 955/1548-49. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 111b).

Fol. 96b - 111b; 9 redaka; (tekst 95 x 65). Pismo *nasḫī*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

3981,1 4873, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū ʿAmr ʿUṯmān b. ʿUmar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 40b; 205 x 145; 13 redaka; (tekst 133 x 65). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, oštećen. Pismo *nasḫī-taʿlīq*, mjestimično vokaliziran. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa djelom.

Na fol. 6b - 7a razne bilješke iz arapskog jezika na arapskom i turskom jeziku.

Rukopis poklonio za Gazi Husrev-begovu biblioteku Hodža Ali Numan, antikvar tepiha iz Zagreba, ulica Berislavićeva 16 (pečat na posljednjem zaštitnom listu).

3981,2 R 4873, II

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa‘duddīn Mas‘ūd b. ‘Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 41b - 89a; 13 redaka; (tekst 133 x 65). Pismo *nasḫī-ta‘līq*, mjestimično vokaliziran. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa djelom.

3981,3 R 4873, III

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. ‘Abdussayyid b. ‘Alī al-Muṭarrizī,
538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 91b - 117b; 13 redaka; (tekst 133 x 65). Pismo *nasḫī-ta‘līq*, mjestimično vokaliziran. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa djelom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode.

3981,4 R 4873, IV

العوامل المائة

AL-‘AWĀMIL AL-MI’A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr ‘Abdulqāhir b. ‘Abdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivać i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 118b - 126b; 13 redaka; (tekst 133 x 65). Pismo *nasḫī-ta‘līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa djelom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode.

3982,1 R 4931, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū ‘Amr ‘Uṯmān b. ‘Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 45b; 165 x 115; 11 redaka; (tekst 110 x 60). Papir žućkast, srednje debljine. Ima volantnih listova. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Između 35 i 36 folije neprekid teksta.

3982,2 R 4931, II

إظهار الأسرار

IẒHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr ‘Alī al-Birġawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati (vjerovatni isti prepisivač kao i kod prethodnog djela).

Fol. 46b - 97a; 11 redaka; (tekst 110 x 60). Pismo *nasḫī*. Brojevi, naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom a neke nadvučene crvenom linijom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Između 75 i 76 folije prekid teksta.

3982,3 R 4931, III

العوامل الجديدة

AL-‘AWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr ‘Alī al-Birġawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3773,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati (vjerovatno isti prepisivač kao i kod prethodnog djela).

Fol. 98b - 107a; 11 redaka; (tekst 110 x 60). Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode.

3983,1 R 5003, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū ‘Amr ‘Uṯmān b. ‘Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Nedostaje posljednja stranica djela.

Fol. 1b - 30b; 205 x 135; 9 redaka; (tekst 160 x 90). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Listovi volantni Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni i manjim oštećenjem. Pismo *nasḫī-ta‘līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

3983,2 R 5003, II

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa‘duddīn Mas‘ūd b. ‘Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Djelo je krnjavo na početku.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati (vjerovatno isti prepisivač kao kod prethodnog djela).

Fol. 31a - 68a; 9 redaka; (tekst 160 x 90). Pismo *nasḫī-ta‘līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crnom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela.

3983,3 R 5003, III

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. ‘Abdussayyid b. ‘Alī al-Muṭarrizī,
538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati (vjerovatno isti prepisivač kao kod prethodnog djela).

Fol. 68b - 90b; 9 redaka; (tekst 160 x 90). Pismo *nasḫī-ta‘līq*. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela.

3984,1 R 1375, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū ‘Amr ‘Uṯmān b. ‘Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 18b; 240 x 175; 17 redaka; (tekst 155 x 85). Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom u dobrome stanju. Pismo *ta‘līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom a istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode.

Vakuf Salima Muftića (pečat na više mjesta u rukopisu).

3984,2 R 1375, II

إظهار الأسرار
IZHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي
Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 19b - 39b; 17 redaka; (tekst 160 x 65). Pismo *ta'līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom ili nadvučeni crvenom linijom. Kustode.

3984,3 R 1375, III

تحفة الإخوان
TUḤFA AL-IḪWĀN

الشيخ مصطفى بن إبراهيم الكليبوليلي
aš-Šayḫ Muṣṭafā b. Ibrāhīm al-Ġalipūlīlī, um. 1176/1762

Komentar djela al-Birġiwija djela *al-'Awāmil al-ǧadīda* o agensima u sintaksi arapskog jezika.

Početak (fol.41b):

الحمد لله الذي أفهم العلوم للطالبين و جعل أفعالهم بين الأفعال نافعين ... و بعد فيقول العبد الضعيف الفقير إلى ربه القدير الشيخ مصطفى بن إبراهيم رزقهم الله بجنات... و لما رأيت الكتاب المسمى بالعوامل الجديدة النحوية للشيخ ... المعروف بالبركوي ...أردت أن أشرح له شرحًا... **سميته بتحفة الإخوان** سائلاً أن يكون لنا ذخراً يوم يقوم الحساب ...

Kraj (fol.74b):

... و الثاني منهما المبنى العارض الذي تتوارد عليه المعاني المقتضية نحو المضمرات نحو ضرب و ضربت و أضرب و تضرب و الإشارات و الموصولات و غيرها فافهم الحمد لله الذي هدانا لهذا و ما كنا نهتدي ... فالحمد لله رب العالمين .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati (vjerovatno od istoga prepisivača kao i prethodno djelo).

Fol. 41b - 74b; 21 redak; (tekst 165 x 85). Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Izv.: Ḥ.Ḫ., Ḏayl I, 239; GAL G II, 441, 21d; GAL S II, 657, 21d; az-Ẓāhiriyya 74. Kaḥḥāla XII, 237; Hasandedić 99; Kairo A, II 84.

3985,1 R 1563, I

الكافية في النحو
AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب
Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib.
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisao nepoznati prepisivać u mjestu Virani Šehir (Anadoliji) u mjesecu rağabu 935/ 1529. godine (bilješka na kraju djela, fol. 48a).

Fol. 1 - 48a; 198 x 145; 9 redaka; (tekst 125 x 75). Papir tamnobijeli, srednje debljine. Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo kombinacija *nasḫī-ta'līq*. Nekoliko listova od drugoga prepisivača. Naslovi pojedinih poglavlja ispisani crvenom tintom. Prostor na marginama i interlinearno ispunjen bilješkama u vezi sa tekstom djela. Kustode.

Vlasnik rukopisa bio Aḥmad b. al-ḥāǧǧ Faḍlullah, penzionisani kadija u Strumici (bilješka na fol.50a).

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (stari pečat Biblioteke na više mjesta u rukopisu).

3985,2 R 1563, II

المصباح
AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي
Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī.
538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 51b - 87a; Različit broj redaka i format teksta s obzirom da je od više prepisivača. Pismo *ta'līq*. Bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela, posebno na nekoliko prvih listova.

3985,3 R 1563, III

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisao nepoznati prepisivač 1151/1738-39. godine. (bilješka na kraju djela, fol.108b).

Fol. 91b - 108b; 8 redaka; (tekst 145 x 70). Pismo *nasḫī*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

3985,4 R 1563, IV

المقدمة الآجرومية

AL-MUKADDIMA AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمد بن محمد داود الصنهاجي ابن آجروم

Abū 'Abdullah Muḥammad b. Muḥammad Dāwūd aṣ-Ṣinhāğī Ibn
Āğurrūm, 672/1273 - 723/1323

Pogl. 3769.

Djelo nije do kraja prepisano. U stvari, ostao je veći dio neprepisan. Prepisivač je stao na polovini poglavlja باب المرفوعات .

Kraj (fol.110a):

... باب العوامل الداخلة على المبتدأ و الخبر و هي ثلثة أشيا ، كان و أخواتها(و إن و أخواتها) و ظن و أخواتها و أما كان و أخواتها فإنها ترفع الإسم و تنصب الخبر .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 109a - 110a; redaka20-22; (tekst 180 x 125). Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na fol. 110b - 112a napisana veća dova protiv vjetra.

3986,1 R 4739, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisao Muṣṭafā b. Ṣāliḥ (bilješka u kolofonu posljednjeg djela u zbirci, fol. 42b). Na istoj stranici napisana novija bilješka da je Salih-efendja, otac Mustafe, prepisivaća ove zbirke, bio muderis u Bijeljini.

Fol. 1b - 27b; 245 x 150; 15 redaka; (tekst 175 x 70). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Listovi i lage volantni ali u dobrome stanju. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Pismo *ta'alīq*, lijep. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren jednom debljom i jednom tanjom linijom zlatne boje, obrubljene tankim crnim linijama, dok je ostali tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Na početku veoma lijep unvan u kombinaciji više boja.

U posjed rukopisa došao 1233/1818. godine munlā Ṣāliḥ (bilješka na fol.1a).

Rukopis je poklonio Gazi Husrev-begovoj biblioteci munlā Alija Hadžijusufović iz Zvornika koji je Biblioteci uručio Salihaga Hadžišehić 25.10.1965. godine.

3986,2 R 4739, II

المقدمة الآجرومية

AL-MUKADDIMA AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمد بن محمد داود الصنهاجي ابن آجروم

Abū 'Abdullah Muḥammad b. Muḥammad Dāwūd aṣ-Ṣinhāğī Ibn
Āğurrūm, 672/1273 - 723/1323

Isto kao 3769.

Prepisao Muṣṭafā b. Ṣāliḥ (bilješka u kolofonu posljednjeg djela u zbirci, fol. 42b).

Fol. 28b - 34b; 15 redaka; (tekst 175 x 70). Pismo *ta'alīq*, lijep. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

3986,3 R 4739, III

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني
Abū Bakr ʻAbdulqāhir b. ʻAbdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisao Muṣṭafā b. Ṣāliḥ (bilješka u kolofonu djela, fol. 42b). Na istoj stranici napisana novija bilješka da je Salih-efendja, otac Mustafe, prepisivača ove zbirke, bio muderis u Bijeljini.

Fol. 35b - 42b; 15 redaka; (tekst 175 x 70). Pismo *ta'alīq*, lijep. Brojevi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode.

3987,1 R 4985, I

الكافية في النحو
AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب
Ğamāluddīn Abū ʻAmr ʻUṯmān b. ʻUmar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 37b; 180 x 115; 13 redaka; (tekst 148 x 62). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī-ta'alīq*, mjestimično vokaliziran. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom a istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Na nekoliko prvih listova bilješke u vezi sa tekstom djela interlinearno i na marginama.

Na praznim listovima između djela raznovrsne bilješke na arapskom i turskom jeziku. Na posljednjim zaštitnim listovima veće bilječke u obliku dova i savjeta kako i kada ih učiti.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (peča na više mjesta u rukopisu).

3987,2 R 4985, II

الإعراب عن قواعد الإعراب
AL-IʻRĀB ʻAN QAWĀʻID AL-IʻRĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام
Ğamāluddīn Abū Muḥammad ʻAbdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām,
708/1309 - 761/1360

Isto kao 3723,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 38b - 59a; 13 redaka; (tekst 148 x 62). Pismo *nasḫī-ta'alīq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

3987,3 R 4985, III

المصباح
AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي
Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. ʻAbdussayyid b. ʻAlī al-Muṭarrizī,
538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 59b - 87b; 13 redaka; (tekst 148 x 62). Pismo *nasḫī-ta'alīq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Na početku djela interlinearno sitnije bilješke.

3987,4 R 4985, IV

العوامل المائة
AL-ʻAWĀMIL AL-MIʼA

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني
Abū Bakr ʻAbdulqāhir b. ʻAbdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 88b - 99b; 13 redaka; (tekst 148 x 62). Pismo *nasḫī-ta'alīq*. Brojevi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom a neke nadvučene crvenom linijom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

3988,1 R 6694, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisao Muṣṭafā u mjesecu ṣafaru 1135/1722. godine u gradu Vidinu (bilješka na kraju djela, fol. 35a).

Fol. 1b - 35a; 220 x 165; 11 redaka; (tekst 175 x 115). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i obrubom korica. Pismo *nasḫī*, mjestimično vokaliziran. Brojevi i naslovi poglavlja kao i neke istaknute riječi nadvučeni crvenom linijom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Interlinearno i na marginama rjeđe bilješke.

Na fol. 1a godine osvojenja nekih gradova od strane turske vojske. Između dva djela nekoliko hadisa.

3988,2 R 6694, II

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām,
708/1309 - 761/1360

Isto kao 3723,2.

Prepisao Muṣṭafā 29. ṣafara 1135/1722. godine u gradu Vidinu (bilješka na kraju prvog djela, fol. 35a. i na kraju ovoga djela, fol. 55a).

Fol. 36b - 55a; 11 redaka; (tekst 175 x 115). Pismo *nasḫī* mjestimično vokaliziran. Brojevi i naslovi poglavlja kao i neke istaknute riječi nadvučeni crvenom linijom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Interlinearno i na marginama rjeđe bilješke

3989,1 R 4846, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 78a; 200 x 125; 11 redaka; (tekst 135 x 55). Papir tamnobijel, deblji, glat. Lage volantne. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, malo oštećen. Pismo *nasḫī*. Istaknute riječi ispisane crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom a na prve dvije stranice dvjema zlatnim i dvjema crvenim linijama. Kustode. Unvan.

3989,2 R 4846, II

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām,
708/1309 - 761/1360

Isto kao 3723,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 81b - 109a; 11 redaka; (tekst 135 x 55). Pismo *nasḫī*. Brojevi poglavlja i gramatički primjeri ispisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom a na prve dvije stranice dvjema zlatnimi i dvjema crvenim linijama. Kustode. Unvan. Na marginama bilješke u vezi sa djelom.

3990,1 R 6684, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisao Muṣṭafā b. Aḥmad-āġā Qapudān-zāde Tešneli (Kapetanović iz Tešnja) u mjesecu ḏū al-qa'da 1185/ 1772. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 59b i na margini fol. 92b)

Fol. 1b - 59b; 205 x 120; 11 redaka; (tekst 145 x 55). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode.

Na zaštitnim listovima razne bilješke.

3990,2 R 6684, II

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām,
708/1309 - 761/1360

Isto kao 3723,2.

Prepisao Muṣṭafā b. Aḥmad-āġā Qapudān-zāde Tešneli (Kapetanović iz Tešnja) 20. ḏū al-qa'da 1185/ 1772. godine (bilješka na margini na kraju djela, fol. 92b).

Fol. 60b - 92b; 11 redaka; (tekst 145 x 55). Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Crveno-crni unvan. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode.

3990,3 R 6684, III

إظهار الأسرار

IẒHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birġawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Prepisao Muṣṭafā b. Aḥmad-āġā Qapudān-zāde Tešneli (Kapetanović iz Tešnja) mjeseca šawwāla 1185/1772. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 149b).

Fol. 94b - 149b; 11 redaka; (tekst 145 x 55). Pismo *ta'līq*. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode.

3990,4 R 6684, IV

العوامل الجديدة

AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birġawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3773,2.

Prepisivač isti prepisivač kao i prethodna djela u zbirci Muṣṭafā b. Aḥmad-āġā Qapudān-zāde Tešneli (Kapetanović iz Tešnja).

Fol. 152b - 162b; 11 redaka; (tekst 145 x 55). Pismo *ta'līq*. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode.

Odmah nakon kraja djela slijedi dova za učenje (دعاء الدرس) sa upustvom na turskom jeziku ali nedostaje kraj.

3991,1 R 7813, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 60b; 210 x 150; 7 redaka; (tekst 155 x 85). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Ima volantnih listova i laga. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom ili nadvučeni crvenom linijom. Kustode. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Iz kolekcije Mehmedović Seada iz Sarajeva.

3991,2 R 7813, II

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī,
538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 61b - 92b; 9 redaka; (tekst 155 x 85). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

3992,1 R 1872, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 60a, listovi paginirani; 200 x 130; 9 redaka; (tekst 140 x 55). Papir žućkast, srednje debljine. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i futrolom, u dobrome stanju. Pismo *ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Interlinearno i na marginama bileške u vezi sa tekstom djela. Na zaštitnim listovima razne bilješke i fragmenti različitih djela.

Vakuf Osman Šehdijine bibliotek (pečat na više mjesta u rukopisu).

3992,2 R 1872, II

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī,
538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 61b - 105b; 9 redaka; (tekst 140 x 55). Pismo *ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

3992,3 R 1872, III

العوامل المائة

AL-'AWĀMIL AL-MI'A

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ǧurǧānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 106b - 121a; 9 redaka; (tekst 140 x 55). Pismo *ta'līq*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Interlinearno i na marginama bileške u vezi sa tekstom djela.

3992,4 R 1872, IV

ترجمة العوامل المائة إلى التركية

TARĞAMA 'AWĀMIL AL-MI'A ILĀ AT-TURKIYYA

Prijevod na turski jezik al-Ǧurǧānījeva djela *al-Awāmil al-mi'a* o agensima u gramatici arapskog jezika od nama nepoznata prevodioca.

Početak (fol.126b):

عوامل يوز اوج قسم سماعي قياسي معنوي سماعي طقسان بر قياسي يدي معنوي ايكي
مجموعي يوز سماعي طقسان بر اون اوج نوع ...

Kraj (fol. 131a):

Djelo je prevedno donekoliko redaka jedanaestog poglavlja

... نوع حادي عشر أفعال مقارنه ...خبر منصوبنه محتاج اولدوغيچون صغير ديدلر
خبرلري.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 126b - 131a; 9 redaka; (tekst 135 x 90). Pismo *nasḫī*. Kustode.

3993,1 R 4089, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisao Muṣṭafā b. Ḥasan u prvoj dekadi mjeseca rabī' al-āḫira 1039/1629. godine (bilješka u kolofonu trećeg djela iz zbirke, fol. 96a).

Fol. 1b - 29b; 203 135; 15 redaka; (tekst 142 x 63). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez kožni sa klapnom, umotan u zeleno platno. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

Na prvoj stranici prvog slobodnog lista bilješka da je Sarajevo u mjesecu rabī' al-āḫiru 1109/1697. godine stradalo kada je poharano i popaljeno (misli se na provalu Eugena Savojskog što se dogodilo upravo ove godine). Na ostalim slobodnim listovima razne bilješke. Na fol. 72b Hafizovi stihovi na perzijskom jeziku.

Vakuf Karađoz-begove biblioteke u Mostaru. (bilješka na više mjesta u rukopisu).

3993,2 R 4089, II

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Prepisao Muṣṭafā b. Ḥasan u prvoj dekadi mjeseca rabī' al-āḫira 1039/1629. godine (bilješka u kolofonu narednog djela, fol. 96a).

Fol. 32b - 72a; 15 redaka; (tekst 142 x 63). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

3993,3 R 4089, III

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī.
538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisao Muṣṭafā b. Ḥasan u prvoj dekadi mjeseca rabī' al-āḫira 1039/1629. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 96a).

Fol. 74b - 96a; 15 redaka; (tekst 142 x 63). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

3993,4 R 4089, IV

تحفة الطالبين

TUḤFA AṬ-ṬĀLIBĪN

مولى الفاضل ناشي أفندي

Mawlā al-Fāḍil Nāšī-afandī, um. (?)

Komentar al-Ğurğānījeva djela *al-'Awāmil al-mi'a* na turskome jeziku koji je kako na početku djela stoji napisao izvjesni Mawlā al-Fāḍil Nāšī-afandī. Na istome mjestu stoji i naziv komentara. Poslije opširnijeg uvoda autor u tabelarnoj formi objašnjava osnovne gramatičke kategorije na turskom jeziku onako kako ih je al-Ğurğānī naveo u svome djelu.

Početak(fol.97b):

بسم الله الرحم الرحيم. الحمد لذي المنّ و الإحسان و الصلوة على سيد الإنسان و على من اتبعه في الإيمان أما بعد سيد طائفة النحويين و قدوة علماء العلمين الإمام ... عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني... علم نحوده ثابت ايتدوكي عامل يوز حرفدر بو يوز عامل داخي ايكي قسم منقسم بري لفظي بري معنوي لفظي داخي ايكي قسم منقسم ...

Kraj (fol.100b):

... المعنوية من المائة عددان فاعل و فعل مضارع معنويدر خوب بيل مبتداء ايله خبرده اولدي عامل ابتداء و هو عامل في الإبتداء و الخبر و العامل في الفعل المضارع .

Tekst se, međutim, i dalje nastavlja sa kraćim poglavljima:

الحروف الغير العاملة و هي خمسة عشر أحرف

i poglavlje :

الحروف العاطفات و هي عشر كلمات ... **لكن** نحو ما جائني القوم لكن عمر **بل** نحو ما جائني زيد بل عمرو تمام .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 97b - 100b; 15 redaka; (tekst 142 x 63). Pismo *taʻlīq*. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Tekst djela ispisan u vodoravnim i kraćim kosim linijama.

Nakon ovoga teksta slijedi napomena napisana u formi prethodnog teksta o akuzativu stanja الحال على ستة أضرب i nekoliko fragmenata kao tumačenje termina u jeziku الوضع و المفرد و المعنى.

3993,5

R 4089, V

در جمله، عوامل

DER ĞUMLE-I ʻAWĀMIL

U stihu na turskome jeziku na jednoj stranici nabrojeni agensi u arapskom jeziku. Između stihova ispisano tumačenje agenasa na arapskom jeziku sa primjerima.

Početak:

عوامل جمله سي يوز اولدي اگله
اون يدي سي حرف جر اولدي اگله

Kraj:

معنوي ايكي اولدي وير خبر
جمله سي يوز اولدي اگله سرتر.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 102; 18 redaka; (tekst 160 x 70). Pismo *nashī-taʻlīq*.

Na slijedeće dvije stranice 102b - 103a tabelarno navedene sintaksičke kategorije nominativa, akuzativa i genitiva u arapskom jeziku kao i padežna forma njihova izražavanja, i to sve sa primjerima. Na slijedećih nekoliko listova nalaze se razne bilješke, uglavnom iz jezika.

3993,6

R 4089, VI

العوامل المائة

AL-ʻAWĀMIL AL-MIʼA

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr ʻAbdulqāhir b. ʻAbdurraḥmān al-Ğurğāni, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 105b - 113a ; 15 redaka; (tekst 142 x 65). Pismo *nashī-taʻlīq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

3993,7

R 4089, VII

المقدمة الآجرومية

AL-MUKADDIMA AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمد بن محمد داود الصنهاجي ابن آجروم

Abū ʻAbdullah Muḥammad b. Muḥammad Dāwūd as-Ṣinhāği Ibn Āğurrūm, 672/1273 - 723/1323

Isto kao 3769.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 116b - 130a; 9 redaka; (tekst 138 x 60). Pismo *nashī*. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokviren crvenom linijom do polovine djela.

3994,1

R 1965, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū ʻAmr ʻUṯmān b. ʻUmar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib, 570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 78a; 210 x 145; 9 redaka; (tekst 130 x 55). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom a istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren sa dvije a margine jednom crvenom linijom. Bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela, osim na nekoliko posljednjih listova.

Na fol. 79a - 80b dio nekog djela iz gramatike arapskog jezika. Na fol. 134b - 135b dio rukopisa nekog djela iz gramatike arapskog jezika na turskome jeziku. Na fol. 194b mogućnosti čitanja iskaza لا حول و لا قوة na šest načina sa tumačenjem na turskome jeziku. Na fol. 218b - 219a bilješka iz arapske gramatike na turskome jeziku. Na prvome zaštitnom listu iza posljednjeg djela veća bilješka o agensima u arapskom jeziku.

3994,2 R 1965, II

المصباح

AL-MIṢBĀḤ

برهان الدين أبو الفتح ناصر بن عبد السيد بن علي المطرزي

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. ʻAbdussayyid b. ʻAlī al-Muṭarrizī,
538/1143 - 610/1213

Isto kao 3698,2.

Prepisao nepoznati prepisivač mjeseca rağaba 1174/1761. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 133b).

Fol. 82b - 133b; 9 redaka; (tekst 130 x 55). Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja i istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Nekoliko bilježaka na marginama u vezi sa tekstom djela.

3994,3 R 1965, III

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Saʻduddīn Masʻūd b. ʻUmar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1176/1762-63. godine (bilješka na kraju djela, fol.176b).

Fol. 138b - 176b; 14-15 redaka; (tekst 155 x 75). Pismo *nasḫī*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

3994,4 R 1965, IV

المقدمة الآجرومية

AL-MUKADDIMA AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمد بن محمد داود الصنهاجي ابن آجروم

Abū ʻAbdullah Muḥammad b. Muhammad Dāwūd as-Sinhāğī Ibn
Āğurrūm, 672/1273 - 723/1323

Isto kao 3769.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 178b - 194a; 9 redaka; (tekst 120 x 55). Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Sitnije biljške u vezi sa tekstom djela interlinearno i na marginama.

3994,5 R 1965, V

العوامل المائة

AL-ʻAWĀMIL AL-MIʼA

أبو بكر عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

Abū Bakr ʻAbdulqāhir b. ʻAbdurraḥmān al-Ğurğānī, um. 471/1078

Isto kao 3695.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 196b -216a; 9 redaka; (tekst 125 x 55). Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine, osim dvije prve stranice uokviren crvenom linijom. Biljške u vezi sa tekstom djela interlinearno i na marginama.

3994,6 R 1965, VI

ترجمهء عوامل في النحو بالتركية

TERĞEME-I ʻAWĀMIL FĪ AT-TURKIYYA

Prijevod al-Ğurğānījeva djela *al-ʻAwāmil al-mi'a* na turski jezik od nama nepoznatog prevodioca.

Početak (fol. 220b):

عوامل قچدر برور عامل قچدر يوز ور قچ قسمه منقسم ايكي قسم اوزرينه منقسمدر يا لفظيدر يا معنويدر معنوى درسون لفظي قچ قسم اوزرينه منقسمدر ايكي قسم ...

Kraj (fol. 223a):

... فعل مضارع رفع ايدن (؟) اسم در سندر حرف . تمت

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 220b -223a; 26 redaka; (tekst 175 x 100). Pismo turski *ta'līq*, sitniji.

3995,1 R 1093, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū ʻAmr ʻUṯmān b. ʻUmar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 45b; 215 x 145; 11 redaka; (tekst 155 x 60). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, u dobrome stanju. Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na prva tri lista bilješke na marginama u vezi sa tekstom djela.

Rukopis uvakufio Ğannatī-zāde (Dženetić) Muṣṭafā-beg b. Fayḍullah-beg b. Ismā'īl-beg 23. šawwāla 1289/1872. godine (bilješka sa pečatom, fol. 1a).

3995,2 R 1093, II

العوامل الجديدة

AL-ʻAWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr ʻAlī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3773,2.

Prepisao nepoznati prepisivač mjeseca ṣafara 1205/1790-91. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.50a).

Fol. 46b - 50a; 23 reda; (tekst 165 x 70). Pismo *ta'līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

3995,3 R 1093, III

تعليم المتعلّم

TAʻLĪM AL-MUTAʻALLIM

برهان الدين إبراهيم الزرنوجي

Burhānuddīn Ibrāhīm az-Zarnūğī, um. 610/1213)

Isto kao 3797,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 55b - 72a; 23 reda; (tekst 165 x 70). Pismo *ta'līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Stihovi citirani sa riječi شعر ispisano crvenom tintom.

3995,4 R 1093, IV

الرسالة في الفقه

RISĀLA FĪ AL-FIQH

Kraća rasprava o osnovnim fikhskim kategorijama od nama nepoznata autora.

Početak (fol.73b):

الحمد لله رب العلمين و الصلوة و السلام على رسوله محمد و آله أجمعين . اعلم بأن العبد المبتلى بين أن يطيع الله تعالى فيثاب و بين أن يعصيه فيعاقب و الإبتلاء يتعلق بالمشروع و غير المشروع فعلاً و تركاً فلا بد من بيان أنواع المشروعات و غير المشروعات و بيان معانيها و أحكامها ليسهل على الطالب ...

Kraj (fol.75a):

... و قد أستخرج الأحكام من المحيط و الفتاوى الكبرى و الفتاوى الخاقانية و حاشيتها و التحف و الميزان الأصول و اللباب .

Prepisao nepoznati prepisivač (isti kao i prethodno djelo) u zadnjoj dekadi mjeseca ğumād al-āḫira 1211/1796. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 75a).

Fol. 73b - 75a; 23 reda; (tekst 165 x 70). Pismo *ta'līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

3996,1 R 2979, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisao Ismā'īl b. Muḥammad (bilješka u kolofonu djela, fol. 34a).

Fol. 1b - 34a; 170 x 120; 13 redaka; (tekst 115 x 60). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Ima mnogo volantnih listova i laga. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen (razdvojene korice). Pismo *nasḫī*. Kustode. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela na marginama i interlinearno.

3996,2 R 2979, II

إظهار الأسرار

IẒHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birğawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Prepisao isti prepisivač kao i prethodno djelo Ismā'īl b. Muḥammad (bilješka u kolofonu prvog djela, fol. 34a).

Fol. 34b - 67a; 13 redaka; (tekst 115 x 60). Pismo *nasḫī*. Kustode. Brojevi, naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela na marginama i interlinearno.

3996,3 R 2979, III

العوامل الجديدة

AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birğawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3773,2.

Prepisao isti prepisivač kao i prethodno djelo Ismā'īl b. Muḥammad (bilješka u kolofonu prvog djela, fol. 34a).

Fol. 67a - 72b; 13 redaka; (tekst 115 x 60). Pismo *nasḫī*. Kustode. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela na marginama i interlinearno.

3996,4 R 2979, IV

مقدمة الأدب

MUQADDIMA AL-ADAB

أبو القاسم جار الله محمود بن عمر بن محمد الزمخشري

Abū al-Qāsim Ğārullah Maḥmūd b. 'Umar b. Muḥammad az-Zamaḫšarī,
467/1075 - 538/1144

Fragment (poglavlje) iz nekoga djela. Međutim, najvjerovatnije je da se radi o trećem ili dijelu trećeg poglavlja djela *Muqaddima al-adab* što ga je napisao Abū al-Qāsim Ğārullah Maḥmūd b. 'Umar b. Muḥammad az-Zamaḫšarī, 467/1075 - 538/1144. *Az-Zamaḫšarī* je navedeno djelo napisao u pet poglavlja od kojih je treće o česticama (القسم الثالث في الحروف - pogledati kraj u ovome djelu u našemu rukopisu!).

Početak (fol. 73b):

فصل حركات الإعراب تسمى الرفع و النصب و الجر و هي الحركات المختلفة التي تحدث في
آخر الإسم بعوامل مختلفة تدخل عليه كقولك جائني الرجل و رأيت الرجل و مررت بالرجل و
حركات البناء تسمى الضم و الفتح و الكسر و هي الحركات التي تبنى عليها الأسماء ...

Kraj (fol. 76a):

... أما ذاك و أما هنا فقاعد إلا أن زيداً فاضل إلا أنهم كاذبون أما إن الحق عندهم أما إنه
لكريم أ فعل هنا و إما لا تم القسم الثالث في الحروف و يتلوه القسم الرابع . تم

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 73b - 76a; 21 redak; (tekst 125 x 75). Pismo *ta'līq*, sitniji. Kustode. Tekst djela uokviren debljom zlatnom linijom i tri tanje crne linije. Lijepo zaglavlje (unvan) na zlatnoj podlozi sa naslovom djela unutar unvana رساله، علامه، زمخشري.

3996,5 R 2979, V

قاعدة الجموع القياسية

QĀ'IDA AL-ĞUMŪ' AL-QIYĀSIYYA

Kraća rasprava ili dio nekog djela iz arapske morfologije o pravilu analognih množina u arapskom jeziku iz nama nepoznatog djela kao i imena njegova autora. Naslov djela je preuzet iz zaglavlja rukopisa. U Safvet-bega Bašagića zbirci (Bratislava, 342) se navodi slična rasprava čiji je autor Ibn Kamāl-pāšā.

Početak (fol.76a):

اعلم أن كل اسم على فعل بفتح الفا، و سكونه العين يجمع بعضه على وزن فعول و فعال ...

Kraj (fol.78a):

... قوله تعالى «لتركبنّ طبقًا عن طبق» أي بعد طبق و من مكان على قوله تعالى «و من يبخل فإنما يبخل عن نفسه» أي على نفسه .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati (isti prepisivač kao i kod prethodnog djela).

Fol. 76a - 78a; 21 redak; (tekst 125 x 75). Pismo *ta'līq*, sitniji. Kustode. Tekst djela uokviren debljom zlatnom linijom i tri tanje crne linije. Manje zaglavlje (unvan) sa naslovom djela.

Izv.: Bratislava 342.

3996,6 R 2979, VI

الرسالة اللطيفة

AR-RISĀLA AL-LAṬĪFA

Kraća rasprava iz gramatike arapskog jezika ili fragment iz nekog djela od nama nepoznata autora. Naslov koji se ovdje navodi preuzet je iz našega rukopisa.

Početak fol.78a):

إذ ظرف الإستقبال خافض بشرطه منصوب بجوابه و فيه معنى الشرط غالبًا فمختص بالجملة الفعلية و قد يكون مفاجأة يختص بالجملة الإسمية إذ ظرف للزمان الماضي و يدخل على الجملتين ...

Kraj (fol.79a):

... لا محالة من الحيلة أي لا حيلة في التخلص منه لا بدّ من البدّ و هو التعريف معناه لا فراق و لا مفارقة من هذا لا هم (!) بمعنى بالله الميم بدل من يا بمعنى يا الله . تمت

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati (isti prepisivač kao i kod prethodnog djela).

Pismo *ta'līq*, sitniji. Kustode. Tekst djela uokviren debljom zlatnom linijom i tri tanje crne linije. Manje zaglavlje (unvan) sa naslovom djela.

3996,7 R 2979, VII

الإيساغوجي

AL-ĪSĀĠŪĞĪ

أثير الدين مفضل بن عمر الأبهري

Aṯīruddīn Mufaḍḍal b. 'Umar al-Abharī, um. 663/1265

Isto kao 3711,2.

Prepisao Aḥmad b. Ibrāhīm iz mjesta Gümülgüne (bilješka u kolofonu djela, fol.82a).

Fol. 79b - 82a; 21 redak; (tekst 120 x 70). Pismo *ta'līq*, sitniji. Kustode. Tekst djela uokviren debljom crnom linijom. Istaknuti dijelovi teksta nadvučeni crvenom linijom.

3997,1 R 3919, I

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 54b; 210 x 155; 11 redaka; (tekst 135 x 65). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez kožni sa utisnutim rozetama na stranicama i klapni, oštećen. Pismo *ta'līq*, krupniji, debljih linija i više razmaknutih redaka. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela. Na marginama komentar u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Karađoz-begove biblioteke u Mostaru (bilješka o uvakufljenju na više mjsta u rukopisu).

3997,2 R 3919, II

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ğāmī,
817/1414 - 898/1492

Komentar Ibn al-Ḥāğibova djela *al-Kāfiya* iz sintakse arapskog jezika koje je autor posvetio svome sinu Ḍiyā'ddīnu Yūsufu, po kome je djelo i dobilo naziv.

Početak (fol. 1b, na margini) :

الحمد لوليه و الصلاة على نبيه و آله و أصحابه المتأدبين بآدابه أما بعد فهذه فوايد وافية لحل مشكلات الكافية للعلامة المشتهر في المشارق و المغارب الشيخ ابن الحاجب ... نظمتها في سلك التقرير و سمط التحرير للولد العزيز ضياء الدين يوسف ... و **سميتها بالفوايد الضيائية** ... **الكلمة** قيل هي و الكلام مشتقان من الكلم بتسكين اللام و هو الجرح لتأثير معانيهما في النفوس ...

Kraj (fol. 54a, na margini):

... و إذا انضم أو انكسر تحذف نحو أصبت خيراً و أصابني خير و اختم لي بخير اللهم اجعل خاتمة أمورنا خيراً و لا تلحق بنا من تبعة شرورنا خيراً ... قد استراح من كدّ الانتهاض لنقل هذا الشرح من السواد الي البياض العبد الفقير عبد الرحمن الجامي ... ضحوة السبت الحادي عشر من زمان المنتظم في سلك شهور . قد وقع الفراغ في أوائل شهر رمضان المبارك سنة سبع و تسعين و ثمانمائة .

Fol. 1b - 54a. Djelo je napisano na marginama prethodnog djela.

Izv.: H. Ḫ. II, 1372; Ahlwardt VI, 6575; Flügel I, 167; Loebenstein 2448; Sellheim 231; GAL G I, 304/13; GAL S I, 533; az-Ẓāhiriyya 400; Köprülü III, 599.

3997,3 R 3919, III

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3781,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 57b - 90a; 15 redaka; (tekst 160 x 70). Pismo *nashī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela. Na fol. 90b napisana prva stranica al-Muṭarrizījeva al-djela *al-Miṣbāḥ*.

3998 R 3729

الإملاء على الكافية

AL-IMLĀ' 'ALĀ AL-KĀFIYA

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib,
570/1174 - 646/1249

Komentar djela *al-Kāfiya* koji je prema Katalogu biblioteke az-Ẓāhiriyya napisao autor osnovnog djela Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib dovršivši pisanje 636/1239. godine (az-Ẓāhiriyya 58).

Početak (fol.1b):

قال الشيخ العلامة جمال الدين رحمه الله **الكلمة لفظ وضع لمعني مفرد** قوله **لفظ** يشتمل الكلمة و غيرها لأنه لما يتلفظ به سواء. **وضع لمعنى** أو لا قوله وضع لمعنى يخرج عنه المهملات لأنها لم توضع لمعنى قوله **مفرد** احتراز من مثل قام زيد و شبيهه فإنه لفظ وضع لمعنى و لكنه مركب ...

Kraj (fol.):

Djelo je krnjavo na kraju za nekoliko izgubljenih listova pa su uvezani bijeli listovi, vjerovatno da bi se dopisao tekst na izgubljenim listovima što, međutim, nije učinjeno. Isto tako na početku rukopisa nakon fol.2

uvezano je naknadno tri bijela lista za dopis izgubljenog teksta koji i ovdje nedostaje, što takođe, nije učinjeno.

Fol. 183; 175 x 130; 19 redaka; (tekst 135 x 95). Papir žućkast, deblji, hrapav. povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, umotan u zeleno platno. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela citiran sa qawluhu. Iza drugog lista nedostaje narednih nekoliko listova, isto kao i na kraju rukopisa.

Na fol. 1a bilješka da je rukopis uvakufio Muḥammad ... (?) za Univerzitet al-Azhar u Kairu 867/1463. godine:

وقف هذا الكتاب الفقير محمد بن ... الحنفي... و جعل مقره بجامع الأزهر بخزانة كتبه الموقوفة على كلية العلم الشريف في شوال سنة سبع و ستين و ثمانمائة .

Na predzadnjem zaštitnom listu bilješka o načinu razrješenja jedne varijante pisanja datuma.

تم الكتاب بعون الله الملك الوهاب في يوم الجمعة و هو العشر التاسع من الثلث الثاني من السدس الثاني من النصف الأول من العشر السادس من العشر الثالث من العشر العاشر من الهجرة النبوية الهلالية و من استخرج هذا التاريخ بلغ المرام فقد قدر على شيء لم يقدره أكثر الناس من العلماء الكرام للمولى الكامل أبو المكمّل الشهير بابن كمال باشا .

أشار بقوله و هو العشر التاسع من الثلث الثاني إلى أن يوم الجمعة المذكورة هو التاسع عشر من أيّام شهرٍ لأن الشهر الواحد في العرف ثلاثون يومًا فالثلث الثاني منه ما بعد اليوم التاسع عشر .

و أشار بقوله من السدس الثاني من النصف الأول إلى ذلك الشهر هو الشهر الثاني من عام هو الصفر فإن العام الواحد إثنا عشر شهرا فالنصف الأول منه ستة أشهرٍ من المحرّم إلى تمام ستة أشهرٍ و السدس الثاني من ذلك النصف الأوّل هو صف .

أشار بقوله من العشر السادس من العشر الثالث من العشر العاشر من الهجرة إلى أن ذلك العام ٩٢٦ من التاريخ الهجري . إن و لعشره عشر كذلك و لعشر عشره عشر كذلك هو هذا سنة ١٠٠٠ فالعشر العاشر من ذلك المخرج هو ما فوق هذا سنة ٩٠٠ إلى تمام المخرج المذكور. و العشر الثالث من ذلك العشر العاشر هو ما فوق هذا سنة ٩٢٠ إلى هذا سنة ٩٣٠ و العشر السادس من ذلك العشر الثالث ليس إلاّ سنة ٩٢٦ فالمعنى أن الكتاب تم في يوم الجمعة و هو أي ذلك اليوم هو التاسع عشر من أيّام شهر صفر سنة ٩٢٦ من الهجرة النبوية. تمت

Rukopis je uvakufio Aḥmad-āġā, nadzornik carskog harema za svoju medresu u Mostaru 1064/1653. godine (bilješka na prvom zaštitnom listu).

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1370; Ahlwardt VI, 6559; az-Ẓāhiriyya 58.

3999 R 1567

الفوائد الضيائية
AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي
Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ğāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisao Aḥmad b. 'Alī Sarāyī (iz Sarajeva) posljednjeg dana ramaḍāna 1141/1729. godine (bilješka na kraju djela, fol. 188a).

Fol. 188; 195 x 110; 17 redaka; (tekst 130 x 50). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Nekoliko listova na početku nagriženo crvotočinom, ali je tekst ostao sačuvan. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni i manjim intervencijama na njegovoj popravci. Pismo *nasḫī-ta'līq*, sitniji. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokvirenna prve dvije stranice sa po dvije a ostali dio jednom crvenom linijom. Bilješka na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela, ispisane rukom prepisivača.

Na fol.1a dvije bilješke o bivšim vlasnicima napola čitljive s obzirom da je list oštećen. U prvoj je al-ḥāğğ Ibrāhīm b. ... (?) a u drugoj 'Abdulbāqī Muḥammad ... (vjerovatno vakif Ğino-zāde)

Vakuf Ğino-zade 'Abdulbāqī-efendī (bilješka i pečat, fol. 1a).

4000 R 2175

الفوائد الضيائية
AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي
Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ğāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1082/1671-72. godine (bilješka na kraju djela).

Fol. 190; 195 x 145; 19 redaka; (tekst 160 x 80). Papir tamnobijel, deblji, hrapav, oštećen vlagom. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom

Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na prva dva lista bilješke interlinearno i na marginama u vezi sa tekstom djela.

Vakuf al-ḥāǧǧ 'Umar-efendī Ḫayrī-zāde Aqḥiṣārī (Pruščak, bilješka i pečat fol. 1a).

4001 R 2490

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ǧāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1008/1599-60. godine (bilješka na kraju djela, fol.237b).

Fol. 237 paginiranih listova; 195 x 130; 17-19 redaka; (tekst 120-130 x 65). Papir žućkast, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i platnom na uglovima. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom.Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Bilješke u vezi sa tekstom djela interlinearno i na marginama.

Vakuf Gazi Husrev-begove medrese (bilješka i pečat na fol. 1a).

4002 R 7630

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ǧāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisao Muḥammad b. Muṣṭafā b. Maḥmūd b. 'Alī al-Kašfī u Rūznamaǧī (Roznamedžinu) hanikahu u Mostaru u mjesecu ša'bānu 1136/1724. godine (bilješka na kraju djela, fol.203a).

Fol. 202; 205 x 155; 17 redaka; (tekst 145-75). Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, umotan u zeleno platno. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Bilješke u vezi sa tekstom djela interlinearno i na marginama. Na kraju djela razne bilješke.

U posjed rukopisa kupovinom došao Muḥammad b. Ibrāhīm (bilješka sa pečatom na fol.1a).

U posjed rukopisa došao Nu'mān b. Muḥammad-efendi Čarši-imām iz Zenice 14. raǧaba 1291/1874. godine (bilješka na petom zaštitnom listu).

Iz kolekcije Muhameda Čaršimamovića

4003 R 2530

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ǧāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepis dovršio nepoznati prepisivač u utorak 8. ḏū al-qa'da 1208/1794 godine (bilješka na kraju djela, fol.217b).

Fol. 217; 210 x 145; 19 redaka; (tekst 150 x 70). Papir bijel, srednje debljine, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, u dobrome stanju.

Rukopis uvakufio Ǧannati-zāde (Dženetić) Muṣṭafā-beg b. Fayḍullah-beg b. Ismā'īl-beg 23. šawwāla 1289/1872. godine (bilješka i pečat, fol. 1a).

4004 R 2686

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ǧāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 98 paginiranih listova; 170 x 125; 23 redka; (tekst135 x 80). Papir narandžast, srednje debljine, glat. Fol. 13 - 16 papir tanji, bijele boje. Ima volantnih laga. Povez tvrd, kožni sa klapnom, oštećena hrbata. Pismo *ta'līq*, sitniji. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na posljednja dva zaštitna lista razne bilješke iz jezika, hadisi, fikhske rasprave i stihovi.

4005 R 4114

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي
Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ğāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 225 paginiranih listova; 190 x 115; 19 redaka; (tekst 140 x 55). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama, oštećc, otkinute klapne. Pismo *ta'līq*. Osnovni tekst nadvučen crvenom linijom. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vlasnik rukopisa bio as-Sayyid Abū al-Qāsim (bilješka na fol. 1a).

Rukopis Gazi Husrev-begovoj biblioteci poklonio Derviš Buturović, šeriatski sudija u penziji, Sarajevo, dana 19.01.1947. godine (bilješka na prvom zaštitnom listu).

4006 R 4321

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي
Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ğāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisao Muḥammad b. Dūrmiš as-Saruḥānī 960/1552-53 (bilješka u kolofonu djela, fol. 231b).

Fol. 231; 180 x 120; 17 redaka; (tekst 125 x 60). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez, tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama (nedostaje prva korica) i klapni. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela u početku pisan crvenom tintom a kasnije nadvučen crvenom linijom. kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren debljom linijom zlatne boje i dvjema tanjim crnim linijama a dalje jednom crvenom linijom. Unvan u kombinaciji plave i zlatne boje. Bilješke u prvome dijelu na marginama u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Strnak al-ḥāğğ Muḥammad-efendi (bilješka na prvome zaštitnom listu).

Bivši vlasnik Sulaymān b. Muḥammad Arapčik-zāde (bilješka na prvom zaštitnom listu).

Na posljednjem zaštitnom listu stihovi as-Sayyid aš-Šarīfa i Sa'duddīna o pozajmljivanju knjiga.

4007 R 3563

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي
Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ğāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisao nepoznati prepisivač u ponedjeljak 19. ğumād al-ūlā 995/1587 (bilješka u kolofonu djela, fol.178a).

Fol. 178; 205 x 130; 21 redak; (tekst 150 x 75). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Ima volantnih laga. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, odvojen od listova i oštećen. Hrbat naknadno popravljan. Pismo *nasḫī* mjestimično vakaliziran. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom. Kustode. Tekst djela na prvoj stranici uokviren debljom zlatnom linijom obrubljenom crnim tanjim linijama a dalje uokviren jednom crvenom linijom. Unvan veoma lijep sa preovalađujućom zlatnom i plavom bojom.

Bilješka pored kolofona u kojoj stoji da je izvjesni čitalac nakon čitanja ovoga djela isto sravnio sa drugim rukopisima i utvrdio da je prilično vjerno prepisano.

Bivši vlasnik Muḥammad-efendī Bešlagić, 1281/1864-65. godina (bilješka na prvome zaštitnom listu).

Bivši vlasnik Ḥasan-efendī Užičānī (iz Užica, bilješka na fol. 1a).

Rukopis Gazi Husrev-begovoj biblioteci poklonio Enis Muftić iz Banja Luke 28.10.1950. godine (bilješka na prvom zaštitnom listu).

4008 R 1990

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ğāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisao as-Sayyid Muḥammad Hāšim b. Dāwūd 'Ārif (bilješka na fol. 1a prema kojoj je dotični postao vlasnik rukopisa putem njegova prepisa) u mjesecu rabī' al-awwalu 1260/1844. godine (bilješka na kraju djela)..

Fol. 253; 225 x 13; 17 redaka; (tekst 135 x 55). Papir bijel, srednje debljine. Listovi volantni ali u dobrome stanju. Povez tvrd, kožni, crvene boje sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, odvojen od listova. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokviren crvenom linijom. Bilješke na marginama u vezi sa tekstom djela.

4009 R 973

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ğāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 175; 205 x 140; 21 redak; (tekst 160 x 75). Papir u prvome dijelu rukopisa do fol. 21 naknadno dodan i bijele je boje a ostali žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, u dobrome stanju. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom do fol. 21 i od drugoga prepisivača a dalje nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Bilješke u vezi sa tekstom djela na marginama i interlinearno.

Stihovi na arapskom jeziku (fol. 1a).

4010 R 1565

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ğāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1030/1717-18. godine (bilješka na kraju djela, fol.253b).

Fol. 253 paginiranih listova; 195 x 130; 15 redaka; (tekst 130 x 75). Papir tamnobijel, deblji, glat. Povez tvrd, kožni bez klapne i naknadno popravljena hrbata. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela. Na drugome zštitnom listu sadržaj djela.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (stari pečat na višemjesta u rukopisu).

4011 R 1886

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ğāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisao Šarīf Muḥammad iz sela Nūrğī 1053/1643-44 (bilješka na kraju djela, fol.245b).

Fol. 245; 205 x 160; 14 redaka; (tekst 130 x 65). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez noviji, tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo kombinacija *nashī-ta'līq,* debljih linija. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom ili crnom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Bivši vlasnik Bekir-efendija (bilješka na fol.1a).

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke (pečat na više mjesta u rukopisu).

4012 R 2335

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ğāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisao nepoznati prepisivač u prvi petak mjeseca šawwāla uvuče poslije jacije namaza 1123/1711. godine u Beogradu u mahali صرد (?) (bilješke na kraju djela, fol.199b).

Fol. 199 paginiranih listova; 215 x140; 21 redak; (tekst 145 x80). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Listovi i lage volantni. Nedostaju dvije dvolisnice u sredini djela, fol. 85 - 90. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, mnogo oštećen. Povez odvojen od listova. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Bivši vlasnik kadija al-ḥāǧǧ Muṣṭafā (bilješka na prvom zaštitnom listu).

Na prvome zaštitnom listu razne bilješke uglavnom iz jezika.

Na kraju rukopisa na 11 volantnih listova ispisane osnovne gramatičke kategorije arapskog jezika u formi tabele.

4013 R 1671

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ğāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 233 paginiranih listova; 215 x 145; 17 redaka; (tekst 145 x 70). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Folije 13- 22 zamijenjene od drugoga prepisivača. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama, bez klapne. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom, osim na nekoliko posljednjih listova gdje je nadvučen crvenom linijom. Kustode. Bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela.

Na fol. 1a stihovi i razne bilješke, najviše iz jezika.

Bivši vlasnik 'Uṯmān b. as-Sayyid Fayḍullah, muftija u Osmanskoj Carevini (bilješka na fol. 1a).

Vakuf Muẓaffarī-zāde al-ḥāǧǧ 'Abdulqādir-efendī.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke.

4014 R 1587

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ğāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisao 'Alī b. Ḥusayn mjeseca ḏū al-ḥiǧǧa 1089/1679. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.275a).

Fol. 275 paginiranih listova; 195 x 13; 17 redaka; (tekst 155 x 60). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Nekoliko listova na kraju oštećeni vlagom. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, naknadno popravljan. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom kao i margine u prvoj polovini djela. Na marginama i interlinearno uglavnom u početku djela bilješke koje se odnose na tekst djela.

Na prvome zaštitnom listu rješenja za razna šeriatska pitanja, a na drugom, trećem i četvrtom sadržaj djela.

Bivši vlasnik Ṣāliḥ (bilješka i pečat na fol. 1a).

Vakuf Ṣāliḥ-efendī Ḥrōmo-zade (pečat na više mjesta u rukopisu).

4015 R 3147

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ğāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisao 'Alī b. Ibrāhīm b. Ḥiḍr u trećoj dekadi mjeseca rağaba 1008/ 1600. godine u sultan Sulejmanovoj medresi (bilješka u kolofonu djela, fol. 156).

Fol. 156; 195 x 125; 21 red; (tekst 140 x 70). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Na prve dvije stranice tekst djela uokviren debljom linijom zlatne boje obrubljene tankim crnim linijama dok je ostali dio teksta uokviren crvenonm linjom. Lijep unvan u kombinaciji plave, crvene i zlatne boje. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4016 R 1560

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ğāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisao Ḥasan b. Ḍūlfiqār mjeseca ḍū al-qa'da 1048/1639. godine u gradu Izmitu (bilješka na kraju djela, fol.130b).

Fol. 130; 205 x 140; 19 redaka; (tekst 135 x 80). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, naknadno popravljena hrbata. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linjom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Ḥasan efendī Bōyō-zade (pečat na više mjesta u rukopisu).

4017 R 2065

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ğāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 299; 175 x 100; 15 redaka; (tekst 120 x 50). Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, popravljena hrbata. Pismo *nasḫī, veoma lijep*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom i u početku ograničen debljim tačkama zlatne boje. Poglavlja ispisana crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren debljom, zlatne boje linijom obrubljenom tankim crnim linijama. Na početku se nalazi i unvan uz dodatak deblje linije crvene boje i basmalom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela, posebo u prvome dijelu gdje su uokvirene crvenom linijom, ispisane rukom prepisivača djela.

Na zaštitnim listovima sadržaj djela i razni stihovi na arapskom i turskom jeziku.

4018 R 2286

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ğāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 235; 185 x 105; 19 redaka; (tekst 130 x 63).Papir žućkast, srednje debljine, glat. Ima volantnih laga. Povez tvrd, kožni sa hrbatom i klapnom, umotan u zeleno platno, oštećen. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice i unvan uokvireni debljom zlatnom linijom obrubljenom tenjim crnim linijama a ostali dio teksta crvenom linijom. Interlinearno i na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vlasnik rukopisa nekada bio ḥāğī ʻAlī (bilješka na kraju djela (fol.235b).

4019 R 5325

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ’ID AḌ-ḌIYĀ’IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn ʻAbdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ğāmī.

817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisao ʻAbdurraḥmān al-Blagāyī (iz Blagaja) za vrijeme dok je bio u medresi u Mostaru 1019/1610-11. godine (bilješka na kraju djela, fol. 202a).

Fol. 202; 205 x 120; 23 redka; (tekst 160 x 63). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Ima volantnih listova i laga. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama, otkinute klapne i u lošem stanju. Pismo *ta'līq*, lijepo ispisan. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren tanjom crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na prvoj stranici prvog zaštitnog lista nekoliko hadisa i stihova na turskome i arapskom jeziku. Na slijedećim zaštitnim listovima veći izvodi iz drugih gramatičkih djela a najviše komentara *al-Kāfiya*.

Na Bivši vlasnici sohta ʻAlī al-Mūstārī (iz Mostara), zatim slijedi bilješka o kupovini knjige 1115/1703. godine gdje je namjerno zamrljano od koga je kupljena (ostalo samo da je iz zaostavštine muftī efendije) i ko ju je kupio (bilješke na petom zaštitnom listu).

Na fol.1a bilješka da je rukopis kupljen iz zaostavštine ʻAlī-efendī Zāgorija kao i da je vlasnik rukopisa bio ʻAbdullah b. Ḥasan b. al-ḥāğğ Ḥusayn al-Mūstārī (iz Mostara).

Na posljednja dva zaštitna lista uglavnom ispisani hadisi i bilješke iz jezika (dvije veće na turskome jeziku).

4020 R 5393

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ’ID AḌ-ḌIYĀ’IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn ʻAbdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ğāmī.

817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisao Ṣāliḥ b. Ibrāhīm b. Ḥasan-beg al-Fūčawī-zāde (Fočaković) 1256/1840 (bilješka o vlasniku na kraju djela ali je jasno da je ista osoba i prepisivač djela, fol. 180b).

Fol. 180; 180 x 140; 13 redaka; (tekst 130 x 85). Papir tamnobijel, tanji, hrapav. Povez mekši, kožni. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djea uokviren u prvoj polovini crnom linjom a u drugoj crvenom, osim nekoliko posljednjih listova.

4021 R 6353

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ’ID AḌ-ḌIYĀ’IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn ʻAbdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ğāmī.

817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisao nepoznati prepisivač u subotu 15. ḏū al-qaʻda 960/1553. godine (bilješka na kraju djela, fol. 177b). Ispod ove bilješke drugom rukom napisana bilješka da je prepisivač djela Maḥmūd b. Sulaymān al-Kafawī (moguće prepisivač naknadno ispisanih listova).

Fol. 177; 190 x 110; 20-23 redka; (tekst 140 x 65). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Ima volantnih laga. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, oštećen. Pismo *ta'līq*, od dva prepisivača. Dosta izgubljenih listova nadopunio je drugi prepisivač naknadno. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela. Na trećem i četvrtom zaštitnom listu ispisan sadržaj djela.

Na kraju djela na prvom zaštitnom listu bilješka na turskome jeziku da je šayh Muṣṭafā-efendī 28. muḥarrama 11381725. godine podigao tekiju u Mostaru u blizini Čejvan-begove džamije.

Na drugome zaštitnom listu stihovi na perzijskom jeziku od al-Ğāmīja.

Bivši vlasnik ʻAṣim-efendī Muftī-zade (Muftić, bilješka na fol. 1a).

Kolekcija Besima Korkuta.

4022 R 5055

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn ʻAbdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ğāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisao Muṣṭafā b. Ḥasan b. Aḥmad u posljednjoj trećini mjeseca rabīʻ āḫira 1168/1755. godine (bilješka na fol. 276a).

Fol. 276; 215 x 150; 18 redaka; (tekst 135 x 65). Papir tamnobijel, tanji, glat. Na početku nakoliko vlantnih listova. Povez tvrd, kožni, odvojen od listova i oštećen. Pismo *ta'līq*, deblji. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vlasnik rukopisa bio Muḥammad Ṣafwat b. al-ḥāğğ Ḥasan-efendī koji je rukopis kupio od al-ḥāğğ Ibrāhīma (bilješka na fol. 276b).

4023 R 4919

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn ʻAbdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ğāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1269/1852-53. godine (bilješka na kraju djela, fol. 233b).

Fol. 233; 245 x165; 19 redaka; (tekst 145 x 79). Papir žućkast, srednje debljine, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*, lijep. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Niže okružne medrese u Bihaću (pečat).

4024 R 4874

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn ʻAbdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ğāmī.
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisao Muḥammad b. Ibrāhīm u posljednjoj trećini mjeseca rabīʻ al-awwala 1181/1767. godine (bilješka na kraju djela, fol. 252b).

Fol. 252; 210 x 140; 17 redaka; (tekst 150 x 60). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Ima volantnih listova. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, oštećen. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Na prve dvije stranice tekst djela uokviren jednom crvenom i tri crne linije kao i unvan sa basmalom dok je ostali dio teksta kao i margine uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis poklonio za Gazi Husrev-begovu biblioteku Muhamed F. Garčević, stalni sudski tumač za turski i arapski jezik kod Okružnog suda u Banja Luci (pečat na predzanjem zaštitnom listu).

4025 R 4902

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn ʻAbdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ğāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 975/1567-68. godine (bilješka u kolofonu djela).

Fol. 150; 220 x 145; 21 red; (tekst 165 x 90). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Listovi i lage volantni. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama poneka bilješka u vezi sa tekstom djela.

Rukopis je bio u medresi u Zvorniku (pečat na unutarnjoj stranici prve korice).

4026 R 4619

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ǧāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997.2.

Prepisao sohta Ṣāliḥ b. Ḥusayn al-Mūstārī (iz Mostara) 22. ṣafara 1258/1842. godine (bilješka na kraju djela, fol.169b).

Fol. 169; 190 x 140; 21 redak; (tekst 150 x 95). Papir žućkast, srednje debljine, hrapav. Povez mehak, kožni, oštećen. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Na posljednjem zaštitnom listu godine smrti nekih autora, gramatičara i druge bilješke, uglavnom iz jezika.

Rukopis za Gazi Husrev-begovu biblioteku poklonio Muhamed-Emin Muslibegović, posjednik iz Mostara (pečat na zadnjem zaštitnom listu).

4027 R 7127

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ǧāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 189; 185 x 120; 19 redaka; (tekst 145 x 180). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski umotan u platno. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama veoma rijetko bilješke u vezi sa tekstom djela.

Iz kolekcije Muharema Omerdića.

4028 R 1362

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ǧāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 164; 190 x 120; 21 redak; (tekst 150 x 70). Papir žućkast, deblji, glat. Nekoliko prvih laga volantne. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, manje oštećen. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

4029,1 R 4721,1

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ǧāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol.1b -203b; 195 x 120; 19 redaka; (tekst 133 x 58). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Listovi sa manjim oštećenjima izazvanim vlagom popravljani lijepljenjem čistog papira. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oblijepljen plavim platnom. Pismo *ta'līq*, lijep. Tekst osnovnog djela i margine nadvučeni crvenom linijom. Bilješke interlinearno i na marginama u vezi sa tekstom djela.

Na prvome zaštitnom listu dvije bilješke o bivšim vlasnicima. Prvi je izvjesni al-Būsnawī al-Mūstārī (iz Mostara) koji je došao u posjed rukopisa 15. ša'bāna 1215/1800. godine a drugi Muḥammad Šawkat b. Muḥammad Fāḍil b. Aḥmad b. Nūḥ b. Muḥammad b. Muḥammad al-Mūstārī (iz Mostara), muderis u Travniku koji je došao u posjed rukopisa 17. ša'bāna 1221/1806. godine.

Na ostalim zaštitnim listovima razne bilješke, uglavnom iz jezika i nekoliko hadisa.

4029,2 R 4721, II

رسالة امتحان الأذكياء و الحذاق

RISĀLA IMTIḤĀN AL-ADKIYĀ' WA AL-ḤADĀQ

محمد الكردي السهراني منلا زاده

Muḥammad al-Kurdī as-Saharānī Munlā-zāde, um. 1070/1659

Kraća rasprava u kojoj autor Munlā-zāde al-Kurdī, kako stoji u rukopisu, navodi dvadeset sedam grešaka u al-Ǧāmījevu komentaru Ibn al-Ḥāǧibova djela *al-Kāfiya*. Autor greške citira sa منها و ispisano crvenom tintom.

Početak (fol.205b):

الحمد لله رب العالمين والصلوة و السلام على جميع الأنبياء و المرسلين و بعد يقول العبد الفقير إلى رحمة ربه القدير منلا زاده الكردي هذه هي المواضع التي وقع فيهاالغلط و المسامحة من الشارح الفاضل الشيخ عبد الرحمن الجامي قدس سره في شرحه الكافية. فاستخرجتها و كتبتها في هذا الورق لينظر فيها الفاضل و الطلبة و يكونوا على بصيرة في أثناء الدرس و المطالعة منها قوله في صدر الكتاب الوضع ...

Kraj(fol.206a):

... و منها قوله في آخر بحث التنوين و حكم الإبنة كحكم الابن في جميع ما ذكر إلا في حذف همزتها و قد ذكرناه في الحاشية أيضا فينبغي للمعلم و المتعلم التأمل و التأني في هذه المواضع. و الله أعلم بالصواب .

Izv.: Köprülü III, 567,2.

4030 R 3569

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ǧāmī.
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisao sohta Salīm b. Muḥammad al-Mūstārī (iz Mostara) u Kamāliyya medresi u Sarajevu (izgorjela u vrijeme provale Eugena Savojskog u Sarajevo 1697. godine) 5. rabī' al-āḫira 1093/1682. godine.

(قد وقع الفراغ عن الكتاب بعون الله الملك الوهاب في يوم الخامس من شهر ربيع الآخر في شهور سنة ثلاث و تسعين و ألف بعد الهجرة من له العز و الشرف عن يد أضعف عباد الله ... السوخته سليم بن محمد الموستاري بمدرسة الكمالية بمدينة سراي المحروسة ...)

Djelo je manjkavo na početku.

Fol. 141; 200 x 120; 19 redaka; (tekst 140 x 60). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Volantni listovi i lage kao i jedna kožna korica, dok druga nedostaje, tako da je rukopis u cjelosti rasut. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela kao i bilješke na marginama uokvireni crvenom linijom.

4031 R 4021

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ǧāmī.
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Djelo je manjkavo na početku.

Fol. 149; 200 x 125; 19 redaka; (tekst 150 x 75). Papir žućkast, srednje debljine. Svi listovi volantni sa manjim oštećenjima. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen, takođe. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4032 R 4256

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ğāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Djelo manjkavo na početku i na kraju.

Fol. 9 - 224 paginirana lista; 200 x 145; 17 redaka (tekst 145 x 75). Papir žućkast, tanji. Nov platneni povez. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4033 R 2602

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ğāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisao Muṣṭafā b. Ša'bān b. Ibrāhīm u drugoj dekadi mjeseca ramaḍāna 1055/1645. godine (bilješka na kraju djela, fol.103a).

Djelo manjkavo na početku.

Fol. 103; 195 x 150; 19 redaka; (tekst 145 x 95). Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Ima volantnih laga. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, oštećen i naknadno popravljan. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom a mjestimično i crnom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

4034 R 1999

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ğāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Djelo manjkavo na početku i na kraju.

Fol. 3-207 paginiranih listova; 220 x 155; 21 red; (tekst 145 x 75). Papir žućkast, srednje debljine. Nov platneni povez. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Tekst djela uokviren crvenom linijom, takođe. Bilješke na marginama i sitnije interlinearno.

4035 R 5196

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ğāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisao Muṣṭafā b. al-ḥāğğ Rağab 1. ša'bāna 996/1588. godine (bilješka na kraju djela, fol.225a).

Djelo manjkavo na početku i na kraju.

Fol. 92-225 paginiranih listova; 210 x x 150; 19 redaka; (tekst 150 x 80). Papir žućkast, deblji. Lage volantne. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, umotan u zeleno platno, oštećen. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom, također. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4036 R 4910

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ğāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisao Darwīš Muḥammad 1. ğumād al-āḫira (godina prepisa odsječena na margini prilikom uvezivanja rukopisa, fol.108a)

Nedostaje skoro prva polovina djela.

Fol. 108; 180 x 115; 19 redaka; (tekst 140 x 65). Papir tamnobijel, deblji, glat. Listovi i lage volantni. Povez tvrd, kožni sa klapnom, prilično štećen. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Vlasnik rukopisa postao Tozkali ḥāfiẓ 'Umar-efendī, 1232/1816-17. godine (bilješka na posljednjem zaštitnom listu).

4037 R 803

الفوائد الضيائية

AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

نور الدين عبد الرحمن بن أحمد نور الدين الجامي

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ğāmī,
817/1414 - 898/1492

Isto kao 3997,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Djelo krnjavo na dva mjesta unutar rukopisa.

Fol. 200; 185 x 120; 21 redak; (tekst 125 x 55). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Volantne lage. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren debljom zlatnom linijom kao i unvan, obrubljenom tanjom linijom crne boje dok je ostali dio teksta uokviren crvenom linijom. Bilješke na marginama u vezi sa tekstom djela.

Rukopis uvakufio Ğannatī-zāde (Dženetić) Muṣṭafā-beg b. Fayḍullah-beg b. Ismā'īl-beg 23. šawwāla 1289/1872. godine (bilješka sa pečatom na fol.1a).

4038 R 1698

حاشية على الفوائد الضيائية

ḤĀŠIYA 'ALĀ AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

علامك محمد بن موسى البسنوي

'Allāmak Muḥammad b. Mūsā al-Busnawī, um. 1046/1636

Glosa na al-Ğāmījev komentar Ibn Ḥāğibova djala *al-Kāfiya* iz sintakse arapskog jezika. Djelo je autor, kako se iz bilješke u kolofonu djela vidi, završio u petak 21. ḏū al-q'ada 1035/14.08.1626. godine.

Početak (fol.1b):

حمداً لمن جعل شجرة العلم مثمرة بالأدب الذي صار لحصول المقصود كالدليل و شرف بعض عباده بفوايد ضيائية ... و بعد فيقول العبد الفقير إلى رحمة ربه القدير محمد بن موسى البسنوي المعترف بالعجز و التقصير ... طلبوا مني تحشيته نحو الشيخ الفاضل عبد الرحمن الجامي ... **قوله** الحمد لوليه دل بلامي الجنس و الإختصاص على أنه لا يكون ...

Kraj (fol.297a):

... و الله ولي السداد و الرشاد و منه المبدأ و إليه المعاد و لقد فاض اختتامه و فضّ به ختامه بعد عصر يوم الجمعة الحادي و العشرين من ذي القعدة الحرام لسنة خمس و ثلاثين و ألف من هجرة خير الأنام عليه أكمل الصلوات و أفضل السلام و على آله و أصحابه ...

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznat.

Fol. 297 (593 paginirane stranice); 205 x 135; 25 redaka; (tekst 165 x 70). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*. Komenitani tekst citiran sa قوله. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Kantamirijine biblioteke ('Abdullah-efendī b. Aḥmad Qanṭamīrī-zāde).

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1372; Ahlwardt VI, 6583/9; Šabanović, 131; Köprülü III, 573.

4039 R 2355

حاشية على الفوائد الضيائية

ḤĀŠIYA 'ALĀ AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

محمد عصمة الله بن محمود حاجي چلبي البخاري
Muḥammad 'Iṣmatullāh b. Maḥmūd Ḥāğī Čalabī al-Buḫārī,
um. 1150/1737-38

Glosa na prvu polovinu Ibn al-Ğāmījeva komentara Ibn al-Ḥāğibova djela *al-Kāfiya.*

Početak (fol.1b):

منك البداية و إليك النهاية يا كريم. الحمد لله الذي جعل كلمته الباقية كافية في توجيهنا نحو المقصود ... و بعد فيقول أحوج عباد الله الودود العبد الحقير محمد عصمة الله بن محمود لما توفقت بمطالعة الشرح الشريف ... أردت أن أكتب ما عثرت عليه من اللطائف و الفوائد التي فيه ...

Kraj (fol.235a):

... و يمكن أن يقال في الجواب يجوز أن يكون ما في مما يوزيك مصدرية و من التعليل و الأجل و المعنى بعد نفسك من أجل إيذاء النفس إياك كإيذاء ... أيضًا يكون النفس محذراً منه فتأمل .

Prepisao nepoznati prepisivač 1050/1640-41. godine. Ime prepisivača namjerno zamrljano.

Fol. 235; 195 x 120; 19 redaka; (tekst 130 x 60). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama, otkinute klapne. Futrola kartonska sa kožnim hrbatom, oštećena. Pismo *nasḫī.* Komentarisani tekst citiran sa *qawluhu* napisano crvenom tintom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren debljom zlatnom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke (pečat na više mjesta u rukopisu).

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1372; Ahlwardt VI, 6583/11; az-Ẓāhiriyya 150.

4040 R 712

حاشية على الفوائد الضيائية

ḤĀŠIYA 'ALĀ AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

محرم أفندي
Muḥarram-efendī, um. 1237/1821-22

Glosa na Ibn al-Ğāmījev komentar Ibn al-Ḥāğibova djela *al-Kāfiya* iz sintakse arapskog jezika. Katalog Köprülü biblioteke (I, 1465-66 i III, 574-75) navodi puno ime autora Muḥarram-efendī b. Muḥarram az-Zaylī, um. 1000/1592. godine navodeći još da je ovo djelo dopunio 'Abdullah b. Ṣāliḥ , um. 1237/1821-22. godine.

Početak (fol.1b):

صدر كتابه بالحمدلة بعد البسملة اقتداءً بالقرآن العظيم و تيمنًا و تبركًا باللفظ الكريم فقال الحمد مصدر من حمد يحمد من باب علم يعلم و هو الوصف بالجميل الإختياري لوليه اللام بالخبر تقديره ثابت أو كائن ...

Kraj (fol.311a):

... و هنا مفهومًا نحو جائني زيد أخوك فزيد و أخوك و إن إختلفا مفهومًا لأن مفهوم الأخ غير مفهوم العلم لأن مفهوم الأول الجنسية و المفهوم الثاني الشخصية . تم الكتاب

Prepisvač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 311; 210 x 145; 21 redak; (tekst 165 x 105). Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq.* Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom a tekst komentara nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Bivši vlasnici Muḥammad Ḥāğib-zāde, Ṣāliḥ 'Izzatī i Muḥammad b. Ṣāliḥ (bilješke i pečati na fol. 1a).

Vakuf Ṣāliḥ-efendī Ḥrōmo-zāde (pečat na više mjesta u rukopisu).

Izv.: O.M. II, 21; GAL G I, 304/13-c; GAL S I, 533; Köprülü I, 1465-66 i III, 574-75

4041 R 5240

حاشية على الفوائد الضيائية

ḤĀŠIYA 'ALĀ AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

محرم أفندي
Muḥarram-efendī, um. 1237/1821-22

Isto kao 4040.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 362; 200 x 150; više različitih brojeva redaka kao i dimenzija teksta. Papir žućkast, tanji, glat. Ima volantnih laga. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, naknadno popravljan. Pismo *nasḫī-ta'līq.* Tekst komentara nadvučen crvenom linijom. Kustode.

4042 R 2043

حاشية على الفوائد الضيائية

ḤĀŠIYA 'ALĀ AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

محرم أفندي

Muḥarram-efendī, um. 1237/1821-22

Isto kao 4040.

Prepisao 'Abdurraḥīm (?) b. Ḥusayn u prvoj dekadi mjeseca rağaba u 'Abdulqādir-efendījinoj tekiji u Istanbulu 1092/1681. godine (bilješka na kraju djela, 326b).

Fol. 326; 205 x 145; 27 redaka, (tekst 165 x90). Papir tamnobijel i narandžast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa klapnom i utisnutim rozetama na koricama, naknadno popravljan drugom kožom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom a komentara nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Na posljednjem zaštitnom listu oporuka (Waṣiyyatnāma) Muhameda a.s. na turskome jeziku, prepisana 1096/1684/85. godine.

Iz mekteba kod Ferhadije džamije.

4043 R 1145

حاشية على الفوائد الضيائية

ḤĀŠIYA 'ALĀ AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

محرم أفندي

Muḥarram-efendī, um. 1237/1821-22

Isto kao 4040.

Prepisao 'Abdullah b. munlā Ṣāliḥ Ḥromić 2. ğumād al-āḫira 1256/ 1840. (bilješka u kolofonu djela, fol.216b).

Fol. 216; 225 x 160; 32-34 redka; (tekst 185 x 135). Papir žućkast, srednje debljine. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom a komentar nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Vlasnik rukopisa bio munlā Ṣāliḥ b. 'Ubayd Ḥawāğa Ḥromić (bilješka na fol.1a).

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (stari pečat na više mjesta u rukopisu).

4044 R 3788

حاشية على الفوائد الضيائية

ḤĀŠIYA 'ALĀ AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

محرم أفندي

Muḥarram-efendī, um. 1237/1821-22

Isto kao 4040.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 276; 208; x 190; 31 red; (tekst 210 x 95). Papir žućkast, deblji, glat. Na početku ima nekoliko vlantnih i izmiješanih listova. Povez kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom a tekst komentara nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst na prvoj stranici rukopisa uokviren debljom zlatnom linijom i tri tanje crne linije dok je ostali dio teksta uokviren crvenom linijom. Veoma lijep unvan sa upisanim nazivom djela i autorom. Poneka bilješka na marginama u vezi sa tekstom djela.

Na fol. 1a bilješka o uvakufljenju rukopisa od strane Ḥusayn b. Ḥasana, ovlaštenom da izdaje fetve za gradove Žepče i Derventu.

Rukopis je Gazi Husrev-begovoj biblioteci poklonio Enis Muftić iz Banja Luke 28.10.1950. godine (bilješka na posljednjem zaštitnom listu).

4045 R 4164

حاشية على الفوائد الضيائية

ḤĀŠIYA 'ALĀ AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

محرم أفندي

Muḥarram-efendī, um. 1237/1821-22

Isto kao 4040.

Rukopis je krnjav na početku i na kraju.

Fol. 141; 200 x 150; 27 redaka; (tekst 175 x 90). Papir žućkast, tanji, glat. Ima volantnih listova i laga. Povez mekši, kožni, odvojen od listova. Pismo *nasḫī-ta'alīq*. Komentirani tekst nadvučen crvenom linijom. Kustode.

4046 R 4655

حاشية على الفوائد الضيائية

ḤĀŠIYA 'ALĀ AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

Glosa na al-Ğāmījev komentar (*al-Fawā'id aḍ-Ḍiyā'iyya*) Ibn Ḥāğibova djela *al-Kāfiy* od nama nepoznata autora. Na fol. 1a stoji da je ovu glosu napisao al-Ḫabīṣī (خبيصي على جامي i كتاب خبيصي), zašto nismo mogli pronaći potvrdu u nama dostupnim izvorima. Poznato je, međutim, da je al-Ḫabīṣī (Šamsuddīn Muḥammad b. Abī Bakr b. Muḥammad al-Ḫabīṣī, um.731/1331. godine napisao komentar (*al-Muwaššaḥ*) na Ibn Ḥāğibovo djelo *al-Kāfiya*. (Pogl. 4067) Ova glosa je, inače, u našemu rukopisu napisana samo do poglavlja o genitivima.

Početak (fol.1b):

نحمدك يا من قصد الصالحون نحو ... و توجه القاصدون إلى جنابه و كرم بني آدم بتعليم الأسماء و رزقهم سلوك طريق التفهم بالإشارة و الايماء ... و بعد فهذه فوايد فرايد استفدتها و خرايد فرايد التقطتها من مجلس أستاذي المحقق و النحرير المدقق ... و علقتها على الشرح الجديد للكافية المسمى بالفوايد الضيائية ...

Kraj (fol.27a):

... **قوله** أي عمل ما إذا كان الخ أي عمل لفظ ما الذي كان مع واحد من هذه الأمور الثلاثة **المجرورات**.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 72; 200 x 110; 23 redka; (tekst 150 x 70). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*. Komentirani tekst citiran sa قوله ispisano crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela ispisane rukom prepisivača.

Rukopis je iz Odbora Islamske zajednice Mostar.

4047 R 3977

حاشية على الفوائد الضيائية

ḤĀŠIYA 'ALĀ AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

Isto kao 4046.

Isto kao prethodno djelo samo što nije do kraja (u odnosu na prethodno djelo) prepisano. U ovome rukopisu je ostao veći dio poglavlja o akuzativima (المنصوبات) neprepisan.

Kraj (fol.65a):

... لزم أن يكون وجوب حذف العامل موقوفًا على الإضافة بالمفعول و على كون ذلك المفعول ضميرا مخاطبًا . تمت

Prepisao nepoznati prepisivač 1019/1610-11 (bilješka na kraju djela, fol.65a).

Fol. 65; 200 x 120; 17 redaka; (tekst 140 x 65). Papir žućkast sa nekoliko narandžastih listova, srednje debljine. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, umotan u zeleno platno. Pismo *ta'līq*. Nekoliko listova na dva mjesta u sredini rukopisa naknadno prepisani. Komentirani tekst citiran sa قوله ispisano crvenom tintom ili nadvučen crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Bivši vlasnik Muṣṭafā b. Yūsuf al-Mūstārī (Mustafa Ejubović, bilješka na fol. 1a).

Vakuf Karađoz-begove biblioteke u Mostaru (bilješka na više mjesta u rukopisu).

4048 R 476

شرح الرضي على الكافية

ŠARḤ AR-RAḌĪ 'ALĀ AL-KĀFIYA

رضى الدين محمد بن الحسن الأستراباذي

Raḍiyuddīn Muḥammad b. al-Ḥasan al-Astarābādī, um. 686/1287

Najpoznatiji komentar Ibn al-Ḥāğibova djela *al-Kāfiya* iz sintakse arapskog jezika za koji Ğalāluddīn as-Syūṭī tvrdi da bolji komentar na ovo djelo kao i druga slična djela iz sintakse arapskog jezika nije napisan (Ḥ.Ḫ. II, 1370). Ovaj se komentar mnogo koristio u izučavanju gramatike arapskog jezika i bio predmet više komentar (glosa).

Početak (fol.1b):

الحمد لله الذي جلت آلاؤه عن أن تحاط بعدٍّ و تعالت كبرياؤه عن أنْ تشتمل بحدٍّ ... و بعد فقد طلب إليّ بعض من اعتنى بصلاح حاله و أسعفه ما تسعه مقدرتي من مقترحات آماله تعليق ما يجري مجرى الشرح على مقدمة ابن الحاجب في النحو عند قرائتها عليّ ... **الكلمة لفظ وضع لمعنى مفرد** اعلم أن الكلم جنس الكلمة كتمر و تمرة و ليس المجرد من التاء من هذا النوع جمعًا...

Kraj (fol.351b.):

... و الياء على الأفصح لكون التنوين لازمة إن لم يكن مانع فكأنها ثابتة أيضًا مع عروض الحذف. هذا آخر شرح المقدمة . و الحمد لله على أفضاله و إنعامه ... و قد تم تمامه و ختم اختتامه في الحضرة المقدسة ... على شرفها صلوات رب العزة و سلامه .

Prepisao nepoznati prepisivač mjeseca šawwāla 1034/1625. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.351b).

Fol. 351 paginirani list; 265 x 175; 27 redaka; (tekst 190 x 115). Papir tamnobijel, deblji, glat i bijel, tanji, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, oštećen. Pismo *ta'līq* od dva prepisivača (prvi do fol. 217 a drugi dalje do kraja). Tekst osnovnog djela mjestimično pisan crvenom tintom, nadvučen crvenom ili crnom linijom, ili citiran sa *qawluhu* ispisano crnom tintom. Od fol. 281 pa do kraja djela ostale bjeline za ispisivanje osnovnog teksta. Kustode. Rijeđe bilješke na marginama.

Na prvome zaštitnom listu ispisan sadržaj djela.

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke.

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1370; A.M. II, 134; Ahlwardt VI, 6562; Loebenstein 2446; GAL G I, 303/5; GAL S I, 532; az-Ẓāhiriyya 329; Köprülü I, 1488; TÜYATOK V/07, 3771.

4049 R 275

شرح الرضي على الكافية

ŠARḤ AR-RAḌĪ 'ALĀ AL-KĀFIYA

رضي الدين محمد بن الحسن الاستراباذي

Raḍiyuddīn Muḥammad b. al-Ḥasan al-Astarābādī, um. 686/1287

Isto kao 4048.

Nedostaje prvi list rukopisa.

Nakon kraja djela na fol. 418a-420a slijedi kraći dodatak djelu koji se u većini izvora navodi kao sastavni dio ovoga djela. Iz nekih rukopisa, kao što je u ovome slučaju, se isto može razumjeti pošto se navedeni tekst citira kao tekst ovoga autora. U stvari, autor u ovome dodatku obrađuje sufiks *hā'* u stanki (هاء السكت) koju Ibn Ḥāğib, kako i sam Raḍī ad-dīn ističe, ne navodi u svome djelu zbog čega se ovo poglavlje i tretira kao dodatak komentaru. Zbog toga u nekim rukopisima i nema ovoga dodatka. Tako nakon kraj djela koje se u drugim izvorima navodi da glasi:

...(fol.418a) فإن الوقف في جائني قاض بغير رد اليا، على الأفصح لكون التنوين لازمة إن لم يكن مانع فكأنها ثابتة أيضًا مع عروض الحذف. هذا آخر شرح المقدمة و الحمد لله على أفضاله و إنعامه ... و قد تم تمامه و ختم إختمامه في الحضرة الغروية عل شرفها أفضل صلوات رب العزة و سلامه في شوال سنة ستة و ثمانين و ستمائة ...

u našemu sukopisu slijedi dodatak koji počinje (fol.418b):

قال السيد الرضي شارح الكافية رحمة الله عليه **و لنذكر** أحكام هاء السكت و إن كان المصنف ذكر بعضها في التصريف و حرف التذكير و الإنكار و بشين الكشكشة و بسين الكسكسة **أما هاء السكت** فهي هاء تزاد آخر الكلمة ...

Kraj (fol.420a):

... كما قيل في مدة الإنكار و لا تلي هذه الزيادة هاء السكت بخلاف زيادة الإنكار لأن هذه إنما تزاد إذا لم يقصد الوقف و الله أعلم بالصواب و إليه مرجع المآب . تم الكتاب بحمد الله ...

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 2a - 420a; paginirani listovi; 265 x 175; 29 redaka; (tekst 190 x 110). Papir narandžast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama, otkinute klapne. Pismo *nashī*, mjestimično vokaliziran. Tekst osnovnog djela napisan crvenom rintom. Kustode.

Vakuf Ṣāliḥ-efendī Ḥrōmo-zāde (Hromić)

Na fol. 420b-426b ponovo početo sa prepisivanjem istoga djela od poglavlja o nepromjenljivim riječima (المبني) kao da se radi o zasebnom djelu.

Početak (fol.420b):

بسم الله الرحمن الرحيم و هو حسبنا و نعم الوكيل و صلى الله على سيدنا محمد و آله و سلم . و حكمه أن لا تختلف آخره باختلاف العوامل **المبني** كما مر في حد المعرب ضربان **إما** مبني لفقدان موجب الإعراب الذي هو التركيب كالأسماء المعدودة ... و **إما** مبني لوجود المانع من الإعراب مع حصول موجبه ...

Kraj (fol.426b):

... و إما **ما** الحجازية فليست أيضًا كالفعل في طلب المرفوع إذ هو حرف نفي و دخوله على الفعل أولى و من ثمة كان النصب فيما زيد ضربته أولى من الرفع .

Fol. 420b - 426b; paginirani listovi; 29 redaka; (tekst 190 x 110). Pismo *nashī*, mjestimično vokaliziran. Tekst osnovnog djela napisan crvenom rintom. Kustode.

4050 R 3928

شرح الرضي على الكافية

ŠARḤ AR-RAḌĪ 'ALĀ AL-KĀFIYA

رضي الدين محمد بن الحسن الأستراباذي

Raḍiyuddīn Muḥammad b. al-Ḥasan al-Astarābādī, um. 686/1287

Isto kao 4048.

Djelo krnjavo na početku (nedostaje oko osam folija).

I u ovome rukopisu se nalazi dodatak koji obrađuje sufiks *hā'* u stanki (هاء السكْت) nakon kraja djela na fol. 457a-459b. Tako se i ovaj rukopis završava kao prethodno djelo.

Kraj (fol.457a):

... فإن الوقف في جانني قاض بغير رد اليا، على الأفصح لكون التنوين لازمة إن لم يكن
مانع فكأنها ثابتة أيضًا مع عروض الحذف. هذا آخر شرح المقدمة. و الحمد لله على أفضاله و
إنعامه ... و قد تم تمامه و ختم إختتامه في الحضرة الغروية عل شرفها أفضل صلوات رب العزة
و سلامه ... (fol. 459a) كما قيل في مدة الإنكار و لا تلى هذه الزيادة هاء السكت بخلاف
زيادة الإنكار لأن هذه إنما تزاد إذا لم يقصد الوقف و الله أعلم بالصواب و إليه مرجع المآب. تم
الكتاب بحمد الله ...

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 459; 210 x 150; 25 redaka; (tekst 165 x 110). Papir tamnobijel, deblji. Ima volantnih laga. Povez tvrd, kartonski, sa kožnim hrbatom umotan u zeleno platno. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela pisan crvenom tintom i citiran sa *qawluhu* ili *qāla*. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom.

4051 R 5911

شرح الرضي على الكافية

ŠARḤ AR-RAḌĪ 'ALĀ AL-KĀFIYA

رضي الدين محمد بن الحسن الأستراباذي

Raḍiyuddīn Muḥammad b. al-Ḥasan al-Astarābādī, um. 686/1287

Isto kao 4048.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 309; 205 x 165; 27 redaka; (tekst 165 x 110). Papir žućkast, deblji, glat. Ima volantnih laga. Nedostaje predzadnji list rukopisa. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*. Kustode. Rjeđe bilješke na marginama.

Na fol. 1a više bilježaka o bivšim vlasnicima od koje su većinom potpuno nečitke zbog naknadnog lijepljena papirom ivica lista. Neki se mogu pročitati kao Ibrāhīm b. Manṣūr, 'Abdullah b. Ibrāhīm, Aḥmad, muftija u Mostaru, zatim munlā Muṣṭafā, muderis u kasabi Počitelj.

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

4052 R 1863

الوافية في شرح الكافية

AL-WĀFIYA FĪ ŠARḤ AL-KĀFIYA

ركن الدين الحسن بن محمد الأستراباذي

Ruknuddīn al-Ḥasan b. Muḥammad al-Astarābādī, 645/1247 - 715/1315

Na Ibn al-Ḥāğibovo djelo *al-Kāfiya* iz sintakse arapskog jezika između ostalih komentar pod nazivom *al-Wāfiya fi šarḥ al-Kāfiya* je napisao je i Ruknuddīn al-Ḥasan b. Muḥammad al-Astārābādī (645/1247 - 715/1315). Ovo je, u stvari, jedan od tri komentara ovoga djela od istoga autora koji se s obzirom na obim naziva još i *al-Mutawassit*.

Početak (fol.1b):

أحمد الله على عظمة جلاله حمد غريق بمطالعة جماله و أشكره لجزيل نواله ... و بعد فإني
بعد أن شرحت كتاب الكافية في النحو أولاً مع إيرادات و أجوبة و أبحاث كثيرة شرحته ثانيًا
مقتصرًا على حل ألفاظه و شرح معانيه ... قوله **الكلمة لفظ وضع لمعنى مفرد** اعلم أن معرفة هذا
الحد موقوفة على معرفة اللفظ و الوضع ...

Kraj (fol.243a):

... فإنك إذا قلت في: يا زيدون إضربن إضربوا في الوقف ، و في: يا إمرأة إضربن إضربي
في الوقف لم يعلم أنه بدل عن النون أو المحذوف المردود و ليكن هذا آخر الكلام في هذا الكتاب
و الله أعلم بالصواب .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati. Rukopis od dva prepisivača. Drugi dio rukopisa prepisan 857/1453. godine (bilješka na margini na kraju djela, fol.243a).

Fol. 243; 210 x 130; 15 redaka; (tekst 145 x 75-130 x 70). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Ima volantnih listova i laga. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom i futrolom od tvrdog kartona i kožnog hrbata. Pismo *ta'līq* od dva prepisivača. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vlasnici rukopisa bili Fayḍullah Hādī-zāde i Ismā'īl b. Waliyyuddīn (bilješka sa pečatima na fol.1a).

Na posljednjim zaštitnim listovima najviše stihova uglavnom na perzijskom jeziku, kao i druge razne bilješke.

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke (pečat na više mjesta u rukopisu).

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1370; Ahlwardt VI, 6565; Flügel I, 174; GAL G I, 304/8; GAL S I, 532; Wagner, 269; az-Ẓāhiriyya 554; Köprülü I, 1490.

4053 R 2067

الوافية في شرح الكافية

AL-WĀFIYA FĪ ŠARḤ AL-KĀFIYA

ركن الدين الحسن بن محمد الأسترابادي

Ruknuddīn al-Ḥasan b. Muḥammad al-Astarābādī, 645/1247 - 715/1315

Isto kao 4052.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 222; 175 x 110; 15 redaka; (tekst 115 x 75). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*. Kustode. Bilješke na margina u vezi sa tekstom djela.

4054 R 1446

الوافية في شرح الكافية

AL-WĀFIYA FĪ ŠARḤ AL-KĀFIYA

ركن الدين الحسن بن محمد الأسترابادي

Ruknuddīn al-Ḥasan b. Muḥammad al-Astarābādī, 645/1247 - 715/1315

Isto kao 4052.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol; 141; 220 x 125; 23-25 redaka; (tekst 150 x 80). Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav. Poneki listovi popravljani lijepljenjem. Povez tvrd kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *nasḫī-ta'līq* od dva prepisivača (nekoliko posljednjih listova od drugog prepisivača). Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*, ispisano crvenom tintom. Kustode. Bilješke na margina u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

4055 R 2910

الوافية في شرح الكافية

AL-WĀFIYA FĪ ŠARḤ AL-KĀFIYA

ركن الدين الحسن بن محمد الأسترابادي

Ruknuddīn al-Ḥasan b. Muḥammad al-Astarābādī, 645/1247 - 715/1315

Isto kao 4052.

Prepisao nepoznati prepisivač 910/1504-05. godine. Ime prepisivača izbrisano i naknadno dopisano al-ḥāǧǧ Ibrāhim b. al-ḥāǧǧ Musṭafā (bilješka u kolofonu djela, fol.191b).

Fol. 191; 180 x 125; 15 redaka; (tekst 120 x 80). Papir žućkast, deblji, glat. Ima volantnih laga. U sredini rukopisa nedostaje nekoliko folija. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa qa*wluhu*. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

4056 R 1191

الوافية في شرح الكافية

AL-WĀFIYA FĪ ŠARḤ AL-KĀFIYA

ركن الدين الحسن بن محمد الأسترابادي

Ruknuddīn al-Ḥasan b. Muḥammad al-Astarābādī, 645/1247 - 715/1315

Isto kao 4052.

Prepisao Sulaymān 999/1590-91. godine (bilješka na kraju djela, fol.144a).

Fol. 144; 205 x 125; 21 redak; (tekst 140 x 70). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Nekoliko folija oštećeno vlagom. Povez tvrd, sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa qa*wluhu*. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vlasnik rukopisa postao 'Abdullah b. Ḥusayn al-Muẓaffarī 1131/1718-19. godine. Vlasnik rukopisa je bio i Ibrāhīm b. 'Abdullah al-Muẓaffarī (bilješke na fol.1a).

Za Sīm-zāde medresu uvakufio Muẓaffarī-zāde al-ḥāǧǧ 'Abdulqādir-efendī 1206/1791-92. godine (bilješka na unutarnjoj strani prve korice).

4057 R 1736

الوافية في شرح الكافية

AL-WĀFIYA FĪ ŠARḤ AL-KĀFIYA

ركن الدين الحسن بن محمد الأسترابادي

Ruknuddīn al-Ḥasan b. Muḥammad al-Astarābādī, 645/1247 - 715/1315

Isto kao 4052.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 169 paginiranih listova; 215 x 150; redaka 15-17-21 (različite dimenzije teksta). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez tvrd, kartonski, sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī- ta'līq*, od više prepisivača. Tekst osnovnog djela citiran sa qa*wluhu*, ispisano crvenom tintom kao i naslovi poglavlja Kustode. U zadnjem dijelu rukopisa ostale praznine za ispisivanje riječi *qawluhu*. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf al-ḥāǧǧ 'Umar-efendī Aqḥiṣārī (Pruščak - pečat na više mjesta u rukopisu).

4058 R 1767

الوافية في شرح الكافية

AL-WĀFIYA FĪ ŠARḤ AL-KĀFIYA

ركن الدين الحسن بن محمد الأسترابادي

Ruknuddīn al-Ḥasan b. Muḥammad al-Astarābādī, 645/1247 - 715/1315

Isto kao 4052.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 261; 205 x 150; 13 redaka; (tekst 135 x 70). Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski, sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*, od više prepisivača. Tekst osnovnog djela citiran sa qa*wluhu*, ispisano crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom kao i margine. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na prvome zaštitnom listu bilješka da je vlasnik rukopisa bio 'Izzat Ṣāliḥ, razriješeni kadija iz kadiluka Akčeḥiṣār i Tirana.

U posjed rukopisa došao je i Aḥmad b. Ḥasan 1122/1710-11. godine (bilješka na fol.1a).

Vakuf Ṣāliḥ-efendī Ḥromo-zāde (pečat na više mjesta).

4059 R 2411

الوافية في شرح الكافية

AL-WĀFIYA FĪ ŠARḤ AL-KĀFIYA

ركن الدين الحسن بن محمد الأسترابادي

Ruknuddīn al-Ḥasan b. Muḥammad al-Astarābādī, 645/1247 - 715/1315

Isto kao 4052.

Prepisao Ḫalīl b. Yūsuf u trećoj dekadi mjeseca ša'bāna u Mawlānā Zīrek (زيرك) medresi 870/1466. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.180a).

Fol. 180; 180 x 130; 17 redaka; (tekst 125 x 75). Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez tvd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, malo oštećen. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu*. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vlasnici rukopisa bili Ramaḍān ... (?) i Muḥammad Sa'id, kadija u kadiluku ... (?) (bilješke na drugom zaštitnom listu).

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke (bilješka na trećem zaštitnom listu).

Iz biblioteke Muhamed Ševket-efendije Kurta iz Tuzle.

4060 R 4683

الوافية في شرح الكافية

AL-WĀFIYA FĪ ŠARḤ AL-KĀFIYA

ركن الدين الحسن بن محمد الأسترابادي

Ruknuddīn al-Ḥasan b. Muḥammad al-Astarābādī, 645/1247 - 715/1315

Isto kao 4052.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 135; 210 x 150; 13 redaka; (tekst 150 x 95). Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa platnenim hrbatom. Pismo *nasḫī-ta'līq*, mjestimično vokaliziran. Tekst osnovnog djela u početku citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom a kasnije nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Vlasnik rukopisa bio Ṣāliḥ Nūrī al-Ḥāǧī-zāde (Hadžić) Ibrāhīm al-Busnawī al-Balgradčiklī (iz Konjica) 1212/1797. godine (pečat i bilješka na prvom zaštitnom listu).

Iz biblioteke Muhamed Šefket-efendije Kurta.

4061 R 4627

الوافية في شرح الكافية

AL-WĀFIYA FĪ ŠARḤ AL-KĀFIYA

ركن الدين الحسن بن محمد الأسترابادي

Ruknuddīn al-Ḥasan b. Muḥammad al-Astarābādī, 645/1247 - 715/1315

Isto kao 4052.

Rukopis je krnjav na kraju.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 80; 200 x 145; 15 redaka; (tekst 135 x 90). Papir tamnobijel, deblji.Volantni listovi i lage. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela u početku citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom Kustode.

Za Gazi Husrev-begovu biblioteku poklonio Muhamed-Emin Muslibegović, posjednik iz Mostara. (pečat na posljednjem zaštitnom listu).

4062 R 5778

الوافية في شرح الكافية

AL-WĀFIYA FĪ ŠARḤ AL-KĀFIYA

ركن الدين الحسن بن محمد الأسترابادي

Ruknuddīn al-Ḥasan b. Muḥammad al-Astarābādī, 645/1247 - 715/1315

Isto kao 4052.

Djelo je krnjavo na početku.

Prepis dovršio Ṣāliḥ b. Muṣṭafā al-Būsnawī (Bošnjak) prvoga rağaba u Gazi Husrev-begovom hanikahu (u Sarajevu) 1080/1669. godine (bilješka na kraju djela, fol. 139a).

تمت هذه النسخة الشريفة من الهجرة النبوية في سنة ثمانين و ألف في أول رجب المرجب في خانقاه خسروبك عن أضعف ... صالح بن مصطفى البوسنوي اللهم اغفر له و للطالبين الصالحين و لوالديهم و للمؤمنين و المؤمنات و المسلمين و المسلمات بحرمة سيد المرسلين محمد و آله و صحبه أجمعين برحمتك يا أرحم الراحمين .

Fol. 139; 208 x 145; 19 redaka; (tekst 150 x 85). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Nekoliko listova pri kraju oštećeno vlagom. Povez nov, tvrd platneni. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom. Kustode.

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

4063 R 3030

الوافية في شرح الكافية

AL-WĀFIYA FĪ ŠARḤ AL-KĀFIYA

ركن الدين الحسن بن محمد الأسترابادي

Ruknuddīn al-Ḥasan b. Muḥammad al-Astarābādī, 645/1247 - 715/1315

Isto kao 4052.

Rukopis je krnjav na početku.

Prepisao nepoznati prepisivač početkom mjeseca rabī' al-āḫira 963/1556. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.230b).

Fol. 230; 175 x 130; 15 redaka; (tekst 120 x 60). Papir žućkast, srednje debljine. Povez nov, platneni. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom.

Na kraju pečati bivši vlasnika rukopisa.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (stari pečat na više mjesta u rukopisu).

4064 R 3021

الوافية في شرح الكافية

AL-WĀFIYA FĪ ŠARḤ AL-KĀFIYA

ركن الدين الحسن بن محمد الأسترابادي

Ruknuddīn al-Ḥasan b. Muḥammad al-Astarābādī. 645/1247 - 715/1315

Isto kao 4052.

Rukopis krnjav na početku. Nedostaju dva lista.

Prepis dovršio 'Alī b. Iliyās u subotu 21. rabī' al-awwala 961/1554. godine (bilješka na kraju djela, fol.123b).

Fol. 123; 190 x 130; 19 redaka; (tekst 125 x 70). Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav. U početku ima volantnih listova. Povez tvrd. kartonski sa ko.nim hrbatom, puno oštećen. Pismo *nasḫī*. U sredini rukopisa nekoliko listova od drugog prepisivača. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

4065 R 2299

كشف الوافية في شرح الكافية

KAŠF AL-WĀFIYA FĪ ŠARḤ AL-KĀFIYA

سراج الدين محمد بن عمر الحلبي

Sirāğuddīn Muḥammad b. 'Umar al-Ḥalabī, um. 850/1446

Glosa ili kako autor sam navodi, pokušaj rješavanja težih mjesta u djelu *al-Wāfiya fī šarḥ al-Kāfija*, što je, u stvari, komentar Ibn al-Ḥāğğibova djela *al-Kāfija*.

Početak (fol.1b):

لك الحمد يا مَنْ صرف قلوبنا نحو المعاني و البيان و رصف في نفوسنا بدايع العلوم و التبيان ... و بعد فيقول الحقير إلى رحمة ربه الغني محمد بن عمر الحلبي لما كان علم النحو علمًا به يكشف القناع عن وجوه خرايد العلوم ... و كان لكتاب الوافية في شرح الكافية ... ضممت إليها زوايد سنحت لي هي لحل مشكلاته وافية و **سميتها بكشف الوافية في شرح الكافية** ...

Kraj (fol.81a):

... و حذف النون عند ذلك فتقول: زيدنِ العقل ، و لا تقول: إضربن العاقل ليظهر شرف الإسم بتشريف ما يختص به على ما يختص بالفعل الذي هو دونه ، و قرىء «قل هو الله أحد الله الصمد» و لنختم الكلام بهذه الآية الشريفة و نحمد الله اولاً و آخرًا على ما شرفنا بالوصول إلى الإتمام و تفضل علينا بتيسير الإختتام إنه و لي الإنعام و الموصل إلى المرام .

Prepisao ʿAlī b. Ibrāhīm u Temišvaru u mjesecu muḥarramu 1039/1629. godine iz rukopisa koji je prepisao Ibrāhīm b. Muḥammad 13. muḥarrama 841/1437. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.81a).

Fol. 81; 205 x 150; 25 redaka; (tekst 155 x 85). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, manje oštećen. Pismo *nasḫī*, lijep. Komentirani tekst citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela ispisane rukom prepisivača.

Na fol. 1a razne bilješke iz jezika kao i bilješka u kojoj se navode djela na temelju kojih je napisana ova glosa.

Na posljednjem zaštitnom listu dova protiv epilepsije.

Rukopis uvakufio al-ḥāğğ Ibrāhīm, namjesnik Bosne (bilješka sa pečatom na fol.81a).

وقفت هذه النسخة لله العلي الأعلى و أنا الحقير ألچي الحاج إبراهيم محافظ بوسنة.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije), medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1370; Ahlwardt VI, 6567; GAL G I, 304; GAL S I, 532; Köprülü III, 488,2; Bagdad, Awqāf III, str. 341.

4066 R 5296

حاشية على الوافية في شرح الكافية

ḤĀŠIYA ʿALĀ AL-WĀFIYA FĪ AŠ-ŠARḤ AL-KĀFIYA

Na Ibn al-Ḥāğibovo djelo *al-Kāfiya* iz sintakse arapskog jezika između ostalih komentar pod nazivom *al-Wāfiya fī šarḥ al-Kāfiya* napisao je i Ruknuddīn al-Ḥasan b. Muḥammad al-Astārābādī (645 - 715/1247 - 1315) što je, u stvari, jedan od tri komentara ovoga djela od istoga autora koji se, s obzirom na obim naziva još i *al-Mutawassiṭ*. Ovo je glosa na navedeni komentar od nama nepoznata autora, i to samo prvi dio. U rukopisu su odvojeni glosa na uvodni dio kometara i glosa na komentar.

Početak uvoda (fol.1b):

الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام على خير خلقه محمد و آله أجمعين **قوله** « بسم الله الرحمن الرحيم » الباء: متعلقة بمحذوف تقديره بسم الله ... الاسم: مشتق من السمو و هو على الصحيح و هو العلو...

Kraj uvoda (fol.7b):

... **قوله** توكلت أي: اعتمدت **قوله** و إليه أنيب .أي: أرجع فإنه المرجع و المآب . **تمت** بحمد الله و عونه و حسن توفيقه و صلى الله على سيدنا محمد و آله و صحبه و سلم .

Početak glose komentara (fol. 7b):

الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام على رسوله و آله أجمعين **قوله** الكلمة اعلم أن الشيخ لم يصدر كتابه بحمد الله تعالى بأن يجعله جزءًا منه بل قال أولاً الكلمة إلى آخره ...

Kraj (fol.217a):

... **قوله** و لبينا ، أي: لأجل أن ذكر عطف البيان إنما هو لتوضيح المتبوع. تم هذا الجزء بالتمام و الكمال و الحمد لله على كل حال و صلى الله على سيدنا محمد و آله و صحبه و سلم .

Prepisao nepoznati prepisivač 1005/1596-97. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.217a).

Fol. 217; 195 x 150; 23 redka; (tekst 150 x 100). Papir žućkast, deblji. Povez tvrd kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela citiran sa qawluhu i ponekad sa slovom *š(arḥ)*. Kustode

4067 R 1638

الموشح

AL-MUWAŠŠAḤ

شمس الدين محمد بن أبي بكر محمد الخبيصي

Šamsuddīn Muḥammad b. Abī Bakr b. Muḥammad al-Ḥabīsī.

um. 801/1398

Komentar Ibn Ḥāğibova djela *al-Kāfiya* iz sintakse arapskog jezika.

Početak (fol.1a):

و أحمده كما يستحق أن يحمد و أصلي على رسوله المصطفى محمد و آله ... **الكلمة** أي التي في اصطلاح النحاة فإنها تطلق على معانٍ أخَر كالكلام قال الله تعالى « و كلمة الله هي العليا » ... **لفظ** حقيقة أو تقديراً ، و اللفظ: صوت يعتمد على المخارج من حرف فصاعداً ...

Kraj (fol.133b):

... **و المفتوح ما قبلها تقلب ألفًا** كقولك: في إضربن إضربًا تشبيهًا لها بالتنوين . و الله أعلم بالصواب و الله المرجع و المآب. هذا آخر الكتاب .

Prepiso nepoznati prepisivač u Halepu (biljška na kraju djela, fol.133b)

Fol. 133; 240 x 170; 15 redaka; (tekst 140 x 105). Papir žućkast, deblji. Ima dosta volantnih listova i laga. Povez nov, tvrd, kartonski sa platnenim hrbatom. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Bivši vlasnik rukopisa Muḥammad b. Ḥusayn (bilješka na fol. 1a).

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1371; A.M. II, 148; Ahlwardt VI, 6568; GAL G I, 303/71; GAL S I, 532; Bagdad, Awqāf III, str. 355; Köprülü II, 306; TÜYATOK V/07, 3675.

4068 R 2620

شرح الكافية

ŠARḤ AL-KĀFIYA

شهاب الدين أحمد بن عمر الدواني الدولتآبادي الهندي

Šihābuddīn Aḥmad b. ʻUmar ad-Dawānī ad-Dawlatābādī al-Hindī,
um. 849/1445

Komentar Ibn al-Ḥāğibova djela *al-Kāfiya* u kojeme autor posebno obrađuje probleme fleksije u arapskom jeziku i njen uticaj u konstruisanju viših jezičkih jedinica od riječi (aẓ-Ẓāhiriyya 551).

Početak (fol.1b):

نحمد الله نحو آلآئه الوافية و نشكره لنوال نعمائه الكافية ... و بعد فقد صنّف طبقات الأدباء و الكتّاب تصانيف في علم الإعراب بحسب قولهم في البيان ...

Kraj (fol.173b):

... ثم ختم بحث النون بإنقلابها ألفًا في الوقف ... المقربة على فرائد مجملة و مفصلة حين توزع البال و تشتت الأحوال و فرط الملال لكن جلّت حكمته قد وفقني للإتمام و حققني الفوز بهذا المرام.

Prepisao ʻUmar b. Sulaymān an-Nidā'ī u prvoj dekadi mjeseca ramaḍāna 965/1558. godine (bilješka na kraju djela, fol.173b).

Fol. 173; paginirani listovi; 215 x 130; 21 red; (tekst 145 x 70). Papir žućkast, srednje debljine, glat, mjestimično oštećen vlagom. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, umotan u zeleno platno. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama bileške u vezi sa djelom, ispisane rukom prepisivača.

Bivši vlasnik Ismā'īl b. Darwīš (bilješka na prvom zaštitnom listu).

Vlasnik rukopisa postao Aḥmad b. Ḫusraw koji je rukopis kupio za 450 dirhema mjeseca ša'bāna 1004. godine (bilješka na drugom zaštitnom listu).

Na posljednjem zaštitnom listu bilješka da je 10. rağaba 1230/1815. godine u Vidinu na Dunavu rukopis uvakufio Ahmad-aga za dušu svoje majke Amīne.

Vakuf Salim-efendi Muftića (pečat na više mjesta u rukopisu).

Izv.: Ahlwardt VI, 6584; aẓ-Ẓāhiriyya 551; Köprülü III, 602; Loebenstein 2447

4069 R 2700

شرح الكافية

ŠARḤ AL-KĀFIYA

شهاب الدين أحمد بن عمر الدواني الدولتآبادي الهندي

Šihābuddīn Aḥmad b. ʻUmar ad-Dawānī ad-Dawlatābādī al-Hindī.
um. 849/1445

Isto kao 4068.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 190; 187 x 130; 20 redaka; (tekst 120 x 70). Papir žut, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (stari pečat na više mjesta u rukopisu).

4070 R 5985

الإفصاح

AL-IFṢĀḤ

علي بن محمد علاء الدين القوشجي

ʻAlī b. Muḥammad ʻAlā'uddīn al-Qawašğī (al-Qūšğī), um. 879/1474

Gramatička analiza (*i'rāb*) poglavlja poglavlja iz Kur'ana *al-Fātiha* i Ibn al-Ḥāǧibova djela *al-Kāfiya* iz sintakse arapskog jezika od nama nepoznata autora. Djelo je autor, inače posvetio sinu šejha Aḥmad b. Yūsuf as-Slānīkīja. Prema TÜYATOK (III/07, 1710-11 i V/07, 3583) autor ovoga komentara je 'Alī b. Muḥammad 'Alā'uddīn al-Qawašǧī (al-Qūšǧī), um. 879/1474. godine.

Početak (fol.1b):

الحمد لله الذي رفع السموات بغير عماد و خفض الأرض و نصب الجبال بجزم القضاء للعباد
... و بعد فهذا مختصر في إعراب سورة الفاتحة و كتاب الكافية و ذكر شيئ من المعاني جمعته
من كتب التفاسير و الأحاديث و القراءآت و الصرف و النحو و اللغات و الكلام و الآداب و
الأصول و المعاني باستعانة المستعان اللطيف ... و **سميته بالإفصاح** ...

Kraj (fol179b.):

...**تقلب** قائم مقام فاعله راجع إلى المبتدأ أيضًا و المفعول الثاني قوله **ألفًا** و الجملة الفعلية
خبر المبتدأ . و الإسمية استئناف ، و من حسن خاتمة الكتاب ختمه بالألف كإفتتاحه به. و قد تم
ما في هذا الشرح من الكلام بتوفيق الله الكريم العلام. و الحمد لله ...

Prepis dovršio 'Abdullah al-Azharī 23. šawwāla 1050/1641. godine (bilješka na kraju djela, fol. 179b).

Fol. 179; 210 x 155; 25 redaka; (tekst 160 x 90). Papir žućkast, srednje debljine. Povez nov, tvrd, platneni. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice i unvan uokvireni debljom zlatnom linijom obrubljenom tanjom crnom a ostali dio teksta uokviren crvenom linijom.

Vlasnik rukopisa postao Yūsuf b. 'Abdullah 21. ḏū al-ḥiǧǧa 1127/1715. godine (fol. 1a).

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1373; Ahlwardt VI, 6599/30; Bagdad, Awqāf III, str. 264; Köprülü III, 558; aẓ-Ẓāhiriyya, 53; TÜYATOK III/07, 1710-11 i V/07, 3583; Kaḥḥāla VII,227.

4071 R 3458

الإفصاح

AL-IFṢĀḤ

علي بن محمد علاء الدين القوشجي
'Alī b. Muḥammad 'Alā'uddīn al-Qawašǧī (al-Qūšǧī), um. 879/1474

Isto kao 4070.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 187; 210 x 155; 23 redka; (tekst 175 x 110). Papir tamnobijel, srednje dbljine. Ima volantnih laga. Povez kartonski sa kožnim hrbatom, manje oštećen. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom u prvoj polovini rukopisa a crnom u drugoj polovini. Bilješke na marginama u vezi sa tekstom djela.

Rukopis uvakufio al-ḥāǧǧ Ibrāhīm, namjesnik Bosne (bilješka sa pečatom na fol.187a).

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije), medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

4072 R 5255

الإفصاح

AL-IFṢĀḤ

علي بن محمد علاء الدين القوشجي
'Alī b. Muḥammad 'Alā'uddīn al-Qawašǧī (al-Qūšǧī), um. 879/1474

Isto kao 4070.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 245; 200 x 145; 17 redaka; (tekst 135 x 80). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Ima volantnih laga ali su listovi u dobrome stanju. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren debljom zlatnom linijom obrubljenom tanjom crnom a ostali dio teksta crvenom linijom.

Rukopis je prvo bio u vlasništvu Muḥammada ... (?) poslije njega je prešao u vlasništvo njegova sina Muḥammad Ḥamdīja a nakon njega njegova sina Muḥammada 'Azīza 1183/1769. godine. Potom je rukopis kupio Muḥammad Amīn al-Qārṣī. Nakon njega rukopis je kupio Aḥmad Rif'at b. Muḥammad b 'Alī b. Muḥammad 1211/1796-97. godine (bilješke na fol. 1a).

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

4073,1 R 1470,1

الإنقاح في شرح ديباجة الإفصاح

AL-INQĀḤ FĪ ŠARḤ DĪBĀǦA AL-IFṢĀḤ

Ovo je glosa na uvodni dio djela *al-Ifṣāḥ* što je gramatička analiza (i'rāb) poglavlja *al-Fātiḥa* i Ibn al-Ḥāğibova djela *al-Kāfiya* iz sintakse arapskog jezika od nama nepoznata autora. Glosu na uvodni dio ovoga kometara napisao je, takođe, nama nepoznati autor.

Početak (fol.1b):

الحمد لله خالق العباد و الصلوة على محمد صاحب الإرشاد ... أما بعد فهذا مختصر موسوم **بالإنقاح في شرح ديباجة الإفصاح** ... **الحمد** هو الوصف بالجميل على جهة تبجيل مبتدأ معرف باللام ...

Kraj (fol.17a):

... فاضبط هذه الضوابط الشريفة و أحسن ... فاحفظ هذه القواعد اللطيفة و لا تنسها «ربنا لا تؤاخذ إن نسينا أو أخطأنا» ...

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 17a; 200 x 127; 21 red; (tekst 137 x 77). Papir svjetložut, srednje debljine. Povez kožni sa utisnutim rozetama na koricam i klapni. Pismo *ta'līq*. Komentirani tekst napisan crvenom tintom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren debljom linijom srednje boje i dvije tanje crne linije a ostali dio teksta uokviren crvenom linijom. Bilješke u vezi sa tekstom na marginama.

Vlasnik rukopisa nekada bio Muḥammad, vaiz u Velikoj džamiji (bilješka sa pečatom na prvom zaštitnom listu) isto kao i kadija al-ḥāğğ Muṣṭafā (bilješka sa pečatom na fol.1a 18a).

Rukopis uvakufio Svrzo Meḥmed-efendī b. Muḥammad-āġā 1931. godine (bilješka naprvom zaštitnom listu).

Izv.: Bratislava 344.

4073,2 R 1470, II

الإفصاح
AL-IFṢĀḤ

علي بن محمد علاء الدين القوشجي

'Alī b. Muḥammad 'Alā'uddīn al-Qawašğī (al-Qūšğī), um. 879/1474

Isto kao 4070.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 18b - 191b: 21 red; (tekst 137 x 77). Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren debljom linijom srednje boje i dvije tanje crne linije a ostali dio teksta uokviren crvenom linijom. Bilješke u vezi sa tekstom na marginama.

4074 R 1658

شرح الكافية
ŠARḤ AL-KĀFIYA

عصام الدين إبراهيم بن محمد بن عربشاه الإسفرائني

'Iṣāmuddīn Ibrāhīm b. Muḥammad b. 'Arabšāh al-Isfarā'īnī.
um. 951/1544

Komentar Ibn al-Ḥāğibova djela *al-Kāfiya* iz sintakse arapskog jezika.

Početak (fol.1b):

أحمد الله على ما ألهمني كن عصاميًا لا عظاميًا ... و بعد فيقول المفتقر إلى الله القوي المتين. إبراهيم بن محمد بن عربشاه الأسفرائني المشتهر بعصام الدين إن الكتاب الذي تحصيله أنسب من كل مناسب و تفصيله أجل المراقي إلى أعلى المراتب الكافية المنسوب إلى الشيخ ابن الحاجب ... لما حداني ذلك إلى أن أشرحه شرحًا واضحًا موضحًا ...

Kraj (fol.252a):

... و المفتوح **ما قبلها تقلب ألفًا** هذا مستثنى من الحكم السابق و من حسن خاتمة الكتاب ختمه بالألف كافتتاحه به ...و أتممت نعمتك بإتمامه على وجه الصواب ...

Prepisao Ṣāliḥ b. al-ḥāğğ Muḥammad al-Busnawī u Istanbulu u medresi Ṣūfī ḥāfiẓ Ismā'īl-efendī al-Qunawī 1170/1756/57. godine (bilješka i pečat na fol.1a).

استنسختها عند طلب العلم في «بلدة طيبة» صينت عن الوباء و البلية و أنا الفقير إلى الله القوي صالح بن الحاج محمد البسنوي في مدرسة صوفي حافظ إسماعيل أفندي القنوي في سنة سبعين و مائة و ألف .

Fol. 252; 215 x 150; 23 redka; (tekst 165 x 85). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, u dobrome stanju. Pismo *nasḫī*, u prvome dijelu vjerovatno od jednoga prepisivača i *ta'līq* u drugome od drugoga prepisivača. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren sa dvije crvene i jednom crnom linijom a ostali dio teksta samo jednom crvenom linijom. U zaglavlju krupnim crvenim slovima napisan naziv djela. Na prvih nekoliko listova bilješke na marginama u vezi sa tekstom djela.

Bivši vlasnik Muḥammad Sa'īd Ḫayrī-zade, bio kadija u gradu ... (?) (bilješka na fol.1a).

Vakuf Memiš-age Kasumagića (pečat i bilješka na više mjesta u rukopisu).

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1372; Sellheim 69; aẓ-Ẓāhiriyya 326; Köprülü III, 601.

4075 R 2154

شرح الكافية
ŠARḤ AL-KĀFIYA

عصام الدين إبراهيم بن محمد بن عربشاه الإسفرائني
'Iṣāmuddīn Ibrāhīm b. Muḥammad b. 'Arabšāh al-Isfarā'inī,
um. 951/1544

Isto kao 4074.

Prepisao nepoznati prepisivač u mjesecu šawwālu 1022/1613. godine (bilješka na kraju djela. Međutim, s obzirom da je posljednja stranica naknadno prepisana od drugoga prepisivača moguće je da se radi samo o datumu prepisa ove stranice.

Fol. 357; 195 x 140; 21 red; (tekst 140 x 80). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, u dobrome stanju. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na fol. 1a bilješka da je izvjesna osoba rukopis uvakufio za svoju medresu u Mostaru.

4076 R 695

شرح الكافية
ŠARḤ AL-KĀFIYA

عصام الدين إبراهيم بن محمد بن عربشاه الإسفرائني
'Iṣāmuddīn Ibrāhīm b. Muḥammad b. 'Arabšāh al-Isfarā'inī,
um. 951/1544

Isto kao 4074.

Rukopis je krnjav na početku.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 494; 210 x 145; 17 redaka; (tekst 145 x 65). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, jedna strana kožna sa utisnutom rozetom a druga kartonska. Pismo *nasḫī*, mjestimično vokaliziran. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (stari pečat na više mjesta u rukopisu).

4077 R 1524

حاشية على الفوائد الضيائية
ḤĀŠIYA 'ALĀ AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

عصام الدين إبراهيم بن محمد بن عربشاه الإسفرائني
'Iṣāmuddīn Ibrāhīm b. Muḥammad b. 'Arabšāh al-Isfarā'inī,
um. 951/1544

Osim komentara na Ibn al-Ḥāǧibovo djelo *al-Kāfiya*, 'Iṣāmuddīn Ibrāhīm b. Muḥammad b. 'Arabšāh al-Isfarā'inī, je napisao i glosu na al-Ǧāmījev kometar istoga djela, *al-Fawā'id aḍ-Ḍiyā'iyya*, u kojoj odgovara na neke al-Ǧāmījeve stavove, istovremeno polemizirajući sa Raḍiddīn 'Abdulġafūr al-Lārījem, odnosno njegovom glosom al-Ǧāmījeva kometara (Ḥ. Ḫ. II, 1372; aẓ-Ẓāhiriyya, 151).

Početak (fol.1b):

يا هاديا لسالك مسالك محامدك، و يا سامعاً لجامع مسائل حامدك ... و بعد فيقول العبد
الفقير إلى الله الغني عن العالمين إبراهيم بن محمد بن عربشاه الأسفرائني عصام الدين هذه حواشٍ
كالشمس لنجوم درر الزبر غواش ما فيه للفوائد الضيائية ... قوله **الحمد** هو الوصف على الجميل
الاختياري ...

Kraj (fol.248a):

... قوله و المفتوح ما قبلها تقلب ألفًا بناء الكتابة في الآخر على الوقف و في الأول على
الابتداء كما تقرر في محله ... فكتابتها على خلاف القياس اللهم نشكر نعمائك على قدر آلائك
و نسألك أن تجعل هذه الأرقام المبتدأة بخير أسمائك لخير أفضل أنبيائك ذخراً لي و موجباً لجزيل
جزائك و صلّ عليه بدوام أرضك و سمائك آمين يا رب العلمين .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 248; 205 x 145; 23 redka; (tekst 140 x 90). Papir žućkast, deblji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*, mjestimično vokaliziran. Tekst komentara citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom. Kustode.

Vlasnik rukopisa je bio Aḥmad b. Muṣṭafā, muderis u Gazi Husrev-begovoj medresi (bilješka i pečat na fol.1a). Prema drugoj bilješci na istoj stranici navedeni vlasnik, muderris al-ḥāǧǧ Aḥmad-efendī je uvakufio ovaj rukopis za Gazi Husrev-begovu medresu.

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1372; Ahlwardt VI, 6579; Köprülü I, 1489,2 i III, 571; aẓ-Ẓāhiriyya, 151; Flügel I, 168.

4078 R 2123

حاشية على الفوائد الضيائية

ḤĀŠIYA ʻALĀ AL-FAWĀʼID AḌ-ḌIYĀʼIYYA

عصام الدين إبراهيم بن محمد بن عربشاه الإسفرائني

ʻIṣāmuddīn Ibrāhīm b. Muḥammad b. ʻArabšāh al-Isfarāʼinī,
um. 951/1544

Isto kao 4077.

Prepisao nepoznati prepisivač 1066/1655-56. godine (bilješka na kraju djela, fol.235b).

Fol. 235; 205 x 145; 23 redka; (tekst 145 x75). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*. Tekst komentara citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

4079 R 3626

حاشية على الفوائد الضيائية

ḤĀŠIYA ʻALĀ AL-FAWĀʼID AḌ-ḌIYĀʼIYYA

عصام الدين إبراهيم بن محمد بن عربشاه الإسفرائني

ʻIṣāmuddīn Ibrāhīm b. Muḥammad b. ʻArabšāh al-Isfarāʼinī,
um. 951/1544

Isto kao 4077.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 195; 203 x 130; 25 redaka; (tekst 145 x 70). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, umotan u zeleno platno. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst komentara citiran sa *qawluhu*. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela.

Uvakufio ʻAlī-paša Stočević (ʻAlī Ĝālib) za biblioteku svoje tekije u Mostaru 1257/1841. godine (bilješka i pečat na fol. 1a).

4080 R 2378

حاشية على الفوائد الضيائية

ḤĀŠIYA ʻALĀ AL-FAWĀʼID AḌ-ḌIYĀʼIYYA

عصام الدين إبراهيم بن محمد بن عربشاه الإسفرائني

ʻIṣāmuddīn Ibrāhīm b. Muḥammad b. ʻArabšāh al-Isfarāʼinī,
um. 951/1544

Isto kao 4077.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol 170; 185 x 130; 25 redaka; (tekst 125 x 70). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, oštećen ali lijep i u oštećenoj kartonskoj futroli sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī-ta'līq*, sitniji. Tekst komentara citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom. Kustode. Na marginama sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na prvome zaštitnom listu bilješka da je Ḥusayn b. ʻAbdilkarīm rukopis prenio u vlasništvo svome sinu Pīr Muḥmmadu u prvoj dekadi mjeseca šawwāla 985/1577-78. godine (Ista bilješka sa pečatom se nalazi i na fol. 1a.). Na istome listu bilješka da je vlasnik rukopisa 1153/1740-41. godine postao i Muṣṭafā b. Muḥammad an-Nāsilĝī. Na drugoj strani prvoga zaštitnom lista napisano ime Busnawī (Bošnjak) Aqowali (Bjelopljac) Muḥammad b. Ḥaydar-beg, vjerovatno jedan od bivših vlasnika rukopisa.

Na fol. 1a nalazi se i napisan naslov djela i bilješka o smrti njegova autora (944//1537).

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke. (pečat na više mjesta u rukopisu)

4081 R 974

حاشية على الفوائد الضيائية

ḤĀŠIYA ʻALĀ AL-FAWĀʼID AḌ-ḌIYĀʼIYYA

عصام الدين إبراهيم بن محمد بن عربشاه الإسفرائني

ʻIṣāmuddīn Ibrāhīm b. Muḥammad b. ʻArabšāh al-Isfarāʼinī,
um. 951/1544

Isto kao 4077.

Prepisao ʻAlī b. Ismāʻīl u početku mjeseca ĝumād al-ūlā 1090/1679. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.236b).

Fol. 236; 205 x 125; 21 redak; (tekst 150 x 65). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, dobro očuvan. Pismo *ta'līq*. Tekst komentara citiran sa *qawluhu*. U početku na nekoliko listova ostale bjeline za *qawluhu*. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren jednom debljom linijom zlatne boje obrubljene sa dvije crne linije dok je ostali tekst uokviren jednom crvenom linijom. Na nekoliko prvih listova bilješke na marginama u vezi sa djelom.

4082 R 1722

حاشية على الفوائد الضيائية

ḤĀŠIYA 'ALĀ AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

عصام الدين إبراهيم بن محمد بن عربشاه الإسفرائني
'Iṣāmuddīn Ibrāhīm b. Muḥammad b. 'Arabšāh al-Isfarā'inī,
um. 951/1544

Isto kao 4077.

Rukopis je krnjav na početku.

Prepisao nepoznati prepisivač u mjesecu ša'bānu 1075/1665. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.197b).

Fol. 197; 210 x 140; 19 redaka; (tekst 155 x 85). Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*. Tekst komentara citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom. Kustode. Na marginama sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela.

Za Gazi Husrev-begovu medresu uvakufio munlā Mūsā (bilješka na predposljednjem zaštitnom listu).

4083,1 R 4611, I

حاشية على الفوائد الضيائية

ḤĀŠIYA 'ALĀ AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

عصام الدين إبراهيم بن محمد بن عربشاه الإسفرائني
'Iṣāmuddīn Ibrāhīm b. Muḥammad b. 'Arabšāh al-Isfarā'inī,
um. 951/1544

Isto kao 4077.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 208b; 195 x 105; 21 redak; (tekst 140 x 60). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Listovi i lage volantni. Na nekoliko mjesta nedostaju listovi. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *ta'līq*. Tekst komentara citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vlasnik rukoipisa bio Muṣṭafā b. Yūsuf (Šejh Jujo, bilješka na drugome zaštitnom listu). Zatim slijedi na dvije slijedeće stranice fragment iz nekoda djela, biografija Ibn Ḥāğiba.

Rukopis je iz Odbora Islamske zajednice Mostar.

4083,2 R 4611, II

الرسالة في كون الجملة مطلقًا خبراً للمبتدأ

AR-RISĀLA FĪ KAWN AL-ĞUMLA MUṬLAQAN ḤABARAN LI AL-MUBTADA'

Kraća rasprava o rečenici kao općem akuzativu koja je predikat subjektu imenske rečenice u arapskom jeziku. U raspravi se, u stvari raspravlja o dva suprotna mišljenja at-Taftazānīja (Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī) i aš-Šarīfa al-Ğurğānīja (as-Sayyid aš-Šarīf Abū al-Ḥasan 'Alī b. Muḥammad b. 'Alī al-Ğurğānī) o ovome pitanju.

Početak (fol.211b):

الحمد لله رب العالمين و الصلوة على سيد المرسلين محمد و آله و صحبه أجمعين و بعد فهذه كلمات في بيان المذهب الراجح في كون الجملة مطلقًا خبراً للمبتدأ و قد وقع الإختلاف بين العلامتين ... عالمي العالم ...العرب و العجم ... سعد الملة و الدين التفتازاني...و الآخر سيد المحققين ... الشريف الجرجاني ... فقال العلامة التفتازاني يجوز وقوع الإنشاء خبراً للمبتدأ...

Kraj (fol.212a):

... كان الخبر مفرداً و ليس كلامنا فيه بل الكلام في كون الجملة خبراً و الحمد لله ...

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 211b - 212a; 24 redka; (tekst 150 x 65). Pismo *ta'līq*. Uvodni dio rasprave zamrljan i ispravljan od strane prepisivača što otežava njeno čitanje.

4084,1 R 4081, I

حاشية على الفوائد الضيائية

ḤĀŠIYA 'ALĀ AL-FAWĀ'ID AḌ-ḌIYĀ'IYYA

رضي الدين عبد الغفور اللاري
Raḍiyuddīn 'Abdulẓafūr al-Lāri, um. 912/1506-07

Glosa na al-Ğāmījev kometar (*al-Fawā'id aḍ-Ḍiyā'iyya*) Ibn al-Ḥāğibova djela *al-Kāfiya* iz sintakse arapskog jezika.

Početak (fol.1b):

قوله الحمد مصدر المعلوم و اللام للجنس أو الإستغراق أي كل حمد من الأزل إلى الأبد من أي حامد كان... **قوله** لوليه أي للحري الجنس الحمد لا يخفى ما في ترك التصريح باسمه سبحانه التعظيم ...

Kraj (fol.133b):

إذ هي أمر مستحسن و المصحح للإمالة كسر الراء و هي لا تحصل إلا بتقدير البناء لأنه إذا أعرب منع الصرف فلم تكسر و الله أعلم .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 133b; 205 x 140; 20 redaka; (tekst 155 x 85). Papir tamnobijel, srednje debljine. Ima volantnih laga više od polovine rukopisa. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *nashī-ta'līq*. Tekst komentara citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom. Kustode. Na početku djela naslov: هذا كتاب عبد الغفور شرح للجامي

Bivši vlasnik Ḥāğī 'Ārif-efendī Kajtaz (bilješka na prvome zaštitnom listu).

Na drugome zaštitnom listu bilješka da je u Mostaru pao snijeg 6. ṣafara 1154/24. aprila 1741. godine.

Izv.: Ahlwardt VI, 6577; az-Ẓāhiriyya 147; Köprülü I, 1464.

4084,2 R 4081, II

حاشية على حاشية الخطائي على المختصر شرح تلخيص المفتاح

ḤĀŠIYA 'ALĀ ḤĀŠIYA AL-ḪAĠĀ'Ī 'ALĀ AL-MUḪTAṢAR ŠARḤ TALḪĪṢ AL-MIFTĀḤ

عبد الله بن شهاب الدين حسين اليزدي

'Abdullah b. Šihābuddin Ḥusayn al-Yazdī, um. 1015/1606.

Ovo je superglosa iz retorike na al-Ḫaṭā'ijevu glosu at-Taftazānījeva komentara (*al-Muḫtaṣar*) djela *Talḫīṣ al-Miftāḥ* od al-Qazwīnīja.

Početak (fol.134b):

حمداً لمن خلق الإنسان و علّمه البيان و شكراً لمن علّمه بدايع المعاني في روايع التبيان... قوله **نحمدك اللهم** الخ الأصل فيه يا الله حذف حرف النداء و عوض عنه الميم و لا يقاس عليه غيره...

Kraj (fol. 200b):

... فلا بد من الصرف إما في تفسير الأول أو في تفسير الثاني حتي لا يفوت مقابلة ذلك الحسن هذا و المرجو من الله تعالى حسن الخاتمة و صلاح العاقبة إنه على ما يشاء قدير بإجابته رجاء الراجين جدير والحمد لله ...

Prepisao Abū Bakr b. Ḫalīl b. Ḥamza b. ... (?) u mjesecu ṣafaru 1078/1667. godine u gradu Dandara (Egipat) u medresi Ḥamza-efendī (bilješka u kolofonu djelaa).

Fol. 134b - 200b; 19 redaka; (tekst 145 x 85). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst komentara citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom. Kustode.

Izv.: Ḥ.Ḫ. I, 476; Ahlwardt VI, 7210; Köprülü III, 542,1.

4085 R 618

التحفة الشافية في شرح الكافية

AT-TUḤFA AŠ-ŠĀFIYA FĪ ŠARḤ AL-KĀFIYA

تقي الدين إبراهيم بن حسين بن عبد الله بن ثابت الطائي

Taqiyyuddīn Ibrāhīm b. Ḥusayn b. 'Abdullah b. Ṯābit aṭ-Ġā'ī, um. (?)

Komentar Ibn al-Ḥāğibova djela *al-Kāfiya* koji je prema Helene Loebenstein (2449) napisao Taqiyyudīn Ibrāhīm b. Ḥusayn b. 'Abdullah b. Ṯābit aṭ-Ġā'ī. Međutim, Ḥāğī Ḫalīfa. (II. 1373) pored ostalih komentara djela *al-Kāfiya* navodi i kometar pod gornjim nazivom ali bez imena njegova autora, da bi kasnije na drugome mjestu (II. 1376) ustvrdio kako je gore navedeni aṭ-Ġā'ī napisao komentar djela *al-Kāfiya* pod nazivom التحفة الوافية .

Početak (fol.1b):

الحمد لله الذي خلق الإنسان و علمه البيان و لطايف التبيان ... و بعد فإني رأيت المختصر المسمى بالكافية للشيخ الفاضل ... بابن الحاجب ... و وجدت جماعة من فضلاء بغداد يصدون الناس عن هذا المختصر ... **و سميته التحفة الشافية في شرح الكافية قوله** الكلمة لفظ وضع لمعنى مفرد. و التفسير اللفظ هو النطق المعتمد على مقاطع الفم ...

Kraj (fol.225a):

فتبدل من النون الخفيفة ألفًا لإنفتاح ما قبلها ، و في هل تضربن زيداً هل تضربًا فتبدل من النون الخفيفة المفتوح ما قبلها ألفًا إذا وقفنا. و الله أعلم. تم الكتاب ...

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 225; 235 x 165; 29 redaka; (tekst 190 x 100). Papir narandžast, deblji, glat, u dobrome stanju. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, naknadno popravljan drugom kožom. Pismo *nasḫī*, mjestimično vokaliziran. Tekst osnovnog djela citiran sa qawluh ispisano crvenom tintom. Kustode.

Na kraju djela nalazi se bilješka iz koje bi se moglo zaključiti da je komentar napisan 1094/1682. godine.

و قد وقع الفراغ من تعليقه في يوم الخميس المبارك ضحوة النهار ثاني يوم من شهر جمادي الأول من شهور سنة أربعة و تسعين من الهجرة النبوية على صاحبها أفضل الصلاة و التحية و صلى الله على سيدنا محمد و آله و صحبه و سلم ...

Rukopis je iz Kantamirijine biblioteke (ʻAbdullah b. Aḥmad Qanṭamīrī-zāde, bilješka i pečat na drugom zaštitnom list) .

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1373 i 1376; Loebenstein 2449.

4086,1 R 1500, I

الفوائد الشافية على إعراب الكافية

AL-FAWĀʼID AŠ-ŠĀFIYA ʻALĀ IʻRĀB AL-KĀFIYA

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Kometar, u stvari, gramatička analiza Ibn al-Ḥāǧibova djela *al-Kāfiya*.

Početak (fol.1b):

الحمد لله على نعمه الكافية و منته الشافية الصافية و الصلوة على المبعوث إلى الأسود و الأحمر بالقرآن العربي المعجز المنور و على آله ... أما بعد فيقول الراجي من ربه ... حسين بن أحمد الشهير بزيني زاده ... لما كان كتاب الكافية للشيخ ابن الحاجب ... من أحسن ما صنّف في علم الإعراب ... (fol.2a) و **سميته بالفوايد الشافية على إعراب الكافية** ...

Kraj (fol.222a):

... لأنه كتب فيه فوائد كثيرة و ذكر فيه قواعد وفيرة التي لا توجد في أكثر المعتبرات بل يوجد في المفصلات مع أني معترف بالخطأ و النسيان الذين هما من خصائص الإنسان. قد استراح في كمد الإنتهاض لنقل هذا المعرب من السواد إلى البياض العبد الفقير إلى الملك القدير حسين بن أحمد ... الشهير بزيني زاده ... قبيل عصر السبت الخامس من أيام رمضان المعظم في سلك شهور سنة ثمان و ستين و مائة و ألف من هجرة من ارتدى بالعز و الشرف صلى الله تعالى عليه و سلم و عظمه و كرمه و على آله العظام و صحبه الفخام و على من تبعهم إلى يوم القيامة ما ذكر في ألسنة الكلمة و الكلام .

Prepisao Mutavallī-zāde (Mutevelić) Muṣṭafā b. Aḥmad b. Muḥammad, rođen i živio u Sarajevu (bilješka na kraju drugog djela, fol. 244b).

Fol. 1b - 222a; 210 x 140; 25 redaka; (tekst 165 x 75). Papir žućkast, srednje debljine, glat, malo oštećen vlagom u donjemu dijelu. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, u dobrome stanju. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode. Tekst u prvome dijelu uokviren sa dvije a u drugom dijelu jednom crvenom linijom.

U posjedu rukopisa 1294/1877. godine bio Radowali sohta mullā Ibrāhīm (bilješka na prvom zaštitnom listu).

Uvakufio Aḥmad ʻĀṣim b. Muḥammad Mutavallī-zāde (Mutevelić), mutevelija Gazi Husrev-begova vakufa, za Gazi Husrev-begovu medresu 1269/1852-53. godine (bilješka i pečat na fol. 1a).

Izv.: Ahlwardt VI, 6599/29; H.Ḫ., Ḏayl II, 207; A.M. I, 326; O.M. 321; GAL G I, 304/2; GAL S I, 534-35; az-Ẓāhiriyya 393; TÜYATOK III/07 1787; Köprülü III, 614-615.

4086,2 R 1500, II

شرح العوامل الجديدة في القريب و البعيد

ŠARḤ AL-ʻAWĀMIL AL-ĞADĪDA FĪ AL-QARĪB WA AL-BAʻĪD

أحمد افندي قوش أطه لي (الأطوي)

Aḥmad-efendī Qušadalı (al-Aṭawī), um. 1159/1780-81

Isto kao 3709,2.

Prepisao Mutavallī-zāde (Mutevelić) Muṣṭafā b. Aḥmad b. Muḥammad, rođen i živio u Sarajevu (bilješka na kraju djela, fol. 244b).

حرره الفقير إلى رحمة ربه الغني متولي زاده مصطفى ابن أحمد ابن محمد البوسنوي السرائي مولدا و مسكنا غفر الله له و ...

Fol. 226b - 244b; 21 red; (tekst 150 x 65). Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode.

4087 R 3865

الفوائد الشافية على إعراب الكافية

AL-FAWĀʼID AŠ-ŠĀFIYA ʻALĀ IʻRĀB AL-KĀFIYA

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4086,1.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 207 paginiranih listova. 235 x 145; 25 redaka; (tekst 190 x 85). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Odvojen od rukopisa i oštećen. Pismo *ta'līq*, mjestimično vokaliziran. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Naslovi poglavlja ispisani krupnije i crvenom tintom. Na kraju rečenice krupnije tačke zlatne boje. Veoma lijep unvan u kombinaciji više boja sa preovlađujućim zlatnom i plavom i basmalom ispisanom krupnim slovima crvenom tintom.Tekst djela na prve dvije stranice uokviren jednom debljom i jednom tanjom linijom zlatne boje, obrubljene tankim crnim linijama. Kustode.

Na drugom zaštitnom listu bilješka da je rukopis kupljen od Ṣāliḥ-efendī Šāmī-zāde (Šamić) 1286/1869-70. godine. Na istoj stranici ispisano redom više imena.

4088 R 1140

الفوائد الشافية على إعراب الكافية

AL-FAWĀ'ID AŠ-ŠĀFIYA 'ALĀ I'RĀB AL-KĀFIYA

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4086,1.

Prepisao Maḥmūd b. al-ḥāǧǧ Muḥammad Istolčawī (iz Stoca) u prvoj dekadi mjeseca muḥarrama 1196/1781. godine u kasabi Stolac (bilješka na kraju djela, fol.274b).

Manji dio na kraju djela (*ḥamdala* i podatak o autoru i godini pisnja djela) prepisivač nije prepisao.

Fol. 274; 220 x 145; 21 red; (tekst 155 x 80). Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav, u zadnjem dijelu rukopisa malo oštećen. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren jednom debljom i jednom tanjom linijom zlatne boje obrubljene tanjim crnim linijama a ostali dio teksta uokviren crvenom linijom. Redovi teksta na prve dvije stranice razdvojeni debljom linijom zlatne boje obrubljenom tanjim crnim linijama. Lijep unvan u kombinaciji više boja sa preovlađujućom zlatnom bojom.

4089 R 1060

الفوائد الشافية على إعراب الكافية

AL-FAWĀ'ID AŠ-ŠĀFIYA 'ALĀ I'RĀB AL-KĀFIYA

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zayni-zāde al-Bursawi, um. 1168/1755

Isto kao 4086,1.

Rukopis prepisao nepoznati prepisivač iz autografa u periodu od četiri mjeseca od ḏū al-q'ada do kraja ṣafara 1174/1760-61. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 229a).

Fol. 229; 215 x 145; 21 red; (tekst 155 x 90). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Ima u početku volantnih laga. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, lijep i dobro očuvan. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren debljom linijom zlatne boje obrubljene sa tri tanje crne linije a ostali dio teksta uokviren crvenom linijom. Lijep unvan sa basmalom u kombinaciji više boja sa preovlađujućom zlatnom bojom.

U posjedu rukopisa bio kadija al-ḥāǧǧ Muṣṭafā (bilješka na fol.1a).

Rukopis uvakufio Svrzo Meḥmed-efendī b. Muhammad-āġā 1931. godine. (bilješka na prvome zaštitnom listu).

4090 R 5279

الفوائد الشافية على إعراب الكافية

AL-FAWĀ'ID AŠ-ŠĀFIYA 'ALĀ I'RĀB AL-KĀFIYA

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4086,1.

Prepisao Ṣādiq b. Ḥusayn u četvrtak u podne 19. raǧaba 1213/1799. godine u Klisu u Salūlī (?) medresi (bilješka u kolofonu djelam fol.342b).

Fol. 342; 200 x 145; 17 redaka; (tekst 140 x 90). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, oštećena hrbata. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

U posjedu rukopisa bio Čokić Ibrāhīm-āġā al-Busnawī (bilješka na prvom zaštitnom listu).

Na drugome zaštitnom listu veća bilješka kao prikaz ovoga djela koju je napisao Muḥammad al-Āqkaramānī, bivši kadija.

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

4091 R 682

الفوائد الشافية على إعراب الكافية

AL-FAWĀ'ID AŠ-ŠĀFIYA 'ALĀ I'RĀB AL-KĀFIYA

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4086,1.

Prepisao Muḥammad b. Ḥusayn Ljubuškalī (iz Ljubuškog) 1194/1780. godine (bilješka na fol.197b).

Fol. 197 paginiranih listova; 245 x 150; 25 redaka; (tekst 175 x 85). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, u dobrome stanju. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom. Tekst djela na prve dvije stranice kao i margine uokviren jednom debljom i jednom tanjom linijom zlatne boje obrubljene tanjim crnim linijama a na ostalim listovima uokviren tanjom crvenom linjom. Lijep unvan u kombinaciji zlatne, plave i crvene boje sa upisanim nazivom djela معرب على الكافية .

Na prvome zaštitnom listu lijepo ispisan sadržaj djela sa poglavljima i brojevima stranica.

Bivši vlasnik Ṣāliḥ b. Muṣṭafā, zatim drugi Ṣāliḥ b. Muṣṭafā Qāpī-zāde (Kapić) i treći 'Alī Čelić (bilješke na fol. 1a).

4092 R 1596

إعراب الكافية

I'RĀB AL-KĀFIYA

Gramatička analiza Ibn al-Ḥāǧibova djela *al-Kāfiya*. Od nama dostupnih izvora jedino az-Ẓāhiriyya (44) navodi da je Zaynuddīn Ḫālid b. 'Abdullah b. Abī Bakr b. Muḥammad al-Ǧurǧāwī al-Azharī autor ovoga kometara. Međutim, ni al-Kaḥḥāla (IV, 96) kojega, također, citira i az-Ẓāhiriyya (45) ne navodi da je Ḫālid al-Azharī autor bilo kakvoga kometara Ibn al-Ḥāǧibove *al-Kāfiye*.

Početak (fol.1b):

الكلمة مبتدأ و اللام فيها لتعريف الجنس أي لتعيين الماهية لأن الحد لبيان الماهية لا لتعريف جميع الأفراد ... **لفظ** خبرها و هو مصدر يستوي فيه التأنيث و التذكير ...

Kraj (fol.101b):

... ما حذف و **المفتوح** مبتدأ و **ما قبلها** مفعول ما لم يسمَّ فاعله للمفتوح و **تقلب ألفًا** جملة فعلية و النون التي فتحت الحرف الذي ثبت قبل النون المخففة تقلب تلك النون ألفًا عند الوقف لتأخرها مع التنوين كقولك إلتمس إلتمسًا.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 101; 205 x 125; 19 redaka; (tekst 130 x 65). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Rukopis se nalazi u kartonskoj futroli sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke

Izv.: Ahlwardt VI, 6589; az-Ẓāhiriyya 44; TUYATOK V/07, 3672.

4093 R 1574

إعراب الكافية

I'RĀB AL-KĀFIYA

Isto kao 4092.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Nakon fol.66 nedostaje više listova.

Fol. 68; 200 x 140; 21 red; (tekst 160 x 100). Papir tamnobijel, deblji. Volantna dva posljednja lista. Prije njih nedostaje nekoliko listova. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (stari pečat na više mjesta u rukopisu).

4094,1 R 1818,1

إعراب الكافية

I'RĀB AL-KĀFIYA

Isto kao 4092.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati. Djelo prepisano samo do poglavlja الحال .

Fol. 1b - 31b; 195 x 120; 23-15 redaka; (tekst 150 x 75). Papir žućkast, srednje debljine, povez tvrd, kartonski sa utisnutim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq* od više prepisivača. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela na nekoliko prvih listova uokviren crvenom linjom.

U posjed rukopisa došao al-ḥāǧǧ Aḥmad Muṣṭafā, za vrijeme dok je bio muderis u Gazi Husrev-begovovoj medresi i kasnije ga uvakufio za spomenutu medresu (bilješke na unutarnjoj strani prve korice).

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke.

4094,2

R 1818, II

شرح ديباجة المصباح

ŠARḤ DĪBĀĞA AL-MIṢBĀḤ

سعد الدين مسعود بن عمر التفتازاني

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī, 712/1312 - 791/1389

Isto kao 3824,3.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 34b - 60b; 15 redaka (tekst 135 x 75). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4094,3

R 1818, III

النقاية

AN-NUQĀYA

عبد الرحمن بن أبي بكر السيوطي

Ğalāluddīn Abū al-Faḍl 'Abduraḥmān b. Abī Bakr as-Suyūṭī,
um. 911/1505

Djelo enciklopedijskog karaktera u kojemu se definiraju osnovnih četrnaest nauka.

Početak (fol.61b):

هذه نقاية من عدة علوم يحتاج الطالب إليها و يتوقف كل علم ديني عليها و الله أسألُ (أن) ينفع بها و يوصل أسباب الخير بسببها **أصول الدين** علم يبحث فيه عما يجب اعتقاده العالم ...

Kraj (fol.91b-92a):

... (fol.91b) لا ينافي التوكيل الكسب و لا إدخار قوت سنة و كل أقامه الله على ما يريد لاعطاء الوجود و تفاوت المراتب لا رادَّ لقضائه و لا معقب لحكمه . تمت النقاية بحمد الله و منه...

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 61b - 92a. 12 redaka; (tekst 150 x 75). Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani krupnijim slovima i crnom tintom. Istaknute riječi ispisane crvenom tintom. Kustode.

Izv.: Ḥ.Ḫ. II. 1970; Bagdad. Awqāf III. str. 295; Wagner 4-5.

4095,1

R 2054, I

الأشكال العشرة المتعلقة بأوائل الكافية

AL-AŠKĀL 'AŠARA AL-MUT'ALAQA BI AWĀ'IL AL-KĀFIYA

Isto kao 3874,2.

Prepisao nepoznati prepisivač u posljednjoj dekadi mjeseca ḏū al-ḥiǧǧa 994/1585-86. godine u Beogradskoj medresi (bilješka na kraju drugog djela, fol.84b).

Fol. 1b -2a; 200 x 125; 36 redaka. Dužina redka 80. Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *ta'līq*. Kustode.

Na posljednjem zaštitnom listu gramatička analiza teksta:

أعوذ بالله من الشيطان الرجيم رضي الله تعالى عنا و عنكم .

4095,2

R 2054, II

إعراب الكافية

I'RĀB AL-KĀFIYA

Isto kao 4092.

Prepisao nepoznati prepisivač u posljednjoj dekadi mjeseca ḏū al-ḥiǧǧa 994/1585-86. godine u Beogradskoj medresi (bilješka na kraju djela, fol.84b).

Fol. 2b - 84b; 19 redaka; (tekst 150 x 75). Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

4096,1

R 3487, I

إعراب الكافية

I'RĀB AL-KĀFIYA

Isto kao 4092.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati. Djelo krnjavo na početku.

Fol. 1a - 20b; 205 x 150; 23 redka; (tekst 170 x 110). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat, različit u drugom djelu u odnosu na prvo. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen i odvojen od rukopisa. Pismo *nashī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Uvakufio Elčī Ibrahim-paša, namjesnik u Bosni (bilješka sa pečatom na fol.139a). Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

4096,2 R 3487, II

شرح الكافية

ŠARḤ AL-KĀFIYA

شهاب الدين أحمد بن عمر الدواني الدولتآبادي الهندي
Šihābuddīn Aḥmad b. 'Umar ad-Dawānī ad-Dawlatābādī al-Hindī,
um. 849/1445

Isto kao 4068.

Prepisao Muḥammad b. Yūsuf b. aš-šayḫ Bāyazīd b. aš-šayḫ Naẓar 9. muḥarrama 984/1576. godine u Erzurumu u Aḥmadiyya medresi (bilješka u kolofonu djela, fol.139a).

Fol. 21b - 139a; 23 redka; (tekst 165 x 70). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama krupnim slovima crvenom tintom ispisani naslovi poglavlja i poneka bilješka u vezi sa tekstom djela.

4097 R 3466

كشف أستار الهندي

KAŠF ASTĀR AL-HINDĪ

شهاب الدين بن علاء الدين التوقاتي
Šihābuddīn b. 'Alā'uddīn at-Tūqātī, um. 850/1446 (?)

Glosa na al-Hindījev komentar Ibn al-Ḥāğğibova djela *al-Kāfiya*. Ḥ.Ḥ. (II, 1371) navodi da je izvjesni at-Tūqātī napisao glosu na al-Hindījev komentar Ibn al-Ḥāğibova djela *al-Kāfiya*. Pored toga Ahlwardt (VI, 6599/14) navodi da je Ḥisāmuddīn at-Tūqātī, um. 850/1446. godine jedan od autora komentara ili glose Ibn al-Ḥāğibova djela *al-Kāfiya*. U našemu rukopisu u uvodnom dijelu stoji da se autor ove glose zove Šihābuddīn at-Tūqātī (fol.2a). Na kraju djela u istome rukopisu slijedi veća bilješka u kojoj stoji da je autor Šihābuddī b. 'Alā'uddīn at-Tūqātī, kako navodi i Brockelmann (GAL SI, 534) završio sa pisanjem ovoga komentara 21. ramaḍāna 970/1562. godine što demantira godinu smrti koju navodi Ahlwardt.

Početak (fol.1b):

الحمد لله الذي أبدع العالم من معدن العدم و تأزّر بالمجد و اتصف بأوصاف القدم ... و بعد
فيقول العبد المحتاج إلى ربه الغني شهاب الدين التوقاتي ... لما كان كتاب الشيخ الفاضل
... (fol.2a) الهندي ... (fol.2b) و سميته بكشف أستار الهندي ...

Kraj (fol.199b):

... الأحوال عطف على تفسير لما قبله و فرط أي كثُرَ و جاوز الحد و منحني أي أعطاني
الفوز الظفر و هو بلوغ المراد المرام المطلب. تم

Prepisao Muḥammad b. Yazīd b. 'Alī 970/1562. godine (bilješka na fol. 199b).

Fol. 199; 210 x 145; 15 redaka; (tekst 140 x 65). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Ima volantnih laga na početku rukopisa. Povez kartonski, bez hrbata. Pismo *ta'līq*. Komentirani tekst citiran sa *qawluh* a ponegdje i nadvučen crvenom linijom. Kustode.

U posjedu rukopisa je 1028/1619. godine došao Muslihuddīn ... (?) al-Qāḍī-zāde iz Bagdada (bilješka na fol.1a).

Uvakufio Elči al- ḥāğ Ibrahim-paša, namjesnik u Bosni (bilješka na kraju djela, fol.199a). Vakuf Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese iz Travnika (pečat na fol.1a).

Izv.: Ḥ.Ḫ. I, 1371; Ahlwardt VI, 6599; GAL S I, 534.

4098 R 3728

شرح الكافية

ŠARḤ AL-KĀFIYA

Komentar Ibn al-Ḥāğğibova djela *al-Kāfiya* od nama nepoznata autora.

Nedostaje prvi list na početku.

Početak u našemu rukopis (fol.1a):

الشيخ الإمام جمال الملة و الدين ابن الحاجب ... و كان يخالج قلبي أن أشرحه شرحًا مقتصرًا على حل ألفاظه و توضيح معانيه و التصريح بتحليل تركيباتها ... **الكلمة لفظ وضع لمعنى مفرد** اللفظ: ما يتلفظ به الإنسان قلّتْ حروفه أو كثُرت قال صاحب المفصل: الكلمة هي اللفظة الدالة...

Isto tako nedostaje više listova prije posljednje folije.

Kraj (fol.139a):

... **و المفتوح ما تقلبها ألفًا** أي إذا وقعت على فعل فيه نون خفيفة مفتوح ما قبلها محكمها أن تقلب ألفًا نحو إضربًا في إضربنْ كما تقلب التنوين المفتوح ما قبلها ، و نون إذن تُقلبُ ألفًا عند الوقف . تم

Prepisao Yūsuf b. ʻAbdullah u mjesecu šaʻbānu, jednoga petka poslije jacije namaza 883/1478. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.139a).

Fol. 139; 175 x 130; 17 redaka; (tekst 130 x 80). Papir tamnobijel i žućkast, tanji, glat. Listovi oštećeni i naknadno nestručno popravljani. Na početku umjesto nedostajućih listova uvezani novi neispisani listovi. Povez tvrd kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, umotan u zeleno platno. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

4099 R 3641

شرح الكافية

ŠARḤ AL-KĀFIYA

Komentar Ibn al-Ḥāğibova djela *al-Kāfiya* od nama nepoznata autora. Djelu nedostaje više listova na početku. I na kraju je, također, ostalo nekoliko riječi osnovnog djela neobrađeno, mada može biti da je to i stvarni kraj komentara.

Kraj (fol.171b):

... **و اغزن** في اغزوا لحذف الواو المضمومة ما قبلها كما قيل اغزوا القوم و هذه الأمثلة وقعت على ترتيب تصريفها الواقع في كتب التصريف بعضها لما هو مع الضمير البارز كالمنفصل و بعضها لما هو مع غير الضمير البارز كالمتصل كما أشرنا إليه.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 171; 205 x 140; Broj redaka i format teksta je teško odrediti s obzirom da se prepisivač nije držao određenog sistema u tome pogledu. U početku je rukopis prilično uredan. Kasnije, naročito na kraju rukopisa, ne postoji određeni sistem prepisivanja, vjerovatno i zbog toga što ga je prepisivalo više prepisivača. Tako imamo stranice teksta sa različitim

brojem redaka i formata teksta, lošim rukopisom i dosta neuredno. Papir tamnobijel, srednje debljine. Ima više volantnih listova i laga. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, prilično oštećen. Pismo *nasḫī* i *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom u početku a crnom na kraju. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela. Na posljednjem zaštitnom listu razne bilješke uglavnom iz jezika.

Na prvoj unutarnjoj korici bilješke o bivšim vlasnicima Ibn Ḫalīl i Ḥusayn Būsnawī.

4100 R 2143

مجموعة الحواشي على الفوائد الضيائية

MAĞMŪʻA AL-ḤAWĀŠĪ ʻALĀ AL-FAWĀʼID AḌ-ḌIYĀʼIYYA

السيد مصطفى موسى زاده

as-Sayyid Muṣṭafā Mūsā-zāde, um. (?)

Kompilacija više glosa i superglosa na al-Ğāmījev komentar (*al-Fawā'id aḍ-ḍiyā'iyya*) Ibn al-Ḥāğibova djela *al-Kāfiya*. Izbor je sačinio as-Sayyid Muṣṭafā Mūsā-zāde (bilješka na kraju djela, fol.224a). Köprülü (III, 576), također navodi ovo djelo samo kao superglosu i navodi da je sačini Mūsā-zāde. Tako prema bilješci na drugome zaštitnom listu u ovome djelu su korištene slijedeće glose:

ما في هذه المجموعة من الحواشي المدونة:

حاشية عصمة الله

(Ḥ. Ḫ. II, 1372; az-Ẓāhiriyya, 150 i Ahlwardt VI, 6583/11)

وحاشية حافظ طاشقندي

(Brock. S I, 534)

و حاشية وجيه الدين

(Ḥ. Ḫ. II, 1372 i Ahlwardt VI, 6583/12)

و حاشية فاضل أمير

(Ḥ. Ḫ. II, 1374 i Ahlwardt VI, 6583/14)

و حاشية غرس الدين الحلبي

(Ḥ. Ḫ. II, 1372 i Ahlwardt VI, 6583/2)

و الحاشية الظهيرية

و الحاشية المتعلقة على شواهد الأبيات

و حاشية فناري زاده علي چلبي

(Kahhāla VI, 264)
(Ḥ. Ḫ. II, 1373 i Ahlwardt VI, 6599/18)

و من التعليقات الواقعة:

تعليقات للسيد عيسى الصفوي

(Ḥ. Ḫ. II, 1374 i Ahlwardt VI, 6583/1)

و تعليقات للقاسم العُبادي

(Ḥ. Ḫ. II, 1373 i Ahlwardt VI, 6599/21)

و تعليقات لأحمد بن القاسم العُبادي

(Ḥ. Ḫ. II, 1373

و تعليقات الميرابي الفتح ؟

و تعليقات لحيدر زاده

و تعليقات لنور الدين الشرواني

(Ahlwardt VI, 6599/15)

و من تعليقات النادرة:

و تعليقات للكفوي

و تعليقات لبعض الفضلاء، بعضها معلومة و تعليقات لسيف الله مصرّح باسم صاحبها و بعضها غير معلومة و تعليقات لجامع الحواشي.

و ما نقل منها من الكتب المشهورة في أكثر المواضع:

شرح عصام الدين للكافية و حدائق لسعد الله و إمتحان الأذكيا.

و ما نقل قليلاً من الكتب المعتبرة كثير إحصاؤه متعسر.

Početak (fol.1b):

قوله لما تيمن بالتسمية افتتح بعد التيمن بهابحمد الله سبحانه و تعالى أما اقتداء بكتابه الكريم ...

Kraj (fol.224a):

... خرج عند المركب الذي أعرب بإعرابين غرس الدين. قد تم الحاشية

Prepisala kćerka (bint) Muṣṭafā b. ʻAbdilʻazīz b. šajḫ al-islām Muḥammad Saʻduddīn 1088/1677-78. godine (bilješka na fol. 224a).

قد وقع الفراغ من كتابة هذه النسخة الشريفة و المجموعة اللطيفة و قد انتخب الفاضل العلامة السيد مصطفى الشهير بموسى زاده من الكتب التي وقعت حواشي على منلا جامي الضيائية جامعاً إلى هذا المحل الذي وقع الفراغ عن يد الأمة الفقيرة إلى لطف ربها القدير بنت المرحوم مصطفى بن عبد العزيز ابن شيخ الإسلام محمد سعد الدين سنة ١٠٨٨ هـ

Fol. 224; 205 x 140; 23 redka; (tekst 150 x 75). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama, oštećena hrbata. Pismo *ta'līq*. Naslovi citiranih glosa ili superglosa nadvučeni crvenom linijom, a tekst citiran sa *qawluhu* ispisano crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren debljom linijom zlatne boje i tri tanke crne linije. Veoma lijep unvana u kombinaciji zlatne, crvene i plave boje. Rijeđe bilješke na marginama u vezi sa tekstom djela.

4101 R 2918

شرح الكافية

ŠARḤ AL-KĀFIYA

علاء الدين علي بن محمد البسطامي مصنفك
ʻAlā'uddīn ʻAlī b. Muḥammad al-Busṭāmī Muṣannifak.
803/1400 - 875/1470

Komentar Ibn al-Ḥāğibova djela al-Kāfiya iz sintakse arapskog jezika. Od nama dostupnih izvora ovaj komentar spoinje samo GAL S I. 533.

Početak (fol.1b):

قال المصنف رحمه الله **الكلمة لفظ وضع لمعنى مفرد** أقول الكلمة مشتق من الكلم و هو الجرح كأنها لشدة تأثيرها في النفس كالجرح ... **قوله لفظ** جنس إذ يشترك فيه الكلمة و غيرها فإن لفظ ما يتلفظ به سواء كان بمعنى أولاً و لا حاجة إلى إيراد التاء في اللفظ لأنه مصدر بمعنى مفعول ...

Kraj (fol.187a):

... و هكذا ينبغي أن يكون حتى لا يرد عليه ذلك الأشكال و كون الدال على التأكيد و أما إذا كان ما قبلها مفتوحاً يجب قبلها ...

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 187; 175 x 130; 16 - 19 redaka; (različite dimenzije teksta). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*. Kustode.

Na prvom zaštitnom listu napisano شرح كافية مصنفك

U posjedu rukopisa nekada je bio ʻAbdurraḥmān Ḥalabī (bilješka na prvom zaštitnom listu).

Na fol.1a bilješka da je ovaj rukopis dobio na poklon Ṣāliḥ b. al-ḥāǧǧ Muḥammad Muftī-zāde (Muftić, bio muftija i muderis u Travniku) od svojega učenika, potomka bišeg sultanskog glavnog ljekara qāḍī-askera.

Na fol. 187a stihovi na perzijskom jeziku a na fol. 187b njihovo tumačenje. Na posljednjem zaštitnom listu veće bilješke iz jezika.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

4102 R 4154

شرح الكافية
ŠARḤ AL-KĀFIYA

أحمد سودي البوسنوي

Aḥmad Sūdī al-Būsnawī, um. poslije 1006/1597

Komentar Ibn Ḥāǧibova djela *al-Kāfiya* na turskom jeziku koji je napisao bosanski autor al-Mawlā Aḥmad Sūdī al-Būsnawī, um. poslije 1006/1597. godine.

Početak (fol.1b):

الحمد لوليه و الصلاة على نبيه و على آله و أصحابه المهتدي بهدايته و بعد بو مسطرك مُنقشي و بو محرِّك مُرقشي ضعيف و نحيف قاصر مقتصر سودي كنهكار حقير جعل الله ذنبه مغفوراً و عيبه مستوراً ...

Kraj (fol.207a):

... زيراكه إعراب فعل حرف أوزرينه جاري أولق لازم كلوركه حقيقة بر عربي كلمة در. تم

Prepisao nepoznati prepisivač (ime zamrljano) 29. rabīʻ al-āḫira 1079/1668. godine (bilješka na kraju djela, fol.207a).

Fol. 207 paginiranih listova; 205 x 140; 19 redaka; (tekst 155 x 80). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *nasḫī-taʻlīq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Istaknuti dio teksta nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na prvim zaštitnim listovima napisan sadržaj djela.

Vlasnik rukopisa bio učenik Muṣṭafā-efendī (bilješka na prvom zaštitnom listu).

Izv.: Šabanović, 94; Ḥ.Ḫ. II, 1372; GAL G I, 304/16; GAL S I, 534; Blochet 255; Kairo T, 83.

4103 R 4622

شرح الكافية
ŠARḤ AL-KĀFIYA

أحمد سودي البوسنوي

Aḥmad Sūdī al-Būsnawī, um. poslije 1006/1597

Ovaj rukopis se u potpunosti razlikuje od svoje fol.90b u odnosu na prethodno djelo od njegove fol.115a. Tako se ovaj rukopis završava:

... و **المفتوح ما قبلها** بو نون مخففه دن ما قبلی مفتوح أولان **تقلب ألفًا** ألفه قلب أولنور مثلاً اضربن دينلن يرده نون ساكن و دخي يا، مفتوحه إليه وقف أولندقده اضربان دينلور نون خفيفه بو صورتده ألفه قلب أولندوغي تنوينه تشبيه إليه ... ما قبلي مضموم و يا خود مكسور أولسه ألف مقلوبه حذف أولنوب أصابتي خير دينلور و دخي اختم لي بخير دیلور . تمت

Prepisao nepoznati prepisivač 1224/1809-10. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.138b).

Fol. 138; 230 x 150; 23 redka; (tekst 165 x 85). Papir žućkast, srednje debljine, hrapav. Listovi mnogo oštećeni vlagom što otežava čitanje teksta. Povez tvrd sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *taʻlīq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode.

Biblioteka Muhamed-Emina Muslibegovića, posjednika iz Mostara (pečat na predzadnjem zaštitnom listu).

4104 R 6681

شرح الكافية
ŠARḤ AL-KĀFIYA

Komentar Ibn al-Ḥāǧibova djela *al-Kāfiya* iz sintakse arapskog jezika napisan na turskom jeziku od nama nepoznata autora.

Početak (fol.1b):

تمهيد علم لغتده مطلقًا بلمكدر و اصطلاحده بر شيدن بحث ايمكدر يعني أول شيئه بعض أحوال إثبات أولنه ... **الكلمة لفظ وضع لمعنى مفرد** يعني كلمه نحويلر اصطلاحده شويله لفظدر كه مفرد أولان ...

Kraj (fol.158a):

... جائز دكل در زيرا كه إعراب فعل حرف أوزره جاري أولق لازم كلوركه حقيقتًا بر غير كلمه در تمت تمام.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 158; 240 x 140; 29 redaka; (tekst 190 x 80). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nashī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela u početku ispisan crvenom tintom a na kraju nadvučen crvenom linijom.

Kupovinom u posjed rukopisa došao munlā Began iz grad تلقه (?) (bilješka na prvom zaštitnom listu).

4105 R 2192

كشف المشكلات

KAŠF AL-MUŠKILĀT

Po obimu izuzetno velik komentar Ibn al-Ḥāğibova djela *al-Kāfiya* iz sintakse arapskog jezika napisan na turskom jeziku od nama nepoznata autora. Naziv djela napisan na fol.1a.

هذا كتاب شرح كافيه لجوجي و تسميته كشف المشكلات.

Početak: Rukopis je krnjav na početku. Nedostaje nekoliko listova.

Kraj (fol.281b):

... **حذف** فعل ماضي بنا، مجهول مفعول قايم مقام فاعل ... و **المفتوح** و المفتوح مبتدأ **ما قبلها** ما: موصول، قبل: ظرف ... **تقلب** فعل مضارع بنا، مجهول مفعول قايم مقام فاعل تحتنده مستتر هي راجع مبتدأ **ألفًا** لفظا منصوب مفعولدر تقلب نك ... معمول إيله جمله سي فعليه تأويل مفردر إعرابدر محلاً مرفوع خبريدر مبتدانك مبتدأ مع خبره جمله سي إسميه إعرابده محل يق جمله، ابتدائيه. تمت تمام

Prepisao sohta Rağab b. Muhammad 27. ša'bāna 1068/1658. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 281b).

Fol.281paginiranih listova; Nedostaju fol. 1-11 i 12-21; 200 x 145; 25 redaka; (tekst 155 x 105). Papir žućkast, deblji. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, manje oštećen. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Sitnije bilješke na marginama u vezi sa tekstom djela. Na kraju djela veća bilješka na turskom o vrijednosti i koristi ovoga djela.

U posjedu rukopisa bio muderis al-ḥāğğ Muhammad (bilješka na prvoj foliji teksta).

4106 R 716

ترجمهٔ كافية

TERĞEME-I KĀFIYA

Komentar Ibn al-Ḥāğibova djela *al-Kāfiya* iz sintakse arapskog jezika napisan na turskom jeziku od nama nepoznata autora. Navedeni naslov se nalazi na prvom zaštitnom listu kap i ivici rukopisa

Početak (fol.1b):

الكلمة لفظ بر لفظدر **وضع** وضع أولندر **لمعنى مفرد** معناى مفرد ايچوندر وضع أولندر كلمة إيله كلام امامك سكونيله كلمدن مشتقلردر كلمة جرح جيمك فتحه سيله ... سكونيله مجروح اتمك ويكلمر كلمة ايله ...

Kraj (fol.120b):

... زيرا تنوينك ما قبلي مفتوح أولسه ألفه قلب أولنور در أحببت خيراً كبي ما قبلي مضموم و ياخود مكسور أولسه ألف مقلوبه حذف أولنور أصابني خير دينلور و ذو حتم لي بخير دينلور.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 129; 200 x 150; 23 redka; (tekst 170 x 85). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nashī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Vlasnik rukopisa bio 'Izzat Ṣāliḥ (bilješka sa pečatom na prvom zaštitnom listu).

Vakuf Ṣāliḥ-efendī Ḥrōmo-zāde (pečat na više mjesta u rukopisu).

4107,1 R 2771. 1

لب الألباب في علم الإعراب

LUBB AL-ALBĀB FĪ 'ILM AL-I'RĀB

أبو سعيد ناصر الدين عبد الله بن عمر بن محمد بن علي البيضاوي

Abū Sa'īd Nāṣiruddīn 'Abdullah b. 'Umar b. Muhammad b. 'Alī al-Bayḍāwī, um. 685/1286

Mada se, uglavnom navodi kao osnovno djelo ono, u stvari, predstavlja sažetak Ibn al-Ḥāğibova djela *al-Kāfya*.

Početak (fol. 1b):

الحمد لله الذي رفع الجازمين بوحدانيته بفضله و خفض الشاكين و جرهم إلى الجحيم بعدله ثم الصلوة و السلام و التحية و الرضوان على خير الأنام محمد المصطفى و آله و أصحابه الغرّ الكرام ... الكلمة ما وضع مفردا و هو حرف لو دل بغيره ...

Kraj (fol.22b):

... **هاء السكت** ها، ساكنة تلحق ما تحرك بحركة غير إعرابية و لا مشبه بها وقفًا كشمة الكسكسة و الكشكشة سين و شين تلحق كاف المؤنث وقفًا نحو اكرمتكس و مررت بكس . تمت

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 22b; 200 x 135; 13 redaka; (tekst 145 x 60). Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela. Na prvom i posljednjem listu stihovi na turskom i perzijskom jeziku.

Rukopis je poklonio Muidović dr. Munib za Gazi Husrev-begovu biblioteku (bilješka na fol.1a)..

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1546; A.M. I, 462-63; GAL, G, 418; Sellheim 281; Kaḥḥāla VI, 97; az-Ẓāhiriyya 442; Köprülü III, 607,1; TÜYATOK V/07, 3625.

4107,2 R 2771, II

الشافية في التصريف

AŠ-ŠĀFIYA FĪ AT-TAṢRĪF

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ǧamāluddīn Abū ʻAmr ʻUṯmān b. ʻUmar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāǧib,
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3723,6.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 23b - 58b; 15 redaka; (tekst 160 x 80). Pismo *nasḫī*, mjestimično vokaliziran. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

4108,1 R 670, I

لب الألباب في علم الإعراب

LUBB AL-ALBĀB FĪ ʻILM AL-IʻRĀB

أبو سعيد ناصر الدين عبد الله بن عمر بن محمد بن علي البيضاوي

Abū Saʻīd Nāṣiruddīn ʻAbdullah b. ʻUmar b. Muḥammad b. ʻAlī al-Bayḍāwī, um. 685/1286

Isto kao 4107,1.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 62; 235 x 165; 25 redaka; (tekst 175 x 100). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī-taʻlīq*. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

4108,2 R 670, II

حاشية على امتحان الأذكياء

ḤĀŠIYA ʻALĀ IMTIḤĀN AL-AḎKIYĀʼ

مصطفى بن حمزة بن إبراهيم بن ولي الدين بن مصلح الدين الآطوي (أطه لي)

Muṣṭafā b. Hamza b. Ibrāhīm b. Waliyyuddīn b. Muṣlihuddīn al-Aṭawī
(Aṭalı), um. poslije 1085/1674

Glosa na komentar na al-Bayḍāwījevo djelo *Lubb al-albāb fī ʻilm al-iʻirāb*. Komentar pod nazivom *Imtiḥān al-Azkiyāʼ* na ovo al-Bayḍāwījevo djelo napisao je Muḥammad b. Pīr ʻAlī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573.

Početak (fol.9b):

الحمد لله قيل هذا إنشاء ، لأن غرض القائل إنشاء الثناء على الله تعالى و هو لا يحصل بالإخبار لأن الخبر بثبوت شيء لشيء لا يكون منشئًا لذلك الشيء ، كما إذا قيل الضرب ثابت لزيد مثلا ...

Kraj (fol.107a):

... **قوله** ترك على خلاف ابن الحاجب **قوله** الكسكة كزلزلة **قوله** مهملة لتقدمها.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 9b - 107a; 25 redaka; (tekst 175 x 100). Pismo *nasḫī-taʻlīq*. Tekst komentara citiran sa *qawluhu* īspisano crvenom tintom. Kustode.

Izv.: Köprülü III, 560; Kıbrıs 669.

4109,1 4095, I

لب الألباب في علم الإعراب

LUBB AL-ALBĀB FĪ ʻILM AL-IʻRĀB

أبو سعيد ناصر الدين عبد الله بن عمر بن محمد بن علي البيضاوي

Abū Saʻīd Nāṣiruddīn ʻAbdullah b. ʻUmar b. Muḥammad b. ʻAlī al-Bayḍāwī, um. 685/1286

Isto kao 4107,1.

Nedostaje početak djela.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1a - 27b; 140 x 100; 11 redaka; (tekst 105 x 60). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Ima volantnih listova. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Nazivi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

4109,2 R 4095, II

إظهار الأسرار

IẒHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birġawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 28b - 66a; 11 redaka; (tekst 105 x 55). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Nazivi poglavlja kao i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode.

4109,3 R 4095, III

العوامل الجديدة

AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birġawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3773,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 67b - 74b; 13 redaka; (tekst 117 x 65). Pismo *nasḫī* mjestimično vokaliziran. Nazivi poglavlja kao i istaknute riječi nadvučeni crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

4109,4 R 4095, IV

كفاية المبتدي

KIFĀYA AL-MUBTADĪ

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birġawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3878,5.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 75b - 105a; 13 redaka; (tekst 105 x 55). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Nazivi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

4110 R 638

حاشية على امتحان الأذكياء

ḤĀŠIYA 'ALĀ IMTIḤĀN AL-AḎKIYĀ'

محمد الكردي السهراني منلا زاده

Muḥammad al-Kurdī as-Saharānī Munlā-zāde, um. 1070/1659

Na djelo *Lubb al-albāb fī 'ilm al-i'rāb* koje je napisao Abū Sa'īd Nāṣiruddīn 'Abdullah b. 'Umar b. Muḥammad b. 'Alī al-Bayḍāwī (um. 685/1286) komentar pod nazivom *'Alā imtiḥān al-azkiyā* je napisao Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birġawī (929/1521 - 981/1573). Na ovaj al-Birġawījev komentar glosu koju ovdje navodimo napisao je Muhammad al-Kurdī, kako stoji u našemu rukopisu. Međutim, jerovatno je da se radi o autoru koji se u izvorima spominje kao Muhammad al-Kurdī as-Saharānī Munlā-zāde, um. 1070/1659. godine. U nama dostupnim izvorima nismo mogli pronaći ovu glosu.

Početak (fol.1b):

بسـ الله الرحمن الرحيم و به العون

الحمد لله الذي شرح صدورنا بنور العلم و العرفان و زيّن بطوننا بأسرار التوحيد و الإيقان و كشف عن قلوبنا غشاوة الجهل و الطغيان ... و بعد فيقول العبد الفقير الشيخ محمد الكردي لما رأيت كتاب إمتحان الأذكيا - للعالم العامل و الفاضل الكامل الشيخ محمد البركي ... كَأَنْ لم يكن شيئا مذكوراً و ذلك لما فيه من المشكلات العويصة و المعضلات العميقة و لم يكن له حاشية تكشف عما فيه من العويصات و توضح عن المعضلات فقصدت أن أحشيه بحاشية تكشف عن وجوه فرايده النقاب و توضح عن معضلاته الصعاب ...

Kraj (fol.306b):

... **تلحق كاف المؤنث وقفًا** حفظًا لحركتها حتى لا يلتبس بكاف المذكر **نحو أكرمتكس** و مررت **بكش** فإنك إذا قلت أكرمتك و مررت بك بالوقف لم يُعلم أن الخطاب للمذكر أو للمؤنث بخلاف ما إذا قلته بإلحاق الشين فإنه يتبين المقصود حينئذ لحفظ حركة الكاف به و الله أعلم بالصواب و إليه المرجع و المآب تم الكتاب بعون الله الملك الوهاب.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 306; 215 x 155; 21-22 redka; (tekst 155 x 100). Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Futrola kartonska sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom a tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Na fol.1a kao i ivici rukopisa napisan naziv djela.

حاشية إمتحان الأذكيا، لمحمد المردي اللباب

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke.

4111 R 2932

لب الألباب في علم الإعراب
LUBB AL-ALBĀB FĪ ʻILM AL-IʻRĀB

شمس الدين عبد المنعم بن محمد البرقوميني (الأبرقوهي)
Šamsuddīn ʻAbdulmunʻim b. Muḥammad al-Barqūmīnī
(al-Abarqūhī), um. (?)

Oko autora ovoga djela ima nekih nejasnoća. Ḥaǧī Ḫalīfa (II, 1545), Brockelmann (GAL SI, 520) kao i Kairo (a, II 155) navode da je autora ovoga djela Tāǧuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad b. Sayfuddīn al-Fāḍil al-Isfarāʼīnī, um. 684/1285. godine. Međutim, Sellheim (246 i 264) tvrdi da je autor Šams ad-dīn ʻAbdulmunʻim b. Muḥammad al-Barqūmīnī (al-Abarqūhī), um. (?) za koga Ḥaǧī Ḫalīfa (II, 1545), navodi da je autor komentara na navedeno djelo. O ovome više pogledati Sellheim 246-292.

Početak (fol.1b):

الحمد لله الموجد من العدم و المستأثر بالقدم و الصلوة على رسوله محمد ... و بعد فلما رأيت بمصداق إتحاف الملوك إحدى دولتين أن أتحف حضرة هي غيرة الجنان ... اخترت من العلوم علم النحو فإنه أقرب العلوم فايدة ... (fol.2b) و صنفت منه كتابًا وجيز الألفاظ و المباني ... (fol.3a) **مسمى بلب الألباب في علم الإعراب** ...

Kraj (fol.106a):

... و تتبع حركة ما قبلها إن كان متحركًا و إن كان ساكنًا كسر ثم تتبعه و الله أعلم بالصواب و إليه المرجع و المآب. تم كتاب لب الألباب في النحو .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 106; 178 x 130; 7 redaka; (tekst 90 x 70). Papir žućkast, deblji, glat. Povez kožni sa utisnutim rozetama, oštećen ali i naknadno popravljan. Pismo *nasḫī* mjestimično vokaliziran. Naslovi poglavlja ispisani krupnijim slovima ili na margini ispisani crvenom tintom. Kustode. U prvome dijelu rukopisa na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1545; GAL S I, 520; Sellheim 246, 249 i 264; Kairo A, II 155.

4112 R 338

شرح لب الألباب في علم الإعراب
ŠARḤ LUBB AL-ALBĀB FĪ ʻILM AL-IʻRĀB

جمال الدين عبد الله بن محمد بن أحمد الحسيني نقره كار
Ǧamāluddīn ʻAbdullah b. Muhammad b. Aḥmad al-Ḥusayni Nuqrakār.
706/1306 - 776/1374

Komentar al-Abarqūhījeva djela *Lubb al-albāb fī ʻilm al-iʻrāb*. U katalogu Bagdad, Awqāf (III, str. 319) ovo se djelo pogrešno tretira kao komentar al-Bayḍāwījeva istoimenog djela.

Početak (fol.1b):

الحمد لله قاشع غمام الغموم و قاصع هام الهموم الذي لا يبلغ كنه حكمته البالغة ... و بعد فإن لب الألباب في علم الإعراب لا يخفى على ذوي الألباب إنه كثير الفوايد جم العوايد صغير الحجم وجيز النظم محتو على قواعد شريفة ... (fol.2a) **الحمد** هو الثناء على الجميل من جهة التعظيم ...

Kraj (fol.138b):

... فيلحق بها هاء السكت لزيادة الإنكار بخلاف المتذكر فإنه لا يتصد الوقف و إنما عرض له ما أوجب قطع كلام من النسيان و الحمد لله الواحد ...

Prepisao ʻAbdulǧabbār b. Ġāzī 803/1400. godine. (bilješka na kraju djela, fol.138b).

Fol. 138; 270 x 180; 29 redaka; (tekst 220 x 120). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Rukopis se nalazi u malo oštećenoj polukožnoj futroli. Pismo *taʻlīq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. U prvome dijelu rukopisa bilješke u vezi sa tekstom djela na marginama i interlinearno.

U posjedu rukopisa bio Muḥammad Amīn kao i Aḥmad (bilješke na fol.1a).

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke (pečat na više mjesta u rukopisu).

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1545; A.M. 467; Sellheim 265-68; Bagdad, Awqāf III, str. 319.

4113 R 3683

شرح اللباب في النحو
ŠARḤ AL-LUBĀB FĪ AN-NAḤW

قطب الدين محمد بن مسعود بن محمود بن أبي الفتح السيرافي الفالي
Quṭbuddīn Muḥammad b. Mas'ūd b. Maḥmūd b. Abī al-Fatḥ
as-Sīrāfī al-Fālī, um. poslije 735/1334

Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad b. Sayfuddīn al-Fāḍil al-Isfarā'īnī, um. 684/1285. godine napisao je djelo *al-Lubāb fī an-naḥw*. Ovo je komentar navedenog djela što ga je napisao Quṭbuddīn Muḥammad b. Mas'ūd b. Maḥamūd b. Abī al-Fatḥ as-Sīrāfī al-Fālī a koji je dovršio 712/1312. godine.

Početak (fol.1b):

الحمد لله الذي هدانا إلى معرفة إعجاز القرآن و نصب لنا دليلاً عليها و هو علم المعاني و البيان و ألهمنا ما هو ذريعة إليه من علم النحو الذي يقوّم به اللسان...أما بعد فإن كتاب اللباب في النحو للإمام المحقق الإسفرائيني...

Kraj (fol.315b-316a):

... **تبين وجه اختصاص الجر بالإسم و الجزم بالفعل** أي تبين اختصاص الجر بالإسم لكون عوامل الجر فيه لا في الفعل ... **و هو حسبنا و نعم الوكيل** و يقول العبد الضعيف محمد بن مسعود بن محمود ابن أبي الفتح السيرافي الفالي ... و قد اتفق الفراغ من إملاء هذا الشرح (حسب) ذهني القاصر و فهمي الفاتر فالمأمول من علماء الزمان و أكابر الخلان ... و اتفق الفراغ من املائه في الخميس الرابع عشر من شهر ربيع الأول لسنة إثنتا عشرة و سبعماية في مدينة شيراز من فارس حرسها الله تعالى من الآفات و صان أهلها من المخافات .

Prepis dovršio Badī' b. Ḥasan b. Abī Ṭālib ... (?) 23. ṣafara 755/1354. godine (bilješka na kraju djela, fol.316a).

Fol. 316; 190 x 115; 21 redak; (tekst 135 x 75). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode. Na marginama manje bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vlasnik rukopisa je bio Muṣṭafā b. Yūsuf al-Mūsṭārī (bilješka sa pečatom na fol.1a) kao i Ḥasan b. Zaynuddīn i Yaḥyā b. Muḥammad al-Malā'ī (?) (bilješke na istoj foliji).

Vakuf Karađozbegove biblioteke u Mostaru (bilješka na više mjesta u rukopisu).

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1544; Sellheim 253; Bagdad, Awqāf III, str. 318; az-Ẓāhiriyya 335; al-Qādiriyya III, 946; Zürich I, 366.

4114 R 3484

شرح المغني في النحو
ŠARḤ AL-MUĠNĪ FĪ AN-NAḤW

بدر الدين محمد بن عبد الرحيم بن محمد العمري الميلاني
Badruddīn Muḥammad b. 'Abdurraḥīm b. Muḥammad al-'Umarī
al-Maylānī, um. poslije 801/1398

Komentar djela *al-Muġnī fī an-naḥw* koje je napisao Faḫruddīn Aḥmad b. al-Ḥusayn al-Ğārapardī, um. 746/1345. godine. Komentar na ovo djelo napisao je Badruddīn Muḥammad b. 'Abdurraḥīm b. Muḥammad al-'Umarī al-Maylānī, učenik autora osnovnog djela, um. 811/1408.

Početak (fol.1b):

الحمد لله فاطر الحكيم القادر العليم منشيء العالي العظيم... أما بعد فيقول العبد الضعيف ... بدر الدين محمد بن عبد الرحيم بن محمد العمري الميلاني لما لم يكن للكتاب المسمى بالمغني في علم النحو شرح و هو من مصنفات أستاذي العلامة ... أحمد بن الحسين الجاربردي ... فقد خطر ببالي أن أشرح له شرحًا كاشفًا لمكنون معانيه الصحيحة ...

Kraj (fol.106a):

... أما الكسر فإما لالتقاء الساكنين ، و إما لأن القاف فيه تستحق الكسر في الأصل ، و أما الفتح فللخفة قال السيد في الشرح الكبير للكافية قوله و هو قليل أي و التنوين الغالي في كلام الفصحاء قليل .

Prepisao nepoznati prepisivač 1105/1693. godine u Adani (bilješka u kolofonu djela, fol.106a).

Fol. 106; 205 x 145; 17-18 redaka; (tekst 145 x 65). Papir žućkast, srednje debljine, oštećen vlagom, naročito nekoliko listova u sredini rukopisa. Povez nov platneni. Nedostaje prva korica. Pismo *nasḫī* do 95. fol. a dalje *ta'līq*. Tekst osnovnog djela citiran sa *qawluhu* i nadvučen crvenom i crnom tintom. Kustode. Bilješke na marginama u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Šayḫ al-ḥāğğ Ḫalīl-efendī al-Grādčāničawī (iz Gračanice, bilješka na više mjesta u rukopisu).

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1751; Ahlwardt VI, 6699; az-Ẓāhiriyya, 341; Bagdad, Awqāf III, str. 307.

4115,1 R 829, I

شرح المقدمة الأزهرية في علم العربية
ŠARḤ AL-MUQADDIMA AL-AZHARIYYA FĪ 'ILM AL-'ARABIYYA

زين الدين خالد بن عبدالله بن أبي بكر الأزهري

Zaynuddīn Ḫālid b. ʻAbdullah b. Abī Bakr al-Azharī,
838/1435 - 905/1499

Komentar vlastitog djela *al-Muqaddima al-Azhariyya*. Tako je navedeni autor napisao i osnovno djelo i komentar na to djelo.

Početak (fol.1b):

الحمد لله على جميع الأحوال و أشهد أن لا أله إلا الله وحده لا شريك له ... فيقول العبد الفقير إلى مولاه الغني خالد بن عبد الله الأزهري قد سألني ... أن أشرح مقدمتي الأزهرية في علم العربية التي أمليتها لبعض الطلبة شرحًا لطيفًا فأجبته إلى ذلك طلبًا للثواب ... **الكلام** عند اللغويين عبارة عن القول ... **في إصطلاح النحويين** أي في عرفهم ...

Kraj (fol.37a):

... **الناس** مضاف إليه **من الجنة** متعلق أيضا بيوسوس ، و الناس معطوف على الجنة ، و في هذا القدر كفاية للمبتدي .

Prepisao Muḥammad Badruddīn b. Aḥmad al-Maʻarrī 923/1517. godine (bilješka na fol.1a).

Fol. 1b - 37a; 185 x 135; 21 red; (tekst 130 x 95). Papir žut, deblji, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni u dobrome stanju. Rukopis se nalazi u kartonskoj futroli sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode.

Na fol.37a bilješka u kojoj autor navodi da je djelo dovršio u srijedu 17. ḏū al-ḥiğğa 902/1497. godine.

Vlasnik rukopisa je nekada bio Muṣṭafā b. ʻAlī (bilješka na fol.1a).

Na fol. 40b bilješka da je rukopis čitao izvjesni Muḥammad al-Azharī.

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke (pečat na više mjesta u rukopisu).

Izv.: Ahlwardt VI, 6765; az-Ẓāhiriyya 244.

4115,2 R 829, II

ورقات في الأصول

WARAQĀT FĪ AL-UṢŪL

إمام الحرمين عبدالملك بن عبدالله الجويني

Imām al-Ḥaramayn ʻAbdulmalik b. ʻAbdullah al-Ğuwaynī,
um. 478/1085

Kraće djelo je iz uṣūl al-fiqha.

Početak (fol.37b):

قال الشيخ الإمام العالم أبو المعالي عبد الملك بن أبي محمد الجويني ... هذه ورقات تشتمل على معرفة فصول من أصول الفقه و ذلك لفظ مؤلف من جزئين مفردين أحدهما أصول و الآخر الفقه ...

Kraj (fol.40b):

... و من اجتهد و أخطأ فله أجر واحد و وجه الدليل أن النبي صلى الله عليه و سلم خَطّأَ المجتهدَ تارةً و صوّبه أخرى. تمت الورقات بحمد الله ...

Prepisao Muḥammad Badruddīn b. Aḥmad al-Maʻarrī 923/1517. godine (bilješka na fol.1a).

Fol. 37b - 40b; 21 red; (tekst 125 x 90). Pismo *nasḫī*. Kustode.

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 2005.

4116 R 1739

نهاية البهجة في النحو

NIHĀYA AL-BAHĞA FĪ AN-NAḤW

الإمام الشيخ إبراهيم بن الحسين الشبستري

al-Imām aš-šayḫ Ibrāhīm b. al-Ḥusayn aš-Šabastari, um. 915/1509

Djelo iz gramatike arapskog jezika napisano u formi stiha. Djelo je autor napisao 900/1494. godine, kako sam navodi u završetku djela.

Početak (fol. 1b):

تيمنت بسم الله مبدي البرية
مفيض الجدى معطي العطايا السني ...

Kraj (fol.33b-34a):

... و قد حذف التنوين في مثل قولنا
تشفيعي حسين بن العلي فتمت

خاتمة الكتاب

... و أحمد ربي للفراغ مصليًا
على أحمد المختار خير البرية

Prepisao nepoznati prepisivač u mjesecu rağabu 1112/1700. godine (bilješka prije završnog poglavlja, fol.33b).

Fol. 34; 215 x 145; 9-15 redaka; (tekst 160 x 90). Papir žut, tanji, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *ta'līq*. Naslovi poglavlja uokvirena ispisana crvenom tintom. Tekst djela uokviren debljom linijom zlatne boje a distihi razdvojeni manjom tanjom linijom zlatne boje, takođe. Unvan od zlatne boje i unutra napisanom basmalom.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (stari pečat na više mjesta u rukopisu)

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1987; A.M. 24; az-Ẓāhiriyya, 540; Kaḥḥāla I, 38

4117 R 2028

نهاية البهجة في النحو

NIHĀYA AL-BAHĞA FĪ AN-NAḤW

الإمام الشيخ إبراهيم بن الحسين الشبستري

al-Imām aš-šayḫ Ibrāhīm b. al-Ḥusayn aš-Šabastarī, um. 915/1509

Isto kao 4116.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Na kraju djela bilješka da je prepisivač djelo prepisao između akšam-namaza i sabah-namaza.

Fol. 33; 210 x 160; 15 redaka; (tekst 150 x 105). Papir bijel, deblji, hrapav. Povez tanji, kartonski, oštećen. Pismo *nasḫī*. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis uvakufio al-ḥāğğ Ibrāhīm b. Islām Ispužlī iz Travnika (za Aynī-begov mekteb) i predao ga muteveliji al-ḥāğğ Ḫalīl-efendī b. Ṣāliḥ Harsaklīji 1255/1839. godine (bilješka na fol.1a).

Vakuf Aynī-begova meteba.

4118 R 1162

دليل الهدى على مجيب الندا

DALĪL AL-HUDĀ 'ALĀ MUĞĪB AN-NADĀ

محمد بن علي بن أحمد الحريري الحرفوشي

Muḥammad b. 'Alī b. Aḥmad al-Ḥarīrī al-Ḥarfūšī, um. 1059/1649

Glosa na djelo *Muğīb an-nadā* što je komentar djela *Qaṭr an-nadā wa ball aṣ-ṣadā*. Ğamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ğamāluddīn Ibn Hišām (708/1309 - 761/1360) je napisao djelo *Qaṭr an-nadā wa ball aṣ-ṣadā*. Komentar na ovo djelo pod nazivom *Muğīb an-nadā* napisao je 'Abdullah b. Aḥmad al-Fākihī (um. 972/1564).

Početak (fol.1b):

يا من غرقت في تيار ألوهيته سوابح الأنظار و تاهت في مرامي معرفته ثواقب الأفكار ... و بعد فيقول أفقر الخلق إلى مولاه الغني محمد بن علي بن أحمد الحريري وفقه الله ... كما أن الرسالة المسماة بقطر الندا و بل الصدا التي ألفها ... ابن هشام الأنصاري ... كذلك شرحها الفاضل المحقق...الفاكهي ... فالتمس مني جلة من الإخوان ... أن أجمع تلك المباحث ... و أضم إليها ما يكمل به شرح الكتاب ليكون عمدة و كافيًا في علم العربية للطلاب ...

Kraj (fol.184a):

... و يجوز تسهيل الهمزة بين بين و الأول أرجح و لم يذكر هنا أبو علي سوى البدل و كذلك فعل غيره و لم يقرأ في القرآن بخلاف ذلك و لا جاء في كلامهم و ليكن هذا ما أردنا فيه نشره و نهايته ...

Potom slijedi šest stihova:

... و أرجو من الله الكريم ثوابه
و أسأله التوفيق في البدء و الختم.

Prepisao za sebe Muṣṭafā b. Ḥusayn al-Mūsawī al-Darrāğ al-Karbalā'ī (sa Kerbele gdje je rođen i gdje je živio) u nedjelju 23. ḏū al-qa'da 1163/1750. godine (bilješka sa pečatom na kraju djela).

Fol. 184; 215 x 160; 25 redaka; (tekst 175 x 120). Papir tamnobijel, deblji. Povez tvrd, kožni, oštećen crvotočinom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen uporedo crvenom i crnom linijom. Kustode.

Na fol.1a napisani naslov i autor djela. Na posljednjem zaštitnom listu veća bilješka u kojoj se govori o vrijednostima (fadiletima) svakoga dana u mjesecu.

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1352; Ahlwardt VI, 6747/6; az-Ẓāhiriyya 196; Bagdad, Awqāf III, str. 295.

4119 R 2841

إظهار الأسرار

IẒHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Prepisao Muṣṭafā b. 'Uṯmān 1029/1619-20. godine (bilješka na kraju djela, fol. 32b).

Fol. 32; 195 x 145; 15-13 redaka; (tekst 160 x 100). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez nov platneni. Prva dva lista oštećena. Pismo *nasḫī*. Kustode. Na marginama i interlinearno manje bilješke u vezi sa tekstom djela.

4120 R 3387

إظهار الأسرار

IẒHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 29; 225 x 160; 15 redaka; (tekst 155 x 95). Papir žućkast, deblji, hrapav. Listovi i lage volantni. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Kustode.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

4121 R 5199

إظهار الأسرار

IẒHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Prepisao Hazadžić (?) Oglu mullā Muṣṭafā-efendī iz sela Karaula kod Travnika 27. ḏū al-ḥiǧǧa 1224/1810. godine (bilješka na fol.1a i fol. 46a).

Fol. 46; 160 x 110; 13 redaka; (tekst 110 x 65). Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

4122 R 6204

إظهار الأسرار

IẒHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Prepisivao nepoznati prepisivač 1265/1848-9. godine (bilješka u kolofnu djela, fol.68b). Ispod djela naknadno napisna bilješka da je ovo djelo prepisao Muṣammad-efendī b. munlā Amīn Sardār zāde (Serdarević) b. Ḥasan āġā Sardār b. Muṣṭafā pāšā. Bilješku je napisao Muṣammad Sā'id b. Munlā-efendī b. Muṣammad-efendī Sardār 19. ša'bāna 1312/1895. godine.

Fol. 68; 195 x 150; 9 redaka; (tekst 100 x 60). Papir žućkast, tanji, glat. Nekoliko prvih listova u lošem stanju. Nedostaju korice rukopisa. Lage uvezane koncem. Ima volantnih listova. Pismo *nasḫī*, mjestimično vokaliziran. Istaknute riječi i brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Iz kolekcije Muhameda Seida Serdarevića iz Zenice. U rukopisu se nalazi više bilježaka na arapskom i bosanskom jeziku sa imenima više osoba iz porodice Serdarević.

4123 R 5192

إظهار الأسرار

IẒHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 23; 210 x 145; 19 redaka; (tekst 175 x 100). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Listovi i lage volantni. Povez kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Bilješke u vezi sa tekstom djela na marginama i interlinearno na prvih nekoliko listova.

4124 R 2978

إظهار الأسرار

IẒHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr ʻAlī al-Birġawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 60; 175 x 120; 7 redaka; (tekst 120 x 60). Papir žut, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*, sitniji i razmaknutih redaka. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom a istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice kao i unvan uokvireni sa dvije deblje linije zlatne boje a ostali dio teksta jednom crvenom linijom. Na zadnjoj unutarnjoj korici bilješka o kupovini rukopisa.

Rukopis kupio Dāġ-zāde ʻAlī-aġā oġlu (Alijagić) Ṣāliḥ-bay 1194/1780. godine (bilješka na unutrašnjosti zadnje korice).

Rukopis uvakufio Ğannatī-zāde (Dženetić) Muṣṭafā-beg b. Fayḍullah-beg b. Ismā'īl-beg 23. šawwāla 1289/1872. godine (bilješka i pečat na fol. 1b).

4125 R 4995

إظهار الأسرار

IẒHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr ʻAlī al-Birġawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Rukopis je krnjav na početku. Fol. 56; 195 x 135; 9 redaka; (tekst 140 x 55). Papir tamnobijel, deblji, glat. Nekoliko tanjih listova od drugoga prepisivača naknadno ubačeni. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i kožom obrubljenih kjorica. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom, osim na naknadno ubačenim listovima.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku. (pečat na više mjesta u rukopisu).

4126 R 6659

إظهار الأسرار

IẒHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr ʻAlī al-Birġawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Rukopis je krnjav na kraju.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 29; 205 x 145; 13 redaka; (tekst 140 x 90). Papir tamnobijel, deblji, glat. Povez nov platneni. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja nadvučeni crvenom linijom. Kustode.

4127,1 R 5160, I

إظهار الأسرار

IẒHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr ʻAlī al-Birġawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Prepisao ʻUṯmān b. Aḥmad al-Balgrādī u Travniku 17. ḏū al-ḥiğğa 1238/1823. godine (bilješka na kraju djela, fol.52b kao i na kraju drugog djela, fol.66b).

Fol. 1b - 52b; 165 x 125; 11 redaka; (tekst 145 x 85). Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Ima volantnih listova. Povez mekši, kartonski. Pismo *nasḫī*. Kustode.

Na posljednjem zaštitnom listu bilješka da je u vlasništvo rukopisa 13. novembra 1275/1858-59. godine došao Oglu Muḥammad-efendī, glavni imam u ʻUṯmān-begovom džemaatu u Travniku.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

4127,2 R 5160, II

العوامل الجديدة

AL-ʻAWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birġawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3773,2.

Prepisivač kao i prethodnog djela, 'Uṯmān b. Aḥmad al-Balgrādī u Travniku 17. ḏū al-ḥiǧǧa 1238/1823. godine (bilješka na kraju djela, fol.66b).

Fol. 55b - 66b; 11 redaka; (tekst 135 x 80). Pismo *nasḫī*. Kustode.

4128,1 R 2739, I

إظهار الأسرار
IẒHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birġawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 33a; 180 x 105; 13 redaka; (tekst 125 x 50). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez kožni sa preklopom umotan u zeleno platno, u dobrome stanju. Pismo *ta'līq*, ljepši. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren debljom a margine tanjom linijom zlatne boje obrubljena tanjim crnim linijama. Na početku djela lijep unvan sa zlatnom podlogom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela u simetrijskim oblicima ispisane od strane prepisivača.

Vakuf Svrzo Meḥmed-efendī b. Muḥammad-āġā (bilješka na prvom zaštitnom listu).

Vlasnik rukopisa bio Muḥammad Ḥilmī (bilješka na istoj stranici istom rukom napisana kao i prethodna).

4128,2 R 2739, II

العوامل الجديدة
AL-'AWĀMIL AL-ǦADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birġawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3773,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati. Ist prepisivač kao i prethodnog djela.

Fol. 33b - 39b: 13 redaka; (tekst 125 x 50). Pismo *ta'līq*, ljepši. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren debljom a margine tanjom linijom zlatne boje obrubljena tanjim crnim linijama. Na početku djela lijep unvan urađen na zlatnoj podlozi. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela u simetrijskim oblicima ispisane od strane prepisivača.

4129,1 R 2563, I

إظهار الأسرار
IẒHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birġawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Prepisao Ḥasan b. Ḥasan b. Yūnus iz sela Ljubuča1217/1802-03 (bilješka na kraju prvog i trećeg djela u zbirci, 45a i 66a).

Fol. 1b - 45a; 190 x 145; 13 redaka; (tekst 125 x 75). Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i obrubom korica. Pismo *nasḫī*, nevještom rukom pisan. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine na većini listova uokviren crvenom linijom.

Na fol. 54b - 56a veće bilješka iz jezika.

4129,2 R 2563, II

المقدمة الآجرومية
AL-MUKADDIMA AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمد بن محمد داود الصنهاجي ابن آجروم

Abū 'Abdullah Muḥammad b. Muḥammad Dāwūd aṣ-Ṣinhāǧī Ibn Āǧurrūm, 672/1273 - 723/1323

Isto kao 3769.

Prepisao isti prepisivač kao i prethodno djelo Ḥasan b. Ḥasan b. Yūnus iz sela Ljubuča 1217/1802-3 (bilješka na kraju prvog i trećeg djela u zbirci, 45a i 66a).

Fol. 46b - 54b; 13 redaka; (tekst 125 x 75). Pismo *nasḫī*, nevještom rukom pisan. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine na većini listova uokviren crvenom linijom.

4129,3 R 2563, III

العوامل الجديدة

AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birğawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3773,2.

Prepisao isti prepisivač kao i prethodno djelo Ḥasan b. Ḥasan b. Yūnus iz sela Ljubuča 1217/1802-3 (bilješka na kraju prvog i trećeg djela u zbirci, 45a i 66a).

Fol. 58b - 65b; 13 redaka; (tekst 125 x 75). Pismo *nasḫī*, nevještom rukom pisan. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine na većini listova uokviren crvenom linijom.

4130,1 R 2634, I

إظهار الأسرار

IẒHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birğawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Prepisao Muṣṭafā b. Muḥammad Ṣāliḥ iz Čajniča 1168/1754-55. godine u Karađoz-begovoj medresi u Mostaru (bilješka na kraju prvog i posljednjeg djela, fol. 25b i 73b).

Fol. 1b - 25b; 190 x 125; 17-19 redaka; (tekst 135 x 70). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa klapnom, naknadno popravljan. Pismo *nasḫī*, lijep i mjestimično vokaliziran. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na fol.30a-31b bilješke iz arapskog jezika napisane uglavnom na turskom jeziku.

Vlasnik rukopisa nekada bio kadija Aḥmad-efendī b. Ġāšī (bilješka na fol.30a).

Vakuf Svrzo 'Iṣmat-efendī b. Dalīl-efendī (bilješka na fol.2a).

4130,2 R 2634, II

نبذة من قواعد الإعراب

NABḎA MIN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām,
708/1309 - 761/1360

Sažetak iz djela *al-I'rāb 'an qawā'id al-i'rāb* koji je napravio sam autor radi, kako ističe u uvodu djela, lakšeg njegova savlađivanja od strane učenika.

Početak (fol. 27b):

الحمد لله رب العالمين و صلى الله على سيدنا محمد و آله و صحبه أجمعين هذه نبذة يسيرة اختصرتها من قواعد الإعراب في ثلاثة أبواب الباب الأول في الجملة و أحكامها و فيه أربع مسائل الأولى اعلم أن اللفظ المفيد يسمى كلاماً و جملة ...

Kraj (fol. 29b):

... فتكون نافية نحو «ما هذا بشراً» و مصدرية نحو «ودّوا ما عنتّم» و كافّة نحو «إنما الله إله واحد» و زائدة للتوكيد نحو «فيما رحمة من الله» تم

Prepisao isti prepisivač kao i prethodno djelo Muṣṭafā b. Muḥammad Ṣāliḥ iz Čajniča 1168/1754-55. godine u Karađoz-begovoj medresi u Mostaru (bilješka na kraju prvog i posljednjeg djela, fol. 25b i 73b).

Fol. 27b - 29b; 19 redaka; (tekst 150 x 70). Pismo *nasḫī*, mjestimično vokaliziran. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Izv.: aẓ-Ẓāhiriyya, 521.

4130,3 R 2634, III

الإعراب عن قواعد الإعراب

AL-I'RĀB 'AN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام

Ğamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām,
708/1309 - 761/1360

Isto kao 3723,2.

Prepisao isti prepisivač kao i prethodno djelo Muṣṭafā b. Muḥammad Ṣāliḥ iz Čajniča 1168/1754-55. godine u Karađoz-begovoj medresi u Mostaru (bilješka na kraju prvog i posljednjeg djela, fol. 25b i 73b).

Fol. 32b - 56a; 11 redaka; (tekst 155 x 75). Pismo *nasḫī*, mjestimično vokaliziran. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

4130,4 R 2634, IV

كفاية المبتدي

KIFĀYA AL-MUBTADĪ

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr ʻAlī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3878,5.

Prepisao isti prepisivač kao i prethodno djelo Muṣṭafā b. Muḥammad Ṣāliḥ iz Čajniča 1168/1754-55. godine u Karađoz-begovoj medresi u Mostaru (bilješka na kraju prvog i posljednjeg djela, fol. 25b i 73b).

Fol. 57b - 73b; 19 redaka; (tekst 150 x 70). Pismo *nasḫī*, djelimično vokaliziran. Kustode.

4131,1 R 3167, I

إظهار الأسرار

IẒHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr ʻAlī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Prepisiao nepoznati prepisivač 1206/1791. godine (bilješka na kraju djela, fol.53a).

Fol. 1b - 53a; 170 x 120; 13 redaka; (tekst 115 x 65). Papir žut, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Pogl. prvi zašt. list i fol. 1a fragment nekog djela iz arapskog jezika napisanog na turskom jeziku. Na fol. 63b jedan hadis a na fol. 64a dova prije učenja.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (pečat na više mjesta u rukopisu).

4131,2 R 3167, II

العوامل الجديدة

AL-ʻAWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr ʻAlī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3773,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 53b - 62a; 13 redaka; (tekst 115 x 65). Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crnom tintom. Kustode. Rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela na marginama i interlinearno.

4131,3 R 3167, III

الكافية في النحو

AL-KĀFIYA FĪ AN-NAḤW

جمال الدين أبو عمرو عثمان بن عمر بن أبي بكر ابن الحاجب

Ğamāluddīn Abū ʻAmr ʻUṯmān b. ʻUmar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib.
570/1174 - 646/1249

Isto kao 3791,2.

Prepisao nepoznati prepisivač (isti kao i prethodna djela u zbirci) 1208/1793. godine (bilješka na kraju djela, fol. 98b).

Fol. 64b - 98b; 15 redaka; (tekst 130 x 65). Pismo *nasḫī*. Brojevi poglavlja ispisani krupnim crnim slovima. Kustode.

4131,4 R 3167, IV

الرسالة الوضعية

AR-RISĀLA AL-WAḌʻIYYA

عضد الدين عبد الرحمن بن أحمد الإيجي

ʻAḍududdīn ʻAbdurraḥmān b. Aḥmad al-Īğī, 680/1281 - 756/1355

Isto kao 3711,3.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 99a - 16 redaka; (tekst 100b. 145 x 85); Pismo *nasḫī*. Kustode.

4132,1 R 1843, I

إظهار الأسرار

IZHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birğawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 23b; 205 x 140; 19 redaka; (tekst 148 x 67). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Fol.24 pogrešno uvezana i treba da stoji nakon fol.9. Na fol. 67b komentar لا إله إلا الله. Na prvom zaštitnom listu kao i između djela stihovi i druge bilješke.

Vakuf Bōyo-zāde (pečat na više mjesta u rukopisu).

4132,2 R 1843, II

المقدمة الآجرومية

AL-MUKADDIMA AL-ĀĞURRŪMIYYA

أبو عبد الله محمد بن محمد داود الصنهاجي ابن آجروم

Abū 'Abdullah Muḥammad b. Muḥammad Dāwūd aṣ-Ṣinhāğī Ibn Āğurrūm, 672/1273 - 723/1323

Isto kao 3769.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 25b - 30b; 19 redaka; (tekst 148 x 67). Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

4132,3 R 1843, III

العوامل الجديدة

AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birğawi, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3773,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 31b - 40a; 10 redaka; (tekst 150 x 70). Pismo *ta'līq*, mjestimično vkaliziran. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4132,4 R 1843, IV

بدء الأمالي

BAD' AL-AMĀLĪ

سراج الدين أبو محمد علي بن عثمان الأوشي الفرغاني

Sirāğuddīn Abū Muḥammad 'Alī b. 'Uṯmān al-Ūšī al-Farzānī,
um 575/1179.

Kasida iz islamske dogmatike.

Početak (fol. 40b):

يقول العبد في بدء الأمالي لتوحيد بنظم كاللآلي

Kraj (fol. 42b):

و إني الحق أدعو كل وقت لمن بالخير يومًا قد دعا لي

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 40b - 42b; 13 redaka; (tekst 140 x 70). Pismo *nasḫī*. Kustode. Na prve dvije stranice bilješke na marginama i interlinearno u vezi sa tekstom djela.

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 1349; Dobrača I, str. 67/3; GAL G I, 429; H. Loebenstein 2091.

4132,5 R 1843, V

المطالب السنية في قمع المراسم البدعية

AL-MAṬĀLIB AS-SUNIYYA FĪ QAM' AL-MARĀSIM AL-BAD'IYYA

عثمان أفندي، حافظ الكتب
'Uṯmān-efendī, ḥāfiẓulkutub

Kraća rasprava o vjerovanju ahli-suneta.

Početak (fol. 43b):

الحمد لله الذي وفّق أهل السنة لحسن الإعتقاد و سلك بها منهج الهدى و الرشاد ... (fol.44b) و بعد فهذه عقيدة أهل السنة و الجماعة رتبت على ستة مناهج لقبت بالمطالب السنية في قمع المراسم البدعية ...

Kraj (fol.60b):

... ذلك كلّه أنه ذو الفضل العظيم و الطول العميم و حسبنا الله و نعم الوكيل و لا حول و لا قوة إلا بالله العلي العظيم .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 43b - 60b; 19 redaka; (tekst 150 x 70). Pismo *nasḫī*. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren crvenom linijom.

Izv.: Dobrača I, 411/2; Bratislava 105.

4132,6 R 1843, VI

رسالة في معاني الحروف

RISĀLA FĪ MA'ĀNĪ AL-ḤURŪF

Kraća rasprava o značenju i funkcijama slova u arapskom alfabetu od nepoznata autora. Pogl. 3975,1.

Početak (fol. 65b):

اعلم أن الألفات في كلام العرب على إثنين و عشرين وجهًا ألف الأصل و ألف الفصل و ألف القطع ...

Kraj (fol. 67a):

... ياء التثنية مثل رجلين و ياء الجمع مثل رأيت مسلمين تمام

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 65b - 67a; 64 reda ukupno; (tekst 160 x 80). Pismo *ta'līq*. Kustode.

Izv.: az-Ẓāhiriyya 210.

4133,1 R 786, I

إظهار الأسرار

IẒHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي
Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Prepisao Muṣṭafā b. Faḍlullah Salīm-zāde (Selimović) iz Čajniča u trećoj dekadi mjeseca muḥarrama 1241/1825. godine dok je bio u medresi u Užicu (bilješka na kraju djela, fol.24b i u kolofonu drugog i trećeg djela, fol.93a i fol.104b).

Fol. 1b - 24; 190 x 140; 15 redaka; (tekst 135 x 90). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama. Hrbat poveza naknadno popravljan. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Naslovi poglavlja i i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela na marginama.

Na fol. 107b dvije bilješke, jedna o psovci a druga o ženidbi.

Na fol. 108a tabela spojenih zamjenica u arapskom jeziku sa glagolskim primjerima. Na fol. 123a - 125 nalazi se kraći arapsko - turski rječnik.

Na fol.146b bilješka na turskom jeziku da se navedenom prepisivaču 1242/1827. godine u drugoj dekadi mjeseca šawwāla rodio sin Sulaymān.

Na posljednjem zaštitnom listu bilješka o pisanju *tāriḫa* na kraju rukopisa pomoću slova.

4133,2 R 786, II

تعليق الفواضل على إعراب العوامل

TA'LĪQ AL-FAWĀḌIL 'ALĀ I'RĀB AL-'AWĀMIL

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي
Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Komentar, odnosno gramatička analiza al-Birgawījeva djela *al-A'wāmil al-ğadīda* iz sintakse arapskog jezika.

Početak (fol. 25b):

أحمد الله الذي رفع السموات بلا عماد و خفض الأرض و نصب الجبال لانتفاع العباد ... أما بعد فيقول الراجي من ربه الحسنى و الزيادة حسين بن أحمد الشهير بزيني زاده قد كنت أعربت العوامل الجديد بالتماس بعض خُلّص أبناء الزمان ... و سميته **بتعليق الفواضل على إعراب العوامل** ...

Kraj (fol. 93a):

... توكلنا على من لا يأتي الخير إلا من جهتة مراد لفظ مجرور تقديرا مضاف إليه ... الضمير المجرور مضاف إليه للجهة هذا آخر ما أردناه من الإعراب على عوامل الشيخ العامل المرشد إلى الصواب إعانة للطلبة الكرام بعون الله الملك العلام ...

Prepisao Muṣṭafā b. Faḍlullah u petak poslije džuma namaza mjeseca muḥarrama 1241/1825. godine. (bilješka u kolofonu djela, fol.93a)

Fol. 25b - 93a; 15 redaka; (tekst 155 x 95). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela ispisane rukom prepisivača.

Izv.: Ahlwardt VI, 6789; A.M. I, 326; GAL, S II, 657 21b; GAL G II, 441 21b; az-Ẓāhiriyya 106; TÜYATOK V/07, 3667; Kaḥḥāla III, 311.

4133,3 R 786, III

العوامل الجديدة

AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3773,2.

Prepisao Muṣṭafā b. Faḍlullah Salīm-zāde (Selimović) iz Čajniča početkom mjeseca rabī' al-āḫira 1240/1824. godine u medresi u Užicu (bilješka na kraju djela, fol.104b).

Fol. 95b - 104b; 13 redaka; (tekst 130 x 65). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Naslovi poglavlja napisani crvenom tintom. Kustode.

Na fol.95a i dalje na marginama ovoga djela do fol.99a početak komentara na turskom jeziku navedenog djela.

Početak:

رضي فعل ماضي فتح أوزره مبني إعرابدان حظ يوق ...(fol.95b) الحمد ده ال حرف تعريف سكون أزره ...

4133,4 R 786, IV

عواملك مفهومي بيان اولونوسي

'AWĀMILIN MEFHŪMI BEYĀN OLUNUSU

Kraće djelo ili prijevod o agensima u arapskom jeziku od nama nepoznata autora napisano na turskom jeziku. Moguće da je prepisivač zbirke Muṣṭafā b. Faḍlullah Salīm-zāde (Muṣṭafā Selimović) iz Čajniča i autor ovoga djela.

Početak (fol.105a):

الفش عامل ايكي قسمدر لفظي و معنوي لفظي ايكي قسمدر سماعي قياسي قرق دوقز سماعي اوده ايكي قسمدن اسمده عامل فعل ده عامل اسمده عامل أولان ايكي قسمدن اسم واحده عامل إسين ده ...

Kraj (fol.107a.):

... علامتي أوجدر حركه حذف آخر حذف نون حذف صفت إعراب اوجه قسمدر لفظي ده ظاهر أولان سي بلكي آخرنده تقديرا اولنمغيله تقديري تسميه قلينر لفظده ظهر وتقديرده مقدّر اولادقده محلّه تسميه قلنور.

Prepisao isti prepisivač kao i prethodna djela Muṣṭafā b. Faḍlullah iz Čajniča.

Fol. 105a - 107a; 15 redaka; (tekst 155 x 90). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Agensi ispisani crvenom tintom. Kustode.

4133,5 R 786, V

بداية المبتدي

BIDĀYA AL-MUBTADĪ

مصطفى بن فضل الله سليم زاده

Muṣṭafā b. Faḍlullah Salīm-zāde (Muṣṭafā Selimović),
um. poslije 1242/1826

Djelo iz morfologije arapskog jezika koje je prema nama napisao gore spomenuti Muṣṭafā b. Faḍlullah Salīm-zāde (Muṣṭafā Selimović) iz Čajniča, um. poslije 1242/1826. U pisanju ovoga djela autor se služio poznatim djelima iz ove oblasti, kako i sam navodi na kraju djela, s namjerom da olakša savladavanje gramatike arapskog jezika početnicima. Djelu je dao navedeni naslov po ugledu na slično koje je napisao Muḥammad b. Pīr al-Birgawī. Imajući u vidu da u nama dostupnim izvorima nismo pronašli ovo djelo kao i činjenicu da je cijelu ovu zbirku prepisao Muṣṭafā b. Faḍlullah Salīm-zāde (Selimović) iz Čajniča u medresi u Užicu, smatramo da je ovu kompilaciju sačinio upravo ovaj prepisivač dok je najvjerovatnije predavao u ovoj medresi. Teško da bi mu se kao đaku medrese našao sin kako sam navodi u bilješci na fol.146b.

Početak (fol.109b):

الحمد لله رب العلمين و الصلوة و السلام على سيدنا محمد و آله و صحبه أجمعين أما بعد فاعلم الكلمة الإشتقاقية على أربعة أبواب **فعل و صفة و مصدر و اسم** . و الفعل خمسة: ماض و مضارع و أمر و نهي و فعل التعجب ، و الصفة أربعة: اسم الفاعل و اسم المفعول و صفة المشبهة و أفعل التفضيل ...

Kraj (fol.122b.):

... **نحو** قوةٌ بالإدغام و حكم عينه كحكم الصحيح و حكم لامه كحكم لامه أيضًا و اسم الزمان صحيح و المكان منهما كما في الناقص نحو مولىْ و مطوى بفتح عينهما تكملة بدئية للمبتدي إن بركوي محمد أفندي رحمه الله تعالى كما ألف رسالة من الصرف و سماها كفاية المبتدي و هذه الرسالة على طريق الإيجاز مشتملة ببعض كتب الصرف كالمراح و المقصود و العزي و بناء الأمثلة و الكفاية و غيرها و أريد بها الحصر و عدم الإطناب لتسهيل على المبتدي فلذا سميت ؟ (ها) بداية المبتدي .

Prepisao isti prepisivač kao i prethodna djela u ovome kodeksu Muṣṭafā b. Fadlullah iz Čajniča.

Fol. 109b - 122b; 15 redaka; (tekst 135 x 90). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Brojevi, naslovi poglavlja i istaknute riječi napisani crvenom tintom. Kustode.

4133,6 R 786, VI

شرح الأمثلة المختلفة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

Prepisao Muṣṭafā b. Faḍlullah u posljednjoj dekadi mjeseca muḥarrama 1241/1825. godine u Užicu (bilješka u kolofonu djela, fol.146a).

Početak (fol.127b):

نَصَرَ فعل ماضي بناء معلوم مفرد مذكّر غائب معناسي بردم اتدي بر غائب ار كچمش زمانده...

Kraj (fol.147a):

... و **أنْصِرْ بِنَا** ياردم ايد بجي قل بزي.

Moguće je, takođe, da je navedeni prepisivač sam sačinio i kometar ovih paradigmatskih oblika na turskom jeziku.

Fol. 127b - 146a; Primjeri ispisani crvenom tintom a komentar ispod svakog primjera na turskom jeziku napisan crnom tintom u obliku trougla. Na fol.127a u obliku bilješke navedeni svi paradigmatski oblici koji se obrađuju u ovome djelu.

4134 R 2144

نتائج الأفكار

NATĀ'IĞ AL-AFKĀR

مصطفى بن حمزة بن إبراهيم بن ولي الدين بن مصلح الدين الآطه وي (أطه لي)

Muṣṭafā b. Hamza b. Ibrāhīm b. Waliyyuddīn b. Muṣlihuddīn al-Aṭawī (Aṭalı), um. poslije 1085/1674

Komentar al-Birgiwījeva djela *al-Iẓhār al-asrār* iz sintakse arapskog jezika.

Početak (fol.1b):

الحمد لله الذي جعل الألفاظ قوالب المعاني و فضلها على سائر الأصوات ... أما بعد فيقول العبد الفقير إلى ربه القدير الشيخ مصطفى بن حمزة ... إن كتاب إظهار الأسرار للفاضل ... مولانا الشيخ محمد ... الشهير المعروف بالبركوي ...

Kraj (fol.84b):

... و إنما لم يتعرض لحكم سائر التوابع أيضا لأنه لا نص عنهم فيها غير أنه نقل عن الأندلسي أن ما عداها كتوابع المنادى.

Prepisao munlā Muḥammad 1111/1699. godine (bilješka na kraju djela, fol. 84b)

Fol. 84; 200 x 150; 25 redaka; (tekst 160 x 95). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Na četiri posljednja lista tekst namjerno zamrljan u sredini stranice. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst osnovnog djela na prve dvije stranice uokviren sa dvije a dalje jednom crvenom linijom.

Vakuf Muhamed-aga Aganagić, trgovac iz Sarajeva (pečat na prvom zaštitnom listu).

Izv.: Ḥ.Ḫ., Ḏayl II, 620; A.M. II, 441; Ahlwardt VI, 6784; Flügel I, 164-5; aẓ-Ẓāhiriyya 523; Kaḥḥāla XII, 249.

4135 R 6709

نتائج الأفكار

NATĀ'IĞ AL-AFKĀR

مصطفى بن حمزة بن إبراهيم بن ولي الدين بن مصلح الدين الآطه وي (أطه لي)

Muṣṭafā b. Hamza b. Ibrāhīm b. Waliyyuddīn b. Muṣliḥuddīn al-Aṭawī (Aṭalı), um. poslije 1085/1674

Isto kao 4134.

Prepisao Muṣṭafā Muḥammad mjeseca ḏū al-qa'da 1225/1810. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 160a).

Fol. 160; 190 x 135; 17 redaka; (tekst 165 x 85). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī-ta'līq*, od više prepisivača. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

U posjed rukopisa kupovinom došao Muḥammad b. Amīn Serdarević iz Zenice mjeseca šawwāla 1265/1849. godine (bilješka na fol. 1a).

4136 R 6582

نتائج الأفكار

NATĀ'IĞ AL-AFKĀR

مصطفى بن حمزة بن إبراهيم بن ولي الدين بن مصلح الدين الآطه وي (أطه لي)

Muṣṭafā b. Hamza b. Ibrāhīm b. Waliyyuddīn b. Muṣliḥuddīn al-Aṭawī
(Aṭalı), um. poslije 1085/1674

Isto kao 4134.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 229 paginiranih stranica; 175 x 120; 21-22 redka; (tekst 135 x 70). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, malo oštećen. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Rukopis poklonio Gazi Husrev-begovoj biblioteci Resulbegović Ismail Hakkija iz Trebinja.

4137 R 3092

نتائج الأفكار

NATĀ'IĞ AL-AFKĀR

مصطفى بن حمزة بن إبراهيم بن ولي الدين بن مصلح الدين الآطه وي (أطه لي)

Muṣṭafā b. Hamza b. Ibrāhīm b. Waliyyuddīn b. Muṣliḥuddīn al-Aṭawī
(Aṭalı), um. poslije 1085/1674

Isto kao 4134.

Rukopis je prepisao nepoznati prepisivač mjeseca ḏū al-ḥiǧǧa (11)22/1710. godine iz rukopisa koji je prepisao aš-šayḫ Muṣṭafā 27. ramaḍāna 1085/1674. godine (bilješka na kraju djela, fol. 135a).

Fol. 135; 200 x 135; 19 redaka; (tekst 140 x 65). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i utisnutim rozetama na koricama. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren debljom linijom zlatne boje kao i unvan, dok je ostali dio teksta uokviren crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela ispisane rukom prepisivača.

Vlasnik rukopisa bio ḥāǧī Munlā-efendi (bilješka na petom zaštitnom listu).

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

4138 R 763

نتائج الأفكار

NATĀ'IĞ AL-AFKĀR

مصطفى بن حمزة بن إبراهيم بن ولي الدين بن مصلح الدين الآطه وي (أطه لي)

Muṣṭafā b. Hamza b. Ibrāhīm b. Waliyyuddīn b. Muṣliḥuddīn al-Aṭawī
(Aṭalı), um. poslije 1085/1674

Isto kao 4134.

Prepisao 'Abdullah b. al-ḥāǧǧ Muṣṭafā b. 'Abdullah (bilješka u kolofonu djela bez datuma prepisa, fol.184a):

Fol. 184; 215 x 160; 17 redaka; (tekst 140 x 70). Papir žućkast, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, malo oštećen. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4139 R 4441

نتائج الأفكار

NATĀ'IĞ AL-AFKĀR

مصطفى بن حمزة بن إبراهيم بن ولي الدين بن مصلح الدين الآطه وي (أطه لي)

Muṣṭafā b. Hamza b. Ibrāhīm b. Waliyyuddīn b. Muṣliḥuddīn al-Aṭawī
(Aṭalı), um. poslije 1085/1674

Isto kao 4134.

U kolofonu djela (fol.220b) stoji bilješka da je rukopis prepisao aš-šayh Muṣṭafā u srijedu 27. ramaḍāna. Međutim, s obzirom da se u kolofonu više rukopisa ovoga djela pojavljuje aš-šayh Muṣṭafā kao prepisivač i to 27. ramaḍāna 1085/1674. godine (gdina smrti autora) teško je dokazati koji je od rukopisa prepisao ovaj prepisivač. Osim toga i ime autora ovoga komentara je aš-šayh Muṣṭafā ali je teško ustvrditi da se ime prepisivača odnosi na autora, budući da ima rukopisa starijeg prepisa od navedenog datuma koji se poklapa sa godinom smrti autora.

Nedostaje početak djela.

Fol. 220; 195 x 120; 17 redaka; (tekst 140 x 70). Papir tamnobijel, tanji. Povez kožni sa klapnom, oštećenog hrbata. Pismo *nasḫī* od više prepisivača. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Bivši vlasnik rukopisa mullā Ayyūb (bilješka na prvom zaštitnom listu).

4140,1 R 3472, I

نتائج الأفكار

NATĀ'IĞ AL-AFKĀR

مصطفى بن حمزة بن إبراهيم بن ولي الدين بن مصلح الدين الآطه وي (أطه لي)

Muṣṭafā b. Hamza b. Ibrāhīm b. Waliyyuddīn b. Muṣliḥuddīn al-Aṭawī
(Aṭalı), um. poslije 1085/1674

Isto kao 4134.

Prepisao aš-šayḫ 'Uṯmān 1163/1749-50 u Istanbulu (bilješka u kolofonu djela, fol.133b).

Fol.133; 210 x 155; 21 redak; (tekst 152 x 68). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, malo oštećen. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na drugome zaštitnom listu ispisan lanac (sened) učenjaka u arapskom jeziku od Ḥasana i Ḥusayna do 'Abdulqāhira al-Ǧurǧānīja.

Naposljednjim zaštitnim listovima bilješke iz jezika.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

4140,2 R 3472, II

الأشكال العشرة المتعلقة بأوائل الكافية

AL-AŠKĀL 'AŠARA AL-MUT'ALAQA BI AWĀ'IL AL-KĀFIYA

Isto kao 3874,2 uz malu razliku na kraju teksta.

Kraj (fol.134a):

... و جوابه أن مجموع الحد مركب لأن المراد من مركب ما يدلّ جزءُ لفظه على جزءِ معناه و
مجموع الحد كذلك يعني يدلّ جزؤه على جزء معناه .

Prepisao vjerovatno isti prepisivač kao i prethodno djelo aš-šayḫ 'Uṯmān 1163/1749-50 u Istanbulu (bilješka u kolofonu prvog djela, fol.133b).

Fol. 134a. Pismo *nasḫī*.

4141 R 1804

نتائج الأفكار

NATĀ'IĞ AL-AFKĀR

مصطفى بن حمزة بن إبراهيم بن ولي الدين بن مصلح الدين الآطه وي (أطه لي)

Muṣṭafā b. Hamza b. Ibrāhīm b. Waliyyuddīn b. Muṣlihuddīn al-Aṭawī
(Aṭalı), um. poslije 1085/1674

Isto kao 4134.

Prepis dovršio 'Uṯmān b. 'Alī b. al-ḥāǧǧ Muṣṭafā b. al-ḥāǧǧ 'Alī al-Bābāwī 14. šawwāla u petak u dva sahata 1170/1757. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.130b).

Fol. 130; 205 x 155; 19 redaka; (tekst 160 x 85). Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i obrubom korica. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Vlasnik rukopisa bio Ṣāliḥ al-Busnawī (bilješka i pečat na fol.1a).

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (stari pečat na više mjesta u rukopisu).

4142 R 1939

نتائج الأفكار

NATĀ'IĞ AL-AFKĀR

مصطفى بن حمزة بن إبراهيم بن ولي الدين بن مصلح الدين الآطه وي (أطه لي)

Muṣṭafā b. Hamza b. Ibrāhīm b. Waliyyuddīn b. Muṣlihuddīn al-Aṭawī
(Aṭalı), um. poslije 1085/1674

Isto kao 4134.

Prepisao aš-šayḫ Muṣṭafā u srijedu 27. ramaḍāna 1085/1674. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.133b).

Fol. 133 paginirana lista; 210 x 140; 19 redaka; (tekst 170 x 85). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Pismo *nasḫī-ta'līq*, lijep. Tekst osnovnog djela nadvučen, u prvome dijelu crvenom a u drugom crnom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4143 R 4079

نتائج الأفكار

NATĀ'IĞ AL-AFKĀR

مصطفى بن حمزة بن إبراهيم بن ولي الدين بن مصلح الدين الآطه وي (أطه لي)

Muṣṭafā b. Hamza b. Ibrāhīm b. Waliyyuddīn b. Muṣliḥuddīn al-Aṭawī (Aṭalı), um. poslije 1085/1674

Isto kao 4134.

Prepisao Ibn Muṣṭafā Aḥmad, softa u Karađoz-begovoj medresi u Mostaru, 9. ğumād al-ūlā 1155/1742. godine iz prethodnog rukopisa koji je prepisao aš-Šajḫ Muṣṭafā u srijedu 27. ramaḍāna 1085/1674. (bilješke u kolofonu djela, fol.77a).

Fol. 77; 200 x 140; 23 redka; (tekst 155 x 70). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat, volantni listovi i lage. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen i odvojen od rukopisa. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Vakuf Karađoz-begove medrese u Mostaru (bilješka na fol. 1a).

4144 R 1059

نتائج الأفكار

NATĀ'IĞ AL-AFKĀR

مصطفى بن حمزة بن إبراهيم بن ولي الدين بن مصلح الدين الآطه وي (أطه لي)

Muṣṭafā b. Hamza b. Ibrāhīm b. Waliyyuddīn b. Muṣliḥuddīn al-Aṭawī (Aṭalı), um. poslije 1085/1674

Isto kao 4134.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 134; 210 x 130; 19 redaka; (tekst 150 x 70). Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, klapnom i obrubom korica. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren debljom zelenom a ostali dio crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Bivši vlasnik kadija Maḥmūd (bilješka na fol. 1a)

Vakuf Svrzo Meḥmed-efendī b. Muḥammad-āġā, 1931. godine (bilješka na fol.1a).

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (stari pečat na više mjesta u rukopisu).

4145 R 3985

نتائج الأفكار

NATĀ'IĞ AL-AFKĀR

مصطفى بن حمزة بن إبراهيم بن ولي الدين بن مصلح الدين الآطه وي (أطه لي)

Muṣṭafā b. Hamza b. Ibrāhīm b. Waliyyuddīn b. Muṣliḥuddīn al-Aṭawī (Aṭalı), um. poslije 1085/1674

Isto kao 4134.

Prepisao Sulaymān b. Ayyūb-ḫawāğa 2. ḏū al-ḥiğğa 1171/1758. godine u Mostaru u Koskawī Mehmed-pašinoj zaviji, i to iz rukopisa koji je prepisao aš-šayḫ Muṣṭafā 27. ramaḍāna 1085/1674. godine (bilješka na kraju djela, fol. 140b i 141a).

Fol. 140 paginiranih listova; 205 x 135; 21 redak; (tekst 155 x 75). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez nov platneni. Pismo *nasḫī*, lijep. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Vlasnik rukopisa bio Sulaymān b. Ayyūb, prepisivač, (bilješka i pečat na fol.1a).

4146 R 2256

نتائج الأفكار

NATĀ'IĞ AL-AFKĀR

مصطفى بن حمزة بن إبراهيم بن ولي الدين بن مصلح الدين الآطه وي (أطه لي)

Muṣṭafā b. Hamza b. Ibrāhīm b. Waliyyuddīn b. Muṣliḥuddīn al-Aṭawī (Aṭalı), um. poslije 1085/1674

Isto kao 4134.

Rukopisu nedostaje više listova na kraju.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 41 paginiranih list; 205 x 140; 21 red; (tekst 150 x 70). Papir tamnobijel, srednje debljine. Volantne lage. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni, oštećen. Pismo *nasḫī-ta'līq*, lijep. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

4147 R 2094

كشف الأسرار

KAŠF AL-ASRĀR

مصلح الدين الألامشي

Muṣliḥuddīn al-Ulāmišī, um. oko 1000/1591

Komentar al-Birġiwījeva djela *al-Iẓhār al-asrār* iz sintakse arapskog jezika.

Početak (fol.1b):

الحمد لله ولي الإنعام فاطر السموات و الأرض ... و بعد فإني شرحت كتابَ أستاذي رحمة الله تع (تعالى) عليه الهادي متوكلاً على الله شرحًا مسمى بكشف الأسرار ...

Kraj (fol.62a):

... **رفعًا** حملاً على محله البعيد و **نصبًا** حملاً على اللفظ أو على محله القريب نحو **لا رجل ظريفًا و ظريف** . تم

Prepis završio nepoznati prepisivač 7. muḥarrama, u subotu 1089/1678. godine (bilješka na kraju djela, fol.62a).

Fol. 62; 195 x 130; 17 redaka; (tekst 135 x 65). Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, malo oštećene klapne. Pismo *ta'līq*, lijep. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela na prve tri i posljednje dvije stranice uokviren debljom zelenom linijom obrubljenom tanjom crvenom i crnom linijom, dok je ostali dio teksta uokviren crvenom linijom. Na margina bilješke koje se odnose na tekst djela.

Vakuf Bōyō-zāde Ḥasan-efendī (pečat na više mjesta u rukopisu).

Izv.: Ḥ.Ḫ. I, 117; Ahlwardt VI, 6783; GAL G II, 441; GAL S II, 656; Köprülü III, 587.

4148 R 1482

فتح الأسرار

FATḤ AL-ASRĀR

محمد بن محمد بن أحمد الصبوحه (الصوبوجوي)

Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad aṣ-Ṣabūḥa (as-Ṣūbūġawī),
um. 1172/1758-59

Komentar al-Birġiwījeva djela *al-Izhār al-asrār* iz gramatike arapskog jezika koji je prema bilješci na kraju djela dovršio 15. šawwāla 1141/1729. godine.

Početak (fol.1b):

الحمد لله حمد الشاكرين و الصلوة على سيد الأولين و الآخرين ... أما بعد فيقول العبد المفتقر إلى لطف ربه المقتدر شيخ محمد بن محمد بن أحمد ... لما كان كتاب إظهار الأسرار للفاضل البركوي ... (fol.2a) **فسميته فتح الأسرار في كتاب الإظهار** ...

Kraj (fol.160a-b):

... و **ظريفًا** بالنصب و النكرة المعطوفة على ذلك المبني بلا تكرير لا ترفع و تنصب و لا يجوز بناؤها لوجود الفاصل و هو حرف العطف مثل لا أب و ابنًا أو و ابن و سائر التوابع لا نصّ عنهم فيها لكن ينبغي أن يكون حكمها حكم التوابع المنادى على ما عرفت ذكره الأندلسي. هذا آخر ما أردنا جمعه من الفوائد ... (fol.160b) قد استريح من كمد الإنتهاد لنقل السواد إلى البياض ضحوة يوم الجمعة اليوم الخامس عشر من شوال سنة إحدى و أربعين و مائة و ألف من هجرة من ارتقى بغاية العز و نهاية الشرف . تمت

Prepisao nepoznati prepisivač u mjesecu ša'bānu 1145/1732-33 (bilješka u kolofonu djela).

Fol. 160; 200 x 145; 19 redaka; (tekst 150 x 70). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, malo oštećen. Pismo *nasḫī-ta'līq*, lijep. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

U posjedu rukopisa je bio muftija Šākir-efendī Mu'īd-zāde (Muidović, bilješka na prvome zaštitnom listu).

Vlasnik rukopisa je bio i muderris Muḥammad Ǧalāluddīn Waḥīd-zāde (bilješka na drugom zaštitnom listu).

Vlasnici rukopisa su bili i Muḥammad Ǧalāluddīn b. 'Umar Waḥīd 'Āṭif-zāde i Pašo al-ḥāǧǧ 'Abdullah b. al-ḥāǧǧ Aḥmad (bilješke na fol. 1a).

Na fol. 1a nalazi se i bilješka da je u posjedu rukopisa bio i Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde (al-Bursawī, um. 1168/1755) koji je, inače, autor više djela iz arapskog jezika od kojih se neka obrađuju i u ovome katalogu.

من منح الملك الجليل إلى عبده الحقير الذليل حسين بن أحمد ... الشهير بزيني زاده زاد الله زاده .

Izv.: Ḥ.Ḫ., Ḏayl I, 96; Ahlwardt VI, 6785/1 GAL G II, 441; GAL S II, 657; aẓ-Ẓāhiriyya 374; Hasandedić 106.

4149 R 4037

فتح الأسرار

FATḤ AL-ASRĀR

محمد بن محمد بن أحمد الصبوحه (الصوبوجوي)

Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad aṣ-Ṣabūḥa (aṣ-Ṣūbūğawī),
um. 1172/1758-59

Isto kao 4148.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 148; 220 x 160; 17 redaka; (tekst 160 x 100). Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Povez kartonski sa kožnim hrbatom, skoro nestao od crvotočine kao i nekoliko listova na početku i na kraju rukopisa. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Rukopis je za Karađoz-begovu medresu uvakufio Muṣṭafā-efendī Sarayli-zāde (Sarajlić, bilješka na fol. 1a).

Vakuf Karađoz-begove medrese u Mostaru (bilješka na više mjesta u rukopisu).

4150 R 6998

فتح الأسرار

FATḤ AL-ASRĀR

محمد بن محمد بن أحمد الصبوحه (الصوبوجوي)

Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad aṣ-Ṣabūḥa (aṣ-Ṣūbūğawī),
um. 1172/1758-59

Isto kao 4148.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 193; 210 x 155; 19 redaka; (tekst 153 x 65). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. U početku teksta djela i margine uokvireni crvenom linijom. Kustode.

Iz biblioteka Hivzije Hasandedića iz Mostara.

4151 R 5280

حل أسرار الأخيار على إعراب إظهار الأسرار

ḤALL ASRĀR AL-AḪYĀR 'ALĀ I'RĀB IẒHĀR AL-ASRĀR

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Komentar al-Birğiwījeva djela *al-Iẓhār al-asrār* iz sintakse arapskog jezika. Prema bilješci u nekoliko slijedećih rukopisa autor je djelo dovršio 15. ğumād al- āḫira 1152/1739. godine.

Početak (fol.1b):

الحمد لله الذي رفع داء الجهل عنا بإنزال قرآن عربي بين الهدى علينا و نصب اطباء العلماء بينا بمحض لطفه و إحسانه ... و بعد فيقول الراجي من ربه الحسنى و الزيادة حسين بن أحمد الشهير بزيني زاده غفر ذنوبهما ... لما كان كتاب إظهار الأسرار للشيخ محمد البركوي ... أن أكتب عليه إعرابًا لا يغادر صغيرًا و لا كبيرًا ... و **سميته بحل أسرار الأخيار على إعراب إظهار الأسرار** ...

Kraj (fol.122b):

... و ظرفًا مراد لفظه مع محذوفه أي لا رجل مجرور و تقديرًا عطف على مدخول ... هذا آخر ما أوردناه من الإعراب على إظهار الأسرار بعون الله الملك الستار ... اللهم اجعله خالصًا لوجهك الكريم و سببًا للنجوة يوم لا ينفع مال ...

Prepisao Muḥammad b. Ḥusayn u četvrtak, u drugoj dekadi mjeseca ğumād al-āḫira 1168/1755. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.122b).

Fol. 122 paginirana lista; 215 x 150; 25 redaka; (tekst 160 x 95). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. malo oštećen. Pismo nasḫī. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom ili ispisan crvenom tintom. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode.

Iz Soklovića biblioteke.

Izv.: A.M. I, 326; Kairo A, II 104; Hasandedić 85; Ahlwardt VI, 6785/2; GAL G II, 441; GAL S II, 656.

4152 R 1112

حل أسرار الأخيار على إعراب إظهار الأسرار

ḤALL ASRĀR AL-AḤYĀR ‘ALĀ I‘RĀB IẒHĀR AL-ASRĀR

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4151.

Prepisao Muftī-zāde (Muftić) Maḥmūd Ḥāmid al-Uborčawī (iz Oborca kod Donjeg Vakufa) početkom mjeseca ša‘bāna 1206/1792. godine (bilješka na kraju djela, fol.165b).

Fol. 165; 210 x 150; 14 redaka; (tekst 190 x 105). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Nekoliko prvih listova malo oštećeni. Povez tvrd, kožni, naknadno kožom popravljena hrbata. Pismo *ta‘līq*. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom. Kustode.

4153 R 1858

حل أسرار الأخيار على إعراب إظهار الأسرار

ḤALL ASRĀR AL-AḤYĀR ‘ALĀ I‘RĀB IẒHĀR AL-ASRĀR

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4151.

Prepisao nepoznati prepisivač 1169/1755-56. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.148a).

Fol. 184; 210 x 125; 23 redka; (tekst 157 x 70). Papir žućkast, tanji, glat. Ima volantnih laga. Nekoliko listova manje oštećeni vlagom. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Rukopis ima kartonsku futrolu sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī-ta‘līq*, lijep. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren debljom linijom zlatne boje obrubljene tankim crnim linijama, dok je ostali dio teksta uokviren crvenom linijom. Na početku djela se nalazi i lijep unvan na zlatnoj podlozi i unutra upisanoj basmali. Na prvom zaštitnom listu napisani naslov i autor djela.

Vakuf Osman Šehdijine biblioteke (pečat na više mjesta u rukopisu).

4154 R 6999

حل أسرار الأخيار على إعراب إظهار الأسرار

ḤALL ASRĀR AL-AḤYĀR ‘ALĀ I‘RĀB IẒHĀR AL-ASRĀR

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4151.

Prepisao Muḥammad b. Aḥmad b. al-ḥāğğ Muḥammad Qayṭās-zāde (Kajtaz) 1206/1791-92. godine (bilješka na kraju djela (fol.160a).

Fol. 160; 210 x 155; 21 redak; (tekst 155 x 80). Papir tamnobijel, tanji, glat. Ima volantnih listova i laga. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī-ta‘līq*, lijep. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode.

Na fol. 1a bilješka sa pečatom sa imenom prepisivača Muhammad b. Aḥmad b. al-ḥāğğ Muḥammad Qayṭās-zāde (Kajtaz) kao vlasnika rukopisa.

Na posljednjim zaštitnim listovima bilješke iz jezika.

Iz biblioteka Hivzije Hasandedića iz Mostara.

4155 R 4672

حل أسرار الأخيار على إعراب إظهار الأسرار

ḤALL ASRĀR AL-AḤYĀR ‘ALĀ I‘RĀB IẒHĀR AL-ASRĀR

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4151.

Prepisao Ṣāliḥ b. Muṣṭafā Šemić 1254/1838-39. godine (bilješka na fol. 197a).

Fol. 197; 200 x 140; 17 redaka; (tekst 150 x 105). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijopm. Kustode.

Rukopis je bio u vlasništvu Ṣāliḥ b. Muṣṭafā Šemić, ujedno i prepisivač djela, iz Mostara (bilješka na fol. 1a).

Iz biblioteke Odbora Islamske zajednice Mostar.

4156 R 4634

حل أسرار الأخيار على إعراب إظهار الأسرار

ḤALL ASRĀR AL-AḪYĀR 'ALĀ I'RĀB IẒHĀR AL-ASRĀR

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4151.

Prepisao Alajbeg-zāde (Alajbegović) Ḥāmid b. Ḥusayn-beg iz Mostara 1255/1839. godine (bilješka na kaju djela, fol. 204b)

Fol. 204; 180 x 135; 17-23 redka; različite dimenzije teksta. Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav. Povez mekši, kartonski sa kožnim hrbatom, malo oštećen. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Iz biblioteke Odbora Islamske zajednice Mostar.

4157 R 3881

حل أسرار الأخيار على إعراب إظهار الأسرار

ḤALL ASRĀR AL-AḪYĀR 'ALĀ I'RĀB IẒHĀR AL-ASRĀR

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4151.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 105; 230 x 190; 24-19 redaka; (tekst 185 x 145). Papir žuićkast, srednje debljine, hrapav. Povez mekši, kožni. Pismo *nasḫī-ta'līq*, od više prepisivača. Tekst osnovnog djela nadvučen crnom linijom ili ispisan crvenom tintom (u sredini rukopisa). Kustode.

Vakuf Karađoz-begove biblioteke u Mostaru (bilješka na više mjesta u rukopisu).

4158 R 1650

حل أسرار الأخيار على إعراب إظهار الأسرار

ḤALL ASRĀR AL-AḪYĀR 'ALĀ I'RĀB IẒHĀR AL-ASRĀR

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4151.

Prepisao nepoznati prepisivač 1182/1768. godine (bilješka na kraju djela, fol.175b). Na margini iste folije bilješka da je prepis dovršen poslije ikindije namaza u četvrtak 15. ǧumād al-āḫira 1152/1739. godine što se odnosi na vrijeme kada je autor dovršio djelo.

Fol. 175 paginiranih listoca; 220 x 150; 21 red; (tekst 158 x 70). Papir žut, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa veoma lijepim utisnutim rozetama na koricama. Hrbat poveza naknadno popravljan. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren debljom linijom zlatne boje obrubljene tanjim crnim linijama, dok su ostali dio teksta i margine uokvireni crvenom linijom. Na početku djela nalazi se i lijep unvan sa prepovlađujućom zlatnom bojom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela ispisane rukom prepisivača.

4159 R 1579

حل أسرار الأخيار على إعراب إظهار الأسرار

ḤALL ASRĀR AL-AḪYĀR 'ALĀ I'RĀB IẒHĀR AL-ASRĀR

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4151.

Prepisao nepoznati prepisivač 1200/1785-86. godine (bilješka na kraju djela, fol.186b).

Na kraju djela (fol.186b) u kolofonu bilješka da je autor Ḥusayn b. Aḥmad djelo dovršio poslije ikindije namaza u četvrtak 15. ǧumād al-āḫira 1152/1739. godine.

Fol. 186; 200 x 135; 21 redak; (tekst 158 x 68). Papir žut, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren debljom linijom zlatne boje obrubljene tanjim crnim i crvenim linijama, dok su ostali dio teksta uokviren crvenom linijom a margine tanjom linijom zlatne boje. Na početku djela nalazi se i lijep unvan sa prepovlađujućom zlatnom bojom. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis uvakufio 1289/1872. godine 'Āṣim Aḥmad Mutawalli-zāde (Mutevelić), mutevelija Gazi Husrev-begova vakufa, za Gazi Husrev-begovu medresu (peta knjiga po redu koju je uvakufio, pečat i bilješka na fol. 1a)

4160 R 1823

حل أسرار الأخيار على إعراب إظهار الأسرار

ḤALL ASRĀR AL-AḪYĀR ʿALĀ IʿRĀB IẒHĀR AL-ASRĀR

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4151.

Prepisao Muṣṭafā b. ʿAbdullah al-Busnawī al-Balgradčikli (iz Konjica) u medresi Sultan Fātiḥ Mehmed u Istanbulu 7. rağaba 1172/1759. godine (bilješka na kraju djela, fol.128a).

الحمد لله على تيسير الإتمام و الصلوة على محمد سيد الأنام و على آله و أصحابه مصابيح الظلام قد رفعوا ظلم الظلم بالإصطلام قد وقع الفراغ من تسويده بعون الله و تأييده على يد العبد الضعيف النحيف المحتاج إلى لطف ربه اللطيف مصطفى بن عبد الله البوسنوي البلغرادچقلي عفى عنهما الأحد الصمد الباري في البلدة الطيبة حفظ الله عن الآفة و البلية في مدرسة الفاتح سلطان محمدي رحمة الله عليه الباري في يوم السابع من شهر رجب الشريف من وقت الضحى سنة اثنتي و سبعين و مائة و ألف . تمت

Fol. 128; 215 x 160; 23 redka; (tekst 170 x 90). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom. Kustode.

Za Gazi Husrev-begov vakuf uvakufio Iskoplawī Ḫayrī-zāde (Hajrić) al-ḥāğğ ʿUmar-efendī. (bilješka i pečat na fol. 1a).

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (stari pečat na više mjesta u rukopisu).

4161 R 1659

حل أسرار الأخيار على إعراب إظهار الأسرار

ḤALL ASRĀR AL-AḪYĀR ʿALĀ IʿRĀB IẒHĀR AL-ASRĀR

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4151.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 180; 215 x 130; 21 red; (tekst). Papir žućkast, tanji, glat. Povez tvrd, kožni sa lijepim rozetama. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Vakuf Memiš-age Kasumagića (bilješka i pečat na fol. 1a).

4162 R 5849

حل أسرار الأخيار على إعراب إظهار الأسرار

ḤALL ASRĀR AL-AḪYĀR ʿALĀ IʿRĀB IẒHĀR AL-ASRĀR

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4151.

Prepisao Aḥmad b. Ṣāliḥ Naratwalī (iz doline Neretve) 1199/1784. godine u Gazi Husrev-begovoj medresi (bilješka na fol. 120a).

Rukopisu nedostaje prva stranica teksta.

Fol. 120; 200 x 135; 23 redka; (tekst 160 x 90). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

U posjedu rukopisa bio Salih Abdukić (bilješka na prvoj unutarnjoj korici poveza).

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

4163 R 5185

حل أسرار الأخيار على إعراب إظهار الأسرار

ḤALL ASRĀR AL-AḪYĀR ʿALĀ IʿRĀB IẒHĀR AL-ASRĀR

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4151.

Prepisao ʿAbdullah b. mullā Ḥusayn 1267/1850. godine (bilješka na fol. 152b).

Rukopis je krnjav na početku.

Fol. 152; 210 x 150; 21 red; (tekst 160 x 95). Papir žut, tanji. Nekoliko listova vlagom oštećeni. Povez mekši, kartonski. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom, u prvoj polovini, i nadvučen crvenom linijom, ostali dio. Kustode.

Vlasnik rukopisa bio 'Abdullah b. mullā Ḥusayn Pirī (bilješka na kraju rukopisa, fol.152b).

4164 R 3914

حل أسرار الأخيار على إعراب إظهار الأسرار

ḤALL ASRĀR AL-AḪYĀR 'ALĀ I'RĀB IẒHĀR AL-ASRĀR

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4151.

Prepisao nepoznati prepisivač 1182/1768. godine (bilješka na kraju djela):

Rukopis je krnjav na početku.

Fol. 97; 225 x 158; 23 redka; (tekst 170 x 75). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez nov, tvrd, kartonski sa platnenim hrbatom. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom osim na nekoliko posljednjih stranica crnom linijom.

4165 R 1056

زبدة الإعراب

ZUBDA AL-I'RĀB

عبد الله بن محمد بن ولي

'Abdullah b. Muḥammad b. Walī, um. poslije 1122/1710

Komentar al-Birgiwījeva djela *al-Iẓhār al-asrār* iz sintakse arapskog jezika.

Početak (fol.1b):

الحمد لله الواحد المنان رب العالمين الصمد الرحمن ... و بعد فيقول العبد الضعيف عبد الله
بن محمد ...قد سألني خلاص الطالبين أن أكتب شرحًا وجيز اللفظ و وفي المعنى ينحل به عقدات
و غوامض متعلقات إعراب إظهار الأسرار ... للعلامة المشتهر بمحمد البركوي ...

Kraj (fol.102a):

... لا ظريفًا منصوب على أنه صفة رجل حملاً على محله القريب أو على لفظه (و) ظريف
معطوف على (ظريف) صفة رجل حملاً على محله البعيد . قد تم

Prepisao nepoznati prepisivač 1149/1736 (bilješka u kolofonu djela)

Fol. 102; 215 x 160; 21 red i više; (tekst 170 x 90 i još druge različite dimenzije). Papir žućkast i tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī-ta'līq* od više prepisivača. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom ili nadvučen crnopm, odnosno crvenom linijom.

Rukopis uvakufio Svrzo Meḥmed-efendī b. Muhammad-āgā 1931. godine (bilješka na prvome zaštitnom listu).

Na prvome zaštitnom listu naslov djela.

Izv.: Ahlwardt VI, 6785; GAL G II, 441; GAL S II, 657; az-Ẓāhiriyya 218.

4166,1 R 1730, I

زبدة الإعراب

ZUBDA AL-I'RĀB

عبد الله بن محمد بن ولي

'Abdullah b. Muḥammad b. Walī, um. poslije 1122/1710

Isto kao 4165.

Prepisao nepoznati prepisivač 28. muharrama 1166/1752 (bilješka na kraju djela, fol. 113a).

Fol. 1b - 113a; 220 x 160; 17 redaka; (tekst 160 x 90). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa klapnom, umotan u tvrd papir. Pismo *nasḫī-ta'līq*, veoma lijep. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom kao i početak osnovnog djela. Ostali dio teksta osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Uvakufio za Gazi Husrev-begovu medresu Aḥmad 'Āṣim b. Muḥammad, pisar u Gazi Husrev-begovu vakufu, za Gazi Husrev-begovu medresu 1269/1852. godine (Uvakufio ukupno dvadest i šest knjiga, bilješka i pečat na fol. 1a)

4166,2 R 1730, II

إعراب العوامل الجديدة

I'RĀB AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

مصطفى بن بكر الكوزلحصاري

Muṣṭafā b. Bakr al-Güzelhiṣārī, um. poslije 1175/1762

Gramatička analiza al-Birġawījeva djela *al-'Awāmil al-ğadīda* iz sintakse arapskog jezika u kojemu se govori o agensima u arapskom jeziku. Djelo nije do kraja prepisano. Više pogl. 4194.

Početak (fol. 115b):

الحمد لله الذي أعطانا القدرة على إعراب المعاني و يسّرنا لاستخراج المعاني من حروف المباني ... و بعد فهذه غلالة شافية للمبتدئين جامعة للإحتمالات في إعراب المعربين...

Kraj u našemu rukopisu (fol. 141a):

... ضمير أنت مبني على الفتح مرفوع محلاً فاعل صم و هو مع فاعله جملة فعلية لا محل لها من الإعراب إبتدائية **شهر رمضان** منصوب لفظًا مفعول فيه لصم.

Prepisivač nepoznat ali je isti kao i kod prvoga djela u zbirci.

Fol. 115b - 141a; 17 redaka; (tekst 160 x 90). Pismo *nasḫī-ta'līq*, veoma lijep. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Izv.: az-Ẓāhiriyya 41; TÜYATOK V/07, 3668; Kaḥḥāla XII, 244.

4167

R 5993

العوامل الجديدة
AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birġawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3773,2.

Prepisao Muḥammad b. Ṣāliḥ Yesenčī-zāde (Jesenković ?)1227/1812. godine.

Fol. 6; 230 x 165; 16 redaka; (tekst 175 x 105). Papir žućkast, deblji, hrapav. Listovi uvezani koncem. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

4168,1

R 2685, I

العوامل الجديدة
AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3773,2.

Prepisao Ṣāliḥ b. Nūḥ 1211/1796. godine (bilješka na kraju djela, fol. 11a).

Fol. 1b - 11a; 165 x 120; 9 redaka; (tekst130 x 75). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode.

Na fol. 1a prigodna dova.

Vakuf Muhamed-aga Aganagić, trgovac iz Sarajeva (pečat na fol. 1a)

4168,2

R 2685, II

تجويد قره باشا
TAĞWĪD QARA BĀŠĀ

الشيخ عبدالرحمن قره باشي

aš-Šayḫ 'Abduraḥmān Qara bāšā, um. 904/1498.

Kraće djelo o ispravnom čitanju Qur'āna.

Početak (fol. 11a):

الله تعالى يه حمد و ثنادن و رسولنه و دخي النه، و اصحابنه صلوة سلامدن صكره معلوم اولكه حرف مد اوچدر ...

Kraj (fol. 18b):

... تعريف السكته قطع الصوت دون النفس .

Prepisao nepoznati prepisivač 1217/1802-03. godine (bilješka na fol. 18b).

Fol. 11a - 18b; 9 i 14 redaka; (tekst 130 x 85 i 135 x 95). Pismo *nasḫī*, vokaliziran. Istaknute riječi ispisane crvenom tintom. Kustode.

Izv.: Spaho 35; Dobrača I, 102.

4168,3

R 2685, III

عواملك معربي
'AWĀMILIN MU'RIBI

Komentar, odnosno gramatička analiza, al-Birġawījeva djela *al-'Awāmil al-ğadīda* iz sintakse arapskog jezika napisan na turskom jeziku.

Početak (fol.19b):

رضي فعل ماضي بنا، معلوم مفرد مذكر غائب لفظا فتح اوزرينه مبني إعرابدن حظي يوق
الله رضي ايله ختم ايله لفظا مرفوع فاعلدر رضي نك ...

Kraj (fol.109b):

... ضمير سكون أوزرينه مبني ذنب ايله كسر ايله إعرابدن محلاً مجرور مضافك اليه در
ذنبك و عبار تدر نفس متكلم واحدن .

Prepisao nepoznati prepisivač 1254/1838-39. godine (bilješka na kraju djela, fol. 109b).

Fol. 19b - 109b; 11 redaka; (tekst 120 x 75). Pismo *nashī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom ili nadvučen crvenom linijom. Kustode.

4169,1 R 4149, I

العوامل الجديدة

AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birğawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3773,2.

Prepisao Muḥammad Nāẓim (bilješka u kolofonu djela, fol. 10a).

Fol. 1b - 10a; 210 x 150; 13 redaka; (tekst 145 x 50). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama ana koricama. Pismo *ta'līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Vlasnici rukopisa bili Muḥammad b. Ḥusayn, zatim Šayḫ-zāde Muḥammad Amīn i kadija Maḥmūd koji su u posjed rukopisa došli kupovinom (bilješke sa pečatima na prvom zaštitnom listu).

4169,2 R 4149, II

كفاية المبتدي

KIFĀYA AL-MUBTADĪ

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birğawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3878,5.

Prepis dovršio Muḥammad Nāẓim u srijedu 13. rağaba 1101/1690. godine u mjestu ... (?) (bilješka u kolofonu djela, fol. 29b).

Fol. 11b - 29b; 15 redaka; (tekst 140 x 60). Pismo *ta'līq*. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela. Tekst malo oštećen vlagom.

4169,3 R 4149, III

رسالة في شرح لفظ كتاب الطهارة

RISĀLA FĪ ŠARḤ LAFZ KITĀB AT-ṬAHĀRA

Gramatička analiza naziva poglavlja o čistoći (vjerskom čišćenju) iz komentara nekog od fikhskih djela. Slične rasprave navodi i Dobrača (I, 121 i II, 1880/2).

Početak (fol.30a):

كتاب الطهارة يجوز أن يكون لفظ أذكره بصيغة المتكلم و بصيغة الأمر و يجوز تقدير الفعل
الآخر المناسب بهذا المقام- **مطلب** - و أما إعراب الباب كإعراب الكتاب فهو إما مرفوع على أنه
خبر مبتدأ محذوف تقديره هذا باب المسح مثلاً ...

Kraj (fol.31b):

... إن كل من نظر إليه بحسن النظر يسر الله حاجته في السفر و الحضر

Prepisao nepoznati prepisivač u drugoj dekadi mjeseca rabi' al-āḫira 1020/1611. godine (bilješka u kolofonu djela).

Fol. 11b - 29b; 26 redaka; (tekst 210 x 135). Pismo *nashī-ta'līq*.

Izv.: Dobrača I, str. 121; Dobrača II, 1880/2.

4170,1 R 7128, I

العوامل الجديدة

AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

محمد بن پير علي البركوي

Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birğawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3773,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 9b; 180 x 120; 11 redaka; (tekst 145 x 75). Papir tamnobijele boje, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski umotan u platno. Pismo *nashī-ta'līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

Iz kolekcije Muharema Omerdića.

4170,2 R 7128, II

إظهار الأسرار
IẒHĀR AL-ASRĀR

محمد بن پير علي البركوي
Muḥammad b. Pīr ʻAlī al-Birgawī, 929/1521 - 981/1573

Isto kao 3787,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 11b x 61a; 11 redaka; (tekst 145 x 75). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

4171 R 1353

تعليق الفواضل على إعراب العوامل
TA'LĪQ AL-FAWĀḌIL 'ALĀ I'RĀB AL-'AWĀMIL

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي
Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4133,2.

Prepisao Ibrāhīm b. Yūsuf 1196/1781-82. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.99a).

Fol. 99; 200 x 135; 19 redaka; (tekst 155 x 70). Papir žute i tamnobijele boje, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na fol. 99b dio teksta iz djela pod nazivom حياة الحيوانات a na posljednjem zaštitnom listu nekoliko hadisa.

4172 R 7672

تعليق الفواضل على إعراب العوامل
TA'LĪQ AL-FAWĀḌIL 'ALĀ I'RĀB AL-'AWĀMIL

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي
Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4133,2.

Prepisao aš-šayḫ Muḥammad b. Aḥmad 1207/1792. godine (bilješka na kraju djela, fol.119a).

Fol. 119; 175 x 125; 13 redaka; (tekst 135 x 80). Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode.

Vlasnik rukopisa bio Ḥasan Bešlagić (bilješka na fol.2a).

Iz kolekcije Muhameda Čaršimamovića

4173 R 1664

تعليق الفواضل على إعراب العوامل
TA'LĪQ AL-FAWĀḌIL 'ALĀ I'RĀB AL-'AWĀMIL

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي
Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4133,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 66; 215 x 150; 18 redaka; (tekst 165 x 90). Papir tamnobijel, deblji, glat. Povez mekši, kožni. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (stari pečat Biblioteke na više mjesta u rukopisu).

4174 R 2247

تعليق الفواضل على إعراب العوامل
TA'LĪQ AL-FAWĀḌIL 'ALĀ I'RĀB AL-'AWĀMIL

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي
Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4133,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 58; 200 x 150; 21 red; (tekst 150 x 70). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Ima volantnih laga. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, oštećen. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela na nekoliko prvih listova uokviren crvenom linijom. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

U posjedu rukopisa nekada je bio Ṣāliḥ Amīn (bilješka na fol. 1a).

4175 R 3334

تعليق الفواضل على إعراب العوامل

TA'LĪQ AL-FAWĀḌIL 'ALĀ I'RĀB AL-'AWĀMIL

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4133,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1160/1747. godine. (bilješka na kraju djela, fol.58a).

Fol. 58; 205 x 135; 19-20 redaka; (tekst 150 x 90). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

U posjedu rukopisa bio 'Abdullah (bilješka na fol.1a).

4176 R 1833

تعليق الفواضل على إعراب العوامل

TA'LĪQ AL-FAWĀḌIL 'ALĀ I'RĀB AL-'AWĀMIL

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4133,2.

Prepisao nepoznati prepisivač u posljednjoj dekadi mjeseca rabī' al-āḫira 1144/1731. godine (bilješka na kraju djela, fol.71a).

Prije posljednje folije nedostaje nekoliko listova.

Fol. 71; 210 x 140; 21 red; (tekst 165 x 80). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i klapni. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Vakuf Böyö-zāde (pečat na više mjesta u rukopisu).

4177 R 6101

تعليق الفواضل على إعراب العوامل

TA'LĪQ AL-FAWĀḌIL 'ALĀ I'RĀB AL-'AWĀMIL

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4133,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1123/1711. godine (bilješka na kraju djela, fol.77b).

Fol. 77; 205 x 145; 17 redaka; (tekst 140 x 90). Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez nov, platneni. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Iz kolekcije Hifzije Suljikića iz Zvornika.

4178 R 1849

تعليق الفواضل على إعراب العوامل

TA'LĪQ AL-FAWĀḌIL 'ALĀ I'RĀB AL-'AWĀMIL

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4133,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 49; 200 x 140; 23 redka; (tekst 155 x 75). Papir žućkast, tanji, hrapav. Povez mekši, kartonski sa platnenim hrbatom. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Vakuf Gazi Husrev-begove biblioteke (bilješka i stari pečat Biblioteke na fol.1a).

4179 R 6359

تعليق الفواضل على إعراب العوامل

TA'LĪQ AL-FAWĀḌIL 'ALĀ I'RĀB AL-'AWĀMIL

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4133,2.

Prepisao munlā Ḫayrullah b. Muṣṭafā u prvoj dekadi ğumād al-ūlā 1175/1761. godine (bilješka na kraju djela, fol. 85b).

Fol. 85; 205 x 135; 17 redaka; (tekst 160 x 75). Papir tamnobijel, tanji, glat. povez nov, tvrd, kartonski sa platnenim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Kustode.

U posjed rukopisa 1314/1896-97. godine došao Sakib Korkut iz Travnika (bilješka na više mjesta u rukopisu).

4180 R 797

تعليق الفواضل على إعراب العوامل

TA'LĪQ AL-FAWĀḌIL 'ALĀ I'RĀB AL-'AWĀMIL

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4133,2.

Prepisao nepoznati prepisivač u prvoj dekadi ǧumād al-ūlā 1164/1751. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.53).

Fol. 53; 200 x 145; 21 red; (tekst 158 x 72). Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa platnenim hrbatom. Pismo *nashī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na posljednjem zaštitnom listu stihovi na turskom jeziku.

Rukopis je nekada bio u vlasništvu al-ḥāǧǧ 'Abdullaha b. al-ḥāǧǧ Aḥmada (dvije bilješke sa pečatom na fol. 1a).

Vakuf Memiš-age Kasumagića (bilješka sa pečatom na fol.1a).

4181 R 2777

تعليق الفواضل على إعراب العوامل

TA'LĪQ AL-FAWĀḌIL 'ALĀ I'RĀB AL-'AWĀMIL

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4133,2.

Prepisao nepoznati prepisivač 1109/1697-98. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.97b).

Fol. 97; 170 x 115; 15 redaka; (tekst 125 x 65). Papir tamnobijel i žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nashī*. Tekst osnovnog djela u prvoj polovini ispisan crvenom tintom a u drugoj nadvučen crnom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

Rukopis je Gazi Husrev-begovoj biblioteci poklonio Muidović dr. Munib (bilješka na fol.1a).

4182,1 R 951, I

تعليق الفواضل على إعراب العوامل

TA'LĪQ AL-FAWĀḌIL 'ALĀ I'RĀB AL-'AWĀMIL

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4133,2.

Prepisao 'Uṯmān b. Muḥarram u prvoj dekadi rabī' al-awwala 1204/1789. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.68a).

Fol. 1b - 68b; 200 x 145; 21 red; (tekst 160 x 70). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat. Nekoliko listova oštećeni vlagom. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo ta'līq. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode. Na fol. 142-43 ispisani primjeri raznih metrova (bahrova) u metrici.

Vakuf Sīm-zāde medrese (bilješka sa pečatom na fol. 1a).

4182,2 R 951, II

شرح الأمثلة المختلفة

ŠARḤ AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA

داود بن محمد القارصي

Dāwūd b. Muḥammad al-Qārsī, um. 11691755

Komentar djela *al-Amṯila al-muḫtalifa* o paradigmama u arapskoj gramatici napisan na arapskom jeziku. Komentar na ovo djelo navedeni autor je napisao i na turskom jeziku.

Početak (fol. 69b):

الحمد لله الذي جعل العربية مفتاح الكلام و صيرها مرقاة لتقرير عقايد الإسلام و الصلوة و السلام على رسولنا محمد خير الأنام و على آله و أصحابه إلى يوم القيام و بعد فيقول العبد الفقير إلى الله الغني داود بن محمد القارصي الحنفي ... و أشرح الأمثلة و غير(ها) على طريقة الإحسان ...

Kraj (fol.86b):

... و إن اعتبرت أصولها تكون تسعة ماضٍ مضارع مصدر اسم فاعل اسم مفعول أمر نهي اسم زمان أو مكان اسم آلة . فالحمد لله على التمام و الصلوة على خير الأنام و على آله العظام إلى يوم القيام أجعله نافعًا للطلبة الكرام بالنبي و آله عليه السلام .

Prepisao isti prepisivač kao i prethodno djelo 'Uṯmān b. Muḥarram (bilješka u kolofonu prvog djela, fol.68a).

Fol.70a ostala neispisana ali je tekst djela cjelovit.

Fol. 69b - 86b; 19 redaka; (tekst 155 x 70). Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode.

Izv.: Ahlwardt VI, 6821.

4182,3 R 951, III

مختصر الهيئة السِنية في الهيئة السنية

MUḪTAṢAR AL-HĪ'A AS-SANIYYA FĪ AL-HAY'A AS-SUNNIYYA

الشيخ إبراهيم القرماني الآمدي

aš-Šayḫ Ibrāhīm al-Qaramānī al-Āmidī, (živio polovinom XVII vijeka)

Ovo je kompendij djela *al-Hī'a as-saniyya fī al-hay'a as-sunniyya* iz astronomije što ga je napisao Ğalāluddīn Abū al-Faḍl 'Abdurraḥmān b. Abī Bakr as-Suyūṭī, um. 911/1505. godine. Autor je živio polovinom sedamnaestog stoljeća u vrijeme vladavine sultana Mehmeda IV (1058/1648 - 1099/1687) kome je i posvetio ovo djelo.

Početak (fol.87b):

الحمد لله الذي خلق العالم و علّمنا ما لم نكن نعلم و الصلوة و السلام على رسولنا محمد خاتم النبين و على آله و أصحابه الطيبين الطاهرين و بعد فيقول الفقير إلى ربه الغني إبراهيم القرماني ثم الآمدي لما طالعت كتاب الهيئة على طريق السنة للمولى العلامة أبي الفضل جلال الدين السيوطي و وجدت مباني مباحثها مطابقًا لمضمون الأحاديث ... انتخبت منه و من الكتب المعتبرة نحو ... ما هو لازم اعتقاده مرتّبًا على أبواب و فصول و خاتمة ...

Kraj (fol.121b):

... فذلك سمّى أبو بكر الصديق صدق رسول الله عليه السلام و صدق حبيب الله و نحن على ذلك من الشاهدين بقلب سليم و ليكن هذا آخر كلام الفقي .

Prepisao 'Uṯmān b. Muḥarram u utorak 12. ṣafara 1209/1794. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.121b).

Fol. 87b - 121b; 19 redaka; (tekst 155 x 70). Pismo *ta'līq*. Citiranje poznatih djela navođeno sa (قال العلامة (الإمام، الشيخ ispisano crvenom tintom kao i nadvučenom crvenom linijom. Kustode.

Izv.: Ḥ.Ḫ. II, 2047; GAL, S II, 185; Loebenstein 2368.

4182,4 R 951, IV

رسالة في حق البسملة

RISĀLA FĪ ḤAQQ AL-BASMALA

Šira gramatička analiza *basmale* od nama nepoznata autora.

Početak (fol.1217b):

لما كان لجانب الله تعالى و تقدّس و عالم ملكه و ملكوته أربع وجودات أعلاها الوجود العيني، ثم الوجود الذهني، و هما حقيقيان ثم الوجود اللفظي، ثم الوجود الخطي، و هما مجازيان و وجود الله تعالى أقدم من كل وجودات العالم ...

Kraj (fol.135a-b):

... و الرحيم: صفة بعد صفة لها و يجوز أن يكونا مرفوعين أو منصوبين على المدح كما لا يخفى لأولي الأفهام و الأذكياء، تم الكلام في حق البسملة .

Prepisao vjerovatno prepisivač prethodnih djela u zbirci 'Uṯmān b. Muḥarram (bilješka u kolofonu drugog djela, fol.121b).

Fol. 127b - 135b; 19 redaka; (tekst 155 x 70). Pismo *ta'līq*. Istaknute riječi nadvučene crvenom linijom. Kustode.

4182,5 R 951, V

عروض الأندلسي

'ARŪḌ AL-ANDALUSĪ

أبو عبد الله محمد بن حسين أبو الجيش الأندلسي الأنصاري

Abū 'Abdullah Muḥammad b. Ḥusayn Abū al-Ğayš al-Andalusī al-Anṣārī, um. 626/1229

Djelo iz arapske metrike.

Početak (fol. 137b):

قال الفقير إلى الله عزّ و جلّ أبو عبد الله محمد المعروف بأبي الجيش الأنصاري الأندلسي فقد قصدت في هذا المختصر أن أذكر علل الأعاريض ...

Kraj (fol.141a):

... شأنه أنه منجز

و عده جانب من عنادي .

Prepisao vjerovatno 'Uṯmān b. Muḥarram prepisivač prethodnih djela u zbirci (bilješka u kolofonu drugog djela, fol.121b).

Fol. 137b - 141a; 15 redaka; (tekst 135 x 75). Pismo *ta'līq*. Kustode. Sitnije bilješke u vezi sa tekstom djela na marginama i interlinearno.

Na fol. 142-143 ispisani razni oblici metrova u arapskoj metrci.

Izv.: Köprülü II, 341; TÜYATOK II/07; 1603; Dobrača I, 241.

4182,6 R 951, VI

شرح عروض الأندلسي

ŠARḤ ʻARŪḌ AL-ANDALUSĪ

عبد المحسن بن مجد الدين القيصري

ʻAbdulmuḥsin b. Mağduddīn al-Qaysarī, um.761/1359-60

Komentar al-Andalusījeva djela iz arapske metrike.

Početak (fol.145b):

أحمد الله على أن قصر سلامة الطبع على نوع الإنسان ...

Kraj (fol.183a):

... الأول و عكسه من عين فاعلن الأول و هذا آخر ما أوردنا من بيان مشكلات مختصر في علم العروض الموسوم بالأندلسي .

Prepisao ʻUṯmān b. Muḥarram u mjesecu šaʻbānu 1208/1794. godine (bilješka na kraju djela, fol.183a).

Fol. 145b - 183a; 19 redaka; (tekst 155 x 70). Pismo taʻlīq. Tekst metrova nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Izv.: Ḥ. Ḫ. II, 1135; Köprülü III, 453; TÜYATOK V/07, 3465.

4183,1 R 5625, I

تعليق الفواضل على إعراب العوامل

TAʻLĪQ AL-FAWĀḌIL ʻALĀ IʻRĀB AL-ʻAWĀMIL

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4133,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Djelo nije do kraja prepisano.

Fol. 1b - 28b; 210 x 150; 19 redaka; (tekst 140 x 90). Papir tamnobijel, deblji, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama i otrgnute klapne. Pismo *nasḫī*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom a tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

4183,2 R 5625, II

مقدمة في مصطلح أهل الحديث

MUQADDIMA FĪ MUṢṬLAḤ AHL AL-ḤADĪṮ

أحمد البكي الشافعي

Aḥmad al-Bakkī aš-Šāfiʻī, um. (?)

Kraće hadisko djelo namijenjeni početnicima u izučavanju hadisa, kako i sam autor na početku ističe. Prema bilješci na kraju rukopisa djelo je autor dovršio u mjesecu muharramu 968/1560. godine u Velikoj (Arap) džamiji na Galati u Istanbulu.

Početak (fol.32b):

الحمد لله الذي جعل السنة المطهرة روضة دانية قطوفها و منّ على من شاء من عباده ... أما بعد فهذه مقدمة في مصطلح أهل الحديث جامعة لفوائد جليلة و ضوابط مهمة جعلتها للمبتدي في هذا الفن ...

Kraj (fol.40b):

... و هذا آخر ما أردنا اختصاره و من أراد البسط فلينظر في المطولات والله أعلم بالصواب ... مؤلفه فقير رحمة الغني أحمد البكي الشافعي و كان انتهاؤه وقت العصر نهار الثلثاء تمام شهر الله المحرم الحرام في شهور سنة ٩٦٨ كتبت في الجامع الكبير بالغلطة جعلها الله دار الإسلام إلى يوم القيامة. الحمد لله وحده ...

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 32b - 40b; 14 redaka; (tekst 160 x 85). Pismo *nasḫī-taʻlīq*. Kustode.

4183,3 R 5625, III

كفاية الوقت بمعرفة الدائر و فضله و السمت

KIFĀYA AL-WAQT BI MAʻRIFA AD-DĀʼIR WA FAḌLIH WA AS-SAMT

مصطفى بن علي الموقت

Muṣṭafā b. ʻAlī al-Muwaqqit, um. poslije 960/1553.

Rasprava o sistemu koordinata radi određivanja pojedinih namaza napisana na turskom jeziku. Autor ovoga djela je, kako sam u uvodu navodi, bio muvekkit sultan Selimove džamije u Istanbulu. Prije početka djela u rukopisu napisano رساله، مقنطرة *Risāle-i muqanṭara.*

Početak (fol.43b):

الحمد لله الذي جعل البحر الأخضر للفلك قناطير المقنطرات مستقيمة إلى سموت الإهتدا، ... أما بعد من أحقر عباد الله مصطفى بن علي الموقت بجامع الخاقاني السليمي ... ديلدمكه مقنطرات ديمكله متعارف اولان آلت كه ربع دائره اقسامندندر طالب و راغب اولنلر ايچون توركچه بر مختصر رساله جمع ايدم ... بو رسله، **كفاية الوقت بمعرفة الدائر السمت** ...

Kraj (fol.60b):

... درجه در قوس ارتفاع اوزرينه خيطي وضع ايلدك بو تقديرجه خيط سمت قبليه مطابق اولدي و قبله دخي قوس ارتفاع طرفنه واقع اولدي. الله تعالى أعلم و أحكم تمت الكتاب بعون الله الملك الوهاب .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 43b - 60b; 13 redaka; (tekst 150 x 85). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Kustode.

Izv.: Flügel II, 496; Kairo T, 262; Dobrača I, str. 458; Götz 359 i 360; Köprülü I, 1598,13 i III, 342.

4183,4 R 5625, IV

تسهيل الميقات

TASHĪL AL-MĪQĀT

مصطفى بن علي الموقت

Muṣṭafā b. 'Alī al-Muwaqqit, um. poslije 960/1553.

Rasprava o određivanju namaskih vremena napisana na turs kom jeziku. Ovo djelo je poznato i pod nazivom رساله، ربع مجيب *Risāle-i rub'-i muğayyab,* kako stoji napisano i prije početka djela u našemu rukopisu.

Početak (fol.63b):

الحمد لله رب العالمين و الصلوة و السلام على سيدنا محمد و آله أجمعين . و بعد بو عبد ضعيف المحتاج إلى رحمة ربه اللطيف مصطفى بن علي الموقت في جامع الخاقاني السليمي ايدر ديلدمكه ربع مجيب ديمكله متعارف اولان آلتكه ... بو رساله، **تسهيل الميقات** برله تسميه ايلدم...

Kraj (fol.95b):

... أول قيونك اضرندن صويه وارنجه در گلكي سكسان زراع اولدي وقس على هذا تمت الرسالة .

Prepisao nepoznati prepisivač 1217/1802. godine (bilješka na kraju djela, fol.95b).

Fol. 63b - 95b; 13 redaka; (tekst 150 x 85). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Kustode.

Izv.: OM III, 300; Götz 362.

4184 R 3052

تحفة الإخوان

TUḤFA AL-IḪWĀN

مصطفى بن إبراهيم الكليبولي

Muṣṭafā b. Ibrāhīm al-Galīpūlī, um. 1176/1762

Isto kao 3984,3.

Prepisao Muḥammad Salīm, rezervni vojni pisar u Sarajevu 1256/1840. godine (bilješka na kraju djela, fol.50b).

Fol. 50; 175 x 120; 23 redka; (tekst 125 x 70). Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez tvrd, kožni sa utisnutim rozetama na koricama. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom. Kustode. Tekst djela uokviren sa dvije crvene linije.

4185 R 1437

تحفة الإخوان

TUḤFA AL-IḪWĀN

مصطفى بن إبراهيم الكليبولي

Muṣṭafā b. Ibrāhīm al-Galīpūlī, um. 1176/1762

Isto kao 3984,3.

Prepis dovršio Ḫalīl b. Aḥmad 13. rağaba 1208/1794. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.46b).

Fol. 46; 210 x 135; 21 red; (tekst 147 x 70). Papir žućkast, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom. Kustode. Tekst djela na prve dvije stranice uokviren debljom linijom zlatne boje dok je ostali dio teksta uokviren crvenom linijom. Unvan zlatne doje. Na marginama rijeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na prvom zaštitnom listu bilješka da je vlasnik rukopisa nekada bio Muḥammad-efendī as-Sarā'ī (iz Sarajeva) a na fol.1a druga bilješka da je vlasnik rukopisa bio i Muṣṭafā b. Ḥasan as-Sarā'ī (iz Sarajeva).

4186 R 4907

تحفة الإخوان

TUḤFA AL-IḪWĀN

مصطفى بن إبراهيم الكليبولي

Muṣṭafā b. Ibrāhīm al-Galīpūlī, um. 1176/1762

Isto kao 3984,3.

Prepisao Ḥasan b. Ādam an-Niqšakawī (iz Nikšića) 1224/1809. godine (bilješka na kraju djela, fol. 36b).

Fol. 36; 200 x 135; 25 redaka; (tekst 170 x 80). Papir tamnobijel, srednje debljine. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo nasḫī-ta'līq. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis kupio 'Abdullah b. Ibrāhīm 1263/1846. godine (bilješka na kraju djela, fol.36b).

4187 R 5384

تحفة الإخوان

TUḤFA AL-IḪWĀN

مصطفى بن إبراهيم الكليبولي

Muṣṭafā b. Ibrāhīm al-Galīpūlī, um. 1176/1762

Isto kao 3984,3.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 43; 185 x 120; 21 red. (tekst 135 x 85). Papir žut, srednje debljine. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren sa dvije a margine jednom crvenom linijom.

Na posljednjem zaštitnom listu bilješke iz jezika.

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

4188 R 4993

تحفة الإخوان

TUḤFA AL-IḪWĀN

مصطفى بن إبراهيم الكليبولي

Muṣṭafā b. Ibrāhīm al-Galīpūlī, um. 1176/1762

Isto kao 3984,3.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Rukopis je krnjav na početku i na kraju. Na početku nedostaje nekoliko listova a na kraju jedan list.

Fol. 49; 195 x 145; 17 redaka; (tekst 135 x 85). Papir žućkast, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

Rukopis je iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

4189,1 R 4218,1

تحفة الإخوان

TUḤFA AL-IḪWĀN

مصطفى بن إبراهيم الكليبولي

Muṣṭafā b. Ibrāhīm al-Galīpūlī, um. 1176/1762

Isto kao 3984,3.

Prepisao nepoznati prepisivač 1266/1849-50. godine (bilješka na fol. 53a).

Fol. 1b - 53a; 215 x 145; 19 redaka; (tekst 165 x 95). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Listovi oštećeni vlagom. Povez tvrd, kartonski sa platnenim hrbatom, oštećen. Pismo nasḫī-ta'līq. Tekst osnovnog djela u prvoj polovini rukopisa napisan crvenom tintom a u drugoj nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Vlasnik rukopisa je bio Aḥmad-efendī Hadžihusejnagić b. 'Alī-āgā (bilješke na fol.1a i 53a).

4189,2 R 4218, II

تعليق الفواضل على إعراب العوامل
TA'LĪQ AL-FAWĀḌIL 'ALĀ I'RĀB AL-'AWĀMIL

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4133,2.

Prepisao nepoznati prepisivač (isti kao i prethodno djelo) 1266/1849-50. godine (bilješka na fol. 120a).

Fol. 55b - 120a;19 redaka; (tekst 165 x 95). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela u početku rukopisa napisan crvenom tintom a kasnije nadvučen crvenom linijom. Kustode.

4190,1 R 3876, I

تحفة الإخوان
TUḤFA AL-IḪWĀN

مصطفى بن إبراهيم الكليبولي

Muṣṭafā b. Ibrāhīm al-Galīpūlī, um. 1176/1762

Isto kao 3984,3.

Prepisao nepoznati prepisivač u prvoj dekadi mjeseca ǧumād al-ūlā 1164/1751. godine (bilješka u kolofonu drugog djela, fol.63b).

Fol. 1b - 27a; 235 x 180; 23 redka; (tekst 205 x 130). Papir žućkast, srednje debljine, hrapav. Povez mekši, kožni. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crnom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela napisane rukom prepisivača.

Vakuf Karađoz-begove biblioteke u Mostaru (bilješka na više mjesta u rukopisu).

4190,2 R 3876, II

تعليق الفواضل على إعراب العوامل
TA'LĪQ AL-FAWĀḌIL 'ALĀ I'RĀB AL-'AWĀMIL

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4133,2.

Prepisao nepoznati prepisivač u prvoj dekadi mjeseca ǧumād al-ūlā 1164/1751. godine (bilješka u kolofonu djela, fol.63b).

Fol. 30b - 63b; 23 redka; (tekst 205 x 130). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crnom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela napisane rukom prepisivača.

4191,1 R 4325, I

تحفة الإخوان
TUḤFA AL-IḪWĀN

مصطفى بن إبراهيم الكليبولي

Muṣṭafā b. Ibrāhīm al-Galīpūlī, um. 1176/1762

Isto kao 3984,3.

Prepisao 'Abdullah b. mullā Ḥusayn Pirī (?) 12. ǧumād al-ūlā 1266/1850. godine (bilješka na kraju djela, fol. 61a).

Nedostaje prva stranica djela.

Fol. 1a - 61a; 170 x 110; 18 redaka; (tekst 125 x 60). Papir tamnobijel i svjetlozelen, srednje debljine, glat. Listovi izmiješani budući da su volantni od poveza. Korice povez otkinute pa je naknadno umjesto njih zalijepljen papir. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode.

Vlasnik rukopisa bio 'Abdullah b. mullā Ḥusayn Pirī (?), ujedno i prepisivač, (bilješka na fol.61a i 151a).

4191,2 R 4325, II

تعليق الفواضل على إعراب العوامل
TA'LĪQ AL-FAWĀḌIL 'ALĀ I'RĀB AL-'AWĀMIL

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4133,2.

Prepisao 'Abdullah b. mullā Ḥusayn Pirī (?) 12. ǧumād al-ūlā 1266/1850. godine (bilješka na fol. 151a).

Fol. 62b - 151a;18 redaka; (tekst 125 x 60). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode.

4192,1 R 1997, I

تحفة الإخوان

TUḤFA AL-IḪWĀN

مصطفى بن إبراهيم الكليبولي

Muṣṭafā b. Ibrāhīm al-Galīpūlī, um. 1176/1762

Isto kao 3984,3.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 35b; 210 x 155; 23 redka; (tekst 165 x 85). Papir tamnobijel, deblji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, umotan u bijeli papir. Pismo *nasḫī-ta‘līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na fol. 5a i 42b na marginama citirano djelo شرح الشديد للعوامل الجديد koje je navodno napisao Muṣṭafā b. Aḥmad al-Mūstārī. Bilješke istom rukom pisane nalaze se još na više mjesta u rukopisu.

Rukopis je uvakufio al-ḥāǧǧ Ibrāhīm b. Islām Ispužlī iz Travnika za Aynī-begov mekteb i predao ga muteveliji al-ḥāǧǧ Ḫalīl-efendī b. Ṣāliḥ al-Harsaklī 1252/1834. godine (bilješka na fol. 1a).

4192,2 R 1997, II

شرح العوامل الجديدة في القريب و البعيد

ŠARḤ AL-‘AWĀMIL AL-ĞADĪDA FĪ AL-QARĪB WA AL-BA‘ĪD

أحمد أفندي قوش أطه لي (الأطوي)

Aḥmad-efendī Qušadalı (al-Aṭawī), um. 1159/1780-81

Isto kao 3709,2.

Prepisao nepoznati prepisivač u zadnji petak mjeseca ša‘bāna 1118/1706. godine (bilješka na kraju djela, fol. 68b).

Fol. 39b - 68b; 19 redaka; (tekst 170 x 80). Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4192,3 R 1997, III

الرسالة في بيان الحاصل بالمصدر

AR-RISĀLA FĪ BAYĀN AL-ḤĀṢIL BI AL-MAṢDAR

محمد أمين بن محمود البخاري أمير بادشاه

Muḥammad Amīn b. Maḥmūd al-Buḫārī Amīr Pādišāh, um. 987/1579.

Kraće djelo iz arapske stilistike koje se prema nekim izvorima svrstava ipak u gramatička djela.

Početak (fol. 69b):

سبحان من حصل بمصدر تكوينه الأفعال و الآثار و ظهر بتأثير قدرته الأكوان في الأطوار و
السلام على نبيه المختار و على آله و صحبه الأخيار و بعد فهذه رسالة في بيان الحاصل بالمصدر
الذي هو من مطارح الأنظار فقال الفاضل المشهور حسن چلبي في حاشية المطول عن بعض
الأفاضل عند قول المحقق التفتازاني في تفسير التعقيد ...

Kraj (fol.74a):

... و الحاصل بالمصدر الذي هو الأثر لأنه لم يتعدّ إلى المفعول و يستعمل مجازاً في الفاعل و
الله تعالى هو الفاعل المطلق. تمت الرسالة **المسماة بالحاصل بالمصدر** المنسوبة الى المولى الفاضل
النحرير و المدقق مير بادشاه الساكن الآن بمكة شرفها الله تعالى ...

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznat.

Fol. 69b - 74a: 15 redaka; (tekst 135 x 80). Pismo *ta‘līq*. Kustode.

Izv.: Ahlwardt VI, 6887; Köprülü I, 1582,8 i II, 352,1; Kıbrıs 709.

4193,1 R 4066, I

شرح العوامل الجديدة

ŠARḤ AL-‘AWĀMIL AL-ĞADĪDA

داود بن محمد القارصي

Dāwūd b. Muḥammad al-Qārṣī, um. 11691755

Komentar al-Birġawījeava djela *al-‘Awāmil al-ğadīda* iz sintakse arapskog jezika.

Početak (fol.1b):

الحمد لله الذي جعل العربية مفتاح الكلام و صيرها آلة لتحقيق المرام ... و بعد فيقول العبد الفقير إلى الله الغني داود بن محمد القارصي ... لما رأيت أن عوامل العامل المحقق...محمد أفندي البركوي ... أحسن ما يبتدى، به الطلبة في النحو ... أردت أن أشرحه شرحًا مختصرًا مفيدًا ...

Kraj (fol.22b):

... و أما المجرورية بحرف الجر نحو مررت بزيد أو غير ذلك لو زال المانع لظهر الإعراب لفظًا أو تقديرًا نحو **توكلنا على من لا يأتي إلا من جهة** فالحمد لله على التمام ...

Prepisao Aḥmad b. Ibrāhīm 2. ramaḍāna 1213/1800. godine (bilješka na kraju djela, fol. 22b).

Fol. 1b - 22b; 210 x 150; 17 redaka; (tekst 155 x 100). Papir žućkast, srednje debljine. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Izv.: Dobrača I, 244.

4193,2 R 4066, II

تعليق الفواضل على إعراب العوامل

TA'LĪQ AL-FAWĀḌIL 'ALĀ I'RĀB AL-'AWĀMIL

حسين بن أحمد زيني زاده البرسوي

Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī, um. 1168/1755

Isto kao 4133,2.

Prepisao Aḥmad b. Ibrāhīm u drugoj dekadi mjeseca ǧumād al-ūlā 1214/1799. godine (bilješka u kolofonu djela, fol. 90a).

Fol. 23b - 90a; 19 redaka; (tekst 165 x 90). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst osnovnog djela napisan crvenom tintom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4193,3 R 4066, III

مراح الأرواح

MARĀḤ AL-ARWĀḤ

أحمد بن علي بن مسعود

Aḥmad b. 'Alī b. Mas'ūd, um. oko 800/1397

Isto kao 3805,3.

Prepisao isti prepisivač kao i prethodno djelo Aḥmad b. Ibrāhīm (bilješka u kolofonu drugog djela, fol.90a).

Fol. 91b - 113a; 19 redaka; (tekst 165 x 90). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Naslovi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode.

4194 R 5343

إعراب العوامل الجديدة

I'RĀB AL-'AWĀMIL AL-ĞADĪDA

مصطفى بن بكر الكوزلحصاري

Muṣṭafā b. Bakr al-Güzelḥiṣārī, um. poslije 1175/1762

Gramatička analiza al-Birǧawijeva djela *al-'Awāmil al-ǧadīda* iz sintakse arapskog jezika u kojemu se govori o agensima u arapskom jeziku. U kolofonu stoji bilješka iz koje bi se moglo razumjeti da je autor Muṣṭafā b. Bakr al-Güzelḥiṣārī ovaj komentar dovršio 1. muharrama 1129/1716. godine. Ova se bilješka navodi i u drugim rukopisima ovoga djela (pogl aẓ-Ẓāhiriyya, 41). Pogl. 4166,2.

Početak (fol.1b):

الحمد لله الذي أعطانا القدرة على إعراب المعاني و يسّرنا لاستخراج المعاني من حروف المباني ... و بعد فهذه غلالة شافية للمبتدئين جامعة للإحتمالات في إعراب المعربين ...

Kraj (fol.41b):

... **إلا** حرف الإستثناء ، من حرف جر متعلق بلا يأتي **جهته** مجرور لفظًا بمن و بمجرور منصوب محلا مفعول به غير صريح له و الضمير بمجرور متصل مجرور مضاف إليه هذا استثناء ، مفرغ . فرغ عن التأليف في يوم يتجشبة من أول محرم في وقت العصر في سنة تسعة و عشرين و مائة و ألف على يد أضعف العباد مصطفى بن بكر الكوزلحصاري عليهما رحمة الهادي ...

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 41; 210 x 140; 19 redaka; (tekst 150 x 65). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez nov kartonski sa platnenim hrbatom. Pismo nasḫī-ta'līq. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode. Tekst djela i margine uokvireni crvenom linijom. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis je iz biblioteke Osmana Asafa Sokolovića.

Izv.: aẓ-Ẓāhiriyya 41; TÜYATOK V/07, 3668; Kaḥḥāla XII, 244.

4195,1 R 2423, I

لمح المسائل النحوية

LAMḤ AL-MASĀ'IL AN-NAḤWIYYA

يحيى بن بخشي

Yaḥyā b. Baḫšī, um. početkom X /XVI st.

Komentar al-Birgawījeva djela *al-'Awāmil al-ğadīda* iz sintakse arapskog jezika.

Početak (fol.1b):

أحسن ما يفتتح به الكلام و أيمن ما يستنجح به المرام ... أما بعد فلما كان كتاب العوامل للإمام العالم العامل ... محمد بن پير علي البركوي عليهما رحمة العلي ... سنح لي أن أكتب عليه شرحًا يوضح حقايق ألفاظ ... و **سميته بلمح المسائل النحوية في شرح العوامل البركوية**...

Kraj (fol.63b):

... **على من لا يأتي الخير إلا من جهة** فإنّ نا و من و الها ، مبنيات تمنع ظهور الإعراب و تقديره مطلقًا و جهه مدخول الجار فيمنع ظهور النصب و تقديره. تمت بعون الله هذه النسخة ...

Prepisao nepoznati prepisivač u mjesecu ğumād al-ūlā 1217/1802. godine (bilješka na fol. 63b).

Fol. 1b - 63b; 180 x 125; 13 redaka; (tekst 130 x 70). Papir žućkast, tanji. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na posljednjim zaštitnim listovima fragmenti iz raznih djela.

Vakuf Rušdića Mustafa-efendije.

Izv.: Ḥ.Ḫ., Ḏayl II, 409; az-Ẓāhiriyya 313.

4195,2 R 2423, II

عواملك معربي

'AWĀMILIN MU'RIBI

Gramatička analiza al-Birġawījeva djela *al-'Awāmil al-ğadīda* iz sintakse arapskog jezika napisan na turskom jeziku od nama nepoznata autorta.

Početak (fol. 65b):

رضي فعل ماضي بنا ، معلوم مفرد مذكر غائب لفظًا فتح اوزره مبني إعرابدن نصيبي يوق الله لفظا ضمّ ايله مرفوع فاعلدر ... (fol.67b) **الحمد** لفظًا ضمّه ايله مرفوع مبتدأ **لله** لام حرف جر كسر اوزره مبني إعرابدن ...

Kraj (fol.162a):

... مضاف اولدي ضميره ه (هاء) ضمير بارز مجرور متصل سكونه أوزره مبني إعرابدن محلّ مجرور مضافك إيله در جهتك و ضمير راجعدر من .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 65b - 162a; 15 redaka; (tekst 130 x 75). Pismo *ta'līq*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode. Tekst djela uokviren crvenom linijom.

4196 R 4297

يكي عوامل معربي

YENI 'AWĀMIL MU'RIBI

Gramatička analiza al-Birġijeva djela *al-'Awāmil al-ğadīda* iz sintakse arapskog jezika od nama nepoznata autora.

Početak (fol.1b):

بسمله باحرف جر إسم لفظًا بايله مجرور جار مع المجرور متعلق متعلقي مقدر مؤخر أبتَدِءُ جار مجرور ايله إعرابدن محلى منصوب مفعول غير صريحدر ...

Kraj (fol.84a):

... **من جهته** لفظ مجرور من ايله إعرابدن محل يوق ... بارز متصل إعرابدن **محلّ مجرور** مضاف اليه در جهتدن و ضمير راجعدر عامله .

Prepisao Muḥammad b. Aḥmad 1220/1805-06. godine (bilješka na kraju djela, fol. 84a).

Fol. 84; 180 x 120; 15 redaka; (tekst 145 x 95). Papir tamnobijel, srednje debljine, hrapav, cijelom sredinom oštećen. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom, oštećen. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crvenom linijom. Kustode.

Bivši vlasnik rukopisa Muṣṭafā-efendī Ismā'īk (Smajić) (bilješka na fol. 84b).

Vakuf Strnak al-ḥāğğ Muḥammad-efendi (bilješka na fol. 1a).

4197 R 5052

معرب عوامل

MU'RIB 'AWĀMIL-I

جعفر صادق

Ğa'far Ṣādiq, um. poslije 1305/1888.

Gramatička analiza uvodnog dijela al-Birğījeva djela *al-'Awāmil al-ğadīda* iz sintakse arapskog jezika napisana na turskom jeziku. Djelo je najvjerovatnije sačinio Ğa'far Ṣādiq iz Kulen Vakufa. Ovo bi se moglo zaključiti na temelju bilješke na fol.1a u kojoj stoji da je vlasnik rukopisa navedeni Ğa'far Ṣādiq iz Kulen Vakufa i da je rukopis uvakufio za Gazi Husrev-begov mekteb u Sarajevu 16. ğūmād al-ūlā 1305/1888. godine. Budući da je rukopis prepisan, ili napisan poslije ovoga datuma, sasvim je moguće da je ovu gramatičku analizu al-Birğījeva djela *al-'Awāmil al-ğadīda* sačinio upravo Ğa'far Ṣādiq kao muallim za učenike Gazi Husrev-begova mekteba.

Početak (fol.1b):

رضي فعل ماضي بناء معلوم مفرد مذكر غائب لفظًا فتح اوزرينه مبني إعرابدن حظي يوق **الله** لفظه جلال لفظًا مرفوع رضي ايله فاعلدر رضي نك رضي مع فاعله ...

Kraj (fol.13a):

... لا بعثن ده اولان نون حرفدر تأكيد معناي فعل ايچون فتح اوزرينه مبني إعرابدن حظي يوق .

Vjerovatno autograf kojeg je autor završio 19. ğumād al-āḫira u petak 1305/1888. godine (bilješka na kraju djela sa još nekoliko stihova).

Fol. 13; 240 x 195; 23 redka; (tekst 210 x 175). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa platnenim hrbatom. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Kustode.

Na fol.13a, na kraju djela nalazi se i pečat sa istim imenom Ğa'far Ṣādiq i godinom 1307/1889-90.

4198 R 6525

عواملك معربي

'AWĀMILIN MU'RIBI

عابد عمر حوجيك

'Ābid 'Umar Ḥūğik (Abid Omerhodžić), um. poslije 1173/1663.

Gramatička analiza al-Birgawījeva djela *al-'Awāmil al-ğadīda* iz sintakse arapskog jezika napisana na turskom jeziku koju je prema bilješci na posljednjem zaštitnom listu sačinio Abid Omerhodžić iz sela Nahvijavica kod Čelića 2. rağaba 1173/1663. godine. Ovaj bi rukopis u tome slučaju bio autograf.

Početak (fol.1b):

رضي فعل ماضي فتح اوزرينه مبني إعرابدن حظي يوقدر **الله** لفظًا مرفوع فاعلدر رضينك رضي مع فاعله جملـي جمله، فعليه إعرابدن حظي يوقدر جمله سي جمله، استنافيه ... [fol.2b] **الحمد** ال حرف تعريف سكون اوزرينه مبني إعرابدن حظيي يوقدر ...

Kraj (fol.63a):

... **جهته** لفظًا مجرور من ايله إعرابدن محلاً منصوب مفعول به غير صريحدر لانشانكة ضمير مجرور مضاف ايله در جهتك . تمام .

Kraj djela prepisao Osman Hodžić iz sela Dobrnja (bilješka na fol.63b).

كاتبه عثمان حوجك عن قرية دوبرنه .

Vlasnikom rukopisa njegovim prepisom postao Abid Omerhodžić iz sela Nahvijavica (kod Čelića) 2. rağaba 1173/1663. godine (bilješka na posljednjem zaštitnom listu).

صاحب و مالك عابد عمر حوجك عن قرية نح ويي بوجه تمت تمامه رجب اوچنج كونيدر سنه ١١٧٣

Prema drugoj bilješci na istome listu može se ustvrditi da je navedeni Abid Omerhodžić iz sela Nahvijavica, u stvari i prepisivač i autor ovoga djela.

صاحب و مالك عابد عمر حوجيك عن قرية نحوييوچه تمت تصنيفه بعون الله تعالى في رجب الشريف في يوم الثالث .

Fol. 63; 190 x 140; 13 redaka; (tekst 135 x 90). Papir žućkast, tanji, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela nadvučen crnom linijom. Kustode. Na kraju djela poučna priča.

4199,1 R 4052, I

الكواكب النيرات على نظم ستة أبيات

AL-KAWĀKIB AN-NAYYIRĀT 'ALĀ NAẒM SITTA ABYĀT

عبد الله بن أحمد بن أحمد بن محمد بن حسن المناوي

'Abdullah b. Aḥmad b. Aḥmad b. Muḥammad b. Ḥasan al-Manāwī, um. poslije 1048/ 1638.

Gramatička analiza šest stihova od različitih autora napisanih u metru *ṭawīl*. Autora jedino spominju A.M. (476) i Kaḥḥāla (VI, 21).

Početak (fol.1b):

الحمد لله العالم بأحوال عباده جملة و تفصيلاً و الصلوة و السلام ... **و بعد فيقول العبد** الفقير ... الشيخ الإمام العالم ... عبدالله بن ... الشيخ أحمد بن أحمد بن محمد بن حسن المناوي الشافعي. هذا شرح مختصر على ستة أبيات لبعض الفضلاء، من بحر الطويل ... في الجمل التي لها محل من الإعراب و الجمل التي لا محل لها منه ... **و سميته الكواكب النيرات على نظم ستة أبيات** ...

Kraj (fol.11b):

... فإن قدرتها للحال كانت قد مقدرة و الجملة بعدها محلها نصب على الحال من زيد و هذا آخر ما يسره الله تعالى على هذه الأبيات جعله الله تعالى خالصاً لوجهه الكريم ...

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 11b; 205 x 145; 19 redaka; (tekst 150 x 85). Papir tamnobijel, deblji, hrapav. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom. Pismo *nasḫī*. Kustode. Tekst osnovnog djela (stihovi) nadvučen crvenom linijom.

Na fol.1a napisani naziv djela, ime autora i navedeno svih šest stihova koji su predmet ovoga komentara.

Izv.: A. M. 476 i Kaḥḥāla VI, 21

4199,2 R 4052, II

موصل الطلاب إلى قواعد الإعراب

MUWAṢṢIL AṬ-ṬULĀB ILĀ QAWĀ'ID AL-I'RĀB

زين الدين خالد بن عبدالله بن أبي بكر الأزهري
Zaynuddīn Ḫālid b. 'Abdullah b. Abī Bakr al-Azharī,
838/1435 - 905/1499

Isto kao 3801.

Prepisao Muḥammad ... (?) u subotu 4. ramaḍāna 1020/1611. godine (bilješka na kraju djela, fol.53a).

Fol. 14b - 53a; 21 red; (tekst 135 x 95 i 145 x 100). Pismo *nasḫī*. Tekst osnovnog djela ispisan crvenom tintom. Kustode. Prva stranica teksta dopisana.

4199,3 R 4052, III

نبذة من قواعد الإعراب

NABḌA MIN QAWĀ'ID AL-I'RĀB

جمال الدين أبو محمد عبد الله بن يوسف بن أحمد ابن هشام
Ğamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām,
708/1309 - 761/1360

Isto kao 4130,2.

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 53b - 54b; 21 red; (tekst 145 x 105). Pismo *nasḫī- ta'līq*. Brojevi poglavlja nadvučeni crvenom linijom.

4200 R 3441

النملية في إظهار القواعد الصرفية و النحوية

AN-NAMLIYYA FĪ IẒHĀR AL-QAWĀ'ID AṢ-ṢARFIYYA WA AN-NAḤWIYYA

عبد الكمال إسماعيل بن الحاج ولي التراونيكي
'Abdulkamāl Ismā'īl b. al-ḥāğğ Walī at-Trāwnikī, um. poslije
1052/1642-43

Udžbenik arapskog jezika koji obuhvata morfologiju i sintaksu arapskog jezika. Djelo je napisao 1052/1642-43. godine.

Početak (fol.)1b:

الحمد لله الذي جعل الصرف سبباً لإزالة جهل المبتدئين و صحةً من أنواع العلل للطالبين بمثال الكتب و رسال المتقدمين ... و بعد فيقول العبد الفقير إلى الله الغني عبد الكمال بن الحاج ولي التراونيكي ... (fol.2b) و كتبت رسالة متعلقة لقواعد التصريف امتثالاً و تبركًا بقول النبي صلى الله عليه و سلم تعلّموا النحو و الصرف ...

Kraj (fol.99b):

... **و ثالثها** هدية النمل لسليمان معروف في ضروب الأمثال و إعذار الأقوال و هي رجل الجوار في جميع الأحوال و لذلك سميتها نملية ليوافق اسمها معناها و يطابق مسمّاها و فوق كل ذي علم عليم و العفو عن الخطأ عند الله أجر عظيم و كذا وقع تاريخها في لفظ و سميتها نملية . فإن ردها العاصرون فسيقبلها الماهرون و يعمل بها العاملون . في سنة ١٠٥٢ هـ

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati. Sasvim je vjerovatno da je ovo autograf, s obzirom i na to da je rukopis iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

Fol. 99; 205 x 155; 15 redaka; (tekst 140 x 80). Papir žućkast, deblji. Povez kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, naknadno popravljan. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Brojevi, naslovi poglavlja i istaknute riječi nadvučeni crvenom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Rukopis je vakuf Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (pečat na više mjesta u rukopisu).

Izv.: Šabanović, 244; POF VI-VII, str. 39-39-54.

4201 R 2006

المختصر في النحو

AL-MUḪTAṢAR FĪ AN-NAḤW

إبراهيم بن الشيخ إسماعيل بن صالح بن علي الموستاري المسكري
Ibrāhīm b. aš-šayḫ Ismā'īl b. Ṣāliḥ b. 'Alī al-Mūstārī
al- Muskirī (Opijač), um. 1138/1725-26

Isto kao 3796,2.

Prepis je dovršen u petak 12. rağaba 1138/1726. godine iz autografa a od strane nepoznata prepisivača (bilješka na kraju djela, fol.26b).

Fol. 26; 205 x 150; 12 redaka; (tekst 155 x 85). Papir žućkast, srednje debljine. Povez kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Brojevi poglavlja ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama i interlinearno bilješke u vezi sa tekstom djela.

4202,1 R 3629, I

المختصر في النحو

AL-MUḪTAṢAR FĪ AN-NAḤW

إبراهيم بن الشيخ إسماعيل بن صالح بن علي الموستاري المسكري
Ibrāhīm b. aš-šayḫ Ismā'īl b. Ṣāliḥ b. 'Alī al-Mūstārī
al- Muskirī (Opijač), um. 1138/1725-26

Isto kao 3796,2.

Prepisao soḫta Aḥmad b. Ḥusayn 28. ğumād al-ūlā 1142/1729. godine (bilješka na drugom zaštitnom listu, fol.21b i 26a)

Fol. 1b - 21b; 195 x 135; 17 redaka; (tekst 145 x 72). Papir žućkast, srednje debljine, glat. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom. Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na drugom i trećem zaštitnom listu veća bilješka autora ovoga djela o vrijednosti bavljenja naukom. Na trećem zaštitnom listu u drugoj bilješci, autor između ostaloga navodi i djela koja je napisao:

... فشرحت أولاً المصباح في النحو ثم أمليت رسالة في مناقب الأستاذ المرحوم ثم شرحت الرسالة الكمالية في الآداب ثم شرحت ديباجة تفسير البيضاوي ثم أمليت رسالة في شرح الصلوة التي أوردت على طريق الألغاز ثم أمليت مختصراً في النحو و إن أراد الله تعالى .

Rukopis je bio u posjedu Aḥmad b. Ḥusayn al-Mūstārī (iz Mostara, prepisivača ovoga rukopisa) a zatyim je prešao u posjed Ḥasana b. Ḥusayna (bilješke na fol.1a).

4202,2 R 3629, II

فصل في الجموع القياسية

FAṢL FĪ AL-ĞUMŪ' AL-QIYĀSIYYA

شمس الدين أحمد بن سليمان ابن كمال باشا

Šamsuddīn Aḥmad b. Sulaymān Ibn Kamāl-pāšā, um. 940/1533

Kraća rasprava o analognim množinama u arapskom jeziku. Raspravu sa istim naslovom i početkom navodi Katalog Bratislava (342) kao i Ibn Kamāl-pāšu kao autora rasprave.

Početak (fol.22b):

اعلم أن الإسم إذا كان على فَعْل أو فَعَل أو فِعْل يجمع في القلة على أفْعُل و أفْعال و في الكثرة على فُعول و فِعال نحو ...

Kraj (fol.24b):

... و لهذا أبنية و أخوات و فيما حاضرت لمن تأمل كفاية و الكلام ليس له نهاية . تم

Prepisao isti prepisivač kao i prethodno djelo, soḫta Aḥmad b. Ḥusayn (bilješka na drugom zaštitnom listu i fol.26a)

Fol. 22b - 24b; 17 redaka; (tekst 145 x 72). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Izv.: Bratislava, 342.

4202,3 R 3629, III

شرح العوامل العتيقة
ŠARḤ AL-ʿAWĀMIL AL-ʿATĪQA

يحيى بن نصوح بن إسرائيل
Yaḥyā b. Naṣūḥ b. Isrāʾīl, um. 950/1543

Isto kao 3696,2.

Prepisao soḫta Aḥmad b. Ḥusayn 1. ǧumād al-ūlā 1143/1730. godine (bilješka na drugom zaštitnom listu, fol.216a i fol.59b)

Fol. 26b - 59b; 17 redaka; (tekst 145 x 72). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4202,4 R 3629, IV

الفرائض
AL-FARĀʾIḌ

Djelo iz nasljednog prava o načinu diobe nasljedstva od nama nepoznata autora.

Početak (fol.60b):

الحمد لله حمد الشاكرين و الصلوة على خير البرية محمد و آله الطيبين الطاهرين قال رسول الله صلى الله عليه و السلم تعلّموا الفرايض و علّموها الناس فإنها نصف العلم ...

Kraj (fol.74b):

... و هذا هو المختار و قال علي و ابن مسعود رضي الله عنهما يرث بعضهم من بعض إلاّ مما ورث كل واحد منهم من مال صاحبه تمت هذا.

Prepisao soḫta Aḥmad b. Ḥusayn 20. ḏū al-qaʿda 1143/1731. godine (bilješka na drugom zaštitnom listu, 26a i fol.74b)

Fol. 60b - 74b; 17 redaka; (tekst 145 x 72). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Izv.: Dobrača I, 336.

4202,5 R 3629, V

الإيساغوجي
AL-ĪSĀĠŪĠĪ

أثير الدين مفضل بن عمر الأبهري
Aṯīruddīn Mufaḍḍal b. ʿUmar al-Abharī, um. 663/1265

Isto kao 3711,2.

Prepisao soḫta Aḥmad b. Ḥusayn 4. raǧaba 1143/1731. godine (bilješka na drugom zaštitnom listu, fol.26a i fol.85a)

Fol. 81b - 85a; 17 redaka; (tekst 145 x 72). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

4202,6 R 3629, VI

شرح الإيساغوجي
ŠARḤ AL-ĪSĀĠŪĠĪ

حسام الدين حسن الكاتي
Ḥusāmuddīn Ḥasan al-Kātī, um. 760/1359

Komentar al-Abharijeva djela iz logike al-Īsāġūġī.

Početak (fol.86b):

الحمد لله الواجب وجوده الممتنع نظيره الممكن سواه و غيره ... أما بعد فإن كتاب الشيخ الإمام قدوة الحكماء أثير الدين الأبهري طيب الله ثراه ... المشهور بإيساغوجي لما كان على بعض الإخوان متعسرا و على بعض متيسرا أردت أن أكتب بالتماسهم أوراقا لتزيل تعسره و تعم تيسره ...

Kraj (fol.102b):

... إنما هو برهان لكونه مركبًا من المقدمات اليقينية و ليكن هذا آخر ما أوردناه من الأوراق لإيضاح ما في كتاب إيساغوجي. تم

Prepisao Aḥmad b. Ḥusayn 6. ḏū al-qaʿda 1143/1731. godine (bilješka na drugom zaštitnom listu, fol.26a i fol.102b).

Fol. 86b - 102b; 17 redaka; (tekst 145 x 72). Pismo *nasḫī-ta'līq*. Tekst djela uokviren crvenom linijom. Kustode. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Izv.: Dobrača II, 894/2.

4203 R 3894

الفوائد الحامدية في القواعد النحوية
AL-FAWĀʾID AL-ḤĀMIDIYYA FĪ AL-QAWĀʿID AN-NAḤWIYYA

Djelo iz sintakse arapskog jezika u kojemu je nama nepoznati autor , kako sam u uvodnom dijelu ističe, iz želje da olakša savladavanje arapske gramatike napravio ovaj kompendij iz više gramatičkih djela i njihovih kometara. Djelo je posvetio izvjesnom Ḥāmidu po kojemu ga je i nazvao *al-Fawā'id al-Ḥāmidiyya fī al-qawā'id an-naḥwiyya.*

Početak (fol.1b):

الحمد لله الذي صرف قلوب العارفين نحو رضانه صرفاو جعل الكلمة فعلاً و اسمًا و حرفًا و الصلوة و السلام على خير الأنام ... و بعد فلما رأيت طلبة زماننا في النحو يجدون و المقصود منه لا يجدون ... استصفيت مختصراً واضحًا جامعًا لقواعده حاويًا لأصوله و ضوابطه بعبارة سهلة غير مغلقة من المتون المقبولة و الشروح المشهورة تيسيراً للطالبين و تكثيراً للراغبين لا سيما للولد الألمعي حامد ... و سميته **بالفوائد الحامدية في القواعد النحوية** و رتبته على مقدمة و أبواب ثلاثة و خاتمة ...

١. المقدمة في الكلمة و أقسامها

٢. الباب الأول في العامل

٣. الباب الثاني في المعمول

٤. الباب الثالث في الإعراب

٥. الخاتمة في الحروف

Kraj (fol.93a):

... الكسكسة و الكشكشة سين و شين ساكنتان تلحق كاف المؤنث وقفًا لئلا يلتبس بالمذكر كاكرمتكس و مررت بكش و الحمد لله على الإفتتاح و الإختتام و الصلوة و السلام على محمد و آله الكرام .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 93; 230 x 160; 9 redaka; (tekst 155 x 85). Papir tamnobijel, deblji, glat. Povez tvrd, kožni s klapnom umotan u zeleno platno. Pismo *ta'līq*, lijep i razmaknutih redaka. Naslovi poglavlja i istaknute riječi ispisani crvenom tintom. Kustode. Na marginama rjeđe bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na drugome zaštitnom listu pohvala navedenom djelu koju je u stihu na turskom jeziku napisao izvjesni Muḥammad Kīšī-zāde.

Na fol.1b, prije početka djela bilješka da je rukopis vakuf Sa'īd-efendije za dušu autora ovoga djela.

Vakuf Karađoz-begove biblioteke u Mostaru (bilješke na više mjesta u rukopisu).

4204,1 R 5100, I

تبصرة الطلاب في علم الإعراب

TABṢIRA AṬ-ṬULĀB FĪ 'ILM AL-I'RĀB

أحمد شاكر بن خليل

Aḥmad Šākir b. Ḫalīl, um. (?)

Djelo iz gramatike arapskog jezika koje u nama dostupnim izvorima spominje jedino *Bagdad, Waqf (*243) i to u kontekstu komentara na djelo sa ovakvin naslovom i imenom autora.

Početak (str.1):

الحمد لله الذي نصب أعلامًا ناطقة بالحق المبين و الصلوة و السلام على سيدنا محمد الذي رفع معالم الدين و على آله و أصحابه أهل الجزم و اليقين. أما بعد فيقول البائس الفقير إلى رحمة ربه القدير أحمد شاكر بن خليل ... جال في خلدي و منبع ثمدي أن أضع في النحو رسالة لمن حاول و عجالة كافية لمن تناول ... و **سميتها بتبصرة الطلاب في علم الإعراب**...

Kraj (str.58):

... **و مثال الثانية** قوله تعالى «و آية لهم الليل نسلخ منه النهار» «و هذا ذكر مبارك أنزلناه» اللهم اجعل سعيي مشكوراً و ذنبي مغفوراً و عملي خالصاً ... و الحمد لله رب العالمين .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati. Rukopis je iz prve polovine dvadesetog stoljeća. Moguće da je prepisivač muftija Abdullatif Đulbija iz Ulcinja koji je poklonio ovaj rukopis za Gazi Husrev-begovu biblioteku.

Str. 1 -58; 215 x 160; 19 redaka; (tekst165 x 105). Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez nov, tvrd, kartonski sa platnenim hrbatom, oštećen. Pismo *nasḫī*. Brojevi i naslovi poglavlja ispisani tintom plave boje a istaknute riječi nadvučene crnom linijom. Na marginama bilješke u vezi sa tekstom djela.

Na str. 59-61 tekst napisan rukom prepisivača u kojemu se tumače neke gramatičke kategorije iz prethodnog djela.

Na str. 62 veća dova.

Iz kolekcije muftije Abdullatifa Đulbije iz Ulcinja (pečat na više mjesta u rukopisu).

4204,2 R 5100, II

كتاب في الإيمان و العمل

KITĀB FĪ AL-ĪMĀN WA AL-'AMAL

Djelo napisano suhom olovkom koje je vjerovatno za sebe sačinio nama nepoznat autor iz, uglavnom islamskog vjerovanja i vladanja prema takvome vjerovanju. Moguće da je čak vlasnik ovoga rukopisa muftija Abdullatif Đulbija iz Ulcinja za sebe sačinio ovo djelo.

Početak (str.65):

الحمد لله رب العالمين و الصلوة و السلام على سيدنا محمد و على آله و أصحابه أجمعين معلوم أوله كه علوم دينية باشلوجه ايكي شقدن عبارتدر برنجي شقي ايمان و اعتقاده دائر مسئلردن و ايكنجي شقي عمله متعلق مسئله لردن بحث ايدر ...

Kraj (str.100):

... قصد و اختيارندن عبارت أولان إراده، جزئيه سيله يذل .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati. Moguće da je to bio muftija Abdullatif Đulbija iz Ulcinja.

Str. 65 - 100; 20 redaka; (tekst 175 x 125). Pismo *nasḫī* pisan suhom olovkom. Ponegdje istaknuti dio teksta nadvučen crvenom linijom. Kustode.

4205,1 R 7741, I

الشذور الذهبية و القطع الأحمدية في اللغة التركية
AŠ-ŠUḎŪR AḎ-ḎAHABIYYA WA AL-QIṬA' AL-AḤMADIYYA FĪ AL-LUĠA AT-TURKIYYA

ابن محمد صالح

Ibn Muḥammad Ṣāliḥ, um. (?)

Turska gramatika napisana na arapskom jeziku. Biografija autora je nepoznata.

Početak (fol.1b):

الحمد لله الذي شرّف الإنسان و زيّنه بالنطق و اللسان و كرمه على سائر المخلوقات ... أما بعد فيقول المبتهل إلى الله تعالى ... مولاه ابن محمد صالح لما كان مما ينبغي للإنسان أن يعرف كلام من يخاطبه ليعرف كلامه و تجاويه و كانت دولة زماننا هذا الدولة العثمانية و لغتهم اللغة التركية السلطانية طالما جال في خلدي أن أضع رسالة في اللغة التركية ...

Kraj (fol.39b):

... جَاهِلَلرْ خَسْتَهْ لَرْدُرْ وَ عَالِمْلَرْ طَبِيبْلَرْدُرْ بَنْدَنْ اِشِتْ تم و كمّل بحمد لله و عونه و حسن توفيقه و صلى الله على سيّدنا محمد و على آله و صحبه و سلّم تسليمًا كثيرًا .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b -39b; 205 x 145; 15 redaka; (tekst 165 x 110). Papir tamnobijel, srednje debljine, glat, dobro očuvan. Povez tvrd, kartonski sa kožnim hrbatom i klapnom, prilično oštećen. Pismo *nasḫī*, lijep, krupniji i većim dijelom vokaliziran. Turski tekst pisan crvenom tintom. Kustode. Na posljednjim zaštitnim listovima fragmenti raznih djela.

Na fol. 1a napisan naziv djela i ime autora.

Vlasnik rukopisa bio munlā 'Umar ... (?)

Iz zbirke Merdžanić Idriza iz Odžaka kod Bugojna.

Izv.: Rieu 150; Köprülü II, 217,3; Karatay T II, 2036.

4205,2 R 7741, II

الأحاديث مع الترجمة بالتركية
AL-AḤADĪṮ MA' AT-TARĞAMA BI AT-TURKIYYA

Kraća zbirka hadisa sa interlinearnim prijevodom na turski jezik od nama nepoznata sabirača i prevodioca.

Početak (fol.40b):

قال النبي عليه السلام من تعلم مسألة أعطاه الله تعالى آلف قلادة من نور و غفر له ذنبًا...

Kraj (fol.44b):

... فكأنما زنا مع أمه سبعين مرة فكأنما بال على القبرة .

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 40b - 44b; 11 redaka; (tekst 165 x 95). Pismo *nasḫī*, krupniji, vokaliziran. Turski tekst pisan sitnije. Kustode.

Izv.: Fajić III, 2069,2.

4205,3 R 7741, III

رسالة في حل مشكلات
RISĀLA FĪ ḤALL MUŠKILĀT

Odgovori autora munlā Sa'īda na pitanja učenika o nekim fikhskim propisima vezanim za abdest i namaz na turskom jeziku.

Početak (fol.45a):

الحمد لله رب العالمين و الصلوة و السلام على من نزل بشأنه «و ما أرسلناك إلاّ رحمة للعالمين» ... بوندن صكره معلوم اولسونكه بو ترجميه باعث اولدركه طقوزيوز طقسان طقوز تاريخنده سلطان مراد عصرندن ...

Kraj (fol.52a):

... اكر صلواة شريفه سيز دعا كردر اولنر زيرا اسكي بزكبيدر صلواة شريفه سيز دعاقوچه صوفر صلواة شريفك فائده سي بودر .

Na kraju djela drugom rukom napisano da je djelo prepisao munlā Muḥammad u medresi u Beogradu 1182/1768-69. godine.

Fol. 45a -52a; 17 redaka; (tekst 165 x 95). Pismo *nasḫī.* Kustode.

Izv.: Götz 47-48; Fajić III, 2269,3

4206,1 R 7285, I

قواعد الفرس

QAWĀ'ID AL-FURS

شمس الدين أحمد بن سليمان ابن كمال باشا

Šamsuddīn Aḥmad b. Sulaymān Ibn Kamāl-pāšā, um. 950/1533.

Kraća perzijska gramatika napisana na arapskom jeziku.

Početak (fol.1b):

الحمد لله الذي منحني من تواتر نعمائه تدوين العلم قواعد الفرس بكرام إلطافه ... و بعد فلما دعاني من خلَص إخواني و أحبّ أعواني إلى أن أكتب لهم رسالة في لسان العجم وافية لعلمي الصرف و النحو بلا خروج إلى العجم استخرجتها بفكري الفاتر و نظري القاصر ... و سميتها لاحتوائها على بيان قواعده **قواعد الفرس** ...

Kraj (fol.14a):

... و اعلم إن قا و وا لا يدخلان إلاّ على المصدر و الفعل لأنهما مختصان بمعنى الحدوث .
تمت بعون الله

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 1b - 14a; 200 x 145; 19 redaka; (tekst 165 x 85). Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez nedostaje. Listovi i lage volantni. Pismo *ta'līq.* Brojevi poglavlja i određeni primjeri ispisani tintom crvene boje. Kustode.

U posjed rukopisa došao Ismā'īl b. 'Abdullah Kūr 'Alī Āġā-zāde 1180/1766. godine (bilješka na fol.1a).

Izv.: Ahlwardt VI, 6848; Flügel I, 216; Loebenstein 2457; Hasandedić 634,26; Kairo P, 1752.

4206,2 R 7285, II

الأمثلة المختلفة في اللغة الفارسية

AL-AMṮILA AL-MUḪTALIFA FĪ AL-LUĠA AL-FĀRISIYYA

Djelo iz perzijske morfologije napisano na turskom jeziku od nama nepoznata autora.

Početak (fol.14b):

كردن فعل ماضي مو مذكر يا مفرد مؤنث معناسي ايلدي برار يا عورت گچمش زمانده وره .. (fol.15a) **تعريف مضارع** كندومي شود كه مفرددر ...

Kraj (fol.21b):

... اولـه بادخي زائد قلورلر گاه گاهْ ني بَجُزْ تونيستْ كَسْ دَرْخَانهِ مَنْ اي سپاه ،

Prepisivač i vrijeme prepisa nepoznati.

Fol. 14b - 21b; 19 redaka; (tekst 165 x 85). Pismo *ta'līq.* Naslovi poglavlja i određeni primjeri ispisani tintom crvene boje. Kustode.

INDEKSI

INDEKS NASLOVA

آ

الآجرومية: 3769; 3770; 3771; 3772,1; 3773,1; 3788,2; 3789,2; 3791,3; 3792,2; 3828,3; 3829,2; 3830,2; 3832,2; 3837,2; 3838,4; 3869,3; 3878,3; 3882,3; 3967,4; 3985,4; 3986,2; 3993,7; 3994,4; 4129,2; 4132,2

ا

أبكار الأفكار (النصف الأول = الباب الأول و الثاني لقاضيجق): 3935,2; 3936

أبكار الأفكار (النصف الثاني = إلى آخر الكتاب لكلنجك): 3937

الأحاديث مع الترجمة بالتركية: 4205,2

الإرشاد الهادي: 3816,1

أسرار العربية: 3738

الأشكال العشرة المتعلقة بأوائل الكافية: 3874,2; 4095,1; 4140,2

الإصباح في شرح المصباح: 3926

الإصلاح في شرح شرح ديباجة المصباح: 3889

إظهار الأسرار: 3787,2; 3822,2; 3929,2; 3964,2; 3965,2; 3968,2; 3969,2; 3971,2; 3973,5; 3979,3; 3982,2; 3984,2; 3990,3; 3996,2; 4109,2; 4119; 4120; 4121; 4122; 4123; 4124; 4125; 4126; 4127,1; 4128,1; 4129,1; 4130,1; 4131,1; 4132,1; 4133,1; 4170,2

الإعراب عن قواعد الإعراب (لابن هشام): 3723,2; 3734,2; 3781,1; 3782; 3783; 3784; 3785; 3786; 3787,1; 3788,1; 3789,1; 3790,1; 3791,1; 3792,1; 3793,1; 3794,1; 3795,1; 3796,1; 3797,1; 3838,2; 3839,3; 3944,2; 3987,2; 3988,2; 3989,2; 3990,2; 3991,2; 4130,3;

إعراب العوامل الجديدة (للكوزلحصاري): 4166,2; 4194

إعراب العوامل المائة (المجهول): 3696,3; 3877,2

إعراب العوامل المائة (للسيد الشريف الجرجاني): 3706,2; 3715,1

إعراب العوامل المائة (المجهول): 3712;

إعراب العوامل المائة (المجهول): 3713; 3714

إعراب العوامل المائة (المجهول): 3716,1

إعراب العوامل المائة (المجهول): 3814,2

الإفصاح: 4070; 4071; 4072; 4073,2

الإفتتاح في شرح المصباح: 3847,2; 3848,2; 3850; 3851; 3852; 3853; 3854; 3855; 3856; 3857; 3858; 3859; 3860; 3861; 3862; 3863; 3864; 3865

ألفية ابن مالك = الخلاصة الألفية (لابن مالك)

الأمثلة المختلفة في اللغة الفارسية (بالتركية): 4206,2

الإملاء على الكافية: 3998

الإنقاح في شرح ديباجة الإفصاح: 4073,1

الأنموذج في النحو: 3697,2; 3721; 3722; 3723,1; 3733,2; 3802,2; 3877,5

أوراق لإعراب ديباجة المصباح = شرح ديباجة المصباح

أوضح المسالك إلى ألفية ابن مالك: 3758

الإيساغوجي: 3711,2; 3839,4; 3996,7; 4202,5

الايضاح في شرح المفصل في صنعة الإعراب: 3720

ب

بدء الأمالي: 4132,4

بداية المبتدي: 4133,5

ت

تبصرة الطلاب في علم الإعراب: 4204,1

تجويد قره باشا: 4168,2

تحفة الإخوان: 3984,3; 4184; 4185; 4186; 4187; 4188; 4189,1; 4190,1; 4191,1; 4192,1

التحفة الشافية في شرح الكافية: 4085

تحفة الطالبين (بالتركية): 3993,4

تحفة الغريب في الكلام على مغني اللبيب (الباب الأول): 3746

تحفة الغريب في الكلام على مغني اللبيب (الباب الثاني): 3747

ترجمه، عوامل في النحو بالتركية (المجهول): 3994,6

ترجمة العوامل المائة إلى التركية (المجهول): 3992,4

ترجمه، كافية (إلى التركية لمجهول)): 4106

تسهيل الميقات: 4183,4

تصريف العزي: 3805,4

تعليق الفواضل على إعراب العوامل: 4133,2; 4171; 4172; 4173; 4174; 4175; 4176; 4177; 4178; 4179; 4180; 4181; 4182,1; 4183,1; 4189,2; 4190,2; 4191,2; 4193,2

تعليم المتعلّم: 3797,2; 3995,3

التوابع فى علم الصرف: 3820

توضيح الإعراب عن قواعد الإعراب: 3793,2; 3805,2; 3806; 3810,2; 3815,2

توضيح المسالك إلى ألفية ابن مالك = أوضح المسالك إلى ألفية ابن مالك

ج

جمل الإعراب و عقود الكلمة: 3866,5

الجوهرة المرضية على الآجرومية: 3780

ح

حاشية على امتحان الأذكياء (للأطوي): 4108,2

حاشية على امتحان الأذكياء (لمنلا زاده): 4110

حاشية على بعض الكلمات في شرح ديباجة المصباح (المجهول): 3815,3

حاشية على حاشية الخطائي على المختصر شرح تلخيص المفتاح (لليزدي): 4084,2

حاشية على شرح ديباجة الضوء (لقاضيجق): 3935,1

حاشية على شرح ديباجة المصباح (لعلي زاده البَنّاني): 3733,3; 3815,4; 3890; 3891; 3892; 3893; 3894; 3895,1; 3896,1

حاشية على شرح ديباجة المصباح = الحمدية

حاشية على الفوائد الضيائية (لعلامك البوسنوي): 4038

حاشية على الفوائد الضيائية (للبخاري): 4039

حاشية على الفوائد الضيائية (محرم أفندي): 4040; 4041; 4042; 4043; 4044; 4045

حاشية على الفوائد الضيائية (المجهول): 4046; 4047

حاشية على الفوائد الضيائية (للإسفرائني): 4077; 4078; 4079; 4080; 4081; 4082; 4083,1

حاشية على الفوائد الضيائية (للاري): 4084,1

حاشية على الوافية في شرح الكافية (للسيد الشريف الجرجاني): 3895,4

حاشية على الوافية في شرح الكافية (المجهول): 4066

حل أسرار الأخبار على إعراب إظهار الأسرار: 4151; 4152; 4153; 4154; 4155; 4156; 4157; 4158; 4159; 4160; 4161; 4162; 4163; 4164

حل معاقد القواعد: 3712

الحمدية (المجهول): 3897

خ

خطبة الضوء = مقدمة الضوء

الخلاصة الألفية (لابن مالك): 3752; 3753; 3754; 3755; 3756; 3757,1

خلاصة الإعراب: 3840; 3841; 3842; 3843; 3844; 3845; 3846; 3847,1; 3848,1; 3849,1

د

در جمله، عوامل (بالتركية): 3993,5

دليل الهدى على مجيب الندا: 4118

ديباجة الضوء = مقدمة الضوء

ر

رسالة إمتحان الأذكياء و الحذاق: 4029,2

رسالة حالّة لأبيات ضوء المصباح: 3849,2; 3923,2

رسالة دالّة لأبيات ضوء المصباح = رسالة حالّة لأبيات ضوء المصباح

الرسالة العضدية في الوضع: 3745,4; 3839,5

رسالة في آداب البحث: 3778,3

رسالة في إعراب أعوذ بالله من الشيطان الرجيم (بالتركية): 3872,3

رسالة في إعراب بسم الله الرحمن الرحيم (بالتركية): 3872,4

رسالة في إعراب رضي الله تعالى عنكم (بالتركية): 3872,2

الرسالة في بيان الحاصل بالمصدر: 4192,3

رسالة في تحقيق التعريف: 3723,5

رسالة في حق البسملة: 4182,4

رسالة في حل مشكلات (باللغة التركية): 4205,3

رسالة في شرح لفظ كتاب الطهارة: 4169,3

رسالة في الصرف (المجهول): 3877,4

الرسالة في الفقه: 3995,4

الرسالة في كون الجملة مطلقًا خبراً للمبتدأ: 4083,2

رسالة في معاني الحروف: 3975,1

رسالة في معاني الحروف: 4132,6

رسالة في مناقب الشيخ يويا مصطفى بن يوسف الموستاري: 3736,3

الرسالة اللطيفة: 3996,6

الرسالة الوضعية: 3711,3; 4131,4

الرشاد في شرح الإرشاد: 3816,2; 3817

روضات الجنات في أصول الإعتقادات: 3779,2

ز

زبدة الآداب: 3736,2

زبدة الإعراب: 4165; 4166,1

ش

الشافية في التصريف: 3723,6; 3794,2; 4107,2

الشذور الذهبية و القطع الأحمدية في اللغة التركية: 4205,1

شرح الآجرومية (للمكودي): 3774

شرح الآجرومية (للأزهري): 3775; 3776; 3777; 3778,1; 3779,1; 3848,3; 3857,4

شرح أبيات شرح ديباجة المصباح (المجهول): 3857,2

شرح أبيات ضوء المصباح (المجهول): 3895,2

شرح أبيات ضوء المصباح (المجهول): 3924,2

شرح الإعراب عن قواعد الإعراب (للكافيجي): 3798; 3799; 3800

شرح الإعراب عن قواعد الإعراب (المجهول): 3813; 3814,1; 3815,1

شرح ألفية ابن مالك (لابن عقيل): 3759; 3760; 3761; 3762

شرح الأمثلة المختلفة (المجهول): 3697,4

شرح الأمثلة المختلفة (المجهول): 3708,2; 3877,3

شرح الأمثلة المختلفة (للالي): 3745,2; 3895,3

شرح الأمثلة المختلفة (لسروري چلبي): 3745,3

شرح الأمثلة المختلفة (بالتركية لمجهول): 3802,4

شرح الأمثلة المختلفة (بالتركية): 4133,6

شرح الأمثلة المختلفة(للقارصي): 4182,2

شرح الأنموذج في النحو (للأردبيلي): 3725; 3726; 3727; 3728; 3729; 3730; 3731; 3732; 3733,1; 3734,1

شرح الأنموذج في النحو (المجهول) : 3737

شرح الأنموذج في النحو (للبردعي) : 3896,2

شرح الإيساغوجي (للكاتي): 4202,6

شرح البناء (المجهول): 3697,3

شرح ديباجة العزي (المجهول): 3715,3

شرح ديباجة المصباح (المجهول): 3715,2

شرح ديباجة المصباح: 3716,2; 3723,4; 3781,2; 3795,4; 3824,2; 3824,3; 3828,2; 3831,2; 3847,3; 3866,1; 3867,1; 3868,1; 3869,1; 3870,1; 3871,1; 3872,1; 3873,1; 3874,1; 3875,1; 3876,1; 3877,1; 3878,1; 3879,1; 3880,1; 3881,1; 3882; 3883; 3884; 3885; 3886; 3887; 3888; 3925,2; 3944,3; 3967,2; 3973,2; 3977,2; 3977,3; 3981,2; 3983,2; 3991,3; 3993,2; 3994,3; 3997,3; 4094,2

شرح الرسالة العضدية في الوضع (للسمرقندي): 3745,5

شرح الرسالة الوضعية (للسيد الشريف الجرجاني): 3711,4

شرح الرضي على الكافية (لرضي الدين الأسترابادي): 4048; 4049; 4050; 4051

شرح شذور الذهب في معرفة كلام العرب (لابن هشام): 3751

شرح شواهد ابن عقيل على ألفية ابن مالك (للبكري الجرجاني): 3764

شرح شواهد مغني اللبيب (للسيوطي): 3750

شرح عروض الأندلسي (للقيصري): 4182,6

شرح على ديباجة المختصر (للموستاري): 3945,2

شرح على علم حال للبركوي (للقنوي): 3711,5

شرح العوامل الجديدة (للقارصي): 4193,1

شرح العوامل الجديدة في القريب و البعيد: 3709,2; 3778,2; 4086,2; 4192,2

شرح العوامل الجرجانية (التوروجي): 3701; 3702; 3703; 3704; 3705; 3706,1; 3707,1; 3708,1

شرح العوامل العتيقة (ليحيي بن نصوح إسرائيل): 3696,2; 3707,2

3709,1; 3710,1; 3711,1; 4202,3;
شرح العوامل المائة (لمصنفك): 3699
شرح العوامل المائة (لمجهول): 3700
شرح العوامل المائة (لمجهول): 3717
شرح العوامل المائة (لمصطفى بن يوسف بن مراد): 3857,6; 3945,3
شرح قواعد الإعراب (لشيخ زاده): 3807; 3808; 3809; 3810,1
شرح الكافية (لمجهول): 3870,2
شرح الكافية (للهندي): 4068; 4069; 4096,2
شرح الكافية (للإسفرائني): 4074; 4075; 4076
شرح الكافية (لمجهول): 4098
شرح الكافية (لمجهول): 4099
شرح الكافية (لمصنفك): 4101
شرح الكافية (بالتركية لسودي البوسنوي): 4102; 4103
شرح الكافية (بالتركية لمجهول): 4104
شرح لأبيات المصباح (للتفتازاني): 3857,3

شرح لب الألباب في علم الإعراب (النقره كار): 4112
شرح اللباب في النحو (للسيرافي): 4113
شرح مسئلة الكحل في إسم التفضيل في الكافية (للنكساري): 3723,3
شرح المصباح (لمصنفك): 3927
شرح المصباح (للسروري): 3929,1; 3930; 3931
شرح المصباح (للموستاري المسكري): 3932; 3933
شرح المصباح (لمجهول): 3934
شرح المغني في النحو (للميلاني): 4114
شرح مغني اللبيب عن كتب الأعاريب (للدماميني): 3744
شرح المقدمة الأزهرية في علم العربية (للأزهري): 4115,1
الشواهد الصغرى = فرائد القلائد في مختصر شرح الشواهد
الشواهد الكبرى = المقاصد النحوية في شرح شواهد شروح الألفية

ض

ضوء المصباح مختصر المفتاح: 3795,3; 3898; 3899; 3900; 3901,2; 3902,2; 3903; 3904; 3905; 3906; 3907; 3908; 3909; 3910; 3911; 3912; 3913; 3914; 3915; 3916; 3917; 3918; 3919; 3920; 3921; 3922; 3923,1; 3924,1; 3925,1; 3939; 3940

ط

طبيب المبتدئين (باللغة التركية): 3710,2

ع

عروض الأندلسي: 4182,5
العوامل الجديدة: 3773,2; 3788,3; 3802,3; 3857,5; 3866,3; 3964,3; 3965,3; 3968,3; 3973,6; 3979,4; 3982,3; 3990,4; 3995,2; 3996,3; 4109,3; 4127,2; 4128,2; 4129,3; 4131,2; 4132,3; 4133,3; 4167; 4168,1; 4169,1; 4170,1
العوامل العتيقة = العوامل المائة
عواملك معربي: 4168,3
عواملك معربي: 4195,2
عواملك معربي: 4198
عواملك مفهومي بيان اولونوسي: 4133,4
العوامل المائة: 3695; 3696,1; 3697,1; 3698,1; 3772,2; 3788,4; 3790,2; 3792,3; 3821,2; 3823,2; 3828,4; 3832,3; 3833,2; 3834,2; 3835,2; 3837,3; 3838,3; 3839,2; 3866,4; 3867,3; 3868,3; 3869,4; 3876,3; 3878,4; 3944,5; 3967,5; 3970,3; 3972,3; 3973,4; 3974,3; 3975,4; 3976,3; 3977,5; 3978,3; 3979,5; 3980,3; 3981,4; 3985,3; 3986,3; 3987,4; 3991,5; 3992,3; 3993,6; 3994,5

ف

فالنامه: 3896,4
فتح الأسرار: 4148; 4149; 4150
فرائد القلائد في مختصر شرح الشواهد: 3763
الفرائض: 4202,4
فصل في الجموع القياسية: 4202,2
الفوائد الحامدية في القواعد النحوية: 4203
الفوائد الشافية على إعراب الكافية: 4086,1; 4087; 4088; 4089; 4090; 4091
الفوائد الضيائية: 3997,2; 3999; 4000; 4001; 4002; 4003; 4004; 4005; 4006; 4007; 4008; 4009; 4010; 4011; 4012; 4013; 4014; 4015; 4016; 4017; 4018; 4019; 4020; 4021; 4022; 4023; 4024; 4025; 4026; 4027; 4028; 4029,1; 4030; 4031; 4032; 4033; 4034; 4035; 4036; 4037
الفوائد العيدية: 3735; 3736,1

ق

قاعدة الجموع القياسية: 3996,5
قواعد الفرس: 3877,4; 4206,1

ك

كاشف القناع و النقاب: 3811; 3812
الكافية في النحو: 3791,2; 3794,3; 3839,6; 3871,2; 3941; 3942; 3943; 3844,1; 3945,1; 3946; 3947; 3948; 3949; 3950; 3951; 3952; 3953; 3954; 3955; 3956; 3957; 3958; 3959; 3960; 3961; 3962; 3963; 3964,1; 3965,1; 3966,1; 3967,1; 3968,1; 3969,1; 3970,1; 3971,1; 3972,1; 3973,1; 3974,1; 3975,2; 3976,1; 3977,1; 3978,1; 3979,1; 3980,1; 3981,1;

3982,1; 3983,1; 3984,1;
3985,1; 3986,1; 3987,1;
3988,1; 3989,1; 3990,1;
3991,1; 3992,1; 3993,1;
3994,1; 3995,1; 3996,1;
3997,1; 4131,3

كتاب في الإيمان و العمل: 4204,2

كشف أستار الهندي: 4097

كشف الأسرار: 4147

كشف المشكلات (بالتركية): 4105

كشف الوافية في شرح الكافية: 4065

الكفاية في علم الإعراب: 3724

كفاية المبتدي: 3878,5; 4109,4; 4130,4; 4169,2

كفاية الوقت بمعرفة الدائر و فضله و السمت: 4183,3

الكواكب النيرات على نظم ستة أبيات: 4199,1

ل

لامية إبن مالك: 3757,2

لب الألباب في علم الإعراب (للبيضاوي): 4107,1; 4108,1; 4109,1

لب الألباب في علم الإعراب (للبرقوميني): 4111

لغت فِرِشْتَه أوغْلي: 3896,3

لح المسائل النحوية: 4195,1

م

المتوسط = الوافية في شرح الكافية

مجموعة الحواشي على الفوائد الضيائية: 4100

المختصر في النحو: 3796,2; 4201; 4202,1

مختصر النحو: 3739

مختصر الهيئة السُنية في الهيئة السنية: 4182,3

مراح الأرواح: 3805,3; 4193,3

المرشد: 3818; 3819,1

مشكاة المصباح: 3938

المصباح: 3698,2; 3821,1; 3822,1;
3823,1; 3824,1; 3825; 3826;
3827; 3828,1; 3829,1; 3830,1;
3831,1; 3832,1; 3833,1;
3834,1; 3835,1; 3836; 3837,1;
3838,1; 3839,1; 3866,2;
3867,2; 3862,2; 3869,2;
3871,3; 3872,5; 3873,2;
3874,3; 3875,2; 3876,2;
3878,2; 3879,2; 3880,2;
3881,2; 3944,4; 3967,3;
3970,2; 3972,2; 3973,3;
3974,2; 3975,3; 3976,2;
3977,4; 3978,2; 3979,2;
3980,2; 3981,3; 3983,3;
3985,2; 3987,3; 3991,4;
3992,2; 3993,3; 3994,2

المطالب السنية في قمع المراسم البدعية: 4132,5

المعامل شرح العوامل: 3928,2

معدل الصلاة: 3966,2

معرب عوامل (بالتركية): 4197

مغني الأديب (مختصر نصف الأول من مغني اللبيب): 3745,1

مغني اللبيب عن كتب الأعاريب: 3741; 3742; 3743

المغني في النحو: 3740

المفصل في صنعة الإعراب: 3719

المقاصد النحوية في شرح شواهد شروح الألفية: 3763

المقدمة الآجرومية = الآجرومية

مقدمة الأدب (القسم الثالث): 3996,4

مقدمة الضريري = مختصر النحو

مقدمة الضوء: 3795,2; 3901,1; 3902,1

مقدمة في مصطلح أهل الحديث: 4183,2

المقصود في التصريف: 3805,5

ملحة الإعراب: 3718

المنصف من الكلام على مغني إبن هشام: 3748; 3749

منهج المسالك إلى ألفية ابن مالك: 3765; 3766; 3767

الموشح: 4067

ن

نبذة من قواعد الإعراب: 4130,2; 4199,3

نتائج الأفكار: 4134; 4135; 4136;
4137; 4138; 4139; 4140;
4141; 4142; 4143; 4144;
4145; 4146

النفحة الوردية: 3819,2

النقاية: 4094,3

النملية في إظهار القواعد الصرفية و النحوية: 4200

نهاية البهجة في النحو: 4116; 4117

البهجة المرضية في شرح الألفية: 3768

نور المصباح: 3928,1

و

الوافية في شرح الكافية: 4052; 4053;
4054; 4055; 4056; 4057;
4058; 4059; 4060; 4061;
4062; 4063; 4064

ورقات في الأصول: 4115,2

ي

يكي عوامل معربي: 4196

INDEKS NASLOVA U TRANSKRIPCIJI

A, Ā, ʻA

al-Āğurrūmiyya: 3769; 3770; 3771; 3772,1; 3773,1; 3788,2; 3789,2; 3791,3; 3792,2; 3828,3; 3829,2; 3830,2; 3832,2; 3837,2; 3838,4; 3869,3; 3878,3; 3882,3; 3967,4; 3985,4; 3986,2; 3993,7; 3994,4; 4129,2; 4132,2

Abkār al-afkār (an-niṣf al-awwal li Qādiğiq): 3935,2; 3936

Abkār al-afkār (an-niṣf aṯ-ṯānī li Galinğik): 3937

al-Aḥādīṯ maʻ at-tarğama bi at-turkiyya: 4205,2

Alfiyya ibn Mālik = al-Ḫulāṣa al-alfiyya

al-Amṯila al-muḫtalifa fī al-luġa al-fārisiyya (bi at-turkiyya): 4206,2

ʻArūḍ al-Andalusī: 4182,5

Asrār al-ʻarabiyya: 3738

al-Aškāl ʻašara al-mutʻalaqa bi awā'il al-Kāfiya: 3874,2; 4095,1; 4140,2

al-ʻAwāmil al-ğadīda: 3773,2; 3788,3; 3802,3; 3857,5; 3866,3; 3964,3; 3965,3; 3968,3; 3973,6; 3979,4; 3982,3; 3990,4; 3995,2; 3996,3; 4109,3; 4127,2; 4128,2; 4129,3; 4131,2; 4132,3; 4133,3; 4167; 4168,1; 4169,1; 4170,1

ʻAwāmilin mefhūmi beyān olunusu: 4133,4

ʻAwāmilin muʻribi: 4168,3

ʻAwāmilin muʻribi: 4195,2

ʻAwāmilin muʻribi: 4198

al-ʻAwāmil al-miʼa: 3695; 3696,1; 3697,1; 3698,1; 3772,2; 3788,4; 3790,2; 3792,3; 3821,2; 3823,2; 3828,4; 3832,3; 3833,2; 3834,2; 3835,2; 3837,3; 3838,3; 3839,2; 3866,4; 3867,3; 3868,3; 3869,4; 3876,3; 3878,4; 3944,5; 3967,5; 3970,3; 3972,3; 3973,4; 3974,3; 3975,4; 3976,3; 3977,5; 3978,3; 3979,5; 3980,3; 3981,4; 3985,3; 3986,3; 3987,4; 3991,5; 3992,3; 3993,6; 3994,5

Awḍaḥ al-masālik ilā Alfiyya ibn Mālik: 3758

Awrāq li iʻrāb Dībāğa al-Miṣbāḥ = Šarḥ Dībāğa al-Miṣbāḥ

B

Badʼ al-amālī: 4132,4

Bidāya al-mubtadī: 4133,5

D

Dalīl al-hudā ‘alā muǧīb an-nadā: 4118
Ḍaw’ al-Miṣbāḥ muḫtaṣar al-Miftāḥ: 3795,3; 3898; 3899; 3900; 3901,2; 3902,2; 3903; 3904; 3905; 3906; 3907; 3908; 3909; 3910; 3911; 3912; 3913; 3914; 3915; 3916; 3917; 3918; 3919; 3920; 3921; 3922; 3923,1; 3924,1; 3925,1; 3939; 3940
Der ǧumle-i ‘awāmil (bi at-turkiyya): 3993,5
Dībāǧa aḍ-Ḍaw’ = Muqaddima aḍ-ḍaw’

F

Fāl-nāme: 3896,4
al-Farā‘iḍ: 4202,4
Farā’id al-qalā’id fī muḫtaṣar Šarḥ aš-šawāhid: 3763
Faṣl fī al-ǧumū‘ al-qiyāsiyya: 4202,2
Fatḥ al-asrār: 4148; 4149; 4150
al-Fawā’id al-‘Abdiyya: 3735; 3736,1
al-Fawā’id aḍ-Ḍiyā’iyya: 3997,2; 3999; 4000; 4001; 4002; 4003; 4004; 4005; 4006; 4007; 4008; 4009; 4010; 4011; 4012; 4013; 4014; 4015; 4016; 4017; 4018; 4019; 4020; 4021; 4022; 4023; 4024; 4025; 4026; 4027; 4028; 4029,1; 4030; 4031; 4032; 4033; 4034; 4035; 4036; 4037
al-Fawā’id al-ḥāmidiyya fī al-qawā‘id an-naḥwiyya: 4203
al-Fawā’id aš-šāfiya ‘alā i‘rāb al-Kāfiya: 4086,1; 4087; 4088; 4089; 4090; 4091

G, Ǧ

al-Ǧawhara al-marḍiyya ‘alā Āǧurrūmiyya: 3780
Ǧumal al-i‘rāb wa ‘uqūd al kalima: 3866,5

H, Ḥ, Ḫ

Ḥall asrār al-aḫyār ‘alā i‘rāb Iẓhār al-asrār: 4151; 4152; 4153; 4154; 4155; 4156; 4157; 4158; 4159; 4160; 4161; 4162; 4163; 4164
Ḥall ma‘āqid al-qawā‘id: 3712
al-Ḥamdiyya (li maǧhūl): 3897
Ḥāšiya ‘alā ba‘ḍ al-kalimāt fī Šarḥ Dībāǧa al-Miṣbāḥ (li maǧhūl): 3815,3
Ḥāšiya ‘alā al-Fawā’id aḍ-Ḍiyā’iyya (li ‘Allāmak al-Būsnawī): 4038
Ḥāšiya ‘alā al-Fawā’id aḍ-Ḍiyā’iyya (li al-Buḫārī): 4039
Ḥāšiya ‘alā al-Fawā’id aḍ-Ḍiyā’iyya: (li Muḥarram efendī) 4040; 4041; 4042; 4043; 4044; 4045
Ḥāšiya ‘alā al-Fawā’id aḍ-Ḍiyā’iyya (li maǧhūl): 4046; 4047
Ḥāšiya ‘alā al-Fawā’id aḍ-Ḍiyā’iyya (li al-Isfarā’inī): 4077; 4078; 4079; 4080; 4081; 4082; 4083,1
Ḥāšiya ‘alā al-Fawā’id aḍ-Ḍiyā’iyya (li al-Lārī): 4084,1
Ḥāšiya ‘alā ḥāšiya al-Ḫaṭā’ī ‘alā al-Muḫtaṣar šarḥ Talḫīṣ al-Miftāḥ (li al-Yazdī): 4084,2
Ḥāšiya ‘alā imtiḥān al-aḏkiyā’ (li al-Aṭawī): 4108,2
Ḥāšiya ‘alā imtiḥān al-aḏkiyā’ (li Munlā-zāde): 4110
Ḥāšiya ‘alā Šarḥ ‘alā Dībāǧa aḍ-Ḍaw’ (li Qāḍīǧiq): 3935,1
Ḥāšiya ‘alā Šarḥ Dībāǧa al-Miṣbāḥ (li ‘Alī-zāde al-Banbānī): 3733,3; 3815,4; 3890; 3891; 3892; 3893; 3894; 3895,1; 3896,1
Ḥāšiya ‘alā Šarḥ Dībāǧa al-Miṣbāḥ = al-Ḥamdiyya
Ḥāšiya ‘alā al-Wāfiya fī aš-šarḥ al-Kāfiya (li as-Sayyid aš-Šarīf): 3895,4
Ḥāšiya ‘alā al-Wāfiya fī aš-šarḥ al-Kāfiya (li maǧhūl): 4066
al-Ḫulāṣa al-alfiyya: 3752; 3753; 3754; 3755; 3756; 3757,1
Ḫulāṣa al-i’rāb: 3840; 3841; 3842; 3843; 3844; 3845; 3846; 3847,1; 3848,1; 3849,1
Ḫuṭba aḍ-Ḍaw’ = Muqaddima aḍ-ḍaw’

I, ‘I

al-Īḍāḥ fī šarḥ al-Mufaṣṣal fī ṣan‘a al-i‘rāb: 3720
al-Ifṣāḥ: 4070; 4071; 4072; 4073,2
al-Iftāḥ fī šarḥ al-Miṣbāḥ: 3847,2; 3848,2; 3850; 3851; 3852; 3853; 3854; 3855; 3856; 3857; 3858; 3859; 3860; 3861; 3862; 3863; 3864; 3865
al-Imlā’ ‘alā al-Kāfiya: 3998
al-Inqāḥ fī šarḥ Dībāǧa al-Ifṣāḥ: 4073,1
al-I‘rāb ‘an qawā‘id al-i‘rāb: 3723,2; 3734,2; 3781,1; 3782; 3783; 3784; 3785; 3786; 3787,1; 3788,1; 3789,1; 3790,1; 3791,1; 3792,1; 3793,1; 3794,1; 3795,1; 3796,1; 3797,1; 3838,2; 3839,3; 3944,2; 3987,2; 3988,2; 3989,2; 3990,2; 3991,2; 4130,3;
I‘rāb al-‘Awāmil al-ǧadīda (li al-Güzelḥiṣārī): 4166,2; 4194
I‘rāb al-‘Awāmil al-mi’a (li maǧhūl): 3696,3; 3877,2
I‘rāb al-‘Awāmil al-mi’a (li as-Sayyid aš-Šarīf): 3706,2; 3715,1
I‘rāb al-‘Awāmil al-mi’a (li maǧhūl): 3712;
I‘rāb al-‘Awāmil al-mi’a (li maǧhūl): 3713; 3714
I‘rāb al-‘Awāmil al-mi’a (li maǧhūl): 3716,1
I‘rāb al-‘Awāmil al-mi’a (li maǧhūl): 3814,2
al-Iršād al-hādī: 3816,1
al-Īsāǧūǧī: 3711,2; 3839,4; 3996,7; 4202,5
al-Iṣbāḥ fī šarḥ al-Miṣbāḥ: 3926

al-Iṣlāḥ fī šarḥ šarḥ Dībāğa al-Miṣbāḥ: 3889

Iẓhār al-asrār: 3787,2; 3822,2; 3929,2; 3964,2; 3965,2; 3968,2; 3969,2; 3971,2; 3973,5; 3979,3; 3982,2; 3984,2; 3990,3; 3996,2; 4109,2; 4119; 4120; 4121; 4122; 4123; 4124; 4125; 4126; 4127,1; 4128,1; 4129,1; 4130,1; 4131,1; 4132,;1 4133,1; 4170,2

K

al-Kāfiya fī an-naḥw: 3791,2; 3794,3; 3839,6; 3871,2; 3941; 3942; 3943; 3844,1; 3945,1; 3946; 3947; 3948; 3949; 3950; 3951; 3952; 3953; 3954; 3955; 3956; 3957; 3958; 3959; 3960; 3961; 3962; 3963; 3964,1; 3965,1; 3966,1; 3967,1; 3968,1; 3969,1; 3970,1; 3971,1; 3972,1; 3973,1; 3974,1; 3975,2; 3976,1; 3977,1; 3978,1; 3979,1; 3980,1; 3981,1; 3982,1; 3983,1; 3984,1; 3985,1; 3986,1; 3987,1; 3988,1; 3989,1; 3990,1; 3991,1; 3992,1; 3993,1; 3994,1; 3995,1; 3996,1; 3997,1; 4131,3

Kašf al-asrār: 4147

Kašf astār al-Hindī: 4097

Kašf al-muškilāt (bi at-turkiyya): 4105

Kašf al-Wāfiya fī šarḥ al-Kāfiya: 4065

Kāšif al-qinā' wa an-niqāb: 3811; 3812

al-Kawākib an-nayyirāt 'alā naẓm sitta abyāt: 4199,1

al-Kifāya fī 'ilm al-i'rāb: 3724

Kifāya al-mubtadī: 3878,5; 4109,4; 4130,4; 4169,2

Kifāya al-waqt bi ma'rifa ad-dā'ir wa faḍlih wa as-samt: 4183,3

Kitāb fī al-īmān wa al-'amal: 4204,2

L

Lamḥ al-masā'il an-naḥwiyya: 4195,1

Lāmiyya ibn Mālik: 3757,2

Lubb al-albāb fī 'ilm al-i'rāb (li al-Bayḍāwī): 4107,1; 4108,1; 4109,1

Lubb al-albāb fī 'ilm al-i'rāb (li al-Barqūmīnī): 4111

Luġat-i Firišteoġlu: 3896,3

M

Maǧmū'a al-ḥawāšī 'alā al-Fawā'id aḍ-Ḍiyā'iyya: 4100

Manhağ al-masālik ilā Alfiyya ibn Mālik: 3765; 3766; 3767

al-Maqāṣid an-naḥwiyya fī šar šawāhid šurūḥ al-alfiyya: 3763

al-Maqṣūd fī at-taṣrīf: 3805,5

Marāḥ al-arwāḥ: 3805,3; 4193,3

al-Maṭālib as-suniyya fī qam' al-marāsim al-bad'iyya: 4132,5

al-Miṣbāḥ: 3698,2; 3821,1; 3822,1; 3823,1; 3824,1; 3825; 3826; 3827; 3828,1; 3829,1; 3830,1; 3831,1; 3832,1; 3833,1; 3834,1; 3835,1; 3836; 3837,1; 3838,1; 3839,1; 3866,2; 3867,2; 3862,2; 3869,2; 3871,3; 3872,5; 3873,2; 3874,3; 3875,2; 3876,2; 3878,2; 3879,2; 3880,2; 3881,2; 3944,4; 3967,3; 3970,2; 3972,2; 3973,3; 3974,2; 3975,3; 3976,2; 3977,4; 3978,2; 3979,2; 3980,2; 3981,3; 3983,3; 3985,2; 3987,3; 3991,4; 3992,2; 3993,3; 3994,2

Miškāt al-Miṣbāḥ: 3938

Mu'addil aṣ-ṣalā: 3966,2

al-Mu'āmil Šarḥ al-'awāmil: 3928,2

al-Mufaṣṣal fī ṣan'a al-i'rāb: 3719

Muġnī al-adīb (muḫtaṣar an-niṣf al awwal min Muġnī al-labīb): 3745,1

al-Muġnī fī an-naḥw: 3740

Muġnī al-labīb 'an kutub al-a'ārīb: 3741; 3742; 3743

al-Muḫtaṣar fī an-naḥw: 3796,2; 4201; 4202,1

Muḫtaṣar al-hī'a as-saniyya fī al-hay'a as-sunniyya: 4182,3

Muḫtaṣar an-naḥw: 3739

al-Mukaddima al-Āğurrūmiyya = al-Āğurrūmiyya

Mulaḥa al-i'rāb: 3718

al-Munṣif min al-kalām 'alā Muġnī Ibn Hišām: 3748; 3749

Mu'rib 'awāmil-i (bi at-turkiyya): 4197

al-Muršid: 3818; 3819,1

Muqaddima al-adab (al-qism at-ṯāliṯ): 3996,4

Muqaddima ad-ḍarīrī = Muḫtaṣar an-naḥw

Muqaddima ad-ḍaw': 3795,2; 3901,1; 3902,1

Muqaddima fī musṭlaḥ ahl al-ḥadīṯ: 4183,2

al-Mutawaṣṣiṭ = al-Wāfiya fī šarḥ al-Kāfiya

al-Muwaššaḥ: 4067

N

Nabḏa min qawā'id al-i'rāb: 4130,2; 4199,3

an-Nafḥa al-wardiyya: 3819,2

an-Nahğa al-marḍiyya fī šarḥ al-Alfiyya: 3768

an-Namliyya fī iẓhār al-qawā'id aṣ-ṣarfiyya wa an-naḥwiyya: 4200

Natā'iğ al-afkār: 4134; 4135; 4136; 4137; 4138; 4139; 4140; 4141; 4142; 4143; 4144; 4145; 4146

Nihāya al-bahğa fī an-naḥw: 4116; 4117

an-Nuqāya: 4094,3

Nūr al-Miṣbāḥ: 3928,1

Q

Qā'ida al-ğumū' al-qiyāsiyya: 3996,5

Qawā'id al-Furs: 3877,4; 4206,1

R

ar-Rašād fī šarḥ al-Iršād: 3816,2; 3817

Rawḍāt al-ğannāt fī uṣūl al-i'tiqādāt: 3779,2
ar-Risāla al-'aḍudiyya fī al-waḍ': 3745,4; 3839,5
Risāla fī ādāb al-baḥt: 3778,3
Risāla dālla li abyāt Ḍaw' al-Miṣbāḥ = Risāla ḥālla li abyāt Ḍaw' al-Miṣbāḥ
ar-Risāla fī bayān al-ḥāṣil bi al-maṣdar: 4192,3
Risāla fī al-fiqh: 3995,4
Risāla fī ḥall muškilāt (bi at-turkiyya): 4205,3
Risāla fī ḥaqq al-basmala: 4182,4
Risāla fī i'rāb A'ūḏu bi Allah min aš-šayṭān ar-rağīm (bi at-turkiyya): 3872,3
Risāla fī i'rāb Bi ism Allah ar-Raḥmān ar-Raḥīm (bi at-turkiyya): 3872,4
Risāla fī i'rāb Raḍiya Allah Ta'ālā 'anqum (bi at-turkiyya): 3872,2
ar-Risāla fī kawn al-ğumla muṭlaqan ḫabaran li al-mubtada': 4083,2
Risāla fī ma'ānī al-ḥurūf: 3975,1
Risāla fī ma'ānī al-ḥurūf: 4132,6
Risāla fī manāqib aš-Šayḫ Yūyā Muṣṭafā b. Yūsuf al-Mūstārī: 3736,3
Risāla fī aṣ-ṣarf (li mağhūl): 3877,4
Risāla fī šarḥ lafẓ Kitāb aṭ-ṭahāra: 4169,3
Risāla fī taḥqīq at-ta'rīf: 3723,5
Risāla ḥālla li abyāt Ḍaw' al-Miṣbāḥ: 3849,2; 3923,2
Risāla imtiḥān al-aḏkiyā' wa al-ḥadāq: 4029,2
ar-Risāla al-laṭīfa: 3996,6
ar-Risāla al-waḍ'iyya : 3711,3; 4131,4

Š

aš-Šāfiya fī at-taṣrīf: 3723,6; 3794,2; 4107,2
Šarḥ abyāt Ḍaw' al-Miṣbāḥ (li mağhūl): 3895,2
Šarḥ abyāt Ḍaw' al-Miṣbāḥ (li mağhūl): 3924,2
Šarḥ abyāt Šarḥ Dībāğa al-Miṣbāḥ (li mağhūl): 3857,2
Šarḥ al-Āğurrūmiyya (li al-Mukawwadī): 3774
Šarḥ al-Āğurrūmiyya (li al-Azharī): 3775; 3776; 3777; 3778,1; 3779,1; 3848,3; 3857,4
Šarḥ 'alā Dībāğa al-Muḫtaṣar (li al-Mūstārī): 3945,2
Šarḥ 'alā 'Ilm-i ḥāl li al-Birğawī (al-Qūnawī): 3711,5
Šarḥ Alfiyya ibn Mālik (li Ibn 'Aqīl): 3759; 3760; 3761; 3762
Šarḥ al-Amṯila al-muḫtalifa (li mağhūl): 3697,4
Šarḥ al-Amṯila al-muḫtalifa (li mağhūl): 3708,2; 3877,3
Šarḥ al-Amṯila al-muḫtalifa (al-Lālī): 3745,2; 3895,3
Šarḥ al-Amṯila al-muḫtalifa (as-Surūrī Čalabī): 3745,3
Šarḥ al-Amṯila al-muḫtalifa (bi at-turkiyya li mağhūl): 3802,4
Šarḥ al-Amṯila al-muḫtalifa (bi at-turkiyya): 4133,6
Šarḥ al-Amṯila al-muḫtalifa (li al-Qarṣī): 4182,2
Šarḥ 'Arūḍ al-Andalusī (li al-Qaysarī): 4182,6
Šarḥ al-'Awāmil al-'atīqa (Yaḥyā b. Naṣūḥ b. Isrā'īl): 3696,2; 3707,2; 3709,1; 3710,1; 3711,1; 4202,3;
Šarḥ al-'Awāmil al-ğadīda (li al-Qārṣī): 4193,1
Šarḥ al-'Awāmil al-ğadīda fī al-qarīb wa al-ba'īd: 3709,2; 3778,2; 4086,2; 4192,2
Šarḥ al-'Awāmil al-Ğurğāniyya (li Tūrūğī): 3701; 3702; 3703; 3704; 3705; 3706,1; 3707,1; 3708,1
Šarḥ al-'Awāmil al-m'ia (li Muṣannifak): 3699
Šarḥ al-'Awāmil al-m'ia (li mağhūl): 3700
Šarḥ al-'Awāmil al-m'ia (li mağhūl): 3717
Šarḥ al-'Awāmil al-m'ia (Muṣṭafā b. Yūsuf b. Murād): 3857,6; 3945,3
Šarḥ al-Binā' (li mağhūl): 3697,3
Šarḥ Dībāğa al-'Izzī (li mağhūl): 3715,3
Šarḥ Dībāğa al-Miṣbāḥ (li mağhūl): 3715,2
Šarḥ Dībāğa al-Miṣbāḥ: 3716,2; 3723,4; 3781,2; 3795,4; 3824,2: 3824,3; 3828,2: 3831,2: 3847,3; 3866,1; 3867,1; 3868,1; 3869,1; 3870,1; 3871,1; 3872,1; 3873,1; 3874,1; 3875,1; 3876,1; 3877,1: 3878,1: 3879,1: 3880,1: 3881,1; 3882; 3883; 3884; 3885: 3886; 3887; 3888; 3925,2; 3944,3; 3967,2; 3973,2: 3977,2; 3977,3: 3981,2: 3983,2: 3991,3: 3993,2: 3994,3; 3997,3: 4094,2:
Šarḥ al-I'rāb 'an qawā'id al-i'rāb (al-Kāfīğī): 3798; 3799; 3800
Šarḥ al-I'rāb 'an qawā'id al-i'rāb (li mağhūl): 3813; 3814,1; 3815,1
Šarḥ al-Īsāğūğī (li al-Kātī): 4202,6
Šarḥ al-Kāfiya (li mağhūl): 3870,2
Šarḥ al-Kāfiya (li mağhūl): 4098
Šarḥ al-Kāfiya (li mağhūl): 4099
Šarḥ al-Kāfiya (li Muṣannifak): 4101
Šarḥ al-Kāfiya (bi at-turkiyya li Sūdī al-Būsnawī): 4102; 4103
Šarḥ al-Kāfiya (bi at-turkiyya li mağhūl): 4104
Šarḥ al-Kāfiya (li al-Hindī): 4068; 4069; 4096,2
Šarḥ al-Kāfiya (al-Isfarā'inī): 4074; 4075; 4076
Šarḥ li abyāt al-Miṣbāḥ (li at-Taftāzānī): 3857,3
Šarḥ al-Lubāb fī an-naḥw (li as-Sīrāfī): 4113

Šarḥ Lubb al-albāb fī 'ilm al-i'rāb (li Nuqrakār): 4112

Šarḥ mas'ala al-kuḥl fī ism at-tafḍīl fī al-Kāfiya (li an-Nuksārī): 3723,3

Šarḥ al-Miṣbāḥ (li Muṣannifak): 3927

Šarḥ al-Miṣbāḥ (li as-Surūrī): 3929,1; 3930; 3931

Šarḥ al-Miṣbāḥ (li al-Mūstārī al-Muskirī): 3932; 3933

Šarḥ al-Miṣbāḥ (li maǧhūl): 3934

Šarḥ al-Muġnī fī an-naḥw (al-Maylānī): 4114

Šarḥ Muġnī al-labīb 'an kutub al-a'ārīb (Ibn ad-Damāmīnī): 3744;

Šarḥ al-Muqaddima al-Azhariyya fī 'ilm al-'arabiyya (li al-Azharī): 4115,1

Šarḥ Qawā'id al-i'rāb (li Šayḫzāde): 3807; 3808; 3809; 3810,1

Šarḥ ar-Raḍī 'alā al-Kāfiya (Raḍiyuddīn al-Astarābādī): 4048; 4049; 4050; 4051

Šarḥ ar-Risāla al-'aḍudiyya fī al-waḍ' (li as-Samarqandī): 3745,5

Šarḥ ar-Risāla al-waḍ'iyya (li as-Sayyid aš-Šarīf): 3711,4

Šarḥ šawāhid ibn 'Aqīl 'alā Alfiyya ibn Mālik (al-Bakrī al-Ǧurǧānī): 3764

Šarḥ šawāhid Muġnī al-labīb (li as-Suyūṭī): 3750

Šarḥ Šuḍūr aḍ-ḍahab fī ma'rifa kalām al-'arab (li Ibn Hišām): 3751

Šarḥ al-Unmūḍaǧ fī an-naḥw (al-Ardabīlī): 3725; 3726; 3727; 3728; 3729; 3730; 3731; 3732; 3733,1; 3734,1

Šarḥ al-Unmūḍaǧ fī an-naḥw (li maǧhūl): 3737

Šarḥ al-Unmūḍaǧ fī an-naḥw (li al-Barda'ī): 3896,2

aš-Šawāhid aṣ-ṣugrā = Farā'id al-qalā'id fī muḫtaṣar Šarḥ aš-šawāhid

aš-Šawāhid al-kubrā = al-Maqāṣid an-naḥwiyya fī šar Šawāhid šurūḥ al-Alfiyya

aš-Šuḍūr aḍ-ḍahabiyya wa al-qiṭa' al-aḥmadiyya fī al-luġa at-turkiyya: 4205,1

T

Ṭabīb al-mubtadi'īn (bi at-turkiyya): 3710,2

Tabṣira aṭ-ṭulāb fī 'ilm al-i'rāb: 4204,1

Taǧwīd Qara bāšā: 4168,2

Ta'līm al-muta'allim: 3797,2; 3995,3

Ta'līq al-fawāḍil 'alā i'rāb al-'Awāmil: 4133,2; 4171; 4172; 4173; 4174; 4175; 4176; 4177; 4178; 4179; 4180; 4181; 4182,1; 4183,1; 4189,2; 4190,2; 4191,2; 4193,2

Tarǧama 'Awāmil al-mi'a ilā at-turkiyya (li maǧhūl): 3992,4

Tashīl al-mīqāt: 4183,4

Taṣrīf al-'Izzī: 3805,4

at-Tawābi' fī 'ilm aṣ-ṣarf: 3820

Tawḍīḥ al-i'rāb 'an qawā'id al-i'rāb: 3793,2; 3805,2; 3806; 3810,2; 3815,2

Tawḍīḥ al-masālik ilā Alfiyya Ibn Mālik = Awḍaḥ al-masālik ilā Alfiyya Ibn Mālik

Terǧeme-i 'Awāmil fī at-turkiyya (li maǧhūl): 3994,6

Terǧeme-i Kāfiya (ilā at-turkiyya li maǧhūl): 4106

Tuḥfa al-ġarīb fī al-kalām 'alā muġnī al-labīb (al-bāb al-awwal): 3746

Tuḥfa al-ġarīb fī al-kalām 'alā muġnī al-labīb (al-bāb aṯ-ṯānī): 3747

Tuḥfa al-iḫwān: 3984,3; 4184; 4185; 4186; 4187; 4188; 4189,1; 4190,1; 4191,1; 4192,1

at-Tuḥfa aš-šāfiya fī šarḥ al-Kāfiya: 4085

Tuḥfa aṭ-ṭālibīn (bi at-turkiyya): 3993,4

U

al-Unmūḍaǧ fī an-naḥw: 3697,2; 3721; 3722; 3723,1; 3733,2; 3802,2; 3877,5

W

al-Wāfiya fī šarḥ al-Kāfiya: 4052; 4053; 4054; 4055; 4056; 4057; 4058; 4059; 4060; 4061; 4062; 4063; 4064

Waraqāt fī al-uṣūl: 4115,2

Y

Yeni 'awāmil mu'ribi: 4196

Z

Zubda al-ādāb: 3736,2

Zubda al-i'rāb: 4165; 4166,1

INDEKS AUTORA

A, Ā, ʻA

al-Abarqūhī = Šamsuddīn ʻAbdulmunʻim b. Muḥammad al-Barqūmīnī (al-Abarqūhī)

ʻAbdulkamāl Ismāʻīl b. al-ḥāǧǧ Walī at-Trāwnīkī: 4200

ʻAbdullah b. Aḥmad b. Aḥmad b. Muḥammad b. Ḥasan al-Manāwī: 4199,1

ʻAbdullah b. Muḥammad b. Walī: 4165; 4166,1

ʻAbdullah b. Ṣāliḥ: 4040

ʻAbdullah b. Šihābuddīn Ḥusayn al-Yazdī: 4084,2

ʻAbdullaṭīf b. Ǧalāluddīn b. Muḥammad al-Qazwīnī Qāḍīǧiq: 3935,1; 3935,2; 3936

ʻAbdullaṭīf ʻIzuddīn b. ʻAbdulmaǧīd Firišteoẓlu: 3896,3

ʻAbdulmuḥsin b. Maǧduddīn al-Qaysarī: 4182,6

ʻAbdulmunʻim b. ʻAbdurraḥmān b. ʻAbdulmunʻim b. Aḥmad b. Muḥammad al-Bakrī al-Ǧurǧānī: 3764

ʻAbdulqādir ar-Rūmī Tūrūǧī: 3701; 3702; 3703; 3704; 3705; 3706,1; 3707,1; 3708,1

ʻĀbid ʻUmar Ḥūǧik (Abid Omerhodžić): 4198

Abid Omerhodžić = ʻĀbid ʻUmar Ḥūǧik

al-Abharī = Aṯīruddīn Mufaḍḍal b. ʻUmar al-Abharī

Abū al-ʻAbbās Taqiyyuddīn Aḥmad b. Muḥammad b. Muḥammad aš-Šumunnī: 3748; 3749; 3765; 3766; 3767

Abū ʻAbdullah Muḥammad b. Ḥusayn Abū al-Ġayš al-Andalusī al-Anṣārī: 4182,5

Abū ʻAbdullah Muḥammad b. Muḥammad Dāwūd aṣ-Ṣinhāǧī Ibn Āǧurrūm: 3769; 3770; 3771; 3772,1; 3773,1; 3788,2; 3789,2; 3791,3; 3792,2; 3828,3; 3829,2; 3830,2; 3832,2; 3837,2; 3838,4; 3869,3; 3878,3; 3882,3; 3967,4; 3985,4; 3986,2; 3993,7; 3994,4; 4129,2; 4132,2

Abū Bakr ʻAbdulqāhir b. ʻAbdurraḥmān al-Ǧurǧānī: 3695; 3696,1; 3697,1; 3698,1; 3772,2; 3788,4; 3790,2; 3792,3; 3821,2; 3823,2; 3828,4; 3832,3; 3833,2; 3834,2; 3835,2; 3837,3; 3838,3; 3839,2; 3866,4; 3867,3; 3868,3; 3869,4; 3876,3; 3878,4; 3944,5; 3967,5; 3970,3; 3972,3; 3973,4; 3974,3; 3975,4; 3976,3; 3977,5; 3978,3;

3979,5; 3980,3; 3981,4; 3985,3; 3986,3; 3987,4; 3991,5; 3992,3; 3993,6; 3994,5

Abū al-Barakāt Kamāluddīn 'Abdurraḥmān b. Muḥammad b. Abī Ismā'īl al-Anbārī: 3738

Abū Ḥanīfa = al-Imām al-A'ẓam Abū Ḥanīfa an-Nu'mān b. Ṯābit al-Kūfī

Abū Muḥammad Maḥmūd b. Aḥmad al-'Aynī: 3763

Abū Muḥammad al-Qāsim b. 'Alī b. Muḥammad b. 'Uṯmān al-Ḥarīrī: 3718

Abū al-Qāsim Ǧārullah Maḥmūd b. 'Umar b. Muḥammad az-Zamaḫšarī: 3697,2; 3719; 3721; 3722; 3723,1; 3733,2; 3802,2; 3877,5; 3996,4

Abū al-Qāsim b. Abī Bakr al-Layṯī as-Samarqandī: 3745,5

Abū Sa'īd Nāṣiruddīn 'Abdullah b. 'Umar b. Muḥammad b. 'Alī al-Bayḍāwī: 4107,1; 4108,1; 4109,1

Abū Zayd 'Abdurraḥmān b. 'Alī b. Ṣāliḥ al-Mukawwadī: 3774

'Aḍududdīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad al-Īǧī: 3711,3; 3745,4; 3839,5; 4131,4

Aḥmad b. 'Alī b. Mas'ūd: 3805,3; 4193,3

Aḥmad al-Bakkī aš-Šāfi'ī: 4183,2

Aḥmad-efendī Qušadalı (al-Aṭawī): 3709,2; 3778,2; 4086,2; 4192,2

Aḥmad Šākir b. Ḫalīl: 4204,1

'Alā'uddīn 'Alī b. Muḥammad al-Busṭāmī Muṣannifak: 3699; 3927; 4101

'Alī b. Muḥammad 'Alā'uddīn al-Qawašǧī (al-Qūšǧī): 3745,5; 4070; 4071; 4072; 4073,2

'Allāmak Muḥammad b. Mūsā al-Busnawī: 4038

al-Āmidī = aš-Šayḫ Ibrāhīm al-Qaramānī al-Āmidī

al-Anbārī = Abū al-Barakāt Kamāluddīn 'Abdurraḥmān b. Muḥammad b. Abī Ismā'īl al-Anbārī

al-Aqḥiṣārī = Ḥasan Kāfī al-Aqḥiṣārī

al-Aqrānī = Muḥammad b. Muḥammd b. Abī al-Barakāt al-Aqsarāī (al-Aqrānī, al-Īrānī)

al-Aqsarāī = Muḥammad b. Muḥammd b. Abī al-Barakāt al-Aqsarāī (al-Aqrānī, al-Īrānī)

al-Ardabīlī = Ǧamāluddīn Muḥammad b. 'Abdulġanī al-Ardabīlī

al-Astarābādī = Raḍiyuddīn Muḥammad b. al-Ḥasan al-Astarābādī

al-Astarābādī = Ruknuddīn al-Ḥasan b. Muḥammad al-Astarābādī

Aṭalı = Muṣṭafā b. Hamza b. Ibrāhīm b. Waliyyuddīn b. Muṣliḥuddīn al-Aṭawī (Aṭalı)

al-Aṭawī = Aḥmad-efendī Qušadalı (al-Aṭawī)

al-Aṭawī = Muṣṭafā b. Hamza b. Ibrāhīm b. Waliyyuddīn b. Muṣliḥuddīn al-Aṭawī (Aṭalı)

Aṯīruddīn Mufaḍḍal b. 'Umar al-Abharī: 3711,2; 3839,4; 3996,7; 4202,5

al-'Aynī = Abū Muḥammad Maḥmūd b. Aḥmad al-'Aynī

al-Azharī = Zaynuddīn Ḫālid b. 'Abdullah b. Abī Bakr al-Azharī

B

Badruddīn Muḥammad b. 'Abdurraḥīm b. Muḥammad al-'Umarī al-Maylānī: 4114

Badruddīn Muḥammad b. Abī Bakr b. 'Umar Ibn ad-Damāmīnī: 3744; 3746; 3747

Bahā'uddīn 'Abdullah b. 'Abdurraḥmān Ibn 'Aqīl: 3759; 3760; 3761; 3762

al-Bakrī al-Ǧurǧānī = 'Abdulmun'im b. 'Abdurraḥmān b. 'Abdulmun'im b. Aḥmad b. Muḥammad al-Bakrī al-Ǧurǧānī

al-Banbānī = Ya'qūb b. as-Sayyid 'Alī 'Alī-zāde al-Banbānī

al-Barda'ī = Sa'duddīn Sa'dullah al-Barda'ī

al-Barqūmīnī = Šamsuddīn 'Abdulmun'im b. Muḥammad al-Barqūmīnī (al-Abarqūhī)

al-Bayḍāwī = Abū Sa'īd Nāṣiruddīn 'Abdullah b. 'Umar b. Muḥammad b. 'Alī al-Bayḍāwī

al-Birġawī = Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birġawī

Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī: 3698,2; 3821,1; 3822,1; 3823,1; 3824,1; 3825; 3826; 3827; 3828,1; 3829,1; 3830,1; 3831,1; 3832,1; 3833,1; 3834,1; 3835,1; 3836; 3837,1; 3838,1; 3839,1; 3866,2; 3867,2; 3862,2; 3869,2; 3871,3; 3872,5; 3873,2; 3874,3; 3875,2; 3876,2; 3878,2; 3879,2; 3880,2; 3881,2; 3944,4; 3967,3; 3970,2; 3972,2; 3973,3; 3974,2; 3975,3; 3976,2; 3977,4; 3978,2; 3979,2; 3980,2; 3981,3; 3983,3; 3985,2; 3987,3; 3991,4; 3992,2; 3993,3; 3994,2

Burhānuddīn az-Zarnūǧī: 3797,2; 3995,3

D

ad-Damāmīnī = Badruddīn Muḥammad b. Abī Bakr b. 'Umar Ibn ad-Damāmīnī

ad-Dawlatābādī = Šihābuddīn Aḥmad b. 'Umar ad-Dawānī ad-Dawlatābādī al-Hindī

Dāwūd b. Muḥammad al-Qārṣī: 4182,2; 4193,1; 3708,2

Ḍiyā'uddīn al-Makkī: 3724

F

Firišteoẓlu = 'Abdullaṭīf 'Izuddīn b. 'Abdulmaǧīd Firišteoẓlu

Fūyničawī Čalabī al-Busnawī = Muḥammad b. Yūsuf Fūyničawī Čalabī al-Busnawī

G, Ğ

Ğa'far Ṣādiq: 4197
Ğalāluddīn Abū al-Faḍl 'Abdurraḥmān b. Abī Bakr b. Muḥammad as-Suyūṭī: 3750; 3768; 4094,3
Galinğik: 3937
al-Ġalīpūlīlī = aš-Šayḫ Muṣṭafā b. Ibrāhīm al-Ġalīpūlīlī
Ğamāluddīn 'Abdullah b. Muḥammad b. Aḥmad al-Ḥusaynī Nuqrakār: 4112
Ğamāluddīn Abū 'Abdullah Muḥammad b. 'Abdullah Ibn Mālik: 3752; 3753; 3754; 3755; 3756; 3757,1; 3757,2
Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib: 3720; 3723,6; 3791,2; 3794,2; 3794,3; 3839,6; 3871,2; 3941; 3942; 3943; 3844,1; 3945,1; 3946; 3947; 3948; 3949; 3950; 3951; 3952; 3953; 3954; 3955; 3956; 3957; 3958; 3959; 3960; 3961; 3962; 3963; 3964,1; 3965,1; 3966,1; 3967,1; 3968,1; 3969,1; 3970,1; 3971,1; 3972,1; 3973,1; 3974,1; 3975,2; 3976,1; 3977,1; 3978,1; 3979,1; 3980,1; 3981,1; 3982,1; 3983,1; 3984,1; 3985,1; 3986,1; 3987,1; 3988,1; 3989,1; 3990,1; 3991,1; 3992,1; 3993,1; 3994,1; 3995,1; 3996,1; 3997,1; 3998; 4107,2; 4131,3
Ğamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām: 3723,2; 3734,2; 3741; 3742; 3743; 3751; 3758; 3781,1; 3782; 3783; 3784; 3785; 3786; 3787,1; 3788,1; 3789,1; 3790,1; 3791,1; 3792,1; 3793,1; 3794,1; 3795,1; 3796,1; 3797,1; 3838,2; 3839,3; 3944,2; 3987,2; 3988,2; 3989,2; 3990,2; 3991,2; 4130,2; 4130,3; 4199,3
Ğamāluddīn Isḥāq al-Qarāmānī: 3820
Ğamāluddīn Muḥammad b. 'Abdulġanī al-Ardabīlī: 3725; 3726; 3727; 3728; 3729; 3730; 3731; 3732; 3733,1; 3734,1
al-Ğāmī = Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ğāmī
al-Ğurğānī = Abū Bakr 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ğurğānī
al-Ğuwaynī = Imām al-Ḥaramayn 'Abdulmalik b. 'Abdullah al-Ğuwaynī

H, Ḥ, Ḫ

al-Ḫabīṣī = Šamsuddīn Muḥammad b. Abī Bakr b. Muḥammad al-Ḫabīṣī
Ḥağğī Bābā Ibn Ḥağğī Ibrāhīm b. Ḥağğī 'Abdilkarīm b. 'Uṯmān aṭ-Ṭūsiyawī: 3840; 3841; 3842; 3843; 3844; 3845; 3846; 3847,1; 3848,1; 3849,1
Ḥāğğī Čalabī al-Buḫārī = Muḥammad 'Iṣmatullāh b. Maḥmūd Ḥāğğī Čalabī al-Buḫārī

al-Ḥalabī = Sirāğuddīn Muḥammad b. 'Umar al-Ḥalabī
Ḥamīduddīn 'Alī b. Muḥammad b. Ibrāhīm aḍ-Ḍarīrī al-Quhandizī: 3739
al-Ḥarfūšī = Muḥammad b. 'Alī b. Aḥmad al-Ḥarīrī al-Ḥarfūšī
al-Ḥarīrī = Abū Muḥammad al-Qāsim b. 'Alī b. Muḥammad b. 'Uṯmān al-Ḥarīrī
Ḥasan-bāšā b. 'Alā'uddīn al-Aswad: 3847,2; 3848,2; 3850; 3851; 3852; 3853; 3854; 3855; 3856; 3857; 3858; 3859; 3860; 3861; 3862; 3863; 3864; 3865
Ḥasan Kāfī al-Aqḥiṣārī: 3779,2
al-Ḥīmī = Karīmuddīn b. Muḥmūd b. Ğamāluddīn al-Ḥīmī al-Ḫalīl
al-Ḫirtabirtī = Maḥmūd b. Ismā'īl b. 'Abdullah b. Mīkā'īl al-Ḫirtabirtī
Ḥusāmuddīn Ḥasan al-Kātī: 4202,6
Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī: 4086,1; 4087; 4088; 4089; 4090; 4091; 4133,2; 4151; 4152; 4153; 4154; 4155; 4156; 4157; 4158; 4159; 4160; 4161; 4162; 4163; 4164; 4171; 4172; 4173; 4174; 4175; 4176; 4177; 4178; 4179; 4180; 4181; 4182,1; 4183,1; 4189,2; 4190,2; 4191,2; 4193,2

I

Ibn ad-Damāmīnī = Badruddīn Muḥammad b. Abī Bakr b. 'Umar Ibn ad-Damāmīnī
Ibn Āğurrūm = Abū 'Abdullah Muḥammad b. Muḥammad Dāwūd aṣ-Ṣinhāğī Ibn Āğurrūm
Ibn 'Aqīl = Bahā'uddīn 'Abdullah b. 'Abdurraḥmān Ibn 'Aqīl
Ibn al-Ḥāğib = Ğamāluddīn Abū 'Amr 'Uṯmān b. 'Umar b. Abī Bakr Ibn al-Ḥāğib
Ibn Hišām = Ğamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullah b. Yūsuf b. Aḥmad Ibn Hišām
Ibn Kamāl-pāšā = Šamsuddīn Aḥmad b. Sulaymān Ibn Kamāl-pāšā
Ibn Muḥammad Ṣāliḥ: 4205,1
Ibn Mālik = Ğamāluddīn Abū 'Abdullah Muḥammad b. 'Abdullah Ibn Mālik
Ibn al-Wardī = 'Umar b. Muẓaffar b. 'Umar b. Muḥammad b. Abī al-Fawārisī al-Ma'arrī Ibn al-Wardī
Ibrāhīm b. aš-šayḫ Ismā'īl b. Ṣāliḥ b. 'Alī al-Mūstārī al-Muskirī (Opijač): 3736,3; 3796,2; 3932; 3933; 4201; 4202,1
al-Īğī = 'Aḍududdīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad al-Īğī
al-Imām al-A'ẓam Abū Ḥanīfa an-Nu'mān b. Ṯābit al-Kūfī: 3805,5
Imām al-Ḥaramayn 'Abdulmalik b. 'Abdullah al-Ğuwaynī: 4115,2

al-Imām aš-šayḫ Ibrāhīm b. al-Ḥusayn aš-Šabastarī: 4116; 4117
al-Īrānī = Muḥammad b. Muḥammd b. Abī al-Barakāt al-Aqsarāī (al-Aqrānī, al-Īrānī)
'Iṣāmuddīn Ibrāhīm b. Muḥammad b. 'Arabšāh al-Isfarā'inī: 4074; 4075; 4076; 4077; 4078; 4079; 4080; 4081; 4082; 4083,1
al-Isfarā'inī = 'Iṣāmuddīn Ibrāhīm b. Muḥammad b. 'Arabšāh al-Isfarā'inī
al-Isfarā'inī al-Fāḍil = Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'inī al-Fāḍil
Ismā'īl b. 'Alī: 3849,2; 3923,2
'Izzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb b. 'Alī az-Zinğānī: 3805,4

Q

al-Qawašğī = 'Alī b. Muḥammad 'Alā'uddīn al-Qawašğī (al-Qūšğī): 3745,5; 4070; 4071; 4072; 4073,2
al-Qūšğī = 'Alī b. Muḥammad 'Alā'uddīn al-Qawašğī (al-Qūšğī): 3745,5; 4070; 4071; 4072; 4073,2

K

al-Kāfī = aš-Šayḫ Muḥammad b. 'Abdulqarīm al-Kāfī
al-Kāfīğī = Muḥyuddīn Muḥammad b. Sulaymān al-Kāfīğī
Karīmuddīn b. Muḥmūd b. Ğamāluddīn al-Ḥīmī al-Ḫalīl: 3780
al-Kātī = Ḥusāmuddīn Ḥasan al-Kātī

L

al-Lālī = Sayyid Aḥmad b. Muṣṭafā al-Lālī

M

Maḥmūd b. Ismā'īl b. 'Abdullah b. Mīkā'īl al-Ḫirtabirtī: 3793,2; 3805,2; 3806; 3810,2; 3815,2
al-Manāwī = 'Abdullah b. Aḥmad b. Aḥmad b. Muḥammad b. Ḥasan al-Manāwī
al-Mawlā Aḥmad Sūdī al-Būsnawī: 4102; 4103
Mawlā al-Fāḍil Nāšī-afandī: 3993,4
al-Maylānī = Badruddīn Muḥammad b. 'Abdurraḥīm b. Muḥammad al-'Umarī al-Maylānī
Muḥammad b. 'Alī b. Aḥmad al-Ḥarīrī al-Ḥarfūšī: 4118
Muḥammad Amīn b. Maḥmūd al-Buḫārī Amīr Pādišāh: 4192,3
Muḥammad b. Ḥamīd b. Muṣṭafā al-Kafawī: 3708,2
Muḥammad b. Ibrāhīm b. Ḥasan an-Nuksārī: 3723,3
Muḥammad 'Iṣmatullāh b. Maḥmūd Ḥāğğī Čalabī al-Buḫārī: 4039

Muḥammad al-Kurdī as-Saharānī Munlā-zāde: 4029,2; 4110
Muḥammad b. Muḥammd b. Abī al-Barakāt al-Aqsarāī (al-Aqrānī, al-Īrānī): 3926
Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad aṣ-Ṣabūḥa (aṣ-Ṣūbūğawī) 4148; 4149; 4150
Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī: 3773,2; 3787,2; 3802,3; 3857,5; 3866,3; 3788,3; 3822,2; 3878,5; 3929,2; 3964,2; 3964,3; 3965,2; 3965,3; 3966,2; 3968,2; 3968,3; 3969,2; 3971,2; 3973,5; 3973,6; 3979,3; 3979,4; 3982,2; 3982,3; 3984,2; 3990,3; 3990,4; 3995,2; 3996,2; 3996,3; 4109,2; 4109,3; 4109,4; 4119; 4120; 4121; 4122; 4123; 4124; 4125; 4126; 4127,1; 4127,2; 4128,1; 4128,2; 4129,1; 4129,3; 4130,1; 4130,4; 4131,1; 4131,2; 4132,1; 4132,3; 4133,1; 4133,3; 4167; 4168,1; 4169,1; 4169,2; 4170,1; 4170,2
Muḥammad b. Sulaymān al-Kafawī: 3708,2
Muḥammad b. Šarīf al-Ḥusaynī: 3816,2; 3817
Muḥammad b. Yūsuf Fūyničawī Čalabī al-Būsnawī: 3710,2
Muḥammad b. Yūsuf al-Qaramānī Qara Pīrī: 3889
Muḥarram-efendī: 4040; 4041; 4042; 4043; 4044; 4045
Muḥarram-efendī b. Muḥarram az-Zaylī: 4040
Muḥyuddīn Muḥammad b. Sulaymān al-Kāfīğī: 3798; 3799; 3800
al-Mukawwadī = Abū Zayd 'Abdurraḥmān b. 'Alī b. Ṣāliḥ al-Mukawwadī
al-Mullā Īšiq Qāsim al-Izniqī: 3701
Munlā-zāde = Muḥammad al-Kurdī as-Saharānī Munlā-zāde
Muṣannifak = 'Alā'uddīn 'Alī b. Muḥammad al-Busṭāmī Muṣannifak
Mūsā-zāde = as-Sayyid Muṣṭafā Mūsā-zāde
al- Muskirī = Ibrāhīm b. aš-šayḫ Ismā'īl b. Ṣāliḥ b. 'Alī al-Mūstārī al- Muskirī (Opijač)
Muṣliḥuddīn Muḥammad Muḥyuddīn b. Muṣṭafā al-Qūğawī Šayḫ-zāde: 3807; 3808; 3809; 3810,1
Muṣliḥuddīn al-Ulāmišī: 4147
Muṣṭafā b. 'Alī al-Muwaqqit: 4183,3; 4183,4
Muṣṭafā b. Bakr al-Güzelḥiṣārī: 4166,2; 4194
Muṣṭafā Ejubović (Ayyūbī-zāde) Muṣṭafā b. Yūsuf b. Murād al-Mūstārī
Muṣṭafā b. Faḍlullah Salīm-zāde (Muṣṭafā Selimović): 4133,4; 4133,5
Muṣṭafā b. Hamza b. Ibrāhīm b. Waliyyuddīn b. Muṣliḥuddīn al-Aṭawī (Aṭalı): 4108,2; 4134; 4135; 4136; 4137; 4138; 4139; 4140; 4141; 4142; 4143; 4144; 4145; 4146

Muṣṭafā Selimović = Muṣṭafā b. Faḍlullah Salīm-zāde

Muṣṭafā b. Ša'bān Muṣliḥuddīn as-Surūrī Čalabī: 3745,3; 3929,1; 3930; 3931

Muṣṭafā b. Yūsuf b. Murād: 3857,6; 3945,3

Muṣṭafā b. Yūsuf b. Murād al-Mūstārī: 3735; 3736,1; 3736,2; 3945,2

al-Muṭarrizī = Burhānuddīn Abū al-Fatḥ Nāṣir b. 'Abdussayyid b. 'Alī al-Muṭarrizī

N

Nāšī-afandī = Mawlā al-Fāḍil Nāšī-afandī

an-Nuksārī = Muḥammad b. Ibrāhīm b. Ḥasan an-Nuksārī

Nuqrakār = Ǧamāluddīn 'Abdullah b. Muḥammad b. Aḥmad al-Ḥusaynī Nuqrakār

Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ǧāmī: 3997,2; 3999; 4000; 4001; 4002; 4003; 4004; 4005; 4006; 4007; 4008; 4009; 4010; 4011; 4012; 4013; 4014; 4015; 4016; 4017; 4018; 4019; 4020; 4021; 4022; 4023; 4024; 4025; 4026; 4027; 4028; 4029,1; 4030; 4031; 4032; 4033; 4034; 4035; 4036; 4037

O

Opijač = Ibrāhīm b. aš-šayḫ Ismā'īl b. Ṣāliḥ b. 'Alī al-Mūstārī al- Muskirī

Q

Qāḍīğiq = 'Abdullaṭīf b. Ǧalāluddīn b. Muḥammad al-Qazwīnī Qāḍīğiq

Qara bāšā = aš-Šayḫ 'Abdurraḥmān Qara bāšā

al-Qarāmānī = Ǧamāluddīn Isḥāq al-Qarāmānī

Qara Pīrī = Muḥammad b. Yūsuf al-Qaramānī Qara Pīrī

Qara Sinān = Yūsuf b. 'Abdilmalik b. Baḫšāyiš Qara Sinān

al-Qārṣī = Dāwūd b. Muḥammad al-Qārṣī

al-Qaysarī = 'Abdulmuḥsin b. Mağduddīn al-Qaysarī

al-Quhandizī = Ḥamīduddīn 'Alī b. Muḥammad b. Ibrāhīm aḍ-Ḍarīrī al-Quhandizī

al-Qūnawī = aš-Šayḫ 'Alī aṣ-Ṣadrī al-Qūnawī

Qušadalı = Aḥmad-efendī Qušadalı (al-Aṭawī)

Quṭbuddīn Muḥammad b. Mas'ūd b. Maḥmūd b. Abī al-Fatḥ as-Sīrāfī al-Fālī: 4113

R

Raḍiyuddīn 'Abdulẓafūr al-Lārī: 4084,1

Raḍiyuddīn Muḥammad b. al-Ḥasan al-Astarābādī: 4048; 4049; 4050; 4051

Ruknuddīn al-Ḥasan b. Muḥammad al-Astarābādī: 4052; 4053; 4054; 4055; 4056; 4057; 4058; 4059; 4060; 4061; 4062; 4063; 4064

S

aṣ-Ṣabūḥa = Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad aṣ-Ṣabūḥa (aṣ-Ṣūbūğawī)

Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī: 3716,2; 3723,4; 3781,2; 3795,4; 3816,1; 3824,2; 3824,3; 3828,2; 3831,2; 3847,3;3857,3; 3866,1; 3867,1; 3868,1; 3869,1; 3870,1; 3871,1; 3872,1; 3873,1; 3874,1; 3875,1; 3876,1; 3877,1; 3878,1; 3879,1; 3880,1; 3881,1; 3882; 3883; 3884; 3885; 3886; 3887; 3888; 3897; 3925,2; 3944,3; 3967,2; 3973,2; 3977,2; 3977,3; 3981,2; 3983,2; 3991,3; 3993,2; 3994,3; 3997,3; 4094,2;

Sa'duddīn Sa'dullah al-Barda'ī: 3896,2

Sayyid Aḥmad b. Muṣṭafā al-Lālī: 3745,2; 3895,3

as-Sayyid Muṣṭafā Mūsā-zāde: 4100

as-Sayyid aš-Šarīf Abū al-Ḥasan 'Alī b. Muḥammad b. 'Alī al-Ǧurǧānī: 3706,2; 3711,4; 3715,1; 3778,3; 3895,4

as-Sīrāfī al-Fālī = Quṭbuddīn Muḥammad b. Mas'ūd b. Maḥmūd b. Abī al-Fatḥ as-Sīrāfī al-Fālī

Sirāğuddīn Abū Muḥammad 'Alī b. 'Uṯmān al-Ūšī al-Farẓānī: 4132,4

Sirāğuddīn Muḥammad b. 'Umar al-Ḥalabī: 4065

aṣ-Ṣūbūğawī = Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad aṣ-Ṣabūḥa (aṣ-Ṣūbūğawī)

Sūdī al-Būsnawī = al-Mawlā Aḥmad Sūdī al-Būsnawī

as-Surūrī Čalabī = Muṣṭafā b. Ša'bān Muṣliḥuddīn as-Surūrī Čalabī

as-Suyūṭī = Ǧalāluddīn Abū al-Faḍl 'Abdurraḥmān b. Abī Bakr b. Muḥammad as-Suyūṭī

Š

aš-Šabastarī = al-Imām aš-šayḫ Ibrāhīm b. al-Ḥusayn aš-Šabastarī

Šamsuddīn 'Abdulmun'im b. Muḥammad al-Barqūmīnī (al-Abarqūhī): 4111

Šamsuddīn Aḥmad b. Sulaymān Ibn Kamāl-pāšā: 3877,4; 4202,2; 4206,1

Šamsuddīn Muḥammad b. Abī Bakr b. Muḥammad al-Ḥabīsī: 4067

Šamsuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Maḥmūd aš-šayḫ al-Buḫārī: 3818; 3819,1

aš-Šayḫ 'Abdurraḥmān Qara bāšā: 4168,2

aš-Šayḫ 'Alī aṣ-Ṣadrī al-Qūnawī: 3711,5

aš-Šayḫ al-Buḫārī = Šamsuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Maḥmūd aš-šayḫ al-Buḫārī

aš-Šayḫ Ibrāhīm al-Qaramānī al-Āmidī: 4182,3

aš-Šayḫ Muḥammad b. 'Abdulqarīm al-Kāfī: 3811; 3812

aš-Šayḫ Muṣṭafā b. Ibrāhīm al-Ġalīpūlīlī: 3984,3; 4184; 4185; 4186; 4187; 4188; 4189,1; 4190,1; 4191,1; 4192,1
Šayḫ Yūyā (Yūyū) = Muṣṭafā b. Yūsuf b. Murād al-Mūstārī
Šayḫ-zāde = Muṣliḥuddīn Muḥammad Muḥyuddīn b. Muṣṭafā al-Qūğawī Šayḫ-zāde
Šihābuddīn Aḥmad b. 'Umar ad-Dawānī ad-Dawlatābādī al-Hindī: 4068; 4069; 4096,2
Šihābuddīn b. 'Alā'uddīn at-Tūqātī: 4097
aš-Šumunnī = Abū al-'Abbās Taqiyyuddīn Aḥmad b. Muḥammad b. Muḥammad aš-Šumunnī

T

at-Taftāzānī = Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Umar at-Taftāzānī
Tāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Isfarā'īnī al-Fāḍil: 3795,2; 3795,3; 3898; 3899; 3900; 3901,1; 3901,2; 3902,1; 3902,2; 3903; 3904; 3905; 3906; 3907; 3908; 3909; 3910; 3911; 3912; 3913; 3914; 3915; 3916; 3917; 3918; 3919; 3920; 3921; 3922; 3923,1; 3924,1; 3925,1; 3939; 3940
aṭ-Ġā'ī = Taqiyyuddīn Ibrāhīm b. Ḥusayn b. 'Abdullah b. Ṯābit aṭ-Ġā'ī
Taqiyyuddīn Ibrāhīm b. Ḥusayn b. 'Abdullah b. Ṯābit aṭ-Ġā'ī: 4085
Taqiyyudīn Manṣūr b. Fallāḥ b. Muḥammad b. Sulaymān al-Yamanī: 3740
at-Trāwnīkī = 'Abdulkamāl Ismā'īl b. al-ḥāğğ Walī at-Trāwnīkī
at-Tūqātī = Šihābuddīn b. 'Alā'uddīn at-Tūqātī
Tūrūğī = 'Abdulqādir ar-Rūmī Tūrūğī
aṭ-Ṭūsiyawī = Ḥağğī Bābā Ibn Ḥağğī Ibrāhīm b. Ḥağğī 'Abdilkarīm b. 'Uṯmān aṭ-Ṭūsiyawī

U

'Umar b. Muẓaffar b. 'Umar b. Muḥammad b. Abī al-Fawārisī al-Ma'arrī Ibn al-Wardī: 3819,2
al-Ūšī al-Farẓānī = Sirāğuddīn Abū Muḥammad 'Alī b. 'Uṯmān al-Ūšī al-Farẓānī
'Uṯmān-efendī, ḥāfiẓulkutub: 4132,5

Y

Yaḥyā b. Baḫšī: 4195,1
Yaḥyā b. Naṣūḥ b. Isrā'īl: 3696,2; 3707,2; 3709,1; 3710,1; 3711,1; 4202,3;
al-Yamanī = Taqiyyudīn Manṣūr b. Fallāḥ b. Muḥammad b. Sulaymān al-Yamanī
Ya'qūb b. as-Sayyid 'Alī - 'Alī-zāde al-Banbānī: 3733,3; 3815,4; 3890; 3891; 3892; 3893; 3894; 3895,1; 3896,1

al-Yazdī = 'Abdullah b. Šihābuddīn Ḥusayn al-Yazdī
Yūsuf b. 'Abdilmalik b. Baḫšāyiš Qara Sinān: 3928,1; 3928,2

Z

az-Zamaḫšarī = Abū al-Qāsim Ğārullah Maḥmūd b. 'Umar b. Muḥammad az-Zamaḫšarī
Zaynī-zāde = Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde al-Bursawī
Zaynuddīn Ḫālid b. 'Abdullah b. Abī Bakr al-Azharī: 3775; 3776; 3777; 3778,1; 3779,1; 3848,3; 3857,4; 4115,1
az-Zinğānī = 'Izzuddīn Abū al-Faḍā'il b. Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb b. 'Alī az-Zinğānī

INDEKS PREPISIVAČA

Ā, A, ‘A

‘Abdulğabbār b. Ġāzī: 4112
‘Abdulkamāl Ismā‘īl b. al-ḥāğğ Walī at-Trāwnīkī (iz Travnika): 4200
‘Abdullah al-Azharī: 4070
‘Abdullah b. al-ḥāğğ Muṣṭafā b. ‘Abdullah: 4138
‘Abdullah b. mullā Ḥusayn: 4163
‘Abdullah b. mullā Ḥusayn Pirī: 4191,1; 4191,2
‘Abdullah b. munlā Ṣāliḥ Ḥromić: 4043
‘Abdullah an-Naẓarī b. al-ḥāğğ Aḥmad al-Ġazġanī al-Būrakī (?): 3773,2
‘Abdullah b. Ṣāliḥ b. Aḥmad Šaḥmānī: 3964,2; 3964,3
‘Abdullah b. Ša‘bān: 3790,1
‘Abdulqādir b. Aḥmad b. Ḥasan al-Ḥanafī: 3751
‘Abdulqāhir b. Muṣṭafā b. Ismā‘īl b. ... (?): 3758
‘Abdurraḥīm (?) b. Ḥusayn: 4042
‘Abdurraḥmān al-Blagāyī (iz Blagaja): 4019
‘Ābid ‘Umar Ḥūğik iz sela Nahvijavica kod Čelića: 4198
Abū Bakr b. Ḫalīl b. Ḥamza b. ... (?): 4084,2
Aḥmad b. ‘Alī Sarāyī (iz Sarajeva): 3999
Aḥmad b. al-ḥāğğ ‘Abdulkerim aš-Šāfi‘ī: 3857,1; 3857,2; 3857,3; 3857,4; 3857,5; 3857,6
Aḥmad b. Ibrāhīm: 3996,7
Aḥmad b. Ibrāhīm: 4193,1; 4193,2; 4193,3
Aḥmad b. Muḥammad: 3888
Aḥmad b. Muḥammad al-Mūstāri (iz Mostara): 3945,2
Aḥmad b. Nāṣiruddīn b. ‘Alī Baqā‘ī-zāde (?): 3766
Aḥmad b. Ṣāliḥ b. Muḥammad al-Busnawī iz grada-tvrđave Kušlat kod Srebrenice: 3701
Aḥmad b. Ṣāliḥ Naratwalī (iz doline Neretve): 4162
Aḥmad b. Yūnus: 3957
Aḥmad Zihnī: 3778,1; 3778,2; 3778,3
Alajbegović, Ḥāmid b. Ḥusayn-beg iz Mostara: 4156
Alajbeg-zāde Ḥāmid b. Ḥusayn-beg iz Mostara: 4156
‘Alā b. Muḥammad al-Ğušamī: 3720
‘Alī b. ‘Abdulġanī: 3847,1; 3847,2; 3847,3
‘Alī b. Aḥmad b. Salīm al-Quṣaybī: 3759
‘Alī b. Aḥmad b. Yūsuf: 3924,1; 3924,2

'Alī b. al-ḥāǧǧ Ḥusayn: 3852
'Alī b. Ḥasan: 3831,1; 3831,2
'Alī b. Ḥasan b. Safarī al-'Izzī: 3926
'Alī b. Ḥusayn: 4014
'Alī b. Ibrāhīm: 3716,1
'Alī b. Ibrāhīm: 4065
'Alī b. Ibrāhīm b. Ḥiḍr: 4015
'Alī b. Iliyās: 4064
'Alī b. Isḥāq b. Ḥasan b. Yaḥyā: 3918
'Alī b. Ismā'īl: 4081
'Alī b. Muṣṭafā: 3745,1; 3745,2; 3745,3; 3745,4; 3745,5

B

Badī' b. Ḥasan b. Abī Ṭālib ... (?): 4113
Bāqī b. Aḥmad Ġūmāš: 3858
Bint Muṣṭafā b. 'Abdil'azīz b. šajḫ al-islām Muḥammad Sa'duddīn: 4100
Bistriġī, Muḥammad b. Ṣāliḥ b. Meḥmed b. Ibrāhīm Bistriġī: 3945,3

D

Dāniyāl b. Muḥammad Vegara iz Blagaja: 3705
Darwīš Muḥammad: 4036

Đ

Đulbija, Abdullatif, muftija iz Ulcinja: 4204,1; 4204,2

E

Efica, Ḥasan b. 'Uṯmān b. al-ḥāǧǧ Ṣāliḥ-efendī b. al-ḥāǧǧ 'Uṯmān b. al-ḥāǧǧ 'Alī Efica: 3933

F

Fočaković, Ṣāliḥ b. Ibrāhīm b. Ḥasan-beg al-Fūčawī-zāde: 4020

Ǧ, Ġ

Ǧa'far Ṣādiq: 4197
al-Ǧalīl b. Ḥasan: 3892
Ǧamāluddīn b. Muḥammad b. Baktūn: 3748

H, Ḥ, Ḫ

al-Ḥāǧǧ Ibrāhīm b. al-ḥāǧǧ Muṣṭafā: 4055
Ḥāǧǧī Muṣṭafā ... (?) : 3891
al-Ḥāǧǧ Muḥammad b. al-ḥāǧǧ Ḥasan-efendī Qūtlūwī al-Mūstārī (iz Mostara): 3736,1; 3736,2; 3736,3
Ḫalīl b. Aḥmad: 4185
Ḫalīl b. Luṭfullah: 3927
Ḫalīl b. Muḥammad b. Qulender: 3797,1; 3797,2
Ḫalīl b. Yūsuf: 4059
Ḥasan b. Ādam an-Niqšakawī (iz Nikšića): 4186
Ḥasan b. Ḏūlfiqār: 4016
Ḥasan b. Ḥasan b. Yūnus iz sela Ljubuča: 4129,1; 4129,2; 4129,3
Ḥasan b. Ḥusayn: 3973,1
Ḥasan b. Maḥmūd: 3874,1; 3874,2

Ḥasan b. Muḥammad Qapuġi-zāde: 3812
Ḥasan b. 'Uṯmān b. al-ḥāǧǧ Ṣāliḥ-efendī b. al-ḥāǧǧ 'Uṯmān b. al-ḥāǧǧ 'Alī Efica: 3933
Hazadžić (?) Oġlu mullā Muṣṭafā-efendī iz sela Karaula kod Travnika: 4121
Ḥiǧāzī b. Manṣūr b. 'Alī: 3775
Hodžić, Osman iz sela Dobrnja: 4198
Ḥromić, 'Abdullah b. munlā Ṣāliḥ: 4043
Ḥusayn b. 'Alī: 3908
Ḥusayn b. Ḥamza b. Naṣūḥ: 3764
al-Ḥusayn b. Muḥammad: 3696,3
al-Ḥusayn b. Muḥammad: 3704
Ḥusayn b. Muḥammad: 3717

I

Ibn 'Alī al-Bawlawī an-Naǧwī an-Nazdī: 3811
Ibn Muṣṭafā Aḥmad, softa u Karađoz-begovoj medresi u Mostaru: 4143
Ibrāhīm b. 'Alī: 3724
Ibrāhīm b. 'Alī potomak javnog vaiza Benlī Muṣṭafā-efendīje: 3755
Ibrāhīm b. al-ḥāǧǧ Oruč: 3903
Ibrāhīm b. Ḥusayn b. Ismā'īl b. 'Alī: 3862
Ibrāhīm b. Kiwān: 3923,1; 3923,2
Ibrāhīm b. Muḥammad: 4065
Ibrāhīm b. Muḥammad al-Aqḥiṣārī (iz Prusca): 3943
Ibrāhīm, softa Koski Mehmed-pašine medrese: 3731
Ibrāhīm b. aš-šayḫ Ismā'īl b. Ṣāliḥ b. 'Alī al-Mūstārī al-Muskirī (iz Mostara): 3932
Ibrāhīm b. 'Umar ar-Razmī (?): 3798
Ibrāhīm b. Yūsuf: 4171
'Īsā as-Salafī: 3761
Ismā'īl b. Ibrāhīm: 3833,1
Ismā'īl b. Muḥammad: 3996,1; 3996,2; 3996,3

J

Jesenković, Muḥammad b. Ṣāliḥ Yesenčī-zāde (?): 4167

K

Kajtaz, Muḥammad b. Aḥmad b. al-ḥāǧǧ Muḥammad Qaytās-zāde: 4154
Kapetanović, Muṣṭafā b. Aḥmad-āġā Qapudān-zāde Tešnelī (iz Tešnja): 3990,1; 3990,1; 3990,2; 3990,3; 3990,4
Karabeg-zāde, Muḥammad b. Muḥammad Spāhī iz Mostara: 3870,1
Kotlo, al-ḥāǧǧ Muḥammad b. al-ḥāǧǧ Ḥasan-efendī Qūtlūwī al-Mūstārī (iz Mostara): 3736,1; 3736,2; 3736,3

M

Maḥmūd b. Sulaymān al-Kafawī: 4021
Maqṣūd b. Ḥusayn b. Sulaymān: 3716,2

Muftić, Maḥmūd Ḥāmid al-Uborčawī iz Oboraca kod Donjeg Vakufa: 4152
muftija Abdullatif Đulbija iz Ulcinja: 4204,1; 4204,2
Muftī-zāde Maḥmūd Ḥāmid al-Uborčawī iz Oboraca kod Donjeg Vakufa: 4152
Muḥammad: 3809
Muḥammad: 3961
Muḥammad ... (?): 4199,2
Muḥammad b. 'Abdurraḥmān: 3746, 3747
Muḥammad b. Aḥmad: 4196
Muḥammad b. Aḥmad b. al-ḥāǧǧ Muḥammad Qayṭās-zāde: 4154
Muḥammad b. Aḥmad al-Ḥanafī b. učenik mullā Burhāna al-Harawīja: 3742
Muḥammad b. 'Alī: 3725
Muḥammad b. 'Alī: 3959
Muḥammad b. al-Āmasī: 3724
Muḥammad Badruddīn b. Aḥmad al-Ma'arrī: 4115,1; 4115,2
Muḥammad b. Dūrmiš aṣ-Ṣaruḥānī: 4006
Muṣammad-efendī b. munlā Amīn Sardār zāde (Serdarević) b. Ḥasan āġā Sardār b. Muṣṭafā pāšā: 4122
Muḥammad b. al-ḥāǧǧ Aḥmad: 3799
Maḥmūd b. al-ḥāǧǧ Muḥammad Istolčawī (iz Stoca): 4088
Muḥammad b. Ḥusayn: 4151
Muḥammad b. Ḥusayn b. Ḥalīl al-Ḥamīdī: 3935,1; 3935,2
Muḥammad b. Ḥusayn Ljubuškalī (iz Ljubuškog): 4091
Muḥammad b. Ibrāhīm: 4024
Muḥammad b. Ibrāhīm al-Kilidibaḥrī: 3979,1
Muḥammad b. Ismā'īl: 3928,1; 3928,2
Muḥammad b. Muḥammad: 3853
Muḥammad b. Muḥammad: 3975,2; 3975,3; 3975,4
Muḥammad b. Muḥammad Spāhī Karabeg-zāde: 3870,1
Muḥammad b. Muṣṭafā: 3867,1; 3867,2; 3867,3
Muḥammad b. Muṣṭafā iz Sarajeva: 3876,1; 3876,2
Muḥammad b. Muṣṭafā b. Ḥusāmuddīn: 3823,1; 3823,2
Muḥammad b. Muṣṭafā b. Maḥmūd b. 'Alī al-Kašfī iz Mostara: 4002
Muḥammad Nāẓim: 4169,1; 4169,2
Muḥammad al-Qāḍī al-Baydāwī: 3702
Muḥammad b. Ṣāliḥ b. Meḥmed b. Ibrāhīm Bistrīġī: 3945,3
Muḥammad b. Ṣāliḥ Yesenčī-zāde (?): 4167
Muḥammad Salīm, rezervni vojni pisar u Sarajevu: 4184
Muḥammad Taǧuddīn b. 'Abdurra'ūf al-Munāwī, potomak šayḫ al-islāma Šarafuddīn Yaḥyā al-Munāwī al-Ḥadādīja: 3819,1
Muḥammad b. 'Uṯmān: 3835,1
Muḥammad b. 'Uṯmān 'Aṭṭārī: 3962
Muḥammad b. 'Uṯmān al-Mūstārī (iz Mostara): 3807
Muḥammad b. Yazīd b. 'Alī: 4097
Muḥammad b. Yūsuf: 3936
Muḥammad b. Yūsuf Fūyničawī Čalabī al-Būsnawī (iz Fojnice): 3710,2
Muḥammad b. Yūsuf b. aš-šayḫ Bāyazīd b. aš-šayḫ Naẓar: 4096,2
Munlā 'Alī: 3837,1; 3837,2
Munlā Ḫayrullah b. Muṣṭafā: 4179
Munlā Muḥammad: 4134
Munlā Muḥammad u medresi u Beogradu: 4205,3
Munlā Muṣṭafā b. al-ḥāǧǧ Aḥmad Zirā'ī: 3727
Mūsā: 3906
Mūsā b. Ḥusayn: 3729
Muṣṭafā: 3988,1; 3988,2
Muṣṭafā b. 'Abdullah al-Busnawī al-Balgradčikli (iz Konjica): 4160
Muṣṭafā b. Aḥmad: 3756
Muṣṭafā b. Aḥmad-āġā Qapudān-zāde Tešneli (iz Tešnja): 3990,1; 3990,1; 3990,2; 3990,3; 3990,4
Muṣṭafā b. Faḍlullah Salīm-zāde iz Čajniča: 4133,1; 4133,2; 4133,3; 4133,4; 4133,5; 4133,6
Muṣṭafā b. al-ḥāǧǧ Muḥammad Ṭarqala (?): 3968,1; 3968,2; 3968,3
Muṣṭafā b. al-ḥāǧǧ Raǧab: 4035
Muṣṭafā b. Ḥasan: 3993,1; 3993,2; 3993,3
Muṣṭafā b. Ḥasan b. Aḥmad: 4022
Muṣṭafā b. Ḥusayn al-Mūsawī al-Darrāǧ al-Karbalā'ī: 4118
Muṣṭafā b. Ibrāhīm: 3894
Muṣṭafā b. Ibrāhīm al-Fočawī (iz Foče): 3848,3
Muṣṭafā b. Ismā'īl: 3773,1
Muṣṭafā Muḥammad: 4135
Muṣṭafā b. Muḥammad Ṣāliḥ iz Čajniča: 4130,1; 4130,2; 4130,3; 4130,4
Muṣṭafā b. Pīr Aḥmad: 3846
Muṣṭafā b. Rustam: 3851
Muṣṭafā b. Ṣāliḥ: 3986,1; 3986,2; 3986,3
Muṣṭafā b. Ša'bān b. Ibrāhīm: 4033
Muṣṭafā b. Tāǧuddīn Iliyās: 3757,2
Muṣṭafā b. 'Umar: 3963
Muṣṭafā b. 'Uṯmān: 4119
Muṣṭafā b. Yūsuf: 3925,1
Muṣṭafā b. Yūsuf b. Murād al-Mūstārī (iz Mostara): 3735
Mutevelić, Mutavallī-zāde Muṣṭafā b. Aḥmad b. Muḥammad as-Sarāyī (iz Sarajeva): 4086,1; 4086,2

N

Nūḥ b. Aḥmad b. 'Alī iz Bijelog Polja: 3802,3
Nūḥ b. Ḥusayn al-Qastamūnī: 3760

O

Omerhodžić, Abid iz sela Nahvijavica kod Čelića: 4198
Opijač, Ibrāhīm b. aš-šayḫ Ismā‘īl b. Ṣāliḥ b. ‘Alī al-Mūstārī al- Muskirī: 3932
Oruč, Ibrāhīm b. al-ḥāǧǧ Oruč: 3903
Osman Hodžić iz sela Dobrnja: 4198

P

Požegija, Ṣāliḥ b. ‘Alī al-Pūžagawī iz Sarajeva: 3916
Pruščak, Ibrāhīm b. Muḥammad al-Aqḥiṣārī (iz Prusca): 3943

Q

Qāsim Abī Ġāli‘ b. Mullā Amīr Aḥmad b. Ḫusraw b. Ḥawāǧa: 3942

R

Ramaḍān b. Aḥmad: 3972,1; 3972,2; 3972,3

S, Ṣ

Ṣādiq b. Bālī: 3733,1; 3733,2
Ṣādiq b. Ḥusayn: 4090
Ṣāliḥ b. ‘Alī al-Pūžagawī: 3916
Ṣāliḥ b. al-ḥāǧǧ Muḥammad al-Busnawī: 4074
Ṣāliḥ b. Ibrāhīm b. Ḥasan-beg al-Fūčawī-zāde: 4020
Ṣāliḥ b. Muṣṭafā al-Būsnawī: 4062
Ṣāliḥ b. Muṣṭafā Šemić: 4155
Ṣāliḥ b. Nūḥ: 4168,1
Ṣāliḥ b. Sayfī Muḥammad aṭ-Ṭatliġawī (iz Pljevalja): 3721
as-Sarāyī: 3769
as-Sayyid Ismā‘īl: 3856
as-Sayyid Muḥammad b. Ğaur (?) iz Beograda: 3805,2
as-Sayyid Muḥammad Hāšim b. Dāwūd ‘Ārif: 4008
Selimović, Muṣṭafā b. Faḍlullah Salīm-zāde iz Čajniča: 4133,1; 4133,2; 4133,3; 4133,4; 4133,5; 4133,6
Serdarević, Muṣammad-efendī b. munlā Amīn Sardār zāde b. Ḥasan āġā Sardār b. Muṣṭafā pāšā: 4122
Sinān b. ‘Umar: 3706,1
soḫta ‘Abdulmu’min: 3883
soḫta Aḥmad b. Ḥusayn al-Mūstārī (iz Mostara): 4202,1; 4202,2; 4202,3; 4202,4; 4202,5; 4202,6
soḫta Raǧab b. Muḥammad: 4105
sohta Ṣāliḥ b. Ḥusayn al-Mūstārī (iz Mostara): 4026
soḫta Salīm b. Muḥammad al-Mūstārī (iz Mostara): 4030
Sulaymān: 4056
Sulaymān b. Ayyūb-ḫawāǧa iz Mostara: 4145
Sulaymān b. Muḥammad: 3709,1
Sulaymān b. Muḥammad: 3911
Sulaymān b.Yūsuf: 3877,2

Š

Ša‘bān b. Nasīmī al-Balawī: 3944,1; 3944,3; 3944,4; 3991,1; 3991,3; 3991,4

Šarīf Muḥammad: 4011
aš-Šayḫ Muḥammad b. Aḥmad: 4172
aš-Šayḫ Muṣṭafā: 4139
aš-Šayḫ Muṣṭafā: 4137; 4139; 4142; 4143; 4145
aš-Šayḫ ‘Uṯmān: 4140,1; 4140,2
aš-Šayḫ Ya‘qūb b. Walī aš-šayḫ b. Murād b. ... (?) : 3712
Šemić, Ṣāliḥ b. Muṣṭafā: 4155

Ṭ

Ṭāhir b. Mūsā b. Rasūl: 3901,1; 3901,2

U

‘Umar: 3967,1
‘Uṯmān b. Aḥmad: 3970,1; 3970,2; 3970,3
‘Uṯmān b. Aḥmad al-Balgrādī (iz Beograda): 4127,1; 4127,2
‘Uṯmān b. ‘Alī b. al-ḥāǧǧ Muṣṭafā b. al-ḥāǧǧ ‘Alī al-Bābāwī: 4141
‘Uṯmān b. Muḥarram: 4182,1; 4182,2; 4182,3; 4182,4; 4182,5; 4182,6
‘Umar b. Ibrāhīm: 3814,1; 3814,2
‘Umar b. Mamī: 3714
‘Umar b. Sulaymān an-Nidā’ī: 4068
‘Uṯmān b. Ḥasan u Čajniču: 3937
‘Uṯmān b. Ibrāhīm b. Muṣṭafā Nawasīnī (iz Nevesinja): 3878,1; 3878,2; 3878,3; 3878,4; 3878,5

Y

Yaḥyā b. Nūrullāh iz Sarajeva iz džemaata Iplidžik u Sarajevu: 3840
Yūsuf b. ‘Abdullah: 4098

Z

Zāqī-zāde Ṣāliḥ al-‘Ābidīn Istolčawī-zāde (iz Stoca): 3786

INDEKS VAKIFA I VLASNIKA

A, ʻA

ʻAbduhu ʻAbdulbāqī al-ʻIlmī: 3763

Abdukić, Salih: 4162

ʻAbdulbāqī Muḥammad: 3999

ʻAbdullah b. ... (?): 3764

ʻAbdullah b. Aḥmad-efendī Qarazāde iz Gornjeg Vakufa: 3929,1

ʻAbdullah b. Ḥasan b. al-ḥāǧǧ Ḥusayn al-Mūstārī: 4019

ʻAbdullah b. Ibrāhīm: 4051

ʻAbdullah b. Ibrāhīm: 4186

ʻAbdullah b. Aḥmad Qanṭamīrīzāde = Kantamirija, ʻAbdullah-efendī

ʻAbdullah b. mullā Ḥusayn Pirī: 4163

ʻAbdullah b. Sulayman Odunǧīzāde: 3805,1

ʻAbdulqādir b. Aḥmad: 3751

ʻAbdulqādir b. al-ḥāǧǧ Aḥmad: 3844

ʻAbdurraḥmān: 3760

ʻAbdurraḥmān Ḥalabī: 4101

ʻAbdurraḥmān b. Nuʻmān Maylī: 3895,1

ʻĀbī b. Muḥammad: 3854

Abū Bakr: 3861

Aganagić, Muhamed-aga: 3788,1; 3967,1; 4134; 4168,1; 3967,1; 4134; 4168,1

Aḥmad: 3795,1

Aḥmad: 4112

Aḥmad-āġā, nadzornik carskog harema iz Mostara: 3942; 3998

Aḥmad ʻĀṣim b. Muḥammad Mutawallī-zāde = Mutevelić, Aḥmad ʻĀṣim b. Muḥammad Mutawallī-zāde

Aḥmad ʻAtā-zade: 3852

Aḥmad Durmiš-zāde iz Istanbula: 3818

Aḥmad-efendī b. Ġāšī: 4130,1

Aḥmad Fawzī: 3759

Aḥmad b. al-ḥāǧǧ Faḍlullah, penzionisani kadija u Strumici: 3985,1

Aḥmad b. Ḥasan: 4058

Aḥmad b. Ḥusayn: 3929,1

Aḥmad b. Ḥusayn al-Mūstārī: 4202,1

Aḥmad b. Ḫusraw: 4068

Aḥmad Izeničeli (iz Zenice): 3844

Aḥmad b. Muḥammad: 3761

Aḥmad b. Muḥammad Čauš-zāde: 3810,1

Aḥmad b. Muḥarram Fāyī-zade = Fajić, Aḥmad b. Muḥarram Fāyī-zade

Aḥmad, muftija u Mostaru: 3908; 4051

Aḥmad b. Muṣṭafā muderris u Gazi Husrev-begovoj medresi: 3741; 3748; 3762; 3798; 3850; 3899; 4077; 4094,1

Aḥmad Rif'at b. Muḥammad b 'Alī b. Muḥammad: 4072

Aḥmad b. as-Sayyid 'Alawī al-Ḥusaynī: 3757,1

Aḥmad b. 'Umar al-Mūstārī: 3800

Ahmed-efendī Burek = Burek, Ahmed-efendī

dr. Ahmed Tuzlić = Tuzlić, dr. Ahmed

'Alī 'Abduhu Muḥammad: 3752

'Alī Busnawī: 3819,1

'Alī-efendī Zāgorī: 4019

'Alī b. Ḥasan: 3831,1

'Alī b. Ḥasan al-Mūstārī Ğābī = Džabić, 'Alī b. Ḥasan al-Mūstārī Ğābī

'Alī b. Naṣūḥ az-Zarniğānī iz Istanbula: 3951

'Alī b. 'Uṯmān: 3893

Arapčik-zāde, Sulaymān b. Muḥammad: 4006

'Ārif Muḥammad: 3722

'Aṣim-efendī Muftī-zade = Muftić, 'Aṣim-efendī

B

Bekir-efendī: 4011

Bešlagić, Muhamed-efendī: 4007

Bojić Ḥasan-efendī: 3730; 3812; 3842; 3843; 3935,1; 4016; 4132,1; 4147; 4176

Bōyo-zāde Ḥasan-efendī = Bojić Ḥasan-efendī

Bukvić, Hasan Muhamed (Mehmed) Hidajet iz Prijepolja: 3803

Busnawī Aqowali (iz Bijelog Polja) Muḥammad b. Ḥaydar-beg: 4080

al-Būsnawī al-Mūstārī: 4029,1

Buturović, Derviš, šeriatski sudija u penziji iz Sarajeva: 4005

Burek, Ahmed-efendī: 3855

C

Cvrčak Ahmed-efendija, imam iz Domislice kod Novog Šehera: 3905

Č

Čaršimamović Muhamed: 3837,1; 4002; 4172

Čelić, Alī: 4091

Čokić Ibrāhīm-aga al-Busnawī: 4090

D

Dāg-zāde 'Alī-aġa oġlu (Alijagić) Ṣāliḥ-beg: 3764; 4124

Darwīš Muṣṭafā b. 'Uṯmān: 3744

Darwīš Nūḥ b. Arslan iz Donjeg Vakufa: 3910

Defterdarević Sulejman-beg: 3787,1

Đ

Đulbija, Abdulatif-efendija, muftija iz Ulcinja: 4204,1

Đumišić = Sīm-zāde

DŽ

Džabić, 'Alī b. Ḥasan al-Mūstārī Ğābī: 3918

Džabić, 'Umar-efendī: 3918

Dženetić Muṣṭafā-beg b. Fayḍullah-beg b. Ismā'īl-beg: 3721; 3764; 3827; 3871,1; 3878,1; 3913; 3926; 3954; 3995,1; 4003; 4037; 4124

Džinić 'Abdulbāqī-efendī: 3758; 3780; 3821,1; 3898; 3914; 3999

E

Elči Ibrahim-paša: 3716,1; 3720; 3733,1; 3738; 3806; 3815,1; 3866,1; 3880,1; 3885; 3895,1; 3897; 3899; 3907; 3920; 3921; 3929,1; 3941; 3944,1; 3947; 3956; 3959; 3974,1; 3975,1; 3983,1; 3987,1; 4028; 4033; 4054; 4055; 4065; 4071; 4096,1; 4097; 4101; 4120; 4221; 4125; 4127,1; 4137; 4140,1; 4146; 4188; 4200

Enis Muftić = Muftić, Enis

F

Faḍl b. Aḥmad al-Mūstārī, muderris u Travniku: 3928,1

Fajić, Aḥmad b. Muḥarram Fāyī-zade 3862

Fayḍullah Hādī-zāde: 4052

G, Ġ, Ğ

Ğa'far-āġā b. 'Umar-āġā: 3865

Galib-paša Stočević: 3767

Ğannatī-zāde Muṣṭafā-beg b. Fayḍullah-beg b. Ismā'īl-beg = Dženetić Muṣṭafā-beg b. Fayḍullah-beg b. Ismā'īl-beg

Garčević, Muhamed F.: 4024

Ğīno-zāde 'Abdulbāqī-efendī = Džinić 'Abdulbāqī-efendī

Ğumhūr Muḥammad-efendī: 3743; 3932

H, Ḥ, Ḫ

Hadžić, Ṣāliḥ Nūrī al-Ḥāğğī-zāde Ibrāhīm al-Busnawī al-Balgradčiklī (iz Konjica): 4060

Hadžihusejnagić, Aḥmad-efendī b. 'Alī-aġa: 4189,1

Hadžijusupović, munla Alija: 3986,1

Hadžišehić Salihaga: 3986,1

hadži Mujaga Mehremić = Mehremić, hadži Mujaga

al-Ḥāğğ 'Abdullah: 3952

al-Ḥāğğ 'Abdullah: 3961

al-Ḥāğğ 'Abdullah b. al-ḥāğğ Muṣṭafā: 3713

al-Ḥāğğ 'Abdulqādir: 3934

al-Ḥāğğ Abū Bakr-beg b. 'Uṯmān-kapetan: 3811

al-Ḥāğğ Aḥmad b. al-ḥāğğ Murtaḍā Roznāmeğī: 3898

al-Ḥāğğ Aḥmad, muderris: 3745,1; 3748

al-Ḥāğğ Ḫalīl-efendī iz Gračanice: 3701; 4115,1

Ḥaǧǧī 'Alī: 4018
Ḥaǧǧī Ḥusajn: 3891
al-Ḥaǧǧ Ibrāhīm: 4022
al-Ḥaǧǧ Ibrāhīm b. ... (?): 3999
Ḥaǧǧī Munlā-efendī: 4137
al-Ḥaǧǧ Ismā'īl: 3873,1
al-Ḥaǧǧ Muḥammad: 4105
al-Ḥaǧǧ Muḥammad-paša: 3907
al-Ḥaǧǧ Muḥammad-paša: 3975,1
al-Ḥaǧǧ Muṣṭafā: 3760
al-Ḥaǧǧ Muṣṭafā: 4012
al-Ḥaǧǧ Muṣṭafā: 4089
al-Ḥaǧǧ Muṣṭafā, kadija: 3927
al-Ḥaǧǧ Muṣṭafā, kadija: 4073,1
al-Ḥaǧǧ Muṣṭafā-āġā, dvorski aga iz Mrkonjić Grada: 3889
al-Ḥaǧǧ Muṣṭafā al- Balgrādī: 3820
al-Ḥaǧǧ Muṣṭafā b. al-ḥāǧǧ Muḥammad: 3895,1
al-Ḥaǧǧ Muṣṭafā, kadija: 3754
al-Ḥaǧǧ Muṣṭafā, kadija: 3766
al-Ḥaǧǧ Muṣṭafā, kadija: 3817
al-Ḥaǧǧ Muṣṭafā al-Qāḍī: 3746, 3747
al-Ḥaǧǧ Sayyid Muṣṭafā: 3972,1
al-Ḥaǧǧ 'Ubaydullah Zuhdī: 3745,1
Ḫālid b. Ṣāliḥu Istulčawī: 3805,1
Ḫalīl b. Ṣāliḥ al-Ḥarsaklī: 3696,1; 3729; 3739; 3953; 4117; 4192,1
Ḥamza Mu'allim-zāde: 3926
Hasagić, Nūrī: 3792,1
Ḥasakī Muḥammad-āġā Oġlū 'Abdulbāqī Muḥammad: 389
Ḥasan b. 'Alī: 3744
Ḥasan b. Ādam an-Niqšakawī (iz Nikšića): 3935,1
Hasandedić, Hivzija: 4150; 4154
Ḥasan b. Ḥusayn: 4202,1
Ḥasan b. Zaynuddīn: 4113
Ḥifḍī 'Abdurraḥmān: 3927
Hodža Ali Numan: 3797,1; 3823,1; 3981,1
Hromić, Salih-efendi: 3699; 3760; 3826; 3860; 3877,1; 3910; 3923; 4014; 4040; 4049; 4058; 4106
Hromić, Ṣāliḥ 'Izzat-efendī Hromo-zāde: 3777
Ḥromić, munlā Ṣāliḥ b. 'Ubayd Ḥawāǧa: 4043
Hrōmo-zāde Ṣāliḥ-efendī = Hromić, Salih-efendi
Ḥusayn b. 'Abdilkarīm: 4080
Ḥusayn b. Aḥmad Zaynī-zāde: 4148
Ḥusayn b. 'Alī: 3813
Ḥusayn b. 'Alī: 3908
Ḥusayn Būsnawī: 4099
Ḥusayn b. Ḥasana: 4044
Ḥusayn b. Ismā'īl: 3935,1
Ḥusayn b. Naṣḥ: 3895,1

I

Ibn Ḫalīl: 4099
Ibrāhīm al-ḥāǧǧ Muḥammad-āġā-zāde (Muhamedagić): 3765
Ibrāhīm b. al-ḥāǧǧ Muṣṭafā Bāqir-zāde: 3800
Ibrāhīm b. Ḥusayn, kadija: 3816,1
Ibrāhīm b. Ḥusayn al-Mūstārī (iz Mostara): 3862
Ibrāhīm b. Manṣūr: 4051
Ibrāhīm Na'īm: 3840
Ibrāhīm-paša iz Počitelja: 3939
'Imārati-zāde Ǧābī Muḥammad: 3709,1
Ismā'īl b. 'Abdullah Kūr 'Alī Aġā-zāde: 4206,1
Ismā'īl b. Darwīš: 4068
Ismā'īl b. Waliyyuddīn: 4052
Ispužlī, al-ḥāǧǧ Ibrāhīm-āġā b. Islām: 3739; 3953; 4117; 4192,1
'Izzat Ṣāliḥ: 3860; 4106
'Izzat Ṣāliḥ, razriješeni kadija iz kadiluka Akčeḥiṣār i Tirana: 4058

K

Kadić, Muhamed Enveri: 3723,1; 3962
Kajtaz, ḥāǧǧī 'Ārif-efendī; 4084,1
Kamāluddīn: 3898
Kantamirija, 'Abdullah-efendī: 4038; 4085
Kapić (Qāpī-zāde), Ṣāliḥ b. Muṣṭafā: 4091
Karađoz-beg: 3715,1; 3722; 3735; 3751; 3752; 3763; 3781,1; 3800; 3828,1; 3839,1; 3854; 3856; 3861; 3917; 3918; 3932; 3993,1; 3997,1; 4047; 4113; 4130,1; 4130,2; 4130,3; 4130,4; 4143; 4149; 4157; 4190,1; 4113; 4143; 4190,1; 4203
Kasumagić, h. Memiš-aga: 3765; 3883; 3886; 3952; 3961; 4074; 4161; 4180
Korkut, Besim: 4021
Kozaragić Mustafa: 3740
Kreso-zāde Ṣāliḥ-efendi: 3719
Kurt, Muhamed Ševket-efendija: 3852; 4059; 4060

L

Lubineli (iz Ljubinja) Nūri Uṯmān b. Muṣṭafā: 3855

M

Maḥmūd Fayḍī al-'Imādī: 3816,1
h. Mahmud Hamdi: 3740
Maḥmūd, kadija: 4144
Mehremić, hadži Mujaga: 3838,1
Mehremić, 'Uṯmān b. Muṣṭafā: 3696,1; 3729
h. Memiš-agā Qāsım-agā-zāde = Kasumagić, h. Memiš-aga
Merdžanić, Idriz: 4205,1
Muftić, 'Aṣim-efendi: 4021
Muftić, Enis: 3782; 3855; 3912; 4007; 4044
Muftić, Ṣāliḥ b. al-ḥāǧǧ Muḥammad Mufti-zāde, muftija i mederis u Travniku: 4101
Muftić, Salim-efendija: 3799; 3984,1; 4068
Muhamed-aga Aganagić = Aganagić, Muhamed-aga
Muhamed Čaršimamović = Čaršimamović Muhamed
Muḥammad ... (?): 3998
Muḥammad ... (?): 4072

Muḥammad b. Aḥmad: 3788,1
Muḥammad Amīn: 4112
Muḥammad Amīn al-Qārṣī: 4072
Muḥammad 'Azīz: 4072
Muḥammad-efendī as-Sarā'ī (iz Sarajeva): 4185
Muḥammad Faqīh: 3879,1
Muḥammad Ǧalāluddīn b. 'Umar Waḥīd 'Āṭif-zāde: 4148
Muḥammad Ǧalāluddīn Waḥīd-zāde: 4148
Muḥammad b. al-ḥāǧǧ Aḥmad, muderris: 3745,1
Muḥammad Ḥāǧib-zāde: 4040
Muḥammad Ḥamdī: 4072
Muḥammad b. Ḥasana: 3819,1
Muḥammad Ḥilmī: 4128,1
Muḥammad b. Ḥusayn: 4067
Muḥammad b. Ḥusayn: 4169,1
Muḥammad b. Ibrāhīm: 4002
Muḥammad b. Ibrāhīm b. Muḥammad b. Ibrahim al-Busnawī iz Sarajeva: 3951
Muḥammad b. Ismā'īl al-Palanqāwī (iz Palanke): 3853
Maḥmūd, kadija: 4169,1
Muḥammad b. Maḥmūd; 3929,1
Muḥammad b. Maḥmūd al-Busnawī: 3924,1
Muḥammad b. Muḥammad aš-Šāmī: 3800
Muḥammad, muftija u Travniku: 3853
Muḥammad Nu'mān b. 'Abbās: 3980,1
Muḥammad Ṣafwat b. al-ḥāǧǧ Ḥasan-efendī: 4022
Muḥammad b. Sa'īd: 4059
Muḥammad Sa'īd Ḫayrī-zade: 4074
Muḥammad b. Ṣāliḥ: 4040
Muḥammad Ṣidqī b. al-ḥāǧǧ Darwīš-efendī Goraždali: 3709,1
Muḥammad Šawkat b. Muḥammad Fāḍil b. Aḥmad b. Nūḥ b. Muḥammad b. Muḥammad al-Mūstārī (iz Mostara), muderis u Travniku: 4029,1
Muḥammad, vaiz u Velikoj džamiji: 4073,1
Muhamed Ševket-efendija Kurt = Kurt, Muhamed Ševket-efendija
Muidović, dr. Munib: 3873,1; 3979,1; 4107,1; 4181
Mujagić Ćamil, šerijatski sudija: 3705
Mullā 'Alī: 3851
Mullā Ayyūb: 4139
Mullā Ḥusayn al-ḥāǧǧ Muṣṭafā: 3854
Mullā Mūsā: 3789,1
Munlā 'Alī: 3837,1
Munlā Alija Hadžijusupović = Hadžijusupović, munla Alija
Munlā 'Alī b. 'Abdullah: 3803
Munlā Began: 4104
Munlā Muḥammad: 3927
Munlā Muḥammad b. 'Alī: 3927
Munlā Mūsā: 3706,1
Munlā Mūsā: 4082
Munlā Muṣṭafā, muderis u kasabi Počitelj: 4051
Munlā Ṣāliḥ: 3986,1
Munlā Ṣāliḥ b. Ḥusayn efendī iz Rogatice: 3915
Munlā 'Umar ... (?): 4205,1
Munlā Wirǧānī (?) Muḥammad-efendī: 3769; 4026
Muslibegović, Muhamed Emin: 3726; 4061; 4103
Muṣliḥuddīn ... al-Qāḍī-zāde iz Bagdada: 4097
Muṣṭafā b. 'Alī: 4115,1
Muṣṭafā-efendī: 4102
Muṣṭafā-efendī, muderris: 3744
Muṣṭafā-efendī Sarayli-zāde (Sarajlić): 4149
Muṣṭafā b. Fawzī Aḥmad-efendī: 3759
Muṣṭafā b. al-ḥāǧǧ Ismā'īl: 3873,1
Muṣṭafā b. Ḥasan as-Sarā'ī (iz Sarajeva): 4185
Muṣṭafā b. Muḥammad: 3840
Muṣṭafā b. Muḥammad b. Ḫalīl Mūku-zāde (?) iz Mostara: 3763
Muṣṭafā b. Muḥammad an-Nāsilǧī: 4080
Muṣṭafā softa iz Stoca: 3744
Muṣṭafā Šawqī: 3783
Muṣṭafā b. Yūsuf al-Mūstārī (Mustafa Ejubović): 4047; 4083,1; 4113
Mutevelić, Aḥmad 'Āṣim b. Muḥammad Mutawallī-zāde: 3795,1; 3857,1; 4086,1; 4159; 4166,1
Muẓaffarī-zāde al-ḥāǧǧ 'Abdulqādir-efendī: 3713; 3714; 3737; 3778,1; 3844; 3943; 3949; 3958; 4056; 4013
al-Muẓaffarī, 'Abdullah b. Ḥusayn: 4056
al-Muẓaffarī, Ibrāhīm b. 'Abdullah: 4056

N

Nu'mān b. Muḥammad-efendī, Čaršī-imām iz Zenice: 4002
Nūrika al-ḥāǧǧ Ḥasan-efendī al-Gradačawičawī (Gradaščević): 3849,1

O

Odbor Islamske zajednice Trebinje: 3784
Odbor Islamske zajednice Stolac: 3891
Odbor Islamske zajednice Mostar: 3901,1; 4046; 4083,1; 4156; 4157
Oğlu Muḥammad-efendī, glavni imam u 'Uṯmān-begovom džemaatu u Travniku: 4127,1
Omerdić, Muharem: 4027; 4170,1
Osman Asaf Sokolović = Sokolović, Osman Asaf
Osman Šehdi = Šehdi, Osman
Osman-efendi: 3833,1

P

Paša-zāde b. al-ḥāǧǧ 'Abdī-beg: 3979,1
Pašo al-ḥāǧǧ 'Abdullah b. al-ḥāǧǧ Aḥmad: 4148
Pīr Muḥmmad: 4080
Pruščak, Aqḥiṣārī (Uskupyawī) Ḫayrī-zāde al-ḥāǧǧ 'Umar-efendī: 3702; 3732; 3859; 4000; 4057; 4160

Požegija, munlā Muṣṭafā b. Šayḫ Ṣāliḥ-efendī al-Pūžagawī: 3916

R

Radowalī soḫta mullā Ibrāhīm: 4086,1
Rağab b. Ḥusayn al-Qaraḥiṣārī: 3976,1
Ramaḍān ... (?): 4059
Resulbegović Ismail Hakkija: 3804; 4136
Riḍwān b. 'Abdurra'ūf: 3863
Rušdić, Mustafa-efendija: 4195,1

S, Ṣ

Sa'īd-efendī: 4203
Ṣāliḥ: 3760
Ṣāliḥ al-Busnawī: 4141
Ṣāliḥ 'Izzat-efendī Hromo-zāde = Hromić, Ṣāliḥ 'Izzat-efendī Hromo-zāde
Ṣāliḥ b. al-ḥāfiz al-ḥāğğ Aḥmad-efendī Kalayğī-zāde (Kalajdžić): 3840
Ṣāliḥ 'Izzatī: 4040
Ṣāliḥ b. Muṣṭafā: 4091
Ṣāliḥ Nūrī al-Ḥāğğī-zāde Ibrāhīm al-Busnawī al-Balgradčiklī (iz Konjica) = Hadžić, Ṣāliḥ Nūrī al-Ḥāğğī-zāde Ibrāhīm al-Busnawī al-Balgradčiklī (iz Konjica)
Ṣāliḥ Rāġib b. Ṣun'ullah, pisar iz Sarajeva: 3799
Ṣāliḥ b. 'Uṯmān iz Počitelja: 3947
Salim-efendija Muftić = Muftić, Salim-efendija
as-Sayyid Abū al-Qāsim: 4005
as-Sayyid Muḥammad 'Azīz al-Ḥusaynī: 3851
as-Sayyid Muḥammad Sa'īd: 3790,1
Sayyid Nūrī Ḥasan b. aš-Šayḫ Sayyid Muḥammad: 3901,1
Sayyid Sa'duddīn Šākir... (?): 3895,1
Sayyid Sulaymān Rā'if-efendī: 3745,1
As-Sayyid 'Uṯmān b. Sayyid 'Abdullah Qāḍī'asker u Anadoliji: 3722
Selimovski, Emin: 3796,1
Serdarević, Muḥammad b. Amīn iz Zenice: 4135
Serdarević, Muhamed Seid: 4122
Sīm-zāde: 3703; 3713; 3737; 3747; 3768; 3769; 3778,1; 3809; 3814,1; 3844; 3927; 3949; 3958; 4056; 4182,1
Smajić, Muṣṭafā-efendī Ismā'īk: 4196
sohta 'Ālī al-Mūstārī: 4019
Sokolović, Osman Asaf: 3698,1; 3709,1; 3734,1; 3773,1; 3790,1; 3803; 3825; 3874,1; 3888; 3924,1; 3931; 3945,1; 4051; 4072; 4090; 4151; 4162; 4167; 4183,1; 4187; 4194; 3888; 3924,1;
Stočević, 'Alī-paša ('Alī Ġālib): 4079
Strnak al-ḥāğğ Muḥammad-efendī: 3891; 4006; 4196
Sulaymān b. Ayyūb: 4145
Suljikić, Hifzija: 4177

Svrzo 'Iṣmat-efendī b. Dalīl-efendī: 3817; 4130,1
Svrzo 'Iṣmat-efendī b. Waysīl-efendī as-Sarāyī: 3810,1; 3858
Svrzo Meḥmed-efendī b. Muḥammad-āġā: 3742; 3746; 3754; 3833,1; 3955; 4073,1; 4089; 4128,1; 4144; 4165

Š

Šahinović, Munir: 3908
Šākir-efendī Mu'īd-zāde: 4148
Šāmī-zāde (Šamić), Ṣāliḥ-efendī: 4087
Šamsuddīn al-Matīn al-Baqtāšī Uskuplālī: 3976,1
Šamsuddīn Muḥammad, bivši kadija u Halepu: 3898
Šayḫ al-ḥāğğ Ḫalīl-efendī al-Grādčānīčawī = al-Ḥāğğ Halil-efendija iz Gračanice
aš-Šayḫ 'Umar b. aš-šayḫ 'Īsā: 3928,1
Šayḫ-zāde Muḥammad Amīn: 4169,1
Šehdi, Osman: 3697,1; 3724; 3729; 3739; 3745,1; 3749; 3753; 3759; 3774; 3775; 3805,1; 3818; 3847,1; 3879,1; 3896,1; 3925,1; 3992,1; 4011; 4039; 4048; 4052; 4059; 4080; 4092; 4110; 4112; 4115,1; 4153; 3847,1; 3879,1; 3896,1; 3992,1; 4011
Šemić, Ṣāliḥ b. Muṣṭafā; 4155

T, Ṯ,

Ṯābit b. al-ḥāğğ Murād al-Busnawī: 3709,1
Tozkali ḥāfiz 'Umar-efendi: 4036
Tuzlić, dr. Ahmed: 3807

U

'Umar b. al-ḥāğğ Ilyās: 3712
'Umar b. Muḥammad ... (?): 3800
'Umar Zuhdī: 3702
Uskupyawī Ḫayrī-zāde al-ḥāğğ 'Umar-efendī = 535čak. Aqḥiṣārī Ḫayrī-zāde al-ḥāğğ 'Umar-efendī
'Uṯmān-efendī, muderis Sīm-zāde medrese u Sarajevu: 3703; 3809; 3814,1
'Uṯmān b. as-Sayyid Fayḍullah, muftija: 4013
'Uṯmān b. Muḥarram: 3892
Užičanin (iz Užica), Ḥasan-efendī: 4007

Y

Yaḥyā b. Muḥammad al-Malā'ī (?): 4113
Yaḥyā b. Zakariyyā: 3764
Yūsuf b. 'Abdullah: 4070

INDEKS MJESTA

(Naseljena mjesta, medrese, džamije, tekije, mektebi i dr.)

A, ʻA

ʻAbdulqādir-efendījina tekija u Istanbulu: 4042
Aḥmad-āġina medresa u Mostaru: 3942; 3998
Aḥmadiyya medresa u Erzurumu: 4096,1
Ajni-begov mekteb: 3696,1; 3729; 3739; 3953; 4117; 4192,1
Akčeḥiṣār: 4058
Akova = Bijelo Polje
Ali-pašina mahala (Sarajevo): 3805,1
Anadolija: 3722
Atmejdan medresa: 3786
al-Azhar: 3746; 3998

B

Bagdad: 4097
Bahurina sa Krupinom (?): 3702
Balgradčik = Konjic
Banja Luka: 3782; 3855; 3912; 4007; 4044; 4024; 4024
Bayram-ġāzīna medresa: 3925,1
Beograd: 3805,2; 4012
Beogradska medresa: 3805,2; 4205,3
Bihać: 4023
Bijelo Polje: 3802,3; 4080
Bijeljina: 3986,3
Blagaj: 4019
Biblioteka:
-Gazi Husrev-begova biblioteka: 3706,1; 3707,1; 3708,1; 3712; 3725; 3741; 3748; 3750; 3762; 3793,1; 3798; 3802,1; 3822,1; 3846; 3863; 3865; 3872,1; 3884; 3889; 3894; 3909; 3919; 3938; 3970,1; 3972,1; 3978,1; 3985,1; 4010; 4013; 4043; 4063; 4069; 4076; 4093; 4094,1; 4131,1; 4141; 4144; 4160; 4173; 4178
-Karađoz-begova biblioteka: 3715,1; 3722; 3735; 3751; 3752; 3763; 3781,1; 3800; 3828,1; 3839,1; 3854; 3856; 3861; 3917; 3918; 3993,1; 3997,1; 4047; 4113; 4157; 4190,1; 4113; 4143; 4190,1; 4203
-Osman Šehdijina biblioteka: 3697,1; 3724; 3729; 3739; 3745,1; 3749; 3753; 3759; 3774; 3775; 3805,1; 3818; 3847,1; 3879,1; 3896,1; 3925,1; 3992,1; 4011; 4039; 4048; 4052; 4059; 4080; 4092; 4110; 4112; 4115,1; 4153; 3847,1; 3879,1; 3896,1; 3992,1; 4011
Bistrička tekija u Sarajevu: 3831,1
Bugojno: 4205,1

C

Careva mahala (Sarajevo): 3696,1; 3729

Č

Čajniče: 4130,1; 4130,2; 4130,3; 4130,4 ; 4133,1; 4133,3; 4133,4; 4133,5; 4133,6
Čalabī Pāzār = Rogatica
Čajniče: 3937
Čan Čan (?) medresa: 3723,5

D

Damask: 3766
Dandara: 4084,2
Derventa: 4044
Domislica (Novi Šeher): 3905
Donji Vakuf: 3910
Duvno: 3796,1

Đ

Đumišića medresa = Sīm-zāde medresa

E

Egipat: 3741
Elči Ibrahim-pašina (Fejzija) medresa: 3716,1; 3720; 3733,1; 3738; 3806; 3815,1; 3866,1; 3880,1; 3885; 3895,1; 3897; 3899; 3907; 3920; 3921; 3929,1; 3941; 3944,1; 3947; 3956; 3959; 3974,1; 3975,1; 3983,1; 3987,1; 4028; 4033; 4054; 4055; 4065; 4071; 4096,1; 4097; 4101; 4120; 4221; 4125; 4127,1; 4137; 4140,1; 4146; 4188; 4200
Erzurum: 4096,1

F

Fejzija medresa = Elči Ibrahim-pašina medresa
Ferhadije džamije mekteb: 4042

G, Ġ, Ğ

Ğabal Huwayqa (?): 3716,2
Galata (Istanbul): 4183,2
Gaza: 3926
Gazi Husrev-begova biblioteka: 3706,1; 3707,1; 3708,1; 3712; 3725; 3741; 3748; 3750; 3762; 3793,1; 3798; 3802,1; 3822,1; 3846; 3863; 3865; 3872,1; 3884; 3889; 3894; 3909; 3919; 3938; 3970,1; 3972,1; 3978,1; 3985,1; 4010; 4013; 4043; 4063; 4069; 4076; 4093; 4094,1; 4131,1; 4141; 4144; 4160; 4173; 4178
Gazi Husrev-begova medresa: 3706,1; 3741; 3744; 3745,1; 3748; 3762; 3795,1; 3798; 3850; 3872,1; 3916; 4001; 4077; 4082; 4086,1; 4094,1; 4159; 4162; 4166,1
Gazi Husrev-begov hanikah: 3831,1; 4062
Gazi Husrev-begov vakuf: 3732; 4086,1; 4159
Gornji Vakuf: 3929,1
Gračanica: 3819,1
Gradska džamija u Tuzli: 3824,1
Gümülgüne: 3996,7

H, Ḥ, Ḫ

Halep: 3898; 4067
Ḥamza-efendī medresa u gradu Dandara (Egipat): 4084,2

Ḥanafiyya medresa u Gazi: 3926
Ḫusrawiyya medresa = Gazi Husrev-begova medresa

I

Indija: 3746
Istanbul: 3735; 3746; 3747; 3818; 3897; 3951; 4042; 4074; 4140,1; 4140,2; 4160; 4183,2; 4183,3

J

Jahja-paša mahala (Sarajevo): 3876,1

K

Kairo: 3746; 3998
Kamāliyya medresi u Sarajevu: 4030
Karađoz-begova biblioteka: 3715,1; 3722; 3735; 3751; 3752; 3763; 3781,1; 3800; 3828,1; 3839,1; 3854; 3856; 3861; 3917; 3918; 3993,1; 3997,1; 4047; 4113; 4157; 4190,1; 4113; 4143; 4190,1; 4203
Karađoz-begova medresa: 3917; 3932; 4130,1; 4130,2; 4130,3; 4130,4; 4143; 4149; 3932; 4130,1; 4130,2; 4130,3; 4130,4; 4149
Karaula (Travnik): 4121
Kilidibahr (?): 39798,1
Klis: 4090
Konja: 3927
Konjic: 4060
Koski Mehmed-pašina medresa: 3731
Koski Mehmed-pašina zavija u Mostaru: 4145

Lj

Ljubinje: 3855
Ljubuča: 4129,1; 4129,2; 4129,3
Ljubuški: 4091

M

Maqām Ibrāhim-paša al-ğadīd (Istanbul): 3897
Ma'mūra (Masīsa) vilajet Adana: 3942
Manisa: 3853
Medina: 3710,2
Mesdžid Ibrahim-paše u Počitelju: 3939
Medresa:
-Aḥmad-āğina medresa u Mostaru: 3942; 3998
-Aḥmadiyya medresa u Erzurumu: 4096,1
-Atmejdan medresa: 3786
-Bayram-gāzīna medresa: 3925,1
-Beogradska medresa: 3805,2; 4205,3
-Čan Čan (?) medresa: 3723,5
-Đumišića medresa = Sīm-zāde medresa
-Elči Ibrahim-pašina (Fejzija) medresa: 3716,1; 3720; 3733,1; 3738; 3806; 3815,1; 3866,1; 3880,1; 3885; 3895,1; 3897; 3899; 3907; 3920; 3921; 3929,1; 3941; 3944,1; 3947; 3956; 3959; 3974,1; 3975,1; 3983,1; 3987,1; 4028; 4033; 4054; 4055; 4065;

4071; 4096,1; 4097; 4101; 4120; 4221; 4125; 4127,1; 4137; 4140,1; 4146; 4188; 4200
-Gazi Husrev-begova medresa: 3706,1; 3741; 3744; 3745,1; 3748; 3762; 3795,1; 3798; 3850; 3872,1; 3916; 4001; 4077; 4082; 4086,1; 4094,1; 4159; 4162; 4166,1
-Ḥamza-efendī medresa u gradu Dandara (Egipat): 4084,2
-Ḥanafiyya medresa u Gazi: 3926
-Ḥusrawiyya medresa = Gazi Husrev-begova medresa
-Kamāliyya medresi u Sarajevu: 4030
-Karađoz-begova medresa: 3917; 3932; 4130,1; 4130,2; 4130,3; 4130,4; 4143; 4149
-Koski Mehmed-pašine medresa: 3731
-Mīr Ḥusrawšrīn medresa: 3721
-Mīritop Inanbegova medresa: 3870,1
-Muḥammad-aġina medresa: 3702
-Niža okružna medresa u Bihaću: 4023
-Qāḍiyya medresa u gradu Ma'mūra (Maṣīṣa): 3942
-Ṣabbā' Ḥayruddīn medresa: 3851
-Salūlī (?) medresa u Klisu: 4090
-Sīm-zāde (Đumišića) medresa u Sarajevu: 3703; 3713; 3737; 3747; 3768; 3769; 3778,1; 3809; 3814,1; 3844; 3927; 3949; 3958; 4056; 4182,1
-Ṣūfī ḥāfiẓ Ismā'īl-efendī al-Qunawī medresa: 4074
-Sultan Muratova medresa: 3853
-Sumaysāṭiyya medresa u Damasku: 3766
-Zvornička medresa: 3845; 4025
-Užička medresa: 4133,1; 4133,3; 4133,5
Meka: 3741
Mekteb:
-Ajni-begov mekteb: 3696,1; 3729; 3739; 3953; 4117; 4192,1
-Ferhadije džamije mekteb: 4042
Mīr Ḥusrawšrīn medresa: 3721
Mīritop Inanbegova medresa: 3870,1
Mostar: 3715,1; 3722; 3726; 3735; 3736,1; 3736,2; 3736,3; 3751; 3752; 3763; 3767; 3901,1; 3908; 3917; 3942; 3998; 4002; 4019; 4026; 4075; 4079; 4084,1; 4103; 4130,1; 4130,2; 4130,3; 4130,4 ; 4143; 4145; 4149; 4156
Mrkonjić Grad: 3889
Muḥammad-aġina medresa: 3702

Muṣṭafā-pašina džamija: 3901,1

N

Nahvijavica (Čelić): 4198
Nevesinje: 3878,1; 3878,2; 3878,3; 3878,4; 3878,5
Nikšić: 3935,1; 4186
Niža okružna medresa u Bihaću: 4023
Novi Šeher: 3905

O

Odžak (Bugojno): 4205,1
Osman Šehdijina biblioteka: 3697,1; 3724; 3729; 3739; 3745,1; 3749; 3753; 3759; 3774; 3775; 3805,1; 3818; 3847,1; 3879,1; 3896,1; 3925,1; 3992,1; 4011; 4039; 4048; 4052; 4059; 4080; 4092; 4110; 4112; 4115,1; 4153; 3847,1; 3879,1; 3896,1; 3992,1; 4011

P

Palanka: 3853
Počitelj: 3939; 3947
Prijepolje: 3803

Q

Qāḍiyya medresa u gradu Ma'mūra (Maṣīṣa): 3942
Qaysariyya (Sirija): 3816,1

R

Rogatica: 3915
Rūznamaġī hanikah u Mostaru: 4002

S, Ṣ

Ṣabbā' Ḥayruddīn medresa: 3851
Salūlī (?) medresa u Klisu: 4090
Sarajevo: 3696,1; 3703; 3729; 3747; 3748; 3786; 3788,1; 3795,1; 3799; 3805,1; 3809; 3831,1; 3916; 3951; 3993,1; 4005; 4030; 4086,1; 4086,2; 4134; 4184
Selimova džamija (Istanbul): 4183,3
Sīm-zāde (Đumišića) medresa u Sarajevu: 3703; 3713; 3737; 3747; 3768; 3769; 3778,1; 3809; 3814,1; 3844; 3927; 3949; 3958; 4056; 4182,1
Sinan-efendijina mahala (Prijepolje): 3803
Sinan-vojvode mahala (Rogatica): 3915
Sivas: 3973,5
Stočević, 'Alī-paše tekija u Mostaru: 4079
Stočević, Galib-paše: 3767
Stolac: 3805,1; 3891; 4088
Struga: 3796,1
Strumica: 3985,1
Ṣūfī ḥāfiẓ Ismā'īl-efendī al-Qunawī medresa: 4074
Ṣūfī-zāde tekija u Ṣūfī mahali: 3703
Sultan Muratova medresa: 3853
Sumaysāṭiyya medresa u Damasku: 3766

Š

Šahriyār: 3722
aš-šayḫ Abū Wafā' džamija: 3928,1
Špionica (kadiluk Gradačac): 3819,1

T

Tekija (Zavija):
-'Abdulqādir-efendijina tekija u Istanbulu: 4042
-Bistrička tekija u Sarajevu: 3831,1
-Koski Mehmed-pašina zavija u Mostaru: 4145

-Stočević, 'Alī-paše tekija u Mostaru: 4079
-Stočević, Galib-paše: 3767
-Ṣūfī-zāde tekija u Ṣūfī mahali: 3703
-'Uṯmanova tekija: 3733,2
Temišvar: 4065
Tešanj: 3986,1; 3986,2; 3986,3; 3986,4
Tirana: 4058
Tirhala: 3733,2
Travnik: 3716,1; 3720; 3733,1; 3738; 3739; 3853; 3928,1; 3930; 3953; 4029,1; 4101; 4117; 4121; 4127,1; 4127,1
Trebinje: 3784; 3804
Tuzla: 3824,1; 3852

U
Ulcinj: 4204,1
'Uṯmān-begov džemaat u Travniku: 4127,1
'Uṯmanova tekija: 3733,2
Užice: 4007; 4133,1; 4133,3; 4133,6
Užička medresa: 4133,1; 4133,3; 4133,5

V
Vekil Harač mahala (Sarajevo): 3873,1
Velika (Arap) džamija (Istanbul): 4183,2
Vidin: 3988,1; 3988,2; 4068
Virani Šehir: 3985,1

Y
Yaḥyā-paša mahala (Sarajevo) = Jahja-paša mahala (Sarajevo)
Yeniğe Yayče = Mrkonjić Grad

Z
Zagreb: 3797,1; 3823,1; 3981,1
Zenica: 3844; 4122; 4135
Zvornička medresa: 3845; 4025
Zvornik: 3845; 3986,1; 4025; 4177

Ž
Žepče: 4044

SIGNATURNI INDEKS

R 275: 4049
R 313, I: 3795,1
R 313, II: 3795,2
R 313, III: 3795,3
R 313, IV: 3795,4
R 338: 4112
R 357: 3741
R 361: 3748
R 474: 3750
R 476: 4048
R 527: 3910
R 555: 3777
R 618: 4085
R 632: 3753
R 633: 3739
R 638: 4110
R 647: 3785
R 670, I: 4108,1
R 670, II: 4108,2
R 682: 4091
R 695: 4076
R 712: 4040
R 716: 4106
R 718: 3758
R 726: 3765
R 729: 3889
R 757: 3864
R 763: 4138
R 766: 3906
R 785, I: 3819,1
R 785, II: 3819,2
R 786, I: 4133,1
R 786, II: 4133,2
R 786, III: 4133,3
R 786, IV: 4133,4
R 786, V: 4133,5
R 786, VI: 4133,6
R 797: 4180
R 803: 4037
R 804: 3913
R 825: 3775
R 829, I: 4115,1
R 829, II: 4115,2
R 832: 3844
R 835: 3953
R 841: 3730
R 848: 3724
R 859: 3934
R 865: 3813
R 915, I: 3871,1
R 915, II: 3871,2
R 915, III: 3871,3
R 916, I: 3835,1
R 916, II: 3835,2
R 925: 3808
R 941: 3893
R 951, I: 4182,1
R 951, II: 4182,2
R 951, III: 4182,3
R 951, IV: 4182,4
R 951, V: 4182,5
R 951, VI: 4182,6
R 952, I: 3788,1
R 952, II: 3788,2
R 952, III: 3788,3
R 952, IV: 3788,4
R 972, I: 3831,1
R 972, II: 3831,2
R 973: 4009
R 974: 4081
R 1040: 3742
R 1056: 4165
R 1059: 4144
R 1060: 4089
R 1068: 3746
R 1073: 3721
R 1077: 3954
R 1083: 3817
R 1093, I: 3995,1
R 1093, II: 3995,2
R 1093, III: 3995,3
R 1093, IV: 3995,4
R 1095, I: 3878,1
R 1095, II: 3878,2
R 1095, III: 3878,3
R 1095, IV: 3878,4
R 1095, V: 3878,5
R 1099: 3764
R 1112: 4152
R 1140: 4088
R 1145: 4043
R 1162: 4118
R 1191: 4056
R 1200: 3737
R 1219, I: 3779,1
R 1219, II: 3779,2
R 1227: 3725
R 1248: 3884
R 1297, I: 3973,1
R 1297, II: 3973,2
R 1297, III: 3973,3
R 1297, IV: 3973,4
R 1297, V: 3973,5
R 1297,VI: 3973,6
R 1353: 4171
R 1362: 4028
R 1375, I: 3984,1
R 1375, II: 3984,2
R 1375, III: 3984,3
R 1391: 3749
R 1397, I: 3847,1
R 1397, II: 3847,2
R 1397, III: 3847,3
R 1402: 3759
R 1437: 4185
R 1446: 4054
R 1457: 3930
R 1469, I: 3833,1
R 1469, II: 3833,2
R 1470, I: 4073,1
R 1470, II: 4073,2
R 1482: 4148
R 1487: 3911
R 1500, I: 4086,1
R 1500, II: 4086,2
R 1517: 3909
R 1523, I: 3935,1
R 1523, II: 3935,2
R 1524: 4077
R 1536: 3760
R 1540: 3859
R 1548, I: 3923,1
R 1548, II: 3923,2
R 1560: 4016
R 1563, I: 3985,1
R 1563, II: 3985,2
R 1563, III: 3985,3
R 1563, IV: 3985,4
R 1565: 4010
R 1567: 3999
R 1574: 4093
R 1579: 4159
R 1583: 3780
R 1587: 4014
R 1590: 3699
R 1596: 4092
R 1602, I: 3925,1
R 1602, II: 3925,2
R 1638: 4067
R 1650: 4158
R 1658: 4074
R 1659: 4161
R 1664: 4173
R 1671: 4013
R 1698: 4038
R 1703: 3936
R 1722: 4082
R 1730, I: 4166,1
R 1730, II: 4166,2
R 1736: 4057
R 1738, I: 3707,1
R 1738, II: 3707,2
R 1739: 4116
R 1743: 3850
R 1755, I: 3706,1
R 1755, II: 3706,2
R 1758: 3798
R 1760, I: 3802,1
R 1760, II: 3802,2
R 1760, III: 3802,3
R 1760, IV: 3802,4
R 1767: 4058
R 1776: 3811
R 1785, I: 3970,1
R 1785, II: 3970,2
R 1785, III: 3970,3
R 1787: 3937
R 1789: 3883
R 1795, I: 3857,1
R 1795, II: 3857,2

R 1795, III: 3857,3
R 1795, IV: 3857,4
R 1795, V: 3857,5
R 1795, VI: 3857,6
R 1800: 3843
R 1803: 3842
R 1804: 4141
R 1806: 3952
R 1818, I: 4094,1
R 1818, II: 4094,2
R 1818, III: 4094,3
R 1821, I: 3789,1
R 1821, II: 3789,2
R 1822, I: 3821,1
R 1822,II: 3821,2
R 1823: 4160
R 1824: 3712
R 1833: 4176
R 1841: 3762
R 1843, I: 4132,1
R 1843, II: 4132,2
R 1843, III: 4132,3
R 1843, IV: 4132,4
R 1843, V: 4132,5
R 1843, VI: 4132,6
R 1849: 4178
R 1858: 4153
R 1863: 4052
R 1865, I: 3879,1
R 1865, II: 3879,2
R 1872, I: 3992,1
R 1872, II: 3992,2
R 1872, III: 3992,3
R 1872, IV: 3992,4
R 1874: 3729
R 1881: 3713
R 1884, I: 3896,1
R 1884, II: 3896,2
R 1884, III: 3896,3
R 1884, IV: 3896,4
R 1885, I: 3697,1
R 1885, II: 3697,2
R 1885, III: 3697,3
R 1885, IV: 3697,4
R 1886: 4011
R 1898: 3951
R 1939: 4142
R 1965, I: 3994,1
R 1965, II: 3994,2
R 1965, III: 3994,3
R 1965, IV: 3994,4
R 1965, V: 3994,5
R 1965, VI: 3994,6
R 1990: 4008
R 1997, I: 4192,1
R 1997, II: 4192,2
R 1997, III: 4192,3
R 1999: 4034
R 2006: 4201
R 2028: 4117
R 2040: 3961
R 2043: 4042
R 2046: 3719
R 2053: 3701
R 2054, I: 4095,1
R 2054, II: 4095,2
R 2065: 4017
R 2067: 4053
R 2078: 3818
R 2082, I: 3977,1
R 2082, II: 3977,2
R 2082, III: 3977,3
R 2082, IV: 3977,4
R 2082, V: 3977,5
R 2083: 3938
R 2084: 3702
R 2089: 3812
R 2090, I: 3877,1
R 2090, II: 3877,2
R 2090, III: 3877,3
R 2090, IV: 3877,4
R 2090, V: 3877,5
R 2094: 4147
R 2095: 3860
R 2098: 3914
R 2109: 3732
R 2123: 4078
R 2143: 4100
R 2144: 4134
R 2150, I: 3976,1
R 2150, II: 3976,2
R 2150, III: 3976,3
R 2154: 4075
R 2175: 4000
R 2192: 4105
R 2195: 3915
R 2205, I: 3834,1
R 2205, II: 3834,2
R 2213, I: 3849,1
R 2213, II: 3849,2
R 2227: 3941
R 2232, I: 3870,1
R 2232, II: 3870,2
R 2246, I: 3723,1
R 2246, II: 3723,2
R 2246, III: 3723,3
R 2246, IV: 3723,4
R 2246, V: 3723,5
R 2246, VI: 3723,6
R 2247: 4174
R 2250, I: 3967,1
R 2250, II: 3967,2
R 2250, III: 3967,3
R 2250, IV: 3967,4
R 2250, V: 3967,5
R 2251: 3827
R 2252: 3840
R 2256: 4146
R 2267, I: 3881,1
R 2267, II: 3881,2
R 2267, III: 3881,3
R 2284, I: 3733,1
R 2284, II: 3733,2
R 2284, III: 3733,3
R 2286: 4018
R 2299: 4065
R 2318: 3717
R 2335: 4012
R 2341: 3865
R 2345: 3771
R 2346: 3747
R 2353, I: 3868,1
R 2353, II: 3868,2
R 2353, III: 3868,3
R 2355: 4039
R 2357, I: 3696,1
R 2357, II: 3696,2
R 2357, III: 3696,3
R 2367, I: 3745,1
R 2367, II: 3745,2
R 2367, III: 3745,3
R 2367, IV: 3745,4
R 2367, V: 3745,5
R 2376, I: 3805,1
R 2376, II: 3805,2
R 2376, III: 3805,3
R 2376, IV: 3805,4
R 2376, V: 3805,5
R 2378: 4080
R 2384: 3768
R 2386: 3927
R 2411: 4059
R 2423, I: 4195,1
R 2423, II: 4195,2
R 2431, I: 3816,1
R 2431, II: 3816,2
R 2458: 3886
R 2463: 3894
R 2474, I: 3872,1
R 2474, II: 3872,2
R 2474, III: 3872,3
R 2474, IV: 3872,4
R 2474, V: 3872,5
R 2480, I: 3972,1
R 2480, II: 3972,2
R 2480, III: 3972,3
R 2481: 3919
R 2486, I: 3876,1
R 2486, II: 3876,2
R 2486, III: 3876,3
R 2490: 4001
R 2513: 3738
R 2521: 3887
R 2530: 4003
R 2544, I: 3810,1
R 2544, II: 3810,2
R 2556: 3960
R 2563, I: 4129,1
R 2563, II: 4129,2
R 2563, III: 4129,3
R 2565: 3754
R 2566: 3890
R 2567: 3858
R 2568, I: 3708,1
R 2568, II: 3708,2
R 2583, I: 3830,1
R 2583, II: 3830,2
R 2586: 3799
R 2599, I: 3794,1
R 2599.II: 3794,2
R 2599, III: 3794,3
R 2602: 4033
R 2603, I: 3880,1
R 2603, II: 3880,2
R 2620: 4068
R 2634, I: 4130,1
R 2634, II: 4130,2
R 2634, III: 4130,3
R 2634, IV: 4130,4
R 2644, I: 3869,1
R 2644, II: 3869,2
R 2644, III: 3869,3
R 2644, IV: 3869,4
R 2648, I: 3716,1
R 2648, II: 3716,2
R 2653: 3897
R 2680, I: 3964,1
R 2680, II: 3964,2
R 2680, III: 3964,3
R 2684, I: 3757,1
R 2684, II: 3757,2
R 2685, I: 4168,1
R 2685, II: 4168,2
R 2685, III: 4168,3
R 2686: 4004
R 2700: 4069
R 2710: 3916
R 2731: 3926
R 2739, I: 4128,1
R 2739, II: 4128,2
R 2749: 3695
R 2762, I: 3873,1
R 2762, II: 3873,2
R 2766, I: 3979,1
R 2766, II: 3979,2
R 2766, III: 3979,3
R 2766, IV: 3979,4
R 2766, V: 3979,5
R 2771, I: 4107,1
R 2771, II: 4107,2
R 2774: 3862
R 2777: 4181
R 2805, I: 3978,1
R 2805, II: 3978,2
R 2805, III: 3978,3
R 2814: 3955

R 2841: 4119
R 2844: 3957
R 2869: 3882
R 2875: 3700
R 2884: 3950
R 2909, I: 3895,1
R 2909, II: 3895,2
R 2909, III: 3895,3
R 2909, IV: 3895,4
R 2910: 4055
R 2918: 4101
R 2932: 4111
R 2944: 3826
R 2965, I: 3793,1
R 2965, II: 3793,2
R 2967: 3949
R 2972: 3769
R 2978: 4124
R 2979, I: 3996,1
R 2979, II: 3996,2
R 2979, III: 3996,3
R 2979, IV: 3996,4
R 2979, V: 3996,5
R 2979, VI: 3996,6
R 2979, VII:3996,7
R 2982: 3958
R 2988, I: 3778,1
R 2988, II: 3778,2
R 2988, III: 3778,3
R 2989, I: 3829,1
R 2989, II: 3829,2
R 2996: 3846
R 2998: 3774
R 3011: 3714
R 3021: 4064
R 3022, I: 3866,1
R 3022, II: 3866,2
R 3022, III: 3866,3
R 3022, IV: 3866,4
R 3022, V: 3866,5
R 3030: 4063
R 3040, I: 3815,1
R 3040, II: 3815,2
R 3040, III: 3815,3
R 3040, IV: 3815,4
R 3052: 4184
R 3092: 4137
R 3095: 3855
R 3110: 3720
R 3147: 4015
R 3160: 3744
R 3164: 3863
R 3167, I: 4131,1
R 3167, II: 4131,2
R 3167, III: 4131,3
R 3167, IV: 4131,4
R 3169: 3898
R 3183, I: 3822,1
R 3183, II: 3822,2
R 3204: 3943
R 3332: 3801
R 3334: 4175
R 3365, I: 3710,1
R 3365, II: 3710,2
R 3366, I: 3814,1
R 3366, II: 3814,2
R 3368: 3809
R 3373: 3892
R 3387: 4120
R 3402: 3908
R 3408: 3786
R 3433: 3766
R 3441: 4200
R 3458: 4071
R 3461: 3907
R 3464, I: 3975,1
R 3464, II: 3975,2
R 3464, III: 3975,3
R 3464, IV: 3975,4
R 3466: 4097
R 3469: 3806
R 3471: 3885
R 3472, I: 4140,1
R 3472, II: 4140,2
R 3484: 4114
R 3487, I: 4096,1
R 3487, II: 4096,2
R 3531: 3703
R 3537: 3959
R 3563: 4007
R 3564: 3912
R 3565: 3782
R 3569: 4030
R 3577: 3940
R 3580: 3854
R 3609, I: 3715,1
R 3609, II: 3715,2
R 3609, III: 3715,3
R 3626: 4079
R 3628, I: 3828,1
R 3628, II: 3828,2
R 3628, III: 3828,3
R 3628, IV: 3828,4
R 3629, I: 4202,1
R 3629, II: 4202,2
R 3629, III: 4202,3
R 3629, IV: 4202,4
R 3629, V: 4202,5
R 3629, VI: 4202,6
R 3641: 4099
R 3676: 3722
R 3683: 4113
R 3696: 3728
R 3700: 3861
R 3726: 3939
R 3727: 3856
R 3728: 4098
R 3729: 3998
R 3730, I: 3839,1
R 3730, II: 3839,2
R 3730, III: 3839,3
R 3730, IV: 3839,4
R 3730, V: 3839,5
R 3730, VI: 3839,6
R 3734: 3731
R 3788: 4044
R 3857: 3800
R 3863: 4087
R 3876, I: 4190,1
R 3876, II: 4190,2
R 3881: 4157
R 3883: 3735
R 3894: 4203
R 3911: 3743
R 3912: 3761
R 3914: 4164
R 3916: 3751
R 3917: 3942
R 3919, I: 3997,1
R 3919, II: 3997,2
R 3919, III: 3997,3
R 3928: 4050
R 3938: 3776
R 3940: 3932
R 3977: 4047
R 3984: 3727
R 3985: 4145
R 3986: 3752
R 4009: 3922
R 4021: 4031
R 4028: 3763
R 4037: 4149
R 4040, I: 3781,1
R 4040, II: 3781,2
R 4052, I: 4199,1
R 4052, II: 4199,2
R 4052, III: 4199,3
R 4055: 3767
R 4066, I: 4193,1
R 4066, II: 4193,2
R 4066, III: 4193,3
R 4067: 3917
R 4079: 4143
R 4081, I: 4084,1
R 4081, II: 4084,2
R 4089, I: 3993,1
R 4089, II: 3993,2
R 4089, III: 3993,3
R 4089, IV: 3993,4
R 4089, V: 3993,5
R 4089, VI: 3993,6
R 4089, VII:3993,7
R 4090: 3918
R 4095, I: 4109,1
R 4095, II: 4109,2
R 4095, III: 4109,3
R 4095, IV: 4109,4
R 4098: 3704
R 4114: 4005
R 4149, I: 4160,1
R 4149, II: 4160,2
R 4149, III: 4160,3
R 4154: 4102
R 4164: 4045
R 4218, I: 4189,1
R 4218, II : 4189,2
R 4236, I: 3832,1
R 4236, II: 3832,2
R 4236, III: 3832,3
R 4254, I: 3711,1
R 4254, II: 3711,2
R 4254, III: 3711,3
R 4254, IV: 3711,4
R 4254, V: 3711,5
R 4256: 4032
R 4271: 3841
R 4293, I: 3966,1
R 4293, II: 3966,2
R 4293, III: 3966,3
R 4294, I: 3875,1
R 4294, II: 3875,2
R 4297: 4196
R 4321: 4006
R 4325, I: 4191,1
R 4325, II: 4191,2
R 4327: 3948
R 4434: 3845
R 4435: 3820
R 4441: 4139
R 4502: 3705
R 4611, I: 4083,1
R 4611, II: 4083,2
R 4618: 3726
R 4619: 4026
R 4622: 4103
R 4627: 4061
R 4634: 4156
R 4640: 3933
R 4655: 4046
R 4665, I: 3901,1
R 4665, II: 3901,2
R 4666: 3904
R 4671, I: 3791,1
R 4671, II: 3791,2
R 4671, III: 3791,3
R 4672: 4155
R 4675, I: 3928,1
R 4675, II: 3928,2
R 4683: 4060
R 4685, I: 3848,1
R 4685, II: 3848,2
R 4685, III: 3848,3
R 4700: 3852
R 4720: 3851
R 4721, I: 4029,1
R 4721, II: 4029,2

R 4739, I: 3986,1
R 4739, II: 3986,2
R 4739, III: 3986,3
R 4747, I: 3971,1
R 4747, II: 3971,2
R 4756, II: 3969,2
R 4756, I: 3969,1
R 4846, I: 3989,1
R 4846, II: 3989,2
R 4849: 3946
R 4867: 3900
R 4870: 3740
R 4871, I: 3736,1
R 4871, II: 3736,2
R 4871, III: 3736,3
R 4873, I: 3981,1
R 4873, II: 3981,2
R 4873, III: 3981,3
R 4873, IV: 3981,4
R 4874: 4024
R 4882, I: 3797,1
R 4882, II: 3797,2
R 4888, I: 3823,1
R 4888, II: 3823,2
R 4902: 4025
R 4907: 4186
R 4910: 4036
R 4919: 4023
R 4931, I: 3982,1
R 4931, II: 3982,2
R 4931, III: 3982,3
R 4954: 3903
R 4957: 3770
R 4985, I: 3987,1
R 4985, II: 3987,2
R 4985, III: 3987,3
R 4985, IV: 3987,4
R 4993: 4188
R 4995: 4125
R 4996: 3947
R 5003, I: 3983,1
R 5003, II: 3983,2
R 5003, III: 3983,3
R 5004, I: 3974,1
R 5004, II: 3974,2
R 5004, III: 3974,3
R 5006: 3899
R 5033: 3962
R 5049: 3920
R 5052: 4197
R 5055: 4022
R 5100, I: 4204,1
R 5100, II: 4204,2
R 5115, I: 3965,1
R 5115, II: 3965,2
R 5115, III: 3965,3
R 5127, I: 3944,1
R 5127, II: 3944,2
R 5127, III: 3944,3
R 5127, IV: 3944,4
R 5127, V: 3944,5
R 5143, I: 3929,1
R 5143, II: 3929,2
R 5158: 3921
R 5160, I: 4127,1
R 5160, II: 4127,2
R 5185: 4163
R 5192: 4123
R 5196: 4035
R 5199: 4121
R 5216: 3956
R 5220, I: 3980,1
R 5220, II: 3980,2
R 5220, III: 3980,3
R 5240: 4041
R 5255: 4072
R 5279: 4090
R 5280: 4151
R 5286, I: 3773,1
R 5286, II: 3773,2
R 5296: 4066
R 5304: 3888
R 5308, I: 3734,1
R 5308, II: 3734,2
R 5321: 3931
R 5325: 4019
R 5343: 4194
R 5364, I: 3945,1
R 5364, II: 3945,2
R 5364, III: 3945,3
R 5384: 4187
R 5393: 4020
R 5426, I: 3874,1
R 5426, II: 3874,2
R 5426, III: 3874,3
R 5625, I: 4183,1
R 5625, II: 4183,2
R 5625, III: 4183,3
R 5625, IV: 4183,4
R 5742, I: 3698,1
R 5742, II: 3698,2
R 5778: 4062
R 5794, I: 3924,1
R 5794, II: 3924,2
R 5835, I: 3790,1
R 5835, II: 3790,2
R 5849: 4162
R 5871, I: 3709,1
R 5871, II: 3709,2
R 5891: 3803
R 5907: 3825
R 5911: 4051
R 5985: 4070
R 5993: 4167
R 6101: 4177
R 6113: 3963
R 6204: 4122
R 6303: 3836
R 6353: 4021
R 6359: 4179
R 6386: 3853
R 6470: 3784
R 6511: 3804
R 6525: 4198
R 6534, I: 3902,1
R 6534, II: 3902,2
R 6579, I: 3867,1
R 6579, II: 3867,2
R 6579, III: 3867,3
R 6582: 4136
R 6583: 3891
R 6600, I: 3966,1
R 6600, II: 3966,2
R 6603, I: 3772,1
R 6603, II: 3772,2
R 6624, I: 3824,1
R 6624,II: 3824,2
R 6624, III: 3824,3
R 6659: 4126
R 6665, I: 3796,1
R 6665, II: 3796,2
R 6677, I: 3792,1
R 6677, II: 3792,2
R 6677, III: 3792,3
R 6681: 4104
R 6682: 3783
R 6684, I: 3990,1
R 6684, II: 3990,2
R 6684, III: 3990,3
R 6684, IV: 3990,4
R 6694, I: 3988,1
R 6694, II: 3988,2
R 6705: 3905
R 6709: 4135
R 6725: 3755
R 6735: 3756
R 6780: 3807
R 6998: 4150
R 6999: 4154
R 7012, I: 3838,1
R 7012, II: 3838,2
R 7012, III: 3838,3
R 7012, IV: 3838,4
R 7127: 4027
R 7128, I: 4170,1
R 7128, II: 4170,2
R 7145, I: 3787,1
R 7145, II: 3787,2
R 7186: 3718
R 7285, I: 4206,1
R 7285, II: 4206,2
R 7630: 4002
R 7654, I: 3837,1
R 7654, II: 3837,2
R 7654, III: 3837,3
R 7672: 4172
R 7741, I: 4205,1
R 7741, II: 4205,2
R 7741, III: 4205,3
R 7813, I: 3991,1
R 7813, II: 3991,2

KATALOŠKI INDEKS

3695: R 2749
3696,1: R 2357, I
3696,2: R 2357, II
3696,3: R 2357, III
3697,1: R 1885, I
3697,2: R 1885, II
3697,3: R 1885, III
3697,4: R 1885, IV
3698,1: R 5742, I
3698,2: R 5742, II
3699: R 1590
3700: R 2875
3701: R 2053
3702: R 2084
3703: R 3531
3704: R 4098
3705: R 4502
3706,1: R 1755, I
3706,2: R 1755, II
3707,1: R 1738, I
3707,2: R 1738, II
3708,1: R 2568, I
3708,2: R 2568, II
3709,1: R 5871, I
3709,2: R 5871, II
3710,1: R 3365, I
3710,2: R 3365, II
3711,1: R 4254, I
3711,2: R 4254, II
3711,3: R 4254, III
3711,4: R 4254, IV
3711,5: R 4254, V
3712: R 1824
3713: R 1881
3714: R 3011
3715,1: R 3609, I
3715,2: R 3609, II
3715,3: R 3609, III
3716,1: R 2648, I
3716,2: R 2648, II
3717: R 2318
3718: R 7186
3719: R 2046
3720: R 3110
3721: R 1073
3722: R 3676
3723,1: R 2246, I
3723,2: R 2246, II
3723,3: R 2246, III
3723,4: R 2246, IV
3723,5: R 2246, V
3723,6: R 2246, VI
3724: R 848
3725: R 1227
3726: R 4618
3727: R 3984
3728: R 3696
3729: R 1874
3730: R 841
3731: R 3734
3732: R 2109
3733,1: R 2284, I
3733,2: R 2284, II
3733,3: R 2284, III
3734,1: R 5308, I
3734,2: R 5308, II
3735: R 3883
3736,1: R 4871, I
3736,2: R 4871, II
3736,3: R 4871, III
3737: R 1200
3738: R 2513
3739: R 633
3740: R 4870
3741: R 357
3742: R 1040
3743: R 3911
3744: R 3160
3745,1: R 2367, I
3745,2: R 2367, II
3745,3: R 2367, III
3745,4: R 2367, IV
3745,5: R 2367, V
3746: R 1068
3747: R 2346
3748: R 361
3749: R 1391
3750: R 474
3751: R 3916
3752: R 3986
3753: R 632
3754: R 2565
3755: R 6725
3756: R 6735
3757,1: R 2684, I
3757,2: R 2684, II
3758: R 718
3759: R 1402
3760: R 1536
3761: R 3912
3762: R 1841
3763: R 4028
3764: R 1099
3765: R 726
3766: R 3433
3767: R 4055
3768: R 2384
3769: R 2972
3770: R 4957
3771: R 2345
3772,1: R 6603, I
3772,2: R 6603, II
3773,1: R 5286, I
3773,2: R 5286, II
3774: R 2998
3775: R 825
3776: R 3938
3777: R 555
3778,1: R 2988, I
3778,2: R 2988, II
3778,3: R 2988, III
3779,1: R 1219, I
3779,2: R 1219, II
3780: R 1583
3781,1: R 4040, I
3781,2: R 4040, II
3782: R 3565
3783: R 6682
3784: R 6470
3785: R 647
3786: R 3408
3787,1: R 7145, I
3787,2: R 7145, II
3788,1: R 952, I
3788,2: R 952, II
3788,3: R 952, III
3788,4: R 952, IV
3789,1: R 1821, I
3789,2: R 1821, II
3790,1: R 5835, I
3790,2: R 5835, II
3791,1: R 4671, I
3791,2: R 4671, II
3791,3: R 4671, III
3792,1: R 6677, I
3792,2: R 6677, II
3792,3: R 6677, III
3793,1: R 2965, I
3793,2: R 2965, II
3794,1: R 2599, I
3794,2: R 2599,II
3794,3: R 2599, III
3795,1: R 313, I
3795,2: R 313, II
3795,3: R 313, III
3795,4: R 313, IV
3796,1: R 6665, I
3796,2: R 6665, II
3797,1: R 4882, I
3797,2: R 4882, II
3798: R 1758
3799: R 2586
3800: R 3857
3801: R 3332
3802,1: R 1760, I
3802,2: R 1760, II
3802,3: R 1760, III
3802,4: R 1760, IV
3803: R 5891
3804: R 6511
3805,1: R 2376, I
3805,2: R 2376, II
3805,3: R 2376, III
3805,4: R 2376, IV
3805,5: R 2376, V
3806: R 3469
3807: R 6780
3808: R 925
3809: R 3368
3810,1: R 2544, I
3810,2: R 2544, II
3811: R 1776
3812: R 2089
3813: R 865

3814,1: R 3366, I
3814,2: R 3366, II
3815,1: R 3040, I
3815,2: R 3040, II
3815,3: R 3040, III
3815,4: R 3040, IV
3816,1: R 2431, I
3816,2: R 2431, II
3817: R 1083
3818: R 2078
3819,1: R 785, I
3819,2: R 785, II
3820: R 4435
3821,1: R 1822, I
3821,2: R 1822.II
3822,1: R 3183, I
3822,2: R 3183, II
3823,1: R 4888, I
3823,2: R 4888, II
3824,1: R 6624, I
3824,2: R 6624.II
3824,3: R 6624, III
3825: R 5907
3826: R 2944
3827: R 2251
3828,1: R 3628, I
3828,2: R 3628, II
3828,3: R 3628, III
3828,4: R 3628, IV
3829,1: R 2989, I
3829,2: R 2989, II
3830,1: R 2583, I
3830,2: R 2583, II
3831,1: R 972, I
3831,2: R 972, II
3832,1: R 4236, I
3832,2: R 4236, II
3832,3: R 4236, III
3833,1: R 1469, I
3833,2: R 1469, II
3834,1: R 2205, I
3834,2: R 2205, II
3835,1: R 916, I
3835,2: R 916, II
3836: R 6303
3837,1: R 7654, I
3837,2: R 7654, II
3837,3: R 7654, III
3838,1: R 7012, I
3838,2: R 7012, II
3838,3: R 7012, III
3838,4: R 7012, IV
3839,1: R 3730, I
3839,2: R 3730, II
3839,3: R 3730, III
3839,4: R 3730, IV
3839,5: R 3730, V
3839,6: R 3730, VI
3840: R 2252
3841: R 4271
3842: R 1803
3843: R 1800
3844: R 832
3845: R 4434
3846: R 2996
3847,1: R 1397, I
3847,2: R 1397, II
3847,3: R 1397, III
3848,1: R 4685, I
3848,2: R 4685, II
3848,3: R 4685, III
3849,1: R 2213, I
3849,2: R 2213, II
3850: R 1743
3851: R 4720
3852: R 4700
3853: R 6386
3854: R 3580
3855: R 3095
3856: R 3727
3857,1: R 1795, I
3857,2: R 1795, II
3857,3: R 1795, III
3857,4: R 1795, IV
3857,5: R 1795, V
3857,6: R 1795, VI
3858: R 2567
3859: R 1540
3860: R 2095
3861: R 3700
3862: R 2774
3863: R 3164
3864: R 757
3865: R 2341
3866,1: R 3022, I
3866,2: R 3022, II
3866,3: R 3022, III
3866,4: R 3022, IV
3866,5: R 3022, V
3867,1: R 6579, I
3867,2: R 6579, II
3867,3: R 6579, III
3868,1: R 2353, I
3868,2: R 2353, II
3868,3: R 2353, III
3869,1: R 2644, I
3869,2: R 2644, II
3869,3: R 2644, III
3869,4: R 2644, IV
3870,1: R 2232, I
3870,2: R 2232, II
3871,1: R 915, I
3871,2: R 915, II
3871,3: R 915, III
3872,1: R 2474, I
3872,2: R 2474, II
3872,3: R 2474, III
3872,4: R 2474, IV
3872,5: R 2474, V
3873,1: R 2762, I
3873,2: R 2762, II
3874,1: R 5426, I
3874,2: R 5426, II
3874,3: R 5426, III
3875,1: R 4294, I
3875,2: R 4294, II
3876,1: R 2486, I
3876,2: R 2486, II
3876,3: R 2486, III
3877,1: R 2090, I
3877,2: R 2090, II
3877,3: R 2090, III
3877,4: R 2090, IV
3877,5: R 2090, V
3878,1: R 1095, I
3878,2: R 1095, II
3878,3: R 1095, III
3878,4: R 1095, IV
3878,5: R 1095, V
3879,1: R 1865, I
3879,2: R 1865, II
3880,1: R 2603, I
3880,2: R 2603, II
3881,1: R 2267, I
3881,2: R 2267, II
3881,3: R 2267, III
3882: R 2869
3883: R 1789
3884: R 1248
3885: R 3471
3886: R 2458
3887: R 2521
3888: R 5304
3889: R 729
3890: R 2566
3891: R 6583
3892: R 3373
3893: R 941
3894: R 2463
3895,1: R 2909, I
3895,2: R 2909, II
3895,3: R 2909, III
3895,4: R 2909, IV
3896,1: R 1884, I
3896,2: R 1884, II
3896,3: R 1884, III
3896,4: R 1884, IV
3897: R 2653
3898: R 3169
3899: R 5006
3900: R 4867
3901,1: R 4665, I
3901,2: R 4665, II
3902,1: R 6534, I
3902,2: R 6534, II
3903: R 4954
3904: R 4666
3905: R 6705
3906: R 766
3907: R 3461
3908: R 3402
3909: R 1517
3910: R 527
3911: R 1487
3912: R 3564
3913: R 804
3914: R 2098
3915: R 2195
3916: R 2710
3917: R 4067
3918: R 4090
3919: R 2481
3920: R 5049
3921: R 5158
3922: R 4009
3923,1: R 1548, I
3923,2: R 1548, II
3924,1: R 5794, I
3924,2: R 5794, II
3925,1: R 1602, I
3925,2: R 1602, II
3926: R 2731
3927: R 2386
3928,1: R 4675, I
3928,2: R 4675, II
3929,1: R 5143, I
3929,2: R 5143, II
3930: R 1457
3931: R 5321
3932: R 3940
3933: R 4640
3934: R 859
3935,1: R 1523, I
3935,2: R 1523, II
3936: R 1703
3937: R 1787
3938: R 2083
3939: R 3726
3940: R 3577
3941: R 2227
3942: R 3917
3943: R 3204
3944,1: R 5127, I
3944,2: R 5127, II
3944,3: R 5127, III
3944,4: R 5127, IV
3944,5: R 5127, V
3945,1: R 5364, I
3945,2: R 5364, II
3945,3: R 5364, III
3946: R 4849
3947: R 4996
3948: R 4327
3949: R 2967
3950: R 2884
3951: R 1898

3952: R 1806
3953: R 835
3954: R 1077
3955: R 2814
3956: R 5216
3957: R 2844
3958: R 2982
3959: R 3537
3960: R 2556
3961: R 2040
3962: R 5033
3963: R 6113
3964,1: R 2680, I
3964,2: R 2680, II
3964,3: R 2680, III
3965,1: R 5115, I
3965,2: R 5115, II
3965,3: R 5115, III
3966,1: R 6600, I
3966,2: R 6600, II
3967,1: R 2250, I
3967,2: R 2250, II
3967,3: R 2250, III
3967,4: R 2250, IV
3967,5: R 2250, V
3968,1: R 4293, I
3968,2: R 4293, II
3968,3: R 4293, III
3969,1: R 4756, I
3969,2: R 4756, II
3970,1: R 1785, I
3970,2: R 1785, II
3970,3: R 1785, III
3971,1: R 4747, I
3971,2: R 4747, II
3972,1: R 2480, I
3972,2: R 2480, II
3972,3: R 2480, III
3973,1: R 1297, I
3973,2: R 1297, II
3973,3: R 1297, III
3973,4: R 1297, IV
3973,5: R 1297, V
3973,6: R 1297,VI
3974,1: R 5004, I
3974,2: R 5004, II
3974,3: R 5004, III
3975,1: R 3464, I
3975,2: R 3464, II
3975,3: R 3464, III
3975,4: R 3464, IV
3976,1: R 2150, I
3976,2: R 2150, II
3976,3: R 2150, III
3977,1: R 2082, I
3977,2: R 2082, II
3977,3: R 2082, III
3977,4: R 2082, IV
3977,5: R 2082, V
3978,1: R 2805, I
3978,2: R 2805, II
3978,3: R 2805, III
3979,1: R 2766, I
3979,2: R 2766, II
3979,3: R 2766, III
3979,4: R 2766, IV
3979,5: R 2766, V
3980,1: R 5220, I
3980,2: R 5220, II
3980,3: R 5220, III
3981,1: R 4873, I
3981,2: R 4873, II
3981,3: R 4873, III
3981,4: R 4873, IV
3982,1: R 4931, I
3982,2: R 4931, II
3982,3: R 4931, III
3983,1: R 5003, I
3983,2: R 5003, II
3983,3: R 5003, III
3984,1: R 1375, I
3984,2: R 1375, II
3984,3: R 1375, III
3985,1: R 1563, I
3985,2: R 1563, II
3985,3: R 1563, III
3985,4: R 1563, IV
3986,1: R 4739, I
3986,2: R 4739, II
3986,3: R 4739, III
3987,1: R 4985, I
3987,2: R 4985, II
3987,3: R 4985, III
3987,4: R 4985, IV
3988,1: R 6694, I
3988,2: R 6694, II
3989,1: R 4846, I
3989,2: R 4846, II
3990,1: R 6684, I
3990,2: R 6684, II
3990,3: R 6684, III
3990,4: R 6684, IV
3991,1: R 7813, I
3991,2: R 7813, II
3992,1: R 1872, I
3992,2: R 1872, II
3992,3: R 1872, III
3992,4: R 1872, IV
3993,1: R 4089, I
3993,2: R 4089, II
3993,3: R 4089, III
3993,4: R 4089, IV
3993,5: R 4089, V
3993,6: R 4089, VI
3993,7: R 4089, VII
3994,1: R 1965, I
3994,2: R 1965, II
3994,3: R 1965, III
3994,4: R 1965, IV
3994,5: R 1965, V
3994,6: R 1965, VI
3995,1: R 1093, I
3995,2: R 1093, II
3995,3: R 1093, III
3995,4: R 1093, IV
3996,1: R 2979, I
3996,2: R 2979, II
3996,3: R 2979, III
3996,4: R 2979, IV
3996,5: R 2979, V
3996,6: R 2979, VI
3996,7 : R 2979,VII
3997,1: R 3919, I
3997,2: R 3919, II
3997,3: R 3919, III
3998: R 3729
3999: R 1567
4000: R 2175
4001: R 2490
4002: R 7630
4003: R 2530
4004: R 2686
4005: R 4114
4006: R 4321
4007: R 3563
4008: R 1990
4009: R 973
4010: R 1565
4011: R 1886
4012: R 2335
4013: R 1671
4014: R 1587
4015: R 3147
4016: R 1560
4017: R 2065
4018: R 2286
4019: R 5325
4020: R 5393
4021: R 6353
4022: R 5055
4023: R 4919
4024: R 4874
4025: R 4902
4026: R 4619
4027: R 7127
4028: R 1362
4029,1: R 4721, I
4029,2: R 4721, II
4030: R 3569
4031: R 4021
4032: R 4256
4033: R 2602
4034: R 1999
4035: R 5196
4036: R 4910
4037: R 803
4038: R 1698
4039: R 2359
4040: R 712
4041: R 5340
4042: R 2043
4043: R 1145
4044: R 3788
4045: R 4164
4046: R 4655
4047: R 3977
4048: R 476
4049: R 275
4050: R 3928
4051: R 5911
4052: R 1863
4053: R 2067
4054: R 1446
4055: R 2910
4056: R 1191
4057: R 1736
4058: R 1767
4059: R 2411
4060: R 4683
4061: R 4627
4062: R 5778
4063: R 3030
4064: R 3021
4065: R 2299
4066: R 5296
4067: R 1638
4068: R 2620
4069: R 2700
4070: R 5985
4071: R 3458
4072: R 5255
4073,1: R 1470, I
4073,2: R 1470, II
4074: R 1658
4075: R 2154
4076: R 695
4077: R 1524
4078: R 2123
4079: R 3626
4080: R 2378
4081: R 974
4082: R 1722
4083,1: R 4611, I
4083,2: R 4611, II
4084,1: R 4081, I
4084,2: R 4081, II
4085: R 618
4086,1: R 1500, I
4086,2: R 1500, II
4087: R 3863
4088: R 1140
4089: R 1060
4090: R 5279
4091: R 682
4092: R 1596
4093: R 1574

4094,1: R 1818, I
4094,2: R 1818, II
4094,3: R 1818, III
4095,1: R 2054, I
4095,2: R 2054, II
4096,1: R 3487, I
4096,2: R 3487, II
4097: R 3466
4098: R 3728
4099: R 3641
4100: R 2143
4101: R 2918
4102: R 4154
4103: R 4622
4104: R 6681
4105: R 2192
4106: R 716
4107,1: R 2771, I
4107,2: R 2771, II
4108,1: R 670, I
4108,2: R 670, II
4109,1: R 4095, I
4109,2: R 4095, II
4109,3: R 4095, III
4109,4: R 4095, IV
4110: R 638
4111: R 2932
4112: R 338
4113: R 3683
4114: R 3484
4115,1: R 829, I
4115,2: R 829, II
4116: R 1739
4117: R 2028
4118: R 1162
4119: R 2841
4120: R 3387
4121: R 5199
4122: R 6204
4123: R 5192
4124: R 2978
4125: R 4995
4126: R 6659
4127,1: R 5160, I
4127,2: R 5160, II
4128,1: R 2739, I
4128,2: R 2739, II
4129,1: R 2563, I
4129,2: R 2563, II
4129,3: R 2563, III
4130,1: R 2634, I
4130,2: R 2634, II
4130,3: R 2634, III
4130,4: R 2634, IV
4131,1: R 3167, I
4131,2: R 3167, II
4131,3: R 3167, III
4131,4: R 3167, IV
4132,1: R 1843, I
4132,2: R 1843, II
4132,3: R 1843, III
4132,4: R 1843, IV
4132,5: R 1843, V
4132,6: R 1843, VI
4133,1: R 786, I
4133,2: R 786, II
4133,3: R 786, III
4133,4: R 786, IV
4133,5: R 786, V
4133,6: R 786, VI
4134: R 2144
4135: R 6709
4136: R 6582
4137: R 3092
4138: R 763
4139: R 4441
4140,1: R 3472, I
4140,2: R 3472, II
4141: R 1804
4142: R 1939
4143: R 4079
4144: R 1059
4145: R 3985
4146: R 2256
4147: R 2094
4148: R 1482
4149: R 4037
4150: R 6998
4151: R 5280
4152: R 1112
4153: R 1858
4154: R 6999
4155: R 4672
4156: R 4634
4157: R 3881
4158: R 1650
4159: R 1579
4160: R 1823
4161: R 1659
4162: R 5849
4163: R 5185
4164: R 3914
4165: R 1056
4166,1: R 1730, I
4166,2: R 1730, II
4167: R 5993
4168,1: R 2685, I
4168,2: R 2685, II
4168,3: R 2685, III
4169,1: R 4149, I
4169,2: R 4149, II
4169,3: R 4149, III
4170,1: R 7128, I
4170,2: R 7128, II
4171: R 1353
4172: R 7672
4173: R 1664
4174: R 2247
4175: R 3334
4176: R 1833
4177: R 6101
4178: R 1849
4179: R 6359
4180: R 797
4181: R 2777
4182,1: R 951, I
4182,2: R 951, II
4182,3: R 951, III
4182,4: R 951, IV
4182,5: R 951, V
4182,6: R 951, VI
4183,1: R 5625, I
4183,2: R 5625, II
4183,3: R 5625, III
4183,4: R 5625, IV
4184: R 3052
4185: R 1437
4186: R 4907
4187: R 5384
4188: R 4993
4189,1: R 4218, I
4189,2: R 4218, II
4190,1: R 3876, I
4190,2: R 3876, II
4191,1: R 4325, I
4191,2: R 4325, II
4192,1: R 1997, I
4192,2: R 1997, II
4192,3: R 1997, III
4193,1: R 4066, I
4193,2: R 4066, II
4193,3: R 4066, III
4194: R 5343
4195,1: R 2423, I
4195,2: R 2423, II
4196: R 4297
4197: R 5052
4198: R 6525
4199,1: R 4052, I
4199,2: R 4052, II
4199,3: R 4052, III
4200: R 3441
4201: R 2006
4202,1: R 3629, I
4202,2: R 3629, II
4202,3: R 3629, III
4202,4: R 3629, IV
4202,5: R 3629, V
4202,6: R 3629, VI
4203: R 3894
4204,1: R 5100, I
4204,2: R 5100, II
4205,1: R 7741, I
4205,2: R 7741, II
4205,3: R 7741, III
4206,1: R 7285, I
4206,2: R 7285, II

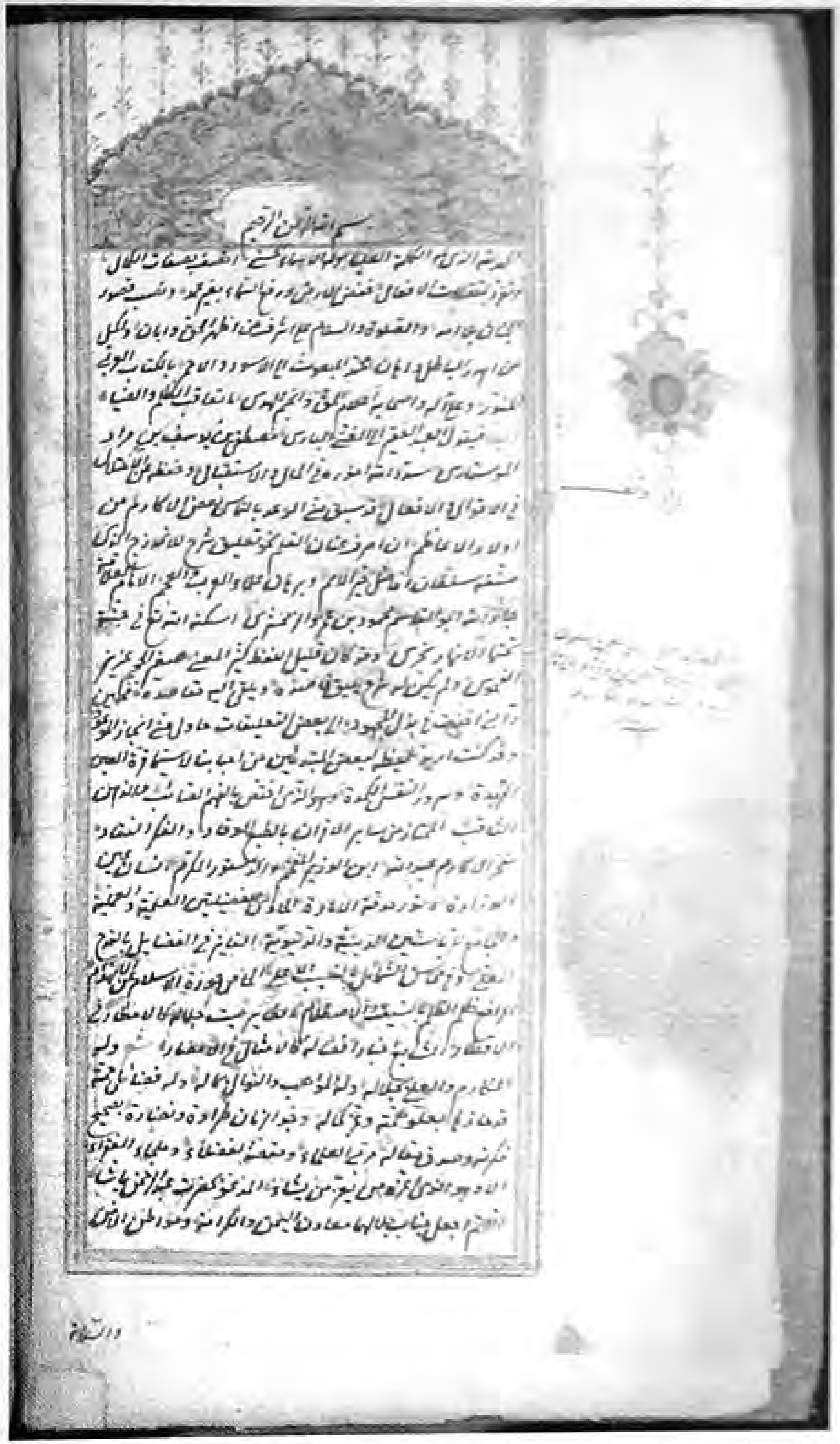

AL-FAWĀ'ID AL-'ABDIYYA, autograf, napisao Mustafa Ejubović (fol. 1b; R [illegible])

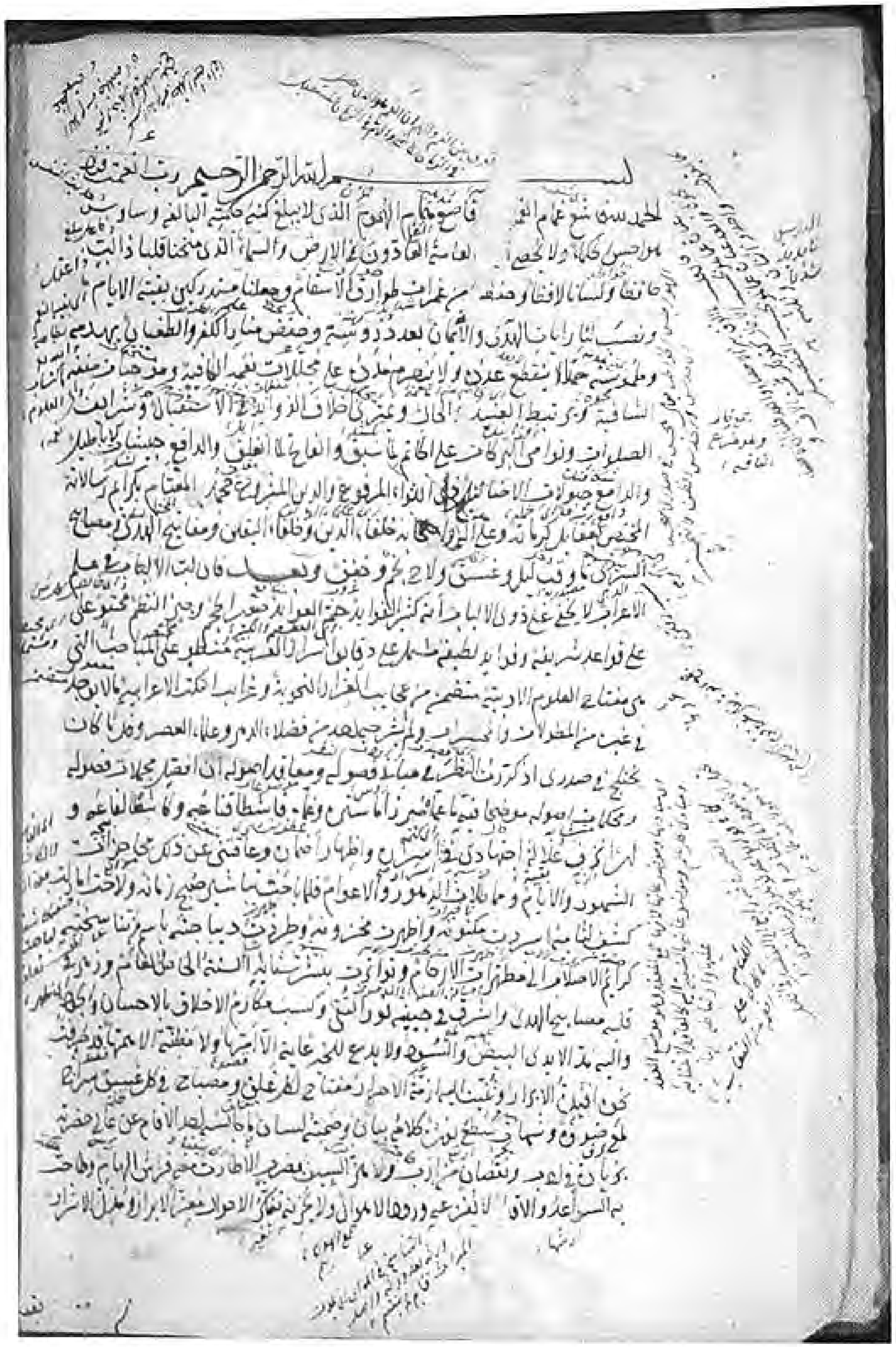

ŠARḤ LUBB AL-ALBĀB FĪ ʿILM AL-IʿRĀB, napisao Nuqrekar (fol. 1b; R 338).

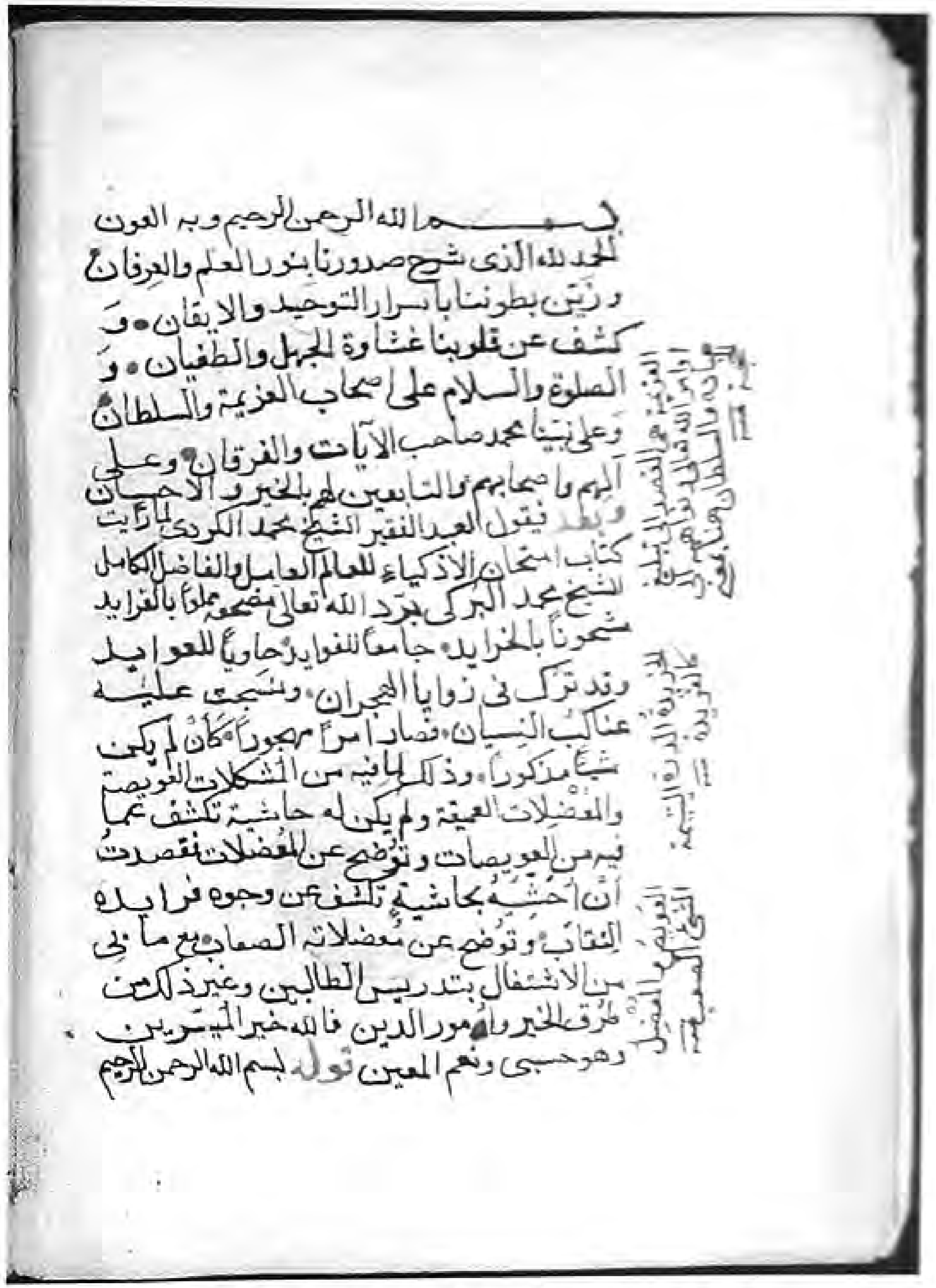

بسم الله الرحمن الرحيم وبه العون
الحمد لله الذى شرح صدورنا بنور العلم والعرفان
و زين بطوننا باسرار التوحيد والايقان • و
كشف عن قلوبنا غشاوة الجهل والطغيان • و
الصلوة والسلام على اصحاب العزيمة والسلطان
وعلى نبينا محمد صاحب الآيات والفرقان • وعلى
آلهم واصحابهم والتابعين لهم بالخير والاحسان
وبعد فيقول العبد الفقير الشيخ محمد الكردى لما رأيت
كتاب امتحان الاذكياء للعالم العامل والفاضل الكامل
الشيخ محمد البركى برد الله تعالى مضجعه مملوا بالفرايد
مشحونا بالخرايد • جامعا للفوايد حاويا للعوايد
وقد ترك فى زوايا الهجران • ونسجت عليه
عناكب النسيان • فصار امرا مهجورا • كان لم يكن
شيئا مذكورا • وذلك لما فيه من المشكلات العويصة
والمعضلات العميقة ولم يكن له حاشية تكشف عما
فيه من العويصات وتوضح عن المعضلات فقصدت
ان احشيه بحاشية تكشف عن وجوه فرايده
النقاب • وتوضح عن معضلاته الصعاب • مع ما بى
من الاشتغال بتدريس الطالبين وغير ذلك من
طرق الخير وامور الدين فالله خير الميسرين •
وهو حسبى ونعم المعين قوله بسم الله الرحمن الرحيم

ḤAŠIYA ʿALĀ IMTIḤĀN AL-AḎKIYĀʾ, napisao Muniszade (fol. 1b; R 658).

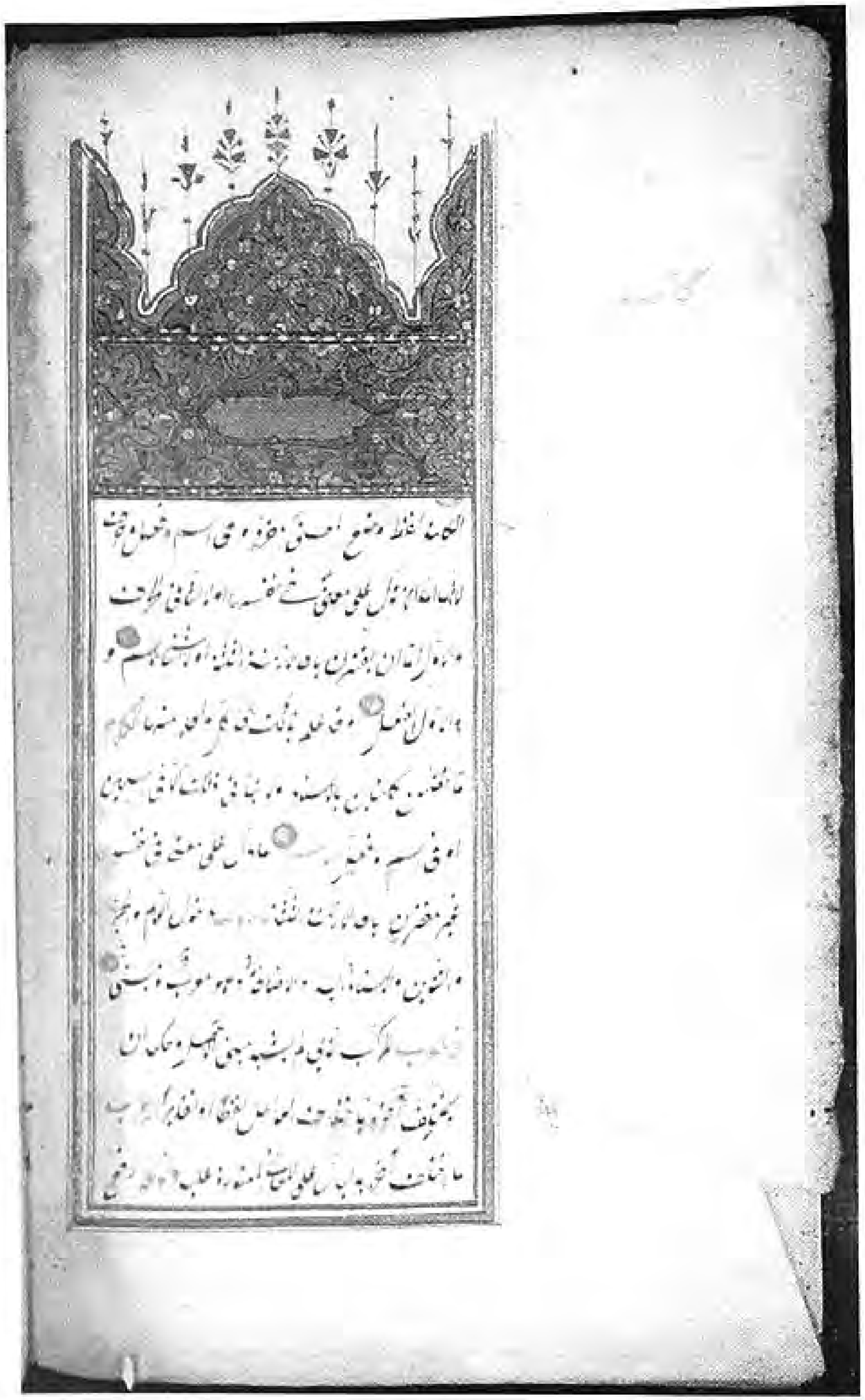

AL-KĀFIYA FI AN-NAḤW (fol. 1b; R 4739.I)

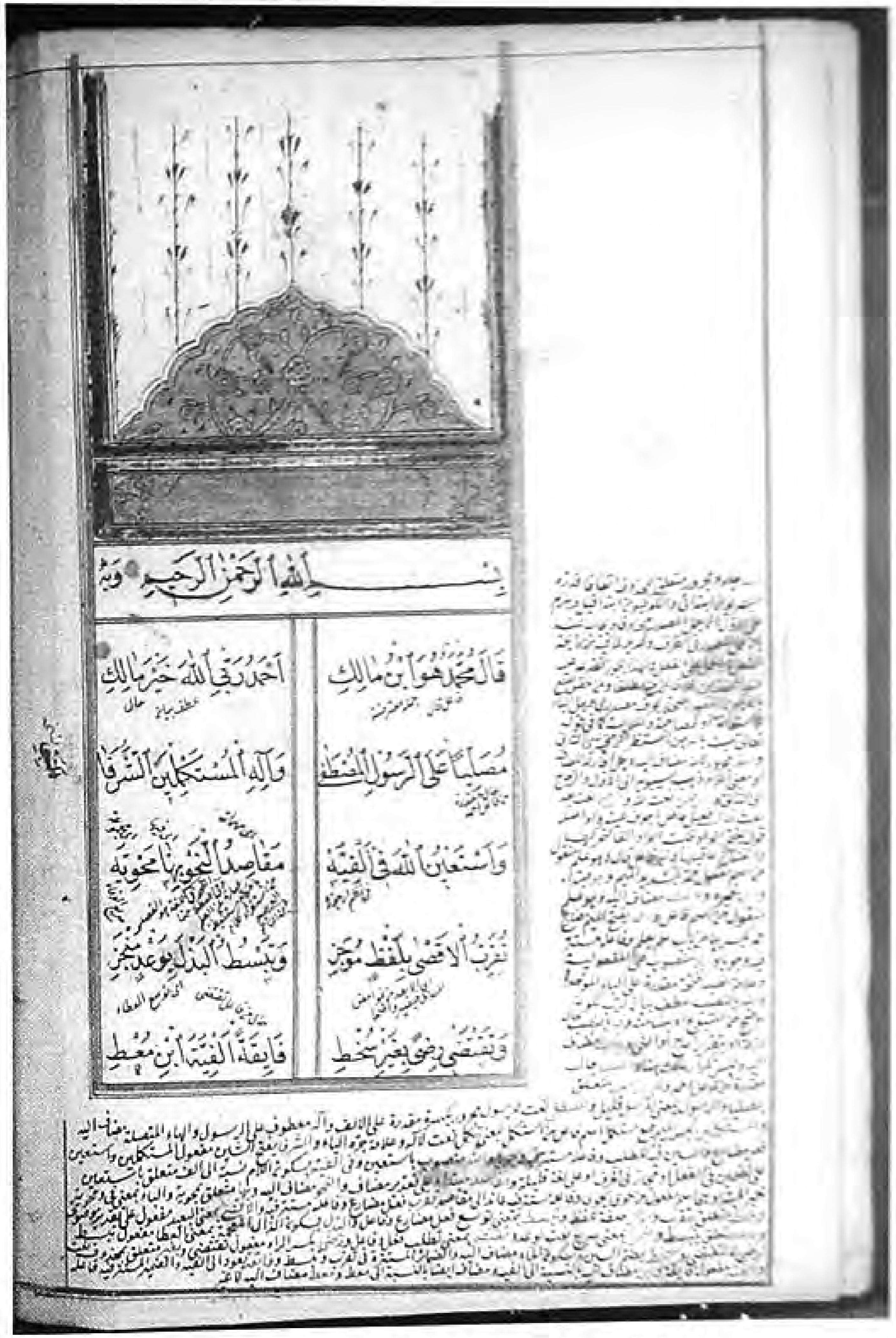

بسم الله الرحمن الرحيم وبه

قال محمد هو ابن مالك — أحمد ربي الله خير مالك
مصليا على الرسول المصطفى — وآله المستكملين الشرفا
وأستعين الله في ألفيه — مقاصد النحو بها محويه
تقرب الأقصى بلفظ موجز — وتبسط البذل بوعد منجز
وتقتضي رضى بغير سخط — فائقة ألفية ابن معط

AL-ḤULĀṢA AL-ALFIYYA (fol. 1b; R 6725)

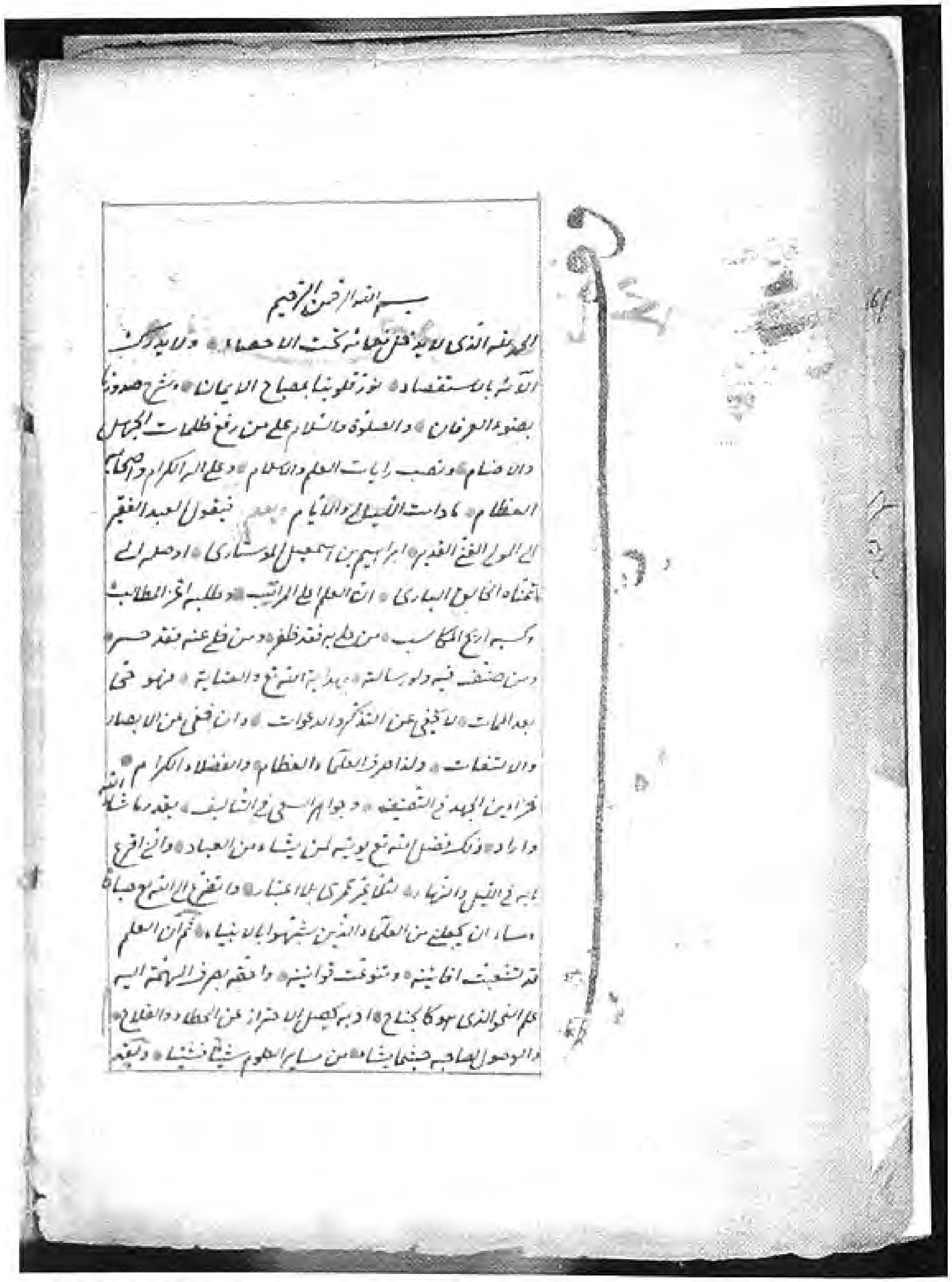

ŠARḤ AL-MIṢBĀḤ, autograf, napisao Ibrahim Opijač (fol. 1b; R 3940)

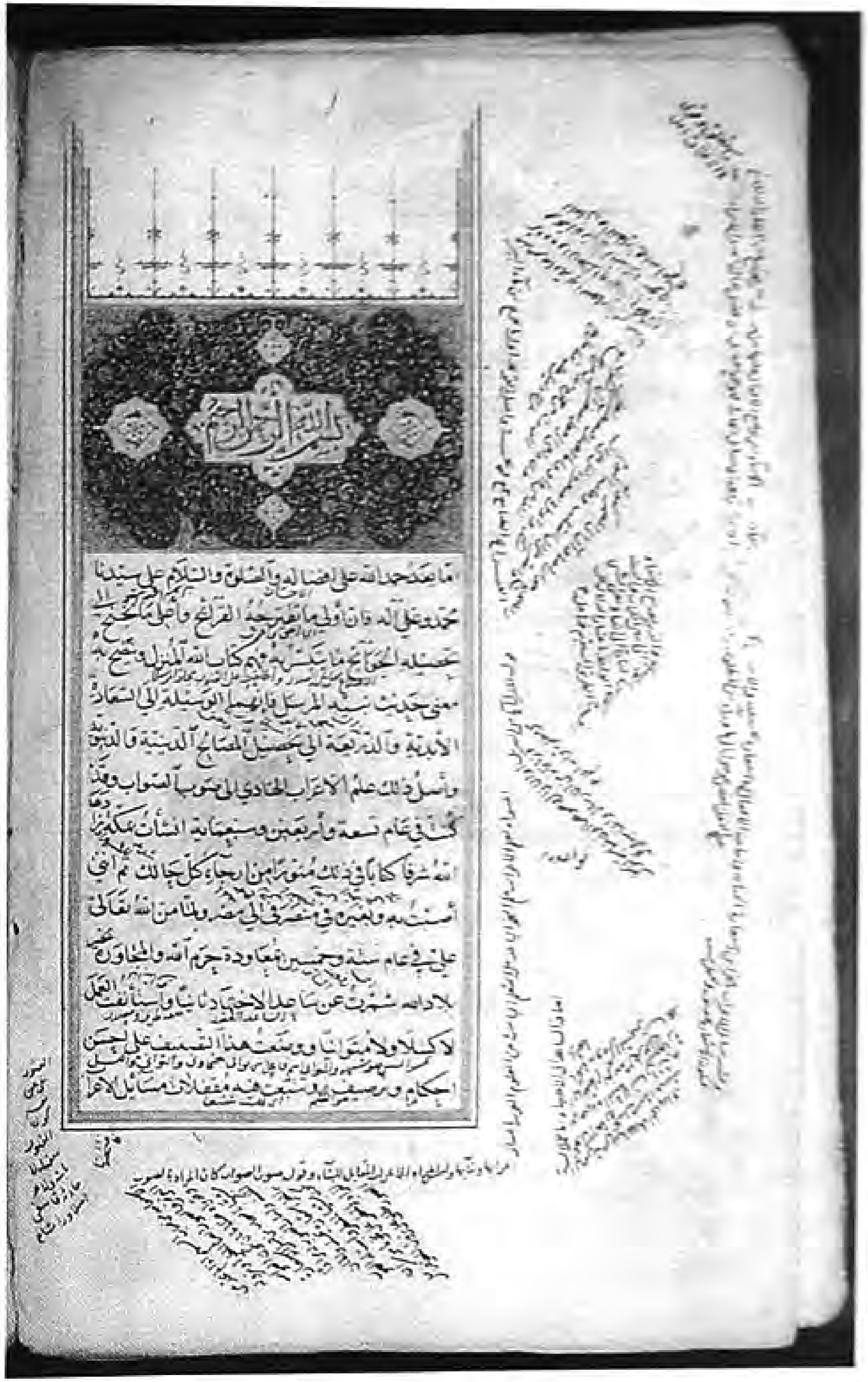

MUĠNĪ AL-LABĪB ʿAN KUTUB AL-AʿĀRĪB (fol. 1b; R 1040)

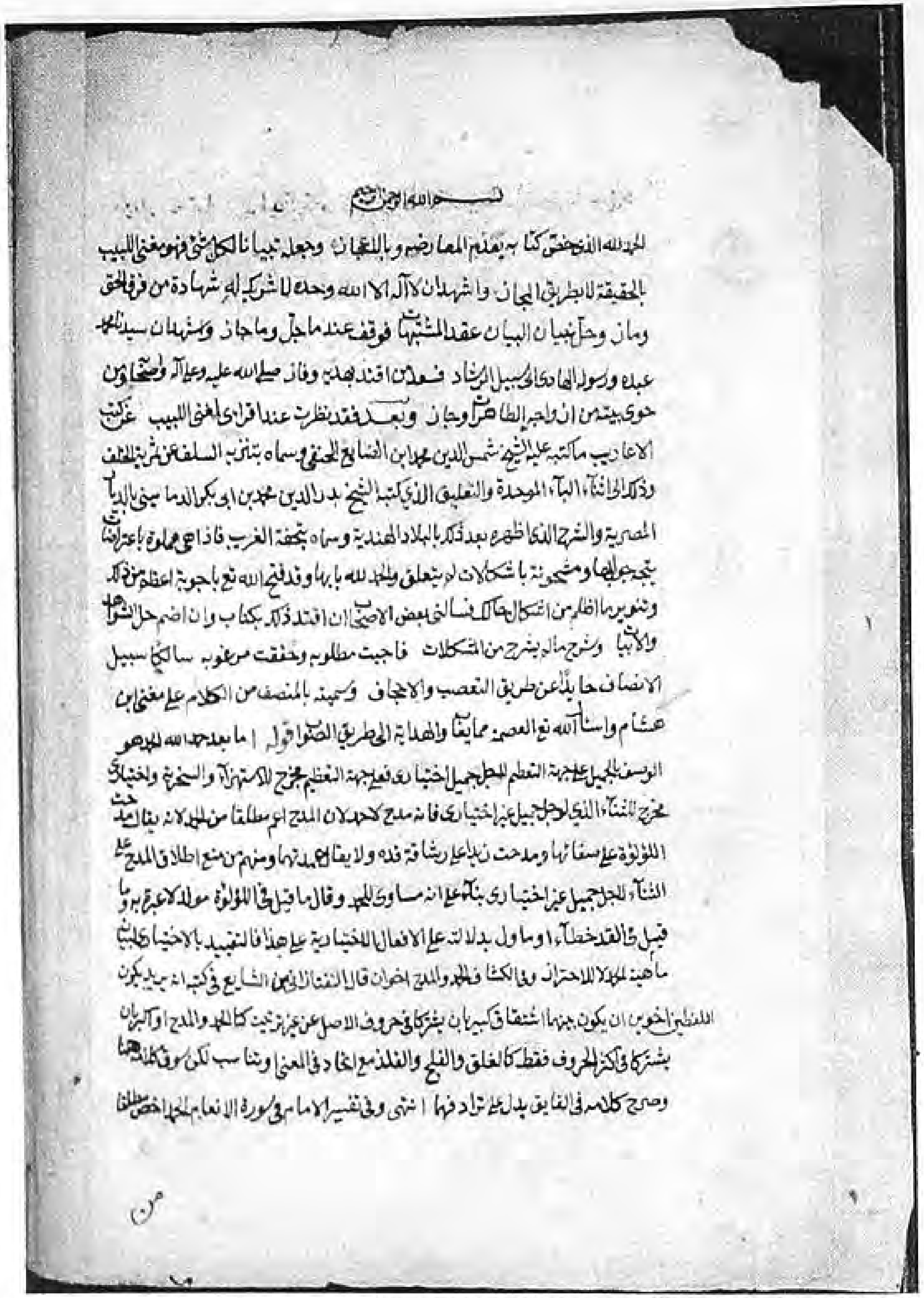

AL-MUNṢIF MIN AL-KALĀM ʿALĀ MUĠNĪ IBN HIŠĀM (fol.1b; R 1040)

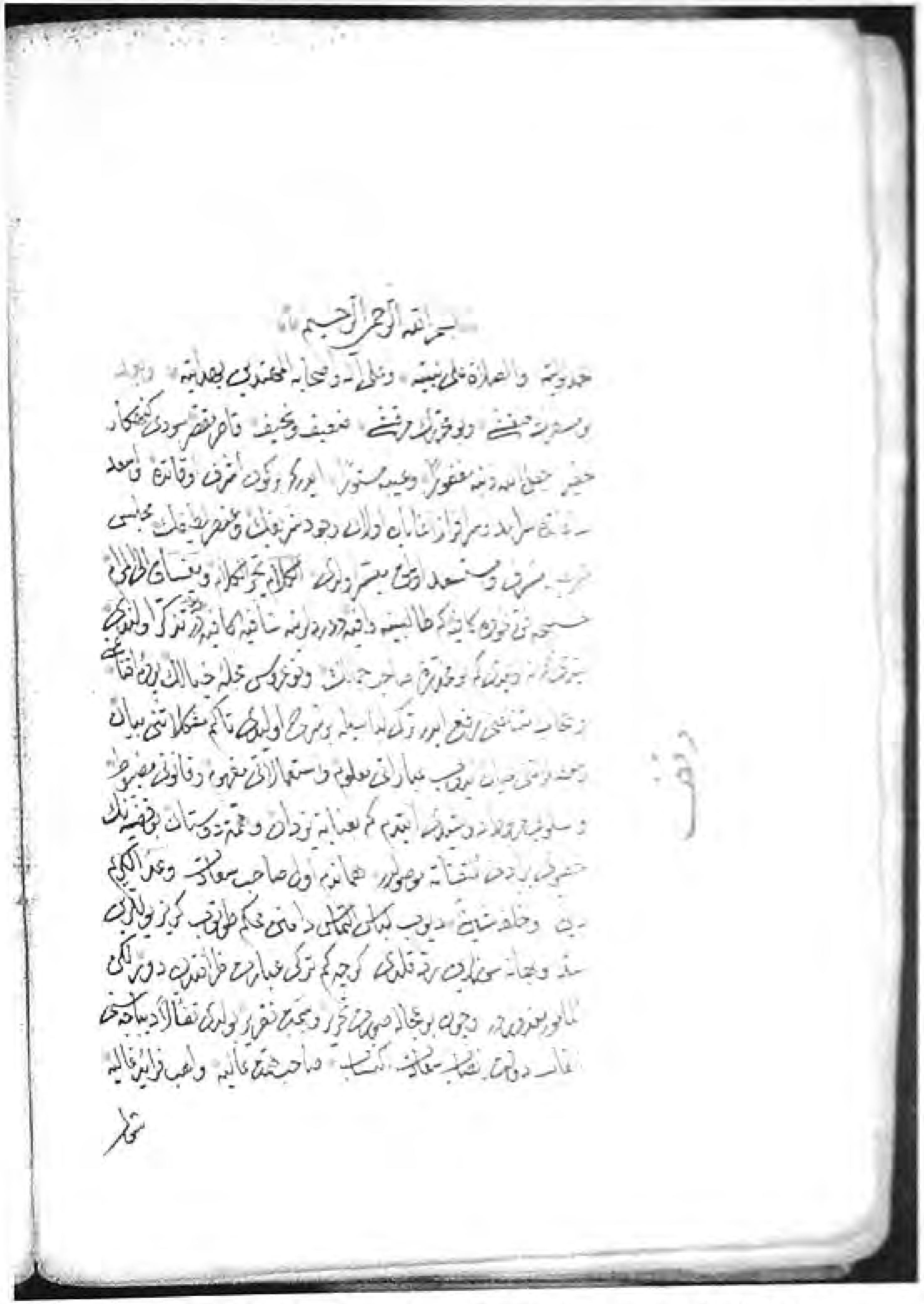

ŠARḤ AL-KĀFIYA, napisao Aḥmad Sūdī al-Busnawī (fol. 1b, R 4154)

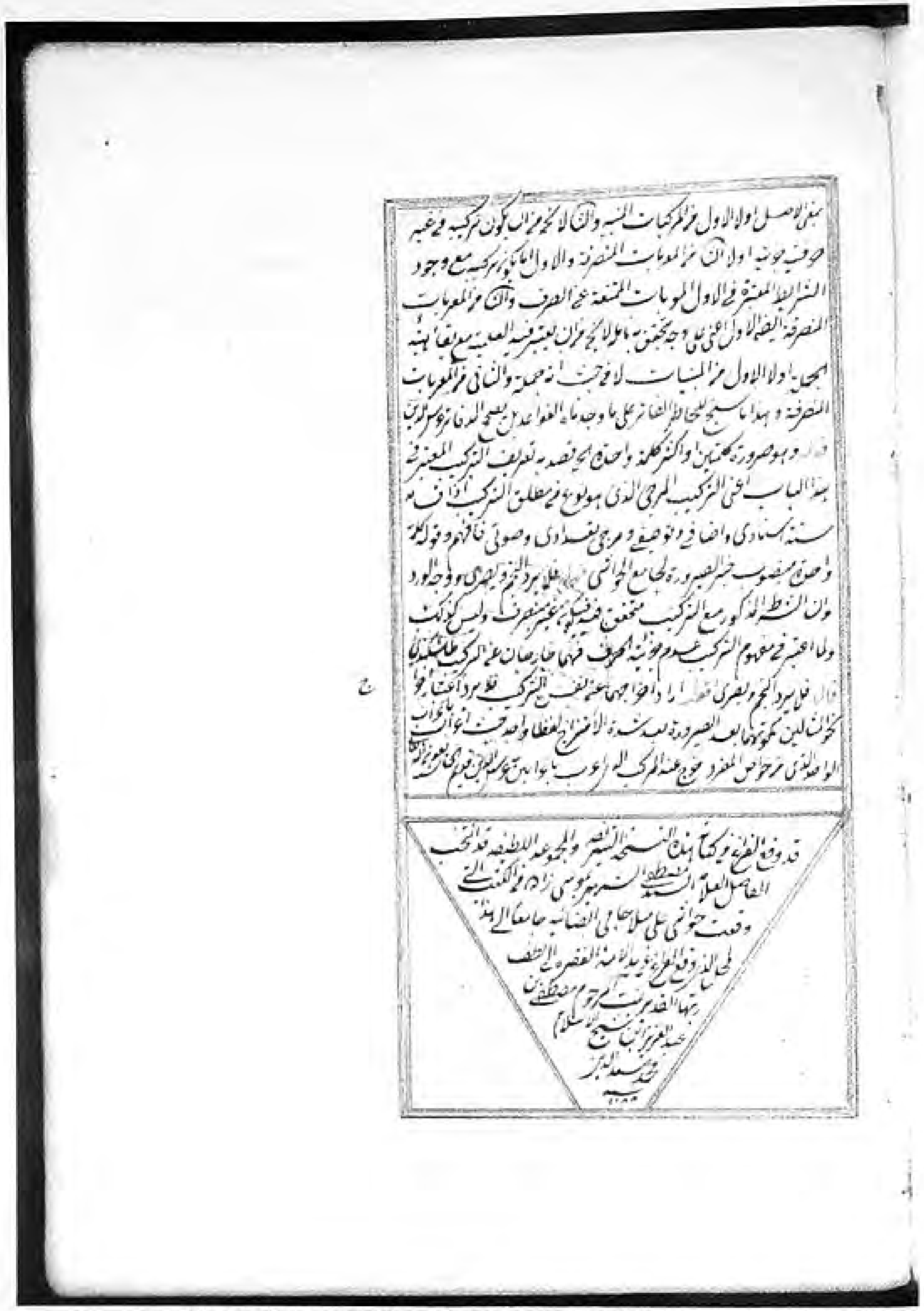

Kraj djela MAĞMŪʻA AL-ḤAWĀŠĪ ʻALĀ AL-FAWĀʼID AḌ-ḌIYĀʼIYYA (prepisala kćerka - bint Muṣṭafā b. ʻAbdilʻaziz b. šayḫ al-islām Muḥammad Saʻdüddin 1088/1677-78. godine; fol. 224a; R 2143)

Rijaset Islamske zajednice u BiH
Gazi Husrev-begova biblioteka
Al-Furqān Islamic Heritage Foundation
London

Za izdavača
Mustafa Jahić

DTP
Izdavačka djelatnost *El-Kalem*

Tehnički urednik
Ismail Ahmetagić

Dizajn korice
Tarik Jesenković

Tiraž
1 500 primjeraka

Štampa
DES Sarajevo

Za štampariju
Džemal Bašić

ISBN 9958-23-016-X
ISBN 1-873992-41-6

معاليه في أن تتحولَ العلوم و الفنون المكتوبة من طيّات المخطوطات إلى مُتناول أيادي الباحثين و الأجيال الصاعدة التي هداها الله تعالى بمَنّه و فضله إلى دراستها و الإعتناء بها.

و لا بدّ لنا من أنْ نذكُرَ في هذا المقام أنّ مؤسسةَ الفرقان للتراث الإسلامي ساعدتنا في نشر الجزئين الرابع و الخامس من فهرس هذه المكتبة، و أن صاحبَ مؤسسة الفرقان و مؤسّسَها معالي الشيخ أحمد زكي يماني قد ساعد المكتبة في الحفاظ على مخطوطاتها و ذلك بتأمين متطلبات الصيانة و التنظيم لإتاحتها للعلماء و الباحثين.

إنّنا نكرر الشكر و العرفان لمعالي الشيخ أحمد زكي يماني داعين الله تعالى أن يجعل بذلَهُ و عطاءه ذُخراً في ميزان حسناته. أنّه سبحانه هو المستعان و عليه قصد السبيل.

كما أنّنا مدينون بالشكر و التقدير للمدير العام لمؤسّسة الفرقان الدكتور كمال عرفات نبهان، و الدكتور محمود السيد الدّغيم اللّذين بذلا جهودهما الطّائلة في سبيل تنفيذ المساعدة المذكورة أعلاه، و في سبيل توثيق علاقات التعاون بين مؤسسة الفرقان للتراث الإسلامي و مكتبة الغازي خسرويك.

و أخيراً فإنني أهدي عملي في إعداد هذا الفهرس إلى والديّ رحمهما الله تعالى و تغمّدهما بغفرانه و أسكنهما في بحبوحة جنّاته، إلى والدي أحمد الّذي ربّاني و أوصاني أن أسلك هذا المسلك، و والدتي رامزة الّتي ساعدتني على أن أفيَ بوصيّته الأخيرة، و الحمد لله على نعم الله و فضله.

مصطفى يحيتش

سرايفو ١/ ٦ / ١٩٩٩ م

مدير مكتبة الغازي خسرويك

التي كانت بحوزتنا تبين لنا عدمُ وجودِ نسخٍ أخرى لها في أيِّ مكان آخر من مكتبات التراث العالمية، و من الجدير بالذكر أيضاً أنّ هذا الفهرس يحتوي عدداً من مؤلّفات المؤلفين البوسنويين و قد كتب بعضُها بخطوط مؤلّفيها.

لقد اعتنى علماء البوسنة و الهرسك بكافّة فنون العلم التي كانت مُتداولة في أيامهم، و من المؤكّد تماماً أنّ بعضَها أقبل على وضع مؤلّفات في شتى فنون اللّغة العربيّة بما فيها علم النحو، و هذه القضية تضاف إلى حقيقة كونِ الكثير من المخطوطات المُدرجة في هذا الفهرس قد نُسخت في الأماكن المتعدّدة على ترابِ البوسنة و الهرسك و البلاد المجاورة، و لم ينقطع الإهتمام باللغة العربية في هذه البلاد في أية فترة من الفترات، فاللّغة العربيّة دُرِّسَتْ و ما زالت تُدَرَّسُ إلى أيامنا الحالية في المدارس البوسنويّة، و العديد من هذه المخطوطات كان يُقَرَّرُ في تعليم اللّغة العربيّة ككتب مدرسيّة حتى سنة ١٩٠٧ م حينما طُبِعَ أوّلُ كتابٍ مدرسي باللّغة البوسنويّة لتدريس و تعليم اللّغة العربيّة، و ما زال استعمال هذه المخطوطات مستمراً في بلاد البوسنة و الهرسك لدراسة اللّغة العربيّة، و بصورة خاصّة من قبل الكثيرين من علماء المسلمين في هذه البلاد.

إنّ الميزة الأولى لهذا الفهرس هي أنّه ، في أغلب الأحيان، يتناول المخطوطات المدوّنة باللّغة العربية التي تعالج موضوع النحو العربي. و الميزة الثانية هي أنّ شأنَه شأنُ غيرِه من فهارس مكتبة الغازي خسرويك، إذْ يتضمّنُ العديدَ من المخطوطات التي أُلِّفَتْ أو نُسخت بأيدي البوسنويين الذين كانوا منتشرين في جميع البلدان التي ظلّلتها رايةُ الخلافة الإسلامية العثمانيّة، سواء داخل بلاد البوسنة و الهرسك أو خارجها، و بصورة خاصّة في المراكز الكبيرة المشهورة بالحضارة و التعليم العالي المزدهر حيث كانوا يسافرون في طلبِ العلم.

أمّا المخطوطات التي وصلت إلى هذه البلاد بطُرُقٍ متنوعة فإنها، هي الأخرى قد كانت تُجلب غالباً لتُقرأ من قبلِ البوسنويّين، و الدليل هو كثرة الحواشي و التعليقات الخطية الموجودة داخلَ طيّاتها.

إنّ فهارس مخطوطاتنا الإسلامية تعبّر بحدّ ذاتها عن الحضارة و التراث الفني الأصيل لشعوبنا التي حافظت على هذه المخطوطات إلى يومنا هذا، وشتّان ما بينها و بين غيرها من فهارس المخطوطات الأوروبيّة التي جُلبت إلى تلك البلاد من خارجها دون إسهام في إنتاج المخطوطات.

لقد تمت الإشارة في أجزاء الفهرس السابقة إلى طُرُقِ و تواريخ انتقالِ هذه المخطوطات إلى مكتبة الغازي خسرويك من المكتبات و المدارس العديدة في البوسنة و الهرسك بما فيها المكتبات و الجوامع الخاصة. أمّا الحصرُ الكمّيّ لتلك المخطوطات و الأماكن التي وصلت منها، فمن الممكن الإطلاع عليه من خلال الكشافات الملحقة بهذا الجزء من الفهرس.

برز عدد من البوسنويّين الذين ألّفوا في مجال علم النحو العربي، و يأتي في مقدمتهم أحمد سودي البوسنوي المتوفّي بعد عام ١٠٠٦هـ / ١٥٩٧ م، الذي ألّف عدّة كُتب، و شرح في أحدها الكافية في النحو لابن الحاجب، و منهم مصطفى بن يوسف بن مراد الموستاري الشهير بمصطفى الأيوبي أو شيخ يويو، المتوفي عام ١١١٩هـ / ١٧٠٧ م، و الذي ألّف كتاب الفوائد العبدية : شرح الأنموذج في النحو للزّمخشري، و النسخة المكتوبة بخطّ المؤلّف من هذا الكتاب موجودة في مكتبة الغازي خسرويك، و منهم تلميذه إبراهيم بن الشيخ إسماعيل بن صالح بن علي الموستاري الشهير بالمسكري المتوفي عام ١١٣٨هـ / ١٧٢٥ م - ١٧٢٦ م، الذي ألّف شرحًا على المصباح للمطرزي و المختصر في النحو، و منهم عبد الكمال إسماعيل بن الحاج والي التراونيكي المتوفي بعد عام ١٠٥٢ هـ / ١٦٤٢ - ١٦٤٣ م، و قد ألّف النملية في إظهار القواعد الصرفية و النحوية ككتاب مدرسي لتعليم اللغة العربية.

هذا و قد وجدنا أثناء إعداد هذا الجزء مخطوطات نرجّحُ أنها أُلّفتْ على أيدي مؤلفين من أصولٍ بوسنوية لم نكن نعلم عنهم شيئًا من قَبْلُ، و نذكر منهم مصطفى بن فضل الله سليم زادة من مدينة چاينچا المتوفي بعد عام ١٢٤٢ هـ / ١٨٢٦ م، و قد ألّف كتابًا ميسّرًا لتعليم اللغة العربية و سماه ببداية المبتدي.

و من أجل تسهيل استعمال هذا الفهرس و بصورة خاصة كشافاته الملحقة، فإننا قد أدخلنا في هذا الجزء بعض التعديلات البسيطة مثل تكرار الرقم المتسلسل للمخطوطة في الجانب الأيسر من الصفحة أمام رقم كل عنوان جديد في المجموعة، و أعدت ملاحق الفهرس على مثل هذا الترقيم. و بالإضافة إلى ذلك حاولنا تزويد الملاحق بأكبر قدر ممكن من المعلومات و البيانات لتسهيل الإطلاع على محتويات الفهرس. و حاولنا قدر الإستطاعة كتابةَ أسماء المؤلفات مثلما سماها مؤلفوها إضافةً إلى طباعَتِها بخطٍّ أسود عريض.

و أثناء إعداد هذا الجزء من الفهرس تلقيت مساعدة مشكورةً من زملائي العاملين بفهرسة المخطوطات في هذه المكتبة لذلك يسرني أن أتقدم بالشكر الخالص لهم عرفانًا بفضل ما قدموه لي من عون و مساعدة، و أخص منهم زميلي السيد زينل فايتش.

و يسرني أيضًا أن أعبِّر باسم إدارة مكتبة الغازي خسرويك عن فرحتي الغامرة بطبع هذا الجزء، و مواصلة نشر أجزاء فهرس المخطوطات العربية و التركية و الفارسية و البوسنوية الموجودة في خزائن مكتبة الغازي خسرويك، متمنيًا أن يستفيد منها كل باحث و دارس يهمه تراثنا الإسلامي و بالأخص أولئك الذين يعملون في موسسات ذات سمة ثقافية و حضارية.

تمّ نشرُ هذا الجزء بفضل الله تعالى أولاً، ثم بفضل معالي الشيخ أحمد زكي يماني رئيس مؤسسة الفرقان للتراث الإسلامي بلندن الذي بذل جهوده الدائمة و دعمه المستمر لمساعدة مكتبة الغازي خسرويك كي تحافظَ على نفائس و ذخائر مخطوطاتها و تتمكن من صيانتها، رغبةً من

المقدمة

إنَ الجُزءَ السادس من أجزاء فهرس مكتبة الغازي خسرويك في سرايفو هو حلقة من سلسلة العمل في فهرسة مخطوطات هذه المكتبة. و هو كباقي الأجزاء من حيث المفهوم و المنهج إذْ يُعتبر استمراراً للعمل الذي بدأ منذ زمن بعيد، و اعتُبرَت المبادىء التي وضعها الرّاحل قاسم دوبراچا بمثابة أساسٍ لفهرسة المخطوطات في مكتبة الغازي خسرويك، و قد دوّنها في الجزأين الأوّل و الثاني من الفهرس الذي ما زلنا نعملُ على إنجازه و استكماله.

و نظراً لتقيُّدنا بالأسسِ المذكورة فإننا لم نتمكّن - في هذا الجزء و لا في غيره من أجزاء الفهرس - من فهرسة المخطوطات فهرسة كاملة حسب حقول الفكر و مجالات المعرفة. فالمنهج المتّبع في الفهرس يفرض فهرسةَ المجاميع وفق العنوان الأول الموجود في المخطوطة بصرف النظر عن مجال و موضوع العناوين الأخرى الموجودة ضمن المخطوطة.

و بناءً على ما سبق يُمكنُ القول: إنّ الإستثناءات النادرة الواقعة في بعض الفهارس، شأنها شأن هذا الفهرس، لا تعتبر إنحرافًا عن المبادىء الأساسية المتّبعة، و إنّما هي محاولة لإدخال الوسائل الحديثة من أجل الوصول إلى التحسينات الممكنة، و تزويد الفهرس بأكبر قدر ممكن من مواد المضمون، و ذلك بزيادة أعداد و أنواع الكشافات الملحقة في أواخر أجزاء الفهرس.

تمّ في هذا الجزء السادس وصفُ ما مجموعُهُ: ٥١٢ مخطوطة تحتوي: ٨٣٣ عملاً كتابيًا، و لكنّ الموضوع الأساسي للمخطوطات التي في هذا الجزء من الفهرس يتعلّق في أغلب الأحيان بمؤلفات في مجال نَحْوِ اللغة العربية، و هي مؤلفات مدوّنة أساسًا باللغة العربية، و هنالك عدد من المخطوطات بالغة التركية إلاّ أنّها هي الأخرى تتناول موضوع النحو العربي، و هنالك عدد من المخطوطات باللغة العربيّة و لكنها خاصّة بموضوع النحو في اللغة التركية العثمانية و اللغة الفارسية، و بما أنّ اللّغة العربية كانت تدرّسُ في الماضي كمادّة أساسية في جميع مراحل التعليم في بلاد البوسنة و الهرسك و ما يجاورها، فلا غرابة في غنى هذه المكتبة بمؤلفات عديدة في مجال النّحو العربي، و في وجود نسخٍ كثيرة منها، و بشكل خاصّ تلك المؤلفات الّتي كانت تستعمل ككتب مدرسية.

و لهذ السبب تضمّن هذا المجلد ما يزيد قليلاً على نصف مجموع المؤلفات التي تخصُّ مجالَ علم النّحو العربي في المكتبة. أمّا المؤلفات اللّغوية الأخرى مثل مؤلفات علم الصرف فمنَ المُنتظر أنْ يُخصّص لها في المستقبل جُزْءٌ مُستقلّ.

و تجدر الإشارةُ هنا إلى أنّ عدداً من هذه المؤلفات نادرٌ و يتجاوز حدودَ الإهتمام بدراسة اللّغة، فمن خلال عملنا في إعداد هذا الجزء و بحثنا عن مخطوطاته في المصادر و المراجع العالمية

A catalogue record for this book is available from the British Library

ISBN 1 873992 41 6

© Al-Furqan Islamic Heritage Foundation:
Riasat of Islamic Community in B&H, 1999
All rights reserved. No part of this book may be reproduced or translated in any form, by print, photoprint, microfilm, or any other means without written permission from the publisher.

(Al-Furqān Cataloguing in Publication Data: (بيانات الفرقان للفهرسة أثناء النشر :

يحيتش، مصطفى
فهرس المخطوطات العربية والتركية والفارسية والبوسنوية في مكتبة الغازي خسرو بك في سرايفو /
إعداد مصطفى يحيتش = Catalogue of The Arabic, Turkish, Persian and Bosnian
Manuscripts / by Mustafa JAHIC.
لندن: مؤسسة الفرقان للتراث الاسلامي، سرايفو: رئاسة علماء المسلمين في البوسنة
والهرسك، ١٤٢٠ هـ = ١٩٩٩ م.
الجزء السادس: ٥٥٠ ص، ؛ ٢٤ سم. - (منشورات الفرقان؛ ٤١. سلسلة فهارس المخطوطات
الاسلامية؛ ٢٧). 1. المخطوطات الاسلامية - فهارس. 2. المخطوطات البوسنوية - فهارس. 3.
المخطوطات التركية - فهارس. 4. المخطوطات العربية - فهارس. 5. المخطوطات الفارسية - فهارس.
أ. رئاسة علماء المسلمين في البوسنة والهرسك. ب. مؤسسة الفرقان للتراث الاسلامي - لندن. جـ.
العنوان. د. السلسلة.

1. Arabic manuscripts - Catalogues. 2. Bosnian manuscripts - Catalogues. 3. Islamic manuscripts - Catalogues. 4. Persian manuscripts - Catalogues. 5. Turkish manuscripts - Catalogues. I. Al-Furqān Islamic Heritage Foundation - London. II. Riasat of Islamic Community in B&H Sarajevo. III. Title. IV. Serie.

ISBN 1 873992 41 6

Published by Al-Furqān Islamic Heritage Foundation.
Eagle House, High Street, Wimbledon, London. SW 19 5EF, UK
Riasat of Islamic Community in B&H. The Ghazi Husrev-Bey Library.
Hamdija Kreševljakovic 58 Sarajevo, Bosnia & Herzegovina

تقديم

بتوفيق من الله تعالى يصدر الجزء السادس من فهرس المخطوطات العربية والتركية والفارسية والبوسنوية بمكتبة الغازي خسرو بك في سرايفو، بالتعاون المثمر بين مؤسسة الفرقان للتراث الإسلامي، وبين المسؤولين في مكتبة الغازي خسرو بك، وبذلك يبلغ عدد الأجزاء التي صدرت في إطار هذا التعاون ثلاثة أجزاء، هي الرابع والخامس والسادس.

ولقد نوّهت في مقدمتيْ الجزأين الرابع والخامس بالجهود الرائعة التي بذلها المسؤولون في مكتبة الغازي خسرو بك من أجل إنقاذ المخطوطات الثمينة من نيران الحرب التي كانت تتآمر لإحراقها وتدميرها، وبعد أن قدّر الله تعالى لهذه المجموعة أن تبقى، وفقنا إلى التعاون من أجل متابعة إصدار فهارسها، كما حرصنا على تصويرها كاملة على ميكروفيلم وأقراص مدمجة للإحتفاظ بالألوان والزخارف والقيم الفنية الرفيعة في هذه المخطوطات، وحتى نجمع بين التمثيل البيليوجرافي للمخطوطات عن طريق الفهرسة، وبين النصوص الأصلية لهذه المخطوطات، لتيسير حفظها واستخدامها في أوسع مدى زمني ومكاني وإنساني ممكن.

لقد أصدرت مشيخة الجماعة الإسلامية في جمهورية البوسنة والهرسك ثلاثة مجلدات من فهرس مكتبة الغازي خسرو بك في الفترة الممتدة من سنة ١٩٦٣م حتى سنة ١٩٩١م، فبلغ عدد ما فُهرس من المجلدات المفهرسة: ٢٦٢٧، وبفضل الله تعالى، ثم نتيجة للتعاون بين مشيخة الجماعة الإسلامية وإدارة مؤسسة الفرقان تمكّنا من إصدار ثلاثة مجلدات في مدة سنة واحدة، وتشمل المجلدات المُفهرسة: ٤٢٠٦ من مخطوطات مكتبة الغازي خسرو بك، وما زالت الجهود مستمرة لاستكمال نشر باقي المجلدات.

وأدعو الله تعالى أن يوفقنا جميعا لخدمة تراث هذه الأمة العظيمة، كما أود أن أوجه الشكر إلى فضيلة الدكتور مصطفى تسيريتش رئيس علماء البوسنة الذي شجع ودعم التعاون منذ بدايته، وإلى المسؤولين في مكتبة الغازي خسرو بك، وإلى الأستاذ مصطفى يحيتش مدير المكتبة، الذي أعد هذا المجلد، وأتمنى لهم التوفيق على الدوام.

والله ولي التوفيق

معالي الشيخ أحمد زكي يماني
رئيس مؤسسة الفرقان للتراث الإسلامي
لندن - يونيه ١٩٩٩

منشورات الفرقان: رقم ٤١
سلسلة فهارس المخطوطات الإسلامية: رقم ٢٧

مؤسسة الفرقان للتراث الإسلامي
Al-Furqān Islamic Heritage Foundation
Eagle House
High Street
Wimbledon
London
SW19 5EF
U.K.

مؤسسة الفرقان للتراث الاسلامي
سلسلة فهارس المخطوطات الاسلامية : رقم ٢٧

فهرس المخطوطات

العربية والتركية والفارسية والبوسنوية
في
مكتبة الغازي خسروبك في سراييفو

الجزء السادس

إعداد
مصطفى يحيتش

إصدار

رئاسة الجماعة الإسلامية في البوسنة والهرسك سراييفو	مؤسسة الفرقان للتراث الإسلامي لندن

لندن – سراييفو
١٤٢٠ هـ / ١٩٩٩ م

فهرس المخطوطات

العربية والتركية والفارسية والبوسنوية
في
مكتبة الغازي خسروبك في سراييفو

الجزء السادس

فهرس المخطوطات

العربية والتركية والفارسية والبوسنوية
في
مكتبة الغازي خسروبك في سراييفو

الجزء السادس

إعداد

مصطفى يحيتش

إصدار

مؤسسة الفرقان
للتراث الإسلامي
لندن

رئاسة الجماعة الإسلامية
في البوسنة والهرسك
سراييفو

لندن - سراييفو
١٤٢٠ هـ / ١٩٩٩ م

GAZI HUSREV-BEGOVA BIBLIOTEKA
U SARAJEVU

KATALOG
ARAPSKIH, TURSKIH, PERZIJSKIH I BOSANSKIH RUKOPISA

SVEZAK PRVI

Obradio
KASIM DOBRAČA

Al-Furqān
Fondacija za islamsko naslijeđe
London

Rijaset
Islamske zajednice u BiH
Sarajevo

LONDON - SARAJEVO
1421/2000.

GAZI HUSREV-BEGOVA BIBLIOTEKA
U SARAJEVU

KATALOG
ARAPSKIH, TURSKIH, PERZIJSKIH I BOSANSKIH RUKOPISA

SVEZAK PRVI
(drugo izdanje)

Obradio
KASIM DOBRAČA

Al-Furqān
Fondacija za islamsko naslijeđe
London

Rijaset
Islamske zajednice u BiH
Sarajevo

LONDON - SARAJEVO
1421/2000.

Naučni redaktor prvog izdanja:
Dr. Hazim Šabanović

Tehnički redaktor prvog izdanja:
Adem Handžić

Recenzent drugog izdanja:
Dr. Mahmoud El-Saied El-Doghim

مراجعة الطبعة الثانية :
الدكتور محمود السيد الدغيم

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

017: 091.1 (=411.21)
017: 091.1 (=512.1): 027.2 (497.6)
017: 091.1 (=222.1): 027.2 (497.6)
0177:091.1 (=163.4): 027.1 (497.6)

GAZI Husrev-begova biblioteka. Sarajevo

Katalog arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa / Gazi Husrev-begova biblioteka u Sarajevu. - 2. izd. - Sarajevo : El-Kalem, 2000 -. - Sv. <1> ; 25 cm

Tekst na bos., arap., tur., perz. i engl. jeziku. - Na spor. nasl. str.: Catalogue of the Arabic, Turkish, Persian and Bosnian manuscripts. -

Dosadašnji sadržaj : Sv. 1 / obradio Kasim Dobrača. - 2000. - XL, 664 str., faks

ISBN 1-873992-53-X (Al-Furqān Islamic Heritage Foundation)

ISBN 9958-23-066-6 (El-Kalem)

1. Stv. nasl. na uspor. nasl. str.

COBISS/BiH-ID 8495366

Izdavači: Al-Furqan Fondacija za islamsko naslijeđe.
Eagle House, High Street, Wimbledon, London. SW19 5EF, UK
Rijaset Islamske zajednice u BiH. Gazi Husrev-begova biblioteka.
Hamdije Kreševljakovića 58 Sarajevo, Bosna i Hercegovina

THE GHAZI HUSREV-BEY LIBRARY
IN SARAJEVO

Al-Furqan Islamic Heritage Foundation
Catalogues of Islamic Manuscript Series: No 33

CATALOGUE
OF
THE ARABIC, TURKISH, PERSIAN AND BOSNIAN MANUSCRIPTS

TOME I
(Second edition)

Prepared by
KASIM DOBRAČA

Al-Furqān
Islamic Heritage Foundation
London

Riasat
of Islamic Community in B&H
Sarajevo

LONDON - SARAJEVO
1421/2000

SADRŽAJ

SADRŽAJ V
PREDGOVOR PRVOM IZDANJU VII
PREFACE TO THE FIRST EDITION IX
UVODNA RIJEČ DRUGOM IZDANJU XI
FOREWORD TO THE SECOND EDITION XIII
PREDGOVOR DRUGOM IZDANJU XV
PREFACE TO THE SECOND EDITION XVII
UVOD XIX
INTRODUCTORY XXVII
IZVORI I LITERATURA XXXV
TRANSKRIPCIJA XXXVIII
TABELA RUKOPISA PO JEZICIMA XXXIX

ENCIKLOPEDIJA (DĀ'IRA AL-MA'ĀRIF)

Arapski 3
Turski 11

QUR'ĀN I NAUKE O QUR'ĀNU

1) QUR'ĀN

A) MUSHAFI (AL-MAṢĀḤIF) 15
B) DIJELOVI QUR'ĀNA (AĞZĀ' AL-QUR'ĀN) 36
C) PREVOD QUR'ĀNA (TARĀĞUM AL-QUR'ĀN) 47
Turski 47
Perzijski 48
D) REGISTAR QUR'ĀNA (FAHĀRIS AL-QUR'ĀN) 50

2) NAUKA O ČITANJU QUR'ĀNA
('ILM AL-QIRĀ'ĀT WA AT-TAĞWĪD)

Arapski 53
Turski 102

3) KOMENTAR QUR'ĀNA (AT-TAFSĪR)

Arapski 128

Turski 222
Perzijski 229

TRADICIJA (AL-ḤADĪṬ)

1) TEORIJA HADISA (MUṢṬALAḤ AL-ḤADĪṬ) 232
2) ZBIRKE - TEKST HADISA 253
3) PRENOSIOCI HADISA (RIĞĀL AL-ḤADĪṬ) 386

DOGMATIKA (AL-ʻAQĀʼID)

Arapski 395
Turski 511
Perzijski 515

DOVE - MOLITVE (AL-ADʻIYA WA AL-AḎKĀR)

Arapski 519
Turski 541
Perzijski 547

DOPUNE I ISPRAVCI 554

INDEKSI

Indeks djela 565
Indeks pisaca 591
Indeks prepisivača 607
Indeks vakifa 615
Indeks bivših vlasnika 619
Indeks mjesta 623

PRILOZI 629

PREDGOVOR PRVOM IZDANJU

Pad srednjovjekovane Bosne i Hercegovine pod tursku vlast, tokom XV i XVI stoljeća, izazvao je velike promjene u privrednom, društvenom i kulturnom životu ovih zemalja. Znatan dio autohtonog stanovništva ovih zemalja, u prvom redu pripadnici tzv. bosanske crkve (koji su sebe nazivali krstjanima, kasnije nazvani bogumili), prešao je na islam, uključio se u novo političko i društveno uređenje i postao revnostan pristalica islamske ideologije, ali je pri tom sačuvao ne samo svoj jezik nego i sve ostale atribute svoje narodnosti. Iz tih i drugih specifičnih razloga kulturne i političke veze bosanskih muslimana s Turcima i ostalim islamskim svijetom bile su uvijek jake i intenzivne.

Uklapanje Bosne i Hercegovine u jedinstveno i prostrano unutrašnje tržište Osmanskog carstva, u kome su one postale tranzitno područje između Istoka i Zapada, stvoreni su uslovi za jači ekonomski razvitak ovih zemalja, naročito gradova i gradske privrede, a jedno i drugo razvijalo se pod uticajem islamske kulture i civilizacije (mnogobrojne vakufske ustanove vjersko-prosvjetnog, socijalno-humanitarnog i sanitarno-utilitarnog karaktera). U tim uslovima jačeg privrednog razvitka razvijeni su u Bosni i Hercegovini mnogi srednjovjekovni trgovi i osnovani neki potpuno novi gradovi koji su značili znatan napredak u odnosu na ranije stanje. Privredni napredak Bosne i Hercegovine, osobito u centrima zanatstva i trgovine, stvorio je kod novog gradskog staleža materijalne uslove za udobniji, ljepši i kulturniji život. U skladu s tim porasle su i duhovne potrebe ljudi, što je podsticalo razvoj pismenosti, obrazovanosti, nauke i književne djelatnosti. Važno svjedočanstvo duhovnih nastojanja i kulturnog rada ogleda se i u velikom broju biblioteka koje su postojale u Bosni i Hercegovini. Neke od biblioteka postoje još i danas, dok je od većine sačuvan samo manji broj rukopisa koji su sada koncentrisani u nekoliko naučnih ustanova u našoj zemlji. Djela sadržana u tim ustanovama, premda pisana stranim jezicima, predstavljaju snažno svjedočanstvo kulturnih nastojanja i obrazovanosti bosanskih muslimana u prošlosti, jer su ih naši ljudi nabavljali ili prepisivali, studirali, čuvali i predavali u amanet novim pokoljenjima kao dragocjenu baštinu. Znatan dio tih djela su plod originalnih naučnih i književnih nastojanja naših ljudi koji su pisali na arapskom, turskom i perzijskom jeziku.

Na žalost, ovo veliko kulturno nasljeđe do danas nije proučeno niti se moglo potpuno koristiti u naučne svrhe, jer nijedna zbirka orijentalnih rukopisa u našoj zemlji nema štampanog kataloga. Nedostatak takvih pomagala osjeća se kod nas odavno, a posebno danas kada naša zemlja, poslije pobjedonosnog završetka narodnooslobodilačke borbe i revolucije, postiže značajne uspjehe na svim područjima kulture i nauke, pa se tako razvija i istraživačka djelatnost na polju orijentalistike i traži da se učini sve što će tu djelatnost olakšati i unaprijediti.

Da bi, bar djelomično, udovoljila toj potrebi, i da bi upoznala naučnu i kulturnu javnost sa rukopisnim blagom koje se nalazi u njenom posjedu, Gazi Husrev-begova biblioteka u Sarajevu pristupila je izdavanju kataloga svojih arapskih, turskih i perzijskih rukopisa.

Rad na izradi kataloga rukopisa ove biblioteke započeo je još 1937. godine profesor H. Mehmed Handžić, koji je na listićima djelomično obradio, a djelomično samo registrovao preko dvije hiljade rukopisa i štampanih orijentalnih djela ove biblioteke. On je namjeravao da, po sistemu koji je do nedavno praktikovan na Istoku, izradi zajednički katalog rukopisa i štampanih orijentalnih djela ove biblioteke, ali ga je zauzetost na drugim poslovima i prerana smrt (29. VII 1944) u tom omela. Godine 1950. taj je rad nastavio dr Hazim Šabanović, koji je odustao od Handžićeve koncepcije i ograničio se samo na obradu rukopisnog fonda biblioteke. Rezultati njegovog rada objavljeni su djelomično kao prilog Glasnika IVZ 1950—1952 godine. Međutim, i taj rad je, zbog duže odsutnosti dra Šabanovića iz Sarajeva, prekinut 1953. godine. Kasnije, 1956. godine, posao na izradi kataloga povjeren je profesoru Kasimu Dobrači, koji je, uz saradnju dra Hazima Šabanovića, utvrdio sistem i principe na kojima će se izraditi katalog svih rukopisa ove biblioteke. Po tome sistemu Dobrača je izradio ovaj prvi svezak kataloga.

Predajući javnosti ovaj prvi svezak Kataloga arapskih, turskih i perzijskih rukopisa Gazi Husrev-begove biblioteke, koji obuhvata otprilike četvrtinu njenog rukopisnog fonda, osjećamo prijatnu dužnost, da se toplo zahvalimo Izvršnom Vijeću Bosne i Hercegovine, što je svojom finansijskom pomoći omogućilo njegovo publikovanje.

Sarajevo, maja 1963. godine.

Derviš Tafro,
direktor Gazi Husrev-begove
biblioteke

PREFACE TO THE FIRST EDITION

The conquest of Bosnia and Herzegovina by the Turks in the 15th and 16th centuries brought about great changes in the economic, social and cultural life of the population. A considerable part of the autochtonous inhabitants, mostly members of the so-called Bosnian Church (which called themselves »Christians« and later went by the name of »Bogumils«) went over to Islam and joined the new political and social order to become zealous devotees of Islamic ideology though preserving not only the language but all the other attributes of a separate nationality. It is owing to this and other specific causes that the cultural and political ties of Bosnian Moslems with the Turks and the Islamic world at large continued strong and intimate throughout.

Through the inclusion of Bosnia and Herzegovina in the united and great internal market of the Ottoman Empire, the two provinces forming a natural transit area from the East to the West, the conditions in the country became favourable for a speedier economic growth, especially in towns and urban districts, which continued steadily under the influence of Islamic culture and civilization (numerous Waqf institutions and establishments, religious, educational, social-humanitarian, or utilitarian and sanitary). Parallel with greater economic expansion there grew and developped a number of medieval market towns and not a few new county towns — a clear evidence of progress as compared with the earlier conditions. The economic growth of Bosnia and Herzegovina, particularly in some centres of manual art or trade, helped to create for the townspeople better material cnditions for a more interesting, higher and nobler cultural life. With the increase in material prosperity the spiritual needs of the people became ever greater, which gave a stimulus to the spread of literacy and education, and to literary and scientific pursuits. Conspicuous evidence of these spiritual endeavours and cultural activities was to be seen in the great number of libraries all over the country. Some of them are still in existence as are a few manuscripts that belonged to the others and which are now housed in a number of scientific institutions of the country. Though written in foreign languages, these manuscripts bear clear evidence of cultural endeavours and learning of Bosnian Moslems of the time; they were wont to acquire such manuscripts and would copy, study, preserve and hand them on, as a precious and sacred trust, to coming generations. A considerable number of these works is the fruit of the original scientific and literary pursuits of Bosnian men of letters who wrote in Arabic, Turkish and Persian.

Unfortunately, this great and common cultural inheritance of ours has not been the subject of the study it deserves. It has not been found possible to make any proper use of it for scientific purposes since no printed catalogue of oriental manuscripts extant in our country has ever existed. The want has long been felt, particularly at the present time when our country, after gaining the victory in the War of Liberation and at the end of its Revolution, is making significant progress in the fields of knowledge and intellectual culture; hence also the research work in the domain of oriental studies and the efforts made to provide facilities for those engaged therein.

It is with the object of meeting a long-felt want and in order to acquaint men of science and letters with the wealth of manuscripts in its possession that the Ghazi Husrav-bey Library of Sarajevo has set itself the task of publishing a catalogue of manuscripts written in Arabic, Turkish and Persian.

Collection of material to be included in the catalogue was begun by Prof. Mehmed Handžić as early as 1937, who dealt with over two thousand manuscripts, some of which he only registered, and printed oriental works housed in the Library. Using the system practised until recently in the East, it had been his intention to produce a combined catalogue of manuscripts and all printed oriental works; his many other activities, however, and premature death on July 29, 1944 caused the plan to be abandoned. The work was continued in 1950 by Dr. Hazim Šabanović who confined himself to dealing with the manuscripts only. The results of his work were published in parts as a Supplement to the »Glasnik« of the Islamic Religious Community in 1950—52. Another interruption occurred in 1953 owing to the prolonged absence from Sarajevo of Dr. Šabanović. Three years later the work was entrusted to Prof Kasim Dobrača who — in collaboration with Hazim Šabanović — laid down the principle, method and broad lines to be followed in the elaboration of a catalogue which was to include all manuscripts of the Library. It is in accordance with this system that present Volume I of the Catalogue has been compiled by Prof. K. Dobrača.

In publishing the Volume I of the Catalogue containing Arabic, Turkish and Persian manuscripts on the files of Ghazi Husrav-bey Library and covering approximately one fourth of the total stock of MSS, we take this opportunity of gratefully recording our indebtedness to the Executive Council of Bosnia and Herzegovina who lent their aid to this undertaking.

Sarajevo, May 1963.

Derviš Tafro
Head, Ghazi Husrav-bey Library

UVODNA RIJEČ DRUGOM IZDANJU

Fondacija al-Furqān za islamsko naslijeđe već više od jedne decenije radi na polju islamskih rukopisa. Tako je radi očuvanja bogatstva kulturnog naslijeđa koje se nalazi u ovim rukopisima, al-Furqān objavio nova kritička izdanja značajnih djela iz historije i nauke od autora kao što su al-Maqrīzī i Ibn al-Haytham.

Radi dostupnosti islamskih rukopisa naučnom istraživanju Fondacija al-Furqān je pokrenula i organizirala projekte katalogiziranja rukopisnih zbirki u više mjesta u svijetu, kao što su Bugarska, Mali i Pakistan, što je kasnije objavljeno kao zasebne knjige kataloga. Al-Furqān je, također organizirao i kurseve katalogiziranja rukopisa u Kairu, Istanbulu i Londonu.

Al-Furqān je osigurao i osnovna sredstva materijalne zaštite za više rukopisnih zbirki u svijetu. U toku je i izrada elektronske baze podataka koja bi sadržavala osnovne podatke o svim zbirkama islamskih rukopisa u svijetu. Ova baza bi trebala biti prvi korak u kreiranju svjetske mreže u koju bi bili uključeni stručnjaci koji se bave ovim zbirkama, i mjesto pohrane najraznovrsnijih podataka iz ove oblasti.

Fondacija ima i biblioteku u svojim prostorijama u Wimbledonu, a organizira i redovne simpozijume, konferencije i javna predavanja različitih nivoa i specijalnosti, radi stimuliranja istraživanja i diskutiranja o oblastima koje se tiču islamske civilizacije prožete kroz islamske rukopise.

Fondaciji al-Furqān čini zadovoljstvo što je bila u mogućnosti da svojom stručnošću i materijalnim sredstvima učestvuje i u zaštiti Gazi Husrev-begove biblioteke u Sarajevu. Ova saradnja se realizirala u formi zaštite rukopisne zbirke, objavljivanju kataloga rukopisa ove zbirke i projektu digitalizacije rukopisa na CD-ROM-u.

Tako je al-Furqān dosada objavio IV, V, VI, VII i VIII knjigu Kataloga rukopisa Gazi Husrev-begove biblioteke. Sada se objavljuje kao drugo izdanje i I knjiga koju je pripremio rahmetli Kasim Dobrača, a sadrži 795 obrađenih rukopisa. Ovaj tom je u prvome izdanju objavilo Starješinstvo Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini 1963. godine. Pošto je već duže vremena nedostupna naučnim istraživačima i svima drugima koje interesira ova baština, objavljivanjem njenog drugog izdanja popuniće se ova praznina, i onima kojima je potrebna biće na raspolaganju.

Molimo Uzvišenog Allaha da svojim rahmetom obaspe dušu rahmetli Kasima Dobrače. Rijasetu Islamske zajednice, posebno reisu-l-ulemi dr. Mustafi Ceriću zahvaljujemo se a zaposlenima u Gazi Husrev-begovoj biblioteci izražavamo veliko poštovanje na njihovoj konstruktivnoj i iskrenoj saradnji.

Septembar 2000. god.
Ahmed Zaki Yamani
Predsjednik Fondacije al-Furqān za islamsko naslijeđe

FOREWORD TO THE SECOND EDITION

Al-Furqān Foundation was set up more than a decade ago to work in the field of Islamic Manuscripts. Since then the Foundation has worked on several fronts: to preserve the rich cultural heritage contained within these manuscripts al-Furqān has published new critical editions of important works on history and science by authors such as al-Maqrizi and Ibn al-Haytham.

To bring the heritage of Islamic manuscripts into the realm of scholarly research al-Furqān has set up projects to catalogue the manuscripts of previously uncatalogued collections in places as far apart as Bulgaria, Mali and Pakistan, and it has published the resulting catalogues. It has also set up courses to train cataloguers in this crucial and intricate skill. These courses have been held in Cairo, Istanbul and London - and still they continue.

To preserve the manuscripts themselves as physical objects al-Furqān has set up projects to provide essential preservation tools for various collections. It is also in the process of compiling an electronic data-base carrying essential information on every collection of Islamic manuscripts in the world. This data-base will be used as the first step towards creating a world-wide network of specialists working with these collections and placing up-to-date information at their disposal through a 'preservation bulletin'.

The Foundation has also set up a specialized Library at its premises in Wimbledon, England and has initiated a schedule of symposia, conferences and public lectures all designed - with a higher or lower degree of specialization - to stimulate research and debate concerning areas of the Islamic civilization to be found in its manuscripts.

Al-Furqān Foundation has been happy to bring its expertise and its facilities to contribute to the preservation of the Gazi-Husrev-Beg Library in Sarajevo. This co-operation has taken the form of helping to preserve the manuscript collection of the Library, publishing the catalogue of this collection and setting up a project to digitize all the manuscripts of the collection so that they have a parallel existence on CD-ROM.

Al-Furqān first published volumes IV, V, VI, VII and VIII of the Catalogue of Manuscripts of the Gazi-Husrev-Beg Library. It is now re-issuing volume I which was compiled by the late Qasim Dobraca and consists of entries for 795 manuscripts. This volume was first published by the Mashyakhah of the Islamic Religious Community of the Republic of Bosnia Herzegovina in 1963, but has since gone out of print. Now, with this reprint, the complete Catalogue is available for whoever wishes to acquire or consult it.

We offer up our prayers for the soul of Qasim Dobraca, and we thank the 'Ulama of Bosnia-Herzegovina, and particularly the Head of the 'Ulama, Faḍīlat Dr Mustafa Ceric. We extend our appreciation also to all the staff at the Gazi-Husrev-Beg Library for their constructive and fruitful co-operation.

September 2000
Ahmed Zaki Yamani
Chairman, al-Furqān Islamic Heritage Foundation

PREDGOVOR DRUGOM IZDANJU

Već duže vremena osjećala se potreba za prvom knjigom Kataloga rukopisa Gazi Husrev-begove biblioteke koja je objavljena 1963. godine. Nakon što je u posljednje vrijeme objavljeno više svezaka Kataloga rukopisa, potreba za ovom knjigom se još više osjećala. Tako su ostajali uskraćeni svi oni, bilo da se radilo o pojedincima ili kulturno-naučnim institucijama, kojima je bila neophodna ili su željeli kompletirati naše kataloge. Zbog toga smo predložili Fondaciji al-Furqān za islamsko naslijeđe u Londonu da nam u okviru već uspostavljene saradnje sa ovom značajnom institucijom, koja se bavi zaštitom islamskog kulturnog naslijeđa u cijelom svijetu, pomognu u objavljivanju drugog izdanja ove knjige Kataloga. Naš prijedlog je od predsjednika Fondacije, Njegove Ekselencije Šejha Ahmeda Zaki Yamanija, sa zadovoljstvom prihvaćen, i ona je sada na raspolaganju svima zainteresiranim.

Osjećam potrebu da i ovom prilikom istaknem da Fondacija al-Furqān pomaže Gazi Husrev-begovu biblioteku na različite načine: zaštita knjižnog fonda, snimanje rukopisa i arhivskih dokumenata na mikrofilmu i CD-ROM-u i objavljivanje Kataloga rukopisa od IV do VIII toma, ukjučujući i ovo drugo izdanje I knjige. Nadamo se da ćemo, zahvaljujući ovoj plodonosnoj saradnji, uspjeti objaviti i preostale knjige kataloga.

Treba istaći da su u ovome izdanju ispravljene štamparske pogreške iz prvoga izdanja koje su bile navedene na kraju knjige. Osim toga, urađeni su i indeksi prepisivača, vakifa, bivših vlasnika i mjesta, koji su nedostajali u prvome izdanju.

U ime svih zaposlenih u Gazi Husrev-begovoj biblioteci, želim izraziti našu zahvalnost predsjedniku Fondacije, Njegovoj Ekselenciji Šejhu Ahmedu Zaki Yamaniju na njegovoj kontinuiranoj pomoći i uloženim naporima na zaštiti islamskih rukopisa u Gazi Husrev-begovoj biblioteci i objavljivanju Kataloga ovih rukopisa. Molimo Uzvišenog Allaha da primi ove njegove napore i učini da mu budu zaliha u prevagi dobrih djela na Sudnjemu danu.

Zahvaljujemo se, također, i prof. dr. Ekmeleddinu Ihsanogluu, potpredsjedniku Fondacije al-Furqān i prof. dr. Yusufu Ibishu, direktoru Fondacije, na onome što oni čine za našu biblioteku. Dugujemo našu zahvalnost i svim zaposlenim u Fondaciji al-Furqān na trudu koji ulažu u realizaciji naše saradnje.

Sarajevo, August 2000. god.
Mustafa Jahić
Direktor Gazi Husrev-begove biblioteke

PREFACE TO THE SECOND EDITION

Volume I of the Catalogue of Arabic, Turkish and Persian MSS in the Gazi Husrev-Beg Library was first published in 1963. Over the years, copies of this Catalogue, and in particular this volume, were sold out and we were unable to meet the requirements of scholars and cultural or educational institutions. We still receive orders for this volume and, therefore, we submitted a project to al-Furqān Islamic Heritage Foundation in London to reprint this volume within the co-operative framework established between the Foundation and the Riasat of the Islamic Community in Bosnia and Herzegovina in Sarajevo. Our application was accepted on the instructions of the Chairman of the Foundation, His Excellency Sheikh Ahmed Zaki Yamani, may God bless him.

Al-Furqān Foundation has made every possible effort to rescue the Gazi Husrev-Beg Library on more than one level: in addition to the preservation of documents, MSS and waqf documents on microfilm and CD ROM, the Foundation has funded the publication of volumes IV, V, VI, VII and VIII of the Catalogue. Now it is contributing to the reprinting of this volume (volume I) so that we are now able to fulfil the demands of those who wish to obtain the complete Catalogue. We pray to God that this fruitful collaboration between the Library and the Foundation will be crowned by the publication of the rest of the catalogues.

On behalf of the staff of the Gazi Husrev-Beg Library, I would like to thank the Chairman of al-Furqān Foundation, His Excellency Sheikh Ahmed Zaki Yamani, may God preserve and keep him, for his continuous efforts and his generous support of the Gazi Husrev-Beg Library in Sarajevo, making it possible to preserve its Islamic manuscripts and, indeed, to publish them.

We thank His Excellency for the help he is extending to our library, a help with no motive except his concern for the cultural heritage of Islam and his desire to preserve it and to make it known. We pray that God will add this new generosity to the total of his good deeds for it is to God that we turn and from Him that we seek guidance.

We would also like to thank Professor Ekmeleddin Ihsanoghlu, the Vice-Chairman of al-Furqān Foundation, and Professor Yusuf Ibish, the Director of the Foundation for all their efforts on behalf of our library. We extend our thanks also to all the staff of the Foundation who have contributed to this project.

Sarajevo, August 2000
Mustafa Jahic
Director, The Gazi Husrev-Beg Library

UVOD

JUGOSLAVIJA spada među najbogatije zemlje u Evropi po broju islamskih rukopisa na arapskom, turskom i perzijskom jeziku. Ti su rukopisi danas koncentrisani po bibliotekama, institutima i arhivima u nekoliko naših kulturnih i naučnih centara. U Sarajevu (Gazi Husrev-begova biblioteka, Orijentalni institut, Narodna biblioteka i Gradski arhiv); u Skoplju (Državna arhiva S. R. Makedonije); u Zagrebu (Orijentalna zbirka Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti i Državni arhiv); u Beogradu (Univerzitetska biblioteka »Svetozar Marković« i Arhiva Srpske akademije nauka i umjetnosti); u Mostaru (Gradski arhiv i Franjevački samostan); u Prizrenu (Vakufska biblioteka) i drugim.

Islamske biblioteke u našim i ostalim balkanskim zemljama datiraju od prvih decenija turske vladavine. Pod uticajem islamske kulture, koju su Turci sobom donijeli, izvršen je postepeni proces islamizacije znatnog dijela južno-slovenskog stanovništva u svim našim zemljama koje su bile u sklopu Turskog carstva[1]. Sa širenjem islama razvijala se islamska obrazovanost, nauka i književnost na arapskom, turskom i perzijskom jeziku. Glavni rasadnici pismenosti i obrazovanosti u islamskom društvu bile su mnogobrojne osnovne i srednje škole, mektebi i medrese, zatim džamije i tekije. Džamije i škole podizane su u svim muslimanskim naseljima, a naročito u većim centrima. Uz njih su često osnivane manje ili veće biblioteke. Osim toga, mnogi obrazovani pojedinci osnivali su svoje privatne biblioteke koje su kasnije često zavještane lokalnim javnim bibliotekama.

Prve islamske biblioteke na području Jugoslavije osnovane su već u XV stoljeću, i to najprije u njenim južnim i jugoistočnim krajevima, u Makedoniji i Srbiji. Zna se, na primjer, da je oko 1430. godine osnovana jedna orijentalna biblioteka u Bitolju, 1443. godine u Skoplju, nešto kasnije u Prizrenu itd.

Tokom XVI i XVII stoljeća u tada najvećim gradovima i centrima Bosne i Srbije — kao što su Sarajevo, Priština, Novi Pazar, Foča, Mostar, Užice, Beograd, Niš, Banja Luka i drugi — osnovano je više orijentalnih biblioteka, vakufskih i privatnih. One su postojale i po drugim značajnijim mjestima, naročito u Bosni i Hercegovini. Mnoga danas neznatna naselja Bosne i Hercegovine (Prusac, Livno, Čajniče, Počitelj, Nevesinje, Stolac, Tešanj, Zvornik) bila su od XVI do XVIII stoljeća značajni centri islamske prosvjete. U njima su živjeli i djelovali mnogi glasoviti predstavnici istočne obrazovanosti i književnosti. U svim tim i mnogim drugim mjestima postojale su veće i manje islamske biblioteke, javne ili privatne.

---

[1] Ovdje nije potrebno posebno dokazivati da je taj proces islamizacije vršen isključivo na dobrovoljnoj osnovi, jer je to istorijski potpuno poznato.

Ovakve biblioteke osnivane su i razvijane prije svega nabavljanjem knjiga iz islamskog svijeta. Muslimani iz naših zemalja u toku vijekova održavali su tijesne kulturne veze sa tim svijetom. Vrlo često su odlazili na studije u najpoznatije islamske kulturne centre: Carigrad, Kairo, Bagdad, Damask, Meku, Medinu i druge. Drugi su, opet, kao hadžije, trgovci ili kao državni službenici često duže vremena boravili u zemljama Bliskog istoka i Sjeverne Afrike. Mnogi od tih ljudi slali su u domovinu ili, vraćajući se, sobom donosili knjige za svoje potrebe, za prijatelje ili lokalne biblioteke.

Pored toga, ove su biblioteke popunjavane najvećim dijelom na taj način što su i u našim zemljama u ranije doba, do kraja XVIII vijeka, knjige mnogo prepisivane. To se vidi iz zapisa prepisivača na brojnim rukopisima koji su prepisivani ne samo u našim kulturnim centrima nego i po najzabitijim selima. O tome svjedoči i činjenica što se u mnogim našim gradovima spominju mudželliti (knjigovesci), a u nekima i esnafi mudžellita. U centru starog Sarajeva i danas se dvije ulice zovu Veliki i Mali Mudželiti. Osim toga, ove su biblioteke popunjavane mnogim djelima koja su napisali naši ljudi. U tome je poseban značaj islamskih biblioteka u našoj i ostalim balkanskim zemljama, a posebno u Bosni i Hercegovini, u odnosu na zbirke orijentalnih rukopisa u drugim evropskim zemljama (kako u Zapadnoj Evropi tako i u Rusiji), koje su u cijelosti importirane iz islamskog svijeta. Šta više, ima rukopisa u nekim bibliotekama na Zapadu koji su nastali kod nas, pa su sticajem raznih okolnosti dospjeli u zbirke biblioteka tih zemalja.

Naime, naše su biblioteke, kroz vijekove, stradale usljed raznih nedaća, naročito ratnih pustošenja i čestih požara. Tako se zna, na primjer, da je vrlo mnogo rukopisa uništeno ili odneseno u doba Bečkog rata (1683—1699). Znatan dio rukopisa pak stradao je usljed nemarnosti i pomanjkanja svijesti ljudi, kojima su oni bili povjereni na čuvanje. Zbog toga danas o mnogim bibliotekama nemamo detaljnijih podataka. Nekima se sačuvao samo spomen u zapisima na pojedinim sačuvanim rukopisima iz tih biblioteka. Ti zapisi ukazuju na jedno do sada sasvim neispitano poglavlje naše kulturne istorije i daju mogućnost da se tek nasluti, kakvo se sve naučno i kulturno blago nalazilo u tim nestalim bibliotekama.

Osim ove, Gazi Husrev-begove biblioteke, o kojoj ćemo posebno govoriti, zna se, na primjer, da su u samoj Foči na Drini, u XVI stoljeću, postojale dvije bogate javne biblioteke, i to: biblioteka medrese Hasana Nazira, osnovana oko 1550. godine, i Memišah-begova biblioteka, osnovana oko 1575. godine. Jednu biblioteku u Foči osnovao je početkom XVII stoljeća neki muderis Osman-efendija. Od tih fočanskih biblioteka sačuvao se do danas relativno mali broj rukopisa, među kojima ih ima vrlo starih, rijetkih i skupocjenih.

Mnogo bolje je sačuvana Karađoz-begova biblioteka u Mostaru. Nju je osnovao veliki dobrotvor Hercegovine i Mostara Hadži Mehmed-beg, zvani Karađoz-beg, godine 977/1570. U nju su tokom vremena prenesene i neke druge vakufske i privatne biblioteke iz Mostara, gdje ih je bilo više. Među njima su vrijedne spomena: biblioteka Derviš-paše Bajezidagića (umro 1611), biblioteka Mustafe Ejubića — Šejh Juje (umro 1707), biblioteka Ibrahim-efendije Opijača (umro 1726), biblioteka Ali-paše Stočevića i druge.

U malom Počitelju na Neretvi osnovao je sredinom XVII stoljeća Ibrahim-efendija Mostarac, ćehaja velikog vezira Ahmed-paše Ćuprilića, uz svoju medresu, i relativno bogatu biblioteku, od koje se do danas sačuvalo više vrijednih i starih rukopisa.

Godine 1704/5 osnovao je bosanski vezir Elči Ibrahim-paša uz svoju medresu u Travniku veću biblioteku, u koju su tokom vremena koncentrisane i neke druge Vakufske biblioteke u Travniku, kao biblioteka Mehmed-paše Kukavice (osnovana prije 1759) i druge.

Veću biblioteku imala je i Atmejdan medresa u Sarajevu, koju je 1716. godine osnovao Sarajlija Hadži Ismail-aga, sin Husejnov, zvani Misri, i Simzade (Đumišića) medresa, koju je osnovao Abdulkerim Đumišić (Simzade) sredinom XVIII stoljeća.

U drugoj polovini XVIII stoljeća osnovane su u Sarajevu dvije javne biblioteke i to biblioteka Osman Šehdi-efendije Bjelopoljca (Akovlije), osnovana 1759, i biblioteka Abdullah-efendije Kantamirije, osnovana 1774. godine.

U maloj bosanskoj kasabi Gračanici osnovane su u istom vijeku dvije biblioteke, i to: biblioteka Ahmed-pašine džamije i biblioteka Hadži Halil-efendije, sina Ahmedova, iz Gračanice (umro krajem XVIII ili početkom XIX stoljeća).

U Bosni i Hercegovini bilo je još orijentalnih biblioteka, ali o njima nemamo sada podataka.

Jedna od najstarijih bolje sačuvanih islamskih biblioteka u Bosni jeste

GAZI HUSREV-BEGOVA BIBLIOTEKA U SARAJEVU, danas najveća riznica orijentalnog blaga u našoj zemlji. Ovu biblioteku osnovao je Gazi Husrev-beg, najznamenitiji i najzaslužniji turski namjesnik u Bosni. On je sin turskog državnika Ferhat-bega, brata trebinjskog kneza Radivoja, i Seldžuke, kćeri sultana Bajezida II. Rođen je u Serezu, u Grčkoj, oko 1480. godine, gdje mu je otac tada bio namjesnik. 15. septembra 1521. godine Husrev-beg je imenovan namjesnikom Bosne, kojom je upravljao — sa dva kraća prekida — sve do svoje smrti 1. oktobra 1541. godine.

Gazi Husrev-beg se istakao ne samo kao veliki državnik, nego još više kao kulturni radnik, koji je u Sarajevu podigao čitav niz znamenitih kulturno-prosvjetnih, humanitarnih i drugih ustanova (džamija, medresa, mekteb, hanikah, imaret, bezistan, hamam, česme i vodovod, musafirhana, han i dr.), koje i danas toliko karakterišu staro šeher Sarajevo, da se ono bez njih ne bi moglo ni zamisliti.

je više orijentalnih biblioteka, vakufskih i privatnih. One su postojale i po drugim značajnijim mjestima, naročito u Bosni i Hercegovini. Mnoga danas neznatna naselja Bosne i Hercegovine (Prusac, Livno, Čajniče, Počitelj, Nevesinje, Stolac, Tešanj, Zvornik) bila su od XVI do XVIII stoljeća značajni centri islamske prosvjete. U njima su živjeli i djelovali mnogi glasoviti predstavnici istočne obrazovanosti i književnosti. U svim tim i mnogim drugim mjestima postojale su veće i manje islamske biblioteke, javne ili privatne.

Ovakve biblioteke osnivane su i razvijane prije svega nabavljanjem knjiga iz islamskog svijeta. Muslimani iz naših zemalja u toku vijekova održavali su tijesne kulturne veze sa tim svijetom. Vrlo često su odlazili na studije u najpoznatije islamske kulturne centre: Carigrad, Kairo, Bagdad, Damask, Meku, Medinu i druge. Drugi su, opet, kao hadžije, trgovci ili kao državni službenici često duže vremena boravili u zemljama Bliskog istoka i Sjeverne Afrike. Mnogi od tih ljudi slali su u domovinu ili, vraćajući se, sobom donosili knjige za svoje potrebe, za prijatelje ili lokalne biblioteke.

Pored toga, ove su biblioteke popunjavane najvećim dijelom na taj način što su i u našim zemljama u ranije doba, do kraja XVIII vijeka, knjige mnogo prepisivane. To se vidi iz zapisa prepisivača na brojnim rukopisima koji su prepisivani ne samo u našim kulturnim centrima nego i po najzabitijim selima. O tome svjedoči i činjenica što se u mnogim našim gradovima spominju mudželliti (knjigovesci), a u nekima i esnafi mudžellita. U centru starog Sarajeva i danas se dvije ulice zovu Veliki i Mali Mudželiti. Osim toga, ove su biblioteke popunjavane mnogim djelima koja su napisali naši ljudi. U tome je poseban značaj islamskih biblioteka u našoj i ostalim balkanskim zemljama, a posebno u Bosni i Hercegovini, u odnosu na zbirke orijentalnih rukopisa u drugim evropskim zemljama (kako u Zapadnoj Evropi tako i u Rusiji), koje su u cijelosti importirane iz islamskog svijeta. Šta više, ima rukopisa u nekim bibliotekama na Zapadu koji su nastali kod nas, pa su sticajem raznih okolnosti dospjeli u zbirke biblioteka tih zemalja.

Naime, naše su biblioteke, kroz vijekove, stradale usljed raznih nedaća, naročito ratnih pustošenja i čestih požara. Tako se zna, na primjer, da je vrlo mnogo rukopisa uništeno ili odneseno u doba Bečkog rata (1683—1699). Znatan dio rukopisa pak stradao je usljed nemarnosti i pomanjkanja svijesti ljudi, kojima su oni bili povjereni na čuvanje. Zbog toga danas o mnogim bibliotekama nemamo detaljnijih podataka. Nekima se sačuvao samo spomen u zapisima na pojedinim sačuvanim rukopisima iz tih biblioteka. Ti zapisi ukazuju na jedno do sada sasvim neispitano poglavlje naše kulturne istorije i daju mogućnost da se tek nasluti, kakvo se sve naučno i kulturno blago nalazilo u tim nestalim bibliotekama.

Osim ove, Gazi Husrev-begove biblioteke, o kojoj ćemo posebno govoriti, zna se, na primjer, da su u samoj Foči na Drini, u XVI stoljeću, postojale dvije bogate javne biblioteke, i to: biblioteka medrese Hasana Nazira, osnovana oko 1550. godine, i Memišah-begova biblioteka, osnovana oko 1575. godine. Jednu biblioteku u Foči osnovao je početkom XVII stoljeća neki muderis Osman-efendija. Od tih fočanskih biblioteka sačuvao se do danas relativno mali broj rukopisa, među kojima ih ima vrlo starih, rijetkih i skupocjenih.

Mnogo bolje je sačuvana Karađoz-begova biblioteka u Mostaru. Nju je osnovao veliki dobrotvor Hercegovine i Mostara Hadži Mehmed-beg, zvani Karađoz-beg, godine 977/1570. U nju su tokom vremena prenesene i neke druge vakufske i privatne biblioteke iz Mostara, gdje ih je bilo više. Među njima su vrijedne spomena: biblioteka Derviš-paše Bajezidagića (umro 1611), biblioteka Mustafe Ejubića — Šejh Juje (umro 1707), biblioteka Ibrahim-efendije Opijača (umro 1726), biblioteka Ali-paše Stočevića i druge.

U malom Počitelju na Neretvi osnovao je sredinom XVII stoljeća Ibrahim-efendija Mostarac, ćehaja velikog vezira Ahmed-paše Ćuprilića, uz svoju medresu, i relativno bogatu biblioteku, od koje se do danas sačuvalo više vrijednih i starih rukopisa.

Godine 1704/5 osnovao je bosanski vezir Elči Ibrahim-paša uz svoju medresu u Travniku veću biblioteku, u koju su tokom vremena koncentrisane i neke druge Vakufske biblioteke u Travniku, kao biblioteka Mehmed-paše Kukavice (osnovana prije 1759) i druge.

Veću biblioteku imala je i Atmejdan medresa u Sarajevu, koju je 1716. godine osnovao Sarajlija Hadži Ismail-aga, sin Husejnov, zvani Misri, i Simzade (Đumišića) medresa, koju je osnovao Abdulkerim Đumišić (Simzade) sredinom XVIII stoljeća.

U drugoj polovini XVIII stoljeća osnovane su u Sarajevu dvije javne biblioteke i to biblioteka Osman Šehdi-efendije Bjelopoljca (Akovlije), osnovana 1759, i biblioteka Abdullah-efendije Kantamirije, osnovana 1774. godine.

U maloj bosanskoj kasabi Gračanici osnovane su u istom vijeku dvije biblioteke, i to: biblioteka Ahmed-pašine džamije i biblioteka Hadži Halil-efendije, sina Ahmedova, iz Gračanice (umro krajem XVIII ili početkom XIX stoljeća).

U Bosni i Hercegovini bilo je još orijentalnih biblioteka, ali o njima nemamo sada podataka.

Jedna od najstarijih bolje sačuvanih islamskih biblioteka u Bosni jeste

GAZI HUSREV-BEGOVA BIBLIOTEKA U SARAJEVU, danas najveća riznica orijentalnog blaga u našoj zemlji. Ovu biblioteku osnovao je Gazi Husrev-beg, najznamenitiji i najzaslužniji turski namjesnik u Bosni. On je sin turskog državnika Ferhat-bega, brata trebinjskog kneza Radivoja, i Seldžuke, kćeri sultana Bajezida II. Rođen je u Serezu, u Grčkoj, oko 1480. godine, gdje mu je otac tada bio namjesnik. 15. septembra 1521. godine Husrev-beg je imenovan namjesnikom Bosne, kojom je upravljao — sa dva kraća prekida — sve do svoje smrti 1. oktobra 1541. godine.

Gazi Husrev-beg se istakao ne samo kao veliki državnik, nego još više kao kulturni radnik, koji je u Sarajevu podigao čitav niz znamenitih kulturno-prosvjetnih, humanitarnih i drugih ustanova (džamija, medresa, mekteb, hanikah, imaret, bezistan, hamam, česme i vodovod, musafirhana, han i dr.), koje i danas toliko karakterišu staro šeher Sarajevo, da se ono bez njih ne bi moglo ni zamisliti.

Pišući vakufnamu za svoju medresu 1537. godine on kaže između ostalog:

»Neka se od novca koji preteče od troškova za izgradnju medrese, kupe vrijedne knjige koje će se upotrebljavati u spomenutoj medresi, tako da ih koriste svi čitaoci i da ih mogu prepisivati svi koji se bave naukom«.

Tako su udareni temelji ovoj biblioteci. Premda namijenjena u prvom redu za nastavne i uopće školske potrebe medrese, ova je biblioteka od svoga osnutka bila pristupačna široj javnosti.

O smještaju, knjižnom fondu i uređenju ove biblioteke u prvim stoljećima njenog opstanka nemamo sigurnih podataka. Smještena je bila, vjerovatno, u posebne prostorije uz Gazi Husrev-begovu medresu ili u samoj medresi. Mehmed Tahir piše da je otac poznatog istoričara Sarajlije Huseina bio bibliotekar ove biblioteke, pa se na osnovu toga može sa vjerovatnoćom zaključiti, da je ova biblioteka, još u prvoj četvrtini XVII stoljeća, imala posebnog bibliotekara (v. M. Tahir, Osmanli muellifleri — III, 46). Iz osnovnog fonda ove biblioteke sačuvan je samo neznatan broj rukopisa, jer je i ona teško stradala u požaru prilikom provale Evgena Savojskog 1697. godine, ali je brzo obnovljena i smještena u Gazi Husrev-begovu medresu, u kojoj je ostala sve do 1863. godine. Tada je za nju, zalaganjem ondašnjeg mutevelije Gazi Husrev-begova vakufa Ahmed- Asimbega Mutevelića (umro 1867), podignuta posebna mala zgrada uz zapadni zid Begove džamije. Od toga vremena, ova biblioteka je samostalna ustanova Gazi Husrev-begova vakufa, pristupačna najširoj javnosti. U tim prostorijama biblioteka je ostala sve do 1935. godine. Ona se dotle razvila, toliko da su joj te prostorije postale pretijesne, pa je tada prenesena u veće prostorije, pred Carevom džamijom, na obali Miljacke, gdje se i danas nalazi.

Od 1867. do 1950. godine u ovu su biblioteku postepeno prenesene mnoge vakufske i privatne biblioteke iz Bosne i Hercegovine, a naročito iz Sarajeva. Tako je godine 1897. ovamo prenesena Kantamirijina biblioteka, (jer je te godine, prilikom regulacije lijeve obale Miljacke, njena zgrada porušena). Iste godine prenesena je u ovu biblioteku i biblioteka Misrijine (Atmejdan) medrese, a početkom ovog stoljeća i biblioteka Đumišića medrese. Godine 1914. pripojena je ovoj biblioteci i Šehdijina biblioteka. Pred drugi svjetski rat, zalaganjem tadanjeg njenog bibliotekara profesora Mehmeda Handžića, prenesena je i Hadži Halil-efendijina biblioteka iz Gračanice zajedno sa ostalim tamošnjim bibliotekama koje su bile koncentrisane u medresi Osman-kapetana Gradaščevića. U isto vrijeme Handžić je odabrao i prenio oko tri stotine važnijih rukopisa iz biblioteke Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku, kao i ostatke spomenutih triju biblioteka iz Foče (Hasan Nazirove, Memišah-begove i Osman-efendijine medrese). U to vrijeme ovamo je preneseno i nekoliko rukopisa biblioteke Ibrahim-pašine medrese u Počitelju, a u jesen 1950. godine sačuvani dio Karađoz-begove biblioteke iz Mostara.

Osim toga, u ovu biblioteku je dospjelo putem vakufa, legata, poklona ili otkupa nekoliko vrijednih privatnih biblioteka i zbirki rukopisa, od kojih se po vrijednosti naročito ističu: biblioteka kadije Hasan-efendije Bojića (prenesena 1867. godine); biblioteka Hadži Ahmed Asim-bega Mutevelića (prenesena također 1867. godine); zatim, naročito vrijedna biblioteka Hadži Ahmed-efendije, sina Mustafina, muderisa Gazi Husrev-begove medrese (umro 1812); biblioteka Mustaj-bega Dženetića, porodice Džinića i porodice Muzaferija, kadije Hromića, Memišage Kasumagića i druge. Gazi Husrev-begova biblioteka obogaćena je naročito 1931. godine kada joj je Muhamed Enveri-efendija Kadić zavještao svoju dragocjenu biblioteku i arhiv. Godine 1944. prenesena je i velika i vrijedna biblioteka profesora Mehmeda Handžića, u kojoj se nalazi i nekoliko značajnih rukopisa. Osim toga, biblioteci su poklonili veći ili manji broj rukopisa nasljednici Šakir-efendije Muidovića, Salim-efendije Muftića, Mustaj-bega Halilbašića, braće Svrza, Seid Ali-bega Filipovića, Ibrahim-efendije Zafranije i Ajni-efendije Bušatlića. Zatim su poklonili po nekoliko rukopisa Hamdija Kreševljaković i Osman-efendija Sokolović. (Ovaj posljednji je preko šest decenija s najvećom ljubavlju nabavljao i sakupljao stare knjige, rukopise i dokumente i tako stvorio veliku i skupocjenu biblioteku, koju je nedavno Starješinstvo IVZ u Sarajevu otkupilo za Gazi Husrev-begovu biblioteku).

Tako su u ovoj biblioteci danas koncentrisane sve značajnije sačuvane vakufske i mnoge privatne biblioteke u Bosni i Hercegovini. Ona danas ima 6.456 rukopisnih kodeksa koji sadrže oko 9.000 većih ili manjih djela iz raznih oblasti nauke i arapske, turske i perzijske književnosti. Velika većina ovih njenih rukopisa je na arapskom, znatno manji broj na turskom, a najmanje ih je na perzijskom jeziku. Osim toga, ova biblioteka posjeduje 84 knjige protokola (sidžill) sarajevskog kadiluka iz XVI, XVIII i XIX stoljeća, veći broj starijih finansijskih knjiga Gazi Husrev-begova vakufa, oko 400 vakufnama i oko 3.500 drugih istorijskih dokumenata od XVI do sredine XIX stoljeća.

U okvir ovog prikaza ne ulaze štampane knjige na istočnim i evropskim jezicima (preko 10.000), kao ni kompleti mnogih časopisa i nedjeljnih listova (Bosanski Vjestnik, Bosna, Gülšeni Saraj — Sarajevski cvjetnik, Rehber, Vatan, Behar, Gajret i drugi), kompleti sarajevski dnevnih listova, gotovo kompletna književnost bosansko-hercegovačkih muslimana od 1878. godine do danas, kao ni dosta bogata zbirka fotografija i drugog dokumentacionog materijala koji se odnosi na prošlost i kulturu bosanskih muslimana.

ZNAČAJ GAZI HUSREV-BEGOVE BIBLIOTEKE je mnogostruk. U njoj su zastupljene sve tri literature Bliskog Istoka: arapska, turska i perzijska. Među arapskim rukopisima ima velik broj starih, izuzetno značajnih djela, unikata, pa čak i nauci potpuno nepoznatih djela iz raznih oblasti islamskih znanosti, naročito iz tefsira, hadisa i islamskog prava. Neki od tih starih i izuzetno važnih rukopisa obrađeni su i u ovom prvom svesku kataloga (vidi brojeve: 91, 92, 93, 105, 108, 126, 168, 169, 172, 187, 194, 215, 381, 383. 386, 403—404, 407, 409, 451, 454, 455, 467. 482, 486, 495, 503, 506, 508, 520, 554, 556, 583, 591, 597, 599, 600, 613). To isto vrijedi za mnoge rukopise na turskom jeziku, koji se, pored toga, odlikuju bogatstvom istorijske, književno-istorijske i književne građe. Perzijski dio rukopisnog fonda ove biblioteke odlikuje se djelima iz klasične perzijske poezije, od kojih su neka izvrsni spomenici minijaturne i kaligrafske umjetnosti.

Poseban značaj Gazi Husrev-begove biblioteke jeste u tome što ona sadrži bogatu građu za proučavanje arapske, turske i perzijske književnosti u Bosni i Hercegovini. U njoj se čuvaju mnoga djela većeg broja pisaca iz Bosne i Hercegovine koji su pisali na spomenutim jezicima. Tako se ovdje nalazi, između ostalog, nekoliko djela Hasana Kafije Pruščanina (umro 1616), najmarkantnije figure intelektualne Bosne XVI vijeka, dvanaest autografa poznatog i plodnog pisca Mustafe Ejubića, zvanog Šejh Juje, iz Mostara (1650—1707), Ahmeda Bejazića (Bejazizade), umro 1686, Šejha Alauddina Ali Dede b. Mustafa al-Bosnevije, umro 1007/1598, Mostarca Ahmeda b. Mustafe, umro 1090/1679, Mostarca Ahmeda b. Muhameda, umro oko 1190/1776, četiri rukopisa mostarskog pisca Ibrahima Opijača, umro oko 1138/1725, više rukopisa Ahmeda Sudije, komentatora perzijskih klasika, i mnoga druga.

U ovoj biblioteci nalazi se jedan prepis djela »Istorija Bosne« (»Tarihi Bosna«), u četiri sveska od Saliha Hadžihusejnovića, muvekkita (umro 1888), koja obuhvata razdoblje od 1180 do 1876. godine. (Autograf se nalazi u Orijentalnom Institutu u Sarajevu). Zatim »Sarajevska kronika«, autograf Mula Mustafe Bašeskije (umro 1803), koja sadrži važne podatke za istoriju Sarajeva u drugoj polovini XVIII vijeka. Veliki značaj ima zbornik istorijske i književno-istorijske građe u dvadeset i osam svezaka, koju je sakupio Muhamed Enveri Kadić iz Sarajeva i nazvao je »Tarihi Enveri«. Ovaj zbornik obuhvata istorijsku građu za razdoblje od 766/1363 do 1346/1927. godine.

Arhivska građa Gazi Husrev-begove biblioteke predstavlja izuzetnu vrijednost za proučavanje ekonomske, društvene i kulturne istorije Bosne i Hercegovine. Naročitu vrijednost imaju sudski protokoli sarajevskog kadiluka iz XVI, XVIII i XIX vijeka, koji sadrže mnogobrojna akta sa područja stvarne i teritorijalne nadležnosti tog suda. Važnost ovih akata je utoliko veća što se nadležnost tadanjih sudova protezala na sve oblasti privatnog i javnog života građana, kao i na rad svih lokalnih vlasti. U ove registre su, po državnoj tradiciji, unošeni svi akti koji su dolazili od centralnih vlasti iz Carigrada, kao i brojni akti koji su iz provincije upućivani Porti. Stoga se u sidžilima nalaze vjerni prepisi mnogih službenih dokumenata od druge polovine XV vijeka do 1878. godine, a naročito brojne vakufname koje imaju izuzetnu važnost za proučavanje kulturne i ekonomske istorije Bosne.

Zasada se moramo zadovoljiti sa ovih nekoliko napomena o značaju ove biblioteke, dok će se taj značaj — kako za orijentalne studije na međunarodnom planu, tako i za proučavanje prošlosti Bosne, a naročito za proučavanje kulturne istorije bosanskih muslimana — moći u cjelini sagledati tek kada svi njeni rukopisi i dokumenti budu prikazani i katalogizirani.

GLAVNI PRINCIPI po kojima je izrađen ovaj katalog mogu se rezimirati ovako: Svi rukopisi podijeljeni su prema sadržaju na glavne grupe: I Enciklopedija, II Qur'an, III Hadis (Tradicija), IV Dogmatika (al-'Aqā'id), V Dove (al-Ad'iya wa 'l-aḏkār), VI Šerijatsko pravo (al-Fiqh), VII Etika i propovjedništvo (al-Aḫlāq wa 'l-mawā'iẓ), VIII Misticizam (at-Taṣawwuf), IX Filozofija (al-Ḥikma), X Filologija ('Ilm al-luga), XI Istorija i geografija (at-Tāriḫ wa 'l-ğografiya), XII Medicina i veterinarstvo ('Ilm aṭ-ṭibb wa 'l-baiṭara), XIII Matematika i prirodne nauke ('Ilm al-ḥisab wa 'ilm aṭ-ṭabī'a) i XIV Razno. Unutar tih glavnih grupa djela su po potrebi podijeljena na podgrupe. Svaka pojedina grupa, odnosno podgrupa djela podijeljena je prvo po jezicima (na arapske, turske i perzijske rukopise), a onda su djela istog jezika u njoj poređana hronološkim redom kojim su nastala. U slučajevima kada imamo više primjeraka istog djela oni su sređeni hronološki po starini rukopisa. Jedino odstupanje od toga principa učijeno je kod komentara, glosa, odnosno superglosa pojedinih djela, jer su oni obrađeni uz djelo na koje se odnose, opet hronološkim redom, i to samo kad se u ovoj biblioteci nalazi i osnovni tekst komentarisanog, odnosno glosiranog djela.

Svaki kodeks ima svoj redni broj ovoga kataloga, a paralelno s njim, na desnoj strani, invetarski broj ove biblioteke. Ako jedan kodeks sadrži dva ili više samostalnih djela, onda je on svrstan u grupu prema prvom djelu toga kodeksa. Opći zajednički podaci o tom kodeksu dati su na početku, a pojedina samostalna djela u njemu označena su posebnim brojevima i obrađena na jednom mjestu.

Nazivi djela doneseni su u originalu arapskim pismom. Ako naslov djela u rukopisu odstupa od naziva pod kojim je ono poznato u nauci, onda je donesen i taj naslov. Kod djela koja nisu poznata u literaturi bio je mjerodavan naslov rukopisa. Ako u rukopisu toga naslova nema, niti se djelo moglo drukčije identifikovati, ono je uvršteno u grupu prema sadržaju i dobilo je opći naslov koji je stavljen u zagrade. Kad imamo više rukopisa istog djela, onda su detaljan opis i svi potrebni podaci dati samo kod prvog takvog djela, a kod ostalih su istaknute samo eventualne razlike i specifičnosti.

Poslije naslova djela rečeno je o čemu ono govori, zatim potpuno ime autora u transkripciji i datum njegove smrti, te datum nastanka rukopisa — ukoliko su se te pojedinosti mogle utvrditi. Prilikom transkripcije imena pisaca, prepisivača, naziva djela i pojedinih bibliotekarskih termina držali smo se uglavnom sistema koji je primijenio Brockelmann u svojoj »Istoriji arapske literature« (Geschichte der arabischen Litteratur) i koji se vidi iz priložene tabele sistema transkripcije, dok smo ostala istočna, lična imena, nazive i termine pisali uglavnom onako kako je to kod nas uobičajeno.

Izvore i literaturu navodimo u skraćenicama koje se vide u priloženom popisu izvora i literature.

Na kraju opisa svakog kodeksa označena je biblioteka kojoj je rukopis ranije pripadao, odnosno odakle je i kako dospio u ovu biblioteku. Ostali principi kojih smo se pri radu držali — kao što je

formalni opis rukopisa, broj lista, veličina, vrsta pisma, papir i povez — vide se iz samoga rada.

Svjestan sam, da će stručnjaci, pored svih mojih nastojanja da ovaj rad bude besprijekoran, naći u njemu nedostataka, ali sam isto tako uvjeren, da će svi, a naročito oni koji su se bavili istim poslom, shvatiti, kakve sam sve teškoće morao savladati, da te nedostatke svedem na minimum.

Pored općih teškoća, koje su u ovakvom radu neminovne, meni je činilo posebne teškoće to, što sam pri radu mogao koristiti mali broj pristupačnih izvora i pomagala (kao što se to vidi iz priloženog spiska), a uz to mnogi rukopisi nisu od ranije imali ni najosnovniju obradu.

Na kraju osjećam prijatnu dužnost da izrazim zahvalnost našim orijentalistima: Dru Hazimu Šabanoviću, naučnom savjetniku Orijentalnog instituta u Sarajevu, na izdašnoj saradnji i mnogostrukoj stručnoj pomoći pri izradi ovog djela; Ademu Handžiću, višem stručnom saradniku Orijentalnog instituta u Sarajevu, koji mi je, pored tehničke redakcije, pomagao i na stručnim poslovima; profesorima Muhamedu Pašiću i dru Šaćiru Sikiriću na pomoći pri čitanju težih mjesta u nekim rukopisima i Halidu Hadžimuliću na tehničkoj pomoći pri spremanju rukopisa i čitanju korektura.

Sarajevo, maja 1963. godine.

Kasim Dobrača

INTRODUCTORY

Yugoslavia possesses one of the richest collections in Europe of Islamic manuscripts written in Arabic, Turkish and Persian languages. The MSS are at present concentrated in libraries, institutions and archives of a number of cultural and scientific centres in Sarajevo (Ghazi Husrav-bey Library, Oriental Institute, People's Library and Municipal Archives), in the town of Skoplje (State Archives of the S. R. of Macedonia), in the city of Zagreb (The Oriental Collection of the Yugoslav Academy of Sciences and Arts, State Archives), in Belgrade (The University Library »Svetozar Marković«, The Archives of the Serbian Academy of Sciences and Arts), in the town of Mostar (Municipal Archives, Franciscan Monastery), in the town of Prizren Waqf), and in a few more places.

The Islamic libraries in Yugoslavia and the other Balkan countries date back to the conquest of these lands by the Turks. Under the influence of Islamic culture propagated by the Turks, the islamization progressed steadily among a considerable part of Yugoslav population of the countries that formed part of the Turkish Empire. The spread of Islam was accompanied by Islamic system of education, science and literature in Arabic, Turkish and Persian languages. The chief nurseries of literacy and education in Islamic society were the numerous primary and secondary schools, mektebs and medressas, and also mosques and tekiyas. The latter were a feature of all Moslem settlements, particularly those in larger centres. Attached to these, many smaller or larger libraries were often founded. There were also private libraries owned by intellectuals which would generally be bequeathed to local public libraries.

Most of the Islamic libraries in Yugoslavia were first founded as early as the 15th century, largely in southern and south-eastern parts of the country, viz. in Macedonia and Serbia. It is on record that an oriental library was founded in 1430 at Bitolj, another in 1443 at Skoplje, and yet another a few years later at Prizren, etc.

A number of oriental libraries, both Vakf's and private, were founded during the 16th and 17th centuries in all major towns of Bosnia and Serbia, such as Sarajevo, Priština, Novi Pazar, Foča, Mostar, Užice, Belgrade, Niš, Banja Luka, and others. Likewise, libraries existed formerly at some larger towns in Bosnia & Herzegovina which are now small settlements (Prusac, Livno, Čajniče,

Počitelj, Nevesinje, Stolac, Tešanj, Zvornik) but were once, from the 16th to 18th centuries, important centres of Islamic scholastic instruction and learning. Many outstanding representatives of oriental culture, erudition and literature lived and worked there, hence the existence of so many public and private libraries.

The libraries grew and expanded mainly through the acquisition of books published in Islamic world at large. The Yugoslav Moslems maintained, throughout the centuries, very close cultural ties with the Islamic world. Many of them often visited or studied in the famous cultural centres, such as Istanbul, Cairo, Bagdad, Damascus, Mecca, and Medina; others, again, stayed for long periods in the Near East and North Africa, either as merchants or pilgrims or Government officials, often sending books as presents to their fellow-compatriots, or acquiring them for their own use at home and, eventually, making over most of them to local libraries.

Furthermore, another important circumstance that helped maintain and increase the available stock of MSS was the traditional custom, observed up to the end of the 18th century among librarians and others, to make several copies of popular books or pieces of writing. This is shown in the records made by transcribers of numerous MSS not only in cultural centres but in many out-of-the-way places and even villages. Evidence of this is also the recorded fact that in many of our towns were to be found «mudželllits« (bookbinders) and even Mudželllit guilds. Incidentally, a couple of streets in the centre of the Old Sarajevo are still called respectively The Great and The Small Mudželllits. Moreover, stocks of books in these libraries were not infrequently replenished with works written by our own men of letters. This is a significant feature of Islamic libraries in Bosnia and Herzegovina and the other Balkan countries in contrast with the existing collections of oriental MSS in European countries (and those of Western Europe and Russia) which were imported in the lump from the Islamic world. What is more, there is a number of MSS that originated in our country and which, due to coincidental occurrences, are now housed in certain libraries of the West.

In point of fact, our libraries suffered severe damage in the course of centuries mainly through devastations by wars and fires. It is a matter of record that a great many manuscripts were either destroyed or taken away during the Wars of Vienna (1683—1699). In addition, a considerable number of manuscripts were lost due to the carelessness and lack of understanding of those responsible for their care. This is one of the reasons why no comprehensive data are available about a great many libraries in question. In many cases only a few particulars entered in some MSS bear record of the existence of some library or other. Many of the records point to the existence of a new and almons wholly unaccounted chapter of our literary history and give only a bare idea of the wealth of cultural and literary material that lay unexplored in many of the abandoned libraries.

It is on record, for instance, that besides the Ghazi Husrav-bey Library, which will be dealt with separately in the following, there existed in the 16th century in the townlet of Foča-on-Drina alone two large public libraries, one of which, founded about 1550, was attached to the Medres of Hasan Nazir, and the other, Memishah-bey Library, was founded about 1575. At the beginning of the 15th century yet another library was founded at Foča by a certain muderis Osman-effendi. Only a relatively small number of Foča manuscripts have been rescued, some of them very old, rare and of great value.

In a much better state of preservation is Karadjoz-bey Library at Mostar, which was founded in 977/1570 by the great benefactor Hadji Mehmed-bey of Herzegovina, called Karadjoz-bey. In course of time stocks of manuscripts and books from several private as well as Vaqf's libraries in the town were moved to Karadjoz Library. Worthy of note among these libraries were the following: the library owned by Dervish-paša Bajezidagić (died 1611), the library of Mustafa Ejubić-Šeh Yuyo (died 1707), the library of Ibrahim-effendi Opijač (died in 1726), the one that belonged to Ali-paša Stočević, and others.

Ibrahim-effendi Mostarac, a steward of the Grand Vizier Ahmed-paša Chuprilich, founded about the middle of the 17th century a medres and a relatively rich library attached to it at Počitelj-on-Neretva. A number of old and valuable manuscripts have been preserved.

Elči Ibrahim-paša, the Bosnian Vizier, caused a medres to be built and an adjoining major library at Travnik in 1704-5, where stocks of books and manuscripts from other Waqf Travnik libraries were transferred in course of time, e. g. the library of Mehmed-paša Kukavica (founded before 1759), and others.

Atmejdan Medres of Sarajevo also had a major library, founded in 1716 by Hadji Ismail-aga of Sarajevo, son of Husein called Misri. Simzade (Djumišić) Medrese of Sarajevo, founded about the middle of the 18 th century by Abdulkerim Djumišić Simzade, also had a library attached.

In the second half of the 18 th century two public libraries were founded at Sarajevo, namely the library of Osman Shehdi-effendi Bjelopoljac (Akovali) in 1759 and the one of Abdullah-effendi Kantamiri in 1774.

Two libraries were founded in the townlet of Gračanica in the same century, i. e. the library of the mosque of Ahmed-paša, and another founded by Hadji Halil-effendi, son of Ahmed, of Gračanica (died at the end of the 18th or at the beginning of the 19th century).

Besides these there were other oriental libraries in Bosnia and Herzegovina, the records of which are incomplete.

One of the oldest well-preserved Islamic libraries in Bosnia is that of

Ghazi Husrev-bey in Sarajevo, at present the greatest treasure-house of oriental scholarly writings in our country. It was founded by Ghazi Husrav-bey, the most remarkable and deserving of Turkish Governors of Bosnia. The son of a famous Turkish statesman, Ferhat-bey — a brother of the Prince Radivoj of Herzegovina — and his wife Seldžuka, a daughter of Sultan Bajazet II, Husrav-bey was born in 1480 in Greece, when his father was Governor there. Ever since his appoinment to the governorship of Bosnia, Husrav-bey remained in office — except for two short intervals — until his death in October 1541.

Ghazi Husrav-bey proved himself to be not only a great statesman but an even greater upholder of civilization and humanitarian, who was responsible for the founding of a great many cultural, educational, humanitarian and other institutions and establishments in the town of Sarajevo (mosques, medrese-schools, mekteb-schools, hanikah, imaret, bezisten, hamam, fountains and water supply, travellers' rest-house, etc.), which are even today a characteristic feature of the old town of Sarajevo. In his directions to the Waqf with reference to the building of his medres-school, Husrav-bey wrote:

> »The unexpended balance of building costs shall be spent on good books to be used in the medres-school referred to, so that every and each reader may derive benefit from them and transcribe them for the purposes of study.«

It was thus that the foundations of the Library were laid. Though originally intended for educational and general teaching purposes of the medres, the Library has been open to the general public from the very beginning.

No reliable records are available regarding the location, stocks of books, or the general lay-out of the Library during the first two centuries of its existence. Mehmed Tahir reports in writing that the father of a well-known historian, Husein of Sarajevo, was in charge of the Library, hence a fair inference that the Medres Library had a special librarian as early as the 17th century (v. Tahir, Osmanli muellifleri, III, 46). From the original stock of books only a few manuscripts have been rescued after the great fire of Sarajevo caused by the invading armies led by Prince Eugene in 1863. Restored soon after, the Library was housed in the Medres of Ghazi Husrav-bey, where it remained until 1863. At the instance of Ahmed Asim-bey Mutevelić, who was then the managing director of Ghazi Husrav-bey's Waqf (died in 1867), a special small building was erected next to the western wall of the Bey's mosque. The Library has ever since been an independent institution of Ghazi Husrav-bey's Waqf, open to the general public. Its premises proving inadequate to house the ever growing stock of books, the library was moved (in 1935) to another building facing the Czar's mosque on the left bank of the river Miljacka, where it stands today.

During the period 1867—1950 Ghazi Husrav-bey Library expanded greatly owing to the transfer of many other libraries, private and Vaqf's from different parts of the country but mainly from the town of Sarajevo. Thus in 1897 the Kantamir library was transferred here (because of townplanning operations on the left bank of the Miljacka), and so was the stock of books belonging to the library of Misriji (Atmejdan) Medrese as well as that of Djumišić (at the beginning of the present century) and Sehdi libraries (in 1914). Before the outbreak of World War 2, through the intercession of its librarian, Prof. Mehmed Handžić, the library of Hadji Halil-effendi of Gračanica was also transferred here along with other local libraries in the medres of Osman-kapetan Gradaščević. At about the same time, Prof. Handžić was also responsible for the transfer of a choice collection of some 300 manuscripts from the library of Elči Ibrahim-paša (Feyzi) Medrese of Travnik together with the remainder of the stock of books from the three Foča libraries referred to above (housed in the medres-schools of Hassan Nazir, Memišah-bey and Osman-effendi). A number of manuscripts from the library of Ibrahim-paša Medres at Počitelj were moved here at about the same time and, in the autumn of 1956, the remaining stock of Karadjoz-bey library of Mostar.

Moreover, Ghazi Husrav-bey Library came into possession — through legacies, presents, buying out, or arrangements made with Vaqf Boards — of a number of valuable collections of manuscripts and of private libraries, the most important of the latter belonged to Cadi Hasan-effendi Bojić (in 1867), Hadji Ahmed Asim-bey Mutevelić (also in 1867), Hadži Ahmed-effendi, son of Mustafa, a Master at Ghazi Husrav-bey Medrese (died in 1812), whose library was most valuable; Mustaj-bey Dženetić, the Džinić family, the Muzaferi family, Cadi Hromić, Memiš-aga Kasumagić, and others. Ghazi Husrav-bey Library was particularly enriched in 1931 when Muhamed Enveri-effendi Kadić beqeathed to it his valuable archives and library. Another highly valued and interesting library, containing some rare manuscripts, which was transferred here in 1944, was that of Prof. Mehmed Handžić. Donations of manuscripts were made by the heirs to Šakir-effendi Muidović, Salim-effendi Muftić, Mustaj-bey Halilbašić, Svrze brothers, Seid Ali-bey Filipović, Ibrahim-effendi Zafranije and Ajni-effendi Bušatlić. Several manuscripts each were donated by Hamdija Kreševljaković and Osman-effendi Sokolović. The latter, a passionate collector of old books, manuscripts and documents for over six decades had become the owner of a great and precious library which was recently purchased by the Board of Islamic Religious Community of Sarajevo for the enrichment of Ghazi Husrav-bey Library.

It was thus that all of the more important Waqf libraries as well as a great many private collections of books and libraries from all over the country came to be housed in Ghazi Husrav-bey Library at Sarajevo. The Library has now 8.456 codices of MSS containing about 9000 major or minor works from various branches of science and of Arabic, Turkish and Persian literatures. In addition to this, the Library possesses 84 sidžils (court records) of the cadiluk (the judicial district) of Sarajevo dating from the 16th to the 19th century, a large number of ancient ledgers of Ghazi Husrav-bey's Waqf, about 400 Waqfnamas and approx. 3500 other historical documents from the 16th to the 19th century.

It would be outside the scope of this review to mention the printed volumes in Oriental and European languages (over 10.000), complete annual sets of periodicals and weeklies (Bosanski Vjestnik, Bosna, Gülšeni Saraj — Sarajevski cvjetnik, Rehber, Behar, Gajret, etc.), annual sets of Sarajevo dailies, the almost complete history of literature of Bosnian and Herzegovinian Moslems from 1878 to the present day, and a rich collection of photographs and other documentary material concerning the past and the culture of Bosnian Moslems.

Ghazi Husrav-bey Library has distinction and a significance all its own. For one thing, the Library is a rich repository of writings representative of the three literatures of the Near East: Arabic, Turkish and Persian. Among Arabic manuscripts there is a large number of unique ancient works of exceptional importance, some of them quite unknown and unrecorded, relating to different branches of Islamic learning, especially to tefsir, hadith and Islamic law. A few of the latter have been dealt with in the present Volume I of the Catalogue (see Nos 91, 92, 93, 105, 108, 126, 168, 169, 172, 187, 194, 215, 381, 383, 386, 403—404, 407, 409, 451, 454, 455, 467, 482, 486, 495, 503, 506, 508, 520, 554, 556, 583, 591, 597, 599, 600, 613). As much can be said in respect of manuscripts in the Turkish language which, in addition, are characterized by the wealth of historical and literary material. The Persian collection of MSS consists of classical works, some of them beautiful examples of the art of calligraphy and miniature.

A special feature of Ghazi Husrav-bey Library is its wealth of authentic material for the study of Arabic, Turkish and Persian literatures in Bosnia and Herzegovina. That is to say, among these works there were many by Bosnian and Herzegovian authors who wrote in the Oriental languages as, for instance, several works written by Hassan Kafija Pruščanin (died in 1916), a man of outstanding personality among Bosnian intellectuals of the 16th century; twelve autographs of the well-known fertile writer Mustafa Ejubić of Mostar, called Sheikh Yuyo (1650—1707); the writings of Ahmed Bejazić (Beyazizade), died in 1686, Sheikh Alauddin Ali Dede b. Mustafa al-Bosnāwī (died 1007/1598), Mostarac Ahmed b. Muhamed (died about 1090/1679), Mostarac Ahmed b. Muhamed (died about 1190/1776), four manuscripts of Ibrahim Opijač of Mostar (died approx. 1138/1725), several manuscripts of Ahmed Sudija, a writer of commentaries on Bosnian classics, and many others.

In the Library there is also a written copy of »The History of Bosnia« (»Tarih-i Bosna«) in 4 volumes by Salih Hadjihusejnović, muvekkit (died in 1888), covering the period of 1180—1876 (the autograph is housed in the Oriental Institute of Sarajevo); next, there is »The Sarajevo Chronicle« — an autograph by Mula Mustafa Bašeskija (died in 1803), which contains important data about the history of Sarajevo during the second half of the 18th century. Of great importance — because of its historical and literary material — is the codex in 28 sets collected by Muhamed Enveri Kadić of Sarajevo, who called it »Tarih-i Enveri«. The codex contains historical material covering the period of 766/1363—1346/1927.

The archives of Ghazi Husrav-bey Library are of the greatest value for a study of economic, social and cultural history of Bosnia and Herzegovina. Of especial importance are the court records of the judicial district of Sarajevo, dating from the 16th, 18th and 19th centuries. The records are all the more important as the jurisdiction of the courts extended over all private and public activities of the citizens and local authorities. The records contained, in accordance with traditional administrative practice, all official documents issued by the central authority in Istanbul as well as numerous documents dispatched to the Porte by provincial authorities. Among the »sidžili« (court records), therefore, we have true copies of a number of official deeds and documents dating from the second half of the 15th century up to 1878, as well as numerous Vaqf orders and regulations which are of particular importance for a study of cultural and economic history of Bosnia.

We trust that from the short account given above the reader has been able to obtain some idea of the significance of Ghazi Husrav-bey Library, the importance of which — for Oriental studies on international plane as well as those concerning the past events in Bosnia, and the cultural history of Bosnian Moslems in particular — will be fully realized when all its manuscripts and documents have been dealt with and catalogued.

The main principles governing the elaboration of the Catalogue can be briefly stated thus:

All MSS housed in the Library have been divided — in accordance with their contents — into following main groups.

I Encyclopaedia, II Qur'an, III Hadith (Tradition), IV Dogmatics (al-'Aqā'id), V Prayers (al-Ad'iya wa 'l-aḏkār), VI Sheriyat law (al-Fiqh), VII Ethics and Preaching (al-Aḫlāq wa 'l-mawā'iẓ), VIII Mysticism (at-Taṣawwuf), IX Philosophy (al-Ḫikma), X Philology ('Ilm al-luġa), XI History and Geography (at-Tārīḫ wa 'l-ǧuġrafiya), XII Medicine and Veterinary Science ('Ilm aṭ-ṭibb wa 'l-baiṭara), XIII Mathematics and Natural Sciences ('Ilm al-ḥisāb wa 'ilm aṭ-ṭabī'a), XIV Miscellany.

These groups have been divided further into sub-groups. Each group or sub-group has been classified according to language (Arabic, Turkish and Persian MSS), the works written in the same language being entered in chronological order of the date of their origin. In cases where there are several copies of the same work, they are classified according to their antiqueness. The only departure from this principle has been made with regard to commentaries, glossaries or supplementary annotations referring to certain works, for they would have been accounted for previously in connection with the work in question, in chronological order, but only if the original text of the work concerned is on the files of the Library.

Each codex bears a number that refers to the Catalogue and, parallel with it, to the right, the inventory number of the Library. If the codex in question contains two or more independent works, it is classified according to the title of work that comes first. General particulars about the codex are to be found on its front page, each of its works being numbered and commented on separately.

Titles of the works appear in their original Arabic script; if a certain work is better known in literary circles under another name, then both titles have been given. With writings that are unknown in literature, the original title of the manuscript has been retained; in the absence of any title in the original, a general title — according to the contents — has been chosen and bracketed thus [ ]. If there are several manuscripts of the same work, a detailed description and other particulars will be found in the first MS while in the others only the main differences and specific features, if any, have been pointed out.

The title together with a brief indication of the contents of the work is followed by the full name, in transcript, of the author, the date of his death and the origin of the manuscript, as far as this can be ascertained. As regards the transliteration of names of writers, transcribers, titles of works and library terms, the system used by Brockelmann in his »Geschichte der arabischen Litteratur« has been followed in the main (v. the attached Table of Phonetic Symbols). The spelling of oriental personal names, titles and terms has been shown in the traditional form as used in this country. Works of reference and bibliography have been indicated by means of abbreviations (see the attached List of References and Bibliography).

At the end of each codex particulars can be found about the library of its origin or its provenience. The other principles adhered to — concerning the formal description of MS, number of folios, size, lettering, paper, binding — can be inferred from the work itself.

Although no pains have been spared to make this work as complete and faultless as possible, I am not unaware that imperfections and mistakes must inevitably have crept in. At the same time I trust that those conversant with similar work will realize the difficulties that have to be overcome before the shortcomings can be reduced to a minimum.

Apart from the inevitable difficulties incidental to the first part of my work, I have laboured under the disadvantage of having only very few reference works and authentic data available (see the attached List of References) — not to mention the fact that many manuscripts have hardly been dealt with before.

I take this opportunity of gratefully recording my indebtedness to our Orientalists — Dr. Hazim Šabanović, the scientific adviser to the Oriental Institute of Sarajevo, for his generous help and highly competent advice, and Adem Handžić, an expert contributor to the Oriental Institute of Sarajevo, for his valuable assistance in technical and other matters; to the professors Muhamed Pašić and Dr. Saćir Sikirić upon whose assistance I leaned heavily while interpreting the text of a number of MSS, and to Halid Hadžimulić for assistance in the labour of complication of material and proof-reading.

Sarajevo, May 1963

Kasim Dobrača

IZVORI I LITERATURA

Ahlwardt	Verzeichnis der arabischen Handschriften der königlichen Bibliothek zu Berlin, I — X, 1887—1899 (Die Handschriftverzeichnisse d. kgl. Bibliothek zu Berlin).
Ambrosiana	Ṣalāḥuddīn al-Manuǧǧid, Fihris al-maḫṭūṭāt al-ʿarabiya fi 'l-Ambrosiana fī Milano, II, Kairo 1960.
Aumer	Joseph Aumer, Türkische Handschriften — Verzeichnis der orientalischen Handschriften der K. Hof — und Staatsbibliothek in München — München 1875.
Aya Sofya	Defteri Kütübhanei Aya Sofya, Istanbul 1304/1886.
Babinger	Franz Babinger Die Geschichtsschreiber der Osmanen und ihre Werke — Leipzig 1927.
Blochet t.	E. Blochet, Catalogue des manuscrits turcs, Bibliothèque Nationale, Paris 1913.
Bratislava	Arabische, türkische und persische Handschriften der Universitätsbibliothek in Bratislava — Bratislava 1961.
Brock.	Carl Brockelmann, Geschichte der arabischen Litteratur, G I—II, S I—III, Leiden 1937—1949.
E I	Enzyklopaedie des Islam, I—IV, Leiden — Leipzig 1913—1938.
Fihris m. m.	Fu'ād Saiyid, Fihris al-maḫṭūṭāt al-muṣawwara, II, at-Tārīḫ, Kairo 1959.
Flügel	Dr. Gustav Flügel, Die arabischen, persischen und türkischen Handschriften der kaiserlich-königlichen Hofbibliothek zu Wien, Band I—III, Wien 1865—1867.

Hammer, O D	Hammer — Purgstall, Geschichte der osmanischen Dichtkunst bis auf unsere Zeit, I—IV, Pesth 1836—38.
Ḥ Ḫ	Muṣṭafa b. 'Abdullāh Ḥağī Ḫalīfa Kātib Čelebī, Kašf aẓ-ẓunūn an asāmi 'l-kutub wa 'l-funūn, I—II, Istanbul (Der-i Se'ādet), prvo izdanje 1310/1892, Istanbul, drugo izdanje 1362/1943.
Ibn Ḫalikān	al-qāḍī Aḥmad Ibn Ḫalikān, Wafayāt al-a'yān I, II, (Maṭba'a Maymaniya), Kairo 1310.
Isl. Ans.	Islām Ansiklopedisi. Islām ālemi tarih, cografya, etnografya ve biyografya lugati, 1—84. Güz. Istanbul 1945—1958.
Ismā'īl-paša, AM	Ismā'īl-paša al-Bagdādī, Hadiyat al-'ārifīn Asmā' al-mu'allifīn wa āṯār al-muṣannifīn, I—II, Istanbul 1951—1955.
Ismā'īl-paša, Ḏail	Ismā'īl-paša al-Bagdādī, Īḍāḥ al-maknūn fi 'ḏ-Ḏail 'alā Kašf aẓ-ẓunūn (Keşf el-zunun Zeyli) I—II, Istanbul, prvo izdanje, 1364—66/1945—47.
Kairo	Fihris dār al-kutub al-miṣriya — Kairo 1310—45/1892—1927.
Kairo, f	Fihrist al-kutub al-fārisiya (al-mauğūda fi 'l-Kutubḫāna al-ḫudaiwiya) — Kairo 1306/1888.
Kairo, t	Fihrist al-kutub at-turkiya (al-mauğūda fi 'l-Kutubḫāna al-ḫudaiwiya) — Kairo 1306—1888.
Mağalla	Mağallat Ma'had al-maḫṭūṭāt al-'arabiya, I—IV, Kairo 1955—1959.
M. Sureyya, S O	Mehmed Sureyya, Sicilli 'Osmānī (Tazkirai mešāhīri 'osmāniya), I—IV, Istanbul 1308—16/1890—98.
M. Ṭāhir, O M	Brusali Mehmed Ṭāhir, 'Osmanli Mu'ellifleri I—III, Istanbul 1333—42/1914—23.
Mu'ğam	Yūsuf I. Sarkīs, Mu'ğam al-maṭbū'āt I—III, Kairo 1346/1928.
Naw'īzāde ('Aṭā'ī)	'Aṭā'ullāh b. Yaḥyā Naw'īzāde, Ḥadā'iq al-ḥaqā'iq fi takmilat aš-Šaqā'iq Istanbul 1268/1851.
Pertsch (Gotha p.)	Dr. Wilhelm Pertsch, Die persischen Handschriften der herzoglichen Bibliothek zu Gotha, Wien 1859.

Pertsch (Berlin t.)	Wilhelm Pertsch, Verzeichnis der türkischen Handschriften der königlichen Bibliothek zu Berlin — Berlin 1889.
Rieu	Charles Rieu, Catalogue of the turkish manuscripts in the British museum, London 1888.
RIMA	Revue de l'Institut des manuscripts arabes, Le Caire.
Servili	Defteri Kütübḫānei Servili, Istanbul 1311/1893.
Süleymaniya	Defteri Kütübḫānei Süleymaniya, Istanbul 1310/1892.
Šaḏarāt	Abu 'l-Falāh 'Abdulḥaiy b. al'Imād al-Ḥanbalī, Šaḏarāt aḏ-ḏahab fī aḫbār man ḏahab (Maktabat al-Qudsī), Kairo 1351.
Š. Sāmī Q A	Šamsuddīn Sāmī, Qāmūs al-a'lām I—VI, Istanbul 1306—16/1888—98.
Taşköprüzade Š. N.	Aḥmad b. Muṣṭafā Tašköprüzade, aš-Šaqā'iq an-Nu'māniya, Istanbul 1269/1852.
Tīmūriya	Fihris al-Ḫizāna at-Tīmūriya I—II, Kairo 1367/1948.
Yeni Cami	Yeni Cami Kütübḫanesinde maḥfuẓi kütübi mevcūdenin defteri, Istanbul.
Ziriklī	Ḫairuddīn az-Zirikli, al-A'lam I—III, Kairo 1345—1347/1927—28.
Zetterstéen	Die arabischen, persischen und türkischen Handschriften der Universitätsbibliothek zu Uppsala. Verzeichnet und beschrieben von K. V. Zetterstéen. Uppsala, I 1930, II 1935.

TRANSKRIPCIJA

ا (ء)	ʼ	ض	ḍ (z)
ب	b	ط	ṭ
پ	p	ظ	ẓ
ت	t	ع	ʻ
ث	ṯ (s)	غ	ġ (g)
ج	ğ (c, dž)	ف	f
چ	č (ç)	ق	q (k)
ح	ḥ	ك	k
خ	ḫ	ك (ڭ)	n, y
د	d	گ	g
ذ	ḏ (z)	ل	l
ر	r	م	m
ز	z	ن	n
ژ	ž (j)	و	w (v)
س	s	ه	h
ش	š (ş)	ی	y, i
ص	ṣ		

Znakovi za duge vokale:

ا ā   ی ī   و ū

TABELARNI PREGLED RUKOPISA PO JEZICIMA

ARAPSKI

1,$^{1-2}$
2,$^{1-5}$
3,$^{1-2}$
4
5,$^{1-2}$
6
7
9-90
95-97
98,$^{1-2}$
99,^{1}
100
101,^{1}
102,$^{1-2}$
103
104-112
113,$^{1-6}$
114,$^{1-8}$
115,$^{1,3-6}$
116,$^{1-4,\ 7-8}$
117
118,$^{1-3}$
119
120,$^{1-6}$
121
122,$^{1-7,\ 9-12}$
123
124,$^{1-5}$
125,$^{1,\ 3-6}$
126,$^{1-4}$
127,$^{1-2,\ 4,\ 6-12,\ 14-20,\ 22-25}$
128, $^{1,\ 5-6}$
129-131
132,$^{1-12}$
133
135,$^{3-5}$
139,$^{2,\ 4-6}$

140,^{5,9}
143,$^{4,\ 6-7}$
144,^{5}
145,$^{5-8}$
146,^{4}
147,^{2,5}
149,$^{3-4,\ 6,\ 9,\ 10}$
151,$^{3-9}$
152,$^{2-3}$
157-160
161,$^{1-4}$
162,$^{1-9}$
163,$^{1-2}$
164,$^{1-2}$
165,$^{1-2}$
166,$^{1-2}$
167-235
236,$^{1,\ 3}$
237-239
240,$^{1-4}$
241-246
247,$^{1-3}$
248-298
299,$^{1-2}$
300,$^{1-3}$
301,$^{1-2}$
302,$^{1-3}$
303-313
314,$^{1-2}$
315-354
355,$^{1-3}$
356,$^{1-2}$
357-359
360,$^{1-2}$
361-363
364,$^{1-2}$
365,$^{1-5}$
366,^{1}

367,$^{1-2}$
368
382-387
388,$^{1\ 8}$
389
390,$^{1-3}$
391,^{1}
392-396
397,$^{1-6}$
398,$^{1-5}$
399,$^{1,3-12}$
400
401,$^{1-4}$
402,$^{1-4}$
403-434
435,$^{1-2}$
436,$^{1-2}$
437
438,$^{1-4}$
439,$^{1-3}$
440-447
448,$^{1-4}$
449
450,$^{1-9}$
451-490
491,$^{1-2}$
492-513
514,$^{1-5}$
515-516
517,$^{1-3}$
518-529
530,$^{1-7}$
531-542
543,$^{1-4}$
544,$^{1-2}$
545,$^{1-3}$
546-547
548,$^{1-2}$
549,$^{1-2}$

550
551,$^{1-2}$
552
553,$^{1-9}$
554-555
556,$^{1-6}$
557-570
571,$^{1-5}$
572,$^{1-8}$
573,$^{1-3}$
574,$^{1-2}$
575
576,$^{1-3}$
577,$^{1-9}$
578,$^{1-7}$
579
580,$^{1-3}$
581
582,$^{1-3}$
584
585,$^{1-3}$
586
587,$^{1-5}$
588,$^{1,\ 3-5}$
589,$^{1-2}$
590,$^{1-3}$
591,$^{1-13,\ 15-20}$
592,^{1}
594,^{1}
595-596
597,$^{1-6}$
598-601
602,$^{1-4}$
603,$^{1-2,\ 4-8}$
604,$^{1-2}$
605,$^{1-3}$
606
607,$^{1-2}$

608,$^{1-2}$
609
610,$^{1-2}$
611-616
617,$^{1-4}$
618,$^{1-4}$
619
620,$^{1-2}$
621,$^{1-3}$
622,$^{1-2}$
623,$^{1-3}$
624,$^{1-3}$
625-627
628,$^{1-2}$
629-630
631,$^{1-2}$
632-637
638,$^{1-3}$
639
640,$^{1-9}$
641-642
643,$^{1-4}$
644-653
654,$^{1-4}$
655,$^{1-3}$
656
657,$^{1-3}$
658
659,$^{1,\ 3-4,\ 7-11}$
660-661
662,$^{1,\ 3}$
663
664,$^{1-6}$
665-684
685,$^{1-4}$
686-689
690,$^{1-3}$
691,$^{1-5,\ 7-11,\ 13-15,\ 17}$

692-694
695,$^{1-3}$
696,$^{1-2,\ 4-5}$
697,$^{1-5}$
698,$^{1-2,\ 4}$
699,$^{1,3-4}$
700,$^{1-5}$
701,$^{1-3}$
702,$^{1-4}$
703,$^{1-3}$
704-707
708,$^{1-2}$
709,$^{1-2}$
710,$^{1-3}$
711,$^{1-2}$
712
713,$^{1-3}$
714,$^{1-2}$
715,$^{1-17}$
716,$^{1-5}$
717,$^{1-4}$
718-721
722,^{1}
723-724
725,$^{1-5}$
726,$^{1-2}$
727,$^{1-3}$
728,$^{1-2}$
729-730
731,$^{1-36}$
732
733,$^{1-2}$
734,$^{1-8,\ 10}$
735-736
737,$^{1-4}$
738,$^{1-2}$
739,$^{1-5}$
740,$^{1-3}$
741,$^{1-2}$
750,^{1}
751-754
755,$^{1-2}$
756,$^{1-2}$
757-760
761,$^{1-3}$
762,$^{1-3}$
763-768
769,$^{1,3-8}$
770
771,$^{1-2}$
772,$^{1-5}$
773,$^{1-4}$
774
775,$^{1-6}$
776-777
778 $^{1-5}$
779-782
785,$^{2-3}$
786,$^{5-6}$
794,$^{2-4,\ 7-8}$

TURSKI

8
91
92
99,^{2}
101,^{2}
115,$^{2-7}$
116,$^{5-6}$
122,^{8}
125,^{2}
127,$^{3,\ 5,\ 13,\ 21}$
128,$^{2-4,7}$
132,^{13}
134
135,$^{1-2}$
136-138
139,$^{1,\ 3}$
140,$^{1-4,\ 6-8,\ 10-13}$
141,$^{1-3}$
142
143,$^{1-3}$
144,$^{1-4,\ 6}$
145,$^{1-4}$
146,$^{1-3}$
147,$^{1,\ 4,\ 6,\ 7}$
148,$^{1-2}$
149,$^{1-2,\ 5,\ 7,\ 8}$
150
151,^{1}
152,^{1}
153
154,$^{1-2}$
155,$^{1-2}$
156
163,^{3}
236,$^{2,\ 4}$
302,^{4}
366,$^{2-3}$
369-379
380,$^{1-7}$
391,^{2}
399,^{2}
572,^{9}
578,^{8}
588,^{2}
589,^{3}
590,$^{4-7}$
591,^{14}
592,$^{2-5}$
593
594,$^{2-4}$
603,^{3}
604,$^{3-7,\ 9}$
659,$^{2,\ 5-6}$
662,^{2}
664,$^{7-9}$
691,$^{6,\ 16}$
696,^{3,6}
698,^{3}
699,^{2}
722,$^{2,\ 3}$
727,^{4}
734,^{9}
740,^{4}
742,$^{1-2}$
743,$^{1-3}$
744-748
755,^{3}
769,^{2}
783-784
785,^{1}
786,$^{1-4}$
787-790
791,$^{1-4}$
792
794,$^{5-6}$

PERZIJSKI

93
94
101,^{1} (Uvod)
102,^{1} (Uvod pri kraju)
143,^{5}
147,^{3}
151,^{2} (Uvod)
381
438,^{5}
544,^{2} (djelomično)
572,$^{10-11}$
583
592,^{4}
691,^{12}
722,^{2}
749,$^{1-2}$
750,^{1,2}
793,$^{1-2}$
794,^{1}
795

ENCIKLOPEDIJA

(DĀ'IRAT AL-MA'ĀRIF)

ENCIKLOPEDIJA

Arapski

1. **1919**

L. 76; 21 × 15. Nasḫ različit od različitih ruku; pod tačkom 1 stari arapski, a pod t. 2 noviji slab, sitan. Papir tamnobijel, deblji, povez kožni sa ornamentima na sredini korica.

1. L. 1 — 69. مفاتيح العلوم

»Ključevi nauka«, enciklopedijsko djelo koje je napisao Abū ʻAbdullāh Muḥammad b. Aḥmad b. Yūsuf al-Ḫwārizmī, umro 387/997.

Brock. I, 244.

Na listu 1ª nalazi se naslov:

كتاب مفاتيح العلوم تأليف ابى عبدالله محمدبن يوسف الخوارزمى

U zapisu ispod naslova navodi se puno ime pisca i kaže da je djelo napisano u vrijeme abasovićkog halife Ṭāyiʻa (ʻAbdulkarim b. al-Muṭiʻ) koji je vladao 364/974. Taj zapis glasi: قد الف هذا الكتاب المستطاب ابى عبدالله ابى بكر - كذا - محمد بن احمد بن يوسف الكاتب الخوارزمى فى ايام خلافة الطايع من الخلفاء العباسية و كانت خلافته سنة اربع و ستين و ثلثمائة

Djelo je posvećeno uglednom šejhu Abū al-Ḥasan ʻUbaidullāh b. Aḥmadu, veziru samanijskog vladara Nuḥa b. Mansūra.

Početak: الحمد لله العلى العظيم القادر الحكيم

Po rubu nekih listova ima bilježaka koje se odnose na tekst.

Prepisao Sayyid Ibrāhīm b. ʻAlī al-Qayṣarī, *Naẓīr Amīr* 1061/1650:

تمت المقالة الثانية من كتاب مفاتيح العلوم و هو آخر الكتاب على يد العبد .... السيد ابراهيم بن على القيصرى الشهير بنظير امير ... لسنة احدى و ستين و الف

Na kraju ima zapis u kom se kaže da je rukopis kolacionirao, ispravio i glosirao šaiḫ Muḥammad al-Kurdī: و قد قوبل و صحح و حشى هذا الكتاب المستطاب على يد الفقير الشيخ محمد الكردى سلمه الله

2. L. 70 — 75. اللمعة الماردينية فى شرح الياسمينيه

Abū Muḥammad 'Abdullāh b. Ḥaǧǧāǧ Ibn al-Yāsamīnī, umro 600/1203, napisao je kratak rad u stihovima o algebri i jednačinama (*al-ǧabr wa al-muqābala*) koji se zove *al-Yāsamīnīya*, pa je Muḥammad b. Muḥammad Sibṭ al-Māridīnī, umro 902/1496, napisao u prozi ovaj komentar na tu versifikaciju.

Brock. I 471,^{1}.

Na listu 1ª naslov: شرح سبط الماردينى على الياسمينية فى علم الجبر و المقابلة

Početak osnovnog teksta: على ثلاثة يدور الجبر   المال و الاعداد ثم الجذر

Početak komentara:

الحمد لله الذى احصى كل شئ عددا و جعل الاموال ... و بعد فيقول فقير رحمة ربه محمد بن محمد سبط الماردينى هذا تعليق على الارجوزة الياسمينية فى علم الجبر ... و اقبته باللمعة الماردينية فى شرح المقدمة الياسمينية

Osnovni tekst označen kraticom *s* (od *aṣl*), a komentar kraticom *š* (od *šarḥ*), pisanim crvenim mastilom.

Na početku i na kraju ovog djela pod t. 2 nalaze se zapisi, didaktični stihovi i sentence, pisane rukom nepoznatog prepisivača tog djela.

2. 840.

L. 275; 20,5 × 15. Nasḫ pomiješan sa ta'līqom. Papir bijel, tanak, povez kožni sa ornamentima na koricama.

1. L. 1—82 انموذج العلوم الاربعة و العشرين

Enciklopedijsko djelo o 24 nauke. Brockelmann (I, 499) kaže da se autor ovog djela zove Abū 'Āmir Muḥammad b. Aḥmad b. 'Āmir aṭ-Ṭarasūsī (Ṭarṭūšī) al-Balawī as-Sālimī i da je umro 559/1164. u Sevilji. Ismā'īl-paša (*Asmā' al-mu'allifīn* II, 94) kaže da se pisac zove Abū 'Āmir Muḥammad b. Aḥmad b. 'Āmir al-Balawī as-Sulamī aṭ-Ṭartūšī al- Andalūsī, da je umro 559. i navodi neka njegova djela, ali među njima nema ovog rada. U svom djelu *Ḏail* (I, 137) navodi ovo djelo pod naslovom: الانموذج من العلوم لارباب الفهوم koji je vjerovatno uzeo iz uvoda, i pogrešno tvrdi da mu je autor Naǧmuddīn Ibrāhīm b. 'Alī b. Aḥmad aṭ-Ṭarsūsī al-Ḥanafī, umro 758/1356.

Početak:

حامدا لله و مصليا و مسلما على نبيه و آله و مرضيا على اصحابه و مرحما على التابعين هذا انموذج من العلوم جمعته لارباب الفهوم

Stranice su obrubljene crvenim linijama. Na rubu, naročito s početka, ima bilježaka na turskom i arapskom jeziku koje se odnose na tekst, a sve su pisane prepisivačevom rukom.

Na l. 1ª zapisi iz tefsira i hadisa, te potpis i pečat ranijeg vlasnika: Ibrāhīm b. Ḥ. Muṣṭafā al-Baqārī (Bakarević) 1214/1799.

Na posljednjoj stranici nalaze se stihovi na turskom jeziku o važnosti besmele.

2. L. 83 — 210 موضوعات على القارى

Djelo o apokrifnim (*mauḍū'*) hadisima, napisao 'Alī b. Sulṭān Muḥammad al-Qārī, umro 1014/1606.

Brock. II, 394,^{11a}.

Početak: الحمد لله الذى انزل القرآن العظيم القديم ...

3. L. 211 — 235. رسالة مشتملة على اسماء الكتب و مصنفيها

Bibliografija raznih djela iz oblasti dogmatike, tefsira, hadisa, fikha i pomoćnih nauka. Gornji naslov uzet je iz uvoda ovoga rada.

Na l. 1ª nalazi se, međutim, ovaj zapis:

هذا كتاب يشتمل على اسماء الكتب و مؤلفيها مأخوذ من كتاب الشيخ احمد العجمى الذى جمع فيه ديباجات الكتب

Iz toga se vidi da je šaiḫ Aḥmad al-'Aǧamī napisao djelo u kome je sabrao uvode (*dībāǧa*) raznih djela, pa je neko napravio izvod iz toga njegovog djela, tako da je uzeo samo imena djela i pisaca.

Pisac osnovnog djela (*Dībāǧāt al-kutub*) je, po svoj prilici, Aḥmad b. Muḥammad b. Ibrāhīm al-Wafā'ī al-Miṣrī Šihābuddīn al'Aǧamī, umro 1086/1676. Međutim, izvori koji spominju toga pisca (v. Ismā'īl-paša AM I, 162; Brock. II 308, S II, 419) ne navode mu toga djela. Možda je izvod izradio prepisivač ovog kodeksa.

Početak:

الحمد لله رب العالمين ... اما بعد فهذه رسالة مشتملة على اسماء الكتب و مصنفيها منقولة من كتاب الشيخ الامام ... مولانا الشيخ احمد العجمى

Poslije toga (l. 236) nalaze se stihovi o derogaciji i fragmenti nekih traktata o dogmatici u prozi i stihu.

4. L. 237 — 244. حديقة الظرفاء و حلية الشرفاء

Misli i savjeti u obliku poslovica. Sastavio sayyid Ḫalīl b. šaiḫ 'Alī at-Ṭoqātī.

Isma'īl-paša, *Ḏail* I, 398.

Početak:

الحمد لله الذى اصلح قالنا و بالنا ... و بعد فيقول الفقير ... السيد خليل بن الشيخ على ... لما سنحت ببالى فى بعض الاحيان تراكيب عربية مسجعة مشتملة على المواعظ و اللطائف و البيان ...

5. L. 244 — 273. الخلافيات و الوفاقيات بين الحكماء و المتكلمين

Teološko-filozofska rasprava, u kojoj se izlažu saglasna i različita mišljenja filozofa i teologa. To je izvod i prerada istoimenog djela, koje je napisao 'Abdullāh Mestğīzāde, umro 1148/1735. Ovaj izvod i preradu izvršio je 'Omar b. Ḥusain al-Āmidī, umro 1200/1785.

M. Tahir, OM II, 27; Isma'īl-paša AM I, 483, 800.

Početak:

بسم من له الحمد التام ... و بعد فيقول المفتقر الى رحمة ربه الهادى عمر بن حسين الآمدى ان الفاضل الشهير بمستجى زاده لما جمع الخلافيات و الوفاقيات بين الحكماء و المتكلمين و كذا فيما بين المتكلمين فى رسالة و ذكر فيها بعض ما لا يحتاج اليه كثير احتياج بحيث خرجت لذلك عن الحفظ و الضبط و الربط اردت ان افرغ فى قالب لا يخالف الاصل راسا ...

Na l. 273 — 275. (بعض الفتاوى), nekoliko fetvi od Muftīzāde.

Prepisao cijelu zbirku Ḍiyāuddīn 'Abdullah al-Azgōrī b. Ḥ. Muḥammad Dāgistānī al-Awārī u gradu Āmid u službi nekog 'Omar-efendije 1174/1760, kako se to vidi iz zapisa na kraju djela pod tač. 1 i 2.

قد وقع الفراغ من استنساخ الكتاب المسمى بانموذج العلوم الاربعة و العشرين للفاضل المحقق محمد بن الطرسوسى على يد الفقير ضياء الدين عبدالله الازغورى الحاجى محمد داغستانى الاوارى فى بلدة آمد فى خدمة مولانا الفاضل عمر افندى ... فى شهر شوال سنة ١١٧٤

3. **1494.**

L. 62; 19,5 × 12. Papir bijel i žućkast, povez polukožni.

1. L. 1 — 48 اتمام الدراية لقراء النقاية

Komentar enciklopedijskom djelu *an-Nuqāya* koje govori o 14 nauka. Osnovni tekst i komentar napisao Ǧalāluddīn 'Abdurraḥmān b. Abū Bakr as-Suyūṭī, umro 911/1505. Naš rukopis je nepotpun na kraju i sadrži samo komentar o šest nauka.

Brock. II, 156.

Početak: الحمد لله على نعمه السابغة الشاملة ...

Nasḫ i ta'līq. Tekst Nuqāye podvučen; stranice obrubljene crvenom linijom.

Na l. 1ª stihovi protiv sekte mu'tazila. Na kraju nekoliko praznih listova.

Prepisao Aḥmad b. Amrullāh al-Diyāqowī (iz Đakova, Hrvatska), 1111/1698.

2. L. 53 — 62 شرح رسالة فى آداب البحث و المناظرة

Traktat o disputaciji sa komentarom; oboje napisao Tašköprüzade, umro 968/1560.

Brock. II, 426.

Početak: الحمد لله الذى لا مانع لعطائه

Ta'līq pisan rukom istoga prepisivača.

4. ISTO kao br. 3,[1] **3612.**

L. 105; 18 × 13. Ta'līq s početka, a poslije nasḫ od više prepisivača. Osnovni tekst pisan crvenim mastilom. Papir u početku žućkast, tanak, a poslije bijel, deblji. Povez polukožni, oštećen.

Na l. 1ᵃ naslov djela, sadržaj i zapis u kome stoji da je prepisivač i vlasnik rukopisa Muḥammad b. Ḥusāmuddīn al-Buḫarī koji je započeo prepisivanje ovog primjerka u medresi Sulaimānīyi u Meki 26. VII 997/1588. Ali on je prepisao samo prvih 16 listova, a ostalo neki ʿAlī b. Abū Sulaimān.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

5. 3687.

L. 67; 19 × 11. Papir žućkast, tanak. Povez polukožni, omotan u zeleno platno.

1. L. 1 — 54 مفتاح السعادة و مصباح السيادة

Enciklopedijsko djelo u kome je ukratko objašnjeno 150 nauka. Napisao Maulā Aḥmad b. Muṣṭafā Tašköprüzāde, umro 968/1560. To je u stvari kratak izvod iz opsežnog djela istoga autora koje je štampano pod istim naslovom. Ovaj izvod je očito rad spomenutog autora, iako se to u rukopisu izričito ne kaže. Neko je na ovaj rukopis pogrešno stavio naslov: موضوعات العلوم i pripisao ga Ibn Kamāl-paši.

Brock. II, 426; Ismāʿīl-paša, AM I, 144.

Početak: مبادى مدايحك ذكر اسمك العالى و مبانى محامدك الاعتراف بيرك التوالى

U uvodu pisac daje 18 savjeta učenicima, a potom prelazi na opis pojedinih nauka.

Taʿlīq sitan, pisan vještom rukom.

Na početku se nalaze razni stihovi na arapskom i turskom jeziku. Među stihovima na turskom jeziku ima ih nekoliko od Šaiḫ Faiḍīje, Ḥalīmizāde Aḥmād ef. i drugih. Tu je i zapis da je nekada Muṣṭafā Sidqī Qarabeg, mostarski muftija, posudio ovaj rukopis od Ḥasan ef., što je zabilježio neki muftijin učenik. Na l. 1ᵃ nalaze se potpisi i pečati ranijih vlasnika: ʿAbdulwahhāb b. Ibrāhīm; Aḥmad b. Ibrāhīm, njegov brat; Ṣāliḥ b. Bayrām, te još nečitko ime nekog pisara divana (*kātib ad-dīwān*).

2. L. 54 — 67 شرح الرسالة العضدية فى الوضع

Komentar risale *al-ʿAḍudiyya* o gramatičkom tumačenju riječi. Osnovni tekst napisao je Qāḍī ʿAḍududdīn ʿAbdurraḥmān b. Aḥmad al-Īğī (umro 756/1355), a ovaj komentar Abū ʾl-Qāsim al-Laiṯī as-Samarqandī. Komentar je dovršen 888/1483.

Brock. S II, 288.

Početak: الحمد لله الذى خص الانسان بمعرفة اوضاع الكلام و مبانيه

Pismo kao u prethodnom djelu od iste ruke. Osnovni tekst je pisan crvenom tintom. Na rubu ima sitno pisanih bilježaka koje tumače tekst. Rukopis potiče iz XVIII stoljeća.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

6. مجمع البحار فى تاريخ العلوم و الاسفار 95.

Djelo o historiji nauka i knjiga od H. Mehmeda Handžića, umro 1944. To je prvi dio opsežnog djela, koje je pisac bio započeo, ali ga nije dovršio. Na naslovnoj stranici ispod gornjeg naslova stoji:

النصف الاول منه مسودة المصنف الفقير محمد بن محمد الخانجى البوسنوى . . .

Početak: الحمد لله الكريم المنان العلى الشان القوى البرهان

U uvodu pisac kaže da je odlučio da napiše opsežno djelo o naukama u islamskom svijetu od najstarijih vremena do svoga doba i to u prvom redu za svoju upotrebu i za ostale ljubitelje nauke. Djelo je zamišljeno u dva dijela koji bi se sastojali od više svezaka. U prvom dijelu bio bi prikazan razvoj nauke i život istaknutih naučnika, a u drugom bibliografija djela ili tačnije kritička prerada i dopuna Ḥaği Ḫalīfina djela *Kašf aẓ-Ẓunūn*. Od oba dijela toga djela napisao je po jedan svezak. Ovo je prvi svezak prvog dijela. Sastoji se od dosta opširnog uvoda (*al-muqaddima*), podijeljenog na više poglavlja (*faṣl*) i nekoliko glava (*al-bāb*).

Nakon početka pisac kaže:

. . . لانى قسمته قسمين الاول فى تاريخ العلوم و تراجم حملتها . . . و القسم الثانى فى سرد اسماء المصنفات مع التعريف بها و هو يحتوى على ما فى كشف الظنون مع تهذيبه و تنقيحه و زيادات جمة من مستدرك عليه و مذيل و عند المقارنة تتبين الحقيقة ان شاء الله . . .

L. 58; 34,5 × 22. Nasḫ čitak, autograf. Papir bijel, deblji, povez kožni.

Datum pisanja nije označen, ali je rad nastao oko 1930. godine, jer je slijedeće godine pisac završio i prvi svezak drugog dijela (v. slijedeći broj).

7. المجلد ادول من تذييل كشف الظنون 96.

Dopuna Ḥaği Ḫalīfinom djelu *Kašf aẓ-Ẓunūn* od H. Mehmeda Handžića (v. br. 6). To je prvi i jedini svezak drugog dijela prethodnog djela *Mağma' al-biḥār*. Sadrži bibliografsku građu, koju je pisac namjeravao srediti i unijeti u prethodno djelo, kako se to vidi iz slijedeće bilješke ispod naslova:

وهو بعد ترتيبه داخل ان شاء الله تعالى فى كتابى الكبير المسمى بمجمع البحار فى تاريخ العلوم و الاسفار

U uvodu pisac kaže da je od rane mladosti osjećao ljubav za istoriju arapske književnosti i bibliografiju i da mu je kao najbolje pomagalo za to služilo djelo *Kašf aẓ-Ẓunūn* od Ḥaği Ḫalīfe. Ali kako je to djelo staro već blizu tri stoljeća i kako njegove dopune, što su ih neki pisali, nisu pristupačne — to je odlučio da sam napiše jednu dopunu. U ovom svesku obrađeno je 4110 bibliografskih jedinica.

Početak:

الحمد لله منزل الكتاب على انبياءه و ملهم العلوم الى اصفيائه . . . و بعد فيقول العبد المتواضع لجلال الملك العليم . . . محمد بن محمد الشهير بخانجى زاده . . . لقد اشرب قلبي مذ طراءة العمر حب تاريخ آداب العرب و الوقوف على جميع انواع الكتب فما رأيت فى ذلك احسن معين من كتاب كشف الظنون عن اسامى الكتب و الفنون الا ان هذا الكتاب مؤلف تقريبا قبل ثلاثة قرون فهو غير واف لهذا الزمان و قد الف بعضهم ذيلا عليه لكنه ليس بمنتشر بين الانام ففكرت فى ذلك و قلت متوسلا الى رب الارباب و مذلل الصعاب لعل الله يوفقنى الى ترتيب ذيل لهذا الكتاب و انى و الله لست بذلك و انا بالنسبة الى العلماء احقر حقير و افقر فقير.

L. 187; 33,5 × 23. Nasḫ autograf. Naslovi djela pisani su crvenim mastilom. Na rubu su redni brojevi obrađenih djela. Papir bijel sa linijama, povez poluplatneni.

Na kraju ima zapis pisca da je svezak dovršen u Sarajevu 1350/1931: وليكن هذا آخر المجلد الاول من تذييل كشف الظنون فى اسامى الكتب و الفنون غير مرتب على حروف المعجم و تم جمعه فى اواخر ربيع الآخر سنة ١٣٥٠ فى مدينة سراى بوسنه.

8. معرفتنامهٔ حق 105.

Enciklopedijsko djelo o tesavvufu, ahlaku i drugim islamskim naukama. Napisao Šaiḫ Ibrāhīm Ḥaqqī b. Dervīš 'Oṯmān al-Arzarūmī as-Ṣūfī al-Ḥanafī, umro 1195/1780.

Isma'īl-paša, *Ḏail* II, 512.

Početak:

حمد بى حد و شكر بى عد و ثناء مؤبد بر واحد فرد أحد حضرتلرينك اولسونكى

L. 307; 32,5 × 22,5. Nasḫ. Na prvoj stranici jednostavan unvan. Prve dvije stranice obrubljene sa dvije tanke i jednom širokom zlatnom, a ostale jednom crvenom linijom. Papir bijel, čvrst, povez kožni sa pozlaćenim ornamentima na koricama.

Na početku sadržaj; na kraju zapis da je pisac djelo dovršio 1170/1756. i autorovo pismo u kome upućuje savjete nekom svom prijatelju; oba teksta pisana su rukom prepisivača.

Na l. 1ᵃ zapis i pečat nekog Džine (Džīnozāde), koji je ovo djelo zavještao Šehdī-efendinoj biblioteci s kojom je prešlo u ovu biblioteku.

QUR'AN

I NAUKE O QUR'ANU

1) QUR'ĀN

A) MUSHAFI (AL-MAṢĀḤIF)

9. MUṢḤAF 3.

L. 333; 34 × 24,5. Ṯuluṯ stariji, krupan, pisan vrlo vještom rukom. Naslovi sura pisani krupnijim zlatnim slovima. Pismo je na mnogim mjestima kasnije obnovljeno nevještom rukom. Ajeta su označena krupnim zlatnim tačkama iznad teksta. Svaka tačka ukrašena je tankim crnim crticama, te plavim i crvenim tačkicama, tako da predstavlja lijep mali polihrom ili rozetu. Kad se uzme u obzir da tu ima 6666 tih tačaka (broj ajeta) i da je u svakoj 10 plavih i crvenih tačkica, te 10 tankih crtica, onda se jasnije vidi koliko je truda i vremena u to utrošeno. Džuzovi, hizbovi i ašereta označeni su na rubu zlatnim mastilom. Papir deblji, požutio. Mnogi listovi, naročito na početku i na kraju, oštećeni i popravljeni. Originalni kožni povez, popravljen; na starom dijelu korica ornamenti. Na zatvaraču utisnuta ajeta sure Vāqi'a 79 i 80.

Rukopis potiče, vjerovatno, iz XIV stoljeća.

10. ISTO 82.

Fragment Qur'āna koji se sastoji od 12 listova iz nekog izvanredno lijepo izrađenog primjerka.

L. 12; 37,5 × 28. Ṯuluṯ veoma lijep, pisan u razmaknutim redovima (5 redaka na prostoru od 28 cm). Pismo ima neke karakteristike koje se ne nalaze u drugim rukopisima ove biblioteke. Dijakritičke tačke slova ش su često poredane vodoravno iznad slova. Npr. ويل للمشترين. Ispod slova س nalaze se opet često tri vodoravno poredane dijakritičke tačke; npr. بڛبع ڛماوات. Slovo ك nije uvijek napisano na uobičajen način, nego kao u gornjem primjeru. U riječi سماوات imamo opet dugo ā (ا) poslije slova m, što nije uobičajeno u kur'anskom pravopisu. Na rubovima i između redaka ima objašnjenja pojedinih riječi i rečenica, uzetih iz tefsira ʻAbdullāh b. ʻAbbāsa.

Pisana su sitno, starim arapskim neshom. Ajeta su označena precizno i divno izrađenim rozetama u obliku koncentričnih krugova u bojama. Glavni dio ovih rozeta je u zlatnoj boji posebno ukrašen. U sredini svake rozete, kao poseban ukras, predstavlja zlatnim slovima napisana riječ *āya*, koja je obrubljena tankom crnom crtom. Sa vanjske strane rozeta nalaze se po tri plave i crvene tačkice u obliku male piramide. Takvih piramida, plavih i crvenih naizmjenično, ima osam u svakoj rozeti, a raspoređene su tačno u jednakim razmacima. Na početku sure al-Aḥqāf nalazi se divan mali unvan u bojama, pa pretpostavljamo da su se takvi unvani nalazili i na početku ostalih sura. U njima su upisani naslovi sura bijelim i zlatnim mastilom na polju od skladnih ornamenata koji daju sliku divne arabeske. Oko tih unvana, odnosno arabeski izrađen je okvir u bojama (tanke crne, široke zlatne i plave linije). Na rubovima se nalaze krasne krupne rozete u bojama, okrugle i ovalne. U sredini tih rozeta upisana je riječ: *Allāh*. Papir tamnobijel. Listovi prosuti i znatno oštećeni vlagom i insektima. Ukrasi su mnogo stradali i izblijedjeli, a mjestimično i pismo.

Rukopis je vjerovatno iz XV stoljeća.

11. ISTO 80.

Fragment druge sure.

L. 8; 25 × 18. Ṯuluṯ lijep, pisan vještom rukom. Ajeta su označena krupnim zlatnim tačkama iznad teksta. Ove su ukrašene tankom crnom crtom i plavim tačkicama, pa imaju izgled cvijeta sa zlatnim listićima. Na rubu nekih listova nalaze se veoma lijepe rozete od kojih su neke izblijedjele. Papir bijel, potamnio, listovi prosuti, oštećeni vlagom i dugom upotrebom.

Rukopis je vjerovatno iz XV stoljeća.

12. ISTO 79.

Fragmenti od 18. do 27. džuza.

L. 39; 29,5 × 20,5. Nasẖ magripski, krupan, pisan vještom rukom. Naslovi sura pisani žutim mastilom, kao i hizbovi na rubu, a vokali crvenim. Ajeta su označena krupnim žutim tačkama posebnog oblika, slična okruglom slovu h (ه) od riječi آية. (Možda je to zaista kratica te riječi). *Hamza* uz alif (ا) pisano također žutim, u obliku prave tačke. Papir tamnobijel, deblji, listovi prosuti, znatno oštećeni vlagom, tako da su mnogi u raspadanju. Poveza nema.

Rukopis je vjerovatno iz XV stoljeća.

13. ISTO 81.

Fragmenti koji se sastoje od 22 lista sa raznih mjesta i iz raznih sura nekog izvanredno lijepo opremljenog primjerka.

L. 22; 39,5 × 27. Ṯuluṯ krupan, u razmaknutim redovima (5 redaka na 33 cm), vanredno lijep, pisan rukom kaligrafa-umjetnika na tankom papiru, nalijepljenom na drugom debljem i to većinom s jedne strane, a rjeđe s obje strane debljeg lista. To je učinjeno, smatramo, mnogo kasnije, prilikom nekog popravljanja, kada su originalni listovi prosuti i postali ugroženi, da bi se ovako spasili. Ajeta su označena krupnim zlatnim tačkama koje su ukrašene i umjetnički izrađene, tako da predstavljaju divne rozete raznih oblika, smještene iznad teksta. Na prvih šest listova između redaka nema ništa osim tih rozeta. Na drugom listu prva dva reda ukrašena su zlatnim tačkama po samim slovima. Od sedmog lista dalje široki prostor između redaka ukrašen je zlatom u različitim nepravilnim oblicima i po njemu lijepo izrađenim sitnim cvijećem u bojama. Zlatni ukrasi, koji služe kao podloga cvijeću, izrađeni su prema obliku cvijeća i obrubljeni su tankim crnim linijama. Ukrasi su, na žalost, dosta izblijedjeli usljed vlage i drugih nepogoda. Papir tamnobijel, zahvaćen vlagom i oštećen; listovi prosuti. Poveza nema.

Rukopis potiče vjerovatno iz XV stoljeća.

14. ISTO 61.

L. 236; 29 × 20. Nasẖ arapski, pisan dosta vještom rukom. Prve dvije strane ukrašene su prostim crtežima i okvirima u crnoj i crvenoj boji. Naslovi prvih dviju sura napisani su crnim, a ostali crvenim mastilom. Ajeta su označena sa tri crvena zareza. Znakovi za pravilno čitanje pisani su crvenim. Dijelovi teksta označeni su na rubovima crvenim mastilom. Na rubovima, a mjestimično i između redaka ima bilježaka iz kiraeta. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir bijel, deblji. Povez kožni sa jednostavnim ornamentima.

Na naslovnoj strani nalazi se pečat i zapis ranijeg vlasnika: ʿIsmāʿīl b. Ḥasan. Ispod toga zapis i pečat zavještača Mustaj-bega Dženetića.

Na kraju rukopisa nalazi se zapis prepisivača. Ispod toga bilješka pisana sitnim taʿlīqom na turskom jeziku o tome kako treba učiti Qur'ān za određenu svrhu (želju), te ime mjesta. Zatim su navedeni mjeseci s napomenom ispod svakog od njih kome se uči i poklanja hatma u dotičnom mjesecu. Iza toga hatma-dova. Nakon nje risāla

منافع القرآن na turskom jeziku o tom kako i u koju svrhu treba učiti pojedine sure Qur'āna. Na rubu posljednjeg lista spomenuto je 11 Ahmeda za čiju dušu treba proučiti po jedanput suru *Tabāraka*, pa da se čovjeku ostvari neka želja. Na zaštitnom listu na kraju datumi rođenja neke djece.

Prepisao Sinan b. Sulaimān, muezin u Ohridu 1001/1593.

قد وقع الفراغ من هذا المصحف الشريف فى يوم الخميس فى وقت الظهر فى شهر جمادى الاخرى فى سنة احدى و الف . . . عن يد اضعف عباد الله . . . سنان بن سليمان المؤذن . . . كتب فى قصبة اوخورى (!)

15. ISTO **52.**

L. 295; 35,5 × 25. Ṯuluṯ lijep. Prvi list izgubljen. Početak druge sure ukrašen, ali su ukrasi i pismo oštećeni vlagom. Treći i četvrti list dopisani kasnije drugom rukom, ali lijepo, gotovo kao ranijim pismom. Znakovi za pravilno čitanje i za dijelove teksta pisani crvenim. Samo su džuzovi označeni crnom tintom. Ajeta su označena sa tri zareza, a na početku i na kraju malim rozetama. Posljednje dvije stranice ukrašene su unvanima i cvijećem u bojama, slično kao što su bile ukrašene prve dvije. Na rubu nekih listova ima bilježaka iz kiraeta, koje su pisane crvenim mastilom. Papir tamnobijel, deblji, zahvaćen vlagom. Povez kožni, oštećen i popravljan, sa utisnutim ornamentima na koricama.

Rukopis je vjerovatno iz XVI stoljeća.

16. ISTO **4375.**

L. 286; 24 × 17. Ṯuluṯ i nasḫ, pisani vještom rukom. Na svakoj punoj stranici ima 13 redaka. Od toga su tri reda pisana krupnim ṯuluṯom i to na početku, u sredini i na dnu stranice. Iznad i ispod krupnog reda koji ide sredinom stranice ispisano je po pet redaka neshom obične veličine, oštrim perom. Krupni redovi su duži, a sitni su uvučeni s obje strane. Prve dvije stranice ukrašene su lijepim okvirima, izrađenim u ljubičastoj, zlatnoj, zelenoj i crnoj boji. U taj ukras ugrađeni su naslovi prvih dviju sura i ispisani pismom *kūfī* zlatnim mastilom. Na ovim stranicama ispisan je samo po jedan red krupnim sulusom, i to sredinom stranice.

Naslovi sura pisani su zlatnim mastilom. Ajeta su rastavljena krupnim zlatnim tačkama koje su obrubljene tankom crnom kružnicom. Znakovi za ašere, hizb, sedžde i džuz stavljeni su na rubu zlatnim slovima.

Papir tamno bijel, povez kožni, oštećen, sa ornamentima ukrašenim zlatom. Na zatvaraču korica utisnuta ajeta 79—80 sure Vāqi'a.

Na l. 1^a zapis na arapskom jeziku u kome se kaže da je ovaj mushaf uvakufio Muḥamed Glođo, sin H. Akif-age, 14. džumada'l-ahira 1281/1864. Na prvom zaštitnom listu potpis i pečat ranijeg vlasnika, vakifovog oca, iz 1266/1849. Listovi 3—6 izgubljeni.

Sličan način pisanja nalazi se u rukopisu mushafa pod br. 9.

Na kraju je rukom prepisivača, krupnim zlatnim slovima napisan zapis da je ovaj mushaf prepisao Mas'ūd as-Sulṭānī, bez oznake datuma i mjesta. كتبه العبد الضعيف . . . مسعود السلطانى غفر الله ذنوبه

17. ISTO **4395.**

L. 220; 11,3 × 7,5. Nasḫ sitan, pisan oštrim perom i veoma lijepim pismom od početka do kraja. Naslovi sura pisani su crvenim mastilom. Ajeta su rastavljena sitnim crvenim tačkama.

Primjerak je u početku manjkav, a mnogi listovi su oštećeni. Stranice obrubljene sa tri sasvim tanke crne i jednom širokom zlatnom linijom. Džuzovi, hizbovi, ašereta i sedžde označeni su na rubovima crvenim. Znakovi za čitanje stavljeni su iznad teksta crvenim mastilom. Papir tamnobijel, tanak, povez kožni sa ornamentima.

Rukopis vjerovatno potiče iz XVI stoljeća.

18. ISTO **20.**

L. 301; 18 × 11,5. Nasḫ vrlo lijep, sitan. Prve dvije stranice ukrašene su bojama na zlatnoj podlozi. Redovi na njima podvučeni su širokim zlatnim linijama. Ostale stranice su obrubljene sa tri tanke crne i jednom širokom zlatnom linijom. Znakovi za čitanje pisani su crvenim. Ajeta su označena zlatnim tačkama. Tekst je na mnogim listovima oštećen i zamrljan. Džuzovi i sedžde označeni su različitim i vrlo lijepim rozetama na rubovima. Nazivi sura pisani su bijelom bojom na zlatnoj podlozi. Završetak ukrašen zlatnom i ružičastom bojom. Papir bijel, tanak, glat. Mnogi listovi prosuti. Povez kožni, oštećen, sa pozlaćenim ornamentima, utisnutim u korice.

Prepisao ḥāfiẓ ‘Omar u medresi Tekiye u gradu Osman Pazari (Bugarska) 1064/1653. To je jedanaesti mushaf koji je on prepisao.

تمت الاوراق بعون الملك الخلاق عن يد العبد الضعيف الحافظ عمر الساكن بعثمان بازارى فى مدرسة تكيه. عدد المصحف ١١ سنه ١٠٦٤

19. ISTO 7.

L. 317; 29 × 20. Nasḫ pokrupan, lijep. Dugo ā (ا) pisano crvenim mastilom iznad riječi. Mnogi listovi, naročito pri kraju, dopisani su kasnije drugom rukom. Posljednji list je izgubljen. Ajeta su rastavljena crvenim tačkama. Prve dvije stranice su obrubljene sa tri crne i jednom crvenom širokom zlatnom, a ostale sa dvije crvene linije. Znakovi za pojedine dijelove teksta i za pravilno čitanje pisani su crvenim. Papir bijel, potamnio. Neki listovi prosuti, povez kožni, oštećen.

Rukopis je vjerovatno iz XVII stoljeća.

20. ISTO 8.

L. 331; 26,5 × 18. Nasḫ krupniji, pisan vještom rukom. Listovi 2—4 izgubljeni. Ajeta su u početku označavana malim crvenim tačkama, a poslije sa tri zareza. Posljednji list dopisan je kasnije drugom rukom vrlo lijepim pismom. Na l. 273. i 274. po jedna stranica ispisana je sitno lijepim nasḫom, rukom prepisivača koji je prepisao cjelinu. Na listu 279^{a} posljednja tri reda ispisana su krupnim sulusom, i to prvi red crnim, a drugi crvenim mastilom. Znakovi za čitanje i za dijelove teksta pisani su crvenim. Papir bijel, potamnio. Mnogi listovi oštećeni i popravljeni; povez kožni, oštećen.

Rukopis je vjerovatno iz XVII—XVIII stoljeća.

Na posljednjem dopisanom listu ima bilješka iz koje se vidi da je taj list dopisao Sulaimān b. Uwais Koruğīzāde, u gradu Feke (adenski vilajet, Turska), 1196/1781.

21. ISTO 18.

L. 292; 15 × 10. Nasḫ lijep, sitan. Prve dvije stranice ukrašene su biljnim i drugim ornamentima u bojama na zlatnoj i plavoj podlozi. Ajeta su označena zlatnim tačkama. Naslovi sura pisani su bijelim mastilom na zlatnoj podlozi. Stranice obrubljene tankom crnom, širokom zlatnom i plavom linijom. Džuzovi i sedžde označeni su rozetama na rubovima. Znakovi za čitanje stavljeni su samo na početku do 11 sure (izuzev prve dvije stranice) i od 78. sure do kraja Qur'āna. Papir tamnobijel, tanak, glat. Povez kožni, oštećen. U korice utisnuti mnogi pozlaćeni ornamenti.

Rukopis je vjerovatno iz XVII stoljeća.

22. ISTO 32.

L. 393; 18,5 × 12. Nasḫ vrlo lijep. Prvi list nedostaje. Početak druge sure ukrašen je lijepim unvanom u bojama. Ajeta su označena krupnim zlatnim tačkama koje su ukrašene tankom crnom kružnicom i crvenim tačkicama. Naslovi sura pisani bijelim na zlatnoj podlozi. Znakovi za čitanje pisani su crvenim. Oznake dijelova teksta pisane su na rubu zlatnim mastilom. Tu se obično nalaze i male rozete u bojama. U suri Ṭāhā dva lista su dopisana kasnije i pogrešno uvrštena i brisana. Na više mjesta pojedini listovi su izgubljeni. Stranice su obrubljene sa tri tanke crne i jednom širokom zlatnom linijom. Papir tamnobijel, tanak. Listovi prosuti; mnogi su oštećeni. Originalni povez izgubljen i stavljen drugi, kožni, očito s neke druge knjige, oštećen, rastavljen od listova, sa ornamentima.

Na završetku ima zapis u kome se kaže da je prepis dovršen. Potpis vještog prepisivača hāfiza Oṯmāna b. Mahdī namjerno brisan tako da se teško može pročitati: اضعف الكتاب الحافظ عثمان بن مهدى غفر لهما

Rukopis potiče vjerovatno iz XVII stoljeća.

23. ISTO 29.

L. 303; 17 × 11. Nasḫ pisan dosta vještom rukom. Prve dvije stranice ukrašene su različitim unvanima i okvirima u bojama koji su oštećeni. Drugi list oštećen i popravljen. Ajeta su označena krupnim crvenim tačkama. Stranice obrubljene sa tri tanke crne i jednom širokom zlatnom linijom. Na rubovima su obične rozete koje označavaju džuzove i sedžde. Znakovi za čitanje pisani su crvenim. Za nazive sura pripremljena je zlatna podloga, ali oni nisu ispisani. Posljednji list dopisan je kasnije drugom rukom. Tekst je na nekim mjestima zamrljan. Papir bijel, tanak, povez kožni, oštećen, sa ornamentima na koricama.

Rukopis je vjerovatno iz XVII stoljeća.

Na početku ima zapis u kome se kaže da je primjerak uvakufila Kanita-hanuma, žena Mustafa-paše Babića, a kćerka Homārī Mehmed efendije, za mekteb u mahali Sinan-vojvode u Sarajevu.

24. ISTO 13.

L. 287; 25 × 19. Nasḫ lijep, pisan vještom rukom. Naslovi sura pisani su crvenim mastilom. Prve dvije sure su bez naslova. Ajeta su označena krupnim zelenim tačkama. Prve dvije stranice ukrašene su primitivno zelenom i crvenom bojom. Znakovi za pravilno čitanje i dijelove teksta pisani su crvenim. Stranice su obrubljene sa tri tanke crne i širokom zlatnom linijom. Sve su boje izblijedjele. Na rubovima nekih listova nalaze se jednostavne rozete. Na kraju hatma-dova. Papir bijel, tanak, slab. Mnogi su listovi oštećeni, naročito u početku i pri kraju, i kasnije su popravljeni. Povez kožni, oštećen.

Prepisao Dervīš Sulaimān, učenik Ḥāfiẓ-'Oṯmāna: كتبه . . . الحقير درويش سليان من تلاميذ عثمان بحافظ القرآن (!?) Ḥāfiẓ Oṯmān je poznati turski kaligraf, koji je, navodno, prepisao blizu 300 mushafa. Umro je 1110/1698 (QA III, 1914). Prema tome, ovaj prepis potiče iz XVII ili XVIII stoljeća.

25. ISTO **53.**

L. 255; 44,5 × 30. Nasḫ dosta krupan, pisan širokim perom, vještom rukom. Prve dvije stranice ukrašene su ornamentima i okvirima u bojama. U njima su upisani naslovi sura crvenim mastilom. Ajeta su označena krupnim tamnim tačkama grafitne boje sa više crvenih tačkica po njima. Ispod naslova, pisanih krupnim pismom, izvezene su besmele grafitnom bojom na crvenoj podlozi. To je samo ornamenat, jer se ispod toga na početku sure nalazi redovna besmela. U dnu ovih stranica upisana su prigodna ajeta crvenim mastilom. Sve stranice su obrubljene sa više linija u bojama. Znakovi za pravilno čitanje su izostavljeni. Dijelovi teksta označeni na rubu crvenim mastilom u velikoj crvenoj kružnici koja je ukrašena bojama. Tekst podvučen isprekidanim zupčastim linijama zlatne boje. Papir tamnobijel i žućkast, povez kožni, oštećen.

Na početku i na kraju nalazi se krupno i lijepo pisan zapis u kojem se kaže da je ovaj mushaf uvakufio gatački hānedān Derviš Salih-paša (Dedaga) Čengić, sin Ismail-agin, za Karađoz-begovu džamiju u Mostaru, mjeseca šabana 1287/1870:

صاحب الخيرات و الحسنات غاچقه خانداناريدن و چنكيچ زاده‌لرندن درويش صالح
پاشا بن اسماعيل آغا كلام قديمى موستارده كائن قره كوزبك جامع شريفنه وقف اولمق
اوزره بو كلام قديمى توقيف بشرط ان لا ينتقل الى مسجد آخر الى يوم التناد فى سنة
سبع و ثمانين و مأتين و الف فى شهر شعبان المعظم

Na kraju kratka hatma-dova i ispod nje zapis prepisivača, pisan crvenim mastilom.

Prepisao Muḥammad b. Ḥ. Munla 'Abdullāh al-Hindī al-Kāzmāwī, 1124/1712. كتبه اقل الخليفة محمد بن المرحوم الحاج ملا عبد الله الهندى الكاظماوى تمت فى سنة ١١٢٤

Iz Karađoz-begove biblioteke.

26. ISTO **44.**

L. 304; 17 × 11. Nasḫ vrlo lijep, sitan, pisan vještom rukom. Prve dvije stranice obilno su ukrašene biljnim ornamentima i drugim skladnim crtežima u bojama na zlatnoj podlozi, samo su ukrasi izblijedjeli. Tekst je podvučen širokim zupčastim zlatnim linijama. Ajeta su označena krupnim zlatnim tačkama koje su ukrašene tankim crnim kružnicama, te crvenim i plavim tačkicama. Znakovi za čitanje pisani su crvenim. Stranice su obrubljene sa tri tanke crne i jednom širokom zlatnom linijom. Po rubovima listova ima lijepo izrađenih rozeta u kojima su upisane oznake za dijelove teksta. Imena sura ispisana su bijelom bojom na zlatnoj podlozi u malim unvanima u bojama. Papir bijel, potamnio; povez kožni, obložen zelenim platnom.

Na kraju hatma-dova i zapis prepisivača.

Na naslovnoj stranici i na posljednjem neispisanom listu nalazi se krupno pisan zapis crvenim mastilom u kome se kaže da je ovaj mushaf uvakufila Habiba-hanuma, kći Mehmed Nazif-efendije Svrze, 1278/1861. Njen mutevelija je (njen brat) Ašir-efendija, sin Mehmed Nazif-efendije.

Prepisao Ḥusain b. 'Alī, učenik Ḥ. Muḥammad-efendije as-Sarāyī (iz Sarajeva) 1151/1738. كتبه العبد الفقير المعترف بالذنب و التقصير حسين بن على . . . من تلاميذ الحاج محمد افندى السرائى فى سلخ ذى القعدة الشريف لسنة احدى وخمسين و مأة و الف . . .

27. ISTO **23.**

Primjerak manjkav na početku.

L. 250; 19 × 13. Nasḫ vrlo slab. Ajeta su označena crvenim tačkama. Znakovi za čitanje i dijelove teksta pisani su crvenim. Na početku nedostaje cio prvi i djelomično drugi džuz. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir tamnobijel, deblji, slab, povez kožni, oštećen, rastavljen od listova.

Prepisao Aḥmad b. Ḥaği Nesīmzāde (Hadžinesimović) al-Aqḥisārī, u četvrtak 18. redžeba 1166. (21. V 1753), kako se to vidi iz zapisa na kraju ovoga rukopisa.

U tome zapisu koji je pisan slabim turskim jezikom, prepisivač kaže, pored ostalog, da je započeo prepisivanje ovoga mushafa 1138/1725. Tada je prepisao 6 džuzova i 7 listova. Slijedeće godine (1139) poginuo mu je otac na iranskoj vojni, pa je prestao sa prepisivanjem. Deset godina kasnije (1149/1736) upućen je bio u rusko-turski rat i slijedeće, 1150, godine pao je u rusko ropstvo kod Odžakova (Ozije). Iz ropstva se izbavio tek 1155/1742. i vratio se kući. Deset godina kasnije (1165/1751) nastavio je prepisivanje ovoga mushafa i završio ga spomenutog datuma.

28. ISTO **4393.**

L. 290; 17,5 × 12. Nasḫ običan. Nazivi sura pisani su bijelim na zlatnoj podlozi. Nazivi prvih dviju sura nisu napisani. Prve dvije stranice bogato su ukrašene lijepim ornamentima u bojama ali su oštećene. Zadnji listovi izlomljeni su i otkinuti. Čitav rukopis je dosta oštećen.

Ajeta su označena krupnim zlatnim tačkama koje su okružene tankom crvenom kružnicom po kojoj su posute crvene i zelene tačkice. Stranice su obrubljene tankim crnim i širokom zlatnom linijom. Džuzovi i sedžde napisane su u raznovrsnim rozetama u bojama na rubovima. Papir bijel. Neki listovi prosuti. Originalni kožni povez bio je bogato ukrašen pozlaćenim ornamentima, ali je oštećen.

U zapisu na kraju prepisivač ḥāfiẓ Muṣṭafā b. 'Omar al-Mostārī (Mostarac) kaže da je to osmi primjerak mushafa koji je on prepisao. Prepis je završen 1169/1755.

29. ISTO **77.**

L. 205; 29 × 19,5. Nasḫ slab. Ajeta su označena crvenim tačkama. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Znakovi za čitanje su izostavljeni. Papir bijel, slab; mnogi listovi prosuti, povez kožni, oštećen.

Prepisao neki Ḥusain, 1. VIII 1171. (10. VI 1758).

30. ISTO **6.**

L. 291; 31 × 20. Nasḫ. Ajeta su označena u početku zlatnim, a poslije crvenim tačkama ili zarezima. Prve dvije stranice ukrašene su zlatnim okvirima i brojnim crvenim i crnim linijama. Uobičajeni znakovi za čitanje i za dijelove teksta pisani su crvenim.

Stranice obrubljene sa dvije tanke crne i jednom širokom zlatnom linijom. Papir bijel, čvrst, glat; povez kožni, oštećen.

Na l. 1ᵃ više malih pečata koji su nečitljivi, izuzev jednog u kom se teško može pročitati: مظهر نور الهى احمد ٥٣ . Na kraju hatma-dova.

Prepisao Muṣṭafā b. Muḥammad Aqḥiṣārī al-'Arīf 1175/1761. kako se to vidi iz ovoga zapisa: وقع الفراغ من تحرير هذا المصحف الشريف عن يد المذنب . . . اقحصاوى مصطفى بن محمد حمدى العريف فى سنة خمس و سبعين و ماة و الف

31. ISTO **4371.**

L. 359; 43 × 27. Nasḫ lijep. Naslovi sura pisani crvenim. Prva dva lista dopisana su kasnije slabijim pismom.

Ajeta su označena krupnim zlatnim tačkama u tankim crnim kružnicama. Stranice su obrubljene crnom, crvenom i zlatnom linijom. Džuzovi, hizbovi i sedžde označeni su na rubu crvenim mastilom. Znakovi za čitanje pisani su iznad teksta, većinom crvenim mastilom. Papir tamnobijel, deblji. Povez kožni, originalan oštećen, sa ornamentima i pozlaćenim ukrasima na koricama. Mnogi listovi prosuti.

U zapisu na kraju prepisivač ḥāfiẓ Ibrāhīm b. Haği Muḥammad as-Sarāyī (Sarajlija) kaže da je to trideset i drugi mushaf koji je on prepisao. Prepis je završen 1194/1780.

Međutim, prof. Ahmed Tuzlo iz Sarajeva ima prepis mushafa od istog prepisivača u kome se na kraju kaže da je prepisan 1195. po H. i da je to trideset i drugi primjerak koji je on prepisao. To znači da je redni broj u našem rukopisu ispravan, a da je u rukopisu Tuzle zabunom stavljen isti broj, da je to stvarno trideset treći primjerak mushafa koji je prepisao ovaj prepisivač. To je Sarajlija Šehović hafiz Ibrahim, sin Hadži Muhammedov, dugogodišnji imam Careve džamije u Sarajevu. On je prepisao najmanje 66 mushafa. Šezdeset prvi i šezdeset šesti primjerak nalaze se kod H. Mujage Merhemića u Sarajevu. Ovaj posljednji primjerak prepisan je 1226/1811. Iz datuma na pojedinim mushafima vidi se da je prepis jednog mushafa dovršavao za nepunu godinu dana. On je prepisivao i druga djela od kojih se jedno nalazi u ovoj biblioteci (v. inv. broj 2569). Stanovao je u vrh Bistrika i pokopan je u tamošnjem groblju. Na nišanu, za koji tradicija kaže da je njegov, stoji 1225. godina, što nije u skladu sa datumom prepisa posljednjeg mushafa koji je prepisao. Nije isključeno da je on još za života isklesao nišan sa datumom smrti, kao što su i neki drugi ljudi činili.

Ovaj mushaf je donesen iz džamije Sulejmanije u Travniku.

32. ISTO 19.

L. 303; 16 × 10. Nasḫ lijep. Prve dvije stranice ukrašene su unvanima i okvirima u bojama. Ajeta su označena krupnim zlatnim tačkama. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Znakovi za čitanje pisani crvenim. Džuzovi su označeni brojkama kasnije. Naslovi sura pisani kasnije drugom rukom slabim pismom. Papir tamnobijel, tanak, povez kožni, sa slabim ornamentima na koricama.

Na l. 1^a nalazi se zapis u kojem se kaže da je primjerak uvakufio šaiḫ Sulaimān, raniji kol-ćehaja, a sada šeher-ćehaja (*ḥākim al-ʿurf*) u gradu Sarajevu, mjeseca redžeba 1204/1789, za Sīmzāde (Đumišića) medresu u Sarajevu:

وقف هذا المصحف الشريف لله تعالى الطلبة[1] المحتاجين الساكنين فى مدرسة سيم
زاده بمعرفة المدرس بشرط ان لا يخرج منها غفرالله الواقف[2] و لوالديه و هو شيخ سليمان
قولكتخدانى اسبق و حالا حاكم العرف بمدينة سراى بوسنه فى شهر رجب لسنة اربع
و مأتين و الف

Prepisao ḥāfiẓ Aḥmad b. Aḥmad b. Ḥasan 1201/1786.

33. ISTO 26.

L. 307; 16,5 × 12. Nasḫ veoma lijep, samo je oštećen vlagom. Prve dvije stranice bile su ukrašene, ali je to vlaga potpuno uništila. Ajeta su označena zlatnim tačkama. Znakovi za čitanje i dijelove teksta su pisani crvenim. Stranice su obrubljene tankim crnim i širokom zlatnom linijom. Papir bijel, tanak, oštećen vlagom, povez kožni, oštećen.

Prepisao Sulaimān b. Ibrāhīm Uskopjevi (iz Skoplja u Bosni) 1202/1787.

34. ISTO 50.

L. 218; 25 × 16. Nasḫ pisan brzo, uvježbanom rukom. Znakovi za čitanje i dijelove teksta pisani su crvenim. Ajeta su označena malim crvenim kružnicama. Prva sura dopisana je kasnije drugom rukom i slabim pismom. Stranice su obrubljene sa dvije crvene linije. Na l. 11. i 12. nalazi se prevod teksta na perzijski jezik, pisan sitno crvenom tintom između redaka. Papir tamnobijel. Mnogi su listovi oštećeni, naročito u početku, povez kožni.

Rukopis je iz XVIII stoljeća.

35. ISTO 51.

L. 328; 24 × 17. Nasḫ vrlo lijep, pisan vještom rukom. Naslovi sura pisani su zlatnim mastilom. Ajeta su označena zlatnim tačkama. Znakovi za čitanje i dijelove teksta pisani su crvenim. Stranice obrubljene sa tri tanke crne i širokom zlatnom linijom. Prve dvije stranice ukrašene su dvostrukim takvim okvirima. Papir tamnožućkast. Listovi u početku oštećeni i popravljeni, povez kožni, kasnije stavljen.

Na l. 1^a pri dnu zapis, pisan turskim jezikom, u kojem se kaže da je 9. II 1273. (9. oktobra 1856) došao Mehmed-paša za namjesnika u Bosni. Na kraju, na zaštitnom listu, ima nekoliko zapisa sa datumima o smrti nekih ličnosti i o drugim događajima. (Tako stoji da je Mehmed-aga Hikmetagić umro 23. IX 1277. /8. IV 1861, a Ibrahim-beg Bašagić 27. ramazana iste godine. U šabanu 1277/ 12. II—12. III 1861. došao je u Sarajevo Topal Osman-paša. Neki zapisi su nečitljivi).

Rukopis vjerovatno potiče iz XVIII stoljeća.

36. ISTO 76.

L. 200; 25 × 16,5. Nasḫ pisan uvježbanom rukom. Ajeta su označena crvenim tačkama. Znakovi za čitanje i naslovi džuzova pisani su na rubu crvenim. Stranice su obrubljene crvenim linijama. Počeci pojedinih džuzova pisani posebno krupnim pismom. Na dvije stranice u početku 15. džuza ispisana su po tri retka također krupnim pismom i to po jedan u vrhu, u sredini i u dnu stranice. Neki listovi, naročito pri kraju, dopisani su kasnije drugom rukom. Papir bijel. Neki listovi oštećeni i popravljeni, povez kožni sa pozlaćenim ornamentima, ali je oštećen.

Na rubu nekih listova stoji da je mushaf uvakufila neka gospođa Guzīda (كزيده خاتون وقفى).

Rukopis potiče iz XVIII stoljeća.

---

[1] Treba: للطلبة

[2] Treba: للواقف

37. ISTO **78.**

L. 240; 27,5 × 19. Nasḫ prilično krupan, pisan vještom rukom. Prva dva i posljednji listovi kao da su dopisani kasnije drugom rukom, ali lijepim pismom. Ajeta su označena sa tri crvena zareza, odnosno tačke. Znakovi za pravilno čitanje i dijelove teksta pisani su crvenim. Papir tamnobijel, povez kožni, oštećen.

Uvakufio Ismā'īl Ḥaqqī b. Muṣṭafā iz Skoplja, muhadžir iz Kustendila, porijeklom iz Misira, po zanimanju zubar (*dişci*) i obrezivač (*sunetci*), za Gazi Husrev-begovu džamiju u Sarajevu 5. septembra 1920 (l. 1^a).

Rukopis potiče vjerovatno iz XVIII stoljeća.

38. ISTO **10.**

L. 449; 42 × 27. Nasḫ krupan, pisan vještom rukom. Naslovi sura pisani su zlatnim mastilom, izuzev prve dvije sure, čiji naslovi nisu uopće stavljeni. Ajeta su označena zlatnim tačkama. Znakovi za čitanje pisani su crvenim, a oznake za dijelove teksta zlatnim mastilom na rubu listova. Na prve dvije stranice nalaze se veliki i veoma lijepi ukrasi u bojama, među kojima se ističu ljubičasta i zlatna. Ukrasi su oštećeni i izblijedjeli. Stranice su obrubljene sa tri tanke crne i jednom širokom zlatnom linijom. Papir bijel, deblji. Povez kožni, oštećen, sa utisnutim ornamentima na koricama. Na zatvaraču utisnuto لا يمسه الا المطهرون.

Na više mjesta ima zapis u kojem se kaže da je primjerak uvakufljen Staroj (Carevoj) džamiji: وقف در جامع عتيق.

Na l. 1^a ima zapis na arapskom jeziku u kojem se kaže da je primjerak uvakufio Ḥ. 'Alī 'Alemdār b. Ḥ. Ḥusein, zvani Kapazāde (Kapa) iz mahale Džami-i Atik za Carevu džamiju u Sarajevu, 13. zul-kade 1248/3. aprila 1833. Na posljednjoj stranici nalazio se neki stariji zapis koji je kasnije zalijepljen, možda prilikom uvezivanja iz koga se vidi da je ovaj primjerak bila uvakufila sultanija Umi Gulṯum, kći sultana Aḥmad-hana za džamiju Aḥmad-paše al-Ğazāirīje u Istanbulu. Taj zapis je neko olovkom ponovio po nalijepljenom papiru. Na kraju se nalazi hatma-dova.

Rukopis vjerovatno potiče iz XVIII stoljeća.

39. ISTO **27.**

L. 270; 16 × 10,5. Nasḫ prilično lijep. Na početku je izgubljen cio prvi džuz, a na kraju dio 77. sure (al-Mursalāt) i sve do kraja Qur'āna. Naslovi sura pisani su bijelim mastilom na zlatnoj podlozi. Ajeta su označena zlatnim tačkama. Znakovi za čitanje pisani su crvenim. Na nekim mjestima pismo je zamrljano usljed nepažnje. Na rubovima se nalaze rozete koje označavaju džuzove i sedžde. Stranice su obrubljene sa dvije crvene linije. Papir tamnobijel, povez kožni, sa utisnutim ornamentima, oštećen.

Rukopis potiče vjerovatno iz XVIII stoljeća.

40. ISTO **45.**

L. 272; 18 × 13. Nasḫ slab. Tri prva i nekoliko posljednjih listova dopisani su kasnije drugom rukom. Ajeta su označena crvenim tačkama. Znakovi za pravilno čitanje stavljeni su samo s početka i pri kraju. Papir bijel, potamnio; povez kožni, oštećen

Rukopis potiče vjerovatno iz XVIII stoljeća.

41. ISTO **15.**

L. 269; 24 × 11. Nasḫ prilično lijep. Prve dvije stranice ukrašene unvanima i okvirima u bojama. Ajeta su označena krupnim zlatnim tačkama. Nazivi sura od 1. do 10. sure nisu stavljeni. Znakovi za čitanje i dijelove teksta pisani su crvenim. Stranice su obrubljene sa tri tanke crne i širokom zlatnom linijom. Papir bijel. Mnogi listovi prosuti. Povez kožni sa vrlo lijepim pozlaćenim ornamentima utisnutim na koricama.

Prepis dovršen 1229/1813.

Primjerak je uvakufio za ovu biblioteku Seid Ali-beg Filipović 1352. po H. (l. 1^a).

42. ISTO **17.**

L. 312; 17,5 × 11,5. Nasḫ jednostavan. Prva tri lista dopisana su kasnije drugom rukom i slabim pismom. Ajeta su rastavljena crvenim tačkama koje su mjestimično izostavljene. Papir tamnobijel, deblji, povez kožni, crvene boje, sa nalijepljenim ornamentima na koricama.

Prepisao Muḥarem b. Aḥmad iz Džindi-mahale u Donjoj Tuzli, 1249/1833.

43. ISTO **14.**

L. 301; 23 × 15,5. Nasḫ lijep, pisan uvježbanom rukom. Prve dvije stranice ukrašene su jednostavnim unvanima i okvirima u prostim bojama. Tekst je tu podvučen širokim zlatnim isprekidanim linijama. Ostale stranice obrubljene su sa tri tanke crne i širokom zlatnom linijom. Ajeta su označena krupnim zlatnim tačkama. Znakovi za čitanje i dijelove teksta pisani su crvenim. Džuzovi i sedžde označeni su rozetama. Papir tamnobijel; povez kožni, obložen zelenim platnom.

Prepisao Ḥ. Muḥammad Nādirī, učenik 'Alī Vaṣfī-efendije, 1252/1836.

44. ISTO 4394.

L. 306; 15 × 10. Nasḫ sitan, pisan vještom rukom. Prve dvije stranice ukrašene su biljnim ornamentima na zlatnoj podlozi. Nazivi sura pisani su bijelim mastilom na zlatnoj podlozi. Nazivi prve dvije sure nisu napisani. Ajeta su rastavljena krupnim zlatnim tačkama koje su okružene tankim crnim kružnicama sa crvenim i zelenim tačkicama. Znakovi za čitanje stavljeni su iznad teksta crvenim mastilom. Papir bijel, tanak, glat, povez kožni, ukrašen pozlaćenim ornamentima, ali oštećen.

Stranice su obrubljene sa više crnih, jednom tankom crvenom i širokom zlatnom linijom. Džuzovi su označeni rozetama na rubu.

Na posljednjoj stranici bilješka sa imenom prepisivača, uokvirena crtežom cvijeća izrađenog u bojama na zlatnoj podlozi, a sve obrubljeno istim linijama kao prethodne stranice.

Prepisao 'Abdullah Niyāzī, učenik ḥafiz Ḥusain Vahbije, 1255/1839.

Na prvoj stranici (l. 1ᵃ) ima zapis na arapskom jeziku iz koga se vidi da je rukopis uvakufila Hatidža-hanuma, kći bosanskog namjesnika Ḥ. Ḫalīlī Kāmilī-paše 1261/1845.

45. ISTO 85.

L. 357; 17 × 11. Nasḫ sitan, lijepo složen, pisan dosta vješto. U pisanju pojedinih riječi ima grešaka. Stranice su ispisane u polukrugu, tako da paralelne stranice čine kružnicu koja je obrubljena sa dvije tanke crne i jednom širokom zlatnom linijom. Prve dvije stranice pisane su obično i ukrašene su lijepim unvanima i okvirima u bojama među kojima prevlađuje zlatna. Pored polukruga, svaka stranica je obrubljena sa dvije tanke crne i jednom debljom plavom linijom. Ajeta su označena krupnim zlatnim tačkama nesimetrična oblika. Znakovi za pravilno čitanje pisani su crvenim mastilom.

Naknadne ispravke pogrešaka u prepisivanju izvršene su nevješto. Na početku svakog džuza nalaze se naslovi, ispisani u samom tekstu krupnije, plavim mastilom. Prepisivač je na nekim mjestima dodavao crvenim mastilom u tekst nove naslove kao: آية الكرسى pred dotičnim ajetom, a iza oznake nekih džuzova dodavao je molitvu: بعون الله الملك المنان ili و ما توفيقى الا بالله , što je nepravilno.

Naslovi sura pisani su većinom plavim mastilom, a ponegdje crvenim. U tome ima grešaka, odnosno odstupanja od tradicionalnog običaja, naročito u posljednjem džuzu, gdje su imena pojedinim surama data prema njihovim početnim riječima, a ne prema glavnom predmetu o kom se u dotičnim surama govori, npr. سورة عم يتسائلون mjesto سورة النبأ ; سورة الم تر كيف mjesto: سورة الفيل ; سورة انا اعطيناك mjesto: سورة الكوثر itd.

Papir bijel i žućkast. Neke stranice su potamnile. Povez kožni sa izblijedjelim ornamentima, obložen zelenim platnom. Korice su izbušene na dva mjesta, pošto je mushaf bio prikovan za rahle (specijalno postolje u džamiji).

Prepisao Dervīš 'Abdulḥamīd Lesqowīklī (iz Leskovika, grada u vilajetu Janja), 1257/1841. To je dvanaesti primjerak koji je on prepisao. تمت . . . من يدى الضعيف الفقير درويش عبد الحميد لسقويكلى اون ايكنجى . . . فى ٢١ ش يوم جهار شنبه ١٢٥٧

Primjerak je, dakle, neobičan, interesantan i rijedak. U ovu biblioteku prenesen je iz džamije na Ulomljenici u Sarajevu.

46. ISTO 12.

Izvanredno lijepo opremljen primjerak.

L. 348; 32 × 20,5. Nasḫ lijep, krupan, pisan uvježbanom rukom. Naslovi sura pisani srebrnobijelom bojom na zlatnoj podlozi. Papir tanak, žućkast, glat. Zaštitni listovi zeleni, ukrašeni. Povez kožni, tamnozelene boje, ukrašen obilno sa vanjske i unutarnje strane zlatnim ornamentima. Ima kožnu futrolu (*gilāf*), ukrašenu kao i povez.

Prve dvije stranice su naročito raskošno ukrašene ornamentima u više živopisnih boja, među kojima se posebno ističu ljubičasta i zlatna. Tekst na ovim prvim stranicama podvučen je širokim zlatnim isprekidanim linijama. U dnu svake od ove dvije stranice u sastavu ukrasa na zlatnoj podlozi napisana su ajeta: و اذا قرئ القرآن فاستمعوا له . . . i فاذا قرأت القرآن فاستعذ بالله . . . . Početak ovog drugog ajeta napisan je pogrešno: و اذا قرئ القرآن فاستعذ بالله . . .

Tekst i margine ostalih stranica obrubljeni su tankim crnim i širokim zlatnim linijama. Redovi su podvučeni sa dvije tanke crne i jednom zlatnom linijom. Ajeta na prve dvije stranice označena su krupnim zlatnim tačkama koje su posebno i različito ukrašene, a na ostalim stranicama zlatnim šesterokrakim zvjezdicama. Znakovi za čitanje pisani su crvenim. Nazivi sura ispisani su u malim lijepim unvanima na zlatnoj podlozi. Džuzovi i sedžde ispisani su na rubovima u divnim rozetama u više boja.

Ovaj mushaf namijenjen je Gazi Husrevbegovoj džamiji i biblioteci kao glavni primjerak, prema kome će se ispravljati drugi rukopisi i po kome će se učiti oni koji izučavaju sedam poznatih načina čitanja Qur'ana. Zato je prepisivač na početku i na kraju donio izvode iz poznatih djela o tome predmetu. Takvi izvodi nalaze se i na rubovima mnogih listova, gdje se daju objašnjenja o pravilima i načinima čitanja pojedinih riječi i ajeta. Zato se na početku nalazi poglavlje o glavnim učiteljima kiraeta i njihovim učenicima iz djela *at-Taysīr* od Abū 'Amr ad-Dānī-a:

باب ذكر اسماء القراء السبعة و الناقلينَ عنهم و انسابهم و بلدانهم و كناهم و موتهم

Zatim kratice u literaturi o kiraetu: رموز القراء السبعة متفرقين على طريق الشاطبي, te još dva kraća izvoda iz pomenutog Danijevog djela.

Prepisao neki iseljenik (muhadžir) Dāgistānī (iz Dagistana na Kavkazu), redžeba 1265/1849, vjerovatno na Krimu, odakle je vakif starinom — ili u Istanbulu.

Nakon zapisa o prepisivaču nalaze se dvije hatma-dove i odulji članak معرفة خط هذا المصحف المبارك o pravopisu ovog mushafa u kome se govori o važnosti pravopisa u mushafu. Tu se ističe da je za podlogu ovome prepisu služio jedan stari primjerak koji je prepisao Muḥammad b. Altunṭāš b. 'Abdullāh al-Muqrī al-kātib al-Bagdādī 582/1186. Njemu je — kako sam prepisivač kaže — za podlogu služio primjerak koji je prepisao Zaid b. Ṯābit po nalogu halife 'Oṯmāna (*al-muṣḥaf al-imām*). Pored toga Ibn Altuntaš se pri prepisu svoga primjerka služio i svojim djelom: النظام فى معرفة كتابة الكلام. On je svoj prepis posvetio posljednjem sultanu iz dinastije Seldžuka u Iranu, koji se zvao Abū Ṭālib Togrul b. Arslan b. Togrul as-Salğūqī.

Na kraju ovog članka nalaze se lijepi biljni ornamenti na ljubičastoj i zlatnoj podlozi. Iza toga su još dva članka: معرفة الناسخ والمنسوخ فى آيات القرآن العظيم o derogaciji u Qur'anu iz djela *al-Itqān fī 'ulūm al-Qur'ān* od Suyūṭīje i معرفة الوقوف و الابتداء o pauzama (waqf) pri čitanju Qur'āna iz djela *Ṭaibat an-Našr* i njegova komentara *at-Tanvīr* od Ğazarīje.

Na l. 1ª ima lijepo pisan duži zapis na turskom jeziku u kome se kaže da je ovaj primjerak uvakufio as-sayyid Muḥammad Fāḍil-paša al-maulawī za Gazi Husrev-begovu džamiju i biblioteku u Sarajevu, 11. rebiul-evela 1289/20. V 1872.

47. ISTO 9.

L. 465; 40 × 26,5. Ṯuluṯ i nasḫ. Pismo vrlo lijepo. Prve dvije stranice pisane su ṯuluṯom. Na ostalim su obično tri retka (prvi, srednji i posljednji) pisani ṯuluṯom, a ostali nasḫom, uvučeni s obje strane. Papir bijel, deblji, povez kožni, oštećen, sa obilno ukrašenim pozlaćenim reljefnim ornamentima na vanjskoj i unutarnjoj strani korica. Vanjska pozlata prilično izblijedjela, a unutarnji ornamenti skoro svi uništeni. Na prerezu su zlatni ukrasi.

Prve dvije stranice imaju okvire u bojama i divne unvane, ispunjene i okružene biljnim ornamentima na zagasitoljubičastoj i zlatnoj podlozi. Nazivi sura na tim stranicama ispisani su srebrnastobijelim mastilom na zlatnoj podlozi. U dnu tih stranica ispisane su prigodne riječi iz Qur'ana (sura al-Wāqi'a, 79 i 80) na istoj podlozi i na isti način. Između redaka zlatne isprekidane široke linije, oivičene tankom crnom zupčastom crtom.

Ostale stranice ukrašene su sa više tankih crnih, po jednom plavom i crvenom i jednom širokom zlatnom linijom. Nasḫom pisani redovi obrubljeni su posebno sa dvije tanke crne i jednom zlatnom linijom. Ajeta su označena krupnijim zlatnim tačkama i okružena tankom crnom crtom po kojoj su plave tačke. Na rubu svake, odnosno svake druge stranice nalazi se rozeta u bojama. Nazivi sura pisani su zlatnim mastilom u lijepim unvanima.

Rukopis potiče vjerovatno iz XIX stoljeća i pokazuje da kaligrafska umjetnost i iluminacija ni tada nije bila posve zamrla. Može biti da je prepisivač isti kao u primjerku pod br. 46.

Na l. 1ª ima zapis na turskom jeziku u kojem se kaže da je ovaj mushaf uvakufio Muḥammad Fāḍil b. Muṣṭafā Nūruddīn b. sayyid Muḥammad Hāšim b. Šarīf Aḥmad al-Ḥusainī al-Qrīmī al-Kafawī (iz grada Kefe na Krimu) za Gazi Mehmed Fatihovu (Carevu) džamiju u svom rodnom gradu Sarajevu 1287/1870. Ispod ovog zapisa, kao i na kraju rukopisa, nalazi se pečat vakifa:

اوله يا رب هميشه فيض توفيقاتنه نائل . بحق آل و اولاد محمد چاكرك فاضل

48. ISTO **4.**

L. 306; 32 × 22. Nasḫ koji su pisale dvije različite ruke. Prve dvije stranice ukrašene su ornamentima na zlatnoj podlozi. Ajeta su označena krupnim zlatnim tačkama. Stranice su obrubljene tankim crnim i širokom zlatnom linijom. Na rubovima nalaze se uobičajene oznake za dijelove teksta. Papir bijel, listovi prosuti, povez kožni, oštećen, rastavljen od listova.

Na naslovnoj stranici nalazio se neki zapis, ali je namjerno izbrisan. Na kraju je hatma-dova.

Prepisano 1271/1854.

49. ISTO **22.**

L. 327; 18 × 12. Nasḫ dosta slab. Ajeta su označena crvenim tačkama. Znakovi za čitanje i dijelove teksta pisani crvenim. Stranice obrubljene crvenom linijom. U drugom džuzu nedostaje 8 listova. Pri kraju 2 lista dopisana su kasnije drugom rukom još slabijim pismom. Papir bijel, povez kožni, oštećen.

Prepisao Ibrāhīm b. Faiḍullāh iz sela Dnoluka u kadiluku Jajce, u mektebu Kamičak-mahale u kadiluku Ključ 1278/1861.

Iz biblioteke Fejzije medrese u Travniku.

50. ISTO **2.**

L. 260; 35,5 × 24. Nasḫ pisan nevještom rukom. Ajeta su rastavljena crvenim krupnim tačkama. Prve dvije stranice ukrašene su primitivnim unvanima i ornamentima. Ostale stranice obrubljene su crvenom linijom. Na rubovima su označeni džuzovi, hizbovi i ašereta. Papir bijel, povez kožni, oštećen.

Prepisao Yūsuf b. Muḥammad Mrkva (Mrkvaoglu) u Sarajevu 1286/1870.

Na početku se nalazi krupno pisan zapis u kojem se kaže da je primjerak uvakufio ʿAbdullāh b. Ibrāhīm iz ʿAbdulḥalīm-agine mahale u Sarajevu i predao ga dervīš Ismāʿīl-hodži za Ḫādim ʿAlī-pašin mekteb, 1286/1870, odakle je prenesen u ovu biblioteku 1939.

51. ISTO **25.**

L. 300; 20 × 12. Nasḫ sitan. Ajeta su označena crvenim tačkama. Stranice obrubljene ljubičastom linijom. Papir tamnobijel, slab. Mnogi listovi oštećeni i popravljani, povez kožni sa utisnutim ornamentima na koricama, oštećen.

Prepisao ḥāfiz ʿĀrif Bećirbašić, sin Mahmudov 1300/1883.

52. ISTO **5.**

L. 340; 31 × 23. Nasḫ krupniji, pisan uvježbanom rukom. Ajeta su označena krupnim tačkama. Nazivi sura i znakovi za čitanje pisani su crvenim. Prve dvije sure nemaju naslova. Znakovi za džuzove, hizbove i sedžde stavljeni su po rubovima crvenim mastilom. Papir bijel, deblji. Povez kožni, sa ornamentima na sredini korica, oštećen i popravljan.

Na unutarnjoj stranici prve korice ima zapis na turskom jeziku u kojem se kaže da je primjerak uvakufila Hašema, kći Mustafa-efendije Glođe za Ferhat-begovu džamiju (Ferhadiju) u Sarajevu, odakle je prenesen u ovu biblioteku 1939. g.

Rukopis je vjerovatno iz XIX stoljeća.

53. ISTO **16.**

L. 309; 19 × 11. Nasḫ jednostavan, pisan prilično uvježbanom rukom. Primjerak je bio nekompletan u početku i na kraju, pa je popunjen štampanim listovima. Ajeta su označena crvenim tačkama koje su ponegdje izostavljene. Papir tamnobijel, deblji, povez platneni, nov.

Rukopis je vjerovatno iz XIX stoljeća.

54. ISTO **21.**

L. 303; 17,5 × 11. Nasḫ slab, pisan nevještom rukom. Prvi listovi oštećeni. Ajeta označena zlatnim tačkama. Nazivi sura pisani su bijelim na zlatnoj podlozi. Na nekim listovima slabe rozete. Papir tamnobijel, povez kožni, znatno oštećen.

Na kraju ima zapis u kojem se kaže da je primjerak prepisao Muḥammad b. Muḥammad iz sela Delendede koje pripada gradu Seyyid-Šehiri (Konja, Turska), između rebia I i redžeba, bez oznake godine. Iznad tog zapisa, na zlatnoj podlozi, napisano je da je vlasnik sayyid Ḥ. Ṣāliḥ Jalovčić, a ispod toga, u dnu stranice, na isti način piše: Muḥammad Uššāqīzade . . . b. ʿAlī, god. 1246/1830. Zapisi su pisani rukom prepisivača, pa prema tome rukopis potiče iz XIX stoljeća.

55. ISTO **24.**

L. 302; 19 × 13. Nasḫ slab, pisan nevještom rukom. Ajeta su označena crvenim tačkama. Stranice su obrubljene crvenom linijom; neke su bez obruba. Znakovi za čitanje i dijelove teksta pisani su crvenim. Papir tamnobijel, deblji, povez kožni, oštećen.

Rukopis je vjerovatno iz XIX stoljeća.

56. ISTO 28.

L. 387; 16 × 10,5. Nasḫ. Nedostaju tri lista na početku. Nazivi sura pisani su zlatnim. Stranice obrubljene sa tri tanke crne i širokom zlatnom linijom. Ajeta su označena zlatnim tačkama. Papir bijel, neki su listovi oštećeni, povez kožni sa ornamentima na koricama.

Rukopis je vjerovatno iz XIX stoljeća.

Iz biblioteke Fejzije medrese u Travniku.

57. ISTO 30.

L. 300; 14 × 10. Nasḫ sitan, pisan uvježbanom rukom. Prve dvije stranice ukrašene su unvanima i okvirima u bojama. Ostale stranice obrubljene sa dvije crvene linije. Znakovi za čitanje pisani crvenim. Ajeta na prve dvije stranice označena zlatnim tačkama, a na ostalim crvenim. Papir bijel, čvrst, povez kožni, oštećen.

Rukopis je vjerovatno iz XIX stoljeća.

58. ISTO 31.

L. 204; 10 × 7. Nasḫ sitan, složen. Nekoliko listova na početku i na drugim mjestima dopisani su kasnije. Prve dvije stranice imaju nove zlatne okvire i unvane. Ajeta su označena crvenim tačkama. Stranice su obrubljene sa dvije crvene linije. Znakovi za čitanje i za dijelove teksta pisani crvenim. Papir tamnobijel, povez kožni, sa ornamentima utisnutim na koricama, oštećen.

Rukopis je iz XIX stoljeća.

B) DIJELOVI QUR'ĀNA (AĞZĀ' AL-QUR'ĀN)

59. DŽUZOVI 1, 4—9, 11—13, 15, 16, 19—22. i 24—29. 63.

To su 22 od 30 džuzova koje je dao izraditi veliki vezir Mehmed-paša Sokolović (umro 987/1579) za svoju džamiju u rodnom mjestu Sokolovići kod Višegrada. Osam džuzova je, nažalost, izgubljeno i to: 2, 3, 10, 14, 17, 18, 23 i 30.

L. po 26; 24,5 × 17,5. Nasḫ veoma lijep, pisan rukom kaligrafa — prvoklasnog umjetnika, tako da rukopis predstavlja remek-djelo arapske kaligrafije. Ajeta su označena krupnim zlatnim tačkama u tankoj crnoj kružnici preko kojih kroz sredinu prolaze tri dijagonale koje zlatnu tačku i njenu kružnicu dijele na šest trokuta. Po kružnici na vrhovima svake dijagonale nalaze se plave tačkice dok se u sredini, gdje se dijagonale sijeku i spajaju vrhovi svih trokuta, nalazi crvena tačkica. Znakovi za pravilno čitanje pisani su crveno.

Prve dvije stranice kod prvog džuza su naročito obilno ukrašene i ispunjene divnom ornamentikom u bojama, među kojima prevladava zlatna i tamnoplava boja. Na podlozi tih dviju boja izrađeni su sitni cvjetovi i razni crteži i okviri u skladnim bojama. U sredini ove ornamentike na obje stranice ispisana je samo prva sura. U vrhu prve stranice nalazi se naslov te sure, a u vrhu druge broj njenih ajeta. U dnu prve i druge stranice ispisana su prigodna ajeta. Naslov i prigodna ajeta ispisana su srebrnobijelim mastilom na zlatnoj podlozi. Između redaka nalazi se široka zlatna isprekidana zupčasta linija. Sve to skupa, pismo i ornamentika, čini skladno komponovanu cjelinu koja privlači pogled i ostavlja dojam klasične islamske iluminacije. Pada u oči, pored ostalog, živost i svježina boja preko kojih su prešla četiri stoljeća i razne zgode i nezgode, a naročito mnoga upotreba i čitanje ovih džuzova. U vrhu treće stranice druge sure nalazi se također prekrasan unvan u bojama. U njemu je na zlatnoj podlozi napisan naslov sure i broj džuza. Takav divno izrađen unvan nalazi se na početku svakog džuza. Isto tako na početku svake sure ima mali unvan u kome je napisano ime sure zlatnim mastilom na bijeloj podlozi.

Stranice su obrubljene skladnim raznobojnim linijama (crne, zlatne, plave i modre — mjestimično ljubičaste). Po širokim rubovima skoro svakog lista nalazi se po jedan ili dva polihromna, okrugla cvijeta (rozete) izrađena divno u živopisnim bojama. Oni se obično bar u nečem razlikuju, naročito oni susjedni, što ukazuje na obilje mašte umjetnika.

Papir tamnobijel, deblji. Povez kožni raskošno ukrašen zlatnim reljefnim ornamentima precizne izrade i skladno, naročito s vanjske strane. Unutrašnja strana poveza obložena je finom kožom koja je ukrašena polihromnim ornamentima, također u reljefu. Boje su i ovdje živopisne i skladne. Ovi unutarnji ornamenti raspoređeni su po sredini i po uglovima korica, kao i po zatvaraču. Kod džuzova 15, 22, 26. i 29. originalni povez je otkinut i izgubljen, te zamijenjen kasnije platnenim.

Zub vremena, posebno vlaga, a vjerovatno i nepažnja oštetili su manje ili više sve ove džuzove. Najviše je oštećen 28. džuz, a naročito njegov povez. Petnaestom džuzu nedostaju u početku tri lista. Listove šestog džuza je svugdje oštetila vlaga; njeni tragovi zapažaju se i na ornamentima u kojima je više stradala crvena boja. Ma koliko da su boje u ornamentima, naročito u onim bolje sačuvanim, postojane i svježe, one su ipak dosta izgubile od svog prvobitnog sjaja. Pored svega toga ovi džuzovi predstavljaju umjetničke i kulturne spomenike izuzetne vrijednosti.

Prepisivač i datum prepisa ovih džuzova su, nažalost, nepoznati, jer je posljednji džuz, u kome su se vjerovatno ti podaci nalazili, izgubljen. No, obzirom na druge istorijske činjenice i podatke, možemo reći da rukopis potiče iz sredine XVI stoljeća.

Na listu 1ª svakog od ovih džuzova nalazi se noviji zapis na turskom jeziku, u kome se kaže da su ovi džuzovi 1902. godine preneseni iz zabačenog sela Sokolovića u ovu biblioteku, da bi se sačuvali. Ondašnji vakufski inspektor Hilmi-efendija Muhibić našao je i prenio u Sarajevo 23 džuza. Sada se, međutim, ovdje nalazi svega 22 džuza. Spomenuti zapis glasi:

صدر اسبق شهيد محترم صقوللى محمد پاشانك صقولويك قريه سنده بناكرده سى اولان
جامع شريفه تبرع ايدوب اوقاف اداره سى جانبندن جلب اولنه رق براى محافظه غازى
خسرو بك كتبخانه سنه توديع ايديلان قرآن عظيم الشانك اجزاء شريفه سندن - برنجى -
جزئيدر فى غرة شعبان سنه ١٣٢٠

60. DŽUZOVI 22. i 27. **4372 — 4373.**

L. 53. i 45; 59 × 40. Ṯuluṯ vrlo lijep i neobično krupan. Ovi džuzovi su pripadali divno pisanom i naročito opremljenom kompletu.

Prve dvije stranice svakog džuza pisane su zlatnim slovima i to po tri retka na jednoj stranici. Prazan prostor iznad i ispod ovih redaka je vjerovatno ostavljen za unvane i ukrase, jer iluminacija ovih džuzova nije dovršena. Zlatna široka slova obrubljena su tankim crnim linijama. Ostale stranice imaju po pet redaka od kojih su 1, 3. i 5. pisani zlatnim, a 2. i 4. crnim mastilom. Krupna crna slova obrubljena su tankim zlatnim linijama. Papir tamnobijel, deblji. Mnogi listovi su oštećeni vlagom i nešto popravljeni, povez kožni, oštećen.

Iz 22. džuza nedostaju listovi: 2, 4, 47, 50, 56 — 59. i 62. a iz 27. džuza listovi: 8, 11, 17, 18, 23 — 27, 48, 49, 53, 54, 57 — 60. i 63.

Rukopis je vjerovatno iz druge polovine XVI stoljeća, napisan je specijalno za Ferhadiju džamiju u Banjaluci, odakle su ovi džuzovi krajem 1956. godine preneseni u ovu biblioteku.

61. DŽUZ 4. **39.**

L. 27; 24,5 × 17,5. Nasḫ vrlo lijep, prilično krupan, pisan u razmaknutim redovima vještom rukom. Naslov džuza napisan je zlatnim slovima. Ajeta su označena krupnim zlatnim tačkama. Znakovi za čitanje pisani su crvenim. Papir tamnobijel, povez poluplateni, nov.

Prepisao Ibrāhīm b. Muṣṭafa 1007/1598.

قد وقع الفراغ من تنميقه سنة سبع و الف على يد اضعف عباد الله . . . ابراهيم بن
مصطفى . . .

62. DŽUZOVI 1—30. **11.**

L. 18 — 23; 27 × 19. Nasḫ lijep. Prve dvije stranice ukrašene su lijepim okvirima i unvanima u bojama. Na početku svakog džuza i svake sure izrađena je zlatna podloga za nazive sura, odnosno brojeve džuzova koji nisu ispisani. Ajeta su označena zlatnim tačkama. Stranice su obrubljene sa tri tanke crvene i jednom širokom zlatnom linijom. Znakovi za čitanje i dijelove teksta pisani su crvenim. Papir tamnobijel, tanak; povez kožni sa ornamentima na koricama, jednakim kod svih džuzova.

Na unutarnjoj stranici prve korice svih džuzova nalazi se zapis, u kojem se kaže da su ovi džuzovi uvakufljeni za Carevu džamiju u Sarajevu. Na unutarnjoj stranici poklopca prvog džuza ima zapis na turskom jeziku u kojem se kaže da su ovi džuzovi prvobitno bili uvakufljeni za mekteb muallima Hadži Sadik-efendije, odakle su zauzimanjem Fadil-paše preneseni u Carevu džamiju kao njen vakuf.

Rukopis je iz XVI ili XVII stoljeća.

63. DŽUZOVI 13. i 16. **40.**

L. 22 i 24; 29 × 19. Nasḫ vrlo lijep, krupniji, pisan vještom rukom. Ajeta su označena krupnim zlatnim tačkama koje su ukrašene tankom crnom kružnicom, te crvenim i plavim tačkicama. Znakovi za čitanje pisani su crvenim. Stranice su obrubljene sa tri tanke crne i širokom zlatnom linijom. Na l. 1ª nalazi se broj džuza pisan crvenim mastilom. Vrhovi prva dva lista odrezani su do teksta u oba džuza, vjerovatno zato da se ukloni zapis o tome kome su vakufu džuzovi pripadali. Papir tamnobijel, deblji, čvrst; povez kožni, sa ornamentima djelomično pozlaćenim, nešto oštećen.

Rukopis je vjerovatno iz XVII stoljeća.

64. DŽUZOVI 7, 10, 11. i 14. **41.**

L. 8, 16, 17 i 23; 27 × 17,5. Nasḫ stari arapski, pisan krupno vještom rukom. Ajeta su označena sa tri zareza. Džuzovi 7. i 10. nemaju poveza. Po jedan ili više listova su izgubljeni. Na l. 1ª 11. i 14. džuza nalazi se unvan u bojama na zlatnoj podlozi u kome je upisan naslov džuza, a prema njemu na rubu mala rozeta. Ispod toga na sredini velika rozeta u kojoj je upisano da je džuz pripadao kompletu od 30 džuzova koji su čuvani u posebnom sanduku (*reb'a*). I ovaj ostatak je znatno oštećen, gotovo upropašten. Papir bijel, deblji. Listovi prosuti i po rubovima oštećeni. Povez 11. i 14-og džuza kožni sa ornamentima na koricama, oštećen.

Džuzovi su pripadali džamiji Mehmed-paše Kukavice u Foči, a nastali su vjerovatno u XVII stoljeću.

65. DŽUZ 8. 54.

L. 23; 28 × 18,5. Ṯuluṯ pisan vještom rukom. Ajeta su označena krupnim žutim tačkama iznad teksta. U njima se nalaze male sive tačke povezane pravim linijama koje idu kroz tačkicu u sredini. Naslovi sura i oznake za dijelove teksta pisani su mastilom žute boje. Prvi list izgubljen. Listovi 6. i 7. dopisani su kasnije drugom rukom. Neki su listovi obrubljeni sa dvije crvene linije. Papir bijel, deblji, povez kožni, rastavljen od listova.

Na kraju nekoliko potpisa ranijih vlasnika.

Rukopis je, izgleda, iz XVII stoljeća.

66. DŽUZ 1. **74.**

L. 15; 25 × 17. Nasḫ vrlo lijep. Naslovi sura izostavljeni. Znakovi za čitanje pisani crvenim. Ajeta su označena crvenim tačkama. Papir tamnobijel, povez kožni, oštećen sa utisnutim ornamenetima na koricama.

Rukopis je vjerovatno iz XVII stoljeća.

67. DŽUZOVI 5, 8, 14. i 27. **75.**

L. po 15 do 23; 29 × 19. Nasḫ dosta krupan, veoma lijep, pisan vještom rukom. Ajeta su označena krupnim zlatnim tačkama sa tankom crnom kružnicom i plavim i crvenim tačkicama. Znakovi za pravilno čitanje pisani crvenim. Stranice su obrubljene sa tri tanke crne i jednom debljom zlatnom linijom.

Papir tamnobijel, deblji, sa mrljama od vode. Povez je izgubljen. Džuz 27. ima kožni povez sa lijepim ornamentima, ali je oštećen i rastavljen od listova.

U vrhu prve dvije stranice ima zapis na perzijskom jeziku u kojem se kaže da je ove džuzove uvakufio Ibrahim-paša za svoju džamiju u Počitelju na Neretvi: وقف ابراهیم پاشا در مسجد خود در قصبهٔ پوچتل

Ova četiri džuza poslao je ovoj biblioteci imam Bećir-efendija Kapić iz Počitelja u aprilu 1950. godine. Džuz 27. je na kraju nepotpun.

Rukopis je vjerovatno iz XVII stoljeća.

68. DŽUZOVI 2. i 3. 73.

L. po 17; 26 × 18,5. Nasḫ lijep, krupan, pisan vještom rukom. Znakovi za čitanje i oznake ajeta su izostavljeni. Papir bijel, mjestimično potamnio, povez kožni, oštećen; druga korica kod 3. džuza otkinuta i izgubljena.

Rukopis je vjerovatno iz XVII stoljeća.

69. DŽUZ 19. 43.

L. 15; 20,5 × 13,5. Nasḫ pisan prilično uvježbanom rukom. Znakovi za čitanje i dijelove teksta izostavljeni kao i naslovi sura. Papir bijel, potamnio; povez kožni sa ornamentima na sredini korica.

Rukopis je vjerovatno iz XVIII stoljeća.

70. DŽUZOVI 8. i 14. **46.**

L. po 21; 17 × 12,5. Nasḫ. Ajeta su označena crvenim tačkama. U vrhu prve stranice naslov džuza. Znakovi za čitanje i dijelove teksta pisani su crvenim. Papir bijel, deblji, povez kožni sa ornamentima na koricama.

Rukopis je vjerovatno iz XVIII stoljeća.

71. DŽUZOVI 2, 5, 6, 10, 15, 17, 20. i 24. 47.

L. po 18 do 21; 18 × 13,5. Nasḫ pisan prilično uvježbanom rukom. Ajeta su označena jednom, a mjestimično sa tri crvene kružnice. Znakovi za čitanje i dijelove teksta pisani su crvenim. Papir bijel; povez kožni, na nekim džuzovima oštećen.

Rukopis je vjerovatno iz XVIII stoljeća.

72. DŽUZOVI 2, 3, 5, 6, 14—19, 22, 24, 25. i 29. **4379—4392.**

L. 27—32; 20 × 16. Ṯuluṯ i nasḫ lijepo pisani. Na svakoj stranici tri reda pisana ṯuluṯom i četiri nasḫom. Sredinom stranice nalazi se jedan red pisan ṯuluṯom, a iznad i ispod toga po dva reda pisana nasḫom. Ajeta su rastavljena krupnim zlatnim tačkama koje su obrubljene crnim kružnicama sa tačkicama crvene i zelene boje. Na početku sura nalaze se unvani različite izrade. Stranice i krupni redovi obrubljeni su crvenim i zelenim linijama. Papir bijel, povez: kod svakog džuza kožni, originalan, sa otiskom ornamenata na sredini.

Rukopis je vjerovatno iz XVIII stoljeća.

73. DŽUZ 13. 35.

L. 16; 19,5 × 13. Nasḫ običan, pisan nevještom rukom. Ajeta su označena crvenim tačkama. Znakovi za čitanje pisani crvenim i stavljeni samo djelomično. Papir bijel, tanak; povez polukožni.

Prepisan 24. III 1163/1750.

Na prvoj korici ima zapis u kojem se kaže da je džuz pripadao vakufu Ahmed-paše i da ga je čitao Osman b. Husein Ulemazade (Ulemić) 1170/1756.

74. DŽUZOVI 1, 3, 7, 12, 17, 18, 20. i 24. 34.

L. po 11; 22 × 14,5. Nasḫ lijep. Prve dvije stranice prvog džuza ukrašene su lijepim reljefnim unvanima u bojama na zlatnoj podlozi. Za nazive sura izrađeni su mali zlatni unvani, ali nazivi sura nisu napisani. Ajeta su označena zlatnim tačkama. Znakovi za čitanje i dijelove teksta pisani su crvenim. Stranice su obrubljene sa tri tanke crne i širokom zlatnom linijom. Na rubovima nekih listova nalaze se rozete. Papir bijel, deblji, povez kožni, sa utisnutim ornamentima na koricama.

Rukopis je vjerovatno iz XVIII stoljeća.

75. DŽUZOVI 5, 6, 8, 9, 12, 15, 18, 19, 21. i 24. 48.

L. po 18; 17 × 12. Nasḫ pisan prilično uvježbanom rukom. Ajeta su označena crvenim tačkama. Znakovi za čitanje i dijelove teksta pisani su crvenim. Papir bijel, deblji, povez kožni sa ornamentima, oštećen na nekim džuzovima.

Rukopis je vjerovatno iz XVIII stoljeća.

76. DŽUZOVI 3, 5, 7, 8, 12, 14, 15, 17—20, 22, 24, 26. i 27. 60.

L. po 14 do 15; 21 × 15,5. Nasḫ lijep. Ajeta su označena zlatnim tačkama. Znakovi za čitanje i dijelove teksta pisani crvenim. Naslovi sura pisani bijelim na zlatnoj podlozi. Stranice su obrubljene sa tri tanke crne i jednom širokom zlatnom linijom. Papir bijel, deblji, listovi većinom prosuti i oštećeni, povez kožni sa ornamentima, većinom oštećen.

Rukopis je vjerovatno iz XVIII stoljeća.

77. DŽUZ 9. 86.

L. 24; 20,5 × 14,5. Nasḫ. Ajeta označena crvenim tačkama. Znakovi za čitanje i dijelove teksta pisani crvenim. Papir bijel, deblji, povez kožni sa ornamentima.

Na l. 1^a ima zapis na arapskom jeziku u kojem se kaže da je rukopis uvakufio Ahmed Ali Gačkali iz Debbag Sulejmanove mahale u Sarajevu za Ajni-begov mekteb i predao ga mutevelîji H. Halilu b. Salih Hersenkliji (Hercegovcu) 1253/1837.

Rukopis je vjerovatno iz XVIII stoljeća.

78. DŽUZOVI 16, 18. i 19. 4376 — 4378.

L. 23, 15 i 24; 23 × 17. Nasḫ i ṯuluṯ. Iznad i ispod ṯuluṯom pisanog reda sredinom stranice ispisana su po tri reda nasḫom. Nazivi sura i riječi džuz, hizb i ašere pisane su crvenim mastilom. Ajeta su označena crvenim tačkama. Stranice su obrubljene sa više tankih crnih i jednom širokom zlatnom linijom. Papir tamnobijel, deblji. Listovi prosuti i rastavljeni od poveza. Povez polukožni, umotan u zeleno platno.

Na prvom listu svakog džuza nalazi se zapis na arapskom jeziku u kojem se kaže da je džuz uvakufio bosanski valija Silahdar Mehmed-paša (1184/1770), a ispod toga zapisa njegov veliki pečat.

Rukopis je iz XVIII stoljeća.

79. DŽUZ 8. 83.

L. 9; 30,5 × 21. Nasḫ krupan, pisan nevještom rukom. Ajeta su označena sa tri crvene tačke. Znakovi za čitanje pisani su crvenim. Dugo ā, često je napisano crvenim mastilom. Stranice su obrubljene sa dvije crvene i jednom plavom linijom. Papir bijel, deblji, poveza nema.

Rukopis je vjerovatno iz XVIII stoljeća.

80. DŽUZOVI 1 — 26, 28. i 29. 55 — 59.

L. po 15 do 25; 20 × 14,5. Nasḫ od različitih ruku. Neki džuzovi pisani su vrlo lijepo. Kod nekih džuzova ajeta su označena crvenim tačkama. Znakovi za čitanje nalaze se samo u nekim džuzovima. Papir bijel; povez kožni.

Neki džuzovi su nešto starijeg datuma, a neki novijeg, ali su, izgleda, sabrani i uvakufljeni kao komplet. Ovdje su bili rastavljeni po nekoliko džuzova pod posebnim brojevima, pa smo ih sastavili i sredili u jednu cjelinu. Džuzovi 5, 6, 8, 11. i 18. su ponovljeni.

Na prvom listu svakog džuza nalazi se zapis u kojem se kaže da je džuzove uvakufio Sobo H. Muhamed za mekteb u Timurhanovoj mahali u Sarajevu: وقف صوبو الحاج محمد در مكتب محلهٔ تيمور خان

81. DŽUZOVI 2, 10. i 16. 62.

L. po 16; 20,5 × 14. Nasḫ pisan vještom rukom. Znakovi za pravilno čitanje i oznake ajeta su izostavljeni. Papir bijel, deblji, povez kožni sa jednostavnim ornamentima.

Rukopis je iz XVIII ili XIX stoljeća.

82. DŽUZOVI 25—29. 68—69.

L. po 11—20; 25 × 18,5 i 23 × 16. Nasḫ čitak, pisan nevještom rukom. Ajeta su označena sa jednom ili tri crvene tačke. Papir bijel, povez kožni, oštećen, sa prostim ornamentima.

Na prvoj korici napisan je broj džuza divnim ṯuluṯom, a ispod toga ime hafiza koji je dotični džuz učio. Džuzovi su pripadali nekom novijem primjerku u Gazi Husrev-begovoj džamiji.

Sve ove džuzove, osim 28. prepisao je Muḥammad Rušdī b. Dervīš Ḥusain-efendija Hadžabula 1302/1884.

Na kraju 28. džuza ima zapis, pisan drugom rukom u kojem se kaže da je taj džuz prepisao kaligraf Ali Munla Kumašinoglu za vrijeme kuge u mjesecu muharemu 1230/1814.

طاعون وقتنده فى محرم سنه ١٢٣٠ كتبه الفقير خطاط على ملا قماشين اوغلى غفرالله له

83. DŽUZOVI 3, 16. i 26. 36.

L. po 16; 20—22 × 15. Nasḫ pisan debljim perom dosta nevještom rukom. Naslovi sura, znakovi za čitanje, te oznake za ajeta nisu stavljeni. Papir bijel, deblji, povez papirni.

Prepis je vjerovatno iz XIX stoljeća.

84. DŽUZ 7. 37.

L. 14; 21 × 15. Nasḫ. Ajeta označena crvenim kružnicama. Znakovi za pravilno čitanje i dijelove teksta pisani crvenim. Papir bijel, deblji, povez polukožni.

Na prvoj korici nalazi se zapis u kojem se kaže da je ovaj džuz čitao neki Munla Omer.

Rukopis je iz XIX stoljeća.

85. DŽUZOVI 20. i 23. 38.

L. po 9, 22 × 16. Nasḫ pisan nevještom rukom. Naslovi sura i znakovi za čitanje, djelove teksta i ajeta su izostavljeni. Papir bijel; povez papirni.

Prepis iz XIX stoljeća.

86. DŽUZ 2. 42.

L. 17; 20 × 13. Nasḫ pisan nevještom rukom. Znakovi za čitanje stavljeni samo djelomično. Ajeta su označena crvenim tačkama. Stranice obrubljene crvenom linijom. Papir bijel, deblji, povez kožni sa ornamentima na koricama.

Na prvoj korici nalijepljeno ime nekog Jakub-hodže, koji je čitao (učio) ovaj džuz.

Rukopis je iz XIX stoljeća.

87. DŽUZOVI 1—18. i 20—30. 49.

L. po 19; 21 × 15. Nasḫ jednostavan, pisan nevještom rukom. Znakovi za ajeta su izostavljeni. Samo u 20-om džuzu ajeta su označena crvenim tačkama. Džuzovi 23. i 30. zahvaćeni su vlagom i oštećeni. Papir bijel, deblji, povez kožni sa jednostavnim ornamentima na koricama.

Na l. 1ª svakog džuza nalazi se zapis u kojem se kaže da je ove džuzove uvakufila Kanita-hanuma, kći Muhamed Se'id-efendije Hajrizade (Hajrića) za Simzade (Đumišića) medresu u Sarajevu.

Rukopis je, izgleda, iz XIX stoljeća.

88. DŽUZOVI 1—5, 7—27. 64—66.

L. po 18—21; 21,5 × 16. Nasḫ čitak, pisan dosta vješto od različitih prepisivača. Džuzovi su činili jedan komplet, jer pripadaju jednom vakufu iz iste godine. U nekih džuzova znakovi za čitanje i dijelove teksta su izostavljeni. U nekih su ajeta označena crvenim tačkama i stranice obrubljene crvenom linijom. Džuz 23. je ponovljen. Papir bijel, deblji, povez kožni, oštećen, sa jednostavnim ornamentima.

U vrhu prve stranice prvog džuza kao i kod mnogih drugih nalazi se zapis u kojem se kaže da su ovi džuzovi vakuf mahale Nedžar Hadži Ibrahim (u Sarajevu) iz god. 1244/1828:

وقف من محلهٔ نجار الحاجى ابراهيم سنه ١٢٤٤

Rukopis je iz prve polovine XIX stoljeća.

89. DŽUZOVI 1—7, 9—12. i 15—24. 67.

L. po 10—11; 28,5 × 18,5. Nasḫ prilično krupan, pisan dosta vještom rukom. Ajeta su označena crvenim tačkama, znakovi za čitanje također crvenim. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir bijel, oštećen, zamazan i popravljan, povez kožni.

Ovi džuzovi su mnogo godina upotrebljavani u Gazi Husrev-begovoj džamiji za učenje svakodnevne hatme Gazi Husrev-begu. Iz džamije su preneseni u ovu biblioteku oko godine 1916.

Na prvoj korici svakog džuza napisan je njegov broj lijepim ṯuluṯom, te ime osobe koja ga je čitala.

Rukopis je iz XIX stoljeća.

90. DŽUZOVI 6, 8, 13, 14, 20. i 21. 70—72.

L. po 16—25; 21,5 × 13 i 20 × 14. Nasḫ od različitih ruku, dosta lijep. Ajeta su samo u nekih džuzova označena crvenim tačkama. Papir bijel, deblji, povez kožni; u 14. džuzu polukožni, oštećen.

Rukopis je vjerovatno iz XIX stoljeća, osim džuza 20. koji je nešto stariji. Džuzovi su nekada pripadali Gazi Husrev-begovoj džamiji.

C) PREVOD QUR'ĀNA (TARĀĞUM AL-QUR'ĀN)

Turski

91. 739.

Qur'ān sa interlinearnim prevodom na turski jezik od nepoznatog prevodioca. Listovi 1. i 84. dopisani su kasnije drugom rukom bez prevoda. Listovi 157, 158, 170. i 171, te više listova od sure 85. (al-Burūğ) do kraja Qur'āna nedostaju.

Početak na drugom listu glasi:.

قَامُوا وَ لَوْ شَـــــاءَ اللهُ لَذَهَبَ بِسَمْعِهِـــمْ وَ اَبْصَارِهِـــــمْ اِنَّ اللهَ
دورديـــلر اكر دلـيدى تكرى كدردى قولاغن انلرك دخى كوزلرنى انلروك تحقيق تاكرى
على كُلِّ شَيْءٍ قَـــدِيرٌ . يا ايـــها الناس اَعْبُدُوا رَبَّكُمُ اَلَّذِى خَلَقَكُمْ وَ الَّـــذِينَ
هر نسنه اوزره كوجى يتردر اى ادملر طابك چلبوكزه اولكم يراتدى سزى دخى اونلركم

L. 254; 22,3 × 16. Tekst Qur'āna pisan je vokalizovanim nasḫom a prevod sitnim ta'līqom. Naslovi sura pisani su crvenim mastilom. Neke stranice su obrubljene crvenom linijom. Na rubovima listova označeni su džuzovi. Papir bijel, potamnio, povez platneni, nov.

Rukopis je vjerovatno iz XVI stoljeća.

92. 1.

Qur'ān sa prevodom na turski jezik, različit od prethodnog.

Početak:

بســم الله الرحمن الرحـــــــــيم
باشلادم ادیله تكرى تعالينك كه رزق ورجلر رحمت ادجيلر
الحمد لله رب العالـــــين الرحمن الرحـــــيم مالك يـــوم الدين
شكر جميع عالملرى يرادان تكريه كه رزق ورجيلر رحمت ادجيدر جزا كونك پادشاهيدر . . .

L. 299; 37 × 27. Nasḫ krupan, vokalizovan, pisan prilično uvježbanom rukom. Između redaka nalazi se doslovan prevod na turskom jeziku, pisan rukom istog prepisivača, sitnim vokalizovanim nasḫom. Naslovi sura pisani su crvenim mastilom. Ajeta su označena prostim crvenim otvorenim kružnicama. Znakovi za čitanje pisani su crvenim. Prve dvije stranice obrubljene sa više crvenih i jednom crnom, a ostale crvenom linijom. Po širokim rubovima označeni su džuzovi, hizbovi i ašereta crvenim mastilom. Početak druge sure je oštećen. Papir bijel, deblji. Široki rubovi prvog i više posljednjih listova odsječeni. Povez kožni sa otiskom ornamenta.

Na l. 1^a pri dnu nalazi se datum zavještanja i dva mala nečitljiva pečata. Na kraju kratka dova koja se govori kad se uzima mushaf u ruke, zatim potpis prepisivača sa datumom prepisa, te odulja hatma-dova.

Prepisao šaiḫ Luṭfullāh b. aš-šaiḫ 'Oṯmān b. aš-šaiḫ Ṣāliḥ-dede-efendi u Isa-begovoj zaviji — hanikahu Hazreti Melvana — u Sarajevu, u četvrtak 5. muharema 1258/1842, kao sedmi mushaf koji je prepisao, kako se to vidi iz slijedećeg zapisa:

قد وقع الفراغ من الاستنساخ ... من ماه محرم الحرام بشنجى كونى فى يوم جهار شنبه ... الفقير الحقير (!) الشيخ لطف الله بن الشيخ عثمان بن الشيخ صالح دده افندى ... مدينهٔ سراى (!) بزاويهٔ عيسى بك خانقاه حضرت مولانا ... فى سنة ثمان و خمسين و مأتين و الف ـ يازديغمز مصحف شريف يدنجى بودر

Na posljednjoj stranici ima zapis u kojem se kaže da je primjerak uvakufila Atija, kći Hasan-efendije Halilbašića (Halil-bašizade) za Durak-hodžinu džamiju u Sarajevu 1265/1848. Odatle je rukopis prenesen u ovu biblioteku 22. augusta 1939. godine.

Perzijski

93. 740.

Zbirka ajeta iz Qur'āna, bez ikakva reda, sa prevodom na perzijski, od nepoznatog sabirača i prevodioca.

L. 160; 22,3 × 14,5. Nasḫ vokalizovan, sa oznakom skoro svih sura, iz kojih je uzeto po koje aje. Redovi razmaknuti, a između njih prevod ajeta. Papir tamnobijel, povez platneni, nov.

Početak i listovi 17 i 18 nedostaju.

Na kraju nekoliko perzijskih riječi iz nekog rječnika koje počinju elifom.

94. 84.

Qur'ān sa interlinearnim prevodom na perzijski jezik od nepoznatog prevodioca.

Početak:

بسـم الله الرحمن الرحـيم
بنام خداى بخشايندهٔ مهر بانست اغازكار

الحمد لله رب العالـــين الرحمن الرحـــيم
ستايش مطلق مرا بر معبود و پروردكار جهانيان بخشايـــدهٔ مهربان
مالك يـــوم الدين اياك نعبـــد و اياك نستعيـــن
خداوندكار روزجزا و حساب ترا مخصوص ميكردانيم و از تو يارى اهيم

L. 348; 24 × 17. Nasḫ lijep, pisan vještom rukom, u razmaknutim redovima. Prevod je pisan sitnim nasḫom crvenim mastilom. Ajeta su označena tamnocrvenim tačkama. Znakovi za čitanje i dijelove teksta pisani su crvenim. Mjestimično po rubovima označeno je kako se čitaju pojedine riječi u raznim kiraetima. Posljednji list dopisan je kasnije drugom rukom bez prevoda. Papir tamnobijel, listovi oštećeni, naročito s početka, povez kožni, oštećen.

Rukopis je vjerovatno iz XV stoljeća.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

D) REGISTAR QUR'ĀNA (FAHĀRIS AL-QUR'ĀN)

95. ترتيب زيبا 1087.

Registar ajeta i sura u Qur'ānu. Napisao ḥāfiẓ Maḥmūd b. Muṣṭafā Wardārī, umro 1054/1644. Pisac je rodom iz Yenice Vardara (Janitza), nedaleko od Soluna.

Podaci o ovome djelu i njegovu autoru navode se u izvorima obično pogrešno. Tako neki ovo djelo nazivaju *Mir'āt al-Qur'ān*, kako se naziva drugo slično djelo pisano, možda, po uzoru na ovo.

Ismail-paša (AM II, 414) kaže da je piščevu ocu ime 'Abdullāh. Neki pisci navode da se ovaj autor zvao Wardātī ili Wāridī i da je umro 1061/1651. (Up. Brock. S. II, 646). Na zadnjem listu našeg rukopisa, koji je prepisao autorov savremenik iz autografa, nalazi se jedna autorova bilješka, pod kojom se on potpisao ovako: و انا الفقير حافظ محمود بن مصطفى الوارداری. To smatramo sasvim mjerodavnim tim prije što je naš prepis nastao za života ili neposredno poslije autorove smrti, kako se to vidi iz više zapisa u našem rukopisu. Iz zapisa na početku i na kraju djela vidi se da ga je prepisao 'Omar b. Isma'īl 13. XII 1054/10. II 1645. (l. 1^a), a u mariginalnom zapisu uz stihove uvoda, u kojima su date kratice sura, prepisivač kaže da je autor te stihove sastavio »prije godinu dana, tj. 1053«. Iz drugih zapisa vidi se da je autor u vrijeme prepisa ovog rukopisa bio mrtav. Iz svega toga slijedi da je ovo djelo napisano tokom 1053. i 1054. i da je njegov autor umro nešto prije 13. XII 1054. godine.

Uvod djela pisan je turskim jezikom.

Početak poslije besmele:

احمد الله لا اله سواه. حمد عبد قد اصطفاه الله عليه و على آله و اصحابه الصلوة و السلام ... حافظ محمود الوارداری ... كه اولا اسامئ سامية سور قرآن عظيم الشانى بو وجه اوزره نظم ايتدم ...

L. 148; 21 × 14,5. Nasḫ čitak, pisan vještom rukom. Kratice za nazive sura pisane su crvenim. Na l. 1^a ima napomena pisca o tom kako se treba služiti ovim registrom. Na rubovima ima bilježaka većinom na turskom jeziku u vezi sa tekstom. Papir bijel, deblji, povez kožni sa otiskom ornamenata na sredini korica.

Na početku se nalazi sadržaj i versifikacija na turskom jeziku, u kojoj je prepisivač naveo nazive svih sura. On se tu potpisao pseudonimom *'Omerī*. Početak i kraj te versifikacije glasi:

لناظمه الفقير

جمله قرآن مجيد اولدى يوز اون درت سوره   ويرجوابنى اگا كم كله سگاصوره

ايره مقصود وير ادينه شول اخوان صفا   عمرى‌يه ايده بو نظمى او قويوب خير دعا

Na l. 1^a i na kraju rukopisa nalazi se pečat prepisivača u kome piše: عمر زاده الهى رشد و تقوى (Omer — Bog mu povećao pamet i pobožnost!). Zatim potpisi i pečati ranijih vlasnika: Abdurrahim, bivši kadija u Izmiru i H. Mustafa, kadija.

Na posljenjoj stranici zapisani su datumi rođenja i smrti četvorice velikih imama i razni stihovi i bilješke autora na turskom jeziku iz područja dogmatike.

Uvakufio Mehmed-efendija Svrzo 1931. godine.

96. تسهيل الترتيب 3631.

Registar Qur'āna. Napisao ḥāfiẓ Ibrāhīm b. Muṣṭafā, imam i hatib Nišandži Mehmed-pašine džamije u Istanbulu. Djelo je dovršeno sredinom muharema 1095/1682, a predstavlja preradu prethodnog djela.

Početak:

الحمد لمن جعل شجرة الطاعة منورة بقراءة القرآن ... و بعد ... فان الفقير ابراهيم الحافظ الخطيب بجامع نشانجى ...

L. 153; 20 × 13. Ta'līq sa nešto nasḫa. Kratice za imena sura pisane crvenim. Na rubovima nekih listova ima bilježaka koje se odnose na tekst. Papir bijel, čvrst. Svi su listovi zahvaćeni vlagom pa je oštećen i tekst, naročito pri kraju; povez polukožni, oštećen.

Na kraju djela nalazi se ovaj zapis:

قال رحمه الله و هذا آخر ما قدرالله جمعه و تأليفه من كتاب تسهيل الترتيب و ابتدأت فى تأليفه فى اوائل شهر رمضان المبارك لسنة ثلاث و تسعين بعد الالف بمدينة قسطنطينية و فرغت منه فى اواسط المحرم الحرام لسنة خمس و تسعين و الف

Na početku ima sadržaj, u kome su protumačene kratice za nazive sura. Na l. 1ª prepis bilješke pisca, u kojoj stoji da je on svoj primjerak uvakufio.

Rukopis potiče s kraja XVII ili početka XVIII stoljeća.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

97. تهذيب الترتيب **1405.**

Registar Qur'āna. Napisao Muṣṭafā b. Sulaimān al-Wālī. Ovo je također prerada djela pod br. 95, a ne to djelo, kako piše u naslovu našeg rukopisa, niti djelo pod br. 96, premda su im počeci slični.

Brock. S II, 646.

Početak:

الحمد لمن جعل شجرة التوحيد منورة بقراءة القرآن و جعلها مثمرة ببركة طاعت الفرقان ...

L. 153; 21,5 × 15. Nasḫ. Kratice za nazive sura pisane crvenim. Na početku ima tumač kratica i sadržaj. Papir bijel, povez kožni sa ornamentima. Ima polukožnu futrolu.

Prepisao Muḥammad b. Muḥammad u gradu Mudurnu (vilajet Qastamuni) u mahali Aq Gazi posljednji dan ševala 1118/1707.

قد وقع الفراغ من تسويد هذه النسخة الشريفة فى آخر شوال المبارك من شهور سنة ثمانى عشر و ماة و الف ... على يد العبد الفقير ... محمد بن محمد فى مدينة مودرنى فى محلة آق غازى ...

Iz Šehdine biblioteke.

2) NAUKA O ČITANJU QUR'ĀNA

('ILM AL-QIRĀ'AT WA AT-TAĠWĪD)

Arapski

98. **2698.**

L. 109; 18 × 14. Nasḫ lijep, krupan. Nazivi sura i drugi naslovi pisani crvenim mastilom. Papir tamnobijel i žućkast, a samo manji broj listova zelen. Neki listovi s početka dohvaćeni su vlagom, tako da je pismo mjestimice oštećeno. Povez kožni, oštećen, sa ornamentima na sredini korica.

1. L. 1 — 58. كشف الاسرار فى رسم مصاحف الامصار

Djelo o pravopisu prvih (Osmanovih) mushafa. Napisao Muḥammad b. Maḥmūd as-Samarqandī al-Hamaḏānī, umro oko 600/1203.

Brock. S I, 727.

Isma'īl-paša (AM II, 106), govoreći o ovom piscu i nabrajajući njegova djela iz kiraeta, ne spominje mu djelo pod ovim naslovom. U naslovu na početku rukopisa djelo je pripisano Abū 'Amr 'Oṯmān b. Sa'īd ad-Dānī, umro 444/1053.

(كشف الاسرار فى رسم مصاحف الامصار تصنيف الامام الهمام ... ابو عمر و الدانى طاب ثراه و جعل الجنة ما واه)

Međutim, to je pogrešno, jer se pisac u ovom djelu, naročito u početku, poziva na tefsirsko djelo *al-Kaššāf* od Zamahšarīje, koji je umro 538/1144, blizu 100 godina poslije Dānīje. Pod istim naslovom napisao je jedno djelo i Abū Yaḥyā Muḥammad b. Maḥmūd b. Muḥammad aš-Šīrāzī aš-Šāfi'ī al-Muqrī negdje oko 788/1386 godine, dakle poslije Zamahšarīje (v. Brock. S II, 274 i Isma'īl-paša *Ḏail* II, 355). No, Isma'īl-paša (n. mj.) kaže da djelo toga pisca počinje riječima الحمد لله الذى كرم بنى آدم باشرف عطائه i da je raspoređeno na 25 poglavlja (*bāb*). Naš rukopis, međutim, ima drukčiji početak i nije podijeljen na poglavlja (*bāb*) nego je raspoređen po surama. Prema tome naš rukopis nije identičan ni s tim djelom.

Početak:

الحمد لله و سلام على عباده الذين اصطفى ذكر الحروف التى كتب بعضها على خلاف البعض فى المصحف الامام المنسوب الى امير المؤمنين عثمان بن عفان رضى الله عنه و هى فى الاصل واحدة . . . قال غفر الله له و لوالديه اعلم ارشدك الله الى طاعته و اسعدك بمرضاته ان جماعة من الائمة قالوا

2. L. 59 — 107. جامع الكلام فى رسم المصحف الامام

Djelo o pravopisu Osmanova mushafa. Napisao neki Abū 'Abdullāh Muḥammad b. Aḥmad.

Isma'īl-paša *Ḏail* I, 357.

Brockelmann (S II, 319) pak kaže da je pisac ovog djela Mu'min b. 'Alī b. Muḥammad ar-Rūmī al-Qalkaladī, umro 799/1397.

Početak (u našem rukopisu i prema Isma'īl-paši):

الحمد لله الذى انزل خير كتبه على خير رسله . . . اما بعد فان علم الموسوم من اجل العلوم قدرا و اعظمها دنيا و اخرى

Na završetku rukopisa nalazi se zapis:

تمت كتاب جامع الكلام فى رسم المصحف الامام

Zatim slijedi nekoliko bilježaka iz tedžvida pisanih istom rukom. Na kraju nalaze se imena sura u stihovima od šejhul-islama Yaḥyā-efendije (umro 1088/1677), te bilješke iz tedžvida na turskom jeziku, što je pisano kasnije drugom rukom.

Prepisao oba djela Walī b. 'Abdullāh al-mutafariqa 997/1589, kako se vidi iz zapisa na kraju djela pod tačkom 1. Taj zapis glasi:

تمت الكتاب . . . سوّده ولى بن عبدالله المتفرقه . . . سنة سبع و تسعين و تسعمايه

99. **1170.**

L. 145; 21 × 14,5. Nasḫ pisan vještom rukom. Papir tamnobijel, deblji, povez polukožni. Ima polukožnu futrolu (*gilāf*).

1. L. 1 — 94. التيسير فى القرآت السبع

Djelo o čitanju Qur'āna na sedam arapskih dijalekata. Napisao Abū 'Amr 'Oṯmān b. Sa'īd b. 'Oṯmān ad-Dānī al-Muqrī, umro 444/1053.

Brock. I, 407; S. I, 719,^{1}.

Početak:

قال ابو عمرو عثمن بن سعيد بن عثمان المقرى الحمدلله المنفرد بالدوام . . .

Na početku se nalaze imena ranijih vlasnika i razne bilješke, pisane kasnije drugom rukom.

Na rubovima nekih listova ima bilježaka koje se odnose na tekst.

Na l. 95 — 99. bilješke iz kiraeta i hadisa, te razni talismani. Tu ima nekoliko stihova, navodno od halife Alije.

2. L. 100 — 145. كتاب التجويد لكلام المجيد

Djelo o čitanju Qur'āna (tedžvid) na turskom jeziku od nepoznatog pisca. Flügel (III, 506) misli da je ovo djelo identično sa djelom التجويد فى الكلام (up. ḤḪ Istanbul. izd. I, 354) koje je napisao Ibn Kemal-paša, umro 940/1533.

Početak:

الحمد لله الذى انزل على عبده الكتاب و وعد من تلاه و عمل به جزيل الثواب

Na kraju se nalaze razne bilješke i dove pisane drugom rukom.

Oba djela prepisao je Muḥammad b. Muṣṭafā i to prvo 963, a drugo 961/1553, kako se to vidi iz zapisa na kraju rukopisa.

Iz Šehdi efendine biblioteke.

100. ISTO kao br. 99,^{1} **2505.**

L. 121; 18,5 × 14. Nasḫ starinski, pisan debljim perom i vještom rukom. Na l. 1^{a} naslov, pisan prepisivačevom rukom. Papir tamnobijel, deblji, povez poluplatneni, nov.

Na prvoj stranici ima zapis iz koga bi slijedilo da je primjerak prepisao neki Omer mjeseca muharema . . . 29. godine (كاتبه الفقير عمر فى شهر محرم سنه ٢٩), što nikako nije tačno, jer je taj zapis pisan mnogo kasnije drugom nevještom rukom i drugim mastilom. Od te ruke potiču i neke bilješke u vezi sa tekstom i mjestimična vokalizacija. Tu se nalaze dva osobna pečata, vjerovatno nekadašnjih vlasnika.

Rukopis je vjerovatno iz XVI stoljeća.

101. **2699.**

L. 96; 17,5 × 13. Nasḫ. Cijela zbirka prepisana je istom rukom. Papir tamnobijel, listovi zahvaćeni vlagom, povez polukožni.

1. L. 1 — 70. كتاب الوقف و الابتداء فى القرآن (وقوف السجاوندى)

Djelo o pauzama (*vaqf*) pri čitanju Qur'āna. Napisao Abū Ǧa'far Muḥammad b. Ṭaifūr Gaznawī as-Sağawandī, umro 560/1165.

Djelo je opće poznato pod naslovom وقف السجاوندى.

Brock. S. I, 724,^{1}.

Uvod je pisan perzijskim jezikom, a sadrži opća pravila i neke kratice iz tedžvida. Poslije uvoda popisane su redom po surama sve riječi u kojima se pravi pauza pri čitanju.

Početak:

الحمد لله حمدا يوافى نعمه و يحرز مزيده . . . بد آن اعزك الله فى الدارين كه
بايسته ترين چيزى هركه قرآن خواند و دانستن

Nasḫ. Imena sura pisana krupnije crvenim mastilom. Znakovi za pauze pisani crvenim. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Na rubovima ima bilježaka koje se odnose na tekst.

Na početku su popisani hizbovi Qur'āna, broj ajeta i jedna dova. Na naslovnoj stranici ima popis učitelja kiraeta i pečat vakifa.

Rukopis je, vjerovatno, iz XVI stoljeća.

2. L. 70 — 93. صد كلمهٔ حضرة على

Stotina izreka hazreti Alije, sa prevodom na turski jezik u stihu, od nepoznatog sabirača i prevodioca.

ḪḪ II, 1077.

Početak: الحمد لله على الطاف كرمه و اصناف نعمه . . .

Nasḫ vokalizovan. Izreke su pisane krupno crvenim mastilom, a ispod njih prevod u dva dvostiha.

Na l. 94 — 96; početak djela زينة القارى o tedžvidu (v. br. 127,^{2})

Uvakufio Asim-beg Mutevelić.

102. **3184.**

L. 108; 15,5 × 11. Papir bijel, glat, povez polukožni. Ima polukožnu futrolu.

1. L. 1 — 103. ISTO kao br. 101,^{1}

Uvod je ovdje u početku na arapskom, a pri kraju na perzijskom jeziku.

Početak:

الحمد لله المتفرد بالدوام المتطول بالانعام خالق الخلق بقدره و مدبر الامر بحكمته

Nasḫ slab. Na početku prve stranice nalazi se naslov: وقف السجاوندى

2. L. 103 — 108. فصل فى ذكر احكام الوقف من الكفر

Poglavlje o zabranjenim pauzama pri čitanju Qur'āna. Pismo kao prethodno od iste ruke. Prepisano 1100/1688. Iz Šehdine biblioteke.

103. ISTO kao br. 101,^{1} 4101.

Početak: . . . الحمد لله المفتتح كلامه بحمده المجرى الالسنة به لطفا من عنده

Ovaj primjerak ima dulji uvod koji sadrži opća pravila iz kiraeta. On se razlikuje od prethodnih primjeraka i time što poslije mnogih pauza (*waqf*) sadrži objašnjenja o tim pauzama, a ne samo pauze, kao u nekim rukopisima.

L. 192; 15,5 × 10,5. Nasḫ lijep. Nazivi sura i znakovi za pauze pisani su crvenim. Na rubovima nekih listova ima bilježaka koje se odnose na tekst. Papir bijel. Povez polukožni.

Prepisao ḥāfiẓ Muṣṭafā b. Muḥammad as-Sīnūbī, vjerovatno 1101/1689. (vidi zapis i stihove na kraju).

Na prvoj stranici nalazi se naslov i kratko objašnjenje na perzijskom jeziku o broju ajeta u Qur'ānu.

104. حرز الامانى و وجه التهانى فى القرآت السبع 799.

Versifikacija o sedam kiraeta. Napisao Abū Muḥammad Qāsim b. Firruh aš-Šāṭibī, umro 590/1194. To je ustvari versifikacija djela *at-Taysīr* (v. br. 99), a poznata je pod imenom *aš-Šāṭibīya*. Sadrži 1173 stiha.

Brock. I, 409,^{1}; S. I, 725,^{1}.

Početak: بدأت بسم الله فى النظم اولا . تبارك رحمانا رحيما و موئلا . . .

L. 66; 19 × 14. Nasḫ vokalizovan, čitak, pisan vještom rukom. Papir tamnobijel, deblji, povez polukožni.

Na l. 1^{a} nalazi se naslov djela i imena učitelja kiraeta, pisana prepisivačevom rukom. Na rubovima nekih listova i između redaka, naročito s početka, ima bilježaka koje tumače tekst, pisanih crvenim mastilom. Naglašene riječi i pojedina slova pisana su crvenim.

Rukopis vjerovatno potiče iz XVI stoljeća.

Na l. 1^{a} nalazi se zapis u kojem se kaže da je rukopis zavještao H. Ibrahim-aga b. Islam Spužli, nastanjen u Travniku, za mekteb Ajnidede i predao ga muteveliji H. Halil-efendiji b. Salih. Na posljednjoj stranici nalazi se uvod neke versifikacije o nasljedstvu.

105. ISTO 1995.

L. 88; 23 × 15. Nasḫ starinski, vokalizovan, pisan u razmaknutim redovima. Papir žućkast, deblji, povez polukožni. Ima polukožnu futrolu.

Na početku je naslov: كتاب الشاطبية فى القرآت السبع, pisan rukom prepisivača, spisak kratica i razne bilješke iz kiraeta. Na rubovima listova i između redaka ima mnogo bilježaka iz raznih komentara, pisanih rukom prepisivača. Na rubu posljednje stranice nalazi se bilješka da je primjerak kolacioniran.

Prepisano 19. VIII 746. (16. XII 1345).

فرغ من تحريره تاسع عشر شهر الله المعظم شعبان سنة ستة و اربعين و سبعمائة

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

106. ISTO 1712.

L. 112; 21 × 14,5. Nasḫ vokalizovan, pisan u razmaknutim redovima. Papir bijel, deblji. Listovi zahvaćeni vlagom. Povez kožni, popravljen, sa pozlaćenim ornamentima na sredini korica.

Na rubovima listova i između redaka ima mnogo bilježaka uzetih iz komentara سراج القارئ od ʿAlī b. ʿOṯmān al-Qāsiḥa, umro 801/1398.

Na početku se nalaze bilješke iz područja kiraeta. Na kraju stihovi o pobožnosti od spomenutog komentatora i jedna tabela i bilješke iz kiraeta.

Prepisao Aḥmad b. Ḥusām u srijedu 27. XII 1076/1666. Ispod potpisa prepisivača nalazi se njegov izblijedio pečat i još dva pečata ranijih vlasnika.

107. ISTO 2027.

L. 126; 21,5 × 15,5. Nasḫ vokalizovan. Na rubu nekih listova s početka i pri kraju ima bilježaka koje tumače tekst. Papir bijel, deblji, povez kožni, popravljen.

Na unutarnjoj strani prve korice i na prvim stranicama nalaze se razne bilješke i stihovi većinom poučnog karaktera. U jednoj bilješci piše da je vlasnik ovog rukopisa Muṣṭafa b. Maḥmūd al-Fočawī (iz Foče) i da ga je njemu poklonio Šāzilī Mahmud-aga 1099/1687.

بوابيات شاطبي شاذلى الحاج محمود آغا بزه هبه ايلمشلر سنه ١٠٩٩ صاحبه

مصطفى بن محمود الفوجوى

Uvakufio Memiš-aga Kasumagić iz Sarajeva. U njegovom pečatu otisnutom na više mjesta stoji:

وقف قاسم آغا زاده ممش آغا ١٠٨٤

Rukopis potiče iz XVII stoljeća.

108. فتح الوصيد فى شرح القصيد (شرح الشاطبية) 327.

Komentar prethodnom djelu *Ḥirz al-amānī*. Napisao Abū 'l-Ḥasan ʿAlī b. Muḥammad as-Saḫawī al-Miṣrī, umro 643/1245.

Brock. S. I, 727 i 728,^{1}.

Početak poslije besmele:

الحمد لله الذى جعل كتابه العزيز نورا يهتدى به اذا اظلمت الامور .

U uvodu je data biografija Šatibije i u njoj dvije diplome (*iǧāzat*) koje je on dobio od svojih učitelja. Komentator navodi i neke Šatibijine stihove i pjesme didaktičnog sadržaja, a potom prelazi na tumačenje samog djela.

L. 291; 24 × 17. Nasḫ stari arapski, čitak, mjestimice vokalizovan, pisan ispravno rukom učena čovjeka. Stihovi Šatibiye pisani su krupnim vokalizovanim nasḫom i crnim mastilom. Na rubovima nekih listova ima bilježaka koje tumače tekst. Papir požutio, deblji; povez polukožni.

Na posljednjoj stranici nalazi se bilješka prepisivača u kojoj se kaže da je prepis pažljivo i precizno (»od riječi do riječi i od slova do slova«) sravnjen sa originalom iz koga je prepisan, a taj je mogao biti autograf

بلغ المقابلة مع نسخة الاصل المتلو المقرو من مبداه الى منتهاه لفظا بلفظ و حرفا بحرف

من غير مزيد و لانقصان بقدر الوسع

Prepisao Muḥammad b. Muḥammad b. Muḥammad u srijedu 9. II 708/30. VII 1308:

وقـــع الفراغ من نسخـه الفقيـر [!] الى رحمــة ربـه الصمد محمد بن محمد بن محمد فى المسجد الجامـع القاضى لمدينة المـذكورة [!؟] يوم الاربعاء قريب صلوة الظهر تاسع شهر صفر . . . عام ثمان و سبعماية

Prema tome ovaj rukopis je vrlo vrijedan kako po svojoj starosti tako i po tom što je precizno sravnjen sa originalom pred profesorom. Ovo je vjerovatno najstariji i najispravniji primjerak ovog djela. Očuvan je dosta dobro.

109. كنز المعانى لشعلة الموصلى 280.

Komentar djelu *aš-Šāṭibīya* koji je napisao Abū 'Abdullāh Muḥammad b. Aḥmad al-Mauṣilī aš-Šu'la, umro 656/1258.

Brock. S. I, 895,².

Početak: الحمد لله الذى ازل القرآن على سبعة احرف كلها شاف واف . . .

L. 229; 25,5 × 17,5. Nasḫ. Osnovni tekst pisan crvenim mastilom. Na listu 1ª nalazi se gornji naslov djela. Na rubovima listova u početku ima bilježaka koje se odnose na tekst. Papir bijel, deblji, povez polukožni, originalni, rastavljen od listova koji nisu povezani, ima polukožnu futrolu.

Prepisao Muḥammad Bābakī b. Sālim al-Ḥaḍramī al-Madanī (iz Medine) u utorak 5. IX 1316/17. I 1899.

110. سراج القارئ المبتدى و تذكرة المقرئ المنتهى 4128.

Komentar djelu *Šāṭibīya*. Napisao Šaiḫ 'Alāuddīn 'Alī b. 'Oṯmān b. Muḥammad b. Aḥmad b. al-Husain b. al-Qāṣiḥ al-'Uḏrī al-Bagdādī, umro 801/1398.

Brock. II, 165,²; S. I, 725,¹².

Početak: الحمد لله الذى علّم القرآن و زيّن الانسان بنطق اللسان . . .

L. 186; 22 × 17. Nasḫ jednostavan. Na l. 1ª nalazi se gornji naslov. Na kraju nekoliko poučnih izreka. Tekst Šāṭibīye pisan crvenim mastilom, vokalizovan. Papir tamnobijel, deblji, povez polukožni.

Prepisao Manṣūr b. 'Āmir b. al-Ḥāğ 'Imrān b. Muḥammad al-Mālikī 1161/1748.

Poklon Osmana Sokolovića iz Sarajeva.

111. شرح الشاطبية لشيخ زاده محمد بن مصلح الدين القوجوى 1553.

Komentar djelu *Šāṭibīya*. Napisao Muḥammad b. Muṣlihuddīn Muṣṭafā al-Qūğawī *Šaiḫzāde*, umro 950/1543. To se vidi iz slijedećeg zapisa na l. 1ª drugog dijela ovog rukopisa:

قاضى محشيسى اولان مرحوم شيخ زاده حضرتلرينك شاطبى قصيده‌سى شرحندندر. وخط شريفيله در. قطعهٔ اوليسى ده خطيله‌در رحمهما الله تعالى اشبو كتاب ملكمدن افراز ايدوب رضاء لله تعالى وقف و تسليم ايلدم تقبل الله تعالى حرره الفقيـر محمد الوزير

Prema tome, ovo bi bio autograf.

Up. Brock. S. II, 650,³.

Komentar je podijeljen u dva dijela. Nema uobičajenog uvoda (*dībāğa*) i nije potpun na kraju. Doseže samo do polovice sure Yūsuf. Možda je ovo koncept toga komentara.

Početak:

بدأت بالشئ قدمته و الباء الاولى للتعدية و الثانية مع مجرورها و ما اضيف اليها هو المقدم اتى به محكيا و لو لا ذلك ام يجمع بينهما

L. 265; 21 × 16,5. Ta'līq, pisan uvježbanom rukom. Stihovi i važnije riječi podvučene su crvenom linijom. Na kraju prvog dijela prikazan je razvoj kiraeta i njegovi glavni učitelji, ali ni to nije dovršeno. Moglo bi biti da je to građa za uvod. Papir bijel, grub i deblji, povez kožni, ruiniran.

U spomenutom zapisu o piscu kaže se da je primjerak uvakufio vlasnik, neki Muḥammad al-Wazīr, koji je taj zapis napisao i potpisao. U vrhu iste stranice nalazi se potpis drugog, kasnijeg vlasnika: Muṣṭafā b. 'Alī. Na kraju se nalazi jedan pečat namjerno izbrisan i stavljen datum 1113/1701.

112. ISTO 1385.

Prvi dio. Samo je ova redakcija opširnija od redakcije u prethodnom primjerku. Sudeći po rukopisu i papiru, ovo je djelo nastalo prije vremena u kome je živio Šaiḫzāde.

Rukopis je manjkav na početku, tako da počinje ovim riječima:

وسميتها حرز الامانى تيمنا و وجه التهانى فاهنه متقبلا كل كتاب له اسم و اسم هـذا الكتاب المنظوم حرز الامانى و وجه التهانى و سميت هاهنا يتعدى الى مفعولين لانه بمعنى وضع الاسم

Završetak:

تم الجزء الاول بحمد الله و منه ... يتلوه فى الجزء الثانى ... و كوفيهم تسالون مخففا ــ و هو اول سورة النساء.

L. 204; 22 ×17,5. Nasḫ lijep, starinski. Stihovi Šāṭibīye pisani su crvenim. Na rubovima nekih listova ima bilježaka, koje se odnose na tekst. Papir tamnobijel, požutio. Listovi s početka prosuti. Povez kožni, oštećen; prva korica izgubljena.

U bilješci na rubu posljednjeg lista kaže se da je prepis sravnjen sa originalom koji je proučen i ispravljen pred Šaiḫ Badruddīnom al-Qāzifī (?), zetom i učenikom piščevim:

عورض بالاصل وصحح حسب الامكان. بلغ مقابلة و تصحيحا باصل قرئ و صحح على الشيخ بدرالدين القازفى (؟) صهر المصنف و تلميذه

113. **725.**

L. 208; 21,5 × 15. Papir tamnobijel. Listovi zahvaćeni vlagom, tako da je tekst na nekim mjestima znatno oštećen, naročito kod posljednjeg poglavlja. Povez polukožni.

1. L. 1—4. المقدمة الجزرية فى التجويد

Qaṣīda o tedžvidu. Napisao Muḥammad b. Muḥammad al-Ǧazarī aš-Šāfi'ī, umro 833/1429.

Brock. S. II, 275,^{8}.

Početak: يقول راجى عفو رب سامع محمد بن الجزرى الشافعى

Nasḫ. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Po širokim rubovima ima bilježaka koje tumače tekst. Na l. 1^{a} bilješke iz kiraeta.

Prepisao Muḥammad b. 'Alī b. 'Īd al-Agrūsī (iz Agrosa u vilajetu Konja). Rukopis nije star.

2. L. 4—7. الدر اليتيم فى التجويد

Risala o tedžvidu. Napisao Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, umro 981/1573.

Brock. II, 440,^{3}; S. II, 654,^{2}.

Početak: لله الحمد على الاولى و الاخرة

Pismo i prepisivač isti kao u prethodnom radu. Na rubovima listova ima bilježaka pisanih rukom prepisivača.

Slijedeći list sadrži bilješke iz područja kiraeta.

3. L. 9—11. رسالة فى حقيقة الانسان

Kratka risala o čovjeku. Napisao Ǧalāluddīn Muḥammad b. As'ad ad-Dawānī, umro 908/1502. Tako je prema ovom rukopisu. Brockelmann, međutim, ne spominje ovo djelo među djelima ovoga pisca; on zna samo za istoimeno djelo od Ibn Sīnā-a (S. I, 820, 68 n).

Početak: الحمد لله الذى خلق آدم على صورته

Ta'līq pisan uvježbanom rukom.

4. L. 12—13. تفسير سورة النبأ

Početak nekog komentara suri an-Naba'. Ta'līq.

Slijede 4 prazna lista.

5. L. 18—51. نزهة النظر فى توضيح نخبة الفكر فى مصطلح اهل الاثر ili شرح نخبة الفكر ili التوضيح

Komentar djelu *Nuḫbat al-fikar* o terminologiji hadisa. Oba napisao Šihābuddīn Aḥmad b. 'Alī b. Ḥağar al-'Asqalānī, umro 852/1448.

Brock. II, 68—70; S. I, 611,^{c}.

Nasḫ. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. S početka po rubovima listova bilješke iz raznih komentara.

Na l. 1^{a} su razni zapisi koje je, izgleda, zabilježio Ḥ. Muṣṭafā, muftija (*al-ma'ḏūn*) u Sarajevu 1157/1744. Tu je i zapis kasnijeg vlasnika H. 'Abdullāh b. Ḥ. Aḥmad Mačkovića.

Prepis dovršen 1127/1715.

6. L. 52—208. النكت على كتب فى علم العربية

Djelo o objašnjenju finesa nekih mjesta u najpoznatijim djelima o gramatici i sintaksi arapskog jezika. Napisao Ǧalāluddīn 'Abdurraḥmān b. Abū Bakr as-Suyūṭī, umro 911/1505.

Brock. II, 155,^{248}.

Početak poslije besmele:

قال الشيخ الامام العالم العلامة جلال الدين عبد الرحمن ... اما بعد حمد الله على نعمه الكافية و منه الشافية ... فهذه نكت حررتها على كتب فى علم العربية عم النفع بها و كثر تداولها

Ta'līq složen, pisan u stisnutim redovima.

Prepisao Muṣṭafā b. Muḥammad b. Aḥmad b. 'Alī al-Bosnawī al-Aqhisarī an-Nawābādī u medresi al-Iskenderīya u Kairu, za vrijeme valije Redžeb-paše 1133/1720.

تم وكمل و وقع الفراغ و الاستراحة من تنميق هذه النكت . . . فى يوم الخميس
و وقت العصر فى بلدة القاهرة فى المدرسة الاسكندرية حين ولاية رجب پاشا تاسع ربيع الاول
سنة ثلاث و ثلاثين و مائة و الف و الكاتب المزبور مصطفى بن محمد بن احمد . . .
البوسنوى الاقحصارى النوابادى

Vakuf Memiš-age Kasumagića.

114. **783.**

L. 204; 20,5 × 14,5. Pismo različito iz ruku različitih prepisivača. Papir bijel i tamnobijel; povez polukožni, oštećen.

1. L. 1 — 4. ISTO kao br. 113,¹

Primjerak je manjkav s početka.

Nasḫ vokalizovan. Prepisivač i datum prepisa nepoznati.

Slijedećih nekoliko lista (5 — 6) neispisani, izuzev nekoliko zapisa na nekim mjestima.

2. L. 9 — 97. (موعظة)

Zbirka propovijedi i poučnih priča od nepoznatog pisca. S početka nedostaje nekoliko lista. Djelo je podijeljeno na 20 propovijedi od kojih svaka nosi naziv *al-mağlis*.

Nasḫ.

3. L. 98 — 138. شهاب الاخبار فى الحكم و الامثال و الآداب

Djelo je još poznato pod naslovima:

شهاب الاخبار فى الاحاديث المروية عن الرسول المختار ، كتاب الشهبات فى المواعظ
و الآداب من حديث رسول الله صلعم ، جواهر الكلم السنية و بدائع الحكم النبويه.

Zbirka kratkih hadisa koji služe kao sentence i mudre izreke. Sabrao kadija Abū 'Abdullah Muḥammad b. Salāma b. Ğa'far al-Quḍā'ī aš-Šāfi'ī, umro 454/1062.

Brock. I, 343, S I, 584; ḤḪ II, 1067.

Ovaj primjerak je manjkav u početku, a posljednji njegov list nalazi se na kraju kodeksa (l. 204), gdje je stavljen pogrešno prilikom uvezivanja.

Zbirka sadrži oko 1200 hadisa među kojima ih ima nesigurne vjerodostojnosti (ḍa'īf). Razdijeljena je na glave (bāb).

Nasḫ starinski, čitak, vokalizovan, pisan krupno vještom rukom.

Prepisao Aḥmad b. Mueddin b. Yūsuf al-Miṣrī 4. muharema 789/25. I 1387, kako to stoji u zapisu na kraju (v. posljednji list koji se nalazi na kraju kodeksa):

تمت الكتاب . . . فى اليوم الرابع من محرم المبارك و كتب بخطه العبد الفقير . . .
احمد بن يوسف المصرى . . . فى تاريخ سنة ٧٨٩

4. L. 139 — 159. الفقه الاكبر

Djelo o islamskom vjerovanju. Napisao Abū Ḥanīfa Nu'mān b. Ṯābit, umro 150/767.

Brock. S I, 285,¹.

Početak: قال اصل التوحيد و ما يصح الاعتقاد عليه يجب ان يقول آمنت بالله

Nasḫ-ta'līq slab. Primjerak je manjkav u početku.

5. L. 160 — 168. (رسالة فى العقائد)

Kratko djelo o dogmatici od nepoznatog pisca.

Kairo I, 180.

Početak:

الاشياء التى يقع بها العلم ثلثة الحواس السليمة و العقول المستقيمة و الاخبار الصادقة

Nasḫ slab.

6. L. 169 — 183 العمدة فى العقائد (عمدة العقائد)

Poznato je još pod naslovima:

العقيدة الحافظية ، العمدة الحافظية ، عمدة الكلام.

Kratko djelo iz dogmatike. Napisao Abu 'l-Barakāt Ḥāfiẓuddīn 'Abdullāh b. Aḥmad b. Maḥmūd an-Nasafī, umro 710/1310.

Brock. II, 197; S II, 268.

Početak

الحمد لله رب العالمين . . . قال مولانا الصدر الامام . . . حافظ الملة و الدين . . .
ابو البركات عبد الله بن احمد بن محمود النسفى غفر الله له و لوالديه جمعت فى هذا
المختصر عمدة عقيدة اهل السنة و الجماعة . . . قال اهل الحق حقائق الاشياء ثابتة لان
فى نفيها ثبوتها و العلم بها متحقق و اسبابه للخلق ثلثة

(Ne zamijeniti sa kratkim djelom o istoj temi istog početka od starijeg pisca Nağmuddīn 'Omar an-Nasafī-je, umro 537/1142!).

Nasḫ sa nešto ta'līqa.

7. L. 184 — 190. المعتمد من المعتقد

Kratko djelo o dogmatici. Napisao Šihābuddīn Faḍlullāh b. Ḥasan Tūrapuštī (التوربشتى) umro 661/1262.

Isma'il-paša AM I, 821.

U katalogu Aya Sofiya (v. str. 141) nadimak pisca je Nūršanī (النورشنى). . Datum njegove smrti u raznim izvorima je različit. ḤḪ (II, 1699) kaže da je umro 600/1203, a Brockelmann (S I, 620) kaže da je pisao 712/1312.

Početak: الحمد لله الملك المحمود المالك المعبود

Nasḫ.

Na kraju ima bilješka u kojoj pisac kaže da je u ovoj raspravi izložio ortodoksno islamsko vjerovanje kako su ga tumačili učenjaci Buhare i Samarqanda:

هذا ما بلغنا من اعتقاد اهل السنة و الجماعة من استاذينا الطيبيين الطاهرين روؤساء اهل السنة و الجماعة بسمرقند و بخارا . . .

8. L. 190 — 196. (رسالة فى العقائد).

Risala o vjerovanju od nepoznatog pisca.

Početak:

اعلم بان الايمان و الاسلام و التوحيد و الدين اسماء لمعنى واحد . . .

Tālīq sa nešto nasḫa.

Na l. 197 — 203. nalazi se fragment iz djela عقائد الغزنوى od Aḥmad b. Muḥammad al-Gaznawī-je, umro 593/1196.

Isma'il-paša AM I, 89; Brock. I, 378.

Početak:

الحمد لله رب العالمين و العاقبة للمتقين . . . و بعد يقول العبد الضعيف احمد بن محمد بن سعيد الغزنوى . . . اعلم و فقك الله و ايانا بان الواجب على العبد المكلف اولا ان يعرف ربه عز و جل

Nasḫ.

Uvakufio 'Abdulqādir Muẓaffarīzāde (Muzaferija) za Simzāde (Đumišića) medresu u Sarajevu, 1206/1792. (v. zapis o tom u početku na l. 16).

115. **2211.**

L. 119; 20 × 14. Pismo različito od različitih ruku. Papir bijel, povez polukožni.

1. L. 1 — 9. ISTO kao br. 113^{1}.

Nasḫ vokalizovan.

Na l. 10 — 11. astronomske tablice na turskom jeziku (za gatanje).

2. L. 12 — 26. مشارق الانوار (قصيدة تركية فى شرح الاسماء الحسنى)

Spjev na turskom jeziku o Božijim imenima (*al-asmā' al-ḥusnā*) od nepoznatog pisca. Kod svakog pojedinog imena pisac izlaže koje korisne svrhe i ciljeve čovjek može postići izgovaranjem toga imena.

Početak: علماء شريعت اسلام شرح اسماء ايتديلر اقدام

Ta'līq sa nešto nasḫa.

Prepis dovršen 1173/1759; možda je to i datum pisanja.

3. L. 27 — 32. قصيدة بدء الامالى

Qaṣīda o islamskoj dogmatici. Napisao Sirāğuddīn 'Alī b. 'Oṯmān al-Ūšī al-Fargānī, umro 575/1179.

Brock. I, 429,^{1}.

Početak: يقول العبد فى بدء الامالى

Ta'līq.

4. L. 33 — 71. جلاء القلوب

Djelo o pobožnosti i moralu. Napisao Muḥammad b. 'Alī Birgawī.

Brock. II, 440,^{5}.

Početak: الحمد لله الذى جعل الليل و النهار خلفة

Ta'līq.

5. L. 72 — 85. جذاب القلوب الى طريق المحبوب

Djelo o lijepom vjerskom životu, etičko-tesavvufskog pravca. Napisao Šaiḫ 'Abdulḥaqq ad-Dihlawī, umro 1051/1641.

ḤḪ I, 581; Isma'īl-paša *Ḏail* I, 360.

To je kraće djelo (*muḫtaṣar*) raspoređeno na 30 glava (*bāb*). Ovo djelo ni njegova pisca ne spominju drugi bibliografski izvori, kao što prvo izdanje ḤḪ (I, 390) ne navodi ime pisca.

U vrhu prve stranice u naslovu prepisivač je pogrešno stavio da je djelo napisao Muḥammad Birgawī.

Postoji djelo sličnog sadržaja i naslova, koje se pripisuje drugom piscu. To je: جذب القلوب الى مواصلة المحبوب , što ga je napisao Šihābuddīn Abū 'Abdullāh 'Omar b. Muḥammad as-Suhrawardī, umro 632/1234. (I. Sarkis, *Mu'ğam* II, 1060; Brock. S. I, 790). U kakvom su odnosu ta dva djela, nije nam poznato.

Početak:

الحمد لله رب العالمين . . . اما بعد فهذا مختصر مشتمل على ثلاثين بابا يهتدى بها

السالك و ينجو بها من المهالك و هو جذاب القلوب الى طريق المحبوب

Nasḫ.

Prepisao. Oṯmān al-Fočawī (iz Foče), u medresi Ḫusrawīyi u Sarajevu, redžeba 1141/1729.

6. L. 86 — 102. ايها الولد

Poučno djelo za mladež, napisao Abū Ḥāmid Muḥammad al-Gazālī, umro 505/1111.

Brock. I, 423,³².

Početak: الحمد لله رب العالمين

Ta'līq.

Prepis dovršen 1034/1624.

7. L. 103 — 119. (معلومات فى العقائد بالتركية)

Traktat o akaidu na turskom jeziku. Rađen je po djelu معلومات od Qara Dāwūd Izmītīye, umro 948/1541, ili je to izvod iz tog djela. Rukopis nema naslova niti podataka o piscu, ali mnogi članci su potpisani sa »Qara Dāwūd«, što znači da su po njemu rađeni ili od njega uzeti. Članci obično počinju sa معلوم اوله كه .

Početak:

معلوم اوله كه الله عظيم الشان حضرتلرينك ماتريديه‌لره كوره يكرمى ايكى صفاتى

وادر . . .

Ta'līq pisan uvježbanom rukom.

Prepis dovršen 1183/1769.

---

116. **914.**

L. 189; 20 × 14,5. Nasḫ i ta'līq. Papir bijel, povez polukožni, oštećen.

1. L. 1 — 82. الحواشى المفهمة فى شرح المقدمة

Komentar djelu *al-Muqaddima* od Ğazarīje (v. br. 113,¹). Napisao Abū Bakr Aḥmad b. Muḥammad Ğazarī, umro 827/1423, (a otac mu umro 833).

Brock. II, 202,⁶, S. II, 276; ḤḪ II, 1799.

Početak:

الحمد لله التعالى فى جلال قدسه لا احصى ثناء عليه هو كما اثنى على نفسه . . .

Nasḫ pomiješan sa nešto ta'līqa. Tekst Muqaddime je vokalizovan i podvučen. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Na rubu nekih listova ima bilježaka koje se odnose na tekst.

Na početku kodeksa desetak lista raznih bilježaka iz hadisa i vaza. Na l. 83 — 85. bilješke na turskom jeziku iz područja kiraeta.

Na kraju se nalazi zapis da je pisac djelo dovršio 808/ 1406. u gradu Skoplju. Međutim, djelo je dovršeno 806. H. u gradu Larindi, a ova oznaka mjesta »u gradu Skoplju« biće da je grad prepisivača:

و فرغت من تاليفه يوم الخميس من آخر شهر رجب سنة ثمان و ثمانمائة بشهر

اسكوب ؟ ـ لارنده من معامل من البلاد الرومية

U nekim rukopisima stoji pogrešno da je pisac djelo dovršio u gradu Laizi u pokrajini Kerman. Oznaka: من البلاد الرومية »u vizantijskim zemljama«, koja se nalazi u većini rukopisa, jasno pokazuje da je Laiza-Kerman stavljena greškom prepisivača, jer je Kerman u Perziji. Pravilno je Larinda, za staro ime grada Karaman (Š. Sami V, 3644).

2. L. 85ᵇ — 89. الفقه الاكبر od Abū Ḥanīfe, v. br. 114,⁴.

3. L. 90 — 92. رسالة فى علوم الحقائق و الحكم

Kratka rasprava o nekim pitanjima iz apologetike, razmatranim sa stanovišta tesavvufa od nepoznatog pisca.

Kairo I, 185 i 308 spominje pod sličnim naslovom risalu, koju je napisao Šaiḫ Sa'duddīn al-Ḥamawī.

Početak: الحمد لله رب العالمين الذى جعل الموجودات على وجوده دايلا . . .

Na l. 92^b — 93. فضيلة رجب : propovijed o važnosti mjeseca redžeba i o pobožnosti u njemu.

4. L. 94 — 141. مسائل لطيفة و احاديث شريفة

Djelo o pokajanju i molitvama. Napisao 'Alī b. Badruddīn al-Bosnawī. (U rukopisu stoji: »Susnawī« — الصوسنوى, što je vjerovatno iskrivljeno od Bosnawī). Djelo je posvećeno i poklonjeno »velikom emiru Osman Šah al-Maḥdūmu« (?).

Početak nakon besmele:

الحمد لله الذى جعل العلم هداية للعالمين و زين به صدور العالمين . . . و بعد فيقول العبد الضعيف . . . على بن بدرالدين الصوسنوى (؟) لما رأيت الامير الكبير عثمان شاه المخدوم . . .

5. L. 142 — 144. رسالة ادب

Kratka brošura o lijepom ponašanju, neka vrsta pravila o bontonu, na turskom jeziku od nepoznatog pisca.

Početak: اول ابتدا بو سفرده يمك و اچمكده يكرمى دراو ادب واردر

L. 145 — 147. (تعليقات من الفقه). Bilješke iz fikha na turskom jeziku.

L. 148 — 149. فصل فى سنن يوم عاشوراء . Bilješke o važnosti desetog dana muharema.

6. L. 150 — 160. (رسالة فى العروض بالتركية)

Risala o metrici na turskom jeziku. Napisao 'Ali b. Ḥusain al-Amāsī, živio je polovinom XI stoljeća po H. (M. Tahir OM I, 354).

Početak:

الحمد لله رب العالمين . . . اما بعد ايا سليم الطبيعة . . . بلكل و اكاه اولغل كسم بوفن عروض

L. 161 — 164. (نصائح من التصوف و حكايات بعض الاولياء). Bilješke iz tesavufa o usmenim molitvama i priče o nekim evlijama.

7. L. 165 — 169. رسالة فى سجود السهو

Kratka uputa o ispravljanju počinjene greške u namazu (*sağda as-sahw*). O toj temi i pod tim naslovom pisao je Ibn Kemal-paša, (umro 940/1533) i dr.

ḤḪ I, 871.

Početak:

اللهم منك نستهدى و اليك نستكين . . . و بعد فهذه رسالة فى سجود السهو

L. 169^b — 170^a. (فى وظائف شهر شوال). Propovijed o dužnostima i molitvama u mjesecu ševalu (izvadak iz djela *Daḫīrat al-'ābidīn*).

8. L. 170^b — 189. صفوة المنقولات فى شرح شروط الصلوة

Komentar djelu *Šurūṭ aṣ-ṣalāt* od nepoznatog pisca.

Kairo I, 443.

Početak: الحمد لله الذى نزل الفرقان

Radovi pod br. 5 — 8 pisani su uglavnom ta'līqom.

Na kraju se nalazi zapis da je ovaj komentar prepisan 1023/1614. Možda je tada prepisana cijela zbirka. Zatim slijedi nekoliko zapisa. Na unutarnjim stranama korica nalaze se stihovi na turskom jeziku.

117. ISTO kao br. 116,[1] 3199.

L. 67; 15 × 10,5. Ta'līq sa nešto nasḫa specifičan (kurziv), složen. Osnovni tekst pisan crvenim mastilom. Po rubovima listova i između redaka ima dosta bilježaka koje tumače tekst. Na početku se nalaze bilješke iz fikha i tefsira. Papir bijel, povez polukožni.

Na kraju ima zapis da je pisac djelo dovršio u gradu Laizi u pokrajini Kerman.

قال مؤلفه و فرغت من تاليفه يوم الخميس فى عشر شهر رمضان سنة ست و ثمانمائة بمدينة لائندة؟ بمقامات كرمان من البلاد الرومية

Prepisao Ibrāhīm b. Ḫalīl 1106/1694.

صدر تحرير هذا الكتاب عن يد افقر عباد الجليل ابراهيم بن خليل سنة ١١٠٦

Na posljednjoj stranici nalaze se dva zapisa o uvakufljenju. U jednom se kaže da je rukopis uvakufio bosanski muhafiz Elči Ibrahim-paša za svoju medresu u Travniku: وقفت هذه النسخة لله العلى الاعلى و انا الحقير ايلچى الحاج ابراهيم پاشا محافظ بوسنه حالا

Ispod toga zapisa ima njegov mali osobni pečat. (Na l. 5. nalazi se njegov veliki službeni pečat). U drugom zapisu kaže se da je primjerak kupljen (iz privatne ruke) i uvakufljen za Ajni-begov mekteb

1253/1837. Na zadnjem listu ima još bilježaka, među kojima i stihovi Ibn Kemal-paše o broju ajeta u Qur'anu.

118. 3395.

L. 96; 22 × 16,5. Nasḫ. Papir bijel, povez polukožni, oštećen, listovi prosuti.

1. L. 1 — 60. ISTO kao br. 116,^{1}.

Završetak nešto kraći nego u prethodnom primjerku (br. 117). Osnovni tekst pisan crvenim mastilom.

2. L. 61 — 65. الدر اليتيم فى التجويد od Bergivije (v. br. 113,^{2}).

3. L. 66 — 96. شرح الدر اليتيم

Komentar prethodnog tedžvida. Napisao šaiḫ Aḥmad Fā'iẓ ar-Rūmī, umro 1041/1631. Primjerak je manjkav na kraju.

Brock. II, 440.

Početak: الحمد لله على نواله

Pismo u cijelom kodeksu od iste ruke.

119. الحواشى الازهرية في حل الفاظ المقدمة الجزرية 3211.

Komentar Ğazarījinoj al-Muqaddimi koji je napisao šaiḫ Ḫālid b. 'Abdullāh al-Azharī, umro 905/1499.

Brock. II, 27,^{6}.

Početak:

يقول الفقير الى عفو ربه الغنى خالد بن عبدالله الازهرى الحمد لله الذى انزل على عبده الكتاب و وعد من تلاه و عمل به جزيل الثواب

L. 63; 14 × 10,5. Nasḫ čitak starinski. Osnovni tekst označen je kraticom ص, a komentar kraticom ش. Papir tamnobijel i žut, povez polukožni.

Na listu 1^a ima nekoliko hadisa. Na rubovima listova su bilješke koje se odnose na tekst i razni hadisi.

Prepisao Muḥammad b. 'Abdullāh Memī?:

تمت النسخة على يد اضعف عبادالله محمد بن عبدالله ممى ...

Rukopis je vjerovatno iz XVII stoljeća.

120. 3151.

L. 96; 17,5 × 12,5. Papir bijel i žućkast, povez polukožni.

1. L. 1 — 37. الدقائق المحكمة في شرح المقدمة

Komentar djelu *al-Muqaddima* od Ğazarīje, napisao kadija Zainuddīn Abū Yaḥyā Zakarīyā b. Muḥammad al-Anṣārī al-Miṣrī, umro 926/1520.

Brock. II, 99 — 100,^{53}.

Početak:

قال شيخنا و مولانا ... الحمد لله الذى افتتح بالحمد كتابه و اجزل لمن جوّده وعمل به ثوابه ...

Nasḫ i ta'līq. Tekst *Muqaddime* pisan crvenim. Stranice obrubljene crvenom linijom.

Prepisao 'Oṯmān b. 'Abdullāh 1288/1871.

2. L. 38 — 45. رسالة فى الطرق (بيان اقرب الطرق الى الله)

Traktat iz tesavvufa »o najkraćem putu koji vodi Bogu«. Napisao Nağmuddīn Abu 'l-Ğannāb Aḥmad b. 'Omar al-Kubrā al-Ḫīwaqī, umro 618/1221.

Brock. I, 440, S. I, 786—7; ḤḪ I, 876.

Početak:

الحمد لله رب العالمين ... قال الشيخ الامام الاجل ... نجم الحق و الدين ابو الجناب الكبرى الخيوقى الطرق الى الله تعالى بعدد انفاس الخلائق و طريقنا الذى نشرع فى شرحه اقرب الطرق الى الله تعالى

Nasḫ slab. Rukopis je novijeg datuma.

3. L. 46 — 58. درج المالى في شرح بدء الامالى

Komentar spjevu Bad al-amālī (v. 115,^{3}). Napisao šaiḫ 'Izzuddīn Abū 'Abdullāh Muḥammad b. Abū Bakr Ibn Ğamā'a, umro 819/1416.

Početak:

قال الشيخ الامام العلامة عزالدين ابو عبدالله محمد بن جماعة ... الحمد لله مؤيد دعائم الدين و موضح مناهج اليقين ... هذا شرح حسن وضعته على منظومة يقول العبد ... وسميته درج المالى ...

Tako je u ovom rukopisu. I katalog egipatske biblioteke (I, 178) spominje ovaj komentar pod gornjim naslovom od spomenutog pisca kao i Brockelmann (I, 429^3; S. I. $764,^3$). Po Hadži Halifi (II, 1350), međutim, početak i ime komentara glase drukčije. On kaže:

اوله احمد لله الذى تاهت فى تيه كبرياءه بصائر قلوب العرفاء . . . سميته مطلع المثال
فى العقائد الاسلامية و منبع الكمال فى المسائل الكلامية فى شرح القصيدة الفريدة اللامية

ḤḪ je time vjerovatno pripisao ovome piscu neki drugi tuđi komèntar.

Pismo od iste ruke kao prethodno. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom.

4. L. 58 — 60. من كتاب السواد الاعظم

Anonimni izvod iz kratkog djela *as-Sawād al a'ẓam* o aqaidu od Abu 'l-Qāsim Isḥāq b. Muḥammad as-Samarqandī, umro 342/953.

Pismo kao prethodno.

5. L. 61 — 68. رسالة فى بيان الاحاديث الموضوعة للامام الصغانى

Traktat o apokrifnim hadisima. Napisao Ḥasan b. Muḥammad aṣ-Ṣagānī, umro 650/1252.

Brock. I, 361^2.

Početak: الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام الاكملان الاتمان

Ta'līq lijep, pisan uvježbanom rukom.

Prepisivač i datum prepisa nepoznati.

L. 69 — 70. (ابيات فى النصائح). Didaktični stihovi od nepoznatog sabirača.

Nasḫ, slab.

6. L. 71 — 88. روضات الجنات فى اصول الاعتقادات

Djelo o osnovima islamskog vjerovanja. Napisao Ḥasan Kāfi al-Aqhisārī (iz Prusca u Bosni), umro 1025/1616.

Brock. II, $443,^1$.

Početak: الحمد لله الذى هدانا للعلم و الايمان

H. M. Handžić, *Književni rad*, str. 9 — 10; »*Rajske bašte o temeljima vjerovanja*«. Preveo i bilješkama popratio H. M. Handžić. Sarajevo 1939.

Ta'līq.

Ime prepisivača na kraju namjerno brisano, tako da se može pročitati samo Muḥammad.

Na l. 89 — 92. (دعاء), molitva o traženju Božije pomoći i zaštite od neprijatelja.

Nasḫ slab, vokalizovan.

Na početku ima bilješka u kojoj se kaže da je ovu dovu molio sultan (?) prilikom svojih pohoda.

Na l. 93 — 96. (بعض الاحاديث مع الترجمة الفارسية). Nekoliko hadisa sa prevodom na perzijski jezik od nepoznatog sabirača.

Početak: حديث: الارواح جنود مجندة . . .

Nasḫ, slab.

121. شرح المقدمة الجزرية 1899.

Komentar Ğazarījinoj *Muqaddimi* od nepoznatog pisca. Na početku manjkavo.

Početak ovdje:

و بعد ان هـذه مقدمة فيما على قارئه ان يعلمه اى بعد الحمد و الصلاة ان هـذه
مقدمة اى هذه الارجوزة طائفة من علم التجويد يتوقع الشروع فى القراءة عليها . . .

L. 37, 20 × 15. Nasḫ lijep. Osnovni tekst podvučen crnom linijom. Papir tamnobijel, povez polukožni.

Prepisano (ili pisano) u Meki muharema 1199/1784.

Na prvoj stranici pečati ranijih vlasnika. Na kraju se nalaze bilješke iz kiraeta na turskom jeziku.

122. 3182.

L. 212; 17,5 × 11,5. Papir bijel i tamnobijel, povez polukožni.

1. L. 1 — 65. شرح المقدمة الجزرية لطاشكوپرى زاده

Komentar djelu *al-Muqaddima* od Ğazarīje. Napisao 'Isāmuddīn Abū 'l-Ḫair Aḥmad b. Muṣliḥuddīn Muṣṭafā, *Taškōprüzāde*, umro 968/1560. Na prvoj stranici rukopisa stoji: طاش كوپرى شرح جزريه.

Brock. S. II, 276.

Početak:

سبحان الله و بحمده منزل الكتاب على عبده و باعث الرسل بوعيده و وعده و ناصر دين الاسلام فى بدنه و عوده تبصرة و ذكرى لاولى الالباب و الصلاة و السلام و التحية و الاكرام على محمد سيد الانام و الشفيع المشفع يوم القيام الاتى من البلاغة بالعجب العجاب

Nasḫ. Tekst Muqaddime vokalizovan i podvučen crvenom linijom.

Prepisao ḥāfiẓ Ibrāhīm b. 'Oṯmān 'Alemdār 1256/1840.

Na l. 66 — 69. dvije hatma-dove (ایکی ختم دعاسی).

Nasḫ krupan, vokalizovan.

2. L. 70 — 102. حرز الامانى و وجه التهانى od Šatibije (v. br. 104).

Nasḫ sitan, vokalizovan. Na početku su imena učitelja kiraeta i kratice za kiraete. Na rubovima listova ima bilježaka koje tumače tekst.

Slijedeća dva lista (103 — 104) sadrže bilješke o gatanju.

3. L. 105^a سبحة العذير (او الغدير) فى مدح الملك القدير

Kratka himna Bogu od Muḥammad b. Abū Bakr al-Mar'aši Sačaqlīzāde, umro 1150/1737.

Ismā'īl-paša AM II, 322.

Početak: سبحت اذا رأيتنى حامدا   فسبحان الله و بحمده ابدا

Nasḫ slab, vokalizovan.

4. L. 105 — 144. قرة العين فى الفتح و الامالة بين اللفظين

Djelo o pravilnom čitanju Qur'āna. Napisao Abū 'l-Baqā' 'Alī b. 'Oṯmān b. Muḥammad b. Aḥmad b. Ḥasan al-Qāṣiḥ, umro 801/1399. Na prvoj stranici naslov: منثورة قرة العين فى الامالات

Brock. II, 165; S. II, 212.

Početak:

قال الشيخ الامام العلامة ابو البقاء على بن عثمان ... اما بعد حمدا لله رب العالمين ... فان هذه رسالة سميتها قرة العين ...

Nasḫ. Važnije riječi i kratice pisane crvenim. Raspored prema surama.

5. L. 145 — 154. الدرة المضيئة فى قراءآت الائمة الثلاثة المرضية

Spjev o kiraetima one trojice imama, čiji kiraeti, sa poznatih sedam, čine deset kiraeta. Sastavio Šamsuddīn Muḥammad b. Muḥammad al-Ġazarī. Rađeno po uzoru na Šāṭibīju (v. br. 104) i kao njena nadopuna.

Brock. S. II, 275,^{4}.

U vrhu prve stranice naslov: منظومهٔ دره.

Početak: قل الحمد لله الذى وحده علا   و مجده واسئل عونه و توسلا

Nasḫ-ta'līq slab, vokalizovan.

Prepis dovršen 1256/1840.

6. L. 155—167. عقيله اتراب القصائد فى اسنى المقاصد (القصيدة الرائية)

Spjev o pravopisu mushafa od Šāṭibīye.

Naslov na rukopisu: منظومهٔ رائيه فى رسم مصاحف عثمانيه.

Brock. I, 410, S. I, 726, II.

Početak poslije besmele:

الحمد لله موصلا كما امرا   مباركا طيبا يستنزل الدررا

Pismo kao prethodno od iste ruke.

7. L. 167 — 186. البديع فى رسم مصحف عثمان

Djelo o pravopisu hazreti 'Oṯmānovih mushafa. Napisao Abū 'Abdullāh Muḥammad b. Yūsuf b. Aḥmad b. Mu'āḏ al-Ǧuhanī, umro oko 442/1050.

Naslov na rukopisu: منثورهٔ كتاب فى القرآت فى رسم مصاحف عثمان

Ismā'īl-paša AM II, 70, *Ḏail* I, 172.

Početak:

قال ابو عبدالله محمد بن يوسف بن معاذ الجهنى الحمد لله رب العالمين و العاقبة للمتقين ... اما بعد فهذا كتاب اذكر فيه ان شاء الله ما رسم فى مصحف عثمان بن عفان رضى الله عنه من الموصول و المقطوع و مارسم فيه بالهاء و التاء و مارسم فيه بالالف و الواو و الياء و اختلاف سائر اهل الامصار ...

Pismo kao prethodno od iste ruke. Istaknute riječi pisane crveno. Pretposljednji list uvezan obrnuto.

8. L. 186 — 187. رسالة فى رجال الغيب بالتركية

Kratka risala o svetim zaštitnicima i svetim duhovima (*riğāl al-gaib* i *al-arwāḥ al-muqaddasa*) na turskom jeziku od nepoznatog pisca. Rađeno po tumačenju poznatog mistika Muḥyuddīna b. 'Arabī, umro 638/1240. Tu su i odgovarajuće dove.

Početak:

الحمد لله رب العالمين . . . اعلم اسعدك الله فى الدارين شيخ المحققين و قطب العارفين شيخ محيى الدين عربى بيورمشلر كه رجال الغيبك و ارواح مقدسه‌نك سيرلرى . . .

Ta'līq sitan.

Na kraju ima crtež, koji predstavlja kiblu i ostale strane svijeta u vezi sa predmetom, zatim sadržaj risale u stihovima.

9. L. 188 — 189. القصيدة الدمياطية فى التوسل باسماء الله الحسنى

Qaṣīda o Božijim imenima i molitvi pomoću njih. Napisao Šamsuddīn Muḥammad ad-Dimyāṭī, umro 921/1515. Na prvoj stranici naslov: منظومهٔ دمياطى.

Ismā'īl-paša *Ḏail* II, 230.

Početak: بدأت ببسم الله و الحمد اولا . على نعم لم تحص فيما تنزلا

Nasḫ sitan, vokalizovan.

10. L. 190 — 200. رسالة فى وقف حمزة و هشام على المهموز

Traktat o pauzama u Qur'ānu, prema mišljenju učitelja kiraeta Ḥamze i Ḥišāma, na onim riječima koje imaju hemze. Pisac nepoznat. (Up. Kairo I,^{2} 17, 21; Brock. S. II, 212). Na prvoj stranici naslov: وقوف الهمزات فى رواية حمزه و هشام.

Praktična obrada pod naslovima *Mas'ala* za svaku pojedinu takvu riječ.

Početak:

الحمد لله رب العالمين . . . و بعد فان باب وقف حمزة و هشام على المهموز باب مشكل فلهذا كتبت مسائلها فرادى مسئلة على الترتيب الذى وقع فى القرآن العظيم تسهيلا للطالبين . . .

Nasḫ.

11. L. 200 — 202. القصيدة المشتملة على اسم الله المكنون مع الاسماء السريانية

Qaṣīda o tajnom Božijem imenu i o molitvi pomoću njega i pomoću sirijskih imena, koja — po mišljenju nepoznatog autora — imaju čarobnu moć. Ima uvod, u kome se arapskim jezikom tumače sirijska imena u tom spjevu.

Početak: بدأت ببسم الله روحى به اهتدت . الى كشف اسرار بباطنه انطوت

Ta'līq pisan vještom rukom.

12. L. 202 — 210. (تعليقات فى القرآات).

Bilješke o načinima čitanja pojedinih ajeta Qur'āna, sabrane po raznim djelima u stihu i prozi.

Naslov na rukopisu: كتاب منثورا و منظوما على ترتيب الروايات فى القرآات

Na l. 206 popis komentara djelu *Ḥirz al-amānī*, uzet iz djela *Kašf aẓ-ẓunūn* od Ḥaği Ḫalīfe.

Na l. 211 (دعاء ختمه جلال الدين پاشا) hatma-dova koju je sastavio neki Ğalaluddīn-paša. Manjkava na kraju.
Nasḫ sitan, vokalizovan.

Na l. 212. بيان الخطأ فى الوقف عند قراءة القرآن. Tumačenje o zabranjenim pauzama pri čitanju Qur'āna na turskom jeziku, uzeto iz tedžvida *Zīnat al-Qārī* (v. br. 127,^{2}).

Početak: بلكل كه كتاب زينة القرآن و بيان الخطأ فى قراءة القرآن

Nasḫ-ta'līq slab.

Na posljednjoj stranici nalazi se: فال نامهٔ مشهور جعفر صادق. Gatanje (proricanje sreće i budućnosti) po formuli Ğa'fara Sādiqa.

123. تقريب النشر فى القرآات العشر 3398.

Skraćena redakcija djela *an-Našr* o deset kiraeta. Napisao Šamsuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. 'Alī b. Yūsuf al-Ğazarī, umro 833/1429.

Brock. II, 201 i 202.

Ovo skraćeno izdanje naziva se još **النشر الصغير** za razliku od osnovnog djela koje se naziva **النشر الكبير**, od istog autora.

Početak:

قال شيخنا العلامة زبلة المتقدمين ... محمد بن محمد الجزرى ... الحمد لله على التقريب و التيسير

L. 107; 21 × 14. Nasḫ, istaknute riječi pisane crvenim. Na početku je sadržaj. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Na kraju bilješke iz područja kiraeta. Papir tamnobijel, povez kožni.

Prepis je dovršen 1159/1746.

124. **2719.**

L. 237, 21 × 14. Papir tamnobijel, deblji, povez kožni, oštećen.

1. L. 1 — 15. القراءة الثلاثة فى الائمة الثلاثة

Versifikacija o kiraetima one trojice imama, čiji kiraeti, sa poznatih sedam, čine deset kiraeta. Napisao Muḥammad b. Muḥammad al-'Omarī al-'Adawī, umro 926/1519. To je druga dopuna Šāṭibījinoj qaṣīdi *Ḥirz al-amānī* (v. br. 104), po čijem je uzoru sastavljena i ova qaṣīda (isti metar i rima). U ovom rukopisu nema naslova niti podataka o piscu, ali je identifikacija izvršena na osnovu sadržaja i podataka koje daje ḤḪ (II, 1323).

Na kraju ovog spjeva prepisivač kaže: تمت القصيدة الجزرية i time djelo naziva القصيدة الجزرية, ali u pristupačnim izvorima ne nalazimo nikakvo djelo pod tim naslovom. Mislimo da je taj naslov dat prema حرز الامانى.

Početak:

الا قد حمدت الله فى القول اولا   الها عليما قادرا متفضلا

...

و بعد فانى ناظم احرف الثلاثة الغر   نظما موجزا و مفصلا
لمن اتقن السبع القراءآت و هو يطلب العشر   و الطرق العوالى مكملا ...

Poslije uvoda slijedi poglavlje: ذكر الثلاثة و رواتهم.

Versifikacija ima 253 stiha.

Nasḫ vokalizovan. Između redaka i po rubovima ima bilježaka koje tumače tekst.

Na l. 1ª su imena ranijih vlasnika, te pečat jednog vakifa koji je, kako u bilješci stoji, ovaj primjerak bio uvakufio svome potomstvu. U pečatu je utisnuta 1235/1819. godina.

Prepisao 'Abdullāh b. 'Abdullāh u Qarahisaru 24. muharema, bez oznake godine.

تمت القصيدة الجزرية بعون الله و حسن توفيقه بيد العبد الضعيف ... عبد الله بن عبد الله بمدينة قره حصار ... فى يوم يك شنبه رابع عشرين فى شهر محرم

2. L. 16 — 23. مختصر باب وقف حمزه و هشام

Skraćena prerada i tumačenje poglavlja o pauzama pri čitanju Qur'āna po kiraetu imama Ḥamze i Hišāma iz Šāṭibīye. Napisao Badruddīn Abū 'Abdullāh Muḥammad b. Aḥmad b. Baḏhan (بضحان) aš-Šāfi'ī, umro 743/1342. Možda je to autorov izvod iz njegovog komentara Šāṭibīyi koji spominje Ismā'īl-paša (A. M. II, 150).

Početak:

قال الشيخ الامام العالم العامل ... يقول العبد المعترف بالعصيان محمد بن احمد ابن بضحان سألنى بعض القراء من ذوى الاجتهاد و الذكاء ان اختصر له باب وقف حمزه و هشام ...

Nasḫ, stihovi Šāṭibīye podvučeni crvenom linijom.

Pisano istim rukopisom kao u prethodnom djelu.

3. L. 23 — 25. القصيدة الفاتحة فى تجويد الفاتحة و شرحها

Spjev o tedžvidu prve sure i njegov komentar. Oboje napisao Muḥammad b. Maḥmūd b. Muḥammad as-Samarqandī, umro oko 600/1203. U uvodu pisac spominje svoje drugo djelo o tedžvidu العقد الفريد فى نظم التجويد i komentar istog. Rukopis je manjkav na kraju.

ḤḪ II, 1342.

Početak komentara:

قال الفقير الى الله الغنى محمد بن محمود بن محمد السمرقندى قد بعثنى بنظم تجويد الفاتحة ...

Početak qaṣide: بحمد الاله المستعان توسلا   و بالصلوات الزاكيات توصلا ...

Nasḫ mjestimično vokalizovan. Stihovi podvučeni crvenom linijom i vokalizovani.

Prepisivač i datum kao kod prethodnog.

4. L. 26 — 27. العمدة المفيدة ili عمدة المفيد وعدة المجيد فى معرفة لفظ التجويد

Spjev o tedžvidu. Napisao 'Alamuddīn Abū 'l-Ḥasan 'Alī b. Muḥammad as-Saḫāwī, umro 643/1245.

Brock. S. I, 728,².

Primjerak je manjkav u početku. Prvi kraći naslov je prema bilješci na kraju ovog rukopisa, a drugi prema ḤḪ (II, 1171).

Nasḫ vokalizovan.

5. L. 28 — 237. (مفردات القراءآت السبع من الشاطبية)

Djelo o sedam kiraeta izdvojenih i obrađenih pojedinačno svaki posebno prema Šāṭibīyi od nepoznatog pisca. Djelo je u početku i na kraju manjkavo, pa se nije mogao ustanoviti naslov ni pisac. Možda je pisac ovog djela spomenuti Ibn Baḏhān (v. ovdje t. 2). Gornji naslov je dat prema sadržaju. Iz uvoda se vidi da je pisac ovo djelo napisao na molbu nekog svog učenika koji je pred njim učio ovaj predmet, po djelu *Ḥirz al-amānī*. Ovdje se obrađuje posebno kiraet svakog od sedam poznatih imama prema rivajetu dvojice njihovih najpoznatijih ravija. Taj dio uvoda glasi:

و بعد ذلك سمت همته الى الوقوف على القرآآت المختلفة بين الائمة القرئين بالامصار
. . . فقرأ علىّ القصيدة المتبركة الموسومة بحرز الامانى و وجه التهانى . . . و اسمعته كما
سمعت من شيخى و استاذى . . . مولانا سراج الملة و الدين عبدالله بن محمد الهمذانى
المعروف بقارئ السبعة و قال قرأت . . . و اشار ان افرد له قراءة نافع بن ابى نعيم المدنى
و اذكر الخلاف بين راوييه . . . فاجبته الى ذلك مستخوجا الاحكام من نظم الامام
الشاطبى . . .

Sličan uvod nalazi se u obradi kiraeta svakog imama. U nekim od tih uvoda pisac kaže da je od njega tražilo više prijatelja i učenika da im posebno izdvoji i obradi ove kiraete iz Šāṭibīye. Na nekim mjestima navodi preko svog učitelja niz svih učitelja do Šāṭibīye. Tako u uvodu u obradi Ibn 'Āmirova kiraeta kaže:

و بعد فقد التمس منى بعض اصحابى . . . ان افرد لهم قراءة عبد الله بن عامر اليحصبى
رضى الله عنه لتكمل المفردات سبعا فاجبتهم الى ذلك و شرعت فيه . . . مستخوجا القراءة
من القصيدة المتبركة . . . بل كتبت فيه ما سمعته من شيخى و استاذى . . . عبد الله بن
محمد الهمذانى . . . كما سمعه من الشيخ الامام محمد بن ابرٰهيم السيوانى كما سمعه

من الشيخ الامام المقرى صائن الدين البصرى كما سمعه من شيخه الامام علم الدين السخاوى
كما سمعه من الشيخ الامام صاحب القصيدة حرز الامانى . . .

Egipatska biblioteka (Kairo I², 15) ima jedan rukopis pod naslovom:

اتحاف فضلاء الامة المحمدية ببيان جمع القراءآت السبع من طريق التيسير و الشاطبية
تأليف الشيخ حسن بن على بن احمد بن عبدالله الشهير بالمدابغى

Sudeći po ovom naslovu, to bi djelo najviše odgovaralo našem rukopisu, jer obrađuje istu temu, ali vremenski ne odgovaraju jedno drugom. Pisac egipatskog rukopisa umro je 1170/1756, a pisac našeg rukopisa, prema nizu učitelja koje navodi do Saḫāwīye, odnosno do Šāṭibīye, morao je umrijeti mnogo ranije.

Nasḫ. Riječi iz Qur'āna podvučene su crvenom linijom. Izgleda da su ovdje pojedini kiraeti prilikom uveza ispremetani. Na poleđini na posebnoj ceduljici neko je proizvoljno stavio naslov: رواة سبعة على حدة.

Uvakufio Salim-efendija Muftić.

125. **782.**

L. 138; 20,5 × 15. Papir tamnobijel, povez polukožni.

1. L. 1 — 48. كشف الحقائق لتبين اسرار الدقائق

Djelo o čitanju Qur'āna od nepoznatog pisca iz vremena sultana Sulejmana II (1520 — 1566), kome pisac u uvodu posvećuje ovaj rad. Djelo je rađeno, uglavnom, po Sağawandījevom djelu (v. br. 101) i podijeljeno je na sedam poglavlja.

Kairo I, 26.

Početak: الحمد لله الذى شرفنا بحفظ كتابه و وفقنا لتجويد لفظه و اعرابه . . .

Nasḫ.

Na unutarnjoj strani prve korice nalaze se stihovi na turskom, perzijskom i arapskom jeziku vjersko-poučnog sadržaja. Na l. 1ª ima bilješka da je ovaj primjerak uvakufio H. Ibrāhīm b. 'Isma'īl Ispužli (iz Spuža) za Ajni-begov mekteb.

2. L. 48 — 52. (ترجمهٔ جزرى).

Turski prevod Ğazarījine *al-Muqaddime*. Preveo neki Ḥusain b. Muṣṭafā.

Početak:

الحمد لله رب العالمـين و الصلاة و السلام على نبيه محمد . . . اما بعد بو ذليـل و ضعيف . . . حسين بن مصطفى ايدر

Ta'līq sitan. Istaknute riječi pisane crvenim. Potis prepisivača nečitak.

3. L. 52 — 57. المقدمة الجزرية, v. br. 113,^{1}.

Nasḫ vokalizovan. Prepis dovršen 1074/1663.

Na l. 58 — 59. bilješke iz kiraeta i kratak komentar konut-dove.

4. L. 59 — 123. شرح المقدمة الجزرية

Komentar Ğazarījine *al-Muqadime* od nepoznatog pisca.

ḤḪ II, 1799.

Početak: الحمد لله الذى جعل [حملة] القرآن من خاصته و اهله

Nasḫ. Na kraju datum 963/1556, što je možda datum pisanja djela.

5. L. 124 — 134. (رسالة فى التجويد).

Risala o tedžvidu od nepoznatog pisca.

Početak:

الحمد لله الذى انزل القرآن على محمد سيد المرسلين و نوّر بحفظه صدور الحافظين . . .

Pismo i rukopis kao kod prethodnog djela. Na kraju datum 959/1552. i bilješka u kojoj se kaže da je brošuru pročitao, uvažio i pohvalio 'Alī b. Muḥammad al-Miṣrī, učitelj (šaiḫ) u školi za kiraete (*dār al-qurrā'*) i imam džamije sultana Mehmeda II:

الحمد لله . . . و بعد فقد طالعت فى هذا التأليف المبارك فوجدته لطيفا متينا مقبولا لدينا وكتبه الفقير على بن محمد المصرى الشيخ بدار القراء و الامام بجامع السلطان محمد خان

Na l. 134 — 136 bilješke iz tesavufa, istihare-dova i popis neke biblioteke.

6. L. 137 — 138. رسالة فى حقيقة الانسان, v. br. 113,^{3}.

Ta'līq sa nešto nesḫa slab.

Iz Ajni-begovog mekteba.

126.

4130.

L. 206; 21,5 × 16. Papir tamnobijel, deblji, povez polukožni.

Ovaj kodeks sadrži četiri djela o kiraetu i pravopisu Qur'āna. Nijednom djelu nije označen autor, niti su ona zabilježena u Istoriji arapske literature. Proučavanjem ovoga rukopisa i sravnjivanjem ovih radova sa drugim sličnim djelima iz iste struke ustanovili smo da ona nisu identična sa poznatim djelima o kiraetu i pravopisu Qur'āna. Cio kodeks prepisao je istim pismom 'Isā Ḫalifa b. Maḥmūd Muğallidzāde, šaiḫ al-kurrā' u međuvremenu od 963. do 965. (uporedi zapise na prvom i posljednjem listu kodeksa) i uvakufio ga Iṣḥāq-begovoj biblioteci u Skoplju (v. l. 1^{a}). Budući da je Aḥmad Taşköprüzade 936/1529. godine bio profesor Iṣḥāq-begove medrese u Skoplju i da je iz ove oblasti napisao komentar Muqaddimi od Ğazarīje (v. br. 122,^{1}), a treće djelo u ovom kodeksu ima potpuno isti uvod kao taj komentar to na osnovu svih tih činjenica, kao i na osnovu jedinstvenog stila i jezika u svim djelima ovoga kodeksa pretpostavljamo da je sva ova djela napisao spomenuti Tašköprüzāde i to vjerovatno za svoga života i djelovanja u Skoplju, odakle nisu ni prenesena na Istok i stoga su ostala dosada nepoznata. Nije isključeno ni to da je autor ovih djela spomenuti njihov prepisivač.

1. L. 1 — 28. مفردات ابى عمرو البصرى

Djelo o kiraetu Abū 'Amra al-Baṣrī. Ovo je djelo rađeno po Šāṭibīyi. U uvodu pisac kaže da su od njega tražili učenici kiraeta da im posebno obradi kiraet Ibn 'Amra, što je on učinio ovim radom. Tu on spominje i svog učitelja u kiraetu Muḥammada b. Muḥammad al-'Ulwīnī.

Početak:

الحمد لله الذى انزل فينا الكتاب الحكيم و من علينا رسوله الكريم ـ كذا ـ و بعد فـقد التمس منى بعض الراغبيـن و الطالبيـن . . . ان افرد لهم قـراءة ابى عمرو البصرى و اذكر الخـلاف بيـن راوييـه ابو عمر الدورى و ابو شعيب السوسى مستخرجا الاحكام من قصيـدة الشيـخ الامام . . . ابى القاسم خـلف بن احمد الرعينى ثـم الشاطبى . . . فاجبتهم الى ذلك . . . كما سمعته عن شيوخى الشيخ الامام المقرى . . . محمد بن محمد العلوينى المعروف بقارئ القراء السبعة رحمه الله سماعا متصلا الى صاحب القصيـدة اللامية . . . فاقول . . .

Nasḫ krupan, čitak, pisan vještom rukom. Naslovi sura pisani su crvenim mastilom.

Prepis je dovršen 965/1557, što se vidi iz zapisa na kraju:

و قد وقع الفراغ من هذه النسخة يوم الجمعة سنة خمس و ستين و تسعمائة

2. L. 29 — 66. مفردة يعقوب الحضرمى

Djelo o kiraetu Ya'qūba al-Ḥaḍramī. Iz uvoda ovoga djela vidi se da je rađeno po spjevu فرائد الدرر, koji je napisao šaiḫ Aḥmad b. Muḥammad b. Sa'īd al-Yamanī, umro 839/1435. Poznato je da je ovaj pisac napisao dopunu (*Takmila*) Šāṭibīyi (ḤḪ I, 649), i mislimo da je identična sa djelom *Farā'id ad-durar*.

Početak:

الحمد لله الذى خلق الانسان فى احسن التقويم و الهينات و بعد فقد التمس منى بعض طائفة من اهل القرآن ان افرد لهم قراءة يعقوب الحضرمى من الائمة الثلاثه و اذكر الخلاف بين راوييه رويس و روح سماعا متصلا مستخرجا من القصيدة المتبركة الموسومة بفوايد الدرر للشيخ الامام العالم احمد بن محمد بن سعيد اليمنى رحمه الله كما سمعت عن شيخى و استاذى محمد بن محمد العلوينى . . .

Pismo i rukopis kao u prethodnom djelu.

Prepisano 966/1559.

3. L. 67 — 122. كتاب مجتمع الثلاثه

Djelo o tri keraeta, koji, sa poznatih sedam, čine deset kiraeta. Trojica učitelja, čiji se kiraeti ovdje obrađuju, jesu: Abū Ǧa'far Yazīd, Ya'qūb b. Isḥāq al-Ḥaḍramī i Ḫalaf b. Hišām. Rad je rađen po djelu *an-Našr* od Ǧazarīje, koje je ovdje skraćeno.

Početak:

سبحان الله و بحمده منزل الكتاب على عبده و باعث الرسل بوعيده ووعده . . .
و بعد فقد التمس منى بعض من اعزة الاخوان . . . ان افرد الثلاثة الزائدة على السبعة من كتاب النشر فى القرآآت العشر لابن الجزرى فرأيت الاقدام على ذالك اولى و احرى

Ovdje kao i u uvodu prethodnog djela pisac kaže da su ga zamolili prijatelji da posebno obradi kiraete one trojice imama čiji kiraeti sa poznatih sedam sačinjavaju deset kiraeta.

Osim toga, ovdje je uvod u cijelosti isti kao i uvod Tašköprüjevu komentaru Ǧazarīnoj *Muqaddimi* (v. br. 122,[1]). Stoga je jasno da je pisac ovoga djela Tašköprüzāde.

Na kraju ima zapis u kojem se kaže da je pisac djelo dovršio 963/1555, ali on, bar što se tiče datuma, nikako ne potiče od samog pisca, nego od prepisivača. Taj zapis glasi:القراءآت

و هذا آخر ما تسهل اختصاره من كتاب نشر القراءآت...قال المصنف وافق فراغه يوم الاربعاء فى وقت صلوة الاشراق سنة ثلاث و ستين و تسعمائة

4. L. 123 — 206. رسم البرهان فى هجاء حروف القرآن

Djelo o pravopisu mushafa. Ismail-paša (Ḏ. I, 572, II, 231) pogrešno pripisuje ovo djelo Burhānuddīnu Ibrāhīm b. 'Omar al-Ǧa'barīji, umro 732/1331, identifikujući ga sa komentarom Šāṭibījevom spjevu عقيلة اتراب القصائد فى اسنى المقاصد ili *Qasidei raiyya*, koji je napisao taj pisac. Ovo, međutim, nije komentar navedenom spjevu niti kome drugom djelu, nego samostalno djelo rađeno prema tom spjevu, kako se to izričito kaže u uvodu ovoga djela. Osim toga, komentar toga pisca spomenutoj qasidi nosi naslov جميلة ارباب المراصد, a ne kao gore (رسم البرهان). Na osnovu izloženog mislimo da je ovo djelo napisao Tašköprüzāde.

Na ovom rukopisu nalazi se još naslov: كتاب رسم البرهان فى هجاء القران . Ismail-paša je na oba gore spomenuta mjesta pogrešno naveo nasalov ovog djela (رسم هجاء الفرقان).

U uvodu pisac je još spomenuo sve sure Qur'āna uklopivši vješto njihove nazive ili početke u tekst samog uvoda.

Početak:

الحمد لله الذى ارسل محمدا فاتحة ابواب الهدى للانام . . . و بعد فقد التمس منى بعض من اعزة الاخوان ان اكتب رسالة فى رسم المصاحف العثمانية على كتابة زيد بن ثابت . . . فلذلك اردت ان اكتب رسالة على كتابة زيد بن ثابت على الرواية التى اوردها الشيخ الامام ابو القاسم الشاطبي فى قصيدته الرائية التى تسمى بعقيلة اتراب القصائد فى اسنى المقاصد . . .

Na kraju ima zapis u kome se kaže da je djelo prepisao ʻĪsā b. Maḥmūd u petak 18. VI 963/2. V 1555: تمت رسالة رسم البرهان فى هجاء حروف القرآن على يد العبد الضعيف الفقير المحتاج الى رحمة الكبير عيسى بن محمود ... يوم الجمعة فى وقت صلوة العصر ثمانية عشر من شهر جمادى الآخر سنة ثلاث و ستين و تسعمائة

Zbirka je rijetka i vrijedna. Pisac se u svom radu ugledao na neke prethodnike kao na pisca spomenutog spjeva القراءة الثلاثة فى الائمة الثلاثة i na Ibn Baḏhāna (v. 124,[1] i [2]).

Na l. 1^a ima naslov djela, zatim zapis u kome se kaže da je ovaj rukopis uvakufio ʻĪsā-ḫalīfa, zvani Muǧallidzāde, šaiḫu ʼl-qurrāʼ, Isḥāq-begovoj biblioteci u Skoplju. Zapis je napisao, potpisao i svojim pečatom providio Muḥammad b. ʻAbdullāh, »kadija u spomenutom gradu« (Skoplju). Taj zapis glasi: من اوقاف المرحوم عيسى خليفه المعروف بمجلد زاده شيخ القراء التى وضعت فى دار الكتب للمرحوم اسحق بيك الواقعة فى المحمية المزبورة ختم عليه صيانة عن التبديل و التغيير كتبه اقل العباد محمد بن عبدالله القاضى فى البلد المزبور[؟].

Ispod toga zapisa stoji: ويسى القاضى باسكوب Weysī, kadija u Skoplju, 1022/1613. To je poznati turski pisac Waisī-efendija, koji je na neki način postao vlasnik ovoga rukopisa.

127.

1980.

L. 221; 21 × 15,5. Papir u cijeloj zbirci bijel i tamnobijel, povez polukožni.

1. L. 1 — 5. الدر اليتيم فى التجويد od Birgewīje (v. br. 113,[2]).

Nasḫ pisan nevještom rukom. Na l. 1^a nalaze se razne bilješke poučnog sadržaja. Na rubu nekih listova ima bilježaka koje tumače tekst.

2. L. 5 — 8. زينة القارى

Kratak tedžvid od nepoznatog pisca.
ḤḤ II, 972.

Početak: قراءة القرآن على خمسة مراتب اولها التنوين ...

Pismo kao prethodno. Prepis iz 1218/1803.

3. L. 9 — 14. (تعليقات من التجويد). Bilješke iz tedžvida na turskom jeziku i izvod o pauzama pri čitanju Qur'āna.

4. L. 14 — 27. باب اسماء الله تعالى

Poglavlje o Allāhovim imenima, uzeto iz djela *Maṣābīḥ as-sunna* od Begawīje, sa nekim komentarom.

Prepisano početkom muharema 1219/1804.

5. L. 28 — 30. رسالة فى قوله تعالى و ما تشاؤن الا ان يشاء الله

Kratko tumačenje navedenog ajeta o pitanju slobodne volje, na turskom jeziku od Muḥammada b. Muṣṭafā Aqkermānī, umro 1174/1760. Nema naslova. Počinje gornjim ajetom.

Dovde navedeni spisi pisani su rukom istog prepisivača koji se nije potpisao.

6. L. 31 — 46. الفقه الاكبر od Abū Ḥanīfe (v. br. 114,[1]).

Nasḫ vokalizovan. Na l. 1^a ima ime bivšeg vlasnika i njegov osobni pečat (Yūsufzāde sayyid Ibrāhīm, imam sultan Mehmedove džamije 1171/1757). Vjerovatno je on i prepisivač.

7. L. 47 — 68. الغمّاز على اللمّاز للشيخ جلال الدين السمهودى

Djelo o apokrifnim hadisima. Napisao Ǧalaluddīn (Nūruddīn) Abū ʼl-Hasan ʻAlī b. ʻAbdullāh b. Aḥmad b. ʻAlī b. ʻĪsā as-Samhūdī, umro 911/1505.

Na nekim rukopisima ovog djela ime pisca glasi: Nūruddīn Abū ʼl-Ḥasan as-Samannūdī. Odatle su neki shvatili da su to dvije različite osobe od kojih se jednoj pogrešno pripisuje ovo djelo. Međutim, biće tačno da je u oba naziva riječ o istoj osobi, samo su neki prepisivači tokom vremena iskrivili ime pisca. (Brockelmann na raznim mjestima spominje ovog pisca pod različitim imenima ne navodeći da je riječ o istoj osobi. U S. II, 416 spomenuo ga je pod nazivom as-Samannūdī s napomenom da je živio 950/1543). Ime koje smo mi ovdje naveli tačno je.

Početak: الحمد لله الفاتح على من فى الله جاهد و اجتهد

Nasḫ.
Rukopis je, vjerovatno iz XVI stoljeća.

Na kraju ima zapis u kome se kaže da je djelo prepisao 'Īsā b. Maḥmūd u petak 18. VI 963/2. V 1555: تمت رسالة رسم البرهان فى هجاء حروف القرآن على يد العبد الضعيف الفقير المحتاج الى رحمة الكبير عيسى بن محمود . . . يوم الجمعة فى وقت صلوة العصر ثمانية عشر من شهر جمادى الآخر سنة ثلاث و ستين و تسعمائة

Zbirka je rijetka i vrijedna. Pisac se u svom radu ugledao na neke prethodnike kao na pisca spomenutog spjeva القراءة الثلاثة فى الائمة الثلاثة i na Ibn Baḍhāna (v. 124,[1] i [2]).

Na l. 1^a ima naslov djela, zatim zapis u kome se kaže da je ovaj rukopis uvakufio 'Īsā-ḫalīfa, zvani Muğallidzāde, šaiḫu 'l-qurrā', Isḥāq-begovoj biblioteci u Skoplju. Zapis je napisao, potpisao i svojim pečatom providio Muḥammad b. 'Abdullāh, »kadija u spomenutom gradu« (Skoplju). Taj zapis glasi: من اوقاف المرحوم عيسى خليفه المعروف بمجلد زاده شيخ القراء التى وضعت فى دار الكتب للمرحوم اسحق بياك الواقعة فى المحمية المزبورة ختم عليه صيانة عن التبديل و التغيير كتبه اقل العباد محمد بن عبدالله القاضى فى البلد المزبور[؟].

Ispod toga zapisa stoji: ويسى القاضى باسكوب Weysī, kadija u Skoplju, 1022/1613. To je poznati turski pisac Waisī-efendija, koji je na neki način postao vlasnik ovoga rukopisa.

127. **1980.**

L. 221; 21 × 15,5. Papir u cijeloj zbirci bijel i tamnobijel, povez polukožni.

1. L. 1—5. الدر اليتيم فى التجويد od Birgewīje (v. br. 113,[2]).

Nasḫ pisan nevještom rukom. Na l. 1^a nalaze se razne bilješke poučnog sadržaja. Na rubu nekih listova ima bilježaka koje tumače tekst.

2. L. 5—8. زينة القارى

Kratak tedžvid od nepoznatog pisca.
ḪḪ II, 972.

Početak: قراءة القرآن على خمسة مراتب اولها التنوين . . .
Pismo kao prethodno. Prepis iz 1218/1803.

3. L. 9—14. (تعليقات من التجويد). Bilješke iz tedžvida na turskom jeziku i izvod o pauzama pri čitanju Qur'āna.

4. L. 14—27. باب اسماء الله تعالى

Poglavlje o Allāhovim imenima, uzeto iz djela *Maṣābīḥ as-sunna* od Begawīje, sa nekim komentarom.

Prepisano početkom muharema 1219/1804.

5. L. 28—30. رسالة فى قوله تعالى و ما تشاؤن الا ان يشاء الله

Kratko tumačenje navedenog ajeta o pitanju slobodne volje, na turskom jeziku od Muḥammada b. Muṣṭafā Aqkermānī, umro 1174/1760. Nema naslova. Počinje gornjim ajetom.

Dovde navedeni spisi pisani su rukom istog prepisivača koji se nije potpisao.

6. L. 31—46. الفقه الاكبر od Abū Ḥanīfe (v. br. 114,[4]).

Nasḫ vokalizovan. Na l. 1^a ima ime bivšeg vlasnika i njegov osobni pečat (Yūsufzāde sayyid Ibrāhīm, imam sultan Mehmedove džamije 1171/1757). Vjerovatno je on i prepisivač.

7. L. 47—68. الغماز على اللماز للشيخ جلال الدين السمهودى

Djelo o apokrifnim hadisima. Napisao Ğalaluddīn (Nūruddīn) Abū 'l-Hasan 'Alī b. 'Abdullāh b. Aḥmad b. 'Alī b. 'Īsā as-Samhūdī, umro 911/1505.

Na nekim rukopisima ovog djela ime pisca glasi: Nūruddīn Abū 'l-Ḥasan as-Samannūdī. Odatle su neki shvatili da su to dvije različite osobe od kojih se jednoj pogrešno pripisuje ovo djelo. Međutim, biće tačno da je u oba naziva riječ o istoj osobi, samo su neki prepisivači tokom vremena iskrivili ime pisca. (Brockelmann na raznim mjestima spominje ovog pisca pod različitim imenima ne navodeći da je riječ o istoj osobi. U S. II, 416 spomenuo ga je pod nazivom as-Samannūdī s napomenom da je živio 950/1543). Ime koje smo mi ovdje naveli tačno je.

Početak: الحمد لله الفاتح على من فى الله جاهد و اجتهد

Nasḫ.
Rukopis je, vjerovatno iz XVI stoljeća.

Na l. 1ª ima naslov djela, te kratke molitve u prozi i stihu. U vrhu stranice ima bilješka da je ovaj prepis kolacioniran sa svojim izvornikom.

Poslije toga 2 — 3 stranice sadrže razne poučne stihove. Tu je na prvom mjestu odlomak qaside od Ibn Duraida u slavu imama Šāfi'īje.

8. L. 71 — 72. قصيدة ابن مرزوق فى الاستغاثة

Nabožna pjesma od Ibn Marzūqa.

Početak: رفعت امورى لبارى النسم و موجدنا بعد سبق العدم

Nasḫ slab, vokalizovan. Prepis noviji.

Na l. 73. fragment pjesme القصيدة النفرجة od Abū 'l-Faḍl Yūsuf b. Muḥammad an-Naḥwīje, umro 505/1111. Pripisuje se i drugima.

Brock. I, 263.

Početak: سلم لله الامر ولا تيأس ابدا من رحمته

Pismo i rukopis isti kao prethodni.

9. L. 74 — 85. القصيدة الهمزية فى المدائح النبوية للبوصيرى

Hvalospjev u slavu Muhammeda Rasulullaha. Spjevao Abū Abdullāh Muḥammad b. Sa'īd al-Būṣirī, umro 694/1294. Spjev je poznat još pod naslovom: قصيدة ام القرى فى مدح خير الورى.

Brock. I, 266. S. I, 470.

Početak: كيف ترقى رقيك الانبياء. يا سماء. ما طاولتها سماء.

Nasḫ vokalizovan.

Prepisao Ḫalīl b. Ṣāliḥ al-Bosnawī (Spahić) 16. IX 1225/14. X 1810.

10. L. 85 — 86. القصيدة الاستغفارية

Molitva u stihovima za oprost grijeha.

Početak: استغفرالله من اثمى و من زللى و من وجودى ومن علمى ومن عملى

Pismo i rukopis isti kao prethodni.

11. L. 86 — 94. كفاية المريد ـ القصيدة اللامية فى العقائد

Spjev o dogmatici. Sastavio Abū 'l-'Abbās Aḥmad b. 'Abdullāh al-Ǧazāirī, umro 898/1492.

Brock. S. II, 356,7.

Početak: الحمد لله و هو الواحد الازلى سبحانه جل عن شبه و عن مثل

Pismo i rukopis isti kao prethodni, iz godine 1226.

12. L. 95 — 105. شرح القصيدة المضرية

Komentar Būṣirī-jinoj qaṣīdi *Muḍariya*. Napisao 'Omar b. Sulaimān b. Aḥmad al-Bandarī u Benderu (Besarabija) 1131/1718. Zatim je otišao u Instanbul, gdje je svoj rad pokazao ulemi i dostojanstvenicima, od kojih ističe velikog vezira Ibrahim-pašu, koji ga je postavio za muderrisa. Tu hvali još i Kara Mustafu-pašu, koji je godine 1125/1713. bio valija u Benderu.

Početak:

حمدا لمن أيد رسوله بالحجج الساطعات و فضله على جميع الرسل و الكائنات

Ta'līq. Stihovi qaside pisani crvenim mastilom i nasḫom. Stranice su obrubljene sa dvije crvene linije.

Na l. 105 — 108. razne molitve i zapisi.

13. L. 109 — 114. رسالة ارادة جزئيه ـ بالتركية

Rasprava o pitanju slobodne volje, na turskom jeziku. Napisao Abū Ṣādiq 'Isma'īl b. Sulaimān b. Muṣṭafā al-Ḥanafī al-Adirnawī.

Početak: . . . الحمد لله الذى قدرنا صرف الاستطاعة الى مسلك دينه

Ta'līq.

14. L. 115 — 120. منظومة ابى نصر احمد بن ابى ili عقيدة اهل السنة و الجماعة
المؤيد المحمودى النسفى فى العقائد

Spjev o vjerovanju islamske ortodoksije. Napisao Abū Naṣr Aḥmad b. Abū 'l-Muayyad al- Maḥmūdī, umro 519/1125. To je uvod piščevoj versifikaciji pravnog djela *al-Ǧāmi' al-kabīr* od imama Muḥammada Šaibānī-je, umro 189/804. Cijela versifikacija broji 5555 stihova, a ovaj uvod o vjerovanju 81 stih. Spjev je dovršen 515/1121. Stihovi svršavaju slovom ر (r).

Brock. I, 172.

Početak ovdje: الحمد لله القديم البارى رب الانام مقدر الاعمار

Nasḫ lijep, vokalizovan. Na kraju bilješka o piscu i njegovom spjevu.

15. L. 121 — 131. شرح عقيدة السنوسى

Komentar Sanūsījevu akaidu ام البراهين. Napisao neki Muḥammad b. Manṣūr al-Hudhudī, živio u XI/XVII stoljeću.

Brock. II, 251, S. II, 354.

Početak: الحمد لله الذى شهدت بوجوده جميع الكائنات . . .

Ta'liq sa nešto nasḫa, slab. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom.

16. L. 132 — 151 (رسالة) اهم الامور

Traktat o osnovnim pojmovima vjerovanja i vjerskim dužnostima, od nepoznatog pisca, ukoliko prepisivač nije i pisac ovog rada.

Početak: آمنت بالله و بما جاء من عندالله على مراد الله مجملا و مفصلا

Ta'līq sitan.

Prepisao, a možda i napisao, Aḥmad b. Muḥammad Muṣṭafā, 12. IX 1223/2. XI 1808.

17. L. 152 — 170. الكشف و التبيين فى غرور الخلق اجمعين

Rasprava etičko-mističkog sadržaja. Napisao Abū Ḥāmid Muḥammad al-Gazālī, umro 505/1111.

Brock. I, 423,[42].

Početak:

قال الامام حجة الاسلام . . . اعلم ان الخلق قسمان حيوان و غير حيوان . . .

Nasḫ.

Prepisao Ḥasan b. Muḥammad Misirac u Istanbulu, gdje se, kako kaže, doselio kada je u Misiru zavladalo siromaštvo i skupoća i kada su zli ljudi preovladali nad dobrim. Prepis završen u petak mjeseca šabana 1218/1803.

18. L. 171 — 172. القصيدة الزينبية

Pjesma poučno-filozofskog sadržaja. Spjevao po nekima Ṣāliḥ b. 'Abdulquddūs , a pripisuje se još hazreti Aliji i mnogim drugim. Ovdje nije naveden autor.

Brock. I, 44, S. I, 110.

Početak: صرمت حبالك بعد و صلك زينب   و الدهر فيه تصرم و تقلب

Nasḫ vokalizovan.

Prepisao Ḫalīl b. Ṣālih Spahić.

19. L. 173 — 183. خلاصة الفوائد فى علم العقائد

Odulja pjesma (t. zv. *urǧūza*) o dogmatici, od nekog šaiḫ Ḥasana Dāgistānlī-je. (Up. Brock. S. III, 1281).

Početak: الحمد لله الواحد ذى الجلال   المتقن الاشياء على الكمال

Nasḫ vokalizovan. Prepisao 1223/1808. prethodni prepisivač.

20. L. 184 — 189. المقدمة الجزرية فى التجويد od Ǧazarīje (v. br. 113,[1]).

Nasḫ vokalizovan. Na rubu i između redaka ima bilježaka koje tumače tekst. Stranice su obrubljene crvenom linijom.

Slijedeća dva lista sadrže razne bilješke.

21. L. 190 — 204. منظومۀ عقائد ili نظم العلوم ili نظم اللآلى

Spjev na turskom jeziku o dogmatici. Sastavio Isḥāq b. Ḥasan Riḍā'ī Toqātī, umro 1100/1688.

M. Tahir OM I, 231; Ismā'īl-paša AM I, 201.

Početak: كليدر بسمله كلزار علمك   رواج رونق بازار علمك

Ta'līq pisan uvježbanom rukom. Na kraju pod naslovom *ḫātima* (završetak) pisac daje, također u stihu, neke podatke o svome životu i ondašnjim događajima. Rođen je u Tokatu, ali je veliki dio svoga života proveo negdje daleko od rodbine i rodnog mjesta, u koje se vratio 1098/1686, poslije 38 godina odsustva. Tu se uskoro pojavila kuga, koja mu je pokosila sina Faḍlullāha. Iste godine završio je ovo djelo i otišao u Sivas da nekom učenjaku tefsira čestita rođenje sina Muḥammada, pa mu je posvetio i ovo svoje djelo. Pisac se tuži na ondašnja burna vremena i žali pad Budima:

سركلكه كلوركن بو رسانه   ديكر كون ايدى عالم سوء حاله
پريشانلقده حالم اشتغالم   هواده زلف عنبر بو مثالم
تموجده هجومى اهل شركك   ايشى يغمايدى تركمان تركك
جهان جمله اوصانمشدى اوزندن   يرك التى خيرليدر يوزندن
بدون شهرى كبي محكم حصاره   ويرلدى دست فرصت اهل ناره
اوتوز سكز ييلك نار و فراقى   درونمده اقارب اشتياقى
توقات خلقى ايدى طاعونه مظهر   بر اكسك غصه‌دن تاريخ اشهر (١٠٩٤)

Prepisao 'Abdullāh b. 'Abdurrahmān 1207/1792.

Na l. 204 — 205. stihovi na turskom jeziku o lijepom ponašanju.

22. L. 206 — 208. عقيدة الشيبانى

Qasida od 79 stihova na arapskom jeziku o dogmatici. Sastavio Nağmuddīn Muḥammad b. Waliyuddīn al-'Ağlūnī aš-Šaibānī, umro 859/1455. To je prema naslovu na rukopisu i to je, čini nam se, ispravno. Kairo (I, 202) navodi ovaj rad pod naslovom: القصيدة الشيبانية pripisujući ga istom piscu. ḤḪ (II, 1158 i 1340) navodi rad pod oba gornja naslova, ali mu ne spominje autora. Za navedenog pisca kaže da je komentator dotične qaside, što je, držimo, pogrešno. Brockelmann (I, 172, VIII) ovu qasidu, pripisuje imamu Muḥammedu b. al-Ḥasan aš- Šaibāniji, umro 189/804, a gornjeg pisca spominje kao njenog komentatora, što je također pogrešno, obzirom na tekst ove qaside pri njenom završetku. Imam Muḥammad možda ima drugu qasidu istog naziva.

Ismā'īl-paša (Ḏail II, 231) spominje komentar qasidi Šaibaniji (شرح القصيدة الشيبانية) što ga je, po njemu, napisao Abū Šāma Abu 'l-Qāsim 'Abdurraḥmān b. Isma'īl b. Ibrāhīm al-Maqdisī, umro 665/1266. Nije jasno o kojoj i čijoj qasidi je tu riječ. Brockelmann (S. I 550), nabrajajući djela ovog Abū Šāme, ne spominje taj komentar.

Početak: ساحمد ربی طاعة و تعبدا و انظم عقدا فی العقیدة اوحدا

Nasḫ vokalizovan. Prepisao Ḫalīl b. Ṣāliḥ 1227/1812.

23. L. 209 — 216. شرح الاربعين اسما السهلوردية

Tumačenje 40 Božijih imena od nekog Sehleverdije?

Početak: اذا اراد الانسان الدخول علی الملوك و السلاطين ...

Nasḫ. Prepis dovršen 1155/1742.

24. L. 217 — 220. حقائق العقيدة السنوسية ام البراهين لمؤلفها السنوسى

Tumačenje pojedinih termina i pojmova u Sanūsījinoj dogmatici *Umm al-barāhīn* od istog pisca.

Kairo I, 177.

Početak: حقيقة الحمد هو الثناء بالكلام على المحمود ...

Nasḫ sa nešto ta'līqa, slab.

25. L. 221. صغرى الصغرى

Kratka dogmatika koju je napisao sayyid Šarīf Muḥammad b. Yūsuf b. al-Ḥusain as-Sanūsī, umro 895/1489. U nekim rukopisima naslov ovog rada glasi: صغرة الصغرى.

Brock. S. II, 355.

Početak: اعلم ان مولانا جل و عز واجب الوجود

Pismo i rukopis isti kao prethodni.

128. 781.

L. 117; 21 × 14. Papir u cijeloj zbirci bijel i tamnobijel. Povez kožni.

1. L. 1 — 46. شرح الدر اليتيم

Komentar Birgāwījinu djelu *ad-Durru 'l-Yatīm*, v. br. 113,^{2} i 118,^{3}.

Nasḫ prilično lijep i čitak. Osnovni tekst podvučen, stranice obrubljene crvenom linijom.

Rukopis je noviji.

Na početku se nalazi zapis u kojem se kaže da je rukopis uvakufljen za mekteb kod džamije Ferhadije u Sarajevu; tu je donesen i sadržaj rukopisa i stavljen pečat ranijeg vlasnika. Na rubu nekih listova ima bilježaka iz djela كشف الحقائق i drugih koje se odnose na tumačenje teksta.

2. L. 47 — 72. ترجمة شرح در يتيم من التجويد

Komentar istog djela na turskom jeziku od nepoznatog pisca. Autor je napisao ovaj komentar za svoga sina 'Abdullāha.

Početak: الحمد لله و كفى ...

Nasḫ lijep, vokalizovan. Osnovni tekst podvučen i stranice obrubljene crvenom linijom.

3. L. 73 — 88. رسالة التجويد بالتركية

Traktat o tedžvidu na turskom jeziku. Napisao Muṣṭafā b. Ḥ. 'Alī, kako stoji u uvodu. Na l. 1^{a} pak nalazi se ovakav naslov:

رسالة شيخ على من التجويد بلسان تركى

Uvod i zaglavak pisani su arapskim, a ostalo turskim jezikom.

Početak: ... الحمد لله الذى انزل القرآن بالتجويد

Nasḫ čitak. Na rubu nekih listova ima bilježaka koje tumače tekst. Stranice su obrubljene crvenom linijom.

Prepis, a možda i pisanje dovršeno rebia II 1174/1760.

4. L. 89 — 90. منظومة لقاضى زاده فى التجويد بالتركية

Kratak spjev na turskom jeziku o tedžvidu od nekog Qādīzāde.

Početak: ... هركيم اوقورسه هر سوره ده لحان

Nasḫ vokalizovan. Na l. 1^a ima završetak neke brošure iz akaida.

5. L. 91 — 101. كتاب الالبا فى الف با

Traktat o porijeklu i razvitku pisma, abecedi i abğad-sistemu od nepoznatog pisca. Pisac je ovo sabrao iz raznih djela prenoseći najstarija predanja koja često nemaju istorijske podloge. Služio se i djelom *Alif bā* od španskog učenjaka Ibn aš-Šaiḫ al-Andalūsī. Po tom djelu je, izgleda, i ova rasprava dobila ime.

Početak: الحمد لله الذى علم بالقلم علم الانسان ما لم يعلم

Nasḫ čitak. Stranice obrubljene crvenom linijom.

Prepisao iz autografa Muṣṭafā b. Muḥammad 1177/1763.

6. L. 102 — 114. تنوين و نون ساكن حقنده شاطبيه‌دن ابيات شرحى

Komentar poglavlju باب احكام النون الساكنة و التنوين iz Šāṭibīye. Naslov je ovdje na turskom jeziku, iako je komentar na arapskom.

Početak: انما جمع بين النون الساكنة و التنوين

Ta'līq sitan, pisan uvježbanom rukom. Na l. 1^a nalazi se naslov djela.

Na kraju je bilješka da je ovaj komentar uzet iz djela المعين, što ga je napisao Āli Muḥammad Imām Muḥammad b. Husām-dede iz Kutahije, profesor kiraeta (*šaiḫ al-qurrā'*) u Ğa'far-pašinom Dār al-qurrā'-u (školi za izučavanje kiraeta) u Kutahiji: نقل ما فيها عن المعين الذى الفه آل محمد امام محمد شيخ القراء بدار قراء جعفر باشا فى كوتاهيه المحمية. Ispod toga pečat Ālī Muḥammada, što bi moglo značiti da je i to njegov rad i rukopis.

7. L. 115 — 116. رسالة فى الوقف و الابتداء

Kratka rasprava na turskom jeziku o pauzama pri čitanju Qur'āna od spomenutog Imam Muḥammada b. Ḥusām-dede iz Kutahije. To je stvarno izvod iz djela وقوف سجاوندى (v. br. 101,^{1}).

Pismo kao prethodno, autograf. Na završetku je pečat pisca.

Na posljednjem listu (117) nalazi se nekoliko stihova o tedžvidu na turskom jeziku, crtež koji predstavlja govorne organe i način izgovaranja pojedinih arapskih glasova, nekoliko fetvi od Abū Su'ūda, te poučne izreke i stihovi (*mufradi*).

129. ISTO kao br. 128,^{1} **2305.**

L. 37; 21 × 16. Nasḫ. Osnovni tekst podvučen i stranice obrubljene crvenom linijom. Na rubu nekih listova ima bilježaka koje tumače tekst. Papir bijel, povez kožni.

Prepis dovršen 1130/1717. Sasvim na kraju ima bilješka nekog čitaoca u kojoj kaže da je komentar pročitao i ispravio 1131/1718.

130. ISTO kao br. 128,^{1} **2850.**

L. 44; 18,5 × 13. Nasḫ. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Papir bijel, povez polukožni, oštećen.

Na nekoliko mjesta nalazi se zapis u kojem se kaže da je vlasnik ovog primjerka ḥāfiz Sulaimān b. Ḫalīl-alamdar Šarac (raniji ra'īs-al-'ulamā' u Bosni).

Prepis dovršen 1274/1857.

Slijedeća dva djela u ovom svesku štampana su. To su:

1) نهجة المنازل, putopis iz Istanbula u Meku i propisi o obredima hadža. Napisao Ḥ. Meḥmed Edīb b. Meḥmed Derviš.

2) ترتيب اجزا, brošura o sastavljanju lijekova od H. Behdžet Munla-efendije.

Oba su djela na turskom jeziku.

131. ISTO kao br. 128,[1] **4230.**

L. 18; 21,5 × 16. Nasḫ veoma lijep, sitniji. Na rubovima listova ima bilježaka pisanih istom rukom. Papir žućkastobijel, povez kožni.

132. **2626.**

L. 115; 18,5 × 12. Papir u cijeloj zbirci žućkast i bijel. Povez polukožni.

1. L. 1 — 20. السيف المسلول على من ينكر المتقول فى حق اداء الضاد

Rasprava o pravilnom izgovaranju arapskih glasova ض i ط — naročito pri čitanju Qur'āna. Napisao Abū Bakr Muḥammad b. Ḥ. Bakr al-Bursawī šaiḫ al-qurrā' u Brusi, umro 1187/1773. (Ismail-paša Ḏ. II, 36).

Početak:

بسم الله و بحمده و صلوة على رسوله و بعد فهذا سيف مسلول على من ينكر المتقول مموه بسموم كلمات الفحول مشحذ بمسلمات الادلة و النقول . . .

Nasḫ vrlo lijep, sitan. Na prvoj stranici je unvan u bojama. Po rubovima listova ima dosta bilježaka od istog pisca sa oznakom منه, pisanih rukom istog prepisivača. Stranice su obrubljene sa tri tanke crne i jednom širokom zlatnom, a rubovi crvenom linijom.

Prepis dovršen 1134/1721, što je na kraju označeno slovima sistemom *abğad*, sadržanim u zbiru slovā قد غل.

Na početku su bilješke iz kiraeta, nekolike fetve, te sadržaj ove zbirke, sve pisano kasnije drugom rukom.

2. L. 21 — 36. بغية المرتاد لتصحيح الضاد

Rasprava o izgovoru glasa ض. Napisao 'Alī b. Muḥammad b. 'Alī b. Ḫalīl b. Gānim al-Maqdisī, umro 1004/1596.

Brock. II, 312, S. II, 395.

Početak: الحمد لله الذى وفق للنطق الفصيح من اراد . . .

Pismo, rukopis i cjelokupna obrada kao prethodno. Na prvoj stranici ima unvan. Na l. 1^{a} taqrīẓ (pohvala) ovog djela u stihu. Na kraju kratka biografija pisca uzeta iz djela الكواكب الدرية فى مناقب الصوفية od 'Abdurra'ūf al-Munāwī, umro 1031/1621.

3. L. 37 — 41. رسالة فى كيفية اداء الضاد المعجمة

Rasprava o izgovoru glasa ض od Muḥammada b. Abū Bakr al-Mar'ašī Sačaklīzāde, umro 1150/1737.

Brock. II, 370.

Početak: . . . بسم الله و بحمده و صلوة على رسوله يقول البائس الفقير محمد المرعشى

Ta'līq pisan rukom istog prepisivača koji je prepisao i prethodno djelo. U vrhu prve stranice ima unvan. Na rubovima ima bilježaka koje tumače tekst.

Prepis je dovršen 1134/1721.

4. L. 42 — 47. ارشاد العباد الى تصحيح الضاد

Rasprava o prethodnoj temi od Šaiḫ Sulaimān-efendije, vaiza u Ajasofiji, umro 1134/1721. (Datum je sadržan u rečenici قدمات استاد الانام koja se nalazi na kraju djela).

Početak: الحمد لوليه و الصلاة على نبيه

Nasḫ lijep.

Ovaj i prethodne radove prepisao Muṣṭafā b. Muḥammad ad-Ḍiyāī al-Güzelhiṣārī 1135/1722.

5. L. 48 — 64. (رسالة فى الموضوع السابق للسيد مصطفى الارمناكى)

Rasprava o istoj temi. Napisao šaiḫ Sayyid Muṣṭafā al-Armanākī at-Takāwī al-Anṭālī al-Mālikī (up. Brock. II, $440,^{10c}$). Nema naslova.

Početak: الحمد لله الذى افاض الموضوعات العربية فيضا . . .

Nasḫ lijep, pisan rukom gore spomenutog prepisivača. Na rubu nekih listova ima bilježaka koje tumače tekst.

Na l. 65 — 69. razne bilješke većinom s područja kiraeta, uzete iz raznih djela.

6. L. 69 — 72. رسالة فى كيفية اداء الضاد المعجمة

Rasprava o izgovoru glasa ض od Aḥmad Muderriszāde. U uvodu pisac spominje navedenog šaiḫ Sulaiman-efendiju i njegovu diskusiju o toj temi, brani njegovo tumačenje i naziva njegove protivnike neznalicama.

Početak: ... الحمد لله الذى وفق العلماء لاحقاق الحق و اظهار الصواب

Ta'līq pisan vještom rukom.

7. L. 72 — 73. (رسالة اخرى فى نفس الموضوع من المؤلف المذكور آنفا)

Druga rasprava o istoj temi od istog pisca u kojoj brani Ibn Gānim al-Maqdisīju od kritike Misirca 'Alī-efendije Manṣūrīje.

Početak:

الحمد لله الذى يسر لنا التنبيه على ما ابتدعه المولدون الاعاجم فى كيفية اداء الضاد . . .

Pismo i rukopis kao prethodno.

8. L. 74 — 82. رسالة فى كيفية النطق بالضاد لعلى المنصورى

Rasprava o istoj temi od 'Alī al-Manṣūrīje, u kojoj pobija Ibn Ganimovu raspravu o tom pitanju.

Početak: الحمد لله و صلى الله على نبيه و مصطفاه

Pismo i rukopis kao prethodno. Na l. 1ª nalaze se razne bilješke didaktičnog sadržaja.

9. L. 82ª — 83. (رسالة اخرى للمرعشى)

Kratka rasprava s područja tedžvida od spomenutog Muḥammada al-Mar'ašī *Sačaklizade*. Ovo je druga i kraća rasprava od njegove spomenute rasprave, (v. ovdje tač. 3).

Početak: بسم الله الرحمن الرحيم و بحمده و صلاة على رسوله . . .

Ta'līq sitan.

10. L. 84 — 90. رد الالحاد فى النطق بالضاد لعلى المنصورى

Druga rasprava o izgovoru glasa ض od spomenutog al-Manṣūrī-je.

Početak: الحمد لله و كفى و سلام على عباده الذين اصطفى

Nasḫ slab.

Na l. 1ª nalaze se bilješke iz hadisa i fikha.

11. L. 91 — 92. المقدمة الجزرية od Ğazarī-je (v. br. 113,¹).

Ta'līq sitan.

12. L. 93 — 102. (فتوى فى مسئلة الضاد).

Rasprava u obliku fetve o izgovoru glasa ض. Napisao Abū Ṣalāḥ 'Alī b. Muḥsin aṣ-Ṣa'īdī al-Azharī. Pisac ovim odgovara na pitanje koje mu je postavio šaiḫ Muḥammad al-Magribī at-Tilimsānī. Nema naslova.

Početak:

الحمد لله رب العالمين . . . و بعد قال الشيخ الامام ابو الصلاح على بن محسن الصعيدى المالكى الشاذلى الوفائى القوى الازهرى قدعوض على الشيخ الصالح محمد المغربى التلمسانى

Nasḫ.

Na l. 1ª i u vrhu prve stranice bilješke iz tedžvida i fikha.

13. L. 103 — 115. (شرح المقدمة الجزرية بالتركية).

Komentar Ğazarī-jine *Muqaddime* na turskom jeziku od nepoznatog pisca, sa dodatkom nekih pitanja iz komentara 'Alī al-Qārī-je, Ğā'barī-je, te Ğazarījinih djela النشر الكبير i التمهيد. Na kraju manjkavo. Up. ḤḪ II, 1800.

Početak: الحمد لله و سلام على عباده الذين اصطفى و بعد بيل كه . . .

Ta'līq pisan vještom rukom.

Sasvim na kraju, poslije nekoliko neispisanih lista bilješke iz kiraeta i fikha.

133. كنز المعانى بتحرير حرز الامانى **2818.**

Qasīda iz tedžvida. Sastavio šaiḫ Sulaimān al-Ğamzūrī iz XIII stoljeća. Rađeno po djelu *Ḥirz al-amānī*. Dovršeno 1202/1787.

Kairo I, 26.

Početak:

الهى لك الحمد الجميل على الولا   و صل على المختار و الآل و الولا

L. 8; 18 × 13. Nasḫ. Na l. 1^{a} naslov i nekoliko stihova o izgovoru glasa الراء, sa napomenom da su ti stihovi uzeti iz autografa. Stranice su obrubljene sa dvije crvene linije. Papir bijel, povez polukožni.

Prepisao Muḥammad Sālim Bābekī al-Madanī 1313/1895.

Turski

134. تجويد قره باش 4355.

Poznati udžbenik o čitanju Qur'āna. Napisao šaiḫ ʻAbdarraḥmān Qarabašī, umro u Istanbulu 904/1498.

M. Tahir OM I, 148.

Početak nakon besmele:

الله تعالى يه حمد و ثنا و رسولنه دخى آل اصحابنه صلوت سلامـدن صكره معلوم اولەكه حرف مد اوچدر . . .

L. 20; 16 × 11. Nasḫ jednostavan. Papir tamnobijel, povez platneni.

Prepisao neki ʻAbdullāh, a kao nekadašnji vlasnici potpisani su Munla Aḥmad-efendija iz Ljubinja i Munla Ṣāliḥ Hromić iz Stoca, 1252/1836. g.

135. 1221.

L. 32; 20,5 × 14; papir bijel, listovi prosuti, povez kožni.

1. 1 — 11. (تجويد)

Tedžvid od nepoznatog pisca. U početku manjkav.

Početak ovdje (na l. 5):

غيرى جميع قرّا رحمهم الله بر الف مقدارى مدّ ايدرلو . . . سكزنجى قسم مدّ تمكين بيان ايدر

2. L. 13 — 17. رسالة قواعد قرآن

Kratka risala o čitanju Qur'āna od nepoznatog pisca.

Početak: اى طالب علم ربانى شويله بلكل كم حرف علت اوچ حرفدر

3. L. 18 — 21^{a}. (الوقف فى القرآن)

Risala o pauzama pri čitanju Qur'āna. To je, možda, izvadak iz nekog opširnijeg djela o kiraetu.

Početak: اعلم بان الوقف على عشرة اوجه الاول وقف التام

4. L. 21^{b} — 26. ترتيب اعشار القرآن العظيم

Raspored ašereta Qur'āna. Izvadak iz nekog opširnijeg djela. Sadrži ašereta označena kroz cijeli Qur'ān.

Početak:

هذا ذكر ترتيب اعشار القرآن العظيم و الكلام القديم مما نقل عن شيخنا و سيدنا نور الحق و الدين زين المتصدرين سلمه الله تعالى و ابقاه مرتبا من اول القرآن الى خاتمته يذكر من اول كل عشر كلمتين فصاعدا

5. L. 27 — 32. فى الوقف اللازم فى القرآن العظيم

Rasprava o mjestima zastajanja pri čitanju Qur'āna, po učenju Abū al-Ḥasan ʻAlī b. Sa'īda.

Početak:

هذا ما ذكره الشيخ الامام المرشد ابو الحسن على بن سعيد . . . فى الوقف اللازمة فى القرآن العظيم نذكر علامته و هو حرف الميم

Na l. 1 — 2. uvod u neki tedžvid čiji je početak:

الحمد لله الذى انزل على عبده الكتاب و وعد من تلاه جزيل الثواب

Rad je podijeljen na 10 glava (باب).

Na l. 3. je fragment neke brošure o vrlinama. Na l. 4. je početak brošure راحة الارواح o suzbijanju i liječenju kuge, koju je napisao Ibn Kemal-paša, umro 940/1533 (v. br. 139,^{6}).

Na l. 12. ima nekoliko termina iz nauke o kiraetu. Na kraju je godina 977/1569. Na l. 18. posljednja stranica neke risale koja govori o pauzama pri čitanju Qur'āna.

Stariji datumi koji se nalaze na ovom rukopisu ne označavaju njegov datum, nego vjerovatno datum ranijih rukopisa iz kojih je ovaj prepisan.

Iz Fejzije medrese.

136. جواهر العقيان فى شرح عمدة العرفان 3372.

Komentar djelu *'Umdat al-'irfān* o tedžvidu. Osnovni tekst na arapskom jeziku napisao je Ḥamdullāh b. Ḫairuddīn (kod ḤḪ II, 1168. pogrešno Ḫairullāh b. Ḫairuddīn), imam Aja Sofije, umro oko 963/1555 (prema Brockelmannu S. II, 650 oko 948/1541). Svi izvori tvrde da je isti autor napisao i ovaj komentar na turskom jeziku. Na to upućuje i naslov ovog rukopisa, ali završetak komentara ukazuje da ga je pisao drugi autor, pa stoga ovo pitanje nije jasno. (Vidi l. 1^a i 89). Djelo je završeno 943/1536. i posvećeno sultanu Sulejmanu.

Uvod osnovnog teksta pisan je u prozi, a ostali dio je »qaṣīda rā'iya«, jer stihovi svršavaju slovom »r«, a rađena je po uzoru na Ğazarī-jinu Muqaddimu i ima 260 stihova.

Početak uvoda:

الحمد لله منزل القرآن على ذى الحجج و البرهان يعنى اجناس محامد عليه و اصناف مدايح سنيه ثابت و حاصلدر الله تعالى جل و علا ايچون . . .

Pri kraju ovog uvoda pisac kaže:

فسميت ما نظمت بعمدة العرفان فى وصف حروف القرآن

Početak versifikacije:

بدأت بحمد الله فى مبدأ السطر   تفرد سلطانا مع العز و النصر

Završetak komentara glasi:

و الحمد لله رب العالين نظم لشارحه:

ايا لطف ايديجى صاحب سعادت   عطا اعطادر رشانكده عادت
طمع دار اولدى ناظم چون عطادن   انيده شارحيده اكك دعادن

L. 89; 21 × 12,5. Nasḫ i ta'līq. Osnovni tekst pisan je lijepim vokalizovanim nasḫom, a komentar ta'līqom. Stihovi qaṣīde podvučeni su crvenom linijom. Na rubovima listova, naročito u početku ima bilježaka koje se odnose na tekst, a sve su pisane rukom istog prepisivača. Na l. 1^a je naslov djela i bilješke s područja kiraeta pisane također rukom istog prepisivača. Papir žućkast, povez kožni sa ornamentima na sredini korica.

Na l. 1^a ispod naslova piše da primjerak pripada šaiḫ Muḥammad-efendiji Telalagiću (iz Sarajeva).

Rukopis, po svoj prilici, potiče iz XVI ili XVII stoljeća.

137. رسالة منجية 3946.

Djelo o tedžvidu. Napisao 'Omar b. Aḥmad.

Početak:

الحمد لله الهادى الى سبيل الصواب المبين طريق الثواب و العقاب . . . صكره ايدر بو فقير ضعيف و بندهٔ نحيف عمر بن احمد . . .

Djelo je napisano po nalogu sultana Ismaila b. Ibrahīm Isfandiyar-ḫana, dakle oko 1457. godine.

L. 83; 20,8 × 15,5. Nasḫ krupan, lijep, vokalizovan. Na l. 1^a je crtež koji predstavlja usta, grlo i njihov položaj pri izgovaranju pojedinih slova. Papir tamnobijel, deblji. Listovi prosuti. Povez polukožni, oštećen, rastavljen od knjige.

Na l. 1^a piše da je knjigu uvakufio Ahmed-aga za medresu u Mostaru 1064/1653. Tu se nalazi i ime jednog ranijeg vlasnika s napomenom da je knjigu kupio za 120 dirhema.

Rukopis vjerovatno potiče iz XVII stoljeća.

Iz Karađoz-begove bibliotcke.

138. تجويد 3118.

Traktat o tedžvidu od nepoznatog pisca. To je ustvari izvod iz nekog tedžvida.

Početak:

اما حركت اوچدر فتحه و كسره و ضمه در و بالكل كيم قارى . . .

L. 7; 19,5 × 15. Ta'līq. Papir tamnobijel; povez kožni.

Na početku se nalaze dove i zapis za liječenje neke bolesti. Na kraju je bilješka o pobuni i neredu u Sarajevu 1093/1682, te o kazni koju je tada sultan primjenio protiv pobunjenih Sarajlija. Tu se spominje neki lažni munla, ćehaja Mustafa-aga i pogibija nekog dobrog kadije. Potom dolazak carskog kapudžije koji je donio kazne i zatvorio u tvrđavu šest ljudi. U vezi s tim spominje se i dolazak Abdurrahman-paše. Bilješka je pisana slabim turskim jezikom i nečitkim pismom.

بيك طقسان اوچ سنه سنده واقعه شهر سرايده ولايث جمعه اولوب بو باطل ملا وار ايدب بو خوشنجه نائب افنديبى بيله قتل شد باعث[1] قتلى . . . فتنه مصطفى اغا مسلم

---

[1] U ruk.: بائس

كتخداى ايدب. الحاصل بادشاه طرفندن قپوجى كلوب شهرليه ولايتليه نجه نجة عقوبتلر و بيك يوك اقچه كتيوب و التى ادم قوليه حبس اولندى (اولنوب؟) و ينه پادشاه كتيروب عبدالرحمن پاشا ... ايدب ... قتل شد.

Rukopis potiče vjerovatno iz XVII stoljeća.

139. **1197.**

L. 86; 21 × 14. Papir tamnobijel, deblji, povez kožni, oštećen.

1. L. 1 — 29. قواعد قرآن

Traktat o tedžvidu od nepoznatog pisca, vjerovatno iz XVII ili XVIII stoljeća.

Početak:

قواعد قرآنى طريق تجويد ده نجه حاذقلر مغلق عبارتلر سيلمشلر اما بو دعاكوى دخى ديلدى كم آسان لفظيله تركى دلنده جمع ايليه مبتديلره فائده اولماغيچون اون اوچ فصل اوزره ...

Nasḫ vokalizovan. U uvodu naveden sadržaj.

Na početku bilješka u kojoj piše da je primjerak uvakufio Muẓaffarīzāde Ḥ 'Abdulqādir-efendija za muderisa i učenike Sīmzāde medrese 1206/1791. Na l. 1^a je naslov i beznačajne bilješke.

Prepisao Aḥmad b. Walī b. 'Abdullāh.

2. L. 30 — 38. كتاب زيارة النبى فى مدينة النبى

Traktat o posjeti Muhammedovom turbetu u Medini i ostalim znamenitostima u njoj od nepoznatog pisca.

Početak: اول ما يدخل من باب السلام

Nasḫ krupan, djelomično vokalizovan.

3. L. 39 — 51. مناسك الحج

Uputa o obredima hadža na turskom jeziku od nepoznatog pisca.

Početak: حجك فرضينى و واجبلرينى بيان ايدر

4. L. 51 — 52. عدة احاديث

Kratka zbirka hadisa od nepoznatog sabirača.

Početak: قال رسول الله صلعم انما الاعمال بالنيات ...

5. L. 53 — 77. (فضائل رجب و سائر الايام)

Traktat o prednostima redžeba i drugih mjeseci i dana u godini na arapskom jeziku od nepoznatog pisca.

Početak:

الحمد لله رب العالمين ... روى عن رسول الله صلى الله عليه و سلم رجب شهر الله و شعبان شهرى و رمضان شهر امتى ...

6. L. 78 — 86. راحة الارواح ili رسالة الطاعون

Risala o suzbijanju i liječenju kuge od Ibn Kemal-paše (Aḥmad b. Suleyman), umro 940/1533.

Brock. II, $452,^{102}$, S. II, $671,^{102}$.

Početak: اللهم يا دافع البلاء و يا كاشف الداء باستعمال الدواء

Cijelu zbirku prepisao spomenuti Aḥmad b. Walī oko 1117/1705. Iz medrese Simzade u Sarajevu.

140. **2591.**

L. 146; 19,5 × 13,5. Papir bijel i tamnobijel, povez kožni, oštećen.

1. L. 1 — 9. قواعد القرآن

Kratak udžbenik iz tedžvida od nepoznatog pisca, vjerovatno iz XVII stoljeća.

Početak:

اعلم ان الوقوف مقصورة على خمس مراتب لازم و مطلق و جائز و مجوّز بوجه و مرخّص ضرورة فلنشرع الان ... اى طالب بلكل كه ...

Nasḫ sitan.

2. L. 10 — 14^a. (تجويد).

Kratka uputa o pravilnom čitanju Qur'āna na turskom jeziku od nepoznatog pisca.

Početak:

الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام على نبيه محمد و آله اجمعين اما بعد بلوك و اكاه اولك اى قرآن اوقومغه طالب اولنلر

3. L. 14^{b} — 18^{a}. (تجويد).

Kratak tedžvid na turskom od nepoznatog pisca.

Početak:

الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام علی خیر خلقـه محمد و آله و اصحابه
اجمعين اما بلكل كم احكام النون الساكنة و التنوين بش قسمدر . . .

4. L. 18^{b} — 21^{a} (تجويد).

Kratak tedžvid na turskom od nepoznatog pisca.

Početak:

بلكه قراء قتنده ایکی اوستونه و ایکی اسرەیه و ایکی اوترویه تنوین دیرلر . . .

5. L. 21^{b} — 24. تجريد البيان فی تجويد القرآن

Kratak tedžvid na arapskom jeziku od nekog 'Abdulkarīma (من مسودات الفاضل عبد الكريم).

Početak: الحمد لله المنان علّم القرآن خلق الانسان علّمه البيان . . .

6. L. 25 — 32^{a}. (تعليقات فی علم القراءة و القراء).

Bilješke o tedžvidu i o učiteljima kiraeta na turskom i arapskom jeziku, sabrano iz raznih djela.

7. L. 32^{b} — 76. المقدمة الجزرية بالترجمة التركية

Ğazarī-jina *al-Muqaddima* s turskim prevodom u prozi od nepoznatog prevodioca.

Nasḫ. Tekst Muqaddime pisan je crvenim mastilom.

Prepisao ḥāfiẓ Muḥammad b. Munla Ibrāhīm iz Livna, mjeseca šabana 1278/1861. كتبه الحقير الفقير . . . حافظ محمد بن منلا ابراهيم
اهلونه‌لی مولدا و البسنوی نسبة . . . فی سنة ١٢٧٨

8. L. 77 — 94. (مقدمة فی التجويد).

Traktat o tedžvidu na turskom bez naslova i imena pisca.

Početak:

الحمد لله و صلی الله علی نبيه و مصطفاه محمد و آله و صحبه و مقرئ القرآن مع
محبيه . . . ان هذه مقدمة فيما علی قارئه ان يعلمه . . . يعنی شول ذهنمده ملحوظ اولان
امة محمدينك اولادلرينه . . .

9. L. 95 — 96. (تعليقات من التجويد)

Bilješke iz tedžvida.

10. L. 97 — 103^{a}. تجويد قره باش , v. br. 134.

11. L. 103^{b} — 119^{a}. كتاب رسم عثمانی

Knjiga o pravopisu 'Oṯmāṇova mushafa, napisao Ḥusain b. 'Alī al-Amāsī, imam džamije sultana Mehmeda Fatiha. Iz uvoda se razumi da se pisac temeljito bavio proučavanjem tedžvida i da je ovaj rad pripremao od 1062/1651.

Početak:

بسم الله الذی لا يضر مع اسمه شیٔ فی الارض و لا فی السماء . . . بو عبد الفقير
المحتاج . . . السيد حسين بن السيد علی الحقير الاماسی الامام بجامع ابی الفتح . . .

Tekst Qur'āna podvučen crvenom linijom. Između listova ima umetnutih listića sa bilješkama iz kiraeta.

12. L. 119^{b} — 120. بيان مخرج حروف

Kratka uputa o izgovoru arapskih slova na turskom jeziku.

Početak:

الحمد لله رب العالمين و الصلوة و السلام علی رسوله محمد و علی آله اجمعين. بيان
مخرج حروف. مخرج حرف تكلم عندنده چقدوغی مكانه ديرلر مخرج . . .

Čitavu zbirku dovde prepisao je spomenuti Muḥammad b. Ibrahim Livnjak (v. pod tač. 7).

13. L. 121 — 146. (تجويد قرآن).

Tedžvid na turskom jeziku od nepoznatog pisca i bez naslova.

Početak:

الحمد لله الذی انزل علی عبده الكتاب بل كل كم تجويد قرآن اوقومق فرضدر . . .

Nasḫ krupan. U vrhu prve stranice prost unvan, stranice su obrubljene crvenom linijom.

141. **4318.**

L. 8; 20,5 × 12. Papir tamnobijel.

1. L. 1 — 4^{a}. ISTO kao br, 140^{1}.
Nasḫ. Kratice pisane crvenim. U vrhu prve stranice naslov:

هذا كتاب قواعد قرآن.

Sljedeće dvije stranice izvadak iz nekog tedžvida.

2. L. 5 — 6. قواعد القرآن i نوع ديكر قواعد القرآن

Tedžvid na turskom jeziku.

Početak:

قال رسول الله صلى الله عليه و سلم خيركم من تعلم القرآن و علمه يعنى سيزدن خيركز . . .

3. L. 7 — 8. قواعد القرآن

Početak: حرف علت اوچ حرفدر . . .

Ta'līq. Na kraju ima bilješka u kojoj se kaže da je prepisano krajem muharema 1066/1655. Na početku i na kraju je pečat nekadašnjeg vlasnika.

142. تجويد **2901.**

Kratak tedžvid od nepoznatog pisca, vjerovatno iz XIX stoljeća.

Početak: الحمد لله رب العالمين . . . اما بعد فهذه رسالة تتعلق بالتجويد

L. 5; 20,5 × 11,5. Nasḫ sa nešto ta'līqa. Rukopis je očito istrgnut iz neke zbirke. Papir bijel, bez poveza.

143. **637.**

L. 86; 22 × 16. Papir bijel, deblji i žućkast, povez polukožni.

1. L. 1 — 8. تجويد

Kratak udžbenik o pravilnom čitanju Qur'āna za početnike od nepoznatog pisca.

Početak:

الحمد لله رب العالمين . . . و بعد بو ند نصكره معلوم اولهكه هر مؤمن و مؤمنه اوزرينه عاقل و بالغ اولدقد نصكره فرض عيندر ايمان و اسلامى بلمك . . .

Ta'līq pisan uvježbanom rukom. Na l. 1^{a} sadržaj zbirke i potpis bivšeg vlasnika i prepisivača (Muṣṭafā Edīb, kadija, sin Ibrāhīma Kučukzāde iz Sarajeva 1213/1798). Ispod toga piše da je primjerak kasnije uvakufio H. Zulfikar-aga b. Mehmed Spahić iz sela Čumelj u Hercegovini (danas zaselak Čumeljci kod Gleđevaca — Ljubinje), za Ajni-begov mekteb kod Careve džamije.

2. L. 8 — 15. (عقائد بلسان التركى مع مخارج الحروف).

Kratak udžbenik o vjerovanju i izgovoru glasova. Napisao Miṣrī Ḥ. 'Oṯmān- efendi (من تأليف مصرى الحاج عثمان افندى).

Rad je sličan prethodnom po svom početku i sadržaju, samo što se u ovom više govori o vjerovanju.

Prepisao spomenuti Mustafa Edib 1213. H.

3. L. 16 — 24. رسالهٔ حجاميه و فصديه

Traktat o liječenju uzimanjem krvi, napisao Muḥammad b. Maḥmūd. Podijeljen je na 4 poglavlja.

Početak:

الحمد لله الذى ما انزل من داء الا انزل له شفاء . . . اما بعد بو اقفر الورى محمد بن محمود مشاهده ايدرمكه ناس انتفاع و تشفى ايچون حجامت و فصد ايتدرمكه سعى و اهتمام اوزرينه اولودلو . . .

Pisac je rad dovršio 1171/1757.

4. L. 24 — 25. رسالة فى آداب البحث و المناظرة

Rasprava o pravilima disputacije, napisao Abū 'l-Ḫair Aḥmad b. Muṣṭafā Tašköprüzāde. umro 968/1560, (v. br. 3,^{2}).

Pismo i rukopis u svim gornjim brošurama isto.

Prepisao bivši vlasnik ove zbirke Muṣṭafā Edīb u Gornjoj Tuzli 1214/1798.

5. L. 26 — 41. تحفهٔ حسامى

Perzijsko-turski rječnik u stihu. Napisao Ḥusāmuddīn-efendija iz okoline grada Mugle (Ajdinski vilajet), po čijem je uzoru kasnije

Šahidija napisao svoj rječnik *Tuḥfēi Šāhidī*. Ne smije se zamijeniti sa Šahidijinim sinom kome je također ime Husamuddin, a koji je spjevao perzijsko-tursku gramatiku, a ne rječnik (v. M. Tahir, OM I, 94 i uvod *Tuḥfēi Šāhidī*). Razdijeljeno je na više dijelova (poglavlja), od kojih je svako pod naslovom: **قطعه اخرى**.

Početak: نجه ويرانى عدل ايلدى معمور نجه معمورى ظلم ايلدى مقهور
مفاعيلن مفاعيلن مفاعيـــل هزج بحرى مسدس كلدى مقصور
خدا تـكرى توانكر معنـى باى

Nasḫ-ta'līq vokalizovan. Ispod riječi nalaze se crvenim pisani brojevi koji povezuju riječi istog značenja. Po rubu nekih listova ima bilježaka koje se odnose na tekst.

6. L. 42 — 75. سراج المصلى و بدر المبتدى و المنتهى

Kratko djelo o namazu na arapskom jeziku od nepoznatog pisca.

Kairo I, 437.

Početak: الحمد لله رب العالمين و العاقبة للمتقين

Nasḫ krupniji.
Prepis dovršen 1178/1764.

7. L. 79 — 86. عوامل البركوى

Kratka sintaksa arapskog jezika od Muḥammada Birgawīje, umro 981/1573.

Brock. II, 441,²¹.

Nasḫ lijep. Prepis dovršen 1192/1778.
Iz Ajni-begova mekteba u Sarajevu.

144. **1294.**

L. 50; 20,5 × 14. Papir bijel, povez polukožni.

1. L. 1 — 10. تجويد

Kratak udžbenik iz tedžvida od nepoznatog pisca.

Početak:

الحمد لله رب العالمين ... بوند نصكره حروف هجا يكرمى سكز حرفدر ...

Nasḫ lijep, vokalizovan.

2. L. 10 — 28. تجويد قرآن

Udžbenik istog predmeta od nepoznatog pisca.

Početak:

الحمد لله الذى امرنا الى قراءة القرآن بالتجويد ... صكره معلوم اوله كه تجويد قرآن تعلم اره و عورته فرضدر ...

3. L. 28 — 30. پيرنامه

Kratak članak o 26 prvaka (pirova) u tesavufu

Početak:

السلام عليكم يا اهل شريعت شريعتدن مراد شرطى يوينه كتور مكدر ...

4. L. 30 — 34. استاد ايله شاكرد ما بيننده عهد

Uputstvo i pravila o odnosu učenika u zanatstvu prema njegovom majstoru, od nepoznatog pisca.

Početak:

الحمد لله الذى جعل التقوى شعار سيد الاصفياء ... و بعده استاد ايله شاكرد ما بيننده بر عهد واردر اول عهد بودر

5. L. 35 — 43. باب شروط الصلاة

Poglavlje o uvjetima namaza. Izgleda da je rad izvadak iz nekog fikhskog djela.

Početak:

الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام على محمد سيد المرسلين باب شروط الصلاة و هى ستة الاول الوضوء بالماء الطاهر او التيمم بما يكون من جنس الارض

(Ovo nije rad o istoj temi koji se pod raznim naslovima: *Šurūṭ aṣ-Ṣalāt*, *Fiqh al-Kaidānī* ili *Muqaddimat aṣ-ṣalāh*, pripisuje Ibn Kemal-paši, Kaidaniji i drugima).

6. L. 44 — 50. جواهر الاسلام - (كتاب) سؤالنامه

Kratak katekizam u obliku pitanja i odgovora od nepoznatog pisca. Ovaj popularni katekizam *(ilmi-hāl)* ima nešto različite verzije, naslove i početke, a pitanja su u njemu svugdje izražena istim riječima: *eger sorsalar*, po čemu je kod nas i bio poznat. Gornji drugi naslov nalazi se na rukopisu.

Rieu, 7.

Početak ovdje:

الحمد لله الذى(؟) على فطرة الاسلام و على كلمة الاخلاض

Cijela zbirka, izuzev tač. 5, je na turskom jeziku, pisana istim pismom, nasḫ, rukom istog prepisivača, vjerovatno iz XVIII stoljeća.

145. **1672.**

L. 111; 21,5 × 16. Papir bijel i tamnobijel, deblji, povez polukožni.

1. L. 1 — 15. تجويد ادائيه

Kratak tedžvid, napisao neki Ḥamza Miskīn, kako se može razumjeti iz jedne bilješke na kraju (. . . كدادن مراد حمزه مسكيندر). Rađeno vjerovatno u XVIII stoljeću prema nekoliko popularnih udžbenika ove struke, kako je to navedeno u bilješci na kraju.

M. Tahir OM I, 148.

Početak:

لله الحمد و المنة . . . بوندنصكره معلوم اوله كه طالب تجويد اولان كيمسه يه اولا اوچ شئ بيلمك لازمدر . . .

Ta'līq. Na rubovima listova ima dosta bilježaka od samog autora.

2. L. 16 — 21. تجويد قره باشى , v. br. 134. Prepis iz štampanog primjerka. (V. bilješku na kraju ovog rukopisa i drugu u Mehmed Tahir, OM I, 148).

3. L. 21 — 34. (مسائل من التجويد).

Izvodi i bilješke iz raznih tedžvida. Na posljednjem listu crtež koji predstavlja usta i glasovne organe.

Moglo bi biti da je sve gornje radove prepisao spomenuti Ḥamza Miskīn.

4. L. 35 — 48. شرح ايساغوجى

Kratak anonimni komentar Isāgūǧiji, poznatom udžbeniku iz logike. Uvod komentara je na arapskom, a ostali tekst na turskom jeziku.

Početak: الحمد لله خالق الاجناس و الفصول . . .

Ta'līq sa nešto nasḫa. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom.

5. L. 49 — 57. رسالة فى علم آداب البحث مع شرحها لطاش كوپرى زاده

Komentar raspravi o disputaciji. Oboje napisao Taşköprüzāde (v. br. 143,^{4}).

Pismo i rukopis kao prethodno. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom.

6. L. 58 — 88. ضوء المعالى لبدء الامالى

Komentar kasidi *Bed' ul-amālī* (v. br. 115,^{3}). Napisao 'Alī b. Sulṭān Muḥammad al-Qārī, umro 1014/1605.

Brock. I, 429,^{6}; S. I, 764,^{6}.

(Naslov je po njemu *Dau'al-amālī*, što je pogrešno).

Početak: الحمد لله الذى وجب وجود ذاته

Nasḫ-ta'līq. Tekst kaside pisan je u početku crnim, a poslije crvenim mastilom.

7. L. 89 — 91. قصيدة بدء الامالى ، v. br. 115,^{3}.

Pismo kao prethodno.
Prepis dovršen 1190/1776.

8. L. 92 — 111. شرح الحسينية فى آداب البحث

Komentar raspravi *al-Husainīya* o disputaciji od nepoznatog pisca. Osnovnu raspravu napisao je Šaiḫ Ḥusain-efendī al-Antākī, umro 1130/1718. Manjkavo na kraju.

Brock. S. II, 482.

Početak: يا من وفقنا لوظائف البحث فى التحريرات و التحقيقات

Ta'līq. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Na rubu ima bilježaka koje tumače tekst.

146. **4279.**

L. 51; 20 × 15. Papir bijel, listovi u početku oštećeni vlagom i popravljeni, povez papirni.

1. L. 1 — 26. ISTO kao br. 145,^{1}

Nasḫ slab. Na devetom listu crtež usta, grla i njihovog položaja pri izgovoru glasova.

2. L. 27 — 34. تجويد قره باش, v. br. 134.

3. L. 35 — 49. (رسالة فى التجويد).

Izvod iz raznih tedžvidskih djela od nepoznatog pisca.

Početak: معلوم اوله كه تجويد قرآن هر اره و عورته فرضدر

4. L. 49^{b} — 51. تتمة تتعلق بالمخرج و الاعتماد

Dodatak o izgovoru slova na arapskom jeziku. Izvadak iz nekog tedžvida.

Cijelu zbirku prepisao ʻAbdullāh b. Munla Ṣāliḥ Hromozade (Hromić) 1252/1836.

147. **2897.**

L. 80; 16 × 12. Papir bijel, deblji, povez polukožni.

1. L. 1 — 10. تجويد, v. br. 144,^{2}.

Nasḫ-ta'līq.

2. L. 11 — 35. لغة عربى ـ تركى

Arapsko-turski rječnik od nepoznatog pisca. Uređen je po pojmovima, a ne po abecedi. Arapske riječi napisane su u jedan redak, a ispod njih turski prevod. Tu je sabran izvjestan broj pojmova za najnužniju konverzaciju. Sadrži oko 1000 riječi.

Početak: الله النبى الرسول الملك
تكرى پيغمبر ايلچى فرشته

Nasḫ slab. Arapske riječi vokalizovane i mnoge napisane pogrešno.

3. L. 36 — 43. (لغة فارسى ـ تركى).

Perzijsko-turski rječnik od nepoznatog pisca. Manjkav u početku. Uređen kao prethodni s tim što je još podijeljen na poglavlja.

Nasḫ lijep, sitan.

Početak ovdje:

مرغ آبى كلاغ زاغ كبوتر كلنك كنجشك
اوردك اله قرغه قره‌قرغه كوكرجين دورنه سرچه

Sadrži oko 700 riječi.

Prvo poglavlje koje se ovdje nalazi je: باب در اسماء اعداد

Rukopis je ljepši i znatno stariji od drugih u ovoj zbirci.

4. L. 44 — 54. شرح مراح الارواح بالتركية

Komentar arapskoj gramatici *Marāḥ al-arwāḥ* na turskom jeziku od nepoznatog pisca. Manjkavo na kraju.

Početak: هر بر مصنفه واجبدر كتابك اولنده بدى شئ ذكر ايلمك

Nasḫ i ta'līq.

5. L. 55 — 69. شرح الامثلة المختلفة

Komentar početne arapske gramatike *Amṯila* (Paradigme). Napisao Muṣliḥuddīn Muṣṭafā b. Šaʻbān as-Surūrī, umro 969/1561.

Brock. II, 438,^{4}.

Početak: الحمد لله الذى جعل الامثلة ميزان العلوم العربية

Pismo kao prethodno.

6. L. 69 — 73. (قصيدة بالتركية فى ارشاد اهل استانبول و ترهيبهم).

Pjesma na turskom jeziku u obliku poslanice stanovnicima Istanbula od nepoznatog pisca. Prema riječima na završetku može se razumjeti da su to stihovi nekog mistika Uwaisīje.

Početak: الا يا قوم استانبول بيلك تحقيق اولك آكاه
اريشور ناكهان بر كون سزه قهر ايله حشم الله

Pismo i rukopis kao prethodno.

Završetak glasi:

كتابى جفر جامعده مصرح اسمدر اسم ايله
بونى تحقيق بيلك تحقيق خروج ايلر بامر الله
نه دنلو سعى ايدرلرسه انك دفعنه يوق امكان
ويرلمش جانب حقدن صونلمش اكا سيف الله

اویسی حکیمه غم تاریخیدر التنده صاحب سیف
ظهـور اتمك مقــرردر بامرالله باذن‌الله

Na kraju se nalazi kratka dova za sretan život i brak mladoženje.

7. L. 74 — 80. (دعاء بالتركية).

Molitva na turskom jeziku koja je, izgleda, namijenjena da se moli prilikom hadža.

Nasḫ vokalizovan.

Rukopis je iz XVIII stoljeća, a donesen je iz Travnika.

148. **4174.**

L. 62; 20 × 14. Papir bijel, deblji, povez polukožni, oštećen.

1. L. 1 — 46. تجويد

Udžbenik tedžvida od nepoznatog pisca. U vrhu prve stranice ima ovaj naslov pisan crvenim mastilom, pogrešno:

(هذا كتاب تجويد شريف قرآن عظيم الشان)

Početak:

الحمد لله الذى انزل على عبده الكتاب و وعد من تلا و عمل به جزيل الثواب

Ovaj početak je uzet iz drugih djela o istom predmetu.

Nasḫ slab. Istaknute riječi pisane su crvenim. Neki dijelovi teksta podvučeni su crvenom linijom.

Prepisao Ḥusain b. ʻOṯmān 8. šabana 1174/1761.

.2. L. 47 — 62. باب شروط الصلاة

Uputa o namazu, v. br. 144,^{5}, sa turskim prevodom između redaka.

Nasḫ slab, vokalizovan.

Na kraju datum 1173/1760; prepisivač je, po svoj prilici, isti kao gore.

149. **1401.**

L. 147; 21 × 16. Papir bijel i tamnobijel, povez polukožni.

1. L. 1 — 5. ترجمة المقدمة الجزرية

Turski prevod Ǧazarījine *al-Muqaddime*. Prevod je u stihu kao i original. Prevodilac je neki Maqāmī, kako se to može razumjeti iz završnih stihova:

مفهومه دینور هدایه   سبب قیلور بو دعایة
خدا بزی یرلغـایه   ویره جنت مقامیه

U vrhu prve stranice ima naslov: ترجمهٔ جزری — رسالهٔ مقامی

Početak: حمد شکر وار خدایه   عفو چوقدر بی نهـایه

Nasḫ. U početku po rubovima listova i između redaka ima dosta bilježaka iz kiraeta.

Prepisao Ḫalīl b. Ṣāliḥ (Spahić) 1218/1803.

2. L. 6 — 55. طوبى على الرسالة و زلفى على الوسـيلة —

حاشية الارمناكى على شرح القنوى على رسالة البركوى

Glosa Qonawījinom komentaru Birgawījine risale o vjerovanju i pobožnosti (v. ḤḪ I, 850). Napisao Naǧmuddīn ʻOmar b. Abduraḥmān b. ʻOmar al-Armanākī kako stoji na početku rukopisa. Manjkavo na kraju. Glosa je napisana na turskom i arapskom jeziku pomiješano. Komentar je napisao Šaiḫ ʻAli-efendī aṣ-Ṣadrī al-Qonawī i dovršio ga 1114/1702.

Kairo (F. kutub at-turkiya) 67—8.

Početak glose:

الحمد لله رب العالمين والله ناصر المؤمنين . . . اما بعد فيقول العبد اضعف الورى . . . نجم الدين السـيد عمر بن السـيد عبد الرحمن بن عمر الارمناكى . . . لما رأيت رسالة للعلامة الفاضل محمد بن پير على البركوى و قد سألنى بعض الاخوان ان اشرح شرحا بنقل مسائل العربـية بعضا متنا (؟!) لشرح قـنوى مطابقا لمسائلهما . . . و سميتـه طوبى على الرسالة و زلفا (؟!) على الوسـيلة

Ta'līq i nasḫ sitniji. Osnovni tekst pisan crvenim, a komentar podvučen crvenom linijom.

3. L. 56 — 67. نتيجة النظر فى علم الاثر

Traktat o islamskoj tradiciji. Napisao Muḥammad b. Ḥasan b. Himmāt al.Ḥanafi ad-Dimišqī, umro 1175/1761.

Brock. II, 309.

Početak: الحمد لله الذى وصل بمتواتر آلائه من انقطع اليه

Ta'līq sa nešto nasḫa.

Prepisao Murādbašīzāde 'Alī Ṣādiq Šukrī, muderis u medresi Ali-paša Ǵedīd 1208/1793 (v. l. 1ª).

4. L. 67 — 69. (رسالة فى تقسيم الحديث)

Traktat o vrstama hadisa, napisao šaiḫ 'Omar Iskilibī, učenik spomenutog Ibn Himmāta. U vrhu prve stranice napisano je ime pisca crvenim mastilom:

اسكليبى شيخ عمر المحدث من تلاميذ شيخ محمد بن همات المحدث الحنفى الشامى

Početak:

الحمد لله رب العالمين مرسل الانبياء و المرسلين ... و بعد لما قسم اهل الاصول
و اهل الحديث سنة المصطفى صلعم ...

Prepisano 1208/1793 istim rukopisom kao prethodno.

5. L. 70 — 80. مولد النبى لسليمان چلبى

Mevlud od Sulaimān Čelebije, umro 825/1422. Manjkavo u početku. Na kraju prigodna dova i jedna ilahija.

ḤḪ II, 1910; Š. Sāmī QA IV, 2620.

Nasḫ vokalizovan.

6. L. 81 — 98. الاربعون حديثا للمصفورى

Zbirka 40 hadisa sa odgovarajućim pričama. Napisao Muḥammad b. Abū Bakr al-Uṣfūrī.

Timūriya II, 405; Brock. S. II, 942.

Početak: الحمد لله رب العالمين و العاقبة للمتقين

Nasḫ slab sa nešto ta'līqa.

7. L. 99 — 119. تحفهٔ نادريات (شرح الامثلة المختلفة)

Komentar *Amṯili* na turskom jeziku. Napisao 'Oṯmān b. Aḥmad. Način pisanja upućuje donekle da je pisac iz naših krajeva. U uvodu kaže da je odlučio napisati ovaj komentar u doba osvajanja Krete 1080/1669. i da mu daje naziv: تحفهٔ نادريات

Početak:

الحمد لله رب العالمين ... اما بعد ضعيف و حقير پر تقصير عثمان بن احمد

Ta'līq.

Prepisao 'Alī, softa iz kasabe Prozor u kadiluku Radomir 1214/1799.

8. L. 120 — 130. (لغت مراح و عزى و مقصود).

Turski tumač arapskih riječi upotrebljenih u djelima *Marāḥ al-arwaḥ*, *'Izzī* i *Maqṣūd* iz arapske gramatike od nepoznatog pisca. Ispod arapskih riječi napisano je njihovo značenje na turskom jeziku.

Početak: قال مفتقر نجاح

ايتدى اى محتاج قورتلجق

Nasḫ i ta'līq.

9. L. 131 — 136. شرح ابيات لصدر الشريعة فى العروض

Komentar stihovima o arapskoj metrici koje je spjevao Ṣadr aš-Šarīa, od nepoznatog komentatora.

Početak osnovnog teksta:

اطل مدتى بسط المدى منك مأمول. انل عدتى كف العدى عنك مسؤول

Početak komentara:

و به نستعين ... و بعد يقول المتوسل بقلة البضاعة ... لما رأيت الابيات الخمسة
المعزوة الى صدر الشريعة التى جمع فيها اسماء البحور و العروض ...

Ta'līq. Stihovi su pisani crvenim mastilom.

Prepisano 1224/1809.

10. L. 137 — 147. (رسالة فى شرح لفظ كتاب الطهارة).

Jezična analiza sastava كتاب الطهارة, te tumačenje riječi *kitāb* i *bāb* od nepoznatog pisca.

Početak: الحمد لله الذى لا يرد قضاؤه و لا يحد بقاؤه ...

Nasḫ sitan.

Prepisano 1184/1770.

150. رسالة فى التجويد **2955.**

Traktat o tedžvidu. Napisao neki Muṣṭafā b. Ḥ. 'Alī u XVIII stoljeću.

Početak je sličan početku u nekim drugim radovima ove vrste:

الحمد لله الذى انزل القرآن بالتجويد ...

L. 34; 16 × 11,5. Nasḫ. Papir bijel, deblji, povez kožni, rastavljen od listova.

Prepisano 1213/1798.

Na l. 1^a ima bilješka u kojoj se kaže da je rukopis uvakufio Zulfikar-aga Spahić iz sela Čumelj u Hercegovini (Čumeljaci kod Ljubinja).

151. 1322.

L. 200; 23 ×16. Papir bijel i žućkast; povez kožni, oštećen.

1. L. 1 — 5. قواعد كلى

Kratka risala o pauzama (*waqf*) pri čitanju Qur'āna od nepoznatog pisca, vjerovatno iz XVIII ili XIX stoljeća. Prvo se navode mjesta gdje je pogrešno napraviti pauzu, a po tom mjesta gdje je to potrebno učiniti. Nedovršeno.

Početak:

قواعد كلى ائمۀ دين و علماء اهل يقين شويله بيان و عيان قلوب بيورد كم قرآن ايچنده اولن وقف كفرلرى يازمش ...

2. L. 6 — 46. وقوف السجاوندى

Djelo o pauzama u Qur'ānu sa uvodom na perzijskom jeziku (v. br. 101^1).

Pisac je ovdje popisao sve riječi u Qur'ānu koje imaju znak pauze (*waqf*) sa dotičnim znakovima i to redom po surama. Ti znakovi su označeni crvenim mastilom. Završetak je na turskom jeziku.

3. L. 47 — 69. شرح رسالة البركوى فى اصول الحديث

Komentar Birgawījinoj brošuri o teoriji hadisa, napisao Dāwūd b. Muḥammad al-Qarsī, umro 1169/1755.

Brock. II, 440.

Početak:

الحمد لله الذى اعزّ العلماء العاملين و المحدثين العادلين ورفع حظ الحافظين

Osnovni tekst podvučen crvenom linijom.

Pisac je završio svoj rad 10. rebiu 'l-ahira 1151/29. VII 1738. u Egiptu.

4. L. 70 — 117. شمائل النبى ili الشمائل النبوية

Životopis Božijeg poslanika Muhammeda. Napisao Abū 'Isā Muḥammad b. 'Isā at-Tirmiḏī, umro 279/892.

Brock. I, 162.

Početak:

الحمد لله و سلام على عباده الذين اصطفى ... باب ما جاء فى خلق رسول الله صلى الله عليه و سلم

5. L. 118 — 143. مرقات الوصول الى علم الاصول

Djelo o teoriji islamskog prava (uvod u islamsko pravo). Napisao Muḥammad b. Farāmurz Molla Ḫusrau, umro 885/1480.

Brock. II, $227,^2$.

Početak: حامدا لمن شيد اصول الدين و ايد فروعه بالكتاب المبين

6. L. 144 — 163. اظهار الاسرار فى النحو

Kratko djelo o arapskoj sintaksi od Birgawīje.

Brock. II, $441,^{20}$.

Početak: الكلمة لفظ وضع لمعنى مفرد

7. L. 164 — 170. شرح رسالة فى علم المناظرة و الآداب

Traktat o disputaciji i komentar istom djelu (v. br. $145,^5$).

8. L. 171 — 198. شرح عجالة كافية (الحسينية) فى آداب البحث

Kraće djelo o disputaciji sa komentarom (v. br. $145,^8$).

9. L. 199 — 200. الرسالة الموسوية فى القياس

Kratak napis o silogizmu u logici od nepoznatog pisca (up. Brock. S. II, 956 i Ismā'īl-paša AM II, 482).

Početak: اعلم ان القياس اما ان يذكر فيه كلتا مقدمتيه

Čitava zbirka pisana je nasḫom istim rukopisom oko 1264/1847. u medresi Hakīm-čelebije (v. na kraju pod tač. 5 i 6) .

(قد اتفق الفراغ من تسويده وقت العصر بمدرسة حكيم چلبى لسنة اربع و ستين و مأتين بعد الف)

U istom svesku uvezano je štampano djelo: قاضى مــير على الهداية , komentar poznatom filozofskom djelu *al-Hidaya* od Qādī Mīra (Ḥusain b. Mu‘īduddīn al-Ḥusainī).

152. **4247.**

L. 97; 20,5 × 15. Nasḫ prost; papir bijel, povez polukožni, oštećen.

1. L. 1 — 4. تجويد

Podsjetnik o pravilnom čitanju Qur'āna iz XIX stoljeća.

Početak: حرف مد قچدر ندر واو يا الف . . .

Na l. 5. ispisano nekoliko hadisa, većinom nesigurnih.

2. L. 6 — 33. تعليم المتعلم

Nauka o vjersko-moralnom odgoju i lijepom vladanju učenika. Napisao Burhānuddīn az-Zarnūǧī oko godine 600/1203.

Brock. S. I, 837.

Početak: الحمد لله الذى فضل بنى آدم بالعلم و العمل

3. L. 34 — 97. مقدمة الغزنوى ili المقدمة الغزنوية فى فروع الحنفية

Kratko djelo o obredoslovlju (*'ibādāt*). Napisao Aḥmad b. Muḥammad al-Gaznawī al-Ḥanafī, umro 593/1196.

Brock. I, 378, S. I, 649.

Početak: الحمد لله الذى عمّ البلاد بنعمته و ارفاده

Na kraju manjkavo.
Rukopis je iz XIX stoljeća.

153. تجويد **4290.**

Kratka uputa o pravilnom čitanju Qur'āna od nepoznatog pisca. Početak nakon besmele glasi:

الحمد لله الذى جعل القرآن لنا اعلى البرهان و جعلنا من القارئين العاملين مهما الامكان (!!)

L. 21; 20 × 13,5. Papir bijel, povez kožni. Rad je podijeljen na uvod, tri poglavlja i zaključak. Tekst ponegdje podvučen crvenom linijom.

Rukopis je, izgleda, iz XIX stoljeća.

154. **4302.**

L. 30; 18 × 12,5. Papir bijel, povez kožni, listovi oštećeni.

1. L. 1 — 13. تجويد

Kratka uputa u pravilno čitanje Qur'āna. Listovi su s vrha oštećeni i otkinuti, tako da nema naslova ni početka.

Prvo što se može pročitati su riječi:

. . . بوندن صكره معلوم اوله كه تجويد قرآن تعلمى اده و عورته فرضدر زيرا حق تعالى بيوردر و رتل القرآن ترتيلا

Nasḫ.

Na kraju piše da je vlasnik ovog rukopisa Ḥaǧi Ibrāhīm 'Abdurrazzākzāde. (صاحب الكتاب الحاج ابراهيم عبد الرزاق زاده)

Rukopis je vjerovatno iz XIX stoljeća.

2. L. 15 — 30. (لغت تركى ـ بوسنوى)

»Tursko-bosanski rječnik«. Sadrži oko hiljadu riječi, a rađen je tako, da je ispod svake turske riječi stavljeno njeno značenje na srpskohrvatskom (bosanskom) jeziku, pisano sve arapskim pismom.

Primjer:

طاغ	كوك	الكم صاغمه	كونش	آى	يلدز
غوره	نبو	دوغه	سونجه	مساج	زويزده

Na kraju je bilješka, iz koje bi se moglo razumjeti, da je ovaj rječnik pisao neki Muṣṭafā b. Ḥaǧi Ibrāhīm iz Bayburta u Anadolu, koji je došao u Bosnu 28. marta 1281/1865. i učio »bosanski jezik« (بوشناقچه) godinu dana.

(اى برادر بو شناقچه بر سنه چالشوب . . . انجه اخذ ايلديم بلمم لسان اجق اولديغى سيدنمى يوقسه جوابى اولـديغندنمى سبب نديو بلمم كـتبه حقير ايالت اناطولى سنجاغ ارضروم قضا بايبورت مصطفى بن حاجى ابراهيم بوسنـه يه امدى ٢٨ مارت سنـه ٢٨١).

155. **4336.**

L. 30; 16 × 11. Papir bijel, deblji; povez kožni.

1. L. 1 — 10. قواعد القرآن العربى و تجويد الكلام الالهى

Kratak spjev o pravilnom čitanju Qur'āna. Napisao Ḥusām b. Ḫalīfa al-Mar'ašī (v. uvod).

Početak je na arapskom jeziku i glasi nakon besmele:

الحمد لوليه و الصلاة على نبيه خفيه و جليه (؟) اما بعد فهذه قواعد القرآن العربى
و تجويد الكلام الالهى نظم حسام بن الخليفة المرعشى ...

Spjev je podijeljen na dvije glave (*bāb*) i na deset poglavlja (*faṣl*). Na rubovima listova su bilješke na arapskom koje se odnose na tekst. Na kraju ima nekoliko stranica bilježaka.

2. L. 15 — 30. خدا ربم

Islamska vjeronauka u stihovima (*manẓūm*) na turskom jeziku. Prema jednom stihu pri kraju može se razumjeti da je autor ove kaside Ibrāhīm Ḥaqqī Arzarūmī, umro 1195/1780. Taj stih glasi:

قمونك اعتقادين بو يوز اون بيت اچره ييل حقى
بو در حق مذهب انجق بونده ثابت ايلسون الله

Kasida se nalazi i u njegovom enciklopedijskom djelu معرفتنامه (v. rukopis toga djela koji se nalazi u ovoj biblioteci pod br. 105, l. 150. — br. 8 ovog kataloga — i štampani primjerak, Istanbul 1310/1892, str. 263). Međutim, F. Spaho (Arapski, perzijski i turski rukopisi, Sarajevo 1942, str. 81. i 82) kaže da je ova kasida od nepoznatog autora ili joj je autor neki Ṣun'ī ili Ḍa'īfī, prema posljednjem stihu u nekim rukopisnim verzijama ovog djela.

Kasida je bila raširena i služila je kao udžbenik vjeronauke u početnim vjerskim školama (mektebima) u nekim krajevima islamskog svijeta, pa i kod nas. Sadrži 116 stihova.

Početak:

خدا ربم نبيم حقا محمد در رسول الله
هم اسلام دينيدر دينم كتابمدر كلام الله

Nash slab, vokalizovan.

Rukopis je iz XIX stoljeća.

156. كزيده **3991.**

Traktat o tedžvidu. Napisao sayyid Maḥmūd b. sayyid Muḥammad Naqšibandī al-Urmawī (v. uvod).

Djelo je podijeljeno u 29 poglavlja (*bāb*).

Početak:

الحمد لله رب العالمين ... و بعده بويله در فقير و حقير پر تقصير السيد محمود بن
السيد محمد النقشبندى الارموى كه اى طالب قرائت قرآن بلكل ...

L. 53; 21 × 15. Nasḫ mjestimično vokalizovan. Papir bijel, deblji i poneki list žućkast, povez polukožni.

Prepisao Ḥaği Aḥmad b. Muḥammad sredinom muharema 1194/1780.

Na kraju se nalazi početak nekog drugog tedžvida.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

3) KOMENTAR QUR'ĀNA

(AT-TAFSĪR)

Arapski

157 — 158. تفسير ابى الليث ili تفسير القرآن **688, 674.**

Komentar Qur'āna. Napisao Abū 'l-Laiṯ Naṣr. b. Muḥammad as-Samarqandī al-Ḥanafī, umro 373/983, a prema nekima 375, 383 ili 393.

Brock. I, 196; S. I, 347.

Dva sveska, prvi i treći, od jednog kompleta.

L. (I) 263; 23 × 15 + (III) 200; 24,5 × 16. Nasḫ, stari arapski. Tekst Qur'āna podvučen crvenom linijom. Mastilo prilično izblijedilo. Prva dva lista u prvom svesku oštećena. Papir žućkast, trošan, povez polukožni, oštećen.

Svezak prvi, obuhvata tumačenje od početka Qur'āna do kraja 7. sure (A'rāf).

Početak:

قال الفقيه ابو الليث نصر بن محمد بن ابراهيم السمرقندى رحمة الله عليه قال ح
ابو جعفر محمد بن فضل

Na kraju je zapisan datum prepisa, ali se ne može pročitati.

Na zadnjem listu ima zapis, u kome se može pročitati: فى (تاريخ) سنة ثلث و اربعين و سبعماية, tj. godina 743/1342, što znači da je prepis dovršen najkasnije te godine, a vrlo vjerovatno i ranije. Na istom listu ima ovaj zapis:

صاحبه و مالكه العبد الضعيف المذنب المحتاج الى رحمة الله تعالى و غفرانه عيسى بن
احمد من بلد ارز الروم (!) حماها الله

Iz toga se vidi da je vlasnik ovog rukopisa bio neki 'Īsā b. Aḥmad iz Erzeruma. Na prvom listu postojala je bilješka o datumu i prepisivaču, ali je kasnije prilikom popravka polijepljen drugi list, kroz koji se mogu pročitati riječi:

تمت سنة ... المجلد على يدى العبد الضعيف ... الله تعالى و غفرانه ...

Na tri posljednje stranice nalaze se dove.

Svezak treći, obuhvata tumačenje Qur'āna od početka sure Maryam do kraja Qur'āna, ali je manjkav na početku i na kraju, tako da ovdje počinje petnaestim ajetom gornje sure, a svršava pretposljednjim ajetom sure az-Zumar. Nedostaju i listovi, na kojima se tumače ajeta 53. do 61. iste sure.

Djelo je uvakufljeno Gazi Husrev-begovoj mederesi.

Na prvom čistom listu u vrhu ima zapis, iz koga se vidi, da je primjerak nekada pripadao biblioteci nekog Hadži Osmana Bošnjaka:

تفسير ابو الليث من كتب الحاج عثمان البوسنوى

159. ISTO **343.**

Druga polovina, odnosno III i IV dio istog komentara u jednom svesku. Sadrži tumačenje Qur'āna od početka 19. sure (Maryam) do kraja Qur'āna. Na l. 110. završava se treći dio (muğallad), a 39-om surom (az-Zumar) počinje četvrti dio.

Nasḫ-ta'līq, pisan vještom rukom. Naslovi sura pisani crvenim mastilom. Tekst Qur'āna podvučen crvenom linijom.

L. 208, sa po dva nova lista i po jednim zaštitnim listom na početku i na kraju i sa označenom folijacijom. Listovi: 151, 152, 155, 156, 159. i 160. nedostaju. Na njihovo mjesto stavljeni su drugi neispisani listovi. 28,5 × 19,5. Papir tamnobijel, deblji, povez platneni, nov.

Prepisao Ḥusain b. Qāsim b. Ḥasan nastanjen u Karamanu 17. rebiul-ahira 836/1432, kako se to vidi iz bilješke na rubu posljednjeg lista:

... على يد اضعف العباد و احقرهم و افقرهم ... حسين بن قاسم بن حسن المتوطن
بالقرمان عفا الله عنهم ... فى اليوم السابع عشر من شهر ربيع الآخر ... من شهور سنة
ست و ثلاثين و ثمانماية ...

Primjerak je uvakufio Ḥasan b. Yūsuf al-Fočawi svome potomstvu i učenim ljudima (ulema) u gradu Foči 942/1535, kako se to vidi iz zapisa na početku i na kraju rukopisa:

قد وقفت هذا المجلد الثانى من تفسير الشيخ الفقيه ابى الليث رحمه الله عليه
لاولادى الصالحين لطالعته منه و لكل من كان اهلا لها من العلماء الساكنين فى نفس
فوچه المحروسة و انا اضعف العباد حسن بن يوسف الفوچوى عفى عنه و الله على ما نكتب
شهيد و رقيب. حرد فى اوائل شهر محرم الحرام من شهور سنة اثنى [و] اربعين و تسعماية

U zapisu na kraju rukopisa mjesto riječi الساكنين stoji القيمين. Ispod toga mali muhur (8 × 6) u kom se može pročitati:

الواثق بالملك المنان عبده الفقير حسن بن سنان

Vakif je bez sumnje Nāẓir Ḥasan b. Sinān Yūsuf, graditelj čuvene Aladža džamije u Foči, umro 960/1553.

160. ISTO **738.**

Treći ili četvrti svezak nekog drugog kompleta. Sadrži tumačenje od početka 36. sure (Yāsīn) do kraja Qur'āna.

L. 188; 22 × 17. Nasḫ većim dijelom, a manje ta'līq, pisan različitom rukom i različitim perom. Tekst Qur'āna podvučen crvenom linijom. Papir bijel, povez polukožni.

Na l. 1^a potpis nekadašnjeg vlasnika: 'Oṯmān Nūrī b. Muṣṭafā, privremeni (موقتا) kadija u Duvnu (Dumna). Ispod toga njegov pečat.

Rukopis je vjerovatno iz XVIII stoljeća.

161. **1566.**

L. 305; 20 × 14,5. Papir bijel, deblji, povez polukožni.

1. L. 1 — 60. ISTO

Fragment gornjeg komentara. Sadrži samo tumačenje džuza 'Amma.

Nasḫ. Naslovi sura pisani crvenim mastilom. Tekst Qur,āna podvučen crvenom linijom kao i stranice i rubovi. Na rubovima ima bilježaka, koje se odnose na tekst.

Na prvom čistom listu datumi smrti nekih islamskih učenjaka, te bilješka o broju ajeta Qur'āna, podijeljenih po sadržaju.

Slijedi 10 lista ispisanih prigodnim molitvama.

Rukopis ovog fragmenta je vjerovatno iz XIX stoljeća.

2. L. 70 — 103. جلاء القلوب od Birgawīje (v. br. 115^4).

Pismo raznih vrsta. Prepisao neki Ṣāliḥ 1094/1682.

3. L. 106 — 266. لسان الحكام فى معرفة الاحكام

Priručnik o šeriatsko-sudskom postupku. Napisao Abū 'l-Walīd Ibrāhīm b. Muḥammad, poznat pod imenom Ibn aš-Šiḥne al-Ḥalabī, umro 882/1477.

Brock. II, 97; S. II, 115.

Nasḫ. Prvi list nedostaje, a zadnji je prebačen na kraj zbirke. Stranice su obrubljene sa po dvije crvene linije.

Prepisao 'Alī b. Aḥmad b. 'Abdulmuḥsin aš-Ša'rāwī u srijedu 15. ševala 1001/1593 godine.

4. L. 266 — 305. Ulomak iz nekog fikhaskog djela od poglavlja فصل فى الصيد و الذبايح و الاضحية do poglavlja: فصل فى الوصايا.

U ovom kodeksu ima i drugih raznih bilježaka kao i nekoliko dova.

Na kraju zapis da je vlasnikom ovog rukopisa, nakon očeve smrti, postao Muḥammad 'Abdurreūf b. Abū 'l-Barakāt al-Ḥasanī 1036/1626. godine.

162. **300.**

L. 110; 26,5 × 15. Papir bijel, deblji, povez polukožni.

1. L. 1 — 33. الناسخ و المنسوخ من القرآن العظيم

Djelo o derogaciji u Qur'ānu. Napisao Abū 'l-Qāsim Hibatullāh b. Salāma b. Naṣr b. 'Alī al-Bagdadī, umro 410/1019.

Brock. I, 192, S. I, 335.

Početak: الحمد لله الذى هدانا لدينه و جعلنا من اهله

Nasḫ, čitak, ponegdje vokalizovan. Naslovi s početka pisani crvenim mastilom. Na prvoj stranici gornji naslov.

2. L. 34 — 38. مختصر فنون الافنان

Izbor iz djela فنون الافنان فى علوم القرآن. Oba djela napisao je Abu 'l-Farağ 'Abdurraḥmān b. 'Ali Ibn al-Ğauzī, umro 597/1200. Djelo govori o raznim pitanjima u vezi sa Qur'ānom i njegovim tumačenjem.

Brock. I, 504,^{31}.

Početak: الحمد لله عدد ما حمده الحامدون

3. L. 39 — 44. (هذا كتاب اجتبيت فيه مما اجتنيت).

Kratak izbor iz raznih nauka u vezi sa proučavanjem Qur,āna.

Početak:

الحمد لله على جميع الآلاء و صلى الله على سيدنا محمد اشرف الانبياء ... هذا
كتاب اجتبيت فيه مما اجتنيت من علوم مختلفة فهو اسهل متناول للحافظ و احسن روضة
للناظر فصل الخطاب فى القرآن على خمسة عشر وجها

4. L. 45 — 67. (مختصر السيرة النبوية و اخبار بعض الصحابة)

Kratka biografija Božijeg poslanika Muhameda, prvih halifa i nekoliko drugih istaknutih ljudi i žena iz prvih dana islama. Rad je, vjerovatno, skraćen izvadak iz nekog opširnijeg djela.

Početak: ذكر نوع ممن ولد من الانبياء مختونا
ذكر نسب سيدنا محمد صلى الله عليه و سلم

5. L. 68 — 76. ذكر الاحاديث التى تدور على ابواب الفقه
ذكر من صح انه شهد بدرا على حروف المعجم
ذكر المواخات بين الصحابة
ذكر المؤلفة قلوبهم
ذكر اسماء المنافقين الخ

Nekoliko hadisa na kojima se zasniva veliki dio fiqha; popis ashaba koji su učestvovali na Bedru; o bratimljenju među ashabima; o nekim novim vjernicima; popis lažnih muslimana (*munāfiq*) iz prvog doba islama, te razne kraće bilješke iz povijesti islama.

Početak:

قال الشافعى رحمه الله يدخل هذا الحديث يعنى قوله صلعم فى حديث عمر انما
الاعمال بالنيات فى سبعين بابا من الفقه

6. L. 77 — 86. منتخب من الاوائل

منتخب من المنسوبين الى غير آبائهم. ذكر اسماء تساوى فيها الرجال و النساء. باب
فيه ما اهمل من الاحاديث المشتبهه. منتخب من المتفق و المفترق.

Zapisi o tome šta se prvo dogodilo i ko je šta prvi uradio na svijetu; imena nekih ashaba i uleme koji se ne prezivaju po svojim očevima, o nekim imenima koja su jednaka za muškarce i žene, te nekoliko posebnih vrsta hadisa (*al-muštabah* i *al-muttafaq wa al-muftaraq).*

Početak: اول ما خلق الله القلم

7. L. 86 — 89. مسائل يعاني بها فى علم الحديث. ذكر طبقات هذه الامة

Razna pitanja sa područja hadisa, te kategorije nekih halifa i učenjaka.

Početak:

مسئلة ان قال قائل هل تعرفون اربعة رأوا النبي صلعم فى نسق واحد فالجواب انهم

8. L. 90 — 96. كتاب فيه ما لكل واحد من الصحابة من الحديث عن النبى صلعم

Risala u kojoj se govori o tome koliko je koji ashab zapamtio (prenio) hadisa.

Početak:

اخبرنا الشيخ الامام العالم الزاهد ابو الفضل محمد بن يوسف بن على الغزنوى قراءة
عليه فى سنة اثنين و سبعين و خمس مائة قال اخبر الشيخ الامام ابو اسحق

9. L. 96 — 110. كتاب اعمار الاعيان لابن الجوزى

Rad o dužini života znamenitih ljudi. Napisao Abu 'l-Farağ 'Abdurraḥmān b. 'Ali Ibn al-Ğauzī, umro 597/1200.

Brock. S. I, 916, 10^{c}.

Početak:

قال الشيخ الامام ... جمال الدين ابو الفرج عبد الرحمن بن على بن محمد بن
على الجوزى الحمد لله خالق خلقه بالقدرة من تراب

Cijelu zbirku prepisao Muḥammad b. 'Abdulfattāḥ 29. safera 1024/1615, kako se to vidi iz zapisa na kraju:

تم هذا المجموع المبارك و ما تضمنه من الكتب و الفوائد بحمد الله و عونه على يد
كاتبه العبد الفقير محمد بن عبد الفتاح الواعظ المنزلى . . . و كان الفراغ من نسخه يوم الاحد
المبارك تاسع عشرى (!) شهر صفر الخير من شهور سنة اربعة و عشرين بعد الف

Na rubu mnogih listova ima zapis, da je djelo uvakufio neki Ahmad b. Mustafa. Zapis je stavio Musā b. Muhamed, kadija u Mudaniji. Ispod toga njihovi lični pečati.

163. **964.**

L. 59; 22 × 16. Papir bijel, povez polukožni.

1. L. 1 — 35. ISTO kao br. 162,[1]

Ta'līq. Na prvoj stranici naslov. Imena sura i drugi naslovi pisani crvenim mastilom.

Prepisao Oṯmān b. Ḥasan iz Gračanice (الغرادچانى) 20. rebiul-evela 1191/1777.

2. L. 36 — 44. آداب القرآنية على مذهب الحنفية فى نهج المصطفوية

Risala o važnosti Qur'āna i pravilnom ponašanju prilikom njegovog čitanja i proučavanja. Napisao 'Alī b. Muṣṭafā b. Ḥasan Albasānī (البصانى iz Elbasana u Albaniji).

Početak:

الحمد لله الذى نور افئدة عباده بتلاوة القرآن و ادب نفوس امة محمد بآداب القرآن

Rasprava je podijeljena u četiri poglavlja.
Prepis dovršen 1277/ 1860.

3. L. 45 — 59. كتاب بيطارنامه و معالجة بهيمة

Turski prevod nekog perzijskog djela o veterinarstvu od nepoznatog pisca i prevodioca, koji u uvodu kaže, da je proučavao djela o veterinarstvu na arapskom i perzijskom jeziku, a po tom preveo ovo djelo sa perzijskog na turski jezik da bi ukazao muslimanskim ratnicima kako će liječiti konje i druge tovarne životinje.

Početak:

لقائله اشبو بو فقير پر تقصير بعض عربى و فارسى بيطارنامه‌لر تتبع ايدوب و جيوش
مسلمينه و عساكر موحدينه ات (!) دواب احوالنه مطلع اولق زياده اهم و الزم اولمغين
لسان فارسيدن زبان تركى يه ترجمه ايتمكه مباشرت ايدوب

Djelo je podijeljeno u slijedeća četiri poglavlja:

باب اول اتلوك ايوسنى و ياتلوسنى بيان ايدر باب ثانى اتلوك تدبيرلوك و حقلرين
بيان ايدر باب ثالث اتلوك امراض و معالجه‌سين بيان ايدر باب رابع ات بسلمه‌نك
فضائللك ديشلرين بيان ايدر (up. Flügel II, 557).

Nasḫ, ta'līq i riq'a. Naslov djela i poglavlja ispisani su crvenim mastilom. Na rubu nekih listova ima bilježaka.

Na l. 45^a je zapis o nekadašnjem vlasniku Muhamedu iz Novog Pazara koji je godine 1270/1853. bio muallim ruždije u Zvorniku, a 1279. u Sarajevu, zatim kadija u rodnom mjestu Novom Pazaru 1286, a 1291. u Srebrenici i napokon »za rata« 1293. muallim ruždije u Novom Pazaru.

(محمد يڭى پازارى و معلم مكتب رشديه در لواء ايزوورنيق سنه ٧٠ ثم فى سراى
بوسنه سنه ٧٩ ثم حاكم فى بلدتى يڭى پازار سنه ٨٦ ثم فى سربرنيچه سنه ٩٢ ثم كنت
معلما فى رشدية يڭى پازار فى سنة ٩٣ لمحاربة)

Uvakufio Salim-efendija Muftić.

164. **3196.**

L. 89; 16 × 12. Papir požutio, povez polukožni. Primjerak je prilično očuvan.

1. L. 1 — 78^b. ISTO kao br. 162,[1]

Nasḫ starinski, vokalizovan. Na početku se vidi da je djelo predavao i prenio autorov sin 'Abdulḫāliq:

اخبر الشيخ ابو عبد الله عبد الخالق بن هبة الله بن سلامة قال قال والدى هبة الله رضى الله
عنه الحمد لله الذى هدانا لدينه . . .

Naslov djela nalazi se na l. 1^a:

كتاب الناسخ و المنسوخ املاء الشيخ ابى القاسم هبة الله بن سلامة

2. L. 78^b — 89. ناسخُ و منسوخ حديث رسول الله صلعم

Kratko djelo o derogaciji u hadisu. Ispod naslova na rubu lista ima zapis, pisan rukom prepisivača, u kome se kaže da je djelo napisao al-ḥāfiẓ Abū 'l-Farağ Ibn al-Ğauzī (تأليف الحافظ بى الفرج ابن الجوزى). Iz toga se razumije da je pisac poznati učenjak Abū 'l-Farağ 'Abdurraḥmān b. 'Alī b. Muḥammad Ibn al-Ğauzī, umro 597/1200. Neki ovo njegovo djelo spominju pod naslovom:

اخبار اهل الرسوخ فى الفقه و التحديث بمقدار الناسخ و المنسوخ من الحديث

Brock., S. I, 917,[23].

Početak: الحمد لله العظيم فى مجده الكريم فى رفده . . .

Oba djela prepisao Ismā'īl b. 'Alī b. Muḥammad b. Muḥriz al-Anṣārī u subotu 13. zul-kade 620/1223, kako se to vidi iz ove bilješke na kraju rukopisa:

كتبه اسماعيل بن على بن محمد بن محرز الانصارى حامدا لله و مسلما و معتذرا مما

فيه من زلل و كان الفراغ منه يوم السبت ثالث عشر شهر ذى القعدة سنة عشرين و ستمايه

Uvakufio za Ajnibegov mekteb u Sarajevu Hadži Ibrahim b. Islam iz Spuža (اسپوژلى), nastanjen u Travniku god. 1252/1836. o čemu govori zapis na prvom čistom listu. Iz toga mekteba rukopis je prenesen u ovu biblioteku.

165. **3600.**

L. 53; 23,5 × 14,5. Papir bijel, deblji, povez kožni, sa otiskom pozlaćenih ornamenata na koricama. Primjerak je dobro očuvan.

1. L. 1 — 29. ISTO kao br 162,[1]

Druga verzija po predaji piščeva učenika Abū Muḥammad Rizqullāh b. 'Abdulwahhāb al-Muqri-je.

Početak:

بسم الله الرحمن الرحيم و به ثقتى و عليه توكلى و هو حسبى قال الشيخ الاجل ابو

محمد رزق الله بن عبد الوهاب المقرى قال املى على الشيخ ابو القاسم هبة الله بن سلامة

المفسر . . .

Nasḫ čitak. Naslovi pisani crvenim mastilom.
Prepis dovršen 24. šabana 1123/1711.

2. L. 30 — 53. نهاية البهجة

Sintaksa arapskog jezika u hiljadu stihova. Napisao šaiḫ Ibrāhīm aš-Šabistarī (الشبسترى) an-Naqšibendī 900/1494. Umro 917/1511.

Brock. II, 194.

Stihovi se završavaju na slovo ت, pa stoga spjev nosi naziv *Tā'īya*.

Početak:

تيمنت باسم الله مبدى البرية   مفيض الجدى معطى العطايا السنية

Prepisivač je isti kao gore, što se vidi po rukopisu.

Prema zapisima na prvoj i drugim stranicama primjerak je posjedovao i uvakufio neki Mūsā al-Maulawī.

166. **2482.**

L. 111; 19,5 × 12. Ta'līq sa znatnim greškama u pisanju. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir bijel, čvrst, glat; povez polukožni.

1. L. 1 — 22. الناسخ و المنسوخ للاسفراينى

Djelo o derogaciji u Qur'ānu, koje je napisao kadija Abū Abdullāh Muḥammad b. 'Ali al-Isfarā'īnī, kako se to vidi iz rukopisa. Po Brockelmannu (S. II, 987) pisac se zove Muḥammad b. 'Abdullāh al-Isfarā'īnī al-'Āmirī, a po Tīmūrīyi (I, 152) al-qādī al-imām Abū 'Abdullāh b. Muḥammad b. 'Abdullāh b. 'Alī al-'Amirī al-Isfarā'īnī. U tim i drugim pristupačnim izvorima nema drugih podataka o ovome piscu.

Početak:

الحمد لمن استحق الحمد لذاته و صفاته الذى هدا: لدينه . . . اما بعد قال القاضى

الامام ابو عبدالله محمد بن على (العامرى؟) الاسفرائنى . . . فصل . . . الفت هذا الكتاب

على وجه الاختصار . . . و قد اخرجت هذا من التفاسير مثل تفسير مقاتل ن سليمان

و الكلبي و غيرهما و منها ما سمعت ل . . . الامام ابى حسن و ؟ على بن الحسن المعروف

بابن السنا الحافظ و هو من ائمة الحدث

Zbog grešaka u pisanju neke riječi ne mogu se pročitati.

U uvodu pisac kaže da je ovo djelo kratak izbor iz drugih opširnijih djela. On tu spominje i neke svoje učitelje hadisa, ali je na osnovu samog rukopisa teško ustanoviti ko su ti ljudi.

2. L. 23 — 111. الموضوعات لعلى القارى, v. br. 2,^{2}.

Oba djela prepisao je isti nepoznati prepisivač, bez oznake datuma. Rukopis je vjerovatno iz XVIII stoljeća.

Na početku se nalazi vlastoručni zapis Kaukčizade šejh Abdullaha iz Sarajeva, poznatog borca protiv austrougarske okupacije Bosne, u kome kaže da je rukopis pozajmio od vlasnika. Zatim slijede naslovi gornjih djela, napisani pogrešno.

Uvakufio Hromozade, čiji se mali ovalni i veliki okrugli pečat nalaze na početku.

167. حقائق التفسير 1651.

Komentar Qur'āna koji je napisao Abū 'Abdurraḥmān Muḥammad b. al- Ḥusain b. Musā as-Sulamī al-Azdī an-Nīsābūrī, umro 412/1021. Ovaj je tefsir poznat i pod imenom حقائق السلمى i تفسير السلمى. Pisan je u tesavvufskom duhu.

Brock. I, 201,^{1}.

Svezak prvi. Obuhvata tumačenje od početka Qur'āna do kraja sure Kahf. Nedostaje jedan list s početka i nekoliko listova na kraju.

Ovdje počinje: ... الحقيقة الى ذلك وارتبه على السور على حسب وسعى

L. 296 i dva neispisana lista na početku; 24 × 17,5. Nasḫ jednostavan, krupniji, od raznih ruku. Prvih nekoliko listova su starī oko sedam stoljeća. Drugi najveći dio rukopisa je vokalizovan i također dosta star. Pri kraju je dopisan trećom rukom. Naslovi sura i »qauluhū« pisani crvenim mastilom. Papir bijel, deblji, potamnio; povez kožni, oštećen, rastavljen od knjige, sa otiskom lijepih ornamenata i ukrasa na koricama. Listovi dohvaćeni vlagom.

Rukopis potiče vjerovatno iz XIV i XVI stoljeća.

Iz biblioteke Fejzije medrese u Travniku.

168. زيادات حقائق التفسير 636.

Dodatak prethodnom komentaru (br. 167) od istog pisca.

Početak:

الحمد لله اولا و آخرا و الصلاة على سيدنا محمد النبي و آله الطيبين و الحمد لله
الذى لم تبلغ الافهام كنه كتابه و عجائب خطابه بل عجز عن دركها العقول و حسر عن
متهاها الفهوم و لما فرغت من جمع كتاب حقائق التفسير رأيت حروفا منها احببت ان اضمها
اليه فافردت له كتابا كيلا يفسد سماع من سمعه و لا نسخ من نسخه و سميته زيادات
حقائق التفسير

Djelo nije zabilježeno u Istoriji arapske literature od Brockelmanna, niti u drugim nama pristupačnim izvorima.

L. 73; 23 × 16. Nasḫ starinski. Mastilo se ne da brisati. Na l. 1^a gornji naslov. Papir žućkast, krhak, povez polukožni sa zatvaračem.

Mnogi su listovi oštećeni crvotočinom, pa su neki djelomično popravljeni. Neki listovi su pogrešno uvezani (kao 49 — 56 uvezani su ispred listova 34 — 47, list 56 označen dva puta, a lista 58 nema, ako se ne radi o pogrešnoj folijaciji.)

Na početku ispod naslova ima bilješka iz koje se vidi da je knjigu uvakufio Hadži Ibrahim-aga, sin Islama Ispužlije, nastanjen u Travniku, za Ajni-begov mekteb.

Rukopis je vjerovatno iz XIII ili XIV stoljeća n. e.

169. كتاب الكشف و البيان فى تفسير القرآن 1369.

Komentar Qur'āna. Napisao Abū Isḥāk Aḥmad b. Muḥammad b. Ibrāhīm aṯ-Ṯa'labī an-Nīsābūrī, umro 427/1035.

Brock. S. I, 592,^{3}.

Svezak treći. Sadrži tumačenja od početka 6. sure (al-An'ām) do kraja 7. sure (al-A'raf).

L. 125 i 4 čista na početku i 1 na kraju; 24,5 × 17. Nasḫ starinski, mjestimično vokalizovan kasnije. Mastilo se ne da brisati. Imena sura i drugi naslovi pisani krupno. Naslov je na prvoj stranici. Papir bijel, požutio, deblji, povez polukožni, oštećen.

Na kraju je zapis da je ovaj svezak prepisao Barakāt b. 'Isā b. Abū Ya'lā Ḥamza početkom zul'-hidže 571/1176.

فرغ من كتابته العبد الفقير بركات بن عيسى بن ابى يعلى حمزه و ذلك فى العشر
الاول من ذى الحجة سنة احدى و سبعين و خمسماية

Na prvom i drugom čistom listu su razne bilješke, većinom iz raznih tefsira. Na drugom listu nalazi se ime i pečat nekadašnjeg vlasnika 'Alī 'Abdulğalīlzāde. Na l. 4 zapis da je prepisivač započeo prepis ovoga sveska u drugoj polovini ševvala 571/1176.

170. الوجيز فى التفسير ili التفسير الوجيز 4115.

Kratak komentar Qur'āna koji je napisao Abū 'l-Ḥasan 'Alī b. Aḥmad b. 'Alī al-Wāḥidī an-Nīsābūrī, umro 468/1075.

Brock. S. I, 730,3.

Jedan svezak koji sadrži uglavnom čitavo djelo. Prepisivač nije prepisao tumačenje posljednje dvije sure al-Falaq i an-Nās.

Početak: الحمد لله الكريم بآلاءه العظيم بكبرياءه

L. 183 i po tri čista lista na početku i na kraju; 21 × 15,5. Nasḫ lijep, čitak i pravilan. Naslovi sura pisani crvenim mastilom. Tekst Qur'āna s početka i na kraju podvučen crvenom linijom. Na rubovima nekih listova ima bilježaka pisanih rukom prepisivača. Papir bijel, deblji, povez kožni, oštećen, odvojen od knjige. Rukopis je inače dobro očuvan i vrijedan.

Prepisao Waliyyuddīn b. Maḥmūd b. Yūsuf b. Yūnus (v. list 1a).

Na početku je zapis zavještača koji zavješta rukopis ovoj biblioteci.

Rukopis potiče vjerovatno iz XVII stoljeća.

171. معالم التنزيل ili تفسير البغوى 186.

Komentar Qur'āna koji je napisao Abū Muḥammad Ḥusain b. Mas'ūd al-Farrā' al-Bagawī aš-Šāfiī, umro 516/1122. ili 510/1117.

Brock. I, 364.

Svezak prvi, manjkav u početku i na kraju. Sadrži tumačenje od 173. ajeta u suri al-Baqara do 109. ajeta u suri Yūsuf.

L. 325; 29,5 × 22. Nasḫ jednostavan. Tekst Qur'āna pisan crvenim mastilom. Zadnjih deset listova pisani drugom rukom. Papir bijel, deblji, povez izgubljen.

Rukopis je vjerovatno iz XVII stoljeća.

Iz Elči Ibrahim-pašine Fejzije medrese u Travniku.

172. ISTO 320.

Svezak drugi od drugog primjerka. Sadrži tumačenje od početka 4. sure (an-Nisā') do kraja 9. sure (at-Tauba).

L. 259; 25 × 16. Nasḫ, mjestimično vokalizovan. Tekst Qur'āna pisan većinom krupno i potpuno vokalizovan, a ponegdje pisan obično i podvučen crvenom linijom. Papir tamnobijel i žut, deblji, povez originalni, kožni, sa otiskom ornamenata na koricama, oštećen.

Prepisao 'Abdurraḥmān b. Ismā'il u mjestu Tibrizu 20. šabana 785/1383. g.

و قد وقع الفراغ من تحريره على سبيل التعجيل اضعف عباد الله عبد الرحمن بن
اسمعيل فى بلدة المسلمين تبريز ... فى عشرين شعبان سنة خمس و ثمانين و سبعمايه

Iz Kantamirine biblioteke.

173. ISTO 341.

Drugi ili *treći svezak*. Sadrži tumačenje od 23. ajeta u suri al-Isrā' do konca sure aṣ-Ṣāffāt.

L. 251; 27 × 19. Nasḫ starinski. Tekst Qur'āna pisan crvenim mastilom. Prepisivač je izostavljao senede hadisa. Papir tamnobijel, povez platneni, nov.

Na l. 1a stoji da je ovo drugi svezak, a prepisivač na kraju kaže da je tim dovršio »treći svezak«. Na istoj stranici je zapis u kojem se kaže da je 971/1563. g. rukopis uvakufio Memišāh-beg, koji je sahranjen u Foči: من اوقاف ممیشاه بك المرحوم المدفون بقصبة فوچه بايالت بوسنه.

U vrhu iste stranice nalaze se tri pečata koji su nečitki. Listovi: 2, 7, 105. i 106. nedostaju.

Prepisao Qāsim b. Muḥammad, zvani Ibn Ḥairān, u četvrtak zadnjeg dana šabana 806/1404. g., kako se to vidi iz zapisa na kraju:

قد تم المجلد الثالث . . . على يد اضعف عباد الله قاسم بن محمد المشهور بابن حيران
. . . فى يوم الخميس فى المبارك شعبان سنة ستة و ثمانماية

Rukopis je donesen iz Foče.

174. ISTO 569.

Treći svezak. Sadrži tumačenje od početka 17. sure (al-Isrā') do pred kraj 87. sure (al-A'lā). Svezak je pri kraju nepotpun.

L. 287 + 22; 27 × 17,5. Nasḫ. Naslovi sura pisani crvenim mastilom, a tekst Qur'āna podvučen crvenom linijom. Na kraju je dodatak od 22 lista koji sadrži tumačenje nekih sura i ajeta, prepisan drugom rukom iz raznih komentara. Papir tamnobijel, debeo. Mnogi listovi oštećeni i popravljeni. Povez kožni, sa otiskom ornamenata, oštećen.

Prema zapisima na prvoj stranici i drugim listovima ovaj rukopis je promijenio više vlasnika i biblioteka privatnih i vakufskih dok je dospio u ovu biblioteku. Najprije ga je, izgleda, uvakufio Šaiḫ Sulaimān-efendi, vaiz u Velikoj džamiji u gradu Budimu. (وقف شيخ سليمان افندى الواعظ بجامع كبير در قلعهٔ بدون). Zatim je dospio u ruke Muhammed-efendije Beograđanina koji je bio aga janičara na Visokoj Porti. On ga je poklonio svome učeniku i štićeniku Aḥmedu Miṣrīzāde, bibliotekaru u Nišu, prilikom svoje posjete Nišu u ševalu 1045/1636.

وهب لى هذا التفسير استاذى و ولى نعمتى محمد افندى بلغرادى حين جاء الى نيش كاننا آغاء
ينكچريان دركاه عالى و انا الفقير احمد حافظ كتب نيش الشهير بمصرى زاده فى ل سنة ١٠٤٥

Iza toga slijedi drugi zapis, gotovo izbrisan, iz koga se vidi da je rukopis kupio u Beogradu šeih Hadži Halil iz Gračanice i uvakufio ga za svoju biblioteku u Gračanici, odakle je prenesen u ovu biblioteku. Na više mjesta nalazi se zapis o njegovom zavještanju:

(وقف شيخ الحاج خليل الغرادچانيچه وى).

Rukopis je vjerovatno nastao u XVI stoljeću.

175. ISTO 3856.

Sedmi svezak, manjkav na početku i u sredini. Sadrži tumačenje od 13. ajeta u suri Ṣād do kraja sure al-Ǧumu'a.

L. 167; 25,5 × 17. Nasḫ starinski, krupan. Naslovi sura pisani crvenim. Papir tamnobijel, debeo. Mnogi listovi, naročito prvog dijela, oštećeni od moljaca i miševa. Povez kožni, oštećen i rastavljen od knjige, listovi prosuti.

Rukopis je vjerovatno iz XVII stoljeća.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

176. ISTO 2122.

Četvrti ili peti svezak. Sadrži tumačenje od početka sure 'Ankabūt do sure al-Ǧāṯiye.

L. 203; 20,6 × 12. Nasḫ. Tekst Qur'āna podvučen crvenom linijom. Papir tamnobijel, prost, povez kožni.

Rukopis je vjerovatno iz XVII stoljeća.

177. التيسير فى علم التفسير 172.

Komentar Qur'āna. Napisao Naǧmuddin Abū Ḥafṣ 'Omar b. Muḥammad b. Aḥmad an-Nasafī, umro 537/1142.

Brock. I, 428,III (at-Taysīr fi at-tafsīr).

To je dosta opširan tefsir u osam svezaka. Ovdje imamo samo prvi svezak. Sadrži tumačenje od početka Qur'āna do kraja sure Āli 'Imrān.

Početak glasi:

الحمد لله الذى انزل القرآن شفاء و رحمة و فضلا و نعمة و حكما و بيانا و حكمة

L. 279; 30,5 × 21. Nasḫ krupan, starinski. S početka i na kraju veći broj listova dopisani kasnije. Naslovi podvučeni crvenom linijom, a na dopisanim listovima pisani crvenim mastilom i tekst Qur'āna podvučen crvenom linijom. Papir bijel, potamnio, deblji, povez kožni sa zatvaračem i otiskom ornamenata. Svezak ima polukožnu futrolu (gilāf).

Na kraju tumačenja prve sure (Fātiḥa) ima kratko objašnjenje na perzijskom jeziku.

Rukopis je vjerovatno iz XIV stoljeća.

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

178. ISTO 335.

Drugi svezak od drugog primjerka. Na početku i po prerezu listova je naslov: الجزء الثانى من التيسير فى التفسير , a zatim sadržaj. Sadrži tumačenje Qur'āna od početka sure Nisā' do kraja sure Yūnus.

L. 318; 27 × 18. Nasḫ čitak. Na čistoj stranici prvog pisanog lista (l. 1^a) opet naslov sav u ukrasu izrađenom od plave, tamne i najviše zelene boje. Papir bijel, čvrst, povez kožni, oštećen, sa zatvaračem i otiskom ornamenata na koricama.

Naslovi sura i riječi قوله تعالى pisani su crvenim mastilom. Stranice su obrubljene sa dvije crvene linije.

Prepisao Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Bamhāwī (البمهاوى) u srijedu mjeseca zulkade 841/1437. Ispod toga na kraju ima ukras u ljubičastoj i zlatnoj boji u kojem piše da je primjerak prepisan za Bayram-hodžu al-Ḥanafī.

تم الجزء الثانى بحمد الله و حسن توفيقه على يد الكاتب العبد الفقير . . . محمد
بن محمد بن احمد البمهاوى و ذلك فى يوم الاربعاء من شهر ذى القعدة الحرام سنة احد (!)
و اربعين و ثمانمايه - كتب رسمه (كتب برسم ؟) الفقير الى الله تعالى بيرم خجا الحنفى

Na početku i na rubu l. 1^a u vrhu su potpisi nekadašnjih vlasnika (من كتب العبد الفقير السيد حسن بن الشيخ . . . بمحروسة مصر، - من فضل الله القادر العلى على المفتقر . . . الشيخ مصطفى بن الحاج محمود الشهير بدفتردار زاده)

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

179. الكشاف عن حقائق التنزيل و عيون الاقاويل في وجوه التأويل 109.

Komentar Qur'āna, poznat pod kraćim imenom: الكشاف ili تفسير كشاف, što ga je napisao Abū 'l-Qāsim Ğārullāh Maḥmud b. 'Omar az-Zamaḫšarī, umro 538/1143.

Brock. I, $290,^1$.

Djelo je pisac dovršio kod Ka'be u ponedeljak 23. rebiul-ahira 528/1133.

Jedan svezak, sadrži kompletan primjerak. Po presjeku listova nalazi se gornji naslov.

Početak: الحمد لله الذى انزل القرآن كلاما مؤلفا منظما

L. 398 sa označenom folijacijom; 33 × 27. Nasḫ čitak i ispravan. Prva dva lista dopisana su kasnije drugom rukom. Naslovi sura pisani su crvenim mastilom. Drugi naslovi nisu ispisani, iako je za njih ostavljeno prazno mjesto. Tekst Qur'āna pisan krupnije. Na rubovima nekih listova ima bilježaka koje se odnose na tekst. Papir tamnobijel, krhak, zahvaćen vlagom. Povez kožni, originalan, oštećen, sa zatvaračem (kapkom) i otisnutim pozlaćenim ornamentima na lijevoj korici.

Na kraju je zapis nepoznatog prepisivača, u kome kaže da je djelo prepisao u dubokoj starosti, te da je bio po prirodi slabunjav. Na rad ga je ponukalo to, što je našao četiri tabaka (eğza' po deset lista), koje je prepisao njegov otac (al-imam), pa je htio da se ne izgubi i da ostavi uspomenu svome sinu Abū 'l-Wafāu, u koga se uzdao da će biti veliki učenjak, te da zasluži sevab, koji neće prestati s njegovom smrću. Prepisivač se nije potpisao, ali mu je rad ispravan i vrijedan. Prepisano 803/1401.

الله احمد على ان وفقنى لا تمام الكشاف عن حقائق التنزيل فى شيخوختى وكبر سنى
مع ضعفى الجبلى فى الشهر المبارك شهر رمضان لعشر خلون منه سنة ثلاث و ثمانماية . . .

Na prvom čistom listu nalazi se ime nekadašnjeg mutevelije Gazi Husrev-begova vakufa i vakifa ove knjige Ahmed Asim-bega, a na slijedećoj stranici sadržaj.

180. ISTO 211.

Prvi svezak. Sadrži tumačenje od početka Qur'āna do kraja sure al-Isrā'. Svezak ima dva dijela. Prvi dio sadrži sure od 1. do 4. (tj. do kraja sure Nisā' l. 201^a), a drugi dio od sure 5. (al-Māide) do kraja 17. sure (al-Isrā', l. 201^b — 510).

L. 510 sa originalnom folijacijom; 30,5 × 20. Nasḫ prekrasan. Naslovi sura i tekst Qur'āna pisani crvenim mastilom. Naročito su divno ukrašene prve dvije stranice u bojama: zlatnoj, plavoj i crvenoj. Na početku prvog i drugog dijela (ispred sura al-Fātiha i al-Māida) krasni unvani u živim bojama. Sve stranice su precizno ukrašene obrubom oko teksta sa tri tanke crne, po jednom širokom crvenom i plavom i širokom zlatnom linijom. Rubovi stranica (prostor za marginalije) takođe su obrubljeni sa po dvije tanke crne linije i između njih jednom širokom zlatnom linijom. Papir tamnobijel, tanak; povez kožni, originalan, oštećen sa divnim pozlaćenim ornamentima, koji su također oštećeni, naročito na prvoj korici. Prva dva lista oštećena (izlomljena pri dnu), a list 298. poprijeko prekinut.

Na početku sadržaj pisan kasnije slabim rukopisom. Potom naslov još mlađi.

Na l. 1ª u vrhu cijena (qimet) ovog primjerka 500 (akči?), crna mrlja namjerno stavljena preko neke bilješke, a ispod toga bilješke sa potpisima i pečatima nekoliko ranijih vlasnika.

Rukopis spada među najljepše uzorke i spomenike islamske kaligrafske umjetnosti i ornamentike. Dosta je star, vjerovatno iz XVI stoljeća.

Uvakufio Hromozade.

181. ISTO **281.**

Svezak prvi. Sadrži komentar od 1. do 4. sure.

L. 242; 28 × 19. Ta'līq pomiješan sa nasẖom, čitak. Tekst Qur'āna mjestimično podvučen crvenom linijom. Po rubovima stranica ima dosta bilježaka koje se odnose na komentar, a sve su pisane rukom istog prepisivača. Papir bijel nešto potamnio. Korice izgubljene. Listovi prosuti, ispremetani, a neki izgubljeni.

Prepisao neki Muḥamad b. Ḫiḍr 816/1413.

وقع الفراغ من تحريره على يد الضعيف النحيف ... محمد بن خضر ... فى
وقت الضحوة الكبرى من يوم الجمعة فى اوايل ربيع الاول ... سنة ستة عشر و ثمانمائة

Rukopis je uvakufio Memišāh-beg efendija u gradu Foči.

182. ISTO **282.**

Fragmenti II, III i IV sveska.

Svezak drugi, nepotpun na kraju, ima 286 lista. Sadrži komentar od početka 4. sure do 76. ajeta 7. sure; od 82 — 132. ajeta 7. sure; od 135. ajeta 7. sure do 92. ajeta 12. sure, te od 102. ajeta 12. sure

do 13. ajeta 13. sure, odnosno listove: 1 — 140, 142 — 149, 151 — 273 i 276 — 290. Na l. 1ª naslov: جلد ثانى من كشاف . Zatim zapis da je kompletan primjerak posjedovao 'Abdurraḥmān b. 'Alī b. Mueyyed u Jedreni, sredinom ševvala 905/1500. Ispod toga zapis da je djelo uvakufio Memišāh-efendi u gradu Foči: وقف المرحوم ممشاه افندى بمدينة فوچه

Svezak treći, ima samo 48 listova, koji sadrže tumačenje 35 — 43. sure.

Svezak četvrti, nepotpun u početku. Sačuvano 188 lista od 14. ajeta 55. sure do kraja Qur'āna.

L. 522; 28 × 18. Nasẖ starinski. Tekst Qur'āna u prvim svescima podvučen crvenom linijom. Papir bijel, deblji, poveza nema. Listovi rasuti. Po rubovima listova ima dosta bilježaka koje se odnose na tekst.

Prepisao Ḫiḍr b. 'Alī b. Sulaimān al-Armanākī (الارمناكى) u ponedeljak mj. rebiul-evela 865/1460, kako se to vidi iz zapisa na kraju. Tu je na rubu i zapis u kome se kaže da je vlasnik 'Abdurraḥman iz Yedrena.

تم الكتاب بعون الله الوهاب على يد العبد الضعيف خضر بن على بن سليمان
الارمناكى فى يوم الاثنين فى وقت الصباح سنة خمس و ستين و ثمانمائه فى ماه ربيع الاول

183. ISTO **303.**

Svezak prvi. Sadrži tumačenje od početka Qur'āna do kraja treće sure (Āli 'Imrān).

L. 127; 27,5 × 19. Nasẖ-ta'līq. S početka tekst Qur'āna pisan crvenim mastilom. Na rubovima prvih listova ima dosta bilježaka koje se odnose na tekst. Papir tamnobijel, a neki listovi žuti, povez polukožni.

Na zadnjem listu nalazio se potpis prepisivača i vlasnika, ali je namjerno izbrisan.

Na početku je naslov, te imena i pečati nekadašnjih vlasnika. Zatim zapis u kojem se kaže da je primjerak uvakufio Hadži Muhamed Muzaferija i cijena: 7 groša i 10 para. Na naslovnoj strani nalazi se i nekoliko bilježaka iz područja tefsira.

Rukopis je vjerovatno iz XVI stoljeća.

184. ISTO 1305.

Svezak prvi. Obuhvata tumačenje od početka Qur'āna do kraja 4. sure. Primjerak je nepotpun na početku i na kraju.

L. 196; 24 × 17. Nasḫ starinski. Tekst Qur'āna podvučen crnom linijom. Papir tamnobijel, deblji. Listovi prosuti i ispremetani. Povez izgubljen.

Prepis je iz XV ili XVI stoljeća.

Rukopis je donesen iz Foče.

185. ISTO 3819.

Svezak četvrti. Sadrži tumačenje od početka 19. sure (Maryam) do kraja 30. sure (Rūm).

L. 221 sa označenom folijacijom i po dva čista lista; 26,8 × 18. Nasḫ starinski, krupan. Imena sura pisana krupnije. Tekst Qur'āna podvučen crvenom linijom. S početka i u drugoj polovini nedostaje po nekoliko listova, što je dopisano kasnije drugom rukom i to listovi od 1 — 23 (cijela prva sura) i 132 — 143. Papir tamnobijel, deblji. Povez kožni, oštećen, sa otiskom ornamenata na koricama.

Prepis dovršen 17. džumadel-ahira 714/1314, kako se vidi iz zapisa na kraju:

وافق الفراغ منه فى اليوم المبارك السابع عشر من جمادى الآخرة سنة اربع عشرة و سبعماية

Na početku su razne sitnije bilješke i naslov: الجزء الرابع من تفسير الزمخشرى. Na l. 1^{a} je sadržaj. Mastilo se ne da brisati.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

186. ISTO 3823.

Svezak treći, manjkav na kraju i u sredini; u istom postoji i fragment od nekog drugog primjerka. Na početku naslov: الثالث من الكشاف. Sadrži tumačenje od početka 9. sure (Tauba) do 19. ajeta u 18. suri (Kahf). Listovi: 90, 97 — 137. izgubljeni.

L. 215; 26 × 18. Nasḫ lijep, vokalizovan. Tekst Qur'āna i naslovi pisani crvenim. Naslovna strana (l. 1^{a}) lijepo ukrašena zlatom i bojama. Papir bijel, deblji, poveza nema.

Fragment sadrži samo tumačenje sure A'rāf i djelomično Anfāl. Tu je spojen sa ovim rukopisom pod istim brojem.

L. 79. Nasḫ prost. Tekst Qur'āna podvučen crvenom linijom. Na prvoj stranici je bilješka da je prepis kolacioniran sa nekim starijim primjerkom.

Rukopis je vjerovatno iz XVI stoljeća.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

187. ISTO 3836.

Svesci šesti i sedmi. Sadrži tumačenje od početka 34. sure (Saba') do kraja Qur'āna i to svezak VI od sure 34. do 48. (l. 1 — 154) i sv. VII od sure 49. (al-Ḥuǵurāt) do 114. (l. 155 — 328).

L. 328; 25,5 × 13. Nasḫ starinski, čitak, krupan, mjestimično vokalizovan. Naslovi sura lijepo i krupno napisani. Tekst Qur'āna ponegdje podvučen crnom linijom. Papir tamnobijel, deblji. Poneki list, naročito na rubovima, oštećen crvotočinom. Povez kožni, oštećen, rastavljen od knjige. Listovi prosuti. Rukopis je ipak prilično sačuvan.

Prepisao iz autografa Bilal b. Ǧabrāil b. Muḥammad b. 'Alī at-Turkmanī al-Qiziqī 28. zulhidže 660/1262. u medresi al-Mustanṣiriyi u Bagdadu za Abū 'l-Faḍl Ismā'īl b. Mūsā ar-Rūmīju. Prepis je sravnjen sa autografom. Sravnjavanje završeno 10. safera 661/1262. kako se to sve vidi iz ove biljške na kraju rukopisa:

فرغ من نسخ جميعه و نقله من نسخة المصنف و خط يده رحمة الله عليه التى هى ام الكشاف العبد الذليل بلال بن جبرئل بن محمد بن على التركمانى القزقى فى ثامن عشرين من شهر ذى الحجة من سنة ستين و ستمئة بالمدرسة المستنصرية ... برسم ابى الفضل اسمعيل بن موسى الرومى ... قوبل جميع كتاب الكشاف ... و تمت المقابلة و العرض برباط سعادة ... حين غروب الشمس من يوم الاحد العاشر من صفر ... فى سنة احدى و ستين و ستماية

Na više mjesta u knjizi nalaze se bilješke o izvršenom kolacioniranju prethodnog dijela.

Na l. 1^{a} naslov: كشاف جلد سادس, sadržaj VI sveska, te bilješka o raznim temama iz ovog tefsira. Na l. 154^{b} formula za izračunavanje prvog dana hidžretskih godina. Na listu 155. sadržaj VII sveska.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

188. ISTO 3910.

Drugi i treći dio u jednom svesku. Sadrži tumačenje od početka 12. sure (Yūsuf) do kraja 35. sure (al-Malāika).

L. 383; 22,2 × 17. Nasḫ prost. Imena sura pisana crvenim mastilom, tekst Qur'āna podvučen crvenom linijom. Po rubovima listova ima dosta bilježaka koje se odnose na tekst. Papir bijel, deblji, povez kožni, oštećen, rastavljen od listova koji su prosuti.

Na l. 1. i 159. u vrhu stoji:

الجزء الثانى ... الثالث من تفسير الكشاف الزمخشرى بالترتيب على الترتيب
الچارپردى

Datum prepisa i ime prepisivača zabilježeni su u zapisu u sredini (na kraju drugog dijela, l. 157^{a}), gdje se kaže da je prepisao Ibrāhīm b. 'Abdullāh, 1. džumada 'l-ahira 968/1561. g. u gradu Sayyid Gāzī (u vilajetu Kutahiya u Turskoj):

تم الربع الثانى من كتاب الكشاف و هو آخر سورة الكهف ... فى يوم يكشنبه
و اول جمادى الآخر من شهور سنة ثمان و ستين و تسع مائة ... حرره ... ابراهيم بن
عبد الله بمدينة سيد غازى ...

Iz Karađoz-begove biblioteke.

189. ISTO 4189.

Fragment. Sadrži tumačenje od početka sure Maryam do kraja sure Nūr.

L. 95; 27 × 18,5. Nasḫ čitak. Tekst Qur'āna pisan crvenim mastilom. Kod tumačenja sure al-Mūminūn nekoliko listova neispisano. Papir bijel, deblji, povez kožni, oštećen.

Rukopis je vjerovatno iz XVII stoljeća.

190. اعتراضات الاقسرائى على شرح الكشاف 3681.

Superglosa Quṭbuddīnovoj glosi Kaššāfa. Napisao Ǧamaluddīn Muḥammad b. Muḥammad al-Aqsarāyī, umro 791/1388. Osnovno djelo, glosu, napisao je Quṭbuddīn Muḥammad b. Muḥammad

at-Taḥtānī ar-Rāzī, umro 766/ 1364. Tu njegovu glosu kritikovao je i pobijao (اعتراضات) spomenuti Ǧamaluddīn al-Aqsarāyī, što je sadržano u ovom svesku.

Brock. II, $209,^{8}$; ḤḪ II, 1478.

Jedan svezak. Sadrži objašnjenja od početka spomenute glose do kraja treće sure (Āli 'Imrān).

Početak:

قال صاحب الكشاف انزل القرآن ذكر القطب ان الانزال فى اللغة اما بمعنى الايواء
و اما بمعنى تحريك الشئ من علو الى اسفل و فيه بحث

L. 90; 19 × 14,3. Nasḫ-ta'līq. Papir tamnobijel, deblji. Prvi list oštećen crvotočinom. Povez polukožni.

Na l. 1^{a} naslov i razne bilješke. U jednoj se kaže da je ovaj svezak uvakufio neki Hāmid b. Muḥammad b. Šaih Davūd (?) za svoje potomstvo, predajući ga u džamiju sultana Sulaimana II u Istanbulu.

وقف حامد بن محمد بن شيخ داود هذا الكتاب على اولاده بوضع فى جامع
المرحوم سلطان سليمان خان بقسطنطينية المحمية

Po rubovima listova ima bilježaka kao i na posljednjoj stranici.

Prepisao 'Abdī b. 'Ādil al-Aydinī, sredinom džumada 'l-ahira 817/1415. u Izniku u Turskoj.

تمت الاعتراضات التى اوردها الامام العالم جمال الدين الاقسرائى على شرح
الكشاف للامام المحقق مولا قطب الدين التحتانى ... وقع الفراغ من تحريره و تنميقه
على يدى العبد الضعيف النحيف قليل العمل طويل الامل عبدى بن عادل الايدينى ...
فى اواسط جمادى الاخر من عام سبعة عشر و ثمانمائة الهجرية فى ييلاق ازنيق

191. حاشية على الكشاف ili شرح الكشاف 344.

Glosa Zamaḫšarīnu tefsiru. Napisao Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Omar at-Taftazānī, umro 792/1390. To je skraćena prerada glose, koju je napisao Ḥasan b. Muḥammad aṭ-Ṭībī, umro 743/1342.

Brock. S. II, $304,^{12}$; ḤḪ II, 1478.

Svezak prvi. Sadrži tumačenje od početka Kešāfa do sredine 10. sure (Yūnus).

Početak:

الحمد لله الذى ازل على عبده الكتاب و لم يجعل له عوجا و بين فيه لاولى الالباب بينات و حججا

L. 233 sa označenom folijacijom i po dva nova bijela lista na početku i na kraju; 27,5 × 18,5. Ta'līq starinski, sitan; diakritički znaci često ispuštani. Naslovi »qawluhū« pisani crveno. Papir tamnobijel, jak, tanak. Povez platneni, nov.

Na kraju rukopisa stoji da je pisac umro 22. muharema 792, nakon što je obradio ovu glosu do sure al-Fath.

Rukopis je oštećen vlagom, naročito pri kraju, tako da se tekst pri dnu znatnog broja listova ne može čitati. Pripadao je vakufu Memišāh-bega, koji je umro i pokopan u Foči, kako se kaže u zapisu na naslovnoj strani: من اوقاف ممیشاه بك المرحوم المدفون بقصبة فوچه بولاية بوسنه

Prepisano 858/1454: قد وقع الفراغ من تحريره سنة ثمان و خمسين و ثمانماية

192. ISTO 345.

Svezak prvi od drugog primjerka. Sadrži glosu Kaššāfu od početka, pa skoro do kraja treće sure (Āli 'Imrān).

L. 120; 27,5 × 18,5. Ta'līq sitniji, čitak. Naslovi »qavluhū« pisani crvenim mastilom. Papir tamnobijel, čvrst, povez platneni, nov.

Na kraju rukopisa zabilježeno da je prepis završen g. ...45: تم شرح الزهراوين للتفتازانى فى سنة خمس و اربعين . Prepisivač nije stavio svoga imena, a skraćeni datum, godina 45, najvjerovatnije znači 1045. po H.

Rukopis je donesen iz Foče.

193. حاشية السيد على الكشاف 3695.

Glosa istom tefsiru. Napisao Sayyid Šarīf 'Alī b. Muḥammad al-Ġurğānī, umro 816/1413.

Brock. II, $217,^{16}$.

Jedan svezak. Sadrži tumačenje Kaššāfa do sredine sure al-Baqara. Na l. 1^a nalazi se naslov: كتاب حاشية الكشاف للسيد

Početak nakon besmele:

قال الشيخ الامام جار الله العلامة احسن الله اكرامه فى دار القامة . . .

L. 200; 18 × 13,5. Nasḫ i ta'līq. Na rubovima listova ispisani su tekstovi Qur'āna i Kaššāfa crvenim mastilom, a ima i drugih bilježaka. Papir bijel, povez kožni, mekan.

Na drugom listu u vrhu (l. 2^b) zabilježeno da je primjerak uvakufio Ibrahim-paša za džamiju u gradu Počitelju (Hercegovina).

Rukopis je iz XVII stoljeća.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

194. تفسير سورة الفاتحة 315.

Tumačenje prve sure (al-Fātiḫa). Napisao Faḫruddīn Abū 'Abdullāh Muḥammad b. 'Omar b. al-Ḥusain b. al-Ḫaṭīb ar-Rāzī, umro 606/1209. Ovaj komentar Fātiḫe je dio njegovog velikog tefsira *Mafātīh al-gaib*, poznatog pod imenom *at-Tafsīr al-kabir*.

Brock I, $506,^{III}$.

Početak: الحمد لله الذى وفقنا لاداء افضل الطاعات

L. 123 i po jedan zeleni zaštitni list; 25 × 17,5. Nasḫ lijep, arapski, mjestimično vokalizovan. Pismo se ne da brisati. Poglavlja (*bāb*, *faṣl*) pisana crvenim mastilom, a podnaslovi podvučeni crvenom linijom. Papir tamnobijel, deblji, povez kožni, oštećen, ukrašen otiskom ornamenata i sa zatvaračem.

Gornji naslov nalazi se po presjeku listova. Na početku ima kratka biografija pisca, uzeta iz djela فصل الخطاب فى علم التصوف od Muḥammad b. Muḥammad al-Hāfizī, zvanog Hwāğe Muhammad Parsa. Ispod toga zapis i pečat nekadašnjeg vlasnika. Na slijedećoj stranici zapis o vlasniku (Hromozade) i posuditelju (Kaukčizade šeih Abdullah).

Prvi pisani list oštećen i iskrpljen. Na prvoj stranici naslov i zapis o ranijim vlasnicima, među kojima se, kao stariji, mogu pročitati Yūsuf b. Idrīs b. aš-Šaih Zain al-'Ābidīn i Muḥammad b. Nāṣiruddīn al-Ḥarīrī. Tu je i jedan lični pečat i pečat biblioteke, bilješka o raznim značenjima čestice ما (mā) upotrebljene u Qurānu, te cijena knjige (308 akči?).

Prepisao 'Omar b. Mīkāil b. 'Abdullāh al-Qaisarī, 17. šabana 691/1291. u gradu Qaisariyi.

تم تفسير سورة الفاتحة من التفسير الكبير ... فى السابع عشر من شهر شعبان المبارك سنة احدى و تسعين و ستمائه بمدينة قيصريه على يد العبد الفقير ... عمر بن ميكائيل بن عبد الله القيصرى

Uvakufio Hromozade.

195. تلخيص تبصرة المتذكر (تفسير الكواشى) 399.

Komentar Qur'āna, koji je napisao Muwaffaquddīn Aḥmad b. Yūsuf b. al-Ḥasan b. Rāfi'ī b. al-Ḥusain al-Kawāšī al-Mauṣilī aš-Šaibanī, umro 680/1281. To je ustvari izvod iz njegovog opširnog komentara koji se zove: تبصرة المتذكر و تذكرة المتبصر

Brock. I, 416,^{1}; S. I, 737.

Na početku ovdje je naslov: الجلد الاول من تفسير الكواشى

Prvi svezak, sadrži komentar Qur'āna od početka do kraja 17. sure (al-Isrā').

Početak: رب يسر برحمتك يا ارحم الراحمين الحمد لله حق حمده

L. 288; 27 × 18. Nasḫ. Tekst Qur'āna pisan krupnije i vokalizovan. Naslovi sura pisani crvenim mastilom. Primjerak je oštećen vlagom, ali je tekst sačuvan. Papir bijel, debeo, povez kožni sa zatvaračem i sa lijepim ornamentima, ukrašenim zlatnim linijama, ali je oštećen.

Prepisao Muḥammad b. Muḥammad b. Muḥammad b. Ḫālid aš-Šāfi'ī al-Aš'arī as-Ṣafadī, godine 889/1484.

... على يد العبد الفقير الى الله تعالى ... محمد بن محمد بن محمد بن خالد الشافعى مذهبا الاشعرى معتقدا الصفدى بلدا ... و ذلك فى نهار الاربعاء المبارك رابع عشرى شعبان من شهور سنة تسع و ثمانين و ثمانمايه

Na l. 1ª ispod naslova su potpisi ranijih vlasnika (Abdurrahīm b. Muhibuddīn 1079/1668, Muhamed b. Ibrahīm b. Muhamed ed-Dekdekdžī, Ibrahīm b. Muhamed b. Ibrahim 1132/1719).

Iz Šehdī-efendine biblioteke.

196. ISTO 401.

Drugi svezak od drugog kompleta, ali je u Šehdi-efendinoj biblioteci sa prethodnim prvim sveskom služio kao jedan komplet.

Na početku je naslov: الجلد الثانى من تفسير الكواشى. Sadrži tumačenje od početka 19. sure (Maryam) do kraja Qur'āna.

L. 182; 27 × 18,5. Nasḫ. Tekst Qur'āna pisan crvenim mastilom. Papir bijel, deblji, povez polukožni, oštećen. Listovi očuvani.

Prepisao Muḥammad b. Maḥmūd b. Mas'ūd b. Muḥammad al-Qaramānī al-Ḥanafī u utorak 7. muharema 847/1443, kako se vidi iz zapisa na kraju. Tu je i zapis, pisan rukom prepisivača, u kome se kaže, da je knjiga vlasništvo 'Abdullaha Rūmīje, koji je naručio ovaj prepis: ملك عبد الله الرومى الحنفى استكتبه. Ovaj svezak je, dakle, stariji od prethodnog.

قد وقع الفراغ من كتابته ... على يدى العبد ... محمد بن محمود بن مسعود بن محمد القرمانى الحنفى قبيل الظهر من يوم الثلثاء السابع من محرم عام ٨٤٧

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

197 — 198. ISTO 3844, 3804.

Kompletan primjerak u dva sveska, koji su pisani istom rukom i uređeni na isti način.

L. 265 (I) + 275 (II); 27 × 18 i 27 × 19. Nasḫ velikim dijelom vokalizovan. Tekst Qur'āna pisan crvenim mastilom. Papir bijel, čvrst, povez kožni, popravljen, sa pozlaćenim ornamentima na sredini korica prvog sveska.

Svezak prvi. Sadrži komentar Qur'āna od početka do kraja 17. sure (al-Isrā). Listovi 239 — 254. i 258 — 264. dopisani kasnije drugom rukom. Dva lista u sredini oštećena. Na listu 1ª je zapis, pisan lijepim ta'līqom na turskom jeziku, u kome se kaže da je ovaj tefsir uvakufio kapuaga Ahmed-aga za javna predavanja u Mostaru.

Svezak drugi. Sadrži komentar Qur'āna od početka 18. sure (al-Kahf) do kraja Qur'āna.

Prepisao Nabī b. Aḥmad, knjigovezac sa Krima, 791 — 793/1391, kako se vidi iz ovoga zapisa, koji se nalazi na kraju rukopisa:

فرغت من كتابته و تصحيحه بعون الله و حسن توفيقه و انا اضعف عباد الله و احوجهم اليه نبي بن احمد المجلد فى بلدة قريم فى غرة ربيع الاول سنة ثلاث و تسعين و سبعماية

Ispod zapisa prepisivača stoji crvenim mastilom pisana godina 1065. i crveni otisak ličnog pečata (بنده احمد بن على). Pokraj toga prepisivač je zabilježio da je Kawāšī dovršio svoje djelo 23. rebiul-ahira 649/1251. Ta bilješka glasi: فرغت بد المفسر الكواشى يوم السبت الثالث و العشرين من شهر ربيع الآخر سنة تسع و اربعين و ستمائة

Poslije toga na čistom listu, kao i s početka na prvim čistim stranicama nalaze se mnogi zapisi o pobožnosti i skromnosti te na kraju kratka biografija pisca.

Ovo je jedan od najstarijih rukopisa ovog djela.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

199 — 200. انوار التنزيل و اسرار التأويل 166, 151.

Komentar Qur'āna koji je napisao Abū Sa'īd 'Abdullāh b. 'Omar b. Muḥammad b. 'Alī aš-Šīrāzī al-Baiḍāwī, umro u Tibrizu 685/1286, ili 692/1292.

Brock. I, 416.

Komplet u dva sveska koji su podijeljeni u četiri dijela. Na početku svakog dijela nalazi se ovaj naslov:

كتاب تفسير القرآن العظيم للامام المحقق و الحبر المدقق ناصر الملة و الدين ابى الخير عبد الله بن عمر بن محمد بن على الشيرازى البيضاوى

L. 278 + 245; 30 × 20. Nasḫ. Tekst Qur'āna pisan je crvenim mastilom. Papir bijel, jak, povez polukožni.

Svezak prvi, sadrži prvi i drugi dio, a obuhvata komentar Qur'āna od njegova početka do kraja sure al-Isrā'. Listovi 162. i 163. nisu ispisani.

Početak: الحمد لله الذى نزل الفرقان على عبده

Svezak drugi, sadrži treći i četvrti dio, koji obuhvataju komentar od početka 18. do kraja 114. sure. Na l. 1^a sadržaj drugog sveska.

Prepisao Muḥammad b. šaiḫ 'Abdu 'l-Ǧawād al-Muqrī 1101/1690.

Uvakufio Hromozade Salih Izzet-efendi 1284/1867. Na više mjesta nalazi se njegov pečat: وقف احرومو زاده صالح عزت افندى ١٢٨٤

201. ISTO 690.

Kompletan primjerak u jednom svesku.

L. 504; 22 × 17. Nasḫ sitan i lijep. Na početku lijep unvan u šest boja. Stranice su obrubljene sa tri crne, jednom debelom zlatnom i jednom crvenom linijom. Papir bijel, povez kožni, sa lijepim pozlaćenim ornamentima, prilično dobro očuvan.

Na početku se nalazi biografija pisca.

Prepis je završen krajem safera 1120/1708.

Uvakufio Džīnozāde 'Abdulbāqī.

202. ISTO 441.

Kompletan primjerak u jednom svesku. Naslov je na početku i po presjeku listova.

L. 342; 26,5 × 17,5. Ta'līq i nasḫ. Listovi 1 — 5 kasnije dopisani drugim rukopisom. Nedostaje dio komentara od sure 78 — 106. (an-Naba' do Quraiš). Papir žućkast i bijel. Neki listovi u drugoj polovini oštećeni. Povez polukožni.

Na početku i na kraju su razni zapisi, među kojima se nalaze imena sedam učitelja kiraeta, tumačenje riječi »āmīn«, odulja bilješka iz nauke o hadisu, opća pravila iz arapske stilistike, te jedna prigodna dova (molitva).

203. ISTO 654.

Kompletan primjerak. Naslov na početku: تفسير قاضى بيضاوى

L. 523; 25,5 × 15,5. Nasḫ mjestimice sličan ta'līqu, lijep. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Listovi 1 — 13. dopisani drugom rukom. S početka ajeta pisana crvenim mastilom, a kasnije samo podvučena crvenom linijom. Papir tamnobijel, čvrst, povez kožni, oštećen, tako da su mnogi listovi prosuti.

Na rubovima s početka ima dosta bilježaka. Naslovi nekih sura pri kraju nisu napisani, nego je za njih ostavljen prazan prostor.

Na rubu drugog lista nalazi se krupno i lijepo pisana bilješka da je primjerak uvakufio Kantamīrīzade Abdullah-efendi (وقف قنطميرى زاده عبد الله افندى). Prepis je, po svemu izgleda, također njegov. Poslije je rukopis dospio u Šehdinu biblioteku.

204 — 205. ISTO **1000 — 1001.**

Kompletan primjerak u dva sveska.

L. 306 (I) + 260 (II); 24,5 × 18. Nasḫ lijep, krupan. Prve dvije stranice obrubljene sa više tankih crnih i jednom širokom zlatnom, a ostale jednom crvenom linijom. Tekst Qur'āna podvučen crvenom linijom. Papir bijel, povez kožni, očuvan.

Svezak prvi. Sadrži komentar od početka Qur'āna do kraja sure al-Kahf. Po presjeku listova je naslov: الجلد الاول من تفسير القاضى.

Svezak drugi. Po presjeku stoji naslov: الجلد الثانى من تفسير القاضى. Sadrži komentar od sure Maryam do kraja Qur'āna.

Prepisao H. Sulaiman b. ad-Daqiq 1200/1785. u Galati, kako se to vidi iz zapisa na posljednjem listu drugog sveska.

Na kraju se nalaze tri zapisa spomenutog prepisivača. Prvi je o Baiḍāwīji, drugi o Rāgib al-Isfahānīji, a u trećem je ime prepisivača i datum prepisa. Na rubovima nekih listova ima bilježaka koje se odnose na tekst.

Uvakufio Mustafa b. Fejzullah b. Ismail-beg Dženetić 1289/1872. za svoje muško potomstvo (evladijet-vakuf, bilješka na listu 1ª).

206. ISTO **2112.**

Svezak prvi, koji sadrži komentar od početka Qur'āna do kraja sure Ṭāhā. Naslov po presjeku listova: تفسير نصف قاضى بيضاوى

L. 506; 21 × 15. Ta'līq koji naginje nasḫu. Prva i početak druge sure pisani crvenim mastilom. Dalje tekst Qur'āna podvučen crvenom linijom, a djelomično i crnom. Neka ajeta vokalizovana. U početku, na prva 44 lista, ima mnogo bilježaka na rubovima i između redaka. Papir bijel, čvrst, povez kožni.

Na listu 1ª je zapis: وقف الغازى خسرو بك فى مدرسة الخسروية

207 — 208. ISTO **2081, 2064.**

Kompletan primjerak u dva sveska sa zajedničkom (kontinuiranom) folijacijom (1 — 837).

L. 376 (I) + 460 (II); 18 × 13. Nasḫ. Tekst Qur'āna pisan crvenim, a neke stranice crnim mastilom i podvučen jednom crnom ili crvenom linijom. Papir tamnobijel, nejednake starosti, povez kožni.

Svezak prvi, sadrži tumačenje od početka Qur'āna do kraja sure al-Kahf.

Pismo nasḫ od više prepisivača, jer je rukopis više puta dopisivan. Prvih 28 lista, osim prve stranice, veoma lijepo ispisani istim rukopisom. To je najljepše pisan dio ovog sveska. Od l. 29. do 156. i 209. do 362. drugi rukopis, kojim je vjerovatno bio ispisan cio svezak. Od 156. do 208. lista drugi rukopis i drugačiji papir. Na kraju opet novi vrlo lijep rukopis, kojim je ispisana i prva stranica.

Na rubu svakog lista piše po dva puta وقف. U početku i na kraju ima mnogo bilježaka koje su pisane nevještom rukom. Na unutrašnjoj strani lijeve korice stoji bilješka dosta starog datuma: جامع بلسان البسنوى بوغومولە ديرلر (džamija bosanskim jezikom kaže se *bogomolja*).

Svezak drugi, sadrži tumačenje Qur'āna od sure Maryam do kraja Qur'āna. Ovaj svezak ima i posebnu folijaciju koja je stavljena kasnije. Na početku stoji naslov: جلد ثانى من تفسير البيضاوى

Unutarnja strana prve korice i zaštitni list ispunjeni su raznim beznačajnim bilješkama. Potom se nalazi sadržaj.

Najmlađi dio rukopisa potiče vjerovatno iz XVII stoljeća.

209. ISTO **208.**

Svezak drugi. Sadrži komentar Qur'āna od početka sure Maryam do kraja Qur'āna. Na l. 1ª je crvenim mastilom pisan naslov: الجزء الثانى من اسرار التأويل فى معانى التنزيل. Iznad naslova nalazi se jednostavan pozlaćen unvan. Početak se nalazi pri dnu druge stranice (l. 1ᵇ), među dva zlatna, zelenim obrubljena unvana. Listovi na početku ispretutarani pri koričenju i pogrešno uvezani, tako da drugi list počinje završetkom 53. ajeta iz sure al-Ḥaǧǧ, a nastavak sure Maryam sa prvog lista nalazi se poslije deset pogrešno proturenih listova.

L. 225; 29,5 × 19. Nasḫ. Papir tamnobijel, deblji, povez kožni, sa zlatnim ornamentima, oštećen.

Na prvim i posljednjim listovima nalaze se duže bilješke iz djela Ibn 'Arabīje i Ša'rānīje. Na l. 225ª nalazi se formula o računanju datuma.

Prepisao 'Abdulbarr al-Abūdarrī (الابودرى) ar-Rifā'ī, 12. redžeba 1007/1599.

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

210. ISTO **1600.**

Kompletan primjerak u jednom svesku. Na početku je naslov:

تفسير انوار التنزيل و اسرار التأويل

L. 424; 22 × 15,5. Nasḫ sitan i pravilno pisan. Tekst Qur'āna pisan crvenim. Stranice obrubljene sa dvije crvene linije. Papir bijel, povez kožni, sa otiskom ornamenata na koricama. Na početku oba dijela (l. 1ᵇ i 22ᵇ) nalaze se prosti unvani.

Prepisao Ibrāhīm as-Samlawī (السملاوى).

Uvakufio H. Abdulkadir-efendi Muzaferija za Simzade medresu u Sarajevu, 1206/1791, kako se to vidi iz zapisa na l. 1ᵃ. Na više mjesta nalazi se mali pečat Muzaferije.

211. ISTO **183.**

Svezak prvi. Sadrži tumačenje od početka Qur'āna do kraja sure al-Kahf.

L. 346; 30 × 21. Ta'līq, turski. Tekst Qur'āna podvučen crvenom linijom. Papir bijel, povez polukožni, oštećen.

Na početku ima zapis u kom se kaže da je rukopis uvakufio Ahmed Nijazi-efendi, muderis u Hadži Ali-begovoj medresi u Travniku. Tu je utisnut njegov mali pečat.

Rukopis potiče iz XVII ili XVIII stoljeća.

Iz biblioteke Fejzije medrese.

212. ISTO **575.**

Svezak prvi. Sadrži komentar od početka Qur'āna do kraja 17. sure (al-Isrā').

L. 389; 29 × 21. Ta'līq sa nešto nasḫa. Tekst Qur'āna podvučen crvenom linijom. Na širokim rubovima, kao i između redaka, naročito u početku i na kraju, ima dosta bilježaka koje se odnose na tekst.

Papir bijel, deblji, povez kožni, oštećen, gotovo rastavljen od knjige, tako da su mnogi listovi otkinuti.

Uvakufio Elči H. Ibrahim-paša, kako se to vidi iz zapisa na zadnjem listu: وقف هذه النسخة لله العلى و انا الفقير ايلچى الحاج ابراهيم پاشا محافظ بوسنه . Tu je i njegov mali pečat.

Na l. 1ᵃ je sadržaj, a na l. 1ᵇ nalazi se veliki okrugli zavještačev pečat i novi pečat Fejzije medrese u Travniku. Listovi na kojima se nalazi početak sura označeni su zelenkastim vunenim koncima koji su privezani na rubu uzduž listova.

Prepis je 1001/1592.

213. ISTO **201.**

Svezak drugi. Nema naslova, a sadrži komentar od početka 18. sure (al-Kahf) do kraja Qur'āna. Ovaj svezak je uvakufljen zajedno sa prethodnim kao jedan komplet.

L. 333; 29,5 × 19,5. Ta'līq izmiješan sa nasḫom. Tekst Qur'āna podvučen crvenom linijom, a ponegdje crnom. U početku ima mnogo marginalnih glosa. Papir bijel, deblji, povez kožni, oštećen. Prva korica izgubljena.

Rukopis potiče vjerovatno iz XVII stoljeća.

Uvakufio Elči Ibrahim-paša, 1119/1708. za Fejziju medresu u Travniku.

214. ISTO **233.**

Komplet u jednom svesku. Naslov na listu 1ᵃ ispisan zelenim, crvenim i crnim mastilom.

L. 450; 28 × 15. Nasḫ mjestimično vokalizovan. Tekst Qur'āna pisan crvenim mastilom. Listovi 28 — 60. i 106 — 115. dopisani drugom rukom. Naslovi sura pisani bijelim na crvenoj podlozi. Nekoliko naslova pri kraju pisani zelenim ili zelenim i crvenim mastilom. Na rubovima listova ima bilježaka, od kojih su mnoge pisane prepisivačevom rukom. Stranice su obrubljene sa dvije crvene linije. Tekst je na mnogim listovima oštećen vlagom, tako da se na nekim mjestima ne može čitati. Papir tamnobijel, deblji, povez kožni, znatno oštećen, prva korica posve otkinuta. Na koricama zlatni i precizno izrađeni ornamenti već izblijedjeli.

Prepisao Muḥammad b. Muḥammad b. Muḥammad b. Muḥammad b. Yūsuf al-Ḫālidī, u nedelju 5. ramazana 982/1574.

و وافق الفراغ من كتابة هذه النسخة المباركة عصر نهار الاحد الخامس من شهر
رمضان المعظم من شهور سنة ٩٨٢ . . . على يد العبد الفقير . . . محمد بن محمد بن محمد
بن محمد بن يوسف الخالدى

U početku i na kraju nalaze se imena ranijih vlasnika: Jahja b. Ali, kadija u Šumenu (Šumna), hafiz Muhamed-efendi, Jusuf b. Ebul-Feth es-Sekifi el-Hanefi, hafiz Mehmed, (tābi' serkasabani ḫāṣa 1140. g.), hafiz Mehmed-efendi, (tābi' serkasabani ḫāṣa, 1170. g.) i hafiz Mehmed, (tābi' kasabanbaši Abdullah). Tu se nalazi i sadržaj, te razne bilješke iz tefsira i hadisa.

Iz Fejzije medrese u Travniku.

215. ISTO 259.

Svezak prvi, nepotpun u početku. Obuhvata komentar od početka Qur'āna do kraja sure al-Kahf. Naslov je po prerezu listova. Na početku nedostaju tri lista.

L. 311; 26,5 × 18. Nasḫ arapski. Tekst Qur'āna pisan crvenim mastilom. Na rubovima ima bilježaka. Papir tamnobijel. Neki listovi oštećeni vlagom. Povez otkinut i izgubljen.

Prepisao Muḥammad Abulfatḥ . . . u hanikahu (tekiji) Nāṣirīya u Sahrāu (?) 2. redžeba 869/1464:

وافق الفراغ من نسخ هذا الجزء المبارك ثانى رجب الفرد الميمون سنة تسع و ستين
و ثمانىماية بالخانقاه الناصرية بالصحراء على يد كاتبه فقير رحمة ربه محمد ابو الفتح . . .
غفر الله له و لوالديه و لجميع المسلمين آمين

216. ISTO 574.

Svezak drugi. Sadrži komentar od početka 14. sure (Ibrāhīm) do kraja 66. sure (at-Taḥrīm).

L. 268; 27,5 × 20. Nasḫ. Tekst Qur'āna većim dijelom pisan crvenim mastilom, a djelomično i crnim, podvučen crvenom linijom.

Listovi 112 — 160 dopisani kasnije drugom rukom ta'līqom. Na marginama ima mnogo bilježaka koje se odnose na tekst. Na l. 1ª je sadržaj. Papir tamnobijel, deblji, povez platneni.

Vakuf Salih-efendije Hromića.

217 — 218. ISTO 3781, 3763.

Kompletan primjerak u dva sveska.

L. 298 (I) + 240 (II); 29,5 × 19,5. Nasḫ lijep. Tekst Qur'āna pisan istim crnim mastilom kao i komentar i podvučen crvenom linijom. Nazivi sura pisani crvenim mastilom. Na širokim rubovima ima mnogo bilježaka koje tumače tekst. Papir bijel, deblji, povez originalan kožni, sa otiskom ornamenata, oštećen i iskidan, tako da su mnogi listovi prosuti.

Svezak prvi. Sadrži komentar od početka Qur'āna do kraja 18. sure (al-Kahf).

Na početku je sadržaj. Na l. 1ª nekoliko zapisa, u kojima se spominju raniji vlasnici: Nūrī (مالكه العبد الصعلوك نورى . . .), Šejh Husein-efendi Antalyewi (1139. g.) i Fejzulah Hamamdžizade.

Uvakufio Alī Galib-paša Stočević za biblioteku svoje tekije u Mostaru, 7. redžeba 1257/1841:

هذه الوقف الشريفة مدينهٔ موستارده انشاسنه موفق اولديغمز تكهٔ شريفه
كتبخانه سنده حفظ اولنمق اوزره رضاء لله اشبو كتب وقف و تسهير اولندى فى ٧ ر سنه ٢٥٧

Iznad toga veliki pečat Alī-paše, u kome piše: عبده على غالب ٢٤٨ ; okolo u četiri polja Božija imena: المتين ، المعين ، المعز ، الله , a između toga sitno: يا قيوم ، يا فتاح .

Svezak drugi, nastavak prethodnog, sa kojim čini komplet. Počinje devetnaestom surom (Maryam), a završava posljednjom (an-Nās).

Na početku ima bilješka o uvakufljenju i ranijim vlasnicima kao gore s tim, što je riječima napisano da mu je spomenuti Nurija bio vlasnik 1126/1714.

Na l. 1ª je sadržaj. U početku listovi zahvaćeni vlagom, tako da je tekst mjestimično oštećen.

Prepisao 'Alī b. Sulaimān b. 'Abdul'azīz, 20. redžeba 1080/1669, kako se to vidi iz bilješke na kraju II sveska:

و انا كاتبه الفقير المحتاج الى رحمة ربه القدير على بن سليمان بن عبد العزيز الفارغ
من كتابته فى اليوم العشرين من رجب الفرد لسنة ثمانين و الف

219. ISTO 3720.

Svezak drugi. Sadrži komnetar od početka sure Maryam do kraja Qur'āna. Prvi list nedostaje.

L. 489; 17 × 13. Nasḫ lijep, od različitih ruku. Tekst Qur,āna većim dijelom pisan crvenim, a pri kraju (od l. 351) crnim mastilom, podvučen crvenom linijom. Stranice u početku do l. 94. nisu obrubljene, a dalje su obrubljene crvenom linijom. (Početak do 94. lista dopisan kasnije). Na rubovima listova ima bilježaka koje se odnose na tekst. Papir tamnobijel. Mnogi listovi oštećeni. Povez kožni, originalan, sa malim utisnutim ornamentima, oštećen i iskidan.

Rukopis potiče iz XVIII stoljeća.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

220 — 221. ISTO 3888, 3892.

Kompletan primjerak u dva sveska.

L. 376 (I) + 286 (II); 23 × 15. Nasḫ sitniji. Tekst Qur'āna pisan crvenim mastilom. Papir bijel, požutio. Mnogi listovi oštećeni. Povez originalni kožni, ukrašen pozlaćenim ornamentima s vanjske i unutarnje strane korica i obložen zelenim platnom.

Svezak prvi. Sadrži komentar od početka Qur'āna do kraja 18. sure (al-Kahf).

Uvakufio kizlaraga Ahmed-aga za svoju medresu u Mostaru 1064/1653, kako se to vidi iz ovoga zapisa na početku:

قد وقف هذا التفسير الشريف صاحب الخيرات و الحسنات احمد اغاء باب السعادة
بمدرسة الواقع فى بلدة موستار لسنة اربع و ستين و الف

Svezak drugi, nastavak prethodnog. Sadrži komentar od 19. sure (Maryam) do kraja Qur'āna.

Na kraju 11 listova dopisano kasnije drugom rukom. Mnogi su listovi oštećeni. Zapis i pečat spomenutog vakifa kao u prethodnom svesku.

Rukopis potiče iz prve polovine XVII stoljeća.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

222. ISTO 3846.

Komplet u jednom svesku.

L. 405; 27 × 18. Nasḫ sitan, arapski, lijep. Tekst Qur'āna pisan crvenim mastilom i debljim perom. Posljednja dva lista dopisana kasnije. Papir bijel, tanak. Mnogi listovi oštećeni. Povez kožni, oštećen.

Na početku je lijep unvan u bojama, od kojih su neke izblijedile. U unvanu je ispisana besmela zlatnim slovima. Prve dvije stranice obrubljene sa dvije tanke crne, jednom plavom i jednom zelenom linijom.

Poslije devetog lista nedostaje nekoliko listova (od ajeta: و على ابصارهم غشاوة do ajeta: و اذ قال ربك للملائكة).

Na rubu prve stranice i pri kraju (na početku sure al-Ḥadīd) ima malen ovalni pečat u kome piše ime ranijeg vlasnika Abdulaha, sina Ejubova: بنده عبد الله بن ايوب.

Rukopis potiče vjerovatno iz XVI stoljeća.

223. ISTO 3835.

Svezak prvi. Sadrži komentar od početka Qur'āna do kraja sure al-Kahf.

Na početku nedostaju 2 — 3 lista. Tumačenje besmele skraćeno je tako da početak glasi: بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله رب العالمين و من اجلها اختلف فى انها آية برأسها. To je vjerovatno nastalo omaškom prepisivača. Na kraju rukopisa nedostaje jedan list.

L. 166; 28 × 19. Nasḫ jednostavan sa nešto ta'līqa. Tekst Qur'āna pisan s početka crvenim, a kasnije crnim mastilom, podvučen crvenom linijom. Papir bijel, potamnio, povez otkinut, listovi prosuti.

Na rubovima listova i između redaka ima dosta glosa pisanih većinom sitno prepisivačevom rukom. Mnogi listovi oštećeni. Na zadnjem listu nekoliko redaka dopisano drugom rukom. U sredini nedostaje nekoliko listova od sure Yūsuf.

Rukopis je vjerovatno iz XVI stoljeća.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

224 — 225. ISTO **1646 — 1647.**

Dva sveska istog kompleta koji zajedno sadrže prvu polovinu ovog komentara.

L. 309 + 350; 21,5 × 16,5. Nasḫ dosta slab, krupniji, pisan nevještom rukom. Papir bijel, čvrst, povez polukožni.

Svezak prvi. Sadrži komentar od početka Qur'āna do trećeg ajeta sure al-Māide.

Na l. 1ª naslov ispisan crvenim mastilom. Tekst Qur'āna pisan većinom crvenim mastilom, a ponegdje crnim, podvučen crvenom linijom.

Na početku nalazi se prostiji unvan u bojama (plava, bijela, crvena i zlatna). Prve dvije stranice ukrašene su sa po tri tanke bijele i jednom širokom zlatnom linijom; ostale stranice obrubljene sa dvije crvene linije. Svakih deset listova označeno je rednim brojem, napisanim riječima na rubu u vrhu lista, po uzoru na džuzove u Qur'ānu.

Na rubu prve stranice nalazi se zapis na arapskom jeziku iz kojeg se vidi da je vlasnik rukopisa bio neki as-Sayyid Aḥmad Bahrī, 23. ramazana . . . 55. god., vjerovatno 1055. po Hidžri. Ispod toga njegov pečat. Na početku bilješka na turskom jeziku u kojoj se kaže da je primjerak uvakufio neki bivši pisar državnih finansija u Bosni, god. 1056. (ili 1156):

. . . وقف قلندى فقير الحقير . . . سابقا كاتبى خزينة المالية در بوسنه سنه ٥٦

Svezak drugi. Sadrži nastavak 5. sure (al-Māida) iz prethodnog sveska i ide do kraja 17. sure (al-Isrā').

U drugoj polovini sveska, poslije 210. lista, deset listova dopisano je drugom rukom ljepšim pismom na sedam listova. Na početku i na kraju je pečat Fejzije medrese.

Prepisao 'Omar b. 'Omar al-Badrawī al-Azharī aš-Šāfi'ī, kako se to vidi iz ovog zapisa:

على يد العبد الفقير المعترف بالذنب و التقصير عمر بن عمر البدراوى الأزهرى الشافعى

Rukopis je vjerovatno iz XVII stoljeća.

Iz biblioteke Fejzije medrese.

226 — 227. ISTO **4422 — 4423.**

Kompletan primjerak u dva sveska.

L. 351 (I) + 289 (II); 27,5 × 17. Nasḫ. Tekst Qur'āna pisan crvenim mastilom. Papir bijel, mnogi listovi oštećeni vlagom, povez kožni, oštećen.

Svezak prvi, sadrži tumačenje od početka Qur'āna do 74. ajeta u suri al-Kahf. Na početku je sadržaj. Na l. 1ª izvod iz biografije pisca. Po rubovima listova ima bilježaka koje tumače tekst.

Svezak drugi, sadrži tumačenje od 75. ajeta u suri al-Kahf do kraja Qur'āna. Na početku sadržaj. Nedostaju dva lista na kraju. Svezak je znatno oštećen vlagom. Mnogi su listovi slijepljeni.

Prepis završen 1066/1655.

Primjerak je donesen iz bivše zvorničke medrese.

228 — 229. ISTO **4448 — 4449.**

Kompletan primjerak u dva sveska.

L. 289 (I) + 232 (II); 25,5 × 16,5. Ta'līq lijep, pisan vještom rukom. Stranice su obrubljene tankim crnim i širokom zlatnom linijom. Tekst Qur'āna podvučen crvenom linijom. Naslovi sura pisani crvenim mastilom. Po rubovima listova ima dosta lijepo i sitno pisanih bilježaka koje se odnose na tekst. Papir tamnobijel, povez kožni sa ornamentima na koricama.

Svezak prvi, sadrži tumačenje od početka Qur'āna do kraja sure al-Kahf. U vrhu prve stranice lijep mali unvan u bojama.

Svezak drugi, sadrži tumačenje od početka sure Maryam do kraja Qur'āna.

Rukopis potiče vjerovatno iz XVII stoljeća.

Uvakufio Ali Rušdi-efendi Kapić.

230. ISTO 1169.

Fragment koji sadrži komentar prve i dio komentara druge sure (do kraja 115. ajeta). Na početku je bilješka: تفسير سورة بقره للبيضاوى. Početak na l. 1b glasi: بسم الله الرحمن الرحيم من خالق الكون استمد العون, a zatim slijedi uvod komentara.

L. 100; 21,5 × 14,5. Nasḫ lijep, ali je mjestimično nepravilan. Tekst Qur'āna pisan je većinom crvenim mastilom, a samo na početku i pri kraju crnim. Tekst je podvučen crvenom linijom. Papir bijel, glat, očuvan, povez polukožni.

Na prvoj stranici nalaze se dva zapisa u kojima se spominju raniji vlasnici: Puža (پوژا) Munla Mehmed b. Muṣṭafa-efendi kadija 1197/ 1782 i Mehmed Hasib b. Ibrahim b. Mustafa es-Saraji, privremeno u kadiluku Zvornik (الوقت بقضاء ازورنيق) 1238/1822. Ispod tih zapisa nalaze se lični pečati spomenutih vlasnika.

Rukopis je iz XVIII stoljeća.

231. ISTO 4162.

Fragment koji sadrži komentar od 67. sure (Mulk) do kraja Qur'āna.

L. 82; 21,5 × 15,5. Pismo je različito od raznih prepisivača. Tekst Qur'āna je uglavnom podvučen crvenom linijom. Papir tamnobijel, povez polukožni.

Na prvoj čistoj stranici označena cijena (10 groša) i ime ranijeg vlasnika (Ibrahim b. Salih-efendi).

Rukopis je iz XIX stoljeća.

232. ISTO 4322.

Fragment. Sadrži tumačenje džuza 'Amma.

L. 49; 17,5 × 15. Ta'līq. Svezak je oštećen vlagom.

Na kraju se nalazi zapis u kome se kaže da je prepis dovršio neki Muḥamad b. Nesīmī u mjesecu rebiul-ahiru 1072/1661.

233. ISTO 1830.

Komentar džuza 'Amma.

L. 75; 21 × 14. Nasḫ-ta'līq, krupno i prosto pisan. Naslovi sura pisani crvenim mastilom. Tekst Qur'āna podvučen crvenom linijom. Papir žućkastobijel, povez polukožni.

Na širokim rubovima listova nalaze se tumačenja, uzeta iz tefsira koji je napisao Abū Lait as-Samarqandī, pisana istom rukom.

U bilješci na l. 1a kaže se da se u ovom rukopisu, pored spomenutih tefsira, nalazi i Stari i novi zakon *(Qānūni 'atīq ve-ğadīd)*, koga sada nema.

Na kraju rukopisa nalazi se tumačenje ebdžed-sistema.

Prepisao neki Ḥasan sredinom redžeba 1175/1761.

234. ISTO 1958.

Tumačenje džuza 'Amma.

L. 60; 21,5 × 14. Nasḫ lijep i pravilan. Naslovi sura pisani su crvenim mastilom. Tekst Qur'āna vokalizovan i podvučen crvenom linijom. Rubovi široki bez bilježaka. Samo na drugom listu i pri kraju, kod tumačenja sure an-Naṣr, ima bilježaka koje se odnose na tekst. Papir bijel, glat, povez polukožni.

Rukopis je iz XIX stoljeća.

235. ISTO 2015.

Tumačenje džuza 'Amma.

L. 47; 21,5 × 15. Nasḫ i ta'līq od raznih prepisvača. Prva stranica obrubljena sa više tankih crnih i jednom širokom zlatnom linijom. Ostale stranice obrubljene su crvenom linijom. Tekst Qur'āna podvučen crvenom linijom. Po širokim rubovima ima prilično dosta bilježaka, koje se odnose na tekst. Papir tamnobijel, glat, povez polukožni, oštećen.

Na l. 1a potpis i pečat ranijeg vlasnika: hafiz 'Abdulkerīm 1163/1749.

Rukopis je iz XVIII stoljeća.

Iz biblioteke Muhamed Enveri-efendije Kadića.

236. **3401.**

L. 88; 20 × 14,5. Nasḫ pod tač. 1, 2. i 4. i ta'līq pod tač. 3. Papir žućkastobijel, glat, povez polukožni, oštećen.

1. L. 1 — 59. ISTO.

Tumačenje džuza 'Amma. Tekst Qur'āna podvučen u početku crvenom, a kasnije crnom linijom.

2. L. 59 — 67. (تفسير سورة الفاتحة بالتركية)

Tumačenje prve sure (al-Fātiha) na turskom jeziku od nepoznatog pisca. Rad je nepotpun na kraju.

Početak:

الحمد لله روایث مجاهد دن که بیردی بو سورهٔ فاتحه مدینه‌ده انمشدر

3. L. 67^b — 69. العقيدة السنوسية الصغرى ـ ام البراهين

Kratak traktat o osnovnim principima islamske vjere. Poznat je još pod nazivima: عقيدة اهل التوحيد i عقائد (عقيدة الامام) السنوسى.

Napisao Muḥammad b. Yūsuf as-Sanūsī, umro 895/1489.

Brock. S. II, 353, II.

Rukopis je nepotpun (nalazi se samo prvi i posljednja dva lista).

Početak:

الحمد لله . . . اعلم ان الحكم العقلى ينحصر فى ثلاثة اقسام الوجوب والاستحالة و الجواز

Prepisano 1160/1747.

4. L. 70 — 88. (رسالهٔ حمزه افندى).

Rasprava (risala) na turskom jeziku o trgovini, kamati i pitanjima s tim u vezi sa šeriatsko-pravnog gledišta. Tu se govori o privrednom pravu i o trgovačkom i esnafskom moralu. U raznim rukopisima i nekim katalozima ova risala se još navodi pod naslovima: بيع و شراء رساله‌سى ، رسالة فى المعاملات لاجل الحفظ من الربا ، رسالة البيع و الشراء.

Napisao Ḥamza-efendi Darendelī oko godine 1089/1678. Pisac je živio u drugoj polovini XVII i početkom XVIII stoljeća (up. Brock. II, 208, gdje se navodi da je isti autor napisao glosu Iğijinoj risali o disputaciji koju je dovršio 1124/1712).

Kairo (F. al-kutub at-turkiye), 65.

Početak:

الحمد لله الذى بين الحلال و الحرام . . . اما بعد هر انسانه علم حالنى بلمك و مقتضاسنجه عمل ايتمك لازمدر

Prepis cijele zbirke potiče iz XVIII stoljeća od različitih prepisivača.

237. ISTO kao br. 236,[1] **3878.**

Tumačenje džuza 'Amma.

L. 52; 24 × 16,8. Nasḫ. Naslovi sura pisani crvenim mastilom. Tekst Qur'āna podvučen crvenom linijom. Na širokim rubovima ima mnogo bilježaka iz drugih komentara i glosa u vezi sa tekstom. Papir bijel, deblji, povez papirni, oštećen.

Prepisao 'Alī b. Muṣṭafa at-Ṭokaṭī, 13. zul-kade 1092/1681.

Na početku potpisi ranijih vlasnika i imena ljudi koji su posuđivali ovu svesku na čitanje. Vlasnici: Mustafa b. Salih 1178/1764. i Hadži 'Ārif-efendija Mostarac Kajtazzade, 1274. »Pozajmio od Mustafe b. Saliha 1198«; »pozajmio od Hadži Arif b. Derviš ef. 1275. godine«.

238. ISTO **3964.**

Tumačenje džuza 'Amma.

L. 68; 21 × 16. Nasḫ. Na l. 1^a ima unvan u kome je izrađeno poljsko cvijeće u zelenoj i blijedo-crvenoj boji. Naslovi sura pisani su crvenim. Tekst Qur'āna podvučen crvenom linijom. Po rubovima listova ima mnogo bilježaka koje se odnose na tekst. Na početku nedostaje nekoliko listova. Papir bijel, povez polukožni, oštećen.

Na kraju se nalaze bilješke o tefsiru, piscu, te o broju ajeta, riječi i slova u Qur'ānu, pisano rukom prepisivača. Ispod toga njegov potpis: Muḥammad b. 'Abdullah, poznat pod imenom Ğalaluddīn al-Avği, u godini (nejasno . . .)

حرر هذه النسخة العالية بدموع العين فى عالم السباحة بكمال الضرورة من حيث تركيبها من ايادى الاشخاص الدنية محمد بن عبد الله بن عبد الله الشهير بجلال الدين الاوجى فى سنة المعهودة بين السنين المعهودة يسر الله الخلاص بلطفه.

Rukopis je iz XVII ili XVIII stoljeća.

239. ISTO **4157.**

Tumačenje džuza 'Amma.

L. 58; 20,5 × 13. Nasḫ. Tekst Qur'āna podvučen crvenom linijom. U prvom dijelu stranice su obrubljene crvenom linijom. Na rubovima ima bilježaka koje se odnose na tekst. Papir tamnobijel, povez polukožni, oštećen.

Na l. 1^a ima zapis u kome se kaže da je ovu knjigu kupio za sebe i za svoju djecu Osman Hifzi-efendi 1269/1852.

Rukopis je vjerovatno iz XVIII stoljeća.

240. **1164.**

L. 38; 21,5 × 17. Ta'līq sa nešto riq'a. Papir tamnobijel i bijel, slab; povez poluplatneni.

1. L. 1 — 16. ISTO

Sadrži tumačenje od početka sure al-Qadr do kraja Qur'āna. Tekst Qur'āna podvučen crvenom linijom.

2. L. 17 — 23. الناسخ و المنسوخ فى القرآن

Risala o derogaciji u Qur'ānu. Napisao Abū 'Abdullāh Muḥammad b. Ḥazm, kako se to kaže na početku rukopisa. Isto ime pisca navedeno je i u štampanom primjerku (na rubu *Tafsīr al-Ǧalālain*, Maṭba'a Šarafīya, Misir 1326/1908, str. 124). Međutim, u katalogu biblioteke Timūrīya (I, 151) stoji da je pisac ove risale Abū Muḥammad 'Alī b. Ḥazm, umro 456/1063.

Početak:

قال الشيخ الامام العالم جامع الفنون ابو عبد الله محمد بن حزم رحمه الله تعالى:
الحمد لله العزيز الجبار الملك القهار . . .

Važnija mjesta i naslovi pisani crvenim mastilom ili su podvučeni crvenom linijom. U pisanju ima znatnih grešaka.

Na kraju se nalazi (nejasan) zapis prepisivača iz koga se vidi da je pisac ovaj rad sabrao i napisao na preporuku svog »uglednog« prijatelja, nekog Sayfuddīna al-Mahrānīje, te da je prepis završen 1295/1878.

تمت الرسالة بحرمة الرسالة عدد الآيات التى دخل الناسخ عليها مأتى آية (ا) خاتمة
هذا على الايجاز و التقصير و الله ولى الهداية و التيسير و رغبنى فى جمعه و تقصيره و
تحريره الاخ العزيز سيف الدين المهرانى وفقه الله و اعانه على مرضاته . . . و وقع اتمام
تسويدها عن يد اضعف العباد و احقرهم من الذباب فى سنة خمس و تسعين و مأتين بعد
الف من الهجرة

3. L. 25 — 36. موضوعات على القارى

Ovo je izgleda izvod iz poznatog djela pod istim naslovom (v. br. 2^2).

Početak je ovdje: الحمد لله وكفى و سلام على عباده الذين اصطفى

Slijedeće dvije stranice sadrže bilješke o nekim djelima iz fiqha i didaktične stihove na arapskom i turskom jeziku.

4. L. 37 — 38. تلخيص البيان فى علامات المهدى آخر الزمان

Kratka risala o pojavi Mehdije (obećanog spasitelja), od nepoznatog pisca. Naslov je prema uvodu autora. Na početku je prepisivač stavio ovaj naslov: رسالة فيما يتعلق بالمهدى مجملة. Rađeno prema djelima Suyūṭīje i drugih.

Prepisao cijelu zbirku isti prepisivač 1295 — 97/1878 — 79. (v. na kraju pod tačkom 2 i 3).

241. حاشية العصام على تفسير البيضاوى **673.**

Glosa Baiḍāvinu komentaru Qur'āna. Napisao Ibrāhīm b. Muḥammad b. 'Arabšāh al-Isfaraīnī, poznat pod nadimkom 'Iṣāmuddīn ili 'Iṣām, umro 944/1537.

Brock. II, 411.

Sadrži glose navedenom komentaru Qur'āna od početka Qur'āna do kraja sure A'rāf i od početka sure Nebe' do kraja Qur'āna. Djelo je posvećeno sultanu Sulejmanu II. Uvod je u ovom primjerku napisan na posebnim listovima, odvojeno od početka djela.

Svezak prvi. Sadrži glose od početka komentara do kraja komentara sure al-Baqara. Naslov je ispisan po presjeku listova:

حاشية عصام الدين على سورة البقرة

Početak: الحمد لله الذى عم بارفاد ارشاد الفرقان كل انسان . . .

L. 254; 23 × 16. Ta'līq čitak i pravilan. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Na širokim rubovima ima mnogo lijepo pisanih bilježaka, koje se odnose na tekst. Papir bijel i žućkast, čvrst, povez kožni, sa zlatnim ornamentima na koricama, ali oštećen. Rukopis je dobro očuvan i vrijedan.

Prepisao Šawqī Husain b. Muḥammad b. 'Alī al-Qonawī, 15. džumada I 1122/1710.

Na početku se nalaze potpisi i pečati bivših vlasnika: Muḥamad Se'id Ḫayrizade 1212/1797, Ṣalih b. al-Hağ Muḥamad al-Bosnawī, Muḥamad Šākir Mu'īdefendizade 1230/1814.

242. ISTO **752.**

Svezak prvi. Sadrži glose Baiḍāwīnu komentaru od početka Qur'āna do kraja sure al-An'ām. Nedostaje nekoliko prvih listova (10 — 11), tako da tekst ovdje počinje riječima: الالحاق بما هو الاصل فى جنسه البعيد , a zatim: قوله الحمد هو الثناء على الجميل الاختيارى

L. 503 i po jedan zaštitni list; 21,5 × 15,5. Ta'līq, lijep i čitak. Na širokim rubovima u prvom dijelu sveska ima bilježaka koje se odnose na tekst. Papir bijel i žućkast, glat, povez poluplatneni, nov.

Na kraju rukopisa ima zapis u kojem se kaže da je rad dovršen u ševalu 940/1534. واتممته فى شوال سنة اربعين و تسعماية من الهجرة النبوية.

To je vjerovatno datum kad je pisac dovršio djelo. Ispod toga nalazio se veliki pečat koji je namjerno izbrisan.

Rukopis je vjerovatno iz XVII stoljeća.

243. ISTO **753.**

Svezak drugi. Sadrži glose komentaru posljednjeg džuza Qur'āna. Na kraju pisac kaže da je namjeravao da napiše glosu cijelom ovom komentaru, ali se ne zna da li je to učinio.

L. 89; 21 × 15,5. Nasḫ i ta'līq čitak, od različitih ruku. Papir bijel, čvrst, povez poluplatneni, nov.

Na širokim rubovima ima lijepo pisanih bilježaka koje se odnose na tekst.

Prepis je dovršen 1118/1706.

244. ISTO **1090.**

Svezak drugi. Sadrži glose komentaru džuza 'Amma.

L. 71 i po jedan zaštitni list; 20,5 × 12,5. Ta'līq lijep, čitak. Na rubovima listova nalaze se sitno i lijepo pisane bilješke koje se odnose na tumačenje teksta. Papir bijel, glat, čvrst. Povez originalni kožni, sa otiskom ornamenata na sredini korica.

Prepisao Aḥmad b. 'Alī al-Gazganī al-Bosnavī 1148/1735.

U vrhu prve stranice zabilježeno da je rukopis uvakufio Svrzo Ismet-efendija, sin Vejsil-efendije, iz Sarajeva, 1344/1925.

245. ISTO **3637.**

Svezak prvi. Sadrži tumačenje od početka komentara do kraja sure al-An'ām. Na l. 1^a nalazi se naslov.

L. 425; 20 × 15. Nasḫ čitak. Prve stranice ukrašene sa po tri crne tanke i jednom širokom zlatnom linijom. Papir bijel i žućkast. Povez polukožni, oštećen.

Prepis dovršen 5. safera 1080/1669.

Na l. 1^a ispod naslova zabilježeno da je ovaj rukopis uvakufio kizlaraga (*Babi seāde ağasi*) Davud-aga za medresu kapu-age Ahmed-age u Mostaru.

246. ISTO **3965.**

Fragment od početka glose do trećeg dijela sure al-Baqara, bez uvoda.

L. 149; 21 × 14. Ta'līq koji naginje riq'i. Tekst komentara podvučen crvenom linijom. Papir žućkast, gladak, povez polukožni, oštećen i otkinut, listovi prosuti.

Rukopis je vjerovatno iz XVIII stoljeća.

247. **3542.**

Kodeks u kome se nalaze tri različite glose Baidawinom komentaru džuza 'Amma, kako se to vidi iz ove bilješke na l. 1^a:

ما فى هذا المجلد من الحواشى الثلاث على تفسير البيضاوى اوليها للفاضل العصام
و ثانيها للمولى سعدى چلبي و ثالثها للفاضل الشهاب

L. 176; 21,8 ×16. Nasḫ-ta'līq lijep i ta'līq. Papir bijel i žućkast, gladak; povez polukožni, oštećen, rastavljen od knjige. Listovi prosuti.

1. L. 1 — 72. (حاشية العصام على تفسير البيضاوى لجزء عم)

Glosa Baiḍāwinom komentaru džuza 'Amma od 'Iṣāmuddīna (v. br. 241).

Na rubovima stranica ima sitno pisanih bilježaka koje se odnose na tekst, a pisane su istim rukopisom.

2. L. 73 — 108. (حاشية سعدى چلبى على تفسير البيضاوى لجزء عم)

Glosa Baiḍāwinom komentaru džuza 'Amma. Napisao Sa'dullāh b. 'Isā, poznat pod imenom Sa'dī-efendi ili Sa'di Čelebi, umro 945/1538. To je izvadak iz njegove glose Baidavinom tefsiru (v. br. 248).

3. L. 109 — 176. (حاشية الشهاب على تفسير البيضاوى لجزء عم)

Glosa Baiḍāwinom komentaru džuza 'Amma. Napisao Šihābuddīn Aḥmad b. Muḥammad al-Miṣrī al-Ḫafāğī, umro 1069/1658.

Cijelu zbirku prepisao 'Oṯmān b. Yūsuf u medresi Saif u Ankari, 1125/1713, kako se vidi iz bilješke na kraju pod tač. 2:

و قع الفراغ من تحرير هذه النسخة الشريفة للسعدى چلبى من يوم الجمعة فى وقت
الجمعة فى مدرسة سيف فى بلدة انقره من يد عثمان بن يوسف زاده سنة ١١٢٥

248. الفوائد البهية 4056.

حاشية سعدى افندى على تفسير البيضاوى

Glosa Baiḍāwīnu komentaru. Napisao 'Sadullāh b. 'Īsā, poznat pod imenom Sa'dī Efendī ili Sa'dī Čelebī, umro 945/1538. Pisac je u ovome djelu glosirao spomenuti komentar od početka sure Hūd do kraja Qur'āna, dok je prvi dio od početka Qur'āna do sure Hūd glosirao njegov sin Pīr Muḥammad.

ḤḪ I, 191; Brock. S. I, 739^{11}.

Naš rukopis je nepotpun u početku i sadrži glose od 47 — 55. ajeta sure Ṣāffāt do kraja Qur'āna. Prva stranica počinje:

قوله و زحت الركية اى البئر

Na kraju glosa mnogih sura glosator je stavio datum rada 942/1535, što je prepisivač prenio u ovaj rukopis.

L. 124; 20,3 × 15. Ta'līq pisan istim rukopisom nejednakim perom. Nazivi sura i riječi »qauluhu« na nekim mjestima izostavljeni. Papir tamnobijel, čvrst. Rukopis je stavljen u korice druge knjige koje mu ne odgovaraju.

Prepisao Aḥmad b. 'Alī krajem rebia II 1054/1644.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

249. حاشية شيخ زاده على تفسير البيضاوى 103.

Glosa Baiḍāwīnu komentaru Qur'āna. Napisao Muḥammad b. aš-Šaiḫ Muṣliḥuddīn Muṣṭafā al-Quğawī ar-Rūmī, Šaiḫzāde, umro 950/1543.

Brock. S. I, 739,^{12}.

Pisac je prvobitno bio napisao kraću glosu, koju je kasnije proširio. Prilikom mnogobrojnih prepisivanja te su se dvije redakcije ispreplele, tako da postoje izvjesne razlike i u tekstovima proširene redakcije ove glose. Stoga i u ovoj biblioteci postoji više različitih redakcija ove glose.

Svezak prvi, sadrži glose komentaru od početka Qur'āna do kraja sure Maryam.

Na početku ima duži uvod koji se nalazi u istambulskim izdanjima.

Početak uvoda glasi:

الحمد لله الذى نور قلوب العلماء بانوار التنزيل و شرح صدورهم لادراك اسرار التأويل

Na kraju je, nakon završetka sure Maryam, početak sure Ṭāhā.

L. 672; 33 × 22. Nasḫ sa nešto ta'līqa. Papir bijel, čvrst, povez kožni, oštećen, sa otiskom lijepih ornamenata na sredini korica i sa otiskom ajeta: تنزيل من رب العالمين na zatvaraču korica.

Na početku je kasnije stavljen naslov:

الجلد الاول من شيخ زاده على تفسير القاضى البيضاوى

Iza toga na prvom neispisanom listu u vrhu je sadržaj, iznad čega stoji bilješka o broju listova.

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

250. ISTO 175.

Svezak drugi. Sadrži glose od početka sure Ṭāhā do kraja Qur'āna. Iako od različitih prepisivača, ovaj je svezak sa prethodnim činio u ovoj biblioteci jedan komplet.

Početak: قوله لاستعلائه فيناسبه التفخيم. و الهاء من المنخفضة فيناسبه الامالة

L. 410; 30 × 21. Nasḫ jednostavan, sitan, pisan nevještom rukom. U vrhu prve stranice jednostavan unvan u bojama (ljubičastoj, plavoj i zlatnoj). Prve dvije stranice obrubljene sa po dvije crne i jednom širokom zlatnom linijom. Papir tamnobijel i žut, deblji, povez kožni, sa otiskom ornamenata na sredini korica, oštećen.

Na početku je naslov i sadržaj. Ispod sadržaja je potpis i mali pečat nekog vlasnika. Na zadnjoj stranici nalaze se dva mala pečata nekadašnjih vlasnika. U prvom se može pročitati: المتوكل على الحى الجميل عبده حسن, dok je drugi nečitak zbog namjernog brisanja.

Rukopis vjerovatno potiče iz druge polovine XVII stoljeća.

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

251 — 254. ISTO 194 — 197.

Četiri sveska jednog kompleta i to: prvi, treći, peti i šesti.

Nasḫ lijep, pomiješan sa ta'līqom, pisan pravilno. Tekst komentara ispisan je na širokim rubovima kasnije drugim rukopisom.

Papir tamnobijel, čvrst; povez poluplatneni, nov.

Svezak prvi. L. 278; 29 × 19. Sadrži glose od početka komentara do 48. ajeta sure al-Baqara.

Na listu 1ª nalazi se kasnije napisan zapis: وقف عثمان آغا من تفسير شيخ زاده القطعة الاولى, a ispod toga mali pečat u kome se može djelomično pročitati: عبده مصطفى.

Svezak treći. L. 139; 29 × 19,5. Sadrži tumačenje od početka sure Āli 'Imrān do 144. ajeta u suri an-Nisā':

يا ايها الذين آمنوا لا تتخذوا الكافرين اولياء من دون المؤمنين

Na listu 1ª je zapis kao kod prethodnog sveska sa završetkom: القطعة الثالثة.

Svezak peti. L. 200; 27,5 × 19,5. Sadrži glose od početka sure at-Tauba do kraja sure Maryam. Na prvoj stranici piše: القطعة الرابعة ali se iz sadržaja vidi jasno da je to peti svezak.

Na listu 1ª nalazi se mali pečat, u čijoj sredini piše ime vlasnika i vakifa (الفقير عثمان بن محمد), a ispod toga naveden je zapis o zavještanju.

Na kraju, na drugoj stranici čistog lista, nalazi se kraći dodatak, koji je, prema napomeni iznad njega (موضعه فى سورة مريم), trebao da stoji na početku sure Maryam.

Svezak šesti. L. 171; 28 × 20. Sadrži glose od početka sure Ṭāhā do kraja sure Saba'.

Na kraju rukopisa ima zapis, iz koga se vidi da je prepis dovršen 938/1532.

تمت والحمد لله وحده و الصلاة والسلام على من لانبى بعده فى اواسط آخر
الجمادين من شهور سنة ثمان و ثلاثين و تسعمائة

Prema tome primjerak je prepisan još za života autorovog.

Na rubu iste stranice nalazi se drugi zapis, koji se odnosi na pisanje komentara po rubu listova i koji je pisan istim rukopisom kao i komentar. U tom zapisu kaže se da je prepis komentara (na rubu tih listova) dovršen 1099/1688. i to nakon dužeg zastoja zbog predavanja koja su održavana svakog petka u džamiji sultana Bajezida u Foči. Predavanja je održao sam pisac ovog zapisa i prepisivač komentara, koji je, vidi se, bio učen čovjek i koji kaže da mu je ime Alija, »poznat pod nadimkom Šaiḫzade«. Taj zapis glasi:

تمت بعون الله و لطفه فى غرة شعبان من شهور سنة تسع و تسعين بعد الالف . . .
بعد مدة مديدة و ذلك قد وقع لاجل الرواية فى مجالس الوعظ و النصيحة فى كل اسبوع
يوما خص بالجمعة فى بلدنا فوچه بجامع سلطان بايزيد ولى على يد و لسان على الفقير
الى فضل الله العلى الشهير شيخ زاده . . .

Na zadnjem neispisanom listu nalaze se tri duže bilješke (dodatak) iz raznih djela.

Uvakufio neki 'Osmanaga, sin Muḥammadov, iz Foče, kako se to vidi iz zapisa na pojedinim svescima.

255. ISTO **493.**

Svezak drugi nekog drugog kompleta. Sadrži komentar i glose od 47. do 229. ajeta sure al-Baqara. Ovaj se rukopis nešto razlikuje od štampanog primjerka.

L. 192; 26,5 × 16,5. Nasḫ lijep i pravilan. Prve dvije stranice obrubljene tankom crnom i širokom zlatnom linijom. Mjesto za unvan prazno. Ostale stranice obrubljene crvenom linijom. Papir tamnobijel, deblji, listovi u vrhu zahvaćeni vlagom, povez polukožni, nov.

Na rubovima listova ispisan je tekst komentara istim rukopisom kao i glosa.

Rukopis je vjerovatno iz XVII stoljeća.

256. ISTO **235.**

Svezak drugi ili *treći*. Sadrži glose komentaru sura: Āli 'Imrān, Nisā', Māida i An'ām, čija su imena napisana na listu 1^a. Tekst ovog rukopisa ne slaže se sa štampanim i mnogim rukopisnim redakcijama.

Početak:

الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام على سيدنا محمد و آله و صحبه اجمعين.

قوله انما فتح الميم قراء الجمهور

L. 233; 28 × 17. Ta'līq pomiješan sa nasḫom, pisan vještim rukopisom. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir bijel, deblji. Povez kožni, nešto oštećen, sa otiskom ornamenata na sredini korica.

Rukopis potiče iz XVIII stoljeća.

257 — 259. ISTO **1725, 524, 526.**

Prva tri sveska od istog kompleta, posebne redakcije ove glose.

Ta'līq sa nešto nasḫa. Na početnim stranicama svakog sveska nalaze se unvani u bojama. Prve dvije stranice obrubljene jednom tankom crnom i sa dvije široke zlatne linije. Papir bijel, gladak; povez originalni kožni, sa otiskom ornamenata na koricama.

Svezak prvi. L. 308; 22,5 × 15,5. Sadrži glose komentaru od početka Qur'āna do ajeta: اتأمرون الناس بالبر u suri al-Baqara. Na početku je naslov: الجزء الاول (من) حاشية تفسير بيضاوى لشيخ زاده الرومى الزينى

Svezak drugi. L. 326; 23 × 15. Sadrži nastavak od prethodnog ajeta u suri al-Baqara do kraja iste sure. Na početku se nalazi napisan naslov prostim rukopisom: الجلد الثانى من شيخ زاده بخط واقف

Svezak treći. L. 358; 23,5 × 15,5. Sadrži glose od početka sure Āli 'Imrān do kraja 163. ajeta sure al-An'ām.

Neko je na početku napisao: جلد ثانى شيخ زاده سوره آل عمران

a trebalo je staviti: جلد ثالث.

Prepisao 'Abdullah Kantamirizade za svoju biblioteku.

260. ISTO **438.**

Svezak treći. Sadrži glose komentaru od početka sure Yūnus do kraja sure Maryam.

L. 198; 27,5 × 17. Nasḫ poseban, pisan vještim rukopisom. Naslovi pisani crvenim mastilom, a na nekim mjestima izostavljeni tako da je mjesto određeno za njih ostalo prazno. Papir bijel, deblji, povez kožni, malo oštećen, sa otiskom ornamenata na koricama, koje su na nekim mjestima uništili insekti.

Na početku je stavljen naslov crvenim mastilom: حاشية شيخ زاده على القاضى البيضاوى . Ispod toga ima nekoliko zapisa, od kojih zadnji sadrži imena ranijih vlasnika: Amrullah b. Amrullah al-Bosnawī i Muḥammed Baqī Džinozade, koji je ovaj svezak dobio (kupio) iz ostavštine nekog Ḫajrizade-a. Ispod ovog zapisa ima njegov mali pečat, a ispod toga veliki pečat u kome piše: وقف جينو زاده عبد الباقى افندى . Zatim slijedi sadržaj. Na kraju se nalaze razni manje važni zapisi.

Rukopis je vjerovatno iz XVIII stoljeća.

261 — 262. ISTO **3355, 750.**

Dva sveska istog kompleta i to prvi i četvrti ili peti.

Nasḫ lijepo pisan. Sve stranice obrubljene sa tri tanke crne i jednom širokom zlatnom linijom. Papir tamnobijel, čvrst, povez kožni, oštećen, sa ornamentima na koricama.

Svezak prvi, dosta nepotpun u početku. L. 294; 20,5 × 14. Sadržavao je tumačenje od početka tefsira do kraja sure al-Baqara, ali mu nedostaje 179 listova. Početak je ovdje na listu 180. tumačenjem ajeta: ان الله لا يستحيى ان يضرب مثلا ما

Svezak četvrti ili *peti*. L. 266; 21 × 14,5. Sadrži glose komentaru od sure ar-Ra'd do sure Ṣād. 44 lista izgrižena su po rubu, ali tekst nije oštećen.

Prepisao 'Abdulwahhāb al-Haği Ramaḍān 1071/1661.

Vlasnik i vakif ovog primjerka bio je šaih Haği Ḥalīl-efendi iz Gračanice, o čemu govori ovaj zapis:

وقف الشيخ الحاج خليل افندى الغرادچانيچەوى

263 — 292. ISTO **1005 — 1034.**

Kompletan primjerak u trideset svezaka. Svaki svezak sadrži obradu jednog džuza Qur'āna.

Ovaj primjerak nema uvoda *(dībāğa)* koji imaju neki drugi primjerci, nego odmah prelazi na tumačenje komentara.

Početak poslije besmele:

الحمد لله رب العالمين و صلى الله على سيدنا محمد و على آله و اصحابه اجمعين.
قال الشيخ الامام علم الهدى علامة الورى الذى اطبق علماء الامة على علوشأنه و رفعة
مكانه اعنى به ناصر الحق و الدين المعروف بالقاضى بيضاوى

L. (ukupno) 2.848; 23 × 17. Nasḫ čitak, srodan ta'līqu. Većina svezaka ima naslov na prvom listu, a svi po presjeku listova. Riječ »qauluhu« pisana je svugdje crvenim mastilom. Ponegdje je tekst komentara ispisan na rubu listova, a tekst Qur'āna crvenim mastilom.

Papir je, uglavnom, bijel i žućkast, a samo ponegdje zelen i crven. Listovi glatki, tanki; neki su popravljeni prije prepisa. Kod sv. XXX izgubljeno prvih 18 lista. Povez polukožni, koji je kod nekih svezaka oštećen (v. sv. I, II, XV, XVI, XIX, XXIII, XXVIII i XXX).

Na mnogim svescima nalazi se potpis i pečat ranijeg vlasnika: sayyid Yūsuf al-Qara-Biñārī al-Anqarawī, rodom iz Karabunara, nastanjenog u Ankari:

من جملة الموهوبة من سيد رب الانام و انا الفقير سيد يوسف اكاه القره بيكارى الانقروى

Ispod toga ima pečat u kome piše السيد يوسف آكاه (v. sv. III l. 1ª i sv. XI, 1ª).

Prepisao sayyid Muḥammad Šākir b. sayyid Aḥmad iz Istanbula, sljedbenik triju sufijskih redova: kadirijskog, nakšibendijskog i rifaijskog i čuvar svetih emaneta (v. sv. VIII, IX i dr.).

كتبه السيد محمد شاكر الأستانبولى الحنفى القادرى النقشبندى الرفاعى اللازم بخدمة
البردة الشريفة و من خدام خرقة الشريفة اعنى اغايان خانة خاصه

Prepis je završen u međuvremenu od rebia II 1224. do džumada I 1226/1809—11. Na svakom svesku nalazi se potpis prepisivača i datum prepisa dotičnog sveska. Broj lista pojedinih svezaka je različit (56 — 742), a format je isti.

293. ISTO **1129.**

Svezak prvi, sadrži glose komentaru sure al-Fātiḥā i prvih 67 ajeta sure al-Baqara.

L. 228; 21,8 × 16. Nasḫ sitno i lijepo pisan. Na rubu listova ima bilježaka koje se odnose na tekst. Papir tamnobijel, gladak, povez polukožni, oštećen.

Na rubu posljednje stranice nalazi se bilješka, gotovo izblijedila, u kojoj se ipak može pročitati da je rukopis završen 17. muharema 1178/1764. تمت فى وقت الضحى ١٧ م سنه ١٧٨

294. ISTO **1132.**

Fragment. Sadrži glose od početka sure al-Qamar do kraja sure an-Naba'.

L. 105; 21,5 × 16,5. Ta'līq sa nešto nasḫa, jednostavno pisano. Na rubu listova ima bilježaka koje se odnose na tekst. Papir tamnobijel, deblji, povez kožni, oštećen.

Prema jednoj bilješci na početku, ovo bi bio zadnji svezak nekog kompleta. Tu se nalazi i pečat telala koji je vršio licitaciju pri prodaji knjiga.

295. ISTO **1174.**

Jedan svezak, nepotpun na kraju. Sadrži glose komentaru posljednjeg džuza Qur'āna.

L. 102; 21 × 16. Ta'līq. Papir tamnobijel, povez polukožni, oštećen i rastavljen od sveska.

Rukopis je vjerovatno iz XVII stoljeća.

Iz biblioteke Fejzije medrese u Travniku.

296. ISTO **1442.**

Jedan svezak, sadrži glose komentaru posljednjeg džuza Qur'āna. Nedostaje nekoliko listova pri kraju, tako da završava surom Iḫlāṣ.

L. 107; 20,7 × 15. Ta'līq. Papir tamnobijel, deblji, povez polukožni, oštećen.

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

297. ISTO **1481.**

Jedan svezas, sadrži glose komentaru od sure al-Furqān do kraja sure Ḥāmīm as-sağda.

L. 191; 20,5 × 13,5. Ta'līq, pisan različitim rukopisima. Papir različite boje i kvaliteta, povez kožni, oštećen.

298. ISTO **1503.**

Svezak prvi, sadrži glose komentaru od početka Qur'āna do 44. ajeta u suri al-Baqara.

L. 291; 20 × 14,5. Nasḫ od dva različita prepisivača. Prvih 230 lista lijepo pisano. Papir bijel i zelen. Na rubovima listova ima bilježaka koje se odnose na tekst. Povez kožni, oštećen.

Na listu 1ª zabilježeno da je primjerak uvakufio njegov bivši vlasnik, H. Ahmad ef. sin Muṣṭafin, muderis Gazi Husrev-begove medrese (1730—1812).

Nije jasno ko je prepisivač. Na kraju rukopisa nalazi se o tom sljedeći zapis:

انتسخت هذه الحاشية المسماة بحاشية تفسير البيضاوى الشيخ المحقق شيخ زاده
الرومى الزينى من نسخة الجديد للمصنف رحمه الله و قابلتُ معه فى مجالس دراسته وارجو
ان لا يكون فيها سهو و لا خبط من جهة الكتابة و لا من جهة العبارة
كتبه الفقير ابراهيم الشهير برهان زاده على سبيل التسويد رحمه الله

Iz navedenog bi se moglo razumiti da je prepisivač Ibrāhim Burhānzade i da je on ovaj prepis ispravio pred samim piscem Šaiḫzade na njegovim predavanjima, kao njegov savremenik i učenik. Međutim, podrobnijim pregledom rukopisa da se ustanoviti da je prvi dio pisan vrlo lijepo i pravilno, a drugi dio (zadnjih 61 list) pisan je slabo i mjestimično nepravilno. Prema tome primjerak, a naročito ovaj zadnji dio, nije ispravljen pred piscem. Možda je ovaj dio dopisao Ibrahim Burhanzade i to iz primjerka koji je bio prepisan rukom nekog piščevog učenika koji je unio navedenu bilješku, što je dopisivač Ibrahim doslovno prenio, a zatim nevješto stavio svoj potpis tako da na prvi mah izgleda da je njegova cijela bilješka. Ili je, možda, Ibrahim Burhanzade zaista savremenik i učenik piščev, ali ovaj rukopis on nije pisao, nego neko drugi iz njegova ispravljenog primjerka, koji je, možda, sve doslovno prepisao svojim nevještim i pogrešnim pismom, pa i gornju bilješku, a sebe uopće nije potpisao.

299. **1716.**

L. 189; 21 × 15. Papir tamnobijel, čvrst, povez polukožni.

1. L. 1 — 153. ISTO

   Fragment od 4. do 39. ajeta u suri al-Baqara.

   Ta'līq.

   Na prvom listu je ispisan naslov i razne bilješke.

   Na l. 154 — 158 nalaze se bilješke iz tefsira i nekoliko hadisa.

2. L. 159. — 160. كتاب نثر اللآلى من كلام امير المؤمنين على بن ابى طالب

   Izreke halife 'Alije, poredane abecednim redom prema prvoj riječi izreke. Sabrao i poredao Abū 'Alī al-Ḥasan b. al-Qāsim aṭ-Ṭabarī, kako je to navedeno u rukopisu.

   Godina piščeve smrti u nekim izvorima zabilježena je 305/917, a u nekim 350/961.

   Kairo I, 368; Ibn Ḫallikān I, 130; Isma'īl-paša, *AM* I, 270.

   Početak:

   هذا كتاب نثر اللآلى من كلام امير المؤمنين على بن ابى طالب رضى الله عنه جمعه
   ابو على الطبرى على حروف الهجاء. ايمان المرء يعرف من ايمانه

Na l. 161 — 189. nalaze se bilješke i zapisi iz tefsira, hadisa, fikha i tesavufa većinom na arapskom jeziku i nešto na turskom, što je sabrano kao materijal za propovijedi (vaz).

Rukopis je vjerovatno iz XVIII stoljeća.

300. **2334.**

L. 166; 21 × 16. Papir deblji, čvrst, povez polukožni, oštećen.

1. L. 1 — 135. ISTO kao br. 249.

Glosa posljednjem dijelu komentara (od sure an-Naba' do kraja Qur'āna).

Na l. 1^{a} zapis: قطعة من حاشية تفسير القاضى للعالم الشهير شيخ زاده رحمه الله

Nasḫ-ta'līq.

Prepis dovršen 1169/1755.

2. L. 136 — 154. شرح الحسينية فى البحث و المناظرة

Komentar risali *al-Ḥusainiyya* o disputaciji od nepoznatog pisca (v. br. 145,^{8}).

Ta'līq.

3. L. 156 — 166. رسالة فى فن المناظرة

Risala o disputaciji za početnike. Napisao Muḥammad Sačaklizade, umro 1150/1737.

Brock. II, 370.

Početak:

بسم الله و بحمده . . . يقول البائس الفقير محمد المدعو بساچقلى زاده . . . هذه رسالة فى فن المناظرة عملتها لك يا ولد و لامثالك المبتدئين

Pismo kao prethodno. Na rubovima obiju posljednjih risala nalaze se mnoge bilješke i komentari u vezi sa tekstom.

Rukopis je vjerovatno iz XVIII stoljeća.

301. **2643.**

L. 206; 21 × 16. Papir bijel, povez polukožni, oštećen.

1. L. 1 — 193. ISTO kao br. 249.

Jedan svezak. Sadrži glose komentaru džuza 'Amma.

Nasḫ prilično lijep. Na listu 1^{a} je naslov.

Prepis dovršen sredinom džumada I 1083/1672.

2. L. 194 — 206. Fragment iz neke glose. Sadrži tumačenje sura od aḍ-Ḍuḥā do al-'Ādiyāt.

302. **1737.**

L. 173; 21,4 × 16,5. Papir bijel, čvrst; povez polukožni.

1. L. 1 — 125. ISTO kao br. 249.

Glosa komentaru džuza 'Amma. Tekst se u ovome rukopisu nešto razlikuje od teksta drugih primjeraka.

Nasḫ i ta'līq. Naslovi sura pisani su crvenim mastilom.

Prepisao Ḥasan b. 'Omar, 12. redžeba 1170/1757. U zapisu pred tim imenom precrtano je ime al-Haǧi Ramaḍan b. al-Haǧi 'Alī, iz čega se može razumjeti da je Ḥasan ovaj rukopis prepisao iz Haǧi Ramaḍanovog rukopisa.

Na početku ima zapis iz kojeg se vidi da je primjerak uvakufio raniji vlasnik Aḥmad b. Muṣṭafa.

2. L. 126 — 167. (شرح بدء الامالى).

Komentar Bad al-amālije (v. br. 115,^{3}) od nepoznatog pisca.

Početak: الحمد لله رب (!) القائم الموصوف باوصاف الكمال

Nasḫ. Prepisao Muṣṭafa b. Muhammad, 7. zulhidže 1164/1751.

3. L. 168 — 171. القصيدة النونية

Spjev o vjerovanju, što ga je napisao Maulānā Ḥiḍr-bey b. Ǧalāluddīn, umro 863/1458.

Brock. II, 229.

Početak: الحمد لله عالى الوصف و الشان. منزه الحكم عن آثار بطلان

Nasḫ. Prepis dovršen u šabanu 1161/1748.

4. L. 172 — 173. مفهوم فرائض

Kratka rasprava iz nasljednog prava na turskom jeziku.

Početak: ميتك تركه سنه متعلق اولان حقوق

303. ISTO kao br. 249. **3298.**

Četvrti ili *peti* svezak. Sadrži glose od početka sure at-Tauba do kraja sure Yūsuf.

L. 182; 23 × 16,3. Riq'a, pisana vještom rukom. Papir tamnobijel, čvrst. Zadnjih nekoliko listova oštećeno vlagom i popravljeno. Povez poluplatneni.

Na prvom čistom listu naslov, pisan rukom H. Mehmeda Handžića.

Na istom listu imaju zapisi, iz kojih se vidi da je vlasnik ovog sveska bio Aḥmad b. Muṣṭafa, muderis Gazi Husrevbegove medrese i da ga je on uvakufio.

Rukopis je, izgleda, iz XVII stoljeća.

304. ISTO **3782.**

Svezak prvi, sadrži tumačenje od početka komentara do 8. ajeta u suri al-Baqara.

L. 179; 29 × 19,5. Nasḫ pomiješan sa ta'līqom, krupno pisan. U pisanju ima znatnih grešaka. Sve stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir bijel, čvrst, povez polukožni, oštećen.

Na unutarnjoj strani prve korice zapis u kome se spominju vlasnici: 'Abdulbaqī, Ibrahīm i Muhammed, sinovi Hadži Ibrahim-efendije »dok su bili u gradu Čajniče«, pribilježeno u mjesecu rebiul-evelu 1102/1690. g.

Rukopis je vjerovatno iz druge polovine XVII stoljeća.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

305. ISTO **3952.**

Svezak treći, nepotpun u početku i na kraju. Sadrži tumačenje od sure al-A'rāf do sure an-Nūr.

L. 382; 20,4 × 13,2. Ta'līq sitan, pisan različitim rukopisima i različitim perom. Papir bijel i crven, povez polukožni, oštećen, druga korica izgubljena.

Na početku je sadržaj.

U prvoj polovini sveska na završetku sure Ra'd piše: حرر فى اواسط ربيع الاخر لسنة ١٠٣٨ , što znači da je prepis dovršen sredinom rebi-ul-ahira 1038/1628.

306. ISTO **4022.**

Fragment. Početni listovi izgubljeni. Prvi list počinje dijelom prvog ajeta sure al-Hağğ (ان زلزلة الساعة شىء عظيم) i sadrži tumačenje do kraja sure an-Nūr.

Na kraju rukopisa ima zapis u kom se kaže da je prepis ovoga rukopisa završen u rebiu I 946/1539. (dakle pet godina prije smrti Šaiḫzade-a), i da ga je prepisao neki autorov učenik. Sravnjivanje sa štampanim primjerkom i jednim rukopisom upućuje da je ovo posebna skraćena redakcija.

L. 45; 20,2 × 12. Ta'līq, sitno pisan. Papir tamnobijel, deblji, povez polukožni, oštećen; prva korica izgubljena.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

307 — 313. ISTO **3907, 3922, 3642, 3958, 4057, 3664, 3990.**

Sedam svezaka jednog kompleta, čija su dva prva sveska izgubljena. Ovdje se nalaze svesci od III do IX, od kojih su neki nepotpuni.

Nasḫ pomiješan sa ta'līqom, čitljiv, pisan različitim perom i vjerovatno različitim rukopisom. Na rubu nekih listova ima bilježaka koje se odnose na tekst. Na početku svakog sveska obično se nalazi sadržaj. Papir bijel i tamnobijel, čvrst. Povez polukožni, oštećen. (Samo jedan svezak ima kožni povez).

Svezak treći. L. 265; 21,5 × 16. Sadrži tumačenje sura Āli 'Imrān, Nisā, i Maida.

Na l. 1ª je sadržaj i zapis o zavještanju.

Na kraju su dva zapisa, u kojima se kaže da je prepis ovog sveska dovršen 953/1546. i da je sravnjen sa drugim ispravljenim primjerkom.

كتابته فى ذى القعدة سنة ثلث و خمسين و تسعماية قوبلت هذه النسخة الشريفة
من اولها الى آخرها حرفا بحرف بعون الملك الوهاب

Svezak četvrti, nastavak prethodnog. L. 253; 21,5 × 16.

Na početku pri uvezivanju dodato nekoliko listova, na kojima se nalaze razni zapisi, a najviše o skromnosti i askezi (zuhd).

Svi listovi pri vrhu zahvaćeni vlagom. Na kraju nedostaje nekoliko listova tako da se završava tumačenjem 117. ajeta iz sure at-Tauba.

Svezak peti. L. 244; 21 × 14,8. Sadrži tumačenje od početka sure Yūnus do kraja sure Isrā.

Na rubovima nekih listova nalaze se bilješke koje se odnose na tekst.

Prepis dovršen 994/1586.

Svezak šesti. L. 274; 20 × 15. Sadrži tumačenje od sure al-Kahf do kraja sure aš-Šu'arā'. Po presjeku listova je naslov:

السادس للشيخ زاده على القاضى البيضاوى

Svezak sedmi, od kojeg se nalazi samo fragment u početku. L. 40; 22 × 17. Obuhvata tumačenje sura an-Naml i al-Qaṣaṣ.

Svezak osmi. L. 285; 21,8 × 16. Sadrži tumačenje od početka sure al-Malāike (Fāṭir) do kraja sure al-Ḥuğurāt.

Naslovi i kratki tekstovi komentara podvučeni crvenom linijom. Nazivi sura pisani crvenim mastilom.

Svezak deveti, nepotpun na kraju. L. 78; 21 × 16. Sadrži glosu od početka sure Qāf do uključivo jednog dijela sure al-Ḥašr.

U početku je sadržaj u kome su navedene sve sure od Qāf do kraja Qur'āna, iz čega se vidi da je ovaj svezak obuhvatao sve to kad je bio kompletan.

Ispod toga je zapis u kome neki čitalac kaže da je ovu knjigu pozajmio od Ṣalih-efendije Šāmīzāde 93. (= 1093/1682 ili 1193/1779).

Nazivi sura pisani crvenim mastilom. Karakteristično je da se kod naziva sura na rubu označava broj riječi i slova u njima. Zadnja dva lista pisana drugim rukopisom i drugim perom.

Prepis dovršen u saferu 954/1547, kako se to vidi u bilješci na kraju tumačenja sure al-Ḥadīd.

Prepis cijelog djela završen je između 953. i 994/1546 — 1586, kako se to vidi iz zapisa na kraju trećeg i petog sveska.

Primjerak je uvakufio carski odabaša (*ḫāṣ odabaši*) Ḥasan-aga za medresu (dershane) kapu-age u Mostaru, kako stoji u zapisu na početku svakog sveska:

بو كتابى حالا خاص اودا باشى عزتلو حسن اغا حضرتلرى قصبهٔ موستارده قپو اغاسنك
وقف ايلدوكى در سخانه سنه لوجه الله تعالى وقف ايلمشلر شو شرطله كه استنساخ و مطالعه
ايدن درس خانه‌دن طيشرو چيقرميه . . .

Na početku se obično nalazi i sadržaj dotičnog sveska.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

314.

360.

L. 191; 27 × 15,5. Papir tamnobijel, prost, zahvaćen vlagom, povez kožni sa ornamentima na koricama.

1. L. 1 — 34. حاشية على خطبة تفسير البيضاوى ili حاشية جامعة للعلوم

Glosa uvoda Baiḍavina tefsira. Napisao Ḥusain b. Sihābuddīn al-Qāwān al-Gīlānī, kako se to vidi na l. 1ª, gdje ispod gornjeg naslova stoji:

صنفها شيخى ومقتداى المتبتل الى الله تعالى حسين بن شهاب الدين القاوان الكيلانى

Pisac je umro 889/1484.

Ismā'īl-paša, *Ḏail* I, 138.

Početak nakon besmele:

الحمد لله رب العالمين و صلى الله و سلم على سيدنا محمد و آله و صحبه اجمعين.
اما بعد فلا يخفى ان هذه حاشية جامعة للعلوم لاسيما علم التفسير على خطبة تفسير البيضاوى

Nasḫ čitak. Prepis naručio (. . . استكتبه) Muḥammad b. Ḥuṣain al-Qonawī al-Maulawī al-Wakwī (?), kako se to vidi iz njegova zapisa i potpisa, kao i s prvog lista slijedećeg djela u ovom svesku. Prepis je dovršen u petak 8. muharema 998/1589. Iz zapisa ispod naslova vidi se da je nepoznati prepisivač savremenik i učenik pisca, jer ga naziva svojim učiteljem (شيخى و مقتداى).

Na prvim čistim listovima su zapisi o nekim poukama, te potpis i pečat bivšeg vlasnika Džinozade. Na trećem čistom listu u vrhu piše: »Vrijednost 71 para« (قيمت باره ٧١). Na l. 1ª je naslov i razni zapisi, među kojima i spomenuti potpis vlasnika koji je naručio prepis djela, te pečat vakufa Džinozade i ove biblioteke. Na trećoj stranici je zapis o zavještanju i pečati vakifa.

2. L. 35 — 191. احكام الدلالة على تحرير الرسالة (شرح الرسالة القشيرية)

Komentar djelu *Risala al-Qušairiya* iz mistike (tasawwuf). Risalu je napisao Abu 'l-Qāsim 'Abdulkarīm b. Hawāzin al-Qušairī, umro 465/1073, a ovaj komentar al-Qāḍī Zakariya b. Muḥammad al-Anṣārī, umro 910/1504 ili 926/1520.

Brock. I, 432, S. I, 771.

Početak, nakon kratkog prepisivačevog uvoda i besmele:

قال الشيخ الامام العالم . . . ابو يحيى زكريا بن الشيخ محمد بن الشيخ احمد
بن الشيخ زكريا الانصارى . . . الحمد لله الذى يسر سبيل السالكين على العارفين

Nasḫ. Tekst risale pisan je crvenim, a komentar crnim mastilom. Ovaj rukopis sadrži prvi svezak komentara.

Prepisao gornji prepisivač u nedelju 6. rebia II 998/1589.

انتهى الجزء الاول . . . و وافق انتهاءه قبيل صلاة الظهر من يوم الاحد سادس ربيع
الثانى سنة ثمان و تسعين و تسعمائة

315. حاشية صبغة الله على تفسير البيضاوى 3371.

Glosa Baiḍawīnu komentaru Qur'āna. Napisao Ṣibgatullah b. Rawḥullah b. Ǧamalullah al-Barwaǧī al-Hindī, umro 1015/1606, (ili Ṣibgatullah b. Ibrāhīm al-Ḥaydarī, umro u Bagdadu 1187/1773?)

Zarkili, *al-A'lām* I, 428, Ḫulāṣat al-aṯar II, 243.

Ovaj svezak obuhvata glose od početka komentara do kraja prve sure (Fātiḥa). Početak nakon besmele:

و بك استعين يا فياض قوله الحمد لله الذى نزل الفرقان افتتح كتابه بعد التيمن بالتسمية . . .

L. 189; 21,5 × 15. Nasḫ-ta'līq. Papir bijel, gladak; povez poluplatneni, nov.

Na početku razne manje važne bilješke i potpisi dvojice ranijih vlasnika. Na l. 1^a je zapis na turskom jeziku i tri pečata. U dva mala piše: ما شاء الله لا قوة الا بالله, a u trećem većem ispod toga: vlasnik al-Hağ Muṣṭafa Ṣidqī 1179/1765.

Rukopis je iz XVIII stoljeća.

316. التعليقات ـ حاشية الشيروانى على تفسير البيضاوى 308.

Glosa Baiḍawīnu komentaru Qur'āna. Napisao Muḥammad Emīn b. Ṣadruddīn aš-Širwānī, umro 1036/1626.

ḤḪ I, 192; Ismā'īl-paša, *AM* II, 275; Kairo I, 46.

Svezak prvi, sadrži glose od početka komentara Qur'āna do kraja ajeta: فى قلوبهم مرض فزادهم الله مرضا u početku sure al-Baqara.

Početak poslije besmele:

الحمد لله الذى شرح صدر من تأدب و رفع قدر من تأهل للعلم و تأهب

L. 171; 27 × 17,5. Ta'līq čitko pisan. Papir tamnobijel, čvrst, povez kožni, oštećen, sa otiskom ornamenata na sredini korica.

Na kraju tumačenja prve sure nalazi se piščev zapis u kome kaže da je završio tumačenje ove sure 14. rebiul-evela 1034. Na istom mjestu pisac kaže da je o tumačenju Fatihe pisao prije 20 godina i da je sada to izmijenio i nadopunio.

Na l. 1^a je potpis vlasnika ovog sveska: 'Abdullah Kantamirizade. Ispod toga pečat, po svoj prilici njegov.

Prepisao spomenuti vlasnik Kantamirizade kako se to može zaključiti po rukopisu.

317 — 318. حاشية الشيروانى 3815, 3818.

Glosa Baiḍawīnu komentaru Qur'āna. Napisao Muḥammad b. Ǧamaluddīn b. Ramaḍān aš-Širwānī, umro 1022/1613.

Brock. S. I, 740,^{24} .

Na drugom mjestu Brockelmann (I, 417) kaže da je pisac umro 1063/1653.

Kompletan primjerak u dva sveska.

L. 474 (I) + 233 (II); 27 × 18. Nasḫ pisan čitko i prilično pravilno. Na rubovima nekih listova ima bilježaka koje se odnose na tekst. Stranice obrubljene sa po dvije crvene linije. Papir tamnobijel, čvrst; listovi prosuti. Povez prvog sveska kožni, oštećen, sa ornamentima na koricama, a povez drugog sveska izgubljen.

Svezak prvi. Sadrži tumačenje od početka Qur'āna do 158. ajeta sure al-An'ām. Izgleda da je svezak na kraju nepotpun.

Početak:

توكلت على الحى الذى لا يموت. قال الفقير الى الله الغنى محمد بن جمال الدين بن رمضان الشيروانى المسكرى غفر الله له و لوالديه و المسلمين بعد حمد الله العليم العلام و صلواته على رسوله محمد سيد الانام

U početku ima bilježaka o vjerovanju. Na l. 1^b je zapis u kome se kaže da je ovaj tefsir uvakufljen za medresu u Mostaru. Ispod toga je pečat vlasnika i vakifa Aḥmad b. 'Alije (بنده احمد بن على), a isti takav pečat nalazi se i na kraju pri dnu lista.

Svezak drugi, nastavak prethodnog. Sadrži tumačenje negdje od 71. ajeta sure Yūsuf do kraja Qur'āna. Nepotpun na početku i na kraju.

Prvih pet listova oštećeno namjernim rezanjem. Prva stranica ovdje počinje riječima:

فائدة فى الاخبار و يجاب بان فائدة تخصيص الجزء بما اضيف اليه

Zadnji list završava tumačenjem sure al-Mesed.

Rukopis je vjerovatno iz XVII stoljeća.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

319. عناية القاضى و كفاية الراضى 212.

(حاشية الشهاب على تفسير البيضاوى)

Glosa Baiḍawīnu tefsiru. Napisao Šihābuddīn Aḥmad b. Muḥammad b. 'Omar al-Ḫafāğī al-Miṣrī, umro 1069/1658.

Brock. S. I, 740,[31] .

Svezak prvi. Obuhvata tumačenje od početka tefsira do ajeta: الذين ينقضون عهد الله من بعد ميثاقه na početku sure al-Baqara.

Početak:

بسم الله الرحمن الرحيم و به نستعين وصلى الله على محمد و على آله و صحبه وسلم
تسليما يا مفيض البركات و منزل الآيات البينات افتح عيون بصائرنا بمشاهدة انوارك . . .

L. 305; 31 × 21. Nasḫ. Papir bijel, čvrst, povez kožni, oštećen, sa otiskom ornamenata na sredini korica.

Na prvoj stranici ima zapis iz koga se vidi da je rukopis bio u posjedu 'Izzetī Ṣaliḥa, kadije u Bosna-Brodu (Travnik). Ispod toga je njegov mali pečat u kome stoji: عبده صالح.

Rukopis je vjerovatno iz XVIII stoljeća.

Uvakufio Hromozade Ṣalih-efendī (v. njegov pečat na početku i na kraju).

320. ISTO 2126.

Svezak prvi, sadrži tumačenje od početka Qur'āna do ajeta: او كصيب من السماء فيه ظلمات و رعد و برق u početku sure al-Baqara. Po presjeku listova pogrešno je stavljen naslov: القطعة الاولى من شيخ زاده.

L. 231; 20 × 14,8. Ta'līq sličan riq'i, pisan vještim rukopisom. Pri kraju su 22 lista dopisana kasnije drugim rukopisom. Papir bijel, deblji, povez kožni, oštećen.

Na listu 1^{a} ima potpis poznatog turskog pjesnika: شمعى زاده محمد افندى . Na unutarnjoj strani druge korice je pečat preprodavaoca knjiga Muhameda Aganagića iz Sarajeva.

Rukopis je iz XVII stoljeća.

321. ISTO 3767.

Treći ili *četvrti svezak* nepotpun u početku i na kraju, pa ga je teško identifikovati. Ovdje se nalazi tumačenje od početka do kraja sure Hūd. Na jednom mjestu na predzadnjem listu ovdje stoji: و الجواب فى شرحنا للدرة . . . »odgovor (o upotrebi riječi كافة) nalazi se u našem komentaru djela *ad-Durra*«. To je poznato djelo o jeziku koje je prokomentarisao Šihābuddīn al-Ḫafāğī. Po tom sa sigurnošću zaključujemo da je ova glosa njegova.

L.402; 29,8 × 20. Nasḫ. Naslovi pisani crvenim mastilom. Stranice obrubljene crvenim linijama. Svezak je znatno oštećen vlagom. Korice i mnogi listovi otkinuti i iskidani.

Rukopis je vjerovatno iz XVIII stoljeća.

322. حاشية على ديباجة تفسير البيضاوى لابراهيم الموستارى 4006.

Glosa uvodu Baiḍawīna komentara. Napisao Ibrāhīm, b. Šaiḫ al-Hağī Ismā'īl al-Mostārī (Opijač) 1124/1712. Ovu glosu napisao je u vrijeme kad je držao predavanja iz ovog tefsira, kako to sam kaže u početku svog uvoda. Umro je oko godine 1138/1725, kako se to može zaključiti po bilješkama na rukopisima njegova djela o arap. sintaksi (*al-Mūḫtaṣar fī an-naḥv*, v. u ovoj bibl. pod br. 2006 i 3629,[1]).

Početak:

نحمدك اللهم يا من نزل الكتاب المبين و احكم آياته بحيث لا يتوجه اليه معارضة
المعارضين . . . اما بعد فيقول العبد الفقير ابراهيم بن الشيخ الحاج اسماعيل الموستارى

L. 21; 20 × 13,5 Ta'līq. Rukopis je, po svoj prilici, autograf. Papir bijel, gladak. Povez polukožni, oštećen.

U gornjem uglu zadnjeg čistog lista, pisac posvećuje i poklanja ovaj mali rad (»kaplju«) niškom defterdaru Hadži Mustafi koga, kako se vidi iz zapisa, mnogo cijeni. Ispod toga: godina (11) 32. po H.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

323. شرح اسماعيل حقى البرو-وى على تفسير الجزء الاخيرللقاضى 680.

Glosa posljednjem dijelu Baiḍavinog tefsira. Napisao Isma'īl Haqqī al-Brusewī, umro 1137/1724.

Brock. S. I, 741, 62.

Tri dijela u jednom svesku. Autor je djelo započeo u Damasku, a završio u Brusi, zadnje godine svog života.

Početak:

حمدا لمن نزّل انباء النبيه الانذاز و التنبيه ... و بعد فيقول العبد الفقير الشيخ اسماعيل حقى البروسوى هذا شرح على تفسير الجزء الاخير للقاضى

L. 414; 23,8 × 16. Nasḫ, pisan pravilno. Nazivi sura i tekst Qur'āna pisani crvenim mastilom, a tekst tefsira podvučen crvenom linijom. Papir bijel, čvrst, povez kožni, sa otiskom ornamenata na koricama.

Prepisao neki 'Omar Bošnjak (al-Bosnawī), portir (al-bawwāb) medrese Šāhzade, u ponedeljak 25. rebiul-evela 1238/1822.

324. نور الافئدة للشيخ عثمان الكماخى 566.

Glosa Baiḍawīnu komentaru džuza Amma. Napisao 'Oṯman b. Ya'qūb b. Ḥusain b. Muṣṭafa al-Kamāḫī al-Istanbulī, stanbulski muderis i vaiz, umro 1171/1757. Obuhvata tumačenje od početka sure an-Naba' do kraja Qur'āna. Rad je, kako sam pisac kaže kompilacija raznih komentara i glosa.

Ismā'īl-paša, *AM* I, 659.

Početak: الحمد لله الذى شرح صدورنا بالنبأ العظيم

L. 319; 27,5 × 19. Nasḫ pisan krupno i prilično nepravilno. U vrhu prve stranice prost unvan i na rubu mala rozeta. Prve dvije stranice obrubljene tankim crnim i jednom širokom zlatnom, a ostale crvenom linijom. Naslovi sura i tekst Qur'āna pisani crvenim mastilom, a tekst komentara podvučen crvenom linijom. Papir bijel, čvrst. Povez kožni, oštećen, sa otiskom ornamenata na sredini korica.

Prepis završen muharema 1153/1740.

Na l. 1^a je naslov i zapis s potpisom i pečatom nekadašnjeg vlasnika kadije Hadži Muṣṭafe.

325. تفسير النسفى ili مدارك التنزيل و حقائق التأويل 3775.

Komentar Qur'āna. Napisao Abū 'l-Barakāt 'Abdullah b. Aḥmad b. Maḥmūd an-Nasafī, umro 710/1310.

Brock. II, 197.

Jedan svezak, obuhvata čitav komentar, samo je u prvom dijelu nepotpun, jer je izgubljeno više listova iz toga dijela.

Početak (ovdje): المتّصف بالالوهية قبل كل موجود

L. 518; 29,5 × 18,8. Nasḫ lijep, starinski. Tekst Qur'āna pisan crvenim mastilom. Naslovna stranica ukrašena zlatnim pismom i lijepim ornamentima u zlatnoj i plavoj boji, ali je ovaj prvi list znatno oštećen vlagom. Prve dvije stranice ukrašene jednom plavom, sa dvije tanke crne i širokom zlatnom linijom. Papir žućkast i tamnobijel. Listovi prosuti. Originalni povez izgubljen, a korice koje se nalaze nisu od ovog djela. Druga postojeća korica divno ukrašena zlatnim ornamentima.

Prepisao Muḥammad b. 'Abdullah at- Tanahi aš-Šafi'ī 20. zul-kade 912/1506, kako se to vidi iz zapisa na kraju.

و قد وقع الفراغ من كتابته .. على يد العبد الفقير محمد بن عبد الله الطناحى نسبا الشافعى مذهبا ... فى اليوم المبارك و هو العشرين (!) من شور ذى قعدة الحرام من شهور سنة ٩١٢ .

Na l. 1^a je zapis iz koga se vidi da je rukopis uvakufljen 1064/1653.

Na kraju se nalaze dva pečata nekadašnjeg vlasnika

(بنده احمد بن على).

Iz Karađoz-begove biblioteke.

326. غرائب القرآن و رغائب الفرقان 101.

Komentar Qur'āna. Napisao Nizāmuddīn Ḥasan b. Muḥammad b. Ḥusain al-A'rağ al-Qummī an-Nīsābūrī, zvani Niẓām al-A'rağ, umro 728/1327.

Brock. S. II, 273, 1.

Fragment. Obuhvata dio sure Furqān do sure Yāsīn.

L. 102; 33,5 × 21,5. Nasḫ lijep. Naslovi pisani crvenim mastilom. Tekst Qur'āna pisan krupnije po više ajeta na jednom mjestu, lijepim rukopisom i sa svim znakovima kao u mushafu. Papir tamnobijel, glat, povez papirni, nov.

Rukopis je vjerovatno iz XVI stoljeća.

327. التأويلات النجمية لاحد افاضل الصوفية 206.

Komentar Qur'āna napisan iz aspekta islamskog misticizma (tesawwuf). Ovo djelo napisala su dva autora. Prvi, koji je obradio komentar od početka Qur'āna do 19. ajeta u suri aḏ-Ḏāriyāt, nije poznat. Njegovo djelo nastavio je i dovršio njegov učenik Abu 'l-Makārim Aḥmad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Bayananākī (al-Bayabanākī) as-Samnānī 'Alā' ad-Daula, umro između 736 — 740/1336 — — 1339. godine.

Kairo [1] I, (1310/1892), 134; Brock. S. II, 281,[3].

To se vidi iz ovoga zapisa u samom rukopisu (l. 479ᵇ):

انتهى المصنف الى هنا و توفى رحمه الله و كمله علاء الدولة تلميذ الشيخ

Gornji naslov je prema katalogu Kairske biblioteke dok ovaj naš primjerak nema naslova. Na l. 1ᵃ neko je zapisao da je ovo tefsir Ṣalaḥuddina Ṣafedije što nije tačno. Međutim, na l. 486ᵇ (na kraju tumačenja Fatihe, a prije tumačenja sure Ṭūr) nalazi se nejasna, sufijskim jezikom i stilom napisana bilješka koju je napisao autor drugog dijela 'Ala ad-Daule, iz koje bi se moglo razumjeti da je ovom djelu naziv: مطلع النقط و مجمع اللفظ.

Spomenuta bilješka glasi:

هذا اول المجلد الرابع عشرين ـ كذا ـ من كتاب مطلع النقط و مجمع اللفظ و من
الطور المجلد العشرون ـ كذا ـ منه و مجلدات كتاب مطلع النقط من غير تفسير مواقفه
ـ ؟ ـ ثمانى و عشرون و تفسير المواقف و هى مائة و احدى و ثلاثون الفا و مائة و احدى
و ثلاثون ـ ؟! ـ و قد كتبت بالهام شرح موقفين منها ان ورد على قياسا عليهما يكون
ثلاثة آلاف و اربعمائة و خمسة و ستين مجلدا ـ كذا ـ كل مجلد اربعون كراسا عشرة
اوراق كل ورقة اربعون سطرا

Djelo pak pod tim nazivom ne nalazimo u pristupačnim izvorima.

Nastavljajući komentar svoga učitelja, 'Ala ad-Daula je napisao uvod o nekim općim pojmovima i terminima iz tesavufa, a zatim je sam napisao komentar prve sure iako je to učinio njegov učitelj na početku svoga djela. Na kraju tog svog komentara Fatihe stavio je gornju bilješku. Po tom je prešao na tumačenje sure Ṭūr, ostavljajući tako veći dio sure aḏ-Ḏāriyāt (od 19. ajeta do kraja) neprotumačen.

Naš rukopis predstavlja kompletno djelo u jednom debelom i velikom svesku.

Početak:

رب تمم بالخير . . . الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام على محمد و آله
الاكرمين قال الشيخ رحمه الله و نفعنا به و بعلمه فى الدارين سميت الفاتحة لمعنيين

Početak nastavka na l. 479ᵇ:

قال الشيخ العالم القطب مظهر الحق . . . ابو المكارم احمد بن محمد البيابانكى
المعروف بعلاء الدولة السمانى ـ كذا ـ الصنف الاول فى الاصطلاحات التى لابد للمستفيد
المسترشد من معرفتها . . .

L. 565; 29,5 × 21. Ta'līq lijep, a manji dio nasḫ. Naslovi sura pisani crvenim mastilom, a tekst Qur'āna podvučen crvenom linijom. Na širokim rubovima samo nekih listova ima bilježaka koje se odnose na tekst. Bilješke su pisane rukom istog prepisivača. Papir bijel, reblji. Prva dva lista oštećena upotrebom i popravljena. Povez kožni oštećen, popravljen, sa zatvaračem.

Na l. 1ᵃ sadržaj i razni zapisi s područja tradicije, fikha i jezika. U vrhu prve stranice ima zapis da je ovaj rukopis uvakufio Abu Bakr b. Oṯmān b. Isma'īl-paša za biblioteku Osman efendije al-Akovalije u Sarajevu (tj. Šehdi-efendinu biblioteku) 1179/1765.

وقف هذا الكتاب الشريف ابوبكر بن عثمان بن اسماعيل پاشا بمدينة سراى بوسنه
بكتبخانه عثمان افندى الاقاووهلى . . . لسنة تسع و سبعين و مائة و الف

Početak nekih sura označen crvenim svilenim končićem vezanim za uzdužni rub listova.

Prepis dovršen 11. rebīul-evela 1009/1600, a možda i ranije, kako se to vidi iz zapisa u kome je nepoznati prepisivač označio datum prepisa na neobičan način bilježeći datum smrti svoga oca, što pokazuje mogućnost da su se oba slučaja desila istog datuma.

تمت بعونه تعالى انتقـل ابوى من دار الدنيـا الى دار العقبى فى يوم الســلام ؟ من
احدى عشر شهر ربيع الاول من سنة تسع بعد الالف . . .

Prema tome ovo je najstariji poznati primjerak ovog komentara. Mnogo je stariji od rukopisa Kairske biblioteke koji je prepisao neki Muḥammad Hāšim Bošnjak 1286/1869.

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

328. لباب التأويل فى معانى التنزيل ili kraće تفسير الخازن 120.

Komentar Qur'āna koji je napisao 'Alāuddīn 'Alī b. Muḥammad b. Ibrahīm al-Bagdadī as-Ṣūfī al-Ḫāzin, umro 741/1340. Djelo je dovršio 10. ramazana 725. g.

Brock. S. II, 135,1.

Svezak prvi. Sadrži tumačenje od početka Qur'āna do 64. ajeta u suri Maryam. Sastoji se od dva dijela.

Početak nakon besmele glasi:

الحمد لله الذى خلق الاشياء فقدرها تقديرا و صور شكل الانسان فاحسنه تصويرا

L. 353; 32 × 23,5. Nasḫ jednostavan, sitan. U pismu ima grešaka. Tekst Qur'āna, izuzev Fātihe, pisan crvenim mastilom. Papir bijel, deblji, povez polukožni.

Prepisao Muṣṭafa 'Abdulḥāfiẓ Serḥān b. 'Īsā Serḥān u utorak 22. šabana 1205/1791, kako je to označeno u bilješci na kraju prvog dijela u dnu lista 285^{b}.

329 — 332. ISTO 523, 326, 321, 318.

Kompletan primjerak u četiri sveska prepisan istom rukom.

L. (ukupno) 1525; 24,5 × 17. Ta'līq pomiješan mjestimice s nasḫom. Naslovi sura pisani crvenim mastilom. Tekst Qur'āna podvučen crvenom linijom. Prve dvije stranice ukrašene tankim crnim i sa dvije široke zlatne linije. Papir bijel, glat, čvrst, povez kožni, originalan, sa otiskom ornamenata na koricama i sa zatvaračem.

Svezak prvi. L. 393. Sadrži tumačenje od početka Qur'āna do konca sure Nisā'. Na početku je sadržaj.

Svezak drugi. L. 429. Sadrži tumačenje od početka 5. sure (al-Māida) do kraja 11. sure (Hūd).

Svezak treći. L. 388. Sadrži tumačenje od početka 12. sure (Yūsuf) do kraja 33. sure (al-Aḥzāb).

Svezak četvrti. L. 315. Sadrži tumačenje od početka 34. sure (Saba') do konca Qur'āna.

Prepisao 'Abdullah b. Aḥmad b. H. Muḥammad Kantamīrī posljednjeg dana ševala 1184/1770. Prepisivač je tada bio u dubokoj starosti.

حرره الفقير الحقير كثير الذنب و التقصير بالقلم الكسير و التعب الكثير مع ما اصبت
من المصائب و ابتليت من النوائب بفقد العيال و الاولاد و فوت ثمرة الفؤاد فكنت وحيدا
بلا انيس و فريدا بلاجليس مع كثرة سنى و هرمى و غلبة حزنى و المى و انا الفقير عبد الله بن
احمد بن الحاج محمد عفى عنا و لوالدينا و لاساتيذنا الله الصمد و قد وقع الفراغ من تنميقه
بعون الله و حسن توفيقه فى سلخ شوال المكرم لسنة اربع و ثمانين و مائة و الف

Iz Kantamirine biblioteke.

333 — 334. ISTO 579, 188.

Dva sveska koji čine jedan komplet prepisan istom rukom i izrađen u svemu jednako.

L. 382 + 528; 29 i 31 × 20. Nasḫ lijep. Naslovi pisani krupnim pismom. Tekst Qur'āna pisan crvenim. Prve dvije stranice obrubljene sa tri tanke crne i jednom širokom zlatnom, a ostale crvenom linijom. Papir bijel, tanak, čvrst. Ima oštećenih i prosutih listova. Povez kožni oštećen, rastavljen od knjige.

Svezak prvi, sadrži tumačenje od početka Qur'āna do kraja 9. sure (Tauba). Na početku sadržaj.

Prepis prvog sveska završen u srijedu 20. redžeba 1147/1734.

Svezak drugi, nepotpun u početku i na kraju, poderanih nekoliko listova u početku. Sadrži tumačenje od početka 10. sure (Yūnus) do početka 113. sure (al-Falaq). Prvi list izgubljen, a sljedećih devet znatno oštećeno.

Iz biblioteke Hadži Halil-efendije iz Gračanice, kako je to zabilježeno na nekim listovima (وقف شيخ الحاج خليل افندى الغرادچانيچه‌وى)

335 — 338. اللباب من علوم الكتاب 3833, 3826, 3827, 3834.

Komentar Qur'āna koji je napisao Šaiḫ Abū Ḥafṣ ʻOmar b. 'Alī Ibn'Ādil al-Ḥanbalī ad-Dimišqī, umro poslije 880/1475. (jer je na kraju sure Ṭāhā u rukopisu Kairske biblioteke zabilježeno da je te godine dovršeno tumačenje te sure). Čitavo djelo ima šest ili osam svezaka. Ovdje se nalaze samo tri sveska u kojima su listovi prosuti, ispremetani, a svi su stavljeni pod četiri broja. Nedostaju svesci II, V i VI. Sve postojeće sveske potiču od istog prepisivača.

Brock. II, 114, S. II, 140.

Početak:

الحمد لله نحمده و نستعينه و نستهديه و نستغفره و نعوذ بالله من شرور انفسنا و من سيآت اعمالنا . . . و بعد فهذا كتاب جمعته من اقوال العلماء و افواه الفضلاء و سميته باللباب من علوم الكتاب

L. 191 (I) + 425 (II) +598 (III); 28 × 19. Nasḫ sitan, složen. Naslovi pisani crvenim mastilom. Papir tamnobijel, deblji. Listovi većinom prosuti i mnogi znatno oštećeni vlagom naročito na nekim mjestima. Povez oštećen ili je izgubljen.

Svezak prvi. Sadrži tumačenje od početka Qur'āna do kraja druge sure.

Prepis dovršen zadnjeg dana ševala 979/1572.

تم الجزء الاول المبارك . . . يوم السبت سلخ شهر شوال سنة تسع وسبعين و تسعمائة

Svezak treći, nepotpun na početku i na kraju. Sadrži tumačenja od 178. ajeta u suri al-A'rāf do kraja sure Isrā'.

Listovi 1 — 3, 61, 178 — 188. izgubljeni.

Svezak četvrti, sadrži tumačenje od početka sure al-Kahf do kraja sure Ṣād.

Izgubljeni listovi 318. i 383.

Ovaj svezak je zbog glomaznosti podijeljen na dva dijela i inventarisan pod dva broja.

Prepis dovršen oko 980/1573. kako se vidi iz zapisa na kraju prvog i u sredini četvrtog sveska.

Primjerak je prvobitno uvakufio Ahmed-aga za medresu u Mostaru, (v. zapis o tom na l. 1ª prvog sveska).

Iz Karađoz-begove biblioteke.

339. تفسير الجلالين 384.

Kratak komentar Qur'āna što su ga napisali: Ǧalaluddīn Abū 'Abdullah Muḥammad b. Aḥmad al-Maḥallī, umro 864/1459. i Ǧalaluddīn ʻAbdurrahmān b. Abū Bakr as-Suyūṭī, umro 911/1505. g.

Brock. II, 145,⁶.

Prvi (al-Mahallī) napisao je drugu polovinu tefsira (od početka sure al-Kahf do kraja Qur'āna), a drugi (as-Suyūṭī) napisao je kasnije prvu polovinu (od početka Baqare do kraja al-Isrā'). Tumačenje Fatihe nalazi se na kraju.

Kompletan primjerak u jednom svesku.

Početak: الحمد لله حمدا موافيا لنعمه مكافيا لمزيده

L. 360; 26 × 18. Nasḫ. Tekst Qur'āna podvučen crvenom linijom. Prva stranica obrubljena sa dvije, a ostale jednom crvenom linijom. Papir tamno bijel, deblji, povez kožni, oštećen, sa ukrasima na koricama.

Na l. 1ª je naslov i dva lična pečata nekadašnjeg vlasnika. Na kraju ima nekoliko stihova kojima prepisivač izražava svoju skrušenost i molitve.

Prepisao Aḥmad b. Muḥammad b. ʻAlī b. Sālim b. Gunaim b. Salāme b. ʻAbdurrahmān 5. šabana 982/1574.

تم تفسير المبارك على يد كاتبه . . . احمد بن محمد بن على بن سالم بن غنيم بن سلامه بن عبد الرحمن . . . فى خامس شهر شعبان المكرم سنة اثنين و ثمانين و تسعمايه

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

340. ISTO 1675.

L. 435; 26,5 × 16,5. Nasḫ čitak i krupno pisan. Tekst Qur'āna pisan crvenim mastilom. Papir žućkast, deblji, povez kožni, oštećen, sa otiskom ornamenata na koricama.

Prepis dovršen 1159/1746.

Iz Kantamirine biblioteke.

341. ISTO 2706.

L. 208; 19 × 14. Nasḫ sitan. Tekst Qur'āna pisan crvenim mastilom. Na rubovima nekih listova, naročito pri kraju, ima bilježaka koje se odnose na tekst. Papir tamnobijel, tanak. Povez kožni, oštećen, sa otiskom ornamenata po sredini i uglovima korica.

Na l. 1ª naslov, sadržaj u stihovima u vertikalnom redu, zapisi o nekadašnjim vlasnicima, te njihovi lični i vakufski pečati. Tu je označena i cijena knjige (143 akče).

Prepisao za sebe Aḥmad b. Qāsim b. ʻAlī b. Husain b. Aḥmad at-Tanhi (?) aš Šafiʻī u subotu polovinom džumada 'l-evela 982/1574, kako se to vidi iz zapisa na kraju.

Uvakufio Džinozade.

342. ISTO 3901.

L. 325; 22 × 16,5. Nasḫ. Tekst Qur'āna podvučen crvenom linijom. Nazivi sura pisani crvenim mastilom. Prve dvije stranice ukrašene unvanima u bojama (zelena, blijedocrvena, blijedomodra i zlatna boja). Ostale stranice obrubljene sa tri tanke i jednom širokom zlatnom linijom. Papir bijel, čvrst. Povez kožni sa zatvaračem, oštećen i popravljen, ukrašen pozlaćenim ornamentima po sredini i uglovima korica.

Prepisao Šaiḫ Ḫalīl, kadija, godine 1164/1750.

U početku, na drugom čistom listu ima zapis i pečat nekadašnjeg vlasnika Muḥamed Šakira iz godine 1197/1783. Na l. 1ª pečat ʻAlī Galib-paše Stočevića, a ispod toga zapis na turskom jeziku da je ova knjiga uvakufljena za biblioteku tekije u Mostaru 1258/1842.

343 — 344. ارشاد العقل السليم الى مزايا الكتاب الكريم 416, 427.

Komentar Qur'āna, napisao Abu 's-Su'ūd Aḥmad b. Muḥammad al-ʻImādī, umro 982/1574. Na početku je naslov: تفسير ابى السعود , pod kojim je ovaj komentar obično poznat.

Brock. II, 439,1; Ismāʻīl-paša, *AM* II, 253.

Dva sveska od jednog kompleta prepisanog istom rukom.

Početak: سبحان من ارسل رسوله بالهدى و دين الحق

L. 359 (I) + 340 (II); 29 i 30 × 20. Nasḫ lijep. Tekst Qur'āna pisan s početka crvenim mastilom (do ajeta يوم تجد كل نفس ما عملت من خير محضرا u suri Āli ʻImrān), a poslije crnim mastilom kao i komentar, s tim što su ajeta podvučena crvenom linijom. Papir bijel, deblji, glat. Rubovi široki na kojima se nalaze bilješke koje se odnose na tekst. Povez kožni.

Primjerak je bio u vlasništvu Kantamirije koji ga je uvakufio za Šehdinu biblioteku, kako se to vidi iz zapisa na raznim mjestima.

Svezak prvi, sadrži tumačenje od početka Qur'āna do kraja sure al-Aʻrāf. Na nekim mjestima u uvodu (prve dvije stranice) zamrljano, pa se neke riječi teško čitaju.

Svezak drugi, sadrži komentar od početka sure al-Anfāl pa do kraja sure al-Furqān. Na početku naslov: تفسير ابى السعود جلد ثانى i sadržaj ovog sveska.

Rukopis je vjerovatno iz prve polovine XVIII stoljeća.

345. ISTO 1380.

Svezak treći, sadrži komentar od sure aš-Šu'arā' do kraja Qur'āna. Preko prereza naslov: ابو السعود جلد ثالث

Svezak je očito prepisan kao nastavak gornja dva da s njima čini kompletan primjerak iako nije istog formata niti istog pisma.

L. 444; 23 × 16. Ta'līq čisto i lijepo pisan. Tekst Qur'āna podvučen crvenom linijom. Na početku je mali unvan u bojama. Prve dvije stranice obrubljene sa pet tankih crnih i dvije široke zlatne, a ostale jednom crvenom linijom. Na širokim rubovima ima vrlo malo bilježaka koje se odnose na tekst. Papir bijel, glat, povez originalan kožni, oštećen sa otiskom ornamenata na sredini korica. Na zatvaraču utisnute prigodne riječi iz Qur'āna.

Prepisao ʻAbdullah b. Aḥmad Kantamirija 25. zulhidže 1174/28. VII 1761. u Sarajevu, kako je to označeno u zapisu na kraju.

قد وقع الفراغ من تنميقه بعون الله و حسن توفيقه بمدينة سراى بوسنه حماها الله
عن البلية و المحنة على يدى العبد الضعيف ... عبد الله بن احمد بن الحاج محمد بن
الحاج خليل فى اليوم الخامس و العشرين من ذى الحجة الشريفة لسنة اربع و سبعين و مأة
و الف من الهجرة النبوية

Na l. 1^a nalazi se pečat Šehdine biblioteke, a na drugom listu je zapis u kojem se kaže da je svezak vakuf Kantamirije, što znači da ga je on, kao prepisivač i vlasnik zavještao za spomenutu biblioteku sa prethodna dva sveska koja je on ovim sveskom dopunio i kompletirao.

346 — 348. ISTO **132, 133, 131.**

Tri sveska od kompleta koji je bio podijeljen u 10 dijelova (svezaka). Sva tri sačuvana dijela pisana su istom rukom.

L. 78 + 240 + 159; 31 × 22. Ta'līq lijepo i čitko pisan. Tekst Qur'āna podvučen crvenom linijom. Na širokim rubovima ima pokoja kratka bilješka koja se odnosi na tekst. Papir tamnobijel, deblji, povez poluplatneni, nov.

Svezak prvi, sadrži tumačenje od početka Qur'āna do 183. ajeta u suri Baqara.

Svezak treći ili *četvrti*, sadrži tumačenje od 5. ajeta u suri Nisā' do 46. ajeta u suri Yūsuf. Neki listovi u drugoj polovini rukopisa oštećeni vlagom, ali tekst nije oštećen.

Svezak šesti ili *sedmi*. Sadrži tumačenje od 1. ajeta u suri al-Furqān do 15. ajeta u suri Muḥammad.

Primjerak je uvakufio neki Hadži Faik, bez oznake za koju biblioteku, kako se to vidi iz krupno pisanog zapisa na početku:

وقف الحاج فائق من تفسير ابى السعود المرحوم المبرور الحاوى على عشر قطع

Rukopis je vjerovatno iz XVII stoljeća.

349. ISTO **358.**

Druga polovina komentara. Sadrži tumačenje od 36. ajeta u suri Yūsuf do kraja Qur'āna.

L. 515; 26 × 17,5. Nasḫ. Ajeta pisana crvenim mastilom. Listovi 1, 8, 70. i 78. su dopisani lijepim pismom na žućkastom papiru. Papir bijel, glat. Povez kožni, oštećen, sa otiskom ornamenata na sredini korica.

Prepis dovršen 1098/1687.

Na početku namjerno zamrljane neke riječi ispod kojih se vide dva pečata nekog Osmana, ranijeg vlasnika (١٣٢٥ عثمان), a zatim sadržaj. Na rubu lista 459^b je nejasna bilješka: ابدأت نقلها فى الكرسى فى سنة ١١١٧ فى اواسط ذى القعدة iz koje bi se moglo razumjeti da je neko, možda sam prepisivač, počeo predavanje iz ovog komentara na ćursu 1117/1705. Na posljednjem listu je kronogram smrti pisca Ebu s-Su'ūda u stihovima na turskom jeziku od kojih prvi glasi:

ديمشدر موت عالم دينده موت عالَم   اول اشرف البرايا اول خاتم الرسالت

350. ISTO **124.**

Svezak drugi, nepotpun u početku i na kraju. Sadrži tumačenja od sure Maryam do kraja Qur'āna. Ovdje prvi list počinje 3. ajetom u suri Maryam, a na kraju zadnji list završava se 15. ajetom u suri al-Faǧr.

L. 294; 31,5 × 21,5. Nasḫ lijep. Tekst Qur'āna podvučen crvenom linijom. Stranice obrubljene sa dvije crvene linije. Papir tamnobijel, bez poveza.

Rukopis potiče vjerovatno iz XVIII stoljeća.

Iz medrese Fejzije.

351. ISTO **3831.**

Svezak prvi, sadrži tumačenje od početka Qur'āna do kraja sure al-Kahf. Preko prereza s donje strane je naslov:

النصف الاول من تفسير ابى السعود

L. 616; 27 × 18,8. Ta'līq lijep i pravilno pisan. Prve četiri stranice (uvod) obrubljene sa tri tanke crne i jednom širokom zlatnom linijom. Na početku lijep mali unvan, nešto izblijedio. Rečenice u uvodu označene su zlatnim krupnim tačkama. Nazivi sura napisani su crvenim mastilom. Tekst Qur'āna podvučen crvenom linijom. Od lista 117. do 122. ispisano crvenim mastilom. Na širokim rubovima su mnoge bilješke koje se odnose na tekst. Papir tamnobijel, deblji. Listovi 119 — 122, 162 — 167. i 214. oštećeni crvotočinom. Povez kožni, omotan u zeleno platno.

Početak nekih sura označen je zelenim vunenim končićima vezanim na kraju listova po dužini prereza.

Na početku se nalazi sadržaj i bilješka صار من كتب احوج عباد الله عز و جل عبد الله بن الشيخ احمد القاضى بسلانيك سنة ١١٣٨ ص iz koje se vidi da je ovaj primjerak u saferu 1138/1725. g. bio u posjedu 'Abdullāha b. Šaih Aḥmada, kadije u Solunu. Kasnije je dospio u Mostar u Karađoz-begovu biblioteku.

Na kraju se nalazi bilješka, pisana rukom prepisivača, iz koje se može razumiti da je prepis ovog rukopisa dovršen 957/1550, što bi značilo još u toku pisanja samog djela, jer se zna da je pisac djelo potpuno dovršio i poslao ga sultanu Sulejmanu 973/1565 (kako to navodi ḤḤ I, 65). Međutim, moglo bi biti da je ta bilješka prenesena sa piščeva originala i da ona označava datum pisanja koncepta (*taswīd*) ovog prvog dijela komentara. Ta bilješka glasi:

الى هنا انتهى التسويد بفضل الله سبحانه غرة ذى القعدة الحرام لسنة سبع و خمسين
و تسعماية . . . والله عز سلطانه [اسأل] متضرعا ان ييسرلى اعادة النظر اليه بلطفه و فضله
و اتمامه بمنه و كرمه

Druga bilješka ispod toga sa istim datumom, napisanim brojkama, stavljena je mnogo kasnije.

352. ISTO 3778.

Svezak drugi, sadrži komentar od početka sure ar-Ra'd do kraja Qur'āna. Na početku naslov: الجلد الثانى من تفسير ابو السعود الرومى
Ovaj svezak sa prethodnim (br. 351) čini sada jedan kompletan primjerak iako ih nije prepisao isti prepisivač, a ni raspored sura nije isti. Nekad je svaki pripadao posebnom kompletu.

L. 437; 30,3 × 21. Nasḫ. Tekst Qur'āna pisan crvenim mastilom. Papir tamnobijel, tanak, povez kožni, omotan u zeleno platno.

Prepisao Ğalāluddīn al-Anṣārī al-Miṣrī od 13. zul-hidže 1001. do 13. redžeba 1002/1593.

Na početku je sadržaj.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

353. تفسير القرآن لم يعلم مؤلفه 134.

Komentar Qur'āna od nepoznatog pisca.

Treći ili *četvrti svezak*. Sadrži tumačenje od druge polovine 10. ajeta u suri Fāṭir (al-Malāika) do kraja Qur'āna.

Početak nakon besmele:

و الذين يمكرون السيآت اى يعملون الشرك او المعاصى او الرياء او الذين يمكرون
برسول الله فى دار الندوة باحدى ثلاث حبسه و قتله و اجلاءه

Početak sure Yāsīn:

بسم الذى انزل الكتاب الحكيم الرحمن الذى من خشيه بالغيب فله مغفرة و اجر كريم

Ovaj tefsir predstavlja uglavnom izbor iz raznih tefsira (Ḫāzina, Nasafīje i dr.), ima propovjedničko-poučni sadržaj i ispunjen je mjestimično pričama.

L. 257; 31 × 23. Nasḫ pomiješan sa ta'līqom, prost. Tekst Qur'āna podvučen naizmjenično crvenom i crnom linijom. Na rubovima nekih listova ima bilježaka koje se odnose na tekst. Papir tamnobijel, deblji, povez platneni, nov.

Na l. 1ª zapis iz koga se vidi da je rukopis uvakufio Muḥammad Ḥamdī Potogīzāde za Gazi Husrev-begov mekteb 1298/1880.

Prepisan ili napisan 4. ramazana 973/1566, kako se to može razumjeti iz ovog zapisa na kraju:

تمت هذه الكتاب فى وقت الضحى فى يوم احد فى شهر رمضان اربعة يوم من
رمضان سنة تاريخ النبى عليه السلام ٩٧٣

354. تفسير سورة الكهف 2695.

Komentar 18. sure (al-Kahf), izvadak iz nekog tefsira ili samostalan rad. Možda je pisac Tāğulʿārifīn al-Bakrī al-Misrī, umro 1007/1598, za koga se zna da je napisao komentar ove sure.

S početka je izgubljeno nekoliko listova, tako da prva stranica ovdje počinje dijelom 19. ajeta.

L. 52; 18,3 × 13. Nasḫ. Tekst Qur'āna pisan crvenim mastilom, stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir tamnobijel, deblji, povez kožni, oštećen, ukrašen ornamentima.

Na l. 1ª su slova *abǧad* i brojevi koje ona znače. Ispod toga zapis da je ovaj tefsir prodao knjižar u Istanbulu za 140 (akči?).

Na kraju je leksičko tumačenje nekih riječi iz ove sure u stihu, a po tom jedna molitva i nekoliko kraćih zapisa.

Iz biblioteke Fejzije medrese.

355. **1318.**

L. 48; 22,7 × 14. Papir bijel i zelen, povez papirni, oštećen.

1. L. 1 — 2. تفسير سورة الفتح لمحمد بن موسى البوسنوى

Komentar sure al-Fatḥ. Napisao Muḥammad b. Mūsā ʻAllāmak al-Bosnawī (Bošnjak), umro 1045/1635. Od toga se ovdje nalaze samo dva lista s početka koja sadrže dio uvoda.

U tom dijelu uvoda pisac prvo posvećuje ovaj svoj komentar sultanu Murat-hanu, sinu Ahmad-hana sa izraženom željom i molbom da dobije položaj kadije u Halebu. Potom spominje komentar ove sure od svog savremenika i učitelja Ṣadruddīnzade Širwānīje za koga kaže da je tada bio na velikom glasu. On ga ipak posmatra kritički i nalazi mnoge pogreške u njegovom komentaru koje svojim radom želi ispraviti. On je za slavu toga učenjaka Istanbula čuo još u Bosni, pa je požurio da kod njeg studira. Slučaj je bio da je spomenutog učenjaka našao gdje drži predavanja po istom djelu koje je on tada učio u Bosni. Ubrzo se razočarao, jer profesor mu nije bio kako je on želio i zamišljao. Uz to ga je bila obuzela sjeta za domovinom i roditeljima, pa je htio da se vrati u rodni kraj. Ipak je ostao predan sav čitanju najboljih knjiga. Poslije je našao učitelja Ganizade s kojim je bio zadovoljan. Ovoga mnogo hvali i kaže da mu je isti ukazivao izvanrednu pažnju. Kad je ovaj htio da izda neke svoje radove, tražio je od našeg pisca tadanjeg svog učenika da ih on prije pažljivo pregleda. Sve njegove primjedbe — kaže — uvažavao je. U društvu ovog učitelja ostao je sedam godina, — dok ih nije rastavila učiteljeva smrt.

Početak i dijelovi uvoda:

نحمدك اللهم على ما فتحت لنا باب معرفة كتابك القديم و هديتنا الى حقائق الفرقان
الكريم ... اما بعد فيقول اقل عبيد الله المتمسك بلطفه القوى الفقير الحقير محمد بن
موسى البسنوى ان حضرة السلطان الاعظم ... السلطان مراد خان بن السلطان احمد خان
... لما توجه الى الجهاد فى سبيل الله المتعالى و لزمنى الاشتغال بالدعاء و قراءة سورة الفتح
فى الايام و الليالى رغبت تفسير هذه السورة الكريمة من بين السور للاهداء الى سدته
السنية وقت الرجوع بالفتح و الظفر لعله ينعم على عبده الفقير قضاء حلب ثم انى قد ظفرت
بما كتبه على تلك السورة المولى الشروانى الشهير بصدر الدين زاده فوجدته محتويا على
انواع الخطأ و الخطل و مشتملا على اصناف الخبط و الزلل ...

Ta'līq sitan, složen.

2. L. 3 — 20. تفسير سورة الفتح

Komentar iste sure. Napisao Muḥammad Amīn b. Ṣadruddīn Širwānī, umro 1036/1626. U uvodu kaže da je pristupio tumačenju ove sure u znak zahvalnosti i poštovanja prema Murat-paši kome posvećuje ovaj rad, pošto je on zaveo red i zaštitio nauku i učene ljude, njihovo dostojanstvo i čast pred poplavom »neznalica i niskih ljudi«, koji su bili neko vrijeme ovladali javnim životom i u samom Damasku.

Brock. II, 454.

Početak: ان احسن ما يفتح به ابواب المرام

Nasḫ lijep. Tekst Qur'āna pisan crvenim mastilom.

3. L. 21 — 48. تفسير جزء عم

Komentar džuza ʻAmma, manjkav na kraju. Napisao ʻIṣamuddīn Ibrāhīm b. Muḥammad b. ʻArabšāh al-Isfarā'īnī, umro 943/1536.

Ismā'īl-paša, *AM* I, 26.

Početak: نحمدك يا من انعامه عم ... عم اصله عما

Sadrži tumačenje do 89. sure.

Ta'līq lijep, sitan.

Rukopis je vjerovatno iz druge polovine XVII ili početka XVIII stoljeća, a gledajući po pismu prepisivač je Muṣṭafa b. Jūsuf (Šaiḫ Yūyo) al-Mostārī.

Iz medrese Sīmzāde.

356. **3976.**

L. 38; 20,5 × 12,3. Nasḫ-ta'līq. Papir bijel, glat, povez kožni, sa otiskom ornamenata na sredini korica.

1. L. 1 — 10. تعليقة على اوائل سورة هود لشيخ زاده الواردارى

Kratka glosa prvih nekoliko ajeta sure Hūd. Napisao Muḥammad b. Šaih Muhammad Šaiḫzāde al-Wardārī, umro u Istanbulu 1057/1647. Pisac u uvodu kaže da je ovo nekoliko lista napisao kad je počeo držati javna predavanja u medresi u Bursi. Najviše je, koliko se može vidjeti, obrađivao Baiḍawīn komentar. M. Tahir (*OM* II, 49) ne spominje mu ovog rada.

Početak:

الحمد لوليه و الصلوة على نبيه . . . اما بعد فيقول احوج عباد الله الصمد محمد بن
الشيخ المرشد الكامل محمد هذه عدة اوراق علقتها على سورة هود

Prve dvije stranice ukrašene su tankim crnim i jednom širokom zlatnom, a ostale crvenom linijom. Na kraju je zapis iz kojeg se vidi da je ovaj rad dovršen 1035/1625.

Na unutarnjoj strani prve korice i na dva prva čista lista su razni zapisi uglavnom sa područja tefsira. Na l. 1ª je zapis pisan rukom piščevog sina 'Abdulganīje u kojem kaže da je ova dva rada napisao njegov otac, a za sebe kaže da je »bivši kadija u Medini«. Ispod toga je potpis i pečat bivšeg vlasnika Ṣāliḥa, muftije u Mostaru.

2. L. 11 — 38. (رسالة فى خيارالشرط).

Risala od istog pisca u kojoj komentariše poglavlje o uslovnoj kupoprodaji (ḫiyāri šart) iz pravnog djela *al-Hidāya*. Rad je posvećen tadašnjem šejhu 'l-islamu Yaḫā-efendiji Minqarīji, umro 1088/1677.

Početak:

سبحان من جعل المبايعة حلالا و بين حرمة الربوا تفصيلا و اجمالا . . . اما بعد فيقول
اذل عباد من استأثر بالازلية و القدم محمد بن الشيخ العارف بالله محمد

Rukopis je autograf ili prepis autorova sina. Na to ukazuje bilješka koja se nalazi među spomenutim zapisima na početku, a koja glasi:

لحرره الفقير محمد الشهير بشيخ زاده المدرس بمدرسة والدة السلطان مراد بمدينة
اسكدار فى سنة ثمان و ثلاثين و الف

kao i spomenuti zapis na l. 1ª koji glasi:

هاتان الرسالتان آلفهما الوالد الماجد المرحوم محمد افندى ابن الشيخ محمد افندى
الشهير بشيخ زاده الواردارى و انا الفقير اليه سبحانه عبد الغنى ابن المولى المزبور القاضى
بالمدينة المنورة سابقا

Iz Karađoz-begove biblioteke.

357. فرائد سنية و لطائف قدسية 3234.

Tumačenje ajeta: من جاء بالحسنة فله عشر امثالها . Napisao Ibrāhīm al-Ma'mūnī aš-Šāfi'ī iz Egipta. Rad je posvećen kedivu Mustafa-paši povodom njegova dolaska za vezira u Egipat polovinom ševala 1066/1656. Na l. 1ª je gornji naslov.

Početak:

الحمد لله الذى احكم الاشياء تصويرا . . . و بعد فيقول الفقير الى مولاه العليم
المأمونى الشافعى ابراهيم انى لما توالت على نعم جسام ممن له الانعام العام على الخاص
و العام . . . حضرة مولانا مصطفى باشا . . . خصوصا عند وصوله الى مصر فى اواسط شهر
شوال سنة ست و ستين و الف فانه بوصوله هب نسيم القبول . . . و احببت ان اهدى له
رسالة علمية من اثرى فرتبت له هذه الرسالة على مقدمة فى مدح العدل و التعريف
بمنصب الوزارة و مبحث فى تفسير قوله تعالى من جاء بالحسنة

U uvodu pisac posvećuje djelo spomenutom paši, govori o pravdi i ulozi vezira po islamskim propisima, a zatim prelazi na tumačenje gornjeg ajeta.

L. 17; 28 × 15. Nasḫ lijep. Naslovi i tekst Qur'āna pisani crvenim mastilom. Papir bijel, čvrst, povez papirni, nov.

Rukopis je iz XVII stoljeća i to, izgleda, isti onaj koji je izrađen za Mustafa-pašu.

358. (مجموعة قطع من عدة تفاسير) 599.

Zbirka odlomaka iz raznih tefsira i njihovih glosa, naročito iz tefsira: Baiḍāwīje, Abū Su'ūda i Fāḫruddīn Rāzīje.

L. 87; 26 × 15,5. Ta'līq lijep od raznih ruku. Na rubovima nekih listova ima dosta bilježaka koje se odnose na tekst. Na kraju 2 — 3 lista prost nasḫ i pri dnu zadnjeg lista zapis u kome se kaže da je ovaj izvadak prepisan krajem muharema 1071/1660. Papir bijel, povez polukožni.

Prepisivač ovog zadnjeg izvatka je 'Abdulḥayy b. 'Omar ad-Dimišqī.

359. عيون التفاسير للفضلاء السماسير 147.

Komentar Qur'āna, napisao šaiḫ Šihābuddīn Aḥmad b. Maḥmūd as-Siwāsī, umro 803/1400.

Brock. II, 228.

Svezak prvi, sadrži tumačenje od početka Qur'āna do 190. ajeta sure al-A'rāf. Na l. 1ª je gornji naslov.

Početak: الحمد لله الذى انزل القرآن كلاما قيما لا يحوم حوله عوج ...

U uvodu pisac kaže da je ovim radom želio dati jedan lak komentar Qur'āna, pa je napravio izbor iz raznih tefsira radi olakšanja ovog predmeta učenicima.

L. 225; 29,5 × 20. Ta'līq. Nazivi sura pisani crvenim mastilom. Tekst Qur'āna podvučen crvenom linijom. Po širokim rubovima ima dosta bilježaka koje se odnose na tekst. Papir bijel, deblji, povez kožni sa otiskom ornamenata.

Rukopis potiče iz XVII stoljeća.

360. 1912.

L. 33; 21,5 × 16,5. Ta'līq. Papir žućkast, glat, povez broširan.

1. L. 1—9. رسالة فى تفسير المتشابه

Risala o tumačenju *mutašābiha* u Qur'ānu. Napisao Abū Bakr al-Qārī Āmidī Kučuk Aḥmadzāde, umro 1190/1776. Pisac u uvodu kaže da je o ovom pitanju raspravljao sa ulemom u Meki i da su oni izrazili želju da to obradi pismeno, što on ovim čini. Rad je razdijelio na uvod i tri poglavlja (*maqāṣid*).

M. Tahir, *OM* I, 240; Tīmūrīya I, 36.

Početak: الحمد لله الذى لا يغيب من علمه شئ فى الارض و لا فى السماء

Na l. 1ª ima zapis u kojem se kaže da je rukopis uvakufio Mustaj-beg Dženetić.

2. L. 10—33. حديث الاربعين مع ما يناسبها من الايات و الحكايات

Zbirka 40 hadisa sa odgovarajućim ajetima i pričama od nepoznatog sabirača. (Možda je istu sastavio šaiḫ Aḥmad b. Manṣūr aš-Šāfi'ī aš-Šāḏilī al-Qanāwī u XIII stoljeću po H., v. Tīmūrīya II, 382).

Početak:

الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام على سيد المرسلين الحديث الاول فى العقل

Na rubu ima bilježaka koje se odnose na tekst.

Poslije toga nekoliko formulara pisama i razni zapisi. Među ovim nalazi se pismo opsjednutih muslimana u tvrđavi Kaniži, koje oni šalju višim vlastima (u Istanbulu). Pismo je sastavio Ḥ. Pīr Aḥmad-efendi na arapskom jeziku »kako neprijatelj ne bi mogao lako saznati sadržaj, ako mu padne u ruke«. U pismu se ističe odlučnost opsjednutih koji trpe opsadu već sedam godina — da će braniti tvrđavu do posljednjeg daha, ali se opisuje i njihovo teško stanje zbog oskudice u hrani i odjeći. Spominju se Mađari i Hrvati — da im je naređeno da se bore protiv Francuza. Komandant odbrane i mjesto potpisani su šifrom. Datum pisma je 1100/1688.

Na kraju među bilješkama nalaze se dvije pjesme na turskom jeziku. Prva je od Derviš-paše Mostārīje (Moştarca) u slavu Bosne i Bošnjaka, a druga od Qāimīje o teškim prilikama u Bosni.

Početak prve glasi:

كفر ياغيله منوّردر چراغى بوسنه
دين اوجاغى اولسه نولا هر بوجاغى بوسنه‌نك

Početak druge:

اسلام نامى كرچه وار   اما نيد لم ظلمه يار
حوش ظالمه كيملو اويار   شهر و قرا ويرانه باق

Oba djela prepisao isti nepoznati prepisivač u XVIII stoljeću.
Vakuf Dženetića.

361. (تفسير القرآن لمؤلف غير معلوم) 734.

Kratak komentar Qur'āna od nepoznatog pisca, vjerovatno iz XVI ili XVII stoljeća.

Svezak drugi ili *treći*. Obuhvata tumačenje od početka sure al-'Ankabūt do kraja Qur'āna.

L. 372; 21 × 15,3. Nasḫ čitak. Naslovi sura pisani su crvenim mastilom. Tekst Qur'āna većinom podvučen crvenom linijom, mjestimično pisan crvenim, a mjestimično crnim mastilom, krupnim slovima, vokalizovan. Papir bijel, deblji, povez kožni, oštećen, sa otiskom ornamenata na koricama i sa zatvaračem.

Početak:

الم احسب الناس ان يتركوا ان يقولوا آمنا و هم لا يفتنون قد تقدم تفسير الم فمن
هذه الحروف التى فى اوائل السور قسماً (؟) احتمل ان يكون جواب القسم فى قوله:
و لقد فتنا الذين من قبلهم . . .

Prepisao neki knjigovezac (muğallid) Ismā'īl 23. ševala 1053/1643. Na kraju ima zapis sa datumima rođenja nekih osoba.

362. تفسير القرآن لم يعلم مؤلفه 2193.

Komentar Qur'āna od nepoznatog pisca.

Svezak prvi, nepotpun u početku i na kraju. Sadrži tumačenje od 19. ajeta u suri al-Baqara do 25. ajeta sure al-An'ām.

Početak sure Āli 'Imrān:

الم بفتح الميم وصلا لالتقاء الساكنين تخفيفا و هو الميم و لام التعريف و سكون
اللام وقفا و الابتداء ما بعدها و ذلك مروى عن عاصم اى الله تعالى اللطيف المجيد هو الله
لا اله الا هو الحى القيوم

U sadržaju ponegdje ima sličnosti sa Nasafīnim tefsirom, pa bi se moglo reći da je to izbor iz istog i još možda iz Kaššāfa.

L. 508; 20 × 15. Nasḫ prost. Tekst Qur'āna pisan crvenim mastilom. Papir potamnio, povez kožni.

Na početku su mistični stihovi na turskom jeziku.

Rukopis je vjerovatno iz XVII stoljeća.

363. (تفسير القرآن لم يعلم مؤلفه) 4044.

Komentar Qur'āna od nepoznatog pisca. To je zapravo izvod iz Ḫāzinovog komentara *Lubāb at-ta'wīl*.

Svezak drugi, od početka sure al-Ḥağ do kraja Qur'āna.

Početak:

بسم الله الرحمن الرحيم يا ايها الناس اتقوا ربكم اى اطيعوا ربكم و اخشوا ربكم
ان زلزلة الساعة شئ عظيم يعنى قيام الساعة و هولها عظيم الزلزلة و الزلزال شدة الحركة
على الحال الهائلة . . .

L. 236; 19 × 15. Ta'līq pomiješan sa nešto nasḫa, sitan, većinom od jedne ruke, ali ima listova pisanih nasḫom od druge ruke. Prvi list dopisan drugim perom i drugom rukom. Po rubovima mnogih listova ima glosa pisanih sitno, rukopisom istog prepisivača. Papir bijel, povez kožni, oštećen.

Rukopis je iz XVI ili XVII stoljeća.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

364. 3643.

L. 74; 20,5 × 15. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom, povez kožni.

1. L. 1 — 32. فصل الخطاب فى تفسير ام الكتاب

Komentar prvoj suri Qur'āna. Napisao 'Abdulkerīm-efendī al-Wardārī Hoğa Sinan-paša, umro 1003/1594.

Tīmūrīya I, 103.

Sabrano iz raznih tefsira, »čudnovate obrade i načina«, kako sam pisac kaže u početku, valjda zato što za svako pitanje koje obrađuje ponavlja čitavu suru.

Početak:

الحمد لله الوهاب جعل فاتحة الكتاب فصل كل باب و اصل كل كتاب

Nasḫ. Naslovi i tekst sure pisani su crvenim mastilom, a stranice obrubljene crvenom linijom.

Na l. 1ª imena nekadašnjih vlasnika (Alī b. Ḥasan el-Mostārī, Muḥamed b. 'Alāuddīn, kadija u Mostaru 1231/1815, Muṣṭafā b. Aḥmad-efendi 1288/1871).

2. L. 33 — 74. ناسخ القرآن و منسوخه

Djelo o derogaciji u Qur'ānu. Napisao Abū'l-Qāsim b. Salāma b. Naṣr b. 'Alī al-Bagdādī, umro 410/1019 (v. br. 162,¹).

Nasḫ čitak, često vokalizovan. Pri kraju izgubljena dva lista, mjesto kojih su stavljeni neispisani listovi.

Na l. 1ª ispod naslova ima zapis u kojem se kaže da je rukopis uvakufio neki Munla Ṣāliḥ, mujezin iz Ćejvan-mahale u Mostaru. Na zadnjoj stranici ima bilješka o prvoj objavljenoj riječi u Qur'ānu.

Rukopis je iz XVII stoljeća.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

365. **2646.**

L. 81; 20,5 × 15,5. Ta'līq. Papir tamnobijel, deblji, povez polukožni, oštećen.

1. L. 1 — 34. تفسير سورة الانبياء

Komentar suri al-Anbiyā' od nepoznatog pisca. To je, uglavnom, izvod iz Nasafījinog i nekih drugih tefsira.

Početak:

اقـترب للناس قيــل اللام بمعنى من اى من الناس حسابهم اى وقت محاسبة الله
اياهم على اعمالهم يوم القيامة نزلت فى منكرى البعث

Tekst Qur'āna podvučen i stranice obrubljene crvenom linijom.

2. L. 35 — 44. نبذة فى حقائق البسملة و دقائقها

Ulomak o tumačenju besmele mistično-moralnog pravca, ispunjen raznim pričama, od nepoznatog pisca.

Početak:

و ذكر فى تفسير العرايس ان باء البسماه اشارة الى بره و احسانه على العموم

3. L. 44 — 77. تفسير سورة يس لحمامى افندى (الموعظة الحمامية)

Tumačenje sure Yāsīn od Ḥamamīzāde. Živio je, izgleda, u XI ili XII/XVII — XVIII stoljeću.

Kairo I, 64.

Početak:

يس و القرآن الحكيم هذه السورة مكية و سبب نزولها ان الكفار قالوا

Tekst Qur'āna podvučen crvenom linijom.

4. L. 77 — 80. حزب البحر للشاذلى

Dova (molitva) koja se uči u nevolji, naročito popularna kod nekih derviških redova. Sastavio Šaiḫ Nūruddīn Abu 'l-Ḥasan 'Alī b. 'Abdullāh aš-Šāḏilī, umro 656/1258.

Brock. I, 449.

U početku se nalazi uvod o važnosti te dove, i uputa kako se ona uči. Zatim njen početak poslije besmele:

يا الله يا على يا عظيم يا حليم يا عليم انت ربى و علمك حسبى

5. L. 80 — 81. (تفسير آيات من سورة الانسان فى اطعام المساكين)

Izvod iz Baiḍawīnog i drugih tefsira o tumačenju 8 — 14. ajeta iz sure al-Insān (o ishrani siromašnih). Potom još nekoliko bilježaka i na kraju jedan salavat.

Početak: و يطعمون الطعام على حبه حب الله او الطعام او الاطعام

Na naslovnoj strani pod tač. 2 (l. 35) nalazi se zapis u kojem se kaže da je ovaj rukopis uvakufio Uzejr b. Salih, mulazim iz Manastira (Bitolj) za Hadži Mehmed-pašinu medresu u Travniku.

Cijelu zbirku prepisao isti nepoznati prepisivač mjeseca muharema 1195/1780.

Iz Fejzije medrese.

366. **3712.**

L. 176; 17,7 × 13,3. Nasḫ. Papir tamnobijel, čvrst, listovi ispremetani pri uvezivanju.

1. L. 1 — 127. (تفسير من سورة والضحى الى آخر القرآن).

Odlomak iz nekog tefsira ili izbor iz raznih tefsira o tumačenju sura od 93. do kraja Qur'āna. Tumačenje je isključivo didaktično-moralnog sadržaja, priređeno uglavnom za popularne propovijedi.

Nekoliko listova na kraju izgubljeno, pa nedostaje tumačenje sure an-Nās i dio tumačenja prethodne sure.

Početak nakon besmele:

لاهل التفسير فى قوله والضحى وجهان احدهما المراد بالضحى وقت الضحى و هو
حين ترتفع الشمس . . .

Tekst Qur'āna, nazivi sura i drugi naslovi pisani crvenim mastilom.

Na prvom listu duža bilješka na arapskom u kojoj se kaže da je ovu knjigu uvakufila neka Hatidža kći Abdurahmana sina Veli-hodže za svoju i bratovu djecu i njihovo potomstvo, u nekom selu kod Mostara, a po tom za imame toga sela — »da se čita (i tumači) na pobožnim sijelima među vjernicima i vjernicama koje će njoj hajir-dovu činiti«.

2. L. 128 — 148. منهاج القارى

Tedžvid u stihu (manẓûma) na arapskom jeziku sa komentarom na turskom jeziku, manjkav na kraju. Oboje napisao »hatib džamije sultana Muhamed-hana«.

ḤḤ II, 1878.

Na naslovnoj stranici rukopisa nalazi se ovaj naslov:

هذا كتاب منهاج القارى

Početak:

الحمد لله الهادى الى سبيل الصواب المبين طريق الثواب و العقاب . . . و بعد ان
علوم الذكر قد كثرت و علم تجويد حتم به امتثلا بلكل بدرستى اى مقرى كه كلام الله
تعلق اولن علوم چوقاقدر

3. L. 149 — 176. (حكايات و آثار فى اهوال يوم القيامة)

Priče i predaja o sudnjem danu na turskom jeziku od nepoznatog pisca.

Početak: حكايت اولنوركه ـ مشرقده در آدى مريان دلنجه بر قسياندر

Rukopis je vjerovatno iz XVII stoljeća.

367. **2693.**

Fragment s područja tefsira, fikha i akaida.

L. 78; 18,5 × 12. Papir bijel, povez polukožni, rastavljen od knjige.

1. L. 1 — 3. تفسير سورة الملك و القلم

Kratko tumačenje 67. i početka 68. sure od nepoznatog pisca.

Početak:

تبارك تنزه عن صفات المحدثين الذى بيده فى تصرفه الملك السلطان و القدرة و هو
على كل شئ قدير الذى خلق الموت فى الدنيا و الحيوة فى الآخرة او هما فى الدنيا . . .

Nasḫ sitan. Tekst Qur'āna u početku pisan crvenim; mjestimično pismo oštećeno vlagom. Posljednji listovi izgubljeni.

Potom 2 lista iz područja akaida.

Prepisao Muṣṭafā b. Muḥammad u Istanbulu 933/1526.

Na l. 6 — 11. su neka pitanja iz fikha (مسائل فى الفقه). U početku i na kraju nedostaju neki listovi.

2. L. 12 — 78. (شرح كتاب فى العقائد)

Komentar nekoj dogmatici od nepoznatog pisca, nepotpun u početku i na kraju.

Na rubovima listova ima dosta sitno pisanih glosa.

Početak ovdje:

قوله قلنا بهذا على عادة الى اخره حاصله اختيار الشق الاخير و بيان وجه الحصر قوله
عن تدقيقات الفلاسفة اى فيما لا يفتقر اليه

Ta'līq.

Rukopis je vjerovatno iz XVIII stoljeća.

368. تفسير آيات الاحكام من سورة النساء **996.**

Tumačenje ajeta šeriatsko-pravnog sadržaja iz sure an-Nisā'. Sabrao Hadži Mehmed Handžić, umro 29. jula 1944.

Na l. 1ª je naslov:

تفسير آيات الاحكام من سورة النساء جمع الفقير الى الله تعالى محمد بن محمد
الخانجى غفر الله له

Pisac je u obradi ovih ajeta iznio, uglavnom, ono što je najvažnije u raznim priznatim tefsirima i hadiskim djelima u vezi sa tumačenjem ovih ajeta.

Početak je bez uvoda: بسمله . . . و آتوا اليتامى اموالهم . . .

L. 54; 24,3 × 19,2. Nasḫ čitak, autograf. Pisano na jednoj stranici svakog lista. Papir bijel sa širokim linijama.

369. انفس الجواهر (فى تفسير القرآن) 1307.

Prevod Abū Laiṯovog komentara Qur'āna. Preveo Mūsā b. Hāği Ḥusain Izniqī, umro 833/1429. Gornji naslov dat je prema prepisivačevom zapisu na kraju rukopisa.

M. Ṭāhir *(OM* II, 13—14) kaže da je spomenuti prevodilac preveo sa arapskog jezika dva komentara Qur'āna: Ḫāzinov i Abu Laiṯov i — po njemu — gornji naslov nosi prevod Ḫāzinovog komentara. Međutim, poređenje ovog prevoda sa tekstom spomenutih komentara jasno pokazuje da je to prevod Abū Laiṯovog komentara, pa je pogriješio ili M. Tahir ili naš prepisivač. Drugi pristupačni izvori ne spominju ovo djelo. Po prerezu listova nalazi se naslov:

ترجمهٔ تفسیر ابو اللیث

Prevodilac nigdje ne spominje da je ovaj rad prevod.

Svezak prvi. Početak nakon besmele:

اعوذ بالله من الشيطان الرجيم اولا بو كتاب ابتدا اولدن اللهه استعاذه قلماغل كه
امر حقه امتثال اولنوب

L. 399; 23,5 × 16,5. Nasḫ vokalizovan izuzev 42 lista s početka, koji su dopisani kasnije drugom rukom. Tekst Qur'āna pisan crvenim mastilom. U vrhu prve stranice ima unvan u sivoj i zlatnoj boji. Prve dvije stranice ukrašene su tankim crnim i širokom zlatnom linijom. Papir bijel i tamnobijel, deblji, povez kožni sa otiskom ornamenata na koricama i sa zatvaračem.

Na l. 1ª je zapis u kome se kaže da je primjerak uvakufio Hadži Muhamed Bičakčić b. Fadlulah iz Sarajeva (iz mahale Bakir-baba) za Ajni-begov mekteb 1254/1838. Ispod toga je sadržaj.

Paginacija je stavljena na neuobičajen način kao da prepisivač nije znao pravilno pisati brojeve (202 on piše 2002, a i to ne na mjestu).

Na kraju ima zapis prepisivača o završetku ovog sveska:

تم الجلد الكثير [الكبير] ـ الاول من تفسير انفس الجواهر

Rukopis je iz XVII ili XVIII stoljeća.

370. ISTO 191.

Svezak prvi, nepotpun u početku, sadrži tumačenje od početka Qur'āna do kraja sure al-Māida.

L. 199; 30 × 22. Ta'līq sa nešto nasḫa. Tekst Qur'āna pisan crvenim mastilom i zbog oštećenja vlagom gotovo posve izbrisan. Papir bijel, deblji, listovi oštećeni vlagom, tako da se na mnogim mjestima tekst ne može čitati. Svezak je prosut i znatno oštećen naročito u početku.

Prepis dovršen 8. ramazana 976/1569.

Rukopis je donesen iz Foče.

371. ISTO 585.

Svezak prvi, nepotpun u početku i na kraju. Sadrži tumačenje od 10. ajeta u suri al-Baqara do 32. ajeta sure al-Aḥzāb.

L. 291; 28,5 × 21. Nasḫ lijep. Tekst Qur'āna pisan crvenim mastilom, a vokalizovan crnim. Na rubovima listova označeni hizbovi, džuzovi i ašereta. Stranice su obrubljene sa po dvije crvene i jednom širokom žutom linijom. Papir bijel, glat, tanji, povez izgubljen.

Rukopis je donesen iz Foče, a potiče iz XVIII stoljeća.

372. ISTO 3772.

Svezak prvi u dva dijela. Sadrži tumačenje od početka Qur'āna do kraja sure al-Kahf. Nedostaje jedan list u početku.

L. 292; 28,8 × 21. Nasḫ. Nazivi sura pisani su crvenim mastilom. Tekst Qur'āna podvučen crvenom linijom i vokalizovan. Papir bijel, čvrst, povez kožni, omotan u zeleno platno.

Na kraju prvog i drugog dijela nalaze se zapisi iz kojih se vidi da je prepisao Kurt, spahija *(al-ğundī)* nastanjen u Donjoj Tuzli 1070—71/1659—60.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

373. (تفسير القرآن لم يعلم مؤلفه) 284.

Komentar Qur'āna od nepoznatog pisca. Nije jasno da li je ovo prevod sa arapskog jezika nekog kraćeg tefsira ili je samostalan rad. Vjerovatno većina ovakvih radova potiče od spomenutog Mūsā Iznīqīje, što je preneseno u različitim verzijama od raznih prepisivača ili je kasnije rađeno po njegovom uzoru od nekih anonimnih pisaca. U vrhu prve stranice neko je pogrešno stavio da je to tefsir Abu Laiṯa. Vjerovatno je to prevod Abu Laiṯova tefsira što ga je na turski preveo Šihāb Aḥmad-efendi Ibn 'Arabšāh al-Hanafī, umro 853/1449 (v. Kairo, F. al-kutub at-turkiye, str. 5).

Svezak drugi ili *treći*, sadrži tumačenje od 27. ajeta u suri al-Kahf do kraja sure Fāṭir (al-Malāika).

Početak poslije spomenutog ajeta:

پس تعالى دسوانه خطاب ايدوب بيورديكه يا محمد اوقوغيل اول مكه اهلى اوزرينه

L. 110; 29,5 × 20. Nasḫ prost. Tekst Qur'āna vokalizovan. Papir bijel, deblji, povez kožni, oštećen.

Na posljednjem zaštitnom listu neko je zabilježio da je prepisao Munla Mustafa Muzaferija (الكاتب بوسنو مظفريندن مـنلا مصطفى), ali nije posve sigurno da se to odnosi na ovaj rukopis.

Rukopis potiče iz XVIII ili XIX stoljeća.

374. (تفسير القرآن لم يعلم مؤلفه) 2375.

Komentar Qur'āna od nepoznatog pisca.

Svezak četvrti, sadrži tumačenje od početka sure Yāsīn do kraja Qur'āna.

Početak:

بلكل كه اى عزيز روايتدر اول سيد الكائنات محمد مصطفى دن صلعم كه بيوردى بدرستى بو قرآن ايچنده بر سوره واردركه . . .

L. 420; 20 × 15. Nasḫ slab. Tekst Qur'āna vokalizovan i podvučen crvenom linijom. Papir bijel, čvrst. Prvi listovi pri vrhu oštećeni vlagom. Povez kožni.

Prepisao neki Muhammad b. Yūsuf 1060/1650.

Na prva dva lista može se pročitati zapis da je djelo prvobitno uvakufio Muhamed-aga b. Jusuf-aga 1083/1672.

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

375. ISTO 629.

Svezak četvrti, sadrži tumačenje od početka sure Yāsīn do kraja Qur'āna.

Na prvoj korici je naslov: تفسير ترجمه‌سى

Početak kao u prethodnom rukopisu.

L. 217; 23 × 16. Nasḫ sitan, složen. Tekst Qur'āna pisan crvenim mastilom. Papir tamnobijel, čvrst, povez polukožni.

Na zadnjem listu nalazi se zapis u kojem se kaže da je djelo prepisao Abū Muṣṭafā b. Aḥmad iz Donje Tuzle 1215/1800.

Na početku ima zapis sa imenom bivšeg vlasnika (Muhamed b. Murad-beg iz Donje Tuzle 1242/1826, i sadržaj. Na drugom listu pri vrhu piše: »vakuf šaiḫ 'Omar-efendije koji je umro 1057/1647« — što nikako nije jasno, ako bi se taj zapis odnosio na ovaj rukopis, koji je, po svoj prilici, mnogo kasnijeg datuma. Vjerovatno se taj zapis odnosi na nešto drugo, a pogrešno je ovdje stavljen.

376. (تفسير يس مع عدة سور اخرى) 3207.

Tumačenje sure Yāsīn i još nekoliko sura, izvod iz četvrtog sveska prethodnog tefsira.

L. 121; 15 × 10,5. Nasḫ-ta'līq. Tekst Qur'āna pisan nasḫom crvenim mastilom, vokalizovan. Papir bijel, povez polukožni.

Prepisao Ḥaği Maḥmūd b. 'Oṯmān muharema 1126/1714.

377. (تفسير جزء عم) 1148.

Komentar džuza 'Amma.

Početak:

بسم الله . . . عم يتسائلون يعنى سبب نزول اولدى كم چون رسول بعث اولندى قيامت خبرلودن اول قريش قوم ايروردى انلر اڭا انكار ايدوب

L. 75; 22,5 × 16. Nasḫ pomiješan sa ta'līqom, prost. Tekst Qur'āna većim dijelom vokalizovan. Papir bijel, deblji, povez polukožni.

Na kraju je zapis pisan riq'om drugim rukopisom u kojem se kaže da je ovaj rukopis prepisao neki Ibrāhīm b. Ibrāhīm Maglajlija — iz Maglaja — u nedjelju 7. ramazana 1243/1828.

378. (تفسير بعض السور من جزء عم) 2011.

Komentar nekih sura iz tridesetog džuza Qur'āna od nepoznatog pisca.

Početak:

عم يتساءلون . . . يعنى جاندر تنه دكلدر تن فانيدر قابل حياة دكلدر درلودى

L. 51; 21,5 × 15,5. Nasḫ prost, vokalizovan. Papir bijel, deblji, povez polukožni.

Na prvom listu ima zapis na turskom jeziku u kojem se kaže da je ovaj rukopis uvakufio Dženetić Mustafa-beg b. Fejzulah-beg b. Ismail-beg iz Sarajeva svojoj djeci (evladijet-vakuf) u ševalu 1289/1872. Ispod toga njegov lični pečat.

Rukopis je iz XVIII stoljeća.

379. (تفسير القرآن لم يعلم مؤلفه) 407.

Kratak komentar Qur'āna od nepoznatog pisca. Može se reći da je to zapravo prevod Qur'āna. Po presjeku listova neko je napisao naslov: تفسير ترجمه‌سى. Jezik i stil prevoda su stari.

Jedan svezak, koji sadrži kompletno djelo, prepisan istim rukopisom. Prvi list izgubljen. Drugi list, koji se ovdje nalazi, počinje:

پس عبادت يوشمز الا اول حضرته بوكز اياك نعبد ددى يعنى عبادته و قوللغه سنى مخصوص ايلدز . . .

L. 349; 30 × 20. Ta'līq. Naslovi sura pisani su krupno crvenim mastilom, a tekst Qur'āna nasḫom vokalizovan i podvučen crvenom linijom. Na rubu listova označeni su džuzovi Qur'āna. Papir bijel, deblji, povez kožni, oštećen i popravljen.

Na posljednjoj stranici piše da je djelo uvakufio emir Ahmed baš-čauš tufekčija (puškara), rodom Misirac, u tvrđavi tešanjskoj, 1198/1783. Nazir (mutevelija) nad tim vakufom je Sofić Hadži Hasan b. Ahmed-efendi iz Tešnja, a poslije njega kao nazir potpisan je Kaukčija (Abdulah-efendi) iz Sarajeva.

اوقف و سبل لله تعالى الامير احمد باشى چاوش توفنكچيان المصرى فى بلاد قلعة تشنه ـ فى بوسنه ـ دار الجهاد وقفا صحيحا . . . فى شهر ربيع الاول سنه ١١٩٨ و الناظر عليه صوفى زاده الحاج حسن بن احمد افندى البوسنوى التشنوى ـ ثم قاوقچى زاده الشيخ السرائى

Rukopis je iz XVIII stoljeća.

380. 3284.

L. 166; 22 × 16. Papir bijel, glat, tanak, povez polukožni, oštećen.

1. L. 1 — 6. تفسير اخلاص شريف

Tumačenje sure Iḫlāṣ od nepoznatog pisca.

Početak poslije besmele:

الحمد لله الذى نوّر قلوب العارفين بنور معرفة اظهار احديته . .

Nasḫ-ta'līq. Tekst Qur'āna podvučen crnom linijom.

2. L. 6 — 42. ساعت نامه

Knjižica poučnog sadržaja na turskom jeziku u kojoj su sabrani razni ajeti, hadisi, interesantni događaji, tumačenje o stvaranju neba i zemlje, o dužnostima, o smrti i sudnjem danu.

Kairo (F. al-kutub at-turkiya) I, 53.

Početak: الحمد لله الذى جعل الاسلام نورا

3. L. 43 — 44. معجزات موسى عليه السلام

Čuda Mojsijeva. Kratka brošura na kraju koje se govori i o jednom čudu Muhameda Resūlullāha.

Početak: بنى اسرائيل طائفه سندن بر شخص قتل اولنوپ

Na listu 45. nalazi se derviška dova (molitva) u kojoj se prizivaju nevidljivi ljudi *(riğāl al-gaib)* da pomognu svojim duhom.

4. L. 46 — 86. شرح جواهر الاسلام

Komentar vjerske početnice *»Eğer sorsalar«* (v. br. 144,⁶). Napisao Ḥasan b. Muḥammad.

Početak nakon besmele glasi:

الحمد لله رب العالـمين و الصلاة و السلام على سيدنا محمد و آله و صحبه اجمعين

پس ايمدى بو عبد الفقير . . . حسن بن محمد

5. L. 87 — 92. (مسائل من الفقه).

Mala zbirka raznih pitanja s područja fikha od nepoznatog sabirača, na turskom jeziku.

6. L. 92 — 100. وصية رسول الله صلعم لعلى رضى الله عنه

Muhamedova oporuka hazreti Aliji na turskom jeziku.

Početak: بعد زان او عالملوك فخرى و پيغمبرلرىنك مهرى

7. L. 100 — 160. (علم حال)

Ilmihal (katehizis) na turskom jeziku od nepoznatog pisca.

Ilmihal (katehizis) na turskom jeziku od nepoznatog pisca. F. Spaho (Arapski, perzijski i turski rukopisi, Sarajevo 1942, — str. 80) kaže da je pisac Muḥammad b. Muṣṭafa Doganī Qādīzade, umro (kao vaiz Aja Sofije) 1045/1635.

Pored dogmatske u djelu se govori i o drugim vjerskim pitanjima, kao o zabrani duhana, kahve, glazbe, o vampirima itd. Na kraju je pisac dodao nekoliko fetvi od Ibn Kemal-paše i Ebus-Suūda.

Početak: قيل فى حق هذا الكتاب

عزيز دوتغل آنى اى جان نه خوش نعمتدر ايمان
كل اى درويش كل اى سلطان بله كور مبحث ايمان

⁂

اما بعد بلغل و اكاه اولغل اك اول مؤمنه فرض و واجب اولان كشى نه طريق ايله عند الله و عند الناس مومن كامل اولور

Čitavu zbirku prepisao Hağī Sulaiman b. Muhammad 23. ševala 1186/1772.

Na l. 86. ima zapis u kojem se kaže da je završeno u tvrđavi Gračac (انتهاسى فى قلعه غراچاچ). To je Gradačac u Bosni koji se u ranijim turskim izvorima spominje katkada i pod nazivom Gračac.

Perzijski

381. تاج التراجم فى تفسير القرآن للاعاجم 389.

Prevod i kratak komentar Qur'āna. Napisao Šāhfūr Abū 'l-Muẓaffar Ṭāhir b. Muḥammad al-Isfarāinī, umro 471/1078.

ḪḪ I, 268; Ismā'īl-paša, *AM* I, 430.

Svezak treći. Na l. 1ᵃ je naslov pisan rukom prepisivača:

المجلدة الثالثة من كتاب تاج التراجم فى تفسير القرآن الاعاجم تصنيف الشيخ الامام ابى المظفر طاهر بن محمد الاسفراينى

Sadrži tumačenje od ajeta 102. u suri al-A'rāf do kraja sure Ibrāhīm.

Početak:

و ما وجدنا لاكثرهم من عهد و ان وجدنا اكثرهم لفاسقين

و نيافتيم بيشترين ايشان راعهدى و يافتيم بيشترى از ايشان بيرون امده از عهد

L. 211; 25 × 19. Nasḫ. Tekst Qur'āna vokalizovan i pisan krupno u razmaknutim redovima, između kojih je prevod. Papir tamnobijel, deblji. Listovi, naročito pri vrhu, dohvaćeni vlagom, a neki, naročito na rubovima, oštećeni dugom upotrebom i crvotočinom, među kojima je najviše oštećen prvi list. Povez polukožni, oštećen i popravljan.

Prepisao Ibrāhīm b. Ḫiḍr b. 'Oṯmān u četvrtak posljednjeg dana rebiul-ahira 579/1183, kako to stoji u zapisu na kraju:

قد [فرغ] من نسخ هذه المجلدة يوم الخميس عند غروب الشمس فى سلخ شهر ربيع الآخر سنة تسع و سبعين و خمساية العبد المذنب . . . ابراهيم بن خضر بن عثمان البلهيجى السفلى؟

Ovo je jedan od najstarijih rukopisa ove biblioteke, a vjerovatno najstariji rukopis ovog djela u svijetu.

Na početku ima nekoliko hadisa pisanih kasnije, te zapis u kome se kaže da je rukopis uvakufio Omer b. Mustafa Zildžić za Carevu džamiju u Sarajevu 21 rebiul-evela 1243/1827.

Na kraju dva lista pisana ta'līqom sadrže traktat na perzijskom jeziku što je dodano i pisano kasnije, ali je i to prilično staro. U uvodu se kaže da je to:

مقدمهٔ تجوید در بیان مخارج حروف و صفات وی که محتاج می شود قاریٔ قرآن

Početak: الحمد لله الذی شرفنا بالقرآن المجید

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

TRADICIJA

(AL-ḤADĪṮ)

TRADICIJA

1) TEORIJA HADISA

(MUṢṬALAḤ AL-ḤADĪṮ)

382. علوم الحديث ili مقدمة ابن الصلاح 603.

Uvod u islamsku tradiciju. Napisao Abū ʿAmr ʿOṯman b. ʿAbdurraḥmān Ibn aṣ-Ṣalāḥ, umro 643/1245. Pisac je ovo djelo izdiktirao učenicima u školi za hadis *(Darus-sunna)* u Damasku.

Brock. S. I, 611.

Početak:

امـلا علينا الشيخ الامام العالم الورع الفاضل العدل الثقة الحافظ . . . ربنا آتنا من لدنك رحمة و هيئ لنا من امرنا رشدا

L. 167; 25 × 17. Nasḫ krupan, čitak, većim dijelom vokalizovan. Stranice obrubljene crvenom linijom. Papir tamnobijel, deblji, povez kožni, oštećen, sa otiskom ornamenata na koricama.

Prepisao Saifuddīn Muhammad b. Abū Saʿd Sarayǧūqī (??) posljednji dan ramazana 791/1388.

قد وقع الفراغ من تنميقه بعون الله و حسن توفيقه على يد العبد الضعيف سيف الدين محمد بن ابى سعد السرايجوقى وقت الظهر آخر يوم من رمضان سنة احدى و تسعين و سبعمايه

Na l. 1^{a} je gornji naslov, potpis ranijeg vlasnika i zapis u kojem se kaže da je rukopis uvakufio Ismet-efendi Svrzo, sin Vejsil-efendije iz Sarajeva.

383. التبصرة و التذكرة ili الفية العراقى فى اصول الحديث 855.

Versifikacija u hiljadu stihova, *Alfiya*, o uvodu u hadis. Napisao Zainuddīn ʿAbdurraḥīm b. al-Ḥusain al-ʿIrāqī, umro 806/1404. Na listu 1^{a} je naslov: كتاب التبصرة و التذكرة

Brock. II, 66,^{1}.

To je skraćena prerada prethodnog djela Ibn Salaha koga pisac naziva šaih (učitelj), čiju je *Mukaddimu* preradio u stihu, dodajući ponešto i iz drugih djela. Rad je završio 768/1367. u Medini. Djelo se i danas koristi kao jedan od glavnih priručnika za teoriju hadisa.

Početak:

يقول راجى ربه المقتدر عبد الرحيم بن الحسين الاثرى

L. 30; 18 × 14. Nasḫ starinski, vokalizovan. Papir tamnožućkast, povez polukožni. Primjerak je prilično očuvan. Ima polukožnu futrolu.

Ispod naslova na listu 1^{a} nalaze se pečati Šehdi-efendine i ove biblioteke. Ispod njih zapis ranijeg vlasnika čije ime nije potpuno čitko (ملكه محمد . . . الثعلبي سامحه الله و بالخير حبي؟). U zapisu on kaže: »Ovaj primjerak je rukopis velikog učenjaka, mog učitelja šaiha ʿUbāda al-Mālikī al-Ansārī, učenika mog (drugog) učitelja Madyana«:

هذه النسخة المباركة بخط الامام العالم العلامة الولى العارف بالله تعالى سيدى الشيخ عبادة المالكى الانصارى تلميذ سيدى مدين نفعنا الله ببركاتهما

Na kraju ima zapis u kojem se kaže da je prepis dovršen 19. zulkade 796/1394. godine. Rukopis, dakle, potiče iz autorovog doba.

و وافق الفراغ من نقلها فى اليوم المبارك التاسع عشر من شهر ذى قعدة الحرام سنة ست و تسعين و سبعمايه احسن الله تقضيها فى خير و عافيه

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

384. ISTO 2243.

L. 51; 20 × 14. Nasḫ pomiješan sa nešto taʿlīqa, prost. Na rubovima i između redaka su bilješke koje se odnose na tekst. Papir bijel. Povez broširan.

Prepisao Muḥammad b. ʿAbdullah 1094/1683.

385. كتاب شرح الالفية 234.

Komentar prethodne versifikacije *Alfiye* od istog autora. Naslov je prema ovom rukopisu. Hadži Halifa (I, 156) kaže da je naslov ovog komentara: فتح المغيث بشرح الفية الحديث . Međutim, Brockelmann (II, 35,^{17}) i Tīmūriya (II, 25) pripisuju komentar pod naslovom *Fatḥ al-Mugīt* Šamsuddīn as-Saḫāwiji. Početak u primjerku Tīmūrīye različit je od početka našeg rukopisa, dok je početak koji navodi Hadži Halifa isti kao i u našem primjerku. Vjerovatno je Hadži Halifa pogriješio u naslovu.

Kompletno djelo u jednom svesku.

Na listu 1^{a} rukopisa nalazi se puni naslov:

كتاب شرح الالفية فى علم الحديث للشيخ الامام العالم العلامة بخارى الزمان امام المحدثين قدوة المسلمين عبد الرحيم بن الحسين الاثرى تغمده الله برحمته . . .

Početak:

الحمد لله الذى قبل بصحيح النية حسن العمل و حمل الضعيف المنقطع على مراسيل لطفه فاتصل

L. 163; 27 × 18,5. Nasḫ. Tekst *Alfiye* pisan crvenim mastilom. Papir bijel, deblji; listovi očuvani. Povez kožni, sa zatvaračem, oštećen.

Na kraju rukopisa nalazi se zapis u kojem pisac kaže da je osnovni tekst, Alfiyu, završio u Medini 3. džumadal-ahira 768/1366, a ovaj komentar u hanikahu (tekiji) Ṭaštamarīya u blizini Kaira 29. ramazana 771/1370.

. . . وكملت هذه الارجوزة بطيبة مدينة سيدنا رسول الله صلى عليه وسلم وكان الفراغ منها يوم الخميس ثالث جمادى الاخرة سنة ثمانى و ستين و سبع مايه فكان اول بروزها بالمدينة الشريفة على ساكنها افضل الصلاة و السلام وكمل هذا الشرح عليها فى يوم السبت التاسع و العشرين من شهر رمضان المعظم قدره سنة احدى و سبعين و سبع مايه بالخانكاه الطشتمريه خارج القاهرة المحروسة . . .

Prepisao Muḥammad b. Ḥ. Sālim b. Muḥammad b. Sālim b. Sa'īd b. 'Omar iz grada 'Ausağ u Misiru 2. zulhidže 893/1488.

و وافق الفراغ من كتابته على يد العبد الفقير . . . محمد بن الحاج سالم بن محمد بن سالم بن سعيد بن عمر العذرى نفرا و الشافعى مذهبا و العوسجى بلدا و المصرى يوم الخميس عند وقت العصر من ثانى او اول ذى الحجة الحرام من شهور سنة ثلاث و تسعين و ثمانماية

Na l. 1^{a} ispod naslova nalaze se zapisi sa imenima raznih vlasnika. Gotovo svi ovi zapisi su izbrisani. U vrhu prema naslovu nalazi se pečat: الواثق بالملك المبين الفقير محمد بن شمس الدين ٩٨٣

386. ISTO 423.

Svezak je nepotpun u početku sve do lista 30, odnosno do poglavlja الاعتبار و التابعات و الشواهد

L. 127; 28 × 20. Nasḫ stari, arapski. Osnovni tekst pisan crvenim mastilom. Papir tamnobijel, deblji. Povez polukožni, oštećen, sa presovanim ili nalijepljenim mrvicama od isjeckane zlatne žice po koricama.

Prepis iz piščeva autografa završen 785/1383, 20 godina prije piščeve smrti.

نقلت هذه النسخة من خط مؤلفه الشيخ الامام الحافظ المحدث شيخ الاسلام زين الدين عبد الرحيم بن الحسين بن عبد الرحمن العراقى نفع الله المسلمين بعلومه و بركته و كان الفراغ من كتابته فى الثامن من ذى الحجة الحرام سنة خمس و ثمانين و سبعماية

Prepisivač se nije potpisao, ali je to očito bio neki istaknuti učenik koji je ostavio pravilan prepis i na kraju nekoliko važnih zapisa u vezi sa time. Jedan od njih je odobrenje (idžazet) pisca svojim učenicima da oni dalje predaju ovo djelo. Taj zapis nalazi se iznad gore spomenutog zapisa. Ovdje je zabilježen tako, da bi se moglo misliti da ga je sam pisac Iraqija stavio vlastoručno, što je naš muhadis H. Mehmed Handžić sa sumnjom napomenuo u jednoj svojoj primjedbi na početku rukopisa: وعليه فى آخره خط المصنف ـ ينظر فى هذا ـ

Evo toga idžazeta koga u mnogim drugim primjercima nema, a koji se ovdje nalazi na rubu pri vrhu posljednje stranice:

واجزت لكل من سمع منى الارجوزة المذكورة او بعضها ان يروى عنى جميع الشرح عليها و جميع ما يجوز لى و عنى روايته قاله و كتبه مؤلفه عبد الرحيم بن الحسين بن

عبد الرحمن بن العراقى فى التاريخ المذكور حامدا لله تعالى و مصليا على نبيه محمد صلى الله
عليه و سلم عودا على بدء جعله الله تعالى خالصا له و موجبا للفوز لديه انه حسبنا و نعم الوكيل

Mislim, ipak, gledajući na pismo, da je ovo prepisano iz piščeva autografa, kao i čitav rukopis.

Ispod gornjih zapisa nalaze se još dva značajna zapisa. U prvom jedan učenik hadisa, Muḥammad b. Ḥasan b. 'Alī b. Ḥasan bilježi da su on i još grupa ljudi, čija je imena popisao, završili studiranje ovog komentara 836/1432. g. u Damasku pred poznatim učenjakom i hafizom hadisa Ibnu Nāsiruddīnom, umro 842/1438, koji je u više mahova dobio pismeno odobrenje od samog autora da može predavati ovaj njegov komentar. Ispod toga je vlastoručna bilješka i potpis učitelja Ibnu Nāsiruddīna, koji potvrđuje gornje navode svoga učenika. Ovi zapisi su pisani starinskim nasḫom posebne vrste, gotovo sasvim bez tačaka. Zbog njihove važnosti donosimo ih ovdje:

الحمد لله و منه التوفيق قرأت على شيخنا الامام الحافظ الرحالة ابى عبد الله محمد
بن ابى بكر عبد الله بن محمد بن احمد بن ناصر الدين الدمشقى ادام الله تعالى به النفع
و رحم سلفه جميع هذه المجلدة و هى شرح الفية الامام الحافظ ابى الفضل عبد الرحيم
بن الحسين بن عبد الرحمن العراقى مع المنظومة قراءة بحث و تقرير باجازة الشيخ المذلك من
مؤلفه مكاتبة من مصر غير مرة و صح ذالك و ثبت فى عدة مجالس من آخرها مجلس من
بلدان الرواة و اوطانهم الى آخر الكتاب فسمع المجلس الآخر المذكور كاملا الشيخ احمد
بن موسى بن رجب الفاخورى (؟ او العاجورى ؟) و الشيخ عبد الله بن محمد بن جمعه بن
راجح السويدى ثم الدمشقى و الشيخ ابو اسحق ابراهيم بن الشيخ احمد بن الشيخ
بدر الدين حسن العجلونى بفوت فى آخرين (؟) و اتفق آخر المجالس فى يوم الاحد رابع
جمادى الاولى سنة ست و ثلاثين و ثمانماة بالجامع الناصرى من مسجد القصب خارج باب
السلامة من دمشق المحروسة و اجاز المسمع ابقاه الله تعالى. قاله و كتب محمد بن حسن
ن على بن حسن الباعوى (؟) الخطيب و لله الحمد و صلى الله على محمد و آله و صحبه و سلم

Potvrda učitelja:

الحمد لله ما ذكر من القراءة و السماع و الاجازة صحيح كما قيد اعلاه كتبه العبد
محمد بن ابى بكر عبد الله بن محمد عفا الله عنهم و صلى الله على محمد و آله و سلم

Prema svemu tome, ovaj primjerak ima naročitu vrijednost.

Pored toga, u čitavoj knjizi označeni su na rubu odlomci (lekcije) koji su obrađivani na jednom predavanju i to obično riječima:

بلغ قراءة على ابن ناصر الدين

387. نزهة النظر شرح نخبة الفكر 937.

Kratko djelo o teoriji hadisa i njegov komentar. Napisao Śihābuddin Aḥmad b. 'Alī b. Hağar al-'Asqalānī, umro 852/1448 (v. br. 113,[5]).

Početak: الحمد لله الذى لم يزل عالما قديرا

Rukopis je na kraju nepotpun, nedostaju 3 — 4 lista.

L. 40; 21 × 15,5. Nasḫ lijep. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Na l. 1ª je naslov i ime vakifa. Na rubovima listova ima dosta bilježaka koje se odnose na tumačenje teksta. Papir bijel većim dijelom, žućkast i zelen, povez broširan.

Rukopis je vjerovatno iz XVIII stoljeća.

Poklonio Salim-efendija Muftić 1938. godine.

388. 950.

L. 96; 20 × 14,5. Papir bijel, povez polukožni.

1. L. 1 — 3. نخبة الفكر, v. br. 387.

   Nasḫ lijep. Prepisano 1104/1692.

2. L. 4 — 13. شرح الرسالة العضدية فى الوضع

Kratka rasprava o etimologiji riječi u arapskom jeziku (*vaḍ'*) sa komentarom. Osnovni tekst napisao je 'Aḍududdīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad al-Īğī, umro 756/1355. Poznata je pod naslovom: رسالة فى الوضع ili po piscu: الرسالة العضدية ('Aḍudova risala).

Brock. S. II, 288.

Početak osnovnog djela:

هذه فائدة مشتملة على مقدمة و تقسيم و خاتمة المقدمة اللفظ قد يوضع لشخص بعينه

Komentar te risale je od nepoznatog pisca. Na naslovnoj stranici u vrhu stoji da je pisac 'Ali Qušğī (al-Quši), ali nam to nije sigurno. Qušğī je pisao glosu (تعليقة) Samarqandinu komentaru ove brošure. Osim toga, na kraju rukopisa stoji naziv: *al-Fawāid al-ğalila* (تمت الفوائد الجلية الجلالية فى شرح الرسالة الوضعية العضدية)

Početak komentara:

قال المصنف رحمه الله بعد التسمية هذه فائدة المشار اليه بهذه العبارات الذهنية التى اراد كتابتها

Ta'līq. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom.

3. L. 14. الرسالة الوضعية العضدية , v. pod tač. 2.

Ta'līq sa nešto nasha.

4. L. 15 — 21. فرائد الفوائد لتحقيق معانى الاستعارة ـ الرسالة السمرقندية (رسالة الاستعارة و شرحها)

Kratka rasprava o naročitoj upotrebi riječi u prenesenom značenju sa komentarom iste. Napisao Abu 'l-Qasim Samarqandī al-Laiṯī (iz druge polovine IX stoljeća po H.).

Brock. S. II, 259,¹.

Početak risale: الحمد لواهب العطية و الصلاة على خير البرية

Komentar je od nepoznatog pisca.

Početak komentara:

الحمد لله الذى اذاق نوع الانسان حلاوة النطق و البيان فقاز منهم من فاز بالتمييز بين الحقيقة و المجاز

Na naslovnoj stranici pri vrhu ima zapis: شرح لحسين افندى الاصبعى بسراى بوسنه (komentar pripada Husejn-efendiji Isbeī u Sarajevu), što bi moglo značiti da mu je pisac neki Husejn efendija al-Iṣbeī (?) iz Sarajeva ili je on, možda, bio samo vlasnik rukopisa, što izgleda vjerovatnije.

Ta'līq. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom.

5. L. 22 — 35. شرح على رسالة الاستعارة

Komentar gornje brošure o isti'āri, napisao 'Iṣāmuddīn Ibrāhīm b. Muḥammad b. 'Arabšāh al-Isfarāinī, umro 943/1536.

Brock. S. II, 259.

Početak:

يقول العبد الفقير الى الطاف ربه الخفية عصام الدين بن محمد حفهما بمغفرته الجلية ان احسن ما يزداد به النعم الوفية

Ta'līq lijep. Prve dvije stranice obrubljene sa po tri crvene i jednom crnom linijom.

Na rubovima listova ima dosta glosa pisanih lijepo rukom prepisivača.

6. L. 36 — 67. منظومة الطبلاوى فى الاستعارة و شرحها

Spjev o istiāri (metonimiji) i komentar. Napisao Manṣūr Sibṭ Nāṣiruddīn at-Ṭablāwī (السبط الناصر الطبلاوى), umro 1014/1606.

Brock. S. II, 443.

Komentar je od istog pisca, kako se to vidi iz uvoda.

Pisac je obradio spomenutu brošuru o istiāri od Abu 'l-Qsim Samarqandīje, a komentar je rađen prema spomenutom komentaru 'Iṣāmuddīna.

Početak spjeva:

يقول سبط الناصر الطبلاوى   منصور الراجى الحنان الثاوى
الحمد على التوفيق   لكامل البيان و التحقيق

Početak komentara:

الحمد لله الذى رفع لمن شاء النقاب عن وجوه الاعجاز بديع بيان المعانى . . . اما بعد فان انفس ما به النفوس الكاملة تتخلق . . . علم البيان . . . و لما كان من اهم او اهم مباحثه الاستعارات . . . و كانت مسائلها متفرقة متشعبة . . . جمعها الفاضل المحقق المولى ابو القاسم و نظم فرائدها فى ثلثة عقود . . . و قد لخصت مقاصدها فى ابيات يسيرة زيادة فى تيسير استحضارها فى المدة القصيرة و هذا شرح عليها لطيف و تحرير شريف لخصت فيه ما كتبه على اصلها المحقق المولى عصام الدين . . . و ضممت الى ذلك فوائد استخرجتها من معادنها و فوائد جمعتها من متفرق اما كنها

Ta'līq. Osnovni tekst pisan je crvenim mastilom.

Na listovima 68 — 69. nalaze se bilješke o nashu (derogaciji).

7. L. 70 — 78. رياض الطالبين فى شرح الاستعاذة و البسملة

Risala o tumačenju istiaze (e'ūdu billāhi) i besmele. Napisao Ğalaluddīn Suyūṭī, umro 911/1505.

Brock. II, 150,^{106}.

Početak: الهم نستعيذ من عذاب النار

8. L. 80 — 96. حاشية على شرح عصام الدين لرسالة السمرقندى فى الاستعارة

Glosa 'Iṣāmudinovu komentaru Samarqandine brošure o istiāri. Napisao Ḥ. Isma'īl b. Ḥ. Sinān as-Sivāsī, kako je to navedeno u uvodu. Rukopis nije dovršen. Pisac je umro 1048/1638 (v. M. Tahir OM I, 229; Ismā'īl-paša AM I, 218).

Početak:

الحمد لله ذى العظمة و السلطان الذى خلق الانسان و علمه البيان . . . فيقول الفقير
الى الرب الاكرم الحاج اسمعيل بن الحاج سنان السيواسى

Cijelu zbirku prepisao Abdullah b. Ḥ. Muṣṭafa iz Taslidže (Pljevlja) u vremenu od 1104 — 1113/1692 — 1701 (مما زبره الفقير عبد الله بن الحاج مصطفى بطاشليجه , — v. l. 1^{a} pod tač. 5 i na kraju pod tač. 6).

389. ISTO kao br. 387. **1316.**

Na listu 1^{a} je naslov: كتاب شرح نخبة الفكر لابن حجر

L. 35; 21 × 15,5. Ta'līq i nasḫ. Tekst Nuḫbe podvučen crvenom linijom. Papir bijel i tamnobijel, povez broširan. Ima polukožnu futrolu.

Prepisao neki 'Oṯmān 1119/1707.

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

390. **2035.**

L. 52; 20,5 × 14,5. Papir bijel, povez polukožni.

1. L. 1 — 40. ISTO

Nasḫ. Tekst Nuḫbe podvučen crvenom linijom.

2. L. 41 — 47. عقيدة اهل التوحيد الصغرى ـ ام البراهين

Kratko djelo o islamskom vjerovanju (akaid). Napisao Muḥammad b. Yūsuf b. al-Ḥusain as-Sanūsī (v. br. 236,^{3}).

Nasḫ.

3. L. 48 — 52. عروض ابى الجيش ili عروض اندلسى

Kratka risala o arapskoj metrici. Napisao Abū 'Abdullāh Muḥammad b. Ḥusain Abu 'l-Ğaiš al-Ansārī al-Andalusī, umro 626/1229.

Brock. S. I, 544,^{1}.

ḤḪ (II, 1135) i Kairo (II, 236) pogrešno navode ime ovog pisca.

Početak:

قال الفقير الى الله تعالى ابو عبد الله محمد المعروف بابى الجيش الانصارى الاندلسى
رحمه الله تعالى احمد الله و اتوكل عليه . . . اما بعد فقد قصدت فى هذا المختصر ان اذكر
علل الاعاريض

Ta'līq. Između redaka nalaze se bilješke i komentari. Ima crteža u obliku kružnica.

Rukopis je vjerovatno iz XVIII stoljeća.

Uvakufio Hromozade.

391. **2221.**

L. 55; 20 × 14,5. Ta'līq. Papir bijel, povez polukožni, oštećen.

1. L. 1 — 48. ISTO kao br. 387.

Na širokim rubovima nekih listova ima nešto glosa.

2. L. 49 — 55. (اربعون حديثا مع الترجمة بالتركية).

Četrdeset kratkih hadisa sa prevodom na turski jezik od nepoznatog pisca.

Početak:

الحمد لله رب العالمين . . . قال النبي عليه السلام من حفظ على امتى اربعين حديثا
من سنتى ادخلته يوم القيمة فى شفاعتى يعنى بنم حديثاريمدن هر كم قرق حديث ازبرليا
. . . الارواح جنود مجندة

Tekst hadisa podvučen crvenom linijom.

Oba djela prepisao neki Aḥmad b. Ḥusain bez oznake datuma (v. na l. 48). Rukopis je iz XVIII stoljeća.

Na početku i na kraju ima raznih bilježaka i stihova.

Poklon Salima Muftića.

392. ISTO kao br. 387 **2678.**

L. 48; 21,8 × 14. Ta'līq i nasḫ. Tekst *Nuḫbe* podvučen, a stranice obrubljene crvenom linijom. Papir tamnobijel, glat, povez kožni.

Prepisao Ḫalīl b. 'Omar al-Arzanğānī (السيد خليل بن عمر الارزنجانى) početkom šabana 1165/1751.

393. ISTO **3486.**

L. 57; 21,2 × 14,5. Nasḫ lijep. Tekst *Nuḫbe* podvučen. Papir žućkast, povez polukožni.

Rukopis je iz XVIII ili XIX stoljeća.

394. ISTO **3955.**

L. 27; 20,7 × 14,8. Ta'līq. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Prvi list dopisan kasnije. Na rubovima listova ima dosta bilježaka koje tumače tekst, a pisane su lijepo i sitno vještom rukom istog prepisivača. Papir bijel, povez kožni.

Na kraju dva pečata ranijih vlasnika od kojih se u jednom može pročitati da je vlasnik neki Hasan: دولت دارينه مظهر اوله حسن يا رب, a u drugom nečitkom, čini se, njegov sin, jer se može pročitati: ابن حسن.

Rukopis je vjerovatno iz XVIII stoljeća.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

395. ISTO **4147.**

L. 50; 21 × 15. Nasḫ prost, pomiješan sa ta'līqom. Tekst Nuḫbe podvučen crvenom linijom. Papir bijel, povez kožni, oštećen, odvaljen od knjige.

Prepisao neki Aḥmad b. Yūsuf u medresi Čarkli u gradu Nikde u Turskoj (فى مدرسة چرقلى فى نكده), godine 1143/1730.

396. حاشية على توضيح نخبة الفكر **324.**

Glosa prethodno spomenutom Ibn Ḥağarovu djelu o teoriji hadisa. Napisao 'Alī b. Sulṭan Muḥammad al-Herewī al-Qāri, umro 1014/1605.

Brock. II, 395,^{16}, S. II, 540,^{16}.

Početak:

الحمد لله الذى صحح كلامه القديم الذى هو احسن الحديث فرعا و اصلا و ضعف اجر قارئه فى كل حرف عشر حسنات

L. 135; 24,5 × 15,5. Nasḫ-ta'līq. Tekst *Tauḍīḥa* i *Nuḫbe* podvučen crvenom linijom. Prve dvije stranice obrubljene sa dvije tanke crne i jednom širokom zlatnom linijom. Na početku je naslov. Papir bijel, deblji, povez kožni sa otiskom ornamenata na koricama, oštećen.

Prepisao muderis al-Ḥāğğ Muḥammad b. Waliyuddīn, 10. safera 1196/1781.

Uvakufio Ahmed Asim Mutevelić, mutevelija Gazi Husrevbegova vakufa ovoj biblioteci godine 1284/1867. Na početku i na kraju nalazi se njegov pečat.

397. **3285**

L. 125; 22,5 × 17. Papir bijel, deblji i u posljednjem djelu žućkast. Povez polukožni.

1. L. 1 — 23^{a} شرح رسالة البركوى فى اصول الحديث

Komentar risali o teoriji hadisa. Osnovni tekst napisao Muḥammad Birgawī, a ovaj komentar Dāwūd b. Muḥammad al-Qarṣī, umro 1169/1755.

Brock. II, 440,^{8}.

Početak risale:

اعلم ايها الطالب الصادق ان لاهل الحديث اصطلاحات لابد من معرفتها

Početak komentara (v. br. 151,^{3}).

Ta'līq. Osnovni tekst pisan je crvenim mastilom.

2. L. 23^{b} — 35. شرح ايساغوجى

Komentar risali *Isāgūǧī* o logici. Ovu risalu napisao je Aṯīruddīn Mufaḍḍal b. 'Omar al-Abharī, umro 663/1265 (Brock. I, 464). Ovaj komentar napisao je Davud b. Muḥammad al-Qarṣī (v. uvod na l. 23^{b}).

Ismā'īl-paša *AM* I, 363; M. Tahir *OM* I, 309.

Početak:

الحمد لله الذى وفقنى لتسهيل طريقة التفهيم و التعليم و ارشدنى لتربية الطلبة و تكميلهم باكمل طريق مستقيم ... و بعد فيقول العبد الفقير داود بن محمد القارصى

Osnovni tekst podvučen crvenom linijom.

3. L. 36 — 51. شرح عوامل البركوى

Komentar Bergivinu djelu *'Awāmil* o arapskoj sintaksi. Osnovni tekst napisao Muḥammad Bergiwī, a ovaj komentar Dāwūd b. Muḥammad al-Qarṣī (v. uvod na l. 36).

Početak:

الحمد لله الذى جعل العربية مفتاح الكلام و صيرها آلة لتحقيق الموام ... و بعد فيقول العبد الفقير داود بن محمد القارصى ... لما رأيت ان عوامل العالم المحقق ... محمد افندى البركوى ... احسن ما يبتدئ به الطلبة فى النحو ... اردت ان اشرحه شرحا مختصرا

Osnovni tekst podvučen crvenom linijom.

4. L. 52 — 62. التنبيه على غلط الجاهل و النبيه

Kratak rad o uobičajenom pogrešnom izgovoru nekih arapskih riječi. Napisao Aḥmad Ibn Kamal-paša, umro 940/1533.

Brock. II, $452,^{106}$.

Početak:

الحمد لله الذى جعلنا من زمرة من علم و لم يجعلنا من الذين يحرّفون الكلم

Slijedeće tri stranice ispisane su raznim zapisima.

5. L. 64 — 74. شرح القصدة الطنطرانية

Komentar kasidi *Ṭanṭarāniyi*, koju je napisao Abū Naṣr Aḥmad b. 'Abdurrazzāq Ṭanṭarānī (oko god. 480/1087) u pohvalu poznatog seldžučkog vezira Niẓamul-Mulka. Ta je pjesma po svome autoru poznata pod imenom *Ṭanṭarāniya*. Ovaj komentar napisao je Muḥammad al-Bihištī al-Isfarāinī, oko 900/1494.

Brock. I, 252.

ḤḪ (II, 1341) kaže da je komentator umro 749/1348.

Početak kaside: يا خلىّ البال قد بلبلت بالبلبال بال

Početak spomenutog komentara:

الحمد لله الذى خصص نوع الانسان بالفصاحة و البيان و شرفه بالبلاغة و التبيان

Tekst pjesme pisan je crvenim mastilom.

Prepisivač se na kraju potpisao ovako: 'Oṯmān b. Muḥarem el-Fočevi.

Na l. 75 — 76. su bilješke sa područja arapskog jezika.

6. L. 77 — 125. حاشية على شرح ديباجة المصباح

Glosa komentaru uvoda *Misbaha* od nepoznatog pisca.

Nāṣir b. 'Abdussaiyid al-Muṭarrizi, umro 610/1213, napisao je poznato djelo *al-Miṣbāḥ* o arapskoj sintaksi koje je mnogo komentarisano i glosirano, naročito njegov uvod. Ovdje imamo superkomentar uvodu toga djela (شرح على شرح ديباجة المصباح).

Početak uvoda: الحمد لله الذى لا يبلغ كنهه جادّ و لا يحصى عدد نعمه عادّ

Početak glose:

اى لا يصل الى تصوره بحقيقة كل من يجدّ فى اكتسابه باى طريق كان من النظر والرياضة و ان وصل الى تصوره بوجه يميزه عن ماعداه

Možda je ove glose napisao turski pisac Pir Muhammad b. Yūsuf Ankaravī, umro 866/1461.

Nasḫ sitan, lijep. Tekst prvog komentara podvučen crvenom linijom. Stranice obrubljene također crvenom linijom.

Djela pod tač. 1 — 5 prepisao 'Oṯmān b. Muḥrrem al-Fočawī (iz Foče) 1211 — 12/1796 — 7 (v. na kraju pod t. 1 i 3).

Djelo pod tač. 6 prepisao 'Omar b. 'Alī b. Ya'qūb b. 'Alī 1176/1762 u Medini u Novoj medresi koju je osnovao Beširaga.

قد وقع الفراغ عن تنميق هذا الكتاب ... عن يد العبد الضعيف ... عمر بن على بن يعقوب بن على فى المدرسة الجديدة بناها بشيرآغافي دار السعادة المتصلة الى باب السلام فى المدينة المنورة ... لسنة ستة و سبعين و مائة و الف

398. **1945.**

L. 180; 19,8 × 13,8. Nasḫ slab. Papir tamnobijel, povez polukožni, oštećen.

1. L. 1 — 4. نخبة الفكر

Kratak uvod u teoriju hadisa. Napisao Aḥmad b. 'Alī b. M. b. Ḥağar al-'Asqalānī (v. br. 113,^{5}).

2. L. 4^{b} — 9. (مجموع من الآيات و الاحاديث)

Zbirka raznih hadisa i ajeta s tumačenjem. Tu je i sadržaj slijedećeg djela.

3. L. 10 — 147. زبدة الواعظين

Zbirka propovijedi (vazova) od nepoznatog pisca. Pisac je, kako kaže u uvodu, ovo djelo kompilirao iz raznih djela i podijelio ga na 48 poglavlja prema broju petaka u godini.

ḤḤ II, 954.

Početak: الحمد لله بجميع المحامد عن جميع النعم

4. L. 148 — 150. رسالة فى تفصيل ما قيل فى حق ابوى الرسول عليه السلام

Kratka rasprava o sudbini roditelja Božjeg poslanika Muhameda od Ibn Kamal-paše, umro 940/1533.

Brock. II, 450,^{32}.

Početak: الحمد لله الذى كرم بنى آدم عليه السلام و فضل نسله بفضل احسانه

5. L. 151 — 180. (مواعظ).

Izbor iz raznih vjerskih knjiga (tefsira, hadisa, fikha i akaida) o pojedinim vjerskim pitanjima, sastavljen u obliku propovijedi.

Cijelu zbirku prepisao isti nepoznati prepisivač vjerovatno u XVIII stoljeću.

399. **3413.**

L. 60 + 6 praznih; 20,5 × 15. Nasḫ slab od tač. 1 — 5, starinski od t. 6 — 8, obični od t. 9 — 12. Papir bijel, deblji, povez polukožni.

1. L. 1 — 8. رسالة فى اصول الحديث للبركوى

Kratak rad o terminologiji u hadisu (v. br. 397,^{1}).
Prepis iz 1163/1749.

2. L. 9 — 26. تجويد القرآن

Tedžvid na turskom jeziku od nepoznatog pisca.

Početak: الحمد لله الذى امرنا قراءة القرآن بالتجويد ... اعلم بوند نصكره
Prepisano 1133/1720.

3. L. 27 — 35. رسالة متعلقة ببيان الاعتقادات و الاخلاق و الاعمال

Risala o vjerovanju, ćudoređu i vjerskim dužnostima od nepoznatog pisca.

Početak:

الحمد لله الذى جعل ترتيب العلوم و الاعمال فريضة على العباد فى جميع الاوقات و الاحوال

U zapisu na kraju piše da je djelo prepisao Abū Bakr b. Aḥmad 1191/1777. i da mu je vlasnik bio neki Hasan-efendija.

4. L. 36 — 39^{a} مقدمة الصلاة ili (كتاب) فقه الكيدانى

Rad o namazu. Napisao Luṭfullāh an-Nasafī al-Fāḍil al-Kaidānī, živio je u prvoj polovini desetog stoljeća po hidžri. Naslov i ime pisca označeni su na rukopisu. Ovo se djelo pripisuje i drugoj dvojici pisaca.

Brock. II, 198, S. 269,^{1}.

Početak nakon besmele i hamdele:

اعلم ان العبد مبتلى بين ان يطيع الله تعالى فيثاب و بين ان يعصيه فيعاقب

5. L. 39^{b} — 41. العقائد النسفية

Islamska dogmatika koju je napisao Nağmuddīn Abū Ḥafṣ Omar b. Muḥammad an-Nasafī, umro 537/1142 (v. br. 620,^{1}).

Brock. I, 427,^{1}.

Rukopis nije dovršen.

6. L. 42 — 43^a مسئلة دخول ولد البنت فى الموقوف على اولاد الاولاد

Rasprava o pitanju prava djece od kćeri u korišćenju evladijet-vakufa, od Ibn Kemal-paše.

Bbrock. II, 450,^{44}; S. II, 670.

Početak:

الحمد لوليه و الصلوة على نبيه . . . و بعد فان المسئلة السائرة فى البلاد . . . و هى مسئلة دخول (ولد) البنت فى الموقوف على اولاد الاولاد قد ذكرت فى حضرة من نضر رياض العلم بحسن ترتيبه . . . و هو . . . السلطان سليم خان . . . فامرنى باظهار الحق

Prepis je nepotpun i u njemu ima grešaka.

7. L. 43^b رسالة فى بيان طبقات المجتهدين

Kategorije šeriatskih pravnika od Ibn Kamal-paše, umro 940/1533.

Brock. II, 453,^{124}.

Početak: اعلم ان الفقهاء على سبع طبقات

8. L. 44 — 47. رسالة فى تعريف الفاظ الصوفية

Tumačenja nekih izraza u mistici (taṣawuf), napisao Abū Yaḥyā Zakariyā b. M. al-Anṣārī, umro 926/1520.

Brock. II, 100,^{16}.

Početak:

الحمد لله الذى هدى و كفى . . . و بعد فهذه رسالة تشتمل على تعريف غالب ما تداولته الصوفية المحققون من الالفاظ.

9. L. 48 — 50^a. حكاية الجارية مريم

Priča o robinji Merjemi. Priču je, navodno, ispričao kao svoj doživljaj 'Abdullah b. al-Mubārak, umro 181/797.

Početak:

قال حدثنا ابو النصر قال حدثنا عبدالله بن المبارك قال حجيت (!) سنة من بعض السنين

10. L. 50^b — 51. حكاية فى ترخيص المزاح

Priča o tome da je dopušteno izvoditi pristojne šale.

Početak: قيل ان يحيى بن زكريا لقى عيسى عليهما السلام

11. L. 52 — 56. (رسالة فى الرد على الوهابية)

Kritika vehabijskog učenja u vjerovanju od nepoznatog pisca.

Na rubu se nalazi bilješka: . . . على جهة الرد على المبتدع ابن عبد الوهاب الذى الآن فى نجد المصر على الزيغ و العناد . . .

Početak:

الحمد لله الذى من علينا بالاسلام و الايمان . . . اما بعد فاعلم يا اخى ان توحيد الله تعالى هو رأس مال العبد

Rad je podijeljen na podnaslove *(faṣl)*. Na završetku lista 54 nalazi se teško čitljiva i nejasna bilješka iz koje bi se moglo razumiti da je rukopis prepisao Ĝauhar b. Muḥammad b. Ĝauhar od svog učitelja autora Sayid 'Abdullah b. Sayid 'Alavi al-Ḥuḍari

(كتبه الفقير الى الله جوهر بن محمد بن جوهر بيده عن للاستاذ مصنفه سيد عبد الله بن سيد علوى الحضرى نفع الله بهم فى الدارين آمين)

Poslije toga (na l. 55) nalazi se novi podnaslov *(faṣl)* nastavak iste teme.

12. L. 57 — 60. المقاصد الممحصة فى بيان كى الحمصة

Risala o tome da li će biti pokvaren abdest ako se iz rane od opekline koja se liječi izvjesnom tekućinom (ماء الحمصة), pojavi tečnost. Napisao 'Abdulganī b. Ismā'īl an-Nablusī, umro 1143/1731.

Brock. S. II, 474,^{34}.

Početak: الحمد لله و سلام على عباده الذين اصطفى

Prepisao Muḥibbī, damad šaiḫa Ibrahima? 26. ramazana 1184/1770. (نظم محبى داماد الشيخ ابراهيم سنة ١١٨٤)

Na kraju se nalaze bilješke o broju ajeta u Qurānu i s područja fikha.

400. ISTO kao br. 399,^{1}. **3562.**

L. 5; 18,8 × 11,8. Nasḫ prost. Papir bijel, poveza nema. Prepis je iz XIX stoljeća.

401. **1045.**

L. 17; 22 × 14. Nasḫ. Papir tamnobijel, povez papirni.

1. L. 1 — 3. رسالة في بيان اسماء الحديث على وجه الايجاز

Risala o terminologiji u hadisu od nepoznatog pisca.

Početak:

الحمد لله رب العالين و الصلاة التامة و السلام الدائم على سيدنا محمد و آله اجمعين

اعلموا اخوانى هداكم الله تعالى سواء الطريق

Na prvoj stranici unvan u kom je napisan gornji naslov crvenim mastilom. Stranice su obrubljene tankim crnim i širokom zlatnom linijom.

2. L. 3 — 4. اقسام الحديث

Definicije raznih vrsta hadisa.

Početak:

المرفوع الموقوف المرسل . . . اما المرفوع هو المنقول عن رسول الله صلعم

Na l. 5ª nalaze se pjesme različite sadržine (ابيات مختلفة). Prva je u sedam stihova o nazivima raznih vrsta hadisa.

Početak: اعلم ان الحديث انواع   فعليه الجمهور و الاجماع

Druga je pobožna pjesma također u sedam stihova.

Početak:

الحمد لله الذى سلطانه نعت الازل   الماجد الفرد الذى غفرانه يمحو الزلل

3. L. 5ᵇ — 14ª (مجموعة احاديث ـ مأة و عشرون حديثا).

Zbirka od 120 hadisa (40 koje navode Buharija i Muslim, 40 koje navodi samo Buharija i 40 koje ima samo Muslim). Sastavio Abū 'l-As'ad Aḥmad b. Muḥammad, *kātib al-fatvā*. Rad je dovršen 1143/1730.

Početak: الحمد لله رب العالمين و الصلاة على سيدنا سيد المرسلين . . . اما بعد

فان احوج عباد الله الاحد . . . ابا الاسعد احمد بن محمد الشهير بكاتب الفتوى فى الديار

التى قدّر له فيها السكنى . . . يقول . . . اردت ان اجمع فى امر الدين اربعين حديثا التى

وقع اتفاق الشيخين الهامين البخارى و مسلم فيها . . . و اربعين حديثا من الاحاديث التى

انفرد بها الشيخ البخارى و اربعين حديثا مما انفرد به ابو الحسن مسلم

Na kraju se nalazi bilješka:

تمت هذه الحديث الاربعون فى يوم الجمعة فى شهر ذى الحجة سنة ثلاثة و اربعين

و مائة و الف

4. L. 14ᵇ — 17. جواب لبعض علماء مكة على اعتراض بعض الاحبار

فى حق مسئلة القضاء و القدر

Odgovor neke uleme iz Meke na prigovor jemenskih Jevreja islamu u pogledu učenja o sudbini. Prigovor je dat u četiri stiha koji počinju:

ايا علماء الدين ذمى دينكم   تحيرت دُلونى باوضح حجة

Odgovor je pisan u prozi, a počinje:

الحمد لله الذى قضى فى خلقه بحكمته و اظهر ما فى حقايق الاشياء بمنته

Pismo i rukopis u cijeloj zbirci su isti. U pisanju ima znatnih grešaka.

Rukopis je iz XVIII ili XIX stoljeća.

Iz biblioteke Muhamed Enveri Kadića.

402. **3058.**

L. 87; 19,2 × 14,5. Papir bijel, povez polukožni.

1. L. 1 — 23. رياض الازهار في جلاء الابصار

Uvod u hadis od nepoznatog pisca.

ḤḤ I, 935.

Na kraju se kaže: »Ovo je kraj risale *Šihābīye* o hadisu«

(و ليكن هذا آخر الرسالة الشهابية فى علم حديث النبوية).

U katalogu kairske biblioteke (I, 74), možda samo na osnovu gornje riječi »Šihābīya«, navodi se kao pisac ove risale Ibn Ḥağar al-'Asqalānī, što ne izgleda sigurno. Istom piscu pripisuje ovaj rad i Brock. (II, 70), vjerovatno povodeći se za Kairom. ḤḤ (n. m. i I, 875) ne navodi mu autora.

Djelo je podijeljeno na uvod, šest poglavlja i završetak.

Početak:

الحمد لله الذى وفّق العلماء لتحصيل الاحاديث النبوية الكاشفة لاسرار القرآن

Nasḫ čitak. U vrhu prve stranice unvan u zlatnoj i zelenoj boji. Prve dvije stranice obrubljene su tankim crnim i širokom zlatnom linijom.

Na prvom zaštitnom listu ima naslov, te imena i pečati nekadašnjih vlasnika, među kojima: Aḥmed-efendi al-Mostari, Sulejman b. Ḥabīb, rodom iz Olova, nastanjen u Sarajevu, Muṣṭafā-efendi iz Livna, zvani Kabilagazāde, te 'Abdullah b. Ibrāhīm Yamakzāde.

2. L. 24 — 27. نخبة الفكر, v. br. 387.

Pismo, oprema i ukrasi na prve dvije stranice kao u prethodnom djelu.

3. L. 28 — 60. شرح نخبة الفكر ili نزهة النظر في توضيح نخبة الفكر, v. br. 387.

Pismo i oprema kao u prethodnom djelu.

4. L. 61 — 87. مرشد المتأهل

Uputa za oženjenog i onog koji se namjerava ženiti o valjanom životu i postupku u braku. Napisao Šaiḫ Muḥammad Qutbuddīn al-Izniqī, umro 821/1418.

Brock. II, 225.

Početak: الحمد لله الذى خلق من الماء بشرا و جعله نسبا و صهرا

Risala je pri kraju nepotpuna.

Ta'līq pomiješan sa nešto nasḫa. Stranice su obrubljene crvenom linijom.

Cijelu zbirku prepisao Sulaimān b. Ḥabīb-efendi b. H. Ša'bān b. H. Malkoč godine 1126 — 28/1714 — 16.

2) ZBIRKE — TEKST HADISA

403 — 404. الجامع الصحيح للامام البخارى **110, 114.**

Zbirka vjerodostojnih hadisa, napisao Abū 'Abdullāh Muḥammad b. 'Ismā'īl al-Buḫārī al-Ǧu'fī, umro 256/870. To je prva i najvažnija zbirka hadisa.

Brock. S. I, 261.

Dva prva sveska nekog kompleta.

L. 131 (I) + 187 (II); 32 × 22. Nasḫ vokalizovan. Naslovna stranica svakog sveska ukrašena unvanom i rozetama u zlatnoj i ljubičastoj boji, te obrubljena kao i slijedeća stranica tankim crnim linijama, širokom zlatnom i ljubičastom linijom. Na rubovima listova ima bilježaka koje se odnose na tekst. Jedan zapis na rubovima označava predavanja (lekcije). Papir tamnobijel, deblji. Listovi zahvaćeni vlagom, naročito prvog sveska, ali pismo nije oštećeno. Povez prvog sveska polukožni, očuvan, a drugog kožni, sa otiskom ornamenata na koricama.

Svezak prvi, sadrži hadise od početka zbirke do kraja poglavlja o itikafu (ابواب الاعتكاف). Na početku izgubljeno je nekoliko listova, te su mjesto njih pri koričenju stavljeni bijeli neispisani listovi.

Početak ovog sveska je senedom do Buharije:

اخبرنا الشيخان الصالحان المسندان المعمران . . . شهاب الدين ابو العباس احمد بن ابى طالب بن ابى النعم . . . بن حسن بن على بن بنان المعروف بابن الشحنة الصالحى و امّ محمد ست الوزراء وزيرة ابنة الشيخ شمس الدين ابى الفتوح عمر بن القاضى الامام العالم العلامة وجيه الدين ابى المعالى اسعد بن المنجا . . . قراءةً عليهما و نحن نسمع فى اوائل سنة خمس عشرة و سبع ماية بالطبقة الحسامية من دار النيابة بقلعة الجبل المحروسة بظاهر القاهرة . . .

Prepisao Ilyās b. Yaḥyā b. Ḥamza ar-Rūmī 821/1418, u predgrađu grada Buḫare, u hanikahu Ḫawağe Muhammad Pārsa.

(و تسويده تم على يد العبد الفقير . . . الياس بن يحيى بن حمزه الرومى . . . وكان
الفراغ من اشتغال كتابته يوم الاحد من رابع شهر الله الحرام الاصم المبارك لسنة احدى
و عشرين و ثمانمائة بفناء البلدة الفاخرة بخارى . . . فى خانقاه خواجه محمد پارسا)

Na početku se nalaze zapisi iz kojih se vidi da je djelo bilo u posjedu Šaiḫ Muhammada, mutevelije sultan Bajezidova vakufa u Solunu oko godine 1131/1718, koja je označena u njegovom pečatu ispod toga. Iz drugog zapisa na prvom listu vidi se da mu je vlasnik bio i Muḥammad Šaiḫī, muftija Soluna.

Na kraju je rad هذا طارق التواريخ od Nawawīje (v. br. 405).

Uvakufio Hromozāde.

408. ISTO 451.

Svezak drugi, sadrži hadise od poglavlja كتاب الحج do باب فضل عايشة رضى الله عنها

Na listu 1ª je naslov: الجلد الثانى من صحيح البخارى

L. 267; 26,5 × 18. Nasḫ čitak. Prve dvije stranice obrubljene tankim crnim i sa po dvije široke zlatne linije. Papir bijel, čvrst, povez polukožni.

Prepis je vjerovatno iz XVI—XVII stoljeća.

Uvakufio Aḥmad 'Asim b. Muḥammad Mutevelić godine 1269/1852. Gazi Husrev-begovoj medresi.

409. ISTO 455.

Svezak šesti, sadrži hadise od poglavlja باب الاستيذان من اجل البصر do kraja djela.

L. 292; 25 × 17,5. Nasḫ različit, starinski, krupniji, mjestimično vokalizovan. Naslovi su pisani crvenim ili crnim mastilom, krupnim slovima. Papir tamnobijel, deblji, povez kožni sa otiskom ornamenata na koricama.

Na listu 1ª je naslov: الجزء السادس. Na istoj stranici pečat zavještača i pečat jednog bivšeg vlasnika (Muhamed Rifdi, muderis medrese Hajruddin-paša).

Na kraju, na rubu ima nekoliko zapisa iz kojih se vidi da je u nekoliko mahova dovršio čitanje neki al-'Asğadī u vremenu od 734 do 742/1333 — 1341. g. (بلغ العسجدى قراءة). Tu se nalaze nečitljivi potpisi još nekih ljudi koji su čitali ovaj primjerak.

Prepisano 7. rebiul-ahira 700/1300.

وافق الفراغ من نسخه يوم الثلثا سابع ربيع الاخر سنة سبع مايه

Uvakufio Hromozade.

410. ISTO 498.

Svezak drugi, sadrži hadise od poglavlja كتاب البيوع do kraja poglavlja باب دعاء النبي صلى الله عليه و سلم على كفار قريش

L. 254; 26 × 18,5. Nasḫ mjestimično vokalizovan. Na početku i pri kraju neki listovi dopisani su kasnije drugim rukopisom. Papir tamnobijel, deblji, povez kožni, očuvan, sa otiskom ornamenata na koricama.

Na rubovima mnogih listova nalaze se zapisi o čitanju ovog sveska iz kojih se vidi da je rukopis dosta star. U jednom takvom zapisu spominje se godina 823/1420, što znači da je prepis dovršen prije te godine.

Među zapisima o čitanju u jednom se kaže da je prepisivač Muhhammad b. Yūsuf ad-Demīrī pročitao pred svojim ocem:

ثم بلغ كاتبه محمد بن يوسف الدميرى قراءة على والده بمنزله فى الخامس عشر (؟)
و لله الحمد

U drugom opet kaže se da je ovaj svezak slušao Ya'qūb b. Aḥmad al-Azharī pred Abu 'l-Faḍl 'Irāqījom.

بلغ يعقوب بن احمد الازهرى سماعا على شيخ الاسلام ابى الفضل العراقى فى التاسع
بقراءة فخر الدين عثمان الرماوى بالمدرسة الزمامية و سمعه جماعة آخرون

U trećem se kaže da je čitano u al-Ğāmi' al-Azharu u Kairu.

ثم بلغ قراءة بالجامع الازهر على الشيخ شمس الدين الابوصيرى (؟) الشافعى

Sličnih bilježaka ima više na rubovima raznih listova.

Na naslovnoj stranici ima bilješka iz koje se vidi da je rukopis uvakufio Muḥsinzāde 'Abdullah-paša, muḥāfiẓ Bosne, godine 1146/1733.

411. ISTO **584.**

Posljednji svezak, nepotpun u početku. Obuhvata hadise od poglavlja باب النذر فيا لا يملك و فى معصية do kraja djela.

L. 242; 28,5 × 19,5. Nasḫ krupniji, vokalizovan. Papir bijel, deblji, neki listovi oštećeni crvotočinom. Povez otkinut i izgubljen.

Prepisao Aḥmad b. Aḥmad b. Ṣadaqa (?) b. Ḥusein al-Fāriskūrī al-Gamri.

(و كتبه العبد الفقير الى الله تعالى احمد بن احمد بن صدقه (؟) بن حسين الفارسكورى الغمرى)

412. ISTO **1525.**

Svezak prvi, manjkav na kraju. Sadrži hadise od početka djela do poglavlja باب الاستعفاف عن المسئلة u كتاب الزكاة. Cio primjerak bio je podijeljen na 30 dijelova.

L. 192; 20,5 × 15. Nasḫ obični, djelomično vokalizovan. Stranice su obrubljene sa tri tanke crne i jednom širokom zlatnom linijom. Na rubovima listova ima bilježaka kojima se tumači tekst. Papir bijel, čvrst, povez polukožni.

Na naslovnoj stranici je dulji zapis o Buharinoj zbirci, uzet od Karmanije.

U drugoj polovini sveska (na l. 147) nalazi se zapis u kojem se kaže da je rukopis prepisao 'Alī b. Purğa as-Ṣarḫānī:

كمل الجزء الرابع من صحيح الامام ... تجزئة ثلاثين على يد العبد ... على بن پرجه الصرخانى

Rukopis je vjerovatno iz XVIII stoljeća.

Uvakufio Hromozade Izet Salih-efendi.

413. ISTO **1555.**

Svezak šesti, sadrži hadise od poglavlja كتاب القدر do konca djela.

L. 248; 20,5 × 15,5. Nasḫ arapski, lijep, vokalizovan. Papir žućkast, a poneki list bijel, povez kožni, popravljen.

Prepisivač i datum prepisa nisu spomenuti, ali se u jednom zapisu na kraju (v. l. 248) kaže da je ovaj svezak čitao Zainuddīn 'Abdurrahmān b. Ibrahīm al-Āmidī 875/1470, što znači da je prepis stariji od tog datuma. (نظر و قرأ فى هذا الكتاب العبد الفقير ... زين الدين عبد الرحمن يعرف بالآمدى بن ابراهيم بن محمد ... بتاريخ يوم ثانى عشر من شهر رمضان سنة ٨٧٥)

Na kraju su dvije stranice ispisane raznim hadisima, većinom o molitvi (du'ā') drugim rukopisom.

Uvakufio Memiš-aga Kasumagić.

414 — 415. ISTO **3737, 3738.**

Kompletan primjerak u dva sveska.

L. 326 (I) + 344 (II); 34,5 × 22. Nasḫ noviji, čitak. Papir bijel, glat, povez kožni, oštećen, sa ornamentima na koricama.

Svezak prvi, sadrži hadise od početka djela do kraja poglavlja باب فضل عائشة رضى الله عنها.

Svezak drugi, obuhvata hadise od poglavlja باب مناقب الانصار do kraja djela.

Prepisao 'Alī b. Ḥasan Iskelī (?) al-Amāsī 1253 — 56/1838 — 40, i to prema prepisu iz 669/1270, kako se to vidi iz zapisa na kraju rukopisa:

هذا آخر كتاب صحيح البخارى ... و كان الفراغ يوم الاربعة (؟) فى شهر ربيع الاول سنة ستة و خمسين و ماتين و الف على يد الفقير ... على بن حسن اسكلى (؟) مولدا و الاماسى موطنا ... فى آخر اليونية (؟) ما نصه بخط الاصل آخر الجزء و هو آخر كتاب الصحيح الحمد لله وحده ... نقله محمد بن عبد المجيد بن زيد فى مدة آخرها يوم الاحد ثامن عشر شهر رمضان المعظم من سنة تسع و ستين و ستماية.

Na naslovnoj stranici ima zapis na turskom jeziku i iznad njega pečat iz čega se vidi da je ovaj primjerak uvakufio Ali-paša Stočević za biblioteku svoje tekije u Mostaru 1258/1842.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

416 — 417. ISTO 3754, 3748.

Dva sveska jednog kompleta, pisanog istim rukopisom.

L. 215 (I) + 361 (II); 31 × 18,5 Nasḫ. Papir tamnobijel, tanak, povez kožni, oštećen, sa otiskom pozlaćenih ornamenata na koricama.

Svezak prvi, nepotpun na kraju. Naslov na l. 1^a glasi: الجزء الاول من صحيح البخارى Sadrži hadise od početka djela do poglavlja: باب لبس الخفين للمحرم اذا لم يجد النعلين

Na l. 1^a ispod naslova ima zapis na turskom jeziku u kojem se kaže da je primjerak uvakufljen za Karađoz-begovu biblioteku u Mostaru. Ispod toga su zapisi sa imenima i ličnim pečatima nekoliko bivših vlasnika (Kasim b. Ibrahim b. Kasim b. Ali 1203/1788, — Ahmed Seid b. Ahmed Mīr u gradu Hāmija, na Kritu, 1208/1793, — te Mustafa b. Muhamed b. Halil Mukazade el- Mostari).

Pri kraju nekoliko listova zahvaćeno je vlagom.

Svezak drugi, nastavak prethodnog s kojim čini jedan komplet. Sadrži hadise od poglavlja باب قول الله تعالى فمن كان منكم مريضا او به اذى من رأسه ففدية من صيام او صدقة او نسك do konca djela. Svezak je u početku nepotpun.

Na naslovnoj stranici cijena knjige (150 groša oba sveska), te ime i pečat nekadašnjeg vlasnika, gore navedenog Mustafa b. Muhamed b. Halila.

Prepis je iz XVII ili XVIII stoljeća.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

418. ISTO 3798.

Svezak osmi, sadrži hadise od poglavlja كتاب الايمان و النذر do kraja djela. Ovo je jedini svezak od nekog kompleta koji je bio lijepo pisan i raspoređen u 8 svezaka.

L. 185; 27,2 × 18,5. Nasḫ starinski, čitak, vokalizovan. Naslovi su pisani crvenim i zelenim mastilom. Na naslovnoj stranici ima lijep unvan u ljubičastoj i zlatnoj boji u kome je upisan naslov. Ispod njega divan ornament od cvijeća u kome je upisano ime pisca. Na rubu je rozeta oštećena. Prve dvije stranice obrubljene tankim crnim i širokom zlatnom linijom. Papir žućkast i bijel, deblji, povez kožni, omotan u zeleno platno.

Prepisao Muḥammad b. ʿAbdurrahmān b. Aḥmad al-Māğidī 12. rebiu ’l-evela 876/1471, kako se kaže u zapisu na kraju:

... على يد اضعف عباد الله ... محمد بن عبد الرحمن بن احمد الماجدى الشافعى
... و كان الفراغ منه نهار الخميس ثانى عشر ربيع الاول سنة ست و سبعين و ثمانى ماية

Na početku, prema naslovnoj stranici krupno i slabo pisan zapis o nekadašnjem vlasniku (Yūsuf b. Muḥammad b. Ḥalbānī al-Mu’ayadī). Na naslovnoj stranici iznad unvana nalazi se zapis u kojem se kaže da je vlasnik rukopisa Ahmed-aga Bošnjak, baš kapu gulami 1055/1645.

Na zadnjoj stranici nalazi se odobrenje (iğāzat) koje je izdao Aḥmad b. Ibrāhīm b. Aḥmad az-Zar'ī nekom svomo učeniku Bahāuddīnu, zatim zapisi o čitanju ovog sveska.

(الحمد لله ... و بعد فقد سمع على هذا الجزء و الذى قبله بقرائة الولد شهاب
احمد بن الشيخ شمس الدين الجمصى تغمده الله برحمته ... مالكُ هذه النسخة الولد
الصالح بهاء الدن سلالة الصالحين نجل الشيخ العالم شمس الدين الحريرى الشافعى ...
و اجزت له ان يروى عنى صحيح البخارى و سائر ما يجوز لى روايته بشرطه المعتبر عند اهله
قال ذلك و كتب فقير عفو ربه العبد الذليل الحقير احمد بن ابراهيم بن احمد الزرعى
مولدا الدمشقى منشأ الشافعى مذهبا ...)

Iz Karađoz-begove biblioteke.

419. ISTO 3813.

Svezak četvrti, sadrži hadise od poglavlja كتاب الحرث و المزارعة do kraja poglavlja: باب اذا حرق المشرك المسلمَ هل يُحرق.

L. 171; 26,5 × 18,5. Nasḫ čitak, vokalizovan. Pismo i obrada vrlo slični pismu i obradi prethodnog sveska, iako ne pripadaju istom primjerku niti potiču od istog prepisivača. Ovaj svezak pripadao je nekom divno izrađenom kompletu koji je bio raspoređen na deset svezaka, od kojih ovdje postoji samo ovaj. Naslovi pisani crvenim i zelenim mastilom, a mjestimično ljubičastim i zlatnim. Na naslovnoj stranici ima lijep unvan u kome je na zlatnoj podlozi bijelim mastilom ispisan naslov. Do njega na rubu je rozeta. Ispod toga veliki ornament u kome je upisano ime pisca. Sve je izrađeno u skladno poredanim bojama: zlatnoj, ljubičastoj, rumenocrvenoj, zelenoj i bijeloj. U vrhu prve pisane stranice ima naslov pisan zlatnim mastilom. Prve dvije stranice obrubljene su tankim crnim, jednom širokom zlatnom i ljubičastom linijom, a ostale sa dvije crvene linije.

Papir bijel, deblji, a neki listovi žućkasti. Povez kožni, oštećen, sa raskošno izrađenim i pozlaćenim ornamentima po koricama. Unutarnja strana korica nalijepljena plavom svilom na kojoj je također izrađen ornament od neke masne sive boje.

Prepisao Muḥammad b. Sulaimān al-ʻArrāī (?) 16. džumadel-ula 880/1475.

(آخر الجزء الرابع من اجزاء عشره . . . و وافـق الفراغ من كتابته نهار الاحد سادس عشر جمادى الاول سنة ثمانين و ثمان ماية للهجرة النبوية . . . و ذلك على يد العبد الضعيف . . . محمد بن سليمان العرّائى (؟)

Na prvom zaštitnom listu nalazi se bilješka u kojoj se kaže da je vlasnik Bosnali Ahmed-aga, baš kapu oglani 1054/1644, te na drugoj strani istog l. krupnim slovima pisana bilješka u kojoj se kaže da je ovaj primerak uvakufio navedeni Ahmed-aga, sada kao aga-i babi seāde, godine 1064/1653 — za svoju medresu u Mostaru. Na naslovnoj stranici nalazi se bilješka sa imenom navedenog vlasnika i vakifa (Ahmed b. Ali), te u vrhu stranice njegov mali pečat u kom piše بندهٔ احمد بن على i u dnu stranice drugi mali pečat izbrisan.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

420. ISTO 141.

Odlomak Buḫārīne zbirke, nepotpun u početku. (قطعة من صحيح البخارى). Sadrži hadise od poglavlja باب تحريض النبي صلى الله عليه و سلم وفد عبد القيس على ان يحفظوا الايمان و العلم do početka poglavlja كتاب الصلوة.

L. 24; 30,5 × 22. Nasḫ sa nešto ta'līqa. Po rubovima listova ima bilježaka koje se odnose na tekst. Papir bijel, poveza nema.

U početku ima uvod o senedima i rivajetima ove zbrike. Na l. 1^a ima zapis u kojem se kaže da je ovaj svezak uvakufio Mustaj-beg Dženetić svojoj djeci.

421. ISTO 278.

Odlomak Buḫārīne zbirke. Sadrži hadise o tumačenju ajeta الا المستضعفين من الرجال و النساء do ajeta و الارض جميعا قبضته يوم القيمة.

L. 188; 27,5 × 18,5. Nasḫ krupan, vokalizovan. Papir bijel, deblji, listovi su prosuti, ispreturani i mnogi oštećeni crvotočinom i vlagom, poveza nema.

Pripada istom kompletu kao i svezak pod br. 411 i prepisan je istim rukopisom.

422. فتح البارى شرح صحيح البخارى 3821.

Komentar Buḫārīne zbirke hadisa, napisao Abu 'l-Faḍl Aḥmad b. ʻAlī Ibn Hağar al-ʻAsqalānī, umro 852/1448.

Brock. S. II, 75,^{71}.

Ovaj rukopis predstavlja sedmi od jedanaest svezaka toga komentara, a odnosi se na poglavlja od كتاب علامات النبوة فى الاسلام do باب كم غزا النبي صلى الله عليه و سلم na kraju كتاب المغازى.

L. 197; 26,3 × 18,5. Nasḫ starinski. Papir bijel, deblji. Mnogi listovi zahvaćeni vlagom, naročito pri kraju. Poveza nema.

Prepisao Ibrāhīm b. Ibrāhīm al-Baṣrī Ibn Ramzi (?) u srijedu 11. ševala 873/1468:

انتهى على يـد اضعف عباد الله و احوجهم الى رحمتـه ابراهيم بن ابراهيم البصرى الشهيـر بابن الرمزى (؟) . . . و كان الفراغ منه يوم الاربعاء حادى عشر من شوال المـبارك من سنة ثلاث و سبعين و ثمانماية

Na listu 1^a je naslov, a ispod naslova ima zapis u kojem se kaže da je ovaj primjerak uvakufljen za javna predavanja u Mostaru. Zapis je stavio Muhamed, »starješina ljekara«:

بو كتاب عزتلى باب السعاده اغاسى احمد اغانك قصبه موستارده درس عام لكنه
وقف اولنمشدر حرره الفقير اليه سبحانه محمد رئيس الاطبا

Iz Karađoz-begove biblioteke.

423. عمدة القارى شرح صحيح البخارى 3740.

Komentar Buharine zbirke hadisa, napisao Badruddīn Maḥmūd b. Aḥmad al-ʿAynī, umro 855/1451.

Brock. II, 53,^{15}.

Svezak prvi, sadrži tumačenje hadisa od početka zbirke do poglavlja باب الصلاة بين السوارى فى غير جماعة.

Početak: الحمد لله الذى اوضح وجوه معالم الدين

L. 575; 32 × 22. Nasḫ starinski, sitan, složen, lijep. U početku i pri kraju nedostaje nekoliko listova i mjesto njih pri koričenju stavljeni su prazni listovi. Papir tamnobijel, oštećeni listovi popravljeni. Povez kožni, obložen zelenim platnom.

Na kraju ima zapis u kojem se kaže da je rukopis uvakufio Ahmed-aga za svoju medresu u Mostaru godine 1064/1653, a iznad toga zapisa utisnut je njegov lični pečat koji se nalazi i na drugim mjestima na rubovima knjige.

Rukopis je vjerovatno iz XVI stoljeća.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

424. الكواكب الدرارى شرح صحيح البخارى 334.

Komentar iste zbirke hadisa. Napisao Muḥammad b. Yūsuf b. ʿAlī al-Kermānī, umro 786/1384.

Brock. S. II, 212,^{2}.

Svezak prvi, sadrži tumačenje hadisa od početka zbirke do poglavlja كتاب الحوالات.

Početak:

الحمد لله الذى انعم علينا بجلائل النعم و دقايقها و اعظمها هو نعمة الاسلام

L. 465; 27 × 18. Nasḫ starinski iz ruke vještog prepisivača. Na l. 1^{a} gornji naslov. Pri kraju je više listova dopisano kasnije drugim rukopisom. Papir tamnobijel, deblji, povez kožni, oštećen, sa otiskom ornamenata na sredini korica.

Rukopis je vjerovatno iz XVI stoljeća.

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

425. ISTO 465.

Svezak drugi, sadrži tumačenje Buḫārīne zbirke hadisa od poglavlja كتاب الكفالة do kraja djela. Iako je ovaj svezak pisan drugom rukom, on predstavlja nastavak prethodnog sveska sa kojim sada čini jedan komplet.

L. 523; 26 × 17. Taʿlīq starinski, lijep. Naslovi pisani većinom crvenim, a mjestimično krupno crnim mastilom. Posljednja dva lista dopisana su kasnije. Papir bijel, povez polukožni, obložen tankim zelenim platnom, oštećen.

U jednom zapisu o nekadašnjem vlasniku spominje se datum 22. zulhidže 873/1468, što znači da je prepis stariji od tog datuma.

Na prvom zaštitnom listu i na naslovnoj stranici su vlastoručni potpisi nekadašnjih vlasnika (Ẓahīr b. Sa'dullah, kadija 873/1468, Muhamed b. Abdullatif el-Hanbelī, imam Umejevićke džamije, Ebu 'l-Felāḥ 'Abdulḥajj b. Ahmed b. Muhamed b. el-Imād).

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

426 — 427. ISTO 495, 454.

Dva sveska, treći i četvrti, istog kompleta koji je bio raspoređen na pet ili šest svezaka.

L. 196 (III) + 240 (IV); 26 ×18. Nasḫ starinski. Papir većinom bijel, a neki listovi žućkasti, povez kožni popravljen, sa otiskom ornamenata na sredini korica.

Na kraju trećeg sveska ima zapis da je ovaj primjerak prepisao za sebe Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Ḥiğāzī al-Gazzī aš-Šāfiʿī 877/1472:

نجز الجزء الثالث من شرح صحيح البخارى و كان الفراغ منه على يد كاتبه لنفسه
و لمن شاء الله تعالى الفقير الى رحمة ربه المعترف بالتقصير محمد بن محمد بن احمد الحجازى
الغزى الشافعى

Bilješka na četvrtom svesku glasi:

فى اليوم المبارك الخامس عشر من شهر ذى الحجة الحرام عام ٨٧٧

Svezak treći, sadrži tumačenje hadisa od poglavlja كتاب الجمعة do poglavlja: باب من لم ير عليه اى على الشخص صوما يعنى لم يشترط الصوم لصحة الاعتكاف.

Svezak četvrti, nastavak prethodnog. Sadrži tumačenje hadisa od poglavlja كتاب البيوع do kraja poglavlja باب اسلام سلمان الفارسى.

Uvakufio Hromozāde, čiji se pečat nalazi na nekim listovima.

428. ISTO 598.

Odlomak Kermānīna komentara. To je samo prvi dio, odlomak prvog sveska nekog primjerka koji je bio vanredno lijepo prepisan.

L. 187; 27 × 18. Nasḫ veoma lijep, sitniji, pisan oštrim perom. U početku naslovi pisani zlatnim mastilom, a kasnije mjesto za naslove ostalo neispisano. Prva stranica bez ukrasa i unvana za koji je ostavljeno mjesto u vrhu stranice iznad teksta. Daljnjih nekoliko stranica obrubljene su tankim crnim, širokom zlatnom i ljubičastom linijom. Papir bijel, bez poveza.

Rukopis je zahvaćen vlagom i mjestimično oštećen. Donesen je iz Foče i potiče iz XVI stoljeća.

Uvakufio Memišaga.

429 — 433. ارشاد السارى لشرح صحيح البخارى 116 — 119.

Komentar Buḫārīne zbirke. Napisao Aḥmad b. Muḥammad al-Ḫaṭīb al-Qastalānī, umro 923/1517.

Brock. II, 73,².

Svezak I — III i V jednog kompleta koji je imao šest svezaka.

Početak: الحمد لله الذى شرح بمعارف عوارف السنة النبوية صدور اوليائه

L. 482 (I) + 118 (II) + 609 (III) + 554 (V); 32 × 22. Nasḫ. Osnovni tekst pisan je crvenim mastilom. Stranice su obrubljene sa dvije crvene linije. Papir bijel; povez kožni sa otiskom ornamenata na koricama, u prvog sveska oštećen, a kod ostalih očuvan.

Svezak prvi, sadrži tumačenje hadisa od početka zbirke do konca poglavlja: باب هل يؤذن او يقيم اذا جمع بين المغرب و العشاء.

Svezak drugi, sadrži komentar od poglavlja باب يؤخر الظهر الى العصر do poglavlja اذا ارتحل قبل ان تزيغ الشمس u باب منتهى التلقى كتاب البيوع.

Svezak treći, sadrži komentar od poglavlja: باب اذا اشترط شروطا فى البيع لا تحل do početka poglavlja باب الناقب.

Svezak peti, sadrži tumačenje od poglavlja: باب قوله تعالى: و لو انهم صبروا حتى تخرج اليهم do kraja poglavlja: باب اذا قيل لكم تفسحوا فى المجالس فافسحوا.

Prepisao ʿAbdulganī aš-Šubrāwī al-Azharī oko godine 1162/1748, kako to stoji u zapisu na kraju ovog sveska:

تم الجزء الخامس من شرح القسطلانى يوم الخميس المبارك آخر شهر ذى الحجة ختام سنة اثنين و ستين و ماية و الف بعد الهجرة النبوية على ساكنها (؟) افضل الصلاة و اتم التسليم و يليه الجزء السادس و كاتب الاحرف عبد الغنى الشبراوى الازهرى

Na l. 1ᵃ kod svakog sveska nalazi se zapis da je primjerak prvotno uvakufio neki Ḥ. Muḥammad-paša; ispod toga njegov pečat sa datumom 1166/1752.

Iz biblioteke Fejzije medrese.

434. سنن ابن ماجه 1604.

Zbirka hadisa, sabrao Abū ʿAbdullāh Muḥammad b. Yazīd Ibn Māğa al-Qazwīnī, umro 273/886.

Brock. I, 163.

Kompletno djelo u jednom svesku.

Početak:

باب اتباع بسنة رسول الله صلى الله عليه و سلم حدثنا ابو بكر بن ابى شيبة ثنا شريك

L. 501; 20,5 × 15,5, Nasḫ. Papir bijel, povez kožni, obložen zelenim platnom, ima polukožnu futrolu.

Prepisao Muḥammad al-Ḫalīlī aš-Šāfiʿī vjerovatno u XVII stoljeću.

Iz Šehdi-efendine biblioteke čiji je pečat otisnut na više mjesta.

435. **883.**

L. 64; 20 × 16. Papir tamnobijel, povez kožni, rastavljen od listova koji su prosuti.

1. L. 1 — 57. شمائل النبى للترمذى

Zbirka hadisa o ličnosti i životu Božijeg poslanika Muḥammeda. Napisao Abū ʿĪsā Muḥammad at-Tirmiḏī, umro 279/892. Zbirka ima naziv شمائل النبي ili الشمائل النبوية و الخصائل المصطفوية. (v. br. 151,^{4}).

Primjerak je nepotpun u početku.

Nasḫ magribski, vokalizovan.

2. L. 58 — 64. الكواكب الدرية فى مدح خير البرية ili قصيدة البردة

Pjesma u slavu Muḥammeda. Spjevao Šarafuddīn Abū Abdullāh Muḥammad b. Sa'īd al-Būṣirī, umro 694/1294.

Brock. I, 264,^{1}.

Početak: أمن تذكر جيران بذى سلم

Oba djela prepisana su istim rukopisom 1127/1715.

Iz biblioteke Fejzije medrese, čiji se pečati nalaze na nekim listovima.

436. **1742.**

L. 129; 21 × 14. Ta'līq. Papir bijel, povez polukožni, oštećen.

1. L. 1 — 47. ISTO kao br. 435,^{1}

Na rubovima nekih listova ima bilježaka koje se odnose na tekst.

2. L. 48 — 129. الطريقة المحمدية

Knjiga vjerskih pouka i propovijedi iz Kur'āna i hadisa, napisao Muḥammad b. Pīr 'Alī Birgawī ili Bergili, umro 981/1573.

Brock. II, 441,^{15}.

Početak: الحمد لله الذى جعلنا امة وسطا خير امم

Na početku sadržaj, a na naslovnoj stranici objašnjenje kratica kojim se pisac služio.

Oba djela prepisao 'Abdullah b. Aḥmad Kantamīrī u Sarajevu (umro 1188/1774).

Iz Kantamirine biblioteke.

437. ISTO kao br. 435,^{1} **1790.**

L. 87; 20 × 13,5. Nasḫ. Prva stranica obrubljena sa dvije, a ostale jednom crvenom linijom. Papir tamnobijel, povez kožni, popravljen, sa pozlaćenim ornamentima na koricama.

Prepis završen 1094/1682.

Na prvom zaštitnom listu ima zapis na arapskom jeziku u kojem se kaže da je vlasnik rukopisa bio Izzeti Salih, kadija Duvna na raspoloženju (النفصل عن قضاء دومنه). Na kraju je zapis da je sarajevski kadija Ibrahim-efendija poklonio ovaj primjerak nekom Muhamedu b. seyyid Abdulkerimu 1169/1755.

Uvakufio Hromozāde čiji se pečat nalazi na nekim listovima.

438. **2408.**

L. 131; 19 × 12,5. Papir različite vrste, tamnobijel i bijel, povez polukožni.

1. L. 1 — 45. ISTO

Ta'līq lijep, zahvaćen vlagom. Unutar listova pogrešno su stavljena i uvezana dva lista iz neke risale o teoriji hadisa.

Prepisao Muṣṭafā Naqšibandī 'Attāarzāde 21. šabana 1169/1755.

Slijedeće dvije stranice sadrže izvadak iz nekog tedžvida na turskom jeziku o izgovoru arapskih slova.

2. L. 47 — 50. رسالة فى تجديد الايمان

Kratka rasprava o obraćanju vjeri nakon eventualnog otpada od nje. Napisao Muḥamad b. Abu Bakr al-Mar'aši Sačaklizade, umro 1150/1737 (po nekim 1145/1732).

M. Ṭāhir. OM I, 325-6; Brock. II, 370,^{11}.

Početak: وصلوة على رسوله يقول البائس الفقير محمد المدعو بسچاقلى زاده

Ta'līq.

Prepisano 1126/1714.

Slijedećih 5 — 6 stranica ispunjene su raznim poukama u stihovima i prozi na arapskom, turskom i perzijskom jeziku. Tu je i izvadak iz poučnog spjeva. پند عطار.

3. L. 54 — 73. الفرائض السراجية ili السراجية

Kratko djelo o podjeli ostavine među nasljednicima. Napisao Sirāğuddīn Muḥammad b. Maḥmūd b. 'Abdurrašīd as-Sağawandī u VII stoljeću po H.

Brock. S. I, 650,¹.

Početak: الحمد لله حمد الشاكرين

Nasḫ. Prve dvije stranice obrubljene su tankim crnim i jednom širokom zlatnom, a ostale crvenom linijom. U vrhu prve stranice ima unvan u bojama. Po rubovima listova su mnoge bilješke koje tumače tekst. Zadnji list odvojen od ostalih nekim drugim listovima koji su pri koričenju pogrešno stavljeni.

4. L. 74 — 97. شرح الرسالة الوضعية

Komentar 'Aḍududdīnovoj risali o etimološkom tumačenju riječi (v. br. 388,³). Napisao Ibrāhīm b. Muḥammad b. 'Arabšāh 'Iṣāmuddīn al-Isfarāīnī, umro 944/1537.

Brock. II, 208.

Početak:

نسألك فائدة تملأ مائدة تنزل من السماء يا من منّ علينا بتعليم الاسماء.

Nasḫ starinski, sitan. Osnovni tekst pisan je crvenim mastilom. Na rubovima listova ima bilježaka koje se odnose na tumačenje teksta, a pisane su istom rukom kao i tekst.

Na l. 1ª je gornji naslov ispod koga se nalazi zapis u kojem se kaže da je rukopis autograf, što je, gledajući na rukopis, po svoj prilici, tačno. Šteta je samo što je primjerak na kraju manjkav. Tu je i bilješka Muḥamed Esada Imamzade, muderisa u Istanbulu koji navodi svoje učitelje do Isamuddina.

(شرح الرسالة الوضعية لعصام الدين بخطه . ـ روى استاذ استاذنا و شيخ شيخنا استاذى هبة الله مؤلفات العصام عليه رحمة الملك العلام

عن شيخه احمد المنيني عن سليمان بن احمد الواعظ باياصوفيه عن المفتى يحيى افندى النقارى عن المفتى عبد الرحيم افندى عن العلامة محمد امين عن ابى الفتح عن المولى العصام رحمه الله تعالى . كتبه الفقير محمد اسعد امام زاده المدرس بدار السلطنة العليه)

Datum u njegovom malom pečatu ispod toga vjerovatno je: 1271/1854. Pokraj te bilješke nalaze se potpisi još dvojice bivših vlasnika: Bosnevi Halil i Abdurrahim u čijem se pečatu može pročitati datum 1119/1707.

5. L. 98 — 131. پند عطار ili پند نامه

Spjev poučnog vjersko-moralnog sadržaja na perzijskom jeziku. Napisao Farīduddīn Muḥammad b. Ibrāhīm al-'Aṭṭār, umro 627/1229.

ḤḪ I, 255.

Početak:

حمد بى حد آن خداى پاك را انكه ايمان داد مشتى خاك را

Nasḫ-ta'līq prost. Na rubovima i između redaka ima bilježaka koje tumače tekst.

Prepis završen 1018/1609.

439. **2854.**

L. 163; 17 × 13. Nasḫ-ta'līq. Papir bijel, povez polukožni.

1. L. 1 — 129. ISTO kao br. 435,¹

Na prvoj stranici naslov. Između redaka i ponegdje na rubovima ima kratkih bilježaka pisanih olovkom koje se odnose na tekst.

Na kraju je sadržaj.

Na rubu prve stranice ima zapis sa imenom i pečatom nekadašnjeg vlasnika (kupio Omer Ajni).

2. L. 130 — 161. الاربعون حديثا للنووى

Četrdeset hadisa koje je sabrao Muḥyiddīn Yaḥya b. Šaraf an-Nawawī, umro 676/1277.

Brock. S. I, 682,ᴵˣ.

Početak: الحمد لله رب العالمين قيوم السموات و الارضين

3. L. 162 — 163. اربعون حديثا

Četrdeset kratkih hadisa poredanih abecednim redom, od nepoznatog sabirača.

Početak: الأيمن فالأيمن رواه الشيخان عن انس

Neki ovu zbirku pripisuju 'Alī al-Qāri (v. Bratislava, 82).

Cijelu zbirku prepisao isti nepoznati prepisivač vjerovatno u XVIII stoljeću.

440. ISTO kao br. 435,^{1} **3029.**

L. 92; 18,3 × 12,3. Nasḫ. Na rubovima listova ima bilježaka koje se odnose na tumačenje teksta. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir bijel. Na kraju nekoliko lista neispisanih; povez kožni.

Na početku nekoliko hadisa, a zatim sadržaj ispisan crvenim mastilom.

Na l. 1^{a} piše da je vlasnik i prepisivač Aḥmad b. Muḥammad b. Ḥ. 'Alī b. Muṣṭafā-aga b. Ṣāliḥ-aga Dizdar b. Ḥ. Ḥusein-aga b. Ḥ. Aḥmed-aga (graditelj džamije u Ričini — Mostar) b. Ḥ. Ḥusein-aga.

Prepis je završen mjeseca zulhidže 1284/1867.

441. اشرف الوسائل الى فهم الشمائل **507.**

Komentar Tirmiḏīnu *Šamā'ilu*. Napisao Aḥmad b. Ḥağar al-Makkī al-Haiṯamī, umro 973/1565. Komentar je napisao 949. kada je predavao *Šamāil* u Haremu u Meki.

Brock. I, 162,^{3}.

Početak:

الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام على سيدنا محمد خاتم النبيين و المرسلين و على
آله و اصحابه اجمعين و بعد فهذه عجالة علقتها على مشكل شمائل الامام الحافظ ابى عيسى

L. 92; 26,5 × 20. Nasḫ. Osnovni tekst pisan je crvenim mastilom. Na rubovima nekih listova ima bilježaka koje tumače tekst. Papir žućkast, slab. Mnogi listovi oštećeni su crvotočinom. Povez kožni, sa pozlaćenim ornamentima na koricama.

Prepisao Muḥammad b. Ṣalāḥuddīn al-Bakrī at-Taimī ad-Damanhūrī 14. rebiul-evela 968/1561. Prepisivač je učenik autora kod koga je slušao ovaj komentar. Svoj prepis sravnio je sa originalom i dobio od autora *iğazat*, o čemu govore zapisi na kraju rukopisa:

و كان الفراغ من نساخة هذا الكتاب المبارك . . . يوم الاثنين رابع عشر شهر ربيع
الاول المبارك عام ثمان و ستين و تسعماية على يد اقل عباد الله . . . الفقير محمد بن صلاح
الدين البكرى التيمى الشهير بالدمنهورى . و قد قرأت غالب هذا الكتاب على مؤلفه عام
احد و ستين بالمسجد و اجازنى بان ارويه عنه . . . بلغ مقابلة و تصحيحا حسب الطاقة و الامكان

Na l. 1^{a} gornji naslov i nekoliko imena nekadašnjih vlasnika (Ali b. el-Jemeni el-Huseini, Ali b. Abdullah, Abdulaziz Muminzade, muderis u medresi Kurkdži-baši).

442. جمع الوسائل فى شرح الشمائل **325.**

Komentar *Šamā'ilu*, napisao 'Alī b. Sulṭān Muḥammad al-Qārī, umro 1014/1605.

Brock. I, 162,^{4}.

Početak: الحمد لله الذى خلق الخلق و الاخلاق و الارزاق و الافعال

L. 278; 24 × 17. Nasḫ i ta'līq naizmjenično od istog prepisivača. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Papir bijel, glat. Povez kožni, sa otiskom ornamenata na koricama, oštećen.

Na početku je sadržaj.

Na l. 1^{a} je gornji naslov, iznad koga se nalazi jedan manji, a u vrhu prve stranice drugi lijep unvan. Prve stranice obrubljene su tankim crnim i širokim zlatnim linijama, a ostale crvenom linijom.

Rukopis je iz XVIII stoljeća.

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

443. ISTO **1327.**

L. 252; 23 × 17,7. Nasḫ. Tekst *Šamā'ila* podvučen crvenom linijom. Papir bijel, čvrst, povez polukožni, oštećen.

Prepisao neki Isma'īl 22. ramazana 1127/1715. u Istanbulu.

Na početku su potpisi i pečati bivših vlasnika (Omer b. Muhamed el-Bosnevi 1176/1762 i Omer Zuhdi 1193/1779), te sadržaj. Na listu 1^{a} ima naslov, potpis i pečat drugog vlasnika (Muhamed Šakir Muidović).

Poklon dra Muniba Muidovića.

444. ISTO **3374.**

L. 379; 21,3 × 13,5. Nasḫ-ta'līq. Tekst *Šamā'ila* podvučen crvenom linijom. Papir bijel, glat, povez polukožni, slab.

Na početku ima naslov, zapis sa imenom nekadašnjeg vlasnika (Muḥammad Rāšid Ḥāfiẓzāde, kadija u Banjoj Luci), te sadržaj.

Prepisao Muṣṭafa b. Ibrāhīm Čuqūrī, nastanjen u Banjoj Luci, 1065/1654:

تم الكتاب . . . لسنة خمس و ستين و الف بعد الهجرة النبوية . . . و انا الفقير
مصطفى بن ابراهيم الملقب بچقورى ساكنا فى بلدة بنالوقه فى ايالت بوسنه . . .

445. ISTO 3903.

L. 572; 21,8 × 17. Nasḫ prost, krupnije pisan. Osnovni tekst pisan crvenim mastilom. Naslovna stranica ukrašena je crnim, crvenim i zlatnim linijama. Na rubu iste stranice nalazi se sadržaj. Prve dvije stranice ukrašene su sa tri tanke crne i jednom širokom zlatnom linijom. Papir bijel, deblji; povez kožni, oštećen.

Prepisao 'Abdullah al-Abuṣirī aš-Šāfi'ī 1156/1743, kako se vidi iz slijedećeg zapisa na kraju rukopisa:

كان الفراغ من نسخ هذا الكتاب على التمام و الكمال صبيحة يوم الخميس
المبارك فى ثلاث و عشرين يوما خلت من شهر ذى القعدة من شهور سنة الف و مايه لستة
و خمسين من الهجرة النبوية . . . على يد كاتبه و مالكه . . . عبد الله الابوصيرى الشافعى

Tu je na rubu i poseban zapis u kojem se kaže da je prepisivač vlasnik rukopisa, a ispod toga njegov lični pečat, te drugi zapis da je u mistici sljedbenik i učenik šeiha 'Abdurreufa Sadžīnije.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

446. شرح شمائل الترمذى للمناوى 3358.

Komentar djelu *aš-Šamā'īl*, napisao Šaiḫ 'Abdurra'ūf b. Tāğul'ārifīn al-Munāwī, umro 1031/1621.

Brock. I, 162,^{7}.

Djelo je dovršeno 999/1590. Rukopis je nepotpun u početku i pri kraju.

Početak ovdje:

. . . عصام الاسفراينى الشافعى فاتى بما لم يسبق اليه من كشف النقاب عن اسرار
الكتاب لكنه اكثر من الاحتمالات العقلية

L. 387, (sa označenom folijacijom 392 na zadnjem listu); 20 ×14,5. Nasḫ. Tekst *Šamā'ila* pisan je crvenim mastilom. Naslovi su pisani krupno crnim mastilom. Prva stranica ukrašena je sa tri crne, jednom zlatnom i jednom crvenom linijom, a ostale sa dvije crvene linije. Papir bijel. Povez kožni, popravljen, sa otiskom ornamenata na koricama.

Prepisao 'Ali b. Ḥasan b. Tāğuddīn, 11. ševala 1109/1697.

Iz biblioteke H. Halil-efendije iz Gračanice, kako se vidi iz zapisa na rubu prvog i zadnjeg lista: وقف الحاج خليل افندى الغرادچانيچەوى

447. معانى الاخبار المسمى بحر الفوائد 4094.

Zbirka hadisa sa tumačenjem. Napisao Abū Bakr b. Abū Isḥāq Muḥammad b. Ibrāhīm b. Ya'qūb al-Kalabāḏī al-Buḫārī, umro 380/990. g.

Brock. I, 200,^{2}.

Jedan svezak, nedovršen.

Početak:

الحمد لله رب العالمين و صلواته على خير خلقه محمد المصطفى و على آله اجمعين
قال الشيخ الامام الزاهد ابو بكر بن ابى اسحق الكلاباذى البخارى و هو محمد بن ابراهيم
بن يعقوب . . . رحمه الله قال ح ابو الفضل محمد بن احمد بن مردك ق ح محمد بن عيسى
الطرسوسى ق ح ى . . .

Završetak je ovdje hadisom:

حديث آخر ح بكر بن مسعود بن روّاد السمرقندى ح عبد الصمد بن الفضل ح
يحيى بن بكير عن ابن لهيعة عن الاعرج عن ابى هريرة رضى الله عنه عن رسول الله صلعم
انه قال قال سليمان بن داود عليهما السلام لاطوفن الليلة . . .

L. 304; 20 × 16,5. Nasḫ starinski. Po rubovima nekih listova ima bilježaka koje se odnose na tekst. Čini se da je u početku i na kraju po nekoliko listova kasnije dopisano, ali je i taj rukopis sličan prvobitnom. Papir žućkast i tamnobijel, povez polukožni, oštećen i odvaljen od knjige. Mnogi listovi prosuti.

Na početku je zapis na turskom jeziku u kom se kaže da je knjigu uvakufio Davud-aga za Ahmed-aginu medresu u Mostaru.

Rukopis je vjerovatno iz XIV stoljeća.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

448. 901.

L. 102; 22 × 14. Papir bijel, bez poveza.

1. L. 1 — 21. شهاب الاخبار فى الاحاديث المروية عن الرسول المختار

Zbirka hadisa koju je napisao Abū 'Abdullāh Muḥammad b. Salama b. Ğa'far b. 'Alī al-Quḍā'ī, umro 454/1062. Naslov je kod ḤḪ (II, 1067) i u nekim rukopisima: شهاب الاخبار فى الحكم والامثال والآداب

Brock. I, 343,^{2}.

Zbirka sadrži oko 1200 kratkih hadisa koji imaju karakter aforizama koje je pisac izabrao iz većeg broja hadisa. Djelo je razdijeljeno na glave *(bāb)*. U zbirci ima nepouzdanih *(ḍaīf)* hadisa.

Početak poslije besmele i seneda glasi:

الحمد لله القادر الفرد الحكيم الصمد الفاطر الكريم ...

Riq'a sa nešto nasẖa i ta'līqa. Hadisi su odvojeni crvenim tačkama.

Na početku neka sufijska tradicija. Na l. 1^{a} naslov djela kasnije stavljen. U vrhu prve stranice crvenim mastilom napisano ترجمة احاديث، što nema mjesta ni smisla.

2. L. 22 — 25. شروط الصلاة

Kratka uputa o namazu. U rukopisu je naslov: هذا باب شروط الصلاة لكمال پاشا زاده. Ovaj rad, međutim, poznat je još pod naslovima: فقه الكيدانى i مقدمة الصلاة (v. br. 399,^{4}). Kao njegovi autori navode se: al-Kaidānī (v. br. 399,^{4}), Ibn Kemāl-paša, umro 940/1533 (v. gornji naslov na prvoj stranici i sravni sa Brock. II, 451,^{51}), Šamsuddīn Muḥammad b. Ḥamza al-Fanārī, umro 834/1431 (v. Ḥẖ II, 1802 i Brock. II, 234,^{4}).

3. L. 26 — 39. معدل الصلاة

Kratko djelo o namazu. Napisao Muḥammad b. Pīr 'Alī Birgawī, umro 981/1573.

Brock. II, 440,^{9}.

Početak: الحمد لله الذى امر عباده باقامة الصلاة و تعديلها

Na kraju ima bilješka o tumačenju riječi *»abǧad«*.

4. L. 40 — 90. دقائق الاخبار و حقائق الآثار

Djelo o raznim pitanjima s područja islamskog vjerovanja (o stvaranju čovjeka, o melekima, o smrti, o duši, o satani, o sudnjem danu, raju i paklu). Gornji naslov je prema ovom rukopisu, a u drugim rukopisima i u izvorima naslov mu je nešto drukčiji: دقائق الاخبار ili دقائق الاخبار فى ذكر الجنة و النار. U rukopisima ovoga djela, koji se nalaze u ovoj biblioteci (v. inv. br. 901,^{4}; 1183,^{2}; 1868,^{1}; 3302,^{1}) ne navodi se autor. Ḥẖ pak (I, 757) i Brockelmann (S. II, 420) navode samo ovaj posljednji naslov i kažu da je autor djela 'Abdurraḥīm b. Aḥmad al-Qāḍī (iz XI stoljeća po H.?). Brockelmann, međutim, na drugom mjestu (S. I, 346) spominje djela pod sličnim naslovima i pripisuje ih drugim autorima, ali tu se ne radi o ovom djelu, koje je rađeno većinom na osnovu nesigurnih hadisa.

Početak:

الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام على خير خلقه محمد و آله اجمعين و قد جاء فى الخبر ان الله تعالى خلق شجرة و لها اربعة اغصان فسماها شجرة اليقين ثم خلق نور محمد

Poglavlja s početka glase:

باب فى ذكر تخليق آدم ـ باب فى ذكر الملائكة ـ باب فى ذكر تخليق الموت ـ باب فى ذكر ملك الموت ـ باب فى ذكر جواب الارواح ـ باب فى ذكر جواب الاعضاء ـ باب فى ذكر الشيطان كيف يسلب الايمان ـ باب فى ذكر النداء ـ باب فى ذكر الارض و القبر

Cijelu zbirku prepisao neki Yūsuf, kadija (naib) na ostrvu Taš Uzi 1157/1744 (v. na kraju pod tač. 1 i 4).

قد وقع الفراغ من تنميق هذه الرسالة الشهير بشهاب الدين (؟) حرره الفقير يوسف النائب فى جزيرة طاش اوزى (؟) فى تاريخ سنة ١١٥٧

Između pojedinih risala ima po nekoliko neispisanih listova.

449. ISTO kao 448,^{1} **2742.**

L. 78; 17,5 × 13,5. Nasẖ arapski, krupan, vokalizovan. Na početku nedostaju 2 — 3 lista, pa je neko kasnije dopisao jedan list izostavivši uvod i neke hadise. Papir tamnobijel, deblji, povez polukožni, oštećen.

Na listu 1^{a} je pogrešno unesen naslov djela:

هذه نصائح على بن ابى طالب رضى الله عنه و عن كل الصحابة اجمعين آمين

Prepisivač nije potpisan, a datum prepisa nije čitljiv. Izgleda da je djelo prepisano početkom rebiul-ahira 901/1495, ili 801/1398.

450. **3098.**

L. 109; 20 × 12. Nasẖ-ta'līq. Papir tamnobijel, povez polukožni.

1. L. 1 — 22. ISTO

Početak poslije besmele:

قرئ على القاضى الجليل ابى عبد الله محمد بن سلامه بن جعفر بن علىّ القضاعي رضى الله عنه قال الحمد لله القادر الفرد الحكيم القاهر الصمد الكريم

Prvih osam listova ispunjeno raznim bilješkama i stihovima poučnog sadržaja na arapskom, turskom i perzijskom jeziku. Na l. 1^a nalaze se također razni stihovi.

2. L. 25 — 27^a بدء الامالى, v. br. 115,^{3}.

Na rubovima i između redaka ima bilježaka koje tumače tekst.

Slijedeće dvije stranice sadrže opis ličnosti Božijeg poslanika Muhameda (شرح شمائل النبى عليه الصلاة و السلام). Početak toga opisa je:

قال على كرم الله وجهه سمعت عن النبي صلعم يقول يا على ما من عبد يكتب صفتى هذه ثم يضعها فى بيته

3. L. 27 — 33^a من كلمات الامام على رضى الله عنه

Izbor iz hazreti Alijinih izreka, raspoređenih abecednim redom, od nepoznatog sabirača.

Početak:

الحمد لله رب العالمين . . . ايمان المرء يعرف بايمانه . اظهار الغنى من الشكر

4. L. 35 — 70. كتاب عجايب القلب

Knjiga o duhovnim sposobnostima i osjećajima ljudi. Napisao Abū Ḥāmid b. Muḥammad al-Gazālī, umro 505/1111.

To je izvadak iz njegova poznatog djela *Iḥyā' 'ulūm ad-dīn*.

5. L. 71 — 75^a من كتاب سير الارواح

Izvadak iz knjige *Sair al-arwāḥ* koju je napisao Ṣadruddīn Abū Muḥammad Rōzbihan al-Baqalī, umro 606/1209. Raspravlja o ljudskim duhovnim sposobnostima i osjećajima.

Brock. S. I, 735,^{3}.

Početak:

فصل و اعلم ان للروح و القلب و العقل و النفس اخلاقا فاما اخلاق الروح السير فى الاسرار

Slijedeća dva lista sadrže razne pouke o pobožnosti i čistoći duše, pisane u mističnom duhu, te kraći izvadak iz رسالة الشيخ عبد الرحمن الكلزى

Početak:

من كان علىّ الهمة فى سلوك طريق المقربين . ـ فصل قال الشيخ الرازى رحمه (الله) فالواجب على الطالب الصادق المبتدى ان لا يصحب البتة اكثر مدعى اهل العصر المشيخة

6. L. 78 — 85. كتاب الحجب

Risala o putevima ljubavi prema Bogu, pisana u mističnom duhu. Napisao Muḥyiddīn Muḥammad b. 'Alī Ibn 'Arabī, umro 638/1240.

Brock. I, 444,^{27}.

Početak: الحمد لله الذى احتجب به عنه غيرة ان يعرف له كنه

7. L. 86 — 91. الانوار فيما يمنح صاحب الخلوة من الاسرار

Kratka risala o samoći i razmišljanju o Bogu od Ibn 'Arabīje.

Brock. I, 443.

Početak: الحمد لواهب العقل و مبدعه و ناصب النقل و مشرعه

8. L. 91 — 96. كتاب اليقين

Rasprava o potpunom saznanju i vjerovanju od Ibn 'Arabīje.

Ismā'īl-paša, AM II, 120.

Početak: الحمد لله الذى ارى ابراهيم ملكوت السموات و الارض

9. L. 97 — 109. (الاحاديث فى فضائل السور)

Zbirka hadisa o vrijednosti pojedinih sura iz Qur'āna sabrana iz raznih djela, od nepoznatog sabirača, bez naslova.

Početak:

قال على رضى الله عنه من قرأ سورة فاتحة الكتاب فكانما قرأ التوراة و الانجيل و الزبور و الفرقان

Hadisi su gotovo svi nepouzdani ili patvoreni.

Cijelu ovu zbirku prepisao je neki Ḥiḍr b. Ilyās, bez oznake datuma i mjesta. Rukopis je iz XVIII ili XIX stoljeća.

451. فردوس الاخبار بمأثور الخطاب 475.

Zbirka hadisa. Napisao Abū Šuğā' Šīrawāih b. Šahirdār b. Šīrawaih ad-Dailamī al-Hamadānī, umro 509/1115.

Brock. I, 344,^{3}.

Jedan svezak, nepotpun u početku, sadrži kompletno djelo. Kako su listovi ranije bili prosuti, možda i u sredini nedostaje koji list.

Prvi čitav list ovdje počinje riječima: من يساق من امتى الى النار الاقماع الذين اذا اكلو لم يشبعوا , a prvo poglavlje je: فصل فى اول من يدخل الجنة.

L. 417; 27,5 × 18. Nasḫ stari, arapski. Na rubovima listova nalaze se kratice koje označavaju imena djela, iz kojih su pojedini hadisi uzeti. Tu su i imena ashaba koji prenose navedene hadise. Papir tamnobijel, deblji, neki listovi oštećeni i iskrpljeni, povez platneni, nov.

Četiri lista na početku sadrže razne zapise. Na kraju se nalazi opis samog djela iz pera piščevog sina i tumač kratica, koje su na rubu stavljene. Osim toga, nalazi se i nekoliko kategorija imena onih ljudi koji su djelo slušali (طباق السماع).

Prepisao 'Abdussalām b. Muḥammad b. Ḥasan b. 'Ali....... el-Ḫwārizmī 546/1151. Djelo je prepisano za nepuna tri mjeseca u medresi Imadijji u Hemedanu, kako se to vidi iz zapisa na kraju djela:

و فرغ من تحريره العبد الضعيف الفقير الى رحمة الله تعالى عبد السلام بن محمد
بن الحسن بن على . . . الخوارزمى . . . استغرق فى تحرير هذا الكتاب قريبا من ثلاثة
اشهر مع اشتغاله بالسماع و قراءة القرآن و ما ذلك الا فضل الله صبه علىّ لاجل غربتى . . .
و كتبت جميع هذا الكتاب و هو ثلاثة و خمسون طبقة مخزنية فى المدرسة العمادية
بهمذان بمحلة ظفر اباد المنسوبة الى مولانا الامام الاجل الاستاذ نجم الدين تاج الائمة شرف
الاسلام ابى منصور البغدادى . . . فرغت منه يوم الاحد قريبا من الظهر لعشر ليلة خلت
من شهر شعبان من سنة ست و اربعين و خمسماية . . .

Prema tome, naš rukopis je vrlo star, a možda je najstariji rukopis ovog djela na svijetu.

Uvakufio Mehmed-efendija Muftić, bivši muderis Gazi Husrevbegove medrese (umro 1916).

452. ISTO 2709.

Jedan svezak, sadrži samo prvi dio zbirke, od početka do poglavlja: فصل فى اذا اجتمع الداعيان فاجب اقربهما بابا. Izgleda da je prepisivač planirao ovaj prepis u više dijelova.

Početak nakon besmele i piščevog imena:

ان احسن ما نطق به الناطقون و تفوّه الصادقون و وله به الوامقون حمد الله عز و جل

Posljednji hadis je:

عن انس بن مالك رض قال قال اذا اغتسلت المرأة من حيضها نقضت شعرها

L. 138; 18 × 14. Nasḫ. Prva strana lijepo ispisana i vokalizovana, a ostale sa mjestimičnom vokalizacijom. Papir bijel, deblji, povez polukožni, oštećen.

Rukopis je iz XVII ili XVIII stoljeća.

453. مصابيح السنة 248.

Zbirka hadisa, koju je sastavio Ḥusain b. Mas'ūd al-Farrā' al-Bagawī aš-Šāfi'ī, Muhyissunna, umro 516/1122 ili 510/1117.

Brock. I, 363,^{1}.

Početak:

الحمد لله و سلام على عباده الذين اصطفى و الصلاة التامة الدائمة على رسوله المجتبى

Jedan svezak — sadrži komplet djelo.

L. 487; 26 × 19. Nasḫ krupniji, čitak. Naslovi u prvom dijelu (do l. 300) pisani crvenim mastilom, a kasnije crnim. Po rubovima i između redaka ima biljezaka koje tumače tekst. Na početku se nalazi sadržaj.

Papir žućkastobijel, tanak, povez kožni, popravljen.

Prepisao Muṣṭafa b. Muḥammad b. 'Alī, zamjenik muezzina džamije Čelebizade u Istanbulu 15. rebiul-evvela 1121/1709.

454. ISTO 462.

L. 267; 25 × 18. Nasḫ stari, arapski. Po rubovima i između redaka ima dosta biljezaka koje tumače tekst. Uzete su većinom iz Zainul-'Arabova komentara i pisane su rukom istog prepisivača. Papir tamnobijel, deblji, povez kožni, popravljen, sa otiskom ornamenata na koricama.

Na prvih sedam lista ispisani su razni hadisi i dove, te sadržaj.

Prepisao Isma'īl b. Ḫalīl b. Džopan (?) u četvrtak 3. džumadal-ula 714/1314.

(تم الكتاب بحمد الله الجواد ... على يد العبد الفقير ... اسماعيل بن خليل بن
جوپان (؟) ... فى يوم الخميس فى الثالث من جمادى الاولى لسنة ٧١٤)

Uvakufio Mustaj-beg Dženetić 1289/1872, o čemu se nalazi zapis na početku.

455. ISTO **481.**

L. 284; 23 × 16. Nasḫ starinski, djelomično vokalizovan. Naslovi pisani zlatnim i crvenim mastilom naizmjenično. Stranice prvih šest listova obrubljene su sa dvije crvene linije. Po rubovima nekih listova obrubljene su sa dvije crvene linije. Po rubovima nekih listova, naročito u početku, ima bilježaka koje tumače tekst. Neke su pisane kasnije drugom rukom. Papir tamnobijel, deblji, povez kožni, sa otiskom ornamenata na koricama. Knjiga ima polukožnu futrolu.

S početka dodato nekoliko novih lista, na kojima je kasnije ispisan sadržaj. Na prvoj strani ima naslov: كتاب الصابيح ispisan zlatnim mastilom koje je prilično izblijedjelo.

Prepisao Muḥammad b. Ḫidr b. Isfahlār el-Mālagī prvog šabana 756/1355.

(و قد اتيح الفراغ من تحريره على يد العبد الضعيف ... محمد بن خضر بن اسفهلار
المالقى محتدا ... فى غرة شهر الله المعظم شهر شعبان فى التاريخ سنة ٧٥٦)

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

456. ISTO **514.**

L. 242; 25 × 15. Ta'līq čitak. Prve dvije stranice ukrašene su tankim crnim i širokim zlatnim linijama. Ostale stranice obrubljene su crvenom linijom. Papir bijel, glat. Povez originalan, kožni, oštećen, sa otiskom ornamenata na koricama.

U početku nekoliko lista neispisano. Na prvom od njih je naslov, prigodna strofa na turskom jeziku i nečitak potpis vlasnika.

Na l. 1ª nalazi se zapis o uvakufljenju.

Prepisao 'Abdullah Kantamiri, što se vidi po pismu.

Iz Kantamirine biblioteke.

457. ISTO **589.**

Svezak znatno manjkav u početku i na kraju. Počinje listom 105, iz poglavlja o molitvama (باب الدعوات), a završava hadisima iz poglavlja o vrlinama Resulullahovih žena (باب مناقب ازواج النبي صلعم).

L. 149; 26 × 17. Nasḫ, većim dijelom vokalizovan. Naslovi pisani crvenim mastilom, a ponegdje crnim. Na rubu listova ima dosta bilježaka koje tumače tekst. Pisane su sitno istim rukopisom. Papir tamnobijel, deblji. Listovi su prosuti, neki oštećeni crvotočinom, bez poveza.

Rukopis je iz XIV ili XV stoljeća n. e.

Iz Fejzije medrese.

458. ISTO **678.**

L. 386; 24 × 15. Ta'līq krupan. Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i jednom širokom zlatnom, a ostale jednom crvenom linijom. U početku na rubovima i između redaka ima bilježaka koje tumače tekst. Papir bijel i crvenkast, povez polukožni, oštećen.

Na prvih nekoliko lista nalazi se sadržaj. Na jednom neispisanom listu u vrhu je potpis bivšeg vlasnika, Ahmed Simzade.

Rukopis je vjerovatno iz XVIII stoljeća.

459. ISTO **2543.**

Fragment. Sadrži hadise od početka zbirke do poglavlja:

باب صلاة الخسوف.

L. 70; 21 × 15. Ta'līq. Neke stranice obrubljene su crvenom linijom. Papir bijel, povez polukožni.

Rukopis je iz XIX stoljeća.

Iz biblioteke Muhamed Enveri Kadića.

460. ISTO **3080.**

L. 295; 17,5 × 13,4. Nasḫ sitan, vokalizovan. S početka, na rubovima i između redaka, ima sitno pisanih bilježaka koje tumače tekst. Papir bijel i djelomično žućkast; povez kožni, oštećen.

Na prvih nekoliko lista sadržaj ispisan kasnije drugom rukom. Na kraju je pet lista dopisano također drugom rukom i drugim perom, bez završetka (posljednja dva hadisa izostavljena).

Rukopis je iz XVIII stoljeća.

Uvakufio Salim Muftić.

461. ISTO **3130.**

L. 378; 19 × 12. Nasḫ sitniji, vokalizovan. Prve dvije stranice ukrašene su tankim crnim i širokom zlatnom linijom. U vrhu prve stranice mali unvan. Ostale stranice obrubljene crvenom linijom. Na prvoj i zadnjoj stranici po rubovima bilješke koje tumače tekst. Papir bijel, tanak, povez kožni.

Na početku, poslije prvih neispisanih listova, nalazi se nekoliko pravila iz terminologije hadisa, zatim naslov i sadržaj djela.

Prepisao Sulaiman b. Ḥabīb 1120/1708.

462. ISTO **3400.**

L. 320; 20 × 15. Ta'līq prost. S početka naslovi pisani crvenim mastilom, a kasnije crnim. Na rubovima listova i između redaka ima dosta bilježaka koje se odnose na tumačenje teksta. Papir bijel; povez kožni, originalni, sa otiskom ornamenata na koricama, isti onakav, kakvi se nalaze na knjigama Kantamirine biblioteke, po čemu se može reći da je knjiga ukoričena u Sarajevu.

Na l. 1ª je naslov djela, kratki podaci o njemu i potpis vlasnika koji je istovremeno prepisivač.

Prepisao neki Muḥammad b. Yūsuf b. 'Omar u XVIII stoljeću.

463 — 464. ISTO **3789 — 3790.**

Dva sveska, nepotpuna i prosutih listova.

L. 188 (I) + 144 (II); 29 × 19. Nasḫ starinski. Po rubovima i između redaka nalaze se mnoge bilješke koje tumače tekst. Papir tamnobijel.

Svezak prvi, nepotpun na kraju i još nekim mjestima. Sadrži hadise od početka zbirke do kraja poglavlja: فصل فى النذر من الصحاح -

Na početku ima jedan list koji, izgleda, ne pripada ovoj knjizi, a na kom se nalazi zapis o uvakufljenju. Naslovna strana ispunjena je pravilima iz terminologije hadisa.

Svezak drugi, nastavak prethodnog, nepotpun na mnogim mjestima.

Rukopis je vjerovatno iz XVIII stoljeća.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

465. ISTO **3802.**

Rukopis je nepotpun na kraju. Sadrži hadise od početka zbirke do poglavlja: باب اشراط الساعة من الصحاح.

L. 225; 27,5 × 19. Nasḫ. Prva stranica obrubljena sa dvije tanke crne linije i između njih jednom zlatnom. Na rubovima listova ima dosta bilježaka koje se odnose na tumačenje teksta. Papir tamnobijel, deblji; listovi prosuti, povez kožni, rastavljen od knjige.

Rukopis je vjerovatno iz XVII stoljeća.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

466. ISTO **3899.**

L. 201; 22,5 × 16. Nasḫ čitak, vokalizovan. Prvih 35 lista i posljednja dva dopisani kasnije drugom rukom. Prve dvije stranice obrubljene sa tri tanke crne, te po jednom plavom, crvenom i zlatnom linijom. U vrhu prve stranice je unvan u zlatnoj i plavoj boji. Papir tamnobijel. Listovi 90 — 91 oštećeni po dužini crvotočinom. Povez kožni, obložen zelenim platnom.

Na početku je sadržaj, a zatim nekoliko bilježaka na turskom jeziku o islamskom vjerovanju.

Rukopis je iz XVII stoljeća izuzev dopisanog dijela.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

467. الميسّر شرح المصابيح للتوربشتى **1392.**

Komentar prethodnog djela *Maṣābīḥ*. Napisao Šihābuddīn Faḍlullāh b. Ḥusain at-Tūrapuštī al-Ḥanafī, umro 600/1203 (ḤḪ II, 1698 — 9). Međutim, prema Brockelmannu (S. I, 620) spomenuti komentar je sastavljen tek 712/1312. Ismā'īl-paša (AM I, 821) pak kaže, da je pisac umro 661/1262.

Kompletan primjerak u jednom svesku.

Početak:

الحمد لله الذى شرع لنا الحق و اوضح لنا دايله و شرح لنا الهدى و يسر لنا سبيله

L. 327; 22 × 17. Ta'līq sitniji i složen. Papir tamnobijel, tanak; povez polukožni. Knjiga ima polukožnu, oštećenu futrolu.

Na početku je naslov i sadržaj; na završetku pogovor autora.

Prepis završen krajem džumadal-ahira 749/1348.

Iz Šehdine biblioteke.

468. شرح مصابيح السنة للقاضى البيضاوى 375.

Komentar *Maṣābīḥa*. Napisao Nāsiruddīn 'Abdullāh b. 'Omar al-Baiḍāwī, umro 685/1286. (Po Brock. G. I, 364, umro 716/1316).

Jedan svezak. Na početku su četiri kraće mukadime (uvoda).

ḤḤ II, 1698.

Početak glasi:

ربّ وفق و اعن و اتم فانت المعين و المتمم بحمد الله و منه استرفد و بحسن توفيقه
استنجد و على سابغ لطفه استند

L. 179; 29 × 19,5. Ta'līq. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom samo u početku. Papir bijel, glat; povez kožni, originalni, oštećen.

Prepisao 'Alī b. Sinān krajem safera 1041/1631.

تمت كتابة هذه النسخة فى يد العبد الضعيف على بن سنان ... فى وقت الضحى
من يوم السبت فى اواخر الشهور الحرام الصفر المظفر سنة ١٠٤١

Iz Kantamirine biblioteke.

469. المفاتيح فى شرح المصابيح 3794.

Komentar *Maṣābīḥa*. Napisao Muẓhiruddīn al-Ḥusain b. Maḥmūd b. Ḥasan az-Zaidānī, umro 727/1326. Na početku je uvod *(muqaddima)* o terminologiji hadisa.

Brock. I, 364.

Svezak prvi, sadrži tumačenje od početka *Maṣābīḥa* do kraja poglavlja: باب حرم المدينة حرسها الله تعالى.

Početak:

احمد الله (و فى كشف الظنون: الحمد لله) ملأ السموات و ملأ الارض و ملأ ما
يشاء بعد هذه الاشياء

L. 205; 28 × 19. Ta'līq, starinski sa nešto nasḫa. Prvi list dopisan kasnije drugom rukom. Papir tamnobijel, deblji. Povez kožni, obložen zelenim platnom. Rukopis je zahvaćen vlagom, ali nije oštećen.

Prepisao Ibrāhīm b. Ḥasan b. Ilyās u drugoj polovini rebiul-ahira 845/1441.

تمت الكتاب بعون الله الوهاب ... كتبه ابراهيم بن حسن بن الياس ... فى
نصف آخر ربيع الآخر لسنة خمس و اربعون (!) و ثمانماية

Na početku ima sadržaj kasnije napisan.

Na kraju ispod datuma je zapis, pisan istom rukom kao i djelo u kom se navode glavna vremenska razdoblja i u njima glavni Božiji poslanici od Adama do Muhameda.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

470. شرح مصابيح السنة لزين العرب 161.

Komentar djelu *Maṣābīh*. Napisao 'Alī b. 'Abdullāh ('Ubaidullāh) b. Aḥmad Zain al-'Arab, živio po svoj prilici u VIII/XIV stoljeću.

Tīmūriya II, 300; Brock. I, 364.

Hadži Halifa (II, 1699) kaže da je pisac jedan komentar dovršio oko 650/1252, što bi značilo da je živio u VII/XIII stoljeću. Pisac je, prema jednom mišljenju, iz grada Nahčivana (نخچوان), što bi se moglo razumjeti i iz uvoda njegova komentara, a prema Ali el-Qariji on je iz Misira. On je tri puta komentarisao gornje djelo. Najviše je poznat srednji komentar *(avsat)*, koji predstavlja naš rukopis (v. ḤḤ, n. mj. i uvod rukopisa).

Svezak prvi, sadrži tumačenja od početka zbirke do poglavlja: كتاب البيوع.

Početak:

الحمد لله المنعم بالنعم الجسام المتمم بالسنن العظام ما شرع من الاحكام

L. 213; 30 × 19,5. Ta'līq pisan krupno. Tekst Mesabiha podvučen crvenom linijom. Prva strana obrubljena sa dvije, a ostale jednom crvenom linijom. Na rubovima listova ima bilježaka koje se odnose na tekst. Papir bijel, čvrst; povez polukožni.

Na početku je sadržaj i razni zapisi u stihovima i u prozi poučnog i naučnog sadržaja. Na l. 1ª su imena nekadašnjih vlasnika (Muhamed el-Iznīkī Vahjīzade, hafiz Ahmed-efendi b. Muhamed, Mahmud b. Ali, vaiz džamije Murad . . . ?).

Na kraju u zapisu kaže se da je djelo sastavio i prepisao Zain al-Arab: جمعه كاتبه و مؤلفه الفقير الى الله زين العرب , ali to je očito kasniji prepisivač prenio iz nekog primjerka.

Rukopis je iz XVII ili XVIII stoljeća.

Uvakufio Mustaj-beg Dženetić za svoje potomstvo, kako to svjedoči zapis na početku.

471. ISTO **292.**

Jedan svezak, nepotpun, u početku izgubljeno oko 90 listova.

Počinje hadisom: لا تشد الرحال u poglavlju باب المساجد و مواضع الصلوة.

L. 287; 27 × 18. Ta'līq. Tekst hadisa podvučen crvenom linijom, a ponegdje i crnom. Papir tamnobijel, deblji, povez kožni, nalijepljen preko korica šarenim papirom.

Na prvom zaštitnom listu je naslov, a ispod toga zapis o uvakufljenju, pisani kasnije.

Prepisao Yūsuf b. Idrīs b. 'Abdulwahhāb iz Bey-pazara (البكبزارى), datum nečitak.

قد وقع الفراغ من كتابته . . . على يد العبد الضعيف ـ يوسف بن ادريس بن عبد الوهاب البكبزارى (؟) سنة

Rukopis je iz XVI ili XVII stoljeća.

Na kraju se nalazi zapis sa imenom nekadašnjeg vlasnika iz godine 1106/1694 (Šīt Šukūri b. Nūh b. Ahmed el-Uskubi).

Uvakufio Svrzo Mehmed-efendija, sin Muhamed-age, iz Sarajeva.

472. ISTO **331.**

Jedan svezak, manjkav u početku i na kraju.

Prvo poglavlje ovdje je: كتاب الطهارة

L. 470; 26,5 × 19. Nasḫ pisan od dva prepisivača. Papir tamnobijel. Mnogi listovi oštećeni i slijepljeni zbog vlage a drugi prosuti i ispremetani.

Glavni dio rukopisa je vjerovatno iz XVI stoljeća.

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

473 — 474. ISTO **516, 525.**

Dva sveska jednog kompleta.

L. 274 (I) + 363 (II); 24 × 16,5. Ta'līq. Tekst hadisa podvučen crvenom linijom. Prve dvije stranice obrubljene su tankim crvenim i sa tri široke zlatne linije. U vrhu prve stranice mali unvan u bojama. Na početku sadržaj. Papir bijel, tanak, povez polukožni.

Svezak prvi (المجلد الاول من شرح المصابيح لزين العرب). Sadrži tumačenje od početka zbirke do kraja poglavlja باب حرم المدينة حرسها الله تعالى.

Svezak drugi (جلد ثانى من شرح المصابيح لزين العرب), nastavak prethodnog. Sadrži tumačenje od početka poglavlja: كتاب البيوع do kraja djela.

Prepisao 'Abdullah b. Aḥmad Kantamiri, krajem zul-hidže 1179/1765.

Prepisivač kaže da je djelo prepisao u dubokoj starosti, obuzet tugom i žalošću za izgubljenom djecom.

تم الكتاب المبارك بعون الله تعالى و تبارك بيد العبد الفقير كثير الذنب و التقصير بالقلم الكسير و التعب الكثير مع كبر سنى و غلبة همى و حزنى و كنت غريبا فى وطنى بفقد العيال و الاولاد و افناء ثمرة الفؤاد فى سلخ ذى الحجة الشريفة لسنة تسع و سبعين و مائة و الف ـ فى سراى بوسنه ـ و انا العبد الفقير عبد الله بن احمد الشهير بقندمير زاده زاد الله زاده فى دار السلامة و السعادة

Iz Katamirine biblioteke.

475. شرح المصابيح لمحمد ابن الملك الرومى **289.**

Komentar *Maṣābīḥā*. Napisao Muḥammad b. 'Abdullaṭif Ibn al-Malak ar-Rūmī, umro 854/1450.

ḤḪ II, 1701.

Pisac je sin 'Abdullatifa Ibn Meleka komentatora djela — *Mašāriq al-anwār*, kako se to jasno vidi iz uvoda rukopisa. Brockelmann (I, 364 i S. I, 620) pogrešno pripisuje ovaj komentar autoromann (I, 364 i S. I, 620) pogrešno pripisuje ovaj komentar autorovom ocu Abdullatifu, a M. Tahir (OM I, 221) autorovom sinu 'Abdurraḥmānu, zvanom Ḥafīd Ibn Melek.

Jedan svezak, prilično sažet, sadrži kompletno djelo.

Početak:

الحمد لله الذى بصرنا بالصراط المستقيم و عرفنا بمنهج الدين القويم على لسان
نبيه الكريم . . . و بعد يقول العبد الضعيف محمد بن عبد اللطيف غفر الله له و لوالديه

L. 358; 25,5 × 18. Nasẖ sa nešto ta'līqa. Tekst *Maṣābīḥa* podvučen crvenom linijom. Papir tamnobijel, deblji. Povez kožni, oštećen.

Prepisao 'Abduraḥmān aš-Šarīf b. H. Naṣūh-faqih b. Hağī Tur Ḥasan u selu Beg 914/1508, kako se to vidi iz ovog zapisa na kraju:

و قد وقع فراغ هذه النسخة الشريفة من يد العبد الضعيف . . . عبد الرحمن الشريف
بن حاجى نصوح فقيه بن حاجى طور حسن . . . فى قرية بك يوم الثلاثاء يوم السادس من
شهر ربيع الاول فى تاريخ سنة اربع عشر و تسعماية

Na početku zapis o uvakufljenju i sadržaj. Na kraju opet zapis o uvakufljenju, te imena nekih muderisa koji su se služili rukopisom prije blizu 250 godina. (To su muderris Salih-efendi i muderris Muhamed-efendi).

Uvakufio Memišah-efendija za Staru Džamiju u Foči:

وقف المرحوم مميشاه افندى المحفوظ در جامع عتيق فى بلدة فوچه ـ بوسنه

476. 293.

L. 479; 27 × 18. Ta'līq. Papir bijel, čvrst, povez kožni polijepljen papirom.

1. L. 1 — 478. ISTO

   Tekst hadisa podvučen crvenom linijom.

   Na početku je kratak opis *Maṣābīḥa* i sadržaj. Na l. 1^a je naslov i zapis o zavještanju.

2. L. 478 — 479. (كتاب) جوهر الاخبار

   Zbirka 40 kratkih hadisa od nepoznatog sabirača.

Početak:

الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام . . . اخبرنا الشيخ الامام الخطيب ابو
الفضل قال عم ليس للمؤمن المستقيم غم الموت

Prepis oba djela dovršen početkom rebia I 1058/1638.

Uvakufio Svrzo Mehmed-efendi b. Muhamed-aga.

477. ISTO kao br. 475 428.

L. 365; 30 × 20. Ta'līq. Tekst *Maṣābīḥa* podvučen crvenom linijom. Prve dvije stranice obrubljene sa tri tanke crne i jednom širokom zlatnom, ostale crvenom linijom. Papir bijel, glat, povez kožni, originalni, sa otiskom ornamenata na koricama.

Prepisao 'Abdullah Kantamirija, bez oznake datuma, kako se to vidi iz ove njegove tugaljive bilješke na kraju:

تم الكتاب المبارك بعون الله تعالى و تبارك الحمد لله على امتنانه و الشكر على
احسانه بيد العبد الفقير كثير الذنب و التقصير المحتاج الى رحمة ربه القدير و شفاعة رسوله
محمد البشير النذير بالقلم الكسير و التعب الكثير مع كبرسنى و غلبة همى و حزنى افقد
الاولاد و افناء ثمرة الفؤاد و لله در القائل: لوحار مرتاد المنية لم يجد الا الفراق على النفوس
دليلا و انا العبد الفقير عبد الله بن احمد الشهير بقنطمر زاده زاد الله زاده و رزقنا الاستفاده
و الافاده بيت: رحم الله ناظرا فيه يخرج الطيبات من فيه

Na početku je sadržaj i uvod.

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

478. ISTO 3779.

L. 464; 30 × 20. Nasẖ lijep. Tekst *Maṣābīḥa* u prvom dijelu i pri kraju podvučen crvenom linijom. Papir bijel, tanak; povez kožni, obložen zeleni mplatnom. Primjerak je očuvan, iako je dosta starog porijekla.

Prepisao Čejvan b. 'Abdullāh (nastanjen u Istanbulu), godine 799/1396 (?), kako je to zapisano na kraju:

قد وقع الفراغ من كتابة هذا الكتاب الشريف فى اوائل شهر ربيع الآخر من يد العبد الضعيف المذنب المحتاج الى رحمة الله تعالى كيوان بن عبد الله الساكن فى محروسة القسطنطينية فى سنة تسع و تسعين و سبعمائة ـ ؟ ـ (اعله تسعمائه ؟)

Prepisivač je pogriješio u datumu za dva stoljeća, jer je ovdje navedeni datum istorijski nemoguć. Ispravno je da je prepisao 999/1590.

Na početku je sadržaj i bilješka o uvakufljenju. Po prerezu i na zatvaraču neko je pogrešno stavio naslov مفاتيح شرح مصابيح , jer je taj komentar (Mefatīh) od drugog pisca.

Uvakufio Gazi Derviš-paša Mostarac, o čemu se nalazi krupno pisan zapis na početku. (وقف درويش پاشا الغازى الموستارى عفى عنه البارى)

Iz Karađoz-begove biblioteke.

479. شرح مصابيح السنة لمؤلف مجهول 169.

Komentar *Maṣābīḥa* od nepoznatog pisca.

H. M. Handžić je utvrdio da to nije komentar Šihabudin Fadlulah b. Husaina at-Turāpuštīje. Ima mnogo sličnosti sa komentarom *Miškāt al-Maṣābīḥa*, zv. *al-Kāšif* od Ṭībīja, kao da je skraćena redakcija toga komentara.

Jedan svezak, manjkav s početka i na kraju.

Početak je ovdje hadisom: ما من نبى بعثه الله فى امة قبلى الا كان له من امته حواريون الى آخره فيه بحثان لفظى و معنوى فاللفظى قوله الحوارى المخلص و قيل حوارى الرجل اى صفوته و خالصه من الحور و هو شدة البياض, a završetak poglavljem: باب ثواب هذه الامة من الصحاح عن ابن عمر رضى الله عنه عن رسول الله صلى الله عليه و سلم انما اجلكم فى اجل من خلا من الامم قبلكم الحديث الاجل المدة قوله من خلا اى من مضى و صار المكان خاليا عنه قوله عمالا جمع عامل و هو الاجير هنا

L. 384; 30 × 23. Nasḫ krupan, lijep, pisan istom rukom, ali različitim perom i mastilom. U početku naslovi i tekst hadisa pisani crvenim mastilom, a kasnije sve crnim. Papir tamnobijel, deblji; povez polukožni, nov. Na početku i na kraju ima više neispisanih listova.

Na kraju se nalazi jedan neuvezan list, na kome su mnogo kasnije drugim pismom ispisani hadisi iz posljednja dva-tri poglavlja Mesabiha. Na kraju toga lista stoji da je na izvornom primjerku (*aṣl*) bilo zabilježeno slijedeće: »Prepisao Abū Bakr b. Hamza b. Oṯmān b. Ḥamza .... u Bagdadu u medresi Nizāmiyyi 3. zul-hidže 740/1339:

و قد وجد بالاصل موافقا لهذه العبارة على يد العبد الضعيف الراجى الى رحمة القوى الغنى القدير ابو بكر بن حمزه بن عثمان ابن حمزه الدرتنكى (؟) فى دار السلام بغداد فى مدرسة النظامية الشريفة رحم الله منشأها فى يوم الثالث من شهر الحرام ذى الحجة سنة اربعين و سبعماية الهلالية رحمة الله على مصنفه و قارئيه و لمن نظر فيه و يدعو لكاتبه و الحمد لله وحده

Nije jasno da li se ovaj zapis odnosi na neki primjerak Mesabiha ili na ovaj njegov komentar.

Rukopis je vjerovatno iz XVI stoljeća.

Na rubu u vrhu prve stranice ovdje nalazi se pečat sa imenom bivšeg vlasnika i datumom (Abduhu Šeih Muhamed 1114/1702).

Iz biblioteke H. Mehmeda Handžića.

480. مشكاة المصابيح 457.

Prerada i dopuna Bagawīnog djela *Maṣābīḥ*. Napisao Waliyuddīn Abū ʿAbdullāh Muḥammad b. ʿAbdullāh al-Ḫaṭīb at-Tibrīzī iz VIII/XIV stoljeća. Djelo je završeno koncem ramazana 737/1336.

Brock. S. I, 621.

Na početku i preko prereza listova pogrešan je naslov: مشكاة الانوار

Kompletan primjerak u jednom svesku.

Početak:

الحمد لله نحمده و نستعينه و نستغفره و نعوذ بالله من شرور انفسنا و من سيآت اعمالنا

L. 583; 25,5 × 15. Nasḫ lijep. U vrhu prve stranice lijep unvan. Prve dvije stranice obrubljene tankim crnim i sa dvije široke zlatne linije, a između redaka na njima prevučene također zlatne linije. Ostale stranice obrubljene crvenom linijom. Papir bijel, ponegdje žućkast, tanak; povez kožni sa ornamentima na koricama. Primjerak je dobro očuvan.

Rukopis je iz XVIII ili XIX stoljeća.

Uvakufio Hromozade Salih-efendi.

481. الكاشف عن حقائق السنن 3768.

شرح مشكاة الصابيح للطيبي

Komentar prethodnom djelu *Miškāt al-Maṣābīḥ*. Napisao Ḥusain b. 'Abdullāh b. Muḥammad at-Ṭībī, umro 743/1342.

Ime pisca je prema rukopisu (v. l. 1^a).

Brock. S. I, 621.

Hadži Halifa (II, 1700) kaže da je piscu ime Hasan b. Muhammad.

Svezak drugi (الجزء الثانى) i jedini koji ovdje imamo. Sadrži tumačenje *Miškata* od poglavlja كتاب النكاح do kraja djela.

L. 318; 29 × 21. Nasḫ, vokalizovan. Papir tamnobijel, deblji, povez kožni, obložen zelenim platnom.

Prepis je završen 1043/1633.

و كان الفراغ من كتابته يوم الاربع المبارك تاسع عشر شهر ذى القعدة الحرام من
شهور سنة ١٠٤٣ من الهجرة النبوية

Na početku sadržaj, kasnije pisan. Na l. 1^a naslov i zapis nekadašnjeg vlasnika (šaih Muhamed Mevlevi iz Kaira) koji je djelo uvakufio, kako kaže, za sebe i za sljedbenike mevlevijskog reda koji ga mogu čitati, godine 1075/1664:

تملك العبد الفقير شيخ محمد المولوى بمصر القاهرة سنة خمس و سبعين بعد الالف
ثم وقفته على نفسى مدة حيوتى ثم على الفقراء المولوية القادرين على مطالعته و انا الفقير
درويش شيخ محمد المولوى المزبور غفر الله له و لاسلافه

Tu je i neka tradicija pod naslovom *Fāide* od šaiḫ Zerrūqa, slabe vjerodostojnosti.

Na kraju je kratka versifikacija, poznata pod nazivom *Qaṭf aṯ-ṯemer*, od Sujutije, u kojoj on navodi sva ona mjesta i pitanja u kojima se mišljenje hazreti Omera podudarilo sa objavom.

Uvakufio Ibrahim-paša za svoju džamiju u Počitelju. Na nekim listovima ima o tom zapis: وقف ابراهيم پاشا در مسجد خود در قصبه پوچتل

Iz Karađoz-begove biblioteke.

482. مشارق الانوار على صحاح (صحايح) الآثار 170.

Rječnik hadisa za zbirke *al-Muwaṭṭa'* od Malika, *al-Ǧāmi' aṣ-Ṣaḥīḥ* od Buḫarije i *al-Ǧāmi' aṣ-Ṣaḥīḥ* od Muslima. Napisao kadija *Abu 'l-Faḍl* 'Iyāḍ b. Mūsā al-Yaḥṣubī, umro 544/1149.

Brock. I, $370,^3$.

U rječniku se tumače naročito manje poznate i rjeđe upotrebljavane riječi (*garīb*).

Kompletan primjerak u jednom svesku.

Početak:

الحمد لله مظهر دينه على كل دين. و حائطه و حافظه من سبة المبطلين و تحريف الجاهلين

L. 475; 30,5 × 22. Nasḫ starinski, pisan širokim perom, mjestimično vokalizovan. Riječi koje se tumače pisane su crvenim mastilom. Prvi list dopisan kasnije drugom rukom. Papir tamnobijel, deblji. U početku i na kraju ima po nekoliko novih neispisanih listova. Povez platneni, nov.

Na početku je naslov i zapis H. M. Handžića na arapskom jeziku, u kome kaže da je rukopis našao na rubu propasti i spasio ga otkupom, da je bio manjkav u sredini, te da je vidio štampan primjerak u biblioteci Muhamed-efendije Tarabara u Derventi i zamolio ga da mu se manjkavi dio prepiše, što je učinio Tarabarov sin. Tako je rukopis dopunjen. Iznad i ispod toga vlastoručni potpis i lični Handžićev pečat.

Rukopis je dosta starog porijekla, vjerovatno iz XV stoljeća.

Iz biblioteke H. M. Handžića.

483. الشفا بتعريف حقوق المصطفى 130.

Zbirka hadisa o životu Božijeg poslanika Muhammeda i o dužnosti muslimana da ga poštuju. Napisao kadija Abu 'l-Faḍl 'Iyaḍ b. Mūsā al-Yaḥṣubī as-Sabti, umro 544/1149.

Brock. I, $369,^1$.

Kompletan primjerak u jednom svesku.

Početak: الحمد لله المتفرد باسمه الاسمى

L. 250; 31 × 22. Nasḫ, arapski, razgovijetan, vokalizovan. Naslovna stranica ukrašena zlatnom i ljubičastom bojom. U vrhu toga ukrasa ispisan je gornji naslov bijelim mastilom na zlatnoj podlozi.

Na rubu se nalazi lijepo izrađena rozeta. Naslovi pisani bijelom bojom na zlatnoj podlozi, obrubljeni tankom crnom i širom ljubičastom linijom. Rečenice su rastavljene krupnim zlatnim tačkama. Papir tamnobijel, deblji, povez kožni, popravljen. Primjerak je vrijedan i očuvan.

Prepisao Ḫālid b. Ismā'il at-Tarablīsī u Sirijskom Tripolisu 18. ramazana 764/1362.

و كان الفواغ على يد الفقير خالد بن اسمعيل الطرابلسى و كان مبدأه بدمشق . . . وختمه
بطرابلس ثامن عشر رمضان سنة اربع و ستين و سبعماية

Na početku ima zapis u kojem se kaže da je djelo uvakufio Memišah-efendija za ulemu u gradu Foči, koji se bave naukom hadisa. Kasnije je to uvakufljenje ovjerio kadija Foče Mustafa b. Ibrahim i o tom načinio zapis. U pečatu kadije poteško se čita datum 116, tj. 1116/1704. god.

Na l. 1ª zapis da je primjerak ukrašen sa 3880 krupnih zlatnih tačaka i 223 pozlaćena naslova. Ispod toga je kratka biografija pisca.

Na kraju ima zapis nekolicine čitalaca, koji su djelo pročitali. Tu je i zapis nekadašnjeg vlasnika iz godine 803/1400 (Abdurrahman . . .). Na posljednjem neispisanom listu nalaze se zapisi nekadašnjeg vlasnika iz kraja IX H. stoljeća o datumu rođenja njegovih sinova.

484. ISTO 256.

L. 211; 26 × 16. Ta'līq sa nešto nasḫa. Početak svakog hadisa podvučen crvenom crticom. Papir tamnobijel, tanak, povez kožni.

Na kraju su zapisi dvojice prepisivača. Prvi je Aḥmad b. Muḥammad b. Muḥammad b. Ismā'il b. 'Isā al-'Iftī aš-Šāfi'ī iz 738/1337. To je vjerovatno prepisivač i datum prepisa primjerka iz koga je prepisan ovaj rukopis. Naš primjerak je prepisao Sulaiman b. 'Alī b. Muḥammad, muderis u medresi Nišandži-paše u Istanbulu, u srijedu 10. zul-kade 1130/1717.

(و كان الفواغ من تحليقه ـ كذا و لعله تعليقه ـ انتهاء يوم الجمعة المبارك و هو مستهل
ذى الحجة الحرام تمام شهور سنة ثمان و ثلاثين و سبعمايـة علقه العبد الفقير الى الله تعالى
جل ذكره المعترف بالتقصير و الخطأ احمد بن محمد بن محمد بن اسمعيل بن عيسى العفطى
الشافعى عرف هو و ابوه و اجداده باولاد دينار غفر الله له و لوالديه و لمن نظر فيه . . .

تحرير الشفا فى حقوق المصطفى صلعم على يد سليمان بن علـى بن محمد فى يـوم
الاربعاء عاشر ذى القعدة الحرام من شهور سنة ثلاثين بعد الالف و المائة من الهجرة النبوية
صلعم مدرسا بالمدرسة نشانجى پاشا فى جديدلى استانبول . . .)

Na početku je sadržaj. Na l. 1ª je naslov djela i pečat nekadašnjeg vlasnika (el-Hāğ Muhamed 1166/1752).

Iz Elči Ibrahim-pašine biblioteke.

485. ISTO 368.

L. 174; 27 × 18. Ta'līq. Na rubovima listova s početka ima bilježaka koje tumače tekst. Papir bijel, listovi prosuti; povez polukožni, rastavljen od knjige. Svezak ima polukožnu futrolu (*gilaf*).

Prepisao Hoğazade Aḥmad b. Muhammad, 8. šabana 1141/1728.

Na l. 1ª u vrhu zapis o vrijednosti ovog djela. Ispod toga drugi zapis u kome se kaže da je rukopis bio ukraden iz Šehdi efendine biblioteke i iznesen u čaršiju da se proda, pa je vraćen u biblioteku; zatim prepis pečata Šehdi-efendine biblioteke, koji je namjerno izbrisan, te pečat ove biblioteke.

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

486. ISTO 483.

L. 230; 25 × 18. Nasḫ, stari, arapski vokalizovan. Naslovi samo mjestimično pisani crvenim mastilom. Papir tamnobijel, debeo, povez kožni sa otiskom ornamenata na koricama. Rukopis je vrijedan i očuvan.

Prepisao 'Alī b. Ayūb b. Mūsā . . . al-Māliki 748/1347:

(كتبه الفقير الى الله تعالى على بن ايوب بن موسى الوترى (؟) المالكى و وافق الفراغ منه
فى يوم الخميس الثانى من شهر ربيع الآخر من عام ثمانية و اربعين و سبعماية حامدا لله . . .)

Na početku ima bilježaka sa imenima ranijih vlasnika (Muhamed Salih b. . . . , Abdurrahim b. Muhamed, muderis 1191/1777, Abdulah Hasan-beg Mahremizade i Mehmed Handžić). Tu je i idžazet (diploma) jednom vlasniku od učenjaka Abdulganije (Nablusije?) da može predavati ovo i druga vjerska djela. Taj idžazet glasi:

بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله و الصلاة و السلام على رسول الله و آله و اصحابه

و انصاره و احزابه اما بعد فقد اجزت صاحب هذا الكتاب بما اجازنی به مشایخی من روایته
عنی الی مصنفه باسنادین و اجزته ان یروی عنی کتب الحدیث و التفسیر و الفقه و العقاید
و بجمیع ما لی من التألیف نظما و نثرا بشرطه المعتبر عند اهل الاثر مع الضبط و الاتقان
و بحمد الله تعالی. کتبه الفقیر الحقیر عبد الغنی المدرس بالسلیمیة فی صالحیة دمشق المحمیة

Na l. 1ª je naslov djela, kratka biografija pisca i neki stariji zapisi, nečitki.

Na kraju prepisivač prenosi zapis koji je našao na primjerku iz koga je prepisao ovaj primjerak. U tom zapisu se kaže da je vlasnik Ibrahīm b. Sulaiman b. 'Abduṣṣamad pročitao i sravnio čitavo djelo pred učiteljem Šamsudin Muhamed at-Tunisijom:

شاهدت فی الاصل المنسوخ منه هذا الفرع ما مثاله قرا جمیع الکتاب کتاب الشفا
من اوله الی آخره سماعا و مقابلة علی الشیخ الامام القدوة سیدی شمس الدین محمد التونسی
نور الله قلبه بنور معرفته ابراهیم بن سلیمان بن عبد الصمد مالکه بحسب الطاقة و الاجتهاد
رضی الله عنهم اجمعین نقله کما شاهده علی بن ایوب بن موسی غفر الله لهـــــــم

Tu je na rubu i bilješka u kojoj se kaže da je ovaj primjerak kolacioniran sa originalom (بلغ مقابلة بالاصل فصح و الحمد لله).

Na slijedećem listu prenesen je zapis iz spomenutog ranijeg primjerka u kojem učenjak Muḥammad b. 'Alī b. Habbāb al-Ḫazraǧī al-Andalusī potvrđuje koji su sve učenjaci pred njim čitali i slušali ovo djelo. Datum toga svjedočanstva je iz 666/1267 godine.

Zadnja dva lista ispunjena su raznim hadisima koji su pisani kasnije drugom rukom.

Iz biblioteke H. M. Handžića.

487. ISTO **704.**

Primjerak je manjkav u početku.

L. 316; 20 × 15. Nasḫ, djelomično vokalizovan. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir bijel, čvrst; povez kožni, sa zlatom ukrašenim ornamentima na koricama.

Rukopis je iz XVIII ili XIX stoljeća.

Iz biblioteke Bojozade Hasan-efendi.

488. ISTO **1231.**

L. 281; 22 × 14,5. Nasḫ, jednostavan, mjestimično vokalizovan. Na prvoj stranici je lijep unvan u kom su na zlatnoj podlozi izrađeni cvjetovi. Prve dvije stranice ukrašene su tankim crnim, sa dvije široke zlatne i jednom plavom linijom. Ostale stranice obrubljene su crvenom linijom. Papir bijel i tamnobijel; povez kožni.

Na početku crvenim linijama nacrtan okvir za sadržaj koji nije ispisan.

Prepisao Mustafa b. Mustafa al-Uskopyavi (الاسکوبیوی — iz Uskopja) u Gazi Husrevbegovoj medresi, 1211/1796.

Iz Elči Ibrahim-pašine biblioteke.

489. ISTO **1234.**

L. 132; 23,5 × 17. Ta'līq, s početka vokalizovan. Stranice obrubljene crvenom linijom. Papir bijel, tanak; povez polukožni.

Prepisao Faiḍullah Ismā'īl Dženetizade (Dženetić) u Sarajevu 2. džumadal-evela 1219/1804.

Na l. 1ª zapis na turskom jeziku u kome se kaže da je primjerak uvakufio Mustaj-beg Dženetić za svoje muško potomstvo 1289/1872.

490. ISTO **2113.**

L. 188; 21,5 × 15,5. Nasḫ-ta'līq. Po rubovima listova ima bilježaka koje tumače tekst, a od kojih su neke na turskom jeziku. Papir tamnobijel, tanak, povez polukožni, oštećen.

Prepisao Muḥammad Ḥalwizade (حلوی زاده), početkom džumadel-ula 1166/1752, po svoj prilici čovjek našeg porijekla.

491. **2808.**

L. 243; 17 × 11. Papir tamnobijel, povez kožni, oštećen, sa otiskom ornamenata na koricama.

1. L. 1 — 237. ISTO
Nasḫ, većim dijelom vokalizovan. Stranice obrubljene sa dvije crvene i jednom plavom linijom. Na rubovima listova ima bilježaka, koje tumače tekst.

Prepisao i sravnio vlasnik Sayyid Ḥusein Ṣādiq al-Qādirī, 997/1589.

(قد فرغت من كتابة هذا الكتاب سنة سبع و تسعين و تسعماية يوم الخميس وقت الضحى مالكه و كاتبه الفقير سيد حسين صادق القادرى باغ القابلة بحمده مصليا و مسلما فى الرجب سنة ٩٩٧)

Na početku *Šifāa* je iscrpan sadržaj, pisan crvenim i crnim mastilom. Na l. 1ª su zapisi o djelu i piscu, o nekadašnjem vlasniku, te o tome da je primjerak uvakufio za Gazi Husrev-begovu medresu Ahmed Asim, mutevelija, 1270/1853.

2. L. 238—243. مولد

Pjesma o Muhamedovu rođenju na arapskom jeziku od nepoznatog pisca. Sastav je dat u stihu i u prozi naizmjenično.

Početak:

الحمد لله الذى اجرى على من حمده اجرا و علا فى حجب جبروت عظمته قهرا

Pismo je kao gore, a po svoj prilici i rukopis.

492. ISTO kao br. 483 3482.

L. 197; 22 × 13. Ta'līq, djelomično vokalizovan. Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i jednom širokom zlatnom, a ostale crvenom linijom. Papir bijel, povez otkinut i izgubljen, listovi prosuti.

Prepisao Ḥusain b. Ḥusain el-Belgrādī (Beograđanin), pripadnik derviškog reda gulšeni, godine 1152/1739, kako je zapisano na kraju slabim arapskim jezikom:

قد كملت هذه الكتاب الشريفة ... عن يد الحقير حسين بن حسين الدرويش الواجد الكلشنى الروشنى البلغرادى ... فى سنة احدى و خمسين و مائة و الف ...

Na l. 1ª je ime i pečat nekadašnjeg vlasnika H. Halila Gradčaničevi, nastanjenog u Beogradu, te kratak zapis o njegovom zavještanju rukopisa.

Iz biblioteke šeih H. Halil Gradčaničevi (iz Gračanice).

493. ISTO 4213.

L. 226; 21 × 15. Nasḫ, mjestimično vokalizovan. Prva stranica obrubljena sa tri široke zlatne i više tankih crnih linija. U vrhu iste je unvan. Ostale stranice obrubljene sa tri tanke crne i jednom širokom zlatnom linijom. Papir tamnobijel, povez kožni sa ornamentima na koricama, djelomično rastavljen od knjige, tako da su mnogi listovi prosuti.

Prepisao Muḥammad b. Ḫalīl, nastanjen u gradu Qastamoniji, u medresi Reis al-kuttāb, 1162/1748.

Na početku zlatnim i crnim linijama izrađen okvir za sadržaj koji je samo djelomično ispisan.

Poslije sadržaja su zapisi da je vlasnik Stočanin Hromozade Salih Sidqī i da je cijena knjige 28 groša.

494. ISTO 4308.

L. 309; 17,5 × 12,5. Ta'līq sa nešto nasḫa. Iznad mnogih riječi, a naročito na početku hadisa, stavljene crvene crtice. Papir bijel, tanak; jedan list u sredini oštećen, povez kožni, očuvan.

Prepisao 'Abdullah Hromić, sin Munla Ṣāliḥa, u Karađoz-begovoj medresi u Mostaru, vjerovatno krajem XIX stoljeća.

(كتب الحقير عبد الله بن منلا صالح حروميك فى مدينة الموستار بمدرسة قره كوزبك)

495. تحفة اخوان الصفا فى اختصار كتاب الشفا 3579.

Skraćena prerada prethodnog djela od nepoznatog pisca. Vjerovatno da je to Šaiḫ Muḥammad b. Aḥmad al-Asnawī aš-Šāfi'ī, umro 763/1361, koga spominje ḤḪ (II, 1053). Djelo je vrlo rijetko, ako ne unikat. Gornji naslov je prema rukopisu (v. uvod).

Početak:

بسم الله الرحمن الرحيم و صلى الله على سيدنا محمد و آله و صحبه و سلم الحمد لله الذى شرف انبياءه بالكرامات و ايدهم ببراهين المعجزات و خصهم بخوارق العادات ... و بعد نور الله قلبك ... فانك لكافك بالعلوم ... ندبتنى (؟) الى اختصار كتاب الشفا بتعريف حقوق المصطفى ... فتحاميت ذلك مدة لا فى هذه الدرجة العلية من المهامه ...

ثم استخرت الله تعالى فى ذلك لا فوز به فى دار السعادات و اختصرته على ما اشرت ...
و وسمته بتحفة اخوان الصفاء فى اختصار كتاب الشفاء.

L. 91; 20,5 × 13. Ta'līq, sličan nasḫu, lijep, pisan oštrim perom. Samo dva naslova pisana su crvenim mastilom. Papir tamnobijel, glat; povez platneni, nov.

Na početku, kasnije, stavljen je naslov djela crvenim mastilom. Prvi pisani list oštećen i nalijepljen drugim čistim listom, tako da je naslovna stranica zalijepljena.

Prepisao Mas'ūd b. Bilāl 17. džumada II 793/1390, u selu Bejdehan (?), kako stoji u bilješci na kraju:

و قد وقع الفراغ من تسويده يوم الاثنين السابع عشر من جمادى الآخر لسنة
ثلاث و تسعين و سبعمايه فى قرية بيدخان ... على يدى اقل عباد الله تعالى و اكثرهم ذنبا
مسعود بن بلال

Navedena bilješka upućuje da je spomenuti Mas'ūd b. Bilāl autor ovog djela, ali je to, s obzirom na njen slab sastav i neke druge okolnosti, teško reći.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

496. (كتاب) حاشية الشفا للامام القسطلانى 3570.

Komentar djelu *aš-Šifā*, koji je napisao Šihābuddīn Aḥmad b. Muḥammad al-Qasṭalānī al-Miṣrī, umro 923/1517. To je kratak komentar, gotovo samo rječnik, koji tumači smisao pojedinih riječi. Ovo djelo ne spominje Hadži Halifa, niti drugi bibliografski izvori ili katalozi koje mi imamo.

Početak:

و به التوفيق و العناية قوله الحمد لله الحمد لله هو الثناء باللسان على جهة التفضيل
فقوله بالجميل ليشمل الصفة و هى ما كان فيك و الفعل هو ما كان منك ...

L. 174; 21 × 15. Nasḫ. Papir bijel, glat; povez polukožni, omotan u zeleno platno.

Na l. 1^a je gornji naslov i bilješka da je pisac ovog djela isti autor koji je napisao المواهب اللدنية.

Ova bilješka je kasnije stavljena uz naslov.

Prepisao Sulaimān b. Muḥammad al-Mālikī al-Abyārī 22. zulkade 1075/1664.

(و ذلك بكتابة افقر العباد الى الله تعالى ... سليمان بن محمد المالكى الابيارى ... و كان
الفراغ من كتابته يوم السبت ثانى عشرين ذى القعدة الحرام من شهور سنة خمس و سبعين
و الف)

Iz Karađoz-begove biblioteke.

497. رفع الخفاء عن ذات الشفاء (شرح الشفا لعلى القارى) 108.

Komentar djelu *aš-Šifā*. Napisao 'Alī b. Sulṭān Muḥammad al-Qārī, umro 1014/1605.

Brock. I, 369,1.

Početak:

الحمد لله الذى انزل القرآن شفاء لما فى الصدور و هدى و رحمة للمؤمنين

L. 413; 33 × 21,5. Ta'līq. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. U vrhu prve stranice je lijep unvan u bojama. Prve dvije stranice obrubljene su tankim crnim, sa dvije široke zlatne i jednom crvenom, a ostale samo crvenom linijom. Papir tamnobijel, tanak; povez kožni, oštećen, sa pozlaćenim ornamentima na koricama.

Na naslovnoj stranici je zapis na turskom jeziku pisan nevješto, u kome se kaže da je primjerak uvakufio Džinozade. Iznad i ispod zapisa nalaze se pečati. Na početku je sadržaj.

Na kraju ima zapis da je pisac završio svoje djelo 1011/1602. Iz ovog zapisa moglo bi se razumjeti da je rukopis autograf, ali se to ne može tvrditi, jer možda je neki prepisivač doslovno prepisao original izostavivši svoj potpis.

Rukopis je iz XVII stoljeća.

498. ISTO 689.

L. 656; 22 × 16. Prva polovina rukopisa nasḫ, a druga ta'līq. Tekst Šifā-a podvučen crvenom linijom .Prva stranica obrubljena sa četiri tanke crvene i dvije široke zlatne linije. U vrhu iste je malen jednostavan unvan. Na rubovima nekih listova ima bilježaka koje tumače tekst. Papir tamnobijel, tanak; povez kožni sa otiskom ornamenata na koricama.

Prepisao Hağī Muḥammad b. Waliyyuddīn, muderis u Gazi Husrev-begovom hanikahu (tekiji) u Sarajevu 15. šabana 1193/1779:

حرره الفقير الحاج محمد بن ولى الدين المدرس بزاوية خانقاه فى سراى بوسنه و اتمه فى اليوم الخامس عشر من شهر شعبان المعظم لسنة ثلاث و تسعين و مائة و الف

Na kraju, poslije datuma nalaze se dva stiha na perzijskom jeziku koji su, izgleda, prepisivačeva tvorevina. Na prvom zaštitnom listu je potpis i pečat bivšeg vlasnika (H. Ubejdullah Zuhdi b. H. Ibrahim 1186/1772).

Uvakufio Mutevelić Ahmed Asim, čiji se pečati nalaze na nekim listovima, sa datumom 1284/1867.

499. ISTO **3742.**

Svezak je nepotpun u početku.

L. 501; 31,5 × 21,5. Nasḫ čitak. Tekst *Šifā-a* podvučen crvenom linijom. U početku je izgubljeno 120 listova. Stranice obrubljene sa dvije crvene linije. Papir tamnobijel, tanak; povez kožni, oštećen i popravljen, sa otiskom ornamenata na koricama.

Prepisao 'Ali al-Munūfī 12. ramazana 1165/1751.

و كان الفراغ من كتابة هذا الكتاب الجليل يوم الاثنين المبارك ثانى عشر شهر رمضان المبارك من شهور سنة خمسة و ستين وماية و الف على يد كاتبه على المنوفى . . .

Iz Karađoz-begove biblioteke.

500 — 502. نسيم الرياض **111, 112, 100.**

فى شرح شفاء القاضى عياض

Komentar djelu *aš-Šifā*. Napisao Aḥmad b. Muḥammad b. 'Omar al-Ḫafāğī al-Misrī, umro 1069/1658.

Brock. S. I, 631.

Tri velika sveska, koji čine jedan komplet, prepisan istom rukom. Po prerezu listova svakog sveska krupno je napisan naslov: شهاب على القاضى عياض

Početak:

الحمد لله الذى نور الخافقين ببعثة النور المبين و جعلها شفاء لما فى الصدور و هدى و رحمة للمؤمنين

L. 522 (I) + 429 (II) + 296 (III); 32 × 22. Nasḫ čitak. Tekst Šifā-a pisan crvenim mastilom. Prva stranica ukrašena lijepim unvanom, u kom je izrađeno poljsko cvijeće. Ova i slijedeća stranica obrubljene su sa tri tanke crne i jednom širokom zlatnom linijom, a ostale sa dvije crvene linije. Papir bijel, deblji; povez kožni, očuvan, sa otiskom ornamenata na koricama. Svaki svezak ima polukožnu oštećenu futrolu (gilaf).

Svezak prvi, sadrži tumačenje od početka djela do poglavlja:

فصل و اما رؤيته صلعم لربه.

Na početku je sadržaj za sva tri sveska.

Svezak drugi, nastavak prethodnog. Sadrži tumačenje od poglavlja: فصل و اما رؤيته صلعم لربه عز و جل do kraja poglavlja: فصل فيما يلزم من دخل مسجد النبي صلعم من الادب.

Tekst Šifā-a u početku pisan crvenim mastilom, a poslije podvučen crvenom linijom.

Na kraju je zapis sa imenom prepisivača.

Svezak treći, sadrži tumačenje od poglavlja: القسم الثالث فيما يجب للنبي صلعم و ما يستحيل فى حقه او يجوز عليه do konca djela.

Na kraju je zapis u kome se kaže da je pisac djelo završio 1058/1648, a da je neki prepesivač Muhammad b. Dāvūd 'Anānī prepisao jedan primjerak iz piščeva autografa u petak 17. muharema 1068/1657. Iz tog prepisa prepisan je ovaj naš primjerak 24. džumada I 1162/1748. Prepisivač je Muḥammad al-Ya'qūbī al-Wanāmī.

و كان الفراغ من تعليقه من خط مؤلفه المذكور على يد العبد الفقير الى الله تعالى محمد بن داود العنانى يوم الجمعة سابع عشر المحرم من شهور سنة ثمان و ستين بعد الالف . . . و كان الفراغ من تعليق هذه النسخة المباركة فى يوم اربعة و عشرين من شهر جماد اول من شهور سنة الف و مائة اثنين و ستين (!) – على يد افقر عباد الله و احوجهم لعفوه الفقير محمد اليعقوبى الونامى – (!) (v. na kraju drugog i trećeg sveska).

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

503. الاربعون حديثا الطائيه 1323.

ili كتاب الاربعين فى ارشاد السائرين الى منازل المتقين

Knjiga četrdeset hadisa koju je napisao Abū 'l-Futūḥ Muḥammad b. Muḥammad b. 'Alī aṭ-Ṭāī al-Hamadānī, umro 555/1160.

Brock. S. I, 623.

Pisac je djelo diktirao i predavao učenicima 551. H. Svaki hadis prenosi od drugog učitelja (šejha) i drugog ashaba (sahiba), tako da je spomenuo četrdeset svojih učitelja od kojih je hadis slušao i četrdeset Alejhisselamovih učenika (ashaba). Svaki hadis je propratio lijepim tumačenjem, a uz ime ashaba dao je njegovu sažetu biografiju.

Početak:

اخبرنا الشيخ الامام العالم السيد الاجل .. قال الحمد لله على سوابغ آلائه
و صلى الله على محمد خاتم انبيائه

L. 45; 23,5 × 16 sa označenom folijacijom koja počinje brojem 199, što znači da je ovaj primjerak bio u sastavu nekog rukopisa s kojim je imao zajedničku produženu folijaciju. Nasḫ arapski starinski, mjestimično vokalizovan. Naslovi pisani krupno tamnijim mastilom. Listovi 8 — 10, 20 — 21, 30 — 31 dopisani su kasnije drugim rukopisom na tanjem papiru, ali je i to pismo starog datuma. Na listovima 20 — 21 (217 — 218) na dvije stranice ponovljen isti tekst, a jedna stranica prazna. Papir žućkast. Neki listovi oštećeni od duge upotrebe i crvotočine. Povez polukožni.

Prepis završen u ponedeljak 28. ševala 664/1265. Prepisivač je jedan od Qasṭalāninih učenika i to Aḥmad b. Abū Bakr b. Abu 'l-Fawāris b. Murhif, kako se to razumije iz bilježaka na kraju. Na završetku, na rubu, nalazi se bilješka o kolacioniranju ovog rukopisa.

بلغ العرض باصل شيخنا تاج الدين القسطلانى فصح حسب الطاقة و لله الحمد و المنة كتبه
العبد خليل بن بكران الحلبي عفا الله عنه

Bilješku je napisao i potpisao prepisivačev kolega.

Ovu zbirku prenosi piščev učenik Yūnus b. Yaḥyā al-Hāšimī al-Bagdādī koji ju je kasnije sam predavao. Na listu 44 nalazi se popis jedne generacije njegovih učenika na čelu sa poznatim učenjakom Aḥmad b. 'Alī al-Qasṭalāni-jem, a na listu 45 popis jedne druge generacije učenika koji su ovo djelo slušali pred spomenutim Qasṭalāni-jem. Evo tog popisa sa bilješkom o datumu prepisa i o prepisivaču:

آخر كتاب الاربعين و الحمد لله رب العالمين ... نقلت هذه النسخة من نسخه بخط
... و كان الفراغ من نسخ هذا الجزء المبارك عشية الاثنين ثامن و عشرين شهر شوال
سنة اربع و ستين و ستمايه.

شاهدت على الاصل المنقول منه هذه النسخة ما هذه صفته سمع جميع هذه الاربعين
على صاحبها الشيخ الفقيه الامام الاوحد العالم المحدث ابى محمد يونس بن يحيى بن ابى
الحسن ابن ابى البركات الهاشمى رضى الله عنه الشيوخ الفقهاء الاجلا الفضلا الشيخ
الفقيه الامام المالكى المدرس ابو العباس احمد بن على بن محمد بن الحسن القسطلانى و ابنه
الفقيه ابو الحسن على و الشيخ ابو الطاهر اسمعيل بن الفقيه ابى الحسن على بن عبد الله
بن عبد الباقى عرف بابن الصواف الاسكندرى و ابناه ابو القاسم عبد الرحمن و عبد الباقى
و الفقيه الحسيب ابو محمد عبد الله بن الفقيه الخطيب ابى القاسم بن عمر و الفقيه المحدث
ابو عبد الله محمد بن احمد بن على بن يحيى الانصارى المرسى و الفقيه ابو عبد الله محمد
بن يوسف بن ابى الياس البرزالى [؟] اللمثونى و الفقيه ابو سعيد يخلف بن يعلا الجادى [؟]
الفاسى و الفقيه ابو عبد الله محمد بن الشيخ ابى اسحق بن طريف و الفقيه ابو الوليد
اسمعيل بن محمد الابدى و ابو الحجاج يوسف بن على القيسى و الشيخ ابو عبدالله محمد
بن محمد بن حسن البلنسى بقراءة العبد الفقير الى رحمة ربه كاتب السماع عبد العزيز بن
الحسن بن [بياض] بالحرم الشريف بباب الندوة تجاه الكعبة المعظمة و ذلك فى مجالس
آخرها السادس من جمادى الاول من سنة اربع و ستماية و سمع مع الجماعة المذكورين
اعلاه بالقراءة المذكورة الشيخ الاجل الاكرم ابو المكارم مطرف بن سعيد بن مطرف الطرابلسى
و اخوه ابو محمد عبد الوهاب و صح ذلك و الحمد لله و سمع مع الجماعة الشيخ الصالح
ابو الحسن على بن عبد الرزاق بن على البواشى و كمل له السماع باعادة مافاته كتبه يونس
بن يحيى الهاشمى و صلى الله على سيدنا محمد و اله الطاهرين و سلم.

نقله كما شاهده العبد الفقير الى الله سبحانه احمد بن ابى بكر بن ابى الفوارس بن
مرهف بن منقذ حامدا لله تعالى

* * *

بلغ السماع لجميع هذه الاربعين على شيخنا الشيخ الامام العالم الفاضل الصدر الكبير الرئيس المسند عمدة المحدثين مفتى المسلمين تاج الدين ابى الحسن على ن الشيخ الامام القدوة كمال الدين ابى العباس احمد بن على بن محمد بن الحسن القسطلانى افاض الله رضوانه بحق سماعه منقولا من الشريف ابى محمد يونس الهاشمى فقراه الفقيه الاجل الفاضل جمال الدين ابى العباس احمد بن محمد بن احمد لعبدرى الجماعة السادة الاجلا صاحبها و كاتبها المولى الاجل الرئيس الاصيل شهاب الدين ابو العباس احمد بن ابى بكر بن ابى الفوارس مرهف بن منقد و اخوه شقيقه . . .

Na prvom zaštitnom listu je popis ashaba koji se spominju u ovoj zbirci, stavljen kasnije. Na drugom slijedećem zaštitnom listu nalazi se kasida na turskom jeziku o sufijskoj ljubavi prema Bogu.

Naslov joj je: الله دوست , a početak:

بلبل كبي عشق اهلى فغان ايلمك اولماز

اسرار سوزيني خلقه عيان ايلمك اولماز

Pisana je lijepim ta'līqom.

Na listu 1ª naslov i nekoliko zapisa, među kojima jedan sa imenom nekadašnjeg vlasnika: H. Hasan Muzaferi el-Bosnavi iz Sarajeva, 1115/1703.

Rukopis je vrlo vrijedan.

504. نصاب الاخبار لتذكرة الاخيار 3399.

مع الترجمة التركية المسماة بزكاة الاخيار من نصاب الاخبار

Zbirka od 1000 hadisa sa prevodom i kratkim tumačem na turskom jeziku. Zbirku *(Niṣāb al-aḫbār)* napisao je Sirāğuddīn 'Ali b. 'Otmān b. Muḥammad at-Taimī al-Ūšī al-Fargānī, umro 575/1179.

Brock. I, 430,II.

Turski prevod i tumač *(Zekat al-aḫyār)* je od nepoznatog pisca. Djelo je razdijeljeno na 100 glava *(bāb)* o raznim teološkim i šerijatsko-pravnim temama i to po 10 hadisa u svakoj glavi.

U uvodu prevoda na turskom jeziku pogrešno je stavljeno da je pisac zbirke Uvais mjesto al-Ūšī. U uvodu prevodilac također kaže da je prevod i tumačenje izradio po naređenju budimskog beglerbega Mustafa-paše. Tu su navedene i kratice koje označavaju izvore hadisa, a potom je naveden sadržaj.

Početak:

الحمد لله الذى ارسل رسوله بالهدى و جعله بشيرا و نذيرا . . . و بعد بركون بر وقت ميمون و ساعت همايون ولى نعمتم . . . مصطفى پاشا

L. 88; 20 × 14,5. Nasḫ. Tekst hadisa vokalizovan. Na prvoj stranici u vrhu je naslov djela ispisan crvenim mastilom. Papir tamnobijel, deblji, povez poluplatneni, nov.

Prepisao Nuruddīn b. 'Alī 1051/1641.

(قد وقع الفراغ من تحريره يوم السبت الاول من شهر جمادى الآخر من شهور سنة احدى وخمسين والف على يد العبد الفقير . . . نور الدين بن على غفر الله له . . .)

Na početku i na kraju su bilješke i stihovi na perzijskom i turskom jeziku.

505. شرح حديث الاربعين الودعانية 705.

Komentar zbirke 40 hadisa, zvane *al-Wad'āniya*. Ovu zbirku hadisa sabrao je Abū Naṣr Muḥammad b. 'Alī Ibn Wad'ān al-Mauṣilī, umro 494/1101.

Brock. I, 355.

Ova zbirka sadrži 40 hutbi (الخطب الاربعون) koje se pripisuju Resulullahu. Stručnjaci hadisa smatraju ovu zbirku apokrifnom.

Komentar je napisao Abū Naṣr 'Abdul'azīz b. Aḥmad al-Bārğilagī, umro oko 750/1349 (v. AM I, 582).

Početak zbirke:

الحديث الاول خطبنا رسول الله صلى الله عليه و سلم على ناقة جدعاء: كأن الموت فيها على غيرنا كتب

Početak komentara:

الحمد لله الصانع القديم البارئ الحكيم الذى خلق الانسان فى احسن تقويم

L. 109; 21 × 16. Nasḫ pomiješan sa ta'līqom. Papir bijel, deblji. Povez kožni, sa otiskom ornamenata na koricama.

Prepisao 'Abdurrahmān b. Qāsim u Stolnom Beogradu 970/1563.

قد وقع الفراغ من تحرير هذه النسخة ... سنة سبعين و تسعماية على يد العبد
الضعيف عبد الرحمن بن قاسم فى محروسة استولنى بلغراد حماها الله تعالى

Na početku iznad teksta je naslov, a ispog toga je zabilježeno da je rukopis vakuf Husrev-begove medrese.

Prvih deset lista ispunjeno većinom raznim hutbama i drugim kraćim zapisima vjersko-poučnog sadržaja. Jedan list na kraju također sadrži razne hutbe.

Na unutarnjoj strani korica ima također više zapisa, većinom o dugovima i zalozima, iz godine 979/1571. U vrhu prve korice nalazi se zapis iz 977/1569. u kom se govori da je tada izgorjela tvrđava u Smederevu: (قد احرق قلعهٔ سمندره فى اوايل جمادى الآخرة سنة ٩٧٧)

506. المقتضب من كتاب الموضوعات من الاحاديث المرفوعات 619.

Izvod iz djela الموضوعات من الاحاديث المرفوعات o apokrifnim hadisima.

Osnovno djelo *al-Mavḍū'āt* napisao je Abu 'l-Farağ 'Abdurraḥmān Ibn al-Ğauzī, umro 597/1200. (v. Brock. I, 503,[26]), a ovaj izvod je od nepoznatog pisca.

Jedan, svezak, sadrži kompletno djelo. Gornji naslov naveden je na završetku rukopisa, dok naslov na naslovnoj stranici (l. 1ª) glasi: كتاب مختصر من الموضوعات لابي الفرج ابن الجوزى رضى الله عنه

Djelo ne navode izvori koji su nam pristupačni.

Početak:

الحمد لله و به استعين اعلم ان الاحاديث على ستة اقسام القسم الاول ما اتفق على
صحته الامامان البخارى و مسلم و كان مرادهما اخراج ما صح سنده و ثبت و انما اشترطا
الثقة و الاشتهار

L. 143; 23,5 × 17,5. Nasḫ stari, u kom se zapažaju elementi uglastih slova kao u pismu *kūfi* ili kao u današnjem magribskom (marokanskom) pismu. Poglavlja su pisana krupnije, a mjestimično su napisana crvenim mastilom. Mastilo se ne može brisati. Papir tamnobijel, deblji. Prva dva lista oštećena. Povez kožni, oštećen sa otiskom ornamenata na koricama.

Iz zapisa na kraju vidi se da je *al-Muqtaḍab* dovršen 14. zul-hidže 626/1229: آخر المقتضب من كتاب الموضوعات من الاحاديث المرفوعات
ولله الحمد و المنة وعلى رسوله افضل صلاة و تسليم و كان الفراغ منه بتيسير الله تعالى
فى اربع عشر ذى الحجة سنة ست و عشرين و ستماية. Iz više okolnosti može se zaključiti da je to datum pisanja djela i da je naš rukopis autograf.

Rukopis spada među najstarije u ovoj biblioteci.

Iz biblioteke Bojozade Hasan-efendije, čiji se pečat nalazi na prvom i posljednjem listu.

507. (كتاب) انس المنقطعين الى عبادة رب العالمين 1509.

Zbirka 300 hadisa i isto toliko kratkih priča. Pisac je Abū Muḥammad Mu'āfā b. Isma'īl aš-Šaibānī al-Mauṣilī, umro 630/1232. Brock. I, 358.

Gornji naslov nalazi se na rukopisu (v. l. 1ª).

Početak:

الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام على سيدنا محمد و على آله و صحبه
اجمعين. قال العبد الفقير الى الله تعالى المعافا بن اسماعيل

Rukopis, po svoj prilici, nije potpuno dovršen.

L. 215; 20 × 12. Nasḫ stari, arapski. Stranice obrubljene jednom crvenom linijom. U prepisivanju ima grešaka. Papir bijel, deblji, povez kožni, popravljen, sa otiskom ornamenata na koricama.

Na l. 1ª su dvije bilješke o vlasništvu i zavještanju Džinića ('Abdul-bāqī Muḥammad b. H. Muhammad-aga Džino).

Rukopis je vjerovatno iz XVIII stoljeća.

508. (كتاب) مختصر جامع الاصول فى احاديث الرسول 563.

Skraćena redakcija zbirke hadisa *Ğāmi'ul-uṣūl*. Napisao Ḍiyāuddīn Abu 'l-Fatḥ Naṣrullah b. Muḥammad b. Muḥammad b. 'Abdulkarīm b. al-Aṯīr al-Ğazarī, umro 637/1239.

Osnovno djelo *Ǧāmi'ul-uṣūl* napisao je Abus-sa'ādāt Ibn al-Aṯīr al-Ǧazarī, umro 606/1209. Pisac ove skraćene redakcije je njegov brat. U izvorima i katalozima koji su nam pristupačni ne spominje se ova prerada.

Na l. 1ª ispod gornjeg naslova je napisano:

اختصار ضياء الدين ابى الفتح نصر الله بن محمد بن محمد بن عبد الكريم بن الاثير الجزرى قدس الله روحه و نوّر ضريحه بمحمد و آله بمنه و كرمه

Jedan svezak, sadrži čitavo djelo.

Početak:

الحمد لله رب العالمين و صلواته على خير خلقه محمد و آله اجمعين اما بعد فانى اودعت هذا الكتاب احاديث عن رسول الله صلعم مما يفتقر اليه الفقيه و الخطيب و الكاتب فى الاستشهاد به و ذلك مما انتخبته من الكتاب المسمى بجامع الاصول فى احاديث الرسول و هو يجمع الكتب الستة . . . و لم اغير من وضعه شيئا سوى كثرة الابواب و فصول و جعلتها فى باب واحد و اما مقدمة الكتاب فانى لم اعرض الى شئ منها سوى فصل واحد يشتمل على ما وضعه لمؤلفى هذه الكتب الستة من علامات يستدل بها عليهم . . . فاتبعت ما وضعه لذلك و لم اغيره لانه من اكبر مهمات الكتاب

حرف الهمزة و يشتمل على عشرة كتب الكتاب الاول فى الايمان و الاسلام

U uvodu pisac kaže da nije ništa mijenjao izvorno djelo, već ga je samo skratio.

L. 232; 27 × 19,5. Nasḫ arapski, čitak i ispravan. Na naslovnoj strani je unvan i naslov djela, pisan krupno plavim mastilom na zlatnoj podlozi. Na rubovima listova ima glosa koje su pisane lijepo i sitno istim rukopisom. Papir tamnobijel, deblji, povez platneni, nov.

Prepis završen mjeseca rebiul-evvela 691/1291.

و وقع الفراغ من نسخه يوم الثلثاء لعشر ليال . . . بقين من ربيع الاول من سنه احد و تسعين و ستماية (v. l. 226).

Na kraju je ispisan Dodatak od 6 lista, pisan istom rukom, koji sadrži imena Božijih poslanika i ashaba sa kraćim podacima o njima. Naslov i početak toga Dodatka glasi:

من بعد كتاب اللواحق من جامع الاصول

الباب الثانى فى ذكر جماعة من الانبياء صلوات الله عليهم جائت اسماءهم فى الكتاب و اضفنا اليهم من يتعلق بهم ممن جاء ذكره ادم هو ابو البشر

Na kraju ovog Dodatka bio je, izgleda, potpis prepisivača koji se sada ne može pročitati, jer je list iskidan.

Na rubu nekih listova nalazi se zapis u kome se kaže da je primjerak vakuf Ibrahim-paše za njegovu džamiju u kasabi Počitelju.

(وقف ابراهيم پاشا در مسجد خود در قصبهٔ پوچيتل)

509. مشارق الانوار النبوية من صحاح الاخبار المصطفوية 241.

Zbirka vjerodostojnih hadisa koju je sabrao Ḥasan b. Muḥammad b. Ḥasan as-Ṣagānī, umro 650/1252.

Brock. I, 361,¹.

Kompletan primjerak u jednom svesku.

Početak:

الحمد لله محيى الرمم و مجرى القلم و ذارئ الامم و بارى النسم ليعبدوه و لا يشركوا به

L. 163; 27 × 19. Nasḫ krupniji, pisan uvježbanom rukom. Naslovi i kratice pisani crvenim mastilom. Na rubovima listova ima dosta bilježaka koje tumače tekst, a od kojih su mnoge pisane rukom prepisivača. Papir tamnobijel, deblji, povez papirni, nov.

Prepis završen 794/1391. Potpis prepisivača nečitak:

تمت المشارق فى يوم الخميس فى شهر ربيع الاول . . . ناريخ لاربع و تسعون و سبعماة . . . كاتبه . . .

Na početku su razni zapisi s područja mistike i dr. Na naslovnoj strani piše da je ovaj rukopis uvakufio ugledni H. Murteza-aga, sin Mahmud-begov za učenike i ulemu grada Foče, u hercegovačkom sandžaku (livai Hersek). Knjiga je predata na čuvanje i brigu mutevelliji, muderisu Muhamed-efendiji. Uvakufljeno 1000/1591. godine.

Na kraju dva lista sadrže kratak uvod u hadisku nauku, (المقدمة فى معرفة انواع علم الحديث) što je prepisano iz djela *al-Mafātīh*, komentara djelu *al-Maṣābīḥ*, godine 969/1561.

510. ISTO **1902.**

L. 144; 21 × 15. Nasḫ. Naslovi i kratice pisani crvenim mastilom. U početku ima bilježaka na rubovima i između redova koje se odnose na tumačenje teksta. Papir bijel, tanak. Mnogi listovi zahvaćeni su vlagom i potamnjeli. Povez poluplatneni, nov.

Prepis dovršen krajem ševvala 1192/1778.

Na početku i na kraju su zapisi, uglavnom, o kurbanu.

Pri vrhu prve stranice nalazi se zapis u kojem se kaže da je rukopis uvakufio Muhamed-efendija iz Gračanice (وقف محمد افندى الغرادچانيچه‌وى).

511. ISTO **1951.**

L. 195; 22 × 16. Nasḫ vokalizovan. Pri vrhu prve stranice naslov djela ispisan crvenim mastilom. U početku ima bilježaka između redaka i na rubovima listova koje se odnose na tumačenje teksta. Sve stranice obrubljene sa dvije crvene linije. Neke riječi u tekstu pogrešno su napisane. Papir tamnobijel, deblji. Povez kožni, oštećen.

Na kraju se nalazi objašnjenje o djelu i njegovom rasporedu, te koliko koje poglavlje sadrži hadisa. Poslije toga ima zapis u kojem se kaže da je prepisao Yūsuf b. Ḥusain godine 989/1581 u Galatasaraju (u Istanbulu).

512. ISTO **1972.**

L. 201; 21 × 15. Nasḫ, djelomično vokalizovan. Na rubovima i između redaka ima bilježaka koje tumače tekst. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir bijel, povez kožni.

Na početku nekoliko stranica ispunjeno raznim zapisima, većinom hadisima.

Prepisao Husain b. Ibrahīm b. Aḥmad u medresi Husreviyi (Gazi Husrev-begovoj medresi) u Sarajevu, mjeseca redžeba 1162/1748.

513. ISTO **3265.**

L. 136; 25,5× 18. Nasḫ čitak, pisan uvježbanom rukom, djelomično vokalizovan. Na rubovima listova i između redaka ima dosta bilježaka koje tumače tekst, a pisane su većinom istom rukom kao i tekst. Papir tamnobijel, deblji. Listovi zahvaćeni vlagom i mjestimično oštećeni, naročito na rubovima. Povez izgubljen.

Prepisao Muḥammad b. Aḥmad mjeseca safera 791/1388.

تم الكتاب المترجم بمشارق الانوار ... فى شهر صفر التاريخ سنه احد و تسعين
و سبعمايه على يد العبد الضعيف ... محمد بن احمد

Na početku razni zapisi (stihovi, hadisi i dr.) i sadržaj. Na prvoj strani zapisi pisani krupno crvenim mastilom.

Na kraju su dove sa tumačenjem na turskom jeziku, pisane kasnije crvenim mastilom, te priča na turskom jeziku o nekom dobrom čovjeku.

514. **3499.**

L. 155; 21 × 12,5. Papir bijel, povez rastavljen od knjige, polukožni.

1. L. 1 — 101. ISTO

Ta'līq. U početku na rubovima listova ima bilježaka koje tumače tekst.

Prvih nekoliko lista ispunjeno je raznim bilješkama na arapskom i turskom jeziku, sabranim iz raznih vjersko-poučnih djela. Na prvoj strani u vrhu je potpis i lični pečat ranijeg vlasnika ovog rukopisa, izgleda prepisivačevog oca koji se i sam bavio prepisivanjem. Šest lista umetnuto iz komentara *Mabāriqu'l-azhār*, koje je prepisao isti prepisivač.

Na kraju je tumačenje nekih ajeta, što je prepisano iz nekog propovjedničkog djela.

2. L. 103 — 115. كنز الاخبار

Zbirka hadisa od nepoznatog sabirača. Prema Hadži Halifi (II, 1512) moglo bi biti da je tu zbirku sastavio Muḥammad b. Bašravaih al- Balḫī, koji se spominje i ovdje na početku. Zbirka sadrži većinom nesigurne i apokrifne hadise.

Početak:

كتاب كنز الاخبار اخبرنا الفقيه الجايل الزاهد ابو نصر الظاهر (؟) قال ابو الشيخ
الزاهد الجدّى ابو العباس محمد بن محمد الخافقان قال حدثنا ابو خاتم محمد البلخى قال

احمد بن كعب القرضى عن عمو (؟) بن مالك الاشجعى قال قال رسول الله صلعم من تعلم مسئلة واحدة من العلم قلده الله تعالى الف قلادة من نور

U prepisu ima pravopisnih i jezičnih grešaka.

3. L. 115 — 127. (مجموعة احاديث)

Zbirka hadisa bez naslova, od nepoznatog sabirača.

Početak: قال النبي ع م الجمعة سيد الايام لان فيها خمسة خصال

Hadisi su slabe vrijednosti.

Ta'līq.

4. L. 127 — 132. رسالة الاحاديث الموضوعات

Kratka zbirka apokrifnih hadisa od Ṣagānije (v. br. 120,⁵).
Nasḫ.
Slijedeće dvije stranice sadrže dove i razne zapise.

5. L. 133 — 153. (مجموعة احاديث)

Zbirka hadisa većinom nesigurnih bez naslova od nepoznatog sabirača, nepotpuna na kraju.

Početak:

قال النبي صلعم من قال بسم الله الرحمن الرحيم على الصراط تباعد النارخمس مأة عام

Ta'līq.

Na kraju su neke bilješke s područja propovijedi.

Prepisao pod tač. 1 — 2 Ayūb b. Muṣṭafa al-Babadāgī 22 zulkade 1116/1704; pod t. 3 — 4 Muṣṭafa b. 'Alī al-Babadāgī 1160/1747; a pod t. 5 nepoznati prepisivač u XVIII ili XIX stoljeću.

515. ISTO kao br. 509 **3796.**

L. 151; 27,5 × 19. Nasḫ krupan, vokalizovan. Mjestimične kratice pisane crnim mastilom. Primjerak je, koliko se može vidjeti, prepisan iz rukopisa koji je neki učenik čitao i slušao pred autorom. Na rubovima i između redaka ima dosta bilježaka koje se odnose na tumačenje teksta. Papir tamnobijel, deblji, povez polukožni, obložen zelenim platnom koje je oštećeno.

Prepis završen početkom ramazana 835/1431.

تمت بعون الله و حسن توفيقه فى العشر الاول من رمضان يوم الاحد سنة خمس
و ثلثين و ثمان مايه

Pri vrhu prve stranice, kao i na još nekim stranicama ima zapis na perzijskom jeziku, iz kojeg se vidi da je primjerak uvakufio Ibrahim paša za svoju džamiju u gradu Počitelju: وقف ابراهيم پاشا در مسجد خود در قصبهٔ پوچیتل.

Na kraju je bio neki zapis koji je namjerno izbrisan, kao što su izbrisani neki zapisi i na početku.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

516. ISTO **4284.**

Prvi je list izgubljen.

L. 162; 19,5 × 12. Ta'līq sitan. Prva stranica obrubljena tankim crnim i sa dvije široke zlatne linije, a ostale jednom crvenom linijom. Papir bijel, glat, povez kožni, oštećen, sa otiskom ornamenata na koricama.

Prepisao Aḥmad b. 'Alī al-Gazganī Bošnjak, Sarajlija, posljednji dan šabana 1146/1733.

(قد وقع الفراغ من كتابة هذا الكتاب فى وقت بعد العشاء فى آخر شعبان فى سنة ست
و اربعين و مائة و الف على يد العبد الضعيف احمد بن على الغزغانى البسنوى السرايى)

Na početku su razni zapisi s područja fikha, imena i lični pečati bivših vlasnika, te sadržaj. (Navedeni vlasnici su: Hadži Ibrahim b. Hadži Durak 1164/1750, Ubejdullah Zuhdi 1186/1772, Hadžipašazade Hadži Memiš-aga 1230/1814, Sulejman Selimović 1322/1904).

517. **4429.**

L. 60; 21,5 × 15,5. Papir bijel, povez kožni, prost.

1. L. 1 — 29. ISTO

Fragment. Nasḫ prost, sa nešto ta'līqa, pisan krupnim perom. Između redaka i na rubovima listova ima bilježaka koje tumače tekst.

Ḥadāiq al-azhār (v. br. 518), a ovaj uopće ne spominje. Ne spominju ga ni drugi izvori, uključujući i Brockelmanna, što znači da je djelo do sada ostalo nepoznato u svijetu.

Naš primjerak je, izgleda, autograf, ali je, nažalost, znatno oštećen i manjkav s početka, pri kraju i na drugim mjestima.

L. 301, 26 × 17. Nasḫ stari arapski, lijep, pisan vještom rukom učena čovjeka. Naslovi i kratice pisani su crnim mastilom. Na rubovima listova ima bilježaka koje se odnose na tekst, a pisane su kasnije drugom rukom. Papir žućkast, deblji. Listovi zahvaćeni vlagom, oštećeni, prosuti i ispremetani. Povez izgubljen.

Zapis na kraju rukopisa, koji sadrži podatke o djelu, piscu i datumu, glasi:

هذا آخر ما تيسر لى جمعه على مشارق الانوار النبويه و الاحاديث المصطفويه من مصنفات ايمة الدين و علماء الصدق و اليقين قد سميته روضة الاخيار فى شرح مشارق الانوار. اسئل الله تعالى ان يجعله ذريعة الى نيل مرضاته و وسيلة الى درجاته ... و قد فرغ من تعليقه مؤلفه العبد الضعيف المحتاج الى ربه اللطيف عمر بن عبد المحسن بن ابى بكر الارزنجانى غفر الله له و لوالديه و احسن اليهما و اليه غدوة يوم الجمعة فى اواخر شهر ربيع الاول سنة سبع و تسعين و ستمائة حامدا لله تعالى و مصليا على رسوله المصطفى محمد و آله الطاهرين

Ispod toga zapisa nalazi se jedna idžazet-nama iz hadisa, ali je tekst znatno oštećen, pa se ne može pročitati. Na posljednjoj stranici nalazi se pogovor, u kome pisac govori o ovom svom djelu.

Iz biblioteke Fejzije medrese.

521. تحفة الابرار فى شرح مشارق الانوار 3805.

Komentar djelu *al-Mašāriq*, napisao Akmaluddīn Muḥammad b. Maḥmūd b. Aḥmad ar-Rūmī al-Bābartī al-Ḥanafī, umro 786/1384.

Brock. I, 361.

Rukopis nema naslova, pa je neko prema zapisu prepisivača na kraju, stavio na prvom listu olovkom naslov: *al-Išrāq*. Zapis prepisivača glasi: و هذا آخر الجزء الاول من الاشراق (!?) فى شرح مشارق الانوار. Taj zapis je pogrešan, jer nije poznato pod tim imenom nikakvo djelo ove vrste.

Svezak prvi, sadrži tumačenje od početka djela do hadisa:

م عمر بن الخطاب فناد فى الناس

Početak:

الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام على سيد المرسلين محمد خاتم النبيين و على آله و اصحابه اجمعين قال الشيخ الامام العلامة ... الصغانى الحمد لله محيى الرمم و قال العبد الفقير محمد بن محمود بن احمد غفر الله له و لوالديه اللام للتعريف و التعريف باللام هو تمييز ما قصد من مدخوله عن غيره

L. 321; 26,5 × 19. Nasḫ stari, arapski. Tekst hadisa podvučen crvenom linijom. U sredini na nekoliko listova pismo je oštećeno vlagom. U drugoj polovini nekoliko listova dopisano kasnije drugom rukom. Papir tamnobijel, deblji, povez kožni, oštećen sa omotom na jednoj korici.

Na kraju ima zapis u kome se kaže da je završen prvi svezak komentara *Išraqa* (!) i da slijedi drugi svezak. Ovdje se, međutim, nalazi samo ovaj svezak.

Ispod toga je zapis prepisivača, u kome se kaže da je ovaj primjerak sravnjen sa primjerkom koji je čitan pred autorom i da ga je prepisao ʻAlī b. Muḥamad ad-Dimjaṭī 14. redžeba 75 (?). Oznaka godine je nejasna.

(و كان الفراغ من كتابة هذا الجزء المبارك و مقابلته على نسخة معتمدة مقابلة على نسخة قرئت على الشارح تغمده الله رحمته على يد الراجى عفو ربه الخفى على بن محمد الدمياطى الحنفى فى رابع عشر شهر رجب الفرد الحرام سنة خمس و سبعين من وصال ... ؟ للعهد و الحمد لله وحده)

Na l. 1ª je ime nekadašnjeg vlasnika (Abdullah b. Dursun) i njegov pečat, sadržaj i ispod toga zapis na turskom jeziku iz koga se vidi da je rukopis uvakufio Ahmed-aga za javna predavanja (درس عاملكه) u Mostaru.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

522. ISTO 3755.

Jedan svezak, sadrži kompletno djelo.

Na prvoj stranici, pri vrhu, naslov napisan crvenim mastilom: كتاب الاقل što je pogrešno, jer pod tim imenom ovo djelo nije poznato.

L. 289; 31 × 21. Ta'līq veći dio djela, a mjestimično po nekoliko lista nasḫ, što je, po svoj prilici, dopisivano kasnije drugom rukom. U prvoj polovini neke stranice su obrubljene jednom, a neke sa dvije crvene linije. Na rubovima tih listova nalaze se ponegdje crteži za bilješke. Na kraju je nekoliko listova dopisano kasnije, krupnim perom, ali ponegdje pogrešno i nečitko. Papir bijel, čvrst, povez kožni, obložen zelenim platnom.

Na naslovnoj strani je ime nekadašnjeg vlasnika (Muṣṭafa b. Yūsuf al-Mostari) i zapis na turskom jeziku o zavještanju.

Rukopis je vjerovatno iz XVII stoljeća.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

523. مبارق الازهار فى شرح مشارق الانوار 104.

Komentar *al-Mašāriqa*. Napisao 'Abdullaṭīf b. 'Abdul'azīz Ibn al-Malak, umro 797/1395.

Brock. S. II, 315; M. Ṭāhir, OM I, 219.

Neki izvori (Zerkelī, al-A'lām II, 542; Sarkis, M. al-Maṭbū'āt I, 252; Šadarāt VII, 342; Flügel, III, 87 i sam Brock. na drugim mjestima) pogrešno navode datum smrti ovog pisca.

Kompletno djelo u jednom svesku.

Početak: الحمد لله على هدية الهداية و الاسلام و عطية الدراية و الاعلام

L. 272; 38 × 24. Nasḫ krupan, čitak, mjestimično vokalizovan. Tekst hadisa podvučen crvenom linijom i vokalizovan. Pri vrhu prve stranice jednostavan ukras plavom bojom. Prve dvije stranice obrubljene sa dvije plave linije. Na rubovima listova ima bilježaka koje tumače tekst. Papir tamnobijel, debљi. Povez kožni, oštećen, sa otiskom ornamenata na koricama.

Na l. 1^{a} su razni zapisi iz područja fikha i pečati Šehdine i ove biblioteke, a u dnu stranice krupno pisan naslov djela.

Na zadnjem listu je zapis o značaju i dužnostima učenih ljudi i hronologija vladavine prve četvorice halifa.

Prepisao Ḫalīl b. Ḥamza al-Karmayānī, sredinom šabana 961/1553:

تم هذا الكتاب الشريف ... على يدى الواثق بالفضل الربانى خليل بن حمزه
الكرميانى فى اواسط شهر شعبان لسنة احدى و ستين و تسعماية من الهجرة النبوية

Ispod toga u dnu stranice je unvan u živoj ljubičastoj i zlatnoj boji.

Iz Šehdine biblioteke.

524. ISTO 221.

L. 310; 29 × 21. Ta'līq, mjestimično pomiješan sa nešto nasḫa. Tekst *al-Mašariqa* podvučen crvenom linijom. Na početku i na kraju više listova dopisano kasnije. Papir tamnobijel, i bijel, povez polukožni.

Na početku su razni zapisi iz područja tefsira i hadisa, te sadržaj, a na naslovnoj strani kraće poglavlje iz teorije hadisa. Tu je i veća mrlja, trag nečijeg namjernog brisanja, možda nekog imena.

Rukopis je vjerovatno iz XVIII stoljeća.

525. ISTO 226.

Svezak je nekompletan na kraju. Sadrži tumačenje od početka *al-Mašāriqa* do hadisa u trećoj glavi:

م ابن عمر رض. لا يحلبن احدكم ماشية احد الا باذنه

L. 112; 29,5 × 20. Ta'līq sa nešto nasḫa, prost. Tekst *al-Mašāriqa* podvučen crvenom linijom. Na rubovima nekih listova ima bilježaka koje tumače tekst. Zadnja dva lista sadrže posebno nekoliko hadisa istog komentara. Papir bijel, povez polukožni.

Rukopis je iz XVIII stoljeća.

Uvakufio H. Memiš-aga Kasumagić.

526. ISTO 242.

L. 172; 27 × 19. Ta'līq. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Na rubovima nekih listova ima bilježaka koje tumače tekst. Djelo je u početku na dva mjesta dopisano kasnije drugom rukom. Papir tamnobijel, povez polukožni.

Prepisao Ismā'īl b. Ḥamza b. Isma'īl. Datum naveden odvojeno u kratkom zapisu, ali nejasan. Koliko se može pročitati, to je godina 862. ili 872/1467.

(وقع الفراغ من تسويد هذه النسخة الشريفة على يد العبد الضعيف اسمعيل بن حمزه بن
اسمعيل ... تاريخ هجرة النبوى عن سنه ٨٦٢؟)

Na početku imena nekadašnjih vlasnika, te zapisi s područja teorije hadisa. Na kraju su također zapisi na turskom i arapskom jeziku.

527. ISTO **288.**

L. 327; 28 × 16. Ta'līq prva polovina rukopisa, a druga nasḫ, pisan istom rukom. Tekst *al-Mašariqa* podvučen crvenom linijom. Nekoliko prvih stranica obrubljeno crvenom linijom. Papir bijel, povez polukožni, oštećen.

Prepisao 'Abdullah b. al-Mu'min u Stolnom Beogradu, sredinom ramazana 1077/1667, kako stoji u zapisu na kraju:

قد وقع الاتمام بعناية الله الملك العلام لكتاب مبارق الازهار فى شرح مشارق الانوار على يد احوج الانام الى رحمة الله ربه الصمد عبد الله بن المؤمن بمدينة ستونى بلغراد و قد وقع الفراغ فى اواسط شور رمضان فى يوم شنبه و وقت الظهر من شهور سنة سبع و سبعين و الف

Na početku je sadržaj i neki manji zapisi.

528. ISTO **473.**

L. 225; 27,5 × 19. Ta'līq. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Na rubovima nekih listova ima bilježaka, koje se odnose na tumačenje teksta. Papir tamnobijel, povez polukožni, nov.

Prepisao Yūsuf b. 'Abdulqādir u mjestu Ak Binar, u brdu Tašan (u pokrajini Edrene), 12. šabana 893/1487.

و قد وقع الفراغ من تحرير هذه النسخة الشريفة المباركة لابن فرشته على يد العبد الضعيف المذنب المحتاج الى رحمة ربه للطيف يوسف بن عبد القادر بمقام آق بگار فى جبل طاشان يوم الثلاثاء فى اثنى عشر من شهر شعبان سنة ثلاث و تسعين و ثمانمائة

Na početku su bilješke iz područja fikha, sintakse i vračanja.

529. ISTO **529.**

L. 214; 25,5 × 18. Nasḫ čitak. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Pri vrhu prve stranice lijep unvan u bojama. Sve stranice obrubljene sa tri tanke crne i jednom širokom zlatnom linijom. Na rubovima nekih listova ima bilježaka koje tumače tekst. Papir tamnobijel, povez poluplatneni; lijepo opremljen i očuvan primjerak.

Na početku je sadržaj.

Rukopis je iz XVI ili XVII stoljeća.

530. **551.**

L. 164; 22,5 × 16,5. Papir bijel, povez polukožni.

1. L. 1 — 111. ISTO

Fragment. Sadrži tumačenje *al-Mašariqa* pri kraju djela.

Nasḫ. Tekst hadisa podvučen crvenom linijom. Na rubovima listova ima bilježaka koje tumače tekst.

Prepisao Aḥmad b. Bayram b. Selīm as-Sofijavī u gradu Sofiji, mjeseca muharema 1126/1714. U istom zapisu prepisivač kaže da je njegov otac prepisao komentar Meṣābīḥa, a da je on prepisao ovaj komentar.

(سوده العبد الضعيف . . . احمد بن بايرام بن سليم الصوفيوى . . . جرى ذلك فى شهر محرم الحرام سنة ست و عشرين و مائة و الف . . . فى مدينة صوفيه)

2. L. 112 — 114. اجازة

Diploma izdata Muṣṭafi b. Muḥamad el-Bosnaviji el-Aqhisariji an-Navābādiji (Bošnjaku iz Prusca) od njegova učitelja Mustafe el-Erzen (?) er-Rumi el-Uskudari, 1133/1720.

Početak i kraći dio toga idžazeta:

الحمد لله رب العالمين حمد عبد صحّ وصله فسلسل عبرات الندم فى مقام الشهود. . . هذا و قد سمع منى مولانا الكامل العالم العامل . . . مصطفى بن محمد البوسنوى الاقحصارى النوابادى الحديث المسلسل بالاولية ثم التمس منى ان اجيزه بذلك و بغيره . . . فاستخرت الله و اجزته . . . كتب ذلك فقير عفو مولاه مصطفى الارزن الرومى ثم الاسكدارى ثامن يوم من ذى الحجة سنة ثلث و ثلاثين و مائة و الف

Ta'līq slab, pisan krupnim perom rukom spomenutog učitelja.

Slijede dva neispisana lista.

3. L. 117. شرح الرسالة البهائية فى الحساب

Komentar risale *al-Behāiya* iz matematike. Napisao 'Omar b. Aḥmad al-Māī al-Čillī (?), čija nam je biografija nepoznata. Živio je i pisao 1122/1710 (v. Brock. S. II, 288). Gornji naslov je prema rukopisu.

Naslov osnovnog djela je خلاصة الحساب ili (الرسالة) البهائية, a pisac mu je Bahā'addīn Muḥammad b. Ḥusain al-Ḥāriṯī al-'Āmilī al-Bahāī, umro 1030/1621.

Brock. S. II, 595—6.

Ovdje se nalazi samo jedan list ovog komentara (dio uvoda).

Početak: بالبهائ

بسم الله الرحمن الرحيم و به نستعين يا من عجز عن جمع تضاعف نعمه اقلام افهام العقلاء و تحير فى توقم نصف ما قسم على عباده من الانصباء . . . اما بعد فيقول الفقير الى الله الغنى عمر بن احمد الشهير بالبهائ الحلى(؟) انى رسمت فيما مضى فى ايام التحصيل و اثناء الدرس فى ايام التعطيل تعليقات على المواضع المشكلة و تنبيهات على رموز المباحث المعضلة من الرسالة البهائية فى الحساب المشهورة فيما بين اولى الالباب . . .

Ta'līq.

4. L. 118 — 149. شرح هداية الحكمه للقاضى مير

Komentar al-Abharina filozofskog spisa *Hidāyat al-ḥikma*. Napisao Qāḍī Mīr Ḥusain b. Mu'īnuddīn al-Mībādī al-Ḥusainī, umro 910/1504. Osnovni tekst *al-Hidāye* napisao je Aṯīruddīn Mufaḍḍal b. 'Omar al-Abharī, umro oko 663/1264.

Brock. I, 464.

Početak: قوله الهداية امر من لديه

Ta'līq sitniji, djelomično bez tačaka. Na rubovima listova ima mnogo bilježaka iz raznih glosa, ispod kojih na više mjesta je potpis prepisivača.

Prepisao pod tač. 3 i 4 Derviš an-Navābādī al-Bosnevī u gradu Çölemerik (جوارك) u brdu Birčlan (برچلان), 1127/1715 g., kako stoji u zapisu na kraju:

قد تم بعون الله تعالى هذه الحاشية عن يد درويش النوابادى البوسنوى فى بلدة جوارك (؟) فى الجبل المسمى بيرچلان (؟) سنة ١١٢٧ ـ ١٤ رمضان

Izgleda da su to neka mjesta u Turskoj na granici prema Iranu, — koliko se to može razumjeti iz nekih drugih zapisa, u kojima se spominju mjesta Hošab i Mahmudī (كتبه البوسنوى فى خوشاب), u koja je vjerovatno putovao i u kojima je boravio spomenuti Bošnjak.

5. L. 150 — 154. حاشية على حاشية اللارى على قاضى مير

Superglosa Muṣlihuddīn al-Larīnoj glosi prethodno spomenutom komentaru. Napisao Muḥammad b. 'Abbas al-Kurdī, kako je to navedeno u uvodu djela.

Početak ove glose je:

يا من اطاع لقدرته الطبائع خواصا و اثارا و انقاد لارادته الافلاك حركة و ادوارا . . . فيقول الفقير الى لطف الله السرمدى محمد بن عباس الكردى . . . الانتساب الناشئ فى الحمودى النامى بالخوشاب ان الحواشى اللارية الانصارية على شرح الهداية لما كانت عاصياتها فى الغاية و معضلاتها فى النهاية باطباق مشاهير العلماء . . . فلم يكن لها بد من محاكمة ليظهر الصواب و يزول الارتياب و انا كنت فى سوالف الزمان و مديد من الاوان جاهدا فى تحصيلها

Ta'līq.

Prepisano u mjestu Hošab rukom gore spomenutog prepisivača.

6. L. 156 — 160. (رسالة فى العمل بالاسطرلاب)

Risala o rukovanju astrolabiumom od nepoznatog pisca.

Početak:

الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام على سيدنا محمد سيد الاولين و الآخرين . . . و بعد فلما كان الاسطرلاب ما يتوقف عليه اوقات الصلاة . . . اردت ان اجمع رسالة فى الاسطرلاب

Djelo je podijeljeno na uvod *(muqadime)*, 15 glava *(bāb)* i zaključak *(ḫātima)*.

Ta'līq.

7. L. 161 — 164. اللمعة الماردينية فى شرح الياسمينية

Komentar djelu *al-Yaseminiya*, napisao Muḥammad b. Muḥammad Sibṭ al-Maridīnī (v. br. 1,^{2}).

Ta'līq. Tekst (stihovi) *Yaseminiya* označeni crvenim tačkama.

Pod tač. 6 i 7 prepisao Muṣṭafa b. Muḥamad (Mustafa b. Muḥammad b. Aḥmad al-Bosnavī al-Aqhiṣarī) u Kairu godine 1132/1719. Rukopis pod tač. 6 prepisao je u al-Azheru, a pod tač. 7 u Skender-pašinoj medresi.

Uvakufio Memiš-aga Kasumagić, čiji se pečat nalazi na nekim listovima.

531. ISTO kao br. 523 **698.**

L. 551; 20,5 × 14,5. Ta'līq i nasḫ. Tekst *al-Mašariqa* podvučen crvenom linijom. Na prvoj stranici prost unvan u crvenoj boji, a ispod njega naslov djela, ispisan krupno crvenim mastilom. Prvih nekoliko stranica obrubljeno crvenom linijom. Po prerezu listova je također naslov. Papir bijel, glat; povez polukožni.

Na početku se nalaze dva stiha na turskom jeziku, u kojima se kaže da u ovom djelu ima 2252 hadisa. Tu je i zapis da je neko pozajmio ovo djelo od vezirskog age Bošnjaka Ahmed-age. Na slijedećem neispisanom listu su manje značajni zapisi i dio sadržaja. Na naslovnoj stranici ima zapis u kome se kaže da je rukopis postao vlasništvo Saliha Izeti (Hromozade), kadije u Bosna-Brodu (Travniku), a ispod toga su njegovi pečati i pečat ove biblioteke.

Rukopis je vjerovatno iz XVIII stoljeća.

Uvakufio Hromozade Ṣāliḥ 'Izetī, čiji se pečati nalaze na nekim listovima.

532. ISTO **1324.**

L. 339; 24 × 14,5. Ta'līq lijep. Tekst *al-Mašariqa* podvučen crvenom linijom. Sve stranice obrubljene su crvenom linijom. Papir bijel, povez kožni, oštećen, sa otiskom ornamenata na koricama.

Na l. 1ª je zapis o uvakufljenju. Na kraju su dove i zapisi iz područja arapske stilistike.

Rukopis potiče iz XVIII stoljeća i sudeći prema pismu prepisao ga je Abdulah Kantamiri.

Uvakufio Mustaj-beg Dženetić godine 1289/1872.

533. ISTO **1792.**

L. 270; 21 × 14,5. Ta'līq. Tekst *al-Mašariqa* podvučen crvenom linijom. Papir tamnobijel; povez kožni, sa otiskom ornamenata na koricama.

Prepisao Abdulah Kantamiri što se vidi iz pisma.

Iz Kantamirine biblioteke.

534. ISTO **2191.**

L. 401; 20 × 15,5. Ta'līq sa nešto nasḫa. Po rubovima nekih listova, naročito u početku, ima bilježaka koje tumače tekst. U prvom dijelu nekoliko listova dopisano je kasnije drugom rukom. Papir tamnobijel, deblji, povez kožni, omotan u zeleno platno.

Prepisano u XVIII stoljeću.

535. ISTO **2280.**

L. 393; 20,5 × 15. Ta'līq. Prvih 47 lista dopisano kasnije drugom rukom, nasḫom. Papir tamnobijel, povez polukožni, oštećen.

Na kraju je zapis u kome se navode dva prepisivača. Prvi je Isma'īl b. Mikāīl, s datumom prepisa 22. šaban 871/1466, što se očito odnosi na prepis nekog prethodnog primjerka, iz kojeg je ovaj primjerak prepisan. Prepisivač ovog primjerka je Ḥasan b. 'Oṯmān, a datum prepisa je god. 1085/1674.

(قد استراح لسان القلم من تسويد هذه النسخة الشريفة المباركة المسماة بمبارق الازهار فى
شرح مشارق الانوار على يد . . . اسمعيل بن ميكائيل يوم الثلثاء فى اليوم الثانى و
عشرين من شهر الله المبارك شعبان سنة احدى و سبعين و ثمانمائة تم الكتاب بعون الملك
المنان على يد العبد الضعيف الحسن بن الحاج عثمان غفر الله له . . . سنة خمس و ثمانين
و الف)

Na l. 1ª su zapisi sa imenima nekadašnjih vlasnika (Ubejdulah Zuhdi 1186/1772, Ibrahim b. Muhamed Župčevi 1213/1798).

Iz Elči Ibrahim-pašine biblioteke.

536. ISTO **3785.**

L. 354; 28,5 × 18. Ta'līq. Papir bijel, hrapav; povez kožni.

Prepisao Ṣāliḥ b. Aḥmad Kreso al-Mostarī, učenik Karađoz-begove medrese, početkom šabana 1242/1826, kako piše u zapisu na kraju, pisanom slabim arapskim jezikom.

Na l. 1ª je zabilježeno da je ovu knjigu uvakufio Mostarac Muhamed Spahić za Karađoz-begovu biblioteku, 1324/1906.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

537. ISTO **3799.**

L. 308; 28 × 18. Ta'līq Na l. 1ª unvan, u kojem je crvenim mastilom upisan naslov djela. Prvih nekoliko stranica obrubljene su sa dvije crvene i jednom crnom, a ostale crvenom linijom. Papir bijel, čvrst; povez kožni, sa otiskom ornamenata na koricama, oštećen i djelomično odvaljen od knjige.

Prepisao Yūsuf b. Ibrāhīm b. Šaih Zain al-'Ābidīn, nastanjen u gradu Jedreni, mjeseca safera 1122/1710.

Na naslovnoj strani pečat Ali Galib-paše Stočevića, a ispod toga zapis u kome se kaže da je on rukopis uvakufio za biblioteku svoje tekije u Mostaru 1258/1842. Na početku je sadržaj i zapis na turskom jeziku, pisan olovkom u kome se kaže da se ovaj rukopis bio pojavio na tržištu u ostavštini Mustafa ef. Hadžimahmutovića, pa ga je, kao vakuf spasao i određenoj biblioteci predao Saliḥ ef. Hasanagić.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

538. ISTO 3886.

L. 340; 25 × 16. Nasḫ lijep. Na prvim stranicama rečenice su rastavljene zlatnim krupnim tačkama. Pri vrhu prve stranice je unvan. U prvoj polovini tekst *al-Mašāriqa* pisan crvenim mastilom, a kasnije podvučen crvenom linijom. Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i jednom širokom zlatnom linijom. Papir tamnobijel; mnogi listovi, naročito u drugoj polovini, zahvaćeni vlagom; povez polukožni, oštećen.

Prepisano godine 93, tj. 1093/1682.

Na l. 1^a je zabilježeno da je rukopis uvakufio Čejvan Kethoda u Mostaru.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

539. المنتقى فى احاديث الاحكام عن خير الانام 775.

(منتقى الاخبار) لابن تيميه

Zbirka hadisa šerijatsko-pravnog sadržaja. Napisao Mağduddīn Abū 'l-Barakāt 'Abdusselām b. 'Abdullāh Ibn Taimīya al-Ḥarrānī, umro 652/1254.

Brock. I, 399.

Jedan svezak, nekompletan u početku, na kraju i u sredini. To su zapravo dva fragmenta iz nekog dosta starog rukopisa.

L. 128; 20 × 14,5. Nasḫ stari, arapski. Naslovi pisani krupnije crvenim mastilom. Na početku naslov djela, pisan kasnije. Papir tamnobijel, povez plantneni, nov.

Iz nekoliko zapisa na rubovima nekih listova vidi se da je djelo predavao neki Šaiḫ Ğamaluddīn. Zapisi glase:

بلغت قراءة على الشيخ جمال الدين فسح الله فى مدته

Rukopis je vjerovatno iz XV stoljeća.

540. الترغيب والترهيب 376.

Zbirka hadisa koju je napisao ḥāfiẓ Abū Muḥammad 'Abdul'aẓīm b. 'Abdulqavī al-Mundirī, umro 656/1258.

Brock. I, 367.

Svezak prvi, manjkav u početku.

L. 253; 28,5 × 18,5. Nasḫ stari, arapski, mjestimično vokalizovan. Prilikom koričenja listovi nisu pravilno poredani, a na početku stavljeno nekoliko čistih listova. Papir tamnobijel, deblji; povez polukožni.

Prepisao 'Abdullāh b. Abū Bakr b. 'Abdullāh al-Mueddin aš-Šafi'ī al-Ba'lī, 867/1462.

تم الجزء الاول من الترغيب و الترهيب . . . على يد افقر عباد الله . . . عبد الله بن
ابى بكر بن عبد الله المؤذن الشافعى البعلى غفر الله له و لوالديه و لمالكه و لوالديه . . .
بتاريخ سادس شهر رمضان المعظم قدره من شهور سنة سبع و ستين و ثمانمائه

Poslije toga na slijedećem listu nalazi se bilješka u kojoj se kaže da je djelo prepisano za muftiju i muderisa Abu Ḥafṣ 'Omara b. aṭ-Ṭrablusī al-Ba'lī aṣ-Šāfi'ī

(برسم الفقير الى الله تعالى الشيخ العالم العلامة زين الدين مفتى المسلمين اوحد العلماء
و المدرسين ابى حفص عمر بن الطرابلسى البعلى الشافعى اعزه الله تعالى و نفع بعلومه . . .)

U dnu iste stranice nalazi se nečitka bilješka iz koje se razumije da je ovaj svezak čitao Muhamed... el-Ba'lī... 960/1552 godine.

Iz Šehdine biblioteke.

541. ISTO 398.

Svezak drugi od drugog kompleta. Počinje poglavljem o braku.

L. 257; 26,5 × 18,5. Nasḫ starinski. Papir tamnobijel, deblji; povez kožni, popravljen, sa otisnutim ornamentima na koricama. Ima polukožnu oštećenu futrolu.

Na prvom zaštitnom listu je kasnije krupno i lijepo pisan naslov (الجلد الثانى من الترغيب و الترهيب). Na naslovnoj stranici sadržaj i stari naslov.

Prepisao Abū Bakr b. Yūsuf b. Aḥmad b. Muḥammad b. Ismā'īl al-Ma'awī al-'Adawī aš-Šāfiī u medresi al-Farisiyya u Damasku, kraj Omejevićke džamije godine 845/1441.

«وافق الفراغ من نسخه فى ليلة ... يوم الثلثا رابع عشر (ذى) القعدة الحرام سنة خمس و اربعين و ثمان مائة بالمدرسة الفارسية داخل دمشق المحروسة قبلى الجامع الاموى المعمور بذكر الله تعالى برأس سوق السلاح و ذلك على يد اضعف عباد الله ... ابو بكر بن يوسف بن احمد بن محمد بن اسماعيل المعوى العدوى الشافعى»

Iz Šehdine biblioteke.

542. التقريب مختصر الترغيب و الترهيب 404.

ili: (كتاب) التقريب من الترغيب و الترهيب

Prerađeno i skraćeno izdanje prethodnog djela. Napisao Muḥammad b. Abū Bakr ad-Dairī an-Nāṣirī aš-Šāfi'ī, 844/1440. To je prema naslovu i uvodu rukopisa. Pisac je umro 862/1458.

Ismā'īl-paša, AM II, 201.

Brockelmann (I, 367, S. I, 627) navodi slična djela od drugih pisaca, ali on, kao ni ostali izvori koji su nam pristupačni, ne navodi ovo djelo.

Jedan svezak (mudželled) u dva dijela sa produženom folijacijom. Rukopis je nepotpun u početku i na kraju i na nekim mjestima u sredini. Nepotpuna mjesta dopisana su kasnije drugim rukopisom. Naslov na početku prvog dijela (l. 1ª) glasi:

كتاب الترغيب و الترهيب جمع العبد الفقير محمد بن ابى بكر الديرى الناصرى الشافعى

Taj naslov je dopisan kasnije i očito je nepotpun. Naslov drugog dijela, koji je napisao prvi prepisivač (v. l. 66) glasi:

الجزء الثانى من كتاب التقريب من الترغيب و الترهيب تأليف الشيخ الامام ... ابى عبد الله محمد بن المرحوم الامام العلامة ابى الصدق ابى بكر الديرى

Pisac je učenik Šihābuddin Ahmeda b. Hadžer el-Askalanije kome je poslao djelo na uvid povodom prigovora nekih ljudi. Ibn Hadžer je djelo pohvalio (v. bilješku o tom na naslovnoj strani prvog dijela).

Početak:

الحمد لله الواحد فلا يجحد الاحد الذى فى سرمديته توحد ... و سميته بالتقريب

و لقبته بالتحية [او النخبة؟] ... بمدينة دمشق الشام المحروسة ... و ذلك فى عام اربع و اربعين فى القرن التاسع

L. 150; 27 × 19. Nasḫ vokalizovan. Naslovi pisani krupno crnim mastilom, a podnaslovi crveno. U uvodu je sadržaj ispisan crvenim mastilom. Papir tamnobijel, deblji, povez kožni, oštećen, sa otiskom ornamenata na koricama.

Na kraju prvog dijela nalazi se zapis u kome se kaže da je prepisao »'Ali b. (?) Abū Bakr unuk (sin od sina) pisca«, vjerovatno početkom XVI stoljeća.

و كان الفراغ منه على يد العبد الفقير الى الله تعالى على بن (؟) ابى بكر ابن ابن المؤلف

Nepotpuna mjesta kasnije dopisao Muḥammad b. al-Amīr Hāğ 1053/1643.

و كان الفراغ من كتابة نقصه و تصحيحه نهار الاثنين المبارك ثامن عشر يوم خلت من شهر رمضان المبارك سنة ثلاث و خمسين و الف و ذلك على يد احقر عباد الله تعالى ... الحاج محمد ابن المرحوم الامير حاج ...

Na prvom zaštitnom listu nalazi se bilješka ranijeg vlasnika:

تملك ... محمد چاوش الرجاله بالباب العالى بمحافظة قلعة طرابلس سنة ١٠٦٢

Iz Šehdine biblioteke.

543. 2166.

L. 98; 19,5 × 14. Nasḫ slab. Papir bijel, deblji, povez polukožni.

1. L. 1—15. الاربعون النووية

Zbirka četrdeset hadisa. Sabrao Muḥyiddīn Yaḥyā b. Šaraf an-Nawawī, umro 676/1278 (v. br. 439,²).

Hadisi se odnose na sve glavne teme iz područja islamske nauke.

Na rubovima nekih listova ima bilježaka, koje se odnose na tekst. Na listu 1ª potpis i mali okrugli pečat bivšeg vlasnika iz godine 1221/1806. (Gulšeni Lutfullah Lutfi).

2. L. 17—57. (اربعون حديثا)

Četrdeset hadisa od nepoznatog pisca. Uz svaki hadis dato je tumačenje i po koja priča.

Početak:

الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام على سيد المرسلين محمد و آله اجمعين و بعد فقد روى عن على بن ابى طالب ان رسول الله صلعم قال من حفظ على امتى اربعين حديثا . . . الحديث الاول عن عائشة رض قالت قلت يا رسول الله بم يتفاضل الناس فى الدنيا قال بالعقل

3. L. 58 — 63. در بيان ازواج الرسول عليه السلام

Kratak napis o ženama Božijeg poslanika Muhameda, te izvodi iz nekih vjerskih knjiga od nepoznatog sabirača, — na arapskom jeziku. Naslov je prema rukopisu.

Početak:

تزوج رسول الله صلعم خديجة رضى الله عنها بعد سفره صلعم بشهرين و خمسة وعشرين يوما

4. L. 64 — 98. المنبهات على الاستعداد ليوم المعاد للنصح و الوداد للشيخ احمد بن محمد الحجى (الحجرى)

Pouke i savjeti na osnovu hadisa i mudrih izreka, vjersko-moralnog sadržaja. Napisao Aḥmad b. Muḥammad b. 'Alī al-Ḥağğī (al-Ḥağarī, al-Ḥuğarī).

ḤḤ II, 1848; Kairo I, 363.

Na početku ovog rukopisa (u kome, inače, ima jezičnih i pravopisnih grešaka), ovo djelo pogrešno se pripisuje sasvim drugom piscu (Šaiḫ al-imām Abū Ḥafṣ 'Omar b. Muḥammad b. Aḥmad an-Nasafīji). U štampanom izdanju (Istanbul, 1315/1897) djelo je također pogrešno pripisano Ibnu Hağar al-'Asqalāni-ji. Povodeći se možda za tom greškom, isto je učinio i Brockelmann (II, 69; S. II, 74,^{34}). Međutim, obzirom na neke nesigurne hadise i sadržaj mjestimično nepouzdane vjerodostojnosti, jasno je na prvi pogled, da to djelo nije iz pera ovog velikog učenjaka. Ovo djelce ima uopće raznih verzija i u raznim rukopisima pripisuje se pogrešno raznim piscima. U nekim skraćenim izdanjima neuki prepisivači dali su mu naslov: المنبهات على الامور الواجبات i pripisali ga Abū Ḥanifi.

Početak:

الحمد لله رب العالمين . . . هذا منبهات على الاستعداد ليوم المعاد صنفها صفى الدين

معتقدا متعمدا للنصح و الوداد و الهداية و الرشاد الشيخ الامام الاجل الزاهد نجم الدين ابو حفص عمو بن محمد احمد النسفى ؟؟ ـ كذا فى الخط ـ . . . و قد جعلته ابوابا من مثنى و ثلاث و رباع الى العشرة . . . فمنها ما روى عن النبى عليه السلام انه قال خصلتان لا شئ افضل منهما الايمان بالله و النفع للمسلمين

Cijelu zbirku prepisao nepoznati prepisivač oko godine 1147/1734.

544. **2825.**

L. 43; 17 × 13. Papir tamnobijel, povez papirni, omotan u platno.

1. L. 1 — 19. ISTO kao br. 543,^{1}.

Nasḫ vokalizovan. Redni broj hadisa podvučen crvenom linijom. Na početku nevažni zapisi, pisani kasnije. Na kraju kratak tumač manje poznatih riječi.

Prepisao Muhammad b. 'Abdu'l-mun'im b. Ṭāhir b. Karīm al-Ḥusainī 842/1438, kako piše u nečitko pisanom zapisu na kraju:

‹تمت الكتاب فى يوم السبت خامس عشر شعبان المعظم لسنة اثنى و اربعين و ثمانمائة على يد الفقير . . . محمد بن عبد المنعم بن طاهر بن كريم الحسينى›

2. L. 19 — 43. (عدة ادعية و حجب)

Zbirka dova i »zapisa« na arapskom i perzijskom jeziku.

Pismo i rukopis kao prethodno.

545. **3331.**

L. 36; 19,5 × 14,5. Papir bijel, deblji; povez papirni.

1. L. 1 — 10. ISTO kao br. 543,^{1}.

Nasḫ prost.

2. L. 11 — 14. الاربعون حديثا لعلى القارى

Četrdeset hadisa od Munla 'Ali al-Qārī, umro 1014/1605.

Brock. II, 394,^{7}.

Početak: و الحمد لله رب العالمين . . . انما الاعمال بالنيات

Nasḫ prost, vokalizovan.

Prepisano 1189/1775.

3. L. 15 — 36. الفرائض

Uputa o diobi nasljedstva, od nepoznatog pisca.

Početak je:

الحمد لله حمد الشاكرين و الصلاة و السلام على خير البرية محمد و آله الطيبين الطاهرين قال رسول الله صلى الله تعالى عليه و سلم تعلموا الفرائض و علموها الناس

Nasḫ.
Prepisano mjeseca zul-hidže 1110/1698.

546. ISTO kao br. 543,^{1}. **3403.**

Na prvoj pisanoj stranici naslov ispisan crvenim mastilom:

حديث الاربعين للنووى

L. 13; 21,5 × 17. Nasḫ lijep, krupan, vokalizovan. Papir bijel, povez poluplatneni.
Prepisano 16. safera 1316/1898. Potpis prepisivača nečitak.

547. الجواهر البهية فى شرح اربعين النووية **4083.**

Komentar prethodnoj Nawawinoj zbirci »40 hadisa«. Napisao Abu 'l-Faḍl Muḥammad Waliyyuddīn al-Misrī aš-Šabširī. Živio u X stoljeću po H.

Brock. I, 396,^{13}.

Početak ovog primjerka:

قال سيدنا و مولانا العالم العلامة العمدة الفهامة صدر المدرسين ... ابو الفضل محمد ولى الدين المصرى الشافعى الاشعرى البكرى مذهبا و معتقدا: حمدا لمن افاض فضله على العالم خصوصا العلماء بالحديث

L. 43; 20 × 16,5. Nasḫ starinski. Naslovi i tekst hadisa pisani crvenim mastilom. Papir tamnobijel, deblji, povez polukožni, oštećen, odvaljen od knjige.

U vrhu nekih listova ima zapis u kojem se kaže da je primjerak uvakufio Ibrahim-paša za džamiju u gradu Počitelju.

Rukopis je prepisan, po svoj prilici, rukom nekog piščevog učenika ili je iz toga doba.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

548. **3386.**

L. 140; 21,3 × 16,8. Papir bijel, povez poluplatneni.

1. L. 1 — 118. المبين المعين لفهم الاربعين (شرح الاربعين النووية)

Komentar prethodnoj Nawawīnoj zbirci koji je napisao 'Ali b. Sultān Muḥammad al-Qarī al-Herewī, umro 1014/1605.

Brock. I, 396,^{14}.

Početak:

الحمد لله الذى جعل الاعداد و الاوقات اعتبارا للانام فخلق السموات و الارض فى ستة ايام

Nasḫ. Tekst hadisa podvučen crvenom linijom.
Prepisao 'Omar b. 'Alī b. Yaqūb b. 'Ali u Medini 1174/1760.

2. L. 119 — 140. الاربعون حديثا النووية, v. br. 543,^{1}.

Stranice obrubljene crvenom linijom.
Prepisano 1176/1762 rukopisom prethodnog prepisivača.

549. **4215.**

L. 223; 21,5 × 14. Papir bijel, povez polukožni, oštećen.

1. L. 1 — 188. ISTO kao br. 548,^{1}.

Nasḫ pomiješan sa ta'līqom. Naslovi i tekst hadisa pisani crvenim.

Prepisao 'Alī b. Aḥmad b. Ṣāliḥ b. Durmiš, 22. ševala 1215/1800, u gradu Stocu (بلدة استولجه).

2. L. 189 — 223. الاربعون النووية v. br. 543^1.

Pismo i prepisivač kao gore. Stranice obrubljene crvenom linijom.

Na naslovnoj stranici u vrhu ima zapis u kojem se kaže da je primjerak uvakufio Strnak H. Muhamed-efendija.

550. ISTO kao br. 548,^{1}. **4225.**

L. 162; 20 × 13. Nasḫ sitan, lijep. Pri vrhu prve stranice ima lijep unvan u bojama. Prve dvije stranice ukrašene su tankim crnim i širokim zlatnim, a ostale crvenom linijom. Tekst hadisa podvučen također crvenom linijom. Neki listovi zahvaćeni vlagom ili zamrljani, pa je pismo mjestimično oštećeno i nečitko. Papir tamnobijel, glat; povez kožni, oštećen, sa otiskom pozlaćenih ornamenata na koricama.

Prepisao Aḥmad ef. Pruščak (al-Aqhisārī) u Sarajevu u Gazi Husrevbegovoj medresi, safera 1163/1749.

قد تم كتابة هذه النسخة فى شهر سراى فى المدرسة الخسروية على يد احمد افندى الاقحصارى سنة ١١٦٣

551. 2752.

L. 25; 20,5 × 15. Papir žućkast, povez papirni.

1. L. 1 — 24. شرح اربعين حديثا النووية

Kratak komentar Nawawinoj zbirci »40 hadisa« od nepoznatog pisca; nekompletan pri kraju.

Početak:

الحمد لله حمدا يليق به و الصلاة و السلام على حبيبه و آله و صحبه

Nasḫ. Tekst hadisa podvučen crnom linijom.

2. L. 25 اربعون حديثا.

Četrdeset kratkih hadisa od nepoznatog sabirača. (V. br. 439,^{3}).

Uvakufio Mustaj-beg Dženetić svjoj djeci, 1289/1872.

552. المنهاج فى شرح صحيح مسلم بن الحجاج 446.

Komentar Muslimovoj zbirci hadisa. Napisao Yahyā b. Šaraf an-Nawawī, umro 676/1277.

Brock. I, 160^2.

Svezak treći (الجزء الثالث من المنهاج). Sadrži tumačenje Muslimove zbirke od početka poglavlja كتاب الحج do konca poglavlja كتاب الامارة.

L. 257; 26,5 × 18. Nasḫ stari, arapski, lijep. Papir tamnobijel, deblji. Prva tri lista su oštećena po dužini, a gotovo svi listovi pri vrhu zahvaćeni su vlagom. Povez kožni, popravljen, sa otiskom ornamenata na koricama.

Prepisao ʿAlī b. Muḥammad al-Kutbī. Rukopis je vjerovatno iz VIII/XIV stoljeća.

تم الجزء الثالث يتلوه فى الجزء الرابع كتاب الصيد و الذبائح ... كتبه الفقير الى الله تعالى على بن محمد الكتبي عفا الله عنهما

Na kraju je zapis u kome se kaže da je na primjerku, iz koga je ovaj prepisan, zabilježeno kako je isti sravnjen sa primjerkom Šaih ʿAlāuddīna b. al-ʿAṭṭāra, koji je prepisan iz autografa. Ibnul-ʿAṭṭar je prenio zapis autora, koji u tome zapisu kaže da je djelo dovršio 15. muharema 675/1276:

صورة ما وجد على نسخة المكتتب منها: قوبلت هذه النسخة على نسخة الشيخ علاء الدين بن العطار المنقولة من نسخة المصنف تغمده الله برحمته فصحت بحسب الطاقة و لله الحمد و المنة قال ابن العطار آخر المجلد الرابع من نسخة المصنف رحمه الله قال قال مؤلفه رضى الله عنه فرغت منه يوم الاثنين الخامس عشر من المحرم سنة خمس و سبعين و ستماية ...

Na l. 1^a gornji naslov, a ispod njega sadržaj ovog sveska. Tu je i zapis sa potpisom ranijeg vlasnika: Ibrahim b. Hamza, zv. Ušaqīzāde. (قد دخل فى سلك ملك الفقير ابراهيم بن حمزه الشهير بعشاقى زاده).

Ispod toga je njegov lični pečat. Tu je još pečat vakifa Kasumagića Memiš-age i ove biblioteke.

Uvakufio Kasumagić Memiš-aga, čiji se pečat nalazi na nekim listovima.

553. 2650.

Zbirka risala (prepisanih i originalnih), diploma, nekih zapisa i fetvi.

كتاب الحاوى للرسائل والاجازات والمهمات والفتاوى

جمعه محمد بن محمد بن صالح بن محمد الخانجى البوسنوى السرايى

L. 120; 21 × 17. Papir bijel, deblji; povez broširan, nov.

1. L. 1 — 18. الاحاديث الجوامع وهى خمسون حديثا للنووى و لابن رجب

Pedeset hadisa koje su sabrali Muḫyiddīn an-Nawawī, umro 676/1277 i Zainuddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad zv. Ḥāfiẓ Ibn Rağab, umro 795/1393. Ovaj posljednji je dodao poznatoj Nawawinoj zbirci od 42 hadisa (الاربعون) još osam hadisa, pa je tako postala ova zbirka od 50 hadisa. (On joj je napisao i lijep komentar poznat pod naslovom: جامع العلوم و الحكم فى شرح خمسين حديثا من جوامع الكلم , v. Tīmūriya II, 198. Ovdje su sami hadisi bez komentara. Nama pristupačni izvori ne navode ih kao zasebnu zbirku).

Početak:

الاول بسم الله الرحمن الرحيم عن عمر بن الخطاب رضى الله عنه قال سمعت رسول الله صلعم يقول انما الاعمال بالنيات

Nasḫ lijep. Na rubu listova uz svaki hadis ima bilješka u kojoj se navodi vjerodostojnost i izvor dotičnog hadisa.

Na l. 19 — 20. nalazi se nekoliko izabranih stihova (ابيات منتخبة)

2. L. 21 — 27. اجازة الشيخ عبد الله بن على آل يابس للفقير محمد بن محمد الخانجى

Diploma iz nauke hadisa. Izdao šaiḫ 'Abdullah b. 'Alī Āli Yābis an-Nağdī (iz Nedžda, Arabija) Mehmedu Handžiću. Ovu diplomu Handžić je dobio za vrijeme studija u Egiptu (na al-Azheru), gdje se je upoznao i sprijateljio sa spomenutim šejhom.

Na kraju ima zapis u kojem se kaže da je ovo prepis originalne diplome koju je Handžiću izdiktirao i potpisao šeih Abdullāh u svome stanu u Kairu. Ovaj prepis je rađen u Sarajevu, 1350/1931.

3. L. 27 — 33. اسانيد الكتب الستة و موطأ الامام مالك للدهلوى

Senedi (putevi predaje ili niz predavača) šest poznatih zbirki hadisa i Malikova *Muwaṭṭa-a*, od Waliyyullāh Aḥmeda b. 'Abdurraḥīm ad-Dehlevije. Na rubu nekih listova ima nešto bilježaka.

4. L. 34 — 35. اجازة السيد احمد رافع لمحمد الخانجى شفاها

Diploma egipatskog učenjaka Sayyid Aḥmada Rāfi' H. Mehmedu Handžiću.

Na l. 35 — 37. su dvije bilješke Handžića o njegovim radovima الجوهر الاسنى i حياة الانبياء. U prvoj bilješci prenosi prikaz njegova rada الجوهر الاسنى, koji je dao egipatski časopis الفتح u svom broju 259 od 30. safera 1350. (juli 1931).

5. L. 38 — 34. الحق الصحيح فى اثبات نزول سيدنا المسيح

Rasprava o ponovnom dolasku Božijeg poslanika Īsāa na zemlju pred sudnji dan. Napisao M. Handžić. Rasprava je podijeljena na tri poglavlja.

Početak: الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام على اشرف المرسلين

6. L. 43 — 49. صاقى المرهم الشافى لقلب من يدعى موت عيسى بن مريم

Risala o pitanju da li je Īsā još živ i o njegovom usponu na nebo za života, od M. Handžića.

Početak: الحمد لله وحده

Na kraju ima zapis u kojem se kaže da je sastav risale završen u Kairu (za vrijeme studija pisca), 1348/1929.

7. L. 50 — 74. رسالة بيان الاملاء فى حكم الاستمناء

Rasprava o onaniji sa šeriatskog gledišta, od M. Handžića. Pisac je ovu risalu sabrao iz fikha, hadisa i tefsira. Razdijeljena je na više poglavlja. Posljednje poglavlje sadrži izvatke iz arapske književnosti o tom problemu. Na kraju ima bilješka u kojoj se kaže da je rad završen u Kairu 1347/1928, a prepisan u Sarajevu 1351/1932.

Početak: سبحان من وفق اهل الفهوم لاستنباط المسائل و العلوم

8. L. 75 — 80. اجازة الشيخ محمد راغب الطباخ الحلبى للخانجى

Diploma šaiḫa Muḥameda Ragib aṭ-Ṭabbāḫ al-Halebije (iz Alepa — Sirija) H. Mehmedu Handžiću. Ovo je zapravo prepis diplome koju je spomenuti učenjak hadisa i poznati noviji pisac poslao Handžiću, na njegovo pismeno traženje. Poslije idžazeta nalazi se prepis Handžićeva pisma, kojim je tražio idžazet 1351/1932 godine.

Na l. 81 — 82. je rodoslovlje Handžića (نسب محمد الخانجى) u kome je naveo svoje roditelje i nekoliko djedova.

Na l. 83 — 90. su zapisi, među kojima: Slika natpisa Careve džamije u Rogatici (تاريخ الجامع الخنكارى بچلبى پازار), putovanje u Rogaticu 1933 (الرحلة الى چلبى پازار), datum džamije i mekteba šejhul-islama Refik efendije u Rogatici, put u Foču radi održavanja vazova (الرحلة الى فوچا و ضواحيها للوعظ و الارشاد). Tu se, pored ostalog, navode imena fočanskih džamija i datum građenja nekih od njih. Potom se kratko spominje put u Goražde i Čajniče i navode se džamije tih dvaju mjesta, te otvorenje džamije Šudžauddin u Rogatici (افتتاح جامع شجاع الدين بچلبى پازار). Nakon svega toga nalaze se neki stihovi na turskom jeziku od bosanskog pjesnika Muḫlişije i njegov spjev (kasida) iz 1150/1737 u pohvalu Ali-paše Hećimovića.

9. L. 90 — 95. المنحة فى السبحة للامام السيوطى و تذييل الخانجى عليها

Kratka risala o tesbihu (brojanici), od 'Abdurraḥmana Sujuṭije i dodatak Handžića na istu.

Brock. II, 152,^{178}.

Početak: الحمد لله و سلام على عباده الذين اصطفى

Početak dodatka glasi:

و هذا ما ذيل به الفقير الى الله تعالى محمد الخانجى البوسنوى على جزء الحافظ السيوطى فى السبحة قال فى ثبت الامير قال الشيخ ابو العباس

Na l. 95 — 120. nalaze se razni zapisi i kraći sastavi:

1) datum smrti i sahrane pjesnika Safet-bega Bašagića; 2) Handžićeva kritika nekih derviških redova i njihovih zabluda i reagovanje savremenih derviša na to; 3) datum smrti i sahrana Ali Rušdi-efendije Kapića; 4) imena nastavnika vjerskih predmeta i arapskog jezika pred kojima je Handžić učio od početka školovanja u Sarajevu do završetka studija u Egiptu; 5) imena učenjaka hadisa, koji su Handžiću dali diplomu (idžazet); 6) imena učenika osmog razreda G. Husrev-begove medrese kojima je Handžić izdao odobrenje (idžazet) i tekst tog idžazeta, bez datuma; 7) Handžićevi stihovi na arapskom jeziku koje je sastavio na kraju svog rada na našem jeziku: »Književni rad bos.-herc. muslimana« i njegovi stihovi, također na arapskom jeziku, koje je stavio na kraju svog članka na našem jeziku: »O utvrđivanju ramazanskog mlađaka«; 8) Handžićevo putovanje u Krajinu radi održavanja vazova 1934. god. i popis mjesta koja je tom prilikom obišao i u kojima je održao vaz. Tu je i pjesmica na našem jeziku, kojom je jedno dijete pozdravilo H. Mehmeda, a koju je sastavio mualim mekteba u selu Papari; 9) izabrani stihovi o zavidnosti; 10) slika Sinan-begove džamije u Čajniču i jedne džamije u Makedoniji koja je porušena dinamitom 1934; 11) pjesma na arapskom jeziku u slavu Gazi Husrev-bega, koju je Handžić sastavio prilikom Gazijine proslave 1932. i tumač nekih riječi u toj pjesmi; 12) zapis o ukidanju ustanove muftijstva u Bosni i Hercegovini 1355/1936. (الغاء وظيفة الافتاء فى بوسنه و هرسك); 13) kratak zapis o profesoru sa al-Azhera Šejh Hasanainu Maḫlūfu povodom vijesti o njegovoj smrti; 14) tumačenje jednog ajeta od dvojice učenjaka u Egiptu, čija je predavanja Handžić slušao; 15) popis mjesta u Bosni i Hercegovini u kojima je postojao muftija; 16) stihovi na arapskom i turskom jeziku, koje je Handžić prepisao iz raznih rukopisa; 17) imena učenika osmog razreda G. Husrev-begove medrese iz 1355/1936. god., kojima je Handžić dao idžazet i tekst toga idžazeta; 18) jedna hutba za džumu mjeseca rebiul-evela koju je Handžić sastavio iz raznih hutbi istaknutih hatiba; 19) slika Burmali džamije u Skoplju i bilješka o njenom rušenju; 20) izabrani stihovi i riječi o pokajanju.

Cijelu ovu zbirku prepisao je Handžić lijepim nasḫom oko 1350 — 55/1930 — 36 godine.

554. كتاب مختصر موضوعات ابن الجوزى 3313.

Skraćena prerada Ibn Ğauzīne zbirke *al-Mauḍū'āt*. Napisao 'Abdullāh b. Muḥammad b. Sulaimān b. Dāwūd b. Yūsuf an-Nawāğī aš-Šāfi'ī, živio i pisao polovinom VIII/XIV stoljeća, kako se to razumi iz ovog rukopisa.

(اختصار الفقير الى الله تعالى عبد الله بن محمد بن سليم بن داود بن يوسف النواجى الشافعى)

Gornji naslov nalazi se na rukopisu (v. l. 1^a). Bibliografski izvori i katalozi koji su nam pristupačni ne spominju ovo djelo.

Prezime pisca u naslovu neko je pogrešno izmijenio od »بن سليمن« u » بن سليم «.

Početak:

الحمد لله على التعليم حمدا يوجب المزيد من التقويم . . . اما بعد فان بعض طلاب

الحديث الخ على ان اجمع له الاحاديث الموضوعة و اعرفه من اى طريق تعلم انها موضوعة فرايت ان اسعاف الطالب للعلم بمطلوبه يتعين

L. 147; 23,5 × 17. Nasḫ starinski lijep. Papir tamnobijel, deblji, povez polukožni, oštećen.

Na listu 145 ima zapis u kojem se kaže, da je ovaj primjerak prepisao pisac (autograf) u subotu 6. šabana 748/1347:

آخر كتاب الموضوعات بحمد الله و عونه. علقه لنفسه و لمن شاء الله من بعده عبد الله بن محمد بن سليمن بن داود بن يوسف النواجى الشافعى . . . وافق الفراغ منه آخر يوم السبت سادس شعبان من شهور [سنة] ثمان و اربعين و سبعماية

Karakteristično je da autor u tome zapisu naziva svoje djelo jednostavno *Mauḍū'āt*, a ne *Muḫtaṣar*.

Na kraju su kraći izvodi iz radova dvojice učenjaka o apokrifnim hadisima. Prvo je na l. 145 — 146 (هذه نبذة فى الموضوعات من كلام الامام ابى حفص عمر بن زيد الموصلى) izvod iz rada Abū Ḥafṣ 'Omar b. Zaid al-Mauṣilī, a na l. 146 — 147 (و هذه نبذة ايضا من فتاوى الشيخ تقى الدين بن تيميه سئل عنها فاجاب) izvod iz fetvi Taqīyuddīn Ibn Taimīye. Ovi izvodi su pisani istim rukopisom kao i glavno djelo.

Na l. 1a u vrhu su dva zapisa sa imenima nekadašnjih vlasnika (Abu Bekr b. Rustem b. Ahmed eš-Šerwani i H. Mustafa-efendi).

555. شرح على مختصر صحيح مسلم 3801.

Komentar skraćenoj preradi Muslimove zbirke hadisa, od nepoznatog pisca. ḤḪ (I, 558) spominje dvije skraćene prerade Muslimove zbirke.
Jednu od njih napisao je Muḥammad b. 'Abdullāh al-Marīsī, umro 655/1257, a drugu Zakīyuddīn 'Abdul'aẓīm Ibn 'Abdulqavīy al-Mundirī (umro 656/1258). Ovu drugu preradu komentarisali su dvojica učenjaka, i to: 'Otman b. 'Abdulmalik al-Kurdī al-Miṣrī, umro 737/1336. i Muḥammad b. Aḥmad al-Asnawī, umro 763/1361. Ovaj naš rukopis je, po svoj prilici, jednog od ova dva komentatora, ako nije djelo samog prerađivača.

Svezak peti ili *šesti*, u kome su uvezena dva dijela (džuza), i to pogrešno, jer je drugi dio trebao doći naprijed. Svezak je nepotpun. Na više mjesta pogrešno je stavljeno i uvezano po nekoliko listova iz neke sasvim druge knjige. Na prvom listu u vrhu može se pročitati zapis, da je ovo šesti svezak (السادس من شرح صحيح مسلم).

Početak prvog dijela ovdje:

فى حكم ما افتتح من القرى بقتال او بغير قتال مسلم عن همام بن منبه قال هذا ما حدثنا ابو هريرة عن محمد رسول الله صلعم فذكر احاديث منها قال قال رسول الله صلعم

Taj dio završava se poglavljem:

ما يلزم من حلف باللات و العزا (العزى) و من قال لصاحبه تعال اقامرك مسلم عن ابى هريرة قال od koga nedostaje nekoliko listova.

Slijedeći dio, (koji je trebao doći naprijed) počinje poglavljem:

عدة المتوفى عنها الحامل و غير المتوفى عنها من الحوامل مسلم عن ابن شهاب قال

Ovaj se dio završava poglavljem:

التنفيل وفد المسلمين بالاسرى مسلم عن اياس بن سلمة قال حدثنى ابى قال غزونا فزارة و علينا ابو بكر

Na kraju ima bilješka koja glasi:

تم الجزء و لله الحمد و المنة و صلى الله على سيدنا محمد و آله و صحبه و سلم تسليما. يتلوه ان شاء الله تعالى فى مسلم ما افتتح من القرى بقتال او بغير قتال و حسبنا الله و نعم الوكيل

L. 341; 27,8 × 18,2. Nasḫ stari arapski, većim dijelom bez dijakritičkih znakova. Papir žućkast, deblji, listovi dohvaćeni i mjestimično oštećeni vlagom. Posljednja dva lista otkinuta s vrha. Povez otkinut i izgubljen.

Na početku ima sadržaj, a zatim zapis na turskom jeziku, u kome se kaže, da su ovi »dijelovi« došli kao poklon iz Počitelja i da postoji velika mogućnost da pripadaju vakufu Ibrahim-paše Počiteljca. Ukoliko ne budu vakuf spomenutog, kaže se dalje, oni su naše vlasništvo putem poklona, pa se određuju u vakuf od naše strane:

اشبو اجزاء لطيفه پوچتل طرفندن هديه كاوب انجق پوچتالى ابراهيم پاشانك اوقافندن اولديغى احتمال قويدر بناء عليه ان شاء الله تعالى وقت حاجتده محل مزبوره ايصال اوله. على احتمال المرحوم مزبورك وقفى اوليوب هديه ملكمز ايسه طرفمزده وقف اوله. بناء على ذلك بعض يرلرينه وقف رسم اولنور

Ko je taj zapis napisao i u čije ime, nije označeno. Rukopis potiče, vjerovatno, iz XV ili XVI stoljeća. Iz Karađoz-begove biblioteke.

556. 2682.

L. 97; 17,5 × 13,5. Papir tamnobijel, deblji, povez broširan.

1. L. 1 — 58. جزء فيه جملة من روايات

سيدنا الشيخ الامام شيخ الاسلام العالم العلامة البحر الفهامة احد الافراد فى احواله و المتجرد فى اقواله زين الدين ابى يحيى زكريا بن محمد الانصارى الشافعى بارك الله تعالى فى حياته و حفظه من جميع جهاته

Zbirka seneda šaiḫu 'l-islāma Abū Yaḥyā Zakarīyā b. Muḥammad b. Aḥmad al-Anṣārī, umro 926/1520. Izradio Šamsuddīn Abū 'l-Ḫair Muḥammad b. 'Abdurraḥmān as-Saḫawī, umro 902/1496. (kako to navodi el-Kettani u svom djelu *Fihris al-Fahāris*. U tom djelu ova se zbirka zove *Fihris*). Ova vrsta djela, u kojima se spominju senedi, tj. niz učitelja preko kojih je neki učenjak primio ili učio svoju nauku, zove se obično *ṯabat* (ثبت).

Početak poslije besmele:

اما بعد حمد الله مانح العلماء لاسيما بالسنة الواضحة الدلايل شرفا و زينا

Najprije su spomenuti tzv.*musalsal* i slični hadisi, a onda senedi hadiskih i drugih djela. Na kraju se nalazi abecednim redom pisan registar imena onih hadiskih učenjaka, koji su Anṣārīji dali diplomu (*iǧāzat*). Ta imena su prikupljena prema uputi Šamsuddīna as-Saḫawīje.

Nasḫ.

Prepisivač i datum prepisa nisu spomenuti, ali iz riječi بارك الله فى حياته u naslovu vidi se da je prepis načinjen za života Zakarīyā al-Anṣārīje.

Na početku se nalaze dva zapisa H. M. Handžića na arapskom jeziku. U prvom se žali na loše koričenje ove vrijedne zbirke, a u drugom ističe važnost djela كتاب الاوائل , koje se nalazi na kraju ovog sveska. Na l. 1ª, pored naslova, nalaze se brisana imena nekadašnjih vlasnika i sadržaj.

2. L. 59 — 71. الجزء فيه نسخة ابراهيم بن سعد بن ابراهيم بن عبد الرحمن بن عوف الزهرى

Zbirka hadisa koje pripovijeda Ibrāhīm b. Sa'd b. Ibrāhīm b. 'Abduraḥmān b. 'Auf az-Zuhrī, kadija u Bagdadu, umro 184/800.

Na početku se nalazi potvrda da je prepisivač sa još nekim slušao predavanja ove zbirke kod Ǧamāluddīn Ibrāhīm b. 'Alī al-Qurašī al-Qalqašandī aš-Šāfi'īje, a na kraju opet potvrda da je tu zbirku slušao kod Karīmuddīn Abū 'l-Faḍl Muhammad b. Muḥammad b. al-'Imād al-Balbīsī aš-Šāfi'īje, godine 917/1511, čiji se vlastoručni potpis nalazi ispod potvrde.

Početak:

قال سيدنا و مولانا و شيخنا شيخ مشايخ الاسلام جمال الدين ابو الفتح ابراهيم بن شيخ الاسلام علاء الدين ابى الفتوح على بن القاضى قطب الدين احمد بن اسماعيل القرشى القلقشندى

Nasḫ.

3. L. 72 — 75. جزء من حديث الشيخ ابى الحسين احمد بن محمد بن احمد بن جعفر القدورى

Kratka zbirka hadisa, koje pripovijeda 'Abū 'l-Ḥusain Aḥmad b. Muḥammad b. Aḥmad b. Ǧa'far al-Qudūrī, umro 428/1036.

Nasḫ.

Na kraju ima potvrda da je prepisivač slušao zbirku kod spomenutog Karīmuddīna.

4. L. 76 — 80. جزء من حديث سعدان بن نصر المخرمى منتق من الجزء الرابع من حديثه عن شيوخه

Zbirka hadisa koje pripovijeda Sa'dān b. Naṣr al-Muḫarrimī. U djelu *Tağ al-'arūs* kod riječi *ḫarm* (خرم) navodi se ime سيدان بن نصر.

Na kraju ima slična potvrda o slušanju i ove zbirke kod spomenutog Balbīsīje.

Prema naslovu izgleda da je to izbor iz neke veće zbirke (منتق من الجزء الرابع).

5. L. 81 — 82. جزء فيه احاديث ستة منتقاة من كتاب الثمانين للامام

ابى بكر محمد بن الحسين بن عبدالله الاجرى

Šest hadisa, izabranih iz djela كتاب الثمانين koje je napisao Abū Bakr Muḥammad b. Ḥusain b. 'Abdullāh al-Ağurrī, umro u Meki 360/970.

Prepisao pod tač. 1 — 5 Muḥammad b. Yašbak al-Yūsufī 917/1511 (v. l. 59).

6. L. 83 — 97. كتاب الاوايل

Zbirka hadisa, u kojima se spominju »počeci« (*avā'il*), tj. kada se nešto prvi put dogodilo ili učinilo. Napisao Abū Bakr Aḥmad b. 'Amr b. Abū 'Āṣim an-Nabīl aš-Šaibānī, kadija Isfahana, umro 287/900.

Na naslovnoj stranici je naslov:

كتاب الاوايل تأليف القاضى ابى بكر احمد بن عمرو بن ابى عاصم النبيل
رواية ابى بكر عبد الله بن محمد بن محمد بن فورك القباب عنه رواية ابى بكر محمد بن
عبد الله بن شاذان الاعرج عنه رواية ابى منصور محمود بن اسماعيل بن محمد الصيرفى
عنه رواية ابى عبد الله محمد بن ابى زيد بن محمد الكرانى عنه رواية ابى العباس احمد
بن سلامه بن ابراهيم الحداد اجازة سماع مسعود بن احمد بن مسعود بن زيد الحارثى
بقراءته عليه

Početak nakon besmele i hamdele:

اخبرنا الشيخ ابو العباس احمد بن ابى الخير سلامه بن ابراهيم بن سلامه الحداد
بقراتى عليه لثمان بقين من جمادى الاولى سنة ثلاث و سبعين و ستمية بظاهر دمشق قال
اخبرنا الشيخ ابو عبد الله

Ovo djelo ne spominje se nigdje u bibliografskim izvorima koji su nam pristupačni, što bi moglo značiti da je naš rukopis unikat.

Nasḫ arapski, lijep.

Na potvrdi o predavanju ovog djela (tabaq), koja je pisana kasnijom rukom na kraju rukopisa, zabilježen je datum 673/1274. u Damasku. Taj datum spominje se i na početku.

Primjerak je star, rijedak i vrlo vrijedan. Šteta je što je, po svoj prilici, poslije prvog lista izgubljeno nekoliko listova.

Prepisao pod tač. 6 neki Ḫiḍr b. Farl (?) al-Bagdadī, vjerovatno u prvoj polovini XIII stoljeća. (كتبه العبد الفقير خضر بن فرل ؟ البغدادى)

557. الجامع الصغير من حديث البشير النذير 337.

Zbirka hadisa, napisao Ğalāluddīn 'Abdurraḥmān b. Abū Bakr as-Suyūṭī, umro 911/1505.

Djelo je dovršeno 907/1501.

Brock. II, 147,56.

Jedan svezak. Sadrži čitavo djelo.

Početak:

الحمد لله الذى بعث على رأس كل مماية سنة من يجدد لهذه الامة امر دينها

L. 215; 27 × 18. Nasḫ starinski. Naslovi, prva riječ svakog hadisa i kratice, koje označavaju izvore hadisa, pisani su crvenim mastilom. Papir bijel, listovi u vrhu zahvaćeni vlagom. Povez kožni, oštećen, sa otiskom ornamenata na koricama.

Na kraju se nalazi zapis iz koga se razumije da je ovaj primjerak prepisan još za života piščeva.

و هذا آخر كتاب الجامع الصغير من حديث البشير النذير و هو عشرة آلاف حديث مرتبة
على حروف المعجم تأليف سيدنا و مولانا . . . ابى الفضل السيوطى الشافعى فسح الله تعالى
فى مدته و نفعنا و المسلمين بعلومه و بركته

Na početku se nalazi gornji naslov, a ispod njega dva poučna stiha. Poslije toga, na l. 1ª ime nekadašnjeg vlasnika i napomena pisca o nekim načelima kojih se držao pri navođenju raznih izvora hadisa u svom djelu.

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

558. ISTO 400.

L. 238; 27 × 18. Nasḫ. Cjelokupna obrada slična obradi prethodnog rukopisa, iako drugom rukom pisana. Papir tamnobijel, povez kožni.

Prepisao 'Abdurrāziq b. 'Abbās al-'Abādī aš-Šāfi'ī al-Azharī, 1. zulhidže 968/1560.

تم الجامع الصغير ... على يد اضعف الورى ... عبد الوازق بن عباس العبادى الشافعى
الازهرى فى اليوم الاول من شهر ذى الحجة الحرام سنة ثمان و ستين و تسعماية

Na l. 1ª su dva zapisa o nekadašnjim vlasnicima od kojih je prvi Ma'ruf kadija u jednoj pokrajini Egipta 969/1561, a drugi (njegov sin Muhamed) miralaj u Jerusalimu 972/1564.

(تملكه بلابتياع الشرعى بالقاهرة فى خامس المحرم سنة ٩٦٩ الفقير معروف القاضى
باقليم ... و المنصورة - ثم اعارته يد الزمن العبد الفقير محمد بن معروف مير الاى
بالقدس الشريف فى محرم الحرام سنه ٩٧٢)

Na početku ima zapis, u kome se kaže da je ovaj svezak uvakufio H. Muḥammad Bičakčić b. Faḍlulah iz Sarajeva za Ajni-begov mekteb 1254/1838. Po tom se nalaze razni zapisi iz područja fikha i hadisa.

559. ISTO **723.**

L. 273; 22 × 16. Nasḫ sitan, lijep. Naslovi, početne riječi svakog hadisa i kratice pisani kao prethodno. Na rubovima listova u početku djela ima dosta bilježaka koje tumače tekst. Pred hadisima, također na početku, stavljene su kratice, po kojima se može znati vrijednost hadisa. Kasnije je to izostavljeno. Papir tamnobijel, tanak, povez kožni, oštećen.

Prepisao Muḥammad b. Ibrāhīm as-Surūrī al-Maqdisī al-Gānimī, 1. redžeba 1128/1715:

و كان الفراغ من كتابة هذه النسخة المباركة فى غرة شهر رجب الحرام سنة ١١٢٨ على
يد الضعيف الحقير محمد بن ابراهيم السرورى المقدسى الغانمى

Na početku je naslov, crvenim pisan, zatim nekoliko zapisa, većinom o nekadašnjim vlasnicima, te napomena pisca o pravilima kojih se držao pri sređivanju hadisa. Na l. 1ª zapis o broju hadisa ove zbirke (10.934), a po tom pečati vakifa Hromozade i ove biblioteke.

560. ISTO **1340.**

L. 358; 22 × 14,8. Nasḫ. Naslovi, kratice i početne riječi hadisa pisani kao gore. Na rubovima prvih listova i između redaka ima bilježaka, koje tumače tekst. Sve stranice obrubljene sa dvije crvene linije. Papir bijel, povez polukožni.

Prepisao 'Alī b. Muḥammad, poznat pod nadimkom »bivši muezin«, u nedelju 14. zulkade 1098/1686.

(ناسخ هذه النسخة المباركة ... على بن محمد المؤذن الشهير بالسابق وقع الفراغ من نسخه
فى صبيحة يوم الاحد لاربعة عشر مضين من شهر ذى القعدة من شهور سنة ثمان و تسعين
و الف)

Na početku naslov i vlastoručni potpis nekadašnjeg vlasnika H. M. Handžića. Na l. 1ª naslov i nekoliko hadisa o vrlinama i manama žena.

561. ISTO **3840.**

L. 241; 26 × 17. Nasḫ. Naslovi, kratice i početne riječi hadisa pisani kao gore. Papir tamnobijel, deblji, povez kožni, oštećen, popravljen, sa pozlaćenim ornamentima na koricama.

Na l. 1ª je naslov i zapis sa imenom i pečatom nekadašnjeg vlasnika, kadije u gradu Izmiru. Na l. 1ᵇ je zapis u kojem se kaže da je rukopis uvakufio 'Alī Gālib-paša za biblioteku svoje tekije u Mostaru, 1257/1841. Iznad zapisa je njegov veliki pečat.

Rukopis je vjerovatno iz druge polovine XVI stoljeća.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

562. ISTO **3902.**

L. 470; 21,5 × 16,5. Nasḫ od različitih ruku. Naslovi, kratice i počeci hadisa pisani crvenim mastilom. Prvi list dopisan kasnije drugom rukom. Poslije nekoliko prvih listova još dva lista dopisana kasnije. Na rubovima nekih listova ima bilježaka koje se odnose na tumačenje teksta. Papir tamnobijel, deblji, povez kožni, omotan u zeleno platno.

Rukopis je iz XVII ili XVIII stoljeća.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

563. الكوكب المنير 129.

Komentar prethodnom Suyūṭīnu djelu. Napisao Šamsuddīn Muḥammad b. 'Abdurraḥmān al-'Alqami al-Kaukabī, umro oko 978/1570.

Brock. II, 147^{56a}.

ḤḪ (I, 560) navodi da je komentator Sujutijin učenik i da je umro 929/1522, a na drugom mjestu (I, 445) navodi da je pisao 952/1545.

Svezak prvi nepotpun u početku. Sadrži tumačenje od početka zbirke do hadisa التوبة النصوح.

L. 447; 31 × 21. Nasḫ i ta'līq naizmjenično, od različitih ruku. Naslovi, a mjestimično i hadisi, pisani crvenim mastilom. Papir tamnobijel, deblji, povez platneni, nov.

Na kraju je zabilježeno da je prepis završen 1000/1591.

(و كان الفراغ من كتابته يوم السبت المبارك عاشر رمضان المبارك سنة الف من الهجرة)

564. ISTO 3359.

Svezak prvi, nepotpun u početku i na kraju.

Početak ovdje: حديث ان الله نظيف يحب النظافة

L. 277; 20 × 14,5. Nasḫ. Papir tamnobijel, deblji, povez polukožni.

Rukopis je vjerovatno iz XVI stoljeća.

565 — 567. التيسير بشرح الجامع الصغير 990, 991, 992.

Komentar prethodnoj Suyūṭīnoj zbirci. Napisao Šamsuddīn Muḥammad 'Abdurra'ūf al-Munāwī, umro 1031/1621. Ovo je skraćena redakcija njegovog opširnijeg komentara فيض القدير

Brock. S. II, $184,^{56c}$.

ḤḪ (I, 561) navodi da je »neki pisac« skratio taj opširni Munavijin komentar pod gornjim naslovom. Međutim zna se, a i iz uvoda ovdje razumi se da je i ovu skraćenu redakciju napisao sam pisac Munavija.

Tri sveska, koja čine jedan komplet.

Početak:

الحمد لله الذى علمنا من تأويل الاحاديث فاطر السموات و الارض ... و بعد فانى لما شرحت فيما مضى الجامع الصغير ... امرنى بعض المحبين ان اختصر اللفظ اختصارا ... فرايت ابقاء الاصل على حاله ... و ان يكون شرحا ثانيا و جيزا ... و سميته التيسير بشرح الجامع الصغير

L. 264 (I) + 220 (II) + 203 (III); 23,5 × 14,5. Nasḫ lijep. Tekst hadisa pisan crvenim mastilom. Prve dvije stranice obrubljene sa tri tanke crne i jednom širom zlatnom, a ostale jednom crvenom linijom. Papir bijel, povez poluplatneni, nov.

Svezak prvi, sadrži tumačenje hadisa od početka zbirke do kraja slova *alif* (do hadisa الاعين فالاعين).

Na početku naslov, kasnije stavljen. Na l. 1ª dva zapisa o nekadašnjim vlasnicima. U jednom zapisu stoji, da je ovaj primjerak posjedovao i uvakufio Muhamed Šakir b. Muhamed Muidović, sarajevski muftija, godine 1266/1849.

Svezak drugi, sadrži tumačenje hadisa od »ba« do uključivo slova »qāf«. Počinje hadisom: بسم الله الرحمن الرحيم مفتاح كل كتاب, a završava hadisom: القهقهة من الشيطان.

Svezak treći, sadrži tumačenje hadisa od slova »kāf« do kraja abecede. Počinje hadisom: كاتم العلم يلعنه كل شئ, a završava se: اليوم الموعود يوم القيمة.

Prepisao neki Munla 'Abdullāh, u ponedeljak 27. zulhidže 1084/1673. kako se vidi iz ovoga zapisa na kraju trećeg sveska.

وافق الفراغ من نسخه على يد افقر عباد الله ... منلا عبد الله يوم الاثنين فى سبعة و عشرين من ذى الحجة سنة الف و اربعة و ثمانين

568. السراج المنير بشرح الجامع الصغير 1399.

Komentar spomenutoj Suyūṭīnoj zbirci. Napisao 'Alī b. Aḥmad b. Nūruddīn Muḥammad al-'Azīzī, umro 1070/1659.

Brock. II, $148,^{56d}$.

563. الكوكب المنير 129.

Komentar prethodnom Suyūṭīnu djelu. Napisao Šamsuddīn Muḥammad b. 'Abdurraḥmān al-'Alqami al-Kaukabī, umro oko 978/1570.

Brock. II, 147^{56a}.

ḤḪ (I, 560) navodi da je komentator Sujutijin učenik i da je umro 929/1522, a na drugom mjestu (I, 445) navodi da je pisao 952/1545.

Svezak prvi nepotpun u početku. Sadrži tumačenje od početka zbirke do hadisa التوبة النصوح·

L. 447; 31 × 21. Nasḫ i ta'līq naizmjenično, od različitih ruku. Naslovi, a mjestimično i hadisi, pisani crvenim mastilom. Papir tamnobijel, deblji, povez platneni, nov.

Na kraju je zabilježeno da je prepis završen 1000/1591.

(و كان الفراغ من كتابته يوم السبت المبارك عاشر رمضان المبارك سنة الف من الهجرة)

564. ISTO 3359.

Svezak prvi, nepotpun u početku i na kraju.

Početak ovdje: حديث ان الله نظيف يحب النظافة

L. 277; 20 × 14,5. Nasḫ. Papir tamnobijel, deblji, povez polukožni.

Rukopis je vjerovatno iz XVI stoljeća.

565 — 567. التيسير بشرح الجامع الصغير 990, 991, 992.

Komentar prethodnoj Suyūṭīnoj zbirci. Napisao Šamsuddīn Muḥammad 'Abdurra'ūf al-Munāwī, umro 1031/1621. Ovo je skraćena redakcija njegovog opširnijeg komentara فيض القدير

Brock. S. II, 184,^{56c}.

ḤḪ (I, 561) navodi da je »neki pisac« skratio taj opširni Munavijin komentar pod gornjim naslovom. Međutim zna se, a i iz uvoda ovdje razumi se da je i ovu skraćenu redakciju napisao sam pisac Munavija.

Tri sveska, koja čine jedan komplet.

Početak:

الحمد لله الذى علّمنا من تأويل الاحاديث فاطر السموات و الارض ... و بعد فانى
لما شرحت فيما مضى الجامع الصغير ... امرنى بعض المحبين ان اختصر اللفظ اختصارا
... فرايت ابقاء الاصل على حاله ... و ان يكون شرحا ثانيا و جيزا ... و سميته
التيسير بشرح الجامع الصغير

L. 264 (I) + 220 (II) + 203 (III); 23,5 × 14,5. Nasḫ lijep. Tekst hadisa pisan crvenim mastilom. Prve dvije stranice obrubljene sa tri tanke crne i jednom širom zlatnom, a ostale jednom crvenom linijom. Papir bijel, povez poluplatneni, nov.

Svezak prvi, sadrži tumačenje hadisa od početka zbirke do kraja slova *alif* (do hadisa الاءزفالاءز).

Na početku naslov, kasnije stavljen. Na l. 1ª dva zapisa o nekadašnjim vlasnicima. U jednom zapisu stoji, da je ovaj primjerak posjedovao i uvakufio Muhamed Šakir b. Muhamed Muidović, sarajevski muftija, godine 1266/1849.

Svezak drugi, sadrži tumačenje hadisa od »ba« do uključivo slova »qāf«. Počinje hadisom: ›بسم الله الرحمن الرحيم مفتاح كل كتاب

a završava hadisom: القهقهة من الشيطان·

Svezak treći, sadrži tumačenje hadisa od slova »kāf« do kraja abecede. Počinje hadisom: كاتم العلم يلعنه كل شئ , a završava se: اليوم الموعود يوم القيمة·

Prepisao neki Munla 'Abdullāh, u ponedeljak 27. zulhidže 1084/1673. kako se vidi iz ovoga zapisa na kraju trećeg sveska.

وافق الفراغ من نسخه على يد افقر عباد الله ... منلا عبد الله يوم الاثنين فى سبعة و عشرين من ذى الحجة سنة الف و اربعة و ثمانين

568. السراج المنير بشرح الجامع الصغير 1399.

Komentar spomenutoj Suyūṭīnoj zbirci. Napisao 'Alī b. Aḥmad b. Nūruddīn Muḥammad al-'Azīzī, umro 1070/1659.

Brock. II, 148,^{56d}.

Svezak prvi, sadrži tumačenje od početka zbirke do hadisa:

اللهم ذا الحبل الشديد و الامر السديد اسئلك الامن يوم الوعيد

Početak: الحمد لله الذى وفقنا للاشتغال بسنة رسوله و تبليغها من رغب فيها

L. 193; 22 × 16. Nasḫ prost. Tekst hadisa podvučen crvenom linijom. Prve dvije stranice obrubljene širokom zlatnom linijom. Papir bijel, povez polukožni, ima polukožnu futrolu.

Rukopis je iz XVIII stoljeća.

Iz Šehdine biblioteke.

569. ISTO **784.**

Svezak drugi, od drugog kompleta, nepotpun u početku. Počinje hadisom: ان الود يورث و العداوة تورث , a završava hadisom: الحمى من كير جهنم و هى نصيب المؤمن من النار

L. 288; 20 × 15. Nasḫ slab, pisan krupnim perom. Tekst hadisa pisan crvenim mastilom. Papir bijel, deblji, povez polukožni.

Rukopis je vjerovatno iz XVIII stoljeća.

570. لقط المرجان فى احكام الجان **1908.**

Djelo o džinima (nevidljivim bićima). Napisao Ǧalāluddīn Suyūtī, umro 911/1505. Djelo je pisano na osnovu hadisa i tradicije uopće, pa ga je i sam pisac uvrstio u hadisku nauku, kad je napravio popis svojih radova. To je zapravo skraćena prerada djela o istoj temi jednog ranijeg pisca.

Brock. S. II, 187,^{122}.

Početak:

الحمد لله الحنان المنان و الصلاة و السلام على سيدنا محمد المبعوث الى الانس و الجان هذا تلخيص كتاب اكام المرجان فى احكام الجان لقاضى بدر الدين الشبلى

L. 75; 22 × 16,5. Nasḫ čitak. Papir žućkastobijel, povez kožni, originalni, sa otiskom ornamenata na koricama.

Na l. 1^{a} gornji naslov, pisan zelenim i crvenim mastilom, zatim zapisi o nekadašnjem vlasniku i o zavještanju rukopisa, te dva pečata ove biblioteke.

Na kraju rasprava o dovi *qunūt* od istog pisca i prepisana istom rukom.

Rukopis je vjerovatno iz XVII stoljeća.

Uvakufio Svrzo Ismet-efendija.

571. **3411.**

L. 88; 20,5 × 15,2. Papir tamnobijel, deblji. Povez poluplatneni, nov.

1. L. 1 — 12. اربعين ابن كمال پاشا

Zbirka 40 hadisa koju je sabrao Aḥmad b. Sulaiman Ibn Kamal paša (Kamal-pašazade), umro 940/1533.

Brock. II, 450,^{13}.

Pisac je sabrao tri zbirke po 40 hadisa i prokomentarisao ih. Njegovi izabrani hadisi većinom su kratki. Ovdje su redom prepisane sve tri zbirke. Jedna od njih ne sadrži svih četrdeset hadisa. Ostale risale u ovom svesku takođe su od istog pisca.

Početak prve zbirke hadisa:

الحمد لله رب العالمين و الصلوة على سند العالمين و سيد المرسلين و على آله و صحبه اجمعين . . . و بعد فقد روى عن على بن ابى طالب رضى الله عنه

Nasḫ čitak. Tekst hadisa podvučen crvenom linijom.

Na l. 1^{a} je sadržaj čitave ove zbirke risala, te imena nekadašnjih vlasnika, od kojih su neka izbrisana. Među njima se može pročitati »Fehmi Ali, kadija privremeno u Blagaju«, koji kaže da je ovaj primjerak kupio, dok je bio nastanjen u Istanbulu. Ispod toga njegov pečat, u kom se može pročitati godina 1183/1770.

2. L. 13 — 26. الحديث الاربعون لمولانا كمل پاشا زاده

Zbirka 40 hadisa od istog pisca. To je njegova druga zbirka.

Brock. II, 450,^{14}.

Početak: الحديث الاول يسروا و لا تعسروا و بشروا و لا تنفروا

3. L. 27 — 35. الحديث الاربعون لمولانا كمال پاشا زاده

Zbirka hadisa od istog pisca. To je njegova treća zbirka. Sadrži 29 hadisa.

Brock. II, 450^{15}.

Početak:

الحمد لله رب العالمين و الصلوة على سند العالمين و سيد المرسلين . . . الحديث الاول
اللهم لا خير الاخيرك و لا طير الاطيرك و لا اله غيرك

Listovi 36 — 40 neispisani.

4. L. 41 — 85. درر فرايد لمولانا كمال پاشا زاده

Kraće djelo o tumačenju raznih termina iz područja arapskog jezika, tefsira i fikha od gornjeg pisca, (v. Ismā'īl-paša AM I, 142).

Početak:

فريدة ـ التحرى هو فى اللغة طلب احرى الامرين و اوليهما و فى اصطلاح الشرع

5. L. 85^{b} — 88. الرسائل الثلاث فى المسائل الثلاث لابن كمال باشا

Tri kratke rasprave o tri vjerska pitanja: o zamjenjivanju u održavanju hutbe, o plaćanju i primanju plaće za podučavanje u Qur'anu i vjeronauci uopće i o obavljanju džume namaza u dvije i više džamija u jednom gradu.

Početak: الحمد لوليه و الصلوة على نبيه قال فى الهداية

Cijelu zbirku prepisao isti, nepoznati prepisivač, vjerovatno u XVII stoljeću. Na nekim mjestima navedena je godina 933/1526, ali to je datum pisanja, a ne prepisa.

572.

4097.

L. 121; 14,5 × 10. Papir tamnobijel, listovi prosuti, povez kožni.

1. L. 1 — 23. ISTO kao br. 571,^{1}.

Ta'līq.

Na početku sadržaj cijele zbirke, te razni zapisi.

2. L. 23^{b} — 32^{a}. رسالة فى افضلية محمد عليه السلام

Risala o prednosti Muhameda nad drugim Božijim poslanicima, od Ibn Kemal-paše (v. Brock. II, 450,^{28}).

Početak:

الحمد لله الذى كرّم بنى آدم و فضلنا على ساير الامم و الصلوة على اصحاب الشرايع
هداة السبل

3. L. 32^{b} — 37. رسالة فى حكم الصلوة

Risala o namazu, od gornjeg pisca.

Gornji naslov i ime pisca navedeni su u rukopisu (v. bilješke u početku i na kraju risale).

Početak: الحمد لله رب العالمين و العاقبة للمتقين و طوبى للفايزين

4. L. 38 — 43^{a}. الفقه الاكبر, v. br. 114,^{4}.

5. L. 43^{b} — 49^{a}. جواهر الفرائض

Kratka risala o diobi nasljedstva, od nepoznatog pisca. Brockelmann (II, 450,^{43}) navodi djelo pod gornjim naslovom i pripisuje ga Ibn Kemal-paši.

Početak:

اعلم اذا مات الانسان اوّل ما يبدأ من التركة تكفينه و تجهيزه و يحتاج اليه من
ذلك (؟) ثم تقضى ديونه ان كانت ثم تنفذ وصاياه

Rađeno tako, da su postavljena razna pitanja *(mes'ele)* i na svako dato rješenje. Na pr.

مسئله رجل مات و ترك ابا لا غير فالمال كله للاب مسئله

6. L. 49^{b} — 54. عوامل البركوى

Kratka sintaksa arapskog jezika (v. br. 143,^{7}).

Početak:

الحمد لله رب العالمين . . . و بعد فاعلم انه لابد لكل طالب معرفة الاعراب من
معرفة مائة شئ

7. L. 55 — 66. رسالة فى بيان المعاد الجسمانى

Rasprava o tjelesnom proživljenju od Kemal-pašazade.

Brock. II, 450,^{34}.

Početak:

الحمد لله رب العباد منه البداء و المعاد و الصلاة على من اخبر بحشر الاجساد

8. L. 67 — 74. رسالة فى تصحيح لفظ زنديق و توضيح معناه الدقيق

Risala o tumačenju riječi »zindiq« od istog pisca.

Brock. II, 450,^{38}.

Početak:

الحمد لله ولى التوفيق و الصلاة على النبى الشفيق محمد الهادى الى طريق التحقيق

9. L. 75 — 89. (رسالة فى بعض الادعية الشريفة)

Risala na turskom jeziku o nekim dovama, od nepoznatog pisca. Arapski tekst dova pisan crvenim mastilom.

Početak: حمد ازهر و شكر اوفر اول خالق بحروبر و رازق جن و بشر

Na l. 90. su معميات مير حسين — Zagonetke Mir Husejnove. Zapravo samo kratak izvod (4 — 5 stihova) iz tih zagonetki na perzijskom jeziku od Mir Husain b. Muhammad Šīrazī, umro 904/1498.

ḪḪ II, 1742.

10. L. 91 — 106. رساله معمى

Zbirka zagonetki na perzijskom jeziku, od nepoznatog pisca. U početku pisac kaže, da je zbirka raspoređena na uvod *(muqaddime)*, 24 poglavlja, koja se ovdje nazivaju »asl« i završetak (ḫātime).

Početak:

بدانكه ترتيب كرده شد اين رساله بر يك مقدمه و بيست و چهار اصل و خاتمه

Iza toga je spomenut sadržaj.

11. L. 107 — 119. (رسالة فى الالغاز و المعميات)

Kratka risala zagonetki i izvaci iz istih. Pri kraju je izgubljeno nekoliko lista. Zadnja dva lista dopisana su kasnije drugim rukopisom. Risala je na perzijskom i manjim dijelom na turskom jeziku.

Na kraju posljednje risale ovdje potpisan je poznati pisac tih stvari Sururi.

حرره المستخرج الفقير سرورى الحقير فى اليوم الحادى و العشرين من جمادى الاولى لسنة اربع و ستين و تسعماية

Prepisao cijelu zbirku Muṣṭafa b. Yūsuf al-Mostārī 991/1583.

تم على يد العبد الفقير مصطفى بن يوسف الحاج الموستارى فى اواسط رجب المرجب فى سنة ٩٩١ (v. pri kraju pod t. 11).

Iz Karađoz-begove biblioteke.

573. **1141.**

L. 26; 22 × 16. Papir bijel, deblji, povez kožni.

1. L. 1 — 6. الاربعون حديثا للبركلى

Četrdeset hadisa, zbirka koju je sabrao Muḥammad b. Pīr 'Alī Birgevī, umro 981/1573. (U jednom zapisu na početku ovog rukopisa stoji pogrešno da je pisac umro 960/1552).

Brock. S. II, 654,^{8a}.

Početak: انما لاعمال بالنيات

Nasḫ vokalizovan. Prve dvije stranice obrubljen su sa po dvije tanke i jednom širokom zlatnom, a ostale sa po dvije crvene linije.

2. L. 7 — 13. قصيدهٔ برده ili الكواكب الدرية فى مدح خير البرية

Hvalospjev u slavu Božijeg poslanika Muhameda, (v. br. 435,^{2}).

3. L. 14 — 26. (اسئلة و اجوبة فى الصلاة و غيرها) u rukopisu: سؤالُ اجوبة

Pitanja i odgovori o svrsi i smislu namaza i drugih vjerskih dužnosti i ustanova, od nepoznatog pisca. Pitanja i odgovori uzeti su iz Buraidova komentara nekom djelu *ar-Risala*. Možda je to Risala od Ibn Abu Zaid al-Qairavānī (umro 389/998) o malikiskom fikhu. Taj komentar nalazio se u pokrajini Tekrur u Sudanu. Djelo je imalo 12 svezaka (džuz) i za njega se davalo 100 dukata, kako se u uvodu kaže.

Početak je:

سؤالُ اجوبة (؟) فى الصلاة و غيرها مذكورة فى شرح الرسالة المعروفة بِبُرَيْدٍ و هو موجود ببلاد التكرور و هو اثنى عشر جزءا و قد اخبرنى الشيخ محمد التكرورى الذى مات بالجامع الازهر سنة احدى و اربعين (؟) ان الشرح المذكور قيمته عندهم مائة دينار فاول الاجوبة منه فان قيل ما الحكمة فى ان الله تعالى انزل تسعة و تسعين اسما و امسك عنده جل جلاله اسما واحدا

Prve dvije stranice obrubljene su tankim crnim i širokom zlatnom, a ostale sa dvije crvene linije.

Cijelu zbirku prepisao lijepim nasḫom neki Derviš (?) 1101/1689, kako se to vidi iz nečitke bilješke na kraju pod tač. 2.

Uvakufio H. Muḥammad b. Fejzullah Bičakčić iz Sarajeva za medresu Simzade (Drveniju), 1261/1845, kako se to vidi iz zapisa u dnu naslovne stranice. Ispod zapisa je lični pečat legatora.

574. 4205.

L. 73; 22,5 × 15. Nasḫ čitak. Osnovni tekst vokalizovan i podvučen crvenom linijom. Papir bijel, deblji. U početku i na kraju ima po nekoliko praznih listova. Povez polukožni, oštećen.

1. L. 1 — 11. ISTO kao br. 573,¹.

Nasḫ krupan, lijep.

2. L. 12 — 73. شرح تعليم المتعلم

Komentar djela *Ta'līm al-mute'allim* (v. br. 152,²). Napisao Ibrāhīm b. Ismā'īl 996/1588.

Brock. S. I, 837.

Početak: الحمد لله الذى انعم علينا بانواع النعم و لطائف الاحسان

Prepisao Ḥasan b. Ḥusain al-Maglevī (المغلوى) 22. šabana 1219/1804.

575. شرح الاربعين البركوية لبركلى و آقكرمانى 605.

Komentar prethodne Bergivine zbirke 40 hadisa. Komentarisali Bergivi i Muḥammad b. Muṣṭafa al-Aqkarmānī, umro 1174/1760. Ovaj komentar je nastao tako što je Bergivija bio počeo komentarisati svoju zbirku i obradio samo sedam hadisa, pa je mnogo kasnije po istom uzoru nastavio taj komentar na nagovor svojih učenika i prijatelja Muḥamed b. Muṣṭafa al-Aqkarmānī i dovršio ga 1157/1744. (v. na kraju komentara).

Kairo I, 98.

Početak: الحمد لله الذى ارسل رسوله بالهدى و دين الحق

L. 140; 25 × 17,5. Nasḫ čitak. Tekst hadisa vokalizovan i podvučen crvenom linijom. Na prvoj stranici je unvan, izrađen u zlatnoj i crvenoj boji. Sve stranice obrubljene su tankim crnim i širokom zlatnom linijom. Na rubovima listova ima dosta bilježaka pisanih istim rukopisom, a odnose se na tekst. Papir bijel, glat, povez kožni, popravljen, sa otiskom pozlaćenih ornamenata na koricama.

Prepis dovršen 1242/1826.

Uvakufio Ibrahim Zafranija, profesor Šeriatske sudačke škole u Sarajevu.

576. 666.

L. 49 ispisanih, a ostalo prazni. 24 × 16,5. Papir bijel i žućkast, povez kožni.

1. L. 1 — 19. ISTO kao br. 575.

Nasḫ i ta'līq. Tekst hadisa pisan nasḫom, krupnim pismom po sredini stranice, a komentar sitno ta'līqom na rubovima stranica i u posebno umetnutim listovima.

Na l. 20 — 21. nalazi se nekoliko ajeta i hadisa kao materijal za bajramsku propovijed.

2. L. 22 — 30. تفسير سورة يس

Komentar sure *Yāsīn*, izvadak iz Baiḍāvinog tefsira.

Listovi 31 — 33. sadrže početak Bajdavinog tefsira.

Listovi 34 — 36. su većinom prazni sa nekoliko kratkih bilježaka.

3. L. 37 — 39. ايقاظ النائمين

Kratak rasprava o obavljanju nekih pobožnih djela za novac i poklanjanju sevaba drugom. Napisao Muḥammad b. Pir 'Alī al-Bergivī.

Brock. II, 441.

Početak:

الحمد لله رب العالمين . . . و بعد فهذه رسالة معمولة لايقاظ النائمين و افهام القاصرين

Na listovima 40 — 49 izvaci iz raznih tefsirskih i fikhskih djela.

Cijelu ovu zbirku prepisao Ṣaliḥ b. Ša'bān an-Nikšićevī (iz Nikšića), 1207/1792.

577. 1688.

L. 201 i nekoliko neispisanih listova. 20 × 13. Papir bijel, čvrst, povez kožni, originalan, sa otiskom ornamenata na koricama.

1. L. 1 — 81. البدر المنير فى غريب احاديث البشير النذير

Zbirka hadisa, napisao 'Abdulwahhāb b. Aḥmad b. 'Alī aš-Ša'rānī, umro 973/1565. Pisac u uvodu kaže da je ovdje sabrao oko 2300 garīb-hadisa, tj. hadisa čije izvode i porijeklo mnogi ljudi ne znaju, a ne u smislu, koji ta riječ ima u terminologiji hadisa. Djelo je izvod iz Sujutijevih zbirki hadisa i iz Saḫavinog djela *al-Maqāṣīd al-ḥasana*.

Brock. II, 338,^{27}.

Početak: الحمد لله رب العالمين حمدا يوافى نعمه و يكافى مزيده

Ta'līq. Prve dvije stranice ukrašene tankim crnim i sa dvije široke zlatne linije.

2. L. 82 — 112. الدرر المنتثرة فى الاحاديث المشتهرة

Zbirka popularnih hadisa. Napisao 'Abdurahmān b. Abū Bakr as-Suyūṭī, umro 911/1505. Tu se navode popularni hadisi i objašnjava njihova vjerodostojnost.

Brock. II, 148,^{59}.

Početak: الحمد لله تعظيما لشأنه و الصلاة و السلام على سيدنا محمد و آله

3. L. 113 — 125. الفوائد الموضوعة فى الاحاديث الموضوعة

Kratak rad o apokrifnim (mevḍū') hadisima. Napisao Mar'ī b. Yūsuf al-Karmī al-Ḥanbalī, umro 1033/1623.

Ismā'īl-paša, *AM* II, 427.

Početak:

قال العبد الفقير الى الله تعالى موعى بن يوسف الحنبلى المقدسى لطف الله به حمدا
لك اللهم يا متكفلا بحفظ الشريعة و احاديثها على ممر السنين

4. L. 126 — 135. الغماز على اللماز

Kratak rad o apokrifnim hadisima (v. br. 127,^{7}).

5. L. 136 — 139. مطلع البدرين فيمن يؤتى اجره مرتين

Risala o ljudima koji će dva puta dobiti sevab (za određena dobra djela). Napisao as-Suyūṭī.

Brock. II, 147,^{38}.

Početak: الحمد لله و سلام على عباده الذين اصطفى

6. L. 140 — 152. تشنيف السمع بتعديد السبع

Risala o broju sedam i njegovom značenju, od Suyutije.

Brock. II, 154,^{219}.

Početak:

بسم الله الرحمن الرحيم و لا حول و لا قوة الا بالله العلى العظيم الحمد لله و كفى

7. L. 153 — 163. كشف الصلصلة فى وصف الزلزلة

Risala o zemljotresu od Suyutije. Izlaganje je dato prema predaji i starinskom poimanju, a navedeni su i mnogi zemljotresi u istoriji sa oznakom datuma i mjesta.

Brock. II, 147,^{42}.

Početak: الحمد لله و الشكر له و الصلاة و السلام على نبى ارسله

8. L. 164 — 181. فضل الجَلَد عند فقد الولد

Risala o tome, kako roditelji moraju biti strpljivi kad im dijete umre, od Suyutije.

Brock. II, 148,^{68}.

Početak: الحمد لله على كل حال

9. L. 182 — 201. الهيئة السَنية فى الهيئة السُنية

Risala o astronomiji od Suyutije. Rađeno na temelju tradicije i starog poimanja.

Brock. II, 148,^{66}.

Početak: الحمد لله الذى علّمنا ما لم نكن نعلم

Cijelu zbirku prepisao i u svemu jednako obradio 'Abdullāh Kantamīrī, što se vidi iz rukopisa, iako se nije potpisao.

Iz Kantamirine biblioteke.

578. **2407.**

L. 127; 20 × 14. Papir bijel, deblji, povez polukožni.

1. L. 1 — 32. الصحائف القدسية ili (kako ovdje stoji) كتاب حديث القدسى

Knjiga hadisa qudisiyye od nepoznatog pisca. Sadrži 41 hadis, od kojih je valjda prvobitno svakom dat list (ṣahīfa), pa se navode pod imenom i po broju sahifa, a dati su u obliku propovijedi.

Kairo, I, 130.

Početak:

الصحيفة الاولى يقول الله تبارك و تعالى عز و جل عجبت لمن ايقن بالموت كيف يفرح

Većina ovih hadisa su apokrifni.

Nasḫ prost.

2. L. 32 — 63. رسالهٔ فضائل شهر رجب و شعبان و رمضان و يوم عاشوراء

Risala o značaju i vrijednosti mjeseci: redžeba, ša'bana, ramazana i desetog dana muharema od nepoznatog pisca.

Početak: الحمد لله رب العالمين و الصلاة على محمد و آله اجمعين

3. L. 63 — 70. وصية الامام الاعظم ابى حنيفة

Oporuka Abū Hanife, umro 150/767. Tu se uglavnom izlaže sunijsko učenje.

Brock. S. I, 287.

Početak:

اعلموا اصحابى و اخوانى وفقكم الله تعالى ان مذهب اهل السنة و الجماعة على اثنى عشر نوعا

4. L. 71 — 106. وصية النبى عليه السلام لامير المؤمنين على بن ابى طالب

Oporuka Božijeg poslanika Muhameda četvrtom halifi Aliji. (Ova oporuka nije pouzdanog porijekla).

ربه الرؤف

Kairo I, 161.

Početak: يا على انت منى بمنزلة هارون من موسى غير انه لا نبى بعدى

Na kraju je bilješka:

وقع الفراغ من كتابة هذا الكتاب بعون الملك الوهاب على يدى العبد الضعيف النحيف الراجى رحمة وجه ربه الرؤف وغفرانه خسرو بن فرهاد فى اواسط ربيع الآخر سنة خمس و تسعين و تسعماية

5. L. 106 — 117. مناجات موسى عليه السلام

Molitva Božijeg poslanika Mūsā-a (Mojsija) i njegov razgovor s Bogom — na arapskom jeziku, od nepoznatog pisca.

Kairo I, 363.

Početak poslije besmele:

قال الله تعالى و لما جاء موسى ليقاتنا وكلمه ربه الآية قال كعب الاحبار

6. L. 117 — 120. رسالهٔ طبقات فقهاء

Kratka risala o kategorijama pravnika (v. br. $399,^7$).

Brock. II, $453,^{123}$.

Početak: اعلم ان الفقهاء على سبع طبقات...

7. 120 — 121^b. وصية رسول الله عليه السلام لابنته فاطمة

Oporuka Božijeg poslanika Muhameda svojoj kćeri Fatimi, na arapskom jeziku.

Početak:

قال سلمان الفارسى رضى الله عنه دخلت مع النبى عليه الصلاة و السلام على فاطمة ابنته

8. L. 121^b — 127. وصية النبى عليه السلام فاطمة

Oporuka Božijeg poslanika kćeri Fatimi na turskom jeziku. Verzija ove oporuke različita je od prethodne oporuke.

Početak:

بركون فاطمة حضرت رسوله ايتدى يا بابا بكا خبر وير عورتلرك ارلر اوزرينه حقى نه قدردر

Cijelu zbirku prepisao je isti prepisivač, koji se nije potpisao. Istina, na jednom mjestu (pod t. 4) nalazi se zapis iz koga bi se moglo razumjeti da je to Ḫusraw b. Farhad, 995/1586. Međutim, to će biti datum nekog starijeg rukopisa, iz koga je ovaj prepisan.

Iz nekoliko zapisa vidi se da je ovaj rukopis uvakufio Zulfikar-aga b. Muhamed Spahizade iz sela Čumel kod Ljubinja u Hercegovini, (sada Čumeljaci) i predao ga muteveliji Halil b. Salihu Stočaninu. Poslije je došao u posjed kadije Mustafa-Ediba b. Ibrahima, zvanog Kučukzade iz Sarajeva, koji je bio kadija u Bijeljini prije 1214/1799.

Rukopis je iz XVIII stoljeća.

579. موضوعات ملا على القارى 778.

Zbirka apokrifnih hadisa. Napisao Molla 'Alī al-Qārī (v. br. $2,^2$). Rukopis je nepotpun u početku i na kraju.

L. 79; 21 × 15. Ta'līq. Naslovi mjestimično izostavljeni. Papir bijel, tanak, listovi s početka oštećeni vlagom, povez polukožni.

Rukopis je vjerovatno iz XVIII stoljeća.

580. **1682.**

L. 111; 21 × 14. Ta'līq. Papir bijel, čvrst, povez kožni.

1. L. 1 — 84ª. ISTO
Na l. 1ª lijepo pisan naslov, a ispod toga kasnije stavljen sadržaj ove zbirke.

2. L. 84ᵇ — 88. موضوءات الصغانى
Risala o apokrifnim hadisima, napisao as-Ṣagānī (v. br. 120,⁵).

3. L. 89 — 111. النا سخ و المنسوخ للاسفرائنى
Risala o derogaciji u Qur'ānu. Napisao kadija Abu 'Ubaidullah Muḥammad b. 'Abdullāh b. 'Ali al-Isfarainī, kako je navedeno u ovom rukopisu (v. br. 166,¹).

Cijelu zbirku prepisao Abdullah Kantamīrī, što se vidi po njegovom rukopisu iako se nije potpisao.

Iz Kantamirine biblioteke.

581. ISTO kao br. 579 **2308.**

L. 96; 20,5 × 14. Nasḫ sa nešto ta'līqa. Prve dvije stranice obrubljene sa pet tankih crnih i dvije široke zlatne linije. U vrhu prve stranice lijep unvan u živim bojama. Ostale stranice obrubljene jednom crvenom linijom. Papir bijel, poneki list žućkast, povez kožni, očuvan, sa otiskom pozlaćenih ornamenata na koricama.

Prepisao Yūsuf al-Uskūbī (Skopljak, Makedonija) 1151/1738:

تم موضوعات على القارى . . . على يد اضعف العباد يوسف الاسكوبى فى سلخ رجب
الموجب لسنة احدى و خمسين و مائة و الف

Uvakufio Ibrahim Zafranija.

582. **3325.**

L. 105; 21 × 15. Ta'līq. Papir bijel, čvrst, povez papirni, nov.

1. L. 1 — 79. ISTO
Na početku su kratke pouke u vidu poslovica na arapskom i perzijskom jeziku, te zapis nekadašnjeg vlasnika u kom se on potpisuje Ḥalīl Bosnevī (Bošnjak), pisar u Beogradskom sudu.

(من ممتلكات الفقير الى ربه بوسنوى خليل الكاتب بمحكمة بلغراد حالا)

Ispod toga je njegov pečat sa datumom 1157/1744.

U vrhu prve stranice kao i na rubu nekih listova crvenim mastilom pisan zapis da je rukopis uvakufio spomenuti vlasnik H. Ḥalīl-efendi iz Gračanice: وقف الشيخ الحاج خليل افندى الغرادچنيچەوى

2. L. 80 — 84. موضوعات الصغانى, v. br. 120,⁵.

3. L. 85 — 105. النا سخ و المنسوخ, v. br. 580³.

Cijelu zbirku prepisao vlasnik i vakif Ḫalīl-efendī, što se vidi po rukopisu.

583. (اخبار الشهاب) هزار حديث شريف **1349.**

Zbirka od hiljadu hadisa sa prevodom i kratkim tumačem na perzijskom jeziku, od nepoznatog sabirača i prevodioca. Gornji naslov nalazi se na rukopisu (l. 1ª). Vjerovatno ga je stavio prepisivač, a možda i neko drugi kasnije. Međutim, na kraju djela, u zapisu koji je napisan prepisivačevom rukom na arapskom jeziku — ovo se djelo naziva *Aḫbār aš-Šihāb*, ali pod tim nazivom nije poznata nijedna zbirka hadisa, nego postoji zbirka *Šihāb al-aḫbār* (v. ovdje br. 114² i 448,¹). Možda je prepisivač mislio da je ovo ta zbirka, pa je pogrešno stavio njeno ime. Ovo je, međutim, neka druga zbirka.

Djelo je dovršeno 1044/1634, kako se to vidi iz ovoga zapisa na kraju:

تم كتاب اخبار الشهاب ؟ بعون الله و توفيقه فى يوم الخميس من اواخر ذى الحجة سنة.
اربع و اربعين و الف

Početak poslije besmele:

الحديث: السلام قبل الكلام

سلام پيش از سخن كفتن بايد از انكه سلام امان داد نست از بدى تا ز بدى امان.
ندهد بسلام با وى خطاب نبايد كرد

L. 136; 20 × 13. Tekst hadisa pisan je krupnim nasḫom crvenim mastilom, a prevod ta'līqom crnim mastilom. Papir žućkast, listovi prosuti, povez polukožni, oštećen, rastavljen od listova.

Prepisao Muḥammad Samiyy, derviš mevlevijskog reda, godine 1045/1635, kako se to vidi iz zapisa na perzijskom jeziku, koji je napisan odvojeno na posljednjoj stranici, i to, po svoj prilici, rukopisom nekog drugog lica, a ne prepisivačevom rukom.

تاريخ تنسيخ ان كتاب مستطاب بخط درويش محمد سمى المولوى . . . اول اوله
يازديرانه يازانه اوله معين و مغيث سمى بو تاريخى دير يازله تم الحديث سنة ١٠٤٥

Uvakufio Salim Muftić.

584. رشحات النصيح فى شرح الحديث الصحيح 2403.

Muḥammad b. Maḥmūd b. Šaiḫ Aḥmad je 1097/1685. godine napisao komentar hadisu الدين النصيحة (Vjera je iskrenost), a zatim je pod gornjim naslovom napisao tumač tom komentaru. Naslov je naveden u uvodu rukopisa.

Brock. II, 430.

Početak:

بحمد الله و منه استرفد و بحسن توفيقه و عونه استنجد و من فضله استمنح و استمد

L. 218; 20 × 13. Ta'līq. Papir bijel, povez kožni, oštećen.

Rukopis je vjerovatno iz XVIII stoljeća.

585. 2539.

L. 47; 20,7 × 13,3. Papir bijel, povez polukožni.

1. L. 1 — 9. (لباب الاحاديث) ـ (كتاب) اللباب

Kratka zbirka hadisa od nepoznatog sabirača, koji je slabo poznavao arapski jezik, a još slabije hadis, jer je naveo neke nesigurne pa i apokrifne hadise. Zbirka je razdijeljena na 40 glava (bāb) od kojih svaka sadrži po deset hadisa. Hadisi govore, uglavnom, o vrijednosti (fadiletu) pojedinih vjerskih propisa i osudi raznih grijeha.

Kairo I, 142.

Početak:

الحمد لله رب العالمين و الصلوة على رسوله محمد و آله و صحبه اجمعين اما بعد
فان اضعف عباد الله و احقر خلقه اصلحه الله تعالى يقول انى اردت ان اجمع كتابا من
الاحاديث النبوية . . . و سميت كتاب اللباب

Ta'līq sa nešto nasḫa. Glave pisane crvenim, a početak svakog hadisa podvučen crvenom i crnom crticom.

2. L. 10 — 38. زبدة الامثال لوقوعها عمدة الاقوال

Zbirka poslovica. Sabrao Mustafa b. Ibrāhīm al-Hanafī iz Galipolja, umro 1024/1615. U uvodu pisac navodi djela kojima se služio pri izradi ove zbirke. Djelo je posvećeno sultanu Muratu III.

Brock II, 423.

Početak:

الحمد لله الذى زين عباده بالالفاظ و الاقوال و فضلهم بما علمهم من بدايع الحكم ·
و لطايف الامثال

Zbirka je razdijeljena na 20 glava (bāb).

Nasḫ-ta'līq sitan. Početak svake poslovice podvučen crvenom crticom.

Slijedeća četiri lista neispisana.

3. L. 39 — 47. (قطعة من بستان العارفين)

Izvadak iz djela *Bustān al-'ārifīn* od Abū Laiṯ as-Samarqandī, umro 375/985, a prema nekima 373, 383 ili 393. (Brock. S. I, 348,^{8}).

Ta'līq. Sadrži samo poglavlje o nauci (باب طلب العلم) u izvodu.

Prepisao cijelu zbirku neki Aḥmad b. Muṣṭafa (احمد بن مصطفى) 1154/1741.

Iz biblioteke Muhamed Enveri Kadića.

586. اربعون حديثا للعصفورى 1242.

Zbirka 40 hadisa koju je sabrao Muḥammad b. Abū Bakr al-'Usfūrī (v. br. 149,^{6}).

L. 47; 19,5 × 13,9. Nasḫ prost. Papir bijel, povez poluplatneni.

Na prvoj stranici sadržaj po hadisima, a na posljednjoj po temama.

Rukopis je iz XIX stoljeća.

587. **3978.**

L. 87; 20,5 × 14,5. Nasḫ. Papir bijel, povez polukožni, oštećen.

1. L. 1 — 37. ISTO

Prva četiri lista ispunjena su raznim zapisima na turskom i arapskom jeziku. Na prvom listu nekoliko ličnih pečata nekadašnjih vlasnika.

2. L. 38 — 43. مجموعة احاديث فى احوال يوم القيامة

Zbirka hadisa o sudnjem danu i zagrobnom životu od nepoznatog pisca.

Početak:

روى عن عبدالله بن عباس رضى الله عنه ان رسول الله صلى الله عليه و سلم صلّى
صلوة الصبح و اسند ظهره الى المحراب و اقبل علينا بوجهه كالقمر ليلة البدر فقال ايها الناس

Na l. 43 — 48. nalazi se zbirka raznih hadisa sabranih za vazove (مجموعة احاديث فى المواعظ). Među tim hadisima ima apokrifnih i nepouzdanih.

3. L. 49 — 51. اربعون حديثا

Zbirka 40 hadisa od nepoznatog sabirača. Vjerodostojnost mnogih hadisa je nepouzdana.

Početak:

الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام على خير المرسلين محمد و آله اجمعين
قال رسول الله صلعم ينادى مناد(ى) من تحت العرش

Na l. 52 — 56. nalazi se kratka zbirka hadisa sabranih za popularne propovijedi.

4. L. 56 — 58. وصية الامام الاعظم ابى حنيفة

Oporuka Abū Hanīfē (v. br. 578,^{3}), sa komentarima po rubovima listova.

5. L. 59 — 87. منية الواعظين و غنية المتعظين

Kratka zbirka propovijedi, nepotpuna na kraju. Napisao 'Abdulḥamīd b. 'Abdurraḥmān al-Angūrī (al-Anqarewī). Djelo je sastavljeno početkom džumadal-ula 763/1362.

Brock. S. II, 313; ḤḪ II, 1887.

Međutim, u uvodu ovog rukopisa kao datum sastava knjige upisana je godina 963/1555:

و قد فرغ من تأليفه العبد الحقير الى رحمة ربه الكريم عبد الحميد بن عبد الرحمن
الانكورى فى اوائل الشهر جمادى الاولى سنة ثلاث و ستين و تسعمايه

Biće da je prepisivač pogrešno napisao ovaj datum.

Početak: الحمد لله خالق النسم

Cijelu zbirku prepisao je Ḫidr b. Ḥasan oko 966/1558, kako se to vidi iz jednog zapisa.

588. **4369.**

L. 78; 21 × 15,4. Nasḫ čitak. Papir tamnobijel, povez poluplatneni.

1. L. 1 — 27. ISTO kao br. 586.

Tekst većine hadisa podvučen crvenom linijom.

2. L. 28. اللى درت فرض

Pedeset i četiri farza u stihu na turskom jeziku. To je prevod u stihu kratke risale na arapskom jeziku od nepoznatog prevodioca.

Početak:

روايت اولدى بصريدن عايه رحمت رحمان
اولوبدر اللى دورت فرض كه هر مومنه اى جان

3. L. 29 — 72. الحصن الحصين من كلام سيد المرسلين

Zbirka molitava sabranih iz govora Božijeg poslanika. Sabrao Šamsuddīn Muḥammad b. Muḥammad Ibn al-Ğazarī, umro 833/1429.

Brock. S. II, 277,^{19}.

Početak:

قال الشيخ الامام العالم العلامة ... شمس الدين محمد بن الشيخ شمس الدين
محمد بن محمد الجزرى ... اما بعد حمد الله الذى جعل الدعاء لرد القضاء ... فان هذا
الحصن الحصين من كلام سيد المرسلين

Tekst molitava podvučen crvenom linijom.

U nekim primjercima na kraju ima zapis u kojem se kaže da je pisac dao odobrenje svojoj djeci, muškoj i ženskoj, da propovijedaju drugima ovaj molitvenik.

4. L. 72 — 76. ورد بهاء الدين

Redovna molitva (vird) koja se obično moli poslije namaza. To je izvadak (prvi vird) iz zbirke dova الاوراد البهائيه koju je napisao Bahāuddīn pīr Muḥammad an-Naqšibandī, umro 791/1389 (v. kasnije br. 754).

5. L. 77 — 78. (قصيدتان)

Dvije kaṣide od kojih je jedna himna Bogu, a druga hvalospjev Božijem poslaniku Muhamedu.

Početak prve:

هو بنا ربنا ممن سواكا   و شتنا عزلة عما سواكا

Početak druge:

يا سيد السادات جئتك قاصدا   ارجو رضاك و احتمى بحماكا

Cijelu zbirku prepisao nepoznati prepisivač u Sinopu (na Crnom Moru) oko 1164/1750 godine (v. na kraju pod tač. 1. i 3).

589. **2435.**

L. 36; 19,5 × 13,7. Nasḫ sa nešto ta'līqa. Papir tamnobijel, povez polukožni, oštećen.

1. L. 1 — 3. الاربعون حديثا

Zbirka četrdeset hadisa, od nepoznatog pisca. Većina su nepouzdani ili apokrifni (v. br. 587,^{3}).

Na l. 4. nalazi se pouka na turskom jeziku o koristima ranog ustajanja. (سحر وقتنده اويانق اولغى)

2. L. 5 — 26. تعليم المتعلم

Napisao Burhanuddin az-Zarnūğī (v. br. 152^{2}).

3. L. 27 — 36. قصيدة فى ذكر الموت و احوال الآخرة بالتركية

Pjesma na turskom jeziku o smrti i stanju čovjeka prilikom i poslije smrti od nepoznatog pisca.

Početak:

ايشت امدى غافل انسان حالكى   موت حالكدن اولان احوالنى

Rukopis je u cijeloj zbirci isti i potiče iz XIX stoljeća.

590. **4178.**

L. 69; 20 × 16,5. Nasḫ krupan, prost, stranice obrubljene crvenom linijom. Papir tamnobijel, povez kožni, oštećen.

1. L. 1 — 8. اربعون حديثا

Četrdeset hadisa od nepoznatog pisca, većinom apokrifnih. Na rukopisu je naslov: فصل اربعين حديث.

Početak:

الحمد لله رب العالمين . . . الاول قال النبى عليه السلام اربعة جواهر بنى آدم بزيلها اربعة اشياء اما الجواهر فالعقل و الدين و الحياء و العمل الصالح

2. L. 9 — 16. الاربعون حديثا

Zbirka od 40 većinom nepouzdanih ili apokrifnih hadisa od nepoznatog sabirača.

Početak:

الحديث الاول عن ابى يونس مولى عائشة قال قال عليه السلام ايما امرأة عالت زوجها على طاب العلم كانت معى فى الجنة. الحديث الثانى

3. L. 17 — 21. الاحاديث الكنزية

Zbirka hadisa *al-Kanziya* od nepoznatog sabirača.

Početak:

بحمد الله تعالى و حسن التوفيق و الحمد لله وحده وصلى الله على سيدنا محمد و آله الطيبين الطاهرين و سلم تسليما . . . روى عن النبي ان الفقر من ثاث و عشرين شيئا الاول البول عريانا

Većina hadisa su nepouzdani ili apokrifni.

4. L. 22 — 51. رسالهٔ حمزه افندی

Poznata risala Hamza-efendije Derendelije o privrednom pravu i trgovačkom i esnafskom moralu u islamu, na turskom jeziku (v. br. 236,^{4}).

5. L. 51 — 55. جواهر الاسلام

Kratak islamski katekizam (ilmihal) na turskom jeziku, sastavljen u obliku pitanja i odgovora (v. br. 144,^{6}).

6. L. 56 — 59. آداب الدخول على الزوجه

Uputa na turskom jeziku o odnosu bračnih drugova.

Početak: يعنى ابتدا كردك اولق نه وجهه اوزره سنتدر بيان ايدر

7. L. 60 — 69. كتاب ابليس

Priča na turskom jeziku o razgovoru između satane i Božijeg poslanika Muhameda od nepoznatog sastavljača. Prevedeno sa arapskog. Gornji naslov nalazi se na rukopisu. Prema uvodu pak i u nekim izvorima naslov je: ابليس نصيحتى.

Rieu 232,^{III}.

Početak:

الحمد لله على نعمائه . . . بو ابليس نصيحتى بعض كشيلره فائده‌سى آز اولدوغيچون عربى دلندن تركى دلنه دوندردم

Prepisao cijeli ovaj svezak nevještom rukom Muhammad b. Omar, godine 1170/1756.

591. **3505.**

L. 115 (računajući samo ispisane); 21,8 × 16,8. Nasḫ i nasḫ-ta'līq. Papir bijel, deblji, povez polukožni.

1. L. 1 — 6. ثلاثيات البخارى لمجهول

Kratak izbor hadisa Ṯulaṯiyāt iz Buharine zbirke od nepoznatog sabirača. To su hadisi u čijem se senedu nalaze samo tri prenosioca (rāvī) između Buharije i Božijeg poslanika Muhameda. Ovaj izbor sadrži 22 takva hadisa.

Početak:

الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام على خير خلقه و آله اجمعين

Nasḫ čitak, djelomično vokalizovan. Između redaka i na rubovima listova nalaze se bilješke koje se odnose na tumačenje teksta.

Prepisao, a takođe i bilješke dao i svojeručno ispisao čuveni hadiski stručnjak posljednjih vremena Muhammad b. Hasan Ibn Himmāt iz Damaska (محمد بن الحسن بن همات الدمشقى), umro 1175/1761.

U ovoj svesci nalazi se još nekoliko kratkih njegovih vlastoručnih rukopisa (autograf), kao i nekoliko vlastoručnih rukopisa drugih istaknutih učenjaka.

U jednom zapisu na rubu prve stranice prepisivač Ibn Himmat kaže da nije mogao saznati ko je sabrao ovaj *Ṯulaṯiyāt*, ali je saznao za sličan izbor i komentar istog od jednog misirskog učenjaka iz čijeg je komentara on uzeo ove bilješke.

لم اقف على جامع هذه الثلاثيات و وقفت على جمع آخر لمحدث مصر احمد بن العجمى شكر الله مسعاه و جعل الجنة مثواه و صدّر هذه الاحاديث بحديث انما الاعمال بالنيات بسند البخارى و اوقع عليها شرحا لطيفا و هو كما قال فى خطبة كتابه مستمد من فيض فتح البارى للحافظ ابن حجر . و جميع ما اشرت اليه فى هوامش هذه الاحاديث من الشرح فالمراد به هذا الشرح و قد اجتمعت بهذا الجامع فى عشر الثلاثين بعد المائة ايام مجاورتى و لم يتيسر لى الاخذ منه رحمه الله . ابن همات

Datum prepisa *Ṯulaṯiyāta* i pisanja ovih bilježaka nije spomenut. Poslije toga slijedi nekoliko praznih listova.

2. L. 7 — 9. فائدة تتعلق بغوص قدم رسول الله صلعم فى الحجر

Kratak napis o otisku Muhamedovih stopala u kamenu kad bi na nj stao. To je izvadak iz Uğhūrīnog komentara ('Alī b. Muḥammad al-Uğhūrī, umro 1066/1656) djelu u stihu o biografiji Božijeg poslanika (نظم الدرر السنية فى السير الزكية ـ او الالفية فى السير) što ga je sastavio 'Abdurraḥīm b. al-Ḥusain al 'Irāqī, umro 806/1404. (من شرح الاجهورى على الفية السيرة للحافظ العراقى).

3. L. 10 — 12. قصيدة بانت سعاد

Pjesma u slavu Muhameda od Ka'b b. Zuhaira, umro 26/645.

Brock. I, 39.

Prepisivač i datum prepisa nisu spomenuti. Slijedeća tri lista neispisana.

4. L. 13 — 16. شرح دعاء ختم صحيح البخارى

Komentar dove, koja se uči po završenom čitanju Buharine zbirke, od gore spomenutog Ibn Himmata. Ovo je njegov vlastiti koncept (مسوّده) sa izbrisanim (precrtanim) riječima i rečenicama na nekim mjestima i sa ispravkama i bilješkama na rubu.

Početak:

الحمد لله الذى صدق وعده و نصر عبده و اعز جنده و هزم الاحزاب وحده اما بعد
فلما كان الدعاء خالص العبادة و ملجأ لاهل السعادة انتدب كثير من السلف و الخلف الى
جمع ادعية يدعى بها فى بعض الاوقات و يُستجلب ببركتها قضاء الحاجات

Tekst dove pisan crvenim mastilom, a komentar crnim.

Na kraju ima zapis u kojem se kaže da je ovaj koncept završen 1163/1749:

تم هذا الشرح بعون الله و توفيقه عشية يوم الاثنين العاشر من رجب الفرد من شهور سنة
ثلاث و ستين وماية و الف

5. L. 17 — 22. الاسعاد فيما لكتب السبعة من الاسناد

Senedi Muhamed b. Himmata od sedam istaknutih zbirki hadisa, (njegov sebet — ثبت), pisano njegovom rukom. To su senedi šest poznatih zbirki (al-kutubu as-sitta) i Malikovog Muwaṭṭa.

Početak:

الحمدلله الذى رفع لاهل الحديث منارا . ووضع لهم القبول فكانوا اطول الناس اعمارا

Na kraju ima zapis sa potpisom pisca, Ibn Himmata, bez datuma: و انا الفقير اليه تعالى محمد بن همات الحنفى

6. L. 23 — 60. الفية العراق

Teorija hadisa u stihu (v. br. 383).

Nasḫ krupan, vokalizovan. Naslovi pisani crvenim.

Prepisivač i datum nisu spomenuti, ali možda je i ovo rukopis Ibn Himmata.

7. L. 61 — 63ª. الروض النضر فيما قيل فى الخضر

Kratka risala o hazreti Hidru od Ibn Himmata.

Početak: الحمد لله حق حمده و الصلاة على خير نبى و تابعيه من بعده

8. L. 63ᵇ. القول السديد فى جواز التقليد

Kratka rasprava o taklidu (postupak u vjerskim pitanjima prema riječima nekog učena čovjeka, bez vlastitog poznavanja tih pitanja), od Muḥammad b. Himmata.

Početak: الحمد لله الذى جعل لنا من كل ضيق فرجا و من كل هم مخرجا

Nasḫ sitan, pisan rukom pisca. Ovo je koncept (tesvid) sa ispravkama i bilješkama na rubu. U jednoj takvoj bilješci kaže se da je koncept završen 1155. godine.

9. L. 64 — 74. نبذة فى فضل ليلة النصف من شعبان

Risala o važnosti petnaeste noći šabana za pobožnost i molitvu. Napisao Abu 'l-Ḥasan Muḥammad b. 'Abdurraḥmān al-Bakrī, umro 952/1545.

Brock. II, 334,17.

Početak: الحمد لله رب العالمين و اشهد ان لا اله الا الله وحده لا شريك له

Neke riječi pisane su crvenim.

10. L. 75 — 86. القرب فى فضل (محبة) العرب

Risala o prednosti Arapa sa vjerskog gledišta od hafiza 'Irāqije, umro 806/1403. Risala je razdijeljena u 20 tačaka.

Kairo I, 137.

Početak: الحمد لله الذى فضل العرب ببعثة نبيهم سيد البشر نبيا

11. L. 87. (جعل ثواب عمله لغيره)

Kratak napis o tome da je dopušteno pokloniti sevab od svake pobožnosti drugom čovjeku.

To je kratak izvod iz fikhskih djela bez oznake pisca, prepisivača i datuma.

Početak:

اعلم ان مذهب اهل السنة و الجماعة ان للانسان ان يجعل ثواب عمله لغيره

12. L. 88 — 90. رسالة فى حفظ القرآن و كتابته و تعليمه

Risala o memoriranju, prepisivanju i predavanju Qur'āna.

Početak:

الحمد لله الذى فتح على عباده بفاتحة الكتاب و ختم هذا الدين القويم باليوم اكملت لكم دينكم و هو الكريم الوهاب

13. L. 91 — 93. رسالة فى النوافل المستحبة

Risala o namazima koje je lijepo klanjati (nafile).

Početak: بسمله اما بعد فاعلم ان من النوافل المستحبة ركعتا الشكر

Sudeći po rukopisu i stilu može se reći da su radovi pod tač. 11 — 13. sastav i autograf Ibn Himmata.

14. L. 94 — 97. رسالة فى الولاء

Risala na turskom jeziku o nasljeđivanju oslobođenog roba od njegova bivšeg gospodara, od Ganizade-efendije. Tu se pobija rješenje (fetva) šejhul-islama Jahja-efendije o tom pitanju.

Gornji naslov nalazi se na naslovnoj stranici, a na prvoj stranici naslov je:

مرحوم غنى زاده افندى شيخ الاسلام يحيى افنديك ولا فتواسنى تزييف ايتديكى مقالـه سيدر

Početak:

دولتلو شيخ الاسلام حضرتارينه معروض فقير بودركه ولا مسئله سنده

Naslovi iz fikhskih djela na arapskom jeziku podvučeni crvenom linijom.

Prepisivač i datum nisu spomenuti.

15. L. 98 — 99. رسالة فى طبقات الفقهاء

Risala o kategorijama šeriatskih pravnika od Ibn Kemal-paše (v. br. 578,^{6}).

Rukopis pod tač. 14 — 15 je isti i potiče iz XVIII stoljeća.

16. L. 100 — 106. اجازة الشيخ محمد البديرى الدمياطى لتلميذه ابن همات

Diploma Šaiḫ Muḥammad al-Budairī Dimyāṭīje svome učeniku Ibn Himmātu da može predavati izvjesne zbirke hadisa.

Nasḫ, pisan vlastitom rukom učitelja Budejrije.

Početak:

الحمد لله الذى ميز العلماء العاملين من بين العالمين بالفضل المبين و رفع درجاتهم فى اعلى عليين و جعلهم ورثة للمرسلين

Na kraju se nalazi bilješka spomenutog učitelja sa njegovim potpisom i datumom 10. ramazan 1134/1721. koji je ovdje izražen na poseban način (u obliku zagonetke):

قال ذلك بفمه و رقمه بقلمه فقير عفو ربه و اسير وصمة ذنبه محمد بن محمد بن محمد بن احمد البديرى ثم الدمياطى الشافعى الاشعرى الشاذلى النقشبندى غفر الله تعالى ذنوبه و ملا من العلم ذنوبه مورخا فى عشر التاسع الرابع من الرابع من الثانى عشر من هجرة سيد البشر عليه الصلاة و السلام ما توالت البشر اى سنة اربع و ثلاثين وماية و الف

Datum je protumačio sam Ibn Himmat vlastoručnim bilješkama.

17. L. 107 — 109^{a}. اجازة تاج الدين القلعى المكى لابن همات

بخط ابن همات و فى آخرها خط تاج الدين القلعى

Idžazet Tāğuddīna Qala'ije, učenjaka, imama i muftije Meke Ibn Himmātu, pisano rukom Ibn Himmata. Na kraju je vlastoručna bilješka učitelja Tadžudina s potpisom.

Početak:

الحمد لله الذى رفع لاهل العلم قدرا و جعل لهم الشرف نسبا و صهرا

Na kraju je datum ovog Idžazeta 1132/1719. Ispod toga je zapis učitelja kojim vlastoručno potvrđuje i potpisuje gornju diplomu:

الحمد لله مستحقه ما نسب الىّ بباطنه صحيح نمقه الفقير المعترف بالتقصير محمد تاج الدين بن عبد المحسن الشهير بالقلعى و صلى الله على سيدنا محمد و آله و صحبه و سلم

18. L. 109^{b} — 113. اوائل كتب الحديث ـ اوائل القلعى

Kratka zbirka po nekoliko prvih hadisa iz raznih velikih zbirki, od spomenutog Qala'ije. Nepotpuna na kraju.

Brock. S. II, 522.

Početak:

قال الامام الحافظ الحجة امير المؤمنين فى الحديث ابو عبد الله محمد بن اسماعيل البخارى الجعفى مولاهم بسمله باب كيف كان بدء الوحى الى رسول الله صلى الله عليه و سلم

Ta'līq, pisan rukom Ibn Himmāta. Naslovi pisani krupnim.

19. L. 114. الاجازة

Vlastoručna diploma (idžazet) Ibn Himmata za predavanje šest hadiskih zbirki, izdata nekom njegovom učeniku. Početak nedostaje.

Na kraju se nalazi bilješka bez datuma:

و هذا آخر الكتب الستة الشهيرة عند المحدثين المتلقاة على هذا الترتيب لدى المحصلين
والله سبحانه و تعالى ينفع بها المجاز المذكور و ارجو ان لا ينسانى و والدىّ و اولادى من
الدعاء الموفور ضاعف الله لى و له الأجور و الحمد لله على كل حال قاله بفمه و رقمه بقلمه
محمد بن همات الحنفى خادم الحديث النبوى

20. L. 115. (صورة الاجازة لرواية دلائل الخيرات)

Vlastoručni koncept odobrenja Muhamed b. Himmāta za predavanje djela *Dalāil al-ḫairāt*.

Početak poslije besmele:

حمدا لمن نوّر وجوه المصلين على نبيه المصطفى و عمر قلوبهم بالصلاة على صفيه
افضل كل مقتفى

Završetak glasi:

قاله بفمه و رقمه بقلمه فقير رحمة ربه و اسير و صمة ذنبه محمد بن الحسن الشهير
بابن همات الدمشقى الحنفى عامله الله و والديه بلطفه الخفىّ و الحمد لله على الانعام و على
بيه التحية و السلام

592. **4253.**

L. 65; 21 × 16. Nasḫ i nasḫ-ta'līq. Papir tamnobijel, povez kožni, oštećen.

1. L. 1 — 4. (عدة احاديث)

Nekoliko kratkih hadisa. Sabrao Ibrahīm Naẓīr Gulšanī, umro 1188/1774. Svaki hadis je izrečen u sroku.

Početak: قال سيد الانام عليه الصلاة و السلام السلام قبل الكلام

Nasḫ, lijep, vokalizovan. Na kraju ima zapis u kome je naveden autor, ali bez potpisa prepisivača.

2. L. 7 — 9. قواعد الاعلالات و غيرها من القواعد الصرفية

Pravila o oblicima riječi i drugom iz arapske gramatike na turskom jeziku od nepoznatog sabirača.

Početak: واو حرف علة اولوپ متحرك اولسه

3. L. 12 — 23. ترجمهٔ عوامل

Turski prevod Bergivinog *Avamila* (v. br. 143,⁷) od nepoznatog prevodioca.

Početak: بسملەدن حمدلدن صلاتدن فراغم زمان بعدنده

4. L. 24 — 47. سبحهٔ صبيان

Arapsko-tursko-perzijski rječnik u stihu. Napisao Abū 'l-Faḍl Muḥammad b. Ahmad ar-Rumi, rodom iz Bosne. Ko je taj Bošnjak, do sada nije poznato. Možda je to naš književnik i pjesnik, koji je pisao na turskom jeziku, zvani Nerkesi (umro 1044/1634). Djelo obrađuje većinom riječi Qur'āna i mnogo se upotrebljavalo među učenicima turskih medresa.

Flügel (I, 120) kaže da mu je autor nepoznat, a ḤḪ (II, 975) i Kairo (F. al-kutub at-turkiya, 93) ne navode mu autora. Međutim, u komentaru ovom riječniku هدية الاخوان فى شرح سبحة الصبيان od Mehmeda Nağība (Istanbul, Maṭba'a sulṭān 'Abdulmağīd-ḫān 1256/1840, str. 22) kaže se da je autor kako je gore rečeno.

«ايمدى بو منظومى بو عبد ضعيف . . . و عبدن مراد ناظم مرحومك كنديلريدر كه
اسم شريفلرى محمد و كنيەسى ابو الفضل محمد بن احمد الرومى اولديغى . . . و بو فى
الاصل بوسنه ويلر»

Na jednom rukopisnom primjerku pak koji se nalazi u Orijentalnoj zbirci Jugoslavenske Akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu (br. 330) zabilježeno je da je napisao neki Mufettiš el-Bosnevi

«الفه المرحوم الشهير بمفتش البوسنوى تجاوز الله عن فرطاته»

Pisac u oduljem uvodu kaže da je radio po uzoru Ibn Firište (umro 797/1395).

Početak uvoda:

نام خدا ذكر ايدەلم ابتدا منزل مقصوده اودر رهنما

Početak riječnika:

الله تكری بر اسمی رحمان قدوس ادی بر نعت سبحان

Djelo je dovršeno 1033/1623, kako je to označeno u uvodu kronogramom نظم جلى . Ranije je bilo poznato pod naslovom المحموديه, kako to navodi Kairo (F. k. t., n. m.) i spomenuti komentar (str. 25). Flügel (I, 116) pak kaže da je pod tim naslovom poznat rječnik Ibn Firište.

5. L. 48 — 65. جواهر الكلمات

Arapsko-turski rječnik u stihu od nepoznatog pisca. Rađeno po uzoru Ibn Firište i Šahidina rječnika.

Flügel I, 121.

Rieu (137) kaže da mu je pisac neki pjesnik pod nadimkom Šamsī.

Početak: حمد بی حد اکا که ذات احد صفتی لم یلد و لم یولد

Prepisao cijelu zbirku izuzev pod tač. 1 'Alī b. Sulaimān 1184/1771, u Vidinu (Bugarska).

U zbirci poslije tač. 1 i 2 nalaze se pa dva neispisana lista.

593. كنز العرفان **4134.**

Zbirka 1001 hadisa sa prevodom na turski jezik. Napisao neki Muḥammad As'ad-efendi u doba sultana Abdulhamīda II (1876—1909). Nekoliko lica pod ovim imenom zauzimalo je položaj šejhul-islama.

L. 88; 21,5 × 16. Riq'ā. Tekst hadisa vokalizovan crvenim mastilom. Hadisi su označeni rednim brojevima koji su pisani crvenim u navodnicima. Na kraju hadisa navode se izvori u zagradi kraticom. Ispod pojedinih hadisa dat je prevod na turskom jeziku. Zbirka je razdijeljena na poglavlja. Papir obični sa linijama, bijel. Povez s neke druge knjige, platneni, rastavljen od listova.

Prepisao Maḫmūd Ǧamāl b. Mustafa Udžvarlić iz Dervente, šabana 1319/1901, kako stoji u zapisu na kraju:

كتبه الحقير بوسنه در بندلى اوجوادلى زاده محمود جمال بن مصطفى ... فى ليلة الثانى من شهر شعبان فى سنة تسعة عشر و ثلاث مائة و الف

594. **921.**

L. 31; 23 × 16. Nasḫ. Papir bijel, deblji, povez polukožni.

1. L. 1 — 10. (هذا كتاب) احاديث قدسيه

Zbirka kudsī-hadisa od nepoznatog sabirača.

Početak:

يقول الله تعالى شهدت نفسى لنفسى ان لا اله الا انا وحدى لا شريك لى

Mnogi hadisi ove vrste nisu vjerodostojni i često se pričaju preko Ka'b al-Aḥbāra.

2. L. 11 — 16. موعظه

Propovijed na turskom jeziku od nepoznatog autora.

Početak: الحمد لله الذى جعل العلماء ورثة الانبياء

3. L. 17 — 21. لغت انشا

Kratak rječnik arapskih i nekih perzijskih riječi prevedenih na turski, od nepoznatog pisca. Turski prevod pisan crvenim mastilom između redaka, sitno. Služi naročito za dopisivanje.

Flügel I, 114.

Početak: عزتلو سعادتلو مكرمتلو پدر
اولوانمش مقبول‌لنمش اياوكلو بابا

Riječi su stavljene bez određenog reda i principa, a ima ih oko 450.

4. L. 22 — 31. تحفة الهاديه - (لغت دانستن)

Kratak perzijsko-turski rječnik. Napisao Muḥammad b. al-Hāǧ Ilyās.

Rieu, 141.

Flügel (I, 145) pogrešno kaže da je pisac nepoznat.

Gornji drugi naslov je na rukopisu i pod tim naslovom rječnik je obično popularno poznat, a dat je prema prvoj riječi u njemu. Po Rieu (n. m.) i prema uvodu pravi naslov je: تحفة الهاديه

Ovaj primjerak je bez uvoda.

Početak djela je:

الحمد لله العلى القوى الجبار . . . اما بعد چنين ميكويد احوج الناس محمد بن
الحاج الياس . . . و اورا تحفة الهاديه نام

(v. rukopisni primjerak u ovoj biblioteci pod br. inv. 4107).

Početak ovog primjerka:

دانستن شناختن آموختن خواندن
بلمك اكلمق اوكرنمك اوقومق

Turski prevod pisan sitno, crvenim mastilom ispod perzijskog teksta.

Prepisao cijelu zbirku Muḥammad b. Muhammad imam od Doboja »iz područja Tešnja«, 1263/1846.

595 — 596. شرح تيسير الوصول 203, 164.
الى جامع الاصول للشيخ محمد الخانجى البوسنوى

Komentar zbirci hadisa *Taisīr al-wuṣūl ilā Ğāmi' al-uṣūl*. Ğami' al-uṣūl je napisao Mağduddīn Ibn al-Aṯīr, umro 606/1209, a preradio 'Abdurrahmān b. 'Alī, zv. Ibn Daiba' aš-Šaibānī, umro 944/1537. Ta prerada nosi naziv *Taisīr al-wuṣūl*. Ona je štampana. Ovaj komentar odnosi se na ovu preradu *Taisīr al-wuṣūl*, a napisao ga je H. Mehmed Handžić, umro 1944. Taj rad nije dovršen. Izradio je samo dva prva sveska.

L. 203 (I) + 66 (II); 30 × 21. Nasḫ čitak, pisan autorovom rukom. Tekst *Taisīra* pisan crvenim mastilom, a komentar crnim. Papir bijel sa širokim linijama, povez platneni.

Svezak prvi (المجلد الاول من شرح تيسير الوصول الى جامع الاصول). Sadrži tumačenje hadisa od početka zbirke do kraja šestog hadisa u poglavlju: الفصل الثالث : فيمن غيّر النبي صلى الله عليه و سلم اسمه.

Početak:

ربنا آتنا من لدنك رحمة و هيىء لنا من امرنا رشدا قال الشيخ الثقة الحافظ ابو
عبد الله عبد الرحمن بن على

Svezak drugi, nastavak prethodnog. Na l. 1ª je naslov: المجلد الثانى من شرح تيسير الوصول . Sadrži tumačenje od sedmog hadisa gore spomenutog poglavlja (فيمن غير النبي صلعم اسمه) do konca prvog hadisa u poglavlju الفصل الثالث فى بيع الثار و الزروع.

Početak:

الحمد لله وحده و الصلاة على من لا نبي بعده و آله و صحبه اجمعين الحديث السابع
و عن ابن عمر رض عنهما ان رسول الله صلى الله عليه و سلم غير

Na početku je kod oba sveska popis ashaba i drugih ravija (prenosilaca) hadisa.

Na kraju je datum, 13. šaban 1348/1930.

3) PRENOSIOCI HADISA

(RIĞĀL AL-ḤADĪT)

597. **2734.**

L. 120; 17,5 × 13. Papir tamnobijel i žućkast, deblji, povez polukožni, oštećen.

1. L. 1 — 24. كتاب فيه الالقاب للشيرازى

اختصار الحافظ ابى الفضل محمد بن طاهر بن على القدسى رحمه الله

Skraćena prerada Širazina djela o pripovjedačima hadisa. Abū Bakr Aḥmad b. 'Abdurrahmān b. Aḥmad aš-Šīrāzī (umro 407/1016) napisao je djelo *Kitāb al-alqāb* o pripovjedačima hadisa. To njegovo djelo skratio je Abu 'l-Faḍl Muḥammad b. Ṭāhir b. 'Alī al-Maqdisī, umro 507/1113 tako što je obradio samo prezimena pripovjedača bez navođenja hadisa koje oni prenose. Ovaj rukopis predstavlja to djelo. Prezimena *(alqāb)* koja se obrađuju poredana su abecednim redom. Rukopis je na kraju nepotpun. Posljednje prezime u njemu je شَقَرَه.

Gornji naslov, koji je pisan rukom prepisivača, nalazi se na rukopisu (v. l. 1^{a}). Osnovno djelo (كتاب الالقاب) navodi ḤḪ (I, 157; II, 1397), dok ovo skraćeno izdanje (اختصار) ne navodi ni on ni drugi nama pristupačni izvori. Na rubu pored naslova nalazi se bilješka, pisana također rukom prepisivača:

و المكتوب فى الحواشى و لا تصحيح عليه هو من الالقاب الكبرى

Početak poslije besmele:

قال الشيخ الامام العالم الحافظ ابو الفضل محمد بن طاهر المقدسى رحمه الله تعالى الحمد لله وحده و صلواته على سيدنا محمد رسوله و عبده و آله و صحبه اما بعد فانى رأيت

كتابا لابى بكر احمد بن عبد الرحمن بن احمد الشيرازى رحمه الله فى القاب المحدثين لا يستغنى المحدث عن كونه عنده و لم اجد من يرويه فاقتصرت منه على ذكر الاسماء دون ايراد احاديثهم و حكاياتهم اذ كان ذلك هو المقصود من هذا الكتاب

Nasḫ, stari arapski, djelomično vokalizovan. Naslovi i prezimena, koja se obrađuju, pisana krupnim pismom crvenim mastilom.

Prepisivač i datum prepisa nepoznati, ali je rukopis dosta starog porijekla vjerovatno iz XV stoljeća.

2. L. 25 — 31. (قطعة من كتاب فى اللغة)

Fragment nekog rječnika arapskog jezika. Na prvoj stranici je samo završetak nekog rječnika, a ispod toga naslov napisan crvenim mastilom: كتاب الظاء. Sabrao i sastavio Ḫalaf b. Ṭāhir b. Ismā'īl an-Naḥwī: مما عنى بجمعه و تأليفه خلف بن طاهر بن اسمعيل النحوى. To je kratko tumačenje riječi poredanih abecednim redom od slova ظ (الظاء) do kraja abecede.

Početak: باب الظاء مما فاء الفعل منه ظاء الظفر و النصر و ما تصرف منه

Završetak: اليقظة ضدّ النوم و التيقظ الانتباه و قوم ايقاظ ساهرون

Nasḫ vokalizovan. Naslovi pisani krupnije.

3. L. 32 — 82. الفية العراق فى مصطلح الحديث, v. br. 383.

Nasḫ čitak, djelomično vokalizovan.

4. L. 83 — 112. (نثر و نظم)

Zbirka lijepe proze i stihova, nepotpuna u početku od nepoznatog pjesnika i sabirača.

Na prvoj stranici ovdje nalazi se ovakav početak:

و له: العز بالله لا بالخيل و العُدَد عند الخطوب و لا بالمال و العدد

Dalje se nalaze slijedeći sastavi:

و له ايضا: هوى فؤادى و لم يعلم به بدنى
فالجسم فى غربة و النفس فى وطن

و له وكتبها الى الشيخ شمس الدين البلاطنسى جواب عقيدة ارسلها الى بلد بيروت لما بعث اليهم فقها رجزا (؟):

اعوذ بالله اله النّاس   من شرّ وسواس و من خناس

و له فى النبي صلى الله عليه و سلم مربعا:

اوقدوا فى الفؤاد احزان   و هم فى رباه سكان

و له ايضا يمدحه صلى الله عليه و سلم:

يا سائق النوق لاح البان و العلم   حثّ المطىّ فنار الشوق تضطرم

و له مدبجا ايضا فى النبي صلعم:

حلت سعاد بقلب زائد الالم

و له ايضا فى الوعظ: الحمد لله العلى الذى قد اتقن الاشياء من حكمته ... و له مديح فى حسام الدين ابن العماد الصفدى قاضى القضاة الحنفية بمدينه دمشق المحروسة و يسمى موشح الموشحات: يا دار ليلى بالسماك الاعزل ...

Nasḫ vokalizovan.

5. L. 113 — 119. Pismo nekog Muhamad b. Tahmuša iz sela Niđe (?) Muhammadu b. Farağu iz 'Ajni Dārāa (?) godine 869/1464. i odgovor istog:

نسخة كتاب من نظم الشيخ شمس الدين ابا طحموش محمد بن طحموش من قرية نيجه الى كاتبه محمد بن فرج من عين دارا فى شهر جمادى الآخر سنة تسعة و ستين و ثمانماية و جواب ذلك من نظم كاتبه محمد بن فرج فى تاريخه المعين اولا

6. L. 119 — 120. Hvalospjev Muḥammada Ibn Hānije (umro 362/972) ḫalifi Mu'izzlidinillah.

من شعر ابى القاسم محمد بن هانى فى مديح مولانا المعزلدين الله

Početak: حتى رُفعتُ الى المعز خليفة   فعلمت ان المطاب الثلاثة

Cijelu zbirku prepisali nepoznati prepisivači u XV i XVI stoljeću.

Uvakufio Ibrahim Zafranija.

598. الاكمال فى اسماء الرجال 641.

Knjiga o biografijama ljudi koji prenose hadis. Napisao Waliyyuddīn Abū 'Abdullāh Muḥammad b. 'Abdullāh al-Ḫaṭīb at-Tibrīzī, umro 743/1342.

Brock. S. II, 262,¹.

To su, uglavnom, biografije onih pripovjedača hadisa koji su spomenuti u piščevom djelu مشكاة المصابيح. Knjiga je raspoređena na poglavlja abecednim redom i sadrži kratke sažete biografije.

Početak: اللهم بك نستعين و عليك نتوكل

L. 128; 22 × 16,5. Nasḫ. Na l. 1ª naslov, kasnije upisan. Na rubovima nekih listova ima bilježaka koje se odnose na tekst. Papir bijel, deblji, povez polukožni.

Prepisao Ṣāliḥ b. Yaḥyā 1200/1785, kako stoji u bilješci na kraju:

نمقه الفقير صالح بن يحيى سنة ١٢٠٠

Uvakufio Ibrahim Zafranija.

599. (كتاب) سرح النهر لشرح الزَهر 3050.

Komentar versifikacije الزهر البسام o biografijama pripovjedača hadisa, oba djela od istog autora. Napisao Abū 'Abdullāh Muḥammad b. 'Abduddāim b. Mūsā al-'Asqalānī al-Birmavī, umro 831/1427. Komentar je dovršio 796/1393. Osnovno djelo الزهر البسام je prerada djela عمدة الاحكام عن سيد الانام od 'Abdulganī b. 'Abdulwāhid al-Maqdisije, umro 600/1203. Ovo djelo preradio je u stihu (urdžuze) gore spomenuti pisac Muḥammad b. 'Abduddāim. Potpun naziv ove njegove versifikacije je: الزهر البسام فيمن حوته عمدة الاحكام من الانام (Svježe cvijeće — podaci — o ljudima koji su spomenuti u djelu *'Umda al-aḥkām*).

Ovo djelo ne navode nama pristupačni izvori.

Početak versifikacije:

قال ابن عبد الدائم البرماوى   محمدٌ و هو لنفع ناوى

Kasnije je autor odlučio da tom svom radu napiše komentar i dao mu naziv سَرحُ النهر لشرح الزّهر. Naš rukopis predstavlja taj komentar.

Početak komentara je:

الحمد لله الذى دفـع حديث المصطفى فكان فى الاحكام عمده و نصب لصونه من وعاه فاداّه كما استمده

L. 139; 19 × 15. Nasḫ, ponegdje vokalizovan. Osnovni tekst pisan crvenim mastilom. Papir tamnobijel, deblji; povez kožni.

Na l. 1^{a} je gornji naslov, bilješka prenesena sa originala u kojoj je sam pisac objasnio riječi i smisao toga naslova, te imena nekadašnjih starih vlasnika, među kojima i ime prepisivača sa datumom 818/1415.

Prepisao iz autografa Abu 'l-Barakāt Muḥammad Muḥammad Muḥammad al-'Irāqī, 16. zulhidže 827/1423, kako stoji u zapisu na kraju:

و كـان الفراغ من كتابة هذا الشرح المبارك يوم الاربعاء سادس عشر شهر ذى الحجة الحرام خاتمة سنة سبع و عشرين و ثمانية ... و كـتبه لنفسه و لمن يشاء الله بعده فقير رحمة ربه الغنى الباقى ابو البركات محمد محمد محمد العراقى و كـتبته من نسخة المؤلف ابقاه الله تعالى و نفع به و بعلومه فى الدنيا و الآخرة آمين

To je, možda, datum konačne redakcije ovog prepisa, a kako se vidi iz nekih zapisa, kao i iz gornjeg datuma, on je bio i ranije dovršen.

Na rubu ove zadnje stranice nalazi se vlastoručni autorov zapis u kome on potvrđuje da je prepisivač s njim zajednički, prema njegovom autografu, sravnio ovaj prepis i da mu on odobrava predavanja toga djela. Taj zapis glasi:

الحمد لله و الصلاة و السلام على محمد و آله و صحبه و التابعين و بعد فقد قرأ على الشيخ الامام العالم العلامة المفتى (؟) صدرالدين و المدرسين ابو البركات محمد محمد بن محمد العراقى جميع هذا الكتاب قراءة بحث و تحقيق و مقابلة معى بالاصل الذى بخطى و قد اجزته ان يقرئه و يرويه عنى و جميع مايجوزلى و عنى روايته و كذا اجزت لولده محمد و بناته (؟) ذلك و ذلك فى مجالس اخرها العشرون من جمادى الاولى سنة ثلاثين و ثمانماية قال ذلك و كتبه محمد البرماوى الشافعى عفا الله عنه و السلام

Uvakufio Salim Muftić.

600. مشيخة ابي المعالى يحيي بن فضل الله بن محلى بن دعجان القرشى العدوى العمرى 1796.

Mašīḫat — Biografije učiteljâ u hadisu Abū 'l-Ma'ālī Yaḥyā b. Faḍlullāh b. Muḥalla b. Da'ǧān al-Qurešī al-'Adevī al-'Umerī-je.

Ovakve zbirke učitelja — mešihat — razvile su se kao posebna grana u hadiskoj literaturi. To su obično kratke biografije učitelja nekog kasnijeg učenjaka sa po kojim hadisom koji je ovaj od njih čuo. Takav mešihat ne mora napisati učenjak prema kome je zbirka poznata. To može učiniti koji njegov učenik ili poštovalac. Tako je i ovaj mešiḫat sastavio i sredio abecednim redom (خرجهاله) Šihābuddīn Abū 'l-Ḥusain Aḥmad b. Aibak (ايبك) b. 'Abdullāh al-Ḥusāmī Ibn Dimyaṭī, umro polovinom VIII/XIV stoljeća.

Djelo je nepotpuno s početka.

L. 164; 21 × 15,5. Nasḫ stari, arapski, lijep, vokalizovan, naročito na težim mjestima. Naslov na rubu prve stranice stavljen kasnije. Papir tamnobijel, deblji; povez kožni, oštećen.

Na kraju se nalazi popis imena pojedinih grupa učenika, odnosno učenjaka koji su ovo djelo slušali od autora ili drugog stručnjaka koji je imao odobrenje (idžazet) da ga predaje. Grupu ili kolo slušalaca čine svi oni koji su djelo slušali prilikom jednog čitanja, jedne godine (سماعات ili اطباق). Prvi takav popis je iz godine 734/1333; drugi iz 735/1334; treći iz 781/1379; četvrti iz 797/1394. (ovaj je pisan rukom Ibn Ḥağara al-'Asqalani); peti je iz 798/1395; šesti iz 836/1432. Svako čitanje bilo je u Kairu.

Prepisivač ovog primjerka, vješti kaligraf, nije se potpisao, ukoliko to nije sam autor Aḥmad b. Aybak. Na kraju samog rukopisa, na rubu, nalazi se njegov potpis.

Iz Kantamirine biblioteke.

601. مزيل الاشتباه فى اسماء الصحابة 3013.

Knjiga o imenima ashaba. Napisao 'Abdulkarīm b. Waliyuddīn b. Yūsuf b. Waliyuddīn. Djelo je dovršeno 1057/1647. Imena koja se obrađuju raspoređena su abecednim redom (uzimajući u obzir najpoznatiji naziv kao »Abu Bakr«) i objašnjena dosta kratko. Pisac je umro oko 1100/1688.

Ismā'īl-paša, *Ḏail* II, 471; Brock. S. II, 640.

Početak je:

حمدا لك يا من له الهداية اهدنا الصراط المستقيم واغفر لنا ذنوبنا انك انت الغفور الرحيم . . . اما بعد فيقول الفقير . . . ابن ولى الدين يوسف بن ولى الدين

Na završetku djela pisac kaže:

يقول الجامع الكاتب الفقير الشيخ عبد الكريم بن شيخ ولى الدين بن يوسف ولى الدين عفا عنهم الرب المعين هذا آخر مزيل الاشتباه فى اسماء الصحابه . . . و قد يسر الله اتمامه وقت العصر فى يوم الحادى و العشرين من شوال المكرم سنة سبع و خمسين و الف

Prema tome, pisac djela je kako smo gore naveli. Međutim, Brockelmann na drugom mjestu (S. II, 431,^{49}) ovo djelo pogrešno pripisuje drugom piscu (Abu ’l-Iḫlāṣ Ḥ. b. ‘Ammār al-Wafa’ī aš-Šurunbulālī al-Hanafi, umro 1069/1658).

L. 140; 16 × 11. Nasḫ. Papir bijel, tanji; povez polukožni.

Na listu 1^a je gornji naslov, ime i pečat nekadašnjeg vlasnika, te pečati ove biblioteke.

Prepisao neki Hasan al-Bikani mjeseca redžeba, bez oznake godine, kako piše na kraju:

كتبه الفقير . . . حسن البيكانى فى شهر رجب المرجب وقت العشاء الاخير

Rukopis je iz XVII ili XVIII stoljeća.

DOGMATIKA

(AL-‘AQĀ’ID)

DOGMATIKA

Arapski

602. **1618.**

L. 60; 20,5 × 13,5. Ta'līq. Papir tamnobijel, povez polukožni, oštećen i popravljan.

1. L. 1 — 7. الفقه الاكبر

Napisao Abū Ḥanīfa (v. br. 114,^{4}).

Istaknute riječi podvučene crvenom crticom. Na rubovima listova i između redaka ima dosta glosa.

2. L. 8 — 37. تعليم المتعلم

Napisao Burhānuddīn Zarnūğī (v. br. 152,^{2}).

3. L. 38 — 55. الاعراب عن قواعد الاعراب

Djelo o arapskoj sintaksi. Napisao Abū Muḥammad 'Abdullāh b. Yūsuf Ibn Hišām, umro 761/1360.

Brock. II, 24.

Početak: قال الشيخ الامام العالم العامل جمال الدين بن هشام

4. L. 56 — 60. قصيدة بدء الامالى

Napisao Sirāğuddīn al-Ūšī al-Fargānī, (v. br. 115,^{3}).

Cijelu zbirku prepisao isti nepoznati prepisivač, vjerovatno u XVIII stoljeću.

Iz biblioteke Fejzije medrese.

603. **2823.**

L. 89; 18,5 × 13. Nasḫ jednostavan, mjestimično vokalizovan. Papir tamnobijel, povez kožni, oštećen.

1. L. 1 — 7. ISTO kao br. 602^{1}.

Na l. 7 — 10. nalazi se izvadak iz Begavina tefsira (o načinu nošenja saruka) i tumačenje nekoliko ajeta na turskom jeziku.

2. L. 11 — 57. شرح الفقه الاكبر لابى المنتهى

Komentar djelu *al-Fiqh al-akbar* (v. br. 114,^{4}). Napisao Aḥmad b. Muḥammad al-Magnisawī, umro oko 1000/1591 (M. Ṭāhir OM I, 228) ili 1090/1679 (Ismā'īl-paša AM I, 162).

Brock. S. I, 285,^{5}.

Početak:

الحمد لله الذى هدانا الى اهل طريق السنة و الجماعة بفضله العظيم

Osnovni tekst podvučen crvenom linijom.

Na l. 57. nalaze se zapisi na turskom jeziku s područja kiraeta.

3. L. 58 — 59. رسالهٔ تحفة النبى و هدية الرسول

Kratka risala iz akaida na turskom jeziku od nepoznatog pisca.

Početak:

هر كم كه بو رسالهٔ حفظ ايدوب معناسنه اعتقاد ايدوب موجبيله عامل اوله اول
كشينك ايمانى اهل السنت و الجماعتدن اولوب

Ta'līq.

Ismā'īl-paša (Ḏail I, 261) navodi djelo pod gornjim naslovom sa drukčijim početkom i kaže da je to komentar djelu *al-Fiqh al-akbar* u jednom lijepom (srednjem) svesku od Muṣṭafā b. Muḥammad Naqšibendije. Naš rukopis je pak samostalan rad.

4. L. 60 — 69. رسالة تتعلق ببيان الاعتقادات و الاخلاق و الاعمال

Risala o vjerovanju, lijepom vladanju i vjerskim dužnostima od nepoznatog pisca (v. br. 399,^{3}).

5. L. 70 — 71. رسالة فى قراءة آية الكرسى ادبار الصلوات المكتوبة

Kratka risala o važnosti *Āyat al-kursī* i učenju istog poslije namaza. Napisao Muḥammad b. Ḥamza, umro 1116/1704.

Brock. II, 437, 17.

Početak:

الحمد لله و سلام على عباده الذين اصطفى اعلم ان قراءة الكرسى ادبار الصلوات
المكتوبة ليست بفريضة و لا واجبة و لا سنة

Ta'līq.

Poslije toga na slijedećoj stranici nalaze se bilješke na turskom jeziku s područja tesavufa o svojstvima ljudskog srca.

6. L. 72 — 80. عقائد الطحاوى

Risala o islamskom vjerovanju. Napisao Aḥmad b. Ǵa'far al-Ḥanafī at-Ṭaḥāwī, umro 321/933.

Ovaj rad je još poznat pod naslovima:

رسالة او مقدمة فى اصول الدين ؛ عقيدة اهل السنة و الجماعة ؛ بيان السنة و الجماعة

Brock. I, 174.

Početak:

نقول فى توحيد الله معتقدين بتوفيق الله ان الله تعالى واحد لا شريك له

7. L. 81 — 84. القصيدة النونية فى العقائد

Napisao Ḫiḍr-beg (v. br. 302,^{3}).

8. L. 84 — 87. قصيدة بدء الامالى

Kasīda *Bad' al-amālī* (v. br. 115,^{3}) sa interlinearnim prevodom na turski jezik, također u stihu. Na rubovima listova ima glosa na turskom jeziku.

Cio kodeks prepisao Aḥmad b. 'Alī Yaziǧī u Sinopu, za vlasnika Ahmad-efendiju iz Bafre (Turska), u međuvremenu od 1132—33/1719—1721, kako se to vidi iz zapisa na nekoliko mjesta.

604. **4349.**

L. 109; 16 × 11. Nasḫ, mjestimično krupan i vokalizovan. Papir tamnobijel, povez papirni.

1. L. 1 — 7. ISTO kao br. 602,^{1}.

Na slijedeće tri stranice nalaze se datumi rođenja prepisivačeve djece.

2. L. 9 — 17. (رسالة فى فضائل ـ خصال ـ اهل السنة و الجماعة)

Risala o principima vjerovanja sunija, od nepoznatog pisca.

Početak nakon besmele:

و هو خير الرازقين قال رسول الله صلعم لا تجتمع امتى على الضلالة

Na slijedećih nekoliko lista nalaze se datumi rođenja neke djece.

3. L. 20 — 23. منظومهٔ حافظ حمزه افندى فى اداب التعلم

Pravila o ponašanju učenika, u stihu na turskom jeziku. Sastavio neki Ḥāfiz Ḥamza-efendi.

Početak: خدايا سكا حمد بى نهايه سلام اولسون حبيبك مصطفايه

4. L. 24. اللى درت شئ فرض, v. br. 588,^{2}.

5. L. 25 — 31. قصيدة بدء الامالى, v. br. 115,^{3}.

Na slijedećem listu nalazi se dova (molitva) na turskom jeziku.

Na l. 32 — 35. nekoliko kratkih hadisa sa naznakom izvora. Sabrano po uzoru raznih Arba'īna.

6. L. 36 — 63. تجويد شريف ili منبه التالين

Tedžvid na turskom jeziku od nepoznatog pisca. Dovršeno 1178/1764.

Početak: حمد و سپاس بى قياس اول خالق الجن و الناس

Na kraju uputa o hatma-dovi i njen tekst.

Na l. 64 — 67. اسماء الله الحسنى و اسماء النبى — Božija imena i imena Božijeg poslanika Muhameda.

7. L. 68 — 75. كتاب شريعت اوينه كرپ اولنمك

Uputstvo o bračnom životu, na turskom jeziku, od nepoznatog pisca. Gornji naslov nalazi se na rukopisu.

Početak:

الحمد لله رب العالمين . . . بوندن صكره معلوم اوله بركمسه اولنمك مراد ايلسه

Na l. 76 — 78. (ما يقرؤ لمعالجة المجانين)

Formule koje se čitaju u svrhu liječenja živčano oboljelih i ludih, na arapskom i turskom jeziku.

Početak:

بسمله . . . اخرج و بالله الذى اخرج و بحق تورات موسى حرمتيچون اخرج

8. L. 79 — 81. رسالهٔ بى نماز

Kratak sastav u stihu, na našem jeziku, pisan arebicom, o ljudima koji ne obavljaju obligatne molitve (namaz). Sastavio Ahmed-

-efendija Karahodža, muderis i imam iz Žepča; živio je u drugoj polovini XVIII i prvoj polovini XIX stoljeća (M. Handžić, *Književni rad* 101).

Početak: پوكوتته مومنى اى وى دوبرى مسلمى تو حوديته نا نماز

Na listovima 82 — 86 nalaze se kratki izvaci iz kaside: خدا ربم (v. br. 155,^{2}).

9. L. 87 — 109. عزى مفهوم

Anonimni turski prevod sa arapskog jezika poznatog djela o arapskoj gramatici *al-'Izzī*. Arapski original poznat pod naslovima: العزى, ili مبادئ التصريف, ili تصريف الزنجانى napisao je Šaiḫ 'Izzuddīn Abu 'l-Faḍā'il Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb b. 'Imāduddīn b. Ibrāhīm al-Ḫazraǧī az-Zanǧānī, umro 666/1267.

Brock. S. I, 497; ḤḪ II, 1138; Š. Sami QA IV, 3150.

Početak originala:

الحمد لله رب العالمين . . . اعلم ان التصريف فى اللغة التغيير

Početak ovog prevoda:

اى بلمك شاننده اولان طالب سن بل تحقيقلقده تصريف تغييردر دخى اصطلاح صرفيده معانى مقصوده

Kodeks je prepisan 1184/1770.

605. **1004.**

L. 28; 24,5 × 16,5. Ta'līq čitak. Papir bijel, glat, povez polukožni.

1. L. 1 — 16. شرح الفقه الاكبر لابى المنتهى

Komentar djelu *al-Fiqh al-akbar*, napisao Aḥmad b. Muḥammad Magnisawī (v. br. 603^{2}).

Osnovni tekst pisan crvenim mastilom. Stranice obrubljene crvenom linijom.

2. L. 17 — 19. القصيدة النونية, v. br. 302^{3}.

3. L. 20 — 28. روضات الجنات فى اصول الاعتقادات , v. br. 120,^{6}.

Cio kodeks prepisao Faiḍullāh b. Ismā'īl Dženetić 1218/1803.

Uvakufio Dženetić Mustafa b. Fejzullāh za svoje muško potomstvo 1289/1872 (l. 1^{a}). Tu je i njegov pečat.

606. ISTO kao br. 605,^{1} **1891.**

L. 35; 20 × 14. Nasḫ prost. Osnovni tekst podvučen, stranice obrubljene crvenom linijom. Papir bijel, povez polukožni.

Prepisao Ḥasan b. 'Alī.

Uvakufio Ibrahim b. Islam Ispužli, nastanjen u Travniku, 1252/1836 (l. 1^{a}).

Rukopis potiče iz XIX stoljeća.

607. **2352.**

L. 59; 20,5 × 14. Nasḫ-talīq. Papir bijel, deblji, povez polukožni.

1. L. 1—32. ISTO kao br. 605,^{1}.
   Osnovni tekst podvučen crvenom linijom.
2. L. 33—59. تعليم المتعلم ، v. br. 152,^{2}.
   Prepisao Ḥasan b. Ḥasan b. Ṣāliḥ-aga, 1138/1725.
   Uvakufio Osman-efendija, muderis medrese Simzade u Sarajevu (l. 1^{a}).

608. **2419.**

L. 87; 18 × 13. Nasḫ lijep. Papir bijel, čvrst, povez polukožni.

1. L. —28. ISTO kao br. 605,^{1}
   Osnovni tekst podvučen crvenom linijom.
2. L. 29—87. بحر الكلام
   Djelo o akaidu. Napisao Abu 'l-Mu'īn Maimūn b. Muḥammad an-Nasafī al-Ḥanafī, umro 508/1114.
   Brock. I, 426,^{7}.
   Početak:
   اعلموا انى اعتقد معرفة الله تعالى و التوحيد و اقول بان الله تعالى واحد قديم
   Cijela zbirka prepisana 1243/1827.

Na l. 1^{a} je ime nekadašnjeg vlasnika, te zapis da je ovaj primjerak uvakufio Munla Ibrāhim b. Abdulāh iz Sarajeva, iz Iskender-pašine mahale, za Ajni-begov mekteb i predao ga muteveliji Halilu b. Salih.

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

609. ISTO kao br. 605,^{1} **3333.**

L. 14; 19,5 × 15. Ta'līq. Osnovni tekst podvučen crnom linijom, a pri kraju crvenom. Papir bijel, povez polukožni.

Prepisao Muṣṭafa b. Mas'ūd iz Prištine, 23. muharema 1093/1682.

610. **3338.**

L. 65; 20,5 × 14,5. Nasḫ, pisan različitim rukopisom. Papir bijel, povez polukožni.

1. L. 1—42. ISTO kao br. 605,^{1}.
   Osnovni tekst podvučen crvenom linijom.
   Prepisao 'Abdulkarīm b. Ḥ. 'Oṯmān, 1164/1750.
   Na l. 43—44. nalazi se fragment djela تحفة الملوك . Ovdje su dva posljednja lista. S ovim naslovom ima više djela, pa nije jasno o kome je ovdje riječ.
   Početak je ovdje: فى اللبس و اللبس على ثلاثة مراتب , a prvo poglavlje: فصل فى الكلام.
2. 45—65. أيها الولد , v. br. 115,^{6}.
   Djelo pod tač. 2 prepisao Murad b. Maḥmūd Uskopyevī u Gazi Husrev-begovom hanikahu (tekiji) u Sarajevu 1136/1723. godine.

611. المنح الازهر شرح الفقه الاكبر **2224.**

Komentar djelu *al-Fiqh al-akbar*, (v. br. 114,^{4}); napisao 'Alī b. Sulṭān Muḥammad al-Qārī, umro 1014/1605.

Brock. S. I, 286.

Početak: الحمد لله واجب الوجود ذى الكرم و الفضل و الجود

L. 146; 21 × 15. Nasḫ-ta'līq krupniji. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Tekst je na više mjesta oštećen vlagom. Papir bijel, povez polukožni, oštećen.

Prepisano 1120/1708.

Na kraju se nalazi kratak literarni sastav na perzijskom jeziku, pisan lijepim ta'līqom.

612. اشارات المرام من عبارات الامام 1894.

Komentar djelu *al-Fiqh al-akbar*, (v. br. 114,⁴). Napisao Aḥmad b. Ḥasan al-Bayāḍī (= Bejazić), porijeklom iz Bosne, umro 1098/1686.

Brock. II, 436,¹.

Pisac je ovdje sabrao i sredio u jednu cjelinu djela sa područja akaida koja se pripisuju Abu Hanifi: *al-Fiqh al-akbar*, *al-Fiqh al-absaṭ*, *ar-Risāla*, *Kitāb al-'ālim i al-Waṣiyya*, pa ih prokomentarisao. Ovaj komentar dobio je priznanje kao i njegov autor od njegovih učenih savremenika (al-Muqbilī: *al-'Alam aš-Šāmiḫ*, 6, 255, 283; Zāhid-efendī al-Kawṯarī: *Tabyīn kaḏibi 'l-muftarī*, 19).

Početak: حامداً لمن شيد اصول الدين بمحكمات كتابه المبين

L. 234; 20 × 12. Ta'līq lijep, čitak. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Prve dvije stranice obrubljene sa tri tanke crne i jednom širokom zlatnom, a ostale jednom širokom crvenom linijom. Papir bijel, glat, povez kožni, oštećen, sa otiskom ornamenata na koricama.

Prepis dovršen krajem redžeba 1101/1689.

Na početku ima više zapisa, među kojima i zapis da je knjiga kupljena za 26 groša; kratka rasprava o slobodnoj volji (الارادة الجزئية), komentar uvodu djela *Ḥalabi-Ṣagīr*, pisano sve kasnije nevještim rukopisom, te sadržaj.

Na naslovnoj strani je zapis Halila, sina Salihova, iz sela Ošanići, srez Stolac, u kome sâm piše da je ovaj rukopis uvakufio za biblioteku Careve džamije u Sarajevu, 15. šabana 1241/1826.

Iz Šehdi-efendijine biblioteke.

613. ISTO 3999.

L. 177; 19,5 × 13,5. Ta'līq jednostavan. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Papir bijel povez, polukožni, oštećen.

Prepisao Muṣṭafa, muderis Ibrahim-pašine medrese u Počitelju, 9. džumadul-ula 1107/1695. Prepisivač kaže da je djelo prepisao »iz autorovog primjerka«.

قد وقع الفراغ من تحرير هذا الكتاب من نسخة مؤلفه . . . بيد العبد الضعيف
. . . مصطفى المدرس فى مدرسة ابراهيم پاشا عن قصبهٔ پوچتل [فى بوسنه هرسك] فى تسع
يوم من جمادى الاولى عام سبع و مائة و الف

Na početku je sadržaj i neki manje važni zapisi; na naslovnoj strani ima zapis sa imenom i pečatom nekadašnjeg vlasnika (Muṣṭafa b. Ṣāliḥ-efendi Naīmīzade, godine 1176/1762).

Iz Karađoz-begove biblioteke.

614. شرح الفقه الاكبر 1810.

Komentar djelu *al-Fiqh al-akbar*.

Početak:

الحمد لله الذى توحّد بالقدم و البقاء و قضى على ما عداه بالعدم و الفناء

Djelo je posvećeno sultanu Ebū Se'īdu el-melik ez-Zāhiru (v. uvod). Smatramo da je pisac djela Ilyās b. Ibrāhīm as-Sinōbi, umro 891/1486, za koga se zna da je pisao komentar ovom djelu (v. Brock. S. I, 285; M. Tahir, OM, I, 222), a živio je u vrijeme dvojice mamelučkih sultama poznatih pod gornjim imenom (v. Muḥammad Ferid-beg: تاريخ الدولة العلية العثمانية III izdanje, Misr 1912, str. 26 — 37).

L. 89; 20,5 × 14,5. Ta'līq mjestimično vokalizovan. Papir bijel, povez polukožni.

Rukopis je iz XIX stoljeća.

Uvakufio Hromozade.

615. كتاب الاربعين فى اصول الدين 1530.

Djelo o islamskom vjerovanju. Poznato je još pod naslovom جواهر القرآن. Napisao Abū Ḥāmid Muḥammad b. Muḥammad al-Gazālī, umro 505/1111.

Brock. I, 421; S. I, 746.

Početak: الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام على محمد و آله اجمعين

L. 144; 20 × 13,5. Ta'līq. Papir bijel, deblji, povez polukožni. Na naslovnoj strani ima naslov, stavljen kasnije, zatim pečati ove biblioteke, te jedan recept na turskom jeziku. Na posljednjem listu nalaze se datumi nekih događaja (تواريخ واقعات) pisani kasnije drugim nevještim rukopisom, kao vijest o velikoj kugi 1101/1689, o kugi 1156/1743, i 1177/1763 (izgleda da se misli na kugu u Bosni), građenje baščaršijskog sebilja (česme) 1167/1753, buna (nered — fitne) Sari Muratova u Sarajevu 1170/1756 (?), zemljotres u Sarajevu 1167/1753, Zvornik 1129/1716 (?) itd.

Prepisao neki 'Otmān b. Sinan krajem XVII ili početkom XVIII stoljeća.

616. (حاشية على شرح كتاب فى علم الكلام) 3513.

Anonimna glosa anonimnom komentaru nekog akaidskog djela*).

Primjerak je u početku nepotpun.

Početak ovdje:

مغاير الاستدلال المذكور فى الامور التبليغية لكن الحق ان الاستدلال فيها واحد
و هو ما ذكره الشارح بقوله . . . قوله فلتوقفه على الاستدلال قيل . . .

L. 95; 19,5 × 14,5. Ta'līq. Stranice obrubljene crvenom linijom. Papir tamnobijel, povez polukožni, oštećen.

Prepisao Musā (?) b. Muḥammad 921/1515.

قد وقع الفراغ من تسويده على يد اضعف عباد الله التعالى موسى -؟- بن محمد فى
اوائل جمادى الآخر المبارك فى تاريخ سنة ٩٢١

Iz biblioteke Fejzije medrese.

617. 1440.

L. 188; 20,5 × 14,5. Nasḫ. Papir bijel, čvrst, povez kožni.

1. L. 1—148. بحر الكلام, v. br. 608,^{2}.

Ajeta i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Stranice su obrubljene sa dvije crvene linije.

---

*) Kasnije u konačnoj redakciji ustanovio sam da je to Superglosa Ḫayalinoj glosi Taftāzāninog komentara Nesefinom Akaidu od Kara Kemala حاشية قره كمال، و حاشية الخيالى على شرح العقائد — v. kasniji br. 644.

Na početku je sadržaj. Na l. 1^a je gornji naslov, a tu na rubu potpis i pečat nekadašnjeg vlasnika (kadija H. Mustafa), te cijena knjige (100 para).

2. L. 49 — 158. غاية المرام فى شرح بحر الكلام

Komentar prethodnom djelu. Napisao Ḥasan b. Abū Bakr al-Maqdisī, umro 836/1432.

Brock. S. I, 757; Isma'īl-paša, Ḏail II, 141.

Početak: الحمد لله الازلى بذاته القديم بصفاته الفرد الصمد بدلالة آياته

Osnovni tekst pisan crvenim mastilom. U vrhu prve stranice nalazi se unvan, u kome je upisan naslov djela crvenim mastilom na zlatnoj podlozi. Sve stranice su obrubljene sa tri tanke crne i jednom širokom zlatnom linijom.

Autor je djelo završio 832. H., a datum koji se nalazi na kraju ovog rukopisa označava vrijeme kad je prepis završen.

3. L. 159 — 163. ام البراهين, v. br. 390,^{2}.

Istaknute riječi pisane crvenim mastilom.

4. L. 164 — 188. شرح عقيدة السنوسى (ام البراهين) للهدهدى, v. br. 127,^{15}.

Cio kodeks prepisao nepoznati prepisivač 1124/1712. u gradu Jerusalimu u medresi Hasanijji u blizini *al-Masğidul-aqṣā*. Zapis o tome nalazi se na kraju djela pod tač. 2 ove zbirke i glasi:

ختم هذا الكتاب المبارك . . . ختام شهر ذى القعدة المبارك من شهور سنة الف و مائة
و اربعة و عشرين . . . و ذلك فى مدينة القدس الشريف و المعبد المنيف بداخل المدرسة
الحسنية بجوار المسجد الاقصى الشريف . . .

Iz Šehdi-efendijine biblioteke.

618. 2268.

L. 79; 20 × 15. Ta'līq jednostavan u rukopisu 1—3, nasḫ prost u rukopisu 4. Papir bijel, povez kožni, oštećen.

1. L. 1 — 32. ISTO kao br. 617,^{1}.
2. L. 33 — 63. تلخيص الكفاية فى الهداية

Skraćena redakcija djela *al-Kifaya* o akaidu koju je izvršio sam autor Aḥmad b. Maḥmūd b. Abū Bakr as-Ṣābūnī, umro 580/1184.

Brock. S. I, 643.

Početak: الحمد لله ذى الجلال و الاكرام

Na rubovima listova u početku ima glosa.

3. L. 65 — 71. تحفة المسترشدين فى بيان مذاهب فرق المسلمين

Kratka risala o učenju raznih islamskih vjerskih škola i sekti. Brock. (II, 440) i Ismā'īl-paša (AM II, 252) kažu da je ovaj rad napisao Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgilī, umro 981/1573 što nam se obzirom na stil čini sumnjivo.

Početak:

الحمد لله الذى ارنا (؟!) الحق حقا و ارزقنا (؟!) اتباعه و ارنا الباطل باطلا و ارزقنا اجتنابه

4. L. 72 — 79. رسالة فى فضائل اهل السنة و الجماعة و مذهبهم

Kratka risala o odlikama sunitske škole i njenim principima vjerovanja, od nepoznatog pisca.

Početak:

الحمد لله رب العالمين و العاقبة للمتقين و الصلاة و السلام على خير البرية ...

قال رسول الله صلعم لا تجتمع امتى على الضلاله (v. br. $604,^2$).

Stranice su obrubljene crvenom linijom.

Cio kodeks prepisao nepoznati prepisivač u vremenu od 1112—1121/1700—1709.

619. ISTO, kao br. 617^1. **3942.**

L. 35; 20,5 × 15,5. Ta'līq prost. Papir tamnobijel, povez polukožni, oštećen, rastavljen od listova.

Prepisano 957/1550.

Na l. 1^a nalaze se razni zapisi s područja hadisa i fikha. Na prvoj stranici je naslov i zapis da je rukopis uvakufio Hilmi Hadži Nezir-efendija, kadija. Tu je njegov pečat i pečat nekog prethodnog zavještača. Na kraju se nalazi prepis fetvi o kizilbašima.

620. **2034.**

L. 93; 20,5 × 14. Ta'līq sa nešto nasḫa. Istaknute riječi podvučene crvenom crtom. Papir tamnobijel, povez polukožni.

1. L. 1 — 5. عقائد النسفى ili العقيدة النسفية

Priručnik o islamskom vjerovanju. Napisao Naǧmuddīn Abū Ḥafṣ 'Omar b. Muḥammad an-Nasafī, umro 537/1142.

Brock. I, 427.

(Neki misle da je ovo djelo napisao Abu 'l-Faḍl Muḥammad b. Muḥammad al-Burhānī an-Nasafī, umro 686/1287).

Početak: قال اهل الحق حقائق الاشياء ثابتة

(Ne zamijeniti sa djelom عمدة العقائد koje ima isti početak, v. br. $114,^6$).

Na kraju se nalaze zapisi o vjerskim učenjacima i nauci.

2. L. 6 — 93. شرح عقائد النسفى للتفتازانى

Komentar prethodnog djela. Napisao Mas'ūd b. 'Omar at-Taftāzāni, umro 791/1389.

Brock. I, 427.

Početak:

الحمد لله المتوحد بجلال ذاته و كمال صفاته المتقدس فى نعوت الجبروت

Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Po rubovima listova i između redaka, naročito u početku, ima glosa.

Oba djela prepisao isti prepisivač 989/1581. (كتب فى ٩٨٩).

Uvakufio Memiš-aga Kasumagić (v. na l. 1^a).

621. **2069.**

L. 120; 17 × 12,5. Ta'līq. Papir bijel i tamnobijel, povez kožni sa ornamentima na koricama.

1. L. 1 — 6. ISTO kao br. $620,^1$.
2. L. 7 — 13. عقايد السنوسى ili ام البراهين ، v. br. $236,^3$.
3. L. 14 — 120. شرح العقايد النسفية للتفتازانى ، v. br. $620,^2$.

Osnovni tekst podvučen i stranice u prvoj polovini obrubljene crvenom linijom. Na rubovima listova i između redaka ima dosta glosa. Na l. 1^a su imena nekadašnjih vlasnika.

Prepis rukopisa pod tač. 1—2 završen 1182/1768, a pod tač. 3 947/1540. تمت الكتاب فى آخر شهر ذى القعدة سنة ٩٤٧

Uvakufio H. Ibrahim-aga b. Islam Ispužli, nastanjen u Travniku, za Ajni-begov mekteb, kako se to navodi u bilješci na prvom listu.

622. **2188.**

L. 46; 21 × 13,5. Nasẖ pisan uvježbanim rukopisom. Papir tamnobijel i žućkast, povez polukožni.

1. L. 1 — 3. ISTO kao br. $620,^{1}$.
Istaknute riječi podvučene crvenom crticom.

2. L. 4 — 46. شرح عقايد النسفى للتفتازانى , v. br. $620,^{2}$.

Osnovni tekst pisan crvenim mastilom. Po rubovima listova ima glosa.

Na početku je kasnije umetnuto nekoliko lista koji sadrže razne bilješke. Među njima ima izbor poučnih stihova na arapskom jeizku sa tumačenjem na turskom jeziku.

Rukopis potiče vjerovatno iz XVI stoljeća.

623. **2369.**

L. 30; 20 × 13,5. Nasẖ. Papir bijel, povez papirni, oštećen.

1. L. 1 — 3. ISTO kao br. $620,^{1}$.
Istaknute riječi podvučene crvenom crticom.

2. L. 4 — 23. موضوعات على القارى, v. br. $2,^{2}$.

U zapisu na kraju prepisivač kaže da je »dovde prepisao iz djela 'Alī al-Qārije«.

Zatim slijedi fragment djela الغاز على الالغاز , v. br. $127,^{7}$; sadrži samo početak.

3. L. 25 — 30. رسالة الصغانى فى الموضوعات , v. br. $120,^{5}$.

Cijelu zbirku prepisao Aḥmad b. 'Oṯmān aṭ-Ṭūsevī, 1137/1724.
Iz Šehdi-efendijine biblioteke.

624. **612.**

L. 146; 24,5 × 16. Ta'līq lijep, sitan. Papir žućkast, povez polukožni, očuvan.

1. L. 1 — 41. شرح عقايد النسفى للتفتازانى , v. br. $620,^{2}$.
Osnovni tekst podvučen crvenom linijom.

2. L. 42 — 100^{a}. شرح هداية الحكمة للقاضى مير
Komentar filozofskom djelu *al-Hidaya*, (v. br. $530,^{4}$).
Tekst *al-Hidāye* podvučen crvenom linijom.

3. L. 100^{b} — 146. شرح العقايد المضدية للدوانى

Komentar djelu *al-'Aqā'id al-'aḍudiyya*. Osnovni tekst napisao je 'Aḍududdīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad al-Īǧī, umro 756/1355, a ovaj komentar Muḥammad b. As'ad ad-Dawānī, umro 908/1502.

Brock. II, 209; S. II, 291.

Početak osnovnog djela:

قال النبى صلعم ستفترق امتى ثلاثا و سبعين فرقة

Početak komentara:

يا من وفقنا لتحقيق العقائد الاسلاميه و عصمنا من التقليد فى الاصول و الفروع الكلامية

Tekst osnovnog djela podvučen crvenom linijom.

Cijelu zbirku prepisao je vješt prepisivač koji se nigdje nije potpisao niti označio datum prepisa. Rukopis je iz XVIII ili XIX stoljeća.

Uvakufio Ibrahim Zafranija.

625. ISTO kao br. $624,^{1}$ **909.**

L. 103; 21 × 16,5. Ta'līq sličan nasẖu. Osnovni tekst pisan crvenim mastilom. Po rubovima listova i između redaka, koji su razmaknuti, ima glosa. Stranice i rubovi obrubljeni crvenom linijom. Papir tamnobijel, deblji, povez oštećen, jedna korica izgubljena.

Prepis završen 960/1552. — تمت الاوراق فى سنه ٩٦٠

Na l. 1^{a} su razni zapasi. U jednom zapisu na rubu posljednje stranice navodi se da je ispravak (*taṣḥīḥ*) završen 975/1567. Ispod toga nekadašnji vlasnik (Sijāh — ? — b. Islām) kaže da je ovaj rukopis kupio u Istanbulu 1174/1760.

Uvakufio Nurika H. Hasan-efendija iz Gračanice (v. l. 1^{a}).

(وقف نوريقه الحاج حسن افندى الغراچانيچه‌وى)

626. ISTO **953.**

L. 88; 20,5 × 15. Ta'līq sličan nasḫu. Prvi list izgubljen i dopisan kasnije drugim rukopisom. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Papir bijel, deblji, povez polukožni.

Na početku se nalaze zapis o uvakufljenju, lični pečati nekadašnjeg vlasnika i pečat Fejzije medrese. Na kraju (posljednja tri lista) je rječnik riječi upotrijebljenih u ovom komentaru (لغات شرح العقايد). Neke riječi su objašnjene turskim, a neke arapskim jezikom. To je, možda, sabrao i pribilježio sam prepisivač, koji se nije potpisao niti označio datum prepisa.

Rukopis je vjerovatno iz XVIII stoljeća.

Iz Fejzije medrese.

627. ISTO **1669.**

L. 133; 22 × 13. Ta'līq prost, pisan krupnim perom. Osnovni tekst u prvoj polovini podvučen crvenom, a u drugoj crnom linijom. Po širokim rubovima i između redaka ima dosta glosa. U početku je rukopis nepotpun. Papir tamnobijel, povez kožni sa otiskom ornamenata na sredini korica.

Prepis završen 922/1516. — ٩٢٢

Na posljednoj strani nalaze se dva zapisa sa imenima nekadašnjih vlasnika i ličnim pečatom jednogl od njih. Na dva slijedeća lista nalaze se razne manje važne bilješke, među kojima jedna na perzijskom jeziku o ustanovljavanju podneva (فى معرفة الزوال).

Uvakufio Mutevelić Ahmed-Asim.

628. **1879.**

L. 112; 20,5 × 12,5. Nasḫ lijep sa nešto ta'līqa pod tač. 1, a ta'līq pod t. 2. Papir bijel, povez polukožni.

1. L. 1 — 87. ISTO

Osnovni tekst podvučen crvenom linijom.

Na naslovnoj strani nalazi se zapis o uvakufljenju i pečat zavještača.

2. L. 88 — 109. المطالب السُّنية فى قمع المراسم البدعية

Kratka risala o vjerovanju sunija (عقيدة اهل السنة و الجاعة). Rad je, kako se čini iz novijeg naučnog doba i nije na naučnoj visini. Raspoređen je na šest poglavlja *(manhağ)*, dodatak *(tadyīl)* i završetak *(ḫātima)*. Napisao 'Oṯmān-efendī Ḥafizulkutub, nastanjen u Istanbulu, kako je to navedeno u naslovu drugog rukopisnog primjerka koji se nalazi u ovoj biblioteci pod inv. br. 2898 (v. kasnije ovdje br. 740,¹).

Bratislava, 112 i F. Spaho, APT Rukopisi, 77 kažu da je autor ove risale nepoznat.

Početak:

الحمد لله الذى وفق اهل السنة لحسن الاعتقاد و سلك بها منهج الهدى و الرشاد . . .

و بعد فهذه عقيدة اهل السنة و الجماعة رتبت على ستة مناهج لقبت بالمطالب السّنية فى قمع المراسم البدعية

Naslovi i istaknute riječi pisane crvenim mastilom.

Prepis završen 1159/1746.

Uvakufio neki Hafiz Hasan-efendija (l. 1ᵃ).

Iz Šehdine biblioteke.

629. ISTO kao br. 624,¹. **2242.**

L. 82; 20 × 14,5. Nasḫ. Osnovni tekst na početku pisan crvenim mastilom, a kasnije podvučen crvenom i ponegdje crnom linijom. Po rubovima listova i između redaka ima dosta glosa. Papir bijel, deblji, povez polukožni, oštećen. Na nekim mjestima na rubu nalaze se crteži (kugla na ravnoj plohi) koji prikazuju izvjesne postavke o kojima se govori.

Prepisano početkom rebiul-evela 1024/1615.

630. ISTO **2398.**

L. 102; 20 × 14. Ta'līq. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Po rubovima i između redaka ima glosa. Stranice obrubljene sa dvije, a ponegdje jednom crvenom linijom. Papir bijel i crvenkast, povez polukožni.

Na l. 1ª nalazi se naslov djela, ime nekadašnjeg vlasnika (Mustafa b. Ibrahim), zapis o cijeni knjige (360 — ? —), te zapis o uvakufljenju iz koga se vidi da je rukopis uvakufio Zulfikar-aga, sin Muhamedov, iz sela Čumel i predao ga muteveliji Halilu b. Salihu Istočevi (iz Stoca) 1203/1788. godine.

Rukopis je iz XVIII stoljeća.

Iz Šehdine biblioteke.

631. **2834.**

L. 74; 18 × 13. Ta'līq sa nešto nasẖa pod 1 i ta'līq pod 2. Papir tamnobijel, povez kožni, oštećen, rastavljen od knjige, sa otiskom ornamenata na koricama.

1. L. 1 — 68. ISTO

Osnovni tekst pisan crvenim mastilom. Po rubovima listova i između redaka ima sitno pisanih glosa.

Na naslovnoj strani nalaze se manje važni zapisi i više ličnih pečata nekadašnjih vlasnika. Takvi pečati nalaze se i na kraju. Tu na rubu stranice nalazi se i zapis koji je namjerno brisan i u kome se teško može pročitati da je ovaj primjerak uvakufio Derviš Muhamed al-Fočawī (iz Foče) 976/1568. godine. Na kraju je zapis o razlici između vjerovanja (īman) i postupka ('amel), te bilješke s područja arapske sintakse.

Prepisano 906/1500. تم الكتاب بعون الله . . . تاريخ سنة ست و تسعمائه

2. L. 69 — 74. الفقه الاكبر, v. br. 114,⁴.

Na posljednjem neispisanom listu nalazi se zapis na turskom jeziku. Ispod teksta zapisa potpisan je Mustafa b. Jakūb, postavljen za zamjenika kadije u gradu . . . (nečitko). Moglo bi biti da je isti prepisao ovo posljednje djelo u XVIII stoljeću.

632. ISTO kao br. 624,¹. **2857.**

L. 81; 17 × 11. Ta'līq sitniji. Osnovni tekst mjestimično podvučen crvenom ili crnom, a stranice obrubljene crvenom linijom. Papir bijel i žućkast, povez kožni sa prostim ornamentima na koricama.

Prepisao 'Abdullāh b. Muṣṭafa iz Tešnja za ličnu upotrebu, 1190/1776, kako se to vidi iz bilješke na početku i na kraju rukopisa.

Samo što u bilješci na početku, koja je na arapskom jeziku, kaže da je prepisivao kao učenik medrese, a u bilješci na kraju, koja je na turskom jeziku, kaže da je to radio kao muallim (vjeroučitelj) tešanjskog mekteba. Možda je prepisivač, kao stariji i istaknutiji učenik medrese, radio u isto vrijeme i u mektebu.

633. ISTO **3153.**

L. 64; 16,5 × 12. Na početku nedostaje 1 list. Ta'līq. Osnovni tekst podvučen, a stranice obrubljene plavim linijama. Po rubovima listova ima glosa. Papir tamnobijel, povez poluplatneni, nov.

Prepisao 'Abdusselām b. Šukrullāh u Istanbulu 947/1540.

قد وقع الفراغ من تحرير هذه النسخة . . . من يد اضعف العباد و اقويهم جرما و جرما
عبد السلام بن شكر الله بن نياز ؟ فى بلدة قسطنطينية . . . سنة سبع و اربعين و تسعماية

634. ISTO **4446.**

L. 92; 18 × 12. Ta'līq pisan vještim rukopisam. Osnovni tekst pisan crvenim mastilom. Po širokim rubovima ima dosta sitno i lijepo pisanih glosa. Papir tamnobijel, povez otkinut i izgubljen.

Prepisao Sulaimān b. Yūsuf u Brusi (?) godine 807/1404.

تم هذا الكتاب بعون الملك الوهاب على يد الضعيف الفقير سليمان بن يوسف
. . . فى . . . بورسه (؟) فى اواسط صفر . . . تاريخ سنة سبع و ثمانمائة

Na početku su zapisi i stihovi na perzijskom i arapskom jeziku. U jednom zapisu kaže se da je vlasnik ovog rukopisa Bošnjak Osman b. Hasan Abdić koji je bio muderis i koji je uvakufio ovaj primjerak za medresu oko 1271/1854.

Na kraju su zabilježena astronomska pravila o određivanju kible sa crtežom.

635. حاشية البردعى على شرح العقائد النسفية للفتازانى **3918.**

Glosa prethodnom Taftazanijinom komentaru. Napisao Maulā Aḥmad al-Barda'ī. Djelo je dovršeno 850/1446. i posvećeno sultanu H̱alīlullāh b. Šaiẖ Ibrahim aš-Širvānī (v. Š. Sami QA III, 2060).

ḤḪ (II, 1147—8) kaže da je pisac obradio samo dio spomenutog komentara i to do poglavlja o vjerovanju (مبحث الايمان). Međutim, naš primjerak sadrži glosu cijelog djela.

Početak:

الحمد لله الذى نصب آيات وجوب وجوده فى كواهل حوامل الامكان

L. 157; 21,5 × 13,5. Ta'līq sa nešto nasḫa. Tekst komentara pisan crvenim mastilom, a ponegdje podvučen crvenom linijom. Prvi list dopisan kasnije drugim rukopisom. Na rubovima nekih listova ima ponešto glosa. Papir tamnobijel, povez polukožni.

Na l. 1ª ima naslov kasnije stavljen, zapis Karađoz-begovog vakufa, te zapis sa imenom i ličnim pečatom nekadašnjeg vlasnika (Ibrahim b. šeih Isma'īl). Primjerak je na nekoliko mjesta dopisivan drugim rukopisom.

Rukopis potiče vjerovatno iz XVI stoljeća.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

636. حاشية الخيالى على شرح عقائد النسفى للتفتازانى **1948.**

Glosa istom komentaru. Napisao Maulā Aḥmad b. Mūsā al-Ḫayālī, umro 862/1457. To je sažeta glosa koja se mnogo upotrebljavala u vjerskim školama.

Brock. I, 427, S. II, 318.

Uvod u ovom primjerku je izostavljen, pa je početak ovdje:

قال الشارح النحرير عامله الله بلطفه الخطير

L. 62; 21 × 14. Nasḫ sa nešto ta'līqa. Prve dvije stranice obrubljene tankim crnim i širokim zlatnim, a ostale — i to samo u prvoj polovini djela — crvenim linijama. U vrhu prve stranice je unvan. Po rubovima listova u početku ima dosta glosa. Papir bijel, povez polukožni.

Prepisao Muḥammad b. Ḫalīl b. Muḥammad u medresi Āli Ramadān, zvanoj Qizildag-yaylagi (u području grada Qarsa) 1121/1709. godine.

تمت تاريخ سنة ١١٢١ قد وقع الفراغ من ترقيم هذا الكتاب المسمى بالخيالى
من يد اضعف العباد جرما و اقويهم جرما محمد بن خليل بن محمد فى مدرسة آل رمضان
المسمى بقزل طاغ ييلاغى

637. ISTO **2060.**

Početak:

اما بعد الحمد لمستأهله و الصلوة على سيد رسله و على آله و صحبه موضحى سبله

L. 58; 19 × 10,5. Ta'līq sa nešto nasḫa. Stranice obrubljene crvenom linijom. Papir bijel, povez polukožni.

Rukopis je vjerovatno iz XVII stoljeća.

Iz Kantamirine biblioteke.

638. **2848.**

L. 95; 18 × 12. Ta'līq. Papir tamnobijel, povez polukožni, oštećen.

1. L. 1 — 34. ISTO

Naslovi *qavluhū* pisani na jednoj strani crvenim, a na drugoj plavim mastilom; stranice su obrubljene crvenom ili plavom linijom. Po rubovima i između redaka, naročito u početku, ima sitno pisanih glosa.

Na naslovnoj strani je kratka bilješka s područja akaida, te zapisi sa imenima i pečatima nekadašnjih vlasnika.

2. L. 35 — 55. حاشية على حاشية الخيالى

Superglosa Hajalinoj glosi od nepoznatog pisca. Djelo je posvećeno Širān-šahu, sultanu Kuhistana (brdski krajevi pokrajine Hurasan), a pisano je prilično slabim arapskim jezikom.

Početak: ان اليق ما ينطق به اللسان و احق ما يتكلم به الانسان

3. L. 56 — 95. حاشية على شرح للعقائد النسفية

Glosa nekom komentaru Nesefina akaida od nepoznatog pisca. Primjerak je na kraju nepotpun.

Početak:

قال الشارح روّح الله روحه امتثالا بقوله عليه السلام كل امر ذى بال

Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom.

Cijela zbirka prepisana je istim rukopisom 1089/1678, kako se može razumjeti iz nečitkog datuma na kraju djela pod tač. 1.

639. ISTO kao br. 636. **2987.**

L. 55; 16 × 11. Ta'līq i nasḫ. Na rubovima nekih listova ima bilježaka koje tumače tekst. Papir bijel, povez polukožni, ima polukožnu futrolu.

Na kraju ima stihova na perzijskom jeziku.

Prepisao Nūr b. Yūnus (?) 978/1570. godine.

Iz Šehdine biblioteke.

640. **1398.**

L. 272; 21,5 × 15. Ta'līq. Papir bijel, povez polukožni.

1. L. 1 — 32. حاشية قول احمد على حاشية الخيالى

Superglosa Hajalinoj glosi. Napisao Qul Aḥmad (živio vjerovatno u X ili XI stoljeću po H. U bilješci na naslovnoj stranici dat mu je nadimak Širwānī?!)

ḤḪ II, 1146—47.

Početak:

سبحانك اللهم و بحمدك على آلائك و الصلاة على افضل انبيائك و خيرة اصفيائك

2. L. 33 — 108. حاشية البهر بادى على شرح العقائد النسفية للتفتازانى

Glosa Taftazanijinom komentaru Nesefijinog akaida. Napisao Munlā Muḥammad b.Yūsuf al-Bahrabādī (البهر بادى), kako se navodi na naslovnoj stranici i na kraju rukopisa.

Brock. S. I, 760.

Početak: الحمد لله الذى وفق من شاء من خلقه لمعرفة ذاته بصفاته

Prepisivač na kraju završava:

قد وقع الفراغ من هذه الحاشية الشريفة المنسوبة الى مولى الموالى محمد البهربادى

. . . لشرح العقائد المنسوبة الى مولى الموالى مولانا سعد الدين . . .

3. L. 109 — 136. حاشية الخيالى على شرح العقائد, v. br. 636.

Pisano različitim perom. Po rubovima listova ima glosa.

4. L. 137 — 160. حاشية صلاح الدين على شرح منلا زاده

Glosa Munla-zadetovom komentaru filozofskog djela *Hidāyat al-ḥikma*. Napisao Ṣalāḥuddīn, učitelj sultana Bayezida.

ḤḪ II, 2030.

Početak: حمدا لآلائه عم آلاؤه شكرا لمن لا اله سواه

5. L. 161 — 183. حاشية داود على شرح المطالع

Glosa Muhammad ar-Razijinom komentaru al-Urmawijinog djela *Maṭāli' al-anwār* o logici (manṭiq). Osnovno djelo *Maṭāli al-anwār* napisao je Sirağuddīn Maḥmūd b. Abū Bakr al-Urmawī, umro 682/1283, a komentar (*Lawāmi' al-asrār*) Quṭbuddīn Muḥammad b. Muḥammad ar-Rāzî at-Taḥtānī, umro 766/1364, dok je ovu glosu tome komentaru napisao Dāwûd aš-Širwānî, umro oko 850/1446.

Brock. I, 467.

Na kraju je primjerak nepotpun.

Početak:

قال الشارح الاستاذ قدس سره الفياض الوهاب بيانا للمعنى المراد من الفياض هنا

6. L. 184 — 192. حاشية الشيخ حسين محتسب لديباجة حاشية المطالع

Glosa uvodu prethodnog komentara. Napisao Šaiḫ Ḥusain Muḥtasib.

Brock. I, 467.

Početak:

قال وحيد زمانه من وحد بالضم وحادة و وحدة اقول اى تفرد فهو وحيد

7. L. 193. فرائد الفوائد (العوائد) او الرسالة لسمرقندية او رسالة الاستعارة

Kratka risala o metafori u arapskoj stilistici. Napisao Ḫoğa Abu 'l-Qāsim b. Abū Bakr al-Laiṯī as-Samarqandi, živio oko 888/1483. (v. br. 388,⁴).

8. L. 194 — 195. حاشية على ديباجة حاشية شرح المطالع

Superglosa uvodu glose komentaru djela *al-Maṭāli'*. Napisao Qāḍīzāde ar-Rūmī, umro 815/1412.

Brock. I, 467.

Početak:

قوله الفياض الوهاب الخ يشير الى انه شبه اولا موهبته تعالى بفيضان الماء . . .

9. L. 195 — 272. حاشية على شرح المطالع

Glosa Razijinom komentaru djela *Maṭāli' al-anwār* — od nepoznatog pisca. Primjerak je nepotpun na kraju.

Početak:

حامدا للفياض الحكيم شاكرا للوهاب القديم قوله الفياض الوهاب اقول يريد انه يمكن حمل لفظ الفياض

Cijelu ovu kolekciju prepisao Muḥyiddīn Muḥammad b. Šaiẖ Aḥmad b. Šaiẖ Muḥammad b. Ḥasan u gradovima Širwānu i Berde'u (Kafkas?) u međuvremenu od 951 — 53/1544 — 46. (v. na kraju pod tač. 7, l. 193).

من يد اضعف الطلاب محيى الدين بن احمد بن شيخى فى محروسة بردع فى خدمت مولانا ابراهيم . . . فى يوم شنبه فى شهر شوال فى سنة ٩٥٣

Iz Šehdine biblioteke.

641. حاشية السيلكوتى على حاشية الخيالى **665.**

على شرح العقائد النسفية

Superglosa Ḫayālinoj glosi o aqaidu. Napisao 'Abdulḥakīm b. Šamsuddīn al-Hindī as-Siylakūtī, umro 1067/1657.

Brock. I, 427, II, 417.

Početak je prema ovom rukopisu:

يا من تقدس ذاته عن احاطة الافكار و تنزهت صفاته عن ادراك الانظار نحمدك حمدا نظرت [ا — نضرت] فى رياض القدس زهراته

ḤḪ (II, 1148) kaže da je početak:

الحمد لله على نعمائه و الصلاة على سيد انبيائه

L. 145; 24 × 15,5. Ta'līq. Papir bijel, povez polukožni. Rukopis je iz XVIII ili XIX stoljeća.

642. ISTO **3303.**

L. 104; 22 × 16,5. Ta'līq. Mnoge riječi su pogrešno napisane. Papir tamnobijel, povez polukožni, nov.

Prepisao Sayyid Aḥmad-Ārif b. Sulaimān 1184/1770.

Na l. 1ᵃ nalazi se pečat i zapis o uvakufljenju, iz kojeg se vidi da je primjerak uvakufio Murat-kapetan, sin Osman-kapetana, 1234/1818.

643. **4038.**

L. 180; 21,5 × 15,5. Nasḫ pomiješan mjestimično s ta'līqom. Papir tamnobijel, povez kožni, sa otiskom ornamenata na koricama, omotan u papir.

1. L. 1 — 88. حاشية ساجقلى زاده

Superglosa Taftazaninom komentaru, te Ḫayālinoj i Qul Aḥmadovoj glosi toga komentara Nasafijinom 'aqā'idu (»Glosa triju djela«). Napisao Muḥammad b. Abu Bakr al-Mar'ašī Sačaklīzāde, umro 1150/1737. Djelo je sredio piščev učenik 'Abdurraḥmān 'Ayntābī. Pri tumačenju posebno označava djela koja objašnjava (قال الشارح ، قوله ، قال الخيالى).

ḤḪ II, 1147.

Početak: الحمد لله خير الكلام و على رسوله الصلاة و السلام و بعد

Na rubovima nekih listova ima glosa.

Prepisivač i datum prepisa nisu navedeni, ali je prepis dovršen za autorova života, rukopisom nekog njegovog učenika, jer je na kraju autorov vlastoručno pisan završetak i potpis, po čemu rukopis ima posebnu važnost.

(يقول البائس الفقير محمد المرعشى الملقب بساجقلى زاده اكرمه الله بالفلاح و السعاده فى الدنيا و الاخرة هذا آخر ما تيسر لى من التحشية و الحمد لله الذى بعزته و جلاله تتم الصالحات . . .).

2. L. 89 — 136. رسالة التنزيهات مع حاشيتها

Risala o akāidu sa glosom, oboje od prethodnog pisca.

Brock. II, 370.

Početak nakon besmele:

و بحمده و صلوة على رسوله يقول البائس الفقير محمد المرعشى المدعوّ بساجقلى زاده . . . لما وضعت رسالة التنزيهات

Na rubovima nekih listova ima glosa.

Prepisano 1142/1729.

3. L. 137 — 157. رسالة فى حق والدى رسول الله صلعم

Risala o vjeri roditelja Božijeg poslanika Muhameda. Napisao 'Alī b. Sulṭan Muḥammad al-Qārī, umro 1014/1605.

Brock. II, 395.

Početak: الحمد لله الذى خص من شاء من عباده فى عالم القضاء بالايمان

Prepis završen početkom muharema 1151/1738.

4. L. 158 — 180. امتحان الاذكياء شرح لب الالباب للبيضاوى

Komentar Baiḍāwinu djelu *Lubb al-albāb* iz arapske sintakse. Napisao Muḥammad b. Pīr 'Alī Bergilī, umro 981/1573. Primjerak je manjkav na kraju.

Brock. I, 418.

Početak:

قوله الحمد لله قيل هذا انشاء لان غرض القائل انشاء الثناء على الله تعالى

Cijelu je zbirku, izgleda, prepisao Abdurraḥmān al-'Ayntābī (v. pod tač. 1) u prvoj polovini XVIII stoljeća.

Na l. 1ª nalazi se sadržaj ove zbirke i bilješka sa potpisom nekadašnjeg vlasnika (Jusuf el-Bosnevi). Tu je i bilješka u kojoj se kaže da je primjerak pod tač. 1 ispravan »jer ga je na kraju potpisao autor vlastoručno« (نسخة صحيحة امضاها مصنفه بقلمه فى الخاتمة)

Iz Karađoz-begove biblioteke.

644. حاشية قره كمال على حاشية الخيالى على شرح العقائد 639.

Superglosa Ḫayālinoj glosi Taftāzāninog komentara Nasafinom Akāidu. Napisao Kamāluddīn Ismā'īl b. Bālī al-Qaramānī, Qara Kamāl, živio oko 900/1494.

Brock. I, 427.

M. Tāhir (OM II, 6) navodi da je pisac umro 920/1514.

Početak:

الحمد الذى المن و الاحسان و الصلاة على سيد الانسان و على من اتبعه فى الايمان

L. 166; 21 × 16. Nasḫ i riq'a. Prvi list dopisan kasnije drugim rukopisom. Tekst komentara podvučen, a stranice u prvoj polovini obrubljene crvenom linijom. Papir bijel, deblji, povez polukožni. Ima polukožnu futrolu.

Rukopis potiče iz XVI ili XVII stoljeća.

Iz Šehdine biblioteke.

645. ISTO 2498.

L. 127; 17,5 × 13. Ta'līq. Stranice obrubljene crvenom linijom. Papir tamnobijel, deblji, povez polukožni, oštećen.

Prepisao 'Abdullāh b. Luṭfullāh u Brusi 947/1540:

كتب هذا الكتاب فى محروسة البروسة حين يقرأ الفقير (!) كتاب الخيالى . . .
فى اليوم السابع و العشرين من شهر محرم الحرام لسنة سبع و اربعين و تسعمائة . . .
عبد الله بن لطف الله

Na l. 1ª nalazi se zapis nekadašnjeg vlasnika i nekoliko stihova na perzijskom jeziku.

Iz biblioteke Fejzije medrese.

646. ISTO 3639.

L. 96; 20 × 13. Na kraju manjkavo. Nasḫ-ta'līq. Pivh 8 lista dopisano kasnije drugim rukopisom. Papir bijel, deblji, povez polukožni, oštećen.

Na kraju ima nekoliko bilježaka među kojima i cijene nekih knjiga.

Rukopis je iz XVIII stoljeća.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

647. ISTO 4065.

L. 131; 20,5 × 15,5. Ta'līq prost. Istaknute riječi podvučene crticom. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Na rubu nekih listova ima glosa. Papir tamnobijel, povez polukožni, oštećen.

Prepisao Isrā'īl b. 'Alī 950/1543.

Naslovna strana ispisana raznim bilješkama manje važnosti. Na rubu iste nalazi se pečat i zapis o uvakufljenju ovog rukopisa, iz čega se vidi da ga je prvobitno uvakufio Ali-paša Stočević za biblioteku svoje tekije u Mostaru 1258/1842.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

648. ISTO 3178.

Primjerak je nepotpun u početku. Po prerezu listova neko je pogrešno stavio da je ovo Kafawina glosa Hayalinoj glosi

(خيالى حاشيه‌سى كفوى).

L. 119; 17 × 13. Ta'līq sitan, složen. Papir tamnobijel, povez polukožni.

Prepis završen 940/1533. (تاريخ سنة ٩٤٠).

Uvakufio Mutevelić Ahmed-Asim.

649. حاشية الكفوى على حاشية الخيالى على شرح العقائد 1557.

Superglosa Ḫayālinoj glosi Taftazānīnom komentaru Nesefina 'Akāida. Napisao Sayyid Muḥammad b. Ḥumaid al-Kafawī, umro 1168/1754.

M. Tahir, OM II, 7; ḤḪ II, 1148.

Početak: الحمد لله الذى شرح صدورنا لتحقيق العقائد الاسلامية و نور قلوبنا

L. 220; 20,5 × 14,5 Ta'līq. Prve dvije stranice ukrašene sa pet tankih crnih i dvije široke zlatne linije. U vrhu prve stranice je unvan. Ostale stranice obrubljene crvenom linijom. Papir tamnobijel, povez polukožni.

Prepisao Sayyid al-Karsūnī (?) Muḥammad b. 'Alī.

قد وقع تتميم التسويد على يد اضعف العبيد السيد الكرسونى (؟) محمد بن على

Na početku je bilješka o zavještanju rukopisa i recept na turskom jeziku za liječenje luesa. Na l. 1^a je bilješka sa potpisom nekadašnjeg vlasnika.

Uvakufio Ahmed-efendija, muderis.

650. بحر الافكار 1580.

Superglosa spomenutoj Ḫāyālīnoj glosi. Napisao Ḥasan b. Ḥusain b. Muḥammad. Djelo je posvećeno Ajās-paši (živio u X/XVI stoljeću).

Brock. S. I, 759.

Pri rastavljanju odlomaka kad prelazi na novi odsjek pisac upotrebljava izraz: هو الاول Primjerak je nepotpun na kraju.

Početak: الحمد لمختار دل على ايجاب ذاته قدم الصفات

L. 140; 20 × 14. Ta'līq sa nešto nasḫa. Hayalina glosa je uzeta kao osnovni tekst, koji je podvučen crvenom linijom. Papir tamnobijel, deblji, povez polukožni.

Na naslovnoj strani nalazi se stari i novi pečat ove biblioteke, te potpis i pečat nekadašnjeg vlasnika (Salih, muftija u Mostaru).

Rukopis je vjerovatno iz XVII stoljeća.

651. كنز الفرائد (حاشية رمضان افندى) 4140.

Glosa Taftazaninom komentaru Nasafinog Akāida. Napisao Munla Ramaḍān b. Muḥammad al-Ḥanafī.

Brock. I, 428; ḤḪ II, 1145.

Početak:

الحمد لله الذى توحد بالعظمة و الكبرياء و تفرد بالوحدة و العزة و البقاء

L. 216; 20 × 14. Ta'līq. Tekst komentara podvučen crvenom linijom. Papir tamnobijel, povez kožni, sa otiskom ornamenata na koricama.

Prepisao 'Oṯmān b. Aḥmad b. Bālī b. Muḥammad b. Ḥamza as-Sunbūrī (iz Sombora) u tvrđavi Güli (u Mađarskoj) 1091/1680:

تمت هذه النسخة الشريفة . . . فى اواسط ربيع الاول فى القلعة المسماة بكوله غفر الله تعالى لمن استفاد منها و دعا لكاتبها الفقير عثمان بن احمد بن بالى بن محمد بن حمزه الصونبورى مولدا و الجنادى انتقالا و الكلوى توطنا [و هذه المواضع فى بلاد المجر] . . . فى سنة احدى و تسعين و الف.

Iz ovoga zapisa vidi se da je prepisivač rođen u Somboru, da je odatle bio premješten u Čanad i da se stalno nastanio u Güli.

Ispod toga nalazi se druga bilješka, iz koje se vidi da je zadnje dijelove rukopisa prepisao neki Mustafa Čelebi Sarayizade

(و الاجزاء الاخيرة لمصطفى چلبى سرايى زاده).

Na početku razne bilješke s područja akaida, i sadržaj. Tu je i bilješka u kojoj se kaže da je ovaj rukopis uvakufio za ovu biblioteku Murteza Karagözzade, bivši muftija u Crnoj Gori. Na kraju su ispisani nazivi raznih sazviježđa, protumačeni na turskom i perzijskom jeziku.

652. ISTO **2306.**

L. 95; 20 × 15. Na početku manjkavo. Nasḫ-ta'līq prost. Tekst komentara podvučen crvenom linijom. Papir bijel, deblji, povez polukožni, oštećen.

Prepisao za ličnu upotrebu Maḥmūd b. Sinān 959/1551.

وقع الفراغ من تنميق الكتاب فى يوم دوشنبه حين الظهر فى الشهر المبارك جمادى الاولى. كاتبه و صاحبه محمود بن سنان ... تاريخ سنة تسع و خمسين و تسعمائة.

Na unutarnjoj strani prve korice nalaze se nečitki potpisi više bivših vlasnika. Na posljednjem listu je tumačenje kunut-dove, te bilješka (navodno hadis) o pokuđenim postupcima koji čovjeku donose siromaštvo — i druga o pohvalnim nazivima Božijeg poslanika Muhameda.

Iz biblioteke Šeih H. Halil-efendije iz Gračanice.

653. ISTO **4433.**

L. 109; 21 × 14. Ta'līq pisan vještim rukopisom, složen. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Na rubovima nekih listova ima nešto glosa. Papir bijel, prvi list oštećen pri dnu, povez otkinut i izgubljen.

Na l. 1^a je bilješka na turskom jeziku u kojoj se kaže da je primjerak vakuf zvorničke medrese (ازوورنيق مدرسه سنه وقف). Ispod toga zavještač je stavio svoj pečat s datumom 1170/1756.

Rukopis je vjerovatno iz XVII stoljeća.

654. **933.**

L. 36; 19,5 × 12. Ta'līq. Papir tamnobijel. povez polukožni.

1. L. 1 — 25. شرح قصيدة بدء الامالى

Komentar kaside *Bad' al-amālī* (v. br. 115,^{3}) od nepoznatog pisca.

Početak: الحمد لله الولى المولى القديم الموصوف باوصاف الكمال

Tekst kaside pisan crvenim mastilom.

Na l. 1^a ima nekoliko zapisa. Na kraju je kratko tumačenje o porijeklu riječi »qaysar« i sličnih vladarskih naziva.

2. L. 26 — 27. فايدة فى فضل الفاتحة

Kratak napis u stihu o važnosti i koristi sure *al-Fatiḥa*. Sastavio Ahmad b. Bakr.

Početak: اذا ما اشتكت عين فان شفاءها بفاتحة القرآن تقرا و تسمع

Na slijedeće dvije stranice nalaze se obrasci kratkih sudskih potvrda službenih akata.

3. L. 27 — 29. الفقه الاكبر, v. br. 114,^{4}.

L. 30 — 33. (تعليقات و نقول من كتب الفقه فى وقف النقود)

Kratki izvaci na arapskom i turskom jeziku iz raznih fikhskih djela o uvakufljenju novca i pokretnih dobara. U vrhu stranice je naslov:

دراهم دنانير وقفنك صحتنه ولزومنه و صحة تسجيلنه مولانا مفتينك نقللريدر ذكر اولنيور

4. L. 34 — 36. وصية الامام ابى حنيفة

Oporuka Abū Ḥanīfe o vjerovanju (v. br. 578,^{3}).

Zatim slijedi nekoliko didaktičnih stihova.

Cijelu zbirku prepisao Aḥmad b. 'Abdulhalīm, kadija, privremeno, u gradu ... (nečitko) 1051/1641 (v. na kraju pod tač. 1).

Na l. 1^a pod tač. 1 nalazi se bilješka iz fikha i poučni stihovi. Na kraju zbirke na l. 36. (koji je oštećen) nalaze se razni stihovi koji sadrže pouke i mudrosti. U vrhu stranice neko je kasnije zabilježio na turskom jeziku da su ovi stihovi uzeti iz *Timurname*

(تيمورنامه‌دن اخراج اولنان ابياتلر).

655. **1067.**

L. 37; 20 × 12,5. Nasḫ lijep. Papir bijel, povez polukožni.

1. L. 1 — 35. ISTO kao br. 654,^{1}.

Početak ovdje: الحمد للولى القديم ...

Tekst kaside podvučen crvenom linijom. Prve dvije stranice ukrašene crvenom, plavom i zlatnom linijom, a ostale samo crvenom. U vrhu prve stranice je mali unvan.

2. L. 1 — 35. ضوء المعالى شرح بدء الامالى

Komentar prethodne kaside. Napisao 'Alī b. Sulṭān Muḥammad al-Qārī (v. br. 145,^{6}). Komentar je ispisan na rubu listova prethodnog rukopisa. Osnovni tekst pisan crvenim mastilom. Rukopis nije dovršen.

3. L. 36 — 37. ضروب الامثال على حروف التهجى

Nekoliko poslovica, poredanih abecednim redom.

Početak:

الامثال مصابيح الاقوال. احق الناس باللامة من مدح نفسه عند قوم عرفوه

Cijelu zbirku prepisao nepoznati prepisivač svome sinu Dželalu 1097/1685, kako se to navodi u bilješci na l. 35 ove zbirke.

Uvakufio Svrzo Mehmed b. Muhamed-aga 1931. godine.

656. ISTO kao br. 654,^{1}. **3717.**

L. 52; 18 × 10. Nasḫ-ta'līq lijep. U drugoj polovini stihovi su podvučeni. Na rubovima nekih listova ima bilježaka koje tumače tekst. Papir bijel, zahvaćen vlagom, bez poveza.

Prepisao Muḥammad b. Muṣṭafa al-Mostārī (Mostarac) godine 1128/1715.

قد وقع الفراغ من هذه النسخة اللطيفة ليلة الجمعة من شهر ذى الحجه لسنة ١١٢٨

حرره محمد بن مصطفى الموستارى

Uvakufio Munla Salih, muezin u Čejvan-mahali u Mostaru.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

657. **1837.**

L. 105; 21 × 16. Ta'līq. Papir bijel, povez polukožni.

1. L. 1 — 27. ضوء المعالى شرح بدء الامالى لعلى القارى, v. br. 145,^{6}.

Stihovi su ispisani crvenim mastilom. Istaknute riječi podvučene crvenom crticom.

2. L. 28 — 63. نشر اللآلى فى شرح بدء الامالى للتونسى

Komentar kaside *Bad' al-amālī*; napisao Aḥmad b. Ibrāhīm at-Tūnisī. Djelo je dovršeno 1109/1697.

Brock. S. I, 765,^{14}.

Kairo (I, 211) bilježi da se komentar zove. نثر اللآلى.

Početak poslije besmele:

و صلى الله على سيدنا محمد و آله و صحبه و سلم الحمد لله الذى وفق لتوحيده من شاء من عباده

Stihovi su pisani crvenim mastilom.

3. L. 64 — 105. انوار القلوب من علام الغيوب

Djelo o namazu, od nepoznatog pisca. Ovo je, kako se u uvodu kaže izvod iz fikhskog djela: مفاتيح الصلاة و ينابيع الحياة, također od nepoznatog pisca. (O djelu مفاتيح الصلاة v. Kairo I, 465).

Početak:

الحمد لله رب العالمين و العاقبة للمتقين و الصلاة و السلام على افضل النبيين

Cijelu zbirku prepisao nepoznati prepisivač u vremenu od 1123 — 1133/1711 — 1720.

658. ISTO kao br. 657,^{1} **2801.**

L. 54; 16 × 11. Nasḫ. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Papir tamnobijel, povez kožni, popravljen.

Prepisao Muṣṭafā b. 'Abdurraḥmān, hatib džamije Ejjub u Istanbulu, 1147/1734.

Na l. 1^{a} je pečat ove biblioteke, te ime i pečat nekadašnjeg vlasnika (دفتردار زاده السرايى — Defterdarević Sarajlija). U vrhu prve stranice je unvan. Prve dvije stranice obrubljene su sa dvije tanke crne i širokom zlatnom, a ostale crvenom linijom. Na kraju su razni zapisi i stihovi, većinom na turskom jeziku, te spisak više rječnika perzijskog jezika.

659. **1102.**

L. 296; 20,5 × 13. Ta'līq pod tač. 1, 7 i 9, nasḫ-ta'līq pod t. 10 i 11, a ostalo nasḫ. Papir bijel, povez kožni, ukrašen pozlaćenim ornamentima.

1. L. 1 — 30. شرح قصيدة بدء الامالى للقارصى

Komentar kaside *Bad' al-amāli*. Napisao Dawūd b. Muḥammad al-Qarsī, umro oko 1170/1756.

Početak: الحمد لله الذى هدانا للاسلام

U uvodu se kaže da je ovo »novi komentar« (هذا شرح جديد). Osnovni tekst pisan crvenim mastilom.

2. L. 31 — 69. شرح بدء الامالى (بالتركية)

Komentar spomenutoj kaṣīdi na turskom jeziku. Napisao Aḥmad b. Muḥammad-Emīn al-Islambolī. Komentar je završen 1167/1753. Autor komentara je na početku dodao nekoliko prigodnih stihova.

Početak:

جميع محامد شول ذات واجب الوجود اولان تبارك و تعالى ايچوندركه

Stihovi kaside podvučeni crvenom linijom.

3. L. 70 — 74. القصيدة النونية لخضربيك, v. br. 302,^{3}.

Nasḫ lijep, vokalizovan. Stranice obrubljene sa tri tanke crne i jednom širokom zlatnom linijom. Između polustihova također crne i zlatne linije. Na početku je lijep unvan.

4. L. 75 — 163. شرح القصيدة النونية

Komentar prethodne kaside, napisao Dawūd b. Muḥammad al-Qarsī (v. pod tač. 1. ove zbirke).

M. Tahir, OM I, 309.

Početak: الحمد لله الذى وفقنا لتحقيق العقائد الاسلامية

Stihovi podvučeni crvenom linijom. Po rubovima nekih listova ima glosa koje su pisane istim rukopisom.

Na kraju se nalazi bilješka, iz koje bi se moglo razumjeti da je djelo završeno 1169/1755.

5. L. 164 — 260. شرح القصيدة النونية (بالتركية)

Komentar iste kaside od istog pisca na turskom jeziku. Djelo je dovršeno 1158/1745, kao što se to vidi iz bilješke na kraju rukopisa.

Početak:

جميع محامد شول ذات واجب الوجود اولان الله عظيم الشان ايچوندر كه

Tekst *Nuniye* pisan crvenim mastilom. Sve stranice obrubljene sa tri tanke crne i jednom širokom zlatnom linijom. Na početku se nalazi lijep unvan.

Na l. 261 — 264. nalazi se komentar dvaju stihova iz Nuniye (شرح بيتين من القصيدة النونية). To je prepis (izvadak) iz gornjeg Qarsinog komentara na arapskom jeziku.

6. L. 265 — 272. شرح آمنت بالله للقارصى (بالتركية)

Komentar islamskog očitovanja na turskom jeziku od spomenutog Dawūda al-Qarsī.

Početak: الحمد لله الذى هدانا للاسلام ... بوندنصكره معلوم اوله كه

7. L. 273 — 278. رسالة هل يصح اثبات التوحيد بالسمع

Rasprava o temi: da li se može Božije jedinstvo dokazivati argumentima iz tradicije (*sem'*). Rasprava analizira tekst iz Sa'dī Čelebijine glose Bejḍavinom tefsiru pri kraju sure al-Anbiyā, a napisana je poslije diskusije sa učenim ljudima u Istanbulu godine 1121/1709. Pisac je neki Aḥmad.

Početak:

الحمد لله الذى وفقنا لاثبات توحيده بالعقل و تأييده بالنقل فنوّرنا بذلك تنويرا

Neke istaknute riječi napisane su crvenim, a neke su podvučene crvenom crticom.

Može se pretpostaviti da je ovo autograf.

8. L. 279 — 286. رسالة فى خلق افعال العباد للدوانى

Rasprava o pitanju da li ljudska djela stvara Bog. Napisao Ǧalāluddīn ad-Dawānī, umro 908/1502.

Brock. II, 217,^{16}; S, II, 307,^{15}.

Početak:

هذه رسالة فى بيان خلق الافعال لأكمل المتبحرين ... اقول ان افعال العباد دائرة بحسب الاحتمال العقلى بين امور

9. L. 287 — 294. رسالة فى معنى الاخصية فى صفات الله تعالى

Kratka rasprava o tumačenju Božijih svojstava od nepoznatog pisca. Tu se tumači Sayyid Šarīfov tekst:

خص بالذكر من صفاته العلى ما هو اخص به تعالى اعنى الوجوب الذاتى

Početak:

سبحان من تحير فى بوادى معرفته العلماء و عجز عن ادراك هويّته العقلاء

Na kraju se nalazi zapis, iz kojeg se može razumjeti da je ovu raspravu napisao Muḥammad b. Muḥammad Mabqar (ili Mubaṣṣir) — zade, ako to nije potpis prepisivača.

حرر هذه الرسالة العبد الداعى فوق العاده محمد بن محمد الشهير بمبصر زاده

10. L. 295 — 296. رسالة فى الفرق بين نفس الامر و الخارج للسيد الشريف الجرجانى (رسالة فى تحقيق نفس الامر)

Kratko tumačenje o razlici između suštine stvari (*fī nafsil-amr*) i njenog vanjskog izgleda *(fil-ḫāriğ)* od Sayyid Šarifa ('Alī b. Muḥammad al-Ğurğānī), umro 816/1413.

Brock. II, 216,^{6}.

Početak:

اعلم ان تحقق الاشياء اما فرض عقل و هو ما لا يكون الا فى القوى الدرّاكة او حقيقى و هو ما يكون خارج الدرّاكة

11. L. 296. رسالة الغاية و الغرض

Problem svrhe i cilja kao motiva i pokretača Božijeg djelovanja. Napisao Sayyid Šarīf al-Ğurğanī. Risala zauzima stranicu i po.

Početak: اذا ترتب على فعل اثر

Ovu cijelu lijepo pisanu zbirku, izuzev risale pod tač 8, prepisao je Ḥ. Muḥammad b. Ḥ. Ḥasan oko godine 1166/1752.

Uvakufio Ibrahim Zafranija.

660. نخبة اللآلى لشرح بدء الامالى **1611.**

Komentar kaside *Bad' al-amālī*; napisao Muḥammad b. Sulaimān al-Ḥalabī ar-Raiḥāwī (v. l. 1^a i uvod). Na l. 1^a, ispod naslova djela piše da je ovaj pisac autor komentara poznatog fikhskog djela *al-Kanz (Kanz ad-daqā'iq):*

هذه نخبة اللآلى شرح بدء الامالى لمؤلفه افقر العباد الى رحمة ربه الكريم الجودا محمد الحلبي الريحاوى شارح الكنز . . .

U uvodu se međutim kaže:

و بعد فيقول العبد المفتقر الى رحمة ربه الغنى المنان محمد بن سليمان الحلبي الريحاوى الحنفى . . . و سميته نخبة اللآلى لشرح بدء الامالى

Prezime pisca je u nekim izvorima kao u našem rukopis (. . . b. Suleimān), a u nekim ono glasi: . . . b. Ismā'īl al-Arīḥāwī Umro je 1158/1745. (v. među komentatorima djela *Dalāil al-ḫayrā* Brock. II, 253).

Isma'il-paša *Ḏail* II, 632.

Početak:

نحمده من وجب له الوجود فوجب له السجود و فاض عنه الجود ففاض عنه كل موجود

L. 77; 22 × 16. Nasḫ-ta'līq. Stihovi kaside pisani crvenim mastilom. Po rubovima listova i između redaka ima glosa. Papir bijel deblji, povez kožni.

Iz zapisa na l. 2 i na kraju, kao i iz ispravaka u rukopisu, može se pretpostaviti da je ovo koncept (*musawwada*) samog autora. Iz prvog zapisa još se vidi da je pisac sabrao građu u Egiptu, a djelo sredio i napisao u Istanbulu i poklonio ga biblioteci velikog vezira Ali-paše:

و قد كان جمعه بالديار المصرية و تحريره بمدينة قسطنطينية . . . و لما صار عقدا من الفوايد السنية . . . حق ان يهدى الى الخزينة السمية لركن الدولة العلية . . . على پاشا . . .

Prepis (ili koncept) je završen u Istanbulu 1147/1734, kako se to navodi na kraju rukopisa:

و هذا آخر ما تيسر جمعه و تحريره بعون الله تعالى و حسن توفيقه . . . و قد كان الفراغ من هذه المسودة بعد تحريرها فى مدينة قسطنطينية المحمية فى شهور رجب الفرد سنة ١١٤٧ . . .

Iz Kantamirine biblioteke.

661. ISTO **4364.**

L. 181; 20 × 12,5. Ta'līq. Stihovi su pisani crvenim mastilom. Papir tamnobijel, povez polukožni.

Prepis završen 1173/1759.

و قد وافق الفراغ من هذه النسخة رمضان ٢٧ سنة ١١٧٣

662. **3936.**

L. 97; 20,5 × 15,5. Nasḫ. Papir tamnobijel i bijel, povez polukožni.

1. L. 1 — 42. نشر اللآلى فى شرح بدء الامالى للتونسى, v. br. 657,^{2}.

Nasḫ stari arapski, pisan širokim perom. Stihovi pisani crvenim mastilom.

Na početku su razne bilješke, većinom hadisi. Na l. 1^{a} je naslov djela, salavat, kraće bilješke i datum prepisa.

2. L. 43 — 51. شرح بدء الامالى (بالتركية)

Kratko tumačenje iste kaside na turskom jeziku od nepoznatog pisca.

Početak:

مرتبهٔ عبوديت و درجهٔ رقيت اشرف كمالات بشريه و الطف سعادات ابديه اولوب
. . . تشرفا مصنف كند و سنه عبد تسميه ايلمشدر

Stihovi su podvučeni crvenom linijom. Naslovne strane ispunjene izvatkom iz nekog akaidskog djela.

Na kraju (l. 51 — 2) nalazi se rasprava o poslanstvu Božijih poslanika (izvadak iz djela *Baḥr al-kalām* — فصل فى اثبات الرسالة من بحر الكلام).

3. L. 53 — 80. شرح مقدمة ابن الجزرى

Komentar Ibn Ğazarijeve *al-Muqadime* od nepoznatog pisca.

Početak:

الرجاء الطمع فيما يمكن حصوله و العفو الصفح عن الذنب و ترك مجازاة المتعدى

Stihovi *Muqaddime* pisani su crvenim mastilom. Po rubovima listova ima dosta glosa.

Na l. 8^{b} — 97. nalaze se zapisi i izvaci iz raznih djela s područja tefsira, hadisa, fikha, jezika, povjesti veterinarstva i starog narodnog liječenja — od nepoznatog sabirača.

Rukopis pod tač. 1 prepisan 1119/1707, a ostalo je iz XIX stoljeća.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

663. شرح بدء الامالى للبكرى **2677.**

Komentar kaside *Bad' al-amālī;* napisao Raḍiyyuddīn Abu' l-Qāsim b. Husain al-Bakrī. Naslov komentara prema Brockelmannu je عقد اللآلى.

Brock. I, 429,11.

Početak: الحمد لله حق حمده

L. 31; 20 × 14. Nasḫ jednostavan. Stihovi kaṣīde podvučeni crveno-blijedom linijom. Papir tamnobijel, bez poveza.

Rukopis je iz XVIII stoljeća.

664. **1287.**

L. 70; 19,5 × 12. Nasḫ ili ta'līq. Papir bijel, povez polukožni.

1. L. 1 — 22. شرح بدء الامالى

Komentar kaside *Bad' al-amālī*, od nepoznatog pisca. Pisac je jedan od komentatora djela عمدة العقائد od 'Abdullāh b. Aḥmada an-Nasafije (umro 710/1310, — v. ḤḪ II, 1168). To se vidi po tom što pisac ovog komentara kaže da je Božiji sifat ḥayāt (الحياة = život) protumačio u svom komentaru djela *al-'Umda* (و قد ذكرنا معنى الحياة فى شرح العمدة — v. kod tumačenja stiha: هو الحىّ المدبر كل امر).

Početak:

الحمد لله رب العالمين و العاقبة للمتقين . . . قال المصنف رحمة الله عليه:

اله مالك مولى الموالى   له و صف التكبر و التعالى

Osnovni tekst pisan crvenim mastilom. Stranice su obrubljene crvenom linijom.

2. L. 22 — 33. شرح القصيدة الطنطرانية للبهشتى, v. br. 397,^{5}.

Stihovi kaside pisani su nasḫom uokvirenim crvenim linijama.

3. L. 34 — 39. شروط الصلاة

Risala o uslovima valjanosti namaza, (v. br. 148,^{2}).

4. L. 39 — 42. شرح ابيات المراح

Komentar stihova spomenutih u arapskoj gramatici *al-Marāḥ*, od nepoznatog pisca.

Početak:

الحمد لله رب العالمين . . . و بعد فهذه رسالة مختصرة لا بيات مراح الارواح شرحناها

5. L. 42 — 45. شرح ابيات شرح ديباجة المصباح

Komentar stihova koji su navedeni kao primjeri u komentaru uvoda djela *al-Miṣbāh* od nepoznatog pisca.

Početak:

الحمد لله رب العالـمين . . . و بعد فهذه رســالة حالة لا بيات شرح ديباجة المصباح

6. L. 45 — 47. قصيدة فى تعداد الكبائر (نظم عدد الكبائر)

Kasida o velikim grijesima. Napisao 'Alā'uddīn at-Turkestānī.

Brock. S. II, 950.

Početak:

يا صاح اسمع عدد الكبائر　　من الذنوب ما سوى الصغائر
تعدادها سبعون بالحســاب　　فـاعلهــا بشره بالعــذاب

7. L. 47 — 57. كتاب عروض

Anonimni turski prevod arapske metrike koju je perzijskim jezikom napisao Wahīd Tibrīzī.

Početak:

حمد بى حد سپاس بى قياس خداى پاك كه بر مشت خاكـه فهم و ادراك ويروب يعنى نوع انسانه عقل سليم و طبع مستقيم ارزانى قلوب . . .

8. L. 57 — 59. ترجيع بند توبه نامه ويسى افندى

Pjesma na turskom jeziku o pokajanju. Sastavio Uwais b. Muḥammad al-Uskūbī, zv. Waisī-efendija, umro u Skoplju 1037/1627.

Kairo (F. k. t.) 225.

Početak:

يتر اى دل هوس زلف سيه(ن) كار يتر　　يتر اى جان بلاديده بر افكار يتر

9. L. 60 — 70. حكايۀ بشير و شادان

Priča Beširi Šadan na turskom jeziku. Priča je u obliku pitanja i odgovora.

Rieu 114b.

Početak:

افضل الانام حضرت امام غزالى ايدر اگرچه بو قصه‌يى ضعيف الاســناد و قليل الاعتماد بولدم . اما چون قواعد موفوره و مسائل مشهورۀ محتويدر لابد نقلنى جائز كوردم

Na početku zbirke nalazi se njen sadržaj, te imena nekadašnjih vlasnika i pečati nekih od njih. Vlasnici su Mustafa b. Muhamed (1101/1689), H. Muhamed Velihodžić, Salih Sidki Mahmudkadić (1171/1757) i Mehmed, sin šejh Mustafin. Tu je i bilješka u kojoj ovaj posljednji vlasnik daje svoju kratku biografiju. On tu spominje nekoliko svojih djedova (Muhamed Hulusi, sin Husejnov, sin Mustafe, serdara tvrđave u Novom Pazaru), a zatim navodi da je bio muallim u Zvorniku 1278/1861, nastavnik ruždijje u Sarajevu od 1280—1286/1863—1869, sudija (hakim) u Novom Pazaru, učitelj kršćanima (u nekoj kršćanskoj školi) u Sarajevu, kadija u Srebrenici, te napokon nastavnik ruždijje u Novom Pazaru 1300/1882.

(من دور التقدير الى يد الفقير معلم رشديه در لواء ايزورنيق و هو محمد بن الشيخ مصطفى بن محمد خـلوصى بن حسين بن مصطفى سردار در قـلعه يـكى پازار من ايالت بوسنه ١٢٧٨ و قد كنت معلما فى رشديه سراى بوسنه فى سنه ١٢٨٠ الى سنه ١٢٨٦ ثم نصبت حاكما فى يكى پازار سنه ١٢٨٦ ثم صرت معلما للملة النصرانية فى سراى بوسنه هـداهم الله تعالى الى تصديق وحدانيته ثم كنت قاضيا فى سربرنيچه بعد سنتين معلما فى رشدية يكى پازار سنه ١٣٠٠, v. sličnu bilješku pod br. 163).

Na l. 1a nalaze se stihovi na turskom i perzijskom jeziku o ljubavi prema Bogu, tesavufskog smjera. Na kraju su stihovi iz Mesnevije. Sve to (na početku i na kraju) pisano je kasnije drugim rukopisom.

Cijelu zbirku prepisao isti nepoznati prepisivač. Na rubu l. 53 zabilježena je godina 992/1584 — (سنه ٩٩٢), iz čega se može razumjeti da prepis potiče iz toga doba.

Iz biblioteke M. Enveri Kadića.

665. ISTO kao br. 664,^{1} 3559.

Primjerak je nepotpun s početka.

L. 13; 21,5 × 15. Ta'līq. Tekst kaside pisan crvenim. Po rubovima listova ima glosa. Papir tamnobijel, listovi oštećeni, bez poveza.

Prepisao Ibrahīm b. 'Otmān 1112/1700.

666. الكفاية فى الهداية للصابونى 3622.

Djelo o akaidu. Napisao Nūruddīn Aḥmad b. Maḥmūd (u rukopisu Muḥammad) aṣ-Ṣābūnī al-Buḫārī, umro 580/1184.

Brock. S. I, 643.

U prepisivačevoj bilješci na kraju piše da je ovo komentar djelu *al-Hidāya* (قد تم كتاب الكفاية فى شرح الهداية), što nije tačno.

Početak:

الحمد لله الواجب وجوده و بقاؤه الواسع جوده و عطاؤه القديم بره و احسانه

L. 101; 19,5 × 13. Ta'līq lijep. Važnije riječi podvučene crvenom crticom. Papir bijel, deblji, listovi zahvaćeni vlagom i pismo na više mjesta oštećeno. Povez otkinut i izgubljen.

Prepisao Sāliḥ b. Ḥ. Ismā'īl al-Mostārī (Mostarac).

قد تم كتاب الكفاية فى شرح الهداية [!؟] فى اصول الكلام من تصنيف الشيخ الامام نورالدين ابى عبد الله احمد بن محمد الصابونى البخارى . . . على يد العبد الضعيف صالح بن الحاجى اسماعيل الموستارى . . . و كان الفراغ من نسخه (. . . بياض)

Iz Karađoz-begove biblioteke.

667. الكفاية فى الكلام ili تلخيص الكفاية فى الهداية 3128.
ili بداية العقائد ili البداية من الكفاية فى اصول الدين

Skraćena redakcija prethodnog djela od istog pisca (v. br. 618,^{2} i 666). Gornji naslovi dati su prema Brockelmannu (S. I, 643).

L. 47; 18 × 10,5. Ta'līq, pisan vještim rukopisom. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir tamnobijel, čvrst, listovi zahvaćeni vlagom, povez polukožni, oštećen.

Na l. 1^{a} je naslov knjige, kasnije stavljen. Rukopis je vjerovatno iz XVII stoljeća. Iz biblioteke Fejzije medrese.

668. شرح طوالع الانوار للعبرى 856.

Komentar djelu *Ṭawāli' al-Anwār* o akaidu. Osnovno djelo napisao je Qāḍī 'Abdullāh b. 'Omar al-Baiḍāwī, umro 685/1286, a ovaj komentar 'Ubaidullāh b. Muḥammad aš-Šarīf al-Fargānī al-'Ibrī, umro 743/1342.

Brock. I, 418; S. I, 742.

Početak:

الحمد لله حمدا يتقاصر عن ادراك غايته عقول العقلاء و يعجز عن بلوغ نهايته السنة الفصحاء

L. 141; 18,5 × 14. Nasḫ-ta'līq. Po rubovima nekih listova ima glosa. Papir tamnobijel, povez polukožni, oštećen.

Ime prepisivača nečitko (. . . من يد عبده محمد بن . . . ابن محمد الربعى القصى ؟ . . .), a datum prepisa nije uopće označen, ali je rukopis dosta star, vjerovatno iz XV ili XVI stoljeća.

Na kraju rukopisa (l. 141^{b}) nalazi se početak djela ذيل كتاب الوشاح iz arapske stilistike od 'Ubaidullāh b. Mas'ūda al-Hanafi, umro 747/1346. Djelo الوشاح فى المعانى والبيان od navedenog pisca poznato je (v. ḤḪ II, 2011), ali Dodatak (Ḏail) toga djela ne spominju nama pristupačni izvori. Ovdje se nalazi samo 1 stranica ovoga Ḏaila pisana rukom istog prepisivača.

بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله رب العالمين و العاقبة للمتقين . . . و بعد فهذا ذيل كتاب الوشاح و هو اجوبة ايرادات ذكرت فى التلخيص و الايضاح على كتاب المفتاح صنع الاستاذ الحاذق . . . ختم حكماء الدنيا . . . مبين الحلال و الحرام مفتى البشر . . . صاحب التعديل و التنقيح المخصوص بالتحقيق و التوضيح الامام ابن الامام مولانا صدر الشريعة و الحق و الدين . . . عبيد الله بن مسعود تاج الشريعة تغمده الله بغفرانه قال قال صاحب المفتاح علم المعانى الى آخره قال صاحب الايضاح و فيه نظر اقول و التتبع

صد [هو؟] الا تباع بالتكلف فاذا قيل فلان يتتبع مذهب ابى حنيفة رضى الله عنه اى يتعلم معلوماته و يعتقد حقيقتها اعتقادا جازما فهذا هو العلم فالمراد تتبع خواص تراكيب الكلام اتباع العرب فى الاحكام المتعلقة بخواص تراكيب الكلام اى يعلم تلك الاحكام بالاستخراج من تراكيبهم و اما تعريف الايضاح و هو علم يعرف به احوال اللفظ العربى التى بها يطابق اللفظ مقتضى الحال فغير مرضى لان العلم مبهم حيث لم يذكر انه علم باى شئ . . .

Na rubu ove stranice nalazi se bilješka o Kadi Bejdaviji sa nečitkim potpisom prepisivača.

Iz Šehdine biblioteke.

669. ISTO 2744.

L. 230; 17 × 12. U početku nedostaje 1 list. Nasḫ i ta'līq pomiješani. Po rubovima listova ima bilježaka koje tumače tekst i komentar, a pisane su istim rukopisom. Papir tamnobijel, povez kožni, oštećen i djelomično rastavljen od knjige, tako da su mnogi listovi prosuti.

Prepisao Naṣrullāh b. 'Abdullāh al-Mašhadī 805/1402.

وقع الفراغ من تحريره بعون الله و تيسيره ضحوة يوم السبت الثامن من شهر جمادى الاولى سنة خمس و ثمان مائه على يد الفقير الى الله الغنى نصر الله بن عبد الله المشهدى . . .

Iz biblioteke M. Enveri Kadića.

670. مطالع الانظار شرح طوالع الانوار فى الكلام 314.

Komentar navedenom Baiḍawinom djelu. Napisao Šamsuddīn Maḥmūd b. 'Abdurraḥmān al-Iṣfahānī, umro 749/1348.

Brock. I, 418.

Početak:

الحمد لله الذى توحد بوجوب الوجود و دوام البقاء . تفرد بامتناع العدم و استحالة الفناء .

L. 119; 25,5 × 18,5. Nasḫ arapski, lijep. Naslovi (*qāle, equlu, qavluhū*) pisani crvenim mastilom. Papir tamnobijel, deblji, povez polukožni.

Prepisao 'Abdullāh al-Qaisarī 772/1370.

و قد اتفق الفراغ من نسخه بتوفيق الله سبحانه و تعالى و بعونه ضحوة يوم الاثنين لعشربقين من ربيع الثانى لسنة اثنتين و سبعين و سبع مايه على يد العبد المستغفر من الذنوب . . . عبد الله القيصرى

Uvakufio Ahmed-efendija, muderis.

671. ISTO 2020.

L. 202; 22 × 17. Ta'līq sa nešto nasḫa. Papir tamnobijel, povez bio kožni, ali je koža otkinuta i izgubljena, ostali su samo ornamenti na kartonu.

Na početku se nalazi sadržaj, te razne bilješke i stihovi na perzijskom, turskom i arapskom jeziku. Po rubovima mnogih listova ima glosa.

Prepisao Ḥ. Muḥammad b. 'Abdullāh b. Muḥammad 803 ili 883/1400 ili 1478.

672. ISTO 2413.

L. 200; 18,5 × 13,5. Ta'līq. Istaknute riječi podvučene crvenom crticom. Papir tamnobijel, deblji, povez kožni, oštećén, sa otiskom ornamenata na koricama.

Na l. 1^{a} je naslov djela (اصفهانى شرح طوالع لقاضى البيضاوى), imena dvojice nekadašnjih vlasnika (Muhamed b. Abdulhalim ad-Dusi i el-Hadž Ali), mali pečat ,te dva vleika pečata: Šehdi-efendijine i ove biblioteke.

Prepisao Il'yās b. Ḥusain b. Ḥaği Baryam (? nečitko), godine 857/1453.

و قد وقع الفراغ من تنميق هذه النسخة الشريفة المباركة على يد العبد الضعيف النحيف المذنب المحتاج الى ربه اللطيف الياس بن حسين بن حاجى بريام [!] . . . تاريخ سنة سبع و خمسين و ثمانمائة

Iz Šehdine biblioteke.

673. حاشية مطالع الانظار في شرح طوالع الانوار لابن افضل 2905.

Glosa prethodnom komentaru *Maṭāli' al-anẓār*. Napisao Ḥamīduddīn b. Afḍaluddīn al-Ḥusainī — Ibn Afḍal, umro 908/1502.

Brock. I, 418.

Početak: الحمد لله على نواله و الصلاة على محمد و آله

L. 48; 18 × 13. Ta'līq pisan vještim rukopisom, sitan. Papir bijel, čvrst, povez polukožni, oštećen.

Rukopis je vjerovatno iz XVII stoljeća.

674. ISTO 3108.

L. 105; 18,5 × 11,5. Nasḫ-ta'līq. Riječi *qawluhū* pisane crvenim, a mjestimično i plavim mastilom. Po rubovima nekih listova ima glosa. Papir bijel, povez polukožni.

Na kraju, u dnu lista, nalazi se bilješka pisana prepisivačevom rukom, u kojoj se kaže da je kolacionirano krajem džumadel-ahira 995/1586.

تمت مقابلته بعون المعين مع قرائته فى سلخ جمادى الاخرى سنة خمس و تسعين
و تسعمائة من الهجرة النبوية

Iz Fejzije medrese.

675. المواقف فى علم الكلام 1959.

Djelo o islamskoj apologetici. Napisao Qāḍī 'Aḍududdīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad al-Īğī' umro 756/1355.

Brock. II, 208; S. II, 289.

Početak: الحمد لله العلى شانه الجلى برهانه القوى سلطانه الكامل حوله

L. 206; 21 × 14. Ta'līq. Po rubovima listova i između redaka, u prvoj polovini, ima glosa. Papir tamnobijel, deblji; gornji rub prvog lista oštećen; povez polukožni, također oštećen.

Na l. 1^{a} su razne bilješke.

Prepisao Muṣliḥuddīn b. Yūsuf 828/1424.

تمت كتابة هذا الكتاب بعون الملك الوهاب على يد العبد الفقير ... مصلح الدين
بن يوسف فى اواخر رجب من شهور سنة ثمانية و عشرون [!] و ثمان مائة ...

676. شرح المواقف للجرجانى 276.

Komentar prethodnom djelu *al-Mawāqif*. Napisao Sayyid Šarīf 'Alī b. Muḥammad al-Ğurğānī, umro 816/1413.

Brock. II, 208.

Uvod komentara je ispušten u ovom rukopisu.

Početak ovdje:

ضمن خطبة كتابه الاشارة الى مقاصد علم الكلام رعاية لبراعة الاستهلال

L. 371; 26,5 × 18,5. Nasḫ raznih vrsta. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Na rubovima mnogih listova ima ponešto glosa. Papir tamnobijel, deblji. Povez kožni, sa otiskom ornamenata na koricama.

Na početku je sadržaj djela. Poslije toga, na posebnom listu, ima bilješka u kojoj se kaže da je rukopis uvakufio neki Alī b. Abdullāh za nastavnike i učenike Gazi Husrev-begove medrese u Sarajevu 1230/1814.

قد وقف هذه النسخة الشريفة على بن عبد الله ... فى مدينة سراى بوسنه فى
المدرسة خسرو بك ان كان معلما و اطالبيه [!] ... لسنة ثلثين و مائتين و الف

Na l. 1^{a} nalaze se razne bilješke i stihovi, većinom na perzijskom jeziku.

Rukopis je vjerovatno iz XVI stoljeća.

677. ISTO 396.

Uvod komentara izostavljen.

L. 366; 27 × 18. Ta'līq sa nešto nasḫa, starinski, velikim dijelom bez tačaka. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Po rubovima listova ima glosa. Papir tamnobijel, povez polukožni, popravljen, ima polukožnu futrolu (gilaf).

Na početku su potpisi dvojice bivših vlasnika: Mustafa b. Muhamed Nasliči (iz kasabe Naslič u bivšem bitoljskom vilajetu, 1158/1745). Drugi vlasnik (iz 1168/1754 god.), čiji je potpis nečitak, objašnjava na turskom jeziku kako je dobio ovaj rukopis od prethodnog vlasnika, svog muderisa, zamjenom za knjigu al-Muṭawwal, prilikom njihovog susreta u Istanbulu. Potom slijedi sadržaj djela, potpisi drugih vlasnika (Mustafa el-Konevi, bivši kadija u Magnisi, Ebu Bekr b. H. Muhamed, Muhamed Adžem), te kratak izvadak iz neke filozofske rasprave o ljudskom saznanju — sa geometrijskim crtežima. (Početak te rasprave je:

قوله فالقدح فى الحسيات يؤل الى القدح فى البديهيات فيه بحث لان الحسيات
توجب استعدادا للنفس و حصول البديهيات فيها لم لا يجوز ان يتفاوتا ضعفا و قوة).

Zatim slijede razne kasnije bilješke (većinom s područja jezika i akaida) i stihovi na perzijskom i arapskom jeziku. Na listu 1ª su bilješke s područja akaida i tefsira, te poučni stihovi. Tu je i naročita bilješka o istoriji ovog rukopisa, koju je stavio Muhamed b. Muhamed b. Kadizade er-Rumi, zv. Kutbuddin, umro 957/1550. On navodi da je ovaj rukopis iz kolekcije knjiga koje su bile vlasništvo Maulana Ali er-Rumije iz Turske, koji je studirao u gradu Samarkandu, a odatle otišao na put u Hatay (u sjevernoj Kini). Na polasku on je knjige povjerio na čuvanje nekom Bedruddinu Aliji (stricu Kutbud-dinovom?), koji ih je, ne znajući za vlasnika duže vremena, poslao u Tursku, smatrajući da će vlasnik tamo doći i da će mu se one uručiti. Tamo je knjiga prelazila iz ruke u ruku dok nije došla u ruke spomenutog Kutbuddina, koji u ovoj bilješci oporučuje svojim nasljednicima da posebno čuvaju ove knjige u smislu šeriata (s nadom da se predaju vlasniku kad se on pojavi). Najposlije je ova knjiga dospjela u Sarajevo i u Šehdi-efendinu biblioteku.

Evo gore spomenute bilješke, koja se teško čita:

ليس هذا الكتاب شرح المواقف من الموهوبات الىّ و لا من مشترياتى بل هو من
جملة ما اودعه طالب علم مسمى فى بلدة سمرقند بمولانا على الرومى . . . شهرته بالقنوى
لدى عمى مولانا بدر الدين على وسأل المودع المذكور عن المودع اليه المزبور بنقل الجملة من
سمرقند الى هراة فاذا اتفق سفر المودع المذكور من سمرقند الى خطا و المودع لما كان فى
الاصل روميا ظن عمّى المرحوم بناء على اصل كل شئ يرجع الى اصله انه يعود بالاخير . . .
الروم فنقلها الى الروم و بعد نقله انتقل نفسه دوّح رمسه فوصل يد التصرف الىّ فاوصيكم
ايها الاقرباء صان الله شانكم و صان عما شانكم بالا . . . فى حق هذه النسخة و باقيها لامر
الشرع القويم و عدم الانحراف عن سلوك الطريق المستقيم فمن بدله فانما اثمه على الذين
يبدلونه و هو السميع العليم و عدد الكتب يعرفه اخى . . . شيخ باشا چلبي و اخى الصلبي
محمود بن محمد بن قاضى زاده الرومى و الوصىّ الفقير انا الحقير الراجى رحمة ربه الغنى
محمد بن محمد بن قاضى زاده الرومى الشهير بقطب الدين عليهم الرحمة اجمعين آمين.

من جملة تلك الكتب المصابيح الذى كان فى نظرى و كتبت عليه كثيرا المطول الذى فى
نظرى و خطوطى عليه كائن و حواشى شرح العضد للسيد و مولانا فى مجلد و قرأت فيها.

Rukopis je vrlo star, vjerovatno iz XV stoljeća.

Na kraju rukopisa, odvojeno od teksta, nalazi se nečija bilješka, pisana rukopisom sličnim prepesivačevom koja glasi:

سمعت من جدى مولانا على القوشجى رحمه الله رحمة واسعة انه قال الف السيد
الشريف هذا الشرح بعد تأليف حواشيه على شرح التجريد.

Poslije toga, na čistom listu, nalaze se stihovi na perzijskom jeziku, pisani kasnije drugim rukopisom, o higijeni ishrane bolesna čovjeka. U naslovu se kaže da ih je izrekao Kadi Adududdin.

Iz Šehdine biblioteke.

678 — 679. ISTO **728, 699.**

Dva sveska jednog kompleta koji je prepisan i u svemu jednako obrađen rukopisom istog prepisivača koji se nije potpisao.

L. 333 (I) + 331 (II); 21 × 15. Ta'līq. Tekst *Mawāqifa* podvučen crvenom linijom. Papir bijel i žućkast, glat, povez kožni, sa otiskom ornamenata na koricama.

Svezak prvi. Po kratkom prerezu listova je naslov: مواقف شرحى جلد اول. Sadrži komentar od početka djela do kraja trećeg dijela i petog poglavlja (الموقف الثالث المقصد الخامس).

U vrhu prve stranice nalazi se bilješka sa potpisom bivšeg vlasnika (Ahmed b. Mustafa, muderis Gazi Husrevbegove medrese) i drugi o zavještanju rukopisa medresi. Sadržaj ovog sveka ispisan je kasnije na odvojenim listovima koji su priključeni svesku.

Sveza drugi, nastavak prethodnog. Sadrži komentar od početka četvrtog dijela (الموقف الرابع فى الجواهر) do kraja djela.

Na početku su bilješke o vlasniku i zavještanju rukopisa kao gore. Na rubovima nekih listova ima crteža koji objašnjavaju tumačenje. Povez kožni (žute boje).

Rukopis je vjerovatno iz XVII stoljeća.

Uvakufio Ahmed-efendija, muderis.

680. (بعض الشبهات فى شرح المواقف) 3099.

Kratka risala o tumačenju nekih nejasnih mjesta u prethodnom komentaru akaidskog djela *al-Mawāqif*, od nepoznatog pisca koji kaže u uvodu da je čitajući taj komentar zapazio mnoge nejasnoće, pa je neke od njih ovdje sabrao, posvećujući ovaj svoj mali rad nekom Iskender-efendiji. Risala nema naslova, pa je gornji naslov dat prema sadržaju. Zna se da je više pisaca iz IX i X stoljeća po H. dalo ovaka kratka tumačenja spomenutom komentaru.

Početak: الحمد لله الذى خصّص نوع الانسان بالهداية الى دليل توحيده

L. 7; 17 × 12. Ta'līq. Istaknute riječi pisane crvenim. Papir tamnobijel, povez papirni.

Rukopis je iz XVIII ili XIX stoljeća.

Poklon Salima Muftića.

681. حاشية حسن چلبى على شرح المواقف 625.

Glosa spomenutom Ğurğanīnom komentaru djela *al-Mawāqif*. Napisao Maulā Ḥasan Čelebī b. Muḥammad Šāh al-Fanārī, umro 886/1481.

Brock. II, 209 i 230.

Jedan svezak, nedovršen.

Početak:

الحمد لله الذى تولهت الافهام فى كبرياء ذاته و تحيوت الاوهام فى عظمة صفاته . . .

L. 191; 21,5 × 15,5. Ta'līq. Riječi *qawluhū* označavaju komentar i pisane su crvenim. Na nekim mjestima izostavljeni su dijakritički znakovi. Na rubu nekih listova ima bilježaka koje tumače tekst. Papir tamnobijel, deblji, povez kožni, oštećen, nalijepljen papirom.

Na l. 1ª nalazi se bilješka o uvakufljenju, privatni i vakufski pečati, te bilješka sa potpisom nekadašnjeg vlasnika (Mahmud, muftija u Magnisi).

Rukopis je, vjerovatno, iz XVI stoljeća.

Uvakufio Memiš-aga Kasumagić.

682. ISTO 851.

Uvod *(dībāğa)* je izostavljen.

Početak ovdje:

قوله فبسمل اولا تيمنا فان قلت ليس للبسملة مدخل فى الاشارة المذكورة.

L. 331; 18 × 13,5. Ta'līq, većinom bez tačaka. Po rubovima mnogih listova ima bilježaka koje tumače tekst. Papir tamnobijel, povez kožni, očuvan, sa otiskom ornamenata na sredini korica u kojima je otisnuta arapska izreka: شفاء القلوب لقاء المحبوب ; ima polukožnu futrolu.

Na l. 1ª nalazi se naslov, imena bivših vlasnika, pečati ove i Šehdine biblioteke, te kratka bilješka iz biografije autora glose.

Rukopis je vjerovatno iz XVII stoljeća. Broj ili datum 1313, koji se nalazi na kraju, ne može označavati datum prepisa, nego nešto drugo.

Iz Šehdine biblioteke.

683. ISTO 2155.

L. 379; 19,5 × 13. Ta'līq. Stranice većinom obrubljene crvenom linijom. Papir bijel, povez kožni, znatno oštećen, jedna korica izgubljena.

Na početku je naslov (حاشية شرح المواقف لحسن چلبى), bilješke sa imenima bivših vlasnika (Ali b. Abdulaziz, Muhamed b. Husejn), te druge bilješke, većinom iz područja jezika. Po rubovima nekih listova ima glosa koje tumače tekst.

U jednoj bilješci na početku kaže se da je rukopis dospio u vlasništvo Muhameda b. Husejna 1084/1673. godine (دخل فى سلك ملك الحقير محمد بن حسين . . . سنة اربع و ثمانين و الف), iz čega se vidi da je isti nastao najkasnije u XVII stoljeću.

684. حاشية الكرماستى على شرح المواقف 3170.

Glosa Ğurğānīnu komentaru *Mawāqifa*. Napisao Yūsuf b. Ḥusain al-Kirmastī, umro 906/1500. Brockelmann ne spominje ovu glosu, kao ni Kairo. ḤḤ (II, 1893) navodi da je spomenuti pisac napisao glosu samo na poglavlje o dogmama koje se temelje isključivo

680. (بعض الشبهات فى شرح المواقف) 3099.

Kratka risala o tumačenju nekih nejasnih mjesta u prethodnom komentaru akaidskog djela *al-Mawāqif*, od nepoznatog pisca koji kaže u uvodu da je čitajući taj komentar zapazio mnoge nejasnoće, pa je neke od njih ovdje sabrao, posvećujući ovaj svoj mali rad nekom Iskender-efendiji. Risala nema naslova, pa je gornji naslov dat prema sadržaju. Zna se da je više pisaca iz IX i X stoljeća po H. dalo ovaka kratka tumačenja spomenutom komentaru.

Početak: الحمد لله الذى خصّص نوع الانسان بالهداية الى دليل توحيده

L. 7; 17 × 12. Ta'līq. Istaknute riječi pisane crvenim. Papir tamnobijel, povez papirni.

Rukopis je iz XVIII ili XIX stoljeća.

Poklon Salima Muftića.

681. حاشية حسن چلبى على شرح المواقف 625.

Glosa spomenutom Ǧurǧanīnom komentaru djela *al-Mawāqif*. Napisao Maulā Ḥasan Čelebī b. Muḥammad Šāh al-Fanārī, umro 886/1481.

Brock. II, 209 i 230.

Jedan svezak, nedovršen.

Početak:

الحمد لله الذى تولهت الافهام فى كبرياء ذاته و تحيرت الاوهام فى عظمة صفاته . . .

L. 191; 21,5 × 15,5. Ta'līq. Riječi *qawluhū* označavaju komentar i pisane su crvenim. Na nekim mjestima izostavljeni su dijakritički znakovi. Na rubu nekih listova ima bilježaka koje tumače tekst. Papir tamnobijel, deblji, povez kožni, oštećen, nalijepljen papirom.

Na l. 1ª nalazi se bilješka o uvakufljenju, privatni i vakufski pečati, te bilješka sa potpisom nekadašnjeg vlasnika (Mahmud, muftija u Magnisi).

Rukopis je, vjerovatno, iz XVI stoljeća.

Uvakufio Memiš-aga Kasumagić.

682. ISTO 851.

Uvod (*dībāǧa*) je izostavljen.

Početak ovdje:

قوله فبسمل اولا تيمنا فان قلت ليس للبسملة مدخل فى الاشارة المذكورة.

L. 331; 18 × 13,5. Ta'līq, većinom bez tačaka. Po rubovima mnogih listova ima bilježaka koje tumače tekst. Papir tamnobijel, povez kožni, očuvan, sa otiskom ornamenata na sredini korica u kojima je otisnuta arapska izreka: شفاء القلوب لقاء المحبوب ; ima polukožnu futrolu.

Na l. 1ª nalazi se naslov, imena bivših vlasnika, pečati ove i Šehdine biblioteke, te kratka bilješka iz biografije autora glose.

Rukopis je vjerovatno iz XVII stoljeća. Broj ili datum 1313, koji se nalazi na kraju, ne može označavati datum prepisa, nego nešto drugo.

Iz Šehdine biblioteke.

683. ISTO 2155.

L. 379; 19,5 × 13. Ta'līq. Stranice većinom obrubljene crvenom linijom. Papir bijel, povez kožni, znatno oštećen, jedna korica izgubljena.

Na početku je naslov (حاشية شرح المواقف لحسن چلبى), bilješke sa imenima bivših vlasnika (Ali b. Abdulaziz, Muhamed b. Husejn), te druge bilješke, većinom iz područja jezika. Po rubovima nekih listova ima glosa koje tumače tekst.

U jednoj bilješci na početku kaže se da je rukopis dospio u vlasništvo Muhameda b. Husejna 1084/1673. godine (دخل فى سلك ملك الحقير محمد بن حسين . . . سنة اربع و ثمانين و الف), iz čega se vidi da je isti nastao najkasnije u XVII stoljeću.

684. حاشية الكرماستى على شرح المواقف 3170.

Glosa Ǧurǧānīnu komentaru *Mawāqifa*. Napisao Yūsuf b. Ḥusain al-Kirmastī, umro 906/1500. Brockelmann ne spominje ovu glosu, kao ni Kairo. ḤḪ (II, 1893) navodi da je spomenuti pisac napisao glosu samo na poglavlje o dogmama koje se temelje isključivo na tradiciji (*an-nubuvvāt*), dok ova glosa obrađuje djelo od početka. No, ovaj primjerak je na nekim mjestima i na kraju nepotpun. Na listu 1^{a}, pri dnu, nalazi se bilješka u kojoj se kaže da ovaj rukopis obuhvata tumačenje od početka djela do kraja poglavlja مباحث العلة و المعلول (o uzroku i uzročnosti), zatim od početka poglavlja o Bogu (*Ilāhīyāt*) do kraja poglavlja *an-Nubuwwāt*. Potom se nalazi bilješka na turskom jeziku u kojoj se kaže da od početka poglavlja *Ilahiyāt* nedostaje jedan dio:

من الاول الى آخر مباحث العلة و المعلول ثم من اول الالهيات الى آخر موصد النبوات اول الهياتدن بر جزء يوقدر

Početak:

الحمد لله على صفاته الازلية و على افعاله الارادية . . . و بعد فهذه ما سنح لى من توجيه كلام الشريف و تقريره ما امكن و بقدر الطاقة فى شرح المواقف

L. 134; 17,5 × 13,5. Ta'līq od različitih prepisivača. Papir tamnobijel, povez polukožni.

Na početku nalaze se bilješke o uvakufljenju i bivšem vlasniku, te bilješke i izvaci, koji se odnose na tumačenje nekih mjesta u djelu.

Rukopis je vjerovatno iz XVIII stoljeća.

Uvakufio Ahmed-efendija, muderis, za Gazi Husrevbegovu medresu.

685. **3732.**

L. 94; 17,5 × 12,5. Ta'līq. Papir većim dijelom tamnobijel, neki listovi žućkasti, jedan zelen, povez polukožni.

1. L. 1 — 16. حاشية شرح المواقف لمولانا سنان باشا

Odlomak glose spomenutom komentaru *Mawāqifa*, koju je napisao Maulānā Sinān-paša Yūsuf b. Ḫiḍr, umro 891/1486.

ḪḪ II, 1893.

To je odlomak koji tumači poglavlje o materiji (*al-ǧauhar*).

Početak: قوله فى الجوهر الجوهر مشتق من الجهر سمى به لظهور وجوده

Na početku se nalazi sadržaj ove zbirke i potpis bivšeg vlasnika (Mustafa, sin šejhul-islama Muhameda, kadija u Üsküdaru). Potom je na čistoj stranici mali ovalni pečat, u kome je napisano ime, vjerovatno bivšeg vlasnika (الفقير محمد بن قودقز).

2. L. 16 — 25. رسالة فى اثبات الواجب

Risala o dokazivanju opstojnosti Boga. Napisao Ǧalāluddīn Muḥammad b. As'ad ad-Dawānī, umro 907/1501.

Brock II, 217,^{11}; S. II, 307,^{11}.

Pisac ima dvije risale, staru i novu, o ovoj temi. Ovo je stara risala (*al-qadīma*). Rukopis nije dovršen.

Početak: سبحانك سبحانك ما اعظم شانك و اظهر برهانك

3. L. 26 — 74. رسالة الرؤية لمولانا خطيب زاده

Rasprava o pitanju da li će vjernici vidjeti Boga na budućem svijetu. Napisao Ḫatībzāde Muḥyiddīn Muḥammad b. Tāǧuddīn ar-Rūmī, umro 901/1495.

ḪḪ I, 869.

To je izvod iz njegovog rada رسالة الرؤية و الكلام, što je opet, vjerovatno, izvod iz njegove glose komentaru *Mawāqifa*. (Brock. II, 229).

Početak:

المطلب الثانى فى رؤيته تعالى و فيه ثلاث مقامات المقام الاول فى صحتها

4. L. 75 — 94. الالهيات للعذارى

Glosa Ǧurǧānijinom komentaru *al-Mawāqifa*. Obrađuje samo poglavlje o vjerovanju u Boga (*al-ilāhīyāt*). Napisao Maulā Qāsim al-Karmayānī al-'Aḏārī Čelebī, umro 901/1495.

ḪḪ II, 1892.

Početak:

قوله الموقف الخامس فى الالهيات اى المباحث المتعلقة بذات الله تعالى

Prepis nije dovršen.

Prepisao, kako se čini, cijelu zbirku Muṣṭafā b. Muḥammad b. Yūsuf 916/1510.

على يد العبد الضعيف . . . مصطفى بن محمد بن يوسف . . . سنة ستة عشر و تسعمائة

686. مقاصد الطالبين فى علم اصول الدين 4008.
ili المقاصد فى علم الكلام

Djelo o islamskom vjerovanju i apologetici. Napisao Mas'ūd b. 'Omar at-Taftāzānī, umro 791/1388.

Brock. II, 216,^{10}; S. II, 304,^{10}.

Raspoređeno je na šest glavnih dijelova (*maqāṣid*), od kojih svaki ima podnaslove (*faṣl i mabḥaṯ*).

Početak: حمدا لمن يفوح نفحات الامكان بوجوب وجوده

L. 94; 20 × 12,5. Ta'līq lijep, sitan. Neki naslovi pisani crvenim mastilom. Stranice obrubljene crvenom linijom. Papir bijel i žućkast, povez polukožni, obložen papirom.

Na početku je naslov, kasnije stavljen, te ime nekadašnjeg vlasnika (Muhamed b. Mustafa al-Bosnawī).

Na kraju ima dodatak o nekim jezičnim pravilima.

Rukopis je vjerovatno iz XVI stoljeća.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

687. شرح المقاصد للتفتازانى 2587.

Komentar prethodnom djelu *al-Maqāṣid* od istog pisca.

Brock. II, 216.

Početak:

نحمدك يا من بيده ملكوت كل شئ و به اعتماده و من عنده ابتداء كل شئ حى
و اليه معاده

L. 297; 20 × 16. Nasḫ-ta'līq naročite vrste, lijep, bez tačaka, sa izuzetkom nekih riječi. Listovi 12 — 29 dopisani kasnije drugim rukopisom. Papir tamnobijel i žućkast, povez kožni, oštećen, jedna korica otkinuta od knjige i neki listovi prosuti.

Prepisao neki Aḥmad b. Ḥusain, bez oznake datuma i mjesta.

(على يد العبد الضعيف احمد بن شيخ حسين لاجل مولى العالم الفاضل؟).

Na početku je sadržaj djela, pisan kasnije drugim rukopisom. Na l. 1^{a} je kratka biografija autora sa popisom njegovih djela, te potpisi nekadašnjih vlasnika i njihovi pečati (Muhamed, Mustafa Muderriszade, sejjid Ahmed Bahri 1246/1830, šejh Muhamed, muftija u Travniku).

Rukopis je iz XV ili XVI stoljeća.

Iz Fejzije medrese.

688. حاشية شرح التجريد للجرجانى 2691.

Glosa komentaru akaidskog djela *at-Tağrīd*. Napisao Sayyid Šarīf al-Ğurğānī, umro 816/1413.

Brock. S. I, 926.

Osnovno djelo *Tağrīd al-'aqā'id* napisao je Abū Ğa'far Muḥammad b. Muḥammad b. Ḥasan — Ḫwāğe Nasīruddīn at-Ṭūsī, umro 672/1273. Među mnogim komentarima *Tağrīda* jedan je napisao Maḥmūd b. 'Abdurraḥmān b. Aḥmad al-Isfahānī, umro 746/1345. Tom komentaru napisao je al-Ğurğānī ovu glosu, koja je mnogo proučavana po islamskim školama.

Početak:

قوله اما بعد حمد واجب الوجود خص بالذكر من بين صفاته العلى ما هو اخص به
تعالى اعنى الوجوب الذاتى لا نطوايها على سائرها

L. 299; 18 × 13,5. Ta'līq. Prva dva lista dopisana kasnije drugim rukopisom. Poslije drugog lista nekoliko lista je izgubljeno. Na rubovima nekih listova, naročito u početku, ima bilježaka koje se odnose na tekst. Papir tamnobijel, mnogi listovi zahvaćeni vlagom i oštećeni; povez kožni, rastavljen od knjige.

Rukopis je vjerovatno iz XVII stoljeća.

689. حاشية شرح التجريد للدوانى ـ الحاشية القديمة الجلالية 3020.

Glosa komentaru djela *at-Tağrīd* (v. br. 688). Napisao Ğalāluddīn Muḥammad b. As'ad aṣ-Ṣiddīqī ad-Dawānī, umro 907/1501.

Brock. II, 218,^{37}.

Komentar je napisao 'Alā'uddin 'Alī b. Muḥammad al-Qušğī, umro 879/1474. Ovaj komentar je poznat pod naslovom الشرح الجديد i njemu je napisao glosu Ğalāluddīn ad-Dawānī. Pošto je ad-Dawānī, podstaknut kritikom svoga savremenika Ṣadruddīn Šīrāzīje, napisao tri glose spomenutom komentaru, to je svaka od njih bila poznata među učenjacima pod posebnim nazivom. Tako je prva koju pretstavlja ovaj rukopis, poznata pod gornjim nazivom.

Početak:

الحمد لله رب العالمين و الصلاة على رسوله محمد و آله اجمعين قوله فى الحاشية
قيل لم يرد به معينا

L. 276; 15,5 × 9,5. Ta'līq sitan, pisan uvježbanom rukom. Po rubovima nekih listova ima bilježaka koje se odnose na tekst. Papir bijel, tanak, a samo prvi list zelen; povez kožni, nalijepljen tankim papirom. Knjiga ima polukožnu futrolu (*gilāf*). Rukopis je očuvan.

Prepisao Muḥammad Sādiq b. Muḥammad Ṭāhir aš-Šarīf, 22. ramazana 1089/1678.

Iz Šehdine biblioteke.

690. **1409.**

L. 126; 20 × 14,5. Nasḫ vokalizovan pod tač. 1, ta'līq pod t. 2 i 3. Papir bijel, deblji, neki listovi prosuti; povez polukožni; ima polukožnu futrolu.

1. L. 1 — 5. القصيدة النونية فى العقائد, v. br. 302,^{3}.

Po rubovima listova ima nešto glosa. Na l. 1^{a} je gornji naslov i pečati Šehdine i ove biblioteke. Na kraju su dva stiha, jedan na arapskom, a drugi na turskom jeziku.

2. L. 6 — 77. شرح القصيدة النونية للخيالى

Komentar prethodnoj kasidi. Napisao Aḥmad b. Mūsā al-Ḫayālī, učenik autora kaside, umro oko 863/1459.

Brock. II, 229, S. II, 318 i 321.

Početak: لك الحمد يا من شرح صدورنا لتجريد الكلام فى عقائد الاسلام

Stihovi teksta podvučeni crvenom linijom. Osnovni tekst označen je riječju قال, a komentar počinje sa اقول.

3. L. 78 — 126. حاشية آينه زاده على شرح الخيالى

Glosa prethodnom Ḫayālī-nom komentaru. Napisao Muḥammad Šamsuddīn Sīrōzī (iz Sereza, Grčka), zvani Āyīnazāde, umro poslije 1100/1688.

M. Tahir, OM I, 213.

Početak: الحمد لله الذى جعل علم عقائد الاسلام و فن قواعد الكلام

Cijelu zbirku prepisao Sulaimān b. Muḥammad b. 'Abdullaṭīf, krajem muharrema 1124/1712.

Iz Šehdine biblioteke.

691. **1418.**

L. 207; 20 × 15. Pismo različito od različitih prepisivača. Papir tamnobijel, povez polukožni.

1. L. 1 — 5. ISTO kao br. 690^{1}.

Nasḫ vokalizovan. Na rubovima listova i između redaka ima glosa na turskom i arapskom jeziku.

2. L. 6 — 9. نخبة الفكر فى مصطلح اهل الاثر

Risala o terminologiji hadisa (v. br. 113,^{5}).

Nasḫ.

3. L. 9 — 10. منظومة البيقونى ili البيقونية

Kratak rad u stihovima o terminologiji hadisa. Sastavio Šaiḫ 'Omar b. Muḥammad b. Fattūḥ ad-Dimašqī al-Baiqūnī.

Tīmūriya II, 9.

Brockelmann (II, 307 i S. II, 419) kaže da je piscu ime Ṭāhā b. Muḥammad i da je isti pisao prije 1080/1669.

Početak: ابدأ بالحمد مصليا على محمد خير نبى ارسلا

Nasḫ i ta'līq. Između redaka i na rubu listova ima kratkih glosa.

4. L. 11 — 16. متن الصغرى (ام البراهين), v. br. 236,^{3}.

Nasḫ prost, krupno pisan. Istaknute riječi podvučene crvenom crticom.

5. L. 16 — 19. المقدمة فى التوحيد

Uvod u islamsko vjerovanje. Više islamskih teologa obradili su tu temu pod ovim naslovom, pa nije jasno koji je od njih autor ovog uvoda. (Kairo I, 208).

Početak:

الحكم اثبات الامر او نفيه و ينقسم الى ثلاثة اقسام شرعى و عادى و عقلى

Pismo je kao prethodno.

Slijedeća stranica sadrži bilješke i izreke poučnog sadržaja.

6. L. 20 — 35. مولد

Mevlud Sulejman Čelebije (v. br. 149,^{5}), te odlomci iz raznih kasida, većinom na turskom jeziku, koje se recituju prilikom proslave Muhamedovog rođenja.

Nasḫ prost, većim dijelom vokalizovan.

7. L. 36 — 41. (عروض ابى الجيش (عروض اندلسى , v. br. 390,^{3}.

Ta'līq i nasḫ pomiješani. Po rubovima i između redaka ima glosa.

8. L. 42 — 48. عروض

Risala o arapskoj metrici od nekog 'Alā'uddīna. Rad je posvećen sultanu Muratu III (953—1003/1546—1594). U vrijeme toga sultana bilo je više učenjaka sa imenom 'Alā'uddīn, pa nije jasno koji je od njih autor ovog rada.

Početak:

الحمد لله القادر الولىّ الناصر . . . و بعد فقال الاستاذ الموصوف بالفضل العليم
الحليم . . . مولانا علاء الدين وارث الانبياء و المرسلين . . . ثم اردت ان ارسل الى
حضرت امير الامراء . . . اعنى به . . . السلطن مرادخان بن السلطان سليم خان

Ta'līq. Između razmaknutih redova nalaze se glose.

Na posljednjoj stranici nalazi se bilješka u kojoj se kaže da je djelo prepisao 'Abdulbāqī 1058/1648, što vjerovatno označava datum ranijeg prepisa, a ispod toga opet godina 1195/1780, što bi moglo biti datum ovog prepisa. (كتبة الفقير عبد الباقى سنة ١٠٥٨ سنة ١١٩٥)

9. L. 49 — 82. فتح رب البريه بشرح القصيدة الخزرجية

Komentar kaside *al-Ḫazrağiya* o arapskoj metrici. Napisao Qāḍī Abū Yaḥyā Zakariyā b. Muḥammad al-Anṣārī, umro 926/1519.

Brock. I, 312,^{8}.

Početak: الحمد لله الذى وضع علم العروض ليعرف به اوزان المنظوم

Ta'līq. Osnovni tekst pisan crvenim mastilom.

10. L. 83 — 89. الرامزه ili عروض الخزرجية ili القصيدة الخزرجية

Kasīda *Ḫazrağiya* o arapskoj metrici. Napisao Ḍiyā'uddīn Abū Muḥammad 'Abdullāh b. 'Oṯmān al-Ḫazrağī, umro poslije 650/1252 (prema nekima 626/1228).

Brock. I, 312; S. I, 545.

Početak ovdje:

و للشعر ميزان يسمى عروضه   بها النقص و الرجحان يدريهما الفتى

Ta'līq prost, vokalizovan.

11. L. 90 — 103. خلاصة الحساب

Risala o matematici. Raspoređena je na uvod i deset glava *(bāb)*. Napisao Baha'uddin Muḥammad b. Ḥusain al-Ḥāriṯī al-'Āmilī, umro 1031/1621. (V. još br. 530,^{3}).

Kairo ^{1}V, 180; Brock. II, 415.

Početak:

نحمدك يا من لا يحيط بجمع نعمه عدد و لا ينتهى تضاعف قسمه الى امد

Nasḫ-ta'līq. Po rubovima listova ima glosa.

Na kraju se nalazi bilješka, u kojoj se navodi da je prepis dovršen god . . . 53 H. (تمت الرسالة فى اوائل ذى القعدة الشريفة من سنة ثلث و خمسين من الهجرة النبوية), što, vjerovatno znači 1053/1643. Ispod toga je druga bilješka u kojoj se kaže da je risalu prepisao Ḥaği 'Oṯmān b. 'Omar (حرره الحاج عثمان بن الحاج عمر).

12. L. 103 — 107. در حساب اهل تنجيم

Astronomski račun, na perzijskom jeziku, od nepoznatog pisca. Sadrži uvod i šest poglavlja. Pismo kao prethodno.

Početak: اصطلاحات منجمان بيست و هشت حرف تهجى داير ترتيب

Na kraju se nalazi nejasna bilješka na arapskom jeziku, iz koje bi se moglo razumjeti, da je prvobitno na perzijskom jeziku napisao 'Alī al-Qušğī, zatim da je to skraćeno preradio i napisao u ovom obliku Naṣrullāh Naṣīr, zvani Wāqif al-Ḫalḫālī. (To je Naṣrullah b. Muḥammad al-Ḫalḫali, pisac djela مجموعة الحساب, umro 946/1539, v. Ismā'īl-paša AM II, 493; ḤḪ II, 1607). Prepisao Ḥ. 'Oṯmān b. Ḥ. 'Omar.

تم بعون لله . . . نقل عن فارسية مولانا على القوشجى لابعبارته بل بحذف كثير

العبد الاقل نصرالله النصير بنصير [ا] الملقب بواقف الخلخالى عن العبد المذنب المحتاج الى رحمة ربه حاجى عثمان بن حاجى عمر

13. L. 108. (1 list) قصيدة فى مدح استاذ

Kasīda u pohvalu učitelja, od nekog Muḥammad As'ada. Sastavljeno slabim arapskim jezikom.

Početak: حمدا و شكرا فى الاخير و اولا لله ربى من رضاه مؤملا

Nasḫ.

14. L. 109 — 136. (مجموع يشتمل على صور المراسلات)

Zbirka intitulacija (*alqāb*) za osmanske vladare i velikodostojnike, na arapskom jeziku, od nepoznatog sabirača. Zbirka potiče iz Egipta i rađena je za egipatske kancelarije, a nastala je najranije u drugoj polovini XVI stoljeća.

Početak:

الحمد لله رب العالمين والعاقبة للمتقين . . . و بعد فهذا مجموع ظريف يشتمل على ما دعت الحاجة اليه من مراسلات و عبارات

Nasḫ.

Na l. 1ª nalazi se kasniji zapis na turskom jeziku koji je napisao Sumbul Imamzade Munla Muḥammad, nekadašnji vlasnik ove zbirke, a u kome se spominje Lala Gazi Balibeg.

15. L. 137 — 164. شرح الرسالة السمرقندية فى آداب البحث و المناظرة

Komentar risale *as-Samarqandiya* o disputaciji. Napisao Mas'ūd aš-Širwānī ar-Rūmī iz X stoljeća po H. Risalu je napisao Muḥammad b. Ašraf al-Husainī as-Samarqandī, umro oko 600/1203.

Kairo I, 236.

Početak risale: المنة لواهب العقل

Početak komentara:

الحمد لله رب العالمين و الصلاة على رسوله محمد و آله اجمعين

Ta'līq sitniji. Tekst risale podvučen crvenom linijom. Po rubovima listova ima glosa.

16. L. 165 — 197. (رسالة فى النحو بالتركية)

Risala o arapskoj sintaksi na turskom jeziku od nepoznatog pisca. Rađena je prema poznatom udžbeniku *al-Iẓhār*.

Početak: بسملەدن حمدلەدن صلاتدن فراغم زماندن صكوه

Nasḫ slab.

Prepisano 1225/1810, iz rukopisa Osman-efendije, bivšeg kadije u Halebu, kako se navodi u bilješci na kraju.

17. L. 198 — 207. شرح رسالة الاستعارة للسمرقندى

Komentar risali *as-Samarqandīya* o *isti'āri*. Risalu napisao Abū 'l-Qāsim as-Samarqandī (oko 888/1483), a ovaj komentar je od nama nepoznatog pisca (v. br. 388,⁴).

Ta'līq. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom.

Iz Šehdine biblioteke.

692. خير القلائد شرح جواهر العقائد (شرح القصيدة النونية) **981.**

Komentar kasīde *an-Nūnīya*, koji je napisao Šaiḫ 'Oṯmān al-'Uryānī, umro 1168/1754.

Brock. II, 229; M. Tahir, OM I, 367.

Djelo je dovršeno 1159/1746.

Početak:

الحمد لله الذى نور قلوبنا بعقائد اهل العرفان و صرف صدورنا عن عقائد اهل الزيغ و الضلال و الطغيان

L. 90; 24 × 15. Ta'līq. Tekst *Nuniye* i naslovi pisani crvenim mastilom. Mnoge riječi podvučene crvenom crticom. Po rubovima listova ima dosta glosa, sve pisano istim rukopisom. Papir bijel, čvrst, povez polukožni.

Prepis završen 1218/1803.

Na l. 1ª nalazi se krupno pisana bilješka na turskom jeziku, u kojoj se kaže, da je rukopis uvakufio Dženetić Fejzullah-beg za svoje muško potomstvo 1289/1872. Ispod toga njegovi pečati i pečati ove biblioteke.

693. ISTO **1964.**

L. 91; 20,5 × 15. Ta'līq. Osnovni tekst, naslovi i istaknute riječi podvučeni su crvenom linijom. Papir bijel, povez polukožni.

Na početku ima nekoliko prikaza ovog djela od savremenika.

Prepisao iz autografa Muḥammad b. Ibrahīm al-Bosnawī as-Sarāyī, 24. džumadel-ahira 1221/1806.

و كان الفراغ من تنميقه يوم الاحد الرابع و العشرين من شهر جمادى الاخرة سنة
احدى و عشرين و مأتين و الف ... على يد الفقير ... محمد بن ابراهيم البسنوى
السرائى مولدا من النسخة التى كانت بخط جامعها الشيخ الفاضل عثمان العريانى فى تاريخ
سنة ١١٥٩

694. ISTO 4146.

L. 144; 22 × 14. Taʿlīq sa nešto nasḫa. Tekst kaside pisan crvenim mastilom, vokalizovan. Stranice obrubljene crvenom linijom. U vrhu prve stranice prost unvan. Papir bijel, povez kožni.

Prepisao Aḥmad b. Muḥammad Dizdār al-Mostārī (iz Mostara) 1284/1867, kako se to navodi u bilješci na kraju rukopisa:

حرره احوج عباد الصمد راجيا منه المدد احمد بن محمد الموستارى ... سنة اربع
و ثمانين و مأتين و الف.

Ovog prepisivača ne smije se zamijeniti sa drugim prepisivačem i piscem iz Mostara, istog imena H. Ahmed b. Muhamed el-Mostari, koji je živio i radio stotinu godina ranije, — 1184/1770.

U jednoj bilješci na naslovnoj stranici (list 1ª) prepisivač donosi genealogiju svoje porodice i navodi sedam koljena: Ahmed b. Muhammed b. Hadži Ali-aga b. Mustafa-aga b. Salih-aga Dizdar b. H. Husein-aga b. H. Ahmed-aga, osnivač džamije u Ričini (u Mostaru), b. H. Husein-aga.

Ta bilješka glasi:

صاحبه راقمه احمد بن محمد بن الحاج على آغا بن مصطفى آغا بن صالح آغا
دزدار بن الحاج حسين آغا بن الحاج احمد آغا بانى المسجد فى ريچينه بن الحاج حسين آغا

Ispod te bilješke nalazi se mali okrugli pečat u kome piše: Ahmed Seid (ili Seid Ahmed) 1197/1782.

Na početku, na jednom od neispisanih listova, nalaze se tri bilješke na turskom jeziku. U prve dvije sam prepisivač bilježi datum rođenja svojih sinova Muhameda Emina (17. safera 1299 — 8. I. 1882) i mlađeg Saliha, a u trećem Muhamed Emin bilježi datum smrti svoga brata Saliha.

695. 1082.

L. 195; 19,5 × 14. Taʿlīq čitak pod tač. 1 i 2, a nasḫ magribski pod tač. 3. Papir bijel, deblji, povez kožni, oštećen, sa ornamentima na koricama.

1. L. 1 — 5. ام البراهين ili العقيدة الصغرى

Kratka risala o islamskom vjerovanju (v. br. 390,²).

Na početku je sadržaj ove zbirke, ime nekadašnjeg vlasnika, te turski i perzijski stihovi, a zatim na l. 1ª zapis u kojem se govori o uzrocima zaboravnosti kod ljudi.

2. L. 6 — 48. شرح ام البراهين ili شرح الصغرى

Komentar prethodnoj risali od istog pisca.

Brock. II, 250.

Početak:

الحمد لله واسع الجود والعطا الذى شهد بوجوب وجوده و وحدانيته و عظم جلاله
وجوب افتقار الكائنات كلها اليه

Osnovni tekst podvučen crvenom linijom.

Prepisao (ovaj i gornji rad) 'Oṯmān b. Ḥ. Muḥammad, mjeseca zul-kade 1092/1681.

Potom se nalaze razne bilješke.

3. L. 50 — 195. حاشية على شرح السنوسى لام البراهين

Glosa Senusijinom komentaru djela *Ummu 'l-barāhīn*. Napisao Abū Mahdī 'Isā b. ʿAbdurraḥmān as-Saktānī, umro 1062/1652.

Brock. II, 251.

Početak: الحمد لله رب العالمين والصلاة على سيدنا محمد خاتم النبيين

Prepisano 15. džumadel-ula 1115/1703.

Uvakufio Svrzo Mehmed-efendija, sin Muhamed-agin, 1931. godine.

696. 813.

L. 170; 19,5 × 13. Nasḫ jednostavan, a samo pod t. 2 taʿlīq. Papir bijel, povez je od neke druge knjige.

1. L. 1 — 10. ISTO kao br. 695,¹.

2. L. 11 — 13. قواعد فى معرفة سمت القبلة

Pravila o poznavanju pravca kible i određivanju namaskih vaktova po koordinatnom sistemu od nepoznatog pisca. Raspoređeno na uvod i osam poglavlja.

Početak:

الحمد لله الذى خلق السموات و الارض بكمال قدرته و قدّر اختلاف الليل
و النهار بالغ حكمته

3. L. 14 — 19. كفاية الوقت (مقنطرات)

Risala o koordinatnom sistemu na turskom jeziku. Napisao Muṣṭafā b. ʿAlī, muvekkit sultan Selimove džamije u Istanbulu, živio oko 967/1559. Na rukopisu je naslov samo مقنطرات. Raspoređeno na uvod i 12 poglavlja. Služi za tačno određivanje vremena pojedinih namaza.

Kairo (F. al-kutub at-turkiye), 262; Flügel II, 496.

Početak:

الحمد لله الذى جعل البحر الاخضر للفلك قناطير القنطرات مستقيمة الى سموت
الاهتداء

4. L. 20 — 42. حل التسمية و التحميد و التصليه

Risala o tumačenju besmele, hemdele i salavata (*tasliya*) od nepoznatog pisca. Sabrano iz raznih djela.

Početak: الحمد لله الذى علمنا ما لم نعلم

Kairo (VI, 167) pripisuje ovu risalu al-Kermāniji i navodi je pod naslovom: رسالة فى البسملة.

Po rubovima nekih listova ima glosa.

5. L. 43 — 45. قصيدة البردة

Odlomci iz poznate pjesme u slavu Božijeg poslanika Muhameda, od Būṣirije (v. br. 435,^{2}).

Na l. 46 — 57 nalazi se talkin-dova (تلقين الميت) i formule za podjelu ostavine.

6. L. 58 — 170. شرح على علم حال للبركوى

Komentar Bergivinom *Ilmihalu* na turskom jeziku. Osnovno djelo, poznato još pod naslovima: *Wasiyyetnāme*, *Risālei Bergivī* (o akaidu i ibadatu), napisao je Muḥammad b. Pīr ʿAlī Bergilī, umro 981/1573, a ovaj komentar šaiḫ ʿAlī as-Ṣadrī al-Qōnawī, pisao početkom XII H. (krajem XVII) stoljeća.

ḪḪ I, 850; Kairo (F. al-kutub at-turkiye) 67.

Početak komentara: حمد وثناى بى نهايه و مدح و شكر بى غايه

Osnovni tekst podvučen crvenom linijom.

Cijelu zbirku prepisao nepoznati prepisivač 1175/1761.

697. 1489.

L. 130; 20 × 13. Taʿlīq, pisan uvježbanim rukopisom. Papir bijel, povez polukožni.

1. L. 1 — 6. ISTO kao br. 695,^{1}.

2. L. 7 — 30. شرح ام البراهين للتلمسانى

Komentar prethodnoj risali *Ummu 'l-barāhīn;* napisao Muḥammad b. 'Omar b. Ibrāhīm at-Tilimsānī, živio oko godine 1000/1591.

Kairo I, 194.

Brock. (II, 251) spominje ovo djelo među glosama.

Početak:

الحمد لله المنفرد بوجوب الوحدانية (نسختنا: المتفرد بوجود الوحدانيـة) فى الذات
و الصفات والافعال الذى تنزه عن الشريك و الشبيه و النظير و المثال

Osnovni tekst podvučen crnom linijom.

3. L. 31 — 50. ضوء المعالى شرح بدء الامالى ، v. br. 145,^{6}.

Prepis nije dovršen.

Tekst kasīde podvučen crvenom linijom.

4. L. 51 — 88. كشف القيدة من ابيات القصيدة

Komentar kasīde *Bad' al-amālī*. Napisao Muḥammad b. Maḥmud b. 'Omar at-Tirmiḏī, kako se to kaže u uvodu. Pisac je indijski učenjak, a živio je, po svoj prilici, krajem VIII i u prvoj polovini IX (XIV—XV) stoljeća. To se može zaključiti iz njegove posvete ovog rada Tuglek-šahu, vladaru iz dinastije koja je vladala u Indiji (Delhi). Inače, ovaj komentar i njegova pisca ne navode nama dostupni bibliografski izvori.

Početak:

الحمد لله الذى تنزه عن الاكفاء والامثال و تقدس عن الاشباه والاشكال و هو
تعالى متعال عن الجهات و لا يجرى عليه وقت من الاوقات و بعد فانى لما رأيت طبايع
الناس مائلة الى مسائل العقائد ... و ذلك فى عهد السلطان العالم العادل ... غياث
الدنيا و الدين ... ابى المظفر تغلقشاه فشرحت القصيدة المنسوبة الى الامام سراج الدين
... و سميته كشف العقيدة من ابيات القصيدة ... قال المؤلف محمد بن محمود بن
عمر الترمذى

Osnovni tekst podvučen.

Na kraju su bilješke s područja tefsira.

5. L. 90 — 130. نخبة الفكر فى مصطلح اهل الاثر

Risala o terminologiji hadisa (v. br. 113,^{5}).

Cijelu zbirku prepisao nepoznati prepisivač 1155—56/1742—43.

698. **1783.**

L. 105; 20 × 14,5. Nasḫ pod tač. 1, 3 i 4, a ta'līq pod t. 2. Papir bijel, povez polukožni.

1. L. 1 — 44. شرح ام البراهين, v. br. 695,^{2}.

U početku je osnovni tekst podvučen crvenom linijom.

Na kraju se nalaze bilješke iz raznih fikhskih djela.

2. L. 45 — 46. قواعد العقائد

Kratka risala o vjerovanju koju je napisao Abū Ḥāmid Muḥammad al-Gazālī, umro 505/1111.

Brock. S. I, 746,^{3}.

Početak: الحمد لله المبدئ المعيد الفعال لما يريد ذى العرش المجيد

3. L. 47 — 92. سعادت نامه پند عطار شرحى

Komentar na turskom jeziku 'Aṭṭārovom perzijskom djelu *Pendnāme* (v. br. 438,^{5}). Napisao Maulānā Šam'ī, umro 1000/1591.

ḤḤ I, 255; Flügel III, 416.

Rukopis je nepotpun u početku i na kraju. Stihovi *Pendnāme* su podvučeni crvenom linijom, a naslovi i tekst pojedinih ajeta pisani su crvenim mastilom.

Na kraju se nalaze bilješke.

4. L. 95 — 101. الحكم العرفانية فى معان ارشادية و اشارات قرآنية

Kratka zbirka poučnih izreka, potkrijepljenih ajetima Qur'āna. Sabrao 'Alī b. Ḥusāmuddīn al-Muttaqī, umro 975/1567.

ḤḤ I, 675.

Pisac je porijeklom iz Indije, a živio je u Meki i Medini. Ovo je njegova skraćena prerada vlastitog opširnijeg djela. Brock. (II, 385) ne navodi ovu skraćenu preradu.

Početak:

الحمد لله رب العالمين ... اما بعد فهذه حكم عرفانية فى معانى ارشادية و اشارات
قرآنية

Tekst ajeta podvučen crvenom linijom.

Na kraju su četiri lista koji sadrže bilješke i izvatke iz raznih djela.

Cijelu zbirku prepisao neki Aḥmad 1084/1673.

699. **2361.**

L. 143; 20 × 14. Nasḫ pod tač. 1 i 3, ta'līq pod t. 2 i 4. Papir bijel, povez polukožni.

1. L. 1 — 56. ISTO kao br. 698,^{1}.

Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Istaknute riječi podvučene crvenim crticama. Kratice ص i ش, koje su pisane crvenim, označavaju pojmove صغرى i شرح. Posljednja stranica pisana je drugim perom i drugim rukopisom.

Na početku, odmah iza naslova, zabilježeno je da slijedi glosa od nekog Il'yāsīna, koje ovdje nema, što znači da su dotični listovi izgubljeni.

Na l. 57 je izvadak iz komentara kasīde عقيدة الجزائرى, također od Sanūsīje. (من شرح عقيدة الجزائرى). Izvadak sadrži komentar samo jednog stiha. Spomenuta kasida poznata je još pod naslovom المنظومة

الجزائرية فى التوحيد , a napisao ju je Aḥmad b. 'Abdullāh al-Ğazairī, umro 898/1497 (v. Brock. II, 251,^{IV} i 252).

2. L. 58 — 59. (رسالة فى العقائد بالتركية)

Kratka risala o vjerovanju, na turskom jeziku, rađena, po svoj prilici, prema Senūsīnoj risali, od nepoznatog pisca. Nema naslova. Risala je, vjerovatno, napisana u XVII stoljeću.

Početak:

باسمه سبحانه نسأل احسانه الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام على سيدنا
محمد و على آل محمد و صحبه اجمعين بوندن صكره معلوم اوله كه

Na kraju pisac govori o važnosti poznavanja osnovnih principa vjere (*'ilmi-ḥāl*) i tuži se na nemarnost u tom pogledu (što je, kaže, dovelo do pojave i bujanja snaga neprijateljskih vjeri, čak i u samom Istanbulu).

Važnije riječi pisane su crvenim mastilom.

3. L. 60 — 108. شرح صغرة الصغرى للسنوسى

Komentar Sanūsīne risale o akaidu od samog Sanūsīje. To je posebna risala, različita od gore spomenute.

Brock. S. II, 355.

Ovo je neka vrsta glose. U naslovu je, kao i u nekim bilješkama na rubu, napisano صغرة الصغرى , dok u katalogu Kairo (I, 195) piše صغرى الصغرى.

Početak:

الحمد لله الذى انعم علينا بالايمان و الاسلام و هدانا بنبينا و مولانا محمد عليه
الصلاة و السلام

Na kraju prepisivač kaže da je rukopis prepisao uglavnom doslovno, a mali dio po smislu (انتهى بلفظه و قليل منه بالمعنى).

Listovi 108 — 109 sadrže dove i uvod djela *Gunyatu 'l-mutamallī*, što je pisano kasnije drugom rukom.

4. L. 110 — 143. شرح المقدمات للسنوسى

Komentar kraćeg akaidskog djela, zavnog *al-Muqaddimāt*, obadvoje od Sanūsīje. Ovdje je prepisivač u naslovu stavio:

شرح مقدمة للسنوسى.

Brock. S. II, 355.

Početak:

الحمد لله رب العالمين و الصلاة والسلام على سيدنا و مولانا محمد خاتم النبين
و امام المرسلين و رضى لله تعالى عن آله و صحبه اجمعين

Osnovni tekst podvučen.

Cijelu zbirku prepisao 'Abdullāh b. al-Hāğ Ḥasan b. Durmiš, imam i hatib u nekom selu u Turskoj (ime sela nečitko), mjeseca muharema 1103/1691.

Na posljednjoj stranici nalazi se pismo na turskom jeziku od nekog Šejh Halila, muallima u Sarajevu, upućeno Topiću Muhamed-begu u Ošanićima kod Stoca, u vezi sa nekim nasljedstvom. Datum pisma je 25, muharema 1234/1818.

Iz Šehdine biblioteke.

700. **1429.**

L. 56; 20 × 15. Nasḫ. Papir bijel, deblji, povez polukožni.

1. L. 1 — 2. صغرى الصغرى

Kratka risala o aqaidu (v. br. 127,^{25}).

Početak ovdje:

الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام على سيدنا و مولانا محمد خاتم النبيين
و امام المرسلين

Rečenice su rastavljene crvenim tačkama. Stranice su obrubljene sa dvije crvene linije.

Na početku su razni zapisi. Potom završetak nekog drugog akaidskog djela, čiji su listovi izgubljeni.

2. L. 2 — 6. الحقائق

Risala o tumačenju nekih pojmova iz dogmatike *Ummu 'l-barāhīn* (v. br. 127,^{24}).

Početak svakog tumačenja (tj. riječ الحقيقة) pisan je crvenim.

Na posljednjoj stranici je početak Sanūsījine *'Aqīde*.

3. L. 7 — 24. المنبهات على الاستعداد ليوم المعاد

Pouke i savjeti na osnovu hadisa i mudrih izreka (v. br. 543,^{4}). Na naslovnoj stranici prepisivač je ovdje stavio sasvim drugi naslov:

كتاب معدن الجواهر و روضة الخواطر تأليف سيدنا و مولانا زين الدين قاضى القضاة احمد بن محمد رحمه لله تعالى و نفعنا الله به

Pod ovim naslovom poznato je drugo djelo od drugog pisca koji je mnogo ranije živio (v. Brock. I, 354, S. I, 602, te Ismā'il paša, Ḏail II, 510). Nije poznato na osnovu čega je prepisivač stavio ovaj naslov ovdje, čineći time nehotičnu ili proizvoljnu pogrešku i zabunu.

Početak ovdje:

هذه منبهات على استعداد ليوم المعاد وضعها صفى معتقد للنصح و الوداد

4. L. 25 — 54. شرح القصيدة اللامية (بدء الامالى)

Komentar kaṣīdi *Bad' al-amālī*; napisao Maulānā Muḥammad al-Ǧanfaridī, kako je to navedeno u naslovu i uvodu rukopisa. Bibliografski izvori, koji su nam pristupačni, ne navode ovaj komentar niti njegovog autora.

Početak:

حمدا لك يا واجب الوجود المتفرد باستحقاق الألوهية فى الوجود ... و بعد فيقول العبد الضعيف ... محمد الشهير بالجَنْفَرِدى

Tekst kasīde pisan crvenim mastilom.

5. L. 54 — 56. قصيدة بدء الامالى, v. br. 115,^{3}.

Čitavu ovu zbirku prepisao je 'Alī al-Badawī aš-Šāfi'ī iz Bulaqa (Egipat) godine 1118/1706.

و كتبه العبد الفقير على البدوى الشافعى مذهبا البولاقى بلدا ... و كان الفراغ من كابته يوم السبت تاسع عشرين ربيع الاول سنة ١١١٨

Na kraju su razne bilješke o nekim molitvama i dr. pisane drugim rukopisom, većinom na turskom jeziku.

---

701. 749.

L. 90; 20,5 × 14,5. Nasḫ pod tač. 1 — 2, nasḫ-ta'līq pod t. 3. Papir bijel, deblji, listovi oštećeni vlagom, posljednja tri lista pri vrhu pocijepana, povez polukožni, oštećen.

1. L. 1 — 5. رسالة اثبات الواجب للدوانى

Risala o dokazivanju postojanja nužnog Bića (v. br. 685,^{2}). Risala je napisana za dva ljetna dana, a posvećena je nekom sultanu.

Stranice su obrubljene crvenom linijom. Po rubovima listova ima glosa.

2. L. 16 — 36. شرح رسالة اثبات الواجب

Komentar prethodnoj risali. Napisao Maulā Muḥammad al-Ḥanafī, umro oko 900/1494.

Brock. II, 217,^{11b}.

Početak:

الحمد لمن تقدس جنابه عن ان يكون شريعة لكل وارد و تنزه عن ان يطلع عليه الا واحد بعد واحد

U uvodu se dalje kaže da je rad posvećen nekom »uglednom i učenom velikodostojniku« Habibullahu.

U vrhu prve stranice nalazi se naslov napisan krupnim rukopisom: كتاب حنفيه على اثبات الواجب, a na kraju rukopisa kaže se تم الشرح المسمى بالشرح الحنفى. Prema ovome, kao i prema ḤḪ (I, 842, gdje je početak isti kao u našem rukopisu) i Brockelmannu (n. m.) pisac je kako je gore navedeno.

3. L. 37 — 90. حاشية ميرزا جان

Glosa prethodnom komentaru. Napisao Ḥabībullāh Mīrzāǧān aš-Šīrāzī, umro 994/1585.

Brock. II, 217,^{11b}.

Početak je ovdje:

قوله منهم من زعم ان جميع براهين هذا المطلب يتوقف على ابطال الدور و التسلسل ففيما ذكره رحمه الله اشارة الى الرد على هذا القائل

ḤḪ (I, 842) navodi drukčiji početak ove glose.

Prve dvije stranice obrubljene su crvenom linijom.

Prepisao, pretpostavlja se, cijelu zbriku sayyid Aḥmad b. sayyid Muḥammad, bez oznake datuma (v. na kraju pod tač. 2).

Iz Šehdine biblioteke.

702. 1554.

L. 149; 20 × 14,5. Nasḫ-ta'līq. Papir bijel, povez polukožni.

1. L. 1 — 65 حاشية ميرزا جان, v. br. 701^{3}.

Na rubovima listova ima dosta glosa.

Na početku se nalazi sadržaj ove zbirke i zapisi sa imenom nekadašnjeg vlasnika i zavještača.

2. L. 66 — 104. شرح رسالة اثبات الواجب

Komentar gore spomenute Dawānine risale. Na naslovnoj stranici nalazi se naslov: هذا كتاب قره باغى حنفى المذهب شرح اثبات الواجب. Prema tome pisac bi bio Muḥyiddīn Muḥammad b. 'Alī al-Qarabāgī, umro 942/1535. Međutim ovo je isto djelo kao pod br. 701,^{2}. Ovaj pisac (al-Qarabāgī), zna se, ima komentar navedenoj Risali (v. Brock. II, 217,^{11a}; ḤḪ I, 842), ali, izgleda, to nije ovaj komentar. Flügel (III, 219) navodi drukčiji početak Qarabagijinom komentaru. (Po njemu početak mu je: الحمد لمن هدى اثبات و جوده لاولى النظر و الالباب). Prema tome pogrešno je navedeno u naslovu ovog rukopisa da mu je pisac al-Qarabāgī.

Na rubovima listova i na umetnutim listićima nalaze se mnoge glose.

3. L. 105 — 137. رسالة اثبات الواجب للدوانى, v. br. 685,^{2}.

4. L. 138 — 149. المقدمة فى علم الحساب

Kratka risala o matematici (uvod u matematiku) od nepoznatog pisca. Raspoređeno na četiri poglavlja (*faṣl*).

Početak:

المقدمة فى علم الحساب و هى مشتملة على اربعة فصول الفصل الاول فى الضرب

Na kraju je kratko uputstvo u praktičnu primjenu matematike u svakidašnjim ljudskim odnosima, kao u računanju najamnine (nadnica), u dijelenju dugova, ostavine itd.

Cijelu zbirku prepisao nepoznati prepisivač godine 1097/1685. Uvakufio H. Ahmed-efendija, muderis.

703. 962.

L. 96; 22 × 17. Nasḫ i nasḫ-ta'līq. Papir bijel, deblji, povez polukožni.

1. L. 1 — 58. شرح العقائد العضدية للدوانى

Komentar djelu *al-'Aqā'id al-'aḍudiyya* (v. br. 624,^{3}).

Tekst osnovnog djela podvučen crvenom linijom. Po rubovima listova ima dosta glosa.

Prepisao iz primjerka koji je prepisan u Kurdistanu Muḥammad b. Muṣṭafā, zvani Güzel Adam, u gradu Resmo na ostrvu Kritu, 1148/1735.

كتب هذه النسخة من نسخة كتبه (!؟) بكر بن الحاجى پيرى فى ديار كردستان فى بلدة الكفوه فى مدرسة الزين البكيه عند الاستاذ المحقق الفاضل مولانا منلا قاسم الوركى الشروانى فى السنة ١٠٦٥ — تمت كتبه العبد الفقير ... محمد بن مصطفى الشهير بكوزل آدم ... فى بلدة رسمو من جزيرة كريد ... فى سنة ثمان و اربعين و مأة و الف فى شهر ذى القعدة

2. L. 59 — 89. الحاشية الفردية للرسالة الحسينية

Glosa komentaru risale *al-Husainiya* o disputaciji. O risali i ovom njenom komentaru v. pod br. 145,^{8} (s pogledom u Dodatku i ispravcima na kraju kataloga). Pisac ove glose je 'Alī al-Fardī b. Muṣṭafa al-Qaisariyawi, kako je to navedeno u uvodu drugog rukopisnog primjerka koji se nalazi u ovoj biblioteci pod br. inv. 1273. U tom rukopisu navedeno je ime autora i gornji naslov djela

(... و بعد فيقول العبد المفتقر ... على الفردى بن مصطفى القيصريهوى ...

و سميتها بالحاشية الفردية للرسالة الحسينيه)

Pisac je umro 1127/1715.

Ismail-paša, AM I, 767; Brock. S. II, 482.

Prema tome. 'Alī al-Fardī je pisac glose, a ne dotičnog komentara.

Ovaj rukopis je bez uvoda.

Prepisao, pretpostavlja se, cijelu zbriku sayyid Aḥmad b. sayyid Muḥammad, bez oznake datuma (v. na kraju pod tač. 2).

Iz Šehdine biblioteke.

702. **1554.**

L. 149; 20 × 14,5. Nasḫ-ta'līq. Papir bijel, povez polukožni.

1. L. 1 — 65 حاشية ميرزا جان , v. br. 701^{3}.

Na rubovima listova ima dosta glosa.

Na početku se nalazi sadržaj ove zbirke i zapisi sa imenom nekadašnjeg vlasnika i zavještača.

2. L. 66 — 104. شرح رسالة اثبات الواجب

Komentar gore spomenute Dawānine risale. Na naslovnoj stranici nalazi se naslov: هذا كتاب قره باغى حنفى المذهب شرح اثبات الواجب. Prema tome pisac bi bio Muḥyiddīn Muḥammad b. 'Alī al-Qarabāgī, umro 942/1535. Međutim ovo je isto djelo kao pod br. 701,^{2}. Ovaj pisac (al-Qarabāgī), zna se, ima komentar navedenoj Risali (v. Brock. II, 217,^{11a}; ḪḪ I, 842), ali, izgleda, to nije ovaj komentar. Flügel (III, 219) navodi drukčiji početak Qarabagijinom komentaru. (Po njemu početak mu je: الحمد لمن هدى اثبات و جوده لاولى النظر و الالباب). Prema tome pogrešno je navedeno u naslovu ovog rukopisa da mu je pisac al-Qarabāgī.

Na rubovima listova i na umetnutim listićima nalaze se mnoge glose.

3. L. 105 — 137. رسالة اثبات الواجب للدوانى ، v. br. 685,^{2}.

4. L. 138 — 149. المقدمة فى علم الحساب

Kratka risala o matematici (uvod u matematiku) od nepoznatog pisca. Raspoređeno na četiri poglavlja (*faṣl*).

Početak:

المقدمة فى علم الحساب و هى مشتملة على اربعة فصول الفصل الاول فى الضرب

Na kraju je kratko uputstvo u praktičnu primjenu matematike u svakidašnjim ljudskim odnosima, kao u računanju najamnine (nadnica), u dijeljenju dugova, ostavine itd.

Cijelu zbirku prepisao nepoznati prepisivač godine 1097/1685.

Uvakufio H. Ahmed-efendija, muderis.

703. **962.**

L. 96; 22 × 17. Nasḫ i nasḫ-ta'līq. Papir bijel, deblji, povez polukožni.

1. L. 1 — 58. شرح العقائد العضدية للدوانى

Komentar djelu *al-'Aqā'id al-'aḍudiyya* (v. br. 624,^{3}).

Tekst osnovnog djela podvučen crvenom linijom. Po rubovima listova ima dosta glosa.

Prepisao iz primjerka koji je prepisan u Kurdistanu Muḥammad b. Muṣṭafā, zvani Güzel Adam, u gradu Resmo na ostrvu Kritu, 1148/1735.

كتب هذه النسخة من نسخة كتبه (!؟) بكر بن الحاجى پيرى فى ديار كردستان
فى بلدة الكفوه فى مدرسة الزين البكيه عند الاستاذ المحقق الفاضل مولانا منلا قاسم
الودكى الشروانى فى السنة ١٠٦٥ — تمت كتبه العبد الفقير ... محمد بن مصطفى
الشهير بكوزل آدم ... فى بلدة رسمو من جزيرة كريد ... فى سنة ثمان و اربعين
و مأة و الف فى شهر ذى القعدة

2. L. 59 — 89. الحاشية الفردية للرسالة الحسينية

Glosa komentaru risale *al-Husainiya* o disputaciji. O risali i ovom njenom komentaru v. pod br. 145,^{8} (s pogledom u Dodatku i ispravcima na kraju kataloga). Pisac ove glose je 'Alī al-Fardī b. Muṣṭafa al-Qaisariyawi, kako je to navedeno u uvodu drugog rukopisnog primjerka koji se nalazi u ovoj biblioteci pod br. inv. 1273. U tom rukopisu navedeno je ime autora i gornji naslov djela

(... و بعد فيقول العبد المفتقر ... على الفردى بن مصطفى القيصريهوى ...
و سميتها بالحاشية الفردية للرسالة الحسينيه)

Pisac je umro 1127/1715.

Ismail-paša, AM I, 767; Brock. S. II, 482.

Prema tome. 'Alī al-Fardī je pisac glose, a ne dotičnog komentara.

Ovaj rukopis je bez uvoda.

Početak je ovdje:

قوله وكلمة يا مشتركة ١٥ دفع لما يرد على استعمال الصنف كلمة يا فى النادى القريب

Tekst osnovnog djela podvučen crvenom linijom. Neki listovi pri kraju zahvaćeni vlagom, pismo je oštećeno, a jedna stranica, čini se, namjerno brisana.

Na kraju se nalazi bilješka u kojoj se kaže da je naslov ove glose الرسالة الفردية i da je ovaj prepis završen 1152/1739 (تمت الرسالة الفردية سنة ١١٥٢).

3. L. 90 — 96. رسالة فى فن المناظرة

Risala o pravilima disputacije. Napisao Muḥammad b. Abū Bakr al-Mar'ašī Sačaklīzāde (v. br. 300,[3]).

Prepisivač cijele zbirke, izgleda, da je ranije navedeni Güzel Adam.

Uvakufio Salim Muftić.

704. ISTO kao br. 703,[1] **1491.**

L. 89; 19,5 × 10,5. Ta'līq lijep. Tekst *'Aḍudiye* podvučen crvenom linijom. Na rubovima listova ima glosa. Papir bijel, povez kožni, sa otiskom ornamenata na koricama.

Prepisao 'Alī b. Abū Bakr al-Āmidī, 1. rebiul-evvela 1066/1655.

وقع الفراغ من تنميق هذه اللنسخة الشريفة فى يوم الخميس و هو اول شهر ربيع الاول لسنة ست وستين بعد الالف على يدى الفقير على بن ابى بكر الآمدى

705. ISTO **3251.**

L. 68; 23,5 × 18. Nasḫ. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom, a ponegdje i crnom. Stranice obrubljene crvenom, a rubovi crnom linijom. Papir bijel, povez polukožni.

Na posljednjem listu u vrhu nekoliko nevještih stihova na arapskom jeziku, u kojima prepisivač traži od čitaoca, da ima dobro mišljenje o njemu kao i o drugim ljudima. Stihovi su tvorevina prepisivača. Ispod toga, u dnu stranice, zabilježen je jedan hadis kudsi slabe vrijednosti.

Prepisao kadija Muḥammad b. Ibrāhīm al-Bosnawī al-Gračanī (iz Gračanice), godine 1235/1819.

706. ISTO **4000.**

L. 57; 20 × 13,5. Ta'līq sitan, lijep. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Po rubovima listova ima glosa koje su pisane sitno istim rukopisom. Papir bijel, tanak, povez kožni, oštećen, rastavljen od knjige, sa zlatnim ornamentima na sredini korica, obložen bijelim papirom.

Na l. 1^a u vrhu nalazi se zapis sa imenom i ličnim pečatom nekadašnjeg vlasnika (Mīr Muhamed b. Husein-paša, 1135/1722).

Prepisao Muḥammad b. Muṣṭafā as-Silistrawī, godine 1079/1668.

وقع الفراغ عن تنميق هذه النسخة الجليلة على يد اضعف العباد محمد بن مصطفى السليستروى ... لسنة تسع و سبعين و الف.

707. حاشية الخلخالى على شرح العقائد العضدية **544.**

Glosa prethodnom komentaru, koju je napisao Ḥusain b. Ḥasan al-Ḥusainī al-Ḫalḫālī, umro 1014/1605.

ḤḪ II, 1144; Brock. II, 209.

Početak: الحمد لله الذى هدانا المنهج الرشيد و المسلك السديد

L. 91; 23 × 15. Nasḫ lijep. Stranice obrubljene crvenom linijom. Papir bijel, povez polukožni.

Na l. 1^a su bilješke sa imenima nekadašnjih vlasnika i bilješka o uvakufljenju.

Uvakufio Ahmed-efendija, muderis.

708. **1204.**

L. 148; 21 × 15,5. Ta'līq i nasḫ-ta'līq. Papir bijel i žućkast, povez kožni, obložen zelenim platnom.

1. L. 1 — 91. ISTO

Uvod je izostavljen.

Početak je ovdje: قوله و هو انسان بعثه الله الخ و الضمير راجع

Po rubovima listova ima bilježaka koje tumače tekst.

2. L. 92 — 148. حاشية شرح اثبات الواجب

Glosa komentaru Dawānijine risale o dokazivanju egzistencije nužnog Bića. Napisao Ḥabībullāh Mirżāğān aš-Šīrāzī (v. br. 701 — 1, 2 i 3).

Po rubovima listova ima dosta glosa.

Oba djela prepisana istim rukopisom, godine 1108/1696. Ispod datuma je ime prepisivača koje se teško čita: Aḥmad Karabāgī (على يدى احمد قره باغى؟).

Iz Šehdine biblioteke.

709. **1663.**

L. 177; 22 × 15. Ta'līq. Papir bijel, povez polukožni.

1. L. 1 — 90. ISTO kao br. 708,¹.

Ovaj primjerak je, kao i prethodni bez uvoda (*dībāğa*).

Pismo krupno. Prve dvije stranice obrubljene tankim crnim i širokom zlatnom linijom. U vrhu prve stranice je prost unvan. Po rubovima listova, u početku, ima glosa.

2. L. 91 — 177. شرح الجلال الدوانى على العقائد العضدية, v. br. 624,³.

Po rubovima listova ima glosa.

Cijelu zbirku prepisao Yegān 'Alī b. Ḥusain b. Yaḥyā u nekom selu u Turskoj 1130/1717.

Uvakufio Memiš-aga Kasumagić.

710. **720.**

L. 176; 22 × 16. Ta'līq. Papir bijel, povez polukožni.

1. L. 1 — 71. حاشية قره باغى على شرح العقائد العضدية للدوانى

Glosa Dawanijinom komentaru djela *al-'Aqā'id al-'aḍudiyya*. Napisao Yūsuf b. Muḥammad Ğān al-Qarabāgī, umro 1036/1626.

Brock. II, 209.

Početak: كيف لا احمد و كيف احمد لمن لم يجزنا بما عصينا

Pisano uvježbanim rukopisom, različitim perom u raznim oblicima kao da je prepisivač namjerno pokazivao svoju vještinu pisanja.

Na početku se nalazi bilješka o vlasništvu i zavještanju ovog rukopisa. Na listu 1ª je naslov, kasnije stavljen.

2. L. 71 — 73. شرح الرسالة المسماة بعقل الكل ili شرح اثبات الجوهر المفارق

Komentar risali *Iṯbât al-ğawhar al-mufāriq* ili *'Aql al-kull* iz filozofije. Osnovno djelo (رسالة العقل الكل ili اثبات الجوهر المفارق) napisao je Muḥammad b. al-Ḥasan aṭ-Ṭūsī, umro 460/1067, a komentar Ğalāluddīn Muḥammad b. As'ad ad-Dawānī aṣ-Ṣiddīqī, umro 907/1501. Prepisivač je ovdje pogrešno stavio naslov: رسالة نفس الامر للاجلال.

Brock. II, 217—18, SN III, 1246.

Početak osnovnog teksta:

انا لا نشك فى كون الاحكام اليقينية التى قد حكم بها اذهاننا مثلا الحكم بان الواحد نصف الاثنين او بان قطر المربع لا يساوى ضلعه او يحكم به ما لا يسبق اليه ذهن اصلا بعد ان يكون يقينا مطابقا لما فى نفس الامر

Početak komentara:

بعد حمد مبدع الحقائق و الصلاة و السلام على رسوله مظهر الدقائق . . . يقول الفقير محمد بن اسعد الصديقى لما اتفق لى مطالعة الرسالة التى اخبر عنها افضل المتأخرين الخواجه نصير الدين محمد بن الحسن الطوسى فى اثبات الجوهر المتعارف ـ كذا ـ المسمى بالعقل الكل سنح لى اثناء المطالعة دقايق لا يطلع [عليها] الا واحد بعد واحد . . . و اردت ان ابينها صونا عن الضيعان . . . و الزمت ايراد لفظ تلك الرسالة ممزوجا بما سنح لى من الزوايد تكثيرا للفوايد

Tusina risala, o kojoj je ovdje riječ, ima, izgleda, više naziva (رسالة فى تفسير نفس الامر i — رسالة العقل الكل — , اثبات الجوهر المفارق).

Brockelmann (n. mj. i S. I, 928) navodi sve te nazive kao naslove posebnih Tusijinih risala.

3. L. 74 — 176. شرح العقائد العضدية للدوانى , v. br. 624,^{3}

Osnovni tekst podvučen crnom linijom. Po rubovima listova ima glosa.

Cijelu zbirku prepisao 'Alī b. Muṣṭafā al-Bosnawī prvog muharrema 1062/1651, kako se može razumjeti iz zapisa na kraju, gdje je prepisivač na kompliciran način ispisao datum:

تمت هـذه الرسالة عـلى يد العبد الضعيف المحتاج الى رحمة ربه اللطيف عـلى بن مصطـفى البسنوى فى يوم الخميس و هو العشر الاول من الثلث الاول من السدس الاول من النصف الاول من العشر الثانى من الخمس الثانى من النصف الثانى من المائة الاولى بعد المائة العاشر

(Vidi ovdje na kraju rukopisa tač. 2).

Uvakufio Ahmed-efendija, muderis.

711. 1728.

L. 98; 22 × 16. Papir bijel, povez kožni.

1. L. 1 — 86. حاشية الكفوى على شرح العقائد العضديه للدوانى

Glosa navedenom Dawāninom komentaru. Napisao Muḥammad b. al-Hāğ Ḥumaid al-Kafawī, umro 1168/1754.

M. Tahir, OM II, 7.

Početak:

الحمد لله الذى شرح صدورنا لتحقيق العقائد الاسلامية و نوّر قلوبنا بلوامع طوالع الانظار فى المسائل الكلامية . . . فيقول افقر الورى السيد الكفوى محمد بن الحاج حميد

Ta'līq. Riječi *qavluhū* pisane crvenim mastilom. Po rubovima listova ima dosta bilježaka koje tumače tekst.

Prepis je, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

2. L. 87 — 97. رسالة فى بيان مسئله الاختيارات الجزئية و الارادات القلبيه

(فى الارادة الجزئية)

Risala o slobodi ljudske volje. Napisao Dawūd b. Muḥammad al-Qarṣī, umro poslije 1160/1747.

Brock. II, 440,^{11a}.

Početak:

الحمد لله الذى وفقنا معشر الماتريدية لتحقيق العقائد الاسلاميـة . . . و بعد فيقول العبد الفقير داود بن محمد القارصى الحنفى . . .

Nasḫ složen, lijep.

U zapisu na svršetku navode se dva prepisivača: Muḥammad b. Aḥmad al-Qarmānī i Šuhrī Ḥāfiz Aḥmedī-efendija. Vjerovatno je ovaj posljednji prepisivač ovog rada, a onaj prvi je prepisivač nekog ranijeg primjerka iz koga je ovaj prepisan. Prepis je završen 1159/1746.

712. حاشية الكلنبوى على الجلال 2117.

Glosa Dawānījinom komentaru djela *al-'Aqā'id al-'Aḍudiyya*. Napisao Isma'īl b. Muṣṭafā al-Kalanbawī, umro 1205/1790.

Ismā'il-paša, AM I, 222; Brock. S. II, 291.

To je poznata i vrijedna glosa, kao što i njen pisac zauzima vidno mjesto među učenjacima poznijih vremena.

Početak:

الحمد لله على ما هدانا الى سبيل الصواب و ارشدنا الى الحق بالسنة و الكتاب

L. 295; 21 × 14,5. Ta'līq. Tekst Dawānījinog komentara podvučen crvenom linijom. Prve dvije stranice obrubljene sa tri tanke crne i jednom širokom zlatnom, a ostale crvenom linijom. Na rubovima nekih listova ima bilježaka koje tumače tekst. Papir tamnobijel, povez polukožni.

Na početku se nalazi pohvala ovom djelu (*taqrīḍ*), pisana lijepim arapskim stilom. Pohvalu je napisao sam prepisivač, iz čega se vidi da je bio učen čovjek i autorov savremenik. Na posljednjoj stranici nalaze se kratke bilješke iz raznih komentara.

Na l. 1^a nalazi se naslov, a ispod toga zapis sa potpisom i pečatom vlasnika i prepisivača.

Prepisao 'Alī b. Aḥmad at-Turnowī, u Istanbulu, u medresi Šehzade, 27. šabana 1211/1796. (Prepisivač je, po svoj prilici, iz grada Turnova u Tesaliji, nedaleko Larise—Jenišeher).

713. **2843.**

L. 43; 16,5 × 10,5. Ta'līq. Papir bijel, povez papirni.

1. L. 1 — 12. الرسالة الزوراء للدوانى

Kratka rasprava o nekim filozofsko-akaidskim postavkama (نبذة من الحقائق). Napisao Ğalāluddīn Muḥammad b. As'ad ad-Dawānī, umro 908/1502.

Brock. II, 218.

Rasprava je više filozofskog sadržaja. Neki su mislili da joj je autor Ibn Kemal-paša, a drugi su to pobijali.

Početak: الحمد لذاته اوليه بذاته و الصلاة على المرتبة الجامعة بجميع صفاته

2. L. 13 — 34. حاشية على الزوراء لمؤلفها

Glosa (komentar) gornjoj risali od istog pisca.

Početak:

الحمد لوليه و الصلاة على نبيه فانى لما فرغت من تهذيب الرسالة الموسومة بالزوراء

Tekst risale pisan crvenim mastilom.

3. L. 35 — 43. حاشية على خطبة الزوراء

Glosa (komentar) uvodu gornje risale od istog pisca.

Početak:

عونك يا كريم كتب الىّ بعض اصحابى كتابا يشتكى فيه عما وقع فى الناس من الافكار على عبارة الزوراء . . .

Cijelu zbirku prepisao Muḥammad Ḥaqī al-Bosnawī al-Glamočawī (iz Glamoča) u Istanbulu, u medresi Krkčešme, godine 1310/1892.

قد وقع الفراغ على يد الفقير . . . محمد حقى البوسنوى الغلاموچوى فى اسلامبول فى مدرسة قرق چشمه لسنة عشرة و ثلثمأة بعد الف فى شهر ربيع الاول

714. **1300.**

L. 67; 21 × 15,5. Nasḫ i ta'līq pomiješani. Papir tamnobijel, deblji, povez kožni, oštećen, rastavljen od knjige.

1. L. 1 — 6. (كتاب) الكشف عن مجاوزة هذه الامة الالف

Djelo o tome, da će sljedbenici islama opstojati i nakon 1000 godina poslije Muhameda. Napisao 'Abdurraḥmān b. Abu Bakr as-Şuyūṭī, umro 911/1505.

Brock. II, 151.

Djelo sadrži tumačenje nekih hadisa koji govore o tome pitanju.

Početak: الحمد لله و سلام على عباده الذين اصطفى

2. L. 7 — 65. شرح مشكلات القدورى

Komentar težih mjesta u fikhskom djelu *Muḫtaṣar al-Qudūrī*. Napisao Abū Bakr 'Alā'uddīn Muḥammad b. Aḥmad as-Samarqandī, umro 552/1157.

ḤḪ II, 1634.

Neki misle da je pisac ovog djela Abu 'l-Laiṯ as-Samarqandī, što se ne može prihvatiti.

Početak: الطهارة فى اللغة عبارة عن النظافة و فى الشريعة . . .

Na početku je sadržaj. Na kraju su razna pitanja s područja fikha.

Oba rukopisa prepisao Ḥasan b. Ḫiḍr 993/1585.

715. **1721.**

L. 100; 20,5 × 15. Nasḫ. Papir bijel, deblji, povez kožni, sa otiskom ornamenata na koricama.

1. L. 1. العقيدة العلوانية

Kratak tekst o osnovama islamskog vjerovanja. Napisao Šaiḫ 'Alwān b. 'Aṭiya, umro 936/1530. Obim teksta je dvije stranice.

Ime pisca i nazivi njegovih radova navedeni su prema rukopisu. Međutim, u bibliografskim izvorima kaže se da je ime pisca 'Alwān 'Ali b. 'Aṭiya b. Ḥasan b. Muḥammad b. al-Ḥaddād al-Ḥamawī.

Brock. II, 333; Šaḏarāt VIII, 217; Y. I. Sarkīs, Mu'ğam II, 1350; Zarkali I, 652.

Početak: نشهد ان الله تعالى موجود واجب الوجود

Na početku se nalazi pogrešno pisana dova, zatim sadržaj ove zbirke, te bilješka o vlasništvu i uvakufljenju ovog primjerka. U vrhu prve stranice je prebrisan naslov jedne Gazālīne risale.

2. L. 2—10. جمل من فتح اللطيف الرحمن للعبد المؤمن الخائف الوجلان
في معرفة الايمان و الاسلام و الاحسان و الايقان

Risala o stepenima vjerovanja bogobojaznih vjernika (o īmanu, islāmu, iḥsānu i iqānu), od nepoznatog pisca.

Početak: الحمد لله الذى اشترى من المؤمنين انفسهم و اموالهم بان لهم الجنة

3. L. 11—17. مقدمة وثيقة لمعرفة بعض احكام الطريقة

Uvod u poznavanje nekih osnovnih pravila i propisa derviških redova od nepoznatog pisca.

Početak:

الحمد لله الذى خلقنا مسلمين و جعلنا من امة سيد الاولين و الاخرين

4. L. 17—20. كتاب الوصية

Kratka risala o vjerovanju od Abū Ḥanīfe (v. br. 578,^{3}).

5. L. 21—28. العقيدة القدسية للامام الغزالى

Islamsko vjerovanje. Napisao Abū Ḥāmid Muḥammad al-Gazālī, umro 505/1111.

Brock. I, 421,^{4}.

Početak prepisivačev: الحمد لله الذى وصف الحامدين بالمحامد

a početak autorov: الحمد لله المبدى المعيد الفعال لما يريد

6. L. 28—30. التوفيق الربانى و الالهام الصمدانى

Kratka risala o vjerovanju od nepoznatog pisca. Iz uvoda se razumije samo to da je pisac šejh kadirijskog reda i da je ovoj risali dao gornji naslov.

Početak: الحمد لله الذى اختص فى ازليته بالقدم

7. L. 31. العقيدة العلوانية, v. pod t. 1.

8. L. 32—45. شرح العقيدة العلوانية

Komentar navedenom djelu *al-ʿAqīda al-ʿAlwānīya* od istog pisca.

Početak nakon besmele:

و هو حسبنا و نعم الوكيل الحمد لله الذى اسس قواعد العقائد بمعرفة او صافه

9. L. 45—49. العقيدة ــ رسالة فى العقائد

Druga kratka risala o vjerovanju od navedenog Šaiḫ Alwāna. U uvodu pisac kaže, da ju je spremio za djecu i široke slojeve. (رتبتها برسم الصبيان و عوام اهل الايمان).

Brock. II, 333.

Početak: الحمد لله رب العالمين اكمل الحمد و اتمه و ازكاه و اعمه

Prepisano iz autografa.

10. L. 50. فوائد من شرح التعرف فى التصوف

Izvadak iz tesavvufskog djela *at-Taʿarruf* o koristima i svrsi namaza. Napisao Abū Bakr Muḥammad b. Ibrahīm al-Buḫārī al-Kalabādī, umro 380/990. (Brock. I, 200; ḤḪ I, 419).

Početak: قال بعضهم عند ما تكلم فى روح الصلاة و فهم ما هو المقصود منها

11. L. 51—55. „عقيدة عمر النسفى“ v. br. 620^{1}.

12. L. 55—59. „الفقه الاكبر“ v. br. 114,^{4}.

13. L. 60. عقيدة الامام مالك بن انس

Vjerovanje imama Mālika b. Anasa. Rad je u stihu. Na kraju rukopisa piše da je autor Ibn Rušd (تمت العقيدة المالكية تصنيف الامام ابن رشد). To nije poznati filozof Ibn Rušd, nego njegov djed Abu 'l-Walīd Muḥammad b. Aḥmad b. Aḥmad b. Rušd al-Andalusī al-Mālikī al-Qurṭubī, umro 520/1126.

Brock. S. I, 662; Ismāʿīl-paša, AM II, 85.

Početak: اعلم هداك الله للسداد بانه فرض على العباد

14. L. 61—89. التجريد فى معانى كلمة التوحيد

Djelo o tumačenju prvog načela islamskog vjerovanja, sadržanog u riječi لا اله الا الله . Napisao Aḥmad b. Muḥammad al-Gazālī (brat poznatog filozofa), umro 520/1126.

Brock. I, 426.

Rad je napisan, u tesavvufskom pravcu.

Početak ovdje:

الحمد لله الذى جود نفوس العارفيــن من لبس الاغيار و البسهم بذلك التجريــد حلل الوقار

ḤḪ (I, 351) kaže da je početak: الحمد لله رب العالمين

15. L. 89 — 90. رسالة فى علم السلوك

Risala o postupku i vladanju onih koji su stupili u neki derviški red (tarik). Obim je dvije stranice. Napisao Šaiḫ Nağmuddīn Aḥmad b. 'Omar b. Muḥammad al-Kubrā, umro 618/1221.

Brock. S. I, 786; ḤḪ I, 872; Šadarāt V, 79.

U vrhu prve stranice nalazi se naslov koji glasi:

هذه رسالة فى علم السلوك لشيخ نجم الدين الكبرى

Početak:

الحمد لله رب العالمين . . . قال الشيخ المحقق نجم الدين . . . الشريعة كالسفينة . . .

16. L. 91 — 96. حلية الابدال فى كشف انوار المعارف و الاحوال

Risala o tariku. Napisao Muḥyiddīn Ibn 'Arabī, umro 638/1240.

Brock. I, 444.

Početak: الحمد لله على ما الهمنا و ان علمنا ما لم نكن نعلم

17. L. 97 — 100. عقيدة الامام السنوسى , v. br. 390,².

Tekst u nekim risalama vokaliziran.

Cijelu zbirku prepisao isti nepoznati prepisivač godine 1080/1669.

Uvakufio Ahmed-efendija, muderis.

716. **3731.**

L. 95; 17 × 11,5. Nasḫ, pod tač. 1—4, ta'līq pod tač. 5. Papir bijel, povez polukožni.

1. L. 1 — 2. رسالة فى بيان الاجل لابن كمال

Kratko objašnjenje o sudbini u pogledu ljudskog života i smrti. Napisao Ibn Kemal-paša, umro 940/1533. Naslov je prema rukopisu.

Početak:

الحمد لوليه • الصلاة و السلام على نبيه اعلم ان مسئلة الاجل من اجل مسائل الكلام

Naslov, ajeta i istaknute riječi pisane crvenim. Na početku se nalaze razni zapisi i sadržaj ove zbirke. Slijedeća četiri lista ispunjena su kraćim izvacima iz raznih hadiskih djela.

2. L. 6 — 42. جلاء القلوب

Vjerski savjeti i pouke. Napisao Muḥammad b. Pīr 'Alī Bergilī (v. br. 115,⁴).

Na l. 1ª je gornji naslov, a zatim dvije fetve na turskom jeziku o odlasku iz mjesta u kome se pojavila kuga.

Na kraju se nalazi bilješka u kojoj se kaže da je rukopis sravnjen sa primjerkom iz kojeg je prepisan.

3. L. 43 — 66. انقاذ الهالكين

Risala o naplaćivanju i nagrađivanju za učenje Qur'āna i o vaqfu (zavještanju) novca u tu svrhu od spomenutog Bergilīje.

Brock. II, 440, S. II, 654.

Početak:

الحمد لله الذى انزل على عبده الكتاب ليخرج الناس من الظلمات الى النور

4. L. 67 — 77. وصية النبى ع.م لابى هريرة

Oporuka Božijeg poslanika Abū Hurairi.

Početak: حدثنا حماد بن عطية قال اخبرنا عمر بن وهب البطايحى

Na l. 78 — 85. su kraći izvadci i zapisi iz raznih djela (منتخبات) — koji sadrže dovu, ilahiju, *Hizbul-bahr*, zatim o važnosti sure *al-'Aṣr* na turskom jeziku, te kratku raspravu o dokazima Muhamedovog poslanstva, vođenu između jednog islamskog i jednog kršćanskog teologa.

5. L. 86 — 95. من موعظة مسماة بمحرك القلوب لاحمد افندى الموستارى

Odlomak iz zbirke propovijedi, koju je napisao Aḥmad b. Muḥammad al-Mostarī (Mostarac), umro oko 1190/1776.

Početak:

الباب الرابع عشر فى دعوة ابراهيم للحج و تفسير آية من القرآن العظيم و الفرقان الكريم

Na kraju se nalazi bilješka u kojoj se spominje djelo iz kog je odlomak uzet, i pisac djela:

كذا فى محرك القلوب لعبادة علام الغيوب لاحمد افندى المؤذن زاده الموستارى

Prema toj bilješci pisac zbirke propovijedi kojoj pripada ovaj fragment je Mostarac Aḥmad-efendī Mueḏḏinzāde (Mujezinović). O ovom piscu i njegovoj knjizi propovijedi ne nalazimo nigdje spomena u pristupačnim bibliografskim djelima. Nije identičan sa svojim imenjakom Aḥmedom al-Mostārī, koga smo spomenuli ranije kao prepisivača pod br. 694, niti sa Aḥmed ef. al- Mostārī, dugogodišnjim muftijom u Mostaru i piscem poznate zbirke fetvi (Fetāvā Aḥmadiye al-Mostāriye), koji je umro oko 1090/1679.

Veći dio ove zbirke prepisao navedeni autor propovijedi Aḥmad b. Muḥammad al-Mostārī oko godine 1184/1770. (v. ovdje na kraju djela pod tač. 2).

تم بعون الله الملك البارى على يد الحاج احمد بن محمد الموستارى سنة ١١٨٤

Iz Karađoz-begove biblioteke.

717. 1753.

L. 165; 21 × 15. Pismo različito od raznih prepisivača. Papir žućkastobijel, povez polukožni.

1. L. 1 — 34. نظم الفرائد و جمع الفوائد فى اصول الدين لعبد الرحيم بن على

Djelo o akaidu, napisao ʻAbdurraḥīm b. ʻAlī al-Amāsī ar-Rūmī — Šaiḫzāde, umro 944/1537.

Isma'īl-paša, Ḏail II, 659; Brock. S. II, 659.

Datum smrti pisca prema Brockelmannu (n. m.) je poslije 1133/1721 pod upitnikom.

Djelo je razdijeljeno na 40 poglavlja kojima je pisac dao naslov الفريدة (pl. الفرائد). To je većinom izbor iz raznih djela te oblasti i to onih pitanja u kojima se razilaze maturidije i aš'arije.

Početak: الحمد لمن وجب له الوجوب و الوجود لذاته

Nasḫ. Po rubovima listova ima glosa.

2. L. 35 — 109. حاشية شرح اثبات الواجب

Glosa komentaru Dawānījine risale o dokazivanju Božijeg postojanja — od nepoznatog pisca. Gornji naslov nalazi se na koricama. Nije izvjesno koji se komentar ovdje tumači.

Početak:

الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام على خير خلقه محمد خاتم النبيين . . .

قوله فقيما ذكره تفسير او تفريع بطريق الدمج فالضمير للمص او تفريع لا بطريقه

Nasḫ lijep.

3. L. 110 — 130. شرح القصيدة بدء الامالى

Komentar kasīde *Bad' al-amālī* od nepoznatog pisca (v. br. 664,¹).

Početak je ovdje:

اله مالك مولى الموالى   له وصف التكبر و التعالى

Ta'līq. Tekst kaside podvučen crvenom linijom.

4. L. 131 — 165. حاشية شمس الدين على شرح العقائد النسفية

Glosa Taftāzānījinom komentaru Nasafījinog *Akaida*. Napisao Šamsuddīn Qarağa Aḥmad, umro 854/1450.

Brock. I, 427.

Početak: قوله التوحد الخ اقول اى التفرد

Ta'līq. Riječi قوله i اقول pisane su crvenim. Prepis nedovršen.

Rukopisi pod tač. 1 — 2 prepisani 1117/1705 (v. na kraju pod t. 2), pod t. 3 — 1045/1635, a pod t. 4 vjerovatno u XVIII stoljeću.

Uvakufio H. Ahmed-efendija, muderis.

718. تنبيه الغافلين و تذكير العاقلين 1218.

Djelo o akaidu, koje je napisao Luṭfī-paša b. 'Abdulḥayy, umro 950/1543.

Ismā'īl-paša, Ḏail I, 326.

Gornji naslov je prema uvodu rukopisa. Ismā'īl-paša (n. m.) pak kaže da je naslov: تنبيه العاقلين و تأكيد العارفين . Očevo ime pisca prema Brockelmannu (S. II, 664) i prema Flügelu (II, 78 i 224) je 'Abdul-mu'īn. Brockelmann (n. m.) još kaže da je pisac umro poslije 970/1562, a ne spominje mu ovo djelo.

Pisac je djelo napisao na turskom jeziku, a kad je kasnije, na svom putu u Meku radi hadža posjetio Egipat, neko je od egipatske uleme isto preveo na arapski jezik. Naš rukopis je arapski prevod toga djela.

Na početku je uvod nepoznatog prevodioca koji objašnjava kako je došlo do ovog prevoda.

Početak toga prevodiočevog uvoda je:

حمدا لمن تفرد بكمال الكلام . . . اما بعد فانه لما سعدت الديار المصرية بل سائر
الممالك العربية بوفود مولانا آصف الزمان . . . مولانا لطفى باشا . . . و ذلك عند مقدمه
الشريف حاجا الى بيت الله الحرام

Početak djela:

الحمد لمن توفيق الحمد من آثار برّه . . . اما بعد حمد الله و شكره . . . فاعلم ان
الفقير . . . لطفى بن عبد الحى اقل عبيد باب مولانا السلطان

L. 30; 21,5 × 15,5. Nasḫ. Papir bijel, deblji, povez polukožni.
Prepis je završen 1124/1712.
Iz Fejzije medrese.

719. رسالة القضاء و القدر لطاشكبرى زاده 3037.

Rasprava o čovjekovoj sudbini. Napisao Abu 'l-Ḫair Aḥmad b. Muṣṭafa Taškӧprüzāde, umro 968/1560.

Brock. S. II, 634,^{24}.

Početak:

الحمد لله عالم الغيب و الشهادة الملك الجبار و بيده مقاليد الامور و هو الواحد القهار

L. 51; 17 × 12. Nasḫ-ta'līq. Papir bijel, povez polukožni.
Prepisao Ḥusain b. H. Muṣṭafa Manjgo al-Mostārī godine 1272/1855.

كتبه الفقير الحقير . . . حسين بن الحاج مصطفى مانغو الموستارى . . . سنة ١٢٧٢ .

720. القواعد الكشفية الموضحة لمعانى الصفات الالهية 968.

Djelo iz akaida o Božijim svojstvima, zapravo odgovor kolebljivcima i otpadnicima. Napisao 'Abdulwahhāb b. Aḥmad aš-Ša'rānī, umro 973/1565.

Brock. II, 338,^{33}; S. II, 464,^{33}.

Djelo je mističnog pravca, crpeno iz sufijske intuicije (*al-kašf*).

Početak: الحمد لله رب العالمين و اشهد ان لا اله الا الله الملك الحق المبين

L. 82; 21 × 14,5. Ta'līq krupno pisan. Papir bijel, deblji, neki listovi u sredini rukopisa oštećeni, povez kožni, rastavljen od knjige.

Rukopis je vjerovatno iz XVIII stoljeća.

721. (عقيدة الشعرانى) 1665.

Kratko djelo o akaidu od prethodno spomenutog pisca. To je zapravo njegova skraćena prerada vlastitog djela *al-Yawāqīt* (اليواقيت و الجواهر فى بيان عقائد الاكابر, ḤḪ II, 2054).

Na rukopisu, u vrhu prve stranice, pogrešno je stavljen naslov crvenim mastilom: عقيدة الشيخ محي الدين قدس سره , kao da je risala Muhyiddīn Ibn 'Arabije. Istina, u rukopisu se govori na nekim mjestima o njegovom vjerovanju, ali to nije glavna tema, pa je ispravno kako smo mi ovdje naveli.

Risala je podijeljena na poglavlja (*al-mabḥat*).

Početak:

اعلم رحمك الله يا اخى انه ينبغى لكل مؤمن ان يصرح بعقيدته و ينادى بها

L. 56; 22 × 15. Ta'līq sličan nashu. U prepisivanju ima znatnih grešaka. Na rubovima nekih listova ima glosa. Papir bijel, povez polukožni.

Rukopis je vjerovatno iz XVIII stoljeća.

Na l. 1^{a} nalazi se bilješka Mehmeda Handžića u kojoj on kaže da je ovo izvod iz gore spomenutog Ša'ranijinog djela.

Na prvoj strani iznad naslova nalazi se kratka bilješka, pisana rukom prepisivača, u kojoj se kaže da je rukopis »skraćena prerada od Ša'rānije« (اختصار الامام العارف عبد الوهاب الشعرانى المصرى الازهرى).

Uvakufio neki Munla Musa za Gazi Husrevbegovu medresu, kako je to zabilježeno na čistom listu na početku rukopisa.

722. **794.**

L. 59; 19 × 14. Nasḫ krupan, slab. Papir bijel, povez polukožni.

1. L. 1 — 21. روضات الجنات فى اصول الاعتقادات

Djelo o akaidu; napisao Ḥasan Kāfī al-Aqḥisārī al-Bosnawī (v. br. 120^{6}). Prvi štampar ovog djela u Istanbulu pogrešno ga je pripisao Bergiviji.

2. L. 22 — 37. سبحهٔ صبيان

Arapsko-perzijsko-turski rječnik u stihu (v. br. 592,^{4}).

3. L. 38 — 59. التحفة الهادية ـ لغت دانستن

Perzijsko-turski rječnik. Napisao Muḥammad b. Ḥ. Ilyās (v. br. 594,^{4} i ḤḪ I, 376).

Ispod perzijskih riječi napisano je njihovo značenje na turskom jeziku. Na kraju su dati brojevi.

Na početku je pripojeno desetak lista od neke druge knjige. Ti listovi su ispunjeni slabim hadisima i nekom legendom u stihu na turskom jeziku.

Cijelu zbirku prepisao isti nepoznati prepisivač u XVIII stoljeću.

Uvakufio Hromozade.

723. ISTO kao br. 722,^{1} **3318.**

L. 15; 21,5 × 15,5. Nasḫ. Tekst navedenih ajeta podvučen crvenom linijom. Po rubovima listova ima glosa. Papir bijel, povez polukožni, nov.

Prepis završen 1118/1706.

Uvakufio Svrzo Mehmed b. Muhamed-aga.

724. ازهار الروضات فى شرح روضات الجنات **902.**

Komentar prethodnom djelu *Rawḍāt al-ğannāt* od istog pisca.

Brock. II, 443.

Početak:

الحمد لله القديم الذات و الصفات عديم المثل و النظير من الممكنات

L. 76; 22 × 16,5. Ta'līq sa nešto nasḫa. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Papir bijel, deblji, povez kožni.

Na l. 1^{a} je gornji naslov, a zatim razne bilješke. Komentar je u konačnoj redakciji dovršen 1015/1606, nakon vojne pod Ostrogonom, u kojoj je i pisac učestvovao i za vrijeme koje je pisao *Rawḍāt*, iako je, kako sam kaže u bilješci na kraju, bio »mnogo zauzet vojničkim pitanjima i savjetovanjima sa vojskovođom Gazi Muhamed-pašom.«

Rukopis je, čini se, iz XVII stoljeća.

Iz Fejzije medrese.

725. **1514.**

L. 181; 20 × 15. Nasḫ pod tač. 1, a ostalo ta'līq. Papir bijel, povez polukožni, oštećen.

1. L. 1 — 70. ISTO

Rukopis je na kraju nepotpun.

Osnovni tekst podvučen crvenom linijom.

2. L. 71 — 142. نور اليقين فى اصول الدين فى شرح عقائد الطحاوى

لحسن كافى الاقحصارى

Komentar Ṭaḥāwījina *Akaida*, također od Ḥasan Kāfī Pruščaka.

Brock. S. II, 659, 4.

Osnovno djelo *'Aqā'id aṭ-Ṭaḥāwī* napisao je Abū Ğa'far Aḥmad b. Muḥammad aṭ-Ṭaḥāwī (v. br. 603^{6},). Ovaj komentar je završen za vrijeme opsade tvrđave Ostrogon i to na dva dana prije osvajanja iste, 1014/1606, kako to sam pisac navodi u uvodu komentara.

Početak:

الحمد لله الذى وجب وجوده و تقدست ذاته و عم جوده و تنزهت صفاته . . .
و لما تم تحريره و تسويده و كمل تقريره و تجويده عند المحاصرة تحت قلعة اوستروغون
. . . قبل الفتح بيومين و هو اليوم الثامن عشر من جمادى الاولى لسنة اربع عشرة و الف
من الهجرة النبوية

Djelo je posvećeno Muhamed-paši, velikom veziru i vojskovođi. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom.

3. L. 143 — 168. شرح عقيدة السنوسى للتلمسانى, v. br. 697,².

4. L. 169 — 173. بدء الامالى , v. br. 115,³.

5. L. 174 — 181. بحث فى الخضر و الغوث و الاوتاد و الاقطاب

Rasprava o Hidru i o »dobrim ljudima«, evlijama, gavṯu, avtādu i aqṭābu, od nepoznatog pisca. To je, po svoj prilici, izvadak iz nekog djela o *riǧāl al-gaib*.

Cijelu zbirku prepisao nepoznati prepisivač oko godine 1142/1729. (v. tač. 3 na kraju).

Uvakufio Kasumagić Memiš-aga.

726. **1930.**

L. 88; 19,5 × 11. Ta'līq lijep. Papir bijel, povez polukožni.

1. L. 1 — 64. ISTO kao br. 724.

Tekst *Rawḍāta* podvučen i stranice obrubljene crvenom linijom. Na naslovnoj strani nalaze se dva zapisa. Prvi je o bježanju iz mjesta u kome je zavladala kuga, a drugi o uvakufljenju ovog rukopisa.

2. L. 65 — 88. نظام العلماء الى خاتم الانبياء

Djelo o biografijama učenjaka od istog pisca.

Kāfija je ovdje obradio biografije niza svojih učitelja, preko Abū Ḥanife sve do Resulullāha. Najprije je ukratko opisao život Muhameda, a zatim obrađuje redom niz učenjaka do svog neposrednog učitelja. Na kraju daje autobiografiju i završava spominjući trojicu svojih odličnijih učenika. U trideset poglavlja obrađeno je trideset i šest biografija. Djelo je posvećeno piščevom savremeniku i poštovaocu Gazi Ibrahim-paši.

Početak: الحمد لله الذى زين الارض بالعلماء كما زين بالنجوم السماء

(Djelo navodi M. Handžić u svom radu الجوهر الاسنى فى تراجم علماء و شعراء بوسنه, Kairo 1349/1930, str. 50. — Nizāmul-ulema ilā hātemil-enbijā' preveo na naš jezik H. Mehmed Handžić, Sarajevo 1935).

Na kraju poslije ovog rukopisa 4 lista ispunjena su raznim bilješkama.

Uvakufio Svrzo Ismet-efendija iz Sarajeva.

727. **3630.**

L. 140; 20 × 11. Papir bijel, povez polukožni.

1. L. 1 — 62. ISTO kao br. 724.

Nasḫ lijep. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom.
Prepisao Ibrāhīm b. Aḥmad Muratagazāde 1055/1645.

و قد تم انتساخ هذه النسخة الشريفة ... عن يد العبد الضعيف ... ابراهيم بن
احمد المدعو بمراد آغا زاده ... فى السادس عشر من جمادى الاخرى سنة خمس وخمسين

2. L. 63 — 74. شرح بدء الامالى

Komentar kasīdi *Bad' al-amālī*. Napisao Abu 'l-Faḍā'il al-Walastī Iftiḫār, kako je to rečeno u uvodu. Pisac je, izgleda, živio u XII stoljeću po H.

Brock. I, 429,⁹.

Početak:

الحمد لله الذى ليس بذى علة فيدركه العقل و لا بذى صورة فيدركه الوهم ولا بذى
مكان فيدركه الحس و الصلاة على رسوله الذى بين قضايا الشرع للانام

Ta'līq. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom.

3. L. 75 — 125. هداية من الاعتقاد لكثرة نفعه بين العباد
(كتاب الهداية من اعتقاد اهل السنة و الجماعة)

Komentar kaside *Bad' al-amālī*. (Knjiga o islamskom vjerovanju sunijskog pravca). Napisao Muḥammad b. Abū Bakr. b. 'Abdulqāhir ar-Rāzī, umro oko 660/1262.

Brock. I, 429,¹.

Svi glavni istočni izvori (ḤḪ II, 1350; Isma'il-paša, AM II, 127; Kairo I, 213) slažu se sa Brockelmannom da je ime pisca ovog komentara kako smo naveli. Međutim u početku ovog rukopisa kaže se da mu je pisac Raḍiyuddīn Abu 'l-Qāsim b. al-Ḥusain al-Bakrī, što je po svoj prilici prepisivačeva greška. Istina, ḤḪ i Brock. (n. m.) navode i ovog komentatora, ali kao pisca jednog drugog komentara (*'Iqd al-la'ālī*) istoj kasidi.

Početak rukopisa:

كتاب الهداية من اعتقاد اهل السنة و الجماعة مما شرحه الشيخ الامام رضى الدين
بو قاسم بن الحسين البكرى رحمة الله عليه ... هذا الشرح المنسوب الى بيان قصيدة

الشيخ سراج الدين على بن عثمان ... الحمد لله الملك المحمود المالك المعبود المنزّه عن الجهات و الحدود المقدس عن الوالد و المولود ...

U uvodu pisac dalje navodi djela kojima se služio i naslov koji je ovom svom komentaru dao: فسميته هداية من الاعتقاد لكثرة نفعه بين العباد

Nasḫ, a pri kraju ta'līq. Tekst *Bad' al-amālī* podvučen crvenom, a ponegdje crnom linijom.

4. L. 126 — 140. ترجمة قصيدة بدء الامالى بالتركية

Turski prevod i kratak komentar kaside *Bad' al-amālī*. U početku stoji da je kasidu preveo Aḥmad b. Muṣṭafā Lālī, umro 971/1563. Ime prevodioca i datum njegove smrti spominju Ismā'īl-paša (AM I, 145) i M. Ṭāhir (OM II, 51), ali ni oni niti drugi pristupačni izvori ne navode ovaj prevod, po čemu se može zaključiti da je rijedak. ḪḤ (II, 1333), navodeći ime ovog prevodioca u vezi sa njegovim drugim radom kaže da je pisao 1001/1592.

Početak:

الحمد لله رب العالمين كما امر و الصلاة على رسوله محمد سيد البشر و على آله و صحبه لهم النصرة و الظفر و بعد بلكل علم توحيد ذات الله دن و صفات الله دن بحث ابدر ... بو عبد ... سيد احمد بن مصطفى الشهير بلالى رسالهٔ مزبوره ... مطالعه ايدوب تركى لسانله ترجمه ايليوب

Ta'līq. Tekst kaside pisan crvenim mastilom.

Djelo pod tač. 2 — 4 prepisao nepoznati prepisivač vjerovatno u XVIII stoljeću.

728. **2716.**

L. 84; 20,5 × 12,5. Ta'līq. Papir bijel, povez polukožni.

1. L. 1 — 48. نور اليقين فى اصول الدين فى شرح عقائد الطحاوى، v. br. 725,².

Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. U prepisu ima grešaka. Na početku se nalaze krupno pisani stihovi, prvi na turskom jeziku u pohvalu pisca, a drugi na arapskom u pohvalu knjige.

2. L. 49 — 84. الزبدة الرائقة فى شرح البردة الفائقة

شرح قصيدة البردة لابى يحيى زكريا الانصارى

Kratak komentar poznatoj Busirijinoj *Kasidei-Burdi*. Napisao Abū Yaḥyā Zakariyā b. Muḥammad al-Anṣārī, umro 926/1519.

Brock. I, 265,18.

Početak: الحمد لله الملك الوهاب المتفضل بما منح من الثواب

Pismo krupnije. Početni stihovi kaside pisani crvenim, a poslije podvučeni crvenom linijom. Na kraju je autorova bilješka u kojoj kaže da je komentar završio 914/1508.

Oba djela prepisao Ibrāḥīm b. 'Alī Uskopyawī godine 1153/1740.

قال مؤلفه تم الشرح بحمد الله و عونه فى تاسع شهر شوال المبارك سنة اربع عشرة و تسعمائة ... و قد وقع الفراغ من تسويد هذه النسخة الشريفة فى شهر محرم الحرام لسنة ثلث و خمسين و مائة و الف عن يد ... ابراهيم بن على اسقوپيوى [فى بوسنه]

729. المنن الالهية فى كشف اسرار العقيدة المدنية **2712.**

Komentar risali o akaidu, zvanoj *al-'Aqīda al-madanīya*. Osnovni tekst napisao je Mūsā b. Muḥammad b. Barakāt al-Balaqṭarī (tako je vokalizovano u ovome rukopisu), ili Balqaṭrī (prema Brockelmannu S. II, 354), iz sela Balaqṭar u Egiptu, umro 1028/1618. Ovaj komentar napisao je Yūsuf b. Barakāt b. Muḥammad b. Barakāt al-Balaqṭarī (rođak i savremenik gornjeg pisca) kako se to vidi iz uvoda ovoga djela.

Početak risale:

يقول العبد الفقير لرحمة مولاه :. . . الحمد لله حمدا يليق بكماله

Početak komentara:

الحمد لله الذى دل على وجوب و جوده حدوث المخلوقات ... و بعد فيقول اضعف العباد ... يوسف بن بركات بن محمد بن بركات ... لما رأيت شيخنا و صنو والدنا ... موسى بن محمد بن بركات البَلَقْطَرِى ... الف مقدمته الصغيرة ... المسماة بالعقيدة المدنية ... و كنت فى حال اشارة الشيخ المؤلف بالكتابة عليها عزمت على ذلك و سميته بالمنن

الالهية فی کشف اسرار العقيدة المدنية ... قال الشيخ الاستاذ رضی الله عنه ... و الف
هذه المقدمة حال مجاورته بالمدينة الشريفة ... سنة خمسة عشر و الف ... و توفی رحمه الله
رابع عشر من ربيع الثانی سنة ثمان و عشرين و الف

L. 96; 18,5 × 15. Nasḫ prost. Osnovni tekst pisan crvenim mastilom. Papir bijel, deblji, povez polukožni, oštećen. Na početku gornji naslov i potpis nekadašnjeg vlasnika (H. Omer b. Abdullah b. Omer al-Bosnawī as-Sarāyī), ispod toga je njegov pečat sa datumom 1195/1780. i neki drugi pečat. Na listu 1a je naslov, potpis drugog vlasnika (Sulejman al-Bosnawī), te prilično nejasna bilješka iz koje se može razumjeti da je neki prepisivač učinio mnoge pogreške i iskrivljavanja i tako oštetio piščev tekst. Ovu bilješku, izgleda, napisao je negdje sam pisac, pa je ovdje prenesena:

الحمد لله وحده قد الحق الكاتب بهذا المؤلف من السهو و التحريف ما يوجب
النفور منه ان لم يتداركه الله بكاتب يفهم الكلام و يسلك به فی قالب الالتئام فانا لله و
انا اليه راجعون كتبه مؤلفه عفا الله عنه

Na kraju se nalazi također nejasna bilješka iz koje se može razumiti da je djelo prepisao ʻAbdurrazzāq b. Aḥmad b. Muḥammad as-Samaḫraṭī krajem džumada l-ahira 1131/1718. za Šaiḫ ʻAbdulmuḥsina b. Šaiḫ ʻAlī al-Ḫalīğī.

تم شرح العقيدة الموسوية البلقطرية على يد العبد الفقير عبد الرزاق بن احمد بن محمد
السمخراطی ... و كان الفراغ من كتابة هذه الموسوية البلقطرية يوم الخميس اواخر شهر
جمادى الاخير من شهور سنة ١٣١(١) ... برسم الشيخ الصالح عبد المحسن بن الشيخ
علی الخليجی

730. هداية المريد لجوهرة التوحيد 1700.

Komentar versifikaciji *Ğawharat at-tawḥīd* o akaidu. Osnovni tekst i ovaj komentar napisao Šaiḫ Ibrāhīm al-Laqānī, umro oko 1041/1631.

Brock. II, 316, S. II, 436.

Pisac je svom djelu *Ğawhari* napisao tri komentara: kratki pod naslovom عمدة المريد, srednji تلخيص التجريد i opširni koji predstavlja

ovaj rukopis. Ovaj komentar dovršen je početkom safera 1029/1619 (v. rukopis i ḤḪ I, 620).

Početak *Ğawhare*: الحمد لله على صلاته ثم سلام الله مع صلاته

Početak komentara:

الحمد لله الذی تفرد بوجوب وجوده ففاضت الحوادث كلها عن كرمه وجوده

L. 252; 20 × 15. Nasḫ. Osnovni tekst označen kraticom ص, a komentar kraticom ش. Papir tamnobijel, čvrst, povez kožni sa otiskom ornamenata na sredini korica.

Na početku se nalazi naslov djela, ime jednog bivšeg vlasnika (el-Hadž Musazade), te kraća bilješka iz tefsira. Poslije toga ispisan je tekst *Ğawhare*.

Na listu 1a nalazi se gornji naslov, a iznad njega vlastoručni zapis autora kojim on vlasniku rukopisa beglerbegu (amīr al-'umarā') Ābidī-beju daje diplomu (*iğazat*) da može predavati ovo i druga djela koja je predavao sam autor.

Taj idžazet glasi:

بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله رب العالمين و صلى الله و سلم على سيدنا محمد
و على آله و صحبه اجمعين و بعد فيقول العبد الفقير الحقير ابراهيم اللقانی المالكی اننی
استخرت الله تعالى و اجزت مالك هذا الكتاب امير الامرا و محب الفقرا الشهير عابدی بيه
ترجمان السلطان حفظه الله تعالى بعنايته و حفه بلطفه و رعايته بهذا الكتاب و هو شرحی
على مقدمتی المسماة بجوهرة التوحيد و بجميع ما يجوز لی و عنی روايته بشرطه المقرر عند
اهله لعلمی بفضله و علمه و معرفته و ذكايه ختم الله لی و له بخير و وقاه كل شر و ضير
و ذلك فاتحة سنة سبع و ثلاثين بعد الالف احسن الله خاتمتها آمين آمين آمين

Ispod te diplome piše: هذا هو خط اللقانی رحمه الله

Tu se još nalazi bilješka vakifa (Kantamiri-zade), jedan privatni pečat u kome se teško može pročitati ime i datum (Hasan b. Sinan 1281/1864) i pečat ove biblioteke.

Prepisao Abu 's-Surūr al-ʻAbbādī, piščev učenik. Prepis je dovršen za života piščeva:

و كان الفراغ من جمع مصنفها لها غرة شهر صفر الخير ثانی شهور السنة التاسعة

و العشرين بعد الالف من الهجرة . . . و مؤلفه شيخنا المذكور حفظه الله تعالى . . . و كتبه
بيده الفانية الفقير ابو السرور العبادى . . .

Iz Kantamirine biblioteke.

3357.

731.

L. 323; 19,5 × 14. Nasḫ lijep. Papir bijel, povez polukožni, oštećen.

Cijelu ovu zbirku napisao je šaiḫ 'Abdulganī b. Ismā'īl an-Nabulusī, umro 1143/1731.

Na početku se nalazi sadržaj cijele zbirke koja broji 36 manjih djela (risala).

1. L. 1 — 17^a اللطائف الانسية على نظم العقيدة السنوسية

Komentar Sanusinom *'Aqā'idu*, pretočenom u stihove.

Brock. S. II, $355,^5$.

Spomenuti *'Aqā'id* pretočio je u stihove (*naẓm*) Abū 'Abdullāh Muḥammad iz Sudana 1020/1611.

(ابو عبد الله محمد بن احمد بن محمود بن ابى بكر بغيع الونكرى).

Početak stihova: يحمد ربه بخير الاحمد   الونكرى محمد بن احمد

Početak komentara: الحمد للوجود الحق لا اله الا هو اليه الصير

Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. U početku, poslije prvog lista, izgubljeno 11 lista. Na listu 1^a naslov ispisan crvenim. Ispod toga dvije bilješke. Iz prve se vidi da je ova zbirka bila vlasništvo samog autora kome ju je prepisao i dao neki njegov učenik (v. uvod). U drugoj bilješci H. Halil al-Gračaničevi navodi da je ovo djelo nabavio u haremu Emevijske džamije 1172/1758, prilikom svog povratka sa hadža, kada je prošao kroz Damask. Tada je on, kaže ,bio profesor (muderris) Careve medrese u Beogradu.

Evo tih bilježaka:

فى ملك العبد الفقير عبد الغنى ابن النابلسى

ثم دخل فى ملك الفقير الى كرم ربه القدير الحاج خليل المدرس بمدرسة حضرت
شهريارى بمحروسة بلغراد دار الجهاد تملكته فى بلدة دمشق الشام فى حرم الجامع الاموية
فى خلال ايابى من طريق الحج فى ١٠ ص سنة ١١٧٢

Ispod toga nalazi se njegov mali okrugli pečat (Halil 1150/1737).

2. L. 17^b — 26. روض الانام فى بيان الاجازة فى المنام

Rasprava o primanju diplome (*iǧāzat*) na snu.

Ismā'īl-paša, Ḍail I, 587.

Početak: الحمد لله الذى رفع اقدار القربين

3. L. 27 — 65. المعارف الغيبية شرح العينية الجلية

Komentar djelu *al-'Aynīya* o aqaidu.

Brock. II, 206, 19.

Osnovno djelo je u stihovima, a sastavio ga je šaiḫ 'Abdulkarīm b. Ibrāhīm al-Ǧīlī, umro 832/1428. Poznato je još pod naslovom: الدرة العينية فى الشواهد الغيبية i النوادر العينية فى البوادر الغيبية.

ḤḪ I, 740; Brock. S. II, 284.

Početak *'Aynīye*:

فؤاد به شمس المحبة طالع   و ليس لنجم العذل فيه مواقع

Početak komentara:

الحمد لله شارح صدور المؤمنين بانوار التوفيق . . . هذا شرح لطيف وضعته بالعجل

Na kraju se nalazi bilješka prepisivača.

4. L. 66 — 70. لمعة النور المضيئة شرح الابيات السبعة الفارضية

Komentar Ibn al-Fāriḍovoj pjesmi *al-Ḫamriya*. (Komentar obuhvata samo sedam stihova).

Ismā'īl-paša, Ḍail II, 412.

Početak: الحمد لله الذى اسكر بالخمرة الالهية الباب العارفين

5. L. 71 — 87. الصراط السوى شرح ديباجة المثنوى

Komentar uvodu Ǧalāluddīn Rūmijine *Mesnevije*. Listovi 73 — 80 nedostaju.

Brock. S. II, $475,^{109}$.

Početak: الحمد لله الذى شرح ذاته بذاته

6. L. 88 — 91. زيادة البسطة فى بيان العلم نقطة

Tumačenje h. Alijine izreke »Znanje je jedna tačka«.

Brock II, $347,^{41}$.

Početak: الحمد لله الذى جعل العلم من اشرف الفضائل

7. L. 92 — 95. زبدة الفائدة فى الجواب عن الابيات الواردة

Kratka risala u stihu i prozi u kojoj se tumače četiri stiha Muḥyiddin Ibn 'Arabije.

Brock. II, 347,^{40}.

Početak: الحمد لله رب العالمين . . . اما بعد فيقول شيخنا الوارث المحمدى

8. L. 96 — 100. الشمس على جناح طائر فى مقام الواقف السائر
شرح قصيدة الشيخ الاكبر

Kratak komentar jednoj kasīdi Muḥyiddīn Ibn 'Arabije.

Brock. S. I, 800,^{144c}.

Početak kaside:

توقف فان العلم ذالك الذى يجرى   لتعلم ان الحكم منا و لا تدرى

Početak komentara:

الحمد لله الذى فتح خزاين الاشباح بمفاتيح الصلاح

Stihovi su podvučeni crvenom linijom.

9. L. 101 — 103. السر المختبى فى ضريح ابن العربى

Kratka risala u stihu i prozi u pohvalu Mulyiddin Ibn 'Arabijinog groba.

Brock. II, 347,^{43}.

Početak: الحمد لله العالم بما فى الصدور   قبر محى الدين من اسنى القبور

10. L. 104 — 108. رد المفترى عن الطعن فى الششترى

Komentar stihova mistika Šuštarīje (Abu 'l-Ḥusain 'Alī b. 'Abdullāh aš-Šuštarī, umro 668/1269).

Brock. I, 274.

Stihovi govore o samostanu, monasima i starješini reda, a to je sve samo simbolika Božijeg puta.

Početak spjeva je:

تأدب بباب الدير و اخلع به النعلا   و سلم على الرهبان و احطط بهم رحلا

Početak komentara: الحمد لله و سلام على عباده الذين اصطفى

11. L. 109 — 122. نفخة الصور و نفحة الزهور فى شرح قبضة النور

Komentar kasidi قبضة النور koju je sastavio Šamsuddin Muḥammad b. Abu 'l-Faraḥ al-Bakrī o sufijskom poimanju Boga.

Ismā'īl-paša, Ḍail II, 672.

Početak spjeva:

قبضة النور من قديم ارتنا   فى جميع الشئون قبضا و بسطا

Početak komentara:

الحمد لله الذى خلق السموات و الارض و جعل الظلمات و النور

Na kraju na rubu je bilješka u kojoj pisac kaže da je komentar dovršio u Egiptu u kući Zain al-'Ābidīn-efendije al-Bakrīje, sina Šemsuddīn al-Bakrīje.

12. L. 123 — 124. حق اليقين و هداية المتقين

Kratka rasprava o saznanju i o Božijem biću kao suštini postojanja (egzistencije). Napisano prvenstveno za one koji žele da stupe u sufijske redove.

Brock. S. II, 475,^{93}.

Početak: الحمد لله الفتاح العليم

13. L. 125 — 128. بسط الذراعين بالوصيد
فى بيان الحقيقة و المجاز من التوحيد

Rasprava o tumačenju kur'anskih ajeta i osnova vjere.

Ismā'īl-paša, Ḍail I, 182.

Početak: الحمد لله وحده و الصلاة و السلام على من لا نبى بعده

14. L. 129 — 139. المقام الاسمى فى امتزاج الاسماء

Risala mističnog sadržaja o spajanju srodnih duhova i imena.

Ismā'īl-paša, Ḍail II, 537.

Početak: و هو الفتاح العليم

15. L. 140 — 143. هدية الفقير و تحية الوزير

Pouke o vjerovanju i pobožnosti za učenike tesavvufa.

Ismā'īl-paša, Ḍail II, 727.

Početak: الحمد لله ساتر الوجود بانواع القيود

16. L. 144 — 149. النفحات المنشرة فى الجواب عن الاسئلة العشرة

Odgovor na deset pitanja o značenju novotarije u vjeri (bid'at) i o značenju pojma božanskog otkrića (*al-kašf*).

Brock. II, 346,^{22}.

Početak: الحمد لله فاتح البصائر المغلقة بمفاتيح التوفيق

17. L. 150 — 153. اللؤلؤ المكنون فى حكم الاخبار عما سيكون

Risala o predskazivanju budućnosti i Božijih tajni.

Brock. S. II, 475,^{94}.

Početak: الحمد لوليه و الصلاة و السلام على نبيه

18. L. 154 — 156. تحقيق الذوق و الرشف فى معنى المخالفة الواقعة بين اهل الكشف

Rasprava o razlikama u mišljenjima mistika.

Brock. S. II, 475,^{95}.

Početak: الحمد لله الذى وفق بين عباده المؤمنين بانوار الهداية

19. L. 157 — 158. رفع الاشتباه عن علمية الاسم الله

Tumačenje imena *Allāh*.

Brock. II, 347,^{49}.

Početak: الحمد لله الهادى الى الصواب

20. L. 159 — 163. تنبيه من يلهو على صحة الذكر بالاسم هو

Značenje riječi *Hū (On)* u odnosu na Boga.

Brock. S. II, 475,^{107}.

Početak: الحمد لله الذى دلت الاسماء المضمرات كلها على ذاته

21. L. 164 — 171. الفتح المدنى فى النفس اليمنى

Risala o mističnom zanosu i tumačenju arapske abecede.

Početak: الحمد من الحمد لله من الله رب الوجود الحق لمن للجود استحق

22. L. 172 — 174. الفتح المكى و اللمح الملكى

Neke mistične misli i inspiracije.

Ismā'īl-paša, Ḍail II, 173.

Početak: الحمد لله الدايم بذاته القائم باسمائه و صفاته

23. L. 175 — 180. كوكب الصبح فى ازالة ليل القبح

Risala o postanku i tajnama slova (*ḥurūf*).

Brock. S. II, 475,^{111}.

Početak: الحمد لله الباسط بانوار الجمال القابض باسرار الجلال

24. L. 181 — 187. رفع الريب عن حضرة الغيب

Risala o otklanjanju raznih misli i sumnji koje su prepreka na putu u duhovno carstvo.

Ismā'īl-paša, Ḍail I, 579.

Početak: الحمد لله فاتح الوجود بمفاتيح الايمان

25. L. 188 — 195. انوار السلوك فى اسرار الملوك

Risala o šeriatu i tarikatu, tj. o propisima i pravilima koja se odnose na vršenje dužnosti i o pravilima unutarnjeg, duhovnog života.

Brock. II, 346,^{19}.

Početak: الحمد لله الذى كشف عن الحق لاهله

26. L. 196 — 213. نخبة المسئلة شرح التحفة المرسلة

Komentar risali *at-Tuḥfa al-mursala* o bitnosti šeriata i tajni Muhamedovog puta *(tarīqat)*. Risalu je napisao Šaiẖ Muḥammad b. Šaiẖ Faḍlullāh al-Hindī (umro 1029/1620) i posvetio je Božijem poslaniku.

Brock. II, 348,^{84} i 418.

Početak risale:

اعلموا يا اخوانى اسعدكم الله تعالى و ايانا ان الحق سبحانه و تعالى هو الوجود

Početak komentara: الحمد لله الوجود الحق المبين

Tekst risale podvučen crvenom linijom.

27. L. 214 — 227. توفيق الرتبة فى تحقيق الخطبة

Komentar jednom pismu koje je komentatoru poslao neki učenjak iz Palestine, a u kojem se obrađuje sufijsko vjerovanje.

Brock. S. II, 475,^{110}.

Početak: و هو بكل شئ عليم الحمد لله حق الحمد

28. L. 228 — 277. خمرة الحان ورنة الالحان فى شرح رسالة الشيخ ارسلان

Komentar poslanici koju je napisao Šaih Arslan iz Damaska. Poslanica govori o ispravnosti, vjerovanju i asketizmu u tesavvufu.

Brock. S. II, 475,^{112}.

Poslije lista 255 pogrešno označena folijacija.

Početak: الحمد لله الذى طهر قلوب اولياءه بمياه اليقين

29. L. 278 — 280. النظر المشرف على قول القائل عرفت ام لم تعرف

Tumačenje jednog Ibn Fāridovog stiha (روحى فداك عرفت ام لم تعرف).

Brock. S. II, 475,^{106}.

Početak:

يقول شيخنا و استاذنا و بركتنا و ملاذنا . . . هذا جوابك يا ايها السائل

30. L. 281 — 284. القول المختار فى الرد على الجاهل المحتار

المعترض على قول الخلوتية: و نحن على ذلك من الشاهدين الذاكرين الابرار

Odgovor onima koji kritikuju derviški red Ḫalvatīya zbog njihovog uobičajenog završetka molitve riječima: »Mi smo iskreni svjedoci . . .«, a te riječi odišu samohvalisanjem.

Brock. S. II, 475,^{104}.

Početak:

الحمد لله الذى تفضل على فقراء طريقه المستقيم برؤية احسن الوجوه من معانى الكلام

31. L. 285 — 289. رد الجاهل الى الصواب فى جواز اضافة التأثير الى الاسباب

Rasprava o moći i uticaju dobrih ljudi.

Brock. II, 346,^{27}.

Početak: الحمد لله شارع الاحكام و مبين الحلال و الحرام

32. L. 290 — 299. كشف النور عن اصحاب القبور

Risala o tajanstvenom uticaju (*keramet*) dobrih ljudi poslije njihove smrti, o podizanju turbeta i dr.

Brock. S. II, 475,^{90}.

Početak: الحمد لله وحده و الصلاة و السلام على من لا نبى بعده

33. L. 300 — 309. الكوكب المتلالى شرح قصيدة الغزالى

Komentar Gazalijinoj kasidi o smrti.

Brock. S. I, 725,^{47x}.

Početak kaside je: قل لاخوانى رأونى ميتا   فبكونى ورثوا لى حزنا

Početak komentara: الحمد لله الذى خلق الموت و الحياة

34. L. 210 — 313. بذل الاحسان فى تحقيق معنى الانسان

Rasprava o čovjeku.

Ismā'īl-paša, Dail I, 174.

Početak: الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام على سيد المرسلين

35. L. 314 — 321. الكشف و البيان عما يتعلق بالنسيان

Risala o zaboravnosti kod ljudi i njenim uzrocima.

Brock. II, 346,^{29}.

Početak: الحد لله الذى خلق الانسان و طبعه على النسيان

36. L. 322 — 351. مفتاح الفتوح فى مشكاة الجسم و زجاجة النفس و مصباح الروح

Komentar Ibn Kamal-pašinoj raspravi o duši.

Brock. S. III, 1289.

Početak: الحمد لله الذى ظهر امره فى صور خلقه الا له الخلق و الامر

Cijelu zbirku prepisao Muḥammad b. Ibrāhīm Ibn as-Siman, učenik autora, oko 1110/1698.

قال المؤلف قدس الله سره و اطال عمره و قد انتهى بنا الكلام و ذلك فى نهار الاربعاء الثامن و العشرون من محرم الحرام سنة عشرة و مائة و الف على يد المتشرف بانتمائه الى المؤلف محمد الشهير بابن السمان (v. još bilješke pod tač. 3).

Iz biblioteke H. Halil-efendije iz Gračanice.

732. كشف اللثام عن وجه السلام **4366.**

Rasprava o tome da će pravovjerni vidjeti Boga na budućem svijetu. Napisao Qāṣim b. Muḥammad b. Ḥusain al-Hindī. Rad je dovršen 1165/1751, a pisan je na arapskom, perzijskom i turskom jeziku, naizmjenično po jedan dio. Pisac je sufija.

O ovoj raspravi i njenom piscu ne nalazimo spomena u bibliografskim izvorima i katalozima koji su nam pristupačni.

Početak:

احمدك يا رحمن يا عليم و اشكرك يا منان يا حكيم . . . اما بعد فيقول الفقير الى رحمة ربه قاسم بن محمد بن حسين الهندى

Pisac na početku ističe veliku važnost svoje risale, koja je, kako on pretenciozno kaže, malog obima, ali velikog značaja.

L. 52; 21 × 15,5. Nasẖ. Papir tamnobijel, deblji, povez kožni.

Na listu 1ª je naslov i pohvala djelu u stihovima. Na kraju je bilješka sa navedenim datumom završetka rada, iz čega se razumije da je ovo autograf.

و قد اتفق الفراغ من تنميقه بفضل الله و توفيقه على يد مؤلفه . . . فى يوم الجمعة الثالث من شهر رمضان لسنة خمسة و ستين و مائة و الف

Ispod toga nalaze se dva mala okrugla pečata sa imenima nekadašnjih vlasnika. (Jedan pečat je nečitljiv, a u drugom piše: Abdulah 1289/1872).

733. **2651.**

L. 239; 19,5 × 15. Ta'līq. Papir tamnobijel, čvrst, povez polukožni.

1. L. 1 — 32. هدية المهتدين (المهديين)

Risala o islamskom vjerovanju i nekim pitanjima iz područja fikha

(رسالة مشتملة من اصول الاسلام و الدين على زبدة عقائد اهل الحق و اليقين و من الفروع)

Napisao Muḥammad Kašfī ar-Rūmi. Risala je sastavljena i posvećena veziru Ali-paši 1175/1761, kako je to rečeno u uvodu. Veliki dio risale dat je u obliku pitanja i odgovora (*mes'ele*).

Ismā'īl-paša, Ḏail II, 728.

Početak: الحمد لله الذى جعل العلوم الشرعية ميراثا للعلماء من الانبياء

Na početku je sadržaj.

2. L. 33 — 239. نقد الدرر او حاشية الوانى على درر الحكام فى شرح غرر الاحكام

Glosa djelu *ad-Durar*, poznatom komentaru fikhskog djela *Gurar al-aḥkām*. Osnovni tekst i komentar napisao je Munla H̱usraw, umro 885/1480, a ovu glosu Muḥammad b. Muṣṭafā al-Wānī al-Wanqolī, umro 1000/1591.

Brock. S. II, 316 — 317.

Početak:

الحمد لوليه و الصلاة و السلام على نبيه و آله و صحبه اجمعين اما بعد

Oba djela prepisao Ibrāhīm b. 'Abdullāh b. Ḥasan 1138/1725.

734. **672.**

L. 134; 23,5 × 17. Ta'līq. Papir bijel, povez polukožni.

1. L. 1 — 15ª. شرح رسالة فى (صفة) العلم القديم

Komentar risali u kojoj se tumači Božije svojstvo znanje. Napisao oboje Hāfiẓ Ismā'īl b. Muḥammad al-Qonawī, umro 1195/1780.

M. Tahir, OM I, 405.

Pisac u uvodu kaže, da mu je namjera da ispravi neka pogrešna tumačenja Božijeg svojstva sveznanja.

Početak: الحمد لله الذى هدانا الى سواء السبيل و هو حسبنا و نعم الوكيل

Tekst risale podvučen je crvenom linijom. Po rubovima listova nalaze se glose. Pisac je rad završio 1180/1766.

Na kraju se nalaze neki podaci iz biografije Ibn Sinā-a, pisani istom rukom.

2. L. 15ᵇ — 18. رسالة الشيخ ابن سينا فى تفسير ثلاث سور من الكتاب

Risala o tumačenju tri posljednje sure Qur'āna. Napisao Abū 'Alī al-Ḥusain b. 'Abdullāh, Ibn Sīnā, umro 428/1037.

Brock. S. I, 814.

Početak:

قوله تعالى قل هو الله الهو المطلق هو الذى لا يكون هويته موقوفة على غيره

Tekst sura pisan crvenim mastilom.

Na l. 19 — 23. nalazi se izvadak iz nekog djela o arapskoj stilistici (قطعة من علم المعانى و البيان).

Početak:

الباب السابع اى الالفاظ المخصوصة المعينة بالشخص . . . الفصل و الوصل

3. L. 24 — 27. الفن الثانى علم البيان

Kraća rasprava s područja stilistike u dvadeset pitanja i odgovora. Napisao Ismā'īl b. Muṣṭafa al-Kalanbawī (umro 1205/1790) kako se može razumjeti na kraju.

(قد وقع الفراغ من الابحاث التى اوردها المميز الكلنبى ؟)

Bratislava, 262.

Početak:

الفن الثانى علم البيان قدمه على البديع لشدة الاحتياج اليه . . . و ههنا اسئلة السؤال الاوّل

4. L. 28. (بيان معنى الاسم)

Objašnjenje značenja pojma *al-ism* (ime), uzeto iz nekog akaidskog djela.

Početak:

قال فريد زمانه تغمده الله بغفرانه الاسم نفس المسمى و غير التسمية و قال المعتزلة

5. L. 29 — 101. حاشية على شرح رسالة الاستعارة

Glosa komentaru risāle o isti'āri. Osnovni tekst (*Risalat al-isti'āra*) napisao je Abu 'l-Qāsim al-Laiṯī as-Samarqandī oko 888/1483, komentar 'Iṣāmuddīn Ibrāhīm b. Muḥammad al-Isfarā'īnī, umro 943/1536, a ovu glosu muftija Muḥammad Ṣādiq b. Sayyid 'Abdurraḥīm al-Arzanğānī ar-Rūmī Muftizade, umro 1223/1808. Djelo je dovršio 1215/1800.

Brock. S. II, 259; M. Ṭāhir, OM II, 32.

Početak:

حمد من احسن جمال البلاغة بمزايا مقتضى المقام بحيث يزيدك وجهه حسنا اذا زدته نظرا يذل الاهتمام

Tekst komentara podvučen crvenom linijom.

6. L. 102 — 104ª. رسالة فى ترتيب القياس

Kratka risala o silogizmu od nekog 'Omara, muftije u Ismail-serhatu.

Početak:

باسمه سبحانه و نسأله احسانه و بعد فيقول الفقير عمر المفتى باسماعيل سرحدى

Poslije toga nalaze se bilješke s područja apologetike, prema tumačenju Ismā'īl al-Kalanbawije.

7. L. 104ᵇ — 108. مبحث لا يصدر عن الواحد الحقيق الا الواحد

Poglavlje iz komentara Razijinom filozofskom djelu *al-Mulaḫḫaṣ*. Taj komentar napisao je 'Alī b. 'Omar al-Qazwīnī al-Kātibī, umro 675/1276. U ovome poglavlju objašnjava se filozofski problem, da iz jednog jedinstvenog može nastati samo jedno.

Početak:

الحمد لله الذى بمصدر قدرته صدر الاعيان و بامر تكوينه ظهر الاكوان

Na l. 108 — 112. su razne bilješke i izvaci iz tumačenja Ismā'īl al-Kalanbawīje. (تعليقات من تقريرات اسماعيل كلنبوى)

8. L. 112 — 116. كفاية القنوع فى العمل بالربع المقطوع

Risala o izračunavanju vremena i određivanju geografskog položaja nekog mjesta po kvadrantu (*rub'-tahti*). Napisao Šaiḫ Muḥammad b. Muḥammad Sibṭ al-Māridīni, umro 902/1496. Ova risala je skraćena prerada jednog drugog djela o istoj temi od istog pisca. Razdijeljena je na uvod i 15 poglavlja (*bāb*). Na kraju nedostaju tri poglavlja.

Brock. II, 168, S. II, 216; Ismā'īl-paša, AM II, 218.

Početak: الحمد لله رب العالمين و العاقبة للمتقين

Naslovi i termini pisani crvenim.

9. L. 117 — 129. (معلومات فى العقائد بالتركية)
Bilješke i izvaci na turskom jeziku s područja dogmatike i apo-
logetike (v. br. 115,^{7}).U tom ranije navedenom rukopisu zabilježeno
je da su izvaci uzeti od Qara Dāwūda (v. n. br.), koji je sastavio
zbirku kraćih rasprava iz akaida pod nazivom معلومات (v. M. Ṭāhir,
OM I, 399). Na kraju ovog rukopisa je, međutim, zabilježeno da je
prepisano iz predavanja i tumačenja al-Qarsije (Dāwūd b. Mu-
ḥammad al-Qarsī, umro oko 1169/1755): هذا آخر ما كتبته من تقريرات
القارصى رح (v. l. 129).

Iz navedenih bilježaka na ranijem i ovom rukopisu može se za-
ključiti da su ovo predavanja i tumačenja Dāwūd al-Qarsije, u ko-
jima se on mnogo služio navedenim djelom Qara Dāwūda i u kojima
je zapravo obrađivao i često citirao to djelo.

Početak ovdje:

معلوم اوله كه حقيقت ايكيدر بريسى حقيقت لغويه‌در و بريسى حقيقت عقليه در

Na l. 118 nalazi se početak kao pod br. 115,^{7}.

10. L. 130 — 134. رسالة فى العلم بالنتايج من الانظار الصحيحة

Risala o teoriji saznanja, napisao Muḥammad b. 'Abdullāh al-Muntašawī, kako stoji u uvodu:

Početak:

الحمد لله الذى نصب الدلائل لتنتج بكماله و الصلاة و السلام على سيد انبيائه ... و بعد فيقول افقر عباد الله القوى محمد بن عبد الله المنتشوى هذه رسالة فى العلم بالنتايج من الانظار الصحيحة لخصتها من الكتب المعتبرة الصحيحة ان الاشاعرة ذهبوا

Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom.

Cijelu zbirku prepisao Muḥammad b. Ibrāhīm al-Bosnawī as-Sarāyī godine 1220/1805.

735. شرح رسالة البنانى فى الرد على الوهابية 2714.

Komentar risali u kojoj se pobija vahabijsko učenje. Risalu je napisao Šaiḫ Muḥammad al-Bannānī, malikijski muftija u Meki, kako se to navodi u bilješci na kraju rukopisa, a ovaj komentar

Sayyid Muḥammad 'Aṭā'ullāh, (umro 1226/1811) kako stoji također u bilješci na kraju.

Komentator na početku komentara kaže da je pisac risale bio kadija u Meki kad je pisao ovaj rad i da je to bilo 1210/1795, tj. kada je 'Abdul'azīz b. Sa'ūd ugrozio Meku.

Ismā'īl-paša, AM II, 356; Kairo I, 193.

U istoj bilješci kaže se, da je ovaj rukopis autograf. Na kraju rukopisa zabilježen je datum 228, tj. 1228/1813, dok Ismā'īl-paša (n. m.) kaže da je komentator umro 1226/1811.

Početak osnovne risale:

الحمد لله ذى الفضل العظيم و الصلاة على رسوله الهادى الكريم و آله و اصحابه الفائزين باحسن تقويم و بعد فهذه خلاصة رسالة (الى) جماعة عبد العزيز الوهابى صاحب الدعية و منتخب الاجوبة المرسلة اليهم

Početak komentara:

الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام على سيدنا محمد و على آله و اصحابه اجمعين اما بعد فلما تشرفت بمطالعة رسالة للمولى العلامة و الحبر المحقق الفهامة الذى ازدانت دار السلطنة فى السابق بقضائه ... اقول و ذلك كان فى سنة عشر و مائتين و الف و كان اذ ذاك صاحب الرسالة قاضيا ببلد الله الحرام فارسل عبد العزيز المذكور جماعة من علمائه و عقد مجلس فى محضر من علماء مكة

L. 51; 20 × 15,5. Ta'līq-nasḫ. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Na rubovima nekih listova ima glosa koje su pisane istim rukopisom. Papir bijel, povez poluplatneni, nov.

Na listu 1^{a} originalni naslov namjerno je pobrisan.

Završetak i bilješka na kraju glase:

هذا آخر ما اردت جمعه من شرح الرسالة و انا الفقير السيد محمد عطاء الله النقيب بدار السلطنة السنية ... فى ج ١٥ سنة ٢٢٨(١) . بخط شارحه السيد محمد عطاء الله الشهير بعنتابى شيخ جامع السلطان احمد. و مؤلف الرسالة الشيخ محمد المعروف بالبنانى المفتى المالكى فى مكة المشرفة

Poslije toga, na neispisanom listu, nalazi se bilješka na turskom jeziku, u kojoj se kaže da je raspravi, koju je vodio Šejh Muhamed Bennani, malikijski muftija u Meki, prisustvovao i Alizade-efendi, tadanji munla (vrhovni kadija) Meke. Kad je potom al-Bannani sredio svoju raspravu u obliku risale, podnio ju je ovom munli, a ovaj je istu poslao u Istanbul šejhul-islamu. Otuda su neki pogrešno mislili da je autor risale Alizade-efendija.

736. النفحة القدسية بحل الفاظ المنظومة النسفية 4232.

Komentar akaidskom djelu *al-Manẓūma an-Nasafiya (al-Qaṣīda fi 'l-kalām)*. Osnovni tekst napisao je Aḥmad b. Abu 'l-Mu'aiyad al-Maḥmūdi an-Nasafī u prvoj polovini VI/XII stoljeća (v. br. 127, t. 14), a komentar Muḥammad Ṭāhir b. Muḥammad al-Makkī, umro 1219/1804.

Ismā'īl-paša, Dail II, 670.

Početak komentara:

الحمد لله واجب الوجود القديم الباقى ذى الفضـل و الجود . . . قال الشيـخ الامام العلامة . . . احمد بن ابى المؤيد المحمودى ـ و فى الخط : الحموى ـ النسفى

L. 86; 20,5 × 15,5. Ta'līq jednostavan sa nešto nasḫa. Stihovi kaside pisani crvenim mastilom. Papir tamnobijel, deblji, povez polukožni.

Na listu 1^a u vrhu zabilježeno je ime bivšeg vlasnika (Munla Ali Mehmed-baša 1272/1855). Na kraju se nalaze bilješke iz hadisa i tesavvufa. Na unutarnjoj strani druge korice ima bilješka u kojoj se kaže da je ovu knjigu pozajmio Abdullah Hromo od Alaj-bega Burekizade.

Prepisao Aḥmad b. Ibrāhīm al-Bosnawī iz primjerka autorovog učenika Abdulḥafīza al-Mekkīje 1218/1803.

كتبه الفقير احمد بن ابراهيم البسنوى ـ رحمه الله ـ و مؤلف هذا الكتاب الشيخ طاهر المكى و قرأناه وقت كتابته من تلاميذه [!] الشيخ عبد الحفيظ المكى فى شهر رمضان سنة ١٢١٨ .

737. 4151.

L. 63; 21 × 15. Nasḫ slab. Papir bijel, deblji, povez polukožni, oštećen.

1. L. 1 — 15. رسالة فى الاعتقاد و الفاظ الكفر و الاستحسان

Risala o vjerovanju. Napisao Yaḥyā b. Abū Bakr al-Ḥanafī. Pisac u uvodu kaže da je prvobitno napisao kratko djelo (*Muḫtaṣar*) o akaidu na perzijskom jeziku, te da je ovo, uglavnom, prevod tog djela na arapski jezik.

Brock. S. I, 292.

Početak:

الحمد لله المتوحد بازلى الوجود و الذات المتفرد بقدم النعوت و الصفات

Stranice su obrubljene crvenom linijom.

2. L. 16 — 42. رسالة فى سنن الصلاة

Risala o namaskim sunnetima, a naročito o sunnetima terawīh-namaza — od nepoznatog pisca.

Početak:

الحمد لله استغنى عن طاعة الطيعين و ان كلف بالعبادات فـنفعها يكون للمؤمنين

Pisano dosta slabim arapskim stilom.

3. L. 43 — 55. معدل الصلاة

Risala o ispravnom obavljanju namaza — od Bergivije (v. br. 448,^{3}).

4. L. 58 — 63. فقه الكيدانى , v. br. 399,^{4}.

Cijelu zbirku prepisao neki Munla Ḫalīl b. Munla Aḥmad u XVIII ili XIX stoljeću.

738. 3311.

L. 145; 23 × 12. Ta'līq pisan uvježbanom rukom. Papir tamnobijel, listovi po rubovima oštećeni crvotočinom. Povez kožni, oštećen.

1. L. 1 — 119. (شرح رسالة فى آية التوحيد)

Komentar risali u kojoj se tumači aje: لو كان فيهما آلهة الا الله لفسدتا Risalu je napisao Maulānā Muḥammad as-Ṣādiq Muftīzāde, (umro 1223/1808, — v. o njemu pod br. 734,^{5}), a komentar je od nepoznatog pisca.

Početak:

لحمد لله رب العالـين و الصلاة على سيد المرسلين و على آله و اصحابه اجمعين اما
بعد فيقول المستنصر من النصير . . . هذه فوايد عظيمة و فرايد نظيمة متعلقة بالرسالة المرغوبة
المنسوبة الى الكامل الوحيد فى آية التوحيد و هو الفاضل الفايق . . . مولانا محمد الصادق

Po rubovima listova u početku ima glosa.

2. L. 120 — 145. (رسالة متعلقة بآية التوحيد)

Risala o Božijem jedinstvu na osnovu kur'anskog ajeta: لو كان فيها آلهة الا الله لفسدتا od nepoznatog pisca. Tumačenje ovog ajeta uzeto je iz Baiḍāwīnog tefsira.

Početak:

هـذه نبذة من المباحث الشريفـة و السوانح المنيعـة المتعلقـة بآية التوحيد من القرآن
المجيد اعنى قوله تعالى لوكان فيهما آلهة الا الله لفسدتا و بتفسيرها من كتاب انوار التنزيل

Oba djela su prepisana istim rukopisom krajem XVIII ili početkom XIX stoljeća.

Iz Fejzije medrese.

739. **2279.**

L. 231; 20 × 15. Nasḫ i ta'līq pomiješani. Papir tamnobijel, listovi pri kraju oštećeni, povez izgubljen.

1. L. 1 — 43. (كتاب فى الايمان و الاخلاص)

Djelo o islamskom vjerovanju od nepoznatog pisca. Na kraju nepotpuno.

Početak:

روى عن انس بن مالك باسناد صحيح عن رسول الله ع م انه قال افترقت اليهود على
احد (١) وسبعين فرقة

2. L. 44 — 120. حدائق الحقائق فى الموعظة

Djelo o propovijedi (*va'z*). Napisao Muḥammad b. Abū Bakr b. 'Abdulqāhir ar-Rāzī, aṣ-Ṣadr, umro 660/1261.

ḪḪ I, 633; Brock. S. I, 659.

Djelo je raspoređeno na 60 poglavlja (*bāb*); ali je rukopis na kraju nepotpun (nedostaje šest poglavlja).

Početak:

الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السـلام على خير خلقه محمد و آله الطيبين الطاهرين

Pismo vokalizovano. Po rubovima listova ima glosa.

3. L. 121 — 124. الباب الحادى و العشرون من كتاب كنز العرفان
فى التوبة و الاستغفار

Izvadak iz djela *Kanz al-'irfān* o pokajanju. (Ovo djelo ne navodi se u bibliografskim izvorima koji su nam pristupačni).

Po rubovima listova ima bilježaka o istoj temi koje su uzete iz raznih djela.

Slijedećih nekoliko listova su neispisani.

Na l. 125 — 201. nalaze se fragmenti iz raznih djela tefsira, fikha i vaza o raznim vjerskim dužnostima i ustanovama od različitih nepoznatih sabirača (نبذ و منتخبات فى مختلف المسائل الدينية).

4. L. 202 — 225. انقاذ الهالكين

Risala o učenju Qur'āna za nagradu (v. br. 716,^{3}).

Po rubovima ima bilježaka koje su uzete iz raznih djela.

5. L. 226 — 231. فقه الكيدانى, v. br. 399,^{4}.

Cijelu zbirku prepisao isti nepoznati prepisivač u XVIII ili XIX stoljeću.

740. **2898.**

L. 40; 18,5 × 12. Ta'līq. Papir tamnobijel, deblji, listovi prosuti, povez rastavljen od knjige i jedna korica izgubljena.

1. L. 1 — 5. المطالب السنية فى قمع المراسم البدعية (قطعة)

Fragment iz risale *al-Maṭālib as-sunniya* o akaidu; napisao 'Oṯmān-efendi Hāfiẓulkutub (bibliotekar), nastanjen u Istanbulu.

Naslov u vrhu prve stranice ovdje napisan crvenim mastilom rukom prepisivača glasi:

هـذا [!] رسالة المطالب السنية فى علم الكلام من تأليف عثمان افندى الشهير
. . . بحافظ الكتب الساكن فى استنبول . (V. br. 628,^{2}).

Poslije prvog lista nedostaje veći dio risale.

2. L. 5 — 13. الاربعون حديثا للنووى, v. br. 439,^{2}.

3. L. 14 — 31. جذاب القلوب الى طريق المحبوب

Djelo o vjerskom životu (v. br. 115,^{5}).

4. L. 32 — 40. مقدمات وحى بيانده در (رسالة)

Izvadak iz nekog djela na turskom jeziku o počecima objave Božijem poslaniku Muhammedu, nepotpuno na kraju. Iz naslova u vrhu prve stranice razumije se da je to izvadak iz nekog djela Altiparmak Muhamed-efendije, umro 1033/1623. (سير نبيلدن يعنى
آلتى پارمق كتابندن اخراج اولندى).

Početak:

جابر بن سمره رض عنه ايدر پيغمبرمز صلعم بيورمشلركى مبعوث اولمغه قريب
اوليجك برنجه ايام بر آغاج ياخود بر طاش ياندن كچمزدم الا السلام عليك يا رسول الله
دير ايدى

741. **3557.**

L. 6; 22,5 × 14,5. Nasḫ čitak. Papir bijel s linijama, bez poveza.

1. L. 1 — 3. الحق الصحيح فى اثبات نزول سيدنا المسيح

Kratka rasprava o pitanju Isaova povratka na zemlju pred sudnji dan. Napisao H. Mehmed Handžić, umro 1363/1944. Pisac je ovu raspravu pisao u doba svojih studija u Egiptu. Risala je razdijeljena na tri poglavlja (*faṣl*). U prvom se iznose dokazi o tom pitanju iz Kur'āna, u drugom iz sunneta, a u trećem iz iğmā'a, (v. br. 553^5).

2. L. 4 — 6. صافى المرهم الشافى لقلب من يدّعى موت عيسى بن مريم ع.م.

Kratka risala o sudbini i životu 'Isā-a od istog pisca, nedovršeno (v. br. 553,^{6}).

Autograf iz godine 1931/2.

Turski

742. **936.**

L. 100; 21 ×14,5. Ta'līq. Papir bijel, deblji, bez poveza.

1. L. 1 — 58. درر العقائد وغرر كل سائق وقائد

Djelo o akaidu; napisao Šaiḫ 'Abdulmağīd Aḥmad as-Siwāsī, umro 1049/1639.

M. Tahir, OM I, 120; Ismā'īl-paša, Ḏail I, 466.

Početak je na arapskom jeziku i glasi:

حمدا لمن لذّذ السنة قلوبنا بلذائذ عقائد ارباب الفناء

Ajeta i hadisi, koji se navode, podvučeni su crvenom linijom. Polovina prvog lista je otkinuta i izgubljena.

Na listu 1^a je naslov kasnije stavljen.

2. L. 59 — 100. ضروب الامثال

Poslovice i savjeti u stihu i sroku, također na turskom jeziku, od nepoznatog sabirača. Naslov je prema rukopisu.

Početak:

خلق ايديجك بو عالى ربانى   مختلف قلدى نوع انسانى
كيمى نور هدايته ايردى   كيمى ظلمت ايچنده جان ويردى

Oba djela prepisana su istim rukopisom u XVII ili XVIII stoljeću. Iz jednog stiha na posljednjoj stranici može se razumiti da je prepisivač neki Ahmed.

743. **2889.**

L. 36; 19 × 12. Nasḫ vokalizovan. Papir tamnobijel, povez kožni, oštećen.

Naslov u vrhu prve stranice ovdje napisan crvenim mastilom rukom prepisivača glasi:

هذا [!] رسالة الطالب السنية فى علم الكلام من تأليف عثمان افندى الشهير بحافظ الكتب الساكن فى استنبول . . . (V. br. 628,²).

Poslije prvog lista nedostaje veći dio risale.

2. L. 5 — 13. الاربعون حديثا للنووى, v. br. 439,².

3. L. 14 — 31. جذاب القلوب الى طريق المحبوب.

Djelo o vjerskom životu (v. br. 115,⁵).

4. L. 32 — 40. مقدمات وحى بيانده در (رسالة)

Izvadak iz nekog djela na turskom jeziku o počecima objave Božijem poslaniku Muhammedu, nepotpuno na kraju. Iz naslova u vrhu prve stranice razumije se da je to izvadak iz nekog djela Altiparmak Muhamed-efendije, umro 1033/1623. (سير نبيدن يعنى آلتى پارمق كتابندن اخراج اولندى).

Početak:

جابر بن سمره رض عنه ايدر پيغمبرمز صلعم بيورمشلركى مبعوث اولمغه قريب اوليجك برنجه ايام بر آغاج ياخود بر طاش ياندن كجمزدم الا السلام عليك يا رسول الله دير ايدى

741. **3557.**

L. 6; 22,5 × 14,5. Nasḫ čitak. Papir bijel s linijama, bez poveza.

1. L. 1 — 3. الحق الصحيح فى اثبات نزول سيدنا المسيح

Kratka rasprava o pitanju Isaova povratka na zemlju pred sudnji dan. Napisao H. Mehmed Handžić, umro 1363/1944. Pisac je ovu raspravu pisao u doba svojih studija u Egiptu. Risala je razdijeljena na tri poglavlja (*faṣl*). U prvom se iznose dokazi o tom pitanju iz Kur'āna, u drugom iz sunneta, a u trećem iz iğmā'a, (v. br. 553⁵).

2. L. 4 — 6. صافى المرهم الشافى لقلب من يدّعى موت عيسى بن مريم ع.م.

Kratka risala o sudbini i životu 'Isā-a od istog pisca, nedovršeno (v. br. 553,⁶).

Autograf iz godine 1931/2.

Turski

742. **936.**

L. 100; 21 ×14,5. Ta'līq. Papir bijel, deblji, bez poveza.

1. L. 1 — 58. درر العقائد و غرر كل سائق و قائد

Djelo o akaidu; napisao Šaiḫ 'Abdulmağīd Aḥmad as-Siwāsī, umro 1049/1639.

M. Tahir, OM I, 120; Ismā'īl-paša, Ḏail I, 466.

Početak je na arapskom jeziku i glasi:

حمدا لمن لذّذ السنة قلوبنا بلذائذ عقائد ارباب الفناء

Ajeta i hadisi, koji se navode, podvučeni su crvenom linijom. Polovina prvog lista je otkinuta i izgubljena.

Na listu 1ª je naslov kasnije stavljen.

2. L. 59 — 100. ضروب الامثال

Poslovice i savjeti u stihu i sroku, također na turskom jeziku, od nepoznatog sabirača. Naslov je prema rukopisu.

Početak:

خلق ايديجك بو عالى ربانى مختلف قلدى نوع انسانى
كيمى نور هدايته ايردى كيمى ظلمت ايجنده جان ويردى

Oba djela prepisana su istim rukopisom u XVII ili XVIII stoljeću. Iz jednog stiha na posljednjoj stranici može se razumiti da je prepisivač neki Ahmed.

743. **2889.**

L. 36; 19 × 12. Nasḫ vokalizovan. Papir tamnobijel, povez kožni, oštećen.

1. L. 1 — 5. (ملت ابراهیم خصوصنده بر رساله)

Risala o vjeri Božijeg poslanika Ibrahima i njenom odnosu prema islamu. Napisao Yaḥyā-efendi Minqārīzāde, umro 1088/1677.

Početak:

الحمد لله علی ملة الاسلام ملة محمد علیه الصلاة و السلام اما بعد بو عبد فقیر منقاری زاده

Ajeta su pisana crvenim mastilom.

2. L. 6 — 27. روح قدسی و سر قدسی آراسنده اسئله و اجوبه

Risala o raznim akaidskim pitanjima u obliku pitanja i odgovora, na turskom jeziku, mističnog pravca, od nepoznatog pisca.

Počinje Fatihom:

الحمد لله رب العالمین بحسب کل صفات الرحمن الرحیم

Na kraju jedan list sadrži nijjete za dženaze-namaz i razne dove.

3. L. 29 — 36. اللی درت فرض

Pedeset i četiri farza (vjerske dužnosti, v. br. 588,²).

Cijelu zbirku prepisao isti nepoznati prepisivač vjerovatno u XVIII stoljeću.

744. هدیه الاخوان و عطیة الصبیان **4177.**

Djelo o vjerovanju i namazu (ilmi-hal). Napisao qāḍī Mūsā al-Qasṭamūnī, umro 1119/1707.

Ismā'īl-paša, Ḏail II, 725.

Prepis je nedovršen.

Početak: الحمد لله الذی خلق الانسان من نطفة امشاج نبتلیه

L. 70; 20 × 14,5. Nasḫ prost, sa mnogo pogrešaka u pisanju. Papir bijel, povez polukožni.

Rukopis je iz XIX stoljeća.

745. شرح جواهر الاسلام **2022.**

Komentar kraćem djelu o akaidu (v. br. 380,⁴).

L. 62; 22 × 15. Ta'līq. Papir bijel, deblji, povez polukožni, oštećen.

Na l. 63 — 71. nalaze se razni stihovi na turskom jeziku pobožnog sadržaja u kojima se najviše izražava pokajanje i obraćanje Bogu (ابیات فی المناجاة بالترکیة).

Nasḫ i ta'līq.

Na kraju je zabilježeno da je prepisao neki Ḫalīl »za vrijeme odlaska iz medrese i posjete rodbini, rodom iz Gradačca«, oko godine 1146/1733.

سوده و حرره خلیل الفقیر ... حال نقله من المدرسة لصلة الرحم و اصله غرادچه‌وی ... تخمینا و تقریبا سنة ست و اربعین و مائة و الف

Možda je to H. Halil, kasniji muderis i vlasnik biblioteke.

Iz Fejzije medrese.

746. افعال عباد و ارادات جزئیة بیانده بر رساله **3152.**

ili ارادهٔ جزئیه رساله‌سی لاقکرمانی

Risala o slobodnoj volji. Napisao Muḥammad b. Muṣṭafa Aqkermānī, umro 1174/1760.

M. Tahir, OM I, 214.

Početak:

الحمد لله رب العالمین و الصلاة و السلام علی محمد افضل المرسلین

L. 55; 17 × 11,5. Nasḫ čitak. Papir bijel, povez polukožni.

Na kraju je tumačenje ajeta: و ما تشاؤن الا ان یشاء الله od istog pisca.

Prepis završen 1179/1765.

747. ترجمة الفقه الاکبر بالترکیه **3602.**

Turski prevod djela *al-Fiqh al-akbar* (v. br. 114,⁴). Preveo 'Alī Ḫalīfa, kako se navodi na kraju rukopisa. On je umro poslije

1065/1654 (kako se to razumi iz bilješke o njemu pod ترجمة رسالة ايها الولد , v. Kairo, F. Kutub at-turkiya str. 32). U uvodu kaže da je prevod izradio u vrijeme sultana Muhameda IV (1648—1687) i da ga je poklonio Ahmed-agi, babu seadet-agi.

Početak: حمد و ثنا شول قادر بی زوال اولسونکه

Završetak glasi:

قد وقع الفراغ من تأليف هذه الترجمة بعون الله الملك المنان على يد عبد من عباد الرحمن اعنى على خليفه الساكن فی خانة سفرايان عمّره الله تعالى يوم الحشر و الميزان

L. 78; 22 × 15. Nasḫ lijep, krupan. Osnovni tekst pisan je crvenim mastilom i vokalizovan. Na prvoj stranici u vrhu je lijep unvan. Sve stranice su obrubljene sa tri tanke crne i jednom širokom zlatnom linijom. Papir tamnobijel, zahvaćen vlagom, listovi rastavljeni od korica, prosuti, povez kožni, oštećen, sa otiskom ornamenata na koricama.

Na naslovnoj stranici nalaze se bilješke s područja hadisa, te ime nekadašnjeg vlasnika (Ali b. Hasan Džabizade).

Na posebnim listovima ispisan je kasnije tekst originala i dodan prevodu.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

748. شرح الفقه الاكبر بالتركية 2338.

Turski komentar djelu *al-Fihq al-akbar*. Napisao Muḥammad Amīn b. Muḥammad al-Uskudārī, kako je to rečeno u uvodu rukopisa. Pisac je umro 1151/1738, kako to kaže ḤḪ (II, 1348) navodeći ga kao autora glose kasidi *an-Nūniyi*.

Početak:

حمد بی حد و ثنای لا يعد اول خدای كريم مخصوصدر ... بعد ذان بو فقير پر تقصير محمد امين بن محمد الاسكدارى

L. 42; 20 × 14. Nasḫ vokalizovan. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Papir bijel, povez polukožni.

Rukopis je iz XVIII stoljeća.

---

749. 2758.

L. 88; 21 × 15. Ta'līq, pisan vještim rukopisom. Papir bijel, deblji, povez poluplatneni.

1. L. 1 — 27. رسالهٔ سعد الدين در بيان توحيد

Risala u stihu o islamskom vjerovanju, mističnog pravca. Napisao neki Sa'duddīn. Stihovi su dati u obliku pjesme *mesnevi*, a izgleda po uzoru i u metru poznatog djela *Mesnevije* od Ǧalaluddīn Rūmije.

Početak:

بشنو ای جويندهٔ راه خدا   كر تو جويا بی خدايی با خدا

Po rubovima listova ima dosta glosa od kojih su mnoge na arapskom jeziku.

Ovu risalu ne navode bibliografski izvori ni katalozi koji su nam pristupačni.

Na l. 28 — 40. nalaze se razne bilješke i dove. Tu je (na l. 32 — 33) početak risale برهان العارفين na turskom jeziku o tesavufu; napisao Selīm-baba (Selīm-divane) Krīmī (sa Krima), umro 1170/1756 (v. Ismā'īl-paša, D̠ail I, 178; M. Ṭāhir, OM I, 86). Poslije toga je nekoliko neispisanih lista.

2. L. 41 — 88. كاشف الاسرار و مطلع الانوار

Komentar na perzijskom jeziku nekih stihova iz prvog sveska *Mesnevije*. Napisao Ẓarīfī Ḥasan Čelebī, umro 1012/1603.

ḤḪ II, 1588; Ismā'īl-paša, AM I, 290.

Primjerak je s početka nepotpun. Gornji naslov nalazi se na završetku djela.

Početak ovdje:

ازين معنى خبردار و كفت   كنج يابى چو طلسم از پيش رفت

Pisac je bio, kako sam kaže, u Kairu murid šejha Ibrahima Gulšenije koji je umro 940/1533 (v. tekst na prvoj stranici ovdje).

Prepisao cijelu zbirku 'Alī b. Muṣṭafā, »vojnički spahija« u mjestu Kopan (Koppány u Mađarskoj) 983/1575, kako se to kaže u bilješci na kraju rukopisa pod tač. 1 i 2:

كتبه الفقير على بن مصطفى بمقام قوپان [فى بلاد المجر] عن جماعت سپاهيان عسكرى فى تاريخ سنة ٩٨٣

Kako se razumi iz jedne druge bilješke (v. na kraju pod tač. 1), prepisivač je umro do tri godine (985) od kuge, a njegov prepis prodat na javnoj dražbi, pa ga je kupio Muhamed b. Bali al-džundi (vojnik, spahija), ili al-Džindī.

(و قد مات [الكاتب] من الوباء و بيع [كتابه] فى بازار السلطانى و اشترى محمد بن بالى الجندى سنة ٩٨٥).

Na početku, u sredini i na kraju ove zbirke ima stihova, dova i raznih bilježaka, uglavnom vjerskog i poučnog sadržaja, što je sve pisano kasnije drugim rukopisom.

Među bilješkama na početku nalaze se na jednom listu četiri ovalna pečata lijepe izrade sa imenima, vjerovatno, nekadanjih vlasnika (Osman b. Husejn, Abdullah b. Hasan ... drugo nečitko).

Poklon dra Muidovića.

DOVE

(AL-AD'IYA WA'L-ADKĀR)

DOVE (MOLITVE)

Arapski

750. **1100.**

L. 138; 21 × 13,5. Nasḫ lijep, vokalizovan. Naslovi pisani krupno zlatnim mastilom. Papir tamnobijel, povez kožni, oštećen, sa ornamentima na koricama.

1. L. 1 — 135. الصحيفة الكاملة

Zbirka prigodnih dova sa interlinearnim prevodom na perzijskom jeziku. Zbirku je izdiktirao 'Alī b. Ḥusain b. ʿAlī b. Abū Ṭālib Zain al-ʿabidīn, umro 92/710.

Brock. S. I, 76.

Ova zbirka nosi i druge nazive: صحيفة السجادة ، انجيل اهل البيت i زبور آل محمد.

Na početku se nalazi dulji uvod u kom je naveden sened ove zbirke i dato objašnjenje kako je ona nastala i kako se čuvala kao naročiti amanet među potomstvom hazreti Alije — te sadržaj. Izgleda da je glavni sabirač i prenosilac Mutawakkil b. Hārūn.

Početak:

حدثنا السيد الاجل نجم الدين بهاء الشرف ابوالحسن محمد بن الحسين بن احمد
ابن على بن عمر بن محمد بن يحيى العلوى الحسينى

Perzijski prevod između redaka pisan je sitno crvenim mastilom. U vrhu prve stranice nalazi se unvan u bojama. Stranice su obrubljene sa tri tanke crne i jednom širokom zlatnom linijom.

2. L. 135^b — 137. شرح دعاء يا من اظهر الجميل

Komentar i prevod jedne dove na perzijskom jeziku od nekog Luṭfullāha.

Oba djela prepisao Ibn Muḥammad as-Sādiq 'Abdulwahhāb at-Tibrīzī 1199/1784.

قد تشرف بكتابة هذه الصحيفة الكاملة اقل الاقلين و اذل الاذلين ابن محمد الصادق عبد الوهاب التبريزى تم بالخير فى ست و عشرون [!] من شهر ربيع الاخر سنة ١١٩٩

Uvakufio Nāilī-efendīja Uvejsović, kadija u Mostaru 1935 godine, kako se navodi u zapisu na naslovnoj stranici:

مستار حاكمى اوويسويك نائلى افنديك وقفيدر فى تموز سنه ١٩٣٥(١)

751. كتاب مجموع يشتمل على نفائس دعاوى 4141.

(دعوات) البيهق الكبرى

و على نفائس كتاب الاستاذ الامام ابى الحسن محمد مرزوق و على دعاوى و اوراد من كتب الحديث و الفقه.

Anonimna zbirka dova — sabrano iz djelâ al-Baihaqīje (Aḥmad b. Ḥusain b. 'Alī al-Baihaqī, umro 458/1065), Abu 'l-Ḥasan Muḥammad Marzûqa, te iz raznih djela hadisa i fikha. Gornji naslov nalazi se na rukopisu.

Početak:

الحمد لله السميع المجيب ... و بعد فان الله تبارك و تعالى لما امر عباده بالدعاء ووعدهم بالاجابة و الجزاء فى قوله ادعونى استجب لكم حببت ان اجمع هذه الاوراق من كتب متعددة

L. 55; 21 × 14,5. Nasḫ, mjestimično vokalizovan. Stranice obrubljene sa dvije crvene linije. Papir žućkast, deblji, poveza nema.

Na kraju se nalaze stihovi o teškoći rada na prepisivanju knjiga i o mučnoj zaradi na taj način.

Prepisao neki Mūsā al-Azharī aš-Šāfi'ī. Rukopis je vjerovatno iz XVII stoljeća.

تم المجموع المبارك بحمد الله و عونه ... على يد افقر العباد ... الفقير موسى الازهرى الشافعى

Uvakufio Gazi Husrevbegovoj biblioteci Murteza Karađoz, crnogorski muftija, kako se navodi u bilješci na naslovnoj stranici.

وقف مرتضى قره كوز المفتى بولاية قره طاغ لدار الكتب الخسروية فى سراى بوسنه

752. حلية الابرار وشعار الاخيار فى تلخيص الدعوات والاذكار 2374.

Zbirka molitava (dova i zikrova). Sabrao Abū Zakariyā Yaḥyā b. Šaraf b. Murrī an-Nawawī, umro 676/1278. Ovo je djelo napisano 667/1268.

Brock. I, 397; S. I, 685.

Djelo je vrlo popularno i pouzdano, jer je sabrano iz najpouzdanijih hadiskih djela.

Početak: الحمد لله الواحد القهار العزيز الغفار

L. 280; 20 × 14. Nasḫ i ta'līq naizmjenično — od različitih prepisivača. Primjerak je zahvaćen vlagom, tako da je pismo oštećeno, naročito pri kraju. Papir bijel, glat, povez polukožni, oštećen.

Na početku je sadržaj.

Rukopis je vjerovatno iz XVII stoljeća.

Uvakufio Džino-zade za Šehdinu biblioteku (v. bilješku na naslovnoj stranici).

753. ISTO 3289.

L. 253; 22 × 14,5. Nasḫ. Po rubovima nekih listova ima glosa i ispravaka. Papir tamnobijel, povez polukožni, oštećen.

Na naslovnoj stranici nalazi se naslov djela (حلية الابرار و شعار الاخيار) i razne bilješke. Na rubu drugog lista stoji ime ranijeg vlasnika ('Alī b. Muḥammad b. Manṣūr b. Isma'īl aš-Šīrāzī). Na kraju se nalaze razne bilješke i poučni stihovi.

Prepisao Naṣr b. Isḥāq b. 'Abdulmağīd b. Ğarğis b. Ya'qūb az-Zāhidī al-Ḥusainī. Rukopis je, bar djelomično iz početka XV stoljeća, ako je tačna nečitka bilješka na rubu posljednjeg lista, u kojoj se kaže da je kolacioniranje dovršeno 822/1419.

تمت المقابلة الى آخره فى اول السنة اثنتين و عشرين و ثمانمائة

Može biti pak da je ova bilješka prenesena sa nekog starijeg rukopisa, iz koga je ovaj primjerak prepisan.

Iz biblioteke Fejzije medrese.

754. الاوراد البهائية (اوراد محمد بهائى) **2235.**

Zbirka molitvi (dova) koje je napisao Bahā'uddīn pīr Muḥammad b. Muḥammad an-Naqšibandī, osnivač nakšibendijskog derviškog reda, umro 791/1389.

Brock. II, 205, S. II, 282.

Početak: اللهم انت الملك الحىّ الحق المبين

Među molitvama nalazi se redovna dova (*vird*) Abus-Su'ūda, šejhul-islama, i na koncu jedan salavat.

L. 29; 19 × 13. Nasḫ lijep, vokalizovan. Stranice obrubljene sa tri tanke crne i jednom širom zlatnom linijom. Papir žućkast, povez kožni, sa otiskom ornamenata na sredini korica, oštećen.

Na kraju su kasnije napisana 54 farza na turskom jeziku ta'līqom. (اللى درت فرض — v. br. 588,²).

Rukopis je vjerovatno iz XVIII stoljeća.

755. **2360.**

L. 119; 20 × 14. Pod t. 1 — 2 nasḫ i riq'a, pisani uvježbanom rukom i mjestimično vokalizovani; pod t. 3 nasḫ-ta'līq od drugog prepisivača. Papir žućkast, glat, povez kožni, oštećen.

1. L. 1 — 34. عدة الحصن الحصين من كلام سيد المرسلين

Zbirka dova i virdova. Sabrao Šamsuddīn Muḥammad b. Muḥammad al-Ǧazarī, umro 833/1429. Ovo je jedna od dvije skraćene prerade opširnijeg djela الحصن الحصين od istog pisca.

Brock. II, 203; S. II, 277 — 78.

Zbirka je napisana u Damasku 791/1389, za vrijeme provale Tamerlana, od koga se je pisac krio.

Početak: الحمد لله الذى جعل ذكره عدة الحصن الحصين

Na naslovnoj stranici nalaze se kratice za hadiska djela koja se ovdje spominju.

2. L. 35 — 107. خواص القرآن

Djelo o koristima učenja i »zapisivanja« Qur'ana, mističnog sadržaja, koje je služilo i kao hamajlija. Na l. 1ª je naslov فوائد القرآن, stavljen kasnije drugom rukom. Napisao šaiḫ Aḥmad b. Muḥammad at-Tamīmī, kako stoji u uvodu. Tu pisac kaže još da je proveo četiri godine u Indiji slušajući predavanja o ḫawâsu Qur'ana kod nekog učitelja-čudotvorca, koga on naziva *ḥakīm* (mudrac), pa je na osnovu toga napisao ovo djelo u kome se ogleda snažan uticaj indijskog misticizma, suprotnog islamu, i koje obiluje fantastičnim bajkama. Prema ḤḤ (I, 727) ime piscu je al-Ḥakīm Abū 'Abdullāh Muḥammad b. Aḥmad b. Sa'īd at-Tamīmī, koji je navodno živio oko 390/999. U prvom izdanju ḤḤ (I, 476) pak kaže se da je ime pisca samo al-Ḥakīm Abū 'Abdullāh at-Tamīmī, bez ikakvih biografskih podataka. Up. Brockelmann (S. II, 983 i 985).

Početak:

قال الشيخ الامام احمد بن محمد التميمى ما رأيت مذ كنت اطوف على الامود
الخفية - ؟ - و ابحث على المنافع و الخواص و اجوب البلاد و اسأل عن عالم اسمع به الى
ان وقع لى كتاب فيه منافع القران العظيم عن السادة الصادقين ... الى ان اتفق لى سفر
الى الهند

U pisanju ima znatnih grešaka.

3. L. 109 — 119. خواص منافع الاسماء الحسنى

Risala na turskom i arapskom jeziku o naročitim koristima učenja Božijih imena, od nepoznatog pisca.

Početak:

الله سبحانه و تعالينك اسماء حسنى سندن بر مراد ايچون ... الحمد لله رب العالمين ...
فهذه خواص منافع الاسماء الحسنى

Na kraju rukopisa pod tač. 1 nalazi se bilješka u kojoj se kaže da je prepis završen 10. ramazana 876/1471. Međutim, obzirom na rukopis i papir, taj datum ne može se odnositi na ovaj prepis. To je datum rukopisa, iz koga je prepisan ovaj primjerak, vjerovatno u XVII stoljeću.

Uvakufio Mustafa-paša, guverner Bosne i Klisa, za medresu u Visokom, 1256/1840, kako stoji u krupno pisanom zapisu na naslovnoj stranici:

وقف السيد مصطفى پاشا مير لواء بوسنه و كليس فى مدرسة قصبهٔ ويسوقه سنه ١٢٥٦(١).

756. **3573.**

L. 117; 20,5 × 15. Pod t. 1 nasḫ krupan, a pod t. 2 ta'līq, sitan, pisan uvježbanom rukom. Papir žućkast, povez polukožni.

1. L. 1 — 100. ISTO kao br. 755,1.

Istaknutije riječi pisane crvenim mastilom.

2. L. 101 — 217. محاضرة الاوائل و مسامرة الاواخر

Djelo u kom se navode događaji koji su se prvi put zbili i koje šta prvi učinio u istoriji. Napisao Šaiḫ 'Alī Dede b. Muṣṭafa al-Bosnawī al-Mostārī (Mostarac), umro 1007/1598.

Brock. II, 427; M. Handžić, al-Ǧawhar al-asnā, 104.

Pisac je djelo napisao kao turbedar turbeta sultan Sulejmana blizu Sigeta (šaiḫ at-turbe), 998/1589.

Početak:

يا اول بلا بداية و يا آخر بلا نهاية لك الحمد اولا و آخرا على ما انعمت علينا من آلائك باطنا و ظاهرا اللهم افتح اوائل امورنا بالخير و العافية

Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Po rubovima nekih listova ima glosa.

Prepisao iz autografa u turbetu sultana Sulejmana u blizini Sigeta 'Alā'uddīn b. Ḥuram as-Ṣufī, 27. ramazana 1019/1610.

هذه النسخة من نسخة المصنف بمشهد سليمانى بقرب سكتوار ... قد تم بعون الله تعالى ... من يد العبد الضعيف الفقير الى ربه اللطيف علاء الدين بن حرم الصوفى ... اول يوم السابع و العشرين من رمضان المبارك سنة التاسع عشر و الف

Iz Karađoz-begove biblioteke.

757. ISTO kao br. 755,1 **3051.**

Početak je ovog rukopisa:

الحمد لله ربنا آتنا من لدنك رحمة قال الشيخ الامام ... ابوا الفضل شهاب الدين احمد بن على بن حجر العسقلانى الشافعى المصرى قال صاحبنا الشيخ الامام ... تاج القراء شمس الدين ابو الخير محمد بن محمد بن محمد الجزرى

L. 91; 15,8 × 11. Nasḫ lijep, vokalizovan. Na naslovnoj stranici nalazi se naslov djela, a na prvoj stranici jednostavan unvan u bojama. Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i širokom zlatnom, a ostale sa dvije crvene linije. Papir žućkast, povez papirni, omotan u zeleno platno.

Prepis je završen 28. ramazana 1001/1592.

758. دلائل الخيرات و شوارق الانوار **977.**

فى ذكر الصلاة على النبى المختار

Zbirka salavata. Sabrao Muḥammad b. Sulaimān al-Ǧazūlī, umro 870/1465.

Brock. II, 252.

Početak poslije besmele i salavata:

قال الشيخ الامام الولى الكبير ... سيدى ابو عبدالله محمد بن سليمان الجزولى ... الحمد لله الذى هدانا للايمان و الاسلام

L. 72; 20,5 × 15. Nasḫ, krupan, vokalizovan. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir bijel, čvrst, povez kožni sa ornamentima na sredini korica.

Na listu 9 nalazi se jednostavan crtež koji predstavlja grobove Resulullaha, Ebu Bekra i Omera. Na kraju molitve za pokajanje *(istigfār)* ima nekoliko ajeta i asma' al-ḥusna. Na rubovima pri kraju nalaze se još dvije dove pisane sitnim ta'līqom, istim rukopisom.

Prepisano 1163/1750, kako se razumije iz zapisa na kraju prve od dvije prethodno spomenute dove.

759. ISTO **1780.**

L. 43; 20 × 14,5. Nasḫ djelomično vokalizovan. Papir bijel, glat, povez polukožni.

Prepisao Ḥusain b. Ismā'īl mjeseca muharema 1179/1765.

Iz biblioteke Hasan-efendije Bojozade.

760. ISTO **2165.**

L. 88; 20,5 × 12. Nasḫ, većim dijelom vokalizovan. Na početku unvan. Stranice su obrubljene sa tri tanke crne i jednom širokom zlatnom linijom. Rečenice su označene krupnim ukrasnim zlatnim tačkama. Papir žućkast, povez kožni sa utisnutim ornamentima.

Primjerak je zahvaćen vlagom tako da je pismo mjestimično oštećeno, pa se ne može pročitati.

Na kraju se nalazi pjesma na turskom jeziku u slavu Bogu i pejgamberu Muhamedu.

Prepisao Aḥmad Goraždak, nastanjen u Sarajevu, 27. rebiul-evela 1161/1748.

761. **2807.**

L. 138; 17 × 11. Nasḫ. Papir bijel, tanak, povez kožni, sa utisnutim ornamentima na koricama.

1. L. 1 — 92. ISTO.

Prvi list pocijepan. U vrhu prve stranice je prost unvan. Na listu 11 nalazi se crtež koji prikazuje Muhamedovo turbe i dio njegove džamije.

2. L. 93 — 110. اسماء اهل بدر

Popis ashaba koji su učestvovali u bici na Bedru, sa oduljim uvodom o važnosti i moći ovih imena, od nepoznatog pisca.

Početak: الحمد لله الذى اشرق ضياء الاسلام بطلعة نبوة سيد الانام

Pisac u uvodu kaže da ovo djelo podnosi Gazi Ali-paši, namjesniku Bosne.

Slijedeća dva lista sadrže razne manje dove.

3. L. 115 — 138. قصيدة البردة

Qasidei Burda od Būṣirīje (v. br. 435,^{2}). Tu se još nalazi nekoliko sura, ahdnama i neki salavati. Potom nekoliko neispisanih listova, te opet salavati i dove.

Cijelu zbirku prepisao Ḥusain b. Muṣṭafa 1229/1813.

762. **2942.**

L. 124; 17,5 × 12,5. Nasḫ krupan, vokalizovan. Papir bijel i tamnobijel, povez kožni, popravljen, sa jednostavnim ornamentima na koricama.

1. L. 1 — 85. ISTO kao br. 758.

Na prvom i petnaestom listu izrađeni su unvani u bojama, a na listovima 13 i 14 nacrtan je plan Resulullahove džamije u Medini sa njegovim turbetom *(Revḍai-mutahhara)*. Stranice su obrubljene crvenom linijom.

2. L. 86 — 110. قصيدة البردة , v. br. 435,^{2}.

Nedostaje posljednji stih.

3. L. 111 — 123. اوراد پير بهائى محمد , v. br. 754.

Na kraju vird šejhul-islama Ebus-Su'ūda.

Cijelu zbirku prepisao Ibrāhīm b. 'Alī 1213 — 14/1798 — 99.

763. ISTO kao br. 758 **3083.**

L. 161; 18 × 12. Nasḫ krupan, vokalizovan. U vrhu prve stranice je unvan u bojama. Stranice su obrubljene sa dvije crvene linije. Na listu 24 — 25 nalazi se crtež koji prikazuje Resulullahovo turbe. Posljednja dva lista dopisana su kasnije drugim rukopisom. Papir žućkast, povez polukožni.

Rukopis potiče vjerovatno iz XVII stoljeća.

Uvakufio Hadži Omer-efendija Pruščak.

764. ISTO **3968.**

L. 78; 21 × 16. Nasḫ vokalizovan. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir žućkast, povez polukožni.

Uvakufio Hadži Omer Mehmedbašić Karađoz-begovoj medresi, kako je to rečeno u bilješci na naslovnoj stranici.

Rukopis je vjerovatno iz XVIII stoljeća.

765. ISTO **4106.**

L. 101; 15,5 × 10,5. Nasḫ vokalizovan. Na prvoj stranici primitivan unvan. Stranice su obrubljene sa tri tanke crne i širokom zlatnom linijom. Papir žućkast, neki listovi zahvaćeni i oštećeni vlagom; povez kožni, oštećen, sa ornamentima na koricama.

Na naslovnoj stranici nalazi se bilješka, koja se teško čita zbog oštećenja vlagom, a u kojoj se kaže da je primjerak uvakufio Ibrahim-aga Ćehaja za džamiju Sayyida Zainab (u Kairu). Datum nečitak.

اوقف و حبس . . . و تصدق لله سبحانه و تعالى بهذه الدلائل الشريفة الجناب المكرم الامير ابراهيم اغاه كتخدى الامير محمد اغا كتخدى جاويشان و جعل مقرها السيدة زينب رضى الله تعالى عنها وقفا صحيحا شرعيا . . . تحريرا فى شهر رجب الفرد . . . من هجرة من له العز

Prepisao 'Abdullaṭīf aṣ-Ṣafā'ī, 1182/1768.

كتبه الفقير عبد اللطيف الصفائى من تلاميذ احمد المعروف بشكرى . . . سنة ١١٨٢

766. مطالع المسرات بجلاء دلائل الخيرات **3360.**

Komentar prethodnom Ǧazūlījinom djelu. Napisao Šaiḫ Muḥammad al-Mahdī b. Aḥmad b. 'Alī b. Yūsuf al- Fāsī al-Qaṣrī, umro 1063/1653.

Brock. II, 253.

Pisac je prvotno bio napisao opširan komentar, pa ga je poslije skratio radi lakše upotrebe. Naš rukopis predstavlja tu skraćenu redakciju.

Početak:

يقول العبد الفقير . . . محمد المهدى بن احمد بن على بن يوسف الفاسى اقبا و دارا و محتدا القصرى مولدا . . . الحمد لله الذى اختص رسوله محمدا صلعم بخالص حبه

L. 287; 21,8 × 16,5. Nasḫ starinski. Osnovni tekst pisan crvenim mastilom. Stranice su obrubljene sa dvije crvene linije. Papir žućkast, čvrst, povez poluplatneni, nov.

Prepisao Sulaimān b. 'Alī 'Abdulḥāfiẓ aš-Šarqāwī, bez oznake datuma.

قد من الله تعالى و انعم باتمام هذا الشرح الشريف على يد العبد الضعيف . . . سليمان بن على عبد الحافظ الشرقاوى

Rukopis je iz XVII ili XVIII stoljeća.

767. ISTO **3947.**

L. 358; 21 × 15. Nasḫ. Osnovni tekst pisan crvenim. U pisanju ima znatnih grešaka. U vrhu prve stranice nalazi se unvan u bojama na zlatnoj podlozi. Prve dvije stranice su obrubljene tankim crnim i širokom zlatnom, a ostale crvenom linijom. Papir žućkast i tamnobijel, povez kožni, oštećen, sa utisnutim pozlaćenim ornamentima na koricama.

Na naslovnoj stranici nalazi se bilješka na turskom jeziku u kojoj se kaže da je primjerak uvakufio Ali-paša Stočević za knjižnicu svoje tekije u Mostaru, 1257/1841. Iznad zapisa nalazi se njegov veliki pečat.

هذه الوقف الشريف مدينهٔ موستارده انشاسنه موفق اولديغمز تكهٔ شريفه كتبخانه‌سنده حفظ اولنمق اوزره رضاء لله تعالى اشبو كتاب وقف و تمهيد اولندى سنه ٢٥٧

Rukopis je vjerovatno iz XVIII stoljeća.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

768. منتج البركات على دلائل الخيرات **760.**

Komentar djelu *Dalā'il al-ḫairat*. Napisao Muḥammad b. Ismā'īl ar-Raiḥānī, umro 1158/1745.

Ismā'īl-paša, Ḏail I, 476; AM II, 326.

Brockelmann (S. II, 360) kaže da je pisac ovog komentara nepoznat.

Početak:

الحمد لله المتفضل بصلاته النعم بافضل و اكمل صلاته على خير انبياءه

Ismā'īl-paša (n. mj.) navodi drukčiji početak. Gornji naslov i početak navedeni su u uvodu ovog primjerka.

L. 258; 21,5 × 16. Nasḫ. Osnovni tekst podvučen, a stranice obrubljene crvenom linijom. Papir bijel i žućkast, povez kožni, oštećen. Rukopis je na kraju nepotpun.

Na naslovnoj stranici nalazi se potpis zavještača u obliku tugre, njegov veliki okrugli pečat u kom se može pročitati da je primjerak uvakufio Ahmed-aga babi seade-aga u Istanbulu 1151/1738, te njegov mali lični pečat i pečat Fejzije medrese. (وقـف احمد اغا باب السعادة الشريفة سنه ١١٥١).

Rukopis je vjerovatno iz XVIII stoljeća.

Iz biblioteke Fejzije medrese.

769. **2100.**

L. 50; 19,5 × 14. Pod t. 1 — 5 i 8 nasḫ lijep, a pod t. 6 i 7 ta'līq. Papir bijel i tamnobijel, povez polukožni.

1. L. 1 — 7. حمى العارفين فى اسرار اسماء الاربعين

Risala mističnog sadržaja o molitvama pomoću Božijih imena. Gornji naslov je od autora i nalazi se u uvodu djela. Inače mu ne nalazimo spomena u izvorima koji su nam pristupačni. Na početku rukopisa, u vrhu prve stranice, napisan je pak prepisivačevom rukom crvenim mastilom drugi naslov درة الاسرار لفخر الامصار. Ovaj naslov navodi ḤḪ (I, 737) bez ikakvih drugih podataka. Iznad ovog naslova neko je kasnije na samom rubu prve stranice rukopisa stavio kao naslov ادريسيه. Napisao 'Abdurraḥmān b. Muḥammad b. 'Alī b. Aḥmad al-Ḥanafī al-Bisṭāmī, umro 858/1453. Pisac je spomenut u uvodu rukopisa. On ovdje razrađuje i tumači 40 Božijih imena (الاسماء الاربعون ili الاسماء الادريسية) koje je sabrao Šihābuddīn Yaḥya b. Ḥabaš b. Amīrak as-Suhrawardī, umro 587/1191 (v. uvod rukopisa i Brock. I, 437 — 38). U početku kaže da je prvi pomoću ovih imena molio Božiji poslanik Idrīs alejhiselām, a zatim navodi kod tumačenja svakog imena u koju svrhu služi molenje i »zapisivanje« istim.

Početak:

اللهم يا فياض الانوار و يا واهب الملك لمن يختـار ... و بعد فيقول اضعف عباد الله عبد الرحمن بن محمد بن على بن احمد الحنفى البسطامى ... و قد سميت ما جمعته ... بحمى العارفين فى اسرار اسماء الاربعين

2. L. 7ᵇ — 11. قصيدة بالتركية لشرح الاسماء الحسنى

Kasida na turskom jeziku u kojoj se tumače Božija imena i izlaže njihova čudotvorna moć. U naslovu rukopisa kaže se da je autor ove kaside autor poznate poeme *al-Muḥammadīya*, dakle šaiḫ Muḥammad b. Sāliḥ Yaziğioglu, umro 855/1451 (v. Ismā'īl-paša, AM II, 198).

هذه قصيدة لشرح اسماء الحسنى من مؤلفات الشيخ صاحب محمديه رحمة لله عليه

Početak:

اله واحد حى عظيم شـانه اعلى ددیلر حقنه آنك كه رب خالق الاشيا

Na l. 12 govori se o koristima od učenja لا اله الا الله i آية الكرسى.

3. L. 13ᵇ — 18. ترويح القلوب بلطائف الغيوب

Risala mističnog sadržaja, slična onoj pod t. 1 i od istog autora. Gornji naslov nalazi se u vrhu prve stranice rukopisa. Pisac se pri izradi ove risale koristio djelima Ibn Arabīje i Būnīje. ḤḪ (I, 402) spominje samo naslov risale.

Početak:

الحـمد لله الذى اشـهد خواص اصفيائه منـافع اسراره الشـافية و بدائع آثاره الكافية ... و بعد فهذه درة الاسرار و دوحة الانوار استخرجها من فى ملك الله سايح ... عبد الرحمن بن محمد بن على بن احمد البسطامى

4. L. 18 — 20. الجوهر النوراني فى السر الازهر الربانى

Risala sličnog sadržaja kao i prethodne dvije, vjerovatno od istog pisca al-Bistāmīje. Ovdje se razrađuje i tumači kratak molitvenik اللطائف العشرة koji je sabrao Abu 'l-'Abbās Aḥmad b. 'Alī al-Būnī, umro 622/1225.

Početak: الحمد لله الذى انبع من قلوب العلماء انهار حكمته اللدنية

5. L. 20 — 25. الالفاظ الشهيه فى الالحاظ البهية

Risala sličnog sadržaja kao i prethodne, vjerovatno od istog pisca.

Početak: الحمد لله مجيب الدعاء و كاشف البلاء

Poslije trećeg lista ova risala je manjkava, a dalji tekst predstavlja fragment nekog drugog sličnog djela (السر الافخر فى التریاق الاكبر).

Završetak toga djela glasi:

و قد بسطنا اسرار معانيها و كشفنا غطاء مبانيها من كتاب شمس المعارف و لطائف
العوارف فى كتابنا الموسوم بالسر الافخر فى التریاق الاكبر بابلغ عبارة و اوضح اشارة

Ovdje spomenuto djelo شمس المعارف و لطائف العوارف je iz područja tesavvufa, a pisac mu je šaiḫ Aḥmad b. 'Alī al-Būnī (v. ḤḪ II, 1062), a drugo navedeno djelo السر الافخر فى التریاق الاكبر ne nalazimo doslovno pod tim nazivom, ali djelo pod sličnim nazivom (السر الافخر والكبرت الاحمر) od al-Bistamije navodi Ismā'īl-paša (Ḏail II, 10). Držimo da je ovdje riječ o istom djelu.

6. L. 26 — 30ª. فصل فى فوائد الذكر

Poglavlje o koristima zikra (učenja Božijih imena). Obrađeno po djelu: الكلم الطيب od Ibn al-Qayyima, kako se to kaže u uvodu.

Početak:

فصل فى فوائد الذكر فهى اجل من ان تحصى و لكن الامام العالم العلامة
شمس الدين بن القيم ذكر فى الكلم الطيب ثلاثة و سبعين فائدة ثم اكملها الاخ فى الله
قاضى القضاة شهاب الدين احمد الحموى الشهير بالرسام مائة و تكلم كل منهما على كل
فائدة كلاما كثيرا و ذكر الاحاديث المستنبطة منها تلك الفوائد فحذفت ذلك خوف التطويل
فمن اراد ان يقف على كلامهما فلينظر فى الكلم الطيب لا بن القيم و نتيجة الفكر فى
فضائل الذكر للرسام المذكور

Na kraju se nalazi zapis iz koga se razumije da je rad prepisao (a možda i napisao) Muḥammad b. 'Omar-efendi, *šagird* (pripravnik) u birou ruznama 8. ramazana 1103/1691.

انتهى ما ذكر القاضى شهاب الدين الرسام من زيادة الفوائد على يد اضعف العباد الى
الله سبحانه و تعالى الفقير محمد بن عمر افندى شاكرد بالروزنامه [!؟] ... وكان الفراغ فى
اليوم الثامن من شهر رمضان المعظم سنة ١١٠٣

7. L. 30ᵇ — 42. ادريسيه

Risala o koristima i uticaju (*ḫawāṣṣ*) Božijih imena. Slična je risali pod t. 1, kao da je njena druga verzija. Gornji naslov nalazi se u vrhu prve stranice.

Početak:

الحمد لله الذى جعل الاسماء الحسنى و سائل تتلان بها عريكة الطالب الجامحة ...
اما بعد فاعلم وفقك الله تعالى ان هذه الاسطر قطرات من ابحر فى بيان بعض خواص الاسماء
الاربعين اللواتى هن من اعظم اسماء رب العالمين ... و اول من تصدى لدعوة هذه الاسماء
العظام من الانبياء ادريس عليه السلام و قد اشتهر بها من الاولياء الامام حسن البصرى

Pismo kao prethodno od iste ruke.

8. L. 43 — 50. (دعاء منظوم).

Dova u stihu sa rimom na slovo ر — od nepoznatog pisca.

Početak:

بدأت بسم الله فى اول السطر   فاسماءه حصن منيع من الضر

Na naslovnoj strani djela pod t. 1 nalazi se bilješka sa imenom bivšeg vlasnika i vakifa, te njegov mali lični i veliki vakufski pečat. Tu je i bilješka u kojoj se kaže da je ovu zbirku pozajmivao Kaukčizade (Kaukčija) šejḫ Abdullah.

Prepisao pod tač. 1 — 5 nepoznati prepisivač u XVIII ili XIX stoljeću, pod t. 6 — 7 Muḥammad b. 'Omar (v. na kraju pod t. 6), a pod t. 8. prepisao je 'Oṯman b. Ibrāhīm 1164/1751.

تحريرا فى اواخر ربيع الاول ... سنة اربع و ستين و مائة و الف كتبه الحقير
الفقير عثمان بن ابراهيم

Zbirka sadrži neke rijetke, ali ne i naučno vrijedne risale.

Uvakufio Hromozade, čiji se pečati nalaze na prvom i drugom listu.

770. الحزب الاعظم و الورد الافخم 894.

Zbirka dova koju je sabrao šaiḫ 'Alī b. Sulṭān Muḥammad al-Qārī, umro 1014/1605.

Brock. II, 396,51.

Dove su podijeljene na dane u sedmici.

Početak: الحمد لله الذى دعانا بالايمان و هدانا بالقرآن

L. 61; 18 ×13. Nasḫ čitak, vokalizovan. U vrhu prve stranice izrađen je unvan u bojama u kome je upisan prvi dio gornjeg naslova. Posljednja stranica također je ukrašena. Naslov hizba za pojedine dane napisan je krupnim zlatnim slovima. Na rubu nekih listova nalaze se proste rozete. Rečenice su rastavljene krupnim zlatnim tačkama, ukrašenim tankom crnom crtom i sitnim plavim i crvenim tačkicama. Početak svake dove napisan je crvenim mastilom. Stranice su obrubljene sa tri tanke crne i jednom širokom zlatnom linijom. Papir bijel, tanak, glat, povez kožni, sa otiskom ornamenata na koricama.

Prepis dovršen početkom zulkade 1281/1864.

Uvakufio Salim Muftić 1938.

771. **2294.**

L. 95; 20 × 13,5. Nasḫ. Papir tamnobijel, povez polukožni, oštećen.

1. L. 1 — 44. ISTO.

Raspored hizbova na sedmične dane malo se razlikuje od rasporeda kod prethodne zbirke.

2. L. 45 — 95. دلائل الخيرات , v. br. 758.

Primjerak je nepotpun u početku.

Na posljednjem listu nalazi se bilješka na turskom jeziku, pisana drugom, nevještom rukom, u kojoj se kaže da je neki Munla Ḥasan Torlak preminuo 1214/1799, što znači da je ovaj prepis stariji od tog datuma.

Cijela zbirka prepisana je istim rukopisom u XVIII stoljeću.

772. **2569.**

L. 137; 18,5 × 13. Nasḫ lijep, vokalizovan. Stranice obrubljene sa tri tanke crne i jednom širokom zlatnom linijom. Papir žućkast, čvrst, povez polukožni.

1. L. 1 — 52. ISTO kao br. 770.

U vrhu prve stranice nalazi se lijep unvan u bojama. Rečenice su rastavljene krupnim zlatnim tačkama.

2. L. 54 — 118. دلائل الخيرات و شوارق الانوار, v. br. 758.

Na početku ima unvan. Na listu 64 nalazi se crtež u bojama koji predstavlja Ravḍai-muṭahharu.

3. L. 120 — 126. اسماء اهل البدر

Imena ashaba koji su sudjelovali u bici na Bedru (v. br. 761,^{2}).

4. L. 126^{b} — 131. القصيدة الدمياطية , v. br. 122,^{9}.

5. L. 132 — 135. (دعاء)

Dova sastavljena od arapskog alfabeta i pojedinih ajeta Qur'ana.

Početak: ا ب ت ث ... يا الله يا على يا عظيم

Cijelu ovu zbirku prepisao je i ukrasio naš poznati prepisivač mushafa kaligraf ḥafiẓ Ibrahim b. Muḥammad iz Sarajeva oko godine 1213/1798.

Na naslovnoj stranici djela pod t. 1 nalazi se odobrenje (*iğazat*) od šeih Ahmeda Hayātīje prepisivaču da može učiti prvu suru, Fatihu, na razne murade (želje).

Na rubu posljednjeg lista nalazi se odobrenje (*iğazat*) Šehića Sejid Muhameda, sarajevskog kadije, također prepisivaču, da može učiti ovaj hizb. Na kraju je jedna dova, pisana kasnije slabim rukopisom.

Iz biblioteke Muhamed Enverije Kadića.

773. **2833.**

L. 77; 18 × 12. Nasḫ čitak, većim dijelom vokalizovan. Papir žućkast, povez kožni.

1. L. 1 — 61. ISTO kao br. 770.

2. L. 61^{b} — 65. (دعاء من آيات القرآن)

Dova sastavljena od kur'anskih ajeta.

Početak: و الهكم اله واحد لا اله الا هو الرحمن الرحيم

3. L. 65^{b} — 74. الفقه الاكبر, v. br. 114,^{4}.

4. L. 75 — 77. القصيدة الدمياطية , v. br. 122,^{9}.

Cijelu zbirku prepisao Sulaimān b. Ḥabīb b. al-Ḥağ Malkoč b. al-Ḥağ Ša'bān iz Olova, nastanjen u Sarajevu, muharema 1128/1715.

774. ISTO kao br. 770. **2866.**

Primjerak je nepotpun u početku.

L. 66; 15,5 × 11. Nasḫ lijep, vokalizovan. Stranice obrubljene crvenom linijom. Rečenice rastavljene krupnim zlatnim tačkama. Papir žućkast, povez poluplatneni.

Rukopis je iz XVII ili XVIII stoljeća.

Kupljeno u Travniku.

775. **2879.**

L. 96; 15,5 × 11. Nasḫ vokalizovan. Papir žućkast i malim dijelom zelen, listovi zahvaćeni vlagom i neki od njih oštećeni, tako da je i pismo mjestimično oštećeno; povez kožni sa ornamentima na koricama.

1. L. 1 — 50. ISTO.
   Istaknute riječi i rečenice pisane crvenim mastilom.

2. L. 51^b — 54. حزب البحر للشاذلى .

   Dova (molitva) zvana *Ḥizb al-baḥr* (v. br. 365,^{4}).

3. L. 54^b — 56. حزب محيى الدين النووى

   Dova koju je sastavio Abū Zakarīya Yaḥyā b. Šaraf an-Nawawī, umro 676/1277.

   Kairo I, 290.

   Prije dove nalazi se uvod o važnosti iste, a zatim njen početak:

   بسم الله الرحمن الرحيم و صلى الله على سيدنا محمد و آله و سلم بسم الله اكبر
   الله اكبر الله اكبر اقول على نفسى و على دينى

4. L. 57 — 64. حزب البر ili الحزب الكبير

   Dova koju je sastavio Abu 'l-Ḥasan 'Alī b. 'Abdullāh aš-Šaḏilī (v. ovdje tač. 2).

   Kairo I, 287.

Početak:

اذا جاءك الذين يؤمنون بآياتنا فقل سلام عليكم كتب ربكم على نفسه الرحمة

5. L. 64^b — 67. (حلية رسول الله صلعم و خلفاءه الاربعة)

   Kratak lični opis Resulullaha i prve četvorice halifa (izvadak iz *Šamā'ila*), zatim se nalaze imena *Aṣḥāb al-kahfa*.

6. L. 69 — 96. جالية الكرب باصحاب سيد العجم و العرب

   Dova u kojoj su sabrana imena ashaba sa Uhuda i Bedra. Sastavio Ǧa'far b. Ḥasan b. 'Abdulkarīm al-Barzanǧī, umro 1179/1765.

   Kairo I, 283; Brock. II, 384.

   Početak:

   الحمد لله الذى تقدست صفاته و اسماؤه و الصلاة و السلام ... و بعد فيقول المفتقر
   الى فضل الكريم المنجى جعفر بن حسن بن عبد الكريم البرزنجى

Zati mslijedi dulji uvod o važnosti i značaju ove dove. Imena ashaba poredana su abecednim redom.

Na listu 50^b nalaze se bilješke o nafile-namazu koji se klanja radi neke potrebe.

Cijela zbirka prepisana je istim rukopisom prije 1190/1776 (v. bilješku na l. 96).

776. ISTO kao br. 770 **2971.**

L. 83; 17 × 10,5. Nasḫ lijep, vokalizovan. Značajnije riječi pisane crvenim mastilom. Papir bijel, tanak, glat, povez polukožni.

Na zadnjem zaštitnom listu nalazi se kurban-dova i bilješka o molitvi za kišu.

Rukopis je iz XVIII stoljeća.

Iz biblioteke Muhamed Enveri Kadića.

777. الكاشف لادعية النبى الاكرم شرح الحزب الاعظم **2057.**

(لمجهول)

Komentar djelu *al-Ḥizb al-a'ẓam* (v. br. 770) od nepoznatog pisca. Kairo (I, 343) i Brockelmann (S. II, 541) pogrešno navode da je pisac komentara 'Alī al-Qārī, — što ne dopušta ni tekst uvoda.

Početak:

الحمد لله المذكور بكل لسان الهادى لهذه الامة المحمدية بمن تنورت من نوره الاكوان ... و بعد فان الاشتغال بالذكر من افضل الطاعات ... فمن ذلك حزب الامام الجليل ... الحزب الاعظم للاعلى القارى افاض الله تعالى على قبره سحايب الرضوان ... و قد احضره لى من انتمى اليه لاخذ العلم و اخبرنى انه ليس له شرح فيما علم الشيخ الكامل و الاخ الناصح العامل خليل بن مصطفى من ديار بكر ... و سألنى ايضا فى صرف الهمة له الشيخ الصالح الصوفى على العربان -؟- المنسوب للشيخ معروف الكرخى ... فرأيت ان هذا الشرح يتم و قد تم ... و لما اكملته سميته الكاشف لادعية النبى الاكرم شرح الحزب الاعظم و الدعاء الافخم

L. 78; 20,5 × 15,5. Nasḫ-ta'līq. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Papir tamnobijel, glat, povez polukožni.

Na prvom zaštitnom listu nalazi se potpis i pečat bivšeg vlasnika (Omer Zuhdī 1193/1779), te pečat sa imenom kasnijeg preprodavca knjiga u Sarajevu (Muhamed-aga Aganagić).

Rukopis je stariji od prethodnog datuma.

778. **2168.**

L. 81; 21 × 14. Pod t. 1—4 nasḫ čitak, pod t. 5 nasḫ posebne vrste, krupan, lijep — od ruke vješta kaligrafa.

1. L. 1—20. الباب الخامس فى التسبيح و التحميد و الدعاء

نقل من مشكاة الانوار فى الاوراد و الاذكار

Peto poglavlje, o molitvama, iz djela *Miškāt al-anwār* koje je napisao šaiḫ Aḥmad b. 'Abdulqādir b. 'Omar al-Ḥaḍramī, umro 1052/1642.

2. L. 21—26. فقه الكيدانى , v. br. 399,^{4}.

3. L. 27—30. نخبة الفكر , v. br. 387.

Poslije toga na dva lista nacrtano je »stablo vjere« (šağara al-īmān). To je crtež u obliku stabla čije grane sa lišćem predstavljaju vrline i mane. Na nacrtu se nalazi datum 1060/1650 godina, što vjerovatno označava datum originala sa koga je precrtano.

4. L. 33—65. نزهة النظر فى توضيح نخبة الفكر , v. br. 113,^{5}.

5. L. 66—81. عجالة (فى تفسير بعض آيات القرآن)

Risala o tumačenju nekih ajeta Qur'āna. Napisao neki »Muhammad koji je smijenjen sa medrese — Fāṭime Ḫātun —«, kako se to razumi iz bilješke na kraju (حرّره العبد الراجى ... محمد الحقير المنفصل عن مدرسة فاطمه خاتون).

Početak: يا من ولهت فى انباء اسرار كماله العقول

Rad je posvećen nekom veziru.

U vrhu prve stranice nalazi se lijep unvan. Stranice su obrubljene sa tri tanke crne i širokom zlatnom linijom. Na naslovnoj str. naslov i bilješka su namjerno pobrisani.

Na naslovnoj stranici pod t. 1 nalazi se bilješka i pečat bivšeg vlasnika (Ibrahim b. Hāğ Muṣṭafa al-Baqārī, — Bakarević 1203/1788).

Prepisao od t. 1 do t. 4 neki Ḥasan 1116/1704. a pod t. 5 nepoznati prepisivač (ukoliko to nije sam autor) u XVIII ili XIX stoljeću.

779. انعام **3230.**

Molitvenik koji sadrži po nekoliko sura iz Qur'āna, razne dove i zapise, a često služi kao hamajlija. Naziv je po suri *al-An'ām* koja je obično napisana u početku. U ovom primjerku su sabrane sure *Fātiḥa, Yāsīn* i drugih nekoliko, te početak sure *al-Baqara*, zatim hatma-dova na turskom jeziku i neke druge dove, nijjeti dženaze-namaza, muhur (crtež) protiv kuge, *muhri-Sulejman* i *muhri-Jusuf*, *ahdnama* i njene velike prednosti, *vefki-šerif* (zapis) čijem nosiocu »ništa ne može naškoditi«, *Bazubend* (zapis vezan na mišici) za koji se kaže da će njegov nosilac imati velike sevabe. Među dovama kao posebne nalaze se: dova dvanaestorice šiiskih imama, dova i zapis protiv uzetosti jezika, dova Hasana i Huseina, te Hidra, dova za skidanje sihra, dova protiv crvenog vjetra i kuge.

L. 131; 10 × 8,5. Nasḫ pisan oštrim perom, vokalizovan. Papir bijel, deblji, povez kožni.

Prepisao Munla Velī, sin Salihov, u tvrđavi Izačić (srez Bihać), 1169/1756, kako je to rečeno u bilješci na posljednjoj strani.

راقم الحروف سابقا ازاچيك قلعه‌سنده منلا ولى بن صالح سنه ١١٦٩

Početak:

الحمد لله المذكور بكل لسان الهادى لهذه الامة المحمدية بمن تنورت من نوره الاكوان ... و بعد فان الاشتغال بالذكر من افضل الطاعات ... فمن ذلك حزب الامام الجليل ... الحزب الاعظم لملا على القارى افاض الله تعالى على قبره سحايب الرضوان ... و قد احضره لى من انتمى اليه لاخذ العلم و اخبرنى انه ليس له شرح فيما علم الشيخ الكامل و الاخ الناصح العامل خليل بن مصطفى من ديار بكر ... و سألنى ايضا فى صرف الهمة له الشيخ الصالح الصوفى على العربان ـ ؟ ـ المنسوب للشيخ معروف الكرخى ... فرأيت ان هذا الشرح يتم و قد تم ... و لما اكملته سميته الكاشف لادعية النبى الاكرم شرح الحزب الاعظم و الدعاء الافخم

L. 78; 20,5 × 15,5. Nasḫ-ta'līq. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Papir tamnobijel, glat, povez polukožni.

Na prvom zaštitnom listu nalazi se potpis i pečat bivšeg vlasnika (Omer Zuhdī 1193/1779), te pečat sa imenom kasnijeg preprodavca knjiga u Sarajevu (Muhamed-aga Aganagić).

Rukopis je stariji od prethodnog datuma.

778. 2168.

L. 81; 21 × 14. Pod t. 1—4 nasḫ čitak, pod t. 5 nasḫ posebne vrste, krupan, lijep — od ruke vješta kaligrafa.

1. L. 1—20. الباب الخامس فى التسبيح و التحميد و الدعاء

نقل من مشكاة الانوار فى الاوراد و الاذكار

Peto poglavlje, o molitvama, iz djela *Miškāt al-anwār* koje je napisao šaiḫ Aḥmad b. 'Abdulqādir b. 'Omar al-Ḥaḍramī, umro 1052/1642.

2. L. 21—26. فقه الكيدانى , v. br. 399,^{4}.

3. L. 27—30. نخبة الفكر , v. br. 387.

Poslije toga na dva lista nacrtano je »stablo vjere« (šağara al-īmān). To je crtež u obliku stabla čije grane sa lišćem predstavljaju vrline i mane. Na nacrtu se nalazi datum 1060/1650 godina, što vjerovatno označava datum originala sa koga je precrtano.

4. L. 33—65. نزهة النظر فى توضيح نخبة الفكر , v. br. 113,^{5}.

5. L. 66—81. عجالة (فى تفسير بعض آيات القرآن)

Risala o tumačenju nekih ajeta Qur'āna. Napisao neki »Muhammad koji je smijenjen sa medrese — Fāṭime Ḫātun —«, kako se to razumi iz bilješke na kraju (حرّره العبد الراجى ... محمد الحقير المنفصل عن مدرسة فاطمه خاتون).

Početak: يا من ولهت فى انباء اسرار كماله العقول

Rad je posvećen nekom veziru.

U vrhu prve stranice nalazi se lijep unvan. Stranice su obrubljene sa tri tanke crne i širokom zlatnom linijom. Na naslovnoj str. naslov i bilješka su namjerno pobrisani.

Na naslovnoj stranici pod t. 1 nalazi se bilješka i pečat bivšeg vlasnika (Ibrahim b. Hāğ Muṣṭafa al-Baqārī, — Bakarević 1203/1788).

Prepisao od t. 1 do t. 4 neki Ḥasan 1116/1704. a pod t. 5 nepoznati prepisivač (ukoliko to nije sam autor) u XVIII ili XIX stoljeću.

779. انعام 3230.

Molitvenik koji sadrži po nekoliko sura iz Qur'āna, razne dove i zapise, a često služi kao hamajlija. Naziv je po suri *al-An'ām* koja je obično napisana u početku. U ovom primjerku su sabrane sure *Fātiḥa*, *Yāsīn* i drugih nekoliko, te početak sure *al-Baqara*, zatim hatma-dova na turskom jeziku i neke druge dove, nijjeti dženaze-namaza, muhur (crtež) protiv kuge, *muhri-Sulejman* i *muhri-Jusuf*, *ahdnama* i njene velike prednosti, *vefki-šerif* (zapis) čijem nosiocu »ništa ne može naškoditi«, *Bazubend* (zapis vezan na mišici) za koji se kaže da će njegov nosilac imati velike sevabe. Među dovama kao posebne nalaze se: dova dvanaestorice šiiskih imama, dova i zapis protiv uzetosti jezika, dova Hasana i Huseina, te Hidra, dova za skidanje sihra, dova protiv crvenog vjetra i kuge.

L. 131; 10 × 8,5. Nasḫ pisan oštrim perom, vokalizovan. Papir bijel, deblji, povez kožni.

Prepisao Munla Velī, sin Salihov, u tvrđavi Izačić (srez Bihać), 1169/1756, kako je to rečeno u bilješci na posljednjoj strani.

راقم الحروف سابقا ازاچيك قلعه‌سنده منلا ولى بن صالح سنه ١١٦٩

Na početku se nalaze bilješke sa datumom rođenja i smrti nekih osoba. Tu se kaže da je Fejzullah-aga Dženetić rođen 22. ševala u petak veče 1165/1752.

Uvakufio Mustaj-beg Dženetić, sin Fejzullah-begov, svom muškom potomstvu 1289/1872, kako se to vidi iz zapisa na naslovnoj strani. Tu je i njegov lični pečat u kome piše:

خاك پاى چار يار با صفا بندهٔ آل محمد مصطفى

780. انعام 2900.

Sadrži sure *al-An'ām*, *Yāsīn* i druge, zatim esmai-husna, opis istihare, prednosti dove zvane *al-Qadah* i tekst te dove, te još druge razne dove sa ponekim zapisom. Posljednjih desetak listova ispunjeno je raznim receptima za lijekove.

L. 115; 15,8 × 11. Nasḫ i riq'a. Papir žućkast, deblji, listovi zahvaćeni vlagom; povez kožni, oštećen, sa otiskom ornamenata na koricama.

Prepis dovršen 1180/1766.

Uvakufio Mustaj-beg Dženetić.

781. انعام 3189.

Pored više sura i ajeta, u primjerku se nalazi: kratka hatma-dova, sedam ajeta za spas od svih nesreća, *al-asmā' al-ḥusna* i 112 imena i atributa Muhamedovih, iman-dova, kratak lični opis Muhamedov, te dova koja se uči kad se vidi mlađak. Na koncu je popis navodno Muhamedove ostavine, te slika navodno muhri-nubuvveta.

L. 65; 16,5 × 11. Nasḫ vrlo lijep. Na početku se nalazi unvan i dalje mnogi ukrasi u bojama, a naročito pri kraju. Stranice su obrubljene sa tri crne i jednom širokom zlatnom linijom. Papir žućkasto-bijel, povez kožni sa utisnutim ornamentima na koricama, oštećen.

Prepisao i ukrasio neki Ahmed, imam, učenik Vefaije Misrije 1198/1783.

نمّقه الحقير اضعف الكتّاب احمد الامام من تلاميذ الوفائى المصرى فى سنة ١١٩٨

Uvakufio Mustaj-beg Dženetić.

782. انعام 4363.

Pored uobičajenih sura i dova, ovaj primjerak sadrži: Kratak lični opis Muhamedov i prve četvorice halifa, dove za ozdravljenje, za skidanje sihra, za postizanje visokog položaja, za lak porođaj, imena Muhamedova, imena ashaba sa Bedra, 17 uslova za dovu, prikaz vremena u kojima se dova prima i čija se dova prima itd.

L. 103; 16,5 × 9. Nasḫ lijep. Na početku je unvan u bojama i dalje mjestimično manji unvani i ukrasi. Stranice su obrubljene sa tri crne i jednom širom zlatnom linijom. Po rubovima listova ima glosa. Papir žućkast, tanak, bez poveza.

Prepisao i ukrasio Sulaiman sin Ibrahimov, zvani Hadžabulić, iz Gornjeg Vakufa, učenik nekog Ismail Zihnije, 1227/1812.

Turski

783. توفيق موفق الخيرات لنيل البركات 177.

فى خدمة منبع السعادات شرح دلائل الخيرات

Turski prevod i komentar djela دلائل الخيرات (v. br. 758). Napisao šaiḫ Muḥammad Qara Dāwūdzāde ar-Rūmī, umro 1170/1756.

Ismā'īl-paša, Ḏail I, 340; Kairo (F. kutub at-turkiya), 58.

Početak:

الحمد لله الذى صلى بنفسه على النبى عليه اكمل الصلوات و التسليم

L. 252; 30 × 20. Nasḫ lijep. Osnovni tekst pisan crvenim mastilom. U vrhu prve stranice je lijep unvan u bojama i po jedna rozeta na prvoj i drugoj stranici. Prve dvije stranice obrubljene su sa pet crnih i dvije široke zlatne, a ostale jednom crvenom linijom. U prvoj polovini rukopisa (na l. 90 — 91) nalaze se jednostavni crteži u bojama koji predstavljaju panoramu harema sa bližom okolinom u Meki i Medini. Papir bijel, glat, povez polukožni, omotan djelomično u zeleno platno.

Na prvom zaštitnom listu nalazi se potpis i lični pečat Muhameda Mestvice, nekadašnjeg vlasnika ovog rukopisa. Na naslovnoj strani nalazi se gornji naslov i bilješka u kojoj se kaže da je primjerak uvakufio Hadži Muhamed Bičakčić, sin Fejzullahov, za Ajni-begov mekṭeb u Sarajevu. Na kraju ima bilješka, pisana krupno, plavom tintom, u kojoj se kaže da je ovaj primjerak ispravio Halil b. Ibrahim.

قد صحح هذا الشرح النفيس بقدر الوسع والامكان مع ان بضاعتى قليلة والقريحة كليلة . . . و انا العبد الفقير خليل بن ابراهيم الحقير

Rukopis je iz XVIII stoljeća, a prepisao ga je vjerovatno navedeni Ḫalīl b. Ibrāhīm.

Iz Šehdine biblioteke, čiji se pečat nalazi na početku i na kraju.

784. ISTO **4198.**

L. 299; 24 × 14. Nasḫ sitan, lijep. Osnovni tekst pisan crvenim mastilom. U vrhu prve stranice i na l. 104 nalaze se vrlo lijepi unvani u živopisnim bojama, kao što su i rubovi prve dvije stranice ukrašeni vanredno lijepim ornamentima. Stranice su obrubljene sa tri tanke crne, širokom zlatnom i crvenom linijom. Na prvoj stranici rečenice su rastavljene krupnim zlatnim tačkama koje su umjetnički ukrašene. Po prerezu listova nalaze se također zlatni ukrasi, kao što se nalaze divni ukrasi i na završetku. Na l. 100 nalazi se lijep crtež u bojama koji predstavlja Revdai-mutahheru sa Resulullahovom džamijom i njenom bližom okolinom u Medini. Papir tamnobijel, tanak, povez polukožni, omotan u zeleno tanko platno. Primjerak ima kožnu futrolu koja je oštećena.

Rukopis je vrlo vrijedan po ljepoti pisma i ornamentike, a potiče iz XVIII stoljeća.

Uvakufio Murteza-efendija Karađozović,, muftija crnogorskih muslimana, za Gazi Husrev-begovu biblioteku 1952. godine, kako je to zabilježeno na početku rukopisa.

785. **4249.**

L. 119; 20 × 14,5. Nasḫ. Papir tamnobijel, deblji, povez poluplatneni.

1. L. 1 — 53. دعانامه

Zbirka dova, sa uputstvom na turskom jeziku, nepotpuna u početku. Posvećeno nekom H. Ibrahimu, velikom meceni. Raspoređeno je na uvod i sedam poglavlja.

Poslije te zbirke nekoliko lista sadrži razne dove i salavate.

2. L. 54 — 57. حزب البحر للشيخ الشاذلى , v. br. 365,⁴.

Na l. 58 — 109 nalaze se razne dove i bilješke.

3. L. 110 — 113. القصيدة الدمياطية

(الاسماء الحسنى منظوم الدمياطى) , v. br. 122,⁹.

Na posljednjih osam lista ispisane su opet razne bilješke, dove i recepti.

Cijela zbirka prepisana je istim rukopisom vjerovatno u XVIII stoljeću.

786. **800.**

L. 112; 18,5 × 13. Nasḫ. Papir tamnobijel, glat, povez kožni, sa ornamentima na koricama.

1. L. 1 — 16. دعانامهٔ ابو السعود

Zbirka dova koje je sabrao šaiḫ al-islām Abus-Su'ūd, umro 982/1574. U početku je zbirka nepotpuna.

Početak ovdje: . . . زمانده دعا مقبولدر دعاسى مستجاب اولنار

2. L. 17 — 27. اوصاف حليهٔ رسول اكرم صلعم

Komentar na turskom jeziku nekolicini hadisa koji sadrže opis Resulullahove ličnosti. (Hadisi su uzeti iz Tirmizijina Šemaila).

Početak: الحمد لله الذى خلق الانسان فى احسن تقويم

U uvodu nepoznati pisac spominje sultana Murata.

3. L. 28 — 53. حليهٔ خاقانى

Pjesma na turskom jeziku u slavu Resulullaha. Sadrži i opis njegove ličnosti. Spjevao Muhammad-beg Ḫāqānī, umro 1015/1606.

M. Tahir, OM II, 163.

Spjev je još poznat i pod naslovom الحلية النبوية (v. ḤḪ I, 691 i Reiu, 257).

Početak: بسمليله ايدهلم فتح كلام فتح اوله تا بو معماى بنام

4. L. 54 — 79. (قصيدة تركية فى شرح معانى الاسماء الحسنى)

Kasida na turskom jeziku o tumačenju Božijih imena, od nepoznatog pisca.

Početak: بسم الله الرحمن الرحيم اعظم اسماء عليم و حكيم

Na kraju nepotpuno.

Slijedeća dva lista sadrže dio *esmai-husna*, te kraće dove i upute kada i za koju se želju one uče.

5. L. 80 — 82. القصيدة الدمياطية, v. br. 122,⁹.

Na l. 83 — 93. nalaze se razne bilješke, stihovi i nabožne kaside (ilahije) — na turskom i arapskom jeziku.

6. L. 93 — 95. استغفار سيدى ابى مدين

Dova u stihu na arapskom jeziku. Sastavio Šaiḫ Abū Madyan (v. Kairo I, 265).

Početak:

بسم الله ابتدى فى كل محترم و الحمد لله فى بدئى و مختتم

Na l. 95 — 103. nalazi se poglavlje o prednosti učenja salavata. (فى بيان فضل الصلاة على النبي ع م — uzeto iz djela الحزب الاعظم, v. br. 770).

Na l. 103ᵇ — nalazi se vird šaiḫ al-islama Abus-Su'ūda.

(ابو السعود افندى حضرتلرينك ورد شريفلريدر)

Početak: اللهم نظم احوالى و حسن افعالى

Posljednjih šest lista sadrže razne bilješke, dove, poučne stihove i recepte za neke lijekove, — na arapskom i turskom jeziku.

Cijelu zbirku, izuzev bilježaka nekih dova i stihova, prepisao nepoznati prepisivač oko godine 1109/1697.

Uvakufio Hromozade.

787. مناجاة موسى عليه السلام 2033.

Munāğāt (razgovor s Bogom i molitva) Musa alejhisselama. Nepotpuno u početku.

Kairo (F. Kutub at-turkiya), 61.

Početak ovdje:

يو يوزنده هر نكيم وار ايدى دوكلى اوتورمش ايدى اندن جبرائيل موسى يه بيورديكم

Možda je ovo prevod sa arapskog (v. br. 578,⁵).

L. 24; 21 × 16. Nasḫ krupan, slab. Papir tamnobijel, deblji, povez poluplatneni.

Prepisano 1175/1761.

788. ISTO 2732.

Početak ovog primjerka glasi:

كعب الاحباردن رضى الله عنه روايت اولنور

L. 45; 18,5 × 12,5. Nasḫ slab, vokalizovan. Papir žućkast, povez poluplatneni.

Rukopis je iz XIX stoljeća.

Iz biblioteke Muhamed Enverije Kadića.

789. مجموعهٔ ادعيه 1157.

Zbirka prigodnih dova, sa tumačem na turskom jeziku, od nepoznatog sabirača, nepotpuna u početku. Pred svakom dovom navodi se njen sened i radi čega se uči.

Početak ovdje:

يا حفيظ احفظنى بحفظك الخفى الذى اذا حفظت به كفى و نقلدر شاملدن روايت اولنديكه حسن حسين خسته اولديلر رسول ع م بو تعويذى انلرك اوزرينه اوقدى

L. 105; 22,5 × 13. Nasḫ. Tekst dova vokalizovan. Stranice obrubljene crvenim linijama. Papir žućkast i tamnobijel, tanak, čvrst; povez kožni, oštećen.

Rukopis je iz XVIII ili XIX stoljeća.

790. ترجمة الحصن الحصين 2952.

Turski prevod djela الحصن الحصين من كلام سيد المرسلين (v. br. 588,³).

Prevodilac je Aḥmad b. Šaiḫ Tāğ al-'ārifīn, (v. uvod).

Gornji naslov nalazi se na prerezu listova.

Početak:

حمد و سپاس و ثناء بی قیاس اول خالق موجودات ... کتاب الحصن الحصین
و صف تام و نفعی عام و مشهور اولمشدر ... بو فقیر قلیل البضاعه ... احمد بن الشیخ
تاج العارفین علی قدر الطاقة لسان ترکیه ترجمه ایدوب ابناء رومدن هرکس اندن انتفاع ایده لر

L. 386; 16 × 11. Nasḫ lijep, vokalizovan. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Kratice, koje označavaju izvore, pisane su crvenim mastilom. Papir tamnobijel, glat, povez kožni, sa otiskom ornamenata na koricama. Ima polukožnu futrolu.

Na ostatku prvog zaštitnog lista, čije su dvije trećine otkinute, nalazi se bilješka u kojoj se kaže da je Mula Mestvica pregledao ovaj rukopis 1264/1848. (کوزدن کچردی ملا مستوچه سنه ١٢٦٤)

Na rubu posljednjeg lista nalaze se dvije fetve na turskom jeziku o pobožnosti griješnika, od nekog Abdullaha.

Rukopis je iz XVIII stoljeća.

Iz Šehdine biblioteke, čiji se pečat nalazi na početku i na kraju.

791. **2738.**

L. 52; 17,5 × 12,5. Nasḫ vokalizovan, slab, a samo pod t. 3 ta'līq od vješte ruke. Papir žućkast, povez polukožni.

1. L. 1—21. دعاء مناجاة (وغيرها من الادعية)

Razne dove i zapisi sa uputstvom zašto se uče i pišu.

Početak: اللهم انى اسئلك بحق لااله الا الله وحده ...

Poslije toga navedeni su dani u mjesecima sa oznakom koji je dan sretan, a koji nesretan.

2. L. 23—29. مرحوم قاضی زاده افندینك خاصة اسلامبول و عامة
جمله مؤمنلر خاتونلرینه وصیتلردر

Savjeti ženama u Istanbulu i drugim ženama vjernika, na turskom jeziku. Napisao Qādīzāde-efendi.

Početak: كلك ای مؤمنلرك خاتونلری یارادان الله ایچون دیکلیکك بنی

3. L. 29—41. (شرح القصيدة الطنطرانية بالتركية).

Komentar na turskom jeziku poznatoj Tantaranijinoj pjesmi o Nizamul-Mulku (v. br. 397,⁵).

Početak:

یا خلی البال ... الخلی غملو و تشویشلردن و انارك كبیلردن كوكلی فارغ
اولان كمسنه

Prepisao, a možda i napisao, Aḥmad b. Muḥammad b. Muḥammad, imam sultan Ahmedove džamije u Istanbulu, 1172/1758.

4. L. 42—50. جواهر الاسلام , v. br. 590,⁵.

Rukopisi pod t. 1—2 i 4 su iz XVIII ili XIX stoljeća.

792. دعانامه **2799.**

Kratka zbirka dova sa uputstvom na turskom jeziku.

Početak:

هركیم بو صلوات ضحی دیو قشلق وقتنده اقلی ایكی ركعت اكثری سكز ركعت.
نمازی قلسه

L. 10; 16 × 12. Nasḫ krupan, vokalizovan. Papir žućkast, povez papirni.

Rukopis je iz XVIII ili XIX stoljeća.

Iz biblioteke Bojozade Hasan-efendi.

Perzijski

793. **3861.**

L. 235; 24,5 × 17. Nasḫ vrlo lijep. U početku svakog djela lijep unvan. Stranice obrubljene sa dvije tanke crne, jednom plavom i debljom zlatnom linijom. Papir tamnobijel, neki listovi oštećeni crvotočinom, povez kožni, sa otiskom ornamenata na sredini korica, oštećen.

1. L. 1—186. معراج الاعمال المأجورة فى الادعية و الاذكار المأثورة
و الاعمال المبرورة

Zbirka dova, tesbiha i zikra sa prevodom i tumačem na perzijskom jeziku. Napisao 'Abdullāh b. 'Abdurraḥmān b. 'Abdullaṭīf al-Ḥusainī (aš-Šīrāzī al-Herewī ad-Daštekī) Aṣīl al-wā'iẓ, umro 883/1478.

Isma'īl-paša (AM I, 469) spominje ime pisca i gornji datum njegove smrti, ali on ne spominje ovo djelo kao ni drugi pristupačni izvori.

Početak:

الوف حمد و ستایش و صنوف سپاس بی آلایش ... کاتب این رساله و جامع این
مقاله الفقیر الی الله الغنی خادم الاحادیث النبوی عبد الله بن عبد الرحمن بن عبد اللطیف
الحسینی المشتهر بین کل لافظ باصیل الواعظ

Tekst dova vokalizovan. Perzijski prevod istih pisan crvenim mastilom sitno između redaka.

2. L. 187 — 235. در معرفت مزارات مقدسه و مواضع متبرکه
در قبهٔ اسلام هراة

Djelo o grobnicama dobrih ljudi (*evliya*) grada Herata, na perzijskom jeziku od istog pisca. Gornji naslov nalazi se u rukopisu. Ismā'īl-paša (n. m.) navodi od ovoga pisca djelo pod naslovom:

هزار مزار فی مزارات هرات.

Djelo je podijeljeno na uvod, tri poglavlja i zaglavak. Na početku ima kratak predgovor u kome je pored naslova naveden raspored djela i popis imena dobrih ljudi (فهرست اسامی اولیاء الله), čiji se grobovi spominju u ovom djelu. Možda je predgovor napisao sam prepisivač. Popis sadrži 205 imena, a napisan je krupno, divnom kaligrafijom, različitim mastilom skladnog rasporeda, tako da je naizmjence pisan po jedan red plavim, zagasito-crvenim, zlatnim i otvoreno-crvenim mastilom. Početak toga predgovora glasi:

تألیف سند المحدثین ... عبد الله الواعظ روّح الله مرقده در معرفت مزارات مقدسه
و مواضع متبرکه که در قبة الاسلام هراة

Početak djela:

الحمد لله الذی جعل زیارة مراقد الاولیاء وسیلة لحصول مقاصد العباد ... فیقول
الفقیر الداعی لدوام الحضرة السلطانی عبد الله بن عبد الرحمن الحسینی ... این رسالهٔ
نفیسه و این مقالهٔ انیسه در سلك نظم ... مشتمل بر مقدمه و سه باب و خاتمه

Prepisivač i datum prepisa ovog divno izrađenog rukopisa nepoznati su, ali je rukopis vjerovatno iz XVI stoljeća.

Na početku kodeksa nalazi se bilješka koja je, nažalost, oštećena. Iz nje se vidi da je rukopis prvotno pripadao nekoj džamiji. Na posljednjem listu nalazi se šest okruglih nečitkih pečata nekadanjih vlasnika ovog primjerka.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

794. **3299.**

L. 58; 22 × 17. Ta'līq i nasḫ, vrlo lijepi, od različitih ruku. Papir žućkast, povez poluplatneni, nov.

1. L. 1 — 5. ورد عبدالله الانصاری

Vird 'Abdullaha Anṣārije na perzijskom jeziku. Gornji naslov je na naslovnoj stranici, a u vrhu prve stranice nalazi se naslov: الهی نامهٔ عبدالله انصاری. To je zapravo dova i savjeti sinu Niẓāmul-Mulku, kako se to vidi iz samog rukopisa. 'Abdullāh al-Anṣārī je vjerovatno šaiḫ Abū Ismā'īl b. Abū Manṣūr, čuveni sufija iz Herata, umro 481/1088, ili 'Abdullah al-Anṣārī Sulṭānpūrī al-Hindī, iz Indije, umro 1006/1597. (v. Šamsuddin Sāmī, QA IV, i Isma'īl-paša, AM I, 473).

Početak:

بسمك القدوس قد سنی منی الهی این چه فضل است که بادوستان خود کردهٔ که
هرکه ایشا نرا شناخت ترا یافت

Na rubovima je ispisana kasida na arapskom jeziku, mističnog sadržaja, koja je pripisana 'Abdulqādir al-Gīlāniji, umro 561/1165.

قصیدة لحضرت شیخ عبد القادر قدس سره العزیز

نظرت بعین الفکر فی واد حضرتی   حبیب تجلّی للقلوب فخرت
سقانی بکأس من مدامات حبه   فکان من الساقی خماری و سکرتی

2. L. 6 — 34. شرح اول [؟] دلائل الخيرات (مختصر مطالع المسرات)

Komentar djelu *Dalā'il al-ḫairāt* (v. br. 758) od nepoznatog pisca. To je skraćena redakcija komentara *Maṭāli' al-masarrāt* (v. br. 766). Gornji prvi naslov nalazi se na rukopisu.

Početak:

الحمد لله على نعوت كماله و فضله و لطفه و افضاله . . . و بعد فان كل آن يمر من الازمان و كل ساعة تمضى على الانسان قطعة اكسير من معدن الحياة و جوهر نفيس من كنوز الاوقات . . . و ان كتاب دلائل الخيرات . . . محتو على انفس اوراد و ازكى تحية . . . و قد شرحه الفاسى على وجه اتم و اكمل لكن جعل شرحه سفرا بعيدا يتعب فيه النفوس و اطول [!] فجعلته مختصرا على وجه يليق

Pismo je krupan nasḫ.

Listovi 35 — 39^{b} sadrže razne bilješke na turskom, arapskom i perzijskom jeziku. Među njima se nalazi nekoliko hadisa, natpis sa datumom nekog mosta u Perziji, te savjeti Abdullah Ensarije sinu Nizamul-Mulku.

3. L. 39^{b} — 40. القصيدة المضرية

Kasida *Muḍariya* koja sadrži salavat i molitvu. Pripisuje se Šarafuddīn Abū 'Abdullāh Muḥammad b. Sa'īd al-Būsirīji, umro 694/1294.

Brock. I, 267, V; Kairo I, 342.

Početak:

يا رب صل على المختار من مضر   و الانبياء و جميع الرسل ما ذكروا

Na kraju se nalazi bilješka na turskom jeziku u kojoj se kaže da se kasida pripisuje gornjem piscu, te dva stiha 'Abdulqadira Gīlanije (أَيُدْرِكُنِي ضَيم و انت ذخيرتى) sa tumačenjem.

Na listu 40^{b} — 42^{a} nalaze se recepti na turskom jeziku o tome kako se pravi miomirisan sapun, pisani krupnom kaligrafijom.

4. L. 42^{b} — 44. قصيدة بانت سعاد

Kasida u slavu Božijeg poslanika Muhammeda. Spjevao njegov savremenik Ka'b b. Zuhair, umro oko 10/631.

Brock. I, 39; Šamsuddin Sami, QA V, 3867.

Početak: بانت سعاد فقلبي اليوم متبول

Na kraju se nalazi objašnjenje na turskom jeziku o nastanku ove kaside.

5. L. 45 — 48. تخميس بانت سعاد لنحيفى افندى

Taḫmīs (prerada) na turskom jeziku gore spomenutoj Ka'bovoj pjesmi *Bānet Su'ādu*. Sastavio Sulaiman Naḥīfī-efendi, umro 1150/1737. (Taḫmīs je prerada stiha ili pjesme dodavanjem tri nova polustiha, tako da to sa dva osnovna polustiha čini strofu od pet redaka ili polustihova).

Početak:

فغانكه ملك دله جيش حسرت ايتدى غلو   يرادلدى شرحه و داغ فراقله پهلو

6. L. 48 — 49. تخميس مضرية

Taḫmīs gore spomenute kaside *Muḍarīye* na turskom jeziku, također od pjesnika Nahifije.

Ismā'īl-paša, AM I, 404.

Početak: اشهر ايليوب اشرف او سيد البشر

يكانه ايلدك اشراف ايچنده اول مهرى

7. L. 49^{b} — 51. تخميس قصيده خمرية للشيخ عمر ابن الفارض

Tahmis na arapskom jeziku Ibn al-Fāriḍovoj *Ḫamriyyi*.

Početak: سمونا على عز الملوك شهامة

Na listu 51 nalazi se تخميس نعت شريف جامى لنحيفى افندى tahmis nekim Ǧamijinim hvalospjevima *(na't)* od Nahifije. Ovaj taḫmīs je nepotpun, jer je nekoliko lista izgubljeno.

Početak: حسرت دركاه فخر عالم اياه دمبدم

Na listu 52 je završetak nekog hizba u stihovima, čiji je početak izgubljen. Prvi stihovi ovdje su:

وسلم بيحر و اعطنى خير برها   و اسبل على الخير و اشف من الفلت
فسبحانك اللهم يا خير خالق   و يا خير خلاق و اكرم من نعت

8. L. 53 — 56. مكالمهٔ معراج شريف

Risala na arapskom jeziku koja sadrži Resulullahov razgovor i molitvu prilikom miradža, od nepoznatog pisca. Gornji naslov nalazi se na rubu prve stranice rukopisa.

Početak:

روى عن جعفر بن محمد الصادق عن ابيه عن جده عن امير المؤمنين على ابن ابى طالب رضى الله عنهم انه قال هذا ما سأل رسول الله صلعم ربه ليلة المعراج و سمع منه

Na listu 54^b napisan je neki hadis pod naslovom حديث اربعين, a potom list 55^a neispisan, pa nastavak teksta spomenute risale.

Pri kraju se nalazi jedan zapis na turskom jeziku o osnivanju janičarske vojske; na posljednjoj stranici je nekoliko stihova Naẓīrā Gulšenije. Početak im je: فرانه كرچه سراجه عيان ينار ياقيلور

Na naslovnoj stranici pod tač. 1 ove zbirke nalazi se bilješka u kojoj se kaže da je zbirku sabrao Ibrahim Naẓīrā Gulšenī (مما جمعه الفقير ابراهيم نظيرا كلشنى), umro 1188/1774 (v. M. Tahir, OM II, 45). Ispod te bilješke nalazi se sadržaj ove zbirke. Neki radovi spomenuti u sadržaju ne nalaze se u zbirci, jer su dotični listovi izgubljeni.

Prepis je, izgleda, iz ruku različitih prepisivača. Na kraju djela pod tač. 1 nalazi se samo datum 12. redžeb 1133/1720. Na naslovnoj stranici slijedećeg djela (tač. 2) kaže se da je prepisao 'Alī-efendi Ša'bānagazade, šejh mevlevija, bez oznake datuma. Tu se nalazi i bilješka mističnog sadržaja o svrsi postojanja satane. Na kraju bilješke kaže se da su to misli Naẓīrā Gulšenīje koji je, kako izgleda, sam zapisao i potpisao ovu bilješku.

795. اجابتمند ili تعرفه ili دورخوان 3351.

Devriḫān (molitva) koju po običaju u nekim džamijama sa mahfila recituje muezzin ili njegov pomoćnik pred početak džume (u Sarajevu samo u Gazi Husrevbegovoj džamiji). Službenik koji vrši ovu dužnost zove se *mu'arrif*.

Ovdje se nalaze dva primjerka pod istim gornjim brojem.

Nije nam poznato ko je sastavio tekst ove molitve. H. Kreševljaković (*Spomenica Gazi Husrev-begove četiristogodišnjice*, Sarajevo 1932, 98 i 151) pogrešno navodi da je tekst ove molitve sastavio Mehmed Refik-efendija Muftić, muderis Gazi Husrev-begove medrese (1854 — 1916), jer je jedan primjerak ove *ta'rife* prepisao Sayyid Saifullah Bendi, Bošnjak, 1276/1859, a drugi je prepisan 1278/1861.

Početak:

بارك الله فيكم احسن الله اليكم طيب الله انفاسكم ... با دا بروى مؤمنان دائم مبارك ماه هلال

L. 2; 74 × 14, 41 × 13. Nasḫ krupan. Jedna *ta'rifa* je primitivno ukrašena bojama i nalijepljena na karton. Drugi primjerak je nalijepljen na platno.

DOPUNE I ISPRAVCI

Strana 11, u petom redu, poslije imena pisca dodati: Opširniji opis ovog djela vidi u Rieu, 115^b.

Na istoj strani, umjesto posljednje rečenice dodati:

U rukopisu se nalaze mnogi crteži i tabele u bojama, a odnose se na pojedina pitanja o kojima se govori u djelu.

Na naslovnoj stranici nalazi se bilješka u kojoj se kaže da vlasnik Džinozade zavješta ovaj rukopis svojoj djeci. Ispod bilješke je mali okrugli pečat zavještača (Mehmed Baki, 1226/1811). Iznad bilješke nalazi se drugi krupniji pečat u kom piše: vakuf Džinozade Abdulbaki-efendi, 1284/1867. (To je, vjerovatno, pečat posljednjeg vlasnika iz porodice Džino, koji je rukopis predao u Šehdi-efendinu biblioteku). Iznad ovog drugog pečata nalazi se pečat Šehdi-efendine biblioteke. Tu je sa strane i noviji pečat Gazi Husrevbegove biblioteke.

Rukopis potiče iz druge polovine XVIII stoljeća.

Str. 43, br. 78, poslije treće rečenice dodati: Ovi redovi uvučeni su s obje strane, dok su ṯuluṯom pisani redovi ispisani preko cijele stranice. Džuzovi pripadaju jednom veoma lijepo pisanom kompletu koji nam se, na žalost, nije sačuvao.

Str. 43, br. 79, mjesto: Džuz 8, treba: Fragment s kraja 6. i početka 7. džuza iz nekog mushafa.

Str. 56, br. 58, u prvom pasusu prije posljednje rečenice dodati: Na nekoliko mjesta, naročito pri kraju, besmela je napisana na poseban način, tako da predstavlja ornament u obliku mušebka, što je učinjeno jednim potezom pera. Na kraju se nalaze stihovi na turskom jeziku o završetku prepisa.

Str. 62, redak 2, poslije riječi ومنّه, dodati: وذلك ببغداد حرسها الله تعالى.

Na kraju opisa istog rukopisa dodati:

Povez rukopisa kasnije je popravljen.

Rukopis potiče iz XV ili XVI stoljeća.

Iz biblioteke Fejzije medrese.

Str. 62, br. 113, t. 1, poslije datuma piščeve smrti dodati: Pisac je poznat pod nadimkom Ibn al-Ǵazarī (v. prvi stih njegove al-Muqaddime, te Zarkilī III, 978; Flügel III, 67; Šaḏarāt VII, 204; Brock. II, 201), a neki ga navode i pod nazivom al-Ǵazarī.

Str. 66, t. 7, redak 8, u rečenici o nadimku pisca kako je naveden u katalogu Aya Sofiye, poslije riječi: nadimak pisca je Nuršani (النورشى), treba dodati: što je pogrešno.

Str. 67, br. 115, t. 5, poslije navedenih izvora na kraju, dodati u novom redu:

Ismā'īl-paša na drugom mjestu (AM I, 503) kaže da se ovaj pisac zove 'Abdulḥaqq b. Saifuddīn b. Sa'dullāh Abū Muḥammad ad-Dihlawī i da je napisao djelo جذاب القلوب الى ديار المحبوب o istoriji Medine.

Str. 69, t. 1, mjesto: Napisao Abū Bakr Aḥmad, treba: Napisao sin autora *al-Muqaddime* Abū Bakr Aḥmad . . .

Str. 70, u retku 5. i 6, umjesto: Bosnawi, treba vjerovatno: Ṣunisawī (صونيسوى), od Sunisa (صونيسا), mjesto u vilajetu Sivas; vidi Ahmed Rifat, لغات تاريخيه و جغرافيه , Istanbul 1299, IV, 188.

Str. 71, u četvrtom redu, poslije: Ḏaḫīrat al-'ābidīn, dodati: kako je navedeno u rukopisu.

Str. 71, t. 8, poslije: Kairo I, 433, dodati u novom redu:

Brockelmann (S. III, 1306) navodi da mu je pisac Ibn Kamal-paša.

Str. 93, t. 19, na kraju prvog pasusa dodati u produženju: Gornji naslov i ime pisca (Ḥasan) navedeni su u uvodu pjesme, dok se prezime Dāgistanli nalazi na rubu u vrhu prve stranice. O ovoj kasidi nema spomena u pristupačnim izvorima.

Pri kraju pisac navodi da se nalazio u turskoj mornarici koja se kretala u Sredozemnom moru. Rad je počeo dok je bio na otoku Saqiz, a dovršio ga u Magusi (Famagusti) na Kipru 1120/1708 godine. U završnim stihovima, u kojima upućuje molitve Bogu, moli i za ministra mornarice (wazīr al-baḥr) Ibrahima.

Evo nekoliko stihova s početka i pri kraju o svemu spomenutom:

يقول عبده المسمى بحسن   المرتجى عفو الكريم ذى المنن

. . . . . .

مع انى كنت داثخا فى البحر   من كدر البحر قليل الصبر
نظمت الكتاب فى العقائد   سميته خلاصة الفوائد

. . . . . .

و هذه العقيـدة السنيـــــة   تمت بعون خـالق البريـــــة
فى الالف و العشرين بعـد المائـة   مضـت من السنين بعـد الهجرة
مع عسكر الاسـلام فى الافـلاك   نـظمت ذى اللـؤلؤ بالاسـلاك
بدأتـه فى سـاقز المحروســه   بفضله اتممت فى ماغوســـه
……
يا رب بالهـادى الشفيع المؤتمـن   و آلـه اغـفر لنـاظمـه حسـن
……

و احرس وزير البحر و اكفه شر من   يقصده بالسـوء فى كل الزمن
السـامى ابراهيـم دستور الـورى   لا زال جـابـرا قلـوب الفقــرا

Str. 93, t. 21, na kraju prvog pasusa dodati u produženju: Iz uvoda ovog rukopisa vidi se da je Riḍā'ī pjesničko ime autora.

Str. 99, t. 4, na kraju prvog pasusa dodati u produženju: Potpuno ime pisca glasi: Sulaimān b. Aḥmad b. Muṣṭafā al-Wā'iẓ, zv. Fāḍil ar-Rūmī (v. Ismā'īl-paša AM I, 403 i M. Ṭāhir OM I, 325).

Str. 100, t. 7, na kraju prvog pasusa dodati u produženju: Potpuno ime ovog pisca glasi: 'Alī b. Sulaimān b. 'Alī ('Abdullāh) al-Muqrī al-Manṣūrī, umro 1134/1721. Poznat je pod nazivom Šaiḫ al-qurrā'. (V. Brock. S. II, 421 i Ismā'īl-paša AM I, 765).

Str. 101, t. 12, poslije druge rečenice dodati u produženju: Poznat je pod nadimkom ar-Ramilī; umro je poslije 1130/1717 (v. Ismā'īl-paša AM I, 765).

Str. 101, br. 133, poslije druge rečenice dodati u produženju: Nadimak pisca kod Brockelmanna (S. II, 456) je al-Ǧumzūrī.

Str. 115, t. 8. U vezi sa piscem ovog komentara treba dodati:

Bratislava, str. 205, navodi da je pisac ovog komentara 'Alī al-Fardī b. Muṣṭafā al-Qaiṣariyawī, što nije tačno, jer je on glosator, a ne komentator ovog djela, kako se to vidi iz početka njegove glose tome komentaru, gdje sam spominje ne samo toga komentatora nego zna čak i da je umro, kako se to vidi iz slijedeće rečenice:

لم يلتفت اليه الشارح رحمه الله ..., koja se nalazi u uvodu te glose. (V. rukopis te glose koji se nalazi u ovoj biblioteci pod inv. br. 1273 — i naš broj 703^2, na str, 467 ovog kataloga).

Str. 117, t. 4, na kraju prvog pasusa dodati: Osnovni tekst napisao je Aḥmad b. 'Alī b. Mas'ūd iz VIII/XIV stoljeća (v. Brock. II, 21 i S. II, 14).

Str. 121, t. 9, na kraju prve rečenice dodati: Navedeni Ṣadr aš-Šarī'a je vjerovatno 'Ubaidullāh b. Mas'ūd, zv. Ṣadr aš-Šarī'a aṯ-Ṯānī (ili al-Aṣgar), umro 747/1346.

Str. 121, br. 150, poslije prve rečenice dodati: (V. br. 128^3, na str. 95).

Str. 172, br. 240, t. 2, na kraju prvog pasusa dodati: Prema tome, pisac ovog djela bio bi poznati andaluzijski učenjak Abū Muḥammad 'Alī Ibn Ḥazm aẓ-Ẓāhirī, umro 456/1063. Tako misli i Brockelmann (v. S. I, 696). Međutim, to mišljenje neće biti tačno, nego je ovdje riječ o nekom manje značajnom piscu koji se zvao Abū 'Abdullāh Muḥammad b. Ḥazm i koji se spominje u uvodu ovog djela kao njegov autor, a o kome nemamo podataka u drugim pristupačnim izvorima. (Vidi još i Y. I. Sarkis MM I, 86).

Str. 191, t. 1, mjesto: Pisac je umro 889, treba da stoji: Pisac je poznat pod imenom Ibn Qāwān i umro je 889/1484 (v. Ismā'īl-paša n. m. i AM I, 316).

Str. 209, br. 354, na kraju druge rečenice dodati: Potpuno ime ovog pisca jest Tağul-'ārifīn b. Muḥammad b. Abū 'l-Ḥasan 'Alī al-Bakrī Abu 'l-Wafā' al-Miṣrī (v. Ismā'īl-paša AM I, 245).

Str. 222, u drugom pasusu, poslije prve rečenice dodati: Isto tvrdi i Ismā'īl-paša (v. AM II, 480).

U istom pasusu, poslije druge rečenice dodati: Bratislava (str. 286) misli da je prevodilac ovog djela nepoznat.

Na istoj strani, u četvrtom pasusu, poslije riječi: Svezak prvi, treba dodati: Sadrži tumačenje od početka Qur'āna do kraja sure al-Mā'ida.

Str. 255, br. 406, poslije trećeg pasusa dodati:

تمت نسخة صحيح الامام البخارى بحمد الله و حسن توفيقه ... على يد الحقير
عبد المعطى الخليلى ثم الازهرى ثم القدسى غفر الله له و لوالديه ولاصوله و فروعه ...
و كان الفراغ من هذه النسخة المباركة الميمونة نهار الاثنين المبارك بعد صلاة الظهر فى المسجد
الاقصى و المحل الانفس الاسنى لثمان بقين من صفر من شهور سنة احدى و اربعين و ماية
و الف من الهجرة النبوية

Str. 275, br. 447, na kraju prvog pasusa dodati: Ime pisca je navedeno prema rukopisu, dok Brockelmann (v. n. m. u izvoru i S. I, 360) navodi da mu je ime Muḥammad b. Isḥāq b. Ibrāhīm.

Str. 275, u predposljednjem retku dodati: (v. br. 114^3, na str. 64).

Str. 301, br. 495, na kraju prvog pasusa dodati: Ismā'īl-paša (AM II, 162) navodi jedno djelo pod naslovom: مختصر الشفا للقاضى عياض

i kaže da ga je napisao Muḥammad b. al-Ḥusain b. 'Alī al-Asnawī al-Miṣrī aš-Šāfi'ī, umro 764/1362. Možda je tu riječ o istom djelu i istom piscu.

Str. 306, (br. 503), ispred riječi: Početak, dodati u novom redu:

Originalni naslov našeg rukopisa glasi:

كتاب الاربعين فى ارشاد السائرين الى منازل المتقين املاء الشيخ الامام الاجل السيد الاوحد الزاهد مجد الدين شمس الاسلام قوام السنة اثير الدهر مفتى العراق امام الحرمين ناصح الملوك و السلاطين ابى الفتوح محمد بن محمد بن على بن محمد الطائى قدس الله روحه و نوّر ضريحه سماعامنه للفقير الى رحمة الله يونس بن يحيى بن ابى الحسن بن ابى البركات بن احمد الهاشمى البغدادى

Na istoj strani, poslije riječi: ... السيد الاجل, dodati:

ابو الفتوح محمد بن محمد بن على بن محمد الطائى رحمه الله قراءة عليه و انا اسمع و ذلك فى ذى القعدة سنة احدى و خمسين و خمسمائة

Str. 307, poslije prve riječi, dodati: Samo se ovaj Aḥmad b. 'Alī al-Qasṭalānī, umro 636/1238, (v. Ismā'īl-paša AM I, 92; Šaḏarāt V, 179) ne smije zamijeniti sa učenjakom i piscem Aḥmad b. Muḥammad al-Qasṭalānijem, umro 923/1517 (v. ovdje str. 266).

Str. 334, t. 4, na kraju drugog pasusa dodati: Tīmūriya (II, 329) navodi da je pisac Aḥmad al-Ḥamawī.

Str. 338, br. 552, poslije prvog pasusa dodati: Osnovno djelo (Ṣaḥīḥ Muslim, al-Ǧāmi' aṣ-ṣaḥīḥ) napisao je Muslim b. Ḥaǧǧāǧ al-Qušairī, umro 261/875.

Str. 347, t. 2, poslije drugog pasusa treba dodati u produženju: Evo tih potvrda:

الحمد لله رب العالمين ... و بعد فقد سمع على سيدنا و مولانا و شيخنا شيخ مشايخ الاسلام و الحفاظ جمال الدين ابى الفتح ابراهيم القرشى القلقشندى الشافعى فسح الله تعالى فى مدته جميع نسخة ابراهيم بن سعد و ما باخرها بقراءة الشيخ ابراهيم الخطيب ... كاتبُه محمد بن يشبك اليوسفى و ولده احمد و الشيخ شرف الدين يونس بن ملاج؟ الحسنى الحنفى بسندها و لها و اجاز سيدنا و مولانا المسمع المشار اليه لكاتبه محمد بن يشبك و ولده احمد و الشيخ يونس و القارى رواية ذلك و جميع ما يجوز له و عنه روايته وصح ذلك و ثبت بباب منزله السعيد بحارة بهاء الدين فى يوم الاحد المبارك العشرين من صفر الخير سنة سبع عشرة و تسع ماية. الحمد لله صحيح ذلك كتبه ابراهيم بن على القرشى القلقشندى الشافعى حامدا مصليا على محمد

*

آخر الجزء و الحمد لله رب العالمين ... و بعد فقد سمع على سيدنا و مولانا و شيخنا كريم الدين ابى الفضل محمد بن محمد بن محمد بن العماد البلبيسى الشافعى فسح الله مدته جميعَ نسخة ابراهيم بن سعد و ما بآخرها من الحكاية بقراءة الشيخ ابراهيم الخطيب الطتتاى؟ كاتبُه محمد بن يشبك ... الحمد لله وحده صحيح ذلك كتبه محمد بن محمد بن محمد بن العماد

Str. 347, t. 3, poslije prve rečenice dodati u novom redu:
Početak poslije besmele:

قال الشيخ الامام ابو الحسين احمد بن محمد بن جعفر بن حمدان الفقيه المعروف بابن القدورى رحمه الله تعالى انا ابو بكر محمد بن الحسن بن سُويد المؤدّب ...

Str. 347, t. 4, poslije posljednje rečenice dodati u novom redu:
Početak poslije besmele:

قال الشيخ كريم الدين ابو الفضل محمد بن محمد بن محمد بن العماد البلبيسى الشافعى انا به المسندة ام الفضل هاجر القدسية سماعا انا

Str. 348, t. 5, poslije prve rečenice dodati:
Početak poslije besmele:

قالت الشيخة الاصيلة ام الفضل امنة ابنة الشيخ شمس الدين محمد بن العلامة برهان الدين ابراهيم الرشيدى انا

Str. 348, t. 6, u posljednjem redu, iza riječi: u Damasku dodati:

(سنة ثلث و سبعين و ستمية بسفح قايسون بدار الحديث الحاكمية)

Str. 368, br. 584, na kraju prvog pasusa, dodati: Pisac je poznat pod nadimkom Dabbāgzāde; bio je kraće vrijeme šejhul-islam. Umro je 1114/1702 (v. Brockelmann II, 430; Š. Sāmī QA III, 2116—17; Ismā'īl-paša AM II, 307).

Str. 369, t. 2, na kraju prvog pasusa dodati u novom redu:

Ismā'īl-paša (Ḏail I, 609) navodi da je pisac umro 1176/1762 i da je rad posvetio sultanu Muhamedu, sinu Murad-hana.

Str. 376. U vezi sa datumom smrti Ka'b b. Zuhaira dodati: Datum smrti ovog pjesnika navodi se u raznim izvorima različito. Neki izvori tvrde da je datum njegove smrti nepoznat, kao i datum njegova rođenja, što je, čini se, najispravnije. (V. Islam Ansiklopedisi VI, 5. Sravni ovdje još str. 550, t. 4).

Str. 378, t. 14, poslije drugog pasusa, tj. poslije turskog teksta dodati u produženju: Potpuno ime pisca glasi: Muḥammad b. 'Abdulganī zv. Ganizāde-efendi Nādirī, umro 1036/1626 (v. Flügel I, 268, II, 258; ḤḪ I, 816). Šejhul-islam, koga on pobija, jest Yaḥyā-efendi Zakariyāzāde, umro 1053/1643 (v. Š. Sāmī QA VI, 4793).

Str. 387, t. 2, posljednja rečenica u prvom pasusu treba da glasi:

To je kratko tumačenje riječi koje u korijenu imaju slovo ظ (الظاء), poređanih prema mjestu toga slova u riječi.

Str. 387, u t. 2, ispred posljednjeg retka dodati u novom redu:

U tom fragmentu nalazi se na dva umetnuta lista poglavlje o oblicima množine u arapskom jeziku (ابواب من الواحد و الجمع), pisano istim rukopisom. Početak toga poglavlja glasi:

فاولها فاعل فيجى فيه الفعل (!) فاعلون و المونث فاعلات فهذا القياس مطرد و يجمع فاعل على فعّل راكع و ركع و ساجد و سجد

Str. 389, br. 599, mjesto rečenice: Ovo djelo ne navode nama pristupačni izvori — staviti: Vidi ḤḪ II, 958.

Str. 397, t. 6. Tačno ime pisca glasi: Abū Ǧa'far Aḥmad b. Muḥammad aṭ-Ṭaḥāwī al-Ḥanafī.

Str. 417, t. 8, poslije datuma smrti pisca dodati u produženju: Potpuno ime pisca jest: Mūsā b. Muḥammad Qāḍīzāde (v. Brock. II, 212; Ismā'īl-paša AM II, 480).

Str. 454, t. 15, poslije druge rečenice dodati u produženju: Potpuno ime pisca glasi: Kamaluddīn Mas'ūd b. Ḥusain aš-Širwānī, umro 905/1499 (v. Brock. S. I, 849).

Str. 458, t. 4, na kraju trećeg pasusa dodati: Brockelmann (S. II, 941) navodi risalu pod naslovom رسالة فى البسملة و معانيها i kaže da joj je pisac Muḥammad b. 'Alī al-Qaramānī.

Str. 459, redak 3, dodati: (V. str. 119, t. 2).

Str. 460, t. 5, u naslovu dodati: مع شرحها نزهة النظر

Str. 460 (br. 698), u dnu stranice dodati u novom redu:

Pisac je poznat pod pjesničkim pseudonimom Šem'ī, ali iste pseudonime imaju nekolicina turskih pisaca, pa nije jasno o kome je ovdje riječ. Prema nekima, to je pjesnik Šem'ī, porijeklom iz Prizrena (v. F. Spaho APTR, Sarajevo 1942, str. 59). Ismā'īl-paša (AM II, 438) navodi potpuno ime pisca: Muṣṭafa Čelebi b. Muḥammad aš-Šem'ī ar-Rūmī i kaže da je umro 1005/1596. Sa istim datumom smrti navodi i M. Sureya (SO III, 170) jednog komentatora perzijskih klasika pod imenom Šem'ī Čelebī. Prema Rieu (154^b) to je Muṣṭafa Šem'ī, koji je umro poslije 1009/1600, kako se to vidi iz završetka njegova komentara Ǧamijinom djelu سبحة الابرار, gdje kaže da je taj komentar dovršio 21. safera 1009/1600.

Izgleda najvjerovatnije da je kod Ismā'īl-paše, Rieu-a i M. Sureya (n. m.) riječ o istom piscu koji je autor *Se'ādetname*.

Str. 462, na kraju drugog retka dodati: i ovaj katalog br. 127^{11}, str. 90.

Str. 471, t. 2, poslije drugog pasusa dodati u novom redu:

Pisac osnovnog djela naveden je prema uvodu u ovom komentaru. Međutim, to je pogrešno. Autor ovoga djela je Abū Ǧa'far Muḥammad b. Muḥammad b. Ḥasan Nasīruddīn at-Ṭūsī, umro 672/1274 (v. Brock. I, 510^{18}, S. I, 928^{18}; Ismā'īl-paša AM II, 131; ḤḪ I, 859).

Str. 481, t. 4, poslije: Brock. I, 427, dodati: Ismā'īl-paša, AM I, 130—1; Tašköpruzade, ŠN, l. 71 (rukopis u ovoj bibl., inv. br. 1685).

M. Tahir (OM I, 401) pogrešno kaže da je tu glosu napisao Qarağa Aḥmad Hamīdī (umro 1024/1615), dok ovog autora uopće ne navodi.

Str. 502, t. 5, na kraju prvog retka dodati: (v. br. 640^7, str. 417). Na početku četvrtog retka, poslije datuma, dodati: (v. br. 388^5, str. 238).

Str. 511, br. 742, t. 1, u vezi sa imenom pisca dodati: Tako je ime pisca navedeno na kraju ovog rukopisa. Međutim, pravo ime autora glasi: 'Abdulmağīd b. Muḥarram as-Siwāsī (v. još Ismā'īl-paša AM I, 620).

Str. 512, br. 744, u vezi sa imenom pisca dodati: Potpuno mu je ime Mūsā b. Muḥammad al-Qasṭamūnī (v. Ismā'īl-paša, AM II, 482).

Str. 522, br. 755, t. 1, na kraju prvog pasusa dodati: (v. br. 588^3).

Str. 523, t. 2, posljednji redak prvog pasusa treba da glasi: (Up. Brockelmann S. II, 983, 985; — i Ismā'īl-paša AM II, 49).

Str. 528, br. 766, drugi pasus treba da glasi:

Brock. II, 253; ḤḪ I, 759 (sravni i Brock. S. II, 36).

Str. 529, br. 768, treći pasus treba da glasi:

Brockelmann (S. II, 360, t. 3) kaže da je jedan komentar ovom djelu napisao Muḥammad b. Sulaimān al-Arīḥāwī; a na drugom mjestu (S. II, 360, t. 13) navodi ovaj komentar kao anoniman. Međutim, u oba slučaja riječ je o istom djelu i istom autoru koji je identičan sa autorom djela pod br. 660, str. 430 ovoga kataloga. Ostaje da se utvrdi da li se pisac zvao Muḥammad b. Sulaimān al-Arīḥāwī (ar-Raiḥāwī), kako je u rukopisu pod br. 660 i kako navodi Brock. (S. II, 360, t. 3) ili Muḥammad b. Ismā'īl ar-Raiḥānī, kako navode ostali izvori.

INDEKSI

INDEKS DJELA

آ

آداب الدخول على الزوجة 374
آداب القرآنية على مذهب الحنفية في نهج المصطفوية 134

ا

إبليس نصيحتى 374
أبيات مختلفة 250
أبيات في النصائح 74
أتحاف فضلاء الأمة المحمدية ببيان جمع القرآت السبع من طريق التيسيرو الشاطبية 83
الاتقان في علوم القرآن 32-3
اتمام الدراية لقراء النقاية 7
إثبات الجوهر المفارق 471
إجابتمند 552
إجازة 325
الإجازة (من ابن همات لبعض تلاميذه) 380
إجازة تاج الدين القلعي المكي لابن همات 379
إجازة السيد أحمد رافع لمحمد الخانجي شفاها 340
إجازة الشيخ عبد الله بن علي آل يابس للخانجي 340
إجازة الشيخ محمد البديري الدمياطي لتلميذه إبن همات 378
إجازة الشيخ محمد راغب الطباخ الحلبي للخانجي 341
أجزاء القرآن 36-46
الأحاديث الجوامع وهى خمسون حديثا المنوى ولابن رجب 340
الأحاديث في فضائل السور 279
أحاديث قدسية 383
الأحاديث الكنزية 373
أحكام الدلالة على تحرير الرسالة (شرح الرسالة القشيرية) 191
أخبار أهل الرسوخ في الفقه والتحديث بمقدار الناسخ والمنسوخ من الحديث 136
أخبار الشهاب ـ هزار حديث شريف 367
إرادة جزئيه رساله‌سی 513

اربعون حديثا 271, 338
اربعون حديثا 333
اربعون حديثا 370, 372
اربعون حديثا 373
الاربعون حديثا 373
الاربعون حديثا للبركلى 359, 350
اربعون حديثا مع الترجمة بالتركية 241
الاربعون حديثا الطائيه 306
اربعون حديثا للمصفورى 120, 369, 370, 371
الاربعون حديثا لعلى القارى 335
الاربعون حديثا النووية 271, 333, 335, 336, 337, 510
اربعين ابن كمال پاشا 355, 356
ارشاد السارى شرح صحيح البخارى 266
ارشاد العباد الى تصحيح الضاد 99
ارشاد العقل السليم الى مزايا الكتاب الكريم 204-208
ازهار الروضات فى شرح روضات الجنات 484-487
اسانيد الكتب الستة و موطأ الامام مالك 340
استاد ايله شاكرد مابيننده عهد 113
استغفار سيدى ابى مدين 544
الاسعاد فيما لكتب السبعة من الاسناد 376
الاسماء الاربعون (الاسماء الادريسية) 530, 533
اسماء الله الحسنى و اسماء النبى 398
اسماء اهل بدر 526, 535
اسئلة و اجوبة فى الصلاة و غيرها 359
اشارات المرام من عبارات الامام 402
اشراقات الاصول فى احاديث الرسول 318
اشرف الوسائل الى فهم الشمائل 272
اظهار الاسرار فى النحو 123, 454
اعتراضات الاقسرائى على شرح الكشاف 150
الاعراب عن قواعد الاعراب 395
اقسام الحديث 250
الاكمال فى اسماء الرجال 389
الالفاظ الشهية فى الالحاظ البهية 531
الف با 96
الفية العراقى فى اصول الحديث 233, 376, 387
اللى درت فرض 371, 398, 512, 522
الهى نامۀ عبد الله الانصارى 549
الالهيات للعذارى 447
ام البراهين (العقيدة السنوسية) 94, 170, 241, 405, 407, 451, 457, 459, 478
امتحان الاذكياء شرح لب الالباب 420
الامثلة المختلفة 117
انجيل اهل البيت 519
انس المنقطعين الى عبادة رب العالمين 311
انعام 539-541
انفس الجواهر 222, 223
انقاذ الهالكين 479, 509
انموذج العلوم الاربعة و العشرين 4

انوار التنزيل و اسرار التأويل 156-172
انوار السلوك فى اسرار الملوك 497
انوار القلوب من علام الغيوب 427
الانوار فيما يمنح صاحب الخلوة من الاسرار 279
اوائل كتب الحديث ـ اوائل القلعى 379
الاوراد البهائية 522, 527
او صاف حليۀ رسول اكرم صلعم 543
ايساغوجى 114
ايقاظ النائمين 361
ايكى ختم دعاسى 76
ايها الولد 68, 401

ب

باب اسماء الله تعالى 89
الباب الحادى و العشرون من كتاب كنز العرفان فى التوبة و الاستغفار 509
الباب الخامس فى التسبيح و التحميد و الدعاء (نقل من مشكاة الانوار فى الاوراد و الاذكار) 538
باب شروط الصلاة 113, 118, 433
بحث فى الخضر و الغوث و الاوتاد و الاقطاب 486
بحر الافكار 422
بحر الكلام 400, 404, 405, 406
بدء الامالى 278, 486
بداية العقائد 436
البداية من الكفاية فى اصول الدين 436
البدر المنير فى غريب احاديث البشير النذير 361
البديع فى رسم مصحف عثمان 77
بذل الاحسان فى تحقيق معنى الانسان 499
بسط الذراعين بالوصيد فى بيان الحقيقة و المجاز من التوحيد 495
بعض الاحاديث مع الترجمة الفارسية 75
بعض الشبهات فى شرح المواقف 444
بعض الفتاوى 6
بغية المرتاد لتصحيح الضاد 98
بيان الخطأ فى الوقف عند قراءة القرآن (بالتركية) 79
بيان مخرج حروف 109
بيان معنى الاسم 502
البيقونية 451

پ

پند نامه (پند عطار) 271
پيرنامه 113

ت

تاج التراجم فى تفسير القرآن للاعاجم 229
التأويلات النجمية لاحد افاضل الصوفية 198
التبصرة و التذكرة 233

تتمة تتعلق بالمخرج و الاعتماد 116
تجريد البيان فى تجويد القرآن 108
التجريد فى معانى كلمة التوحيد 477
تجويد 102
تجويد 105
تجويد 107
تجويد 108
تجويد 108
تجويد 110
تجويد 110
تجويد 112
تجويد 118
تجويد 124
تجويد 124
تجويد 125
تجويد ادائيه 114, 115
تجويد قرآن 109
تجويد قرآن 113, 116
تجويد القرآن 247
تجويد قره باش 102, 109, 114, 116
التجويد فى الكلام 55
تحفة الابرار فى شرح مشارق الانوار 320, 321
تحفة اخوان الصفا فى اختصار كتاب الشفا 301
تحفهٔ حسامى 111
تحفهٔ شاهدى 112
التحفة المرسلة 497
تحفة المسترشدين فى بيان مذاهب فرق المسلمين 406
تحفهٔ نادريات (شرح الامثلة المختلفة) 120
التحفة الهادية 383
تحقيق الذوق و الرشف فى معنى المخالفة الواقعة بين اهل الكشف 496
تخميس بانت سعاد لنحيفى افندى 551
تخميس قصيدهٔ خمرية للشيخ عمر ابن الفارض 551
تخميس مضرية 551
تخميس نعت شريف جامى لنحيفى افندى 551
تذييل كشف الظنون (المجلد الاول) 10
تراجم القرآن (بالتركية) 47
تراجم القرآن (بالفارسية) 48, 49
ترتيب اجزا 97
ترتيب اعشار القرآن العظيم 103
ترتيب زيبا 50
ترجمهٔ تفسير ابى الليث 222
ترجمهٔ جزرى 83
ترجمهٔ جزرى 119
ترجمة الحصن الحصين 545
ترجمهٔ شرح در يتيم 95
ترجمهٔ عوامل 381
ترجمة الفقه الاكبر بالتركية 513

ترجمة قصيدة بدء الامالى بالتركية 488
ترجمة المقدمة الجزرية 118
الترغيب و الترهيب 331
ترويح القلوب بلطائف الغيوب 531
تسهيل الترتيب 51
تشنيف السمع بتعديد السبع 362
تصريف الزنجانى 399
تعرفة 552
تعليقات من التجويد 89
تعليقات من التجويد 109
التعليقات ـ حاشية الشيروانى على تفسير البيضاوى 192
تعليقات فى علم القراءة و القراء 108
تعليقات من الفقه 70
تعليقات فى القرآت 79
تعليقات و نقول من كتب الفقه فى وقف النقود 425
تعليقة على اوائل سورة هود 211
تعليم المتعلم 124, 372, 395, 400
تفسير آيات الاحكام من سورة النساء 221
تفسير آيات من سورة الانسان فى اطعام المساكين 219
تفسير ابى السعود 204-208
تفسير ابى الليث 128-130
تفسير اخلاص شريف 227
تفسير بعض السور من جزء عم 226
تفسير البيضاوى 156-172
تفسير جزء عم 211
تفسير جزء عم 225
تفسير الجلالين 203, 204
تفسير الخازن 200, 201
تفسير الزمخشرى 144 150
تفسير سورة الانبياء 218
تفسير من سورة والضحى الى آخر القرآن 219
تفسير سورة الفاتحة (للرازى) 153
تفسير سورة الفاتحة بالتركية 170
تفسير سورة الفتح 210
تفسير سورة الفتح 211
تفسير سورة الكهف 209
تفسير سورة الملك و القلم 220
تفسير سورة النبأ 63
تفسير سورة يس لحمامى 218
تفسير سورة يس 361
تفسير القرآن لم يعلم مؤلفه 208
تفسير القرآن لم يعلم مؤلفه 215
تفسير القرآن لم يعلم مؤلفه 216
تفسير القرآن لم يعلم مؤلفه 216
تفسير القرآن لم يعلم مؤلفه 224
تفسير القرآن لم يعلم مؤلفه 224, 225
تفسير القرآن لم يعلم مؤلفه 226

تفسير النسفى 197
التفسير الوجيز 140
تفسير يس مع عدة سور اخرى 225
التقريب مختصر الترغيب و الترهيب 332
تقريب النشر فى القرآت العشر 79
تلخيص البيان فى علامات الهدى آخر الزمان 173
تلخيص تبصرة المتذكر (تفسير الكواشى) 154, 155
تلخيص التجريد 490
تلخيص الكفاية فى الهداية 405, 436
التمهيد 101
تنبيه الغافلين و تذكير العاقلين 481
التنبيه على غلط الجاهل و النبيه 244
تنبيه من يلهو على صحة الذكر بالاسم هو 496
التنوير 33
تنوين و نون ساكن حقنده شاطبيه‌دن ابيات شرحى 96
توبه نامه و يبى افندى (ترجيع بند) 434
التوضيح 63
التوفيق الربانى و الالهام الصمدانى 476
توفيق الرتبة فى تحقيق الخطبة 498
توفيق موفق الخيرات لنيل البركات فى خدمة منبع السعادات ــ شرح دلائل الخيرات 541, 542
تهذيب الترتيب 52
التيسير بشرح الجامع الصغير 352
التيسير فى علم التفسير 143, 144
التيسير فى القرآت السبع 54, 55
تيسير الوصول الى جامع الاصول 384

ث

ثلاثيات البخارى 374

ج

جالية الكرب باصحاب سيد العجم و العرب 537
جامع الاصول فى احاديث الرسول 311-12, 384
الجامع الصحيح للامام البخارى 253-263
الجامع الصحيح (صحيح مسلم بن الحجاج) 338, 558
الجامع الصغير من حديث البشير النذير 349 - 351
جامع العلوم و الحكم فى شرح خمسين حديثا من جوامع الكلم 340
الجامع الكبير 91
جامع الكلام فى رسم المصحف الامام 54
جذاب القلوب الى طريق المحبوب 67, 510
جذب القلوب الى مواصلة المحبوب 68
جزء فيه احاديث ستة منتقاة من كتاب الثمانين للامام ابى بكر محمد بن الحسين بن عبد الله الاجرى 348

جزء فيه جملة من روايات الامام زكريا الانصارى 346
جزء من حديث سعدان بن نصر المخرمى 347
جزء من حديث الشيخ ابى الحسين احمد بن محمد بن احمد بن جعفر القدورى 347
الجزء فيه نسخة ابراهيم بن سعد بن ابراهيم بن عبد الرحمن بن عوف الزهرى 347
جعل ثواب عمله لغيره 377
جلاء القلوب 67, 131, 479
جمع الوسائل فى شرح الشمائل 273, 274
جمل من فتح اللطيف الرحمن للعبد المؤمن الخائف الوجلان فى معرفة الايمان و الاسلام و الاحسان و الايقان 476
جميلة ارباب المراصد 87
جواب لبعض علماء مكة على اعتراض بعض الاحبار فى حق مسئلة القضاء و القدر 251
جواهر الاسلام 113, 374, 547
الجواهر البهية فى شرح اربعين النووية 336
جواهر العقيان فى شرح عمدة العرفان 104
جواهر الفرائض 357
جواهر القرآن 403
جواهر الكلمات 382
جواهر الكلم السنية و بدائع الحكم النبوية 64
جوهر الاخبار 290
جوهرة التوحيد 490
الجوهر النورانى فى السر الازهر الربانى 531

ح

حاشية آيينه زاده على شرح الخيالى للقصيدة النونية 450
حاشية البردعى على شرح العقائد النسفية للتفتازانى 413
حاشية البهو بادى (البحرابادى) على شرح العقائد النسفية للتفتازانى 416
حاشية على توضيح نخبة الفكر 243
حاشية جامعة للعلوم 191
حاشية على حاشية الخيالى 415
حاشية على حاشية اللارى على قاضى مير 326
حاشية حسين چلبى على شرح المواقف 444, 445
حاشية على خطبة تفسير البيضاوى 191
حاشية على خطبة الزوراء 474
حاشية الخلخالى على شرح العقائد العضدية 469, 470
حاشية الخيالى على شرح عقائد النسفى للتفتازانى 414, 415, 416
حاشية داود الشروانى على شرح المطالع 417
حاشية على ديباجة تفسير البيضاوى لابراهيم الموستارى 195
حاشية على ديباجة حاشية شرح المطالع 417

حاشية على الزوراء 474
حاشية ساچقلى زاده 419
حاشية سعدى چلبى على تفسير البيضاوى لجزءعم 176
حاشية السيد على الكشاف 152
حاشية السيلكوتى على حاشية الخيالى على شرح العقائد النسفية للتفتازانى 418
حاشية شرح اثبات الواجب 481
حاشية شرح التجريد الجرجانى 449
حاشية شرح التجريد للدوانى 449
حاشية على شرح ديباجة المصباح 245
حاشية على شرح رسالة الاستعارة 502
حاشية على شرح السنوسى لام البراهين 457
حاشية على شرح عصام الدين لرسالة السمرقندى فى الاستعارة 240
حاشية على شرح للعقائد النسفية 415
حاشية على شرح كتاب فى علم الكلام 404
حاشية على شرح المطالع 418
حاشية شرح المواقف لمولانا سنان باشا 446
حاشية الشفاللقسطلانى 302
حاشية شمس الدين على شرح العقائد النسفية 481
حاشية الشهاب على تفسير البيضاوى لجزءعم 176
حاشية الشهاب على تفسير البيضاوى 194, 195
حاشية الشيخ حسين محتسب لديباجة حاشية المطالع 417
حاشية الشيخ زاده على تفسير البيضاوى 177 - 190
حاشية الشيروانى على تفسير البيضاوى 193
حاشية صبغة الله على تفسير البيضاوى 192
حاشية صلاح الدين على شرح منلا زاده لهداية الحكمة 416
حاشية العصام على تفسير البيضاوى 173-176
الحاشية الفردية الرسالة الحسينية 467
الحاشية القديمة الجلالية 449
حاشية قره باغى على شرح العقائد العضدية للدوانى 470
حاشية قره كمال على حاشية الخيالى على شرح العقائد النسفية 404, 420, 421, 422
حاشية قول احمد على حاشية الخيالى 416
حاشية الكرماستى على شرح المواقف 445
حاشية الكفوى على حاشية الخيالى على شرح العقائد النسفية للتفتازانى 422
حاشية الكفوى على شرح العقائد العضدية للدوانى 472
حاشية الكنبوى على الجلال 473
حاشية مطالع الانظار فى شرح طوالع الانوار لابن افضل 440
حاشية ميرزاجان على شرح اثبات الواجب 465, 466, 470

حدائق الازهار شرح مشارق الانوار 318, 319
حدائق الحقائق فى الموعظة 508
الحديث الاربعون لكمال باشا زاده 355
الحديث الاربعون لمولانا كمال باشا زاده 355
حديث الاربعين مع مابينا سببها من الايات و الحكايات 214
حديقة الظرفاء و حلية الشرفاء 6
حرز الامانى و وجه التهانى فى القرآت السبع 57, 58, 76
الحزب الاعظم و الورد الافخم 533-537
حزب البحر للشاذلى 218, 536, 543
حزب البر (الحزب الكبير) 536
حزب محيى الدين النووى 536
الحسينية فى آداب البحث 115
الحصن الحصين من كلام سيد المرسلين 371
الحقائق 94, 463
حقائق التفسير 138
حقائق السلمى 138
حقائق العقيدة السنوسية 94, 463
الحق الصحيح فى اثبات نزول سيدنا المسيح 341, 510
حق اليقين و هداية المتقين 495
حكايات و آثار فى اهوال يوم القيامة 220
حكاية بشير و شادان 435
حكاية فى ترخيص المزاح 248
حكاية الجارية مويم 248
الحكم العرفانية فى معان ارشادية و اشارات قرآنية 461
حل التسمية و التحميد و التصلية 458
حلية الابدال فى كشف انوار المعارف و الاحوال 478
حلية الابرار و شعار الاخيار فى تلخيص الدعوات و الاذكار 521
حلية خاقانى 543
حلية رسول الله صلعم و خلفاءه الاربعة 537
الحلية النبوية 543
حمى العارفين فى اسرار اسماء الاربعين 530
الحواشى الازهرية فى حل الفاظ المقدمة الجزرية 72
الحواشى المفهمة فى شرح المقدمة 69, 71, 72

خ

خدا ربم 126
الخطب الاربعون 309
خلاصة الحساب 453
خلاصة الفوائد فى علم العقائد 93
الخلافيات و الوفاقيات بين الحكماء و المتكلمين 6
خمرة الحان و رنة الالحان فى شرح رسالة الشيخ آرسلان 498

خواص القرآن 523
خواص منافع الاسماء الحسنى 523
خير القلائد شرح جواهر العقائد 455, 456

د

دربيان ازواج الرسول عليه السلام 334
درة الاسرار لفخر الامصار 530
الدرة المضيئة فى قرآت الائمة الثلاثة المرضية 77
درج المعالى فى شرح بدء الامالى 73
در حساب اهل تنجيم 453
درر العقائد و غرر كل سائق و قائد 511
درر فرايد لكمال پاشا زاده 356
الدرر المنتثرة فى الاحاديث المشتهرة 362
در معرفت مزارات مقدسه و مواضع متبركه
در قبهٔ اسلام هرات 548
الدر اليتيم فى التجويد 62, 72, 88
دعاء 75
دعاء 535
دعاء من آيات القرآن 535
دعاء بالتركية 118
دعاء ختمة لجلال الدين پاشا 79
دعاء مناجات 546
دعانامه 542
دعانامه 547
دعانامهٔ ابو السعود 543
دعاء منظوم 533
دقائق الاخبار وحقائق الآثار فى ذكر الجنة و النار 276
الدقائق المحكمة فى شرح المقدمة 73
دلائل الخيرات 525-528, 534, 535
دور خوان 552

ذ

ذكر الاحاديث التى تدور على ابواب الفقه 132
ذيل كتاب الوشاح (قطعة) 437

ر

راحة الارواح (رسالة الطاعون) 103,107
الرامزه 452
رد الالحاد فى النطق بالضاد 100
رد الجاهل الى الصواب فى جواز اضافة التأثير الى الاسباب 498
رد المفترى عن الطعن فى الششترى 494
الرسائل الثلاث فى المسائل الثلاث 356
الرسالة 359
رسالة فى آداب البحث و المناظرة 7, 111
رسالة فى اثبات الواجب 447, 465, 466
رسالة اخرى (فى التجويد) للمرعشى 100
رسالة اخرى فى نفس الموضوع (فى اداء الضاد) 100

رسالة ادب 70
رسالة فى الارادة الجزئية 472
رسالة ارادهٔ جزئيه بالتركية 91
رسالة فى اصول الحديث للبركوى 247, 249
رسالة (مقدمة) فى اصول الدين للطحاوى 397
رسالة فى الاعتقاد و الفاظ الكفر و الاستحسان 507
رسالة فى افضلية محمد ع م 356
رسالة فى الالغاز و المعميات 358
رسالة اهم الامور 92
رسالة فى البسملة 458
رسالهٔ بركوى (وصيتنامه) 119, 458
رسالة فى بعض الادعية الشريفة 358
رسالة البنانى فى الرد على الوهابية 504-5
الرسالة البهائية 325, 453
رسالة فى بيان الاجل لابن كمال 479
رسالة فى بيان اسماء الحديث على وجه الايجاز 250
رسالة فى بيان الاحاديث الموضوعة للصغانى (موضوعات الصغانى) 74
رسالة بيان الامناء فى حكم الاستمناء 341
رسالة فى بيان طبقات المجتهدين (طبقات فقهاء) 248 364, 378
رسالة فى بيان المعاد الجسمانى 357
رسالة البيع و الشراء 170, 374
رسالة بى نماز 398
رسالة فى تجديد الايمان 269
رسالة فى التجويد 84
رسالة التجويد بالتركيه 95
رسالة فى التجويد 116
رسالة فى التجويد 121
رسالهٔ تحفة النبي و هدية الرسول 396
رسالة فى ترتيب القياس 503
رسالة فى تعريف الفاظ الصوفية 248
رسالة فى تفسير المتشابه 214
رسالة فى تفسير نفس الامر 471
رسالة فى تفصيل لفظ زنديق و توضيح معناه الدقيق 357
رسالة فى تفصيل ما قيل فى حق ابوى الرسول 246
رسالة فى تقسيم الحديث 120
رسالة التنزيهات مع حاشيتها 419
رسالهٔ حجاميه و فصديه 111
رسالة فى حفظ القرآن و كتابته و تعليمه 378
رسالة فى حق و الدى رسول الله صلعم 420
رسالة فى حقيقة الانسان 63, 84
رسالة فى حِكَم الصلاة 357
رسالهٔ حمزه افندى 170, 374
رسالة فى خلق افعال العباد للدوانى 429
رسالة فى خيار الشرط 212

رسالة فی علم السلوك 478
رسالة فی العلم بالنتاییج من الانظار الصحیحة 504
رسالة فی علوم الحقائق و الحکم 69
رسالة فی العمل بالاسطرلاب 327
رسالة الغایة و الغرض 430
رسالة فی الفرق بین نفس الامر و الخارج (رسالة فی تحقیق نفس الامر) 430
رسالة فی فضائل اهل السنة و الجماعة 397, 406
رسالة فضائل شهر رجب و شعبان و رمضان و یوم عاشوراء 364
رسالة فی فن المناظرة 186, 468
رسالة فی قراءة آیة الکرسی ادبار الصلوات المکتوبة 396
رسالة القضاء و القدر لطاشکبری زاده 482
رسالة قواعد قرآن 102
رسالة فی قوله تعالی و ما تشاؤن الا ان یشاء الله 89
رسالة فی کیفیة اداء الضاد المعجمة 99
رسالة فی کیفیة النطق بالضاد 100
رسالة متعلقة بآیة التوحید 508
رسالة متعلقة ببیان الاعتقادات و الاخلاق و الاعمال 247, 396
رسالة مشتملة علی اسماء الکتب و مصنفیها 5
رسالة فی رجال الغیب بالترکیة 78
رسالة فی الرد علی الوهابیه 249
رسالة الرؤیة و الکلام 447
رسالة الرؤیة لمولانا خطیب زاده 447
الرسالة الزوراء للدوانی 474
رسالة فی سجود السهو 70
رسالهٔ سعد الدین دربیان توحید 515
الرسالة السمرقندیه فی آداب البحث و المناظرة 454
الرسالة السمرقندیه فی الاستعارة 238, 417, 455
رسالة فی سنن الصلاة 507
رسالة فی شرح لفظ کتاب الطهارة 121
الرسالة الشهابیة فی علم حدیث النبویة 251
رسالة الشیخ ابن سینا فی تفسیر ثلاث سور من الکتاب 501
رسالة الشیخ عبد الرحمن الکلزی 279
رسالة الطاعون (راحة الارواح) 103, 107
رسالة فی الطرق (بیان اقرب الطرق الی الله) 73
رسالة فی العروض بالترکیة 70
الرسالة العضدیة فی الوضع 8, 237, 238
رسالة فی العقائد 65
رسالة فی العقائد 66
رسالة فی العقائد بالترکیه 462
رسالة العقل الکل 471
رسالة فی علم آداب البحث مع شرحها 115, 123

رسالهٔ معمی 358
رسالة فی معنی الاخصیة فی صفات الله تعالی 429
رسالهٔ مقامی 119
رسالة منجیة 105
الرسالة الموسویة فی القیاس 123
رسالة فی الموضوع السابق (اداء الضاد) 99
رسالة فی النحو بالترکیة 454
رسالة فی النوافل المستحبة 378
رسالة فی الوقف و الابتداء 97
رسالة فی وقف حمزة و هشام علی المهموز 78
رسالة فی الولاء 378
رسالة هل یصح اثبات التوحید بالسمع 429
رسم البرهان فی هجاء حروف القرآن 87
رشحات النصیح فی شرح الحدیث الصحیح 368
رفع الاشتباه عن علمیة الاسم الله 496
رفع الخفاء عن ذات الشفاء 303, 304
رفع الریب عن حضرة الغیب 497
روح قدسی و سرقدسی آراسنده اسئله و اجوبه 512
روضات الجنات فی اصول الاعتقادات 74, 399, 484
روض الانام فی بیان الاجازة فی المنام 493
روضة الاخیار فی شرح مشارق الانوار 319
الروض النضر فیما قیل فی الخضر 377
ریاض الازهار فی جلاء الابصار 251
ریاض الطالبین فی شرح الاستعاذة و البسملة 240

ز

زبدة الامثال لوقوعها عمدة الاقوال 369
الزبدة الرائقة فی شرح البردة الفائقة (شرح قصیدة البردة) 489
زبدة الفائدة فی الجواب عن الابیات الواردة 494
زبدة الواعظین 246
زبور آل محمد 519
زکاة الاخیار من نصاب الاخبار 308
الزهر البسام 389
زیادات حقائق التفسیر 139
زیادة البسطة فی بیان العلم نقطة 493
زینة القاری 88

س

ساعت نامه 227
سبحهٔ صبیان 381, 484
سبحة العذیر فی مدح الملك القدیر 76
سحر و قتنده اویانق او لمغی 372
سراج القارئ المبتدی و تذکرة المقرئ المنتهی 60
سراج المصلی و بدر المبتدی و المنتهی 112

السراج المنير بشرح الجامع الصغير 353, 354
السراجية 270
السر الافخر فى الترياق الاكبر 532
السر الافخر و الكبريت الاحمر 532
سرح النهر لشرح الزهر 389
السر المختبى فى ضريح ابن العربى 494
سعادت نامه پند عطار شرحى 460
سنن ابن ماجه 267
السواد الاعظم 74
سير الارواح 278
السيف المسلول على من ينكر المقول فى حق اداء الضاد 98

ش

الشاطبية 57, 58, 76
شرح ابيات شرح ديباجة المصباح 434
شرح ابيات لصدر الشريعة فى العروض 121
شرح ابيات المراح 434
شرح اثبات الجوهر المفارق 471
شرح الاجهورى على الفية السيرة للحافظ العراقى 375
شرح الاربعين اسما السهلوردية 94
شرح الاربعين البركوية 360, 361
شرح الاربعين حديثا النووية 338
شرح الاربعين النووية لعلى القارى 337
شرح اسماعيل حقى البروسوى على تفسير الجزء الاخير للقاضى 196
شرح ام البراهين (شرح الصغرى) 457, 460, 461
شرح ام البراهين للتلمسانى 459, 486
شرح ام البراهين للهدهدى 92, 405
شرح آمنت بالله للقارصى (بالتركية) 429
شرح الامثلة المختلفة 117
شرح اول دلائل الخيرات (مختصر مطالع المسرات) 549
شرح ايساغوجى 114
شرح ايساغوجى القارصى 244
شرح بدء الامالى 187
شرح بدء الامالى 433, 436, 481
شرح بدء الامالى لابى الفضائل الوالتى 487
شرح بدء الامالى للبكرى 433
شرح بدء الامالى بالتركية 428
شرح بدء الامالى بالتركية 432
شرح تعليم المتعلم 360
شرح تيسير الوصول الى جامع الاصول 384
الشرح الجديد (شرح التجريد للقوشجى) 449
شرح جواهر الاسلام 228, 513
شرح حديث الاربعين الودعانية 309
شرح الحسينية فى آداب البحث 115, 123, 186
شرح الدر اليتيم 72, 95, 97, 98

شرح دعاء ختم صحيح البخارى 376
شرح دعاء يا من اظهر الجميل 519
شرح رسالة فى آية التوحيد 507
شرح رسالة اثبات الواجب (الشرح الحنفى) 465, 466
شرح على رسالة الاستعارة 238
شرح رسالة الاستعارة للسمرقندى 238, 455
شرخ رسالة البركوى فى اصول الحديث 122, 243
شرح رسالة البنانى فى الرد على الوهابية 504
شرح الرسالة البهائية فى الحساب 325
شرح الرسالة السمرقندية فى آداب البحث و المناظرة 454
شرح رسالة فى صفة العالم القديم 501
شرح الرسالة العضدية فى الوضع 8
شرح الرسالة العضدية فى الوضع 237
شرح الرسالة المسماة بعقل الكل 471
شرح الرسالة الوضعية العضدية لعربشاه 270
شرح الشاطبية لشيخ زاده 61
شرح شمائل الترمذى للمناوى 274
شرح صغرة الصغرى للسنوسى 462
شرح طوالع الانوار للعبرى 437, 438
شرح العقائد العضدية للدوانى 409, 467, 468, 469, 470, 472
شرح عقائد النسفى للتفتازانى 407-413
شرح عقيدة السنوسى للهدهدى 92, 405
شرح العقيدة العلوانية 476
شرح على علم حال للبركلى 458
شرح عوامل البركوى 244
شرح الفقه الاكبر 403
شرح الفقه الاكبر لابى المنتهى 396, 393, 400, 401
شرح الفقه الاكبر بالتركية 514
شرح قصيدة بدء الامالى 424, 425, 426
شرح قصيدة بدء الامالى للقارصى 428
شرح القصيدة الشيبانية 94
شرح القصيدة الطنطرانية 244, 433
شرح القصيدة الطنطرانية بالتركية 546
شرح القصيدة اللامية (بدء الامالى) 464
شرح القصيدة المضرية 91
شرح القصيدة النونية للخيالى 450
شرح القصيدة النونية للقارصى 428
شرح القصيدة النونية للقارصى بالتركية 428
شرح كتاب فى العقائد 221
شرح الكشاف (حاشية على الكشاف) 151, 152
شرح على مختصر صحيح مسلم 344
شرح مراح الارواح بالتركية 117
شرح مشكلات القدورى 475
شرح مصابيح السنة 292
شرح مصابيح السنة لزين العرب 287-289

شرح مصابيح السنة للقاضى البيضاوى 286
شرح المصابيح لمحمد ابن ملك الرومى 289-291
شرح المقاصد للتفتازانى 448
شرح المقدمات للسنوسى 462
شرح مقدمة ابن الجزرى 432
شرح المقدمة الجزرية 75
شرح المقدمة الجزرية 84
شرح المقدمة الجزرية بالتركية 101
شرح المقدمة الجزرية لطاشكوپرى زاده 75
شرح المواقف للجرجانى 441, 443
شرح نخبة الفكر 63
شرح هداية الحكمة القاضى مير 326, 409
شروط الصلاة (فقه الكيدانى) 276
الشفاء بتعريف حقوق المصطفى 295-301
شمائل النبى (الشمائل النبوية) 123, 268, 269, 271, 272
الشمس على جناح طائر فى مقام الواقف السائر (شرح قصيدة الشيخ الاكبر) 494
شمس المعارف و لطائف العوارف 532
شهاب الاخبار فى الاحاديث المروية عن الرسول المختار 64
شهاب الاخبار فى الحكم و لامثال و الآداب 64, 275-277

ص

صافى المرهم الشافى لقلب من يدعى موت عيسى بن مريم 341, 511
الصحائف القدسية (كتاب حديث القدسى) 363
صحيفة السجادة 519
الصحيفة الكاملة 519
صد كلمهٔ حضرت على 56
الصراط السوى شرح ديباجة المثنوى 493
صغرى الصغرى 95, 463
صفوة المنقولات شرح شروط الصلوة 71
صورة الاجازة لرواية دلائل الخيرات 380

ض

ضروب الامثال (بالتركية) 511
ضروب الامثال على حروف التهجى 426
ضوء المعالى لبدء الامالى 115, 426, 459

ط

الطريقة المحمدية 268
طريق التواريخ 255, 256
طوالع الانوار للبيضاوى 437
طوبى على الرسالة و زانى على الوسيلة 119
طيبة النشر 33

ع

عجالة فى تفسير بعض آيات القرآن 539
عدة احاديث 106
عدة احاديث 380
عدة ادعية و حجب 335
عدة الحصن الحصين من كلام سيد المرسلين 522, 524, 525
عروض 452
عروض ابى الجيش (عروض اندلسى) 241, 452
عروض الخزرجية 452
العزى 121,399
عزى مفهوم 399
عقائد السنوسى (ام البراهين) 407
عقائد الطحاوى 397
عقائد الغزنوى (قطعة) 66
عقائد مع مخارج الحروف 111
العقائد النسفية (عقائد النسفى) 247, 407, 408, 477
العقد الفريد فى نظم التجويد 81
عقيدة الامام مالك بن انس (العقيدة المالكية) 477
عقيدة اهل التوحيد (ام البراهين) 241
عقيدة اهل السنة و الجماعة 91
عقيدة اهل السنة و الجماعة للطحاوى 397
عقيدة الجزائرى (المنظومة الجزائرية فى التوحيد) 461
العقيدة الحافظية 65
العقيدة ــ رسالة فى العقائد 477
العقيدة السنوسية (ام البراهين) 94
عقيدة الشعرانى 483
عقيدة الشيبانى (القصيدة الشيبانية) 94
العقيدة الصغرى (ام البراهين) 457
العقيدة العلوانية 475, 476
العقيدة القدسية للامام الغزالى 476
العقيدة المدنية 489
عقيلة اتراب القصائد فى اسنى المقاصد 77
علم حال 228
علم حال للبركوى 458
علوم الحديث (مقدمة ابن الصلاح) 232
عمدة الاحكام عن سيد الانام 389
العمدة الحافظية 65
عمدة العرفان 104
العمدة فى العقائد (عمدة العقائد) 65
عمدة القارى شرح صحيح البخارى 264
عمدة الكلام 65
عمدة المريد 490
العمدة المفيدة (عمدة المفيد و عدة المجيد فى معرفة لفظ التجويد) 82

عناية القاضى و كفاية الراضى (حاشية الشهاب على تفسير البيضاوى) 194, 195
عوامل البركوى 112, 357
عيون التفاسير للفضلاء السماسير 214

غ

غاية المرام فى شرح بحر الكلام 405
غرائب القرآن و رغائب الفرقان 198
غرر الاحكام 501
الغماز على اللماز 89, 362, 408

ف

فال نامهٔ مشهور جعفر صادق 79
فائدة تتعلق بغوص قدم رسول الله فى الحجر 375
فائدة فى فضل الفاتحة 425
فتح البارى شرح صحيح البخارى 263
فتح رب البرية بشرح القصيدة الخزرجية 452
الفتح المدنى فى النفس اليمنى 496
فتح المغيث بشرح الفية الحديث 234
الفتح المكى و اللمح الملكى 497
فتح الوصيد فى شرح القصيد (شرح الشاطبية) 59
فتوى فى مسئلة الضاد 101
فرائد الدرر 86
فرائد سنية و لطائف قدسية 213
فرائد الفوائد لتحقيق معانى الاستعارة و شرحها 238, 455
فرائد الفوائد (الرسالة السمرقندية فى الاستعارة) 417
الفرائض 336
الفرائض السراجية 270
فردوس الاخبار بمأثور الخطاب 280, 281
فصل الخطاب فى تفسير ام الكتاب 217
فصل فى ذكر احكام الوقف من الكفر 57
فصل فى سنن يوم عاشوراء 70
فصل فى الصيد و الذبائح و الاضحية 131
فصل فى فوائد الذكر 532
فضائل رجب و سائر الايام 107
فضل الجلد عند فقد الولد 363
فضيلة رجب 70
الفقه الاكبر 65, 69, 89, 357, 395, 396, 397, 412, 425, 477, 535
فقه الكيدانى 247, 276, 507, 509, 538
الفن الثانى علم البيان 502
فنون الافنان فى علوم القرآن 132
الفوائد البهية (حاشية سعدى افندى على تفسير البيضاوى) 176
فوائد من شرح التعرف فى التصوف 477
فوائد القرآن 523
الفوائد الموضوعة فى الاحاديث الموضوعة 362
فهرس الفهارس 346
فيض القدير 352

ق

قبضة النور 495
القراءة الثلاثه فى الائمة الثلاثة 80
القرب فى فضل العرب 377
قرة العين فى الفتح و الامالة بين اللفظين 76
قصيدة ابن مرزوق فى الاستغاثة 90
القصيدة الاستغفارية 90
قصيدة الله دوست 308
قصيدة ام القرى فى مدح خير الورى 90
قصيدتان 372
قصيدة بانت سعاد 375, 550
قصيدة بدء الامالى 67, 115, 278, 395, 397, 398, 464, 486
قصيدة البردة للبوصيرى (الكواكب الدرية) 268, 359, 458, 526, 527
قصيدة بالتركية فى ارشاد اهل استانبول و ترهيبهم 117
قصيدة بالتركية لشرح الاسماء الحسنى 531
قصيدة تركية فى شرح معانى الاسماء الحسنى 544
قصيدة فى تعداد الكبائر 434
القصيدة الجزرية (المقدمة الجزرية) 62, 318
القصيدة الجزرية 80
القصيدة الخزرجية 452
القصيدة الدمياطية 78, 535, 543, 544
قصيدة فى ذكر الموت و احوال الآخرة بالتركية 373
القصيدة الرائية (منظومهٔ رائيه) 77
القصيدة الزينبية 92
القصيدة الشاطبية (حرز الامانى) 57, 58, 76
القصيدة الطنطرانية 244
القصيدة الفائحة فى تجويد الفاتحة و شرحها 81
قصيدة فى مدح استاذ 454
القصيدة المشتملة على اسم الله المكنون مع الاسماء السريانية 79
القصيدة المضرية 550
القصيدة المنفرجة 90
القصيدة النونية (فى العقائد) 187, 397, 399, 428, 450, 451
القصيدة الهمزية فى المدائح النبويه 90
قطعة من بستان العارفين 369
قطعة من كتاب فى اللغة 387
قطف الثمر 294
قواعد الاعلالات 381
قواعد العقائد 460
قواعد قرآن 106
قواعد القرآن 107, 110
قواعد القران 110
قواعد القرآن العربى و تجويد الكلام الالهى 126
قواعد القرآن (نوع ديكر قواعد القرآن) 110

القواعد الكشفية الموضحة لمعانی الصفات الالهية 483

قواعد کلی 122

قواعد فی معرفة سمت القبلة 458

القول السديد فی جواز التقليد 377

القول المختار فی الرد علی الجاهل المحتار 498

ك

الكاشف لادعية النبي الاكرم شرح الحزب الاعظم 537

كاشف الاسرار و مطلع الانوار 515

الكاشف عن حقائق السنن ـ شرح مشكاة المصابيح للطيبی 294

كتاب ابليس (ابليس نصيحتی) 374

كتاب اجتبيت فيه مما اجتنيت 132

كتاب الاربعين فی ارشاد السائرين الی منازل المتقين 306

كتاب الاربعين فی اصول الدين (جواهر القرآن) 403

كتاب اعمار الاعيان 133

كتاب الالبا فی الف با 96

كتاب الالقاب 386

كتاب فيه الالقاب للشيرازی 386

كتاب الاوايل للقاضی ابی بكر احمد النبيل 348

كتاب فی الايمان و الاخلاص 508

كتاب بيطارنامه و معالجة بهيمة 134

كتاب التجويد لكلام المجيد 55

كتاب التقريب من الترغيب و الترهيب 332

كتاب الثمانين 348

كتاب الحاوی للرسائل و الاجازات و المهمات و الفتاو (مجموعة) 339-343

كتاب الحجب 279

كتاب رسم عثمانی 109

كتاب زيارة النبي فی مدينة النبي 106

كتاب سوٴالنامه 113

كتاب شرح الالفية 234, 235

كتاب شريعت اوينه كرپ اولنمك 398

كتاب الشهبات فی المواعظ و الاداب 64

كتاب عجايب القاب 278

كتاب عروض 434

كتاب الكشف و البيان فی تفسير القرآن 139

كتاب اللباب 368

كتاب فيه ما لكل واحد من الصحابة من الحديث عن النبي صلعم 133

كتاب مجتمع الثلاثة 86

كتاب مجموع يشتمل علی نفائس دعاوی (دعوات) البيهقی الكبری 520

كتاب مختصر جامع الاصول فی احاديث الرسول 311

كتاب مختصر موضوعات ابن الجوزی 343

كتاب نثر اللآلی من كلام امير المؤمنين علی بن ابی طالب 185

كتاب الوقف و الابتداء فی القرآن (وقوف السجاوندی) 56, 57, 122

كتاب اليقين 279

الكشاف عن حقائق التنزيل 144-150

كشف الاسرار فی رسم مصاحف الامصار 53

كشف الحقائق لتبيين اسرار الدقائق 83

كشف الصاصلة فی وصف الزلزلة 363

كشف العقيدة من ابيات القصيدة (شرح بدء الامالی) 459

كشف اللثام عن وجه السلام 500

الكشف عن مجاوزة هذه الامة الالف 475

كشف النور عن اصحاب القبور 499

الكشف و البيان عما يتعلق بالنسيان 499

الكشف و التبيين فی غرور الخلق اجمعين 92

كفاية القنوع فی العمل بالربع المقطوع 503

الكفاية فی الكلام 436

كفاية المريد (القصيدة اللامية فی العقائد) 90

كفاية الوقت (مقنطرات) 458

الكفاية فی الهداية للصابونی 405, 436

الكلم الطيب لابن القيم 532

كنز الاخبار 315

كنز العرفان 382

كنز العرفان فی التوبة و الاستغفار 509

كنز الفرائد (حاشية رمضان افندی علی شرح العقائد النسفية للتفتازانی) 423, 424

كنز المعانی بتحرير حرز الامانی 101

كنز المعانی لشعلة الموصلی 60

الكواكب الدراری شرح صحيح البخاری 264-266

الكواكب الدرية فی مدح خير البرية 268, 359, 458, 526, 527

الكواكب الدرية فی مناقب الصوفية 98

كوكب الصبح فی ازالة ليلة القبح 497

الكوكب المتلالی شرح قصيدة الغزالی 499

الكوكب المنير 352

گ

گزيده 127

ل

لباب الاحاديث 368

لباب التأويل فی معانی التنزيل 200, 201

اللباب من علوم الكتاب 202

لسان الحكام فی معرفة الاحكام 131

اللطائف الانسية علی نظم العقيدة السنوسية 492

اللطائف العشرة 531

لغت انشا 383

لغت تركی ـ بوسنوی 125

لغت دانستن 383, 484
لغت (لغة) عربی - ترکی 116
لغت فارسی - ترکی 116
لغت مراح و عزی و مقصود 121
لقط المرجان فی احکام الجان 354
اللمعة الماردینیة فی شرح الیاسمینیة 4, 327
لمعة النور المضیئة شرح الابیات السبعة الفارضیة 493
لوامع الاسرار شرح مطالع الانوار 417
اللؤلؤ المکنون فی حکم الاخبار عما سیکون 496

م

ما یقرؤ لمعالجة المجانین 398
مبادئ التصریف 399
مبارق الازهار فی شرح مشارق الانوار 322-330
مبحث لا یصدر عن الواحد الحقیقی الا الواحد 503
المبین المعین لفهم الاربعین 337
مجمع البحار فی تاریخ العلوم و الاسفار 9
مجموع من الآیات و الاحادیث 246
مجموعة احادیث 316
مجموعة احادیث 316
مجموعة احادیث فی احوال یوم القیمة 370
مجموعة احادیث - مائة و عشرون حدیثا 250
مجموعة احادیث فی المواعظ 370
مجموعة ادعیه 545
مجموعة الحساب 453
مجموعة قطع من عدة تفاسیر 213
مجموع یشتمل علی صور المراسلات 454
محاضرة الاوائل و مسامرة الاواخر 524
محرك القلوب لعبادة علام الغیوب لاحمد افندی الموستاری 480
المحمودیه 382
مختصر باب وقف حمزة و هشام 81
(کتاب) مختصر جامع الاصول فی احادیث الرسول 311
مختصر السیرة النبویة و اخبار بعض الصحابة 132
مختصر الشفا للقاضی عیاض 557
مختصر فنون الافنان 132
مدارك التنزیل و حقائق التأویل 197
مراح الارواح 117, 121
مرحوم قاضی زاده افندینك خاصة اسلامبول و عامة جمله مؤمنلر خاتونلرینه وصیتلردر 546
مرشد المتأهل 252
مرقات الوصول الی علم الاصول 123
مزیل الاشتباه فی اسماء الصحابة 391
مسائل من التجوید 114
مسائل من الفقه 228
مسائل لطیفة و احادیث شریفة 70
مسائل یعایی بها فی علم الحدیث. ذکر طبقات هذه الامة 133
مسئلة دخول ولد البنت فی الموقوف علی اولاد الاولاد 248
مشارق الانوار علی صحائح الآثار 295
مشارق الانوار (قصیدة ترکیة فی شرح الاسماء الحسنی) 67
مشارق الانوار النبویة من صحاح الاخبار المصطفویة 290, 313-317
مشکاة المصابیح 293
مشیخة ابی المعالی یحیی بن فضل الله 391
مصابیح السنة 281-285
المصاحف و اجزاء القرآن 15-46
المصباح فی النحو 245
المطالب السنیة فی قمع الواسم البدعیة (عقیدة اهل السنة و الجماعة) 411, 509
مطالع الانظار شرح طوالع الانوار 438, 439
مطالع الانوار 417
مطالع المسرات بجلاء دلائل الخیرات 528, 529
مطلع البدرین فیمن یؤتی اجره مرتین 362
مطلع النقط و مجمع اللفظ 198
المعارف الغیبیة شرح العینیة الجیلیة 493
معالم التنزیل (تفسیر البغوی) 140-143
معانی الاخبار المسمی بحر الفوائد 275
المعتمد من المعتقد 66
معجزات موسی علیه السلام 227
معدل الصلاة 276, 507
معراج الاعمال المأجورة فی الادعیة و الاذکار المأثورة و الاعمال المبرورة 547
معرفتنامهٔ حقی 11, 126, 554
معلومات فی العقائد بالترکیة 68, 504
معلومات 68, 504
معمیات میر حسین 358
المعین 96
المفاتیح فی شرح المصابیح 286
مفاتیح الصلاة و ینابیع الحیاة 427
مفاتیح العلوم 3
مفتاح السعادة و مصباح السیادة 8
مفتاح الفتوح فی مشکاة الجسم و زجاجة النفس و مصباح الروح 499
مفردات ابی عمرو البصری 85
مفردات القرآت السبع من الشاطبیة 82
مفردة یعقوب الحضرمی 86
مفهوم فرائض 187
مقاصد الطالبین فی علم اصول الدین (المقاصد فی علم الکلام) 448
المقاصد الممحصة فی بیان کی الحمصه 249
المقام الاسنی فی امتزاج الاسماء 495
المقتضب من کتاب الموضوعات من الاحادیث المرفوعات 310

مقدمات وحی بیاننده در 510
مقدمة ابن الصلاح 232
مقدمة فی اصول الدین للطحاوی 397
مقدمة فی التجوید 108
المقدمة فی التوحید 451
المقدمة الجزریة فی التجوید 62, 64, 67, 84, 93, 100, 318
المقدمة الجزریة بالترجمة الترکیة 108
مقدمة الصلاة (فقه الکیدانی) 247
المقدمة فی علم الحساب 466
المقدمة الغزنویة فی فروع الحنفیة 124
المقدمة فی معرفة انواع علم الحدیث 313
مقدمة وثیقة لمعرفة بعض احکام الطریقة 476
مقصود (المقصود فی التصریف) 121
مکالمهٔ معراج شریف 551
ملت ابراهیم خصوصنده بر رساله 512
الملخص 503
مناجات موسی علیه السلام 364
مناجات موسی علیه السلام (بالترکیة) 544, 545
مناسك الحج 106
المنبهات علی الاستعداد لیوم المیعاد 334, 464
منبه التالین (تجوید شریف) 398
منتج البرکات علی دلائل الخیرات 529
منتخب من الاوائل 133
المنتقی فی احادیث الاحکام عن خیر الانام (منتقی الاخبار) 330
المنح الازهر شرح الفقه الاکبر 401
المنحة فی السبحة و تذییل الخانجی علیها 342
من شعر ابی القاسم محمد بن هانی فی مدح المعزلدین الله 388
منظومة البیقونی 451
منظومة فی التجوید بالترکیة 96
المنظومة الجزائریة فی التوحید 461
منظومهٔ حافظ حمزه افندی فی آداب التعلم 398
منظومهٔ دمیاطی 78
منظومة الطبلاوی فی الاستعارة وشرحها 239
منظومهٔ عقائد 93
منظومة النسفی فی العقائد 91
من کتاب السواد الاعظم (اقتباس) 74
من کتاب سیر الارواح 278
من کلمات الامام علی 278
من موعظة مسماة بمحرك القلوب 479
المنن الالهیة فی کشف اسرار العقیدة الدنیة 489
المنهاج فی شرح صحیح مسلم بن الحجاج 338
منهاج القاری 220
منیة الواعظین و غنیة المتعظین 370
مواعظ 246
المواقف فی علم الکلام 440
الموضوعات من الاحادیث المرفوعات 310

موضوعات الصغانی 74, 316, 366, 367, 408
موضوعات علی القاری 5, 138,173, 365, 366, 408
موطأ الامام مالك 340
موعظة 64
موعظه 383
الموعظة الحمامیة 218
مولد 300
مولد النبی اسلیمان چلبی 120, 452
المیسر شرح المصابیح 285

ن

الناسخ والمنسوخ للاسفرائینی 137, 366, 367
ناسخ و منسوخ حدیث رسول الله صلعم 136
الناسخ و المنسوخ فی القرآن 172
الناسخ و المنسوخ من القرآن العظیم 131, 134, 135, 136, 217
نبذة فی حقائق البسملة و دقائقها 218
نبذة من فتاوی الشیخ تقی الدین ابن تیمیة 344
نبذة فی فضل لیلة النصف من شعبان 377
نبذة فی الموضوعات من کلام الامام ابی حفص عمر بن زید الموصلی 344
نتیجة النظر فی علم الاثر 119
نثر و نظم 387
نخبة الفکر 237, 246, 252, 451, 538
نخبة اللآلی لشرح بدء الامالی 430, 431
نخبة المسئلة شرح التحفة المرسلة 497
نزهة النظر فی توضیح نخبة الفکر فی مصطلح اهل الاثر 63, 237, 240, 241, 242, 252, 460
نسخة کتاب من نظم الشیخ شمس الدین ابا طحموش ... 388
نسیم الریاض فی شرح شفاء القاضی عیاض 304
النشر الصغیر 79
النشر الکبیر 79, 101
نشر اللآلی فی شرح بدء الامالی 426, 432
نصاب الاخبار لتذکرة الاخیار مع الترجمة الترکیة المسماة بزکاة الاخیار من نصاب الاخبار 308
نصائح من التصوف و حکایات بعض الاولیاء 70
نظام العلماء الی خاتم الانبیاء 486
النظام فی معرفة کتابة الکلام 32
النظر المشرف علی قول القائل عرفت ام لم تعرف 498
نظم الدرر السنیة فی السیر الزکیة 375
نظم عدد الکبائر 434
نظم الفرائد و جمع الفوائد فی اصول الدین 480
نظم اللآلی (نظم العلوم) 93
النفحات المنشرة فی الجواب عن الاسئلة العشرة 496

النفحة القدسية بحل الفاظ المنظومة النسفية 506
نفخة الصور و نفحة الزهور فى شرح قبضة النور 495
النقاية 7
نقد الدرر (حاشية الوانى على درر الحكام فى شرح غرر الاحكام) 501
النكت على كتب فى علم العربية 63
نور الافئدة (حاشية على تفسير جزء عم للبيضاوى) 196
نور اليقين فى اصول الدين شرح عقائد الطحاوى لحسن كافى الاقحصارى 485, 488
نهاية البهجة (منظومة فى النحو) 137
نهجة المنازل 97

و

الوجيز فى التفسير (التفسير الوجيز) 140
ورد بهاء الدين 372
ورد عبد الله الانصارى 549
الوشاح فى المعانى و البيان 437
وصية الامام الاعظم ابى حنيفة 364, 370, 425, 476
وصيه رسول الله صلعم لعلى رضى الله عنه 228
وصية رسول الله عليه السلام لابنته فاطمة 365
و صيتنامه 458
وصية النبي ع م لابى هريرة 479
وصية النبى عليه السلام لامير المؤمنين على بن ابى طالب 364
وصية النبي عليه السلام فاطمة (بالتركية) 365
الوقف فى القرآن 103
الوقف اللازم فى القرآن العظيم 103
وقوف السجاوندى 56, 57, 122

ه

الهداية 212
هداية من الاعتقاد لكثرة نفعه بين العباد (كتاب الهداية من اعتقاد اهل السنة و الجماعة ـ شرح قصيدة بدء الامالى) 487
هداية الحكمة 326
هداية المريد لجوهرة التوحيد 490
هدية الاخوان فى شرح سبحة الصبيان 381
هدية الاخوان و عطية الصبيان (بالتركيه) 512
هدية الفقير و تحية الوزير 495
هدية المهتدين (المهديين) 500
هزار مزار فى مزارات هرات 548
الهيئة السَنية فى الهيئة السُنية 363

ی

اليا سمينية (ارجوزة) 4
اليواقيت و الجواهر فى بيان عقائد الاكابر 483

⁂

INDEKS PISACA

A.ʻA

ʻAbdul aẓim b. ʻAbdulqawi Abū Muḥammad al-Munḏirī 331, 334
ʻAbdul-aziz b. Aḥmad Abū Naṣr al-Bārğilagī 309
ʻAbdulganī b. ʻAbdulwāḥid al Maqdisī 389
ʻAbdulgani b. Ismāʻīl an-Nablusī 249, 492
ʻAbdulgani b. Sulaimān an-Nablusī 249
ʻAbdulḥajy b. ʻAbdulkabīr al Kattāni 346
ʻAbdulḥakīm b. Šemsuddin al-Hindi as-Sailakūtī (as-Siyalkūti) 418
ʻAbdulḥamīd b. ʻAbdurraḥmān al-Angūrī 370
ʻAbdulḥaqq ad-Dihlawī 67, 555
ʻAbdulkarīm 108
ʻAbdulkarim-efendi al-Wardārī Ḫoğa Sinan-paša 217
ʻAbdulkarīm b. Hawāzin Abu 'l-Qāsim al-Qušairī 191
ʻAbdulkarīm h. Ibrāhīm al-Ğīlī 493
ʻAbdulkarim b. Waliyuddīn b. Yūsuf b. Waliyuddīn 391
ʻAbdulāh al-Anṣārī 549, 550
ʻAbdulāh al-Anṣārī Sulṭānpūrī al-Hindī 549
ʻAbdullāh b. ʻAbdurraḥmān Aṣīl al-wāʻiẓ 547-8
ʻAbdullāh b. Aḥmad b. Maḥmūd Abu'l-Barakāt an-Nasafi 65, 197, 433
ʻAbdullāh b. ʻAlawī as-Saiyid al-Ḥuḍarī (?) 249
ʻAbdullāh b. Ḥağğāğ Ibn al-Yāsamīnī 4
ʻAbdullāh b. Muḥammad an-Nawāğī 343
ʻAbdullāh (b. ʻOmar) Mustağizade 6
ʻAbdullāh b. ʻOmar Nāṣiruddin Abū Saʻid al-Qādī al-Baidāwī 156, 286, 361, 420, 429, 437, 438, 508
ʻAbdullāh b. ʻOṯmān Abū Muḥammad al-Ḫazrağī 453
ʻAbdullāh (ʻUbaidullāh) b. ʻAbdurraḥmān Ibn Abū Zaid al-Qairawānī 359
ʻAbdullāh b. Yūsuf Abū Muḥammad Ibn Hišām 395
ʻAbdullaṭīf b. ʻAbdul-ʻazīz Ibn al-Malak (Ibn Firšte) 290, 322, 381, 382
ʻAbdulmağīd Aḥmad as-Sīwāsī 511, 561
ʻAbdulqādir al-Gīlānī 549
ʻAbdurraḥīm, b. Aḥmad al-Qāḍī 276-7
ʻAbdurraḥīm b. ʻAlī al-Amāsī ar-Rūmī Šaiḫzāde 480
ʻAbdurraḥīm b. Ḥusain al-ʻIrāqī Zainuddīn 233, 234, 235, 257, 375, 376, 377, 387
ʻAbdurraḥmān b. Abū Bakr Ğalāluddīn as-Suyūṭī 7, 33, 63, 203, 240, 294, 342, 349, 354, 362, 363, 475
ʻAbdurraḥmān b. Aḥmad ʻAḍududdīn al-Qādī al-Īğī 8, 237, 409, 440
ʻAbdurraḥmān b. Aḥmad Zainuddīn Ibn Rağab 340
ʻAbdurraḥmān b. ʻAlī Abu'l-Farağ Ibn al-Ğauzi 132, 133, 136, 310, 343

'Abdurraḥmān b. 'Alī Ibn ad-Daiba' aš-Šaibānī 384
'Abdurraḥmān b. Ismā'īl al-Maqdisī Abū Šāma 94
'Abdurraḥmān b. Muḥammad Wağihuddin al-Arzanğānī 318
'Abdurraḥmān b. Muḥammad al-Bisṭāmī 530, 531, 532
'Abdurrahmān b. Muḥammad Ḥafīd Ibn al-Malak 290
'Abdurraḥmān Qarabaši 102, 109, 114, 116
'Abdurra'ūf Šamsuddīn Muḥammad b. Tāğul'ārifīn al-Munāwī 98, 274, 352
'Abdusselām b. 'Abdullāh Mağduddīn Abu'l-Barakāt Ibn Taimiya al-Ḥarrānī 330
'Abdulwahhāb b. Aḥmad b. 'Alī aš-Ša'rānī 361, 483
-Abharī, v. Mufaḍḍal b. 'Omar Aṯiruddīn al-Abharī
Abū Bakr al-Qārī al-Āmidī Kučuk Aḥmadzāde 214
Abu 'l-Ğaiš al-Andalusī, v. Muḥammad, b. Ḥusain Abū 'Abdullāh al-Anṣārī al-Andalusī Abu'l-Ğaiš
Abū Ḥanīfa v. Nu'mān b. Ṯābit Abū Ḥanīfa
Abu 'l-Laiṯ as-Samarqandī, v. Naṣr b. Muḥammad Abu 'l-Laiṯ as-Samarqandī
Abū Madyan 544
Abu'l-Qāsim b. Abū Bekr al-Laiṯī as-Samarqandī 8, 238, 240, 417, 455, 502
Abu'l-Qāsim b. Ḥusain Raḍiyuddīn al-Bakrī 433, 487
Abu 's-Su'ūd, v. Aḥmad b. Muḥammad Abu 's-Su-ūd al-'Imādī
Abū Šāma, v. 'Abdurraḥmān b. Ismā'īl al-Maqdisī Abū Šāma
Abū Yahyā al-Anṣārī, v. Zakariyā b. Muḥammad Abū Yaḥyā al-Anṣārī
-'Aḏārī v. Qāsim (b.'Abdullāh) al-'Aḏārī al-Kermayānī
-'Ağamī v. Aḥmad b. Muḥammad al-Wafā'ī al-Ağamī
-'Ağlūnī al-Šaibānī, v. Muḥammad b. Waliyuddīn al-'Ağlūni aš-Šaibānī
Aḥmad 429
Aḥmad b. 'Abdulḥalīm b. 'Abdussalām Taqiyuddīn al-Ḥarrānī al-Ḥanbalī 344
Aḥmad b. 'Abdullāh al-Ğazā'irī 90, 462
Aḥmad b.'Abdulqādir al-Ḥaḍramī 538
Aḥmad b. 'Abdurraḥīm Waliyullāh ad-Dehlewī (ad-Dihlawī) 340
Aḥmad b. 'Abdurraḥmān Abū Bakr aš-Širāzī 386
Aḥmad b. 'Abdurrazzāq Abū Naṣr at-Ṭanṭarānī 244, 433, 547
Aḥmad (b. Abū Bakr) al-Ḥamawī Šihābuddīn ar-Rassām 532
Aḥmad b. Abu 'l-Mu'ayad al-Maḥmūdī an-Nasafī 91, 506
Aḥmad b. Aibak b 'Abdullāh Šihābuddīn Abu 'l-Ḥusain al-Ḥusāmī Ibn ad-Dimyāṭī 391
Aḥmad b. 'Ali Abu'l-Faḍl Šihābuddīn Ibn Ḥağar al-Asqalānī 63, 237, 243, 246, 251, 263, 332, 334, 391
Aḥmad b. 'Ali al-Būnī 531, 532
Aḥmad b. 'Ali b. Mes'ūd 117
Aḥmad b. 'Amr Abū Bakr an-Nabīl aš-Šaibānī 348
Aḥmad b. Bakr 425
Aḥmad al-Barda'ī 413
Aḥmad Fā'iz (b. 'Abdulqāhir) ar-Rūmī 72
Aḥmad b. Ğa'far al-Ḥanafī at-Taḥāwī 397, 485, 560
Aḥmad al-Ḥamawī 558
Aḥmad b. Ḥasan al-Bayāḏī al-Bosnawī 402
Aḥmad b. Ḥusain al-Baihaqī 520
Aḥmad b. Ibrāhīm at-Tūnisī 427
Aḥmad b. Maḥmūd aṣ-Ṣābūnī 405, 436.
Aḥmad b. Maḥmūd Šihābuddīn as-Sīwasī 214
Aḥmad b. Manṣūr aš-Šāfi'ī aš-Šaḏilī al-Qanāwī 214
Aḥmad Muderriszāde 99
Aḥmad b. Muḥammad Abu'l-As'ad (Kātib al-fatwā) 250
Aḥmad b. Muḥammad Abū Bakr al-Ğazarī 69
Aḥmad b. Muḥammad Abū Ğa'fer at-Taḥawī al-Ḥanafī 397, 485, 560
Aḥmad b. Muḥammad Abu'l-Ḥusain al-Qudūrī 347
Aḥmad b. Muḥammad Abu 'l-Muntehā al-Magnisawī 396, 399
Aḥmad b. Muḥammad Abu 's-Su'ūd Al-Īmādī 204, 522, 527, 543, 544
Aḥmad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Bayānānakī as-Samnānī 198
Aḥmad b. Muḥammad-Emīn al-Istāmbolī 428
Aḥmad b. Muḥammad al-Gazālī 478
Aḥmad b. Muḥammad al-Gaznawī 66, 124
Aḥmad b. Muḥammad al-Ḥağğ (al-Ḥağarī, al-Ḥuğarī), 334
Aḥmad b. Muḥammad Ibn Ḥağar al-Makkī al-Haiṯamī 272
Aḥmad b. Muḥammad b. Ibrāhīm aṯ-Ṯa'labī 139
Aḥmad b. Muḥammad al-Mostārī Mueḏḏinzāde 479, 480
Aḥmad b. Muḥammad b. Muḥammad 547
Aḥmad b. Muḥammad Muṣṭafā 92
Aḥmad b. Muḥammad Šihāb Ibn 'Arabšāh al-Ḥanafī 224
Aḥmad b. Muḥammad Šihābuddīn al-Ḫafāğī 176, 194, 195, 304
Aḥmad b. Muḥammad Šihābuddīn al-Ḫatīb al-Qastalānī 266, 302
Aḥmad b. Muḥammad at-Tamīmī 523
Aḥmad b. Muḥammad al-Wafā'ī al-'Ağamī 5
Aḥmad b. Muḥammad al-Yamanī 86
Aḥmad b. Mūsā al-Ḫayālī 404, 414, 415, 416, 418, 419, 420, 422, 450
Aḥmad b. Muṣṭafā Lālī 488
Aḥmad b. Muṣṭafā Tašköprüzāde 7, 8, 75, 85, 115, 482
Aḥmad b. 'Omar, Abu'l-Ğannāb Nağmuddīn al-Kubrā al-Ḫiwaqī 73, 478
Aḥmad b. Sulaimān Šemsuddīn Ibn Kamāl-paša (Kamāl-pašazāde) 8, 55, 70, 72, 103, 107, 113, 244, 246, 248, 276, 355, 356, 357, 378, 474, 479, 499
Aḥmad b. Tāğ al-'ārifīn 545, 546
Aḥmad b. Yūsuf Muwaffaquddīn al-Kawāšī al-Mauṣilī aš-Šaibānī 154
Aḥmad-efendija Karahodža 398-9
Aḥmad-efendi al-Mostārī 480
-'Ainī, v. Maḥmūd b. Aḥmad Badruddīn, al-'Ainī
'Alā'uddīn 452
'Alā'uddīn at-Turkistānī 434
'Alawān 'Ali b. 'Ali b. 'Aṭiya al-Ḥamawī 475, 477
'Ali b. 'Abdullāh Abu 'l-Ḥasan aš-Šāḏilī 218, 536, 543
'Ali b. 'Abdullāh as-Samhūdī 89
'Ali b. 'Abdullāh aš-Šuštarī 494
'Ali b. 'Abdullāh ('Ubaidullāh) Zain al-'Arab 287, 288
'Ali b. Abū Ṭālib (hazreti 'Alī) 56, 92, 185, 278, 493
'Ali (b. 'Aḥmad) Abū Muḥammad Ibn Hazm aẓ-Ẓāhirī 172
'Ali b. Aḥmad b. 'Ali al-Wāhidī an-Nīsābūrī 140
'Ali b. Aḥmad al-'Azizī 353
'Ali b. Badruddīn al-Bosnawī 70
'Ali Dede al-Mostārī (Mostarac) 524
'Alī-efendi al-Manṣūrī 100
'Alī al-Fardī b. Muṣṭafā al-Qaiṣariyawī 467
'Alī Ḫalifa 513
'Alī b. Ḥusain al-Āmāsī 70
'Alī b. Ḥusain b. 'Ali Zain al'-'ābadīn 519
'Alī b. Ḥusāmuddīn al-Muttaqī 461
'Alī b. Muḥammad 'Alāuddīn a-Qušğī 238, 449, 453
'Alī b. Muḥammad al-Ḫāzin 200, 216
'Ali b. Muḥammad Ibn Gānim a-Maqdisī 98, 100
Āli Muḥammad Imam Muḥammad b. Ḥusām-dede 96, 97
'Alī b. Muḥammad as-Saḫāwī 59, 82
'Ali b.Muḥammad as-Saiyid aš-Šarīf al-Ğurğanī 152, 429, 430, 441, 443, 444, 445, 449
'Alī b. Muḥammad al-Ughūrī 375
'Ali b. Muḥsin Abū Ṣalāh as-Ṣa'īdī al-Azharī 101
'Ali b. Muṣṭafa b. Ḥasan Albaṣānī 134

'Ali b. 'Omar al-Qazwīnī al-Kātibī 503
'Ali b. 'Oṯmān Abu 'l-Baqā' Ibn al-Qāsiḥ 58, 60, 76
'Ali b. 'Oṯmān Sirāğuddīn al-Ūši al-Fargāni 67, 308, 395
'Ali al-Qārī (Munla, Molla), v. 'Ali b. Sultān Muḥammad al-Qārī al-Herewī
'Ali b. Sulṭān Muḥammad al-Qāri' al-Herewī 5, 101, 115, 138, 173, 243, 271, 273, 303, 335, 337, 365, 401, 408, 420, 426, 533, 537, 538
'Alī aṣ-Ṣadrī al-Qonawī 119, 459
'Alīzāde-efendi 505-6
'Allamak, v. Muḥammad b. Mūsā 'Allamak at-Bosnawī
-'Alqamī, v. Muḥammad b. 'Abdurraḥmān Šamsuddīn al-'Alqamī al-Kaukabī
Alti Parmak, v. Muḥammad-efendi (b. Muḥammad) Alti Prmak
-Angūrī, v. 'Abdulḥamīd b. 'Abdurraḥmān al-Angūrī
-Aqḫisārī al-Ḥasan b. Turḫan al-Aqḫisārī al-Bosnawī
Aqkermānī, v. Muḥammad b. Mustafā al-Aqkermānī
-Aqsarayī, v. Muhḥammad b. Muḥammad al-Aqsarayī
- Armanākī v. Muṣtafa al-Armanākī
-Armanākī, v. 'Omar b. 'Abdurraḥmān al-Armanākī
Arslān ad-Dimašqī aš-šaiḫ 498
-Arzanğānī, v. 'Abdurraḥmān b. Muḥammad al-Arzanğānī
-Arzanğānī, v. Muḥammad Ṣādiq b. 'Abdurraḥīm, al-Arzanğānī
-Arzanğānī, v. Omar b. 'Abdulmuḥsin al-Arzanğānī
-Arzarūmī, v. Ibrāhīm Haqqī b. 'Oṯmān
Aṣīl al-wā'iẓ, v. 'Abdullāh, b. 'Abdurraḥmān Aṣīl al-wā'iẓ
-Asnawī, v. Muḥammad b. Aḥmad al-Asnawī
-'Asqālānī v. Aḥmad b. 'Alī Šihābuddīn Ibn Ḥağar al-Asqalānī
-'Aṭṭār, v. Muḥammad b. Ibrāhīm Farīduddin al-Aṭṭār
Āyīnazāde, v. Muḥammad Šamsuddin as-Sirōzī Āyīnazade
-'Azīzī, v. 'Ali b. Aḥmad al-'Azīzī

B

-Bābartī, v. Muḥammad b. Maḥmūd Akmaluddīn al-Bābartī
-Bagawi, v. Ḥusain b. Mas'ūd al-Bagawī
Behā'uddīn al-'Amilī, v. Muḥammad b. Ḥusain Behā'uddīn al-'Āmilī al-Bahā'ī
Behā'uddīn pir Muḥammad Bahāuddīn pir an-Naqšibandī
-Bahrabādi, v. Muḥammad b. Yūsuf al-Bahrabādī
-Baiḍāwī, v. 'Abdullah b. 'Omar Nāṣiruddīn al-Baidāwī
-Baihaqī, v. Aḥmad b. Ḥusain al-Baihaqī
-Baiqūnī, v. 'Omer b. Muḥammad al-Baiqūnī
-Bakri, v. Muḥammad b. Abu 'l-Faraḥ Šamsuddīn al-Bakrī
-Balaqṭarī (Balqaṭrī), v. Mūsā b. Muḥammad al-Balaqṭarī
-Balaqṭarī v. Yūsuf b. Barākat b. Muḥammad al-Balaqṭarī
-Balawī aṭ-Ṭartūši, v. Muḥammad b. Aḥmad aṭ-Ṭartūšī al-Balawī
-Balḫī, v. Muḥammad b. Bašrawaih al-Balḫī
-Bannānī, v. Muḥammad al-Bannānī
-Barda'ī, v. Aḥmad al-Barda'ī
-Barzanağī, v. Ğa'far b. Ḥasan al-Barzanğī
- Bayādī (Bejāzić) v. Aḥmad b. Ḥasan al-Bayāḍī, al-Bosnawī
Behğet Munla-efendi 97
-Bergiwī (Birgawī, Birkawī, Bergiliī Birgelī), v. Muḥammad b. Pir 'Alī al-Bergiwī
-Bihištī, v. Muḥammad b. Aḥmad al-Bihištī al-Isfarā'inī
-Birmāwī, v. Muḥammad b. 'Abduddā'im Abū 'Abdullāh al-Birmāwī
-Bisṭāmī, v. Abdurraḥmān b. Muḥammad al-Bisṭāmī
-Brusawī, v. Ismā'īl Ḥaqqī al-Brusawī
-Buḫārī, v. Muḥammad b. Ismā'īl Abū 'Abdullāh al-Buḫarī al-Ğu'fī
-Būnī, v. Aḥmad b. 'Alī al-Būnī Buraid 359
Burhānuddīn az-Zarnūğī 124, 372, 395
- Būṣirī, v. Muḥammad b. Sa'īd Abū 'Abdullāh al-Būṣirī

D, Ḍ

Dabbāgzāde 559, v. Muḥammad b. Maḥmūd b. Aḥmad
-Dailamī, v. Šīrawaih b. Šahirdār Abū Šuğā' ad-Dailamī al-Hamadānī
-Dairī (Ibn ad-Dairī) v. Muḥammad b. Abū Bakr ad-Dairī an-Nāṣirī
-Dānī, v. 'Oṯmān b. Sa'īd al-Dānī
Darendali v. Ḥamza-efendī Darendelī
-Dawānī, v. Muḥammad b. As'ad Ğalāluddīn ad-Dawanī
Dāwūd b. Muḥammad al-Qarṣī 122, 243, 244, 428, 429, 473, 504
Dāwūd aš-Širwānī 417
Derviš-paša al-Mostārī 215
-Dihlawī, v. 'Abdulḥaqq ad-Dihlawī
-Dimyāṭī, v. Muḥammad (b. Aḥmad) Šamsuddīn ad-Dimyāṭī
Ḍiyā'uddīn Ibn al-Aṯīr, v. Naṣrullah b. Muḥammad Ḍiyāuddīn Ibn al-Aṯīr al-Ğazarī
-Dogānī Qaḍīzāde, v. Muḥammad, b. Muṣtafā Dogānī Qāḍizade

E

Edirnewī, v. Ismā'īl b. Sulaimān, el-Edirnewī

F

Faḍlullāh b. Ḥasan (Ḥusain) at-Tūrapuštī 66, 285, 292
Faḫruddīn ar-Rāzī, v. Muḥammad b. 'Omar Faḫruddīn ar-Rāzī
-Fanārī, v. Ḥasan Ćelebī b. Muḥammad al-Fanārī
-Fanārī, v. Muḥammad, b. Ḥamza al-Fanārī
-Fardī v. 'Ali al-Fardi b. Muṣṭafā al-Qaiṣariyawī
-Farğānī al-Ūšī, v. 'Alī b. 'Oṯmān Sirāğuddīn al-Fargānī al-Ūšī
-Fāsī, v. Muḥammad b. Aḥmad al-Mahdī al-Fāsī

G, Ğ

-Ğa'barī, v. Ibrāhīm, b. 'Omar Burhānuddīn, al-Ğa'barī
Ğa'far b. Ḥasan al-Barzanğī 537
Ğalāl b. Muḥammad b. 'Ubaiudullāh al-Qā'inī 318
Ğalāluddīn al-Maḥailī, v. Muḥammad b. Aḥmad Abū 'Abdullāh Ğalāluddīn al-Maḥailī
Ğalāluddīn-paša 79
Ğalāluddīn ar-Rūmī (Maulana Muḥammad b. Bahāuddīn) 493
Ğalāluddīn as-Suyūṭī, v. 'Abdurraḥmān b. Abū Bekr as-Sayūṭī
-Ğāmī ('Abdurraḥmān b. Aḥmad) 551
-Ğanfaridī, v. Muḥammad al-Ğanfaridī
Ganīzāde-efendi 378, 560
-Ğazāirī, v. Aḥmad b. 'Abdullah al-Ğazairī
-Gazāli, v. Aḥmad b. Muḥammad al-Gazālī
Gazālī, v. Muḥammad b. Muḥammad Abu Ḥāmid al-Gazālī
-Ğazārī, v. Aḥmad b. Muḥammad Abū Bekr al-Ğazārī
-Gaznawī, v. Aḥmad b. Muḥammad al-Gaznawī
-Ğazūlī, v. Muḥammad b. Sulaimān al-Ğazūlī
-Ğīlī, v. 'Abdulkarīm b. Ibrāhīm al-Ğīlī
-Ğuhanī, v. Muḥammad b. Yūsuf al-Ğuhanī
Gülšenī, v. Ibrāhim Naẓīrā Gülšenī
-Ğurğānī, v. 'Alī b. Muḥammad as-Saiyid aš-Šarīf al-Ğurğānī

H, Ḥ Ḫ,

Ḥabibullāh, Mīrzāğān aš-Šīrāzī 465, 466, 470
-Ḥaḍramī, v. Aḥmad b. 'Abdulqādīr al-Ḥadramī

Ḥafīd Ibn Malak, v. ʻAbdurraḥmān b. Muḥammad Ḥafīd Ibn Malak
Ḥağī Ḫalifa, v. Muṣṭafā b. ʻAbdullāh Kātib Čelebī
Ḥağī Pir Aḥmad-efendī 215
-Haiṭamī, v. Aḥmad b. Muḥammad Ibn Ḥağar al-Haiṭamī
Ḫalaf b. Tāhir b. Ismāʻil an-Naḥwī 387
-Ḫalḫālī v. Ḥusain b. Ḥasan al-Ḥusainī al-Ḫalḫālī
Ḫālid b. ʻAbdullāh Zainuddīn al-Azharī 72
Ḫalīl b. ʻAlī at-Toqatī 6
Ḥamāmī-efendī (Ḥamāmizāde) 218
- Ḥamawī, v. Saʻduddīn al-Ḥamawī
Ḥamdullāh b. Ḫairuddīn 104
Ḥamiduddīn b. Afḍaluddīn al-Ḥusainī Ibn Afḍal 440
Ḥamzā-efendī Darendalī 170, 374
Ḥamzā-efendī- Ḥāfiẓ 398
Ḥamzā Miskīn 114
Handžić (al-Ḫanğī), v. Mehmed (Muḥammad) b. Muḥammad Handžić
Ḫāqānī, v. Muḥammad-beg Ḫāqānī
Hasan b. Abū Bakr al-Maqdisī 405
Ḥasan b. ʻAmmār aš-Šurunbulālī 392
Ḥasan Čelebī b. Muḥammad Šāh al-Fanārī 444
Ḥasan Dāgistānlī 93
Ḥasan b. Ḥusain b. Muḥammad 422
Ḥasan b. Muḥammad b. 228
Ḥasan b. Muḥammad b. Husain Niẓāmuddīn al-Aʻrağ al-Qummī an-Nīsābūrī (Niẓām al-Aʻrağ) 198
Ḥasan b. Muḥammad as-Ṣagānī 74, 313, 316, 366
Ḥasan b. Muḥammad at-Ṭībī, v. Husain, b. ʻAbdullāh b. Muḥammad aṭ-Ṭībī
Ḥasan b. Qāsim Abū ʻAlī aṭ-Tabarī 185
Ḥasan b. Turḫān al-Kāfī al-Aqḥisārī al-Bosnawī 74, 484, 485, 486
-Ḫaṭīb at-Tibrīzī, v. Muḥammad, b. ʻAbdullāh al-Ḫatīb at-Tibrīzī
Ḫaṭibzāde, v. Muḥammad b. (Ibrāhim) Tāğuddin ar-Rūmi Muḥyiddīn Ḫatibzāde
-Ḫayālī, v. Aḥmad b. Mūsā al-Ḫayālī
-Ḫāzim, v. ʻAlī b. Muḥammad al-Ḫāzin
-Ḫazrağī, v. ʻAbdullāh b. ʻOṯmān Abū Muḥammad al-Ḫazragī
Hibetullāh b. Salāma b. Naṣr Abu ʼl-Qāsim, al-Bagdādī 131, 135, 136, 217
Ḫidr-beg b. Ğalāluddīn Maulāna 187, 397, 428
-Hindī, v. Muḥammad b. Faḍlullāh al-Hindī
-Ḫivāqī al-Kubrā, v. Aḥmad b. ʻOmar Abu ʼl-Ğannāb Nağmuddin al-Kubrā
Ḫoğa Sinan-paša, v. ʻAbdulkarim-efendi al-Wardārī
Ḥusain b. ʻAbdullāh Abū ʻAlī Ibn Sīnā 501
Ḥusain b. ʻAbdullah b. Muḥammad at-Ṭībī 151, 292, 294
Ḥusain b. ʻAlī al-Amāsī 109
Ḥusain-efendi (b. ʻAbdullāh) al-Antāqī 115
Ḥusain-efendī al-Iṣbaʻī 238
Ḥusain b. Ḥasan al-Ḥusaini al-Ḫalḫālī 469
Ḥusain b. Maḥmūd Muẓhiruddīn az-Zaidānī 286
Ḥusain b. Masʻūd al-Bagawī 89, 140, 281, 395
Ḥusain b. Mufīduddīn al-Ḥusainī Qādī Mīr 124
Husain Muḥtasib 417
Ḥusain b. Muʻīnuddīn Qādī Mīr al-Mībadī al-Husainī 124, 326
Ḥusain b. Muṣṭafā 83
Ḥusain b. Šihābuddīn al-Qāwān al-Gīlānī (Ibn Qāwān) 191
Ḥusām b. Ḫalīfa al-Marʻašī 126
Ḥusamuddīn-efendī 111
Ḫusāmuddīn (b. Ibrahim Šāhidī) 112
Ḫwāğa Pārsā, v. Muḥammad b. Muḥammad al-Ḥāfiẓī Ḫwağa Pārsa
-Ḫwārizmī, v. Muḥammad b. Aḥmad al-Ḫwārizmī

I, ʻI

Ibn Abū Zaid al-Qairawānī, v. ʻAbdullāh (ʻUbaidullāh) b. ʻAbdurraḥmān ibn Abū Zaid
Ibn ʻĀdīl, v. ʻOmar b. ʻAlī Ibn ʻĀdīl Abū Ḥafṣ ad-Dimašqī
Ibn Afḍal, v. Ḥamīduddīn b. Afḍaluddīn al-Ḥusainī
Ibn al-ʻArabī, v. Muḥammad, b. ʻAlī Muḥyiddīn Ibn al-ʻArabī
Ibn ʻArabšāh, v. Ahmad b. Muḥammad Šihāb Ibn ʻArabšāh
Ibn al-Aṯīr, v. Mubārak b. Muḥammad Mağduddīn Abuʼs-Saʻādāt al-Gazarī
Ibn al-Aṯīr, v. Naṣrullāh b. Muḥammad Diyāʼuddīn Ibn al-Aṯīr al-Ğazarī
Ibn Badḥān, v. Muḥammad b. Aḥmad Ibn Badḥān
Ibn ad-Daibaʻ aš-Šaibānī, v. ʻAbdurraḥmān b. ʻAlī Ibn ad-Daibaʻ
Ibn Duraid 90
Ibn al-Fāriḍ (ʻOmar b. ʻAlī) 493, 498, 551
Ibn Firište, v. ʻAbdullatīf b. ʻAbdulʻazīz Ibn al-Malak
Ibn Ğamāʻa, v. Muḥammad b. Abū Bakr, Ibn Ğamāʻa
Ibn Gānīm, v. ʻAlī b. Muḥammad Ibn Gānim
Ibn al-Ğauzī, v. ʻAbdurraḥmān b. ʻAlī Abu lʼFarağ Ibn al-Ğauzī
Ibn al-Ğazarī, v. Muḥammad b. Muḥammad Šamsuddīn Abuʼl-Ḫair Ibn al-Ğazarī
Ibn Ḥağar al-ʻAsqalānī, v. Aḥmad b. ʻAlī Šihābuddīn Ibn Ḥağar
Ibn Ḥağar al-Haiṭāmī, v. Aḥmad b. Muḥammad Ibn Ḥağar al-Makkī al-Haiṭamī
Ibn Ḥazm az-Ẓāhirī, v. ʻAli b. Aḥmad Abū Muḥammad Ibn Ḥazm
Ibn Himmāt, v. Muḥammad b. Ḥasan Ibn Himmāt
Ibn Hišām, v. ʻAbdullah b. Yūsuf Abū Muḥammad Ibn Hišām
Ibn Kamāl-paša, v. Aḥmad b. Sulaimān Šamsuddīn Ibn Kamal-paša (Kamāl-pašazāde)
Ibn Māğa, v. Muḥammad b. Yazīd Abū ʻAbdullāh Ibn Māğa al-Qazwinī
Ibn al-Malak, v. ʻAbdullaṭīf b. Abdulʻazīz Ibn al-Malak
Ibn al-Malak, v. Muḥammad b. ʻAbdullaṭif Ibn al-Malak
Ibn Marzūq 90
Ibn an-Naḥwī, v. Yūsuf b. Muḥammad Ibn an-Naḥwī
Ibn al-Qāṣiḥ, v. ʻAlī b. ʻOṯmān Abuʼl-Baqāʼ Ibn al-Qāṣīḥ
Ibn Qayyim al-Ğauziya (Muḥammad b. Abū Bakr) 532
Ibn Rağab, v. ʻAbdurrahmān, b. Aḥmad Zainuddīn Ibn Rağab
Ibn aṣ-Ṣalāḥ, v. ʻOṯmān b. ʻAbdurraḥmān Abū ʻAmr Ibn aṣ-Ṣalāḥ
Ibn Sīnā, v. Ḥusain b. ʻAbdullāh Abū ʻAlī Ibn Sīnā
Ibn aš-Šajḫ, v. Yūsuf b. Muḥammad al-Andalusī Ibn aš-Šaiḫ
Ibn aš-Šiḥna, v. Ibrahīm b. Muḥammad Ibn aš-Šiḥna al-Halabī
Ibn Tamiya (Mağduddīn), v. ʻAbdusselām b. ʻAbdullāh Abū ʼl-Barakāt Ibn Tamiya al-Ḥarrānī
Ibn Taimiya (Taqiyuddīn), v. Ahmad b. ʻAbdulḥalim b. ʻAbdussalām Taqiyuddīn Ibn Taimiya
Ibn Wadʻān, v. Muḥammad b. ʻAlī Abū Naṣr Ibn Wadʻān
Ibn al-Yāsamīn(i) v. ʻAbdullah b. Ḥağğağ Ibn al-Yāsamīn
Ibrāhīm b. ʻAbdulwahhāb Abuʼl-Faḍāil az-Zanğānī 399
Ibrāhīm b. ʻAlī aṭ-Ṭarsūsī al-Ḥanafī 5
Ibrāhīm Ḥaqqī b. ʻOṯmān al-Arzarūmī 11, 126
Ibrāhīm (b. Ḥusain) aš-Šabistarī an-Naqšibendī 137
Ibrāhīm (b. Ibrāhīm) al-Laqānī 490
Ibrāhīm b. Ismāʻīl 360
Ibrāhīm b. Ḥ Ismāʻīl al-Mostārī (Opijač) 195
Ibrāhīm b. Muḥammad Abuʼl-Walīd Ibn aš-Šiḥna al-Ḥalabī 131
Ibrāhīm b. Muḥammad b. ʻArabšāh al-Isfarāʼinī ʻĪṣāmuddīn (al-ʻIṣām) 173, 178, 211, 239, 240, 270, 502
Ibrāhīm (b. Muḥammad) al-Maʼmūnī aš-Šāfiʻī 213
Ibrāhīm b. Muṣṭāfā 51
Ibrāhīm Naẓīra Gülšenī 380, 552

Ibrāhīm b. 'Omar Burhānuddīn al-Ġa'barī 87, 101
Ibrāhīm b. Sa'd az-Zuhrī 347
Ibrāhīm Šāhīdī 112, 382
-'Ibrī, v. 'Ubaidullāh b. Muḥammad al-Fargānī al-'Ibrī
-Iğī, v. 'Abdurraḥmān b. Aḥmad 'Aḍududdīn al-Iğī
Ilyās b. Ibrāhīm as-Sinūbī 403
-'Irāqī, v. 'Abdurraḥīm b. Ḥusain al-'Irāqī
'Isā b. 'Abdurraḥmān Abū Mahdī as-Saktānī 457
'Isā Ḥalifa b. Mahmūd Muğallidzāde 85, 88
'Iṣāmuddīn al-Isfarā'inī, v. Ibrāhīm b. Muḥammad b. 'Arabšāh al-Isfarā'inī
-Isfahānī, v. Maḥmūd b. 'Abdurraḥmān al-Isfahānī
-Isfarā'inī, v. Ibrāhīm b. Muḥammad b. 'Arabšāh al-Isfarā'inī
-Isfarā'inī, v. Muḥammad b. 'Abdullah b. 'Alī al- Isfarā'inī
-Isfarā'inī, v. Muḥammad b. Aḥmad al-Bihištī al-Isfarā'inī
-Isfarā'inī, v. Tāhir b. Muḥammad Šāhfūr al-Isfarā'inī
Ishāq b. Ḥasan Riḍā'ī Toqātī 93
Ishāq b. Muḥammad Abu 'l-Qāsīm (al-Ḥakīm) as-Samarqandī 74
Ismā'īl b. Bālī Kamāluddīn al-Qaramānī Qara Kamāl 404, 420
Ismā'īl Ḥaqqī al-Brusawī 196
Ismā'īl b. Muḥammad Ḥafīẓ al-Qonawī 501
Ismā'īl b. Muṣṭafā al-Kalanbawī 473, 502, 503
Ismā'īl b. Sinān as-Sīwāsī 240
Ismā'īl b. Sulaimān al-Edirnewī 91
'Iyād b. Mūsā al-Qāḍī Abu'l-Faḍl al-Yaḥsubī 295, 304
-Izniqī, v. Muḥammad b. Muḥammad Qutbuddīn al-Izniqī
- Izniqī, v. Mūsā b. Ḥusain al-Izniqī

K

Ka'b b. Zuhair 376, 550, 559
-Karfawī, v. Muḥammad b. Ḥumaid al-Kafawī

-Kaidānī, v. Luttufullāh an-Nasafī al-Fāḍil al-Kaidānī
-Kalābāḏī, v. Muḥammad b. Ibrāhīm al-Kalābāḏī al-Buḫārī
-Kalanbawī, v. Ismā'īl b. Muṣṭafā al-Kalanbawī
-Kamāḫī, v. 'Oṯmān b. Ya'qūb al-Kamāḫī
Kamāl-pašazāde, v. Aḥmad b. Sulaimān Šamsuddīn Ibn Kamāl-paša (Kamal-pašazade)
-Karmānī (Kermānī) 458
-Karmī, v. Mar'ī b. Yūsuf al-Karmī
-Kašfī, v. Muḥammad Kašfī ar-Rūmī
Kātib Čelebī, v. Muṣṭafā b. 'Abdullāh Ḥağī Ḫalīfa
-Kattānī, v. 'Abdulḥay b. 'Abdulkabīr al-Kattānī
-Kawāšī, v. Aḥmad b. Yūsuf Muwaffaquddīn al-Kawāšī
-Kermānī, v. Muḥammad b. Yūsuf al-Kermānī
-Kirmastī, v. Yūsuf b. Ḥusain al-Kirmastī
Kučuk Aḥmadzade, v. Abū Bakr al--Qārī al-Āmīdī
-Kurdī, v. 'Oṯmān b. 'Abdulmalik al-Kurdī

L

Lālī, v. Aḥmad b. Muṣṭafā Lālī
-Laqānī, v. Ibrāhim b. Ibrāhim al-Laqānī
-Lārī, v. Muḥammad b. Ṣalāḥ Muṣlihuddīn al-Lārī
Luṭfī-paša b. 'Abdulḥay 481-2
Luṭfullāh 519
Luṭfullāh an-Nasafī al-Fāḍil al-Kaidānī, 113, 247, 276, 538

M

Mağduddīn Ibn al-Aṯīr, v. Mubārak b. Muḥammad Abu's-sa'ādāt Mağduddīn Ibn al-Aṯīr al-Ğazarī
-Mağnisawī, v. Aḥmad b. Muḥammad Abu 'l-Muntahā al-Magnisawī
Maḥmūd b. 'Abdurraḥmān al-Isfahānī, 438, 449
Maḥmūd b. 'Abū Bakr Sirāğuddīn al-Urmawī 417
Maḥmūd b. Aḥmad Badruddīn al-'Aynī ('Ainī) 264
Maḥmūd b. Muḥammad al-Armawī (Urmawī) an-Naqšibandī 127
Maḥmūd b. Muṣṭāfā al-Wardārī 50
Maḥmūd b. 'Omar Abu 'l-Qāsīm Ğārullāh az-Zamḫšarī 53, 144, 150, 151
Maimūn b. Muḥammad Abu 'l-Mu'īn an-Nasafī 400
Mālik, b. Anas 340, 376, 477
-Ma'mūnī, v. Ibrāhim, b. Muḥammad al-Ma'mūnī aš-Šafi'ī
-Manṣūrī, v. 'Alī-efendī al-Manṣūrī
Manṣūr Sibṭ Nāṣiruddīn aṭ-Ṭablāwī 239
Maqāmī 119
-Maqdisī, v. 'Abdulganī b. 'Abdulwāḥid al-Maqdisī
-Maqdisī, v. Muḥammad b. Ṭāhir Abu 'l-Faḍl al-Maqdisī
-Mar'aši, v. Ḥusām b. Ḫalīfa al-Mar'aši
-Mar'aši, v. Muḥammad b. Abū Bakr al-Mar'aši Sačaklīzāde
Mar'ī b. Yūsuf al-Karmī al-Ḥanbalī 362
Mas'ūd (b. Ḥusain) aš-Širwānī ar-Rūmī, 454, 560
Mas'ūd b. 'Omar Sa'duddīn at-Taftāzānī 151, 404, 407, 416, 419, 420, 422, 448, 481
Meḥmed-Edib b. Meḥmed-Derviš 97
Meḥmed (Muḥammad) b. Muḥammad Handžić (al-Ḫanğī) 9, 10, 74, 221, 339, 340, 341, 342, 343, 346, 384, 486, 510
Meḥmed Nağīb 381
Minqārīzāde, v. Yaḥya-efendi Minqārīzāde
Mīr Ḥusain b. Muḥammad aš-Šīrāzī 358
Mīrzāğān aš-Šīrāzī, v. Ḥabībullāh Mirzağān aš-Šīrāzī
Molla Ḫusrau, v. Muḥammad b. Farāmurz
Mu'āfā b. Ismā'īl Abū Muḥammad aš-Šaibānī al-Mauṣilī 311
Mubārak b. Muḥammad Mağduddīn Abu 's-Sa'ādāt Ibn al-Aṯīr al-Ğazarī 312, 384
Mufaḍḍal b. 'Omar Aṯīruddīn al-Abharī 244, 326
Mufettiš al-Bosnawī 381
Muftīzāde 6
Muğalidzāde, v. 'Isā Ḫalifa, b. Maḥmūd Muğalidzāde
Muḥammad 530
Muḥammad b. 'Abbās al-Kurdī 326, 327
Muḥammad b. 'Abduddā'im Abū 'Abdullah al-Birmāwī 389
Muḥammad b. 'Abdullah b. 'Alī al-Isfarā'inī al-Āmirī 137, 366
Muḥammad b. 'Abdullāh al-Ḫaṭib at-Tibrīzī 293, 389
Muḥammad b. 'Abdullāh al-Marīsī 344
Muḥammad b. 'Abdullāh al-Muntašawī 504
Muḥammad b.'Abdullaṭīf Ibn al-Malak ar-Rūmī 289
Muḥammad b. 'Abdulmuḥsin Tāğuddīn al-Qala'i al-Mekkī 379
Muḥammad b. 'Abdurraḥmān Abu'l-Ḥasan al-Bakrī 377
Muḥammad b. 'Abdurraḥmān Šamsuddīn al-Alqamī al-Kaukabī 352
Muḥammad b. 'Abdurrahmān Šamsuddīn as-Saḫāwī 234, 346, 362
Muḥammad 'Abdurra'ūf Šamsuddīn al-Munāwī, v. 'Abdurra'ūf (Šamsuddīn Muḥammad) b. Tāğulārifīn al-Munāwī
Muḥammad b. Abū Bakr b. 'Abdulqāhir ar-Rāzī aṣ-Ṣadr 487, 508
Muḥammad b. Abū Bakr ad-Dairī an-Nāṣirī aš-Šāfi'ī 332
Muḥammad b. Abū Bakr Ibn Ğamā'a 73
Muḥammad b. Abū Bakr al-Mar'aši Sačaklīzāde 76, 99, 100, 186, 269, 419, 468
Muḥammad Abū Bakr al-'Uṣfūrī 120, 369
Muḥammad b. Abu 'l-Faraḥ Šamsuddīn al-Bakrī 495
Muḥammad b. Aḥmad Abū 'Abdullāh 54

Muḥammad b. Aḥmad Abū ʻAbdullāh Ǧalāluddīn al-Maḥallī 203
Muḥammad b. Aḥmad Abū ʻAbdullāh al-Wankarī 492
Muḥammad b. Aḥmad Abū Bakr ʻAlāuddīn as-Samarqandī 475
Muḥammad b. Aḥmad Abū ʼl-Faḍl ar-Rūmī 381
Muḥammad b. Aḥmad Abū ʻl-Walīd Ibn Rušd Al-Andalusī 477
Muḥammad b. Aḥmad al-Asnawī 301, 344
Muḥammad b. Aḥmad al-Bihištī al-Isfarāʼinī 245, 433
Muḥammad b. Aḥmad al-Ḫwārizmī 3
Muḥammad b. Aḥmad Ibn Beḍḥān 81, 82, 88
Muḥammad b. Aḥmad al-Mahdī al-Fāsī 528
Muḥammad (b. Aḥmad) Šamsuddīn ad-Dimyāṭī 78
Muḥammad b. Aḥmad aš-Šuʻla al-Mauṣilī 60
Muḥammad b. Aḥmad at-Ṭarṭūšī al-Balawī as-Sālīmī 4
Muḥammad b. ʻAlī Abū ʻAbdullah al-Isfarāʼinī, v. Muḥammad b. ʻAbdullah b. ʻAlī al-Isfarāʼinī
Muḥammad b. ʻAli Abū Naṣr Ibn Wadʻān al-Mauṣilī 309
Muḥammad b. ʻAlī Muhyiddīn Ibn al-Arabī aš-Šaiḫ al-Akbar 78, 279, 478, 483, 494, 531
Muḥammad b. ʻAli Muḥyiddīn al-Qarabāgī 466
Muḥammad b. Alī al-Qaramanī 560
Muḥammad b. Altunṭaš b. ʻAbdullah al-Muqrī al-Kātīb al-Bagdādī 32
Muḥammad Asʻad 454
Muḥammad Asʻad-efendī 382
Muḥammad b. Asad Ǧalāluddīn ad-Dawānī 63, 409, 429, 447, 449, 466, 470, 471, 472, 473, 474, 481
Muḥammad b. Ašraf al-Ḥusainī as-Samarqandī 454
Muḥammad ʻAṭāʼullāh 505
Muḥammad al-Bannānī 504, 505, 506
Muḥammad b. Bašrawaih al-Balḫī 315
Muḥammad -beg Ḫaqānī 543
Muḥammad-efendi (b. Muḥammad) Alti Prmak 510
Muḥammad Emin b. Ṣadruddīn aš-Širwānī 192, 211
Muḥammad Emīn al-Uskudārī 514
Muḥammad b. Faḍlullāh al-Hindī 487
Muḥammad b. Farāmurz Molla Ḫusrau 123, 501
Muḥammad b. Ǧamaluddīn b. Ramaḍān aš-Širwānī 193
Muḥammad al-Ǧanfarīdī 464
Muḥammad b. al-Ḥaǧǧ Bakr al-Bursawī 98
Muḥammad b. al-Ḥaǧǧ Ilyās 383, 484
Muḥammad b. Ḥamza (al-Aidīnī al-Güzelḥiṣārī) 396
Muḥammad b. Ḥamza Šamsuddīn al-Fanārī 276
Muḥammad al-Ḫanafī 465
Muḥammad b. Ḥasan Ibn Himmāt 119, 120, 375, 376, 377, 378, 379, 380
Muḥammad b. Ḥasan al-Šaibānī 91, 94
Muḥammad b. Ḥasaṅ aṭ-Ṭūsī 471, 561
Muḥammad b. Ḥazm Abū ʻAbdullāh 172
Muḥammad b. Ḥumaid al-Kafawī 422, 472
Muḥammad b. Ḥusain Abū ʻAbdullah al-Anṣārī al-Andalusī Abū ʻl-Gaiš 241, 452
Muḥammad b. Ḥusain Abū Bakr al-Āǧurrī 348
Muḥammad b. Ḥusain b. ʻAlī al-Asnawī al-Miṣrī aš-Šāfiʻī 558
Muḥammad b. Ḥusain Behāuddīn al-Hāriṯī al-ʼĀmilī al-Behāʼī 325, 453
Muḥammad b. Ḥusām-dede (Ālī Muḥammad Imam) 96, 97
Muḥammad b. Ḥusian as-Sulamī al-Azdī an Nīsābūrī 138, 139
Muḥammad b. Ibrāhīm Farīduddīn al-Aṭṭār 271, 460
Muḥammad (b. Ibrāhīm) Ibn Hānī 388
Muḥammad b. Ibrāhīm al-Kalābādī al-Buḫārī 275, 477
Muḥammad b. (Ibrahīm) Tāǧuddīn ar-Rūmī Muḥyiddīn Ḫaṭibzāde 447

Muḥammad b. ʻĪsā at-Tirmiḏī 123, 268, 543
Muḥammad b. Ismāʻīl Abū ʻAbdullāh al-Buḫārī al-Ǧuʻfī 253, 262, 263, 264, 265, 266, 374, 376
Muḥammad Kašfī ar-Rūmī 500
Muḥammad b. Maḥmūd 111
Muḥammad b. Maḥmūd b. Aḥmad (Dabbāǧzāde) 368, 559
Muḥammad b. Maḥmūd Akmaluddīn al-Bārbartī 320
Muḥammad b. Maḥmud b. ʻOmar at-Tirmiḏī 459
Muḥammad b. Maḥmūd as-Samarqandī 53, 81
Muḥammad b. Maḥmūd Sirāǧuddīn as-Saǧāwandī 270
Muḥammad b. Maḥmūd aš-Širāzī al-Muqrī Abū Yaḥyā 53
Muḥammad b. Manṣūr al-Hudhudī 92 404
Muḥammad Marzūq Abu ʻl-Ḥasan 320
Muḥammad b. Muḥammad Abū Ḥāmid al-Gazāli 68, 92, 278, 403, 460, 476, 499
Muḥammad b. Muḥammad b. ʻAlī Abu ʼl-Futūḥ aṭ-Ṭaʼi al-Hamadānī 306
Muḥammad b. Muḥammad Bahāʼuddīn pīr an-Naqšibandī 372, 522, 527
Muḥammad b. Muḥammad al-Budāirī ad-Dimyāṭī 378
Muḥammad b. Muḥammad al-Burhānī an Nasafī 407
Muḥammad b. Muḥammad Ǧamāluddīn al-Aqsarāyī 150, 151
Muḥammad b. Muḥammad al-Ḥāfiẓī Ḫwāga Pārsā 153
Muḥammad b. Muḥammad b. Ḥasan Abū Ǧaʼfar Naṣīruddīn al-Tūsī 440, 561
Muḥammad b. Muḥammad Mabqarzāde (Mubaṣṣirzāde) 430
Muḥammad b. Muḥammad al-ʻOmarī al-ʻAdawī 80
Muḥammad b. Muḥammad Quṭbudīn al-Izniqī 252
Muḥammad b. Muḥammad Quṭbuddīn ar-Rāzī at-Taḥtānī 150-1, 417, 418
Muḥammad b. Muḥammad Sibṭ al-Māridīnī 4, 327, 503
Muḥammad b. Muḥammad Šaiḫzāde al-Wardārī 211, 212
Muḥammad b. Muḥammad Šamsuddīn Abu ʼl-Hair al-Ǧazarī (Ibn al-Ǧazarī) 33, 62, 73, 75, 77, 79, 83, 84, 86, 87, 93, 100, 101, 104, 108, 119, 371, 432, 522, 554-5
Muḥammad b. Mūsā ʻAllāmak al-Bosnawī 210
Muḥammad b. Muṣṭafa al-Aqkermānī 89, 360, 513
Muḥammad b. Muṣṭafā Dogānī Qādīzāde 228
Muḥammad b. Muṣṭafā al-Qūǧawī Šaiḫzāde 61, 177, 190
Muḥammad b. Muṣṭafā al-Wānī al-Wanqulī (Wanqolī) 501
Muḥammad b. ʻOmar-efendī 532
Muḥammad b. ʻOmar Faḫruddīn ar-Rāzī 153, 503
Muḥammad b. ʻOmar at-Tilimsānī 459, 486
Muḥammad b. Pir ʻAlī el-Bergiwī 62, 67, 72, 88, 95, 112, 119, 123, 131, 243, 244, 247, 268, 276, 359, 360, 361, 381, 405, 420, 458, 479, 484, 507
Muḥammad Qara Dāwūdzāde ar-Rūmī 541
Muḥammad Sādīq b. ʻAbdurrāhīm al-Arzānǧānī ar-Rūmī Muftīzāde 502, 507
Muḥammad b. Saʻīd Šarafuddīn Abū ʻAbdullāh al-Būṣīrī 90, 268, 458, 489, 527, 550
Muḥammad b. Ṣalāh Muṣliḥuddīn al-Lārī 326
Muḥammad b. Ṣalāma Abū ʻAbdullāh al-Qudāʻī aš-Šāfiʻī 64, 275
Muḥammad b. Ṣāliḥ Yaziǧioǧlu 531
Muḥammad b. Sulaimān al-Ǧazūlī 525, 528
Muḥammad b. Sulaimān (Ismāʼīl) ar-Raiḥāwī (al-Arīhāwī, ar-Raihānī) 430-31, 529
Muḥammad b. Šamsuddīn as-Sīrūzī Āyīnazāde 450
Muḥammad b. Ṭāhir Abū ʼl-Faḍl al-Maqdisī 386

Muḥammad b. Ṭāhir b. Muḥammad al-Makkī 506
Muḥammad b. Ṭahmūš 388
Muḥammad b. Ṭaifūr Abū Ğa'far al-Gaznawī as-Sağāwandī 56, 122
Muḥammad b. Waliyuddīn Abū '1-Faḍl aš-Šabširī al-Miṣrī 336
Muḥammad b. Waliyuddīn al-Ağlūnī aš-Šaibānī 94
Muḥammad b. Yazīd Abū 'Abdullāh Ibn Māğa al-Qazwīnī 267
Muḥammad b. Yūsūf b., 'Alī al-Kermānī (al-Kirmānī) 264, 266
(Pir) Muḥammad b. Yūsuf al-Anqarawī 245
Muḥammad b. Yūsuf al-Bahrabādī 416
Muhammad b. Yūsuf al-Ğuhanī 77
Muḥammad b. Yūsuf as-Sanūsī 94, 95, 170, 241, 457, 461, 462, 463, 478, 486, 492
-Muḥarrimī, v. Sa'dān b. Naṣr al-Muḥarrimī
Mu'mīn b. 'Alī ar-Rūmī al-Qalkaladī 54
-Munāwī, v. 'Abdurra'ūf (Šamsuddīn Muḥammad) b. Tāğul 'arifīn al-Munāwī
-Munḏirī v. 'Abdul'aẓīm b. 'Abdulqawī Abū Muḥammad al-Munḏirī
Munla Ramaḍān, v. Ramaḍān b. Muḥammad al-Ḥanafī
Munlāzāde 417
-Muntašawī, v. Muḥammad b. 'Abdullāh al-Muntašawī
Mūsā b. H. Ḥusain al-Izniqī 222
Mūsā b. Muḥammad al-Balaqṭarī (al-Balqaṭri) 489
Mūsā b. Muḥammad Qāḍīzāde ar-Rūmī 417, 560
Mūsā (b. Muḥammad) al-Qasṭamūnī 512, 561
Muslim b. Naǧǧāǧ al-Qušairī an-Nīsāburī 338, 558
Muṣṭafa b. 'Abdullāh Kātib Čelebi Ḫağī Ḫalifa 9, 10, 79
Muṣṭafā b. 'Alī 458
Muṣṭafā b. H. 'Alī 95, 121
Muṣṭafā al-Armanākī 99
Muṣṭafā al-Erzen ar-Rūmī al-Uskudārī 325
Muṣṭafā b. Ibrāhīm 125
Muṣṭafā b. Ibrāhīm al-Ḥanafī 369
Muṣṭafā b. Muḥammad an-Naqšibandī 396
Muṣṭafā b. Muḥammad aš-Šam'ī ar-Rūmī 560-1
Muṣṭafā b. Sulamān al-Wālī 52
Muṣṭafā b. Ša'bān as-Surūrī 117, 358
Mustağizade (ispravno Mestğizade) v. 'Abdullāh b. 'Omar Mustağizade
-Muṭarrizī, v. Nāṣīr b. 'Abdussaiyid al-Muṭarrizī
Mutawakkil b. Hārūn 519

N

-Nabīl aš-Šaibānī, v. Aḥmad b. 'Amr Abū Bakr an-Nabīl
-Nablusī, v. 'Abdulganī b. Ismā'īl an-Nablusī
Naḥīfī-efendi, v. Sulaimān (b. 'Abdurraḥmān) Nahīfī-efendi
-Naqšibandī, v. Muḥammad b. Muḥammad Bahā'uddīn pīr an-Nāqšibandī
-Naqšibandī, v. Muṣṭafā b. Muḥammad an-Naqšibandī
-Nasafī, v. Aḥmad b. Abu 'l-Mu'aiyad al-Mahmūdī an-Nasafī
-Nasafī, v. 'Abdullāh b. Aḥmad b. Maḥmūd an-Nasafī
-Nasafī, v. Maimūn b. Muḥammad Abū 'l-Mu'īn an-Nasafī
-Nasafī, v. 'Omar b. Muḥammad Nağmuddīn Abū Ḥafṣ an-Nasafī
Nāṣir b. 'Abdussayyid al-Muṭarrizī 245
Naṣr b. Muḥammad Abū 'l-Laiṭ as-Samarqandī 128, 369, 475
Naṣrullāh b. Muḥammad Ḍiyā'uddīn Abu'l-Fatḥ Ibn al-Aṯīr al-Ğazarī 311
Naṣrullāh b. Muḥammad (Nasrullah Nasīr) Wāqif al-Ḫalḫālī 453
-Nawāğī, v. 'Abdullāh b. Muḥammad an-Nawāğī
-Nawawī, v. Yahyā b. Šaraf Abū Zakariyā an-Nawawī
Nerkesī (Muḥammad b. Aḥmad al-Bosnawī 381
-Nīsābūrī, v. Hasan b. Muḥammad b. Ḥusain Niẓāmuddīn al-A'rağ (Niẓām al-A'rağ)
Niẓām al-A'rağ, v. Ḥasan b. Muḥammad b. Ḥusain Niẓāmuddīn al-A'rağ
Nu'mān b. Ṯābīt Abū Ḥanīfa 65, 69, 89, 334, 364, 370, 395, 425, 476, 486

O, 'O

'Omar b. 'Abdulmuḥsin al-Arzanğānī 318, 319
'Omar b. 'Abdurraḥmān al-Armanākī Nağmuddīn 119
'Omar b. Aḥmad 105
'Omar b. Aḥmad al-Mā'ī al-Čilī 325
'Omar b. 'Alī Ibn 'Ādil Abū Ḥafṣ al-Ḥanbalī ad-Dimašqī 202
'Omar b. Ḥusain al-Āmidī 6
'Omar Iskilibī 120
'Omar al-Muftī 503
'Omar b. Muḥammad b. Aḥmad Nağmuddīn Abū Ḥafṣ an-Nasafī 66, 143, 247, 334, 404, 407, 415, 416, 419, 420, 422, 423, 481
'Omar b. Muḥammad al-Baiqūnī 451
'Omar b. Muḥammad as-Suhrawardī 68
'Omar b. Sulaimān al-Bandarī 91
'Omar b. Zaid Abū Ḥafṣ al-Mauṣilī 344
Opijač, v. Ibrāhīm, b. H. Ismā'īl al-Mostārī (Opijač)
'Oṯmān b. Aḥmad 120
'Oṯmān-efendī Ḥāfiẓulkutub 411, 509
'Oṯmān (b. 'Abdullāh) al-Uryānī 455
'Oṯmān b. 'Abdulmalik al-Kurdī 344
'Oṯmān b. 'Abdurraḥmān Abū 'Amr Ibn as-Ṣalāḥ 232, 233
'Oṯmān-efendī al-Miṣrī 111
'Oṯmān b. Sa'īd ad-Dānī 53, 54
'Oṯmān b. Ya'qūb al-Kamāḫī al-Istanbulī 196

Q

-Qāḍī 'Aḍududdīn, v. 'Abdurraḥmān b. Aḥmad 'Aḍududdīn al-Qāḍī al-Īğī
-Qāḍī al-Baiḍāwī, v. 'Abdullah b. 'Omar Nāṣiruddīn al-Qaḍī al-Buiḍāwī
-Qāḍī 'Iyād, v. 'Iyād b. Mūsā al- Qāḍī al-Yaḥṣubī
-Qāḍī Mīr, v. Ḥusain b. Mu'īnuddīn Qāḍī Mīr al-Mibadī
Qāḍīzāde 96
Qāḍīzāde-efendī 546
Qāḍīzāde Ar-Rūmī (Mūsā b. Muḥammad) 417
-Qāḍī Zakariyā, v. Zakariyā b. Muḥammad al-Qāḍī al-Anṣārī
Qā'imī (Ḥasan) 215
-Qala'ī, v. Muḥammad b. 'Abdulmuḥsīn Tāğuddīn al-Qala'ī al-Mekkī
-Qalkaladi, v. Mu'mīn b. 'Alī ar-Rūmī al-Qalkuladī
-Qarabāgī, v. Muḥammad b. 'Alī al-Qarabāgī
-Qarabāgī, v. Yūsuf b. Muḥammad Ğān al-Qarabāgi
Qarabāši, v. 'Abdurraḥmān Qarabāši,
Qara Dawūd b. Kamāl al-Izmitī al-Kočewī, 68, 504
Qara Dawūdzāde, v. Muḥammad Qara Dawudzade ar-Rūmī
Qaraǧa Aḥmad (b. Bayazīd) Šamsuddīn 481
Qarağa Aḥmad Ḥamīdī 561
Qara Kāmāl, v. Ismā'īl b. Bālī Kamāluddīn al-Qaramānī Qara Kamāl
-Qārī' al-Herewī, v. 'Alī b. Sulṭān Muḥammad al-Qārī al-Herewī
-Qarṣī, v. Dāwūd b. Muḥammad al-Qarṣī
Qāsīm (b. 'Abdullāh) al-'Aḍārī al-Kermayānī 447
Qāsīm b. Firruh Abū Muḥammad aš-Šāṭibī 57, 76, 77, 80, 87
Qāsīm b. Muḥammad b. Ḥusain al-Hindī 500
-Qaṣtalānī, v. Aḥmad b. Muḥammad Šihābuddīn al-Ḫaṭīb al-Qastalānī
-Qusṭamūnī, v. Mūsā (b. Muḥammed) al-Qastamūnī
-Qazwīnī, v. 'Alī b. 'Omar al-Qazwīnī al-Kātībī
-Qonawī, v. 'Alī aṣ-Ṣadrī al-Qonawī
-Qonawī, v. Ismā'īl b. Muḥammad Ḥāfiz al-Qonawī

-Quḍā'ī, v. Muḥammad, b. Salāma Abū 'Abdullāh al-Quḍā'ī aš-Šafi'ī
-Qudūrī, v. Aḥmad b. Muḥammad Abu 'l-Ḥusain al-Qudūrī
Qul Aḥmad 416, 419
-Qušairī, v. 'Abdulkarīm b. Hawāzin al-Qušairī
-Qušǧī, v. 'Alī b. Muḥammad 'Alā'uddīn al-Qušǧī

R
Raḍiyuddīn al-Bakrī, v. Abū 'l-Qāsim b. Ḥusain Raḍiyuddīn al-Bekrī
-Raiḥānī, v. Muḥammad b. Ismā'īl ar-Raiḥānī
- Raiḥāwī, v. Muḥammad b. Sulaimān ar-Raihāwī
Ramaḍān b. Muḥammad al-Ḥanafī 423
-Rāzī, v. Muḥammad b. Abū Bakr b. 'Abdulqāhir ar-Rāzī
-Rāzī, v. Muḥammad b. 'Omar Faḫruddīn ar-Rāzī
Rōzbihān h. Abu 'n-Naṣr Ṣadruddīn Abū Muḥammad al-Baqalī aš-Šīrāzī as-Ṣūfī 278

S, Ṣ
-Ṣabūnī, v. Aḥmad b. Maḥmūd aṣ-Ṣābūnī
Saćaklīzāde, v. Muḥammad b. Abū Bakr al-Mar'ašī Šaćaklīzāde
Sa'dān b. Naṣr al-Muḫarrimī 347
Ṣadr aš-Šarī'a 121, 557
Sa'duddīn 515
Sa'duddīn al-Ḥamawī 69
Sa'dullāh b. 'Īsā Sa'dī-efendī (Sa'dī Čelebī) 175, 176, 429
-Ṣaġānī, v. Ḥasan b. Muḥammad aṣ-Ṣaġānī
-Saǧāwandī, v. Muḥammad b. Maḥmūd Sirāǧuddīn as-Saǧawandī
-Saǧāwandī, v. Muḥammad b. Taifūr Abū Ǧa'far al-Gaznawī as-Saǧawandī
-Saḫāwī, v. 'Ali b. Muḥammad as-Saḫāwī
-Saḫāwī, v. Muḥammad b. 'Abdurraḥmān as-Saḫāwī
-Sahlawardī 94
-Sailakūtī (as-Siyalkūti), v. 'Abdulḥakīm b. Šamsuddīn al-Hindī as-Sailakūtī
-Saiyid aš-Šerīf al-Ǧurǧānī, v. 'Alī b. Muḥammad al-Ǧurǧānī
Salāḥuddīn 417
Ṣāliḥ b. 'Abdulquddūs al-Azdī 92
-Samarqandī, v. Abu 'l-Qāsim b. Abū Bekr al-Laiṯi as-Samarqandī
-Samarqandī, v. Isḥāq b. Muḥammad Abu 'l-Qāsim (al-Ḥakīm) as-Samarqandī
-Samarqandī, v. Muḥammad b. Aḥmad Abū Bakr 'Alā'uddīn as-Sumarqandī
-Samarqandī, v. Muḥammad b. Ašraf al-Ḥusainī as-Samarkandī
-Samarqandī, v. Muḥammad b. Maḥmūd as-Samarkandī
-Samarkandī, v. Naṣr b. Muḥammad Abu 'l-Laiṯ as-Samarkandī
-Samhūdī, v. 'Alī b. 'Abdullāh as-Samhūdī
-Samnānī, v. Aḥmad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Bayānānakī as-Samnānī
-Sanūsī, v. Muḥammad b. Yūsuf as-Sanūsī
Selīm-baba (Selīm-dīwāne) al-Qrīmī 515
Ṣibratullāh b. Ibrāhīm al-Ḥaidarī 192
Ṣibġatullāh b. Rawhullāh b. Ǧamālullāh al-Barwaǧī al-Hindī 192
Sibṭ al-Māridīnī, v. Muḥammad b. Muḥammad Sibṭ al-Māridīnī
Sinān-paša, v. Yūsuf b. Ḫiḍr Maulāna Sinan-paša
-Sīwāsī, v. Aḥmad b. Maḥmūd Šihābuddīn as-Sīwāsī
-Sīwāsī, v 'Abdulmāǧīd b. Muḥarram as-Sīwāsī
-Sīwāsī, v. Ismā'īl b. Sinān as-Sīwāsī
-Suhrawardī, v. 'Omar b. Muḥammad as-Suhrawardī
-Suhrawardī, v. Yaḥyā b. Ḥabaš Šihābuddīn as-Suhrawardī
Sulamān (b. Abdurraḥmān) Naḥīfi-efendī 551
Sulaimān Čelebī 120, 452
Sulaimān-efendī al-Wa'iẓ 99
Sulaimān al-Ǧamzūrī 101
-Sulamī, v. Muḥammad b. Ḥusain as-Sulamī
-Surūrī, v. Muṣṭafa b. Ša'bān as-Surūrī
- Suyūṭī, v. 'Abdurraḥmān b. Abū Bakr as-Suyūṭī

Š
-Šabiṣtarī, v. Ibrāhīm b. Ḥusain aš-Šabistarī
-Šāḏilī, v. 'Alī b. 'Abdullāh Abu 'l-Ḥasan aš-Šāḏilī
Šāhfūr al-Isfarā'inī, v. Ṭāhir, b. Muḥammad Šāhfūr al-Isfarā'inī
Šāhidi, v. Ibrāhīm Šāhidī
-Šaibānī, v. Muḥammad b. Ḥasan aš-Šaibānī
-Šaibānī, al-Mauṣilī, v. Mu'ārā b. Ismā'īl Abū Muḥammad aš-Šaibānī, al-Mauṣilī
-Šaiḫ al-Akbar, v. Muḥammad, b. 'Alī Muḥyiddīn Ibn al-'Arabī
Šaiḫzāde al-Amāsī, v. 'Abdurraḥīm b. 'Alī al-Amāsī ar-Rūmī Šaiḫzāde
Šaiḫzāde, v. Muḥammad b. Muṣṭafā al-Qūǧawī Šaiḫzade
Šaiḫzāde al-Wardārī, v. Muḥammad b. Muḥammad Šaiḫzāde al-Wardārī
Šam'ī (Maulana Muṣṭafa b. Muḥammad) 460, 560-1
Šamsī 382
-Ša'rānī, v. 'Abdulwahhāb b. Aḥmad b. 'Alī aš-Ša'rānī
-Šāṭibī, v. Qāsim b. Firruh Abū Muḥammad, aš-Šāṭibī
Šihābuddīn al- Ḫafāǧī, v. Aḥmad b. Muḥammad Šihābuddīn al-Ḫafāǧī
Šīrawaih b. Šahirdār Abū Šuǧā' 'ad-Dailamī al-Hamadānī 280
-Širwānī, v. Mas'ūd b. Ḥusain aš-Širwānī ar-Rūmī
-Širwānī, v. Muḥammad Emīn b. Ṣadruddīn aš-Širwānī
-Širwānī, v. Ramaḍān aš-Širwānī
Šu'la, v. Muḥammad b. Aḥmad aš-Šu'la al-Mauṣilī
-Šuštarī, v. 'Alī 'Abdullāh aš-Šuštarī

T, Ṯ, Ṭ
-Ṭablāwī, v. Manṣūr Sibṭ Nāṣiruddīn at-Ṭablawī
-Taftāzānī, v. Mas'ūd b. 'Omar Sa'duddīn at-Taftāzānī
Taǵ al-'ārifīn al-Bakrī al-Miṣrī 209
Ṭāhā b. Muḥammad al-Baiqūnī 451
-Ṭaḥāwī, v. Aḥmad b. Ǵa'far al-Hānafī aṭ-Ṭaḥawī; odnosno Aḥmad b. Muḥammad Abū Ǵa'far aṭ-Ṭaḥāwī al-Ḥanafī
Ṭāhir b. Muḥammad Šāhfūr Abu 'l-Muẓaffar al-Isfarā'inī 229
-Taḥtānī, v. Muḥammad b. Muḥammad Qutbuddīn ar-Rāzī at Taḥtānī
-Ṭā'ī, v. Muḥammad, b. M. b. 'Alī Abu 'l-Futūḥ aṭ-Ṭā'ī al-Hamadānī
-Ṯa'labī, v. Aḥmad b. Muḥammad b. Ibrāhīm aṭ-Ṯa'labī
-Tamīmī, v. Aḥmad b. Muḥamad at-Tamīmī
-Ṭanṭarānī, v. Aḥmad b. 'Abdurrazāq Abū Naṣr aṭ-Ṭantarānī
-Ṭarsūsī, v. Ibrāhīim b. 'Alī aṭ-Ṭarsūsī al-Ḥanafī
Ṭapšköprūzāde, v. Aḥmad b. Muṣṭafā Tapšköprūzāde
-Ṭībi, v. Husain b. 'Abdullah b. Muḥammad aṭ-Ṭībī
-Tibrīzī, v. Muḥammad b. 'Abdullah al-Ḫaṭīb at-Tibrīzī
-Tilimsānī, v. Muḥammad b. 'Omar at-Tilimsānī
-Tirmiḏī, v. Muḥammad b. 'Īsā at-Tirmīḏī
-Tirmiḏī, v. Muḥammad b. Maḥmūd b. 'Omar at-Tirmiḏī
-Toqātī, v. Ḫalīl b. 'Alī at-Toqati
-Tūnīsī, v. Aḥmad b. Ibrāhīm at-Tūnīsī
Tūrapuštī, v. Faḍlullāh b. Ḥasan (Ḥusain) at-Tūrapuštī
-Ṭūsī, v. Muḥammad b. Ḫasan aṭ-Ṭūsī
-Ṭūsī, v. Muḥammad b. Muḥammad b. Ḥasan Abū Ǧa'far Naṣīruddīn aṭ-Ṭūsī

U, 'U
'Ubaidullāh b. Mas'ūd al-Ḫanafī (Ṣadr aš-Šarī'a aṯ-Ṯānī al-Maḥbūbī) 121, 437, 557

‘Ubaidullāh b. Muḥammad al-Fargānī al-‘Ibrī 437
-Uğhurī, v. ‘Alī b. Muḥammad al-Uğhūrī
-Urmawī, v. Maḥmūd b. Abū Bakr Sirāğuddīn al-Urmawī
-‘Uryānī, v. ‘Oṯmān (b. ‘Abdullāh) al-‘Uryānī
-‘Uṣfūrī, v. Muḥammad b. Abū Bakr al-Uṣfūrī
-Uskudārī, v. Muḥammad Emīn al-Uskudārī
Uwaisī 117
Uwais b. Muḥammad al-Uskūbī Waisī-efendī 88, 434

W

-Wāḥidī, v. ‘Alī b. Aḥmad b. ‘Alī al-Wāḥidī an Nīsābūrī
Waḥīd at-Tibrīzī 434
Waisī-efendī, v. Uwais b. Muḥammad al-Uskūbī
-Wālastī Iftiḫār Abu ’l-Faḍā’il 487
-Wālī, v. Muṣṭafā b. Sulaimān al-Wālī
-Wankerī, v. Muḥammad b. Aḥmad Abū ‘Abdullāh al-Wankerī
-Wanqolī, v. Muḥammad b. Muṣṭāfā al- Wānī al-Wanqolī
Wāqif al-Ḫalḫālī, v. Naṣrullāh b. Muḥammad (Naṣrullāh Naṣīr) Wāqīf al-Ḫalḫālī
-Wardārī, v. Maḥmūd b. Muṣṭafā al-Wardārī

Y

Yaḥyā b. Abū Bakr al-Ḫanafī 507
Yaḥyā-efendi Minqārīzāde šaiḫ al-islām 54, 512
Yaḥyā-efendī (Zakariyāzāde), 378, 560
Yaḥyā b. Faḍlullāh Abu ’l-Mu‘ālī Ibn Da‘ğān al-Qurašī al-‘Adawī al-‘Omarī 391
Yaḥyā b. Ḥabaš Šihābuddīn as-Suhrawardī 530
Yaḥyā b. Šaraf Abū Zakariyā Muḥyiddīn an-Nawawī 255, 256, 271 333, 336, 338, 340, 510, 521, 536
Yazīğīoglu, v. Muḥammad b. Ṣāliḥ Yaziğioğlu
Yūsuf b. Barakāt b. Muḥammad al-Balaqṭarī 489
Yūsuf b. Ḫiḍr Maulānā Sinān-paša (Ḫoğa-paša) 446
Yūsuf b. Ḥusain al-Kirmastī 445
Yūsuf b. Muḥammad al-Andalusī Ibn aš-Šaiḫ 96
Yūsuf b. Muḥammad Ğān al-Qarabāgi 471
Yūsuf b. Muḥammad Ibn an-Naḥwī 90

Z, Ẓ

Zain al-‘ābidīn, v. ‘Alī b. Ḥusain b. ‘Alī Zain al-‘abidīn
Zain al-‘Arab, v. ‘Alī b. ‘Abdullāh (‘Ubaidullāh) Zain al-‘Arab
Zekeriyā b. Muḥammad al-Qādī Zainuddīn Abū Yaḥyā al-Anṣārī 73, 191, 248, 346, 452, 489
-Zamaḫšarī, v. Mahmūd b. ‘Omar Abu ’l-Qāsim, Ğārullāh az-Zamaḫšarī
-Zanğānī, v. Ibrāhīm b. ‘Abdulwahhāb Abu ’l-Faḍā’il az-Zanğānī
Ẓarīfī Ḥasan Čelebī 515
-Zarnūğī, v. Burhānuddīn az-Zarnūğī
Zarrūq (šaiḫ) 294
- Zuhrī, v. Ibrāhīm b. Sa‘d az-Zuhrī

INDEKS PREPISIVAČA

A, ‘A

‘Abdī b. ‘Ādil al-Aydīnī u Izniku (817/1415), 151
‘Abdulbarr al-Abūdarrī ar-Rifā‘ī (1007/1599), 160
‘Abdulḥāmid dervīš Lesqowiklī, iz Leskovika - Bugarska (1257/1841), 31
‘Abdulḥayy b. ‘Omar ad-Dimišqī, 213
‘Abdullāh, 102
(Munla) ‘Abdullāh (1084/1673), 353
‘Abdullāh b. ‘Abdullāh, u Qarahisaru, 81
‘Abdullāh b. ‘Abdurraḥmān (1207/1792), 93
‘Abdullāh b. Abū Bakr b. ‘Abdullāh al-Mueḏḏin aš-Šafi‘ī al-Ba‘lī (867/1462), 331
‘Abdullāh b. Aḥmad Kantamirizade, 181; 193; 201; 205; 255; 268; 282; 289; 291; 319; 32;, 363; 366
‘Abdullāh b. Amrullāh al-Diyāqowī, iz Đakova-Hrvatska (1111/1698),7
‘Abdullāh al-Abuṣirī aš-Šāfi‘ī (1156/1743), 274
‘Abdullāh b. al-Ḥāğ Ḥasan b. Durmiš (1103/1691), 463
‘Abdullāh b. Luṭfullāh u Brusi (947/1540), 421
‘Abdullāh b. Mu’min u Stolnom Beogradu (1077/1667), 324
‘Abdullāh b. Ḥ. Muṣṭafa iz Pljevalja (1104-13/1692-1701), 240
‘Abdullāh b. Muṣṭafā iz Tešnja (1190/1776), 412
‘Abdullāh Niyāzī, učenik ḥāfiẓ Ḥusayn Vahbije (1255/1839), 30
‘Abdullāh al-Qaisarī (772/1370), 438
‘Abdullāh b. Munlā Ṣāliḥ Hromozāde (1252/1836), 11; 301
‘Abdullaṭīf aṣ-Ṣafā’ī (1182/1768), 528
‘Abdulwahhāb al-ḥāğğ Ramaḍān (1071/1661), 182
‘Abdurraḥmān al-Ayntābī, 420
‘Abdurraḥmān b. Ismā‘īl u Tibrizu (785/1383), 141
‘Abdurraḥmān aš-Šarīf b. Ḥ. Nasūḥ-faqih b. Hağī Tur Ḥasan u selu Beg (914/1503), 290
‘Abdurraḥmān b. Qāsim u Stolnom Beogradu (970)1563), 310
‘Abdurrazzāq b. Aḥmad b. Muḥammad as-Samaḫraṭī (1131/1718), 490
‘Abduṛrāzīq b. ‘Abbās al-‘Abādī aš-Šāfi‘ī al-Azharī (968/1560), 350
‘Abdussalām b. Muḥammad b. Ḥasan b. ‘Alī... el-Ḫwarizmī (946/1151), 280
‘Abdusselām b. Šukrullāh u Istanbulu (947/1540), 413
Abū Bakr b. Aḥmad (1191/1777), 247
Abū Bakr b. Yūsuf b. Aḥmad b. Muḥammad b. Ismā‘īl al-Ma‘awī al-Adawī aš-Šafi‘ī u Damasku (845/1441), 331
Abu ‘l-Barakāt Muḥammad Muḥammad Muḥammad al-‘Irāqī (827/1423), 390
Abū Muṣṭafā b. Aḥmad iz Donje Tuzle (1215/1800), 225
Abu ‘s-Surūr al-‘Abbādī, 491
Aḥmad (1084/1673), 461
Aḥmad, imam, učenik Vefaije Misrije (1198/1783), 540

Aḥmad b. 'Abdulḥalīm (1051/1641), 425
Aḥmad b. Abū Bakr b. Abu'l-Fawāris b. Murhif (664/1265), 306
Aḥmad ḥāfiẓ b. Aḥmad b. Ḥasan (1201/1786); 26
Aḥmad b. Aḥmad b. Ṣadaqa b. Ḥusein al-Fāriskūrī al-Gamrī, 258
Aḥmad b. 'Alī (1054/1644), 177
Aḥmad b. 'Alī al-Gazgānī al-Bosnawī, Sarajlija (1148/1735), 175; 317
Aḥmad b. 'Alī Yaziğī u Sinopu (1132-33/1719-21), 397
Aḥmad b. Bayram b. Selīm as-Sofiyavī (1126/1714), 325
Aḥmad Goraždak, nastanjen u Sarajevu (1161/1748), 526
Aḥmad b. Ḥaği Nesīmzāde (Hadžinesimović) al-Aqḥiṣārī (1166/1753), 24
Aḥmad b. Ḥusain, 242, 448
Aḥmad b. Ḥusām (1076/1666), 58
Aḥmad b. Ibrāhīm al-Bosnawī (1218/1803), 506
Aḥmad Karabāgī, 470
Aḥmad b. Mueḍḍin b. Yūsuf al-Miṣrī (789/1387), 65
Aḥmad b. Muḥammad (1194/1780), 127
Aḥmad b. sayyid Muḥammad, 466
Aḥmad b. Muḥammad b. 'Alī b. Sālim b. Gunaim b. Salāme b. 'Abdurraḥmān (982/1574), 203
Aḥmad b. Muḥammad Dizdar al-Mostārī (1284/1867), 456
Aḥmad b. Muḥammad Hoğazade (1141/1728), 297
Aḥmad b. Muḥammad al-Mostārī (1184/1770), 480
Aḥmad b. Muḥammad b. Muḥammad, imam sultan Ahmedove džamije u Istanbulu (1172/1758), 547
Aḥmad b. Muḥammad b. Muḥammad b. Ismā'īl b. 'Īsā al-'Iftī aš-Šāfi'ī (738/1337), 296
Aḥmad b. Muṣṭafā (1154/1741), 369
Aḥmad b. 'Oṯmān aṭ-Ṭūsevī (1137/1724), 408
Aḥmad ef. Prušćak (al-Aqḥiṣārī) u Gazi Husrev-bovoj medresi u Sarajevu (1163/1749), 338
Aḥmad b. Qāsim b. 'Alī b. Ḥusain b. Aḥmad at-Tanhī aš-Šafi'ī (982/1574),204
(Sayyid) Aḥmad-'Ārif b. Sulaimān (1184/1770), 419
Aḥmad b. Walī b. 'Abdullāh (1117/1705), 106, 107
Aḥmad b. Yūsuf u gradu Nikde (1143/1730), 243
'Alā'uddīn b. Ḥuram aṣ-Ṣūfī (1019/1610), 524
'Alī b. Abū Bakr, 333
'Alī b. Abū Bakr al-Āmidī (1066/1655), 468
'Alī b. Aḥmad b. 'Abdulmuḥsin aš-Ša'rāwī (1001/1593), 131
'Alī b. Aḥmad b. Ṣāliḥ b. Durmiš (1215/1800), 337
'Alī b. Aḥmad at-Turnowī, u Istanbulu (1211/1796), 473
'Alī b. Ayūb b. Mūsā... al-Mālikī (748), 297
'Alī al-Badawī aš-Šāfi'ī iz Bulaqa (1118/1706), 464
'Alī b. Ḥasan Iskelī al-Amāsī (1253-56/1838-40), 259
'Alī b. Ḥasan b. Tağuddīn (1109/1697), 274
'Alī Munla Kumašinoglu (1230/1812), 44
'Alī b. Muḥammad (1098/1686), 351
'Alī b. Muḥammad ad-Dimyaṭī, 321
'Alī b. Muḥammad al-Kutbī, 339
'Alī al-Munūfī (1165/1751), 304
'Alī b. Muṣṭafā, u mjestu Kopan (983/1575), 515
'Alī b. Muṣṭafā al-Bosnawī (1062/1651), 472
'Alī b. Muṣṭafā aṭ-Ṭokaṭī (1092/1681), 171
'Alī Ṣādiq Šukrī Murādbašīzāde, muderis (1208/1793), 120
'Alī b. Sinān (1041/1631), 286
'Alī, softa iz kasabe Prozor (1214/1799), 121
'Alī b. Sulaimān u Vidinu (1184/1771), 382
'Alī b. Sulaimān b. 'Abdul'azīz (1089/1669), 164
'Ārif ḥāfiẓ b. Maḥmūd Bećirbašić (1300/1883), 34
Ayūb b. Muṣṭafā al-Babadāgī (1116/1704), 316

B

Barakāt b. 'Īsā b. Abū Ya'lā Ḥamza (571/1176),140
Bilāl b. Ğabrāil b. Muḥammad b. 'Alī at-Turkmānī al-Qiziqī (660/1262), 149

Ć

Ćejvan b. 'Abdullāh, nastanjen u Istanbulu (799/1396), 291

D, Ḍ, Ḏ

Derviš (1101/1689), 359
Derviš an-Navābādī al- Bosnevī u gradu Đulmerku (1127/1715), 326
Dāgistānī, Dagistan na Kavkazu , (1265/1849), 32
Ḍiyāuddīn 'Abdullāh al-Azgōrī b. Ḥ. Muḥammad Dāgistānī al-Alwārī, u Āmidu (1174/1760), 6

F

Faidullāh b. Ismā'īl Dženetić u Sarajevu (1219/1804); 299; (1218/1803), 399

G, Ğ

Ğalāluddīn al-Anṣārī al-Miṣrī (1001/1593), 208

H, Ḥ, Ḫ

Ḫalīl ef. (Gračaničevī), 367, 513
(Munla) Ḫalīl b. Munla Aḥmad, 507
Ḫalīl b. Ḥamza al-Karmayānī (961/1553), 322
Ḫalīl b. Ibrāhīm, 542
Ḫālid b. Ismā'īl at-Tarablisī u Sirijskom Tripolisu (764/1362), 296
(Šayḫ) Ḫalīl, kadija (1164/1750), 204
Ḫalīl b. Ṣāliḥ al-Bosnawī Spahić (1225/1810), 90; 92; 119
Ḥasan (1175/1761), 169
Ḥasan b. 'Alī, 400
Ḥasan al-Bikanī, 392
Ḥasan b. Ḥasan b. Ṣāliḥ-aga (1138/1725), 400
Ḥasan b. Ḫidr (993/1585), 475
Ḥasan b. Ḥusain al-Maglevi (1219/1804), 360
Ḥasan b. Muḥammad Misirac, u Istanbulu (1218/1803), 92
Ḥusain b. Muṣṭafā Manjgo al-Mostārī (1272/1855), 482
Ḥasan b. 'Oṯmān (1085/1674), 329
Ḫidr b. 'Alī b. Sulaymān al-Armanākī (865/1460), 147
Ḫidr b. Farl al-Bagdādī, 349
Ḫidr b. Ḥasan (966/1558), 371-
Ḫidr b. Ilyās, 279
Ḥusain b.'Alī, učenik Ḥ. Muḥammad-efendije as-Sarāyī (11511738), 23
Ḥusain b. Ḥusain el-Belgrādī (1152/1739), 300
Ḥusain b. Ismā'īl (1179/1765), 526
Ḥusain b. Kuṭlubeg b. 'Omar (773/1371), 319
Ḥusain b. Ibrāhīm b. Aḥmad u medresi Husreviyi u Sarajevu (1182/1748), 314
Ḥusain b. Muṣṭafā (1229/1813), 527
Ḥusain b. 'Oṯmān (1174/1761), 118
Ḥusain b. Qāsim b. Ḥasan, u Karamanu (836/1432), 129
(Sayyid) Ḥusain Ṣādiq al-Qādirī (997), 300

I, 'I

Ibn Muḥammad aṣ-Ṣādiq 'Abdulwahhāb at-Tibrīzī (1199/1784), 520
Ibrāhīm b. 'Abdullāh (968/1561),150
Ibrāhīm b. 'Abdullāh b. Ḥasan (1138/1725), 501
Ibrāhīm b. Aḥmad Muratagazāde (1055/1645), 487
Ibrāhīm b. 'Alī (1213-14/1798-99), 527
Ibrāhīm Sayyid b.'Alī al-Qayṣarī, Nāzīr Amīr (1061/1650), 3
Ibrāhīm b. 'Alī Uskopyawī (1153/1740), 489

Ibrāhīm b. Faḍlullāh iz sela Dnoluka u kadiluku Jajce, u Ključu (1278/1861), 34
Ibrāhīm b. Ḫalīl (1106/1694), 7
Ibrāhīm b. Ḥasan b. Ilyās (845/1441), 287
Ibrāhīm b. Ḫiḍr b. 'Oṯmān (579/1183), 229
Ibrāhīm b. Ibrāhīm al-Baṣrī Ibn Ramzī 873/1468), 263
Ibrāhīm b. Ibrāhīm Maglajlija (1243/1828), 226
Ibrāhīm ḥāfiẓ b. Haği Muḥammad as-Sarāyī - Sarajlija (1194/1780), 25; (1213/1798), 535
Ibrāhīm b. 'Oṯmān (1112/1700), 436
Ibrāhīm ḥāfiẓ b. 'Oṯmān 'Alemdār (1256/1840), 7
Ibrāhīm as-Samlawī, 160
Ilyās b. Ḥusain b. Ḥaği Baryam (857/1453), 439
Ilyās b. Yaḥyā b. Ḥamza ar-Rūmī (821/1418), 256
'Īsā b. Maḥmūd (963/1555), 88
Ismā'īl (1053/1643), 216
Ismā'īl (1127/1715), 273
Ismā'īl b. 'Alī b. Muḥammad b. Muḥriz al-Anṣārī (620/1223), 136
Ismā'īl b. Ḫalīl b. Džopan (714/1314), 282
Ismā'īl b. Ḥamza b. Ismā'īl (872/1467), 323
Isrā'il b. 'Alī (950/1543), 421

K

Kurt, spahija iz Donje Tuzle (1070-71/1659-60), 223
(Sayyid) al-Karsūnī Muḥammad b. 'Alī, 422

L

Luṭfullāh šayḫ b aš-šayḫ 'Oṯmān b. aš-šayḫ Ṣāliḥ-dede-efendi, u Isa-begovoj zaviji u Sarajevu (1258/1842), 48

M

Maḥmūd Ğamāl b. Muṣṭafā Udžvarlić iz Dervente (1319/1901), 382
(al-ḥāğğ) Maḥmūd b. 'Oṯmān (1126/1714), 225
Maḥmūd b. Sinān (959/1551), 424
Manṣūr b. 'Āmir b. al-ḥāğğ 'Imrān b. Muḥammad al-Mālikī (1161/1748), 60
Mas'ūd b. Bilāl u selu Bejdehan (793/1390), 302
Masūd as-Sulṭānī, 19
Ḥ. Meḥmed b. Muḥammad Handžić (1350-55/1930-36), 343
Muḥammad, 75
Muḥammad 'Abdulfatḥ (869/1464), 162
Muḥammad b. 'Abdulfattāḥ (1024/1615), 134
Muḥammad b. 'Abdullāh (1094/1683), 233
Muḥammad b. 'Abdullāh at-Tanahī aš-Šafi'ī (912/1506), 197
Muḥammad b. šayḫ 'Abdu'l-Ğawād al-Muqrī (1101/1690), 156
Muḥammad b. 'Abdullāh Memi?, 72
Muḥammad b. Ḥ. Munla 'Abdullāh al-Hindi al-Kazmawī (1124/1712), 23
Ḥ. Muḥammad b. 'Abdullāh b. Muḥammad (803 ili 883/1400 ili 1478), 439
Muḥammad b. 'Abdu'l-mun'im b. Ṭāhir b. Karīm al-Ḥusainī (842/1438), 335
sayyid Muḥammad Šākir b. sayyid Aḥmad (1224-26/1809-11), 183
Muḥammad b. Aḥmad al-Qaramānī, 473
Muḥammad b. 'Alī b. 'Īd al-Agrūsī, 62
Muḥammad b. Dāvūd 'Anānī (1068/1657), 305
Muḥammad b. Ḫalīl, nastanjen u gradu Qastamoniji (1162/1748), 301
Muḥammad b. Ḫalīl b. Muḥammad (1121/1709), 414
Muḥammad al-Ḫalīlī aš-Šāfi'ī, 267
Muḥammad Ḥalwizade (1166/1752), 299
Muḥammad Ḥaqī al-Bosnawī al-Glamočawī (iz Glamoča), u Istanbulu (1310/1892), 474
Ḥ. Muḥammad b. Ḥ. Ḥasan (1166/1752), 430
Muḥammad b. Ḥasan Ibn Himmāt iz Damaska, 375
Muḥammad b. Ḫiḍr (816/1413), 146
Muḥammad b. Ḫiḍr b. Isfahlār el-Mālagī (756/1355), 282
Muḥammad Rušdī b. Derviš Ḥusain-efendija Hadžabula (1302/1884), 44
Muḥammad b. Ibrāhīm al-Bosnawī al-Gračanī, iz Gračanice (1235/1819), 469
Muḥammad b. Ibrāhīm al-Bosnawī as-Sarāyī (1221/1806), 456; (1220/1805), 504
Muḥammad b. Ibrāhīm Ibn as-Siman (1110/1698), 499
Muḥammad ḥāfiẓ b. Munla Ibrāhīm iz Livna (1278/1861), 108, 109
Muḥammad b. Ibrāhīm as-Surūrī al-Maqdisī al-Gānimī (1128/1715), 350
Muḥammad b. Maḥmūd b. Mas'ūd b. Muḥammad al-Qaramānī al- Ḥanafī (847/1443), 155
Muḥammad b. Muḥammad, iz sela Delende- Seyyid Šehiri - Konja, 35
Muḥammad b. Muḥammad imam od Doboja (1263/1846),384
Muḥammad b. Muḥammad, u gradu Mudurnu-Qastamuni (1187/1707), 52
Muḥammad Sādiq b. Muḥammad Ṭāhir aš-Šarīf (1089/1678), 450
Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Bamhāwī (841/1437), 144
Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Ḥiğāzī al-Gazzī aš-Šāfi'ī (877/1472), 265
Muḥammad b. Muḥammad b. Muḥammad (708/1308), 59
Muḥammad b. Muḥammad b. Muḥammad b. Ḫālid aš-Šāfi'ī al-Aš'arī aṣ-Ṣafadī (889/1484), 154
Muḥammad b. Muḥammad b. Muḥammad b. Muḥammad b. Yūsuf al-Ḫālidī (982/1574), 162
Muḥammad b. Muṣṭafā (961-63/1553-55), 55
Muḥammad b. Muṣṭafā, zvani Güzel Adama, u gradu Resmo - Krit (1148/1735), 467
Muḥammad b. Muṣṭafā al-Mostārī 1128/1715), 426
Muḥammad al-ḥāğğ Nādirī, učenik 'Alī Vaṣfī-efendije (1252/1836), 30
Muhammad b.Nesīmī (1072/1661), 168
Muḥammad b. 'Omar (1170/1756), 374
Muḥammad b. 'Omar, 533
Muḥammad b. Ṣalāḥuddīn al-Bakrī at-Taimī ad-Damanhūrī (968/1561), 272
Muḥammad Bābakī b. Sālim al-Ḥadramī al-Madanī (1316/1899), 60 i (1313/1895), 102
Muḥammad b. Ḥ. Sālim b. Muḥammad b. Sālim b. Sa'īd b. 'Omar iz 'Ausağa u Misiru (893/1488), 234
Muḥmmad Samiyy, derviš mevlevijskog reda (1045/1635), 368
(al-Ḥāğğ) Muḥammad b. Waliyuddīn, muderis u Gazi Hurev-begovom hanikahu u Sarajevu (1196/1781), 243; (1193/1779), 304
Muḥammad al-Ya'qūbī al-Wanāmī (1162/1748), 305
Muḥammad b. Yašbak al-Yūsufī (917/1511), 348
Muḥammad b. Yūsuf (1060/1650), 224
Muḥammad b. Yūsuf ad-Demīrī, 257
Muḥammad b. Yūsuf b. 'Omar, 284
Muḥarrem b. Aḥmad iz Džindi mahale u Donjoj Tuzli (1249/1833), 2
Muḥibbī, damad šaiḫa Ibrāhīna (1184/1770), 249
Muḥyiddīn Muḥammad b. Šaiḫ Aḥmad b. Šaiḫ Muḥammad b. Ḥasan u gradovima Širwānu i Berd'u (951-53/1544-46), 418
Murād b. Maḥmūd Uskopyevī u Gazi Husrav-begovom hanikahu u Sarajevu (1136/1723), 401
Mūsā al-Azharī aš-Šāfi'ī, 520
Mūsā b. Muḥammad (921/1515), 404
Muṣliḥuddīn b. Yūsuf (828/1424), 440

Muṣṭafā, muderis Ibrahim-pašine medrese u Počitelju (1107/1695), 403

Muṣṭafā b. 'Abdurraḥmān, hatib džamije Ejjub u Istanbulu (1147/1734), 427

Muṣṭafā b. 'Alī Babadāgī (1160/1747), 316

Muṣṭafā Edīb, kadija, sin Ibrāhīma Kučukzāde iz Sarajeva, u Gornjoj Tuzli (1213-14/1798-99), 111

Muṣṭafā b. Ibrāhīm Čuqūrī, nastanjen u Banjoj Luci (1065/1654), 273

Muṣṭafā 'Abdulḥāfiẓ Seḥān b. 'Īsā Serḥān (1205/1791), 200

Muṣṭafā b. Mas'ūd iz Prištine (1093/1682),401

Muṣṭafā b. Muḥammad (1177/1763), 96, 187

Muṣṭafā b. Muḥammad Aqḥiṣārī al-'Arīf (1175/1761), 25

Muṣṭafā b. Muḥammad b. Aḥmad b. 'Alī al-Bosnawī al-Aqḥiṣārī an-Nawābādī, u Kairu (1133/1720), 64; (1132/1719), 327

Muṣṭafā b. Muḥammad b. 'Alī u Istanbulu (1121/1709), 281

Muṣṭafā b. Muḥammad aḍ-Ḍiyāī al-Güzelḥiṣārī (1135/1722), 99

Muṣṭafā ḥāfiẓ b. Muḥammad as-Sīnūbī (1101/1689), 57

Muṣṭafā b. Muḥammad b. Yūsuf (916/1510), 447

Muṣṭafā b. Muṣṭafā al-Uskopjavi (iz Uskopja), u Gazi Husrevbegovoj medresi (1211/1796), 299

Muṣṭafā Naqšibandī 'Aṭṭārzāde (1169/1755), 269

Muṣṭafā ḥāfiẓ b. 'Omar al-Mostārī (1169/1755), 24

Muṣṭafā b.Yūsuf al-Mostārī (991/1583), 358

Muṣṭafā b.Yūsuf (Šayḫ Yūyo) al-Mostārī, 211,

N

Nabī b. Aḥmad, knjigovezac sa Krima (791-793/1391-93), 155

Naṣr b. Isḥāq b. 'Abdulmağīd b. Ğarğis b. Ya'qūb az-Zāhidī al-Ḥusainī, 521

Naṣrullāh b. 'Abdullāh al-Mašhadī (805/1402), 438

Nūr b. Yūnus (978/1570), 416

Nurūddīn b. 'Alī (1015/1641), 309

O, 'O

'Omar, 51

'Omar 55

'Omar, ḥāfiẓ, u medresi Tekiye u gradu Osman Pazari (1064/1653), 19

'Omar al-Bosnawī 1238/1822), 196

'Oṯmān (1119/1707), 240

'Oṯmān al-Fočawī (iz Foče), u medresi Ḥusrawīyi u Sarajevu (1141/1729), 68

'Omar b. Mīkāil b. 'Abdullāh al-Qaisarī u Kaysariju (691/1291), 154

'Omar b. 'Omar al-Badrawī al-Azharī aš-Šafi'ī, 167

'Oṯmān b. Aḥmad b. Bālī b. Muḥammad b. Ḥamza as-Sunbūrī u tvrđavi Güli - Madžarska (1091/1680), 423

'Oṯmān b. Ḥasan iz Gračanice (1191/1777), 134

'Oṯmān b. Ibrāhīm (1164/1751), 533

'Oṯmān b. Muharrem al-Fočawī (1211-12/1796-97), 245

'Oṯmān b. Sinān, 404

'Oṯmān b. Yūsuf u medresi Saif u Ankari (1125/1713), 176

Q

Qāsim b. Muḥammad, zvani Ibn Ḥairān (806/1404), 142

S, Ṣ

Saifuddīn Muḥammad b. Abū Sa'd Sarayğūqī (791/1388), 232

(Sayyid) Saifullah Bendi, Bošnjak (1276/1859) 553,

Ṣāliḥ b. Aḥmad Kreso al- Mostārī, učenik Karađoz-begove medrese (1242/1826), 329

Ṣāliḥ b. Ḥ. Ismā'īl al-Mostārī, 436

Sinān b. Sulaymān, u Ohridu (1001/1593), 18

Ṣāliḥ b. Ša'bān an-Nikšićevī iz Nikšića (1207/1792), 361

Ṣāliḥ b. Yaḥyā (1200/1785)), 389

Sulaimān derviš, učenik Ḥāfiẓ 'Oṯmāna, 22

Sulaimān b. 'Alī 'Abdulḥāfiẓ aš-Šarqawī, 528

Sulaimān b. 'Alī b. Muḥammad, muderis u Nišandži-paše u Istanbulu (1130/1717).296

Sulaimān b. ad-Daqīq (1200/1785), 158

Sulaimān b. Ḥabīb-efendi b. Ḥ. Ša'bān b. Ḥ. Malkoč (1126-28/1714-16), 252; (1120/1708), 284; (1128/1715), 536

Sulaimān b. Ibrāhīm Uskopjevi, iz Skoplja u Bosni (1202/1787), 26

Sulaimān, sin Ibrahimov, zvani Hadžibulić, iz Gornjeg Vakufa (1227/1812), 541

(al-ḥāğğ) Sulaimān b. Muḥammad (1186/1772), 228

Sulaimān b. Muḥammad b. 'Abdullaṭīf (1124/1712), 451

Sulaimān b. Muḥammad al-Mālikī al-Abyārī (1075/1664), 303

Sulaimān b. Yūsuf u Brusi (807/1404), 413

Š

Šawqī Ḥusayn b. Muḥammad b. 'Alī al-Qonawī (1122/1710), 174

Šuhrī Ḥāfiẓ Aḥmad-efendija (1159/1746), 473

V

(Munla) Velī, sin Salihov, u tvrđavi Izačić-Bihać (1169/1756), 539

W

Walī b. 'Abdullāh (997/1589), 54

Waliyuddīn b. Maḥmūd b. Yūsuf b. Yūnus, 140

Y

Yegān 'Alī b. Ḥusain b. Yaḥyā (1130/1717), 470

Yūsuf, kadija na ostrvu Taš Uzi (1157/1744), 277

Yūsuf b. 'Abdulqādir u mjestu Ak Binar (893/1487), 324

Yūsuf b. Ḥusain u Galatasarayu (989/1581), 314

Yūsuf b. Ibrāhīm b. Šaiḫ Zain al-'Ābidīn, nastanjen u Jedreni (1122/1710), 329

Yūsuf b. Idrīs b. 'Abdulwahhāb iz Bey-pazara, 288

Yūsuf b. Muḥammad Mrkva, u Sarajevi (1286/1870), 34

Yūsuf al-Uskūbī iz Skoplja (1151/1738), 366

INDEKS VAKIFA

Ā, A, ʻA

Abdić, Osman b. Hasan Bošnjak = Osman b. Hasan Abdić Bošnjak

ʻAbdullāh b. Ibrāhīm iz Sarajeva: 34.

ʻAbdulqādir-efendi Muẓaffarīzāde (Muzaferija): 67; 160.

Abu Bakr b. Oṯmān b. Ismāʻīl-paša: 199.

Aḥmad b. ʻAlī: 193.

H. Ahmad ef. sin Muṣṭafin, muderis Gazi Husrev-begove medrese: 184.

Ahmad b. Mustafa: 134.

Aḥmad b. Muṣṭafā: 187.

emir Ahmed, baš-čauš tufekčija: 227.

kizlaraga Ahmed-aga: 164.

Ahmed-aga: 105; 203; 264; 321.

Ahmed-aga, babi seade-aga: 530.

H. Ahmed-efendija, muderis: 319; 422; 439; 443; 446; 467; 469; 472; 478; 481.

Ahmed Ali Gačkali: 43.

Ahmed Asim Mutevelić: 243; 256; 304; 410; 422.

Ahmed Nijazi-efendi, muderis u Hadži Alibegovoj medresi u Travniku: 160.

Alī b. Abdullāh: 441.

Ali Galib-paša Stočević: 163; 351.

Ali Rušdi-efendi Kapić: 167.

Ali-paša Stočević: 260; 421; 529.

Asim-beg Mutevelić: 56.

Atija, kći Hasan-efendije Halilbašića (Halil-bašizade): 48.

B

Bičakčić, Hadži Muhamed b. Fadlulah = Hadži Muhamed Bičakčić b. Fadlulah

Ć

Ćejvan Kethoda: 330.

Č

Čengić, Derviš Salih-paša (Dedaga), sin Ismail-age - gatački hānedān = Derviš Salih-paša (Dedaga) Čengić, sin Ismail-age - gatački hānedān

D

kizlaraga Davud-aga: 175.

Davud-aga: 275.

Gazi Derviš-paša Mostarac: 292.

Derviš Salih-paša (Dedaga) Čengić, sin Ismail-age - gatački hānedān: 22.

DŽ

Dženetić Fejzullah-beg: 455.

Dženetić, Mustaj-beg = Mustaj-beg Dženetić

Dženetić, Mustafa-beg b. Fejzulah-beg b. Ismail-beg iz Sarajeva: 158; 226; 400; 540.

Džinić, ʻAbdulbāqī Muḥammad b. H. Muḥammad-aga = Džīnozāde (Džinić) ʻAbdulbāqī Muḥammad b. H. Muḥammad-aga

Džinić = Džīnozāde

Džīnozāde: 11; 303; 521.
Džīnozāde (Džinić) 'Abdulbāqī Muḥammad b. H. Muḥammad-aga: 157; 311.

E

muhafiz Elči Ibrahim-paša: 71; 161; 161.

F

Hadži Faik: 206.
Filipović, Seid Ali-beg = Seid Ali-beg Filipović

G

Gradaščević, Murat-kapetan, sin Osman-kapetana = Murat-kapetan (Gradaščević), sin Osman-kapetana

H, Ḥ, Ḫ

Habiba-hanuma, kći Mehmed Nazif-efendije Svrze: 23.
šeih Hadži Halil-efendi iz Gračanice: 142; 182; 367.
Halil, sin Salihov iz sela Ošanići (Stolac): 402.
Ḥasan-aga, carski odabaša: 190.
Hasanagić, Salih ef. = Salih ef. Hasanagić
Hafiz Hasan-efendija: 411.
Ḥasan b. Yūsuf al-Fočawī: 130.
Hašema, kći Mustafa efendije Glođe: 35.
Hatidža kći Abdurahmana sina Veli-hodže: 219.
Hatidža-hanuma, kći bosanskog namjesnika Ḥ. Ḫalīl Kāmil-paše: 30.
Hromić = Hromozade
Hromić, Izet Sali-efendi = Hromozade Izet Sali-efendi
Hromić, Salih Izzet-efendi = Hromozade Salih Izzet-efendi
Hromić, Ṣaliḥ-efendī = Hromozade Ṣaliḥ-efendī
Hromić, Salih-efendija = Salih-efendija Hromić
Hromozade: 138; 154; 241; 256; 257; 266; 269; 484; 533; 544.
Hromozade Izet Sali-efendi: 258.
Hromozade Salih Izzet-efendi: 156; 328.
Hromozade Ṣaliḥ-efendī: 194; 293.

I, 'I

Ibrahim-paša: 153; 294; 313; 336; 345.
Ibrāhīm b. 'Abdullāh iz Sarajeva: 401.
Ibrahim-aga Ćehaja: 528.
H. Ibrahim-aga b. Islam Spužli: 58; 136; 139; 400.
Ibrahim Zafranija, profesor Šeriatske sudačke škole u Sarajevu: 360; 389; 409; 430.
'Īsā-ḫalīfa, zvani Muğallidzāde: 88.
Ismā'īl Ḥaqqī b. Muṣṭafā iz Skoplja, zubar, muhadžir iz Kustendila, porijeklom iz Misira: 28.
Svrzo Ismet-efendija, sin Vejsil-efendije = Ismet-efendi Svrzo, sin Vejsil-efendije iz Sarajeva

K

Kanita-hanuma, kći Muhamed Se'id-efendije Hajrizade (Hajrića): 45.
Kanita-hanuma, žena Mustafa-paše, kćerka Homārī Mehmed efendije: 21.
Kantamīrīzade Abdullah-efendī: 157; 491.
Kapić, Ali Rušdi-efendi = Ali Rušdi-efendi Kapić
Karađoz, Murteza Karagözzade = Murteza Karagözzade (Karađoz), bivši muftija u Crnoj Gori
Kasumagić Memiš-aga = Memiš-aga Kasumagić

M

Mehmedbašić, hadži Omer = Hadži Omer Mehmedbašić
Mehmed-efendija Muftić: 280.
Mehmed-efendija Svrzo: 51.
Memišāh-beg: 141; 147; 152.
Memišah-efendija: 290.
Memišaga: 266.
Memiš-aga Kasumagić: 59; 64; 259; 327; 339; 407; 444; 470; 486.

Muftić, Mehmed-efendija = Mehmed-efendija Muftić
Muftić, Salim-efendija = Salim-efendija Muftić
Hadži Muhamed Bičakčić b. Fadlulah iz Sarajeva: 222; 350; 359; 541.
Muhamed-efendija iz Gračanice: 314.
Muḥamed Glođo, sin H. Akif-age: 19.
Derviš Muhamed al-Fočawī: 412.
Muhamed-aga b. Jusuf-aga: 225.
Hadži Muhamed Muzaferija: 147.
Muhamed Spahić Mostarac: 329.
Muhamed Šakir b. Muhamed Muidović: 353.
H. Muḥammad-paša: 267.
as-sayyid Muḥammad Fāḍil-paša al-maulawī: 33.
Muḥammad Fāḍil b. Muṣṭafā Nūruddīn b. sayyid Muḥammad Hāšim b. Šarīf Aḥmad al-Ḥusainī al-Qrīmī al-Kafawī: 33.
Muḥammad Ḥamdī Potogīzāde: 209.
Muḥammad al-Wazīr: 61.
Muḥsinzāde 'Abdullah-paša, muhafiz Bosne: 258.
Muidović, Muhamed Šakir b. Muhamed = Muhamed Šakir b. Muhamed Muidović
Muidović, dr. Munib = Dr. Munib Muidović
Dr. Munib Muidović: 273.
Murat-kapetan (Gradaščević), sin Osman-kapetana: 318; 419.
Murteza Karagözzade (Karađoz), bivši muftija u Crnoj Gori: 423; 521; 542.
H. Murteza-aga, sin Mahmud-begov: 313.
Munla Musa: 484.
Mustafa-paša, guverner Bosne i Klisa: 524.
Mustafa b. Fejzullah b. Ismail-beg Dženetić = Dženetić, Mustafa-beg b. Fejzulah-beg b. Ismail-beg iz Sarajeva
Muṣṭafā b. Yūsuf al-Mostarī: 322.
Mustaj-beg Dženetić: 263; 282; 288; 299; 328; 338; 540.
Mutevelić Ahmed Asim = Ahmed Asim Mutevelić
Mutevelić Asim-beg = Asim-beg Mutevelić
Muzaferija 'Abdulqādir-efendī = 'Abdulqādir-efendī Muzaffarīzāde
Muzaferija Hadži Muhamed = Hadži Muhamed Muzaferija

N

Nāilī-efendija Uvejsović, kadija u Mostaru: 520.
Nurika H. Hasan-efendija iz Gračanice: 409.

O

Hadži Omer Mehmedbašić: 527.
Omer b. Mustafa Zildžić: 229.
H. Omer-efendija Pruščak: 527.
Osman-efendija, muderis Simzade medrese: 400.
Osman b. Hasan Abdić Bošnjak: 413.
Osman-aga, sin Muḥammadov, iz Foče: 179.

P

Potogīzāde, Muḥammad Ḥamdī = Muḥammad Ḥamdī Potogīzāde
Pruščak, h. Omer-efendija = H. Omer-efendija Pruščak

S, Ṣ

Munla Ṣāliḥ, mujezin u Ćejva- mahali u Mostaru: 217; 426.
Salih ef. Hasanagić: 330.
Salih-efendija Hromić: 163.
Salim-efendija Muftić: 83; 135; 237; 242; 284; 390; 444; 468; 534.
Seid Ali-beg Filipović: 29.
Silahdar Muhmed-paša: 43.
Sobo H. Muhamed: 44.
Spahić, Muhamed Mostarac = Muhamed Spahić Mostarac
Spahić, H. Zulfikar-aga b. Mehmed (Muhamed Spahizade) = H. Zulfikar-aga b. Mehmed Spahić (Muhamed Spahizade) iz sela Čumel (Čumeljaci) kod Ljubinja
Stočević = Ali Galib-paša Stočević

Stočević = Ali-paša Stočević
Strnak H. Muhamed-efendija: 337.
šaih Sulaimān, raniji kol-ćehaja, potom šeher-ćehaja u Sarajevu: 26.
Šaih Sulaimān-efendi, vaiz u Velikoj džamiji u Budimu: 142.
Svrzo Ismet-efendija, sin Vejsil-efendije: 175; 232; 355; 486.
Svrzo Mehmed-efendija, sin Muhamed-age: 288; 291; 426; 457; 484.
Svrzo Mehmed-efendija = Mehmed-efendija Svrzo

U, ʻU

sultanija Ummi Gultum, kći sultana Aḥmad-hana: 28.
Uvejsović, Nāilī-efendija = Nāilī-efendija Uvejsović
Uzejr b. Salih, mulazim iz Manastira (Bitolj): 219.

Z

Zafranija = Ibrahim Zafranija
Zildžić, Omer b. Mustafa = Omer b. Mustafa Zildžić
H. Zulfikar-aga b. Mehmed Spahić (Muhamed Spahizade) iz sela Čumel (Čumeljaci) kod Ljubinja: 111; 122; 365; 412.

INDEKS BIVŠIH VLASNIKA

A, ʻA

Abdulah Hasan-beg Mahremizade: 297
Abdulaziz Muminzade, muderris u medresi Kurkdži-baši: 272
ʻAbdulbaqī, sin Hadži Ibrahim efendije: 188
ʻAbdul-baqī Muḥammad b. H. Muḥammad-aga Džino (Džinić): 311
Abduhu Šeih Muhamed: 293
(Hafiz) ʻAbdulkerīm: 169
Abdullah: 500
ʻAbdullāh b. Šaih Aḥmad, kadija iz Soluna: 208
Abdullah b. Dursun: 321
ʻAbdullah, sin Ejubov: 165
Abdullah b. Hasan: 516
ʻAbdullah Kantamiri-zade: 193; 205
ʻAbdullah Rūmī: 155
Abdurrahim: 270
ʻAbdurrahim, bivši kadija u Izmiru: 51
Abdurrahim b. Muhamed, muderris: 297
ʻAbdurrahim b. Muḥibuddīn: 154
Abdurraḥmān: 296
ʻAbdurraḥmān iz Yedrena: 147
Abu Bekr b. Rustem b. Ahmed eš-Šerwani: 344
Aiša...(?): 319
(Munla) Aḥmad-efendija iz Ljubinja: 102
Aḥmad b. ʻAlī: 193; 197
(as-Sayyid) Aḥmad Bahrī: 166; 449
Aḥmad b. Muḥammad b. Ḥ. ʻAlī b. Muṣṭafā-aga b. Ṣāliḥ-aga Dizdar b. Ḥ. Ḥusein-aga b. Ḥ. Aḥmed-aga b. Ḥ. Ḥusein-aga: 272
Aḥmad b. Muṣṭafa: 187
(H.) Ahmad ef., sin Muṣṭafin, muderris G.H. medrese: 184; 188; 443
Ahmed-aga Bošnjak: 261
Ahmed b. Ali: 262
(Hafiz) Ahmed-efendi b. Muhamed: 288
Ahmed Seid b. Ahmed Mīr iz grada Hāmije na Kritu: 260
Ajni-begov mekteb u Sarajevu: 84; 112; 136
ʻAlī ʻAbdulğalīlzāde: 140
Alī b. Abdulaziz: 445
Alī b. Abdullah: 272
Alī b. Ḥasan Džabizade: 514
Alī b. Ḥasan el-Mostārī: 217
Alī b. el-Jemeni el-Huseini: 272
(Munla) Ali Mehmed-baša: 506
ʻAlī b. Muḥammad b. Manṣūr b. Ismāʻīl aš-Šīrāzī: 521
Amrullah b. Amrullah al-Bosnawī: 181
(Hadži) Arif b. Derviš ef.: 171
(Hadži) ʻĀrif-efendija Mostarac Kajtazzade: 171

B

Bakarević = Ibrāhīm b. Ḥ. Muṣṭafā al-Baqārī, Bakarević
Bojozade Hasan-efendi: 298; 311; 526; 547
Bosnali Ahmed-aga: 262
Bosnevi Halil: 270
Bošnjak Osman b. Hasan Abdić: 413

C

Careva džamija u Sarajevu: 39

E

Ebu Bekr b. H. Muhamed: 441
Ebu'l-Felāḥ 'Abdulḥajj b. Ahmed b. Muhamed b. el-Imād: 265
Elči Ibrahim-pašina medresa = Fejzija Medresa u Travniku

F

Fejzija medresa u Travniku: 34; 36; 103; 138; 141; 160; 162; 167; 184; 207; 209; 219; 267; 268; 282; 297; 299; 320; 329; 395; 404; 410; 421; 437; 449; 485; 509; 513; 522; 530; 554
Fejulah Hamamdžizade: 163
Ferhadija džamija u Banjaluci: 38

G

Gazi Husrev-begova džamija u Sarajevu: 46
Gulšeni Lutfullah Lutfi: 333

H, Ḥ, Ḫ

Hadžipašazade Hadži Memiš-aga: 317
(Hağı) Ḫalīl-efendi iz Gračanice: 182; 202; 300; 366; 424; 492; 499
Ḫalīl Bosnevī (Bošnjak), pisar u Beogradskom sudu: 366
Hasan: 242
Hasan-efendija: 247
(H.) Hasan Muzaferi el-Bosnavi iz Sarajeva: 308
(as-Sayyid) Ḥasan b. aš-Šayḫ... iz Egipta: 144
Hromozade: 153
Hromozade Salih Sidqī = Stočanin Hromozade Salih Sidqī
(Šejh) Husein-efendi Antalyewi: 163

I, 'I

(Munla) Ibrāhim b. 'Abdullāh iz Sarajeva: 401
(Ḥağı) Ibrāhīm 'Abdurrazzākzāde; 125
(Hadži) Ibrahim b. Hadži Durak: 317
Ibrahim b. Hamza, Ušaqīzāde: 339
Ibrahīm, sin Hadži Ibrahima-efendije: 188
Ibrahim b. Šeih Ismā'īl: 414
Ibrahīm b. Muhamed b. Ibrahīm: 154
Ibrahim b. Muhamed Župčevi: 329
Ibrāhīm b. Ḥ. Muṣṭafā al-Baqārī, Bakarević: 5; 539
Ibrahim b. Salih-efendi: 168
Ibrahīm b. Sulaiman b. 'Abduṣṣamad: 298
'Īsā b. Aḥmad iz Erzeruma: 129
Ismā'īl b. Ḥasan: 17
Ismet-efendi Svrzo, sin Vejsil-efendije iz Sarajeva: 232
'Izzetī Ṣāliḥ, kadija u Bosna Brodu (Travniku): 194; 269

J

Jahja b. Ali, kadija u Šumenu (Šumna): 162
Jusuf b. Ebul-Feth es-Sekifi el-Hanefi: 162

K

Kantamirijina biblioteka u Sarajevu: 141; 201; 203; 254; 255; 268; 282; 284; 286; 289; 319; 328; 363; 366; 391; 415; 431; 492
Karađoz-begova biblioteka: 8; 9; 23; 49; 52; 105; 127; 143; 148; 149; 150; 153; 156; 164; 165; 166; 177; 188; 189; 190; 194; 196; 197; 203; 208; 212; 217; 223; 242; 260; 261; 262; 264; 274; 275; 285; 286; 292; 294; 302; 303; 304; 317; 321; 322; 329; 330; 336; 346; 351; 358; 403; 414; 420; 421; 426; 432; 436; 448; 480; 514; 524; 529; 549
Kasim b. Ibrahim b. Kasim b. Ali: 260

M

Mahmud, muftija u Magnisi: 444
Mahmud b. Ali, vaiz džamije Murad...?: 288
(Hafiz) Mehamed: 162
(H.) Mehmed Handžić: 293; 295; 297; 298; 351
Mehmed Hasib b. Ibrahim b. Mustafa es-Saraji: 168
(Džamija) Mehmed-paše Kukavice u Foči: 40
Mehmed, sin Šejh Mustafin: 435
Mīr Muhamed b. Husein-paša: 469
Muderriszade: 449
Muḥamad Se'id Ḫayrizade: 174
Muḥamad Šākir Mu'īdefendizade (Muidović): 174; 273; 353
Muhamed: 448
(el-Hāğ) Muhamed: 297
(Šejh) Muhamed, muftija u Travniku: 449
(Hafiz) Muhamed-efendi: 162
Muhamed iz Novog Pazara: 134
Muhamed b. Abdullatif el-Hanbelī: 265
Muhamed Adžem: 441
Muhamed Aganagić iz Sarajeva: 195; 538
Muḥamed b. 'Alāuddīn, kadija u Mostaru: 217
Muhamed Enveri-efendija Kadić: 169; 251; 283; 369; 435; 438; 535; 537; 545
Muḥamed Glođo, sin H. Akif-age; 19
Muhamed b. Husejn: 445
Muhamed b. Ibrahīm b. Muhamed ed-Dekdekdžī: 154
Muhamed el-Iznīkī Vahjīzade: 288
Muhamed b. Murad-beg iz Donje Tuzle: 225
Muhamed b. Seyyid Abdulkerim: 269;
(Šaih) Muhamed Mevlevi iz Kaira: 294
Muhamed Salih b...?: 297
Muhamed b. Mustafa al-Bosnawī: 448;
Muhamed Rifdi, muderris medrese Hajruddin-paša: 257
Muhamed b. Seyyid Abdulkerim: 269;
Muḥamed Šakir: 204
(H.) Muhamed Velihodžić: 435
Muḥmmad Čauš...?: 333
Muḥammad b. Nāṣiruddīn al-Ḥarīrī: 153
Muḥammad Rāšid Ḥāfizzāde, kadija u Banjoj Luci: 273
Muḥammad Šaiḫī, muftija u Solunu: 256
Muḥammad ... aṭ-Ṭa'labī: 233
(Šayḫ) Muḥammad efendija Telalagić iz Sarajeva: 104
Muḥammad al-Wazīr: 61
Muḥammed Baqī Džinozade: 181
Muhammed, sin Ibrahim-efendije: 188
Muhammed-efendija Beograđanin: 142
Mūsā al-Mualawī: 137
Mustafa: 448
(H.) Mustafa-efendi: 344
(H.) Mustafa, kadija: 51; 197
(Hadži) Mustafa, niški defterdar: 196
Muṣṭafā b. Aḥmad-efendi: 217
Muṣṭafā b. 'Alī: 61
Muṣṭafā Edib, kadija, sin Ibrāhīma Kučukzāde iz Sarajeva: 111; 365
Mustafa b. Ibrahim: 412
Mustafa, sin šejhul-islama Muhameda, kadija u Üsküdaru: 446;
Mustafa el-Konevi: 441;
(aš-Šayḫ) Muṣṭafā b. al-Ḥāğğ Maḥmūd, Defterdār-zāde: 144
Muṣṭafā b. Maḥmūd al-Fočawī: 59
Muṣṭafā b. Muhamed: 435
Muṣṭafā b. Muhamed b. Halil Mukazade el-Mostari: 260
Mustafa b. Salih: 171
Muṣṭafa b. Ṣāliḥ-efendi Naīmīzade: 403
Muṣṭafa b. Yūsuf al-Mostari: 322

O, 'O

Omer Ajni: 271
Omer b. Muhamed el-Bosnevi: 273
Omer Zuhdi: 273; 538
Osman: 206
(Hadži) Osman Bošnjak: 129
Osman Hifzi-efendi: 172
Osman b. Husejn: 516
'Oṯmān Nūrī b. Muṣṭafā, kadija u Duvnu: 130

P

Puža Munla Mehmed b. Muṣṭafa-efendi, kadija: 168

S, Ş

Şalih, muftija u Mostaru: 212; 423
Şalih b. al-Hağ Muḥamad al-Bosnawī: 174
(Munla) Şāliḥ Hromić iz Stoca: 102
Salih Izeti (Hromozade): 328
(Sayyid) Şāliḥ Jalovčić: 35
Salih Sidki Mahmudkadić: 435
Sijāh...(?)... b. Islām: 409
Simzade medresa u Sarajevu: 107; 211
Stočanin Hromozade Salih Sidqī: 301
(Ḥafiz) Sulaimān b. Ḫalīl-alamdar Šarac: 97
Sulejman Selimović: 317

Š

Šehdi-efendijina biblioteka: 11; 52; 55; 57; 58; 144; 155; 160; 177; 178; 184; 200; 203; 225; 230; 233; 240; 265; 273; 282; 286; 289; 291; 297; 305; 322; 331; 332; 333; 349; 354; 401; 402; 405; 408; 411; 412; 416; 418; 421; 438; 439; 443; 445; 450; 451; 455; 463; 466; 542; 546
Šīt Šukūri b. Nūh b. Ahmed el-Uskubi: 288

U

(H.) Ubejdullah Zuhdi b. H. Ibrahim: 304; 317; 329
Umoljenici (džamija) u Sarajevu: 31
Ušaqīzāde = Ibrahim b. Hamza, Ušaqīzāde

V

Vejsi-efendija: 88

Y

Yusuf el-Bosnevi: 420
(Sayyid)Yūsuf b. Idrīs b. aš-Šayḫ Zain al-'Ābidīn: 153
Yūsuf b. Muḥammad b. Ḥalbānī al-Mu'aydī: 261
Yūsufzāde Sayyid Ibrāhīm, imam sultan Mehmedove džamije: 89
Yūsuf al-Qara Bīnārī al-Anqarawī: 182

Z, Ẓ

Ẓahīr b. Sa'dullah, kadija: 265

INDEKS MJESTA

A

Agros - Konja: 62.
Ahmed pašina al-Gazāiriyya džamija u Istanbulu: 28
Ahmed-agina medresa u Mostaru: 164; 275.
Aja Sofija džamija u Istanbulu: 104.
Ajni-begov mekteb u Sarajevu: 43; 71; 83; 84; 112; 139; 222; 401; 541.
Ajni-dar: 388.
Ak Binar kod Edirne: 324.
Aladža džamija u Foči: 130.
Albanija: 134.
Ali-begova medresa u Travniku: 160.
Alep-Sirija: 340.
Ali Galib-pašina tekija u Mostaru: 351.
Ali Ramazan medresa zv. Qizildag-yaylagi medresa kod grada Qarsa: 414.
Ali-paša Džedid Medresa: 120.
Amid; 6
Anadolija 125.
Ankara: 177; 182.
Aq Gazi mahala - Qastamuni: 52
Ausag u Egiptu: 234.
Azhar: 327; 340.

B

Bafra-Turska: 397.
Bagdad; 293; 347.
Bajburt-Anadolija: 125
Bakir-baba mahala u Sarajevu: 222.
Banja Luka: 38; 273.
Bejdehan: 302.
Bender: 91.
Beograd; 142; 300; 324; 366; 492.
Berde: 418.
Besarabija: 91.
Bey-pazar: 288.
Biblioteke:
-Bojo zade Hasan efendi biblioteka: 298; 311; 526; 547.
-Egipatska biblioteka: 83.
-Gazi Husrev-begova biblioteka: 29; 32; 33; 140; 191; 233; 243; 339; 354; 402; 423; 439; 467; 491; 521; 542.
-Halil efendina biblioteka u Gračanici: 274; 300; 314; 499.
-Handžić Mehmeda biblioteka: 295; 298.
-Ishak-begova biblioteka u Skopju: 85; 88.
-Karađoz-begova biblioteka: 8; 9; 23; 49; 52; 105; 126; 143; 148; 149; 153; 156; 164; 165; 166; 177; 188; 189; 190; 194; 196; 197; 203; 208; 212; 217; 223; 242; 260; 261; 262; 264; 274; 275; 285; 286; 294; 301; 302; 303; 304; 317; 321; 322; 329; 330; 336; 346; 351; 358; 403; 414; 420; 421; 426; 432; 435; 448; 480; 514; 524; 527; 529; 549.
-Kantamirina biblioteka: 141; 181; 201; 203; 254; 255; 268; 282; 284; 286; 289; 319; 328; 362; 366; 391; 415; 431; 492.
-Kairska biblioteka: 200.
-Muhamed Enver Kadića biblioteka: 169; 251; 283; 369; 535; 434; 438; 536; 542.

Bihać: 539.
Birčlan: 326.
Bistrik: 25
Bitolj: 219.
Blagaj: 355.
Bojo-zade Hasan efendi biblioteka: 298; 311; 526; 547.
Bosna: 74; 125; 215; 229; 258; 404; 524.
Bosna-Brod (travnik: 194; 328.
Brusa (Bursa); 196; 412; 421.
Bugarska: 19. 382.
Buhara: 66; 256.
Burmali džamija uSkoplju: 343.

C

Careva džamija 33; 39; 229.
Careva džamija u Beogradu: 492
Careva džamija u Rogatici: 342.
Crna Gora: 423; 542.
Crno more: 372; 521.

Č

Čajniče: 188; 342; 343.
Čarkli medresa - Turska: 243.
Čejvan mahala u Sarajevu: 217.
Čelebi-zade džamija u Istanbulu: 281.
Čumeljci kod Gleđevaca: 111; 122; 365.
Čumenj u Hercegovini: 111; 122; 365.

D

Dagistan: 32
Damask: 196; 211; 232; 236; 331; 375; 493; 498.
Darus-sunna: škola hadisa: 232.
Debbeg Sulejmanova mahama u Sarajevu: 43.
Delendede kod Konje: 35
Delhi: 458.Derventa: 382.
Dnoluk kod Jajca: 34.Doboj: 384.
Donja Tuzla: 29; 223; 225.
Durak hodžina džamija u Sarajevu: 48.
Duvno: 130; 269.

DŽ

Džami Atik mahala u Sarajevu: 28
Džindi mahala u Donjoj Tuzli: 29

Džamije
-Ahmed pašina al-Gazāiriyya džamija u Istanbulu: 28.
-Aja Sofija džamija u Istanbulu: 104.
-Aladža džamija u Foči: 130.
-Burmali džamija uSkoplju: 343.
-Careva džamija: 33; 39; 229.
-Careva džamija u Beogradu: 492.
-Careva džamija u Rogatici: 342.
-Čelebi-zade džamija u Istanbulu: 281.
-Durak hodžina džamija u Sarajevu: 48.
-Emevijska džamija u Damasku: 492.
-Ferhadija džamija: 34; 38; 95.
-Gazi Mehmed Fatihova džamija 33; 44.
-Mehmed-paše Kukavice džamija u Foči: 40.
-Murad džamija: 288.
-Nišandži Mehmed pašina džamija u Istanbulu: 51; 296.
-Resululahova džamija u Medini: 527.
-Sayyida Zainib džamija u Kairu: 528.
-Stara džamija u Foči: 290.
-Sulejmanija džamija: 26.
-Sultan Mehmedova džamija: 89; 109.
-Ulomljenica džamija: 31.

Đ

Đakova: 7.
Đulmerk: 326.
Đumišića mahala u Sarajevu: 45; 67.
Đumišića medresa: 26.

E

Edirne (Jedrene); Edrede: 147; 324; 329.
Egipat: 28; 92; 123; 172; 213; 234; 286; 342; 343; 350; 403; 489; 510.
Egipatska biblioteka: 83.
Elči Hadži Ibrahim-pašina medresa: 34; 36; 71; 103; 141; 160; 161. 162; 167; 184; 207; 209; 219; 267; 268; 283; 297; 299; 320; 329; 395; 404; 408; 421; 437; 449; 482; 513; 522; 530; 554.
Elsabana u Albaniji: 134.
Emevijska džamija u Damasku: 492.
Erzurum: 128.

F

Farisija medresa u Damasku: 331.
Fatime Hatun medresa: 539.
Feke- Adana: 20.
Ferhadija džamija: 34; 38; 95.
Foča: 40; 59; 68; 130; 141; 142; 148; 152; 179; 223; 245; 266; 290; 296; 313; 342; 412.

G

Galipolje: 369.
Gazi Mehmed Fatihova džamija 33; 44.
Gazi Husrev-begova biblioteka: 29; 32; 33; 140; 191; 233; 243; 339; 354; 402; 423; 439; 467; 491; 521; 542.
Gazi Husrev-begov hanikah: 401.
Gazi Husrev-begov mekteb: 209.
Gazi Husrev-begov vakuf: 145; 243.
Gazi Husrev-begova džamija: 32; 33; 46; 553.
Gazi Husrev-begova medresa: 129; 184; 188; 256; 280; 299; 300; 314; 338; 342; 441; 443; 446; 484.
Glamoč: 474.
Gleđevci: 111.
Goražde: 342.
Gornja Tuzla: 111.
Gornji vakuf: 541.
Gradačac: 229; 513.
Gračac tvrđava: 229.
Gračanica: 134; 142; 182; 202; 274; 300; 367; 407; 424; 499.
Grčka: 450.
Guli: 423.

H

Haleb: 455.
Halil efendina biblioteka u Gračanici: 274; 300; 314; 499.
Hamija: 260.
Handžić Mehmeda biblioteka: 295; 298.
Hatay u Kini: 442.
Hawadže Muhamed Parsa hanikah u Buhari: 256.
Hemedan: 280.
Himat iz Damaska: 375.
Hošab: 326.
Hrvatska: 7
Husrevija medresa u Sarajevu: 68.

I

Ibrahim-pašina medresa u Počitelju: 403.
Imadijja medresa u Hemedanu: 280.
Indija: 458.
Isfahan: 348.
Ishak-begova biblioteka u Skopju: 85; 88.
Iskenderija medresa u Kairu: 64.
Iskender-pašina mahala u Sarajevu: 401.
Ismail-serhat: 503.
Istanbul: 32; 51; 55; 91; 92; 102; 126; 151; 183; 209; 215; 221; 254; 270; 273; 281; 291; 314; 334; 355; 380; 407; 412.
Izačić: 539.
Izmir: 351.

J

Janja: 31.
Jenišeher: 473.
Jerusalim: 255; 350.
Jugoslovenska akademija znanosti i umjetnosti: 381.

K

Kaba: 145.
Kairo: 64; 94; 234; 252; 254; 294; 327; 340; 382; 391; 445; 486; 514; 528.
Kairska biblioteka: 200.
Kamičak mahala u Ključu: 34.
Kaniža: 215.
Kantamirina biblioteka: 141; 181; 201; 203; 254; 255; 268; 282; 284; 286; 289; 319; 328; 362; 366; 391; 415; 431; 492.
Kapu agina Ahmed-agina medresa u Mostaru: 175; 190.
Karabunar: 182.
Karaman: 69; 129.
Karađoz-begova biblioteka: 8; 9; 23; 49; 52; 105; 126; 143; 148; 149;

153; 156; 164; 165; 166; 177; 188; 189; 190; 194; 196; 197; 203; 208; 212; 217; 223; 242; 260; 261; 262; 264; 274; 275; 285; 286; 294; 301; 302; 303; 304; 317; 321; 322; 329; 330; 336; 346; 351; 358; 403; 414; 420; 421; 426; 432; 435; 448; 480; 514; 524; 527; 529; 549.
Karađoz-begova medresa: 22
Kavkaz: 32
Kaysari: 154.
Kefe na Krimu: 33.
Kina: 442.
Kipar: 555.
Klis: 524.
Ključ: 34.
Konja: 35; 62.
Kopan u Mađarskoj: 515.
Krim: 32; 33; 155; 514.
Krit: 260; 467.
Krkčešme medresa u Istanbulu: 474.
Kurkdži-bašina medresa: 272.
Kustendil 28.
Kutahija: 150.
Kutahija: 97.

L

Laizi-Kerman: 69; 71.
Larind; 69.
Larise-Jenišeher: 473.
Leskovik u vilajetu Janja: 31
Livno: 108; 252.

LJ

Ljubunja: 102; 111; 122; 365.

M

Mađarska: 423; 515.
Maglaj: 226.
Magnis: 444.
Magusi na Kipru: 555.
Mahale:
-Aq Gazi mahala - Qastamuni: 52.
-Bakir-baba mahala u Sarajevu: 222.
-Čejvan mahala u Sarajevu: 217.
-Debbeg Sulejmanova mahama u Sarajevu: 43.
- Džami Atik mahala u Sarajevu: 28.
-Džindi mahala u Donjoj Tuzli: 29.
-Đumišića mahala u Sarajevu: 45; 67.
-Iskender-pašina mahala u Sarajevu: 401.
-Kamičak mahala u Ključu: 34.
-Nedžar Hadži Ibrahim mahala u Sarajevu: 45.
-Sinan-vojvode mahala: 21.
-Timurhanova mahala u Sarajevu: 44.
Mahmudi: 326.
Makedonija: 343; 366.
Medina: 60; 106; 233; 234; 245; 527; 541; 542.
Medrese:
-Ali-paša Džedid Medresa: 120.
-Ali begova medresa u Travniku: 160.
-Ahmed agina medresa u Mostaru: 164; 275.
-Ali Ramazan medresa zv. Qizildag-yaylagi medresa kod grada Qarsa: 414.
-Čarkli medresa - Turska: 243.
-Đumišića medresa: 26.
-Elči Hadži Ibrahim-pašina medresa: 34; 36; 71; 103. ; 141; 160; 161. 162; 167; 184; 207; 209; 219; 267; 268; 283; 297; 299; 320; 329; 395; 404; 408; 421; 437; 449;.482; 513; 522; 530; 554.
-Farisija medresa u Damasku: 331.
-Fatime Hatun medresa: 539.
-Gazi Husrev-begova Medresa: 68129; 184; 188; 256; 280; 299; 300; 314; 338; 342; 441; 443; 446; 484.
-Husrevija medresa u Sarajevu: (vidi: Gazi Husrev-begova medresa).
-Iskenderija medresa u Kairu: 64.
-Imadijja medresa u Hemedanu: 280.
-Ibrahim-pašina medresa u Počitelju: 403.
-Karađoz-begova medresa: 22.
-Kapu agina Ahmed-agina medresa u Mostaru: 175; 190.
-Kurkdži-bašina medresa: 272.
-Krkčešme medresa u Istanbulu: 474.
-Murteza Karagoz-zade medresa : 423.
-Nova medresa u Medini: 245.
-Nizamija medresa u Bagdadu: 293.

-Reis el-kutub medresa u Qastamoniji: 301.
-Sulejmanija medresa: 8.
-Simzade medresa: 26; 45; 67; 107; 160. 211; 359; 400.
-Saif medresa u Ankari: 177.
-Skender-pašina medresa: 327.
-Šehzade medresa: 473.
-Tekija medresa: 19.
-Zvornička medresa: 167.
Mehmed-paše Kukavice džamija u Foči: 40.
Meka: 8; 75; 214; 272; 348; 541; 504.
Mostar: 22; 105; 163; 164; 171; 175; 190; 204; 208; 212; 260; 263; 272; 292; 301; 321; 330; 351; 421; 423; 426; 456; 479; 520; 529
Mudanija: 134.
Mudurn - Qastamuni: 52.
Mugla: 111; 337.
Muhamed Enver Kadića biblioteka: 169; 251; 283; 369; 535; 434; 438; 536; 542.
Murad džamija: 288.
Murteza Karagoz-zade medresa ; 423.

N

Nasiriyya hanikah u Sahrau: 162.
Nedžar Hadži Ibrahim mahala u Sarajevu: 45.
Neretva: 40.
Niđa: 388.
Nikde - Turska: 243.
Nizamija medresa u Bagdadu: 293.
Niš: 142.
Nišandži Mehmed pašina džamija u Istanbulu: 51; 296.
Nova medresa u Medini: 245.
Novi Pazar: 135; 434.

O

Odžakov: 24
Ohrid; 18.
Olovo: 252; 536.
Osman Pazar: 19
Ozije: 24
Ošanići kod Stoca: 402; 463.

P

Papari: 343.
Perzija: 69.
Pljevlja: 240.
Počitelj: 40; 41; 294; 317; 335; 345; 403.
Prozor: 120.
Prusac: 74; 325.

Q

Qars: 414.
Qastamuni: 52; 301.

R

Radomir kadiluk: 121.
Reis el-kutub medresa u Qastamoniji: 301.
Resmo -Krit: 467.
Resululahova džamija u Medini: 527.

Ričina kod Mostara: 456.
Rogatica: 342.

S

Sahra: 162.
Saif medresa u Ankari: 177.
Sakiz: 555.
Samarkand; 66
Sarajevo: 10; 21; 23; 25; 26; 27; 28; 31; 33; 33; 34; 38; 39; 43; 44; 45; 46; 59; 60; 68; 74; 95; 107; 112; 135; 160; 175; 205; 217; 222; 226; 227; 232; 238; 252; 268; 284; 288; 299; 308; 314; 338; 340; 341; 350; 359; 360; 365; 400; 401; 402; 404; 434; 441; 427; 431; 473; 474; 482; 509; 530; 547; 463; 486; 526; 535; 536; 538; 553.
Sayyid Gazi-Turska: 150.
Sayyida Zainib džamija u Kairu: 528.
Serez-Grčka: 450.
Sevilja: 4.
Seyyid šehiri kod Konje: 35.
Simbor: 423.
Sim-zade medresa: 26; 45; 67; 107; 160; 211; 359; 400.
Sinan-vojvode mahala: 21
Sinop: 372; 397.

Sirija: 341.
Sirijski Tripolis: 296.
Skender-pašina medresa: 327.
Skoplje: 26; 28; 69; 85; 343; 366; 434.
Solun: 50; 208; 256.
Spuž: 83.136.
Srebrenica: 135; 434.
Sredozemno more: 555.
Stara džamija u Foči: 290.
Stolac: 102; 337; 402; 412; 463.
Sudan ; 359; 492.
Sulejmanija džamija: 26.
Sulejmanija medresa: 8.
Sultan Mehmedova džamija: 89; 109.

Š

Šarafija štamparija u Egiptu: 172.
Šehdina biblioteka: 11; 52; 57; 144; 154; 155; 157; 160; 177; 178; 184; 199; 200; 203; 205; 206; 225; 230; 233; 240; 255; 265; 267; 273; 282; 286; 289; 291; 297; 305; 322; 331; 332; 333; 349; 354; 402; 405; 406; 408; 412; 416; 621; 438; 439; 443; 445; 450; 451; 455; 463; 466; 470; 521; 542; 546.
Šeh-zade medresa: 473.
Šeriatska sudačka škola u Sarajevu: 360.
Širvan: 418.

T

Taslidže (Pljevlja); 240.
Taš Uzi: 277.
Tašan kod Edirne: 324.
Taštamatij hanikah kod Kaira: 234.
Tekija medresa: 19.
Tekrur u Sudanu: 359
Tesalija: 473.
Tešanj: 227; 384; 412.
Tibriz: 141; 156.
Timurhanova mahala u Sarajevu: 44.
Travnik: 26; 34; 36; 58; 71; 116; 136; 139; 141; 160; 161; 184; 194; 219; 328; 400; 406; 449; 536.
Turnovo: 473.
Turska: 20; 35; 243; 326; 397; 442; 463.
Tuzla: 25

U

Ulomljenica džamija: 31
Uskopje: 26.
Uskudar: 446.

V

Vidin-Bugarska: 382.
Visoko: 524.
Yenice Vardar kod Soluna: 50.

Z

Zagreb: 381.
Zvornička medresa: 167.
Zvornik: 135; 168; 404; 434.

PRILOZI

TABELA I—XV

TABELA I

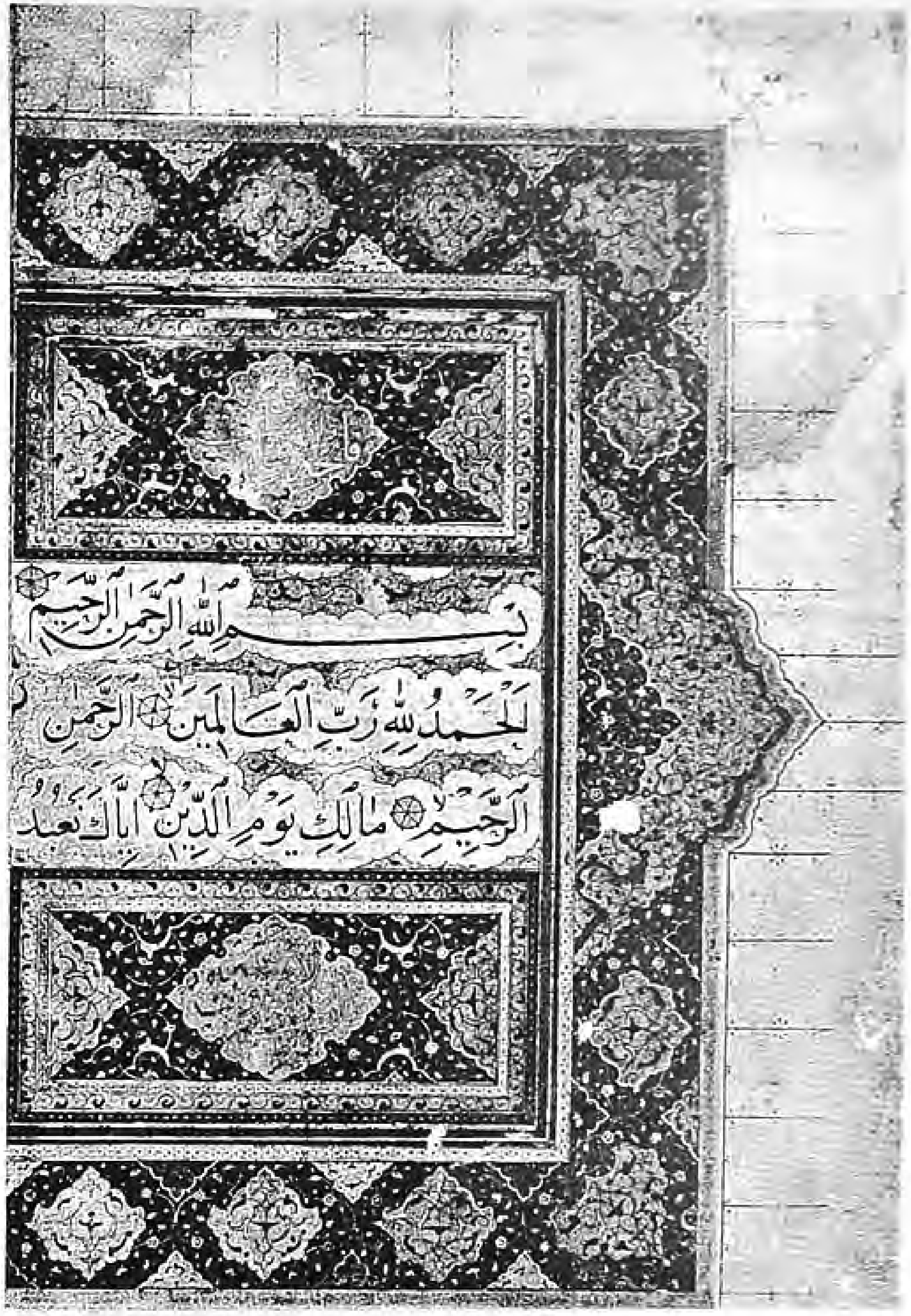

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين ۝ الرحمن

الرحيم ۝ مالك يوم الدين ۝ اياك نعبد

Prva stranica prvog džuza Mehmed-paše Sokolovića (v. br. 59)

TABELA II

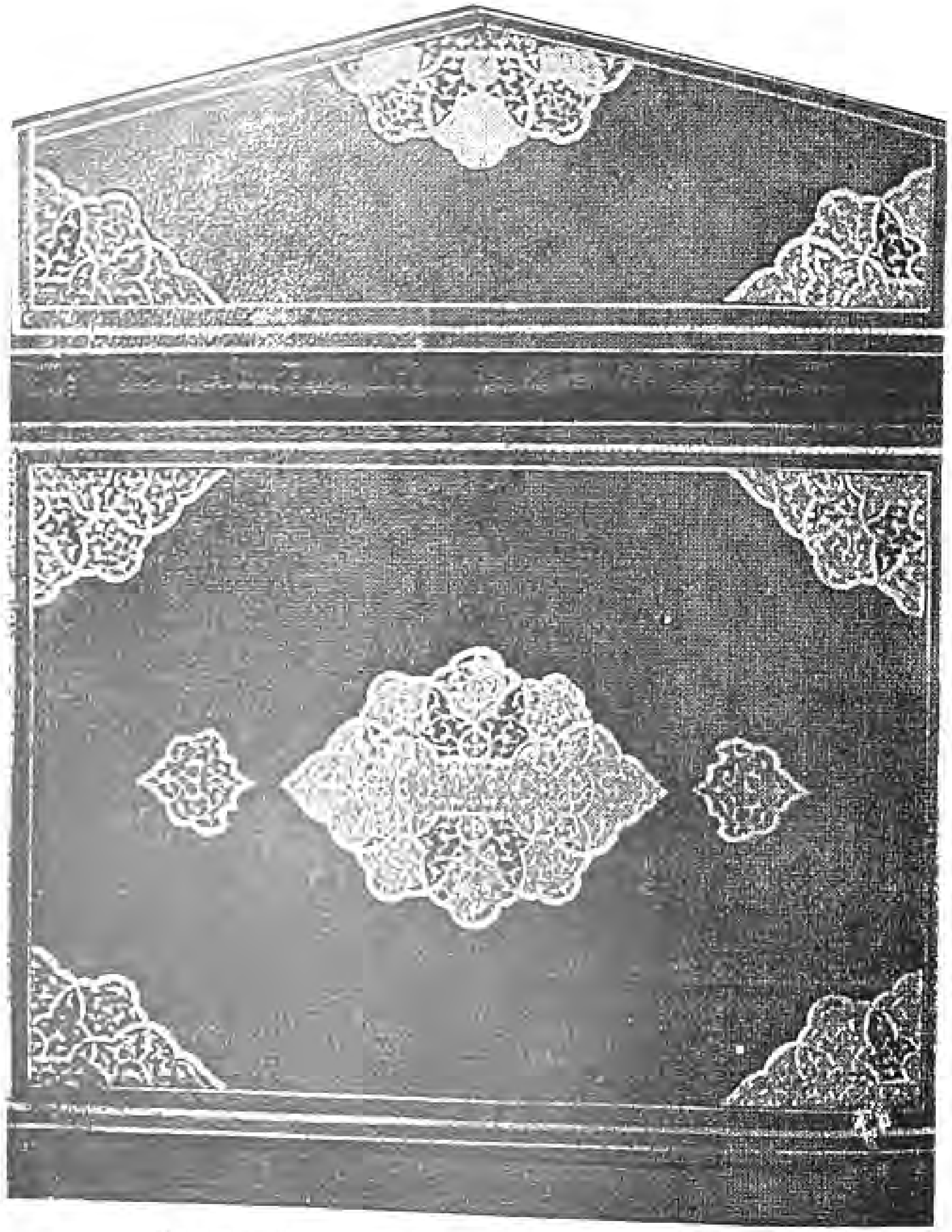

Nutarnja strana poveza Sokolovića džuzova (v. br. 59)

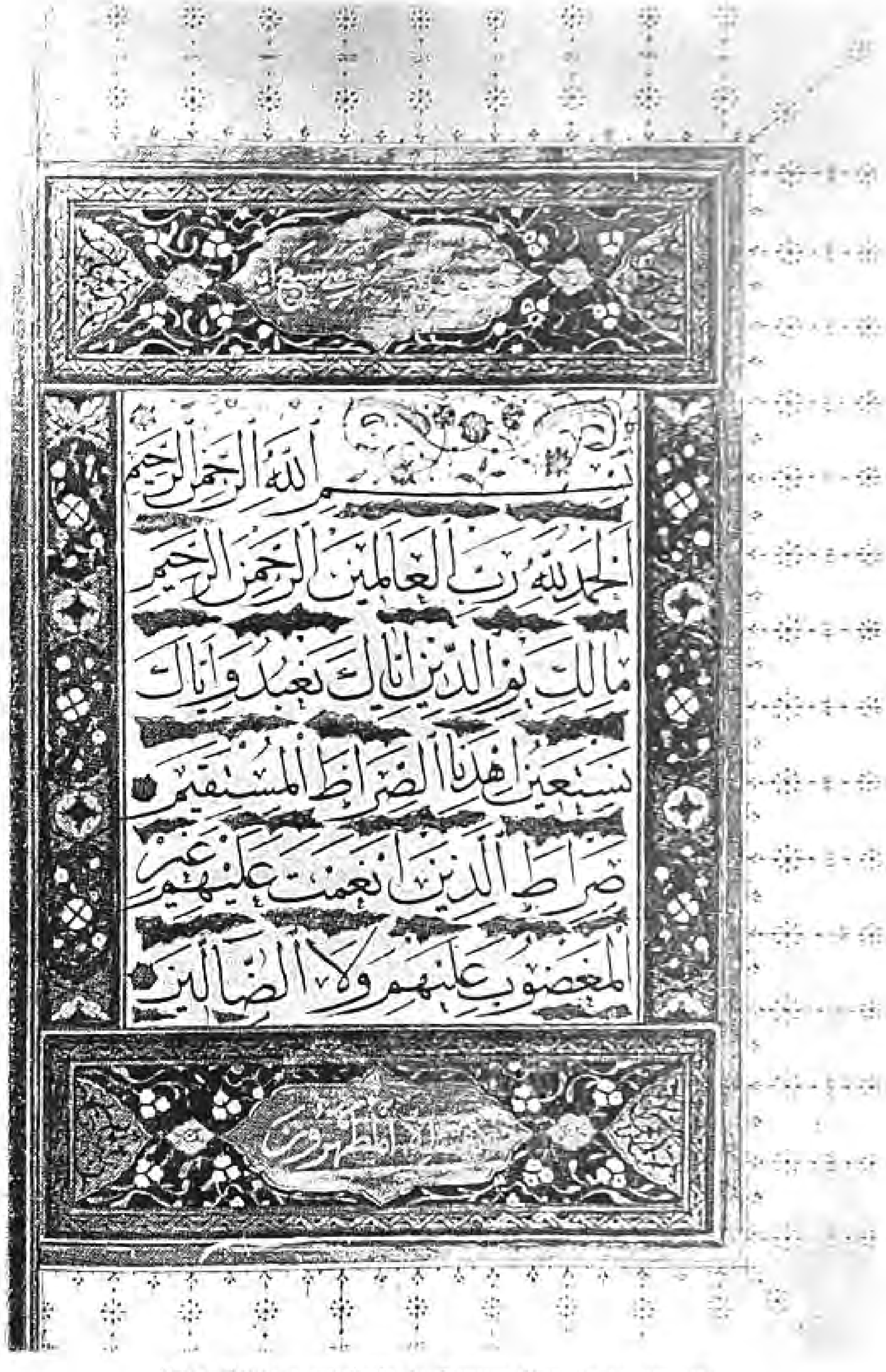

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين الرحمن الرحيم
مالك يوم الدين اياك نعبد واياك
نستعين اهدنا الصراط المستقيم
صراط الذين انعمت عليهم غير
المغضوب عليهم ولا الضالين

Prva stranica mushafa iz Careve džamije (v. br. 47)

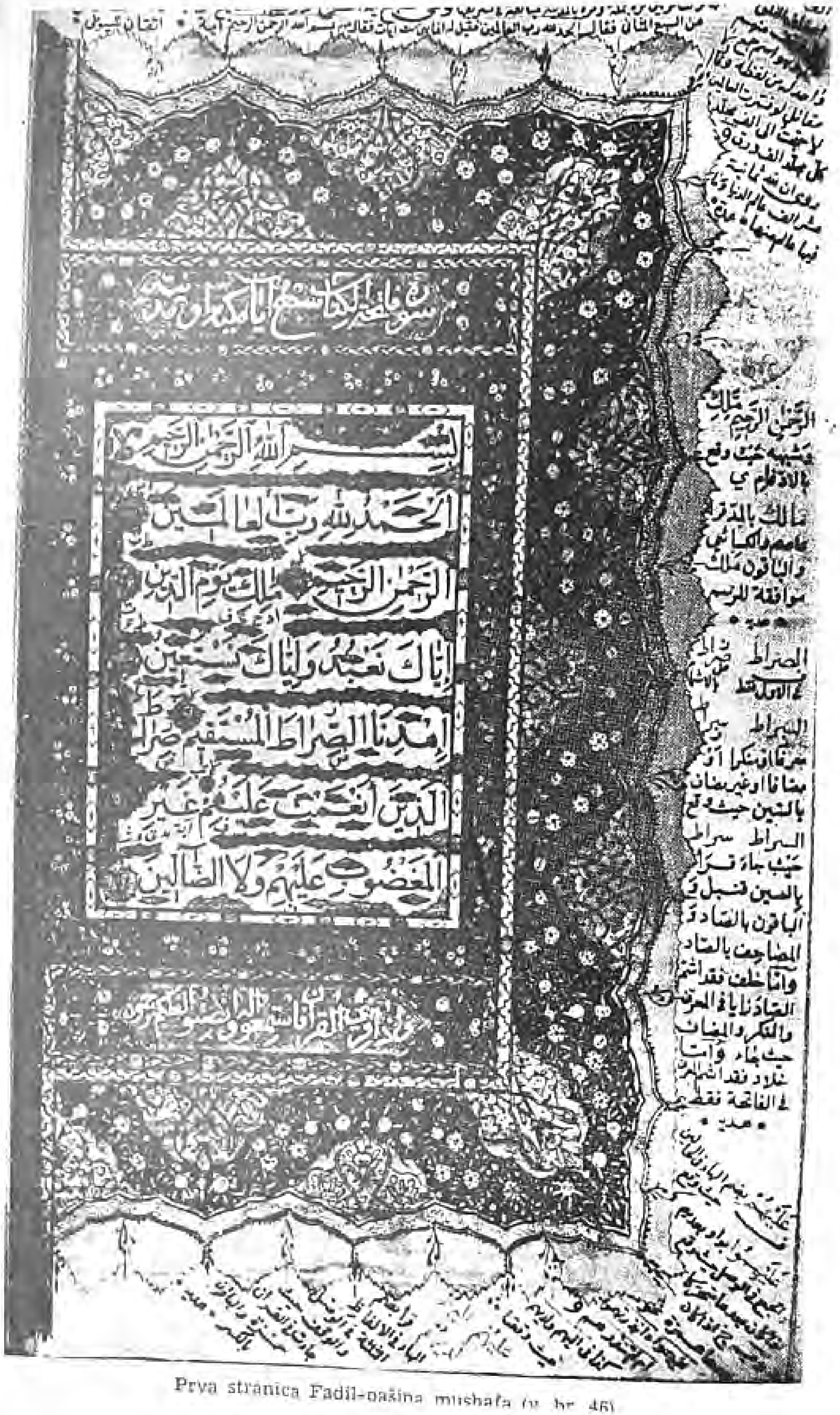

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
الرحمن الرحيم مالك يوم الدين
إياك نعبد وإياك نستعين
اهدنا الصراط المستقيم صراط
الذين أنعمت عليهم غير
المغضوب عليهم ولا الضالين

Prva stranica Fadil-pašina mushafa (v. br. 46)

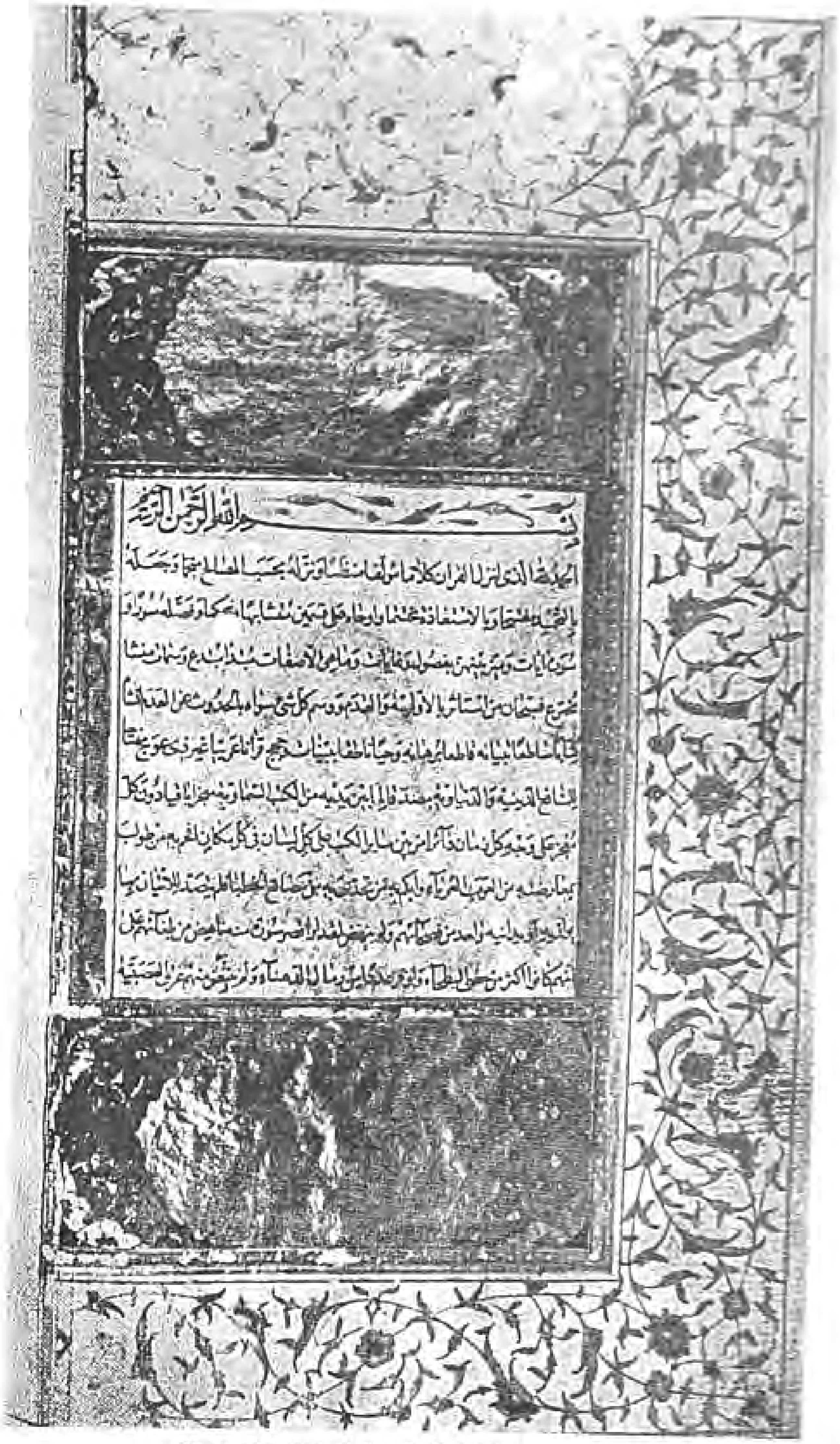

Prva stranica djela al-*Kaššāf* (v. br. 180)

TABELA VI

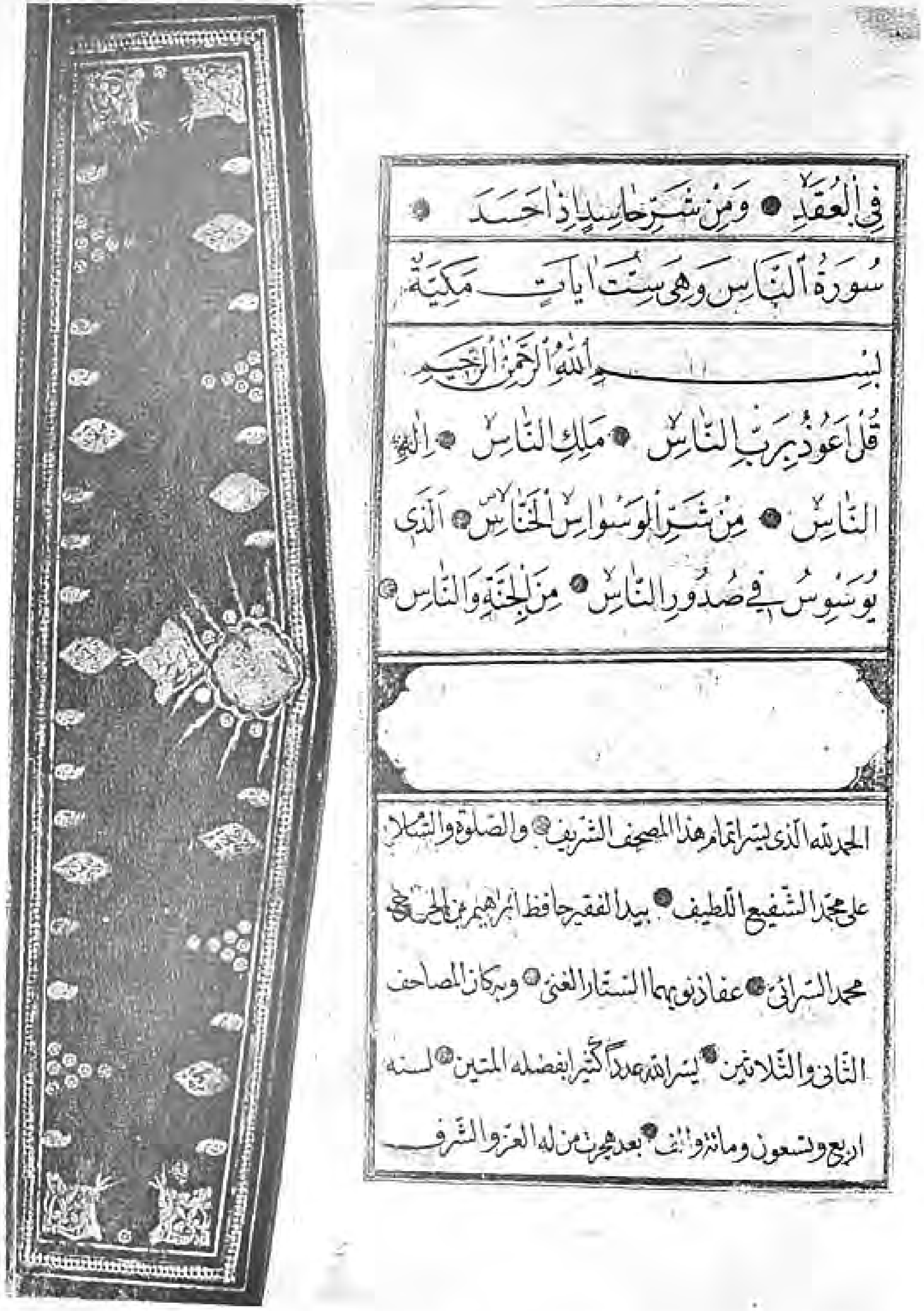

في العقد ● ومن شر حاسد اذا حسد ●

سورة الناس وهي ست ايات مكية

بسم الله الرحمن الرحيم

قل اعوذ برب الناس ● ملك الناس ● اله
الناس ● من شر الوسواس الخناس ● الذي
يوسوس في صدور الناس ● من الجنة والناس ●

الحمد لله الذي يسر اتمام هذا المصحف الشريف ● والصلوة والسلام
على محمد الشفيع اللطيف ● بيد الفقير حافظ ابراهيم بن الحاج
محمد السرائي ● عفا ذنوبهما الستار الغني ● وهذا كان المصاحف
الثاني والثلاثين ● يسر الله عددا كثيرا بفضله المتين ● لسنه
اربع وتسعون ومائة والف ● بعد هجرت من له العز والشرف

Posljednja stranica mushafa hafiza Ibrahima Šehovića Sarajlije (v. br. 31)

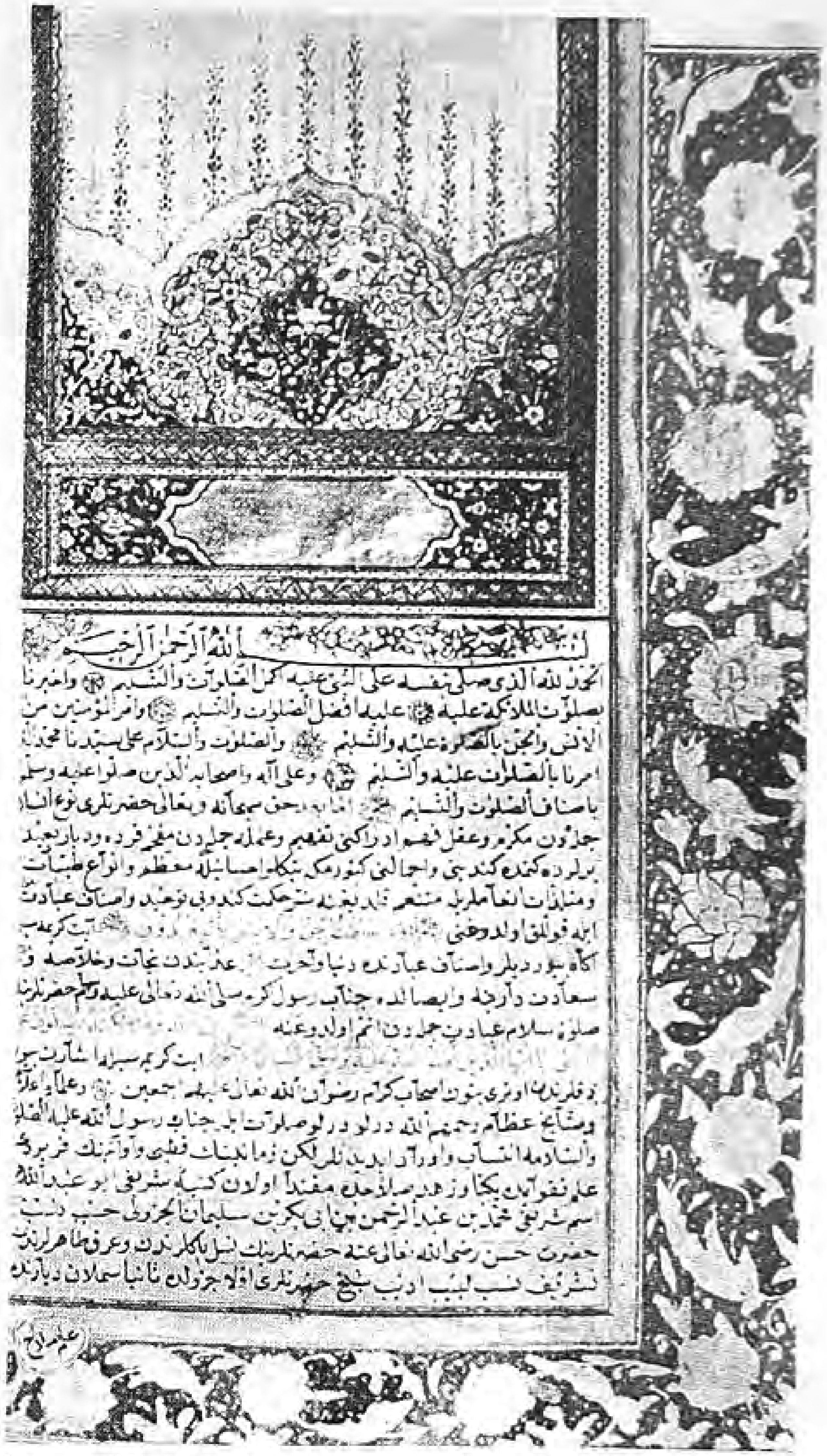

Prva stranica djela *Taufiq muwaffiq al-ḫairāt — šarḥ Dalāʾil al-ḫairāt* (v. br. 784)

TABELA VIII

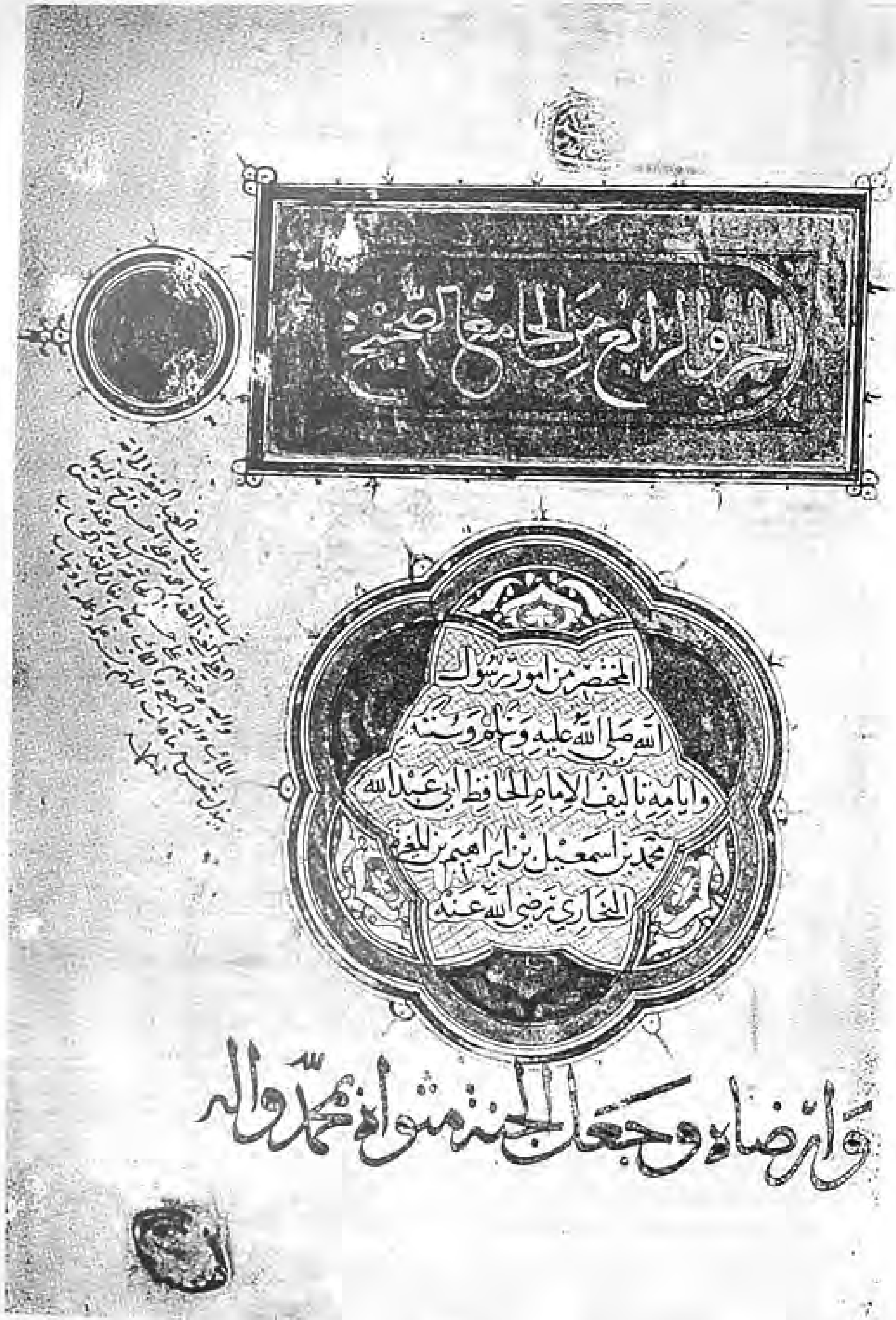

الجزو الرابع من الجامع الصحيح

المختصر من امور رسول الله صلى الله عليه وسلم وسننه وايامه تاليف الامام الحافظ ابي عبد الله محمد بن اسمعيل بن ابراهيم بن المغيرة البخاري رضي الله عنه

وارضاه وجعل الجنة مثواه بمحمد واله

Naslovna stranica djela *Ṣaḥīḥ al-Buḫārī* (v. br. 419)

TABELA IX

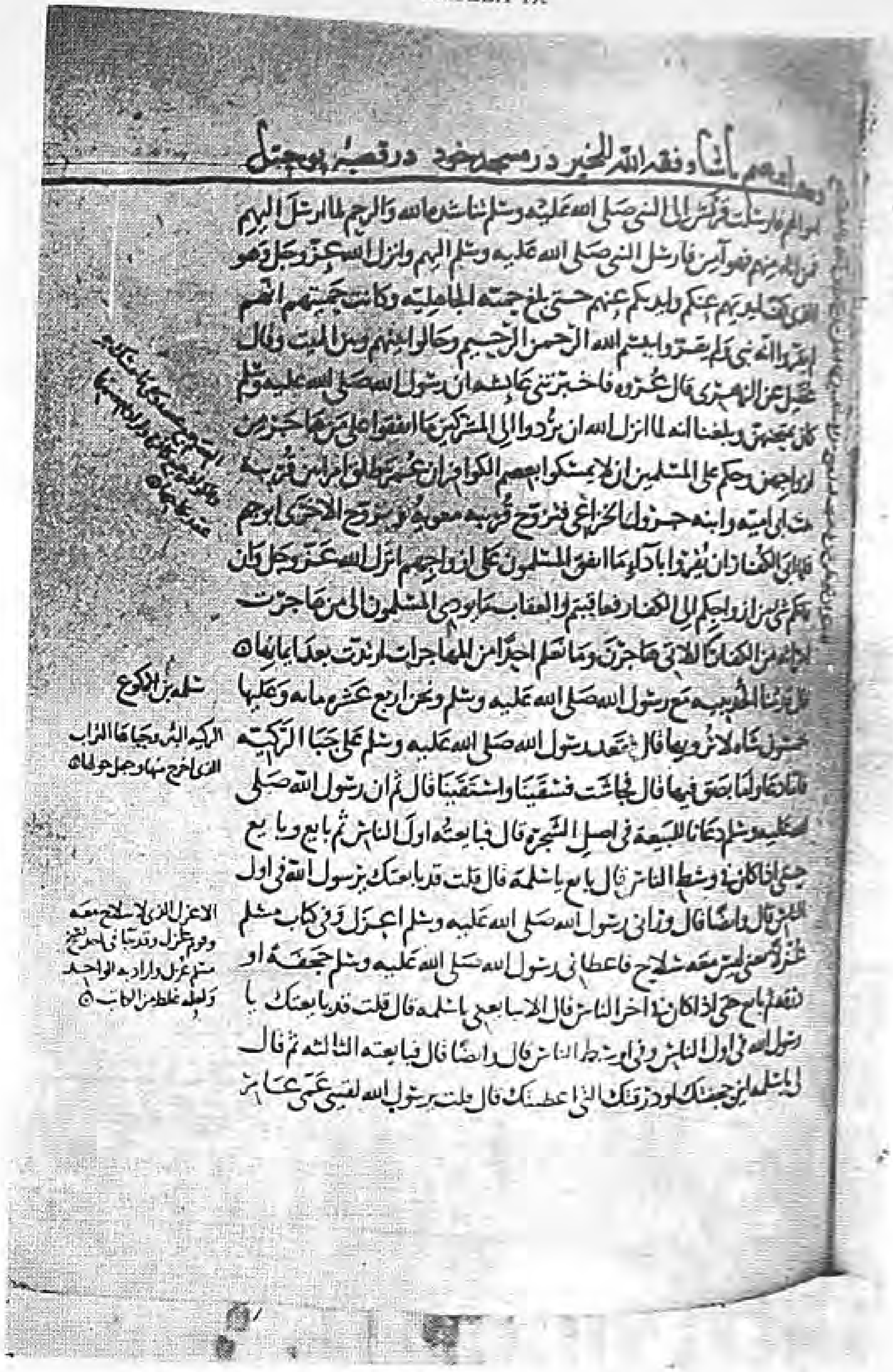

Stranica iz sredine djela *Muḫtaṣar ǧāmi' al-uṣūl* (v. br. 508)

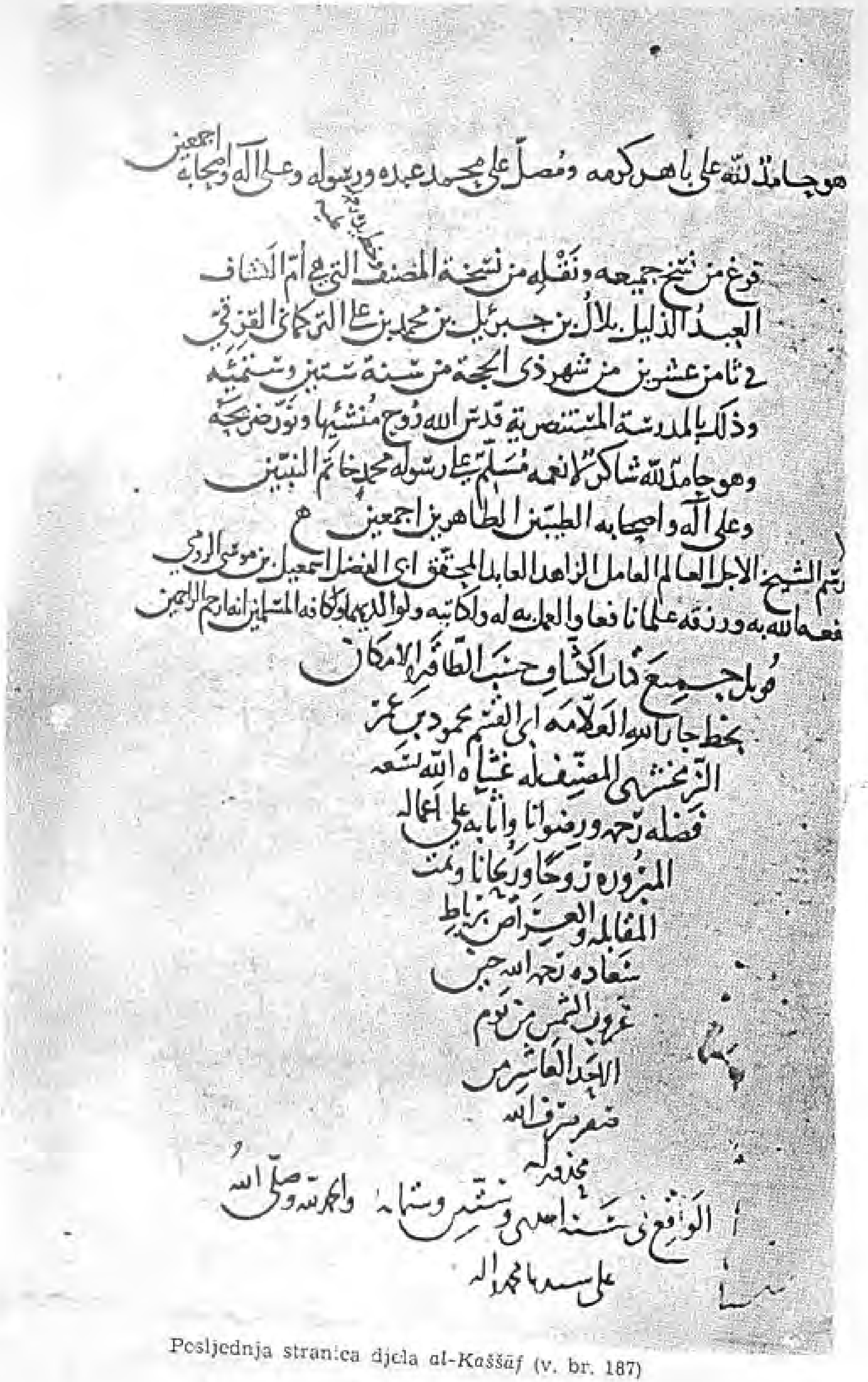

هو حامداً لله على باهر كرمه ومصلياً على محمد عبده ورسوله وعلى آله واصحابه اجمعين

فرغ من نسخ جميعه ونقله من نسخة المصنف التي هي ام الكشاف
العبد الذليل بلال بن جبرئيل بن محمد بن علي التركماني القزويني
في ثامن عشرين من شهر ذي الحجة من سنة ستين وستمائة
وذلك بالمدرسة المستنصرية قدس الله روح منشيها ونور ضريحه
وهو حامداً لله شاكراً لانعمه مسلماً على رسوله محمد خاتم النبيين
وعلى آله واصحابه الطيبين الطاهرين اجمعين
ثم الشيخ الاجل العالم العامل الزاهد العابد المحقق ابي الفضل اسمعيل بن موسى الرومي
نفعه الله به ورزقه علماً نافعاً والعمل به له ولكاتبه ولوالديهما ولكافة المسلمين انه ارحم الراحمين
قوبل جميع ذاك الكشاف حسب الطاقة والامكان
بخط جار الله العلامة ابي القسم محمود بن عمر
الزمخشري المصنف له غشاه الله [illegible]
فضله رحمة ورضواناً واثابه على اعماله
المبرورة روحاً وريحاناً ومن
المقابلة والعراض برباط
سعادة رحمها الله حين
غروب الشمس من يوم
الاحد العاشر من
صفر [illegible] الله
[illegible] له
الواقع في سنة احدى وستين وستمائة والحمد لله وصلى الله
على سيدنا محمد وآله

Posljednja stranica djela *al-Kaššāf* (v. br. 187)

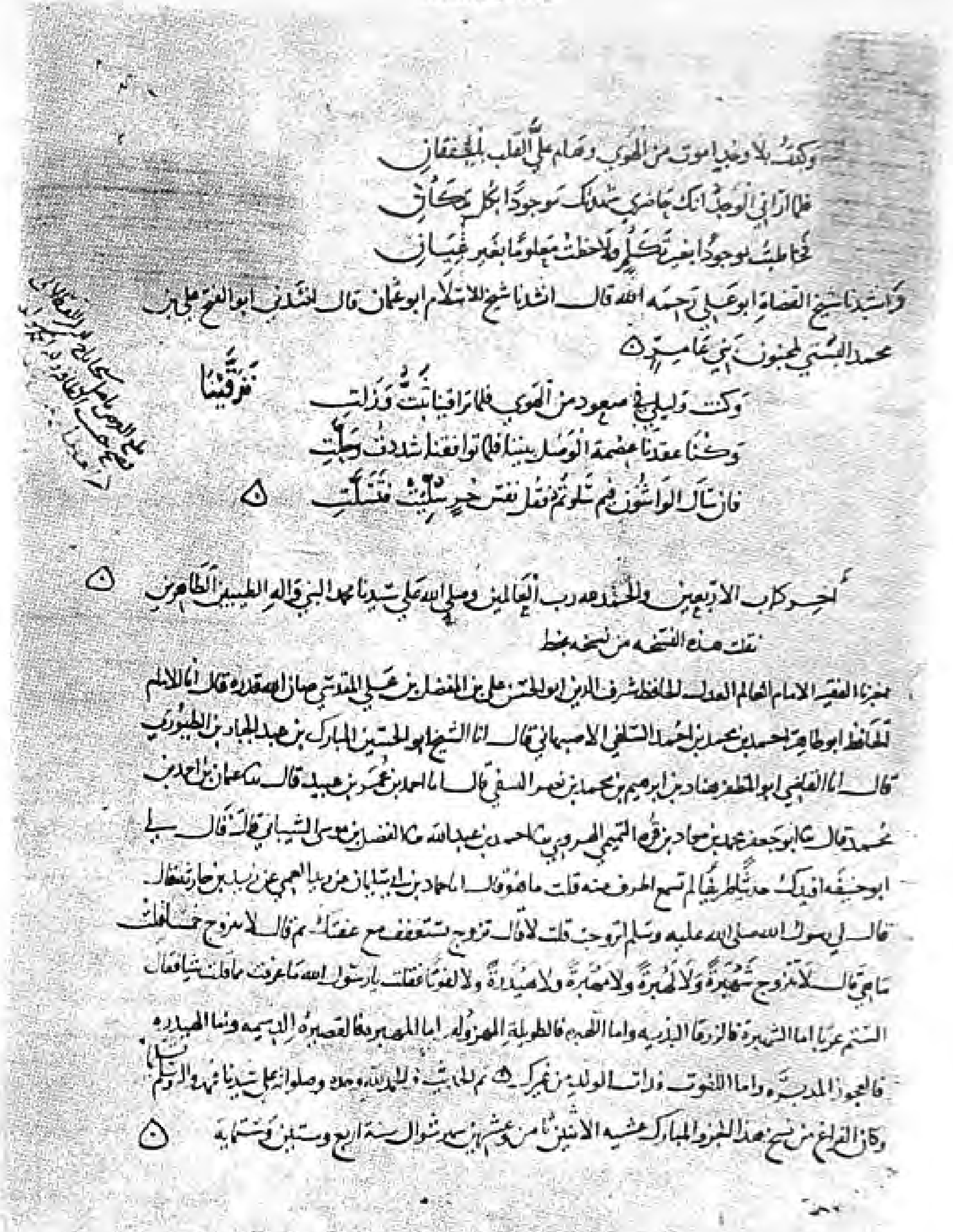

وكيف بلا وجد اموت من الهوى وهام على القلب بالخفقان
فلما اراني الوجد انك حاضري شهدتك موجوداً بكل مكان
فخاطبت موجوداً بغير تكلم ولاحظت معلوماً بغير عيان
وانشدنا شيخ القضاة ابو علي رحمه الله قال انشدنا شيخ الاسلام ابو عثمان قال انشدني ابو الفتح علي بن
محمد البستي لمجنون بني عامر ٥
[illegible]
وكنت وليلى في صعود من الهوى فلما توافينا ثبت وزلت
وكنا عقدنا عقدة الوصل بيننا فلما تواعدنا شددت وحلت
فان قال الواشون قد سلوتم فقل نفس حر سليت فتسلت ٥

٥ آخر كتاب الاربعين والحمد لله رب العالمين وصلى الله على سيدنا محمد النبي وآله الطيبين الطاهرين
نقلت هذه النسخة من نسخة بخط
جزء الفقير الامام العالم العدل الحافظ شرف الدين ابو الحسن علي بن المفضل بن علي المقدسي [illegible] قال انا الامام
الحافظ ابو طاهر احمد بن محمد بن احمد السلفي الاصبهاني قال انا الشيخ ابو الحسين المبارك بن عبد الجبار الطيوري
قال انا القاضي ابو المظفر هناد بن ابراهيم بن محمد بن نصر النسفي قال انا احمد بن عمر بن عبيد قال نا عثمان بن احمد بن
محمد قال نا ابو جعفر محمد بن حماد بن [illegible] التميمي المروزي نا احمد بن عبد الله نا الفضل بن موسى الشيباني قال قال لي
ابو حنيفة افيك حديث ظريف لم تسمع الحرف عنه قلت ما هو قال نا حماد بن ابي سليمان عن [illegible] عن زيد بن حارثة قال
قال لي رسول الله صلى الله عليه وسلم اتزوجت قلت لا قال تزوج تستعفف مع عفتك ثم قال لا تزوج خمساً قلت
وما هي قال لا تزوج شهبرة ولا لهبرة ولا نهبرة ولا هيدرة ولا لفوتاً فقلت يا رسول الله ما عرفت مما قلت شيئاً فقال
اما الشهبرة فالزرقاء البذية واما اللهبرة فالطويلة المهزولة واما النهبرة فالقصيرة الدميمة واما الهيدرة
فالعجوز المدبرة واما اللفوت فذات الولد من غيرك [illegible] تم الحديث والحمد لله وحده وصلواته على سيدنا محمد وآله وسلم
وكان الفراغ من نسخ هذا الجزء المبارك عشية الاثنين ثامن عشرين شهر شوال سنة اربع وستين وثمانمائة ٥

Posljednja stranica djela *al-Arba'īn aṭ-ṭā'iya* (v. br. 503)

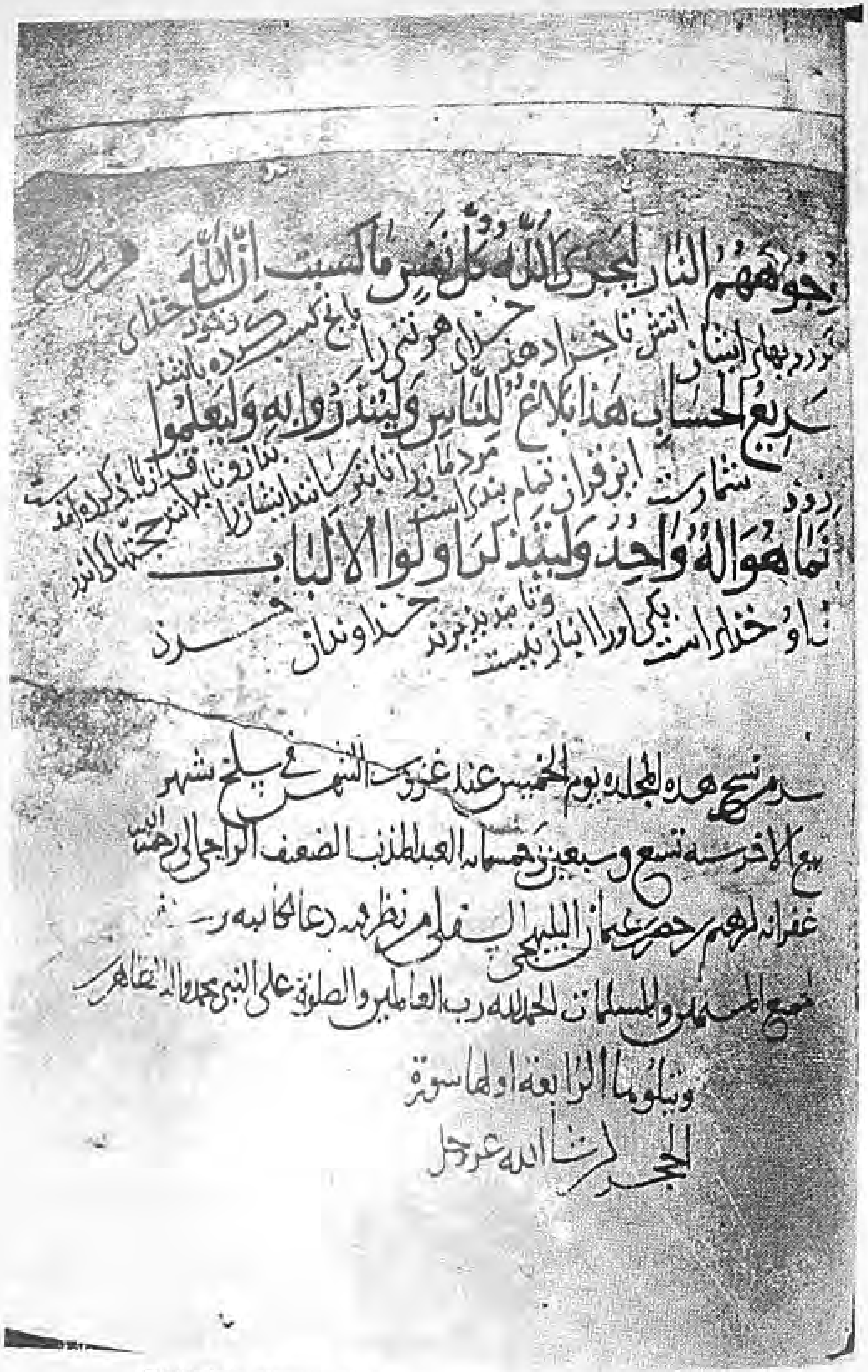

Posljednja stranica djela *Tağ at-tarāğum* (v. br. 381)

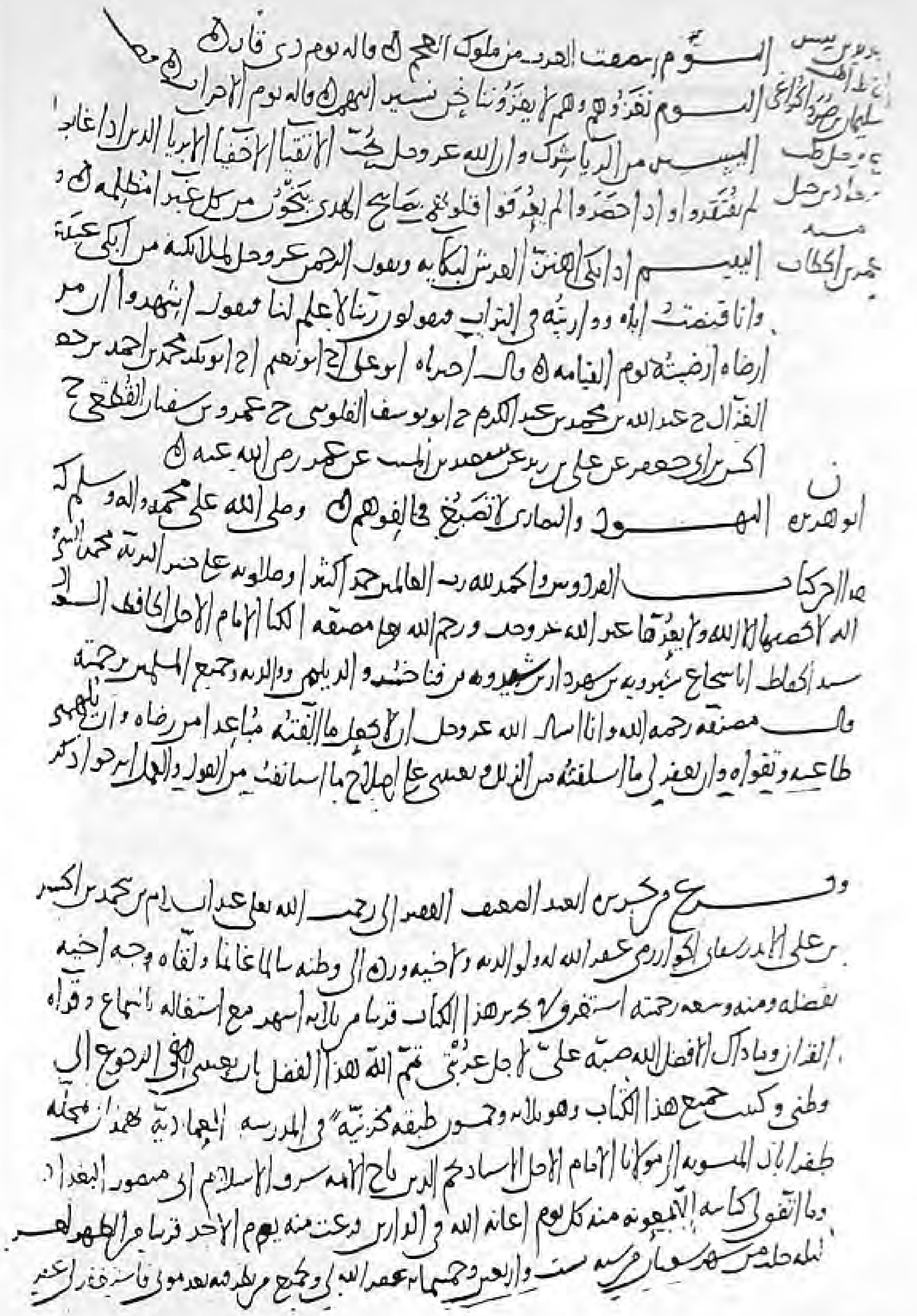

Posljednja stranica djela *Firdaus al-aḫbār* (v. br. 451)

TABELA XIV

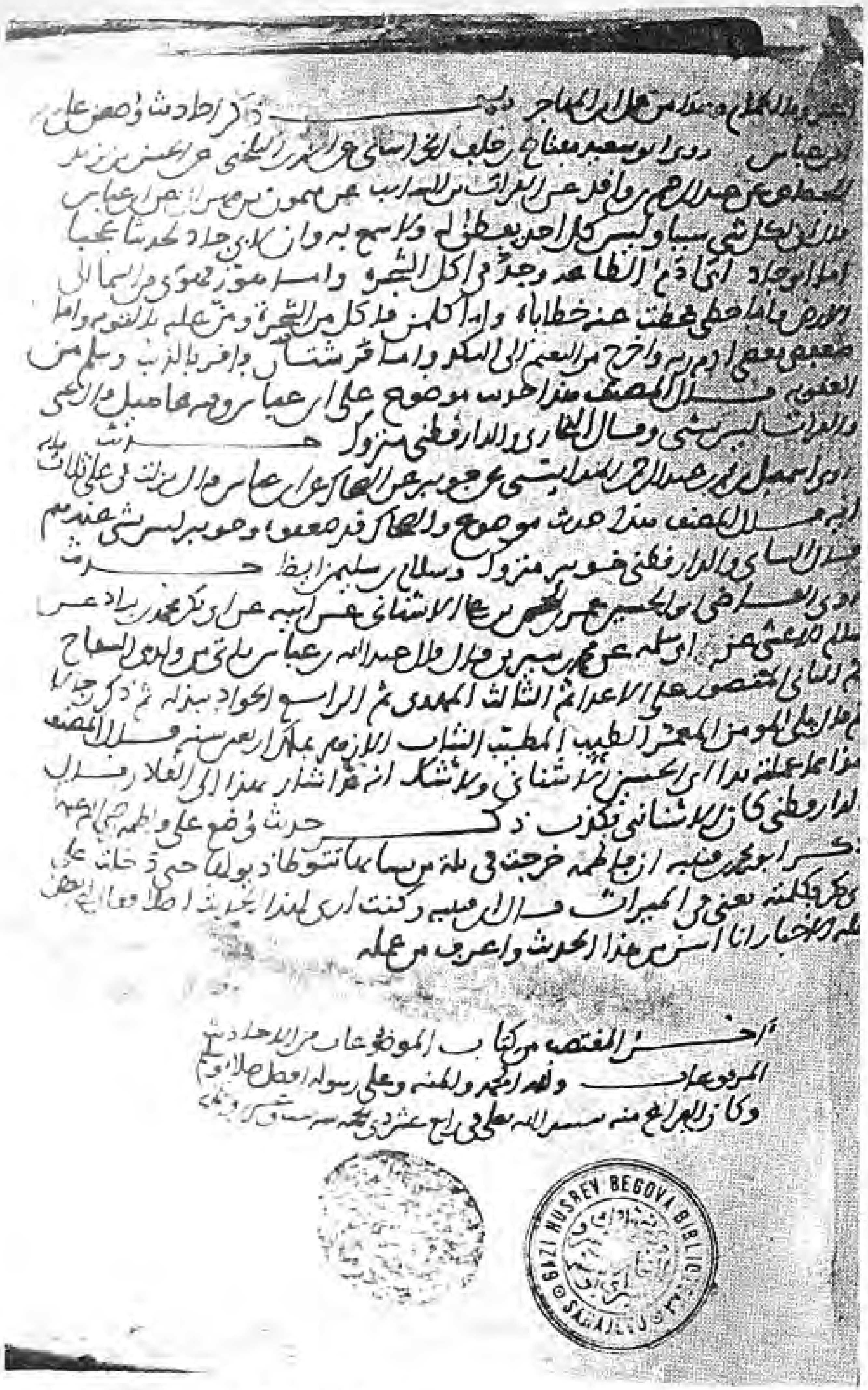

Posljednja stranica djela al-*Muqtaḍab min kitāb al-mauḍū‘āt* (v. br. 506)

TABELA XV

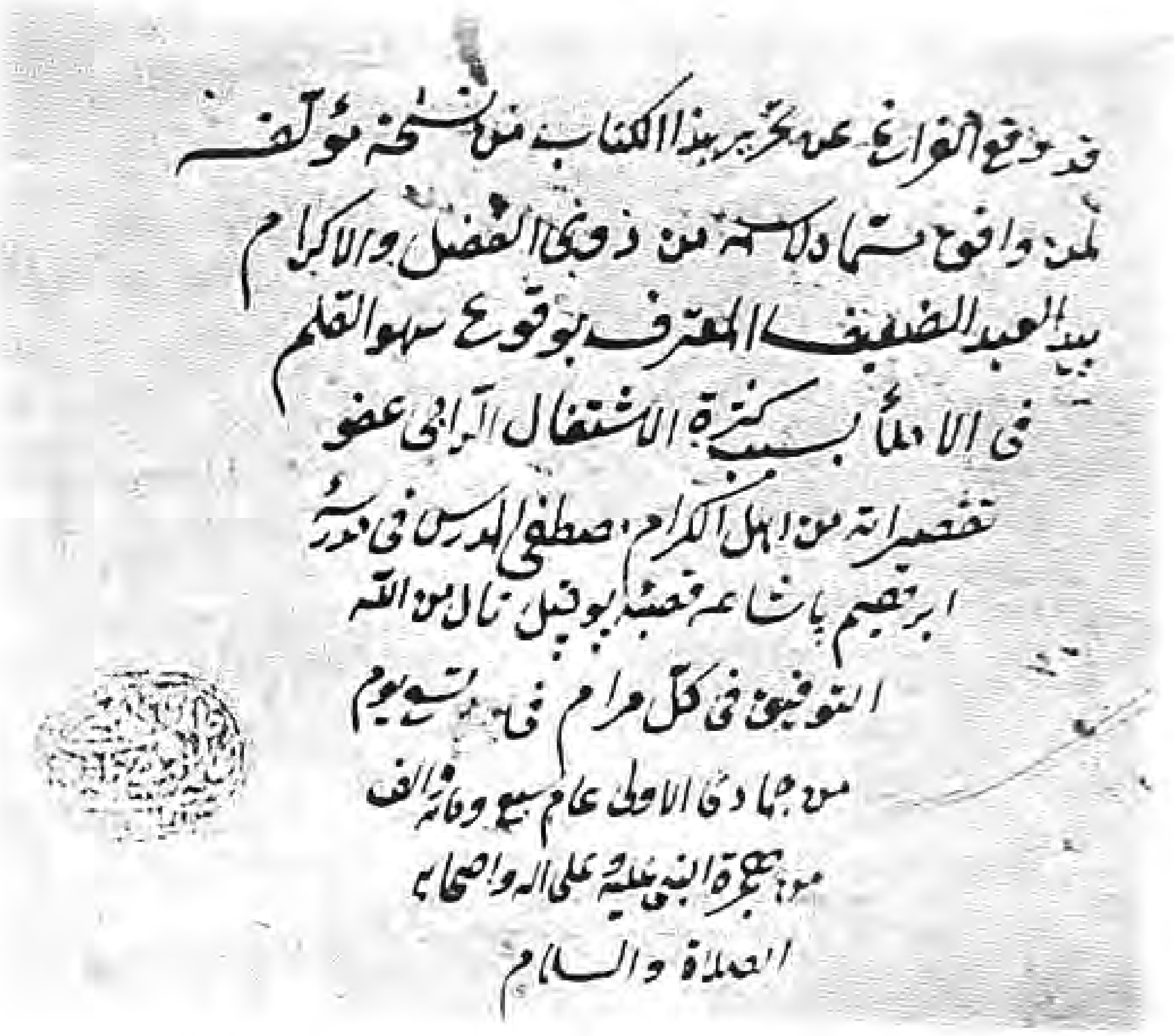

قد وقع الفراغ عن تحرير هذا الكتاب من نسخة مؤلفه
لمن وافق [illegible] من ذوي الفضل والاكرام
بيد العبد الضعيف المعترف بوقوع سهو القلم
في الاملاء بسبب كثرة الاشتغال الراجي عفو
ومغفرته من اهل الكرام مصطفى المدرس في مدرسة
ابرهيم باشا [illegible] بوسنه سال من الله
التوفيق في كل مرام في تاسع يوم
من جمادى الاولى عام سبع ومائة والف
من هجرة النبي عليه وعلى اله واصحابه
الصلاة والسلام

Posljednja stranica djela *Išārāt al-marām* (v. br. 613)

Rijaset Islamske zajednice u BiH
Gazi Husrev-begova biblioteka
Al-Furqān Islamic Heritage Foundation
London

Za izdavača
Mustafa Jahić

DTP
Izdavački centar *El-Kalem*

Tehnički urednik
Ismail Ahmetagić

Dizajn korice
Tarik Jesenković

Tiraž
1000 primjeraka

Štampa
DES Sarajevo

Za štampariju
Džemal Bašić

ISBN 9958-23-066-6
ISBN 1 873992 53 X

الكتاب الواحد ترتيبها بحسب تاريخ النسخ. أما كتب الشروح والحواشي فمرتبة دائمًا مع أصلها الذي تتعلق به، إذ يرد وصفها بعد وصف متونها على حسب تاريخ تأليفها أو نسخها إذا تكررت، وهذا إذا وجد في المكتبة متن الكتاب المشروح أو المحشي، أما إذا لم يوجد عندنا المتن فقد رتبناها في محلها من الباب على حسب تاريخ تأليفها أو نسخها. ووضعنا لكل كتاب أو مجموع ورد ذكره في الفهرس رقمين: الرقم المسلسل للفهرس، وهو المكتوب في الجهة اليسرى، ورقم الكتاب في خزينة المكتبة وهو المكتوب في الجهة اليمنى. وقد رتبنا المجموع المشتمل على عدة كتب أو رسائل حسب موضوع الكتاب الأول فيه وقد وصفنا - أولاً - المزايا المشتركة للمجموع، ثم تناولنا بالوصف كل كتاب أو رسالة فيه جاعلين لكل منها رقما خاصا تحت الرقم المسلسل.

وقد كتبت أسماء الكتب في الفهرس بالحروف التي كتبت بها المخطوطات وهي الحروف العربية، وذلك بعد تحقيقها ومقابلتها بما ورد في المصادر، وقد اقتصرنا عند إثبات عنوان الكتاب في الفهرس على ذكر الصحيح سواء أكان هو الوارد في المصادر أو المذكور على المخطوط (ثم أشرنا في سياق الوصف إلى الاسمين إن كان هناك خلاف بين ما في المصادر وما على المخطوط). وإن لم يرد على المخطوط اسم الكتاب ولم يمكن معرفته ولا تعيينه بوجه آخر جعلنا له اسما عاما بحسب موضوعه ووضعنا هذا الاسم بين القوسين. وإذا كان هناك عدة نسخ مخطوطة لكتاب واحد فالوصف التفصيلي المعتاد مذكور عند وصف النسخة الأولى منه. وأما عند ذكر سائر النسخ بعدها فقد اكتفينا بذكر ما يخصها من المزايا والصفات. وبعد أن ذكرنا اسم الكتاب ذكرنا موضوعه، ثم أوردنا اسم المؤلف مكتوبا بالحروف اللاتينية بالرسم الذي التزمه كارل بروكلمان في كتابه «تاريخ الآداب العربية» مع تصرف قليل في بعض الكلمات فيما رأينا أنسب خصوصا عند كتابة بعض الأسماء التركية. وكذلك كتبنا بهذا الرسم أسماء النساخ، وأسماء الكتب عند ورودها في سياق الوصف مكتوبة باللاتينية، وبعض الاصطلاحات، وأما سائر الأسماء الواردة في الفهرس فقد كتبناها بالرسم المصطلح عليه عندنا، وبعد ذكر اسم الكتاب واسم المؤلف وتاريخ وفاته ذكرنا المصادر عن الكتاب المخطوط ومؤلفه إن أمكن، وقد اكتفينا في ذلك بذكر بروكلمان إن كان ما ورد فيه كافيا، وإلا ذكرنا مصدرا آخر مثل كشف الظنون أو غيره. ثم ذكرنا بعد ذلك أول الكتاب الموصوف وشيئا من عبارة مقدمته أو ختامه، إن كان في تلك العبارة إيضاح هام عن الكتاب أو مؤلفه. ثم - بعد ذكر عدد أوراق الكتاب وحجمه وتعيين نوع الخط ووصف الورق والجلد - تناولنا ذكر ما على المخطوط عن تعليقات وحواش تتعلق بتاريخه أو بأي شيء آخر له شأن، كالتملكات، والوقفيات، والمطالعات، والمقابلات، والسماعات، والإجازات، والتصحيحات وغير ذلك، ثم ذكرنا في نهاية وصف كل كتاب اسم الناسخ وتاريخ النسخ إن وجد، وبعد ذلك كله أشرنا إلى المكتبة التي نقل المخطوط منها إن كان منقولا، أو ذكرنا اسم واقفه أو المتبرع به (والمخطوط الذي لم يذكر عنه شيء من هذا فهو في الغالب لهذه المكتبة). أما سائر الأصول التي راعيناها والإيضاحات التي أتينا بها في عملنا هذا فظاهرة من نفس الفهرس.

وإني على يقين من أن أصحاب العلم والبحث سيجدون نقصا فيما قمت بإعداده ولكني على يقين أيضا من أنهم - وبخاصة من اشتغل منهم بمثل هذا العمل - سيدركون كثرة الصعوبات التي كانت تعترض طريقي وتضعف من سعيي لإزالة النقص أو تقليل نسبته، كما سيقدِّرون حقيقة موقفي إذا ما علموا أنه كان إلى جانب تلك الصعوبات العامة صعوبات خاصة تحد من جهدي، وتحول بيني وبين ما أبتغي، مثل عدم توفر الوسائل المعينة على القيام بهذا العمل، ونقص بعض المخطوطات، وعدم التوصل إلى معرفة المعلومات الأساسية عن البعض الآخر.

على أني أرجو - مع هذا كله - أن أكون قد وُفِّقتُ إلى أداء بعض العمل المطلوب، كما أرجو أن يكون هذا العمل رمزا للتعاون العلمي بين المؤسسات العلمية والعلماء في الشرق والغرب.

وقد أردفنا الفهرس بكشافين بأسماء المؤلفات وأسماء المؤلفين التي ورد ذكرها في هذا الجزء من الفهرس تسهيلا للاستفادة به.

وأخيرا أقدم شكري في هذه المناسبة إلى نخبة من علماء العربية والاستشراق في سرايفو وهم: الدكتور حازم شعبانوفيتش المستشار العلمي بالمعهد الشرقي لمعاونته الصادقة ومساعداته الفنية المختلفة في تحرير هذا العمل، وآدم خانجيتش المعاون الفني بالمعهد الشرقي لتوليه وضع الإطار الشكلي لهذا الجزء وقيامه ببعض المساعدات الأخرى، والأستاذ محمد باشيتش والدكتور شاكر سكيريتش لمساعدتهما في تذليل الصعوبات عند قراءة بعض المخطوطات وخالد حجي موليتش معاون أمين المكتبة لقيامه برحابة صدر بالمساعدات الشكلية من نسخ ومقابلة ونحو ذلك.

سرايفو في شهر مايو سنة ١٩٦٣

قاسم دوبراجا
أمين مكتبة الغازي خسرويك

المخطوطات باللغتين التركية والفارسية ما يتصف بالصفات المذكورة، وتمتاز المخطوطات التركية بكثرة المواد التاريخية والأدبية، كما تمتاز المخطوطات الفارسية بوجود عدة تآليف منها في فن الأدب والشعر الفارسي الكلاسيكي، وفي مخطوطات هذا الفن الأخير شيء من النماذج الرائعة من المنمنمات وحسن الخط وبديعه.

وتشتمل هذه المكتبة على عدد كبير من الكتب تُعين على دراسة الآداب العربية والتركية والفارسية التي كانت تنمو وتزدهر في البوسنة والهرسك. ومن بين هذه الكتب مؤلفات كثيرة لعلماء البوسنة والهرسك الذين كتبوا باللغات الثلاثة المذكورة، مثل: مؤلفات حسن كافي الآقحصاري البوسنوي (المتوفى سنة ١٠٢٥ه/١٦١٦م) وكان أبرز شخصية بين مثقفي البوسنة في القرن السادس عشر. ومثل مؤلفات مصطفى بن يوسف أيوبي زاده الموستاري (المتوفي سنة ١١١٩ه/١٧٠٧م)، ثم مؤلفات أحمد بياضي زاده (المتوفي سعة ١٠٩٨ه/١٦٨٦م)، ثم مؤلفات الشيخ علاء الدين علي دده بن مصطفى البوسنوي (المتوفي سنة ١٠٠٧ه/١٥٩٨م)، ثم مؤلفات أحمد بن مصطفى المفتي الموستاري (المتوفي سنة ١٠٩٠ه/١٦٧٩م)، ثم مؤلفات أحمد بن محمد الموستاري (المتوفي سنة ١١٩٠ه/١٧٧٦م)، ثم مؤلفات إبراهيم بن إسمعيل أوبياتش (المتوفي حوالي سنة ١١٣٨ه/١٧٢٥م)، ثم مؤلفات أحمد سودي البوسنوي شارح الشعراء الكلاسيكيين الفارسيين (المتوفي حوالي سنة ١٠٠٥ه/١٥٩٦م) وغيرهم.

وفي هذه المكتبة مخطوطات هامة تستحق الذكر ومنها: «تاريخ بوسنه» باللغة التركية في أربعة مجلدات لصالح أفندي الحاج حسينوفيتش الموقت السرايي (المتوفي سنة ١٣٠٦ه/١٨٨٨م)، والكتاب يشمل الحوادث في المدة ما بين سنة ١١٨٠م وسنة١٨٧٦م، والمخطوط منسوخ بخط محمد أنوري قاضيتش، وتاريخ سرايفو (مجموعة باشسكي) باللغة التركية أيضًا وقد كتب بخط صاحبه ملا مصطفى باشسكي (المتوفي سنة ١٢١٨ه/١٨٠٣م) ويشمل معلومات وأخباراً هامة لدراسة تاريخ سرايفو في النصف الثاني من القرن الثامن عشر، و«تاريخ أنوري» وهو مجموعة كبيرة تشتمل على أخبار تاريخية وأدبية في ثمانية وعشرين مجلدا، جمعها محمد أنوري قاضي زاده من سرايفو، وسماها بالاسم المذكور. والأخبار التاريخية لهذه المجموعة يرجع زمنها إلى الفترة الواقعة بين سنة ٧٦٦ه/١٣٦٣م وسنة ١٣٤٦ه/١٩٢٧م، ولهذه المجموعة أهمية كبيرة وهي بخط جامعها المذكور.

أما الوثائق وسجلات المحاكم الشرعية المحفوظة بمكتبة الغازي خسروبك فلها أهمية عظيمة وقيمة خاصة بالنسبة لدراسة التاريخ الاقتصادي والاجتماعي والثقافي لبلاد البوسنة والهرسك. ونستطيع أن ندرك أهمية تلك السجلات إذا علمنا أن دائرة الحكم لمحاكم ذاك الزمن كانت واسعة تشمل جميع مسائل الحياة الخاصة والعامة للسكان، كما تشمل أعمال جميع السلطات المحلية، وإن هذه السجلات كانت تقيد وتنسخ فيها - بحسب النظام المتبع في الدولة - جميع الشهادات والأوراق الرسمية التي كانت تصدر من السلطة المركزية في استانبول، كما كان يكتب فيها كثير من

العرائض التي يرسلها أصحابها من أطراف البلاد لترفع بواسطة المحاكم إلى الباب العالي في استانبول. وبناء على ذلك فإننا نجد في هذه السجلات صوراً منسوخة مطابقةً لأصل الوثائق الرسمية الصادرة منذ النصف الثاني للقرن الخامس عشر إلى آخر سلطة الأتراك في هذه البلاد (١٨٧٨م)، كما نجد صوراً لوقفيات كثيرة تنفعنا في دراسة التاريخ الثقافي والاقتصادي لبلاد البوسنة.

ونكتفي الآن بهذا القدر في بيان أهمية هذه المكتبة ونعتقد أن أهميتها تبدو بصورة واضحة عندما تتم فهرسة جميع مخطوطاتها ووثائقها، وستكون الاستفادة بها عندئذ في متناول الأيدي للدراسات الاستشراقية العالمية ولدراسة تاريخ بلاد البوسنة وثقافة المسلمين فيها على وجه الخصوص.

أما النظام الذي اتبع عند كتابة هذا الفهرس فيتلخص فيما يلي:

جميع مخطوطات المكتبة مقسّمة بحسب المواضيع إلى أبواب وهذه الأبواب هي:

١) دوائر المعارف،

٢) القرآن وعلومه (المصاحف، تراجم القرآن، فهارس آي القرآن والسور، علم القرآن والتجويد، التفسير)،

٣) علوم الحديث (أصول الحديث، متن الحديث، رجال الحديث)،

٤) العقائد،

٥) الأدعية والأذكار،

٦) الفقه،

٧) الأخلاق والمواعظ،

٨) التصوف،

٩) الحكمة والفلسفة،

١٠) علوم اللغة،

١١) التاريخ والجغرافيا،

١٢) الطب والبيطرة،

١٣) الطبيعة والحساب،

١٤)متفرقات.

وتحت هذه الأبواب الأصلية أدرجت فصول عند الحاجة إلى ذلك (كما في البابين الثاني والثالث). وقد رتبت المخطوطات في كل باب أو فصل بحسب اللغات (وقد بدأنا بالعربية وأتبعناها بالتركية ثم الفارسية)، كما رتبت في كل لغة بحسب تاريخ تأليفها، وقد روعي عند تكرر نسخ

المدرسة أو في محل خاص بها قرب المدرسة. وقد بقي وحفظ لنا عدد قليل من مخطوطات خزينتها في أول عهدها أما سائر كتبها فقد فُقِدَ في الغارة التي شنها البرنس أوجن النمساوي على سراييفو سنة ١٦٩٧م، أو أهلك بسبب كثرة الاستعمال. ثم أحييت فيما بعد بإصلاح ما بقي فيها، وإضافة كتب جديدة إليها، ووضعت في المدرسة، ولبثت فيها إلى سنة ١٨٦٣م، ثم انتقلت في ذلك التاريخ إلى بناء خاص سعى في إقامته أحمد عاصم بك متولي الأوقاف في ذلك الوقت وكان في الجانب الغربي ملصقا بجامع خسرويك. ومنذ ذلك الوقت استقلت المكتبة وأصبحت عامة في متناول كل من يريد أن يستفيد منها، وبقيت في محلها هذا إلى سنة ١٩٣٥م. وخلال هذه المدة (أي من سنة ١٨٦٣م إلى سنة ١٩٣٥م) اتسعت المكتبة وزادت كتبها، فضاق عنها محلها، ونُقِلَتْ ثانية إلى محل آخر أوسع أمام جامع السلطان على شاطئ نهر ميلاتسكا ولا تزال في هذا المحل إلى وقتنا هذا.*

وقد نقلت إليها في المدة من ١٨٦٧م إلى سنة ١٩٥٠م مكتبات كثيرة عامة وخاصة من البوسنة والهرسك، وبالخصوص من سراييفو. ففي سنة ١٨٩٧م نقلت إليها مكتبة قنطمبري ومكتبة المصري أو مكتبة آت ميدان. وفي أوائل هذا القرن (العشرين) نقلت إليها مكتبة مدرسة سيم زاده جومشيتش، ومكتبة شهدي أفندي، ثم قبيل الحرب العالمية الثانية نقلت إليها - بفضل سعي الحاج محمد خانجيتش أمين المكتبة في ذلك الوقت - مكتبة الحاج خليل أفندي الغراتشانيتساوي من بلدة غراتشانيتسا، مع مكتبات أخرى كانت في تلك البلدة، وكانت مجتمعة في مدرسة عثمان قبتان غراداتشجفيتش. وفي ذلك الوقت انتخب الحاج محمد خانجيتش حوالي ثلاث مائة مخطوط جيد من مكتبة مدرسة ألجي إبراهيم باشا في مدينة ترافنيك، ونقلها إلى هذه المكتبة، كما نقل بقايا من المكتبات الثلاث التي ذكرنا أنها كانت توجد في بلدة فوجا (وهي مكتبة مدرسة حسن ناظر، ومكتبة مدرسة ممشاه بك، ومكتبة عثمان أفندي). ونقل في ذلك الوقت عدة مخطوطات قيمة من مكتبة مدرسة وجامع إبراهيم باشا في بوجتل. وفي سنة ١٣٧٠هـ/ ١٩٥٠م نقل إليها جميع ما حفظ من مكتبة قراجوز بك في موستار.

وقد وصل بطريق الوقف أو الوصية أو التبرع أو الابتياع إلى هذه المكتبة - سوى ما ذكرنا - عدة مكتبات خاصة قيمة ومجموعات من المخطوطات النادرة وهي: مكتبة القاضي حسن أفندي يوبو زاده، ومكتبة متولي وقف الغازي خسرويك أحمد عاصم بك متوليتش (وقد نقلتا في سنة ١٢٨٤هـ/١٨٦٧م)، ومكتبة الحاج أحمد أفندي بن مصطفى المدرس في مدرسة خسرويك المتوفي سنة ١٢٣٢هـ/١٨١٢م، ومكتبة مصطفى بك جنتي زاده، ومكتبة عائلة جينوزاده، ومكتبة عائلة المظفري، ومكتبة القاضي هروموزاده، ومكتبة مميش آغا قاسم آغيتش وغيرها. وقد ازدادت ثروة مكتبة الغازي خسرويك على وجه الخصوص حين نقلت إليها سنة ١٣٥٠هـ/١٩٣١م مكتبة عامرة بنفائس المخطوطات ومجموعة من الوثائق كانت ملكًا لمحمد أنوري قاضي زاده، وقد أوصى بها لهذه المكتبة. ثم نقلت إليها مكتبة قيمة للأستاذ محمد الخانجي وفيها عدة مخطوطات نفيسة. وإلى جانب ذلك كانت هناك تبرعات لهذه المكتبة بمجموعات كبيرة أو صغيرة من ورثة بعض العلماء والأعيان من سراييفو مثل: شاكر أفندي معيدفيتش، وسالم أفندي مفتيتش، ومصطفى بك خليل باشيتش، والإخوة سفرزو، وسعيد علي بك فيليبوفيتش، وإبراهيم أفندي زعفراني، وعيني أفندي بوشاتليتش، كما تبرع بعدة مخطوطات كل من حمدي كرشفلاكوفيتش، وعثمان أفندي صوقولوفيتش من سراييفو. (وقد أمضى هذا الأخير أكثر من ستين سنة في جمع الكتب والمخطوطات والوثائق فكوّن مكتبة كبيرة قيمة ابتاعتها منه أخيرا في هذه الأيام مشيخة الجماعة الدينية الإسلامية لتضمها إلى خزينة مكتبة الغازي خسرويك).

وبهذه الطرق اجتمعت وتركزت في هذه المكتبة جميع مكتبات الأوقاف العامة، وكثير من المكتبات الخاصة في البوسنة والهرسك. وتضم المكتبة اليوم من المخطوطات (مع ما فيها من المكررات) حوالي ٩٠٠٠ مخطوطة، ما بين كتاب أو رسالة، بعضها منفرد وبعضها مضموم إلى غيره، كما تضم إلى جانب ذلك ٨٤ سجلا للمحكمة الشرعية في سراييفو (وهي سجلات من القرن السادس عشر والثامن عشر والتاسع عشر)، وعددا من دفاتر المالية (الصادر والوارد) لوقف الغازي خسرويك، ثم ما يقرب من ٤٠٠ وقفية (وقفنامة) وما يقدر بنحو ٣٥٠٠ وثيقة تارخية يرجع زمنها إلى الفترة ما بين القرن السادس عشر ومنتصف القرن التاسع عشر.

ومما ينبغي التنبه له ههنا اننا لم نتناول في مقدمتنا هذه ذكر الكتب المطبوعة باللغات الشرقية والأوربية (ويبلغ عددها أكثر من ١٠،٠٠٠ كتاب) ولا مجموعات المجلات الشهرية والأسبوعية (مثل: المخبر البوسنوي، والبوسنة، وغلشني سراي، ورهبر، والوطن، وبهار، وغيرت، ومجلة الجماعة الإسلامية المسماة بـ«غلاسنيك»، ومجلة الهداية وغيرها)، كما لم نتناول مجموعات بعض الصحف اليومية في سراييفو، ولا مجموعات الصور القديمة والوثائق التاريخية والنشرات المطبوعة التي لها مساس بماضي مسلمي البوسنة وثقافتهم.

ولمكتبة الغازي خسرويك أهمية كبرى، وذلك لأنها تضم كثيرا من الكتب العربية والتركية والفارسية من مختلف بلاد الشرق الأدنى والأكثرية الغالبة من كتبها مكتوبة باللغة العربية ثم منها عدد غير قليل باللغة التركية وأقلها باللغة الفارسية. وبين هذه الكتب العربية مخطوطات قديمة ونادرة أو فريدة أو غير معروفة لأهل العلم تتناول العلوم الإسلامية، وبخاصة علم التفسير وعلم الحديث وعلم الفقه. وقد ورد ذكر بعض هذه المخطوطات القيمة في هذا الجزء من الفهرس (انظر الأرقام: ٩١، ٩٢، ٩٣، ١٠٥، ١٠٨، ١٢٦، ١٢٨، ١٦٩، ١٧٢، ١٨٧، ١٩٤، ٢١٥، ٣٨١، ٣٨٣، ٣٨٦، ٤٠٣، ٤٠٤، ٤٠٧، ٤٠٩، ٤٥١، ٤٥٤، ٤٥٥، ٤٦٧، ٤٨٢، ٤٨٦، ٤٩٥، ٥٠٣، ٥٠٦، ٥٠٨، ٥٢٠، ٥٥٤، ٥٥٦، ٥٨٣، ٥٩١، ٥٩٧، ٥٩٩، ٦٠٠، ٦١٣). كما يوجد بين

---

* ثم نقلت أثناء الحرب الأخيرة إلى مقرها الحالي في شارع حميدية.

المدرسة أو في محل خاص بها قرب المدرسة. وقد بقي وحفظ لنا عدد قليل من مخطوطات خزينتها في أول عهدها أما سائر كتبها فقد فُقِدَ في الغارة التي شنها البرينس أوجن النمساوي على سراييفو سنة ١٦٩٧م، أو أهلك بسبب كثرة الاستعمال. ثم أحييت فيما بعد بإصلاح ما بقي فيها، وإضافة كتب جديدة إليها، ووضعت في المدرسة، ولبثت فيها إلى سنة ١٨٦٣م، ثم انتقلت في ذلك التاريخ إلى بناء خاص سعى في إقامته أحمد عاصم بك متولي الأوقاف في ذلك الوقت وكان في الجانب الغربي ملصقا بجامع خسروبك. ومنذ ذلك الوقت استقلت المكتبة وأصبحت عامة في متناول كل من يريد أن يستفيد منها، وبقيت في محلها هذا إلى سنة ١٩٣٥م. وخلال هذه المدة (أي من سنة ١٨٦٣م إلى سنة ١٩٣٥م) اتسعت المكتبة وزادت كتبها، فضاق عنها محلها، ونُقِلَتْ ثانية إلى محل آخر أوسع أمام جامع السلطان على شاطئ نهر ميلاتسكا ولا تزال في هذا المحل إلى وقتنا هذا.*

وقد نقلت إليها في المدة من ١٨٦٧م إلى سنة ١٩٥٠م مكتبات كثيرة عامة وخاصة من البوسنة والهرسك، وبالخصوص من سراييفو. ففي سنة ١٨٩٧م نقلت إليها مكتبة قنطميري ومكتبة المصري أو مكتبة آت ميدان. وفي أوائل هذا القرن (العشرين) نقلت إليها مكتبة مدرسة سيم زاده جومشيتش، ومكتبة شهدي أفندي، ثم قبيل الحرب العالمية الثانية نقلت إليها – بفضل سعي الحاج محمد خانجيتش أمين المكتبة في ذلك الوقت – مكتبة الحاج خليل أفندي الغراتشانيتساوي من بلدة غراتشانيتسا، مع مكتبات أخرى كانت في تلك البلدة، وكانت مجتمعة في مدرسة عثمان قبتان غراداشجفيتش. وفي ذلك الوقت انتخب الحاج محمد خانجيتش حوالي ثلاث مائة مخطوط جيد من مكتبة مدرسة ألجي إبراهيم باشا في مدينة ترافنيك، ونقلها إلى هذه المكتبة، كما نقل بقايا من المكتبات الثلاث التي ذكرنا أنها كانت توجد في بلدة فوجا (وهي مكتبة مدرسة حسن ناظر، ومكتبة مدرسة محمد شاه بك، ومكتبة عثمان أفندي). ونقل في ذلك الوقت عدة مخطوطات قيمة من مكتبة مدرسة وجامع إبراهيم باشا في بوجتل. وفي سنة ١٣٧٠هـ/١٩٥٠م نقل إليها جميع ما حفظ من مكتبة قراجوز بك في موستار.

وقد وصل بطريق الوقف أو الوصية أو التبرع أو الابتياع إلى هذه المكتبة – سوى ما ذكرنا – عدة مكتبات خاصة قيمة ومجموعات من المخطوطات النادرة وهي: مكتبة القاضي حسن أفندي يويو زاده، ومكتبة متولي وقف الغازي خسروبك أحمد عاصم بك متوليتش (وقد نقلتا في سنة ١٢٨٤هـ/١٨٦٧م)، ومكتبة الحاج أحمد أفندي بن مصطفى المدرس في مدرسة خسروبك المتوفي سنة ١٢٣٢هـ/١٨١٢م، ومكتبة مصطفى بك جنتي زاده، ومكتبة عائلة جينوزاده، ومكتبة عائلة المظفري، ومكتبة القاضي هروموزاده، ومكتبة مميش آغا قاسم آغيتش وغيرها. وقد ازدادت ثروة

---

* ثم نقلت أثناء الحرب الأخيرة إلى مقرها الحالي في شارع حميدية.

مكتبة الغازي خسروبك على وجه الخصوص حين نقلت إليها سنة ١٣٥٠هـ/١٩٣١م مكتبة عامرة بنفائس المخطوطات ومجموعة من الوثائق كانت ملكًا لمحمد أنوري قاضي زاده، وقد أوصى بها لهذه المكتبة. ثم نقلت إليها مكتبة قيمة للأستاذ محمد الخانجي وفيها عدة مخطوطات نفيسة. وإلى جانب ذلك كانت هناك تبرعات لهذه المكتبة بمجموعات كبيرة أو صغيرة من ورثة بعض العلماء، والأعيان من سراييفو مثل: شاكر أفندي معيدفيتش، وسالم أفندي مفتيتش، ومصطفى بك خليل باشيتش، والإخوة سفرزو، وسعيد علي بك فيليبوفيتش، وإبراهيم أفندي زعفراني، وعيني أفندي بوشاتليتش، كما تبرع بعدة مخطوطات كل من حمدي كرشفلاكوفيتش، وعثمان أفندي صوقولوفيتش من سراييفو. (وقد أمضى هذا الأخير أكثر من ستين سنة في جمع الكتب والمخطوطات والوثائق فكوّن مكتبة كبيرة قيمة ابتاعتها منه أخيرا في هذه الأيام مشيخة الجماعة الدينية الإسلامية لتضمها إلى خزينة مكتبة الغازي خسروبك).

وبهذه الطرق اجتمعت وتركزت في هذه المكتبة جميع مكتبات الأوقاف العامة، وكثير من المكتبات الخاصة في البوسنة والهرسك. وتضم المكتبة اليوم من المخطوطات (مع ما فيها من المكررات) حوالي ٩٠٠٠ مخطوطة، ما بين كتاب أو رسالة، بعضها منفرد وبعضها مضموم إلى غيره، كما تضم إلى جانب ذلك ٨٤ سجلا للمحكمة الشرعية في سراييفو (وهي سجلات من القرن السادس عشر والثامن عشر والتاسع عشر)، وعددا من دفاتر المالية (الصادر والوارد) لوقف الغازي خسروبك، ثم ما يقرب من ٤٠٠ وقفية (وقفنامة) وما يقدر بنحو ٣٥٠٠ وثيقة تاريخية يرجع زمنها إلى الفترة ما بين القرن السادس عشر ومنتصف القرن التاسع عشر.

ومما ينبغي التنبه له ههنا اننا لم نتناول في مقدمتنا هذه ذكر الكتب المطبوعة باللغات الشرقية والأوربية (ويبلغ عددها أكثر من ١٠،٠٠٠ كتاب) ولا مجموعات المجلات الشهرية والأسبوعية (مثل: المخبر البوسنوي، والبوسنة، وغلشني سراي، ورهبر، والوطن، وبهار، وغيرت، ومجلة الجماعة الإسلامية المسماة بـ«غلاسنيك»، ومجلة الهداية وغيرها)، كما لم نتناول مجموعات بعض الصحف اليومية في سراييفو، ولا مجموعات الصور القديمة والوثائق التاريخية والنشرات المطبوعة التي لها مساس بماضي مسلمي البوسنة وثقافتهم.

ولمكتبة الغازي خسروبك أهمية كبرى، وذلك لأنها تضم كثيرا من الكتب العربية والتركية والفارسية من مختلف بلاد الشرق الأدنى والأكثرية الغالبة من كتبها مكتوبة باللغة العربية ثم منها عدد غير قليل باللغة التركية وأقلها باللغة الفارسية. وبين هذه الكتب العربية مخطوطات قديمة ونادرة أو فريدة أو غير معروفة لأهل العلم تتناول العلوم الإسلامية، وبخاصة علم التفسير وعلم الحديث وعلم الفقه. وقد ورد ذكر بعض هذه المخطوطات القيمة في هذا الجزء من الفهرس (انظر الأرقام: ٩١، ٩٢، ٩٣، ١٠٥، ١٠٨، ١٢٦، ١٢٨، ١٦٩، ١٧٢، ١٨٧، ١٩٤، ٢١٥، ٣٨١، ٣٨٣، ٣٨٦، ٤٠٣، ٤٠٤، ٤٠٧، ٤٠٩، ٤٥١، ٤٥٤، ٤٥٥، ٤٦٧، ٤٨٢، ٤٨٦، ٤٩٥، ٥٠٣، ٥٠٦، ٥٠٨، ٥٢٠، ٥٥٤، ٥٥٦، ٥٨٣، ٥٩١، ٥٩٧، ٥٩٩، ٦٠٠، ٦١٣). كما يوجد بين

أما مكتبة قراجوز بك في بلدة موستار فقد كان حظها من الحفظ والصيانة أحسن من حظ المكتبات الثلاثة السابقة. وقد أسسها صاحب الخيرات الكثيرة في الهرسك وموستار الحاج محمد بك الشهير بقراجوز بك سنة ٩٧٧هـ/ ١٥٧٠م. وقد انضمت إلى هذه المكتبة بتوالي الأيام عدة مكتبات في نفس المدينة، بعضها تابع للأوقاف، وبعضها خاص بالأفراد، مثل مكتبة درويش باشا بن بايزيد آغا الذي استشهد سنة ١٠١٢هـ/١٦٠٣م، ومكتبة مصطفى أيوب زاده المسمى بشيخ يويو المتوفي ١١١٩هـ/١٧٠٧م، ومكتبة إبراهيم أفندي بن إسمعيل الموستاري (أويباتش) المتوفي سنة ١١٣٨هـ/١٧٢٥م، ومكتبة علي باشا استولجوي وغيرها.

وهناك مكتبة جديرة بالذكر كانت توجد في بلدة «بوجتل» الواقعة على نهر نرتوا أسسها في وسط القرن السابع عشر الميلادي إبراهيم أفندي الموستاري - الذي كان يشغل وظيفة كتخدا للوزير أحمد باشا - لتكون مكتبة لمدرسته التي أسسها في البلدة المذكورة، وقد حفظ منها عدد من المخطوطات القيمة.

وفي سنة ١١١٦هـ/١٧٠٤م أسس وزير البوسنة ألجي إبراهيم باشا مكتبة كبيرة لمدرسته في مدينة ترافنيك، وقد اجتمعت في هذه المكتبة بعض مكتبات أخرى من هذه المدينة مثل مكتبة محمد باشا كوكافيتسا التي أسست قبل سنة ١١٧٣هـ/١٧٥٩م وغيرها.

وقد أسس الحاج إسمعيل آغا بن حسين السرابي المسمى بالمصري[1] سنة ١١٢٩هـ/١٧١٦م مكتبة لمدرسته التي بناها في سراييفو في حي آت ميدان[2]. وكذلك أسس عبد الكريم سيم زاده جومشيتش في أواسط القرن الثامن عشر الميلادي مكتبة لمدرسته الكائنة بسرايفو، المسمى باسمه. كما أنشئت في سرايفو في النصف الثاني من القرن الثامن عشر الميلادي مكتبتان عامتان وهما: مكتبة شهدي أفندي التي أسسها سنة ١١٧٣هـ/١٧٥٩م عثمان شهدي أفندي آق أوروالي كاتب الديوان للوزير حكيم أوغلو علي باشا، ومكتبة قنطميري وهي التي أسسها سنة ١١٨٨هـ/١٧٧٤م عبد الله أفندي قنطميري المدرس وكاتب المحكمة الشرعية في سرايفو (وقد كان رحمه الله مغرماً بجمع الكتب ونسخها فالقسم الكبير من المخطوطات في مكتبته منسوخ بيده).

ثم أسست في القرن المذكور مكتبتان في البلدة الصغيرة «غراجانيتسا » في البوسنة الشمالية، وهما: مكتبة جامع أحمد باشا ومكتبة الحاج خليل أفندي بن أحمد الغراجانيتساوي الذي كان مدرسا وكاتبا للمحكمة الشرعية بمدينة بلغراد في منتصف القرن الثامن عشر الميلادي.

وكانت في البوسنة والهرسك مكتبات أخرى للأوقاف سوى المذكورات وصل إلينا خبرها ولم يصلنا شيء من آثارها.

---

[1] سمي بذلك لإقامته مدة طويلة في مصر.

[2] ميدان سباق الخيل.

مكتبة الغازي خسرويك في سرايفو

هذه المكتبة من أقدم المكتبات الإسلامية في البوسنة وهي اليوم أغنى خزينة المخطوطات الشرقية في بلادنا. وقد أسسها سنة ٩٤٤هـ/١٥٣٧م الغازي «خسرويك» أشهر ولاة الأتراك في البوسنة وأعظمهم خدمة لها لتكون مكتبة لمدرسته التي بناها قرب جامعه المشهور. وخسرويك بوسنوي الأصل من جهة أبيه، فأبوه «فرهاد بك» أخ لـ«راديفوي» أمير «تربينيه». وقد كان والده من رجال الدولة التركية. أما أمه فهي سلجوقة بنت السلطان بايزيد الثاني.

ولد خسرويك حوالي سنة ١٤٨٠م في مدينة سيروز (في اليونان) حيث كان أبوه واليا هناك في ذلك الوقت. وقد أسندت إلى خسرويك ولاية البوسنة من قبل الدولة العثمانية سنة ١٥٢١م واستمرت ولايته عليها إلى وقت وفاته سنة ١٥٤١م (مع انفصال قصير مرتين في تلك المدة).

ولم يشتهر الغازي «خسرويك» بوصفه الرجل السياسي الكبير فحسب بل بوصفه رجل الثقافة والسعي في ميدان الخيرات العامة كذلك، فقد شيد في سرايفو عدة مؤسسات علمية وثقافية وخيرية. وآثاره التي خلّفها والتي لا يزال البعض منها موجودا إلى وقتنا الحاضر تدل بوضوح على كرم نفسه، وعلو همته. ومن تلك الآثار: الجامع المسمى باسمه، والمدرسة التي أسسها ويطلق عليها في البوسنة «مدرسة الغازي خسرويك»، والخانقاه - وقد أسست هي والمدرسة بجوار الجامع - والمكتب وقد أنشئ في حرم الجامع لتعليم الأطفال، والمطبخ العام - العمارة - لإعداد الخبز والطعام اللذان كانا يوزعان كل يوم على طلبة مدرسته وموظفي أوقافه وعلى فقراء مدينة سرايفو، ثم الحمام، والفساقي، والأنابيب التي مدها في الأرض لجلب المياه وذلك في الوقت الذي لم تكن فيه مدينة واحدة في أوربا مزودة بمجاري المياه، ثم المسافر خانة، ثم البادستان، وهو سوق خاص للتجارة، والخان وغيرها. ومن أروع تلك المآثر هذه المكتبة التي أنشأها وتحدث بشأنها في وقفية مدرسته حيث قال: ...«وما يفضل من خرج البناء (بناء المدرسة) يبتاع به الكتب المعتبرة، تستعمل في المدرسة المذكورة ليستفيد بها من يطالعها من المستفيدين ويستنسخ من يستنسخها من المحصلين». وكان هذا أساسًا لهذه المكتبة. ونحب أن نقول إن هذه المكتبة وإن كانت قد أنشئت لحاجة طلاب ومدرسي مدرسته إلا أنها كانت مع ذلك - منذ إنشائها - في متناول أيدي عامة قراء الكتب والمشتغلين بالعلم.

أما ما يتعلق بالكتب وتنظيمها وكيفية الاستفادة بها في الفترة الأولى لهذه المكتبة فليست عندنا معلومات صحيحة عنه إلا ما ذكره محمد طاهر في كتاب له عن المؤلفين العثمانيين حيث قال إن والد المؤرخ التركي حسين أفندي الشهير بـ«كوجا مؤرخ» - الذي أصله من سرايفو - كان حافظا للكتب في «مكتبة جامع الغازي خسرو باشا في البوسنة» وهي هذه. ويفهم من ذلك أنه كان لها في الربع الأول من القرن السابع عشر حافظا للكتب (انظر كتاب عثمانلي مؤلفلري ج:٣ ص:٤٦ لمحمد طاهر، استانبول، مطبعة عامرة - سنة ١٣٤٦هـ). ويغلب على الظن إن الكتب كانت موضوعة في

البلاد انتشرت حضارته وعلومه وآدابه باللغة العربية والتركية والفارسية. وكانت المكاتب (الكتاتيب) والمعاهد الدينية المنتشرة في أنحاء البلاد ينابيع الكتابة والحضارة في المجتمع الإسلامي وكذلك كانت الجوامع والتكايا. وكانت هذه الجوامع ومعاهد العلم تبنى في المواضع التي يسكنها المسلمون، وخصوصا في الأماكن الرئيسية، فقد كان في البوسنة والهرسك وحدها خلال القرون الماضية ما يزيد عن ألف جامع، وألف وخمسمائة مكتب لتعليم الأطفال مبادئ الإسلام وقراءة القرآن، ومائة مدرسة (وكان البوسنويون يطلقون على المعهد الديني «مدرسة» كما هو المتبع عند الأتراك). وكثيرا ما كانت تنشأ المكتبات في هذه المعاهد الدينية أو في قربها. وإلى جانب ذلك كان كثير من الرجال المثقفين يجمعون ويقتنون مكتبات خاصة لهم آلت فيما بعد إلى الأوقاف بناءً على وصية أصحابها.

وقد نشأت المكتبات الأولى في بلاد يوغسلافيا في القرن الخامس عشر الميلادي، وكان ذلك في جنوبها وجنوبها الشرقي في مقدونيا وصربيا، فقد عرفنا مثلا أن مكتبة أنشئت في مدينة بيتولا (التي كان يطلق عليها زمن الأتراك «مناستير») سنة ٨٣٤هـ/ ١٤٣٠م كما أنشئت أخرى في مدينة اسكوب سنة ٨٤٧هـ/١٤٤٣م ثم أنشئت ثالثة في بريزرن إلخ.

وخلال القرنين الخامس عشر والسادس عشر الميلاديين أنشئت مكتبات شرقية كثيرة عامة تابعة للأوقاف وأخرى خاصة بأصحابها في أعظم مدن البوسنة وصربيا مثل سراييفو، وبريشتينا، ونوفي بازار، وفوجا، وموستار، وأوزيتسه، وبلغراد، ونيش، وبانيا لوكا، وغيرها. وكات منها عدد في المدن الأخرى أيضًا وخصوصًا في البوسنة والهرسك. وكثير من المدن الصغيرة اليوم (مثل بروساتس - التي كانت تسمى آقحصار - وأهلونه، وجاينيجه، وبوجتل، ونوه سينة، واستولجه، وتشنه، وازفورنيك) كانت في المدة ما بين القرن السادس عشر والثامن عشر مراكز هامة للمعارف الإسلامية، فقد كان بها كثير من المكتبات العامة والخاصة، كما كان فيها كثير من العلماء المشهورين بمعارفهم وآدابهم الشرقية.

ثم إن هذه المكتبات في بلادنا كانت تزوّد بكثير من الكتب التي تجلب من العالم الإسلامي. فقد كان لمسلمي بلادنا علاقات ثقافية قوية مع العالم الإسلامي، إذ كثيرا ما كان بعضهم يرحلون لطلب العلوم إلى أشهر مراكز المعارف الإسلامية، مثل: استانبول، والقاهرة، وبغداد، ودمشق، ومكة المكرمة، والمدينة المنورة وغيرها. كما كان بعض آخر منهم يسافرون إلى بلاد الشرق الأدنى وإفريقيا الشمالية لغرض الحج أو التجارة أو شغل بعض الوظائف، وكان الكثير من أولئك وهؤلاء يرسلون إلى وطنهم كتبًا أو يأتون بها معهم عند رجوعهم إلى الوطن للاحتفاظ بها في مكتباتهم الخاصة، أو لتقديمها إلى الأصدقاء، أو لتزويد المكتبات المحلية بها. وإلى جانب ذلك كان هناك طريق آخر لتزويد هذه المكتبات بالكتب وهو طريق النسخ، فقد كانت الكتب في السابق - وخصوصا إلى أواخر القرن الثامن عشر - تنسخ في بلادنا كما تشهد بذلك التعليقات الموجودة على بعض المخطوطات. ونحن نرى من تلك التعليقات أن نسخ الكتب عندنا لم يكن جاريًا في المدن فحسب، بل كان جاريًا أيضًا في كثير من القرى البعيدة. ومما يشهد لكثرة النسخ اشتغال بعض الناس بحرفة التجليد في كثير من مدننا ففي وسط مدينة سرايبفو مثلاً شارعان: اسم أحدهما «شارع المجلدين الصغير» واسم الآخر «شارع المجلدين الكبير»، ومعروف أن أغلب الكتب التي كانت تقدم للتجليد هي المخطوطة. ونود أن نشير إلى أن كثيرا من الكتب في مكتباتنا قد ألفها علماء بلادنا، وبهاتين الظاهرتين (أي النسخ والتأليف) تتميز المكتبات الإسلامية في بلادنا وسائر بلاد البلقان عن المكتبات الشرقية في أوربا الغربية وفي أصل بلاد روسيا فإن جميع المخطوطات الموجودة في مكتباتها مجلوبة من الخارج أي من العالم الإسلامي. وهناك مخطوطات نسخت أو كتبت في بلادنا ثم وصلت - في ظروف مختلفة - إلى تلك المكتبات.

ولا يفوتنا أن نذكر ههنا أن المكتبات في بلادنا كثيرا ما كانت عرضة للهلاك والنهب بسبب الحروب أو الحرائق، فقد عرفنا مثلا أن كثيرا من المخطوطات قد تلف، وبعضها قد نهب، زمن حرب فينا (من سنة ١٦٨٣ إلى سنة ١٦٩٩م)، وذلك حين أغار القائد النمساوي «البرينس أوْجن السافويي» على البوسنة، وأحرق مدنها سنة ١٦٩٧م. هذا ونذكر أن كثيرا من المخطوطات قد تلف أو فقد في الأوقات الأخيرة بسبب جهل حافظي الكتب بقيمتها وعدم مبالاتهم بحفظها وان بعضًا منها قد تسرب إلى الخارج بطريق البيع أو غيره والدليل على ذلك أنه يوجد في مكتبة فينا مخطوط نسخ في مدرسة الغازي خسروبك سنة ١٠٤٣هـ/١٦٣٣م (انظر فلوغل ج١ ص١٨٢، رقم ١٩٢)، كما توجد في مكتبة جامعة براتسلافا بتشكوسلوفاكيا مكتبة شرقية قيمة نقلت بأسرها من بلادنا وهي مكتبة المستشرق الأديب الشاعر البوسنوي الدكتور صفوت بك باشاغيتش (المتوفي سنة ١٩٣٤م في سرايبفو) وهي زاخرة بالمخطوطات ومن بينها ما ألّفه علماء البوسنة والهرسك وتُكَوِّنُ اليوم أعظم وأهم مجموعة الكتب الشرقية في تلك البلاد (انظر فهرس المخطوطات العربية والتركية والفارسية لمكتبة جامعة براتسلافا من سنة ١٩٦١م (١). من أجل ذلك كله لا توجد لدينا الآن تفصيلات عن كثير من المكتبات، لأن خبرها وصل إلينا بواسطة تلك التعليقات المذكورة على بعض ما بقي عندنا من مخطوطات تلك المكتبات. وهذه المخطوطات مع تعليقاتها تكشف لنا فصلا من تاريخ ثقافتنا في الماضي لم يدرس بعد وتطلعنا على ثروة علمية وثقافية كانت لنا في تلك المكتبات المفقودة.

وإلى جانب مكتبة الغازي خسروبك هذه التي سنخصها بالذكر فيما بعد كانت توجد في البوسنة والهرسك مكتبات عديدة، منها: مكتبتان كانتا في القرن الخامس عشر بمدينة فوجا الكائنة على نهر درينا وهما: مكتبة مدرسة حسن ناظر التي أنشئت سنة ٩٥٧هـ/ ١٥٥٠م ومكتبة محمشاه بك المؤسسة سنة ٩٨٣هـ/ ١٥٧٥م ومنها مكتبة كانت في أوائل القرن السابع عشر أسّسها في المدينة المذكورة المدرس عثمان أفندي، ولم يصل إلينا من تلك المكتبات في فوجا سوى مخطوطات منها ما هو نادر ومنها ما هو قديم.

---

1) Arabische, türkische und persische Handschriften der Universitätsbibliothek in Bratislava, 1961.

مقدمة

قد لا يعلم الكثير أن بلاد يوغسلافيا من أغنى بلاد أوربا بالمخطوطات العربية والتركية والفارسية ولكن المُطّلِعَ على ما فيها من هذه المخطوطات لا يسعه إلا أن يثبت ذلك. وتتركز غالب هذه المخطوطات الآن في المكتبات ومعاهد العلم وخزائن الوثائق الموجودة في المدن الكبرى في يوغسلافيا مثل: سراييفو (وفيها مكتبة الغازي خسرويك، والمعهد الشرقي*، والمكتبة الشعبية العامة**، وخزينة الوثائق لمدينة سراييفو)، واسكوب (وفيها خزينة الوثائق لجمهورية مقدونيا)، وزغرب (وفيها القسم الشرقي من المعهد التاريخي التابع لمجمع العلوم والفنون اليوغسلافي)، وبلغراد (وفيها مكتبة الجامعة، وخزينة الوثائق لمجمع العلوم والفنون الصربي)، وموستار (وفيها خزينة الوثائق لهذه المدينة ومكتبة دير إخوان «فرانو» الكاثوليكيين، وبريزرن (وفيها مكتبة الأوقاف) وغيرها من المدن.

ويرجع عهد المكتبات الإسلامية في بلادنا وفي سائر بلاد البلقان إلى زمن دخول تلك البلاد تحت سلطة الأتراك. وقد دخل منذ ذلك الوقت عدد غير قليل من أهالي يوغسلافيا في الإسلام تحت تأثير الثقافة الإسلامية التي حملها الأتراك معهم. ومما ينبغي ملاحظته في هذا المقام أن اعتناق الناس للعقيدة الإسلامية لم يكن بإكراه من الفاتحين أو من الذين بادروا بالإسلام من سكان هذه الديار. كما أن معظم الذين أسلموا على مَرِّ القرون في البوسنة والهرسك كانوا ممن ينتسبون إلى الكنيسة البوسنوية وهم طائفة خاصة من طوائف النصرانية بقيت في كثير من عقائدها على أصل دين المسيح، وكانوا يسمون «كريستيان» ويعرفون باسم «بوجوميلي»(1) نسبة إلى اسم قُسُّهم وداعيهم «بوجوميل». وبتحول بعض أهالي بلادنا إلى الإسلام وإخلاصهم لعقيدتهم الجديدة أصبح الإسلام دينًا قوميًا لهم، شأنه في ذلك شأن المسيحية والنظم الاجتماعية المعاصرة التي نشأت في مناطق بعيدة عن بلادنا، فلما اعتنقها بعض أهالي البلاد توطنت فيها. وبانتشار الإسلام في هذه

---

* ** تم حرق وتدمير المعهد الشرقي والمكتبة الشعبية جراء القصف المدفعي والصاروخي الصربي لمدينة سراييفو ١٩٩٠-١٩٩٥م.

1) Bogumili

أدعو الله أن يشمل برحمته الأستاذ الراحل قاسم دوبراجا الذي أعد هذا المجلد، وأشكر العاملين في رئاسة الجماعة الإسلامية في جمهورية البوسنة والهرسك، برئاسة فضيلة الدكتور مصطفى تسيرتش، والعاملين في مكتبة الغازي خسروبك على تعاونهم المثمر البناء.

والله ولي التوفيق.

أحمد زكي يماني

رئيس مؤسسة الفرقان للتراث الإسلامي

تصدير للطبعة الثانية

صدر المجلد الأول من فهرس مكتبة الغازي خسروبك سنة ١٩٦٣م، ومع مرور السنوات نفذت نسخ الفهرس، وعجزنا عن تلبية رغبة الراغبين باقتنائه من الباحثين والمؤسسات الثقافية والعلمية، ومازلنا نتلقى الطلبات. ولذلك عرضنا مشروع إعادة طباعة هذا المجلد على مؤسسة الفرقان للتراث الإسلامي في لندن في إطار التعاون بينها وبين رئاسة الجماعة الإسلامية في البوسنة والهرسك، ولاقى طلبنا قبولا ينسجم مع توجيهات رئيس المؤسسة معالي الشيخ أحمد زكي يماني يحفظه الله.

ولا بد لي من أن أنوه بما تبذله مؤسسة الفرقان من جهود في سبيل إنقاذ مكتبة الغازي خسروبك على أكثر من صعيد، فبالإضافة إلى تصوير المخطوطات والوثائق والوقفيات، ساعدت المؤسسة في نشر أجزاء الفهرس من الجزء الرابع حتى الجزء الثامن، وها هي تساهم في إعادة نشر هذا الجزء الأول، وبذلك يمكننا أن نلبي طلبات الراغبين بالحصول على ما صدر من أجزاء فهرس المكتبة. ونأمل من الله سبحانه وتعالى أن يعيننا على إتمام نشر ما تبقى من أجزاء فهرس المكتبة جراء التعاون المثمر بيننا وبين مؤسسة الفرقان.

إنني أتقدم باسم العاملين في مكتبة الغازي خسروبك بجزيل الشكر إلى رئيس مؤسسة الفرقان معالي الشيخ أحمد زكي يماني، داعين الله تعالى أن يجعل بذله وعطاءه ذخراً في ميزان حسناته.

وإننا نشكر نائب رئيس مؤسسة الفرقان، الأستاذ الدكتور أكمل الدين إحسان أوغلى، والمدير العام للمؤسسة، الأستاذ الدكتور يوسف إيبش، على ما بذلاه من جهود بناءة، ونشكر العاملين في مؤسسة الفرقان الذين ساهموا في تنفيذ هذا المشروع الإنساني.

سراييفو ١٠/٧/٢٠٠٠

مصطفى يحيتش

مدير مكتبة الغازي خسروبك

التراث كان ثمرة سعيهم ونشاطهم الأدبي، فقد كتبوا بأنفسهم كتبا كثيرة باللغة العربية أو التركية أو الفارسية.

ولكن مع الأسف هذا التراث العلمي والثقافي لم يدرس إلى الآن كما ينبغي، ولم تتم الاستفادة التامة منه - إلى هذا الوقت - في الأغراض العلمية، إذ لا يوجد له فهرس مطبوع في بلادنا. وعدم وجود الفهرس وسائر وسائل الاستفادة كان يشكّل صعوبة يشعر بها أهل العلم من زمن بعيد وهم يشعرون بها خاصة في هذه الأيام التي تُحرز فيها بلادنا - بعد أن أنهت الحرب التحريرية الشعبية بنجاح وأتمت ثورتها بالنصر - نجاحا باهرا في جميع ميادين العلم والثقافة، فلقد اتسع وسيظل يتسع نطاق البحوث الشرقية. وذلك يوجب علينا القيام بكل ما ييسر الأمر للقائمين بهذا العمل ويعينهم على النهوض به.

ومن أجل أداء هذا الواجب وإجابة هذه الرغبات، ثم من أجل تعريف الهيئات العلمية والثقافية في العالم بالمخطوطات التي عندنا قامت مكتبة الغازي خسرويك بإخراج فهرس مخطوطاتها العربية والتركية والفارسية.

وقد بدأ الأستاذ محمد خانجيتش السرايي سنة ١٩٣٧م العمل على تهيئة المادة لكتابة الفهرس، فقد كتب أكثر من ألفي بطاقة وصف فيها عددا من المخطوطات والمطبوعات في هذه المكتبة، إذ كان غرضه إخراج فهرس شامل لما فيها جميعا، ولكن كثرة اشتغاله ثم الأجل المفاجئ الذي وافاه حالا دون مراده (وقد توفي رحمه الله سنة ١٩٤٤م). ثم قام بهذا العمل من بعده الدكتور حازم شعبانوفيتش واقتصر في عمله على إعداد فهرس لمخطوطات المكتبة فقط. وقد طبعت بعض نتائج عمله في صفحات ألحقت بالأعداد الصادرة من مجلة الجماعة الإسلامية «غلاسنيك» في سرايفو سنة ١٩٥٠ - ١٩٥٢م، إلا أن عمله هذا توقف أيضا سنة ١٩٥٣م لتغيبه عن سرايفو مدة طويلة. ثم أسند عمل الفهرس بعد ذلك إلى الأستاذ قاسم دوبراتشا الذي وضع أولا، بمعاونة الدكتور شعبانوفيتش، نظاما ومنهجا يُتَّبَعانِ عند كتابة فهرس المخطوطات لهذ المكتبة، ثم كتب على هذا الأساس الجزء الأول الذي يشمل حوالي ربع المخطوطات لهذه المكتبة.

ونرى لزاما علينا - ونحن بصدد إصدار هذا الفهرس وتقديم الجزء الأول منه إلى القراء - أن نتوجه بعبارات الشكر الحارة إلى الهيئة التنفيذية لجمهورية البوسنة والهرسك، فقد قدمت لنا من المساعدات المالية ما استطعنا به إخراج هذا الفهرس على النحو الذي تراه.

درويش طافرو

مدير مكتبة الغازي خسرويك سابقا

تقديم للطبعة الثانية

الحمد لله الذي أنعم علينا بنعم لا تعد ولا تحصى، ومكننا من إنجاز بعض ما نطمح إليه في مجالات خدمة التراث الإسلامي المهدد بالضياع جراء تضافر الإهمال وعوامل الزمان الطبيعية والإصطناعية.

ورغم العقبات فإن مؤسسة الفرقان للتراث الإسلامي قد قطعت أشواطا بعيدة في ميادين خدمة التراث الإسلامي ابتغاء مرضاة الله عز وجل.

لقد أوضحت مؤسسة الفرقان أهمية التراث من خلال مؤتمراتها، وأبرزت ذخائره في ندواتها ونشراتها، وصورت آلاف المخطوطات، وأتاحت فرصة الإطلاع عليها للباحثين في مركز المؤسسة، واقتنت مجموعة غنية من فهارس المخطوطات والوثائق، وشاركت في العديد من المعارض والمؤتمرات، وساهمت بإقامة الدورات لتدريب العاملين في الحفاظ على التراث المخطوط.

أما في مجال الفهرسة فمؤسسة الفرقان رائدة في هذا المجال حيث نشرت فهارس لم تنشر من قبل، وأولت المكتبات التي تحيط بها المخاطر عناية استثنائية بغية إنقاذها وفهرستها، ومن هذه المكتبات مكتبة الغازي خسرويك في مدينة سرايفو عاصمة جمهورية البوسنة والهرسك التي نجت من الدمار بفضل من الله تعالى ثم بجهود الأخيار القائمين عليها.

لقد شملت رعاية مؤسسة الفرقان لمكتبة الغازي خسرويك مجالات الإنقاذ والتصوير ونشر الفهارس، فبعدما أصدرنا خمسة مجلدات هي: الرابع والخامس والسادس والسابع والثامن، وها نحن نعيد طباعة المجلد الأول الذي صدر سنة ١٩٦٣م، ويتضمن فهرسة: ٧٩٥ من المخطوطات، وقد أعده الراحل قاسم دوبراجا، وأصدرته مشيخة الجماعة الدينية الإسلامية في جمهورية البوسنة والهرسك، وبإعادة طباعة هذا المجلد ستتوفر فرصة الاطلاع عليه للباحثين بعدما نفذت الطبعة الأولى، وعليه تصبح المجموعة كاملة لمن يرغب في الحصول عليها.

A catalogue record for this book is available from the British Library

ISBN 1 873992 53 X

الطبعة الأولى النافذة: سرايفو ١٩٦٣
الطبعة الثانية: ٢٠٠٠

© Al-Furqān Islamic Heritage Foundation, 2000

All rights reserved. No part of this book may be reproduced or translated in any form, by print, photoprint, microfilm, or any other means without written permission from the publisher.

(Cataloguing -in- Publication Data: (بيانات الفرقان للفهرسة أثناء النشر :

Dobrača, Qasim, comp.

Katalog arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa, Gazi Husrev-Begova Biblioteka u Sarajevu= Catalogue of the Arabic, Turkish, Persian and Bosnian manuscripts [in] the Ghazi Husrev-Bey Library in Sarajevo= Fihris al-makhṭūṭāt al-'Arabīyah wa-al-Turkīyah wa-al-Fārisīyah wa-al-Būsnavīyah fī Maktabat al-Ghāzī Khusrū Bik fī Sarāyīfū

فهرس المخطوطات العربية والتركية والفارسية والبوسنوية في مكتبة الغازي خسرو بك في سرايفو /
obradio Qasim DOBRAČA.- Sarajevo: Rijaset Islamske zajednice u BiH Sarajevo; London: Al-Furqān Islamic Heritage Foundation, 1421/2000.
v. 1: 664 p.; 25 cm.- (Al-Furqān Islamic Heritage Foundation Publication; no. 51; Islamic Manuscripts Catalogues Series; no. 33=

(منشورات الفرقان؛ رقم ٥٣ . سلسلة فهارس المخطوطات الإسلامية؛ رقم ٣٣)

Previous vols. published with al-Furqān Foundation: vols. 4-8.- (Al-Furqān Islamic Heritage Foundation Publication; no 33; 39; 41, 51, 52. Islamic Manuscripts Catalogues Series; no. 22; 25; 27, 31, 32)

1. Manuscripts, Turkish- Bosnia- Herzegovina- Sarajevo- Catalogs
2. Manuscripts, Arabic- Bosnia- Herzegovina- Sarajevo- Catalogs
3. Manuscripts, Persian- Bosnia- Herzegovina- Sarajevo- Catalogs
4. Manuscripts, Bosnian- Bosna- Herzegovina- Sarajevo- Catalogs
5. Ghazi Husrev-Bey Library (Sarajevo, Bosnia-Herzegovina) - Manuscripts

I. DOBRAČA, Qasim, comp. II. Al-Furqān Islamic Heritage Foundation (London, Great Britain). III. Riasat of Islamic Community in B&H (Sarajevo, Bosnia-Herzegovina). IV. Title (English). V. Title (Transliterated). VI-VII. Series.

ISBN 1 873992 53 X

Published by Al-Furqān Islamic Heritage Foundation.
Eagle House, High Street, Wimbledon, London. SW19 5EF, UK

تصدير للطبعة الاولى

دخلت بلاد البوسنة والهرسك تحت سلطة الأتراك في القرن الخامس عشر الميلادي. وقد أحدث دخولها تحت هذه السلطة - وبخاصة في القرنين الخامس عشر والسادس عشر - تغييرات كبيرة في الحياة الاقتصادية والاجتماعية والثقافية لهذه البلاد. وقد أسلم قسم كبير من سكانها الأصليين. وانتظموا بعد إسلامهم في النظام السياسي والاجتماعي الجديد وصاروا متمسكين بمبادئ الإسلام، ولكنهم مع ذلك احتفظوا بلغتهم وبجميع صفاتهم وعاداتهم القومية.

وتبعا لذلك دخلت بلاد البوسنة والهرسك في مجال التجارة الداخلية للمملكة العثمانية، وأصبحت ممرا للتجارة بين الشرق والغرب، وتوفرت لها بذلك وسائل النمو الاقتصادي. كما كان لها من الظروف ما دفعها إلى إنشاء المدن وتوسيعها. وكلا الأمرين (أي النمو الاقتصادي وإنشاء المدن) كان تحت تأثير المدنية الإسلامية والثقافة الإسلامية، والدليل على ذلك وجود مؤسسات الأوقاف الكثيرة التي أنشئت في المدن لخدمة الدين والتعليم ورعاية المصالح الاجتماعية من صحة وبرّ وإحسان. وكان من جراء هذا النمو الاقتصادي أن توسعت في البوسنة بعض الأسواق الموجودة فيها منذ القرون الوسطى، وأنشئت مدن جديدة لم تكن موجودة من قبل، وكان في إنشائها معنى التقدم الظاهر بالنسبة للحالة السابقة، كما كان من نتائج النمو الاقتصادي في البوسنة والهرسك، وخصوصا في المدن الصناعية والتجارية، أن توفرت لأهالي المدن وسائل مادية تكفل حياة أكثر رفاهية وأعظم تمدّنًا من ذي قبل. وتبعا لذلك اشتدت حاجة الناس إلى الاتجاه نحو الحياة الثقافية يصقلون بنتاجها عقولهم، ويهذبون به أرواحهم، فكان ذلك باعثا لنشر القراءة والكتابة والتوسع في التعليم، والعمل على جمع الكتب وتأليفها. وأقوى دليل على ذلك النشاط الثقافي في ذلك الوقت وكثرة المكتبات العامة والخاصة التي كانت موجودة في البوسنة والهرسك. وبعض هذه المكتبات لا يزال موجودا إلى اليوم. وأكثرها لم يبق منها سوى عدد قليل من المخطوطات التي جُمعت وحُفظت في عدة معاهد علمية في بلادنا. وهذه المخطوطات - رغم أنها مكتوبة باللغات الأجنبية - ولكنها تعد دليلا قويا على النشاط الثقافي والعلمي عند مسلمي يوغسلافيا في الماضي، لأنهم كانوا يجلبونها ثم يشتغلون بنسخها ودراستها، كما كانوا يبذلون جهدهم في العناية بها والمحافظة عليها ويحرصون على تسليمها إلى الأجيال الآتية إذ يرون فيها تراثا قيّما. ثم إن قسما كبيرا من ذلك

الطبعة الأولى النافذة: سراييفو ١٩٦٣
الطبعة الثانية: ٢٠٠٠

منشورات الفرقان: رقم ٥٣
سلسلة فهارس المخطوطات الإسلامية: رقم ٣٣

مؤسسة الفرقان للتراث الإسلامي

Al-Furqān Islamic Heritage Foundation
Eagle House
High Street
Wimbledon
London
SW19 5EF
U.K.

سلسلة فهارس المخطوطات الإسلامية : رقم ٣٣

فهرس المخطوطات

العربية والتركية والفارسية والبوسنوية
في
مكتبة الغازي خسروبك في سراييفو

الجزء الأول

إعداد

قاسم دوبراچا

إصدار

مؤسسة الفرقان
للتراث الإسلامي
لندن

رئاسة الجماعة الإسلامية
في البوسنة والهرسك
سراييفو

لندن – سراييفو
١٤٢١ هـ / ٢٠٠٠ م

فهرس المخطوطات

العربية والتركية والفارسية والبوسنوية
في
مكتبة الغازي خسروبك في سراييفو

الجزء الأول

فهرس المخطوطات

العربية والتركية والفارسية والبوسنوية
في
مكتبة الغازي خسروبك في سراييفو

الجزء الأول

إعداد
قاسم دوبراچا

إصدار

مؤسسة الفرقان
للتراث الإسلامي
لندن

رئاسة الجماعة الإسلامية
في البوسنة والهرسك
سرايبفو

لندن - سرايبفو

١٤٢١ هـ/ ٢٠٠٠م

GAZI HUSREV-BEGOVA BIBLIOTEKA
U SARAJEVU

KATALOG
ARAPSKIH, TURSKIH, PERZIJSKIH I BOSANSKIH RUKOPISA

SVEZAK DRUGI

Obradio
KASIM DOBRAČA

Al-Furqān
Fondacija za islamsko naslijeđe
London

Rijaset
Islamske zajednice u BiH
Sarajevo

LONDON - SARAJEVO
1423/2002.

GAZI HUSREV-BEGOVA BIBLIOTEKA
U SARAJEVU

KATALOG
ARAPSKIH, TURSKIH, PERZIJSKIH I BOSANSKIH RUKOPISA

SVEZAK DRUGI
(drugo izdanje)

Obradio
KASIM DOBRAČA

Al-Furqān
Fondacija za islamsko naslijeđe
London

Rijaset
Islamske zajednice u BiH
Sarajevo

LONDON - SARAJEVO
1423/2002.

Naučni redaktor prvog izdanja:
Dr. Hazim Šabanović

Tehnički redaktor prvog izdanja:
Adem Handžić

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

017: 091.1 (=411.21)
017: 091.1 (=512.1): 027.2 (497.6)
017: 091.1 (=222.1): 027.2 (497.6)
0177:091.1 (=163.4): 027.1 (497.6)

GAZI Husrev-begova biblioteka (Sarajevo)

Katalog arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa / Gazi Husrev-begova biblioteka u Sarajevu ; obradio Kasim Dobrača. - 2. izd. - London : Al-Furqan Fondacija za islamsko nasljeđe ; Sarajevo : El-Kalem, 2002 -. - Sv. <2> ; 24 cm

Dosadašnji sadržaj :

Sv. 2. - 2002. XXXI, 1047 str. XX listova s tablama. Tekst na više jezika. - Upor. stv. nasl. na spor. nasl. str.: Catalogue of the Arabic, Turkish, Persian and Bosnian manuscripts

ISBN 1-873992-64-5 Al-Furqān Islamic Heritage Foundation

ISBN 9958-23-117-4 (El-Kalem, sv. 2)

1. Stv. nasl. na upor. nasl. str.

COBISS/BiH-ID 10664966

Izdavači: Al-Furqan Fondacija za islamsko naslijeđe.
Eagle House, High Street, Wimbledon, London. SW19 5EF, UK
Rijaset Islamske zajednice u BiH. Gazi Husrev-begova biblioteka.
Hamdije Kreševljakovića 58 Sarajevo, Bosna i Hercegovina

Rješenjem Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta F BiH br. 02-15-2519-02 od 25. 04. 2002. godine, a u skladu sa Zakonom o porezu na promet proizvoda i usluga "Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj 6/95, 25/97, 13/00, 36/00, 54/00 i 22/01 član 19. tačka 10. ovaj proizvod je oslobođen poreza na promet.

THE GHAZI HUSREV-BEY LIBRARY
IN SARAJEVO

Al-Furqan Islamic Heritage Foundation
Catalogues of Islamic Manuscript Series: No 41

CATALOGUE
OF
THE ARABIC, TURKISH, PERSIAN AND BOSNIAN MANUSCRIPTS

TOME II
(Second edition)

Prepared by
KASIM DOBRAČA

Al-Furqān
Islamic Heritage Foundation
London

Riasat
of Islamic Community in B&H
Sarajevo

LONDON - SARAJEVO
1423/2002

SADRŽAJ

SADRŽAJ........V
UVODNA RIJEČ DRUGOM IZDANJU........VII
FOREWORD TO THE SECOND EDITION........IX
PREDGOVOR DRUGOM IZDANJU........XXI
PREFACE TO THE SECOND EDITION........XXIII
UVOD........XV
INTRODUCTORY........XIX
IZVORI I LITERATURA........XXIII
TRANSKRIPCIJA........XXVII
TABELARNI PREGLED RUKOPISA PO JEZICIMA........XXIX

UVOD U ISLAMSKO PRAVO (USUL AL-FIQH)

Arapski........3

ISLAMSKO PRAVO (AL-FIQH)

Arapski........105
Turski........635

ŠERIJATSKO-PRAVNA RJEŠENJA (AL-FETAWA)

Arapski........711
Turski........774

NASLJEDNO PRAVO (AL-FARA'ID)

Arapski........829
Turski........904

DRŽAVNO PRAVO I UREĐENJE DRŽAVE (NIZAM AD-DAWLA WA 'L - QAWANIN)

Arapski........931
Turski........938

ZAKONI (QAWANIN)
Turski......942

POSTUPAK PRED ŠERIJATSKIM SUDOVIMA (ADAB AL-QADI, AS-SUKUK)
Turski......961

INDEKSI

INDEKS DJELA......989
INDEKS PISACA......1015
INDEKS PREPISIVAČA......1031
INDEKS MJESTA......1039
INDEKS VAKIFA......1045
TABELE I-XX

UVODNA RIJEČ DRUGOM IZDANJU

Fondacija al-Furqan za islamsko naslijeđe već više od jedne decenije radi na polju islamskih rukopisa. Tako je radi očuvanja bogatstva kulturnog naslijeđa koje se nalazi u ovim rukopisima, al-Furqan objavio nova kritička izdanja značajnih djela iz historije i nauke od autora kao što su al-Maqrizi i Ibn al-Haytham.

Radi dostupnosti islamskih rukopisa naučnom istraživanju Fondacija al-Furqan je pokrenula i organizirala projekte katalogiziranja rukopisnih zbirki u više mjesta u svijetu, kao što su Bugarska, Mali i Pakistan, što je kasnije objavljeno kao zasebne knjige kataloga. Al-Furqan je, takođe organizirao i kurseve katalogiziranja rukopisa u Kairu, Istanbulu i Londonu.

Al-Furqan je osigurao i osnovna sredstva materijalne zaštite za više rukopisnih zbirki u svijetu. U toku je i izrada elektronske baze podataka koja bi sadržavala osnovne podatke o svim zbirkama islamskih rukopisa u svijetu. Ova baza bi trebala biti prvi korak u kreiranju svjetske mreže u koju bi bili uključeni stručnjaci koji se bave ovim zbirkama, i mjesto pohrane najraznovrsnijih podataka iz ove oblasti.

Fondacija ima i biblioteku u svojim prostorijama u Wimbledonu, a organizira i redovne simpozijume, konferencije i javna predavanja različitih nivoa i specijalnosti, radi stimuliranja istraživanja i diskutiranja o oblastima koje se tiču islamske civilizacije prožete kroz islamske rukopise.

Fondaciji al-Furqan čini zadovoljstvo što je bila u mogućnosti da svojom stručnošću i materijalnim sredstvima učestvuje i u zaštiti Gazi Husrev-begove biblioteke u Sarajevu. Ova saradnja se realizirala u formi zaštite rukopisne zbirke, objavljivanju kataloga rukopisa ove zbirke i projektu digitalizacije rukopisa na CD-ROM-u.

Tako je al-Furqan dosada objavio IV, V, VI, VII, VIII, IX i drugo izdanje prve knjige Kataloga rukopisa Gazi Husrev-begove biblioteke. Sada se objavljuje kao drugo izdanje i II knjiga koju je pripremio rahmetli Kasim Dobrača. Ovaj tom je u prvome izdanju objavilo

Starješinstvo Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini 1979. godine. Pošto je već duže vremena nedostupna naučnim istraživačima i svima drugima koje interesira ova baština, objavljivanjem njenog drugog izdanja popuniće se ova praznina, i onima kojima je potrebna biće na raspolaganju.

Molimo Uzvišenog Allaha da svojim rahmetom obaspe dušu rahmetli Kasima Dobrače. Rijasetu Islamske zajednice, posebno reisu-l-ulemi dr. Mustafi Ceriću zahvaljujemo se a zaposelnima u Gazi Husrev-begovoj biblioteci izražavamo veliko poštovanje na njihovoj konstruktivnoj i iskrenoj saradnji.

April 2002. god.
Ahmed Zaki Yamani
Predsjednik Fondacije al-Furqan za islamsko naslijeđe

FOREWORD TO THE SECOND EDITION

Al-Furqan Foundation was set up more than a decade ago to work in the field of Islamic Manuscripts. Since then the Foundation has worked on several fronts: to preserve the rich cultural heritage contained within these manuscripts al-Furqan has published new critical editions of important works on history and science by authors such as al-Maqrizi and Ibn al-Haytham.

To bring the heritage of Islamic manuscripts into the realm of scholarly research al-Furqan has set up projects to catalogue the manuscripts of previously uncatalogued collections in places as far apart as Bulgaria, Mali and Pakistan, and it has published the resulting catalogues. It has also set up courses to train cataloguers in this crucial and intricate skill. These courses have been held in Cairo, Istanbul and London - and still they continue.

To preserve the manuscripts themselves as physical objects al-Furqan has set up projects to provide essential preservation tools for various collections. It is also in the process of compiling an electronic data-base carrying essential information on every collection of Islamic manuscripts in the world. This database will be used as the first step towards creating a worldwide network of specialists working with these collections and placing up-to-date information at their disposal through a "preservation bulletin".

The Foundation has also set up a specialized Library at its premises in Wimbledon, England and has initiated a schedule of symposia, conferences and public lectures all designed - with a higher or lower degree of specialization - to stimulate research and debate concerning areas of the Islamic civilization to be found in its manuscripts.

Al-Furqan Foundation has been happy to bring its expertise and its facilities to contribute to the preservation of the Gazi-Husrev-Beg Library in Sarajevo. This co-operation has taken the form of helping to preserve the manuscript collection of the Library, publishing the catalogue of this collection and setting up a project to digitize all the man-

uscripts of the collection so that they have a parallel existence on CD-ROM.

Al-Furqan first published volumes IV, V, VI, VII, VIII, IX and reprinted volume I of the Catalogue of Manuscripts of the Gazi-Husrev-Beg Library. It is now re-issuing volume II which was compiled by the late Qasim Dobraca. This volume was first published by the Mashyakhah of the Islamic Religious Community of the Republic of Bosnia Herzegovina in 1979, but has since gone out of print. Now, with this reprint, the complete Catalogue is available for whoever wishes to acquire or consult it.

We offer up our prayers for the soul of Qasim Dobraca, and we thank the žUlama of Bosnia-Herzegovina, and particularly the Head of the žUlama, Fañîlat Dr Mustafa Ceric. We extend our appreciation also to all the staff at the Gazi-Husrev-Beg Library for their constructive and fruitful co-operation.

April 2002

Ahmed Zaki Yamani
Chairman, al-Furqan Islamic Heritage Foundation

PREDGOVOR DRUGOM IZDANJU

Već duže vremena osjeća se potreba za drugom knjigom Kataloga rukopisa Gazi Husrev-begove biblioteke koja je objavljena 1979. godine. Nakon što je u posljednje vrijeme objavljeno više svezaka Kataloga rukopisa, potreba za ovom knjigom se još više osjećala. Tako su ostajali uskraćeni svi oni, bilo da se radilo o pojedincima ili kulturno-naučnim institucijama, kojima je bila neophodna ili su željeli kompletirati naše kataloge. Zbog toga smo predložili Fondaciji al-Furqan za islamsko naslijede u Londonu da nam u okviru već uspostavljene saradnje sa ovom značajnom institucijom, koja se bavi zaštitom islamskog kulturnog naslijeđa u cijelom svijetu, pomognu u objavljivanju drugog izdanja ove knjige Kataloga. Naš prijedlog je od predsjednika Fondacije, Njegove Ekselencije Šejha Ahmeda Zaki Yamanija, sa zadovoljstvom prihvaćen, i ona je sada na raspolaganju svima zainteresiranim.

Osjećam potrebu da i ovom prilikom istaknem da Fondacija al-Furqan pomaže Gazi Husrev-begovu biblioteku na različite načine: zaštita knjižnog fonda, snimanje rukopisa i arhivskih dokumenata na mikrofilmu i CD-ROM-u i objavljivanje Kataloga rukopisa od IV do IX toma, ukjučujući i drugo izdanje I i II knjige. Nadamo se da ćemo, zahvaljujući ovoj plodonosnoj saradnji, uspjeti objaviti i preostale knjige kataloga.

U ime svih zaposlenih u Gazi Husrev-begovoj biblioteci, želim izraziti našu zahvalnost predsjedniku Fondacije, Njegovoj Ekselenciji Šejhu Ahmedu Zaki Yamaniju na njegovoj kontinuiranoj pomoći i uloženim naporima na zaštiti islamskih rukopisa u Gazi Husrev-begovoj biblioteci i objavljivanju Kataloga ovih rukopisa. Molimo Uzvišenog Allaha da primi ove njegove napore i učini da mu budu zaliha u prevagi dobrih djela na Sudnjemu danu.

Zahvaljujemo se, također, i prof. dr. Ekmeleddinu Ihsanogluu, potpredsjedniku Fondacije al-Furqan i prof. dr. Yusufu Ibishu, direktoru Fondacije, na onome što oni čine za našu biblioteku. Dugujemo našu zahvalnost i svim zaposlenim u Fondaciji al-Furqan na trudu koji ulažu u realizaciji naše saradnje.

Sarajevo, 18. april 2002. god.
Mustafa Jahić,
Direktor Gazi Husrev-begove biblioteke

PREFACE TO THE SECOND EDITION

Volume II of the *Catalogue of Arabic, Turkish and Persian MSS in the Gazi Husrev-Beg Library* was first published in 1979. Over the years, copies of this *Catalogue*, and in particular this volume, were sold out and we were unable to meet the requirements of scholars and cultural or educational institutions. We still receive orders for this volume and, therefore, we submitted a project to al-Furqan Islamic Heritage Foundation in London to reprint this volume within the co-operative framework established between the Foundation and the Riasat of the Islamic Community in Bosnia and Herzegovina in Sarajevo. Our application was accepted on the instructions of the Chairman of the Foundation, His Excellency Sheikh Ahmed Zaki Yamani, may God bless him.

Al-Furqan Foundation has made every possible effort to rescue the Gazi Husrev-Beg Library on more than one level: in addition to the preservation of documents, MSS and *waqf* documents on microfilm and CD ROM, the Foundation has funded the publication of volumes IV, V, VI, VII, VIII, IX and reprinted volume I of the *Catalogue*. Now it is contributing to the reprinting of this volume (volume II) so that we are now able to fulfil the demands of those who wish to obtain the complete *Catalogue*. We pray to God that this fruitful collaboration between the Library and the Foundation will be crowned by the publication of the rest of the catalogues.

On behalf of the staff of the Gazi Husrev-Beg Library, I would like to thank the Chairman of al-Furqan Foundation, His Excellency Sheikh Ahmed Zaki Yamani, may God preserve and keep him, for his continuous efforts and his generous support of the Gazi Husrev-Beg Library in Sarajevo, making it possible to preserve its Islamic manuscripts and, indeed, to publish them.

We thank His Excellency for the help he is extending to our library, a help with no motive except his concern for the cultural heritage of Islam and his desire to preserve it and to make it known. We

pray that God will add this new generosity to the total of his good deeds for it is to God that we turn and from Him that we seek guidance.

We would also like to thank Professor Ekmeleddin Ihsanoghlu, the Vice-Chairman of al-Furqan Foundation, and Professor Yusuf Ibish, the Director of the Foundation for all their efforts on behalf of our library. We extend our thanks also to all the staff of the Foundation who have contributed to this project.

Mustafa Jahic
Director
The Gazi Husrev-Beg Library

UVOD

Ovaj svezak, drugi, Kataloga arapskih, turskih i perzijskih rukopisa Gazi Husrev-begove biblioteke izrađen je, uglavnom, po istom sistemu i principima kao i svezak prvi. Taj sistem i principi detaljno su izloženi u uvodu prvog sveska.

Tu je dat i istorijski prikaz o nastanku i knjižnom fondu ove biblioteke, od njenog osnutka 1537. godine, pa do naših dana. Zato nema potrebe o svemu tome ovdje govoriti.

Rukopisi, koji su obrađeni u ovom svesku, odabrani su i uvršteni prema ranije utvrđenom rasporedu, koji je naveden također u prvom svesku (v. I, Uvod, XVIII). Prema tome rasporedu, ovo je VI grupa rukopisa ove biblioteke, koja obuhvaća materiju islamskog prava (al-fiqh) u najširem smislu. Kako je oblast ove materije veoma široka, a rukopisi s toga područja u ovoj biblioteci mnogobrojni, to je ovaj svezak ispunjen obradom, uglavnom, tih rukopisa. Istina, ovdje je obrađen lijep broj rukopisa i sa drugih područja, ali to su oni rukopisi, koji su se našli uvezani u jednu zbirku uz koje šeriatsko-pravno djelo. Takve rukopise smo ovdje obradili bez obzira na njihov sadržaj, kako smo to učinili i u prvom svesku.

Ovaj svezak raspoređen je na poglavlja prema specijalnostima pitanja ili tema, na koje se obrađeni rukopisi odnose. Pri tom rasporedu postupili smo prema uobičajenoj klasičnoj raspodjeli islamskog prava, tako da su svrstane, pod posebna odgovarajuća poglavlja, sve njegove grane — od uvoda u pravne nauke, preko privatnog i javnog prava, do sudskog postupka. Tako ovaj svezak sadrži i obuhvaća slijedeća poglavlja:

— Uvod u islamsko pravo (Uṣūl al-fiqh);

— Islamsko pravo (al-Fiqh);

— Stvaranje prava na osnovu izvora i analogije (al-Fatāwā);

— Islamsko nasljedno pravo (al-Farā'id);

— Državno pravo i uređenie države (Nizām ad-dawla wa 'l-Qawānīn);

— Vrhovna državno-policijska kontrola (al-Ḥisba) i

— Postupak pred šeriatskim sudovima (Adab al-qāḍi, as-Sukūk).

Svako od tih poglavlja raspoređeno je dalje po jezicima (arapski, turski i perzijski), već prema tome, da li i koliko ima rukopisa na dotičnom jeziku.

Rukopisi svakog poglavlja poredani su hronološkim redom, po starini nastanka djela i onda po starini prepisa.

Največi dio nepoznatih djela, čije nam vrijeme nastanka nije poznato, svrstali smo također u posebno poglavlje.

Cjelokupni broj obrađenih kodeksa u ovom svesku iznosi nešto više od 1160, a obrađenih jedinica oko 1700.

Pored toga, što je svaki rukopis značajno kulturno djelo, tvorevina za se, mnoga poglavlja ovog Kataloga sadrže posebno značajne rukopise, bilo po starini prepisa, bilo po tom što su rijetki u svijetu, bilo po umjetničkoj ljepoti obrade, bilo po piscima i prepisivačima, među kojima su mnogi naši, domaći ljudi. Među djelima naših pisaca ima ih priličan broj autografa.

U Katalogu su često data objašnjenja o raznim mjestima, gdje je rukopis nastao, ili gdje se sve nalazio, o medresama i bibliotekama kroz koje je eventualno prolazio, o privatnim vlasnicima u čije je ruke prelazio, — ako je to u rukopisu zabilježeno. Isto tako mnoge bilješke, koje nemaju direktne veze sa predmetom rukopisa, a koje se često nalaze u rukopisima i koje imaju neki istorijski značaj, navedene su i objašnjene ukratko. To su, držimo, važni podaci i prilozi za upoznavanje kulturne prošlosti naših krajeva. Neki podaci, sadržani u bilješkama u našim rukopisima, ne mogu se naći na drugim mjestima.

Iz raznolikosti i mnogobrojnosti pravnih djela i rukopisa, koji su obrađeni u ovom svesku, a koji su, kako je poznato, široko proučavani i primjenjivani kod nas, vidi se kakvo je mjesto imala pravna misao u našem privatnom i društvenom životu, i na kom stepenu su bili pravni poredak i zakonitost kod nas u periodu od 4—5 minulih stoljeća. To tim više, kad se uzme u obzir da su ovi rukopisi samo dio opsežne pravne literature, sadržane u mnogobrojnim rukopisnim djelima, koja se još nalaze u drugim bibliotekama i institucijama kod nas.

Izvore i literaturu ovdje navodimo u skraćenicama, koje smo nešto izmijenili i još više skratili, u odnosu na skraćenice, koje smo dali u prvom svesku, — kako se to vidi u priloženom popisu u ovom svesku.

Ovaj svezak je rađen, uglavnom, po istim izvorima i literaturi, kojima smo se služili pri izradi prvog sveska, uz malu prinovu nekih izvora, koje ćemo navesti u popisu. Skoro sve teškoće, koje sam imao pri radu na prvom svesku, pratile su me i ovdje, pri izradi ovog sveska. Broj nepoznatih djela, o kojima ne mogosmo nači podataka u pristupačnim izvorima, veči je nego u prvom svesku, što pri obradi zadaje posebne teškoće.

Broj indeksa, dodatih na kraju ovog sveska, veći je od broja indeksa u prvom svesku. Dok smo u prvom svesku sačinili samo dva indeksa (djela i pisaca), dotle smo za ovaj svezak izradili i priključili, pored navedenih, još tri indeksa, a to su: indeks prepisivača, indeks zavještača (vakifa) i indeks mjesta.

Napomena. Ovaj svezak Kataloga pojavljuje se sa zakašnjenjem poslije prvog sveska, koji je izdat 1963. godine. Razlozi su tome, uglavnom, tehničke prirode, jer, obzirom na skupoću troškova oko izdanja, potrebna su bila dosta velika sredstva za njegovo izdavanje. Ta sredstva nisu bila osigurana sve do u najnovije vrijeme. Osim toga, sarajevska štamparija »Oslobođenje« ne posjeduje odgovarajuća arapska slova za štampanje arapskih, turskih i perzijskih tekstova. Najposlije su ti tekstovi otisnuti u Kairu (Državna štamparija). Tek tada se moglo pristupiti izdavanju ovog II sveska Kataloga, što je odmah i učinjeno. Istina, ni dotična kairska štamparija, nažalost, nije imala slova za specifične turske i perzijske glasove, pa smo mjestimice učinili ispravke ručno.

Inače, obrada ovog sveska bila je, uglavnom, dovršena poodavno, još 1970/71, pa je profesor H. Kaleši (umro 19. jula 1976) mogao izvršiti redakciju za života, i to još u junu 1972, u Prištini, u prisustvu i uz saradnju pisca. Kroz svo dalje vrijeme vršene su dopune, ispravci i provjeravanja.

Posebno mi valja napomenuti, da je dr Hazim Šabanović (umro 22. III 1971) koristio ovaj svezak u rukopisu za svoj rad »Književnost muslimana BiH na orijentalnim jezicima«, jer je naš cijeli rukopis, po našem odobrenju, a na njegovo traženje, pročitao i iz istog uzeo što mu je trebalo za njegov rad. Neke podatke prenio je doslovno iz rukopisa. Mnogi radovi naših autora nisu bili nigdje u izvorima poznati, niti se tada moglo do njih doći, izuzev u ovakvoj obradi, kakvu mi ovdje dajemo. On mi je sam bio obećao, da će na svakom dotičnom mjestu označiti, da je podatak uzet iz našeg rukopisa. No, kao što je poznato, on je nenadano umro, prije nego je mogao dati konačnu redakciju svome radu. Tako, kad je njegov rad, poslije njegove smrti, izdat, mnogo prije štampanja ovog sveska, vidio sam, da je samo na nekim mjestima naveden kao izvor naš Katalog, a za mnoge podatke, koje je koristio, takvog navoda nema. Mi ipak nismo mogli ni htjeli, zbog toga, našu obradu mijenjati, pa je ova napomena tim potrebnija, da ne bi kod neupućenih bilo zabune; jer naš rukopis, koji je prije Šabanovićeva rada dovršen, ali ostao neobjavljen, koristio je Šabanović za svoj rad, koji je kasnije dovršen, ali prije objavljen.

Smatramo našom posebnom dužnošću istaći ovom prilikom, da je publikovanje i ovog sveska našeg Kataloga omogućeno punom finansijskom pomoći, koju su za njegovo izdavanje pružile naše društvene republičke ustanove: Republički fond za naučni rad, Sarajevo, i Fond za unapređenje izdavačke djelatnosti pri Republičkom savjetu za obrazovanje i kulturu, Sarajevo, na čemu im ovdje iskazujemo našu iskrenu i duboku zahvalnost.

Isto tako, koristim ovu priliku, da izrazim svoju zahvalnost Starješinstvu Islamske zajednice u SR BiH, kao i direktoru naše

biblioteke, Abdurrahmanu Hukiću, na brizi i zalaganju za uspjeh ovog poduhvata.

Na završetku ovog kratkog predgovora upućujem tople izraze zahvalnosti našim orijentalistima, koji su mi pružili svoju saradnju: dru Hasanu Kalešiju, profesoru Universiteta u Prištini, na redakciji ovog rada; Mehmedu Mujezinoviću i Mahmudu Traljiću, na tehničkoj redakciji, te Halidu Hadžimuliću, na tehničkoj pomoći i saradnji pri spremanju Kataloga, a naročito pri izradi indeksa.

Sarajevo, maja 1978.

Kasim Dobrača

INTRODUCTORY

The second volume of the Catalogue of Arabian, Turkish and Persian manuscripts of the Gazi-Husref bey's library is made mainly according the same system and principles as the volume one. That system and principles were explained in details in the introduction of the first volume.

We gave there a historical review of the formation and book stocks in this library from its beginnings in 1537 until today.

The manuscripts treated in this volume, were selected and inserted according the formerly established program, which is quoted also in the first volume. Toward that programme this is a sixth group of manuscripts of thiy library, including Islamic jurisprudence materials (al-fiqh). As the subject of these materials is very wide, and the manuscripts are numerous in this library, this volume includes, mainly, the elaboration of those manuscripts. Indeed, there is a great number of manuscripts treating the other subjects, but those are the manuscripts, which were binded together with some legal writings. We elaborated such manuscripts here without regard to their subject-matter, as we did in the first volume.

This volume is divided in chapters toward the questions and themes treated in the manuscript. Making this classification we respected the usual division of Islamic law, so that we put in special, correspondant chapters all its branches, from introduction to law science, through privat and public law to court procedure. Consequently this volume contents the following chapters:

Introduction to islamic law, — philosophy of law (Uṣūl al-fiqh);

Islamic law (al-fiqh);

Formation of the law toward sources and analogy (al-Fatava);

Islamic hereditary law al-Farāiḍ);

State law and governmental structure (al-qawanīn and Niẓām ad-dawla);

Supreme state and police controle (al-Ḥisba);

Each of these chapters is distributed forward toward the languages: Arabian, Turkish and Persian, and toward the number of manuscripts on that language.

Manuscripts in each chapter are classified in chronological order depending of the time of formation of the writings and transcription, also. The biggest part of the unknown works, we don't know the origin, we put also in a special chapter.

The total number of elaborated codexes in this volume is about 1160, and of elaborated units about 1700.

Besides that, each manuscripts is significant cultural work, and many chapters of this Catalogue have particularly important manuscripts, either by the time of transcription, its rarety in the world, the artistic beauty, or because of the writers and transcribers, among them were many people from our country. There is a great number of autographs.

Often we gave in the Catalogue the explanation about the origin of the manuscript, where it was placed in the course of the time, about medressas and libraries and eventually and about privat possessors -if it is noted in manuscript.

Also, we cited and explained many notes which are not in direct relation with the subject of manuscript, but they are very frequent and have some historical character. They are the very important and make a contribution to the understanding of the cultural past of our regions. Some of these data could not be find elsewhere.

From the diversity and a great number of the legal works and manuscripts elaborated in this volume, which are, as we know, widely researched, we can see what was the place of legal thought in our privat and social life and the degree of legal sequence and legality in our country in the periode of the past four and five centuries. All these manuscripts are only the part of the rich legal literature contained in numerous manuscripts which still exist in other libraries and institutions in our country.

The sources and literature is given in abbreviations, and they are changed and more abbreviated from those in the first volume — this could be seen in the enclosed index of this volume.

This volume is made, mainly, according the same sources and literature as the first one, and some new sources are quoted in the index. Almost all the difficulties I had working on the first volume accompanied me here, also. The number of the unknown works, for which we could not find any data in accessible sources, is bigger than in the first volume, and that made the difficulties.

NOTE

This volume of the Catalogue is appearing later than the first volume that had been published in 1963. The reasons are predominantly of the technical nature financial the increase of the expences,

so that the considerable means for its publication were needed. The means were not secured until the most recent. time. Further, the printing office »Oslobođenje« in Sarajevo isn't in possession of Arabic, Turkish and Persian letters to print the adequate texts. Finally, the texts were printed in Cairo (State Printer) at the beginning of this year. So, it was possible to start with the publishing of the second volume of the Catalogue, what has been done.

The work on the volume was completed a time ago, in 1970—71, so Prof. H. Kaleši (dien in 1976) revised it during his lifetime, more precisely, in June 1972 in Priština, together with the author. In the coming years some supplements, corrections and examinations were undertaken.

I have to mention, Dr. Hazim Šabanović (died March 22, 1971) used the volume as manuscript for his work »The Literature of Muslims of Bosnia Hercegovina in Oriental languages«, *because* He wanted to read the manuscript through and by our approval, he cited from it some of the data he took from the manuscript. A great deal of works done by our authors were neither known in different sources nor accessible, except in the work we're presenting. He promised me, these that he will cite our manuscript. But, as it is well known, he had suddenly, died not long ago before he was able to make a final redaction of his work. The work was published after his death, much earlier than this volume was printed. So, I was able to see that in some places the refference was made to our Catalogue, but for a number of refferences, the citations don't exist. We didn't want and weren't able to change our work, so this note is still more necessary, in order not to create a misunderstanding, among those people unaware of the fact. Our manuscript which had been completed before Šabanović's work was done, was unpublished, but Šabanović made use of it in his work done later, but published earlier.

We are obliged to point out, using this opportunity, the publication of this volume of our Catalogue is enabled by the help financial extended by our institutions in the Republic of Bosnia and Hercegovina: Community for Scientific Work, of the SR Bosnia and Hercegovina, Sarajevo and the Fund for the Advancement of publishing work at the Secretariat of Education and Culture of the SR Bosnia and Hercegovina, Sarajevo. We are expressing our most sincere gratitude.

At the same time I would like to express our thanks to the Supreme Islamic Council of the Islamic Comunity in SR Bosnia and Hercegovina, as well as to the Director of our Library Abdurahman Hukić who took care and contributed in his efforts for the succes of the undertaking.

To end the short foreword I wish to express my thanks to the Oriental scholars, who extended the cooperation to me: Dr Hasan Kaleši, Professor at the University in Priština, to revise the work; Mehmed Mujezinović and Mahmud Traljić, for the technical revision and Halid Hadžimulić for the technical assistance and cooperation to prepare the Catalogue, especially for the working out of indexes.

Sarajevo, May 1978.

Kasim Dobrača

IZVORI I LITERATURA

Ahlwardt	Verzeichnis der arabischen Handschriften der königlichen Bibliothek zu Berlin, I—X, 1887—1899 (Die Handschriftverzeichnisse d. kgl. Bibliothek zu Berlin).
Ambrosiana	Ṣalāḥuddīn al-Munağğid, Fihris al-maḫṭūṭāt al-'arabiya fi 'l-Ambrosiana fi Milano, II, Kairo 1960.
Ā M	Ismā'il-paša al-Bagdādī, Hadiyat al-'ārifīn, asmā' al-mu'allifīn wa aṯar al-muṣannifīn, I—II, Istanbul 1951—1955.
Āšir-efendī	Defteri Kütüphanei Ašir-efendi, Istanbul 1306/1888.
Aumer	Joseph Aumer, Türkische Handschriften — Verzeichnis der orientalischen Handschriften der K. Hof- und Staatsbibliothek in München — München 1875.
Aya Sofya	Defteri Kütüphanei Aya Sofya, Istanbul 1304/1886.
Babinger	Franz Babinger, Die Geschichtsschreiben der Osmanen und ihre Werke, Leipzig 1927.
Bašagić	Safvet-beg Bašagić: Bošnjaci i Hercegovci u Islamskoj književnosti, Sarajevo 1912; Popis orijentalnih rukopisa moje biblioteke, Sarajevo 1917; Znameniti Hrvati Bošnjaci i Hercegovci u Turskoj Carevini, Zagreb 1931.

Bešir̄-aga	Defteri Kütüphanei Bešīr-aga, Istanbul 1303/1888.
Blochet t	E. Blochet, Catalogue des manuscrits turcs, Bibliotheque Nationale I—II, Paris 1913.
Bratislava	Jozef Blaškovič: Arabische, türkische und persische Handschriften der Universitätsbibliothek in Bratislava — Bratislava 1961.
Çorlili Ali-paša	Defteri Kütüphanei Çorlili Ali-paša, Istanbul 1303/1886.
Ḍayl	Ismā'īl-paša al-Bagdādī, Iḍāḥ al-maknūn fi 'ḍ-Ḍayl 'alā Kašf aẓ-ẓunūn (Kešf el-zunun Zeyli), I—II, Istanbul 1364—66 (1945—47).
Es'ad-efendi	Defteri Kütüphanei Es'ad-efendī, Istanbul.
Fadil Ahmed-paša	Defteri Kütüphanei Fādil Ahmed-paša, Istanbul.
Fihris m. m.	Fu'ād Sayyid, Fihris al-maḫṭūṭāt al-muṣawwara, II, at-Tārīḫ, Kairo 1959.
Flemming (Wiesbaden)	Türkische Handschriften, Teil I, beschrieben von Barbara Flemming, Wiesbaden 1968.
Flügel	Dr. Gustav Flügel, Die arabischen, persischen und türkischen Handschriften der kaiserlich-königlichen Hofbibliothek zu Wien, Band I—III, Wien 1865—1867.
G A L	Carl Brockelmann, Geschichte der arabischen Litteratur, G I—II, S I—III, Leiden 1937—1949.
Ḥ Ḫ	Muṣṭafa b. 'Abdullāh, Ḥaǧi Ḫalīfa, Kātib Čelebī, Kašf aẓ-ẓunūn an asmā'il kutub wa 'l-funūn, I—II, Istanbul (Deri Seadet), 1810/1892 (prvo izdanje); Istanbul 1362/1943 (drugo izdanje).
Ḥamīdiyya	Defteri Kütüphanei Hamīdiyya, Istanbul.
Handwörterbuch	Handwörterbuch des Islam, herausgegeben von A. J. Wensinck and J. H. Kramers, Leiden 1941,

Handžić	Mehmed Handžić, al-Ǧawhar al-asnā, Kairo 1349/1930; Književni rad bosanskohercegovačkih muslimana, Sarajevo 1934.
Ibn Ḫallikān	Aḥmad b. Muḥammad Ibn Ḫallikān, Wafayāt al-a'yān fī'anba'ı abnā' az-zamān, I—II, Kairo 1310/1892.
Isl. Ans.	Islam Ansiklopedisi. Islam Ālemi tārīḫ, cografya, etnografya ve biografya lugāti, Tom I—XII, Istanbul 1945—1974.
Kairo	Fihris Dār al-kutub al-Miṣriya, Kairo 1310—1345 (1892—1927).
Kairo, f	Fihris al-kutub al-fārisiya (al-mawǧūda fī 'l-Kutubḫāna al-ḫudaywiya), Kairo 1306/1888.
Kairo, t	Fihris al-kutub at-turkiya (al-Mawǧūda fī 'l-Kutubḫāna al-ḫudaywiya), Kairo 1306/1888.
Köprülüzade	Defteri Kütüphanei Köprülüzade, Istanbul.
Loebenstein I	Helene Loebenstein, Katalog der arabischen Handschriften der österreichischen Nationalbibliothek, Neuerwerbungen 1868—1968, Teil I, Wien 1970.
Maǧalla	Maǧallat Ma'had al-maḫṭūṭāt al-'arabiya, I—IV, Kairo 1955—1959.
Mehmed Asim-bey	Defteri Kütüpḫanei Mehmed Asim-bey, Istanbul.
Mu'ǧam	Yusuf I. Sarkīs, Mu'ǧam al-maṭbū'āt, I—III, Kairo 1346/1928.
Naw'īzāde ('Aṭā'ī)	'Aṭā'ullāh b. Yahyā Naw'īzāde, Ḥadā'iq al-ḥaqā'iq fī Takmilat aš-Šaqā'iq, Istanbul 1268/1851.
O M	Brusali Mehmed Tahir, Osmanli müellifleri, I—III, Istanbul 1333—1342 (1914—1923).
Pertsch (Gotha), p	Dr. Wilhelm Pertsch, Die persischen Handschriften der herzöglichen Bibliothek zu Gotha, Wien 1859.

Pertsch (Berlin), p	Dr. Wilhelm Pertsch, Verzeichnis der persischen Handschriften der königlichen Bibliothek zu Berlin, Berlin 1888.
Pertsch (Berlin), t	Wilhelm Pertsch, Verzeichnis der türkischen Handschriften der königlichen Bibliothek zu Berlin, Berlin 1889.
Q A	Šamsuddīn Sāmī, Qamūs al-a'lām, I—VI, Istanbul 1306—1316 (1888—1896).
Rieu	Charles Rieu, Catalogue of the turkish manuscripts in the British museum, London 1888.
Servili	Defteri Kütüphanei Servili, Istanbul 1311/1893.
S O	Mehmed Sureyya, Sicilli Osmanī (Tezkirei mešāhīri osmaniyye), I—IV, Istanbul 1308—1316 (1890—1898).
Spaho	Fehim Spaho, Arapski, perzijski i turski rukopisi Zemaljskog muzeja, Sarajevo 1942.
Süleymaniyya	Defteri Kütüphanei Süleymāniyya, Istanbul 1310/1892.
Saḏarāt	Abu 'l-Fatḥ ‘Abdulḥayy b. al-‘Imād al-Ḥanbalī Šaḏarāt ad-ḏahab fī aḫbār man ḏahab (Maṭba‘at al-Qudsī), Kairo 1351/1932, I—VIII.
Š N	Aḥmed b. Muṣṭafa Taškōprüzade, aš-Šaqā'iq an-Nu'māniyya, Istanbul 1269/1852.
Timūriyya	Fihris al-Ḫizāna at-Timūriyya, I—II, Kairo 1367/1948.
Veliyyuddin	Defteri Kütüpḫanei Veliyyuddīn, Istanbul 1304/1886.
Yeni Cami	Yeni Cami Kütüphanesinde mahfuzi kütübi mevcüdenin defteri, Istanbul.
Zirikli	Ḫayruddīn az-Ziriklī: al-A‘lām, I—III, Kairo 1345—1347 (1926—1928).

TRANSKRIPCIJA

ا (ء)	'	ض	ḍ (z)
ب	b	ط	ṭ ţ
پ	p	ظ	ẓ ż
ت	t	ع	‘
ث	ṯ (s) ṯ	غ	ġ (g)
ج	ğ (c, dž) ✓	ف	f
چ	č (ç)	ق	q (k)
ح	ḥ ĥ	ك	k
خ	ḫ - KH -	ك (ڭ)	n, y
د	d	گ	g
ذ	ḏ (z) - dh -	ل	l
ر	r	م	m
ز	z	ن	n
ژ	ž (j)	و	w (v)
س	s	ه	h
ش	š (ş)	ى	y, i
ص	ṣ ŝ		

Znakovi za duge vokale:

ا ā ى ī و ū

TABELARNI PREGLED RUKOPISA PO JEZICIMA

ARAPSKI

796-814
815,$^{1-2}$
816
817,$^{1-2}$
818-832
833,$^{1-2}$
834-847
848,$^{1-7}$
849
850,$^{1-12; 14-15}$
851-852
853,$^{1-2}$
854-859
860,$^{1-2}$
861-872
873,$^{1-9}$
874-875
876,$^{1-5}$
877,$^{1-4}$
878,$^{1-2}$
879,$^{1-2}$
880,$^{1-3}$
881
882,$^{1-3}$
883,$^{1-3}$
884,$^{1-9}$
885-893
894,$^{1-5}$
895
896,$^{1-10; 12-16}$
897,$^{1-2}$
898
899,$^{1; 5-9}$
900-901
902,$^{1-2}$
903-905
906,$^{1-3}$
907
908,$^{1-3}$
909-912
913,$^{1-2}$
914,$^{1-2}$
915,$^{1-2}$
916-919
920,$^{1-2}$
921,$^{1-2}$
922,$^{1-3}$
923,$^{1-3}$
924-936
937,$^{1-4}$
938-944
945,$^{1; 3-5}$
946-949
950,$^{1-2}$
951-980
981,$^{1-2}$
982-987
988,^{1}
989,$^{1-2}$
990
991,$^{1-3}$
992-997
998,^{1}
999-1000
1001-1019
1020,$^{1-2}$
1021-1028
1029,$^{1-2}$
1030,$^{1-13}$
1031-1032
1033,$^{1-2}$
1034-1035
1036,$^{1-2}$
1037-1038
1039,$^{1-2}$
1040-1071
1072-1120
1121,$^{1-2}$
1122
1123,$^{1-4}$
1124-1132
1133-1146
1147-1148
1149,$^{1-3}$
1150-1153
1154,$^{1-3}$
1155
1156,$^{1-3}$
1157-1158
1159,$^{1-2}$
1160,$^{1-3}$
1161-1168
1169,$^{1-3}$
1170-1171
1172,$^{1-2}$
1173
1174,$^{1-2}$
1175-1180
1181,$^{1-2}$
1182-1213
1214,$^{1-26}$
1215-1218
1219,$^{1-2}$
1220-1244
1245,$^{1-3}$
1246-1248
1249,$^{1-4}$
1250-1254
1255,$^{1-8}$
1256
1257,$^{1-4}$
1258,$^{1-2}$
1259
1260,$^{1-4}$
1261-1265
1266,$^{1-6}$
1267-1271
1272,$^{1-3}$
1273
1274,$^{1-2}$
1275-1277
1278-1298
1299,$^{1-2}$
1300-1311
1312,$^{1-3}$
1313-1315
1316,$^{1-6; 8-28}$
1317
1318,$^{1-2; 4-5}$
1319
1320,$^{1-3}$
1321,$^{1-2}$
1322,$^{1-4}$
1323,$^{1-4}$
1324,$^{1-2}$
1325
1326,$^{1-5}$
1327,^{1}
1328-1331
1332,$^{1-3}$
1333,$^{1-2}$

1334-1366
1367,$^{1-2}$
1368-1395
1396,$^{1-3}$
1397-1398
1399,$^{1-2}$
1400,$^{1-4}$
1401,$^{1-2}$
1402-1403
1404,$^{1-2}$
1405-1413
1414,$^{1-2}$
1415-1427
1428,$^{1-9; 11-12}$
1429-1430
1431,^{1}
1432
1433,$^{1-2}$
1434,$^{1-2}$
1435,$^{1-2}$
1436,$^{1-6}$
1437,$^{1-2}$
1438-1453
1454,$^{1-6}$

1455
1456,$^{1-2}$
1457,$^{1-3; 7}$
1458-1459
1460,$^{1-2}$
1461
1462,^{1}
1463,$^{1-2}$
1464-1474
1475,$^{1-2}$
1476-1479
1480,$^{1-6}$
1481-1486
1487,$^{1-2}$
1488
1489,$^{1-2}$
1490
1491,^{1}
1492,$^{1-3}$
1493,$^{1-5}$
1494,$^{1-3}$
1495-1497
1498-1512
1514-1515
1517

1518,$^{1-2}$
1519,$^{1-2}$
1520-1523
1524,$^{1-2}$
1525-1526
1527,^{1}
1528
1529,$^{1-2}$
1530,$^{1-3}$
1540,$^{2-3}$
1592,^{2}
1612,$^{2-4}$
1621,^{2}
1636,^{2}
1637,^{1}
1638-1686
1687,$^{1; 7}$
1688$^{1-4; 6-8}$
1689-1690
1691,^{1}
1962
1693,$^{1-2}$
1694-1698
1699,$^{1-5}$
1700,$^{1-3}$

1701-1724
1780,^{2}
1795,$^{1-3}$
1796,$^{1-2}$
1797
1798,$^{1-4}$
1799,$^{1-2; 4}$
1800,$^{1-2}$
1801,^{1}
1802
1803,$^{1; 3}$
1804-1805
1806,$^{1-3}$
1807,$^{1-8}$
1808,^{1}
1809,^{1}
1810-1813
1814,^{1}
1815-1817
1818,$^{1-3}$
1819,$^{1-2}$
1820-1821
1822,$^{1-3}$
1823-1826
1827,^{1}

1828,$^{1-2}$
1829-1832
1833,$^{1-3}$
1834-1845
1846,$^{1-2}$
1847-1854
1855,$^{1-2}$
1856,$^{1-11}$
1857,$^{1-3; 5}$
1858
1859,$^{1-4}$
1860,^{1}
1861-1863
1874,^{2}
1877,^{4}
1879,^{4}
1880,$^{3-5}$
1884,^{2}
1886,$^{2-4}$
1890-1891
1892,$^{1-5}$
1893
1894,$^{1-3}$
1895
1932,$^{2-3}$

TURSKI

850,^{13}
850,$^{16-17}$
896,$^{11; 17-18}$
899,$^{2-4; 10-12}$
921,$^{3-5}$
945,$^{2; 6}$
988,^{2}
998,$^{2-3}$
1033,^{3}

1245,^{4}
1266,^{7}
1318,^{3}
1327,$^{2-4}$
1428,^{10}
1431,^{2}
1433,^{3}
1457,$^{4-6; 8-12}$
1462,^{2}
1475,$^{3-4}$

1480,^{7}
1491,$^{2-3}$
1513,$^{1-2}$
1516
1518,$^{3-4}$
1527,^{2}
1531-1538
1539,^{1}
1540,^{1}
1541-1544
1545,$^{1-2}$

1546-1548
1549,$^{1-2}$
1550-1554
1555,$^{1-2}$
1556-1560
1561,$^{1-3}$
1562-1591
1592,^{1}
1593,$^{1-4}$
1594-1599
1600,$^{1-2}$

1601-1611
1612,^{1}
1613-1620
1621,$^{1; 3-6}$
1622-1625
1626,$^{1-2}$
1627,$^{1-2}$
1628,$^{1-2}$
1629,$^{1-9; 11}$
1630-1632
1633,$^{1-5}$

1634-1635
1636,^{1}
1637,^{2}
1687,$^{2-6; 8-9}$
1691,^{2}
1725,$^{1-2}$
1726
1727,$^{1-2}$
1728-1773
1774,$^{1-2}$
1775-1779

1780,^{1}
1781-1787
1887-1889
1896-1899
1788,$^{1-3}$
1789-1794
1798,$^{6; 8}$
1799,^{3}
1801,^{2}
1803,^{2}
1808,^{2}
1809,^{2}

1814,^{2}
1827,^{2}
1855,$^{3-4}$
1857,^{4}
1860,$^{2-6}$
1864-1871
1872,$^{1-2}$
1873,^{1}
1874,$^{1; 3-4}$
1875-1876
1877,$^{1-3}$
1878

1879,$^{1-3; 5}$
1880,$^{1-2}$
1881-1883
1884,$^{1; 3}$
1885
1886,^{1}
1900,$^{1-2}$
1901-1908
1909,$^{1-2}$
1910,$^{1-2}$
1911-1916
1917,$^{7-9}$

1918
1919,$^{1-2}$
1920-1928
1929
1930,$^{1-2}$
1931
1932,$^{1; 4}$
1933-1952
1953,$^{1-2}$
1954-1956
1957,$^{1-16}$

PERZIJSKI

1316,^{7}
1539,^{2}

1629,^{10}
1688,^{5}

1798,$^{5; 7}$
1957,$^{17-19}$

UVOD U ISLAMSKO PRAVO

(UṢŪL AL-FIQH)

UVOD U ISLAMSKO PRAVO

(UṢŪL AL-FIQH)

Arapski

796. كنز الوصول الى معرفة الاصول **3829.**

Djelo iz filozofije islamskog (šeriatskog) prava *(uṣūl al-fiqh)*. Napisao 'Alī b. Muḥammad al-Pazdawī, umro 482/1089. Djelo je poznato i služilo je kao izvor kasnijim piscima, a po svom pravcu pripada hanefijskoj pravnoj školi. Obično je poznato pod nazivom : اصول البزدوى

GAL I, 373.

Primjerak je s početka nepotpun.

Početak je ovdje:

تقدير الخير والشر من الله تعالى وان ذلك كله بمشيئته واثبت الاستطاعة مع الفعل

L. 276; 27 × 19. *Nasḫ* starinski, krupan, velikim dijelom vokaliziran. Naslovi su pisani crvenim mastilom. Važnije riječi podvučene crvenom crticom. Po rubovima listova ima dosta komentara uzetih iz raznih djela i pisanih vještom rukom istog prepisivača. Na prvom zaštitnom listu nalazi se sadržaj, pisan kasnije nevještom rukom. Papir žućkast i bijel, deblji. Neki listovi s početka oštećeni su crvotočinom. Povez kožni, ruiniran, sa ornamentima na koricama, ukrašenim zlatom, djelomično rastavljen od knjige.

Prepisao, pročitao i ispravio Ḫalīl ar-Rūmī al-Bāfī (iz gradića Baf, Pafos, na jugozapadnoj obali ostrva Cipar), godine 800/1397.

(كتبه وقرأه وصحّحه وحشّاه العبد الفقير الحقير الى رحمة ربه ومولاه خليل الرومى
البافىّ سنة ثمانمائة ...)

Tumačenja, pisana po širokim marginama, iznose više nego samo djelo.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

797. شرح على اصول البزدوى 490.

Komentar prethodnom Pezdevijinom djelu od nepoznatog pisca. Najsličniji je komentaru كشف الاسرار koji je napisao 'Alā'uddīn 'Abdul'azīz b. Aḥmad al-Buḫārī, umro 730/1329. Čini se da je to skraćena prerada ovog komentara. Na naslovnoj stranici pak, u vrhu, nalazi se bilješka, koja se teško čita, stavljena kasnije slabim rukopisom, u kojoj se kaže da se ovaj komentar zove aš-Šāfī (شرح بزدوى المسمى بالشاف — v. u podlistku ḤḪ I, str. 113).

Svezak drugi, الجلد الثانى — od poglavlja باب بيان اسباب الشرائع do konca djela.

Početak:

اى وجوبها على حذف المضاف واراد بها الاحكام المشروعة هنا وان كانت عامة فى الاسباب والعلل والشروط قوله اعلم ان الامر والنهى

Završetak:

قوله وذلك تناول مال الغير لضرورة الاكراه مثل تناول محظور الاحرام للمحرم عن ضرورة بالمحرم انه ترخيص له ويضمن الجزاء فكذلك هنا اى فى الاكراه والله اعلم بالصواب ...

L. 309; 26 × 17,5. *Nasḫ* starinski, krupan, većinom bez tačaka. Naslovi su pisani crvenim mastilom. Iz bilješke na završetku razumi se da je prepis načinjen po nečijoj narudžbi. Papir tamnobijel, deblji, povez kožni, oštećen, sa ornamentima na koricama.

Na naslovnoj stranici nalaze se dva pečata: Fejzijje medrese u Travniku i jedan privatni ovalni pečat u kome je upisano ime: عبده على جلال الدين

Rukopis je, sudeći po starosti pisma i papira, vjerovatno iz XIV stoljeća.

Iz biblioteke Fejzijje medrese.

798. شرح على كتاب فى اصول الفقه 3018.

مخروم من الاول

لعله شرح البزدوى على كتاب تقويم الادلّة فى الاصول

Komentar nekom usulskom djelu, od nepoznatog pisca, nepotpun s početka. Prema djelima ove discipline koja imamo i prema izvorima kojima raspolažemo, nije bilo moguće identifikovati ni osnovno djelo ni ovaj njegov komentar. Međutim, nakon podrobnog proučavanja samog rada držimo da bi ovo mogao biti komentar, **što ga je napisao 'Alī b. Muhammad al-Pazdewī** (umro 482/1089) djelu تقويم الادلة فى الاصول , koje je napisao al-qāḍī al-imām Abū Zayd 'Ubaydullāh b. 'Omar ad-Dabūsi, umro 430/1038. Taj komentar poznat je u literaturi (v. ḤḪ I, 467). Do ovakvog mišljenja došli smo na osnovu slijedećih činjenica: 1) što su sistem, stil, metod rada i neki termini ovdje iz IV i V stoljeća islamske ere; 2) što su posljednji pisci, na koje se ovdje poziva, Abu'l-Ḥasan al-Karḫī ('Ubaydullāh b. Ḥusayn, umro 340/952) i Abū Bakr ar-Rāzī (Aḥmad b. 'Alī al-Ǧaṣṣāṣ, umro 370/981); 3) što se na ove pisce poziva Abū Zayd ad-Dabūsī u svojim drugim djelima, kao što je njegov kraći štampani rad كتاب تأسيس النظر (v. I izdanje, Matba'a Adabiyya, Egipat, str. 3), a uz to u ovom našem rukopisu ima termina i izraza kao u tom radu (كتاب تأسيس النظر) i 4) što je ovaj naš rukopis, obzirom na papir i pismo, vrlo star, vjerovatno mu ima šest do sedam stoljeća, pa je jasno da rad potiče od ranijih pisaca.

Početak je ovdje:

... واذا تكلم بعبارة الامر لم يستقم نفيه قوله الامر بمعنى الفعل يجمع على امور وبحقيقته على اوامر يعنى الامر بمعنى تحقيق الفعل فى نفسه يجمع على اوامر بمعنى طلب الفعل من غيره بصيغة افعل وانه حقيقة فيه على ما ذكرنا ...

Prvi podnaslov glasi:

فصل قوله وقد يطلق احدهما على الآخر قال الله تعالى فاذا قضيتم مناسككم اى ادّيتم وقال تعالى فاذا قضيت الصلوة اُديت والله اعلم اذ الجمعة لا تقضى ويقال ادى دينه اى قضى.

Posljednje poglavlje je: باب حروف المعانى

Završetak glasi:

واما اين وحيث من اسماء المكان وفى قوله انت طالق حيث شئت او اين شئت لا يقع الطلاق مالم تشاء فى المجلس لان الطلاق فعل لا تعلق له بالمكان فيلغو ذكر المكان وبقى ذكر مطلق المشيئة بخلاف الزمان لان له به تعلقا فوجب اعتباره خصوصا فيما لو قال انت طالق غدا مثلا حتى لم يقع قبله وعموما فيما لو قال انت طالق ولم يقيده بزمان فانه يعم الازمان والحمد لله وحده والصلوة على رسوله محمد وآله وصحبه اجمعين.

L. 129; 16 × 13. *Nasḫ* stari, arapski, bez tačaka, izuzev mjestimice, pisan vještom rukom. Naslovi su većinom pisani crnim mastilom krupnije, a podnaslovi قوله crvenim mastilom. Neki naslovi i podnaslovi izgleda da su pisani kasnije drugim rukopisom (naročito oni što su ispisani crvenim mastilom). Po rubovima nekih listova ima nešto bilježaka pisanih istim rukopisom kao i tekst. Papir tamno-bijel, starinski, deblji; neki listovi su oštećeni vlagom ili crvotočinom. Povez polukožni, znatno oštećen i rastavljen od listova koji su prosuti.

Prepisao Yūsuf b. Ayyūb b. 'Isā bez oznake datuma i mjesta.

(قد فرغ من تحريره يوسف بن ايوب بن عيسى غفر الله لهم ولجميع المسلمين والمسلمات
يوم الاثنين ... بياض)

Sadržaj ovog rukopisa je:

فصل قوله وقد يطلق احدهما على الآخر – فصل قوله المامور به فى صفة الحسن
نوعان – باب النهى قوله ومن قال بان الامر بالشئ نهى عن ضده – فصل قوله النهى فى
صفة القبح – فصل قوله جعلها الشرع اسبابا – فصل فى العزيمة والرخصة – باب وجوه
النظم صيغة ولغة – باب وجوه استعمال النظم – باب معرفة وجوه الوقوف على احكام
النظم – باب الحجج الشرعيه – باب ما تختص به السنن – فصل فى المعارضة الكلام فيها
فى تفسيرها وركنها وشرطها وحكمها – باب البيان البيان فى اللغة عبارة عن الاظهار قولا او
فعلا – باب القياس وانه يشتمل على بيان نفسه وشرطه وركنه وحكمه ودفعه ... قوله وهو
لاعتبار المامور به فى قوله تعالى فاعتبروا – فصل فى الترجيح – فصل فى الانتقال اى عند
لمناظرة – فصل ثم جملة ما ثبت بالحجج التى مر ذكرها مقدما على باب القياس من الكتاب
السنة والاجماع شيئان – فصل فى الاحتجاج بما ليس بحجة – فصل فى بيان الاهلية –
اب فى الامور المعترضة على الاهلية – فصل فى العوارض المكتسبة – باب حروف المعانى

Rukopis, vjerovatno, potječe iz XIV ili XV stoljeća.

Iz biblioteke Džino-zade

799. (شرح على كتاب فى اصول الفقه) 593.

مخروم من الاول والآخر

– والمتن ههنا عين المتن فى المخطوط السابق –

Komentar nekom usulskom djelu od nepoznatog pisca, nepotpun s početka i na kraju. Osnovno djelo je isto kao u prethodnom rukopisu, — tj., držimo, تقويم الادلة dok je komentar različit.*)

Početak je ovdje:

... يباح له التأخير عنها كوقت الظهر للظهر وانما قلنا ذلك لان الخطاب بالاداء لحقه فى
هذا الوقت اتفاقا وهو فور لا مزاحم له

Prvi naslov je:

فصل فى حكم الجواب بالامر اقول لما فرغ عن بيان احكام الامر شرع فى احكام
الواجب بالامر فقال وهو نوعان اى الواجب بالامر نوعان اداء وهو تسليم عين الواجب بسببه الى
مستحقه

Posljednje poglavlje je:

باب حروف المعانى وانما سميت بحروف المعانى لانها توصل معانى الافعال الى الاسماء اذ لو
لم يكن من والى فى قولك خرجت من البصرة الى الكوفة لم يفهم ابتداء خروجك وانتهاءه او
لان لها معانى كالباء فى بزيد بخلاف الباء فى بكر

L. 150; 27,5 × 18. *Nasḫ*. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Po rubovima mnogih listova ima glosa koje su pisane rukopisom istog prepisivača. Papir tamnobijel, povez otkinut i izgubljen.

Prepis je iz XVIII ili XIX stoljeća.

Iz biblioteke Fejzijje medrese.

800. المنتخب فى اصول المذهب 4524.

Usulsko djelo, što ga je napisao Ḥusāmuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. 'Omar al-Aḫsikaṯī, umro 644/1246. Djelo je poznato još pod nazivima: منتخب الاصول i المنتخب الحسامى . U rukopisu je naslov pisan rukom prepisivača: كتاب الاخسكثى . To je, zapravo, izbor iz raznih djela te struke, sačinjen u obliku praktičnog priručnika i raspoređen metodski, — što je u to vrijeme bila interesantna i poželjna novina. Zato je djelo ubrzo rado prihvaćeno u školskim i naučnim krugovima, dugo je vremena služilo kao udžbenik i mnogo je komentarisano.

GAL I, 381, — S. I, 654; ḤḪ II, 1848—49.

---

*) Zbog istovjetnosti ovog i prethodnog osnovnog djela stavili smo ovaj rukopis na ovom mjestu.

Početak: اما بعد حمدالله على نواله والصلاة على رسوله محمد وآله فان اصول الشرع ثلاثة

L. 99; 20,5 × 15. *Ta'līq* krupniji, pisan širokim perom, u razmaknutim redovima. Po širokim rubovima s početka (samo na 24 lista) ima dosta komentara, pisanih sitnije, rukom istog prepisivača. Naslovi su pisani crvenim mastilom. Papir tamnobijel, deblji, čvrst. Listovi su po rubovima dohvaćeni vlagom i napadnuti mikrobima. Povez polukožni, znatno oštećen vlagom.

Prepisao Naṣūḥ b. Qāsim, 956/1549.

كتبه الفقير الحقير اضعف العباد جرما واقواهم جرما نصوح بن قاسم ... ٩٥٦

Na unutarnjoj strani prve korice je ime ranijeg vlasnika (Muhammad b. Ibrahim). Na zaštitnim listovima s početka su stihovi na turskom jeziku o rastanku, i kraća dova. Na naslovnoj stranici su bilješke iz raznih komentara. Na kraju su kraće dove i jedan zapis. Na unutarnjoj strani druge korice je ime ranijeg vlasnika (Hasan b. Ali).

Poklon Ahmeda Selimovića, kadije (Foča).

801. (كتاب) التحقيق 3848.

Komentar prethodnom djelu *Muntaḫab al-uṣūl*. Napisao 'Abdul'azīz b. Aḥmad b. Muḥammad al-Buḫārī, umro 730/1330.

GAL I, 381; S. I, 654.

Gornji naslov komentara dat je prema uvodu rukopisa, dok Brockelmann (n. m.) kaže da je naslov ovog komentara غاية التحقيق, ali nama nije poznato na čemu se taj njegov navod zasniva. Vjerovatno se za njim poveo i Sarkīs (Mu'ğam I, 538). Inače, većina arapskih izvora (ḪḪ II, 1849; Kairo I, 380; Ismā'ī-paša I, 581) navode ovaj komentar pod naslovom التحقيق . Pisac kaže da je osnovno djelo studirao kod svog strica (Muḥammad b. Muḥammad b. Ilyās al-Mā'imargī), a ovaj je slušao to djelo kod autora. Komentar je dovršen 712/1312 (v. l. 89).

Početak:

الحمد لله الذى مهد مبانى الاسلام بالآيات الظاهرة واحكم قواعد الاحكام بالحجج الباهرة ...واوضح معالم الدين ... وسميته كتاب التحقيق

L. 213; 27 × 19. *Nasḫ* stari, arapski, čitak, pisan uvježbanom rukom. U prvoj polovini i na kraju veći broj lista (30—52 i 205—213) dopisan je kasnije slabijim rukopisom. Papir je tamno-bijel, deblji. Mnogi listovi, a naročito prva dva, oštećeni su crvotočinom i dugim vremenom. Povez je kožni, oštećen, sa utisnutim ornamentima na koricama.

Prepisao Muḥammad b. 'Alī b. Muḥammad 'Alī(?) u selu Navābād(?), koje pripada gradu Qāsān u Turkestanu, 738/1337, kako se to vidi u bilješci na kraju prvog dijela (l. 89).

تم القسم الاول من كتاب التحقيق فى شرح المنتخب للشيخ الامام والقرم الهمام الفاضل الكامل ... متع الله المسلمين بدوام بقائه وطول حياته وقد فرغ من اتمامه فى جمادى الآخرة سنة اثنى عشر وسبعمائة بترمذ حرسها الله من الآفات وفرغ الكاتب من تحريره فى سلخ الواقع فى شهور سنة ثمان وثلثين وسبعمائة بقرية النواباد حرم قاسان حماها الله من الافات والعاهات بخط العبد الضعيف اضعف عباد الله ... محمد بن على بن محمد على (؟) النوابادى — ؟

Iz navedene bilješke razumi se da je autor bio živ u to vrijeme (738 H), što nije u skladu sa datumom njegove smrti, označenim u izvorima koji su nam pristupačni.

Ovo je, držimo, najstariji poznati primjerak ovog djela u svijetu.

Na početku je sadržaj, napisan kasnije drugim rukopisom. Na naslovnoj stranici nalazi se naslov, kasnije stavljen, zatim jedan hadis (slabe vjerodostojnosti), kratka dova koja se uči povodom nove godine, te bilješke sa imenima ranijih vlasnika (Muhamed b. . . . al-Halebi, kupio 842/1438; Veli b. Ali b. el-Imadi el-Halebi; Hafizuddin Ebu Abdullah Muhamed Emin b. Šejh Tekijjuddin Ebi Hamid Ahmad b. Šejh Imaduddin Ebi Muhamad Ismail-el-Mevsili). U vrhu stranice je nečiji potpis, namjerno izbrisan.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

802. (حاشية على التحقيق) 243.

Glosa prethodnom komentaru, od nepoznatog pisca. Na naslovnoj stranici je naslov, stavljen kasnije:

اخسكثى حاشية تحقيق فى اصول الفقه

Učenjak as Sayyid as-Samarqandī kritikovao je navedeni komentar *Kitāb at-Taḥqīq*, a pisac ove glose dao je ovdje odgovor i protukritiku na te kritike. To je, dakle, odbrana prethodnog komentara.

ḪḪ II, 1849, GAL S. I, 654.

Brockelmann (n. m.) kaže da je pisac ove odbrane neki Sayyid Samayānī, ne navodeći nikakvih podataka o njemu.

Na naslovnoj stranici rukopisa nalazi se nejasna bilješka, kasnije stavljena, u kojoj se kaže da je ovo »glosa djelu *at-Taḥqīq* Hoğe Isamuddina«. Ispod toga je neko poslije dodao ovoj bilješci kratko i nedovoljno objašnjenje, u kome kaže da je dotični »potomak pisca *el-Hidaje* i da je pripadao ulemi Timurlenkove države«. — Timurlenk je živio od 1335—1405, vladao 36 godina. — (حاشية التحقيق لخواجه عصام الدين شيخ اسلام – ؟ – هو من احفاد صاحب الهداية وكان من علماء الدولة التيمورية)

Ukoliko je ova bilješka uopće tačna, iz nje bi se moglo razumjeti to, da je neki Hodža Isamuddin pisac ove glose. Neizvjesnost oko ove glose povećava još jedna bilješka na kraju rukopisa, pisana rukom prepisivača crvenim mastilom, odvojeno od teksta. U toj bilješci kaže se da je »ovo djelo dovršeno u četvetak 19. zulkade godine 708/1308«. (تم هذا الكتاب يوم الخميس فى التاسع عشر من ذى القعدة سنة ثمان وسبعمائة). To je očito bilješka prepisivača, kojom je on označio datum prepisa. No poteškoća je onda u tome što se zna da je osnovno djelo (komentar *at-Taḥqīq*) dovršeno 712 H., kako smo to istakli u prethodnom broju. U ovom slučaju ne preostaje nam drugo nego da kažemo da je ovaj datum pogrešno naveden, tako što je prepisivač zaboravio jedan broj (deseticu), pa je, vjerovatno, trebalo reći: سنة ثمان وثمانين وسبعمائة (788/1386). U tom slučaju navedena poteškoća (neslaganje datuma ovdje i u predmetnom komentaru) otpada, ali i ovako ispravljen datum ovdje znači da je ovaj rukopis star bar šest stoljeća. Obzirom pak na pismo, papir i obrub stranica crvenim linijama, ne izgleda nikako da je rukopis toliko star. Otuda bi se prije moglo reći da je prepisivač ovog rukopisa stavio ovdje datum originala, po kome je rađen ovaj prepis, a svoj datum nije uopće zabilježio.

Početak:

الحمد لله الذى شيد بناء الاسلام ومهد قواعده واحكم اساس الشرع وايد سواعده ... وبعد فان بعض اولى التدقيق تأمل فى كتاب التحقيق واعترض على بعض جمله وفصوله وطعن فى كثير من قواعده واصوله ... فالتمس منى زمرة الاصحاب ان اقف فى معرض الجواب واتصدى لدفع اعتراضاته بالكشف عن المبانى ... فاجبتهم الى مسئولهم وشرعت فى انجاح مأمولهم

L. 94; 27,5 × 18,5. *Nasḫ* sa nešto *ta'līqa*, krupniji, posebne vrste. Prve dvije stranice obrubljene su sa četiri, a ostale sa dvije crvene linije. Naslovi i neki dijelovi komentara pisani su crvenim mastilom. Papir tamno-bijel, deblji; povez polukožni, oštećen; ima polukožnu futrolu.

Rukopis je, vjerovatno, iz XVII stoljeća, — ukoliko se navedeni datum na kraju ne odnosi na ovaj prepis.

Na naslovnoj stranici, pored gore navedenih bilježaka, nalazi se još bilješka sa imenom ranijeg vlasnika (Ebu Bekr b. Rustem b. Ahmed eš-Širvani — من كتب ابى بكر بن رستم بن احمد الشروانى —. To je turski državnik i pjesnik, umro 1135/1722, koji je u turskoj carevini obnašao razne visoke položaje, a bio je i učitelj misirskog valije Šišmana Ibrahim-paše, — v. AM I, 241 i SO I, 176).

Iz Šehdine biblioteke (v. njegov pečat u rukopisu).

803. مُنْتَجَبُ الحُصُول فى شرح مُنْتَخَب الاصول 3858.

(بخط يد المؤلف)

Komentar djelu *Muntaḫab al-uṣūl*. Napisao Muṣṭafa b. Yūsuf b. Murād al-Mostārī, umro 1119/1707. Naslov ovog komentara naveden je prema naslovu i uvodu rukopisa koji je *autograf*. GAL ne navodi ovaj komentar, što znači da vijest o njemu tada nije bila daleko doprla. AM II, 443; OM II, 31; Bašagić, Bošnjaci i Hercegovci, 328; al-Ǧauhar al-asnā, 132. i Bratislava, 43. spominju ovaj komentar, ali pod nepotpunim ili pogrešnim naslovom.

U lijepo pisanom uvodu autor objašnjava kako je nastao ovaj komentar i kako su nastali neki drugi njegovi komentari s ovog područja, pa zato ga dajemo u nešto dužem izvodu.

Početak i dio uvoda glasi:

الحمد لله الذى اوضح معالم الدين بزواهر المنقول والمعقول وزين قلايد الشرع بجواهر الفروع والاصول وانار منار العلم بانوار الكتاب والخبر ... وبعد فيقول العبد الفقير الى الغنى البارى مصطفى بن يوسف الموستارى ان ارباب العقل متطابقون واصحاب النقل متوافقون على ان العلم وان تشعبت افانينه وتنوعت قوانينه اعز المطالب التى يقترحها القرايح واربح المكاسب التى يجنح الى تحصيلها الجوانح وان العلوم الشرعية اشرف العلوم وانفعها واكمل المعارف وارفعها ... واصول الفقه اصعبها مدارك وارقها مسالك ... ولقد صنف فيه علماء الاسلام وفقهاء الانام ... كتبا شريفة وزبرا لطيفة غير ان المنتخب المنسوب الى الشيخ الامام ... حسام الملة والدين ... محمد بن محمد بن عمر الاخسيكثى ... اختص من بينها بمزايا لا مزيد عليها ... وانى صرفت عنفوان شبابى الى استقراء مسائل هذا الفن فى ارض مس جلدى ترابها مع حداثة السن ثم بعثنى صدق الهمة فى الارتقاء الى مدارج الكمال وفرط الشغف باخذ العلم من افواه الرجال على الترحل الى البلدة الطيبة المسماة بالقسطنطينية محط رحال الافاضل ومخيم ارباب الفضايل فاشتغلت بقرع باب العلم ليلا ونهارا ... ومضت على هذا خمس عشرة سنة واشهراً — وامليت فى اثناء التحصيل مفتاح الحصول لمرآة الاصول فى شرح مرقاة الوصول ثم رجعت الى ديار

حلّ الشباب تميمتى واول ارض مس جلدى ترابها فامليت كتاب فتح الاسرار مع ضيق البال والانكسار بسبب اختلال الامن والامان فى مملكة آل عثمان فلما فرغت عن املائه امرت بلسان الالهام لاكوهم من الاوهام ان اشرح هذا الكتاب وابين مقاصد الابواب فشرعت فى املائه وشرح مشكلاته ... اذا هجم العدوّ من اهل الشرك والطغيان قرب ديارنا على كثير من البلدان واحرق اجودها واسر كثيرا من الذرارى والنسوان فطرحت الاوراق فى زوايا الهجران ونسجت عليها عناكب النسيان ... ثم ان بعض الاحباب لما شرع فى الاستفادة منى كتاب التنقيح مع الشرح الموسوم بالتلويح اخذت الاوراق المطروحة والحقت اليها فوايد مما استفدت من الكتب والدفاتر وفرائد سمح بها الخاطر القاتر فجاء شرحا يذلّل صعاب الكتاب .. وبعد الاتمام سميته منتجب الحصول فى شرح منتخب الاصول .

Kako se vidi iz navedenih riječi, autor ovdje, među ostalim, kaže da je u vrijeme pisanja komentara *Fatḥ al-asrār* (v. br. 808), kao i u vrijeme pisanja ovog komentara, bio »u velikoj tegobi, potištenosti i nespokojstvu zbog poremećaja reda i sigurnosti u Osmanskom carstvu«. Kad je počeo pisati ovaj komentar, »navalio je — kaže — nevjerni i obijesni neprijatelj na mnoga naša naselja i gradove, popalio najbolji grad, zarobio i odveo u sužanjstvo mnogo žiteljstva i žena«. (Pisac očito misli na katastrofalnu provalu austrijske vojske u Bosnu, godine 1697, pod vodstvom princa Eugena Savojskog, i na stradanje Sarajeva tom prilikom). Zahvaćen općom pometnjom i nemirom, pisac je tada, — kako dalje kaže — »bacio u kraj svoje papire i knjige« i prestao sa pisanjem. Kasnije su njegovi prijatelji i učenici tražili od njega da nastavi sa predavanjem i naučnim radom, što je on prihvatio, i tako dovršio i ovaj komentar.

Poređenjem teksta u uvodu i na drugim mjestima vidi se da se autor pri izradi ovog komentara *mnogo služio* navedenim komentarom كتاب التحقيق . Početne riječi ovdje uzete su doslovno iz početka navedenog komentara — iako to naš autor ne kaže.

L. 146; 25 × 15. Ta'līq sitan, složen, lijep, pisan rukom autora. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po rubovima nekih listova ima ispravaka i glosa od pisca, pisanih također njegovom rukom. Papir bijel, čvrst; povez polukožni, omotan u zeleno platno.

Rukopis je dovršen u Mostaru u nedjelju 13. džumada'l-ula 1110/1698, a početak pisanja bio je u utorak 1. rebiul-evela 1109/1697.

(قال المفتقر الى الله الغنى البارى مصطفى بن يوسف الموستارى هذا آخر ما قصدته من شرح الكتاب بعون الله الملك الوهاب ... قد اتفق فراغ بنان البيان واسنان الاقلام عن نظم ما جمعت من الفرائد ورقم ما سمعت من الفوائد يوم الاحد الثالث عشر من جمادى الاولى سنة

عشر ومائة والف من هجرة من له العز والشرف فى بلدة موستار لصينت عن الاكدار ... وقد كان الافتتاح يوم الثلاثاء غرة شهر ربيع الاول سنة تسع ومائة والف)

Na nutarnjoj strani prve korice i na tri neispisana lista s početka nalaze se bilješke na arapskom i perzijskom jeziku s područja arapskog jezika, tesavvufa, fikha, tefsira i književnosti, — što je sve pisano rukom autora. Tu se nalazi nekoliko priča iz Surūrijinog komentara *Mesnevije*.

Na naslovnoj stranici nalazi se redoslijed autorovih učitelja, kako ih je on vlastoručno ovdje zabilježio, preko svog direktnog učitelja Arapzade do as-Seyyid aš-Šerīfa al-Ğurğānije. Ispod toga je njegov vlastoručni popis njegovih radova.

Na kraju se također nalazi nekoliko bilježaka sličnih gornjim. Ovdje je i koncept jedne fetve autorove na turskom jeziku, koju je on potpisao kao mostarski muftija.

Na stranici »b« prvog neispisanog lista nalazi se bilješka, pisana kasnije drugim rukopisom, u kojoj se kaže da je ovo djelo vlasništvo(?) Munla Hamida Muftizāde, a potom da ga je uvakufio za Karađoz-begovu biblioteku Muhamed sin Hamida Čišića (Muhamed b. Hamid Kišizade el-Mostari), bez oznake datuma.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

804. المغنى فى اصول الفقه 1615.

Poznato hanefijsko djelo iz *uṣūl al-fiqha*, koje je napisao Ğalāluddīn 'Omar b. Muḥammad al-Ḫabbāzī al-Ḫuğandī, umro 691/1292.

GAL I, 382.

Primjerak je nepotpun s početka, na kraju i mjestimice u sredini. (Identitet ovog rukopisa utvrđen je sravnjivanjem).

Početak ovdje: فيكبر لشبهة الاداء احتياطا ، a prvo poglavlje je: فصل فى صفة الحسن للمأمور به

L. 68; 21,5 × 15. *Nasḫ* starinski, čitak, mjestimice vokaliziran. Naslovi su pisani crvenim mastilom, a istaknute riječi podvučene crvenom crticom. Po rubovima ima sitno pisanih komentara. Neki su sa potpisom قاعاقى (umjesto قآآنى). Papir crvenkast, deblji; povez polukožni, oštećen, rastavljen od knjige.

Na rubu lista 16. zabilježeno je da je pročitano pred šaih Mahmud Rumi-jom (بلغ قراءة للشيخ محمود الرومى).

(Na nutarnjoj strani druge korice zabilježeno je da je rukopis uvakufio Muzaferija H. Abdulkadir-efendija za nastavnike i učenike medrese Simzade, početkom ševala 1206/1791, ali ovaj povez, po svoj prilici, nije od ovog rukopisa, pa se ni spomenuta bilješka ne odnosi na njega).

Rukopis potiče, vjerovatno, iz XV ili XVI stoljeća.

805. ISTO 2723.

Primjerak je nepotpun s početka.

Početak je ovdje:

الامام اتم وبعد فراغه لا لانه قاض بعد الفراغ ...

L. 93; 17,5 × 15. *Nasḫ*, pisan širokim perom. Istaknutije riječi podvučene crvenom crticom. S početka, na starom listu, nalaze se bilješke iz fikha, jezika i književnosti, te sadržaj. Po rubovima i na umetnutim listićima ima dosta komentara i glosa, pisanih rukom istog prepisivača. Na kraju su bilješke iz fikha i jedna o značenju pojedinih slova arapske abecede. Papir tamnobijel, deblji; povez polukožni, oštećen.

Rukopis je iz XVI ili XVII stoljeća.

Iz biblioteke Kadića Muhameda Enveri-efendije.

806. شرح المغنى للقاآنى 508.

Komentar prethodnom djelu *al-Mugnī*. Napisao Abū Muḥammad Manṣūr b. Aḥmad b. (Mu'ayyad) yazīd al-Hwārizmī al-Qā'ānī, umro 705/1305. Djelo je vrijedno i poznato.

GAL I, 382; AM II, 474.

Početak:

الحمد لله الذى تجلى على بعض عباده المخلصين عن شرك الشرك الحق باسمه الواسع العليم وحلى ظواهرهم وبواطنهم ...

L. 159; 26,5 × 17,5. *Ta'līq* starinski, složen, pisan uvježbanom rukom. Naslovi pisani crvenim mastilom. Po rubovima nekih listova ima nešto komentara i glosa pisanih rukom istog prepisivača. Papir tamnobijel, deblji. Mnogi su listovi dohvaćeni vlagom, naročito pri kraju, ali pismo nije mnogo oštećeno. Povez polukožni, ruiniran.

Na prvom zaštitnom listu nalazi se naslov i bilješke s imenima dvojice ranijih vlasnika. Prvi je Mustafa b. Jusuf el-Mostari (Šejh Jujo, vlastoručni potpis i muhur), a drugi je Abdullah b. Ahmed es-Saraji (Kantamirija, također vlastoručni potpis i dva lična muhura). U dnu iste strane neko je označio početak čitanja komentara godinom 1106/1694. Na naslovnoj strani su bilješke na turskom jeziku iz fikha.

Prepisao Ḫalīl b. Ašraf 848/1444.

(تم الكتاب بعون الملك التواب فى شهر صفر سنة ثمان واربعين وثمانمائة على يد العبد الفقير النحيف الراجى رحمة ربه اللطيف خليل بن اشرف ...)

Iz Kantamirine biblioteke.

807. شرح المغنى فى اصول الفقه للشبلى 305.

Komentar spomenutom djelu *al-Mugnī*. Napisao Sirāğuddīn Abū Ḥafṣ 'Omar. b. Isḥāq b. Aḥmad aš-Šiblī al-Hindī al-Gaznawī, umro 773/1371.

GAL S. I. 657; ḤḪ II, 1749.

(Kairo I, 396. i AM I, 790. navode ovaj komentar pod nazivom:

المنير الزاهر من الفيض الباهر

Počctak:

الحمد لله الذى نور قلوب العلماء بنور هدايته وشرح صدورهم بوفور عنايته ...

L. 154; 27 × 20. *Nasḫ* starinski, čitak, mjestimice vokaliziran. Naslovi su pisani crvenim mastilom. Po rubovima malog broja listova ima nešto glosa. Papir je tamnobijel ili žućkast, deblji. Neki su listovi oštećeni dugom upotrebom i crvotočinom; povez je polukožni.

Na naslovnoj stranici je naslov i bilješka ranijeg vlasnika, pisani kasnije. U bilješci se kaže da je rukopis poklonio »plemeniti i učeni otac« svome sinu, nekom Aliji. Tu su i dva novija pečata Gazi-Husrev-begove biblioteke.

Rukopis je, vjerovatno, iz XV stoljeća.

Iz Kantamirine biblioteke.

808. فتح الاسرار – شرح المغنى 4027.

لمؤلفه مصطفى بن يوسف الموستارى

(بِخَطِّ يَدِهِ)

Komentar navedenom djelu *al-Mugnī*. Napisao Muṣṭafa b. Yūsuf al-Mostārī, umro 1119/1707.

AM II, 443; OM II, 31.

Autor je napisao ovaj komentar kad je bio na vrhuncu svoje naučne djelatnosti i u njemu je dao jedno od najboljih djela ove vrste.

Početak:

الحمد لله الذى اوضح مناهج الشرع ورفع معالمه واعلم قواعد الدين واثبت دعايمه ...

وبعد فيقول المفتقر الى الغنى البارى مصطفى بن يوسف الموستارى ان علم الاصول احق المفاخر بالتوقير والتبجيل ... وان كتاب المغنى للشيخ الامام ... جلال الدين الخبازى ... امتاز من بين التصانيف المختصرة فى هذا الفن بحسن التهذيب ولطف التشذيب ومتانة التركيب ورصانة الترتيب ... فأمرت بلسان الالهام لا كوهم من الاوهام ان اكتب له شرحا يفتح عن مغالق

مبانيه بابها ويرفع عن غوامض معانيه حجابها ... ولما كان هذا الشرح فاتحا لمغلقات محتجبة عن الابصار ناسب ان سميته فتح الاسرار

Na kraju djela autor kaže da je ovaj rad započeo 1. zulkade 1106, a da ga je završio 29. safera 1109. H.

هذا آخر ما قصدته من شرح مشكلات كتاب المغنى قد يسر الله تعالى الشروع فى هذا الامر المهم بفضله واحسانه ... فبذلت مجهودى فى توضيح ما استبهم من حقايقه وتشريح ما استصعب من دقايقه واجتهدت فى شرح لغاته وكشف نكاته بابلغ بيان واوضح تبيان وقد اتفق وقت عشاء ليلة يوم الاثنين التاسع والعشرين من صفر الخير سنة تسع ومائة والف فراغ بنان البيان واسنان الاقلام عنه وقد كان الافتتاح يوم الاثنين الاول من ذى القعدة الحرام سنة ست ومائة والف ...

L. 377; 21 × 14. *Ta'līq* lijep, složen. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po rubovima mnogih listova ima nešto glosa i ispravaka, što je sve pisano istim rukopisom kao i djelo. Papir bijel, glat, čvrst; povez polukožni, omotan u zeleno platno.

Rukopis je autograf, dovršen uoči ponedjeljka 29. safera 1109/16. septembra 1697.

Na prvom zaštitnom listu nalazi se popis djela, većinom komentara i glosa, što ih je napisao autor. Popis je prepisao iz neke autorove bilješke učenik i biograf autora Ibrahim b. Isma'il Opijač. Na kraju popisa je napomena da autor ima još svojih djela osim navedenih. Na naslovnoj stranici je vlastoručna bilješka i pečat autora kao vlasnika rukopisa (تملكه مؤلفه وكاتبه مصطفى بن يوسف الموستارى). Ispod toga se nalazi bilješka, koju je zapisao navedeni učenik i biograf autora, a u kojoj se kaže, da je ovo djelo, kao i druga svoja djela, uvakufio sâm autor u gradu Mostaru. Zatim se navodi da je ovaj komentar »od početka do kraja« prostudirao kod autora »njegov istaknuti i daroviti učenik munla Ahmed Lubini« (iz Ljubinja), te da je autor umro u mjesecu rebiul-aharu 1119. H., a do godinu dana u istom mjesecu i ovaj njegov učenik.

(وقف هذا الكتاب المستطاب الذى بخط الشارح النحرير صاحب التحرير والتقرير مع سائر مصنفاته فى بلدة موستار بشرط ان لا ينقل منه الى الاقطار والامصار والاجر على الله الستار ولقد قرأه على الشارح الكامل من اوله الى آخره بعض تلامذته الكرام الممتاز من سائر الاقران بالطبع الوقاد والفكر النقاد المشتهر بملا احمد لوبينى ووقع الفراغ من تدرسه فى صفر الخير فى تاريخ تسع عشر ومائة والف وتوفّى الشارح النحرير فى ربيع الآخر بالتاريخ المذكور وتوفّى القارى المذكور بعده بسنة روّح الله روحهما فانه ايضا مات فى ربيع الآخر سنة عشرين ومائة و الف ... لتلميذه الفقير ابراهيم بن الشيخ اسمعيل)

Iz Karađoz-begove biblioteke.

809. منـار الانـوار 3735.

Djelo koje je napisao Abu'l-Barakāt 'Abdullāh b. Ahmad Hāfizuddīn an-Nasafī, umro 710/1310.

GAL II, 196; S. II, 263.

Početak: الحمد لله الذى هدانا الى الصراط المستقيم

L. 53; 18,5 × 12. *Nasḫ*. Naslovi su pisani crvenim mastilom. Po rubovima listova s početka ima komentara. Papir tamnobijel, povez kožni, oštećen, ukrašen ornamentima i zlatom.

Prepis dovršen 963/1555 (تم تاريخ سنة ٩٦٣).

Na naslovnoj stranici nalazi se bilješka na perzijskom jeziku, u stihovima, sa područja usuli fikha (قسمت الفاظ باشد چار نوع), zatim bilješka o mjerama za težinu (معرفة الاوزان), u kojoj je ispod svakog arapskog naziva za jedinice mjerenja težine napisano njegovo tumačenje na turskom jeziku, te dvije kraće bilješke s imenima ranijih vlasnika (Mustafa el-Halebi i Osman b. Ahmed el-Konevi). Na kraju su stihovi na perzijskom jeziku lirske sadržine, te biografske bilješke na arapskom i turskom jeziku.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

810. ISTO 3009.

Primjerak je nepotpun s početka.

L. 44; 15,5 × 11. *Ta'līq*. Naslovi su pisani crvenim mastilom. Po rubovima i između redaka ima komentara. Papir je tamnobijel, povez polukožni.

Prepisano 972/1564 (كوچله قور تلدق الحمد لله تمت ٩٧٢).

Uvakufio H. Ibrahim-efendi Silistreli i odredio mu za mutevelliju Šejh Abdullaha Kaukčiju i njegovo muško potomstvo (v. nutarnju str. poveza:

(واقف الكتاب الحاج ابراهيم افندى سليسترلى و وضعت ولاء الكتاب على قاوقجى زاده الشيخ عبد الله و اولاده الذكور)

Na kraju su bilješke s područja fikha i jezika.

811. ISTO **850.**

L. 54; 18,5 × 12. *Ta'līq*. Naslovi pisani crvenim. Po rubovima listova i između redaka, izuzev pri kraju, ima dosta komentara i glosa, pisanih sitno. Stranice (izuzev prve dvije) obrubljene su sa dvije, a pri kraju jednom crvenom linijom. Papir tamnobijel, povez polukožni, oštećen.

Prepisano godine 1000/1591 (تم بالخير سنة الف).

Na prvom zaštitnom listu je cijena rukopisa, te bilješka sa imenom ranijeg vlasnika, koja je namjerno uništena. Ispod toga je pečat u kome se može pročitati ime سيد عمر بن عبد الله

Uvakufio Osman-efendija, muderis medrese Simzade u Sarajevu (وقف عثمان افندى المدرس بمدرسة سيم زاده فى سراى بوسنه).

812. ISTO **2472.**

L. 55; 19 × 12,5. *Nasḫ* krupniji, pisan u razmaknutim redovima. Naslovi su pisani crvenim mastilom. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Po rubovima listova i između redaka, s početka, ima sitno pisanih komentara. Papir bijel, čvrst; povez polukožni, oštećen.

Prepisao 'Omar b. Ibrāhīm at-Travnikī (iz Travnika) 1028/1618.

(تم الكتاب بعون الله على يد عمر بن ابراهيم التراونيكى ... فى سنة ثمان وعشرين والف – والتراونيكى نسبة الى بلدة تراونيك فى بوسنه –)

Uvakufio Muhamed b. Muzaferija (iz Sarajeva, v. bilješku na naslov. str.). Datum u njegovom pečatu je 1217/1802. Na drugim mjestima u rukopisu zabilježeno je da je rukopis uvakufio neki Hadži Mustafa.

813. ISTO **3074.**

L. 48; 18 × 12. *Nasḫ-ta'līq* jednostavan. Naslovi su pisani crvenim mastilom. Stranice i margine obrubljene su crvenom linijom. Po rubovima i između redaka, s početka, ima komentara. Papir bijel, deblji; povez polukožni.

Prepisano godine 1054/1644 (تمت الكتاب ... فى آخر جمادى الاولى سنة ١٠٥٤)

Na nutarnjoj strani prve korice nalazi se potpis nekog Muhameda, kadije u Klisu i Livnu. Na naslovnoj stranici nalaze se bilješke iz usuli fikha.

814. ISTO **1779.**

L. 44; 20 × 15. *Ta'līq* pisan širokim perom. Naslovi su pisani crvenim mastilom. Po rubovima listova, s početka, ima komentara. Papir bijel, deblji; povez kožni, oštećen, sa ornamentima utisnutim u korice.

Prepis je dovršen 1084/1673.

(قد وقع الفراغ من تحرير هذا الكتاب ... على يد العبد الضعيف ... فى تاريخ سنة ١٠٨٤

Na prvom zaštitnom listu i na naslovnoj stranici nalaze se imena ranijih vlasnika i ime vakifa sa pečatima (Baki i njegov brat Husejn 1111/1699; H. Ibrahim b. H. Durak 1148/1735; Muhamed Baki Džinozade 1216/1801). Na nutarnjoj strani posljednje korice nalaze se poučni stihovi na našem jeziku, pisani arapskim pismom. Stihovi su očito pisani rukom prepisivača djela, što znači da je dotični naš čovjek i da je on izrekao i ove stihove.

(Pisati je velik siklet — i pisanje jeste zahmet.
Od hajra ima rahmet; — molim vam se, učite.
Uči svatko ko može, — za života svak može,
a kad umre ne može, — e, da nam Bog pomože!)

Uvakufio Džino-zade.

815. Zbirka (مجموع) , 2 **1492.**

L. 39; 20 × 14,5. *Nasḫ-ta'līq*. Naslovi su pisani crvenim mastilom. Papir bijel, čvrst; povez kožni, sa ornamentima utisnutim na sredini korica.

1. L. 1—34. ISTO

   S početka ima bilježaka koje tumače tekst.

2. L. 35—39. نخبة الفكر

   Traktat o terminologiji hadisa od Ibn Ḥağar al-'Asqalanije (v. I, 237).

Prepis oba djela dovršen 1120/1708 (تم تاريخ سنة ١١٢٠).

816. ISTO kao br. 809. 845.

L. 105; 19,5 × 10. *Ta'līq* pisan širokim perom, u razmaknutim, kratkim redovima. Naslovi su pisani crvenim mastilom. Papir tamnobijel, tanak; povez polukožni, oštećen.

Rukopis je vjerovatno iz XVIII stoljeća.

Na naslovnoj stranici nalazi se naslov, cijena knjige (15 para), te bilješka s imenom vlasnika i zavještača, njegov lični pečat i pečat ove biblioteke.

Uvakufio Muhamed Baki Džino-zade.

817. Zbirka (مجموع) , 2 1189.

L. 52; 21 × 16. *Nasḫ* arapski, lijep, djelomično vokalizovan. Naslovi su pisani crvenim mastilom. Papir tamnobijel, deblji; povez kožni sa ornamentima na koricama. Ima polukožnu futrolu *(gilāf)*.

1. L. 1—34. ISTO

Na naslovnoj stranici nalazi se naslov (كتاب المنار) , bilješka sa potpisom ranijeg vlasnika(وبعد فقد ملكه الفقير الى الله الهادى محمد ... بن ابراهيم العمادى الشافعى) . njegova tri lična pečata, te pečati Šehdine i ove biblioteke. Tu su i dvije bilješke pod naslovom فائدة , pisane kasnije, — o tumačenju nekih pojmova iz arapske filologije.

2. L. 35—52.(كتاب العمدة فى اصول الكلام (عمدة العقائد)

Djelo o islamskoj dogmatici (v. I, 65).

Oba djela prepisao je isti prepisivač koji nije zabilježio svoje ime ni datum prepisa. Rukopis je iz XV ili XVI stoljeća.

Iz Šehdine biblioteke.

818. كشف الاسرار فى شرح المنار 336.

Komentar prethodnom djelu *al-Manar* od istog pisca.
GAL II, 196; S. II, 263.

Početak:

احمد الله ذا الحجة الباهرة والعزة القاهرة على نعمه العظام ومننه الجسام

L. 232; 26 × 18,5. *Nasḫ* mjestimice vokaliziran. Naslovi, kao i neki dijelovi osnovnog teksta, pisani su crvenim mastilom. Nekoliko prvih listova dopisano je kasnije drugom, uvježbanom rukom. S početka je sadržaj djela. Papir bijel, deblji; povez polukožni, sa polukožnom futrolom. Po rubovima mjestimice ima nešto glosa.

Prepisao Aḥmad b. 'Alī b. Ṭūranšāh 735/1334.

(تمت كتابة كشف الاسرار فى شرح المنار بعون الملك الغفار فى سنة خمس وثلثين وسبعمائة كاتبه احمد بن على بن طورنشاه)

Na početku se nalaze bilješke sa imenima ranijih vlasnika (Husejn b. Derviš i Muhamed . . .). Na kraju sadržaja nalazi se mali lični pečat sa imenom nekog vlasnika i datumom (Muhamed, 756/1355). Tu su i pečati Šehdine i Gazi Husrev-begove biblioteke.

Iz Šehdine biblioteke.

819. ISTO 452.

L. 228; 26 × 18. *Ta'līq* sa nešto *nasḫa*. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po rubovima nekih listova ima glosa. Papir tamnobijel, dohvaćen vlagom; povez kožni, oštećen, sa utisnutim ornamentima na koricama.

Primjerak je prepisan poslije 800/1397. godine, tj. u XIV stoljeću (v. namjerno poništenu bilješku prepisivača na kraju, u kojoj se mogu pročitati samo riječi: سنة ... وثمانمائة . Tu je sa strane još jedna nejasna bilješka).

Na kraju su bilješke iz fikha o vrstama vakufa.

Na naslovnoj stranici nalaze se bilješke sa imenima ranijih vlasnika (Muhamed, »sljedbenik njegove presvjetlosti Musa-efendije, najučenijeg među velikim učenjacima« . . .; Ahmed b. Mustafa, muderis Husrev-begove medrese). Ispod naslova, pisanog kasnije na sredini stranice, nalazi se bilješka, u kojoj se kaže da je rukopis vakuf Gazi Husrev-bega za medresu Husrevijju.

(وقف الغازى خسرو بك فى المدرسة الخسروية)

820. جامع الاسرار فى شرح المنار 3854.

Komentar navedenog djela *al-Manār*. Napisao Qiwāmuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Ḫabbāzī, umro 749/1348.
GAL II, 196; S. II, 263.

Početak: الحمد لله الذى ايد بالعلماء معالم الدين

Na kraju pisac navodi izvore kojima se služio pri izradi ovog komentara.

قال الامام الهام ... شيخنا واستاذنا وسيدنا مولانا قوام الملة والدين نور الاسلام والمسلمين (فى الهامش نسخة الاصل يقول العبد الضعيف) محمد بن محمد بن احمد الخبازى سلمه الله تعالى (نسخة الاصل : ستر الله عيوبه) فى الدارين هذه فوايد التقطتها من فوايد شيخنا علامة الورى ... استاذنا ... عبد العزيز بن احمد البخارى سلمه الله وابقاه ...

L. 215; 26,5 × 19. *Nasḫ* starinski. Prvi list oštećen, naročito u vrhu. Na početku, listovi od 11—15. *izgubljeni* i mjesto njih stavljeni su prilikom uveza novi neispisani listovi. Po rubovima ima mjestimice nešto glosa, naročito s početka. Papir različite boje, tamnobijel, žućkast i crvenkast, deblji. Neki listovi su oštećeni dugom upotrebom i crvotočinom. Povez kožni, omotan u zeleno platno.

Prepisao za ličnu potrebu iz autografa autorov učenik 'Abdullāh b. Idgaḍi(?) b. 'Abdullāh al-Ḥanafī u Kairu 14. ševala 763/1361.

وقع الفراغ من نسخ هذا الكتاب بحمد الله وكرمه بيد الفقير الضعيف المذنب ... عبد الله بن ايد غدى بن عبد الله الحنفى فى المدينة المباركة مصر المحروسة ... يوم السبت الرابع عشر من شهر شوال المبارك سنة ثلاث وستين وسبعمائة وكتبه لنفسه عبد الله المذكور غفر الله له...

Na rubu posljednje stranice zabilježeno je rukom prepisivača da je završeno kolacioniranje i ispravak (بلغ مقابلة وتصحيحا والحمد لله رب العالمين) Na istoj stranici u dnu nalaze se poznati stihovi Fahruddin Razije o ograničenosti ljudskog razuma — (نهاية اقدام العقول عقال) i drugi poučni stihovi, te bilješke sa područja fikha i hadisa, što je sve, čini se, pisano rukom prepisivača.

Ovo je, držimo, najstariji i najispravniji rukopis ovog djela.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

821. الانوار فى شرح المنار 1694.

Komentar djelu *al-Manār*. Napisao Akmaluddīn Muḥammad b. Maḥmūd al-Bābartī al-Ḥanafī, umro 786/1384.

ḤḤ II, 1824; GAL II, 196; S. II, 263.

Primjerak je nepotpun (s početka jedan list izgubljen i na kraju 1—2 lista nedovršeni).

Početak ovdje:

... غيرَه فى نفسه وفى ذلك مشقة عظيمة لا يحتملها الا كل صبّار عن شهوات النفس

L. 193; 21,5 × 15,5. *Nasḫ-ta'līq*. Naslovi su pisani crvenim mastilom. Osnovni tekst podvučen je crvenom i pri kraju crnom linijom. Po rubovima s početka ima glosa. Papir tamnobijel, deblji; povez polukožni.

Prepis je iz XVII ili XVIII stoljeća. Pismo je slično Kantamirinom rukopisu.

Iz Kantamirine biblioteke.

822. شرح المنار لابن الملك 3715.

Komentar djelu *al-Manār*. Napisao 'Abdullaṭīf. b. 'Abdul'azīz Ibn al-Malak (Ibn Firište), umro 797/1395.

GAL II, 196; OM I, 219.

Ismā'īl-paša (AM I, 617) kaže da je pisac umro 801/1399. Mnogi izvori (v. I, 322; ḤḤ II, 1825; i drugi) pogrešno navode datum smrti ovog pisca.

Početak:

لله الحى الاحد حمد لا يحتويه الحد على ما اَوْلَانا علمَ الفروع

L. 205; 17,5 × 14. *Ta'līq-nasḫ*. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. U prvoj polovini nekoliko lista dopisano je kasnije drugom rukom. Po rubovima listova, s početka, ima dosta sitno pisanih glosa, od kojih su neke oštećene vlagom. Papir tamnobijel, deblji; povez kožni, omotan u zeleno platno.

Prepisao Amīnuddīn Muḥammad b. Isḥāq, zvani Maulānā Amīnī, 948/1541, kako stoji u krupno pisanoj bilješci na kraju:

(وقع الفراغ من كتابته فى اليوم الحادى عشر من شهر رجب المرجب سنة ثمانية واربعين وتسعمائة على يد افقر الناس ... امين الدين محمد بن اسحق المعروف بمولانا امينى ...)

Uvakufio Džumhur Muhamed-efendija (v. bilješku na naslovnoj strani).

Na kraju se nalazi nekoliko nejasnih stihova od prepisivača o njegovom prepisivanju knjiga. On tu kaže da ne prepisuje knjige ni iz ljubavi za prepisivanjem ni iz pohlepe za dinarom, nego iz nužde koja mu je pala na glavu, jer se oženio ženom okrutna srca, koja mnogo traži.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

823. ISTO 1410.

L. 240; 21 × 15. *Ta'līq* od različitih prepisivača. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po rubovima nekih listova ima sitno pisanih glosa. Papir tamnobijel i bijel, čvrst; povez kožni, oštećen, sa utisnutim ornamentima na koricama.

Rukopis potiče iz prve polovine XVI stoljeća.

Na naslovnoj strani nalaze se bilješke sa imenima ranijih vlasnika. (Pir Muhamed b. Muslihuddin koji je kupio ovaj primjerak u Istanbulu godine 968/1560. za 150 dirhema i bio mualim kod Mustafa-paše, beglerbega Rumelije, potomka Isfendijara i Halid b. Velida

ملك هذا الكتاب بالشراء الشرعى من الصحاف احمد چلبى – حلبى ؟ – بمائة وخمسين درهما حاليا – ؟ – فى ٢٥ ربيع الآخر سنة ٩٦٨ وقبض بير محمد بن مصلح الدين بمقام قسطنطينية المعلم فى خدمة امير الامراء بروم ايلى مصطفى باشا وهو من نسل اسفنديار وخالد بن الوليد رض

te Halīl b. Husejn b. Resul 1132/1719. Ispod ovog imena nalazi se i mali lični pečat). Tu je i bilješka koja sadrži datum 971/1563, kada je neki Perviz-efendija naimenovan za anadolskog kadi-askera — تاريخ صدارت پرويز افندى لقضاء عسكر اناطولى صدر العدل سعاده ٩٧١ , te pečati Šehdine i Gazi Husrev-begove biblioteke. Na posljednjem neispisanom listu nalaze se nejasni stihovi na perzijskom jeziku u kojima se spominje Abdulgafur Lari (umro 912/1506) i Isām (umro 944/1537).

Iz Šehdine biblioteke.

824. ISTO **3625.**

L. 208; 20,5 × 13,5. *Ta'līq* sa nešto *nasḫa*. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po rubovima nekih listova ima glosa. S početka su 64 lista dopisana kasnije drugim rukopisom, a potom je nekoliko lista odrezano i ostalo nedopisano. Papir tamnobijel i bijel, povez polukožni.

Prepisao Ḥ. Ḫayrullāh b. Ḥusayn 997/1588 — تاريخ سنة ٩٩٧

Na prvom zaštitnom listu nalazi se neka trgovačka bilješka i bilješke iz fikha. Na naslovnoj stranici nalaze se stihovi nekog Mejlije na turskom jeziku — u slavu Božijeg poslanika Muhameda.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

825. ISTO **1406.**

L. 223; 21 × 13. *Nasḫ-ta'līq*. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po rubovima nekih listova ima nešto glosa. Papir bijel, deblji; povez polukožni, oštećen, ima polukožnu futrolu.

Prepis je dovršen u Meki kod Kabe, u petak pred ikindiju, 9. ramazana 1000/1591.

(قد وقع الفراغ من هذه النسخة ... فى يوم الجمعة قبل صلاة العصر تاسع شهر رمضان من شهور سنة الف)

Na prvom zaštitnom listu nalazi se ime ranijeg vlasnika (Ibrahim b. Ahmed, muderis), naslov, pečati Šehdine i ove biblioteke, hatma-dova i dva hadisa. Na naslovnoj stranici nalaze se bilješke s područja usuli-fikha i jezika. Na kraju se nalaze bilješke iz fikha, jedna dova, te datumi smrti i rođenja nekih osoba.

Iz Šuhdine biblioteke.

826. ISTO **4273.**

Primjerak je nepotpun s početka.

L. 278; 20 × 14,5. *Nasḫ*. Osnovni tekst podvučen i stranice obrubljene crvenom linijom. Neki su listovi dopisani kasnije drugim rukopisom. Po rubovima nekih listova, naročito s početka, ima glosa. Papir tamnobijel, glat, prvi list oštećen; povez polukožni, oštećen, prva korica otkinuta.

Prepisao Ḥasan b. Yūsuf 20. rebiul-evvela 1002/1593.

(قد تم على يد العبد المذنب ... الحاج حسن بن يوسف ... فى ٢٠ ربيع الاول سنة ١٠٠٢)

Na rubu posljednje stranice nalazi se bilješka u kojoj se kaže da je završeno čitanje i kolacioniranje.

(قد تم مطالعته ومقابلته بقدر الطاقة بعون الله تعالى)

827. ISTO **1192.**

L. 154; 21 × 15. *Ta'līq*. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Po rubovima nekih listova ima malo glosa. Papir bijel, čvrst, povez polukožni.

Prepis završen 1031 1621.

(تمت النسخة فى اواخر ربيع الاول فى ليلة الاربعاء سنة احدى وثلثين والف)

Na naslovnoj stranici nalaze se bilješke na arapskom jeziku sa područja fikha i jezika. Na kraju se nalaze bilješke na turskom i nešto na arapskom jeziku sa područja fikha, te recepti za liječenje nekih bolesti.

828. ISTO **3521.**

Primjerak je nepotpun s početka.

L. 200; 20 × 13,5. *Ta'līq i nasḫ*. Osnovni tekst je podvučen i stranice su obrubljene crvenom linijom. Po rubovima nekih listova ima nešto glosa. Papir tamnobijel, čvrst; povez kožni, oštećen, sa utisnutim ornamentima na sredini korica.

Prepisao 'Abdusselām b. Yūsuf 1065/1654.

(تم .. من يد الفقير ... عبد السلام بن يوسف ف يوم الاثنين وهو يوم الثالث من شهر
ذى الحجة من شهور سنة خمس وستين والف)

Na početku se nalaze razne bilješke na turskom i arapskom jeziku o nekim dugovima i zajmovima, sa područja fikha, poučni stihovi o odgoju, priče o Božijem poslaniku Muhamedu i o odgovornosti grešnika sudnjeg dana, te neki hadisi. Na kraju su bilješke iz fikha, jedna hatma-dova i jedan nesiguran hadis od hazreti Aiše na turskom jeziku.

829. ISTO **1480.**

L. 263; 20,5 × 14. *Nasḫ-ta'līq*. Naslovi su pisani crvenim mastilom, a osnovni tekst je podvučen i stranice su obrubljene crvenom linijom. Po rubovima samo nekih listova ima nešto glosa. Papir bijel, čvrst; povez polukožni.

Prepisao Ḥasan b. 'Omar al-A'raǧ Samarǧizāde an-Nawābādī (iz Prusca), 1067/1656.

(تم على يد العبد الفقير الاحوج حسن بن عمر الاعرج الشهير بسمرجى زاده النوابادى
فى يوم الاربعاء الثامن والعشرين من شهر جمادى الاولى لسنة سبع وستين والف) –
والنوابادى نسبة الى بلدة فى بوسنه

Na početku se nalaze bilješke iz fikha i bilješka na turskom jeziku koja sadrži datum smrti pisca Munla Husreva.

Uvakufio Muhamed Šakir Muidović, muftija u Sarajevu, za svoje potomstvo, 1263/1846.

(قد وقفت وحبست هذه النسخة الشريفة والكراريس اللطيفة على اولادى واولاد
اولادى خالصا لوجه الله الهادى وانا افقر العباد محمد شاكر بن محمد معيد حال كونى مفتيا
بمدينة سراى بوسنه .. فى غرة محرم الحرام من شهور سنة ثلاث وستين ومائتين والف)

Ispod toga je vakifov mali pečat, te potpis jednog njegovog praunuka iz godine 1327/1909. Na kraju, na neispisanom listu, nalazi se bilješka u kojoj se navode prva pisana djela i prvi pisci iz nekih islamskih nauka.

830. ISTO **1627.**

L. 190; 20 × 14,5. *Nasḫ* lijep, mjestimice vokalizovan. Naslovi su pisani crvenim mastilom. Osnovni tekst je podvučen crvenom linijom. Listovi od 11—22. dopisani su kasnije drugim rukopisom. Papir bijel i tamnobijel, glat, čvrst; povez polukožni.

Prepisano u Banjoj Luci 1068/1657.

(قد وقع الفراغ من ترقيم هذه النسخة الشريفة بعون الله فى بلدة بانه لوقه – فى
بوسنه – فى اوائل شهر ربيع الآخر المبارك غفر الله لكاتبه ولوالديه ولصاحبه ... لسنة ثمان
وستين بعد الالف)

Uvakufio Elči Ibrahim-paša, muhafiz Bosne.

(وقفت هذه النسخة لله العلى الاعلى وانا الحقير ايلچى الحاج ابراهيم پاشا محافظ
بوسنه)

Iz biblioteke Fejzijje medrese.

831. ISTO 3983.

L. 204; 20 × 13. *Ta'līq* sitan. Tekst al-Manar-a je podvučen i stranice su obrubljene crvenom linijom. Po rubovima listova ima dosta glosa, pisanih rukopisom istog prepisivača. Papir bijel, čvrst; povez polukožni.

Prepisao Ḫalīl b. Ḥ. Ṣādiq al-Būliwī (iz grada Būli — Kastamunija, Turska), u Istanbulu, u medresi Defterdar-paše, 1072/1661.

(وقع الفراغ من تنميقه ... على يد الفقير ... خليل بن الحاج صادق البولوى لسنة
اثنين وسبعين والف بقسطنطينية المحروسة بمدرسة دفتردار پاشا ..)

Uvakufio Ali-paša Stočević za biblioteku svoje tekije u Mostaru 1257/1841, — v. bilješku i pečat na prvom zaštitnom listu. Tu su još dvije kraće bilješke sa područja logike i jezika. Iza toga nalazi se sadržaj.

Iz Karadoz-begove biblioteke.

832. ISTO 4082.

L. 218; 20,5 × 13. *Ta'līq-nasḫ*. Osnovni tekst je podvučen i stranice su obrubljene crvenom linijom. Po rubovima listova, naročito s početka, ima glosa. Papir bijel, tanak; povez polukožni.

Prepisao Ḥasan b. Ša'bān, 1084/1673.

(تمت الكتاب ... سنة ١٠٨٤ فى شهر جمادى الاولى فى يوم الثالث حسن بن
شعبان)

Na početku se nalazi bilješka sa potpisom i pečatom ranijeg vlasnika (bihaćki kapetan H. Muhamed b. H. Ismāil el-Mostari — Mostarac). Na slijedeće dvije stranice nalazi se sadržaj djela.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

833. Zbirka (مجموع), 2 2585.

L. 252; 20,5 × 14,5. *Ta'līq* sa nešto *nasḫa*. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Papir bijel, glat, listovi prosuti; povez kožni, rastavljen od knjige.

1. L. 1—181. ISTO

Po rubovima nekih listova s početka ima malo glosa.

2. L. 182—252. شرح سمت الوصول

Komentar kratkom usulskom djelu *Samt al-wuṣūl*. Oboje napisao Ḥasan Kāfī al-Aqḥiṣārī al-Bosnawī (iz Prusca u Bosni), umro 1025/1616.

ḤḪ II, 1002; OM I, 277.

Datum smrti autora je prema bibliografskim izvorima. Međutim, na rubu jednog rukopisa u ovoj biblioteci nalazi se bilješka, koju je napisao neko od autorovih učenika, a u kojoj se kaže da je Hasan Kafi umro 16. ramazana 1024/1615 (v. ovdje kasnije br. 896, 2). Držimo da ta bilješka zaslužuje pažnju.

Osnovno djelo *Samt al-wuṣūl* raspoređeno je na uvod (*muqaddima*), dvije glave (*bāb*) i završetak (*ḫātima*), a dovršeno je na putu za hadž krajem 1000-te godine po H. Na predlog mnogih učenika i učenjaka autor je napisao ovom osnovnom djelu i svoj komentar 1004. H. spojivši ih u jednu cjelinu (v. H. Šabanović, POF, Sarajevo 1969, s. 23).

Početak osnovnog djela glasi:

الحمد لله على ما هدانا لسمت الوصول الى اصول الشرع بتلويح كتابه

Početak komentara:

الحمد لله الذى هدانا لبابه بكتابه ودعانا الى جنابه بخطابه

Prepisao cijelu ovu zbirku Aḥmad b. Muṣṭafā al-Aqḥiṣārī (iz Prusca), 1087—8/1677.

(كتبه احقر الورى احمد بن مصطفى الاقحصارى لسنة ١٠٨٨ – والاقحصارى نسبة
الى بلدة اقحصار وهى بلدة پروساج فى بوسنه)

Na kraju drugog rukopisa bilješka prepisivača glasi:

حرّره الفقير احمد بن مصطفى الاقحصارى سنة ١٠٨٧

Prepisivač je učen čovjek i bio je profesor u Istanbulu, a umro je kao kadija u Bosni 1115/1703 (v. M. Handžić, El-Ğavhar el-esna, 36).

Uvakufio Salim Muftić.

834. ISTO kao br. 822. 1505.

L. 249; 20 × 12. *Nasḫ* sa nešto *ta'līqa*. Osnovni tekst je podvučen crvenom linijom. Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i jednom širokom zlatnom, a ostale jednom crvenom linijom. Po rubovima listova s početka ima sitno pisanih glosa. Papir bijel, glat; povez kožni sa ornamentima na koricama.

Prepisao Selīm b. Muḥammad Ḏimlawī (iz sela Zimlje kod Mostara) u Karađoz-begovoj medresi, godine 1095—1683.

(قد وقع الفراغ من هذا الكتاب ... من يد ... سليم بن محمد ذيمله وى فى مدرسة
قره كوزبيك لسنة خمس وتسعين والف)

Na početku se nalazi sadržaj, pisan kasnije drugom rukom, te kratke, sitno pisane bilješke s područja tefsira, fikha i arapskog jezika. Na naslovnoj stranici su imena ranijih vlasnika (Mustafa Kotlevi i vaiz Ali Nehri —?—), te stari i novi pečat Gazi Husrev-begove biblioteke.

Na kraju se nalazi rasprava na turskom jeziku, pisana sitnim ta'liqom, pod naslovom: حكايت (priča). Rasprava govori o derogaciji ranije objave (Tevrata) objavom islama i o nekim starim, iskrivljenim vjerama. Rad je u obliku polemike, koja se vodi pred abasovićkim halifom Vasikom (841—846), između predstavnika starih vjera, s jedne strane, i jednog mladića muslimana, s druge strane.

Početak:

روايت اولنور كه اديان باطله دن بش نفر جهلاء

835. ISTO **2582.**

L. 277; 20,5 × 14. *Nasḫ.* Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Po rubovima nekih listova s početka ima malo glosa. Papir bijel, glat; povez polukožni.

Prepisao Ḥasan b. Ḥusayn b. Ibrāhīm al-Bosnawī (Bošnjak) iz neretvanske nahije, 1215/1800.

(... على يد اضعف العباد حسن بن حسين بن ابراهيم البسنوى من ناحية نرتوى فى
يوم الجمعة وقت الضحى من شهر شعبان الشريف لسنة خمسة عشر ومائتين والف)

Na početku se nalaze nevažne bilješke, kasnije pisane.
Uvakufio Salim Muftić.

836. ISTO **1359.**

L. 153; 20 × 14. *Ta'līq* sa nešto *nasḫa*, sitan, lijep. Naslovi su pisani crvenim mastilom. Tekst *al-Manar-a* je podvučen i stranice su obrubljene crvenom linijom. Po rubovima nekih listova ima nešto glosa, pisanih vrlo sitno, rukom istog prepisivača. Papir bijel, čvrst; povez kožni, sa ornamentima na koricama.

Na prvom zaštitnom listu nalaze se poučni stihovi o skromnosti alima, a na naslovnoj stranici bilješke s područja fikha i ime ranijeg vlasnika (Ibrahim b. Ibrahim-ef.). Na kraju je sadržaj, bilješke iz fikha na arapskom i turskom jeziku, te jedna hutba.

Rukopis je, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Uvakufio Salim Muftić.

837. ISTO **1403.**

L. 312; 21 × 14,5. *Ta'līq* krupno pisan. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po rubovima listova s početka ima glosa. Papir bijel, deblji, izuzev listova 3 i 6 koji su zeleni. Povez kožni, popravljen, sa ornamentima na sredini korica.

Rukopis je iz XVIII ili XIX stoljeća.

Na početku se nalaze bilješke na arapskom i turskom jeziku s područja usuli-fikha. Uvakufio H. Ibrahim b. Islam Ispužlija (iz Spuža), nastanjen u Travniku, za Ajni-begov mekteb, 1252/1836 (v. bilješku na kraju).

وقف هذه النسخة الشريفة ... الحاج ابراهيم بن اسلام اسپوژلى ساكن تراونيك ف
المكتب المسمى بآينه بك زاده وسلمه الى المتولى الحاج خليل افندى بن صالح هرچغلى سنة
١٢٥٢

838. حاشية الرُّهاوى على شرح المنار لابن ملك **3887.**

Glosa prethodnom Ibn Malakovom komentaru djela *al-Manār*. Napisao Šarafuddīn Abū Zakariyā Yaḥyā (b. Qarağa Sibṭ) ar-Ruhāwī al-Miṣrī al-Ḥanafī, umro oko 949/1542.
GAL II, 196; S. II, 263; ḤḪ II, 1825; Šaḏarāt VIII, 279.

Početak:

الحمد لله الذى اعلى معالم دين الاسلام وبين قوانين الشرع والاحكام

L. 287; 23,5 × 14,5. *Nasḫ-ta'līq*, pisan vještom rukom. Naslovi su pisani crvenim mastilom. Papir bijel i žućkast, čvrst; povez polukožni, omotan u zeleno platno.

Prepisao Ḥasan b. Bālī al-Mostārī (Mostarac), mujezin »Stare džamije« (Camii atik) u Mostaru, u srijedu, krajem mjeseca rebiul-ahira 1047/1637.

قد وقع الفراغ من تحرير هذا الكتاب المستطاب ... على يد العبد الحقير حسن بن بالى
الموستارى المؤذن بجامع عتيق فى يوم چهارشنبه من شهر ربيع الآخر فى الاواخر سنة سبع
واربعين بعد الالف من هجرة من لانبى بعده ...

Po ljepoti i tačnosti prepisa vidi se da je prepisivač bio učen čovjek.

Na prvom zaštitnom listu nalazi se naslov, stavljen kasnije pogrešno, i cijena knjige (كتاب رحاوى قيمت ٦٠٠). Na naslovnoj stranici su dvije bilješke sa imenima ranijih vlasnika (Husejn b. Mustafa i Mustafa Mufti-zade).

Uvakufio Džumhur Mehmed-efendija (وقف جمهور محمد افندى).

Iz Karađoz-begove biblioteke.

839. ISTO **4010.**

L. 319; 20 × 13,5. *Ta'līq* sitan, pisan uvježbanom rukom. Naslovi *(qawluhu)* pisani su crvenim mastilom. Istaknute riječi većinom su podvučene crticom. Papir je tamnobijel, deblji, čvrst; povez polukožni, omotan u zeleno platno.

Rukopis je vjerovatno iz XVII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu nalazi se mali pečat, nečitak. Uvakufio Ali-paša Stočević za biblioteku svoje tekije u Mostaru 1257/1841, (v. bilješku i pečat na naslovnoj strani).

Iz Karađoz-begove biblioteke.

840. ISTO 2536.

L. 320; 20 × 14,5. *Ta'līq* i mjestimice *nasḫ*, od različitih prepisivača. Naslovi su pisani crvenim mastilom. Tekst komentara podvučen je crvenom linijom samo s početka. Papir bijel, čvrst; povez polukožni, oštećen. Rukopis je potpun.

Rukopis je, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu nalazi se potpis i pečat ranijeg vlasnika, što je namjerno izbrisano; bilješka s područja usuli-fikha: pogrešno i nevješto pisani naslovi; lični pečat jednog drugog ranijeg vlasnika, te stari i noviji pečat Gazi Husrev-begove biblioteke. Na listu 1ª je bilješka sa imenom i ličnim pečatom ranijeg vlasnika (Muhamed, Isamuddin b. Abdullah el-Bosnevi 1276/1859 —

قد دخلت هذه النسخة فى ملك الفقير ... محمد عصام الدين بن عبد الله البوسنوى ٢٧٦

Na kraju, na neispisanom listu, nalazi se bilješka u kojoj se potpisuje kao vlasnik ovog rukopisa Mustafa Muhlisija, iz Sarajeva.

841. نتائج الافكار 1537.

(حاشية عزمى زاده على شرح المنار لابن ملك)

Glosa Ibnu Melekovom komentaru djela *al-Manār*. Napisao Maulā Muṣṭafā b. Pīr Muḥammad 'Azmīzāde, umro 1040/1630.
ḪḪ II, 1825; GAL II, 196.

Na donjem prerezu listova napisan je naslov pogrešno.

Početak:

الحمد لمن جعل حكمه المشروع كشجرة اصلها ثابت وفرعها مرفوع

Na kraju pisac završava riječima:

هذا آخر ما تيسر ايراده من نتايج الافكار عند الاشتغال بمطالعة شرح المنار

L. 209; 20 × 12.5. *Nasḫ* sa nešto ta'līqa, sitan, pisan uvježbanom rukom. Po rubovima samo nekih listova ima malo glosa. Papir bijel, glat, čvrst; povez kožni, sa utisnutim ornamentima na sredini korica.

Prepisao Ḥasan b. 'Oṯmān 1041/1631.

(قد وقع الفراغ ... من تحرير هذه النسخة على يد العبد الضعيف حسن بن عثمان لسنة احدى واربعين والف)

Na početku se nalazi sadržaj, pisan kasnije drugom rukom i bilješka sa imenom ranijeg vlasnika (Husejn b. Mustafa el-Mostari — Mostarac — kadija u — nečitko). Na naslovnoj stranici nalaze se bilješke s područja usuli-fikha. Na prvoj stranici, u vrhu, zabilježeno je da je ovaj rukopis uvakufio za Gazi Husrev-begovu medresu mutevelija Ahmed-Asim. Ispod toga se nalazi mali pečat, u kome je upisano ime: »Ahmed 1153/1740«. Možda je to neko od vakifovih djedova, jer sam vakif živio je kasnije. Na nekim listovima nalazi se vakifov veliki vakufski pečat sa datumom 1284/1867. Na kraju, na zaštitnom listu, zabilježeno je da je nekada bio vlasnik ovog rukopisa i neki Velijjuddin H. Muhamed-efendi.

Uvakufio mutevelija Ahmed Asim Mutevelić.

842. ISTO 1259.

Na prvom zaštitnom listu nalazi se naslov, stavljen kasnije
(حاشيهٔ عزمى على ابن ملك من اصول الفقه)

L. 178; 20 × 12,5. *Ta'līq*, pisan uvježbanom rukom. Naslovi su pisani crvenim mastilom. Po rubovima nekih listova ima nešto glosa. Papir bijel, glat; povez polukožni.

Prepisao Muḥammad b. Aḥmad aṭ-Ṭašlawī, u medresi Husrevijji 1091/1680.

(تم بعون الله تعالى فى اليوم الثانى من العيد الاضحى سنة احدى وتسعين والف فى المدرسة الخسروية وانا الفقير محمد بن احمد الطاشلوى)

Na prvom zaštitnom listu, ispod navedenog naslova, nalaži se bilješka sa imenom ranijeg vlasnika i njegov mali pečat, što je namjerno brisano, ali se ipak može pročitati da je vlasnik Abdullah b. Ahmed Sarajlija kupio ovaj primjerak »na legalan način u prisustvu jednog skupa prijatelja«.

Iz Kantamirine biblioteke.

843. ISTO 1417.

Na naslovnoj stranici je naslov, stavljen kasnije:

حاشية عزمى زاده

L. 247; 20 × 15. *Nasḫ-ta'līq*, pisan krupnijim pismom, jednostavan. Nekoliko lista u prvoj polovini rukopisa obrubljeno je crvenom linijom. Papir tamnobijel, glat; povez polukožni, oštećen.

Na kraju se kaže da je prepisao Ḥasan b. Ḥusain, a zatim su navedena dva datuma prepisa. Prvi datum je 1071/1660, a drugi je 1100/1688. Biće da se prvi datum i ime prepisivača odnose na original, iz koga je ovaj primjerak prepisan, a drugi datum se odnosi na ovaj prepis, čiji se prepisivač nije potpisao.

(قد وقع الفراغ من تنميقه ... على يد احوج عباد الله الصمد حسن بن حسين فى اواسط ربيع الاول سنة احدى وسبعين والف ... الحمد لله على التمام بلطفه وكرمه بدأت باذن الله تعالى سنة سبع و تسعين والف واتممت باذن الله تعالى سنة مائة والف)

Na naslovnoj stranici nalazi se, pored navedenog naslova, pečat Sehdi-efendine i ove biblioteke. Na rubu drugog lista je bilješka u kojoj se kaže da je rukopis Kantamirin vakuf.

Iz Sehdine biblioteke.

844. ISTO 1486.

Na naslovnoj stranici je naslov:

حاشية عزمى زاده المرحوم على ابن فرشته فى الاصول

L. 216; 20 × 12,5. *Ta'līq* pisan različitim perom i različitim rukopisom. Prvi dio prepisan je prilično jednostavnim pismom, a drugi veći dio prepisan je lijepim pismom. Pismo ovog drugog dijela slično je pismu Šejh Juje Mostarca. Iz bilježaka koje se ovdje nalaze može se zaključiti da je to njegov rukopis. Po rubovima nekih listova ima bilježaka koje tumače tekst. Neke od ovih bilježaka prepisane su — gledajući po pismu — rukom Ibrahima Opijača iz Mostara. Bilješke su uzete iz raznih poznatih glosa i komentara, među kojima i iz djela te struke što ih je napisao Mustafa b. Jusuf el-Mostari, a naročito iz njegova komentara فتح الاسرار (v. br. 808). Papir bijel, glat, čvrst; povez polukožni, popravljen.

Rukopis potiče iz druge polovine XVII stoljeća.

Na nutarnjoj strani prve korice nalazi se polijepljen jedan listić, na kome je ispisana jedna kraća priča na arapskom jeziku o nekom nemoćnom siromahu. U dnu listića je bilješka na turskom jeziku u kojoj se kaže da je navedena priča (ili možda cijela knjiga?) rukopis »umrlog muftije Mustafa-efendije« i da je to u ovoj bilješci napomenuto zato, da bi se sačuvala uspomena na njegovo vlastoručno pismo. Bilješku je stavio, po svoj prilici, Ibrahim Opijač; a muftija koji se u njoj spominje je Šejh Jujo. Na prvom zaštitnom listu, koji je pokidan, nalaze se bilješke s područja usuli-fikha i fikha. Na naslovnoj stranici, ispod navedenog naslova, nalaze se bilješke, također s područja usula i fikha, a pisane su, kako izgleda, rukopisom Šejh Juje. Tu je u dnu stranice i bilješka u kojoj se kaže da je postao vlasnikom rukopisa Ibrahim b. Šejh Ismail el-Mostari. Na kraju se nalazi bilješka pisana rukom prepisivača, u kojoj se kaže da je autor djelo dovršio početkom ševala 1031/1621

(وقع الفراغ من تألیفه بحمد الله تعالى فى اوائل شوال المكرّم لسنة احدى وثلثين بعد الالف)

845. ISTO 2487.

U rukopisu je naslov, stavljen kasnije:

حاشية عزمى زاده على شرح ابن ملك على المنار

L. 131; 19 × 13,5. *Ta'līq* sitan, složen. Papir bijel, glat čvrst; povez polukožni.

Prepis je, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na početku se nalazi kratka priča i recepti za liječenje nekih bolesti — iz djela *Ḥayāt al-ḥaywān*, te molitva pokajanja

(سيد الاستغفار)

. Na istom listu, na stranici b, nalazi se kratka bilješka, koja je izblijedjela ili je namjerno brisana, a u kojoj se može pročitati da je vlasnik rukopisa Muhamed-efendija, Muderris-efendizade.

846. شرح القريمى على المنار 304.

Komentar prethodno spomenutog djela *al-Manār*. Napisao Šaraf b. Kamāl b. Ḥasan b. 'Alī al-Qrīmī, kako je to navedeno u rukopisu. Komentar je dovršen 810/1407.

ḪḪ II, 1824.

U prvom izdanju *Kašf aẓ-ẓunūna* (ḪḪ II, 520, Der-i Seādet, 1310) kaže se da je komentator dovršio svoje djelo 752/1351, te da je ovo najbolji komentar *al-Manār-a* (فصار احسن شروحه).

Početak:

الحمد لله الذى شرف خواص نوع الانسان بالهداية الى مناهج استنباط الاحكام الشرعية

L. 137; 27 × 18,5. *Nasḫ* starinski, čitak, djelomično bez tačaka. Listovi 1, 8 i 9 dopisani su kasnije slabijim rukopisom. Po rubovima listova, s početka, ima glosa. Naslovi قوله većinom izostavljeni, a mjesto za njih ostalo nepopunjeno. Papir tamnobijel, deblji, listovi dohvaćeni vlagom, naročito pri dnu, od čega su neki oštećeni; povez kožni, oštećen, ukrašen ornamentima utisnutim u korice.

Prepisao Muḥyiddīn b. Ḥāṣaki b. Yūnus ar-Rūmī 826/1422.

(وقد اتفق الفراغ من كتابته وتبييضه ... فى غرة رجب على يد اضعف عباد الله محيى

الدين بن المرحوم المغفور مولانا خاصكى بن يونس الرومى ... سنة ست وعشرين وثمانمائة)

Na naslovnoj stranici nalazi se naslov i krupno pisana bilješka, u kojoj se kaže da je pisac učenik Hafizuddin el-Kerderije, zvanog Ibn el-Bezzazi (umro 827/1424) i da je napisao glosu Taftazanijinom komentaru Nesefina Akaida.

مصنف هذا الكتاب مولانا شرف الدين بن كمال القريمى اخذ عن حافظ الدين الكردرى المعروف بابن البزازى له شرح المنار وحاشية مقبولة مشهورة متداولة بين الافاضل والانام على شرح العقائد التفتازانى

Tu su i bilješke sa imenima ranijih vlasnika, od kojih su tri namjerno izbrisane, a četvrta je ostala čitka (Mahmud b. Muhamed b. Hurem el-Bosnevi —

من كتب الفقير اليه سبحانه وتعالى محمود بن محمد بن خرم البوسنوى

Iz Kantamirine biblioteke.

847. شرح المنار لابن العينى 955.

Komentar usulskom djelu *al-Manār*. Napisao 'Abdurraḥmān b. Abū Bakr Ibn al-'Aynī, umro 893/1488.

ḤḪ II, 1825; GAL II, 196.

To je komentar napisan ukratko i sažeto, da bi služio kao lak priručnik.

Početak:

الحمد لله الذى جعل لاصول شرعه منارا اىّ منار ... وبعد فيقول فقير الله المغنى عبد الرحمن بن ابى بكر ابن العينى

L. 70; 20,5 × 14,5. *Nasḫ* starinski, pisan vještom rukom. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Na rubu malog broja listova nalazi se nešto glosa. Papir tamnobijel, deblji, čvrst; listovi u vrhu dohvaćeni su vlagom, povez je polukožni.

Rukopis je iz XVI ili XVII stoljeća.

Na naslovnoj stranici nalazi se naslov, kasnije stavljen, potpis i lični pečat ranijeg vlasnika (H. Mustafa, kadija), te dva pečata ove biblioteke. Na kraju samog rukopisa je bilješka autora, u kojoj on kaže da je komentar dovršio 868/1463. Na posljednjoj stranici je kasnije pisana bilješka s područja fikha o upotrebi zabranjenih stvari (harām) za liječenje. U dnu te stranice nalazi se kratka, nejasna i nečitka bilješka na turskom jeziku, iz koje bi se moglo razumiti da je rukopis kupljen (u Beogradu?) 1056/1646.

848. Zbirka (مجموع) , 7 3634.

L. 255; 19 × 12. *Ta'līq* pisan vještom rukom pod tač. 1, *ta'līq* i *nasḫ* od različitih prepisivača pod t. 2 i 3 i *nasḫ* lijep pod t. 4, 5, 6 i 7. Papir tamnobijel i bijel, različite vrste; povez polukožni, oštećen.

1. L. 1—88. ISTO

Na prvom zaštitnom listu je kasnije stavljen naslov: شرح المنار للعينى . Tekst *el-Menara* je podvučen i stranice su obrubljene crvenom linijom.

Prepisao Aḥmad b. Muṣṭafā al-Mostārī (Mostarac) 1062/1651

كاتبه افقر الورى احمد بن مصطفى الموستارى (سنة ١٠٦٢)

Na nutarnjoj strani prve korice nalaze se razne bilješke manje važnosti. Na prvom zaštitnom listu je sadržaj ove zbirke, bilješke iz fikha, mistike i usuli-fikha, te dvije bilješke sa imenima i pečatima ranijih vlasnika. Prvu od ove dvije vlastoručno je zabilježio Mustafa b. Jusuf el-Mostari (تملكه الفقير الى الغنى البارى مصطفى بن يوسف الموستارى), koji je napisao i navedeni sadržaj ove zbirke. Druga bilješka ispod toga namjerno je pobrisana, ali se u njoj može pročitati da je vlasnik Omer(?) b. Salih el-Mostari. Na slijedećem neispisanom listu nalaze se bilješke na arapskom i turskom jeziku iz fikha i književnosti, te poučni stihovi na turskom jeziku. Na naslovnoj stranici je naslov djela, napisan rukom Šejh Juje, crvenom tintom, te dvije bilješke sa imenima i pečatima nekadanjih vlasnika (H. Mehmed b. H. Ismail el-Mostari, kapetan bihaćke kapetanije, i Mustafa b. Osman).

2. L. 89—143. شرح الاردبيلى على انموذج الزمخشرى فى النحو

Komentar djelu *al-Unmūḏaǧ* o arapskoj sintaksi. Osnovno djelo napisao je Abu'l-Qāsim Maḥmūd b. 'Omar az-Zamaḫšarī (umro 538/1144), a ovaj komentar Ǧamāluddīn Muḥammad b. 'Abdulġanī al-Ardabīlī. Datum njegove smrti naveden je različito u raznim izvorima. Kairo (II, 123), ḤḪ (I, 185) i Mu'ǧam (I, 423) navode da je komentator umro 647/1249, što je, držimo, najispravnije. (Za druge verzije v. GAL I, 291 i SI, 510).

Početak komentara:

الحمد لله الذى جعل العربية مفتاح البيان (ق كشف الظون : مصباحاً للبيان)

Neke stranice su obrubljene i osnovni tekst je podvučen mjestimice crvenom linijom. Po nekoliko lista na početku, u sredini i na kraju ispisano je rukopisom Šejh Juje Mostarca. Na naslovnoj stranici je naslov, kasnije stavljen drugim rukopisom, te bilješke s područja usuli-fikha i jezika. Ove bilješke, kao i bilješke na rubu prve dvije stranice, ispisane su takođe rukopisom Šejh Juje. Njegov je rukopis i bilješka na kraju (l. 144), koji sadrži uputstvo, kako treba čitati jednu arapsku knjigu (اسلوب مطالعة الكتاب)

3. L. 145—208. حاشية على شرح الشافية ق الصرف

Glosa nekom komentaru djela *aš-Šāfiya* o arapskoj gramatici. Osnovno djelo napisao je Abū 'Amr Oṯmān b. 'Omar Ibn al-Ḥāǧib al-Mālikī, umro 646/1248; komentar je od nama nepoznatog pisca, a ovu glosu napisao je 'Iṣāmuddīn Ibrāhīm b. Muḥammad al-Isfarā'inī, umro 944/1537 — kako je to zabilježio Mustafa b. Jusuf (Šejh Jujo) na početku zbirke (حاشية عصام الدين على شافية الصرف) Istina, u nekim izvorima (GAL SI, 536) kaže se da je 'Iṣāmuddīn napisao glosu komentaru od Čareperdije (Aḥmad b. Ḥasan al-Ǧārabardī, umro 746/1345). Poređenjem smo ustanovili da komentar, koji se ovdje obrađuje, nije od Čareperdije, pa prema tome ni ova glosa ne bi bila od 'Iṣāmuddīna. Ali, u drugom rukopisnom primjerku ove iste glose, koji se nalazi u ovoj biblioteci pod inv. br. 3146, a koji je prepisan 1019/1610, kaže se izričito u bilješci na kraju da je ovo »komentar« od 'Iṣāmuddīna

(قد وقع الفراغ من تحرير هذا الشرح المنسوب الى المولى عصام الدين فى يوم الاثنين من اواخر
شهر جمادى الآخر من شهور سنة تسع عشرة والف)

Prema ovoj bilješci, ovdje se, dakle, radi o Isamuddinovom djelu, samo što je ono u prethodnoj bilješci pogrešno nazvano »komentar«, jer je ovo očito glosa. Iz toga slijedi da je GAL (n. m.) ovu glosu pogrešno povezao sa Čareperdijinim komentarom, jer po svemu izgleda da je to glosa nekom drugom, nepoznatom komentaru djela *aš-Šāfiya*.

Početak:

قوله والعاقبة للمتقين العاقبة آخر كل شئ والولد كذا ق القاموس وهو عطف على العالمين
اى رب العاقبة للمتقين وجاعل آخر امرهم خيرا من اوله

Završetak je riječima:

قوله وحلا يكتب على الوجهين لاحتماله لانه يمال فيظن انه ياء اذ الالف الثانية لا تمال
للكسرة اذا كان عن الواو وتقلب فى كلها تاء والواو تقلب ياء دون الياء وفيه انه اذا تعارض
الدليلان سقطا فبقى مجهول الاصل فينبغى ان يكتب بالالف

Prepisao pod t. 2 i 3 isti prepisivač lijepim rukopisom i to je — sudeći po pismu — Aḥmad b. Muṣṭafa al-Mostārī (v. pod tač. 1).

Na str. 208^{b}—209 nalazi se početak nekog rada na turskom jeziku, iz oblasti islamske mistike (tesavvuf), o ljudskoj duši (نفس) i ljudskim sklonostima. Početak mu je:

حمد اول اللهه كه جميع مخلوقاتى خلق اتدكدنصكره

Slijedeća 3 lista su neispisana.

4. L. 210—216.

(تفسير آية فوسوس لهما الشيطان ليبدى لهما ما وورى عنهما —
من سورة الاعراف)

Tumačenje dvadesetog ajeta iz sure *al-A'rāf* (o šejtanskoj prevari, kojom je naveo Adema u raju da pojede zabranjeno voće).

Pisac ove i slijedeće tri risale je, kako izgleda, neki Muḥammad al-Ḥusaynī, čija nam je biografija nepoznata. Rad je posvećen nekom velikom veziru, čije ime nije navedeno.

Početak:

نحمدك اللهم بكل محمدة انت اهلها على ما وفقتنا لاسرار فرقانك العظيم

Rukopis je krupniji, razgovijetan, pisan rukom vješta kaligrafa. Rečenice su rastavljene krupnim zlatnim tačkama. Stranice su obrubljene sa tri tanke crne i jednom širokom zlatnom linijom.

5. L. 217—242.

(تفسير قوله تعالى : واما الذين سعدوا فنى الجنة خالدين فيها — فى
سورة هود — وقوله (تعالى : ان تعذبهم فانهم عبادك — فى سورة
المائدة)

Tumačenje ajeta 108 iz sure *Hūd* i ajeta 118 iz sure *al-Mā'ida*. Ovo je, zapravo, opširane uvod u tumačenje tih ajeta. Rad je posvećen šejhul-islamu Muhamedu b. Sa'duddīnu (umro 1024/1615) i njegovom bratu Es'adu, koji je također poslije bio šejhul-islam (umro 1034/1624). Rad, uglavnom, čini laskavo hvalisanje i glorifikovanje navedene braće, a cilj mu je očito približavanje ljudima od autoriteta i uticaja radi postizanja materijalne pomoći ili nekog položaja. Sadržaj je mističkog pravca, zasnovan velikim dijelom na formulama računa ebdžed (ابجد).

Početak: الحمد لله العزيز الوهاب مفتح الابواب مسبب الاسباب

Pismo i oprema kao kod prethodnog rukopisa.

6. L. 243—250. (رسالة على حديث الحوض والكوثر)

Risala o tumačenju pojmova *ḥaud* i *kauṯar* koji se spominju u Hadisu i Kur'ānu.

Početak:

الحمد لله رب العالمين ... عليه السلام فى حديث الحوض من شرب منه فلا يظمأ ابدا

7. L. 251—254. (تفسير سورة النصر).

Tumačenje 110. sure *an-Naṣr*. Tumačenje je sufijskog pravca. Napisao Muḥammad al-Ḥusaynī, kako je to označeno u bilješci na kraju (مما علقه محمد الحسينى) .

Početak:

اذا جاء نصر الله وانكشف لدبك مرتبة الواحدية بتجليات الاسماء والصفات

Risale pod tač. 4—7 napisao je, kako izgleda, isti autor (v. pod t. 4 i 7). Prepis, ukoliko nije također njegov, djelo je nekog vještog kaligrafa iz početka XVII stoljeća.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

849. مشكاة الانوار على المنار لابن نجيم 1724.

Komentar djelu *al-Manār*. Napisao Zaynuddīn (Zayn al-ʿābidīn) b. Ibrāhīm b. Muḥammad Ibn Nuǧaym al-Miṣrī al-Ḥanafī, umro 970/1562. Djelo je započeto i dovršeno 965/1557, kada je pisac predavao ovaj predmet na al-Azharu, a rađeno je prema nekim ranijim istaknutim djelima ove struke. Gornji naslov nalazi se na naslovnoj stranici i u uvodu djela (وسميته بمشكاة الانوار فى اصول المنار) .

Pored toga, pisac na kraju kaže da je djelu prvobitno dao ime: تعليق الانوار على اصول المنار , a potom da ga je konačno nazvao فتح الغفار بشرح المنار . Tako je ovaj komentar u literaturi poznat pod sva tri gornja naslova koja mu je dao sam autor.

Kairo I, 394; AM I, 378; GAL, S. II, 264.

Neki izvori pogrešno ili nepotpuno navode ime ovog autora, zamjenjujući ga sa njegovim mlađim bratom i učenikom, koji je također bio pisac, a kome je ime Sirāǧuddīn 'Omar b. Ibrāhīm Ibn Nuǧaym al-Misrī al-Ḥanafī, umro 1005/1596 (v. M. Abdulhayy al-Laknawī, *al-Fawā'id al-bahiyya fi tarāǧim al-Ḥanafiyya*, prvo izdanje, Kairo 1324. H., 135). Isto tako mnogi zamjenjuju njihova djela. U tom pogledu pogriješio je i Brockelmann sjedinjujući na nekim mjestima ova dva brata pisca u jednu osobu (v. GAL, S. II, 87 i 425 i S. III, Indices, 736).

Početak:

الحمد لله الذى نوّر منار الشرع بالقرآن العظيم وحققه ونقحه بالسنة الشريفة وحرره

Završetak glasi:

وقد وقع الفراغ من كتابة هذا الشرح المسمى اوّلا بتعليق الانوار على اصول المنار وثانيا
وهو الذى استقر عليه اسمه باشارة بعض العلماء الصالحين بعد النظر فيه بفتح الغفار بشرح المنار
ومن اشكل عليه مما كتبناه فليراجع التوضيح والتلويح والتقرير والتحرير فانى لم اتجاوزها غالبا

L. 301; 21 × 15. *Nasḫ* čitak. Tekst *al-Manāra* pisan je crvenim mastilom. Na rubovima samo rijetkih listova nalaze se sitno pisane glose. Papir tamnobijel, deblji, povez polukožni, oštećen.

Prepis je dovršen 1083/1672.

وكان الفراغ من كتابته يوم السبت المبارك اوائل شهر جمادى الاولى سنة ثلاث وثمانين والف

Na naslovnoj strani, pored naslova, nalazi se nejasna bilješka, pisana kasnije, sa imenom možda nekog ranijeg vlasnika (Mahmud b. Mes'ud el-Kemal Ibn Širin, Perzijanac, nastanjen u Kairu, »otac Ahmedov i njegove sestre pjesnikinje« — صاحب الافاضة محمود بن مسعود الكمال عجمى الاصل القاهرى والد احمد واخته الشاعرة ويعرف بابن شيرين). Na posljednjoj stranici, u vrhu, nalazi se nečiji ovalni pečat, nečitak.

Iz Kantamirine biblioteke.

850. Zbirka (مجموع) , 17 2270.

L. 177; 20 × 14. *Ta'līq* i *nasḫ* od različitih prepisivača. Stranice nekih risala obrubljene su crvenom linijom. Papir bijel, čvrst, i tamnobijel; povez polukožni, oštećen.

1. L. 1—6. مختصر المنار

Skraćena prerada usulskog djela *al-Manār*. Napisao Ṭāhir b. Ḥasan b. 'Omar Ibn Ḥabīb al-Ḥalabī, umro 808/1405.

ḪḪ II, 1825; GAL II, 81, 196.

Prema Brockelmannu (GAL n. m.) naslov ove skraćene prerade je المقتبس المختار من نور المنار .

Početak:

الحمد لله رب العالمين ... اصول الشرع الكتاب والسنة واجماع الامة والقياس

Ta'līq, pisan širokim perom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom.

Rukopis je, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

2. L. 7—57. زبدة الاسرار فى شرح مختصر المنار

Komentar prethodnom djelu *Muḫtaṣar al-Manār*. Napisao Abu't-Ṯanā' Aḥmad b. Muḥammad az-Zīlī as-Siwasī, umro 1009/1600. Djelo je dovršeno u gradu Sivasu 974/1566.

GAL, S. II, 91, 630.

Početak: لك الحمد يا منزل القرآن بوجوه النظم ووجوه البيان

Nasḫ krupniji. Osnovni tekst pisan je crvenim mastilom. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Po rubovima nekih listova ima nešto glosa.

3. L. 57^{b}—58. مناقب الامام الاعظم ابى حنيفة

Biografija Ebu Hanife. Rukopis je nepotpun, jer se od toga opširnog rada ovdje nalaze samo dvije prve stranice. Napisao Abu'l-'Abbās Aḥmad b. Ṣalt al-Ḥamānī, umro 308/920.

ḪḪ II, 1836—7; AM I, 57.

Početak poslije besmele:

فى مناقب ابى حنيفة رحمه الله قال احمد بن الصلت سمعت ابا نعيم يقول

Ta'līq jednostavan.

Prepis je iz XIX stoljeća.

4. L. 59—76. رسالة فى بيان الناسخ والمنسوخ من الآيات

Djelo o derogaciji u Kur'ānu (v. I, 131).

Ta'līq složen, pisan uvježbanom rukom. Naslovi sura ispisani su i na rubu listova.

5. L. 76—87. معدّل الصلاة

Kratak rad o namazu (v. I, 276). Naslov na rukopisu glasi: هذه رسالة فى تفسير تعديل الاركان والقومة والجلسة , što je stavio prepisivač.

Po rubovima nekih listova ima glosa.

6. L. 87—90. رسالة فى حق الدخان

Rasprava na arapskom jeziku (لاقطاغلى رحمه الله) o pušenju duhana, sa vjerskog gledišta. Napisao neki Aqdaglī (Bjelogorac), kako je to zabilježio prepisivač u vrhu prve stranice, ispod naslova. Pisac, koji je vjerovatno iz naših krajeva, ovdje strogo osuđuje pušenje duhana i smatra ga zabranjenim po vjeri (harām). Na rubu druge stranice nalazi se fetva na turskom jeziku od mostarskog muftije Mustafe(?) koji u njoj zastupa mišljenje da je pušenje dopušteno.

Sastav potiče iz X/XVI ili XI/XVII stoljeća.

Početak:

الحمد لله رب العالمين ... وبعد ارشدك الله تعالى وايانا لما رأيت الناس متساوية الاقدام

فى شرب الدخان واستعماله لم يشذ منهم الا من عصمه الله تعالى

Ta'līq. Tekst navedenih ajeta i hadisa pisan je krupnijim neshom i podvučen crvenom linijom.

7. L. 91—92. رسالة الدخان

Kratka risala na arapskom jeziku o duhanu, sa vjerskog gledišta. Napisao muftija Abū Sa'īd Muḥammad b. Muṣṭafa al-Ḫādimī, umro 1176/1762. Naslov na rukopisu (u vrhu stranice) je:

دخان خبيث حقنده رساله در للفاضل العريف المفتى الخادمى

OM I, 296—298.

Pisac zastupa stanovište da je pušenje duhana zabranjeno.

Početak:

الحمد لوليه والصلاة على نبيّه وبعد فاعلم ان امر الدخان شئ كثر فيه الفتاوى والقيل والقال

Ta'līq.

8. L. 92—101. رسالة فى احوال الموتى

Risala o stanju čovjeka i njegove duše poslije smrti, od nama nepoznatog pisca. Brockelmann (GAL, S. II, 664) navodi risalu o toj temi pod naslovom رسالة الموق i kaže da joj je pisac gore navedeni Abū Sa'īd al-Hādimī. Možda je to ova risala.

Početak:

الحمد لله وكفى ... وبعد فقد سئلت فى دفعة عن اسئلة عديدة فوفق الله الاجوبة عليها

Ta'līq.

9. L. 101—105. بسالة فى فضيلة ليلة البرات وصلاة التسبيح فيها

Risala o važnosti i značaju odabrane noći *Lejlei-berat*, od nepoznatog pisca. Gornji naslov nalazi se na rukopisu, u vrhu prve stranice.

Početak: ...الحمد لله الذى شرف بعض الليالى وجعله موسما للخيرات

Ta'līq. Po rubovima listova ima glosa.

Na slijedećoj stranici nalazi se poglavlje: باب صلاة التسبيح من الصحاح , iz komentara djelu *Maṣābīḥ as-sunna.*

10. L. 106—120. الهيئة السنية فى الهيئة السنية

Risala o astronomiji (v. I, 363).
Ta'līq.

11. L. 120—123. ذكرى مجرى النيـــل

Priča (legenda) o rijeci Nilu i njenom izvoru.

Početak:
ذكرى مجرى النيل وما جرى لحايد النبى ٥ م وهو ابن افرايم بن يوسف الصديق
Ta'līq

12. L. 124—128. الشماريخ فى علم التاريخ

Risala o počecima i o važnosti istorije. Napisao Ǧalāluddīn 'Abdurraḥmān b. Abū Bakr as-Suyūṭī, umro 911/1505.
GAL II, 158; S. II, 197.

Početak: الحمد لله ذى الفضل الشامل العام والصلوة والسلام
Ta'līq

13. L. 129—139. رسالهٔ منظومه خوب ومرغوب

Kasida (poema) o namazu, na turskom jeziku, u kojoj se, u duhu mistike, objašnjava smisao, svrha i porijeklo pojedinih propisa abdesta i namaza. Sastavio neki Sa'dī, u vrijeme sultana Murata III, 994/1585. Autor je u to vrijeme živio u Vidinu (Bugarska), potpuno predan nauci, slobodan od svih svjetskih briga i poslova, kako to sam kaže u uvodu. Povod za ovaj sastav bio je neki dobri sufija (derviš) koji mu je jednom došao i postavio mnoga pitanja o ovoj temi, na što je autor odgovorio ovom kasidom. Kasida se rimuje na slovo ت Gornji naslov je prema rukopisu.
Rieu, 10; Pertsch t., 60.

Početak i dijelovi uvoda:

خدایه صد هزاران شکر ومنت   که محبوبنه بزی قیلدی امّت
پس از حمد خدا نعت رسالت   طقوز یوز ایدی طقسان درتِ هجرت
جهانده حضرت سلطان مرادخان   قیلوردی عدل ودادیله خلافت
ودینده بنده شغل علم ایدردی   علایقدن ایدوب کلّی فراغت
کلوب ناکاه بر صوفئ صاف   سؤال ایدوب بکا قیلوب بدایت
سؤالینه جواب ای اهل حضرت   دیرز الله اعلم بیز حقیقت
دل وجان سمعئ سعدیه دوت سن   نَدِر دکله بس اصحاب شریعت

Na završetku autor opet navodi svoje ime:
بو مقصود عقدهٔ حل ایتدی سعدی   رحیا اول قولینه – قولکه – ایله رحمت

Ta'līq.

Kasida je razdijeljena na kraća poglavlja, čiji su naslovi pisani krupnije crvenim mastilom. Poslije svakog poglavlja nalazi se tekst u prozi na arapskom jeziku, uzet iz nekog izvora, na osnovu koga je dotično poglavlje sročeno.

14. L. 140—167. اصول الحكم فى نظام العالم

Djelo o uređenju društva i državne uprave, sa prevodom na turskom jeziku od istog autora. Napisao Ḥasan b. Turḫān al-Kāfī al-Aqḫiṣārī al-Bosnawī, umro 1025/1616. Djelo je dovršeno 1004/1595. i autor ga je sam podnio na dar sultanu Mehmedu III, kad je ovaj poveo vojnu na Egru.

GAL II, 443; S. II, 659.

U rukopisu naslov glasi: شرح رسالة نظام العالم المسمى باصول الحكم للمولى كاف الاقحصارى . Djelo je raspoređeno na uvod (al-muqaddima), četiri poglavlja (temelja — al-aṣl) i završetak (al-ḫātima). Turski prevod dovršen je 1005/1596.

(Pored toga autorovog prevoda postoje još turski prevodi, koje su izradili: 1) turski spisatelj Tevfik, čiji je prevod štampan u novini »Asr«, a poslije posebno, 1287/1870; 2) hidžaski valija šerif Ahmet Rešid-paša, čiji je prevod štampan u vilajetskoj štampariji Hidžaza, u Meki godine 1331/1912. U bilješci na kraju prevodilac kaže da je prevod sačinio u Istanbulu. Ovaj prevod dat je tako, da je na jednoj, desnoj stranici, donesen original na arapskom jeziku, a na slijedećoj stranici njegov prevod. Original i prevod autora također je štampan, ali nije izvjesno gdje je to bilo i kada, da li u Istanbulu — kako neki misle, ili u Sarajevu, u doba Topal Osman-paše, 1860—1869, kako naslućuje dr Bašagić. Od evropskih prevoda ovog djela poznati su prevodi na njemačkom, francuskom i našem jeziku. Prevod na našem jeziku, vidi: dr Safvetbeg Bašagić, *Nizam ul Alem*, Sarajevo Zemaljska štamparija, 1919. Komentar ovom djelu na arapskom jeziku napisao je H. Mehmed Handžić za vrijeme svojih studija na el-Azharu u Kairu, 1346/1927, umro 1944. V. Mehmed Handžić, Književni rad, 106—7 i H. Šabanović, Prilozi za orijentalnu filologiju, Sarajevo 1969, str. 27—29).

Početak autorova turskog prevoda:

حمد اول ناصر قهاره كه ابتدى منصور   عسكر دين ظفر رهبرى كفرى مقهور

Početak arapskog originala:

حمدا لك اللهم مالك الملك تؤتى الملك من تشاء وتنزع الملك ممن تشاء

Ta'līq i *nasḫ*. Original je pisan krupnijim nasḫom i podvučen crvenom linijom.

Prepis je dovršen krajem ševala 1179/1765.

Na slijedećem neispisanom listu nalazi se kratko tumačenje ajeta لا اكراه فى الدين .

Prepisao pod tač. 2, 4—14 Muṣṭafa b. Ṣāliḥ Nā'imīzāde al-Mostārī 1179/1765. (To je poznati prepisivač iz Mostara, koji je prepisao spjev *Murādnāma* od Derviš-paše Mostarca — v. Bašagić, Bošnjaci i Hercegovci, 44). Ova zbirka, kako se vidi po bilješkama, bila je u njegovom posjedu.

15. L. 169—175. كتاب الاحاديث النبوى فى حق المجاهدين

Zbirka 28 hadisa o borbi i borcima za odbranu vjere, sa prevodom na turskom jeziku. Sabirač i prevodilac su nam nepoznati. Prevod je dat u stihovima. Gornji naslov nalazi se u rukopisu.

Početak:

الحديث عن ابى ذر رضى الله عنه قال قلت يا رسول الله اى الاعمال افضل قال ايمان بالله والجهاد فى سبيل الله

نظم قيلدى

احمددن ابى ذر چون سؤال .   قنغى خيرى افضل ايتمش ذو الجلال
حقه ايماندر ددى خير العباد   دخى افضل حقيچون قلمق جهاد

Nasḫ. Polustihovi su rastavljeni crvenim krupnijim tačkama.

16. L 175—176ᵇ. نظم مدح حضرت ابى بكر صديق — حضرت عمر — حضرت عثمان — حضرت على المرتضى

Stihovi na turskom jeziku u pohvalu prve četvorice halifa — za svakog posebno po nekoliko stihova, od nepoznatog pisca.

Početak:

سرورى اصحاب احمد يارغار   حضرت صديق اكبر رازدار

Nasḫ.

17. L. 176ᵇ—177. مدح غازيان رحمة الله عليهم اجمعين

Kratak spjev, kasida, na turskom jeziku u pohvalu boraca (gazija), od nepoznatog pisca. Rad, izgleda, nije dovršen. U tom su podnaslovi: نظم ديكر i نوع ديكر مدح .

Početak:

حق يولنده بذل ايدرلر مال ودلوجان غازيلر   قرشو دركاه خدايه دوتر ميدان غازيلر

Nasḫ.

Prepis pod tač. 15—17 je iz XIX stoljeća.

Na nutarnjoj strani prve korice nalaze se stihovi na turskom jeziku o siromahu, te nejasni stihovi, takođe na turskom jeziku, u kojima se izražava divljenje nekim »visokim tvrđavama« oko Sarajeva, ili možda oko nekog dvorca. Na prvoj stranici prvog zaštitnog lista nalaze se bilješke iz područja gramatike, te bilješka sa imenom ranijeg vlasnika (Muhamed Isamuddin b. Abdullah el-Bosnevi). Poslije toga, na slijedećih 11 lista, ispisane su slabim rukopisom razne arapske riječi, većinom infinitivi, glagolski i participni oblici, sa prevodom na turski jezik između redaka. Potom se nalazi prepis potvrde (temessuk) na turskom jeziku o kupoprodaji jednog cijelog imanja u Mostaru. (Vlasnik, čije ime nije navedeno, potvrđuje da je svoje imanje u mahali Lafi — ? — u Mostaru, koje je s jedne strane ograničeno muslimanskim grobljem, s druge imanjem braće Hasana i Ibrahima Vrgore, s treće rijekom Radoboljom i četvrte mjesnim putom —, prodao i predao Velićima H. Salihu, munla Omeru i Osmanu, za 20.000 akči. Prodano imanje sastoji se od bašče i kuće. Datum nije označen). Potom se nalazi sadržaj ove zbirke, napisan rukom prepisivača Nā'imīzāde. Na slijedećim neispisanim listovima nalazi se nekoliko kraćih bilježaka s područja fikha i akaida, te popis nečije biblioteke sa cijenom pojedinih knjiga, kojih ima 44 komada. Na naslovnoj stranici prvog djela nalaze se poučni stihovi na turskom i arapskom jeziku, pisani kasnije, te bilješka ranijeg vlasnika i prepisivača, navedenog Nā'imīzāde (من كتب اضعف العباد مصطفى بن صالح افندى نائمى زاده الموستارى) .

Ispod toga je njegov mali pečat.

Na naslovnoj stranici pod tač. 2 nalazi se izvadak iz djela *ar-Rauḍa* — o značaju noći *Lejletul-berāt*.

Na naslovnoj stranici pod t. 4 nalaze se potpisi dvojice ranijih vlasnika. (Jedan je navedeni Nā'imīzāde, koji sebe ovdje označava sa »vlasnik i prepisivač« (صاحبه وراقه ... مصطفى بن صالح افندى نائمى زاده) . Ispod toga je druga bilješka u kojoj novi vlasnik (H. Salih, sin Mustafa-efendije, sin derviš Ahmeda) kaže da je ovaj rukopis kupio od nasljednika prethodnog vlasnika

اشتريت هذا الكتاب عن ورثة المزبور وانا الفقير الحاج صالح بن مصطفى افندى بن
درويش عفى عنهم الصمد)

Ispod toga je njegov pečat.

Na posljednjem zaštitnom listu (177) nalaze se dva nečitka pečata.

851. شرح مختصر المنار **2387.**

(لابن قطلوبغا)

Komentar navedenom usulskom djelu *Muḫtaṣar al-Manār*. Napisao Qāsim b. 'Abdullāh Ibn Quṭlubuga al-Ḥanafī, umro 879/1474. To su tumačenja i predavanja koja je autor držao svome učeniku Osmanu b. Aglebek al-Hanafiji, kad je ovaj kod njega studirao *Muḫtaṣar al-Manār* (v. ḤḪ II, 1825. i uvod).
GAL, S. II, 93.

Početak:

الحمد لله رب العالمين ... وبعد فان الفقير الى رحمة ربه الغنى قاسم الحنفى يقول قد قرأ على

L. 33; 20,5 × 15. *Nasḫ* stari, arapski. Osnovni tekst pisan je crvenim mastilom. Papir tamnobijel, deblji, povez polukožni, oštećen.

Prepis dovršen 1046/1636.

(وكان الفراغ من تنجيز هذا الكتاب يوم الاحد المبارك خامس وعشرين شوال المبارك سنة ستة
واربعين والف)

Na nutarnjoj strani prve korice nalaze se beznačajne bilješke. Na naslovnoj stranici je gornji naslov djela, kasnije stavljen, dok je raniji naslov (حل مشكلات المنار) , koga je stavio prepisivač, prebrisan. Tu je još i nekoliko poučnih stihova. Na kraju je nejasna bilješka o dobijanju masla (ulja) iz sjemena neke biljke.

Iz Šehdijine biblioteke.

852. ISTO **3067.**

L. 45; 20 × 12. *Nasḫ* starinski, pisan uvježbanom rukom, mjestimice vokalizovan. Osnovni tekst pisan je crvenim mastilom. Prve dvije stranice ukrašene su sa tri tanke crne i jednom širokom zlatnom, a ostale sa dvije crvene linije. Neki naslovi pisani su plavom tintom. Papir tamno-žućkast, povez polukožni.

Prepis je, vjerovatno, iz XVII stoljeća.

Uvakufio Elči Ibrahim-paša (v. pečat na početku i bilješku na kraju rukopisa).

Iz biblioteke Fejzijje medrese, čiji se pečat nalazi na prvom zaštitnom listu.

853. Zbirka (مجموع) , 2 **1784.**

L. 114; 20 × 12,5. *Ta'līq*, pisan uvježbanom rukom. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Papir bijel, čvrst; povez polukožni.

1. L. 1—59. زبدة الاسرار فى شرح مختصر المنار

Komentar djelu *Muḫtaṣar al-Manār* (v. br. 850,^{2}).

Po rubovima malog broja listova ima nešto glosa, pisanih rukom istog prepisivača.

2. L. 60—114. شرح مختصر المنار لابن قطلوبغا (v. br. 851).

Po rubovima nekih listova ima dosta sitno pisanih glosa.

Prepisao oba djela Ni'matullāh as-Ṣofyawī (iz Sofije), u Istanbulu 994/1585.

(تم الكتاب على يد نعمة الله الصوفيوى ليلة السبت من ليالى شهر جمادى الاولى من
شهور سنة اربع وتسعين وتسعمائة بمحمية قسطنطينية)

Na naslovnoj stranici pod tač. 1 nalazi se pogrešan naslov, stavljen kasnije, tumačenje jednog arapskog stiha, te bilješka sa potpisom jednog ranijeg vlasnika (H. Abdullah b. H. Ahmed Mačković). Ispod ove bilješke je njegov mali lični pečat, u kome se može pročitati datum 1111/1699.

Uvakufio Memišaga Kasumagić, čiji se pečat nalazi u rukopisu.

---

854. شرح الفرغانى على منهاج الوصول **1670.**
الى علم الاصول للبيضاوى

Komentar usulskom djelu *Minhāğ al-wuṣūl ilā 'ilm al-uṣūl*. Osnovno djelo *Minhāğ al-wuṣūl* napisao je al-Qāḍī Nāṣiruddīn 'Abdullah b. 'Omar al-Bayḍāwī, umro 685/1285, a ovaj komentar Burhānuddīn 'Ubaydullāh b. Muḥammad al-Farġānī al-'Ibrī, umro 743/1342.

GAL I, 418; S. I, 741; ḤḪ II, 1879.

Komentar je pisac dovršio 733/1332.

Početak osnovnog djela je:

تقدس من تمجد بالعظمة والجلال

Početak komentara:

الحمد لله الذى اعلى معالم الاسلام وبين لطرق المعاش والمعاد قوانين الشرع والاحكام

L. 175; 21 × 13,5. *Nasḫ* sitan, složen, pisan različitim perima i na različitom papiru. Po rubovima nekih listova, naročito s početka, ima glosa. Papir tamno-bijel i žućkast, deblji; povez polukožni.

Prepisao 'Abdulmu'min b. 'Abdulmalik b. 'Abdullaṭīf aš-Širwānī, 785/1383.

(اتفق الاتمام على يد العبد الضعيف ... عبد المؤمن بن عبد الملك بن عبد اللطيف
الشروانى ... فى عام خمس وثمانين وسبعمائة)

Na prvom zaštitnom listu nalaze se bilješke sa područja fikha, akaida i jezika, te poučni stihovi na arapskom i perzijskom jeziku. Na naslovnoj stranici nalaze se: naslov djela, bilješka ranijeg zavještača i tumačenje početka osnovnog djela. Na posljednjoj stranici, na rubu, nalazi se kratak recept na turskom jeziku za liječenje bolova u nogama. U dnu te stranice nalazi se bilješka, također na turskom jeziku, u kojoj se kaže, da je neki dužnik uzeo zajam u iznosu od 1.500 akči iz vakufa Bešaret-begove(?) medrese u Prištini, koju mu je sumu izdao mutevelija medrese mevlana Kasim Halifa 974/1566. Na posljednjem zaštitnom listu nalaze se poučni stihovi na arapskom i perzijskom jeziku. Ispod toga je ime jednog ranijeg vlasnika (Salih b. Ali) i dva otiska njegovog ličnog pečata.

Uvakufio Muhamed Muzaferija (v. bilješku na naslovnoj stranici).

855. تنقيح الاصول 1747.

Djelo iz usuli fikha. Napisao 'Ubaydullāh b. Mas'ūd al-Maḥbūbī al-Ḥanafī Ṣadr aš-Šarī'a aṯ-Ṯānī, umro 747/1347.

GAL, S. II, 300.

Djelo je sažeta prerada Pezdevijinog *Uṣūla* (v. br. 796), uz pomoć još nekih djela ove struke, sa vlastitom naučnom razradom.

Početak: اليه يصعد الكلم الطيب

L. 70; 21 × 13. *Ta'līq* složen, pisan uvježbanom rukom. Po rubovima listova, između redaka i na umetnutim listićima ima dosta sitno pisanih glosa, što je sve pisano istim rukopisom. Papir bijel, čvrst; povez poluplatneni.

Prepisao neki Maḥmūd ... (prezime nečitko) u gradu Menfelutijje (Egipat?, kako se to razumije iz bilješke na naslovnoj stranici) vjerovatno u XVIII stoljeću.

Na naslovnoj stranici nalazi se bilješka, u kojoj su navedeni neki komentari i glose ovog djela. Bilješku je napisao i potpisao prepisivač. Tu je još potpis i pečat jednog ranijeg vlasnika (Mustafa b. Muhamed), te ime i pečat zavještača, cijena knjige (13 groša i 90 para) i u dnu stranice nečitak pečat, u kome se može pročitati samo ime Osman.

Uvakufio Memišaga Kasumagić.

856. التوضيح فى حل غوامض التنقيح 3722.

Komentar prethodnom djelu, od istog autora. Sa komentarom je pomiješan i osnovni tekst u jednu proširenu cjelinu. Komentar je dugo bio u upotrebi kao udžbenik po islamskim učilištima širom svijeta, a i danas se ubraja u istaknuta djela ove struke.

GAL, S. II, 300.

Početak: حامدا لله تعالى اولا وثانيا

L. 183; 18 × 13,5. *Nasḫ* i *ta'līq* raznih vrsta, od različitih prepisivača. Osnovni tekst većim dijelom podvučen je crvenom linijom. Mjestimice, pak, osnovni tekst i komentar označeni su kraticama: م i ش. Na više mjesta listovi su dopisani kasnije drugim rukopisom. Papir tamno-bijel, deblji, bijel i žućkast; povez kožni sa ornamentima na koricama.

Prepis prvog osnovnog rukopisa dovršen je 844/1440 (تم لسنة ٨٤٤), kako je to zabilježeno na starom posljednjem listu, koji se nalazi na kraju, poslije nekoliko dopisanih listova. Na ovim dopisanim listovima nalazi se završetak bez datuma.

Na nutarnjoj strani prve korice nalaze se bilješke na turskom jeziku, jedna o nekom dugu, a druga je prepis neke molbe (arzuhal) sultanu za materijalnu pomoć. Na prvom zaštitnom listu nalaze se bilješke iz područja fikha, popis mjeseci na turskom jeziku, dio sadržaja neke knjige, te bilješke iz područja logike. Ispod ove bilješke nalaze se dva imena (ime prepisivača iste Muhamed Seid b. Ahmed-efendi, muftija, i Velijjuddin-efendi el-Mer'aši). Na naslovnoj stranici je naslov djela, ime jednog ranijeg vlasnika (Sa'di), poučni stihovi na arapskom jeziku, kratka dova Ebu Hanife, te dvije kraće bilješke iz tefsira i povijesti. Na kraju su stihovi na arapskom jeziku u pohvalu neke dobre knjige, dvije tabele iz područja takvima, bilješke na turskom jeziku iz područja feraiza, kratka dova na arapskom i turskom jeziku, te munadžat (molitva) u stihovima na arapskom jeziku. Na nutarnjoj strani zatvarača nalazi se račun od nekog imanja, koje je timar nekog Halil-bega.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

857. ISTO 2631.

L. 497; 20,5 × 15. *Ta'līq* jednostavan, pisan u razmaknutim redovima, izuzev nekoliko posljednjih listova. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Na širokim marginama samo s početka ima nešto glosa. Papir bijel, glat, čvrst; povez kožni sa otiskom jednostavnih ornamenata na koricama.

Prepisao Ibrāhīm b. Ramaḍān, pomoćni nastavnik (mu'īd), u medresi (Mehmed) Nišandži-paše (u Istanbulu), sredinom džumadel-ahira 1010/1601.

(قد تم هذا الكتاب ... فى يد العبد الضعيف النحيف ابراهيم بن رمضان المعيد بمدرسة
نشانجى پاشا فى سنة الف وعشر فى اواسط جمادى الآخر ...)

Na naslovnoj stranici nalazi se nejasna kratka bilješka na turskom jeziku, iz koje bi se moglo razumjeti, da je knjiga vlasništvo baš-imama Muhamed-efendije i da je od njega uzeta u naruč.

Iz biblioteke Fejzijje medrese.

858. ISTO **1314.**

Na prvom zaštitnom listu i na naslovnoj stranici nalazi se naslov:

هذا كتاب التوضيح فى شرح التنقيح فى اصول الفقه

L. 236; 21 × 15. *Nasḫ* jednostavan. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po rubovima listova ima dosta glosa, pisanih rukom istog prepisivača. Papir tamno-bijel, čvrst; povez kožni, sa ornamentima na koricama; ima polukožnu futrolu.

Prepis je dovršen prije 1069/1658. godine, kako se to razumi iz posebne bilješke na kraju, pisane rukom prepisivača. U toj bilješci on označava vrijeme rođenja svoje kćeri Umihane gornjim datumom.

Na posljednjem zaštitnom listu ima jedna arapska poslovica, ispisana rukom prepisivača.

Iz Šehdine biblioteke (v. pečat na početku i na kraju rukopisa).

859. ISTO **3063.**

Na prvom zaštitnom listu je naslov, kasnije stavljen:

كتاب توضيح من الاصول

L. 178; 18,5 × 10,5. *Ta'līq* sitan, složen, lijep, uzor precizne kaligrafije. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Prve dvije stranice obrubljene su tankim crnim i širokom zlatnom, a ostale crvenom linijom. Papir tamno-bijel, glat, čvrst; povez kožni, sa lijepim utisnutim i pozlaćenim ornamentima na koricama.

Prepisao 'Abdulqādir b. Ayyūb al-qāḍī as-Sarāyī (kadija iz Sarajeva), 1093/1682.

(قد وقع الفراغ من تسطير هذا الكتاب وترقيمه بعون الله الملك العلام فى الثلث الاول من العشر الاول من شهر جمادى الآخر لسنة ثلث وتسعين والف من هجرة من له العز والشرف عن يد العبد الفقير الى الله الغنى عبد القادر بن ايوب القاضى السرايى)

Na prvom zaštitnom listu nalaze se poučni stihovi na perzijskom jeziku od Šejh Sadije, imena ranijih vlasnika sa ličnim pečatima (Husejn Abdi Kadriefendizade i H. Mustafa, kadija), te sadržaj. Na posljednjem zaštitnom listu su stihovi Esad-efendije(?) u slavu Ibrahim-paše, zeta (dāmād) sultana Ahmeda III.

860. Zbirka (مجموع) , 2 **2428.**

L. 312; 19 × 11. *Ta'līq* jednostavan, pisan širokim perom. Papir tamno-bijel, glat, čvrst. Neki su listovi, naročito u početku, dohvaćeni vlagom i rastavljeni od poveza. Povez polukožni, oštećen.

1. L. 1—310. ISTO

U rukopisu je zabilježen naslov: توضيح . Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. U prvoj polovini jedan list ostao je neispisan.

2. L. 311—312. رسالة فى حق دوران الصوفية

Kratka rasprava o kružnom okretanju (kolu, tancu), mistika (sufija), pri njihovim sufijskim obredima. Rad je nepotpun, jer su listovi između prvog i posljednjeg izgubljeni. Napisao 'Alī Čelebī, muftija u Istanbulu, kako je zabilježeno u rukopisu.

Flügel I, 520; Kairo I, 309.

Početak:

الحمد لله الملك المنان العزيز المقتدر الديان

Završetak:

تمت الرسالة الشريفة للمفتى بمدينة قسطنطينية المعروف بمفتى على چلبى المرحوم ... فى حق دوران الصوفية

Biografija pisca nije nam poznata. O ovoj temi pisali su, pozitivno ili negativno, i drugi autori (v. ḤḪ I, 864 — gdje se ne navodi ova naša risala. Naš pisac zastupa mišljenje, da je pobožni sufijski ples dopušten po vjeri. (Brockelmann, GAL II, 433 i S. II, 644 navodi o istoj temi risalu koju je, kako on kaže, napisao 'Alī Čelebī b. Emrullāh M. Isrāfīl Sayfuddīn Qinālīzāde al-Ḥamīdī, umro 979/1572. No, on nije bio istanbulski muftija, a drugi izvori ne navode ovu risalu. Da li je ovaj pisac identičan sa našim gore navedenim piscem, nije izvjesno. Držimo da naš pisac nije bio »muftija« ni »šejhul-islam«, — kako ga oslovljava rukopis i Kairo, n. m., što je moglo nastati greškom nekog prepisivača).

Pismo kao prethodno od istog prepisivača. Stranice su obrubljene crvenom linijom.

Prepis oba djela dovršen je 1101/1689, kako stoji u bilješci na kraju pod tač. 1.

(تمت الكتاب فى العشر الاول من جمادى الاولى لسنة احدى ومائة والف)

861. ISTO kao br. 856. 2467.

Na prvom zaštitnom listu zabilježen je naslov: توضيح

L. 198; 19 × 11. *Ta'līq* sitan, složen, lijep. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Rečenice su u početku označene krupnim zlatnim tačkama. Prve dvije stranice obrubljene su tankim crnim i širokom zlatnom, a ostale crvenom linijom. Papir bijel, čvrst; povez kožni, originalni, sa utisnutim ornamentima na koricama.

Prepisao 'Abdullāh b. Aḥmad Kanṭamīrīzāde 1133/1720.

(قد وقع الفراغ ... سنة ثلث وثلثين ومائة والف)

Na prvom zaštitnom listu nalazi se bilješka vlasnika i prepisivača Kantamirije, njegov lični pečat, znak njegove biblioteke (petokraka zvijezda, nacrtana običnim perom), bilješka sa naslovom djela, te stihovi na perzijskom jeziku, u kojima se upućuje molba Bogu za vlasnika i prepisivača, kao i za čitaoca ove knjige, — što je sve pisano rukom prepisivača. Stihovi glase:

بر صاحب این کتاب یارب درهای مراد جمله بکشا
بر کاتب وهرکه خواند این را ایمان ده وراه راست بنما

Iz Kantamirine biblioteke.

862. التلويح فى كشف حقائق التنقيح 277.

Komentar, odnosno superkomentar prethodnom djelu *at-Tauḍīḥ*. Napisao Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Omar at-Taftāzānī, umro 792/1389. Djelo je dovršio 758/1356. u jednom gradu u Turkestanu.

GAL, S. II, 300; ḤḪ I, 496.

Početak:

الحمد لله الذى احكم بكتابه اصول الشريعة الغراء

Ovaj superkomentar bio je mnogo cijenjen u naučnim krugovima i služio je kao udžbenik po islamskim školama.

L. 281; 26,5 × 18. *Ta'līq* sličan dīvāni-ji, pisan vrlo uvježbanom rukom. Neki listovi su dopisani kasnije drugim rukopisom. Po rubovima mnogih listova ima sitno pisanih glosa. Papir tamno-bijel, deblji; neki listovi, a naročito s početka, su oštećeni; povez kožni, oštećen i popravljan, sa ornamentima na koricama.

Prepisao Aḥmad(?) b. Muṣṭafa b. 'Arab b. Ḫalīl u gradu Filipe (Filipoli ili Plovdiv na rijeci Marici u Bugarskoj), 859/1454, kako je navedeno na kraju, u bilješci, koja je napisana u dnu stranice, pismom dīvānī.

(قد وقع الفراغ من تحرير هذا الكتاب الشريف فى يد العبد الضعيف احمد (؟) بن مصطفى بن عرب بن خليل هم يحتاجون الى رحمة الله الجليل فى كورة فلبه حماها الله عن الآفات وقت الضحى فى يوم الاربعاء فى اول ربيع الآخر من هجرة رسول عليه السلام — كذا — فى السنة التاسع وخمسين وثمانمائة وارجو تلاوته وحفظه ثم تعليمه الى الطالبين بعون الله الملك القادر)

Na prvom zaštitnom listu nalaze se dvije bilješke sa imenom ranijeg vlasnika i zavještača (Ahmed b. Mustafa, muderis Gazi Husrevbegove medrese). Na naslovnoj stranici je naslov, stavljen kasnije drugom rukom, čudotvorna riječ za čuvanje knjiga (ياكيكج), kratka bilješka o tumačenju Muhamedova *šefaata*, te dvije bilješke sa imenima ranijih vlasnika (Ali b. ... iz 904/1498. i Omer b. Ali es-Selaniki — iz Soluna — 1086/1675. Uz ime ovog posljednjeg je i njegov lični pečat). Ispod svega navedenoga je kratak izvadak iz biografije autora, uglavnom o njegovim djelima, — te datum rođenja i smrti es-Sejjid Šerif el-Džurdžanije. — Na kraju, na neispisanom listu, nalaze se primjeri iz diobe nasljedstva.

Uvakufio Ahmed-efendija, muderris.

863. ISTO 3716.

L. 294; 17,5 × 13. *Ta'līq* sa nešto *nasḫa*, sitan, složen. Po rubovima nekih listova ima sitno pisanih glosa. Papir žućkast, deblji; povez polukožni. Neki listovi, naročito pri kraju, oštećeni su crvotočinom.

Prepis je završen 933/1526.

(وقد اتفق الفراغ — صبيحة ايام ربيع الآخرة سنة ثلث وثلثون وتسعمائة)

Neke bilješke na naslovnoj stranici namjerno su brisane.

Uvakufio Ali-paša Stočević za biblioteku svoje tekije u Mostaru **1258/1842** (v. bilješku i pečat na naslovnoj strani).

Iz Karadoz-begove biblioteke.

864. ISTO **312.**

U rukopisu je naslov: (هذا) كتاب التلويح على التوضيح فى الاصول

L. 230; 25,5 × 19,5. *Ta'līq* sa nešto *nasḫa*, velikim dijelom bez tačaka, pisan uvježbanom rukom. Po rubovima nekih listova, naročito s početka, ima glosa. Papir tamno-bijel, povez polukožni.

Prepisao Muḥammad Sa'īd b. Ḥāfiz ... (nečitko) 1025đ1616.

(تمت كتابة هذه النسخة الشريفة ظهر احدى عشرين من ربيع الاول سنة الف وخمس وعشرين على يد اضعف عباد الله محمد سعيد بن حافظ – ... باباى قلعة سى ؟ –)

Na naslovnoj stranici je naslov djela, napisan crvenim mastilom, bilješke iz područja jezika i usuli-fikha, te bilješka vakifa i nekoliko otisaka njegovog pečata. Na kraju je opet pečat vakifa, jedan perzijski stih i na nutarnjoj strani druge korice ime vakifa.

Uvakufio Abdulbaki Džino-zade.

865. ISTO **667.**

Na prvom zaštitnom listu je zabilježen naslov: تلويح

L. 203; 24 × 14. *Nasḫ* vokalizovan u prvoj polovini rukopisa, a u drugoj polovini pisan je sitno oštrim perom. Nekoliko stranica s početka obrubljeno je crvenom linijom. Po rubovima malog broja listova ima nešto glosa. Papir bijel, glat, čvrst; povez kožni, oštećen, sa otiskom ornamenata na koricama.

Prepis završen 1084/1673. Ime prepisivača, koji se bio potpisao u bilješci na kraju, neko je namjerno izbrisao i pogrešno ispravljao, bilježeći mjesto toga ime autora.

(وقع الفراغ ... عن تحرير هذا الكتاب ... على يد العبد الضعيف النحيف ... فى ماه محرم الحرام سنة اربع وثمانين والف)

Na prvom zaštitnom listu nalaze se poučne izreke, bilješke iz područja jezika i imena Nuhovih (Nojevih) roditelja, te sadržaj, stavljen nešto kasnije. Na slijedećem listu je bilješka iz ovog djela, pečat ove biblioteke i zaštitna formula: ياكيكج , koju često pišu kao talisman.

866. ISTO **3870.**

U rukopisu je naslov: كتاب التلويح شرح التوضيح

L. 309; 25 × 15. *Ta'līq* sa nešto *nasḫa*, pisan sitno i složeno vještom rukom. Prve četiri stranice obrubljene su plavom, a ostale crvenom linijom. Po rubovima listova ima dosta glosa, pisanih sitno i čitko, rukom istog prepisivača. Papir bijel, čvrst; povez polukožni, omotan u zeleno platno.

Prepisao za svoju ličnu potrebu Muṣṭafa b. Yūsuf b. Murad al-Mostārī, Šejh Yūyo, 1087/1676.

(وقع الفراغ بعون الملك الوهاب عن ترقيم هذا الكتاب الموسوم بالتلويح شرحا لشرح التنقيح على يد اضعف العباد مصطفى بن يوسف بن مراد الموستارى مولدا والحنفى مذهبا فى يوم الاحد الثانى والعشرين من جمادى الاخيرة سنة سبع وثمانين والف ...)

Na prva dva zaštitna lista ima dosta bilježaka iz područja fikha, usula, tefsira, jezika i književnosti. Među ovim bilješkama na prvom listu nalazi se jedna, u kojoj učeni prepisivač kaže da je »pročitao i ispravio« ovaj primjerak (طالعه العبد الفقير وصحّحه بعون الملك القدير مصطفى بن يوسف الموستارى). Na naslovnoj stranici, pored naslova i bilježaka sličnih gornjim, nalaze se i dvije bilješke o proučavanju ovog djela u Mostaru i o ranijim vlasnicima ovog rukopisa. U prvoj od ove dvije bilješke kaže se, da je ovo djelo *(at-Talwiḥ)* predavao u Mostaru Hasan-efendija, učitelj Šejh-Jujin i muftija Mostara, u međuvremenu od muharrema 1084. do 5. ramazana 1087/1673—1676.

(قد بُدِئَ كتاب التوضيح مع التلويح درسا من مولانا واستاذنا حسن افندى المفتى – فى موستار – فى غرّة محرّم الحرام يوم الاربعاء سنة اربع وثمانين والف . وقع الفراغ من تدرسها يوم الخميس الخامس من شهر رمضان سنة سبع وثمانين والف)

U drugoj bilješci na istom mjestu kaže se, da je rukopis vlasništvo prepisivača Mustafe b. Jusufa i da je poslije dopao u vlasništvo njegova učenika Ibrahima Opijača (من كتب العبد الفقير مصطفى بن يوسف – ثم صار من كتب تلميذه الفقير ابراهيم بن اسماعيل). Ispod toga su njihovi lični pečati. Na kraju se također nalaze mnoge bilješke iz navedenih područja. Na nutarnjoj strani druge korice nalazi se bilješka iz fikha i razni poučni stihovi na arapskom, turskom i perzijskom jeziku. Sve ove bilješke u rukopisu pisane su rukom prepisivača.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

867. ISTO **2130.**

Naslov u rukopisu glasi: التلويح على التوضيح فى الاصول

L. 311; 20 × 15. *Nasḫ*. U prvoj polovini su 24 lista izgubljena i dopisana kasnije drugim rukopisom. Stranice su obrubljene sa dvije crvene linije. Papir bijel, deblji, čvrst; povez kožni, oštećen, sa ornamentima na koricama.

Prepis je dovršen mjeseca ramazana 1101/1689.

(وقد وقع الفراغ من كتابة هذه النسخة الشريفة ... يوم الجمعة المباركة من شهر رمضان المكرم من شهور سنة مائة والف وواحد ...)

Na naslovnoj stranici, pored naslova, nalaze se imena ranijih vlasnika (Ibrahim b. Ahmed ... godine 1103/1691, Muhamed ... b. Nur Muhamed ...).

868. ISTO **677.**

U vrhu prve stranice je naslov: تلويح

L. 312; 24 × 14. *Ta'līq* složen, pisan uvježbanom rukom. Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i jednom širokom zlatnom, a ostale — i to samo u prvoj polovini — crvenom linijom. Rečenice su na prve dvije stranice označene zlatnim tačkama. Na rubovima stranica ispisan je sitno osnovni tekst *at-Tauḍīḥ*, rukopisom istog prepisivača. Papir bijel, glat, čvrst; povez kožni, oštećen, sa pozlaćenim ornamentima na vanjskoj i nutarnjoj strani korica.

Prepis je dovršen u mjesecu zu'lkade 1181/1767, kako je to označeno u sitno pisanoj bilješci u vrhu pretposljednje stranice.

(الحمد لله تم فى ذى القعدة الشريفة من يوم الجمعة بعد العصر سنة ١١٨١)

Na prvom zaštitnom listu nalaze se kratke dove (molitve). Tu je bio i nečiji potpis sa ličnim pečatom, što je namjerno pobrisano.

Uvakufio za Gazi Husrev-begovu medresu Ahmed Asim Mutevelić 1269/1852 (v. bilješku i pečat na naslovnoj strani. Na rubu prema bilješci je mali pečat njegova oca Mehmeda).

869. ISTO **2692.**

U rukopisu je naslov: كتاب تلويح

L. 327; 18 × 14. *Ta'līq* starinski, sa nešto *nasḫa*, velikim dijelom bez tačaka. Na nekim mjestima listovi su dopisani kasnije drugim rukopisom. Po rubovima nekih listova ima sitno pisanih glosa. Papir žućkast, deblji; povez kožni, oštećen, sa ornamentima na sredini korica.

Rukopis je iz XV ili XVI stoljeća.

Na naslovnoj stranici su bilješke iz usuli-fikha, te imena i lični pečati ranijih vlasnika (Mevlāna Behlūl b. Muhamed, Abdullah b. Ahmed Kantamiri, Muhamed Abduhu).

Iz Kantamirine biblioteke.

870. ISTO **1210.**

Na prvom zaštitnom listu je naslov:

كتاب التلويح شرح التوضيح فى اصول الفقه

L. 285; 21,5 × 14,5. *Nasḫ* lijep. Stranice su obrubljene sa tri tanke crne i jednom širokom zlatnom linijom. U vrhu prve stranice je jednostavan unvan. Po rubovima nekih listova, naročito s početka, ima glosa. Papir bijel i žućkast, povez kožni, sa ornamentima utisnutim na koricama i ukrašenim zlatom.

Rukopis je iz XVIII stoljeća.

Na naslovnoj stranici je bilješka iz arapskog jezika, te pečati Šehdine i ove biblioteke.

Iz Šehdine biblioteke.

871. ISTO **3601.**

U rukopisu je naslov: حاشيه تلويح على التوضيح . Rukopis je nepotpun na kraju.

L. 270; 22,5 × 16,5. *Ta'līq* jednostavan. Stranice su samo s početka obrubljene crvenom linijom. Papir bijel, povez polukožni, znatno oštećen.

Rukopis je iz XVIII ili XIX stoljeća.

Uvakufio Alajbegović Salih-Hilmi za Karađoz-begovu biblioteku 1304/1886 (v. bilješku na naslovnoj strani).

Iz Karađoz-begove biblioteke.

872. تعليقة ابن كمال پاشا على التلويح 1543.

Na donjem prerezu listova, naslov je:

حاشية كمال پاشا زاده على التلويح

Glosa prethodnom superkomentaru *at-Talwīḥ*. Napisao Aḥmad b. Sulaymān Ibn Kamāl-paša, umro 940/1533.

ḪḪ I, 497; GAL, S. II, 673.

Ovo je tumačenje samo prvog dijela navedenog komentara.

Početak ovdje:

قال وهو فى اللغة اسم للمكتوب اقول خالف المشهور وهو انه فى اللغة مصدر بمعنى الجمع سمى

L. 164; 20,5 × 13,5. *Ta'līq*. Papir žućkast, povez polukožni, oštećen.

Prepis je iz XVII ili XVIII stoljeća.

Uvakufio za Gazi Husrev-begovu medresu muderis H. Ahmed-efendija, što je zabilježeno na prvom zaštitnom listu. Tu su i poučni stihovi na arapskom jeziku, te stih na perzijskom jeziku o strahovanju na putu za hadž zbog razbojnika (haramija) koji ispadaju na puteve kroz pustinju.

(ترسم كه درين باديه ازبيم حرامى محروم حرم مانى وحج بردرخانه)

Na naslovnoj stranici je još ime i lični pečat jednog ranijeg vlasnika (Abdulhalim b. Sadi).

873. Zbirka (مجموع) , 9 4475.

L. 165; 21 × 13. Pismo različito od različitih prepisivača. Papir žućkast i bijel, čvrst; povez kožni, sa pozlaćenim ornamentima na koricama.

1. L. 1—27. حاشية الاصول وغاشية النصول
على المقدمات الاربع لقاز آبادى

Komentar (ili glosa) poglavlju المقدمات الاربع iz djela *at-Tauḍīḥ*. Ovo poglavlje uvrstio je autor Ṣadr aš-Šarī'a 'Ubaydullāh (v. pod br. 856) u svoje djelo kao novu, originalnu raspravu, u kojoj podvrgava kritici stanovište Eš'arije (Abu'l-Ḥasan 'Alī b. Ismā'īl al-Aš'arī, umro oko 324/935) u pogledu pitanja dobra i zla (korisnosti i štetnosti raznih djela — *al-ḥusn wa'l-qubḥ*). Ovaj komentar napisao je Abu'n-Nāf' Aḥmad b. Muḥammad b. Isḥāq al-Qāzābādī, umro 1163/1749.

GAL II, 214; AM I, 175.

Gornji naslov je prema rukopisu (v. naslovnu stranicu i uvod), dok navedeni izvori bilježe da je naslov: حاشية الاصول وغاشية الفصول

Početak:

الحمد لله الذى علم ما لم نعلم من بدايع الاصول ... وبعد فيقول افقر عباد الله ... ابو النافع احمد بن محمد بن اسحق القازابادى ... هذه كلمات شريفة بديعة ... على المقدمات الاربع التى اباها اخترع صدر الشريعة والدين ... كتبتها حين انعكاس الزمان ... وانطفاء نور الفضائل والكمالات ... وسميتها حاشية الاصول وغاشية النصول

Ta'līq čitak, pisan vještom rukom. Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i širokom zlatnom, a ostale crvenom linijom. U vrhu prve stranice je jednostavan unvan.

Prepis je dovršen 10. džumada'l-ula 1165/1751.

(فرغت من استنساخه عصر الاثنين العاشر من شهر جمادى الاولى لسنة خمس وستين ومائة والف)

Na početku se nalaze listovi za sadržaj koji nije napisan. Na naslovnoj stranici je naslov djela, te ime ranijeg vlasnika (H. Mustafa, kadija).

Listovi 28—30 su neispisani.

2. L. 31—34. (رسالة فى شرح مسألة تزوّج الأَمَة
على الحُرّة من كتاب الهداية)

Kratak komentar poglavlju o vjenčavanju robinje, — iz fikhskog djela *al-Hidāya*, od nepoznatog pisca. Istina, na kraju se nalazi bilješka, iz koje bi se moglo razumjeti, da je ovo napisao (حرّره) Ṣun'ullāh, muderris u medresi Nišandži-paša džedid.

Početak:

الحمد لله الذى الهم قلوب عباده طريق الصواب وارشد العلماء الى تفتيش الكلام

Pismo i obrada kao prethodno, od istog prepisivača. Izgleda da je ova risala autograf. Bilješka na kraju, iz koje bi se to moglo razumjeti, glasi:

حرره الداعى الفقير صنع الله المدرّس بمدرسة نشانجى باشاى جديد بالستين

List 35 je neispisan.

3. L. 36—146. حاشية طورون على المقدمــات الاربع للتوضيح

Glosa (komentar) gore navedenom poglavlju المقدمات الاربع (v. tač. 1). napisao Muḥammad b. 'Abdullāh as-Ṣiddīqī al-Qayṣarī Ḥafīd Naṭāwī (? — Našāwī? Torun), kako je to označeno u uvodu i u naslovu rukopisa. Gornji naslov je također prema rukopisu. Inače, o ovom piscu i o ovoj njegovoj dosta opširnoj glosi ne nalazimo podataka u izvorima koji su nam pristupačni. Istina, Ismā'īl-paša (AM II, 384) navodi pisca pod sličnim imenom, ali kaže da je isti umro 1302/1884, pa je istorijski nemoguće da je to pisac ove glose, jer je prepis ove glose dovršen mnogo ranije, 1177/1763. Osim toga, među navedenim djelima pisca ne navodi mu ovu glosu.

Početak:

الحمد لله الذى يأمر بالاحسان وينهى عن الفحشاء ... اما بعد فيقول العبد الفقير الى
عناية ربه الغنى القدير محمد بن عبد الله الصدّيق القيصرى المشتهر بين الخواص بحفيد
نثاوى (؟) لما كانت المقدمات الاربع من التوضيح والمهات الرابعة الذريعة من التلويح على
محال رحال اسرار وعلى مجال رجال افكار ... اردت ان اعلّق عليها مفاتيح مغلقات الباب
ومصابيح معضلات الكتاب

Nasḫ i *ta'līq* pomiješani, pisani vještom rukom. Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i jednom širokom zlatnom, a ostale crvenom linijom.

Prepisao 'Abdullāh b. Aḥmad b. al-Ḥāǧ Muḥammad mjeseca džumada'l-ula 1177/1763.

(حرره الفقير المحتاج الى رحمة ربه القدير عبد الله بن احمد بن الحاج محمد ... فى شهر
جمادى الاولى لسنة ١١٧٧)

4. L. 147—157. (رسالة متعلقة بالتلويح)

Glosa uvodu *at-Talwiḥa* (v. br. 862), od nepoznatog pisca. Iz uvoda se razumi, da je pisac bio neki siromašni muderis, daleko od svoje kuće i djece, te da su ga njegovi učenici nagovorili da piše ovu glosu, koju on podnosi nekom uglednom učenjaku Abdullahu(?) na visokom položaju, očito sa nadom i željom, da mu ovaj pruži pomoć. Gornji naslov je prema rukopisu.

Početak:

الحمد لله الذى شرح صدور العلماء بمعرفة اصول الفقه والدين ومكنهم من اقتناص
شوارد الفروع على الوجه المشروع

Nasḫ, pisan krupnijim perom. Prve dvije stranice obrubljene su tankim crnim i širokom zlatnom, a ostale crvenom linijom. Po rubovima nekih listova ima nešto glosa.

Rukopis je iz XVIII ili XIX stoljeća.

5. L. 158^{a}—159^{a} (رسالة متعلقة بالتلويح)

فى اولها خرم

Risala koja se odnosi na neka pitanja iz *at-Talwīḥa*, od nepoznatog pisca. Nepotpuna je na početku.

Početak je ovdje:

...الاعظم والاوزاعى وهى ان الاوزاعى لقى ابا حنيفة فى المسجد الحرام فقال ما حال اهل
العراق ايرفعون ايديهم عند الركوع

Ta'līq složen, pisan vještom rukom.

U vrhu prve stranice nalazi se bilješka u obliku naslova, stavljena kasnije (هذه الرسائل متعلقة بالتلويح والتوضيح), a odnosi se na ovu i slijedeće četiri risale koje kratko komentarišu ili glosiraju pojedina pitanja iz spomenutog usulskog djela i napisane su kao kratak pismeni rad za ispit ili u svrhu traženja nekog položaja ili neke pomoći. Na kraju su dvije bilješke i to o porijeklu i značenju riječi » عبـادة « i o porijeklu i značenju izraza » اللهم « (pod naslovima فائدة i استعمال اللهم).

6. L. 159^{b}—160^{a}. (رسالة اخرى تتعلق بالتلويح)

Risala u vezi djela *at-Talwīḥ* o tumačenju prve zapovijedi (اقرأ) iz sure *al-'Alaq*, od nepoznatog pisca.

Početak:

الحمد لله الذى بحمده يفتتح المقال ويستنجح كل امر ذى بال

7. L. 160^{b}—161^{a}. (رسالة لأسرافيل زاده)

Risala o pitanju kritike u hadisu. Napisao Isrāfīlzāde, kako se razumi iz bilješke na početku (لاسرافيل زاده). To je možda 'Abdulmağīd b. Naṣūḥ b. Isrāfīl — Isrāfīlzāde, umro 887/1482, ili njegov sin Muḥammad Čelebī Lāḏiqī, kako ih navodi M. Ṭahir (OM I, 354 i II, 51). Brockelmann (GAL, S. II, 644 i 660) kaže da je prvi pisac živio 986/1578. i da mu je djedovo ime Isrā'īl. Nama se, pak, čini da je pisac ove risale neki drugi, mnogo kasniji Isrāfīlzāde, jer način obrade pokazuje da je to tvorevina nekog kasnijeg, slabijeg muderisa, iz doba kada su u Turskoj ovakvi radovi bili u modi i primani, a to je obično XVIII i XIX vijek.

Početak: وعليك اعتمادى ياكريم قال صاحب التنقيح فصل فى الطعن
وهو اما من الراوى أو من غيره

8. L. 161^{b}—163^{a}. (رسالة فى جرْح الحديث — بعمل الراوى بخلاف الرواية)

Risala o prigovoru hadisu, zbog postupka ravije suprotno tradiciji koju sam prenosi. Napisao, odnosno diktirao al-Maulā al-Fāḍil Sinan Čelebī b. Šayḫ Ḥusām, kako se to može razumjeti iz bilješke na kraju. Inače, o piscu i toj njegovoj risali nemamo sigurnih podataka. Istina, OM I, 82 navodi pisca pod sličnim imenom (Sinan-efendi — Alim Sinan-efendi, koji sam u stihu kaže da mu je ocu ime Husamuddin). To je bio šejh halvetijskog reda i pjesnik koji se bavio i hadiskom naukom, pa je preveo na turski jezik čuveno djelo iz hadisa *Maṣābīḥ*, ali M. Tahir mu ovu risalu ne navodi. Umro je, čini nam se, u prvoj polovini XI/XVII stoljeća. SO III, 106 navodi pjesnika i kadiju pod imenom Sinan-efendi sin Šejh Husama i kaže da je umro 960/1552. Nije sasvim jasno da li je navedeni pisac u tim izvorima naš pisac, ali mi držimo da jest.

Početak:

نَحْمَدُكَ يامن تنزه عن مشاركة الامثال والاكفاء ... قال صاحب التوضيح وان عمل
بخلافه قبلها او لا يعلم التاريخ لا يجرح اقول فيه بحث لان عمل الراوى بخلاف ما رواه ...

Bilješka na kraju u kojoj je navedeno ime pisca glasi:

(قد وقع الفراغ من املاء هذه الرسالة للمولى الفاضل الكامل سنان چلبى بن شيخ
حسام)

9. L. 163^{b}—164. (رسالة فى الطعن فى الحديث)

Risala o kritici hadisa, što ju je sastavio neki Isḥāq Čelebī(?), kako stoji u bilješci na kraju (لاسحاق چلبى — ؟) . Rad je sastavljen za ispit, kako se to razumi iz uvoda.

Početak:

بسم من لا علم الا بافاضته ... وبعد فهذا ما سوّدته عجالة الوقت عند الامتحان على
وجه الامتحان فى برهة من الزمان امتثالا لامر من هو اليوم خليفة خليفة الله فى ارضه والمقتدى
به فى سنة الدين وفرضه ... قال صاحب التنقيح فى اوايل فصل فى الطعن

Risale pod tač. 5—9 ove zbirke prepisao je isti nepoznati prepisivač.

Na listu 165 nalazi se prepis nekoliko fetvi (tri na turskom i jedna na arapskom jeziku) od raznih muftija.

Po rubovima nekih listova ovih risala ima glosa.

Iz biblioteke bivšeg Ulema-medžlisa u Sarajevu.

874. تغيير التنقيح (مع شرحه) **2811.**

ili:

تنقيح المُنَقّح مع شرحه المرسوم بتوضيح المُصَحّح

Prerada gore navedenog usulskog djela *at-Tanqīḥ* (v. br. 855) sa komentarom. Oboje napisao Šamsuddīn Aḥmad b. Sulaymān Ibn Kemāl-paša, umro 940/1533. Pisac kaže da je u ovoj preradi pokušao da ispravi pogrešna i kritikovana mjesta osnovnog djela, — ali njegov rad nije naišao na široki prijem i dobar glas u školskim i naučnim krugovima, nego je ostao skoro nezapažen. Gornji, prvi naslov poznat je i naveden u literaturi, a drugi, duži, navodi prepisivač ovog rukopisa u svojoj bilješci na kraju. Autor je rad dovršio 931/1524.

ḤḪ I, 499; GAL II, 214; S. II, 301.

Početak:

الحمد لله الذى هدانا بافاضة انوار التوفيق الى تحقيق حقائق الكتاب ودقائق الخبر
وارشدنا بانارة الطريق الى كشف اسرار القياس

L. 212; 17 × 12. *Ta'līq* pisan uvježbanom rukom. Stranice prvih nekoliko lista su obrubljene i osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Po rubovima mnogih listova ima sitno pisanih glosa. Papir žućkast, čvrst, povez polukožni.

Prepisao Muṣṭafa b. Yūsuf al-Qaraṣuyī (iz mjesta Qaraṣu u Turskoj), mjeseca šabana 950/1543.

(... وقع الفراغ من تحرير الكتاب الموسوم بتنقيح المنقح مع شرحه المرسوم بتوضيح
المصحّح الذين هما تأليف العالم المحقق ... مولانا ابن كمال پاشا ... على يد الفقير افقر الناس
مصطفى بن يوسف القراصوى فى النهار السابعة من شعبان الاول ؟ من شهور سنة خمسين
وتسعمائة)

Na prvom zaštitnom listu nalaze se izreke i zagonetke na arapskom i turskom jeziku. Potom je na drugom listu ispisana sura *Fatiha* sa naznakom za svaki pojedini ajet koliko puta se isti uči i u kojem danu u sedmici, pa da se čovjeku ostvari svaka želja *(murad)*. Tu je i jedna dova koja se uči za vrijeme ezana. Na naslovnoj stranici je naslov, stavljen kasnije.

875. شرح مختصر المنتهى للعضد 2489.

Komentar usulskom djelu *Muḫtaṣar al-Muntahā*. Osnovno djelo napisao je Abū 'Amr 'Oṯmān b. 'Omar Ibn al-Ḥāğib al-Mālikī, umro 646/1248. Ovim radom on je skratio svoje opširnije djelo o toj temi. Ovaj komentar napisao je 'Aḍududdīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad al-Īğī, umro 756/1355. Rukopis obuhvata samo onaj dio koji se odnosi na logiku i disputaciju (ğadal).

GAL I, 306; S. I, 537; ḪḤ II, 1853.

Na naslovnoj stranici neko je zabilježio kasnije: مختصر منتهى قاضى عضدن حاشيه سى . Ova bilješka napisana je i na donjem prerezu listova.

Početak osnovnog djela:

الحمد لله رب العالمين ... اما بعد فانى لما رأيت قصور الهمم عن الاكثار وميلها الى الايجاز والاختصار صنفت مختصرا فى اصول الفقه ثم اختصرته على وجه بديع

Početak komentara: الحمد لله الذى برأ الانام وعمهم بالاكرام

L. 205; 19,5 × 16. *Nasḫ* i *ta'līq* različitih vrsta od više raznih prepisivača iz raznih vremena. Osnovni i najstariji dio rukopisa nalazi se u drugoj polovini knjige, pri završetku. Sam završetak dopisan je mnogo kasnije drugim rukopisom. Na rubovima stranica, obično u vrhu, ispisan je osnovni tekst. Pored toga, na rubovima se nalaze i mnoge sitnije pisane glose. Znatan dio rukopisa je većinom bez tačaka. Papir tamno-bijel, mjestimice deblji i čvrst; mnogi listovi su oštećeni vlagom i crvotočinom; povez je kožni, postavljen, sa utisnutim ornamentima na koricama.

Prepis najstarijih dijelova ovog rukopisa je iz XV ili XVI stoljeća, a kasnije dopisani listovi su iz XVIII ili XIX stoljeća. Završetak glasi:

تم الشرح المنسوب الى الامام العلامة ... عضد الدين عبد الرحمن بن ركن الدين احمد الشبانكارى (هو عشيرة القزوين) الواقع على المختصر فى الاصول للامام ... جمال الملة والدين ابى عمرو عثمان بن الحاجب المالكى

Uvakufio Memišaga Kasumagić (v. pečat na više mjesta u rukopisu).

876. Zbirka (مجموع) , 5 2059.

L. 318; 21 × 15,5. *Nasḫ* i *ta'līq*, pomiješani jednostavni. Po rubovima mnogih listova ima glosa koje su pisane rukom istog prepisivača. Papir bijel, čvrst, povez polukožni; ima polukožnu futrolu, oštećenu.

1. L. 1—17. ISTO kao br. 875.

U rukopisu je naslov: كتاب مختصر المنتهى . Rukopis je na kraju nepotpun.

2. L. 18—82. حاشية الجرجانى على شرح مختصر المنتهى للعضد

Glosa prethodnom komentaru. Napisao as-Sayyid aš-Šarīf 'Alī b. Muḥammad al-Ğurğānī, umro 816/1413.

GAL I, 306; S. I, 538.

Početak je ovdje: قوله الحمد لله اقول اردف التسمية بالتحميد ...

Na listovima 83—86 nalazi se fragmenat neke glose nekom komentaru akaidskog djela تجريد الكلام od Naṣīruddīn Muḥammada aṭ-Ṭūsī-je (umro 672/1273).

3. L. 87—186. شرح حكمة العين

Komentar filozofsko-teološkom djelu *Ḥikmat al-'ayn*. Osnovno djelo napisao je Nağmuddīn Abū Bakr 'Alī b. 'Omar b. Muḥammad al-Kātibī al-Qazvīnī Dabīrān, umro 675/1276, a ovaj komentar napisao je Šamsuddīn Muḥammad b. Mubārak-Šāh Mīrak al-Buḫārī, umro oko 740/1340.

GAL I, 466; S. I, 847, S. II, 297.

Imena ovih autora navedena su prema rukopisu i prema Brockelmannu. ḪḤ (I, 685) kaže da je ime autora osnovnog djela Abu,l-Ḥasan 'Alī b. Muḥammad. U uvodu osnovnog djela pisac kaže da je on prvobitno napisao risalu o logici pod naslovom *al-'Ayn*, pa su od njega tražili njegovi učenici da još tomu doda risale o teologiji i prirodi (*ilāhī wa ṭabī'ī*, o metafizici i fizici), što je on i učinio i sve zajedno nazvao *Ḥikmat al-'ayn*. Pisac komentara služio se je uglavnom glosama koje je tome djelu napisao Quṭbuddīn Maḥmūd b. Mas'ūd aš-Šīrāzī (umro 710/1311) i prenio ih skoro u cijelosti u svoj komentar.

Početak osnovnog djela je:

سبحانك اللهم يا واجب الوجود ويا مفيض الخير والجود

Početak komentara:

الحمد لله فاطر ذوات العقول النورية ومظهر الاسرار الربوبية

U nekim primjercima početak je: اما بعد حمد الله

Primjerak je na kraju nepotpun. Osnovni tekst podvučen je crnom, odnosno mjestimice crvenom linijom.

4. L. 187—295. حاشية ميرزاجان على الشرح المذكور

Glosa prethodnom komentaru. Napisao Ḥabībullāh Mīrzāğān aš-Šīrāzī, umro 994/1585.

GAL I, 467; S. I, 847.

Početak:

الحمد لله رب العالمين ... قال الش الحكمة استكمال النفس اه الاستكمال مصدر والمصادر قد تطلق ويراد بها معانيها النسبية وقد تطلق ويراد بها الحاصل بالمصدر

Riječi: قال الش – قال المص – قال قدس سره , kojima počinje novi pasus, pisane su crvenim mastilom.

5. L. 296—318. حاشية على شرح حكمة العين

Glosa navedenom komentaru, od nepoznatog pisca.

Početak:

الحمد لله الحكيم الخبير العليم القدير الذى تفرد بوجوب الوجود لذاته وتقدس باسمائه الحسنى وصفاته

Primjerak je nepotpun na kraju.

Prepisao cijelu zbirku 'Alī b. 'Omar, u medresi Šifā'iyye, u gradu Sivas, u službi Maulana Tefsirije*), 17. ramazana 1083/1672, kako se to vidi iz bilješke na kraju pod tač. 2 i t. 3.

(تم على يد افقر الانام على بن عمر فى بلدة سيواس فى المدرسة الشفائية فى خدمة مولانا تفسيرى – ؟ – فى يوم الجمعة فى وقت الضحى فى يوم سبع عشر من شهر رمضان وتاريخه من الهجرة النبوية المصطفوية ثلث وثمانون والف – ١٠٨٣)

Iz Šehdine biblioteke.

877. Zbirka (مجموع) , 4 1143.

L. 168; 21,5 × 15,5. *Nasḫ* sa nešto *ta'līqa*, čitak, pisan krupnijim perom. Po rubovima mnogih listova ima glosa, pisanih sitno rukom istog prepisivača. Papir žućkast, čvrst; povez kožni, sa utisnutim ornamentima na koricama.

1. L. 1—24. ISTO kao br. 875.

U vrhu prve stranice je kasnije zabilježen naslov: شرح مختصر المنتهى

2. L. 24—58. حاشية الجرجانى على الشرح السابق , v. br. 876,².

Početak je ovdje: قوله الحمد لله اردف التسمية بالتحميد فى مفتتح الكلام

3. L. 59—83. شرح تهذيب المنطق والكلام للدوانى

Komentar djelu o logici *Tahḏīb al-manṭiq wa 'l-kalām*. Osnovno djelo *Tahḏīb al-manṭiq* napisao je u Samarkandu 789/1386. Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Omar at-Taftāzānī, umro 792/1390, a ovaj komentar napisao je Ğalāluddīn Muḥammad b. As'ad aṣ-Ṣiddīqī ad-Dawānī, umro 907/1401.

GAL II, 215; S. II, 302.

(Iz naslova osnovnog djela neki su razumjeli — npr. ḤḪ I, 515 — da to djelo govori o logici i o akaidu, što je pogrešno, jer uvidom u samo djelo saznajemo da ono govori samo o logici).

---

*) Navedeni Tefsirija je, držimo, Maulānā Muḥammad b. Ḥamza ad-Dabbāğ, zvani Tefsīrī-efendī, jedan od glosatora djela *'Aqā'id an-Nasafī*, umro 1111/1699 (v. ḤḪ II, 1148; AM II, 307).

Početak osnovnog djela:

الحمد لله الذى هدانا سواء الطريق وجعل لنا التوفيق خير رفيق

Početak komentara: تهذيب المنطق والكلام توشيحه بذكر المفضل والمنعام

4. L. 84—168. حاشية على شرح تهذيب المنطق والكلام

لمؤلف مجهول

Glosa prethodnom Dawānijinom komentaru, od nepoznatog pisca. Djelo je posvećeno tatarskom sultanu Abu'l-Gāzīhānu Ahmed Behādir-hānu el-Husejniji, kako to nepoznati autor kaže u uvodu. Autor veliča ovog hana kao dobra i učena vladara. (Abu'l-Gāzīhān je umro 1074/1663, v. Š. Sami, QA I, 745).

Početak:

الحمد لله على تهذيب المنطق والكلام فى تقرير عقائد الاسلام وتحرير قواعد الاحكام ... وبعد فهذه تعليقات بل تحقيقات على قسم المنطق من التهذيب وحاشيته المشهورين كالكوكبين المنيرين المنظورين لاهل النظر بلا فرق كالفرقدين واتوسل بها الى نظرة من حضرة سلطان بلاد الاسلام قهرمان اقاليم العدل والاحسان خلاصة العترة الطاهرة ... ابو الغازى خان احمد بهادرخان الحسينى لازالت رتبة العلم ف ايام دولته عالية

Završetak glasi:

هكذا ينبغى ان يحقق المطالب التصورية حتى يستحسن الشروع ف المطالب التصديقية

تمت بعون الله الموفق والمرشد

Prepisao cijelu ovu zbirku Muḥammad b. Muḥammad al-Bosnawī al-Prozōrī (iz Prozora), bivši muftija u bosanskom Akhisaru (Prusac). Prepis je sačinjen u Istanbulu, u kući Nebiha Muhamed-efendije, kadije istanbulskog, mjeseca rebi'ul-evvela i rebi'ul-ahira 1183/1769, kako se to razumi iz bilježaka na kraju rukopisa pod tač. 1 i tač. 2.

Prva bilješka (v. l. 24) glasi:

اتممت هذه النسخة العضدية اعنى شرح مختصر المنتهى ف منزل نبيه القاضى بدار السلطنة العلية سابقا وانا محمد بن محمد البوسنوى البروزورى السابق الافتاء باقحصار بوسنة ف غرة ربيع الاول لسنة ثلث وثمانين ومائة والف

U drugoj bilješci (v. l. 58), koja je nevješto sastavljena, prepisivač kaže da je kadija, u čijoj je kući on bio i prepisivao, umro do dva sata nakon što je imenovan kadi-askerom Anadolije. Do dva dana poslije njega umro je od kuge? Osman Kopčić (neki naš zemljak?) koji je stanovao u Šejh Muratovoj tekiji.

(تمت هذه النسخة الشريفة ف غرة ربيع الآخر لسنة ثلث وثمانين ومائة والف ف قسطنطينية بمنزلة نبيه (الحاج ؟) محمد افندى البوسنوى البروزورى (؟ !) ف اثناء توجيه القضاء له (؟ !) بعسكر اناطولى وارتحاله بعد ساعتين الى دار البقاء يوم الاول من ماه المزبور وهو الخميس ثم بعد اليومين قوبجك عثمان الساكن بتكة شيخ مراد وهو يوم الاحد مطعونا سبحان القادر)

Iz ove bilješke može se razumjeti i to, da je navedeni kadija također Bošnjak iz Prozora, što nam izgleda vrlo vjerovatnim. Tekst ove bilješke to jasno pokazuje. U prilog tome ide i činjenica, što je prepisivač (Muhamed-efendija Prozorija) boravio i radio u njegovoj kući. Samo u tom slučaju prepisivač nije naveo svoje ime u ovoj bilješci, zadovoljavajući se vjerovatno s tim, što se jasno potpisao u prvoj bilješci. Istina, M. Sureyya (SO IV, 541), govoreći o ovom kadiji, ne kaže da je on Bošnjak, što može značiti samo da mu to nije bilo poznato.

Na početku je ime i pečat ranijeg vlasnika (Muftizade Ibrahim Hasib) i naslovi djela iz ove zbirke, te bilješka s područja usuli-fikha. Na naslovnoj stranici pod tač. 1 nalazi se ime ranijeg vlasnika i vakifa (Mehmed Handžić), naslov djela, bilješke s područja usuli-fikha, te kratka biografija Ebu Ali Ibn Sina-a, što je sve (izuzev imena vlasnika) pisano rukom prepisivača zbirke.

878. Zbirka (مجموع). , 2 1217.

L. 59; 21,5 × 15. *Ta'līq*. Papir žućkast, povez polukožni.

1. L. 1—41. ISTO kao br. 876,^{2}

Osnovni tekst podvučen je samo s početka crvenom i crnom linijom.

Prepis je dovršen 1246/1830.

2. L. 42—59. ذريعة الطعام

Risala o vjersko-poučnim propisima i pravilima o ishrani i pri jelu. Napisao 'Abdurrazzāq b. Muṣṭafa al-Antākī, čija nam je biografija nepoznata.

GAL, S. II, 973; Ḍail I, 543 (i I, 435).

Početak: كيف نحمد المقدس عن جميع الكدورات والنقصان

Po rubovima listova ima glosa. Neki listovi, naročito pri kraju, dohvaćeni su vlagom, tako da je mjestimice pismo oštećeno.

Prepis je dovršen 1177/1763(?), a potpis prepisivača nečitak usljed oštećenja pisma vlagom.

Na naslovnoj stranici, pod tač. 1, nalazi se pečat sa imenom ranijeg vlasnika i datumom (as-Sayyid Muhammed Dželaluddin Konawi, 1254/1838).

879. Zbirka (مجموع) , 2 1856.

L. 92; 22 × 17. *Ta'līq*. Po rubovima listova i na posebno dodatim listićima ima sitno pisanih glosa, što je sve prepisao isti prepisivač. Papir tamno-bijel i bijel, čvrst; povez polukožni, oštećen.

1. L. 1—74. حاشية الجرجانى على شرح مختصر المنتهى

Džurdžanijina glosa Abduddinovom komentaru Ibn Hadžibova usulskog djela *Muḫtaṣar al-Muntahā* (v. br. 876,^{2}).

2. L. 75—92. شرح مختصر المنتهى للعضد , (v. br. 875).

Prepisao oba djela Ḫalīl b. Ibrāhīm, bez oznake datuma (v. bilješku na kraju pod tač. 1).

(وقع الفراغ من تخطيط هذه النسخة الشريفة الشريفية من مبادى مختصر المنتهى لابن
الحاجب المنوطة بشرحه للقاضى عضد ... على يد العبد الفقير خليل بن ابراهيم ...)

Rukopis je iz XVIII stoljeća.

Uvakufljeno za medresu Simzade (v. bilješku na prvom zaštitnom listu (وقف بمدرسة سيم زاده درسراى بوسنه) . Tu je i kratka dova, te bilješka ranijeg vlasnika (nekog Osmana), u kojoj kaže da je primjerak kupio za 95 para.

Iz biblioteke Simzade medrese.

880. Zbirka (مجموع) , 3 4092.

L. 105; 20 × 12. *Nasḫ* lijep. Na početku svakog djela nalazi se lijep unvan, u kome je izrađeno šumsko cvijeće u bojama na zlat-

noj podlozi. Stranice su obrubljene sa tri tanke crne i jednom širokom zlatnom, a margine u prvoj polovini plavom linijom. Po rubovima mnogih listova u prvoj polovini ima sitno i lijepo pisanih glosa, koje su pisane rukopisom istog prepisivača. Papir žućkast, čvrst; povez kožni, oštećen, sa pozlaćenim ornamentima na koricama. Nutarnja strana korica poprskana je srebrenastom emulzijom. Cio primjerak je estetski vrlo lijepo opremljen i uređen.

1. L. 1—72. ISTO kao br. 876,^{2}
2. L. 73—98. ISTO kao br. 875.
3. L. 99—105 مختصر المنتهى لابن الحاجب (v. br. 875).

Cijelu ovu zbirku prepisao je isti prepisivač koji se nije potpisao niti označio datuma prepisa.

Rukopis je iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu nalaze se imena i pečati ranijih vlasnika (Nedimi Hasan el-Iskelibi, iz kasabe Iskelib u Turskoj, 1163/1749. i es-Sejjid Ahmed Rešid Abdullah-efendizade, 1200/1785).

Uvakufio Ali-paša Stočević za biblioteku svoje tekije u Mostaru, 1258/1842 (v. bilješku i pečat na naslovnoj strani). Na posljednjem listu nalazi se bilješka, pisana kasnije drugim rukopisom, o podjeli nauke arapskog jezika na specijalne znanosti.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

881. حاشية ابن افضل الدين على شرح العضد 2449.

على مختصر ابن الحاجب

Glosa Adudovom komentaru djela *Muḫtaṣar al-Muntahā*. Napisao Maulānā Ḥumayd b. Afḍal (Afḍalzāde), umro oko 908/1502.

ḤḪ II, 1856.

Ime autora navedeno je prema ḤḪ (n. m.) i prema rukopisu. Drugi izvori (GAL I, 418, AM I, 889, OM I, 222) kažu da mu je ime Ḥamīduddīn (Ḥamdullāh). Djelo je zapravo prerada i odbrana al-Ǧurǧānījine glose, pa ga neki ubrajaju u superglose (حاشية حاشية الجرجانى) . Posvećeno je sultanu Bajazidu II (1481—1512).

Početak: الحمد لله الذى انزل على عبده الكتاب وبين مجمله

L. 69; 18 × 13. *Ta'līq* lijep. U vrhu prve stranice nalazi se lijep unvan u bojama, u kome je upisana besmela, zlatnim slovima, pismom kufi na plavoj podlozi, sa ornamentom izrađenim bijelom bojom. Prve dvije stranice obrubljene su tankim crnim, širom zlatnom i plavom, a ostale crvenom linijom. Po rubovima nekih listova ima sitno pisanih glosa, od kojih su neke pisane kasnije slabim rukopisom. Papir žućkast, glat, povez kožni, oštećen, sa ornamentima na koricama.

Prepis je iz XVI ili XVII stoljeća.

Na početku su imena ranijih vlasnika (Ahmed b. Mustafa, muderis, Mustafa), te stariji i noviji pečat ove biblioteke. Isti pečati nalaze se i na kraju.

Uvakufio Ahmed-efendija, muderis.

882. Zbirka (مجموع) , 3 **1714.**

L. 203; 21 × 15,5. *Nasḫ* i *ta'līq* pomiješani. Po rubovima nekih listova ima glosa. Papir bijel, čvrst; mnogi su listovi dohvaćeni vlagom, pa je mjestimice pismo oštećeno. Povez polukožni.

1. L. 1—73. ISTO kao br. 881.

Na naslovnoj stranici neko je kasnije napisao:

حاشية افضل زاده بر حاشيه مختصر لمولانا سيد قدس سره فى علم الاصول

2. L. 74—134. حاشية ميرزاجان على شرح الحنفى
لرسالة اثبات الواجب

Glosa, što ju je napisao Mīrzāğān al-Hanafijinom komentaru akaidskog djela رسالة اثبات الواجب od ad-Dawānije (v. I, 465).

Na naslovnoj stranici je gornji naslov, kasnije stavljen. Rukopis je na kraju nedovršen.

Na l. 135—154 nalazi se fragment iz djela حاشية (ابن) شجاع الدين على حاشية الخيالى لشرح سعد الدين على عقائد النسفى . To je superglosa Hayalijinoj glosi Taftazanijinog komentara Nesefinom akaidu, što ju je napisao Šuğā'uddīn Ilyās ar-Rūmī, umro 920/1514 (v. OM I, 333) ili Šuğā'uddīn Ilyās b. Šuğā'uddīn ar-Rūmī al-Ḥanafi, umro 929/1522 (v. AM I, 225 i 226).

U vrhu prve stranice ovdje zabilježeno je:

ابن شجاع من حاشية خيالى

3. L. 155—203. تصديقاتِ عِصامى

Dio glose djelu *aš-Šamsiyya* o logici. Osnovno djelo napisao je Nağmuddīn 'Alī b. 'Omar al-Qazwīnī al-Kātibī, umro 675/1276. Komentar je napisao neki al-Quṭb, a glosu tome komentaru Maulānā 'Iṣāmuddīn Dāwūd (živio u doba sultana Mahmud Mirze, koji je vladao u Samarkandu 899/1493, a koji je bio sin sultana Ebū Se'īda). Ovo poglavlje o sudovima (premise — taṣdīqāt) je iz te glose (v. ḤḪ II, 1063. i 1064).

Početak: قوله المقالة الثانية فى القضايا واحكامها

Rukopis je na kraju nedovršen.

Cijela ova zbirka prepisana je istim rukopisom u Istanbulu, u medresi Etmekdži Emir, 12. ramazana 1098/1686, kako se to vidi iz bilješke na kraju pod tač. 1.

(تمت الكتاب ... بمدينة قسطنطينية فى مدرسة اتمكجى امير فى شهر رمضان المبارك
فى ١٣ سنة ١٠٩٨)

Uvakufio Memišaga Kasumagić, čiji se pečat nalazi u rukopisu.

883. Zbirka (مجموع) , 3 **2861.**

L. 58; 19,5 × 11,5. *Ta'līq* lijep, pisan u razmaknutim redovima. Stranice su obrubljene sa tri tanke crne i širokom zlatnom linijom. Papir žućkast i tamno-bijel, povez polukožni, oštećen.

1. L. 1—45. مرقاة الوصول الى علم الاصول

Djelo iz teorije islamskog prava (v. I, 123). Pisac je u tekst uvoda vješto uvrstio, zapravo ugradio po 14 naslova iz usuli-fikha i fikha. Svi ti naslovi napisani su u vrhu prve stranice ovog rukopisa. Po rubovima listova i između redaka s početka ima glosa koje su pisane istim rukopisom kao i tekst.

2. L. 46—48. دفع الضرورة عن حج الصرورة (الصارورة)
لعبد الغنى ابن النابلسى

Risala o vršenju hadža za drugog po čovjeku (bedel) koji sam za sebe nije hadž obavio (*ṣarūra)*. Napisao 'Abdulganī b. Ismā'īl an-Nābulusī, umro 1143/1731. Gornji naslov je prema uvodu rukopisa. Ismā'īl-paša (AM I, 592 i Ḏail I, 579) navodi ovu risalu pod pogrešnim naslovom: رفع الضرورة عن حج الصبرورة

Početak:

الحمد لله الذى لم يجعل على احد من عباده المسلمين حرجا فى شئ من احكام هذا الدين المين ...

3. L. 49—55. مختصر المنار

Skraćena prerada usulskog djela *al-Manār*, što ju je napisao Ṭāhir b. Ḥasan Ibn Ḥabīb al-Ḥalabī (v. br. 850,[1]). U rukopisu je naslov: هذا كتاب مختصر منار . — Prve dvije stranice obrubljene su sa dvije, a ostale jednom crvenom linijom.

Rukopisi pod tač. 1 i 3 su, vjerovatno, iz XVIII stoljeća, a rukopis pod t. 2 je iz XIX stoljeća. Ovaj posljednji prepisao je neki Pīr Muḥammad (Muḥammad Bahā'ī), kako se to vidi na kraju iz bilježaka koje su pisane istim rukopisom.

Na nutarnjoj strani prve korice nalaze se razne bilješke manje važnosti, među kojima se u jednoj kaže, da je djelo »Isamuddinova glosa« povjereno kao amanet na čuvanje nekom Ahmed-efendiji Begzade.

Na naslovnoj stranici pod t. 1 nalazi se bilješka o Božijem svojstvu (sifatu) govora, pisana rukom prepisivača toga djela. Na rubu te stranice su dva lična pečata ranijih vlasnika (Muhamed 1191. i Muhamed Emin). U dnu stranice je stih na turskom jeziku, u kom je izrečen datum dolaska nekog muftije na muftijski položaj u Bosna Brod 1191/1777. Datum je sastavio Čokadžizade Muhamed-efendi.

(چوقه جى زاده محمد افنديك انشا ابلديكى تاريخدر :
كلدى ديوب تاريخى بازدم همان
بوسنه برودى مفتيسى اول قطب زمان
غرة جمادى الاولى سنة ١١٩١)

Na kraju se nalaze bilješke s područja fikha i razne fetve na turskom i arapskom jeziku.

884. Zbirka (مجموع) , 9 **3620.**

L. 68; 19,5 × 12,5. *Ta'līq* sitan, složen u prvoj polovini i krupniji u drugoj polovini rukopisa. Papir žućkast, glat i tamno-bijel, deblji, povez polukožni, oštećen.

1. L. 1—23. ISTO kao br. 883,[1]

U vrhu prve stranice je naslov: مرقات

2. L. 24—27. متن العَلاقَة

Kratka risala o pravilima metafore *(isti'āra)* u arapskoj stilistici. Napisao Maḥmūd al-Anṭākī. Neki je izvori navode pod nazivima: رسالة فى البيان , ili رسالة فى الاستعارة .

Kairo II, 199, 204; GAL, S. II, 329.

Početak: الحمد لله حمد الشاكرين

3. L. 27—29. فرائد الفوائد

Risala o metafori u arapskoj stilistici, što ju je napisao (Hašim) Abu'l-Qāsim Samarqandī al-Layṯī (v. I, 238).

4. L. 29—31. خلاصة الافكار فى الوضع

Kratka risala o gramatičkom tumačenju riječi u arapskom jeziku, od nama nepoznatog pisca. Raspoređena je na uvod, dva poglavlja *(maqṣad)* i dodatak *(taḏyīl)*.

Početak:

الحمد لله الذى هو بديع السموات كاللؤلؤ والمرجان ... وبعد فهذه فائدة لطيفة لخصتها من حواش كثيرة وشروح وفيرة ومتون عديدة ورتبتها على مقدمة ومقصدين وتذييل ... وسميتها بخلاصة الافكار

5. L. 31—32. رسالة فى آداب البحث والمناظرة

Kratka uputa o pravilima disputacije, od nama nepoznatog pisca.

Početak:

احمدك اللهم يا مجيب كل سائل ... وبعد فهذه رسالة لخصتها فى علم الآداب

6. L. 32—34. الحسينية فى آداب البحث

Rişala o istoj temi, što ju je napisao Ḥusayn al-Antākī, umro 1130/1718 (v. I, 115).

7. L. 35—36^a. الرسالة العضدية (فائدة) فى الوضع

Risala o gramatičkom tumačenju riječi u arapskom jeziku (v. I, 8 i 237).

8. L. 36^b—40. رسالة الآداب فى المناظرة

Risala o pravilima disputacije. Napişao Ismā'īl-efendi al-Kalanbawī, umro 1205/1790. Rad je poznat još pod naslovom آداب الكلنبوى

AM I, 222; Da'l I, 3.

Početak poslije besmele:

يقول الفقير الى رب العباد القدير لما كان متون علم الآداب لم تشتمل على تفصيل امثلة البحث لجميع الابواب

9. L. 41—68 الرسالة الشمسية فى القواعد المنطقية

Djelo o logici, što ga je napisao Nağmuddīn 'Alī b. 'Omar al-Qazwīnī al-Kātibī, umro 675/1276, a prema nekima 693/1294. Djelo je napisano i posvećeno hodži Šemsuddin Muhamedu b. Behauddin Muhamedu el-Džuvejni, po kome je dobilo ime.

GAL I, 466; S. I, 845; ḪḪ II, 103.

Početak: الحمد لله الذى ابدع نظام الوجود

Po rubovima mnogih listova ima glosa.

Prepisao sve risale pod tač. 1—8 Maḥmūd 'Ārif Qaytaszāde b. derviš 'Omar al-Mostārī (iz Mostara), 13. rebiul-ahira 1264/1847, kako se to vidi iz bilješke na kraju pod t. 1.

(وقد وقع الفراغ من نميقة — ؟ ! — هذه النسخة الشريفة من يد عبده الحقير محمود عارف قيطاس زاده الموستارى بن درويش عمر فى سنة اربع وستين ومائتين والف يوم الجمعة الثالث عشر من ربيع الآخر قبيل العصر)

Prepis rukopisa pod tač. 9 dovršio je neki drugi prepisivač, 1203/1788.

(تمت بعون الله القادر سنة ١٢٠٣)

Na prvim zaštitnim listovima nalazi se sadržaj ove zbirke. Iz toga se vidi da je jedan rukopis (Kasidetu'l-Burde) iskinut. Tu se dalje nalaze: stihovi od Mearrije, kojima se je služio Ishak-paša, mutesarrif Hercegovine (1272/1855); stih Maulana Džamije, u kome je sabrana cijela arapska abeceda; značenje zapovijednog načina u arapskom jeziku, te kratka bibliografija radova Sa'duddin Teftazanije, kako ju je on sam zabilježio na jednom svom djelu. Na naslovnoj stranici je jedna bilješka iz logike i druga o tome, kako se i koliko puta uči besmela za ostvarenje neke želje, — te stihovi autora usulskog djela *Mirqat*-a, u pohvalu toga djela.

Na kraju se nalaze recepti na turskom jeziku za izradu zlatne i srebrene emulzije (yaldiz) radi pozlate ili posrebravanja.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

885. مرآة الاصول 2091.

شرح مرقاة الوصول

Komentar prethodnog djela *Mirqāt-a* od istog autora (v. I, 123).

GAL II, 227.

Primjerak je nepotpun s početka.

Početak komentara: الحمد لله الذى كرّم بنى آدم بالعقل القويم

Prvo poglavlje kojim počinje ovaj primjerak je:

واما المشكل فما خفى مراده

L. 99; 19,5 × 13,5. *Nasḫ-ta'līq* sitan, složen. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po rubovima samo nekih listova ima malo glosa. Papir bijel, glat, povez kožni, oštećen, sa otiskom ornamenata na koricama.

Prepisao Maḥmūd b. Bakr b. 'Omar 20. džumada'l-ula 1068/1657.

(قد وقع الاختتام ... يوم الخميس فى وقت العصر العشرين من جمادى الاولى المبارك سنة ثمان وستين والف على يد افقر العباد محمود بن بكر بن عمر)

Na prvom zaštitnom listu nalazi se strofa od dva stiha na turskom jeziku u kojima neki pisac moli Boga da njegovo djelo ne padne u ruke neznalice; zatim dvije bilješke, od kojih se u prvoj kaže da je ponavljanje (muzakera) ovog djela sa nekim Husejn-efendijom počelo 1073/1662, a u drugoj da je djelo kupljeno u Gračanici 1138/1725.

Na kraju su bilješke s područja dogmatike i prava, te bilješka u kojoj se kaže da je počelo čitanje (ove knjige?) 1067/1655 — i sasvim na kraju tri kratke izreke na arapskom jeziku s područja narodnog gatanja.

886. ISTO **994.**

Po prerezu listova i na nutarnjoj strani prve korice naslov je: مرآة الاصول شرح مرقاة الوصول

L. 168; 24 × 15. *Nasḫ* sitan, složen, pisan oštrim perom. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom samo mjestimice. Po rubovima samo prvih nekoliko listova ima dosta sitno pisanih glosa, koje su većinom uzete iz glose *Miftāḥ al-ḥuṣūl* od Mustafe b. Jusufa Mostarca. Papir je bijel, glat, čvrst, mnogi listovi su dohvaćeni vlagom; povez polukožni.

Prepisao 'Abdurraḥīm Maḥmūd b. Muḥammad al-Bosnawī (Bošnjak), 1131/1718.

(وافق الفراغ ليلة الاربعاء الثلاثين من ربيع الآخر والابتداء من ربيع الاول المنسلكين
فى شهور سنة احدى وثلثين ومائة والف على يد العبد الفقير عبد الرحيم محمود بن محمد
البوسنوى)

Na nutarnjoj strani prve korice nalaze se bilješke s područja hadisa i arapskog jezika. Na prvom zaštitnom listu je sadržaj, te razne bilješke s područja usuli-fikha, tefsira i arapskog jezika i stihovi u pohvalu dobre knjige. Na naslovnoj stranici su bilješke o tumačenju *besmele* i *hamdele*, te o uvakufljenju ovog rukopisa i stari i novi pečat ove biblioteke.

Na kraju, na posljednjem zaštitnom listu, navedeni su izvori po kojima je rađen ovaj komentar *al-Mir'āt*. Tu se nalazi i prepis bilješke Mustafe b. Jusufa Mostarca, u kojoj on navodi niz svojih učitelja do Taftazanije i Sejjid Šerif el-Džurdžanije. Bilješka je oštećena vlagom.

Uvakufio Svrzo Mehmed-efendija b. Muhamed-aga iz Sarajeva, 1931.

887. ISTO **3893.**

U rukopisu je zabilježen naslov: مرآة من الاصول

L. 200; 22,5 × 17,5. *Nasḫ-ta'līq*, jednostavan. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po rubovima samo nekih listova ima nešto glosa. Papir tamno-bijel, tanak, listovi dohvaćeni vlagom; povez polukožni, oštećen.

Prepisao Ḥ. Ḥasan b. Muḥammad b. Ḥasan, u medresi Aja Sofija, u nedjelju 9. redžeba 1237/1821.

(قد تم الكتاب على يد الفقير الحاج حسن بن محمد بن حسن فى تاريخ – غرلز –
١٢٣٧ سبع وثلثين ومائتين والف فى رجب فى تاسع من ايامه يوم الاحد – فى مدرسة
ايا صوفية كبير)

Uvakufio Ali-paša Stočević za svoju tekiju u Mostaru 1258/1842 (v. bilješku i pečat na l. 1).

Iz Karađoz-begove biblioteke.

888. ISTO **1378.**

U rukopisu je naslov: هذا كتاب مرآت الاصول

L. 187; 24 × 17,5. *Ta'līq* jednostavan. Stranice i široke margine obrubljene su i tekst podvučen crvenom linijom. Po marginama, između redaka i na posebnim listićima, koji su mjestimice dodati, ima dosta glosa koje su pisane istim rukopisom kao i tekst. Na kraju mnogih ovih glosa nalazi se oznaka موستارى —, što znači da su dotične bilješke uzete iz glose *Miftāḥ al-ḥuṣūl* od Mustafe b. Jusufa Mostarca. Papir tamno-bijel i žućkast, povez polukožni, oštećen.

Prepisao Ṣāliḥ b. al-'Abbās 1265/1848.

(قد وقع تحرير هذه النسخة ... عن يد اضعف العباد صالح بن العباس ... فى اول
رجب المرجب لسنة خمس وستين ومائتين والف)

Na početku je sadržaj knjige, a na naslovnoj stranici bilješke s područja usuli-fikha i hadisa.

Uvakufio Salim-efendija Muftić.

889. ISTO **2960.**

L. 308; 18 × 13. *Ta'līq* lijep, sitan, složen. Osnovni tekst podvučen, stranice i margine stranica obrubljene crvenom linijom. Po rubovima mnogih listova ima glosa, pisanih istim rukopisom kao i tekst. Većina tih glosa uzeta je od »Mostarije«. Papir bijel, povez poluplatneni, nov.

Prepis potiče iz XVIII ili XIX stoljeća.

Na naslovnoj stranici nalaze se bilješke s područja tradicije i tumačenja Kur'ana.

890. ISTO 582.

U rukopisu je naslov: مرآة الاصول . Primjerak je nepotpun na kraju.

L. 74; 25,5 × 18,5. *Nasḫ*. Osnovni tekst podvučen i stranice obrubljene crvenom linijom. Po rubovima nekih listova s početka ima glosa. Papir bijel, listovi prosuti, bez poveza.

Rukopis je iz XIX stoljeća.

891. (حاشية – تعليقة – على مرآة الاصول) 2858.

Kratka glosa prethodnom komentaru *Mir'āt al-uṣūl*. Napisao, vjerovatno, Aḥmad ar-Rūmī al-Aqḫiṣārī, ili neki Aḥmad al-Ifranğī, kako se to može razumjeti iz nejasne bilješke na kraju, koja je napisana drugim rukopisom. Inače, o tim piscima nemamo podataka. Evo bilješke:

(هذا آخر ما قاله احمد الرومى الاقحصارى على مرآت الاصول قد حرر المرحوم فى هاشم – لعله هامش – نسخته وتلك النسخة عندى جمعها باشارة الفقير الشهير باتكوز زاده مصطفى المفتى بمدينة ازمير احمد الافرنجى من تلامذتى هدية لمولانا ومن كل الوجوه اولانا السيد مصطفى افندى المشتهر ين الانام بمحشم – لعله بمحتشم – امير افندى نرجو القبول عند الملك الغفور آمين ياستار يا شكور)

Iz ovog čitko pisanog, ali posve slabog sastava, čiji je smisao sasvim nejasan, moglo bi se razumjeti samo to, da je jedan od dvojice navedenih Ahmeda (ar-Rūmī ili al-Ifranğī) pisac ove glose i da je isti neki naš čovjek. Međutim, izvori koji su nam pristupačni to ne navode. Gornji naslov je dat prema navedenoj bilješci. Ismā'īl-paša (AM I, 157) — navodi pisca pod imenom Aḥmad ar-Rūmī al-Aqḫisārī i kaže da je isti umro 1043/1633. M. Handžić (al-Gawhar al-asna, str. 36) — navodi našeg učenjaka Aḥmad-efendi al-Aqḫiṣārī al-Bosnevi, umro 1115/1703. Ni jedan, pak, ni drugi izvor ne navodi gornje djelo.

Početak:

قوله شرع انما فصله قوله شرع لانه استيناف وقع موقع الجواب كانه قيل كيف هداهم فقيل شرع لهم قوله بخلوا فى الموضعين

Završetak:

قوله كما ان مافات فى السفر لا يقضى فى الحضر اى لا يقضى فى الحضر مافات فى السفر. الا حال كونه ركعتين تم

L. 84; 16 × 12,5. *Nasḫ* lijep. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir bijel, deblji, listovi dohvaćeni vlagom i oštećeni; povez poluplatneni, nov.

Rukopis je iz XVIII ili XIX stoljeća.

مفتاح الحصول لمرآة الاصول
892. فى شرح مرقاة الوصول 3871.

Glosa prethodnom komentaru *Mir'āt al-uṣūlu*. Napisao Muṣṭafa b. Yūsuf b. Murād al-Mostārī (Mostarac), umro 1119/1707. u Mostaru.

OM II, 30—1; AM II, 443 i Ḍail II, 524.

Brockelmann (GAL, S. II, 317) navodeći ovog glosatora ne navodi mu naziv glose, a malo kasnije, na istom mjestu, navodi glosu pod ovim naslovom kao anonimnu. U ḪḪ (II, 1657) donesena je bilješka Maulā Ğarullāh Waliyuddīna (umro 1151/1738), u kojoj on kaže da postoji »velika glosa Mir'ātu u jednom svesku od jednog njegovog kolege zvanog Muṣṭafa-efendi al-Bosnawī al-Muṣdarī, koji je umro poslije 1110. H«, a to se misli očito ova glosa i njen autor

(قال المولى جار الله ولى الدين ... وحاشية كبيرة فى جلد كبير لبعض شركائى المشتهر بمصطفى افندى البسنوى المصدرى توفى بعد سنة عشر ومائة والف)

Ovo je jedno od najvažnijih djela ovog našeg plodnog pisca. Rukopis je autograf, što se vidi i iz vlastoručne bilješke autora na rubu naslovne stranice:

(تملكه مؤلفه وكاتبه الفقير الى الغنى البارى مصطفى بن يوسف الموستارى)

Početak:

نحمدك يا من اظهر بحكمته الفروع من الاصول وفسر بمحكم كتابه ما تشابه على ذوى العقول ... وبعد فيقول المفتقر لعفو ربه الكريم البارى مصطفى بن يوسف بن مراد الموستارى

L. 319; 25 × 15. *Nasḫ-ta'līq*, sitan, složen, pisan vještim i lijepim rukopisom. U vrhu prve stranice nalazi se lijep mali unvan u bojama, u kome je izrađeno sitno šumsko cvijeće na zlatnoj i plavoj podlozi. Sve stranice su obrubljene sa tri tanke crne i jednom širokom zlatnom linijom. Po rubovima nekih listova ima nešto glosa, koje su pisane istim rukopisom kao i tekst. Papir bijel, čvrst, glat; povez kožni, sa pozlaćenim ornamentima na koricama, omotan u zeleno platno.

Djelo je započeto u Misiru 11. muharema, a dovršeno u Istanbulu 18. redžeba 1103/1691.

(وقد اتفق اذان مغرب السبت الثامن عشر من رجب الحرام سنة ثلاث ومائة والف فراغ بنان البيان واسنان الاقلام عن نظم ما جمعت من الفرائد ورقم ما استفدت من الفوائد وقد كان الافتتاح بمصر يوم الخميس الحادى عشر من محرم الحرام فلله الحمد على الافتتاح والاختتام ...)

Na početku se nalaze bilješke i fetve autora na arapskom i turskom jeziku, pisane vlastoručno. Na naslovnoj stranici je naslov, napisan crvenim mastilom. Prema naslovu, na rubu, je lični pečat autora. Ispod naslova je bilješka, koju je — sudeći po rukopisu — napisao autorov učenik i biograf Opijač, a u kojoj se kaže, da je »ovaj komentar« autograf, te da ga je autor uvakufio sa ostalim svojim djelima u gradu Mostaru, uz uslov, da se nikome ne daje na upotrebu, osim sa svjedokom i zalogom, i da se pritom odredi tačno vrijeme, preko koga se knjiga ne smije zadržavati, a u kome se može prepisati, — kako bi se mogla i drugima dati na korišćenje uz spomenute uslove, — godine 1119. H.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

893. حاشية الازميرى على مرآة الاصول 3793.

Glosa prethodnom komentaru *Mir'āt al-uṣūlu*. Napisao Muḥammad b. Walī b. Rasūl al-Qiršahrī al-Izmīrī, umro 1165/1751.

GAL, S. III, 1275; AM II, 328.

Ime pisca navedeno je i u uvodu rukopisa. Jedan svezak sadrži čitavo djelo. Uvod komentara (dībāğa) glosiran je kao posebna cjelina, a poslije toga glosa samog komentara ima nov, uobičajeni početak.

Početak glose u uvodu poslije besmele glasi:

الحمد جمع بين الحمد والتسمية امتثالا لحديث الابتداء واقتداء باسلوب الكتاب المجيد

Početak glose u komentaru, poslije besmele:

يارب لك الحمد كما ينبغى لجلال وجهك وعظيم سلطانك

(Mu'ğam, I, 429—30 i neki drugi katalozi pogrešno pripisuju ovu glosu Sulejmānu el-Izmīriji, umro 1102/1690, koji je također pisao kraću glosu navedenom komentaru).

L. 307; 28 × 16,5. *Ta'līq* složen, sitniji. U vrhu prve stranice uvoda i komentara nalaze se unvani u zlatnoj i crvenoj boji. Prve dvije stranice na oba mjesta obrubljene su tankim crnim i širokom zlatnom, a ostale crvenom linijom. Papir žut, glat, neki su listovi oštećeni crvotočinom; prerezi listova ukrašeni su zlatnom bojom. Povez je polukožni.

Prepisao Sulaymān b. Mūsā, 1238/1822.

(تم الكتاب ... فى سنة ثمان وثلاثين ومائتين والف ... نمقه الفقير ... سليمان بن موسى ...)

U prepisu ima dosta grešaka.

Na naslovnoj stranici nalaze se dvije bilješke. U prvoj je zabilježena cijena knjige (700 groša?) i ime ranijeg vlasnika (Muhamed Esad b. Muftizade, el-Hadž Ahmed el-Karahisari, es-Sahibi b. Osman b. Davud b. Ibrahim b. Hidr) koji kaže da je knjigu kupio godine 1257/1841. U drugoj bilješci kaže se da je rukopis uvakufio Ali-paša Stočević za biblioteku svoje tekije u Mostaru, 1258/1842. Tu je i njegov veliki pečat.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

894. Zbirka (مجموع) , 5 2809.

L. 208; 19 × 12. *Ta'līq*, od raznih prepisivača. Papir tamnobijel i bijel, povez kožni, jednostavan.

1. L. 1—19. (رسالة – عُجالَة – فى انواع المفهوم)

Kratka risala o tumačenju šeriatskog prava po smislu *(mafhūm ul-muḫālafa)*. Napisao 'Abdulḥalīm b. Muḥammad Aḫīzāde, umro 1013/1604. Ime pisca je navedeno prema Brockelmannu (GAL II, 444) i prema Ismā'īl-paši (AM I, 504), dok je na kraju rukopisa njegovo ime potpisano 'Abdulhalīm Muḥammad b. Muḥammad (عبد الحليم محمد بن محمد الشهير باخى زاده). M. Tahir (OM I, 226) navodi ga pod imenom: Eḫīzāde Ḥalīmī-efendi. Što se tiče gornjeg naslova djela, on je uzet i sastavljen prema tekstu uvoda. Inače, o ovoj risali ne nalazimo posebno spomena u izvorima koji su nam pristupačni. Rad je posvećen nekom istaknutom učenjaku, čije ime pisac ne navodi, ali je to, po svoj prilici, njegov učitelj Abu's-Su'ūd-efendi.

Početak:

الحمد لله الحى القيوم الذى نطقت بكمال قدرته السنة كل منطوق ومفهوم ... اما بعد فهذه عجالة علقتها على مبحث المفهوم ... وهذه الرسالة مرتبة على مقدمة فى عد انواع المفهوم وعلى مبحثين

Ta'līq sa nešto *nasḫa*, lijep. Na kraju se nalazi bilješka i potpis autora, iz čega bi se moglo razumjeti da je ovo autograf, što je vrlo vjerovatno.

(هذا آخر ما تيسر لنا من النقض والابرام فى هذا المقام ... العبد الفقير عبد الحليم محمد

بن محمد الشهير باخى زاده كتب الله له الحسنى وزياده)

Po rubovima nekih listova ima nešto glosa.

Na listu 20 nalaze se stihovi na turskom i perzijskom jeziku lirskog i mističnog sadržaja, među kojima i nekoliko stihova Dželaluddin Rumije.

2. L. 21—54. شرح الايساغوجى للكاتى

Komentar poznatom kratkom djelu o logici *al-Īsāgūǧī*. Osnovno djelo *al-Īsāgūǧī* napisao je Aṯīruddīn Mufaḍḍal b. 'Omar al-Abharī, umro 663/1265 (v. I, 244), a ovaj komentar Ḥusāmuddīn Ḥasan al-Kātī, umro 760/1359.

GAL I, 464; S. I, 841.

Ḥ. Ḫalīfa (I, 206) i Flügel (II, 602) kažu da je pisac osnovnog djela umro oko 700/1300. godine.

Početak osnovnog djela:

قال الشيخ الامام ... اثير الدين الابهرى ... اما بعد فهذه رسالة فى المنطق اوردنا فيها ما

يجب استحضاره لمن يبتدئ فى شئ من العلوم ... ايساغوجى اللفظ الدال بالوضع يدل على

تمام ما وضع له بالمطابقة

Početak komentara: الحمد لله الواجب وجوده الممتنع نظيره الممكن سواه

Ta'līq, pisan krupnim perom, vještom rukom, u razmaknutim redovima. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Po rubovima listova i između redaka ima dosta sitno pisanih glosa, — izuzev pri kraju rukopisa.

3. L. 55—62. الايساغوجى

Kratko djelo o logici (v. t. 2).

4. L. 63—94. تحرير القواعد المنطقية فى شرح الرسالة الشمسية

Komentar djelu o logici *ar-Risāla aš-Šamsīya*. Osnovno djelo napisao je Naǧmuddīn 'Alī b. 'Omar al-Qazwīnī (v. br. 884,[9]), a ovaj komentar Quṭbuddīn Muḥammad b. Muḥammad ar-Rāzī at-Taḥtānī, umro 766/1364.

Ahlwardt IV, 511; ḪḪ II, 1063.

Početak:

قال ورتبه على مقدمة وثلث مقالات اه اقول الرسالة مرتبة على مقدمة وثلث مقالات

وخاتمة اما المقدمة فى ماهية المنطق وبيان الحاجة اليه وموضوعه واما المقالات

Komentar je vrijedan i bio je u svoje vrijeme cijenjen i mnogo proučavan u medresama.

Ta'līq sa nešto *nasḫa*, pisan vještom rukom. Mjestimice ima glosa po rubovima listova i između redaka.

5. L. 95—210. شرح المصباح فى النحو للسرورى

Komentar djelu *al-Miṣbāḥ* o arapskoj sintaksi. Osnovno djelo *al-Miṣbāḥ* napisao je Nāṣir b. 'Abdussayyid al-Muṭarrizī, umro 610/1213, a ovaj komentar Muṣṭafā b. Ša'bān as-Surūrī, umro 969/1561.

GAL, S. I, 514; S. II, 650.

Ḥ. Ḫalīfa (II, 1709) i Ismā'īl-paša (AM II, 434) navode da je komentator umro 961/1553.

Osnovno djelo i njegovi razni komentari mnogo su upotrebljavani u školama u svoje vrijeme.

Početak osnovnog djela: اما بعد حمد الله ذى الانعام

Početak komentara:

الحمد لله الذى جعل الفاعلين بامره مرفوعات (مرفوعى) الدرجات ... وبعد فيقول

العبد الفقير سرورى الحقير

Nasḫ sa nešto *ta'līqa*, lijep. Po rubovima samo nekih listova ima sitno pisanih glosa.

Rukopis pod t. 1 potiče iz XVII stoljeća.

Rukopise pod t. 2 i 3 prepisao je Kurt b. Bālī 998/1589.

(كتبه الحقير العبد الضعيف قورد بن بالى سنة ٩٩٨)

Rukopis pod t. 4 prepisao je Ḥusām Muṣlī 985/1577.

(كتبه حسام بندهٔ مصلى سنة ٩٨٥)

Rukopis pod t. 5 prepisao je Bakr b. Ibrāhīm 965/1557.

(تم تأليف شرح المصباح بعناية الملك الفتاح فى اواخر عشر الصفر من شهور سنة خمس

وستين وتسعمائة على يد اضعف عباد الكريم بكر بن ابراهيم)

Na naslovnoj stranici pod t. 2 nalazi se bilješka sa imenom ranijeg vlasnika (Emrullah b. Bali). Na neispisanom listu, poslije rukopisa pod t. 4, nalazi se bilješka na turskom jeziku o učenju sure al-Fatḥ. Na naslovnoj stranici pod t. 5 nalaze se dva stiha u pohvalu dotičnog komentara.

Na kraju se nalaze bilješke s područja arapskog jezika, kratka dova, stihovi na perzijskom jeziku o važnosti mjeseca redžeba (تعريف ماه رجب) , bilješka na turskom jeziku o nekom svjedočenju, sa potpisima svjedoka, te stih na perzijskom jeziku lirskog sadržaja.

895. سمت الوصول الى علم الاصول 3406.

لكافى الاقحصــارى

Kratko djelo o usuli-fikhu, što ga je napisao Ḥasan Kāfī al-Aqḥiṣārī al-Bosnawī (v. br. 833,²).

L. 13; 20,5 × 14,5. *Ta'līq* sa nešto *nasḫa*, jednostavan. Papir tamno-bijel, povez poluplatneni.

Rukopis potiče iz XIX stoljeća.

896. Zbirka (مجموع) , 18 946.

L. 122; 20,5 × 13. *Ta'līq* sa nešto *nasḫa*, pisan vještom rukom. Papir tamnobijel, čvrst, povez kožni, jednostavan.

1. L. 1—30. شرح سمت الوصول

Komentar prethodnom djelu *Samt al-wuṣūl-u* od istog autora (v. br. 833,²).

Primjerak je nepotpun s početka skoro za polovinu djela. Osnovni tekst je podvučen i stranice su obrubljene crvenom linijom.

2. L. 31—49. نظام العلماء الى خاتم الانبياء

Biografije niza učenjaka počev od vjerovjesnika Muhameda pa do autora Hasana Kafije (v. I, 486).

Stranice su obrubljene crvenom linijom. Na rubovima nekih listova (prva tri i na posljednjem listu) nalaze se bilješke u vezi

sa tekstom. Na rubu drugog lista nalazi se bilješka samog autora, u kojoj se on ispričava i objašnjava što u uvodu nije naveo Ebu Bekra i h. Osmana kao učenike Božijeg poslanika Muhameda. Tu bilješku proširuje i komentariše na istom mjestu prepisivač. Na rubu lista 46 nalazi se interesantna bilješka o datumu smrti Hasana Kafije. U toj bilješci kaže se u kronogramu i njegovom objašnjenju, da je Hasan Kafi umro 16. ramazana 1024/1615, — dakle godinu dana ranije nego što je opće poznato i usvojeno u svim bibliografskim izvorima, istočnim i zapadnim. Bilješka glasi:

تاريخ وفاة كافى شيخ حسن افندى القاضى والمفتى باقحصار الاقحصارى قبل الهاتف
هذا التاريخ : — نال جاها ونجاتا وسرور — يعنى فى اليوم السادس عشر من شهر رمضان
المبارك سنة اربع وعشرين والف

Držimo da se **ova bilješka** mora uzeti u obzir, jer ju je zabilježio Kafijin **učenik**, vlasnik ovog rukopisa, Muhamed Ekkafzade (Čebedžija), — ili, u najmanju ruku, njegov kolega, Halīl b. Baba Oruč, i to ne mnogo poslije smrti Kafijine. Teško je zamisliti, da oni nisu znali tačan datum smrti svoga mnogo cijenjenog i voljenog učitelja i da bi isti pogrešno zabilježili. Prema tome, smatramo da taj datum označava tačan datum smrti našeg navedenog pisca.

Na rubu posljednjeg lista prepisivač navodi još nekoliko svojih kolega — autorovih istaknutih učenika, osim one trojice koje je sam autor spomenuo u tekstu. Jedna grupa ovih učenika je iz samog Prusca (Akhisara), a druga je iz novog naselja u njemu Nevābada. Evo te bilješke:

(وهم من الاقحصاريين مولانا اسماعيل كمال القاضى ومولانا حمدى واخوه الاصغر
القاضى ومولانا احمد بن محمد الشهير بخواجه زاده واخوه الاصغر مولانا محمد القاضى ومولانا
محمد المدرس الشهير بقويو زاده و مولانا محمد بن على القاضى الشهير بشيخى زاده ومولانا
رجب الزاير لحرم مولانا المحترم (؟!) القاضى و غيرهم من الملازمين والمدرسين والائمة
والخطباء الراسخين ومن النواباديين الرجل الصالح وتارك الدنيا استاذنا ومولانا الشيخ حسن
الشهير ... حسن زاده و اعز احبابنا و اخونا مولانا الشيخ ... الخطيب والامام ومولانا عبارى
الخطب والكتاب ؟ واشرف اخوتنا شريكنا وصديقنا مولانا عمر المعيد لشيخ الاسلام يحيى
الشهير بمتولى زاده ومولانا رضوان چلبى — ؟ — الامام والخطيب ومعلم امير الامراء الكرام
محمود بيك ... ومن تلاميذته الافقر والاحقر هذا الادنى والعبد الضعيف المستهام خليل بن بابا
اورج القاضى وغيرهم من العلماء الكرام حرره الفقير خليل القاضى)

3. L. 49^{b}—51^{a}. (رسالة فى الدعوى لحسن كافى الاقحصاى

تعليقات على كتاب الدعوى لصدر الشريعة)

Risala o tumačenju pojma »tužba« ili »parničenje« *(ad-da'wā)*, na osnovu poglavlja o parničenju pred sudom (كتاب الدعوى), iz fikhskog djela *Šarḥ al-wiqāya* od Ṣadr aš-Šari'a aṯ-Ṯānī 'Ubaidullāh b. Mas'ūd al-Maḥbūbī (umro 747/1347). Napisao Ḥasan Kāfī al-Aqḥiṣārī. To je pravno tumačenje pojma *ad-da'wā* i njegovih elemenata. Pisac je ovu kratku risalu napisao kao naučni rad za dobijanje kadijske službe, kako je to bio običaj — i posvetio je »velikom učenjaku« 'Iwaḍ-efendiji, kadi-askeru u to vrijeme, što sve razumijemo iz njegova uvoda.

Početak:

الحمد لله الذى خلق الانسان علّمه البيان ... وبعد فلما دعتنى نفسى الى الابتلاء

بالقضاء

Rad je završen 994/1585.

(تمت والحمد لله رب العالمين لمحرّره الفقير الى الله البارى العبد الضعيف حسن

الاقحصارى المنفصل عن قضاء اقحصار المزبور عفا عنه ربه الغفور سنة ٩٩٤)

Odmah poslije prethodnog piščevog završetka, prepisivač je napisao svoju bilješku, slabim arapskim stilom, iz koje se može razumjeti da je prepis ove risale dovršen 1025/1616, i to potpuno prema autografu. Za pisca kaže, da je već tada bio »merhum« (umro).

(هذا طبق عباراته بخطه الشريف واقول تمت هذه الرسالة الشريفة لاستاذنا ذى العلوم

والفهوم كافى حسن افندى المرحوم لعلى – الصواب لعله – ان يكون مغفورا عند من كان

لعباده العصاة غفورا سنة ١٠٢٥)

Držimo, sudeći po pismu i stilu ove bilješke, da je ovu risalu, kao i još neke kraće radove u ovoj zbirci, prepisao vlasnik zbirke, Muhamed Ekkafzade, koji je, po svoj prilici, bio slabijeg znanja, nego mnogi njegovi kolege.

4. L. 51^{b}—52^{a}. رسالة فى بيان لفظ چلب وچلبى

Risala o tumačenju riječi *čeleb* i *čelebī* sa vjerskog stanovišta. Napisao Ḥasan Kāfī.

M. Handžić, al Ğauhar al-asnā, str. 55.

Pisac ovdje osuđuje i ispravlja pogrešno tumačenje i pogrešnu upotrebu pojma *čelebi*.

Početak:

الحمد لله الذى علم الانسان ما لم يعلم ... اما بعد فاقول وبالله التوفيق وبيده اَزِمّةُ

التحقيق اعلم ان لفظ چلب بالتحريك اسم من اسماء الله الرحمن فى لغة التركمان

5. L. 52^{b}—53. (مقالة فى التعزير الشرعى لحسن كافى)

Kratko objašnjenje o kažnjavanju na osnovu sudskog propisa i zaključka sudije *(at-ta'zīr)*. Obradio Ḥasan Kāfī, prema Ṣadr aš-Šarī'a.

Početak:

الحمد لله الذى عُلِم باعلامه مشارع الشرع ومعالمُه ... اما بعد فاقول وبالله الهداية ...

قال صدر الشريعة رحمه الله فعند ابى حنيفة يعزر بامثال هذه الامور

Na završetku se nalazi zabilješka prepisivača, koja glasi:

والحمد لله ذى الجلال ... لمحرره الفقير الى الله البارى كافى الاقحصارى وهكذا طبق

عباراته بخطه واقول هذه الرسالة الشريفة لاستاذنا ذى العلوم حسن افندى المرحوم بسنة ١٠٢٥

6. L. 54—65. رسالة مصباح اهل السنة

Risala o pobožnosti i askezi *(tasawuf)*. To je kratak izbor iz Gazalijinog djela منهاج العابدين o toj temi. Izbor je sačinio 'Alā'ud-daula Ruknuddīn (Aḥmad b. Muḥammad as-Simnānī), umro 736/1336, kako se to razumije iz uvoda. Inače, ovu risalu ne navode izvori koji su nam pristupačni. Pisac je pri svom izboru raspolagao dosta slobodno sa osnovnim tekstom, skraćujući ga i proširujući mjestimice po svom nahođenju. To se vidi naročito na kraju, gdje sedmo poglavlje govori o »samoći« *(al-ḫalwat)*.

Početak:

الحمد لله الذى حققت (لعله خفقت) لعزته الرقاب و كلت عن معرفته الالباب ...

اما بعد فهذه رسالة انتخبها المولى الشيخ المعظم العارف الواصل ... اعنى علاء الدولة ركن الملة

والدين ... من كتاب منهاج العابدين الى الجنة للامام العالم الربانى ابى حامد الغزالى قدس

روحه ... وتصرف فيه بالزيادة والنقصان مما املاه عليه الوقت والزمان اَلحق بآخرها عقبة فى

الحلوة فجائت مشتملة على سبع عقبات من قطعها فقد فاز بالنجات ... نقلنّها عن المسوّدة الاولى بعد الاستيذان والاسترشاد من جنابه العالى ... وسماه ادام الله علاه برسالة مصباح اهل السنة .

Iz navedenog se razumije da je ovaj rad sačuvan preko nekog autorovog učenika, koji ga je prvotno prepisao iz autografa.

7. L. 65—77. الدرة السادسة من نسيم رياض القدس
فى تذكرة اولياء الله تعالى جمع الشيخ

Risala o učenju i mislima nekoliko istaknutih učitelja tesavvufa *(mašā'iḫ)*. Rad sadrži ukratko mišljenja i glavne principe 38 učitelja. Autor nije naveden u rukopisu, a ni u izvorima koji su nam pristupačni ne nalazimo podatke o ovom radu. Smatramo ipak, da bi ovo mogao biti rad ili izvadak iz nekog rada gore navedenog 'Alā'uddaula as-Simnānije. Naslov je prema rukopisu.

Početak nakon besmele:

الحمد لله ذى الطول والآلاء والعظمة والكبرياء ... اما بعد فقد احتجت الى انيس مذكر معين وجليس عن الشوائب معين ؟ فما وجدت جليسا خيرا من الكتب كما قال الشاعر وخير جليس فى الزمان كتاب فاخترت مطالعة كتب السالكين العالمين العاملين وقيدت ما استفدت منها ... منهم سلطان سلاطين الطريقة والحقيقة اويس القرنى

8. L. 78—80. الدرة السابعة من نسيم رياض القدس
جوهر الاسرار المربى فى بحر قلوب الابرار

Risala o suštini čovjekovog bića, čovjekovog »ja« sa tesavvufskog stanovišta. Rad je, čini se, izvadak iz nekog opširnijeg djela, koje je, vjerovatno, napisao spomenuti 'Alā'uddaula as-Simnānī. Gornji naslov je prema rukopisu.

Početak nakon besmele:

الحمد لله الملك المعبود الصبور الشكور الودود الذى اظهر المفردات بقدرته من كتم العدم الى وجود ... اما بعد حمد الله المعبود والصلوة على رسوله المحمود فقد ستر الله انانية الانسان

بالاستار واظهر نوره فى كل طور من الاطوار وما كشف الله سرّه الاعلى الاخيار الذين كانوا من المقربين الاحرار وانا بحسن توفيق الله عالم الاسرار

9. L. 80—82. الدرة الثامنة من نسيم رياض الغيب
رسالة فى الجمع والتفرقة

Risala s područja tesavvufa o naročitom stepenu i položaju čovjeka u njegovoj težnji i odnosu prema Bogu. O ovoj risali ne nalazimo podataka u izvorima koji su nam pristupačni. Možda je pisac 'Alā'uddīn as-Simnānī.

Gornji naslov je prema rukopisu.

Početak nakon besmele:

الحمد لله الذى خلق السموات والارض بغير عمد و جعل الظلمات والنور بلا امد ؟ وهو الله الواحد الاحد ... اما بعد حمد الله تعالى وتقدس والصلوة على روح نبيه المقدس هذا منتخب من اقاويل الواصلين البالغين فى حقيقة الجمع والتفرقة قال الشيخ ابو عبد الرحمن السلمى قدس سره ان هذا العلم من العلوم المكنونة

10. L. 82—86 الدرة التاسعة من نسيم رياض الغيب
شقايق الدقايق وحدايق الحقايق

Risala o raznim pitanjima vjerovanja i morala s područja islamske mistike. Naslov je prema rukopisu. Držimo da je pisac i ove risale 'Alā'uddaula as-Simnānī. Ḥ. Ḫalifa (II, 1056) navodi djelo pod sličnim naslovom i pripisuje ga navedenom piscu s tim, što mu pogrešno navodi ime »Alā'uddin«. Tu se, po svoj prilici, radi o ovoj risali i ovom njenom autoru. Kairo (I, 326) i Ḏail (II, 52) navode djelo pod gornjim naslovom, ali mu ne navode autora.

Početak poslije besmele:

الحمد لله الذى انزل على عبده الكتاب وبين فيه فصل الخطاب ... اما بعد فهذه شقايق من حدائق الغيب من وجد شميمها او شم نسيمها انقذه الله من نسيم الشك والريب ... وسميته شقائق الدقائق وحدائق الحقائق

Završetak glasi:

حديقة ميدان السالكين السايرين الواصلين تذكر وتفكر وتَحَسُّرٌ فالتذكر بدايته والتفكر وسطه والتحسّر نهايته ولا نهاية له والسلام صلوات الله على سيدنا محمد خير الانام ... تمت تمام

11. L. 87—99. (تعليقات ومنتخبات)

Razne bilješke i stihovi na turskom, perzijskom i arapskom jeziku s područja tesavvufa, molitve (munadžata), fikha, hadisa, tefsira, te arapskih poslovica i mudrih izreka. Među stihovima na turskom jeziku nalaze se stihovi, za koje se kaže u kratkoj bilješci da ih je izrekao Ali-efendi Akhisari (v. str. 91 i 92). To je, držimo, 'Alī b. Muṣṭafa b. Ḥusāmuddīn Šayḫzāde iz Prusca, učenik Hasan Kafije, koga on spominje na kraju svoga djela *Niẓām al-'ulamā'* (v. rukopis pod t. 2 ove zbirke, str. 49).

(كفته على افندى اقحصارى

سخاوت مظهر لطف خدادر خسيسان قهر حقه مبتلادر
نظر قلسك بومرآت سمايه ايچنده كورنن نور هدادر

صقين فرزندى بد اصلك سودندن)

12. L. 100—101. رسالة فى بيان رجال الغيب

Risala o svetim i »dobrim ljudima« (evlijama) koji su nepoznati, skriveni, kao takvi. Napisao Šayḫ 'Alī — Turbe-šeyḫi, kako je to navedeno u naslovu na prvoj stranici. To je 'Alī Dede b. Muṣṭafa al-Bosnawī al-Mostārī, umro 1007/1598. Inače, o ovoj risali ne nalazimo spomena u izvorima koji su nam pristupačni. U njoj se govori o stepenima evlija.

Početak:

الحمد لله الذى يدبر العالم كيف يشاء .. اما بعد ان القطب شخص انسانى عليه مدار جميع العالم الروحانى والجسمانى وهو الخليفة على العالم باسره ازلاً وابداً ولا يكون الا احدا وهو خاتم الانبياء

13. L. 101. سلسلة المشايخ رحمهم الله

Niz učitelja (šejhova) halvetijskog reda od Božijeg poslanika Muhameda do Nūruddīnzāde Filibewī, učitelja Ali Dede el-Mostarije, preko Šejh Bāli Sofijevī (iz Sofije). Popis je zabilježio Ali Dede.

Početak:

اخذ الطريق عن رسول الله ﷺ على بن ابى طالب ومنه الحسن البصرى ومنه الحبيب العجمى ومنه داود الطائى

Završetak:

... ومنه الشيخ بالى الصوفيوى ومنه شيخنا شيخ مصلح الدين الشهير بنور الدين زاده الفلوى هكذا روى عن بالى افندى

14. L. 101—104. (سير رجال الغيب والارواح المقدسة)

Risala o kretanju i putovanju »dobrih ljudi« i »svetih duhova« po svijetu. Rađeno prema Muḥyiddīn Ibn al-'Arabī (umro 638/1240). Vjerovatno je i ovu risalu napisao 'Alī Dede al-Mostārī.

Početak:

الحمد لله رب العالمين ... اعلم اسعدك الله فى الدارين ان شيخ المحققين وقطب العارفين محى الدين الولى قدس سره قال فى باب سير رجال الغيب والارواح المقدسة ان فى كل يوم يمضى من ايام كل شهر يتوجه رجال الغيب والارواح المقدسة الى طرف معين من اطراف العالم

15. L. 104—105. فى بيان رجال الغيب

Kratak napis, vjerovatno izvadak iz nekog djela, o »dobrim« (svetim) ljudima. Možda je i ovo sabrao 'Ali Dede al-Mostārī.

Početak:

عن عبادة بن الصامت رحمه الله انه قال قال رسول الله ﷺ الابدال ثلاثون رجلا قلوبهم على قلب ابراهيم عليه السلام اذا مات رجل منهم ابدل الله مكانه آخر

Na listovima 105^b i 106 nalazi se bilješka s područja fikha o upotrebi raznih pića (sokova) spravljenih od grožđa, smokava, pšenice, ječma, kukuruza itd. Na kraju bilješke je pitanje i odgovor (fetva) o slučaju kada bi neko smatrao dopuštenim opojno piće koje je po vjeri nesumnjivo zabranjeno (haram). Fetvu je potpisao Husejn, muftija u Sarajevu.

Na neispisanim listovima 107—111 nalazi se mjestimice po nekoliko poučnih stihova na turskom jeziku i jedan recept za lijek protiv teškog disanja

16. L. 112—114. القصيدة الطنطرانية مع ترجمتها بالتركية

Kasida *Tantaraniyya* (v. I, 244) sa interlinearnim prevodom na turskom jeziku, također u stihu, od nepoznatog prevodioca. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom, a ispod svakog originalnog stiha nalazi se turski prevod u dva stiha.

Bratislava, 359.

Početak:

يا خلىٌّ البال قد بلبلتَ بالبلبال بال
بالنوى زلزلتنى والعقل فى الزلزال زال
اى مه نامهربان اواره قلدك كوكلمى
هجريله بى صبر ايدوب بيچاره قلدك كوكلمى
فرقتك صحرالرنده دمبدم مجنون كبى
عقلمى زائل قلوب غمخواره قلدك كوكلمى

17. L. 114^{b}. (نظم بالتركية فى آفة القهوة والخمر والآفيون والدخان
لمنيرى البلغرادى)

Kratak spjev na turskom jeziku protiv upotrebe kahve, alkohola, opijuma i duhana. Sastavio Nurullāh-efendī al-Bosnevī Munīrī al-Belgrādī, umro oko godine 1026/1617. To je naš učenjak i propovjednik koji je živio i djelovao u Beogradu (v. o njemu OM II, 25; M. Handžić, Književni rad, 103). Gornji naslov dali smo prema sadržaju spjeva.

Početak: عرب محبوب قره قهوه ديرسك ضد شهوتدر
اكرخور دخترِ رزدن صوررسك اوزكه آفتدر

Na kraju je prepisivač zabilježio:

(منيرى فرمايد البلغرادى) (Muniri el-Belgradi to reče).

Na listu 115 nalaze se: jedna dova na arapskom jeziku, stihovi na turskom jeziku s područja logike, stihovi u pohvalu knjige od Nazifije, te stihovi o prolasku vremena i bolnom rastanku među ljudima.

18. L. 116—118. (قصيدة بالتركية فى النصيحة)

Poučna pjesma (kasida) u 123 stiha, na turskom jeziku. Gornji naslov dat je prema sadržaju. Iz stihova na kraju može se razumjeti, da je autor kaside Muhammad Nihali. To je, držimo, Muḥammad-efendī Nihālī b. Sinān-efendī, muderis i kadija u Istanbulu, umro 1026/1617 (v. o njemu SO IV, 596).

Autor se u početku tuži na društvene prilike svoga vremena, kada neznalice prolaze naprijed, a učeni i plemeniti ljudi ostaju odbačeni u pozadini.

Početak:

جهانك اهل حاله چكدوكى خون ؟ زهر قاتلدر
زمانك نعمتى عاقلره سم هلاهلدر
ترق اوزره در جاهل تدنى اوزره در عالم
بو ميزانده سبُك صاعد كبيران البته نازلدر

Na listovima 119—122 nalaze se: čestitka na arapskom jeziku upućena nekom alimu na visokom položaju, stihovi na turskom jeziku od nekog Fazlije (Faḍlī), razni stihovi poučnog sadržaja gore spomenutog Ali-efendije Akhisarije, zatim stihovi u pohvalu navedenog Ali-efendije, koje je izrekao prepisivač ove zbirke Halil-efendija, pismo na turskom jeziku, u kome se na ponizan način traži materijalna pomoć. Pismo je sastavio navedeni Halil-efendija Nevabadi i to izgleda za nekog Emir-efendiju el-Busovičevi (iz Busovače?), čije se ime nalazi na kraju pisma, poslije potpisa sastavljača.

(نمقه الفقير الحقير الى الله الهادى خليل النوابادى ابن بابا اورج للامير اسعد العباد
المتظم بنظم السلسلة النبوية الشهير بامير افندى البسوچوى ؟ تمام)

Nakon toga slijede stihovi, u kojima se govori o nepravdi i spletkama nekog druga, zbog kojih je sastavljač pao nedužno u težak položaj.

يارجور اتمك ايدنمش حَرف زيرينه   او يارم ليك خدا قويه آنى يرينه

Potom (na l. 121^{b}) slijede stihovi, koji sadrže zagonetku. Ispod stihova je odgovor i rješenje zagonetke, sa poukom iz nje koje daje Halil Nevabadi.

دكله سكا سويليم برقصه اى نو جوان   تاكه بنم مشكلِم ايليه سن سن عيان
بش كشى طقوزيوله عزمِ سفر ايلدك   ....

جواب فقير بر تقصير خليل النوابادى   بش كمسه دن مراد حواس خمس در

Na posljednjoj stranici je opet zagonetka u stihovima od nekog Hilmije.

قويـــــــالم شاه حسين وحسنى
هله كورمش يوق او حسن حسينى

Ispod toga je predaja od Kab el-Ahbara o iblisu (satani), što je preneseno iz djela *Kešfu'l-esrār*.

Cijelu ovu zbirku je, uglavnom, prepisao Kafijin učenik, kadija, Ḫalīl an-Nawabādī b. Baba Oruč (iz naselja Nevabad u Pruscu), oko godine 1026/1617 — za svoga kolegu Muhameda Ekkāfzāde koji je zamolio da mu se ova zbirka prepiše.

(نمقه الفقير ... خليل النوآبادى حوالى سنة ١٠٢٦) .

Na naslovnoj stranici pod t. 2 nalazi se naslov i bilješke koje je napisao navedeni Kafijin učenik (Muhamed Ekkāfzāde — Sedlarević ili Čebedžija), 1026/1617. U prvoj bilješci ispod naslova on kaže da je naručio da mu se ovaj rad prepiše i da mu je on postao vlasnikom, a u drugoj bilješci na rubu on navodi broj učenjaka, čije su biografije obrađene u djelu *aš-Šaqā'iq an-Nu'māniya*.

(هذا كتاب نظام العلماء لشيخى واستاذى الشيخ كافى حسن افندى المرحوم والمغفور
ارجو له رحمة ربه الغفور .. استكتبته وتملكته فى تاريخ سنة ست وعشرين والف.

عدد علماء الشريعة ومشايخ الطريقة المبيّن اساميهم والمتعيّن مناقبهم فى الشقائق النعمانية فى
علماء الدولة العثمانية بالاعداد والاحصاء والضبط والابماء ثلاثون وخمسمائة رحمهم الله رب
البرية ... لمحرره الفقير محمد الشهير باكّاف زاده)

Neke manje radove, čini se, da je prepisao sam Ekkāfzāde, kako smo to gore rekli (v. na kraju pod t. 3).

Uvakufo Derviš Muhamed b. Mustafa, za Elči Ibrahim-pašinu medresu u Travniku, 1289/1872 (v. bilješku i pečat na rubu prvog lista).

(وقف هذه النسخة الشريفة لله العلى الاعلى وسلمها الى حافظ الكتب فى مدرسة الچى
ابراهيم پاشا ببلدة تراونيك سنة تسع وثمانين ومائتين والف ... درويش محمد بن مصطفى بن
الحاجى مصطفى بن الحاجى على)

Iz biblioteke Fejzijje medrese.

897. Zbirka (مجموع) , 2 **3673.**

L. 88; 19,5 × 11,5. *Ta'līq* pisan vještom rukom. Papir bijel, glat, čvrst; povez polukožni, omotan u zeleno platno.

1. L. 1—84. ISTO kao br. 833,[2]

Na neispisanom listu s početka nalazi se naslov, kasnije stavljen: شرح سمت الوصول الى علم الاصول للكافى الاقحصارى . Osnovni tekst je podvučen i stranice su obrubljene crvenom linijom. Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i jednom širokom zlatnom linijom.

2. L. 85—88. نظام العلماء الى خاتم الانبياء

Biografije niza Kāfijinih učitelja (v. I, 486). Ovaj primjerak je znatno kraći od opće poznate verzije toga djela. Možda je ovo prva verzija, koju je pisac poslije proširio. Početak je ovdje drukčiji nego u poznatom širem primjerku, a izostavljene su i biografije autorovih učenika. Napisana je najkasnije 1005/1596.

Početak glasi:

الحمد لله الذى فضّلنا على كثير من عباده المؤمنين ... وبعد فلما ناسب لكل عالم وسالك
ان يعلم اساتيذه ويعرف مشايخه فى المطالب والمسالك حتى ينتهى الى رسول الله صلعم تتبعت
اساتيذى ومشايخى

Prepisao oba djela Muṣṭafa b. Ḥ. Muḥammad az-Zarkari ili az-Zarkawi (Zlatar) iz autografa, 1083/1672, v. na kraju t. 1 i 2:

(كتبه الفقير مصطفى بن الحاج محمد الزركرى عن خط مصنفه ... سنة ١٠٨٣)

Na prvom zaštitnom listu nalazi se jedna fetva, te bilješke s područja arapskog jezika.

Na kraju se nalaze bilješke s područja hadisa i arapskog jezika, te stih Mevlana Dželaluddina Rumije o pokajanju od starih grijeha.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

898. ISTO kao br. 897,[1] **2182.**

Na zaštitnom listu s početka naslov je:

شرح سمت الوصول الى علم الاصول

L. 78; 20,5 × 14. *Nasḫ* lijep. Osnovni tekst je podvučen i stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir tamnobijel, tanak, povez papirni, nov.

Rukopis potiče iz XVIII ili XIX stoljeća, a kupljen je u Travniku za ovu biblioteku.

ISLAMSKO PRAVO

(AL-FIQH)

ISLAMSKO PRAVO

AL-FIQH

Arapski

899. Zbirka (مجموع) , 12 **4042.**

L. 140; 18,5 × 10,5. *Ta'līq* sitan, složen, pisan vještom rukom. Bilješke su pisane rukom prepisivača i drugim, slabijim rukopisom. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir tamno-bijel, tanak; povez polukožni, omotan u zeleno platno.

1. L. 1—6. خمسون فريضة

تُروى عن الحَسَنِ البصرى

Rasprava (risala) o pedeset islamskih dužnosti koje je, kako se veli, sabrao Ḥasan b. Abu 'l-Ḥasan Yasār al-Baṣrī, umro 110/728. To je prema našem rukopisu. U drugim verzijama ove risale govori se o 54 dužnosti *(arba' we ḫamsūn farīḍa)*. Te verzije su uzete u turskim prevodima kojih ima više.
GAL, S. I, 103; Loebenstein I, 96.

Početak:

هذه خمسون فريضة تروى عن الحسن البصرى رحمه الله تعالى انه قال ما من يوم وليلة تمر على المؤمن الا ويجب عليه فيها خمسون فريضة

Završetak je: الفريضة الخمسون الاجتناب من اخذ مال اليتيم

Na listovima 6ᵇ—9ᵃ nalaze se bilješke s područja tradicije, tefsira i akaida:

اعلم ان الناس قد اختلف فى الماضى من الزمان اختلافا كثيرا فمن ذلك ما نقل عن ابن عباس

2. L. 9^b—16. (علم حال)

مختصر بالتركية

Kratak udžbenik vjeronauke (*ilmiḥāl*) na turskom jeziku, od nepoznatog pisca. Rieu (7) navodi sličan rad pod naslovom: رسالهٔ رومى محمد افندى — bez ikakvih podataka.

Početak:

الحمد لله رب العالمين ... وبعد اى طالب حق بلكل كيم تكرى تعالى بيورر قرآن عظيمنده وما خلقت الجن والانس الا ليعبدون

Završetak je poglavljem o talqīnu (specijalna dova i riječi koje se izgovaraju nad grobom sahranjenog muslimana).

3. L. 16—21. الحلية الشريفة

Opis vanjskog izgleda Muhamedove ličnosti, u stihovima, na turskom jeziku. To je dio ili poglavlje iz poeme حلية خاقانى što ju je 1007/1598. u slavu Muhameda spjevao turski pjesnik Muḥammad Ḫāqānī, umro 1015/1606 (v. I, 543). Osnova toga opisa je hadis iz djela *aš-Šamā'il:* (... ازهر اللون اجل اشكل اهدب الاشفار). Pojedina svojstva iz ovog hadisa stavljena su kao naslov, a ispod toga je u nekoliko stihova dat smisao dotičnog svojstva. Naslov ovog poglavlja, ispisan crvenim mastilom na rubu, glasi: مطلب هذه الحلية الشريفة

Početak:

اتفاق ايتدى بو معناده امم
ازهر اللون ايدى فخر عالم

بوزينك خالص ايدى آغى قنى
روحلرى صاف ايدى صاف صفنى

Na stranicama 21^b i 22^a nalaze se razne bilješke i definicije sa područja tradicije, mistike i dogmatike.

4. L. 22^b—25. ترجمة القصيدة الطنطرانية بالتركية

منظوم بالتركيه

Prevod na turskom jeziku u stihovima kaside Ṭanṭāraniyya ili *Tarǧī'iyya*, od nepoznatog prevodioca (v. br. 896, 16 — i I, 244).

Osnovni tekst je vokalizovan.

Na stranici 26^a nalaze se bilješke s područja arapske stilistike, akaida i lijepog ponašanja, te stihovi na perzijskom jeziku u pohvalu knjige i pera.

(معشوقه کتابت ودوات وقلم
باقى همه محنتست واندیشه وغم

5. L. 26—35. شرح القصيدة الطنطرانيه للبهشتى

Komentar prethodne kaside Ṭanṭarāniyye, što ga je napisao Muḥammad al-Bihištī al-Isfarā'inī, oko godine 900/1494 (v. I, 244—5).

6. L. 35^b—37^a. قصيدة يقول العبد (بدء الامالى)

Spjev o islamskom vjerovanju, što ga je sastavio 'Alī b. 'Oṯmān al-Ūšī al-Fargānī, umro 575/1179 (v. I, 67).

Po završetku kaside nalaze se tri recepta na turskom jeziku za spravljanje lijekova. (Prvi recept je protiv nadimanja u stomaku. Na kraju toga recepta prepisivač kaže da je recept prepisan od Džafer-bega iz Užica i da je oproban. Drugi recept je za lijek protiv osipa oko usta, a treći protiv bolova uha.)

7. L. 37—38. طبقات الفقهاء (رسالة)

Kratak napis o kategorijama šeriatskih pravnika od Ibn Kamāl-paše (v. I, 248). U bilješci na kraju risale prepisivač kaže da je ovu risalu prepisao u gradu Sarajevu. Poslije toga nalaze se stihovi na turskom jeziku s područja tesavufa.

8. L. 38^b—41. (طبقات اصحاب ابى حنيفة)

Kraća risala o kategorijama pravnika hanefijske pravne škole, od nepoznatog pisca. U rukopisu je naslov:

فهرس طبقات اصحاب امام اعظم رحمه الله

To je zapravo samo popis kategorija i imena učenjaka.

Početak:

طبقة اولى الامام الاعظم رحمه الله تعالى . طبقة ثانية ابويوسف ، امام محمد ، حسن بن زياد ، حماد بن ابى حنيفة .

Završetak je: طبقة اثنى وعشرين مولانا .. احمد ابن كمال پاشا وحيد دهره

Na listovima 41^a—43^b nalaze se priče, oporuka (*vasiyyet*) Šeiha Nuruddinzāde svojim učenicima — muridima (وصيت شيخ نور الدين زاده للمريدين), te zapisi (talismani) za razne svrhe.

9. L. 43—61. الاضواء البهجة فى ابراز دقائق المنفرجة

Komentar kasidi *al-Munfariğa* koju je spjevao Abu'l-Faḍl Yūsuf b. Muḥammad Ibn an-Naḥwī at-Tauzarī, umro 505/1111, ili — po nekima — 513/1119. Kasida je poznata pod nazivom القصيدة المنفرجة ili الفرج بعد الشدة, a pripisuje se i drugim autorima (Muḥammad b. Aḥmad b. Ibrāhīm al-Andalūsī al-Qorašī, umro 590/1194, Yaḥyā b. al-ʿAṭṭār al-Ḥāfiẓ al-Qurašī, al-Gazalī, ali je najsigurnije prvo ili drugo navedeno mišljenje). Zbog svog sadržaja o pobožnosti i skrušenosti bila je cijenjena i popularna. — Ovaj komentar napisao je Zakariyā b. Muḥammad b. Aḥmad b. Zakariyā Zaynuddīn Abū Yaḥyā al-Anṣārī al-Miṣrī aš-Šafi'ī, umro 926/1520. Gornji naslov komentara i ime komentatora navedeni su u uvodu ovog rukopisa i u izvorima.

GAL I, 269, II, 100; ḤḤ II, 1346; as-Subkī, Ṭabaqāt V, 24—25.

Početak kaside: اشتدى ازمة تنفرجى   قد آذن ليلك بالبلج

Početak komentara:

(قال شيخنا وقدوتنا ... ابو يحيى زكريا بن محمد بن احمد بن زكريا الانصارى الشافعى رحمه الله تعالى بسم الله الرحمن الرحيم وهو حسبى ونعم الوكيل) الحمد لله المفرج للكرب عقب الشدة المنجى لخلص عباده من غياهب الظلم المعدة .

Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom.

10. L. 61^b—64. القصيدة المنفرجة مع الترجمة التركية

Prevod prethodne kaside na turskom jeziku, također u stihu, od nepoznatog prevodioca. Ispod svakog stiha originala nalazi se njegov prevod. Na početku je kratak uvod na turskom jeziku, u kome prevodilac govori o važnosti i značaju *al-Munfariğe*.

Pertsch (Berlin t.), 15.

Početak uvoda:
حمد بى حد وثناى بى عد اول حى قيوم وقادره كم حبيب احمدى ورسول محمدى خلق ايچنده اصطفا قلدى

Početak kaside i prevoda: اشتدى ازمة تنفرج   قد آذن ليك بالبلج

ايريشيه شادى سكا مشتد اوله غم شدتى
غم شبى اعلام ايدوب كون كبى آچر كربنى

Na listovima 64—68 nalaze se razni stihovi, bilješke i kraći sastavi s područja medicine, mistike, tradicije i fikha:

recept u stihovima na turskom jeziku za jedan lijek —

آدميده كر اوله ضيقِ نَفَسْ
ويروب آلاغه دار اولور بُو نَفَسْ

stihovi ʿAbdulbāqī-efendije na turskom jeziku —

حالة نزعده عبد الباقى افندى ديدوكى غزلدر .
آلايش دنيادن ال چكمكه نيت وار
يا قنده عدم ديرار بر ملك عزيمت وار

poučni stihovi na turskom jeziku od Kemalpašazade – كمال پاشا زاده

عقلى چوق اوليديغنه بر كشينك — سوزى آز اوليديغى دلالت ايدر

stihovi iz mistike od Dželaluddīn Rumije, na perzijskom jeziku —

لحضرت مولانا قدس الله تعالى سرّه الاعلى
دلا بر خيز و طاعت كن   كه طاعت به زهر كارست
سعادت آن كسى دارد   كه وقت صبح بيدا رست

priča na arapskom jeziku o koristi davanja sadake — حكايت
وحكى انه كان فى زمان سليمان ... شجرة فى دار رجل

dva stiha na perzijskom jeziku — قطعة

هيچ دانى كه وقت زادن تو   همه خندان شدند وتو كريان

Kratka zbirka četrdeset hadisa na arapskom jeziku (الاربعون حديثا), od nepoznatog sabirača.

Početak:

عن مجاهد عن سلمان رضى الله تعالى عنه عن النبى ﷺ انه قال قال من حفظ على امتى هذه الاربعين حديثا دخل الجنة فقلنا يارسول الله اى الاربعين

priča o Ademu i Šitu na arapskom jeziku — حكايت

hadis o važnosti »četrdeset hadisa« — نَقل فى حديث الاربعين

nekoliko »zapisa« za liječenje — نُقلَ منْ علم الطِّب فى آخر الفَصْل

imena Božijeg poslanika Muhameda —
رسول اكرم حضرتلرينك اسماء شريفلريدر

definicija pojma »*heyūla*« i bilješka iz fikha — (هَيُولا) .

11. L. 68^b—69^b. (قصيدة فى حسن الخلق)

بالتركية

Spjev na turskom jeziku, u 47 stihova, o lijepom ponašanju. Naslov i sastavljač nisu navedeni. Gornji naslov je dat prema sadržaju. Istina, u rukopisu je crvenim mastilom napisan naslov: كتبة مولانا عربى نوّر الله تعالى مرقده , iz čega se razumi, da su to riječi (stihovi) poznatog mistika Mevlana Ibn Arebije (Muḥammad b. ʻAlī Muḥyiddīn Ibn al-ʻArabī, umro 638/1240), što nije tačno, izuzev ako se misli da je spjev sačinjen po njegovom uzoru, prema nekim njegovim poukama.

Držimo da je sastavljač ovog spjeva veliki turski pjesnik Cān Memī, poznat pod mahlasom Ṯānī (ثانى) , koji je živio u vrijeme sultana Murata III, a umro je 995/1587 (v. o njemu ḤḪ I, 781 i Kairo, t, 148, pod naslovom: ديوان ثانى , te Šemsuddīn Sāmī, QA III, 1739). Ovo mišljenje u pogledu autora spjeva zasniva se na činjenici, što se pri kraju istog nalazi riječ Cān (جان) , pod kojom autor, držimo, misli sebe. Osim toga, poslije ove kaside nadovezuje se druga kasida, slična ovoj po jeziku, stilu i sadržaju, iz čega se vidi, da su obje od istog autora, a na kraju ove druge izričito se navodi ime Ṯānī (ثانى) .

Početak:

هر ايشه قل بسمله ابتدا   ذكرك اولسون دائما حمد وثنا

Završetak je:

ما حصل بودر دو ترسك كوش جان   ايدين حكمك مدارينى همان
ما حصل آنى كه مستقبح كورر   ضبع كم اول نسنه دن نفرت قيلور
ممكن اولدوغنجه ايله اجتناب   سوز بودر والله اعلم بالصواب

12. L. 69^b—74. (منظومة تركية فى فضل العلم والعبادة ومحاسن الاخلاق)

لناظمها ثانى

Poučni spjev na turskom jeziku u 206 stihova o nauci, pobožnosti i lijepom vladanju. Sastavio Cān (Ğān) Memī Ṯānī, što se razumi iz stiha na završetku i iz prethodne kaside (v. gore pod t. 11).

Početak:

كوش وهوشك دوت ايا جوهر حكمت جويا
سكا بو درلرى نظم ايليوپ اتدم اهدا
كمى آيات وحديث وكمى اخبار كرام
بوقدرر بونده بنم كندو كلامم قطعا

Završetak:

مى فى جمله لا يعقل وهشيار ايله
بزم بى وقت ومكانى اكاقيل جاى صفا
ثانيا ان مع العسر يله شرح صدر ايت
فانى فى الله اولانه لازم اولور يسر بقا

Na listovima 75—136^a nalaze se stihovi i bilješke većinom na turskom jeziku, sabrani bez nekog reda, s raznih područja, od arapskog jezika preko tariha i fikha do tesavufa. Tu se nalazi i nekoliko recepata za lijekove.

Na listovima 136^b—140 nalaze se datumi turskog osvojenja Kandije (Girit), u stihovima (kronogrami) na turskom jeziku (تاريخ فتح كريد) . Neki sastavljači ovih kronograma su naši pjesnici (v. Bašagić, Bošnjaci i Hercegovci). Imena pjesnika su slijedeća: Mīrī-efendī (تاريخ ميرى افندى) , 'Abdulkerīm-efendi Sāmi'ī (تاريخ عبد الكريم افندى سامعى) , Muḫtārī-efendi (تاريخ مختارى افندى) , Fevzī (تاريخ فوزى) , Niyāzī (تاريخ نيازى) , Kāmī (تاريخ كامى) , Wā'iz-efendī (تاريخ واعظ افندى) , Sukkerī (تاريخ سكرى) , Ṣubḥī (تاريخ صبحى) , Surḫī (تاريخ سرخى) .

Cijelu ovu zbirku, izuzev manjeg broja kasnijih bilježaka, prepisao je isti anonimni prepisivač 1075/1664, kako se to vidi iz bilježaka na kraju pod t. 5 i 9 تمت سنة خمس وسبعين والف . Nama se čini, sudeći po pismu, po sadržaju i po datumu, da je prepisivač ove zbirke mostarski alim Ahmed-efendi b. Mustafa, koji je umro 1090/1679.

Na početku se nalaze bilješke na turskom jeziku, koje sadrže »zapise«, recepte za neke lijekove, pitanja iz fikha i nasljedstva, te poučne stihove. Neke od ovih bilježaka (recepti) pisane su rukom prepisivača, dok su druge pisane kasnije, slabim rukopisom.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

900. الجامع الصغير فى الفروع 3078.

للامام محمد بن الحسن الشيبانى – مخروم فى آخره

Djelo o hanefijskom fikhu, što ga je napisao Muḥammad b. Ḥasan aš-Šaybāni, umro 189/304. Pisac je u ovo djelo unio ona pitanja koja je slušao kod Abū Yūsufa (Ya'qūb b. Ibrāhīma, umro 182/1798), a ovaj kod Abū Ḥanīfe (Nu'mān b. Ṯābita, umro 150/767). Tako je djelo nastalo u neku ruku saradnjom dvojice učenjaka: Muhameda i Ebu Jusufa. Sam pisac nije bio dao raspored ovom djelu po glavama i poglavljima, nego je to učinio kasnije kadija Abū Ṭāhir Muḥammad b. Muḥammad ad-Dabbās al-Bagdādī (umro poslije 322/934). Ovu njegovu redakciju prepisao je i pred njim čitao navedenog datuma u njegovom stanu u Bagdadu njegov učenik Aḥmad b. 'Abdullāh b. Muḥammad (kako je zapisano u rukopisu, ili: Maḥmūd, kako kaže ḤḪ). Tako je u ovoj redakciji sačuvano ovo djelo koje predstavlja ovaj naš rukopis. Djelo je raspoređeno na knjige (glave, kitāb) i poglavlja *(bāb)*. Ovaj primjerak je nepotpun na kraju. Posljednje poglavlje ovdje je: كتاب الوكالة

ḤḪ I, 561—3; GAL I, 172; S. I, 290.

Početak:

الحمد لله رب العالمين ... وبعد فان محمد بن الحسن رحمه الله وضع كتابا فى الفقه وسماه الجامع الصغير قد جمع فيه اربعين كتابا من كتب الفقه ولم يبوّب الابواب لكل كتاب منها كما يبوّب كتب المبسوط ثم ان القاضى الامام ابا طاهر الدباس بوّبه ورتبه ليسهل على المتعلمين حفظه ودراسته ثم ان الفقيه احمد بن عبد الله بن محمد كتبه عنه ببغداد فى داره وقرأ عليه فى شهور سنة اثنين وعشرين وثلثمائة كتاب الصلوة باب ما ينقض الوضوء ومالا ينقضه محمد عن يعقوب عن ابى حنيفة

L. 107; 16 × 13. *Nasḫ* stari, arapski, vokalizovan. Listovi 1. i 39. dopisani su kasnije drugim rukopisom. Papir tamno-bijel, deblji; povez otkinut i izgubljen.

Rukopis potiče iz XVI ili XVII stoljeća.

Na naslovnoj stranici nalazi se naslov djela, te bilješke s područja fikha.

Uvakufio Salim Muftić.

901. جامع الصدر الشهيد 676.

U rukopisu je naslov: (هذا) كتاب الجامع الصغير فى الفقه

Proširena prerada prethodnog djela, koju je sačinio Ḥusāmuddīn 'Omar b. 'Abdul'azīz b. Māza al-Buḫārī, zv. as-Ṣadr aš-Šahīd, umro 536/1141. U ovoj preradi ostali su isti raspored i ista poglavlja kao u prethodnom djelu, samo su u pojedinim poglavljima dodata neka pitanja i objašnjenja *(masā'il)*, čime je gornje djelo samo prošireno. Usljed toga neki izvori i ovu proširenu redakciju navode pod nazivom الجامع الصغير , a neki je opet ubrajaju u komentare (šarḥ) toga djela, jer to je jedan način komentarisanja kod starih pisaca. U literaturi je poznato ovo djelo i pod gore navedenim naslovom (جامع الصدر الشهيد) , koji je nastao po nadimku navedenog prerađivača. Djelo je služilo dugo vremena kao glavni priručnik u islamskim školama, a naročito za spremanje kadija.

ḤḪ I, 561—3; Kairo I, 413; GAL I, 172; S. I, 290.

Početak:

الحمد لله رب العالمين ... قال الشيخ الامام الاجل حسام الدين عمر بن عبد العزيز البخارى رحمه الله اما بعد فان مشائخنا رحمهم الله كانوا يعظمون هذا الكتاب تعظيما ويقدمونه على سائر الكتب تقديما

L. 145; 24 × 16,5. *Nasḫ* stari, arapski. Po rubovima listova, naročito u prvoj polovini knjige, ima dosta glosa, pisanih sitno, istim rukopisom kao i tekst. Papir tamno-žućkast, deblji, starinski. Mnogi listovi su dohvaćeni vlagom, tako da je mjestimice, naročito po rubovima, pismo oštećeno. Rubovi mnogih listova, naročito pri kraju, su odrezani. Povez je polukožni.

Prepis dovršen 738/1337.

(تمت بحمد الله وحسن توفيقه فى اواخر ماه مبارك جمادى الاول ختم بالخير والظفر سنة ثمان وثلثين وسبعمائة)

Prema tome, ovo je jedan od najstarijih rukopisa ovog djela u svijetu.

Na naslovnoj stranici nalazi se naslov djela, pisan kasnije, bilješke s područja fikha, imena ranijih vlasnika (Selmān Hibyān?), te pečati Šehdine i ove biblioteke. Bilješke su izblijedjele usljed vlage, tako da se teško mogu pročitati. Na posljednjem listu nalaze se također brojne bilješke s područja fikha, od kojih su neke pisane kasnije drugim rukopisom.

Iz Šehdine biblioteke.

902. Zbirka (مجموع) , 2 253.

L. 208; 27,5 × 17. *Nasḫ* stari, arapski, mjestimice vokalizovan. Mnogi naslovi u prvoj polovini prvog djela pisani su crnim mastilom, krupnije. Po rubovima listova ima dosta sitno pisanih glosa koje su pisane istim rukopisom. Papir tamno-bijel i žućkast, deblji. Na uzdužnom rubu nekih listova nalaze se vezani vuneni končići radi oznake poglavlja. Povez platneni, nov.

1. L. 1—187. ISTO

U rukopisu je naslov:

كتاب الجامع الصغير للامام الهمام والبحر الطمطام الامام الثالث محمد الشيباني

2. L. 188—208. عمدة العقائد

Djelo o islamskom vjerovanju, što ga je napisao Ḥāfizuddīn ʻAbdullāh b. Aḥmad an-Nasafī, umro 710/1310 (v. I, 65—6).

Prepisao oba djela ʻAbdulʻazīz b. ʻAbdulkarīm b. Maulānā ʻIsā b. Ḥ. Muḥammad b. Ismāʻīl ad-Dimašqī, 800/1397. i 803/1400, kako je to navedeno na kraju pod tač. 1 i 2.

(تم الكتاب بحمد الله الملك الوهاب على يد العبد الضعيف ... عبد العزيز بن المرحوم عبد الكريم بن المرحوم مولانا عيسى بن المرحوم حاجى محمد بن المرحوم اسماعيل الدمشقى ... فى يوم الاربعاء فى وقت الضحى من غرة شهر المبارك رجب الاصم سنة ثمانمائة والله اعلم — تمت بحمد الله وحسن توفيقه ... يوم الجمعة من نصف شهر المبارك رمضان المعظم سنة ثلاث وثمانمائة على يد اضعف الخلائق عبد العزيز بن عبد الكريم ... المعروف مولدا الدمشقى)

Na početku pod tač. 1, na novom dodatom listu, nalazi se kratak opis ovih djela, pisan rukom Mehmeda Handžića. Poslije toga, na starom zaštitnom listu, nalaze se stihovi s područja mistike od Dželaluddīn Rumije i dr., te sadržaj. Na naslovnoj stranici je naslov ovog djela, bilješka sa popisom nekih djela imama Muhameda, na kraju koje se kaže da broj njegovih radova iznosi 999 (? !), jedna kratka dova za spas od kuge, te imena ranijih vlasnika, koja su djelomično ili u cijelosti nečitka (Muhamed b. Ataullah b. ... od nasljednika mevlana Kemaluddina ...; el-Husajn? b. mevlana Abdullah b. mevlana Halife; es-Sejjid Muhamed b. Mustafa Tadžuddinzāde ... 7 ševala 880/1475; Mustafa b. mevla Ahmed, dvorski službenik za vodu, 1159/1746. Ime ovog posljednjeg vlasnika napisano je krupnom kaligrafijom i na kraju djela pod t. 2).

903. لَمعة البدر 3504.

نظم الجامع الصغير فى الفروع

Spjev u kome je prerađeno Imami Muhamedovo fikhsko djelo *al-Ǧāmiʻ aṣ-ṣagīr* (v. br. 900). Napisao Abū Naṣr Masʻūd b. Abū Bakr b. al-Ḥusayn al-Farāhī al-Adībī as-Saʻdī, umro oko 640/1242. To je prema rukopisu i prema Ismāʻīl-paši (AM II, 429). U naslovu na našem rukopisu kaže se:

مما نظمه وحلاه وسهله وسناه اضعف عباد الله ابو نصر مسعود بن الامام زين الدين ابى بكر بن الحسين الفراهىّ الادبى السعدى حصّل الله آماله واصلح اعماله

Prema tome, ḤḪ (I, 564) i Kairo (I, 459), pogrešno navode ime pisca Maḥmūd. Spjev je dovršen 617/1220, a broji oko 1235 stihova.

GAL I, 172.

Početak:

الحمد لله مذكى الشمس والقَمَر والى البَرِيَّة ذي الاقدار والقُدر

Završetak je:

لسعة عشرة ومائين ست سنين احَدّل هذا السنان
ضحى يوم الخميس بذى جمادى ال اخيرة حين باخ المعمان

Poslije toga autorova završetka neko je dodao jedan stih u kome je označio broj stihova u cijelom spjevu. Taj dodati stih glasi:

لابيات الكتاب لها حساب لرّغه اخى فهذا الترجمان

Na rubu uz taj stih prepisivač je stavio bilješku:

زاده غير المصنف لاجل الضبط ولم يكن فى نسخة قوام الدين ايضا

a onda se je ispod stiha potpisao.

Na slijedeće dvije stranice, nalaze se dva odlomka, također u stihovima, koji služe kao dopuna ili dodatak gornjem spjevu. Odlomke je sastavio aš-Šayḫ Badruddīn Maḥmūd as-Sarāyi al-Gulistānī al-Ḥanafī, umro u Kairu 801/1398 — kako je to navedeno u bilješci ispod prvog odlomka (v. o njemu Šaḏarāt VII, 12). Prepisao ih je isti prepisivač iz autografa. Prvi odlomak sadrži 25 pitanja (مسائل خمس وعشرين) , obrađenih u 14 stihova, a drugi 12 pitanja (المسائل الاثنى عشرية) , u 8 stihova.

Početak prvog odlomka je:

الا ان حكم الدم كا الانتباه فى مسائل خمس ثم عشرين فاعلم
كلامٍ مصلٍّ ضحكه وقرآنه ...

Ispod tih stihova, na donjem rubu stranice, nalazi se bilješka prepisivača:

نقلت من خط ناظمها الشيخ بدرالدين محمود السراى الكلستانى الحنفى غفر الله له توفى قبيل المغرب فى الليلة العاشرة من جمادى الاولى سنة احدى وثمان مائة فى القاهرة المحروسة

Drugi odlomak je pod naslovom: وهذه هى المسائل الاثنى عشرية المشهورة , a početak mu je:

فعل المنافى بعدما تشهّدا بنيتها خلاف ما قد عُدّدا
فلو رأى الماء الذى تيمما او انقضت مدة مسح قدّما

Na rubu se nalazi i ovdje kratka bilješka prepisivača:

نقلت من خطه ايضا

L. 49; 21 × 16,5. *Nasḫ* starinski, vokalizovan, pisan vještom rukom. Po rubovima listova i između redaka u prvoj polovini rukopisa ima dosta glosa, pisanih sitno rukom istog prepisivača. Papir žućkast, deblji; mnogi listovi dohvaćeni su vlagom, a neki su i oštećeni. Povez kožni, sa utisnutim ornamentima na koricama.

Prepisao Aḥmad b. Muḥammad al-Ḫīraqī (?), zvani Šams, početkom šabana 806/1403.

(فرغ من تعليقها احمد بن محمد الحرق ؟ الشهير بشمس غرة شعبان سنة ست وثمان مائة)

Na prvom zaštitnom listu nalazi se jedna mes'ela iz feraida i dva hadisa — što je pisano kasnije. Na drugom zaštitnom listu ispisana su dva poučna stiha o važnosti nauke i učenja. Na naslovnoj stranici nalazi se gore navedeni naslov, nekoliko lirskih i drugih stihova, te bilješke s područja arapskog jezika — sve na arapskom jeziku, pisano rukom prepisivača. Neke bilješke u vrhu te stranice namjerno su pobrisane. Na posljednjem zaštitnom listu nalazi se bilješka na turskom jeziku, pisana kasnije slabim rukopisom, koja sadrži uputstvo kako da se čovjek riješi »čina« *(sihra)*.

904. مقدمة ابى الليث فى الصلاة 4317.

Kratko djelo o namazu. Napisao Abu'l-Layṯ Naṣr b. Muḥammad b. Ibrāhim as-Samarqandī, umro 373/983 (ili 375, 383. 393).

ḤḪ II, 1795; GAL I, 196; S. I. 348.

Početak: .. الحمد لله رب العالمين والعاقبة للمتقين ولا عدوان الا على الظالمين
قال الفقيه ابو الليث رحمه الله ثم اعلم بان الصلاة فريضة قائمة وشريعة ثابته

L. 15; 19,5 × 12,5. *Nasḫ*. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Prvi i još nekoliko listova dopisani su kasnije slabijim rukopisom. Papir tamno-bijel, deblji, poveza nema.

Prepisao Kučuk Muḥammad Ḫalifa, u mjestu Saraj, u okolini Jedrene (Saray-Edirne), 1051/1641.

تمت المقدمة بعناية الله الملك الوهاب فى وقت العصر يوم دوشنبه عن يد العبد الضعيف
كوچك محمد خليفة فى سراى ادرنه ... سنة ١٠٥١

Na naslovnoj stranici su poučni stihovi na perzijskom jeziku iz Sadijina »Gulistana«, pisani kasnije slabijim rukopisom, sa mnogo grešaka u prepisu. U vrhu stranice je lični pečat ranijeg vlasnika, nekog Ibrahima. Na kraju su razna pitanja pod naslovima: مسئلة .

905. كتاب التقدمة فى شرح المقدمة 2310.

Komentar prethodnoj Ebu Lejsovoj *Muqaddimi*. Napisao Ǧabrā'īl b. Ḥasan b. 'Oṯmān b. Maḥmūd b. 'Oṯmān al-Kenǧāwī (al-Kenǧā'ī) al-Ma'lekī, umro 752/1351.

GAL I, 196; S. I, 348.

Gornji naslov komentara i ime njegova autora navedeni su prema rukopisu. Komentar je dovršen 732/1331. i pisac ga je namijenio svome sinu Ubejdullahu, kako to sam kaže na kraju. Po završetku samog komentara pisac je napisao dodatak o tumačenju nekih riječi i pojmova, i završetak (*ḫātima*) u kome je naveo nekoliko dova.

Početak:

الحمد لله الذى امدّ اولياءه بالعاجلة بانواع النعم ... وبعد فان المقدمة المنسوبة الى الامام الفقيه ابى الليث اشرف كتاب ... وقد سماها بمقدمة الصلاة ... فاردت ان اشرح معانيها وابين مبانيها ... وسميته بكتاب التقدمة فى شرح المقدمة

Završetak je:

وقد وقع الفراغ من تأليفه وتسويده بحمد الله وحسن توفيقه فى عاشر شهر الله المبارك جمادى الآخر فى سنة اثنين وثلاثين وسبعمائة فى قرية ذربيل (؟) ... تم كتاب التقدمة فى شرح المقدمة تأليف العبد الضعيف ... جبرائيل بن حسن بن عثمان محمود بن عثمان الكنجاقى الملكى

L. 125; 20,5 × 16. *Nasḫ* positan, složen. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Papir bijel, deblji, povez polukožni.

Prepisao Yūsuf b. Ibrāhīm b. ʿAbdullāh, u Školi hadisa al-Ḥāğ Muḥarrem, 8. muharema 1053/1643.

(وقد وقع الفراغ من تسويد هذه النسخة المرغوبة المطلوبة يوم الثامن من شهر محرم الحرام لسنة ثلاث وخمسين بعد الف ثمقه الحقير يوسف بن ابراهيم بن عبد الله فى دار الحديث الحاج محرّم ...)

Uvakufio Elči H. Ibrahim-paša, muhafiz bosanski (v. bilješku i pečat na posljednjoj stranici).

وقفت هذه النسخة لله العلى الاعلى وانا الحقير الحمى الحاج ابراهيم پاشا محافظ بوسنه

Iz biblioteke Fejzijje medrese.

906. Zbirka (مجموع) . 3 **2787.**

L. 97; 15 × 11. *Ta'līq*, krupniji. Prva dva lista dopisana su kasnije nasḫom. Papir tamno-bijel, čvrst; povez kožni.

1. L. 1—78. التوضيح

شرح مقدمه ابى الليث للقرمانى

Komentar Ebu Lejsovoj *Muqaddimi*. Napisao Muṣliḥuddīn Muṣṭafa b. Zakariyā b. Aydogmuš al-Qaramānī, umro 809/1406. Pisac ima dva komentara ovoj *Muqaddimi*, kraći i širi. Ovo je kraći komentar, a oba su vrijedna i priznata.

GAL I, 196; ḤḪ II, 1795.

Početak:

قال المصنف رحمه الله تعالى الحمد لله والحمد هو الوصف بالجميل على جهة التفضيل وقد الجميل احترازا عن القبيح

Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom.

Na listu 78 nalazi se tumačenje nekih pojmova iz fikha i logike, te fetva o kadiji koji ne bi sudio po šeriatu.

2. L. 79—89. (رسالة فى المسح على الخفين) .

لمؤلف مجهول

Risala o *meshu* po mestvama, od nepoznatog pisca.

Početak:

اعلم والله اعلم ان الخف ما يستر الكعب او يكون الظاهر منه اقل من ثلث اصابع الرجل اصغرها كذا قال صدر الشريعة

Po rubovima nekih listova ima bilježaka i glosa.

3. L. 90—97. العوامل فى النحو لمجهول

Kratka sintaksa arapskog jezika, od nepoznatog pisca. Rad je dovršen krajem muharema 928/1521. Gornji naslov je dat prema završetku rukopisa.

Početak poslije besmele:

أعلم ان الكلمة انواع ثلاثة اسم وفعل وحرف ولكل واحد منها علامة تختص به ويتميز هو عن غيره فالاسم

Završetak glasi:

واما العامل المعنوى فعددان كما ذكر الاول عامل المبتداء والخبر نحو زيد منطلق والثانى عامل الفعل المضارع حالة الرفع نحو هو ينصر تمت العوامل بنصر الله وفضله فى اواخر محرم المحترم سنة ثمان وعشرين وتسعمائة

Prepisao cijelu zbirku isti, nepoznati prepisivač mjeseca safera 928/1521, kako je to zabilježeno na kraju pod t. 1 i 3.

(قد وقع الفراغ من تنميق هذه النسخة الشريفة المرغوبة فى يوم الخميس من شهر صفر
المظفر لسنة ثمانى وعشرين وتسعمائة)

Na rubu posljednjeg lista pod t. 1 nalazi se kratka bilješka u kojoj se kaže da je rukopis sravnjen i ispravljen

(بلغت الى الغايه مقابلة وتصحيحا)

Na nutarnjoj strani prve korice ima bilježaka na turskom jeziku koje su uglavnom nečitke. U jednoj od njih kaže se da je Halil-efendija, defterdar, pogubljen u Jedreni 3. džumadel-ula 1150/1737. S početka se nalazi nekoliko neispisanih lista na kojima je zabilježeno nekoliko hadisa, te ime ranijeg vlasnika (Muhamed Baki). Na naslovnoj stranici pod t. 1 nalazi se među ostalim naslov, kasnije stavljen i pečat ove biblioteke.

Na nutarnjoj strani druge korice nalazi se jedanaest bilježaka na turskom jeziku u kojima je, za jedanaest uzastopnih godina, od 1145—1156 (1732—1743), bilježeno koji je dan i koga datuma bio prvi dan ramazana dotične godine. Uobičajeno ustanovljenje početka ramazana vršio je šeriatski sud (kadija) Jedrene.

Uvakufio Džinozade Abdulbaki-efendija (v. bilješku i pečate na naslovnoj strani pod t. 1).

907. ISTO kao br. 906,[1] 3684.

Ovo je šire izdanje navedenog komentara.

Početak:

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على رسوله محمد وآله ... وبعد فيقول العبد الفقير
... مصطفى بن زكريا آيدغمش (اى طوغمش) القرمانى سدده الله تعالى فى القول والعمل
... لما رأيت مختصر مقدمة الصلاة المنسوب تأليفه الى الشيخ الامام ... نصر بن محمد الفقيه ابى
الليث السمرقندى ... اردت ان اكتب له شرحا ... فسميته التوضيح

Komentator je svoje djelo dovršio u Kairu, mjeseca muharrema 792/1389 (v. bilješku na završetku).

فرغ منه مؤلفه مصطفى بن زكريا القرمانى بالقاهرة المحروسه فى شهر الله المحرم سنة اثنين
وتسعين وسبعمائة

L. 114; 18,5 × 13,5. *Nasḫ*, mjestimice vokalizovan. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Ima listova koji su dopisani kasnije drugim rukopisom. Papir tamno-bijel, deblji; povez polukožni, omotan u zeleno platno.

Prepis je dovršen mjeseca rebiul-evela 863/1458.

(وكان الفراغ من هذه النسخة سابغ شهر ربيع الاول سنة ثلاثة وستين وثمان مائة)

Na nutarnjoj strani prve korice nalazi se naslov i jedna dova (molitva). Na drugom zaštitnom listu nalaze se bilješke s područja fikha i tefsira. Na naslovnoj stranici su bilješke s područja fikha i vaza. Među ovim bilješkama nalazi se bilješka u vrhu stranice, u kojoj se kaže da je rukopis uvakufio Ahmed b. Budak (?) isključivo za svoje muško potomstvo i da je to službeno zabilježio kadija Abdulmedžid b. Ahmed.

(وقف هذا الكتاب حاجى احمد بن بداق لاولاده الذكور دون الاناث سجله القاضى
عبد المجيد بن احمد المرحوم)

Slična bilješka nalazi se i u vrhu prve pisane stranice. Na kraju se nalazi izvadak iz Halebijinog komentara djelu *Munyat al-muṣallī*, te poučni stih o skromnosti, na perzijskom jeziku.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

908. Zbirka (مجموع) , 3 1209.

L. 72; 21 × 15,5. *Ta'līq* jednostavan. Papir bijel, čvrst; povez polukožni.

1. L. 1—30. (شرح مقدمة ابى الليث)
لمؤلف مجهول

Komentar Ebu Lejsovoj *Muqaddimi*, od nepoznatog pisca. Na naslovnoj stranici napisano je, da je to التوضيح od Karamanije, što nije tačno, kako se to vidi na osnovu poređenja.

Početak:

الحمد لله اى الثناء والشكر لله بانعامه رب العالمين اى مالك الخلائق اجمعين وقيل
مدبرهم وقيل اى مربيهم

Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom.

2. L. 31—53. شرح مقدمة الصلاة

Komentar kraćem djelu o namazu. Osnovno djelo شروط الصلاة pripisuje se raznim piscima (al-Fāḍil al-Kaydānī, al-Fanārī i Ibn Kemāl-paša, v. I, 247. i 276. pod naslovom مقدمة الصلاة. U uvodu ovog komentara kaže se da je pisac osnovnog djela Šamsuddīn Muḥammad b. Ḥamza al-Fanārī, umro 834/1431. Ovaj komentar je napisao Aḥmad b. Muṣṭafa Taškӧprüzāde, umro 968/1560. To se može razumjeti iz onog što navodi ḪḪ (v. II, 1802) iako nije jasno rečeno. Na naslovnoj stranici, međutim, u rukopisu ispod naslova komentara zapisano je ime: *Kučuk Kūhistani*, što bi značilo da je to ime komentatora (Šamsuddīn Muḥammad al-Qūhistānī, umro oko 950/1543). Početak, pak, njegova komentara po ḪḪ (v. n. m.) je drugačiji.

GAL, S. II, 269.

Početak komentara:

الحمد لله الذى جعل الصلاة تالية للايمان وجعلها عماد الدين لاهل الاحسان ... وبعد فهذا شرح لمقدمة الصلاة التى جعلها العالم العامل والفاضل الكامل ... شمس الدين محمد الفنارى قال رحمه الله بعد ما تيمن بذكر بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله رب العالمين ... اعلم بان العبد مبتلى بين ان يطيع الله فيثاب وبين ان يعصيه فيعاقب .

Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom.

Slijedećih pet lista su neispisani.

3. L. 54—72. منقولة الدلائل

شرح شروط الصلاة

Komentar kratkoj risali o namazu. Osnovno djelo, *Šurūṭ aṣ-ṣalāt* je od nepoznatog pisca. Istina, u nekoliko izvora nalaze se kraća djela pod naslovima, sličnim naslovu osnovne risale

(شروط الصلاة ، باب شروط الصلاة ، رساله فى شروط الصلاة واركانها ، كتاب شروط الصلاة)

— v. GAL, S. II, 706, S. II, 959, S. II, 960; Flügel I, 11, III, 80; Kairo I, 430), ali nisu navedeni autori tih radova. Što se tiče ovog komentara, ne nalazimo mu nigdje spomena u izvorima koji su nam pristupačni. Mi smo ga ovdje naveli prema uvodu rukopisa i prema uvodu drugog komentara istoj risali od istog komentatora. Pomoću drugog komentara: كتاب الحياة شرح شروط الصلاة — v. kasnije — našli smo u katalogu Kairo I, 418 ime autora. To je Muṣliḥuddīn Muṣṭafa b. Ḥamza b. Ibrāhīm b. Waliyuddīn koji je bio živ 1085/1674.

Početak risale:

باب شروط الصلوة وهى ثمانية الاول الوضوء او التيمم بالتراب عند عدم الماء

(v. br. 991,³)

Početak komentara:

الحمد لله الذى نور قلوبنا بانوار علوم شروط الصلاة وشرح صدورنا بضياء حفظ ادلة اركان الصلاة ... فلما رأيت هذا المختصر متداولا بين الطلبة ... اردت ان اشرحه وابين علله فكتبتها بنقلها ... وسميته منقولة الدلائل لانه مذكورة فيه مناقل ... قال المصنف رحمه الله تعالى باب شروط الصلاة الباب فى اللغة النوع وفى اصطلاح الفقهاء

Osnovni tekst podvučen je crnom linijom.

Cijelu zbirku prepisao je isti, nepoznati prepisivač, vjerovatno u XI/XVII stoljeću.

Na nutarnjoj strani prve korice je zahvala Bogu i kratka dova. Na prvom zaštitnom listu je ime, vjerovatno ranijeg vlasnika (Kučuk Hadži Muhamedun?).

Na naslovnoj stranici nalazi se sadržaj ove zbirke, te pečati Šehdine i ove biblioteke. Na kraju je zabilježen broj hadisa u djelu *al-Mašāriq*, nazivi šest glavnih hadiskih zbirki, te jedan hadis, — što je uzeto iz djela *Šarḥ al-Maṣābīḥ*.

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

909. شرح مقدمة ابى الليث 4221.

Kratak komentar prethodnom djelu, od nepoznatog pisca.

Ahlwardt III, 278.

Ovaj komentar je dosta starog porijekla i ima nešto razlike u tekstu njegovih primjeraka.

Početak je ovdje kao kod osnovnog djela:

الحمد لله رب العالمين والعاقبة للمتقين ولا عدوان الا على الظالمين ... قال الفقيه ابو الليث نصر بن محمد بن ابراهيم السمرقندى رحمه الله عليه اعلم بان الصلوة فريضة قائمة

Završetak:

مسئلة فان قيل الايمان جمع او تفريق الجواب ... جمع عند الله تعالى وتفريق بين العباد وجمع فى القلب وتفريق فى الاعضاء

L. 52; 21 × 14. *Nasḫ* lijep, krupniji. U pisanju mjestimice ima grešaka. Prvi list je izgubljen i dopisan kasnije slabijim rukopisom.

Papir tamno-bijel, povez kožni, oštećen, rastavljen od knjige, sa nalijepljenim ornamentima, koji su također oštećeni.

Prepis dovršen 987/1579 —

Na prvom zaštitnom listu nalazi se stih na turskom jeziku, u kojem sastavljač upozorava i moli, da se listovi knjige ne savijaju i ne lome, jer, kaže, ko to radi, kao da njega sabljom reže i njegovu krv prolijeva. Tu je i datum: 1083/1672. godina.

هر كيم بوكتابلك كاغدن بوكر اوستمه خنجر چكوب قانم دوكر

Na posljednjem listu nalaze se bilješke s područja fikha i stihovi na turskom jeziku s područja mistike i lirike, što je sve pisano drugim rukopisom, kasnije. سنه ١٨٠٣

910. ISTO **2045.**

U rukopisu je naslov: كتاب مقدمه شرحى فى الفقه , a u vrhu prve stranice napisano je crvenim mastilom: هذا كتاب شرح مقدمه

L. 29; 20,5 × 15. *Nasḫ*, pisan krupno. U pisanju ima grešaka. Papir bijel, deblji, povez polukožni.

Prepisao Ismā'īl b. 'Omar b. Himma krajem rebiul-evela 1076/1665.

(كتبه الحقير الفقير اسماعيل بن عمر بن همة ... وقد وقع الفراغ من تحرير هذه النسخة الشريفة فى اليوم چارشنبه فى وقت الصبح فى اواخر شهر الربيع الاول المبارك سنة ست وسبعين والف)

Na posljednjoj stranici nalaze se bilješke o pitanjima *(mes'ele)* s područja fikha, pisane istim rukopisom.

Iz Šehdine biblioteke (v. pečat na naslovnoj stranici).

911. ISTO **3209.**

L. 31; 14,5 × 10. *Ta'līq* i *nasḫ*. Prvi list dopisan je kasnije drugim rukopisom. Papir tamno-bijel, deblji, povez papirni.

Prepis je dovršen 1089/1678.

(تمت بعون الملك العلام سنة ١٠٨٩)

Na nutarnjoj strani prve korice i na naslovnoj stranici nalaze se kratke molitve. Uvakufio Ibrahim Ispužli nastanjen u Travniku, i predao muteveliji Halil-efendiji Hercegovcu 1252/1836 (v. bilješku pri kraju).

912. شرح وترجمة مقدمة ابى الليث **2108.**

Komentar je ovdje sa interlinearnim prevodom na turskom jeziku od nepoznatog prevodioca.

Na koricama i u vrhu prve stranice pogrešno je stavljen naslov: مقدمة فقيه ابو الليث

Početak prevoda: جميع حمد ايديجيلرك شكرى الله ايچون ثابتدر

L. 62; 19,5 × 14. *Nasḫ* pisan krupno u razmaknutim redovima, između kojih je turski prevod pisan sitnije. Papir tamno-bijel, deblji. Listovi su pri dnu dohvaćeni vlagom i mjestimice pismo oštećeno. Povez je polukožni.

Prepis je dovršen 1127/1715. (تحريرا فى ماه محرم سنة ١١٢٧)

Na kraju su bilješke sa područja fikha i dvije kraće hutbe za džumu.

913. Zbirka (مجموع) , 2 **873.**

L. 157; 19 × 14,5. *Nasḫ* slab, pisan krupno. Papir bijel, povez polukožni.

1. L. 1—50. ISTO

2. L. 51—157. منية المصلى وغنية المبتدى

Priručnik o namazu. Napisao Sadīduddīn Muḥammad b. Muḥammad al-Kašgarī, umro 705/1305.

ḤḪ II, 1886; GAL, S. I, 659.

Početak:

الحمد لله رب العالمين ... اعلموا وفقكم الله وايانا ان انواع العلوم كثيرة واهم الانواع بالتحصيل مسائل الصلوة

Prepis oba djela dovršen 1165/1751, v. na kraju pod t. 2 — (تمت تمام سنة ١١٦٥)

Iz biblioteke Fejzijje medrese (v. pečat na početku i na kraju).

914. Zbirka (مجموع) , 2 788.

L. 80; 19 × 13. *Nasḫ* u prvom djelu, a ta'līq u drugom. Papir tamno-bijel, povez papirni.

1. L. 1—69. ISTO kao br. 909.

U pismu ima grešaka.

2. L. 70—80. شرح رسالة فى آداب المناظرة

Komentar risali o disputaciji; oboje napisao Aḥmad b. Muṣṭafa Taškörüzāde, umro 968/1560 (v. I, 7).

Prepisao oba djela Ḥusayn b. Ibrāhim al-Fočawī (iz Foče), mjeseca šabana 1173/1759, v. na kraju pod t. 1:

(كتبه الحقير الفقير ... حسين بن ابراهيم الفوچوى ... فى سنة ثلث وسبعين ومائة والف من شهر شعبان المبارك)

915. Zbirka (مجموع) , 2 866.

L. 79; 17,5 × 13. *Nasḫ* krupan u prvom djelu i ta'liq sitno pisan u drugom. Papir tamno-bijel, povez polukožni.

1. L. 1—34. ISTO kao br. 909.

Primjerak je nepotpun s početka i na kraju.

2. L. 35—79. شرح الفقه الاكبر لالياس السينوبى

Komentar djelu *al-Fiqh al-akbar*. Osnovno djelo napisao je Abū Ḥanīfa (v. I, 65), a ovaj komentar Ilyās b. Ibrāhīm as-Sīnūbī (u ovom i nekim drugim rukopisima je as-Sinābī), umro oko 891/1486.[1]

GAL, S. I, 285; OM I, 222.

Početak:

الحمد لله الذى خصص نفرا من عباده ليتفقهوا فى الامور الدينية وخصهم باستنباط قواعد العقائد من الادلة اليقينية ... وبعد فيقول العبد الفقير الياس بن ابراهيم السينابى (كذا فى الخط ولعله السينوبى)

---

[1] Ovdje je autor u uvodu izričito naveden, pa je, dakle, ovo njegov komentar, a ne onaj, za koji smo u prvom svesku (I, 403) rekli, da bi vjerovatno mogao pripadati ovom piscu. Tako dotični komentar naveden u I svesku ostaje nepoznat.

Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Prvi list je dopisan kasnije slabijim rukopisom. Po rubovima nekih listova ima ispravaka i nešto glosa.

Prepisao, čini se, oba djela isti nepoznati prepisivač 969/1561, v. na kraju pod t. 2 — (وقد وقع الفراغ من كتبه فى سنة تسع وستين وتسعمائة)

Na kraju se nalazi tumačenje riječi »ebdžeda« i neki termini za ovjeru dokumenata.

Iz Šehdine biblioteke.

916. ISTO kao br. 909. 2087.

Na koricama je pogrešno stavljen naslov: مقدمة ابى الليث .

L. 46; 19,5 × 12,5. *Nasḫ* pisan krupno, nevještom rukom. Prva dva i posljednji list dopisani su kasnije sličnim rukopisom. Papir tamno-bijel, deblji (izuzev dopisanih listova koji su bijeli); povez polukožni.

Na naslovnoj stranici napisana je kratka *hatma-dova*.

Rukopis, vjerovatno, potiče iz XIX stoljeća.

Uvakufio Osman b. Salih za Gazi Husrev-begovu medresu u Sarajevu

(قد وقف هذه النسخة الشريفة عثمان بن صالح فى المدرسة خسروبك ...)

917. ISTO 2999.

U vrhu prve stranice je pogrešan naslov: هذا كتاب مقدمة ابو الليث

L. 42; 15 × 10,5. *Ta'līq* sa nešto *nasḫa* od različitih prepisivača. Veći dio rukopisa dopisan je kasnije. Papir tamno-bijel i bijel, povez polukožni.

Rukopis potiče iz XVII i XVIII stoljeća.

Na kraju je, na jednom neispisanom listu, ime ranijeg vlasnika (Muhamed b. H. Ishak, nastanjen u Beogradu, 1084/1673). Druge beznačajne bilješke neko je pisao samo radi vježbe u pisanju.

Iz Šehdine biblioteke.

918. ISTO **3137.**

U vrhu prve stranice je naslov: هذا الكتاب مقدمة ابو الليث

L. 50; 15,5 × 11. *Nasḫ-ta'līq*, slab. U pismu ima grešaka. Papir tamno-bijel i bijel, deblji, povez kožni, oštećen.

Rukopis je vjerovatno iz XVIII stoljeća.

S početka prvih sedam lista sadrže kratak perzijsko-turski rječnik. Ispod perzijskih riječi napisano je njihovo značenje na turskom jeziku. To je, zapravo, zbir nekoliko riječi, nabacanih bez nekog određenog reda.

Početak je: آد ادلر بن بز سن اول
نام نامها من ما تو او

Na kraju su brojevi od 1—10.000. Po tom se nalazi bilješka u kojoj se kaže da je dovršeno (pisanje ili prepis riječi i brojeva) 1074/1663.

Iz biblioteke Fejzijje medrese (v. pečat na početku i na kraju).

919. ISTO **3412.**

L. 75; 20,5 × 14,5. *Nasḫ* krupan, lijep, pisan kaligrafijom u razmaknutim redovima. Po širokim rubovima nekih listova ima glosa, pisanih sitno i divno pismom siyaqat. Papir tamno-bijel i bijel, glat, povez polukožni, oštećen.

Rukopis, vjerovatno, potiče iz XVII stoljeća.

Na kraju se nalazi početak tedžvida na turskom jeziku, a zatim jedna dova koju obično uče hatibi na kraju svoje hutbe u petak.

920. Zbirka (مجموع) , 2 **3446.**

L. 46; 20,5 × 14. *Nasḫ-ta'līq* u prvom djelu i *nasḫ* krupan, vokalizovan u drugom. Papir tamno-bijel, deblji, povez polukožni.

1. L. 1—35. ISTO

2. L. 36—46. شروط الصلاة

Kratka risala o namazu od nepoznatog pisca (v. I, 113 i Ahlwardt III, 290).

Početak:

الحمد لله رب العالمين ... باب شروط الصلاة وهى ستة الاول الوضوء بالماء الطاهر

Posljednja stranica je dopisana kasnije slabim rukopisom.

Prepis oba djela potiče, vjerovatno, iz XVII ili XVIII stoljeća.

Na kraju se nalazi *hatma-dova* i dova za namaz, što je pisano kasnije. Druge beznačajne bilješke pisane su radi vježbe u pisanju. Na rubu lista 42 nalazi se lični pečat nekog ranijeg vlasnika Ahmeda.

Iz biblioteke Fejzijje medrese.

921. Zbirka مجموع , 5 **2791.**

L. 114; 15 × 11. *Nasḫ* slab, sa dosta pogrešaka u pisanju. Papir bijel, glat; povez polukožni.

1. L. 1—68. ISTO kao br. 909.

U vrhu prve stranice u rukopisu naslov je: هذا كتاب مقدمة أبو الليث . Osnovni tekst podvučen je djelomično crvenom linijom.

2. L. 69—82. عقائد الطحاوى .

Risala o islamskom vjerovanju, što ju je napisao Abū Ǧa'far Aḥmad b. Muḥammad at-Taḥāwī al-Ḥanafī (v. I, 397).

3. L. 83—93. جواهر الأسلام

Kratak priručnik islamske vjeronauke, na turskom jeziku (v. I, 113).

4. L. 94—107. فصل الوضوء

Kratka risala o abdestu, na turskom jeziku, od nepoznatog pisca. Čini se da je to izvadak iz nekog djela.

Početak: فصل الوضوء بو فصل ابدستى بلدرر

5. L. 108—114. جواهر الاسلام

Drugi primjerak gornje risale (v. pod tač. 3). Ovo je nešto proširena verzija.

Cijelu zbirku prepisao je Munla Aḥmad b. Aḥmad za ličnu potrebu, početkom XIX stoljeća.

Uvakufio Muharrem Akhisarli (iz Prusca), učenik Kuršumlije (Gazi Husrev-begove) medrese, 1245/1829 (v. bilješku na naslovnoj stranici pod t. 1).

922. Zbirka (مجموع) , 3 **2383.**

L. 126; 20,5 × 13. *Ta'līq* sa nešto *nasḫa*. Papir žućkast, bijel i malim dijelom zelen. Povez je kožni, sa utisnutim ornamentima na koricama. Primjerak ima polukožnu futrolu.

1. L. 1—85. خزانة الفقه

Djelo o hanefijskom fikhu. Napisao autor gore navedene *Muqaddime*, Abu 'l-Laiṯ Naṣr b. Muḥammad as-Samarqandī, umro 373/983. Djelo je raspoređeno na glave *(kitāb)* i poglavlja *(bāb)* i sadrži brojna i raznovrsna pitanja s područja fikha, iako nije veliko po obimu.

ḤḪ I, 703; GAL I, 196; S. I, 347.

Naslov u rukopisu je:

كتاب الخزانة فى الفقه تأليف الشيخ الإمام ... الفقيه أبى الليث السمرقندى صاحب النوازل وغيره .

Početak:

الحمد الله رب العالمين ... اعلم أن الفقه علم حسن وهو أجَلُّ من ساير العلوم ...

Naslovi su pisani *nasḫom* i to mnogi plavim mastilom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Na rubovima listova napisani su podnaslovi.

Prepisao Aḥmad b. 'Alī b. Ya'qūb 963/1555.

(قد وقع الفراغ عن تحرير هذه النسخة الشريفة فى أوائل شهر جمادى الآخر من شهور سنة ثلث وستين وتسعمائة ... على يد العبد الضعيف ... أحمد بن على بن يعقوب)

2. L. 86—87. رسالة فى طبقات الفقهاء

Kratka risala o kategorijama šeriatskih pravnika, što ju je napisao Aḥmad b. Sulaimān Ibn Kamāl-paša (v. I, 248 i ovdje br. 899,⁷).

Prepisano 1093/1682.

(تمت الرسالة فى ١١ محرم سنة ١٠٩٣)

3. L. 88—105. شرح فرائض شهاب الدين

Komentar kratkoj risali s područja diobe nasljedstva. Osnovnu risalu فرائض شهاب الدين napisao je al-qāḍī al-imām Šihābuddīn Abū Hāmid Muḥammad b. Aḥmad b. Maḥmūd b. 'Alī b. Abū Ṭālib čija nam je biografija nepoznata. Ime ovog pisca navedeno je prema rukopisu, dok ḤḪ — II, 1250 — kaže da mu je ime Aḥmad b. Maḥmūd. Ovaj komentar pak napisao je 'Abdulḥalīm al-Muskirī, umro oko 900/1494.

ḤḪ II, 1250; GAL, S. II, 973.

Početak osnovnog djela:

الحمد لله رب العالمين ... قال القاضى الامام شهاب الدين أبو حامد محمد بن احمد بن محمود بن على بن ابى طالب

Početak komentara: الحمد لله العليم الحليم

Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po rubovima nekih listova ima nešto glosa.

Prepisano 1010/1601.

(وقد وقع الفراغ فى يوم الخميس من شهر جمادى الاولى من سنة عشر والف)

Na listovima 106—126 nalaze se bilješke i izvaci s područja hadisa, fikha i arapskog jezika, te formulari nekih službenih pisama na turskom jeziku. Tu je i rješenje jedne Ibn Kemal-pašine zagonetke, u kojoj je on izrekao datum završetka jednog svog djela. Rješenje je dao Abdulwahhab, muderis u medresi Ahmed-paša. Na kraju su stihovi na arapskom jeziku, koji se pripisuju imamu Šafiji, te rubaija na perzijskom jeziku.

Na početku, na prvom zaštitnom listu pod t. 1, nalaze se salavati i kraća bilješka s područja tesavufa. Na naslovnoj stranici nalazi se naslov djela i sadržaj, što je napisano rukom prepisivača. Tu su još bilješke s područja fikha, te imena ranijih vlasnika (Muhamed b. Mustafa el-Kastamuni, Muhamed b. Jahja el-Ezredži el-Elve'ī el-Bosnavī, — kupljeno od Šejh Sulejmana, prodavca knjiga, u prisustvu Šejh Mensura, 1014/1605, za cijenu 22 srebrena ? — Muhamed Herīfīzāde) —

مما انتظم فى سلك ملك الفقير محمد بن مصطفى القسطمونى – من نعم الله تعالى على عبده محمد بن يحيى الازرجى الالوعى البسناوى – من الشيخ سليمان دلال الكتب البصير فى يوم الثلاث المبارك تاسع عشر جمادى الآخرة سنة ١٠١٤ بحضور سيدنا ومولانا الشيخ منصور بثمن قدره ٢٢ فضة – مما انتظم فى ملك الفقير محمد الشهير بحريفى زاده نال مراده

Iz Šehdine biblioteke.

923. Zbirka (مجموع) , 3 **1586.**

L. 145; 20 × 12. *Ta'līq*, starinski, sa nešto *nasḫa*, pisan vještom rukom. Papir tamnobijel, glat; povez polukožni.

1. L. 1—116. خزانة الفقه ISTO kao br. 922,[1]

U rukopisu je naslov: خزانة الفقة . Na kraju djela nalazi se nekoliko fraza na perzijskom jeziku, koje su navedene kao primjer griješnih riječi, koje izvode iz vjere.

2. L. 117—119. (بحث فى الفاظ الكفر واعماله)

Kratka rasprava o riječima i postupcima, koji izvode iz vjere. To je, izgleda, izvadak iz nekog fikhskog djela. Gornji naslov je dat prema sadržaju.

Početak je: ومن قال لرجل يا كافر فسكت المخاطب

3. L. 120—145. ملجأ القضاة عند تعارض البينات

Kratko djelo o postupku šeriatskih sudova u slučaju kontradiktornih dokaza. Napisao Abū Muḥammad Gānim b. Muḥammad al-Bagdādī, umro oko 1030/1620.

GAL II, 375; S. II, 502.

Početak:

سبحان من لا حجة أقوى من كلامه ومن لا معارض له فى احكامه

Naslovi su pisani plavim mastilom. Listovi u vrhu dohvaćeni su vlagom.

Prepisao cijelu zbirku isti nepoznati prepisivač u XVII ili XVIII stoljeću.

Na neispisanom listu s početka nalazi se bilješka o čovjekovoj srdžbi (gaḍab), uzeta iz Šejhzadine glose Bejdavinom tefsiru. Na naslovnoj stranici je naslov djela i jedan hadis slabe vjerodostojnosti. Na gornjem rubu stranice nalaze se razne izreke, koje su služile za gatanje (»bacanje fala«).

924. ISTO kao br. 922,[1] **2146.**

L. 100; 20 × 14. *Ta'līq*. Istaknute riječi podvučene crvenom crticom. Papir bijel, glat; listovi pri kraju dohvaćeni vlagom, tako da je mjestimice pismo oštećeno. Povez polukožni.

Prepisao Muḥammad b. H. Muṣṭafa Ihlevnevī (iz Livna), 1114 1702.

(قد وقع الفراغ من تحرير هذه النسخة فى أواسط ربيع الآخر لسنة اربع عشر ومائة
والف عن يد العبد الفقير الى الله الغنى محمد بن الحاج مصطفى اهلونوى – نسبة الى بلدة إهلَونه
فى بوسنه)

Na početku je sadržaj. Na naslovnoj stranici su ime i lični pečat ranijeg vlasnika namjerno pobrisani. U potpisu se ipak može pročitati: Muhamed ... el-Muzaferi.

925. ISTO kao br. 922,[1] **3939.**

U rukopisu je naslov zabilježen kasnije olovkom:

خزانة الفقه لابى الليث

L. 121; 20,5 × 15. *Nasḫ-ta'līq*. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Na rubovima listova u početku ima nešto glosa. Papir bijel, glat, povez polukožni, oštećen.

Rukopis potječe iz XVIII ili XIX stoljeća.

Na početku se nalaze bilješke s područja fikha, te sadržaj. Na naslovnoj stranici su dvije bilješke sa imenima ranijih vlasnika. Jedna od njih je namjerno pobrisana, ali se ipak u njoj može pročitati da je bio vlasnik neki Aziz (ili Uzeir) ... Lubinli (iz Ljubinja). U drugoj se kaže da je vlasnik Mustafa b. Husejn Istolčevi (iz Stoca), za vrijeme boravka u medresi Bendbaši (?) u Sarajevu, 25. safera 1220/1805.

(تملكه الفقير مصطفى بن حسين استولچه وى بمدينة سراى در وقت نشين مدرسهٔ بند
باشى ... فى ٢٥ ص سنة ١٢٢٠)

Iz Karađoz-begove biblioteke.

926. مختصر القدورى **1601.**

Djelo o fikhu, što ga je napisao Abu'l-Ḥusayn Aḥmad b. Muhammad al-Qudūrī al-Bagdādī, umro 428/1039. To je koncizno djelo koje je dugo služilo kao priručnik i udžbenik u medresama, naročito u osmanlijskim zemljama. Hanefije su često ovom djelu davali naziv *al-Kitāb* i uvažavali ga do stepena poštovanja, smatrajući ga blagoslovenim *(mubarak)*, — a učenici, naročito u kasnija vremena, označavali su ga kratko, po piscu, samo nazivom: القدورى .

ḪḪ II, 1631; GAL I, 175; S. I, 295.

U vrhu prve stranice naslov je: هذا مسئلة القدورى كتاب الطهارة

Početak ovog primjerka je:

قال الله تعالى ياايها الذين آمنوا اذا قمتم الى الصلاة

L. 154; 22 × 14. *Nasḫ* krupniji, pisan u razmaknutim redovima. Prvi list dopisan je kasnije drugim rukopisom, pismom *riq'a*. Naslovi su s početka pisani crvenim, a u drugoj polovini rukopisa većinom crnim i mjestimice žutim mastilom. Listovi 2—7 su izgubljeni. Po rubovima i između redaka ima dosta sitno pisanih glosa. Papir tamno-bijel, deblji, povez kožni.

Prepisao Ya'qūb b. Ḥayrān krajem džumadal-ahira 825/1421.

(تم بعون الله وحسن توفيقه من يد العبد الضعيف ... يعقوب بن حيران ... فى اواخر
شهر المبارك جمادى الآخر فى التاريخ سنة خمس وعشرون وثمانمائة)

Na početku se nalazi neka priča i sadržaj. Na naslovnoj stranici u vrhu nalazila se bilješka sa imenom nekog ranijeg vlasnika, koja je namjerno izbrisana. Ispod toga su beznačajne bilješke.

Uvakufio Hromozade Salih-efendija (v. pečat na prvoj strani).

927. ISTO **3072.**

L. 115; 18 × 13,5. *Nasḫ* starinski, lijep, vokalizovan. Listovi 1—3 i 89—104 dopisani su kasnije drugim rukopisom. Po rubovima nekih listova ima nešto glosa. Papir tamno-bijel, deblji; listovi u drugoj polovini rukopisa dohvaćeni su vlagom; povez polukožni, oštećen.

Prepisao Aḥmad b. Nogay al-Maḥmūdī u subotu 21. zulhidže 901/1495, kako se to može razumjeti iz bilješke na kraju, u kojoj je datum nečitko napisan.

(تم الكتاب بحمد الله وعونه وحسن توفيقه على يد العبد الفقير ... احمد بن نوغاى
المحمودى ... وذلك فى يوم السبت المبارك حادى عشرين ذى الحجة سنة احدى وتسعم ؟)

— Nogay je naziv i jednog turskog plemena sa Dalekog istoka.

O njegovoj sudbini v. QA VI, 4621 — Prepis je sravnjen sa drugim ispravnim primjerkom (v. bilješku na kraju — بلغ مقابلة).

Na početku se nalaze bilješke s područja fikha i tradicije, te sadržaj, što je napisano kasnije.

Na naslovnoj stranici su dvije bilješke sa imenima ranijih vlasnika. U prvoj se teško može pročitati da je neki Muhamed Šejhi kupio ovaj rukopis i sve knjige u ostavini nekog umrlog na rasprodaji njegove imovine. U drugoj bilješci kaže se da je vlasnik Muhamed Rešid Hāfizzāde Čelebipazari (Hafizović, iz Čelebipazara — Rogatica). Na posljednjoj stranici nalaze se bilješke s područja fikha, pisane rukom prepisivača.

928. ISTO **2970.**

L. 207; 16,5 × 13. *Nasḫ-ta'līq*, starinski, lijep, pisan uvježbanom rukom. Listovi 1—9, 31—41, 89—140, 158—169, 171—180 izgubljeni su i dopisani kasnije drugim rukopisom. Po rubovima mnogih listova, naročito u prvoj polovini, ima glosa. Papir tamno-bijel, žućkast i bijel, deblji; povez polukožni, oštećen i rastavljen od knjige.

Prepis dovršen 908/1502.

(تم الكتاب بعون الله وحسن توفيقه ... فى سنة ٩٠٨)

Na početku ima nekoliko neispisanih, kasnije dodatih lista. Na jednom od njih je krupno pisana bilješka na turskom jeziku, u kojoj se kaže da je rukopis uvakufio Mustajbeg Dženetić 1289/1872. Ispod toga je lični pečat nekog vakifovog pretka sa datumom 1117/1705. i stariji pečat Gazi Husrev-begove biblioteke. Na slijedećem listu su bilješke manje važnosti na turskom i arapskom jeziku s područja fikha i hadisa, te stihovi iz arapske stilistike. Na naslovnoj strani su također razne bilješke manje važnosti, te ime autora ovog djela. Dva dodata lista na kraju sadrže također bilješke s područja fikha i jednu namasku dovu. Među ovim bilješkama na jednoj stranici nalazi se popis raznih javnih ustanova u Istanbulu iz godine 1157/1744. Tu je zabilježen broj džamija, mesdžida, medresa, mekteba, imareta, banja, hanova, crkava, mejhana, mlinova, česmi, muslimanskih i nemuslimanskih kuća itd.

929. ISTO **4532.**

U rukopisu je naslov: كتاب الطهارة

L. 176; 20 × 14,5. *Nasḫ* krupniji, lijep, pisan u razmaknutim redovima, većim dijelom vokalizovan. Po rubovima listova i između redaka ima komentara, pisanih sitnije, lijepim rukopisom. Papir tamno-bijel, glat, čvrst; povez kožni, oštećen, omotan u zeleno platno.

Prepis dovršen početkom mjeseca rebiul-evela 992/1584.

(تم الكتاب ... وكان الفراغ منه فى اوائل شهر ربيع الاول من شهور سنة اثنى وتسعين وتسعمائة)

Iz bilješke prepisivača na listu 174^b razumi se, da je ovaj primjerak prepisan po narudžbi za nekoga čije ime nije navedeno.

Na rubu posljednje stranice nalazi se bilješka, u kojoj se kaže, da je ovaj primjerak ispravio i napisao po rubovima listova navedene komentare, softa (učenik medrese) Ibrahim b. Husejn, iz Roznamedžine mahale (Mostar), 1158/1745.

(صحّح هذه النسخة وكتب الحاشية سوخته ابراهيم بن حسين عن محلة روزنامجى ... سنة ١١٥٨)

Na početku su kraće dove, opće i specijalne. Na kraju je sadržaj, pisan rukom prepisivača, te jedna fetva, zabilježena kasnije, koju je izdao i potpisao »Ali, muftija u Blagaju«. Na nutarnjoj strani druge korice su stihovi iz Divana Hafiza Širazije.

Rukopis je iz Karađoz-begove biblioteke, a ovdje je dospio preko nasljednika Riđanovića iz Mostara.

930. ISTO 4270.

L. 125; 19,5 × 15. *Nasḫ* krupniji, od različitih prepisivača. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Po rubovima nekih listova ima nešto glosa. Papir tamno-bijel i bijel, deblji; povez polukožni, oštećen, posljednja korica izgubljena.

Osnovni dio rukopisa je, izgleda, iz kraja XVI stoljeća. Na posljednjem neispisanom listu, naime, nalazi se bilješka, koja je djelomično namjerno izbrisana, a iz koje bi se dalo razumiti — prema onom što se može pročitati — da je ovaj primjerak prepisao Ismail b. Pīr Muhamed Hadži, nastanjen u Sivasu, 1008/1599. godine.

931. ISTO 2837.

Primjerak je nepotpun na kraju. Posljednje poglavlje, čiji je samo početak ovdje naveden, jest كتاب الدعوى .

L. 133; 17,5 × 13. *Nasḫ-ta'līq* starinski, pisan vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Po rubovima nekih listova ima glosa. Papir tamno-bijel i žut, deblji; povez kožni, znatno oštećen, druga korica izgubljena.

Rukopis potiče iz XVI ili XVII stoljeća.

Na početku je sadržaj, pisan kasnije drugim rukopisom, bilješke s područja fikha i tradicije, te imena dvojice ranijih vlasnika (Muhamed Bošnjak i Hafiz Abdulhamid Muftić, muderis u Foči).

932. ISTO 4208.

L. 108; 21,5 × 14,5. *Ta'līq*. Prve dvije stranice i njihovi rubovi ukrašeni su tankim crnim i širokom zlatnom, a ostale stranice crvenom linijom. U vrhu prve stranice je jednostavan unvan u bojama. Samo na rubu prve tri stranice nalaze se glose. Papir tamno-bijel, povez polukožni.

Prepis dovršen 20. zulkade 1024/1615.

(وقع الفراغ من تحرير هذه النسخة الشريفة فى اليوم العشرين من شهر ذى القعدة الشريفة لسنة اربع وعشرين والف)

Na prvom zaštitnom listu je sadržaj. Ispod toga se nalaze tri nečitljiva pečata ranijih vlasnika. Na naslovnoj stranici nalaze se imena dvojice ranijih vlasnika (Munla Fadlullah b. Hasan-hodža iz Ljubinja 1164/1749. i Salih Sidki b. Ibrahim-efendi Hromozade iz Stoca 1317/1899).

933. ISTO 2018.

Primjerak je nepotpun s početka. Prvo poglavlje koje se ovdje nalazi je كتاب الرهن

L. 132; 21 × 15. *Nasḫ*, pisan krupno, u razmaknutim redovima. Papir bijel, deblji; povez polukožni.

Prepisao Aḥmad b. Ḥusayn početkom zulkade 1034/1624.

(قد وقع الفراغ من تحرير هذه النسخة يوم الاربعاء وقت الضحى فى اوائل ذى القعدة سنة اربع وثلثين والف من الهجرة ... عن يد العبد الضعيف ... احمد بن حسين ... سنة ١٠٣٤).

Na rubu prve stranice nalazi se krupan ovalni pečat u kome je upisano ime Ali Dželaluddin-paše koji je namjesnikovao u Bosni 1819.

Na prvoj korici, pri dnu, nalazi se bilješka na turskom jeziku u kojoj se kaže da je 1225/1810. godine, trideseti dan po Đurđevdanu (Rôzihidr) — tj. 6. juna padao snijeg i mraz neprestano tri dana i da je usljed toga kukuruz, voće i povrće stradalo sve do Drine.

Iz biblioteke Fejzijje medrese.

934. ISTO **4440.**

Početak je u ovom primjerku: الحمد الله رب العالمين والعاقبة للمتقين

L. 116; 20 × 13,5. *Ta'līq*. Prvih devet lista dopisano je kasnije drugim, sličnim rukopisom. Stranice su obrubljene crvenom linijom, izuzev dopisanih listova. Po rubovima ima dosta glosa. Papir tamno-bijel, povez otkinut i izgubljen.

Prepisao 'Oṭmān b. Muṣṭafa 1040/1630.

(تم الكتاب عن يد العبد الفقير ... عثمان بن مصطفى ... سنة اربعين والف)

Na početku je sadržaj, te dva poučna stiha Sufjan Sevrije o druženju sa svijetom i bilješke s područja hadisa i fikha. Na naslovnoj stranici, u vrhu, nalaze se tri pečata jednog ranijeg vlasnika, a ispod toga je bilješka sa imenom i pečatom drugog vlasnika (Osman Hilmi, muderis u kasabi Gračanici).

Na kraju se nalaze dove i bilješke manje važnosti.

935. ISTO **2571.**

L. 122; 20 × 15. *Nasḫ*. Papir bijel, deblji; povez polukožni, oštećen, rastavljen od knjige.

Prepisao Muṣṭafa b. Ibrāhīm mjeseca džumadal-ahira 1042/1632.

(تمت بعون الله ... كتبه الفقير ... مصطفى بن ابراهيم ف وقت العصر ف يوم احد فى
ماه جمادى الآخر سنة اثنى واربعين والف)

Na početku je sadržaj. Na naslovnoj stranici su dvije bilješke; jedna s područja medicine o tom, kako se raspoznaje, da li je dijete još u majčinoj utrobi muško ili žensko, a druga poučna, s područja tesavufa.

Uvakufio Svrzo Mehmed, sin Muhamed-agin.

936. ISTO **1982.**

L. 136; 21 × 14,5. *Nasḫ*, s početka (prva 24 lista), a poslije *ta'līq*. Papir tamno-bijel, deblji; povez polukožni, oštećen.

Prepisao 'Abdullah b. Oruč mjeseca ševala 1054/1644.

(تمت تمام بعون الله الملك المنّان فى يوم پنجشنبه فى وقت الزوال فى ماه شوال سنة اربع
وخمسين بعد الف كتبه الفقير عبد الله بن اوروج)

Na nekoliko neispisanih lista s početka nalaze se razne bilješke (početak nekih pisama, poučni stih na perzijskom jeziku, dova, neke jedinice za mjerenje, jedna fetva o pravu preče kupnje, *šuf'a*, izdata od sarajevskog muftije, ajet koji se uči za zaštitu od kuge, nijjet i učenje za dženaze-namaz, jedan lječnički recept na turskom jeziku, bilješka u kojoj se strogo osuđuje čovjek koji bi udario alima ili učenika ili sudiju — ili bi omalovažio alima uopće). Zatim slijedi sadržaj i jedna bajramska hutba. Na naslovnoj stranici nalazi se ime ranijeg vlasnika (Ibrahim b. Hasan el-Haddad), te cijena knjige (200 i 320). Na l. 1^b nalazi se lični pečat u kome je upisano ime: Abdi b. Oruč. Na kraju se nalaze dva stiha na arapskom jeziku u kojima su kraticama navedeni oni dijelovi bravčeta, koje je zabranjeno jesti.

937. Zbirka مجموع 4 **1774.**

L. 131; 20,5 × 14,5. *Ta'līq*. Papir bijel, čvrst; povez polukožni.

1. L. 1—121. ISTO

Pismo krupnije, u razmaknutim redovima. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Po rubovima listova i između redaka ima glosa.

Prepisao Muḥammad b. Muṣlī, 1082/1671.

(وقع الفراغ من تنميقه على يد اضعف العباد محمد بن مصلى ف سنة اثنى وثمانين بعد
الالف)

2. L. 122—125. شروط الصلاة

Kratko djelo o namazu (v. I, 247. i 276).

3. L. 125—128. فرائض شهاب الدين

Kratka risala o diobi nasljedstva (v. br. 922,³).

4. L. 128—131. وصية الامام ابى حنيفة

Kratka risala o vjerovanju od Abu Hanife (Nu'mān b. Ṯābit, umro 150/767).

ḤḪ II, 2015.

Početak ovdje:

هذا كتاب الوصية للامام الاعظم ابى حنيفة قال الايمان هو اقرار باللسان وتصديق
بالجنان ومعرفة بالقلب

Prepisao pod tač. 2—4 Aḥmad b. Husayn 1082—1671.

(كتبه الحقير .. احمد بن حسين فى سنة اثنى وثمانين والف)

Na početku se nalazi nekoliko neispisanih lista na kojima su imena i pečati ranijih vlasnika, bilješke s područja fikha, te sadržaj. Među potpisima i u pečatima vlasnika mogu se pročitati imena: el-Hadž b. Ogli Fejz (?) Abdulbaki 1194/1780, imena »ashabi-kehfa«, Abduhu Muhamed, Muhamed, Husejn Abdulbaki-efendi, Munla Derviš Oručzade, muhtar Ibrahim-efendi, Hafiz Abdulbaki Muhamed b. Hadži Muhamed-aga Džino. Tu je i bilješka o uvakufljenju ovog rukopisa, ispod koje su dva pečata, jedan mali lični, sa imenom: Muhamed Baki i datumom 1276/1859 — i drugi krupniji vakufski, sa imenom: Džino-zade Abdulbaki-efendi i datumom 1284/1867.

Uvakufio Džino-zade Abdulbaki-efendi.

938. ISTO kao br. 926. **1895.**

U rukopisu je naslov: كتاب قدورى

L. 192; 20 × 12. *Nasḫ*, krupniji, pisan u razmaknutim redovima. Stranice su obrubljene crvenom linijom, izuzev dopisanih listova. Po rubovima listova i između redaka ima glosa. Papir bijel, potamnio, listovi dohvaćeni vlagom, tako da je pismo mjestimice oštećeno, naročito po rubovima; povez kožni, sa otisnutim ornamentima na sredini korica, oštećen.

Prepisao Derviš Ṣālih b. Muhammad an-Nawābādī (iz Prusca), učenik Kemal-begove medrese u Sarajevu, krajem mjeseca rebiul-ahara 1096/1684.

(تمت هذا الكتاب بعون الله الملك الوهاب عن يد درويش صالح بن محمد ...
السوخته النوابادى فى بلدة سراى فى مدرسة كمال بك فى اواخر شهر ربيع الآخر سنة ستة
وتسعين والف من الهجرة النبوية).

Na početku se nalaze bilješke s područja fikha, tefsira i tariha, izbrisane vlagom i nečitljive, — te sadržaj. Na naslovnoj stranici je ime i pečat ranijeg vlasnika (Omer Zuhdi — Abduhu Omer 1193/1779).

Uvakufio Bičakčić H. Muhamed, sin Fejzullahov — za muderise i nutarnje učenike Simzade medrese, s tim da se knjiga ne iznosi iz medrese, — 1261/1845 — v. bilješku i lični pečat u rukopisu.

(قد وقف هذا الكتاب بچاقچى الحاج محمد بن فيض الله فى مدرسة سيم زاده فى سراى
لمدرسها والطلبة الساكنين فيها بشرط ان لا يخرج منها لسنة احدى وستين ومائتين والف)

Na kraju se nalaze bilješke s područja fikha.

Iz Šehdine biblioteke.

939. ISTO **4235.**

U rukopisu je naslov: هذا كتاب قدورى

L. 88; 20,5 × 13,5. *Ta'līq* lijep, složen, pisan uvježbanom rukom. Po rubovima listova ima glosa. Papir tamnobijel, čvrst; povez polukožni, omotan u zeleno platno.

Prepisao Mūsa b. 'Abdurrahīm b. Aḥmad, pisar šeriatskog suda u gradu Sinopu (u Kastamoniji na Crnom moru), mjeseca muharema 1107/1695.

(اتممت الكتاب بعون الله الملك الوهاب فى اليوم الثالث من محرم الحرام لسنة سبع ومائة
والف من يد الفقير موسى بن عبد الرحيم بن احمد الكاتب بمحكمة مدينة سينوب)

Na početku se nalaze bilješke na turskom jeziku iz fikha, te poučni stihovi na arapskom jeziku. Na naslovnoj stranici nalaze se naslovi nekoliko manjih djela koja su očito bila u ovom svesku, a kojih sada nema, jer su namjerno iskinuta. To su: المتفرقات – احوال اليمين ترجيح البينات – احكام الناطق . Tu je i bilješka sa potpisom ranijeg vlasnika (Mustafa Muezzinović, Stolac 1249/1833) i nečitak pečat.

Na kraju su bilješke s područja fikha, te naslovna stranica i sadržaj djela احكام الناطق

940. ISTO **2362.**

U rukopisu je naslov: هذا كتاب متن القدورى

L. 217; 19,5 × 13,5. *Nasḫ* starinski, pisan vještom rukom. Nekoliko lista na kraju dopisano je kasnije takođe lijepim rukopisom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Papir žućkasto-bijel i bijel, deblji; povez polukožni; primjerak ima polukožnu futrolu oštećenu.

Rukopis je, vjerovatno, iz XVII stoljeća.

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

941. ISTO **2887.**

L. 210; 13 × 8. *Ta'līq*, vrlo lijep. Dva lista u prvoj polovini dopisana su kasnije drugim, slabim rukopisom. Stranice su obrubljene sa tri tanke crne i jednom širokom zlatnom linijom. Prva stranica, koja je u vrhu imala unvan, zamrljana je, a neki listovi u prvoj polovini su prosuti i neki oštećeni kidanjem i rezanjem. Na rubovima samo prva dva lista ima glosa koje su pisane rukom prepisivača. Papir tamno-bijel, tanak; povez kožni, ruiniran, sa utisnutim ornamentima na koricama.

Rukopis je, vjerovatno, iz XVII stoljeća.

Na početku se nalaze imena i pečati ranijih vlasnika (Derviš Ibrahim b. Abdullah el-Muzaferi 1163/1749. i Muhamed b. Velijjuddin . . .), — te sadržaj, pisan rukom prepisivača u dvoredu, uokviren u tanke crne i šire zlatne linije.

Na kraju su stihovi na turskom jeziku o rastanku od voljenog bića.

942. ISTO **1490.**

Naslov u vrhu prve stranice glasi: هذا كتاب القدورى

L. 119; 19 × 14. *Ta'līq*, pisan uvježbanom rukom. Papir bijel, deblji, listovi u vrhu dohvaćeni vlagom; povez polukožni.

Rukopis potiče iz XVII ili XVIII stoljeća.

Po rubovima listova s početka ima fetvi na turskom jeziku, od kojih je mnoge potpisao Ibrahim, muftija u Beogradu. — Na prvom zaštitnom listu nalazi se pečat preprodavca knjiga Muhamed-age Aganagića.

943. ISTO **2198.**

U rukopisu je naslov: هذا كتاب قدورى

L. 95; 21 × 15,5. *Nasḫ* lijep. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Po rubovima listova i na posebnim umetnutim listićima, te mjestimice između redaka ima glosa koje su, uglavnom, sve pisane rukom istog prepisivača. Papir tamno-bijel, povez kožni, popravljen, sa pozlaćenim ornamentima na koricama.

Rukopis je iz XVII ili početka XVIII stoljeća.

Na početku je zapis, zatim se nalaze razne bilješke, među kojima su mnoge s područja fikha, tumačenje »ebdžeda«, stihovi na turskom jeziku o »tevekkulu« i o starim savjetima za čuvanje zdravlja, bilješke na turskom jeziku o svojstvima (sifatima) Božijih poslanika, sadržaj, te bilješke pisane rukom prepisivača o pojmovima *selef*, *ḫalef* i *mute'eḫḫirun*, zatim o broju pitanja u nekoliko fikhskih djela i niz učitelja Ebu'l-Hasan el-Kudurije. Na naslovnoj stranici je ime i pečat ranijeg vlasnika (Hadži Mustafa, kadija, 1151/1738), te raniji i noviji pečat ove biblioteke.

Na kraju su, na jednoj stranici, pitanja s područja fikha, pisana rukom prepisivača, zatim se nalaze dove koje se »uče« u razne svrhe (protiv ujeda škorpije, protiv ujeda razne gamadi i kukaca, te bilješka u kojoj se kaže da je — navodno — pisac Kudurija izvađen iz majčine utrobe pomoću operacije, pošto mu je majka umrla prije njegova rođenja), — što je sve pisano kasnije, drugim rukopisom.

Uvakufio Svrzo Mehmed-efendija, sin Muhamed-agin, 1931. godine.

944. ISTO **3073.**

L. 135; 16 × 11,5. *Nasḫ* lijep. Naslovi su pisani zlatnim mastilom, a rečenice rastavljene zlatnim tačkama. U vrhu prve stranice je lijep unvan u bojama, u kome je predstavljeno sitno poljsko cvijeće na zlatnoj i plavoj podlozi. Stranice su obrubljene sa tri tanke crne i jednom širokom zlatnom linijom. Posljednja dva lista su izgubljena i dopisana kasnije drugim, slabim rukopisom. Neko je kasnije pogrešno pisao brojeve, kojima je označavao stranice u prvoj polovini (50, 501 = 51, 502 = 52 itd.). Papir tamno-bijel, deblji; povez polukožni, oštećen.

Rukopis je iz XVII ili XVIII stoljeća.

945. Zbirka (مجموع) . 6 **1624.**

L. 197; 20 × 14,5. Pismo različito, od različitih prepisivača. Papir tamno-bijel, deblji; povez polukožni, oštećen.

1. L. 1—16. (قطعة من مختصر القدورى)

Fragmenat iz djela *Muḫtaṣar al-Qudūrī*.

Sadrži dio propisa o namazu.

Nasḫ jednostavan. Listovi ispremetani.

2. L. 17—45. (قطعة من كتاب)كزيده

Fragment djela *Güzīde* na turskom jeziku, o islamskom vjerovanju i lijepom ponašanju. Napisao Muḥammad b. Bālī, koji je živio, vjerovatno, u IX ili X (XV—XVI) stoljeću. Ovo je prerada jednog ranijeg, istoimenog djela, koje je napisao Abū Naṣr b. Ṭāhir b. Muḥammad as-Saraḫsī. Djelo je raspoređeno na 46 poglavlja *(bāb)*, koja su navedena u uvodu.

Pertsch (Berlin t.), 128; Flügel III, 298; Rieu, 249.

Početak ovdje:

..پاى اوله زيراكم دكلى اوقدغم واكرندكم واشتدكم اوردم بو كتابه كتوردم علمك اورندسى الدوغيچون كزيده ديوآدوردم وبالله التوفيق امام سرخسى رحمة الله عليه ايدر .

Nasḫ slab, vokalizovan; u pisanju ima grešaka.

3. L. 46—50. (قطعة من رسالة فى الفرائض)

Fragment neke risale o diobi nasljedstva.

Početak ovdje:

.. نصفان فان ترك اما واختا فللام الثلث وللاخت النصف وما بق فللعصبة ... فصل رجل مات وترك امرأة فللمرأة الربع ومابق فللعصبة .

Ta'līq.

Na kraju se nalaze poučni stihovi.

4. L. 50ᵇ—53. (عِدّة من الاحاديث النبوية)

Zbirka kratkih hadisa, po uzoru zbirki الاربعون حديثا , od nepoznatog sabirača; nepotpuna na kraju. Hadisi su većinom slabe vjerodostojnosti ili su patvoreni.

Početak:

قال النبى من لم يكن صلاته مثل صلاتى فهى مردودة على صاحبها قيل يا رسول الله كيف نصلّى صلوتك

Pismo kao prethodno.

5. L. 54—135. قطع من مجموعة كتب فى الصرف والنحو

Zbirka fragmenata više nepoznatih djela s područja arapske gramatike i sintakse.

Početak prvog fragmenta:

.. للحال والاستقبال تقول يفعل الآن ويسمى حالا وحاضرا اويفعل غدا ويسمى مستقبلاً

Nasḫ od različitih prepisivača. Po rubovima nekih listova ima glosa.

Na listu 136 nalazi se pobožna pjesma na turskom jeziku, u 28 stihova إلهى بالتركية , od nepoznatog sastavljača.

Početak joj je:

كلمدوك انصافه اى نفس توبه كل توبه
كجمدوك اصلا هوادن توبه كل توبه

Završetak je:

بوفنا عمره اينانمه برنفسدر عاقبت
بواقار صوبه طالمه توبه كل توبه

Kroz ilahiju se ponavlja refren: توبه كل

Nasḫ-ta'līq.

Na kraju je bilješka sa datumom spjeva ili prepisa: mjeseca muharema 1148/1735.

Na l. 137ª je druga *ilahija* u 7 stihova, tesavufskog pravca, također na turskom jeziku. Početak joj je:

ابراهيم بر سلطـــان ايـــدى كلدى طوبندى عشق ميدانده

U stihovima se aludira na poznatog asketu iz III/IX stoljeća Ibrahim b. Edhema (umro 261/874).

U dnu stranice je bilješka u kojoj se kaže da je prepisao Hasan 1147/1734.

Na listovima 137ᵇ—186 nalaze se formulari raznih službenih dopisa, potvrda i pisama na turskom jeziku, te nekoliko zapisa za razne bolesti. U formularima se navode nazivi nekih naših kasaba, naročito Zvornika.

Na l. 153 nalazi se prepis privatnog pisma Šejha Muhameda iz Užica (Užičkog Šejha), koje on šalje nekom svom »starom i dobrom« prijatelju Jahja-efendiji. U pismu ga obavještava o svom dobrom zdravlju, o svojoj namjeri da ga posjeti »ako to bude moguće«, o posjeti Jahja-efendijinog sina Muhameda Šejhu, te o želji »da posljedica razgovora sa njegovim sinom bude korisna«. Ujedno ga tješi i preporučuje mu izdržljivost u svim poteškoćama koje ga mogu zadesiti kad radi i postupa pravilno »prema svom najboljem znanju« (ilumu), pozdravljajući »sve prijatelje oko njeg«.

6. L. 187—197. (رسالة فى الصرف بالتركية)

Risala o arapskoj gramatici, na turskom jeziku, od nepoznatog pisca.

Početak:

علم صرفك مندرج اولان بابلرى اوتوز بش بابدر

Nasḫ slab, vokalizovan. Rukopis je prilikom uvezivanja okrenut obrnuto.

Svi rukopisi ove zbirke potiču iz XVII ili XVIII stoljeća.

Iz biblioteke Fejzijje medrese.

946. ISTO **884.**

U vrhu prve stranice je zabilježen naslov: هذا قدورى

L. 120; 20 × 15. *Ta'līq* sa nešto *nasḫa*. Po rubovima listova ima glosa. Papir tamnobijel; povez kožni, oštećen, sa lijepim pozlaćenim ornamentima na koricama.

Prepis dovršen 1119/1707. Ime vlasnika na kraju (a možda je to ujedno i prepisivač) namjerno je izbrisano (može se pročitati samo: Hafiz Derviš . . . b. Husejn-efendi).

Na naslovnoj stranici je bilješka na turskom jeziku, u kojoj se navodi kratka dova i ajet iz Kur'ana, što se uči nad bolesnikom radi ozdravljenja.

Na kraju, na dodatim listovima, nalaze se bilješke iz fikha, salavati i dove, što je pisano kasnije drugim rukopisom.

Iz biblioteke Sultan Ahmedove medrese u Zenici.

947. ISTO **2406.**

U rukopisu je naslov: كتاب قدورى

L. 131; 20 × 14. *Nasḫ-ta'līq*. Na rubovima malog broja listova ima nešto glosa. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir bijel, glat; povez polukožni, oštećen.

Prepis dovršen 1128/1715.

(تمت تمام سنة ١١٢٨)

Na naslovnoj stranici nalazi se fetva na turskom jeziku, koju je potpisao Hadži Muhamed, muftija u Travniku, zatim kraća bilješka iz fikha. Tu su na rubu i dvije upute na turskom jeziku za zapise protiv kradljivaca.

Uvakufio Husejn b. Mustafa, za Ajina-begov (u narodnom izgovoru: Ajni-begov) mekteb u Sarajevu 1226/1811.

948. ISTO **626.**

U vrhu prve stranice naslov je: هذا كتاب قدورى

Početak u ovom primjerku je: الحمد لله الواحد العدل الصمد

L. 136; 21,5 × 15,5. *Nasḫ* slab. Papir bijel, deblji, povez polukožni.

Prepisao Muḥammad b. Muṣṭafa, 1165/1751.

(تم الكتاب ... سنة ١١٦٥ صاحبه ومالكه محمد بن مصطفى)

Na naslovnoj stranici nalazi se hadis, u kome je sadržana posebna dova, koja se uči radi postizanja nadarenosti u teološkoj nauci.

Na kraju su bilješke sa područja fikha, pisane rukom prepisivača, te obrazac molbe i ovlaštenja (murasele) na turskom jeziku, za imamsku i hatibsku službu u džamiji.

Uvakufio Hadži Omer-efendī Hajrizade Iskopjevi (iz Prusca), oko godine 1184/1770 (v. bilješku i pečat u rukopisu).

949. ISTO **3693.**

L. 164; 18 × 12. *Ta'līq*. Nekoliko lista na kraju dopisano je kasnije drugim, slabijim rukopisom, *nasḫom*. Prve dvije stranice su obrubljene sa tri tanke crne i jednom širokom zlatnom, a ostale crvenom linijom. U vrhu prve stranice je unvan u bojama. Po rubovima listova ima sitno pisanih glosa. Papir bijel, potamnio, listovi pri kraju dohvaćeni vlagom; povez kožni, oštećen.

Prepis dopisanih listova dovršen je 1183/1769. Inače, raniji dio rukopisa potiče, vjerovatno, iz XVII ili početka XVIII stoljeća.

Na naslovnoj stranici su kraće bilješke sa područja fikha.

Uvakufio muderis Čolaković Bešir-efendija.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

950. Zbirka (مجموع) , 2 **1763.**

L. 177; 20,5 × 14. *Nasḫ* i *ta'līq* od različitih prepisivača. Papir tamno-bijel i bijel, mnogi listovi dohvaćeni su vlagom; povez kožni, popravljen, sa otiskom ornamenata na sredini korica.

1. L. 1—143. ISTO

U rukopisu je naslov: هذا كتاب قدوری

Nasḫ lijep, mjestimice vokalizovan u prvoj polovini rukopisa. Druga polovica je dopisana kasnije, drugim rukopisom. Po rubovima nekih listova, naročito s početka, ima glosa. Na kraju dopisanog dijela kaže se, da je prepisao neki Yūsuf, vjerovatno u XIX stoljeću. Prvi dio je iz XVIII stoljeća.

2. L. 145—171. (مسائل فقهية متفرقة)

Zbirka raznih pitanja s područja hanefijskog fikha, sabrana po raznim djelima, od nepoznatog sabirača. Na rukopisu nema naslova, a gornji naslov dat je prema sadržaju. Slični naslovi ovom nalaze se u katalogu Kairske biblioteke (Kairo, I, 462).

Početak je ovdje poslije besmele:

ياايها الذين آمنوا يا حرف نداء ايها تنبيه الذين اسم ناقص يحتاج الى الصلة (فى الخط :
الصلوت) وعائد آمنوا فعل وفاعل اذا قمتم الى الصلوة ... مسئلة ولو ماتت دجاجة بغير ذبح
والبيضة فيها طاهرة واذا ماتت البقرة بغير ذبح ... باب الجنائز تغسل المرأة زوجها بالاجماع

Rukopis je, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu i na naslovnoj stranici pod t. 1 nalaze se bilješke na arapskom i turskom jeziku s područja fikha, arapskog jezika i liječenja na razne načine (đovom, zapisom i lijekovima). Na listu 144 nalazi se jedna dova na turskom jeziku i bilješke na istom jeziku s područja arapske gramatike.

Na listovima 172—177 su razne dove i bilješke.

951. ISTO **2689.**

U rukopisu je naslov: هذا كتاب قدوری

L. 148; 18,5 × 14. *Nasḫ-ta'līq*, pisan uvježbanom rukom. Posljednji list je dopisan drugim, slabijim rukopisom. Po rubovima listova ima glosa. Papir tamno-bijel i bijel, deblji; povez polukožni, oštećen.

Primjerak je prepisao nepoznati prepisivač, vjerovatno u XVIII stoljeću. Posljednji list prepisao Ḥasan b. 'Alī, u kasabi Gračanici, 1219/1804.

952. ISTO **3970.**

U rukopisu je naslov: قدوری

L. 130; 21 × 15,5. *Ta'līq* s početka i poslije *nasḫ*, krupniji, pisan različitim perom, u proredu. Po rubovima nekih listova ima komentara. Papir bijel, deblji, čvrst; povez polukožni, oštećen.

Rukopis je iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu su kraće dove na arapskom jeziku.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

953. ISTO **2099.**

U rukopisu je naslov kasnije stavljen: مختصر القدورى

L. 101; 19,5 × 12. *Ta'līq* sitan, složen, pisan vjestom rukom. Na posljednja dva lista pismo je bez tačaka. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Po rubovima nekih listova ima nešto glosa. Papir bijel, povez polukožni.

Rukopis potiče iz XVIII ili XIX stoljeća.

Na nutarnjoj strani prve korice su poučne izreke. Na početku je sadržaj. Na naslovnoj stranici je bilješka na turskom jeziku o rođenju nekog djeteta (Mustafa, sin Omerbegov, rođen je 20. redžeba 1249/1833, što je zabilježio Mustafa, sin Salihov). U dnu iste stranice je bilješka i pečat sa imenom ranijeg vlasnika (Muhamed b. H. Mustafa b. Jusuf, koji je najprije bio muezzin Gazi Husrev-begove džamije u Sarajevu, a poslije imam i vaiz u tvrđavi Krupa, 1237/1821).

Na kraju je bilješka slična prethodnoj, u kojoj se kaže da je navedeni vlasnik (ovdje potpisan: Muhamed Fehmi) kupio ovaj rukopis u Sarajevu, — cijena 61 para, 1237/1821. Ispod ove bilješke nalazi se druga, u kojoj se kaže, da je rukopis potom kupio Munla Mustafa Čizmo, sin Salihov, iz Prusca (kal'ai Akhisar), u Kuršumliji medresi u Sarajevu; cijena 7 groša, 21. džumadel-ula 1249/1833. U trećoj bilješci, ispod prethodne, kaže se da je ovaj rukopis napokon dobio u svoj posjed Hadži Omer Hilmi, sin Ibrahimov, iz Prusca, 1255/1839.

Uvakufio ovaj posljednji vlasnik H. Omer-efendi el-Akhisari (v. ovalni veliki pečat u rukopisu. Datum u pečatu je: 1284/1867).

954. ISTO **4549.**

U vrhu prve stranice naslov je: هذا كتاب القدورى

L. 114; 19,5 × 14,5. *Nasḫ* krupniji, pisan u proredu. Po rubovima listova i između redaka ima komentara. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Papir tamnobijel, glat, čvrst; povez kožni, oštećen.

Prepis dovršen u četvrtak, posljednjeg dana zulhidže 1217/1802.

Na završetku su uobičajeni prigodni stihovi, u kojima prepisivač traži od čitaoca, da se moli za njeg.

Na početku je sadržaj. Na naslovnoj strani su bilješke s područja fikha i jedan zapis protiv astme. Na kraju ima više otisaka nečijih ličnih pečata, od kojih se samo u jednom može pročitati ime Sulejman b. Hasan.

Iz biblioteke Riđanovića, iz Mostara (poklon nasljednika).

955. ISTO **787.**

L. 140; 18,5 × 13. *Nasḫ* krupniji, mjestimice vokalizovan. Posljednja stranica dopisana je kasnije drugim rukopisom, krupnijim perom. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Po rubovima malog broja listova ima nešto glosa. Papir bijel, povez polukožni, omotan u zeleno platno.

Rukopis je iz početka XIX stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu i na naslovnoj stranici nalaze se imena ranijih vlasnika sa njihovim ličnim pečatima (Hafiz Salih Redža'ī, kadija u Travniku, 1249/1833, Muhamed Asim, pisar u kancelariji — »medžlisi-kalemu« 1280/1863. i Ismail Abdullah-agazade).

Na kraju je jedan apokrifni hadis o osvajanju Rima.

956. ISTO **4545.**

L. 147; 20,5 × 14,5. *Nasḫ*, sa nešto *ta'līqa*, krupniji, pisan u proredu. Po rubovima listova i između redaka, u prvoj polovini, ima tumačenja na turskom jeziku. Papir tamno-bijel, glat, čvrst, listovi su dohvaćeni vlagom; povez kožni, jednostavan.

Rukopis je iz XIX stoljeća.

Na naslovnoj stranici je bilješka s područja nasljednog prava, te ime i lični pečat ranijeg vlasnika (Mustafa b. Abdullah Bojozade, — Bojić, 1271/1854), koji je, držimo, i prepisivač ovog primjerka. Na kraju je dova za pomoć islamskoj vojsci, bilješka s područja fikha, te kraći hadis.

Poklon nasljednika Riđanovića iz Mostara.

957. حَذَق العيون فى شرح مختصر القدورى **821.**

Komentar Kudurijinom *Muḫtaṣaru*. Napisao 'Abdullāh b. Ḥusayn b. Ḥasan b. Ḥāmid (živio u VI/XII stoljeću). Naslov djela i ime autora navedeni su prema uvodu rukopisa. Vrijeme u kojem je pisac živio označeno je prema ḤḤ.

ḤḤ II, 1634.

Početak prema ḤḤ (n. m.) je: الحمد لله على عواطف كرمه

U našem primjerku početak se ne nalazi, jer su listovi iskidani.

To je vrijedan, sažet komentar u dva sveska, od kojih se ovdje nalazi samo prvi svezak. Rukopis je mnogo oštećen vlagom, pa mu se ne može dati potpun opis. Pisac je djelo posvetio sultanu Muhamedu Ebu'l-Fethu. To je prema H.H. (n. m.), ali to nije u skladu sa označenim vremenom kad je pisac živio, — jer je sultan Mehmed Osvajač živio u IX/XV stoljeću. U našem primjerku ne nalazimo ime dotičnog sultana zbog oštećenosti listova.

L. 248; 20 × 13. *Ta'līq* sitan, složen, pisan veoma uvježbanom rukom. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po rubovima listova u prvoj polovini ima glosa. Papir tamno-bijel, čvrst, listovi i pismo znatno su oštećeni vlagom, tako da su mnogi listovi struhli, naročito pri vrhu; povez kožni, posve oštećen. Primjerak je velikim dijelom uništen. Zbog važnosti i rijetkosti djela biblioteka ga ipak čuva.

Rukopis, vjerovatno, potiče iz XVI stoljeća.

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

958. (شرح على مختصر القدورى) 4541.

مجهول فى اوله خرّم

Komentar Kudurijinom *Muḫteṣaru*, nepoznat, od nepoznatog pisca, nepotpun s početka, pa se nije mogao ustanoviti njegov identitet. Poređenjem sa komentarima, koje ovdje imamo, ustanovljeno je, da ovaj komentar nije ni jedan od njih. Gornji naslov dat je prema sadržaju i smislu rada.

Istina, na gornjem prerezu listova, neko je napisao naslov: مشكلات قدورى , ali nam nije bilo moguće ustanoviti, da li je taj naslov tačan, pa je za nas ostao posve nesiguran. Sam po sebi, taj naslov je nejasan, jer je, obzirom na sadržaj, trebalo bar da glasi: شرح مشكلات القدورى . No, kad bi bio i ovakav naslov, bio bi opet neodređen, jer su u literaturi poznata dva ili tri djela pod takvim ili sličnim naslovom, pa je neizvjesno, koje bi ovo bilo, — ako je uopće i jedno od njih. (شرح مشكلات القدورى ili حل مشكلات القدورى pisali su: Ebū Bekr 'Alāuddīn Muḥammad b. Aḥmad as-Samarqandī — ? —, umro oko 540/1145; Aḥmad b. Muḥammad b. Muẓaffar ar-Rāzī al-Ḥanafī, umro 500/1106 — i Muḥammad b. Muḥammad al-Kerderī, umro 642/1244, v. ḤḤ II, 1632 i 1634 i AM I, 81; II, 90, 122).

Osnovni tekst označen je sa riječi قوله , i od istog se navode samo kraći, mjestimični dijelovi, koji se tumače. Tumačenje je prilično opširno. Karakteristično je da se u tumačenju često navodi i mišljenje šafiijskog, a ponekad i kojeg drugog mezheba. Osim toga, u tumačenju se izlažu razna pitanja, koja su makar u daljoj vezi sa osnovnim pitanjem, i ova dalja, posebno formulisana pitanja, daju se obično pod naslovom: مسئله . Ovakvih *mesela* ima više, naročito pri kraju. Komentator se često poziva na ranije izvore, i to obično one najstarije, pa se može uzeti, da je i porijeklo ovog komentara starog datuma, vjerovatno iz XV ili XVI stoljeća.

Početak je ovdje:

...ووصل الى موضع يجب غسله فى الجنابة او فى الوضوء وهو الموضع الصحيح دون المجروح ونظيره لو نزل الدم الى قصبة الانف

Prvo poglavlje je:

باب التيمم التيمم فى اللغة عبارة عن قصد وفى الشريعة عبارة عن قصد مخصوص وهو القصد الى استعمال التراب فى الاعضاء قوله الميل ... قوله والتيمم ضربتان

Posljednje poglavlje je:

كتاب الوصايا الوصايا جمع وصية وهى اسم من اوصى ووصى

Cijelo ovo poglavlje sastoji se, uglavnom, od raznih mes'ela.

Završetak je:

مسئلة فان سألك سائل عن رجل له اربع نسوة فخرج الى سفر ... مسئلة الجواب فقل له كان هو رجلا يهوديا فلما سافر قد اسلمت واحدة منهن ... ويوم الخامس اسلم الرجل اليهودى فيحللن جميعا والله اعلم تمت تمام

L. 99; 19 × 12. *Nasḫ*, specifičan, sa nešto *ta'līqa*, pisan neuobičajeno sitno, veoma oštrim perom, u stisnutim redovima (po 25 na svakoj stranici). Zbog tako sitnog i stisnutog pisma, moglo je ovo prilično veliko djelo izaći u ovako malom obimu. Papir bijel, glat, tanak, čvrst; povez polukožni, jednostavan.

Rukopis je iz XVI ili XVII stoljeća.

Na nutarnjoj strani prve korice je bilješka s područja fikha, pisana, čini se, rukom prepisivača, te stihovi na arapskom jeziku od Jahja-efendije, u pohvalu fikhskog djela *Durer* i njegova komentara *Gurer*. Stihove je prepisao neki Šejh Abdullah. Na kraju, na jednom neispisanom listu, nalazi se popis nečijih knjiga.

Poklonio Ahmed-efendija Selimović, kadija.

959. كتاب الينابيع فى معرفة الاصول والتفاريع 482.

Komentar Kudurijinom *Muḫtaṣaru*. Napisao Abū 'Abdullāh Muḥammad (Maḥmūd) b. Ramaḍān ar-Rūmī al-Ḥanafī.

Pisac je bio muderris medrese Halevijje u Halepu. Djelo je dovršio 616/1219.

GAL I, 175; ḪḪ II, 1632.

Početak:

الحمد لله الذى اوضح السبيل للسالكين ونور بنوره قلوب الشاكرين ... قال العبد
المذنب ابو عبد الله محمد (وفى نسخة محمود) بن رمضان اصلح الله باله وتقبّل اعماله اما بعد

L. 239; 27 × 17. *Nasḫ* starinski. Na rubovima nekih listova s početka ima glosa. Papir žućkast, deblji; prvih nekoliko lista oštećeni su upotrebom, a listovi pri kraju dohvaćeni vlagom; povez polukožni.

Prepisao 'Omar b. Selmān 7. rebiul-evela 717/1317.

(تم الكتاب بعون الله تعالى وحسن توفيقه فى يد العبد الضعيف ... عمر بن سلمان ...
تحريرا فى اليوم السابع من ربيع الاول سنة سبع عشر وسبعمائة)

Na drugom zaštitnom listu, nalazi se kratka bilješka na turskom jeziku, u kojoj se kaže da je rukopis vlasništvo muallima Ahmed-efendije Mostarca. Na slijedećem listu je sadržaj, napisan kasnije. Na naslovnoj stranici je naslov, iznad koga je prost nacrt petokrake zvijezde (simbol Kantamirine biblioteke), što je stavljeno kasnije slabim rukopisom.

Iz Kantamirine biblioteke.

960. ISTO 1811.

U rukopisu je naslov: ينابيع من الفقه

L. 106; 20 × 11,5. *Ta'līq*, sa nešto *nasḫa*, sitan, složen, pisan vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Stranice, izuzev prve dvije, obrubljene su crvenom linijom. Papir bijel, glat, čvrst; povez kožni, sa zlatnim ornamentima na sredini korica.

Prepisao Derviš 'Alī al-Ayyūbī, mjeseca džumadal-ula 1112/1700.

(تمت الكتاب بعون الله الملك الوهاب فى شهر جمادى الاولى فى سنة اثنى عشر ومائة
بعد الالف كتبه الفقير الحقير درويش على الايوبى ...)

Na naslovnoj stranici nalaze se imena dvojice ranijih vlasnika. (Ebu Bekr b. Rustem b. Ahmed b. Mahmud eš-Širvani — من كتب ابى بكر بن رستم بن احمد بن محمود الشروانى . To je turski učenjak, pisac i visoki službenik, umro u Istanbulu 1139/1726, koji je imao biblioteku vrijednih knjiga. Drugi vlasnik je Izzet Salih-efendi Hromozade, koji kaže da je rukopis kupio). Ispod imena drugog vlasnika nalazi se njegov lični mali pečat i drugi njegov veliki vakufski pečat, a ispod toga je pečat ove biblioteke.

Na kraju je sadržaj.

Uvakufio Hromozade Izzet Salih-efendi.

961. السراج الوهّاج الموضح لكل طالب محتاج 279.

شرح مختصر القدورى

Komentar djelu *Muḫtaṣar al-Qudūrī*. Napisao (Abu'l-'Atīq) Abū Bakr b. 'Alī b. Muḥammad al-Ḥaddād al-'Abbādī al-Ḥanafī, umro 800/1397. To je dosta opširan komentar, koji je nekada bio i popularan. Ime autora navedeno je prema rukopisu.

ḪḪ II, 1631; GAL, S. I, 296.

Primjerak je nepotpun.

Dijelovi III i IV u jednom svesku (الجزء الثالث والرابع فى مجلد), od kompleta koji je imao više dijelova i koji je ispisan rukom istog prepisivača.

U rukopisu je naslov oštećen i teško čitljiv:

الجزء الثانى (والصواب : الثالث) من السراج الوهاج الموضح لكل طالب محتاج
تأليف الشيخ الامام العالم العلامة الحبر البحر الفهامة ... ابى بكر بن على بن محمد الحداد
الفقيه ابى حنيفة العصر العبادى الحنفى ... رضى الله عنه وارضاه وجعل الجنه مُنْقَلَبَه ومثواه
بمحمد وآله صلى الله عليه وعلى اله وسلم تسليما كثيرا ورضى عن اصحاب رسوله اجمعين ...

Dio treći sadrži poglavlja: كتاب الحج do كتاب الاقرار , a dio četvrti: كتاب الاجارة do كتاب الوقف . U naslovu trećeg dijela napisano je: الجزء الثانى (II dio). Međutim, sravnjavanjem sadržaja sa štampanim primjerkom *Muḫtaṣara* i sa slijedećim IV dijelom istog komentara ovdje, vidi se da je to pogrešno i da treba da stoji kako smo naveli الجزء الثالث . Osim toga, na samom rukopisu može se primijetiti da je neko namjerno brisao i mijenjao raniji naslov, pa mjesto riječi الثالث u naslovu stavio je riječ الثانى .

L. 259 (116 + 143 u produženoj folijaciji); 26 × 18,5. *Nasḫ* starinski, pisan vještom rukom. Mastilo se ne da brisati. Papir tamno-bijel, deblji. Na rubovima nekih listova po uzdužnom prerezu nalaze se pričvršćeni svileni končići, a neke uzdužne margine su odrezane, očito radi uklanjanja bilješke o uvakufljenju, koja je tu postojala. Posljednji list trećeg dijela odrezan je pri dnu. Na naslovnoj stranici četvrtog dijela izbrisana bilješka o uvakufljenju. Povez je platneni, nov, sa nalijepljenom kožom na koricama, prenesenom sa starog kožnog poveza, koji je bio dotrajao.

Prepisao oba dijela 'Oṯmān b. Muḥammad b. Muḥammad b. 'Oṯmān al-Mālikī aṭ-Ṭūḫī (i to treći dio 20. safera, a četvrti 27. rebiul-ahira) 868/1463. Prepis je sačinjen za nekoga po narudžbi.

(نجز هذا الجزء المبارك بحمد الله وعونه على يد كاتبه الفقير ... عثمان بن محمد بن محمد
بن عثمان المالكى الطوخى و وافق الفراغ من كتابته فى يوم الاحد سابع عشرين شهر ربيع الاخر
سنة ثمان وستين وثمانمائة غفر الله لكاتبه ولمن كتب برسمه ...)

Na početku, na jednom oštećenom listu, nalazi se sadržaj oba dijela, napisan kasnije. Na naslovnoj stranici, koja je takođe oštećena, nalazi se, pored naslova, jedan nečitak lični pečat, dva potpisa ranijih vlasnika (jedan je nečitljiv, a drugi glasi: Ebu Bekr el-Hibravi). Ispod toga se nalazi bilješka na arapskom jeziku, u kojoj je Hadži Mustafa-aga b. Muhamed, dvorski aga (u Istanbulu, — Kzlar-aga) vlastoručno zabilježio, da je rukopis uvakufio za svoju džamiju, koju je sagradio u kasabi Jenidžei — Jajce (Mrkonjić Grad — Varcar Vakuf). Njegova vakufnama napisana je i ovjerovljena u Istanbulu 1003/1594, pa je vjerovatno oko toga vremena nabavio i ovaj rukopis za džamiju i na njemu, kako se razumi, vlastoručno napisao bilješku o uvakufljenju.

(وقفت وقفا صحيحا شرعيا ... فى جامعى المبنى بقصبة يكيجة بايجه ... وانا افقر
الورى الحاج مصطفى اغا بن محمد .. اغاء دار السعادة)

Iz biblioteke Fejzijje medrese.

962. ISTO **3830.**

U rukopisu je naslov:

الثالث من كتاب السراج الوهاج فى شرح مختصر الشيخ ابى الحسن للشيخ الامام العالم الزاهد
ولى الله ابى بكر بن الحداد اليمنى الزبيدى

Svezak treći od drugog kompleta. Sadrži poglavlja od كتاب الرهن do كتاب الغصب .

L. 171; 27 × 18,5. *Nasḫ* starinski, pisan vještom rukom. Osnovni tekst pisan je crvenim mastilom. Na listovima 20 i 152 po jedna stranica ostala neispisana, a tekst se nastavlja na slijedećoj stranici. Nije jasno, zašto je to učinjeno. Papir tamnobijel, deblji; povez kožni, omotan u zeleno platno.

Prepis dovršen 875/1470, kako se može razumjeti iz bilješke na kraju, u kojoj datum nije čitko napisan.

(وقع الفراغ من تعليق هذا الجزء المبارك من السراج الوهاج شرح مختصر القدورى نهار
الخميس سادس عشرين جمادى الاخر سنة خمس وسبعين وثمانمائة)

Na početku se nalazi sadržaj, napisan kasnije.

Uvakufio Ahmed-aga za javna predavanja (dersi-ām) u Mostaru. Bilješku o tom napisao je Muḥamed, »starješina ljekara«.

(باب السعادة اغاسى احمد اغانك موستارده وضع ايتدوكى درس عام لكه وقف
اولنمشدر حرّره الفقير محمد رئيس الاطباء)

Po donjem prerezu listova ispisan je naslov kasnije.
Iz Karađoz-begove biblioteke.

963. الجوهرة النيرة 3356.

مختصر السراج الوهاج فى شرح مختصر القدورى

Skraćena prerada prethodnog komentara السراج الوهاج od istog autora. Pisac je ovim skratio svoj prethodni, opširni komentar radi lakše upotrebe.

ḤḤ II, 1163; GAL, S. I, 296.

Ovaj primjerak je raspoređen u dva sveska, od kojih se ovdje nalazi samo drugi svezak. Naslov u rukopisu je:

الجزء الثانى من كتاب الجوهرة فى الفقه شرح مختصر للشيخ الاوحد العالم ابى الحسين احمد بن محمد بن جعفر البغدادى القدورى للشيخ الامام العالم العلامة البارع المتقن الورع الزاهد سراج الدنيا والدين ابو بكر بن على بن محمد الحداد

Svezak drugi, sadrži poglavlja od كتاب النكاح do konca djela.

L. 286; 20 × 14,5. *Nasḫ* sa nešto *ta'līqa*, pisan uvježbanom rukom. Stranice su obrubljene sa dvije crvene linije. Papir tamno-bijel, povez kožni, oštećen, sa utisnutim ornamentima na koricama.

Prepis dovršen u XI/XVII stoljeću, kako se može razumjeti iz nejasne bilješke na kraju, koja je napisana u obliku zagonetke.

(وكان الفراغ من نسخها فى الجزء الحادى عشر من النصف الآخر من اليوم الثانى من الثلث الاول من النصف الاول من الشهر الرابع من العام العاشر من الخُمُس الرابع من العشر الثانى من النصف الثانى من القرن الاول من العقد الثانى بعد الهجرة)

Na početku se nalazi potpis i mali pečat jednog ranijeg vlasnika (Mustafa Rasih Sarkozade —? muderis), te sadržaj.

Na naslovnoj stranici, ispod naslova, nalazi se bilješka i lični pečat drugog vlasnika (Murat-kapetan, tj. Gradaščević), te kratka bilješka u kojoj se kaže da je isti uvakufio ovaj rukopis 1235/1819.

964. تصحيح القدورى 2396.

Djelo o objašnjenju jačih mišljenja i stanovišta u Kudurijinom *Muḫtaṣaru*, koja treba usvojiti i odabrati za praktičnu primjenu. Naslov je prema rukopisu i prema Brockelmannu. ḤḪ (II, 1634) donosi ovo djelo pod naslovom الترجيح والتصحيح على القدورى , a Kairo (I, 410): تصحيح مختصر القدورى . Napisao Qāsim b. 'Abdullāh Ibn Qutlubuga al-Ḥanafī, umro 879/1474.

GAL I, 175; S. I, 296.

Početak poslije besmele:

وبعد فان الشيخ الامام العلامة زين الدين قاسم الحنفى يقول انى قد رأيت مَنْ عمل فى مذهب ائمتنا بالتشهى حتى سمعت من لفظ بعض القضاة وهلْ ثَمَّ حجرٌ فقلت نَعَم اتباع الهوى حرام والمرجوح فى مقابلة الراجح بمنزلة العدم والتّرجيح بغير مرجح فى المتقابلات ممنوع

L. 101; 20 × 12. *Nasḫ-ta'līq* sitan, složen, pisan uvježbanom rukom. Papir bijel, glat, tanak; povez kožni, sa zlatnim ornamentima na koricama, ima polukožnu futrolu.

Prepisao neki Ḫalīl, bez oznake datuma.

(كتبت جميع الكتاب وهو تصحيح القدورى للشيخ قاسم ... الشهير بقوتلوبغا وانا الفقير خليل)

Rukopis je iz XVIII stoljeća.

Na početku je sadržaj. Na naslovnoj stranici je naslov, sitno zabilježen. Ispod toga je pečat Šehdine i ove biblioteke. Na posljednjem listu nalaze se isti pečati.

Iz Šehdine biblioteke.

الكشف لمختصر القدورى

965. لم يعلم مؤلفه 692.

Komentar Kudurijinom *Muḫtaṣaru*, od nepoznatog pisca. Po presjeku listova naslov je: كشف على القدورى . Djelo je dosta kratko. Posvećeno je sultanu Muhamedu, sinu Murat-hana, kako se to kaže u uvodu. Nije samo izvjesno, da li je tu riječ o Muhamedu II, sinu Murata II, osvajaču Istanbula (umro 886/1481), ili o Muhamedu III, sinu Murata III (umro 1012/1603). Bibliografski izvori i katalozi, koji su nam na dohvatu, ne spominju ovaj komentar, iz čega bi se moglo zaključiti, da je ovo jedinstven primjerak. Prema navedenom, rad je nastao u XV ili XVI stoljeću.

Početak:

نحمدك يامن بيده الخير والجود وليس فى الحقيقة غيره موجود ... اما بعد فلما رأيت القدورى فى علم الفقه مع صغر حجم و وجازة نظم كتابا مشتملا على مسائل لطيفة ومحتويا على فوائد شريفة ولم يتفق له شرح يذلّل صعابه ويخرج من قشره لبابه ... واختلج فى قلبى ان اكتب له شرحا ينحلّ به القافله ومعانيه ... وحاولت الوصول به الى حضرة من خصه الله تعالى باوفر حظ من العلى واوفى من الفضائل العلميةّ والعمليةّ بالقدحين الرقيب والمعلى ... سلطان محمد بن مراد خان ... وسميته بكشف له يكشف عن مخدراته قناعه

L. 341; 21,5 × 15. *Ta'līq* sa nešto *nasha*, pisan uvježbanom rukom. Osnovni tekst pisan je crvenim mastilom. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Na rubovima samo malog broja listova ima nešto glosa. Papir bijel, deblji, povez kožni, oštećen, sa utisnutim ornamentima na koricama.

Prepisao Abū Bakr b. Muṣṭafa b. Muḥammad, u gradu Haniji (Kanea, na ostrvu Kreti, Kandiji), polovinom ševala 1140/1727.

(وقع الفراغ عن تنميقه بعون الله وحسن توفيقه على يدى العبد الضعيف ... ابو بكر بن مصطفى بن محمد ... فى نصف من شهر شوال فى يوم الاثنين وقت الضحى فى البلدة المحروسة حانيه لسنة اربعين ومائة والف)

Na početku je sadržaj. Na naslovnoj stranici nalazi se bilješka, u kojoj se kaže da je vlasnik rukopisa Hasan b. Mustafa, nadčauš u gradu Haniji, 1223/1808.

(مما انعمه الله تعالى الى عبده الفقير حسن بن مصطفى سرچاوش يرلويان حانيه سنة ١٢٢٣ عفى عنه)

Ispod toga je njegov mali lični pečat u kome je upisan datum 1220.

Na kraju, na posebnom listu, je tumačenje jednog ajeta, prepisano rukom istog prepisivača. Ispod toga su dva stiha, u kojima prepisivač kaže da će uskoro ostati poslije njega njegov rukopis i da je ovo on pisao samo zato, da onaj ko bude čitao, moli Božiju milost za njeg.

Uvakufio H. Muhamed Bičakčić iz Sarajeva za Gazi Husrev-begov mekteb, 1264/1847, — s tim da se knjigom koristi tadanji hodža mekteba Ali-efendija Višegradlija dok je god on živ, a poslije njegove smrti da se na isti način knjigom koriste svi muallimi dotičnog mekteba redom kojim budu postavljani. Isto tako dotični muallimi određuju se za muteveliju ovog djela (v. bilješku na rubu prve i posljednje stranice).

(اشبو كتاب مستطاب واقف الحاج محمد بچاقجى غازى خسروبك نام صاحب الخيرات مكتب شريفنده وقف صحيح مؤبد ايله وقف وحبس ايدوب شو شرطله كه مكتب خواجه سى اولان ويشغرادلى على افندى حال حياتنده اولدقجه كيفما يشاء مطالعه ومذاكره ايدوب بعد وفاته مكتب مذكورك هركيم معلمى اولورسه مطالعه ومذاكره سنه تصرف اوله الى يوم القيمة بو منوال اوزره شرط ايلدم اما اتلاف واضاعته مؤدى مكتب شريف مذكوردن اخر يرده مطالعه وعاريت وبيع ورهن اولنمقدن حذر اولنه وهركيم مكتب مذكورك معلمى صبيان اولورسه الى يو القيمة اشبو كتابه انى متولى ايلدم سنه ١٢٦٤ وانا الفقير الواقف الحاج محمد بچاقجى) .

Na rubu stranice 108 nalazi se bilješka na arapskom jeziku, u kojoj se kaže da riječ اقالة (razvrgnuti kupoprodajni ugovor) »bosanskim jezikom znači — raspazariti«. Bilješka je napisana istim rukopisom kao i prethodne bilješke o uvakufljenju, a te je — držimo — pisao navedeni Ali-efendija Višegradlija, ili sam vakif.

966. انفع الدلائل لتحسين صور المسائل 3839.

شرح مختصر القدورى لاحمد بن محمد الموستارى

Komentar Kudurijinom *Muḫtaṣaru*. Napisao Aḥmad b. Muḥammad al-Mostārī (iz Mostara), umro oko 1190/1776. Rad je autograf i dosta je opširan, a držimo da je unikat, te je dosada bio nepoznat široj javnosti. Pisac je bio muderis i muftija u svom gradu Mostaru. Potpuno mu je ime Aḥmad b. Muḥammad b. Selīm b. Mustafa al-Bosnavī al-Mostārī.*)

Početak:

الحمد لله رب العالمين فى البداية والنهاية على شرح صدورنا للاسلام بهدية الهداية والعناية

---

*) On je pisac čuvene zbirke fetvi na turskom jeziku (Fetāvā Aḥmediye Mostariye, — v. kasnije). Ne treba ga zamijeniti sa drugim, ranijim piscem i muftijom iz Mostara istog imena. To je Aḥmad b. Muṣṭafa Mueḏḏinzāde, Ḍiyā'uddīn al-Mostarī, umro 1090/1679. Naši istoriografi S. Bašagić (Bošnjaci i Hercegovci..., 358) i M. Handžić (Književni rad..., 11—12 i al-Ǧauhar al-asnā, 37) govore sasvim nepotpuno i neodređeno o ovom komentatoru, zamjenjujući, odnosno identifikujući ga s tim ranijim piscem, koji je bio sufija, muderis i vjerovatno muftija, te pisac dvije zbirke propovijedi: Enīs el-vā'iẓīn (v. inv. br. 590) i »Muḥarrik al-qulūb« (v. inv. br. 3731 — I, 479—80).

Bašagić (n. mj.) pogrešno pripisuje ovo djelo o propovijedi gornjem komentatoru, a Handžić (n. mj.) također pogrešno pripisuje gornji komentar

وعلى تنوير قلوبنا بمصابيح خلاصة الرعاية تَحْصُل بها الوقاية والكفاية ... وبعد فهذا شرح كتبته على الكتاب الذى صنفه الشيخ ابو الحسن الفقيه البغدادى المعروف بالقدورى ... وسميت هذا الشرح بانفع الدلائل لتحسين صور المسائل .

L. 423; 26 × 17. *Ta'līq* lijep, složen, pisan vještom rukom autora. Osnovni tekst je podvučen i stranice su obrubljene crvenom linijom. Po rubovima nekih listova ima glosa, pisanih rukom autora. Jedan tabak (listovi 274—282) uvezan je obrnuto. Papir bijel, glat, čvrst, listovi po rubovima dohvaćeni vlagom; povez kožni, znatno oštećen i popravljen.

Pisac je djelo dovršio 5. redžepa 1160/1747, kako to sam kaže u bilješci na završetku.

(الحمد لله على الاختتام وعلى نعمه العظام مادامت الليالى والايام ... حرّره وجمعه احوج عباد الصمد راجيا منه المدد احمد بن محمد الموستارى عفا عنهما الخالق البارى ... قد وقع الفراغ من التحرير فى اليوم الخامس من شهر رجب الفرد لسنة ستين ومائة والف من هجرة من له العز والشرف)

S početka ima nekoliko neispisanih lista. Na jednom od njih nalaze se bilješke s područja tesavvufa i tradicije, a sve su pisane rukom komentatora. Tu je crvenim i crnim mastilom krupno napisana riječ باكيكج kao talisman za očuvanje knjiga. U vrhu iste stranice je i vlastoručna bilješka autora, u kojoj se potpisao: »vlasnik rukopisa, sabirač i pisac, ponizni Ahmed, muftija u Mostaru« (استصحبه جامعه وكاتبه الفقير احمد المفتى بموستار عفا عنه الستار) . Ispod toga je njegov lični mali pečat, u kome se teško može pročitati u tri reda otisnuta rečenica na perzijskom jeziku, koja sadrži njegovo ime. (يارب بجمال شرف نور محمد بّرشبنم اوله غنجة باغ دل احمد)

Na kraju se također nalazi nekoliko neispisanih listova.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

---

ovom ranijem piscu. Oni — Bašagić i Handžić — očito gornja dva mostarska pisca pogrešno smatraju jednim piscem i tako djela njih obadvojice pripisuju jednom od njih.

(Treba imati u vidu da se na listovima mostarskih rukopisa može naći ime još jednog alima, koji se obično potpisuje samo: »Ahmed el-Mostari«. To je kasniji Ahmed el-Mostari Dizdar, otac Muhammed Emina Dizdara, direktora i rektora bivše Šeriatske sudačke škole i Više islamske šeriatsko-teološke škole u Sarajevu — v. I, 456).

967. الحاوى (الكبير)لابى الحسن الماوردى 3873.

Djelo o fikhu, šafiījskog pravca (*mezheba*). Napisao Abu'l-Ḥasan 'Alī b. Muḥammad al-Ḥabīb al-Māwardī al-Baṣrī, umro 450/1058. Djelo je raspoređeno u 10 (a prema drugom rasporedu u 30) svezaka. Ovdje imamo samo šesti svezak.

ḤḪ I, 628; GAL I, 386.

Svezak šesti (الجزء السادس), sadrži poglavlje o kupoprodaji (كتاب البيوع). U naslovu rukopisa napisano je da je ovo komentar poznatom fikhskom djelu مختصر المزنى , što nije tačno. Naslov u rukopisu glasi:

اول البيع وهو الجزء السادس من كتاب الحاوى شرح مختصر ابى ابراهيم المزنى رحمه الله
تأليف القاضى الامام ابى الحسن على بن محمد بن حبيب الماوردى البصرى

Početak:

قال الشافعى رحمه الله قال الله تعالى يا ايها الذين آمنوا لا تأكلوا أموالكم بينكم بالباطل، ... فلما نهى رسول الله صلعم عن بيوع

L. 286; 25 × 16,5. *Nasḫ* starinski, pisan vještom rukom, krupniji. Naslovi su pisani krupno, crnim mastilom. Papir žućkast, listovi su dohvaćeni vlagom, naročito pri vrhu, tako da je pismo na mnogim mjestima oštećeno. Prvi list oštećen je dugim vremenom i crvotočinom. Povez je platneni, nov.

Prepis dovršen u petak 13. džumadal-ahira 628/1230.

(هذا آخر كتاب البيع ويتلوه فى الذى يليه كتاب الرهن وافق الفراغ من نسخه يوم الجمعة ثالث عشر جمادى الاخر سنة ثمان وعشرين وستمائة) .

Na naslovnoj stranici nalaze se, pored naslova, nečitka imena ranijih vlasnika, koja su namjerno brisana.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

968. النتف من الفقه 227.

Djelo o hanefijskom fikhu. Naslov u rukopisu je: (هذا كتاب النتف من الفقه) Napisao Abu'l-Ḥasan (-Ḥusayn) 'Alī b. Ḥusayn b. Muḥammad as-Suġdī, umro 461/1068, — kako je to napisano rukom prepisivača na naslovnoj stranici ovog primjerka.

(شيخ الاسلام ابو الحسن على السغدى سكن ببخارى وكان اماما فاضلا ... وروى عنه شمس الائمة السرخسى السير الكبير مات ببخارى سنة احدى وستين واربعمائة ومن تصانيفه النتف ... من طبقات المرحوم شمس الدين فى زمن السلطان سليم الثانى)

Isti autor naveden je i u nekim rukopisnim primjercima u svijetu, kao i u bibliografskim izvorima, dok se u drugim rukopisnim primjercima i u istim izvorima navode kao autori i druge ličnosti. To je došlo, vjerovatno, otuda, što je bilo više djela pod istim ili sličnim nazivom od raznih autora, ili što su ovo djelo predavali i prenosili razni učitelji, pa su se nazivi tih djela, kao i imena njihovih pisaca i učitelja, kroz duge vijekove zamijenila i pomiješala krivicom prepisivača. U glavnim izvorima danas se navode slijedeći slični nazivi fikhskih djela:

النتف الحسان على مذهب ابى حنيفة النعمان – النتف فى الفتاوى – النتف الحسان فى الفتاوى – النتف الحسان – نتف الفتاوى

ḤḪ II, 1925; GAL II, 198; S. I, 657; S. II, 270, 951; Kairo I, 468.

Koje je djelo od ovih djela ovaj naš rukopis i ko je, zapravo, njegov pisac, iz toga svega nije jasno. U ovoj biblioteci nalaze se od ovog istog djela još tri rukopisna primjerka, koji su svi ovdje obrađeni. U naslovima dva od njih navodi se drugi autor. Drugih djela, pod ovim ili sličnim naslovima, ova biblioteka ne posjeduje. No, i približnim uvidom u razne primjerke ovog djela, koji se nalaze u bibliotekama Istoka i Zapada, te obzirom na sadržaj, stil i formulaciju djela, dolazimo do osnovnog zaključka da je autor ovog djela as-Suġdī, kako je to gore navedeno. (V. raspravu u časopisu Iračke Akademije nauka — Mağallat al-magma' al-'ilmī al-'irāqī, svezak XIX, 1970, str. 190—220 i Loebenstein, 99). Isto tako dolazimo do zaključka, da se većina navedenih naziva odnosi na ovo djelo. U poređenju sa ranijim fikhskim djelima može se zapaziti, da rad ima svoje specifičnosti u pogledu formulacije i načina rješavanja pojedinih problema, jer su te formulacije i rješenja praktični i dati u skladu sa mjestom, vremenom i društvenim prilikama, u kojima je autor živio i radio. Otuda sam rad može mnogo pomoći u upoznavanju tih prilika. Uz to autor često navodi, pored mišljenja hanefija, mišljenja i drugih učenjaka, a naročito mišljenja Šafiije.

Djelo je vrijedno i značajno. Iako sadrži rješenja za mnoga pitanja, pa su ga neki svrstali u zbirke fetvi, ono nije rađeno u obliku takvih zbirki u uobičajenom smislu, nego je, po svom stilu i formi sadržine, bliže poznatim fikhskim djelima. Zato smo ga mi ovdje, kao i neki drugi, svrstali u ova djela.

Početak:

الحمد لله رب العالمين والعاقبة للمتقين ولا عدوان الا على الظالمين ... اعلم ارشدك الله ان الماء على وجهين مطلق ومقيد فاما المطلق فعلى سبعة اوجه احدها ما نزل من السماء والثانى ما يخرج من الارض

Završetak je poglavljem: كتاب السبق

... وعن محمد انه قال لاسبق الا فى خف او حافر او نصل وكان يجيز السبق على الاقدام تم الكتاب

L. 173; 28,5 × 16. Nasḫ lijep, različite forme, pisan različitim perom, od ruku različitih prepisivača. Mjestimice u pisanju ima grešaka. Papir bijel, deblji, čvrst; povez polukožni.

Prepis dovršen 9. zulhidže 1087/1676.

(تم الكتاب بحمد الله ... وكان الفراغ فى التاسع من شهر ذى الحجة الشريفة من الشهور سنة ١٠٨٧)

Na prvom zaštitnom listu nalazi se sadržaj, kasnije pisan. Na naslovnoj stranici je naslov djela i dvije bilješke iz biografije pisca (es-Suġdije), jedan perzijski stih, pečat ove biblioteke, te bilješke sa potpisom i dva pečata ranijeg vlasnika i zavještača (Salih b. Ismail Hromozade, — privremeno kadija u Duvnu. Datum u njegovom vakufskom pečatu je 1284/1867).

969. ISTO 2629.

Naslov u rukopisu glasi:

كتاب النتف الحسان على مذهب ابى حنيفة النعمان تصنيف الشيخ الامام العالم العلامة شرف الدين قاسم بن حسين الدمراجى الحنفى

Prema ovom rukopisu, kako vidimo, autor ovog djela bio bi Šarafuddīn Qāsim b. Ḥusayn ad-Damrāğī, umro 854/1459 (GAL II, 198, S. II, 270), — što je za nas neprihvatljivo (v. prethodni broj).

Primjerak je nepotpun na kraju.

L. 239; 20,5 × 14,5. *Nasḫ*, pisan uvježbanom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Prve dvije stranice obrubljene su tankim crnim i širokom zlatnom, a ostale crvenom linijom. Papir bijel, mnogi listovi su potamnili, dohvaćeni vlagom i prosuti; povez kožni, oštećen i rastavljen od knjige.

Rukopis je iz XVII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu nalazi se kratka dova, te nečitko ime i pečat ranijeg vlasnika (... sluga siromašnih mevlevija, Šejh Muhamed b. Šejh Salih-efendi, kupio godine 1111/1699), zatim bilješka na našem jeziku u kojoj se kaže da je rukopis kupljen u Travniku. Na slijedećim listovima je sadržaj. Na naslovnoj strani je naslov, dvije bilješke sa imenima ranijih vlasnika, od kojih je prva namjerno brisana, pa je nečitljiva, dok je druga čitljiva (Ali b. Muhamed b. Mustafa Čelebi Kethodazade — Čelebićehajić). Tu su još, pored pečata ove biblioteke, tri lična pečata gornjih vlasnika. (U ovim pečatima, teško čitljivim, mogu se pročitati imena: Ali, Šejh Muhamed, Munla Adem).

970. ISTO **1699.**

Na prvom zaštitnom listu neko je kasnije stavio naslov:

كتاب نتف

L. 227; 20 × 13. *Nasḫ-ta'līq* lijep, sitan, složen. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Prve dvije stranice ukrašene su sa tri tanke crne i jednom širokom zlatnom, a ostale crvenom linijom. Na rubovima su ispisani naslovi crvenim mastilom. Papir tamno-bijel ili žućkast, čvrst, glat, listovi su s početka dohvaćeni vlagom; povez kožni, oštećen, sa ornamentima na koricama. Primjerak je lijepo opremljen.

Prepisao Muḥammad b. Muṣṭafa Vā'izzade (Vaizović) al-Banjalukavi (iz Banje Luke), krajem mjeseca zulkade 1113/1701.

(وقع الفراغ من تنميق هذا الكتاب المسمى بنتف ف اواخر ذى القعدة الشريفة لسنة
ثلاث عشر ومائة بعد الالف عن يد الفقير محمد بن مصطفى الشهير بواعظ زاده البنالوقوى)

Na početku se nalazi sadržaj, ispisan lijepo, rukom prepisivača. Na kraju je kratka biografija pisca (es-Sugdije) uzeta iz djela *Tāǧ at-Tarāǧim* od Kutlubuga, a pisana također rukom prepisivača. Prema ovoj biografiji, kako je ovdje navedena, pisac je umro 401/1010.

Iz Kantamirine biblioteke.

971. ISTO **3290.**

U rukopisu je naslov: كتاب النتف الحسان

على مذهب ابى حنيفة النعمان تصنيف الشيخ الامام العالم العلامة شرف الدين قاسم بن
حسين الدمراجى الحنفى

L. 254; 22 × 16. *Nasḫ*. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom u prvoj polovini. Papir bijel, deblji, čvrst; povez poluplatneni, nov.

Prepisao Muḥammad b. Muḥammad Čelebi Šāmīzāde (Šamić), u srijedu 7. džumadal-ahira 1176/1762.

(وقع الفراغ من كتابة هذه النسخة المباركة نهار چهارشنبه سبع ايام شهر جمادى الآخر
من شهورسنة ست وسبعين ومائة والف احسن الله ختامها وكان الابتداء نهارپازار ارتسى ايضا
على يد الفقير الى كرم الله القدير محمد بن محمد چلبى شامى زاده ...)

Na početku je sadržaj.

972. المبسوط للسرخسى **3777.**

Opširno djelo iz hanefijskog fikha u više (15, a prema drugoj raspodjeli 30) svezaka. Napisao Šams al-a'imma Muḥammad b. Aḥmad Abū Sahl as-Sarahsī, umro 483/1090. Djelo je autor izdiktirao iz pamćenja u zatvoru u gradu Uzdžendu učenicima, koji su ga slušali kroz prozor ćelije i pisali.

ḪḪ II, 1580; GAL I, 373; S. I, 638.

Ovdje se nalazi rukopis samo jednog sveska toga djela.

Svezak treći (الجلد الثالث ، – عدد ٣ kako je označeno na donjem prerezu listova), sadrži tumačenje od početka poglavlja كتاب الصرف do kraja poglavlja باب وكالة الوكيل .

Početak ovog sveska:

كتاب الصرف قال الشيخ الامام الاجل الزاهد شمس الائمة وفخر الاسلام ابو بكر محمد
بن ابى سهل السرخسى رحمه الله املاء الصرف اسم لنوع بيع

L. 323; 31 × 21. *Nasḫ*, sitno pisan. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Papir tamnobijel, deblji, čvrst, listovi su dohvaćeni vlagom, naročito pri kraju; povez je kožni, omotan u zeleno platno.

Prepisao Ismā'īl b. Muḥammad b. Abu'l-Fatḥ ad-Dinawšarī aš-Šāfi'ī ar-Rifā'ī, u utorak 27. džumadal-evela 963/1555.

(هذا آخر شرح الوكالة بمعانى صَبِيّ فى نهاية القوة والجزالة املاه المتخلص من السجن موضع الملالة المنتظر لتمام الفرج والاقالة ...

وكان الفراغ من كتابته يوم الثلاثاء المبارك السابع والعشرين من شهر جمادى الاول سنة ثلاث وستين وتسعمائة على يد العبد الفقير ... اسماعيل بن محمد بن ابى الفتح الدنوشرى الشافعى الرفاعى ...)

Na početku je sadržaj. U vrhu prve dvije stranice nalazi se kratka bilješka na perzijskom jeziku, u kojoj se kaže da je rukopis uvakufio Ibrahim-paša za svoju džamiju u Počitelju (وقف ابراهيم پاشا وفقه الله للخير در مسجد خود در قصبهٔ پوچتل).

Iz Karađoz-begove biblioteke.

973. روضة القضاة وطريق النجاه 1907.

Djelo o sudijama i sudstvu (sudski postupnik). Napisao Abu'l-Qāsim 'Alī b. Muḥammad b. Aḥmad as-Simnānī al-Ḥanafī, umro 499/1105, — kako je to navedeno u naslovu rukopisa.

GAL I, 373; S. I, 638—9.

ḪḪ (I, 931) kaže da je pisac Faḫruddīn az-Zayla'ī i da je djelo dovršeno 405/1014, što nije ispravno (Faḫruddīn az-Zayla'ī je umro 743/1342). Pisac je kako smo gore naveli i djelo je dovršeno 478/1085. Brockelmann (GAL n. mj.) kaže da je pisac umro 493/1100.

U naslovu rukopisa kaže se:

كتاب روضة القضاة وطريق النجاة تأليف الشيخ الامام العلامة قدوة المحققين زبدة المدققين ابى القاسم على بن محمد بن احمد السمنانى الحنفى قرأ على قاضى القضاة ابى عبد الله الدامغانى الكبير وينقل عنه اشياء فى هذا الكتاب فى مواضع وكان فراغه من تصنيفه صبيحة يوم الجمعة مستهلّ صفَر سنة ثمانٍ وسبعين واربعمائة كما ذكره صاحب الكتاب فى ترجمة الدامغانى الكبير وتوفى السمنانى مؤلف هذا الكتاب سنة ٤٩٩ كما فى الكتاب فى ترجمته

U uvodu pisac djelo posvećuje velikom meceni, »miljeniku vladara pravovjernih« Ebu Ali el-Husejn b. Ali b. Ishak-u. Zatim navodi gornji naziv, koji je dao svome djelu, i raspored djela. On tu ujedno ističe, da njegovo djelo ima prednosti nad sličnim djelima ranijih pisaca, od kojih neke takođe navodi.

U posljednjem poglavlju dat je ukratko istorijat sudstva u islamu i navedeni su halife i njihove sudije od Muhameda alejhisselama do piščeva vremena.

Djelo je vrijedno, naročito za upoznavanje historije sudstva i sudske prakse u svim stoljećima islama.

Početak:

الحمد لله الذى امر الخلق باتباع دينه القويم وتصديق رسوله والاقتداء باحكامه والاخذ بما بيّن وشرع من الاحكام فى كتابه وعلى لسان رسوله عليه السلام

L. 203; 22,5 × 14,5. *Nasḫ-ta'līq* sitan, složen, pisan uvježbanom rukom. Prve dvije stranice obrubljene su tankim crnim i širokom zlatnom, a ostale crvenom linijom. Papir bijel, glat; mnogi listovi dohvaćeni su vlagom, naročito s početka i na kraju, te pri dnu knjige; povez kožni, sa zlatnim obrubom na koricama.

Prepisao neki Aḥmad u ponedjeljak krajem mj. šabana 921/1515.

(وافق الفراغ من كتابته يوم الاثنين المبارك آخر شهر شعبان سنة احدى وعشرين وتسعمائة ... وللفقير ناسخ هذا الكتاب الضعيف العاجز بين الكتّاب :

كاتب هذى النقوش عبد
احمد يدعى بغير خلف

ولشيخنا فى الخط عبد اللطيف العَشْماوى وَقاهُ الله كيدَ الحُسود الغاوى حَيْثُ قال :

(بالله ان نظرت عيناك ما كتبت يد الفقير الى غفران مولاه
فاقرأ له مهدياً ام الكتاب وقل الله يجعل دار الخلد مثواه)

Ispod toga se nalazi bilješka, što ju je marljivi prepisivač našao u originalu iz koga je prepisao ovaj primjerak i nju je ovdje prenio, a u kojoj se kaže, da autor ovog djela ima još, među ostalim što je napisao, dva vrijedna djela i to jedno o islamskom vjerovanju i fikhu, a drugo o ashabima i njihovim učenicima, te halifama i haridžijama. Prvo je od ovih pod naslovom: كتاب التشويق الى العلوم والبحث عن حقيقة المعلوم, a drugom je naslov:

كتاب المرشد الى معرفة اصحاب النبى ﷺ والتابعين بعدهم والخلفاء والخوارج

Izvori kojima raspolažemo ne navode ni nazive ovih djela, pa smo ih ovdje zabilježili da bismo doprinijeli njihovom očuvanju od zaborava bar po nazivu. Evo spomenute bilješke o njima:

ووجدت بالاصل اى المنقول عنه هذه النسخة ما نصه ومن مصنفات صاحب هذا الكتاب كتاب التشويق الى العلوم والبحث عن حقيقة المعلوم يشمل على اصول الدين والفقه ومسائل الفروع والحساب والفرائض ونوادر المسائل التى تراضى بها العلماء باسم المقتدى بامر الله

ولصاحب الروضة كتاب المرشد الى معرفة اصحاب النبى صلى الله عليه وسلم والتابعين بعدهم
والخلفاء والخوارج

Na početku je sadržaj. Na kraju sadržaja je bilješka o posljednjem halifi koji je vladao u vrijeme pisanja ovog djela. Poslije sadržaja nalaze se tri neispisana lista. Na rubu naslovne stranice je ime i zamrljan lični pečat ranijeg vlasnika (Hadži Mustafa, kadija).

Uvakufio Svrzo Mehmed-efendija, sin Muhamed-agin u Sarajevu 1931 (v. kratku bilješku na prvom neispisanom listu).

974. شرح ادب القاضى (القضا) 577.

Komentar djelu *Adab al-qāḍī* o postupku pred šeriatskim sudovima. Osnovno djelo *(Adab al-qāḍī)* napisao je Abū Bakr Aḥmad b. 'Omar al-Ḫaṣṣāf, umro 261/874, a ovaj komentar al-imām Burhān al-a'imma 'Omar b. 'Abdul'azīz b. Māza al-Ḥusām aṣ-Ṣadr aš-Šahīd, umro 536/1141. (U rukopisu je ime komentatora: 'Omar b. 'Abdul'azīz b. 'Omar — 'Amr — b. 'Abdul'azīz).

ḪḪ I, 46; GAL I, 173; S. I, 292.

Ovaj komentar je zapravo proširena prerada navedenog Ḫassāfova djela, koja je napisana po starom klasičnom sistemu kao samostalan rad, a ne kao komentar u kasnijem popularnom smislu.

Početak:

الحمد لله رب العالمين .. قال الشيخ الامام الاجل ... برهان الائمة فى العالمين ابى
المعالى عمر بن الشيخ الاجل برهان الائمة عبد العزيز بن عمر (عمرو ؟) بن عبد العزيز نور
الله مضجعهما اما بعد فقد طلب منى بعض اصحابنا

Komentar je raspoređen u 120 poglavlja, kao i osnovno djelo, i pisac je naveo cijeli sadržaj u uvodu.

L. 201; 26,5 × 18,5. *Nasḫ* stari, arapski. Po rubovima nekih listova s početka ima nešto glosa. Stranice, izuzev prve dvije, obrubljene su sa dvije crvene linije. Papir tamnobijel, deblji, neki listovi, među kojima i prva dva, oštećeni su i prosuti; povez kožni, oštećen, sa utisnutim ornamentima na sredini korica.

Prepis dovršen 26. zulkade 999/1590.

(وكان الفراغ من هذه النسخة المباركة يوم السبت المبارك سادس عشرين ذى القعدة
الحرام سنة تسع وتسعين وتسعمائة)

Na naslovnoj stranici, pored naslova, koji je kasnije napisan, nalaze se imena ranijih vlasnika, od kojih su neka namjerno pobrisana (Abdulbaki b. Dursun b. Murad, Abdulbaki b. Muhamed u gradu Serezu 1059/1649, Ahmed b. Redžeb, službenik u inspekciji vakufa, datum u pečatu 1121/1709, Šerīfzade Sejjid Sun'ullah).

Ispod toga je kratka biografija pisca, uzeta iz djela *Tāğat-Tarāğim*, od Ibn Kutlubuga.

975. عمدة المفتى والمستفتى 3176.

Kratko djelo o hanefijskom fikhu. Napisao aṣ-Ṣadr aš-Šahīd 'Omar b. 'Abdul'azīz b. 'Omar b. Māza al-Buḫārī al-Ḥanafī, umro 536/1141 — kako je navedeno u nekim rukopisima ovog djela u svijetu i u nekim izvorima.

Kairo I, 445; Ḍayl II, 1244; GAL I, 374.

Naslov u rukopisu, stavljen kasnije, glasi: عمدة المفتى على مذهب الامام الاعظم, a u vrhu prve stranice napisan je naslov, čini se, rukom prepisivača: كتاب عمدة المفتى . Na naslovnoj stranici neko je bio ranije napisao crvenim mastilom naslov, koji je izblijedio: نقاية لقاضيخان . ḤḪ (II, 1971) spominje neku *Nuqāyu* za koju kaže da se još naziva *al-'Umda*. O kojem je zapravo djelu riječ u ovom rukopisu, nije sasvim jasno.

Početak:

الحمد لله رب العالمين والعاقبة للمتقين ... باب ما يجوز به الوضوء وما لا يجوز الماء
الجارى يجوز الاغتسال فيه والوضوء منه

Posljednje poglavlje je: كتاب الوصايا — i باب الحكايات .

L. 85; 17,5 × 13. *Nasḫ*, djelomično vokalizovan. Po rubovima listova ima glosa, od kojih su neke na turskom jeziku. Papir tamnobijel, deblji, povez kožni.

Rukopis potiče iz vremena prije 930/1523. godine, — kako se to razumi iz bilježaka na kraju, koje sadrže datume rođenja neke djece.

Na prvoj korici nalaze se bilješke na turskom jeziku s područja fikha. Na drugom zaštitnom listu su dvije bilješke ranijeg vlasnika (hafiz Muhamed Baki Džino-zade) sa njegova dva mala lična pečata i jednim velikim vakufskim pečatom. U prvoj bilješci navedeni vlasnik kaže da je rukopis kupio kod preprodavca knjiga. Datum u pečatu ispod bilješke je 1192/1778. U drugoj bilješci on kaže da zavješta ovaj rukopis i određuje za muteveliju najstarijeg i najzrelijeg svog potomka. Na naslovnoj stranici su bilješke s područja fikha i ime jednog vlasnika (Husejn b. Muhamed). Na rubu posljednje stranice nalaze se bilješke na turskom jeziku sa datumima rođenja neke djece. Na slijedećim stranicama nalaze se bilješke s područja fikha. Na nutarnjoj strani druge korice nalaze se neki datumi i bilješke manje važnosti.

Uvakufio Džino-zade.

976. طلبة الطلبة 2702.

Rječnik fikha, u kome se tumače pojmovi i termini u šeriatskom pravu hanefijskog pravca. Napisao Nağmuddīn Abū Ḥafṣ 'Omar b. Muḥammad an-Nasafī, umro 537/1142.

(ḤḪ II, 1114, GAL, S. I, 762 i AM I, 608 navode djelo pod istim naslovom od drugog pisca, a to je: 'Abdu'lkerīm b. Muḥammad b. Aḥmad aṣ-Ṣabbagī al-Madīnī, učenik Abu'l-Jusra al-Pezdevije koji je umro 493/1100).

GAL I, 428; S. I, 762.

Naslov u rukopisu glasi:

كتاب طَلِبة الطلبة من مصنفات الشيخ الامام العالم الاستاذ نجم الدين جمال الاسلام
زين الائمة ابو حفص عمر بن محمد بن احمد بن اسماعيل النسفى رحمة الله عليه .

Djelo je raspoređeno na dva dijela. U prvom dijelu, koji obuhvaća 214 lista, riječi su poredane prema poglavljima fikha, a u drugom, koji obuhvaća 62 lista, abecednim redom, i to prema njihovom obliku i izgovoru u upotrebi, a ne prema korijenu riječi. Drugi dio ima i poseban naslov: المنتخب من طَلِبة الطلبة

Početak prvog dijela:

الحمد لله الذى رفع العلم واهله ووضع الراضِى بالجهل وجهله ... قال الشيخ الامام الحاج ...
سألنى جماعة من اهل العلم شرح ما يشكل على الاحداث ... كتاب الطهارة.

Početak drugog dijela:

كتاب طلبة الطلبة المنتخب من طلبة الطلبة مرتبا على حروف الهجاء بايراد كل لفظ كما هو
مستعمل فى الكتب من غير اعتبار الحروف الاصلية تسهيلا للامر على الطلبة

باب الالف

الاستطابة طلب الطيب بالطهارة

L. 276 (214 + 62); 19 × 12. *Nasḫ* starinski, mjestimice vokalizovan. Naslovi su pisani crnim mastilom. Istaknute riječi podvučene su crvenom ili crnom crticom. Papir žućkast, deblji, prvi list je oštećen, a mnogi su dohvaćeni vlagom; povez polukožni, oštećen.

Prepisao Ša'bān b. Baktān b. Toqat ar-Rūmī, u turbetu Ebu Hanife (u Bagdadu), mjeseca redžepa 672/1273, kako je to zabilježeno na kraju oba dijela.

(تم الكتاب بحمد الله ... على يد العبد الضعيف ... شعبان بن بكتان بن توقات الرومى
المقيم بمشهد الامام ابى حنيفة فى شهر المبارك رجب سنة اثنين وسبعين وستمائة)

Na početku se nalazi sadržaj, pisan kasnije na dodatim listovima. Na naslovnoj stranici je sadržaj, pisan rukom prepisivača, ispod naslova. Tu je i nekoliko imena ranijih vlasnika, koja su namjerno pobrisana. (Među njima se može pročitati: دخل فى سلك الفقير ابو الوفا الكواكبى . Isto ime, također namjerno brisano, nalazi se na nutarnjoj strani posljednje korice. Kod drugog vlasnika, čije je ime nečitko, može se pročitati da je bio muftija u Halebu. Pečat ispod toga je nečitak).

977. منظومة النسفى فى الخِلاف 249.

Djelo u stihovima (versifikacija) o razilaženju šeriatskih pravnika (imama) u pojedinim pravnim pitanjima. U uvodu rukopisa naslov je: كتاب فى الخلافيات . Napisao isti autor kao kod prethodnog djela (Abū Ḥafṣ 'Omar b. Muḥammad an-Nasafī).

GAL I, 428; S. I, 761.

Djelo je raspoređeno na deset glava (*bāb*) prema stanovištima raznih pravnika, a broji 2666 stihova i dovršeno je 504/1110. Poznato je u šeriatsko-pravnoj literaturi i mnogo je komentarisano.

Početak: بسم الاله رب كل عبد والحمد لله ولىّ الحمد

L. 102; 26 × 18. *Nasḫ* stari, arapski, pisan krupno, u razmaknutim redovima. Po rubovima listova i između redaka ima dosta glosa, pisanih sitno, rukom istog prepisivača. Naslovi su mjestimice pisani crnim mastilom. Papir tamnobijel, deblji, povez polukožni.

Prepisao Yaḥyā b. Šamsuddīn, 8. šabana 772/1370.

(اتفق الفراغ من نسخه للعبد الضعيف ... يحيى بن شمش الدين ... فى يوم الخميس
وقت الظهر الثامن من شهر شعبان لسنة اثنى وسبعين وسبعمائة)

Na prvom zaštitnom listu nalazi se naslov, kasnije pisan, ime ranijeg vlasnika (Mustafa b. Sinan, bivši kadija Meke i Medine, rodom iz Yedrene, nastanjen u Istanbulu, 1038/1628.

Na slijedećem listu nalaze se bilješke s područja fikha uzete iz raznih komentara. Na naslovnoj stranici su također bilješke iz fikha, te potpis ranijeg vlasnika (Mustafa b. Muhamed, zv. el-Emānī, 983/1575) i pečat u kome je upisano ime Mahmud b. Mustafa. Na kraju su opet bilješke iz fikha uzete većinom iz djela *Wāqi'āt*, te kraća rasprava (rješenje jednog pitanja) s područja vasijjeta (oporuke), što je sve pisano rukom istog prepisivača.

Uvakufio Muhamed Sadik b. Muhamed-efendi Česrija, kadija, nastanjen u mahali Džamii-atik (Careva džamija) u Sarajevu, za Osman Šehdi-efendinu biblioteku (v. bilješku na prvom zaštitnom listu).

978. (كتاب) المخْتلف فى شرح منظومة النسفى 456.

Komentar prethodnoj Nesefijinoj *Manẓūmi*. Napisao 'Alā'ud-dīn Muḥammad b. 'Abdulḥamīd b. al-Ḥasan b. Ḥamza al-Usmandi as-Samarqandī, umro 552/1157.

Gornji naslov je prema rukopisu — iako je taj naslov na rukopisu napisan kasnije — i prema ḤḪ (II, 1868). Isma'īl-paša (AM II, 92) i Brockelmann (GAL I, 428) navode komentar dotičnoj *Manẓūmi* od gornjeg autora pod naslovom: حصر المسائل وقصر الدلائل (فى شرح منظومة النسفى) Isma'īl-paša (n. m.), Brockelmann (I, 375) i ḤḪ (II, 1636) navode i gornji naš naslov kao naslov posebnog, drugog djela ovog autora. Nama se pak čini da je kod oba naslova riječ o ovom istom komentaru.

Ime autora navedeno je prema Isma'īl-paši (n. m.).

ḤḪ II, 1868; AM II, 92; GAL I, 375, 428; Kairo I, 481.

Početak:

الحمد لله المتفرّد بذاته المتقدّس باسمائه وصفاته ... كتاب الصلاة باب قول ابى حنيفة على خلاف قول صاحبيه

L. 317; 25,5 × 18,5. *Nasḫ-ta'līq* starinski, pisan vještom rukom. Osnovni tekst je vokalizovan. Uvod spjeva je izostavljen. Naslovi su pisani crnim mastilom. Papir tamnobijel, deblji, povez polukožni, oštećen.

Prepisao Yaḥyā b. Ilyās b. Emīr Daula al-Qonawī- u medresi al-Muqaddamiyya, u Damasku, u utorak 22. ramazana 730/1329.

(تم الكتاب بعون الملك التواب ... ضحوة نهار الثلثا الثانى والعشرين من شهر رمضان

المبارك سنة ثلثين وسبعمائة فى المدرسة المقدمية بدمشق المحروسة على يد العبد الفقير ... يحيى بن الياس بن امير دولة القونوى عفا الله عنهم ...)

Na prvom zaštitnom listu nalazi se naslov djela, stavljen kasnije, ime zavještača i njegov pečat. Na slijedećim dodatim listovima nalaze se dvije kratke dove, te sadržaj. Na kraju sadržaja je bilješka sa imenom alima koji je sadržaj napisao (Ali b. Šejh Mahmud b. Ahmed-efendi b. Šejh Habib, 2. muharrema 1152/1739). Na naslovnoj stranici nalaze se imena ranijih vlasnika (Muhamed b. Redžeb, 1043/1633) — i Zejnulabidin b. Ibrahim-beg b. Husejn-beg Hajlizade —?— ili Hajrizade —?—, rodom iz Foče, 1140/1727).

Uvakufio Memiš-aga Kasumagić, čiji se pečat nalazi na nekoliko mjesta u rukopisu.

979. حقائق المنظومة 311.

Komentar prethodnoj Nesefijinoj *Manẓūmi*. Napisao Abu'l-Maḥāmid Maḥmūd b. Muḥammad b. Dawūd al-Lu'lu'ī al-Buḫārī al-Afšanğī, umro 671/1272. Pisac je na ovom komentaru radio sedam godina i dovršio ga u Buhari 666/1267. Naslov komentara je prema rukopisu. Brockelmann (GAL I, 428) pogrešno kaže da je naslov ovom komentaru حصول المأمول

ḤḪ II, 1868; GAL I, 428; S. I, 761; AM II, 405.

Početak:

الحمد لله الاحد بذاته الواحد بصفاته الواسع بحسن رأفته المحسن بوسع رحمته

L. 239; 26 × 18. *Nasḫ* starinski, pisan vještom rukom, velikim dijelom vokalizovan. Osnovni tekst pisan je krupno. U vrhu prve stranice je Besmele, lijepo napisano hatti-kofijom sa ukrasima. Po rubovima nekih listova ima nešto ispravaka i glosa. Papir tamnožućkast, deblji; listovi, naročito s početka i po rubovima, dohvaćeni vlagom; povez polukožni.

Prepisao 'Abdullāh b. Abū Bakr b. Ḥaği al-Ḫaṭīb al-Kāriyānī, u medresi Medždiyya, u mjestu ... (Ma ... abad? ... nečitko), u ponedjeljak 21. džumadel-ula 757/1356.

(تم الكتاب على يد العبد الضعيف ... عبد الله بن ابى بكر بن حاجى الخطيب الكاريانى فى وقت العصر يوم الاثنين الحادى والعشرين من جمادى الاولى لسنة سبع وخمسين وسبعمائة بالمدرسة المجدية بما ... آباد ؟ صانها الله تعالى عن الافات والبليات)

Na početku se nalaze bilješke s područja fikha, uzete iz raznih fikhskih djela. Na naslovnoj stranici, pored takvih bilježaka, nalaze se i bilješke sa imenima ranijih vlasnika (koje su vrlo stare, ali, nažalost, nečitke: — Mahmud b. ..., b. Hamid ... — 847/1443). Lični pečati, koji se nalaze ispod ovih bilježaka takođe su nečitljivi. Na kraju je sedam lista ispunjeno bilješkama iz fikha. Neke od ovih su na perzijskom jeziku. Ispod ovakve jedne bilješke na perzijskom jeziku, nalaze se potpisi trojice alima (Ebu '-Kasim b. Ahmed, Junus b. Musa, Muhamed b. Osman —

شود والله اعلم كتبه ابو القاسم بن احمد شود والله اعلم كتبه يونس بن موسى بن على العقيلى

شود والله اعلم كتبه محمد بن عثمان بن محمد)

Sve ove bilješke, na početku i na kraju, su vrlo stare.

Iz Kantamirine biblioteke.

980. المصفى فى شرح منظومة النسفى 377.

Komentar Nesefijinoj *Manẓūmi*, što ga je napisao kasniji Nesefija Abu 'l-Barakat 'Abdullāh b. Aḥmad b. Maḥmūd an-Nasafī, umro 710/1310. Ovo je skraćena prerada opširnijeg komentara المستصفى od istog komentatora, kako je to navedeno i na kraju ovog rukopisa.

ḤḤ II, 1867; GAL I, 428.

Početak:

الْحَمْدُ لِمَنْ تَمَّتْ نِعْمَتُهُ والشكر لمن سبقت رحمته

L. 210; 28 × 17,5. *Nasḫ-ta'līq* starinski, pisan vještom rukom, velikim dijelom bez tačaka. Naslovi su s početka pisani crvenim, a poslije crnim mastilom. Po rubovima samo malog broja listova ima nešto ispravaka i glosa. Papir tamno-žućkast, deblji, neki listovi dohvaćeni su vlagom, a neki oštećeni crvotočinom; povez kožni, oštećen, sa ornamentima na koricama.

Prepisao Ibrāhīm b. Emīr 'Ālim Qawām az-Zarnūǧī (?) 713/1313, — kako se može razumjeti iz bilješke na kraju i broja 713 koji je tu napisan crvenim mastilom, te sudeći po starini pisma i papira. Jasan datum, koji se je nalazio ispod bilješke, odsječen je prilikom uvezivanja rukopisa.

(حصل الفراغ من كتابة كتاب المصفى بعون الله الميسّر بقوله ثم بجزاه الجزاء الاوفى المفتح

للمذنبين ابواب الفضل والرجا المكرم بالعقل والحجى ... على يدى العبد المرتكب ... ابراهيم

بن امير عالم الملقب بقوام الزرنوجى – الزرنوخى ؟ ... ٧١٣)

Na prvom zaštitnom listu nalazi se naslov, napisan kasnije krupnom kaligrafijom. Na slijedećem neispisanom listu nalaze se bilješke s područja fikha. Ispod njih su poučni stihovi na perzijskom jeziku o lijepom vladanju i radinosti, koji se teško čitaju zbog slabog pisma. Na naslovnoj stranici nalazila se bilješka sa imenom ranijeg vlasnika, ali je namjerno izbrisana. Može se samo pročitati da je dotični živio u Brusi. Tu su i dva pečata (ove i Šehdine biblioteke).

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

981. Zbirka (مجموع), 2 1643.

L. 233, 23,5 × 15,5.

1. L. 1—231. ISTO

Svezak prvi — الجزء الاول من المصفى sadrži tumačenje od početka djela do poglavlja كتاب الوصايا

Nasḫ i *ta'līq* pomiješani. Osnovni tekst pisan crvenim mastilom, krupnije. Gornja polovina lista 49. otkinuta i izgubljena. Listovi 104. i 109. izgubljeni i mjesto njih stavljeni drugi, neispisani listovi. L. 172^b neispisan. Papir tamnobijel, deblji, povez poluplatneni, nov.

Rukopis potječe iz XVII ili XVIII stoljeća.

Na naslovnoj stranici je nepotpun naslov, pisan rukom prepisivača.

2. L. 232—233 (رسالة فى فضل العرب)

Kratka risala o vrlinama i prednosti Arapa, prepisana kasnije drugim rukopisom. To je, po svoj prilici, انفع القرب فى فضل العرب — skraćena prerada risale محجة القرب الى محبة العرب . Oboje napisao Abu'l-Faḍl 'Abdurraḥīm b.al-Ḥusayn b. 'Abdurrahmān b. Abū Bakr b. Ibrāhīm al-'Irāqī, umro 806/1404 (v. AlM I, 562, GAL II, 66,^{6}). U rukopisu je pak navedeno da je pisac risale 'Abdurraḥmān b. Abū Bakr Ibrāhīm al-'Irāqī (a to je djed gore navedenog pisca), što, kako izgleda, nije tačno.

Početak poslije Besmele:

قال الشيخ الامام العالم العلامة ابو الفضل عبد الرحمن بن ابى بكر ابراهيم العراق الحمد

لله الذى فضل العرب بارسال نبيه سيد البشر منهم نبيا وانزل احسن الكتاب

Nasḫ slab. Papir kao gore.

Na kraju se nalazi bilješka, u kojoj se kaže, da je prepis dovršen 996/1587

(وقد اكمل الفقير كاتبه تبييضه ليلة الاثنين من اواخر ربيع الاول سنة ست وتسعين وتسعمائة)

što se, po svemu sudeći, odnosi na neki raniji primjerak, iz koga je, možda, ovaj primjerak prepisan.

982. شرح منظومة النسفى 273.

لقره حصارى

Komentar navedenoj Nesefijinoj *Manẓūmi*. Napisao Maulā Ḫaṭṭāb b. Abū'l-Qāsim al-Qaraḥiṣārī, umro oko 730/1329.

GAL, S. I, 761—2; ḤḪ II, 1868; AM I, 347.

Djelo je dovršeno u Damasku 717/1317. i raspoređeno je u dva dijela. Ovaj primjerak je komplet u jednom svesku.

Početak: الحمد لله المتفرد بالعظمة والكبرياء المختص ذاته بالقدم والبقاء

L. 385 (194 + 191), 27 × 18. *Nasḫ* starinski. Tekst Manzume pisan crvenim mastilom. Po rubovima nekih listova nalaze se kratke bilješke. Papir žućkast, deblji, povez polukožni, sa zatvaračem.

Prepisao oba dijela Mūsā b. Yūsuf b. Rustem, 788/1386.

(وقع الفراغ من تنميقه وقت الضحوة الكبرى فى يوم الخميس فى الحادى والعشرين من ربيع الآخر سنة ثمان وثمانين وسبعمائة على يد العبد الضعيف موسى بن يوسف بن رستم)

S početka, na novim, kasnije dodatim listovima, nalaze se razne bilješke, među kojima: popis djela Abu'l-Barakat Abdullaha an-Nasafije, kratka biografija autora ovog komentara, kratka bilješka u kojoj se kaže da je rukopis kupio Muhamed Baki Džinić iz ostavštine Hajrića (قد اشتراه من مخلفات خيرى زاده وانا الفقير محمد باقى جينوزاده) . U malom pečatu kupca ispod te bilješke datum je (1)207/1792. Tu je i sadržaj prvog dijela. Na naslovnoj stranici nalaze se bilješke iz fikha. U vrhu te stranice su imena ranijih vlasnika (Ebu Bekr b. Rustem, b. Ahmed eš-Šervani, Ibrahim . . . b. Hasan b. Ahmed). Na početku drugog dijela nalazi se njegov sadržaj, pisan kasnije na dodatim listovima. Na naslovnoj stranici ovog dijela su takođe bilješke iz fikha.

Uvakufio Muhamed Baki Džino-zade (v. bilješku i pečate s početka).

983. (شرح لمنظومة النسفى) 663.

ناقص فى اوله وآخره

Veći fragment nekog komentara Nesefijinoj *Manẓūmi* od nepoznatog pisca. Primjerak je nepotpun s početka i na kraju.

Početak je ovdje:

باب فتاوى الشيخ والشيبانى خالفه وفات نص الثانى ... وناقض وضوءه قئ الدم ...

قال ابو حنيفة اذا قاء دما سايلا وغلب على البزاق نقض الوضوء سواء ملأ الفم او لم يملأه وقال محمد

L. 121; 27,5 × 19. *Nasḫ* specifičan, pisan oštrim slovima, vještom rukom. Stihovi *Manẓūme* pisani su crvenim mastilom. Papir žućkast i crvenkast (rumen), deblji, listovi prosuti; povez polukožni, oštećen i rastavljen od listova.

Rukopis potiče, vjerovatno, iz XVII stoljeća.

Uvakufio Mustafa-beg Dženetić (v. bilješku na prvom listu).

984. ملتقى البحار من منتقى الاخبار 658.

فى شرح مظومة النسفى

Komentar navedene Nesefijine *Manẓūme*. Napisao Abu'l-Mafāḫir Muḥammad b. Abu'l-Qāsim Maḥmūd b. Muḥammad as-Sadīdī az-Zauzanī, umro oko 799/1396.

ḤḪ II, 1868; GAL I, 428.

Brockelmann (S II, 270) tvrdi da je pisac komentara umro 801/1398. Ismā'īl-paša (AM II, 140) dokazuje pretpostavku da je pisac umro oko 699/1299. Iz uvoda, pak, našeg rukopisa, koji je dovršen 793/1390. razumi se da je pisac u vrijeme prepisa ovog rukopisa bio živ. Zato smo naveli gornji približni datum njegove smrti. Ostaje, pak, nejasna tvrdnja Ismā'īl-paše (n. m.) da je vidio dva rukopisa (Nuri Osmanije i Brusa) navodno ovog komentara, u kojima se kaže da je pisac djelo dovršio 695/1295. Inače, on (n. m.) kaže da u bibliografskim izvorima nije našao datum smrti ovog pisca.

U uvodu pisac kaže da je komentar napisao na traženje svoga sina 'Abdul'azīza. Komentar je raspoređen u dva dijela. Ovdje se nalazi samo ovaj prvi dio.

Svezak prvi (الجزء الاول), sadrži tumačenje od početka djela do poglavlja كتاب الوصايا

Početak: واحمده على بدائع كرمه المتوافرة درر انوائها

L. 253; 25,5 × 18,5. *Nasḫ* starinski, pisan vještom rukom. Osnovni tekst vokalizovan je samo s početka. Listovi 159. i 229. su izgubljeni i mjesto njih stavljeni drugi, neispisani listovi. Na rubovima nekih listova nalazi se bilješka, u kojoj se kaže da je sravnjeno sa nekim ispravljenim primjerkom, možda i sa autografom (بلغ مقابلة). Folijacija listova označena je kasnije. Papir žućkast, deblji, listovi dohvaćeni vlagom; povez platneni, nov.

Prepisao Yūsuf b. Ḫalīl b. Ibrāhīm, u nedjelju 4. rebiul-ahira 793/1390.

(نجز الجزء الاول من ملتقى البحار شرح المنظومة المعروف بالزوزنى على يد العبد الفقير الى
الله تعالى يوسف بن خليل بن ابراهيم الشهير والده بالبخارى الحنفى مذهبا ومعتقدا عفا الله عنه
... يتلوه فى الجزء الثانى باب مقالات الامام الثانى على خلاف مذهب الشيبانى وكان الفراغ
من ذلك نهار الاحد رابع ربيع الآخر سنة ثلاث وتسعين وسبع مائة ...)

Na naslovnoj stranici nalazi se sadržaj, pisan kasnije, i sitno pisana bilješka o nekim blagodatima vjere i o zahvalnosti na njima.

Uvakufio Murad-kapetan b. Osman (Gradaščević), 1232/1816 (v. bilješku na naslovnoj strani).

(قد وقف هذا الكتاب وقفا شرعيا طلبا لمرضاة الله تعالى مراد قپودان بن عثمان ... سنة
١٢٣٢)

Iznad ove bilješke je njegov mali lični pečat.

Na kraju se nalazi bilješka sa datumom smrti Odabašić — Odabašazade — Ibrahim-age (umro u petak 2. rebiul-evvela 1276/1859).

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

985. (كتاب فى الفقه) 386.

Djelo o fikhu šafiijske škole, nepotpuno, od nepoznatog pisca. Jedan svezak sadrži *ahkām* od poglavlja كتاب الجنايات do kraja poglavlja كتاب حد القذف . U tekstu se mjestimice navodi šafiijski pravnik al-Qaffāl (Abū Bakr Muḥammad b. Aḥmad b. al-Ḥusayn aš-Šāšī al-Qaffāl, umro 507/1113, — v. GAL I, 390; — ili njegov sin Qasim b. Muhammad Ibn al-Qaffāl aš-Šāšī aš-Safi'ī, — v. ḤḪ I, 466). Od ranijih djela kojima se autor služio navodi se djelo *aṭ-Ṭaqrīb*, koje je napisao navedeni Ibn al-Qaffal (v. ḤḪ n. m.).

Početak:

كتاب الجنايات ... الجراح القتل المحرم موجب للقصاص والاصل فى التحريم
والقصاص الكتاب والسنة والاجماع .

L. 273; 25,5 × 17. *Nasḫ* starinski, lijep, pisan oštrim perom, prilično krupnim slovima. Naslovi su pisani širokim perom, krupnije, crnim mastilom. Po rubovima listova ima nešto bilježaka i ispravaka. Papir žućkast, deblji, krhak; povez polukožni, oštećen.

Prepisao aš-Šarīf Abū Muḍar b. Abū Turāb al-'Alawī al-Madīnī al-Ḥusaynī, 6. muharema 545/1150.

(فرغ من نسخه يوم السبت سادس المحرم من سنة خمس واربعين وخمسمائة وكتبه
الشريف ابو مضر ابن ابى تراب العلوى المدينى الحسينى رحم الله من قرأه ودعا له)

Ispod toga se nalazi bilješka, u kojoj se kaže, da je ovaj rukopis sravnjen sa originalom, iz koga je prepisan i da su iz tog originala ovdje prenesene sve slabosti, greške i nejasnoće uz oznaku tih mjesta na margini, — »dok nam Bog dadne jedan ispravan primjerak na koji se može osloniti pri ispravljanju tih mjesta«.

(قوبل بالاصل المتنسخ منه معا فيه من السقم والغلط ومواضع الاشكالات معلما عليها
فى الحاشية الى ان يسهّل الله تعالى نسخة يرجع عليها فى تصحيحها والسلام)

Na naslovnoj stranici neko je kasnije bio pogrešno napisao da je ovo Gazalijin احياء العلوم , a drugi je tu bilješku prebrisao i iznad nje zabilježio na turskom jeziku da je ovo neko djelo s područja šafiijskog fikha. Tu je i bilješka sa imenom ranijeg vlasnika (Muhamed b. Ahmed) i sa oznakom cijene ovog rukopisa (903 ?). — Ispod toga se nalazi pečat Šehdine i ove biblioteke.

Ovo je jedan od najstarijih rukopisa u Gazi Husrev-begovoj biblioteci, — prema onom što se do sad zna.

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

986. كتاب العتّابى 685.

على مذهب الامام الاعظم ابى حنيفة النعمان بن ثابت

Djelo o fikhu, hanefijskog pravca. Naslov je prema rukopisu. Inače, pod tim nazivom ne nalazimo nikakvo djelo u bibliografskim izvorima i katalozima koji su nam pristupačni. Držimo da je to djelo, poznato pod naslovima: جامع الفقه ili الفتاوى العتابية , što ga je napisao Abū Naṣr Aḥmad b. Muḥammad b. ʻOmar al-ʻAttābī al-Buḫārī, umro 586/1190 (v. ḤḪ I, 567; Kairo I, 414; GAL S I, 643; AM I, 87; Ahlwardt IV, 47). Istina, ḤḪ (n. m.) navodi da je ovo djelo u četiri sveska, dok drugi izvori to ne kažu. Ovaj naš rukopis je potpuno djelo, u jednom svesku.

Početak:

الحمد لله (المُوَحَّد بذاته) المحمود بصفاته الذى من توكل عليه كفاه ومن التجأ اليه
تولاه .... باب ما ينقض الوضوء ومالا ينقض

Završetak:

الجهاد واجب على المسلمين لقوله تعالى قاتلوا الذين لا يؤمنون بالله ... الآية وقوله ﷺ
امرت ان اقاتل الناس ... الا ان بعض المسلمين فى سعة من العقود .... فاذا صار النفير ...

L. 192; 24 × 17,5. *Nasḫ*. U pisanju ima grešaka. Po rubovima nekih listova ima nešto ispravaka. Papir tamnobijel, deblji, nekoliko lista s početka oštećeno je pri vrhu; povez polukožni, sa zatvaračem.

Rukopis potiče iz XVI ili XVII stoljeća.

Na naslovnoj stranici nalazi se bilješka iz fikha, cijena knjige (360), te imena dvaju ranijih vlasnika i pečat jednog od njih (Ali b. Hadži Džafer; H. Ahmed b. Fadlullah Serhatlija, nastanjen u Sarajevu, 1130/1717).

987. بدائع الصنائع فى ترتيب الشرائع 3841.

للكاشانى

Komentar djelu تحفة الفقهاء . Osnovno djelo napisao je ʻAlā'-uddīn Muḥammad b. Aḥmad Abū Bakr as-Samarqandī, umro 538/1144, — a ovaj komentar Abū Bakr Masʻūd b. Aḥmad al-Kāšānī, umro 587/1191. Komentator je učenik i zet autora osnovnog djela. On je razradio i nadopunio djelo svoga učitelja, obraćajući naročitu pažnju na sistem i raspored pitanja.

GAL I, 374; ḤḪ I, 371.

Komentar je u tri sveska, od kojih se ovdje nalazi samo ovaj drugi svezak.

Svezak drugi (الجزء الثانى), sadrži poglavlja od كتاب الشركة do kraja poglavlja كتاب القرض

Početak ovdje:

كتاب الشركة – الشركة فى الاصل نوعان شركة الاملاك وشركة العقود

L. 185; 26 × 18. *Ta'līq*. Istaknute riječi napisane su crvenim mastilom ili su podvučene crvenom crticom. Papir bijel, potamnio, listovi dohvaćeni vlagom; povez kožni, oštećen, sa otiskom ornamenata na koricama.

Prepis dovršen 13. rebiul-evvela 949/1542.

(قد تم كتاب القرض وهو آخر الجزء الثانى من البدائع يتلوه كتاب الشفعة ... وقع
الفراغ منه بروز دوشنبه ثلث عشر ربيع الاول سنة تسع واربعين وتسعمائة)

Na prvom zaštitnom listu nalazi se naslov i sadržaj. U naslovu je pogrešno navedeno da je ovo III svezak

Iz Karađoz-begove biblioteke.

988. Zbirka (مجموع) , 2 1106.

L. 92; 19,5 × 14. *Nasḫ* i *ta'līq* od različitih prepisivača. Papir tamno-bijel, deblji; povez kožni, sa utisnutim jednostavnim ornamentima (muhri-Suleiman) na koricama.

1. L. 1—59. المقدمة الغزنوية

Kratko djelo o hanefijskom fikhu *('ibādāt)*. Napisao aš-Šayḫ Aḥmad b. Muḥammad al-Gaznawī al-Ḥanafī, umro 593/1196 (v. I, 124). Djelo je raspoređeno na osam poglavlja sa podnaslovima.

Prepisao Muḥammad b. Sulaymān, mjeseca redžepa 973/1565.

(وكان الفراغ من كتابته فى يوم دوشنبه من شهر رجب سنة ثلث وسبعين وتسعمائة وانا الحقير
محمد بن سليمان)

2. L. 60—92. (اعلال بعض الكلمات العربية بالتركيـــة)

Gramatička analiza nekih arapskih riječi, na turskom jeziku, od nepoznatog pisca.

Početak:

الصلوة مصدردر اصلنده صلية ايدى ياحرف علت متحرك ما قبل حرف صحيح ساكن

U sredini su dva lista izgubljena i mjesto njih su stavljeni novi, neispisani listovi.

Rukopis potiče iz druge polovine XVIII-tog stoljeća. Na kraju se nalazi datum 1030/1620, ali to je, vjerovatno, datum originala, iz koga je ovaj primjerak prepisan.

Na nutarnjoj strani druge korice nalazi se bilješka na turskom jeziku, u kojoj se kaže da je vlasnik ove zbirke Hasan b. Mustafa Mišozade, u Rogatici, u mahali Sinan Vojvode, 1192/1778 (mahala i džamija pod istim nazivom nalazi se i u Sarajevu). Moglo bi biti da je on i prepisivač ovog rukopisa pod t. 2.

Na naslovnoj stranici pod t. 1. nalaze se poučne bilješke. Uvakufio Mustafa-beg Dženetić za svoje muško potomstvo (v. bilješku i pečat na naslovnoj strani).

989. Zbirka (مجموع) , 2 **970.**

L. 101; 21 × 15. *Nasḫ*. Papir tamno-bijel, deblji, povez polukožni, sa zatvaračem.

1. L. 1—53. ISTO kao br. 988,^{1}

Primjerak je s početka nepotpun. Mjesto izgubljenih listova stavljeni su drugi, neispisani listovi. Stranice su, u prvoj polovini, obrubljene crvenom linijom.

2. L. 54—101. منية المصلى وغنية المبتدى

Djelo o namazu. Napisao Muḥammad b. Muḥammad Sadīduddīn al-Kašġarī, umro 705/1305 (v. br. 913,^{2}).

Prva dva lista oštećena su pri dnu. Nekoliko stranica (prva, jedna u sredini i tri na kraju) obrubljene su crvenom linijom. Po rubovima listova ima dosta glosa, pisanih sitno rukom istog prepisivača.

Prepisao oba djela Riḍwān b. Ḫiḍr, u Banjoj Luci u ponedjeljak početkom safera ... i u srijedu početkom džumadal-ūla 1024/1615.

(تحريرا فى اوائل صفر المصفر فى يوم دوشنبه ... فى اوائل جمادى الاولى فى يوم چهارشنبه
بمقام بانه لوقه كتب الفقير الحقير رضوان بن حضر سنة اربع وعشرين والف)

Na prvom zaštitnom listu pod t. 1. nalazi se crvenom tintom krupno pisana bilješka, u kojoj se kaže da je vlasnik rukopisa pomoćnik glavnog muezina Bošnjak Abdullah Kučuk. Na drugoj stranici istog lista nalaze se poučni stihovi na turskom jeziku.

990. ISTO kao br. 988,^{1} **4547.**

L. 79; 20 × 14. *Nasḫ*, sa nešto *ta'līqa*, krupniji, pisan vještom rukom, s početka vokalizovan. Papir tamnobijel, deblji, čvrst, listovi po gornjem rubu dohvaćeni vlagom; povez polukožni, oštećen i velikim dijelom rastavljen od listova.

Prepisao Ṣāliḥ b. 'Alī, sredinom rebiul-evvela 1026/1617.

(تم الكتاب مقدمة الغزنوى فى اواسط ربيع الاول كتبه الفقير صالح بن على ... سنة
١٠٢٦)

Nutarnja strana korica i naslovna strana su išarane. Na naslovnoj strani je kratka bilješka na turskom jeziku, u kojoj se kaže, da je rukopis prvobitno uvakufio Strnak Hadži Muhamed-efendija (استرناق حجى محمد افنديك وقف كرده سى). Na kraju je bilješka s područja fikha, i na posljednjem zaštitnom listu bilješka na turskom jeziku, u kojoj se govori o važnosti nekih sura i koristima od njihova učenja.

Iz biblioteke Tajib-efendije Saračevića (Sarajevo).

991. Zbirka (مجموع) , 3 **2410.**

L. 143; 19,5 × 14. *Nasḫ* pisan uvježbanom rukom. Papir tamno-bijel, deblji, povez kožni, oštećen, sa ornamentima na sredini korica.

1. L. 1—102. ISTO

Prva četiri lista dopisana su kasnije drugim rukopisom. Po rubovima malog broja listova ima nešto glosa.

Prepisao Ša'bān b. Bakr b. 'Omar u mjesecu ramazanu 1049/1639.

(كاتبى شعبان بن بكر بن عمر ... بيك قرق طقوز تاريخنده)

2. L. 103—139. (مقدمة ابى الليث) المقدمة فى الصلاة

Djelo o namazu. Napisao Naṣr b. Muḥammad b. Ibrāhīm Abu'l-Layṯ as-Samarqandī, umro 373/983 (v. br. 904).

Rukopis je iz XVII ili XVIII stoljeća.

3. L. 139—143. (شروط الصلاة) كتاب الصلاة

Kratka risala o namazu, odnosno o uslovima za valjanost namaza, od nepoznatog pisca (v. br. 908,^{3}). Naslov je prema rukopisu.

U sredini su dva lista izgubljena i mjesto njih su stavljeni novi, neispisani listovi.

Rukopis potiče iz druge polovine XVIII-tog stoljeća. Na kraju se nalazi datum 1030/1620, ali to je, vjerovatno, datum originala, iz koga je ovaj primjerak prepisan.

Na nutarnjoj strani druge korice nalazi se bilješka na turskom jeziku, u kojoj se kaže da je vlasnik ove zbirke Hasan b. Mustafa Mišozade, u Rogatici, u mahali Sinan Vojvode, 1192/1778 (mahala i džamija pod istim nazivom nalazi se i u Sarajevu). Moglo bi biti da je on i prepisivač ovog rukopisa pod t. 2.

Na naslovnoj stranici pod t. 1. nalaze se poučne bilješke. Uvakufio Mustafa-beg Dženetić za svoje muško potomstvo (v. bilješku i pečat na naslovnoj strani).

989. Zbirka (مجموع) , 2 **970.**

L. 101; 21 × 15. *Nasḫ*. Papir tamno-bijel, deblji, povez polukožni, sa zatvaračem.

1. L. 1—53. ISTO kao br. 988,^{1}

Primjerak je s početka nepotpun. Mjesto izgubljenih listova stavljeni su drugi, neispisani listovi. Stranice su, u prvoj polovini, obrubljene crvenom linijom.

2. L. 54—101. منية المصلى وغنية المبتدى

Djelo o namazu. Napisao Muḥammad b. Muḥammad Sadīdud-dīn al-Kašgarī, umro 705/1305 (v. br. 913,^{2}).

Prva dva lista oštećena su pri dnu. Nekoliko stranica (prva, jedna u sredini i tri na kraju) obrubljene su crvenom linijom. Po rubovima listova ima dosta glosa, pisanih sitno rukom istog prepisivača.

Prepisao oba djela Riḍwān b. Ḫiḍr, u Banjoj Luci u ponedjeljak početkom safera ... i u srijedu početkom džumadal-ūla 1024/1615.

(تحريرا فى اوائل صفر المصفر فى يوم دوشنبه ... فى اوائل جمادى الاولى فى يوم چهارشنبه
بمقام بانه لوقه كتب الفقير الحقير رضوان بن حضر سنة اربع وعشرين والف)

Na prvom zaštitnom listu pod t. 1. nalazi se crvenom tintom krupno pisana bilješka, u kojoj se kaže da je vlasnik rukopisa pomoćnik glavnog muezina Bošnjak Abdullah Kučuk. Na drugoj stranici istog lista nalaze se poučni stihovi na turskom jeziku.

990. ISTO kao br. 988,^{1} **4547.**

L. 79; 20 × 14. *Nasḫ*, sa nešto *ta'līqa*, krupniji, pisan vještom rukom, s početka vokalizovan. Papir tamnobijel, deblji, čvrst, listovi po gornjem rubu dohvaćeni vlagom; povez polukožni, oštećen i velikim dijelom rastavljen od listova.

Prepisao Ṣāliḥ b. 'Alī, sredinom rebiul-evvela 1026/1617.

(تم الكتاب مقدمة الغزنوى فى اواسط ربيع الاول كتبه الفقير صالح بن على ... سنة
١٠٢٦)

Nutarnja strana korica i naslovna strana su išarane. Na naslovnoj strani je kratka bilješka na turskom jeziku, u kojoj se kaže, da je rukopis prvobitno uvakufio Strnak Hadži Muhamed-efendija (استرناق حجى محمد افنديك وقف كرده سى). Na kraju je bilješka s područja fikha, i na posljednjem zaštitnom listu bilješka na turskom jeziku, u kojoj se govori o važnosti nekih sura i koristima od njihova učenja.

Iz biblioteke Tajib-efendije Saračevića (Sarajevo).

991. Zbirka (مجموع) , 3 **2410.**

L. 143; 19,5 × 14. *Nasḫ* pisan uvježbanom rukom. Papir tamno-bijel, deblji, povez kožni, oštećen, sa ornamentima na sredini korica.

1. L. 1—102. ISTO

Prva četiri lista dopisana su kasnije drugim rukopisom. Po rubovima malog broja listova ima nešto glosa.

Prepisao Ša'bān b. Bakr b. 'Omar u mjesecu ramazanu 1049/1639.

(كاتبى شعبان بن بكر بن عمر ... بيك قرق طقوز تاريخنده)

2. L. 103—139. المقدمة فى الصلاة (مقدمة ابى الليث)

Djelo o namazu. Napisao Naṣr b. Muḥammad b. Ibrāhīm Abu'l-Layṯ as-Samarqandī, umro 373/983 (v. br. 904).

Rukopis je iz XVII ili XVIII stoljeća.

3. L. 139—143. كتاب الصلاة (شروط الصلاة)

Kratka risala o namazu, odnosno o uslovima za valjanost namaza, od nepoznatog pisca (v. br. 908,^{3}). Naslov je prema rukopisu.

Početak je ovdje:

الحمد لله الذى جعل الصلاة عماد الدين ... باب شروط الصلاة وهى ثمانية الاول
الوضوء بالماء المطلق او التيمم بالتراب

Prepis je od istog prepisivača, kao pod t. 2.

Na kraju ovog rukopisa nalaze se razne bilješke s područja hadisa, dova i zapisa.

Uvakufio Ibrahim b. Mustafa, nastanjen u Sarajevu, u mahali Šejh Ferruh, za Ajni-begov (Ajina-begov) mekteb, 1253/1837 — i predao muteveliji Halilu b. Salih el-Hersegli (Hercegovcu, — v. bilješku na naslov. str. pod tač. 1).

992. ISTO kao br. 988,[1] **3621.**

L. 85; 19,5 × 14. *Nasḫ* pisan u razmaknutim redovima. Po rubovima malog broja listova ima nešto glosa. Papir tamnobijel, deblji, povez polukožni, oštećen.

Prepis dovršen mjeseca rebiul-evvela 1082/1671.

(تمت بعون الله فى شهر ربيع الاول سنة اثنين وثمانين والف)

Na naslovnoj stranici nalazi se bilješka sa imenom i ličnim pečatom ranijeg vlasnika (Ali b. Hasan b. Džabi — Džabić — iz Mostara). Ispod toga je kratka bilješka u kojoj se kaže da rukopis pripada Karađoz-begovoj medresi وقف در مدرسهٔ قره كوزبيك . Na nutarnjoj strani druge korice nalaze se poučni stihovi na turskom jeziku o prolaznosti ovog svijeta i života.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

993. ISTO **4283.**

L. 73; 20 × 15,5. *Ta'līq* sa nešto *nasḫa*, pisan uvježbanom rukom. Po rubovima listova i između redaka ima glosa, pisanih sitno, rukom istog prepisivača. Papir tamnobijel, povez kožni, oštećen.

Prepis potiče, vjerovatno, iz XVII stoljeća.

Na naslovnoj stranici nalazi se naslov djela, u kome je prezime pisca napisano: ... b. Maḥmūd. Tu se nalaze i bilješke s područja vaza i tesavvufa. Na kraju se također nalaze bilješke sličnog sadržaja; te zapisi i recepti za neke lijekove.

994. ISTO **2340.**

L. 94; 18 × 13,5. *Nasḫ* starinski, lijep, vokalizovan. Nekoliko lista u drugoj polovini, među kojima i posljednji list, izgubljeno je i dopisano kasnije drugim, slabim rukopisom. Papir tamnobijel, deblji, starinski; povez kožni, znatno oštećen.

Rukopis je iz XVII stoljeća.

Na naslovnoj stranici nalaze se hadisi.

Na kraju se nalaze bilješke s područja fikha i tradicije, od kojih su neke pisane lijepo, rukom istog prepisivača, a neke kasnije slabim rukopisom.

Iz biblioteke Sultan Ahmedove medrese u Zenici.

995. ISTO **2617.**

L. 105; 20,5 × 14. *Nasḫ*. U pisanju ima grešaka. Po rubovima nekih listova ima bilježaka, većinom na turskom jeziku, s područja fikha. Papir bijel, deblji, povez polukožni.

Prepis dovršen 5. rebiul-evvela 1201/1786.

Na naslovnoj stranici nalazi se bilješka sa imenom ranijeg vlasnika (Muhamed b. Muhamed Tufenkizade — Tufekčić —, muderis iz Livna, — dobio na poklon), te dvije bilješke s područja fikha, od kojih je jedna na turskom jeziku. Na rubu nekih listova nalazi se lijep veliki ovalni pečat, u čijem je središtu napisano ime i datum (Selim Sirri Šerif, 1233/1817), a na rubu pečata, oko imena, napisane su riječi na turskom jeziku tesavufskog smisla. Na posljednjem zaštitnom listu nalazi se tumačenje jednog ajeta, te kratka dova.

996. ISTO **2655.**

L. 79; 20 × 14,5. *Nasḫ* i *ta'līq* od različitih prepisivača. Prepis nije dovršen. Papir bijel, potamnio, deblji, povez polukožni, oštećen.

Prepis potiče iz XVIII stoljeća.

Na naslovnoj stranici nalazi se ime ranijeg vlasnika (Mustafa b. Ahmed iz Zenice).

Iz biblioteke Fejzijje medrese.

997. ISTO **2093.**

U rukopisu je naslov: هذا كتاب غزنوى

L. 106; 19,5 × 13,5. *Nasḫ* pisan u razmaknutim redovima. Listovi 2—12 su izgubljeni. Papir bijel, deblji, povez polukožni.

Rukopis potiče iz XVIII ili XIX stoljeća.

Na kraju su bilješke na arapskom i turskom jeziku, uglavnom sa područja hadisa i fikha.

Uvakufio Abdulbaki-efendi Džino-zade za svoje potomke (v. bilješku i pečate na naslovnoj strani).

998. Zbirka (مجموع) , 3 **1448.**

L. 112; 19,5 × 13. *Nasḫ-ta'līq* i *nasḫ*, pisani lijepo. Na početku se nalazi sadržaj za cijelu zbirku. Sve stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir bijel, deblji, povez kožni, oštećen, sa ornamentima na koricama.

1. L. 1—88. ISTO

Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom.

2. L. 89—102. عقيدهٔ رضائى

U rukopisu naslov glasi: عقيدهٔ رياضى , gdje je ime autora, umjesto Riḍā'ī, pogrešno napisano Riyāḍī. To je ponovljeno u ovom rukopisu; samo na jednom mjestu u tekstu ime pisca napisano je pravilno (Riḍā'ī).

Ovaj rad je نظم العلوم ili نظم اللآلى ili منظومهٔ عقائد — spjev na turskom jeziku o islamskom vjerovanju, što ga je sastavio Isḥāq b. Ḥasan Riḍā'ī Toqatī, umro 1100/1688 (v. I, 93 i 556).

3. L. 103—112. اسحاقية (منظومة بالتركية فى الصلاة)

U rukopisu (prva stranica) naslov je: هذا كتاب اسحاقيه

Spjev na turskom jeziku o namazu, po svoj prilici od prethodnog pisca. Dovršeno u ramazanu 1082/1671.

Izvori koji su nam pri ruci ne navode ovaj spjev.

Početak:

كريم لا ينام حىّ موجود قديم لا يزال فرد مسجود
ملكر تسبيحن ايلر سماده ايدرلر ذكرى قوشلر هواده.

Završetak:

هزاران مرحبا ماه صيامه رساله انده ايردى اختتامه
سه يك سكسن ايكى اولدى يار ديسم ختم اوله تاريخن سر اوار

Ovo je, uglavnom, prevod i prerada u stihu poznate risale فقه الكيدانى (v. I, 247).

Rukopis potiče iz XVIII stoljeća.

Na naslovnoj stranici i na kraju nalaze se bilješke s područja arapske gramatike, pisane kasnije slabim rukopisom.

Iz Fejzijje medrese.

999. ISTO **4551.**

Primjerak je nepotpun na kraju.

L. 133; 16,5 × 12. *Nasḫ* slabiji, pisan u proredu. Papir tamnobijel, deblji, krhak; povez polukožni, oštećen.

Prepisao Ḥafız 'Abdulḥamīd Ḥifẓī Ḥāmid b. Ibrāhīm (Hovadže-zade ili Čavdarizade?), 1274/1857.

(كتبه العبد المذنب ... عبد الحميد حفظى حامد بن ابراهيم سنة اربع وسبعين ومائتين
والف)

Na naslovnoj strani je ime i lični pečat ranijeg vlasnika, a taj je sam prepisivač. Na završetku je njegova bilješka sa datumom i tri otiska njegova pečata. Potom slijedi sadržaj, ispisan olovkom.

Iz biblioteke Tajib ef. Saračevića.

1000. ISTO **2389.**

L. 78; 20 × 13,5. *Nasḫ* slab, pisan krupnije, u razmaknutim redovima. Papir bijel, deblji, listovi dohvaćeni vlagom, povez polupatneni, oštećen.

Rukopis potiče iz XIX stoljeća.

Na naslovnoj stranici nalaze se bilješke s područja hadisa i fikha. Tu su i dva pečata ranijeg vlasnika (Mustafa), te pečat ove biblioteke.

Uvakufio H. Abdulkadir-efendi za medresu Simzade.

1001. الهداية 402.

فى الفقه الحنفى

Djelo o hanefijskom fikhu, što ga je napisao šayḫ al-islām Burhānuddīn 'Alī b. Abū Bakr al-Margīnānī al-Hanafī, umro 593/1196. Djelo je, zapravo, proširena prerada (komentar) kraćeg djela zvanog بداية المبتدى od istog pisca. *Al-Hidaya* ima mnogo komentara i glosa i ona spada među najvažnija djela hanefijskog fikha. U njoj se obrađuju i komentarišu pitanja koja su sadržana u djelima *Muḫtaṣar al-Qudūrī* (v. br. 926) i *al-Ǧāmi' as-sagīr* od Imama Muhameda (v. br. 900). Raspoređena je kao ovo posljednje djelo.

GAL I, 376; S. I, 644.

Početak:

الحمد لله الذى اعلى معالم العلم واعلامه واظهر شعائر الشرع واحكامه

L. 338; 27 × 18. *Nasḫ* starinski, pisan uvježbanom rukom i sitno u stisnutim redovima. Po rubovima nekih listova, naročito s početka, ima glosa. Papir žućkast i crvenkast, starinski, deblji; listovi s početka dohvaćeni vlagom; povez kožni, oštećen, sa ornamentima na sredini korica.

Prepisao Aḥmad b. 'Alī al-Kūfī, bez oznake datuma, ali rukopis, vjerovatno, potiče iz prve polovine XIV stoljeća n. e.

(تمت النسخة المباركة ... على يد العبد الضعيف ... احمد بن على الكوفى غفر الله له ولمن دعا له بالمغفرة)

Na prvom zaštitnom listu napisan je naslov kasnije, krupnom kaligrafijom. Na drugom zaštitnom listu nalazi se odulja bilješka na turskom jeziku, pisana sitno, lijepim nesḫom, koja sadrži kratku biografiju pisca, detaljniji opis ovog djela, terminologiju kojom se pisac u njemu služio, te imena nekoliko važnijih komentara i komentatora ovom djelu. Na slijedećoj stranici istog lista nalazi se sadržaj.

Na naslovnoj stranici je jedan stih Munla Husreva, te dvije bilješke sa imenima ranijih vlasnika (Šejh H. Mustafa-efendi, zv. Tajlesani-efendi i Muhamed b. H. Bajram, kadija). Ispod toga je pečat ove i Šehdine biblioteke. Isti pečat nalazi se i na kraju rukopisa.

Iz biblioteke Šehdi-efendije.

1002. ISTO 492.

Svezak prvi — الجزء الاول , od početka djela do poglavlja كتاب البيوع

L. 204; 26 × 17,5. *Nasḫ* starinski, pisan vještom rukom. Prvih trideset lista je izgubljeno i dopisano kasnije drugim rukopisom. Listovi 120—139 također su dopisani kasnije. Po rubovima nekih listova ima nešto glosa i ispravaka. Papir tamnožućkast, deblji, povez poluplatneni, nov.

Prepisao 'Alī b. Ḫalīl b. Ibrāhīm al-Ḥanafī 19. ševala 790/1388.

(تم الجزء الاول بحمد الله ... فى ليلة التاسع عشر من شوال سنة تسعين وسبعمائة على يد الفقير الى الله تعالى ... على بن خليل بن ابراهيم الحنفى ...)

Ispod te bilješke nalazi se druga, pisana, kako izgleda, kasnije, drugom rukom, a u kojoj ima nečitak datum 818/1415. ili 919/1513(?). To je, vjerovatno, datum dopisanog rukopisa.

Na početku se nalazi sadržaj koji je napisao kasnije neki Ubejdullāh b. Ali.

Na naslovnoj stranici je bilješka o piscu i njegovim djelima; uzeto iz djela روضة الابرار . Ispod toga je stariji i noviji pečat ove biblioteke.

Na posljednjoj neispisanoj stranici nalazi se ime ranijeg vlasnika (Sejjid Muhamed, u Sarajevu).

1003. ISTO 4190.

Svezak prvi — الجزء الاول , od početka djela do konca poglavlja o vakufu — كتاب الوقف

L. 223; 27 × 18. *Nasḫ* krupniji. Naslovi su pisani crnim mastilom. Veći broj listova u sredini (40^b—107, 118^b—203) dopisani su kasnije drugim rukopisom. Pismo na prvim listovima (1—20) je bez tačaka. Po rubovima mnogih listova ima glosa. Papir tamnobijel, deblji, povez polukožni, oštećen.

Prepis (najstarijeg dijela) dovršen 823/1420.

Na početku se nalazi jedna lirska pjesma na turskom jeziku i jedna kratka dova, te sadržaj, ispisan na šest stranica. Poslije toga je kratak napis (izvadak iz neke knjige) o vaktovima pet dnevnih namaza, pod naslovom: هذا سبب فرضية اوقات الخمس . Ispod toga je ime i lični mali pečat jednog ranijeg vlasnika (Hafiz Ali Riza Ismail-begzade, — Ismailbegović). Datum u pečatu je: 1228/1813. Na slijedeće dvije stranice ispisan je kratak rad o kategorijama šerijatskih pravnika (طبقات الفقهاء) od Ibn Kemal-paše. Potom slijedi objašnjenje o terminima kojima se služio pisac *al-Hidaye*, što je preneseno iz djela موضوعات العلوم pod naslovom: هذا فوائد يحتاج اليها من آداب صاحب الهداية . Na naslovnoj stranici nalaze se dvije bilješke s područja fikha. Na kraju se nalaze bilješke na arapskom i turskom jeziku s područja akaida. Sve ove bilješke i izvaci pisani su kasnije, drugim rukopisom.

1004. ISTO **3832.**

Na početku je naslov: الهداية فى الفقه الحنفى . Na vinjeti na hrbatu knjige pogrešno je stavljen naslov: كفاية المنتهى على البداية . Komplet u jednom svesku.

L. 475; 27 × 18. *Ta'līq* i *nasḫ* pomiješani, pisani uvježbanom rukom. Po rubovima listova i mjestimice između redaka ima dosta glosa, pisanih sitno istim rukopisom kao i tekst. U prvoj polovini, na nekim mjestima, istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. U vrhu prve stranice, ispod kaligrafski ispisane besmele, nalazi se unvan u kome je nacrtano poljsko cvijeće. Papir tamnobijel i žućkast, glat, čvrst; povez kožni, oštećen, sa ornamentima na sredini korica.

Prepisao Isḥāq b. 'Abd, 27. ramazana 876/1471.

(نمقه بعون الله تعالى وحُسن توفيقه اضعف العباد ... اسحاق بن عبد الراجى الى عفوه وغفرانه ... وختم قرائته وكتابتهُ فى اليوم السابع والعشرين من رمضان المبارك سنة ستة وسبعين وثمانمائة الهجرية)

Na početku se nalazi bilješka o piscu, njegovim radovima i posebno o njegovoj terminologiji u ovom djelu, te sadržaj, što je sve pisano kasnije drugim rukopisom na dodatim listovima. Na naslovnoj stranici nalaze se starije bilješke s područja fikha i sadržaj sa rednim brojem ispod svakog poglavlja, što je, izgleda, pisano rukom prepisivača. Među ovim bilješkama, na gornjem rubu i u sredini strahice, nalaze se imena dvojice ranijih vlasnika (Abdulbaki b. Musa i Šejh Lutfullāh b. Muhamed Givelizade).

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1005. ISTO **135.**

Svezak drugi — الجلد الثانى , sadrži obradu od poglavlja كتاب البيوع do konca djela.

L. 331; 30 × 20. *Nasḫ-ta'līq* krupniji, pisan uvježbanim rukopisom od različitih prepisivača. Po rubovima listova i između redaka ima dosta glosa, pisanih sitno rukom istih prepisivača koji su prepisali tekst. Papir tamnobijel i žućkast, deblji; povez poluplatneni, nov.

Prepisao Aḥmad b. Yaḥyā b. Selāmet, u medresi Fārāniyyi u gradu Tibrizu, mjeseca ramazana 896/1490.

(قد فرغ تسويدُ كتابِ الهداية بتوفيق الملك الاحد فى الشهر المبارك رمضان بعون الصمد بوقت الظهر فى مدرسة الفارانية (؟) الحنفية فى مدينة تبريز على يد اضعف عباد الله .... احمد بن يحيى بن سلامت عفى الله عنهم بشفاعت رسوله الامين سنة ستة وتسعين وثمانمائة)

Taj datum vrijedi za veći, noviji dio rukopisa, onaj na tamnobijelom papiru; dok je drugi dio rukopisa, onaj na žućkastim, debljim listovima, znatno stariji; on, vjerovatno, potiče iz VII/XIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu nalaze se dvije dove (molitve, od kojih je jedna za lak porođaj). Na slijedeća dva lista nalazi se sadržaj. Ispod sadržaja je crtež i pravila za ustanovljenje podneva po sunčanoj sjeni. Na naslovnoj strani ima stih na perzijskom jeziku o ovom svijetu. Bilješka koja se tu nalazila namjerno je izbrisana. Sve to pisano je kasnije drugim rukopisom.

Na kraju je dešifrovana čitko prepisana bilješka sa imenom prepisivača i datumom, što je učinio nekadanji vlasnik Abdullah b. Ali-baba. Na posljednjoj neispisanoj stranici nalazi se bilješka sa imenom navedenog vlasnika Abdullaha u kojoj on kaže da je knjigu dobio putem nasljedstva od svog umrlog oca Ali-babe. Ispod toga napisan je jedan patvoreni hadis.

1006. ISTO **3260.**

Svezak prvi, المجلد الاول من الهداية sadrži gradivo od početka djela do konca poglavlja o vakufu — كتاب الوقف

L. 258; 26 × 18. *Nasḫ* starinski, lijep, pisan uvježbanom rukom. Listovi 1—9, 16—17, 91—99, 171—179 i 250—258 izgubljeni su i dopisani kasnije drugim slabijim rukopisom na bijelom papiru. Po rubovima mnogih listova ima sitno pisanih glosa, koje su većinom pisane kasnije drugim rukopisom. Papir žućkast i bijel, listovi prosuti i rastavljeni od korica, a mnogi od njih, naročito s početka, oštećeni su crvotočinom; povez kožni, znatno oštećen.

Rukopis (stariji njegov dio) potiče, vjerovatno, iz XV stoljeća. Na završetku, koji je dopisan kasnije, nalazi se bilješka u kojoj se kaže da je prepisao Muḥammad al-Wānī, 1155/1742.

(نمقه الفانى محمد الوانى فى ٢٣ شوال سنة ١١٥٥)

Na nutarnjoj strani prve korice nalazi se jedan stih Hafiza Širazije.

Ispod toga su stihovi, također na perzijskom jeziku, što ih je, po ugledu na Hafiza, spjevao naš pjesnik Hadži Mustafa Bošnjak, zv. Muḫliṣī, rodom iz Gornjeg Vakufa. U pisanju ovih stihova ima grešaka, pa su teško čitljivi.

اكرآن دختر شوق بيابد مجلس (خانهٔ) مارا
بخطوش اجر مى بخشم هزاران وقف بالارا
الا اى مست كرى عنقاه مغرب اكر جويى
برون از مشرق ومغرب بيابد جست عنقارا

Ispod ovih stihova nalazi se jedan polustih iz uvoda Gulistana i datum 1193/1779, — što je napisano kasnije drugim rukopisom.

Na prvom zaštitnom listu nalazi se također jedan Hafizov stih, ispod koga se teško može pročitati ime: Muhliszade ..., kadija Bijeljine مخلص زاده ... القاضى بلنه . Izgleda da je to potomak Muhlisije i sudeći po rukopisu, on je prepisao taj stih, kao i gornje stihove koji se nalaze na prvoj korici. Tu je dalje bilješka sa nečitkim imenom jednog ranijeg vlasnika (... b. el-hadž Abdulbaki el-Manastiri, 1183/1769), te nejasna i, čini se, nedovršena bilješka na turskom jeziku. Na drugoj stranici istog lista nalazi se potpis i lični mali pečat jednog ranijeg vlasnika (H. Salih b. Hasan-efendi ...-zade, imam i hatib iz Bijeljine, 1193/1779), te razni stihovi na perzijskom, turskom i arapskom jeziku. Iz potpisa koji se tu nalazi razumi se da je stihove prepisao Hasan b. Mustafa iz Bijeljine, 1221/1806 (حرره الفقير حسن بن مصطفى از قصبه بلنه) . Na drugom zaštitnom listu nalazi se sadržaj.

Na kraju, na posljednjoj stranici, nalaze se stihovi na turskom jeziku, u kojima se kratko opisuje prva srpska pobuna i spominje »hajduk Glavaš«, ubijanje ljudi iz potaje i pustošenje mnogih kuća. Naslov i početak tih stihova je:

كلام قائم

جوش ابتـــــدا چقر بواش انىز اولور تحفـــــه صواش

اينلر ... حيـــــدود غلاوش دمـدر اولان سيلانه باق

Na dijelu slijedećeg lista (koji je po polovini odrezan) nalaze se stihovi i proza na perzijskom jeziku, — što je prepisano iz uvoda *Gulistana*. Ispod tih stihova nalazi se bilješka, u kojoj se kaže da slijede lijepe riječi Hasan-paše Banjalučanina »koji je stigao prije dva mjeseca«. Te riječi, međutim, ne nalaze se ovdje, jer je list odrezan. Možda su gore navedeni stihovi o ustanku također njegovi. (On je učestvovao u suzbijanju ustanka, — v. Bašagić: »Znameniti Hrvati«, 24). Sudeći po rukopisu, ove stihove na kraju i ovu bilješku ispisao je gore navedeni Hasan b. Mustafa iz Bijeljine.

Uvakufio kasniji vlasnik Nurika Hadži Hasan-efendi el-Gradčaničevi (iz Gračanice, v. bilješku na donjem rubu drugog i trećeg lista — وقف نوريقه الحاج حسن افندى الغرادچانيچاوى).

1007. ISTO **737.**

Komplet od dva dijela (džuza) u jednom svesku.

L. 562 (240 + 322); 21,5 × 15,5. *Nasḫ* starinski, složen, posebne vrste, pisan uvježbanom rukom. Posljednja četiri lista dopisana su kasnije drugim također lijepim rukopisom. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Po rubovima listova pri kraju prvog dijela ima sitno pisanih glosa. Papir tamnožućkast, tanak, lomljiv; mnogi listovi su oštećeni dugom upotrebom ili crvotočinom, od kojih su neki popravljeni; povez polukožni, oštećen.

Prepisao Muḥammad Abu'l-Baqā' b. Muḥammad aš-Šāfi'ī, nastanjen u Mekki, mjeseca zulhidže 958/1551. Prepis je izvršen za učenjaka i hatiba Medine Muhamed Siddik-a b. 'Abdu'l-Bāqī el--Buḫarī (v. bilješku na kraju prvog dijela, L 240, koja je teško čitljiva):

وهنا آخر الجزء من كتاب الهداية وبالله التوفيق وكتبت هذه النسخة المباركة على يد

اضعف العباد العبد الفقير الى الله تعالى محمد ابو البقا بن محمد الشافعى نزيل مكة المشرفة

شرفها الله تعالى وعظّمها وكان ذلك بالمسجد الحرام المكى تجاه الكعبة والحجر الاسود وذلك

برسم سيدنا الشيخ العلامة الفاضل محمد صديق بن عبد الباق البخارى ذى الحجة الحرام ..

سنة ثمان وخمسين وتسع مائة

Ispod toga, na donjem rubu lista, nalazi se bilješka oca navedenog učenjaka, koju je napisao u svojoj teškoj bolesti, a u kojoj izjavljuje da je ovo knjiga njegova sina Muhamed Siddika. Evo i te bilješke:

هذا كتاب ولدى الاكرم الافخم مولانا محمد صديق زاد الله فيه صدقا وفضلا كتبه

العبد الراجى عبد الباق بن قاضى اسبرين (اسيرى) ؟ بن قاضى ميران البخارى القاضى خانى

عفى عنهم كتبه فى حال المرض وعدم القدرة على التكلم تمييزا من كتب غيره حفظه الله امين .

Prepisao dopisane listove (v. bilješku na kraju) Muḥammad Abu'l-Baqā' Ḫiḍr al-Wafāī al-Ḥanafī, bez oznake datuma.

وقد تم كتاب الهداية بفضل الله تعالى بيد افقر عباد الله سبحانه وتعالى اليه محمد ابو البقا

خضر الوفائى الحنفى سبط سيدى محمد ابو السعود الحارحى (؟)

Na prvom zaštitnom listu nalazi se zapis protiv buha, datum smrti nekog učenjaka (Munla Gjurani, 995/1586), stihovi u pohvalu djela el-Hidaje, te stihovi o pobožnosti (munadžat: يا من يرى ما فى الضمير ويسمع). Sve to pisano je sitno, oštrim perom. Tu je i krupno pisana bilješka sa imenom ranijeg vlasnika (Ibrahim b. Šejh Redžeb). Na slijedeće dvije stranice nalazi se jedan hadis slabe vjerodostojnosti, jedno mišljenje u pogledu tumačenja ajeta: فاوحى الى عبده ما اوحى , te jedan poučni stin na perzijskom jeziku o pokajanju, što je uzeto iz djela مجمع العلوم od Nedžmuddīn Omera Nesefije i djela مجالس الفنون (koje nam je nepoznato). Ispod toga je odulja fetva na perzijskom jeziku o kizilbašıma (šiijska šizma) i imovini koju od njih zaplijeni ıslamska vojska, a koju su oni prethodno oteli od muslımana građana nekog muslimanskog mjesta koje su zaposjeli. Fetvu je prepisao prvi vlasnik ovog rukopisa Muhamed Siddik. Ispod ove fetve nalazi se njegova bilješka na arapskom jeziku, pisana također njegovim rukopısom, u kojoj on kaže da je dotičnu fetvu izdao njegov učitelj Maulānā Maḥmūd ḥaḍreti 'Azīzān, vrhovni kadija i muftija Buhare, u vrijeme Ubeidullah-hana, — kako mu je to pričao njegov otac i učitelj Abdu'l-Bāqi, koji je učio fikh kod spomenutog muftije Azızana.

Početak fetve glasi:

... خلد الله تعالى فى دوام الخلافة ملكه وسلطانه ... بعد از عرضى دعوات واقعات وتحيات فايضة البركات بساحت عرض رسانيده ميشودكه انچه استفسار فرموده بودند كه كفره قز لباشيه كه بربلده هراة كه از بلاد اسلام بوده است استيلا ...

Bilješka ispod fetve glasi:

هذا فتوى حضرة قدوة الاولياء واستاذ العلماء مفتى الثقلين قاضى القضاة ببلدة فاخرة بخارى فى زمن عبيد الله خان الغازى ... وهو استاذنا الامام الاكرم مولانا محمود المشهور بحضرة عزيزان .. قاله والدى واستاذى مولانا عبد الباقى وهو اخذ الفقه من عزيزان المذكور

Na naslovnoj stranici nalazi se sadržaj prvog dijela, te bilješke sa imenima ranijih vlasnika, od kojıh su neke nečitljive (Ibrahim b. Šejh Redžeb b. Nesūh; Šeref, 1138/1725; Arif Šerefzade, 1178/1764; Muhamed b. Ali, zv. Šejh-efendi Bergivi. To je vlastoručni potpis poznatog Bergivije. Ibrahim b. Mustafa, Mustafa, kapudan).

Na listu 241ᵃ nalazi se sadržaj drugog dijela.

1008. ISTO **189.**

Svezak prvi, (الجلد الاول من الهداية) nepotpun s početka i na kraju.

L. 177; 32,5 × 22. *Nasḫ* starinskı, pisan vještom rukom. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po rubovima i između redaka ima dosta glosa, pisanih sitno, rukom istog prepisivača. Papir žućkast, deblji, listovi dohvaćeni vlagom i prosuti; povez kožni, oštećen vlagom, sa pozlaćenım ornamentima na koricama, rastavljen od listova.

Rukopis, vjerovatno, potiče iz XVI stoljeća.

Na kraju su tri lista ispunjena mnogim sitno pisanim bilješkama s područja fikha i tefsira.

1009. ISTO **230.**

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: الجلد الثانى من الهداية

Svezak drugi, sadrži gradivo od poglavlja كتاب البيوع do konca djela.

L. 412; 27 × 18,5. *Ta'līq* lıjep, krupniji, pisan vrlo vještom rukom u razmaknutim redovima. Po širokim rubovima listova i mjestimice između redaka, kao i na umetnutim listićima ima dosta glosa, pisanih sitno i lijepo rukom ıstog prepisivača. Mnoge glose ispisane su na naročiti način, sa postepeno skraćenim redovima na kraju, kao da nam je vješti prepisivač htio pokazati svoju ljubav i smisao za rad i umjetnost. Papir tamnobijel, deblji, glat, gornji rubovi listova pri kraju rukopisa oštećeni su vlagom i crvotočinom; povez kožni, oštećen također crvotočinom i dugom upotrebom, — sa ornamentima na vanjskoj strani i zlatnim linijama na nutarnjoj strani korica.

Rukopis potiče, vjerovatno, iz prve polovine XVII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu nalazi se bilješka s područja fikha, na drugom terminologija kojom se služio pisac (من آداب صاحب الهداية), a na trećem sadržaj. Na naslovnoj stranici nalaze se bilješke sa imenima ranijih vlasnika (Muhamed Bulevi, kadija, rodom iz grada Buli u vilajetu Kastamuniji, 1090/1679, Ibrahim b. Halil i Hadži Mustafa, kadija). Kod imena ove posljednje dvojice nalaze se njihovi lični pečati. U pečatu prvog od njih upisano je u sredini njegovo ime, a po rubu stih iz *Kasidetu'l-burde:* ومن تكن برسول الله نصرته... , te datum 1117/1705. U pečatu drugog upisan je datum 1152/1739. U dnu stranice je djelomično brisana bilješka bez potpisa, na turskom jeziku, u kojoj neko kaže, da je ovaj rukopis uzeo u naruč od muftije ... Muhamed-efendıje. Na sredini stranice je pečat ove biblioteke.

1010. ISTO **435.**

Komplet *al-Hidaye,* dva dijela (džuza) u jednom svesku.

L. 419 (195 + 224); 27,5 × 15. *Ta'līq* lijep, složen, pisan sitno, uvježbanom rukom. Osnovni tekst s početka podvučen crvenom linijom. U vrhu prve stranice nalazi se vrlo lijep unvan u kome je na zlatnoj i plavoj podlozi nacrtano poljsko cvijeće u bojama. Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i širokom zlatnom linijom. Na širokim rubovima samo malog broja listova ima nešto glosa. Papir žućkast i bijel, glat; povez kožni, sa utisnutim ornamentima na koricama.

Prepisao as-Sayyid Muṣṭafa b. as-Sayyid Ḥusayn b. as-Sayyid Ḥiḍr b. as-Sayyid 'Alī iz Istanbula, 12. džumadel-ahira 1084/1673.

(تم الجزء الثانى من الهداية بعون الله المعين ... عن يد المحتاج اليه تعالى ... السيد
مصطفى بن السيد حسين بن السيد حضر بن السيد على من سكان قسطنطينية المحمية ... فى
اليوم الثانى عشر من جمادى الآخرة لسنة اربع وثمانين والف من هجرة من له الشفاعة ...)

Na prvom zaštitnom listu nalazi se bilješka ranijeg vlasnika (Izzet Salih, smijenjeni kadija Akčehisara i Tirane, — Albanija), u kojoj on kaže da je ovaj rukopis kupio za 150 groša(?), 1217/1802.

(بفضله وكرمه عز شأنه وتعالى دخل فى ملك الفقير عزتى صالح المنفصل عن قضاء
اقچه حصار تيران بالشراء الشرعى سنة ١٢١٧ قيمت .. ١٥٠)

Ispod ove bilješke nalaze se njegova dva mala pečata. Na slijedećem listu je bilješka s područja fikha, stihovi u pohvalu ovog djela, pisani krupnim slovima kaligrafski, te stariji i noviji pečat ove biblioteke. Na slijedeća četiri lista ispisan je sadržaj djela. Poslije sadržaja ispisano je uputstvo o terminologiji ovog djela, pod naslovom: رسالة مرتبه فى بيان آداب صاحب الهداية . Na naslovnoj stranici je pečat ove biblioteke i pečat vakifa Hromozade Izzet Salih-efendije. Na listu 196 nalazi se također navedena terminologija (من آداب صاحب الهداية).

Uvakufio Hromozade Izzet Salih-efendi (v. pečat u rukopisu).

1011. ISTO **378.**

U rukopisu je naslov: كتاب الهداية . Komplet u jednom svesku.

L. 437 (sa označenom folijacijom); 28 × 19. *Nasḫ* sitan, složen, mjestimice vokalizovan, pisan vještom rukom. U vrhu prve stranice nalazi se jednostavan unvan u bojama. Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i jednom širokom zlatnom, a ostale sa tri crne i jednom crvenom linijom. Po širokim rubovima nekih listova ima nešto glosa, koje su pisane kasnije drugim rukopisom. Papir žućkast i bijel, glat; povez kožni sa pozlaćenim ornamentima na vanjskoj i nutarnjoj strani korica; pozlata je izblijedila i otrla se.

Prepis dovršen 1096—97/1685. u Egiptu. U oduljoj bilješci na kraju kaže se da je djelo prepisano za uglednog Sejjid Osman-efendiju es-Sivasi, koji je bio sljedbenik i poštivalac učenog kadije Ali-efendije, kadı-askera u Egiptu. Sam Sejjid Osman-efendi sudio je u sudu zvanom Džami-sulh (ili: u sudu kod Džami-sulh) u Kairu, a onda u jednom drugom sudu (u kvartu Bab el-Hark (Bab el-Halk) u istom mjestu. U međuvremenu išao je na hadž i na polasku na taj put preporučio je anonimnom prepisivaču da prepiše ovo djelo za njega, što je ovaj i učinio. Kad se je Osman-efendija vratio sa hadža, rukopis mu je, kad je bio dovršen, predat i on ga je primio u svom sudu, 1097/1685.

(برسم الاوحدى الامجدى العاءزى الاكرمى الاعظمى الافضلى السيد عثمان افندى
السواسى تابع المتمدى الامثل عين الموالى العظام ... اعلم علماء المسلمين ... عمدة القضاة على
افندى قاضى العسكر بمصر المحروسة سنة ست وتسعين والف هو السيد عثمان افندى قعد بمحكمة
جامع الصلح يحكم بالشرع وينفذ الاحكام وخطر له السفر الى ارض الحجاز للحج الشريف
وزيارة الرسول عليه السلام فاوصانا على كتابة هذا الكتاب المبارك فسافر وقضى مراده ورجع
بالصحة والسلامة فقعد بمحكمة باب الخرق يحكم بالشرع وينفذ الاحكام الشرعية وقد تم
الكتاب بحمد الله وعونه وتسلّمه بالمحكمة المذكورة فى شهر ربيع الآخر من شهور سنة سبع
وتسعين والف من الهجرة النبوية ...)

Na prvom zaštitnom listu nalazi se bilješka, u kojoj se kaže da je postao vlasnikom ovog rukopisa Muhamed b. Ibrahim el-Bosnevi el-Garčani (iz Gračanice), smijenjen sa kadiluka u Majdanpeku (Srbija), 1234/1818.

(قد استبرك بتملكه العبد الضعيف محمد بن ابراهيم البسنوى الغرچانى المنفصل عن
معدن ايپك بقيمة ١٤٠ قيمته ... ١٤٠ سنة ١٢٣٤ فى ٢٤ ش)

Potom je na pet lista ispisan sadržaj.

1012. نهاية الكفاية فى دراية الهداية 499.

Komentar navedenom fikhskom djelu *al-Hidāye*. Napisao Tāğ aš-Šarī'a 'Omar b. Ṣadr aš-Šarī'a al-Awwal (Akbar) Aḥmad b. 'Ubaydullāh al-Maḥbūbī al-Ḥanafī, umro krajem sedmog stoljeća po Hidžri. Ismā'īl-paša (AM I, 787), Ḥ. Ḫalifa (II, 2033) i Suleymaniya (40) kažu da je pisac umro 673/1274, što nije siguran datum, jer na kraju ovog rukopisa ima prepis bilješke komentatora, u kojoj on kaže da je ovaj komentar dovršen 694/1294. Osim toga, ovaj navedeni datum je približni datum smrti njegova brata, također pisca (v. kasnije pod br. 1052).

GAL I, 376; S. I, 644.

Svezak prvi — الجزء الاول , nepotpun s početka. Sadrži tumačenje od poglavlja باب التيمم do konca poglavlja كتاب الوقف

Početak ovdje:

عندها جائز فيقع شربها بفم طاهر ... باب التيمم الباب النوع

L. 179; 25,5 × 18,5. *Nasḫ-ta'līq* sitan, složen, pisan na brzinu. Papir tamnobijel, deblji, listovi pri kraju dohvaćeni vlagom; povez kožni, oštećen, sa obilnom ornamentikom utisnutom na koricama, koje imaju zatvarač, također ukrašen.

Na kraju prepisivač je prepisao dvije bilješke, koje je stavio komentator na završetku svog rada, od kojih se jedna odnosi na rad pisca osnovnog djela (575/1179), a druga sadrži datum završetka ovog dijela komentara (694/1294).

(قلت كتب المصنف رحمه الله فى آخر كتاب الوقف وقد تم الكتاب بتوفيق الله الوهاب فى ذى الحجة سنة خمس وسبعين وخمسمائة وقد فرغت عن تعليق الفوائد والاملاء فى اوائل رجب الواقع فى سنة اربع وتسعين وستمائة بمحروسة كرمان حماها الله تعالى حامدا لله على آلائه ومصليا على خاتم انبيائه وسائلا تنوير مراقد العلماء الماضين وانزالهم فى ظلال الفردوس بفضله ورحمته يا اكرم الاكرمين ويا ارحم الراحمين)

Prepisao Ibrāhīm b. Ḥasan ar-Rūmī, u petak sredinom mjeseca zulkade 823/1420.

(تم الكتاب بعون الله وحسن توفيقه فى اواسط ذى القعدة فى يوم الجمعة وقت صلوة الظهر فى تاريخ سنة ثلث وعشرين وثمانمائة على يد العبد الضعيف ... ابراهيم بن حسن الرومى ...)

Prema toj bilješci prepisivača nalazi se njegova druga bilješka na rubu stranice, u kojoj on kaže da je ovaj prepis sravnjen sa primjerkom, koji je sravnjen sa autografom.

(تمت المقابلة بتوفيق الله تعالى مع النسخة التى قوبلت مع نسخة المصنف نور الله قبره ومضجعه امين يارب العالمين)

Tu se je nalazila još neka, čini se, slična bilješka, koja je namjerno izbrisana.

Na početku, na neispisanom listu, nalaze se bilješke s područja fikha, te kraće izreke na perzijskom i jedna na arapskom jeziku, — što je pisano kasnije drugim rukopisom.

Iz biblioteke Fejzijje medrese.

1013. شرح على الهداية 238.

لمجهول

Komentar djelu *al-Hidāye*, nepoznat, od nepoznatog pisca.

Jedan svezak, nepotpun s početka i na kraju. Mnogi su listovi pri uvezivanju ispremetani. Sadrži tumačenje od poglavlja باب المواقيت (u glavi o namazu) do poglavlja كتاب البيوع . Djelo je, po svoj prilici, sačinjeno u VII/XIII stoljeću. U vrhu prve stranice i po prerezu listova neko je napisao kasnije da je ovo neka glosa nekom nepoznatom fikhskom djelu, što nije tačno.

Početak je ovdje:

كتاب الصلوة باب المواقيت الفرض نوعان فرض عين وفرض كفاية . ففرض العين ما يلزم كل واحد اقامته ولا يسقط عن البعض باقامة البعض كالايمان ونحوه ... قوله اول وقت الفجر اى اول وقت صلاة الفجر

L. 336; 28 × 17. *Nasḫ* starinski, bez tačaka, pisan krupnim perom. Naslovi su pisani crnim mastilom, po prvotnom, najstarijem načinu pisanja. Osnovni tekst označen je sa riječi قوله . Neko je kasnije jedan dio naslova ponovio crvenim mastilom i podvukao istaknutije riječi crvenom crticom. Po rubovima nekih listova ima ispravaka pisanih istim rukopisom. Na nekim mjestima ima prebrisanih riječi ili rečenica, što je činio sam prepisivač. Papir tamnožut, deblji, krhak, mnogi listovi su dohvaćeni vlagom i oštećeni crvotočinom, naročito po rubovima; povez kožni, oštećen i popravljan, sa utisnutim ornamentima na koricama.

Rukopis potiče, kao i sami rad komentara, iz VII/XIII stoljeća.

Iz biblioteke Bojozade Hasan-efendije.

1014. العناية شرح الهداية 113.

Komentar *al-Hidāyi*, što ga je napisao Akmaluddīn Muḥammad b. Maḥmūd b. Aḥmad al-Babartī, umro 786/1384. Djelo je poznato i mnogo se upotrebljavalo kao udžbenik u medresama.

GAL I, 376; S. I, 645.

Svezak prvi, الجزء الاول . Sadrži tumačenje od početka djela do konca poglavlja كتاب الوقف

Početak:

الحمد لله الذى هدانا فى البداية معرفة الهداية ورعانا بعين العناية فى النهاية عن الجهل والغواية .

L. 264; 33,5 × 26. *Ta'līq-riq'a* složeno, pisano krupnije. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Papir tamnobijel, glat, listovi dohvaćeni vlagom, a neki po rubovima oštećeni crvotočinom; povez kožni, oštećen, sa ornamentima na sredini korica.

Prepisao Muḥammad b. Maulānā Qāsim b. Maulānā Maḥmūd b. Maulānā Aḥmad, u utorak mjeseca rebiul-evvela 879/1474.

(قد وقع الفراغ من تحرير هذه النسخة الشريفة المباركة الموسومة بالعناية فى شرح الهداية فى يوم الثلاثاء فى وقت الظهر من شهر الله المبارك ربيع الاول سنة تسع وسبعين وثمانمائة على يد العبد الجانى العاصى الخايف الخجل الوجل محمد بن مولانا قاسم بن مولانا محمود بن مولانا احمد رحمة الله عليهم اجمعين ...)

U nastavku iste bilješke prepisivač moli one, koji budu »gledali, čitali i slušali« ovaj prepis, da se mole Bogu za njega i da mu oproste eventualne greške, jer pogrešivost je svojstvena čovjeku. Ispod toga su stihovi na arapskom i perzijskom jeziku, u kojima se izražava skrušenost i osjećanje prolaznosti života — i u kojima se traži od čitaoca dova za duše »autora, vlasnika i prepisivača«, a koje stihove stavljaju mnogi prepisivači na kraju svojih prepisa. Na kraju svega je rečenica, u kojoj prepisivač kaže da je djelo prepisao iz slabog, neispravljenog primjerka

(كتبته من نسخة سقيمة ولم اجد نسخة مستقيمة)

Na nutarnjoj strani prve korice nalazi se bilješka, u kojoj se kaže, da je vlasnik rukopisa Mustafa b. Abid, koji je stupio u tekiju Sinan-Čauša

(العناية لشرح الهداية لمصطفى بن عابد المتزوى بزاوية سنان چاوش)

Na prvom zaštitnom listu je naslov ovog sveska, napisan krupnom kaligrafijom.

Iz Šehdi-efendine biblioteke, čiji se pečat nalazi na nekim mjestima u rukopisu.

1015. ISTO **381.**

U rukopisu je naslov: الجلد الثانى من شرح اكمل الدين على الهداية

Svezak drugi — nastavak prethodnog, s kojim ovdje čini jedan komplet, iako je stariji od prethodnog prvog sveska. Sadrži tumačenje od početka poglavlja كتاب البيوع do konca djela.

Početak:

لما فرغ من ذكر انواع حقوق الله وذكر بعض حقوق العباد

L. 452; 26,5 × 17,5. *Ta'līq* i *nasḫ* od ruku različitih prepisivača. Istaknute riječi podvučene su crvenom, a mjestimice crnom crticom. Papir žućkast, deblji; povez polukožni.

Prepis dovršen posljednji dan redžepa 826/1422, kako stoji u bilješci na kraju, koja je napisana u dnu posljednje stranice odvojeno od teksta završetka.

(قد وقع الفراغ من تحرير هذا الكتاب فى آخر شهر رجب لسنة ست وعشرين وثمانمائة) .

No, moglo bi biti, da je to datum nekog drugog ranijeg primjerka, možda onog iz koga je ovaj prepisan.

Na prvom zaštitnom listu nalazi se gornji naslov, te sadržaj, što je pisano kasnije drugim rukopisom. Na naslovnoj stranici je naslov, te pečati Šehdine i ove biblioteke.

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

1016. ISTO **3741.**

Naslov u rukopisu je: كتاب العناية شرح الهداية . Komplet u jednom svesku.

L. 659; 32 × 21. *Nasḫ* starinski, sitan, složen, vokaliziran, pisan vještom rukom. U vrhu prve stranice ima lijep unvan izrađen u bojama na plavoj i zlatnoj podlozi. U sredini unvana, na zlatnoj podlozi, napisan je gornji naslov. Prve i posljednje dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i širokom zlatnom, a ostale sa dvije crvene linije. Naslovi su pisani zlatnim, plavim i crvenim mastilom naizmjenično. Na posljednjoj stranici nalazi se krupna lijepa rozeta, u obliku kružnice, u kojoj je na zlatnoj podlozi crvenim mastilom ispisan naziv djela i ime autora. Papir žućkast, tanak, glat, listovi su dohvaćeni vlagom, naročito po rubovima, a neki su (152, 153, 202—205) oštećeni crvotočinom; povez kožni, sa lijepim pozlaćenim ornamentima na vanjskoj i nutarnjoj strani korica, koje su omotane u zeleno platno.

Rukopis, vjerovatno, potječe iz XVI stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu i na dijelu naslovne stranice nalazi se sadržaj, pisan kasnije drugim rukopisom. Na naslovnoj stranici je i krupno pisana bilješka na turskom jeziku, u kojoj se kaže da je ovaj rukopis uvakufio Ahmed-aga za svoju medresu u Mostaru 1064/1653.

(بوكتاب مستطابى صاحب الخيرات والحسنات اغاء باب سعاده احمد اغا حضرتلرى
موستارده واقع مدرسه سنه وقف ايلدى شول شرطله كه مدرسه دن طشره چقار لميوب استنساخ
ومقابله اقتضا ادرسه بنه مدرسه ايچنده قضاء حاجت ايدوب واقف مشار اليهى دعاء خيردن
فراموش بيورميه لر فمن بدله بعد ما سمعه فانما اثمه على الذين يبدلونه ان الله سميع عليم لسنة
اربع وستين والف)

Na rubu prve dvije stranice nalazi se njegov mali lični pečat, u kome je upisano njegovo ime (Ahmed sin Alijin —

Iz Karađoz-begove biblioteke. بندة احمد بن على

1017. ISTO 3758.

U rukopisu je naslov: كتاب العناية شرح الهداية . Komplet u jednom svesku.

L. 732; 29,5 × 19. *Nasḫ* starinski, čitak, pisan vještom rukom. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom, izuzev pri kraju djela. U vrhu prve stranice nalazi se lijep *unvan*, u kome je nacrtano sitno poljsko cvijeće na plavoj i zlatnoj podlozi. U sredini unvana na zlatnoj podlozi upisana je *besmela* crvenim mastilom. Naslovna stranica, te prve i posljednje dvije stranice obrubljene su tankim crnim, širokom zlatnom i plavom linijom. Po rubovima mnogih listova, izuzev s početka i pri kraju, ima glosa, pisanih sitno i veoma lijepo. Naslovna stranica je ukrašena. U vrhu iste je *unvan*, u kome je zlatnim slovima upisan gornji naslov, a na sredini je krupna *rozeta* od raznobojnih kružnica, u kojoj je upisano ime autora zlatnim slovima. Papir žućkast, tanak, glat, posljednja dva lista oštećena su crvotočinom; povez kožni, znatno oštećen, koji je bio obilno ukrašen pozlaćenim ornamentima, prva korica izgubljena.

Prepis ovog lijepo uređenog primjerka, vjerovatno, potiče iz XVI stoljeća.

Na drugom zaštitnom listu s početka nalaze se bilješke s područja fikha, zatim sadržaj, pisan kasnije. U dnu posljednje stranice nalaze se dva stiha, pisana krupno zlatnim slovima, posebno uokvirena, u kojima prepisivač kaže, da je ovo djelo prepisao za biblioteku nekog uglednog, plemenitog i darežljivog prvaka, čije ime se navodi.

Iz niže navedene bilješke može se razumiti da je ovdje riječ o Ibrahim-paši i njegovoj biblioteci u Počitelju
(وقف ابراهيم پاشا اعزه الله تعالى در مسجد خود در قصبه پوچتل)

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1018. حاشية سعدى چلبى على العنايـة 2622.

Glosa prethodnom komentaru *al-'Ināyi*. Napisao muftija Sa'd b. 'Īsā b. Amīr-ḫān, Sa'dī Čelebī, umro 945/1538. To je kratka glosa, koju je sabrao, sredio i dopunio autorov učenik Maulā 'Abdurraḥmān po bilješkama koje je autor ostavio na marginama svojih primjeraka *al-Hidāye* i *al-'Ināye*, — kako je to rečeno u uvodu.

GAL I, 376; S. I, 645.

Primjerak je nepotpun na kraju.

Početak:

الحمد لمن لا غاية لعنايته الازلية ولا نهاية لهدايته العلية ... وبعد فان العبد الفقير الى
عناية الله الملك المستعان المدعو بعبد الرحمن يقول ايها الاخوان

L. 140; 21,5 × 15. *Nasḫ-ta'līq* sitan, složen, pisan uvježbanom rukom. Papir bijel, tanak, glat; povez kožni, oštećen, prva korica izgubljena, a druga ukrašena pozlaćenim ornamentima.

Rukopis potiče iz XVII ili početka XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu je navedeni naslov i sadržaj. Na naslovnoj stranici nalaze se imena dvaju ranijih vlasnika. (Jedan od njih je Šah Muhamed b. Ahmed b. Ebus-Su'ud, manje poznati alim i pisac, unuk poznatog šeihul-islama, umro poslije 1120/1708 — من كتب الفقير شاه محمد بن احمد بن ابى السعود . Ispod potpisa nalaze se njegova dva lična pečata, različite izrade, u kojima je upisano njegovo ime. Potpis drugog vlasnika je nečitak . . . Nikati? Pri kraju, na l. 138, nalazi se još nečiji lični pečat (koji je posve nečitljiv).

Iz biblioteke Fejzijje medrese (v. pečat na naslovnoj stranici).

1019. ISTO 653.

U rukopisu je naslov: حاشية سعدى چلبى على الشيخ الاكمل

L. 340; 24 × 14,5. *Ta'līq* pisan krupnije, uvježbanom rukom. U pisanju ima grešaka. Naslovi su pisani zlatnim mastilom. U vrhu prve stranice nalazi se veoma lijep unvan, u kome je na plavoj (ljubičastoj) i zlatnoj podlozi izrađeno sitno poljsko cvijeće u bojama. Prve dvije stranice obrubljene su tankim crnim i širokom zlatnom, a ostale plavom linijom. S početka rečenice su označene zlatnim tačkama. Papir tamnobijel i žućkast, glat, čvrst; povez kožni, sa pozlaćenim ornamentima na koricama.

Rukopis potiče iz XVIII stoljeća. Bilješka na kraju ne sadrži datum prepisa.

(تم حاشية العلامة ... سعد الملة والدنيا والدين مولانا سعدى چلبى افندى المفتى بدار السلطنة على الهداية وشرحها المسمى بالعناية ...)

Ispod te bilješke nalaze se dva prigodna stiha na turskom jeziku od kojih je posljednji od Sururije.

Na naslovnoj strani nalaze se imena ranijih vlasnika (Ibrahim b. Nasrullah, Abdul'aziz Mūminzāde, muderis medrese Esma-han sultan).

Uvakufio H. Muhamed-paša 1166/1752, — v. bilješku i pečat u rukopisu l. 2 i 256 —.

(وقفت هذه النسخة لله العلىّ الاعلى وانا الفقير الحاج محمد پاشا)

Iz biblioteke Fejzijje medrese (v. pečat u rukopisu).

1020. Zbirka (مجموع) , 2 2497.

L. 36; 17,5 × 13. Papir tamnobijel, čvrst, na početku i na kraju ima po nekoliko neispisanih lista; povez kožni, oštećen, sa utisnutim ornamentima na koricama.

1. L. 1—8. حاشية سعد الدين على ديباجة الهداية

Glosa uvodu *al-Hidāye*. Napisao, kako se čini, gore navedeni Sa'di Čelebi.

Početak nakon besmele:

الحمد لله رب العالمين والصّلوة على نبيه محمد وآله اجمعين الحمد لله افتتح الكتاب بالتسمية جريا على قضية ما ورد فى الحديث فى ابتداء كل امر ذى بال

Ta'līq.

Prepisao Ya'qūb b. Bālī, vjerovatno u XVIII stoljecu

(قد وقع الفراغ من تنميقه ... على يد العبد العليل يعقوب بن بالى ...)

2. L. 9—36. حاشية الطوسى على حاشية سعد الدين على الكشاف

Superglosa Taftazanijinoj glosi tefsira *al-Kaššaf*. Napisao *aṭ-Ṭūsī*. To je prema naslovu na rukopisu. Pisac je, držimo, 'Alā'uddīn 'Alī b. Muḥammad aṭ-Ṭūsī, umro 887/1482. Inače, o toj superglosi ovog pisca ne nalazimo spomena u izvorima koji su nam pristupačni. Ḥ. Ḫalīfa (II, 1479) kaže da je Maula 'Alā'uddīn 'Alī (b. Muḥammad) aṭ-Ṭūsī napisao samo glosu tefsiru *al-Kaššaf*. Na istom mjestu on kaže da je jedan drugi pisac sličnog imena ('Alā'uddīn 'Alī b. Muḥammad al-Qušğī, umro 897/1474) napisao kratka objašnjenja početku Sa'duddinove glose (علق على اوائل حاشية السعد). Ismā'īl-paša pak (AM I, 737) navodi da je 'Alā'uddīn aṭ-Ṭūsī napisao superglosu Sejjid Šerifovoj glosi *al-Kaššāf*-a, a ne Sa'duddinovoj glosi. No, ovo je, stvarno, tumačenje Sa'duddinove glose, samo nije prema izvorima jasno od koga je pisca. Rukopis sadrži tumačenje uvoda i početka prve sure.

Početak:

لك اللهم الحمد والمنة وعلى رسولك وآله واصحابه الصلوة والتحية قال الامام الهام ... قوله الحمد لله الذى انزل آثر هذا التركيب بين تراكيب الحمد تطبيقا للشرح على المشروح وامتثالا بالفرقان الحميد والقران المجيد لوجهين مع ما فيه من لطف الاقتباس

Završetak:

قوله وانما صح كون العبادة بيانا للحمد جواب عن سؤال هو انه قد سبق ان الحمد انما يكون باللسان لكن جعل العبادة المتناولة للاعتقاد والعمل بالاركان بيانا للحمد يقتضى كوّن الحمد بالموارد الثلاث ثم ما ذكر من كون العبادة بيانا للحمد ... كأنه قيل كيف يحمدون توجه ان الجواب ح لا يفيد زيادة بل يكون بيانا لكيفية الحمد بانه يكون مع سائر العبادات تم بعون الله

Ta'līq, veoma sitan, složen. U pisanju ima grešaka. Papir tamnobijel ili žućkast deblji, čvrst; povez kožni, sa utisnutim ornamentima na koricama. Na početku i na kraju ima po više neispisanih lista.

Rukopis, vjerovatno, potiče iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu nalaze se naslovi i ime ranijeg vlasnika (Jahja b. Muhamed). Na naslovnoj stranici pod t. 1 nalazi se naslov i ime drugog vlasnika (vjerovatno oca prethodnog vlasnika, Muhamed b. Redžeb). Uvakufio H. Muhamed-paša — (v. bilješku i pečat u rukopisu —

(وقفت هذه النسخة لله العلىّ الاعلى وانا الفقير الحاج محمد پاشا يسر الله له من الخير ما يشاء)

Iz biblioteke Fejzijje medrese.

1021. مختارات النوازل 2509.

Djelo o hanefijskom fikhu. Napisao autor *al-Hidāye* 'Alī b. Abū Bakr al-Margīnānī al-Ḥanafī Burhānuddīn, umro 593/1196. To je prema kratkoj bilješci prepisivača na naslovnoj stranici koja glasi: مختارات النوازل لصاحب الهداية والنوازلُ للامام محمد رحمه الله . Slična bilješka nalazi se i na slijedećem primjerku ovog djela. Na prvom zaštitnom listu ovog rukopisa nalazi se bilješka, u kojoj se, pored gornjeg mišljenja, navodi mišljenje nekih da je pisac ovog djela — sin autora *al-Hidāye* Niẓāmuddīn al-Margīnānī (مختارات النوازل لصاحب الهداية وقيل لابنه..). Yeni Cāmī' (29), GAL (I, 378, S. I, 649) i Muḥammad 'Abdulḥayy al-Laknawī u svom djelu الفوائد البهية فى تراجم الحنفية (prvo izdanje, Kairo 1324, str. 141) pripisuju također ovo djelo autoru *al-Hidāye*. Isto se može razumiti i kod Ḥ. Ḫalīfe (II, 1624). Međutim, Kairo (I, 461) kaže da je pisac ovog djela nepoznat. Što se tiče tvrdnje u gornjoj bilješci da je djelo النوازل od Imama Muhameda (umro 189/804), o tom ne nalazimo dokaza u bibliografskim izvorima koji su nam pristupačni. Istina, ḤḪ (II, 1606 i 1981) navodi djela pod naslovima مجموع النوازل i النوازل فى الفروع, ali od drugih pisaca — i nije nam poznato da li je naš rukopis u kakvoj vezi sa tim djelima.

Početak:

الحمد لله رب العالمين والعاقبة للمتقين والصلوة على نبيه المصطفى محمد ... كتاب الطهارة (هى) فى اللغة عبارة عن النظافة وفى الشريعة عبارة عن غسل اعضاء مخصوصة بصفة مخصوصة وهى انواع

Završetak je poslije poglavlja كتاب الخنثى poglavljem فصل فى الحكايات . U ovom poglavlju navedeni su neki podaci iz biografija nekoliko prvih hanefijskih pravnika (Ebu Hanife i njegovih učenika: Ebu Jusufa, Muhameda i Zufera), te iz biografije imama Šafi'ije i Malika. Ti su podaci bez naučne i istorijske podloge, zasnovani često samo na nesigurnoj predaji i pričama. Prepisivač je na rubu lista prenio nečiju bilješku o ovom poglavlju, u kojoj se kaže da je porijeklo toga poglavlja neizvjesno; možda je to dodatak nekog neukog prepisivača.

(فصل الحكايات والله اعلم ليس من اصل المصنف لان فى تحريره سماجة ظاهرة لعلها من الحاقات جهلة الكتّاب وشانُ المصَنِّف اجلّ من هذه الالفاظ الركيكة كما هو ظاهر)

L. 173; 20 × 12,5. *Ta'līq* sitan, složen, pisan uvježbanom rukom. U vrhu prve stranice nalazi se naslov, napisan plavom tintom. Sve stranice su obrubljene sa tri tanke crne i širokom zlatnom linijom. Po rubovima listova ima glosa, pisanih rukom prepisivača. Papir tamnobijel, čvrst; povez kožni, oštećen, sa pozlaćenim ornamentima na sredini korica.

Rukopis, vjerovatno, potiče iz XVII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu, pored navedene bilješke, nalazi se bilješka sa imenom jednog ranijeg vlasnika (Abdurrahim b. Abdulkerim). Ispod toga se nalaze ispisane dove, koje se uče za dobro pamćenje i razumijevanje nauke. Na slijedećem listu ispisana su imena *ashabi-kehfa* — اسماء اصحاب الكهف —, te bilješka o čarobnoj moći tih imena. Potom, na slijedećem listu, je ime i lični pečat drugog vlasnika (Muftizade — Muftić — Seid Abdurrahim — 1 — 187/1773). Na slijedeća četiri lista je lijepo ispisan sadržaj u kvadratima od plavih i crvenih linija, uokviren tankim crnim i širokom zlatnom linijom.

Na posljednjem zaštitnom listu nalazi se bilješka na turskom jeziku iz računa.

Uvakufila Zejneba kći Hasan-efendije — (v. bilješku na naslovnoj str. — وقفت زينب بنت حسن افندى).

Iz biblioteke Fejzijje medrese.

1022. ISTO 3090.

U rukopisu je naslov: مختارات النوازل صاحب الهداية مرغينانى

L. 217; 20 × 12. *Ta'līq* sa nešto *nasḫa*, pisan uvježbanom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Po rubovima malog broja listova ima nešto glosa. Papir bijel, glat, čvrst; povez kožni, sa utisnutim ornamentima na koricama.

Prepisao Sa'dī al-Warnawi (iz Varne, Bugarska), kadija, privremeno u Akkermanu, 1074/1663.

(قد بدأت بكتابة الكتاب الموسوم بمختارات النوازل المرغوب والمقبول من العلماء الفواضل فى منتصف صفر المتصف بالخير والظفر بين الانام وختمت مع شهر تام وهو اول جديد العام اعنى محرم الحرام لسنة اربع وسبعين والف ... الفقير سعدى الوارنوى القاضى موقتا باقكرمان ...)

Na prvom zaštitnom listu nalazi se gore navedeni naslov, bilješke o dugovima nekih osoba, jedan stih na perzijskom jeziku, te imena dvojice ranijih vlasnika (Ali b. Sejfullah, 1090/1679; Ahmed b. Ismail b. Muḥammed, muderis u medresi Davud-paša, 1187/1773). Ispod toga je mali pečat. Na slijedećim listovima nalaze se bilješke iz fikha i sadržaj. Na naslovnoj stranici nalazi se bilješka iz fikha. U vrhu prve stranice je pečat u kome je upisano ime Muhamed Šakir.

Na kraju se nalazi bilješka o važnosti učenja sure *Fatiha* poslije akšam-namaza. Bilješka je prenesena sa neke knjige koja je bila vlasništvo Sun'ullah-efendije, kadije u Varni (... كذا وجدنا فى ظهر كتاب المرحوم صنع الله افندى القاضى بوارنه). Na slijedeća dva lista nalaze se bilješke s područja fikha. Na posljednjem zaštitnom listu nalazi se bilješka na turskom jeziku, koja sadrži recept za zaustavljanje jakog krvarenja iz nosa.

1023. كتاب الفصول 1370.

للاستروشنى

Djelo o hanefijskom fikhu, što ga je napisao Abu'l-Fatḥ Muḥammad b. Maḥmūd b. Ḥusayn al-Ustrūšanī al-Ḥanafī, umro 632/1234. Djelo sadrži propise i pravila o javnom i privatnom pravu (*mu'āmalat*) i raspoređeno je na 30 poglavlja (*faṣl*). Autor potječe iz kasabe Usrušene (Ustrušene), u pokrajini Fergane u Turkestanu, kako je to zabilježeno rukom prepisivača na rubu prve stranice

(النسبة الى أسترُوشنة قصبة من قصبات فرغانه)

GAL I, 380; S. I, 653.

Početak:

الحمد لله الذى مهّد دين الاسلام واحكم اساسه ببيان القضايا والاحكام ... وبعد فقد قال محمد بن محمود الاسترُوشنىّ..لما الفيتُ نفسى آلفة مطالعة جلائل المسائل ... وسمّيته كتاب الفصول

L. 344; 24,5 × 17. *Nasḫ* starinski, čitak, krupniji, pa bi se moglo reći — ṯuluṯ, mjestimice vokalizovan, pisan veoma vještom rukom. Po rubovima nekih listova ima nešto glosa, od kojih su neke pisane rukom prepisivača, a neke kasnije drugim rukopisom. Naslovi su pisani crnim mastilom. Papir tamnobijel, deblji. Na rubovima nekih listova po uzdužnom prerezu pričvršćeni su crveni i plavi vuneni končići radi označavanja novog poglavlja. Povez kožni, oštećen, sa utisnutim ornamentima na koricama.

Prepisao 'Oṯmān b. Muḥammad b. Muḥammad b. 'Oṯman aš-Šams an-Nasafī u utorak 7. muharema 677/1278, — iz čitanja i diktiranja koje je održavao Šayḫ Muḥammad b. Muḥammad b. Naṣr al-Buḫārī, pred grupom uleme, u turbetu Ebu'l-Fadl el-Mervezije, u gradu Merv, — kako to navodi prepisivač u svojoj bilješci na kraju.

(وكان الفراغ بعون الله وتيسيره عن تسطير هذا الكتاب باملاء الشيخ الامام الاستاذ الهمام شيخ شيوخ الاسلام زاير بيت الله الحرام مولانا وسيدنا حافظ الملة الحنيفية ناصر الطريقة الحنفية محمد بن محمد بن نصر البخارى اطال الله بقاءه فى نشر العلوم الاسلامية وشرح المشكلات الفقهية والفضلية والكلامية ومتعنا الله بصحبته فى الدنيا وحشرنا فى زمرته فى العقبى مع جماعة من الائمة الاجلاء وزمرة من العلماء كثرهم الله عند التربة المباركة للامام الربانى والعالم الصمدانى صاحب الفقه النعمانى ناشر العلوم الشيبانى ابى الفضل الحاكم الشهيد الجليل المروزى رحمه الله بمرو ورزقنا الله تعالى ببركة هذا الشيخ علما نافعا فى الدنيا ونجاة فى الآخرة واكرمنا بشفاعته يوم القيامة على يدى العبد الضعيف الراجى رحمة ربه اللطيف عثمان بن محمد بن محمد بن عثمان الملقب بالشمس النسفى وفقه الله للعمل بما يحبه ويرضاه وعصمه عما ياباه واعانه على الائتمار بما يأمره والانتهاء عما ينهاه وغفر له ولوالديه ولمن مضى من اسلافه ولجميع المؤمنين والمؤمنات وكان ذلك بعد طلوع الشمس بساعة من يوم الثلاثا السابع من محرم سنة سبع وسبعين وستمائة شعر : غفر الاله ذنوب هذا الساطر – وذنوب دارسه معاً والناظر)

Poslije ovog završetka, odmah na slijedećoj stranici, nalazi se fetva, koju je dao Sadr-ul-islam Tadžuddīn, a koja je prepisana rukom istog prepisivača. U njoj se rješava, koje se namirnice i roba uopće naknađuju (isplaćuju) protuvrijednošću u novcu (ذوات القيم), a koje u naravi (ذوات المثال) u slučaju naknade štete počinjene nekom upropaštenjem njegovih stvari. Tu se nabrajaju sve moguće vrste robe i namirnica, od hljeba i raznih napitaka do voća, povrća, knjiga, odjevnih predmeta i obuće. Nazivi robe i stvari su na perzijskom jeziku, iako je samo rješenje (fetva) na arapskom jeziku.

Početak te fetve, poslije besmele, glasi:

افتى الصدر الكبير صدر الاسلام تاج الدين رحمه الله فى هذه الاشياء هكذا فجعل الميم علامة كونه من ذوات الامثال والقاف علامة كونه من ذوات القيم : شكر م ، – نبات م ، – مانيد م ، – خرما م ، – جوز م – مزانه م ، – نرسك م ، –

Na početku se nalaze bilješke s područja fikha, pisane kasnije drugim rukopisom. Neke bilješke, koje se odnose na druge podatke, namjerno su brisane. Poslije toga je sadržaj, ispisan lijepim rukopisom, čini se, rukom prepisivača. Na naslovnoj strani nalazi se lični pečat, u kome se može pročitati ime: Abdulgani b. Emir.

Na kraju se nalaze razne bilješke iz fikha i druge (imena nekih pisaca, datumi rođenja nekoliko osoba, recepti za liječenje nekih bolesti). Među datumima rođenja nalaze se datumi rođenja dvojice sinova (Mustafe i Muhameda) gore navedenog Abdulganije b. Emira. Prvi je rođen 956/1549, a drugi 958/1551 (»polovinom jeseni, kad je sunce bilo u zviježđu vage«). — Recepti i jedna bilješka iz fikha su na turskom jeziku. Jedan recept, navodno, vrijedi za više bolesti, koje su sve nabrojane. Sasvim na kraju nalazi se jedan zapis protiv ujeda škorpije (فى رقية العقرب), te lirski stihovi na perzijskom i turskom jeziku.

Uvakufio Muhamed-paša (v. bilješku i pečat u rukopisu).

1024. منية المفتى 3123.

Djelo o hanefijskom fikhu. Napisao Yūsuf b. Abū Sa'īd (Sa'd) Aḥmad as-Siğistānī, umro poslije 638/1240. Djelo je sažeti izbor iz više fikhskih djela, kako to sam pisac kaže u uvodu.

GAL I, 380; S. I, 653; ḤḪ II, 1887.

Ime autora u rukopisu je Yūsuf b. Abū Sa'd b. Aḥmad. Rad je dovršio u gradu Sivas, u medresi Šerefijji, 638/1240, kako je to zabilježio na završetku svog rada, a što je prepisivač ovdje prenio iz autografa.

(قال المصنف تغمده الله برحمته واسكنه بحبوحة جنته ما هذا لفظه بخطه وقع الفراغ
عن تسويده لاربع عشرة ليلة خلت من شهر ذى الحجة سنة ثمان وثلثين وستائة آخر الضحى
من يوم الثلاثاء من هذا الشهر بمحروسة سواس بالمدرسة الشرفية على يد الضعيف يوسف بن ابى
سعد بن احمد السجستانى تم)

Početak:

الحمد لله الواحد العلى الواجد الغنىّ الحالق بلا استرشاد الرازق بلا استمداد ... وبعد
فيقول العبد الضعيف الراجى لطائف عفو ربه يوسف بن ابى سعد بن احمد السجستانى اصلح
الله شأنه

L. 245; 18 × 14. *Nasḫ* sa nešto *ta'līqa*, pisan uvježbanom rukom. Papir žućkast, deblji; na uzdužnom rubu nekih listova pričvršćeni su plavi vuneni končići, koji označavaju početak poglavlja; na početku i na kraju ima po nekoliko neispisanih lista; povez kožni, oštećen.

Prepisao Muḥammad b. Isḥāq b. 'Alī b. Mūsā al-Aydīnī, u nedjelju 27. šabana 862/1457.

(وقع الفراغ من تحرير هذه النسخة اللطيفة من يد اضعف العباد ... محمد بن اسحاق
بن على بن موسى الآيدينى ... يوم الاحد وقت الضحى فى السابع والعشرين من الشهر
المبارك شعبان فى تاريخ سنة اثنين وستين وثمانمائة)

Na početku se nalaze razne bilješke, većinom s područja fikha, poučne izreke i stihovi, te sadržaj. U vrhu naslovne stranice je kratka bilješka na turskom jeziku, u kojoj se kaže, da je rukopis kupljen od knjižara Saliha (za groša — 9). Tu je i nečiji lični pečat, koji je nečitljiv.

Na kraju se nalaze bilješke iz fikha i tefsira, te stihovi o pokajanju i o tužnoj žalbi za hazreti Husejnom.

Iz biblioteke Fejzijje medrese.

1025. فصول الإحكام لأصول الاحكام 3753.

ili

فصول العمادى

Djelo o hanefijskom fikhu, što ga je napisao unuk autora *al-Hidāye* Abu'l-Fatḥ Zaynuddīn 'Abdurrahīm b. Abū Bakr b. 'Abdulğalīl al-Margīnānī al,Fargānī as-Samarqandī al-Ḥanafī, umro poslije 651/1253 (ili oko 670/1271). Djelo je bio započeo pisati autorov otac, a on ga je dovršio.

AM I, 560; GAL S. I, 656; Kairo I, 452; al-Fawā'id, 93.

Drugi navedeni naslov koji se nalazi i na našem rukopisu više je poznat — iako je, po svoj prilici, pogrešno dat.

Naslov na rukopisu glasi:

كتاب فصول العمادى للشيخ الامام العالم العلامة ابو الفتح ابن ابى بكر ابن عبد الجليل
بن الخليل المرغينانى منسبا والسمرقندى منصبا الحنفى

Po tome, prema bilješci autora na završetku i prema ḤḪ (II, 1270), reklo bi se da je on brat pisca *al-Hidāye*, ali to nije tačno, nego je ispravno kako smo mi gore naveli, a ovdje u tekstu očito je ispušteno jedno ime. ḤḪ (n. m.) navodi kao sigurnije mišljenje da je pisac ovog djela Gamaluddīn b. ʻImāduddīn al-Ḥanafī, a kao drugo, slabije mišljenje navodi ime gornjeg autora. Međutim, iz jedne bilješke na završetku rukopisa vidi se, da je Gamaluddīn sin autora ovog djela i da je on dovršio samo sređivanje i konačnu redakciju djela, koje su drugi bili započeli, ali su odugovlačili dovršenje iz ljenosti.

(وقد كان تولى امر تحرير الكتاب الكسالى من الاصحاب الا انه اتفق الاختتام على يدى ابن مؤلفه شيخ الاسلام جمال الملة والدين)

Djelo je dovršeno u jednoj medresi u Samarkandu, 651/1253, kako se to vidi iz odulje bilješke na kraju.

(قال جالب هذه الخصائل النفيسة وكاتب هذه المسائل الانيسة ابو الفتح ابن ابى بكر بن عبد الجليل بن الخليل المرغينانى منسبا والسمرقندى منصبا ... نجزت كتابته فى اواخر شعبان لسنة احدى وخمسين وستمائة هجرية بالمدرسة الميمونة الاميرية الاجلية القربية عماد المَلَكية ضياء الدينية المبنية ب ... احدى معـال البلدة الفاخرة سمرقند ...)

Rad, po svom sadržaju i načinu obrade, ima mnogo sličnosti sa ranijim djelom فصول الاستروشنى , samo što je raspoređen na 40 poglavlja (faṣl). U duljem uvodu naveden je sadržaj djela (poglavlja i važnija pitanja u njima).

Početak poslije besmele:

وباسمه يبدأ كل كتاب ويُختَمْ ويعبر كل خطاب وينظم ... وبعد فان العلم فخر يبّق على مرور الأَحْقَاب ... والآن جمعت فى هذا الدفتر الصغير القدر الكبير القدر غُرَرَ فوائدَ اسلاميةٍ ... وترجمت هذا المجموع المنقول فى المسموع والمعقول بفصول الاحكام فى اصول الاحكام.

L. 400; 30,5 × 21. *Nasḫ* sitan, pisan uvježbanom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Papir bijel i žućkast, glat, čvrst; na nekim listovima dio uzdužnog ruba isječen i zalijepljen drugim papirom; povez kožni, sa ornamentima na koricama, omotan u zeleno platno.

Prepisao Ḫalīfa al-Musallimī al-Mālikī, astronom (*muvekkit*), u medresi al-Mu'ayyadiya, 1001/1592.

(علّق هذه النسخة من اولها الى آخرها فقير رحمة ربه اقل عبيد الله واعظمهم جرما الفقير خليفة المسلّمى المالكى الموقت بالمدرسة المؤيدية ... يوم الاربعاء المبارك سنة واحد بعد الالف)

Na naslovnoj stranici nalazi se pored naslova bilješka, u kojoj se kaže, da ova knjiga ima 40 tabaka (عدة كراريس هذا الكتاب اربعون كُراساً) Ispod te bilješke je ime ranijeg vlasnika (Mustafa b. Jusuf el-Mostari). Ime je napisano preko nečijeg ranije napisanog imena, koje je prvotno namjerno izbrisano. Ispod postojećeg imena je lični pečat, vjerovatno njegov. Tu su tragovi još nekih bilježaka, koje su također namjerno izbrisane. U dnu stranice je bilješka na turskom jeziku, u kojoj se kaže, da je rukopis kupljen za »imamski novac« radi uvakufljenja za Ahmedaginu medresu u Mostaru.

(بو كتاب باب السعاده اغاسئ مرحوم ومغفور له احمد اغانك مدرسه سنده ائمه نك اقچه سيله وقف ايچون اشترا او لنمشدر)

Na rubu lista 399 nalazi se lični ovalni pečat, u kome se može pročitati ime Hasan (خواند رضاى حق حسن). Sasvim na kraju je stih, napisan rukom prepisivača, u kome on moli, da mu se oproste eventualne pogreške u prepisivanju.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1026. تلخيص الجامع الكبير 1656.

ili

التلخيص فى الفقه الحنفى

Djelo o hanefijskom fikhu. Napisao Muḥammad b. ʻAbbād b. Malakdād (Dāwūd) al-Ḫilātī al-Ḥanafī Kamāluddīn (Ṣadruddīn), umro 652/1254. Tekst djela je sažet, dosta težak i nerazumljiv. To je skraćena prerada djela الجامع الكبير , što ga je napisao Muḥammad b. al-Ḥasan aš-Šaybānī (umro 189/804).

GAL I, 172, 381; ḤḪ I, 472.

Početak:

الحمد لله على الفقه فى الدين الذى هو حبله المتين بين العباد وفضله المبين على كل حاضر وباد ... اقول وانا العبد الراجى ... محمد بن عباد بن ملك داد ان هذا كتاب بالغ غاية الطلبة والمراد ... جامع لخلاصة ابحاث المقدمين ... وسميته بالتلخيص طباقا للمعنى

L. 109; 21 × 15.5. *Nasḫ* pomiješan sa nešto *ta'līqa*. Papir žućkast i bijel; povez polukožni, oštećen.

Prepis dovršen 1178/1764.

تم الكتاب وافيا بالشرط المخترع فى جمع المفترق الى الانظار ... سنة ١١٧٨

Na nutarnjoj strani prve korice nalazi se jedan hadis.

Na naslovnoj stranici je bilješka sa imenom ranijeg vlasnika (Izzeti Salih, kadija u Bosna-Brodu). Ispod toga je njegov lični, mali i veliki vakufski pečat, te pečat ove biblioteke.

Uvakufio Hromozade Izzet Salih-efendi.

1027. الفقه النافع **999.**

فى آخره خرم يسير

Djelo o fikhu. Napisao Nāsiruddīn Abu'l-Qāsim Muḥammad b. Yūsuf as-Samarqandī al-Madanī al-Ḥasanī (al-Husaynī), umro 656/1258. Primjerak je na kraju nepotpun. ḤḪ (II, 1921) navodi ovo djelo pod naslovom: النافع فى الفروع

GAL I, 381; Kairo I, 452.

U vrhu prve stranice neko je kasnije slabim rukopisom pogrešno stavio naslov: شرح قدورى

Početak:

الحمد لله رب العالمين حمدا امده الابد وعدده ان لا يحصيه العدد ... قال السيد الامام
ابو القاسم بن يوسف الحسنى المدنى تغمده الله برحمته اخوانى رحمكم الله ... سألتمونى ان
اصوغ لكم فى الفقه كتابا نافعا ... فاستخرت الله تعالى فى صنعة كتاب نظرىّ الدراية
صحيح الرواية يقتصر على قدر الافتقار اليه وسميته الفقه النافع

L. 112; 25 × 15,5. *Ta'līq* sa nešto *nasḫa*. Važnije riječi i dijelovi teksta podvučeni su crvenom linijom. Po rubovima listova ima glosa. Listovi su kod uvezivanja ispremetani. Papir žućkast i tamnobijel, deblji, neki listovi su dohvaćeni vlagom; povez polukožni.

Rukopis potiče iz XVII ili XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu nalaze se imena ranijih vlasnika (Šejh Ismail-efendi, Ibrahim-sohta — b. Šejh H. Ismail-efendi), te sadržaj, pisan kasnije. Na naslovnoj stranici nalazi se bilješka, koja sadrži zapis za rađanje djece, imena nekoliko šeriatskih pravnika, te raniji sadržaj koji je izblijedio. Tu se nalaze i bilješke, koje su namjerno brisane i koje su nečitljive.

Uvakufio Hadži Omer-efendija Iskopjevi, Akhisari, Pruščak, za Gazi Husrev-begovu biblioteku 1284/1867.

(صاحب الوقف اسقوپلهوى خيرى زاده الحاج عمر افندى در وقف غازى
خسروبك)

1028. ISTO **642.**

L. 139; 22,5 × 16,5. *Ta'līq* sa nešto *nasḫa*, mjestimice vokalizovan. Dijelovi teksta podvučeni su crvenom linijom. Po rubovima listova i između redaka ima glosa, pisanih sitno rukom istog prepisivača. Papir bijel, deblji; povez poluplatneni.

Prepisao Ḥasan b. Muṣṭafa b. 'Alī, u nedjelju 27. redžepa 1167/1753.

(كتبه العبد الضعيف ... حسن بن مصطفى بن على ... تاريخه سبع وستون ومائة والف
فى رجب الفرد فى اليوم يكشنبه عشرين وسبع فى وقت الزوال)

Na početku se nalaze razne bilješke s područja tefsira, vaza, fikha i jezika, te sadržaj, — što je sve pisano kasnije slabim rukopisom. Na naslovnoj stranici je nepotpuna bilješka iz fikha, pisana pogrešno.

Na kraju su bilješke s područja fikha, arapske stilistike, te na posljednjoj stranici dva stiha, u kojima se izražava zahvalnost i skrušenost Bogu i kratka dova.

Iz biblioteke Fejzijje medrese, čiji se pečat nalazi na početku i na kraju rukopisa.

1029. Zbirka (مجموع) , 2 **1459.**

L. 83; 20 × 15. *Nasḫ* slab, krupniji, pisan u razmaknutim redovima. U pismu ima grešaka. Papir tamnobijel, deblji, povez polukožni, oštećen.

1. L. 1—36. تحفة الملوك

Kraće fikhsko djelo, što ga je napisao Zaynuddīn (Tāğuddīn) Muḥammad b. Abū Bakr b. 'Abdulmuḥsin ar-Rāzī al-Ḥanafī, umro u drugoj polovini VII (XIII) stoljeća. Ovo djelo pripisuje se i drugim autorima. Djelo uglavnom sadrži obredoslovlje *(ibadat)* te još neka važnija pitanja iz fikha i raspoređeno je na deset glava *(kitab)*.

GAL I, 383; ḤḪ I, 374; Kairo I, 409.

Početak:

الحمد لله وسلام على عباده الذين اصطفى هذا كتاب مختصر فى علم الفقه جمعته لبعض اخوانى فى الدين ... واقتصرت فيه على عشرة كتب هى اهم كتب الفقه له واحقها بالتقديم

Prepis dovršen polovinom ramazana u pristaništu (carskom ili ministarstva vojnog?) 995/1586.

(تمت الكتاب تحفة الملوك المبارك فى شهر رمضان الاوسط فى وقت الظهر الخاصة قايق خانده – ؟ – تاريخ سنة ٩٩٥)

2. L. 37—83. شرح مقدمة ابى الليث فى الصلاة

Komentar kratkom djelu o namazu Muqaddimat Abu'l-Lait (v. br. 909). U rukopisu je naslov: كتاب مقدمة

Vlasnik i prepisivač oba ova rada je neki Ḥuseyn b. Ibrāhīm, — v. bilješku na kraju pod t. 1 i 2.

(تمت الكتاب ... صاحبه ومالكه حسين بن ابراهيم)

Na naslovnoj stranici pod t. 1 nalaze se dijelovi ajeta iz Kur'ana, neka nedovršena bilješka na turskom jeziku, te crtež kružnice. Na kraju se nalaze nijeti za pojedine namaze.

Na kraju pod t. 2, nalazi se bilješka zavještača Mustafa-bega Dženetića, nekoliko ajeta i jedna izreka na turskom jeziku opetovano ispisana radi vježbe u pisanju, te deklinacija arapskog glagola نصر .

Uvakufio Mustafa-beg Dženetić.

1030. Zbirka (مجموع) , 13 **1973.**

L. 245; 20,5 × 16,5. *Ta'līq*, *nasḫ* i *nasḫ-ta'līq* od ruku različitih prepisivača. Papir tamnobijel, deblji; listovi, naročito po donjem rubu, dohvaćeni vlagom; povez kožni, oštećen, sa otiskom ornamenata na koricama.

1. L. 1—40. ISTO kao br. 1029,[1]

Na listu 1^b je naslov: تحفة الملوك . Tekst je mjestimice vokalizovan.

2. L. 41—44. كتاب الفاظ الكفر

Traktat o bogohulnim izrazima i griješnim riječima koje izvode iz vjere, od nepoznatog pisca. Naslov je prema rukopisu. Možda je to izvadak iz nekog djela.

Početak:

اذا كان فى مسئلة وجوه يوجب التكفير و وجه واحد يمنع منه فعلى المفتى ان يميل الى ذلك الوجه حسنا للظن بالمسلم

3. L. 44—77. (رسالة فى) آداب ذِكْرية للصادِقين

Pravila o pobožnosti, skrušenosti i molitvi, za iskrene mistike, od nepoznatog pisca. Naslov je prema uvodu rukopisa. Rad je raspoređen na četiri poglavlja (*faṣl:* 1. o slavljenju i veličanju Allaha — *zikr*, 2. o zanosu i ljubavi prema Allahu — *vedžd*, 3. o pobožnom pjevanju i pobožnoj glazbi — *sema'*, 4. o pravilima i metodici vaza — *adab al-va'z*). Ima grešaka jezičnih i u pisanju.

Početak:

الحمد لله الذى يذكر من ذكرَه فى سرّاه وضرّاه وينصر من نصره فى اولاه وأُخْراه ويُجيبُ دُعاء المضطرّين ممن دعاه ... وبعد فلما كان الطرق الى الله ... فسميتها آدابا ذكرية للصادقين

4. L. 78—87. الرسالة المصلحية فى الرسائل المنقذية

Risala s područja tesavvufa o pravilnom obavljanju zikra i pravilnom ponašanju pri tom. Napisao Ṣafiyyuddīn (Ḫalīfa Muṣṭafa) b. Muḥammad al-Ḫusrawī al-Kangarī (iz grada Čankiri — Gangra, u sjevernom Anadolu), umro u Brusi 919/1513. Naslov risale je prema rukopisu. Inače joj ne nalazimo spomena u izvorima koji su nam pristupačni, Ime autora pak navode Taşköprüzade (Š. N. Targama, 355) i Ismā'īl-paša (AM II, 434). Neko je odrezao prvi list, pa je primjerak nepotpun. Raspoređena je na uvod *(muqaddima)* i četiri poglavlja *(maqālāt)*.

Početak je ovdje:

... عن ذلك انى فى زمان غلب فيه على الطباع اللدد والعناد وفشا الجدل بين العباد ...

سيا اتفق زمانى فى ايام السلطان ... ابو الفتح ؟ سُلطان بايزيد خان بن سلطان محمد غازى ...

فشرعتُ الى ما خلّج فى قلبى من كتب الاوراق المشتملة على خلاصة كلمات اهل الشرع وزبدة

اقوال المشايخ النابغين للاصل والفرْع ... وسميتها بالرسالة المصلحية في, الرسائل, المنقذية ورتبتها على مقدمة واربع مقالات

Završetak glasi:

هذا رسالة مصلحية فى الرسائل المنقذية اُلّفت وجُمِعَتْ لاصلاح حال من عمل بما فيها رَجَاءً بها لدفع عناد المعاندين ... مؤلفها صفى الدين الخُسْروى ؟ الكنقرى عَفا عنه الغنى

Istaknute riječi, samo s početka, podvučene su crvenom crticom. U pisanju ima grešaka.

5. L. 87—104. الرسالة المنيرة لاهل البصيرة

Rasprava s područja propovijedi i tesavvufa o vjerovanju i vjerskim dužnostima i poukama. Pripisuje se raznim autorima, ili se navodi da joj je autor nepoznat. ḤḪ (II, 559, prvo izdanje iz 1310/1892) i Kairo (I, 123) kažu da joj je autor nepoznat. U nekim našim rukopisima (v. br. inv. 1051, 1356, 2790) zabilježeno je da djelo pripada Ibn Kemal-paši (umro 940/1533). Isto tako njemu djelo pripisuju Brockelmann (S. II, 672), Ḥ. Ḫalīfa (II, 1888, drugo izdanje iz 1362/1943), Ismā'īl-paša (AM I, 142), te izdavač u štampanom primjerku (Maṭba'a Gamāl, Istanbul 1308. H.). Ahlwardt (II, 367 i IX, 583) pak kaže da je pisac Yahyā b. 'Omar Minqārizade, šayḫ al-islām (umro 1088/1677). Povodeći se za njim, to isto kaže i Brockelmann na drugom mjestu (GAL II, 435). Neki ga pripisuju našem piscu Ḥasan Kāfī-efendiji Pruščaku (umro 1025/1616, v. H. Šabanović, Hasan Kafi Pruščak, POF, Sarajevo 1969, str. 25. Ovaj primjerak je nepotpun na kraju, jer je veći broj lista izgubljen.

Početak:

الحمد لله الذى اعلى معالم العلم واعلامه واظهر شعائرالشرع واحكامه ... وبعد جمعت من الرسالة مختصرة لتكون للراغبين مفيدة وسميتها منيرة

Početak ovog rada uzet je doslovno iz fikhskog djela *al-Hidāya*. U pisanju i stilu ima grešaka, pa bi se po tome moglo reći da rad ne pripada Ibn Kemal-paši niti Hasan Kāfi-efendiji.

6. L. 105—124. شرح بدء الامالى

لمجهول

Komentar kasidi o vjerovanju *Bad' al-amālī* (v. I, 67), od nepoznatog pisca (v. I, 187). Ahlwardt (II, 560) navodi bilješku sa jednog rukopisa ovog komentara, — u kojoj se dotični komentar pripisuje Munla 'Aliji al-Qārīji (شرح بدء الامالى لملا على القارى). Po tome, navedeni autor bi imao dva komentara ovoj kasidi. Jedan je *Ḍaw' al-ma'ālī* (v. I, 115), za koji se sigurno zna da je njegov, i drugi bi bio ovaj komentar, za koji nigdje u literaturi nije navedeno, niti poznato, da mu je on pisac. Prema tome, ne može se dati nikakva važnost navedenoj bilješci.

Ahlwardt II, 560.

Početak:

الحمد للمولى القديم الموصوف باوصاف الكمال الحَىّ المدبر المقدّر ذى الجلال والجمال ... وبعد فقد قال القاضى سراج الدين الاوشى اسعده الله بحسن الحال ... يقول من القول وهو التكلم بكلام صادق او كاذب

Ta'līq sitan, složen. Osnovni tekst pisan je krupnim *nasḫom* i podvučen s početka crvenom, a kasnije crnom linijom.

7. L. 125—144. هدية المهديين (المهتدين)

لاخى يوسف افنـدى

Rasprava o islamskom vjerovanju, o protuislamskim riječima koje izvode iz vjere *(elfazi-kufr)*, te o raznim vjerskim propisima *(ahkam, furū')*, koji se odnose na postupak i razne potrebe i pojave, uglavnom, u svakidanjem, praktičnom životu vjernika. To je, zapravo, *ilmi-hal*, nešto posebne vrste. Napisao Yūsuf b. Ǧunayd at-Toqātī, — Aḫī Yūsuf, Aḫī Čelebī, Aḫīzāde, Aḫī-efendi —, umro 904/1499.

GAL II, 227; S. III, 1275; Taşköprüzade, Š. N., rukopis, br. inv. 1685, list 92; OM II, 53; ḤḪ II, 2043.

Rad je dat u obliku mnogobrojnih kraćih rješenja ili odgovora na razna pitanja, — pod naslovima: مسئلة .

Pisac je ovdje naveden prema većini izvora, kojima mi raspolažemo, i to je, držimo, ispravno. Ismā'īl-paša, pak (Ḏail II, 728 i AM II, 333), pogrešno kaže, da je pisac ovog djela Muḥammad Kašfī ar-Rūmī, — što je i nas, u prvom svesku (I, 500), navelo na istu grešku. On (n. m.) tvrdi, da je djelo sastavljeno 1175/1761. Međutim, datum prepisa toga djela na našim rukopisima je mnogo raniji, što jasno pokazuje, da je djelo ranije sastavljeno. Biće da je Muḥammad Kašfī (čija nam je biografija inače nepoznata), prepisivač, koga je Ismā'īl-paša smatrao za autora, — i da je datum, koji on navodi, datum prepisa. Istina, on u Dailu, na istom mjestu, navodi djelo pod naslovom: هدية المهتدين , kao raspravu o elfazi-kufr-u, — i pripisuje ga Yūsuf b. Ǧunaydu, ali bez ikakvih drugih podataka. Malo niže navodi djelo pod naslovom: هدية المهديين , sa početkom i drugim podacima, iz čega se vidi, da je tu riječ o djelu, na koje se odnose ovi naši rukopisi, i da je baš tome djelu naveo pogrešno autora. U stvari, on tu pogrešno navodi jedno te isto djelo pod dva naslova, kao dva djela, — pripisujući ga jedanput pravom, a drugi put pogrešno označenom autoru. (Na kraju našeg rukopisa, obrađenog u prvom svesku, — n. m. —, nalazi se kratka bilješka prepisivača, u kojoj se izričito kaže: من مؤلفات مولانا اخى افندى —, što nam je tada promaklo nezapaženo).

U nekim izvorima naslov je: هداية المهتدين , — što pokazuje, da naslov ovog djela ima različite verzije, — do čega je došlo nepažnjom raznih prepisivača, a to je onda u bibliografiji dovelo do zabune u pogledu ovog djela.

Pisac je djelo prikazao »velikom veziru« Ali-paši, koga u uvodu slavi i veliča i za koga kaže, da je dotični od njega tražio, da u njegovo ime, sa posvetom njemu, napiše ovakav rad. (To je, držimo, Ḫādim Ali-paša, koji je za vrijeme sultana Bajezid-hana II, u dva maha, bio veliki vezir — i koji je u jednom vojnom pohodu poginuo, god. 917/1511).

Početak i dio uvoda:

الحمد لله الذى جعل العلوم الشرعية ميراثا للعلماء من الانبياء والفنون السمعية المصطفوية
جلاء لصدور الاصفياء والاولياء ... وبعد فان من صرفت عنفوان العمر العزيز فى دعواته ...
اعنى الوزير الكبير ... على پاشا قد التمس من هذا الحقير ان اكتب فى اسمه الشريف وشانه
المنيف رسالة مشتملة من اصول الدين ... فسميتها بهدية المهديين

Rad je raspoređen na dva glavna dijela (*qism*) i završetak (*ḫātima*) sa više manjih poglavlja. U uvodu je dat sadržaj svih poglavlja, a onda samo djelo počinje:

اما القسم الاول فى بيان عقائد اهل السنة والجماعة ... فاعلم ان الايمان فى اللغة
التصديق

U tekstu mjestimice ima rečenica i fraza na perzijskom jeziku. Primjerak je nepotpun na kraju.

8. L. 145—148. (كتاب) الاحاديث فى الادوية والاطعمة

Kraća zbirka hadisa o lijekovima i vrstama jela. Sabrao Abu'l-Qassām (-Qāsim?) an-Nīsābūrī, kako je navedeno u uvodu rukopisa. Kairo (I, 84) navodi ovu risalu pod naslovom: احاديث النيسابورى فى الادوية , ne dajući nikakvih podataka o piscu. U drugim izvorima, koji su nam pristupačni, ne nalazimo spomena ovoj zbirci. Možda se misli, da je označeni pisac u rukopisu Nizāmuddīn Ḥasan b. Muḥammad b. 'Alī Abu'l-Qāsim an-Nīsābūrī, umro 406/1015 (v. AM I, 274), ili je to Naǧmuddīn Abu'l-Qāsim Maḥmūd b. Abu'l-Hasan an-Nīsābūrī, koji je pisao 553/1158 (v. GAL, S. I, 733). Bilo je više učitelja tefsira i hadisa pod nazivom Nīsābūrī, pa nije izvjesno o kojem je od njih ovdje riječ. Hadisi su slabe vjerodostojnosti ili su patvoreni.

Kairo I, 84.

Početak:

الحمد لله رب العالمين والصلوة على رسوله محمد وآله اجمعين هذا الكتاب جمعه الاستاذ
الامام ابو القسام (؟) المحدث النيسابورى الاحاديث عن رسول الله ﷺ فى الادوية
والاطعمة ... باب فى الادوية قال ابن عمر رضى الله عنه قال رسول الله صلعم طعام البخيل
داء وطعام السخيّ دواء باب منفعة الخبز

Vrsta pisma je *ta'līq*, slab. U pisanju ima znatnih grešaka.

9. L. 148—158. مختصر فى بيان الاعتقاد

(رسالة فى بيان الاعتقاد والفاظ الكفر والاستحسان)

Kratko djelo o islamskom vjerovanju. Napisao Yaḥyā b. Abū Bakr al-Ḥanafī, čija nam je biografija nepoznata. Gornji, prvi naslov djela i ime autora navedeni su u ovom rukopisu i u nekim izvorima. U svesku I, 507, rad je naveden pod gornjim, drugim naslovom.

GAL, S. I, 292; Ahlwardt IX, 599.

Prepis ima mnogo znatnih grešaka.

10. L. 158—160. رسالة فى عقوبة فاعل يوم الجمعة

Risala o zabrani rada u petak, od nepoznatog sabirača. Sadrži hadise, koji su apokrifni. Nepotpuno na kraju.

Početak poslije besmele:

فى عقوبة فاعل يوم الجمعة قال حدثنا القاضى الامام السيد الاجل ناصح الدين سيف

السنة حبيب بن الكرخى الدولى ؟ باسناده عن ابى الحسن على بن خالية قال حدثنا ابراهيم بن احمد الشهرذولى ؟ ... عن انس بن مالك قال قال رسول الله صلعم حرّم الله على كل مسلم ومسلمة الفعل يوم الجمعة فى جميع ساعاته

U pisanju ima grešaka.

Na listovima 161—162 nalaze se bilješke s područja fikha, svaka pod naslovom: مسئلة

11. L. 162—172. (رسالة فى الفروع)

Risala s područja fikha, od nepoznatog pisca; nepotpuna na kraju.

Početak:

الحمد لله رب العالمين والعاقبة للمتقين ... كتاب الطهارات باب ما يجوز به الوضوء وما لا يجوز الماء الجارى يجوز به الاغتسال والوضوء منه ولا يتنجس بوقوع النجاسة مالم يظهر اثرها فيه بلون او طعم او رائحة ولو سد الماء الجارى من اعلاه

Listovi 173—194 sadrže kraće izvatke i razne bilješke s područja fikha, hadisa i vaza. Bilješke su obično pod naslovom: مسئلة

12. L. 195—238. شرعة الاسلام

Djelo vjersko-poučnog sadržaja, izrađeno na osnovu sunneta. Napisao Rukn al-islām Muḥammad b. Abū Bakr Imamzāde al-Ḥanafī, umro 573/1177. Rad je pisan popularno i mnogo je čitan u islamskom svijetu.

GAL I, 375; S. I, 642.

Početak:

الحمد لله الذى دلّنا على معرفته بالشواهد والاعلام و تعبدنا لكرامتنا باقسام العبودية والاحكام ... اما بعد فهذه عقود منظومة من سنن سيد المرسلين

Raspoređeno je na 61 poglavlje (*faṣl*). Ovaj primjerak je nepotpun na kraju.

13. L. 239—245. (رسالة فى آداب المريد)

– قطعة –

Fragment neke risale o pravilima za učenika tesavvufa (*murida*). Nalazi se samo nekoliko posljednjih lista.

Završetak glasi:

... اعلم ان الحصر فى هذه الشروط لم يذكر صريحا فى كلام بعض كبار مشايخ الطريقة و ليس المراد حقيقة الحصر الا انا لما وجدنا هذه العشرين جامعة لجميع ما يلزم السالك و وجدنا الكل متفقين عليه يعنى مع ما فيها من زيادة توضيح للمقصود و تحقيق المطلوب حصرنا الشروط و الا امكن الادراج بعضها فى بعض فهذا آخر تحقيق الكلام وعليك بالتأمل فى نيل المرام تمت بعون الله

Prepisao pod t. 1—7, čini se, isti nepoznati prepisivač 967/1559, — kako se to vidi na kraju pod t. 1 i t. 6. Pod t. 1 prepisivač je, namjerno, mjesto svoga potpisa, stavio samo crtice i tačke, a to je — kako se razumije iz bilješke, učinio krijući se zbog straha pred nekim:

وقد وقع الفراغ من تحرير هذه النسخة الشريفة على يدى العبد الضعيف المحتاج الى رحمة الله تعالى ... خوفا عن الضراء والباساء وقت الزوال چهار شنبه .. فى .. سبع وستين وتسعمائة

Datum na kraju pod t. 6 glasi:

تم الكتاب بعون الملك الوهاب ... فى سنة ٩٦٧

Rukopisi pod t. 8—13 potječu, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na naslovnoj strani pod t. 1 nalaze se dva hadisa slabe vjerodostojnosti. Na posljednjoj stranici je crtež koji predstavlja duhovni lik svijeta, ili stepene duhovnih vrednota. Iznad crteža je natpis: اسم جام جهان نما . Na kraju pod t. 6 su razne poučne bilješke, pisane rukom istog prepisivača. Na naslovnoj stranici pod t. 8 je recept na turskom jeziku za neki lijek i sura *el-Fatiha*.

1031. ISTO kao br. 1029,[1] **1107.**

U rukopisu je naslov: تحفة الملوك للرازى

L. 47; 20 × 15. *Nasḫ* lijep, krupniji, pisan u razmaknutim redovima. Na širokim rubovima listova i između redaka ima glosa, pisanih sitno rukom istog prepisivača. Papir bijel, deblji, listovi pri kraju dohvaćeni vlagom; povez polukožni.

Prepisao Ramaḍān b. Sulaymān, mjeseca džumadal-ula 1052/1642. (كتبه الحقير رمضان بن سليمان جمادى الاول پنج شنبه فى وقت الظهر سنة ١٠٥٢)

Na prvom zaštitnom listu nalaze se bilješke s područja hadisa, pečati (stariji i noviji) ove biblioteke i gore navedeni naslov. Na naslovnoj stranici je sadržaj, kasnije pisan. Na posljednjoj stranici nalaze se bilješke s područja fikha.

Uvakufio Mustafa-beg Dženetić za svoje muško potomstvo, kao *evladijjet vakuf*, 1289/1872 (v. bilješku i pečat na početku).

1032. ISTO **2981.**

Naslov u rukopisu je: كتاب تحفة الملوك

L. 73; 17,5 × 13. *Nasḫ* starinski, krupniji, pomiješan sa *ta'līqom*, pisan u razmaknutim redovima. Naslovi su pisani crvenim i crnim mastilom. Po rubovima nekih listova i između redaka ima glosa. Istaknute riječi podvučene su crnom ili crvenom crticom. Papir tamnobijel, deblji, mnogi listovi su oštećeni i popravljeni; povez polukožni.

Prepisao Muṣṭafa b. 'Alī, knjižar, u Istanbulu 1061/1650.

(تمت كتابة التحفة ... سنة ١٠٦١ فى يد العبد الضعيف مصطفى بن على الصحاف
بمقام قسطنطينية)

Na istom mjestu nalazi se i datum (1)118/1706, ali on je stavljen kasnije da označi nešto drugo.

Na prvom zaštitnom listu i na naslovnoj stranici nalaze se bilješke s područja fikha, bilješka u kojoj se kaže da je rukopis vakuf i dvije bilješke sa imenima ranijih vlasnika. U prvoj od njih, koja je, čini se, prepisana sa nekog drugog rukopisa, — kaže se da je vlasnik mevlana Ahmed Čelebi, sin mevlana ... u Istanbulu 996/1587; zabilježio Mehmed b. ..., ljekar. U drugoj bilješci kaže se, da je rukopis uvakufio H. Zulfikar b. Muhamed Spahizade (Spahić) iz sela Čumel (Hercegovina) i predao ga muteveliji Halilu sinu Salihovu Stočaninu.

(وقف هذه النسخة الحاج ذو الفقار بن محمد سپاهى زاده من هرسنك من قرية چومل
وسلمه الى المتولى خليل بن صالح استولچه وى)

1033. Zbirka (مجموع) , 3 **4144.**

L. 91; 21 × 15. Papir tamnobijel, deblji, listovi prosuti; povez polukožni, oštećen.

1. L. 1—49. ISTO

U vrhu prve stranice je naslov: هذا كتاب تحفة الملك

Nasḫ krupniji, pisan vještom rukom, u razmaknutim redovima, mjestimice vokalizovan. Po rubovima listova i između redaka ima glosa.

Prepisao neki 'Alī, u tvrđavi Istaḏīn (Cazin), u subotu krajem džumadal-ula 1066/1655, kako se to vidi iz sitno pisane bilješke na kraju, odvojene od teksta.

(قد سوّد فى حصن استاذين وقد تم فى وقت الضحى من يوم السبت فى سلخ جمادى
الاولى فى تاريخ سنة ست وستين بعد الالف ... غفر الله لمن نظر ودعا لكاتبه المذنب العتيق
اسمه علىّ وهو فى العلماء محب وصديق عفى عنه)

Na l. 50 nalaze se razne bilješke s područja fikha i hadisa.

2. L. 51—82. شرح مقدمة الصلوة

Komentar kratkom djelu o namazu مقدمة الصلوة . Osnovno djelo napisao je Lutfullāh an-Nasafī al-Fāḍil al-Kaydānī ili Šamsuddīn al-Fanārī (v. I, 247 i 276), a ovaj komentar Maula Aḥmad b. Muṣṭafa Ṭaškōprüzāde, umro 968/1560 (v. 908,^{2}).

ḤḪ II, 1802; GAL, S. II, 269.

Ta'līq složen. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom.

Rukopis, vjerovatno, potječe iz XVIII stoljeća.

Na završetku se nalazi bilješka pisca, u kojoj on kaže, da je završio diktiranje komentara svome sinu Kemaluddin Muhamedu u Istanbulu, u petak 22. zulhidže 967/1559.

(وقع الفراغ من املاء هذا الشرح على الولد الاعز كمال الدين محمد عمره الله تعالى
بلطفه ... ضحوة يوم الجمعة الثانى والعشرين من ذى الحجة الحرام عمت بركاته حجة سبع
وستين وتسعمائة بمحروسة قسطنطينية

3. L. 83—91. (قصيدة سعدى فى الصلوة)
بالتركية

Spjev na turskom jeziku o namazu. Sastavio neki Sa'dī (v. 850,^{13}). Možda je to Sa'dī b. Ḥasan, pisac kratkog djela (*muḫtasar*) o ibadatu (الفرعية الشرعية , ـــ v. ḤḪ II, 1255).

Početak ovdje:

سوالوكه جواب ای اهل صفوت
دیرز الله اعلم بز حقیقت
دل وجان سمعنی سعدی به طوت
نه دیر دكله بس اصحاب شریعت

U jednom stihu pri kraju spominje se isti pisac:

بومعقود عقدهٔ حل ایتدی سعدی

Završetak je riječima: تمت السؤال والجواب بعون الله الملك الوهاب

Nasḫ jednostavan, vokalizovan. U vrhu prve stranice ovdje napisane su riječi: جواب صواب وشاف . Listovi su iskinuti iz neke druge zbirke i ubačeni u ovaj *svezak*.

Rukopis potječe iz XVIII ili XIX stoljeća.

Na nutarnjoj strani druge korice zabilježen je datum rođenja neke osobe.

1034. ISTO kao br. 1029,[1] 3744.

Naslov u rukopisu je: كتاب تحفة الملوك فى الفقه

L. 61; 30 × 21,5. *Nasḫ* stari, arapski, veoma lijep, pisan krupnije, rukopisom vještog kaligrafa, u razmaknutim redovima, vokalizovan. Naslovi su pisani zlatnim plavim i crvenim mastilom naizmjenice. Naslovna stranica ukrašena je veoma lijepim ornamentom u zlatnoj i bijeloj boji na plavoj podlozi. Ornament je pri dnu oštećen. U njemu je upisan naslov. Papir tamnobijel, deblji, listovi po rubovima mjestimice dohvaćeni vlagom i napadnuti mikrobima, list 49 izgubljen i dopisan kasnije drugim, slabim rukopisom. Povez polukožni, omotan u zeleno platno.

Rukopis je, vjerovatno, iz XVII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu nalazi se sadržaj, pisan rukom prepisivača. U dnu iste stranice je sitno pisana bilješka na turskom jeziku, u kojoj se izražava vjerovatnost, da je ovaj rukopis iz knjiga, koje je uvakufio Čejvan-beg, a onda se kaže da je uzet u naruč od Evrenoszade Ali-bega 1162/1748.

(الله اعلم مرحوم ومغفور كیوان بك موقوف نسخه لرندن در اورنوس زاده علی بكدن
علی طریق العاریة اخذ اولندی فی سنة ١١٦٢)

Na naslovnoj stranici nalazi se bilješka sa imenom ranijeg vlasnika (Ahmed b. H. Mustafa Fejzi). Ispod toga su tragovi bilježaka, koje su namjerno izbrisane.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1035. ISTO 814.

L. 59; 19,5 × 12. *Ta'līq*, pisan uvježbanom rukom. Po rubovima nekih listova ima nešto glosa. Stranice su obrubljene crvenom linijom. U vrhu prve stranice je naslov, pisan kasnije. Papir bijel, glat, čvrst; povez polukožni, oštećen.

Rukopis, vjerovatno, potječe iz XVII stoljeća.

Na nutarnjoj strani prve korice nalaze se dvije bilješke, od kojih jedna sadrži *salavat*, a druga *zikr*. Na naslovnoj stranici su poučni stihovi od imama Šafiije, što je sve pisano kasnije, drugim rukopisom. Na kraju se nalazi jedna dova i bilješka s područja tesavufa i tradicije, što je također pisano kasnije.

1036. Zbirka (مجموع) , 2 912.

L. 117; 20 × 14,5. *Nasḫ* sa nešto *ta'līqa*. Papir tamnobijel, deblji; povez polukožni.

1. L. 1—32. ISTO

Na rukopisu je kasnije stavljen naslov: تحفة الملوك

2. L. 33—117. مختصر القدورى

Djelo s područja fikha (v. br. 926).

Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Po rubovima listova s početka ima komentara i glosa.

Rukopis pod t. 1 potječe, vjerovatno, iz XVII stoljeća.

Rukopis pod t. 2 prepisao Ḫalīl b. Ḥusayn, u utorak, krajem redžeba 1058/1648.

كتبه بالجهل خائفا من عذاب الله تعالى وعقابه راجيا من رحمة الله ... وهو العبد
الاضعف خليل بن حسين

وقع تمامه فى اواخر شهر رجب فى يوم الثلثا فى سنة ثمان وخمسين بعد الالف

Na početku pod t. 1 nalaze se bilješke s područja hadisa i fikha, od kojih su one na naslovnoj stranici pisane vrlo sitno i izbrisane, tako da su nečitljive. Na kraju su također bilješke sa istog područja i sa područja tefsira.

Na naslovnoj stranici i na kraju pod t. 2 nalaze se dvije bilješke bez datuma, iz kojih se vidi da je Salih Efica, sin Idrizov, kupio ovaj rukopis od nasljednika umrlog munla Šakira Popovca, sina Salihova. Ispod potpisa kupca na naslovnoj stranici nalazi se njegov mali lični pečat. Na kraju su mnoge bilješke s područja fikha i fetve, te kratke biografije Ebu Hanife i Ebu Jusufa i bilješka o njihovim učiteljima do Božijeg poslanika Muhameda. Na rukopisu se nalazi više ličnih pečata, vjerovatno od raznih vlasnika, među kojima je na l. 2 pod t. 1 i lijepo izrađen ovalni pečat mostarskog muftije Ahmeda iz 1121/1709.

Iz biblioteke Fejzijje medrese, čiji se pečat nalazi u rukopisu.

1037. ISTO kao br. 1029,[1] **1108.**

L. 28; 20,5 × 15. *Ta'līq.* Po rubovima prvih nekoliko listova ima nešto glosa. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir bijel, glat, čvrst; povez polukožni.

Prepisao sohta (softa — učenik medrese) Ismā'īl b. Muḥammad al-Bosnawi at-Tuzlawi (iz Tuzle), 1138/1725.

(قد وقع الفراغ من تحرير هذا الكتاب ... فى مدرسة سوختكان كتبه اضعف عباد الله
اسمعيل سوخته ابن محمد البسنوى الطوزلوى غفر الله له ولوالديه ولاستاذه ولمن قرأ ونظر الى هذه
النسخة المفيدة ... فى تاريخ سنة ثمان وثلاثين ومائة بعد الف)

Na naslovnoj stranici, u vrhu, nalazi se pogrešno napisan naslov (namjerno ili iz neznanja: هذا كتاب تُولُقُتْلْ ملوك), zatim ime ranijeg vlasnika (Mustafa, dizdar tvrđave Hodidid — صاحب مصطفى (دزدار قلعة حوديديد), te poučni stih o prolaznosti svijeta na turskom jeziku. Ispod toga je opet ime gornjeg vlasnika. Na kraju ima nekoliko neispisanih lista. Na nutarnjoj strani druge korice je bilješka sa imenom navedenog vlasnika i datumom 1142/1729. Polovina te bilješke namjerno je pobrisana.

Uvakufio Mustafa-beg Dženetić (v. bilješku na nutarnjoj str. prve korice).

1038. ISTO **1434.**

U rukopisu je naslov stavljen kasnije: هذا كتاب تحفة الملوك .

Ispod naslova je bilješka na arapskom jeziku, koju je vlastoručno napisao Hadži Mehmed Handžić, a u kojoj se navode razni autori, kojima se ovaj rad pripisuje.

(لزين الدين محمد بن ابى بكر بن عبد المحسن الرازى الحنفى كذا فى كشف الظنون وقال
بعضهم هو محمد بن ابى بكر بن عبد القادر الرازى صاحب مختار الصحاح المتوفى سنة ٦٩١ او
بعد سنة ٦٦٦ وقيل المتن للشيخ ابى المكارم شمس الدين محمد بن تاج الدين التوقاتى ... والله
اعلم وكتبه محمد الخانجى البوسنوى عفى عنه)

L. 35; 22 × 13,5. *Nasḫ* lijep, krupniji, mjestimice vokalizovan. Po rubovima nekih listova ima glosa, pisanih rukom istog prepisivača. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Papir žućkast, povez polukožni, oštećen.

Prepis dovršen 1169/1755 (تمت فى ٢٠ م سنة ١١٦٩).

Na naslovnoj stranici, pored gornjeg naslova i navedene bilješke, nalazi se sadržaj, te imena ranijih vlasnika (Muhamed Seid Hajrizade, kadija u ..., sin Derviš Alije, kadije u Silistri, koji je sin H. Muhameda, kadije u gradu Serezu; Abdullah b. H. Ahmed Turki). Ispod imena su lični pečati sa datumima, koji se teško mogu pročitati: 1178/1764 i 1220(?)/1805.

1039. Zbirka (مجموع) , 2 **2036.**

L. 64; 21 × 13,5. *Nasḫ* slab, sa greškama u pisanju. Stranice prvog rukopisa obrubljene su crvenom linijom. Papir bijel, deblji, povez polukožni.

1. L. 1—52. ISTO

Na koricama je naslov: تحفة الملوك . U vrhu prve stranice je pogrešno napisan naslov i ime vlasnika (Bekir), koji je ujedno i prepisivač. Na rubovima nekih listova nalazi se otisak pečata sa imenom Osman.

Prepis dovršen 1181/1767.

(تمت تمام فى تاريخ سنة الف ومائة وثمانون واحد)

2. L. 53—64. اربعون حديثا للنووى

Zbirka četrdeset hadisa od Nevevije (v. I, 271).

Prepisao isti prepisivač kao gore, što se vidi po rukopisu.

Na prvom zaštitnom listu pod t. 1 zabilježen je mjesečni iznos plata dvojice vjerskih službenika (88 groša i 40 groša), broj sati u jednoj godini i jednom mjesecu, te dijelovi nekih ajeta iz Kur'ana.

Na posljednjem zaštitnom listu pod t. 2 i na nutarnjoj strani druge korice zabilježeni su godišnji prihodi sa nekog dobra.

1040. ISTO kao br. 1029,[1] **4013.**

L. 32; 20 × 15. *Nasḫ* krupniji, vokalizovan, pisan širokim perom, u razmaknutim redovima. Po rubovima nekih listova ima glosa, većinom na turskom jeziku. Tri lista dopisana su drugim rukopisom. Na kraju nedostaju dva lista. Papir tamnobijel, deblji; povez polukožni.

Rukopis je, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na nutarnjoj strani prve korice nalaze se dva stiha na turskom jeziku mističnog sadržaja. Na prvom zaštitnom listu je jedna dova. Na posljednjem zaštitnom listu su stihovi, također na turskom jeziku, lirskog sadržaja.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1041. ISTO **4553.**

L. 58; 16,5 × 12. *Nasḫ*, pisan uvježbanom rukom. Papir bijel, deblji, čvrst; povez polukožni.

Prepis je, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na početku je sadržaj, pisan rukom prepisivača.

Poklon Ahmeda Selimovića, kadije.

1042. ISTO **4538.**

L. 59; 20,5 × 14. *Nasḫ* krupniji, pisan u proredu. Po rubovima nekih listova ima komentara. Papir bijel, glat, čvrst; povez polukožni, rastavljen od listova.

Rukopis je iz XVIII stoljeća.

Na početku su bilješke s područja fikha i nekoliko dova. Na posljednjem zaštitnom listu je bilješka na turskom jeziku, u kojoj se kaže, da je Salih-aga Kaukčija jedan sarajevski trgovac.

1043. ISTO **2066.**

Na koricama je naslov: تحفة الملوك

L. 73; 18 × 10. *Ta'līq* sa nešto *nasḫa*, slab. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Po rubovima nekih listova ima malo glosa. Papir tamnobijel, deblji; povez polukožni, oštećen.

Rukopis je iz XIX stoljeća.

Na marginama nekih listova nalaze se lični pečati, vjerovatno, ranijih vlasnika. Na nutarnjoj strani korica nalaze se beznačajne bilješke.

Uvakufio Džino-zade.

1044. ISTO **2488.**

L. 60; 19,5 × 13,5. *Nasḫ* krupniji, u razmaknutim redovima. U pisanju ima grešaka. Papir bijel, čvrst. Nekoliko lista s početka prebačeno i pogrešno uvezano na kraju. Povez polukožni.

Rukopis je iz XIX stoljeća.

Uvakufio H. Omer-efendija Akhisari, Iskopljevi, 1284/1867 (v. bilješku i pečat na naslovnoj strani).

1045. شرح تحفة الملوك **2558.**

Komentar prethodnom djelu *Tuḥfat al-mulūk*. Napisao Muḥammad b. 'Abdullaṭīf b. 'Abdul'azīz Ibn Malak (Ibn Firište), umro 854/1450. Ime autora navedeno je u uvodu rukopisa i kod Brockelmanna. ḤḪ (I, 375) pogrešno pripisuje ovaj komentar autorovom ocu 'Abdullatīfu.

GAL I, 383; S. I, 659.

Početak:

الحمد لله الذى هدانا الى الصراط المستقيم ووفّقنا لمنهج الدين القويم ... اما بعد فان
العبد الضعيف محمد بن عبد اللطيف

L. 129; 19,5 × 14. *Ta'līq* sa nešto *nasḫa*, pisan sitno i veoma lijepo. Osnovni tekst pisan je crvenim mastilom. Po rubovima nekih listova i između redaka ima nešto glosa, pisanih sitno, rukom prepisivača. Papir tamnobijel; povez kožni, oštećen.

Prepisao 'Īsā b. Yūsuf, u Solunu, mjeseca ševala 950/1543.

(قد وقع الفراغ من تحريره في يوم دوشنبه من شهر شوال ... كتبه العبد الضعيف ...
عيسى بن يوسف ... حرّره فى شهر سلانيك فى سنة خمسين وتسعمائة)

Na početku se nalazi sadržaj, pisan kasnije na dodatnim listovima. Na prvom zaštitnom listu su bilješke, uglavnom na perzijskom jeziku, s područja dova, te jedna — navodno — hazreti Alijina izreka. Na naslovnoj stranici je sadržaj, pisan rukom prepisivača. Ispod sadržaja su imena i lični pečati ranijih vlasnika (H. Muhamed b. Velijjuddin i Sidki Salih 1196/1781). Tu je i stariji pečat Gazi Husrev-begove biblioteke.

1046. ISTO 4559.

U rukopisu je na zaštitnim listovima zabilježen naslov:

شرح تحفة الملوك والسلاطين لابن الملك

L. 105; 25,5 × 17,5. *Nasḫ*, krupniji, lijep. Osnovni tekst pisan je crvenim mastilom. Po rubovima manjeg broja listova ima nešto bilježaka, koje se odnose na tekst. Papir je tamnožućkast, deblji, čvrst; povez polukožni, znatno oštećen.

Prepis je dovršen mjeseca džumadel-ahira 972/1564.

فى تاريخ سنة اثنى وسبعين وتسعمائة فى شهر جمادى الآخر

Na početku su datumi vladanja prvih osmanlijskih vladara (od Osmana b. Ortogrula, pa do sultana Selima II), datumi rođenja i smrti četvorice glavnih imama, te nekoliko fetvi.

Iz biblioteke Okružne medrese u Bihaću (v. pečat na početku rukopisa).

1047. ISTO 3435.

L. 174; 21,5 × 13. *Nasḫ* sa nešto *ta'līqa*. Osnovni tekst je podvučen i stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir bijel, čvrst; povez polukožni.

Prepisao 'Oṯmān b. Muḥammad b. 'Omar b. Sinan b. Rağab b. Sulaymān 1174/1760.

(كتبه الحقير العبد الضعيف ... عثمان بن محمد بن عمر بن سنان بن رجب بن سليمان ... سنة ١١٧٤)

Na prvom zaštitnom listu nalaze se osnovne računske operacije. Poslije toga je ostatak sadržaja, čiji je veći dio izgubljen. Na posljednjem zaštitnom listu nalazi se jedna dova i bilješka o označavanju mjesta, gdje se nalazi grob Ebu Ejjub el-Ensarije.

1048. مجمع الفوائد لجمّ العوائد 2495.

شرح تحفة الملوك لمؤلف مجهول

Komentar djelu *Tuḥfat al-mulūk* od anonimnog pisca.
GAL, S. I, 659.

Početak:

الحمد لله الذى جعلنا من اهل الاسلام وزين قلوبنا بتوالى الانعام وبعث للاقتداء محمدا عليه السلام ... وبعد فلما رأيت ... وان الكتاب المسمى بتحفة الملوك كتاب حاو لمستعملات مسائله اردت ان اشرح له شرحا ... فشرعت فيه مع قلة بضاعتى .... وسميته بمجمع الفوائد لجم العوائد

L. 178; 18,5 × 14,5. *Nasḫ* i *ta'līq* pomiješani. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po rubovima nekih listova i na posebnim listićima ima nešto glosa. Papir tamnobijel, listovi po rubovima većinom oštećeni i popravljeni; povez polukožni, oštećen.

Prepisao Pīr Maḥmūd b. Ṣadruddīn b. Quber 874/1469.

(تمت بعون الله تعالى على يدى العبد الضعيف ... پير محمود بن صدر الدين بن قبر ...
فى تاريخ سنة اربع وسبعين وثمانمائة)

Na prvom zaštitnom listu nalaze se dva poučna stiha, bilješka s područja fikha, te bilješke s datumima smrti nekih osoba, — sve na turskom jeziku. Na naslovnoj strani nalazi se naslov djela i bilješke u prozi i stihu s područja fikha. Na marginama posljednje pisane stranice nalaze se poučni stihovi na arapskom i perzijskom jeziku, te jedna Gazalijina mudrost iz djela *Iḥyā al-'ulūm*. Tri stranice na kraju sadrže bilješke s područja fikha.

Iz biblioteke Fejzijje medrese čiji se pečat nalazi u rukopisu.

1049. منحة السلوك فى شرح تحفة الملوك 1433.

للعينى

Komentar djelu *Tuḥfat al-mulūk*. Napisao Badruddīn Maḥmūd b. Aḥmad al-ʿAinī, umro 855/1451.

GAL, S. I, 659.

Početak poslije besmele i salavata:

ان احرى ما يحلى فى تباشير الخطب والدبايج

L. 204; 20 × 16. *Nasḫ*. Osnovni tekst podvučen je samo mjestimice crnom linijom. Papir tamnobijel, deblji, neki listovi dohvaćeni su vlagom; povez kožni, oštećen.

Prepisao Ḥusayn al-Azharī, iz Berata (Albanija) — u Azharu, vjerovatno u XVII stoljeću.

(على يد افقر الناس حسين الازهرى ثم ارنؤد بلغرادى بالازهر)

Na naslovnoj stranici je naslov djela i ime ranijeg vlasnika (neki Ibrahim, u Kairu, 1133/1720). Ispod imena je lični pečat nečitljiv.

1050. ISTO 2339.

L. 108; 21 × 15. *Nasḫ*. Papir bijel, neki listovi dohvaćeni vlagom; povez polukožni, oštećen.

Prepis dovršen 1066/1655.

(تمت هذه النسخة الشريفة بعون الله الملك الوهاب ... لسنة ١٠٦٦)

Uvakufio Elči H. Ibrahim-paša, muhafiz Bosne (v. bilješku i pečat na kraju).

Iz biblioteke Fejzije medrese.

1051. هدية الصعلوك فى شرح تحفة الملوك 2140.

Komentar djelu *Tuḥfat al-mulūk*. Napisao Muḥarram b. Muḥammad b. ʿĀrif b. Ḥasan Abu'-Layṯ az-Zaylī as-Siwāsī, umro 1000/1591.

AM II, 5; GAL, S. I, 659.

Pisac kaže u uvodu da je komentar napisao na nagovor i traženje svojih učenika, a naročito na traženje svoga brata Šejh Šemsuddina.

Početak:

الحمد لله الذى جعل قلوب العلماء مرايا جمال معانى الهداية وصير صحائف فؤادهم ...

L. 204; 20,5 × 15. *Nasḫ* jednostavan. čini se od različitih prepisivača. Osnovni tekst podvučen je s početka ervenom, a poslije crnom linijom. Papir tamnobijel, povez polukožni, oštećen.

Prepis dovršen 1148/1735.

(تمت الكتاب بعون الله الملك الوهاب سنة ثمان واربعين ومائة والف ١١٤٨)

Na prvom zaštitnom listu je naslov i bilješka, u kojoj se kaže da je rukopis »na zakonit način« kupio u Istanbulu Osman, sin Šejh Ibrahima Nevesinji (iz Nevesinja), 1189/1775. Ispod bilješke je njegov lični pečat. Na istom listu (str. b) i na naslovnoj stranici je sadržaj. Na posljednjoj stranici nalazi se bilješka iz fikha. Na kraju, na zaštitnom listu, je bilješka iz tesavvufa, bilješke na turskom jeziku iz tedžvida, pisane slabim rukopisom, te dova koja se uči kao lijek (za ozdravljenje) od mnogih bolesti.

1052. وقاية الرواية فى مسائل الهداية 2003.

ناقص فى اوله

Djelo o fikhu. Napisao Burhān aš-Šarīʿa Maḥmūd b. Ṣadr aš-Šarīʿa al-Auwal Aḥmad b. ʿUbaydullāh al-Maḥbūbī al-Ḥanafī, umro oko 673/1274. Rađeno prema čuvenom djelu *al-Hidāyi*. Pisac ga je napisao za svog unuka od kćeri Ṣadr aš-Šarīʿa Mlađeg.

ḤḪ II, 2020; GAL I, 377; AM II, 406.

Primjerak je nepotpun s početka. Prve riječi ovdje su: وخرء طير لا يوكل عفو..., a prvo poglavlje je: كتاب الصلوة .

L. 191; 20,5 × 15. *Nasḫ* starinski, krupniji, pisan vještom rukom, u razmaknutim redovima, mjestimice vokalizovan. Po rubovima listova i između redaka ima dosta glosa, pisanih većinom rukom istog prepisivača. Papir tamnobijel, starinski, deblji, mnogi listovi pri vrhu dohvaćeni vlagom; povez kožni, oštećen, sa ornamentima na koricama.

Prepisao Sulaymān b Atilḫān(?), u gradu Larenda (Karaman, u vilajetu Konja, Mala Azija), u Abdul-azizovoj medresi, u petak 21. muharema 817/1414.

(تم الكتاب المسمى بالوقاية بعون الله تعالى على يد العبد الضعيف الحقير ... سليمان بن اتيلخان (؟) عفا الله عنهما وقت الظهر من يوم الجمعة المبارك ف الواحد والعشرين من الشهر المحترم المسمّى بالمحرم ف مدينة لارنده بمدرسة عبد العزيز طاب ثراه سنة سبع عشر وثمانمائة)

Na nutarnjoj strani prve korice nalazi se bilješka na turskom jeziku, u kojoj se kaže da je vlasnik ovog rukopisa Zaim-beg Mutevelli-efendizade (Muteveliefendić) i da je rukopis povjeren nekom na čuvanje, a da su prvi listovi još tada bili izgubljeni. Datum bilješke je (11)57/1744(?). Na rubovima posljednje stranice nalaze se prigodne izreke i stihovi, pisani rukom prepisivača.

(ستبقى خطوطى ف الدفاتر برهة وانامل تحت التراب رميم)

Tu se nalaze i bilješke s područja fikha i tradicije.

Uvakufio mutevelija Ahmed Asim Mutevelić (v. njegov pečat u kome je datum 1284/1867).

1053. ISTO **1336.**

Početak:

حمد من جعل العلم اجلّ المواهب الهنية واسناها واعلى المراتب السنية واسماها

L. 218; 21,5 × 16. *Nasḫ* starinski, pisan širokim perom u razmaknutim redovima. Po rubovima listova i između redova ima glosa. Prva dva lista, kao i listovi 16 i 23, dopisani su kasnije slabim rukopisom. Papir tamnobijel, deblji, mnogi listovi s početka oštećeni su dugom upotrebom i popravljeni, a jedan list u drugoj polovini podrezan; povez kožni, sa jednostavnim ornamentima na koricama.

Prepisao Muḥammad b. Mūsa, 818/1415.

(قد وقع الفراغ من تحرير هذه النسخة المباركة المسماة بالوقاية على يد العبد الضعيف ... محمد بن موسى غفر الله له ولوالديه ... تاريخ سنة ثمان عشر وثمانمائة)

Na posljednjoj stranici nalaze se bilješke s područja fikha. Poklonio dr Munib Muidović.

1054. ISTO **594.**

Naslov u rukopisu je: وقاية

L. 152; 27 × 18,5. *Ta'līq* sa nešto *nasḫa*, pisan krupnije, u razmaknutim redovima, od različitih prepisivača. Po rubovima listova i između redova ima glosa. Papir tamnobijel i žućkast, mnogi listovi dohvaćeni su vlagom, a neki oštećeni dugom upotrebom; povez polukožni, oštećen.

Prepisao Naṣūḥ b. Ḥaği 'Alī, 889/1484.

(تم الكتاب بعون الله وحسن توفيقه ... على يد العبد الفقير ... نصوح بن حاجى على ... فى آخر شهر جمادى الآخر ف وقت الضحى ف يوم چهار شنبه تاريخ سنة تسع وثمانين وثمانمائة)

Na naslovnoj stranici je naslov djela, imena ranijih vlasnika (Mustafa b. Ahmed, — i Muhamed-efendi), te bilješka s područja fikha. Na nutarnjoj strani druge korice je bilješka na turskom jeziku s područja tesavvufa.

1055. ISTO **3070.**

L. 180; 17 × 14. *Ta'līq* i *nasḫ* od različitih prepisivača. Po rubovima listova i između redaka ima glosa. Papir tamnobijel i žućkast, deblji; povez polukožni, oštećen.

Prepis je dovršen 936/1529. Vlasnik rukopisa, a možda i prepisivač ovog posljednjeg dijela, je Ḫayruddīn b. Amīr Šāh.

(تم الكتاب بعون الله الوهاب ... والحمد لله وحده ... صاحبه ومالكه خير الدين بن امير شاه تاريخ سنة ستة وثلثين وتسعمائة)

Na nutarnjoj strani prve korice nalazi se kratka bilješka, u kojoj se kaže, da je vlasnik ovog rukopisa bio Ahmed, muftija u Foči, 1118/1706 (دخل ف ملك ملك الفقير احمد المفتى بفوچه سنة ١١١٨). Poslije duže vremena postao mu je vlasnik sarajevski muftija Salim-efendija Muftić, koji ga je uvakufio 1938, — kako se to vidi iz bilješke na istom mjestu. Naslovna stranica ispunjena je sitno pisanim bilješkama s područja fikha, koje su skoro izbrisane dugom upotrebom knjige. Na kraju se nalazi dova, dva recepta za neke lijekove, izreke o veličanju voljene osobe, bilješke s područja fikha i početak nekog kratkog komentara uvodu ovog djela.

1056. ISTO **4291.**

ناقص فى اوله

Primjerak je s početka nepotpun.

L. 218; 18,5 × 12,5. *Nasḫ* lijep, vokalizovan, pisan vještom rukom u razmaknutim redovima. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Po rubovima listova i između redaka ima glosa, pisanih sitno i lijepo rukom istog prepisivača. Papir bijel, glat, listovi su, naročito s početka, dohvaćeni vlagom; povez kožni, od koga je prva korica izgubljena — sa nekoliko prvih lista.

Prepisao ʻIwaḍ b. ʻUbaydullāh al-Čorumī (iz kasabe Čorum, u Ankarskom vilajetu), 950/1543.

(تم كتاب الوقاية بالعون والهداية فى الشهر المبارك جمادى الاول فى يوم الاثنين فى
وقت الضحى لسنة خمسين وتسعمائة كتبه الفقير المذنب المحتاج الى رحمة الله تعالى (الذى) لا
قدر له ولا قدر ولانخل فى بستانه اذا حضر لم يُعرف واذا غاب لم يذكر عوض بن عبيد الله
الچورمى غفر الله له ...)

Na kraju je kratka risala pod naslovom طبقات الفقهاء (»Kategorije šerijatskih pravnika«) od Ibn Kemal-paše (v. I, 248). Zatim se nalazi nekoliko hadisa, te na posljednjem listu broj ajeta u Kur'anu i njihova raspodjela po sadržaju, savjet starih liječnika o postupcima koji štete zdravlju i po jedan stih Sa'duddīna (Taftazanije) i Sejjid (Šerifa), koje su oni izrekli na adresu jedan drugog u međusobnom sporu.

1057. ISTO **1198.**

L. 243; 21 × 15,5. *Nasḫ* sa nešto *ta'līqa*, krupniji, pisan u razmaknutim redovima. Stranice u prvoj polovini obrubljene su sa dvije crvene linije. Po širokim rubovima, između redaka i na listićima ima dosta glosa, pisanih rukom istog prepisivača. Papir bijel, čvrst, listovi, naročito po donjem rubu, dohvaćeni vlagom; povez polukožni, oštećen.

Prepis dovršen 954/1547 — تم تاريخ سنة ٩٥٤

Četiri lista s početka sadrže bilješke s područja fikha. Na naslovnoj stranici je sadržaj. Nekoliko lista na kraju također je ispunjeno bilješkama s područja fikha.

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

1058. ISTO **1346.**

L. 132; 19,5 × 12. *Ta'līq* veoma lijep, pisan rukom vještog kaligrafa. U vrhu prve stranice nalazi se lijep unvan, koji je oštećen. Sve stranice su obrubljene sa tri tanke crne i širokom zlatnom linijom. Papir žućkast, mnogi listovi su, nažalost, oštećeni crvotočinom; povez kožni, oštećen, sa utisnutim ornamentima na koricama.

Prepisao Muḥammad b. Muṣṭafa, 973/1565.

(قد وقع الفراغ من كتابة الوقاية على يد اضعف الخلائق ... محمد بن مصطفى ...
تاريخها سنة ٩٧٣)

Na prvom zaštitnom listu jedna bilješka je namjerno izbrisana. Na naslovnoj stranici su bilješke, koje sadrže dove za novu godinu, jedan hadis, poučne stihove i jednu poslovicu. Sve ove bilješke prepisao je prepisivač ovog rukopisa iz vlastoručnih bilježaka šejhul-islama Ebus-Suuda (نقل جميع ما فى هذه الصحيفة من خط المتأخرين شيخ الاسلام والمسلمين مولانا ابى السعود سلمه الله تعالى) . Iz toga se može zaključiti da je prepis ovog rukopisa obavljen u Istanbulu.

1059. ISTO **1185.**

Naslov na prvom zaštitnom listu je: كتاب وقاية

L. 182; 21 × 15. *Ta'līq* sa nešto *nasḫa*, pisan širokim perom u razmaknutim redovima. Po rubovima i između redaka, izuzev s početka, ima glosa, pisanih rukom istog prepisivača. Papir bijel, deblji; listovi dohvaćeni vlagom; povez kožni, sa ornamentima na koricama.

Prepis dovršen 994/1585 — (تم) تاريخ سنة ٩٩٤ .

Na drugom zaštitnom listu je namjerno izbrisano ime nekog ranijeg vlasnika. Na slijedećem listu je sadržaj. Ispod sadržaja je naslov djela i ime vlasnika (Jusuf b. Murad). Na posebnom neispisanom listu je bilješka u kojoj se kaže da je rukopis uvakufio Muzaferizade H. Abdulkadir-efendija, za muderisa i đake interniste Simzade medrese 1206/1791. Naslovna stranica ukrašena je jednostavnim, ali lijepim okvirom, u kome se nalazi crtež, koji predstavlja Ka'bu, Harem, mikate i još neka značajna mjesta, koja se posjećuju prilikom hodočašća.

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

1060. ISTO **395.**

Naslov u rukopisu je: كتاب وقاية الرواية فى مسائل الهداية

L. 152; 28 × 19. *Ta'līq* i *nasḫ* starinski, pisani vještom rukom u razmaknutim redovima, mjestimice vokalizovani. Po marginama listova, između redaka i mjestimice na posebnim listićima ima dosta glosa, koje su pisane sitno, vještom rukom, uglavnom od istog prepisivača. Papir tamnobijel, deblji, listovi i pismo, naročito po marginama, oštećeni su dugom upotrebom; povez kožni, sa jednostavnim ornamentima na sredini korica, ima polukožnu futrolu.

Prepis, vjerovatno, potječe iz XVI stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu nalazi se naslov djela, a iznad njega su bilješke s područja fikha, date u obliku zagonetki. Na slijedećem listu je dio nekog komentara uvodu *al-Wiqaye* i bilješke s područja fikha. Takvim bilješkama ispunjena je i cijela naslovna stranica. Na donjem rubu lista 6 nalazi se crtež koji označava strane svijeta i kretanje sunčeve sjene. Na kraju se nalazi izvadak iz *Qādiḫānova* komentara imam Muhamedovom djelu الجامع الصغير, neki zapisi i talismani, dova koja se ispiše i stavlja u »kefine«, te bilješka s područja fikha. Na posljednjem zaštitnom listu je crtež koji predstavlja Ka'bu, Harem, mikate i druga mjesta koja se posjećuju prilikom hadža. Tu ima i bilježaka iz fikha.

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

1061. ISTO **2116.**

Na naslovnoj stranici zabilježen je naslov sitno: متن وقاية

L. 60; 21 × 15,5. *Nasḫ* sitniji, složen, u gustim redovima. Na uskim rubovima samo prva tri lista ima glosa. Papir bijel, čvrst, listovi prosuti; povez kožni, sa ornamentima na koricama, rastavljen od knjige. (Ovaj povez, čini se, da nije od ovog djela).

Prepisao al-Hāğ 'Omar b. al-Hāğ Behram 15. muharema 1049/1639.

(فرغ العبد الضعيف الحاج عمر بن الحاج بهرام من تحرير هذه النسخة الشريفة الوقاية لرواية الهداية وقت الضحوة الكبرى من يوم الثلاثاء خمسة عشر من محرم الحرام الواقع فى شهور سنة تسع واربعين والف ...)

Na nutarnjoj strani prve korice nalazi se bilješka u kojoj se kaže da je rukopis kupio u gradu Kragujevcu (Srbija), iz ostavine umrlog Muhamed-efendije Sarajlije, Ishak b. Šejh Muhamed-efendi 1094/1682. Navedeni kupac Ishak zamjenjivao je na kadijskom položaju u tom gradu Ibrahim-efendiju, kadiju iz Livna. Knjigu je kupio za 110 fulusa.

(تملكت هذا الكتاب المستطاب فى قصبة قراغويفچه من مخلفات محمد افندى المرحوم السرايى فى اليوم الخامس عشر من ماه محرم الحرام من شهور سنة اربع وتسعين والف وانا الفقير اسحق بن شيخ محمد افندى المولى بقضاء مزبوره خلافة من قبل ابراهيم افندى القاضى اهلونوى واشتريتها بمائة وعشر فلوسا سنة ١٠٩٤)

Ispod toga je ime i lični pečat nekog drugog, kasnijeg vlasnika (Omer b. Sadik b. Hasan). Na naslovnoj stranici je bilješka na turskom jeziku u kojoj se kaže da je ovaj rukopis donio iz Sarajeva u Pljevlja (Tašlidže) Begtaš-begzade (Begtašbegović) Salih, finansijski pisar (masraf-katib) kod bivšeg bosanskog valije Husejn-paše i da ga je poklonio hatibu Husejn-pašine džamije u Pljevlju — Isau, sinu Šejh Ibrahima. 1102/1690.

(سابقا بوسنه واليسى حسين پاشا حضرتلرينك مصرف كاتبى اولان بكتاش بك زاده صالح كاتب سرايدن كلدكلرنده بو كتابى كتورب بوفقير حقيره هبه ايلديلر وانا الفقير عيسى بن شيخ ابراهيم الخطيب بجامع حسين پاشا الواقف فى قصبة طاشليجه غفر الله له ... فى اواخر جمادى الآخر سنة اثنين ومائة والف) .

Tu je i lični pečat Isaov i pečat Gazi Husrev-begove biblioteke.

Na kraju, na posljednjem neispisanom listu, nalaze se stihovi o mačku na perzijskom i turskom jeziku

1062. ISTO 2281.

Naslov u rukopisu je: كتاب وقاية

L. 208; 21 × 15. *Nasḫ* krupniji, u razmaknutim redovima, velikim dijelom vokalizovan, od različitih prepisivača, i, čini se, kompletirano dijelovima iz raznih primjeraka. Po rubovima listova i između redaka u prvoj polovini rukopisa ima dosta sitno pisanih glosa. Papir tamnobijel, bijel i žućkast, mnogi listovi dohvaćeni i oštećeni vlagom i dugom upotrebom; povez polukožni.

Prepisao (bar posljednji dio) 'Azmī Bešīr an-Nawābādī (iz Prusca?), 1089/1678.

(اتمّته كتابا تاما فى ليلة الاحد من ماه ربيع الأول فى (سنة) تسع وثمانين بعد الف وانا افقر الورى عزمى بشير النوابادى عليه رحمة الهادى) .

Na početku se nalazi sadržaj.

Uvakufio visoki službenik u carskom dvoru, ranije bosanski defterdar Ismailzade Hadži Abdullah-beg; — v. bilješku bez datuma na prvom listu —

(اسماعيل زاده خوجكان ديوان همايون سابقا بوسنه دفتر دارى الحاجى عبد الله بك حضرتلرى وقف ايلدوكى رضاء لله تعالى)

1063. ISTO **2207.**

U rukopisu je zabilježen naslov: كتاب وقاية

L. 98; 20 × 12,5. *Ta'līq* sitan, složen, pisan vještom rukom. Po rubovima listova i između redaka ima glosa samo s početka. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir žućkast i bijel, čvrst; povez polukožni, oštećen.

Rukopis, vjerovatno, potječe iz XVII stoljeća.

U vrhu prvog zaštitnog lista nalaze se lirski stihovi na turskom jeziku. Na stranici b istog lista nalaze se stihovi, također na turskom jeziku, o broju ajeta u Kur'anu i njihovoj raspodjeli po sadržaju, o broju hadisa u nekim zbirkama, te stihovi na perzijskom jeziku o izlasku, zenitu i zalasku sunca znanja i nauke u svijetu. Na naslovnoj stranici je krupno pisana vlastoručna bilješka ranijeg vlasnika (Sulejman b. Habib es-Saraji — Sarajlija — 1104/1692). Držimo, sudeći po pismu, da je on i prepisivač ovog primjerka.

1064. ISTO **408.**

Naslov u rukopisu je: وقاية

L. 127; 30 × 21. *Nasḫ* sa nešto *ta'līqa*, mjestimice vokalizovan, pisan krupnije, vještom rukom, u razmaknutim redovima. Nekoliko lista pri kraju dopisano je kasnije drugim, slabijim rukopisom. Na širokim rubovima listova i između redaka ima dosta glosa (izuzev dopisanih listova na kraju), od kojih su neke na turskom jeziku, a sve su pisane rukom istog prepisivača. Papir bijel, deblji, čvrst, povez polukožni.

Rukopis, vjerovatno, potječe iz XVIII stoljeća.

Na naslovnoj stranici je bilješka sa imenom ranijeg vlasnika i zavještača.

Uvakufio muderis Ahmed-efendija za Gazi Husrev-begovu medresu.

(وقف المدرس الحاج أحمد أفندى فى مدرسة غازى خسروبك)

1065. ISTO **1903.**

Na prvom zaštitnom listu zabilježeno je:

هذا كتاب وقاية شرح هداية من الفقه

L. 222; 21,5 × 14,5 *Nasḫ* i *ta'līq* pomiješani. Po rubovima listova i između redaka ima dosta glosa, koje su, uglavnom, sve pisane rukom istog prepisivača. Papir bijel, deblji, neki listovi su dohvaćeni vlagom, a neki zamazani mastilom; povez je otkinut i izgubljen.

Rukopis je, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Prvi zaštitni list i naslovna stranica ispunjeni su bilješkama s područja fikha. Na kraju su također bilješke iz fikha na turskom i arapskom jeziku. Na posljednjoj stranici nalaze se poučni stihovi, koje je, kako se razumi, napisao neki Osman.

1066. ISTO **3442.**

L. 155; 20,5 × 14. *Ta'līq* pisan vještom rukom. Na listovima samo s početka ima glosa. Papir bijel, deblji, listovi znatno dohvaćeni vlagom, a neki su od njih, naročito s početka i na kraju, oštećeni; povez kožni, oštećen.

Prepisao neki Aḥmad, kadija, bez oznake datuma i mjesta, — vjerovatno u XVIII stoljeću (كتبه الفقير احمد القاضى).

Iz biblioteke Fejzijje medrese.

1067. صدر الشريعة شرح الوقاية **240.**

Komentar prethodnom djelu *al-Wiqāya*. Napisao Ṣadr aš-Šarī'a aṯ-Ṯānī (al-Aṣgar) 'Ubaydullāh b. Mas'ūd b. Burhān aš-Šarī'a Maḥmūd b. Ṣadr aš-Šarī'ā al-Auwal (al-Akbar) Aḥmad b. Ǧamāluddīn 'Ubaydullāh al-Maḥbūbī al-Ḥanafī, umro 747/1346. Komentator je unuk pisca *al-Wiqāye*, kako to sam kaže na početku svog komentara. Inače, njegovo ime i rodoslovlje navedeni su vrlo različito u raznim izvorima (v. GAL I, 377; al-Laknawı, al-Fawaid, 109—12).

GAL II, 214; S. II, 300.

Ovo je najčuveniji komentar tome djelu, koji je mnogo upotrebljavan u školama i naučnim krugovima. Dobio je naziv (Ṣadr aš-Šarī'a) po imenu svog autora.

Početak poslije besmele:

الحمد لله رب العالمين والصلوة على خير خلقه محمد وآله اجمعين يقول العبد عبيد الله بن مسعود بن تاج الشريعة سعد جدّه وانجح جِدّه هذا حلّ المواضع المغلقة من وقاية الرواية من مسائل الهداية التى الفها جدى واستاذى ... برهان الشريعة والحق والدين محمود بن صدر الشريعة

L. 216; 27 × 19. *Nasḫ* starinski, pisan vještom rukom, kod osnovnog i najstarijeg dijela rukopisa. Mnogi listovi dopisani su kasnije drugim rukopisom, pismom *nasḫ-ta'līq*. Dopisano također nije istog datuma niti od istog prepisivača. Uvod osnovnog teksta *(al-Wiqāya)* napisan je na početku posebno, krupnije, u mnogo razmaknutim redovima, između kojih je ispisan komentar sitno, u obliku bilježaka (glosa). Osnovni tekst u najstarijem dijelu rukopisa označen je kraticom م *(matn)*, a komentar kraticom ش *(šarh)*. Te kratice su pisane crvenim mastilom. Na nekim dopisanim listovima učinjeno je to isto, na nekim opet osnovni tekst podvučen je crvenom linijom, a na nekim od njih nema nikakve oznake za osnovni tekst i komentar. Po rubovima listova, između redaka i na posebnim listićima ima dosta sitno pisanih glosa. Papir tamnobijel i bijel, deblji; povez kožni, oštećen.

Prepisao Isḥāq b. Maḥmūd b. Nuṣret, krajem rebiul-ahira 779/1377.

(وقع الفراغ من تحريره بحمد الله وحسن توفيقه فى سلخ شهر ربيع الآخر تاريخ سنة تسع وسبعين وسبعمائة كتبه العبد الضعيف ... اسحق بن محمود بن نصرت)

Na početku se nalazi sadržaj, napisan kasnije na novim dodatnim listovima. Poslije toga je šest starih lista ispunjeno raznim bilješkama, pisanim starim rukopisom. Na prvom od tih lista nalaze se poučni stihovi i bilješke s područja fikha i tefsira. Na drugom su također bilješke s područja fikha, imena ranijih vlasnika (Muhamed b. Abdulmedžid, Sulejman b. Abdullah, muderis) i dva stiha na perzijskom jeziku, od kojih je jedan Hafiza Širazije. Na trećem listu su, pored sličnih bilježaka iz fikha, datumi nekih istorijskih događaja (osvojenje Smedereva u subotu 15. šabana 863/1458. godine; osvojenje Istanbula — s kopna — 20. džumadel-ula 857/1453; smrt Murata II, sina Muhameda-hana I — 1. muharema u srijedu, 855/1451; svrgnuće mevlana Muhjiddina Muhameda, sina ... sa položaja kadi-askera, 4. redžepa u nedelju 874/1469. i postavljanje na isti položaj Hodže Hajruddina). Poslije toga slijedi uvod osnovnog djela i opet bilješke iz fikha. Na naslovnoj stranici su slične bilješke i imena ranijih vlasnika (Hadži Halil-efendi b. Ibrahim i navedeni Muhamed b. Abdulmedžid, koji ovdje u bilješci kaže da je rukopis kupio u Egiptu za 650 — ? — (قيمت ٦٥٠). Na kraju su također bilješke s područja fikha i tumačenje nekih riječi i pojmova s arapskog jezika na turski jezik iz zanatstva i opisa čovjeka (أسماء الصانع المحترف فى أوصاف الإنسان). Na zaštitnom listu, na kraju, su stihovi i bilješka o krugu — الدائرة الهندية .

1068. ISTO **4193.**

L. 155; 26 × 18. *Ta'līq* starinski, pisan uvježbanom rukom. Osnovni tekst i komentar označeni su kraticama (م ، ش) i uz to osnovni tekst podvučen je mjestimice crvenom linijom. Po rubovima listova ima glosa od ruku različitih prepisivača. Papir žućkast, deblji, listovi dohvaćeni vlagom, naročito pri kraju, a mnogi su oštećeni po rubovima dugom upotrebom i popravljeni; povez kožni, oštećen, sa lijepim ornamentima na sredini korica.

Prepisao Muḥammad b. Suwaidek b. Ḫidr, u mjesecu šabanu 851/1447.

(وقع الفراغ من تحرير هذا الكتاب الشريف المبارك على يد العبد الضعيف ... محمد بن سوندك ؟ بن حضر فى وقت الظهر يوم الخميس فى شهر المبارك شعبان تاريخ سنة احدى وخمسين وثمانمائة الحمد لله وحده ولا شئ بعده)

(خدايا بيامرز آن بنده را
که الحمد خوند نويسنده را)

Na naslovnoj stranici nalaze se bilješke, većinom na turskom jeziku, koje su izblijedile i postale nečitljive zbog vlage i duge upotrebe, te sadržaj. Na završetku, poslije datuma, nalazi se stih na perzijskom jeziku, u kome prepisivač moli za onog, ko mu prouči Fatihu. Na slijedećoj neispisanoj stranici nalazi se bilješka ranijeg vlasnika (Ilyas b. Muhamed b. ...) koji kaže da je ovaj rukopis kupio za 150 dirhema radi svoje potrebe, da ga je u cijelosti proučio i da ga pred smrt zavješta za svoje potomstvo, a ako oni izumru, onda ga ostavlja dobrim i zaslužnim vjernicima. Poslije toga, na slijedećem neispisanom listu, nalazi se nijjet i dova za dženaze-namaz. Na posljednjem zaštitnom listu su stihovi na turskom jeziku, pisani lijepim rukopisom. To su dvije kaside. U prvoj se autor tuži na loše prilike i loše ljude svog vremena, u kome grabe visoke položaje nedostojni i nesposobni. »Radi položaja, ljudi su pokorni svakom... Muftija ponizno dolazi na vrata age... i pojavljuje se čitava bujica ljudi bez vjere i vjernosti...« To je vrijeme oko 1032/1622.

Početak ove kaside je:

شبهه مز واردر بوقومك دیننه ایمانه

کیم قیه ناحق یره ارباب علمك جانته

Završetak je riječima: اشتدم جاری اول حجاج ثانی عزلی تاریخی

ولی آرناود اوزلدی وزارتدن دیدی هاتف

Druga kasida je mističnog sadržaja (tesavvuf). List je znatno oštećen i pokidan, naročito pri vrhu, zbog vlage.

1069. ISTO **1414.**

Naslov na prerezu listova je (م ، ش) :

L. 285; 20,5 × 15,5. *Nasḫ* i *ta'līq* pomiješani, pisani uvježbanom rukom. Osnovni tekst i komentar označeni su kraticama صدر الشريعة . Po rubovima listova ima dosta glosa, pisanih sitno, rukom istog prepisivača. Papir tamnobijel i bijel, deblji, listovi po rubovima dohvaćeni vlagom; povez kožni, popravljen, sa ornamentima na sredini korica.

Prepisao Ḥasan b. maulana 'Oṯmān b. maulana al-Ḥāǧ Aḥmad b. maulana aš-Šayḫ Muḥammad b. maulana Qamārī ... al-Ḥanafī al-Bihisnawī (iz Bihisne — Mala Azija), hatīb i muderis, 17. ramazana, uoči utorka, 954/1547.

(وقد وقع الفراغ من تحرير هذا الكتاب الشريف المبارك على يد اضعف العباد .. حسن بن مولانا عثمان بن مولانا الحاج احمد بن مولانا الشيخ محمد بن مولانا قاری الخطيب والمدرس الحنفى البهسنوى فى ليلة سابع عشر شهررمضان ليلة الثلاثاء من شهور سنة اربع وخمسين وتسعمائة ...)

S početka ima više lista ispunjenih raznim bilješkama i izvacima iz raznih komentara i glosa *al-Wiqāye*, a naročito iz glose od maula Ya'qūb-paše. Na prva tri od tih lista nalazi se kratka dova, koju je preporučio Ebu's-Su'ūd, tumačenje sa arapskog na turski jezik oko 230 naziva za zanatlije raznih zanata i zanimanja, te nekoliko fetvi na turskom jeziku. Tumačenje naziva počinje:

باقلاّنی سقّاء نخّال محصّل حفّار

بقله فروش آب کش طراق البجی طراق بویجی مقبره قازیجی

Poslije toga je sadržaj (dva puta ispisan), bilješke s područja fikha i izvaci iz navedene glose Ya'kūb-paše, te stihovi na turskom jeziku lirskog i istorijskog sadržaja. Naslovna stranica je također ispunjena bilješkama iz fikha i stihovima.

Na kraju također ima nekoliko lista ispunjenih raznim bilješkama, među kojima su: stihovi na turskom jeziku u kojima je izrečen datum stupanja na prijesto sultana Sulejmana, dova koja se uči prilikom viđenja mlađaka, zapis za saziv džina, napisi u pečatima nekih imama, napis — navodno — na maču Muhamedovom — stihovi poučni, istorijski i lirski, datum pogubljenja Ismail Mašukī-je (šejh Oglan, Čelebi Šejh) i njegovih murida — te datum pogubljenja pripadnika i šejha derviškog reda Bajramije, na turskom jeziku, u stihovima (اوغلان شیخك قتل اولندوغی تاریخی) , stihovi na perzijskom jeziku, recepti za neke lijekove, razne dove, među kojima i dova za dobijanje nečije ljubavi.

Iz Šehdi-efendine biblioteke, čiji se pečat nalazi na više mjesta u rukopisu.

1070. ISTO 364.

U rukopisu je naslov: شرح وقاية

L. 197; 29 × 18. *Nasḫ* i *ta'līq* pomiješani, pisani uvježbanom rukom, sitnije, složen. Osnovni tekst i komentar označeni su kraticama (م — ش) . Po širokim rubovima ima glosa, pisanih rukom istog prepisivača. Papir bijel i tamnobijel, čvrst; povez kožni, oštećen, sa ornamentima na sredini korica.

Prepisao Ḥasan b. Ibrāhīm, 986/1578.

(تم الكتاب فى فقه مذهب النعمان .. على يد العبد المذنب الغريق فى بحر العصيان حسن بن ابراهيم الراجى رحمة ربه الديان ... فى أول شهر شعبان من شهور الدوران ... تاريخ سنة ستة وثمانين وتسعمائة)

Na nutarnjoj strani prve korice nalazi se bilješka, u kojoj je označen datum smrti neke žene, čije je ime namjerno izbrisano (u četvrtak 7. zul-kade 1127/1715) i troškovi oko njene sahrane (iskat

900, *tevhid* 200, *hatmei-šerif* 14, *su salla?* 12, *talkin* 40, grobari — kazidži — 72, tabut 28, učenje sure Mulk 48, podijeljeno djeci 120, učenje *Nur-dove* 40, tahte-nasloni 50, vodonošama 100). Nekoliko lista s početka sadrže razne bilješke s područja fikha, među kojima su u jednoj navedene glose ovom komentaru (حواشى صدر الشريعة), njih 21 na broju. Poslije toga je sadržaj, lijepo i krupno napisan. Na naslovnoj stranici su zabilježene karakteristične izreke nekolicine mistika (sufija), koje odišu panteizmom. Na završetku je prepisivač zapisao nekoliko prigodnih stihova i stihove — navodno — od halife Alije o proživljenju ljudi nakon smrti.

Uvakufio Mustafa-beg Dženetić kao evladijet-vakuf 1289/1872 (v. bilješku i pečat na naslovnoj strani).

1071. ISTO 2639.

L. 260; 20,5 × 15,5. *Nasḫ* lijep, mjestimice vokalizovan. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. U vrhu prve stranice nalazi se unvan u bojama. Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i širokom zlatnom linijom. Po rubovima nekih listova ima glosa, od kojih su neke pisane vrlo lijepo i sitno rukom prepisivača, a neke su pisane kasnije drugim rukopisom. Papir tamnobijel, čvrst, listovi dohvaćeni vlagom, naročito po rubovima, i prosuti; povez kožni, oštećen, rastavljen od knjige.

Prepis dovršen početkom ramazana 995/1585.

(تم الكتاب صدر الشريعة بعون الله الملك العلى الاعلى وحسن التوفيق لحسن الرقيق (؟)
فى تاريخ ... سنة خمس وتسعين وتسعمائة فى اوائل رمضان المبارك) ..

Na početku se nalazi sadržaj, kasnije pisan. Poslije toga su neispisani listovi, a onda na jednom listu bilješke o autorima osnovnog djela i ovog komentara. Ispod toga se nalazi bilješka na arapskom jeziku, u kojoj tadanji vlasnik rukopisa Abdurrahman Šinasi — ranije kadija u Skoplju, a sada u Ruščuku (Bugarska) — kaže, da poklanja ovaj rukopis svome sinu Ahmedu, moleći Boga da mu ova knjiga bude sretna i da je prouči pred dobrim učiteljem. Datum bilješke je 1077/1666.

(وهبت وملكت هذا الكتاب وهو صدر الشريعة شرح الوقاية لولدى وابنى وقرة عينى
احمد وقبضته بولاية عليه اللهم اجعله مباركا له ويسّر قرائته من الاستاذ الكامل وسهل حفظ
مسائله بحق اسمك الاعظم يا الله ويا رحمن يا ارحم الراحمين حرر فى اليوم م من شهر ربيع
الاول لسنة سبع وسبعين والف حرره العبد الفقير عبد الرحمن شناسى القاضى باسكوب سابقا
وبروسچق حالا)

Ispod bilješke je njegov lični pečat. Na istom listu je druga bilješka koju je, sudeći po rukopisu, zapisao navedeni kadija, a koja se odnosi na ime i rodoslovlje (*neseb*) autora ovog komentara. Ova bilješka je uzeta iz prepisa mevlana Fudail-efendije. Na naslovnoj stranici su razne fetve, ali je ta stranica polijepljena neispisanim listom na kome se nalazi ime drugog vlasnika (Hadži Omer b. Abdurrahman, kadija u Eski Džuma, — Bugarska). Na posljednjem listu su bilješke s područja fikha iz nasljednog prava.

1072—1077. ISTO 142, 155—159.

Kompletan primjerak u šest svezaka (صدر الشريعة فى ست مجلدات). Primjerak je prepisan u Foči od više različitih prepisivača, a na inicijativu više dobrotvora (vakifa), o čemu se nalaze brojne bilješke u svakom svesku. Iz tih bilježaka, naime, vidi se da je postojala grupa povezanih dobrotvora, od kojih je svaki naručio da se prepiše po jedan određeni dio ovog djela i taj dio zavještao za ovaj komplet kao svoj doprinos (vakuf). Prepisivanje je završila grupa prepisivača, čija imena nisu navedena, ali držimo da su bili iz redova samih vakifa. Samo na jednom mjestu (u svesku V) ime prepisivača je posebno navedeno. Postojali su i korektori, koji su prepis kontrolisali, sravnjivali sa originalom i ispravljali. Zavještači (vakifi) su, uglavnom, hatibi i imami raznih fočanskih džamija, te još neke hodže i ugledni građani. Sravnjivanje i korekturu vršili su: jedan imam (za jedan svezak) i jedan muderis (za ostale sveske). Ovakav rukopis, koji je naručila i organizovano izradila grupa brojnih ljudi, nismo do sada našli u ovoj biblioteci. To je, zapravo, bio skriptorij koji je tada radio u Foči, a što je veoma značajno za ono vrijeme. Taj način prepisivanja omogućava da se za kratko vrijeme dobije kompletan primjerak nekog djela, što je, vjerovatno i bilo razlogom ovakvog rada u ovom slučaju.

Pregled vakifa, prepisivača i korektora:

Svezak	Vakifi	Prepisivači	Korektori
I	**Ibrahim Halifa, imam džamije Šejh Piri**	—	Šaban, muderis
	Ali Čelebi, hatib džamije Aladža (Foča);		Ferhad, Halifa, imam;
II	**Nezir Kethoda (Čehaja);**		Šaban, muderis
	Ibrahim Čelebi, zvani Magribi, imam, prepisao vlastoručno;		
	Hadži Faik		" "

Svezak	Vakifi	Prepisivači	Korektori
	Husein Čehaja Zaim;		
	Osman Halifa, muezin Hamza-begove džamije;		” ”
III	Ibrahim Halifa, hatib Mustafa-pašine džamije;		
	Muhjiddin, hatib Memišah-begove džamije;		” ”
	Ahmed Halifa, muezin Memišah-begove džamije		” ”
	Mevlana Kara Bali (?);		” ”
	Husam Halifa, imam Hadži Seferove džamije;		” ”
IV	Mevlana Muslim b., prepisao vlastoručno;		Muslim
	Ibrahim Halifa, hatib Sultan Bajezid Han-ove džamije		
	Mevlana Sinan Čelebi eš-Šikloši (iz Šikloša — Mađarska);		
V	Hadži Ahmed;	Yusuf eš-Šikloši	
	Selim Čelebi el-Džindi Ahmed Čelebi b. Hadži Iljas;		
	Mevlana Mahmud b. Hadži Bali, prepisao vlastoručno;		Šaban, muderis
	Ali Čelebi b. Muḥamed el-Emin;		” ”
VI	Mevlana Baba Hasan, prepisao vlastoručno;		” ”
	Mustafa b. Ferhad et-Travniki (iz Travnika)		” ”

Sve bilješke o vakifima i o svom radu sastavio je muderis Šaban. On još osim toga bilježi po koju napomenu. Tako za se obično kaže: »Ispravio prema svojoj mogućnosti.« Za rad jednog prepisivača, koji je mnogo grešaka pravio, izriče jednu arapsku poslovicu, koja bi odgovarala našoj: »Ko će ispraviti krivu Drinu!« Za rad jednog drugog prepisivača kaže: »Nije sravnjeno ni ispravljeno, oslanjajući se na ispravnost prepisa.« Na jednom mjestu opet kaže: »Nije kolacionirano zbog povjerenja u sposobnost prepisivača.«

L. (ukupno) 233 (37 + 40 + 39 + 39 + 40 + 38); 30,5 × 21. *Nasḫ* i *ta'līq* naizmjenično i pomiješani, od ruku višeg broja prepisivača. Pismo je krupnije. Osnovni tekst i komentar označeni su crveno, pisanim kraticama (م، ش). Po širokim rubovima ima sitno pisanih glosa, koje su pisali dotični prepisivači, a sravnjene su sa originalom. Papir bijel, deblji, čvrst, neki listovi u pojedinim svescima dohvaćeni su vlagom; povez polukožni, oštećen.

Prepis dovršen krajem rebiul-evela 996/1587, kako je to zabilježeno na kraju posljednjeg sveska.

(تم الكتاب بعون الله الملك الوهاب فى اواخر شهر ربيع الاول لسنة ست وتسعين وتسعمائة من الهجرة النبوية) .

Svezak prvi — الجزء الاول , nepotpun s početka. Sadrži tumačenje *al-Wiqāye* od početka do prvih dijelova iz poglavlja o postu (كتاب الصوم). Prva dva lista su izgubljena. Na listu 19 nalazi se bilješka:

وقف مولانا ابراهيم خليفه الامام بمسجد شيخ پيرى قابل حواشيه باصله المنقول عنه الفقير شعبان المدرس .

Svezak je prosut i oštećen: Ovaj svezak je bio zagubljen, pa je mjesto njega napisan drugi primjerak, koji se također ovdje nalazi.

Na prvom zaštitnom listu je bilješka iz fikha.

Svezak drugi — الجزء الثانى , sadrži komentar djelomično o postu, te od poglavlja كتاب الحج do početka poglavlja باب التدبير والاستيلاد .

U vrhu stranice nalaze se bilješke:

na listu 1: وقف على چلبى الخطيب بالجامع المعروف بالاجه

قابله باصله وصحّحه مولانا فرهاد خليفة الامام

na listu 11:
وقف فخر الاماثل والاقران نذير كتخدا . قابل حواشيه بالاصل افقر الانام شعبان المدرس

na listu 21:
وقف ابراهيم چلبى الامام الملقب بمغربي بخطه الحسن قابل حواشيه بالاصل المنقول عنه افقر العباد شعبان المدرس

na listu 31:

وقف الحاج فائق . قابلت حواشيه بالاصل وانا الفقير شعبان المدرس .

Svezak treći — الجزء الثالث , sadrži tumačenje od poglavlja كتاب الأيمان do باب الربا .

U ovom svesku nalaze se bilješke:

na listu 1: وقف حسين كتخدا الزعيم تقبل الله تعالى بقبول حسن .

na listu 11: وقف عثمان خليفة المؤذن بمسجد المرحوم حمزه بيك
قابله احوج العباد شعبان المدرس .

na listu 19:
ومحيى الدين الخطيب بجامع المرحوم .. ممى شاه بيك رحمه الله تعالى رحمة واسعة
وقف ابراهيم خليفة الخطيب بجامع المرحوم مصطفى پاشا

na listu 29: وقف احمد خليفة المؤذن بجامع المرحوم ممى شاه بيك
قابل حواشيه بالاصل افقر الناس شعبان المدرس

Svezak četvrti — الجزء الرابع , sadrži tumačenje dijela poglavlja o kamati, te od poglavlja باب الحقوق والاستحقاق do početka poglavlja باب من الاقرار .

Na drugom zaštitnom listu s početka nalazi se krupno pisana bilješka na turskom jeziku, u kojoj se kaže da je rukopis uvakufio Hadži Faik i da potječe iz Foče, gdje ga je prepisala grupa drugova (نفس فوچه دن ياران تحرير ايتمشلردر) . Bilješka je napisana kasnije i djelomično je brisana.

Redovne bilješke iz doba prepisa su,

na listu 1: وقف مولانا قره بالى قابل حواشيه بالاصل الفقير شعبان المدرس .

na listu 9: وقف حسام خليفة الامام بمسجد الحاج سفر
قابل حواشيه بالاصل افقر الانام شعبان المدرس

na listu 20:

وقف مولانا مسلم بن بخطه قوبل هو ايضا وصحّح بقدر الامكان

na listu 30:
وقف ابراهيم خليفه الخطيب بجامع السلطان بايزيد خان عليه الرحمة والغفران

Svezak peti — الجزء الخامس , sadrži tumačenje od poglavlja كتاب الصلح do prvih faslova (dijelova) كتاب الكراهية .

Bilješke u ovom svesku su,

na listu 1: وقف مولانا سنان چلبى الشقلوشى

na listu 11: وقف الحاج احمد لم يقابل باصله اعتمادا على صحته بحسن ظنّ كاتبه
وثقة باهليته وهو مولانا يوسف الشقلوشى .

na listu 21: وقف سليم چلبى الجندى مع احمد چلبى ابن الحاج الياس

na listu 31: وقف مولانا محمود بن الحاج بالى بخطه قابله واصلحه الفقير شعبان
المدرس لكن لا يصلح العطار ما افسده الدهر

Svezak šesti — الجزء السادس , sadrži tumačenje dijelova prethodnog poglavlja (od فصل وينظر الرجل من الرجل), te od poglavlja كتاب احياء الموات do konca djela.

Bilješke u *ovom svesku su,*

na listu 1: وقف على چلبى ابن محمد الامين قابله بقدر طاقته الفقير شعبان المدرس

na listu 11: وقف مولانا بابا حسن بخطه قوبل بالاصل المنقول عنه بقدر الامكان

na listu 21: وقف مولانا واولانا الحاج عمر بخطه الشريف
لم يقابل بالاصل اعتمادا على صحته

na listu 31: وقف مصطفى بن فرهاد التراونيكى قابله شعبان المدرس بقدر طاقته

Na završetku, u dnu posljednje stranice, nalazi se gore navedena bilješka sa datumom prepisa. Sve ove bilješke zapisao je korektor Šaban-efendija, crvenim mastilom.

Dva lista na kraju sadrže izvatke iz fikhskog djela *Ǧāmi' al-fuṣūl*. Poslije toga ima nekoliko hadisa i hutba koja se govori prilikom vjenčanja (خطبة نكاح) .

Rukopis je donesen iz Foče.

1078. ISTO 154.

U rukopisu je naslov: صدر الشريعة

Svezak prvi — الجزء الاول , koji je bio pripojen prethodnom kompletu, čiji se originalni prvi svezak bio zagubio, pa je mjesto njega bio napisan i stavljen ovaj svezak. Sadrži tumačenje od početka djela do prvih dijelova iz poglavlja o postu (كتاب الصوم) .

L. 36; 30,5 × 21. *Ta'līq* sa nešto *nasḫa*, krupniji. Osnovni tekst i komentar označeni su kraticama. Na rubovima samo malog broja listova ima glosa. Papir bijel, deblji, čvrst; povez polukožni.

Rukopis, vjerovatno, potječe iz XVII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu je gornji naslov, kasnije stavljen, bilješke o piscu i bilješke s područja fikha, te ime nekog hodže (Fadlullah-efendi, فضل الله افندى خواجهٔ سراى عتيق) i njegovi stihovi na perzijskom jeziku o Ibn Hadžibu, piscu »Kâfije«, i Džâmiji, komentatoru toga djela.

Na naslovnoj stranici nalazi se također bilješka o piscu, o upotrebi deminutiva u arapskom jeziku, poučni stihovi na perzijskom jeziku, jedan poučni stih na arapskom jeziku, jedna arapska izreka o siromaštvu, te bilješke s područja fikha.

Rukopis je donesen iz Foče.

1079. ISTO 701.

U rukopisu je zabilježen naslov: هذا كتاب صدر الشريعة

L. 214; 21 × 15. *Nasḫ* s početka, prvih deset lista, a poslije *ta'līq*. Osnovni tekst i komentar označeni su uobičajenim kraticama. Po rubovima listova, naročito s početka, ima nešto glosa. Papir bijel, deblji; povez kožni, popravljen, sa ornamentima na sredini korica.

Prepisao 'Abdulwahhāb b. Muṣṭafa, u petak krajem mjeseca ramazana 999/1590.

(وقع الفراغ من تنميقه بعون الله تعالى وتوفيقه عن يد العبد الضعيف عبد الوهاب بن

مصطفى فى اواخر شهر رمضان فى يوم آدينه وقت الظهر فى سنة تسعة وتسعين وتسعمائة ..)

Na nutarnjoj strani prve korice nalazi se jedna dova, u kojoj se moli Božija zaštita od raznih nesreća. Na prva dva zaštitna lista je sadržaj, napisan kasnije. Na naslovnoj strani je gornji naslov, nevažne bilješke, te pečati zavještača i ove biblioteke. Na kraju su bilješke iz fikha i tefsira, te riječi (formule) na turskom jeziku kojima se priziva u pomoć duh Božijeg poslanika i Ebu Ejub el-Ensarije. Poslije toga, na posebnom listu, nalaze se imena i datumi smrti nekih istaknutih ranijih učenjaka (od Ali b. Hamze el-Kisaije do Mahmud b. Omer ez-Zamahšerije).

Uvakufio Bojozade Hasan-efendija (v. pečat u rukopisu).

1080. ISTO 286.

U rukopisu je naslov: صدر الشريعة

L. 200; 28,5 × 18. *Ta'līq* sa nešto *nasḫa*, pisan vještom rukom. Osnovni tekst označen kraticom i podvučen crvenom linijom. Po rubovima listova i između redova ima dosta glosa, pisanih rukom istog prepisivača. Papir bijel, glat, čvrst; povez kožni, oštećen i popravljen, sa lijepim utisnutim ornamentima na sredini korica.

Prepisao Ḥusayn (ili Ḥunayn?) b. Mūsā, mjeseca šabana 1008/1599.

(تم الكتاب بعون الله الملك الوهاب وقت الضحوة الكبرى من شهر شعبان المعظم لسنة

ثمان والف على يد العبد الضعيف ... حسين – حنين – ؟ بن موسى)

Na prvom zaštitnom listu nalaze se dva otiska nečijeg ličnog pečata koji je nečitak, kratka bilješka vakifa, te stariji pečat ove biblioteke. Na drugom zaštitnom listu je magična riječ za čuvanje knjiga (يا كبيكج) , bilješke o piscu, bilješke s područja fikha, te imena dvojice ranijih vlasnika (Džafer b. Salih, 1110/1698 — i Ibrahim b. Bajram, 1143/1730). Na stranici b istog lista nalaze se izvaci iz fikhskih djela. Na naslovnoj stranici je sadržaj, bilješke s područja fikha, te u dnu stranice dva stiha od Ebu Ali Ibn Sina-a, u kojima on daje konkretne savjete za čuvanje zdravlja. — Sve navedeno (na drugom zaštitnom listu i naslovnoj stranici) napisano je rukom prepisivača. Tri lista na kraju sadrže također izvatke iz raznih fikhskih djela. Na posljednjem zaštitnom listu je bilješka iz fikha i jedan hadis.

Uvakufio Svrzo Mehmed-efendija, sin Muhamed-agin 1350/1931.

1081. ISTO **2381.**

U rukopisu je zabilježeno: هذا كتاب صدر الشريعة

L. 226; 20,5 × 14. *Ta'līq* složen, pisan vještom rukom. Osnovni tekst je podvučen i stranice su obrubljene crvenom linijom. Po rubovima listova ima glosa, pisanih sitno i lijepo rukom istog prepisivača. Papir bijel, deblji, čvrst; povez kožni, popravljen, sa utisnutim ornamentom na sredini korica.

Prepisao Muṣṭafa b. Muḥammad, u Gazi Husrev-begovoj medresi, 1026/1617.

(تمت بعون الله وحسن توفيقه على يد اضعف العباد مصطفى بن محمد لسنة ست وعشرين
والف فى مقام مدرسة خسرو بيك ... – فى سراى بوسنه) .

Na početku su mnoge bilješke s područja fikha, uzete iz raznih fikhskih djela, zatim bilješke iz tefsira, hadisa i sadržaj. Na naslovnoj stranici je bilješka o piscu, te kratka, krupno pisana bilješka u kojoj se kaže da je rukopis uvakufio hafiz Hasan-efendija. Ispod bilješke je njegov lični pečat (sa datumom 1189/1775). To je sarajevski alim, poznat među sarajevskim muslimanima pod nazivom Sari Hafiz ili Žuti Hafiz, umro 1192/1778. Bio je dobar i učen čovjek, a u narodu je smatran svetim čovjekom *(evlija)*, o čijim su se vrlinama i čudima sačuvale priče do danas. Grob mu se nalazi u groblju Nadkovači u Sarajevu. U dobrotvorne svrhe uvakufio je svoju skromnu kuću i 1.000 groša u novcu. Iz navedene bilješke ovdje vidi se da je uvakufio i svoje knjige. U Gazi Husrev-begovoj biblioteci nalazi se, koliko dosad znamo, još jedan rukopis koji je on uvakufio, što se vidi iz iste ovakve bilješke i pečata na naslovnoj strani dotičnog rukopisa (v. I, str. 410—11, br. 628, inv. broj 1879. — Opširnije o njemu vidi: Mehmed Mujezinović, Epigrafika i kaligrafija pjesnika Mehmeda Mejlije, — Naše starine IV, Sarajevo 1957, str. 160—61). U vrhu prve stranice je pečat nekog Zulfikara. Na završetku, u dnu posljednje stranice, nalazi se više ličnih pečata, vjerovatno nekadanjih vlasnika. Među pečatima dva su pečata prepisivača i dva nekog Husejna, a jedan navedenog Zulfikara, koji je, vjerovatno, bio kadija ili neki upravni službenik, kako se to može razumjeti iz sadržaja samog pečata, u kome se teško može pročitati: حامل سيف شريعت ذو الفقار . Tu je i kratka bilješka na perzijskom jeziku, pisana sitno, čini se rukom prepisivača, u kojoj se kaže, da je čitanje djela — lekciju po lekciju — dovršeno za vrijeme carskog pohoda sultan Osman-hana, 1030/1620. Na kraju je pet lista ispunjeno bilješkama, uglavnom s područja fikha. Među njima ima i nekoliko hadisa, te jedan recept na turskom jeziku o liječenju glavobolje.

Uvakufio Hafiz Hasan-efendija (Sari Hafiz, — v. gore).

1082. ISTO **2402.**

Na prvom zaštitnom listu zabilježeno je:

كتاب شرح وقاية صدر الشريعة

L. 288; 20,5 × 13. *Ta'līq* vrlo lijep, sitan, složen, pisan vještom rukom. U vrhu prve stranice ima lijep unvan, izrađen u zlatnoj boji na plavoj podlozi. Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i širokom zlatnom, a ostale sa dvije tanke crne i širokom zlatnom linijom. Osnovni tekst i komentar označeni su uobičajenim kraticama, a uz to osnovni je tekst podvučen crvenom linijom u prvoj polovini rukopisa. Po rubovima listova, naročito u prvoj polovini, ima dosta glosa, pisanih sitno i veoma lijepo rukom istog prepisivača. Papir bijel, žućkast i poneki list zelen; povez kožni, oštećen, ukrašen pozlaćenim ornamentima.

Prepisao Aḥmad b. Maḥmūd al-Ḥumaydī, mjeseca safera 1026/1617.

(قد وقع الفراغ من تحرير هذا الكتاب فى يوم الاربعاء فى وقت الظهر فى شهر صفر
المظفر عن يد العبد الضعيف ... احمد بن محمود الحميدى ... فى سنة ست وعشرين والف)

Na početku je sadržaj. Na naslovnoj stranici su bilješke sa imenima i pečatima dvojice ranijih vlasnika, od kojih je ime jednog namjerno izbrisano (Husejn Abdi Kadri-efendizade, — حق شهيدان بدر حنين حسين – خدايا عطاكن مراد . U pečatu drugog vlasnika, čije je ime izbrisano, piše: چو آمد ازلطف عفو كناه خادم شرع نبى عبدان 1144/1731). Tu se nalazi i stariji pečat ove biblioteke.

Iz Kantamirine biblioteke.

1083. ISTO **3292.**

U rukopisu je naslov kasnije stavljen: صدر الشريعة

L. 295; 22 × 16. *Ta'līq*. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom i označen kraticom. Po rubovima listova ima sitno pisanih glosa koje su većinom od ruke istog prepisivača. Papir bijel i žućkast, povez poluplatneni, nov.

Prepisao Aḥmad b. 'Abdurrahmān, u medresi Davud-paše u Istanbulu, polovinom muharrema 1028/1618.

(تم الكتاب بعون الله الملك الوهاب عن يد اضعف العباد احمد بن عبد الرحمن تم ف
استانبول فى مدرسة داود پاشا فى اواسط المحرم الحرام ف وقت الضحى سنة ١٠٢٨)

Na početku je nepotpun sadržaj. Na naslovnoj stranici je kratka bilješka i lični pečat ranijeg vlasnika (Salih, muftija u Mostaru). Datum u pečatu je 1167/1753.

(تملكه الفقير اليه عز شأنه صالح المفتى بموستار – لكل نبى رفيق فى الجنة ورفيق فيها
صالح ١١٦٧)

Na završetku, nalazi se prigodni stih na perzijskom jeziku, kojim se poslužio prepisivač

(این نوشتم تابماند یادکار
من نمانم این بماند روزکار)

Potom se nalaze tri bilješke (dvije na arapskom i jedna na turskom jeziku) koje sadrže imena i datume rođenja nečije (vjerovatno prepisivačeve) djece. Zatim, na kraju, na zaštitnim listovima, nalaze se na turskom jeziku opet datumi rođenja nekih osoba i recepti za spravljanje lijekova za neke bolesti i za jačanje, te jedan zapis.

1084. ISTO 2231.

Naslov po prerezu listova je: صدر الشريعة

Primjerak je nepotpun na kraju.

L. L. 346; 20 × 14. *Nasḫ* lijep, pisan vještom rukom, mjestimice vokalizovan. Osnovni tekst označen je kraticom i podvučen crvenom linijom. Ima nešto glosa samo na rubovima prvih nekoliko listova. Papir bijel, glat, mnogi su listovi prosuti i dohvaćeni vlagom, naročito pri kraju; povez kožni, sa ornamentima na sredini korica.

Prepis je dovršen 1037/1627, kako se to vidi iz bilješke, koja se nalazi na završetku sadržaja —(حرّر فى تاريخ هجرة النبوية المصطفوية
(تم تاريخ سنة ثمانية . لسنة سبع وثلثين والف)

Na početku se nalazi ime ranijeg vlasnika (Ibrahim-efendi Prozorli — iz Prozora), pečat Fejzijje medrese, neki sastav pisan nevještom rukom prosutim arapskim slovima, koji nismo mogli pročitati ni riješiti. Možda je to neki zapis ili kakav magični sastav na kojem indijskom jeziku ili nekom afganistanskom narječju?! Zatim se nalaze bilješke na turskom jeziku s područja fikha, datum završetka ovog djela, krupno pisana bilješka u kojoj se kaže da je rukopis uvakufio Mirzade(?), raniji pisar drzavne blagajne u Bosni, (10)56/1646,

(تحصيلا لرضا الله تعالى وقف قلندى فقير الحقير ميرزاده سابقا خزينة كاتبى المالية بوسنه
سنة ٥٦)

te sadržaj, pisan rukom prepisivača. Na završetku sadržaja je gore navedeni datum dovršenja prepisa.

Iz biblioteke Fejzijje medrese, čiji se pečat nalazi u rukopisu.

1085. ISTO 4075.

U rukopisu je naslov: صدر الشريعة

L. 333; 20,5 × 12,5. *Ta'līq* lijep, složen, pisan vještom rukom. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. U vrhu prve stranice nalazi se jednostavan unvan u zlatnoj boji. Sve stranice i rubovi obrubljeni su sa dvije tanke crne i širokom zlatnom linijom. Po rubovima listova, naročito u prvoj polovini rukopisa, ima glosa koje su pisane sitno, rukom prepisivača. Papir bijel, glat, tanak; povez kožni, sa ornamentima na koricama, omotan u zeleno platno.

(Prepisao Sayyid Abū Bakr b. aš-Šayḫ 'Oṯmān, u gradu Valjevu, za vrijeme svog sudovanja, u petak 17. rebiul-evela 1041/1631.

(قد وقع الفراغ من هذه النسخة الشريفة ... على يد الفقير السيد ابو بكر بن الشيخ عثمان
فى قصبة واليوه – فى صربيا – اوان حكومتى فيها صانها الله عن البلية وحفظ سكانها عن
الخطأ والخطيئة ... فى اليوم السابع عشر يوم الجمعة فى وقت الضحى من شهر ربيع الاول سنة
احدى واربعين والف

U bilješci prepisivač se moli Bogu za grad Valjevo i sve njegove stanovnike.

Na početku je sadržaj, pisan rukom prepisivača. Na naslovnoj stranici je naslov, kasnije stavljen; sitno pisana bilješka sa imenom ranijeg vlasnika (Ahmed b. Ali, 1053/1643), te krupno pisana bilješka u kojoj se kaže da je navedeni Ahmed-aga (kao dvorski službenik, aga carskog harema, u Istanbulu), uvakufio ovaj rukopis za svoju medresu u Mostaru, 1064/1653.

قد وقف هذا الكتاب صاحب الخيرات والحسنات احمد اغاء باب السعاده بمدرسة
الواقعة فى بلدة موستار ... لسنة اربع وستين والف

Na završetku se nalazi stih na perzijskom jeziku, napisan rukom prepisivača, u kome se on ispričava za slabo pisanje, »jer su ga poteškoće vremena udarile i potresle«.

(كريم برزده بينى خط من عيب مكن
كه مرا محنت ايام بهم برزده است)

Tu je i mali lični pečat navedenog vlasnika i vakifa. Na slijedećoj stranici su bilješke iz fikha, hadisa i poučni stihovi koji se pripisuju halifi Aliji. Na kraju je tumačenje nekih osebina uleme, te jedan recept.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1086. ISTO 3427.

Primjerak je nepotpun s početka.

L. 252; 20,5 × 15. *Ta'līq* sa nešto *nasḫa*. Osnovni tekst je podvučen i stranice su obrubljene crvenom linijom. Prvi list je izgubljen. Po rubovima listova, u prvoj polovini rukopisa, ima glosa. Papir bijel, mnogi listovi prosuti; povez kožni, oštećen, prva korica izgubljena.

Prepisao Muṣṭafa b. Ibrāhīm, 1044/1634.

(كتب الفقير مصطفى بن ابراهيم ... فى سنة ١٠٤٤)

Uvakufo el-Hadž Mustafa-efendi (v. bilješku na više mjesta u rukopisu).

Iz biblioteke Fejzijje medrese.

1087. ISTO 3503.

U rukopisu je zabilježeno: هذا كتاب صدر الشريعة

L. 333; 21 × 15. *Ta'līq*, pisan uvježbanom rukom. Osnovni tekst je podvučen i stranice su obrubljene crvenom linijom. Po rubovima mnogih listova ima glosa, pisanih sitno i lijepo rukom istog prepisivača. Papir bijel, deblji, listovi dohvaćeni vlagom i začadili po rubovima i prerezu; povez kožni, oštećen.

Prepisao neki Mūsā, sredinom džumadel-ahira 1066/1655.

(قد وقع الفراغ من يد العبد الضعيف ... موسى غفر الله له ولوالديه وحرر فى اواسط
شهر جمادي الآخر من شهور سنة ست وستين والف)

Na naslovnoj stranici nalaze se dvije bilješke sa imenima ranijih vlasnika (Hasan b. Jakub Čizmizade — Čizmić — u kasabi Kreševo i Ahmed b. Ibrahim b. Ahmed el-Hidr el-Fojničevi — iz Fojnice, 1156/1743. Ispod ove bilješke je cijena knjige — 600 — قيمت ٦٠٠ — i lični pečat dotičnog vlasnika). Na rubu drugog lista nalazi se također ime i lični pečat jednog vlasnika (Omer Ajni).

Na završetku se nalaze dva stiha, jedan na perzijskom, a drugi na arapskom jeziku, u kojima prepisivač moli, da mu se uči dova. Na nutarnjoj strani druge korice nalazi se stih na perzijskom jeziku o ljepoti nekog grada.

(سفر كردم بهر شهرى رسيدم ولكن اوچنان شهرى نديدم)

1088. ISTO 1420.

L. 289; 20 × 13,5. *Ta'līq* pisan vještom rukom. Osnovni tekst je podvučen i stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir bijel i žućkast, listovi dohvaćeni vlagom, naročito s početka; povez kožni, sa ornamentima na koricama.

Prepisao Muḥammad b. al-Hāǧ Sāliḥ, 1086/1675.

(كتبه الحقير محمد بن الحاج صالح سنة ١٠٨٦)

Na početku su dvije kratke bilješke iz fikha, zatim bilješka koja sadrži rodoslovlje komentatora i sadržaj.

Iz biblioteke Fejzijje medrese.

1089. ISTO 4053.

U rukopisu je naslov kasnije stavljen صدر الشريعة . Primjerak je naročito lijepo obrađen.

L. 300; 21 × 12,5. *Ta'līq* vrlo lijep, sitan, složen. Naslovi su pisani zlatnim slovima, a osnovni tekst je podvučen zlatnom linijom. U vrhu prve stranice nalazi se vrlo lijep unvan u bojama, u kome je izrađeno sitno poljsko cvijeće, na zlatnoj i plavoj podlozi. Unvan je izrađen na posebnom komadu papira (ili je izrezan i prenesen sa neke druge knjige) i nalijepljen ovdje. Sve stranice su obrubljene sa tri tanke crne i širokom zlatnom linijom. Po rubovima listova, izuzev jednog dijela rukopisa u sredini, ima dosta glosa, pisanih sitno i lijepo, rukom istog prepisivača. Papir bijel i žućkast, tanak, glat, listovi 86—90 i neki drugi oštećeni su crvotočinom; povez kožni, sa lijepim pozlaćenim ornamentima na koricama.

Prepisao Ḥusayn b. Ṣun'ullāh Ḫarāǧīzade, krajem zulhidžeta 1091/1680.

(نحمدك يا من وفق كاتب هذا الكتاب بتوفيق البداية والنهاية ويسّر اتمامه بافاضة عين
قدرة العناية والهداية ونصّلى ... وآخر عشر ذى الحجة الشريفة لسنة احدى وتسعين والف وهو
العبد المحوج الى مغفرة الله حسين بن صنع الله المدعو بخراجى زاده جعل الله التقى والنقى زاده)

Uvakufio Ali-paša Stočević, za biblioteku svoje tekije u Mostaru, 1257/1841 (v. bilješku i pečat na početku).

(هذه الوقف الشريفة مدينة موستارده انشاسنه موفق اولديغمز تكة شريفة كتبخانه سنده
حفظ اولنمق اوزره رضاء لله تعالى اشبوكتب وقف وتمهير اولندى فى ٧ر. سنة ٢٥٧)

Zatim se na nekoliko lista nalaze razne bilješke, popis glosa ovog komentara (حواشى صدر الشريعة) , bilješka pisana rukom prepisivača u kojoj se kaže da je ovaj primjerak naručio za sebe Ismail b. Ibrahim, muderis Sinan-pašine medrese na Beširktašu — u Istanbulu

(مما استكتبه لنفسه ولمن شاء الله تعالى من بعد امسه العبد الهائم فى تيه العصيان ..
اسماعيل بن ابراهيم حين كان مدرسا بمدرسة سنان پاشا فى قصبة بشكطاش من مضافاة غلطه
المحروسة وشارعا لتدريسه وتصحيحه ...)

— ime i lični pečat jednog ranijeg vlasnika (Sejjid Omer Nesib Haririzade, 1226/1811), kratke bilješke s područja fikha, sadržaj, te komentar uvodu *el-Wiqāye*. Na naslovnoj stranici je zapis za očuvanje knjige od propasti i na rubu opet ime gore navedenog vlasnika.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1090. ISTO **503.**

U rukopisu je naslov: صدر الشريعة

L. 167; 27 × 18. *Ta'līq* starinski, pisan uvježbanom rukom. Prvi list je izgubljen i dopisan kasnije drugim, slabijim rukopisom. Osnovni tekst je označen kraticom i podvučen crvenom linijom. Po rubovima listova ima dosta glosa, pisanih rukom raznih prepisivača. Papir tamnobijel i žut, deblji; povez kožni.

Rukopis je iz XVI ili iz XVII stoljeća.

Na naslovnoj stranici je naslov, kasnije napisan, te pečati (stariji i noviji) Gazi Husrev-begove biblioteke. Na završetku se nalaze prigodne izreke i stihovi, pisani rukom prepisivača, u kojima on, ostavljajući svoj rukopis, govori o prolaznosti vremena i života. Na kraju su bilješke s područja fikha i fetve, te bilješka o poslovičnom arapskom glupaku Hebeneki — i opet pečati ove biblioteke.

1091. ISTO **4194.**

U rukopisu je naslov: صدر الشريعة

L. 239; 25,5 × 15,5. *Ta'līq* pisan uvježbanom rukom. Osnovni tekst je podvučen i stranice su obrubljene crvenom linijom. Broj lista označen, samo što su brojevi od 110 pa dalje pogrešno napisani (pa je 110 napisan: 1010, zatim 1011, 1012 itd.). Papir bijel i tamnobijel, glat, listovi po donjem rubu, naročito pri kraju, dohvaćeni vlagom; povez otkinut i izgubljen.

Rukopis potiče iz XVII stoljeća.

Na početku se nalazi sadržaj, koji je kasnije napisan. Na završetku sadržaja je datum: godina 1111/1699.

1092. ISTO **3709.**

U rukopisu je naslov: صدر الشريعة

L. 253; 17,5 × 13. *Ta'līq* od ruku različitih prepisivača. Uvod je izostavljen. Osnovni tekst označen je kraticom i podvučen, većinom, crvenom linijom, a mjestimice crnom linijom. Po rubovima nekih listova ima glosa. Papir žućkast, deblji; povez polukožni, oštećen.

Rukopis potiče iz XVII i XVIII stoljeća.

Na početku se nalaze stihovi i bilješke na turskom, perzijskom i arapskom jeziku s područja lirike i tesavvufa, dio sadržaja, bilješka sa imenom jednog ranijeg vlasnika (Muhamed-efendi Rizeli, nastanjen u medresi Sultana Muhameda, u gradu Rize — na obali Crnog mora, 1155/1742), lični pečat nekog drugog vlasnika (Husejn b. Mustafa), gornji naslov koji je kasnije napisan, te na naslovnoj stranici bilješke s područja fikha i sadržaj. Na kraju su magične riječi koje se govore (uče) kao lijek, jedan poučni stih i neke prigodne dove, te na nutarnjoj strani druge korice stih na turskom jeziku.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1093. ISTO **2217.**

Na početku je zabilježeno: صدر الشريعة

Primjerak je nepotpun na kraju.

L. 256; 20 × 13. *Ta'līq* sa nešto *nasḫa*. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Uzdužna margina prvog lista je odrezana. Po marginama nekih listova ima nešto glosa. Papir bijel, deblji; povez kožni, posljednja korica izgubljena.

Rukopis je iz XVII ili XVIII stoljeća.

Na početku su imena ranijih vlasnika (Ali Hafiz b. Hadži Murteza el-Kajsari, 1121/1709, — Mustafa Selim, zvani Kučuk Hajati, nakšibendija, kadija ..., 1143/1730, — Muhamed Rešid b. H. Abdullah, 1191/1777). Neka imena su namjerno izbrisana. Zatim slijedi sadržaj. Na naslovnoj stranici je gornji naslov, cijena rukopisa (30?), lični pečat nekog ranijeg vlasnika (Halila), bilješka zavještača i pečat ove biblioteke.

Uvakufio Salim-efendija Muftić.

1094. ISTO 1427.

L. 248; 20,5 × 14,5. *Nasḫ* lijep. Prvih 13 lista dopisano je kasnije drugim, slabijim rukopisom. Osnovni tekst i komentar označeni su uobičajenim kraticama. Po marginama listova ima sitno pisanih glosa. Na dva umetnuta listića i na listovima 147 i 148 nalaze se crteži u vezi sa tumačenjem pojedinih pitanja. Papir bijel i tamnožućkast, deblji, listovi su dohvaćeni vlagom; povez polukožni.

Rukopis je vjerovatno iz XVIII stoljeća.

Na početku je sadržaj napisan dva puta.

1095. ISTO 711.

Po prerezu listova je naslov: كتاب صدر الشريعه

L. 326; 20 × 13. *Ta'līq* sa nešto *nasḫa*, pisan vještom rukom. Prvih 30 lista dopisani su kasnije drugim rukopisom. Po rubovima listova ima dosta glosa. Papir bijel deblji; povez polukožni.

Rukopis je, po svoj prilici, iz XVIII stoljeća.

Na početku je pečat zavještača i sadržaj. Na kraju se nalazi opet pečat zavještača, lični pečat, vjerovatno, nekog ranijeg vlasnika (Abduhu Ahmed), bilješka o piscu i bilješka na turskom jeziku s područja fikha.

Uvakufio Abdulbaki-efendi Džino-zade 1284/1867 (v. bilješku i pečate na naslovnoj strani).

1096. ISTO 3663.

U rukopisu je naslov: صدر الشريعة

Primjerak je nepotpun s početka i na kraju.

L. 394; 21 × 15,5. *Nasḫ* i *ta'līq* pomiješani, specifični, pisani širokim perom. Osnovni tekst podvučen je crnom linijom i uz to u prvoj polovini rukopisa označen kraticom. Listovi 34, 37, 51, 142, 143, 147 i 148 dopisani su kasnije drugim rukopisom. Po marginama malog broja listova ima glosa. Papir tamnobijel i bijel, deblji, listovi su dohvaćeni vlagom i neki oštećeni; povez kožni, oštećen.

Rukopis je iz XVIII stoljeća.

Na početku je sadržaj, napisan kasnije. Na naslovnoj stranici je bilješka s područja arapske gramatike i gornji naslov koji je kasnije stavljen.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1097. ISTO 2277.

U rukopisu je zabilježeno: هذا كتاب صدر الشريعة

L. 285; 20 × 14,5. *Ta'līq* pisan uvježbanom rukom. Osnovni tekst samo s početka podvučen je crvenom linijom, a poslije nije uopće označen ničim. Naslovi su većinom izostavljeni u pisanju, a mjesto za njih je prazno. Papir je, uglavnom, bijel, čvrst, a mali broj listova je žućkast; povez polukožni, oštećen.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na naslovnoj stranici nalazi se bilješka s područja fikha i gornji naslov.

Iz biblioteke Fejzijje medrese, čiji se pečat nalazi u rukopisu.

1098. حاشية المولى يعقوب پاشا على صدر الشريعة 1098.

Glosa prethodnom komentaru *Ṣadr aš-Šarī'a*. Napisao Maulā Ya'qūb-paša b. Ḫiḍr-bey, umro 891/1486. Glosa je dosta sažeta, a rađena je po raznim komentarima *al-Hidāye*.

GAL I, 378; S. I, 647.

Početak:

الحمد لله الذى لا يستفتح الكتب الا بحمده ولا يستمنح النعم الا بواسطة كرمه ورفده

... كتاب الطهارات ... المذكور فى الشروح ان الكتاب والكتابة فى اللغة .

L. 198; 20,5 × 16. *Ta'līq* sa nešto *nasḫa*. Naslovi i riječi قوله pisani su crvenim mastilom. Papir bijel, čvrst, deblji, mnogi su listovi dohvaćeni vlagom; povez polukožni.

Prepis je dovršen 937/1530 (تم تاريخ سنة ٩٣٧) .

Na prvom zaštitnom listu nalazi se sadržaj; ime i lični pečat ranijeg vlasnika (Ahmed, muftija u Mostaru, 1171/1757 — تملكه العبد الفقير احمد المفتى بموستار; u pečatu piše: يارب بجمال شرف نور محمد برشبنم اوله غنجۀ باغ دل احمد ١١٧١. — To je ranije navedeni komentator djela *Muḫtesar al-Qudūrī*, — v. br. 966). Na naslovnoj stranici je nastavak sadržaja i bilješke sa imenima dvojice ranijih vlasnika (Husejn b. Mustafa, 1010/1601, — Atāullāh b. el-Hadž Ali Žoli — Žoljić). Na rubu prve stranice je nečiji lični pečat koji se ne može pročitati. Nekoliko lista na kraju sadrže prepis iz nekog drugog fikhskog djela.

Uvakufio Mustafa-beg Dženetić za svoje muško potomstvo (v. bilješku i pečat na prvom zaštitnom listu).

1099. ISTO 1522.

U rukopisu je zabilježeno: حاشية يعقوب پاشا على صدر الشريعة

L. 229; 20,5 × 14,5. *Ta'līq*. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Po rubovima listova, samo s početka, ima nešto glosa. Papir bijel i tamno-bijel, čvrst, listovi pri kraju dohvaćeni vlagom; povez polukožni.

Prepisao Walī b. Bālī, bez oznake datuma.

تم الكتاب بعون الملك الوهاب عن يد العبد ... ولى بن بالى .

Rukopis, vjerovatno, potječe iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu nalaze se bilješke na turskom i arapskom jeziku s područja fikha. Na naslovnoj stranici je cijena knjige (298 mulki, — 13) i lični pečat nekog ranijeg vlasnika (Ahmed b. Muhamed). Sasvim na kraju nalazi se jedan stih na perzijskom jeziku lirskog ili mističnog sadržaja.

Uvakufio el-Hadž Omer-efendi Hajrizade Iskopjevi (iz Prusca) za Gazi Husrev-begovu medresu (12)68/1851 (v. bilješku i pečat na naslovnoj stranici).

1100. ISTO 2070.

U rukopisu je zabilježeno: حاشية يعقوب پاشا على صدر الشريعة
Primjerak je nepotpun s početka.

L. 255; 17,5 × 12. *Ta'līq* sitan, složen. Na početku je izgubljeno nekoliko lista. Papir tamnobijel, deblji; povez kožni, oštećen, prva korica izgubljena.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na posljednjem zaštitnom listu zabilježeno je da je vlasnik rukopisa neki el-Hadž Abdullah.

Uvakufio Memišaga Kasumagić 1284/1867 (v. pečat u rukopisu).

1101. ISTO 3714.

U rukopisu je naslov: حاشية يعقوب پاشا على صدر الشريعة

L. 264; 17 × 12. *Ta'līq* sa nešto *nasḫa*, sitan, složen, pisan uvježbanom rukom. Papir bijel, poneki list zelenkast, list 76 oštećen crvotočinom; povez kožni, omotan u zeleno platno.

Rukopis, vjerovatno, potječe iz XVIII stoljeća.

Na naslovnoj stranici je jedan hadis slabe vjerodostojnosti, izblijedilo ime i pečat jednog ranijeg vlasnika (Mes'ud b. Ibrahim). Na kraju je sadržaj.

Iz Karađoz-begove biblioteke (v. bilješku na naslovnoj str.).

1102. ذخيرة العقبى فى شرح صدر الشريعة العظمى 367.

Glosa gornjem komentaru *Ṣadr aš-Šarī'a*. Napisao Yūsuf b. Ǵunaid Eḫī Čelebī at-Toqatī, umro 905/1499. Pisac je glosu počeo pisati 891/1486. i dovršio je za deset godina. Djelo je bilo dobro primljeno i rašireno.

ḤḪ II, 2021—22; GAL I, 377; S. I, 646.

Početak:

الحمد لله الذى شرح صدر الشريعة الغراء فلأ بالاحكام الشرعية الحنيفية البيضاء

L. 260; 26,5 × 18. *Ta'līq* i *nasḫ* pomiješani, od ruku različitih prepisivača. Stranice jednog dijela listova (od 71 do 159) obrubljene su crvenom linijom. Po marginama listova, u prvom, većem dijelu rukopisa, ima dosta superglosa. Papir žućkast i bijel, deblji; povez kožni, oštećen, sa utisnutim ornamentima na sredini korica; ima polukožnu futrolu koja je oštećena. Nutarnja strana futrole polijepljena je listovima koji su ispisani pismom sijakat.

Prepis (bar posljednjeg dijela) dovršen je 918/1512, kako se može razumiti iz nejasne bilješke na kraju —

(تم تاريخ سنة ثمانية عشر وتسعمائة)

Na prva tri neispisana lista nalazi se samo naslov i mali dio sadržaja. Na naslovnoj stranici su nečitke bilješke sa imenima dvojice ranijih vlasnika (Alı, muderis u medresi Huremijji?, Ahmed ...), te pečati Šehdine i Gazi Husrev-begove biblioteke. Na kraju prvog dijela (ibadat), između listova 70 i 71, nalazi se sadržaj za drugi dio. Na završetku ima bilješka pisana rukom prepisivača, koja nije završena ni jasna, — iz koje se samo razumi da je autor glose bio muderis u medresi Ihda Siman u Istanbulu.

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

1103. ISTO 294.

U rukopisu je zabilježeno: اخى چلبى حاشية صدر الشريعة

L. 296; 27,5 × 18,5. *Nasḫ-ta'līq* jednostavan, pisan krupnijım perom. Na marginama listova 165—171 ima glosa. Papir bijel, deblji, čvrst; povez kožni, sa utisnutim ornamentima na sredini korica.

Prepis je dovršen sredinom džumadel-ahira 1056/1646.

(قد وقع الفراغ من تحرير هذه النسخة الشريفة فى وسط جمادى الآخر سنة ست وخمسين والف)

Na početku se nalazi nekoliko neispısanih lista, na kojima je zabilježen gornji naslov, jedna bilješka o porijeklu riječi *fetva* i sadržaj. Na naslovnoj stranici su dva pečata Gazi Husrev-begove biblioteke, stariji (iz godine 1280/1863) i novijı pečat.

Uvakufio Ismet-efendija Svrzo sin Vejsil-efendijin iz Sarajeva 1344/1925 (v. bilješku na naslovnoj stranici).

1104. التشريح 2080.

حاشية على صدر الشريعة لحسام زاده

Glosa komentaru *Ṣadr aš-šarī'a*. Napisao Muṣṭafa-efendi b. Ḥusamuddīn Ḥusāmzāde, umro krajem IX/XV ili početkom X/XVI stoljeća. Datum smrti autora naveden je različito u izvorima. M. Tahir (OM I, 275) kaže da je pisac učenjak iz Fatihovog? vremena i da je ovu glosu dovršio 893/1487. Tašköprüzade (Š. N. rukopis, br. inv. 1685, l. 63) spominje ga također među učenjacima toga perioda. Ismā'īl-paša (AM II, 439), pak, kaže da je pisac umro 1035/1625, što je, po svoj prilıci, pogrešno, a Ḥ. Ḫalīfa (II, 2023) ne navodi mu uopće datum smrti. Govoreći o ovoj glosi, Ḥ. Ḫalīfa (n. m.) spominje je na istoj stranici pod različitim nazivima i to kao gore i الترشيح , što je pogrešno. Brockelmann, međutim, uopće ne spominje ovog pisca niti njegova djela. Glosa je nepotpuna, jer sadrži tumačenje samo do konca poglavlja o vakufu.

M. Ṭāhir, OM I, 275; ḤḪ II, 2023.

Početak:

صدرا شرحه بحمد من ابرز آيات سبحانه من اوراق الاطباق وصحايف الدهر ... وشرحت صدر الشريعة بفرائد كالبدور مع اعتراء عوارض العجز والفتور من مكاره مكائد الدهور ... وسميت هذا الشرح بالتشريح لكون منزلته بمنزلة التلويح على التوضيح

L. 270; 18 × 14. *Ta'līq* slab, velıkim dijelom bez tačaka. Osnovni tekst označen je sa riječi قال , a komentar sa قوله , pisanim crvenim mastilom, kako to i glosator kaže izričito u uvodu. Papir tamnobijel, deblji, čvrst, mnogi su listovi prosuti i ispreturani; povez polukožni.

Rukopis, vjerovatno, potiče iz XVI stoljeća.

Na nutarnjoj strani prve korice je krupno napisano ime ranijeg vlasnika (Muhamed b. Sadik) i cijena knjige (800). Na prvom zaštitnom listu nalazi se bilješka u kojoj se kaže da je rukopis kupio za 200 srebrenih dirhema i postao mu vlasnikom Ebu's-Suūd Muhammed b. merhum Mustafa-paša b. Muhamed, kao kadija u Foči, 1020/1611.

(تملكت هذا الكتاب المستطاب المسمّى بالتشريح ... بالشراء الشرعى بمبلغ قدره مائتا درهم فضّى وانا خادم الشرع المؤيد ابو السعود محمد بن المرحوم مصطفى پاشابن محمد قاضيا ببلدة فوچه آخر الربيعين لسنة عشرين والف)

Ispod bilješke je njegov lični pečat (u kome se teško može pročitati:

راجى عفو خدا روزجزا

ابو السعود بن مصطفى

خادم شرع محمد مصطفى

U vrhu, na rubu iste stranice, nalazi se druga bilješka, u kojoj se kaže, da je kasnije postao vlasnikom rukopisa Mustafa b. Yusuf el-Mostari (Šejh Yujo). U njegovom pečatu ispod bilješke može se pročitati: مصطفى بادا شفيع مصطفى . Tu je i jedna kratka bilješka s područja fikha, pisana sıtno rukom Šejh Jujinom. Na naslovnoj stranici nalaze se bilješke s područja fikha, nečiji lični pečat (koji se nalazi i na posljednjem neispisanom listu, a u kome se teško može pročitati: الواثق بالملك الرحيم الفقير محمود بن ابراهيم), te pečat Gazi Husrev-begove biblioteke. Na kraju se nalaze dove i bilješke s područja fikha.

Iz Kantamirine biblioteke.

1105. ISTO 2444.

U rukopisu je zabilježen naslov:

كتاب حاشية على صدر الشريعة لمولانا حسام زاده

L. 256; 17,5 × 13. *Ta'līq* sitan, složen, pisan uvježbanom rukom. Naslovi su s početka pisani zlatnim, a poslije crvenim mastilom. Po marginama nekih listova ima superglosa. Papir timnobijel, glat, čvrst, gornje i uzdužne margine nekih listova su odrezane, prvi list oštećen crvotočinom; povez kožni, oštećen, sa zlatnim ornamentima na vanjskoj i nutarnjoj strani korica.

Rukopis, vjerovatno, potječe iz XVII stoljeća.

Na naslovnoj stranici, pored gornjeg naslova, nalaze se bilješke s područja fikha, poučni stihovi na turskom jeziku o radinosti i plemenitoj ambiciji, te stariji pečat ove biblioteke. Na kraju su pečati iste biblioteke, stariji i noviji.

Iz Kantamirine biblioteke.

1106. شرح الوقاية 146.

لابن الملك

Komentar gore navedenom djelu *al-Wiqāya*. Napisao 'Abdullaṭīf b. 'Abdul'azīz Ibn al-Malak (Ibn Firište, Firišteoglu), umro 801/1398. Ovo je, zapravo, ispravljena i dopunjena redakcija prvotnog piščeva koncepta, koju je dao njegov sin Muḥammad (umro u drugoj polovini IX/XV stoljeća), kako je to istaknuto u uvodu rukopisa, gdje spomenuti piščev sin opisuje kako je došlo do izdavanja ovog komentara. On tu kaže, da je njegov otac, nakon dužeg vremena i sa mnogo napora, napisao komentar i dao mu konačnu redakciju. No, po očevoj smrti, taj njegov primjerak je ukraden i izgubljen, a ostale su samo bilješke i prvotni koncept. Ožalošćen tim slučajem i ponukan od mnogih prijatelja, a da očevo vrijedno djelo ne bi posve propalo, — on se dao na ponovni prepis i obradu komentara po očevim bilješkama i nacrtu, ispravljajući i dodajući što je smatrao za potrebno. — Tako je nastao ovaj komentar koji je, prema tome, djelo oca i sina. No, u literaturi se pojavila i druga verzija Ibn Melekovog komentara koja je, držimo, nastala iz ukradenog komentara.

ḤḤ II, 2021; GAL, S. I, 647.

Početak:

الحمد لله الذى جعل العلم اربح المتاع (المتاجر) والمكاسب وارجح المفاخر والمغالب ...

وبعد يقول العبد الضعيف محمد بن عبد اللطيف المشهور بابن الملك ... كان شيخى والدى

شارح المجمع تغمّده الله بغفرانه يقول

L. 202; 28,5 × 20. *Ta'līq* složen. Osnovni tekst podvučen je s početka crvenom, a poslije crnom linijom. U drugoj polovini, poslije lista 146, nalazi se deset neispisanih lista. Po rubovima nekih listova ima nešto glosa. Papir tamnobijel i bijel, deblji, čvrst; povez polukožni.

Prepisao Muḥammad b. 'Abdurraḥīm, početkom ševala 957/1550.

قد وقع الفراغ من تحرير هذه النسخة الشريفة من يد العبد الضعيف الفقير محمد بن

ابراهيم فى اوائل شهر شوال فى يوم الجمعة الاولية – ؟ – لسنة ٩٥٧

Na neispisanom listu s početka nalazi se bilješka i lični pečat ranijeg vlasnika (Muhamed Seid Hajrizade, kadija u Tuzli. U pečatu mu piše: بده مارا الهى عمر سرمد بحق كوهر مهر محمد). Na naslovnoj stranici nalazi se popis nekoliko knjiga, te bilješke s područja fikha i tefsira.

Uvakufio Salim-efendija Muftić.

1107. ISTO 1471.

Na donjem prerezu je naslov: هذا كتاب شرح وقايه لابن ملك

L. 292; 21,5 × 15. *Ta'līq*. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Stranice su obrubljene crvenom linijom samo s početka i na kraju. Po rubu samo nekih listova ima glosa. Papir bijel, deblji; povez polukožni, oštećen.

Prepisao Aḥmad b. Maulā, polovinom zulhidže 1044/1634.

(تم الكتاب بعون الله الملك الوهاب ... عن يد العبد الضعيف احمد بن مولى فى

نصف ذى الحجة يوم الاثنين فى وقت العصر سنة اربع واربعين بعد الالف)

Na početku je sadržaj, napisan kasnije drugim rukopisom. Na naslovnoj stranici nalazi se ime ranijeg vlasnika i cijena knjige (Muhamed b. Hadži Hasan, krajem rebiul-ahira 1115/1703, — cijena 330), datum rođenja jednog djeteta, hadis i bilješka s područja fikha. Na rubu pretposljednjeg lista nalazi se prigodni stih o prepisivanju knjiga. Na posljednjoj stranici su bilješke s područja fikha.

1108. ISTO 3245.

U rukopisu je naslov: هذا كتاب شرح الوقاية لابن الملك . Primjerak je nepotpun na kraju, jer je veći dio knjige izgubljen. Nalazi se prvi dio poglavlja samo do باب الايلاء .

L. 71; 26,5 × 18,5. *Nasḫ-ta'līq* složen, pisan uvježbanom rukom. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po marginama nekih listova ima glosa. Papir žućkast, deblji, listovi su dohvaćeni vlagom; povez kožni, oštećen, posljednja korica izgubljena.

Rukopis potječe iz XVII stoljeća.

Na dodanim listovima na početku nalazi se ime ranijeg vlasnika (Muhamed-efendi, iz nekog sela koje pripada srezu Akhisar Geyve u Anadoliji), te sadržaj, pisan kasnije slabim rukopisom. Na naslovnoj stranici, pored gornjeg naslova nalaze se imena ranijih vlasnika (Abdulbaki b. Musa, muderis u medresi Valide, Hadži Mustafa, kadija, u čijem ličnom pečatu piše: (يا من لمن تاب عنى اغفر لعبدك مصطفى) te bilješka zavještača. Tu je i stariji pečat ove biblioteke.

Uvakufio Ismet-efendija Svrzo, sin Vejsil-efendije, iz Sarajeva.

1109. ISTO 3247.

U rukopisu je zabilježeno: شرح الوقاية لابن الملك . Primjerak je nepotpun *s* početka.

L. 153; 26,5 × 18. *Ta'līq* sa nešto *nasḫa*, mjestimice bez tačaka, pisan vještom rukom. S početka izgubljen 71 list. Prvo poglavlje, koje se ovdje nalazi, je باب الحلع . Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po rubu nekih listova ima nešto glosa. Listovi 72—79 i 144—154 dopisani su kasnije drugim rukopisom, rukom također vještog prepisivača. Papir žućkast i bijel, deblji, nekoliko lista na kraju oštetila je vlaga i miševi; povez otkinut i izgubljen.

Prepisao Ǧamāl b. Muṣṭafa, bez oznake datuma.

(قد وقع الفراغ من تحرير هذا الكتاب الشريف على يد العبد الضعيف النحيف جمال بن
مصطفى)

Rukopis, vjerovatno, potječe iz prve polovine XVII stoljeća.

Na posljednjoj stranici nalazi se sitno pisan uvod iz prvotnog koncepta, iz koga je konačno redigovan i napisan primjerak, koji je ukraden. Ispod toga je još sitnije napisana bilješka, u kojoj se to kaže, — kao i da je ovaj primjerak, koji je napisao ili uredio autorov sin Muhamed, vrijedniji i bolji, jer je on dodao mnoga pitanja i korisne stvari.

الحمد لله الذى جعل العلم اربح المتاجر ... وبعد يقول العبد الضعيف عبد اللطيف بن
عبد العزيز ... خطر فى خلدى ...

من أصل النسخة التى سرقت لكن هذه النسخة التى كتبها ابنه محمد بن عبد اللطيف
راجحة على اصلها لانه زاد فيها مسائل كثيرة وفوائد غزيرة

Tu je i stariji pečat ove biblioteke.

1110. شرح الوقاية لشيخ زاده 3795.

Komentar ranije navedenom djelu *al-Wiqāya*. Napisao Muḥammad b. aš-Šayḫ Muṣliḥuddīn Muṣṭafa al-Qūǧawī, Šayḫzāde, umro 951/1544. To je dosta opširan komentar, iako se iz uvoda razumi da ga je autor sastavio na brzu ruku. Komentar je rijedak, jer ga katalozi, koji su nam pristupačni, ne navode. Pisac ga je dovršio 939/1532.

ḤḪ II, 2022; AM II, 238.

Početak:

الحمد لله رب العالمين واشهد ان لا اله الا الله وحده لا شريك له ... وبعد فهذه عجالة
مسوّدة لحلّ تراكيب الوقاية وتصوير مسائلها والتعرّض لنبذٍ من الدلائل

L. 505; 28 × 18,5. *Nasḫ* sitan, složen, pisan vještom rukom. Osnovni tekst označen je kraticom i podvučen crvenom linijom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Stranice su obrubljene također crvenom linijom. Po marginama nekih listova ima nešto glosa. Papir bijel, glat, čvrst, listovi pri kraju dohvaćeni su vlagom; povez kožni, oštećen, sa otiskom ornamenata na sredini korica.

Prepis dovršen 18. džumadel-ahira 1059/1649, kako se može razumiti iz bilješke na kraju, u kojoj je datum pogrešno napisan, jer je navedena godina 1509 (hidžretska što je sasvim pogrešno, a treba da stoji kako smo mi gore naveli —

.. ابتدأ فى سنة ١٥٠٦ وتم فى سنة ١٥٠٩
والصواب ١٠٥٦ – وتم فى سنة – ١٠٥٩ – فى شهر جمادى الآخر فى ١٨ يوم

Na početku se nalaze mnoge bilješke *s* područja fikha i fetve. Među ovima se nalazi i nacrt usta i grla, koji objašnjava način izgovaranja arapskih glasova (مخارج الحروف) , uzet iz djela *al- Miftāh* (المفتاح — o deset *kiraeta*, — što ga je napisao Abū Manṣūr Muḥammad al-Bagdādī, umro 539/1144), — te sadržaj. Na rubu prve stranice nalazi se krupno pisana bilješka, u kojoj se kaže da je rukopis kupljen za vakuf nadzornika carskog harema Ahmed-age iz Mostara —

(بوكتاب مستطاب باب السعادة اغاسى وقف ايچون ائمه اقچه سيله اشترا اولندى)

Na kraju se nalaze razne fetve. Neke od njih izdali su muftije iz Sarajeva, što se vidi po njihovim potpisima. Tako na nekim mjestima piše: »Preneseno iz rukopisa Ibrahim-efendije el-Bistrigije« نقل من خط ابراهيم افندى البسترينى المرحوم —, ili samo: Ibrahim-efendi el-Bistrigi. (To je, držimo, učeni, pobožni i skromni sufija iz Sarajeva sa Bistrika, koji je bio muftija u Sarajevu, umro 1075/1664. i pokopan kod Careve džamije, — v. Kemura, Sarajevske džamije — Javne muslimanske građevine u Sarajevu — str. 8; Sarajevske muftije, str. 8—9). Na drugom mjestu nalazi se potpis: Atāullah u Sarajevu.

Prepis ovih bilježaka i fetvi je iz druge polovine XVII stoljeća.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1111. توفيق العناية فى شرح وقاية الرواية 2124.

Komentar djelu *al-Wiqāya*. Napisao Ǧunayd b. Sandal (u rukopisu je vokalizovano: Sundal) al-Ḥanafī, čija nam je biografija nepoznata.

GAL, S. I, 648.

Komentar je vrijedan, iako je napisan dosta sažeto. Ḥ. Ḫalīfa (I, 508) i Ismā'īl-paša (AM I, 258) ne navode nikakvih podataka o autoru, izuzev što mu poslije imena dodaju još naziv: »al-Bagdadī«.

Početak:

الحمد لله الذى جعل الشرع دينا رضيا ونورا مضيا لخير الأمم ... وبعد يقول الفقير ...
جنيد بن سندل الحنفى

L. 241; 20,5 × 15. *Ta'līq* sitan, složen, pisan vještom rukom. Osnovni tekst označen je sa riječi قوله , pisanom crvenim mastilom, a komentar izrazom: صورة المسئلة . Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Prve dvije stranice obrubljene su crvenom linijom. Papir žućkast, glat, čvrst; povez kožni, oštećen, sa otisnutim ornamentima na sredini korica.

Rukopis potječe iz XVI ili XVII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu nalazi se pečat Muhameda Aganagića, preprodavca knjiga iz Sarajeva. Poslije nekoliko neispisanih lista nalaze se bilješke i stihovi na arapskom i perzijskom jeziku. Bilješke su većinom s područja tefsira i arapskog jezika. Tu su i stihovi perzijskog pjesnika Džamije o ljubavi i krajnjoj poniznosti u ljubavi.

Među bilješkama se nalazi pohvalna ocjena Ibn Kamal-paše o velikom sufiji Muhjiddin Ibn Arebiji. Na kraju, poslije nekoliko neispisanih lista, nalazi se također nekoliko bilježaka, uzetih iz Ebu Su'udova tefsira.

1112. المختصر 3012.

(النقاية مختصر الوقاية)

Skraćena prerada djela *al-Wiqāya*. Napisao 'Ubaydullāh b. Mas'ūd al-Ḥanafī Ṣadr aš-Šarī'a al-Aṣgar (pisac ranije navedenog komentara istom djelu), umro 747/1346. Katalozi i izvori, koji su nam pri ruci, navode da je naslov ove prerade النقاية . Međutim, u uvodu dotične prerade, kao i u uvodu njenog komentara جامع الرموز to se nigdje ne kaže, nego se rad obilježava samo nazivom: المختصر . Ova činjenica navodi nas na sumnju u taj naziv النقاية ovdje iako je usvojen.

GAL I, 378; S. I, 648; ḤḪ II, 1971.

Početak:

الحمد لله رافع اعلام الشريعة الغراء جاعلها شجرة اصلها ثابت وفرعها فى السماء ...
وبعد فان العبد المتوسل الى الله باقوى الذريعة عبد الله بن مسعود بن تاج الشريعة ... قد ألف
جدّى ومولاى لاجل حفظى كتاب وقاية الرواية ... ثم إنى لما وجدت قصور همم بعض
المحصلين عن حفظه فاتخذت منه هذا المختصر

L. 137; 15 × 9,5. *Ta'līq* čitak, pisan uvježbanom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Po marginama samo nekih listova ima nešto komentara. Papir bijel, čvrst, deblji, a mjestimice žut i zelen; povez kožni, — ima polukožnu futrolu.

Prepisao Aḥmad b. al-mufti Sayyid Muḥammad, muderis, početkom rebiul-ahira 1044/1634.

(وقع الفراغ من كتابته .. على يد العبد الفقير ابن المفتى سيد محمد احمد المدرس فى
اوائل آخر الربيعين لسنة اربع واربعين والف)

Na nutarnjoj strani prve korice nalaze se dvije fetve na turskom jeziku. Na prvom zaštitnom listu su prebrisana imena i nečitljivi pečati ranijih vlasnika (Sejjid Ahmed, muderis; Sejjid Muhamed Aziz; Abdulkadir, sin kadije Ahmeda, muderis Sinan-begove medrese u Drami, — grad u Grčkoj Makedoniji, — Osman b. Husejn, hatib Hadži Ibrahim-kadijine džamije) i sadržaj. Na naslovnoj stranici nalazi se dio sadržaja, jedan izbrisan lični pečat, ime i lični pečat ranijeg vlasnika (Muhamed Aziz el-Husejni, 1108/1696 — u čijem pečatu piše: خدايا تو باران رحمت بريز بيامرز سيد محمد عزيز ١٠٨ te pečati Šehdine i Gazi Husrev-begove biblioteke. Na kraju je mali račun za nabavku kućnih namirnica.

Iz Šehdine biblioteke, čiji se pečat nalazi na početku i na kraju rukopisa.

1113. جامع الرموز شرح مختصر الوقاية 392.

Komentar prethodnom djelu *(Muḫtaṣar al-Wiqāye)*. Napisao Šamsuddīn Muḥammad b. Husāmuddīn al-Ḫorāsānī al-Qūhistānī, umro oko 962/1554. Prema ḤḪ (II, 1971) pisac je djelo dovršio 941/1534. i »to je najbolji i najprecizniji komentar«. No, on poslije toga navodi i oštru kritiku ovom komentaru i njegovom piscu, koju je dao njegov savremenik i kolega Maula 'Iṣāmuddīn. Djelo je prikazano sultanu Ubejdullah Behādir-hanu el-Uzbekī, koga pisac u uvodu mnogo veliča i slavi (umro 946/1539).

ḤḪ II, 1971; GAL, S. I, 648.

Početak:

الحمد لله الذى فضّلنا بتعليم اصول مبسوط الجامع الكبير من الأحكام

L. 319; 27 × 17,5. *Nasḫ* lijep, sitan, složen, pisan vještom rukom. Osnovni tekst pisan je crvenim mastilom. Papir žućkast, deblji, listovi prosuti; povez kožni, oštećen, rastavljen od knjige, sa ornamentima na koricama.

Prepisao Abuḍ-Ḍiyā' 'Alī al-Ḫawelānī al-Wafā'ī, aš-Šāfi'ī u nedjelju 6. rebiul-ahira 982/1574.

(وكان الفراغ من نسخ هذا الكتاب يوم الأحد المبارك سادس شهر ربيع الثانى سنة اثنين وثمانين وتسع مائة على يد العبد الفقير ابو الضياء على الخولانى الشافعى ...)

Na početku se nalazi kratka dova, bilješka o mjestu Kuhistan, bilješke s područja fikha, fetve na turskom jeziku, imena dvojice ranijih vlasnika (Muhamed Bahsi — محمد الشهير ببحشى , — Ahmed Abu'l-Ma'rūf, kadija u gradu Mensura u Egiptu — (ثم استقر فى ملك

احوج العباد احمد ابو المعروف القاضى بالمنصورة بالديار المصرية) , te sadržaj. Na naslovnoj stranici je krupno pisana bilješka, u kojoj se kaže, da je rukopis vakuf; zatim dio sadržaja, te imena dvojice drugih ranijih vlasnika (Omer Abdurrahim i Abdulkerim Muhamed). Na rubu druge stranice nalazi se okrugao lijepo izrađen pečat, u čijem središtu je napisano ime, vjerovatno nekog ranijeg vlasnika (Ebu Bekr b. Jakub). Oko toga su upisane lijepe misli: رب كن لى واغنى عمن سواك – ليس لى من مقصد الا رضاك – من قنع عز من طمع ذل . Na kraju, na neispisanim listovima, nalazi se jedan stih na arapskom jeziku — i na posljednjoj stranici stih na perzijskom jeziku.

1114. ISTO 578.

L. 398; 28 × 18. *Nasḫ* čitak, u pisanju ima grešaka. Osnovni tekst je podvučen i stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir bijel, glat, čvrst; povez kožni, oštećen, sa ornamentima na koricama.

Rukopis potječe iz kraja XVII ili početka XVIII stoljeća.

Na naslovnoj stranici nalazi se sadržaj, te vlastoručni potpis i lični pečat ranijeg vlasnika (Mustafa b. Jusuf el-Mostari. U pečatu ispod imena piše: حسبى الله وحده وكفى عبده مصطفى ١٠١ — 1101/1689). U vrhu prve stranice nalazi se krupno pisana bilješka, u kojoj se kaže da je rukopis kupljen »imamskim novcem«? za vakuf nadzornika carskog harema Ahmed-age (kao pod br. 1110). Na kraju, na neispisanom listu, nalazi se bilješka s područja fikha.

Uvakufio Hromozade Izzet Salih-efendi 1284/1867, kako se vidi iz pečata koji se nalazi u rukopisu.

1115. الاصلاح والإيضاح 307.

لابن كمال باشا

Djelo o fikhu sa komentarom. To je »ispravak i razjašnjenje« *al-Wiqāye* i njenog komentara *Ṣadr aš-šarī'a*. Napisao Aḥmad b. Sulaymān Ibn Kemal-paša (Kemalpašazade), umro 940/1533.

ḤḪ I, 109; GAL I, 378; S. I, 647.

U uvodu pisac kaže, da čuveno djelo *al-Wiqāya* ipak sadrži neke nedostatke, pa i greške; a još više grešaka, pa i zabluda, sadrži komentar *Ṣadr aš-šarī'a*. Zato je, kaže, odlučio da *al-Wiqāyu* ispravi i da razjasni zablude navedenog komentara. Taj ispravak *al-Wiqāye*, kojim je istu preradio i koji je dao kao samostalno djelo, nazvao je *al-Iṣlāḥ*, a komentar tomu, koje je istodobno napisao, nazvao je *al-Iḍāḥ*. On je tim, čini se, htio da potpuno zamijeni i isključi iz upotrebe gore navedena osnovna djela. Iako kaže, da je htio dati ispravak i nadopunu, te tako olakšati predmet, njegov ispravak nije popularan ni uvažen kao original. Rad je dovršio 928/1521. i poklonio ga sultanu Sulejmanu.

ḤḪ I, 109; GAL I, 378; S. I, 647.

Djelo je još poznato pod naslovima:

الايضاح شرح الاصلاح ابصاح الاصلاح , te

اصلاح الوقاية فى الفروع.

Početak:

احمده فى البداية والنهاية على الهداية والوقاية واشكره على ما انعم علىّ من التوفيق والعناية

L. 158; 26 × 18. *Nasḫ* i *ta'līq*. Osnovni tekst podvučen je crvenom, a ponegdje crnom linijom. Po rubovima listova ima glosa, od kojih su neke pisane crvenim mastilom. Papir žućkast, deblji, listovi, naročito pri dnu, dohvaćeni vlagom; povez kožni, oštećen, sa otiskom ornamenata na sredini korica.

Prepisao al-Ḥāǧ Ilyās b. Ḥamza, muderis u Džafer Čelebijinoj medresi u Brusi, na imanju zvanom Giklubaba kraj Bruse, u mjesecu ševalu 963/1555.

(تم تمام هذه الاوراق على يد العبد الضعيف الفقير الحاج الياس بن حمزه المدرس

بمدرسة جعفر چلبى بمحمية بروسه المحروسة فى شهر شوال المبارك من شهور سنة ثلث وستين

وتسعمائة فى يايلاق المسمى بكيكلو بابا فى قرب المحروسة المزبورة)

Na početku, na dodanim listovima, nalazi se sitno zabilježen naslov, oznaka Kantamirine biblioteke (petokraka zvijezda), ime — vjerovatno — nekog ranijeg vlasnika (Ali es-Sufi), te sadržaj. Na naslovnoj stranici je ime i lični pečat vlasnika, gore navedenog prepisivača (Ilyās b. Ḥamza). Na završetku su dva stiha o tom, koliko treba strpljivosti i opreznosti, kada se vrši ispravak neke knjige. Na posljednjoj stranici je bilješka s područja fikha.

Iz Kantamirine biblioteke.

1116. ISTO 496.

Na koricama je nalijepljen naslov: الايضاح شرح الاصلاح

L. 261; 25,5 × 18. *Ta'līq* i na nekim listovima *nasḫ*. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po rubovima nekih listova ima glosa. Papir žućkast i bijel; povez kožni, oštećen.

Rukopis potječe iz XVII ili XVIII stoljeća.

Uvakufio Ahmed Asim Mutevelić, za Gazi Husrev-begovu medresu, 1269/1852 (v. bilješku i pečate na naslovnoj stranici).

1117. ISTO 669.

U rukopisu je zabilježen naslov: هذا اصلاح ايضاح

L. 246; 23,5 × 17. *Ta'līq* i *nasḫ* pomiješani, mjestimice vokalizovani. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po rubovima listova ima glosa. Papir žućkast; povez polukožni, oštećen.

Rukopis je, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu je gornji naslov, bilješka s područja fikha, te ime i lični pečat ranijeg vlasnika (Muhamed Seid Hajrizade — Hajrić — u Sarajevu, dobio rukopis u svoje vlasništvo u Istanbulu 1190/1776). Na slijedećim listovima nalazi se sadržaj, kraće dove, ime drugog vlasnika (Hidajetullah b. Mahmud), stihovi na perzijskom jeziku od Mevlana Džamije o skromnosti i predanosti Bogu, stihovi na arapskom jeziku, navodno od halife Alije, te bilješke s područja fikha i fetve na turskom i arapskom jeziku. Na kraju su također bilješke s područja fikha i stihovi na turskom jeziku lirskog sadržaja.

1118. المختار للفتوى 2079.

فى فقه الحنفية للموصلى

Djelo o fikhu, što ga je napisao Abu'l-Faḍl 'Abdullāh b. Maḥmūd b. Maudūd b. Maḥmūd al-Mauṣilī al-Ḥanafī, umro 683/1284. Pisac je u ovom djelu odabrao mišljenje *(qaul)* Ebu Hanife i druga jača mišljenja hanefijskog mezheba, koja se uzimaju za podlogu pri davanju fetvi.

GAL I, 382; S. I, 657; ḤḪ II, 1622.

Početak:

الحمد لله على جزيل نعمائه أحمده على جليل آلائه واشكره على جميل بلائه

L. 142; 17 × 13. *Ta'līq*, mjestimice sličan *nashu* vokalizovan, krupniji, pisan širokim perom, u razmaknutim redovima. U pisanju ima grešaka. Naslovi poglavlja pisani su crnim mastilom. Poglavlja su numerisana rednim brojevima, što je rijedak slučaj, — kod nas do sada jedinstven. Poslije lista 7 izgubljeno je nekoliko lista (poglavlja 15—33). Po rubovima listova i između redaka ima nešto komentara. Papir tamnobijel, deblji; povez kožni, popravljen, sa ornamentima na sredini korica.

Prepisao Maḥmūd Faqīh b. Yūsuf, 1. rebiul-ahira 864/1459, kako se to vidi u krupno pisanoj bilješci na posljednjoj stranici.

(تم الكتاب ... في اول ربيع الآخر ... كتبه العبد الضعيف ... محمود فقيه بن يوسف

... تاريخ سنة اربع وستين وثمانمائة)

Na naslovnoj stranici nalaze se bilješke s područja fikha i akaida na arapskom i turskom jeziku. Skoro na svakom listu, izuzev prvih nekoliko lista, napisana je riječ وقف .

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

1119. ISTO 565.

Na prvom listu, u vrhu, zabilježeno je kasnije: مختار للفتوى

Početak ovog primjerka je:

قال الشيخ الامام العلامة مجد الدين ابو الفضل عبد الله بن محمود بن مودود بن محمود

بلدجى الحمد لله على جزيل نعمائه

L. 105; 26,5 × 19. *Ta'līq*, pisan krupnijim perom, u razmaknutim redovima. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Po širokim rubovima i između redaka ima dosta komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Slova kao kratice imena pojedinih imama napisana su crvenim mastilom iznad teksta. Papir žućkast, glat, neki su listovi deblji, a mnogi oštećeni, naročito s početka; povez polukožni, oštećen.

Prepisao Yūsuf b. 'Abdullāh b. Ḥiḍr, u nedjelju mjeseca rebiul-ahira 893/1487.

(وقع الفراغ من تحرير هذا الكتاب في يوم يك شنبه في وقت الضحى في شهر ربيع

الآخر على يد العبد الضعيف يوسف بن عبد الله بن حضر ... تاريخ سنة ثلث وتسعين

وثمانمئة)

Na početku je nedovršen sadržaj, napisan kasnije na dodanom listu. Naslovna stranica ispunjena je bilješkama s područja fikha i hadisa. Na prvoj stranici, u vrhu, nalazi se veliki okrugli pečat, koji je nečitljiv. Isti pečat nalazio se na više mjesta, ali je pobrisan. Na kraju su također bilješke s područja fikha, od kojih su neke na turskom jeziku. Tu su i kratke biografije imama Ebu Hanife, Ebu Jusufa, Muhameda eš-Šejbanije i Šafiije. Među ovim bilješkama nalaze se i neki zapisi, koji sadrže čudotvornu moć.

1120. ISTO 4088.

Među bilješkama s početka zabilježeno je: هذا كتاب مختار

L. 111; 21 × 15. *Nasḫ*, pisan u razmaknutim redovima. Istaknute riječi, samo s početka, podvučene su crvenom crticom. Uvod je u ovom primjerku izostavljen. Po rubovima i između redaka nekih listova ima tumačenja, od kojih su neka na turskom jeziku. Papir bijel, deblji, mnogi su listovi prosuti; povez polukožni, oštećen.

Prepisao Muṣṭafa b. Ḥasan Bālī, 15. ševala 959/1551.

(قد وقع الفراغ من تنميقه من شوال المبارك اون بشنده تاريخ سنة ٩٥٩ كاتبه مصطفى

بن حسن بالى غفر الله لهما) .

Na početku se nalazi ime i lični pečat ranijeg vlasnika (Muhamed, imam i hatib), te bilješke s područja fikha i tradicije. Na naslovnoj stranici je sadržaj, pisan crvenim mastilom, a po rubu nekoliko hadisa. Na završetku je prigodni stih na turskom jeziku, u kome prepisivač traži, da se za njeg moli. Na slijedećem listu je bilješka iz života mufesira Kadi Bejdavije, te ime i lični pečat ranijeg vlasnika (Ali b. Hasan b. eš-Šejh Omer Džabi el-Mostari — iz Mostara. U pečatu mu piše: رضا جوى حضرت بارى عبده على). Po tom, na šest lista na kraju, nalaze se bilješke s područja arapske gramatike, fikha i tradicije.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1121. Zbirka (مجموع) , 2 **2560.**

L. 20 × 12,5. *Nasḫ* čitak, krupniji. Papir tamnobijel, deblji, listovi pri dnu dohvaćeni vlagom; povez kožni, oštećen, sa ornamentima na sredini korica

1. L. 1—111. ISTO

Na rubu prve stranice nalazi se bilješka: هذا كتاب المختار من الفقه . Uvod je izostavljen. Po rubovima nekih listova ima komentara.

2. L. 111—115. رسالة الطهارة

Traktat o vjerskom islamskom čišćenju. Napisao Selāmī iz Sarajeva, kako je to rečeno u kratkoj bilješci na kraju (صاحب هذه الرسالة سلامى بمحروسة سراى). Pisac je ovu raspravu napisao 997/1588, kada je neki umišljeni i prepotentni učenjak ili zavidnik (možda stranac ili iz neke bosanske kasabe), pred Halil-pašom (koji je bio rodom iz Bosne, umro 1012/1603), omalovažio ulemu »ovog lijepog grada« (vjerovatno Sarajeva?) izjavivši da »u njemu nema učenjaka i da najučeniji čovjek među njima ne zna ni propise o vjerskoj čistoći«. Da bi zlonamjernom kritičaru dokazao neosnovanost njegove izjave, pisac je napisao ovu raspravu, kako to sam u uvodu kaže. Na kraju se pisac opet osvrće na spomenutog kritičara upozoravajući ga da je svojom izjavom prekršio pravila pristojnosti i vjerskog morala.

Početak:

المنّة لله الذى طهّر قلوب عباده المؤمنين عن الشرك والكبر والحسد وخباثة الجاهلين ... فاعلم ان سبب كتابة هذه الورقة المضبوطة وتقريرها المبسوطة كلام غير مربوط وغير معقول وهو صادر عن عالم فاضل على زعمه فى مجلس امير الامراء الكرام كبير الكبراء الفخام خليل باشا يسّر الله (له) ما يشاء فى حالة الغضب والعنف فى أثناء مصاحبته ومواظبته فى حق علماء هذه الطيبة ان ليس فيها من العلماء فرد بل اعلمهم واكبرهم لا يعلم الطهارة قدحا لشأنهم ... فكتبت تلك الورقة المشتملة بمضمون مسائل الطهارة المجملة بقلة البضاعة وعدم الفضل التام

Prepisao oba rada Ismā'īl b. 'Alī al-Aqḫiṣarī (kadija i alim iz Prusca, jedan od istaknutih učenika Hasan Kafi-efendije), 1017/1608, kako se to vidi na kraju pod t. 1 —

تم المختار بعون الملك الغفار على يد افقر الفقراء اسمعيل بن على/الاقحصارى سنة
١٠١٧ - الاقحصارى نسبة الى بلدة اقحصار فى بوسنه واسمها الآن پروساج)

Na naslovnoj stranici pod t. 1 nalaze se razne bilješke s područja fikha, logike i arapskog jezika. Na završetku se nalaze prigodni stihovi na turskom jeziku.

U sredini traktata (t. 2) nalaze se bilješke s područja arapskog jezika i dvije fetve na turskom jeziku koje je izdao Šejh Hasan el-Akhisari. (To je Hasan Kafi-efendija Pruščak). Na završetku je gore navedena bilješka o piscu. Na kraju je jedan hadis i munadžat Veis el-Karanije, te dove i bilješka iz fikha.

Uvakufio Hamdija Kreševljaković (v. bilješku na naslovnoj stranici pod t. 1).

1122. ISTO kao br. 1118. **4051.**

U rukopisu je zabilježen naslov: مختار الفتوى i مختصر الفتاوى

L. 165; 20,5 × 15. *Nasḫ* lijep, krupniji, pisan u razmaknutim redovima. Po rubovima listova i između redaka ima komentara. Papir tamnobijel i bijel, deblji; povez kožni.

Prepis je dovršen 19. safera 1063/1652, kako se razumi iz bilješke na kraju, u kojoj je ime prepisivača namjerno izbrisano.

(تمه الفقير المذنب ... فى عام ثلث وستين بعد الف فى يوم التاسع عشر من شهر صفر المظفر)

Na početku se nalazi ime i lični pečat ranijeg vlasnika (sohta Ali b. Salih), nekoliko arapskih riječi s turskim prevodom i bilješka s područja fikha. Na kraju su stihovi prepisivača, u kojima on moli Boga za oprost grijeha njemu i »vlasniku knjige«. Po tom se nalaze bilješke s područja fikha. Ispod jedne od tih bilježaka, koja je na turskom jeziku, potpisan je »Ahmed, kadija u gradu Mostaru«.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1123. Zbirka (مجموع) , 4 **4087.**

L. 205; 20 × 13,5. *Ta'līq* i *nasḫ* pomiješani. Papir tamnobijel, čvrst; povez polukožni, znatno oštećen crvotočinom.

1. L. 1—68. ISTO

Primjerak je nepotpun na početku (prvi list izgubljen) i na kraju (prepis nedovršen). U pisanju ima grešaka. Po rubovima listova s početka ima komentara. Na kraju se nalazi sedam neispisanih lista.

2. L. 69—185. الطريقة المحمدية

Knjiga vjerskih pouka iz Kur'ana i hadisa. Napisao Muḥammad b. Pir ʻAlī al-Birgawi, umro 981/1573 (v. I, 268).

Po marginama nekih listova ima komentara. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom.

Slijedeća dva lista (186 i 187) sadrže molitve (dove) za liječenje i spas od kuge (دفع طاعون ايچون ادعيه لر) .

3. L. 188—194. رسالة فى آداب المناظرة لطاش كوپرى زاده

Traktat o disputaciji (v. I, 7 i 111).

Na listovima 194—196 nalaze se pravila na turskom jeziku za proricanje (gatanje) pomoću mushafa. (Početak: وقتى كه فال اتمك دلسك مصحف كريمدن برنيت اوزرينه) Rad nije dovršen.

Listovi 197—198 sadrže fetve, također na turskom jeziku, koje su dali i potpisali Mustafa el-Mostari, muftija u Mostaru i Alija, muftija u gradu Sarajevu.

4. L. 198—203. نخبة الفكر

لابن حجر العسقلانى

Kratak uvod u nauku hadisa (v. I, 63 i 237).

Prepisao pod t. 1—2 Behlūl b. Selīm Nevesinli (iz Nevesinja), u petak 15. redžeba 1142/1729, — kako je to zabilježeno na završetku pod t. 2.

(تم الكتاب بعون الله الملك الوهاب فى يوم الجمعة لوقت بعد الظهر فى خمسة عشر من رجب الشريف فى تاريخ سنة اثنى واربعين ومائة والف كتبه الفقير ... بهلول بن سليم نوه سنلى – نسبة الى بلدة نوسنه فى بوسنه هرسك) .

Prepisao pod t. 3—4 Muḥammad b. Šaʻbān, as-Sohta, iz sela Zijemlje, učenik Karađoz-begove medrese u Mostaru, 1124/1712.

تمت الرسالة الشريفة بعون الملك المنان سنة اربع وعشرون ومائة والف كتبه الفقير محمد السوخته ابن شعبان من قرية زويله بمدرسة قره كوز محمد بيك

Na neispisanom listu 68ª nalazi se bilješka u kojoj se kaže, da je vlasnik rukopisa Mustafa b. Behlul (sin prepisivača). Na l. 69—70 nalaze se bilješke s područja hadisa i fikha na arapskom i turskom jeziku. Na l. 203—204 su bilješke s područja fikha i akaida. Na listu 205 nalaze se bilješke na turskom jeziku, koje sadrže datume smrti nekoliko istaknutih ljudi iz Hercegovine, većinom iz prve polovine XVIII stoljeća. (Mustafa-efendija, muftija, 1119/1707; Hasan-efendija Alikalfazade — Alikalfić — 1140/1727; Ali-efendi Kešfi, muftija, 1070/1659; Salih-efendija, muftija — dobio položaj mostarskog muftije u 72. godini života, radio kao muftija 22 godine i umro 1144/1731; H. Ibrahim-efendija Šejhzade — Šehić — 1137/1724; Džumhur Ibrahim-efendija Behlulbašazade — Behlulbašić — 1144/1731; Ahmed-efendija Lubini — iz Ljubinja — 1120/1708; Ali-efendija, vaiz, 1064/1653 — ? ili 1164/1750).

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1124. ISTO (kao br. 1118. **2261.**

Početak je ovdje:

قال الشيخ الامام العلامة مجد الدين محمود بن مودود بن محمود بن بلدجى طيب الله ثراه الحمد لله على جزيل

L. 94; 20,5 × 15. *Nasḫ* i *taʻlīq* pomiješani. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Po rubovima listova ima komentara. Papir tamnobijel, čvrst, listovi su prosuti i dohvaćeni vlagom; povez polukožni, oštećen, rastavljen od listova.

Prepis dovršen u petak 3. ramazana 1168/1754.

(تم هذا الكتاب ما بين الصباح والظهر يوم الجمعة فى ماه رمضان المعظم فى اليوم الثالث فى سنة ثمان وستين ومائة والف) .

Na nutarnjoj strani prve korice nalazi se slabo pisana bilješka na turskom jeziku, u kojoj se kaže, da je ovaj rukopis poklonio neki Fadil-efendija nekom Munla Mustafi. Na naslovnoj stranici nalaze se poučne izreke na arapskom i turskom jeziku. Na posljednjoj stranici je prepis tapije na neko zemljište.

1125. ISTO **3293.**

U rukopisu je zabilježen naslov: فتاواى مختار i مختار فى فروع الحنفية . Primjerak je nepotpun na kraju, nedostaje nekoliko poglavlja.

L. 100; 22,5 × 17. *Nasḫ* sa nešto *ta'līqa*, čitak, pisan u razmaknutim redovima. Po rubovima listova i između redaka ima sitno pisanih komentara. Papir tamnobijel, crvenkast i bijel, deblji; povez papirni, nov.

Prepis, vjerovatno, potječe iz XVII ili početka XVIII stoljeća.

Naslovna stranica ispunjena je manje važnim bilješkama s područja akaida i fikha.

1126. ISTO 1396.

Naslov u rukopisu je: كتاب المختار فى الفقه

L. 153; 21,5 × 16. *Nasḫ* čitak, pisan u razmaknutim redovima. Po rubovima listova i između redaka ima dosta komentara, pisanih sitno, rukom istog prepisivača. Papir bijel, deblji; povez kožni, sa jednostavnim ornamentima na koricama; primjerak ima polukožnu futrolu.

Rukopis, vjerovatno, potječe iz prve polovine XVIII stoljeća.

Na naslovnoj stranici nalaze se tri hadisa slabe vjerodostojnosti, te ime i lični pečat ranijeg vlasnika (Hafiz Husejn-efendi, imam ...). Na posljednjoj stranici nalazi se jedan stih lirsko-mističnog sadržaja i jedna kraća priča.

Iz Šehdi-efendine biblioteke (v. pečat u rukopisu).

1127. ISTO 1091.

U ovom primjerku uvod (*dībāǧa*) je izostavljen. Počinje sa: كتاب الطهارة

L. 126; 21 × 15. *Nasḫ* sa nešto *ta'līqa*, jednostavan, pisan krupnije, u razmaknutim redovima. Po rubovima i između redaka samo nekih listova ima komentara. Papir tamnobijel, deblji, čvrst, listovi, naročito pri kraju, dohvaćeni vlagom; povez polukožni.

Na kraju se nalazi slabo i nejasno pisana bilješka, iz koje bi se moglo razumiti, da je prepisao neki Hasan ili Muhamed b. Hasan, 924/1518.

(رحم الله من نظر فيه ودعا لكاتبه عن حسن بن وروى – ؟ – عن محمد بن حسن
انه التاريخ سنة اربعة وعشرين وتسعمائة)

Držimo pak vjerovatnije, da je to datum originala, iz kojeg je prepisan ovaj primjerak. Datum ovog prepisa potječe, sudeći po pismu i papiru, iz XVIII stoljeća.

Na početku se nalazi sadržaj, napisan kasnije, jedan hadis, te bilješka, u kojoj Mustafa-beg Dženetić zavještava ovaj rukopis svome muškom potomstvu. Ispod bilješke je njegov lični pečat, u kome je napisano:

خاك پاى جار يار با صفا بنـــــده آل محمـــــد مصطفى

Naslovna stranica, kao i posljednja, ispunjene su vježbama nekog početnika u pisanju.

1128. الاختيار لتعليل المختار 263.

Komentar prethodnom djelu *al-Muḫtār lil-fatwa* od istog autora. U rukopisu je naslov napisan rukom prepisivača:

كتاب الاختيار فى شرح المختار تصنيف الشيخ الامام العالم العلامة الزاهد الورع البارع
علم الهدى قدوة الاسلام نعمان الزمان عبد الله بن محمود بن مودود بن محمود البلدجى تغمده
الله برضوانه واسكنه فسيح جنانه بفضله ورحمته

GAL I, 382; S. I, 657; ḤḪ II, 1622.

Početak:

الحمد لله الذى شرع لنا دينا قويما وهدانا اليه صراطا مستقيما وجعلنا من أهله تعلما وتعليما

Ovaj primjerak je u dva dijela u jednom svesku sa produženom folijacijom.

L. 330; 27 × 18. *Nasḫ* starinski, mjestimice vokalizovan. Po uskim marginama nekih listova ima nešto glosa. Papir tamnobijel, deblji; povez kožni, oštećen, sa otiskom ornamenata na sredini korica.

Prepisao oba dijela 'Oṯmān b. Ibrāhīm at-Tarabulusī, u subotu 26. safera i u petak 19. redžeba 843/1439, kako stoji u bilješkama na kraju, — v. l. 165 i 330.

(وكان وافق الفراغ من نسخه يوم السبت سادس عشرين شهر صفر ، يوم الجمعة تاسع
عشر شهر رجب المعظم – من شهور سنة ثلاث واربعين وثمانمائة كتبه عثمان بن ابراهيم
الطرابلسى نسبا الحنفى مذهبا)

Ispod te bilješke prepisivač je zabilježio, da je primjerak prepisao za svoju potrebu, iz čega se vidi da je bio učen čovjek.

(علّقه لنفسه نفع الله به كاتبه ... ليشتغل به وينتفع به نفعه الله به وفهّمه ما فيه)

Tu je također zabilježeno, da je svoj prepis sravnio i ispravio prema drugom primjerku, ispravljenom i pročitanom pred učiteljima.

(بلغ مقابلة صحيحة على يد كاتبه عثمان الطرابلسى الحنفى فصحّ ان شاء الله تعالى على نسخة صحيحة مقروءة على المشايخ وكان الفراغ من مقابلته فى يوم الثلاثة خامس عشر شهر ذى الحجة من شهور سنة اربعة واربعين وثمانمائة والحمد لله وحده)

Pa i pored toga, u pisanju mjestimice ima grešaka.

Na listovima 331—332 nalazi se kraći rad istog autora o poklanjanju sevaba od učenja Kur'ana umrlim (رسالة فى وصول ثواب القرائة الى أهل القبور لصاحب المختار) .

Početak poslije besmele glasi:

الحمد لله الذى هدانا لهذا وما كنا لنهتدى لولا أن هدانا الله احمده واشكره على أن علّمنا ما لم نكن نعلمه لولاه ... وبعد فكنت يوما مع جماعة من الأمراء والعلماء نصلى على جنازة بعض الفضلاء فقال بعض من حضر من الأمراء بعد ما صلى عليه كان هذا الميت صاحبى اريد اقرأ واهدى اليه ثم سأل بعض الفقهاء الحضور هل يصل ثواب القرائة الى اهل القبور فاجابه بانه لا يصل اليهم الثواب وكان الوقت يضيق عن مناظرته والجواب فكتبت هذه الرسالة وانفذتها اليه ليقف عليها فيظهر له الصواب فقلت وبالله التوفيق .

Završetak glasi:

... قال صلى الله عليه وسلم ما رآه المسلمون حسنا فهو عند الله حسن وقال ﷺ لا تجتمع امتى على الضلالة فمن خالف ذلك فقد خالف النص والاجماع والله تعالى اعلم بالصواب من كلام صاحب المختار رحمه الله تعالى وعفا عنه ونفعنا بعلمه آمين والحمد لله رب العالمين

Na listovima 332—333 nalazi se drugi kraći rad istog navedenog autora. To je jedno pitanje s područja islamskog porodičnog prava: ustanovljenje očinstva u slučaju spora dvojice ljudi za jedno dijete (مسئلة ذكرها صاحب المختار رحمه الله) .

Početak ovog rada, poslije gornjeg naslova, glasi:

رجلان ادعيا ولد امرأة ولا بينة لواحد منهما ثبت نسبه منهما ووجهه انهما استويا فى سبب الاستحقاق

Obje ove risale prepisao je gore navedeni prepisivač, što se vidi po rukopisu.

Na prvom zaštitnom listu nalaze se dvije bilješke, od kojih jedna sadrži naziv djela, a druga uputstvo za liječenje astme. Po tom slijedi sadržaj, napisan kasnije na dodanim listovima, te imena i lični pečati ranijih, vlasnika (Salih, — samo pečat u kome se može pročitati datum 1074/1663; Omer b. Ali b. Ahmed 1193/1779; Ali b. Muhamed b. Mahmud? — namjerno brisano —, kadija ranije u Pljevlju). Na naslovnoj stranici je naslov djela, kratka biografija pisca, sadržaj prvog dijela, bilješke s područja fikha, jedna bilješka o porijeklu neke žene s datumom 917/1511, te nečitko ime jednog ranijeg vlasnika (Ahmed . . .). Na završetku (l. 165 i 330) prepisivač je zabilježio prigodni stih, u kome se zastupa stanovište, da knjige ne treba nikom posuđivati. Na naslovnoj stranici drugog dijela (l. 166) nalazi se naslov, sadržaj, bilješka nekog ko se služio ovim rukopisom, a čije je ime namjerno izbrisano, te ime ranijeg vlasnika (Mustafa b. Kasim b. Muhamed el-Begbazari, — iz kasabe Begbazari u ankarskom vilajetu). Na završetku druge risale nalaze se stihovi lirskog sadržaja, pisani rukom prepisivača. Na posljednjoj stranici su dva stiha o darežljivosti, zagonetke s područja fikha, te stihovi o skromnosti i nadi u Boga.

1129. ISTO 252.

U rukopisu je naslov: كتاب الاختيار لتعليل المختار

L. 372; 28 × 21. *Nasḫ* krupniji. Stranice prvih nekoliko lista obrubljene su sa po dvije crvene linije. Papir tamnobijel i žućkast, deblji; povez kožni, oštećen.

Prepisao Abu'l-Yusr Muḥammad b. Aḥmad b. Nağīb-ḫoğa, u ponedjeljak 11. ramazana 965/1557.

(وكان الفراغ من هذه النسخة المباركة الشريفة يوم الاثنين فى حادى عشر رمضان المعظم من شهور سنة خمسة وستين وتسعمائة كتبه العبد الفقير الملتجى ابو اليسر بن محمد بن احمد بن نجيب خجا غفر الله له ولوالديه)

Na prvom zaštitnom listu su imena ranijih vlasnika (Muhamed Seid Hajrizade; — Abdurrahim Seid b. Šejh el-Hadž Muhamed-efendi, muftija b. el-Hadž Muhamed, muftija b. šejh Emrullah-efendi eš-šehid b. Emrullah Šāmīzāde, — dobio na poklon od Hajrizade — koji je knjigu otkupio od navedenog vlasnika Abdurrahim Seida nakon što mu je istu bio poklonio —

(وفقنى الله تعالى لتملكه بالهبة من قبل خيرى زاده محمد سعيد افندى وأنا العبد المذنب
... عبد الرحيم سعيد بن الشيخ الحاج محمد افندى المفتى بن الحاج محمد المفتى بن الشيخ امر
الله افندى الشهيد بن امر الله شامى زاده رزقه الله تعالى واياهم الحسنى وزياده – بعد الهبة
اشتريت الفقير محمد سعيد خيرى زاده)

Tu je i sadržaj, napisan kasnije.

Na naslovnoj stranici je naslov djela i bilješke s područja fikha. Na završetku su stihovi, u kojima prepisivač moli da mu se oproste eventualne greške u pisanju. U druga dva stiha na istom mjestu kaže se, da je sreća čovjeku važnija i od samog truda. Na posljednjoj stranici su prigodni stihovi, u kojima se upućuje poziv prijatelju na naučno sijelo, te bilješka s područja fikha.

1130. ISTO 3774.

U rukopisu je zabilježen naslov: الاختيار فى شرح المختار . Primjerak je u dva dijela u jednom svesku.

L. 240; 29,5 × 21. *Nasḫ* lijep. Po marginama malog broja listova nalazi se nešto malo glosa. Papir bijel, deblji, čvrst, rubovi listova dohvaćeni su vlagom; povez kožni, oštećen, sa ornamentima ne sredini korica.

Prepisao Ḥusayn b. Bešīr, hatib džamije u kasabi Ulog kod Foče, 7. šabana 1044/1634, kako je to zabilježeno na završetku prvog dijela, l. 119.

(قد وقع الفراغ من كتابته بعد العشاء لسابع شهر شعبان المعظم لسنة اربع واربعين والف
من هجرة من له العز والشرف عليه افضل الصلوات واكمل التحيات على يد العبد الضعيف
المذنب المحتاج الى رحمة الله تعالى حسين بن بشير الخطيب بجامع الشريف فى قصبة اولوغ من
مضافات فوچه المحمية غفر الله له ولوالديه ولمن نظر فيه ولجميع المسلمين والمسلمات بكرمه العام
ولطفه التام)

Vrijednost ovog djela, ljepota i ispravnost prepisa, te lijep sastav ove bilješke pokazuju da je prepisivač i vlasnik ovog rukopisa bio vrlo učen čovjek, iako je služio u tako malom i zabačenom mjestu Ulogu, koje je, istina, u to vrijeme bilo kasaba, kako on kaže u svojoj bilješci.

Na početku je krupno napisana bilješka, koja sadrži naziv djela, a tu je i druga bilješka u kojoj se kaže da je rukopis iz knjiga umrlog Husejn-efendije, što pokazuje da je dotični imao biblioteku, te sadržaj, pisan rukom prepisivača.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1131. مجمع البحرين وملتقى النيّرين 478.

Djelo o fikhu, što ga je napisao Muẓaffaruddīn Aḥmad b. 'Alī b. Ṯa'lab Ibn as-Sā'ātī al-Bagdādī al-Ḥanafī, umro 694/1294 (ili 696/1296). Pisac je u ovom djelu preradio i spojio مختصر القدورى i المنظومة النسفية , uz proširenje i neke dodatke od sebe, kako to sam u uvodu kaže. Djelo je dovršio u Bagdadu, redžeba 690/1291.

GAL I, 382; S. I, 658.

U rukopisu je naslov napisan kasnije:

كتاب مجمع البحرين فى الفقه على مذهب الامام الاعظم

Početak:

الحمد لله جاعل العلماء انجما للاهتداء زاهره واعلاما للاقتداء ظاهرة ... اما بعد فهذا
كتاب يصغر للحافظ حجمه وللضابط علمه ... يحوى مختصر الشيخ ابى الحسين القدورى
ومنظومة الشيخ ابى حفص النسفى

U uvodu pisac dalje razlaže način i termonologiju svoga rada.

L. 189; 24,5 × 18. *Nasḫ* lijep, starinski, vokalizovan, pisan u razmaknutim redovima. Naslovi su pisani crnim mastilom. Po širokim marginama i između redaka ima komentara i glosa, pisanih sitno i lijepo, pretežno rukom istog prepisivača. Naročito je mnogo glosa i komentara na prvoj stranici. Crvena slova iznad teksta su kratice, koje označavaju terminologiju pisca. Papir žućkast, deblji, starinski, neki su listovi dohvaćeni vlagom; povez kožni, oštećen, sa lijepim ornamentima na sredini korica. Ima polukožnu futrolu, koja je oštećena.

Prepisao Aḥmad b. Idrīs b. Yaḥyā al-Mardinī (ili al-Māridīnī, u rukopisu je al-Mardānī), 5. rebiul-ahira 705/1305.

(فرغ من تحريره بتوفيق الله تعالى ولطفه الخفى افقر عباد الله تعالى الى عفوه احمد بن
ادريس بن يحيى الماردانى الحنفى ... واتفق ذلك لخمس خلون من شهر ربيع الآخر سنة خمس
وسبعمائة)

Prepisivač je, prema tome, učenjak i pisac, čija su nam dva rada poznata. (Napisao je djelo u stihu s područja astronomije, o kretanju Sunca i Mjeseca — نظم الدرر فى معرفة منازل الشمس والقمر — i drugo, s područja književnosti — سرح الغلام وشرح الغرام . Umro je 728/1327; — v. AM I, 105 i ḤḪ II, 1963). Nije jasno, zašto je napisao uz svoje ime naziv *al-Maridani*, kad izvori poznaju i navode samo al-Mardinī (al-Māridīnī).

Na prvom zaštitnom listu je ime jednog ranijeg vlasnika (Ahmed b. Husejn, muderis). Na slijedećem listu je naslov i sadržaj, napisani kasnije. Na naslovnoj stranici nalaze se mnoge bilješke s područja fikha i jedan hadis slabe vjerodostojnosti. Tu je u vrhu stranice rukom prepisivača krupno pisana bilješka u kojoj se kaže da je rukopis njegovo vlasništvo (من كتب احمد بن ادريس المارداني الحنفى عفا الله عنه). Na završetku se nalazi jedan hadis-kudsi, napisan rukom prepisivača.

1132. ISTO **3816.**

Na nutarnjoj strani prve korice zabilježen je naslov:

مجمع البحرين

L. 120; 27 × 19. *Nasḫ* krupniji, pisan u razmaknutim redovima, mjestimice vokalizovan. Po širokim rubovima i između redaka ima sitno pisanih komentara i glosa. Uobičajene kratice označene u uvodu napisane su crvenim mastilom iznad teksta. Papir tamnobijel i crvenkast, deblji, listovi su dohvaćeni vlagom; povez polukožni, oštećen.

Prepisao Aḥmad b. Aḫī Nāsiruddīn b. Muḥammad b. Azbak al-Bahasnāwī, u utorak, mjeseca džumadel-evela 760/1358.

(قد وقع الفراغ من كتابة هذه النسخة المباركة الشريفة قبيل العصر نهارا الثلثا فى شهر
جمادى الأول لسنة ستين وسبعمائة ... على يد العبد الضعيف قليل العمل طويل الامل ...
احمد بن اخى ناصر الدين بن محمد بن ازبك البهسناوى)

Na nutarnjoj strani prve korice zabilježen je kasnije naslov i sadržaj. Na naslovnoj stranici nalaze se lirski stihovi na turskom jeziku, bilješke s područja fikha, te krupno pisana bilješka, u kojoj se kaže, da je rukopis uvakufio Ḫalil b. Muhamed iz sela Badždalo — ? — 960/1552.

(قد وقف وحبس هذا الكتاب خليل بن محمد عن قريه باجدالو — ؟ — حسبة لله
العظيم ... فى نصف ربيع الأول لسنة ستين وتسعمائة)

Na kraju se također nalaze bilješke s područja fikha.
Iz Karađoz-begove biblioteke.

1133. ISTO **3797.**

Na donjem prerezu je naslov: مَجْمَع البَحرَين

L. 129; 27 × 19. *Nasḫ* starinski, krupniji, lijep, pisan u razmaknutim redovima, mjestimice vokalizovan. Po širokim marginama i između redaka ima dosta komentara i glosa, pisanih sitno i lijepo rukom prepisivača osnovnog teksta. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom, a kratice su napisane crvenim mastilom iznad teksta. Papir tamnobijel i žućkast, deblji; neki su listovi, naročito po rubovima, dohvaćeni vlagom i oštećeni crvotočinom; listovi 29, 37 i 38 oštećeni su i po dužini; povez kožni, sa ornamentima na sredini korica, omotan u zeleno platno.

Prepisao ʿĀdil b. Ḥiḍr, iz jednog sela kod varošice Gūlhisar (u turskoj pokrajini Konji), u petak 3. rebiul-ahira 788/1386. Primjerak je prepisao za svoju potrebu i ispravio ga.

(كتبه ورقه لنفسه وصححّه بعون الله وتوفيقه وبقدر وسعه وطاقته العبد الضعيف المذنب
المحتاج الغريق فى بحر عصيانه المواج عادل بن حضر من القرية من توابع كل حصار ... واتمه
وقت الظهر يوم الجمعة فى ثلث ربيع الآخر سنة ثمان وثمانين وسبعمائة ...)

Na početku, na drugom zaštitnom listu, nalazi se bilješka, u kojoj se kaže, da je »pravedni vezir« Numan-paša (Bošnjak) umro 1131/1718, te da su u to vrijeme muslimanski svijet zadesile mnoge nesreće.

الحمد لله على كل حال ... اما بعد سمعنا فى سنة احدى وثلاثين ومائة والف بنقل الوزير
العادل نعنى به نعمان پاشا جعل الله الجنة مثواه من الدنيا الى العقبى وقلنا انا لله وانا اليه راجعون
وقعت فى هذا الوقت مصائب على المؤمنين الموحدين لو وقع على النهار يكاد ان يكون ليالى .

Na istom listu nalazi se bilješka s područja fikha. Na slijedećem listu je sadržaj, ispisan crvenim mastilom, te mnoge bilješke, također s područja fikha. Naslovna stranica ispunjena je u cjelosti takvim sitno pisanim bilješkama. Na završetku su stihovi u pohvalu ovog djela, napisani rukom prepisivača.

Na listovima 126^b—129 nalaze se mnoge sitno pisane bilješke s područja fikha, kratke biografije (datumi rođenja i smrti) nekoliko islamskih pravnika iz prvih stoljeća islama — što je uzeto iz nekog rada koji je napisao Emir Katib Luṭfullāh al-Itġānī b. Emir 'Omar Qiwamuddīn al-Farabi (umro 758/1357), izvadak iz nekog rada o fikhu, što ga je napisao Muḥammad b. Muḥammad as-Samarqandī (umro 615/1218). Izvadak je u obliku pitanja i odgovora — مسئلة – الجواب . Pitanja su većinom čudnovata, za rijetke i čudnovate slučajeve, — u obliku zagonetki. Početak je:

بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله رب العالمين ... قال الشيخ الامام الاجل شرف الملة
والدين امام الاسلام والمسلمين محمد بن محمد السمرقندى اول المتشابهات من الصلاة . اذا
سئل عن رجل صلى صلاة المغرب بعشر قعدات واربع عشر سجدات . الجواب عنه ان يقول
هذا رجل ادرك الامام فى القعدة الاخيرة وكان على الامام سجدة السهو وسجدة التلاوة
وسجدة الصلبية

Poslije toga slijedi kraći izvadak iz nekog drugog rada o nekim pitanjima s područja akaida i hadisa. Pitanja su po svom načinu slična prethodnim, a početak je:

بسم الله الرحمن الرحيم فان قيل كيف تعرف ربك بالعقل ام بالمعرفة فان قال بالمعرفة
فقد اخطأ ...

Početak navedenih hadisa:

وروى عن النبى عليه السلام انه قال لانس بن مالك ان أتاك الموت وانت على وضوء لم
تفتك الشهادة

Poslije toga nalazi se dova protiv kuge (دعاء دفع وبا وطاعون . — Uvod istoj od nekoliko redaka je na perzijskom jeziku). Poslije toga slijede opet bilješke s područja fikha, od kojih su one na posljednjem listu pisane kasnije drugim rukopisom. Na posljednjoj stranici je crtež koji predstavlja Ka'bu, Harem i druga značajnija mjesta u vezi sa propisima o hadžu, — pod naslovom: هذا صورة الحج .

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1134. ISTO **3825.**

U rukopisu je naslov stavljen kasnije: كتاب مجمع البحرين . Primjerak je nepotpun s početka (jedan list izgubljen).

L. 134; 26,5 × 17,5. *Nasḫ* starinski, pisan u razmaknutim redovima, mjestimice vokalizovan. Jedan dio na kraju ispisan je, čini se, drugim rukopisom. Po rubovima listova i između redaka ima dosta komentara i glosa, pisanih sitno i lijepo rukom istog prepisivača. Papir žućkast, deblji; mnogi listovi, naročito s početka i pri kraju, dohvaćeni su vlagom, nekoliko lista s početka oštećeni su još uz to crvotočinom; povez platneni, nov.

Prepis je dovršen u petak 22. rebiul-ahira 821/1418.

(وقد وقع الفراغ من تحريره وترقيمه ... وقت الضحى من يوم الجمعة من يوم الثانى
والعشرين من الشهر المبارك ربيع الآخر سنة احدى وعشرين وثمانمائة)

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1135. ISTO **471.**

Naslov u rukopisu glasi: كتاب مجمع البحرين وملتقى النيرين فى الفقه الحنفى

L. 186; 27,5 × 19. *Nasḫ* jednostavan, mjestimice vokalizovan, pisan u razmaknutim redovima. U prepisivanju ima grešaka. Papir tamnobijel, glat, deblji; povez poluplatneni, nov.

Prepisao za svoju potrebu 'Alī b. Ḫalīl b. Naṣr(?) b. Muḥammad, u četvrtak 1. ramazana 822/1419.

(تمت بعون الله وحسن التوفيق كاتبه ومالكه العبد الضعيف ... على بن خليل بن نصر
– ؟ – بن محمد غفر الله له ولوالديه ... فرغ وقت الظهر يوم الخميس فى أول الشهر المبارك
الاعظم رمضان سنة اثنى وعشرين وثمانمائة)

Na naslovnoj stranici je naslov, ime ranijeg vlasnika, koje je namjerno prebrisano, te bilješka na našem jeziku, u kojoj se kaže, da je rukopis kupljen u Travniku (za ovu biblioteku). Na završetku je bilješka prepisivača, u kojoj moli da ga se ne zaboravi (dovom) »ostavljena u grobu«.

1136. ISTO **4515.**

L. 139; 27,5 × 19. *Nasḫ*, stari, arapski, pisan vještom rukom, u razmaknutim redovima. Na raznim mjestima rukopisa, a naročito pri kraju, iskinuto je i izgubljeno više listova, mjesto kojih su kasnije dopisani i stavljeni drugi listovi. Pismo je na novim listovima također *nasḫ*, krupniji, pisan u proredu, slabijim rukopisom. U starijem dijelu prepisa, iznad mnogih riječi, nalaze se crveno pisani znakovi za lakše razumijevanje i tumačenje teksta. Po širokim rubovima i između redaka toga starijeg dijela rukopisa ima dosta komentara, pisanih sitno i lijepo, rukom istog prepisivača. Tih komentara ima više nego osnovnog teksta. Papir starijeg dijela tamnobijel, deblji, a dopisanog dijela bijel, glat, čvrst; povez polukožni, jednostavan.

Prepis starijeg dijela rukopisa je, vjerovatno, iz XV ili XVI stoljeća, a dopisani dio prepisao je Sulayman b. Husayn, mjeseca redžepa i šabana 1141/1728.

(قد وقع الفراغ ... عن يد العبد الضعيف سليمان بن حسين فى سنة ١١٤١)

Iz biblioteke Tajib-efendije Saračevića.

1137. ISTO **2751.**

U rukopisu je zabilježeno: متن مجمع البحرين .

L. 171; 17,5 × 14,5. *Nasḫ*, lijep, starinski, pisan širokim perom, mjestimice vokalizovan. Po rubovima listova i između redaka ima komentara koji su, čini se, pisani većinom drugim rukopisom. Kratice su pisane crvenim mastilom iznad teksta. Papir tamne boje, deblji, mnogi listovi dohvaćeni su vlagom i crvotočinom; povez poluplatneni, druga korica je kožna, oštećena.

Prepisao Yūsuf b. Mubārek as-Sangawi (es-Sengor?), knjižar, u petak krajem džumadel-ahira (10)73/1662(?), kako se može razumjeti iz bilješke na kraju koja je nejasno napisana.

(فرغ من تحريره ... يوسف بن مبارك السنغور ؟ كتبى ؟ قبيل عصر الجمعة من سلخ جمادى الآخر سنة ٧٣ – ؟ –)

Iz tog nije jasno koji je to datum. Sudeći po pismu i papiru rukopis je bez sumnje star 4—5 stoljeća, ako ne i više. Skraćeni datum, pak, u bilješci (»godine 73«) trebalo bi da znači godinu 1073 H., jer je običaj skraćivanja datuma uveden poslije hiljadite godine, a to ovdje unosi zabunu i neizvjesnost. Pravi hidžretski datum ovdje bi mogao biti samo 873 ili 973. Osim toga, nazivi prepisivača (po mjestu i »knjižar«) nisu također sigurni, jer nisu u tekstu jasno i čitljivo napisani, ali je najvjerovatnija mogućnost kako smo mi pročitali.

Na početku se nalaze mnoge bilješke s područja fikha. Među njima, u vrhu drugog lista, nalazi se izblijedjela bilješka, u kojoj se kaže, da je rukopis dobio u svoje vlasništvo (kupio) kadija u gradu Sarajevu .... Na naslovnoj stranici, koja je u cjelosti ispunjena bilješkama, nalazi se također ime jednog ranijeg vlasnika (Ebu Bekr b. Rustem b. Ahmed eš-Širvani). To je turski visoki državni službenik, književnik, pjesnik i pisac, koji je umro 1135/1722). Na kraju su također bilješke s područja fikha, hadisa i ćudoređa. Na nutarnjoj strani druge korice nalaze se poučni stihovi.

1138. ISTO **4226.**

U rukopisu je naslov: مجمع البحرين

L. 152; 27 × 21. *Nasḫ*, jednostavan, pisan u razmaknutim redovima, mjestimice vokalizovan. Po marginama listova i između redaka, s početka, ima komentara. Papir tamnobijel, deblji, listovi znatno oštećeni vlagom i gljivicama, naročito po rubovima; povez polukožni, oštećen.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na početku je naslov, cijena knjige (kimet 300, para 50), lični pečati ranijih vlasnika (Abduhu Mustafa, Muhamed Mustafa, 1155/1742), te sadržaj.

1139. ISTO **4520.**

L. 110; 22 × 14,5. *Ta'līq* i *nasḫ* pomiješani, pisani vještom rukom. Papir bijel, deblji, čvrst; povez polukožni.

Prepis je, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Poklon Ahmeda Selimovića, kadije.

1140. شرح مجمع البحرين لابن ملك **295.**

Komentar prethodnom djelu *Maǧma' al-baḥrayn*. Napisao 'Abdullaṭīf b. 'Abdul'azīz b. Eminuddīn Ibn Malak (Ibn Firište), umro 797/1395. Datum komentatorove smrti uzet je prema Mehmed Tahiru (OM I, 219) što je najsigurnije. Neki drugi izvori navode taj datum drukčije, što je pogrešno (v. I, 322).

GAL, S. II, 315.

Početak:

يا من لا يحوط كماله نطاق وصف الفصحاء ولا ينوط بادراك ادراكه افكار فحول الفضلاء.

L. 337; 27 × 18. *Nasḫ*, jednostavan, pisan brzo, uvježbanom rukom. Osnovni tekst pisan je crvenim mastilom. Papir tamnobijel, deblji, neki listovi su prosuti; povez kožni, oštećen, sa ornamentima na sredini korica.

Prepisao 'Alī b. Munteša, u nedjelju krajem safera 828/1424.

(وقد وقع الفراغ من كتابة هذا الكتاب على يد العبد الضعيف على بن منتشه عفا الله عنه وعن والديه ... يوم يكشنبه فى أواخر صفر شهور سنة ثمان و عشرين وثمانمائة)

Na prvom zaštitnom listu nalaze se imena ranijih vlasnika (u bilješci na perzijskom jeziku: Mustafa b. Osman, Ismail es Sahani, imam u Zvorniku). Tu su i tri pečata Gazi Husrev-begove biblioteke, stariji i noviji. Na slijedećoj stranici i na drugom listu je sadržaj i imena vlasnika (Šejh Ali, pripadnik reda Halvetija, Mustafa-efendi, muderis u Počitelju, »ponizni i griješni derviš« Mustafa b. Osman, koji je gore naveden, Ahmed b. el-hadž Muhamed b. el-hadž Redžeb Garibizade). Na naslovnoj stranici nalazi se bilješka s datumom osvojenja Istanbula (20. džumadel-evela 857/1453), te mnoge bilješke s područja fikha. Takve bilješke nalaze se i na kraju, kao i recepti na turskom jeziku za neke lijekove. Poslije svega toga, na neispisanom listu u vrhu, nalazi se bilješka u kojoj se kaže da je neko kupio ovaj rukopis iz ostavine navedenog vlasnika Ismaila es-Sahanije.

(قيمت ٥٢٥ ، اشتريته فى مخلفات اسماعيل افندى الصحانى)

Uvakufio Mustafa-beg Dženetić kao evladijet-vakuf 1289/1872 (v. bilješku i lični pečat na početku).

1141. ISTO 310.

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: كتاب شرح مجمع لابن ملك

L. 315; 26,5 × 18. *Nasẖ* sa nešto *ta'līqa*, pisan oštrim perom, sitnije. Osnovni tekst podvučen je crvenom, a mjestimice crnom linijom. Papir žućkast, deblji; povez kožni, oštećen i popravljen, sa lijepim utisnutim ornamentima na koricama.

Prepisao ... (nečitko) Yazīd b. aš-Šayẖ 'Alī 846/1442.

(كتبه العبد الضعيف المحتاج الى رحمة الله تعالى ... يزيد بن الشيخ على غفر الله لهم

... سنة ستة واربعين وثمانمائة)

Na naslovnoj stranici je sadržaj i imena ranijih vlasnika (Muhamed b. Pir Muhamed b. Ali el-Fenari — قد انتقل بالشراء الشرعى الى سلك ملكى وانا الفقير محمد بن پير محمد بن على الفنارى ; — Razi; Abdullah b. Ahmed, — to je Kantamirija, koji je rukopis i uvakufio. Ispod njegova imena je njegov lični pečat sa upisanom izrekom na perzijskom jeziku i datumom 1144/1731).

Iz Kantamirine biblioteke.

1142. ISTO 260.

U rukopisu je zabilježeno: كتاب شرح المجمع

L. 287; 26,5 × 18. *Ta'līq* sa nešto *nasẖa*, jednostavan, složen, pisan brzo, uvježbanom rukom. Osnovni tekst podvučen je crvenom i pri kraju crnom linijom. Na uskim marginama malog broja listova ima malo glosa. Papir tamnobijel, deblji, neki listovi su prosuti, a neki, naročito na kraju, dohvaćeni su vlagom; povez kožni, oštećen, sa ornamentima na sredini korica.

Prepis je dovršen u mjestu Bozdag (Izmir, Turska), u petak krajem džumadel-ahira 847/1443.

(وقع الفراغ من كتابة هذه النسخة المباركة المسمى بشرح المجمع ... فى محروسة بوزطاغ وقت الضحى فى يوم الجمعة فى اواخر جمادى الآخر فى تاريخ سنة سبعة واربعين وثمانمائة)

Na početku se nalazi sadržaj, napisan kasnije.

Iz biblioteke Fejzije medrese (v. pečat na početku i na kraju rukopisa).

1143. ISTO 505.

Na naslovnoj stranici je bilješka umjesto naslova:
(هذا شرح كتاب المجمع لابن الملك

L. 317; 26 × 17,5. *Ta'līq* sa nešto *nasẖa*, pisan oštrijim perom, složen. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Papir tamnobijel, deblji; povez polukožni.

Prepisao Ḥasan b. Hāğ Aḥmad, u selu Sögütlu (Turska), u četvrtak krajem rebiul-ahira 863/1458.

(الحمد لله على التمام وعلى رسوله افضل السلام قد وقع الفراغ من تحرير هذه النسخة الشريفة فى يوم الخميس وقت الضحوة فى اواخر ربيع الآخر فى قرية سكوتلو –؟– حرسها الله عن الآفات مع جميع قرى المسلمين من يد العبد الفقير ... حسن بن حاج احمد عفا الله عنهما فى تاريخ سنة ثلث وستين وثمانمائة)

Na početku, prvih devet lista ispunjeno je raznim bilješkama na turskom i arapskom jeziku, s područja fikha (naročito iz nasljednog prava), tefsira i poučne književnosti. Među ovim bilješkama nalazi se krupnije pisana bilješka, u kojoj se kaže da je rukopis uvakufio hafiz Ali-efendi, imam mahale Čeljigovići u Sarajevu, 1207/1792.

(وقف هذا الكتاب المبارك حافظ على افندى الامام در محلة چلوغوويك من محلات سراى بوسنه در سنة ١٢٠٧)

Na ovim listovima, među bilješkama, je i sadržaj, — što je sve pisano kasnije. Na naslovnoj stranici, kao i na nekim prethodnim listovima, nalaze se praktični primjeri iz diobe nasljedstva. Na kraju su također bilješke s područja fikha, molitva (munadžat) koja se pripisuje halifi Aliji (مناجاة حضرة الامام علىٌ رضى الله عنه المسمى بمفتاح النجاة), te formule za zapise pomoću kojih se postiže neka želja.

1144. ISTO 264.

U rukopisu je zabilježeno: شرح مجمع البحرين

L. 323; 26 × 18,5. *Nasḫ* sa nešto *ta'līqa*, od različitih prepisivača. Osnovni tekst podvučen je crnom, a mjestimice crvenom linijom. Na listovima 266—273 osnovni tekst napisan je crvenim mastilom. U pisanju ima grešaka. Papir tamnobijel, deblji, čvrst; povez kožni.

Prepisao Ša'bān b. Qāsim, u petak mjeseca rebiul-ahira 931/1524.
(قد فرغ من تحرير هذا الكتاب ... شعبان بن قاسم حامدا لله ومصليا على نبيه فى يوم الجمعة فى شهر ربيع الآخر سنة احدى وثلثين وتسعمائة)

Na prvom zaštitnom listu nalaze se bilješke sa imenima ranijih vlasnika (Kurkdžizade — Čurčić — Ahmed, kadija privremeno u Fethul-islamu*), 1175/1761 — (كركجى زاده احمد القاضى بفتح الاسلام موقتا سنة ١١٧٥), Sejjid Muhamed b. Sejjid Abdulkerim, pisar kod muftije u Sarajevu 1177/1763 — قد ملك هذا الكتاب ... السيد محمد بن السيد عبد الكريم المسود للمفتى بمدينة سراى بوسنه سنة ١١٧٧ . Ispod ove bilješke su dva lična pečata navedenog vlasnika, te u dnu stranice dva velika pečata, od kojih je jedan nečitak, a u drugom je upisano ime preprodavca knjiga u Sarajevu Muhameda Aganagića. Na slijedećim listovima koji su dodati nalazi se sadržaj, kasnije napisan. Na naslovnoj stranici je nečitka bilješka na turskom jeziku o nekom dugu, te bilješka sa imenom i ličnim pečatima ranijeg vlasnika (Džemaluddin b. Bedruddin 1028/1618 — (من كتب الفقير جلال الدين بن المرحوم بدر الدين ١٠٢٨). Na završetku su kaligrafski pisani stihovi prepisivača, u kojima traži od čitaoca da se za njeg moli.

1145. ISTO 3756.

U rukopisu je naslov: كتاب شرح مجمع البحرين وملتقى النيرين

L. 325; 30 × 21. *Nasḫ* krupniji, starinski, velikim dijelom bez tačaka. Osnovni tekst pisan je crvenim mastilom. Po rubovima nekih listova ima nešto glosa. Papir bijel, deblji, čvrst; povez polukožni, omotan u zeleno platno.

Prepisao Muḥammad b. ... (nečitko), u utorak 12. zul-kade 990/1582.
(تم الكتاب بحمد الله تعالى بيد الفقير الى الله تعالى محمد بن ... لطف الله به فى التاريخ ظهر الثلثاء الثانى عشر من ذى القعدة الحرام سنة ٩٩٠)

Na rubu posljednje i više drugih stranica nalazi se kratka bilješka, u kojoj se kaže, da je rukopis kolacioniran (بلغ مقابلة).

Na početku, na dodatnim listovima, nalaze se bilješke s područja hadisa, fikha i arapskog jezika, slova arapske abecede, te sadržaj, — što je sve kasnije napisano. Poslije toga, na originalnim listovima, koji su pri uvezivanju ispremetani, nalaze se bilješke s područja fikha i sadržaj, napisan — čini se — rukom prepisivača, te bilješka bez potpisa, u kojoj se kaže, da je ovaj (ili možda neki drugi rukopis?) uvakufljen za medresu u Mostaru. U jednoj bilješci dalje kaže se, da je neko kupio ovaj rukopis za tri groša, 1040/1630. Na naslovnoj stranici je gornji naslov i ime pisca, a ispod toga, u dnu stranice, njegova kratka biografija iz djela الشقائق النعمانية . Na rubu iste stranice i nekih drugih stranica, te na kraju nalazi se krupno pisana bilješka na turskom jeziku, u kojoj se kaže, da je rukopis uvakufio upravnik carskog harema Ahmed-aga, za javna predavanja u Mostaru, s tim da se pohrani u predavaonici (ders-hane) i da se njime koristi ulema, koja je nastanjena u Mostaru. Bilješku je napisao i potpisao Muhamed, šef ljekara.
(باب السعادة آغاسى احمد اغانك قصبهٔ موستارده وضع ايتدوكى درس عام لكه وقف اولشدر درس خانه ده حفظ اولنوب قصبهٔ مزبوره ده ساكن اولان علماء دخى لازم اولان مسائلى اوراده كلوب مطالعة ايدوب مستفيد اولالر حرره الفقير محمد رئيس الاطبا)
Na slijedeće dvije stranice nalazi se još nekoliko kraćih bilježaka s područja fikha.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

---

*) Fethi-islam je Kladovo, — nekada kasaba i tvrđava na Dunavu, ugledan kadiluk na teritoriji vidinskog sandžaka u budimskom ejaletu — a sada općinsko mjesto u Srbiji, srez Negotin.

1146. ISTO **588.**

Primjerak je nepotpun s početka i na kraju, ima prosutih i ispremetanih listova.

L. 229; 27 × 17. *Nasḫ* sa nešto *ta'līqa*, jednostavan. Naslovi su mjestimice pisani crnim mastilom. Osnovni tekst podvučen je crvenom, a ponegdje crnom linijom. Papir tamnobijel, glat; poveza nema.

Rukopis, vjerovatno, potječe iz XVIII stoljeća.

Iz biblioteke Fejzijje medrese.

1147. منية المصلى وغنية المبتدى **2420.**

Djelo o namazu, što ga je napisao Sadīduddīn Muhammad b. Muḥammad al-Kāšgarī, umro 705/1305. Djelo je mnogo poznato i služilo je kao priručnik među pristašama hanefijskog mezheba, v. 913,^{2}.

L. 62; 17,5 × 13. *Nasḫ* starinski, lijep, velikim dijelom vokalizovan. Prvih 18 lista dopisano je kasnije drugim, slabim rukopisom. U ovom dijelu prepisa ima grešaka u pisanju. Po marginama nekih listova i između redaka ima sitno pisanih objašnjenja. Istaknute riječi podvučene su crnom ili crvenom crticom. Papir tamnobijel i bijel; povez polukožni.

Prepisao Ḥaği Ḥusayn b. al-Ḥāğ Muḥammad b. al-Ḥāğ Ya'qūb al-Qaiṣarī, početkom zul-kade 804/1401.

(وقد استراح قدم القلم من الجولان فى ميادين صفحات القرطاس على يد العبد الضعيف ... حاجى حسين بن الحاج محمد بن الحاج يعقوب القيصرى غفر الله لهم ... حرّره فى اوائل ذى القعدة سنة اربع وثمانمائة الهجرية)

Uvakufio munla Ibrahim b. Mustafa Užičanin, nastanjen u Sarajevu, u mahali Šejh Ferruh, — za Ajni-begov mekteb — i predao muteveliji Halilu b. Salih Hercegliji, 1253/1837 (v. bilješku na naslovnoj strani). Na kraju su bilješke s područja fikha.

1148. ISTO **3690.**

U rukopisu je naslov: منية المصلى

L. 63; 19,5 × 14. *Nasḫ*, krupniji, u razmaknutim redovima. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Papir tamnobijel, debljl, mnogi listovi dohvaćeni su vlagom i oštećeni. Povez polukožni, oštećen.

Prepis dovršen 980/1572.
(قد تمت منية المصلى فى شهر جمادى الاول سنة ثمانين وتسعمائة)

Na prvom zaštitnom listu je bilješka s područja fikha — i druge manje, beznačajne bilješke. Na naslovnoj stranici je neka dova. Na kraju su beznačajne bilješke, pisane radi vježbanja u pisanju.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1149. Zbirka (مجموع) , 3 **2753.**

L. 101; 20 × 14. *Nasḫ* krupniji, pisan u razmaknutim redovima. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir tamnobijel, deblji; povez kožni.

1. L. 1—66. ISTO

U vrhu prve stranice naslov je: هذا كتاب منية المصلى . Po marginama i između redaka nekih listova ima nešto komentara.

2. L. 67—96. مقدمة ابى الليث فى الصلاة

Kraće djelo o namazu (v. br. 904).

3. L. 96—101. فقه الكيدانى ili مقدمة الصلاة .

U vrhu prve stranice ovdje naslov glasi: (هذا) كتاب شروط كمال پاشازاده . To je kraći rad o namazu (v. I, 247 i ovdje 937,^{2}). Dva lista na kraju dopisana su kasnije slabim rukopisom na bijelom glat papiru.

Prepisao cijelu zbirku 'Omar b. Dāwūd, u četvrtak 21. džumadel-ula 1043/1633, kako se to vidi na kraju pod tač. 1.

(قد انتهى منية المصلى فى يوم الخميس فى الحادى والعشرين فى شهر جمادى الاولى فى سنة ثلاث واربعين والف عن يد الضعيف الفقير عمر بن داود)

Na završetku posljednje risale (pod t. 3) nalazi se bilješka, iz koje se razumi da je vlasnik ovog rukopisa bio i da je posljednja dva lista dopisao Mišozade Hasan b. Mustafa iz Rogatice (Čelebi Pazari), iz mahale Sinan Vojvode, 1192/1778.

Na nutarnjoj strani prve korice ispisano je nekoliko hadisa, većinom slabe vjerodostojnosti. Na prvom zaštitnom listu dva lična pečata vakifa (u kojima je upisano na perzijskom jeziku: (خاك پاى چاريار با صفا بندهٔ آل محمد مصطفى) . Tu su i dva pečata ove biblioteke. Zatim, na slijedećoj i na naslovnoj stranici, nalaze se bilješke s područja fikha, kao i lični pečati prepisivača. Na kraju se nalazi jedna dova, bilješka s područja tedžvida, — te razne riječi, pisane radi vježbanja u pisanju.

Uvakufio Mustafa-beg Dženetić za svoje muško potomstvo 1289/1872 (v. bilješku i pečate na prvom zaštitnom listu).

1150. ISTO kao br. 1147. **3895.**

U rukopisu je zabilježeno: هذا كتاب منية المصلى .

L. 101; 23 × 13. *Nasḫ-ta'līq*, lijep, pisan vještom rukom u razmaknutim redovima. U vrhu prve stranice nalazi se lijep unvan na plavoj podlozi. Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i širokom zlatnom linijom, a ostale sa dvije crvene linije. Na rubovima, samo s početka, ima nešto komentara. Papir žućkast i tamnobijel, neki listovi s početka prosuti; povez kožni, oštećen.

Rukopis potječe iz prve polovine XVII stoljeća.

Prva dva lista išarana su neurednim vježbama u pisanju nekog slabog učenika. Na drugom listu u vrhu je bilješka ranijeg vlasnika (Šaban-efendi). Na naslovnoj strani nalazi se odulja bilješka na arapskom jeziku, u kojoj se kaže da je rukopis uvakufio Šaban b. Velijjuddin, »kadija u gradu Misiru« (što treba da glasi: Mostaru, pa je pogrešno napisano), za učenike i ulemu u kasabi Nevesinju, — s tim da se rukopis pohrani i čuva u tekiji? *(buk'a)* Ali-efendije, sina Hadži Muhamedova, — 15. ševala 1050/1640.

(الحمد لله الذى وفق عباده الى الشريعة ... وبعد قد وقفت وحبست هذا الكتاب المستطاب على المشتغلين بالعلم الشريف وعلى المقيمين من العلماء بقصبة نوه سين ... ويحفظ بالبقعة الواقعة بالقصبة المزبوره المنسوبة الى الاشرف الامجد على افندى ابن الحاج محمد ... بحيث لا يعطى لاحد ولا يخرج من البقعة المزبورة ... نمقة الفقير شعبان بن ولى الدين القاضى بمدينة مصر ؟! المحروسة حميت عن النحوسة ... تحريرا فى اليوم الخامس عشر من شوال المكرم سنة خمسين والف)

Ispod ove bilješke je njegov lični pečat u kome je upisano:

على الله فى كل الامور توكلى وبالمصطفى الهادى الشفيع توسلى الفقير شعبان

To je glasoviti Šaban-efendija Nevesinjac, muderis, što smo ga ranije spomenuli kao glavnog korektora kod fočanskog skriptorija (v. rukopis br. inv. 142, 155—159 — redni br. 1072—1077). Na završetku se nalazi ista, samo kraća bilješka sa potpisom i pečatom navedenog vakifa. Na kraju, na neispisanim listovima, nalaze se vježbe u pisanju nekog nepismenog đaka. Tu su i dva poučna stiha na perzijskom jeziku.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1151. ISTO **4002.**

U rukopisu je zabilježen naslov: منية المصلى

L. 78; 20,5 × 14. *Nasḫ* lijep, pisan krupnijim perom, u razmaknutim redovima. U vrhu prve stranice nalazi se unvan. Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i širokom zlatnom, a ostale crvenim linijama. Po rubovima samo nekih listova ima nešto komentara. Papir tamnobijel i žućkast, deblji, mnogi listovi dohvaćeni su vlagom; povez kožni, oštećen.

Prepisao Aḥmad b. Maḥmūd b. Muḥammad, u petak 26. redžepa 1053/1643.

(قد وقع الفراغ من هذا الكتاب فى شهر رجب المرجب فى يوم الجمعة السادس والعشرين سنة ثلث وخمسين والف ... كتبه الفقير الحقير احمد بن محمود بن محمد تغمدهم الله بغفرانه واسكنهم فى دار جنانه)

Na prvom zaštitnom listu nalaze se nečitka imena ranijih vlasnika, tumačenje nekih riječi i pojmova iz arapskog jezika, te jedna dova. Na naslovnoj stranici su poučni stihovi na perzijskom jeziku. Na kraju se nalaze nečija dva lična pečata, u kojima je upisano samo ime »Jusuf«, jedna bilješka bez datuma, — čini se, pisana rukom prepisivača, u kojoj se kaže, da je u Bagdadu vladala »velika kuga, od koje je pomrlo 12 hiljada samo djece hafiza (koja znaju Kur'an napamet), osim velikog broja drugog svijeta, mlađeg i starijeg«. Tu se navodi i jedan slučaj nekog trgovca, čiju kuću kuga uopće nije zahvatila, što je zainteresovalo samog halifu, pa ga je pitao za razlog tome. On je odgovorio, da ima jednu kratku dovu (molitvu), kojom se zaštitio od kuge i ta je dova također ispod bilješke napisana. Na posljednjem neispisanom listu nalazi se nekoliko službenih potpisa imama i hatiba.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1152. ISTO **2042.**

U rukopisu je naslov: منية المصلى

L. 95; 20,5 × 12. *Ta'līq* sa nešto *nasḫa*, pisan vještom rukom, u razmaknutim redovima. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir bijel, deblji, čvrst; povez polukožni, oštećen.

Prepis dovršen u petak 3. džumadel-ula 1054/1644.

(قد وقع الفراغ من تحرير هذه النسخة الشريفة فى يوم الجمعة فى وقت العصر فى شهر جمادى الاولى فى اليوم الثالث منه فى سنة اربع وخمسين والف)

Na prvom zaštitnom listu i na naslovnoj stranici nalazi se otisnuto više ličnih pečata, koji su nečitljivi.

1153. ISTO **2317.**

U vrhu prve stranice napisano je: هذا كتاب منية المصلى .

L. 76; 20 × 14. *Nasḫ* krupniji, pisan u razmaknutim redovima, mjestimice vokalizovan. Papir tamnobijel, listovi prosuti; povez polukožni.

Prepis dovršen 1065/1654. (تم فى خمس وستين والف)

Na prvom zaštitnom listu nalaze se neki računi i jedna turska poučna izreka, napisana više puta, slabim rukopisom. Na naslovnoj stranici je gramatički oblik jedne arapske riječi i nečiji lični pečat, nečitljiv. Posljednja stranica je ispunjena vježbama u pisanju.

1154. Zbirka (مجموع) , 3 **754.**

L. 98; 21 × 15. *Ta'līq* sa nešto *nasḫa*. Papir bijel i žućkast, glat, čvrst; povez poluplatneni, nov.

1. L. 1—65. ISTO

Na početku je zabilježen naslov: هذا كتاب منية المصلى

Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Po marginama listova i između redaka s početka ima komentara i glosa.

2. L. 66—78. ايها الولد

Kraće poučno djelo za mladež. Napisao Abū Ḥāmid Muḥammad al-Gazālī (v. I, 68). Primjerak je nepotpun s početka.

3. L. 79—98. معدل الصلاة

Kratko djelo o namazu. Napisao Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, umro 981/1573 (v. I, 276).

Prepis sva tri djela dovršen je 29. rebiul-ahira 1134/1721, kako stoji u bilješci na kraju pod t. 1.

(تمت بعون الله الملك المنان فى ٢٩ ربيع الآخر من شهور سنة ١١٣٤.)

Na početku je naslov, vježbe u pisanju, lični pečati, od kojih su neki nečitljivi, a neki namjerno brisani, te sadržaj prvog djela (t. 1) na njegovoj naslovnoj stranici. Na kraju je bilješka sa imenom ranijeg vlasnika (Munla Osman Jahić iz Gračanice, 1233/1817). Gornja hidžretska godina napisana je u dnu stranice, arapskim pismom i na našem jeziku.

1155. ISTO kao br. 1147. **2580.**

U rukopisu je naslov: منية المصلى

L. 106; 20 × 14,5. *Nasḫ*, pisan u razmaknutim redovima, mjestimice vokalizovan. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir tamnobijel, čvrst; povez polukožni, oštećen.

Prepis dovršen 1136/1723. تمت سنة ١١٣٦

Na početku se nalaze dove i primjeri za razne »zapise«. U vrhu prve stranice nalazi se krupno pisana bilješka, u kojoj se kaže da je primjerak uvakufio Tahir b. Sulejman el-Belgradi (iz Beograda, Biogradlija), za medresu u Travniku, 1279/1862.

(وقفت هذا الكتاب بعناية جناب الوهاب فى ١٥ رمضان سنة ١٢٧٩ الفقير طاهر بن سليمان البلغرادى)

Na rubu druge stranice nalazi se lični pečat zavještača i pečat Travničke medrese. Na kraju se nalazi jedna priča na turskom jeziku o nekim događajima neposredno poslije Muhamedove (alejhisselam) smrti.

Iz biblioteke Fejzijje medrese.

1156. Zbirka (مجموع) , 3 **3144.**

L. 120; 19,5 × 14. *Nasḫ* jednostavan, krupniji, pisan u razmaknutim redovima. Papir tamnobijel, glat, čvrst; povez polukožni, oštećen.

1. L. 1—80. ISTO

U rukopisu je zabilježen naslov: منية المصلى

Prvi list je izgubljen i dopisan kasnije drugim rukopisom. Prvih nekoliko stranica obrubljeno je crvenom linijom. Istaknute riječi podvučene su u početku crvenom crticom.

2. L. 81—113. تعليم المتعلم

Pouke o lijepom vladanju za učenike (v. I, 124).

Nekoliko stranica s početka i posljednja stranica obrubljene su crvenom linijom.

3. L. 114—120. فقة الكيدانى ili مقدمة الصلاة .

Kraći rad o namazu (v. I, 247).

Naslov u vrhu prve stranice, napisan crvenim mastilom, u kome je rad pripisan Ibn Kemal-paši, prebrisan je i mjesto njega napisan je drugi naslov: هذا كتاب فقه الكيدانى . Stranice su obrubljene crvenom linijom. Na rubovima prve dvije stranice ima nešto komentara. Posljednja stranica je izgubljena i završetak je dopisan kasnije drugim rukopisom.

Prepisao sva tri djela isti, nepoznati prepisivač, sredinom safera 1138/1725, kako se to vidi u bilješci na kraju pod t. 1.

(قد وقع الاتمام فى اواسط صفر الشريفة فى وقت العصر سنة ثمان وثلثين ومائة والف)

Na neispisanim listovima s početka nalazi se gornji naslov, ime ranijeg vlasnika (Hadži Mustafa Gradčaničali — iz Gračanice —, nastanjen kao đak u Gazi Husrev-begovoj medresi), te beznačajne i nedovršene bilješke. Na jednom mjestu pogrešno je zabilježeno da je rad pod t. 3 فقه اكبر . Na naslovnoj stranici je bilješka na turskom jeziku, bez potpisa i datuma, u kojoj se kaže da je rukopis uvakufio Nurko Hodža b. Nurko, iz sela Rapatnice (kod Gračanice). Na listovima 80, 81 i 114 nalaze se bilješke s područja fikha i hadisa. Na rubu posljednje stranice (l. 120) nalazi se bilješka o pobožnosti.

1157. ISTO kao br. 1147. **3671.**

U vrhu prve stranice zabilježen je naslov: هذا كتاب منية المصلى

L. 84; 19,5 × 14. *Nasẖ* jednostavan, krupniji, mjestimice vokalizovan. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Po marginama samo nekih listova ima nešto bilježaka koje se odnose na tekst. Papir bijel, glat, čvrst; povez polukožni, omotan u zeleno platno.

Prepis dovršen u ramazanu 1143/1730.

(تمت منية المصلى فى شهر رمضان سنة الف ومائة واربعين وثلث ١١٤٣)

Na prvom zaštitnom listu nalazi se bilješka na turskom jeziku, u kojoj se spominju braća Dejanovići (Dunđer i Salih), sinovi Mustafini, kao stanovnici sela Dračevo (Ljubinje) 1169/1755; kružnica u kojoj su upisani nedovršeni zapisi; poučne izreke, dova i ime ranijeg vlasnika (Munla Ali b. Husejn Puzić). Na naslovnoj strani je bilješka na turskom jeziku, u kojoj se kaže da treba u vrijeme kuge razmišljati o značenju određenih ajeta iz Kur'ana (u kojima se govori o neumitnoj sudbini i zakonitosti). Na kraju je bilješka sa imenom gornjeg vlasnika, u kojoj se kaže da je on ćehaja iz Stoca; datum bilješke je 1172/1758. Na istom listu (stranica b) nalaze se bilješke na turskom jeziku sa datumom smrti članova vlasnikove porodice. Iz tih bilježaka vidi se da su mu pomrli u istoj godini 1177/1763: otac, majka, sestra, stric i dva stričevića. Na slijedećem listu nalazi se bilješka navedenog vlasnika, u kojoj on kaže da se je te godine (1177/1763) u Stocu pojavila kuga (*ta'ūn*), od koje su, razumi se, pomrli njegovi rođaci. U dnu iste stranice je bilješka, u kojoj vlasnik kaže, da je ovaj rukopis dobio u svoje vlasništvo 1166/1752. Na posljednjoj stranici je još jedna njegova bilješka, u kojoj kaže, da mu je stričević Salih ozdravio od kuge.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1158. ISTO **4124.**

Na nutarnjoj strani prve korice zabilježen je naslov: منية المصلى . S početka je izgubljen jedan list.

L. 140; 14 × 10. *Nasẖ* sa nešto *ta'līqa*, jednostavan. Papir bijel, glat, čvrst; povez kožni.

Prepisao Ayyūb Ḥaqīr (Hakirević) b. Ibrahim, 1145/1732.

(تمت تاريخ سنة ١١٤٥ كاتب ايوب حقير بن ابراهيم)

Na nutarnjoj strani prve korice ima bilješka u kojoj se daje punomoć za neko vjenčanje. Na kraju se nalazi bilješka na turskom jeziku u kojoj se kaže da je godine 1178/1764. zima u Bosni bila kao ljeto, bez studeni. Zemlja i blato nisu se uopće mrzli. Do deset dana po Božiću drijen je izbeharao. Dva mjeseca prije Jurjeva (to jest početkom marta) izbeharale su zerdelije, procvalo cvijeće i zazelenilo se drveće. Do Blagovijesti (početak aprila) behar je već bio u punom jeku. Baš u toj sedmici pao je snijeg na behar i bio je jak mraz, koji je potrajao 2—3 dana. Toga ljeta ne bi uopće voća; samo je na nekim mjestima rodilo vrlo malo. Zabilježio Munla Ahmed Oruč(?) ... Ispod te bilješke nalazi se druga bilješka sa imenom ranijeg vlasnika (Munla Abdullah Đonlagić, iz Visokog, iz mahale Alāuddīn). Na posljednjoj stranici je nedovršena bilješka s područja fikha, te poučni stihovi na arapskom jeziku, u kojima se hvali znanje i učeni ljudi, a kudi neznanje i neznalice.

1159. Zbirka (مجموع) , 2 2549.

L. 93; 19 × 13. *Ta'līq*, pisan uvježbanom rukom, u razmaknutim redovima. Papir bijel, glat, čvrst; povez kožni.

1. L. 1—66. ISTO

Listovi s početka dohvaćeni su vlagom i pismo je mjestimice oštećeno.

2. L. 67—93. تعليم المتعلم

Pouke i savjeti za učenike (v. I, 124).

Po rubovima listova i između redaka ima nešto komentara.

Prepisao oba djela 'Abdulqādir b. 'Otmān, mjeseca ševala 1147/1734, kako je to zabilježeno na kraju pod t. 1.

(قد انتهى ... فى شهر شوال المكرم ... فى سنة سبع واربعين ومائة والف عن يد العبد الضعيف ... عبد القادر بن عثمان)

Na nutarnjoj strani prve korice nalazi se bilješka na turskom jeziku, iz koje se razumi, da je godine 1151/1738. prodavana pšenica (na crnoj berzi) po 220 akči. Na prvom zaštitnom listu je bilješka na našem jeziku, u kojoj se kaže, da je rukopis kupljen od Numan-efendije Bajraktarevića iz Sarajeva. Na naslovnoj stranici je bilješka s područja fikha. Na kraju djela pod t. 1, na neispisanom listu, nalazi se bilješka na turskom jeziku sa imenom ranijeg vlasnika (Ismail Bukvica, sin Ahmed-bega, iz Rogatice, — Careva mahala —, učenik u Merhemića medresi u Sarajevu, kupio za 8 groša, 1303/1885). Na kraju pod t. 2 nalaze se dove, pisane kasnije drugim rukopisom.

1160. Zbirka (مجموع) , 3 4033.

L. 112; 21 × 14. *Ta'līq*, pisan krupnije. U pisanju ima mjestimice grešaka. Sve stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir bijel, listovi prosuti; povez polukožni, oštećen, rastavljen od listova.

1. L. 1—74. ISTO kao br. 1147.

Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom.

2. L. 75—106. (شرح رسالة فى الفقه والاعتقاد – علم الحال)

Komentar nekom kraćem radu o obredoslovlju i vjerovanju, od nepoznatog pisca. Rad je nepotpun s početka (izgubljen jedan list).

Gornji naslov je dat prema sadržaju.

Početak je ovdje:

... بمحافظة خمس صلوات والامر من الله تعالى يدل على الايجاب قوله تعالى ان الصلوة كانت على المؤمنين كتابا موقوتا فالله سبحانه وتعالى جعل الصلوات على المؤمنين فرضا موقتا اما السنة

Završetak glasi:

مسئلة فان قيل الايمان جمع ام تفريق قيل له جمع عند الله وتفريق بين العباد جمع فى القلب وتفريق فى الاعضاء تمت تمام

3. L. 107—112. باب شروط الصلاة

Poglavlje o namazu (v. I, 113).

Prve dvije stranice ukrašene su jednostavnim unvanom i ornamentima.

Prepisao sva tri rada neki 'Omar, iz Mostara, 1169/1755, kako se to vidi na kraju pod t. 2.

(كتب الحقير عمر ... موستارلى لسنة تسع وستين ومائة والف)

Na naslovnoj stranici pod t. 1 ispisane su ponovljeno razne riječi radi vježbe u pisanju. Na kraju pod istom tačkom nalaze se dva poslovna pisma na turskom jeziku. U prvom se šalje obavještenje o nekoj narudžbi da je ista prispjela, a potpisao ga je Munla Hamid Rudinlizade; u drugom, pak, koje je bez potpisa, govori se o prodaji i predaji u vlasništvo nekog imanja u Bijelom Polju kod Mostara, dana 5. redžepa 1242/1826. Na istom listu su poučne bilješke na arapskom jeziku. Na kraju, pod t. 2, tumači se nekoliko pojmova iz fikha. Na rubu posljednje stranice pod t. 3 nalaze se poučni stihovi na turskom i perzijskom jeziku, od kojih su neki iz Sadijinog »Gulistana«. Na posljednjem listu su poučni stihovi na arapskom jeziku o koristi nauke, datum rođenja nekog djeteta (Jusufa) 1173/1759, slabi i nečitljivi pečati nekog vlasnika (samo u jednom pečatu može se pročitati ime Husejn), te nedovršeno pismo nekog Mostarca ocu na turskom jeziku. U laskavom pismu traži se da otac pošalje novaca.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1161. ISTO kao br. 1147. **2443.**

U rukopisu je naslov: هذا كتاب منية المصلى وغنية المبتدى

L. 93; 18 × 13,5. *Nasḫ* jednostavan, pisan krupnije, u razmaknutim redovima. Papir bijel, hrapav; povez polukožni.

Prepis je dovršen (kod nas) 1171/1757. (تمت تمام سنة ١١٧١)

Na naslovnoj stranici je gramatičko analiziranje jednog arapskog glagola. Tu su i dva vakufska pečata (Hromića i Gazi Husrev-begove biblioteke). Na završetku je kratka dova na turskom jeziku za prepisivača, te bilješka na arapskom jeziku šejha Abdullaha Kaukčije, u kojoj on kaže da je ovaj rukopis vlasništvo Hromića (Hromozade), a da je njemu dat u naruč.

(بو كتاب من ممتلكات هرومو زاده وصار هذا الكتاب عندى عارية وانا الفقير قاؤقچى زاده الشيخ عبد الله)

— Na posljednjem listu su vježbe u pisanju nekog nevještog učenika, te bilješka o broju rekata, selama, tekbira itd. u svim namazima u jednoj godini.

Uvakufio Hromozade.

1162. ISTO **4544.**

L. 41; 20,5 × 14,5. *Nasḫ*, pisan vještom rukom, mjestimice vokalizovan. Papir bijel, deblji; listove su po rubovima oštetili miši i dohvatila ih je vlaga; poveza nema.

Prepis dovršen sredinom mjeseca zulkade 1157/1761 (ime prepisivača namjerno pobrisano).

Poklonio Ahmed Selimović, kadija.

1163. ISTO **1575.**

U rukopisu je zabilježeno kasnije: منية المصلى .

L. 121; 20,5 × 12. *Nasḫ*, krupniji, pisan uvježbanom rukom u razmaknutim redovima. U vrhu prve stranice nalazi se jednostavan unvan u bojama. Prve dvije stranice obrubljene su tankim crnim i širokim zelenim linijama. Papir tamnobijel, deblji, čvrst; povez polukožni.

Prepisao 'Abdullāh b. Aḥmad iz Kladnja, 1185/1771.

(كتبه الحقير عبد الله بن احمد عن قصبة قلادنه ... – فى بوسنه – سنة خمس وثمانين ومائة والف)

Na naslovnoj stranici nalaze se vježbe u pisanju, te jedan nečitljiv pečat, u kome su, čini se, upisana imena *ashabi-kehfa*. U vrhu prve stranice nalazi se bilješka, u kojoj se kaže, da je učenik medrese Munla Abdullah (prepisivač) uvakufio ovaj rukopis za Hasanbegovu-medresu.

(.. سوقه منلا عبد الله حسن بيه – ؟ – مدرسه سنه وقف ايلديكى كتا بدر بشرط ان لا يباع ولا يرهن)

Na kraju su bilješke s područja fikha i hadisa, pisane slabim rukopisom, vjerovatno radi vježbe u pisanju.

1164. ISTO **4523.**

U vrhu prve stranice je naslov: هذا كتاب منية المصلى وغنية المبتدى

L. 63; 21,5 × 16. *Nasḫ* krupniji, pisan širokim perom u proredu. Naslovi su pisani crveno, a istaknute riječi podvučene crvenom crticom. Papir bijel, deblji, čvrst; poveza nema.

Prepisao Ḫalīl b. 'Alī, 1212/1797.

(لقد اتممنا ... سنة اثنى عشر ومائتين بعد الالف . على يد الحقير ... خليل بن على)

Poklon nasljednika Velagića — Riđanovića.

1165. ISTO **875.**

U rukopisu je naslov: هذا كتاب منية المصلى فى مذهب الامام الاعظم

L. 70; 19,5 × 14. *Nasḫ* krupniji, pisan uvježbanom rukom, mjestimice vokalizovan. Po rubovima nekih listova ima nešto komentara. Papir tamnobijel, deblji; povez polukožni.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu nalaze se vježbe u pisanju, sadržaj i bilješka s datumom rođenja jednog djeteta: 15. ramazana 1143/1730. Na naslovnoj stranici su bilješke s područja fikha i arapskog jezika. Na kraju se nalaze definicije nekih pojmova s područja logike, te vježbe u pisanju.

Na više mjesta nalazi se stariji pečat Gazi Husrevbegove biblioteke.

1166. ISTO **1610.**

U rukopisu se nalazi bilješka: منية المصلى ناقص . Primjerak je nepotpun s početka i na kraju.

L. 86; 22 × 14,5. *Nasḫ* slab, krupniji, pisan u razmaknutim redovima. Papir tamnobijel, deblji, nekoliko listova s početka dohvaćeno je vlagom; povez poluplatneni.

Rukopis je, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

1167. ISTO **1848.**

U rukopisu je zabilježeno: هذا كتاب منية المصلى .

L. 66; 20 × 14. *Nasḫ-ta'līq*. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Papir bijel, deblji, čvrst; povez poluplatneni.

Rukopis je iz XVIII stoljeća.

Na naslovnoj stranici su bilješke s područja fikha i hadisa, te vježbe u pisanju. U vrhu prve stranice i na kraju nalazi se bilješka, pisana krupno slabim turskim stilom, u kojoj se kaže da je rukopis uvakufila Fatima, kći Hajdara Dovadžije, iz sela Lukavac (kod Sarajeva).

(وقف لله تعالى فاطمة بنت حيدر دعاجى‌زاده لوقواچ قريه سندن)

Na posljednjem neispisanom listu nalazi se bilješka, koja sadrži zapis protiv *sihra*.

1168. ISTO **2291.**

U rukopisu je naslov: منية المصلى

L. 88; 20 × 14,5. *Nasḫ* i *ta'līq* od različitih prepisivača, mjestimice vokalizovani. Po rubovima malog broja listova ima nešto komentara. Papir bijel, deblji, čvrst; povez polukožni.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na naslovnoj stranici nalazi se bilješka, u kojoj su navedena dva imena: Spahizade (Spahić) Mulla Hasan, učenik medrese i Abdullah-efendija Muhlisi. Na kraju je bilješka u kojoj nepoznati prepisivač kaže da je ovo prepisao da mu bude spomen poslije njega i da mu čitalac prouči dovu za dušu. Na nutarnjoj strani druge korice nalazi se recept za neki lijek.

1169. Zbirka (مجموع) , 3 **2392.**

L. 94; 20 × 13. *Nasḫ*, pisan uvježbanom rukom, u razmaknutim redovima. Papir bijel i žućkast, deblji; povez polukožni.

1. L. 1—59. ISTO

U rukopisu je zabilježeno: هذا كتاب منية المصلى .

Sve stranice su obrubljene crvenom linijom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Po rubovima listova i između redaka ima dosta komentara, većinom na turskom jeziku.

Na stranicama 59^b i 60^a nalazi se kratko uputstvo o klanjanju dženaze-namaza i kunut dova.

2. L. 60—65. باب شروط الصلاة

Kraći rad (vjerovatno izvadak iz nekog djela) o namazu, od nepoznatog sastavljača (v. br. 991,^{3}).

Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom, a stranice obrubljene crvenom linijom.

Na listovima 65^b—67 nalazi se kratko uputstvo o abdestu i abdeske dove pod naslovom ابدسی آلورکن اوقویجق دعالر بیا ننده در , kritika zabluda nekih sufija (mistika) te nekoliko hadisa i bilješka s područja fikha.

3. L. 68—92. (كتاب) نورة الرياض

Kratko djelo didaktično-vjerskog sadržaja. Napisao neki Qāsim b. 'Abdullāh, kako je to zabilježeno u samom rukopisu. Inače, o ovom djelu i njegovom autoru ne nalazimo podataka u katalozima i bibliografskim izvorima, koji su nam pristupačni. Držimo da je autor neki naš čovjek. On u uvodu o sebi kaže da je »obišao znatan dio svijeta, okretao se raznim stvarima, hvatao se raznih poslova, družio s ljudima, obilazio mnoge gradove, kušao gorčinu i slast života, služio učenjake, čitao mnoge uvažene knjige i potrošio život u traženju ovosvjetskog blaga...«. Poslije oduljeg uvoda, koji je dat u obliku pouke *(vāza)*, naveden je naslov:

هذا كتاب نورة الرياض الفه وجمعه قاسم بن عبد الله الباب الاول فى فضائل الأيمان وتفاوته

Početak uvoda, poslije besmele, glasi:

اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمدا عبده ورسوله ... اما بعد فطفت بعض الدنيا و واجهت الامور وباشرت الاشغال وصحبت الرجال وزرت المداين وذقت مرارة الاشياء وحلاوتها وخدمت العلماء وقرأت الكتب المعتبرة وضيعت عمرى فى طلب الدنيا

Početak poslije gornjeg naslova glasi:

فالايمان ان تؤمن بوحدانية الله تعالى وحقية ملائكته وكتبه ورسله وصيراطه ! وميزانه وجنانه ونيرانه وقدر خيره وشره فالايمان خمسة اوجه او اكثر

Posljednje poglavlje je: الباب التاسع فى فضائل صلوة النوافل , a završetak:

وقال النبي عليه السلام من صلى ليلة الاحد عشرين ركعة يقرأ فى كل ركعة فاتحة مرّة والاخلاص خمسين مرّة ... كتب الله له ثوابا بعدد من دعا الى الله

Prve dvije stranice obrubljene su crvenom linijom. U pisanju ima grešaka.

Cijelu zbirku prepisao je isti, nepoznati prepisivač, vjerovatno u XVIII stoljeću.

Na nutarnjoj strani prve korice nalazi se tumačenje nekih arapskih riječi na turskom jeziku i pravilo, na arapskom jeziku, za pronalaženje prvog dana svakog mjeseca u svakoj mjesečnoj godini (فائدة جليلة القدر لمعرفة اول كل شهر من شهور كل سنة هلالية) . Prva dva lista sadrže bilješke s područja arapskog jezika, hadisa i fikha. Hadisi, koji se navode, slabe su vjerodostojnosti ili su apokrifni. Na naslovnoj stranici su bilješke, većinom na turskom jeziku, s istog područja, te dva recepta za sastav nekih lijekova. Na kraju su također bilješke istog sadržaja kao gornje, te jedna priča na turskom jeziku, zapravo bajka o Muhamedu alejhisselam.

1170. ISTO kao br. 1147. **2415.**

U rukopisu je naslov: هذا كتاب منية المصلى

L. 60; 18,5 × 13. *Nasḫ* starinski, pisan krupnije, uvježbanom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Po rubovima listova i između redaka ima komentara, koji su pisani kasnije drugim rukopisom. Papir tamnobijel, glat, listovi s početka oštećeni dugom upotrebom; povez polukožni, oštećen.

Rukopis potječe iz prve polovine XVIII stoljeća.

Na nutarnjoj strani prve korice i na naslovnoj stranici nalaze se bilješke s područja fikha i hadisa. Na posljednjoj stranici je sadržaj i tumačenje riječi حمد .

1171. ISTO **2491.**

U rukopisu je naslov: منية المصلى

L. 114;19,5 × 11,5. *Nasḫ* lijep, krupniji, pisan vještom rukom, u razmaknutim redovima, mjestimice vokalizovan. U vrhu prve stranice nalazi se lijep unvan na zlatnoj podlozi. Sve stranice su obrubljene sa tri tanke crne i širokom zlatnom linijom. Po rubovima listova ima komentara, pisanih sitnije, rukom istog prepisivača. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Papir bijel, čvrst, mnogi listovi po rubovima dohvaćeni su vlagom; povez kožni sa pozlaćenim ornamentima na koricama.

Prepis potječe iz prve polovine XVIII stoljeća.

Na nutarnjoj strani prve korice nalazi se prvi stih Busirine Kasidetu'l-Burde, jedan hadis (slabe vjerodostojnosti) te bilješka na turskom jeziku o primanju u državnu službu čovjeka amoralna *(fadžira)*. Nekoliko lista s početka sadrže bilješke s područja zapisa (talismana), arapskog jezika i hadisa, te kratko tumačenje *Fatihe* i sadržaj djela, pisan rukom prepisivača. Poslije sadržaja nalazi se bilješka na turskom jeziku, u kojoj se daje uputa, kako će se pronaći, u koji dan u sedmici pada početak pojedinih arapskih mjeseci. Uputu, koja je ovdje nejasna, napisao je Muhamed-efendija Bergivija pod naslovom غرّه نامه . Početak joj je:

مرحوم بركوى افنديك تصنيفدر اشبو غرّه نامه نك فائده سى بودر كه مثلا قنغى آى كه مراد ايدرسين ذكر اولنان آيلرين او ستنده ...

Na naslovnoj stranici je ime ranijeg vlasnika (Hadži Omer b. Osman, 1152/1739) i bilješka s područja fikha. Na 8 lista na kraju nalazi se:

zapisi, dova zvana دعاء آية الكرسى , opis nafile i prigodne naročite dove, što se sve moli radi spasa od raznih nesreća; nafila i dova da čovjek usnije ono što želi, *talkin-dova* i dova koja se uči prilikom nikaha i svadbe.

1172. Zbirka (مجموع) , 2 **3417.**

L. 114; 20,5 × 15. *Nasḫ* krupniji, pisan u razmaknutim redovima. Papir tamnobijel i bijel, deblji, čvrst; povez polukožni.

1. L. 1—90. ISTO

U rukopisu je naslov: منية المصل

Po marginama nekih listova, naročito s početka, ima sitno pisanih komentara. Stranice prvih nekoliko listova obrubljene su crvenom linijom.

2 L. 91—114. معدل الصلاة

Kratko djelo o namazu (v. I, 276).

Prepisao oba djela isti nepoznati prepisivač krajem XVIII stoljeća.

Na unutarnjoj strani prve korice zabilježeno je ime ranijeg vlasnika (Munla Ibrahim b. Ali Spahi Fočevi — iz Foče). Tu je i cijena knjige (kimet: 364?). Na prvom zaštitnom listu i na naslovnoj stranici po jedna bilješka namjerno je pobrisana. Na rubu lista 98 nalazi se pečat, u kome se može pročitati ime: Jusuf, 1212/1797. Na kraju pod t. 2 nalaze se dove i hadisi slabe vjerodostojnosti.

1173. ISTO kao br. 1147. **3476.**

Naslov u rukopisu je: منية المصل

L. 61; 19 × 13. *Nasḫ* i *ta'līq* pomiješani. Prepis nije dovršen. U pisanju ima grešaka. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom — u prvoj polovini rukopisa. Papir bijel, deblji, čvrst; povez polukožni.

Prepis, vjerovatno, potječe iz XVIII stoljeća.

Na naslovnoj stranici nalazi se ime ranijeg vlasnika, napisano ponovljeno (Hajdarbeg-efendi — Travnik). Na kraju se nalazi izvjestan broj hadisa, od kojih su neki slabe vjerodostojnosti.

Iz biblioteke Fejzijje medrese, čiji se pečat nalazi u rukopisu.

1174. Zbirka (مجموع) , 2 **3997.**

L. 91; 20 × 14. *Nasḫ-ta'līq*, slab. Papir bijel, deblji, listovi prosuti; povez polukožni, oštećen.

1. L. 1—61. ISTO

U rukopisu je zabilježen naslov: منية المصل

Po rubovima s početka ima nešto komentara.

2. L. 62—91. مقدمة ابى الليث السمرقندى فى الصلاة

Kratko djelo o namazu (v. br. 904).

Stranice su obrubljene crvenom linijom.

Prepisao oba djela Ḥusayn b. 'Omar, u subotu . . ., u XVIII stoljeću, kako se to vidi iz bilješke bez datuma na kraju pod t. 1 i iz bilješke ranijeg vlasnika na prvoj stranici istog rada.

Na početku se nalaze beznačajne bilješke, pisane radi vježbanja u pisanju. Među njima je i ime jednog ranijeg vlasnika (Muhamed b. Mustafa). Na rubu prve stranice nalazi se bilješka, u kojoj vlasnik Mustafa b. Salih-efendi Nāimīzāde kaže da je ovaj rukopis kupio iz ostavine Hadži Ahmeda Spahizade, 1178/1764; cijena: 121. Ispod bilješke je njegov mali pečat. Na drugoj stranici je bilješka, u kojoj se kaže da je rukopis uvakufio Nāimīzāde Mustafa-efendi. Na posljednjem zaštitnom listu su vježbe u pisanju.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1175. ISTO kao br. 1147. **4250.**

U rukopisu je zabilježeno: هذا كتاب منية المصل .

L. 90; 19 × 14. *Nasḫ* krupniji, pisan uvježbanom rukom u razmaknutim redovima. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Po marginama listova i između redaka ima komentara, od kojih su neki na turskom jeziku. Papir bijel, deblji, čvrst, listovi prosuti; povez kožni, oštećen, rastavljen od listova.

Prepis vjerovatno potječe iz XVIII stoljeća.

Na nutarnjoj strani prve korice i na naslovnoj stranici nalaze se bilješke s područja fikha i arapskog jezika. Na kraju, na neispisanom listu, nalaze se hadisi, nazivi dana u sedmici na arapskom i turskom jeziku, te bilješka u kojoj se kaže da je dovršio čitanje rukopisa Ragib Muftizade (Muftić) iz Banje Luke u srijedu 10. safera 1287/1870.

1176. ISTO **4267.**

U rukopisu je napisano: هذا كتاب منية المصلى وغنية المبتدى

L. 86; 20 × 14. *Nasḫ*, pisan uvježbanom rukom, širokim perom, u razmaknutim redovima, vokalizovan u prvoj polovini rukopisa. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Po marginama i između redaka ima nešto komentara. Papir tamnobijel, deblji, listovi su po donjem rubu nagriženi; povez otkinut i izgubljen.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na prva dva neispisana lista nalaze se razne izreke i stihovi na turskom i arapskom jeziku, među kojima ima poučnih i lirskih stihova, a prepisao ih je neki Ahmed es-Saraji (iz Sarajeva). Tu je i oštećena bilješka, u kojoj se može pročitati ime ranijeg vlasnika (Ridvan —, Rizvan b. Ahmed? el-Mostari, — iz Mostara). Na naslovnoj stranici je jedan zapis za učenike radi boljeg učenja, ime drugog vlasnika (Mustafa b. Muhamed), dva mala crvena pečata u kojima je upisano ime Muhamed, tri arapske riječi, te magična riječ za čuvanje knjiga *(kebikedž)*. Na kraju su bilješke s područja fikha i lirski stihovi na turskom jeziku. Posljednji zaštitni list napravljen je od jednog dokumenta, u kome se govori o prenosu nekog timara u Butmiru kod Sarajeva sa poginulog (koji je umro kao mučenik), na druge osobe. Dokumenat je potpisao Durmiš miralaj Bosne. Datuma nema zbog oštećenosti.

1177. ISTO **616.**

U rukopisu je naslov: منية المصلى

L. 79; 23,5 × 16. *Ta'līq*, jednostavan, pisan u razmaknutim redovima. Naslovi su pisani crnim mastilom. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir bijel, čvrst, neki listovi su žućkasti, a neki zelenkasti; povez polukožni.

Prepisao Aḥmad 'Āṣim b. Muḥammad b. Bahğat, mutevelija Gazi Husrev-begova vakufa u Sarajevu, mjeseca muharema 1263/1846.

(قد تم هذا الكتاب بعناية الله تعالى فى شهر محرم الحرام لسنة ثلث وستين ومائتين والف
كتبه احمد عاصم الزعيم بن محمد بن بهجت ... المتولى بوقف غازى خسرو بك بمدينة سراى
المحروسة)

Na prvom neispisanom listu nalaze se stihovi na turskom jeziku o pobožnosti. Čini nam se, da je stihove sastavio sam Ahmed Asim i zabilježio ih ovdje svojom rukom. U šest dvostiha govori se o duhovnom uzdizanju, pa da čovjek vidi i osjeti savršenu Božiju ljepotu. Početak je:

حقك احبك دائما ايله تذكر فكر ايله
اول غفور جالنى كورمك ديله سين كوزايله

Ispod ovih stihova nalazi se jedan stih pod naslovom مفرد عاصم

اكرهر درلو ديباده لباسى كيدر رسم بيل
بو نفسه خوش كلور امّا كفن اخر لباسم بيل

Na naslovnoj stranici su pečati i bilješka zavještača, te druge nedovršene bilješke i neki brojevi.

Uvakufio za Gazi Husrev-begovu medresu sam gore navedeni prepisivač Ahmed Asim, 1269/1852 (v. bilješku i pečat u rukopisu).

1178. ISTO **671.**

U rukopisu je naslov: هذا الكتاب منية المصلى

L. 72; 23,5 × 17. *Nasḫ*, krupniji, pisan u razmaknutim redovima. Prve dvije stranice obrubljene su crvenom linijom. Papir bijel, deblji, čvrst; povez polukožni.

Rukopis potječe iz XIX stoljeća.

1179. ISTO **1854.**

U rukopisu je naslov: هذا كتاب منية المصلى

L. 43; 22,5 × 16. *Nasḫ*, pisan uvježbanom rukom, mjestimice vokalizovan. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Na kraju je izgubljen jedan list. Papir bijel, deblji, listovi su pri dnu nagorjeli i popravljeni; povez poluplatneni.

Rukopis, vjerovatno, potječe iz XIX stoljeća.

Na naslovnoj stranici nalaze se dva nečitljiva otiska Šehdina pečata.

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

1180. ISTO **2086.**

U rukopisu je naslov: منية المصلى

L. 99; 19 × 13. *Nasḫ* slab, sa znatnim greškama u pisanju. Papir bijel, glat; povez polukožni.

Rukopis je iz XIX stoljeća.

Uvakufio Memišaga Kasumagić (v. bilješku na naslovnoj stranici).

1181. Zbirka (مجموع), 2 **2274.**

L. 99; 20,5 × 15. *Nasḫ*, jednostavan, pisan u razmaknutim redovima. Papir bijel, glat; povez kožni, oštećen.

1. L. 1—92. ISTO

U rukopisu je naslov: منية المصلى

Dio prvog lista je otkinut.

2. L. 92—99. مقدمة الصلاة ili فقه الكيدانى .

Kratak rad o namazu (v. I, 247).

U vrhu prve stranice napisano je krupnim slovima: هذا كتاب كمال پاشا شروط .

Cijelu zbirku prepisao isti prepisivač u XIX stoljeću.

Iz biblioteke Fejzijje medrese (v. pečat u rukopisu).

1182. ISTO kao br. 1147. **4078.**

U rukopisu je zabilježeno: هذا كتاب منية المصلى

L. 86; 21 × 18. *Nasḫ* krupniji, pisan u razmaknutim redovima, slabijim rukopisom. Istaknute riječi podvučene su crnom crticom. Papir tamnobijel i bijel, glat, listovi po rubovima dohvaćeni vlagom; povez polukožni, oštećen crvotočinom.

Rukopis potječe iz XIX stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu nalaze se bilješke o nekim dugovima. Na kraju su bilješke iz fikha (o namazu) na turskom jeziku, uzete iz Ibnu Hejsemijina djela *Ez-zevāğir* (ابن هيثمى الزواجر عن اقتراف الكبائر آدلو كتابنده مسطوردر). Tekst bilježaka je vokalizovan. (Pisac navedenog djela je Šihābuddīn Aḥmad b. Muḥammad b. Ḥağar al-Hayṭemī, umro 974/1566).

Iz Karađoz-begove biblioteke

1183. ISTO **4085.**

U rukopisu je pogrešno zabilježeno: حلى صغير .

L. 108; 20 × 14,5. *Nasḫ* krupniji, jednostavan, pisan u razmaknutim redovima. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir bijel, glat, čvrst, listovi znatno dohvaćeni vlagom i oni s početka oštećeni; povez polukožni, oštećen.

Prepisao Muṣṭafa b. Ibrāhīm, — bez oznake datuma. Rukopis potječe iz XIX stoljeća.

Na naslovnoj stranici su vježbe u pisanju i zagonetka u stihovima s područja fikha.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1184. حِلْيَةُ المُجَلّى وبُغيَةُ المُهتدى **374.**

فى شرح مُنية المصلّى وغنية المبتدى

Komentar prethodnom djelu *Munyat al-muṣallī*. Napisao Muḥammad b. Muḥammad (b. Muḥammad, kako je navedeno u rukopisu) Ibn Amīr as-Ḥāğğ al-Ḥanafī, umro 879/1474.

ḤḪ II, 1886—7; GAL I, 383.

Ḥ. Ḫalīfa (n. mj.) kaže da je naslov: حَلْبَة المجلّى , što je, držimo, pogrešno. Na naslovnoj stranici neko je kasnije krupnim lijepim neshom napisao bilješku, u kojoj kaže da je naslov djela: كتاب اساس الدين وتاج العابدين , što također nije ispravno. Djelo je vrijedno po svom sadržaju i njim su se služili kasniji komentatori. Dovršeno je 867/1462.

Početak:

الحمد لله عظيم الفضل والطول شديد القوة والحول ... وبعد يقول العبد الفقير ... محمد بن محمد بن محمد المشتهر بابن امير الحاج الحلبى الحنفى

L. 343; 30 × 20. *Nasḫ* jednostavan. Osnovni tekst označen je crveno pisanim slovom م i podvučen crvenom linijom, a komentar je označen kraticom ش . Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Po marginama nekih listova ima malo glosa. Papir bijel, glat, čvrst, listovi prosuti; povez polukožni, oštećen, rastavljen od knjige.

Rukopis potječe iz prve polovine XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu je dio sadržaja, napisan kasnije. Na naslovnoj stranici je bilješka s područja fikha o slušanju muzike, bilješka s pogrešnim naslovom, imena dvojice ranijih vlasnika (Osman i Muhamed b. Mustafa), bilješka Mehmeda Handžića u kojoj navodi pravi naziv djela i ističe njegovu vrijednost, te pečati Šehdijine i Gazi Husrev-begove biblioteke. Na završetku se nalazi bilješka, pisana rukom prepisivača, u kojoj se navode riječi autora da je dovršio ovaj komentar u ponedjeljak 27. rebiul-evela 867/1462, u medresi Halavijji en-Nevevijji u Halebu.

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

1185. غنية المتملى فى شرح منية المصلى 494.

Komentar djelu *Munyat al-muṣallī*. Napisao aš-Šajḫ Ibrāhīm b. Muḥammad b. Ibrāhīm al-Ḥalabī, umro 956/1549. Pisac ima dva komentara: širi, a to je ovaj, koji je još popularno poznat pod nazivom حلبى كبير — i uži, koji je skraćena prerada ovog, a poznat je pod nazivom مختصر غنية المتملى ili popularno حلبى صغير .

GAL I, 383.

Djelo je dovršeno 1. džumadel-ula 924/1518.

Početak: الحمد لله جاعل الصلاة عماد الدين وعتاد المتقين

L .286; 27 × 18. *Nasḫ* starinski, lijep, sitniji, pisan vještom rukom. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom, izuzev pri kraju. Papir žućkast, glat, čvrst; povez polukožni, oštećen.

Prepisao Derviš Muḥammad b. ʿĪsā, u Istanbulu, u nedjelju 5. ševala 961/1553.

(ووقع الفراغ من تحريره فى يوم الاحد خامس شوال المكرم سنة احدى وستين وتسعمائة

... وذلك بمحروسة قسطنطينية فى يد اضعف العباد درويش محمد بن عيسى ...)

Na naslovnoj stranici nalazi se bilješka iz 1211/1796, koja je namjerno brisana, a u kojoj se kaže, da je vlasnik posudio nekome ovaj rukopis. Jedan od njih dvojice je rodom iz Prijedora, a nastanjen je u Banjoj Luci. Na završetku se nalaze prigodni stihovi na perzijskom jeziku, napisani rukom prepisivača. Ispod toga je popis knjiga nekog Muhamed-efendije iz Gračanice (مرحوم محمد افندى غرادچا نيچه ده ساكن كتابلرى ياندر), što je zabilježeno kasnije. Na posljednjem zaštitnom listu nalaze se poučne izreke, većinom

na arapskom jeziku, a nešto i na turskom, koje je slabim rukopisom zabilježio neki Jahja iz tvrđave Jajce.

1186. ISTO 2584.

U rukopisu je zabilježeno: شرح منية المصلى

L. 267; 20,5 × 15. *Nasḫ-ta'līq*, složen, pisan vještom rukom. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. U vrhu prve stranice nalazi se jednostavan unvan, u kome je, na zlatnoj podlozi, nacrtano poljsko cvijeće. Prve dvije stranice obrubljene su tankim crnim, crvenom i širokom zlatnom, a ostale crvenom linijom. Papir bijel, deblji, čvrst; povez polukožni, prva korica otkinuta i izgubljena.

Prepisao Yūsuf b. Aḥmad, u nedjelju 4. džumadel-ula 1019/1610.

(وقد وقع الفراغ من تحريرها وكتابتها يوم الاحد بعد الضحوة الكبرى وهو اليوم الرابع من

شهر جمادى الاولى المنتظم فى شهور سنة تسع عشرة والف ... على يدى اضعف عباد الله

الصمد يوسف بن احمد)

Na početku se nalaze bilješke s područja fikha. Na naslovnoj stranici, koja je polijepljena drugim listom, bio je ispisan sadržaj. Na kraju, na neispisanom listu, nalazi se bilješka s područja fikha na turskom jeziku.

1187. ISTO 2635.

U rukopisu je bilješka: شرح المنية .

Ovaj primjerak je mjestimice nešto skraćen.

L. 161; 23 × 14,5. *Nasḥ* sa nešto *ta'līqa*. Osnovni tekst u prvoj polovini podvučen je crvenom, a u drugoj polovini crnom linijom. Papir bijel, deblji, čvrst; povez polukožni, oštećen.

Prepisao Muṣṭafa b. Bahlūl, krajem muharema 1047/1637.

(كتبه الحقير مصطفى بن بهلول ... وقد تم فى شهر محرم الاواخر سنة سبع واربعين

والف)

Na početku se nalazi sadržaj. Na naslovnoj stranici je namjerno brisana bilješka, u kojoj se kaže, da je vlasnik rukopisa Lazoglu (Lazović) Hadži Abdullah.

1188. ISTO **136.**

U rukopisu je zabilježeno kasnije: غنية المتملى

L. 211; 31 × 21. *Nasḫ* sa nešto *ta'līqa*, vrlo lijep, složen, pisan vještom rukom. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Papir bijel, potamnio, deblji; povez poluplatneni, nov.

Prepisao Ḥusayn b. Bešīr, hatib u kasabi Ulog (koja pripada Foči), 1050/1640.

(ورحم الله امرأً دعا لكاتبه الحقير حسين بن بشير الخطيب بقصبة اولوغ من مضافات
فوجه المحمية صانها الله عن الآفات والبلية سنة ١٠٥٠)

Na naslovnoj strani nalaze se dvije bilješke ranijeg vlasnika (Šejh Alije, hatiba musale u Foči). U prvoj bilješci on kaže, da je nasljedstvom dobio ovaj rukopis od svojih djedova, koje je i naveo, po čemu se vidi, da je on rođak prepisivača (praunuk njegova brata).

(قد انتقل بالارث الشرعى عن ابيه الشيخ محمود افندى ابن چلبى احمد افندى ابن
الشيخ حبيب افندى ابن بشير سپاهى ابن بشر بن صوفى حسن نمقه العبد الفقير شيخى على
الخطيب بمصلى فوچه – بوخطه نظر ايدن رحمت ايله ياد ايليه)

Ispod bilješke je njegov lični pečat, u kome je, pored imena, upisan tekst: (الهى بحق نبى وَلى زلطف بَراوَر مرادِ على). U drugoj bilješci navedeni vlasnik polaže svoj zavjet, da će svake godine, u mjesecu ramazanu, učiti hatmu Muhammedu alejhisselam i prvoj četvorici halifa, ako ga Bog očuva od kuge i dosudi mu da hodočasti Ćabu. Datum ove bilješke je: 20. safer 1145/1732, a ispod nje je gornji lični pečat.

Rukopis je donesen iz Foče.

1189. ISTO **600.**

U rukopisu je zabilježen naslov: غنية المتملى

L. 296; 27 × 18. *Nasḫ* lijep, složen, pisan vještom rukom, Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. U vrhu prve stranice ima jednostavan unvan. Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i širokom zlatnom, a ostale sa dvije crvene linije. Papir tamnobijel, glat; povez kožni, oštećen, sa ornamentima na koricama.

Prepisao Šamsuddīn Muḥammad as-Salmūnī, u turbetu sultana Abu Naṣr Qansuh al-Gurī (u Egiptu?), u subotu 16. džumadel-ula 1061/1650.

(وقد تم الكتاب فى يوم السبت المبارك سادس عشر شهر جمادى الاولى من شهور سنة
١٠٦١ وذلك على يد العبد الضعيف شمس الدين محمد السلمونى ... وكتبه بمدفن مولانا
السلطان ابى النصر قانصوه الغورى طاب ثراه)

Ispod ove bilješke nalazi se prigodni stih, pisan krupno, rukom prepisivača (تم الكتاب تكاملت السرور لصاحبه وعفا الاله بفضله وبجوده عن كاتبه), a ispod toga je kratka bilješka pisana također rukom prepisivača, u kojoj on kaže da je primjerak prepisan za uglednog gospodina Abdurrahima b. Abdurrahman
(كتب برسم سيدنا ومولانا سيدى عبد الرحيم بن عبد الرحمن لطف الله تعالى به)

Na naslovnoj stranici nalazi se kasnija bilješka, u kojoj se kaže da je rukopis uvakufio Hadži Mustafa Prijepoljac za svoje muško potomstvo, a poslije njih (kad izumru), za učenike najbliže medrese.

(وقف وحبس وسبّل هذا الكتاب المبارك الشرح الكبير على منية المصلى الحاج مصطفى
پره بولى زاده على ابنائه وابناء ابنائه وذريته ما داموا موجودين مدة حياتهم ينتفعون بالمطالعة فيه
وجعل مستقره تحت ايديهم حال حياتهم ومن بعد انقراضهم يكون على طلبة العلم بالمدارس
التى بقربهم وقفا صحيحا شرعيا ..)

Ispod bilješke je vakifov lični pečat, u kome se može pročitati datum: 1201/1786.

(رب وفق امور مصطفى – ١٢٠١)

1190. ISTO **394.**

U rukopisu je zabilježen naslov: غنية المتملى

L. 267; 25,5 × 14,5. *Ta'līq*, pomiješan sa nešto *nasḫa*, sitniji, složen. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom, izuzev pri kraju rukopisa. Stranice su obrubljene sa dvije crvene linije. Papir bijel, glat, čvrst, mjestimice potamnio, listovi pri kraju dohvaćeni vlagom, naročito po gornjim rubovima; povez polukožni, oštećen.

Prepisao neki Ḥasan, u noći Ašura (10. muharema) 1089/1678.

(سوّدة الفقير الى رحمة ربّه الوهّاب حسن ... تمام شد اين كتاب فى ماه محرم الحرام
فى ليلة العاشوراء بعد العشاء سنة تسع وثمانين والف)

Na početku je sadržaj, napisan kasnije, na dodanim listovima. Po tom, na neispisanom listu, ima bilješka u kojoj se kaže da je rukopis uvakufio Hafiz Hasan-efendija (Sari Hafiz — حسن افندى وقف حافظ) . Ispod bilješke je njegov lični pečat, u kome se teško može pročitati datum: 1185/1771. Na posljednjem zaštitnom listu nalaze se dva stiha na perzijskom jeziku, u kojima se moli Bog za oprost grijeha.

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

1191. ISTO **960.**

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: غنية المتملى

L. 323; 21 × 15,5. *Nasḫ* sitniji, složen. Osnovni tekst je podvučen i stranice su obrubljene crvenom linijom. Po marginama nekih listova ima nešto glosa. Papir tamnobijel i žućkast, čvrst, listovi po rubovima dohvaćeni vlagom; povez kožni, oštećen, sa ornamentima na koricama.

Prepisao 'Abdullāh b. al-Ḥāǧǧ Muḥammad Dagistānī (al-Awari?), u gradu Karsu (na Kavkazu), u džamiji Hodžazade — u službi učitelja i dobročinitelja Ismail-efendije — u ponedjeljak mjeseca ramazana 1171/1757.

(قد وقع الفراغ من كتابة هذا الكتاب ... فى يوم الاثنين من رمضان ... كاتبه الحقير عبد الله بن الحاج محمد داغستانى الاوارى فى بلدة قارص فى جامع خواجه زاده خدمة مولانا واولانا اسمعيل افندى لسنة احدى وسبعين ومائة والف)

Na prvom zaštitnom listu nalazi se bilješka koja sadrži uputstvo o gatanju Mushafom. Poslije toga je nejasna bilješka na arapskom jeziku iz koje bi se moglo razumjeti da je rukopis uzeo u naruč od Muhamed Emin-efendije b. el-Hadži Sabit-efendije (ili je njemu dao u naruč?) Hasan, muftija u Tešnju. Onda slijedi dio sadržaja. Na kraju je biografija komentatora, prepisana rukom prepisivača, iz djela *aš-Šaqā'iq an-Nu'māniya.*

1192. ISTO **4444.**

U vrhu naslovne stranice zabilježeno je: كتاب شرح كبير على المنية لابراهيم الحلبى , a u vrhu prve stranice: كتاب حلبى كبير .

L. 419; 18 × 12. *Nasḫ* sitniji. Osnovni tekst pisan je crvenim mastilom. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Po rubovima nekih listova ima nešto glosa. Pismo je na kraju oštećeno vlagom. Papir bijel, tanak, glat; dva lista pri kraju dohvaćena su vlagom; povez otkinut i izgubljen

Prepisao aš-Šayḫ Maḥmūd, u mjesecu ramazanu, za vrijeme svoga ramazanskog boravka u džamiji (*i'tikafa*), 1181/1767, — bez oznake u kom mjestu.

(كتبه الشيخ محمود وتمّمه ... وهو معتكف فى رمضان سنة احدى وثمانين ومائة والف)

Na početku je detaljan sadržaj, ispisan rukom prepisivača.

1193. ISTO **4091.**

U rukopisu je zabilježeno: حلبى كبير .

L. 347; 20 × 13. *Nasḫ*, sa nešto *ta'līqa*, sitan, složen, pisan vještom rukom. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po rubovima malog broja listova ima nešto glosa. Papir bijel, deblji, čvrst, neki su listovi prosuti; povez kožni, oštećen, sa utisnutim ornamentima na koricama.

Prepisao Muḥammad b. Ḥusayn Lubuškalı (iz Ljubuškog), 1193/1779.

(نمّقه الفقير محمد بن حسين لبوشقه لى ... فى سنة ثلث وتسعين ومائة والف)

Na početku je ime ranijeg vlasnika (Muhamed Osmanagazade — Osmanagić — el-Mostari, — iz Mostara), poučne izreke i hadisi, te sadržaj.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1194. ISTO **1354.**

U vrhu prve stranice neko je kasnije zabilježio: شرح منية المصلى .

Primjerak je nešto skraćena verzija osnovnog djela.

L. 264; 20,5 × 14. *Nasḫ* krupniji, pisan u razmaknutim redovima. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Papir bijel, deblji, neki su listovi prosuti; povez polukožni, oštećen.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na početku se nalazi sadržaj. Ispod sadržaja je bilješka sa imenom i ličnim pečatom ranijeg vlasnika (Muhamed b. Muhamed). Na kraju su dva nečitljiva pečata.

1195. ISTO 216.

Na donjem prerezu listova napisano je: ابراهيم الحلبى الكبير

L. 381; 28 × 19. *Ta'līq*. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom, izuzev pri kraju rukopisa. Papir bijel, glat, čvrst; povez kožni, popravljen, sa ornamentima na koricama.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu je bilješka s područja fikha. Na naslovnoj stranici nalazi se biografija pisca na turskom jeziku, uzeta iz Tašköprüzadetova djela.

1196. مختصر غنية المتملى 2541.
(حلبى صغير)

Skraćena prerada prethodnog komentara od istog pisca (v. br. 1185).

GAL I, 383.

Početak: الحمد لله الذى جعل العبادة مفتتح السعادة

L. 160; 20 × 15. *Ta'līq*, pisan u razmaknutim redovima, mjestimice vokalizovan. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po marginama nekih listova ima nešto glosa. Papir tamnobijel, deblji, listovi su prosuti; povez polukožni, oštećen.

Prepisao Sinan b. Muṣṭafa Hrīdī (iz mahale Hrid u Sarajevu?), 982/1574.

تمت الكتاب ... سنة ٩٨٢ حرره سنان بن مصطفى المشهور بحريدى

Na početku se nalaze bilješke s područja fikha, arapskog jezika, te nekoliko dova i zapisa. Na kraju su također bilješke s područja fikha, te s područja arapskog jezika i islamske dogmatike.

1197. ISTO 1199.

U rukopisu je naslov: حلبى صغير

L. 185; 20 × 13,5. *Ta'līq*, sitan, složen, pisan vještom rukom. Po rubovima nekih listova ima nešto glosa. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Papir tamnobijel, deblji, listovi su znatno dohvaćeni vlagom i mnogi prosuti; povez polukožni, oštećen, ima polukožnu futrolu.

Prepis je dovršen u ponedjeljak poslije jacije, 19. zul-hidžeta 986/1578.

(تم الكتاب بتوفيق الملك الوهاب وذلك ليلة الاثنين بعد العشاء تاسع عشر ذى الحجة
الحرام سنة ست وثمانين وتسعمائة ...)

Na naslovnoj stranici su pečati Šehdi-efendine i Gazi Husrev-begove biblioteke, — te pri dnu slabim rukopisom napisana bilješka na turskom jeziku, u kojoj se kaže, da je neko posudio ovaj rukopis od vlasnika Mahmud-efendije. Na kraju su bilješke s područja fikha i recepti na turskom jeziku za neke lijekove.

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

1198. ISTO 1512.

U rukopisu je zabilježeno: هذا كتاب ابراهيم حلبى .

L. 191; 20 × 14,5. *Ta'līq* i *nasḫ* od više prepisivača. Osnovni tekst je mjestimice podvučen crnom, mjestimice crvenom linijom, a mjestimice ispisan crvenim mastilom. Po rubovima malog broja listova ima nešto glosa. Papir bijel, deblji, čvrst; povez kožni, oštećen.

Prepisao posljednji dio rukopisa Yūsuf b. Ḥasan, u Mehmed-pašinoj tekiji (zavije) u subotu 15. zul-hidže 1011/1602, kako se to može razumjeti iz slabo stilizovane i brisane bilješke na kraju.

(قد وقع الفراغ من تحريره يوم جمعة الارتسى وقت صلوة العصر فى يوم خمسة عشر فى
شهر ذى الحجة فى زاوية محمد باشا سنة احدى والف وعشرين عن يد الفقير يوسف بن حسن)

Na početku se nalaze beznačajne bilješke, među kojima ima jedna na naslovnoj stranici, u kojoj se kaže da je primjerak uvakufio Osman b. Salih za Gazi Husrev-begovu medresu.

(قد وقف هذه النسخة الشريفة المرغوبة مرحوم عثمان بن صالح فى مدرسة خسرو بك)

Na kraju je bilješka s područja fikha, u kojoj se turskim jezikom tumače arapske mjere.

1199. ISTO **3589.**

U rukopisu je zabilježeno: حلبى صغير

L. 180; 21 × 14. *Nasḫ* jednostavan. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po rubovima listova s početka ima glosa. Papir bijel, glat, jedan dio listova je prosut; povez polukožni, oštećen, prva korica je izgubljena.

Prepisao Ṣiddīq b. Munla 'Abdullāh, u petak mjeseca ramazana 1019/1610.

(تمت الكتاب بعون الله ... على يد العبد الضعيف ... صديق بن ملا عبد الله ... فى
شهر رمضان المبارك فى وقت العصر فى يوم الجمعة سنة ١٠١٩)

Na početku je manji dio sadržaja, nekoliko arapskih riječi iz ovog djela s prevodom na turskom jeziku, te bilješka na turskom jeziku, u kojoj se kaže, da je Ali Galib-paša Stočević uvakufio ovaj rukopis za biblioteku svoje tekije u Mostaru, 1257/1841.

(هذه الوقف الشريفة مدينهٔ موستارده انشاسنه موفق اولد يغمز تكه شريفه كتبخانه سنده
حفظ اولنمق اوزره رضاء لله تعالى اشبوكتب وقف وتمهيراولندى فى رجب سنة ٢٥٧ — ١ —)

Iznad bilješke je njegov veliki pečat.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1200. ISTO **2269.**

U vrhu prve stranice napisano je: هذا كتاب ابراهيم حلبى

L. 209; 20 × 14. *Nasḫ i ta'līq* pomiješani. Osnovni tekst je podvučen i stranice su obrubljene crvenom linijom. U sredini i pri kraju rukopisa više lista dopisano je kasnije drugim rukopisom. Po rubovima nekih listova s početka ima nešto glosa. Papir tamnobijel, deblji; povez kožni, oštećen.

Prepisao (osnovni dio) Muḥammad b. Nūḥ, u četvrtak 27. šabana 1062/1651.

(تم الكتاب بعون الله تعالى على يد العبد الضعيف محمد بن نوح فى اليوم السابع
والعشرين فى شهر شعبان فى يوم پنجشنبه تاريخ سنة اثنا وستين بعد الف — ١٠٦٢)

Naslovna strana je cijela namjerno zamrljana. Na kraju se nalazi nekoliko kraćih odlomaka o nekim vrstama nafile namaza, o ponašanju za vrijeme hutbe, te o važnosti namaza i džemata, — što je sve pisano rukom prepisivača. Poslije toga je dova za kišu, napisana kasnije drugim rukopisom, i na posljednjoj stranici slabo pisana bilješka sa imenom ranijeg vlasnika (Munla Omer-beg Dūgo — Kišizade — ?).

1201. ISTO **1504.**

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: حلبى صغير

L. 216; 20,5 × 13. *Ta'līq* složen, pisan širokim perom, uvježbanom rukom. Osnovni tekst je podvučen i stranice su obrubljene crvenom linijom. U vrhu prve stranice nalazi se lijep mali unvan, u kome je nacrtano sitno poljsko cvijeće na zlatnoj i modroj podlozi. Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i širokom zlatnom linijom. Po rubovima nekih listova ima glosa. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Papir bijel i žućkast, glat; povez kožni, oštećen, sa utisnutim ornamentima na koricama.

Prepisao Resūl b. Muḥammad, u utorak mjeseca šabana 1069/1658.

(تم الكتاب ... على يد العبد الضعيف ... رسول بن محمد ... وقد وقع الفراغ من
تحرير هذه النسخة الشريفة فى يوم الثلثا فى وقت العصر من شهر غره شعبان المعظم لسنة تسعة
وستين والف)

Na nutarnjoj strani prve korice nalaze se recepti za neke lijekove. Recepti su nepotpuni zbog oštećenosti. Prva tri lista sadrže bilješke s područja fikha i hadisa, te sadržaj i datume smrti i rođenja nekih osoba. Mnoge od ovih bilježaka i datuma, koji su na turskom jeziku, napisao je neki Nezir. Na kraju se nalaze razne dove i nekoliko zapisa za astmu. Na posljednjem neispisanom listu nalazi se nečitljiv pečat nekog našeg vakufskog povjerenstva iz 1883. godine.

Uvakufio Memišaga Kasumagić (v. bilješku i pečat na naslovnoj stranici).

1202. ISTO **1424.**

U rukopisu je zabilježeno: حلبى صغير .

L. 189; 19 × 11. *Nasḫ-ta'līq*, sitan, složen, pisan vještom rukom, — čini se — dvojice prepisivača. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom i neke stranice su obrubljene. Po rubovima nekih listova ima nešto glosa. Papir tamnobijel, deblji; listovi su znatno dohvaćeni vlagom, naročito u drugoj polovini, tako da je i pismo na više mjesta oštećeno; povez polukožni, oštećen.

Rukopis je, vjerovatno, iz XVII stoljeća.

Na početku je sadržaj. Na naslovnoj stranici nalazi se kratka dova, dva recepta na turskom jeziku za lijekove, te ime i nečitljiv lični pečat ranijeg vlasnika (Hafiz Muhamed b. Halil, 1228/1813).

1203. ISTO **4428.**

U rukopisu je naslov: حلبى صغير . Primjerak je nepotpun na kraju.

L. 166; 21,5 × 17. *Nasḫ*, lijep. Osnovni tekst je podvučen i stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir tamnobijel, listovi prosuti; povez kožni, oštećen, sa ornamentima na koricama.

Rukopis je, vjerovatno, iz XVII stoljeća.

Na nutarnjoj strani prve korice nalazi se ime ranijeg vlasnika (Mustafa, sljedbenik njegove prečasnosti Hadži Nekiba . . ., 1189/1775), te jedan hadis.

1204. ISTO **2676.**

U rukopisu je naslov: حلبى صغير , Prva tri lista su izgubljena.

L. 125; 20 × 13,5. *Ta'līq*, složen, pisan vještom rukom. Osnovni tekst je podvučen i stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir tamnobijel, mnogi listovi su prosuti; povez polukožni, oštećen.

Rukopis je, vjerovatno, iz XVII stoljeća.

Na početku je sadržaj. Na nutarnjoj strani druge korice su bilješke na turskom jeziku s područja arapske gramatike.

1205. ISTO **2031.**

U rukopisu je zabilježeno: حلبى صغير .

L. 242; 21 × 15. *Nasḫ* krupniji, pisan u razmaknutim redovima. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po rubovima i između redaka nekih listova ima glosa. Papir tamnobijel, glat; povez polukožni.

Prepisao Hasan-efendija b. Mustafa-efendija, iz Nove Varoši, u mjesecu džumadel-ula 1133/1720.

(قد وقع الفراغ من تنميق هذا الكتاب عن يد العبد الضعيف ... حسن افندى ابن
مصطفى افندى عن قصبة بكّى واروش وقد بدأت هذا الكتاب فى شهر رمضان المبارك وختم
فى شهر جمادى الاولى لسنة ثلث وثلثين ومائة والف)

Na prvom bijelom zaštitnom listu nalazi se dio sadržaja, dove, dva zapisa (protiv nesanice i za lako rađanje), te bilješka, u kojoj neki nepotpisani vlasnik kaže da je za Halebinu glosu (vjerovatno ovaj rukopis) dao 35 groša Biševeli Mustafa-agi (vjerovatno iz mjesta Biševo kod Rožaja u Crnoj Gori), (12)18/1803. Na naslovnoj stranici su bilješke s područja hadisa i jedna iz djela *Ḥayāt al-ḥayawān*, te pečati — stariji i noviji — Gazi Husrev-begove biblioteke i nečiji mali lični pečat, u kome se može pročitati ime: Aziz Husejn. Na kraju je kratka biografija pisca i nekoliko pitanja s područja fikha — المسائل الاثنى عشرية , — što je sve pisano rukom prepisivača.

1206. ISTO **1518.**

U rukopisu je zabilježeno: كتاب حلبى صغير .

L. 181; 20,5 × 14. *Ta'līq* i *nasḫ*, od različitih prepisivača. Osnovni tekst podvučen je crvenom, a mjestimice crnom linijom. Papir bijel i žućkast, glat, čvrst; povez polukožni.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na kraju se nalazi slabim arapskim i turskim stilom krupno pisana bilješka u kojoj se kaže da je rukopis uvakufio neki Munla Džano, »u medresi Hanikahu, za Gazi Husrev-begovu medresu, s tim da rukopis ne izlazi iz medrese . . . 1266/1849«. Zatim je zabilježeno pismo nekog učenika ocu na turskom jeziku. U pismu on pozdravlja nekog Mustafa-agu i traži od njeg skromnu materijalnu pomoć. Po tom se nalaze dove i početni stihovi iz Būsīrine »Ḳasidetu'l-Burde«.

1207. ISTO **3508.**

U rukopisu je zabilježeno: هذا كتاب ابراهيم حلبى . Primjerak je nepotpun na kraju za jedan list.

L. 324; 20,5 × 15. *Nasḫ*, krupniji, slab. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Papir tamnobijel, mnogi listovi su prosuti i znatno dohvaćeni vlagom, tako da je pismo mjestimice oštećeno; povez polukožni, oštećen.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu nalazi se podnesak (arzuhal) na turskom jeziku, bez datuma, u kojem se govori o nečijem imovnom stradanju za vrijeme Beogradskog rata i opsjedanja Beograda. Na prvoj stranici je bilješka u kojoj se kaže da je rukopis vlasništvo muderisa Mustafa-efendije. Na posljednjem zaštitnom listu je opet njegovo ime (Mustafa b. Ramadan), sa nečitljivim datumom (1275/1858?), te bilješka s područja fikha.

1208. ISTO **4160.**

Na naslovnoj stranici je zabilježeno: هذا كتاب حلبی صغیر

L. 146; 21 × 16. *Nasẖ*, sa nešto *ta'līqa*, sitan, složen. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po marginama nekih listova ima nešto glosa. Papir tamnobijel i žućkast, glat, čvrst; povez polukožni.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na nutarnjoj strani prve korice nalazi se pjesma (kasida) na turskom jeziku u kojoj pjesnik želi i moli od Boga sreću, svako dobro i pravi put nekom licu koje mnogo cijeni i poštuje, nekom »visokom i poštovanom efendiji«. Pjesmu je sastavio neki Hasan, kako se to razumije iz same pjesme i iz posebne bilješke. On je, po svoj prilici, naš čovjek, koji je dotične stihove uputio nekome kao svoje pismo.

Početak i neki stihovi glase:

ای جان قوشی مستانه آ کل با غنه تردانه آ
طوطی کبی خندانه آ مدح ایلیه بر افندی اعلا
اول بر افندی محترم مشر بلری هب دم بدم

.....

اول حضرت ذات غفور دولت دخی شاد و سرور
ویردی سزه محبت واوغور طبع کوزل ذوق وصفا

.....

پاك اعتقاد اهل سنت علم و کمال معرفت
چوق پاشا سن دولتیله دخی کوزل صحبت ایله

حقیر حسن دعا جیکدرالله سزه یارد مجیدر

.....

کاتبی سؤال ایدرسن حسن دیرلر اسمنه ... بو مکتوبم کبوتر در اوچار پرواز اورور چرخی
یرشدر منزله بحق شیخ کرخی باقی الدعاء .

Na prvih pet lista nalaze se bilješke s područja hadisa, fikha i poučne literature, nečiji popis nekoliko dužnika nemuslimana (Jovan, Marko, Malkan, svi Pušina, Toma Pajević, Ilija Melović, Antonije Minić, Arsenije Nikolić, Stanko Melović, Ilija Radonjić i Marko Kovač), te spjev na turskom jeziku o jednom jakom zemljotresu, koji se dogodio u Istanbulu. Datum spjeva je: 13. zul-hidže 1179/1765. Tu se kaže da je zemljotres prouzrokovao teške ruševine i mnoge ljudske žrtve. Početak i nekoliko stihova glasi:

امر حق ایله ایلدی برباد جهانی زلزله اهل ´اسلامبول اتدیردی فغانی زلزله
ناکهان وقت سحرده ایلدی جوق یره هلاك الامان جاغر و بتشورلر ویرمز امانی زلزله

.....

شهر اسلامبول کبی چوق مملکت اندی خراب شبهسز اشراط ساعتن نیشانی زلزله

......

قلعهٔ اطرافك کورنلر اولدی مدحوش باکیله قبهٔ سلطان محمد اولدی یکسان خاکیله

.....

فی ۱۳ ماه ذی الحجة سنة ۱۱۷۹

Na naslovnoj stranici je popis nekoliko nauka, jedan zapis na turskom jeziku, te broj i razdioba Kur'anskih ajeta. Na kraju su također bilješke s područja fikha i hadisa. Među njima je bilješka na turskom jeziku o davanjima za potrebe neke medrese. Sasvim na kraju je ime jednog ranijeg vlasnika (Sejjid Hafiz Muhamed b. eš-Šejh Hadži Sulejman-efendi, 1. redžepa 1304/1886).

1209. ISTO **4167.**

U rukopisu je zabilježeno:

شرح صغير على منية المصلى للمولى النحرير ابراهيم الحلبي

L. 223; 19,5 × 14,5. *Nasḫ*, lijep. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po rubovima malog broja listova ima nešto glosa. Papir tamnobijel i žućkast, glat, neki listovi, naročito pri kraju, dohvaćeni su vlagom; povez polukožni, oštećen.

Rukopis, vjerovatno, potječe iz XVIII stoljeća.

Na nutarnjoj strani prve korice nalaze se recepti za sastav nekih lijekova. Na prvom zaštitnom listu su bilješke s područja hadisa, i arapskog jezika, te dova. Na naslovnoj stranici je bilješka, također na turskom jeziku, u kojoj se kaže, da ja Carevu džamiju u Stocu sagradio sultan Selim-hān 925/1519.

(استولجه قصبه سنده هنكار جامع شريف بنا ايلدوكى سلطان سليم خان عليه رحمة الرحمن تاريخ طقوزيوز يكرمى بشده)

Na istoj stranici je i lični pečat nekog Mustafe. Na kraju su poučne izreke i stihovi, pisani slabim rukopisom, te jedan zapis za prestanak suše.

Uvakufio Stranjak Hadži Muhamed-efendija (v. bilješku na prvoj korici).

1210. ISTO **4239.**

U rukopisu je zabilježeno: هذا شرح منية المصلى .

L. 195; 20,5 × 15. *Ta'līq*, pisan uvježbanom rukom. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po marginama nekih listova ima nešto glosa. Papir bijel, neki listovi potamnili; povez kožni, omotan u crno platno.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu nalazi se nekoliko hadisa o lijepom vladanju i sadržaj djela. Na slijedećem, neispisanom listu je bilješka sa imenom ranijeg vlasnika (Hromizade — Hromić — Salih Sidki b. Ibrahim-efendi, učenik Roznamedžine medrese u Mostaru, mjeseca šabana 1319/1901), jedna tradicija od ashaba (haber), dove i ajet. Na naslovnoj stranici je dio sadržaja, lični pečat navedenog vlasnika sa datumom 1299/1881, te jedan zapis za učenika, da bi imao uspjeha u učenju. Na kraju su lični pečati vlasnika, hadisi i bilješke s područja fikha, te datum, koji označava, kada je navedeni vlasnik počeo učiti ovo djelo.

1211. ISTO **4341.**

U rukopisu je zabilježen naslov. حلى صغير . Primjerak je nepotpun na kraju za dva lista.

L. 185; 16 × 11. *Ta'līq*, sitan, složen, pisan uvježbanom rukom. Osnovni tekst je podvučen i stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir bijel i tamnobijel, glat; povez kožni, oštećen, sa ornamentima na koricama.

Rukopis, vjerovatno, potječe iz XVIII stoljeća.

Na nutarnjoj strani prve korice je olovkom pisana bilješka u kojoj se kaže da je vlasnik rukopisa Mahmud-aga Behmen. Na početku je bilješka s područja fikha, poučni stihovi i sadržaj. Na nutarnjoj strani posljednje korice je ime drugog vlasnika (Munla Ahmed Hafiz-zade — Hafizović).

1212. ISTO **3995.**

U rukopisu je naslov: حلى صغير

L. 176; 20,5 × 15. *Nasḫ*. Osnovni tekst je podvučen i stranice su obrubljene crvenom linijom. Mjestimice tekst je podvučen crnom linijom. Papir bijel, glat, čvrst, listovi su po donjem rubu dohvaćeni vlagom i oštećeni; povez kožni, sa ornamentima na koricama, rastavljen od listova, i kao da ne pripada ovoj knjizi.

Rukopis potječe iz XVIII ili XIX stoljeća.

Na završetku se nalazi namjerno pobrisana bilješka, koja se ne može pročitati, a koja je, vjerovatno, sadržavala ime prepisivača i datum prepisa. Na posljednjem listu je jedna nedovršena hutba.

1213. ISTO **1046.**

U rukopisu je zabilježeno kasnije: حلى صغير .

L. 125; 21,5 × 16. *Nasḫ-ta'līq*, sitan, složen. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Papir bijel, čvrst; povez polukožni.

Prepisao Fayḍullāh b. Ismā'īl Ğannatīzāde (Dženetić), 17. zul-kade 1238/1822.

(قد تم هذا الكتاب عن يد اضعف العباد فيض الله بن اسمعيل الشهير بجنتى زاده ...
فى ماه سبع عشر من ذى القعدة لسنة ثمان وثلثين ومائتين والف ..)

Na početku je sadržaj, napisan rukom prepisivača. Uvakufio Mustafa-beg Dženetić, sin Fejzullaha (prepisivača), za svoje muško potomstvo, 3. ševala 1289/1872 (v. bilješku i lični pečat na naslovnoj stranici).

1214. Zbirka (مجموع) , 26 1652.

L. 211; 24 × 18. *Nasḫ*, sa nešto *ta'līqa*, slab, složen, pisan širokim perom. U pisanju ima znatnih grešaka. Po rubovima mnogih listova ima komentara i glosa, pisanih rukom istog prepisivača. Papir žućkast i bijel, deblji; listovi su dohvaćeni vlagom, oštećeni i prosuti. Povez polukožni, oštećen.

1. L. 1—2. حاشية على الديباج الحلبى

لا قكرمانى

U rukopisu je crvenim mastilom napisan izblijedio naslov:

هذا رسالة حاشية على الديباج الحلبى لكرمانى افندى

Kraća glosa (tumačenje) uvoda djelu *Ḥalebī-ṣagīr* (مختصر غنية المتملى), (v. br. 1185, 1196). Napisao Muḥammad b. Muṣṭafa Aqkermānī, umro 1174/1760. Ovu glosu ne navode izvori koji su nam pristupačni.

Početak:

الحمد لله الذى جعل العبادة مفتتح السعادة اللام فى الحمد للاستغراق او الحقيقة ...
لانها بين الذات والصفات لا للاختصاص

Završetak je:

..وما يفيد الظن يوجب العمل لا العلم وما يفيد اليقين يوجب العلم والعمل كما هو المقرر
فى الاصول هذا اخر ما اردنا جمعه وانا الفقير الى الله القدير محمد الاقكرمانى ... تمت تماما ؟

Osnovni tekst podvučen je crnom linijom.

2. L. 2—4. حاشية على ديباج الحلبى

لحمزه افندى ؟

Druga kraća glosa uvodu *Ḥalebī-ṣagīra*. Napisao neki Ḥamza-efendi, — kako se teško može pročitati u rukopisu, jer je pismo na dotičnim mjestima izblijedilo i nečitko. Ko je taj pisac, nije nam poznato, jer je u vremenu od IX do XII stoljeća po H. bilo više uleme sa tim imenom. Vjerovatno je to pisac Risale o trgovini (v. I, 170).

Početak:

الحمد لله الملك الستار الكريم العزيز الغفار الذى بيده الملك وهو الواحد القهار والصلاة
والسلام على سيد الانبياء وسند الابرار ... والحمد من الازل الى الأبد ثابت

Završetak je: من تحريرات حمزه افندى رحمه الله

3. L. 5—42. شرح رسالة ايها الولد

للخادمى

Komentar poučnoj risali. ايها الولد . Osnovnu risalu napisao je Abu Ḥāmid Muḥammad al-Gazali (v. I, 68), a ovaj komentar napisao je Abū Sa'īd Muḥammad b. Muṣṭafa al-Ḫādimī, umro 1178/1764.

OM I, 297

Početak:

الحمد لله رب العالمين التباس من اول الفاتحة فلا افضل لكونه تعليمه تعالى

Osnovni tekst podvučen je crnom linijom.

4. L. 42—44. رسالة فى الطريقة النقشبندية

Kratka risala o nakšibendijskom redu. Držimo da je pisac prethodno navedeni Abū Sa'īd al-Ḫādimī (v. OM I, 297).

Početak:

الحمد لله وسلام على عباده الذين اصطفى اما بعد فان الطريقة النقشبندية ... هى طريقة
الصحابة رضوان الله تعالى عليهم

5. L. 44. رسالة فى حق لا اله الا الله

للبركوى

Kratka risala (vjerovatno nepotpuna, jer se ovdje nalaze samo tri reda), o tumačenju prvog islamskog načela (vjerovanje u Boga). Napisao Muḥammad b. Pir 'Alī al-Bargivī, umro 981/1573.

Početak: لا اله الإ الله نفى واثبات والمنفى لا عين له فعلى من وقع النفى

6. L. 44—48. رسالة فى حق لا الا الله

لموسى بن احمد البركات

Risala o istoj temi kao prethodna. Napisao Mūsā b. Aḥmad al-Barakāt (al-Barakātī, iz prve polovine XII/XVIII stalјeća). To je, zapravo, tumačenje i razrada prethodne Bergivijine risale.

Početak: الحمد لله الذى لا اله سواه المنجى من النار من قال لا اله الا الله

7. L. 48—50. الرسالة النقشبندية فى حق الذكر

Risala o nakšibendijskom redu, od nepoznatog pisca.

Početak:
الحمد لله وحده والصلوة على من لا نبى بعده مع من تبعه وجمعه وفرده وبعد فشرائط
النقشبندية الاعتقاد الصحيح اولا والتوبة الصادقة

Na listu 50. nalazi se odlomak iz Ǧurǧānijinog komentara djelu *al-Mawāqif*, s područja akaida. (المقصد الثالث عشر فى المواقف)

8. L. 51. رسالة فى تفسير الآية : ولا تركنوا الى الذين ظلموا

لاسماعيل حق

Kratka risala o tumačenju ajeta 113, u suri *Hūd*. Napisao Ismā'īl Ḥaqqī, umro 1137/1724.
AM I, 219.

Početak poslije besmele:
ولا تركنوا الركون هو الميل اليسير والخطاب لرسول الله ﷺ ومن معه من المؤمنين اى ولا
تميلوا ادنى ميل

9. L. 51b—55. رسالة الوظائف فى حق المحتضر والميت

للخادمى

Risala, koja sadrži vjerska pravila i propise o postupku sa čovjekom na umoru i sa umrlim. Napisao Abū Sa'īd al-Ḫādimī. Prema nekima naslov je: كتاب وظائف الموت ili رسالة فى حق الموت ili رسالة الموتى
GAL, S. II, 664; Ahlwardt II, 647.

Početak:
الحمد لمن جعل آخر كلامنا ان شاء الله لا اله الا الله ... وبعد فيقول الفقير الى الله
الخادمى ابو سعيد محمد الخادمى هذه وظائف بديعة

10. L. 55a. رسالة فى حق القهوة

Kratka risala o kahvi, sa vjerskog gledišta. Napisao Abū Sa'īd Muḥammad al-Ḫādimī.
OM I, 298.

Početak:
هذه رسالة للفاضل النحرير ابى سعيد الخادمى يسر الله له الفوز الدائمى فى حق القهوة
وفى بعض الحواشى عن شرح ابن الحجر على اللباب طال الاختلاف فى القهوة

11. L 55b. رسالة فى حق الدخان

Kratka risala o pušenju duhana sa vjerskog gledišta, od prethodnog pisca (Hadimije, v. 850,7).
OM I, 298.

Na listu 56a nalazi se odlomak nekog rada, također o duhanu.

Početak mu je:
باسمه سبحانه ... احسانه اعلم ان ما يمكن ان يستدل حظرية الدخان اندراجه تحت
عموم نصوص التبذير والاذى والخبائث والبدعة المردودة

12. L. 56b—65. رسالة فى حق قرائت القرآن

لابى سعيد الخادمى

Risala o pravilnom učenju Kur'ana. Prema nekima, naslov je: رسالة الترتيل. Napisao Abū Sa'īd Muḥammad b. Muṣṭafa al-Ḫādimī.
GAL, S. II, 664; Ahlwardt I, 205.

Početak:
الحمد لله الذى جعلنا من أهل القرآن وجعل تلاوته وترتيله افضل طاعات اهل الايمان ... اما
بعد فلما كان قرائة القرآن

13. L. 65—81. شرح على وصية الامام الاعظم
للخادمى

U rukopisu je naslov: هذه حاشية للخادمى على وصية الامام الاعظم

Komentar risali وصية الامام الاعظم o islamskom vjerovanju, — što ju je napisao Abū Ḥanīfa Nu'mān b. Ṯābit, umro 150/767 (v. I, 364). Ovaj komentar napisao je Abū Sa'īd al-Ḫādimī. To je prema rukopisu. Inače, ovom komentaru, od ovog pisca, ne nalazımo spomena u izvorima, koji su nam pristupačni.

Početak:

الحمد لله رب العالمين والسعادة الابدية للمتقين ... لما مرض ابو حنيفة لعل وجه تأخير هذه الوصايا الى وقت المرض ... قال اعلموا يا اصحابى واخوانى الظاهر ان المراد من الاصحاب والاخوان ما هو اعم من الحاضرين

Završetak je:

.. وفى حق الكافر اولئك اصحاب النار هم فيها خالدون والدلالة فيها حمل الخلود على الدوام اما ابتداء او تبق ؟ ما يدل على التأبيد نحو خالدون فيها ابدا تمت

14. L. 81—87.. رسالة النصائح والوصايا
للخادمى

U rukopisu je naslov: هذه وصيتنامه للمولانا خادمى افندى

Risala koja sadrži savjete i poruke prijateljima. Napisao Abū Sa'īd al-Ḫādimī.
OM I, 297.

Početak:

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام ... وبعد فايها الصالح الاخ التقى والفالح الملح المحب النقى نوّر الله قلبى وقلبكْ بانوار قدسية

15. L. 87—93. رسالة فى حق الدعوات

Prema nekima naslov je: رسالة فى حق التسبيح والتحميد

Risala o dovi i slavljenju Boga *(zikru)*. Napisao Abū Sa'īd al-Ḫādimī. Gornji, prvi naslov je prema rukopisu.
OM I, 297.

Početak:

وصايا متعلقة بحفظ الاوقات فان كنت متعبدا بطريق المتصوفة المتسننة فقد ذكرناه فى رسالة مخصوصة وان بالعبادة الظاهرة فتفصيلها فى حصن الجزرى ... لكن لنذكر نبذا منها

16. L. 93—103. انقاذ الهالكين

Risala o uzimanju nagrade i plate za učenje Kur'ana. Napisao Muḥammad b. Pir 'Alī Bergiwī (v. I, 479).

17. L. 103—105. ايقاظ النائمين

Kratka risala o obavljanju raznih pobožnih djela za novac, od prethodnog pisca (v. I, 361).

Na listu 106—107 je izvadak iz komentara prethodnoj risali (حاشية ايقاظ النائمين) od istog autora. U rukopisu je još zabilježen naslov, pored navedenog: رسالة لمولانا بركوى محمد افندى .

Početak ovog dodatka je:

قال المصنف وبعض الناس جهلوا مرادنا فردّوه رجما بالغيب

18. L. 107—111. الصحائف القدسية
او
الاحاديث القدسية

U rukopisu je naslov: حدبث قدسى i كتاب الموعظة .

Zbirka četrdeset hadisa *qudsiyye*, od nepoznatog sabirača. Hadisi su dati u obliku propovijedi *(mev'iza)*, v. I, 363 i 383.

Početak je ovdje:

الحمد لله جاعل الموعظة تذكرة للعباد وتقوية للمتقين من المسلمين الى العبادة والصلاة على صاحب الملة الظاهرة ... كتاب الموعظة فيه حسنات نافعة ... الموعظة الاولى يقول الله تعالى عجبت لمن ايقن بالموت كيف يفرح .. الموعظة الثانية يقول الله تعالى شهدت نفسى لنفسى

U rukopisu je naveden 31 hadıs.

19. L. 112—11 ذخر المتأهلين فى تعريف الاطهار والدماء

Risala o prirodnim običajima kod žena i o vjerskom čišćenju u braku. Napisao Muḥammad b. Pīr 'Alī Bargiwī, umro 981/1573. To je, zapravo, kratak priručnik (ılmihal) o navedenim pitanjima.

GAL II, 441.

Početak: الحمد لله الذى جعل الرجال قوامين على النساء وامرهم بوعظهن

20. L. 116—120. رسالة فى الموضوعات

للامام الصغانى

Risala o apokrifnim hadisima. Napisao Ḥasan b. Muḥammad aṣ-Ṣagānī, umro 650/1252 (v. I, 74).

21. L. 120—121. رسالة فى بيان مذاهب المتصوفة

Kratka risala o pravcima u misticizmu. Napisao Abū Ḥafṣ 'Omar b. Muḥammad b. Aḥmad an-Nasafī, umro 537/1142.

GAL, S. I, 762.

Početak·

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على محمد وآله وصحبه اجمعين اما بعد فهذه
كتاب فى بيان مذاهب المتصوفة من تصانيف نجم الملة والدين عمر النسفى ... اعلم ان ارباب
التصوف اثنى عشر فريقا واحد منها على الطريق المستقيم

22. L. 121—122. العقائد النسفية

Kratka dogmatika od prethodnog pisca (v. I, 247, 407).

23. L. 122—124. رسالة فى امارات القيمة

Risala o znacima i pojavama, koje će nastati pred smak svijeta, od nepoznatog pisca.

Početak:

روى عن حذيفة بن اليمان رضه انه قال حج بنا رسول الله عليه السلام حجة الوداع ثم
اسند بظهره المحراب ثم بكا حتى بلّ عارضيه فقال حذيفة : حبيى يا رسول الله ما يبكيك

Završetak je:

ثم يغلق باب التوبة حتى لا يعود يصعد لاحد من عمل ولا من صدقة شيء فلذلك قوله
تعالى يوم يأتى بعض آيات ربك لا ينفع نفسا ايمانها ... صدق الله العظيم

24. L. 124—125. رسالة فى حق السلام

Kratka risala o islamskom pozdravu (selamu), od nepoznatog pisca. Sabrato po raznim djelima, a govori, uglavnom, o prilikama, u kojima ne treba nazivati selam.

Početak:

الحمد لله الذى جعلنا من امة محمد وجعلنا ممن يسلم عليه ... اما بعد فهذه رسالة معمولة
فى حق السلام الذى كان خارج الصلاة وقد تتبعت احد عشر كتابا معتبرة فوجدت المواضع
التى يكره فيها السلام

25. L. 126—139. شرح الفقه الاكبر

لابى المنتهى

Komentar Abu Hanifinom djelu o akaidu *al-Fiqh al-akbar* (v. I, 65 i 396).

Osnovni tekst podvučen je crnom linijom. Po širokim rubovima ima dosta glosa.

26. L. 139—211. منهاج العابدين

للامام الغزالى

Djelo o pobožnosti, čistoći duše i čistom životu, kao putu u raj (»put pobožnih«). Napisao Abū Ḥāmid Muḥammad b. Muḥammad al-Gazālī, umro 505/1111.

GAL I, 423.

Početak:

حدثنى الشيخ الفقيه الزاهد الصالح عبد الملك بن عبد الله رحمه الله تعالى (قال) املا
علىّ شيخى الاجل الامام الزاهد ... حجة الاسلام ابو حامد محمد بن محمد الغزالى ... هذا
الكتاب وهو آخر كتاب صنفه ولم يلتمسه منه الاخواص اصحابه وهو الحمد لله الملك الحكيم
الجواد الكريم العزيز الرحيم

Cijelu zbirku prepisao (što se može zaključiti, sudeći po rukopisu), Maḥmūd b. Ibrāhīm b. Maḥmūd, u medresi u Travniku, u četvrtak mjeseca rebiul-evela 1240/1824.

(تم كتاب منهاج العابدين ... على يد العبد الضعيف ... محمود بن ابراهيم بن محمود
... قد وقع الفراغ من تسويده يوم الخميس وقت الضحى فى شهر ربيع الاول فى مدرسة
تراونيك سنة ... اربعون ومائتين والف)

Na naslovnoj stranici pod t. 1 nalazi se sadržaj ove zbirke, ispisan rukom prepisivača. Prema tome sadržaju vidi se, da je na kraju zbirke izgubljeno petnaestak lista, i četiri posljednje risale, ispisane na njima. Na završetku, poslije gornjeg datuma, i potpisa, prepisivač je napisao jednu bilješku na arapskom jeziku, u kojoj preporučuje prijateljima, da prouče ovo djelo (*Minhağ*...) i da po njemu rade u svom životu. Iz te bilješke vidi se, da je on kao učenik travničke medrese prilično dobro vladao arapskim jezikom. Potom on čini dovu piscu ovog djela, prepisivaču i onima, koji budu djelo čitali. Zatim se nalaze poučne izreke i fetve na arapskom i turskom jeziku.

1215. كنز الدقائق **3604.**

Djelo o hanefijskom fikhu. Napisao Ḥāfiẓuddīn Abu'l-Barakāt 'Abdullāh b. Aḥmad b. Maḥmūd an-Nasafī, umro 710/1310. Djelo je sažet priručnik iz fikha, koji sadrži praktična pitanja. Mnogo je komentarisano.

GAL II, 196.

Početak:

الحمد الله الذى اعزّ العلم فى الاعصار واعلى حزبه فى الامصار ... قال الفقير ... ابو
البركات عبد الله بن احمد بن محمود النسفى

L. 120; 22,5 × 15,5. *Nasḫ* starinski, pisan vještom rukom, vokalizovan. Naslovi su pisani krupnim slovima crnim mastilom. Na kraju rukopisa nedostaje poglavlje o diobi nasljedstva (كتاب الفرائض). Po marginama mnogih listova ima komentara i glosa, koji su većinom pisani kasnije drugim rukopisom. Papir tamnobijel, starinski, deblji, neki listovi su oštećeni crvotočinom; povez kožni, omotan u zeleno platno.

Prepisao Ḥaği Maḥmūd b. Aḥmad b. Muḥammad b. Ilyās b. 'Oṯmān, u mjesecu ramazanu 734/1333.

(تم الكتاب والحمد لله ربّ العالمين ... وقع الفراغ من يد العبد الضعيف ... حاجى
محمود بن احمد بن محمد بن الياس بن عثمان كتب فى الشهر المبارك المعظم رمضان سنة اربع
وثلثين وسبعمائة ...)

Na naslovnoj stranici su bilješke s područja fikha i pouka u stihovima. Na uzdužnom rubu prve stranice i na još nekim mjestima nalazi se bilješka bez datuma, ali, čini se, stara, u kojoj se kaže, da je rukopis »uvakufio merhum Mavlana Ramadan Halifa b. Turhan, umro u mjestu (selu) Kupguli(?)«, a zatim u produženju nalazi se potpis: el-Hadž Sinan el-merhum.

(وقف مرحوم مولانا رمضان خليفة بن طورخان المتوفى فى قرية كپكلى الحاج سنان
خليفة المرحوم)

U vrhu prve stranice je bilješka, u kojoj se kaže da je vlasnikom rukopisa postao Ibrahim b. eš-Šejh Ismail. (To je Ibrahim-efendija Opijač iz Mostara). Na kraju su bilješke s područja fikha, hadisa, tesavvufa i akaida (rasprava o tumačenju pojmova iman i islam).

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1216. ISTO **3874.**

U rukopisu je kasnije stavljen naslov: كنز الدقائق . Primjerak je nepotpun s početka. Prvo poglavlje ovdje je: باب التيمم .

L. 117; 23,5 × 16. *Nasḫ*, sa nešto *ta'līqa*, starinski, pisan vještom rukom, krupnije, u razmaknutim redovima, vokalizovan. Po marginama listova i između redaka ima dosta sitno pisanih komentara i glosa. Papir tamnožućkast, starinski, deblji, listovi su znatno dohvaćeni vlagom i mnogi napadnuti bakterijama, a neki oštećeni crvotočinom i dugim vremenom, naročito po rubovima; povez platneni, nov.

Prepis je dovršen oko 20. džumadel-ahira 755/1354.

(وفرغ عن تنميقه وقت الظهر ... عشرين جمادى الآخر سنة خمس وخمسين وسبعمائة
رحم الله من نظر ودعا لكاتبه الحقير)

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1217. ISTO **713.**

U rukopisu je zabilježen naslov: كنز الدقائق

L. 208; 22 × 16. *Ta'līq*, sa nešto *nasḫa*, pisan krupnije, u razmaknutim redovima. Po marginama mnogih listova i između redaka, naročito s početka, ima komentara. Papir tamnobijel, deblji, čvrst, prvi list oštećen; povez kožni, sa otiskom ornamenata na koricama.

Prepisao Yūnus b. Ḥasan, u četvrtak mjeseca džumadel-ahira 968/1560.

(وقد وقع الفراغ من تحرير هذه النسخة الشريفة فى شهر جمادى الآخر فى يوم پنشنبه ...
وكتبه الضعيف النحيف ... يونس بن حسن فى تاريخ سنة ٩٦٨)

Na početku su bilješke s područja fikha, zatim bilješka, u kojoj se kaže, da je vlasnikom rukopisa postao Abdulbaki b. Ibrahim. Na završetku se nalaze prigodne izreke, koje je napisao prepisivač. (U jednoj kaže, da je ljudski život kratak i da je mnogo truda uložio u prepisivanje ovog djela, pa se boji, da će poslije njegove smrti rukopis ipak biti prodan za jeftine pare). Potom slijede bilješke s područja fikha i hadisa, pisane također rukom prepisivača.

Uvakufio Džinozade Abdulbaki-efendija (v. bilješku i pečat u rukopisu).

1218. ISTO **3060.**

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: كتاب كنز الدقائق .
Primjerak je nepotpun na kraju.

L. 106; 17 × 12,5. *Nasḫ* starinski, pisan širokim perom, uvježbanom rukom, mjestimice vokalizovan. Naslovi su pisani crnim mastilom. Listovi 22—31 i jedan list na kraju dopisani su kasnije drugim rukopisom. Po rubovima nekoliko listova u sredini ima komentara, koji su kasnije napisani. Papir tamnobijel, starinski, deblji, nekoliko lista na kraju dohvaćeni su vlagom i oštećeni; povez polukožni, oštećen.

Rukopis potječe iz XVI stoljeća.

Na polijepljenoj naslovnoj stranici nalazi se zabilježen gornji naslov i dva pečata, jedan zavještača i drugi ove biblioteke.

Uvakufio H. Omer-efendija Pruščak 1284/1867 (v. bilješku i pečat na l. 2).

1219. Zbirka (مجموع) , 2 **4023.**

L. 145; 20 × 14. *Nasḫ* krupniji, mjestimice vokalizovan. Papir bijel, deblji, čvrst, mnogi su listovi dohvaćeni vlagom; povez kožni, omotan u zeleno platno.

1. L. 1—103. ISTO

U rukopisu je zabilježeno: كنز الدقائق من الفقه

Listovi 2—9 dopisani su kasnije drugim rukopisom. Na marginama malog broja listova ima nešto komentara.

2. L. 104—145. تحفة الملوك

Kratko djelo o obredoslovlju (*ibādāt*, — v. br. 1029,[1]).

Po marginama nekih listova ima nešto komentara.

Prepisao oba djela Ṣādiq b. Ibrāhīm, u mjesecu zul-hidže — na dan Arefe, 1046/1636, kako se vidi iz bilješke na kraju pod t. 2.

(قد وقع الفراغ من هذه النسخة الشريفة على يد العبد الضعيف صادق بن ابراهيم فى
شهر ذى الحجة فى يوم عرفة سنة ست والف واربعين)

Na početku pod t. 1 je kratka dova. Na naslovnoj stranici je krupno, slabim rukopisom, napisana posljednja sura iz Kur'ana. Tu je i bilješka sa imenom ranijeg vlasnika (Muhamed b. Hasan-efendi el-Mostari — iz Mostara). Na posljednjoj stranici je sadržaj.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1220. ISTO kao br. 1215. **246.**

Na rubu naslovne stranice zabilježen je naslov: كنز الدقائق

L. 130; 27 × 19. *Nasḫ* starinski, lijep, pisan krupnije, u razmaknutim redovima, mjestimice vokalizovan. Po širokim marginama i između redaka ima komentara i glosa, pisanih sitno i lijepo, — čini se —, rukom istog prepisivača. Posljednja tri lista dopisana su kasnije drugim rukopisom. Papir tamnobijel ili žućkast, deblji; povez polukožni.

Rukopis, vjerovatno, potječe iz XVII stoljeća.

Na početku, na drugom zaštitnom listu, nalaze se bilješke s područja fikha i jezika, ime jednog ranijeg vlasnika (Salih b. Ibrahim), te sadržaj, — što je napisano kasnije. Na naslovnoj stranici su također bilješke s područja fikha, dva nečitljiva pečata ranijih vlasnika, poučni stihovi na turskom jeziku, te bilješka sa imenom ranijeg vlasnika (Husejn, — glavni carski astronom — سر منجان خاصه).

1221. ISTO **920.**

L. 141; 22,5 × 17,5. *Nasḫ-ta'līq*, jednostavan, krupniji, pisan u razmaknutim redovima. Mnogi listovi dopisani su kasnije drugim rukopisom, Po rubovima i između redaka starijeg, osnovnog, dijela ima komentara. Papir tamnobijel i bijel deblji; povez polukožni.

Rukopis potječe iz XVIII, a dopisani dio iz XIX stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu i na naslovnoj stranici nalaze se bilješke s područja fikha. Na prvoj stranici, u vrhu, je bilješka i jednostavan lični pečat ranijeg vlasnika (Ibrahim Hilmi, 1128/1715, koji je, kako se čini, i prepisivač).

1222. ISTO 2485.

U rukopisu je zabilježen naslov: كنز الدقائق

L. 131; 19,5 × 12. *Nasḫ* lijep. U vrhu prve stranice nalazi se jednostavan unvan u blijedim bojama. Stranice su s početka obrubljene širokom zlatnom linijom. Papir tamnobijel i bijel, glat, mnogi listovi su oštećeni crvotočinom, naročito po rubovima; povez kožni, oštećen, sa ornamentima na koricama.

Rukopis potječe iz prve polovine XVIII stoljeća.

Na naslovnoj stranici zabilježena je magična riječ za čuvanje knjiga, te imena dvojice ranijih vlasnika (Čelebi-zade Ismail Asim, 1170/1756. i Mustafa Hatibzade, u medresi merhum Abdurrahim ...?). Tu su i dva pečata, stariji i noviji, Gazi Husrev-begove biblioteke. Na nutarnjoj strani druge korice nalazi se kratka dova, napisana kasnije.

1223. تبيين الحقائق 149.
شرح كنز الدقائق للزيلعى

Komentar prethodnom djelu *Kanz ad-daqā'iq*. Napisao Faḫruddīn Abū Muḥammad (prema nekim rukopisima i izvorima: Abū 'Amr) 'Oṯmān b. 'Alī az-Zayla'ī, umro 743/1342.

GAL II, 196; ḪḪ II, 1515; Ahlwardt IV, 126.

Svezak prvi, sadrži tumačenje od početka djela do poglavlja: كتاب البيوع Od ovog primjerka ovdje se nalazi samo ovaj prvi svezak. U rukopisu je naslov: الجزء الاول من الزيلعى على متن الكنز .

Početak:

الحمد لله الذى شرح صدور العارفين بنور هدايته وزينها بالايمان وما الهمها من حكمته

L. 463; 28,5 × 20. *Nasḫ*, složen, pisan širokim perom, uvježbanom rukom. Papir bijel, glat, čvrst; povez kožni, sa oranmentima na koricama, omotan u zeleno platno.

Rukopis, vjerovatno, potječe iz druge polovine XVII stoljeća.

Na početku se nalazi sadržaj.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1224—1225. ISTO 3760, 3746.

Kompletan primjerak u dva sveska, od kojih svaki ima svoj poseban inventarski broj, kako je gore označeno.

L. 390 (I) + 397 (II); 31,5 × 21. *Nasḫ* čitak, pisan širokim perom, složen. Stranice su obrubljene sa dvije crvene linije. Po širokim marginama samo nekih listova ima glosa. Papir bijel, deblji, glat, čvrst; povez kožni, popravljen, sa ornamentima na sredini korica.

Svezak prvi, naslov je ispisan rukom prepisivača:

الجزء الاول من كتاب تبيين الحقائق شرح كنز الدقائق للامام العالم العلامة المحقق المدقق

وحيد دهره وفريد عصره الشيخ فخر الدين الزيلعى

Sadrži komentar od početka djela do kraja poglavlja: كتاب الوقف .

U vrhu prve stranice ima jednostavan unvan. Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i širokom zlatnom linijom. Na kraju je bilješka prepisivača:

تم الجزء الاول بحمد الله تعالى وعونه من شرح كنز الدقائق المسمى بتبيين الحقائق

تصنيف ابى عمرو فخر الدين عثمان الحنفى الشهير بالزيلعى

Svezak drugi, nastavak prethodnog. Naslov na rukopisu je: الجزء الثانى من كتاب تبيين الحقائق . Sadrži tumačenje od poglavlja كتاب البيوع do konca djela.

Prepisao oba sveska, kako se to vidi po rukopisu, Badr b. Aḥmad al-Qillatī(?), u drugoj polovini XVII, ili prvoj polovini XVIII stoljeća. Prepisivač, koji se potpisao na kraju prvog sveska, nije označio datuma.

كتبه العبد الفقير الى الله تعالى ... بدر بن احمد القلّتى (؟)

Na početku svakog sveska nalazi se sadržaj. Na naslovnoj stranici je naslov i bilješka sa imenom ranijeg vlasnika (Ahmed b. Muhamed b. Selim b. Mustafa, 1163/1749).

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1226. ISTO **178.**

Komplet koji se sastoji od dva dijela u jednom svesku. Na početku prvog dijela naslov je: هذا كتاب الزيلعى ف الفقه , a na naslovnoj stranici drugog dijela (l. 398) napisan je potpun naslov:

الجزء الثانى من شرح الكنز المسمّى بتبيين الحقائق
شرح كنز الدقائق تأليف العالم العلامة ... فخر الدين عثمان الزيلعى

L. 807 (397 + 410), 30,5 × 21. *Nasḫ*, složen. Naslovi su mjestimice napisani crnim mastilom, a podnaslovi plavim. Prve dvije stranice obrubljene su sa tri crne, jednom crvenom i jednom širokom zlatnom, a ostale jednom crnom i sa dvije crvene linije. U vrhu prve stranice nalazi se prazno mjesto za unvan, koji nije izrađen. Po širokim marginama samo nekoliko listova s početka ima nešto glosa. Papir bijel, glat, čvrst; povez kožni, sa ornamentima na koricama.

Prepisao Muḥammad b. ʻAbdullāh al-Mālikī, i to prvi dio u ponedjeljak 5. ramazana, a drugi dio u četvrtak 3. zul-hidžeta 1141/1728.

(نجز الجزء الاول من شرح التبيين ويليه الجزء الثانى من اول البيوع وذلك يوم الاثنين
المبارك خامس رمضان المعظم سنة ١١٤١ – نجز هذا الكتاب – الجزء الثانى – صبيحة يوم
الخميس المبارك الموافق لثلاث خلت من شهر ذى الحجة الحرام اختتام سنة احد واربعون –
كذا – ومائة الف من الهجرة النبوية على يد كاتبه العبد الضعيف المسكين المنكسر خاطره لقلة
العمل والتقوى ... محمد بن عبد الله المالكى مذهبا غفر الله له)

Iz Šehdi-efendine biblioteke (v. pečat u rukopisu).

1227—1228. رمز الحقائق **3890, 3599.**

فى شرح كنز الدقائق للعينى

Komentar djelu *Kanz ad-daqā'iq*. Napisao Badruddīn Abū Muḥammad Maḥmūd b. Aḥmad al-ʻAynī al-Ḥanafī, umro 855/1451.

GAL II, 197; S. II, 266.

Komentar je prilično sažeto djelo. Dovršeno je 818/1415. U uvodu pisac kaže, da je djelo napisano u znak zahvalnosti Bogu, što ga je spasio neke teške bijede i nevolje, u koju su ga bili stavili neki njegovi zavidnici (»a svako, ko ima vrijednosti i vrlina, ima i zavidnika«). U radu se je služio komentarom Zejleije, koga mjestimice navodi.

Komplet u dva sveska, od istog prepisivača.

L. 427 (I) + 484 (II). *Nasḫ*, pisan uvježbanom rukom, mjestimice vokalizovan. Osnovni tekst pisan je crvenim mastilom. Po marginama samo nekih listova, naročito s početka, ima glosa. Papir bijel, glat, čvrst; povez kožni, popravljen, sa ornamentima na koricama.

Svezak prvi, u kome je naslov: كتاب رمز الحقائق بشرح كنز الدقائق للعينى , sadrži tumačenje od početka djela do poglavlja: كتاب البيوع

Početak:

ان اجدّ (وفى بعض النسخ اجل) ما يستهل به اللسان بالبيان واسد ما تستمد به
الاركان من الجنان حمد مبدع فرق اثمار العلم عن اكمام الاذهان ... وبعد فان الفقير ... ابا
محمد محمود بن احمد العينى ... يقول لما امتحنت بما امتحن به من هو محسود اما لعلمه وفضله

U vrhu prve stranice nalazi se jednostavan unvan u bojama. Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i širokom zlatnom, a ostale sa dvije crvene linije. Istaknute riječi, samo s početka, podvučene su crvenom crticom, a poslije mjestimice crnom. Kod nekih naslova stavljena je riječ ders (lekcija, predavanje), što označava teme predavanja, koja je neki učenjak držao po ovoj knjizi.

Svezak drugi, nastavak prethodnog, sadrži komentar od poglavlja كتاب البيوع do konca djela. U vrhu prve stranice nalazi se također jednostavan unvan. Sve ostale stranice obrubljene su kao u prvom svesku.

Prepisao oba sveska Ḥasan an-Namrasi(?), ili an-Nimayrī(?), 1166/1752.

Bilješka sa datumom, slabog sastava, na kraju prvog sveska glasi:

تم الجزء الاول من العينى فى ثمانية عشر من شهر جماد اول – كذا – من سنين الف
ومائة وخمس وستين على يد كاتبه الفقير الى الله حسن النمرسى ؟ الشافعى غفر الله له ولوالديه

Bilješka prepisivača na kraju drugog sveska glasi:

وكان الفراغ من هذه النسخة الجليلة ستة عشر مضت من شهر ربيع آخر – كذا – من
سنين الف ومائة ست وستين على يد كاتبه الفقير الى الله حسن النمرسى ؟

Na početku svakog sveska nalazi se sadržaj.

Na naslovnoj strani prvog sveska, ispod naslova, nalaze se bilješke, pisane rukom prepisivača. Tu su prigodni stihovi, među kojima su dva stiha, za koja se kaže, da ih je Fahruddin Razija imao običaj napisati na svojim knjigama. Ispod toga je bilješka s područja fikha o dijeljenju novca iz ostavštine umrlog, kao naknadu za njegove izostavljene namaze *(iskati-salat)*. Na rubu se nalaze dva nejasna stiha, za koja se u bilješci kaže, da imaju tu tajanstvenu moć, da čuvaju knjigu od moljaca.

(عينان عينان لا عينان مبصرة في كل عين من العينان نونان

نونـــان نونـــان لم يكتبهما قلم كل نون من فى النونان عينان

خاصيتها ان الكتاب الذى فيه هذان البيتان اعلاه لا تاكله القراضة)

Na kraju se nalazi nekoliko pitanja *(mes'ele)* s područja fikha. Na rubovima mnogih listova nalazi se krupno pisana riječ وقف .

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1229. شرح الكنز لملامسكين 1741.

Komentar djelu *Kanz ad-daqā'iq*. Napisao Mu'īnuddīn Muḥammad b. Ibrāhīm al-Herewī — Munla Miskīn, umro 954/1547.

ḤḤ II, 1515; Ahlwardt IV, 129; GAL II, 197.

(Datum smrti autora naveden je različito u raznim izvorima).

Naslov u rukopisu je:

كتاب شرح الكنز فى الفقه على مذهب الامام الاعظم ابى حنيفة النعمان بن ثابت الكوف

... تاليف الامام العالم العلامة الشيخ محمد الشهير بملامسكين

Brockelmann (n. m.) kaže da ovaj komentar nosi naziv *Tabyīn al-ḥaqā'iq*, što je, držimo, pogrešno. Komentar je kratak i sažet.

Svezak prvi (الجزء الاول) i jedini koji se ovdje nalazi od ovog primjerka. Sadrži komentar od početka djela do poglavlja كتاب البيوع .

Početak poslije besmele:

ربّ يسّر ولا تعسّر آمين الحمد لله هو الوصف بالجميل الاختيارى سواء تعلق بالفضائل أو بالفواضل واللام للجنس والمراد مطلق المسمى

L. 166; 21 × 15,5. *Nasḫ* sitan, složen. Osnovni tekst pisan je crvenim mastilom. Prve dvije stranice obrubljene su širokom zlatnom, a ostale sa dvije crvene linije. Papir bijel, deblji, čvrst; povez kožni, sa utisnutim ornamentima na koricama.

Prepisao Muṣṭafā b. Muḥammad b. 'Oṯmān, bez oznake datuma, ali je rukopis iz XVIII stoljeća.

(هذا آخر ما انتهى الينا من النصف الاول على التمام ... ويليه اول النصف الثانى وهو كتاب البيوع ... وكتبه الفقير مصطفى بن محمد بن عثمان)

Na kraju je jedna stranica iz poglavlja كتاب اللقيط , na pojedinim stranicama označeni su tabaci (الكراسى).

Iz Kantamirine biblioteke, čiji se znak (petokraka zvijezda) nalazi na naslovnoj stranici.

1230. ISTO 3590.

Jedan svezak (المجلد), u dva dijela, koji sadrži komplet djelo. Naslov u rukopisu je:

كتاب شرح كنز الدقائق لمؤلفه المحقق الاعظم مولانا منلامسكين

L. 369 (168 + 201); 20,5 × 15,5. *Nasḫ*, raznih vrsta, od različitih prepisivača. Osnovni tekst pisan je većim dijelom crvenim mastilom, a mjestimice pisan je crnim mastilom i podvučen crvenom linijom. Po marginama samo nekih listova ima nešto glosa. Papir bijel i tamnobijel, deblji; povez kožni, oštećen, sa jednostavnim ornamentima na koricama.

Prvi dio (الجزء الاول) sadrži tumačenje od početka djela do kraja poglavlja كتاب الوقف , a drugi dio (الجزء الثانى) od poglavlja كتاب البيوع do konca djela.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na početku su dvije dove i sadržaj, što je pisano kasnije. Na naslovnoj stranici je gornji naslov, te imena ranijih vlasnika (eš-Šejh Omer . . ., Hadži Ahmed el-Ipeki — iz Peći — koji je rukopis kupio u gradu Kairu, prilikom povratka sa Hadža, 1235/1819). Slična bilješka nalazi se i u vrhu druge stranice:

ثم انتقل بعناية المجيد الى افقر العبيد الحاج احمد الايپكى ... – بن الحاج مصطفى افندى – باشترائه بمدينة مصر القاهرة عند العودة من الحج الشريف فى سنة ١٢٣٥

Potom je postao vlasnikom Alajbegzade — Alajbegović — Salih Hilmi b. Ibrahim, koji je primjerak uvakufio za Karađoz-begovu medresu u Mostaru 1304/1886.

ثم انتقل الى يد احقر الورى الاى بكزاده صالح حلمى بن ابراهيم وجعله وقفا فى مدرسة
قره كوزبك محمد پاشا سنة اربع وثلاثمائة والف

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1231. ISTO 3925.

Naslov u rukopisu je: كتاب شرح كنز الدقائق لمولانا محمد مسكين

L. 319; 21,5 × 16,5. *Nasḫ* čitak, pisan širokim perom. Osnovni tekst pisan je crvenim mastilom. Po rubovima listova ima lijepo i sitno pisanih glosa. Papir žućkast, tanak; listovi 230—250 izgubljeni; povez kožni, sa utisnutim lijepim ornamentima na koricama.

Prepisao Muḥammad b. ʻAlī al-Qurašī al-Ḥanefī, u petak 21. zul-kade 1155/1742.

(وكان الفراغ من تعليق هذا الكتاب المبارك يوم الجمعة واحد وعشرين ذى القعدة من
شهور سنة خمسة وخمسين ومائة والف ... على يد افقر العباد ... محمد القرشى الحنفى ابن
على)

Na naslovnoj stranici je gornji naslov, te dvije bilješke i lični pečati ranijih vlasnika. (Prvi vlasnik je sam prepisivač čije su ime i pečat prebrisani. Ispod toga se potpisao kao vlasnik: Ahmed b. Muhamed b. Selim b. Mustafa, »Bošnjak Mostarac«, koji je kupio ovaj rukopis u mjesecu rebiu'l-evelu 1162/1748).

فى نوبة افقر العباد محمد بن على القرشى الحنفى – انتقل بالشراء الشرعى فى ملك
الفقير الى الله تعالى احمد بن محمد بن سليم بن مصطفى بشناق الموستارى فى شهر ربيع الاول
من شهور سنة ١١٦٢ من الهجرة النبوية ...

Ovaj drugi vlasnik je učeni mostarski muftija Ahmed el-Mostari, pisac zbirke fetvi, umro 1190/1776. Ispod navedenih bilježaka nalaze se prigodni stihovi, koji se susreću na mnogim rukopisima, te kraća bilješka s područja fikha u stihu i u prozi, pisana rukom prepisivača.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1232. (نثر) الدر الثمين على شرح العلامة مسكين 926.
حاشية الحموى على شرح الكنز لمنلامسكين

Glosa prethodnom Munla Miskinovom komentaru djela *Kenz ad-daqā'iq*. Napisao as-Sayyid Aḥmad b. Muḥammad al-Ḥamawī al-Ḥanafī, umro 1098/1686.

GAL, S. II, 266.

U rukopisu je naslov napisan rukom prepisivača:

كتاب نثر الدر الثمين على شرح الشيخ الامام مسكين لاستاذنا خاتمة المحققين العلامة
المرحوم الغنى عن التعريف السيد الشريف احمد بن محمد الحموى الحنفى ...

Iz tog naslova vidi se da je prepisivač ovog rukopisa autorov učenik. On dalje u uvodu kaže da su ovo »vrijedne glose« koje je on našao među autorovim rukopisima nakon njegove smrti i konačno ih uredio i prepisao, kao što je ranije sredio, redigovao i prepisao mnoge autorove radove, među kojima i njegov komentar djelu *el-Kenz*, zvani كشف الرمز عن خبايا الكنز i dr. Naslov ovoj glosi, kaže on, dao je sam autor i to kako smo gore naveli — الدر الثمين على شرح العلامة مسكين . Ovaj vrijedni učenik, poštivalac autora i prepisivač njegovih djela, nije potpisao svog imena.

Glosa čini jedan omanji svezak, koji sadrži kompletno djelo, i dosta je kratka i sažeta.

Početak i uvod glase:

الحمد لله رب العالمين والعاقبة للمتقين والصلاة والسلام على سيدنا محمد وعلى آله
وصحبه اجمعين والتابعين لهم باحسان الى يوم الدين وبعد فهذه حواش نفيسة على شرح الكنز
للعلامة محمد مسكين ... وجدتها فى جملة ما وجدته من مسودات شيخى ختام المتأخرين
وعين اعيان المحققين شيخ الاسلام السيد احمد بن محمد الحنفى الحموى وقد كنت قدما بيّضت
شرحه على الكنز المسمى بكشف الرمز من خبايا الكنز . وبيضت شرحه على نظمه قواعد
الاشباه وغيرهما فاردت تبييض هذه الحواشى ايضا ليكثر نفعها ويدوم على الطالبين فوايدها وقد
سماها رحمه الله تعالى الدر الثمين على شرح العلامة مسكين . قوله هو الوصف اى الحمد لغة هو
الوصف .

L. 219; 20 × 15. *Nasḫ* čitak, pisan vještom rukom. U prepisu ima mjestimice jezičnih grešaka. Papir bijel, deblji, čvrst; povez polukožni.

Prepis je dovršen u ponedjeljak 21. safera 1119/1707.

(وكان الفراغ من هذه النسخة يوم الاثنين المبارك يوم الحادى والعشرون من صفر الخير
سنة تسعة عشر ومائة بعد الالف) .

Iz biblioteke Fejzijje medrese.

1233—1235. البحر الرائق شرح كنز الدقائق 3752, 3747, 3743.

Komentar djelu *Kanz ad-daqā'iq*. Napisao Zayn (Zaynuddīn, Zayn al-'ābidīn) b. Ibrāhīm b. Muḥammad Ibn Nuğaym al-Misrī al-Ḥanafī, umro 970/1562.

GAL II, 197; S. II, 266.

(Ne smije se pisca zamijeniti sa njegovim mlađim bratom i učenikom kome je bilo ime Omer, a koji je također pisao, — v. ranije objašnjenje pod br. 849).

Tri sveska koji su pisani istim rukopisom i uređeni na isti način, sadrže cijelo djelo, tj. do kraja poglavlja كتاب الاجارة (v. HḪ II, 1515 i Šaḍarāt VIII, 358).

Početak: الحمد لله الذى دبّر الانام بتدبيره القوىّ وقدّر الاحكام بتقديره الخنىّ

L. 355 (I) + 410 (II) + 315 (III) = 1080; 31 × 21. *Nasḫ* sitan, složen. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Papir bijel, deblji, čvrst, mnogi listovi dohvaćeni su vlagom i oštećeni crvotočinom; povez platneni, nov.

Svezak prvi, ima naslov:

هذا كتاب الجزء الاول من البحر الرائق شرح كنز الدقائق تأليف الشيخ الامام العالم
العلامة ... الشيخ زين بن نجيم

Sadrži tumačenje od početka djela do poglavlja: كتاب النكاح .

Svezak drugi, nastavak prethodnog. Naslov mu je: الجزء الثانى من البحر الرائق شرح كنز الدقائق . Sadrži tumačenje od poglavlja كتاب النكاح do kraja poglavlja كتاب الوقف .

Svezak treći, nastavak prethodnog, pod naslovom: الجزء الثالث من البحر الرائق شرح كنز الدقائق . Sadrži tumačenje od početka poglavlja كتاب البيع do kraja poglavlja باب فسخ الاجارة .

Prepisao cijelo djelo 'Abdulqādir b. Muḥammad al-Ḥanafī ad-Dimašqī (iz Damaska), u vremenu od ponedjeljka krajem mjeseca rebius-sani 1143. do noći uoči nedjelje 27. šabana 1144/1730—31, kako se to vidi na kraju prvog i trećeg sveska.

(تم هذا الجزء المبارك على يد افقر الورى ... عبد القادر بن محمد الحنفى مذهبا الدمشقى
بلدا وذلك فى ضحوة نهار الاثنين المبارك فى اواخر شهر ربيع الثانى الذى من شهور سنة الف
بمائة وثلاثة واربعين ...

وهذا آخر ما وجد من البحر الرائق شرح كنز الدقائق لمولانا الشيخ زين بن نجيم رحمه
الله . تم بحمد الله ... ليلة الاحد السابع والعشرين من شهر شعبان المبارك الذى من شهور سنة
الف ومائة واربعة واربعين من الهجرة النبوية)

Na početku svakog sveska nalazi se sadržaj, pisan crvenim mastilom. Na naslovnim stranicama je naslov, pisan rukom prepisivača.

Pored naslova u prvom svesku nalazi se kratka bilješka s datumom rođenja i smrti autora. Ispod toga je krupno pisana bilješka u kojoj se kaže da je vlasnikom rukopisa postao Hadži Muhamed b. Emrullah-efendi Šamzade(?) el-Bosnevi (Bošnjak), muftija u Travniku, 1147/1734.

(مما اودعه الزمان واداره الدوران الى سلك ملك الفقير الحاج محمد المفتى بتراونيك ابن
امر الله افندى الشهير بشام زاده البوسنوى سنة ١١٤٧)

Ispod toga je slab otisak njegova ličnog pečata u kome je upisano: عبده يا خفىّ الالطاف نجّنى مما اخاف محمد . U drugoj bilješci kaže se da je rukopis naslijedio od svog oca, prethodnog vlasnika, sin mu Muftizade (Muftić) Hadži Salih. Ispod njegove bilješke je također njegov lični pečat u kome je upisano:

مفتى زاده الطاف خدايه صالح

Uvakufio Ali Galib-paša Stočević za biblioteku svoje tekije u Mostaru 1258/1842 (v. o tom bilješku i pečat u rukopisu).

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1236. ISTO 3904.

Treći svezak (المجلد الثالث) od kompleta koji je izgubljen, izuzev ovog sveska. Na donjem prerezu listova napisano je:

كتاب الطلاق من البحر الرائق. Sadrži tumačenje od početka poglavlja كتاب الطلاق do poglavlja كتاب الاعتاق . U biblioteci je zaveden kao nastavak prethodnog sveska, što nije ispravno, iako mu je sličan po pismu, formatu i povezu.

L. 508; 22 × 15,5. *Nasẖ*, pisan širokim perom. Istaknute riječi podvučene su mjestimice crvenom crticom. Papir bijel, deblji, čvrst; povez kožni, sa pozlaćenim ornamentima na koricama.

Prepis je dovršen 5. džumadel-ula 1193/1779.

(تم الجزء بعون الله وحمده ويليه كتاب الاعتاق وكان الفراغ من كتابته فى ٥ جماد اول
سنة ١١٩٣ على يد كاتبه والله اعلم)

Na rubovima listova s početka i na kraju napisana je riječ: وقف .

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1237. ISTO 3900.

Drugi svezak (المجلد الثانى من البحر الرائق) nekog kompleta, od koga se sačuvao samo ovaj svezak. Rukopis je nepotpun na kraju. Sadrži tumačenje od poglavlja كتاب النكاح do podnaslova djelomično باب التعليق u poglavlju كتاب الطلاق .

L. 359; 22,5 × 16. *Nasẖ* čitak, pisan krupnijim perom, uvježbanom rukom. Istaknute riječi podvučene su crnom ili crvenom crticom. Papir bijel, deblji, čvrst; mnogi listovi, naročito pri kraju, dohvaćeni su vlagom. Povez kožni, popravljen, sa pozlaćenim ornamentima na koricama.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na rubovima listova s početka i na kraju nalazi se krupno napisana riječ: وقف .

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1238. تكملة البحر الرائق شرح كنز الدقائق 3751.

Dopuna prethodnom komentaru *al-Baḥr ar-rā'iq*. Rukopis pripada prethodnom primjerku, sa kojim čini komplet. Ova dopuna pripisuje se raznim autorima. U ovom rukopisu je kao pisac naveden Sirāğuddīn 'Omar b. Ibrāhīm Ibn Nuğaym, brat komentatora, umro 1005/1596. To se vidi u naslovu, koji je napisan rukom prepisivača, a koji glasi:

كتاب تكلة البحر الرائق شرح كنز الدقائق للشيخ الامام الهمام الشيخ عمر بن نجيم
صاحب النهر الفائق شرح كنز الدقائق رحمه الله

Međutim, izvori koji su nam pristupačni, to ne potvrđuju. U GAL (II, 197, S. II, 266) i Kairo (I, 411) kaže se da je pisac Muḥammad b. Husayn b. 'Alī at-Tūrī al-Miṣrī, živio oko 1138/1725. Ovaj datum njegova života zabilježen je na nekim njegovim djelima. Brockelmann (GAL, n. m.) pogrešno kaže, da je ovaj pisac umro 1004/1595, kao što pogrešno kaže da je ovo djelo glosa. Taj autor naveden je i u štampanim izdanjima ovog djela (المطبعة العلمية بمصر من سنة ١٣١١). Ismail-paša (Ḏail I, 316) navodi da je pisac *Takmile* 'Abdulqādir b. 'Oṯmān al-Qāhirī, umro 1026/1617.

Jedan svezak (مجلد) , sadrži tumačenje od početka poglavlja كتاب الاجارة do konca djela. Na donjem prerezu napisano je: الرابع من شرح الكنز .

Početak nakon besmele:

كتاب الاجارة لما فرغ من بيان تمليك الاعيان بغير عوض وهو الهبة شرع فى بيان تمليك
المنافع بعوض وهو الاجارة

L. 329; 31 × 21. *Nasẖ* sitan, složen, od dvojice prepisivača. Prvu polovinu (140 lista) prepisao je očito isti prepisivač, koji je prepisao i prethodna tri sveska, kojima je ovo četvrti svezak. Drugu polovinu ove dopune prepisao je drugi prepisivač. Papir i povez su kao kod prethodna tri sveska, mnogi listovi oštećeni su crvotočinom.

Prepisao (drugu polovinu rukopisa) Aḥmad b. Ḥasan al-Magribī al-Mālikī, u Damasku, mjeseca safera 1148/1735.

(انتهى بحمد الله وحسن عونه فى شهر صفر سنة ثمانية واربعين ومائة والف فى دمشق
الشام على يد العبد الفقير ... احمد بن الحسن المغربى المالكى ...)

Na početku je sadržaj, pisan crvenim mastilom, i istim rukopisom, kao što je pisan sadržaj u prethodnim svescima. Na naslovnoj stranici, ispod naslova, su bilješke o ranijem vlasniku i uvakufljenju rukopisa, kao na naslovnim stranicama prethodnih svezaka.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1239. النهر الفائق بشرح كنز الدقائق 192.

Komentar djelu *al-Kanz*. Napisao Sirāğuddīn 'Omar b. Ibrāhīm b. Muḥammad Ibn Nuğaym, umro 1005/1596. (To je mlađi brat i učenik prethodno navedenog Zayn Ibn Nuğayma, pisca komentara istom djelu).

GAL II, 197; Kairo I, 471.

Jedan svezak (مجلد) , koji sadrži tumačenje od početka djela do kraja poglavlja باب الحضانة . Pisac u uvodu hvali osnovno djelo i kaže da ga je zbog njegove vrijednosti sa ljubavlju proučavao, pa mu tako počeo pisati i komentar, u kome je, kako kaže, ispravio mnoge sumnje i pogrešna mišljenja kasnijih komentatora, među kojima naročito i neka mišljenja »svoga učitelja i brata Zaynuddina«.

Početak: احمدك يا من اظهر ما شاء لمن شاء من كنوز هدايته

L. 412; 29 × 21. *Nasḫ*, pisan uvježbanom rukom, na brzinu. Osnovni tekst pisan je crvenim mastilom. Papir bijel, deblji, čvrst; povez kožni, oštećen, sa ornamentima na sredini korica.

Prepis je dovršen 1015/1607, kako se to vidi iz bilježaka na rubu mnogih listova, u kojima se kaže, da je djelo prepisano iz autografa i sravnjeno sa originalom. S te strane, ovaj rukopis ima naročitu važnost kao ispravan primjerak. U jednoj od posljednjih spomenutih bilježaka naveden je datum: zulkade 1016/1607.

(بلغ مقابلة على خط مؤلفه وكتب من خطه فى شهر القعدة الحرام سنة ١٠١٦) .

Na početku i na kraju nalazi se nevještom rukom napisano ime ranijeg vlasnika (Ahmed b. Emrullah b. el-Hanefi?). Na naslovnoj stranici, pored naslova, nalaze se dva stiha u pohvalu ovog djela. U vrhu prve dvije stranice nalazi se krupno i lijepo pisana bilješka, u kojoj se kaže, da je rukopis uvakufio Hadži Muhamed-paša. Tu je i njegov krupni ovalni pečat, u kome je upisan datum: 1166/1752. Na kraju se nalazi bilješka, pisana — čini se — rukom prepisivača, u kojoj se iznose i osuđuju neki loši običaji, koji su se u to doba mogli vidjeti u Emevijskoj džamiji u Damasku, naročito prilikom ramazana.

Iz biblioteke Fejzijje medrese u Travniku, čiji se pečat nalazi na početku i na kraju rukopisa.

1240. الفرائد فى حل المسائل والقواعد 187.

شرح الكنز لبالى زاده

Komentar djelu *el-Kenz*. Napisao Maulā Muṣṭafa b. Bāli (Bāli-zade) b. Sulaymān b. Yūsuf, umro 1069/1658. Gornji naslov je prema ḤḪ. Naslov u uvodu rukopisa pak glasi: الفرائد فى حل المسائل والفوائد .

ḤḪ II, 1515—16; GAL, S. II, 267.

Jedan svezak (مجلد) , sadrži komplet djelo.

Početak:

سبحان من خص عباده بجلائل النعم الوافية وجعلهم مجدّين فى صرف الهمم الكافية

U uvodu pisac kaže, da je djelo napisano u vrijeme sultana Ibrahim-hana, 1049—1058/1640—1648). Rad je dovršen 9. zulhidže 1049/1639, u Istanbulu, kako to sam autor kaže na kraju.

(وصل بعناية الفياض اللطيف الى الخاتمة بيد العبد الضعيف مصطفى بن بالى بن سليمان بن يوسف مع اشتغال وتشتت بال فى يوم عرفة من ذى الحجة لسنة تسع واربعين والف بدار السلطنة السنية العثمانية)

L. 397; 30 × 19,5. *Ta'līq* složen, pisan uvježbanom rukom. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Stranice su obrubljene sa tri tanke crne i širokom zlatnom linijom. U vrhu prve stranice nalazi se unvan, u kome je izrađeno poljsko cvijeće u bojama, na zlatnoj podlozi. Papir bijel, glat, čvrst; povez kožni, oštećen, sa utisnutim ornamentima na koricama; bio je umotan u tanko zeleno platno, koje se poderalo.

Rukopis potječe iz XVII stoljeća.

Na početku se nalaze bilješke sa imenima ranijih vlasnika (Muhamed-efendija Sulejman-efendizade, koji je kod nekog rukopis povjerio, Ahmed b. Husejn, kadija u Trgovištu i »vojni kassām« — والقسام العسكرى — službenik šeriatskog suda za ostavine, rješavanje i čuvanje ostavine vojnih lica — 1102/1690; Osman b. Husejn, 1140/1727). Po tom se nalazi sadržaj. Na naslovnoj strani je zabilježena cijena knjige (45 groša, 50 groša), te imena dvojice vlasnika (Mustafa kadija, 1152/1739, Salih kadija, 1172/1758). Ispod ovih imena nalaze se lični pečati, u kojima su upisani gornji datumi.

1241. ISTO 3762.

Jedan svezak, sadrži kompletno djelo. Na donjem prerezu listova napisan je naslov: فرائد على الكنز .

L. 487; 30 × 19. *Ta'līq*, vrlo lijep, pisan rukom vještog kaligrafa. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. U vrhu prve stranice nalazi se unvan, u kome je upisan naslov: شرح الكنز . Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i širokom zlatnom, a ostale crvenom linijom. Rečenice, samo na prvoj stranici, rastavljene su krupnijim zlatnim tačkama. Po rubovima nekih listova ima glosa. Papir bijel, glat, čvrst; mnogi listovi s početka dohvaćeni su znatno vlagom, tako da je mjestimice i pismo oštećeno. Povez kožni, oštećen, sa lijepim pozlaćenim ornamentima na koricama, koji su također oštećeni. Primjerak je bio veoma lijepo opremljen.

Rukopis, vjerovatno, potječe iz XVII stoljeća. Na početku je bilješka na turskom i perzijskom jeziku, pisana krupno i veoma lijepo, u kojoj se kaže da je djelo posvećeno sultanu Ibrahim-hânu (vladao 1640—1648).

(سلطان سلاطين جهان وخاقان كشور ستان امن وامان كيخسرو غلام ورستم انتقام
سيكندر صولت وبهمن احتشام
پادشاه هفت كشور وشهنشاه اهالى پرور
السلطان بن السلطان السلطان ابراهيم خان
حضر تلرينك نام شريفلرينه تحرير اولنمشدر)

Tu se nalaze i bilješke s područja fikha, od kojih je prva fetva na turskom jeziku, sa potpisom Ibrahim Saraji, te sadržaj, pisan lijepo, rukom prepisivača. Na naslovnoj stranici, u vrhu, nalazi se bilješka, u kojoj se kaže, da je ovaj rukopis uvakufila Fatima, kći Husejn-age Hadžiselimovića (وقفت هذا الكتاب المستطاب فاطمة بنت حسين اغا الحاج سليم زاده). Tu su, na rubu, potpisi i lični pečati dvojice ranijih vlasnika (Abdullah-efendi Šejhizade i Ahmed-beg b. Muhamed-beg, koji kaže da je rukopis dobio u posjed putem nasljedstva). Na kraju se također nalaze bilješke s područja fikha.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1242. الكافى شرح الوافى 418.

ناقص فى اوله وآخره

Komentar djelu *al-Wāfī* o hanefijskom fikhu, što smo ustanovili proučavanjem teksta. Rukopis je inače nepotpun na početku i na kraju. Oboje napisao Abu'l-Barakat 'Abdullāh b. Aḥmad b. Maḥmūd Hāfiẓuddīn an-Nasafī, umro 710/1310.

ḪḪ II, 1997; Ahlwardt IV, 124; AM I, 464.

Na marginama listova 61 i 65 nalaze se kratke bilješke, koje su, iako pisane kasnije, dosta starog porijekla i koje su unekoliko nejasne, ali su važne za utvrđivanje identičnosti djela. Evo tih bilježaka:

1) na l. 61:

الى هنا من شرح الكافى وما بعد هذا الى اربعة اوراق ليس منه بل من شرح آخر وكأن
الكاتب لم يظفر بالكافى وكتب ما كتب الى ان ظفر به لئلا يبقى الكتاب ناقصا

2) na l. 65:

الى هنا ليس من الكافى
بل من شرح آخر كأن كاتبه لم يظفر بالكافى وكتب من غيره قدر اربعة اوراق

Na osnovu ovih bilježaka moglo bi se misliti, da je ovdje riječ o djelu *al-Kāfī* što ga je napisao al-Ḥākim aš-Šahīd Muḥammad b. Muḥammad al-Ḥanafī (umro 334/945) i o jednom od njegovih komentara što su ih napisali: Aḥmad b. Manṣūr al-Isbiğābī (umro 480/1087) i Šams al-a'imma Muḥammad b. Aḥmad as-Saraḫsī (umro 483/1090). No, autor ovog rukopisa poziva se na neke pisce koji su živili poslije ovih komentatora, pa je isključeno da bi ovo moglo biti njihovo djelo. Kad je to tako, onda se može uzeti kao sasvim logično, na osnovu navedenih bilježaka, da je ovdje riječ o djelu *al-Wāfī* i njegovom komentaru *al-Kāfī* od an-Nasafije — kako smo to gore naveli, — jer je an-Nasafi živio poslije svih pisaca navedenih u ovom rukopisu i mogao se služiti njihovim navedenim djelima. Osim toga, autor ovog rukopisa kaže na jednom mjestu (v. l. 20): لما قررت فى شرح مختصر الاصول , a zna se da je Abu'l-Barakāt an-Nasafī napisao komentar usulskom djelu المنتخب فى اصول المذهب (od Ḥusamuddin Muḥammad b. Muḥammad al-Ahsikaṭi-je, umro 644/1246), na koji se misli ovdje u navedenom tekstu. Ovaj rukopis, po svom stilu, nije komentar u, već odavno, uobičajenom smislu, u kome se jasno razlikuje osnovni tekst — *matn* — od komentara — *šarḥ*. Ovdje imamo cjelovit, jedinstven tekst, kao kod svakog samostalnog djela (bez komentara). Ovo je, dakle, šerh (komentar) u ranijem klasičnom smislu, po kome se proširena slobodna prerada nekog kraćeg djela naziva takođe *šerh*.

Početak prvog podnaslova (*faṣl*) ovdje glasi:

فصل نقصان النصاب فى اثناء الحول لا يضرّ ان كمل النصاب فى طرف الحول

Početak prvog poglavlja — كتاب الصوم (v. l. 8):

هو فى اللغة الامساك قال خيل صيام وخيل غير صائمة تحت العجاج واخرى تعلك

اللجا اى ممسكة عن العلف وغير ممسكة وفى الشرع

L. 300; 28 × 18. *Nasḫ* starinski, sa nešto *ṭa'līqa*. Istaknute riječi podvučene su crticom. Na rubovima nekih listova ima glosa. Papir je tamnožućkast, deblji, listovi su pri povezu mnogo isprometani; povez kožni, popravljen, sa otiskom ornamenata na koricama.

Rukopis vjerovatno potiče iz XV ili XVI stoljeća. Na prvom zaštitnom listu nalazi se naslov, stavljen kasnije (rukom Mehmeda Handžića).

Iz Kantamirine biblioteke.

1243. خزانة المفتين 2132.

(القطعة الرابعة)

Posljednji dio (veći fragmenat) djela o fikhu, što ga je napisao Ḥusayn b. Muḥammad as-Samankānī, 740/1339. Datum smrti autora nije poznat.

ḤḪ I, 703; GAL II, 163; S. II, 204.

Ovaj primjerak je bio raspoređen na četiri dijela, od kojih se ovdje nalazi samo posljednji, četvrti dio (القطعة الرابعة) , koji je također nepotpun. Prvo poglavlje, koje se ovdje navodi, je: فصل فى الاجارة الفاسدة .

Naziv pisca, po Brockelmannu (n. m.) i još nekima (AM I, 314) je as-Sam'ānī, a taj je naziv po mjestu Sem'ān, u Siriji (v. QA IV, 2628). Po tome, pisac bi bio porijeklom iz Sirije. Međutim, u našem rukopisu, na kraju, nalazi se prepis bilješke samog autora, u kojoj je napisano, mjesto riječi es-Sem'ānī, — السميقانى (es-Semīqānī), — što je, držimo, u prepisu iskrivljeno od السمنقانى (es-Semenkānī), — po mjestu ili kraju سمنقان (Semenqān) ili سمنكان (Semenkān), u okolini Nejsabura, u Perziji (v. QA IV, 2630). Po ovoj bilješci, i po još jednoj, koja se nalazi na rubu istog lista, može se sa velikom sigurnošću zaključiti, da je pisac iz tih krajeva (iz Perzije), a ne iz Sirije. U istim bilješkama navodi se rodno manje mjesto pisca (Fernevmed — فرنومد — ?) koje nam je nepoznato.

Evo tih bilježaka:

كتب المؤلف بخطه فى آخر كتابه : هذا آخر كتاب خزانة المفتين وقد اثبت به على ما
اسست من تلك القواعد واجتهدت فى التوفيق بين المسائل واخترت فيه ما هو المعوّل فى الباب
وذكرت ما هو الاصح من المذاهب فى الكتاب والحمد لله رب العالمين وصلى الله على محمد وآله
الطيبين فرغت من هذه المسوّدة المباركة يوم الخميس السابع من المحرم سنة اربعين وسبعمائة يدُ
المؤلف الفقير الى الله تعالى الحسين بن محمد بن الحسين الحنفى السميقانى (كذا فى الخط
والصواب : السمنقانى او السمنكانى) محتدا الفرنومدى منشأ ومولدا غفر الله تعالى ذنوبه ...

Druga, kraća bilješka, na margini, glasi:

وكتب مؤلف الكتاب الحسين بن محمد الحنفى فى فرنومد صانها الله تعالى عن الحدثان مع
جميع البلدان

. ḤḪ (n. m.) navodi taj naziv kao kod nas.

L. 197; 21,5 × 15,5. *Nasḫ*, pisan uvježbanom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Po rubovima nekih listova ima komentara. Papir tamnobijel, deblji, čvrst; povez kožni, oštećen i rastavljen od listova.

Prepis je dovršen u ponedjeljak 8. dan ramazana 969/1561.

(قد فرغ انامل كاتب هذه القطعة الرابعة من النسخة الشريفة الموسومة بخزانة المفتين وهو
ضعيف عباد الله المقرّ بكثرة ذنوبه ... من تسويدها يوم الاثنين الثامن من شهر رمضان المبارك
([illegible]

Na početku se nalazi pečat preprodavca knjiga iz Sarajeva (Munamed-age Aganagića) — i sadržaj, napisan kasnije. Po tom se nalazi jedna bilješka, bez datuma i potpisa, pisana bez tačaka, slabim arapskim jezikom, u kojoj neko kaže, da mu je ovaj primjerak povjerio na čuvanje Mustafa Sabri-efendija Glođo (Glođzade), iz Sarajeva, kadija, smijenjen sa suda u Tešnju. Na kraju se nalaze bilješke sa područja fikha, od kojih su mnoge izbrisane zbog vlage.

1244. انفع الوسائل الى تحرير المسائل 3662.

Djelo o raznim pravnim pitanjima, koja se često susreću u sudskoj praksi. Sabrao i sredio Ibrāhīm b. 'Alī b. Aḥmad aṭ-Ṭarsūsī al-Ḥanafī, Burhānuddīn, umro 758/1356.

GAL II, 79; S. II, 87.

Početak:

الحمد لله الذى نور قلوب العلماء بمصابيح خلاصة الرعاية وخصهم بكشف الاسرار
فاصبحت هممهم العلية تسمو الى غاية النهاية ...

L. 199; 21 × 16. *Ta'līq* krupniji, pisan uvježbanom rukom, na brzinu. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Po rubovima nekih listova ima malo komentara. Papir bijel, deblji, čvrst; povez kožni, omotan u zeleno platno.

Prepisao Ḥamza b. Muḥammad b. Ḥamza, bez oznake datuma, ali je rukopis, čini se, iz XVII stoljeća.

(قد وقع الفراغ من تسويد هذا الكتاب المبارك على يد العبد المذنب ... حمزه بن محمد
بن حمزة ...)

Na naslovnoj stranici nalaze se dvije kratke biografije pisca uzete iz dva djela: الغرف العلية فى تراجم متأخرى الحنفية i تاج تراجم . U prvoj se kaže, da je pisac umro 857/1453, što je, držimo, greška prepisivača, a ispravno je, kako smo gore naveli. Tu se nalaze još i prigodni stihovi o vrijednosti rukopisa, te ime i lični pečat ranijeg vlasnika (Abdurrahman b. Hasan el-Logavi). U vrhu prve dvije stranice nalazi se krupno pisana bilješka na turskom jeziku, u kojoj se kaže, da je rukopis uvakufio Ahmed-aga, za opća predavanja u gradu Mostaru. Bilješku je napisao Muhamed, glavni liječnik —.

(بو كتاب عزتلى باب السعادة اغاسى احمد اغانك قصبه موستارده وضع ايتدكلرى
درس عام لكه وقف در حرره الفقير محمد رئيس الاطبا)

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1245. Zbirka (مجموع) , 4 **537.**

L. 99; 22,5 × 16. *Nasḫ* krupniji, jednostavan, pisan u proredu. Papir bijel, deblji, čvrst; povez polukožni, oštećen.

1. L. 1—11. كتاب الفاظ الكفر

Rasprava o griješnim riječima, koje izvode iz islama. Napisao Muḥammad b. Ismā'īl b. Maḥmūd b. Muḥammad Badr ar-Rašīdī, umro 768/1366.

GAL II, 80; S. II, 88.

Početak:

قال الشيخ الامام العلامة محمد بن اسماعيل بن محمود بن محمد المعروف ببدر الرشيدى
اما بعد فان الناس لما فسدت قلوبهم فسد سائر بدنهم وفشا منهم ما فشا من الكذب والنميمة
والتهالك على الدنيوية

U pisanju ima grešaka, a i u sadržaju. Rasprava je sabrana iz raznih fikhskih djela, koja pisac označava kraticama. U uvodu je naveo sve te izvore i oznake (kratice) za njih.

(Ovoj risali napisan je komentar na turskom jeziku, v. kasnije br. 1612,[1] — turski rukopisi).

2. L. 11—34. الباب الثالث من جامع اللطائف فى الأخلاق

Poglavlje o ćudoređu iz nekog djela zvanog جامع اللطائف koje nam je nepoznato.

Početak:

الباب الثالث من جامع اللطائف فى الأخلاق المحمودات او المذمومات وفيه فصول فصل
فى الاخلاق الحسنات قال الله تعالى وانك لعلى خلق عظيم وقال النبى عليه السلام

3. L. 35—38. (رسالة فى الاستنجاء)

Kratka risala o čišćenju poslije obavljanja prirodne potrebe, od nepoznatog pisca. Vjerovatno je to izvadak iz nekog fikhskog djela.

Početak:

الحمد لله وسلام على عباده الذين اصطفى اعلم انه يسنّ الاستنجاء وهو ازالة النجو اى ما
يخرج من البطن بنحو حجر ومدر

4. L. 39—99. شرح مراح الارواح
بالتركية

Komentar arapskoj gramatici *Marāḥ al-arwāḥ*, na turskom jeziku, od nepoznatog pisca. Osnovno djelo napisao je Aḥmad b. 'Alī b. Mas'ūd, u VIII/XIV stoljeću. Rukopis je nepotpun na kraju.

Početak:

قال المفتقر الى الله اللهه محتاج ايتدى الودود اويله الله كه ودود در يعنى سوبجيدر مؤمنلرى
احمد بن على بن مسعود كيمدر مفتقر احمد در

Osnovni tekst podvučen je crnom linijom.

Prepisao pod t. t. 1—2 al-Hāǧǧ 'Oṯmān b. Ismā'īl b. Ramaḍān b. 'Oṯmān, muderis u medresi Altun Alem u Novom Pazaru, 26. muharema 1190/1776, kako je to zabilježeno na kraju pod t. 2. Pod t. t. 3—4 prepisao je ('Ālim?) Muḥammad b. Ḥamza, 3. rebiul-ahira 1109/1697.

1246. ISTO kao br. 1245. **2842.**

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: رساله سى كفر الفاظ i — هذا كتاب الفاظ الكفر

L. 20 19 × 12. *Ta'līq* sitniji, složen, pisan vještom rukom. Papir bijel, potamnio, listovi dohvaćeni vlagom; povez polukožni, znatno oštećen.

Prepis potječe iz XVIII stoljeća.

كتاب الجواهر

1247. (جواهر الفقه) **3423.**

Djelo o osnovnim vjerskim principima i dužnostima, te pravilima o ponašanju za pripadnike derviškog reda *(tarikat)*. Napisao Ṭāhir b. Selām (Islām) b. Qāsim al-Anṣārī al-Ḫwārizmī Namadpūš. Djelo je dovršio 771/1369. u Egiptu.

GAL, S. II, 89.

To je jedna vrsta ilmihala (priručnika) o islamskom vjerovanju i vjerskim dužnostima. Gornji, prvi naslov i ime autora su prema ovom rukopisu, što je — držimo — najispravnije. Rad je raspoređen na deset poglavlja *(bab)*. Deseto poglavlje, pod naslovom: الباب العاشر في آداب السالكين , govori o pravilima lijepog ponašanja i duhovnog uzdizanja, što je namijenjeno prvenstveno za one, koji žele stupiti u derviški red.

Početak:

الحمد لله الذى هدانا لمعرفته واكرمنا بتقواه وطاعته وشرفنا بحمل امانته بعنايته بعد عجز ارضه وسمواته

Prema ḤḪ (I, 615), početak je drukčiji. (Po njemu, ime pisca je: Ṭāhir b. Qāsim b. Aḥmad, a početak je: الحمد لله الذى بيده مقاليد الأمور , što je, držimo, pogrešno).

U uvodu pisac izlaže, kako je nastalo ovo djelo, i navodi mnoge izvore, kojima se služio, kao i kratice za te izvore. Djelo je, vidi se, bilo popularno i mnogo čitano u islamskom svijetu.

L. 145; 21 × 15. *Ta'līq* i *nasḫ*, od ruku različitih prepisivača. S početka je više *ta'līq*, a u drugom, većem dijelu, je lijep *nasḫ*. Istaknute riječi, naročito s početka, podvučene su crvenom crticom. Po marginama malog broja listova ima nešto komentara. Papir tamnobijel, različite vrste; listovi su dohvaćeni vlagom, a neki i oštećeni. Povez kožni, oštećen.

Prepis dovršen 1003/1594. U bilješci o tom, koja se nalazi na kraju, ime prepisivača je namjerno izbrisano i mjesto njega napisano drugo ime (lažnog prepisivača, — Bajezid b. Hasan).

(علقه الفقير الحقير ... با يزيد بن حسن ؟! ..وذلك يوم الثلث فى الأوسط من ربيع الاول سنة ثلث والف)

Na nutarnjoj strani prve korice i na prvom zaštitnom listu nalazi se bilješka, pisana slabim rukopisom, i slabim arapskim i turskim jezikom pomiješano, u kojoj se kaže, da je rukopis uvakufio Abdullah-efendija Hrničić, sin Ibrahimov, iz sela Brijesnice kod Gračanice, 29. šabana 1303/1885. Na naslovnoj stranici nalazi se zabilježeno ime zavještača kao vlasnika, cijena knjige (pet groša), te jedan zapis za dobro pamćenje. Na posljednjoj stranici nalazi se također ime zavještača.

1248. ISTO **777.**

U rukopisu je naslov, napisan kasnije: كتاب جواهر الفقه

L. 196; 20,5 × 13,5. *Ta'līq* krupniji, pisan vještom rukom, u proredu. Kratice su pisane crvenim mastilom. Papir bijel, deblji, čvrst; povez polukožni, oštećen.

Prepisao Ḥasan b. Muṣliḥuddīn el-Požegawī (iz Požege, vjerovatno kod Novog Pazara, ili iz Slavonske Požege), u subotu 1. džumadel-evela 1048/1638.

(قد تم هذا الكتاب من يد اضعف العباد حسن بن مصلح الدين اليوژغوى غفر الله له ولوالديه ... وقع التحرير فى يوم السبت فى وقت الضحى فى غرة جمادى الاول لسنة ثمان واربعين والف)

Na drugom zaštitnom listu, s početka, nalazi se bilješka sa imenom i ličnim pečatom ranijeg vlasnika (Ibrahim Hilmi b. Sālih, 1101/1689), te sadržaj. Na naslovnoj stranici nalaze se dvije bilješke vjersko-poučnog sadržaja, od kojih je prva na arapskom, a druga na turskom jeziku. Na nutarnjoj strani druge korice ima bilješka na turskom jeziku, u kojoj se kaže, da je ovaj primjerak kupljen iz ostavine umrlog Mustafe Čelebije Beograđanina, od Hadži Bekra (Bećira), na javnoj rasprodaji u Beogradu, u prisustvu predstavnika zakona (vlasti), 29. muharema 1090/1679. — Kupac se nije potpisao.

(كتاب جواهر فقه مرحوم ومغفور بلغرادى مصطفى نك ما تركه سندن الحاجى بكر بدندن سوق سلطانيده شرع شريف محضر نده اشترا ايلدك الله سبحانه وتعالى حضرتلرى مبارك ايليه ايجنده اولان مسائل فقهيه ايله عمل ميسر ايليه سنة ١٠٩٠ فى محرم الحرام فى اليوم التاسع والعشرين)

1249. Zbirka (مجموع), 4 1195.

L. 146; 21 × 14,5. *Nasḫ* čitak, pisan vještom rukom, mjestimice vokalizovan. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Papir bijel, čvrst; povez polukožni.

1. L. 1—111. ISTO

U rukopisu je naslov: هذا كتاب الجواهر . Po marginama nekih listova ima komentara, pisanih rukom prepisivača. Kratice su pisane crvenim mastilom.

Na listovima 112—115 nalaze se bilješke i izvaci s područja fikha i tesavvufa.

Slijedeća tri lista su neispisana.

Listovi 116—118ᵃ sadrže bilješke s područja fikha, tariha, medicine, te dove.

2. L. 118—124. (شرح عقائد النسفى للطيبى)

Komentar Nesefijinom akaidu. Osnovno djelo napisao je Abu Ḥafṣ 'Omar b. Muḥammad an-Nasafī, umro 537/1142 (v. I, 247 i 407), a ovaj komentar napisao je Abu'l-'Abbās Aḥmad b. Sa'īd aṭ-Ṭībī al-Asadī, Šamsuddīn, čija nam je biografija nepoznata. Iz riječi prepisivača, u početku uvoda i njegova datuma prepisa na kraju pod t. 1, razumimo samo da je bio živ godine 1065/1654. Naslov djela i ime autora navedeni su prema rukopisu. Inače, o ovom komentaru i njegovom piscu ne nalazimo podataka u izvorima, koji su nam pristupačni. Istina, Brockelmann (GAL, S. II, 696) navodi pisca pod gornjim imenom (bez naziva aṭ-Ṭībī al-Asadī), spominje jedno drugo njegovo djelo, i kaže da je pisao 1081/1670, ali mu nigdje ne navodi ovo djelo. Moglo bi se ipak uzeti, da se tu radi o ovom našem piscu. Rad je kratak i sažet.

Početak poslije besmele:

قال الامام العالم العلامة شمس الدين اوحد العلماء اكمل الفضلاء ملك الكلام صاحب النظم والنثر ابو العباس احمد بن سيدنا السعيد الطيبى الاسدى متع الله المسلمين بحياته الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على سيدنا محمد واله اجمعين اما بعد فانى وجدت بيان الاعتقاد الذى صنفه الشيخ الامام العالم الزاهر نجم الدين ابو حفص عمر بن محمد بن احمد النسفى مختصرا جمع اصول مسائل الاصول فى مبانيه ولم اجد من اصحابنا من تعرّض لشرح مسائله وقام باقامة براهينه ودلائله فاحببت ان الوح الى ذلك بوجيز من القول ... قوله قال اهل الحق يجوز ان يكون المراد باهل الحق كل ذى عقل سوى السوفسطائية من اى دين وملة كان لانهم فى هذه المسئلة على الحق ...

Završetak je:

وعامة البشر من المؤمنين افضل من عامة الملائكة لانهم حصلت لهم درجة المحبة بالمتابعة ولم تحصل تلك الدرجة لعامة الملائكة والله اعلم والهادى الى طريق مستقيم

Listovi 125—131 sadrže bilješke i izvatke s područja tesavvufa i vaza, te dove.

3. L. 132—136. عقائد النسفى

Kraći priručnik o islamskom vjerovanju (v. I, 247 i 407).

4. L. 137—139. (يقول العبد) قصيدة بدء الامالى

Poznati spjev o islamskom vjerovanju (v. I, 67 i ovdje 899,⁵).

Na listovima 139ᵇ—146 nalaze se opet bilješke i izvaci s područja tesavvufa pod naslovom: القول فى اجتناب معاصى القلب , što je većinom uzeto iz Gazalijinih djela.

Prepisao cijelu zbirku isti, nepoznati prepisivač, u nedjelju 1. šabana 1065/1654, kako se to vidi u bilješci na kraju pod t. 1. (Prepisivač je, po svoj prilici, neko od učenika autora pod t. 2).

(قد وقع الفراغ من هذا الكتاب المستطاب فى يوم الاحد فى غرة شعبان فى سنة خمس وستين والف من هجرة النبى الامى)

Dva lista s početka ispunjena su bilješkama s područja fikha i poučnim izrekama (savjetima), što je također pisano rukom istog prepisivača.

Iz Šehdi-efendine biblioteke (v. pečat u rukopisu).

1250. ISTO kao br. 1247. **2005.**

U vrhu prve stranice zabilježeno je rukom prepisivača:

هذا كتاب الجواهر

L. 138; 20 × 12. *Ta'līq*, složen, pisan oštrim perom, uvježbanom rukom. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir tamnobijel, glat; mnogi listovi, naročito na kraju, dohvaćeni su vlagom. Povez polukožni, oštećen.

Prepisao 'Abdullāh b. Aḥmad, u medresi Merdbasanzade? 1092/ 1681.

(حرره عبد الله بن احمد غفر الله له .. فى مدرسة مردبصان زاده؟ فى سنة اثنى وتسعين
والف)

Na nutarnjoj strani prve korice i prvom zaštitnom listu nalaze se beznačajne bilješke, mnoge od njih na turskom jeziku, pisane radi vježbe, — te kraće dove. Slične bilješke nalaze se i na kraju, među kojima formulari punomoći za obavljanje vjenčanja u ime mladenaca.

Iz biblioteke Fejzijje medrese.

1251. ISTO **3652.**

U rukopisu je zabilježen naslov: جواهر الفقه

L. 187; 21 × 16. *Nasḫ*, jednostavan, pisan u proredu. Po rubovima nekih listova ima komentara. Papir tamnobijel, deblji; povez kožni, sa ornamentima na koricama, omotan u zeleno platno.

Rukopis, vjerovatno, potječe iz XVII stoljeća.

Na početku se nalaze bilješke s područja fikha na arapskom i turskom jeziku o prolaznosti ovog svijeta. Na rubu prve stranice i na kraju nalazi se krupniji pečat, u kome je upisano, lijepim sulusom, da je ovaj rukopis uvakufio Ali b. Hasan b. eš-Šejh el-Hadž Muhamed.

(وقف هذا الكتاب طلبا لمرضاة الله الملك الوهاب على بن حسن بن الشيخ الحاج محمد
...)

Na kraju se nalazi tumačenje jednog ajeta na turskom jeziku.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1252. ISTO **2127.**

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: جواهر الفقه . Primjerak je nepotpun s početka, izgubljeno je 58 lista.

L. 124; 20,5 × 14,5. *Nasḫ*, čitak, sitniji, pisan u poluproredu, uvježbanom rukom. Papir tamnobijel, glat, čvrst; povez kožni, oštećen.

Rukopis, vjerovatno, potječe iz XVIII stoljeća.

Na posljednjem listu nalazi se salavat i dova.

1253. ISTO **2170.**

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: جواهر الفقه

L. 131; 20 × 12. *Nasḫ-ta'līq*, sitniji, složen, pisan vještom rukom. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir tamnobijel, glat, čvrst; povez kožni, sa utisnutim ornamentima na koricama.

Rukopis potječe iz XVII stoljeća.

Na početku se nalazi kratka dova, koja se uči poslije namaza, a potom nekoliko patvorenih hadisa. Na naslovnoj stranici, nalazi se nečiji lični pečat, u kome je upisan datum: (10)82/1679, te pečat Gazi Husrev-begove biblioteke. Na rubu posljednje pisane stranice nalazi se bilješka na turskom jeziku, u kojoj se govori o broju ajeta u Kur'anu. Na kraju se nalazi nekoliko raznih bilježaka na turskom i arapskom jeziku. Tu je na prvom mjestu odulja bilješka o tzv. *salatul-validejn*, tj. o namazu, koji se klanja u svrhu da bi se, navodno, steklo zadovoljstvo svojih roditelja. Zatim su bilješke, u kojima se govori o nekim čudnim događajima i pojavama, koji će se desiti poslije hiljadite godine po Hidžri. U jednoj se kaže, da je jedan mladić (jigit), koji je bio mulazim (poručnik turske vojske) u Tešnju 1032/1622, otišao u Istanbul, a odatle, iz Rumelihisara, u Jemen. Nakon 3—4 godine poslao je majci pismo u kome joj, među ostalim, piše, da je u jednoj kasabi tamo vidio neke čudne visoke ljude, pa ne zna, šta li to znači! Po tom se nalaze recepti za neke lijekove i datum rođenja jedne osobe.

1254. ISTO **1507.**

U rukopisu je naslov: هذا كتاب جواهر الفقه

L. 178; 20,5 × 14,5. *Nasḫ* i *ta'līq*, pomiješani, pisani uvježbanom rukom. Po marginama nekih listova ima komentara. Papir tamnobijel, deblji; povez kožni, jednostavan.

Rukopis, vjerovatno, potječe iz XVIII stoljeća.

Na kraju se nalaze ızreke, kojima se izražava slava Bogu (zikr).

Uvakufio Bojozade Hasan-efendija, što se vidi iz njegova pečata u rukopisu.

1255. Zbirka (مجموع) , 8 1890.

L. 102; 20 × 15. *Nasḫ*, krupniji, pisan u proredu, i *ta'līq* u nekoliko lista na kraju, mjestimice vokalizovani. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Papir tamnobijel, glat; povez kožni, oštećen.

1. L. 1—38. زبد الاحكام فى مذاهب الائمة الاربعة الاعلام

Kraće djelo *(Muhtesar)* o pitanjima s područja fikha, u kojima se slažu ili razilaze četvorica velikih imama. Naslov je ovdje prema uvodu rukopisa. ḤḪ (II, 950) pak navodi, da je naslov:

زبدة الاحكام فى اختلاف مذاهب الائمة الاربعة الاعلام

Isti naslov, ugledajući se na njeg, navodi i Brockelmann. Napisao Sırāğuddīn 'Omar b. Isḥāq b. Aḥmad al-Hindī al-Gaznawī aš-Šiblī, umro 773/12. I 1372.

GAL II, 80; S. II, 89.

U vrhu prve stranice naslov, napisan crvenim mastilom, glasi: كتاب زبد الاحكام

Početak:

الحمد لله الذى جعل اجماع العلماء حجة قاطعة فى الاحكام .. اما بعد هذا مختصر يسمى زبد الاحكام فى مذاهب الائمة الاربعة الاعلام قد صنفته لينفع به من ينظر فيه من جميع الانام

2. L. 38—61. الارشاد

لاكمل الدين البابرتى

Kratko djelo o osnovnim islamskim vjerskim dužnostima, hanefijskog pravca. Napisao Muḥammad b. Muḥammad Akmaluddīn al-Bābartī al-Ḥanafī ad-Dimašqī, umro 786/1384.

Kairo I, 400; GAL, S. I, 285.

To je prema navedenim izvorima. No obzirom na sužen sadržaj i slabiji stil pısanja, mi sumnjamo da je to rad navedenog autora, jer se ovakve vrste i način rada javljaju u kasnije vrijeme. Istina, on ima djelo pod istim naslovom, ali to je komentar djelu: *al-Fiqhu'l-ekber* od Abu Hanife (v. ḤḪ II, 1287 i AM II, 171), — pa mu je, držimo, zabunom pripisan ovaj rad.

Rad je raspoređen na uvod *(muqaddima)*, dva poglavlja *(kitab)* ı zaključak *(hatima)*. Na početku se govori o vjerovanju. To je, zapravo, popularna početnica (ilmihal).

Početak:

الحمد لله الهادى الى الصراط المستقيم ... فهذا مختصر يشتمل على مقدمة وكتابين وخاتمة على مذهب الامام الاعظم ابى حنيفة ... وسميته بالارشاد

Po marginama nekih listova, naročito s početka i na kraju, ima komentara.

3. L. 61—66. كلمات من كلام الامام على رض

Mudre izreke halife Alije, poredane abecednim redom (v. I, 278).

4. L. 66—67

مائة جوهرة من كلام امير المؤمنين علىّ كرم الله وجهه

Stotinu mudrih izreka halife Alije; fragmenat (v. GAL, S. I, 75).

Početak poslije besmele:

وصلى الله على سيدنا محمد وآله اجمعين هذه الكلمات مائة جوهرة من كلام امير المؤمنين على كرم الله وجهه قيمة كل امرىء ما يحسنه .

5. L. 68—82. المقدمة الغزنوية

Kraće djelo o obredoslovlju *(ibadat)*, što ga je napisao Aḥmad b. Muḥammad al-Gaznawī, umro ,593/1196 (v. I, 124 ı ovdje br. 988,[1]). Prepis nedovršen.

6. L. 83—95. تعليم المتعلم

Pouke i savjeti učenicima. Napisao Burhānuddīn az-Zarnūğī, oko 600/1203 (v. I, 124 i ovdje 1156,[2]).

7. L. 96—97. (الاحاديث فى منافع بعض الاطعمة والاشربة)

Kratka zbirka (nepuna dva lista) hadisa o koristi nekih jela i pića. Sabrao Abu'l-Qāsim al-Muḥaddiṯ an-Nīsābūrī, kako je to rečeno u uvodu. Ko je taj pisac, nije izvjesno (v. br. 1030,[8]).

Listovı 97—100 sadrže primjere s područja diobe nasljedstva (feraiza) za vježbu. Na kraju toga ispisano je nekoliko salavata.

8. L. 100—102. مجموعة احاديث

Kraća zbirka hadisa, po uzoru *Erbe'īna*, od nepoznatog sabirača. Skoro svi hadisi su patvoreni *(mawḍū')*.

Početak poslije besmele:

اربعة جواهر فى بنى آدم وهى تزيل ؟! (لعله تزيلها) اربعة اشياء اما الجواهر فالعقل والدين والحياء والعمل الصالح والغضب يزيل العقل

Prepisao pod t. 1—7 isti, nepoznati prepisivač, U XVIII stoljeću, a pod t. 8 drugi, nepoznati prepisivač u istom stoljeću.

Na početku i na kraju nalaze se beznačajne bilješke, pisane slabim rukopisom, radi vježbe u pisanju. Na kraju je još, lijepim rukopisom, ispisan početak Džezerine Muqaddime o tedžvidu (v. I, 62).

1256. ISTO kao br. 1255,^{1} **3094.**

Na margini prve stranice, zabilježen je naslov:

كتاب مختصر مسمى بزبدة الاحكام فى مذاهب الائمة الاربعة تأليف الشيخ الامام ...

لقاضى سراج الدين الحنفى

Uvod je izostavljen i rukopis počinje poglavljem: كتاب الطهارة .

L. 22; 17 × 14. *Ta'līq*, sa nešto *nasha*, složen, pisan vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Papir tamnobijel, deblji; listovi su dohvaćeni vlagom. Povez poluplatneni, nov.

Rukopis potječe iz prve polovine XVII stoljeća.

Na početku su poučni stihovi na turskom i arapskom jeziku, bilješke s područja arapskog jezika i fikha, te sadržaj, — što je sve napisano kasnije, drugim rukopisom. Na kraju sadržaja je datum 1106/1694. Na naslovnoj stranici, pored bilježaka, nalazi se ime ranijeg vlasnika (Ali b. Kasim). Na prvoj stranici, po rubu, ima više otisaka ličnih pečata, od kojih se u nekim može pročitati ime i datum — (Sulejman, 1160/1747). Na kraju je bilješka s područja fikha, — te poučni stihovi na turskom jeziku i datum rođenja jedne osobe.

1257. Zbirka (مجموع) , 4 **2041.**

L. 39; 20,5 × 14,5. *Nasḫ*, lijep, krupniji, pisan širokim perom, u proredu, izuzev na kraju, gdje je pisano oštrijim perom. Papir bijel, deblji, čvrst; povez kožni, sa ornamentima na koricama.

1. L. 1—19. الارشاد

لاكمل الدين البابرتى

Priručnik o osnovnim vjerskim dužnostima, što ga je napisao Muḥammad b. Maḥmūd Akmaluddīn al-Babartī (v. br. 1255,^{2}).

2. L. 20—24 . فقه الكيدانى ili مقدمة الصلاة

Kratko djelo o namazu (v. I, 247 i 276).

3. L. 24—34. باب شروط الصلاة

Poglavlje o namazu, od nepoznatog pisca (v. I, 113). Ahlwardt III, 290.

Početak: باب شروط الصلاة وهى ستة

4. L. 34—39. ايقاظ النائمين وافهام القاصرين

Rasprava o obavljanju nekih vjerskih dužnosti i učenju Kur'ana za novac (v. I, 361).

Cijela zbirka prepisana je 1060/1650, kako se to vidi iz bilješke na kraju pod t. 3.

(تم بعون الله ... سنة ١٠٦٠)

Na kraju se nalazi kraći spjev na turskom jeziku o osudi i griješnosti onih, koji ne klanjaju (bīnamāz).

Početak je:

كل ايشت اى بيناز وبى نماز نه بيورمش حضرت حق بى مجاز

Na posljednjem, neispisanom listu je ime i pečat ranijeg vlasnika (Šejh Muhamed).

Na rukopisu se nalazi i stari pečat Gazi Husrev-begove biblioteke iz godine 1280/1863.

1258. Zbirka (مجموع) , 2 **3093.**

L. 88; 18,5 × 12,5. *Nasḫ*, krupniji, pisan u proredu, od različitih prepisivača. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir bijel, deblji; mnogi listovi, naročito pri kraju, oštećeni su vlagom. Povez polukožni, također znatno oštećen.

1. L. 1—32. ISTO kao br. 1255,^{1}

U vrhu prve stranice ima jednostavan unvan, u kome je upisan naslov: هذا كتاب ارشاد

2. L. 33—88. مقدمة ابى الليث السمرقندى

Kraće djelo o namazu, što ga je napisao Naṣr b. Muḥammad as-Samarqandī, Abu'l-Laiṯ, umro 373/983 (v. br. 904).

Prepis rukopisa pod t. 1 dovršen je 1139/1726 (تمت تمام فى) (سنة ١١٣٩), — a pod t. 2 također u XVIII stoljeću.

Na naslovnoj stranici (pod t. 1) nalazi se bilješka, u kojoj se kaže, da je rukopis uvakufio Elči Ibrahim-paša u Travniku, 1289/1872 (v. njegov veliki pečat).

Iz biblioteke Fejzijje medrese (v. pečat na naslovnoj stranici).

1259. ISTO kao br. 1255, **4554.**

U rukopisu je naslov: الارشاد

L. 44; 17 × 12,5. *Nasḫ* krupniji, lijep, pisan u proredu. Rečenice su označene crvenim tačkama. Stranice su samo pri kraju obrubljene crvenom linijom. Papir bijel, glat; povez polukožni, jednostavan.

Rukopis potječe iz XVIII ili XIX stoljeća.

Poklonio Ahmed Selimović, kadija.

1260. Zbirka (مجموع) , 4 **1207.**

L. 95; 21 × 13. *Ta'līq*, sitan, složen, pisan vještom rukom. Papir bijel, deblji, čvrst; neki su listovi prosuti. Povez kožni, oštećen, sa utisnutim ornamentima na koricama.

1. L. 1—5.

النكت الظريفة فى ترجيح مذهب الامام ابى حنيفة

Rasprava o prednosti i odlikama imama Ebu Hanife i njegova mezheba, mimo druge imame i njihove mezhebe. Napisao Muḥammad b. Maḥmūd Akmaluddīn al-Bābartī, umro 786/1384. Gornji naslov je prema Hadži Halifi. U nekim izvorima i rukopisima nije zabilježen, — pa tako ni u našem rukopisu.

ḪḪ II, 1977; AM II, 171; GAL, S. II, 89—90.

Po završetku risale, prepisivač je napisao crvenim mastilom bilješku, u kojoj kaže da je autor bio »kadi-asker« u Egiptu. Ako je ova bilješka o položaju pisca tačna, onda Akmeluddin al-Bābartī nije autor ove rasprave, nego neki kasniji pisac, na što upućuju istorijski datumi, — jer Egipat nije bio pod turskom vlašću u vrijeme Babertije.

(هذه رسالة فى ترجيح تقليد الامام الاعظم على غيره من الائمة للشيخ اكمل الدين افضل المتأخرين وكان فى وقت تحريرها قاضى العسكر بديار مصر كذا سمعته من بعض الاخوان)

Prema ovoj bilješci neki izvori su raspravi dali naslov (v. GAL, n. m.).

Početak:

الحمد لله الذى هدانا الى اتباع الملة الحنيفية وارشدنا الى سلوك طريقة العلماء الحنفية ممن عرف مراتب ادلة الشرع وكيفية دلالتها

Risala je raspoređena na uvod (*muqaddima*), glavni predmet (*maqṣad*) i završetak (*ḫātima*).

2. L. 5—72. (كتاب) الرسائل الزينية فى مذهب الحنفية

Zbirka rasprava, ar-Rasail az-zayniya, o raznim pitanjima s područja hanefijskog fikha. Napisao Zaynuddīn b. Ibrāhīm Ibn Nuǵaym al-Misrī, umro 970/1563, — a sabrao, i poslije njegove smrti sredio, njegov sin Aḥmad, kako je to navedeno u naslovu i uvodu rukopisa.

(كتاب الرسائل الزينية فى مذهب الحنفية تأليف الشيخ الامام الاجلّ قدوة العلماء مميز الحلال من الحرام مولانا الشيخ زين بن نجيم الحنفى سقى الله مضجعه جمعها ولده العلامة احمد لطف الله به آمين)

GAL II, 310—311; Kairo I, 422.

Zbirka sadrži 27 risala, a u uvodu sabirač kaže da ih je 40, dok ih je ovdje u sadržaju na kraju uvoda zabilježeno 36. U štampanom izdanju ima ih 41.

Pisac je tu obradio praktična pitanja, koja je vrijeme donosilo i za koja su mu se mnogi ljudi obraćali, pa i kadije i drugi vjerski službenici, tražeći od njega šeriatsko rješenje.

Početak:

سبحان المنزه عن الاشباه والنظائر والحمد لله المتفضل بغفران الصغائر والكبائر ... وبعد فيقول العبد الضعيف احمد بن نجيم الحنفى ان والده الشيخ الامام العالم العلامة قد ألّف رسائل ووقايع وحوادث فى فقه مذهب الحنفية وغالبها وقعت بين يدى القضاة مشايخ الاسلام .

Risale u ovom primjerku su slijedeće:

1) رسالة فى المياه المسماة بالخير الباقى فى جواز الوضوء من الفساق

2) رسالة فى الافعال التى تفعل فى الصلاة على قواعد المذاهب الاربعة .

3) رسالة فى اخراج القاضى والامام الوظائف بغير سبب المسماة بالقول النقى فى الرد على المفترى .

4) رسالة فى التوكيل العام المسماة بالمسئلة الخاصة فى الوكالة العامة .

5) رسالة فى رفع الغشاء عن وقتى العصر والعشاء .

6) رسالة فى التحفة المرضية فى الاراضى المصرية .

7) رسالة فيما ضبطه اهل النقل فى خبر الفصل او رسالة فى الطاعون .

8) رسالة فى الرشوة للقاضى وغيره .

9) رسالة فى الكنائس المصرية .

10) رسالة فى اقامة القاضى التعزير على المفسد بلا دعوى احد .

11) رسالة فى مسئلة دخول اولاد البنات تحت لفظ الولد .

12) رسالة فى بيان ما يسقط من الحقوق بالاسقاط وما لا يسقط .

13) رسالة فى بيان الاقطاعات ومحلّها ومن يستحقها .

14) رسالة فيمن يتولى الحكم بعد موت الباشا .

15) رسالة فى السفينة اذا غرقت وانكسرت هل يضمن اولا .

16) رسالة الامير خاير بك ملك الامراء بمصر فى شرط كتاب وقفه .

17) رسالة ايضا للامير خاير بك .

18) رسالة فى شرط وقف الغورى .

19) رسالة فى صورة وقفية .

20) رسالة (فى الشروط فى الوقف) التى استقر الحال عليها .

21) رسالة فى نكاح الفضولى .

22) رسالة فيما تسمع فيه الشهادة حسبة لله تعالى .

23) رسالة فى تعليق طلاق المرأتين بتطليق اخرى .

24) رسالة فى متروك التسمية .

25) رسالة سؤال فى الوقف .

26) رسالة فى نصب القوام والاوصياء .

27) رسالة فى تحرير المقال فى مسئلة الاستبدال .

3. L. 73—74. رسالة فى المسائل المخمسة

لحسن بن نصوح (البوسنوى)

Kratka rasprava o pet pravnih pitanja, koja se mogu riješiti na pet načina, ili o kojima postoji pet različitih mišljenja među islamskim pravnicima. Napisao Ḥasan b. Naṣūh ad-Dumnawī (iz Duvna), živio i pisao u drugoj polovini XI/XVII stoljeća (v. kasnije br. 1480,³).

Pitanja su sa područja parničenja pred sudom *(da'wā)*, a odnose se na: čuvanje, najam, zalog, davanje u naruč i prisvajanje (otmica) tuđeg.

Početak:

الحمد لله العلى الاعلى والسلام على عباده الذين اصطفى اما بعد فان العبد الفقير الى الله الغنى حسن بن نصوح الدُمنوى (نسبة الى بلدة صغيرة اسمها دُمْنه او دُوْنه فى بوسنه) يقول هذه المسائل المخمسة القنّا من فوائد الائمة مع ما فيها من الخلاف فى هذه الرسالة ... وهى خمس مسائل وديعة واجارة ورهن وعارية وغصب وفى عيون المذاهب قال المدعى عليه : اودعنيه او آجرنيه اورهننيه او اعارنيه فلان ذلك اوغصبته منه وبرهن عليهم اندفعت الخصومة انتهى قيل هذه المسئلة تسمى المسئلة المخمسة وهى من مسائل كتاب الدعوى من الاصل دوارة فى الكتب فى مواضع كثيرة وسميت مخمّسة لما فيها من الخلاف فى مواضع خمسة وقيل تسمى مخمسة لان فيها خمسة اقاويل لعلمائنا الثلاثة ولابن ابى ليلى ولابن شبرمة وهما من فقهاء التابعين بالكوفة

U sastavu ima gramatičkih grešaka, koje su, vjerovatno, djelo prepisivača. Posljednji, treći list ove risale, nalazi se na kraju slijedećeg djela, gdje je pogrešno stavljen prilikom uveza.

4. L. 74—94. اجوبة قارىء الهداية على اسئلة سئل عنها

Zbirka pravnih rješenja i odgovora na razna pitanja. Odgovore dao Abū Ḥafṣ 'Omar b 'Alī Sirāğuddīn Qārı' al-Hidāya al-Ḥanafī, umro 829/1426. (Ovo nisu njegove fetve, poznate obično pod nazivom *al-Fatāwā as-Sirāğiyya)*. Ovu zbirku sabrao je neki autorov učenik, kako se to kaže u kratkom uvodu.

GAL II, 81.

Početak:

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على سيدنا محمد ... وبعد فهذه اسئلة سئل عنها الشيخ الامام المحقق الشيخ سراج الدين عمر قارىء الهداية فاجاب عنها بما هو المفتى به والمعتمد عليه فجمعها بعض تلامذته ... مسائل الطهارة سئل عن الدابة اذا ركبت

Svako pitanje počinje sa riječi: سئل , a odgovor autora sa: اجاب . (تم سنة سبع وتسعين وتسعمائة)

Prepisao cijelu zbirku isti, nepoznati prepisivač, 997/1588, kako se vidi iz bilješke na kraju pod t. 3 — .

Na prvom zaštitnom listu nalazi se kratka dova za sretan brak, zatim bilješka s područja fikha, te dvije fetve na turskom jeziku, od kojih je prva sa potpisom Jahja i kratkom bilješkom, u kojoj se kaže, da je to prepisano iz njegova vlastoručnog pisma; na drugoj je potpisan Hasan, muftija u Mostaru, što je također prepisano iz njegova rukopisa. Ispod toga je bilješka ranijeg vlasnika, u kojoj je on zabilježio, da ovaj rukopis sadrži Ibni Nudžejmove risale, — i stavio svoj potpis i pečat (Hasan b. Muzaffer, a u pečatu mu je napisano: يا معروف الاثر احفظ حسين بن مظفر). Na istom listu je još jedna bilješka s područja fikha, jedna s područja akaida i bilješka o zavještanju rukopisa, u kojoj se kaže, da ga je uvakufio Muzaferi-zade (Muzaferija) Hadži Abdulkadir-efendija, za muderise i učenike Simzade medrese (u Sarajevu), 1206/1791. Na naslovnoj stranici su bilješke s područja fikha i fetve, te lični pečat gore navedenog vlasnika i pečat ove biblioteke. Na kraju su također bilješke s područja fikha, među kojima i jedna fetva na turskom jeziku o korišćenju napuštenog zemljišta, koju je fetvu dao i potpisao Mustafa, muftija u Mostaru. Na posljednjem zaštitnom listu je recept na turskom jeziku za spravljanje nekog lijeka.

Iz biblioteke Simzade medrese.

1261. رحمة الامة فى اختلاف الائمة 1355.

Djelo s područja šafiijskog fikha, u kome pisac donosi suglasna i različita mišljenja islamskih pravnika (imama). Napisao Šamsuddīn (Ṣadruddīn) Muḥammad b. 'Abdurraḥmān al-Qorašī al-'Oṯmānī aš-Šāfi'ī . . . Djelo je dovršio 780/1378.

GAL, S. II, 107; ḤḪ I, 836.

Na rukopisu je naslov, pisan rukom prepisivača:

كتاب رحمة الامة فى اختلاف الائمة تأليف الشيخ الامام العالم العلامة قاضى القضاة الخطيب شمس الدين محمد بن زين الدين عبد الرحمن القرشى العثمانى الشافعى تغمده الله تعالى برحمته

Početak:

الحمد لله الذى اجزل احسانه وانزل قرآنه وقرن فيه قواعد دينه واركانه ... اما بعد فان معرفة الاجماع والخلاف العلماء من اهم الاشياء ... وهذا مختصر ان شاء الله نافع لكثير من مسائل الخلاف والوفاق جامع ... وسميته رحمة الامة فى اختلاف الائمة

L. 155; 20,5 × 15,5. *Nasḫ*, starinski, pisan uvježbanom rukom. Papir tamnobijel, deblji; listovi prosuti i mnogi oštećeni crvotočinom. Povez polukožni, oštećen i rastavljen od listova.

Prepisao za sebe al-Hağ Murad b. Muḥammad b. Murad an-Nablusī, u ponedjeljak 12. šabana . . . (bez oznake godine), vjerovatno u XVI stoljeću.

(وكان الفراغ من نقله نهار الاثنين لثانى عشر يوم خلت من شهر شعبان على يد كاتبه ومالكه لنفسه الفقير ... الحاج مراد بن محمد بن مراد النابلوسى قاطن مدينة غزة هاشم)

Na početku su imena ranijih vlasnika (Ali el-Gazzi — على الغزى) . . . —, Muhamed Eminuddin b. Muhamed el- Halili — (محمد امين الدين بن محمد الخليلى الأصل مقدسى الوطن), te bilješke s područja fikha i sadržaj, pisani rukom prepisivača. Na naslovnoj stranici, pored gornjeg naslova i dijela sadržaja, nalaze se prethodna imena vlasnika, iznad kojih je ime i lični pečat jednog još ranijeg vlasnika (Murid b. Murad b. Davud el-Gazzi — ... صاحبه ومالكه مريد بن مراد بن داود الغزى). Na kraju se nalazi kraći spjev, u kom se tumači pojam *vahj* — الوحى — u Kur'anu, a početak mu je:

الحمد لله على الهداية   حمدا على حمد بلا نهاية

....

فلفظ اوحى فى القرآن موتلف   لكن اتى معناه ياذا مختلف

Zatim se nalaze datumi rođenja i smrti četvorice velikih imama, te didaktične bilješke, — što je sve pisano rukom prepisivača.

Uvakufio Salim Muftić.

1262. ISTO 2401.

Na nutarnjoj strani prve korice i na prvom zaštitnom listu zabilježen je naslov kasnije, krupnim slovima: هذا كتاب رحمة الأمة , a na naslovnoj stranici je sitno pisana bilješka, u kojoj je naveden potpun naslov.

L. 245; 18,5 × 13. *Nasḫ*, čitak, pisan vještom rukom, širokim perom. Papir tamnožućkast; neke listove dohvatili su insekti ili mikrobi; povez kožni, popravljan, sa ornamentima na koricama; ima futrolu, koja je oštećena.

Prepis dovršen 1. redžepa 1004/1595.

(وقع الفراغ من تسويد هذا الكتاب في غرة شهر رجب المرجب سنة ١٠٠٤)

Na prvom zaštitnom listu nalaze se stihovi na turskom jeziku, te bilješka iz koje bi se moglo razumiti da je rukopis nabavljen od nekog Kučuka Hadži Muhameda. Po tom, na dva dodata lista, napisan je kasnije sadržaj. Naslovna stranica je također kasnije polijepljena novim listom, na kome je napisana bilješka o ovom djelu, uzeta od Ḥ. Ḫalīfe. Na rubu posljednje stranice nalazi se jedna kratka dova i jedan recept za lijek.

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

1263. جامع الفصولين 269.

U rukopisu je naslov napisan kasnije, u vrhu prve stranice:

كتاب جامع الفصولين من الفتاوى

Djelo o fikhu, koje obrađuje društveno-pravna i sudska pitanja (*mu'āmelāt*). To je praktičan priručnik za kadije i muftije, koji je bio mnogo u upotrebi, — a koji je napisao Badruddīn Maḥmūd b. Isrā'īl Ibn Qāḍī Samāwina ili Samana, umro 823/1420.

GAL II, 224—225; S. II, 314—15; ḤḪ I, 566.

Djelo je, uglavnom, sabrano i rađeno prema dva ranija slična djela (فصول الاستروشنى i فصول العمادى) , po čemu je dobilo i naziv, koji znači: »Zbirka dvaju Fusula«. Autor se je služio i mnogim drugim djelima, i za sve te mnogobrojne izvore odredio je kratice koje ih označavaju, a koje su napisane crvenim mastilom. Tako je ovaj rad, zapravo, rezultat prerade i kompilacije dva gore navedena djela, uz pomoć mnogih drugih djela, što pokazuje da je autor bio prilično praktičan i koncizan duh i da se znao mnogo koristiti tuđim radovima. Rad je napisan u vremenu od 813—814/1411, a raspoređen je na četrdeset poglavlja (*faṣl*).

Početak:

الحمد لله الذى اعلى شأن الشريعة وكرّم من اتخذها اليه وسيلة وذريعة وجعلنا من امة خير
خليقته ومن علينا باتباع طريقته ... اما بعد فان العبد الضعيف الذليل محمود بن اسرائيل الشهير
بابن قاضى سماونه ... يقول لما طالعت في الفصولين

L. 263; 27 × 18. *Nasḫ*, starinski, sa nešto *ta'līqa*, pisan vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom ili crnom crticom. Po rubovima nekih listova ima komentara. Papir tamnobijel ili žućkast; povez kožni, oštećen, sa ornamentima na koricama.

Prepis dovršen mjeseca muharema 862/1457.

(تمت الاوراق بعون الخلاق ... في المحرم الحرام سنة اثنين وستين وثمانمائة)

Na nutarnjoj strani prve korice nalaze se dvije fetve. Na prvom zaštitnom listu je ime i lični pečat ranijeg vlasnika (Muhamed Baki el-Hafiz, 1193/1779) i bilješke s područja fikha. Ispod tih bilježaka nalazi se kratka bilješka, u kojoj se kaže, da je rukopis poklon od Sejida Abdullaha (gore navedenom vlasniku). Na slijedećim listovima, uključujući i prvi pisani list, nalaze se bilješke s područja fikha i fetve, recept na turskom jeziku za neki lijek radi pojačanja, popis brojnih djela čiji broj dostiže 266, sa kraticama, kojima se autor služio, te imena ranijih vlasnika (Abdulmu'min b. Hajdar, es Sejid Abdullah i Pir Muhamed b. el-Hadž Ali, koji kaže da je rukopis kupio), te bilješke o zavještanju rukopisa. Iz jedne bilješke na turskom jeziku vidi se, da je ranije rukopis bio uvakufio Piri-efendija, za turbe šejh Ušaki-efendije na Kasim-paši u Istanbulu —

وقف مرحوم پيرى افندى قاسم پاشاده مدفون الشيخ عشاق افندينك تربه سنده وضع
اولنق اوزره وقف ايلمشدر رحمة الله عليه

Iz druge bilješke, pisane slabim arapskim stilom, vidi se da je rukopis kasnije dospio u posjed Abdulbaki-efendije Džine, koji ga je uvakufio za svoje muško potomstvo, — a onda je, u sastavu njegove biblioteke, došao u Gazi Husrev-begovu biblioteku. Ispod ove bilješke nalaze se Džinina dva lična pečata i jedan njegov veliki vakufski pečat. Na kraju se također nalaze bilješke s područja fikha i fetve na turskom jeziku, koje su većinom sa potpisom nekog Ahmeda, vjerovatno Ahmeda el-Mostarije. Tu se još nalaze i razne druge bilješke: dova za sretan brak, formula za punomoć radi obavljanja vjenčanja, formula i uputstvo za gatanje sa Mushafom, o učenju i molitvi radi postizanja neke želje, o velikim sevabima za učenje i klanjanje namaza u noći desetog muharema, o nekim događajima iz turske povijesti sa datumima istih, te iz praznovjerja u vezi sa nekim određenim danima u svakom mjesecu. Na posljednjoj stranici su formule za sudske potvrde nekih dokumenata. Na nutarnjoj strani posljednje korice nalaze se datumi smjenjivanja i postavljanja nekih visokih vjerskih funkcionera u Turskoj (19. šabana 987/1579 .smijenjen sa položaja istanbulski kadija Mevlana Ivad-efendija, a na njegovo mjesto postavljen Abdulkerim Muhamed-efendija . . .).

Uvakufio Džino-zade.

1264. ISTO **3759.**

U rukopisu je naslov:

جامع الفصولين اى فصول العمادى وفصول الاستروشنى لمحمود بن اسرائيل

L. 230; 30 × 22. *Ta'līq*, pisan širokim perom, na brzinu. Završetak i bilješke sa datumom i potpisom prepisivača na kraju razlikuju se od prethodnog pisma kao da su dopisani drugim rukopisom, — jer je, čini se, prepisivač, u nekom uzbuđenju ili posebno nervoznom stanju, drugim perom završio pisanje posljednje stranice. Tekst bilježaka znači, da je isti dotični prepisivač, koji se na kraju potpisao, prepisao cijeli primjerak. Margine 44 lista s početka obrubljene su crvenim linijama. Papir bijel, deblji, čvrst; mnogi listovi na kraju dohvaćeni su vlagom. Povez polukožni, omotan u zeleno platno.

Prepisao 'Alī b. al-Hāğğ Ṣafar b. Ibrāhīm an-Naǧǧār, u gradu Bergamu (Pergamus, u ajdinskom vilajetu), u srijedu 15. zulkade 916/1510, kako je zabilježeno na kraju.

ثم بالخير فى يوم چهارشنبه من يوم خمس عشر من ذى القعدة سنة ست عشر وتسعمائة

... كتبه العبد الضعيف الفقير على بن الحاجى صفر بن ابراهيم النجار فى بلدة برغمه فى محلة

جامع جديد ... وقفت هذا الكتاب الشرعى اولاد ثم اولاد ثم اولادهم (!) وان سفل ...

Iz navedenog se razumi, da je prepisivač ujedno uvakufio ovaj rukopis za svoje potomstvo.

Na početku su ispisane kratice i nazivi djela, koja one označuju. Na posljednjoj stranici zabilježeno je nekoliko raznih pitanja sa područja fikha, iz raznih djela.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1265. ISTO **657.**

U rukopisu je naslov: جامع الفصولين للشيخ بدر الدين السماوى

L. 240; 25 × 16,5. *Nasḫ*, sa nešto *ta'līqa*, sitan, slozen, pisan vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su mjestimice crnom ili crvenom crticom. Po marginama mnogih listova ima nešto komentara. Papir bijel, glat; na kraju ima nekoliko neispisanih lista. Povez polukožni, oštećen.

Prepisao Ḥusayn b. Muḥammad al-Kesriyawī (— Česrija) 15. safera 1095/1683.

(وقع الفراغ من تحرير هذا الكتاب خامس عشر من صفر الخير المنخرط فى سلك سنة

خمس وتسعين والف من هجرة من له العز والشرف على يدى العبد الفقير ... حسين بن محمد

الكسريه وى)

Na prvom zaštitnom listu zabilježen je kasnije naslov i dio sadržaja. Zatim, na slijedeća četiri lista, nalaze se fetve, gore navedeni naslov i kratice, koje označavaju bibliografiju za izradu ovog djela. Na naslovnoj stranici nalaze se dva velika okrugla pečata Šehdine biblioteke, te bilješke sa imenima i ličnim pečatima ranijih vlasnika (Sulejman b. Ahmed, muderis u Gazi Ahmed-begovoj medresi, koji bilježi da je poslije postao muderis u medresi sultana Murad hana, u Solunu, sa dozvolom da ujedno izdaje fetve. Zatim je postao vlasnik rukopisa Šejhzade Muhamed Emin el-Istanbolli, službenik — *kassâm* — šeriatskog suda u Solunu za vrijeme kadije Sejid Ibrahim-efendije, godine 1168/1754 —

(من جملة ما انعم الله تعالى الىّ وانا العبد الفقير اليه تعالى سليمان بن احمد المدرس

بمدرسة غازى احمد بيك ثم صرت مدرسا بمدرسة سلطان مراد خان بمدينة سلانيك مع كونى

ماذونا بالافتاء .

ثم انتقل الى ملك العبد البائس الى كرم ربه المستعان ... شيخ زاده محمد امين

الاستانبولى .... القسام بمدينة سلانيك فى زمن المولى الاعظم والهمام الافخم السيد ابراهيم

افندى القاضى بمدينة سلانيك سنة ١١٦٨) .

U vrhu stranice namjerno je izbrisana jedna bilješka sa imenom nekog vlasnika.

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

1266. Zbirka (مجموع) , 7 **2612.**

L. 45; 20 × 13. *Ta'līq*, od različitih prepisivača. Papir žućkast bijel; povez polukožni, oštećen.

1. L. 1—8. اجوبة قارئ الهداية على اسئلة سئل عنها

Odgovori na razna pitanja s područja fikha. Odgovore je formulisao i dao 'Omar b. 'Alī Sirāǧuddīn Qārī' al-Hidāya, umro 829/1426 (v. br. 1260,⁴). Rukopis nije dovršen.

2. L. 9—15.

(رسالة فى مسئلة الشهادة على الخط والحكم على الغائب)

Rasprava o dokazivanju nečijeg potpisa svjedočenjem i o suđenju čovjeku o odsutnosti, — od nepoznatog pisca. Rad je napisan 866/1481.

Početak:

الحمد لله رب العالمين والعاقبة للمتقين ولا عدوان الا على الظالمين ... وبعد فهذا محصّل سؤال رفع الىّ فى سنة ست وثمنين وثمان مائة فى مسئلة ثبتت بطريق الشهادة على الخط عند حاكم مالكى المذهب وحكم به متوفيا الشرائط الشرعية ونفذه له حاكم حنبلى يرى جوازه وصرح فى تنفيذه بانه قضى به وامضاه وانه طلب من الحنفى تنفيذ حكم الحنبلى فامتنع من ذلك مستندا الى انه لا ينفذ ...

Završetak:

وقد جرى عرف اهل المملكة بان التنفيذ لا يتوقف فيه على الدعوى ولايقال فيه انه ليس بحكم لان الصحيح ان قول القاضى ثبت وتقرر حكم فان كان على غائب فهو نافذ واما هل يحل للقاضى الاقدام عليه بمعنى الحرمة فغير ظاهر فان ائمتنا قال بانه لا ينبغى له ذلك ويمكن حملها على الكراهية ومع ذلك فقد ذكروا للحكم على الغائب طرقا صحيحة سيما فى مثل هذه الحادثة اشار اليها فى العمادية وغيرها واما الثانى فقد صرح جماعة من علمائنا بانه يفتى فى مجلس القضاء ايضا وان قال غيره بانه لا يفتى والله اعلم .

3. L. 15—27.

(رسالة فى ازالة الضرر عن الخلق بتوسيع طريق العامة)

Rasprava iz područja komunalnog uređenja o zaštiti općih interesa građana proširenjem i održavanjem puteva i ulica, — od nepoznatog pisca. Rad je posvećen nekom egipatskom emiru, radi odobrenja i šeriatsko-pravnog opravdanja proširivanja kairskih ulica, koje su građani-pojedinci previše stijesnili i zatrpali, — a raspoređen je na uvod, dva poglavlja i završetak.

Početak:

الحمد لله الذى سهل لمن اختار من عباده طريقا الى الجنة وحصل له بارشاده الى تسهيل طريق عباده توفيقا ومنة ... وبعد فان الخلق عيال الله تعالى واحبهم اليه انفعهم لعياله والساعى فى ازالة الضرر عنهم بنفسه وماله ... وقد كانت الديار المصرية والقاهرة المعزية ... اخرجت

الطريق عن موضوعها الذى هو الانتفاع بالمرور ومنعت عنها الشمس والهواء لكثرة الظلل والرواشن حتى كادت تعد من القبور وجهلوا ان من وضع شيئا فى طريق العامة ضمن ما تلف به تعديه ... حتى بعث الله تعالى لذلك من اختاره لاجزال الثواب ... ورتبته على مقدمة وفصلين وخاتمة

4. L. 28—31 عقائد النسفى

Priručnik o islamskom vjerovanju, što ga je napisao Abū Ḥafṣ 'Omar b. Muḥammad an-Nasafī, umro 537/1142 (v. I, 247 i 407).

5. L. 31—33. قصيدة بدء الامالى

Spjev o islamskom vjerovanju (v. I, 67).

6. L. 33—35 مناجات الشيخ الربانى اسحق الشهير بجمال القرمانى

Molitve skrušenosti i pokajanja u stihu *(kaside)*, što ih je sastavio Ǧamaluddīn Isḥāq b. Muḥammad al-Qaramānī al-Ḥanafī aṣ-Ṣūfī, umro oko 930/1523. To su dvije kaside, od kojih prva ima, prema tekstu ovdje, 33 dvostiha; — a druga ima 43 stiha.

Gornji naslov je prema ovom rukopisu. Inače, izvori koji su nam pri ruci, ne spominju ove kaside, kad govore o ovom autoru (v. GAL, S. II, 630; OM I, 51; AM I, 202; Ahlwardt VI, 167).

Početak prve kaside je:

هربنا ربنا ممن سواكا وشئنا عزلة عما سواكا

Završetak je:

واصلح شأن اسحق باحمد وابراهيم وابنٍ قد فداكا
قانى مذنب عاص اسير وعبد عاجز من مبتلاكا
الهى انت ذو رحم ترحم على منٍ يستحقون الهلاكا

Početak druge kaside je:

ليست الدنيا مقاما فيه روْح وارتياح
انما سجن على اهليه غمّ لا يُزاح

Završetak je:

واعف يا رحمن عن اسحق واغفر ذنبه
انّه قد خاض كلاًّ فى نهايات الجناح

يا عبادَ الله يا اهل العطايا ادعوا له

انه عبد فقير قد رجاكم فاسمح

Ispod toga se nalazi sedam stihova poznatog spjeva *'Ayniye*, također o munadžatu, koju je sastavio 'Abdurraḥmān b. al-Ḫaṭīb 'Abdullāh as-Suhaylī al-Andalusī, umro 581/1185 (v. AM I, 520).

Početak je: يا من يرى ما فى الضمير ويسمع

انت المعدّ لكل ما يتوقع

Na listu 36 nalaze se pravila iz arapske gramatike, jedan hadis, te nekoliko savjeta i pouka na turskom jeziku, uzetih iz djela *Pendi Attar*.

Na listovima 37—38 nalazi se fragmenat (dva lista) risale o disputaciji — رسالة فى آداب البحث , što ju je sastavio Muḥammad b. Ašraf al-Husaynī as-Samarqandī al-Ḥakīm, umro u drugoj polovini VII/XIII stoljeća. Ova risala naziva se još *ar-Risala as-Samarqandiya* (v. I, 454; GAL I, 468; S. I, 849; ḤḪ I, 39).

Na listovima 39—41 nalaze se primjeri iz nauke o pravilnom čitanju Kur'ana (tedžvida). Početak je:

قال يا آدم انبئهم الى بارئكم عند بارئكم

Ispod toga je bilješka s područja fikha.

Na listovima 41—42 nalazi se fragmenat spjeva o tedžvidu مقدمة الجزرى , što ga je sastavio Muḥammad b. Muḥammad al-Ġazarī aš-Šāfi'ī, umro 833/1429 (v. I, 62).

Po tom se nalazi bilješka iz god. 1047/1637. o premještanju, odnosno zamjenjivanju položaja nekog Sinan-bega, muderisa u Novom Pazaru, te nekoliko lirskih stihova na turskom jeziku.

7. L. 43—44. هيأت نامه

Spjev u 69 stihova na turskom jeziku o kosmografiji, od nepoznatog pisca.

Početak:

بودنيا هيأتدن برايكى سور
دلأرم كم ديم اكلمك رياسوز ؟
بوير برطب كبى در معلق
كه جوره صوطوتبدورر مطبق

Završetak:

هران بويدى اقليم دربودنيا ...
بوق بشدن بشا طوتدى سليان فريدون وسكندردخى اى جان
اوبكده كيم اولا نعدل وكرامت طوتر بودنيه البتده تمامت

Na listu 45 nalazi se samo posljednja stranica nekog prepisa s područja arapske stilistike. Potpis prepisivača ove stranice je nečitak, jer se potpisao nekim znakovima (šifrom).

Prepisao pod t. 1—3 Ḥusām b. Muḥammad, 18. zulhidže 987/1579, kako se to vidi u bilješkama na kraju pod t. 2 i 3.

(وكان الفراغ من تحرير هذه المقدمة – من كتابته – فى ليلة الخميس ثامن عشر ذى الحجة الحرام لسنة سبع وثمانين وتسعمائة ... على يد اضعف عباد الصمد حسام بن محمد)

Prepis pod t. 4 pa do kraja, dovršen je 1040/1630, kako se to vidi na kraju pod t. 4 i 5 (تاريخ سنة ١٠٤٠). Potpis prepisivača je nečitak, jer se potpisao nekim znakovima (— ٥ بن ٢٥ + ٥ كاتبه ٢٥ +), što se rijetko susreće na rukopisima.

Na prvom zaštitnom listu nalazi se kratka bilješka na arapskom jeziku, u kojoj se kaže, da je rukopis prvobitno uvakufio Osman-efendija, muderis Simzade medrese u Sarajevu — (وقف عثمان افندى المدرس بمدرسة سيم زاده) . Ispod toga je bilješka drugog kasnijeg vakifa. Na istom listu nalaze se poučni stihovi na turskom jeziku — izvadak iz neke kaside. Početak je:

عمره الدائمه اوليسر درهبا بركون
نه قلدك ديوبن مالى سؤال ايده خدا بركون
ويردوكى اموالى بولينه قلمسك انفاق
كراسراف ايده سن آبى اوليسر ازدها بركون

Poslije prve risale nalaze se također poučni stihovi na turskom jeziku s područja tesavvufa. Na kraju pod t. 7 nalazi se popis nekoliko knjiga, za koje se kaže, da su povjerene na čuvanje mutevelijі Haremejna Mustafa-efendiji —

(حرمين شريفين متوليه مصطفى افندى ده امانت قونلان كتب بيان اولنور)

Na rubu istog lista nalazi se nekoliko perzijskih stihova.

Uvakufio Salim-efendija Muftić.

1267. معين الحكام فيما يتردد بين الخصمين من الاحكام 3200.

Djelo o postupku šeriatskih sudova (sudski postupnik). Napisao 'Alī b. Ḫalīl aṭ-Ṭarābulusī 'Alā'uddīn (Ḥusāmuddīn) Abu'l-Ḥasan al-Ḥanafī, kadija u Jerusalimu, umro 844/1440. Raspoređeno je na tri dijela i više poglavlja.

GAL II, 82; S. II, 91.

Početak: تبارك الذى ابدع الموجودات بقدرته وصنع انواع المخلوقات بعظمته

L. 235; 18 × 13. *Ta'līq*, sa nešto *nasḫa*, vrlo lijep, starinski, pisan rukom vještog kaligrafa. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Po rubovima nekih listova ima malo komentara. Papir žućkast, deblji; povez polukožni, oštećen, sa pozlaćenim ornamentima na koricama.

Prepisao Ḥasan b. 'Abdurraḥīm, u ponedjeljak, mjeseca safera 951/1544.

(تمت هذه النسخة الشريفة بحمد الله تعالى وحسن توفيقه على يد العبد الضعيف ...
حسن بن عبد الرحيم ... وقد وقع الفراغ من تحريره يوم الاثنين من شهر صفر المظفر سنة احدى
وخمسين وتسعمائة) .

Na prvom zaštitnom listu i na naslovnoj stranici nalaze se bilješke s područja fikha, te poučni stihovi na arapskom i perzijskom jeziku. Na gornjem rubu drugog lista nalazi se bilješka na arapskom jeziku, i lični pečat Salih Izet-efendije Hromića, koji kaže da je rukopis kupio.

Uvakufio Salih Izet-efendija Hromić oko 1284/1867 (v. njegov pečat u rukopisu).

1268. ISTO 3383.

U rukopisu je naslov:

كتاب معين الحكام للعالم العامل والفقيه الفاضل علاء الدين ابى الحسن على بن خليل
الطرابلسى

L. 216; 21 × 14. *Nasḫ*, sa nešto *ta'līqa*, pisan vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom, i mjestimice crnom crticom. Papir žućkast i bijel, deblji; povez kožni, oštećen, sa zlatnim ornamentima na sredini korica.

Prepisao Ibrāhīm b. 'Alī, 17. rebiul-evela 999/1590.

(قد وقع الفراغ من كتابة هذا الكتاب المسمى بمعين الحكام ... على يد احقر الانام ...
ابراهيم بن على وقت الظهر فى اليوم السابع عشر من شهر ربيع الاول فى سلك شهور سنه
تسع وتسعين وتسعمائة)

Na početku se nalazi ime i lični pečat ranijeg vlasnika (Fehmi Omer b. Sadik es-Saraji — iz Sarajeva), sadržaj nekoliko prvih poglavlja, bilješke s područja fikha i fetve, te bilješka o ovom djelu, u kojoj se, pored naslova, navodi popis djela kojima se autor služio pri izradi ovog svog djela (اسماء الكتب التى جمع منها هذا الكتاب). Ispod toga se nalazi prepis bilješke Quṭbuddin el-Hanefije o piscu i kadiji u zamjeni (naib) Muḥamedu b. Eflātun (Aflāṭūn), Eflatun-zade, umro 937/1530. koji je također napisao djelo o sudskom postupku pod naslovom: al-Iḫtiyārāt — (اختيارات الاحكام فى ضروريات الحكام , v. Ismā'īl-paša, Ḏail I, 48 i GAL, S. II, 641). — Evo te bilješke u našem rukopisu:

ووجد بخط العلامة قطب الدين الحنفى مانصه :

محمد بن افلاطون الرضوى الشهير بافلاطون زاده من تلاميذ مولانا العلامة خسرو وكانت
له معرفة تامة بابواب القضاء والمعاملات وانواع الحجج والخصومات وكان القضاة يتخذونه نائبا
عنهم ثم استناب بمنشور السلطان نائبا عن كل قاض ببروسا ثم طلب الى القسطنطينية وناب فيها
عن قضاتها فلم توافقه تلك البلاد وحصل له مرض النقرس فسأل فى العود الى بورسا فاعيد اليها
وولى نيابتها نحوا من اربعين عاما وجمع كتابا فى المسائل التى يكثر وقوعها فى الحكم سماه
الاختيارات وكتابا آخر فى كيفية كتب الوثائق والسجلات وله انشاء حسن وشعر بالتركية
ومشاركة فى الفنون وكان يسكن فى محلة الدباغين ببروسا الى ان توفى فى سنة سبع وثلاثين
وتسعمائة ودفن فى مقبرة بكار باشى رحمه الله تعالى

Na naslovnoj strani je, pored naslova, ime ranijeg vlasnika (Muhamed Šakir Muid-efendizade). Na završetku se nalaze dva prigodna stiha na turskom jeziku, pisana rukom prepisivača, te na neispisanim listovima dvije bilješke s područja fikha.

1269. ISTO 779.

U rukopisu je, umjesto naslova, sitno pisana bilješka:

هذا كتاب معين الحكام

L. 248; 20 × 15. *Nasḫ*, pisan vještom rukom. U pisanju ima grešaka. Deset lista s početka izgubljeno je i dopisano kasnije drugim, slabijim rukopisom. Stranice su obrubljene sa dvije crvene linije. Istaknute riječi podvučene su crvenom i mjestimice crnom crticom. Papir bijel, potamnio; neki listovi dohvaćeni su vlagom. Povez kožni, oštećen.

Na kraju se nalaze dvije bilješke o prepisu, sa dva različita datuma. U prvoj se kaže, da je prepis dovršen 995/1586

(ختم تحريره فى اليوم التاسع من شهر شوال المكرم فى سنة خمس وتسعين وتسعمائة)

a u drugoj se kaže da je djelo prepisao Mūsā b. ʿAlī — Abū Ǧundiya? — u ponedjeljak ... mjeseca ramazana 1132/1719.

(وكان الفراغ من كتابته يوم الاثنين المبارك ... شهر رمضان سنة اثنين وثلاثين ومائة

والف ... على يد كاتبه .. موسى بن على ابو اجنديه الحناق – ؟ –)

Držimo da se prvi datum odnosi na prepis originala, iz koga je ovaj primjerak prepisan, a drugi datum odnosi se na ovaj rukopis.

Na naslovnoj stranici nalazi se ime i lični pečat ranijeg vlasnika (Murat-kapetan — (ملكه مراد قپودان)). Ispod toga je druga bilješka, u kojoj se kaže, da je dotični vlasnik rukopis uvakufio 1235/1819.

(قد وقف هذا الكتاب المستطاب وقفا صحيحا شرعيا طلبا لمرضاة الله تعالى وشفاعة

رسوله مراد قپودان ... سنة ١٢٣٥ فى راع)

Rukopis je donesen iz Gradačca, a vakif je stariji brat Husein-kapetana Gradaščevića.

1270. (كتاب فى الفقه) 3812.

مخروم فى اوله وآخره

Djelo s područja fikha, od nepoznatog pisca, nepotpuno s početka i na kraju. To je izbor pravnih mišljenja i rješenja iz raznih djela, koji je sačinjen, da posluži kao izvor i priručnik muftijama i kadijama. Takvih djela ima više u šeriatsko-pravnoj literaturi, i jedno od poznatih je ono, što ga je sabrao Abū Muḥammad Maḥmūd b. Aḥmad al-ʿAynī, umro 855/1451, — pod naslovom: المسائل البدرية المنتخبة من الفتاوى الظهيرية (v. ḤḤ II, 1226). Držimo da bi ovaj rukopis mogao biti jedan dio toga djela.

L. 187; 27 × 18,5. *Nasḫ* starinski, pisan širokim perom, vještom rukom. Papir žućkast, deblji; povez djelomično popravljen, tako da je prva korica stara, kožna, a druga — nova, platnena.

Rukopis potječe iz XVI stoljeća.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1271. مشتمل الاحكام 504.

لفخر الدين الرومى

Zbirka šeriasko-pravnih pravila i propisa, sabranih po raznim fikhskim djelima, da bude kao pomagalo šeriatskim sudijama. Sabrao Yaḥyā b. ʿAbdullāh Faḫruddīn ar-Rūmī al-Ḥanafī, umro poslije 880/1475.

Ahlwardt IV, 244 (br. 4795); AM II, 528; ḤḤ II, 1692.

Ḥ. Ḫalīfa (n. m.) kaže da je djelo napisano u Jedreni i posvećeno sultanu Muhamedu el-Fatihu. Postoje dva izdanja ovog djela: opširnije i kraće izdanje (*kebir* i *sagir*). Na kraju opširnijeg izdanja, — kako navodi Ḥ. Ḫalīfa, — pisac kaže, da je sređivanje dovršio u Jedreni 879/1474. Prema tome, ne može biti ispravno, što neki izvori navode, da je autor živio i pisao u vrijeme sultana Bajazida I (1389—1402), — v. OM I, 139 i GAL II, 224, — niti da je umro 864/1459, kako to bilježi AM (n. m.) i sam ḤḤ (n. m.), nego je najbliže ispravnosti, kako smo mi naveli, tj. da je pisac umro poslije 880. H, što zastupa i Ahlwardt (n. m.). Naš rukopis je kraće izdanje (*sagir*). Bergivija je rekao za ovo djelo da je popularno, ali i pored toga, da je dosta slabo, što se stvarno vidi po tekstu na mnogim mjestima.

Početak:

الحمد لله الذى جعل ملة الاسلام (قوية) بالشريعة المنورة ... اما بعد لما كان علم الفقه من أشرف العلوم واعلاها ... قال مولانا علامة العلوم ... فخر الدين نور الله مرقده وجعل الجنة مقعده جمعت هذه المجموعة الآن من الكتب المتداولة فى البلدان ... وسميته مشتمل الاحكام لكونه مخصوصا للقضاة والحكام

Prvo poglavlje je:

فصل فيا يتعلق بكتاب النكاح ذكر فى الذخيرة

L. 122; 26,5 × 17. *Nasḫ* krupniji, pisan vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Po marginama nekih listova ima komentara. Papir žućkast, deblji. Povez kožni, oštećen, sa utisnutim ornamentima na sredini korica.

Prepis dovršen 28. rebiul-ahira 966/1558.

(تم الكتاب بعون الله الملك الوهاب فى ٢٨ شهر ربيع الآخر سنة ٩٦٦)

Na početku se nalazi sadržaj, pisan kasnije na dodatim listovima, kao i sadržaj, pisan rukom prepisivača, te bilješke s područja fikha i fetve na arapskom i turskom jeziku. Među ovim bilješkama nalazi se jedna kraća bilješka, u kojoj se kaže, da se je dogodilo pomračenje sunca *(kusūf)* 16. šabana 990/u subotu 5. septembra 1582 (bez oznake mjesta).

Na naslovnoj strani, pored bilježaka i uvoda, nalaze se imena ranijih vlasnika (Abduldželil, Muhamed b. Abduldželil, Mustafa b. Muhamed Kevakibizade). U vrhu prve stranice ima kratka bilješka, u kojoj se kaže, da je rukopis dobio u posjed, putem nasljedstva, Salih Izzet-efendi Hromozade (Hromić). Na kraju su također bilješke s područja fikha i fetve na turskom jeziku, koje je dao šejhul-islam Ebu 's-Su'ūd-efendija. Među ovim fetvama ima ih, u kojima se objašnjava, šta je to zemljište »ušrijje« i »haradžijje«, te o vrsti vlasništva nad zemljom i raspolaganju s njom u Budimskom vilajetu (Mađarska). Tu je i jedna odulja molitva za liječenje crvenog vjetra (هذا دعاء الريح الاحمر) , koja je prepisana 7. safera 980/1572.

(تم الدعاء بعون المعين فى ٧ صفر سنة ٩٨٠)

Uvakufio Hromo-zade Salih Izet-efendija (v. pečat u rukopisu).

1272. Zbirka (مجموع) , 3 1499.

L. 175; 21 × 13. *Ta'līq*, pisan uvježbanom rukom. Papir bijel, deblji, čvrst; povez kožni, oštećen, sa pozlaćenim ornamentima na koricama, čija je pozlata izblijedila.

1. L. 1—138. ISTO

U rukopisu je naslov: مشتمل الاحكام لفخر الدين

Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom.

Na listovima 139—140 nalazi se tumačenje jednog ajeta i sadržaj slijedećeg djela.

2. L. 141—168. احكام الناطفى

فى الفقه الحنفى

Kraće djelo o fikhu, što ga je napisao Abu'l-'Abbās Aḥmad b. Muḥammad an-Nāṭifī al-Ḥanafī, umro 446/1054. Rad je podijeljen na 28 poglavlja.

ḤḪ I, 22; GAL, S. I, 636.

Početak poslije besmele:

احكام النساء قال ابو العباس الناطفى سمعت الشيخ ابا الحسن بن سراقة يقول

Završetak je:

وصلوة التطوع تتم الاوقات جوازا وتخصها اداء يعنى جميع الاوقات ويكره اداءها فى خمسة اوقات وصوم التطوع لا يكره فى جميع الايام الا فى خمسة ايام والله سبحانه وتعالى اعلم بالصواب

3. L. 168—175. رسالة فى السياسات الشرعية

لدده افندى

Rasprava o nekim pravilima tumačenja i primjene šerijatskog prava i o postupku državnih vlasti u raznim prilikama. Napisao Dede-efendi (Ibrāhīm b. Baḫšī Dede Ḫalīfa, — Qara Dede —), umro 973/1565.

Ahlwardt V, 122; GAL II, 446.

Gornji naslov i ime pisca (Dede-efendi) su prema rukopisu, a tako ih navode ḤḪ (I, 873) i Ahlwardt, bez ikakvih podataka. Brockelmann pak navodi puno ime pisca, kako je u zagradi, a na drugom mjestu (S. II, 665) kaže da je Bošnjak (al-Bosnawī)!

Rad je raspoređen na šest odjeljaka.

Početak:

الحمد لله رب العالمين والصلوة ... وبعد ذكر فى العناية شرح الهداية السياسة تغليظ جزاء جناية لها حكم شرعى حسما لمادة الفساد وذكر فى معين الحكام

Završetak:

فالامر بالمعروف واجب او فرض ... وان غلب على ظنه انه لا يترك لا يكون آثما فى ترك الامر بالمعروف

Prepisao cijelu zbirku neki 'Abdulḥannān, 5. redžepa 1118/1706, kako se to vidi na kr pod t. 1 i t. 3.

(تم كاتبه عبد الحنان ... تمت الرسالة فى السياسة لبعض العلماء الشهير بدده افندى وقع الفراغ من التحرير فى خامس رجب لسنة ثمانى عشر ومائة بعد الالف من الهجرة) .

Na nutarnjoj strani prve korice zabilježeno je ime ranijeg vlasnika (Isma'īl-efendi Krimi Karasuli, u Sulejmaniji u Istanbulu). Poslije nekoliko neispisanih lista s početka nalazi se sadržaj djela pod t. 1, zatim bilješka u kojoj se kaže, da je ovaj rukopis kupio Muhamed Seid, sarajevski kadija, iz ostavine (muhallefat) Šejhzade. Bilješku je napisao Muhamed b. Mustafa b. Ahmed, mutevelija Gazi Husrev-begova vakufa, bez oznake datuma. Na naslovnoj stranici nalaze se dvije bilješke i lični pečat. U prvoj od njih kaže se, da je vlasnik ovog rukopisa Hafiz Muhamed Šerif. U drugoj se kaže, da je rukopis uvakufio Ahmed Asım b. Muhamed, pisar (katib) Gazi

Husrev-begova vakufa, za medresu Husrevijju u Sarajevu, 1269/1852. Ispod toga je njegov lični i vakufski pečat.

1273. ISTO **2119.**

Na donjem prerezu listova naslov je: مشتمل الاحكام

L. 124; 20 × 15. *Nasḫ-ta'līq*, lijep, pisan vještom rukom, različitim perom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Po rubovima samo nekih listova ima komentara, pisanih većinom sitno, rukom istog prepisivača. Papir tamnobijel, čvrst; povez kožni, oštećen, sa utisnutim ornamentima na koricama.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na početku se nalaze fetve na turskom jeziku, od sarajevskih muftija Sejid Šakira i Sejid Muhameda, — te sadržaj, pisan kasnije. Na naslovnoj stranici su bilješke, uzete iz djela *Qādī-hān*, te imena ranijih vlasnika (Ahmed b. Jusuf b. Rošen; Abdullah, kadija u Uskudaru — تملكه العبد الفقير .. عبد الله القاضى بمدينة اسكدار , Husamuddin b. Sulejman, kadija privremeno u Egri — Erlau — تملكه الفقير حسام الدين بن سليمان القاضى بدار الجهاد اكرى موقتا , Mustafa, carev imam — استصحبه الفقير مصطفى الامام السلطانى. Na kraju su izvaci iz raznih fikhskih djela, fetve na turskom jeziku, te sadržaj, — što je sve, čini se, pisano rukom prepisivača, — i početak spjeva *Sibḥat al-gadīr* od Mer'ašije (v. I, 76).

1274. Zbirka (مجموع) , 2 **406.**

L. 26; 30 × 20; *Nasḫ* krupniji, pisan u razmaknutim redovima, mjestimice vokalizovan. Papir žućkast, deblji; povez papirni.

1. L. 1—11. فصل فى قراءة القرآن خطأ

Fragmenat o pogrešnom učenju Kur'ana u namazu, uzeto iz djela مشتمل الاحكام , kako je to zabilježeno na kraju.

Početak je, nakon gornjeg naslova:

وفى الاحكام المتعلقة بالقرآن ان المصلى اذا اخطأ فى القراءة فذلك لا يخلو من وجوه اما
ان يكون الخطأ فى الاعراب

Na listovima 11—14 nalaze se bilješke s područja fikha (o namazu صلاة الرغائب i o čišćenju), te kratke biografije Ebu Hanife i Šafi'ije.

2. L. 14—26. كتاب الفروق

Risala o razlikama među fikhskim pitanjima, koja su na prvi pogled slična, — od nepoznatog pisca.

Početak:

الحمد لله الذى هدانا الى الاسلام وامرنا بالاستلام وعرفنا الشرائع والاحكام .. وبعد
فقد سألنى بعض اخوانى ان اهذّب مسائل فى الفقه تتفق مبانيها وتختلف معانيها موجز عبارتها
موثر اشارتها سهل الوقوف عليها صعب الخروج منها .. فاجبته الى ذلك .. فصل رجل صلى
فى ثوب كان عنده غير طاهر

Završetak:

فصل صوم التطوع (لا يمنع) صحة الخلوة واحرام التطوع يمنع والفرق ان الاحرام اذا
فسد يجب عليه القضاء لانه كثير فيكون مانعا بخلاف الصوم لانه قضاء يوم واحد وهو يسير فلا
يكون مانعا تمت .

Prepis potječe iz XVII stoljeća.

U rukopisu se nalaze stariji pečati Gazine biblioteke, iz godine 1280/1863.

1275. لسان الحكام فى معرفة الاحكام **2715.**

Priručnik za šeriatske sudije o sudskom postupku (v. I, 131). Napisao Abu'l-Walīd Aḥmad b. Abu'l-Yumn Muḥammad b. Abu'l-Faḍl Muḥammad b. Abu'l-Walīd Muḥammad b. Abul'l-Faḍl Muḥammad b. Abū 'Abdullāh Muḥammad Ibn aš-Šiḥna al-Ḥanafī, umro 882/1477. Ime autora (Aḥmad) je prema našim rukopisima. Izvori pak, koji su nam pristupačni, kažu da mu je ime Ibrāhīm.

ḤḪ II, 1549; GAL II, 97; S. II, 115; Ahlwardt IV, 245.

Brockelmann, na drugom mjestu (G. II, 141—2) navodi drugog pisca (Muḥammad b. Kamaluddīn Muḥammad b. Maḥmūd Ibn aš-Šiḥna, umro 815/1412) i pripisuje mu djelo pod istim ovim naslovom.

Pisac je djelo rasporedio na trideset poglavlja (faṣl), ali je obradio samo 21 poglavlje. Dopunu tomu napisao je Burhānuddīn Ibrāhīm al-Ğāiqī (ḤḪ n. m.: al-Ḫāli'ī) al-'Adawī al-Ḥanafī, 1015/1606.

Dopuna, prema ḤḪ (n. m.), ima naziv: غاية المرام فى تتمة لسان الحكام .

i nalazi se u ovom rukopisu, samo je prepis nedovršen, jer nedostaje posljednje poglavlje.

Početak:

الحمد لله العادل فى حكمه القاضى بين عباده بعلمه .. وبعد فلما ابتليت بالقضاء وجرى
الحكم ومضى احببت ان اجمع مختصرا فى الاحكام .. ورتبته على ثلاثين فصلا .

Početak Dopune:

الحمد لله المتصف بالكمال المنزه عن النقص فى صفات الجلال ... اما بعد فيقول العبد
العاجز ... برهان الدين ابراهيم الجابق (كذا فى الخط وفى كشف الظنون : الخالعى) العدوى
الحنفى .. لما رأيت الكتاب المحكم الاحكام المسمى بلسان الحكام مشهورا فى بلاد الاسلام ..
وقد توفى مؤلفه قبل الاتمام .. وكان الناقص من فصوله الثلاثين تسعة فصول فاحببت ان
اجمعها من كتب الائمة الفحول

L. 222 (164 + 58); 20,5 × 13,5. *Ta'līq*, od dvojice prepisivača. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Papir bijel, deblji, čvrst; povez polukožni, oštećen.

Prepisao prvi, osnovni dio, Šaiḫ Muḥammad b. 'Abd . . ., sredinom rebiul-evela 995/1586, kako se to teško može pročitati u bilješci, koja je namjerno brisana, a koja se nalazi na rubu posljednjeg lista (164).

(وهو آخر ما وجد .. كتبه الفقير شيخ محمد بن عبد .. فى اواسط ربيع الاول سنة
٩٩٥)

Prepis Dopune potječe iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu nalaze se imena ranijih vlasnika (es-Sejid Mahmud Šerif Tekdest Efendi-zade, kadija, ranije u gradu Sofiji —

من ودايع الدهر لدى افقر الورى السيد محمود شريف العريف بين اترابه بتكدست
افندى زاده القاضى فى الماضى بمدينة صوفيه

Haffaf-zade Muhammed Emin . . .). Na naslovnoj stranici su, pored gornjeg naslova, bilješke s područja fikha. Na kraju je bilješka sa imenom opet jednog vlasnika (Muhamed Hafiz b. Osman, zamjenik kadije u Gračanici), te mali lični pečat drugog vlasnika (es-Sejid Muhamed Šakir, 1265/1848).

1276. ISTO **1556.**

U rukopisu je naslov:

كتاب لسان الحكام فى معرفة الاحكام تأليف الشيخ العالم العلامة وحيد دهره وفريد
عصره الشيخ ابى الوليد احمد بن ابى اليمن محمد بن ابى الفضل محمد بن ابى الوليد محمد بن
ابى الفضل محمد بن ابى عبد الله محمد بن الشحنه الحنفى لطف الله به ورحم اسلافه

Ovaj primjerak je bez Dopune.

L. 189; 20,5 × 15. *Nasḫ*, pisan uvježbanom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Po rubu samo nekih listova s početka ima nešto komentara. Papir bijel i žućkast, deblji; povez kožni, sa jednostavnim ornamentima na koricama.

Prepis dovršen u subotu 17. džumadel-ula 999/1590.

(وكان الفراغ من نسخ هذه النسخة المباركة المسماة بلسان الحكام .. فى ضحوة نهار
السبت سابع عشر من جمادى الاولى سنة تسع وتسعين وتسعمائة)

Na naslovnoj strani, pored gornjeg naslova, nalazi se bilješka i vakufski pečat zavještača, te jedan hadis, slabe vjerodostojnosti. Na kraju je jedna bilješka s područja arapskog jezika, te kraće bilješke s područja fikha.

Uvakufio Memišaga Kasumagić, čiji se pečat nalazi na početku i na kraju rukopisa. U pečatu je datum: 1284/1867.

1277. ISTO **3576.**

Na naslovnoj strani je sitno pisana bilješka, umjesto naslova:

لسان الحكام من تأليفات شيخ مشايخ الاسلام قدوة المحققين .. الشيخ ابن الشحنه ..
وكان قاضى القضاة بمصر المحمية .

Primjerak je sa Dopunom.

L. 260; 19,5 × 14. *Ta'līq*, sitniji u prvom dijelu i krupniji u Dopuni, od drugog prepisivača. U vrhu prve stranice nalazi se lijep mali unvan, u kome je izrađeno sitno poljsko cvijeće, zlatnom bojom, na mavi podlozi. Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i širom zlatnom, a ostale crvenom linijom. Po rubovima nekih listova s početka ima malo komentara. Papir bijel, djelomično potamnio; listovi na kraju dohvaćeni su vlagom. Povez kožni, oštećen, sa utisnutim ornamentima na koricama.

Prepis prvog dijela vjerovatno potječe iz XVII, a drugog iz XVIII stoljeća.

S početka se nalaze bilješke s područja hadisa, arapskog jezika i fikha. Na naslovnoj strani nalazi se ime i lični pečat ranijeg vlasnika (La'līzāde Šejh Muhamed, kadija na Kasim-paši). Tu je i jedna bilješka, namjerno pobrisana. Na kraju su tri stiha od Abū Alī Sina-a, na perzijskom jeziku.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1278. درر الحكام ف شرح غرر الاحكام 687.

Komentar djelu *Gurar al-aḥkām*. Oboje napisao Muḥammad b. Farāmurz b. 'Alī Monla Ḫusraw, umro 885/1480.

GAL II, 226; S. II, 316.

Početak:

الحمد لله الذى احكم احكام الشرع بمحكم كتابه

L. 376; 23,5 × 15. *Nasḫ*, sitan, veoma lijep, pisan rukom vještog kaligrafa. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po rubovima nekih listova ima nešto glosa. U vrhu prve stranice nalazi se veoma lijep unvan, u kome je izrađeno sitno poljsko cvijeće u bojama, na mavi (ljubičastoj) i zlatnoj podlozi, a sve u skladnim razmjerima i brojnim skladnim izrazima. Zadivljuje postojanost boja, pogotovo kad se uzme u obzir, da su date u knjizi koja je služila kao priručnik više od tri stoljeća. Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i širokom zlatnom, a ostale sa tri crvene linije. Rečenice su u uvodu rastavljene zlatnim krupnim tačkama. Papir bijel, mjestimice potamnio, deblji; povez kožni, oštećen, ukrašen pozlaćenim ornamentima.

Prepisao Sulaimān b. Ğa'far, u Istanbulu, u dvoru (saraju) Ibrahim-paše, u srijedu mjeseca safera 997/1588.

(قد وقع الفراغ من كتابة هذا الكتاب الشريف ف يوم الاربع ف وقت الضحى من ايام العشرة من شهر صفر سنة سبع وتسعين وتسعمائة ببلدة قسطنطينية ف سراى ابراهيم پاشا ف دار الصغير (؟) صانها الله بحر البلية على يد العبد المذنب المحتاج الى رحمة ربه العلّى سليمان بن جعفر)

Na početku se nalazi bilješka ranijeg vlasnika, pisana slabim arapskim stilom, u kojoj se kaže da je rukopis kupio Salih Izzet (Hromozade), kadija »po drugi put« u Bosnabrodu (Zenica ili Lašva), 5. muharema 1226/1811. Zatim slijedi sadržaj, napisan kasnije. Na naslovnoj strani je sadržaj napisan rukom prepisivača, i na rubu iste stranice ime ranijeg vlasnika (Muhamed, kadija u Bosnabrodu). Na kraju se nalaze prigodni stihovi o prepisu na perzijskom jeziku.

Uvakufio Hromo-zade Salih Izet-efendija (v. pečat sa datumom 1284/1867).

1279. ISTO 2135.

Naslov na l. 1ª je: درر الحكام شرح غرر الاحكام

L. 420; 20,5 × 13,5. *Ta'līq*, sa nešto *nasḫa*, sitan, složen, pisan vješto. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po rubovima ima sitno pisanih glosa. Papir tamnobijel, tanak; povez polukožni, oštećen, prva korica otkinuta.

Prepisao Aḥmad b. al-Hāğ Muṣliḥuddīn, u Jedreni, početkom safera 1025/1616.

(قد وقع الفراغ من كتابة هذا الكتاب .. ف اوائل صفر الخير لسنة خمس وعشرين والف ف محمية الادرنه .. على يد العبد الضعيف ... احمد بن الحاج مصلح الدين غفر الله له ولوالديه)

Na početku se nalazi bilješka na turskom jeziku s područja fikha, te datum smrti autora, u stihovima:

(خسرو قد كان ف ايامه عالما ف امر فتوى قائما
جامعا للعلم والفتوى معا قائما ليلا نهارا صائما
مات ف شعبان يوم الجمعة فى فراش العزّ كان نائما
وهو مرحوم لنا تاريخه رحمة الله عليه دائما٨٨٥)

Tu je i ime ranijeg vlasnika (Šit Šukurī b. Nuh b. Ahmed el-Uskubi iz Skoplja), stih o prolaznosti ljudskog vlasništva nad knjigama i drugim stvarima, sadržaj pisan kasnije, te nekoliko fetvi na turskom jeziku. Na naslovnoj strani ima više ličnih pečata dvojice ranijih vlasnika (es-Sejjid Muhamed, 1192/1778. i Muhamed Šakir). Tu su i bilješke s područja fikha. Na kraju je kritički osvrt na neka mjesta u ovom djelu, pod naslovom:

فى مواضع عديدة من هذا الكتاب عبارات يجب فيها التأمل بل غالبها غلط وقليل منها صحيحة وفيها عبارات آخر غير ما كر كثيرة .

منها لفظ المملوك المشترك ف تفسير قوله وان بيع ف باب صدقة الفطر

— što je napisano rukom prepisivača.

1280. ISTO 660.

U rukopisu je naslov: كتاب درر الحكام ف شرح غرر الاحكام

L. 496; 26 × 15,5. *Nasḫ*, sa nešto *ta'līqa*, mjestimice s početka vokalizovan od različitih prepisivača. Osnovni tekst je podvučen i stranice su obrubljene crvenom linijom. Po rubovima nekih listova ima glosa. Papir žućkast i bijel, deblji; povez polukožni, oštećen.

Prepisao posljednji dio Qāsim b. 'Abdullāh b. Aḥmad b. Bayazīd b. Ibrāhīm b. Ḫalīl b. Uwais, u Istanbulu, u kući Mehmed-age Mahzar-paše, u srijedu krajem mjeseca rebiul-evela 1050/1640.

(قد وقع الفراغ من كتابة هذا الكتاب الشريف .. فى يوم الچهارشنبه فى وقت الضحى
من اواخر شهر ربيع الاول سنة خمسين والف على يد العبد الضعيف .. قاسم بن عبد الله بن
احمد بن يزيد بن ابراهيم بن خليل بن اويس آمنهم الله تعالى عن الخوف .. فى بلدة
قسطنطينية المحروسة فى دار محمد اغا المشهور بمحضر پاشا)

Na rubu l. 496 ima bilješka napisana drugim rukopisom u kojoj se kaže da je ovaj primjerak sravnjen sa autografom u Egiptu, u vrijeme kada je vlasnik istog Hadži Kasim-efendija bio kadija pri misirskom Divanu 3. džumadel-ula 1052/1642.

(بلغ هذا الكتاب مقابلة على نسخة المؤلف فى ٣ جمادى الاولى لسنة ١٠٥٢ فى زمن
تولية مالكها .. الحاج قاسم افندى حين كان قاضيا بديوان مصر المحروسة حميت عن النحوسة)

Na prvom zaštitnom i na listu 1ª nalazi se ime i lični pečat ranijeg vlasnika (Muhamed Rešid Hafiz-zade — Hafizović —, 1253/1837). Tu su, na početku, i bilješke s područja fikha, sadržaj, te dvije fetve na turskom jeziku koje je potpisao Derviš Muhamed, muftija u Travniku. Na naslovnoj strani nalazi se tumačenje arapskih izraza za udaljenost, te kratak kritički osvrt na neka mjesta u ovom djelu. Na kraju je namjerno izbrisana neka bilješka. Na posljednjem zaštitnom listu je datum smrti autora izražen u prigodnim stihovima i jednoj rečenici.

1281. ISTO **1381.**

U rukopisu je zabilježen naslov: كتاب درر وغرر i كتاب درر الحكام.

L. 425; 23 × 14,5. *Ta'līq*, sa nešto *nasḫa* mjestimice, sitan, složen, pisan različitim perima i, čini se, različitim rukopisom. Osnovni tekst je podvučen i stranice su obrubljene crvenom linijom. Prvih deset lista dopisano je kasnije drugim rukopisom. Po rubovima listova ima sitno pisanih glosa. Papir bijel, potamnio, deblji, i mjestimice žućkast; povez kožni, oštećen, sa pozlaćenim ornamentima na koricama.

Prepisao djelomično 'Abdullāh b. 'Omar, pomoćni učitelj (danišmend) u medresi Hasan-paše, u petak mjesecaševala 1053/1643.

(قد وقع الفراغ من تحرير بعض هذه النسخة الشريفة على يد العبد الفقير ... عبد الله
بن عمر حيث كان دانشمند فى مدرسة حسن پاشا – مقتول المرحوم – غفر الله له ولوالديه
... فى يوم الجمعة بين صلوتين لشهر شوال لسنة ثلث وخمسين والف)

Na početku se nalaze recepti na turskom jeziku za neke lijekove, zatim bilješke s područja fikha, među kojima odulja bilješka na turskom jeziku o srodstvu po krvi i po mlijeku; sadržaj, koji je napisao Mahmud, kadija u mjestu ... (nečitko), te bilješka o piscu i poučni stihovi na turskom jeziku.

Uvakufio Ahmed Asım Mutevelić za medresu Husreviju u Sarajevu 1269/1852 (v. bilješku i pečat na l. 1ª).

1282. ISTO **2172.**

Po prerezu listova, naslov je: درر غرر

L. 299; 20 × 12,5. *Nasḫ*, sa nešto *ta'līqa*, specifičan, sitan, složen, pisan vještom rukom, mjestimice vokalizovan. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i širokom zlatnom, a ostale crvenom linijom. Po marginama listova s početka ima dosta sitno pisanih glosa. Papir tamno-žućkast, čvrst; listovi na kraju, u vrhu, dohvaćeni su vlagom; povez kožni.

Prepisao Muḥammad b. Aḥmad, 13. muharema 1055/1645.

(قد وقع الفراغ من كتابة هذه النسخة الشريفة من يد افقر عباد الله الصمد محمد بن
احمد فى اليوم الثالث عشر من محرم الحرام لسنة خمس وخمسين والف ..)

Na početku se nalazi sadržaj, napisan kasnije, drugim rukopisom, na dodatim listovima. Na naslovnoj strani nalaze se sitno pisani poučni stihovi i poučne izreke, bilješke s područja fikha i jedna bilješka iz Šejhzadetove glose Bejdavinom tefsiru (o definiciji pojma srce). Na posljednjem pisanom listu nalazi se kratka biografija autora, uzeta iz djela *aš-Šaqā'iq an-Nu'māniya*. Potom, na slijedeća dva lista, nalazi se kratak rad (nacrt osnovnih pitanja) s područja šeriatskog nasljednog prava, pod naslovom: كتاب الفرائض .

1283. ISTO **595.**

U rukopisu je naslov napisan kasnije:

كتاب درر الحكام فى شرح غرر الاحكام

L. 355; 27 × 15,5. *Nasḫ-ta'līq*, složen, u početku sitniji, a kasnije krupniji. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. U vrhu prve stranice ima unvan u bojama sa sitnim poljskim cvijećem na modroj i zlatnoj podlozi. Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i širokom zlatnom, a ostale crvenom linijom. Po marginama listova, izuzev pri kraju, ima glosa koje su većinom pisane rukom istog prepisivača. Papir bijel, čvrst; povez kožni, popravljen, sa utisnutim ornamentima na koricama.

Prepisao Okčizāde Aḥmed b. Ibrāhīm, u medresi Haseki Sultan u Istanbulu, u subotu mjeseca rebiul-evela 1058/1648.

(قد وقع فراغى من تنميق هذا الكتاب بعون الملك الوهاب فى ربيع الاول فى يوم شنبه من وقت الظهر .. فى محمية قسطنطينية بمدرسة خاصكى سلطان على يد الحقير الشهير باوقچى زاده احمد بن ابراهيم .. لسنة ثمان وخمسين و الف)

Na početku se nalazi ime i lični pečat, vjerovatno nekog ranijeg vlasnika (Mustafa b. Omer), te bilješka, u kojoj se kaže, da je ovo rukopis navedenog prepisivača. Zatim se nalazi ime i lični pečat drugog vlasnika (Muhamed Rešid Hafiz-zade — Hafizović, — Čelebipazari — iz Čelebı Pazara — Rogatice, 1240/1824), te sadržaj pisan rukom prepisivača koji je na kraju zabilježio da je on i vlasnik rukopisa (تملكه العبد الفقير احمد بن ابراهيم عفا عنهما الرحيم) . Potom, na neispisanom listu ima bilješka u kojoj se kaže da je (prvobitno) kupio ovaj rukopis el-Hadž Ali b. Muhamed es-Salihi el-Aufi, u Istanbulu, 1098/1686, za 17 rijala.

(تملكه بالشراء الشرعى من مدينة قسطنطينية .. العبد الضعيف الحاج على بن محمد الصالحى العوفى .. سنة ١٠٩٨ ثمن ريال ١٧)

1284. ISTO 1426.

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: درر غرر لمنلا خسرو افندى

L. 425 (421 + 4); 19,5 × 14,5. *Nasḫ*, sa nešto *ta'līqa*, lijep, sitan, pisan vještom rukom. Stranice su s početka (prvih deset lista) obrubljene sa tri tanke crne i širokom zlatnom, a ostale crvenom linijom. Osnovni tekst podvučen je takođe crvenom linijom. Gornja polovina prvog lista (gdje se, vjerovatno, nalazio lijep unvan), bezobzirno je otkinuta i nadomještena kasnije drugim papirom, na kome je dopisan početak (četiri retka). Po marginama listova ima sitno pisanih glosa, od kojih su mnoge pisane rukom prepisivača. Papir bijel, tanak, glat; povez kožni, oštećen, sa ornamentima na koricama.

Prepisao Rağab b. 'Oṯmān as-Silivrī 11. redžepa 1062/1651.

(قد وقع الفراغ من تحرير هذا الكتاب فى اليوم الحادى عشر من شهر رجب المرجب لسنة اثنين وستين بعد الالف على يد اضعف عباد الله .. رجب بن عثمان السلورى)

Na početku, na drugom zaštitnom listu, nalazi se hratka risala o zamjenjivanju imama i hatiba u održavanju hutbe i vršenju džume namaza, od Ibn Kemal-paše (umro 940/1533),

رسالة فى الاستخلاف للخطبة لابن كمال پاشا

Početak joj je:

الحمد لوليه والصلاة على نبيه قال فى الهداية وليس للقاضى ان يستخلف على القضاء الا ان يفوض اليه ذلك بخلاف المأمور باقامة الجمعة حيث يستخلف اقول

Na slijedećim listovima nalaze se poučni stihovi, dove i sadržaj, te odlomak nekog kraćeg rada s područja fikha, od onih beznačajnih radova koji su u posljednje vrijeme bili uobičajeni u Turskoj, a sa kojima je kandidat obično tražio neki položaj. Ovaj rad je napisao neki Neğātī, svrgnuti kadija grada Ušāk (من العبد الداعى الفقير نجاتى المنفصل عن قضاء عشاق — Kutahija, Turska).

Na naslovnoj strani neko je kasnije zabilježio naslov i vježbao se u pisanju. Ispod toga, pri dnu stranice, nalazi se bilješka sa imenom i ličnim pečatom ranijeg vlasnika (Hasan Hāletī, 1248/1832) koji kaže da mu je rukopis dao u posjed neki ugledni i veliki učenjak (šejh) čije ime ne navodi. Na kraju se nalazi osvrt na neka mjesta u djelu, te izvaci i bilješke s područja fikha.

Na l. 423—425: رسالة فى الولاء

Rasprava o pravnim posljedicama oslobađanja roba i o srodstvu sa robovima, što ju je — držimo — napisao autor prethodnog djela, Munla Husrev, iako to u rukopisu nije navedeno (v. AM II, 211; GAL, S. II, 317). Rad je dovršen 873/1468.

Početak mu je:

الحمد لله الذى احكم احكام الشرع المبين وعظم قدر من فقه فى الدين .. اما بعد كان ملوك هذه المملكة خلد الله تعالى ايام دولة خلفهم وافاض سجال الرحمة والغفران على سلفهم والممالك كثرت فيها السبايا والارقاء فكثرت بالضرورة المحررون والعتقاء فكثرت فيهم قضية الولاء .. فلا جرم حررت رسالة فى هذا الباب

Završetak je:

... وان كان غير عربى فعند ابى ح ومحمد يكون لقوم الاب عليه ولاء ولا خلاف لابى يوسف هذا ما تيسر لى فى هذا المحل الدقيق من التحقيق .. وقد اتفق (الفراغ) عن نظمها فى

سلك التحرير وتصويرها على احسن التصوير بالطف تقرير فى اوائل شهر رمضان المبارك من
شهور سنة ثلث وسبعين وثمانمائة من الهجرة المصطفوية

Risala je raspoređena na uvod (*muqaddima*), glavni dio (*maqṣad*), jedno poglavlje (*faṣl*) i dodatak (*teḏnīb*).

Poslije toga nalaze se opet bilješke s područja fikha, od kojih su neke na turskom jeziku.

1285. ISTO 1304.

Primjerak je nepotpun s početka (izgubljeno 16 lista).

L. 485; 24,5 × 14,5. *Ta'līq*, sa nešto *nasḫa*, specifičan, pisan vještom rukom. Osnovni tekst podvučen je i stranice su obrubljene crvenom linijom. Po rubovima listova ima glosa. Papir tamnobijel, glat; povez kožnı, znatno oštećen, druga korica otkinuta, a mnogi su listovi prosuti.

Prepisao Muḥammad b. Šuǧā'uddīn, u Istanbulu, u srijedu naveče 23. ramazana 1076/1665.

(تم بعون الله الملك المنان فى منتصف ليلة الاربعاء هو الثالث وعشرون من شهر رمضان
لسنة ست وسبعين والف فى مدينة قسطنطينية المحمية... كاتبه الفقير محمد بن شجاع الدين)

Ispod toga je bila napisana neka odulja bilješka, koja je namjerno pobrisana.

Na kraju je kronogram na turskom jeziku, sa datumom autorove smrti, te bilješke s područja fikha i fetve. Jednu fetvu iz te bilješke izdao je Mustafa, muftija u Akhisaru (Prusac), a drugu — Muhamed, muftija u Sarajevu.

1286. ISTO 410.

U rukopısu je zabilježen naslov kasnije: درر شرح غرر

L. 293; 29 × 19,5. *Nasḫ*, sa nešto *ta'līqa*, lijep. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po rubovima nekih listova ima glosa. Papir bijel, glat, čvrst; povez kožni, sa utisnutim ornamentima na koricama.

Prepisao Aḥmad b. al-Ḥāǧǧ Muḥammad el-Fočevī (iz Foče), imam, u utorak, između akšama i jacıje, krajem mjeseca safera 1096/1684.

(قد وقع الفراغ من تحرير درر الحكام .. على يد اضعف عباد الله الصمد احمد بن
الحاج محمد الامام الفوچوى (نسبة الى بلدة فوچه فى بوسنه) .. فى اواخر شهر صفر الخير من
شهور سنة ست وتسعين والف من الهجرة النبوية ليلة الثلثا بين العشائين ..)

Na nutarnjoj strani prve korice nalazi se kronogram smrti autora. Na početku je sadržaj. Na naslovnoj strani su bilješke s područja fikha i arapskog jezika. Među bilješkama nalazi se i kratak uvod ılı početak za službene dopise (molbe, žalbe, prijave) koji je sastavio neki Fevzi-efendi. Na završetku se nalaze prigodni stihovi na perzijskom jeziku, prigodna kratka dova, koju kadija treba da moli svaki dan prilikom dolaska na svoj posao, a u kojoj moli Allaha za pomoć da sudi na osnovu znanja i razuma i da se drži pravde u svakoj prilici, u srdžbi kao i u lijepom raspoloženju. Tu su i fetve na turskom jeziku i na kraju bilješka s područja fikha iz djela *Fuṣūl al-'imādī*.

Iz biblioteke Hasan-efendije Bojo-zade (v. pečat na više mjesta u rukopisu).

1287. ISTO 3364.

U rukopısu je naslov napisan kasnije: كتاب درر الحكام

L. 431; 24 × 16. *Ta'līq*, veoma lijep, složen, pisan rukom vještog kaligrafa. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Sve stranice su obrubljene sa tri tanke crne i širokom zlatnom linijom. U vrhu prve stranice ima lijep unvan, u kome je izrađeno sitno cvijeće na modroj i zlatnoj podlozi. Po marginama nekih listova ima sitno i lijepo pisanih glosa. Papir tamno-bijel ili žućkast, tanak; neki listovi su po rubu oštećeni crvotočinom, a mnogi su, naročito pri kraju, dohvaćeni vlagom. Povez kožni, oštećen, sa otiskom pozlaćenih ornamenata na koricama, omotan u zeleno platno koje je također oštećeno. Primjerak je inače veoma lijepo ispisan i opremljen.

Rukopis potječe iz XVI ili XVII stoljeća.

Na početku se nalaze bilješke s područja fikha, nekoliko fetvi na turskom jeziku, na kojima je potpis: Sunullah, — te sadržaj, pisan rukom prepisivača i lijepo uokviren. Na naslovnoj stranici nalazi se bilješka na turskom jeziku koja se teško čita zbog oštećenja vlagom, a u kojoj se kaže da je ovaj rukopis kupljen za novac iz prihoda Ahmedagina vakufa u Mostaru u vrijeme kada je mutevelija toga vakufa bio vakifov otac Omeraga. Bilješku je napisao, potpisao i stavio svoj lični pečat, — bez oznake datuma, — Ibrahim, mostarskı kadija —

مدينهٔ موستارده واقع باب السعادة اغاسى مرحوم ومغفور له احمد اغانك سابقا وقف متوليسى اولان مرحوم باباسين عمر اغانك توليتى حالنده واقف مرحوم مومى اليهك —؟ — مال وقفنك ازديادندن متولى مرحوم .. عمر اغانك زماننده بولنان —؟ — مال وقف اقچه سندن النان درر غرردر . حرره العبد الفقير اليه عز شأنه وعم نواله ابراهيم القاضى بمدينة موستار عفى عنه

Sudeći po rukopisu, držimo da je pomenuti Ibrahim, mostarski kadija i prepisivač ovog lijepo uređenog primjerka.

Na rubu iste stranice je ime i lični pečat ranijeg vlasnika (Ahmed b. Husejn, mutevelija). Na posljednjoj stranici, na rubu, nalaze se dva lična pečata od kojih se u jednom, manjem, može pročitati ime: Džafer, a po tom, na slijedećem listu, su još 2—3 fetve, sa potpisom: Sun'ullah.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1288. ISTO 285.

U rukopisu je zabilježeno mjesto naslova: درر شرح الغرر

L. 352; 28 × 17. *Ta'līq*, lijep, pisan vrlo vještom rukom. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Na početku i na kraju ima više neispisanih lista. Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne, širom zlatnom i jednom crvenom, a ostale samo crvenom linijom. U vrhu prve stranice nalazi se lijep unvan u bojama, na zlatnoj podlozi. Po rubovima listova ima dosta glosa koje su pisane lijepim rukopisom istog prepisivača. Papir bijel, glat, s početka deblji, a u drugoj polovini tanak; mnogi listovi dohvaćeni su po rubovima vlagom; povez kožni, oštećen, sa ornamentima na sredini korica.

Na početku ima više listova na kojima su razne bilješke i sadržaj pisan rukom prepisivača.

Prepisao 'Abdurraḥmān Zayrekizade, muderis u medresi Hatidže Sultan (u Turskoj), u drugoj polovini XVII stoljeća, oko godine 1090/1679. To se može razumjeti iz dvije bilješke na završetku, u kojima imenovani kaže da je »dovršio sravnjivanje, čitanje i korepetiranje (muzakeru) ovog rukopisa 17. rebiul-evela 1113/1701«.

قد تم مقابلة هذا الكتاب ومطالعته ومذاكرته ببعض الاخوان بعون الملك المنان عن يد العبد الضعيف السيد عبد الرحمن زيرك زاده المدرس بمدرسة خديجة سلطان .. فى السابع عشر من ربيع الاول لسنة ثلث عشر ومائة بعد الألف

Uz to, na prvom zaštitnom listu, nalazi se odulja bilješka na turskom jeziku koja sadrži potvrdu (temesuk) o izdavanju pod kiriju

vakufskog objekta, jedne banje koja je u ruševnom stanju, a ne može da se popravi iz vakufskih sredstava. Prepisivač ove potvrde kaže da je predmetna banja vakuf njegova djeda, merhum Muhjiddina Zejreka, u kasabi Kaladžek (u Anadoliji), te da je početkom mjeseca džumadel-ula 1090/1679. riješeno, da se ista, pošto je u ruševnom stanju, izda pod najam mještaninu Mahmud-begu sinu Omerovom, uz određene povoljne uslove (da daje vakufu osam akči dnevno i 400 groša odmah). Bilješka počinje riječima:

باعث ترقيم حروف بودركه اشبو بيك طقسان سنه سى جمادى الاوليسنك غره سندن كنغرى سنجاغنده قلعه جك قصبه سنده جلمز مرحوم ومغفور زيرك محى الدين اوقافندن اولان حمام خرابه مشرف اولوب ايرادى مصرفن احاطه ايتميوب ..

Kad se ova bilješka prouči u vezi sa gore navedenom bilješkom na kraju djela, te naročito kad se sravni pismo u njima i u djelu, vidi se da je to sve isti rukopis.

Dalje s početka nalaze se bilješke s područja fikha, ime jednog ranijeg vlasnika koje je namjerno brisano (Muhamed Tajib-efendi), zatim kratka bilješka na arapskom jeziku, u kojoj je H. Mehmed Handžić zabilježio da je ovaj rukopis uvakufio Hamdija Kreševljaković, 1356/1937.

(وقف هذا الكتاب طلبا لمرضاة الله تعالى محمد حمدى افندى قره شولا قويچ سراى بوسنه فى سنة ١٣٥٦هـ)

Po tom se nalazi kratka biografija pisca, te sadržaj pisan rukom prepisivača koji se na kraju istog potpisao. Na naslovnoj stranici nalazi se pečat Gazi Husrev-begove biblioteke, bilješka na turskom jeziku s područja fikha, te imena i lični pečati ranijih vlasnika (el-Hadž Omer Ebu 'š-Šejh Muhamed Čauš-zade; Ali, kadija u kasabi Razluk u okolini Soluna u Grčkoj?, 1164/1750; Mustafa Vehbi b. Sulejman b. Salih; Derviš Sulejman b. Šejh Mustafa Vehbi, — nakon podjele ostavine s bratom —, 1264/1847). Na kraju ima također nekoliko bilježaka s područja fikha.

1289. ISTO 469.

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: درر الحكام , a po gornjem prerezu napisano je pogrešno: درر الاحكام .

Primjerak je pokidan s početka i nepotpun na kraju.

L. 353; 28 × 18. *Ta'līq*, pisan s početka širokim, a poslije oštrim perom, vještom rukom. Osnovni tekst je podvučen i stranice su obrubljene crvenom linijom. Po marginama listova s početka (do lista 71) ima dosta glosa, pisanih sitno, rukom istog prepisivača.

Na kraju je samo početni dio poglavlja كتاب الوصايا . Papir bijel, glat, deblji; listovi od 1—4 pokidani, a od 151 do 174 oštećeni po uzdužnom rubu; listovi na kraju dohvaćeni su vlagom; povez je otkinut i izgubljen.

Rukopis, vjerovatno, potječe iz XVII stoljeća.

1290. ISTO **1084.**

U rukopisu je zabilježeno: درر شرح غرر

L. 406; 20 × 13,5. *Ta'līq*, sitan, lijep, pisan širokim perom, vještom rukom. Osnovni tekst je podvučen i stranice su obrubljene crvenom linijom. Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i širokom zlatnom linijom. Papir bijel, glat; povez kožni sa pozlaćenim ornamentima na koricama.

Rukopis, vjerovatno, potječe iz XVII stoljeća.

Na početku pored neispisanih lista, ima ih nekoliko koji su ispunjeni bilješkama s područja fikha i hadisa, te poučnim stihovima na turskom i arapskom jeziku. Tu su i stihovi koji sadrže datum smrti autora; zatim bilješka u kojoj se kaže da je šejhul-islam Pašmakdži-zade (Ali-efendi b. Muhamed-efendi) umro 4. muharema 1124/1711; recept na turskom jeziku za neki lijek; sadržaj, pisan i obrađen lijepo, rukom prepisivača, popis važnijih djela s područja hanefijskog fikha; terminologija i sistem, kojim se služio pisac fikhskog djela *el-Hidaje* (رسالة مرتبة فى بيان اداب صاحب الهداية ; sadržaj *el-Hidaje*, izrečen u stihovima na perzijskom jeziku, tumačenje izraza: *kitāb*, *bāb*, *faṣl*, koji se navode u djelima fikha, te kratak kritički osvrt na neka mjesta u djelu Durer, koji smo i ranije imali, a ovdje se kaže da je taj osvrt dao Muhamed-efendi Cuvi-zade, šejhul-islam, umro 995/1586.

(قال المولى المرحوم محمد افندى الشهير بچوى زاده : فى الدرر والغرر مواضع عديدة
مشكلة منها لفظ المملوك المشترك فى تفسير قوله وان بيع فى باب صدقة الفطر ..)

Na završetku je prigodni stih na perzijskom jeziku, u kome se prepisivač ispričava za eventualni slab rukopis, jer su ga, kako kaže, tegobe vremena potresle. Zatim su na kraju bilješke, uglavnom, s područja arapskog jezika, ali iz literature fikha.

Uvakufio Svrzo Ismet-efendija, sin Vejsil-efendije, iz Sarajeva (v. bilješku na arapskom jeziku, na početku rukopisa).

1291. ISTO **217.**

U rukopisu je kasnije zabilježeno: الدرر شرح الغرر

L. 450; 28 × 16,5. *Ta'līq*, vrlo lijep, krupniji. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. U vrhu prve stranice ima lijep mali unvan. Sve stranice su obrubljene sa tri tanke crne i širokom zlatnom linijom. Po rubovima listova ima dosta glosa koje su pisane rukom istog prepisivača. Papir bijel, glat, tanak; povez kožni, sa lijepim pozlaćenim ornamentima na koricama. Primjerak je lijepo opremljen i očuvan.

Prepisao aš-Šayḫ Aḥmad b. al-Ḥāǧ Šayḫī b. al-Ḥāǧ Ḫalīl b. Šayḫī b. aš-Šayḫ Ḥasan b. Ḫalīl b. Ramaḍān, kadija Antakije (Antiohija), — u Istanbulu, u mahali Ašik-paša, u subotu, poslije jacije, mjeseca redžeba 1118/1706.

(قد وقع الفراغ من تسبيقه وتحريره من يد العبد الفقير الشيخ احمد بن الحاج شيخى بن
الحاج خليل بن شيخى بن الشيخ حسن بن خليل بن رمضان القاضى بمدينة انطاكية ..
وملازمه بالقسطنطينية الساكن بمحلة عاشق پاشا .. فى يوم السبت بعد العشاء من رجب
المرجب لسنة ثمان عشر ومائة والف من هجرة من له العز والشرف)

Na početku se nalazi ime i pečati ranijeg vlasnika (Muhamed Baki Džino-zade — Džinić, 1207/1792) koji kaže da je rukopis kupio iz ostavine Hajri-zade (Hajrića), — te sadržaj koji je lijepo pisan crvenim mastilom u lijepo izrađenim okvirima.

Uvakufio Abdulbaki-efendi Džino-zade 1284/1867 (v. bilješku i pečat na naslovnoj strani).

1292. ISTO **900.**

U rukopisu je zabilježeno: درر الحكام .

Primjerak je nepotpun s početka (izgubljeno 105 lista).

L. 403; 21 × 15,5. *Ta'līq*, složen, pisan širokim perom, vještom rukom. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. List 157 ispisan je samo djelomično. Po rubovima malog broja listova ima nešto glosa. Papir tamnobijel, različitog kvaliteta i debljine; neki listovi s početka i na kraju dohvaćeni su vlagom; povez kožni, oštećen, prva korica je izgubljena.

Prepisao Abū Bekr b. 'Abdullaṭīf-efendi, u petak mjeseca džumadel-ahira 1149/1736, — kako se to vidi iz donje dvije bilješke na završetku.

(قد وقع الفراغ من تسويد هذه النسخة الشريفة فى يوم الجمعة من شهر جمادى الآخر
لسنة تسع واربعين ومائة والف .. من يد الضعيف النحيف ابو بكر بن عبد اللطيف افندى)

Prema toj bilješci na rubu stranice nalazi se druga bilješka, napisana kasnije, u kojoj se kaže da je »sravnio, ispravio i čitao Abdullah b. Abdurrahman el-Kastamuni«.

Na završetku se nalazi prigodni perzijski stih, u kome prepisivač moli da mu se »uči Fatiha«. Na posljednjoj stranici je zaključna bilješka pisca, u kojoj je naveo datum pisanja djela.

Iz biblioteke Fejzijje medrese, čiji se pečat nalazi u rukopisu.

1293. ISTO 4421.

Na zatvaraču korica nalijepljen je naslov:

هذا الكتاب شرح درر حكام (!)

L. 411; 29,5 × 18,5. *Nasḫ*, krupniji, pisan uvježbanom rukom. U pisanju ima grešaka. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Papir bijel, deblji; povez kožni, oštećen, sa ornamentima na koricama.

Prepisao Sulaymān b. Aḥmad, iz grada Delvina (Albanija), 10. šabana 1150/1737.

(وقد وقع الفراغ من تحرير هذه النسخة الشريفة .. فى اليوم العاشر من شهر شعبان
المعظم لسنة خمسين ومائة والف عن يد العبد المذنب .. سليمان بن احمد عن مدينة
دلوينه – بلدة فى بلاد الالبان)

Na početku je zabilježeno nekoliko izreka na arapskom jeziku, i sadržaj.

1294. ISTO 1361.

U rukopisu je naslov: كتاب درر الحكام . Primjerak je nepotpun na kraju.

L. 518; 19,5 × 14. *Ta'līq*, raznih vrsta. od različitih prepisivača. Osnovni tekst, samo u uvodu, pisan je crvenim mastilom, a poslije je podvučen crvenom linijom. Takvom linijom obrubljene su i stranice, izuzev prve dvije koje su obrubljene sa tri tanke crne i širokom zlatnom linijom. Po marginama listova, naročito s početka, ima glosa. Papir tamnobijel i bijel, različite debljine, margine nekih listova su otkinute; povez kožni, oštećen, sa ornamentima na koricama.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća. Na početku se nalazi sadržaj. Uvakufio Salim-efendija Muftić.

1295. ISTO 3460.

U rukopisu je zabilježeno: درر غرر

L. 444; 20,5 × 14,5. *Ta'līq* i *nasḫ*, od različitih prepisivača. Osnovni tekst podvučen je crvenom, a mjestimice crnom linijom. Papir tamnobijel i bijel, deblji; listovi pri kraju dohvaćeni su vlagom. Povez polukožni, oštećen.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na početku se nalazi jedna poučna izreka, bilješka s područja fikha, ime i lični pečat ranijeg vlasnika (Ishak, pisar suda u Travniku) koji kaže da je rukopis dobio u posjed putem kupovine; zatim sadržaj i opet bilješke s područja fikha. Na naslovnoj strani su također bilješke s područja fikha, ime ranijeg vlasnika (Muhamed b. Mustafa), te kratka bilješka u kojoj se kaže da je rukopis vakuf za medresu Elči Hadži Ibrahim-paše (u Travniku — وقف بمدرسة
ايلجى الحاج ابراهيم پاشا فى تراونيك) .

Iz biblioteke Fejzijje medrese.

1296. ISTO 4424.

U rukopisu je naslov: كتاب درر الحكام . Ovo je druga polovina djela koja počinje poglavljem: كتاب البيوع , dok je prva polovina izgubljena.

L. 251; 24 × 16,5. *Ta'līq*. Osnovni tekst je podvučen i stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir tamnobijel i bijel, neki listovi deblji; povez kožni, oštećen, sa ornamentima na koricama.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na početku je sadržaj koji obuhvata i neka poglavlja kojih u ovom svesku nema. Na kraju se nalazi dulji kritički osvrt na neka mjesta u djelu. Početak toga je:

منها عبارة يصليا فى قوله : حتى اذا لم يصليا او صلى المسجود عليه غير صلوة التساجد لم
يجز – فى باب صفة الصلوة والصواب الافراد بدل التثنية ومنها

Završetak je: من فوائد المولى النحرير الشهير يحيى زاده

Zatim se nalazi jedan hadıs, bılješka s područja fikha, te izvaci iz raznih komentara o tumačenju pojmova: *kitāb*, *bāb* i *faṣl*.

1297. ISTO **1126.**

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: درر الحكام

L. 294; 22 × 16,5. *Nasḫ*, sa nešto *ta'līqa*, sitan, složen. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Papir bijel, deblji, čvrst; povez polukožni.

Prepis je dovršen 1241/1825.

(وقت التحرير سنة احدى واربعين ومائتين والف)

Prepisivač se nije potpisao, ali izgleda da je to Fejzullah-beg Dženetić iz Sarajeva, otac zavještača rukopisa.

Na početku se nalazi sadržaj pisan rukom prepisivača.

Uvakufio Mustafa-beg Dženetić, sin Fejzullah-bega (evladijjet-vakuf), 23. ševala 1289/1872 (v. bilješku i pečat na naslovnoj strani).

1298. ISTO **3494.**

U rukopisu je naslov stavljen kasnije: كتاب الدرر . Primjerak je nepotpun na kraju, nalazi se samo do početka poglavlja: كتاب الأيمان .

L. 226; 20,5 × 15. *Ta'līq*, sitniji i krupniji, od različitih prepisivača. U pisanju ima grešaka. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Papir bijel, glat, listovi pri kraju dohvaćeni su vlagom; povez polukožni.

Rukopis, vjerovatno, potječe iz XIX stoljeća.

Na početku je sadržaj i bilješka, u kojoj se kaže, da je rukopis uvakufio Munla Mustafa Muderris-zade (Muderizović).

1299. Ebirka (مجموع) , 2 **751.**

L. 216 (207 + 9); 22 × 14,5. *Ta'līq*. Papir žućkast i bijel, deblji; povez poluplatneni, nov.

نقد الدرر

او

1. L. —207. حاشية الوانى على الدرر

Glosa prethodnom djelu *Dureru*. Napisao Muḥammad b. Muṣṭafa el-Wānī el-Wanqolī, umro 1000/1591.

GAL II, 226; S. II, 317.

Djelo je dovršeno 995/1586. Sadrži kratka objašnjenja koja je pisac dao prilikom tumačenja djela *Durer* svome sinu Pir Muhammedu, — kako to u uvodu kaže.

Početak:

الحمد لوليه والصلوة على نبيه .. فلما قرأ على الولد الاعز اعنى موهبة الله من لطفه الربانى

پیر محمد بن محمد الوانى كتاب الدرر والغرر درسا فدرساً حررت ما لاح بقلبى وجال فى خلدى

شيئا فشيئا من دفع الشبهات

Pismo je vrlo lijepo, pisano širokim perom, rukom vještog prepisivača. Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i širokom zlatnom, a ostale crvenom linijom. U vrhu prve stranice nalazi se lijep unvan, izrađen od zlata, na plavoj podlozi. Po rubovima nekih listova ima nešto superglosa.

Prepisao Muṣṭafa b. Pir Muḥammad, početkom šabana 1001/1592.

كتبه العبد الفقير .. مصطفى بن پیر محمد عفا عنهما الملك الاحد فى اوائل شهر شعبان

المعظم من شهور سنة احدى والف

U njegovom ličnom, lijepo izrađenom pečatu, piše: مصطفى بن پیری . To je, po svoj prilıci, unuk autora, a da li je to 'Azmīzāde, koji ima isto ime i koji je napisao glosu istom djelu, nije potpuno jasno, ali vjerovatno da jest.

2. L. 208—216. رسالة فى مبحث المفهوم

Rasprava o pravilima tumačenja šeriatskog teksta po smislu (*mafhum*). Napisao 'Abdulḥalīm Muḥammad Aḫīzāde al-Ḥanafī (kao pjesnik zvani Ḥalīmī), umro u Istanbulu 1013/1605. Gornji naslov risale je prema rukopisu. Inače, ovu risalu ne navode izvori koji su nam pristupačni, dok autora i druga njegova djela navode (v.

OM I, 228; GAL II, 444). Na naslovnoj strani nalazi se vlastoručna bilješka autora, koja glasi:

هذه رسالة علقتها على مبحث المفهوم بعون الله الحى القيوم فجائت بكرا تتجلى لخطابها
كالعروس وفريدة يرتاح اليها الارواح والنفوس وانا العبد الفقير الى الله سبحانه عبد الحليم محمد
الشهير باخى زاده .

Rad je posvećen nekom učenjaku i zaštitniku nauke, koga pisac u uvodu mnogo veliča i za koga kaže da je »učitelj našeg sultana«. Djelo je raspoređeno na uvod *(muqaddima)* i dva poglavlja *(mabhat)*.

Početak:

الحمد لله الحى القيوم الذى نطقت بكمال قدرته السنة كل منطوق ومفهوم .. اما بعد
فهذه عجالة علقتها على مبحث المفهوم وذكرت فيها ما وقع فى بيانه من الافاضل القروم مع
فوائد التقطتها اثناء المدارسة والمذاكرة .. واضفت اليها ما سنح بالبال .. فاهديتها الى جناب من
ملك رباع الفضائل طولا وعرضا .. سلطان العلماء الكرام معلم سلطاننا الحامى لحوزة الاسلام
.. وهذه الرسالة مرتبة على مقدمة فى عد انواع المفهوم وعلى مبحثين

Završetak je:

.. والحق ان دلالة ذكر الشىء على نفى ما عداه فى العقوبات ليس بامر مطرد بل له مقام
يقتضيه يشكل بيانه وضبطه ولكنه يعرفه اصحاب الاذهان السليمة والطباع المستقيمة هذا آخر
ما تيسر لنا من النقض والابرام فى هذا المقام بعون الله ذى الطول والانعام مع تراكم الامراض
والعلل بحيث ضاقت على الحيل والله المستعان ..

Pismo je veoma lijepo, različito od pisma u prethodnom djelu, složeno. Po rubovima nekih listova ima komentara koji su pisani sitno i lijepo, rukom istog vještog kaligrafa prepisivača.

Rukopis potječe iz kraja XVI ili početka XVII stoljeća. Čini se, da je primjerak prepisan za autora, sudeći po navedenoj bilješci na naslovnoj stranici, — ukoliko nije autograf.

Na početku pod t. 1 nalazi se ime ranijeg vlasnika (Sejid Ali b. Sejid Abdullah Abdulkuddūs-zade), koji kaže, da je rukopis kupio na javnoj dražbi iz ruke preprodavca (tellāla), za cijenu od 721(?).

(ثم اشتريت فى سوق السلطان عن يد دلال وانا افقر الورى سيد على بن سيد عبد الله
العريف بعبد القدوس زاده غفر لهما قيمت ٧٢١)

Ispod toga je njegov lični pečat. Po tom slijedi sadržaj, napisan rukom prepisivača. Na naslovnoj stranici, koja je polijepljena drugim listom, nalazi se bilješka s područja fikha, pisana crvenim mastilom, te ime ranijeg vlasnika (Hasan Hilmi b. eš-Šejh el-hadž Hasan-efendi, poslužitelj u Muradijji, 1174/1760 —

قد سلك فى سلك ملك الفقير حسن حلمى بن الشيخ الحاج حسن افندى الخادم
بالمرادية اوصله الله تعالى الى مرادات الدارين لسنة اربع وسبعين ومائة والف

Tu je i njegov lični pečat. Na naslovnoj strani, ispod nalijepljenog lista i na rubovima nekih listova koji su također polijepljeni, mogu se pročitati bilješke u kojima se kaže da je rukopis uvakufio es-Sejjid Muhammed Ali-efendi-zade.

(وقف مولاى السيد محمد بن على – وقف مرحوم على افندى زاده السيد محمد افندى)

1300. ISTO 4438.

U rukopisu je neko kasnije, neznalački, zabilježio naslov: دوررك غوررك حاشى سى , a na l. 1^b zabilježeno je: حاشية درر الحكام لملى محمد بن مصطفى الوانى

L. 355; 19,5 × 14. *Nasḫ* sitniji, pisan uvježbanom rukom. Osnovni tekst je podvučen i stranice su obrubljene crvenom linijom, izuzev prve dvije stranice koje su obrubljene sa tri tanke crne i širokom zlatnom linijom. Po marginama nekih listova ima nešto superglosa, pisanih rukom prepisivača. Papir bijel, deblji, čvrst; listovi pri kraju dohvaćeni su vlagom; povez kožni, oštećen, sa utisnutim ornamentima na sredini korica.

Rukopis potječe iz druge polovine XVII stoljeća.

Na početku, na neispisanom listu, nalazi se ime ranijeg vlasnika (Mustafa, 1111/1699), koji je zabilježio gore navedeni prvi, pogrešno napisani naslov. Na naslovnoj strani nalazi se kratka bilješka na turskom jeziku, u kojoj se kaže, da je rukopis uvakufljen za medresu u Zvorniku. Ispod bilješke je mali lični pečat u kome je upisano ime zavještača i datum (Rašid, 1270/1853 — ايزورنيق مدرسه سنه
وقف توكلى على خالق عبده راشد ١٢٧٠).

1301. ISTO 1561.

U rukopisu je zabilježeno: الوانی علی الدرر .

L. 322; 20,5 × 12. *Nasḫ*, sa nešto *ta'līqa*, sitan, pisan vještom rukom. Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i širokom zlatnom linijom. Po marginama samo nekih listova ima nešto superglosa. Papir žućkast i bijel, glat; povez kožni, sa ornamentima na sredini korica, omotan u tanko zeleno platno koje je oštećeno upotrebom.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na početku se nalaze bilješke s područja fikha i druge, stihovi na arapskom i perzijskom jeziku, sadržaj pisan rukom prepisivača, te imena ranijih vlasnika. U jednoj bilješci se kaže da je vlasnik rukopisa Ali-efendizade u Sarajevu, a da je djelo od njeg uzeo u naruč Ahmed-efendi Gazgani.

(سرايده علی افندی زاده نك كتابيدر عاريت طريق اوزره يد بمزه واقع شد غفلت
مباش الحقير احمد افندی غزغانی)

Poslije toga je druga bilješka u kojoj se kaže da je rukopis kupio Muhamed Seid Hajri-zade, ranije kadija u Vidinu. U njegovom ličnom pečatu ispod toga je datum: 1140/1727 —

(اشتريت الفقير بعون الله الكريم محمد سعيد خيری زاده القاضی بمدينة ودينه — ؟ —
فی الماضی — نائل فيض مجيد باد محمد سعيد — ١٤٠) .

Potom je rukopis kupio iz njegove ostavine Muhamed Baki Džino-zade, o čemu se nalazi bilješka na prvom zaštitnom listu. U ličnom pečatu ispod toga datuma je 1207/1792.

(استصحبه الفقير من مخلفات خيری زاده محمد باقی جينوزاده غفر له) .

U jednoj oduljoj bilješci s područja fikha govori se o pobuni protiv sultana, u kojoj je isti ubijen, a u kojoj su učestvovali neki Jevreji, hrišćani i dio janičara, spahija i vojske, pa se postavlja pitanje ko je od njih najveći griješnik i krivac? Odgovor daje Ibrahim el-Lekānī, muftija Kaira (umro 1041/1632. Držimo da je ovdje riječ o pobuni za vrijeme mladog i poletnog sultana Osmana II /1618—1622/ i njegovoj tragičnoj pogibiji).

(ما قولكم رضی الله تعالی عنكم فی جماعة من الاشقياء وطائفة من زمرة الشياطين ..
من اليهود والنصاری جماعة من طائفة الجند من زمرة السپاه واليكيچريين وغيرهم من خذلة
العساكر والغواة الذين قاتلوا سلطان الاسلام والمسلمين .. وقتلوه بغير حق وخرجوا بالبغی عليه
.. الجواب .. رقمه ببنان بيانه وبيان بنانه العبد الفقير .. ابراهيم اللقانی الحنفی المفتی بالقاهرة)

Uvakufio Abdulbaki Džino-zade, 1284/1867 (v. bilješku na naslovnoj strani).

1302. حاشية عزمی زاده علی الدرر 1506.

Glosa *Dureru*. Napisao Muṣṭafa b. Pīr Muḥammad 'Azmīzāde, umro 1040/1630. Glosa je poznata i lijepo primljena u naučnim krugovima.

GAL II, 226; ḤḪ II, 1199.

Početak u našem rukopisu, poslije besmele, je:

كتاب الطهارة قوله وانما وحّدها ای الطهارة الشرعية ولذا قال لانها فی الأصل

L. 279; 20,5 × 13. *Ta'līq* sitan, složen, pisan vještom rukom. Po rubovima nekih listova ima superglosa, pisanih rukom istog prepisivača. Papir žućkast, glat; povez kožni, popravljen, sa otiskom lijepih ornamenata na koricama.

Prepis je dovršen u Sarajevu, 1052/1642.

(قد وقع الفراغ من تسويد هذا الكتاب لسنة اثنين وخمسين والف بمدينة سرای المحمية)

Na naslovnoj stranici nalazi se dio glose uvodu *Durera*, što je pisano kasnije.

Uvakufio Ahmed Asim Mutevelić, »za medresu Husrevijju« u Sarajevu, 1269/1852 (v. bilješku i pečate na l. 2).

1303. ISTO 2174.

U rukopisu je zabilježen naslov: هذا كتاب عزمی زاده حاشية للدرر

Rukopis je raspoređen na dva dijela (džuza), u jednom svesku.

Na kraju prvog dijela (list 204) piše:

انتهی به النصف الاول من العزمية ويتلوه ان شاء الله تعالی كتاب البيع

a na početku drugog dijela (list 205) napisano je:

الجزء الثانی من الحواشی العزمية

L. 390; 20 × 14. *Ta'līq* jednostavan, pisan nevještom rukom. Po marginama samo nekih listova ima nešto bilježaka. Papir bijel, listovi po gornjem rubu, na kraju, dohvaćeni su vlagom; povez polukožni, oštećen.

Prepis je dovršen 1082/1671.

(هذا آخر الحواشی العزمية للدرر ختم فی شهر ابتداء .. ربيع الاول سنة
الثان — ! — وثمانين والف تم)

Na početku se nalaze imena ranijih vlasnika (Muhamed b. Ali b. Mahmud, Izzeti Salih, kadija u Bosna-Brodu, koji kaže da je rukopis kupio), te sadržaj. Na naslovnoj strani su bilješke s područja fikha, hadisa i datum smrti Munla Husreva.

Uvakufio Hromo-zade Salih-efendi (v. pečat na više mjesta u rukopisu).

1304—1305. كشف رموز غرر الاحكام 297, 298.
وتنوير درر الحكام

Glosa navedenom djelu *Durer al-ḥukkām*. Napisao 'Abdulḥalīm b. Pīr Qadem (Piš Qadem) b. Šayḫ Naṣūh b. Mūsā b. Muṣṭafā b. 'Abdulkerīm b. Ḥamza ar-Rūmī al-Ḥanafī, umro 1089/1678.

GAL II, 226; OM I, 361.

Pisac je dugo godina predavao nauku fikha, naročito po djelima Munla Husreva, a ovu glosu dovršio je kao muderis medrese Aja Sofije 1060/1650.

Kompletan primjerak u dva lijepo opremljena sveska.

L. 281 (I) + 244 (II); 27 × 17. *Nasḫ* lijep, sitan, složen, pisan istom, vrlo vještom rukom u oba sveska. Sve stranice su obrubljene sa tri tanke crne i širokom zlatnom linijom. Po marginama mnogih listova ima superglosa, pisanih sitno, istim lijepim rukopisom kao i tekst. Papir bijel, glat, zaštitni listovi prvog sveska ukrašeni su umjetničkim crtežima; povez kožni, ukrašen lijepim pozlaćenim ornamentima.

Svezak prvi (الجلد الاول) sadrži tumačenje od početka djela do poglavlja كتاب البيوع. Naslov u rukopisu i na donjem prerezu listova je: عبد الحليم حاشية درر جلد اول

Početak:

الحمد لله الذى ارسل رسوله بالهداية والتوفيق واحكم بنيان شريعته بنهاية التهذيب والتحقيق

Na l. 1^b nalazi se veoma lijep unvan, u kome je izrađeno sitno poljsko cvijeće u bojama, na zlatnoj i bijelo-modroj podlozi.

Na završetku je bilješka pisca, u kojoj on kaže da je ovaj prvi svezak dovršio 1047/1637.

(انتهى ما يتعلق بالدرر والغرر للاحكام بعون الملك العلام والحمد لله على الدوام والصلاة والسلام على خير الانام وعلى اصحابه الكرام يوم الجمعة عاشر ذى القعدة لسنة سبع واربعين والف يتلوه كتاب البيع)

Ispod toga je bilješka, pisana rukom prepisivača, o zavještanju zemljišta svojoj djeci.

Svezak drugi (الجلد الثانى) sadrži tumačenje od poglavlja كتاب البيوع do konca djela. Naslov u rukopisu i na donjem prerezu listova je: عبد الحليم حاشية درر جلد ثانى . Ovaj svezak, koji je napisan poslije dužeg vremena nakon završetka prvog sveska, ima poseban početak i uvod.

Početak mu je poslije besmele:

ان احسن ما يوشح به صدور السطور وايمن ما يفتتح به كل رقّ منشور .. حمد من جعل العلماء انجا للاهتداء

U vrhu prve stranice nalazi se također veoma lijep unvan, u kome je izrađeno sitno poljsko cvijeće u bojama na zlatnoj podlozi.

U uvodu pisac kaže, da je djelo dovršio u vrijeme, kada je živio i radio najveći učenjak toga doba, Muhamed Behāī b. el-Mevlā 'Abdul'azīz b. sultanul-ulema Sa'duddīn, koga on mnogo veliča i slavi.

(.. فى زمن اعلم العلماء فى زمانه .. شيخ مشايخ الاسلام مقتدى كافة الانام اعنى به مولانا واولانا محمد بهائى بن المولى عبد العزيز بن سلطان العلماء .. معلم سلطان الزمان سعد الدين)

Na kraju pisac kaže da je zabilježio svoju kratku biografiju, u kojoj navodi svoje radove, kao i to da je ovaj drugi svezak, nakon dulje stanke, dovršio u nedjelju sredinom mjeseca džumadel-ahira 1060/1650.

(والآن تيسر الاختتام بعون الملك العلام وقت الضحى يوم الاحد من اواسط جمادى الآخرة لسنة ستين والف)

Po tom je završio lijepom dovom.

Rukopis potječe iz druge polovine XVII ili iz XVIII stoljeća.

Na početku oba sveska nalazi se sadržaj, lijepo uokviren i pisan rukom prepisivača. Na naslovnoj strani je ime i lični pečat ranijeg vlasnika (Hadži Mustafa, kadija), zatim zabilješka pisana rukom prepisivača koja sadrži veoma povoljnu ocjenu ovog djela, datu od navedenog učenjaka, koga pisac glorifikuje u uvodu. Bilješka glasi

حسبى الله وحده وكفى لما طالعت فى هذا الكتاب اللائح منه الصدق والصواب فوجدته موافقا للقبول فى المعقول والمنقول وضعت عليه قلم الرضا ويراعة الارتضاء مبتهلا الى الله تعالى فى حق مؤلفه ان يمنحه من عيون عطاياه الزاخرة – فى الخط : الزاجرة وهو غلط – ومواهبه الفاخرة ما هو خير له فى الدنيا والآخرة كتبه محمد بهائى عفى عنه

Uvakufio Svrzo Mehmed-efendija, sin Muhamed-agin, iz Sarajeva, godine 1931 (v. bilješku u rukopisu).

1306. بيان الفتاوى فى شرح الحاوى 370.

لعثمان بن على الكوه كيلونى

Komentar djelu *al-Ḥāwī aṣ-ṣagīr* s područja šafijskog fikha. Osnovno djelo napisao je Nağmuddīn 'Abdulġaffār b. 'Abdulkerīm al-Qazwīnī aš-Šāfi'ī, umro 665/1266, — a ovaj komentar 'Oṯmān b. 'Alī al-Kūhi-kīlūnī, iz IX/XV stoljeća.

GAL I, 394; Ḏail I, 206; Kairo I, 502.

Početak:

الحمد لله الذى شرّع الاحكام شريعة الى مشارع الاسلام والدين وفرّعها على اصول جعلها ذريعة الى نيل شرائف رتب الحق اليقين .. وبعد فيقول الفقير الى الله الغنى عثمان بن على الكوه كيلونى طالما الحّ علىّ زمرة من الاصدقاء .. ان اشرح لهم الحاوى فى الفقه المنسوب الى المولى الامام .. نجم الملة والدين عبد الغفار بن عبد الكريم القزوينى رحمه الله .. فاسعفتهم بطلبتهم واتفقت على كلمتهم وشرحت لهم شرحا يحلّل وجيز الفاظه ومبانيه .. وسمّيته ببيان الفتاوى فى شرح الحاوى

L. 259; 28,5 × 22. *Nasḫ*, starinski, sitan, složen, pisan uvježbanom rukom, mjestimice vokalizovan. Mnogi listovi na početku (7—20) i na kraju (220—259) dopisani su kasnije drugim rukopisom. Osnovni tekst pisan je crvenim mastilom, izuzev dopisanih listova na početku na kojima je podvučen crvenom linijom. Po marginama nekih listova ima glosa. Papir tamnobijel, deblji, mnogi listovi po rubovima dohvaćeni su vlagom; povez kožni, oštećen, sa utisnutim ornamentima na koricama.

Prepisao (dopisane listove na kraju) Maḥmūd b. Aḥmad b. Muḥammad al-Qazwīnī, bez oznake datuma i mjesta.

(تم الكتاب على يد العبد الضّعيف .. محمود بن احمد بن محمد القزوينى)

Rukopis (glavni, osnovni dio) potječe iz XVII ili XVIII stoljeća, dok su dopisani listovi iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu nalazi se krupno i lijepo napisan, ali pogrešan naslov (شرح الغزنوى على حاوى الطحاوى فى الفقه), te sadržaj. Na naslovnoj strani zabilježen je naslov, također pogrešno, što je ispravio M. Handžić u svojoj posebnoj bilješci. Tu su bile i bilješke sa imenima ranijih vlasnika koje su namjerno pobrisane.

Iz Šehdi-efendine biblioteke (v. pečat na više mjesta u rukopisu).

1307. مهات (المهات فى العبادات) 2476.

لابن عجيزى البرغموى

Djelo o najvažnijim islamskim vjerskim pitanjima sa područja vjerovanja, pobožnosti i morala. Napisao Yūsuf Ḏelīlī b. Muṣṭafa b. Muḥammad Ibn 'Ağīzī al-Bargamawī, umro poslije 909/1503. Djelo je dovršeno navedenog datuma. Gornji, prvi naslov djela i ime autora su prema rukopisu. Drugi naslov je prema izvorima. Naslov u rukopisu, napisan crvenim mastilom, rukom prepisivača, glasi: كتاب المهات من تأليف الفقيه الورع المعروف بذليلى البرغموى رحمه الله .

GAL, S. II, 692; AM II, 565.

Ismā'īl-paša (n. m.) i Ḥ. Ḫalīfa (II, 1915) pogrešno navode datum smrti autora, a ovaj posljednji pogrešno navodi i njegovo ime, zamjenjujući ga sa jednim kasnijim piscem. Djelo je jedna vrsta ilmi-hala (katekizma) opširnijeg obima, a posvećeno je sultanu Bajezidu II, sinu Muhameda II (umro 918/1512) — i rijetko djelo. Podijeljeno je na osam poglavlja. U uvodu se izričito kaže da je namijenjeno muškoj i ženskoj omladini (»učenicima i učenicama«).

Početak:

الحمد لله رب العالمين له ما فى السموات والارضين .. اما بعد فيقول العبد المذنب الضعيف .. يوسف الحقير النحيف الشهير بذليلى ابن مصطفى البرغموى ابن محمد المعروف بابن عجيزى .. لما قرأت الكتب المعتبرة من العلماء المهرة فعلمت ان المراد من خلق الانس والجن ان يعرفوا خالقهم .. فاردت ان ادون كتابا وابين فيه طريق معرفة الله وعبادته وتحصيل رضائه والاجتناب عن سخطه فجمعت هذا الكتاب على سبيل الاختصار .. وسمّيته بمهات لكون مسائله مهمة للطالبين والطالبات .. وكسرته على ثمانية كتب .. وقع الاتمام بعون الله الملك العلام فى اواخر شوال سنة تسع وتسعمائة فى ايام پادشاه الاعظم .. سلطان بايزيد بن محمد خان

L. 251; 19 × 14. *Nasḫ* i *ta'līq* pomiješani, pisani krupnije, vještom rukom, mjestimice vokalizovani. Na l. 1^b je naslov. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir tamnobijel, deblji, čvrst; povez originalni, kožni, sa utisnutim ornamentima na sredini korica.

Prepisao Muḥammad b. Ilyās Furū'ī, u Tripolisu (Tarablos-garb, Tripoli, — glavni grad Tripolitanije, — sadanje Libije), 24. džumadel-ula 1007/1598.

(تم كتاب المهات بعون الله خالق البريات فى محمية طرابلوس غرب ... عن يد العبد الضعيف .... محمد بن الياس الشهير بفروعى ... فى ليلة اربع وعشرين شهر جمادى الاولى من شهور سنة سبع والف)

Na nutarnjoj strani prve korice zabilježeno je da je neko uzeo ovo djelo u naruč od Mustafe Hadži Musa-zade (Hadžimusića). Ispod toga je vlastoručna bilješka Šejh Abdullaha Kaukčije koji kaže da je rukopis vlasništvo Hromića (Hromo-zade), a da ga je on uzeo od vlasnika u naruč. Na naslovnoj strani je, pored gore navedenog naslova, cijena knjige (250?), lični pečat nekog ranijeg vlasnika, bilješka s područja tefsira i nečije ime (Osman-efendi). Na početku je sadržaj, pisan rukom prepisivača (فهرست كتاب مهات اينست)

U vrhu sadržaja je bilješka i lični pečat ranijeg vlasnika (Salih Izzet Hromić koji kaže da je rukopis kupio). Na završetku je prigodni stih na turskom jeziku i dva otiska ličnog pečata prepisivača. U sredini okruglog pečata, koji je lijepo izrađen, je njegovo ime (بنده كاتب محمد), a oko imena su upisane riječi na perzijskom jeziku (بحق خاتم ختم نبوت مرابكشا خدايا باب حكمت). Na posljednjoj stranici je bilješka s područja fikha, pisana rukom prepisivača. Na posljednjem neispisanom listu je recept na turskom jeziku za neki lijek.

Uvakufio Hromo-zade (v. pečat u rukopisu).

1308. تفصيل عقد الفرائد (الفوائد) بتكميل قيد الشرائد لابن الشحنه 309.

Komentar spjevu zvanom *Qayd aš-šarā'id*, ili *Manẓūmat Ibn Wahbān*, o fikhu. Osnovno djelo, koje sadrži dulji spjev o hanefijskom pravu, poznato pod nazivima: قيد الشرائد ونظم الفرائد, منظومة ابن وهبان, المنظومة الوهبانية i منظومة قيد الشرائد, sastavio ga je Amīnuddīn aš-Šayḫ 'Abdulwahhāb b. Aḥmad Ibn Wahbān al-Ḥanafī, umro 768/1366. To je spjev od 400 stihova na rimu »r« (*rā'iyya*). Ovaj komentar napisao je 'Abdulbarr b. Muḥammad Ibn aš-Šiḥna al-Ḥalabī, umro 921/1515.

GAL II, 79; ḤḤ I, 1865.

Početak kaside je: بدأنا بالحمد لله اجدر

وماليس مبدوًا به فهو ابتر

Početak komentara:

الحمد لله محكم الشرع الشريف ومؤيده ورافع المذهب الحنيف ومشيّده .... وبعد فان القصيدة المرسومة بقيد الشرائد ونظم الفرائد .

To je, zapravo, prerada dosta opširnog komentara koji je napisao ranije sam autor spjeva (kaside).

L. 274; 26,5 × 18,5. *Nasḫ* starinski, pisan vještom rukom, velikim dijelom vokalizovan. Tekst kaside pisan je crvenim mastilom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. U vrhu prve stranice nalazi se lijep unvan u bojama, u kome je izrađeno sitno poljsko cvijeće (spomenak), na plavoj podlozi, i u sredini napisana besmela *sulusom*, bijelom bojom, na zlatnoj podlozi. Prve dvije stranice ukrašene su sa tri tanke crne, širom zlatnom i plavom linijom. Po rubovima listova s početka ima glosa. Papir tamnobijel, deblji; mnogi listovi pri vrhu dohvaćeni su vlagom, ali pismo nije oštećeno; povez kožni, oštećen, sa utisnutim ornamentima na koricama.

Prepisao 'Abdurraḥīm b. 'Abdulbāsiṭ b. Aḥmad ... al-Ḥanafī, u subotu 18. džumadel-ahira 967/1559.

(انتهى ما وجد منقولا من خط مؤلفه .... تم الكتاب المبارك بحمد الله وعونه ... على يد افقر عباد الله عملا واكثرهم خطأ وزللا عبد الرحيم بن الشيخ الصالح عبد الباسط بن احمد السلموتى – ؟ – الحنفى ... وكان الفراغ من نسخه غرة يوم السبت المبارك ثامن عشر شهر جمادى الآخر المندرج فى سلك شهور سنت سبع وستين وتسعمائة) .

Na prvom zaštitnom listu je naslov osnovnog djela, napisan kasnije, te bilješka Mehmeda Handžića o ovom rukopisu. Na naslovnoj strani nalazi se poučni stih na perzijskom jeziku i nečitljiv lični pečat. Na rubu lista 273 su tri lična pečata, u kojima su upisana imena: Hasan i Muhamed, i datumi: (10)81/1670. i (1)108/1696. Na margini, pri dnu posljednje stranice, nalazi se lijepo pisana bilješka, u kojoj neki raniji vlasnik kaže da mu je ovu knjigu poklonio »pobožni Šaban-efendija, knjižničar u el-Azheru, kad je dotični (vlasnik) učio osnove arapskog jezika«. Datum i ime ovog vlasnika nisu označeni. Držimo da je to bio neki naš student na el-Azheru, koji je kasnije rukopis donio u našu domovinu.

(قد اهدى لى هذا الكتاب من كان بمنزلة استاذى وشيخى حين قراءة بعض مقدمات العربية اورع خلق الله شعبان افندى خازن الكتب بجامع الازهر متعنا الله بحياته وافاض علينا بركات دعواته) .

Po tom se nalazi odulja bilješka s područja fikha.
Iz Kantamirine biblioteke.

1309. ISTO 567.

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov:

شرح منظومة ابن وهبان لعبد البر ابن الشحنه .

L. 236; 27 × 18,5. *Nasḫ* sitniji, starinski, pisan širokim perom, vještom rukom. Osnovni tekst pisan je crvenim mastilom. Stranice, izuzev prve dvije, obrubljene su sa dvije crvene linije. Po rubovima mnogih listova ima kratkih bilježaka u vezi sa tekstom. Papir tamnobijel, deblji; mnogi listovi, naročito s početka, dohvaćeni su vlagom, ali pismo nije oštećeno; povez kožni, sa ornamentima na koricama.

Prepisao Maḥmūd b. Abu'l-Ḥasan b. Šamsuddīn b. Nūruddīn b. Muḥammad b. Muḥammad b. Muḥammad b. 'Alī al-Maḥallī aš-Šāfi'ī, 21. safera 975/1567.

(وكان الفراغ من كتابة هذه النسخة فى الحادى والعشرين من صفر الخير سنة خمس وسبعين وتسعمائة على يد كاتبه .. الفقير محمود بن ابى الحسن بن شمس الدين بن نور الدين بن محمد بن محمد بن محمد بن على المحلى الشافعى غفر الله ذنوبه ..) .

Na prvom zaštitnom listu nalaze se imena ranijih vlasnika (Zekerija b. Bajram, koji kaže da je rukopis kupio ..., u džamiji Sultan Muhamed-hana, 980/1572; Sunullah); bilješka koja sadrži naslov djela, te dvije fetve. Na slijedećem listu je sadržaj, lijepo i krupno napisan, i nekoliko fetvi na turskom jeziku koje je dao muftija Ebus-Su'ūd. Na naslovnoj strani je naslov, kasnije stavljen, i dvije bilješke sa imenima ranijih vlasnika, od kojih je prva namjerno zamrljana i pobrisana, a u drugoj se može pročitati ime: Fehmi Omer b. Sadik, svrgnuti kadija Duvna, 1186/1772. Ispod toga je njegov lični pečat.

1310. الذخائر الاشرفية فى الالغاز الحنفية 1120.

Djelo o hanefijskom fikhu, izrađeno u obliku zagonetki *(elgāz)*, datih pod naslovima: مسئلة – فالجواب . Napisao komentar prethodne kaside 'Abdulbarr b. Muḥammad Ibn aš-Šihna, umro 921/1515.

GAL II, 83.

Početak:

الحمد لله كشف بالعلماء كل مشكل وملغز واوضح بالفقهاء كل عويص ومتشابه وميز

L. 80; 20,5 × 15. *Nasḫ* starinski, pisan vještom rukom. Papir tamnobijel, deblji; listovi su dohvaćeni vlagom, zbog čega je pismo na dotičnim mjestima oštećeno; povez polukožni.

Na završetku se nalazi bilješka koju je prepisivač naveo kao bilješku autora, a u kojoj se kaže da je djelo dovršeno 994/1585.

(قال المؤلف رحمه الله تعالى كان الفراغ من تأليفه فى شهر جمادى الآخرة من شهور سنة ٩٩٤ – !؟ –)

Prema tome, slijedilo bi da je pisac bio živ toga datuma, a da je gore navedeni datum smrti netačan. Međutim, taj datum naveden je u svim izvorima koji su nam pristupačni. Zato držimo da je prepisivač pogrešno napisao ovaj datum u bilješci, tako što je, vjerovatno, zabilježio datum svoga prepisa mjesto datuma završetka djela koji je pisac bio stavio. Datum pisca pak, na kraju gornje bilješke, mogao bi biti: 894/1488, što nam se čini najispravnije.

Iz svega navedenog zaključujemo da ovaj prepis potječe iz druge polovine XVI stoljeća (tj. iz godine 994/1585).

Na naslovnoj strani nalazi se naslov djela, te bilješke sa imenima ranijih vlasnika (Muhamed Emin Isazade; Ahmed-efendi b. el-hadž Muhamed, koji je, među ostalim knjigama, uvakufio i ovaj rukopis, što je zabilježio njegov sin koji se nije potpisao. — خط بلو والد ماجد كثير المحامد افندى مز احمد افندى ابن الحاج محمدك كتب موقوفه سندندر

Ispod ove bilješke nalazi se lični pečat u kome se može pročitati ime: Abdulkadir b. Kamil. Po tom je zabilježeno na našem jeziku da je rukopis kupljen za ovu biblioteku od Numan-efendije Bajraktarevića u Sarajevu za 20 dinara, prije drugog svjetskog rata. Na kraju je prigodni stih, napisan rukom prepisivača, i navedeni lični pečat. Na posljednjoj neispisanoj stranici zabilježeno je na arapskom jeziku da je rukopis čitao Jahja eš-Šehavi el-Hanefi, 1029/1619 —

1311. الاسعاف فى احكام الاوقاف 3124.

طالع فيه يحيى الشهاوى الحنفى سنة ١٠٢٩

Djelo o zavještanju (vakufu) što ga je napisao Burhānuddīn Ibrāhīm b. Mūsā b. 'Alī at-Ṭarāblusī al-Ḥanafī, umro 922/1516.

GAL II, 83; S. II, 95.

Naslov na rukopisu, napisan rukom prepisivača, glasi:

كتاب الاسعاف فى احكام الاوقاف على مذهب ابى حنيفة النعمان تأليف الشيخ الامام العلامة برهان الدين ابراهيم بن الشيخ العالم شرف الدين موسى بن الشيخ على الطرابلسى الحنفى .

Djelo je prerada i sinteza dvaju ranijih djela s ovog područja, što su ih napisali: Hilāl b. Yaḥyā b. Muslim ar-Re'ẏ al-Basrī (umro 245/859) i Aḥmad b. 'Amr Abū Bakr al-Ḫaṣṣāf (umro 261/874), uz neka pitanja i pravila, koja je dodao autor, kako to on sam u uvodu kaže.

Početak: الحمد لله الذى خلق الانسان فى احسن تقويم

L. 173; 16 × 12,5. *Nasḫ* starinski, krupniji, pisan vještom rukom u proredu. Po rubovima nekih listova ima komentara. Papir tamnobijel (potamnio od duge upotrebe); povez kožni, oštećen.

Prepisao za sebe Muḥammad b. Muḥammad al-Gazzī al-Ḥanafī, u petak 25. zul-hidže 1003/1594, kako se to vidi iz jedne bilješke na naslovnoj stranici i one na završetku.

(مالكه كاتبه الفقير الى لطف ربّه الحقّ الحقير محمد بن محمد الغزى الحنفى – تم الكتاب بعون الله وحسن توفيقه فى يوم الجمعة المبارك خامس عشرى ذى الحجة الحرام ختام سنة ثلاث بعد الف غفر الله لكاتبه)

Iz bilješke drugog vlasnika vidi se da je navedeni prepisivač i prvi vlasnik bio jedan od egipatskih muftija toga doba.

Na početku se nalazi sadržaj, bilješka s područja vakufa i stihovi tesavvufskog smjera. Na naslovnoj stranici je gore navedeni naslov, kratka biografija dvaju gore navedenih starijih pisaca o vakufu, te bilješke sa imenima ranijih vlasnika. Iz tih bilježaka vidi se da je rukopis bio u posjedu nekoliko egipatskih muftija. (Imena vlasnika, poslije prvog navedenog vlasnika — prepisivača, su: Muhamed Ebun-Nasr b. Ebu Bekr el-Halebi Ibn el-Hakim, koji kaže, da je rukopis kupio iz ostavine umrlog prepisivača; Abdurrahim b. Jahja . . . el-Hanefi; Ahmed el-Emini?; es-Sejid Ahmed el-Muršidi el-Hanefi, muftija u Egiptu. —

ملكته شراء من تركة كاتبه الفاضل المرحوم محمد الغزى احد المفتين بمصر المحروسة حرره محمد ابو النصر بن ابى بكر الحلبى الشهير بابن الحكيم ، – انتقل من فضل الله على عبده الحقير .. عبد الرحيم بن يحيى .. الحنفى ، – ثم ملكه العبد الفقير احمد الامينى ، – ثم ملكه الفقير السيد احمد المرشدى الحنفى المفتى بالديار المصرية

U vrhu iste stranice je ime »Ali Čauš« i iznos nekog računa (4.000), te jedan kraći hadis. Na kraju, na rubu posljednje stranice, neko je zabilježio, bez potpisa, da je pročitao ovaj primjerak do kraja. Na završetku je prigodni stih, napisan krupnije, crvenim mastilom, rukom prepisivača.

1312. Zbirka (مجموع) . 3 **2449.**

L. 31; 20 × 14,5. *Nasḫ*, starinski i noviji, od različitih prepisivača. Papir tamnobijel i bijel, deblji; povez papirni, nov.

1. L. 1—9. شرح البسملة والحمدله

لابى يحيى زكريا الانصارى

Rasprava o tumačenju *besmele* i *hamdele*. Napisao Abū Yaḥyā Zakariyyā b. Muḥammad al-Anṣārī, umro 926/1520.

GAL II, 99.

Naslov u rukopisu je:

كتاب شرح البسملة لشيخ مشايخ الاسلام .. زين الملة والدين ابو يحيى زكريا الانصارى الشافعى تغمده الله برحمته واسكنه فسيح جنته

Početak:

قال سيدنا ومولانا قاضى القضاة .. ابو يحيى الانصارى الشافعى .. الحمد لله على ما تفضل به من نعمائه .. وبعد فهذه مقدمة على سبيل الاختصار فى الكلام على البسملة والحمدله

Na kraju ove risale govori se o vjerovanju.

Listovi su dohvaćeni vlagom, ali pismo nije oštećeno. Bilješka sa datumom na završetku nije dovršena.

Rukopis je, vjerovatno, iz XVII stoljeća.

2. L. 10—26. الانتصار والترجيح للمذهب الصحيح مذهب ابى حنيفة النعمان

Naslov u rukopisu je:

كتاب الانتصار والترجيح للمذهب الصحيح مذهب امام الائمة ابى حنيفة النعمان رضى الله عنه وارضاه تأليف الحافظ الفقيه شمس الدين ابى المظفر يوسف بن قزاوغلى (وعند ابن خلكان قزغلى) بن عبد الله التركى البغدادى

Risala o odbrani i prednostima hanefijske pravne škole (mezheba). Napisao Abu'l-Muzaffar Šamsuddīn Yūsuf b. Qizoglu b. 'Abdullāh al-Bagdādī Si'bṭ Ibn al-Gauzī, umro 654/1256.

AM II, 554.

الحمد لله الذى فضلنا على كثير ممن خلق تفضيلا وميزنا بالعقل والعلم وكملنا تكميلا .. وبعد فانه لما سارت الركبان فى البلدان .. باظهار التمسك والتنسك بمذهب ابى حنيفة النعمان من

Početak:

المولى الملك العادل .. ابى موسى عيسى بن المولى الملك العادل .. ابى بكر محمد بن ايوب بن شادى خليل امير المؤمنين .. جرأنى ذلك على ان ألّفت له كتابا وبوبته ابوابا وسميته الانتصار والترجيح للمذهب الصحيح

Rad pod gornjim ili sličnim naslovom pripisuje se i drugim autorima (v. ḤḪ I, 173).

Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom.

3. L. 27—31. رسالة فى ايمان فرعون

للجلال الدوانى

Risala o ispravnom vjerovanju Musaova Faraona. Napisao Ǧalāluddīn Muḥammad b. As'ad ad-Dawānī, umro 908/1502. Pisac ovdje zastupa mišljenje, da su Faraonovo vjerovanje i pokajanje (*iman i tevba*), iako »u zadnjem času«, primljeni kod Boga. To njegovo mišljenje pobijao je 'Alī Qārī. Rad je, uglavnom, tumačenje 90. ajeta u suri Junus (...قال آمنت انه لا اله الا الذى آمنت به بنو اسرائيل وانا من المسلمين).

GAL II, 217; S. II, 307; Kairo I, 50.

Početak:

الحمد لله قابل توبة عبده اذا تاب .. أما بعد فقد سألنى من اجابته علىّ فرض عين .. ان اكتب على قوله تعالى قال آمنت .. الآية

Prepisao pod tačkom 2 i 3 Mehmed Handžić u Kairu, za vrijeme studija na el-Azheru, 1347/1928.

(تمت بحمد الله وعونه على يد افقر العباد محمد بن محمد بن محمد الخانجى البوسنوى ليلة الثلاثاء عشرين رجب سنة ١٣٤٧ بمصر القاهرة – نقلا عن نسخة بخط يد احمد بن محمد الغنيمى الخزرجى الشافعى)

Na naslovnoj strani pod t. 1 nalaze se, ispod naslova, nazivi risala koje su s ovom činile jednu zbirku, a kojih sad nema.

(ويليه رسالة : سؤال وجواب فى مسائل شتى غريبة جدا ، – ويليه ارجوزة فى فتنة القبور والسؤال للجلال السيوطى ، – ويليه فتح الغفور بشرح منظومة القبور للسبكى).

Tu su i imena ranijih vlasnika, od kojih su dva namjerno brisana, ali se mogu pročitati (Muhamed b. Mustafa, Sulejman b. Abdullah, Jahja Ali-efendizade). Na naslovnoj stranici pod t. 2 nalazi se kratka biografija autora, prepisana rukom prepisivača.

1313. ادب الاوصياء 1545.

Djelo o sudskom postupku u starateljskim poslovima i starateljstvu nad malodobnom siročadi. Napisao Maulā 'Alī b. Aḥmad b. Muḥammad al-Ǧamālī al-Ḥanafī, umro 931/1525. To je 'Alī-efendi Zenbīlī šejhul-ıslam.

GAL II, 431; Kairo I, 400; ḤḪ I, 45.

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije, prema Hadži Halifi: كتاب ادب الاوصياء فى الفروع للمولى على بن احمد بن محمد الجمالى الحنفى الرومى المتوفى سنة ٩٣١ . Pisac je djelo sastavio za vrijeme svog sudovanja u Mekki i rasporedio ga na 32 poglavlja (*faṣl*). Neki izvori navode da je pisac ovog djela njegov sin Fuḍail (v. GAL, S. II, 641 i 645; Mu'ǧam I, 712).

Početak:

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على افضل الانبياء والمرسلين .. وبعد فهذا كتاب الاوصياء الذى جمعته فى بلد الله الحرام حيث ابتليت فيه بقضاءه سبحانه بفصل الخصام خصوصا الواقع بين الاوصياء اللئام والضعفاء القاصرين من الايتام

L. 112; 20,5 × 12,5. *Ta'līq*, pisan vještom rukom. Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i širokom zlatnom linijom. Na kraju ima nekoliko neispisanih lista. Papir bijel, čvrst; povez kožni, ukrašen ornamentima.

Prepisao Ibrāhīm Ṯānīzāde, početkom šabana 1071/1660.

(تم بحمد الله وعونه وحسن توفيقه فى غرة شعبان المعظم السنة احدى وسبعين والف عن يد ابراهيم المدعو بثانى زاده)

Na prvom zaštitnom listu nalazi se sitno pisana bilješka na turskom jeziku, u kojoj se kaže da naprama hanu u Čebedžijama (Sarajevo) ima neki Jevrejin, ortak?. Ispod toga je krupnije pisana bilješka, u kojoj Šejh Abdullah Kaukči-zade (Kaukčija) kaže da je ovaj rukopis vlasništvo Hromo-zade, a da ga je on uzeo od njeg u naruč. Na slijedećoj stranici je kratka bilješka u kojoj neko (bez potpisa) kaže da je rukopis kupio od knjižara nekog Hadži Alije. Zatim, na slijedećem neispisanom listu, ima ime i lični pečat ranijeg vlasnika (Osman Sirrizade, muderis u Mustafaginoj medresi). Na naslovnoj stranici je gore navedeni naslov, te vakufski pečati Hromo-zade i ove biblioteke.

Uvakufio Hromo-zade.

1314. مخزن الفقه للاماسى 604.

Djelo o fikhu, što ga je napisao Mūsā b. Mūsā al-Amāsī, Ḫāzin al-kutub, umro 938/1531.

GAL II, 431; ḤḪ II, 1639.

Djelo je sabrano i sastavljeno iz deset fikhskih djela koja pisac navodi u uvodu i za koja je uzeo znakove (kratice) početna slova njihovih naziva, a od tih početnih slova ovih izvora sastavio naslov svoga djela, koje je, kako kaže, napisao na nagovor istanbulskog muftije.

Početak:

الحمد لله رب العالمين والصلوة على محمد سيد المرسلين .. يقول العبد المذنب الناسى
موسى بن موسى الاماسى .. لما اشار لى من هو سيد سادات الزمان .. المفتى فى الروم من قبل
مفخر آل عثمان السلطان بن السلطان بايزيد بن محمد بن مراد خان

L. 168; 25 × 16. *Nasḫ* lijep, pisan veoma vještom rukom, mjestimice vokalizovan. U vrhu prve stranice nalazi se jednostavan unvan. Sve stranice su obrubljene sa tri tanke crne i širokom zlatnom linijom. Papir žućkast i bijel, glat; nekoliko lista u sredini oštećeno je crvotočinom; povez kožni sa utisnutim ornamentima na koricama, oštećen.

Prepisao Muḥammad b. 'Omar, u noći uoči ramazana 1074/1663.

(تم الكتاب بعون الملك الوهاب .. على يد العبد الضعيف .. محمد بن عمر .. فى ليلة
رمضان المبارك سنة اربع وسبعين والف)

Na početku su lijepo nacrtani okviri za sadržaj, koji nije napisan. Na naslovnoj stranici nalaze se imena i lični pečati ranijih vlasnika (Hadži Ibrahim b. Halil, 1151/1738; Muhamed Seid Musāzāde, ranije kadija u Zvorniku; Hadži Mustafa, kadija). Tu je i stari i noviji pečat ove biblioteke. Na završetku je prigodni stih, napisan rukom prepisivača, a sastavljen turskim i arapskim jezikom pomiješano:

(يالهى بن كناهكار انت علام الغيوب
عيبمى يوزيمه اورمه انت ستار العيوب)

Uvakufio Svrzo Ismet-efendija, sin Vejsil-efendin u Sarajevu (v. bilješku u rukopisu).

1315. كتاب فى الفقه 509.

ناقص فى آخره

Djelo o fikhu, nepoznato, od nepoznatog pisca. U rukopisu, na naslovnoj stranici, zabilježen je kasnije naziv: كتاب نهاية , a na donjem prerezu: المجلد الاول من النهاية للفتاوى . U rukopisu, koji je nepotpun na kraju, nema nikakvih podataka. Prema navedenom, moglo bi biti da je ovo djelo: النهاية فى الفروع لملا عرب الواعظ , što ga je napisao Muḥammad b. 'Omar b. Ḥamza Munla 'Arab al-Wā'iẓ, umro 938/1531 (v. ḤḤ II, 1989).

Početak je:

الحمد لله رب العالمين والعاقبة للمتقين ولا عدوان الا على الظالمين والصلاة على رسوله
محمد وآله الطيبين الطاهرين .. كتاب الطهارة عن الحدث لا تجوز الا بالماء عند القدرة او
التراب عند العجز عنه بالنص فيها ويجوز بنبيذ التمر الرقيق غير المشتد الذى يحل شربه لقوله عليه
السلام ليلة الجنّ تمرة طيبة وماء طهور ويشترط النية فيه لانه بدل كالتيمم .

L. 173; 26,5 × 18. *Ta'līq*, veoma lijep, krupniji, pisan rukom vještog kaligrafa, mjestimice vokalizovan. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom samo mjestimice. Papir žućkast i bijel; povez polukožni.

Rukopis potječe iz XVI ili XVII stoljeća.

Na početku je nesiguran naslov, kasnije napisan, zatim sadržaj, također kasnije napisan, bilješke s područja arapskog jezika, te imena ranijih vlasnika (Hadži Ubejdullah Zuhdī; Hadži Ahmed b. Fadlullah . . ., 1134/1721; Omer b. Ali b. Ahmed el-Hadži Hasan-zade Budinevī — iz Budima; u njegovom ličnom pečatu upisan je datum: 1193/1779).

Iz biblioteke Hasan-efendi Bojo-zade (v. pečat u rukopisu).

1316. Zbirka (مجموع) . 28 1702.

(رسائل كمال پاشازاده وغيرها)

Zbirka rasprava o raznim pitanjima — vjerskim, šeriatsko-pravnim i sa područja arapskog jezika, — što ih je većim dijelom obradio Kemal-pašazade (Aḥmed b. Sulaimān Ibn Kemal-paša, umro 940/1533). Svezak sadrži i neke druge rasprave, od drugih autora. Gornji naslov je prema rukopisu. Za sve risale, kod kojih o piscu nije ništa rečeno, držimo da im je pisac Ibn Kemal-paša.

L. 184; 19,5 × 11,5. *Ta'līq* u znatno većem dijelu zbirke, lijep, sitan, složen, pisan veoma vještom rukom, i pri kraju zbirke *nasḫ*, od drugog prepisivača. U pisanju ima grešaka. Istaknute riječi podvučene su na nekim mjestima crvenom crticom, a na mnogim mjestima izostavljeni su dijakritički znakovi. Papir tamnobijel, čvrst, listovi su djelomično dohvaćeni vlagom; povez kožni, oštećen.

1. L. 1—43. فريدة التحرى – (رسالة الفرائد)

Rasprava o tumačenju pojedinih pitanja *(ferīde)* iz raznih područja islamskih i arapskih znanosti. Prvo poglavlje je: فريدة – التحرى (o ispitivanju, istraživanju, npr., kible, u vezi sa namazom, istine u nauci itd.). Pisac rasprave nije naveden, ali držimo, da je to Ibn Kemal-paša.

AM I, 142.

Početak:

فريدة – التحرّى هو فى اللغة طلب احرى الامرين واولاهما وفى اصطلاح الشرع عبارة تقع على طلب احق الامرين واوليهما بغالب الرأى عند تعذّر الوقوف على حقيقته عند اشتباه القبلة

U raspravi se nalaze poglavlja pod naslovima:

سانحة قدسية – لائحة قدسية – تتمة – فائدة – تعليقة

Završetak:

فان قلت فما وجه قولهم شريك البارى ممتنع قلت ستقف على وجهه فى موضعه ... تذنيب فالصواب تفريع على ما تقدم فى التقسيم ان يقال المفهوم مع قطع النظر عن الغير اما ان يقتضى الوجود اولا والاول الواجب لذاته والثانى اما ان يقبله اولا والاول الممكن لذاته والثانى الممتنع تمت الرسالة

2. L. 44—45. رسالة فى نسبة الجمع

Rasprava s područja arapske sintakse, o građenju posvojnog pridjeva od oblika množine.

GAL II, 452; S. II, 671; Ahlwardt VI, 202.

Početak:

الحمد لوليّه والصلاة على نبيه وبعد فهذه رسالة فى نسبة الجمع اعلم ان الجمع لا ينسب اليه الا اذا لم يكن له واحد اصلا كالاعرابىّ

3. L. 45—64. (رسالة فى انواع الدلالات)

Rasprava s područja arapske stilistike, o nijansama u značenju riječi, izraza i pojmova.

Početak:

تمهيد وتقسيم لما كان مدار البلاغة من جهة البيان على التمكن من ايراد المعنى الواحد فى طرق مختلفة بالزيادة فى وضوح الدلالة عليه والنقصان

Završetak:

.. قال صاحب الكشاف الاذن الرجل الذى يصدّق كل ما يسمع ويقبل قول كل احد سمى الجارحة التى هى آلة السماع كان جملته اذن ونظيره قولهم للربيئة عين وقال الامام البيضاوى يسمع كل ما يقال له ويصدّقه سمى الجارحة كانه من فرط استماعه صار جملته آلة السماع كما سمى الجاسوس عينا لذلك

4. L. 66—68. رسالة فى تعليم الامر فى تحريم الخمر

لابن كمال پاشا

Rasprava o zabrani alkohola u Kur'anu. Rukopis je nepotpun na kraju.

ḤḪ I, 425; AM I, 141

Početak:

الحمد لله الذى انزل الاحكام على وجه الاحكام مشتملة على الحكم والفوائد وبين الحلال والحرام .. وبعد فهذه رسالة معمولة فى تعليم الامر فى تحريم الخمر فنقول

5. L. 69—75. رسالة فى البعث والحشر

فى اولها خرم

Rasprava o proživljenju i sudnjem danu, nepotpuna s početka. Prvo poglavlje ovdje je:

الآية السادسة فى سورة المؤمن فاذا نفخ فى الصور فلا انساب بينهم يومئذ ولا يتسائلون فاذا نفخ فى الصور يعنى البعث والنشور

Napisao Ibn Kemal-paša (v. AM I, 141).

6. L. 75—78. رسالة البشرى

Rasprava o poslanstvu Muhameda alejhisselam. Napisao Ibn Kemāl-paša. U rukopisu je naslov: هذه رسالة البشرى لمولانا ابن كمال پاشا. Osnova je rasprave jedan hadis koji se odnosi na to pitanje.

AM I, 141.

Početak:

الحمد لله خالق البشر رازق الحشر والصلوة على سيد البشر البشير المبشر .. وبعد فهذه رسالة فى شرح قوله عليه السلام سأخبركم باول امرى دعوة ابراهيم وبشارة عيسى ورؤيا امى .. اخرجه احمد بن حنبل

7. L. 78—83. تذكرة

Rasprava sufijskog pravca o Božanskom svjetlu i o putu ka Bogu i predanosti njemu, napisana na arapskom i perzijskom jeziku.

Čini se da je rađeno po uzoru djela تذكرة الخواص od Muḥyiddīn Ibn al-'Arabi (umro 638/1240).

Početak:

هذه تذكرة فن شاء اتخذ الى ربه سبيلا بدانكه وجود واجب تعالى وتقدس نور محض است الله نور السموات والارض

Završetak:

.. ثم ان فيه شيئا آخر وهو انه استدل بالآية المذكورة ولا دلالة فيها على (ما) توهّمه انما دلالتها على ان له تعالى صفات متكثرة واما ان تلك الصفات معلولاته فلا دلالة فيها عليه ولا اشارة تمت الرسالة

8. L. 83—88. رسالة فى التغليب

Rasprava s područja arapske stilistike o specijalnom načinu izražavanja zvanom *taglib*. Naslov u rukopisu je:

هذه رسالة معمولة فى تحقيق التغليب للمولى الفاضل ابن كمال پاشا

Napisao Ibn Kemal-paša.

GAL II, 452,^{114}; S. II, 672.

Početak:

الحمد لوليه والصلاة على نبيه وبعد فهذه رسالة معمولة فى تحقيق التغليب

9. L. 88—97. رسالة فى بيان العقل

Rasprava o važnosti i značaju razuma. U rukopisu je naslov:

هذه رسالة معمولة فى بيان العقل

GAL II, 451,^{81}; Ahlwardt IV, 552.

Početak:

الحمد لله الذى خلق الانسان وعلّمه البيان وفضله على سائر الحيوان بادراك بديع العقل

10. L. 97—100. رسالة فى بيان حقيقة الربا

Rasprava o kamati. Naslov u rukopisu je:

هذه رسالة فى بيان حقيقة الربا لمولانا

Napisao Ibn Kemal-paša.

GAL II, 451,^{50}; S. II, 670,^{50}.

Početak:

الحمد لله الذى احلّنا مقام الكرامة فى دار التكليف واحلّ لنا البيع وحرّم الربا .. وبعد فهذه رسالة معمولة فى بيان حقيقة الربا

11. L. 100—103. رسالة فى بيان احوال الشهداء

Rasprava o stanju i sudbini mučenika poginulih za vjeru (šehida). Napisao Ibn Kemal-paša.

GAL, S. II, 669,^{34}.

Početak:

الحمد لوليّه والصلاة على نبيه وبعد فهذه رسالة فى تحقيق القول بان الشهداء احياء فى الدنيا فنقول

12. L. 103—108. رسالة الغيب

Rasprava o nepoznatim i nedokučivim stvarima za čovjeka. Prepis nije dovršen.

GAL II, 451,^{74}; S. II, 670.

Početak:

الحمد لله عالم الغيب والشهادة منه الابتداء واليه الاعادة ..

13. L. 109—111. فرائد الفوائد لتحقيق معانى الاستعارة

Rasprava s područja arapske stilistike o izražavanju u prenesenom smislu *(isti'ara — medžāz)*. Napisao (Hāšim) Abu'l-Qāsim al-Layṯī as-Samarqandī, umro oko 888/1483 (v. I, 238 i 417 i ovdje 884,^{3}).

14. L. 111—113. الرسالة الحرفية
للسيد الشريف

Rasprava o odnosu, vezi *(nisbet)* u rečenici. Naslov je prema rukopisu. Napisao 'Alī b. Muḥammad as-Sayyid aš-Šarīf al-Ĝurğānī, umro 816/1413.

GAL II, 216; S. II, 306.

Početak:

اعلم ان نسبة البصيرة الى مدركاتها كنسبة البصر الى محسوساته وانت اذا نظرت فى المرآة وشاهدت صورة فيها فلك هناك حالتان .. فقس على هذا المعانى المدركة بالقوى الباطنة

15. L. 114—123. رسالة فى بيان تلوين الخطاب
لابن كمال پاشا

Rasprava iz područja arapske stilistike o raznim načinima izražavanja od Ibn Kemāl-paše.

GAL II, 451,^{79}; S. II, 670.

Početak:

الحمد لله الذى انزل الكتاب تبيانا وجعل الخطاب الوانا ..وبعد فهذه رسالة مرتبة فى
بيان تلوين الخطاب

16. L. 124—130. رسالة فى بيان احوال الضمائر

Rasprava o upotrebi ličnih zamjenica u arapskom jeziku.

GAL II, 453,^{118}.

Početak:

الحمد لله الذى تولى السرائر ووقف على الضمائر وبعد فهذه رسالة رتّبناها فى دفع ما
يتعلق بالضمائر من الاوهام الدائرة

U dnu lista 130^{b}, po završetku gornje risale, nalazi se samo naslov i početak druge risale (رسالة فى بيان زيادة الوجود على الماهية) , koja nije napisana. Autor joj je Ibn Kemal-paša.

GAL II, 450,^{22}; Ahlwardt II, 539; Spaho, 65.

Listovi 131—143, određeni za nju, ostali su neispisani. (Početak joj je: الحمد لله ملهم الصواب لذوى الالباب).

17. L. 144—150. حاشية على تفسير الزمخشرى لسورة الفتح

Glosa Zamahšerijinom komentaru početka sure *al-Fatḥ* od nama nepoznatog pisca.

Početak:

الحمد لله وسلام على عباده الذين اصطفى قوله وقد نزلت مرجع رسول الله صلى الله عليه
وسلم كان ذلك فى ذى القعدة سنة ست من الهجرة الشريفة والفتح فى شهر رمضان سنة ثمان
قوله عدة له بالفتح هذا على رأى اهل السنة ظاهر لانه اخبار بايجاد الفتح وتحصيله لرسول الله
ﷺ قبل وقوعه

Ovakve glose pisali su al-Maula Abu's-Su'ūd, Ibn Kemal-paša i još neki pisci (v. ḤḪ II, 1480—81).

Listovi 151—152 su neispisani.

18. L. 153—157. رسالة فى بيان التضمين

Rasprava s područja arapske stilistike, o specijalnom načinu izražavanja, zvanom *taḍmin*.

GAL, S. II, 673,^{150}.

Početak:

الحمد لوليه والصلاة على نبيه وبعد فهذه رسالة فى التضمين اعلم ان فى لسان العرب
تضمينات نبّهوا عليها اصحاب الادب ومن جملتها أنهم ينقصون

19. L. 158—161. رسالة فى بيان من التبعيضية

Rasprava s područja arapske gramatike, o upotrebi prijedloga *min* za označavanje jednog dijela, »*teb'īḍ*« neke cjeline.

GAL II, 453,^{114}; S. II, 672.

Početak:

الحمد لوليه والصلاة على نبيه اعلم ان البعضية المعتبرة فى من التبعيضية هى البعضية فى
الاجزاء لا البعضية فى الافراد على خلاف التنكير

20. L. 161—162. رسالة فى قدرة الله واختياره

Rasprava o Božijoj moći i volji. Naslov u rukopisu je:

رسالة فى تحقيق ان ما يصدر بالقدرة والاختيار

GAL II, 452,^{84}.

Početak:

الحمد لله القادر المختار والصلاة على سيد الاخيار محمد سيد الابرار .. وبعد فهذه رسالة
فى تحقيق ان ما يصدر بالقدرة والاختيار

21. L. 163—165. رسالة فى علوم الحقائق وحكمة الدقائق

Rasprava o saznanju istine o čovjeku i Bogu, sufijskog smjera, od Ibn Kemal-paše.

GAL II, 451,^{80}.

Početak:

الحمد لله الذى جعل الموجودات على وجوده دليلا واضحا للسائرين الى جنابه الاقدس
سبيلا .. وبعد فهذه الرسالة الشريفة فى علوم الحقائق وحكمة الدقائق

22. L. 165—167. رسالة فى علم آداب البحث

Rasprava o disputaciji. Napisao Ibn Kemal-paša.

Ahlwardt IV, 545; GAL II, 451,^{63}.

Početak:

الحمد لله لمن حفظ المؤمنين من الخطأ والخلل فى مناظرتهم بالمخالفين والجدل .. وبعد فهذه رسالة فى علم اداب البحث كافية مغنية عما عداها من الرسائل المتداولة

23. L. 167—168. رسالة فى ان الاعمال هل توزن

Rasprava o »vaganju« ljudskih djela sudnjeg dana. Napisao Ibn Kemal-paša.

Flügel III, 384.

Početak:

الجمهور على ان صحائف الاعمال توزن بميزان له لسان وكفّتان .. وقال الضحاك والاعمش الوزن والميزان بمعنى العدل فى القضاء

24. L. 168—170. رسالة فى بيان الرضاع

Rasprava o srodstvu po mlijeku. Napisao Ibn Kemal-paša.

GAL II, 451,^{48}; S. II, 670,^{48}.

Početak:

كتاب الرضاع قليل الرضاع وكثيره تعلق به التحريم وقال الشافعى رحمه الله لا يثبت التحريم الا بخمس رضعات لقوله عليه السلام

25. L. 170—171. رسالة مرآتية للجرجانى

Rasprava o ljudskom saznanju. Napisao 'Alī b. Muḥammad as-Sayyid aš-Šarīf al-Ǧurǧānī, umro 816/1413. Naslov u rukopisu je:

هذه رسالة مرآتية للسيد الشريف الجرجانى رحمه الله

ḤḪ I, 889.

Početak:

الحمد لوليه والصلاة على نبيه وعلى آله واصحابه وبعد الناظر فى المرآة ربما كان متوجها الى الصورة المرتسمة فيها ومشتغلا بها باحثا عن احوالها بحيث يغفل عن المرآة و احوالها

26. L. 171. رسالة فى بيان سجود السهو

Rasprava o posebnoj *sedždi* kojom se ispravljaju greške, učinjene u namazu (v. I, 70). Naslov u rukopisu je:

هذه رسالة فى بيان سجود السهو والشك لمولانا

Napisao Ibn Kemal-paša.

Prepis nije dovršen.

Početak:

اللهم منك نستهدى واليك نستكين .. وبعد فهذه رسالة فى سجود السهو

27. L. 172—179. آداب الاخيار واختيارات الابرار

Kratka zbirka pouka i savjeta. Napisao Muḥammad b. Muḥammad al-Gumrī al-Wāsiṭī (čija nam je biografija nepoznata; GAL II, 335, S. II 463 navodi pisca sličnog imena, ali mu ne navodi ovaj rad).

Početak:

يقول الفقير الى رحمة الله القدير محمد بن محمد الغُمرى الواسطى ختم الله تعالى له بالحسنى الحمد لله رب العالمين حمدا يوافى نعمه ويكافى مزيده والحمد لله الذى بنعمته تتم الصالحات وتنزل البركات .. فقد احببت جمع اشارات ورموز مما يتعلق بالمواعظ والوصايا والنصائح مما دلت عليه الاخبار والآثار .. اردت بذلك النفع لى ولاخوانى المؤمنين .. وسميته آداب الاخيار واختيارات الابرار

Gornji naslov i ime autora navedeni su prema rukopisu. Inače o tom ne nalazimo spomena u izvorima koji su nam pristupačni.

Završetak je:

وفى الحديث اذا اتيت سلطانا مهيبا تخاف ان يسطو عليك فقل الله اكبر الله اكبر الله اعز من خلقه جميعا الله اعز مما اخاف واحذر .. والحمد لله رب العالمين .. تم

28. L. 179—183 (كتاب الموعظة)

Kratke vjerske pouke, od nepoznatog sabirača. Čini se, da su pouke sabrane kao teme za hutbu. Rad nije dovršen. Sadrži 15 propovijedi. Ima jezičnih grešaka u sastavu.

Početak:

الحمد لله جاعل الموعظة تذكرة للعباد وتقوية للمتقين والمسلمين الى العبادة الظاهرة والصلاة والسلام على صاحب الملة الطاهرة .. هذا كتاب الموعظة فيه حسنة نافعة ... الموعظة الاول . يقول الله تعالى يا بن آدم عجبت لمن ايقن بالموت كيف يفرح

Prepisao pod t. 1—26 isti, nepoznati prepisivač, 986/1578, kako se to razumi iz kratke bilješke, napisane crvenim mastilom na kraju pod t. 6 (تمت فى سنة ست وثمانين وتسعمأة).

Rukopis pod t. 27—28 potječe iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu nalazi se gore navedeni naslov zbirke, crtež petokrake zvijezde (što je znak Kantamirine biblioteke) i bilješka iz tefsira. Na slijedećem neispisanom listu je bilješka, u kojoj se kaže, da je rukopis uvakufio Hadži Abdulkadir-efendija Muzaferi-zade, za muderisa i učenike Sim-zade medrese u Sarajevu, 1206/1791.

(قد وقف هذا الكتاب مظفرى زاده الحاج عبد القادر افندى فى مدرسة سيم زاده لمدرسها والطلبة الساكنين فيها بشرط ان لا يخرج منها لسنة ست ومائتين والف) .

Ispod bilješke je mali pečat. Na kraju su poučni stihovi na turskom jeziku i nekoliko neispisanih lista.

Iz biblioteke Sim-zade medrese.

1317. رسالة فى سجود السهو 552.

لابن كمال پاشا

Rasprava s područja fikha o »sehvi sedždi«. Napisao Aḥmad b. Sulaimān Ibn Kemal-paša, umro 940/1533 (v. I, 70 i ovdje pod br. 1316,[26]). U vrhu prve stranice napisan je rukom prepisivača pogrešan naslov: على القارى رساله سى .

L. 12; 22 × 17,5. *Nasḫ* jednostavan, krupniji, pisan u proredu. Papir tamnobijel; povez poluplatneni.

Prepisao Muḥammad Ḥamdī b. Bekr, učenik u Gazi Husrev-begovom Hanikahu u Sarajevu, 1296/1878.

(حرره الحقير الفقير محمد حمدى بن بكر فى طلب العلم فى مدرسة خانقاه – غازى خسروبك خانقاه – سنة ١٢٩٦) .

1318. Zbirka (مجموع) , 5 2254.

L. 103; 20,5 × 15. *Nasḫ* lijep, krupniji, u razmaknutim redovima, pisan rukom vještog kaligrafa. Po marginama listova ima raznih, sitno pisanih bilježaka i komentara. Papir tamnobijel, glat, čvrst; povez otkinut i prva korica izgubljena.

1. L. 1—14. ISTO

Naslov u rukopisu je: هذه رسالة فى سجود السهو

2. L. 15—82. (جمع من الادعية والنصائح والاحاديث)

Zbirka raznih dova, pouka, hadisa i dr., bez naučnog provjeravanja.

Tu je, među ostalim, dova za mjesec muharem; popis nekoliko vjerskih djela (većinom zbirke hadisa) koja su se čitala kao madija, tajanstvena zaštita u vrijeme kuge i drugih nepogoda; — zatim mudre izreke halife Alije; upute o hadžu, uputa o posebnom nafile-*namazu* zvanom *tesbih*, o vitre namazu; — oporuka (vasijjet) za dijeljenje sadake za propuštene namaze, bilješka o pogrešnom učenju sure *el-Fatiha*.

3. L. 83—85. (رسالة فى الفأل) – فال قرآن عظيم

Rasprava na arapskom i turskom jeziku o gatanju (*fal*) pomoću kur'anskih ajeta, prema predaji — navodno — od halife Alije, — od nepoznatog pisca. Raspoređeno je prema slovima arapske abecede tako da svako slovo označava određeno aje, koje je navedeno sa njegovim značenjem u *falu*.

Početak:

فال قرآن عظيم حضرت امير المؤمنين اسد الله الغالب على بن طالب كرم الله وجهه دن مرويدر الله لا اله الاّ هو الحىّ القيوم تاويلها الخير والسرور فى جميع الامور ب براءة من الله ورسوله تاويلها

Završetak je:

ى يٓس والقرآن الحكيم تاويلها الفرح والسلامة والسرور والخير مع العافية ولو سافر يكون مباركا حضرت امام عليدن وامام جعفردن مروى ومنقولدر

4. L. 85—91. فال منظوم

Spjev na turskom jeziku o gatanju pomoću Kur'ana, od nepoznatog versifikatora. Ovo je versifikacija prethodnog rada. U uvodu se daju pravila i uputstvo o gatanju.

Mjesto naslova, napisano je: لا يعلم الغيب الا الله , a onda je početak:

آنك آدين ديرم فرد احد در
قديم قادر حىّ صمد در
رسول اللهــه اولسون تحيــات

دخی اندن قیلالم فاله نیت
غرض نولدی بوسوزدن اولدی معلوم
که ترکه ساده دزدم فال منظوم

......

ء همزة

عجب طالعدر بوحرف همزه
کیمك عقلی اریسردر بورمزه
بوفالك اسنه اردی سعادت

Na završetku ovog spjeva nalazi se kraće uputstvo o gatanju — u prozi, također na turskom jeziku, pod naslovom: فال قرآن نوع دیکر . Početak je:

قچان سفره کتمك ایچون نیت اولنه اوّلا پاك ابدست ایله مصحف شریف النه الوپ

Listovi od 91—98 sadrže razne hadise, izreke ashaba i neke uleme (*aḫbār* i *aṯār*), te dove.

5. L. 98—102. قصيدة البستى النونيه – او عنوان الحلم

لابى الفتح البستى

Poučni spjev od oko 60 stihova što ga je sastavio Abu'l-Fatḥ 'Alī b. Muḥammad al-Bustī, umro 401/1010. Ovaj primjerak je nepotpun na kraju.

GAL I, 251; ḤḪ II, 1336.

Početak:

زيادة المرء فى دنياه نقصان
وربحه غير محض الخير خسران

Po marginama listova i između redaka ima komentara na arapskom i perzijskom jeziku.

Na početku su neki listovi otkinuti.

Na kraju su bilješke s područja fikha i poučni stihovi.

Rukopis, vjerovatno, potječe iz XVIII stoljeća.

1319. مهات المفتى 1511.

أو

المهات فى فروع الحنفية

Djelo s područja fikha. Napisao Aḥmad b. Sulaymān Ibn Kemal-paša, umro 940/1533.

GAL II, 451; ḤḪ II, 1916.

U vrhu prve stranice prepisivač je napisao naslov: مهات المفتى لابن كمال پاشا a na završetku je zabilježio naziv: تم الكتاب مهات المفتين .

Početak:

كتاب الطهارة – الطهارة فى اللغة النظافة وفى الشريعة النظافة عن النجاسة الوضوء فى اللغة من الوضاءة وهى الحسن

Djelo je sabrano iz raznih djela ove struke. Bergivija (Muḥammad b. Pīr 'Alī, umro 981/1573), smatra ga nepouzdanim. (ḤḪ, — n. m., kaže:

(وقد عده المولى بركلى من جملة الواهيات المتداولات)

L. 280; 20 × 12,5. *Ta'līq*, sitan, složen, pisan vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. U vrhu prve stranice nalazi se vrlo lijep unvan u živopisnim bojama koji je izrezan iz nekog drugog djela i nalijepljen ovdje. Rubovi prvih 99 lista ukrašeni su sa tri tanke crne i širokom zlatnom linijom. Po rubovima s početka ima komentara koji su pisani kasnije, drugim rukopisom. Papir bijel, glat, čvrst; povez kožni, oštećen, sa ornamentima na koricama, omotan u zeleno platno koje je također oštećeno.

Prepis je iz XVIII stoljeća, i, sudeći po rukopisu, držimo da je prepisivač Abdullah-efendija Kantamirija.

Na kraju je samo početak poglavlja o čistoći tekuće vode, kao izvadak iz nekog fikhskog djela, te nekoliko neispisanih lista.

Uvakufio Abdulbaki Džino-zade (v. bilješku i pečate na naslovnoj strani.

1320. Zbirka (مجموع) , 3 500.

L. 60; 27,5 × 16. *Nasḫ*, krupniji, lijep, vokalizovan (poput pisma u mushafima), pisan rukom vještog kaligrafa, u proredu. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir žućkast, tanak, glat; povez poluplatneni.

1. L. 1—8. فقه الكيدانى

Kraći rad o namazu. U raznim izvorima i rukopisima naveden je još pod naslovima: شروط الصلاة ، مقدمة الصلاة ، مختصر الصلاة ، باب شروط الصلاة , مطالب المصلى , تلخيص الصلاة , i pripisuje se raznim autorima. Tako se i u izvorima spominju kao autori: Luṭfullah an-Nasafī al-Fāḍil al-Kaidānī, živio u prvoj polovini X/XVI stoljeća; Muḥammad b. Ḥamza al-Fanārī, umro 834/1431. i Ibn Kemal-paša, umro 940/1533, — (v. I, 247 i 276.

GAL II, 198, 234,^{4}, 451,^{31}; ḤḪ II, 1802; Ahlwardt III, 284.

U rukopisu je naslov: هذا كتاب فقه كيدانى

2. L. 8—53. مقدمة ابى الليث السمرقندى فى الصلاة

Djelo o namazu. Napisao Abu'l-Lait Naṣr b. Muḥammad as-Samarqandī, umro 375/985.

GAL I, 196.

Naslov u rukopisu je: هذا كتاب ابو الليث السمرقندى (v. br. 904).

3. L. 53—60. الفقه الاكبر

Kraće djelo o islamskom vjerovanju, što ga je napisao Abū Ḥanīfe Nu'mān b. Ṯābit, umro 150/767 (v. I, 65).

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na nutarnjoj strani prve korice nalazi se ime ranijeg vlasnika (Ahmed-beg Babi-zade — Babić), te recepti za neke lijekove. Na naslovnoj strani su pečati zavještača i ove biblioteke.

Uvakufio Hromo-zade Salih Izzet-efendi.

1321. Zbirka (مجموع). 2 **4173.**

L. 48; 19,5 × 14,5. *Nasḫ-ta'līq*, jednostavan, krupniji. U pisanju ima grešaka. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom; povez polukožni, znatno oštećen.

1. L. 1—7. ISTO

Naslov u rukopisu je: هذا كتاب فقه كيدانى

2. L. 8—48. معرب العوامل

Djelo u kom je data analiza Avāmila, kraćeg rada s područja arapske sintakse. Osnovno djelo العوامل المائة napisao je al-Šayḫ 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ġurǧānī, umro 471/1078, a ovaj Mu'rib (analizu), nepoznati pisac. Ahlwardt VI, 20 navodi ovaj rad pod naslovom: هذا شرح تورروجى , a Flügel I, 151 pod naslovom: شرح العوامل , — ali bez podataka o piscu.

Početak:

الحمد لمن وجب علينا ثناءه ولمن لا يزول منْ صب النعيم علينا غناؤه والصلاة على محمد سيد الانام ... وبعد فانى لما رأيت الطالبين يطلبون شرحا لعوامل الشيخ الامام عبد القاهر حلّ اعرابها اردت ان ابيّن اعرابها بقدر الطاقة

U tekstu ima znatnih jezičnih grešaka za koje držimo da su prepisivačeve.

Prepis oba djela dovršen 1177/1763.

(تم الكتاب بعون الله الملك الوهاب سنة سبع وسبعين ومائة والف)

1322. Zbirka (مجموع). 4 **2026.**

U rukopisu je zabilježeno mjesto naslova: مجموعة شروط الصلاة

L. 47; 20,5 × 13,5. *Ta'līq*, pisan uvježbanom rukom. Stranice su obrubljene crvenom linijom Papir timnobijel, deblji; povez kožni, oštećen.

1. L. 1—5. ISTO

U rukopisu je zabilježen naslov, rukom prepisivača:

شروط الصلاة منلا فنارى

Prema tome naslovu pisac je Muḥammad b. Ḥamza al-Fanārī (v. br. 1320,^{1}).

2. L. 6—18. شرح مقدمة الصلاة

Komentar prethodne risale. Napisao al-Maulā Aḥmad b. Muṣṭafa Taškӧprüzade, umro 968/1560.

GAL, S. II, 269; ḤḪ II, 1802 (v. 908,^{2}).

Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po marginama listova s početka ima glosa.

3. L. 18—22. شروط الصلاة

Rasprava o namazu, koja obrađuje glavne dužnosti, — osam uslova, namaza od nepoznatog pisca.

Flügel I, 11; Ahlwardt III, 289.

Početak:

باب شروط الصلاة وهى ثمانية الاول الوضوء بالماء المطلق او التيمم بالتراب عند عدم

الماء

4. L. 22—46. صفوة المنقولات فى شرح شروط الصلاة

Komentar prethodne risale. Napisao Aḥmad b. Sulaimān Ibn Kemal-paša, umro 940/1533.

GAL III, 1306.

Kairo (I, 443), međutim, kaže da je pisac ovog komentara nepoznat (v. I, 71).

Početak:

الحمد لله الذى نزل الفرقان وجعل العبادة سببا لفلاح الإنسان .. وبعد فلما رأيت المختصر

متداولا بين الطالبين ولم يكن له شرحا وافياً (كذا) فشرحته بقدر الامكان

Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po rubovima nekih listova ima nešto glosa.

Prepisao cijelu zbirku Muḥammad b. Muṣṭafa, 1077/1666, kako se to vidi iz bilješke na kraju pod t. 4.

(تم الشرح بعون الله الملك المنان من يد اضعف العباد محمد بن مصطفى .. فى سنة

(١٠٧٧

Po tom slijede dvije stranice (prva i posljednja) neke rasprave s područja fikha, pisane rukom istog prepisivača. Na početku je jedan hadis, bilješka o risalama u ovom svesku, bilješka s područja fikha na turskom jeziku, recepti za neke lijekove, te stariji i noviji pečat ove biblioteke. Na završetku pod t. 4 su dvije bilješke s područja fikha, te po jedan poučni stih na perzijskom i turskom jeziku. Na posljednjoj stranici je kraći spjev (*naẓm*) na turskom jeziku koji sadrži imena Božijih poslanika navedena u Kur'anu. Spjev je sastavio neki Aḥmed.

(Prvi i posljednji polustih glase:

نظم : جملة اسماء انبيائ كه انى جمع ابتدى قران

....

بويله نظم ايلدى احمد بلكه ضبطى اوله اسان

1323. Zbirka (مجموع) . 4 1284.

L. 69; *Ta'līq* i *nasḫ*, od različitih prepisivača. Papir žućkast i tamnobijel; listovi na kraju dohvaćeni su vlagom; povez kožni, oštećen.

1. L. 1—5. ISTO kao br. 1320,[1]

Stranice su obrubljene crvenom linijom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Na kraju je bilješka prepisivača:

تمت مقدمة الصلاة بعون الله تعالى من تأليف المولى العلامة الفنارى

2. L. 5—38. شرح مقدمة الصلاة

لطاش كوپروزاده

Komentar prethodne risale, od Taškörprüzade (v. br. 1322,[2]).

Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Na kraju je bilješka autora u kojoj on kaže da je završeno diktiranje sinu Kemaluddinu Muhammedu u Istanbulu, 967/1559.

(وقع الفراغ من املاء هذا الشرح على الولد الاعز كمال الدين محمد عمّره الله بلطفه

وارشد ضحوة يوم الجمعة الثانى والعشرين من ذى القعدة الحرام .. حجة سبع وستين وتسعمائة

بمحروسة قسطنطينية حفّت بالبركات السنية ..)

Na listu 39 nalazi se bilješka na turskom jeziku, bez datuma, koja sadrži predstavku za postavljanje imama i hatiba u tvrđavi Manastir (Bitolj). Ispod bilješke su tri lična pečata, od kojih je jedan nečitljiv, a u dva mogu se pročitati imena (Sejfullah Ali Muhamed, 1039/1629. i Husejn b. Ibrahim). Ostale bilješke su beznačajne vježbe u pisanju.

3. L. 40—45. كتاب المشكلات
(رسالة فى مسائل الفقه)

Rasprava s područja fikha, većinom o pitanjima namaza, nepotpuna na kraju, od nepoznatog pisca. Za svako pitanje dat je naslov: مسئلة .

Početak poslije besmele:

قال النبى عليه الصلاة والسلام انه قال !؟ فى الاذان عشر كلمات من الفاظ الكفر من
قال منكم من هذه كلمات فهو كافر نعوذ بالله الاول ان يعد الالف

Nasḫ, mjestimice vokalizovan. Drugi list pokidan.

Listovi 46—52 sadrže nevažne bilješke i vježbe u pisanju.

4. L. 52—65. تعليم المتعلم

Pouke i savjeti za učenike. Napisao Burhānuddīn az-Zarnūǧī, oko godine 600/1203 (v. I, 124).

Ta'līq, pisan uvježbanom rukom.

Na listu 66 nalaze se lirski stihovi na turskom jeziku, te početak poučne kaside sufijskog smjera također na turskom jeziku, — što ju je sastavio Yaḥyā-efendī Bešiktaši, umro 978/1570 (v. OM I, 200). Naslov i početak je:

فصل بشكطاشى يحيى افندى

هرايشه قيل بسمليه ابتدا فكرك اولسون دائما حمد خدا

Na listovima 67—70 su zapisi i tajanstvene izreke, pisani slabim rukopisom, te kratak nedovršen *ilmi-hal* na turskom jeziku u obliku pitanja i odgovora, bez naslova. Početak mu je:

الله تعالى قوللر اوزرنده فرض اتدوكى ندر الجواب اشهد ان لا اله الا الله ...

Prepis risala dovršen je 1028/1618, kako se to vidi na kraju pod t. 4.

(تمت بعون الله وحسن توفيقه يوم الاحد اثنى من شهر ربيع الاول فى وقت الضحى سنة
ثمان وعشرين والف)

Ostale bilješke i stihovi pisani su kasnije, vjerovatno u XIX stoljeću.

1324. Zbirka (مجموع) , 2 **1516.**

L. 187; 20,5 × 14. *Nasḫ*, lijep, pisan uvježbanom rukom. Papir tamnobijel, deblji; povez kožni, popravljen.

1. L. 1—2. ISTO

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: فقه الكيدانى .

Pismo sitno, složeno. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom.

2. L. 2—187. مختصر المعانى
لسعد الدين التفتازانى

Komentar djelu *Talḫīṣ al-Miftāḥ*, s područja arapske stilistike. Osnovno djelo napisao je Ǧalāluddīn Muḥammad b. 'Abdurraḥmān al-Qazwīnī, umro 739/1338, a ovaj komentar Sa'duddīn Mas'ūd b. 'Omar at-Taftāzānī, umro 792/1389.

ḤḪ I, 473; GAL I, 295; S. I, 516.

Početak osnovnog djela je:

الحمد لله على ما انعم وعلم من البيان ما لم نعلم

Početak komentara:

نحمدك يا من شرح صدورنا لتلخيص البيان فى ايضاح المعانى

Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po marginama nekih listova ima glosa.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na rubu l. 2 je naslov drugog djela, te ime i lični pečat ranijeg vlasnika (Izzet Salih). Na posljednjoj strani je zabilježeno značenje i upotreba čestice ما *(ma)* u arapskom jeziku.

Uvakufio Hromo-zade Salih-efendi (v. pečat u rukopisu).

1325. ISTO **2278.**

U rukopisu, na kraju, naveden je naslov: فقه الكيدانى

L. 11; 21 × 15,5. *Nasḫ*, lijep, krupniji, pisan vještom rukom, u razmaknutim redovima. Papir tamnobijel, deblji; povez polukožni, oštećen.

Rukopis potječe iz XIX stoljeća.

1326. Zbirka (مجموع) , 5 **2427.**

L. 92; 19 × 12. *Nasḫ* i *ta'līq*, od različitih prepisivača. Papir žućkast i tamnobijel; povez polukožni.

1. L. 1—71. شرح فقه الكيدانى

لمحمد القوهستانى

Komentar prethodnom Kejdaninom fikhu. Napisao Šamsuddīn Muḥammad al-Qūhistānī aṣ-Ṣamadānī, umro oko 950/1543.

ḤḪ II, 1802; GAL II, 198.

Početak:

الحمد لله الذى رفع قاعدة الفقه حتى وقفنا على مراد خير التابعين ابى حنيفة واصحابه

.... اما بعد فلما ارتحل من هذه الدار خيار الائمة الابرار من اصحاب سيد الاخيار

(AM II, 244 kaže da je naslov komentara: جامع المبانى).

Osnovni je tekst podvučen i stranice su obrubljene crvenom linijom.

2. L. 72—77. فقه الكيدانى (v. I, 247, 276 i 1320,[1]).

Na rubu samo prve stranice ima komentara. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom.

3. L. 77—78. طبقات العلماء

لابن كمال پاشا

Kategorije vjerskih učenjaka (v. I, 248), pod naslovom:

رسالة فى بيان طبقات المجتهدين

Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom.

4. L. 78—80. فائدة فى بيان اسماء اهل بدر

Imena Muhamedovih drugova sa Bedra, poredana abecednim redom, od nepoznatog sabirača. Rad je nedovršen.

Početak:

فائدة فى بيان اسماء اهل بدر رضى الله تعالى عنهم من الصحابة الذين جاهدوا فيها مع

النبى ﷺ وعدتهم ثلاثمائة وثلاثة عشر على الصحيح

Tekst je mjestimice vokalizovan. Po rubu prvog lista ima ispravaka i komentara.

5. L. 81—92. جمع اصول الامام ابى حنيفة

Zbirka risala iz dogmatike koje se pripisuju Ebu Hanifi (umro 150/767), a koje je sabrao Ahmad b. Ḥasan al-Bayāḍī (Bejazić), umro 1098/1686 (i napisao im komentar pod naslovom: اشارات المرام من عبارات الامام , — v. I, 402).

Početak:

جمع اصول الامام رحمه الله تعالى للفاضل المشهور بياضى زاده .. فاكتفينا بما فيه من

المتن وحررنا ما بقى من سمعياته الى آخره .. قال فى الوصية الايمان اقرار باللسان

Završetak je:

قد نجز من الاصول المنيفة للامام ابى حنيفة من بعد ما شرح الهياته وهذا الذى لم يشرح

من سمعياته وقد تم واوله فى هذه النسخة غير مكتوبة اكتفاء بما فى الشرح من الالفاظ بتمامها

والحمد لله رب العالمين

Prepis pod t. 1—3 dovršen je 1057/1647, kako se to vidi na kraju pod t. 1 (تم سنة سبع وخمسين والف)

Prepis pod t. 4—5 je iz XVIII stoljeća.

1327. Zbirka (مجموع) , 4 3585.

L. 186; 20 × 14. *Nasḫ* i *ta'līq*, od različitih prepisivača. Papir bijel i tamnobijel; povez polukožni.

1. L. 1—58. شرح شروط الصلاة — مقدمة الصلاة

لطاشكوپروزاده

Komentar djelu *Muqaddimat aṣ-ṣalāt* ili *Fiqh al-Kaidānī*. Napisao Aḥmad b. Muṣṭafa Tašköprüzade, v. br. 1322,[2].

Nasḫ, krupniji, pisan u razmaknutim redovima. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. U pisanju ima grešaka.

Na listovima 59—70 nalaze se razne bilješke sa područja fikha i hadisa.

2. L. 71—125. شاه وكدا

»Kralj i siromah«, poema na turskom jeziku, lirsko-mističnog sadržaja. Spjevao Albanac Yaḥya-beg Dukagin-zade, umro oko 1000/1591. Pjesnik — »siromah« — tu opjevava svoju ljubav prema ljepoti nekog mladog viteza — spahije kome daje titulu »kralj« — a sve to sa mističnom tendencijom, da opjeva duhovnu ljubav prema najvišoj Ljepoti. Naslov u rukopisu je: شاه كدا تألیف یحیی .

Flügel I, 644; Blochet, t (Paris), 317; Rieu, 182; Bratislava, 340.

Početak:

سطر بسم الله ای اولی الالباب
اولدی مفتاح قفل باب کتاب

Ta'līq, pisan na brzinu, vještom rukom.

Pod istim naslovom — شاه وگدا — nalazi se mistička poema i na perzijskom jeziku, što ju je sastavio Hilālī Badruddīn, umro 936/1529; v. Pertsch — Gotha — p. 36.

3. L. 126—144. (داستان) دَه مرغ

»Deset ptica«, mistični spjev na turskom jeziku, koji sadrži savjete, te hvalospjeve sultanu i vjeri islamu. Spjevao pjesnik iranskog porijekla Šamsī 'Ağamī, živio u prvoj polovini X/XVI stoljeća. Spjev je dovršen 919/1513. Djelo je posvećeno sultanu Selimu I (918—926/1512—1520). Razgovor se u spjevu vodi između deset ptica, čime pjesnik — vjerovatno — iz daleka imitira perzijsko djelo *Manṭiq aṭ-ṭayr* od Ferīduddīn 'Aṭṭāra (umro, pogubljen od jednog mongolskog vojnika, 627/1229). Rukopis je nepotpun na kraju.

Blochet, t (Paris) II, 14, 212; S. Sami, QA, 2873; ḤḪ I, 762.

Početak u našem rukopisu je:

قوة دستور اللـــــــه علیم
فضل بسم الله الرحمن الرحیم
منت اورا طاعتش رحمت نمود
دائما الحمـــــــد لله الودود
اول خدانك لطفی بی پایاندر
رحمتی نعمتی چنـــــدان در

رهمادر مصطفی اول دعوتـــــه
پس سلام اولسون ایردی رحمته

Ta'līq, također pisan na brzinu, drugim rukopisom. Neki dijelovi su pisani crvenim mastilom.

Listovi 145—154 sadrže jednu hadžsku dovu i vježbe za pisanje, a neki su neispisani.

4. L. 155—181. معرب عوامل
بالترکیة

Prevod i analiza Bergivijinog Avâmila (kratke sintakse arapskog jezika — v. I, 112), na turskom jeziku, od nepoznatog pisca.

Početak poslije besmele:

بسم ده باحرف جر اسم لفظا مجرور بابله جار مع المجرور متعلق مقدر بدأت جار مجرور ایله اعرابلدن محلا

Nasḫ, krupniji, pisan u proredu. U pisanju ima grešaka. Stranice su obrubljene crvenom linijom.

Na listovima 182—184 nalaze se poučni stihovi i bilješke s područja arapskog jezika.

Na listu 185—186 nalazi se jedan dio spjeva o akaidu جوهرة التوحید, što ga je sastavio Šayḫ Ibrāhīm al-Laqānī, umro oko 1041/1631 (v. I, 490—91).

Na kraju ima nekoliko neispisanih lista.

Prepis pod t. 1 i 4, i prepis bilježaka, je iz godine 1166/1752, kako se to vidi iz bilješke na kraju pod t. 1.

(تمت بعون الملك المنان سنة ١١٦٦)

Djelo pod t. 2 prepisao je neki Aḥmed, u subotu, početkom šabana 995/1586.

تحریرا فی اوائل شعبان المعظم سنة خمس وتسعین وتسعمائة کتبه الحقیر احمد الیوم شنبه

Rukopis pod t. 3 potječe iz XVII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu nalaze se »zapisi« za neke bolesti, bilješka s područja arapskog jezika, te prepis potvrde (temessuk) iz godine 1206/1791, o poklonu imetka mužu Munla Ahmedu od strane njegove žene, nastanjene u Derviš-pašinoj mahali u Mostaru. Slijedećih osam lista sadrže bilješke s područja arapske gramatike i sintakse, »zapise« za neke bolesti i želje, te dove. Na naslovnoj stranici je uputstvo za vjenčanje po zastupnicima (vekilima).

Na rubu listova 8—12, pod t. 1, nalazi se prepis odgovora Šejh Muhameda Užičevije (iz Užica) beogradskom paši na pismo, u kome je paša uputio šejhu prijetnju dovodeći ga u vezi sa nekim tadanjim nemirima u Srbiji. Šejh iz Užica šalje paši dosta slobodan i strog odgovor, u kome dokazuje da je nevin, a da je paša griješnik prema njemu, drugima i prema vjeri. U odgovoru se Šejh u svemu poziva na učenje Kur'ana i Hadisa.

Početak je toga odgovora:

بسمه سبحانه حامدا ومصليا قال تعالى وسيعلم الذين ظلموا الآية وقال عليه السلام من
رأى مظلوماً فاستغاثه فلم يغثه ضرب فى قبره سبعون سوطا من النار .. سنك طرفندن كه بلغراد
پاشا سين رحم الله امرأ عرف قدره ولم يتجاوز طوره كلاميله مصدّر مكتوب كلوب وانا اقول
وافوض امرى الى الله ان الله بصير بالعباد

Na kraju Šejh kaže da će prepis ovog pisma njegova odgovora paši biti upućen ulemi i dobrim ljudima Beograda, Jedrene, Istanbula, Meke i Medine. — Pismo završava riječima:

و السلام على من اتبع الهدى وترك الظلم والهوى خادم الفقراء محمد المعروف باوژيچه
شيخى

U ovom prepisu nema datuma. Na drugom mjestu, pismo je datirano 3. rebiul-ahira 1161/2. IV 1748 (v. Omer Mušić, Poslanica Šejha Muhameda Užičanina beogradskom valiji Muhamed-paši, — Prilozi Orijentalnog instituta u Sarajevu, sv. II — 1951, str. 185).

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1328. حقيقة الصلاة فى شرح مقدمة الصلاة 2946.

Komentar djelu *Muqaddimat aṣ-ṣalah* ili *Fiqh al-Kaidānī*. Napisao Ḥasan Kāfī al-Aqḫisārī (Pruščak), umro 1025/1616. Rad je završen 998/1589. i prikazan sultanu Muratu, sinu Selimovu, kako je to navedeno u uvodu. Osnovno djelo Kafija pripisuje Ibn Kemal-paši, i to na osnovu pričanja svoga učitelja Kara Yilan-efendije koji je duže vremena bio učenik i *mu'īd* Ibn Kemal-paše. On također u uvodu osnovni rad naziva: مختصر الصلاة , a na kraju komentara naziva ga: تلخيص الصلاة

ḪḪ II, 1802.

Početak:

الحمد لله الذى محّص قلوبنا بالايمان والاعتقادات وخصص نفوسنا بالصلاة وسائر
العبادات

L. 46; 18,5 × 13,5. *Nasḫ*, jednostavan. U pisanju ima dosta grešaka. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Papir bijel, glat; povez poluplatneni.

Prepisao Muṣṭafa b. Durgut Sipāhī (čije je ime namjerno brisano), u utorak, početkom zul-kade 1168/1754.

(قد وقع الفراغ من تحرير هذه النسخة اللطيفة عن يد العبد الضعيف الراجى رحمة ربه
اللطيف مصطفى بن درغت سپاهى .. فى وقت الصبح فى يوم صلى المباركة من اوائل ذى
القعدة من تاريخ سنة ثمان وستون ! ومائة والف ..)

Na početku se nalaze bilješke na turskom i arapskom jeziku s područja fikha i hadisa. Na kraju su također slične bilješke, uz još neke sa područja arapskog jezika, gatanja i dr. U jednoj od njih, na listu 47, kaže se da je u neku tvrđavu (vjerovatno u Mostaru) ili u neki drugi naš grad, došao pehlivan Ali Kalfa i prikazivao mnoge vještine, 15. muharrema 1160/1748.

Na posljednjem listu je bilješka koja sadrži uputstvo za čini (sihir) sa »devet kamenčića iz rijeke« da se nekog (djevojku ili momka) zaludi u ljubavi. Na kraju bilješke daje se upozorenje da se to ipak ne čini, jer je *haram* to činiti.

Iz biblioteke Hasan-efendije Bojo-zade (v. pečat na nekoliko mjesta u rukopisu).

1329. ملتقى الابحر 776.

Djelo o fikhu. Napisao Ibrāhīm b. Muḥammad b. Ibrāhīm al-Ḥalebī, umro 956/1549. Djelo je rađeno i sabrano prema poznatim izvorima s ovog područja *(Muḫtaṣar al-Qudūrī, Muḫtār, al-Kanz, al-Wiqāya)* i napisano prilično sažeto, lakim stilom, pa je bilo vrlo popularno i dugo služilo kao priručnik i udžbenik fikha u medresama.

GAL II, 432; S II, 642.

Početak: الحمد لله الذى وفقنا للتفقه فى الدين

L. 177; 21 × 14. *Nasḫ* čitak, pisan u proredu. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Na l. 1^b nalazi se jednostavan unvan. Stranice i rubovi obrubljeni su crvenom linijom; samo je prva stranica obrubljena još sa tri tanke crne i širokom zlatnom linijom. Po rubovima nekih listova ima komentara. Papir žućkast i bijel; povez kožni, popravljen.

Prepisao Muṣṭafa b. Muṣṭafa, 17. šabāna 1029/1619.

(قد وقع الفراغ من تسويد هذه النسخة الشريفة فى اليوم سبع عشر من شهر شعبان
الشريف من يد العبد الضعيف مصطفى بن مصطفى .. سنة ١٠٢٩)

Na naslovnoj strani je lični pečat ranijeg vlasnika (es-Sejjid Ahmed), dvije bilješke s područja fikha i pečat Gazine biblioteke. Na kraju su zabilježeni dugovi nekih osoba i imena 18 učenika Ebu Hanifinih.

Iz biblioteke Ibrahim-efendije Zafranije.

1330. ISTO **3522.**

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: ملتقى الابحر

L. 115; 20 × 14,5. *Ta'līq*, pisan vještom rukom. Po rubovima mnogih listova ima komentara. Papir tamnobijel, deblji; mnogi listovi dohvaćeni su vlagom, ali pismo nije znatno oštećeno; povez polukožni, oštećen.

Prepisao Muḥammad b. Aḥmad, potomak velije (evlije) Hadži Bajrama (osnivača melamijskog reda, umro 833/1429) i kadija privremeno u mjestu Tunan — ? —, u utorak 9. rebiul-ahira 1044/1634.

(قد تم تحرير هذا الكتاب فى الضحوة الصغرى من يوم الثلثاء التاسع من شهر ربيع الآخر لسنة اربع واربعين بعد الف على يد الفقير الى الله الغنى محمد بن احمد من نسل حاجى بيرام ولى .. والقاضى بقضاء تمان موقتا)

Na nutarnjoj strani prve korice nalaze se dva poučna stiha pjesnika i kadije Tulu'ije (iz X/XVI stoljeća) i fetve. Na prvom zaštitnom listu su također fetve i bilješke s područja fikha na turskom jeziku. Na naslovnoj stranici je sadržaj. Na kraju se nalazi bilješka pisana rukom prepisivača, u kojoj se kaže da je autor ovog djela umro u ponedjeljak — veče, 20. rebiul-ahira 955/1548, —, bez oznake izvora.

(توفى الشيخ المؤلف المرحوم ليلة الاثنين فى ليلة العشرين من آخر الربيعين سنة خمس وخمسين وتسعمائة من الهجرة النبوية)

Na posljednjoj stranici je uputa o tom šta treba »učiti« onaj koga »dohvati« džin. Na nutarnjoj strani druge korice je kratka bilješka, u kojoj se kaže da je neko kupio ovaj rukopis za tri groša i deset para, te tumačenje pojma *istikamet*, ispravnost u vjeri.

1331. ISTO **3008.**

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: ملتقى الابحر. Primjerak je nepotpun s početka, za 90 listova.

L. 150; 14,5 × 10. *Nasḫ-ta'līq*, sitan, složen. Po rubovima listova, u prvoj polovini, ima komentara. Papir bijel, deblji; povez kožni, oštećen.

Prepisao Nūḥ b. Muḥammad, mjeseca džumadel-ahira 1046/1636.

(الحمد لله على التمام .. قد تم على يد كاتبه افقر عباد الله .. نوح بن محمد فى شهر جمادى الآخر سنة ست واربعين والف)

Na prvom zaštitnom listu, koji je pokidan, nalazi se ime ranijeg vlasnika (Munla Ali-efendi), recept na turskom jeziku, te sadržaj. Na kraju je bilješka s područja fikha i također jedan recept.

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

1332. Zbirka (مجموع), 3 **1237.**

L. 191; 19,5 × 11. *Ta'līq*, lijep, pisan vještom rukom, od različitih prepisivača. Papir tamnobijel i bijel; povez kožni, sa ornamentima na sredini korica.

1. L. 1—134. ISTO

U rukopisu je naslov: هذا كتاب ملتقى الابحر

Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Po marginama ima dosta lijepo i sitno pisanih komentara. Na kraju je prepisivač zabilježio datum smrti autora, isto kao gore.

2. L. 135—136. متن مختصر الفرائض للفنارى

Kratka uputa o diobi nasljedstva. Napisao Muḥammad b. Ḥamza al-Fanārī, umro 834/1431. To je prema rukopisu. Inače o ovom radu ne nalazimo spomena u izvorima koji su nam pristupačni. U rukopisu je naslov: متن مختصر فنارى للفرائض

Početak:

الحمد لله رب العالمين .. فهذه متن الفرائض المختصر المفيد للاب احوال ثلثه

3. L. 137—191. ملجأ القضاة عند تعارض البينات

Djelo o sudskom postupku u slučajevima kontradiktornih dokaza (svjedočanstava) pred sudom. Napisao Abū Muḥammad Gānim b. Muḥammad al-Bagdādī, umro 1030/1620. Postoje dvije verzije ovog djela: prva — kraća (v. 923,³) i druga — proširena i ispravljena. Ovo je druga verzija.

GAL II, 375; S. II, 502.

Početak:

سبحان من لا حجة اقوى من كلامه ولا معارض له فى احكامه .. وبعد فيقول الفقير الى الله الغنى ابو محمد غانم بن محمد البغدادى هذه رسالة فى تعارض البينات

Prve dvije stranice obrubljene su sa dvije crvene i jednom zlatnom linijom. U vrhu prve stranice je jednostavan unvan. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom.

Prepis pod t. 1—2 dovršen je 1. šabana 1047/1637, kako se to vidi u bilješci na kraju pod t. 1.

(وقع الفراغ من تحرير هذه النسخة الشريفة فى غرة شعبان المعظم من شهور سنة سبع واربعين والف)

Prepis pod t. 3 je iz XVIII stoljeća.

Na početku sveska nalazi se sadržaj djela pod 1. 1, i to prvo u stihovima što ih je sastavio sam autor:

(فهرس الكتاب لمؤلفه المرحوم ابراهيم الحلبى :

عبـــادات نكـــاح ثم عتق
وأيمان حـــدود فـــالجهـــاد)

a zatim uobičajeni sadržaj, napisan crvenim mastilom. Oba sadržaja napisao je prepisivač. Na naslovnoj strani nalaze se lični pečati ranijih vlasnika i pečati Gazi Husrev-begove biblioteke. U ličnim pečatima mogu se pročitati imena: Muhamed Seid, Ibrahim, Muhamed b. Muzafer. Na kraju je bilješka s područja fikha na turskom jeziku, te vakufski pečati biblioteke.

1333. Zbirka (مجموع), 2 **2024.**

1. L. 1—184. ISTO kao br. 1329.

U rukopisu je zabilježen naslov: كتاب ملتقى الابحر

L. 184; 20,5 × 15. *Nasḫ*, krupniji, pisan širokim perom, mjestimice vokalizovan. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Po rubovima mnogih listova ima komentara. Papir tamnobijel, deblji; povez polukožni, oštećen.

Prepis dovršen 1051/1641.

(تم الكتاب سنة احدى وخمسين والف)

2. L. 184—187. باب شروط الصلاة

Kratka risala o namazu (v. br. 991,³).

Početak joj je ovdje:

الحمد لله الذى جعل الصلوة الخمس عماد الدين وقرة عين سيد العارفين والصلاة على حبيبه ارسله رحمة للعالمين .. باب شروط الصلاة وهى ثمانية

Naslovi su podvučeni crvenom crtom.

Prepisao isti prepisivač, kao gore, 1055/1645. (تم سنة ١٠٥٥)

Na početku je sadržaj i stih na turskom jeziku o namazu. Na naslovnoj stranici su bilješke s područja fikha, a isto tako i na kraju.

Iz biblioteke Fejzijje medrese.

1334. ISTO kao br. 1329. **1569.**

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: هذا كتاب ملتقى الابحر

L. 234; 19,5 × 11. *Ta'līq*, pisan vještom rukom. Listovi 12—20 dopisani su kasnije drugim, slabim rukopisom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i širokom zlatnom linijom. Po marginama listova ima dosta sitno pisanih komentara. Papir tamnobijel; mnogi listovi su dohvaćeni, a neki i oštećeni vlagom; povez polukožni.

Prepisao Idrīs b. aš-Šayḫ ..., u Istanbulu, u kući merhum Muharem-efendije, u Murad-beg Atik ulici, mjeseca rebiul-evela 1054/1644.

(تم الكتاب بعون الملك الوهاب عن يد العبد الضعيف ادريس بن الشيخ .. فى وقت العصر من شهر ربيع الاول سنة اربع وخمسين والف فى قسطنطينية المحمية فى دار محرم افندى المرحوم الواقعة فى مراد بك العتيق)

Na više lista s početka nalaze se razne bilješke, većinom na turskom jeziku, sa područja fikha, tefsira, hadisa, dova, — te sadržaj.

1335. ISTO **2258.**

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: كتاب الملتقى

L. 221; 20 × 11,5. *Ta'līq*, sa nešto *nasḫa*, pisan vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. U vrhu prve stranice je lijep mali unvan, koji je oštećen vlagom. Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i širokom zlatnom, a ostale crvenom linijom. Po marginama listova ima dosta komentara, pisanih lijepo i sitno, rukom istog prepisivača. Papir žućkast i bijel, deblji; neki listovi, naročito po rubovima, dohvaćeni su vlagom; povez kožni, oštećen.

Prepisao Ibrāhīm b. Ḫalīl b. Weysil al-Brusawī, u Istanbulu, 15. ševvala 1055/1645.

(تم الكتاب فى اليوم الخامس عشر من شوال المكرم لسنة خمس وخمسين والف
بقسطنطينية على يد الفقير ابراهيم بن خليل بن ويسل البروسوى)

Na početku su bilješke sa područja fikha i sadržaj, pisan rukom prepisivača. Na kraju je fetva na turskom jeziku, imena »ashabi-kehfa« (اسماء اصحاب الكهف) i objašnjenje čemu ona služe, te bilješka s područja arapskog jezika.

1336. ISTO **2851.**

U rukopisu je zabilježen naslov: كتاب الملتقى

L. 248; 19 × 11. *Ta'līq*, pisan vještom rukom. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir tamnobijel, deblji; mnogi listovi su prosuti. Povez kožni, oštećen.

Prepis dovršen krajem rebiul-evvela 1055/1645.

(قد وقع الفراغ من تسويده وقت الضحوة الكبرى فى سلخ ربيع الاول من شهور سنة
خمس وخمسين والف)

Na početku je sadržaj. Na nutarnjoj strani druge korice su primjeri iz diobe nasljedstva.

1337. ISTO **2885.**

U rukopisu je naslov: كتاب ملتقى الابحر

L. 241; 14,5 × 10. *Ta'līq*, sitan, pisan vještom rukom, mjestimice vokalizovan. Po rubovima listova, u prvoj polovini, ima komentara. Papir tamnobijel, glat; listovi pri kraju dohvaćeni su vlagom. Povez polukožni, oštećen.

Prepis dovršen 2. džumadel-ula 1063/1652.

(قدفرغ من تحرير هذه النسخة الشريفة العالية فى اليوم الثانى من شهر جمادى الاول لسنة
ثلث وستين والف)

Na početku su bilješke s područja fikha, među kojima kratak izbor (nekoliko pravila) o sudskom postupku u slučajevima protuslovnih dokaza, — pod naslovom: فى ترجيح البينات مختصر مولانا غانم الحنفى البغدادى, — te sadržaj. Na kraju su također bilješke s područja fikha.

1338. ISTO **4265.**

U rukopisu je naslov: هذا كتاب الملتقى من كتب الفقه

L. 116; 19,5 × 13. *Ta'līq*. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Po marginama nekih listova s početka ima komentara. Papir žućkast i tamnobijel; listovi 43—73 dohvaćeni su vlagom, list 104 pokidan je pri dnu; povez kožni, oštećen.

Prepis je dovršen u četvrtak 2. ševvala 1065/1654.

(قد تم تبيضه فى وقت الضحى من يوم ثانى شوال المكرم سنة خمس وستين والف فى
يوم الخميس)

Na početku je nepotpun sadržaj. Na naslovnoj stranici je zapis, ajeti i dove. Na rubu prve dvije stranice nalazi se lični pečat ranijeg vlasnika (Muhamed b. Omer b. Osman — بحق خاتم مهر نبوت لنا افتح الهى بابه رحمت محمد بن عمر بن عثمان .

1339. ISTO **2838.**

U rukopisu je naslov: هذا كتاب ملتقى الابحر

L. 143; 19 × 11. *Nasḫ*. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Po rubovima listova, naročito u prvoj polovini, ima sitno pisanih komentara. Papir bijel, glat; povez polukožni, oštećen.

Prepisao Yūsuf Vidādī, u Gazi Husrev-begovoj medresi u Sarajevu, početkom rebiul-ahira 1069/1658.

(قد وقع التسويد عن يد الفقير يوسف المتخلص بودادى فى سنة تسع وستين والف فى
اوائل ربيع الآخر بمدرسة خسرو بك عن محروسة سراى حماها الله)

Na listovima 143—146 nalazi se početak risale *Siradžijje*, o diobi nasljedstva (v. I, 270), prepisane rukom gornjeg prepisivača.

Na početku je sadržaj. Na naslovnoj stranici su imena ranijih vlasnika (Salih Nuri, kadija Beograda, 1211/1796, koji je zabilježio slabim arapskim stilom da je rukopis kupio od Muhameda b. Ismaila, 1107? — vjerovatno je to 1207/1792, — za deset groša, u njegovom pečatu ispod bilješke upisano je: ويارب سزاى كلشن اوله صالح نورى ١٢١١ — Muhamed b. Abdullah el-Bosnevi; Ibrahim, koji je zabilježio da je rukopis uzeo u naruč), te bilješka na turskom jeziku s područja fikha.

1340. ISTO 2218.

U rukopisu je zabilježen naslov: ملتقى

L. 173; 20 × 13. *Ta'līq*, krupniji, pisan u razmaknutim redovima, vještom rukom. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Po marginama listova, između redaka i na posebnim umetnutim listićima ima dosta komentara. Papir bijel, deblji; povez polukožni, oštećen.

Prepisao Aḥmad b. 'Abdullāh as-Sinobī (ız Sinopa), za vrijeme nekog puta, ..., 1075/1664.

(حرره العبد المذنب الفقير فى اثناء السفر احمد بن عبد الله السينوبى .. سنة خمس
وسبعين والف)

Na početku se nalaze mnoge bilješke na turskom i arapskom jeziku, uglavnom s područja fikha i hadisa, te sadržaj. Na kraju su također slične bilješke i fetve, datumi rođenja nekih osoba i dva recepta za lijekove.

Iz biblioteke Fejzijje medrese (v. pečat u rukopisu).

1341. ISTO 795.

U rukopisu je naslov: كتاب ملتقى الابحر

L. 156; 19,5 × 13. *Ta'līq*, pisan vještom rukom, u proredu, mjestimice vokalizovan. Prvi list dopisan je kasnije drugim rukopisom. Po rubovima listova, naročito u prvoj polovini, ima komentara. Papir bijel, čvrst; mnogi listovi su zgužvani i neki oštećeni. Povez polukožni.

Prepisao Muḥammad b. Muṣṭafa, svrgnuti kadija sa suda u Ljubinju, sredinom mjeseca zul-kade 1077/1666.

(تم الكتاب بعون الملك الوهاب عن يد محمد بن مصطفى المنفصل عن قضاء لوبين ..
لسنة سبع وسبعين والف فى اواسط ذى القعدة)

Na početku se nalaze bilješke s područja fikha, poučni i lirski stihovi, te sadržaj. Na kraju, na listu 157, je bilješka o jednom vjenčanju, jedna sufijska priča i dova, a potom kratak prevod sure *Fatihe* na perzijskom jeziku (ترجمة سورة الفاتحة بالفارسية). Početak toga prevoda je:

اغاز كردم بنام خداوند روزى دهنده آمرزيده الحمد لله رب العالمين سپاس مرخداى
راكه آفريد كار وسازندهٔ كارهاى جهانيانست

Poslije toga, na pretposljednjem neispisanom listu, nalazi se interesantna bilješka na turskom jeziku, u kojoj se kaže da se je ovaj rukopis nalazio u Beogradu, i kada je, prilikom opsade beogradske tvrđave, eksplodirao magazin municije, — od čega je poginulo »preko dvadeset hiljada ljudi«(!?), — nastradao je i »ranjen« i ovaj rukopis, jer se nalazio na tom mjestu. Kada je po tom pisac ove bilješke bio tamo kao putnik, papravio je i dopunio ovaj »ranjeni« primjerak, što ovdje bilježi. Dogodilo se u ramazanu 1129/1716.

(نسخهٔ شريفه بوكونه مجروحه اولدوغى نه سببدن اولمشدر كمسه نك قلبنه خطور ايدر
اولورسه بلغراد قلعه سى محاصره سنده جبخانه اتيلوب بونجه بيك انسان تخمين اولنديكه يكرمى
بيكدن زياده جان جبخانه تأثيرندن شربت شهادت نوش ايلدكلرنده بو نسخه دخى اول محلده
بولنوب بوكونه مجروحه اولمغين بعده مهلن ايكن تعمير اولدقده بو محلده قيد شد بيك يوز يكرمى
طقوز تاريخى رمضان شريفده واقع شد)

1342. ISTO 3206.

U rukopisu je zabilježen naslov: كتاب ملتقى الابحر

L. 232; 14,5 × 8,5. *Nasḫ*, sa nešto *ta'līqa*, lijep, sitan, pisan od početka do kraja jednako, oštrim perom, veoma vještom rukom, mjestimice vokalizovan. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Po rubovima listova ima komentara, pisanih veoma sitno i lijepo, rukom istog prepisivača. Papir tamnobijel, glat; povez kožni, oštećen, sa ornamentima na sredini korica.

Prepis je dovršen u četvrtak 26. šabana 1078/1667.

(تم الكتاب بعون الملك الوهاب وقت الظهر فى يوم الخميس ست وعشرين من شهر
شعبان المعظم لسنة ثمان وسبعين والف)

Na početku je sadržaj, napisan rukom prepisivača. Na naslovnoj stranici su imena i lični pečati ranijih vlasnika (Muhamed Sadik b. Hasan iz Zenice, kupio za 15 groša, 1112/1700; Osman, 1187/1773; Ismet-efendija Svrzo, sin Vejsil-efendije). Tu je i stariji pečat Gazi Husrev-begove biblioteke. Na kraju su također imena dvojice ranijih vlasnika (Ašir-efendija, Ahmed-efendija, kadija).

Uvakufio Ismet-efendija Svrzo.

1343. ISTO **2273.**

U rukopisu je naslov: كتاب ملتق الابحر

L. 163; 20,5 × 15. *Ta'līq*, sa nešto *nasḫa*, jednostavan. List 61ª zamrljan tako da je pismo oštećeno. Po rubovima listova ima dosta sitno pisanih komentara. Papir tamnobijel, deblji; povez polukožni, oštećen.

Prepis dovršen 15. redžepa 1085/1674.

(تمت الكتاب بعون الله وحسن التوفيق فى شهر رجب المرجبنك اون بشنجى كونى سنة
خمس وثمانين والف)

Na početku je sadržaj, te mnoge bilješke s područja fikha na turskom i arapskom jeziku. Više lista na kraju (153—163) sadrže također slične bilješke, te kraće izvatke i fetve. Mali broj bilježaka je sa drugih područja. Tako u jednoj bilješci na turskom jeziku, iz godine 1086/1675, kaže se da je 17. ramazana u subotu (šenbe) bio veoma jak vjetar, bez oznake u kom mjestu, ali, po svemu sudeći, to je u Banjoj Luci. Na posljednjoj stranici nalaze se slične bilješke, u kojima se kaže, da je godine 1087/1676, bila velika glad, tako da je cijena brašna izašla na 48 akči; godine 1089/1678, peti dan muharrema, u nedjelju na večer, dogodio se veliki požar u kome je izgorjela Saraj-mahala *(Saraj-mehallesi)*, radiona ili skladište oružja (tersane) i drugo . . ., i te godine ne bijaše nikako zime; godine 1090/1679. bila je opet još teža glad nego ranije. Ove bilješke odnose se, držimo, na događaje u Banjoj Luci i njenoj okolini. To na osnovu činjenice što je u Banjoj Luci tada postojala mahala zvana Saraj-mahala (v. Evlija Čelebi, Putopis, bilješka H. Šabanovića 62, str. 211). Ovo nam opet ukazuje da je ovaj rukopis i njegov prepisivač iz tog mjesta.

1344. ISTO **2429.**

U rukopisu je zabilježen naslov: كتاب الملتق

L. 205; 18,5 × 13. *Ta'līq*, mjestimice vokalizovan. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. U vrhu prve stranice nalazi se unvan u bojama. Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i širokom zlatnom, a ostale crvenom linijom. Po marginama listova i na posebnim listićima ima komentara. Na listu 33 nalazi se crtež Ka'be i značajnih mjesta oko nje. Papir tamnobijel, glat; povez polukožni.

Prepis je dovršen u medresi Jogurtdži, u blizini Sulejmanije u Istanbulu, 1. redžepa 1086/1675.

(فى غرة شهر رجب سنة ست وثمانين والف تم فى مدينة قسطنطينية فى مدرسة
يوغورت جى فى قرب سليمانية ..)

Na početku je jedno aje iz Kur'ana, zabilježeno kao hamajlija za lahak porođaj, zatim slijede bilješke na turskom i arapskom jeziku s područja fikha, — i sadržaj. Na kraju (listovi 206—220), nalazi se rodoslovlje Poslanika Muhammeda, zatim razne bilješke s područja tefsira i najviše s područja fikha, te fetve, među kojima su mnoge od šejhul-islama Es'ad-efendije (b. Sa'duddin). Tu je i njegova fetva o kizilbašima. Neke su fetve od Ebus-Su'uda, neke od Omer-efendije, muftije u Pljevlju, te od Hadži Muhameda, muftije Sarajeva, i dr. Na posljednjem listu su i datumi rođenja nekih osoba. Na nutarnjoj strani druge korice su poučni stihovi na perzijskom jeziku.

1345. ISTO **3979.**

U rukopisu je naslov: كتاب ملتق الابحر

L. 153; 20 × 14. *Nasḫ-ta'līq*, pisan uvježbanom rukom, mjestimice vokalizovan. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Po rubovima listova, u prvoj polovini, ima komentara. Papir tamnobijel, glat; povez kožni, popravljan.

Prepisao 'Oṯmān b. Ḥasan, iz kasabe Ljubuški, mjeseca džumadel-ahira 1086/1675.

(وقع الفراغ عن تحرير هذه النسخة الشريفة فى سنة ست وثمانين والف فى شهر جمادى
الأخرى على يد اضعف العباد عثمان بن حسن عن قصبة لبوشقه – بلدة فى بوسنه هرسك –)

Na početku su bilješke, uglavnom s područja fikha, i sadržaj. Po tom je, na neispisanom listu, ime i lični pečat ranijeg vlasnika (Omer . . .).

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1346. ISTO **2665.**

U rukopisu je zabilježen naslov: كتاب ملتق الابحر . Primjerak je nepotpun s početka.

L. 193; 20,5 × 14,5. *Nasḫ*, jednostavan, pisan nevještom rukom. Stranice su obrubljene sa dvije crvene linije. Po rubovima nekih listova ima komentara. Dva lista s početka (5—6) dopisana su kasnije drugim rukopisom. Papir tamnobijel, deblji; povez kožni, oštećen, rastavljen od listova.

Prepisao Ḫalīl b. Muṣṭafa, u mjestu Istanos (Konja, Turska), u Alihodžinoj mahali, u džamijskoj sobi (hudžeri), — u petak 1. džumadel-ula 1088/1677.

(..وقع الفراغ من تسويد هذا الكتاب المبارك فى ناحية استانوس فى حجرة المسجد فى
محلة على خوجه فى يوم الجمعة اول جمادى الاولى وقت الضحى نمقه الفقير .. خليل بن مصطفى
.. تاريخ سنة ١٠٨٨)

1347. ISTO **1124.**

U rukopisu je zabilježen naslov: كتاب ملتقى الابحر

L. 227; 20 × 13. *Nasḫ* lijep, krupniji, pisan rukom vještog kaligrafa. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Po marginama listova, u prvoj polovini, ima dosta komentara, pisanih sitno i veoma lijepo, rukom istog prepisivača. Papir bijel i žućkast; mnogi listovi, u drugoj polovini, dohvaćeni su vlagom. Povez kožni, sa utisnutim ornamentima na koricama.

Prepisao Welī b. Muḥammad, imam tvrđave Kamenica 1. muharema 1093/1682.

(قد تم الفراغ من تحريره فى غرة محرم الحرام سنة ثلث وتسعين والف على يد الفقير ولىّ
بن محمد الامام فى قلعة القمنجه المحروسة صانها الله تعالى عن الآفات والالام)

Ljepota i ispravnost rukopisa pokazuje da je prepisivač bio učen i pismen čovjek. (Što se tiče navedene tvrđave nije izvjesno gdje se ona nalazi, jer to ovdje nije označeno, a Kamenica na Balkanu uopće ima mnogo. U Bosni bi to mogla biti Kamenica kod Višegrada. Pod istim nazivom ima mjesta i u Istočnoj Evropi).

Na početku je bilješka s područja fikha, ime i lični pečat ranijeg vlasnika, prigodni stih na turskom jeziku, te sadržaj. Na naslovnoj stranici nalaze se imena i lični pečati ranijih vlasnika (Šejh Ismail b. el-hadž Ilyas; Ahmed b. Muhamed, kadija iz Sarajeva, koji kaže da je rukopis kupio. U njegovom pečatu može se pročitati datum: 1166/1752. Zatim su navedeni vlasnici putem nasljedstva: Behdžet Mustafa, sin navedenog Ahmeda, kadije; Muhamed, mutevelija, sin navedenog Behdžeta Mustafe; Ahmed Asim, mutevelija Gazi Husrev-begova vakufa, sin navedenog Muhameda). Tu su i pečati Gazi Husrev-begove biblioteke. Na kraju su rješenja (fetve) u vezi sa postom koje je dao Ibrahim Hakki Travniki, muftija u Banjoj Luci, a koje je potvrdio i sarajevski muftija Mustafa Hilmi, 1309/1891.

1348. ISTO **1870.**

U rukopisu je naslov: هذا ملتقى الابحر فى الفقه

L. 198; 21 × 15. *Nasḫ*, sa nešto *ta'līqa*, jednostavan, mjestimice vokalizovan. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Po marginama listova i između redaka, u prvom, većem dijelu rukopisa, ima komentara pisanih rukom istog prepisivača. Papir bijel, deblji; mnogi listovi, u drugoj polovini, dohvaćeni su vlagom, a rubovi nekih listova su odrezani. Povez polukožni, oštećen.

Prepisao Welī b. Muṣṭafa, za sebe, 1097/1685.

(تم الكتاب بعون الله الملك الوهاب على يد العبد الضعيف المذنب المحتاج الى رحمة ربه
الغنى صاحبه ومالكه ولى بن مصطفى .. تاريخه سنة سبع وتسعين والف)

Na l. 198 nalazi se još bilješka prepisivača na turskom jeziku, u kojoj on kaže, da je prepis dovršio u dvadesetoj godini života.

(ابتدا ايدنجه اسان ايلدى حق يازمى مصطفى اوغلى ولى بوخطك صاحبى يكرمى باشنده
يازمشلر)

Prema toj bilješci nalazi se kratka, nejasna bilješka na arapskom jeziku, u kojoj se, vjerovatno, htjelo reći da je prepis dovršen u Ali-efendinoj medresi, mjeseca ševvala.

Na početku se nalaze bilješke s područja fikha, potom zapisi i sadržaj. Na naslovnoj stranici su također bilješke s područja fikha i jedan hadis slabe vjerodostojnosti. Na kraju su prigodni stihovi na turskom jeziku koje je zabilježio prepisivač, te hamajlije i bilješka s područja fikha.

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

1349. ISTO **2448.**

U rukopisu je zabilježen naslov: هذا كتاب ملتقى الابحر

L. 191; 17,5 × 10. *Nasḫ-ta'līq*, pisan vještom rukom. Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i širokom zlatnom, a ostale jednom crvenom linijom. Po rubovima listova s početka ima sitno pisanih komentara Papir bijel, glat; listovi, naročito po rubovima, dohvaćeni su vlagom; povez kožni, oštećen, sa jednostavnim ornamentima na sredini korica.

Prepisao Aḥmad b. Emrullāh, 15. rebiul-ahira 1098/1686.

(قد وقع الفراغ من تسويد هذه النسخة الشريفة على يد الفقير الى الله احمد بن امر الله

فى اليوم الخامس عشر من شهر ربيع الآخر لسنة ثمان وتسعين والف)

Na početku se nalaze imena ranijih vlasnika, od kojih su neka namjerno brisana, te lični pečati, od kojih su neki nečitki. (Mogu se pročitati imena Muhamed i Abdullah). Tu je i bilješka, u kojoj se kaže, da je rukopis uvakufio Hadži Omer-efendija Hajri-zade Iskopjevi (Akhisari — iz Prusca), za Gazi Husrev-begovu biblioteku. U njegovom velikom vakufskom pečatu može se pročitati datum: 1284/1867. Po tom je na nekoliko lista ispisan sadržaj i bilješke s područja fikha. Na posljednjem listu je bilješka o tumačenju riječi سبحان, i bilješka s područja fikha.

1350. ISTO 3506.

U rukopisu je zabilježen naslov: هذا كتاب ملتقى الابحر

L. 181; 22,5 × 16. *Ta'līq*, lijep, pisan širokim perom, vještom rukom. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Po marginama listova ima komentara, pisanih sitno i lijepo, rukom istog prepisivača. Papir žućkast; mnogi listovi su dohvaćeni vlagom i zbog toga oštećeni ili međusobno slijepljeni; povez kožni, oštećen, druga korica izgubljena.

Rukopis, vjerovatno, potječe iz XVII stoljeća.

Na početku se nalaze mnoge bilješke s područja fikha, hadisa, tefsira, arapskog jezika, — i opće pouke, te sadržaj, što je sve pisano rukom prepisivača. Na rubu sadržaja i na naslovnoj stranici nalazi se bilješka, u kojoj se kaže da je rukopis uvakufio Hadži Hasan-efendija Nurika iz Gračanice.

(وقف نوريقه الحاج حسن افندى الغرچانيچه وى)

1351. ISTO 2600.

U rukopisu je zabilježen naslov: كتاب ملتقى الابحر

L. 152; 19,5 × 12. *Ta'līq*, lijep, složen, pisan vještom rukom. Po marginama listova, između redova i na posebnim umetnutim listićima ima dosta komentara, pisanih sitno i lijepo, uglavnom rukom istog prepisivača. Papir bijel, mnogi listovi su prosuti; povez polukožni, oštećen.

Rukopis, vjerovatno, potječe iz XVII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu neko je zabilježio da je rukopis uzeo u naruč od Hasan-bega Džiki-zade (Džikića). Tu je i bilješka i lični pečat jednog drugog vlasnika (Mustafa b. Ali). Na slijedećih nekoliko lista je sadržaj i bilješke s područja fikha, od kojih je jedna na perzijskom jeziku. Na naslovnoj stranici su imena i lični pečati dvojice ranijih vlasnika (Salih Ḍija'i b. Mustafa, 1227/1812, u čijem pečatu je upisano: خادم شرع نبى طالب توفيق الهى عبده صالح ضيائى ١٢٢٧; — Hafiz Muhamed, sin Mehmeda Hadžijamaka, koji u bilješci kaže da je ovaj rukopis dobio u posjed 1258/1842.

– دخلت هذه النسخة النفيسة فى يد العبد الفقير درويش حافظ محمد بن الحاج يمق

محمد عفى عنهما وعمن نظر اليها ودعا لهما .. سنة ثمانية وخمسين ومائتين والف

U malom pečatu ispod bilješke upisano je njegovo ime: عبده محمد

To je poznati sarajevski alim, derviš Hadži Muhamed-efendija Hadžijamaković, borac i jedan od vođa otpora protiv austrijske okupacije Bosne i Hercegovine, koji je pogubljen od strane austrijskih vojnih vlasti u Sarajevu 1878. godine. Slična bilješka ovoj nalazi se na jednom prethodnom listu). Na kraju su dvije bilješke s područja fikha na arapskom i turskom jeziku.

1352. ISTO 2466.

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: هذا كتاب ملتقى الابحر

L. 288; 19 × 13. *Nasḫ*, veoma lijep, pisan krupnije, rukom vještog kaligrafa. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. U vrhu prve stranice je jednostavan unvan u zlatnoj boji. Sve stranice su obrubljene sa tri tanke crne i širokom zlatnom linijom. Na širokim marginama listova ima dosta komentara pisanih sitno i lijepo *ta'līqom*, uglavnom rukom istog prepisivača. Ima i posebnih umetnutih listića, na kojima su napisani komentari kasnije, drugim rukopisom. Papir žućkast i tamno-bijel, glat, čvrst; povez kožni, oštećen, sa pozlaćenim ornamentima na koricama. Ima polukožnu futrolu koja je također oštećena. Ovo je najljepše ispisan i najbolje obrađen rukopis ovog djela u Gazi Husrev-begovoj biblioteci.

Rukopis, vjerovatno, potječe iz XVII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu nalazi se bilješka s područja arapskog jezika, i druga, sa imenom ranijeg vlasnika (Muhamed b. Mustafa b. Muhamed b. Husejn b. Mustafa, — serdar tvrđave Novi Pazar (Jeni Pazar). U bilješci dalje isti kaže, da je bio učitelj — muallim

— rušdije u Zvorniku, 1278/1861. Zatim kaže da je ovaj rukopis naslijedio od svojih predа, i misli da je ovo autograf, što je zaključio po bilješci na završetku djela, ali mu je taj zaključak pogrešan jer takve bilješke pisca nalaze se na završetku mnogobrojnih rukopisa i primjeraka ovog djela.

(من دور التقدير الى يد الفقير اليكّى پازارى محمد بن مصطفى بن محمد بن حسين بن
مصطفى سردار فى قلعة يكّى پازار وقد كنت معلما بمكتب رشدية درلواء ايزوو رنيق فى تاريخ
سنة ١٢٧٨ وهذا الكتاب موروث من اجدادى وهو بخط المؤلف كما علم من خاتمته رحمة الله
عليه رحمة واسعة ؟؟!)

Na slijedećih nekoliko lista je jedan zapis i sadržaj. Na naslovnoj stranici je jedna mistična priča u vezi sa čuvenim mistikom Halladžom. Tu je i jedna mrlja, izgleda, namjerno napravljena, te dva pečata Gazi Husrev-begove biblioteke. Na kraju je izvadak iz »Novog turskog zakona«, (قانون نامهٔ جديد عثمانيدر) , te bilješke s područja fikha.

1353. ISTO 2328.

U rukopisu je naslov: ملتقى الابحر

L. 89; 20 × 14. *Nasḫ-ta'līq*, složen. Po marginama nekih listova ima komentara. Papir tamnobijel; mnogi listovi dohvaćeni su vlagom. Povez polukožni, oštećen; prva korica je otkinuta.

Rukopis, vjerovatno, potječe iz XVII stoljeća.

Na početku je dodato nekoliko neispisanih lista. Na jednom od njih je kasnije ispisan sadržaj. Na kraju su bilješke s područja fikha i jedan stih na turskom jeziku o tom da je Bog svakome zajamčio nafaku.

1354. ISTO 1513.

U rukopisu je zabilježen naslov: كتاب ملتقى الابحر

L. 168; 20 × 12,5. *Ta'līq* lijep, složen, pisan vještom rukom. Rečenice su u uvodu rastavljene krupnim zlatnim tačkama. U vrhu prve stranice je lijep unvan u bojama, u kome je izrađeno sitno poljsko cvijeće na modroj i zlatnoj podlozi. Prve dvije stranice su obrubljene sa više tankih crnih i dvije šire zlatne, a ostale jednom crvenom linijom. Po marginama listova i između redova ima dosta sitno i lijepo pisanih komentara. Papir tamnobijel i žućkast; neki listovi dohvaćeni su vlagom. Povez kožni, popravljen, sa utisnutim onnamentima na koricama. Primjerak je, vidi se po svemu, bio mnogo u upotrebi.

Rukopis potječe iz prve polovine XVII stoljeća.

Na početku se nalaze datumi rođenja nekih osoba, ime ranijeg vlasnika (Mahmud, kadija u *darul-džihadu* Temišvaru, koji je zabilježio da mu je umro mali sin Hasan 23. rebiul-evela 1049/1639 —

مما ساقه التقدير الى افقر الورى محمود القاضى يومئذ بدار الجهاد طمشوار
المحروسة – طمشوارده قاضى ايدم اوغلوم حسن ماه رجب الفردك برنجى كونى كه يوم چهار
شنبه در وجوده كلدى فى سنة ثمان واربعين والف – مرحوم اولدى فى ٢٣ ربيع الاول فى
سنة تسع واربعين والف

a prema drugoj bilješci bio je kadija i u Gölhisaru — Jezero kod Jajca — (كولحصارده قاضى ايدم) ; zatim slijede bilješke s područja fikha na arapskom i turskom jeziku, sa područja hadisa, poučni stihovi i izreke, te sadržaj. Ispod sadržaja je zabilježeno ime ranijeg drugog vlasnika (Omer b. Hašim, imam džamije Ibrahim-efendije Roznamedžije). Na nutarnjoj strani prve korice je također ime ranijeg vlasnika koje je nečitko (Muhamed b. el-Hadž . . . el-Mostari). Na naslovnoj stranici je jedna mudra izreka, bilješke sa područja fikha, te bilješke i pečati zavještača. Na kraju je rodoslovlje (neseb) i kraći podaci iz života Božijeg poslanika Muhameda, te kratka biografija autora.

Uvakufio Muhamed Baki Džino-zade (v. bilješku i pečat na naslovnoj strani).

1355. ISTO 1621.

U rukopisu je zabilježen naslov: كتاب الملتقى فى الفقه

L. 156; 20 × 13. *Ta'līq*, složen, pisan vještom rukom. U vrhu prve stranice nalazi se dosta lijep unvan u bojama koje su izblijedile. Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne, širokom zlatnom i crvenom, a ostale samo jednom crvenom linijom. Po rubovima samo prvih pet lista ima komentara, pisanih sitno i lijepo. Papir bijel i žućkast, glat; listovi pri kraju dohvaćeni su vlagom. Povez polukožni.

Prepisao Muḥammad b. Nūrullāh al-Bosnevī (Bošnjak), u Istanbulu, u medresi Souk Kuju, 11. rebiul-ahira 1155/1703.

(قد وقع ألفراغ منه فى اليوم الحادى عشر فى شهر ربيع الآخر سنة خمسة عشر ومائة
والف فى محمية قسطنطينية فى مدرسة صوؤق قولى عن يد الضعيف محمد بن نور الله
البوسنوى ..)

1356. ISTO **3470.**

U rukopisu je naslov: كتاب ملتق الابحر فى الفقه

L. 218; 21 × 16. *Ta'līq*. Stranice su obrubljene crvenim linijama. Po širokim rubovima listova, naročito u prvoj polovini, ima komentara pisanih, uglavnom, rukom istog prepisivača. Papir bijel, deblji, čvrst; listovi prosuti. Povez kožni, oštećen.

Prepisao 'Alī b. Muḥammad, 1116/1704.

(تم الكتاب بعون الله الملك الوهاب عن يد العبد الضعيف على بن محمد غفر الله له
ولوالديه .. تاريخ سنة ١١١٦)

Na početku je sadržaj od koga se nalazi samo 1 list. Na nutarnjoj strani posljednje korice nalazi se krupnije pisana bilješka na turskom jeziku, u kojoj se kaže da je rukopis uvakufio dobrotvor Hadži Ismail, jedan od zaima Smederevskog sandžaka, godine 1209/1794.

(صاحب الخيرات والحسنات سمندره سنجاغى زعمالرندن الحاجى اسماعيل زاعمين وقف
شريفيدر سنة ١٢٠٩)

Iz biblioteke Fejzijje medrese (v. pečat na naslovnoj strani).

1357. ISTO [illegible]

U rukopisu je zabilježeno kasnije: هذا كتاب ملتق الابحر فى الفقه

L. 225; 20,5 × 13. *Nasḫ*, krupniji, pisan vještom rukom, u proredu. U vrhu prve stranice je jednostavan unvan. Prve dvije stranice obrubljene su širokom zlatnom, a ostale, i to samo u prvoj polovini, crvenom linijom. Po rubovima mnogih listova ima komentara. Papir bijel, glat, čvrst; neki listovi, naročito s početka, dohvaćeni su vlagom; povez polukožni.

Prepisao Ḥasan b. Pīr Muṣṭafā al-Aydonadī (iz grada Ajdonad, u Grčkoj?), 23. safera 1116/1704.

(تم الكتاب بعون الله الملك الوهاب عن يد العبد الفقير حسن بن پير مصطفى
الايدونادى .. فى اليوم الثالث والعشرين من شهر صفر الخير لسنة السادس عشر ومائة والف)

Na početku su razne bilješke s područja arapske književnosti i fikha, te sadržaj. Neke bilješke pisane su olovkom. Na prvom zaštitnom listu je i ime ranijeg vlasnika (Hadži Hafiz Hašim, iz Ljubuškog). Na naslovnoj stranici zabilježen je broj pitanja (mesail) koja se nalaze u nekoliko poznatih fikhskih djela. Tu su i dvije bilješke sa imenima ranijih vlasnika, od kojih je prva namjerno prebrisana, a druga je čitljiva (Hafiz Uvejs Mevlevi b. Šejh Lutfullah, 1266/1849). Na kraju su bilješke s područja fikha, hadisa, dova i jedan recept na turskom jeziku za neki lijek.

1358. ISTO **2720.**

U rukopisu je zabilježen naslov: كتاب ملتق الابحر

L. 197; 20,5 × 12,5. *Ta'līq*, sa nešto *nasḫa*, lijep, pisan vještom rukom. U vrhu prve stranice je unvan u bojama, oštećen vlagom. Stranice su obrubljene sa tri tanke crne i širokom zlatnom linijom. Po marginama listova, u prvoj polovini rukopisa, ima dosta komentara, pisanih sitno i lijepo, rukom istog prepisivača. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Papir bijel i žućkast; neki su listovi, naročito po rubu, dohvaćeni vlagom; povez kožni, oštećen.

Prepisao el-Ḥāğ Muḥammad Šehrī b. el-Ḥāğ 'Alī, u Istanbulu, u četvrtak, mjeseca džumadel-ahira 1118/1706.

(وقع اتمام تحرير هذه النسخة النظيفة البليغة بعون الله تعالى وحسن توفيقه على يد العبد
... الحاج محمد شهرى بن الحاج على .. بين الصلوتين من يوم الخميس من جمادى الثانية لسنة
ثمان عشرة ومائة بعد الالف فى بلدة قسطنطينية)

Na početku je sadržaj, ispisan rukom prepisivača, crvenim i crnim mastilom, i uokviren zlatnim linijama. Na naslovnoj stranici je ime i lični pečat ranijeg vlasnika (Hadži Ibrahim b. Hadži Durak, 1164/1750). Na posljednjem listu su bilješke s područja fikha.

1359. ISTO **2240.**

U rukopisu je zabilježen naslov: ملتق

L. 164; 20 × 14. *Ta'līq*, pisan prilično uvježbanom rukom. Pismo je na mnogim listovima oštećeno vlagom. Papir tamnobijel i bijel; mnoge listove dohvatila je vlaga. Povez polukožni.

Prepis dovršen u nedjelju 1. ramazana 1129/1716.

(قد وقع الفراغ من تحرير النسخة الشريفة اللطيفة وقت الظهر فى يوم الاحد وهو اليوم الاول من شهر رمضان المبارك لسنة تسعة وعشرين ومائة والف)

Na kraju su bilješke s područja fikha i popis mjeseci hidžretske godine sa kraticama.

1360. ISTO **4143.**

U rukopisu je zabilježen naslov: كتاب الملتقى

L. 123; 20,5 × 14. *Ta'līq*, pisan uvježbanom rukom. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Po rubovima listova ima sitno pisanih komentara. Papir bijel, glat; neki su listovi prosuti. Povez polukožni, oštećen.

Prepis je dovršen u srijedu 14. rebiul-evvela 1143/1730.

(قد وقع الاتمام فى وقت الضحى فى يوم الاربعاء اربع عشر من الربيع الاول فى سنة ثلث واربعين ومائة والف)

Na prvom zaštitnom listu nalazi se bilješka na arapskom jeziku, u kojoj raniji vlasnik Muhamed b. Ahmed kaže da je rukopis kupio u gradu Sarajevu od nekog Misirlije, — bez oznake datuma. Po tom slijede razne manje važne bilješke s područja arapskog jezika, hadisa, fikha, te sadržaj. Na završetku je bilješka nekog učenika na arapskom jeziku, u kojoj on kaže da je završeno čitanje ovog djela pred muderrisom Ahmed-efendijom, u srijedu 20. zul-hidžeta 1175/1761. Na rubu iste stranice su stihovi na turskom jeziku o lošim kadijama, te stihovi na arapskom jeziku, upućeni nekoj poštovanoj osobi. Na slijedeća dva lista su stihovi na turskom jeziku, posvećeni sultanu Selimu, zatim bilješke s područja fikha, te pismo na arapskom jeziku upućeno kolegi u Sarajevu. U pismu se spominje neki Hadži Abdullah, dućani oko Kolobare, zahtijeva se od kolege da kupi neke čohe određene boje i kvaliteta — »prema priloženom uzoru«, te šalje selam nekom Kurt-beg-efendiji i Sulejman-efendiji. Ispod toga pisma je koncept odgovora u kome primalac gornjeg pisma zahvaljuje Bogu i izražava svoju radost na primljenom pismu, te upozorava prijatelja i moli se Bogu za njeg, da uvijek bude iskreni prijatelj, a ne licemjer i varalica. Po tom se nalazi bilješka na turskom jeziku s područja arapske gramatike. Pri dnu posljednje stranice neko je zabilježio da mu je »umro drug i mili prijatelj Salih-hodža u subotu 22. džumadel-ahira 1186« (1772).

1361. ISTO **3341.**

U rukopisu je zabilježen naslov: هذا كتاب ملتقى الابحر

L. 167; 20,5 × 15. *Ta'līq*, pisan uvježbanom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Po rubovima nekih listova i između redaka ima komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Papir bijel, glat, čvrst; povez kožni, oštećen.

Prepisao Ṣāliḥ b. Aḥmad, u Rogatici (Čelebi Pazar) mjeseca zul-hidže 1153/1740.

(قد وقع الفراغ من تحرير هذه النسخة الشريفة على يد العبد الضعيف صالح بن احمد چلبى بازارى ومن الشهور ذى الحجة الشريف لسنة ثلاث وخمسين ومائة والف)

Na početku je ime i lični pečat ranijeg vlasnika (Muhamed Rešid Hafiz-zade — Hafizović, 1250/1834) i sadržaj, pisan rukom prepisivača. Na naslovnoj stranici su bilješke s područja fikha. Na kraju je nekoliko fetvi, i, na posljednjoj stranici jedan recept za lijek.

1362. ISTO **3948.**

U rukopisu je zabilježen naslov: هذا كتاب ملتقى الابحر

L. 146; 21 × 15. *Ta'līq*, sa nešto *nasḫa*, specifičan, pisan uvježbanom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. U vrhu prve stranice je jednostavan mali unvan i na rubu iste stranice ukras u obliku velike nepravilne rozete, u kojoj je upisano tumačenje dvije arapske riječi. Prve dvije stranice obrubljene su sa četiri tanke crne i dvije šire zlatne linije, a ostale jednom crvenom linijom. Papir bijel, glat, tanak; povez polukožni, oštećen.

Prepisao Muṣṭafa b. 'Alī b. Muḥammad al-Mostārī (iz Mostara), u ponedjeljak mjeseca šabana 1182/1768.

(تم الكتاب بعون الله الملك الوهاب فى ليلة الاثنين بعد العشاء من شهر شعبان الشريف سنة اثنى وثمانين ومائة والف عن يد الضعيف .. مصطفى بن على بن محمد المستارى)

Na naslovnoj stranici je bilješka sa imenom ranijeg vlasnika (Ahmed b. Mehmed-efendi Travnikli-zade — Travnjak).

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1363. ISTO **732.**

U rukopisu je zabilježen naslov: كتاب ملتقى الابحر

L. 201; 21 × 13,5. *Nasḫ*, krupniji, čitak, pisan u razmaknutim redovima, mjestimice vokalizovan. U vrhu prve stranice nalazi se unvan u bojama. Prve dvije stranice obrubljene su sa pet tankih crnih i dvije šire zlatne, a ostale jednom crvenom linijom. Po rubovima nekih listova ima komentara. Papir žućkast; povez kožni, sa pozlaćenim ornamentima na nutarnjoj i vanjskoj strani korica.

Prepisao Yaḥyā b. el-Ḥāğ Aḥmad-efendi, iz Ljubinja, 6. rebiul-evela 1183/1769. U bilješci o tom, prepisivač kaže, da je prepisivanje počeo u Sarajevu, u Husrev-begovoj medresi a dovršio ga u kasabi Novo Brdo na Kosovu (mjesto između Skoplja i Prištine koje je u vrijeme turskog osvajanja imalo jaka utvrđenja).

(حرره الحقير الفقير يحيى بن الحاج احمد افندى عن قصبهٔ لوبين در ديار هرسك
بدأت بتحريره فى مدينة سراى بوسنه در مدرسهٔ غازى خسروبك وقد وقع اتمامه فى قصبهٔ
نوه برده در ديار روم ايلى حرر فى اليوم السادس من شهر ربيع الاول لسنة ثلث وثمانين ومائة
والف)

Na početku je sadržaj. Na naslovnoj strani je bilješka, te lični i vakufski pečat zavještača (Muhamed Baki Džino-zade).

1364. ISTO 3597.

U rukopisu je zabilježen naslov: كتاب ملتقى الابحر

L. 172; 22 × 16. *Nasḫ* jednostavan. Naslovi s početka pisani su crvenim, a poslije crnim mastilom. Po rubovima nekih listova ima komentara. Papir bijel, listovi prosuti. Povez polukožni, omotan u zeleno platno.

Prepisao Muṣṭafa b. 'Oṯmān, u petak mjeseca ševala 1189/1775.

(وقع الفراغ من تحرير هذه النسخة الشريفة فى سنة تسع وثمانين ومائة والف فى شهر
شوال فى يوم الجمعة عن يد مصطفى بن عثمان)

Na početku su bilješke s područja fikha, ime ranijeg vlasnika (Salih b. Mustafa Šakir-zade, 1255/1839) i sadržaj. Na naslovnoj stranici je dova i pobrisano ime nekog ranijeg vlasnika.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1365. ISTO 4120.

U rukopisu je zabilježen naslov: ملتقى الابحر

L. 197; 19 × 13. *Ta'līq*, lijep, pisan vještom rukom, i nasḫ, od drugog prepisivača. Po rubovima listova s početka ima nešto komentara. Papir bijel, čvrst; povez polukožni.

Prepis dovršen u nedjelju, mjeseca rebiul-ahira 1192/1778.

(قد وقع الفراغ سنة اثنى وتسعين ومائة والف فى شهر ربيع الآخر فى يوم احد)

Na početku su bilješke dvojice ranijih vlasnika (Topal-zade es-Sejid Muhamed, kadija ..., ... es-Sejid Hadži Emin-aga), te sadržaj, pisan kasnije, drugom rukom. Na naslovnoj stranici su bilješke s područja fikha. Na kraju se nalazi specijalna dova (molitva) na turskom jeziku, u čijem je sadržaju uvršten arapski alfabet, *Elif-duasi*, a koja se moli radi ostvarenja neke želje. Početak joj je:

الفه واردم بايه واردم تايه واردم اليفت ؟
بولدم بقا بولدم توبه ايتدم ..

Po stilu teksta i načinu izgovora pojedinih riječi reklo bi se da je ova dova nastala kod nas u Bosni.

1366. ISTO 1094.

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: هذا كتاب ملتقى الابحر

L. 146; 21 × 14. *Nasḫ-ta'līq*, pisan uvježbanom rukom. Prve dvije stranice obrubljene su sa dvije, a ostale jednom crvenom linijom. Po marginama listova ima komentara pisanih sitno i lijepo rukom istog prepisivača. Papir bijel, čvrst; neki listovi prosuti. Povez polukožni.

Prepisao Ibrāhīm b. Ibrāhīm Iskopyawī (iz Prusca), u Sarajevu, u medresi Hanikahu, 1194/1780.

(كتبه الفقير .. ابراهيم بن ابراهيم اسقوپيوى فى شهر سراى فى المدرسة المسماة بخانقاه
سنة اربع وتسعين ومائة والف)

Na listovima 147—150 je فرائض .

Risala o diobi nasljedstva na turskom jeziku od nepoznatog pisca. Početak joj je:

الحمد لله حمد الشاكرين والصلاة والسلام على سيدنا محمد وآله الطاهرين وبعده بلكه
بوكتاب علم فرائض بيان ايدر تركى لسان اوزره يازد مكه نفعى عام اوله امدى بلكه تركهٔ ميّته
حقوق اربعه متعلق اولور

Nasḫ i *ta'līq* pomiješani, pisani rukom gornjeg prepisivača.

Na početku je sadržaj. Na naslovnoj stranici je krupno pisana bilješka, u kojoj se kaže da je rukopis uvakufio Mustafa-beg Dženetić.

1367. Zbirka (مجموع), 2 **2263.**

L. 209; 20 × 14. *Nasḫ*, mjestimice vokalizovan. Papir bijel, glat, čvrst; povez kožni, popravljen, sa utisnutim ornamentima na koricama.

1. L. 1—175. ISTO

U rukopisu je zabilježen naslov: هذا ملتقى الابحر

Po rubovima nekih listova ima nešto komentara.

2. L. 176—209. منار الانوار

Djelo s područja filozofije islamskog prava (v. br. 809).

Prepisao oba djela isti, nepoznati prepisivač u petak 20. safera 1197/1782, kako se to vidi u bilješci na kraju pod t. 1. U istoj bilješci, pisanoj slabim arapskim stilom, prepisivač kaže da je djelo učio kod muderrisa Muhamed-efendije, ne označiv gdje je to bilo.

الحمد لله .. على ما يسّر لنا من الاتمام بالقرائة من امام مدرس محمد افندى .. فى سنة
سبع وتسعين ومائة بعد الالف فى ماه صفر الخير فى يوم الجمعة عشرين يوما من ماه المذكور

Na nutarnjoj strani prve korice je bilješka s područja fikha. Na kraju pod t. 1 su također bilješke iz fikha i datumi rođenja nekih osoba.

Iz biblioteke Sultan Ahmedove medrese u Zenici.

1368. ISTO kao br. 1329. **1679.**

U rukopisu je zabilježen naslov: هذا كتاب ملتقى الابحر

L. 231; 20 × 15. *Nasḫ*, krupniji, pisan vještom rukom u razmaknutim redovima. Prva stranica obrubljena je sa dvije, a ostale jednom crvenom linijom. Po marginama samo nekih listova ima komentara pisanih većinom rukom prepisivača. Papir bijel, glat; povez kožni, oštećen, sa ornamentima na koricama.

Prepis dovršen u utorak 2. džumadel-ula 1201/1786.

(قد وقع الفراغ فى وقت الضحى فى يوم سه شنبه فى اليوم الثانى من شهر جمادى الاول
الشريف لسنة احدى ومائتين والف)

Na nutarnjoj strani prve korice nalazi se hamajlija protiv astme, te bilješke s područja fikha i hadisa, a potom, na prvim listovima, sadržaj. Na kraju su fetve, zabilježene rukom prepisivača, na turskom jeziku; zatim, datum u stihovima, također na turskom jeziku, o gradnji mosta i česme, koje je podigao Mustafa-aga Hadžibešli, te dženaze-dova.

Iz biblioteke Bojo-zade Hasan-efendije.

1369. ISTO **1333.**

U rukopisu je zabilježen naslov: كتاب ملتقى الابحر

L. 185; 24 × 16,5. *Nasḫ*, lijep, pisan vještom rukom, u razmaknutim redovima, mjestimice vokalizovan. U vrhu prve stranice je jednostavan unvan. Prve dvije stranice obrubljene su tankim crnim, širom zlatnom i plavom, a ostale jednom crvenom linijom. Po širokim marginama listova ima dosta komentara, pisanih lijepim sitnim *ta'līqom*, rukom istog prepisivača. Mjestimice ima prevoda i tumačenja na našem jeziku, pisanih kasnije olovkom, jer je rukopis služio kao udžbenik nekim učenicima medrese. Papir bijel, glat, čvrst; mnogi listovi su prosuti, a listovi 109 i 110 su oštećeni. Povez polukožni, oštećen.

Prepisao, sudeći po rukopisu, Suleymān b. Ibrāhīm, u kasabi Gornji Vakuf, 1208/1793, što se može razumjeti iz bilješke koja se nalazi na rubu pretposljednje stranice, na završetku komentara.

(الحمد لله الذى يسّر لى اتمام هذه الحاشية فى تاريخ مائتين وثمان والف .. كتبه الفقير
الحقير .. سليمان بن ابراهيم بقصبة وقف بالا – بلدة فى بوسنه)

Na početku se nalazi jedan hadis slabe vjerodostojnosti, bilješke s područja fikha na turskom jeziku i sadržaj. Na naslovnoj stranici je bilješka s područja fikha o Kibli, i druga, na našem jeziku, o darovatelju ovog rukopisa. Na kraju je bilješka s područja fikha, te nekoliko hadisa.

Poklonio dr Munib Muidović.

1370. ISTO **1677.**

U rukopisu je zabilježen naslov: هذا كتاب ملتقى

L. 200; 21 × 15. *Nasḫ*, čitak, pisan vještom rukom, u razmaknutim redovima, mjestimice vokalizovan. U vrhu prve stranice je unvan u bojama. Prve dvije stranice obrubljene su sa pet tankih crnih, dvije šire zlatne i dvije crvene, a ostale jednom crvenom linijom. Po marginama mnogih listova i između redova ima sitno pisanih komentara. Istaknute riječi podvučene su većim dijelom crvenom, a mjestimice crnom crticom. Papir bijel, glat; povez kožni, popravljen.

Rukopis potječe iz početka XII/XVIII stoljeća.

Prema nedovršenoj bilješci na završetku čini se da je djelo prepisao neki Ḥuseyn-efendıja. Ispod te bilješke je lični pečat, u kome se može pročitati ime i datum (Salih el-Kurbani?, 1115/1703).

Na prvom zaštitnom listu je kratka bilješka, u kojoj se kaže da je nekoliko dana uzeo rukopis na čitanje neki Emin-efendija, iz Visokog, 1299/1881. Na slijedeća tri lista i na naslovnoj stranici nalaze se bilješke s područja fikha, poučni stihovi na arapskom i perzijskom jeziku, te sadržaj. Tu je, na rubu sadržaja, i bilješka na turskom jeziku, u kojoj se kaže da je rukopis uvakufio student medrese munla Abdullah Egridereli (iz Egridere, — Kriva Palanka u skopskom sandžaku), za Gazı Husrev-begovu medresu, — bez oznake datuma. Na kraju je biografija autora i bilješka s područja vaza.

1371. ISTO **1860.**

U rukopisu je zabilježen naslov: ملتقى الأبحر

L. 191; 21,5 × 14. *Nasḫ* lijep, sitan, složen. Stranice, samo s početka, obrubljene su crvenom linijom. Po marginama mnogih listova i između redaka ima dosta komentara. Papir tamnobijel, glat; listovi s početka dohvaćeni su vlagom. Povez polukožni, omotan u zeleno platno.

Rukopis potječe iz XII/XVIII stoljeća.

Prema datumu na kraju biografije autora, na naslovnoj stranici, može se razumjeti da je prepis dovršen 1177/1763.

Na početku se nalaze bilješke s područja fikha i tefsira, te sadržaj. Na naslovnoj stranici je biografija autora, uzeta iz djela *aš-Šaqā'iq an-Nu'māniya*, koju je zabilježio prepisivač i na kraju stavio gornji datum (1177). Na rubovima posljednjih stranica i na nutarnjoj strani druge korice nalaze se bilješke s područja tefsira i dova. Na gornjem rubu lista 189 nalazi se bilješka, u kojoj se kaže da je rukopis uvakufio Hadži Ibrahim-aga b. Islam Ispužlı, za mekteb Ajina-begzade, 1253/1836.

Iz Šehdi-efendine biblioteke (v. pečat na naslovnoj stranici).

1372. ISTO **3644.**

U rukopisu je zabilježen naslov: كتاب ملتقى الأبحر

L. 199; 20,5 × 15. *Nasḫ*, pisan u razmaknutim redovima, uvježbanom rukom, ali — čini se — od različitih prepisivača. Po rubovima listova, naročito s početka, ima komentara. Uvod i početak ponovljeni su. Papir bijel, glat; povez kožni, oštećen.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na početku je sadržaj. Na kraju je kratka dova.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1373. ISTO **2103.**

U rukopisu je zabilježen naslov: هذا كتاب ملتقى الأبحر

L. 135; 19,5 × 17. *Ta'līq*, sa nešto *nasḫa*, složen, pisan vještom rukom. Po rubovima samo nekih listova, naročito s početka, ima komentara. Papir tamnobijel, čvrst; neki listovi, po rubu, dohvaćeni su crvotočinom. Povez kožni, popravljen.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na početku su bilješke s područja fikha i sadržaj. Na naslovnoj stranici su poučne izreke i stihovi, jedna fetva na turskom jeziku, jedan hadıs, te ime i lični pečat ranijeg vlasnika i zavještača (Salih Izzet Hromić). Na kraju su magične riječi za pamćenje Kur'ana napamet, prema jednom hadisu slabe vjerodostojnosti, te bilješke na arapskom i turskom jeziku o prednosti učenja Kur'ana po pravilima *tedžvida*.

Uvakufio Salih Izzet-efendija Hromo-zade.

1374. ISTO **2025.**

U rukopisu je zabilježen naslov: ملتقى الأبحر . Primjerak je nepotpun s početka (izgubljeno je 46 lısta).

L. 124; 21 × 15,5. *Nasḫ*, sa nešto *ta'līqa*, pisan vještom rukom, u razmaknutim redovima. Listovi 48—60 dopisani su kasnije drugim, slabijim rukopisom. Naslovi u drugom, većem dijelu, pisani su plavim mastilom. Po rubovima malog broja lıstova ima komentara. Papir bijel, deblji, čvrst; povez polukožni, oštećen, prva korica izgubljena.

Rukopis je, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

1375. ISTO **1636.**

U rukopisu je naslov: كتاب ملتقى الابحر

L. 162; 20 × 12. *Ta'līq*, složen, pisan uvježbanom rukom. Listovi 21—29 i 33—42 dopisani su kasnije drugim rukopisom, *nasḫom*. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Po rubovima nekih listova ima komentara. Papir žućkast, deblji, čvrst, izuzev dopisanih listova koji su bijeli. Povez polukožni, oštećen.

Prepisao Yaḥyā b. 'Abdullāh b. Maḥmūd el-Visoki (iz Visokog), u Gāzi Husrev-begovoj medresi u Sarajevu, 14. rebiul-ahira, — bez oznake godine, ali u prvoj polovini XVIII stoljeća, kako se to može razumjeti iz jedne bilješke na početku. U toj bilješci, koja se teško čita, kaže se da je postao vlasnikom rukopisa Yahya b. ..., 1162/1748. Vjerovatno je to sam prepisivač koji je oko te godine, ili nešto ranije, dovršio prepis.

(صاحب ومالك يحيى بن .. فدخل فى يدى من تمام السنة اثنى وستون ! ومائة والف ..)

Na prvom zaštitnom listu su poučni stihovi, ime ranijeg vlasnika (Husejn b. Fulan —?—!—, iz Visokog), neke hamajlije, nečitak recept na turskom jeziku za neki lijek, bilješke s područja fikha i gornja bilješka o vlasniku sa navedenim datumom. Po tom, na nekoliko lista, slijedi sadržaj koji je kasnije napisan. Na kraju je bilješka s područja fikha.

1376. ISTO **1539.**

U rukopisu je zabilježen naslov: هذا الكتاب ملتقى الابحر

L. 154; 20 × 14,5. *Ta'līq*, pisan vještom rukom. Mnogi listovi, među kojima i posljednji, dopisani su kasnije drugim, ali također lijepim rukopisom. Po marginama listova, izuzev pri kraju, ima komentara. Papir tamnobijel i bijel; povez kožni, oštećen.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na početku je dio sadržaja i nečitke bilješke s područja fikha. Na naslovnoj strani je bilješka koja je izblijedjela, a u kojoj se kaže da je rukopis uvakufio neki Husejn-efendija. Ispod toga je opet bilješka i lični pečat drugog vlasnika (Salih, upravni službenik — *muteferrika* — u srezu Duvno —

من لطفه تعالى شأنه دخل فى يد الفقير صالح المتفرقة بقضاء دوغنه – بلدة فى بوسنه

Uvakufio Salih Izzet-efendija Hromo-zade (v. pečat u rukopisu).

1377. ISTO **889.**

U rukopisu je zabilježen naslov: هذا كتاب ملتقى

L. 190; 20 × 13. *Nasḫ*, u prvoj polovini, a u drugoj ta'līq, od različitih prepisivača. Po rubovima nekih listova, uglavnom s početka, ima komentara. Papir bijel, deblji; neki listovi dohvaćeni su vlagom. Povez kožni, oštećen.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na početku su dva stiha na turskom jeziku o arapskoj gramatici i sintaksi zatim zapis za pronalazak pokradenih stvari, te sadržaj. Na naslovnoj stranici je ime i lični pečat ranijeg vlasnika (es-Sejjid Ibrahim Hilmi). Tu je i jedna bilješka namjerno pobrisana. Na kraju je bilješka prepisivača koji kaže da je ovaj rukopis djelomično njegov rad, a djelomično od drugog prepisivača. Međutim, njegovo ime i datum prepisa namjerno su pobrisani. Po tom se, na slijedećim neispisanim listovima nalaze bilješke sa područja fikha i hadisa, te poučne izreke. U jednoj krupnije napisanoj bilješci kaže se, da je vlasnik knjige Jusuf el-Fočevi (iz Foče) .

1378. ISTO **4557**

Primjerak je nepotpun s početka za jedan list.

L. 163; 17 × 10,5. *Ta'līq* sitniji, složen, pisan veoma vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Listovi s početka (41) izgubljeni su i dopisani kasnije drugim, nešto slabijim rukopisom. Papir tamnobijel, glat, listovi rastavljeni od poveza i prosuti. Po rubovima mnogih listova ima komentara pisanih kasnije, od kojih neki olovkom. Povez kožni, oštećen.

Prepis vjerovatno potječe iz XVIII stoljeća.

Poklon nasljednika Velagića — Riđanovića iz Mostara.

1379. ISTO **4212.**

U rukopisu je zabilježen naslov: ملتقى الابحر

L. 185; 21,5 × 16. *Nasḫ* i *ta'līq* pomiješani, pisani jednostavno. Stranice samo prvih deset lista obrubljene su crvenom linijom. Po marginama listova, naročito s početka, ima komentara. Papir bijel i žućkast, neki listovi su prosuti; povez polukožni, oštećen.

Prepisao 'Abdullāh b. Munla Ṣaliḥ Hromić, Stočanin, u Roznamedžijinoj medresi u Mostaru, 20. džumadel-ahira 1256/1840.

(كتبه العبد الذليل .. عبد الله بن منلا صالح حروميك تمت فى اليوم العشرين من شهر
جمادى الآخر سنة ستة وخمسين ومائتين والف)

Na naslovnoj stranici su bilješke s područja fikha i hadisa, te poučne izreke. Na posljednjoj stranici su poučni stihovi na arapskom, turskom i perzijskom jeziku, zatim bilješka prepisivača o mjestu i vremenu prepisa, te kratka biografija autora.

1380. ISTO **649.**

U rukopisu je naslov: هذا كتاب ملتقى الابحر

L. 102; 24 × 16. *Nasḫ*, sa nešto *ta'līqa*, sitan, složen. U vrhu prve stranice je jednostavan unvan, u kome je, zlatnom bojom, na crnoj podlozi, upisan gornji naslov. Prvih 18 lista obrubljeno je sa dvije tanke crne i širokom zlatnom linijom. Na rubu samo prve stranice ima komentara. Papir bijel, deblji; povez polukožni, oštećen.

Prepisao Aḥmed b. 'Abdul-Mu'min Šejh-zade, iz krajine (serhata) Džisri Kebir — Ostrovica (Kulen Vakuf — Bihać), 1262/1845.

(قد وقع الفراغ من تحرير هذه النسخة الشريفة .. من يد العبد الضعيف .. احمد بن
عبد المؤمن شيخ زاده عن سرحد جسر كبير اوستروبچه – احدى القرى التابعة لبلدة بهكه فى
بوسنه – سنة ١٢٦٢)

Na nutarnjoj strani prve korice je dio sadržaja. Na naslovnoj stranici jedna bilješka potpuno izbrisana, a ispod toga je napisano ime, vjerovatno ranijeg vlasnika (Hāfiz-zāde Muhammed Behauddin, u Sarajevu, 11. redžepa 1316/1898).

1381. ISTO **4518.**

U rukopisu je naslov: هذا كتاب ملتقى الابحر

L. 138; 24,5 × 17,5. *Ta'līq*, specifičan, sa nešto *nasḫa*, pisan u proredu. Naslovi su pisani crveno, a istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Papir bijel, deblji; povez otkinut i izgubljen.

Prepisao Muḥammad Kāmil, sin hafiz Muṣṭafe, muftije u Rogatici, učenik Simzade medrese u Sarajevu (nastanjen kod Hadži Tahir-efendije), u srijedu, krajem mjeseca šabana 1278/1861.

(قد وقع الفراغ تتمة النسخة .. كنت ساكنا لطلب العلم بمدينة سراى بوسنه فى مدرسة
سيم زاده .. زمانا عند الحاج طاهر افندى وانا الفقير .. محمد كامل بن حافظ مصطفى المفتى
بچلى بازار .. فى يوم الاربعاء فى اواخر شهر شعبان فى تاريخ السنة ثمان وسبعين ومائتين بعد
الالف ..)

Iz biblioteke Tajjib-efendije Saračevića (poklon nasljednika).

1382. ISTO **4123.**

U rukopisu je zabilježen naslov: هذا كتاب ملتقى الابحر

L. 200; 19 × 14,5. *Nasḫ*, pisan u razmaknutim redovima. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Po rubovima listova i između redova ima komentara. Papir bijel; mnogi listovi su prosuti; povez kožni, oštećen, prva korica izgubljena.

Rukopis, vjerovatno, potječe iz XIX stoljeća.

Na početku je sadržaj. Na kraju je poučna izreka i bilješka s područja arapskog jezika.

1383. ISTO **3951.**

U rukopisu je zabilježen naslov: هذا كتاب ملتقى

L. 184; 21,5 × 15,5. *Nasḫ* i *ta'līq*, od različitih prepisivača. Po rubovima samo prva dva lista ima komentara. Papir bijel, listovi prosuti; povez kožni, oštećen, rastavljen od listova.

Rukopis potječe iz XIX stoljeća.

Na početku je mistično značenje slova arapske abecede, bilješke s područja fikha, o značenju i važnosti dana u sedmici i o značajnim časovima u tim danima, dova za kišu, te sadržaj. Na kraju je zabilježeno, da je vlasnik rukopisa neki Sulejman, bilješke s područja fikha, poučni stihovi na turskom jeziku, zapis za pronalaženje ukradenih stvari i savjeti imama Šafi'ije. Nekoliko lista su neispisani.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1384. كتاب الفرائد ili فرائد ملتقى الابحر **140.**
شرح ملتقى الابحر للسيواسى

Komentar prethodnom djelu *Multaqa'l-abḥur*. Napisao Ismā'īl b. Sinan as-Siwāsī, umro 1048/1638.

Ahlwardt IV, 149; ḤḤ II, 1815.

Djelo je raspoređeno na četiri sveska. Ovo je prva polovina djela i jedina od ovog primjerka koja se nalazi u ovoj biblioteci.

Svezak prvi, — المجلد الاول , sadrži tumačenje od početka *Multeke* do konca poglavlja كتاب الوقف .

Početak:

الحمد لمن منح لنا كنز درر الهداية وغرر الوقاية مقدار الكفاية وعصمنا من جان الجهل والغواية .. وبعد فيقول الفقير الى رحمة ربه الاكرم اسماعيل بن سنان السيواسى

L. 413; 31 × 20. *Ta'līq*, krupniji. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Rečenice u uvodu rastavljene su krupnim zlatnim tačkama. U vrhu prve stranice je lijep unvan u bojama. Stranice su obrubljene sa tri tanke crne i širokom zlatnom linijom. Po rubovima malog broja listova ima nešto glosa. U pisanju ima grešaka. Završetak je ukrašen jednostavno izrađenim cvijećem u zlatnoj boji. Papir bijel, glat, čvrst; povez kožni, oštećen, sa ornamentima u sredini korica, omotan u papir.

Prepis je dovršen u noći Mevluda (12), u mjesecu rebiul-evelu 1122/1710, kako se to vidi u bilješci na kraju, u kojoj je ime prepisivača namjerno izbrisano.

(.. تم المجلد الاول فى كتاب الوقف وبعده ان شاء الله كتاب البيوع .. تم الكتاب الحمد لله على يد اضعف العباد .. فى الشهر الشريف ربيع الاول ليلة المولد الشريف سنة الف ومائة واثنين وعشرين)

Na početku je sadržaj, pisan rukom prepisivača. Na naslovnoj stranici je naslov djela, napisan kasnije rukom H. Mehmeda Handžića.

1385. ISTO 572.

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: كتاب الفرائد شرح ملتقى للشيخ اسماعيل السيواسى . Primjerak je nepotpun na kraju.

Svezak prvi, — المجلد الاول , sadrži tumačenje od početka Multeke do poglavlja: باب العتق المبهم .

L. 383; 28 × 17,5. *Ta'līq*, sa nešto *nasḫa*, složen. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i širokom zlatnom linijom. Po rubovima malog broja listova ima nešto glosa. Papir žućkast; mnogi su listovi prosuti, a neki dohvaćeni vlagom. Povez kožni, oštećen, sa utisnutim ornamentima na sredini korica.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na početku je sadržaj.

1386. مجمع الانهر فى شرح ملتقى الابحر 458.

Komentar djelu *Multaqa'l-abḥur*. Napisao Maula 'Abdurraḥmān b. aš-Šayḫ Muḥammad b. Sulaymān Šayḫīzāde Dāmād-efendi, umro 1078/1667. Djelo je dovršeno 1077; bilo je popularno i mnogo se upotrebljavalo kao priručnik po medresama.
GAL II, 432.

Raspoređeno je na dva dijela. Ovdje su oba dijela u jednom svesku.

Početak: الحمد لله الذى هدانا الى الايمان بهدايته الازلية

L. 691; 24,5 × 18. *Nasḫ*, sitan, složen, pisan vještom rukom. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Papir bijel, čvrst; povez kožni, popravljen, sa pozlaćenim ornamentima na koricama.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na početku je sadržaj.

1387. ISTO 691.

U rukopisu je zabilježeno: داماد جلد اول هذا كتاب شيخى زاده شرح على ملتقى الابحر

Svezak prvi, — المجلد الاول , i jedini koji se ovdje nalazi od ovog primjerka. Sadrži tumačenje od početka djela do poglavlja كتاب البيوع .

L. 552; 22 × 17. *Nasḫ*, starinski, pisan širokim perom, uvježbanom rukom. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Papir tamnobijel i bijel; povez kožni, oštećen.

Prepis je dovršen 1156/1743, što se može razumjeti iz kratke bilješke na naslovnoj stranici (تاريخ سنة ١١٥٦ فى ١٥ شوال), koju je, čini se, napisao prepisivač.

Na početku je sadržaj pisan kasnije drugim, krupnim rukopisom. Na naslovnoj stranici je, pored zabilježenog naslova, gornji datum i jedna kratka dova od Šejh Šazilije. Tu su i dva pečata (stariji i noviji) Gazi Husrev-begove biblioteke.

1388. ISTO 1628.

U rukopisu je zabilježen naslov:

الجلد الاول من كتاب داماد مجمع الانهر

Svezak prvi, — الجلد الاول , sadrži tumačenje od početka djela do konca poglavlja فصل فى بيان احكام الاستحقاق . Od ovog primjerka nema drugog sveska.

L. 332; 21,5 × 16. *Ta'līq,* specifičan, složen, pisan širokim perom. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po rubovima malog broja listova u drugoj polovini ima nešto glosa. Papir bijel, tanak; povez kožni, sa jednostavnim ornamentima.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na početku je sadržaj i nekoliko neispisanih lista. Na naslovnoj stranici je ime i lični pečat ranijeg vlasnika (Muhamed Rešid Hafiz-zade, — Hafizović, — iz Rogatice, — u vrijeme njegove kadijske službe u Prozoru, 15 .rebiul-evela 1253/1837).

1389. . ISTO 1458.

U rukopisu je zabilježen naslov: مجمع الانهر من شرح ملتقى . Primjerak je nešto skraćena verzija navedenog komentara, što je. vjerovatno, čin prepisivača.

Svezak drugi, — الجلد الثانى , sadrži tumačenje od poglavlja خيار الرؤية do konca djela.

L. 190; 20,5 × 14,5. *Ta'līq,* složen, pisan širokim perom, vještom rukom. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Po rubovima nekih listova nalaze se kraće glose. Papir bijel, čvrst; povez kožni, oštećen.

Prepisao Muṣṭafa Ṭālib el-Muglevī (iz Mugle, — ajdinski vilajet, Turska) b. el-Ḥāǧǧ Sulaymān-efendī, svrgnuti kadija Prijepolja, u subotu mjeseca muharrema 1219/1804.

(وقد تم تبيضه بعون الله العليم فى وقت الضحى من يوم السبت من ايام شهر محرم الحرام لسنة تسع عشر ومائتين والف .. عن يد مصطفى طالب المغلوى ابن الحاج سليمان افندى حال كونه منفصلا عن قضاء پره پول)

Na početku je sadržaj.

1390. قلائد الانحر لملتقى الابحر 409.

لعلى الحموى

Komentar djelu *Multeqa'l-abḥur.* Napisao 'Alī aḍ-Ḍarīr b. 'Oṯmān al-Ḥamawī, muftija u sirijskom Tripolisu, umro 1090/1679. Naslov djela i ime autora je prema rukopisu. U izvorima, koje mi imamo, nadimak pisca *(aḍ-Ḍarīr),* naveden je sasvim suprotno: *al-Baṣīr!* Mnogi pak izvori (GAL i drugi), ne navode uopće ovaj komentar.

Ismā'īl-paša, Ḏail II, 237; Ahlwardt IV, 150.

U uvodu pisac kaže da nije našao komentara osnovnom djelu, koje je tako vrijedno, pa je zaželio da mu on sačini komentar. Zatim navodi brojna djela kojima se služio u svom radu, a naročito ističe da je mnogo prenosio iz djela *al-Baḥr ar-rā'iq,* te da je djelo počeo pisati polovinom šabana 1076/1665. Komentar, kaže on, može zamijeniti mnoga druga djela ove struke.

Svezak prvi, — المجلد الاول , i jedini koji se ovdje nalazi od ovog primjerka. Sadrži tumačenje od početka *Multeke* do poglavlja: باب الخلع

Početak:

يا من افاض ابحر العلوم على اهل الفهوم فظهر الهدى واختفى الالباس .. اما بعد فيقول الحقير على الضرير-كذا فى الخط وفى بعض النسخ : البصير – بن عثمان الحموى لما كان علم الفقه والفتوى من اشرف العلوم واعلاها وكان كتاب ملتقى الابحر .. من احسن متن صنف فى فقه الائمة الحنفية .. احببت مستعينا بالله ان اصنع عليه شرحا .. ولما كانت مسائله كنفائس الجواهر ناسب ان اسميه بقلائد الانحر لملتقى الابحر

L. 330; 29 × 18. *Nasḫ,* sa nešto *ta'līqa,* čitak, pisan uvježbanom rukom, ali mjestimice ima grešaka u pisanju. Osnovni tekst pisan je crvenim mastilom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Sve stranice su obrubljene sa dvije crvene linije. Po rubovima samo nekih listova ima nešto glosa. Papir bijel, glat, čvrst; povez kožni, popravljen, sa utisnutim ornamentima na koricama.

Prepisao Muḥammad b. 'Abdulqādir b. Maḥmūd, 10. zul-hidže 1091/1680.

(تم الجزء الاول من كتاب قلائد الانحر فى شرح ملتقى الابحر .. وذلك على يد اضعف

العباد .. محمد بن عبد القادر بن محمود .. وكان فراغه فى عشر ذى الحجة الشريفة لسنة احدى وتسعين والف)

Na početku se nalaze bilješke sa područja fikha i akaida. Tu je i kratka biografija Zamahšerije, te bilješke sa imenom i ličnim pečatom ranijeg vlasnika (el-Hadž Ibrahim Hadžidurakzade, 1164/1750). Po tom slijedi sadržaj koji je napisan rukom prepisivača. Na naslovnoj stranici je bilješka sa imenom i pečatima drugog, kasnijeg vlasnika i zavještača. Na kraju su dvije bilješke sa područja fikha. Među ovima, na jednom neispisanom listu, nalazi se nejasna bilješka iz koje se može razumjeti da je neko uzeo ovaj rukopis kao nasljedstvo, iz ostavine vlasnika Ubejdullaha kadije koji je bio učenik nekog Hadži Muhameda.

Uvakufo Ahmed Asim Mutevelić, za Gazi Husrev-begovu medresu, 1269/1852 (v. bilješku i pečat na naslovnoj stranici).

1391. جامع النقول ولامع العقول 463.
فى شرح ملتقى الابحر

Komentar djelu *Multaqa'l-abḥur*. Napisao Muṣṭafa b. Muḥammad al-'Ušāqī ar-Rūmī, umro 1101/1689. Djelo je napisano za jednu godinu, u Istanbulu, 1068/1657.

Kairo I, 414; GAL II, 432; Ismā'īl-paša, Ḏail II, 551.

Komentator u početku navodi brojna fikhska djela koja je on imao i kojima se služio pri svom radu, zapravo iz kojih je doslovno prenosio. Komentar je raspoređen na dva dijela, od kojih se ovdje nalazi samo ovaj prvi i jedini dio od ovog primjerka.

Svezak prvi, — المجلد الاول , sadrži tumačenje od početka djela do poglavlja كتاب الهبة , od koga je također prepisan jedan dio.

Početak:

الحمد لله الذى جعل التفقه فى الدين لمن اراد الله به خيرا من أهل الدين .. وبعد يقول الفقير الى الله الغنى القدير الحافظ مصطفى بن محمد .. لما كان علم الفقه ثمرة القرآن والحديث وكان كتاب الملتقى للامام الجلى ابراهيم الحلبى من احسن ما صنف فيه واجمع ما ألف فيه اقبل واشتغل به الانام من الخواص والعوام فى هذه الاعوام .. شرعت مع العجز والتقصير .. ان

اجمع فى هذا المجموع ما يكشف معانيه ويوضح مسائله ناقلا مما عندى من الكتب المعتبرة من المتون والشروح .. وسميته جامع النقول ولامع العقول وجمعته بعون الله تعالى فى سنة واحدة

L. 225; 26,5 × 18. *Ta'līq*, sitan, složen, pisan uvježbanom rukom. Osnovni tekst i komentar označeni su s početka (do lista 5) kraticama (م) i (ش) , pisanim crvenim mastilom. Po tom je (od lista 5) osnovni tekst pisan crvenim mastilom, a navedene kratice su izostavljene. Istaknute riječi podvučene su crnom, a mjestimice crvenom crticom. Po rubovima malog broja listova ima malo glosa. Listovi 59, 77—79 su neispisani. Papir žućkast i na kraju bijel; neki listovi, naročito na kraju, obuhvaćeni su vlagom, tako da je i pismo oštećeno. Povez polukožni.

Rukopis, vjerovatno, potječe iz XVIII stoljeća.

Na naslovnoj stranici su fetve na turskom jeziku, sa potpisom sarajevskog muftije Hadži Muṣṭafe; zatim dio sadržaja, pisan kasnije, te stih na turskom jeziku od našeg pjesnika Muhlisije u kome on opjeva svoju hudu sreću.

جامع العقول ايسه نوله عقل مخلصى
بخت سياه ايله اولمش دنيا مفلسى

Hadži Mustafa Muhlisi umro je oko 1161/1748.

Na kraju je nekoliko neispisanih lista.

1392—1393. ISTO 520, 549.

U rukopisu je zabilježen naslov: جامع النقول

Dva sveska jednog kompleta koji nije dovršen.

Svezak prvi, — المجلد الاول , sadrži tumačenje od početka djela do poglavlja كتاب البيوع

L. 388; 24,5 × 16. *Nasḫ-ta'līq*, sitniji, složen, pisan vještom rukom. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. S početka su rečenice rastavljene krupnim zlatnim tačkama. U vrhu prve stranice je jednostavan mali unvan. Prve dvije stranice obrubljene su sa pet tankih crnih i dvije šire zlatne linije. Papir bijel, glat, čvrst; povez kožni, originalni, sa ornamentima na koricama.

Svezak drugi, — المجلد الثانى , nastavak prethodnog sveska. Sadrži tumačenje od početka poglavlja كتاب البيوع do konca poglavlja كتاب الوصايا . Posljednje poglavlje, كتاب الفرائض , je izostavljeno.

L. 449; 22 × 16. Pismo i cjelokupna obrada kao kod prethodnog, prvog sveska, od ruke istog prepisivača. Papir i povez također kao kod prvog sveska.

Prepisao oba sveska 'Abdullāh-efendija Kantamirija, početkom rebiul-evvela 1181/1767, kako se to vidi u oduljoj bilješci na kraju drugog sveska. U toj bilješci, prepisivač se tuži na svoju samoću u dubokoj starosti, čiju je tegobu ublažavao mnogim prepisivanjem knjiga.

(ختم الله لنا بالحسنى .. ومن جملة نعمه وآلائه تحرير هذا الكتاب المسمى بجامع النقول .. وقد حررته بالقلم الكسير والتعب الكثير مع كبر سنى وغلبة همى وحزنى بفقد العيال والاولاد وافناء ثمرة الفؤاد فكنت غريبا فى وطنى وفريدا فى منزلى ومسكنى .. وانا الفقير عبد الله بن احمد الشهير بقند ميرى زاده .. وقد وقع الفراغ من تحريره وتنميقه .. فى اوائل ربيع الاول من شهور سنة احدى وثمانين ومائة والف)

Na početku svakog sveska nalazi se sadržaj, pisan rukom prepisivača.

Iz Kantamirine biblioteke.

1394. ISTO **640.**

U rukopisu je naslov: الجلد الاول من كتاب جامع النقول شرح ملتقى الابحر

Svezak prvi, i jedini koji se ovdje nalazi od ovog primjerka. Sadrži tumačenje od početka djela do konca poglavlja كتاب الوقف .

L. 442; 22 × 16. *Nasḫ* čitak, mjestimice vokalizovan, pisan uvježbanom rukom, u razmaknutim redovima. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. U vrhu prve stranice nalazi se mali unvan. Prve dvije stranice obrubljene su sa pet tankih crnih i dvije šire zlatne linije, a ostale jednom crvenom linijom. Po rubovima nekih listova ima nešto glosa. Papir bijel, glat; čvrst; povez polukožni.

Prepisao 'Omar b. Muṣṭafa Katīzāde (Čatić) iz Ljubinja, u medresi Atmejdan u Sarajevu, 20. zul-kade 1184/1770.

(قد تم الجلد الاول من كتاب جامع النقول فى شرح ملتقى الابحر من يد العبد الفقير .. عمر بن مصطفى عن قصبة لوبين – فى بوسنه هرسك – المدعو بكاتى زاده درشهر سراى آت ميدان مدرسه سنده فى اليوم عشرون من شهر ذى القعدة سنة اربع وثمانين ومائة والف ١١٨٤)

Na početku je sadržaj, napisan rukom prepisivača.

1395. ISTO **2190.**

U rukopisu je naslov: كتاب جامع النقول

Svezak drugi, — الجلد الثانى , nepotpun s početka, pripada kompletu, čiji je prvi dio izgubljen. Sadrži tumačenje od jednog dijela poglavlja كتاب البيوع do konca djela.

L. 419; 20 × 14. *Ta'līq*, složen, pisan širokim perom, vještom rukom. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Listovi 389—410 dopisani su kasnije drugim rukopisom, *nasḫom*. Po marginama samo nekih listova ima nešto glosa. Papir bijel, glat, čvrst; povez kožni, sa ornamentima na koricama.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na početku se nalaze bilješke s područja fikha i fetve na arapskom i turskom jeziku, te sadržaj. Na kraju ima nekoliko neispisanih lista, a po tom, na posljednjem zaštitnom listu, jedna bilješka s područja fikha.

Uvakufio Mustafa-beg Dženetić, 1289/1872 (v. bilješku na početku).

1396. Zbirka (مجموع), 3 **2393.**

L. 302; 20 × 13. *Ta'līq* i *nasḫ-ta'līq*, pisani vještom rukom. Papir tamnobijel, glat, čvrst; povez kožni, popravljen.

1. L. 1—288. شرح ملتقى الابحر للسيد الحلبى

Komentar djelu *Multaqa'l-abḥur*. Napisao as-Sayyid Muḥammad b. Muḥammad al-Halabī, istaknuti kadija Istanbula, umro 1104/1692. To je dosta kratak i sažet komentar koji je autor napisao u svojoj mladosti, 1062/1651. Naslov djela, ime autora i datum njegove smrti navedeni su prema bilješkama u rukopisu i prema Hadži Halifi.

ḤḪ II, 1615.

Navedeni datum pisanja ovog komentara može se razumjeti iz bilješke na kraju rukopisa koja glasi:

وقد يسّر عالم حقيقة الامر اتمام الشرح قبيل فجر يوم الجمعة جعلنا ممن قبل منه سعيه لسبع خلين من ذى القعدة لسنة اثنين وستين والف وقد تم تحريره فى يد احوج العباد الى الله اللطيف تلميذ الشارح الفاضل السيد الشريف اطال الله عمره وزاده واناله فى الدارين مراده آمين

Iz ove bilješke se još razumije, da je autor bio živ u drugoj polovini XVII stoljeća, pa je datum njegove smrti, koji navodi Ahlwardt (IV, 150: 1014/1605), pogrešan.

Početak:

حمدا لك اولا يا صاحب منة الحمد على كل شانى وصلاة على من هو افقهنا بك بلا
حد ولا عد توالى بلا توانى وآله الاطهار وصحبه المهاجرين والانصار

Ta'līq, sitan, složen, lijep. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po rubovima malog broja listova ima nešto glosa, pisanih kasnije, drugim rukopisom.

2. L. 289—297.

رسالة متعلقة بنقض القسمة مع التسوية بين عبارتى السبكى والخصاف والرد على صاحب الاشباه

للعلامة ابى الحسن على ابن غانم المقدسى – (والرسالة تسمى البديعة المهمة)

Rasprava o nekim pitanjima *evladijjet-vakufa*, s osvrtom na tumačenje i riječi es-Subkije i el-Ḫaṣṣāfa o tom pitanju. Napisao Abu'l-Ḥasan 'Alī b. Muḥammad b. 'Alī b. Ganim al-Maqdisī al-Ḥanafī, umro 1004/1596.

GAL II, 312; S. II, 395; AM I, 750.

Gornji prvi naslov prema rukopisu.

Početak:

الحمد لله الموفق للسداد الهادى الى سبيل الرشاد المنزه عن الصاحبة والاولاد المنعم على
العباد .. وبعد فقد تكرر السؤال فى جمع كلام فى مسئلة الوقف على الاولاد صورة السؤال ..
صورة الجواب

Završetak:

..نعم اذا انقرضت الطبقة استحق ولد الولد المذكور مع من فى طبقته فالخلاف المذكور
خطأ والله اعلم قال مؤلفه قدس الله تعالى روحه ونور ضريحه هذا ما تيسر من الكلام ونسأل الله
حسن الختام وصلى الله على سيدنا محمد وعلى آله وصحبه وسلم

Nasḫ-ta'līq, veoma lijep. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Rečenice su često rastavljene crvenom tačkom.

3. L. 297—302.

(رسالة فى انتقاض الوضوء بمص الجرح او عصره)

Rasprava o pitanju, da li kvari abdest isisavanje i cijeđenje krvi iz rane, — od nepoznatog autora. U raspravi se navodi neki

es-Seyyid 'Isā-efendī kao »učitelj učitelja« koji je pisao o tom pitanju.

Početak:

الحمد لله رب العالمين والصلاة والتسليم على سيدنا محمد وعلى آله وصحبه اجمعين وبعد
فى بعض مؤلفات شيخ مشايخنا السيد السند عيسى تغمده الله برحمته ... قال فى شرح الوقاية
وغيرها من كتب فقه الامام ابى حنيفة ان الانسان اذا عصر قرحة فتجاوز الدم المخرج

Pismo kao prethodno, od istog prepisivača.

Prepisao cijelu zbirku neki učenik navedenog komentatora *Multeke*, u drugoj polovini XI/XVII stoljeća, što se razumije iz gore navedene bilješke o datumu pisanja komentara. Prepisivač ovdje nije zabilježio svoje ime ni datum prepisa.

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

1397. المعادل فى شرح ملتقى الابحر 959.

للمرعشى

Komentar djelu *Multaqa'l-abḥur*. Napisao 'Abdurraḥīm-paša b. Abū Bakr Aḥmad b. Sulaymān al-Mar'ašī al-Ḥanafī, umro 1149/1736. Djelo je prikazao sultanu Ahmedu III (1115—1143/1703—1730), kako to sam autor kaže u uvodu.

OM III, 285—6; GAL, S. II, 643.

Početak:

الحمد لله الذى منّ علينا باحياء طهارة القلوب .. اما بعد فان الراجى عفو ربه الكريم
بالغدوّ والعشى عبد الرحيم بن ابى بكر بن سليمان المسلوّ المرعشى يقول

L. 332; 21 × 16. *Nasḫ*, lijep, sitniji, složen, pisan vještom rukom. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po rubovima samo nekih listova ima malo glosa. Papir tamnobijel, čvrst; povez kožni, sa ornamentima na koricama.

Prepisao Muḥammad b. aš-Sayḫ 'Abdullāh al-Qudsī, u gradu Reha (Sirija), krajem zul-kade 1159/1746.

(وقع الفراغ على يد العبد الضعيف .. محمد بن الشيخ عبد الله القدسى فى بلدة رها فى
سنة تسع وخمسين ومائة والف فى اواخر شهر ذى القعدة)

Na početku se nalazi pečat, u kome se može pročitati ime, vjerovatno nekog ranijeg vlasnika (es-Sejjid Muhamed Nijazi), zatim bilješka, u kojoj se kaže, da je drugi vlasnik (Hadži Hasan-efendi Tešnevi — iz Tešnja), kupio ovaj rukopis za svoju potrebu.

اشتريت هذا الكتاب لنفسى ولمن شاء الله تعالى من بعدى وانا الفقير .. الحاج حسن افندى تشنه وى

Po tom je sadržaj, pisan rukom prepisivača. Na naslovnoj stranici, pri dnu, zabilježeno je da je prepisivanje počelo 22. redžepa 1158/1745, a da je dovršeno 29. zulkade 1159. Na kraju je bilješka o porijeklu i izgovoru riječi دمشق (Damask), uzeta iz glose *Muṭavvelu*, od Ḥasan Čelebije, te druga, u kojoj se kaže, da se dogodio zemljotres u petak, za vrijeme ikindije namaza, 20 »s« (س) ? 12. haziran 1166/1752, — bez oznake gdje je to bilo.

1398. الرسائل الزينية فى مذهب الحنفية 1914.

او

رسائل ابن نجيم المصرى الحنفى

Zbirka rasprava o raznim pitanjima s područja fikha. Napisao aš-Šayḫ Zayn b. Ibrāhīm Ibn Nuğaym al-Miṣrī al-Ḥanafī, umro 970/1562. Zbirku je sabrao i sredio, uskoro nakon piščeve smrti, njegov sin Aḥmad Ibn Nuğaym al-Ḥanafī. Obično se u zbirci navodi oko četrdeset risala (v. raniji broj 1260,[2]). U ovom rukopisu ih je 35. U uvodu je naveden sadržaj koji nije potpun.

Ahlwardt IV, 267; AM I, 378.

Risale, koje se ovdje nalaze, a koje nisu ranije navedene, su slijedeće:

(١) رسالة فى صورة دعوى فسخ الاجارة الطويلة
(٢) رسالة فى صورة دعوى استبدال العين
(٣) رسالة فى الطلاق المعلق على الابراء
(٤) رسالة فى طلب اليمين بعد حكم المالكى والابراء العام
(٥) رسالة فى مسائل الابراء
(٦) رسالة فى التناقض فى الدعوى
(٧) رسالة فى مسئلة الجبايات والراتبات والمعشرات الديوانية
(٨) رسالة الاستصحاب وما تفرع عليه من المسائل الفقهية
(٩) رسالة فى النذر والتصدق
(١٠) رسالة فى بيان المعاصى كبايرها وصغائرها

(١١) الشكاة فى بيان ما وقع الخلف فيه من مسئلة المياه
(١٢) رسالة موسومة بالقول الراق فى حكم ماء الفساق (مع الملحقات)
(١٣) رسالة متعلقة بالطعن والطاعون

L. 93; 21,5 × 16. *Ta'līq* i *nasḫ* pomiješani, pisani uvježbanom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Papir bijel; povez kožni, sa pozlaćenim ornamentima na koricama.

Prepisao neki 'Abdulkerīm, 22. safera 1137/1724.

(بيد الفقير عبد الكريم ٢٢ صفر الخير سنة ١١٣٧)

Na naslovnoj stranici je naslov djela, — ispod koga je zabilježeno da je broj rasprava u ovoj zbirci 33; zatim je ime i lični pečat ranijeg vlasnika (Hadži Mustafa, kadija).

Na kraju, na listovima 94—104, nalazi se kratak rječnik arapsko-turskih riječi sa područja fikha, napisan kasnije drugim rukopisom, na dodatim, žućkastim listovima, — pod naslovom:

هذه اللغات مستخرجة من متون الفقه

Riječi su poredane abecednim redom samo prema njihovom prvom slovu, i navedene su u onim oblicima kako su upotrijebljene. Ispod svake arapske riječi napisana je odgovarajuća turska riječ. Sabirač ovih riječi nije nam poznat.

Početak je, poslije besmele:

باب الالف اصبع استيعاب اذن اشنان برمق قبلمق قولق جوغن

U pisanju i prevodu riječi ima grešaka.

Uvakufio Muhamed-efendija Svrzo sin Mehmed-agin 1931 (v. bilješku na naslovnoj strani).

1399. Zbirka (مجموع), 2 2574.

L. 136; 20 × 13,5. *Ta'līq*, pisan uvježbanom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Stranice su obrubljene sa tri tanke crne i širokom zlatnom linijom. Papir bijel i tamnobijel; povez kožni, sa pozlaćenim ornamentima na koricama.

1. L. 1—5. رسالة فى اقامة القاضى التعزير على المفسد من غير توقف على مدع لابن نجيم

Rasprava o službenom sudskom kažnjavanju prekršitelja javnog reda i zakona, bez podnošenja čije tužbe. Napisao Zayn b. Ibrāhīm Ibn Nuğaym (v. njegovu zbirku Resāil, br. 1260,^{2}).

GAL II, 311,^{19}.

Početak: الحمد لله وكفى وسلام على عباده الذين اصطفى

U vrhu prve stranice je mali unvan u zlatnoj boji.

2. L. 5—136. ضياء القلوب فى شرح جلاء القلوب

Komentar djelu vjersko-poučnog sadržaja *Ğilā'ul-qulūb*. Osnovno djelo napisao je Muḥammad b. Pīr 'Alī Birgawī, umro 981/1573 (v. I, 67), a ovaj komentar napisao je Isḥāq b. Ḥasan az-Zanğānī at-Tūqatī, umro 1100/1688. Komentar je dovršen 1095/1684.

GAL II, 440; S. II, 654.

Početak:

الحمد لله الذى جعل الليل لباسا والنهار نشورا وعين اوقات العبادة اياما وشهورا .. وبعد

فيقول العبد الجانى اسحق بن حسن الزنجانى

U vrhu prve stranice je mali unvan u bojama. Po rubovima samo nekih listova ima nešto glosa. Osnovni tekst označen je kraticom م , a komentar kraticom ش , koje su pisane crvenim mastilom.

Prepisao oba djela »skromni i siromašni« koji je nastanjen u kasabi Žepče, 25. ramazana 1152/1739, — kako se to kaže u bilješci na kraju, u kojoj nije zabilježeno ime prepisivača.

(قد وقع الفراغ عن تنميقه .. على يد من لا قدر له ولا قِدر له كائنا فى القصبة الزبجه – بلدة صغيرة فى بوسنه – ليلة الثلاثاء وهو العشر الخامس من الثلث الثالث من السدس الخامس من النصف الثانى من العشر الثانى من العشر السادس بعد المائة والف)

Na početku je sadržaj ovog djela.

1400. Zbirka (مجموع) , 4 **1544.**

L. 134; 20,5 × 15. Ta'līq, pisan uvježbanom rukom. Papir tamnobijel i bijel, čvrst; povez polukožni.

---

1. L. 1—35. الفوائد الزينية فى مذهب الحنفية

Zbirka raznih pravila s područja hanefijskog fikha, sabranih nevezano, bez rasporeda na poglavlja. Sastavio iz raznih djela gore navedeni autor Zayn b. Ibrāhīm Ibn Nuğaym, umro 970/1562. Svako pravilo napisano je pod naslovom: فائدة (pl. فوائد).

ḤḪ II, 1297; GAL II, 310.

Početak:

الحمد لله الهادى الى الفقه فى الدين والشرع المبين الذى هو حبله المتين .. وبعد فانى قد جمعت فوائد كثيرة من الفروع الفقهية

Istaknute riječi podvučene su crvenom linijom. Po rubovima nekih listova ima nešto komentara.

2. L. 36—82. ملجأ القضاة عند تعارض البينات

Postupak pred šerijatskim sudom u slučaju kontradiktornih dokaza (svjedočanstava). Napisao Abū Muḥammad Ğānim b. Muḥammad al-Bagdādī, umro 1030/1620 (v. br. 923,^{4} i 1332,^{5}).

3. L. 82—89. ترجيح البينات

Risala o sudskom postupku po jačem dokazu, kao dodatak prethodnog djela, vjerovatno od istog autora. O ovoj temi i pod ovim naslovima ima više radova od poznatih i nepoznatih pisaca. Za ovaj rad nije izvjesno čiji je.

Početak:

بينة الزوج على ان يكون ثوبه المبعوث الى امرأته مهرا او كسوة اولى من بينتها على كونه صلة او هدية وكذا لو اعطاها دراهم فقال هى نفقة وقالت هى هدية قاضيخان فى النفقة بينة المرأة على مقدار النفقة المفروضة

Završetak je:

بينة الزوج فى اصل المهر وقدره اولى من بينة المرأة ملتقى فى اواخر باب المهر

Istaknute riječi (naslovi izvora) podvučene su crvenom crticom.

4. L. 90—134. رسالة فى الحدود والتعازير

(فى مسائل التعزير)

Rasprava o sudskom kažnjavanju prema nahođenju suda, (u slučajevima, za koje nije određena kazna izričitim slovom šeriata). Napisao aš-Šayḫ Muḥammad b. Ilyās, Čuwīzāde, umro 954/1547.

Kairo I, 428.

Početak:

الحمد لله العلى العظيم والصلاة والسلام على نبيه الكريم هذه الرسالة جمعها الامام المستغنى عن الاطناب فى الالقاب الشيخ محمد بن الياس الشهير بجوى زاده .. الفصل الاول فى الفرق بين الحد والتعزير

Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom.

Prepisao cijelu zbirku as-Sayyid Muḥammad b. as-Sayyid Muṣṭafa, 1146/1733, kako je to zabilježeno na kraju pod t. 1 i 2.

(قد وقع الفراغ من تحرير هذه الرسالة .. لسنة ست واربعين ومائة والف على يد الفقير الحقير السيد محمد بن السيد مصطفى ...)

Na naslovnoj strani pod t. 1 su bilješke s područja fikha. Na naslovnim stranama pod t. 2 i 4 je sadržaj. Na kraju su pisma na turskom jeziku i bilješke s područja fikha.

1401. Zbirka (مجموع) . 2 872.

L. 129; 17,5 × 12. *Nasḫ*, pisan oštrim perom, uvježbanom rukom. Papir bijel; povez otkinut i izgubljen.

1. L. 1—72. ISTO kao br. 1400,[1]

Naslov u rukopisu je: فوائد زينية

Po rubovima manjeg broja listova ima nešto komentara.

2. L. 73—129. احكام الناطفى

(الاحكام فى الفقه الحنفى)

Zbirka raznih fikhskih pravila i propisa. Napisao Abu'l-'Abbās Aḥmad b. Muḥammad an-Nāṭifī, umro 446/1054.

GAL I, 372; S. I, 636; ḤḪ I, 22.

Gornji, prvi naslov je prema ovom rukopisu, a drugi prema ḤḪ (n. m.). U nekim izvorima naslov je: كتاب الاحكام

Početak poslije besmele je:

قال ابو العباس سمعت الشيخ ابا الحسن بن سراقة يقول المرأة اذا رأت دم الحيض تعلق به احكام وهى تحريم الصلاة والصوم والوطء وقراءة القرآن ودخول المسجد ومس المصحف ولزوم التكليف من حيث انها تصير مأمورة منهية

Po rubovima nekih listova s početka ima malo komentara.

Prepisao oba djela isti, nepoznati prepisivač, u XIX stoljeću.

Na naslovnoj strani pod t. 1 ima bilješka s područja arapskog jezika, i druga, sa imenom ranijeg vlasnika (Muhamed Rešid Hafiz-zade, zamjenik kadije u Banjoj Luci — 1260/1844. U vrhu prve stranice je kratka dova u stihu, pisana rukom prepisivača. Na naslovnoj strani pod t. 2 je sadržaj, napisan kasnije, rukom navedenog vlasnika.

1402. الاشباه والنظائر 2061.

لابن نجيم

Djelo o šeriatskim pravnim propisima za naročite slučajeve, što ga je napisao Zayn b. Ibrāhīm Ibn Nuğaym al-Miṣrī al-Ḥanafī, umro 970/1563.

GAL II, 310; S. II, 425; Ahlwardt IV, 150.

Pisac je djelo napisao pod kraj svog života (969/1561). To je, zapravo, njegovo posljednje djelo koje je bilo mnogo uvaženo u naučnim krugovima i kojim su se služili naročito kadije i muftije.

Početak:

الحمد لله على ما انعم وصلى الله على سيدنا محمد وسلّم اما بعد فإن الفقه اشرف العلوم قدرا واعظمها اجرا

Kada je pisac djelo dovršio, onda mu je na početku sam izradio detaljniji sadržaj. Početak toga sadržaja je:

الحمد لله وكفى وسلام على عباده الذين اصطفى وبعد ... يسر الله تعالى باتمام كتاب الاشباه والنظائر الفقهية على مذهب الحنفية ... اردت ان افهرسه فى اوّله ليسهل النظر فيه الاول فى القواعد

L. 371; 18,5 × 11,5. *Nasḫ* sitniji, lijep, pisan rukom vještog kaligrafa u razmaknutim redovima. Rečenice su s početka rastavljene crvenom tačkom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crtom. Prve dvije stranice sadržaja obrubljene su plavom linijom, a prve dvije stranice djela ukrašene su tankim crnim, širokom zlatnom i plavom linijom, dok su ostale stranice obrubljene crvenom linijom. Po srazmjerno širokim marginama listova ima dosta komentara, pisanih — čini se — kasnije, drugim rukopisom, sitno i također veoma lijepo. Papir roze-žućkast i tamno-bijel; povez kožni, oštećen, sa ornamentima na koricama, od kojih je prva otkinuta.

Prepisao Aḥmad b. Muḥammad aṭ-Ṭubnawī (iz Tubne, — grada u sjevernoj Africi?), 18. šabana 985/1577.

(تحريرا فى ثامن عشر شهر شعبان المكرم سنة ٩٨٥ على يد العبد الفقير احمد بن محمد الطبناوى)

Na početku je bilješka sa imenom i ličnim pečatom ranijeg vlasnika (Muhamed Ali-efendizade er-Rodosi — sa Rodosa, kadija privremeno u Agribozu — grčkom ostrvskom gradu), stihovi u pohvalu ovog djela (كتاب جدير ان تجلّى سطوره بامواه عقيان وذوب جواهر), sadržaj, napisan kasnije, te pohvalna kritika u prozi ovom djelu, od Ebus-Su'ūda. Na kraju su dvije mudre izreke i kratka bilješka o Ebu Hanifi i Imami Šafi'ī.

Uvakufio za Husrev-begovu medresu Ahmed Asim Mutevelić, 1269/1852 (v. pečat u rukopisu).

1403. ISTO **1864.**

U rukopisu je zabilježen naslov:

كتاب الاشباه والنظائر على مذهب الامام الاعظم

L. 223; 21 × 14,5. *Nasḫ* krupniji. U pisanju mjestimice ima grešaka. U vrhu prve stranice nalazi se lijep mali unvan, u kome je izrađeno sitno poljsko cvijeće, zlatnom bojom, na modro-plavoj podlozi. Ta stranica je obrubljena sa tri tanke crne i širokom zlatnom, a ostale crvenom linijom. Po marginama nekih listova u prvoj polovini rukopisa ima komentara. Papir tamnobijel, deblji, čvrst; povez kožni, sa ornamentima na koricama.

Prepisao Ibrāhīm b. al-Ḥāǧ Yūsuf, 994/1585.

(ووافق الفراغ على يد ابراهيم بن الحاج يوسف فى اليوم الرابع من الاسبوع الثالث من السادس الرابع من النصف الاول من العشر التاسع من العشر الرابع من العشر العاشر من الهجرة النبوية يعنى فى سنة ٩٩٤)

Na početku je sadržaj, napisan kasnije drugim rukopisom. Autorov sadržaj je izostavljen. Na naslovnoj strani su mistični stihovi Omera b. el-Fārida, bilješka u kojoj se kaže da je rukopis vakuf medrese Sim-zade (Drvenije) u Sarajevu, ime (teško čitljivo) nekog ranijeg vlasnika (Abd b. Hasan b. Muhamed el-Maglajevi — iz Maglaja), te kratka dova i salavat, koji se mole protiv padavice kao hamajlija.

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

1404. Zbirka (مجموع), 2 **3679.**

L. 218; 19 × 13.

1. L. 1—217. ISTO

U rukopisu je naslov: كتاب اشباه ونظائر

L. 217; 19 × 13. *Nasḫ* lijep, starinski, sitniji, pisan rukom vještog kaligrafa, vokalizovan. Na kraju je više lista izgubljeno i dopisano kasnije drugim rukopisom. U vrhu prve stranice nalazi se veoma lijep unvan, u kome je izrađeno sitno poljsko cvijeće, u bojama, na modroj i zlatnoj podlozi. Stranice su obrubljene sa tri tanke crne i širokom zlatnom, a prve dvije još i plavom linijom. Po rubovima nekih listova ima nešto komentara. Papir tamnobijel, tanak — i bijel; povez polukožni, omotan u zeleno platno.

Rukopis potječe iz X/XVI stoljeća.

Na početku se nalazi sadržaj, napisan kasnije drugim rukopisom, te nekoliko fetvi koje je dao »Mustafa, muftija u Mostaru«.

2. L. 218. رسالة فى بيان معنى لفظ چلبى

Kratka risala o pravom značenju i pravilnoj upotrebi riječi *čelebī* (v. br. 896,^{4}).

Prepis ove risale je iz XVII stoljeća.

Uvakufio mevlana Muhamed b. Ibrahim, godine 1000/1591 (v. bilješku na naslov. str. pod t. 1).

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1405. ISTO **819.**

U rukopisu je zabilježen naslov: كتاب الاشباه والنظائر Primjerak, koji je inače bio veoma lijepo ispisan, obrađen i ukrašen, dohvaćen je, nažalost, vlagom i mnogo oštećen. Divno ukrašen kožni povez i mnogi listovi, naročito s početka, i na kraju, formalno su istruhli.

L. 160; 20,5 × 13. *Nasḫ* lijep, starinski, sitniji, pisan rukom vještog kaligrafa. Naslovi su pisani krupno, divnim sulusom, i to mnogi zlatnim mastilom. Sve stranice su ukrašene tankim crnim i širokom zlatnom linijom. Prve stranice pojedinih poglavlja ukrašene su između redaka krupnim zlatnim tačkama u crvenim i plavim kružnicama. Na početku tih poglavlja nalaze se zlatni unvani, u kojima je upisana besmela. Po rubovima nekih listova ima nešto komentara. Papir tamnobijel, svi listovi, ukrasi i pismo dohvaćeni su vlagom i znatno oštećeni; povez kožni, obilno ukrašen zlatnim ornamentima, oštećen; prva korica izgubljena.

Prepisao Sālim b. Šarafuddīn al-Qaṣrī al-Azharī aš-Šāfi'ī, u Aleksandriji, za »velikog učenjaka« Ahmeda Halebiju, unuka »velikog učitelja i kadije« Fahruddin-efendije Osmana, — mjeseca ramazana 1005/1596, kako se to teško može pročitati i razumiti u bilješci na posljednjoj oštećenoj stranici.

(.. من شهر رمضان .. سنة ١٠٠٥ من الهجرة .. وكتبها بيده التى استغنى .. الفقير الى
الله تعالى سالم بن شرف الدين القصرى الازهرى الشافعى .. وكتبت كلها بالثغر السكندرى
لسيدنا ومولانا العالم العلامة العمدة البحر الفهامة احمد حلبى نجل سيدنا ومولانا قاضى الاسلام
محرر القضايا والاحكام الواثق بالملك المنان مولانا افندى فخر الدين عثمان الناظر فى الاحكام
الشرعية به سنة تاريخه كان الله لنا وله ...)

Ispod te bilješke nalazi se druga bilješka prepisivača, u kojoj on kaže da je toga datuma navedeni učenjak Ahmed Halebi održao dva predavanja s područja tefsira u džamiji Mustafa-efendije na Džeziri, nedaleko Aleksandrije, — kojima su prisustvovali svi učenjaci iz grada, među kojima i istaknuti učenjak Šejh Muhamed eš-Širazi.

(وفى سنة تاريخه التى مولانا احمد الحلبى المبتدا بذكره اعلاه درسين فى التفسير بجامع
افندى مصطفى بالجزيرة الخضرا ظاهر الثغر احدهما فى قوله تعالى لله ما فى السموات وما فى
الارض وان تبدوا ما فى انفسكم الى آخر الآية والاخرى انا انزلنا اليك الكتاب بالحق لتحكم
بين الناس بما اراك الله الى قوله ان الله لا يحب من كان خوانا اثيما وحضره فقهاء البلدة اجمعين
ومن جملتهم سيدنا ومولانا الشيخ العلامة محمد الشيرازى)

Na početku su imena ranijih vlasnika (Ali b. Abdulvahid, 1064/1653; Muhamed b. Mustafa, kadija u gradu Akšehiru, 1073/1662; Muhamed el-Džemali Tiri-pašazade, 1124/1712; Abdurrahman Isāzāde). Na kraju, na rubu posljednje stranice, nalazi se bilješka bez datuma, u kojoj se kaže da je rukopis sravnjen u Istanbulu sa primjerkom koji je pregledao i potpisao šejhul-islam Ebu's-Su'ūd.

(بلغت مقابلة بالروم من نسخة عليها خط شيخ الاسلام ابو السعود رئيس علماء الروم
قاطبة رحمه الله)

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

1406. ISTO **4536.**

L. 252; 19 × 15,5. *Ta'līq*, sa nešto *nasḫa*, sitan, složen, pisan veoma lijepim rukopisom. Stranice su obrubljene crvenom linijom u prvoj polovini. Naslovi, kao i neke istaknute riječi pisani su crvenim mastilom. Papir je tamnobijel i žućkast, deblji; povez polukožni, oštećen.

Rukopis potječe iz XVI ili XVII stoljeća.

Na kraju se nalazi samo bilješka autora, u kojoj on navodi datum završetka svog rada i kaže da je napisao svojom rukom.

(وكان الفراغ منه فى اليوم السابع والعشرين من جمادى الثانية لسنة تسع وستين وتسعمائة
... وكتبه مؤلفه بيده الفانية زين بن نجيم الحنفى ...)

Iz toga bi se moglo razumjeti da je ovo autorov primjerak (autograf), ali ne možemo biti sigurni da je tako, jer postoji mogućnost da se dotični nepoznati prepisivač ograničio samo na bilješku autora, a o sebi i svom prepisu nije nam zabilježio ništa, pa nas tako dovodi u zabunu.

Na naslovnoj stranici su imena i lični pečati dvojice ranijih vlasnika (Sejjid Ahmed, kadija; Ibrahim b. Mahmud).

Poklonio Ahmed-efendija Selimović, kadija.

1407. ISTO **4113.**

Naslov je u rukopisu napisan kasnije:

الاشباه والنظائر لابن نجيم رحمه الله

L. 204; 18,5 × 11,5. *Ta'līq* sitan, složen, pisan vještom rukom učena čovjeka. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Stranice su obrubljene sa tri tanke crne i širokom zlatnom linijom. Po rubovima nekih listova ima komentara. Papir bijel, tanak, glat; mnogi su listovi dohvaćeni vlagom tako da je mjestimice pismo oštećeno; povez kožni, omotan u zeleno platno.

Prepisao Muṣṭafa b. Yūsuf u ponedjeljak 24. šabana 1020/1611.

(قد وقع الفراغ من كتابته يوم الاثنين الرابع والعشرين من شعبان المعظم لسنة عشرين
بعد الالف ... على يد اضعف عباد ربه ... مصطفى بن يوسف)

Ispod te bilješke vrli prepisivač je napisao prigodne stihove, u kojima izražava želju da se za njeg moli Bogu svako ko bude čitao njegov rukopis. Na rubu iste stranice nalazi se bilješka, u kojoj se kaže da je godine 1070/1659. rukopis sravnjen sa primjerkom koji je prepisan iz autografa i sravnjen sa istim.

(بلغ مقابلة بالنسخة التى قوبلت بالنسخة التى حررت وقوبلت من نسخة المصنف من
السطر الاول الى هنا .. فى سلخ جمادى الاخرى لسنة سبعين والف ..)

Na prvom zaštitnom listu nalaze se bilješke s područja fikha koje je zabilježio raniji vlasnik ovog rukopisa Salih, kadija privremeno u Kamengradu i Bihaću, — bez oznake datuma

(من مواهبه وعطيته تعالى شانه الى سلك ملك الفقير صالح القاضى موقتا بقضاء قنغراد
مع بهكه)

Ispod toga su Zamahšerijine riječi o nekim kadijama njegova vremena. Potom slijedi nekoliko neispisanih lista i sadržaj. Na naslovnoj strani su dva lična pečata, u kojima se mogu pročitati imena vjerovatno ranijih vlasnika (Seid b. Muhamed i Abdulkerim).

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1408. ISTO **756.**

U rukopisu je zabilježen naslov: الاشباه والنظائر

L. 201; 21 × 13,5. *Nasḫ* sa nešto *ta'līqa*, čitak, pisan uvježbanom rukom. Istaknute riječi podvučene su mjestimice crvenom crticom. Sve stranice su obrubljene crvenom linijom. Po marginama malog broja listova s početka ima nešto komentara. Papir bijel, čvrst; povez poluplatneni, nov.

Prepis je dovršen u gradu Qizildag — ? — u medresi Čin Čin, u petak 22. (?) 1095/1683.

(ولله الحمد والمنة على التمام .. فى اليوم الثانى والعشرين فى يوم الجمعة فى اول وقت
العصر سنة ١٠٩٥ فى بلدة قزل طاغ فى مدرسة چين چين)

Na drugom zaštitnom listu s početka je sadržaj, te imena ranijih vlasnika koja su namjerno pobrisana, a može se pročitati samo jedno od njih (el-Hadž Ahmed b. el-Hadž Redžep). Na naslovnoj stranici su kratke bilješke s područja fikha, zatim bilješka djelomično brisana, u kojoj se kaže da je Mevla Mustafa-efendi Kebiri-zade poklonio ovaj rukopis muftiji Haleba (es-Sejidu Muhamedu?), 1163/1749. Po tom je postao vlasnikom neki es-Sejid el-Džabiri.

(لقد انعم المولى مصطفى افندى كبيرى زاده بهبة هذا الكتاب على الفقير السيد محمد ؟
المفتى بقضاء حلب ثم تملكه الفقير الجابرى)

Nakon toga, rukopis je na neki način dospio u vlasništvo Derviša, sina Omer-efendije iz Gračanice koji ga je predao u biblioteku Hadži Halil-efendije. O ovom govori odulja bilješka na turskom jeziku, koju je napisao na istoj stranici Mustafa Arif, kadija Gračanice. (U ovoj bilješci se, naime, kaže da je u biblioteci džamije, koju je, u svoje vrijeme, sagradio Hadži Halil-efendija u Gračanici, u Pervane mahali, postojalo djelo *el-Ešbāh ven-Neẓā'ir*. To djelo je od vrijednog bibliotekara dotične biblioteke i istaknutog muderisa Husejn-efendije uzeo u naruč, kao emanet, merhum Omer-efendija, ovlašten za davanje fetvi. Voljom Božije sudbine, izgorjela je kuća Omer-efendije, i tom prilikom izgorjelo je i navedeno djelo. Njegov sin Derviš koji je u svom vlasništvu imao ovaj primjerak donio ga je kao odgovarajuću zamjenu za uništeno djelo kod njegova oca — i predao ga pred šerijatskim sudom u ruke sadašnjeg bibliotekara Mustafa-efendije, muderisa da se stavi u spomenutu biblioteku na njegovo mjesto, — što se ovim naznačuje i potvrđuje, 19. muharema 1226/1811. Potpisao i svojim ličnim pečatom potvrdio Mustafa Arif, zamjenik kadije u Gračanici).

1409. ISTO **2300.**

U rukopisu je zabilježen naslov: كتاب الاشباه والنظائر . S početka je izgubljen jedan list od autorovog uvoda.

L. 195; 20,5 × 14,5. *Nasḫ* sa nešto *ta'līqa*, pisan uvježbanom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Po rubovima samo nekih listova ima malo komentara. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir bijel, glat; povez platneni, nov.

Prepisao Aḥmad b. 'Omar b. Aḥmad, rodom iz Sivasa, nastanjen u Skoplju, u ponedjeljak 23. rebiul-evela 1099/1687.

(قد وقع الفراغ من تحرير هذه النسخة فى صبيحة يوم الاثنين الثالث والعشرين من شهر
ربيع الاول من شهور سنة تسع وتسعين والف ... على يد العبد الضعيف الفقير احمد بن عمر
بن احمد الحنفى مذهبا والجلوتى مشربا والسواسى مولدا والاسكوبى موطنا ...)

Na kraju su dvije fetve i bilješka s područja tefsira.

1410. ISTO **2215.**

U rukopisu je zabilježen naslov: كتاب الاشباه والنظائر

L. 197; 19 × 13,5. *Ta'līq* složen, pisan na brzinu, prilično uvježbanom rukom. Po rubovima nekih listova ima malo komentara. Papir bijel, glat, čvrst; povez kožni, oštećen.

Prepisao Muḥammad b. Aḥmad, zv. el-Qāḍī (Kadija), slušalac Husrevije (Husrev-begove) medrese, nastanjen u Zenici, 27. ramazana, u noći Lejletul-kadr, 1139/1726.

(قد تمت هذه الاشباه والنظائر ف ليلة القدر من شهر رمضان المبارك وكنت مشتغلا اليه
فى الايام الطوال والليالى القصار ... وانا افقر الورى محمد بن احمد الشهير بالقاضى الغريب
من الغرباء (ف) المدرسة الخسروية وكنت ف هذه الايام ساكنا ف قصبة ايزنجه – بلدة ف
بوسنه – لسنة تسع وثلاثين ومائة والف)

Na nutarnjoj strani prve korice i na naslovnoj stranici nalaze se fetve na turskom jeziku, pisane rukom prepisivača. U vrhu iste stranice je još ime ranijeg vlasnika (Ibrahim iz Prozora), te recept na turskom jeziku za liječenje sandžije (probadanje). Na kraju su bilješke s područja fikha, pismo na turskom jeziku, te ime ranijeg vlasnika (Husejn b. Ibrahim b. Ahmed, 1175/1761).

1411. ISTO **1888.**

U rukopisu je naslov: كتاب الاشباه والنظائر

L. 235; 20,5 × 14. *Nasḫ* sa nešto *ta'līqa*. U pisanju mjestimice ima grešaka. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Po marginama nekih listova ima komentara. Papir bijel, glat, čvrst, listovi s početka dohvaćeni vlagom; povez polukožni.

Prepis je dovršen 1162/1748. (تمام سنة ١١٦٢)

Na rubu posljednje stranice nalaze se dvije bilješke. U prvoj se kaže, da je rukopis uzeo na čitanje Šejh Ahmed b. el-Hadž Abdullah b. el-Hadž Mustafa b. el-Hadž Ahmed. Ispod toga je njegov lični mali pečat. U drugoj bilješci kaže se, da je navedeni »siromašni i skromni« Ahmed b. el-Hadž Abdulah sravnio i ispravio ovaj rukopis prema drugim ispravnim primjercima, 22. džumadel-ula 1164/1750.

(قد وقع الفراغ عن مقابلته وتصحيحه بقدر الامكان مع نسخ صحاح على يد من لا
قدر له ولا قدر احمد بن الحاج عبد الله .. ف اليوم الثانى والعشرين من جمادى الاولى لسنة
اربع وستين بعد المائة والالف ..)

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

1412. ISTO **3566.**

U rukopisu je zabilježen naslov: الاشباه والنظائر

Primjerak je nepotpun s početka (izgubljeno devet lista).

L. 210; 20,5 × 14. *Ta'līq* sa nešto *nasḫa*, pisan uvježbanom rukom. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir tamnobijel, deblji, listovi dohvaćeni vlagom i prosuti; povez kožni, oštećen, prva korica otkinuta.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu su datumi rođenja nekih osoba (u porodici Muftić u Dubici), pisano našim i arapskim jezikom, olovkom. Na rubu lista 79 nalazi se sadržaj.

1413. , ISTO **2733.**

U rukopisu je zabilježen naslov: كتاب الاشباه والنظائر

L. 254; 17,5 × 11,5. *Ta'līq*, sitniji, složen, pisan veoma vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su mjestimice crvenom crticom. Na malom broju listova ima malo komentara. Papir žućkast i bijel; povez poluplatneni.

Rukopis, vjerovatno, potječe iz prve polovine XVIII stoljeća.

Na naslovnoj stranici su bilješke s područja fikha i hadisa. Na kraju je jedna bilješka na turskom jeziku, u kojoj se objašnjava, kako se uklanja pismo sa papira, — i druga odulja na arapskom jeziku s područja arapske sintakse (analiza rečenice: (لا اله الا الله محمد رسول الله).

1414. Zbirka (مجموع), 2 **3480.**

L. 285; 20,5 × 12,5. *Nasḫ-ta'līq*. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Papir većinom bijel, a djelomično žut i zelen; povez kožni, sa ornamentima na koricama.

1. L. 1—269. ISTO

U rukopisu je zabilježen naslov: كتاب الاشباه

Na početku je bibliografija izvora kojima se autor služio u svom pisanju uopće. Po rubovima nekih listova ima komentara.

2. L. 269—285. رسالة ف ترجيح تقليد الامام الاعظم
على تقليد غيره من الائمة

Rasprava o prednosti imama Ebu Hanife mimo druge imame. Napisao Muḥammad b. Maḥmūd Akmaluddīn al-Bābartī al-Ḥanafī, umro 786/1384 (v. br. 1260,¹). Naslov je prema rukopisu, dok je originalni naslov: النكت الظريفة

Bilješka o položaju autora (»kadi asker u Egiptu«) nalazi se i ovdje i to na početku rukopisa, — što bi moglo značiti da je prepisivaču kao original služio prethodni primjerak.

Prepisao oba djela isti nepoznati prepisivač u XVIII stoljeću.

Na naslovnoj stranici su imena ranijih vlasnika (Ibrahim b. el-Hadž Mustafa el-Kadizade, kadija; Ibrahim b. el-Hadž Mustafa Bakirzade, 1203/1788). U vrhu prve stranice je otisnut lični pečat, u kome se može pročitati ime i datum (Muhamed Šakir, 1234/1818).

1415. تنوير الاذهان والضمائر 319.
فى شرح الاشباه والنظائر

Komentar gore navedenom djelu *al-Ašbāh van-naẓā'ir*. Napisao Muṣṭafa b. Ḫayruddīn Ġalab Muṣliḥuddīn, umro u Meki 1025/1616. Gornji naslov je prema uvodu.

AM II, 439; GAL II, 310.

Djelo je pisac posvetio sultan Ahmed-hanu I (1012—1026/1603—1617), kako to sam kaže u uvodu, — a dovršio ga je 1022/1613, kako je to navedeno na kraju djela. To je, zapravo, komentar samo drugom dijelu dotičnog djela i jedino što je ovaj komentator prokomentarisao od istog — الفن الثانى وهو فن الفوائد .

Početak:

الحمد لله الذى تقدست عن الاشباه والنظائر ذاته وتنزهت عن مشابهة الاشياء والتصاوير صفاته .. وبعد فيقول تراب اقدام العلماء العاملين .. العبد الفقير مصطفى بن خير الدين

Završetak je:

.. وقع الفراغ من تأليف هذا الشرح المسمى بتنوير الاذهان والضمائر بعناية الله تعالى يوم الخميس السابع عشر من شهر رمضان المبارك الواقع سنة اثنتين وعشرين والف .. من يد العبد الضعيف .. مصطفى بن خير الدين

L. 304; 24 × 16. *Ta'līq* sa nešto *nasḫa*, pisan vještom rukom. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. U vrhu prve stranice je jednostavan mali unvan. Prve dvije stranice obrubljene su sa pet tankih crnih i dvije široke zlatne linije, a ostale jednom crvenom linijom. Papir bijel, glat, čvrst; povez polukožni.

Prepisao 'Abdullāh b. Aḥmad Kantamīrīzāde, u četvrtak 24. džumadel-ula 1182/1768. U oduljoj bilješci prepisivač kaže da je ovo djelo prepisao u dubokoj starosti, iznemoglosti, samoći i žalosti, jer su mu pomrla djeca i najbliži.

(وقع الفراغ من تحريره وتنميقه .. يوم الخميس الرابع والعشرين من جمادى الاولى سنة اثنين وثمانين ومائة والف بيد الفقير .. عبد الله بن احمد الشهير بقندميرى زاده .. وقد حررته بالقلم الكسير والتعب الكثير مع كبر سنى وغلبة همى وحزنى ...)

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

1416. ISTO 1390.

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije rukom H. Mehmeda Handžića:

هذا كتاب تنوير الاذهان والضمائر فى شرح الاشباه والنظائر لمصطفى بن خير الدين وهو شرح على الفنّ الثانى .. وهو فن الفوائد ولم يشرح الشارح سوى هذا الفن ..

L. 445; 24 × 17. *Ta'līq*, krupniji, pisan uvježbanom rukom u razmaknutim redovima. Osnovni tekst pisan je u prvom dijelu rukopisa crvenim mastilom, a poslije podvučen crvenom linijom. Papir bijel i manjim dijelom žućkast, neki listovi dohvaćeni su vlagom po rubovima; povez polukožni, oštećen.

Prepisao Muṣṭafa Muḥibbī b. al-Ḥāǧ Muḥammad b. 'Abdullāh-efendi el-Belgrādī (Biogradlija), »u gradu Sokolu, — kao zamjenik kadije«, u četvrtak 22. zul-hidžeta 1276/1859, kako je to prepisivač napisao na kraju u dvije ponovljene slične bilješke.

(قد وقع الفراغ من تنميقه على يد العبد الفقير اليه تعالى مصطفى محبى بن الحاج محمد بن عبد الله افندى البلغرادى – نائب قضاء صقول – فى بلدة صقول وقت العصر يوم الخميس الاثنى والعشرين من شهر ذى الحجة الشريفة سنة ست وسبعين ومائتين والف)

Nije jasno koji je to »grad Sokol« *(Beldei-Sokol)* koji je imao kadiju. Vjerovatno je to negdje u Bosni (kod Zvornika, Jajca ili u predjelu Drine; — v. H. Šabanović, Bosanski pašaluk, pod: Soko, Sokol).

Na početku je sadržaj. Na naslovnoj stranici prepisivač se je potpisao i stavio svoj lični pečat kao vlasnik rukopisa (من كتب

الفقير .. بلغرادى مصطفى محى النائب بقضاء صقول). Ispod toga je bilješka kasnijeg vlasnika H. Mehmeda Handžića.

Iz biblioteke H. Mehmeda Handžića.

العقد النظيم

1417. **4069.**

(ترتيب الاشباه والنظائر لمصطفى بن خير الدين)

Raspored djela *al-Ašbāh van-Naẓā'ir*, prema uobičajenom rasporedu u djelima fikha, i kratko tumačenje istog. Sadrži raspored i tumačenje samo prvog dijela el-Ešbah-a (الفن الاول). Obradio prethodni pisac Muṣṭafa b. Hayruddīn (v. br. 1415). Rad je dovršen 1023/1614.

ḤḪ I, 99; AM II, 439.

Početak:

الحمد لله المنزه ذاته عن الاشباه والنظائر المقدس عن ادراك كنه صفاته عقول ذوى البصائر .. اما بعد فيقول العبد الملتجى الى رحمة ربه الغفور .. مصطفى بن خير الدين ..

Završetak je:

تم الفنّ الاول وهو فن القواعد من الاشباه والنظائر وقد وقع الفراغ من ترتيب هذه النسخة الشريفة الميمونة المرتبة على يد مرتبها مصطفى خير الدين يوم الثلثا السابع عشر من شهر رمضان المبارك الواقع سنة ثلث وعشرين والف

L. 110; 20,5 × 11,5. *Ta'līq* lijep, pisan veoma vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i širokom zlatnom, a ostale crvenom linijom. Papir žućkast i tamnobijel, čvrst, listovi su dohvaćeni vlagom; povez polukožni, omotan u zeleno platno.

Rukopis potječe iz XVII ili XVIII stoljeća.

Na početku su bilješke s područja fikha, pisane kasnije drugim rukopisom. Na naslovnoj stranici je bilješka o uvakufljenju rukopisa, druga bilješka nedovršena i naslov, zabilježen olovkom.

Iz Karađoz-begove biblioteke (v. bilješku na više mjesta u rukopisu).

1418. تنوير البصائر على الاشباه والنظائر 697.

Komentar prethodnom Ibn Nudžejmovom djelu *al-Ašbāh van-Naẓā'ir*. Napisao Šarafuddīn b. 'Abdulqādir b. Barakāt b. Ibrāhīm Ibn Ḫatīb al-Gazzī al-Ḥanafī, umro 1030/1620. Djelo je dovršeno 1005/1596.

AM I, 416; Ahlwardt IV, 152; GAL II, 310.

Brockelmann (n. m.) kaže da je pisac umro 1005/1596, — što se, držimo, odnosi na oca autorova.

Gornji naslov je prema uvodu autora, a naslov prepisivača glasi:

كتاب تنوير البصائر حاشية الاشباه والنظائر تأليف مولانا شيخ الاسلام والمسلمين المرحوم الشيخ شرف الدين الغزى

Početak:

الحمد لله الذى اهل الفضلاء لادراك المعانى ومعارف الانظار وفاضل بينهم بحسب الملكات النفسانية وحركات الافكار

Pisac je u ovom komentaru dao izvjesne ispravke i nadopune, kako to sam kaže u uvodu.

L. 223; 25 × 13. *Nasḫ* i *ta'līq* pomiješani, pisani širokim perom. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir tamnobijel, debiji; povez polukožni.

Prepisao komentatorov sin Aḥmad b. Šarafuddīn, u ponedjeljak 9. rebiul-ahira 1076/1665.

(تمت هذه الحاشية المباركة .. على يد ابن مؤلفها .. احمد بن شرف الدين .. ووافق الفراغ من كتابتها يوم الاثنين المبارك تاسع عشر ربيع الآخر سنة ست وسبعين والف)

Na naslovnoj strani su imena i pečati ranijih vlasnika, od kojih je jedno ime namjerno pobrisano (... es-Sadīkī; Ibrahim, 1219/1804; Salih Izzeti, kadija u Bosna-Brodu). Tu je i cijena rukopisa (30 groša). Na nutarnjoj strani druge korice je ime vlasnika (Muhamed el-Bekri es-Sadiki).

Uvakufio Hromo-zade Salih-efendija.

1419. ISTO 1576.

Naslov u rukopisu je:

هذا كتاب تنوير البصائر حاشية الاشباه والنظائر تأليف الراجى عفو ربه الغافر الفقير شرف الدين بن عبد القادر بن بركات بن ابراهيم بن حبيب الغزى الحنفى

L. 176; 20,5 × 15. *Nasḫ* arapski, pisan uvježbanom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Papir bijel, glat, listovi pri vrhu dohvaćeni su vlagom; povez kožni, sa utisnutim ornamentima na koricama.

Prepis dovršen u petak 7. ševala 1110/1698.

(وافق الفراغ من نسخ هذا الكتاب المبارك يوم الجمعة سابع شهر شوال سنة الف ومائة وعشر)

Na početku je jedan lični pečat nečitljiv, dva zapisa za odmijanje ružnih misli (*efkari faside*) — prema kazivanju nekog šejh Osman-efendije i bilješka s područja fikha. Na naslovnoj stranici je nejasna bilješka, iz koje bi se moglo razumjeti da je ovaj rukopis naručio Omer-efendija el-Urjan, vraćajući se iz Meke sa Hadža, za (svoga brata?) Ebus-Salah el-hadž Abdullaha b. Yakuba, kadiju iz Akhisara (Prusca?), gore navedenog datuma (tj. 1110/1698).

(استكتب هذه الحاشية اخى مولانا عمر افندى العريان للعبد الفقير ابو الصلاح الحاج عبد الله بن يعقوب القاضى الاقحصارى عند عوده من مكة المكرمة فى سنة مائة وعشر والف)

Ispod toga su dva otiska ličnog pečata navedenog vlasnika.

Uvakufio Memiš-aga Kasumagić (v. njegov veliki okrugli pečat u rukopisu).

1420 عمدة ذوى البصائر لحل مهمات الاشباه والنظائر 731.

Tumačenje (komentar) pojedinih važnijih mjesta u djelu *al-Ašbāh van-Naẓā'ir*. Gornji naslov je prema uvodu djela. U rukopisu, na naslovnoj stranici, koja se nalazi poslije prvih devet lista, naslov je: عمدة ذوى البصائر على الأشباه والنظائر . Napisao Burhānuddīn Ibrāhīm b. Ḥusayn b. Aḥmad Pīrī-zade ar-Rūmī, muftija Mekke, umro 1096/1685.

Kairo I, 445; Ahlwardt IV, 152; GAL, S. II, 425.

Početak:

الحمد لله الذى اعلا منار الفقهاء فى الانام وجعلهم سراجا وهاجا فى دجى الظلام

Završetak je:

وهذا آخر ما سمح به الوقت من الكتابة على بعض المحلات من الاشباه والنظائر جعل الله ذلك خالصا لوجهه الكريم ..

L. 182; 21 × 16. *Nasḫ* sitniji, čitak, pisan uvježbanom rukom. Osnovni tekst pisan je crvenim mastilom. Prvi (naslovni) list stavljen je pogrešno, prilikom uvezivanja, poslije devetog lista. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir tamnobijel i bijel, čvrst; povez kožni, sa utisnutim ornamentima na koricama.

Prepisao Muḥammad Emīn b. Yūsuf b. Ǵamaluddīn, pripadnik reda Sa'dijje, u subotu 18. muharema 1113/1701.

(وكان الفراغ من هذه النسخة المباركة نهار السبت فى ثمانية عشر شهر محرم الحرام من سنة ثلاثة عشر ومائة والف .. على يد الفقير الحقير .. محمد امين بن يوسف بن جمال الدين خادم الطريقة السعدية ..)

Na početku se nalazi bilješka s područja fikha, ime i lični pečat ranijeg vlasnika (Muhamed Baki hafiz, 1192/1778), sadržaj pisan rukom prepisivača, te biografija pisca koju je napisao njegov učenik Aḥmed b. 'Alī b. Muṣṭafa el-'Ūdī.

Uvakufio Džino-zade Abdulbaki (v. pečat u rukopisu).

1421. غمز عيون البصائر على محاسن كتاب الاشباه والنظائر للحموى 3757.

Komentar djelu *al-Ašbāh van-Naẓā'ir*. Napisao Aḥmad b. Muḥammad (al-Ḥusaynī) al-Ḥamawī (Šihābuddīn al-Miṣrī) al-Ḥanafī, muderis u medresama Suleymaniye i Haseniye u Kairu, umro 1098/1687.

AM I, 164; GAL, S. II, 425.

Djelo je dovršeno 1097/1686, dosta je opširno i veoma vrijedno.

Početak poslije besmele: قوله الحمد لله اخبار صيغة انشاء معنى ولا محذور فى عدم محموديته فى الازل بما انشاه العباد من الحامد وانما المحذور

L. 348; 30 × 20. *Nasḫ* arapski, pisan vještom rukom. Osnovni tekst označen je sa riječi قوله , pisanom crvenim mastilom. U vrhu prve stranice je unvan u bojama. Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i širokom zlatnom, a ostale sa dvije crvene i jednom plavom linijom. Papir bijel; povez kožni, sa ornamentima na koricama, omotan u zeleno platno.

Prepisao Ṭāhā al-Manūfī b. 'Alī b. Aḥmad u ponedjeljak 24. džumadel-ahira 1128/1715.

(وكان الفراغ من كتابة هذه النسخة المباركة يوم الاثنين المبارك الرابع والعشرين من جمادى الثانى من شهور سنة الف ومائة وثمانية وعشرين .. على يد كاتبها الفقير طه المنوفى بن على بن احمد).

Na početku je sadržaj i bilješka s područja fikha. Na naslovnoj stranici ispod naslova nalazila se neka bilješka koja je namjerno sasvim prebrisana.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1422—1423. ISTO 3882, 3889.

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: هذا كتاب غمز عيون البصائر شرح الاشباه والنظائر . Primjerak je u dva sveska, koji su prepisani istom rukom.

L. 290 (I) + 367 (II); 23 × 17. *Nasḫ* krupniji, pisan širokim perom, uvježbanom rukom. Papir bijel, deblji, čvrst; povez otkinut i izgubljen.

Svezak prvi — الجلد الاول محروم فى اوله , nepotpun s početka za deset lista. Sadrži tumačenje od početka djela do poglavlja: كتاب البيوع , što se razumi iz bilješke na kraju (v. l. 290: الى هنا تم الجزء الاول واول الجزء الثانى كتاب البيوع). Po rubovima nekih listova nalaze se kraće glose, pisane rukom prepisivača.

Svezak drugi — الجلد الثانى محروم فى اوله ايضا , također nepotpun s početka za deset lista koji su izgubljeni. Sadrži tumačenje od poglavlja كتاب البيوع do konca djela.

Prepisivač je na kraju, prije svog završetka i datuma, prepisao završetak i datum originala, iz koga je on ovaj primjerak prepisao. Iz tog završetka originala može se razumjeti, da je original prepisao Ḫalīl b. Walī b. Ǧa'far za sebe, iz rukopisa svoga šejha, 1077/1666(?).

(وعلّقه لنفسه ثم لمن بعده ممن يشاء الله تعالى من مبيضة شيخى ومن خطه راجى عفو ربه العلى خليل بن ولى بن جعفر الحنفى .. وذلك فى ليلة الخميس المسفر صاحبها عن خامس وعشرين شهر رمضان المعظم من شهور سنة سبع وسبعين والف .؟!)

Prema tome, prepisivač originala je učenjak koji je i sam pisao, naročito neke komentare, a koga navodi Ismā'īl-paša i za koga kaže da je umro 1106/1694 (v. AM I, 354). Brockelmann pak (G. II, 27) i Ahlwardt (VI, 335) navode pisca pod tim imenom kao komentatora djelu iz arapske metrike *al-Kafi*, ali mu ne znaju datuma smrti. Ahlwardt (n. m.) samo kaže da »pripada kasnijem vremenu«. No, iz bilješke nije jasno, ko je njegov »učitelj (šejh)« iz čijeg je on rukopisa prepisao ovo djelo. Moglo bi biti i mi držimo da je to autor komentara i da je taj prepis iz autografa. Ali ostaje u navedenoj bilješci sasvim nejasno, kako je uopće prepis dovršen 1077/1666, kad je samo dotično djelo (komentar) dovršeno 1097/1686, kao što je to navedeno u našim rukopisima i izvorima (v. br. 1421). Držimo da je navedeni datum originala (1077/1666) pogrešno zabilježen greškom našeg prepisivača, a da treba da stoji 1099/1687. — To je, što se tiče originala i njegova prepisivača, prema navedenoj bilješci. Ispod navedene bilješke nalazi se kratka bilješka koja se odnosi na datum prepisa ovog primjerka. Prema toj bilješci, prepis ovog primjerka dovršen je 1246/1830.

(تحريرا فى سنة الف ومائتين وستة واربعين غفر الله لكاتبها)

Na rubu prvog lista prvog sveska nalazi se olovkom pisana bilješka na arapskom jeziku, u kojoj se kaže da je ovaj primjerak poslao Karađoz-begovoj biblioteci Salih-efendija Hasanagić 5. maja 1925, iz čega se vidi da su još tada prvi listovi bili izgubljeni.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1424. حاشية الاشباه والنظائر 1853.

Bilješke koje sadrže objašnjenja pojedinih mjesta u djelu al-*Ašbāh van-Naẓā'ir*. Napisao 'Abdulbāqī b. Sa'īd b. Ša'bān, kako je to navedeno u uvodu i na kraju djela. Inače, u bibliografskim izvorima i katalozima koji su nam pristupačni ne nalazimo spomena ovom djelu niti njegovom autoru. U rukopisu, na prvom zaštitnom listu, naslov je: كتاب قريمى (؟) حاشية على الاشباه والنظائر فى الفقه , — iz čega nije jasno ko se to zapravo misli pod nazivom Krimi, ali se iz tog može razumjeti, da je navedeni autor sa Krima?

Početak:

الحمد لله رب العالمين والعاقبة للمتقين والصلوة على خير خلقه محمد وآله وصحبه اجمعين اما بعد العبد المفتقر الى رحمة ربه المقتدر عبد الباقى بن سعيد وفّق الى الطريق السديد ان كتاب الاشباه والنظائر من فقه الحنفية اول ما تعلق به نظرى وقضيت منه حق القضاء وطرى وقد كنت علقت على حواشيه نبذا مما سنح بالخاطر وقيدت عليها بعض ما سمح القلب الفاتر وكنت نبهت على ما وقع فيه من السهو والزلل واشرت الى ما صدر منه من الخبط والخلل مع التصدى لكشف مجملاته والتعرض لحل معضلاته ثم جمعت تلك التحريرات ودونتها بالتماس بعض الاخوان . قوله الحمد لله وكفى الخ انما اتى بهذه الاسلوب اقتداء

Završetak je:

قوله فان وجد الماء الخ جزاء وهذا الشرط محذوف فهو فيها اى فان وجد الماء فتلبس بالخصلة الحسنة وقوله : والاّ بعده فركب من ان ولا للاستثناء ولا للصفة فالمعنى وان لم يوجد الماء وانقطع عنه الرجاء فح يتيمم تمت المجموعة والتحريرات جمعها وحررها الفقير المحتاج الى ربه الغنى عبد الباقى بن سعيد بن شعبان اسكنها الله فى غرف الجنات وتلقيها بحسنى القبول

والرضوان وليس الغرض من ارتكاب شدائد التحرير الابقاء اسمى فى إلدنيا بالذكر الجميل وان لا تنسونى المستفيد بها (كُذا) فى ادعيتهم جزاه خيرا (!) لمن اسلفنى فى هذا المرام اللهم حرّم لحم كاتبه على النار بحق محمد وآله الابرار

Iz navedenog završetka moglo bi se razumjeti da je ovo autograf, ali mnoge jezične greške u rukopisu više govore da je prepisivač neki slabi poznavalac arapskog jezika koji se nije potpisao niti zabilježio datum prepisa. K tomu u prilog ide i bilješka na naslovnoj stranici, iz koje se može razumjeti da je prepis naručen.

L. 88; 21,5 × 14,5. *Ta'līq*, pisan uvježbanom rukom. U pisanju ima jezičnih grešaka. Osnovni tekst označen je sa riječi قوله koja je pisana crvenim mastilom. Po rubovima malog broja listova ima nešto glosa. Papir bijel i tamnobijel, čvrst; povez polukožni, ima polukožnu futrolu.

Prepis (a vjerovatno i sastav) potječe iz prve polovine XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu je gore navedeni naslov, napisan krupnim ṯuluṯom kaligrafski. Na naslovnoj stranici je kratka bilješka, u kojoj se kaže da je ovaj primjerak naručio za sebe Muṣṭafa el-Ḥuṣayn Menṣūrīzāde.

(مما استكتبه الفقير مصطفى لحصين منصورى زاده ..)

Iz Šehdi-efendine biblioteke (v. pečat na više mjesta u rukopisu).

1425. شرح رسالة الصغائر والكبائر 4312.

ناقص فى آخره

Komentar Raspravi o velikim i malim grijesima. Osnovno djelo (*Risalu*) napisao je Zaynuddīn b. aš-Šayḫ Ibrāhīm Ibn Nuğaym al-Miṣrī al-Ḥanafī, umro 970/1562, a ovaj komentar napisao je Ismā'īl b. Sinan as-Siwāsī, umro 1048/1638. Konačnu redakciju ove Risale i još nekih, obavio je autorov sin Aḥmad. Komentator u uvodu kaže da je ovaj komentar napisao na nagovor svoga učitelja aš-Šayḫ 'Abdulmeğida es-Sivasije. Primjerak je nepotpun na kraju.

OM I, 229.

Početak:

حمدا لمن خلقنا على دين الاسلام وصيرنا من امة محمد عليه الصلاة والسلام .. وبعد فيقول الفقير الى الملك الكريم اسماعيل بن سنان السواسى ... امرنا شيخنا الشيخ عبد المجيد الشهير بالسواسى

L. 20; 20 × 15. *Nasḫ* sitniji, pisan vještom rukom. Osnovni tekst podvučen je crnom linijom. Papir žućkast, listovi prosuti; poveza nema.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

1426. (حاشية – تعليقة – على حاشية على الاشباه والنظائر) 3428.

زواهر الجواهر على الاشباه والنظائر

لصالح بن محمد بن عبد الله الغزى التيمور تاشى

Superglosa nekoj glosi fikhskom djelu *al-Ašbāh wan-Naẓā'ir*. To osnovno djelo napisao je Zaynuddīn b. Ibrāhīm Ibn Nuğaym al-Miṣrī, umro 970/1562 (v. GAL II, 310). Glosu tom njegovom djelu, koju ovdje imamo, napisao je nama nepoznati pisac. Ovu pak superglosu napisao je Ṣāliḥ b. Muḥammad b. 'Abdullāh at-Timurtāšī, umro 1055/1645, — što uglavnom zaključujemo na osnovu proučavanja teksta. Gornji naslov dali smo na osnovu takvog proučavanja, jer u našem rukopisu nema naslova, izuzev što je na donjem prerezu listova zabilježeno samo: حاشية. Tekst prve stranice rukopisa potpuno je uništen vlagom, pa nismo mogli koristiti podatke koji se obično daju na toj stranici. Istina, Hadži Halifa (I, 99) navodi ovog autora i njegovu glosu pod naslovom زواهر الجواهر, koja se odnosi na navedeno osnovno djelo *al-Ašbāh*, ali kaže da je to potpuna i samostalna glosa (وهى حاشية تامة), — što nije u cjelosti u skladu sa ovim našim rukopisom, jer se ovdje očito radi o superglosi. Ni drugi izvori, koji su nam pri ruci, ne sadrže potpun opis ove superglose. No, mi ipak držimo da je ovdje — u pitanju našeg rukopisa i u izvorima — riječ o jednom te istom djelu, s tim što izvori nisu dali podrobnije odgovarajuće podatke (v. ḤḪ, n. m.). U pogledu datuma završetka djela, naš rukopis se slaže sa onim, što navode izvori. U početku, kao i na raznim mjestima rukopisa, nalazimo da pisac ove superglose navodi svoga oca i neka njegova djela, kao *Tanwīr al-abṣār* i dr., a zna se da je pisac dotičnih djela Muḥammad b. 'Abdullāh b. Aḥmad Šamsuddīn at-Timurtāšī al-Gazzī al-Ḥanafī, umro oko 1007/1598, i da je on imao sina Saliha, koji je također bio pisac i komentator. Na osnovu toga smijemo sa sigurnošću tvrditi, da ova superglosa pripada njemu (Salihu), kako smo to gore naveli. Evo tomu primjera iz teksta superglose:

قول المحشى : الشيخ زين بن نجيم اقول هو الشيخ زين المصرى شيخ والدى قرأ عليه والدى بمصر فى الفقه والاصول وكتب له اجازة

قال شيخ الاسلام الوالد .. ، وفى تنوير الابصار لشيخ الاسلام الوالد .. ، وفى منح الغفار للشيخ الامام الوالد .. ، قال والدى فى معين المفتى ...

Osnovni tekst označen je riječima: قول المصنف , tekst prvog glosatora riječima: قول المحشى , a tekst superglose označen je naslovom: اقول . — U tekstu superglose, u prvoj polovini rukopisa, nalazimo spomen još jednog rada, koji pripada piscu ove superglose, a za koji ne znaju izvori koji su nam pri ruci. To je jedna risala o uvakufljavanju neodređenog dijela nekog objekta: وقف المشاع , — o čemu pisac superglose kaže:

..كما حرره المص فى البحر وقد حررت هذه المسئلة تحريرا جيدا فى رسالة لى حررت فيها بعض احكام مكاتيب الاوقاف سميتها خزانة الانصاف فى احكام مكاتيب الاوقاف

Djelo je dovršeno 1014/1605.

ḤḪ I, 99; QA III, 1726.

Kako je cijela prva stranica izbrisana, to nemamo pravog početka. Tek na drugom listu može se tekst čitati:

.. من المحققين منهم الرضى والسعد التفتازانى جواز عمله فى الظرف المتقدم وهو الاظهر لان الظرف مما تكفيه رائحة الفعل لان له شانا ليس لغيره لتنزيله من الشىء منزلة نفسه لوقوعه فيه وعدم انفكاكه عنه .. فان قلت هل تقدير المتعلق مقدما اولى او مؤخرا وهل تقديره اسما اولى او فعلا قلت .

Završetak je:

والحمد لله على الاتمام وعلى النبى النبيه الفرد الجامع افضل الصلاة والسلام فلقد جاء هذا المؤلف والفضل والمنة لله تعالى على طبق المراد بما حوى بفضل الله تعالى من حل وبيان وجواب وايراد فلكم سهرت بتوفيق الله سبحانه الدجا والدياجير وتصفحت صحائف الكتب النفيسة والذخائر .. وكان الفراغ من تأليفه يوم الجمعة المبارك بعد العصر مظنة استجابة الدعاء من شهر شعبان المبارك من شهور سنة اربعة عشر بعد الالف من الهجرة النبوية

L. 227; 20,5 × 12,5. *Ta'līq* sitan, složen, pisan vještom rukom. Papir žućkast, tanak, glat, mnogi listovi su prosuti, naročito s početka, i dohvaćeni vlagom, tako da je mjestimice pismo oštećeno, a prva stranica je u cijelosti izbrisana, pa se od nje ne može pročitati ni jedna riječ. Povez kožni, znatno oštećen.

Prepis je dovršen početkom redžeba 1047/1637.

(قد فرغ من تحريره فى اوائل شهر رجب لسنة ٤٧ — ١٠)

Iz biblioteke Fejzijje medrese.

1427. الميزان الشعرانية الكبرى 3784.

Djelo s područja fikha, u kome su izložene teorije i mišljenja četiri velika mezheba. Naslov u rukopisu je:

كتاب الميزان الشعرانية المدخلة لجميع اقوال المجتهدين ومقلديهم فى الشريعة المحمدية

Napisao poznati mistik (sufija) 'Abdulwahhāb b. Aḥmad b. 'Alī aš-Ša'rānī (aš-Ša'rāwī) al-Anṣārī aš-Šāfi'ī, umro 973/1565. Djelo je dovršio 966/1558. U njemu je pokušao približiti i ujediniti mišljenja i dokaze raznih učenjaka (mudžtehida) i pravnih škola islama, razrađujući i braneći poznato stanovište u islamskom pravu, da su mišljenja svih priznatih mudžtehida ispravna i u granicama šeriata.

GAL II, 336; Flugel III, 224.

Početak:

الحمد لله الذى جعل الشريعة المطهرة بحرا يتفرع منه جميع بحار العلوم النافعة والخلجان واجرى جداوله على ارض القلوب

L. 289; 28,5 × 16,5. *Nasḫ* sitan, lijep, pisan rukom vještog kaligrafa. Prva riječ napisana je zlatnim mastilom, a rečenice su s početka rastavljene krupnim zlatnim tačkama. U vrhu prve stranice nalazi se veoma lijep unvan u bojama, u kome je nacrtano sitno poljsko cvijeće (spomenak) na zlatnoj i plavoj podlozi. Stranice su obrubljene sa tri tanke crne i širokom zlatnom linijom. S početka, na listovima 30—33, nalaze se lijepi crteži i slike u bojama koji prikazuju da se i kako se tumačenja svih mudžtehida vežu za izvor šerijata — objavu, i prema tome da sva ta tumačenja i njihovi pravci (mezhebi) vode u raj — samo na razna vrata. Papir tamnobijel, glat; povez kožni, ukrašen pozlaćenim ornamentima na vanjskoj i nutarnjoj strani korica, omotan u zeleno platno.

Rukopis potječe iz druge polovine XVII stoljeća.

Naslovna strana ukrašena je lijepim ornamentima u bojama. U njima su upisani naslov djela i ime autora bijelim mastilom na zlatnoj podlozi. Na rubu iste stranice nalazi se bilješka sa imenom ranijeg vlasnika (Ahmed b. el-Hadž Osman b. ... el-Halebi, nastanjen u Istanbulu, 1076/1665 —

(من من فيض فضل الله تعالى على اضعف خلق الله .. احمد بن الحاج عثمان بن ..
الحلبى القاطن فى اسلامبول .. فى سنة ١٠٧٦

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1428. Zbirka (مجموع), 12 **2638.**

L. 133; 19,5 × 14. *Nasḫ* sitan, složen, pisan rukom istog prepisivača. U prepisu ima grešaka, iako je rukopis dosta uvježban. Papir tamnobijel, glat, čvrst; povez kožni, popravljen, sa ornamentima na koricama.

1. L. 1—8. السيف الصارم فى عدم
جواز وقف المنقول والدراهم

Rasprava, u kojoj se dokazuje da po šeriatu nije dopušteno vakufiti pokretnu imovinu i novac. Tu se pobija suprotno rješenje (fetva) muftije Ebus-Su'ūda koji je riješio da je takav vakuf dopušten i da može postati obavezan *(lāzim)*. Napisao Maulā Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Bargilī, umro 981/1573.

GAL II, 441; S. II, 655; ḤḪ II, 1017.

Početak:

الحمد لله محق الحق وملهم الصواب والصلاة على افضل من اوتى الحكمة وفصل الخطاب
.. اما بعد فاعلم ان وقف المنقول تبعا للعقار

Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i širokom zlatnom, a ostale crvenom linijom.

2. L. 9—16. رسالة فى ابطال الابدال والاربعين وثلثمائة
او : رسالة فى القطب والابدال الاربعين وغيرهم
و قاعدة الواسطة
لعز الدين بن عبد السلام

Rasprava kojom se pobija vjerovanje mistika i neukog svijeta o postojanju više određenih stepeni (razreda) određenog broja svetih ljudi (»dobrih«, — evlija) koji imaju posebnu tajanstvenu ulogu u svijetu i tajanstvene moći. Zatim rasprava o ulozi Božijih poslanika. Napisao 'Abdul'azīz b. 'Abdusselām. To je 'Abdul'azīz b. 'Abdusselām b. Abu'l-Qāsim al-Ḥasan b. Muḥammad b. Muhaḏḏab 'Izzuddīn

as-Sulamī ad-Dimašqī aš-Šāfi'ī, sulṭānu'l-'ulemā, umro 660/1261.

AM I, 580; GAL I, 430; S. I, 766.

Gornji naslov i ime pisca su prema rukopisu i prema Ismā'īl-paši.

Pošto su obje gornje rasprave od istog autora i po smislu, a i u ovom rukopisu, usko vezane (druga je kao nastavak prve), to smo ih ovdje naveli pod jednim brojem, kao jedan rad. U sadržaju ove zbirke (na prvom zaštitnom listu) zabilježeno je kod ove risale da je rijetka.

Početak prve risale:

قال شيخ الاسلام عز الدين بن عبد السلام ... واما الاسماء الدائرة على السنة كثير من
السلاك والعامة مثل الغوث الذى بمكة والاوتاد الاربعة والاقطاب السبعة والابدال الاربعين
والنجباء الثلثمائة فهذه الاسماء ليست موجودة فى كتاب الله ولا هى مأثورة عن النبى صلى الله
عليه وسلم

Početak druge risale (قاعدة الواسطة) :

قاعدة الواسطة للشيخ الامام مفتى الانام عز الدين بن عبد السلام رحمه الرحيم العلام
اعلم انه قد اجمع اهل الملل على اثبات الوسائط بين الله وبين عباده وهم الرسل الذين بلّغوا عن
الله امره و ... قال الله تعالى الله يصطفى من الملائكة رسلا ومن الناس ومن انكر هذه الوسائط
فهو كافر باجماع اهل الملل

Završetak je:

والرسول صلى الله عليه وسلم انما بعث بتحصيل المصالح وتكميلها وتعطيل المفاسد وتقليلها
فما امر الله به فمصلحته راجحة وما نهى عنه فمفسدته راجحة وهذه الجملة لها بسط لا يحتمله
هذا الموضع والله سبحانه اعلم تمت قاعدة الواسطة بحمد الله ومنه ... للشيخ عزالدين بن عبد
السلام

Stranice su obrubljene crvenom linijom.

3. L. 17—26. تسفيه الغبى فى تنزيه ابن العربى

Rasprava koja sadrži kritiku i osudu učenja poznatog mistika Muhjiddin Ibn Arebije. Napisao aš-Šayḫ Ibrāhīm b. Muḥammad b.

Ibrāhīm al-Ḥalabī, umro 956/1549. To je zapravo odgovor na raspravu koju je napisao Ǧalaluddīn as-Suyūṭī, u odbranu Ibn Arebije, — pod naslovom: تنبيه الغبي بتبرئة ابن العربي .

ḪḪ I, 404; GAL II, 432.

Gornji naslov je prema rukopisu. Ḥ. Ḫalīfa kaže da je naslov: تسفيه الغبي فى تكفير ابن عربي

Početak:

الحمد لله الذى بنعمته تم الصالحات .. فقد ذيلت ما علقته على كتاب الفصوص بما ذكرته اجوبة لفتوى السيوطى المسماة تنبيه الغبي فى تبرئة ابن عربي امتثالا لامر من له الرأى السديد ... وسميت تسفيه الغبي فى تنزيه ابن عربي

Završetak je:

قال محررها الفقير ابراهيم بن محمد بن ابراهيم الحلبي خطيب جامع السلطان محمد وامامه بقسطنطينية المحمية قد يسّر الله المنان بكرمه اتمام هذه الرسالة اواخر شهر صفر سنة خمس واربعين وتسعمائة والحمد لله

Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i širokom zlatnom, a ostale crvenom linijom.

4. L. 27—56. مرتبة الوجود ومنزلة الشهود

او

المرتبة الشهودية والمنزلة الوجودية

Rasprava o pobijanju panteističkog vjerovanja nekih mistika (mutesavvife) — sa stanovišta islamskog učenja. Poznata je još pod nazivima:

الرسالة الوجودية

رسالة فى وحدة الوجود

رسالة المعرفة بالمرتبة الشهودية فى منزلة الوجودية

Napisao 'Alī b. Sulṭān Muḥammad al-Qārī al-Herewī, umro 1014/1606. Gornji prvi naslov je prema tekstu koji navodi sam autor u svojoj slijedećoj risali.

Ahlwardt III, 42; GAL II, 395; S. II, 540.

Početak:

الحمد لله الذى اوجد الاشياء خيرها وشرها وهو فى عين اهل الحق يكون غيرها ... وبعد فيقول ... على بن سلطان محمد القارى انه ورد سؤال من صاحب حال

Na završetku rasprave pisac navodi odulji spjev (kasidu) u kojem se kritikuje i osuđuje Ibn Arebija i njegova tumačenja, a koji je spjevao Šerefuddin Ismā'īl b. Abū Bakr Ibn al-Maqqarī al-Yamanī, umro 837/1433. To je spjev poznat pod naslovom: الحجة الدامغة لرجال الفصوص الزايغة — koji sadrži 241 stih. Od toga je ovdje 77 stihova (v. Ahlwardt VII, 92). Početak spjeva je:

الا يا رسول الله غارة ثائر غيور على حرماته والشعائر

Stranice su obrubljene crvenom linijom.

5. L. 56—65. ذيل الرسالة الوجودية فى نيل مسئلة الشهودية

Rasprava sa područja mistike, — dodatak prethodnoj raspravi od istog pisca.

Ahlwardt III, 25.

Početak poslije besmele:

الحمد لله الذى عرفنا بوجوده وشرفنا بشهوده وهدانا بكتابه و نبيه ... اما بعد فيقول ... على بن سلطان محمد القارى لما كتبت الرسالة المسماة بمرتبة الوجود

Stranice prvih pet lista obrubljene su crvenom linijom.

6. L. 66—72. (رسالة فى صلاة الرغائب والبراءة وصلاة القدر فى ليلة القدر وغيرها من البدع فى العبادات)

Rasprava u kojoj se dokazuje da su neke vrste neobligatne molitve (*nafile*, kao što je *salati-regaib*, koji je uobičajio klanjati u mjesecu redžebu, *salati-beraet* i dr.), za koje nema dokaza u izvorima vjere, — neosnovane i da je njihovo obavljanje pogrešno i zabluda, — od nepoznatog pisca. O ovom predmetu pisao je veći broj uleme, ali nije nam izvjesno ko je od njih napisao ovu raspravu. Gornji naslov dat je po smislu, prema sadržaju.

Početak:

الحمد لله على نواله والصلاة والسلام على نبيه وآله وبعد فاعلموا ايها الاخوان ان رسول الله ﷺ قال اما بعد فان خير الحديث كتاب الله ... وكل منها يدل على كون كل من صلاة الرغائب

Završetak je:

اذ قد صرح العلماء بان ما لا يعلم صحته لا يصح اتباعه وان لم يعلم بطلانه فضلا عما علم بطلانه نسأل الله العصمة عن الخطأ والخطل والتوفيق لما يحبه ويرضاه من قول وعمل تم بعون الله الملك الوهاب

7. L. 72—75. شرح الاسماء الحسنى

Traktat o tumačenju Božijih imena, od nepoznatog pisca. Naslov je prema rukopisu. Rad je, po svoj prilici, kompilacija Gazalijinog djela i drugih pisaca.

Početak:

عن ابى هريرة رضى الله تعالى عنه ان رسول الله صلى الله عليه وسلم قال ان لله تعالى تسعة وتسعين اسما اى صفة من احصاها دخل الجنة اى حفظها على قلبه وعرف معانيها وآمن بها

Koristi pojedinih imena za molitelja označene su izrazom: وحظ العبد منه . Isti ili sličan rad, u malo različitoj verziji navodi Ahlwardt (II, 514).

Završetak je ovdje:

الصبور هو الذى لا يعاجل العصاة بالانتقام بل يؤخرهم الى اجل مسمى ويمهلهم لوقت معلوم تم

Na rubovima nekih stranica ima nešto glosa. Božija imena, koja se tumače, podvučena su crvenom linijom.

8. L. 76—79. شرح دعاء القنوت

Tumačenje *Kunut-dove*. Napisao Quṭbuddīn Muḥammad b. Muḥammad al-Brusewī al-Ḥanafī Qāḍīzade, umro 901/1495.

ḪḪ II, 1042.

Početak:

الحمد لله الذى قنت له الخلق بالعبودية ... وبعد هذا شرح لدعاء القنوت بالهام ذى الملك والملكوت

Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom.

Slijedeća tri lista su neispisana.

9. L. 80—89. كتاب العالم والمتعلم

Rasprava koja sadrži razgovor (pitanja i odgovore) između učitelja Ebu Hanife i njegova učenika Ebu'l-Muṭi'i el-Belḫije. Napisao oko 643/1245. Mağduddīn 'Abdurrahmān b. 'Imrān b. Ahmad b. Hibatullāh b. Muḥammad Ibn Abu Ğarāda, kako je navedeno u rukopisu.

GAL. S. I, 287; S. II, 1015; ḪḪ II, 1437

Početak:

وبه نستعين على القوم الكافرين ... قال الشيخ الامام ... مجد الدين عبد الرحمن بن عمران بن احمد بن هبة الله بن محمد ابن ابى جرادة قال اخبرنا الشيخ

Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i širokom zlatnom, a ostale crvenom linijom.

10. L. 89—101. رسالة فى النوافل فى الليالى المخصوصة (وفى سائر البدع)

Rasprava o *nafile-namazu* u određenim noćima i o drugim novotarijama u vjeri, od nepoznatog pisca. Tekst rasprave je jednim dijelom na turskom, a jednim na arapskom jeziku.

Početak:

باسمه سبحانه نسأل احسانه ربّ يسّر ولا تعسّر اللهم ارنا الحق حقا وارزقنا اتباعه وارنا الباطل باطلا وارزقنا اجتنابه بركون اسعد اوقات وايمن ساعاتده

Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i širokom zlatnom, a ostale crvenom linijom. Po rubu nekih listova ima nešto glosa.

Slijedećih nekoliko lista su neispisani.

11. L. 102—127. هدية المهديين

Kraće djelo (ilmu'l-hal) o islamskom vjerovanju, vjerskim dužnostima i lijepom ponašanju. Napisao Jūsuf b. Ğunaid at-Tokātī Aḫīzāde, umro 904/1499 (v. br. 1030,[7]).

Po rubovima listova ima komentara, pisanih istom rukom.

Slijedeća tri lista su neispisana.

12. L. 128—133. رسالة ايها الولد

Rasprava poučnog vjersko-moralnog sadržaja, što ju je napisao za mladež Abū Ḥāmid Muḥammad al-Gazālī, umro 505/1111 (v. I, 68).

Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i širokom zlatnom, a ostale crvenom linijom.

Cijelu zbirku prepisao isti nepoznati prepisivač krajem XVIII ili u prvoj polovini XIX stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu nalazi se sadržaj ove zbirke, napisan kasnije drugim rukopisom. Na naslovnoj strani je samo završetak neke rasprave s područja fikha. Na rubu iste stranice je ime i lični pečat ranijeg vlasnika (el-hadž Mustafa, kadija). Na nekoliko drugih listova nalazi se lični pečat, u kome je napisan tekst na perzijskom jeziku i ime drugog vlasnika (Sulejman).

1429. معدل الصلاة 1256.

Kratko djelo o namazu, što ga je napisao Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, umro 981/1573 (v. I, 276).

U rukopisu je naslov: رسالة فى حق تعديل الاركان .

L. 32; 20 × 14. *Nasẖ* lijep, krupniji, pisan u razmaknutim redovima, mjestimice vokalizovan. Prve dvije stranice obrubljene su sa tri, a ostale jednom crvenom linijom. Papir bijel, glat; povez papirni, rastavljen od listova.

Prepis je dovršen 1156/1743.

(تمت الكتاب فى يوم السبت فى وقت الظهر سنة ست وخمسين ومائة والف)

Na naslovnoj strani su imena i lični pečati ranijih vlasnika (Muhamed Emin, 1181/1767; Muhamed Hulusi), te dva pečata Gazi Husrev-begove biblioteke.

1430. ISTO 3378.

U rukopisu je kasnije napisan naslov: رسالة فى حق تعديل الاركان

L. 38; 20 × 13,5. *Nasẖ* lijep, pisan rukom vještog kaligrafa u razmaknutim redovima. Po rubovima listova i između redaka, samo na prva tri lista, ima komentara, pisanih sitno, rukom istog prepisivača. Papir žućkast, glat; povez poluplatneni.

Prepis je dovršen 1167/1753. (تم تحريره فى سنة ١١٦٧)

Na naslovnoj strani nalazi se kratak hadis i kratka dova.

Iz biblioteke Mehmeda Handžića (v. bilješku na naslovnoj strani).

1431. Zbirka (مجموع), 2 1788.

L. 61; 19,5 × 13,5. *Nasẖ* jednostavan, krupniji, pisan, neuvježbanom rukom, u razmaknutim redovima. Papir bijel, deblji; povez polukožni.

1. L. 1—25. ISTO

U rukopisu je naslov: هذا كتاب معدل الصلاة .

Prve dvije stranice obrubljene su sa dvije crne i jednom crvenom linijom. Dva lista na kraju sadrže razne bilješke.

2. L. 28—61. رسالة فى التجويد

Rasprava o pravilnom čitanju Kur'ana, na turskom jeziku. Napisao neki el-Ḥağī Muḥammad, kako je to navedeno u uvodu. Pisac dalje u uvodu kaže da je išao na hadž na zahtjev i u društvu svoga učitelja i dobročinitelja nekog Ali-efendije. Na putu se je zadržao neko vrijeme u Kairu i tom prilikom je posjećivao i slušao istaknute učitelje kiraeta u al-Azharu, kao što su eš-Šejh Abdurrahman el-Jemeni i eš-Šejh Ahmed el-Misri. Bilješke koje je tada sačinio podnio je kasnije svome dobročinitelju koji ga je nagovorio da to sredi, prevede na turski jezik i napiše kao priručnik za početnike ovog predmeta, — što je on, kaže, i učinio u obliku ove risale. (Pisac je, držimo, iz naših krajeva).

Početak:

سبحانك لا علم لنا الا ما علّمتنا انك انت العزيز الحكيم والصلاة على رسولك محمد
المبعوث الى كافة الناس اجمعين ... بعد التيمن بذكر الله تعالى باقتباس انوار الآيات والتبرك
بالصلاة على رسوله المصطفى بوعبد ضعيف قليل البضاعة وعديم الاستطاعة المدعّو بالحاجى
محمد المفتقر الى رحمة ربه الصمد ولى نعمتم وسبب دولتم على افندى حضرتلرينك شب روز
خدمتنده قائم اولدغم حسبيله كندولرى طواف البيت الحرام وزيارة روضهٔ رسالتپناه نيتيله بوعبد
... يانده الوب مصر نادر العصره واروب بلدهٔ مزبورة عليه صانها الله تعالى عن الآفات
والبليه ده برقاچ ايام مكث و ... اقتضا اتمكين مجمع علماء ومعبد صلحا اولان جامع ازهرده
افضلا العلماء واكملا القراء الشيخ عبد الرحمن اليمنى والشيخ احمد المصرى كه حفظ قراءة
سبعه ده جمله نك مسلملرى

Prepisao oba djela Aḥmad b. al-Ḥāğğ 'Omar-efendī, iz tvrđave Bilaj, 1184/1770.

Iz bilježaka prepisivača vidi se da je njegov otac Omer-efendija bio imam u tvrđavi Bilaj ili Bjelaj, — a on je bio, kada je ovo prepisivao, učenik Mehmed-pašine medrese. Tvrđava, koja se ovdje navodi, je Bilaj (ili »Bjelaj-grad«) kod Bosanskog Petrovca (srez Bihać), — a Mehmed-pašina medresa je ona što ju je sagradio Mehmed-paša Kukavica u Travniku.

(كاتبه الحقير ... احمد بن الحاج عمر افندى من قلعه بلاى – الامام بلاى قلعه ده
سال اربع وثمانين ومائة والف فى ماه جمادى الاولى روز جمعه فى وقت الضحى تمت تمام سنة
١١٨٤ . –كتبه الفقير احمد بن الحاج عمر افندى طالب علم درمدرسه الحاج محمد
پاشا . – بونى يازدم علم طلب ... تراونيكده مرحوم الحاج محمد پاشانك مدرسه سنده) .

Na naslovnoj strani pod t. 1 nalazi se hadis i kratka dova. Na završetku te rasprave nalaze se poučne izreke na perzijskom i turskom jeziku. Na listovima 26 i 27 nalaze se pouke na arapskom jeziku, *hatma-dova* i bilješke s područja *tedžvida* na turskom jeziku. Na kraju pod t. 2 nalaze se također bilješke s područja tedžvida i hadisi slabe vjerodostojnosti. Tu je i bilješka na turskom jeziku, u kojoj se kaže da je Bilajac (Bilajli) Omer-aga Hajlak poginuo u rusko-turskom ratu (Moskov-seferinde), 13. rebiul-evela 1185/1771. Sve navedene bilješke pisane su rukom prepisivača. Na nekim listovima nalazi se otisak ličnog pečata nekog ranijeg vlasnika Ahmeda. Na rubu pretposljednjeg lista nalazi se krupniji pečat, u kome je napisao da je knjigu uvakufio Bošnjak (Bosnevi) Muhamed-paša, 1274/1857 — (قد وقف هذا بوكتاب شريف بوسنوى محمد پاشا ٢٧٤) . Držimo da je to Čani Mehmed-paša koji je navedene godine postao valijom Bosne.

1432. ISTO kao br. 1429. **2817.**

U rukopisu je naslov: هذه رسالة فى تعديل الاركان فى الصلوة

L. 15; 18,5 × 12,5. *Nasḫ*, pisan sitno, uvježbanom rukom. Stranice i rubovi listova obrubljeni su crvenom linijom. Papir žućkast, glat; povez papirni.

(كتبه الحقير الفقير صالح بن مصطفى فى ٥ شهر شوال – سنة – خمسة وثمانين ومائتين والف)

Prepisao Ṣāliḥ b. Muṣṭafa, 5. ševala 1285/1868.

1433. Zbirka (مجموع), 3 **2775.**

L. 49; 20,5 × 15. *Nasḫ* krupniji, pisan u razmaknutim redovima. Papir bijel, deblji, čvrst; povez polukožni.

1. L. 1—30. ISTO

U rukopisu je naslov: هذا كتاب معدل الصلاة

Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Tekst je s početka vokalizovan. Na marginama nekih listova ima nešto komentara.

2. L. 31—38. شروط الصلاة

Traktat o namazu — باب شروط الصلاة وهى ثمانية (v. br. 991,²).

Ta'līq i *nasḫ* pomiješani.

3. L. 39—49. جواهر الاسلام – سؤالنامه

Kratak katekizam na turskom jeziku, u obliku pitanja i odgovora (v. I, 113).

Prepisao cijelu zbirku Maḥmūd b. al-Ḥaǧǧ Muṣṭafa, bez oznake datuma, — ali vjerovatno u XVIII stoljeću.

(عن يد العبد الضعيف محمود بن الحاج مصطفى)

Na naslovnoj strani je mali lični pečat ranijeg vlasnika (Sejjid Muhammed), kratka dova i jedan hadis. Na nutarnjoj strani druge korice su stihovi na perzijskom jeziku.

Poklon dra Muidovića.

1434. Zbirka (مجموع), 2 **1956.**

L. 99; 21 × 15. *Nasḫ* lijep, krupniji, pisan vještom rukom u proredu. Papir bijel, glat, čvrst; povez polukožni.

1. L. 1—21. ISTO kao br. 1429.

U rukopisu je naslov napisan kasnije: كتاب فى تعديل الاركان للبركلى . Na rubovima listova s početka ima komentara.

2. L. 22—99. شرح معدل الصلاة

Komentar prethodnom djelu od nepoznatog pisca.

Početak: الحمد لله الذى جعلنا من ثلة ندبها لطاعته فانتدبته وناديها لعبادته
قامت بين يديه مائلة قلبته

Na kraju je komentator napisao Dodatak (تذييل), u kome govori o duhovnoj strani namaza, naročito o skrušenosti u namazu, što je rijetkost u fikhskim djelima. Početak Dodatka je:

ولما وفّقت لاتمام الشرح على قدر الوسع اردت ان اذيّل بما لاغنى عنه للمصلى مما خلا
عنه المتن بل عامة كتب الصلاة

Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom.

Prepisao oba djela isti nepoznati prepisivač u XVIII stoljeću.

Na prvom zaštitnom listu je ime i lični pečat ranijeg vlasnika (el-Hadž Ubejdullah — ملازم باب الله عبده عبيد الله — 1203/1788).

1435. Zbirka (مجموع), 2 **1955.**

L. 57; 20 × 13,5. *Nasḫ* i *ta'līq*, pisani uvježbanom rukom. Papir bijel, glat, čvrst; povez polukožni.

1. L. 1—24. ISTO kao br. 1429.

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: هذا كتاب معدل الصلاة .

Nasḫ lijep, pisan u proredu. Istaknute riječi u prvoj polovini podvučene su crvenom crticom. Po marginama listova i između redaka s početka ima komentara. U pisanju ima grešaka.

Na listovima 24—30 nalaze se bilješke s područja islamskog vjerovanja. Početak je: الايمان ايمان تحقيق ايمان استدلالى ايمان تقليدى

2. L. 31—51. شرح الفقه الاكبر لابى المنتهى

Komentar Abū Ḥanifinom djelu *al-Fiqh al-akbar*. Napisao Aḥmad b. Muḥammad al-Magnisawī — Abu'l-Muntahā (v. I, 396). Ime komentatora naveli smo na osnovu zaključivanja zasnovanog na onom što navode izvori (GAL I, 170, S. I, 285; ḤḪ II, 1287; OM I, 228) i što je navedeno u našim rukopisima. Međutim, podrobnijim razmatranjem javlja se jaka sumnja da li je Abul-Muntaha nadimak ovog komentatora ili se tu radi o imenima dvaju pisaca, koja su zabunom spojena u jedno ime (v. o. tom i F. Spaho, Rukopisi — Sarajevo 1942, str. 61—2).

Ta'līq sitniji, pisan uvježbanom rukom. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po rubovima listova i između redova ima glosa.

Na listovima 52—57 nalazi se nekoliko priča (حكايات) koje su pisane *nasḫom*. Početak prve priče je: رجل جاء الى عمر بن الخطاب رض مع ابن له وكان الابن يشبه اباه جدا .

Prepis cijele zbirke dovršen je u drugoj polovini XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu su bilješke na turskom jeziku s područja dogmatike i fikha. Na naslovnoj strani pod t. 1 nalazi se dova sastavljena od ajeta Kur'ana. Na rubu prve stranice istog djela nalazi se kratka bilješka na arapskom jeziku u kojoj se kaže da je ovaj rukopis uvakufio Abdulmu'min Prozorli (Prozorac), bez oznake datuma.

1436. Zbirka (مجموع), 6 **4045.**

L. 194; 20 × 13,5. *Nasḫ* krupniji. Papir bijel i tamnobijel, glat; povez kožni, oštećen.

1. L. 1—20. ISTO kao br. 1429.

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije:

رسالة معدل الصلاة للبركوى

Ova risala je rastavljena od zbirke. Listovi su dohvaćeni vlagom.

2. L. 21—89. شرح معدل الصلاة

Komentar prethodnom djelu. Napisao Ismā'īl-efendī Gūzelḥiṣārī.

Kairo I, 439; GAL II, 440; S. II, 655.

Početak:

الحمد لله الذى هدانا للاسلام وجعلنا من امة محمد عليه السلام وبين الحلال والحرام واوضح معضلات الاحكام ... فلابد من شرح مبين منه المرام

Osnovni tekst je podvučen i stranice su obrubljene crvenom linijom.

3. L. 90—92. وصية الامام ابى حنيفة لابى يوسف

Oporuka Ebu Hanife (umro 150/767) svome učeniku Ebu Jusufu. Sadrži pouke o lijepom ophođenju sa ljudima.

Kairo I, 375.

Početak: هذه وصية الامام ابى حنيفة لتلميذه ابى يوسف ...

4. L. 93—135. نور الايضاح

Djelo o osnovnim vjerskim dužnostima namazu i postu. Napisao Ḥasan b. 'Ammār aš-Šurunbulālī, umro 1069/1658. Rad je dugo vremena služio kao praktičan udžbenik za niže razrede medresa.

GAL II, 313; S. II, 430.

Početak:

الحمد لله رب العالمين ... قال العبد الفقير الى مولاه الغنّى ابو الاخلاص حسن الوفائى الشرنبلالى الحنفى

Na rubovima malog broja listova ima komentara, pisanih kasnije drugom rukom. Na listovima 136 i 137 nalazi se izvadak iz komentara djelu (*Multaa'l-abḥur* — جامع النقول , — napisan kasnije drugim rukopisom.

5. L. 137—188. خزائن الجواهر ومخازن الزواهر

(شرح البسملة)

للخادمى

Tumačenje besmele. Napisao Sayyid (Sa'īd) Muḥammad b. Muṣṭafa al-Ḫādimī, umro oko 1176/1762. Rad je dovršen oko 1150/1737. To je dosta opsežna studija o besmeli, sufijskog smjera.

Ahlwardt II, 517; GAL, S. II, 664; OM I, 296.

Početak:

بسم الله الذى جعل البسملة شريعة الافتتاح الرحمن الذى جعلها لوصول كل بركة هو المفتاح ... فيقول ابو سيد محمد لخادمى جعله لسنة حبيبه من اول الخادمين

Stranice samo pri kraju obrubljene su crvenom linijom.

6. L. 189—195. شروط الصلاة (باب)

Kratka risala o namazu, od nepoznatog pisca (v. I, 113).

Ahlwardt III, 290.

Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom.

Sudeći po rukopisu, sve radove od 1—5 prepisao je Aḥmad b. 'Oṭmān, mjeseca muharema 1183/1769, — kako je to zabilježeno na kraju pod t. t. 3 i 5.

(تم بعون الملك المنان عن يد العبد الضعيف احمد بن عثمان – سنة ثلث وثمانين ومائة والف فى شهر المحرم الشريف)

Prepis risale pod t. 6 potječe također iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu pod t. 2 nalaze se bilješke s područja fikha i akaida na arapskom i turskom jeziku, te ime i nečitljivi lični pečati ranijeg vlasnika (Ahmed b. Osman Ālkozade — Alkić — nastanjen u . . . tvrđavi . . . 1200/1785).

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1437. Zbirka (مجموع), 2 **4300.**

L. 48; 18,5 × 12,5. *Nasḫ* jednostavan, pisan neuvježbanom rukom. U pisanju ima znatnih grešaka. Papir bijel, slab; povez poluplatneni.

1. L. 1—27. ISTO kao br. 1429.

U rukopisu je naslov:

هذه رسالة فى تعديل الاركان فى الصلاة للمولى الشهير بيركلى محمد افندى

2. L. 27—48. تعليم المتعلم

Pouke i savjeti za učenike (v. I, 124).

Prepisao Muḥammad b. Maḥmūd Nikšić, oko 1200/1785, kako se to razumije iz bilježaka i njegova ličnog pečata.

(كتبه الفقير الحقير ... محمد بن محمود نقشيك)

U vrhu prve stranice prepisivač je zabilježio da je on vlasnik rukopisa.

1438. شرح معدل الصلاة **1593.**

لاسماعيل افندى

Komentar gore navedenom djelu معدل الصلاة . Napisao Ismā'īl-efendī Güzelḥiṣārī (v. br. 1436,²).

L. 70; 20 × 12. *Nasḫ* krupniji, mjestimice vokalizovan. Osnovni tekst je podvučen i stranice su obrubljene crvenom linijom. Po rubovima nekih listova ima nešto glosa. Papir bijel, glat, čvrst; povez polukožni.

Prepis potječe iz XVIII stoljeća.

Na nutarnjoj strani prve korice i na prva dva zaštitna lista nalazi se izvadak iz arapsko-turskog rječnika: لغة ابن فرشته , stihovi na arapskom i perzijskom jeziku, kratka bilješka na turskom jeziku o magičnim riječima protiv straha, stih indijskog pjesnika Latifije, nekoliko perzijskih riječi s tumačenjem na turskom jeziku, dova koja se moli poslije objeda i još nekoliko kratkih bilježaka s područja arapskog jezika. Tu je i bilješka, u kojoj se kaže da je postao vlasnikom rukopisa Izet Salih Hromo-zade, kadija u gradu Akčehisaru (Kroja, na sjeveru od Tirane, Albanija). U ličnom pečatu mu je datum 1195/1780. Na naslovnoj strani je drugi stih Latifije, jedan hadis, nazivi za prste na ruci na arapskom i turskom jeziku, bilješka na turskom jeziku u kojoj se objašnjava zapis (mađija) kojim se može privući i podčiniti neka osoba da postane zaljubljena, te poučni i lirski stihovi pjesnika Vehbije na turskom jeziku. (To je, držimo, naš pjesnik Vehbi, koji je umro u Travniku 1216/1801). Na kraju su recepti i upute na turskom jeziku o liječenju uha, odstranjivanju balgama i safre, te upute o čudotvornoj molitvi za mirno spavanje i za oslobođenje iz bukagija (okova).

Uvakufio Hromo-zade Salih-efendi.

1439. ISTO 3286.

U rukopisu je naslov zabilježen kasnije:

شرح معدل الصلاة لاسماعيل افندى

L. 55; 20,5 × 12,5. *Ta'līq* sitniji, pisan vještom rukom. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po rubovima nekih listova ima glosa, pisanih kasnije drugim rukopisom. Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i širokom zlatnom, a ostale crvenom linijom. Papir bijel, glat; povez otkinut i izgubljen.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na kraju je bilješka s područja arapskog jezika.

1440. منهل الهداة الى معدل الصلاة 1187.

Komentar djelu معدل الصلاة . Napisao Abu'l-Ḥasan b. Muḥammad aṣ-Ṣādiq as-Sindī, kako je to zabilježeno u uvodu rukopisa i prema Kairu (I, 467). Prema drugim izvorima, ime pisca je: Abu'l-Ḥasan Muḥammad b. 'Abdurraḥman b. 'Abdulhādī as-Siddīqī as-Sanadī, ili: Muḥammad b. 'Abdulhādī as-Sanadī al-Ḥanafī, umro 1138/1725.

GAL, S. II, 655; AM II, 318.

Početak:

الحمد لله الذى انزل لكل داء فينا دواء وازال عنا ظلمات السيئات ... وبعد فيقول الفقير

... ابو الحسن بن محمد الصادق السندى

L. 72; 21 × 15,5. *Nasḫ* krupniji, pisan vještom rukom u proredu. Osnovni tekst pisan je crvenim mastilom. Papir zelenkasto-bijel, glat; povez polukožni.

Rukopis potječe iz druge polovine XVIII stoljeća.

Na naslovnoj strani je zabilježio neki nepotpisani vlasnik, vjerovatno niže navedeni zavještač, da je za ovu »lijepu knjigu« dao šest groša. Ispod toga je odulja bilješka na arapskom jeziku, u kojoj se kaže da je ovaj rukopis uvakufio Hadži Ibrahim-aga, sin Islamov (b. Islam) Ispužli (iz Spuža), nastanjen u Travniku, za mekteb Ajina-begzade, — i predao ga Hadži Halil-efendiji b. Salih Herseklij (muteveliji), rebiul-evela 1252/1836.

1441. الضمانات 290.

– فى فروع الحنفية –

للمولى فضيل بن على الجمالى

Djelo o novčanim kaznama i naknadi u novcu u islamskom pravu. Napisao Maula Fuḍayl b. 'Alī al-Ǧamālī al-Bakrī ar-Rūmī al-Ḥanafī, umro 991/1583. To je sin Ali-efendije Zenbilije.

GAL II, 434; S. II, 645.

ḤḪ (II, 1087) i Kairo (I, 443) navode da je ovo djelo u četiri sveska, dok je naš primjerak komplet u jednom svesku velikog formata. Rađeno je prema mnogobrojnim fikhskim djelima. Na donjem prerezu listova napisan je naslov ضمانات فضيل افندى .

Početak:

الحمد لله وسلام على عباده الذين اصطفى خصوصا على سيدنا حبيبه محمد المصطفى ...

وبعد فهذه مجموعة متعلقة بالضمانات الواقعة فى العقود والانفس والجراحات

L. 399; 29 × 17. *Ta'līq* lijep, složen, sitan, pisan rukom vještog kaligrafa. U vrhu prve stranice je veoma lijep unvan u bojama u kome je izrađeno sitno poljsko ovijeće (nezaboravak) na zlatnoj podlozi. Nazivi djela, kojima se autor služio, pisani su crvenim mastilom. Stranice su obrubljene sa tri tanke crne i širokom zlatnom linijom. Na rubovima mnogih listova ima komentara, pisanih sitno i lijepo rukom istog prepisivača. Papir bijel (u prvoj polovini) i žućkast (u drugoj polovini), tanak, glat; povez kožni, sa pozlaćenim ornamentima na vanjskoj i unutarnjoj strani korica, popravljen.

Rukopis potječe iz prve polovine XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu nalazi se bilješka na arapskom jeziku, u kojoj se kaže da je ovaj primjerak prepisan iz autografa i da je s njim sravnjen — (هذه النسخة كتبت من نسخة المؤلف وقوبل عليها). Ispod toga je zabilježeno ime posljednjeg privatnog vlasnika i zavještača (Svrzo Mehmed-efendija, sin Mehmed-agin, 11. XI 1931). Na slijedećim listovima nalazi se sadržaj, ispisan lijepo rukom istog prepisivača. Na naslovnoj stranici je ime i lični pečat ranijeg vlasnika (Hadži Mustafa, kadija, 1152/1739). Tu je na rubu i kratka nejasna bilješka na turskom jeziku, u kojoj se kaže da je knjiga nekog Nazif-efendije »uzeta u naruč«? — možda se misli na ovu knjigu koju je vjerovatno navedeni kadija bio uzeo u naruč.

Uvakufio Svrzo Mehmed-efendija.

1442. تنوير الابصار وجامع البحار 1924.

لمحمد بن عبد الله التمرتاشى

Djelo s područja hanefijskog fikha, sažeto i kratko, ali je poznato i vrijedno jer je pisac uspio u njemu obraditi mnoga važna pitanja. Služilo je kao podesan podsjetnik i priručnik kadijama i muftijama. Napisao Muḥammad b. 'Abdullāh b. Aḥmad at-Timurtāšī al-Gazzī al-Ḥanafī, umro oko 1007/1598, kako se to razumije iz jedne bilješke na kraju njegove zbirke fetvi, gdje se navodi da je tu zbirku dovršio 18. ševala 1007/1598. godine. Prema tome, pogrešno je naveden datum njegove smrti (1004/1595) u nekim izvorima (Brockelmann i dr.).

GAL II, 311; S. II, 427

Početak:

الحمد لله الذى احكم احكام الشرع الشريف واعلا مناره ... وبعد فيقول الواثق بمولاه

محمد بن عبد الله لما رأيت الهمم مائلة الى المختصرات

L. 124; 20 × 13. *Ta'līq* sa nešto *nasḫa*, lijep, sitniji, složen, pisan rukom vještog kaligrafa. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Po rubovima listova ima dosta komentara, pisanih veoma sitno i lijepo rukom istog prepisivača. Papir tamnobijel, glat, čvrst; povez kožni, sa utisnutim ornamentima na koricama.

Prepisao Muṣṭafa b. 'Abdulğabbār, u Brusi, u utorak 5. ramazana 1077/1666.

(الحمد لله على التمام ... وقد وقع تنميقه ضحوة الثلثا الخامس من شهر رمضان المنتظم

فى سلك شهور سنة سبع وسبعين والف على يد الفقير الى رحمة الغفار مصطفى بن عبد الجبار

فى بلدة بروسه المحمية)

Na rubu, prema navedenoj bilješci, nalazi se druga kratka bilješka prepisivača, u kojoj kaže da je prepis sravnjen sa svojim originalom i ispravljen, koliko je to bilo moguće, — »ali opet nijedan čovjek nije imun od pogreške i zaborava« — (قوبل وصحح بقدر الوسع والامكان)

Na prvom zaštitnom listu nalaze se imena ranijih vlasnika (Omer b. Ebu Bekr — ? —, 1117/1705; Ibrahim b. Muharem el-Brusevi — iz Bruse —, sin kadijin; Fejzullah b. Muhamed el-Istanbuli — iz Istanbula —, sin muderisov, Hadži Mustafa, kadija; Svrzo Mehmed-efendija, sin Muhamed-agin). Na slijedećih nekoliko lista nalazi se bilješka s područja fikha i razne fetve na arapskom i turskom jeziku, te sadržaj, što je sve pisano rukom prepisivača. Na kraju su također fetve i bilješke s područja fikha.

Uvakufio Svrzo Mehmed-efendija, 1931.

1443. ISTO 2416.

Naslov u rukopisu je: تنوير الابصار

L. 196; 19 × 10,5. *Ta'līq* sitan, lijep. U vrhu prve stranice nalazi se unvan u bojama. Stranice samo prvih pet lista obrubljene su sa tri tanke crne i širokom zlatnom linijom. Po rubovima nekih listova s početka ima komentara. Papir žućkast, glat, čvrst; povez kožni, oštećen, sa lijepim pozlaćenim ornamentima na koricama.

Prepisao Ṣāliḥ b. al-Ḥāğğ Muḥammad es-Sarayi (Sarajlija) sredinom šabana 1101/1689.

(... وقع الفراغ من تحرير هذه النسخة الشريفة فى اواسط شهر شعبان المعظم على يد

العبد الفقير ... صالح بن الحاج محمد السرائى ... لسنة ١١٠١)

Za čudo, rukopis je veoma sličan rukopisu Kantamirije što pokazuje da su se jedan u drugog ugledali, ili su jedan kod drugog učili.

Na prvom zaštitnom listu nalazi se znak Kantamirine biblioteke (petokraka zvijezda), naslov djela, stih na perzijskom jeziku o lažnom pokajanju, te bilješka sa imenom i ličnim pečatom ranijeg vlasnika (Abdullah b. Ahmed Kantamiri-zade). Poslije nekoliko neispisanih lista je sadržaj, napisan rukom prepisivača.

1444. ISTO 3314.

U rukopisu je naslov zabilježen kasnije:

هذا كتاب تنوير الابصار وجامع البحار

L. 153; 22,5 × 16,5. *Nasḫ* krupniji, pisan u razmaknutim redovima. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Po rubovima 34 lista s početka ima dosta komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Papir bijel, deblji, listovi dohvaćeni vlagom, naročito po rubovima pri kraju; povez kožni, oštećen, sa utisnutim ornamentima na koricama.

Prepisao Yūsuf b. al-Ḥāǧǧ Muḥammad b. al-Ḥāǧǧ 'Oṯmān b. al-Ḥāǧǧ Ramaḍān, u nedjelju mjeseca rebiul-evela 1167/1753, kako se to vidi iz bilježaka na početku i na kraju.

(وكان الفراغ من النسخة المباركة فى شهر ربيع الاول فى يوم الاحد سنة سبع وستين
ومائة والف فى وقت الضحى ... حرره يوسف بن الحاج محمد – بن الحاج عثمان بن الحاج
رمضان)

Na početku je ime i lični pečat prepisivača, sadržaj, te jedna bilješka na turskom jeziku o značaju besmele. Na naslovnoj strani je bilješka na arapskom jeziku, u kojoj se kaže da je rukopis uvakufila (za Travničku medresu) Fatima, kći Muhamedova (držimo sestra prepisivača — وقفته فاطمة بنت محمد غفر الله لها).

Iz biblioteke Fejzijje medrese (v. pečat u rukopisu).

1445. منح الغفار لشرح تنوير الابصار 207.

Komentar prethodnom djelu *Tanwīr al-abṣār* od istog autora. Navedeni pisac osnovnog djela napisao je ovaj dosta opširan komentar koji je poznat i cijenjen.

GAL II, 311; S. II, 428.

ḤḪ (I, 501) navodi da je komentar raspoređen na dva velika sveska, a Kairo (I, 467) kaže da je raspoređen na dva i na četiri sveska. Ovaj primjerak je pak komplet u jednom velikom svesku velikog formata. — Djelo je dovršeno u nedjelju mjeseca džumadel-ahira 997/1588.

Početak poslije besmele:

ان اجدر مافتتحت به الكتب والدفاتر واحرى ماتوجت به تصانيف الاوائل والاواخر

حمد الله الذى رفع معالم الدين واعلى مناره ... اما بعد فيقول العبد الغريق فى بحر الخطايا ...

محمد بن عبد الله

L. 769; 30,5 × 17. *Ta'līq*, veoma lijep, složen, pisan rukom vještog kaligrafa. U vrhu prve stranice je prekrasan unvan, u kome je na zlatnoj, ljubičastoj i crnoj podlozi izrađeno sitno poljsko cvijeće (nezaboravak) u bojama. Rečenice u uvodu rastavljene su krupnim zlatnim tačkama. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Stranice su obrubljene sa tri tanke crne i širokom zlatnom linijom. Po marginama mnogih listova ima glosa, pisanih sitno i lijepo, rukom istog prepisivača. To je, zapravo, u cjelosti ispisana glosa *Natāiǧ al-afkār* (v. slijedeći broj). Papir žućkast, glat, deblji; povez kožni, oštećen, ukrašen pozlaćenim ornamentima na vanjskoj i nutarnjoj strani korica, omotan u zeleno platno.

Prepisao Ḥasan b. Ramaḍān al-Ḫaṭīb al-Ayyūbī (imam i hatib Sultan Ejjub džamije u Istanbulu —?), 2. redžepa 1082/1671.

(الحمد لله على التمام ... وقد وقع الفراغ من كتابة منح الغفار لشرح تنوير الابصار لمؤلفه
... فى اليوم الثانى من رجب المرجب سنة اثنى وثمانين والف على يد الفقير ... حسن بن
رمضان الخطيب الايوبى)

Primjerak je veoma lijepo pisan i opremljen.

Na početku se nalazi odulja bilješka na arapskom jeziku, u kojoj se kaže da je ovaj rukopis uvakufio za Šehdi-efendinu biblioteku Hadži Abdulfettah, kadija grada Sarajeva, nastanjen u Sofiji, 1230/1814. Zavještač je namijenio, da se knjigom mogu služiti »svi nastavnici i učenici u gradu Sarajevu, kao i drugi koji je žele čitati«.

(حامدا لله تعالى ... اما بعد فقد وقفت وحبست هذه النسخة الشريفة لمن علم او تعلم
ودرس او تدرس ولمن اراد مطالعتها فى بلدة سراى بوسنه وضعتها فى خزانة كتب عثمان شهدى
خواجكان ديوان همايون الواقعة فى حرم جامع ابو الفتح سلطان محمد خان وشرطت ان لا يخرج
من بيت الكتب مقدار شبر خالصا لله تعالى ... فى سنة ثلاثين ومائتين والف ... وانا الفقير
المحتاج الى رحمة ربه القدير الحاج عبد الفتاح القاضى بمدينة سراى بوسنه ... ساكنا بمدينه
صوفيه)

Ispod bilješke je lični pečat vakifa. Na slijedećih nekoliko lista je sadržaj, ispisan lijepo, rukom prepisivača. Na naslovnoj strani je zabilježen naslov djela, riječ koja služi kao mađija za čuvanje knjiga (باكيكج), kratka pohvalna ocjena ovom djelu, lični pečat nekog ranijeg vlasnika (Mustafa) te ime drugog vlasnika (Abdul-aziz Muminzade, »muderis Ali-pašine nove medrese«).

Iz Šehdi-efendine biblioteke (v. veliki pečat na više mjesta u rukopisu). .

1446. نتائج الافكار على منح الغفار 2131.

Glosa prethodnom komentaru *Minaḥ al-Gaffār*-u. Napisao Naǧmuddīn b. Ḫayruddīn b. Aḥmad b. 'Alī ar-Ramlī al-Ḥanafī, umro oko 1121/1709.

GAL II, 311; AM II, 489.

To je skraćena prerada glose koju je napisao navedenom komentaru piščev otac Ḫayruddīn. Pisac je prvotno dao širu preradu očeve glose pod naslovom: لوائح الانوار على منح الغفار , a onda je tu svoju preradu ponovno preradio u kraćem obimu pod gornjim naslovom, kako se to sve vidi iz uvoda. Glosa je dosta kratka. Osnovni tekst označen je sa riječi قوله , pisanom crveno, a tekst glose označen je sa اقول .

Početak: الحمد لله الذى عم الاصول والفروع بالخير والدين والنوال وفتح لمن
اراده ابواب الهداية والتوفيق والاقبال ... وبعد فيقول افقر العباد ... نجم الدين بن
خير الدين لما كنت فيما مضى من الزمان وانقضى من الاوان جرّدت حاشية شيخنا الوالد

L. 179; 20 × 16. *Nasḫ*, pisan uvježbanom rukom, oštrim perom. Papir tamnobijel, deblji, čvrst; povez polukožni.

Prepisao Ḫalīl b. 'Alī al-Ḥusaynī aṣ-Ṣamādī ar-Ramlī al-Ḥanafī, u subotu 16. safera 1101/1689.

(وهذا آخر ما وجد للمحشى المرحوم مولانا وسيدنا شيخ الاسلام بركة الانام شيخنا ووالدنا الفهامة ... الشيخ خير الدين ... هذا وكان الفراغ من كتابة هذه النسخة المباركة ... يوم السبت بعد العصر سادس عشر شهر صفر الخير سنة واحد ومائة والف من الهجرة النبوية ... على يد العبد الضعيف الحقير النحيف ... خليل بن على الحسين الصمادى الرملى الحنفى)

Na naslovnoj strani je naslov djela, krupno pisana bilješka u kojoj se kaže da je rukopis uvakufio Mustafa-paša, vojni zapovjednik (guverner) Bosne i Klisa, za medresu u kasabi Visoko, 1256/1840.

(وقف السيد مصطفى پاشا ميرلواء بوسنه وكليس فى مدرسة قصبة ويسوقه سنة ١٢٥٦)

Zatim slijedi bilješka, u kojoj se kaže da je pisac poklonio ovaj rad nekom velikom učenjaku, vjerovatno šejhul-islamu.

هدية من مجردها نجم الدين بن المؤلف لحضرت شيخ مشايخ الاسلام حفظه الله تعالى والفضل فى القبول

U vrhu iste stranice je znak Kantamirine biblioteke.

Iz biblioteke Visočke medrese.

1447. الدر المختار فى شرح تنوير الابصار 1613.

Komentar djelu *Tanwīr al-abṣār*. Napisao 'Alā'uddīn Muḥammad b. 'Alī b. Muḥammad b. 'Abdurraḥīm al-Ḥaskefī al-Ḥānafī, umro 1088/1677. Pisac je bio muftija u Siriji i imam džamije Benu Umejje. Komentar je dovršio 1071/1660.

GAL II, 311; Ahlwardt IV, 153.

Početak:

حمدا لك يا من شرحت صدورنا بانواع الهداية سابقا ونوّرت بصائرنا بتنوير الابصار لاحقا ... وبعد فيقول فقير ذى اللطف الخفى محمد علاء الدين بن الشيخ على الامام بجامع بنى أمية

Pisac je bio započeo pisati opširan komentar pod naslovom خزائن الاسرار وبدائع الافكار, koji je zamislio u deset svezaka. Kad je dovršio prvi svezak, promijenio je svoju raniju nakanu i preorijentisao se na pisanje ovog kraćeg komentara pod gornjim naslovom.

L. 559; 21,5 × 16. *Nasḫ* jednostavan, u pisanju ima grešaka. Osnovni tekst pisan je crvenim mastilom. Na prvoj stranici je unvan u bojama. Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i širokom zlatnom, a ostale crvenom linijom. Po rubovima malog broja listova ima nešto glosa. Papir bijel, glat; povez kožni, oštećen, sa pozlaćenim ornamentima na koricama.

Rukopis potječe iz prve polovine XVIII stoljeća.

Na rubu posljednje stranice nalazi se bilješka, u kojoj se kaže da je rukopis sravnjen i ispravljen prema autografu komentatora i prema još jednom drugom primjerku — بلغ مقابلة وتصحيحا على نسخة الشارح بخطه ونسخة اخرى — što je nespojivo sa postojećim greškama u pisanju.

Na početku je ime i lični pečat ranijeg vlasnika (Ibrahim b. Halīl, kadija u Damasku, 1138/1725 — تملكه العبد ... ابراهيم بن خليل النائب بدمشق سنة ١١٣٨), te sadržaj, pisan rukom prepisivača. Na naslovnoj strani je ime i lični pečat drugog vlasnika (Hadži Mustafa, kadija — u Bosni — 1152/1739), te bilješka na turskom jeziku, u kojoj se kaže da je rukopis uvakufila Afifa, kći Ismetova, za mekteb u Ferhad-pašinoj mahali, blizu Ferhad-pašine džamije (vjerovatno u Banjaluci): Bilješka je bez datuma.

1448. ISTO 1710.

U rukopisu je naslov: هذا كتاب الدر المختار شرح تنوير الابصار للدمشقى رحمه الله وهو استاذنا ... الشيخ علاء الدين الدمشقى

Svezak prvi — الجزء الاول . Sadrži tumačenje od početka djela do poglavlja: كتاب البيوع

L. 339; 21 × 16. *Nasḫ* krupniji, pisan širokim perom, uvježbanom rukom. Osnovni tekst pisan je crvenim mastilom. Stranice su obrubljene sa dvije crvene linije. Po rubovima listova s početka (prvih deset lista) nalazi se početak glose تحفة الاخيار , koju je počeo ovdje prepisivati neki učenik pisca te glose. Papir tamnobijel, deblji; povez kožni, očuvan, sa ornamentima na koricama.

Prepisao 'Alī al-Ašhab ... aš-Šāfi'ī, u ponedjeljak 28. šabana 1149/1736.

(هذا آخر الجزء الاول من الدر المختار شرح تنوير الابصار ... وكان الفراغ من كتابته يوم الاثنين المبارك ثامن عشرين شهر شعبان قبيل الظهر سنة ١١٤٩ على يد افقر عباد الله على الاشهب السنبلحى ؟ الشافعى ... يليه الجزء الثانى اوله كتاب البيوع انتهى)

Na početku je sadržaj. Na naslovnoj stranici je gornji naslov djela, te bilješka i lični pečat ranijeg vlasnika koji kaže da je rukopis kupio.

Uvakufio Hromo-zade Salih-efendi (v. pečat u rukopisu).

1449. تحفة الاخيار على الدر المختار 3270.

Glosa prethodnom komentaru *ad-Durr al-muḫtar-u*. Napisao aš-Šayḫ Ibrāhīm b. Muṣṭafa b. Ibrāhīm al-Ḥalabī al-Ḥanafī, umro 1190/1776.

GAL, S. II, 428.

Naslov u rukopisu je:

هذه حاشية تسمى تحفة الاخيار على الدر المختار شرح تنوير الابصار تأليف سيدنا ومولانا
الشيخ ابراهيم الحلبى بلدا الحنفى مذهبا ابن الشيخ مصطفى بن الشيخ ابراهيم فسح الله تعالى فى
مدته ...

Djelo je dovršeno 1150/1737.

Početak poslije besmele:

الحمد لله رب العالمين وصلى الله على سيدنا محمد خير خلقه اجمعين قال مولانا وسيدنا
عمدة المحققين فى زمانه ... الشيخ ابراهيم الحلبى ... اما بعد فهذه تعليقات على الدر المختار ...
قصدت به بيان بعض مواضعه

Završetak je:

وقد وافق ابتداء التسويد اوائل شهر شوال المبارك من شهور سنة ١١٤٨ وانتهاؤه يوم
الاحد المبارك ثانى عشر ربيع الآخر سنة خمسين ومائة والف والحمد لله رب العالمين

L. 637; 23,5 × 17,5. *Nasḫ* starinski, pisan krupnije uvježbanom rukom. Osnovni tekst (tekst komentara) označen je sa riječi pisanom crveno. Papir bijel, deblji; povez poluplatneni, nov.

Prepisao Muḥammad Aḥmad 'Abduhū Aḥmad Selām al-Ḥanafī, u srijedu 6. rebiul-evela 1174/1760.

(وكان الفراغ من نسخ هذه الحاشية المباركة يوم الاربعاء المبارك فى ساعة الثانية والعشر
السادس من شهر ربيع الاول الذى هو من شهور سنة ١١٧٤ على يد فقير ذى اللطف الحق
محمد احمد عبده احمد سلام الحنفى)

Na naslovnoj strani je gornji naslov djela, ime ranijeg vlasnika (Hadži Mustafa, kadija), pečat ove biblioteke i pečat sa imenom prodavca knjiga iz Sarajeva (Muhamed-aga Aganović). Na završetku su prigodni stihovi koje je zabilježio prepisivač.

1450. معين المفتى على جواب المستفتى 4016.

من تأليفات صاحب تنوير الابصار محمد بن عبد الله
الخطيب التمرتاشى الغزى

Djelo s područja islamskih teoloških i pravnih nauka, kao pomagalo ili priručnik za muftije. Raspoređeno je na tri discipline ili ogranka: teologija *(ilmul-kelam)*, uvod u islamsko pravo *(uṣūl al-fiqh)* i pravna pitanja *(furū' al-fiqh)*. Ovo je treći ogranak (*fenn* — الفنّ الثالث فى الفروع الفقهية). Napisao prethodni autor Muḥammad b. 'Abdullāh at-Timurtāšī al-Gazzī, umro oko 1007/1598 (v. br. 1442). Djelo je dovršeno 985/1577.

GAL, S. II, 429; ḤḪ II, 1746.

Početak poslije besmele:

الفن الثالث فى الفروع الفقهية –كتاب الطهارة الوضوء فرض بالنص لكل صلاة
وسجدة وواجب للطواف ومندوب

L. 237; 20,5 × 14,5. *Nasḫ* vokalizovan s početka, pisan uvježbanom rukom. Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i širokom zlatnom, a ostale crvenom linijom. Po marginama nekih listova ima komentara. Papir tamno-bijel, deblji, listovi su dohvaćeni vlagom; povez kožni, znatno oštećen.

Rukopis potječe iz XVII stoljeća.

Na početku se nalaze imena ranijih vlasnika (Hamza Hulūsī; Sejjid Muhamed Ma'sum Lālīzāde, muderis; Sejjid Abdulbāki b. Šejh Muhamed Lālīzāde; Mūsāzāde Muhamed Seid, bivši kadija u Zvorniku), te sadržaj. Na kraju su bilješke na arapskom i turskom jeziku s područja fikha i recepti na turskom jeziku za neke lijekove.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1451. المسلك المتقسط فى المنسك المتوسط 3660.
فى شرح لباب المناسك

Komentar djelu *Lubāb al-manāsik* o obredima hadža. Osnovno djelo (Lubab ili Lubb al-manāsik) napisao je Raḥmatullāh b. qāḍī

'Abdullāh as-Sindī (umro u Mekki 978/1570, ili 993/1585), a ovaj komentar napisao je 'Alī b. Sulṭān Muḥammad al-Qārī al-Herewī, umro 1014/1605.

GAL, S. II, 524; AM I, 366; Ḍail II, 400; Flugel III, 120.

Komentar je dovršen 1009/1600, kako je to zabilježeno na završetku.

Početak osnovnog djela je: الحمد لله اكمل الحمد على ما هدانا للاسلام

Početak komentara:

الحمد لله الذى اوضح المحجة باوضح الحجة واوجب اركان الاسلام من الصلوة والزكاة والصوم والحجة

L. 290; 21 × 16. *Ta'līq* krupniji, pisan širokim perom, uvježbanom rukom. Osnovni tekst i komentar označeni su kraticama م - ش, pisanim crvenim mastilom. Po rubovima samo nekih listova ima komentara, pisanih kasnije drugim rukopisom. Papir tamnobijel, lomljiv; povez kožni, oštećen, sa otiskom ornamenata na koricama.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na kraju je bilješka prepisivača, u kojoj kaže da je ovaj rukopis prepisan iz primjerka koji je u cijelosti sravnjen sa autografom.

(كتبت هذه النسخة من النسخة التى قوبلت من نسخة المصنف من اولها الى آخرها)

Na naslovnoj stranici je bilješka sa imenom ranijeg vlasnika (Osman b. Hasan-efendi Efica-zade koji kaže da je rukopis dobio na poklon od svog zeta munla Mustafe Žogla-zade).

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1452. (كتاب فى العبادات) 890.

مخروم فى اوله – لمجهول

Djelo o glavnim vjerskim dužnostima: namazu, zekatu i postu, od nepoznatog pisca, — nepotpuno s početka. To je jedna vrsta *ilmu'l-hala*. Dovršeno je 1024/1615, kako se to može razumjeti iz bilješke na završetku.

Početak na prvoj stranici koja se ovdje nalazi, glasi:

... ولا يتضيق فى البول ولا يقعد كثيرا يجتهد فى الاستفراغ

Prvo poglavlje, koje se ovdje nalazi, počinje:

فصل فى الاستنجاء فى الصحراء واذا اراد الاستنجاء فى الصحراء ينبغى ان يقعد فى موضع مستور او يكون بعيدا عن ابصار الناس

Posljednje poglavlje počinje: باب العمل بالعلم

وروى عن رسول الله ﷺ انه قال العلماء أمناء الله تعالى على عباده ما لم يخالطوا السلطان

Završetak je: ولم يدخلوا فى الدنيا

نسأل الله تعالى ان يوفقنا على العمل بالعلم ويجعلنا من العاملين المخلصين ... ونسأله ان يختم لنا بالخير والسعادة والشهادة بفضله ... والله اعلم واحكم والحمد لله رب العالمين تمت بعون الله وحسن توفيقه تاريخ سنة الف واربع وعشرون (!)

L. 103; 20 × 13. *Nasḫ* krupniji, pisan uvježbanom rukom, u razmaknutim redovima. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Papir bijel i tamnobijel; povez kožni, oštećen.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na nutarnjoj strani prve korice su nevažne bilješke. Na kraju su zapisi (hamajlije) i dove za razne bolesti, živčane i tjelesne, te recepti za neke lijekove. Na nutarnjoj strani druge korice je bilješka s područja arapske sintakse i jedan hadis slabe vjerodostojnosti.

Iz biblioteke Fejzijje medrese.

1453. ملجأ القضاة عند تعارض البينات 2501.

Djelo o postupku sudaca (sudski postupnik) u slučajevima kontradiktornih dokaza (svjedočenja). Napisao Abū Muḥammad Gānim b. Muḥammad al-Bagdādī al-Ḥanafī, umro oko 1030/1621. Djelo je namijenjeno prvenstveno nekim piščevim prijateljima kadijama, a spominje se i pod nazivom ترجيح البينات ili تعارض البينات (v. br. $923,^3$ i $1332,^3$).

L. 55; 18 × 10. *Ta'līq* sitniji, složen, pisan vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Po marginama mnogih listova ima komentara, pisanih rukom prepisivača. Papir tamnobijel, deblji; povez kožni.

Prepis je dovršen početkom ševala 1032/1622.

(قد تم هذه الرسالة فى اوائل شوال المكرم من شهور سنة اثنتين وثلثين والف)

Na prvom zaštitnom listu je sadržaj. Na završetku je bilješka s područja fikha, pisana rukom prepisivača.

1454. Zbirka (مجموع), 6 4521.

L. 98; 22 × 14,5. *Nasḫ* i *ta'līq*, pisani rukom vještog kaligrafa. Po širokim marginama s početka ima sitno pisanih komentara. Papir tamnobijel, deblji, čvrst, listovi su po uzdužnom rubu dohvaćeni vlagom; povez polukožni.

1. L. 3—45. ISTO

U rukopisu je kasnije napisan naslov: ملجأ القضاة عند تعارض البينات . Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom.

2. L. 46—48. رسالة فى الدّعوى لابن نجيم

Kratka rasprava o tužbi i sudskom parničenju, za praktične potrebe sudova, što ju je napisao Zayn Ibn Nuğaym, umro 970/1563 (v. Resā'il Zeyniyye br. 1398).

Početak poslije besmele:

الحمد لله وكفى وسلام على عباده الذين اصطفى وبعد فهذه رسالة فى الدعوى

3. L. 49—92. اجوبة قارىء الهداية على سؤالات سئلها

Odgovori Qāri' al-Hidaye na razna fikhska pitanja koja su mu upućena (v. br. 1260,[4]).

4. L. 92^{b}—94.(منظومة فى المسائل التى يكون السكوت فيها رضا)

Kratak spjev u osamnaest dvostiha o šerijatsko-pravnim pitanjima, u kojima se šutnja stranke smatra pristankom. Sastavio Abu'ṭ-Ṭanā' 'Abdulbarr b. Muḥammad Ibn Šiḥna al-Ḥanafī, umro 921/1515.

Spjev nam prenosi autorov učenik Nūruddīn aṭ-Ṭarablusi, kako to kaže neki učenik ovog. Gornji naslov dat je prema sadržaju.

Početak poslije besmele:

قال شيخنا واستاذنا الشيخ الامام نور الدين الطربلسى الحنفى .. قد نظم شيخى واستاذى شيخ مشايخ الاسلام ابو الثنا عبد البر بن شحنه الحنفى المسائل التى يكون السكوت فيها رضا فقال :

وحكم الرضا اعطوا سكوتا وقرروا   له صوراً مجموعها ما سأذكر

Poslije stihova je kratko tumačenje istih u prozi, što je — držimo — dao navedeni autorov učenik Nūruddīn.

Početak tumačenja je:

حلّ اشارات ذلك قد اشتمل نظمه نفعنا الله بعلومه على ثلاثين مسئلة اولها سكوت البكر

5. L. 95—96. رسالة لابن نجيم

او

مقدمة لطيفة مشتملة على ذكر الافعال

التى تفعل فى الصلاة اجمالا على المذاهب الاربعة

Kratka rasprava o nekim pitanjima namaza u četiri glavna mezheba. Napisao Ibn Nuğaym (v. br. 1260,[3]).

GAL II, 311,[6]; Ahlwardt III, 307.

Početak poslije besmele:

الحمد لله رب العالمين ... وبعد فهذه مقدمة لطيفة مشتملة على ذكر الافعال التى تفعل فى الصلاة على وجه اللزوم اجمالا على المذاهب الاربعة

6. L. 97—98. رسالة فى تفصيل ما قيل فى ابوى الرسول عليه السلام

Kratka rasprava o vrlinama i vjeri roditelja Božijeg poslanika Muhameda od Ibn Kemal-paše (v. I, 246).

Prepis cijele zbirke dovršen je 1043/1633, — kako se to može zaključiti iz bilješke na kraju pod t. 2.

(تمت كتابتها فى يوم الاربعاء المبارك عاشر شهر شعبان المكرم من شهور سنة ١٠٤٣)

Na početku su naslovi djela u ovoj zbirci, te imena dvojice ranijih vlasnika (Ḥasan el- . . ., Mustafa b. Musa el-Husejni).

Tu je i kratka rasprava iz stare filozofije o postojanju, pored Boga, jednog općeg principa, općeg uma (رسالة فى الجوهر المجرد او عقل الكل) , — što ju je napisao Naṣīruddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Ḥasan aṭ-Ṭūsī, umro 672/1274 — (v. I, 471 i 561), te bilješke iz fikha (poglavlje o svjedočenju pred sudom).

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1455. ISTO kao br. 1453. 1814.

Naslov u rukopisu je:

رسالة يقال لها تعارض البينات ومرجع القضاة لشيخ الاسلام غانم مفتى بغداد

L. 72; 20 × 14. *Nasḫ* krupniji. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Papir tamnobijel, čvrst; povez kožni, sa utisnutim ornamentima na sredini korica.

Prepis je dovršen 22. ramazana 1074/1663.
(قد وقع الفراغ من تحرير هذه الرسالة الشريفة فى اليوم الثانى والعشرين من شهر رمضان المبارك لسنة اربع وسبعين والف)

Na naslovnoj strani je sadržaj, ime i lični pečat ranijeg vlasnika (Salih Izzeti koji kaže da je rukopis kupio), te vakufski pečati. Na gornjem rubu mnogih listova nalaze se izreke na arapskom i turskom jeziku koje služe za gatanje. Na kraju se nalaze formulari za službena pisma, dove, nijjeti (forma odluke) za dnevne namaze, formulari za neka sudska rješenja i za zadužbinske povelje *(vakufname)*.

Uvakufio Hromo-zade Salih-efendi (v. pečat u rukopisu).

1456. Zbirka (مجموع) , 2 **1963.**

L. 39; 20,5 × 14. *Ta‘līq* sitan, pisan uvježbanom rukom. Papir bijel, glat, čvrst, listovi su dohvaćeni vlagom tako da je pismo mjestimice oštećeno; povez polukožni, oštećen.

1. L. 1—33. ISTO

Naslov u rukopisu, zabilježen kasnije, glasi: ملجأ القضاة رسالة فى تعارض البينات. Naslovi mnogih poglavlja su izostavljeni.

2. L. 33—39. ترجيح البينات

Rasprava o usvajanju jačih dokaza pri suđenju. Napisao Muḥammad b. Muṣṭafa al-Wānī al-Wanqolī, umro 1000/1591.
AM II, 260; ḤḪ I, 398.

Početak:
الحمد لله الذى اظهر لوحدانيته قواطع الحجج والبينات بحيث لا يجرى بينها التعارض

Prepisao oba djela Muṣṭafa al-Uskūbī (iz Skoplja), u mjesecu ševvalu 1085/1674, kako se to vidi u bilješci na kraju pod t. 1.
(قد وقع الفراغ من كتابته ... على يد العبد الفقير مصطفى الاسكوبى ... فى شهر شوال بعد عيد الفطر لسنة خمس وثمانين والف)

Na nutarnjoj strani prve korice nalaze se neke nerazumljive riječi koje se pišu u zapise. Na naslovnoj strani su imena ranijih vlasnika (Muhamed el-Edirnevi — iz Edrene, kadija u Hezar-gradu, — Razgrad, — Bugarska; jedno namjerno brisano ime, u kome se teško može pročitati: Ahmed b. . . ., kadija — ? — u gradu Vidinu, 1125/1713; Muhamed b. Sulejman, nastanjen u Vidinu; Muhamed-efendi, kadija u Vidinu; Omer Zuhdi b. Ali). Na kraju su bilješke s područja fikha i pečat sa imenom preprodavca knjiga iz Sarajeva (Muhamed Aganagić).

1457. Zbirka (مجموع) , 12 **2649.**

L. 215; 20 × 13. *Ta‘līq* i *nasḫ*, pisani vještom rukom, različitih prepisivača. Papir tamnobijel, deblji, listovi prosuti; povez kožni, oštećen, rastavljen od listova.

1. L. 1—31. ISTO kao br. 1453.

Naslov u rukopisu je: الرسالة المسماة ملجأ القضاة . Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Po rubu samo drugog lista ima komentara.

2. L. 32. قصيدة فى ذم الدخان

Spjev na arapskom jeziku, u kome se osuđuje pušenje duhana, od nepoznatog sastavljača. Spjev ima 15 stihova.

Početak:

يا شارب الدخان ماذا تقصد
بسطا به ام فيه نفعا توجد

Završetak je:

لم يشربوه ولا امروا به الا عليهم الجاهلون قد اعتدوا
ولو كان فيه نفعا اخبرنا به موسى وعيسى والنبى محمد
والمالك والشافعى والحنبلى وابو حنيفة الذين بهم يقتدو

Na kraju spjeva neko je kasnije masnom olovkom zabilježio Šejh Sirrijin stih na turskom jeziku, u kome on teškim riječima odbacuje prigovor pušenju duhana:

(دخان ذم ايدن نادان احمق
ندن حرام اولور بر قورى يابراق)

Listovi 33—36 sadrže lirske i poučne stihove na turskom jeziku, bilješke s područja fikha i hadisa, recepte na turskom jeziku za neke lijekove, te dove.

3. L. 37. رسالة فى تفسير لفظة چلبى

لحسن كافى افندى الاقحصارى

Kratka rasprava o tumačenju riječi »čelebi«. Napisao Ḥasan Kāfī-efendi al-Aqḥisārī, v. br. 1404,².

Na listovima 37—42 nalaze se razne bilješke s područja tefsira, fikha i arapskog jezika, te poučni stihovi.

4. L. 43. شيخ الاسلام ومفتى الانام خواجه چلبى

افندينك قزلباش حقنده كى فتواليدر

Fetva na turskom jeziku od vrhovnog vjerskog poglavice islama, Hodže Čelebi-efendije (Ebus-Su'ūda), umro 982/1574), o borbi protiv šiijske sekte Qizilbaš.

Početak je:

بو مسئله بياننده ائمهٔ حنفيه دن جواب نو جهله دركه قزلباش طائفة سنك شرعا قتالى

حلال اولوب

5. L. 44—49. صورة خط همايون سعادت مقرون

Carska naredba (Hatti humājūn), na turskom jeziku, kojom se traži da se muftije i učenjaci šerijata (ulema) izjasne o tom da li je zakonit ili nije hudžet egipatskog namjesnika Kurt-paše o oštećenju državne blagajne za 520.000 dukata, koje djelo je počinio prethodni namjesnik Hafiz Ahmed-paša. Hudžet je izdat po jednoj komisiji sastavljenoj na zahtjev Kurt-paše koja je osudila Hafiz Ahmed-pašu da je svojim propustom prouzrokovao gornje oštećenje. Šejhul-islam i istaknuta ulema, na koju se pozvao Hafiz Ahmed-paša, izjasnili su se da je taj hudžet sa stanovišta šerijata neispravan i neosnovan.

Početak je:

مفتى افندى وسائر علما بوحجتى كورسونلر مشروعميدر دكل ايسه موجبى ندر يازسونلر

سبب تحرير كتاب اولدركه

ولايت مصرك ايكى سنه بيت الماله واصل اولاجق ارسالية ضايع اولوب كلمشدر

Na listovima 50—62 nalazi se naredba iz 1098/1686, da se pronađu i predvedu u svoju vojnu jedinicu (*ordu*) neki vojni bjegunci koji su prebjegli u Bosnu iz jedne neregularne jedinice; potom mnoge bilješke s područja fikha, među kojima (v. l. 58) tabela taksi, sudskih (*naibiye*) i pisarskih (*katiblere kalemiye*), koje su se uzimale u novcu; recepti za neke lijekove (kao na listu 51: صفت حب لقمان بودر, poučni stihovi na arapskom jeziku, uputstvo kako se gata radi ostvarenja neke želje. Tu je i odulje pismo na arapskom jeziku, upućeno od učenog Hadži Husejn-efendije Sarajlije Muzaferije, koji je bio u izbjeglištvu, učenjaku Medine Džemaluddinu, 1111/1699 (godina Karlovačkog mira). U pismu se pošiljalac, među ostalim, ispričava što je zakasnio sa odgovorom, — »jer smo napadnuti godine 9. i 10 (držimo da je to 1109. i 1110/1697—8) od strane nevjernika, zvanih *Benu'l-asfer*« (tj. od Austrijanaca, koje je predvodio Princ Eugen Savojski, a koje, zbog njihova neprijateljstva i rušilačkog djelovanja, naziva *Benul-asfer* — »ljudi bijele odnosno blijedo-bijele boje«, — kako su Arapi u početku islama nazivali Bizantince koji su bili neprijatelji islama. Poslije se taj naziv upotrebljavao za sve nevjernike — neprijatelje islama i muslimana koji su bili bijele kože, — pa tako i za pojedine evropske narode). Opisujući djelovanje napadača u pismu se kaže da su »kao skakavci širili po zemlji nered, — rušili su gradove, palili naše kuće i naselja, pobili starije osobe, a u ropstvo odveli mlađe«. Zatim kaže, da je on izbjegao s nekima nekud »na jug« iz Sarajeva i opisuje svoje teške rane na srcu zbog svega, što se dogodilo. Po zaključenju mira sa neprijateljem povratili su se u porušeno i spaljeno Sarajevo i počeli ga obnavljati. U prvi mah, kako kaže, obnovili su i papravili oko dvije hiljade kuća, četrdeset i četiri džamije i mesdžida i oko hiljadu(!?) dućana i prodavnica. Poslije toga nalazi se odobrenje kršćanima kasabe Erik Varoš (Irig u Sremu), da postave sebi novog svećenika, nakon što im je prethodni umro.

Na listovima 63—66 nalaze se dva pisma na turskom jeziku od dvojice islamskih učenjaka koji zastupaju suprotna stanovišta u pitanju vakufljenja novca. Prvo pismo, u kome se zastupa mišljenje da je zabranjeno po šerijatu vakufiti novac, napisao je Šejh Bali-efendi Sofiyevi (protiv muftije Čuvizade), umro 960/1552, a drugo pismo, u kome se iznose mišljenja i tumačenja uleme da je vakufljenje novca dozvoljeno, ako se čini u granicama šerijatskih propisa, — napisao je Muhyiddin-efendi Fenari, umro 954/1547. To pismo poslato je sultanu Sulejmanu.

صوفيه وى الشيخ بالى افندى جوى زاده وقف نقودى منع ايتمك استدكده كوندردوكى

مكتوبلر

وفنارى محيى الدين افندينك وقف نقودك جوازنه بولدغى اقوال معتبره دركه سلطان

سليمان خان حضرتلرينه ارسال ايلمشدر

Na listu 67^{a} nalaze se kratke priče na perzijskom jeziku, iz nekog djela zvanog نسیم الربیع .

6. L. 67^{b}—70^{a}. قصیدهٔ معراجیة بالتركیة

لعلاء الدین علی ثابت افندی الاوزیچه وی

Spjev na turskom jeziku o Miradžu *(mi'rāğ)*, što ga je sastavio 'Alā'uddīn 'Alī Ṯābit al-Užičawī (iz Užica), umro 3. šabana 1124/ 6. IX 1712. To je naš čovjek (Bošnjak), koji je bio dobar pjesnik na turskom jeziku, a obavljao je dužnost kadije, muftije i muderisa u raznim mjestima. Ova mu kasida predstavlja veliki pjesnički domet.

OM II, 118—19; Flügel I, 679.

Početak:

خوشا فرخنده اختر لیلهٔ ممتاز ومستثنا
که عنوان برات قدریدر سر سورهٔ اسرا

(Ovu kasidu obradio je i preveo na naš jezik Mehmed Handžić, — v. Miradžija Sabita Užičanina, Državna štamparija Sarajevo, 1940, — a cjelokupni život i rad ovog pjesnika obradio je Safet-beg Bašagić, »Bošnjaci«, 333. O njemu je pisao i Alija Bejtić, — Pjesnik Sabit Alauddin Užičanin kao Sarajevski kadija i bosanski Mulla, — Anali Gazi Husrevbegove biblioteke, knjiga II—III, Sarajevo 1974, — str. 3—20).

Na stranicama 70^{b} i 71^{a} su pisma na turskom jeziku.

7. L. 71^{b}—73^{a}. تحریرات خلیل افندی البسنوی

Tumačenje i analiza pojedinih pitanja i tekstova sa područja akaida, fikha i tesavvufa. Tumačenja i analize dao je Ḫalīl-efendī el-Bosnevi (Bošnjak), čija nam je biografija nepoznata. Znamo samo, da je bio učen čovjek i muderis, kod kojeg je učio i gore navedeni Sabit Užičanin. Prema tome, pisac ovih analiza *(tahrīrāt)* živio je i radio u XVII stoljeću.

Početak o nekim pitanjima iz akaida glasi:

قال جلال الدوانی فی شرح رسالة الموسومة بالزوراء : حتی ان المتكلمین قالوا ان العلم قدیم والتعلق حادث ولا یخفی ان هذا یفضی الی نفی علمه تعالی بالحوادث فی الازل انتهی اقول لا یلزم من قولهم هذا نفی علمه بالحوادث فی الازل مطلقا كما كان مقصود المتكلمین اثبات الصانع تعالی وصفاته وافعاله

Početak o pitanjima iz fikha glasi:

ویسبح ثلثا وهو ادناه ای وادنی التسبیح المسنون من الثلث والخمیس .. – اعترض صدر الشریعة رح فی مسائل شتی من باب العلم

S područja tesavvufa dao je kratku odbranu nekih riječi i izražavanja Muhjiddin Ibn Arebije:

الحمد لله الذی وهب من فضله الاختیار للعباد وخلق كل واحد علی وفق ما اختار واراد وجمعهم فی الخلق للعبادة وفرقهم فی الشقاوة والسعادة ... وبعد یقول الفقیر الحاج خلیل البسنوی لا زال دائما علی الصراط السوی لما استشكل بعض من أهل الحق المراد من كلام العارف المدقق المرشد الكامل المغربی الشیخ محی الدین العربی ... وعرض استشكاله علی هذا الفقیر سلكت فیه مسلك الشرع الشریف ... فقلت قال الشیخ رحمه الله : من حج لله لا بالله كان كمن سعی لظلمته بضوء نبراس فی یوم غیم شدید الحر ... اقول مستعینا بالله تعالی الله اعلم ورسوله لا یبعد أن یكون مراد الشیخ

Na kraju svakog tumačenja obično je potpisano:

للاستاذ (او الفاضل) المدقق خلیل افندی البسنوی سلّمه الله تعالی

Na listovima 73^{b}—74^{a} nalazi se pismo na arapskom jeziku koje opet šalje Hadži Husejn-efendija Muzaferija iz Sarajeva svome prijatelju u Medini šejh Džemaluddinu. Ovo je drugo pismo, dosta kasnije od onog gore navedenog, datirano 1123/1711.

(مكتوب عرفی مرغوب ارسل الی الشیخ جمال الدین المدنی فی سنة ١١٢٣ من الفقیر الحاج حسین مظفری البسنوی السرائی)

Pismo je poslato po hadžijama iz Bosne, a sadržaj mu je prijateljsko dopisivanje, bez nekih značajnijih vijesti. Na kraju pisma je napomena, u kojoj kaže da su u toj godini zbog otvorenog neprijateljstva Rusa otišli na Rusiju iz Bosne mnoge paše, vojska, zaimi i age. Ispod toga pisma nalazi se tekst pisma, koje je kako se iz sadržaja razumije poslato od dotičnog alima iz Medine Hadži Husejnu Muzaferiji.

Na listovima 74^{b}—76 su pisma na turskom jeziku upućena nekim ličnostima, i datum rođenja nečije kćeri Hamide.

Na listovima 77—79 je odulji spjev na turskom jeziku u kome se hvale mnogostrane koristi jednog lijeka, poznatog pod nazivom *habbi lokmani* (Lokmanove pilule), i recept za taj lijek. Početak spjeva je:

حكمت لقمانك اصلين بلمك استرسك بودر

جمله امراض دردندن تلمسك استرسك بودر

Listovi 80—84 su neispisani.

Na listu 85 je bilješka (iz djela ملخص الفوائد) o koristima početnih slova nekih sura Kur'ana. To su tzv. »hurufi nuraniye« (svijetla slova), koja, navodno, kada se napišu na određeni način u zapis *(vefk)* i kad se taj zapis na određeni način upotrijebi, dobivaju se, na tajanstven način, velike koristi.

(حروف نورانية من منافعها من كتبها ... وحروف النور المشار اليها قوله تعالى الر — كهيعص طس — حم — ق — ن — اربعة عشر حرفا)

Listovi 86—89 sadrže recepte i uputstva na turskom jeziku o lijekovima i liječenju. U jednom uputstvu govori se o upotrebi korjena jedne biljke, za koju se kaže da se »bosanskim jezikom« naziva češljugovina — (بوسنه لسان ايله چشلوغوينه ديرلر), — što je zabilježeno u XVII ili početkom XVIII stoljeća.

Na listovima 90—112 nalaze se uglavnom pisma na turskom jeziku, većinom upućena službenim licima, molbe, mudre izreke, dove, te razne bilješke s područja hadisa, fikha i arapskog jezika. Tu je (na listu 90) i kraće pismo, koje upućuje Mustafa-efendi Gaibi velikom veziru Sulejman-paši —

مرحوم ومغفور له غيبى مصطفى افندى حضرتلرى صدر عالى اولان سليمان پاشا يه ارسال ايلدكلرى مكتوب شريف صورتيدر .

Pismo je datirano 1097/1685, a Gaibija je umro poslije 1100/1688.

Početak pisma je: عزتلى اوغلم سليمان بيك بزدن دعا رجا ايلمش سز

8. L. 113. ترجمة عوامل الجرجانى بالتركية — منظوم

Prevod na turskom jeziku u stihovima arapske sintakse *'Awāmil*. Osnovno djelo napisao je 'Abdulqāhir al-Ǧurǧanī, umro 471/1078, a ovaj turski prevod u stihovima je od nepoznatog sastavljača.

Početak:

عامل حق اولنه لازم در رحمة خدا
بهم ورود مصطفى وآل اصحاب صفا

بعد زان مدح ثنا كاملين وكام كار
قامع كفر وضلال وواضع شرع خدا
شيخ عبد القاهر جرجانى نحو ايچره تمام
بوزدر عامل ديو اتدى بيان اول مقتدا

Na listu 114 su stihovi na turskom jeziku i bilješke s područja fikha.

9. L. 115. قصيدة بالتركية فى مدح سراى بوسنه لمجهول

Spjev na turskom jeziku u pohvalu Sarajeva, od nepoznatog pjesnika (v. Mehmed Handžić, Sarajevo u turskoj pjesmi, Sarajevo 1945, str. 36).

Početak:

بارك الله صاحب اهل وفاسن اى سراى
جامع جمعيت لطف وعطاسن اى سراى

U pjesmi se hvali i sarajevska porodica Muzaferija.

Na listu 116 nalaze se bilješke o koristima od učenja nekih dova i nekih sura, te stihovi na turskom jeziku, među kojima su neki od našeg pjesnika Nerkesije (Muhamed b. Ahmed, umro 1044/1635 — (لمرحوم نركس چلبى — غزل نركسى).

10. L. 120.

(قصيدة بالتركية فى الشكوى من الزمان واهله — لفوزى)

Kasida na turskom jeziku, od nekog Fevzije, u kojoj se on tuži na svoje vrijeme i savremenike. Ko je taj Fevzi, nije nam poznato. Držimo svakako, da je neki od naših pjesnika, vjerovatno Mehmed-efendi Fevzi, Sarajlija, koji je bio plemenite ćudi i pobožan, a koji je služio u dvorskoj kancelariji i kao sekretar nekih vezira u Carigradu, umro 1084/1673 (v. Bašagić, Bošnjaci, 297—8), — ili je to Fevzi, Blagajac, iz Mostara, pjesnik poznatog Bulbulistana, umro oko 1160/1747 (v. Bašagić, isto, 354). Istina, ima još pisaca i pjesnika pod tim imenom od naših ljudi i Turaka (v. SO IV, 28), pa bi moglo biti da je neko od njih spjevao ovu kasidu. U samom rukopisu nemamo nikakvih podataka o ovom pjesniku, izuzev što se njegovo ime spominje u prvom i posljednjem stihu kaside. Nije nam sa sigurnošću izvjesno ni to da li se ovdje nalazi pravi početak kaside, ili je ona, vjerovatno, nepotpuna s početka, — jer nema originalnog naslova.

Početak je ovdje:

رند سرابا وبرهن اوله كور اى فوزى
نه روادر بوقدر بار تجمل برسر (لعله : تحمل)
احمق اولدركه اوله مشغله سى عقليات
قيل وقال اوّلى وآخرى يوقدن نه چقر
فلسفياتله كر بو علماء وقت اولسك
رغبت ايتمزينه بركمسه سكا ذره قدر

Završetak je:

غم يمه فوزى كه الله كريم الشاندر
حلفاى (لعله : علماى) سلف الليلة حبلى ديرلر

Kasida ima 24 dvostiha.

Na listovima 121—162 nalaze se pisma na turskom i arapskom jeziku, stihovi većinom na turskom jeziku, dove, recepti za lijekove, fetve, među kojima su neke od muftije iz Požege, te bilješke s područja fikha, arapskog jezika, hadisa i tefsira.

11. L. 163—166. ترجمهٔ حديث اربعين

Prevod četrdeset hadisa, na turskom jeziku, u stihovima, od nepoznatog prevodioca. U početku se nalazi odulji uvod, također u stihovima, u kome nepoznati sastavljač objašnjava razloge koji su ga naveli da obradi ovu zbirku hadisa na ovaj način. Mnogi hadisi su slabe vjerodostojnosti, ili su patvoreni, uzeti iz arapske narodne mudrosti. Prevodilac je, čini se, bio pobožan, ali nije bio dovoljno verziran u nauci hadisa.

Početak uvoda:

بعد حمد خدا صلوة نبى دكله نولدى بونظمك سببى
معتكف اولدو ميدى بررمضان الذى فيه انزل القرآن

Početak prevoda je:

قيل يا رسول الله للجنة ثمن قال نعم لا اله الا الله
ديدبلر وارمى · جنتك ثمنى قيل بيان يا رسول الله
ديدى اول طوطئ فصيح زبان ثمن لا اله الا الله

Završetak الشعر هو كلام فحسنه حسن وقبيحه قبيح

ناظم نظم اولان بليغ وفصيح كورن بيوردى بوحديث صحيح
شعر مدح وثنا اولورسه مليح هجو وذم ايلسك خبيث وقبيح
تم حديث اربعين بعون الله الملك المعين

Po rubovima i na kraju se nalaze razne izreke, navedene kao hadisi. Tekst hadisa u ovom prevodu ispisan je crvenim mastilom.

Na listovima 167—185 su razna pisma, privatna i službena, dove, zapisi i recepti.

12. L. 186—188. پند نامهٔ واحدى

Kratka zbirka mudrih riječi, pouka i savjeta, na turskom jeziku, što ju je sabrao neki *Wāḥidī*, čija nam je biografija nepoznata. Sama zbirka ne spominje se u bibliografskim izvorima koji su nam pristupačni. Gornji naslov je prema rukopisu, gdje je pogrešno zabilježeno, da je to rad o vjerovanju (tevhidu — در توحيد).

Početak poslije besmele:

حمد بى حد بير وباره كم برفرمان برله اوسكز بيك جهانى پيداقلدى وثناى بى عد اول كرم كاره كم ... وبعد اشبو افقر فقرا واضعف ضعفا اعنى واحدى بى ريا بعض كلمات مرسلين وسلاطيندن ونصائح علمادن وحكمادن وتجارب فضلادن وعقلادن جمع ايدوب —

Na listovima 189—215 su fetve, pisma, potvrde, mudre izreke, stihovi, recepti za razne lijekove, te razne kraće bilješke s područja fikha, arapskog jezika, hadisa i istorije.

Rukopis potječe iz XVII ili XVIII stoljeća.

1458. ISTO kao br. 1453. **3666.**

U rukopisu je naslov:

رسالهٔ غانم البغدادى — غانم بغدادى رساله سى

Primjerak je nepotpun s početka.

L. 38; 20 × 13. *Ta'līq*, pisan oštrim perom, vještom rukom. Listovi su znatno dohvaćeni vlagom, tako da je pismo oštećeno. Papir bijel, oštećen vlagom; povez polukožni, znatno oštećen.

Prepisao Ibrāhīm b. Muḥarram b. Korkut, u ponedjeljak 12. rebiul-evela 1103/1691. Na završetku prepisivač kaže da je bio kadija u Temišvaru i da je svrgnut s toga položaja spletkom i nepravedno.

(تمت الرسالة بعون الله تعالى فى وقت العصر من يوم الاثنين وهو اليوم الثانى عشر من
ربيع الاول لسنة ثلث ومائة والف بقلم الفقير الى الرب القدير ابراهيم بن محرم بن قورقود
المنفصل عن قضاء طمشوار مغدورا ومظلوما)

Sudeći po ispravnosti prepisa i po sastavu bilješke na kraju, prepisivač je bio učen čovjek.

Na prvom zaštitnom listu zabilježena je cijena knjige (30 para, — 45) i ime ranijeg vlasnika (eš-Šejh Muhamed, sin Šejh Omera, muftija u gradu Banja Luka, kupio od knjižara Ahmed-baše Edirnevije).

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1459. ISTO **2895.**

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: هذا ملجأ القضاة

L. 50; 18 × 10,5. *Ta'līq*, pisan uvježbanom rukom. Po rubovima listova s početka ima malo komentara. Papir bijel, čvrst; povez polukožni.

Prepisao neki Ḥasan, mjeseca redžepa 1164/1750.

(الحمد لله على التمام ... كتبه الفقير حسن فى شهر رجب الفرد لسنة ١١٦٤ —)

Na naslovnoj strani su lični pečati ranijih vlasnika (Sejjid Muhamed, Izzet Salih, Abdullah b. Salih, 1260/1844).

Iz biblioteke Fejzijje medrese (v. pečat na naslovnoj strani).

1460. Zbirka (مجموع), 2 **3677.**

L. 206; 19 × 11. *Nasḫ* sa nešto *ta'līqa*, sitniji, pisan prilično uvježbanom rukom. Papir tamnobijel, deblji, čvrst; povez kožni, omotan u zeleno platno.

1. L. 1—50. ISTO

U rukopisu je zabilježen naslov: ملجأ القضاة

Istaknute riječi podvučene su mjestimice crvenom crticom.

2. L. 51—206. الفتاوى الزينية

أو

فتاوى ابن نجيم المصرى

Zbirka fetvi, što ju je napisao Zayn (Zaynuddīn), Zayn al-'Ābidīn b. Ibrāhīm b. Muḥammad Ibn Nuǧaym al-Miṣrī al-Ḥanafī, umro 970/1563. Sredio po uzoru fikhskih djela autorov učenik Muḥammad b. 'Abdullāh b. Aḥmad al-Ḫaṭīb.

GAL II, 310; ḤḪ II, 1223.

Početak:

حمدا لمن ابرز العالم على احسن ترتيب ونظام ... وبعد فيقول العبد الضعيف الواثق
بالملك المجيب محمد بن عبد الله بن احمد الخطيب لما كان كتاب الفتاوى المنسوبة الى استاذنا
شيخ الاسلام ... مولانا زين ابن نجيم المصرى الحنفى كتابا مشتملا على بعض اجوبة يحتاج اليها
... اردت ان ارتبها على منوال الكتب الفقهية

Pitanja i odgovori označeni su naslovima: سئل — اجاب, koji su pisani crvenim mastilom.

Prepis oba djela dovršen je u nedjelju 6. šabana 1090/1679.

(تمت بحمد الله وعونه نهار الاحد سادس شهر شعبان المبارك لسنة تسعين والف)

Na zaštitnom listu pod t. 1 nalazi se cijena knjige, bilješke s područja fikha, naslovi djela u ovoj zbirci, ime ranijeg vlasnika namjerno izbrisano, te sadržaj prvog djela. Na početku pod t. 2 je naslov djela napisan kasnije, ime ranijeg vlasnika (Hadži Muhamed-efendi, misirski kadija, 1110/1698) i sadržaj.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1461. ISTO **3527.**

U rukopisu je zabilježen naslov:

ملجأ القضاة كتاب ترجيح البينات من تأليف غانم بن محمد البغدادى

L. 63; 20,5 × 15,5. *Ta'līq* krupniji, pisan uvježbanom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Po marginama nekih listova s početka ima nešto komentara. Papir bijel, deblji; povez kožni, oštećen, druga korica je izgubljena.

Rukopis potječe iz prve polovine XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu zabilježen je naslov, zatim slijedi bilješka na arapskom jeziku, u kojoj se kaže da je vlasnik ovog rukopisa (Hadži Mustafa Bosnevi el-Gračaničevi — Bošnjak iz Gračanice, 1189/1775), bio kadija u gradu Ozija i da je izbavio ovo djelo iz ruku nevjernika Moskova —

(مما اودعه الرب الغنى عند عبده الفقير ... الحاج مصطفى بوسنوى الغراچانيچوى سنة
١١٨٩ وكنت قاضيا فى محروسة اوزى واستخلصته من يد الكفرة الفجرة المسقوبة)

Ispod toga je njegov lični pečat (خاتم اقبال وعزت باد مهر مصطفى). Tu je našim jezikom zabilježeno, da je kasnije rukopis kupljen u Travniku za ovu biblioteku, te račun na turskom jeziku o prodaji neke robe (velike i male papuče itd.). Na naslovnoj strani je sadržaj, pisan crvenim mastilom. Na posljednjem listu je kraći izvadak iz djela الواقعات .

1462. Zbirka (مجموع) , 2 **2101.**

L. 52; 19,5 × 13. *Ta'līq* složen, pisan uvježbanom rukom. Papir bijel, glat, čvrst, listovi pri vrhu dohvaćeni vlagom; povez poluplatneni.

1. L. 1—32. ISTO kao br. 1453.

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: رسالة ملجأ القضاة

Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Pismo u vrhu stranica oštećeno je vlagom.

Na listovima 33—34 zabilježeni su datumi rođenja i smrti nekih osoba.

2. L. 35—52. قانون نامهٔ جديد معتبر

Kanun-nama sultana Sulejmana o zemljišnom posjedu.

Početak:

فوت اولان كمسنه نك يرلرى وچاير لربى اوغلى محانا ضبط ايلملك اوزره حكم شريف
ويريلور سپاهى الده تمسك يوقدر ديه مز ولازم دخى دكلدر اوغلونه طپواولز سائر املاك كبى
انتقال ايدر

Pismo je mjestimice oštećeno vlagom. Na završetku je bilješka:

كتبه الفقير ابو السعود

Prepis oba djela potječe iz XVIII stoljeća.

Na početku pod t. 1 nalazi se bilješka sa imenom ranijeg vlasnika (Muhamed Emin b. Ali, kadija u Novom Pazaru, Trgovištu i Mitrovici) i sadržaj. Na naslovnoj strani je stariji i noviji pečat Gazi Husrev-begove biblioteke. Na kraju pod t. 2 nalazi se bilješka na turskom jeziku, u kojoj se kaže da je 8. rebiul-evvela 1188/1774. umro Halil-efendija, sin Hadži Muhamed-efendije, iz Đakovice, muderis u Novom Pazaru u Bosni. Na posljednjem listu je bilješka bez datuma o sporu dvojice kršćana (zimmija) iz nekog sela u srezu Stari Vlah — zbog krađe, prepis tapije i stih na perzijskom jeziku.

Uvakufio Hromo-zade.

1463. Zbirka (مجموع) , 2 **1798.**

L. 38; 21 × 14,5. *Ta'līq* krupniji, pisan vještom rukom. Papir žućkast, deblji; povez polukožni.

1. L. 1—34. ISTO

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: هذه رسالة ملجأ القضاة

Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom.

2. L. 35—38. (رسالة فى بعض المسائل من علم الفرائض)

مجهول

Kratka rasprava o nekim pitanjima s područja nasljednog prava, od nepoznatog pisca. To je, zapravo, rasprava o jednoj fetvi, koju je izdao muftija i šejhul-islam Ṣun'ullāh-efendija, umro 1021/1612. Pisac, inače učenik navedenog muftije, brani dotičnu fetvu i obrazlaže čitavo pitanje.

Početak poslije besmele·

حمدا لك يامن عيّن براهين اصحاب الفرائض وفرائض الاصحاب وبيّن قوانين ارباب
الوراثة وورّاثة الارباب ... وبعد فلما كان علم الفرائض اولى العلوم واحراها ... وظهر فى اثنائه
من يد خلاّق فتوى استاذنا الجليل الشأن ... سيدى وسندى صنع الله افندى متعه الله برضوانه

Rečenice su rastavljene crvenim tačkama i zarezima, a istaknute riječi podvučene su crvenom crticom.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu pod tačkom 1 nalaze se recepti na turskom jeziku za neke lijekove (protiv lišaja i purgativ). Na naslovnoj strani su imena i lični pečati ranijih vlasnika (Hadži Ubejdullah Zuhdi; es-Sejjid Muhammed Kadi-zade — Kadić — iz Sarajeva, 1157/1744?; Abdulkerim b. Muhammed Seid-efendi Defterdarizade — Defterdarević —, 1254/1838), te pečati Gazi Husrev-begove biblioteke. Na kraju je dova za pobjedu sultanove vojske i bilješka na turskom jeziku, u kojoj se kaže da je sultan Sulejman napravio u Istanbulu 360 česmi.

1464. ISTO kao br. 1453. **232.**

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: ملجأ القضاة عند تعارض البينات . Ovdje se nalaze dva primjerka ovog djela, u jednom svesku, prvo kraće i drugo prošireno izdanje.

L. 37; 28 × 17,5. Prvi primjerak je na listovima 1—19. *Nasḫ-ta'līq* posebne vrste, krupniji, pisan u razmaknutim redovima, rukom vještog kaligrafa. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Drugi primjerak je na listovima 20—37. *Ta'līq* lijep, sitan, složen, pisan rukom također vještog kaligrafa, vjerovatno istog koji je prepisao prethodni primjerak. Istaknute riječi podvučene su također crvenom crticom. Papir žućkast, glat, čvrst; povez poluplatneni, nov.

Prepis ova oba primjerka potječe iz XVIII stoljeća.

Na naslovnoj strani prvog primjerka nalazi se kratka bilješka na arapskom jeziku i ispod nje lični pečat koji su namjerno prebrisani. U bilješci se ipak može pročitati da je neki raniji vlasnik poklonio ovaj rukopis svojoj kćeri Hatidži, a u pečatu samo datum — 1195/1780 (وهبت هذا الكتاب لبنتى خديجة – ١١٩٥) . Tu je i druga kasnija bilješka, u kojoj se kaže da je primjerak uvakufio Ismet-efendija Svrzo, sin Vejsil-efendije, u Sarajevu 1344/1925, — te tri pečata Gazi Husrev-begove biblioteke. Na početku drugog primjerka nalazi se pravilo na turskom jeziku za određivanje datuma »mubarek noći« Lejlei-kader, koje je postavio neki šejh Ebu'l-Ḥasan Ḫirkānī —

بو رساله قدركيجه سنك ضابطه سى بيانده در غفلت اولمية شيخ ابو الحسن خرقانى
شويله بيورر لركه

Vjerovatno je to čuveni sufija, koji je slijedio pravac Bajezid Bistamije (v. QA I, 706). Tu su i primjeri za uvodni, početni dio nekih sudskih dokumenata. Na naslovnoj strani je jedna fetva. Na kraju su bilješke na turskom jeziku s područja sudskog postupka.

Uvakufio Svrzo Ismet-efendija.

1465. نزهة الابصار وربيع الاخيار فى الفقه 2056.

مجهول

Djelo s područja fikha, od nepoznatog pisca. Katalozi i bibliografski izvori koji su nam pri ruci, ne navode ovo djelo. Iz teksta na nekim mjestima u samom djelu mogu se dobiti neki podaci o autoru. Tako se razumije da je on živio i radio u drugoj polovini X/XVI stoljeća i da je umro oko godine 1000/1591, ili početkom XI/XVII stoljeća (v. l. 94, gdje spominje muftiju Muhameda Ibnu'l-Ma'lūla nakon njegove smrti i kaže da mu je to bio učitelj, — a taj je umro 992/1584). Isto tako nalazimo da mu je ocu bilo ime Ḥasan i da je isti bio učen čovjek (Kadi — Hasan, — v. l. 115). — Prema svemu tome, pogrešno je zabilježeno na početku, na drugom zaštitnom listu, da je pisac ovog djela Ibn Kemal-paša. Samo djelo je vrijedno i odaje učena pisca koji je sabrao ovaj rad po mnogim fikhskim izvorima, koje je sve označio. Čini se da je djelo napisano da bi služilo kao pomagalo kadijama i muftijama u pitanjima od praktične potrebe. Gornji naslov je naveden prema uvodu rukopisa. Čini nam se da je ovo jedinstven primjerak ovog djela.

Početak:

الحمد لله الذى فضلنا على كثير من عباده المؤمنين وهدانا بنور العلم والمعرفة الى محجة
الحق واليقين ووعد العاملين جنات تجرى من تحتها الانهار تلك عقبى الذين اتقوا وعقبى
الكافرين النار والصلاة والسلام ... وبعد فلما كان علم الفقه احق ما يصرف اليه عنان الهمم
... قصدت ان اؤلف فيه كتابا للمهمات حاويا فى كل باب الواقعات وغرائب الروايات مع
وجازة اللفظ وغزارة المعنى ووضوح العبارة ... واوردت عند كل مسئله اسم الكتب التى
نقلت عنها والتقطت هذه الدرر من عميق بحرها بنزهة الابصار وربيع الاخيار باب فضل العلم
وآدابه وسنه قال الله تعالى يرفع الله الذين آمنوا منكم والذين اوتوا العلم درجات

Završetak je:

فى الحاوية من الخلاصة والدعار يحبسون ابدا حتى تعرف توبتهم فى الجامع الصغير ويجوز
تقييد الداعر والسفيه والله تعالى اعلم واحكم كتاب الدعوى فى شرح الهداية الدعوى مطالبة
حق من حقوق العباد عند القاضى والمدعى من لا يجبر على الخصومة اذا تركها والمدعى عليه
بخلاف ذلك

L. 278; 20 × 12,5. *Ta'līq* složen, pisan uvježbanom rukom. U pisanju mjestimice ima grešaka. Naslovi izvora, kojima se je pisac služio, podvučeni su crvenom crticom. Na rubovima nekih listova u prvoj polovini ima bilježaka koje se odnose na tekst, naročito gdje se govori o određivanju pravca kible. Te bilješke pisao je, uglavnom, Halil-efendija el-Gradčaničevi (iz Gračanice). Tu ima i crteža koje je on nacrtao. Papir bijel, glat, čvrst, neki su listovi dohvaćeni vlagom; povez polukožni, oštećen.

Prepisao Maḥmūd b. aš-Šayḫ Ḥusayn, u petak početkom mjeseca redžepa 1045/1635.

(قد وقع الفراغ فى غرة غراء شهر رجب الفرد عن يد العبد الضعيف الحقير محمود بن
الشيخ حسين ... وقت الضحى فى يوم الجمعة من شهور سنة خمس واربعين والف)

Na nutarnjoj strani prve korice nalaze se poučni stihovi na turskom jeziku od Ibn Kemal-paše, jedan Džamijin stih na perzijskom jeziku s područja tesavvufa, te datum osvojenja Istanbula. Na početku su bilješke s područja fikha i sadržaj. Tu je i nečija kratka bilješka, u kojoj se rukopis pripisuje Ibn Kemal-paši, — što je, kako smo gore rekli, posve pogrešno. Na kraju su također bilješke s područja fikha.

U vrhu prve stranice i na rubovima nekih listova nalazi se bilješka, napisana crvenim mastilom, u kojoj se kaže da je rukopis uvakufio el-Hadž Halil-efendi el-Gradčaničevi (iz Gračanice — وقف الشيخ الحاج خليل افندى الغرادجانيجه وى . To je rođeni Gračanlija, sin Ahmedov, a unuk Sulejman-efendije koji je potkraj svog života osnovao i uvakufio u svom rodnom mjestu Gračanici lijepu biblioteku. Umro je oko godine 1200. ili 1215/1785—1800. Ranije je služio u Beogradu kao pisar — kjatib — suda i muderis Careve medrese u istom gradu. Na mnogim njegovim knjigama nalazi se njegov potpuni potpis: Hadži Halil b. Ahmed b. Sulejman el-Bosnevi — Bošnjak — el-Gradčaničevi; — v. H. Mehmed Handžić: Biblioteka H. Halil-efendije u Gračanici, Kalendar Gajret 1941, Sarajevo, Bosanska pošta 1940).

Iz biblioteke Halil-efendije el-Gradčaničevije.

1466. نور الايضاح ونجاة الارواح **2792.**

Kratko djelo o namazu i postu. Napisao Ḥasan b. ʻAmmār b. ʻAlī b. Yūsuf aš-Šurunbulālī al-Ḥanafī, umro 1069/1658 (v. br. 1436,[4]).

L. 144; 15 × 9 (pismo 10 × 4). *Nasḫ*, pisan uvježbanom rukom, u razmaknutim redovima. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Stranice su obrubljene sa dvije crvene linije. Papir bijel, čvrst, glat, listovi s početka dohvaćeni su vlagom; povez polukožni, oštećen.

Prepis dovršen u utorak 4. safera 1134/1721.

(ووافق الفراغ من كتابة هذه النسخة المباركة فى يوم الثلاثا المباركة رابع شهر صفر الخير
افتتاح عام ١١٣٤ الف ومائة واربع وثلاثين)

Na nutarnjoj strani prve korice zabilježena su neka manja potraživanja i dugovi na teret nekog Šakir-bega. Ispod toga je namjerno pobrisana bilješka, u kojoj se može pročitati da je rukopis uvakufio za Kuršumliju medresu učenik Muhamed el-Akhisari (iz Prusca), mjeseca džumadel-ahira 1245/1829. Slična bilješka, ali posve izbrisana, nalazi se i na prvom zaštitnom listu. Na završetku su prigodni stihovi, pisani crvenim mastilom, rukom prepisivača.

1467. ISTO **2478.**

U rukopisu je naslov: هذا كتاب نور الايضاح ونجاة الارواح

L. 64; 19 × 14. *Nasḫ* krupniji, pisan uvježbanom rukom, u razmaknutim redovima. Papir bijel, čvrst; povez polukožni.

Prepisao Ğaʻfar b. Muṣṭafa, u srijedu 29. ševala 1187/1773.

(تم الكتاب بعون الله الملك الوهاب كتبه الحقير الفقير ... جعفر بن مصطفى ... شوال
ايك يكرمى طقوزنجى كون جهار شنبه بازمشدر سنه سنده تاريخ ١١٨٧)

Ispod toga su otisci nečijeg ličnog pečata koji su nečitljivi.

Na prvom zaštitnom listu su bilješke na turskom jeziku koje sadrže datume nekih istorijskih događaja, te jedan hadis. Na kraju su dvije dove na arapskom jeziku i dvije *kaside* na turskom jeziku (sa upletenim stihovima na arapskom jeziku u drugoj) — o pobožnosti i pobožnim željama, za čije se ostvarenje moli Boga. U prvoj se, skoro u svakom stihu, moli za četiri želje. Početak joj je:

الهى استرم سندن شو درت نسنة قيل احسان
برى جنت برى نعمت برى عزت برى ايمان

Početak druge kaside je:

صمد مالك احد مالك ثانى   أنت حيّ ابديّ كلّ من دونك فانى

Tu na rubu nalaze se otisci ličnog pečata nekog Ahmeda. Na nutarnjoj strani druge korice nalaze se zapisi i recepti na turskom jeziku za neke bolesti.

Uvakufio Hromo-zade Izzet Salih-efendi.

1468. ISTO **4246.**

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: هذا كتاب نور الايضاح

L. 38; 20 × 13,5. *Taʻlīq* sa nešto *nasḫa*, vokalizovan s početka, pisan vještom rukom, u proredu. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Papir bijel, potamnio, tanak, glat, čvrst; povez kožni, jednostavan.

Prepisao ʻAlī b. Aḥmad b. Ğaʻfar b. Ibrāhīm al-Mostārī (iz Mostara), 1214/1799.

(قد وقع الفراغ عن يد العبد الضعيف المذنب المحتاج الى رحمة ربه ... على بن احمد
بن جعفر بن ابراهيم الموستارى لسنة ١٢١٤ اربع عشر ومائتين والف)

Na naslovnoj strani nalazi se ime ranijeg vlasnika (Salih Sidki b. Ibrahim — Munla Salih Hromić iz Stoca). Na kraju su hadisi, zabilježeni kasnije, slabim rukopisom.

1469. ISTO **3102.**

U rukopisu je naslov: هذا كتاب نور الايضاح

L. 60; 17 × 12. *Nasḫ* krupniji, pisan u razmaknutim redovima. Papir tamnobijel, deblji, mnogi listovi dohvaćeni su vlagom, naročito po rubovima; povez polukožni, oštećen.

Prepis je dovršen 1215/1800 (تمت تمام سنة ١٢١٥).

Na početku su bilješke s područja fikha, od kojih su neke izbrisane vlagom. Na kraju su bilješke na turskom i arapskom jeziku s područja fikha, hadisa i istorije. Među ovim posljednjim nalaze se datumi nekih istorijskih događaja iz doba turskog osvajanja po južnoj i srednjoj Evropi. (Tu se spominje osvajanje Požege, Đakovice (Yakova), Pečuja, Ostrogona, Stonog Beograda, Kaniže, Egre i drugih mjesta). Na posljednjem listu neko je zabilježio datum smrti svoga oca (Praho Hadži Muhamed, preselio na ahiret 18. ramazana, u subotu, 1215/1800). Ista osoba bilježi na listu prije toga datum smrti svoga brata (Praho Hadži Muhammed-zade — sin Prahe Hadži Muhameda. — Ali Bego, »poginuo je kao šehit u rovu« u mjestu Zasavici, 21. ramazana 1228/1813). Na kraju, na zaštitnom listu i na nutarnjoj strani korice, nalazi se nekoliko arapsko-turskih riječi.

1470. ISTO **2797.**

U rukopisu je naslov: هذا كتاب نور الايضاح ونجاة الارواح

L. 77; 16 × 11. *Nasḫ* čitak, pisan u razmaknutim redovima, mjestimice vokalizovan. Papir tamnobijel, deblji; listovi, naročito s početka, i na kraju, dohvaćeni su vlagom; povez kožni, sa utisnutim jednostavnim ornamentima na koricama.

Prepisao ʻAlī b. Ḥasan al-Mostārī (iz Mostara), 1219/1804.

(قد تم هذا الكتاب ... بيد الفقير الحقير المعترف بالعجز والتقصير على بن حسن

المستارى لسنة ١٢١٩ تسع عشر ومائتين والف)

Naslovna strana je ispunjena jednim crtežom kružnice i znakovima za zapise, pisanim nevještom rukom, — vjerovatno i radi vježbanja u pisanju. Na završetku se nalaze prigodni stihovi na perzijskom i arapskom jeziku kojima se poslužio i zabilježio ih sam prepisivač.

Uvakufio Hadži Omer-efendija Akhisarija (Prušćak, — v. njegov pečat u rukopisu).

1471. ISTO **4552.**

L. 75; 16 × 11. *Nasḫ* krupniji, pisan uvježbanom rukom, djelomično vokalizovan. Papir tamnobijel, deblji, listovi prosuti; povez kožni, sasvim oštećen vlagom.

Prepisao ʻAlī b. al-Ḥaǧǧ Ibrāhīm, 1220/1805.

(قد تم هذا الكتاب ... على يد الحقير ... على بن الحاج ابراهيم لسنة عشرين ومائتين

والف)

Poklon nasljednika Velagića — Riđanovića.

1472. ISTO **3702.**

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: نور الايضاح في العبادات

L. 61; 17,5 × 12,5. *Taʻlīq* sa nešto *nasḫa*, od dva različita prepisivača, pisan u razmaknutim redovima. Stranice samo s početka (rad prvog prepisivača), obrubljene su sa dvije crvene linije. Na rubu samo prve stranice ima nekoliko rečenica komentara, pisanog sitno, umjetnički, u obliku dvije svjetiljke, postavljene jedna prema drugoj, u položaju antipoda. Papir tamnobijel i bijel; povez polukožni.

Prepis drugog, većeg dijela rukopisa, dovršen je 1262/1845.

(تمت تمام سنة ١٢٦٢)

Na naslovnoj strani nalazi se ime ranijeg vlasnika, koje je neko precrtao olovkom (Ahmed Tevfik b. Muhamed-efendi Travnikli-zade). Na kraju je ime drugog vlasnika, napisano olovkom (Dizdarević hafız Rušdı, 1328/1910).

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1473. ISTO **4299.**

U rukopisu je naslov: هذا كتاب نور الايضاح

L. 68; 19 × 12. *Nasḫ* krupniji, pisan nevještom rukom, u razmaknutim redovima. Papir tamnobijel, lomljiv; povez poluplatneni.

Prepisao Muhammad Nikšić, sin Muḥammedov, 27. zulhidžeta 1286/1869.

(تمت تمام سنة ١٢٨٦ ماه ذى الحجة ٢٧)

U vrhu prve stranice je potpis ranijeg vlasnika (a to je sam prepisivač). Na završetku je bilješka prepisivača namjerno izbrisana, izuzev gornjeg datuma.

1474. ISTO 4261.

U rukopisu je naslov zabilježen kasnije:

كتاب نور الايضاح للشرنبلا لى

L. 50; 20 × 13. *Nasḫ* krupniji, pisan u razmaknutim redovima. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir tamnobijel, deblji, čvrst; povez polukožni.

Rukopis potječe iz druge polovine XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu su dove, pisane kasnije slabim rukopisom.

1475. Zbirka (مجموع), 4 1751.

L. 73; 20,5 × 15. *Nasḫ* čitak, krupniji, pisan rukom istog prepisivača u cijeloj zbirci. Papir bijel, glat, čvrst; povez kožni.

1. L. 1—38. ISTO

U rukopisu je naslov: هذا كتاب نور الايضاح

Tekst je mjestimice vokalizovan.

2. L. 39—55. ايها الولد

Pouke i savjeti za mladež. Napisao Abū Ḥāmid Muḥammad al-Gazālī, umro 505/1111 (v. I, 68 i ovdje br. 1154,[2]).

3. L. 55—62. حكايت شيخ واصل

Priča na turskom jeziku o učenom i pobožnom Šejh Vasilu koji je bio pao u zarobljeništvo Bizantincima.

Početak:

بو حكايت لطيف پيغمبر ﷺ دنيادن انتقال ايتدوكدن صكره شام خليفة لرى

4. L. 63—73. حكاية النبى مع ابى جهل

Priča na turskom jeziku o Božijem poslaniku Muhammedu i njegovom protivniku Ebu Džehlu. Tekst mjestimice, a naročito s početka, vokalizovan.

Početak: شويله روايت ايدرلركيم ايكى جهان سرورى محمد مصطفى

Rukopis potječe iz XIX stoljeća.

Uvakufio Hadži Omer-efendija Akhisarija (Pruščak, — v. pečat u rukopisu).

1476. امداد الفتاح شرح نور الايضاح ونجاة الارواح 3924.

Komentar prethodnom djelu *Nūr al-īḍāḥ*, od istog autora koji je tome svom djelu napisao dva komentara, opširniji i kraći. Ovo mu je opširniji komentar, a kraći je poznat pod nazivom: مراق الفلاح.

GAL II, 313; S. II, 430.

Početak:

الحمد لله الذى خلق كل شىء بقدرته واوجده فى آن ظهوره بارادته واحكم امره فلا راد له بقوته

L. 529; 22 × 17. *Nasḫ* starinski, krupniji, pisan širokim perom, vještom rukom. Istaknute riječi, naročito u prvoj polovini, podvučene su crvenom crticom. Osnovni tekst pisan je crvenim mastilom. Stranice su obrubljene sa dvije crvene linije. Na marginama nekih listova ima nešto glosa, pisanih većinom rukom istog prepisivača. Papir tamnobijel, deblji, neki listovi su prosuti; povez kožni, oštećen.

Prepisao Muḥammad b. Muḥammad b. al-Ḥāǧǧ Muḥammad aṭ-Ṭayyārī al-Farnawī (al-Gaznawī?) al-Mālikī, u utorak 25. zul-kade 1155/1742.

(وكان الفراغ من كتابة هذه النسخة المباركة يوم الثلاث المبارك خمس وعشرين خلت من ذى القعدة الحرام من شهور سنة الف ومائة وخمسة وخمسين على يد العبد الفقير .. محمد بن محمد بن الحاج محمد الطيارى الفرنوى ؟ او الغزنوى المالكى)

Na naslovnoj strani je dio sadržaja, dva stiha o prolaznosti svijeta i svakog ljudskog vlasništva (pa i nad knjigama), te imena

ranijih vlasnika (Menṣur el-Mensuri el-Hanefi; Ahmed b. Muhamed b. Selim b. Mustafa el-Bosnevi — el-Mostari — Bošnjak iz Mostara, koji bilježi da je rukopis kupio u mjesecu saferu 1162/1748 —
(انتقل بالشراء الشرعى فى ملك الفقير الى الله تعالى احمد بن محمد بن سليم بن مصطفى
البسنوى المستارى فى شهر صفر من شهور سنة ١١٢٦ من الهجرة النبوية)

Ispod te bilješke je lični pečat vlasnika.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1477. ISTO 1676.

Naslov u rukopisu je:
كتاب امداد الفتاح شرح نور الايضاح ونجاة الارواح وهو الشرح الكبير لمؤلفه علامة وقته
وخاتمة المحققين من اهل مذهبه ابو الاخلاص الشيخ حسن الشرنبلالى الحنفى)

L. 413; 21 × 16. *Nasḫ* starinski, sitniji, pisan širokim perom, uvježbanom rukom. Osnovni tekst pisan je crvenim mastilom. Stranice su obrubljene sa dvije crvene linije. Na rubovima manjeg broja listova ima malo glosa. Papir tamnobijel, deblji, čvrst; povez kožni, sa utisnutim ornamentima na koricama.

Prepisao 'Abdullāh Muhammad 'Abdulganī, 27. rebiul-ahira 1156/1743.
(علّقها باليد الفانية عبد الله محمد عبد الغنى .. فى اليوم الخميس ٢٧ شهر
ربيع الثانى سنة ستة وخمسين ومائة والف من الهجرة النبوية)

Na naslovnoj strani je gornji naslov djela, jednostavan crtež petokrake zvijezde (znak Kantamirine biblioteke), te potpis prepisivača kao vlasnika. Na uzdužnom rubu prve stranice nalazi se kaligrafski pisana kratka bilješka na perzijskom jeziku, bez datuma, u kojoj se kaže da je rukopis uvakufio Hadži Ibrahim-efendija Aladžahisari (iz Aladžahisara — Kruševca, u Srbiji), na svom posjedu u gradu Sarajevu.
(وقف الحاج ابراهم افندى الاجه حصارى در بقعهٔ خود در مدينهٔ سراى بوسنه)

Iz Kantamirine biblioteke.

1478. مراق الفلاح بامداد 4035.
الفتاح شرح نور الايضاح

Kraći komentar *Nūr al-īḍāḥ-u* od istog pisca. To je skraćena prerada ili izvod iz prethodnog opširnijeg komentara. Naslov u rukopisu je:
كتاب مراق الفلاح بامداد الفتاح شرح نور الايضاح ونجاة الارواح لسيدنا ومولانا .. الشيخ
حسن الوفائى الشرنبلالى الحنفى تغمده الله برحمته ورضوانه

GAL II, 313.

Početak: الحمد لله الذى شرف خلاصة عباده بوراثة صفوته وخير عباده

L. 185; 20,5 × 15. *Nasḫ* čitak, pisan vještom rukom. Osnovni tekst pisan je crvenim mastilom. Po marginama malog broja listova ima nešto glosa. Papir bijel, glat; povez polukožni, oštećen.

Prepis je dovršen 1186/1772.
(لقد اتممتها حمدا لربى .. لسنة ست وثمانين ومائة والف)

Na početku su bilješke s područja arapskog jezika, hadisa i fikha, te poučni stihovi, dove i sadržaj, pisan rukom prepisivača.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

حديقة الفقهاء
1479. لعلى الحبرى الكوتاهى 2118.

Djelo s područja fikha, obrađeno kao podesan priručnik. To je, zapravo, lijepo uređen izbor iz nekoliko važnijih fikhskih djela, a naročito iz djela: *el-Hidāye*, *Viqāye*, *Kenz*, *el-Muḫtār* i *el-Meğma'*, kako to sam pisac kaže u uvodu. Sabrao i napisao 'Alī al-Ḥibrī al-Kutāhī (Abū Muḥammad Ḥibrī 'Alī b. Muṣṭafa b. Pīr Muḥammad — Bulbulzāde), umro 1080/1669.

OM I, 278—9; AM I, 760.

Djelo je, čini se, rijetko, jer ga katalozi (turski, arapski i zapadni) ne navode, a isto tako ni mnogi izvori, koji su nam na dohvatu.

Početak poslije besmele:
له الحمد فى الاولى والآخرة ومنه النعم الظاهرة والباطنة والالاء المتوافرة .. وبعد فيقول
الراجى عفو ربه الغنى على الحبرى الكوتاهى هذا مختصر جمعت فيه درر الهداية وغررها ..
ووضعت على نمط ابوابها وفصولها واضفت اليها من المتون المشتملة زوائد مسائلها وهى الوقاية
والكنز والمختار والمجمع باسرها .. وسميته بحديقة الفقهاء

L. 265; 21 × 15. *Ta'līq* složen, pisan vještom rukom. Istaknute riječi, naročito s početka, podvučene su crvenom crticom. Na širokim marginama mnogih listova, naročito s početka, ima dosta komentara, pisanih rukom istog prepisivača, i uzetih iz nekog komentara ovom djelu, zvanog *el-Eufā*, kako je to navedeno na kraju nekih bilježaka: (من الاوفى شرح حديقة الفقهاء). Taj komentar nije nam poznat, niti mu na drugom mjestu nalazimo spomena. Istina, M. Ṭāhir (n. m.) kaže, da je sam autor osnovnog djela napisao istom veliki komentar u pet svezaka, ali tome njegovom komentaru on navodi drugi naslov (تلخيص الفتاوى والشروح). Ipak, držimo, da bi moglo biti, da je ovdje riječ o istom komentaru, koji samo ima dva naziva. — Papir bijel, glat, čvrst; povez polukožni.

Prepisao ʻAlī Maḥmūd b. Muḥammad al-Qizilhiṣārī, u subotu mjeseca zul-hidže 1112/1700, kako se može razumjeti iz bilješke na kraju, pisane dosta slabim arapskim stilom.

(الحمد لله ثم الحمد لله .. وفقنى الله للاتمام وساعدنى على الاختتام انه من فضله الجزيل على عبده الذليل فى وقت الضحى من يوم السبت من شهر ذى الحجة الشريفة المنتظم ف سلك شهور سنة اثنى عشر ومائة والف اللهم اجعل ف قلبى نورا .. قد تم الكتاب ف يد مصنفه – ؟! – ... المحتاج الى عفو ربه الغنى على المحمود بن محمد القزلحصارى ..)

Na listovima 265—268 nalazi se izvadak iz Kušhisarīnog komentara nekom fikhskom djelu (نقل من شرح العالم الفاضل مولانا .. القوشحصارى رحمة الله عليه). Dva lista na kraju sadrže izvatke iz gore navedenog komentara *el-Eufā*.

Na početku je sadržaj, pisan rukom prepisivača.

1480. Zbirka (مجموع), 7 **3489.**

L. 63; 20 × 14. *Ta'līq* i *nasḫ*, od različitih prepisivača. Papir tamnobijel, listovi prosuti, dohvaćeni vlagom, tako da je pismo na mnogim mjestima oštećeno; povez polukožni, znatno oštećen.

1. L. 1—11. (تعارض البينات) ترجيح البينات للخصالى

Rasprava o sudskom postupku i uvažavanju jačeg dokaza u slučajevima kad se pojavi i stekne više suprotnih dokaza. Napisao, prema uvaženim izvorima, ʻAbdurraḥmān b. Sulaymān al-Ḫiṣālī, umro 1087/1676.

GAL, S. II, 948; Ismāʻīl-paša, Dail I, 281.

Početak:

الحمد لله عظيم البرهان وعميم الاحسان والصلاة على رسوله .. اما بعد فان افقر عباد الله السيد عبد الرحمن بن سليمان الشهير بخصالى بين الاحباب .. قد اختصر هذه الرسالة بحسب الامكان من الكتب المعتبرة .. كتاب النكاح بينة التاريخ الاسبق اولى اذا برهن الرجلان

Početak svakog pitanja *(mes'ele)* i istaknute riječi podvučeni su crvenom crtom.

2. L. 11—13. وصية الامام ابى حنيفة

Kratka rasprava o vjerovanju, koja se pripisuje Abū Ḥanifi Nu'mān b. Ṯabitu, umro 150/767, — v. 937,4.

Nasḫ, pisan oštrim perom, vještom rukom. Stranice su obrubljene crvenom linijom.

3. L. 15—37. مجمع ترجيح البينات

لابن نصوح البوسنوى

Zbirka o sudskom postupku i uvažavanju jačih dokaza u slučaju iznošenja i sakupljanja protuslovnog dokaznog materijala pred sudom. Napisao Ḥasan b. Naṣūḥ al-Bosnawī, čija nam je biografija nepoznata. Iz njegove bilješke na završetku vidimo samo da je živio i radio u drugoj polovini XVII stoljeća, jer kaže da je ovaj rad dovršio 1092/1681. U kratkom uvodu pisac kaže da je rad prvenstveno namijenjen kadijama.

M. Handžić, al-Gauhar al-asnā, 60; Književni rad, 32.

Početak:

الحمد لله على نواله والصلاة على محمد وآله اما بعد فان العبد الفقير الى ربه الغنى حسن بن نصوح البسنوى يقول هذا الكتاب متعلق بمسائل ترجيح البينات عند تعارض الحجج والبينات ألفته من الكتب المعتبرات لبعض اخوانى من القضاة مرتبا بالكتاب مسميا بمجمع ترجيح البينات .. كتاب النكاح بينة صاحب التاريخ من الخارجين على نكاح امرأة اولى من بينة الآخر مثلا اذا ادعى اثنان

Završetak je:

... وان اقام العبد والصبى البينة انهما فعلا قبل الاذن وان اقام المقرله البينة انهما فعلا بعد الاذن فبينة المقرله اولى كما فى الترجيح للغانم ناقلا عن الوجيز الحمد لله على التمام ونستغفره من التقصير والاثام .. قد تم هذا الكتاب فى اوائل ربيع الاول لسنة اثنتين وتسعين والف من الهجرة الشريفة

Ta'līq sitan, složen, pisan vještom rukom. Istaknute riječi i rečenice podvučene su crvenom crtom. Pismo je, nažalost, na više mjesta oštećeno vlagom.

Prepisao iz autografa Ismā'īl b. Ibrāhīm al-Qasṭamūnī, u medresi Šah Sultan (u Istanbulu, u mahali Davud-paša*), 26. muharema 1094/1683.

(قد وقع اتمام تحرير هذه النسخة من نسخ المصنف فى اليوم السادس والعشرين من محرم الحرام لسنة اربع وتسعين والف على يد اضعف العباد الفقير اسمعيل بن ابراهيم القسطمونى بمدرسة شاه سلطان ...)

4. L. 39—45. (رسالة فى الفرائض)

لعلها للمؤلف المذكور حسن بن نصوح

---

* To je medresa, što ju je podigla (prepravila od svoje tekije) Šah Sultan, kćerka Sultana Selima Yavuza, u X/XVI stoljeću.

Rasprava o diobi nasljedstva, od nepoznatog pisca. Dovršeno 1092/1681. Sudeći po stilu sastava i po datumu nastanka ove risale, moglo bi se reći da je i ovo rad prethodno navedenog našeg alima Hasana b. Nesuha. U raspravi su navedena i obrađena razna pojedina pitanja, koja su, uglavnom, označena naslovom *fasl* ili *mes'ele*.

Početak je:

هذا الكتاب من مسائل الفرائض مسئلة رجل مات وترك ابنا فالمال كله للابن مسئلة رجل مات وترك ابا واما يقسم ماله على ثلثة اسهم

Završetak je:

فصل ولو ماتت يهودية وتركت ابنا يهوديا وابنا نصرانيا وابنا مرتدا وابنا مسلما فالمال كله يقسم بينهم ولا شىء للابن المسلم

فصل هند فوت، اولوب بابا سنك قزقرنداشى وقزينك قزى خديجة ولابوين عمى قزينك قزى صالحه يى ترك ايلسه قسمت نه وجهله اولور الجواب ... تمت هذه الرسالة فى الفرائض لسنة اثنتين وتسعين والف

5. L. 45^{b}—47. رسالة فى احكام الميراث

Traktat o diobi nasljedstva, od nepoznatog pisca. U uvodu, neki Uvejs b. Husejn (čija nam je biografija nepoznata), kaže da je pročitao dotičnu risalu i da je primijetio da je ona većim dijelom sadržavala pogreške ili se ponavljala, pa ju je trebalo ispraviti, što je on i učinio, dodajući na kraju nekoliko korisnih pitanja (*mes'ela*) i to u vremenu od podne do ikindije, u srijedu, početkom mjeseca džumadel-ula 1044/1634. — Isti sebe naziva samo korektorom (*muṣaḥḥiḥ*). Prema tome, ovo je ispravljeno i unekoliko prerađeno izdanje neke nama nepoznate risale.

Početak:

الحمد لمن خلق فوق كل ذى علم عليما .. وبعد لما طالعت رسالة متعلقة بمسائل احكام الميراث وجدت اكثرها محتاجا الى التصحيح وبعضها مكررا فطفقت لتصحيحها على القاعدة المقررة فى موضعها وضممت فى آخرها بعض مسئلة مفيدة راجيا من الناظرين اليها دعاء لمصححها وهو اضعف عباد خالق الكونين اويس بن حسين قد وقع بداية التصحيح بعد الظهر فى يوم الاربعاء فى غرة جمادى الاولى لسنة اربع واربعين والف ونهاية التحرير فى اول وقت العصر من ذلك اليوم ... اعلم اذا مات انسان تتعلق بماله حقوق وهى التجهيز بلا اسراف ولا تقتير ان احتيج اليه وقضاء الديون ان كانت وتنفيذ وصاياه كذلك ولكن يعتبر اجازة الوارث فيما زاد على الثلث والقسمة

Tekst složen, pisan u stisnutim redovima.

Prepis je dovršen 26. muharema 1093/1682.

(تم فى اليوم السادس والعشرين من المحرم الحرام لسنة ثلث وتسعين والف)

Na listovima 48—50^{a} nalaze se dove i bilješke s područja fikha, pisane kasnije, drugim rukopisom.

6. L. 50^{b}—54. (رسالة فى الفرائض)
لابراهيم بن سنان

Rasprava o diobi nasljedstva što ju je napisao Ibrāhīm b. Sinan, čija nam je biografija nepoznata. Ime pisca je navedeno prema uvodu u rukopisu.

Početak:

الحمد لله الذى يبدأ الخلائق ثم يعيد ويورث من بعضهم بعضا ممن يشاء ويريد .. وبعد فان تعلّم الفرائض لله لما كان واجبا وافضل من سائر العلوم كلها اجرا وثوابا اراد اضعف العباد ابراهيم بن سنان ... ان يكتبها بقدر الاستطاعة على هذه الاوراق .. فصل فى حقوق الاربعة المرتبة اعلم ان الانسان اذا مات يبدأ اولا من تركته بتجهيزه وتكفينه من غير تكثير ولا تقليل ثم تقضى ديونه

Završetak je:

... وتمام تفاصيل الوصية فى الكتب الفقهية ان شئت معرفتها بتمامها فاطلب منها لان هذه الاوراق لا تتحملها تم هذه الرسالة بعون الله تعالى

Po rubovima listova ima fetvi s područja *feraida*.

7. L. 55—63. (رسالة فى مسائل الفرائض)
بالتركية

Traktat na turskom jeziku o pitanjima nasljedstva, od nepoznatog sabirača.

Početak je:

دريان حقوق مرتبه على الميت بالنظم دكله امدى اولا بعد الاجل – ميته اوچ نسنه لازم برعجل – تجهيز وتكفين دراندن ديون

Cijelu zbirku, izuzev pod t. 2, prepisao je isti prepisivač Ismā'īl b. Ibrāhīm al-Qastamūnī, 1093—4/1683 (v. na kraju pod t. 3 i t. 5).

Prepis pod t. 2 je iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu je namjerno pobrisano ime ranijeg vlasnika i njegov lični pečat, te pečat Fejzijje medrese. Na naslovnoj strani pod t. 1 je sadržaj zbirke, zabilježen kasnije, cijena rukopisa (20 para) i dove. Na listu 14 nalaze se bilješke s područja ahlaka i hadisa. Na naslovnoj strani pod t. 3 je sadržaj. Na listu 38 su bilješke s područja fikha i dove. Na naslovnoj strani pod t. 4 su riješeni zadaci (vježbe) iz diobe nasljedstva.

Iz biblioteke Fejzijje medrese.

1481. مطلوب الفقهاء ومرغوب النبهاء 3950.

Djelo o pravu raskida kupoprodajnog ugovora zbog mane kupljene stvari (خيار العيب). Napisao Muṣṭafa b. Mirza b. Muḥammad as-Sīrāzī aḍ-Ḍiḥkī, umro 1090/1679.

ḤḪ II, 1721; OM I, 345.

Djelo je dovršeno 1053/1643, a sabrano je iz više fikhskih izvora. U bilješkama na prvom zaštitnom listu i na naslovnoj strani kaže se, da je ovo djelo poznato u Istanbulu pod nazivom: جامع العيوب لضحكى افندى. Taj naziv, međutim, pogrešno je dat gornjem djelu, jer pod tim nazivom postoji drugo djelo s područja pravilnog pisanja službenih pretstavki i dokumenata (قواعد انشا), — od istog pisca (v. M. Tahir, n. m.). Rukopis je nepotpun na kraju. Posljednje poglavlje, koje se ovdje djelomično nalazi, je: فصل فى الصلح عن العيوب. Na početku se nalazi odulji uvod, u kome je dat detaljan sadržaj i koji ima poseban početak, različit od početka samog djela.

Početak uvoda je:

الحمد لله رب العالمين والصلاة على محمد وآله وصحبه اجمعين وبعد فالكلام فى خيار العيب فى هذا المجموع يقع فى اشياء

Početak djela:

الحمد لله الذى لا يعترى لوحدانية ذاته شك ولا ريب ولا يجول حول حمى صفاته شين ولا عيب ثم الصلاة والسلام على خيار الانبياء .. وبعد فان العبد الضعيف .. مصطفى بن ميرزا بن محمد السيروزى الحنفى .. يقول

L. 139; 21,5 × 16. *Ta'līq* složen, pisan vještom rukom. Papir bijel, čvrst, glat; povez polukožni.

Rukopis potječe iz XVII stoljeća.

Na rubovima nekih listova nalazi se kratka bilješka, u kojoj se kaže da je rukopis pregledao pisac (الى هنا بلغ نظر مؤلفه الفقير), iz čega se razumije, da je ovo njegova vlastoručna bilješka i da je prepis sačinjen za njegova života. Na više mjesta, također na rubovima, nalazi se otisak krupnijeg pečata, u kome je upisano, da je rukopis uvakufio neki Tatar Abdullah-efendija — (وقف تاتار عبد الله افندى), 1070/1659. Taj pečat je na mnogim mjestima namjerno pobrisan. Na prvom zaštitnom listu nalazi se naslov djela i ime ranijeg vlasnika, sa sličnim pečatom ispod njega (Muhamed b. Husejn at-Tokati). Tu, i na nutarnjoj strani prve korice, zabilježena su imena još dvojice vlasnika (Omer i Sejid Ahmed-efendi). Na drugom zaštitnom listu su formule za službeni potpis kadije. Na naslovnoj strani je također zabilježen naslov djela.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1482. لوازم القضاة والحكام فى اصلاح امور الانام 225.

ناقص فى آخره

Djelo o kupoprodaji, namijenjeno prvenstveno kadijama, za njihovu upotrebu, — od prethodnog pisca. Rukopis je nepotpun na kraju. Posljednje poglavlje ovdje je:

النوع الحادى عشر من المسائل المتفرقة فى شراء المأسور من المشترى من العدو

Pisac je ovim radom proširio svoje prethodno djelo (*Maṭlūb al-fuqahā*) i izdao ga pod novim, gornjim naslovom. Djelo ima odulji uvod, u kome je napisan detaljan sadržaj. Uvod ima poseban početak.

Ḍail II, 412; GAL II, 435; S. II, 647.

Ismā'īl-paša u svom djelu AM (II, 454) pogrešno pripisuje to djelo drugom kasnijem piscu sličnog imena.

Početak uvoda je:

الحمد لولى الحمد وهو الله ليس له شريك ولاند .. وبعد فهذا فهرس مسائل ذلك المجموع

Početak djela:

الحمد لله المنزه ذاته عن الشنار المقدس صفاته عن العوار الذى خلق الاكوان والاعيان من العدم .. وبعد فيقول اضعف العباد .. مصطفى بن ميرزا بن محمد بن ياردم بن سرجان السيروزى المشتهر بضحكى

L. 195; 29,5 × 19. *Ta'līq* sitniji, složen, pisan vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Po rubovima listova s početka ima malo komentara. Papir bijel, glat, tanak; mnogi listovi, naročito pri vrhu, dohvaćeni su vlagom; povez polukožni.

Prepisao as-Sayyid 'Abdullāh b. as-Sayyid Muḥammad al-Magnisawī, 19. zulkade 1089/1678, kako je to zabilježeno na kraju uvoda.

(تمت بعون الله تعالى على يد كاتبه الفقير السيد عبد الله بن السيد محمد المغنساوى فى التاسع عشر من ذى القعدة الشريفة لسنة تسع وثمانين والف)

Na početku su imena ranijih vlasnika, od kojih je nekoliko namjerno izbrisano, a dva su nepobrisana (es-Sejjid Abdullah Magnisevi, to je sam prepisivač, koji kaže da je ovaj primjerak prepisao za sebe, Ahmed b. Mustafa, kadija u . . ., koji kaže da je rukopis kupio. Tu je i lični pečat kasnijeg vlasnika Salıha Hromozade). Potom se nalaze bilješke s područja fikha i poučni stihovi na arapskom i turskom jeziku, te uobičajeni sadržaj ovog primjerka.

Uvakufio Hromo-zade Salih-efendi.

1483. واقعات المفتين 1684.

لابن النقيب

Priručnik o raznim fikhskim propisima, namijenjen prvenstveno za muftije. To je izbor iz raznih fikhskih djela, sačinjen da bi poslužio muftijama kao pomagalo pri davanju fetvi. Sabrao i sredio 'Abdulqādir b. Yūsuf Ibn an-Naqīb (Naqibzade), umro 1107/1695. Pisac u uvodu kaže, da je služio kao pisar i konceptist *(musevvid)* kod istaknutih islamskih učenjaka i muftija svoga vremena i da je u toj službi sabirao priznata rješenja po raznim šerijatsko-pravnim djelima, što je sve poslije sredio u ovo djelo. Naveo je izvore, kojima se služio. Djelo je, po nekima, poznato još pod naslovom: اعمال الجمع والتدوين بواقعات المفتين

GAL II, 387; S. II, 525; Kaħro I, 473.

Početak:

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على سيدنا محمد وآله واصحابه اجمعين وبعد فيقول العبد الفقير ... عبد القادر بن يوسف المعترف بالتقصير لما استخدمنى برهة من الزمان قبل هذا الاوان فى تسويد اسئلة الناس وتصويرها ومقابلة الفتاوى وامانتها بعد تبيضها وتحريرها اجلة من العلماء الاعلام

U uvodu dalje pisac kaže da je ovo treće popravljeno izdanje, prije koga su prepisana dva manje ispravljena i manje sređena

izdanja. Otuda, držimo, i različit početak ovog uvoda u raznim rukopisnim primjercima. Tako je u nekim rukopisima početak:

الحمد لله الذى بين الشرائع بارسال نبيه المختار وزين منار الدين الحنيف بانزال محكم كتابه عليه

L. 228; 20,5 × 12,5. *Ta'līq* složen, pisan manje uvježbanom rukom. Po rubovima nekih listova ima nešto komentara. Naslovi izvora podvučeni su crvenom ili crnom crtom. Papir bijel, glat, čvrst; povez polukožni.

Prepisao Ḥasan b. Muḥammad al-Qasṭamūnī, 1089/1678.

(تم الكتاب بعون الملك الوهاب عن يد الفقير حسن بن محمد القسطمونى تاريخ سنة تسع وثمانين والف)

Na nutarnjoj strani prve korice nalaze se recepti na turskom jeziku za neke lijekove. Na prvim listovima je znak Kantamirine biblioteke, naslov zabilježen kasnije, nekoliko hadisa, te sadržaj. Na kraju je recept na turskom jeziku za neki lijek, stihovi (kasida) na arapskom jeziku u pohvalu ličnosti Božijeg poslanika Muhammeda od nekog Vani-je. (To je, držimo, pobožni vaiz Muhammed-efendi el-Vani, umro 1096/1684; — v. M. Ṭāhir, OM II, 50); zatim, stihovi na turskom jeziku o vaizu, te bilješke na turskom i arapskom jeziku s područja fikha.

Iz Kantamirine biblioteke.

1484. ISTO 1718.

U rukopisu i na donjem prerezu listova zabilježen je naslov:

كتاب واقعات المفتين

L. 216; 20,5 × 15. *Ta'līq* složen, pisan širokim perom, uvježbanom rukom. Naslovi izvora podvučeni su crvenom linijom. Po širokim rubovima listova ima nešto komentara. Papır tamnobijel, deblji, glat; povez kožni, oštećen, sa otiskom ornamenata na koricama.

Prepis je dovršen u četvrtak mjeseca rebiul-ahira 1090/1679.

(تم الكتاب بعون الملك الوهاب فى يوم الخميس فى الشهر ربيع الآخر لسنة تسعين بعد الالف)

Na početku su neki računi o dugovanju iz godine 1151/1738, ime ranijeg vlasnika (Hadži Abdullah Pašo b. Ahmed, 1184/1770), bilješke s područja fikha i sadržaj. Na završetku su prigodni stihovi, napisani rukom prepisivača.

Uvakufio Memiš-aga Kasumagić, 1284/1867 (v. pečat na više mjesta u rukopisu).

1485. ISTO **1075.**

U rukopisu je naslov zabilježen kasnije: هذا كتاب واقعات المفتين

L. 222; 20 × 13. *Ta'līq* sitniji, složen, pisan rukom vještog kaligrafa. Stranice su obrubljene i naslovi izvora podvučeni crvenom linijom. Po rubovima nekih listova ima nešto komentara. Papir bijel, glat, čvrst; povez kožni, sa lijepim, oštećenim ornamentima na sredini korica.

Rukopis potječe iz XVII stoljeća.

Na početku su bilješke s područja fikha i tefsira, fetve i sadržaj. Neke fetve dao je »Ali, muftija u Blagaju«. Na kraju su također slične bilješke i fetve, te formule za sudsko ovjerovljenje nekih dokumenata. Među bilješkama ovdje nalaze se imena i lični pečati dvojice ranijih vlasnika (Muhamed-efendi Vlčitrini — iz Vučitrna — b. el-Hadžizade Muhamed Čeleb el-katib b. el-Hadži Mustafa Kaniževi — iz Kaniže, krajina Unđurovina — Mađarska, koji kaže da je rukopis kupio u Istanbulu, 1115/1703; Abdullah b. Ali el-Bosnevi iz kasabe Belgraddžik — Konjic).

Uvakufio Svrzo Mehmed-efendija, sin Muhamed-agin (iz Sarajeva), godine 1931 (v. bilješku na početku rukopisa).

1486. ISTO **4142.**

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: هذا كتاب واقعات المفتين . Primjerak je nepotpun na kraju (drugi, veći dio rukopisa je izgubljen).

L. 99; 21 × 12,5. *Ta'līq* sitniji, složen, pisan vještom rukom. Naslovi izvora podvučeni su crvenom linijom. Po rubovima malog broja listova ima nešto komentara. Papir žućkast, glat; poveza nema.

Rukopis potječe iz XVII stoljeća.

Na naslovnoj strani je dio sadržaja i bilješka na našem jeziku, u kojoj se kaže, da je rukopis uvakufio Murteza-efendija Karađozović, muftija crnogorskih muslimana iz Starog Bara.

1487. Zbirka (مجموع), 2 **706.**

L. 263 (217 + 46); 21 × 14. *Ta'līq* složen, pisan širokim perom, uvježbanom rukom. Papir tamnobijel i žućkast, glat, čvrst; povez kožni, popravljen, sa otiskom jednostavnih ornamenata na koricama.

1. L. 1—217. ISTO

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: واقعات المفتين

Početak u ovom primjerku je:

الحمد لله الذى بين الشرائع بارسال نبيه المختار

Stranice su obrubljene i naslovi izvora su podvučeni crvenom linijom. Po marginama listova ima dosta komentara, pisanih sitno, rukom istog prepisivača.

2. L. 218—263. شرح الفرائض السراجية

للسيد شريف الجرجانى

Komentar kratkom djelu *as-Sirağiyya* s područja nasljednog prava. Osnovno djelo napisao je Sirāğuddīn Muḥammad b. Maḥmūd b. 'Abdurrešīd as-Sağawandī (v. I, 270), a ovaj komentar napisao je as-Sayyid aš-Šarīf 'Alī b. Muḥammad al-Ğurğānī, umro 816/1413.

GAL I, 379; S. I, 650.

Početak:

الحمد لله رب العالمين ... قال المولى الشيخ الامام سراج الملة والدين محمد بن عبد
الرشيد السجاوندى نور الله مرقده بعد ما تيمن بالبسملة الحمد لله رب العالمين حمد الشاكرين

Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po rubovima listova, naročito s početka, ima komentara i primjera za rješavanje raznih pitanja.

Prepisao oba djela al-Ḥāğ Yūsuf b. Sa'bān Yešilzade al-Yayčevī (iz Jajca), u medresi Učšerifli, u Istanbulu. Prvi rukopis prepisan je 8. zulkade 1125/1713, a drugi u kući nekog Ali-efendije, u nedjelju 17. safera 1126/1714, — kako je to prepisivač zabilježio na završetku svakog od njih.

(كتبه الفقير الحاج يوسف بن شعبان الشهير بيشل زاده اليايچه وى نسبة الى بلد يايچه فى
بوسنه – فى مدرسة أوچ شريفلى ... فى ٨ ذى القعدة لسنة ١١٢٥ .

قد وقع الفراغ من كتابة شرح الفرائض للسيد الشريف على يد اضعف العباد للحاج
يوسف بن شعبان ... يشل زاده فى ١٧ صفر فى دار على افندى فى وقت الظهر فى يوم الاحد
فى ملازمت شهر استانبول على باب قاضى عسكر عبد الرحيم افندى حضرتلرى لسنة ستة
وعشرين ومائة والف)

Na završetku svakog djela nalazi se bilješka prepisivača, u kojoj on kaže da je prepis kolacioniran i ispravljen vrlo pažljivo od početka do kraja (تم هذا النسخ بالمقابلة والتصحيح من اوله الى آخره بلاشك ولا شبهة).

Na prvom zaštitnom listu pod t. 1 nalazi se ime i lični pečat ranijeg vlasnika (Muhamed Baki Džinozade, 1192/1778). Poslije nekoliko neispisanih lista nalaze se bilješke sa imenima drugih ranijih vlasnika, koje su, nažalost, namjerno pobrisane tako da se imena ne mogu pročitati, — te sadržaj. Na kraju pod t. 2 su riješeni primjeri iz diobe nasljedstva, bilješke s područja fikha, te na posljednjem listu stihovi na turskom jeziku o brizi za knjigu, da ne dopadne u ruke neznalice.

Uvakufio Abdulbaki Džino-zade 1284/1867 (v. bilješku i pečat na naslovnoj strani).

1488. ISTO kao br. 1483. **3909.**

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: هذا كتاب واقعات المفتين

L. 204; 21,5 × 14. *Ta'līq* sitniji, složen, pisan uvježbanom rukom. Naslovi izvora podvučeni su crvenom ili crnom linijom. Po marginama nekih listova ima komentara. Papir tamnobijel, glat, čvrst, neki listovi u prvoj polovini dohvaćeni su vlagom; povez kožni, sa utisnutim ornamentima na sredini korica.

Prepis je dovršen 1131/1718 (تم ١١٣١).

Na početku su bilješke s područja fikha i sadržaj. Na naslovnoj strani je zabilježen naslov i bilješke s područja fikha, među kojima jedna fetva što ju je dao Abdullah, muftija u Beogradu. Na kraju su također bilješke s područja fikha i ahlaka.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1489. Zbirka (مجموع). 2 **3960.**

L. 258; 21 × 14,5. *Ta'līq* sitniji, složen, pisan uvježbanom rukom. Papir bijel, glat, čvrst; povez polukožni, oštećen.

1. L. 1—241. ISTO

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: كتاب واقعات المفتين

Naslovi izvora podvučeni su crvenom linijom. Prvih četrdeset lista dopisano je lijepim sitnijim rukopisom, u razmaknutim redovima. Po rubovima nekih listova ima komentara.

2. L. 242—258. اجوبة قارئ الهداية على اسئلة سئل عنها

Zbirka pitanja i odgovora s područja fikha. Odgovore je dao Abū Ḥafṣ 'Omar b. 'Alī Sirāğuddīn *Qāri' al-Hidaya* al-Ḥanafī, umro 829/1426 (v. br. 1260,⁴). U rukopisu, u vrhu prve stranice, naslov je: رسالة للشيخ سراج الدين عمر قارئ الهداية. Naslovi: سئل – اجاب pisani su crvenim mastilom.

Prepisao oba djela Muṣṭafa b. Ṣāliḥ-efendi an-Nā'imī al-Mostārī (iz Mostara), 1175/1761.

(لله الحمد على اتمام هذا الكتاب وانا الفقير ... مصطفى بن صالح افندى الناعمى الموستارى فى ١٢ م را سنة ١١٧٥)

Na početku pod t. 1 veći broj (19) lista sadrži bilješke s područja fikha i razne fetve — na arapskom i turskom jeziku, te sadržaj za oba djela. Mnoge fetve ovdje dali su i potpisali naše muftije iz Sarajeva, Mostara i Blagaja. Na naslovnoj strani su također bilješke s područja fikha i naslov djela. Na kraju pod t. 2 nalaze se također bilješke s područja fikha i fetve. Većina ovih bilježaka i fetvi pisano je rukom prepisivača.

Uvakufio prepisivač Mustafa-efendi Nā'imizade (v. krupno pisanu bilješku u vrhu prve stranice pod t. 1).

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1490. رسالة فى حكم التغنى **2913.**
للمرعشى

Risala o učenju i stanovištu islama u pogledu pjevanja i muzike. Napisao Muḥammad b. Abū Bakr al-Mar'ašī Sačaqlizāde, umro 1150/1737. Rad je raspoređen na uvod, glavni predmet i završetak.

GAL II, 370.

Početak:

وبحمده وصلوة على رسوله وعلى آله يقول البائس الفقير محمد المرعشى المدعو بساچقلى زاده ... لما اشتبه حكم التغنى على كثير من الناس ... فوضعت فيه رسالة مشتملة على مقدمة ومقصد وخاتمة

L. 22; 19 × 13. *Ta'līq* krupniji, pisan uvježbanom rukom, u razmaknutim redovima. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Po rubovima nekih listova ima komentara. Papir bijel; poveza nema.

Prepis je dovršen u mjesecu ševalu 1287/1870.

(تم فى شهر شوال المكرم من سنة ١٢٨٧)

Iz biblioteke Fejzijje medrese.

1491. Zbirka (مجموع), 3 **1915.**

L. 91; 21,5 × 16. *Nasḫ* i *ta'līq*, pisani vještom rukom. Papir žućkast i bijel, glat, čvrst; povez kožni, sa utisnutim ornamentima na koricama.

1. L. 1—24. ميزان المدعيين فى اقامة البينتين

Kraće djelo o postupku suda u slučajevima kad dvije stranke potražuju pred sudom istu stvar sa istim, tj. jednakim, dokazima. Napisao 'Abdulbāqī Esīrīzāde b. Muḥammad-efendi Esīrī (koji je živio i radio u XII/XVIII stoljeću). Djelo je dovršeno 1156/1743.

OM I, 231.

Naslov djela i ime autora navedeni su prema rukopisu i prema M. Tahiru. Istina, M. Tahir (n. m.) kaže da je ovo djelo na turskom jeziku, što nije tačno; na turskom jeziku je samo uvod djela, — i to u ovoj verziji, po kojoj je dat ovaj naš rukopis. Postoje, međutim, i druge verzije istog, u kojima nema turskog uvoda. Brockelmann pak (GAL, S. II, 642) pogrešno pripisuje ovo djelo šejhul-islamu Muhyiddīn-efendiyi Čivizāde, na što ga je, držimo, navela činjenica, što se na kraju djela, u nekim njegovim verzijama, kaže za neka tumačenja *(tahrīrāt)*, da su uzeta od Čivizade-ta (umro 954/1547).

Početak i dijelovi uvoda poslije besmele:

ديباجهٔ جريدهٔ نوپيدا وسرلوحهٔ اوراق بيضا حمد وسپاس حكيم ازلى وشكرى قياس لم
يزلى زينتور وصلوة وسلام ... بو عبد فقير اسيرى زاده عبد الباقى ديمكله شهير پرعجز تقصيرك
أكثر اوقاتده حسب حالى اشتغال فقه شريفدن خالى اولميوب ... الحالة هذه اشبو سال فرخنده
فال يعنى بيك يوز اللى التى سنه سى شوالنده بدايتى سنهٔ مذكوره آخر نده نهايت بولمغله اشبو
رسالهٔ جديده نك نام نامى واسم ساميسى ميزان المدعيين فى اقامة البينتين ديو تسميه ايلد يكمد
نصكره ... اعلم ان رجلين اذا ادعيا عينا وبرهنا

Zatim je dat sadržaj, tj. naslovi 96 poglavlja koja su gore napomenuta, a u kojima su u toku djela obrađene sve moguće forme i situacije, u slučaju ovakvih sporova i dokazivanja. Poslije sadržaja, početak daljeg izlaganja je:

ومن اهم مسائل هذه الرسالة معرفة القول المختار من الاقوال المختلفة اذا تعارض ما فى
المتون والفتاوى فالمعتمد ما فى المتون

Na kraju su dodata neka tumačenja navedenog Čivizade, čime je ova verzija opširnija od nekih drugih.

Završetak je:

تم الكلام بعون الله الملك العلام من تحريرات الفاضل زبدة الانام المرحوم المعروف
بجيوى زاده بين الخواص والعوام رحمه الله تعالى

Stranice su obrubljene crvenom linijom.

Listovi od 25—29 su neispisani.

Na l. 30—31 je odlomak na turskom jeziku s područja astrologije pod naslovom: احكام اتصالات كواكب

Listovi 32—33 su neispisani.

Na l. 34—35 su razlomci brojeva.

Listovi 36—49 su neispisani.

Na l. 50—51 nalazi se uputstvo i recepti na turskom jeziku za liječenje nekih bolesti.

Listovi 52—64 su neispisani.

Na l. 65—66 su bilješke na turskom jeziku s područja gatanja po zvijezdama. To je kratko tumačenje o tom koje poslove treba raditi pod znakom svakog pojedinog zviježđa od dvanaest sazvježđa.

Listovi 67—69 su neispisani.

Na l. 70—71 su dvije tabele, na kojima je dat pregled dana u sedmici, časova (sati) i planeta sa oznakom određenih poslova i šta oni donose u određenim okolnostima i uslovima.

2. L. 72—73. (قصيدة بالتركية فى ساعات النحس والسعد)

Spjev od trideset stihova na turskom jeziku o gatanju po zvijezdama (radi pronalaženja časova sreće ili nesreće). Sastavio Ibrāhīm Ḥaqqī, pisac *Ma'rifetname*, umro 1195/1780.

Početak:

خدايه شكر كيم خلق ايتدى بوتجه انجم وافلاك
صلات اول دوستنه اولسونكه شاننده ديمش لولاك
وبعد حق دير علم فلك سرّن عيان ايتدم
اوتوزبيت ايچره نحس وسعد ساعاتى بيان ايتدم

Poslije toga, na l. 73, je tabela, u kojoj su upisani sedmični dani, sati i zvijezde (planete) sunčevog sistema.

Na l. 74 je opet kraća kasida od istog sastavljača Ibrahim Hakije, o značaju dvanaest zvijezda. (Sve ovo o gatanju, tabele i kaside preneseno je iz *Ma'rifetname*, v. I, 11).

Listovi 75—77 su neispisani.

Na listovima 78—79 su bilješke na turskom jeziku o uklanjanju masnih fleka sa platna ili štofa (باب لکه اسبابه بولوشوب چقارمسن بيان ايدر), te o liječenju nekih bolesti kod konja i drugih životinja.

Na l. 80 je tabela sedmičnih dana radi gatanja. List 81 je neispisan.

Na listovima 82—83 je bilješka na turskom jeziku u vezi sa učenjem Kur'ana i hatma-dova.

3. L. 84—87. حجامية او رسالة فى الحجامة والفصد بالتركية

Traktat na turskom jeziku o liječenju puštanjem krvi. Napisao neki Muḥammad b. Maḥmūd, 1171/1757. Izvori, koji su nam pristupačni, ne navode ovu risalu(?). Gornji naslov, ime autora i datum sastava navedeni su prema rukopisu. Rad je raspoređen na četiri poglavlja (bab, — v. I, 111).

Ta'līq. U pisanju ima grešaka.

Na kraju je jedna kraća dova i pismo na turskom jeziku u vezi sa nekim bračnim sporom.

Prepisao pod t. 1 Muḥammad Sālim b. Ḥasan Glođozade el-Bosnevi es-Sarayi (Bošnjak iz Sarajeva), za vrijeme službovanja kao kadija u Tuzli, 2. šabana 1228/1813.

(قد وقع الفراغ من تحرير هذه النسخة الشريفة (من ميزان المدعين) على يد العبد الفقير
محمد سالم بن حسن الشهير بغلوجوزاده البوسنوى السرايى فى حال نيابتى بمملحةٔ زير فى اليوم
الثانى من شهر شعبان من شهور السنة الثامن والعشرين ومائتين والف)

Prepis pod t. 2—3 dovršen je 1234—35/1818—19.

Uvakufio Ismet-efendija Svrzo, sin Vejsil-efendije (iz Sarajeva).

1492. Zbirka (مجموع), 3 980.

L. 356; 23,5 × 15. *Ta'līq* sitniji, složen i (na kraju zbirke) *nasḫ*, pisan vještom rukom. Papir bijel i žućkast, glat; povez polukožni, oštećen.

1. L. 1—19. ISTO kao br. 1481,[1]

Naslov u rukopisu po donjem prerezu listova je:

ميزان المدعين فى اقامة البينات

Početak i uvod ovog primjerka su na arapskom jeziku:

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على سيدنا محمد وآله وصحبه اجمعين وبعد
فيا معاشر القضاة والحكام حفظنا الله تعالى واياكم عن السهو والخطأ فى الاحكام لا تغرنكم
عبارات المتون والشروح والفتاوى لانه قد يكون عبارات الشروح راجحا على المتون والفتاوى

Završetak je:

ادّعى ملكا مطلقا فقد ادعى الملك فى الحال وفيما مضى والشهود اذا شهدوا بالشراء فقد
شهدوا له بالملك فى الحال فكانت شهادتهم باقل مما ادّعى كذا فى قاضيخان فى باب الشهادة
تمت الرسالة بعون الله تعالى

Stranice i pojedine *mes'ele* obrubljene su crvenom linijom.

2. L. 20—141. حلّ المشكلات فى الفرائض

Djelo s područja nasljednog prava. Napisao Šuǧā' b. Nūrullāh al-Anqarevi, učitelj na carskom dvoru, u Jedreni umro oko 965/ GAL II, 432; AM I, 415.

Početak:

الحمد لله الملك العليم العلام الذى جعل العلماء ورثة الانبياء ... وبعد لما رأيت استخراج
مسائل الفرائض مشكلا على بعض الاخوان

Stranice su obrubljene crvenom linijom.

3. L. 142—356. نقول البهجة
(او مآخذ البهجة)

Izvori djelu بهجة الفتاوى. Osnovno djelo *Bahǧat al-fatāwā* napisao je na turskom jeziku muftija 'Abdullah b. Muḥammad al-Ḥanafī Yenišehirī (iz Jenišehira), umro 1156/1743 (v. Ismā'īl-paša, Ḏail I, 202). Ovo djelo (Nuqūl) sabrao je i napisao, držimo, učenik navedenog autora osnovnog djela, a to je al-Maula Muḥammad al-Fiqhī al-'Ayni, koji je sredio osnovno djelo svoga učitelja. U uvodu pisac kaže da se navedena zbirka fetvi بهجة الفتاوى brzo proširila, ali su neuki prepisivači iskrivili njen tekst, a naročito nazive izvora, prema kojima je zbirka rađena. Zato je on naumio da ispravi nastale greške. U tu svrhu dao se na posao i u saradnji sa ulemom svoga vremena izradio ovo djelo koje je konačno dovršeno 1166/

1752. Djelo je namijenjeno da bude pomagalo kadijama u njihovom radu. Bibliografski izvori, koji uopće navode ovo djelo (Nuqūl ne navode mu autora (v. Defter Kutubhanei Waliyuddīn, 88), ili mu navode autora pogrešno (v. Muhammad Es'ad Talass, al-Kaššāf, Bagdad — 1953, *str.* 80).

Početak i dio uvoda glasi:

الحمد لله رب العالمين .. وبعد لما اشتهر بهجة الفتاوى بين الانام واستكتبها الخواص والعوام بيد ان الكاتبين الساهين والناسخين الخاطئين حرفوا كثيرا من العبارات تحريفا وصحفوا اسامى الكتب وعنوان الابواب والفصول تصحيفا اردت ان اردّ تلك المسائل الى مآخذها واعين اسامى الكتب مع ابوابها وفصولها كما فعل العالم الفاضل والنحرير الكامل .. شيخ الاسلام ومفتى الانام عبد الله المرحوم .. فاستصحبت جهابذة فقهاء الاوان وبذلت وسعى مع هؤلاء الخلان .. تسهيلا لمن اعتمل بها من القضاة والحكام فقد جاء ذلك على وفق المرام .. واتفق التبييض بعد الاتمام لسنة ست وستين ومائة والف .. باب المسائل المتعلقة بالاعتقادات

Naslovi izvora podvučeni su crvenom crticom. Jedan dio ovog primjerka (oko 60 lista na kraju) dopisan je drugim rukopisom.

Prepisao cijelu zbirku (izuzev pri kraju pod t. 3) as-Sayyid Muḥammad Hāšim b. Davūd 'Ārif b. Aḥmad b. Šaiḫ Muṣṭafa b. al-Ḥāğ Yūsuf, 1270/1853, kako je to zabilježeno na kraju pod t. 2.

(قد وقع الفراغ من تحرير هذه النسخة اللطيفة المسماة بحل المشكلات كتبه الفقير .. السيد محمد هاشم بن داود عارف بن احمد بن شيخ مصطفى بن الحاج يوسف .. سنة ١٢٧٠)

Na prvom zaštitnom listu zabilježeno je olovkom ime ranijeg vlasnika (Muhamed Akif Hadžihusejnović, — koji je inače bio bibliotekar ove Biblioteke i muvekkit). Na početku pod t. 1 je sadržaj, pisan rukom prepisivača, crnim, crvenim i modrim mastilom. Na početku pod t. t. 2 i 3 su također sadržaji, pisani rukom prepisivača. Na naslovnoj strani pod t. 3 je fetva na turskom jeziku od Ebu s-Suūda.

Uvakufio Akif-efendija Hadžihusejnović.

1493. Zbirka (مجموع) , 5 **761.**

L. 22; 20 × 15,5. *Nasḫ* sa nešto *ta'līqa*, krupniji, pisan vještom rukom, držimo, samog autora, — jer po svemu nam izgleda da je ova cijela zbirka autograf. Papir tamnobijel; povez poluplatneni.

1. L. 1—3. رسالة فى فضيلة الجماعة

لمصطفى الاقحصارى البوسنوى المتوفى سنة ١١٦٩

Traktat o važnosti džemaata (zajedničkog klanjanja namaza). Napisao ovu i slijedeće risale u ovoj zbirci naš učenjak iz Prusca Muṣṭafa b. Muḥammad al-Aqḥisārī, umro (kao muftija u svom rodnom Pruscu) 1169/1755.

Početak:

الحمد لله الذى جعلنا امة وسطا فى الحالات والاوقات .. وبعد فانى اريد ان ابيّن على وجه الاختصار فضيلة الجماعة برسالة مستقلة

Završetak je:

(تمت الرسالة على يد مصطفى بن محمد بن محمد الاقحصارى—نسبة الى بلدة صغيرة فى بوسنة ويسميها الاهالى پروساج)

2. L. 4—5. رسالة فى صوم الست من شوال

للمؤلف المذكور

Kratka rasprava o postu šest dana mjeseca ševvala, od istog pisca.

Početak:

الحمد لله الملك المتعال المنزه عن الشبيه والمثال .. اعلم ان صاحب التنوير صرح فى كتاب الصوم وقال ندب تفريق صوم الست من شوال

3. L. 6—13. رسالة فى الرحمة والشفقة على الخلق

للمؤلف المذكور

Traktat o samilosti i humanosti prema živim stvorenjima, po islamskom učenju, od istog pisca.

Početak:

الحمد لله الذى جعل رحمته قريبا للمحسنين واختص بعض عباده لحوائج الناس مشغولين .. وبعد فلما رأيت المرحمة والشفقة على الخلق من أهم الامور .. احببت ان ابين نبذة منها برسالة مستقلة

Završetak je:

تمت الرسالة بعون الله على يد العبد الفقير الحاج مصطفى بن محمد .. يوم الخميس فى اوائل ربيع الاول سنة اربع وخمسين ومائة والف

4. L. 14—20. رسالة فى حكم القهوة والدخان والاشربة

للمؤلف المذكور

Rasprava o upotrebi kahve, duhana, te opojnih pića uopće sa vjerskog gledišta, od istog pisca.

Početak:

الحمد لله الذى انزل القرآن مفرّقا بين الحلال والحرام وفضلنا به على الامم السابقة بالعلم واستخراج الاحكام .. وبعد فيقول الفقير الى الله البارى مصطفى بن محمد الاقحصارى لما سألنى واحد من اكابر الفضلاء .. عن القهوة والدخان والاشربة المحرمة وهو اعلم من المسئول عنها فاخذتنى الغيرة الدينية والحمية الاسلامية ببيان هذه الأشياء بطريق الاختصار

Istaknute riječi su podvučene crvenom crtom.

5. L. 21—22. رسالة الذاكر فى زيارة اهل المقابر

للمؤلف المذكور ، فى آخرها نقص

Traktat o posjećivanju groblja, od istog pisca. Primjerak je nepotpun na kraju.

Bratislava, 136.

Početak:

الحمد لله الذى لا يخفى عليه شىء فى الأرض ولا فى السماء وهو الذى يصوركم فى الارحام كيف يشاء

Risala je raspoređena na uvod i pet poglavlja *(fasl)*. Ovdje se nalazi samo prva stranica i završetak.

تمت الرسالة لحاج مصطفى بن محمد الاقحصارى .. لسنةاثنى وخمسين ومائة والف

Cijela zbirka napisana je u vremenu od 1152—54/1739—41, kako je to zabilježeno na kraju pod t. t. 3 i 5.

M. Handžić, al-Ğauhar, 134, govoreći o ovom piscu, navodi mu od svih ovih rasprava samo ovu posljednju. Prethodne su dosad bile nepoznate.

1494. Zbirka (مجموع) , 3 1692.

L, 98; 20,5 × 12,5. *Ta'līq* sitniji, složen, pisan vještom rukom. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir bijel, glat, čvrst; povez polukožni, oštećen crvotočinom.

1. L. 1—8. رسالة فى البسملة

Traktat o tumačenju i značaju Besmele. Napisao Muḥammad b. Muṣṭafa al-Aqkermānī, umro 1174/1760.

AM II, 332; OM I, 214.

Početak:

الحمد لله الذى وعد لمن ذكره ذِكره بين الملائكة المقربين واثنى على ذاكريه من عباده المكرمين .. وبعد فيقول العبد المفتقر الى الله المقتدر محمد بن مصطفى الاقكرمانى هذه كلمات جميلة فى شأن شرح التسمية

2. L. 8—12. القصيدة النونية فى العقائد

لخضر بيك

Spjev o islamskom vjerovanju, što ga je napisao Maulāna Ḥiḍr-bey b. Ğalāluddīn, umro 863/1458 (v. I, 187).

Nasḫ krupniji, vokalizovan.

Slijedećih sedam lista su neispisani.

3. L. 13—98. شرح القصيدة النونية

للخيالى

Komentar prethodnom spjevu. Napisao Munla Aḥmad b. Mūsā al-Ḫayālī, umro poslije 860/1455 (v. I, 450).

Osnovni tekst je podvučen crvenom linijom.

Prepisao cijelu zbirku 'Abdullāh-efendija Kantamirija, što se vidi po rukopisu.

Iz Kantamirine biblioteke.

1495. مناسك الحج 1866.

Djelo o obredima Hadža. Napisao naš alim 'Abdulwahhāb b. Ḥasan-efendī b. Muḥammad-efendī b. Ibrāhīm-efendī b. Aḥmad-efendī b. Sulaymān-efendī b. Muḥammad-efendī el-Bosnawī, umro u Misiru 1205/1791. Pisac je rodom iz Sarajeva, a živio je i radio (držao predavanja i vazove) u Meki, Medini i Egiptu. Bio je veliki kritičar i revolucionarnog duha, pa je u svojim vazovima nemilosrdno šibao sve mane i slabosti imućnih i vladajućih slojeva, kao i njihove nepravde prema narodu. Zbog toga je bio proganjan (v. M. Handžić, el-Ğauhar el-esnā — str. 101—103). Djelo je napisao u Mekki, na zahtjev nekih hadžija, 1175/1761. Ovaj primjerak je uvakufio i poslao u svoje rodno mjesto Sarajevo za Šehdi-efendinu biblioteku, 1201/1786 (v. bilješke na stranicama naslovnoj i posljednjoj i M. Handžić, Književni rad, str. 14—15). Djelo je izbor iz raznih djela hanefijskog mezheba. Naslov u rukopisu glasi:

هذا كتاب فى بيان مناسك الحج على مذهب الامام الاعظم للعالم العلامة سيدى عبد
الوهاب افندى بن حسن افندى بن محمد افندى

Početak:

الحمد لله اكمل الحمد على ما هدانا للاسلام وخصّنا بوجوب حج بيته الحرام .. وبعد
فيقول العبد الفقير .. عبد الوهاب بن حسن افندى مولداً بوسنوياً مسكنا مكيا
(اى : البوسنوى مولدا المكى مسكنا) فقد التمس منى بعض الاخوان .. لما كنت ادرس تجاه
الكعبة الشريفة ان اجمع لهم مسائل الحج والعمرة

L. 192; 21,5 × 15. *Nasḫ* krupniji, vokalizovan, pisan vještom rukom, u razmaknutim redovima. Stranice su obrubljene sa dvije crvene linije. Papir bijel, deblji, čvrst; povez kožni, oštećen.

Prepisao neki piščev učenik, u drugoj polovini XII/XVIII stoljeća.

Na naslovnoj strani je naslov djela, četiri otiska ličnog pečata autora, te bilješka o njegovom zavještanju ovog primjerka.

(اوقف وسبل لله تعالى مؤلف هذا الكتاب على من ينتفع به من اهل العلم وجعل مقره
فى بلدته الاصلية المسماة بمدينة سراى بوسنه .. تحرر فى غرة جمادى الاخر سنة ١٢٠١ ..)

Na kraju je također slična bilješka o zavještanju rukopisa. Ove bilješke napisao je, držimo, sam prepisivač, po nalogu autora. Na posljednjem zaštitnom listu su tri lična pečata, vjerovatno, prepisivača.

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

1496. رسالة فى الهجرة 1343.

Rasprava o hidžretu (emigraciji) iz vjerskih razloga. Napisao Muḥammad Taufīq Azabagić, muftija Tuzle i kasnije vrhovni vjerski starješina muslimana Bosne, umro 1337/1918. Rad je raspoređen na tri poglavlja.

M. Handžić, al-Gauhar, 125; Književni rad, 34.

U rukopisu je naslov:

رسالة فى الهجرة للحاج الحافظ محمد توفيق افندى عزب آغازاده القاضى بطوزله والمفتى بها
وصار بعد ذلك رئيس العلماء (شيخ الاسلام) ببوسنه وهرسك رحمه الله

Ispod naslova je bilješka, u kojoj prepisivač kaže da je prepisao iz nečitkog primjerka koji je bio otisnut na šapirograf.

(O istoj temi i od istog autora postoji rasprava i na turskom jeziku pod naslovom: هجرت حقنده رساله).

Početak:

الحمد لله الذى بشر حبيبه بالرد الى معاده فقال لتدخلن المسجد الحرام ان شاء الله
والصلاة والسلام على سيدنا محمد الذى قال فى حديثه حب الوطن من الايمان والمهاجر من
هجر ما نهى الله .. اما بعد فهذه رسالة فى الهجرة مرتبة على ثلاثة فصول الفصل الاول فى
حكم الهجرة والاحاديث المتعلقة بها واقوال العلماء فيها الفصل الثانى فى بيان دار الحرب وانها
بما تصير دار اسلام وبالعكس وفى حق الجمعة والعيدين وتولية القضاء فى بعض البلاد الفصل
الثالث فى تفصيل الفتح وتقسيمه

L. 12; 21 × 17. *Nasḫ* lijep, čitak. Po marginama listova ima dosta komentara, pisanih rukom prepisivača. Pri kraju, jedna stranica je neispisana, jer se na tom mjestu nije mogao pročitati tekst izvornog primjerka. Papir bijel, deblji, čvrst; poveza nema.

Prepisao Muḥammad b. Muḥammad al-Ḫanǧī (Hadži Mehmed Handžić) krajem mjeseca džumadel-ula 1361/1942.*)

(استنسخه لنفسه .. محمد بن محمد بن محمد بن صالح بن محمد الخانجى البوسنوى ..
فى اواخر جمادى الاولى من سنة الف وثلثمائة واحدى وستين ..)

1497. بيان الامناء فى حكم الاستمناء 1351.

Traktat o onaniji, sa vjerskog gledišta. Napisao al-Ḥāǧ Muḥammad al-Ḫānǧī (Hadži Mehmed Handžić), umro 1363/1944. Ovo je prvo izdanje ovog njegova rada, dok je kasnije napisao drugo, nešto prošireno izdanje, i ono je glavni primjerak, — kako je to sam zabilježio na naslovnoj stranici, — (v. I, 341).

---

*) U svoje vrijeme, kad su Bosna i Hercegovina izdvojene ispod vlasti islamske države Turske i došle pod vlast hrišćanske države Austrije (zaključkom Berlinskog kongresa 1878 — a posebno aneksijom 1908), mnogi su naši ondašnji hodže i muslimani smatrali da im je farz (vjerska dužnost), seliti iz svoje okupirane zemlje u neku islamsku zemlju zbog ugroženosti njihove vjere, kako su govorili. Obje navedene rasprave napisane su radi pobijanja takvog mišljenja, pledirajući da bosanskohercegovački muslimani ne sele, nego da ostanu na svojoj rodnoj grudi. Rad je sačinjen na osnovu šerijatsko-pravnih propisa o tom pitanju.

L. 12; 20,5 × 16. *Nasḫ*. Papir tamnobijel, deblji; povez papirni.

Rukopis je autograf, napisan za vrijeme studija u Kairu, 1347/1928.

DJELA ČIJE VRIJEME NASTANKA NIJE POZNATO

1498. النقاية فى فقه الحنفية 1761.

لمجهول

Djelo o hanefijskom fikhu, nepoznato, od nepoznatog pisca. Gornji naslov je prema rukopisu. Ovo nije poznato djelo النقاية مختصر الوقاية, nego neko drugo. Na koricama i u vrhu prve stranice naslov je: كتاب النقاية. HḪ (II, 1971), govoreći o poznatoj *an-Nuqāyi*, spominje na nejasan način još neka djela pod sličnim nazivom (العمدة, — النقاية فى علم الهداية, — نقاية قاضيخان), ali nam nije poznato da li se koji od tih naziva odnosi na ovo djelo.

Početak:

الحمد لله رب العالمين والعاقبة للمتقين ،. باب ما يجوز به الوضوء وما لايجوز الماء الجارى

Posljednje je poglavlje iz fikha: كتاب الوصايا, a zatim se nalazi poglavlje: كتاب الحكايات, u kom se, uglavnom, navode neke pojedinosti o Ebu Hanifi.

L. 83; 21,5 × 15,5. *Ta'līq* krupniji, pisan u razmaknutim redovima. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Po rubovima listova ima komentara. Papir bijel, deblji; povez polukožni.

Prepisao 'Alī b. Ḥuseyn, u nedjelju krajem mjeseca zul-kade 977/1569.

(تمت بعون الله وحسن توفيقه .. على يد العبد الضعيف .. على بن حسين .. فى آخر ذى القعدة فى يوم الاحد من اوّل وقت الظهر تاريخ سنة ٩٧٧) .

Naslovna stranica je ispunjena tekstom i bilješkama s područja fikha. Dvanaest lista na kraju sadrže izvatke, fetve i bilješke, na arapskom i turskom jeziku, sabrane iz raznih fikhskih djela, o raznim pitanjima.

Uvakufio Ahmed-efendija b. Mustafa, muderis Gazi Husrev-begove medrese za istu medresu (v. bilješku na nutarnjoj strani prve korice.

1499. ISTO 2021.

Primjerak je nepotpun u sredini. U rukopisu je naslov dat i zabilježen kasnije:

Završetak je ovdje: رسالة احكام مكلف

... الا ان يعرف طرق المسائل مذاهب القوم قال ابو بكر وان حفظ جميع كتب اصحابنا فلا بد من ان يتلمذ للفتوى حتى يهتدى اليه

L. 14: 20,5 × 14,5. *Ta'līq* sitniji, složen, pisan vještom rukom, oštrim perom. Istaknute riječi podvučene su, s početka, crvenom crticom. Papir bijel, potamnio, glat, čvrst; povez polukožni, oštećen.

Prepis je dovršen krajem muharema 1095/1683.

(تم الكتاب بعون الله تعالى .. فى اواخر محرم الحرام سنة ١٠٩٥)

Uvakufio Elči Hadži Ibrahim-paša (v. pečat i bilješku u rukopisu).

Iz biblioteke Fejzijje medrese.

1500. (قطعة من كتاب فى الفقه) 597.

Fragmenat nekog fikhskog djela, bez početka i završetka.

Početak je ovdje:

.. يبيعوا الماكس بعشر ويبيعوا المسترسل بغيره وهذا ما يجب على ولّى الحسبة انكاره وهذا بمنزلة تلق السلع فان القادم جاهل بالسعر

Prvo poglavlje je:

فصل واما التسعير فنه ما هو ظلم محرم ومنه ما هو عدل جايز فاذا تضمن ظلم الناس والزامهم بغير حق على البيع بثمن لا يرضونه او منعهم مما اباحه الله لهم فهو حرام

L. 117; 27 × 19. *Nasḫ*, pisan krupnije, širokim perom, uvježbanom rukom.

Rukopis potječe, vjerovatno, iz XVI stoljeća.

1501. شرح كتاب فى الفقه 592.

مجهول

Komentar nekom fikhskom djelu, oboje nepoznato. Primjerak je nepotpun s početka i na kraju.

Prvo poglavlje ovdje je: كتاب الصلاة , čiji je početak:

قوله واذا تعارضت الآثار لا ينقضى بالشك يعنى ان وقت الظهر لا ينقضى اذا صار ظل
كل شىء مثله بل اذا صار ظل كل شىء مثليه عند ابى حنيفة رحمه الله وفيه نظر فانه لا يعارض
قوله صلى الله عليه وسلم ابردوا بالظهر فان شدة الحر من فيح جهنم حديث امامة جبريل

L. 257; 27,5 × 18,5. *Nasḫ* starinski, krupniji, lijep, pisan širokim perom, u razmaknutim redovima, djelomično bez dijakritičkih znakova. Papir tamnobijel, deblji, listovi dohvaćeni vlagom, prosuti i ispremetani; poveza nema.

Rukopis, vjerovatno, potječe iz XVI ili iz XVII stoljeća, pa je jasno da je djelo nastalo u tom vremenu ili ranije.

Iz biblioteke Fejzijje medrese (v. pečat u rukopisu).

1502. (كتاب فى الفقه) 893.

او

(مسائل فقهية)

مخروم فى اوله وآخره

Djelo s područja fikha od nepoznatog pisca, nepotpuno na početku i na kraju. Obrađuje razna pojedina pitanja iz širokog područja šerijatskog prava — i to više ona koja su se javljala u praksi. Rađeno je ili sabrano po mnogobrojnim fikhskim djelima, sa namjerom da bude praktični priručnik prvenstveno za šerijatske sudije i za muftije. Poslije svakog obrađenog pitanja navedeno je djelo iz koga je dotično rješenje uzeto. Raspoređeno je po poglavljima na uobičajeni način u fikhskim djelima. Radovi ove vrste obično su poznati pod općim nazivima — المسائل الفقهية — فوائد الفقهاء — الفتاوى — المسائل المهات فى الفروع itd. Poznato je više djela ovakve sadržine, ali na našem rukopisu nemamo nikakve oznake po kojoj bismo mogli odrediti koje je i čije ovo djelo.

Početak je ovdje:

.. الاشراف كالفقهاء والعلوية ان يقول له الحاكم بلغنى انك تفعل كذا وكذا وتعزير
الاشراف كالدهاقنة الاعلام والجرّ الى باب الحاكم وتعزير الاوساط كالسوقية الاعلام والجرّ الى
باب الحاكم والحبس .. بزّازية فى الحدود

Prvo poglavlje ovdje je:

كتاب السرقة ولو شهدوا على العبد المحجور بسرقة عشر دراهم وهو يجحد لا يقضى حتى
يحضره مولاه فيقضى بالقطع ورد العين ان كانت قائمة .. قاضيخان فى اواخر كتاب المأذون

L. 147; 21 × 15. *Nasḫ* sitan, složen, pisan uvježbanom rukom. Prvih 70 lista izgubljeno i dopisano kasnije drugim, slabijim rukopisom. Po rubovima listova ima bilježaka u vezi sa tekstom. Papir tamnobijel, deblji, povez izgubljen.

Rukopis, vjerovatno, potiče iz XVII stoljeća.

1503. (كتاب فى الفقه — المسائل الفقهية) 2550.

Djelo o fikhu, slično prethodnom, od nepoznatog pisca. Jedan svezak, potpun.

Početak:

كتاب الطهارة — وفى الخانية الماء الذى يتوضأ به ثلثة الماء الجارى والماء الراكد وماء البئر
واقويها الماء الجارى ان كان قوىّ الجرى يجوز الاغتسال فيه والوضوء منه

Posljednje poglavlje je: كتاب الوصايا .. فصل فى الايصاء , a završetak je riječima:

ولا يجوز بيع الوصى بغبن فاحش لا يتغابن الناس فى مثله وكذا اذا اشترى الوصى شيئا
ليتيم لا يجوز شراؤه بغبن فاحش والكل فى الخانية غفر الله لجامع هذه المسائل ومهات الحكّام

L. 161; 20 × 13. *Ta'līq* sa nešto *nasḫa*, sitan, složen, pisan uvježbanom rukom. Na marginama nekih listova ima nešto glosa. Nekoliko lista na kraju dopisano je kasnije drugim, također lijepim rukopisom. Papir tamnobijel i bijel, listovi dohvaćeni vlagom; povez polukožni.

Rukopis potiče, vjerovatno, iz druge polovine XVII stoljeća.

Prvi zaštitni list s početka, na kome su se nalazile, vjerovatno, važne bilješke, neko je namjerno otkinuo. Na slijedećem zaštitnom listu i na naslovnoj stranici nalaze se bilješke s područja fikha i sadržaj. Tu se nalazi i nekoliko fetvi o pitanjima iz nasljedstva i drugih imovinskih odnosa, na turskom jeziku, koje su potpisali: Hasan, muftija u Mostaru (dvije fetve) i Mustafa, muftija u Mostaru (ostale fetve). Držimo da je ovdje riječ o mostarskom muderrisu i muftiji Hasan-efendiji koji je umro 1104/1692 i o njegovom učeniku i nasljedniku Mustafa-efendiji, sinu Jusufovu — Šejh Juji, koji je umro 1119/1707. Primjerak je, po tome, bio u njihovom posjedu, a čini nam se da ga je prepisao Hasan-efendija.

1504. التيسير فى الفقه 3718.

Kratak komentar, zapravo rječnik ili tumačenje izraza i pojmova, nekog djela s područja fikha. Napisao Aḥmad b. Muḥammad b. Ṣafa-ḫoğa (ḫwağa), čija nam je biografija nepoznata. Gornji naslov, kao i ime autora, nalaze se u bilješci na završetku rukopisa. Inače, o ovom dosta vrijednom djelu ne nalazimo spomena u katalozima i bibliografskim izvorima koji su nam pristupačni. Neko je pogrešno napisao olovkom na kraju da je to komentar djelu *al-Wiqāya*. Primjerak je, nažalost, nepotpun s početka (izgubljeno osam lista).

Početak je ovdje (na l. 9):

.. جمعوا آرضا (؟) وكل ما سفل وهو ارض والمراد ههنا مقابل السماء قوله كالمطر فى الصحيح مطرت السماء من باب نصر وامطرها الله وقد مطرنا والاستمطار الاستسقاء والممطر بوزن المبصع ما يلبس فى المطر يتوقى به المطر قوله والعين اى عين الماء

Početak prvog poglavlja ovdje (na l. 14) glasi:

باب التيمم وهو فى اللغة القصد فى المستصفى قال شمس الملة السرخسى رحمه الله التيمم فى اللغة القصد وفى الشرع عبارة عن القصد الى الصعيد للتطهير فالاسم شرعى فيه معنى اللغة وثبوت التيمم بالكتاب

U bilješci na završetku pisac kaže da je djelo sabrao po raznim fikhskim djelima:

قال الضعيف جامع هذا المختصر احمد بن محمد بن صفا خواجه غفر الله له ولوالديه ولجميع المسلمين اجمعين هذا آخر ما تيسر لهذا الفقير من جمع الفوائد المتعلقة بالالفاظ الفقهية من الكتب المعتبرة المذكورة باساميه فيه (؟!) صيغةً ومعنًى لغةً وشرعا وسمّيته بالتيسير فى الفقه لتيسر الفقه به والله الميسر لكل المآرب وهو على كل الامر قدير وغالب ...

L. 238 (odnosno 246); 18 × 13,5. *Nasḫ-ta'līq*, slab. U pisanju ima grešaka. Papir tamnobijel ili žućkast, deblji; povez polukožni, oštećen, prva korica izgubljena.

Prepis potiče iz XVII ili XVIII stoljeća.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1505. (كتاب فى الفقه) 4543.

مجهول

Kraće djelo o fikhu, u obliku priručnika, nama nepoznato, od nepoznatog pisca. U rukopisu nema naslova, niti uvoda, ni datuma, ni drugih podataka, bilo o piscu ili prepisivaču. Gornji naslov je dat prema sadržaju. Pod istim naslovom navode djela Aya Sofya (82) i Kairo (I, 456), a bez potrebnih podataka. Djelo je, sudeći po pismu i papiru, dosta starog datuma, vjerovatno je nastalo u XVI ili XVII stoljeću. U vrhu prve stranice je Besmela, napisana crnim mastilom, umjetnički, u obliku crteža. Ispod toga je crvenim mastilom, pismom ṯuluṯ, napisan naslov: كتاب الطهارت. Djelo sadrži sva poglavlja fikha, uključujući i feraid.

Početak poslije navedenog naslova je:

من اراد الصلوة وهو محدث فليتوضأ وفرض الوضوء غسل الوجه واليدين مع المرفقين ومسح ربع الرأس وغسل الرجلين مع الكعبين وسننه

Na kraju su poglavlja:

كتاب الوصايا – باب الفرائض – حساب الفرائض

Sam završetak je ovdje nepotpun i bez veze s nastavkom — jer, govoreći o diobi nasljedstva, prekida se govor bez završetka, i odmah prelazi na jedno pitanje o namazu kojim se završava rukopis, uz formulu: تمت الكتاب بعون الله وحسن التوفيق.

L. 134; 20 × 15. *Nasḫ*, starinski, pisan lijepim rukopisom, u razmaknutim redovima, djelomično vokalizovan. Po rubovima listova i između redaka ima dosta komentara, pisanih sitno, rukom istog prepisivača. U pisanju ima grešaka, kao i u vokalizovanju. Papir tamnobijel, deblji, čvrst; povez kožni, znatno oštećen.

Na početku su bilješke s područja fikha, poučni stihovi, te sadržaj, pisan kasnije drugim rukopisom. Tu je i nekoliko otisaka ličnih pečata.

Na kraju su bilješke, također s područja fikha, i nedovršeno poglavlje o dženaze-namazu.

Rukopis je iz XVII ili XVIII stoljeća.

1506. (كتاب فى الفقه) 163.

Djelo o fikhu od nepoznatog pisca. Sabrano iz raznih fikhskih djela kao prethodno, ali ovo je drugo djelo. Rukopis nema naslova i nije dovršen. Gornji naslov je dat prema sadržaju, a isti takav naslov navodi Aya Sofya (82), ali bez podataka.

Početak:

كتاب الطهارة – وينبغى ان يكون بين بئر البالوعة وبين بئر الماء مقدار ما لا يصل
النجاسة الى بئر الماء وقدّر فى الكتاب بخمسة اذرع او سبعة وذلك غير لازم انما المعتبر عدم
وصول النجاسة وذلك يختلف بصلابة الارض ورخاوتها قاضيخان فى فصل البئر

L. 93; 29 × 16. *Ta'līq* sitan, složen, pisan uvježbanom rukom. Naslovi izvora iz kojih je djelo sabrano podvučeni su crvenom linijom. Na širokim rubovima nekih listova nalaze se bilješke ili dopune. Papir tamnobijel i žućkast, povez polukožni.

Prepis potiče, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu nalazi se sadržaj. Na nekoliko mjesta otisnut je mali ovalni pečat u kome je upisano ime, vjerovatno ranijeg vlasnika (Sejjid Muhamed). Na posljednjem zaštitnom listu nalazi se pečat sa imenom preprodavca knjiga (Muhamed-aga Aganagić iz Sarajeva). Na tri mjesta otisnut je noviji pečat Gazi Husrev-begove biblioteke.

1507. (شرح كتاب فى الفقه) 4527.

مخروم فى اوله وآخره

Komentar nekom fikhskom djelu, oboje nepoznato, od nepoznatog pisca, nepotpuno s početka i na kraju.

Početak je ovdje:

.. اعمين وابنى الزوجين وابنى احدهما لامن الآخر لكن لا يظهر بها ان ادّعى القريب
س اى اذانكحا بحضور ابنى الزوج فان كان المدّعى هو لم تقبل شهادة ابنيه له

Prvo poglavlje je:

باب نكاح الرقيق والكافر نكاح القنّ والمكاتب والمدبّر والأمة وامّ الولد بلا اذن السيد

موقوف

L. 170; 21 × 14,5. *Ta'līq*, sitniji, složen, pisan lijepim rukopisom. Osnovni tekst označen je kraticom ش , a komentar kraticom م , pisanim crvenim mastilom. Po rubovima listova i između redaka, naročito s početka, ima sitno pisanih komentara. Mnogi listovi s početka i na kraju su izgubljeni. Papir bijel, deblji, čvrst; povez otkinut, druga korica izgubljena.

Rukopis je, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Iz biblioteke Tajib-efendije Saračevića (Sarajevo).

1508. (شرح كتاب فى الفقه) 3595.

مخروم فى آخره كلاهما لمجهول

Komentar nekom fikhskom djelu, od nepoznatog pisca, nepotpun na kraju.

Početak osnovnog djela je:

فرض الوضوء غسل الوجه مرة ما بين منبت الشعر غالبا وبين اسفل الذقن والاذنين
والعذار لا يسقط حكم ما ورائه بل ينقل حكم ما تحته اليه كالشارب والحاجب

Početak komentara:

كتاب الطهارة الكتاب لغة اما مصدر بمعنى الجمع سمى به المفعول للمبالغة او فعال بنى
للمفعول كاللباس بمعنى الملبوس وعلى تقديرين يكون بمعنى المجموع واصطلاحا مسائل
اعتبرت مستقلة شملت انواعا اولا الطهارة طهر الشىء بفتح الهاء وضمها والاول
افصح وهى لغة

L. 302; 22 × 15,5. *Ta'līq* složen, pisan širokim perom. Osnovni tekst pisan crnim mastilom i podvučen crnom linijom. Po širokim rubovima nekih listova ima nešto glosa. Stranica 14ᵇ je neispisana. Papir bijel, glat, neki listovi su dohvaćeni vlagom; povez polukožni, oštećen.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na početku je sadržaj. Na naslovnoj strani je bilješka s područja fikha, ispod koje se nalazi nečitak potpis i datum 1264/1847. U vrhu prve stranice i još na nekim mjestima nalazi se otisak ličnog pečata ranijeg vlasnika i datum (Husejn, 1155/1742).

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1509. حاشية على كتاب النكاح 2479.

لم يعلم مؤلفها

Glosa poglavlju o braku, od nepoznatog pisca. Možda je to izvadak iz nekog djela.

Na početku se nalazi riječ الحمد لله koja je dodata kasnije, a originalni početak glasi:

لانه تارة يستحسن واخرى يكره قوله اى يستحسن النكاح عند حالة التوقان وحالة
الاعتدال والنكاح فى الحالة الاولى واجب

L. 44; 19,5 × 13,5. *Ta'līq*, pisan uvježbanom rukom. Papir bijel, povez polukožni.

Rukopis potiče iz XIX stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu nalazi se bilješka ranijeg vlasnika (Hasan b. Adem Nikšićevi — iz Nikšića).

Iz biblioteke Hasan-efendije Bojo-zade (v. pečat u rukopisu).

1510. مناسك الحج 2229.

ليوسف بن الياس

Djelo o hadžu. Napisao Yūsuf b. Ilyās b. Yūsuf b. Ilyās, čija nam je biografija nepoznata. Djelo je skraćena prerada opširnijeg djela o istoj temi od istog autora i sabrano je iz raznih djela, kako se to može razumjeti iz uvoda. Gornji naslov i ime autora navedeni su prema rukopisu. Inače, o njima ne nalazimo podataka u izvorima koji su nam pristupačni.

Početak:

الحمد لله الذى دعا عباده الى حرمه المحترم والى بيته المعظم والحطيم المفخّم والملتزم
والمسجد الحرام والركن والمقام والزمزم فى مكة التى تمكّ السيآت واللمم .. وبعد فان العبد
الضعيف المذنب بغير القياس يوسف بن الياس بن يوسف بن الياس لما جمع اولا فى شرح
مناسك المختار كلمات تكمل الفقهاء والاخيار ... تيسيراً للحامل والطالب بحروف رمزية تدل على
المطالب وذلك ان خ اشارة الى المختار المتن وق الى قاضى خان وك الى الكافى ون الى التبيين ود
الى الحدّادى وم الى المنافع ومن الى المناسك امير الدولة وص الى صدر الشريعة

Primjerak je nepotpun s početka; poslije prvog lista izgubljen je jedan ili više lista.

Završetak je:

وعن ابن عمر رض قال قال رسول الله ﷺ من استطاع ان يموت بالمدينة فليمت بها فانى
اشفع لمن يموت بها رواه احمد والترمذى وقال هذا حديث حسن صحيح غريب اسنادا هذه
الاحاديث كلها من مشكلة المصابيح

L. 85; 21 × 15,5. *Nasḫ*, pisan uvježbanom rukom, mjestimice vokalizovan. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Kratice, koje označavaju izvore ovom djelu, pisane su crvenim mastilom, a tekst hadisa i dova podvučen je crvenom linijom. Papir žućkast, deblji; listovi su dohvaćeni vlagom; povez polukožni, oštećen.

Prepisao Ibrāhīm b. Ğa'far al-Magnisawī, u petak mjeseca redžepa 976/1568.

(قد تم مناسك الحج بعون الله وحسن توفيقه على يد العبد الضعيف النحيف ابراهيم بن
جعفر المغناوى ... فى سنة ست وسبعين وتسعمائة فى شهر رجب المرجب فى ليل يوم الجمعة
بعد العشاء ...)

Na nutarnjoj strani prve korice nalazi se recept na turskom jeziku za neki lijek. Na naslovnoj stranici su imena ranijih vlasnika (Ahmed b. Omer b. Seid b. Ahmed el-Abdi koji kaže da je rukopis kupio 978/1570; Abdul-kerim b. el merhum Fahruddin el-Hanefi, ... Kutbuddin el-Hanefi; Muhamed b. Hudžetullah koji kaže da je rukopis kupio; Sulejman b. Ali es-Selkavi, čistač /*ferraš*/ u džamiji i turbetu Božijeg poslanika Muhameda u Medini). Na rubu prve i druge stranice nalaze se dva velika pečata: Fejzijje medrese i Dželaluddin Ali-paše. Na kraju su bilješke, koje sadrže magične riječi i zapise za pronalaženje izgubljenih i pokradenih stvari, te za liječenje oboljelih ovaca. Na posljednjem listu je bilješka na turskom jeziku, iz stare medicine, o glavobolji i lijekovima protiv iste. Na nutarnjoj strani druge korice zabilježeno je nekoliko djela s područja medicine i njihova cijena, te nešto bilja i plodova koji služe za sastav lijekova.

Iz biblioteke Fejzijje medrese.

1511. الانموذج فى الفقه 1252.

Kratko djelo o šafijskom fikhu, nepoznato, od nepoznatog pisca. Sabrano je po raznim djelima, za početnike i djecu, kako je to naglašeno u uvodu (pa je to zapravo *ilmulhal*). Naslov je prema bilješci na kraju rukopisa.

Početak:

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على رسوله وحبيبه محمد افضل المخلوقين وعلى آله واصحابه اجمعين اما بعد فهذا كتاب مختصر جديد فى علم الفقه وسببه ما رأيت فى ايدى الصبيان والمبتدين كتابا (؟) يليق بحالهم فجمعت مقدارا من المسائل المستعملة بحروفها من الكتاب (الكتب) المعتبرة المعتمدة .. وقررت ما تقرر لدىّ مع قلة البضاعة .. كتاب الطهارة

Završetak:

اللهم اجعلنا من المستغفرين بالاسحار قد وقع الفراغ من تأليف انموذج من الفقه على يد العبد الضعيف المذنب المحتاج الى رحمة الله تعالى

Ime pisca i datum nastanka djela nisu navedeni, iako se može reći, sudeći po pismu i papiru, da je djelo dosta staro.

U bibliografskim izvorima koji su nam pristupačni ne nalazimo mu spomena.

L. 64; 20 × 14. *Nasḫ* lijep, krupniji, pisan u razmaknutim redovima; u pisanju ima grešaka. Po rubovima malog broja listova ima nešto glosa. Papir tamnobijel (ili žuókast), krhak, povez kožni.

Rukopis potiče, vjerovatno, iz XVI ili XVII stoljeća.

Na naslovnoj stranici nalazi se kratka dova, jedan hadis, te na rubu naslov djela, što je sve pisano kasnije. Na rubu prve stranice nalazi se bilješka — bez početka zbog oštećenja lista — u kojoj se kaže da je rukopis uvakufio »ponizni Baba, sin Hadži Muhameda, za muško potomstvo svog oca, koje se mogne služiti ovom knjigom, a potom za svakog učitelja i učenika od muslimana«. Bilješka nema datuma. Na kraju iste zavještač kaže da se ranije zvao Širvānī. Iz svega rečenog dâ se razumjeti da je on pripadnik nekog derviškog reda (sufija) i da je, vjerovatno, sin turskog učenjaka i pisca Muhamed Emin Širvanije (umro 1036/1626, — v. M. Tahir, OM II, 23).

(.. على ذكور اولاد ابى القادرين على استعماله بطنا بعد بطن ثم على اولاد اولاده كذلك وان تناسلوا ثم على كل معلم ومتعلم من المسلمين فن بدله بعد ما سمعه آه على ان يكون التولية لى ثم للموقوف عليهم على ترتيب الوقف وانا الحقير بابا ولد حاجى محمد – وندانى قبله شروانى ؟)

Na rubu posljednje stranice nalaze se stihovi na turskom jeziku u slavu Božijeg poslanika Muhameda.

1512. اساس الاسلام 1728.

Djelo o glavnim islamskim vjerskim dužnostima: namazu, zekatu, postu i hadžu (عبادات), te o griješnim riječima koje vode u bezvjerstvo (الفاظ الكفر), od nepoznatog pisca. U rukopisu, na prvom zaštitnom listu, neko je (vjerovatno sam prepisivač), pogrešno napisao naslov: خزانة ابى الليث السمرقندى, — jer se sravnjivanjem može ustanoviti da to nije Semarkandino djelo. Gornji naslov (اساس الاسلام) nalazi se na donjem prerezu listova i držimo da bi to mogao biti pravi naslov ovog djela. Bibliografski izvori, koji su nam pristupačni, ne navode ovo djelo. Istina, Aya Sofya (str. 62), u poglavlju o fikhu, navodi djelo pod istim naslovom na perzijskom jeziku, ali bez ikakvih podataka o njemu ili o piscu. Naš rukopis je na arapskom jeziku. Ismā'īl-paša (Ḏail I, 67) samo kaže da se djelo pod tim naslovom nalazi u Aja Sofiji. Flügel (III, 469) navodi djelo pod tim naslovom, ali kao neki prevod na turskom jeziku.

Početak:

الحمد لله حق حمده وصلواته على خير خلقه محمد وآله وصحبه باب ما يجوز به الوضوء وما لا يجوز اعلم ان الماء على نوعين مطلق ومقيّد فالمطلق كماء البحار وماء الانهار وماء الامطار وماء الابار والعيون والاودية فانه طاهر وطهور ما دامت صفة الاطلاق باقية فيه ويجوز به تطهير الاحداث والانجاس وحكى عن ابن عباس وابن عمر رضى الله تعالى عنهما انهما قالا الوضوء بماء البحر مكروه والماء المقيد كماء الفواكه

Završetak je:

ولو اهدى يوم النيروز الى انسان شيئا ولم يرد به تعظيم ذلك اليوم وانما فعل ذلك على عادة الناس لا يكفر كفرا حكى عن ابى حفص الكبير رح لوان رجلا عبد الله تعالى خمسين عاما ثم جاء يوم النيروز فاهدى الى بعض المشركين بيضة وهو يرى تعظيم ذلك اليوم ؟ احبط عمله خمسين عاما ومن اتى الى عند بعضهم ؟ تعظيما له كفر ! تم ! نسأل الله تعالى ان يعصمنا من الكفر وان يخرجنا من الدنيا على الاسلام انه ارحم الراحمين والحمد لله وحده

L. 109; 20,5 × 14,5. *Nasḫ*, sa nešto *ta'līqa*, starinski, pisan vještom rukom, u razmaknutim redovima, mjestimice vokalizovan. Papir bijel, deblji, čvrst; povez polukožni.

Prepisao Muḥarrem b. Ḥasan, iz tvrđave Gradiška, sredinom rebiul-ahira 1042/1632.

(كتبه الحقير محرم بن حسن عن قلعة غراد شقه – ف بوسنة – ف اواسط ربيع الآخر سنة ١٠٤٢)

Prema tome, prepisivač je naš čovjek, a vjerovatno je i pisac neki naš alim, pa se djelo sačuvalo samo kod nas.

Na listovima 110—121 nalazi se dodatak koji sadrži bilješke s područja fikha, vjersko-moralnih pouka, te o vrlinama Ebu Hanife. Te bilješke sabrao je i zabilježio autor gornjeg djela, kako je to označeno u njihovom naslovu: فوائد نقلها المؤلف عفا الله عنه . Početak tih bilježaka je:

عن ابن مسعود رضى الله عنه ان الذى يفتى الناس عن كل ما يسألونه لمجنون

Na naslovnoj strani su dvije bilješke sa imenima ranijih vlasnika (Muhamed-efendija, sin Edhem-efendije, kadija u Banjoj Luci, — koji je uvakufio ovaj rukopis; Husejn Muzaferija, koji kaže da je rukopis kupio od preprodavca knjiga). Ispod ove bilješke je njegov lični pečat, a ispod toga pečat njegova sina Muhameda. — Tu je još krupnim slovima zabilježeno da je rukopis uvakufio Muzaferija.

1513. Zbirka (مجموع) , 2 **1836.**

L. 22; 21 × 15,5. *Nasḫ* vokalizovan, pisan krupnije. Papir tamnobijel, deblji, povez poluplatneni.

1. L. 1—9. شروط الصلاة

Kratka uputa o namazu, sa prevodom na turskom jeziku između redaka, od nepoznatog pisca i prevodioca (v. br. 908,³). Osnovni rad je nastao u XVII stoljeću ili ranije. Prvi list je oštećen.

Početak je, poslije besmele:

باب شروط الصلاة وهى ثمانية الاول الوضوء بالماء المطلق بوباب نمازك شرطلرى

بيلدرر اوشرطلر سكزدر اولكسى ابدست المق مطلق صوايله

Turski prevod je napisan sitno crvenim mastilom.

2. L. 10—22. ارله عورت رساله سى

Pouke i savjeti ženama, kako će se lijepo vladati i čuvati grijeha — na turskom jeziku, od nepoznatog pisca. Rad je zasnovan na hadisima slabe vjerodostojnosti.

Početak: الحمد لله رب العالمين .. بوحديثلر عورتلر احوالين بيان ايدر

Rad je sličan vasijetu koji se pripisuje Muhamedu alejhisselam, a koji je on — navodno — uputio svojoj kćeri Fatimi.

Prepis obje rasprave potiče, vjerovatno, iz XIX stoljeća.

Na naslovnoj stranici pod t. 1 nalazi se crtež ili, možda, neki pečat koji je namjerno pobrisan.

Uvakufio Hromo-zade.

1514. كتاب الحياة شرح شروط الصلاة **1799.**

Komentar prethodnoj risali *Šurūṭ aṣ-ṣalāh*. Napisao Muṣliḥuddīn Muṣṭafa . Ḥamza b. Ibrāhīm b. Waliyuddīn al-Adawī, umro poslije 1085/1674.

Kairo I, 418; AM II, 441.

Rad je dosta slabog sastava. Gornji naslov komentara je prema rukopisu. Pisac u početku kaže da on ima i drugi svoj komentar istom djelu pod naslovom: منقولة الدلائل , koji se nalazi u ovoj biblioteci i koji smo ranije naveli (v. br. 908,³ — br. inv. 1209).

Ispod naslova, na cijeloj prvoj strani, ispisana je rukom prepisivača bilješka s područja fikha, a tek na drugoj strani je početak koji glasi:

الحمد لله الذى خلق آدم بقدرته واسجد له جميع ملائكته واسكنه فى جناته ثم حكم بالموت عليه وعلى ذرياته وصلاته وسلامه على افضل رسله وانبيائه محمد وعلى آله واولاده واصحابه وهو اسم نبينا عليه الصلاة والسلام فى الارض وفى السموات احمد وفى العرش ابو القاسم ابن عبد الله .. سميته كتاب الحياة شرح شروط الصلاة ومآخذ الكتاب هذه مجمع البحرين وشرحه ! للمصنف وابن الملك والبداية والهداية .. وجملة هذه الكتب ٧٥ والله اعلم باب شروط الصلاة وهى جمع شرط والشرط فى اصلاح الفقهاء عبارة عما يتوقف عليه .. وهى ست وقيل ثمان وقد وضع هذا الباب لبيانها .. ثم للصلاة شروط واركان .. وهى ثمانية .. الاول الوضوء بالماء المطلق وقد بينا الوضوء لغة واصطلاحا فى شرحنا شروط الصلاة – ! المسمى بمنقولة الدلائل من طالعه من المبتدئين يطلع على علوم كثيرة فى ازمنة قليلة

U uvodu, komentator navodi rodoslovlje Muhameda alejhisselam i razne druge stvari koje nisu u direktnoj vezi sa predmetom, te izvore ovog svog rada kojih je nabrojio 75. Pri kraju kaže:

انتهى كتاب الحياة شرح شروط الصلاة ومخرج مسائل هذه الرسالة مأخوذة من الكتب المعتبرة التى ذكرت فى اول الكتاب والله اعلم بالصواب

L. 137; 21 × 15. *Nasḫ* jednostavan, pisan krupnije, slabim rukopisom. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. S početka su istaknute riječi pisane crvenim mastilom. U pisanju ima grešaka. Papir tamnobijel, deblji, čvrst; povez polukožni.

Prepis je dovršen polovinom ramazana 1102/1690, kako se može razumjeti iz slabo sastavljene bilješke na kraju.

(تم هذا الكتاب فى محرم الحرام شهر رمضان؟! ليلة الثلاث نصف شهر المبارك فى سنة
الف ومائة واثنين ايها الاخوان فى الدين قال بعض الفضلاء لا تنظر الى من قال وانظر الى
ما قال ..)

Na početku i na rubovima nekih listova nalazi se krupna bilješka: وقف لله .

Iz Kantamirine biblioteke.

1515. باب شروط الصلاة 4347.

(وهى ستة)

Traktat o namazu (v. I, 113, i ovdje 1257,³).

L. 20; 16,5 × 11,5. *Nasḫ* krupniji, jednostavan, vokalizovan. Papir tamnobijel, deblji; povez kožni.

Prepisao Munla ʻAbdullāh ʻIzzetīzāde, iz Stoca, 1199/1784, kako se razumije iz bilježaka na kraju, pisanih slabim arapskim stilom.

1516. باب شروط الصلاة وهى ستة 4305.

مع الترجمة التركية

Risala o namazu, sa prevodom na turskom jeziku, od nepoznatog pisca i prevodioca (v. I, 113 i 118).

Početak osnovnog djela: v. I, 113.

Početak prevoda:

حقيقتده الله ايچون حمد ثابتدر ايله الله كه عالملرينك ربيدر دخى صلوت دخى سلام
محمد اوزرينه اولسون

L. 27; 18 × 13. *Nasḫ* slab. Turski prevod nalazi se između redaka. Papir bijel, deblji, povez papirni.

Rukopis je iz XIX stoljeća, od nekog učenika medrese.

Na kraju se nalaze imena više učenika.

1517. (كتاب فى الصلاة) 885.

لمجهول

مخزوم فى اوله

Djelo o namazu, nepoznato, od nepoznatog pisca. Rukopis je nepotpun s početka. Na prvom listu, koji se ovdje nalazi, početak je:

لابى عبد الله الزعفرانى رح رجل مسح على خفيه ثم دخل الماء فى خفيه ان ابتلّ جميع
احدى القدمين ينتقض مسحه رجل اخرج عقبه من عقب الخف

Završetak je:

قال الامام فخر الدين رحمه الله فى فتاواه واذا خفف المشدّد لا تفسد الا فى قول ربّ
العالمين اقرأ اياك نعبد تشديد تفسد وعامّة المشايخ على ان ترك المدّ والتشديد بمنزلة الخطأ فى
الاعراب وهو لا يفسد الصلاة فى قول المتأخرين ولو قرأ افعيّنا بالتشديد لا تفسد صلوته والله
اعلم تمت تمام

L. 63; 19 × 13. *Nasḫ* krupniji, pisan u razmaknutim redovima, mjestimice vokalizovan. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Papir bijel, deblji, listovi su dohvaćeni vlagom i pismo mjestimice oštećeno; povez kožni, oštećen.

Prepisao ʻOṯmān b. Muḥammad, 1074/1663.

(كتبه الحقير عثمان بن محمد سنة ١٠٧٤)

Na kraju su recepti na turskom jeziku za liječenje nekih bolesti, bilješke s područja fikha i *salavat*.

Iz biblioteke Fejzijje medrese.

1518. Zbirka (مجموع), 4 1296.

L. 119; 20 × 15. *Taʻlīq* i *nasḫ*, krupniji, pisan širokim perom. Papir bijel, potamnio, deblji, čvrst; povez polukožni, oštećen.

1. L. 1—69. معلّم اقامة الصلاة ومعرّف تعديلها

لمجهول

Djelo o pravilnom vršenju namaza, od nepoznatog pisca. Istina, Ismail-paša u svom Zejlu naziva ga aš-Šayḫ al-Lakrī?, ali to nije pravo ime nego naziv po mjestu. Pisac je putovao po mnogim islamskim zemljama i zapazio da narod, pa čak i neka ulema, a naročito mnogi imami, u njegovo doba, nepravilno klanjaju namaz, izostavljajući razne sunete, pa i vadžibe, — zbog prebrzog klanjanja, naročito *teravih namaza*. On se žestoko obara na te pojave, tuži se na nesposobnost imama i kaže da je to sve posljedica rušilačke provale Mongola u islamske zemlje. Ovim djelom on ukazuje kako treba pravilno klanjati. O istoj temi on je ranije bio napisao kraći rad pod nazivom: ترغيب الصالحين وترهيب الفاسقين, koji je kasnije proširio i izdao pod gornjim naslovom, kako je to navedeno u uvodu rukopisa.

Ismā'īl-paša, Ḍail II, 513 i I, 282.

Početak:

الحمد لله رب العالمين والعاقبة للمتقين .. اعلم ايها الموحّدون وبدين الاسلام مكرمون
والى الطاعة طالبون وبالعبادة راغبون لكن من العلوم جاهلون وفى التّراويح ناقصون

U pisanju ima grešaka, kao i u sastavu, a naročito sa stanovišta gramatike i sintakse. Sudeći po tom, pisac nije Arap niti dobar poznavaoc arapskog jezika. Iz uvoda i iz Zejla (n. m.) razumije se da je on iz nekog mjesta (Lakr?) i grada (؟ هجيكى) koji su nam nepoznati.

Prepisao vlasnik rukopisa Maḥmūd b. 'Oṯmān, mjeseca safera 1094/1682.

(كاتبه ومالكه محمود بن عثمان تاريخ السنة اربع وتسعين والف شهر الصفر المبارك)

2. L. 70—110. مقدمة ابى الليث

Kratko djelo (uvod) o namazu, što ga je napisao Abu'l-Maiṯ Naṣr b. Muḥammad as-Samarqandī (v. br. 904).

Nasḫ krupniji, pisan u razmaknutim redovima. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom.

Na listovima od 110—113 nalazi se hutba, recept na turskom jeziku za neki lijek i nekoliko dova.

3. L. 113—117. كتاب اريله عورت حقين بيان ايدر

Traktat na turskom jeziku o pravima i međusobnom postupku muža i žene, — bez neke naučne vrijednosti, — od nepoznatog pisca.

Početak:

روايت اولندى على بن ابى طالبدن اول دخى روايت قلور حضرت رسول ﷺ ايدر
برعورت كلدى

Nasḫ, pisan nevještom rukom, u razmaknutim redovima.

4. L. 117—119. رسالة فى فضل قرائة الفاتحة
بالتركية

Traktat na turskom jeziku o broju sevaba za učenje riječi i ajeta Fatihe, od nepoznatog sastavljača. Naslov je dat prema sadržaju rukopisa.

Početak poslije besmele:

الحمد لله رب العالمين الحمد لله بش حرفلر نماز دخى بش وقت در قچن برقول الحمد
لله ديسه الله تعالى بش وقت نمازك ثوابنى اول قولك ديوانه يزر

Nasḫ vokalizovan.

Prepis pod t. t. 2—4 potječe iz XVIII stoljeća.

Na posljednjem listu je jedna dova, navodno od Ebu Hanife.

1519. Zbirka (مجموع), 2 3988.

L. 106; 21 × 16. *Nasḫ* lijep, krupniji, pisan u razmaknutim redovima. Papir bijel i žućkast, deblji. Sve stranice su obrubljene sa dvije crvene linije. Povez kožni, oštećen, sa utisnutim ornamentima na koricama.

1. L. 1—57. (كتاب) تبيان الصيام

Djelo o postu, od nepoznatog pisca. Naslov je prema rukopisu, dok ime pisca nije navedeno, kako se to vidi na naslovnoj stranici:

كتاب تبيان الصيام فى فصول ثمانية وانجام الصوم (؟!) من يد الزبانية تأليف شيخ
الاسلام والحافظ الهام صدر المدرسين رحلة الطالبين عمدة المحققين زبدة المدققين علامة زمانه
فهّامة اوانه الامام النصحى والفقير الناصح غفر الله ذنوبه وستر عيوبه وبلّغه فى الدارين ما
يتمناه ..

Sabrano iz raznih fikhskih djela za široke slojeve. Pisac je, čini se, neko od kasnije uleme sa skromnim poznavanjem arapskog jezika i fikha. Djelo ne navode bibliografski izvori koji su nam pristupačni.

Početak:

الحمد لله رب العالمين والعاقبة للمتقين والصلاة والسلام .. وبعد لما رأيت الناس فى زماننا
غافلين وعن طريق صوم رمضان جاهلين وعن معرفة نيته ناقصين وعن اداء الشهادة عند
الحكام تاركين وعند رؤية هلال رمضان قاعدين ... اردت ان اجمع من المسائل المشكلات
من المعتبرات والمتون المشروحات ... وجعلت ماجمعته على ثمانية فصول

Listovi 58—73 dijelom su neispisani, a dijelom sadrže zapise, datume rođenja nekih osoba, te recepte za sastavljanje raznih lijekova.

2. L. 74—106. شرح للعقيدة العلوانية

Komentar kratkom radu iz akaida العقيدة العلوانية , od istog autora ('Alawān b. 'Aṭiya, umro 936/1530, v. I, 475).

Ahlwardt II, 428.

Početak osnovnog teksta:

نشهد ان الله تعالى موجود واجب الوجود

Početak komentara:

الحمد لله شارح الصدر بنور المعرفة والايمان والصلاة والسلام على سيدنا محمد المبعوث باكمل الاديان .. اما بعد فهذا شرح للعقيدة التى تلقنها الفقراء ذكورا واناثا بحسب ما يليق بمقاماتهم من حيث العموم لان الغالب منهم اميون لا يعلمون الكتاب ولا يخطون

Rukopis oba djela potiče, vjerovatno, iz XVII stoljeća.

Na naslovnoj stranici pod t. 1 nalazi se bilješka o uvakufljenju i cijeni ovog rukopisa, te ime ranijeg vlasnika (Ahmed b. Omer).

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1520. نور النيّرين فى اختلاف المذهبين 2906.

للشيخ على الهيتى

Djelo s područja uporednog fikha hanefijskog i šafijskog mezheba, — u kome se uporedno obrađuju naročito ona pitanja, u kojima se ta dva mezheba razilaze. Napisao aš-Šayḫ'Alī al-Hītī, čija nam je biografija nepoznata. Rad seže samo do kraja poglavlja o hadžu, dakle obuhvata samo dio fikha ibādāt. Ismā'īl-paša, u svom Ḏail-u, navodi to djelo, ali za pisca kaže da je nepoznat.

Ḏail II, 687.

Gornji naslov i ime autora navedeni su prema rukopisu. Zirikli (al-A'lām II,.696) navodi jednog pisca pod sličnim imenom ('Alī b. Muḥammad b. 'Abdulḥamīd al-Hītī, — umro 900/1495), ali mu ne navodi ovog djela, pa nije jasno, da li je on pisac istog, iako bi se moglo uzeti da jest. Drugi izvori, koji su nam na dohvatu, ne navode ovo djelo niti njegova pisca.

Obrađujući stanovišta hanefijskog i šafiijskog mezheba, pisac navodi i njihove dokaze. Uz to, on često navodi i mišljenja malikijskog i hanbelijskog mezheba, ali bez njihovih dokaza, — da bi izlaganje bilo kraće, kako to sam u uvodu kaže.

Na prvom zaštitnom listu i na naslovnoj stranici rukopisa nalaze se nešto različiti naslovi, pisani rukom prepisivača:

نور النيرين فى اختلاف المذهين الذى صنفه الشيخ على الهيتى ممتدا الى آخر كتاب

الحج – هذا كتاب اختلاف المذاهب الاربعة الذى صنفه الشيخ على الهيتى الى آخر كتاب الحج المسمى بنور النيرين .

Početak:

الحمد لله الذى رفع اعلام الشريعة الغراء ومهد قواعد الملة النبوية الزاهرة واظهر لنا دقائق الفقه باجتهاد الائمة الفقهاء الذين قيل فى حقهم العلماء ورثة الانبياء .. وبعد فقد سألنى بعض الاخلاء ان اجمع كتابا فى الفقه من المفتى به من مذهبى الامام الاعظم .. ابى حنيفة والامام الافخم محمد بن ادريس الشافعى .. اختلافا واتفاقا وان اذكر لكل منهما دليله وحجته ليقرب على المفتى به اخذه .. وانا اذكر المسائل الخلافيات الواقعة فى مذهب الامام مالك بن انس والامام احمد بن حنبل من غير نقل دليل ولا حجة اختصارا وسميته نور النيرين فى ذكر اختلاف المذهبين .. كتاب فى بيان الطهارة اتفقا على ان الصلاة لا تصح الا بوضوء دليلها قوله ﷺ .. وبه قال مالك واحمد

L. 159; 16 × 10,5. *Ta'līq* krupniji, složen, pisan širokim perom, uvježbanom rukom. Papir tamnobijel, deblji, listovi su s početka dohvaćeni vlagom; povez polukožni, oštećen.

Prepisao Aḥmad b. 'Oṯmān, 1118/1706.

(تمت ١١١٨ قد تم الكتاب بالخير .. عن يد العبد الفقير .. احمد بن عثمان)

Na naslovnoj strani, ispod naslova, nalazi se bilješka, u kojoj se kaže da je prepis naručio za sebe Ahmed Hamdi b. el-Hadž Hasan. Tu se nalaze još imena trojice ranijih vlasnika (Muhamed Seid . . . zade; Mustafa Muhibbi b. Mustafa b. Ibrahim; Jusuf Rušdi, sin navedenog Mustafe Muhibbije).

Uvakufio Svrzo Mehmed-efendija, sin Muhammed-agin, iz Sarajeva, godine 1931 (v. bilješku na prvom zaštitnom listu).

1521. اساس الصالحين 2614.

لم يعلم مؤلفه

Djelo o vjerovanju *(akaid)* i pobožnosti *(ibadat)*, u obliku *ilmu'lhala* od nepoznatog pisca. U početku je kratko objašnjenje o islamskom vjerovanju, a zatim su dati propisi *(ahkam)*, uglavnom o abdestu, namazu i dženazi. Raspoređeno je na poglavlja — *(bāb i faṣl)*. Gornji naslov je prema uvodu rukopisa. U katalozima i bibliografskim izvorima, koji su nam na dohvatu, nema spomena ovom djelu. Držimo da bi ovo mogao biti rad nekog našeg alima koji se bavio vjerskom obukom.

Početak poslije besmele:

الحمد لله رب العالمين والعاقبة للمتقين والصلاة والسلام على رسوله محمد وآله اجمعين اما بعد فينبغى لطالب الحق ان يختار من كل علم احسنه وما يحتاج اليه فى امر دينه ويقدّم علم التوحيد على سائر العلوم حتى يعرف ربه بدليل قطعى ثم يتعلم فرائض الصلاة .. فاردت ان اجمع كتابا جامعا من مسائل المشروعات ليعرف العبد ما فرض عليه فى العبادات والمعاملات . التقطت من مصنفات المتقدمين والمتأخرين .. وسميت هذا الكتاب اساس الصالحين ورتبته على ابواب وفصول

L. 107; 20,5 × 13,5. *Nasḫ* krupniji, čitak, pisan širokim perom, u razmaknutim redovima. U pisanju ima grešaka. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir bijel, glat, čvrst, neki listovi, naročito pri kraju, dohvaćeni su vlagom; povez kožni.

Prepis, a držimo i sastav rukopisa, potječe iz XVIII stoljeća.

Na naslovnoj strani nalazi se bilješka sa imenom ranijeg vlasnika (eš-Šejh Abdullah Kaukčizade-Kaukčija —, 1264/1847 —

هذا الكتاب اساس الصالحين دخل فى ملك الفقير الحقير الشيخ عبد الله قاوقجى زاده – البوسنوى – سنة ١٢٦٤).

1522. سراج المصلى وبدر المبتدى والمنتهى 2452.

Kratko djelo o namazu, od nepoznatog pisca (v. I, 112).
Kairo I, 437; Ahlwardt III, 289.
Djelo je, vjerovatno, nastalo u XVII stoljeću.

Početak:

الحمد لله رب العالمين والعاقبة للمتقين .. اعلم اسعدك الله فى الدارين ذكر فى الفتاوى الكبرى

L. 21; 18 × 12. *Ta'līq* sa nešto *nasḫa*, krupniji, pisan vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir bijel, glat, čvrst; povez polukožni.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Iz biblioteke Hasan-efendije Bojića, čiji se pečat nalazi na više mjesta u rukopisu.

1523. ISTO 2943.

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: سراج المصلى

L. 29; 18,5 × 13. *Nasḫ-ta'līq* krupniji, pisan u razmaknutim redovima. Istaknute riječi podvučene su crvenom crtom. Papir tamnobijel i žućkast, tanak; povez papirni.

Prepisao Munla Ismā'īl, 1123/1711.

1524. Zbirka (مجموع), 2 3725.

L. 40; 18,5 × 13. *Nasḫ* slab, mjestimice vokalizovan. Papir bijel, potamnio, mnogi listovi dohvaćeni su vlagom; povez kožni.

1. L. 1—6. (قطعة من رسالة فى الصلاة)

Odlomak neke rasprave o namazu. Listovi s početka su izgubljeni.

Na prvom listu, koji se ovdje nalazi, početak je:

واظب النبى ﷺ مع تركه مرة او مرتين وحكمها الثواب بالفعل والعتاب بالترك فى الهدى والمستحب ما فعله النبى ﷺ مرة وتركه أخرى وما احبه السلف وحكمه الثواب بالفعل وعدم العتاب بالترك

Završetak je:

الباب الثامن فى المفسدات وهى فى الحقيقة خمسة على العموم التكلم بكلام الناس مطلقا حقيقة او حكما والضحك والعمل الكثير بلا اصلاح ..وقد استخرجت الاحكام من المحيط والفتاوى الكبرى والفتاوى الخانية والهداية وحشيتها والكشف وميزان الاصول واللباب والدرر والغرر واحياء العلوم تمت

U pisanju ima grešaka.

2. L. 7—40. (رسالة فى احكام الصلاة)
لمجهول

Rasprava o namazu, nepoznata, od nepoznatog pisca.

Početak:

الحمد لله رب العالمين والعاقبة للمتقين ولا عدوان الا على الظالمين والصلاة والسلام على خير البرية محمد وآله وصحبه الطيبين الطاهرين وبعد يقول العبد الفقير .. احمد بن محمود بن

سعيد الغزنوى رحمه الله اعلم وفقك الله تعالى وايانا بان الواجب على العبد المكلف اولا ان يعرف ربه عز وجل لقوله تعالى فاعلم انه لا اله الا الله ولانه خلقه وصوّره

U rukopisu je sam prepisivač zabilježio naslov: هذا كتاب الغزنوى , iz čega se razumije da je to poznato djelo s područja fikha (ibadat) — المقدمة الغزنوية što ga je napisao Aḥmad b. Maḥmud (Muḥammad) b. Sa'īd al-Gaznawī (umro 593/1196), a to se izričito kaže, — kao što vidimo, — i u uvodu ovog rukopisa. Za takvim navodima u uvodu ovog rada poveo se i Ahlwardt (II, 382), pa je označio ovaj rad kao المقدمة الغزنوية . Međutim, na osnovu sravnjivanja ovog rukopisa sa drugim rukopisom, koji se također pripisuje Gaznevijji, i sa ḤH̱ (II, 1802), vidi se da je ovaj rad pogrešno označen kao Gaznevijina *Muqaddima*, jer sadržajem ne odgovara Gaznevijinom djelu, koje, u stvari, ima drukčiji sastav i početak. Držimo, da su neuki prepisivači, svojom greškom, ovaj nepoznati rad pripisali u samom uvodu poznatom Gazneviji, na osnovu eventualne sličnosti imena dvaju pisaca, — ili je ovo neki drugi Gaznevijin rad, a ne njegova *al-Muqaddima*.

(Početak Gaznevijine *Muqaddime* je:

الحمد لله الذى عمّ البلاد بنعمته وارفاده وخص العباد بهدايته وارشاده .. اما بعد يقول الفقير احمد بن محمد بن سعيد الغزنوى احسن الله خاتمته فانى لما رأيت قصور همم الناس فى طلب العلم .. حدانى ذلك ان اجمع لهم مختصرا نافعا فى العبادات

— v. I, 124; ḤH̱ II, 1802).

Na osnovu svega navedenog, ovaj predmetni rukopis ostaje nam i dalje nepoznat.

U pismu ima grešaka. Vlaga je dohvatila mnoge listove i oštetila pismo na nekim mjestima.

Prepisao oba djela Muḥammad b. 'Alī, mjeseca džumadel-ahira 1174/1760.

(قد كتب هذا الكتاب .. الفقير .. محمد بن على سنة اربع وسبعين ومائة والف .. فى ماه جمادى الآخرة)

Na kraju pod t. 1 nalazi se kratka bilješka, u kojoj se kaže da je rukopis vakuf za Neziragin mekteb, — bez oznake u kom mjestu. Na početku i na kraju su beznačajne bilješke i imena osoba, što je pisano radi vježbe u pisanju. Tu su i otisci nečijeg ličnog pečata, u kome je upisano ime Abdullah.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1525. (كتاب) جواهر الفقه 3089.

مجهول

Djelo o fikhu, od nepoznatog pisca. Gornji naslov je prema rukopisu. Pod tim naslovom ima nekoliko djela, pa nije poznato koje je ovo djelo ni od koga je pisca. Djelo sadrži propise o pobožnosti *(ibadat)* i neke propise o ponašanju muslimana. (Poznato je da je 771/1369 — pod naslovom جواهر الفقه فى العبادات — napisao djelo o toj temi Ṭāhir b. Selām b. Qāsim b. Aḥmad al-Anṣārī al-H̱warezmī Nemedpūš, — v. ḤH̱ I, 615 i ovdje br. 1247, — ali ovo nije to djelo, što se može ustanoviti poređenjem. Vjerovatno su ova kasnija djela rađena po uzoru na to ranije).

Početak:

الحمد لله رب العالمين والصلاة على محمد وآله وصحبه اجمعين يجب على كل عاقل بالغ ان يؤمن بالله تعالى انه واحد لا شريك له ولا نظير له وهو خالق الخلق ورازقهم وحافظهم ومحوّلهم من حال الى حال وينزّهه عن الوالد والولد وبملائكته انهم عبيده وبكتبه انها حق وبرسله انهم مبعوثون بالحق ولا يفرّق بين احد من رسله فاذا فعل ذلك حكم باسلامه

Na kraju su dove iz hadisa, a završetak je riječima:

اللهم ارزقنا فى الدنيا برضاك وفى الآخرة بلقاك

L. 39; 19 × 14. *Nasẖ* krupniji, pisan širokim perom. Po rubovima nekih listova ima nešto glosa. Papir tamnobijel, deblji, stranice su obrubljene crvenom linijom povez polukožni, znatno oštećen. Poslije sedmog lista izgubljen je, izgleda, veći broj lista.

Rukopis potiče, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

1526. فصل ومن وظائف الاسلام حج البيت الحرام 3483.

Kratka rasprava ili odlomak o hadžu od nepoznatog pisca. Možda je uzeto iz nekog fikhskog djela. Neko je na prvoj korici pogrešno stavio naslov: وظائف الاسلام .

Početak:

فصل ومن وظائف الاسلام حج البيت الحرام اى المحرم فيه القتال او الممنوع عن تعرّض الظلمة فيه ويسمى ذلك بالكعبة لان الكعوب النشوز هى ناشزة من الارض اى مرتفعة

L. 13; 20 × 14. *Ta'līq* sitan, složen. Papir tamnobijel, deblji; listovi su dohvaćeni vlagom, tako da je pismo mjestimično oštećeno; povez polukožni.

Rukopis potiče iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu i na rubu prve stranice nalazi se lični pečat nekog ranijeg vlasnika (Derviš Abdurrahman, 1207/1792). Tu, na rubu prve stranice, nalazi se i veliki okrugli pečat, u kome je upisano, da je rukopis uvakufio Elči Ibrahim-paša. O tome se nalazi i bilješka na posljednjoj stranici. Ispod bilješke je njegov lični pečat.

Iz biblioteke Fejzijje medrese (v. pečat u rukopisu).

1527. Zbirka (مجموع), 2 4525.

L. 62; 21 × 15. *Nasḫ* lijep, krupniji, pisan vještom rukom. U pisanju ima grešaka. Papir tamnobijel, deblji, glat, čvrst; povez polukožni, oštećen.

1. L. 1—7. (رسالة فى الصلوة).

Kraća rasprava o namazu, od nepoznatog pisca. Naslov je dat prema sadržaju.

Početak:

الحمد لله الذى جعل الصلوة عماد الدين والصلاة والسلام على سيدنا محمد الذى قال فى حقها من اقامها فقد اقام الدين .. باب فروض الوضوء وهى اربعة الاول غسل الوجه

Završetak je:

وينبغى ان يقرأ انّا انزلناه على اثر الوضوء .. دعاء مأثوره .. اللهم انى ظلمت نفسى ظلما كثيرا .. نهاية .

2. L. 8—45. روضة الايمان
(منظومة تركية)

Spjev na turskom jeziku o osnovnim principima islama, posebno o namazu, u 1120 dvostiha. To je, zapravo, vjerski priručnik (*ilmi-hal*) u stihovima. Sastavio Ḫalīl b. Yūsuf b. Ḫayruddīn al-Mar'ašī, godine 986/1578. To je prema rukopisu (v. kratke biografske podatke na kraju). Naslov u rukopisu je: هذا كتاب روضة الايمان تأليف خليل دده.

Dail I, 593.

Početak je ovdje poslije besmele:

چو اولدى اسم حق بوفتحه مفتاح
اچلوب باب معنى دنسه فتاح
نه يولدن ذكر اولنسه اسم الله

Ismā'īl-paša (n. m.) navodi drukčiji početak.

Na listovima 46—62 su razne bilješke s područja fikha, poučni stihovi na arapskom, turskom i perzijskom jeziku i ponovo napisana gore navedena risala o namazu, — što je sve rukopis istog prepisivača.

Rukopis je iz XVIII stoljeća.

Na nutarnjoj strani prve korice je ime ranijeg vlasnika (Munla Mustafa, 1202/1787).

Poklonio Ahmed-efendija Selimović, kadija (umro 1973).

1528. (منتخب من كتب الفقه والفتاوى) 4516.

Izbor ili izvodi iz raznih fikhskih djela, od nepoznatog sabirača. Ovdje je nepoznati sabirač prenio čitava poglavlja, ili kraće dijelove, ili fetve iz raznih djela i zbirki fetvi, što mu je, vjerovatno, služilo kao priručnik, ili pomagalo u praktičnom sudskom radu. Po tome, on je, držimo, neki naš alim koji je bio kadija, ili se spremao da to bude. Istina, pri kraju, ali na listu 344, nalazi se namjerno prebrisana bilješka, u kojoj pisac iste kaže, da je godine 1051/1641. položio ispit pred čuvenim učenjakom Mu'īd Ahmed-efendijom (koji je kasnije postao šejhul-islam, umro 1057/1647). Nakon položenog ispita kaže da je zatražio kadijsku službu u Istanbulu. Ime potpisnika bilješke je nečitljivo. Moglo bi se misliti, da je pisac ove bilješke — sabirač ove zbirke, i da, prema tome, nije neki naš čovjek, ali moglo bi biti, da je i ona, kao i zbirka, prepis sabirača, koji je, kako smo gore rekli, neki naš alim. Ovo temeljimo na nekim bilješkama na kraju koje ćemo malo kasnije navesti.

Gornji naslov je dat prema sadržaju i smislu zbirke. Inače, u rukopisu nema naslova niti uvoda.

Početak je:

كتاب الطلاق – وان وجدت المرأة بزوجها جنونا او جذاما او برصا قال ابو حنيفة وابو يوسف ليس لها حق الفرقة وقال محمد لها حق الفرقة خانيه

Prema ovom početku, čini se, da je ovo nastavak jednog prethodnog sveska koji se ovdje ne nalazi.

L. 346; 29 × 18,5. *Ta'līq* sitniji, složen, lijep, pisan veoma vještom rukom. Po rubovima mnogih listova ima komentara. Papir žućkast; povez kožni, oštećen, rastavljen od listova koji su prosuti.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Pri kraju (od l. 332) su kraći izvadci i razne fetve, među kojima ih ima priličan broj na turskom jeziku. Na l. 339—340 nalazi se napis, ili kraća rasprava, na turskom jeziku, o srodstvu u šerijatskom pravu, što je napisao, kao odgovor na postavljeno pitanje, »Ahmed, ovlašten na davanje fetvi u gradu Mostaru«.

Početak je:

مسئلة ونا محرم كيملردر على التفصيل بيان بيوروب .. الجواب سبب محرميت برى نسبدر

Na završetku je potpis:

كتبه الفقير احمد المامور بالافتاء بمدينة موستار

Na listu 344 su stihovi Ibn Kemal-paše.

Na listu 345 su recepti na turskom jeziku za neke lijekove (protiv oboljenja stomaka, pupka — struna; te za bolest koja prouzrokuje znojenje). Na jednom mjestu, pisac ovih bilježaka kaže da je dotični recept čuo iz »mubarek usta užičkog šejha Muslihuddina«. Tu su i tri bilješke iz godine 1050/1640, u kojima se govori o posuđivanju knjiga nekim osobama. U bilješkama su navedena imena osoba, kojima su knjige posuđene, kao i nazivi knjiga. Tako se navode knjige, posuđene nekom Ahmed-efendiji. (Možda je to Hadži Malkoč-zade Ahmed-efendija, iz Sarajeva, koji se spominje u bilješci pred ovima, a u kojoj se kaže, da je od njeg uzeto nešto novca u zajam, — 1050/1640). Među ovim knjigama su i knjige: مشاق العشاق — što je vlastoručni prepis merhum Nerkeszade - نركس زاده مرحومك خطى ايله در ; te: الاقوال المسلمة فى غزوات مسلمة , sa prevodom Nerkeszade — نركس زاده ترجمه سى ايله در . (To je naš književnik i pjesnik, Sarajlija, Muḥamed b. Aḥmed Nerkesi). Ispod toga je popis knjiga, koje su posuđene sarajevskom munli Kudsi hafiz Muhamed-efendiji —

U trećoj bilješci navodi se nekoliko osoba kojima je posuđena po jedna ili više knjiga. Tu posuđivač knjiga navodi i dvojicu svoje braće (Ismet-efendi i Sabri-efendi).

Poklon Ahmeda Selimovića, kadije.

1529. Zbirka (مجموع). 2 **2206.**

L. 77; 20 × 14,5. *Nasḫ* jednostavan, mjestimice vokalizovan. Papir bijel, potamnio, povez polukožni, oštećen.

1. L. 1—35. (كتاب فى الصلاة)

ناقص فى اوله

Kraće djelo o namazu, od nepoznatog pisca. Primjerak je nepotpun s početka.

Početak prve stranice ovdje je:

وذكر فى موضع آخر امرأة صلت وهى حاملة صبياً وثوب الصبى نجس جازت صلوتها

Završetak:

فصل فى حقوق المسجد اثنى عشر التسليم على قوم اذا كانو جلوسا واذا كانوا فى الصلاة او لم يكن فى المسجد احد يقول السلام علينا من ربنا وعلى عباد الله الصالحين .. والحادى عشر ان لا يمدّ رجليه والثانى عشر ان لا يمرّ بين يدى المصلّى تم الكتاب الشريف

Na l. 36—37 nalazi se kratka uputa na turskom jeziku o klanjanju dženaze-namaza (بوفصل جنازه نمازى بلدرر) .

2. L. 38—77. (كتاب فى الفقه) جواهر الفقه

Djelo o fikhu od nepoznatog pisca, v. br. 1525. Poslije prvog lista izgubljeno je, izgleda više lista. Na početku se govori o vjerovanju, a potom o pobožnosti i lijepom vladanju. U vrhu prve stranice pogrešno je (u pismu i nazivu) napisan naslov: بنا كتاب جواهر

Na kraju su dove iz hadisa.

U pisanju ima znatnih grešaka. Jedan list iz sredine stavljen je prilikom uvezivanja iza posljednjeg lista.

Rukopis oba djela potiče iz XVIII ili XIX stoljeća.

Na kraju se nalazi *istihāre-dova*, bilješka o vjenčanju, te bilješka iz 1240/1824. godine o desetini na imanju dvojice kmetova (Anton sin Jovanov i Stanko Rajić) iz sela Lukavice i Bistrice u Butmirskom džematu. Tu je popis svih vrsta namirnica (prihoda) na kraju godine. Vlasnik imanja je neki Munla Pašo ... iz Žepča, nastanjen u Sarajevu. Poslije toga se nalazi tumačenje na turskom jeziku o značaju neke dove.

1530. Zbirka (مجموع). 3 **4245.**

L. 155; 20,5 × 14. *Ta'līq* i *nasḫ*. Papir bijel, potamnio, deblji, listovi prosuti, povez kožni, oštećen, rastavljen od listova.

1. L. 1—67. كتاب فى العبادات

Djelo iz fikha o vjerskim dužnostima od nepoznatog pisca; nepotpuno s početka.

Početak ovdje:

.. الخلاء استنجوا بالاحجار ثم بالماء فاثنى الله تعالى عليهم وانزل فى شأنهم هذه الآية فجاء النبى عم ووقف بباب المسجد وقال لمن فيه ان الله تعالى قد احسن الثناء عليكم فى طهوركم فبم تتطهّرون وقرأ عليهم هذه الآية

Završetak je poglavljem:

فصل فى الصغائر اولها النظر بالعين الى ما لا يجوز النظر اليه واللمس باليد .. وقراءة القرآن جنبا او حائضا والله اعلم بالصواب

Na rubovima nekih listova ima nešto glosa.

2. L. 68—129. منية المصلّى وغنية المبتدى

Djelo o namazu. Napisao Sadīduddīn al-Kašgarī, umro 705/1305 (v. br. 1147).

Po rubovima, mjestimice, ima nešto glosa.

Na listovima 130—135 nalazi se izvadak iz nekog komentara navedenom djelu *Munyat al-muṣallī* — o mišljenju uleme u vezi sa nepravilnim izgovaranjem pojedinih glasova pri učenju Kur'ana — (منية المصلى شرحندن استخراج اولنوب بواوراقده تذكر اولنور بركمسنه حضرة قرآنى نمازنده ياخود نمازدن دشراسنده تلاوت ايدركن تجويده رعايت ايتميوب ..)

Na listovima 136—141 nalaze se razne bilješke i izvaci na arapskom i turskom jeziku s područja fikha, hadisa i tedžvida.

3. L. 142—155. (قطعة من كتاب فى الفضائل)

Fragment nekog djela o vjerskim poukama i vrlinama. Po marginama ima nešto glosa.

Rukopisi potiču iz XVIII ili XIX stoljeća.

Uvakufio Stranjak H. Muhamed-efendija (v. bilješku u rukopisu pod t. 1).

Turski

1531. ترجمة الوقاية بالتركية 2120.

منظوم

لدولت اوغلى يوسف

Prevod na turskom jeziku, u stihovima, fikhskog djela al-Wiqāya (v. br. 1052). Preveo Yūsuf b. Devlet (Devlet Ōglu) Balikesrī. Spjev je dosta velik (preko 6.000 stihova) i dovršen je 828/1424, kako je to kazano u oduljem uvodu. Prikazan je sultanu Murat-hanu (1421—1451) koga autor u uvodu spominje i slavi. U rukopisu je na donjem prerezu naslov: وقاية ترجمه سى موزون , a na naslovnoj stranici: هذا كتاب ترجمهٔ وقاية.

OM I, 304; ḪḪ II, 2024; Rieu, 9—10.

Početak:

اول اسم الله ايله بشلدق اوش
ايش بسم الله له قلدى (ق) زى خوش

اشكه بسم الله بشلنسه اكر
عـاقبت خير ايله اولـور معتبر

Završetak je:

بوحنيفة قولى بودر اكله سن
جونكه اصلين بلمياسن طكله سن

مجتهد لر مقتداسى اول امام
راى كامل اصل محكم والسلام

L. 235; 20,5 × 15. *Nasḫ* jednostavan, krupniji, pisan u razmaknutim redovima. Po rubovima samo nekoliko listova u prvoj polovini ima komentara, uzetih, uglavnom, iz djela جواهر الفقه što ga je napisao 771/1369. Ṭāhir b. Qāsin al-Anṣārī al-Ḫwārezmī Sa'īd Namadpūš (v. br. 1247). Papir tamnobijel, deblji, čvrst, listovi pri vrhu dohvaćeni vlagom; povez polukožni.

Prepisao Muṣṭafā b. 'Abdullaṭīf, u srijedu početkom rebiul-ahira 964/1556.

(تمت الكتاب .. ف اوائل ربيع الآخر من يوم الاربعاء ف وقت الضحى فى تاريخ
سنة اربع وستين وتسعمائة عن يد العبد الضعيف مصطفى بن عبد اللطيف)

Na početku je sadržaj, napisan rukom prepisivača. Na naslovnoj stranici je naslov djela, bilješka o broju poglavlja (49) i broju lista (240), bilješka prepisivača u kojoj kaže da je prepis sravnjen sa ispravnim primjerkom, ime ranijeg vlasnika (el-Hadž Muhamed b. Derviš el-Fočevi — iz Foče), bilješka s područja tesavvufa, te ime drugog vlasnika (Osman b. el-Hadž Mahmud el-Fočevi, 1134/1721).

Na kraju je izvadak iz djela *Ǧevāhir al-fiqh* — (فوائد متفرقة شتى نقلت عن جواهر الفقه).

1532. ISTO **2741.**

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: ترجمة وقاية

L. 212; 17 × 13. *Nasḫ* sitniji, pisan vještom rukom u razmaknutim redovima. Pismo je vokalizovano, kako se pisalo u starijem turskom pravopisu. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir tamnobijel (ili žućkast), tanji, glat; povez polukožni.

Prepisao neki Yūsuf, u kasabi Kordos (Turska, ajdinski vilajet), u četvrtak početkom mjeseca džumadel-ula 974/1566, kako se to vidi iz bilježaka, pisanih slabim arapskim stilom, na rubu posljednjeg lista.

(قد وقع الفراغ من تحرير المنظومة ف تاريخ سنة تسعمائة واربعة وسبعين ف اوائل جمادى
الاولى يوم پنج شنبه ف وقت الضحى ف قصبة كوردوس .. كتبه العبد الضعيف يوسف)

Na početku su bilješke, broj lista (212), broj stihova (6281), te sadržaj. Na kraju su bilješke s područja fikha, recepti na turskom jeziku za neke lijekove, što je pisano rukom prepisivača — i popis nekoliko djela, sačinjen kasnije slabim rukopisom.

Uvakufio Mustafa-beg Dženetić, 23. ševala 1289/1872 (v. bilješku na početku).

1533. ISTO **510.**

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: ترجمة وقاية منظوم . Na kraju ima jedno kraće poglavlje (مسئلة غريب) koje se ne nalazi kod prethodnih primjeraka. Početak mu je:

برکشی به برکون ایچنده مکر الت کربرعورت اکا ای پسر

L. 244; 27,5 × 19. *Nasḫ* krupniji, vokalizovan, pisan u razmaknutim redovima. Po rubovima samo nekih listova ima nešto komentara. Papir žućkast, glat, deblji, listovi s početka dohvaćeni vlagom; povez polupiatneni, nov.

Rukopis potječe iz X/XVI stoljeća.

Nekoliko lista na početku sadrže razne bilješke i izvatke iz drugih djela: oporuka Ebu Hanife svojim učenicima (وصية ابي حنيفة لأصحابه), jedna hutba, poučne priče o bogatom i griješnom Karunu i Musau; o šejtanu i Faraonu, početak djela *Mi'yār al-'ulūm*, recepti za neke lijekove, pitanja s područja fikha, izvadak iz nekog djela o akaidu, stihovi imama Šāfi'ije, fetve koje je potpisao neki Ahmed, te sadržaj. Na kraju su također bilješke s područja fikha, kratak izvadak o vjeri roditelja Božijeg poslanika Muhameda, kraći spjev u pohvalu nekom halifi, te nekolike priče.

1534. ISTO **1819.**

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: ترجمة وقايه بالنظم التركى .

Prema verziji u ovom rukopisu, tekst je na nekim mjestima različit od teksta prethodnih primjeraka. Jedan list na kraju je izgubljen, ali je djelo potpuno; nedostaju samo završni stihovi o djelu.

Početak je ovdje:

اول اسم اللهيلـه بشلايلوم اشى بسم الله ايله اشلايلوم
اش كه انوكله بشلانه تمام ختم هم خيرله اولور والسلام

Poslije završetka samog djela (kao gore, nalaze se stihovi o ovom djelu koje je neko (vjerovatno sam autor) na kraju sročio. Početak tih stihova je:

هركشى بوكتاب كم اوقيه حاشاكم اول انى الندن قويه
بلكه مقصود ادينه ازبرقله علم احكام شرايعدر نوله

L. 131; 19,5 × 14. *Nasḫ* i *ta'līq* pomiješani, krupniji, pisani u razmaknutim redovima. Naslovi su pisani crnim mastilom. Papir tamnobijel, deblji; povez polukožni, oštećen.

Rukopis, vjerovatno, potječe iz XI/XVII stoljeća.

Uvakufio Hadži Omer-efendija Hajrizade (Hajrić) Iskopjevi Akhisārī (iz Prusca), 1284/1867 (v. bilješku i pečat na naslovnoj strani).

1535. ISTO 3131.

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: ترجمه وقاية . Primjerak je nepotpun s početka i na kraju za veći broj lista.

Početak je ovdje:

منزلنده قلدوغى انك بوكز فارغ اولدى چون امام اولدى ككز

Prvo poglavlje koje se ovdje nalazi je: باب الوتر .

L. 176; 15 × 11. *Nasḫ* sitniji, lijep, pisan vještom rukom u razmaknutim redovima. Stranice su obrubljene zelenom linijom. Papir tamnobijel, glat; povez otkinut i izgubljen.

Rukopis, vjerovatno, potječe iz XVII stoljeća.

1536. حلويّات شاهى السلطانى فى الفروع 431.

مخروم فى اوله

لابى الحسن اسماعيل بن ابراهيم

Na prerezu listova naslov je: هذا كتاب حلويات

Djelo o *ibadatu*, hanefijskog pravca, opsežnije. Napisao Abu'l-Ḥasan Ismā'īl b. Ibrāhīm b. Isfendiyār b. Bayazīd b. Emīr Ya'qūb b. Šamsuddīn b. Yemen b. Ğendār(?) ar-Rūmī, umro oko 862/1457. Rad je raspoređen na 78 poglavlja (*bab*), a u nekim primjercima ih je manje.

ḪḪ I, 688; Flügel III, 122; Rieu, 11.

Ovaj primjerak je nepotpun s početka (izgubljeno 15 lista).

Pisac je bio emir u vilajetu Kastamuniji — kao i njegov otac i djed — a koristio se pri radu sa više djela, naročito djelima: ترغيب الصلاة na perzijskom jeziku od Muḥammad b. Aḥmad az-Zāhidī (v. ḪḪ I, 399) — i صلوة مسعودى (v. Rieu, 12) koje najviše citira.

Početak je na l. 16 riječima:

...اولسه مادام كه صو يقرو اكسكده در آندن ابدست الق

Završetak je: وهربرندن برنصيب بولغا باشلركه عبادتك حيات آنكلدر وعباداتك

صور تلرنده قلميوب اسرارنه ترق اتمكه باشلر بعون الملك المعين تم تمام

L. 277; 31 × 21. *Nasḫ* krupniji, pisan u razmaknutim redovima, vokalizovan. Na početku, mjesto izgubljenih, stavljeni su neispisani listovi. Stranice su obrubljene sa dvije crvene linije. Papir bijel, deblji, listovi su s početka i pri kraju dohvaćeni vlagom; povez kožni, polijepljen posebno išaranim papirom; na nutarnjoj strani korica nalaze se lijepo izrađeni ornamenti koji su oštećeni.

Prepis je dovršen 954/1547 (تاريخ سنة ٩٥٤).

Na početku se nalazi bilješka iz godine 1157/1744. na turskom jeziku u kojoj se kaže da je ovaj rukopis »prije nekoliko godina nestao iz Husrev-begove biblioteke i potom se našao u rukama knjižara-putnika zvanog Baba Jusuf, od koga ga je otkupio nazir Husrev-begova vakufa Mehmed-aga, davši dotičnom istu količinu akči koliko je on za njeg dao«. Tako je ovaj primjerak spašen i vraćen biblioteci »sa željom dobročinitelja (Mehmed-age) da mu korisnici čine dovu i čuvaju uspomenu«. Na istom listu je dio sadržaja. Na posljednjem listu nalazi se bilješka u kojoj se kaže da je rukopis bio pohranjen u Husrev-begovu turbetu (mauzoleju).

(وقف فى تربت خسرويك درسراى بوسنه) .

Rukopis je, čini se, iz najstarijeg fonda knjiga Husrev-begova vakufa.

1537. ISTO 185.

U rukopisu, na prvoj stranici, je naslov, pisan rukom prepisivača: هذا كتاب حلويات . Primjerak je nepotpun na kraju (izgubljen je posljednji list).

Početak je:

الحمد لله رب العالمين جاعل الانبياء سادة للعالمين والعلماء قادة للمؤمنين والفقهاء حافظة الخاطئين ... بلكل بوبندة ضعيف ... ابو الحسن اسماعيل بن ابراهيم بن اسفند يار بن بايزيد بن امير يعقوب بن شمس الدين بن يمن بن خندار (وفى نسخة : جندار لعله : خندان ، اوجندر) غفر الله لهم ... بيور مشدركه : فلولا نفر من كل فرقة منهم طائفة ... فقهدن علم عبادتده برمختصر كتاب شروع اندكدن صكره ...

L. 304; 31 × 22. *Nasḫ*, krupniji, pisan vještom rukom, u proredu, vokaliziran. Tekst navedenih kur'anskih ajeta i hadisa pisan je crvenim mastilom. Stranice samo prvih nekoliko lista obrubljene su crvenom linijom. Papir bijel, deblji, čvrst; listovi prosuti i s početka oštećeni. Povez kožni, znatno oštećen i rastavljen od listova, sa lijepim utisnutim ornamentima na koricama.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu nalazi se poučni stih na turskom jeziku, zatim bilješka, u kojoj se kaže da je rukopis uvakufio Hafiz Hasan-efendija, poslije čijeg imena je neko kasnije zabilježio, da je to »poznati Sari-Hafiz« (وقف حافظ حسن افندی – مشهور صری حافظ). Ispod toga je njegov lični pečat, u kome je upisano: رب اغفر لی ولمن سمانی حسنا , i datum: 1189/1775. Tu je i naslov djela, napisan kasnije, te bilješke s područja fikha. Poslije toga nalazi se nepotpun popis većeg broja knjiga, vjerovatno onih, kojima se autor služio, — te sadržaj. Poslije sadržaja je odulja bilješka o *zikru* i *dovi*, što je, navodno, predanje od halife Alije.

1538. علم حال – مختصر حلويات 780.

Priručnik osnovnog vjerskog znanja koji je skraćena prerada, odnosno skraćeno izdanje, prethodnog djela, — od nepoznatog prepisivača. U uvodu se kaže da je ovo *Ḥulviyyāt* vjerovatno zato, što je rad, očito, skraćeno izdanje navedenog djela. U vrhu prve stranice prepisivač je napisao naslov: هذا كتاب حلويات .

Početak:

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على سيدنا محمد وآله وصحبه اجمعين . علم حال اركګه ودشيه وجميع عبد مكلفلر اوزرينه اوكرنمك وموجبيله عمل ايلمك اهمّ والزم وفرض عين اولا: علم حال اوچ بلوك علمدر . يعنى مغرب ايله مشرق اراسنده نه قدر مسلمانم دين كمسه ياوارلرولرسه ... شروع ايدوب بوكتاب يازمغه لكن عربى اتمكله دخى قادر دكلدى پس ناچار تركجه دلنجه برنجه مسائل جمع ايدوب آدين حلويات (؟ !) قيوب تاكه عربى وفارسى بلميلر مطالعه ايدجك ... اول باب پيغمبره متابعت اتمك ونمازك فضيلتنده در .

Završetak:

اكر والسماء ذات الصدع والارض ذات الرجع اوقسه شمس الائمه حلوانى نماز فاسد اولور دمش قاضى امام حسن فساد ايله فتوا ويردى عامة مشائخ فاسد اولمز ديديلر اكر قصديله اتسه فاسد اولمق لايقدر خلقك مبتلا اولد قلرنده مشهور اولنلرى بيان اولندى تمت تمام .

L. 118; 20,5 × 14,5. *Nasḫ*. Prva dva lista dopisana su kasnije, drugim rukopisom. Papir bijel, potamnio, deblji; mnogi listovi su dohvaćeni vlagom; povez polukožni, oštećen.

Rukopis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Nekoliko dodatih lista na kraju sadrže vježbe iz kaligrafije, ispod kojih se potpisao Ahmed Seid, 1149/1736 (v. na nutarnjoj strani druge korice).

1539. Zbirka (مجموع) , 2 1456.

L. 67; 20 × 14,5. *Ta'līq* i *nasḫ* od različitih prepisivača. Papir tamnobijel, deblji, čvrst; povez polukožni, oštećen.

1. L. 1—32. مناسك الحج

او

فضائل مكة والمدينة وبيت المقدس

Djelo o obredima hadža, što ga je napisao Muḥammed Jemeni, čija nam je biografija nepoznata. Gornji, prvi naslov (مناسك الحج), koji ne nalazimo u izvorima od ovog pisca, zabilježio je prepisivač crvenim mastilom u vrhu prve stranice. Ime pisca navedeno je u uvodu rukopisa. Rad je poznatiji pod gornjim, drugim naslovom, kako se to može razumjeti iz samog uvoda. To se vidi i po tome, što poslije ovog prvog dijela slijedi drugi dio pod naslovom: هذه فضائل مدينة المنورة بلدة النبى عليه السلام od istog pisca. Djelo nema neke naučne vrijednosti, a predaja, kojom se pisac služi, često je slabe vjerodostojnosti. Svaki dio ovog djela raspoređen je na deset poglavlja (*bāb*). Djelo je nastalo nešto prije 920/1514 (v. Blochet). Međutim, iz uvoda se može razumiti da je djelo nastalo 1101/1689.

Aya Sofya, 200; Flugel II, 125—6; Blochet I, 55.

Početak:

الحمد لله الذى انعم علينا بالاسلام وجعلنا من ذرية خير الانام ودعانا على لسان خليله الى بيت الحرام فيالها من نعمة لاتحصى ... لا تشدوا الرحال الا الى ثلثة مساجد المسجد الحرام ومسجد المدينة والمسجد الاقصى .

وبعد يعنى الله تعالى يه حمابنز شكرلردن صكره ... بوضعيف قليل العمل طويل الامل قريب الاجل محمد يمنى عفا الله عنه قدس مباركه ده .

Početak drugog dijela (o Medini) glasi:

الحمد لله رب العالمين والصلوة على سيدنا وآله وصحبه اجمعين وبعد قچانكه مكه دن فارغ اولدغمه شمدى شروع ايتدك فضائل مدينه يه

Na listovima 33—39 nalazi se poglavlje o ihramu i drugim obredima hadža pod naslovom: باب الاحرام , što je, držimo, izvadak iz nekog opširnijeg djela.

Početak je: بوباب احرام احوالن بيان ايدر احرام ديونيت ايله

Na listovima 41—54 nalazi se poglavlje ili samostalan rad o Jerusalemu (فى فضائل القدس), bez naslova, a za koji držimo da je od gornjeg pisca Muhameda Jemenije.

Početak mu je:

اى عزيزلر بوكتاب بيت المقدسك مناسكن بلدرر نيجه زيارت ايدوپ ونيجه نماز قيلوب ونه دعا او قيوپ ... قچن بركشى بلمدين كيرسه زيارت ايلسه كنه كتاب حكميله كرسه زيارت ايلسه .

Na listovima 55—58 su dvije dove (jedna, koja se moli protiv kuge, i druga, koja se napisana stavlja sa umrlim u grob), te poglavlja (izvaci iz nekog djela) o pobožnosti i postupku koji se vrše prilikom posjete Medini i Mekki.

(مدينهٔ منوره كورندكده صلوة ايله سلام زياده او قيوب بودعادخى اوقيه .. — كعبهٔ شريفه حاجيلر داخل اولدوقده محلده نه اوقنمق كرك اى بيان ايدر) .

2 L. 59—66. رسالة فى مناسك الحج بالفارسية

Traktat o obredima hadža, na perzijskom jeziku, od nepoznatog pisca.

Početak je poslije Besmele:

چون كسى خواهدكه احرام بندد اول بار بايدكه غسل كندواكر ميسر نشود طهارت كامل بسازد وبعد ازان بوى خوش بكار برد واحرام بندد ودوركعت نمازاحرام .

Risala je prepisana, ili možda napisana, u Šamu, u bašči nekog Kerīmuddīnzāde, u subotu sredinom ševvala 1045/1635.

(تمت هذه الرسالة مناسك الحج فى شام شريف فى بقچهٔ مقام كريم الدين زاده بن ساكن شام جنت مشام الواقع فى اواسط شوال المبارك سنة خمس واربعين والف فى وقت الظهر فى يوم جمعه ايرتسى) .

Cijela zbirka prepisana je početkom XVII stoljeća.

Na naslovnoj strani pod t. 1 nalazi se bilješka s područja fikha, i kratka bilješka na našem jeziku, u kojoj se kaže da je rukopis kupljen u Travniku. Na str. 33^{a}—33^{b} nalaze se zapisi za astmu i glavobolju, ime jednog vodonoše u Mekki iz godine 1161/1748 (Ihlas Ogli šejh Ibrahim) i stihovi na turskom jeziku, u kojima se slavi i bilježi datum popravljanja harema u Mekki, u doba sultana Murata. Na kraju je jedna dova, slova i brojevi *ebdžeda*, jedno pismo bratu na turskom jeziku i bajramski tekbir.

1540. Zbirka (مجموع), 3 1578.

L. 114; 20 × 15. *Nasḫ* i *ta'līq* od različitih prepisivača. Papir tamnobijel i žućkast, deblji; povez polukožni.

1. L. 1—96. مناسك الشيخ سنان (المناسك – مناسك الحج)

Djelo o obredima hadža. Napisao aš-Šayḫ Sinānuddīn Yūsuf b. Ya'qūb ar-Rūmī al-Ḥanafī, umro oko 991/1583. Pisac je bio nadzornik mekanskog Harema, a djelo je dovršio navedene godine. O istoj temi napisao je još dva djela na arapskom jeziku pod naslovima: قرة العيون i احياء الحج . Početak i ovog djela je na arapskom jeziku.

ḪḪ II, 1832; AM II, 564.

Početak:

الحمد لله الذى جعل البيت الحرام قياما للناس وهدى للعالمين ... اما بعد وفقاكه الله تعالى بوضعيف مقصر قوله محضا فضل و احساندن بيت شريفك زيارت اتمسين روزى قيلورپ .

Sudeći po načinu izražavanja (po stilu), pisac je naš čovjek (Bošnjak).

Nasḫ krupniji, vokalizovan, pisan u razmaknutim redovima. S početka i na kraju izgubljeno je više lista i dopisano kasnije drugim rukopisom, *ta'līqom*. Pri kraju je pogrešno ovdje stavljen i uvezan jedan list ispunjen bilješkama s područja fikha koje je zapisao es-Sejjid Omer b. Hadži Abdullah b. Omer es-Saraji (Sarajlija), čiji se potpis i lični pečat nalaze u dnu lista.

2. L. 97—105. رسالة فى العمل بالربع المجيب

Rasprava na arapskom jeziku o upotrebi *rub'tahte* (kvadranta) za izračunavanje namaskog vremena, od nama nepoznatog pisca. Raspoređena je na uvod i dvadeset poglavlja. Ovakvih rasprava ima u literaturi više, od raznih pisaca, i skoro sve su sličnog rasporeda i sličnog početka, što ukazuje da su se služili istim izvorima, kao i radovima jedni drugih. Poznato je da su o tom predmetu pisali: Ġamāluddīn Abū Muḥammad 'Abdullāh b. Ḫalīl b. Yūsuf al-Māridīnī, umro 769/1367, ili 809/1406; Garsuddīn Ibrāhīm b. Aḥmad al-Ḥalabī, umro 971/1563 — i mnogi drugi (v. ḤḪ I, 867, II, 2006; Ahlwardt V, 244—256; GAL II, 169, S. II, 218, 665; AM I, 467, II, 218). U mnoštvu pisaca i njihovih veoma sličnih radova nastala je prava zabuna, kome šta od ovih radova pripada. Do tog je, držimo, došlo krivicom neukih prepisivača, — što kasnije nisu bili u mogućnosti ispraviti ni pisci bibliografskih izvora, nego su prenosili u svoja djela, kako su što i gdje našli. Zato bi valjalo kod svakog ovakvog rada posebno istraživati, ko mu je autor.

Početak:

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على سيدنا محمد وآله اجمعين وبعد فهذه رسالة فى العمل بالربع المجيب مشتملة على مقدمة وعشرين بابا فالمقدمة فى تسمية رسومه فاولها المركز .

Nasḫ. Na rubu drugog lista nalazi se odulja bilješka s područja fikha.

3. L. 106—114. رسالة فى العمل بربع المقنطرات

Rasprava o upotrebi kvadranta sa paralelnim krugovima za određivanje namaskog vremena, na arapskom jeziku, od nepoznatog pisca. U uvodu se kaže da je to skraćena prerada djela sa tog područja: الورقات فى العمل بربع المقنطرات, što ga je napisao Ǧamaluddīn Abū Muḥammad ʻAbdullāh b. Ḫalīl b. Yūsuf al-Māridīnī (umro 769/1367) — uz dodatak nekih neophodnih pravila. Ḥ. Ḫalīfa (II, 2006) navodi da je Džemaluddinov unuk Muḥammad b. Muḥammad al-Māridīnī skratio navedeno djelo svoga djeda, pa je, vjerovatno, ovo ta prerada.

Ahlwardt V, 256.

Početak:

الحمد لله على كل حال والصلاة والسلام على نبيه المبعوث باشرف الخصال ... وبعده فهذه رسالة فى العمل بربع المقنطرات سهلة لمن اراد ان يبتدئ فى علم الميقات اختصرتها من الرسالة المسماة بالورقات تأليف العلامة جمال الدين الماردينى رحمه الله تعالى مع زيادات لا بد منها فاول ما يبتدأ بالرسوم .

Nasḫ.

Rukopis cijele zbirke potječe iz XVIII stoljeća.

Rukopis na dopisanim listovima pod t. 1 dovršen je 1195/1780.

Na naslovnoj strani pod t. 1 nalazi se odulja bilješka na turskom jeziku koja sadrži magično uputstvo, pomoću koga se postiže neka želja. U rukopisu se na više mjesta nalazi stariji pečat Gazi Husrev-begove biblioteke.

1541. ISTO **3615.**

U rukopisu je naslov:

مناسك الحج للشيخ سنان الرومى الواعظ فى مكة الشريفة

L. 61; 18,5 × 12,5. *Nasḫ* vokalizovan. Prvi list oštećen pri dnu. Papir tamnobijel, listovi pri vrhu dohvaćeni vlagom; povez otkinut i izgubljen.

Prepis dovršen 1195/1780 — (م سنة ١١٩٥).

Nekoliko lista na kraju sadrže bilješke o posjećivanju vjerskih spomenika (džamija, turbeta i dr.) na putu od Istanbula preko Sirije u Meku

(فى بيان الزيارات من القسطنطينية إلى الشام – فى بيان زيارات الشام – مكة زيارت بيان)

Tu je i nekoliko hadisa o pobožnosti.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1542. ISTO **2657.**

U rukopisu je naslov: هذا مناسك سنان افندى

L. 41; 17,5 × 10. *Ta'līq*, sitan, složen, pisan uvježbanom rukom. 13 lista u sredini dopisano je kasnije drugim rukopisom. Papir tamnobijel i bijel, deblji; povez kožni, oštećen.

Prepis potječe iz prve polovine XVIII stoljeća.

Na naslovnoj strani nalaze se imena ranijih vlasnika (Hadži Ahmed Dupničevi — ? —, muderis u medresi Husreviji u Sarajevu, koji je rukopis kupio iz ostavine nekog Hadži Ahmeda . . ., Šejh Muhamed Salih Talakizade —, —, Šejh Abdulhafiz, njegov sin), čarobna formula za postizanje neke želje, te zapis za spas od zla i zlobe kakvog nasilnika (zulumćara — باب بر ظالم شرندن خلاص اولق ايچون).

Poklonio Munir Šahinović, što je zabilježeno na nutarnjoj strani prve korice.

1543. ISTO **4445.**

Naslov u rukopisu je: هذا كتاب مناسك حج

L. 72; 18 × 12,5. *Nasḫ*. Tekst navedenih dova je vokalizovan. Papir bijel, tanak; povez polukožni, oštećen.

Prepis je dovršen 1267/1850 — (سنة ١٢٦٧).

Na naslovnoj strani i na kraju nalaze se manje važne bilješke, pisane olovkom, u kojima su zabilježena imena i datumi rođenja članova neke porodice. Tu je zabilježeno i ime jednog ranijeg vlasnika (Ibrišim b. Muhamed, 1282/1865), te neki računi (dugovi) i jedan recept.

1544. ترجمة الوقاية بالتركية 3421.

لقورد افندى

Turski prevod djela *al-Wiqāya*. Preveo Šayḫ Muḥammad b. 'Omar Kurt-efendī, umro 996/1588.

OM I, 145—6; ḤḪ II, 2024; Kairo, t, 64.

Početak poslije Besmele:

حمد من جعل العلم اجل المواهب الهنيه واسناها – شوكه حمد اتمك (كرك) كه اول
علمى بخششلرينك غايت اولوسن قلدى آنجلين (آنجيلين) بخششلر

L. 316; 20,5 × 13. *Ta'līq* složen, pisan uvježbanom rukom. Osnovni tekst je podvučen i stranice su obrubljene crvenom linijom. Po rubovima nekih listova ima komentara. Papir bijel, deblji, čvrst; povez kožni, oštećen, sa utisnutim ornamentima na koricama.

Prepisao Muḥammad b. Hiḍr b. Sa'īd b. Maḥmūd b. 'Alī, u doba sultana Ahmed-hana, 4. muharema 1021/1612.

(تمت ... عن يد الفقير محمد بن خضر بن سعيد بن محمود بن على فى زمن سلطان
احمد خان بن محمد خان ... فى اليوم الرابع من شهر محرم الحرام لسنة احدى وعشرين والف
..)

Tu je na rubu i lični pečat prepisivača.

Na početku su bilješke s područja fikha, stihovi na turskom jeziku pobožnog sadržaja, kratka dova, te sadržaj. Na naslovnoj strani je bilješka s područja fikha, te imena i lični pečati ranijih vlasnika (Muhamed b. Hidr, Ibrahim b. Ismail, muderis, Abduhu Mahmud, es-Sejjid Velijjuddin 1161/1748, Hadži Mustafa, kadija). Na završetku su prigodni stihovi na turskom jeziku. Na kraju je molitva u stihovima na turskom jeziku od nama nepoznatog sastavljača. Početak je:

يارب جناب حضرتكه التجا حق
ايوان عزّ وكنكرهٔ كبريا حق

Potpis prepisivača ovog spjeva je nečitak, a datum prepisa mu je 1102/1690.

1545. Zbirka (مجموع), 2 4334.

L. 39; 17 × 13. *Nasḫ* i *ta'līq* krupniji, pisani jednostavnim rukopisom u razmaknutim redovima. Papir tamnobijel, deblji; povez polukožni.

1. L. 1—19. (نماز حقنده رساله)

Rasprava o namàzu i njegovim vrijednostima. Napisao neki Munla Sa'īd koji je živio i radio krajem X/XVI stoljeća. U uvodu ove rasprave on kaže, da ga je, u vrijeme sultana Murata (III), godine 994/1585, u »budimskom vilajetu«, u jednoj medresi, posjetio neki pobožni sufija i postavio mu nekoliko pitanja o namazu. Odgovor na ta pitanja dao je u ovoj risali — kojoj ne nalazimo spomena u izvorima koji su nam pristupačni. Gornji naslov je dat prema sadržaju i napisan u rukopisu kasnije.

Početak:

حمد وثنا اول عالم بنا (م ؟) ودانا حضرتلرينه اولسونكه عرش كرسى لوح قلمى اون
سكز بيك عالى يوقدن وارايدوپ وجوده كتوردى .. وبعده معلوم اولسونكه بوقصيده
منظومتك ؟ ترجمه اولنمسه ؟؟ باعث هجرت فخر عالم ﷺ طقوزيوز طوقسان دورت
تاريخنده سلطان مراد عصرنك بودم ولا يتنده مدرسه كوشه سنده ملا سعيد نامنده بركامل
وجود وسيله مقيد ايكن ناكاه برصوفى چقه كلوب

Tekst rasprave je vokalizovana proza.

Ista tema, kao u navedenoj risali, obrađena je u stihovima (kasida, — v. slijedeći broj), ili je neko dotičnu kasidu preradio u prozi. Poteškoću čini, što je ime autora navedeno različito ovdje (Munla Se'īd) i u slijedećoj kasidi (Sa'dī). Isto tako naziv mjesta pisanja različito je označen.

Na završetku ove rasprave je jedna dova (دعاء جبرائل).

Na listovima 19—21 su brojevi.

Na listovima 22—24 je hatma-dova.

2. L. 25—39. (علم حال بالتركية
او
عقائد حقنده رسالة)

Mali katihizis islamske vjeronauke, na turskom jeziku, od nepoznatog pisca. Naslov je dat kasnije, prema sadržaju rukopisa. Ni ovu risalu ne nalazimo u izvorima koji su nam pristupačni.

Početak:

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام .. اما بعد ايمان واسلام ايكسى بردر قلبيله اينانوب ودل ايله اقرار اتمكدر يعنى پيغمبرمزم حق تعاليدن هرنه كتورردیسه جمله سى حقدر

Ta'līq sa nešto *nasḫa*.

Prepisao cijelu zbirku munla Ḥusayn b. Muḥammad, iz sela Seonice (Konjic), u medresi na Bendbaši u Sarajevu, mjeseca muharema 1263/1846.

Na naslovnoj strani pod t. 1 ima bilješka, napisana na našem jeziku arapskim pismom, ali je nečitka. Na l. 24^b zabilježena su imena dana u sedmici na turskom i našem jeziku. Na l. 25^a je jedan apokrifni hadis. Na kraju su razne dove koje se uče u razne svrhe i posebno radi postizanja raznih želja.

Poklonio Dervo Sultić iz Seonice, preko kadije Derviš-efendije Buturovića.

1546. (قصيدة فى اسرار الصلاة) 3149.

بالتركية

Spjev o namazu, što ga je sastavio Sa'dī, umro poslije 1000/1591. Rad je dovršen u doba sultana Murad-hana III, 994/1585, kako je to rečeno u uvodu, gdje pisac hvali navedenog sultana kao zaštitnika pravde, slobode i nauke. On dalje u uvodu kaže da se nalazio u Vidinu (Bugarska), sav predan nauci, kad mu je došao jedan pobožni sufija (mistik) i postavio mu određeni broj pitanja o namazu. Odgovore na ta pitanja dao je u ovoj kasidi, koja je bez naslova. Gornji naslov dali smo po sadržaju rukopisa.

L. 31; 16 × 11. *Nasḫ* krupniji, pisan vještom rukom. Papir bijel, deblji; povez polukožni.

Prepis je dovršen 1188/1774 (١١٨٨ م).

1547. (كتاب) عبادات بدنية 3635.

Priručnik o islamskom vjerovanju i pobožnosti, što ga je, vjerovatno, napisao neki Isḥāq b. 'Abdullāh, čija nam je biografija potpuno nepoznata. To je, zapravo, veliki *ilmihal*, u kome se s početka govori ukratko o vjerovanju, a zatim opširnije o vjerskom čišćenju i namazu, te nešto o postu, pokajanju (tevbe) i o čuvanju od griješnih riječi (elfazi-kufr). Gornji naslov je od samog autora i naveden je u uvodu djela, a ime pisca je prema jednom drugom primjerku, koji se nalazi u ovoj biblioteci (v. pod br. 1551—3045). Inače, o ovom djelu i navedenom piscu ne nalazimo spomena u izvorima koji su nam pristupačni. U Gazi Husrev-begovoj biblioteci ima više rukopisnih primjeraka ovog djela (8 komada). Jedino iz tih primjeraka dobivamo o djelu neke podatke koji su nesigurni, jer su međusobno protivurječni. U nekoliko rukopisa, naime, navode se na kraju različiti datumi nastanka (pisanja) djela, a u jednom od njih navodi se i ime pisca. Tako, prema bilješci na završetku ovog rukopisa, djelo je dovršeno 1015/1606. Nije potpuno izvjesno da li je to datum prepisa ili datum pisanja djela, ali se ipak sa sigurnošću može uzeti da je ono tada već postojalo napisano. To je najstariji datum koji se spominje u vezi sa nastankom ovog djela. Mi držimo, da je ovo ili datum prepisa (pa je, dakle, djelo nastalo još ranije), ili je rukopis autograf, pa je datum napisao sam autor, što je vrlo vjerovatno. (U daljnim rukopisima ovdje navode se slijedeći datumi *pisanja* ovog djela: 1028/1618, v. na kraju rukopisa br. 2371, 1059/1649, v. na kraju rukopisa br. 3045. Uz to sve, datum jednog prepisa je 1031/1621, v. br. rukopisa 1845, a datum drugog prepisa 1056/1646, v. br. 1416). Poslije gore navedenog najstarijeg datuma slijedeći datumi pisanja nastali su greškom raznih neukih prepisivača. — Ime pisca navedeno je na kraju samo jednog rukopisa i nismo nimalo sigurni da je taj navod tačan. Možda se tu radi o nekom ranijem prepisivaču koji je greškom kasnijih prepisivača označen kao pisac. Inače, o piscu pod dotičnim imenom iz tog vremena ne znamo ništa.

Djelo je raspoređeno na 63 poglavlja *(bāb)* i podnaslove *(mes'ele)*. Prva dva poglavlja govore o vjerovanju *(tevhid, akaid)*, treće poglavlje je o važnosti učenja, a četvrto i dalje (do 63) o propisima u vezi sa namazom. Držimo da je autor ovog djela neki Bošnjak i da je djelo ostalo u našim krajevima ne dospjevši u svjetske biblioteke, pa ga zato ne bilježe svjetski bibliografski izvori.

U rukopisu je naslov: هذا كتاب العبادات البدنية. U vrhu prve stranice nalazi se crvenim mastilom napisan drugi naslov: هذا كتاب جواهر الفقه المسمى بالعبادات البدنية, što nije ispravno, jer je neko pogrešno dodao prvi dio naslova (جواهر الفقه).

Početak i dio uvoda glase:

الحمد لله رب العالمين بكل نعمائه وآلائه على الدوام والصلاة والسلام على خير خلقه محمد سيد الانام .. اما بعد اى مؤمن قرنداش معلوم اوله كه الله تعالى حضرتلرينك نعمتلرندن ايماندن وعبادتدن اولو نعمتى يوقدر ... مخلص قرنداشلرم ايچون بر مقدمه دوزمكه مستجمع

مسائل اولوب عباداتده نفعی چوق اوله ... وبوکتابه عبادات بدنیة دیو آدویردك

U uvodu se dalje navode djela kojima se pisac služio pri izradi ovog priručnika.

L. 139; 20 × 13. *Ta'līq* sa nešto *nasḫa*, sitniji, vokalizovan, pisan rukom vještog kaligrafa. Arapski tekst pisan je crvenim mastilom. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Po marginama svih listova ispisani su dijelovi komentara na perzijskom jeziku djelu *Masneviji* (شرح مثنوى) . Papir tamnobijel, žućkast, glat, listovi prosuti; povez kožni, oštećen, sa pozlaćenim ornamentima na koricama.

»Napisano i dovršeno« godine 1015/1606, kako je to zabilježeno rukom prepisivača na završetku. (كتب وتم ف سنة الف وخمس عشر) Nije samo potpuno izvjesno da li je to bilješka pisca ili prepisivača, ali držimo da je bilješka pisca. To je najstariji od više rukopisa ovog djela, što ih ima Gazi Husrev-begova biblioteka. Na početku, na jednom neispisanom listu, nalazi se krupno i lijepo pisana bilješka sa imenom ranijeg vlasnika (Mustafa b. Salih-efendi Nā'imī el-Mostari — Mostarac, koji kaže da je rukopis kupio). Ispod bilješke je njegov mali lični pečat. Na slijedećim dodatnim listovima nalaze se bilješke s područja fikha. Tu je i nekoliko otisaka nečijeg ličnog pečata, u kome se teško može pročitati ime Džafer Iskender. Na naslovnoj strani pored naslova nalaze se poučne izreke i stihovi na perzijskom, turskom i arapskom jeziku, od kojih su neki nečitljivi. Na vrhu prve stranice nalazi se kratka bilješka u kojoj se kaže da je rukopis uvakufio navedeni vlasnik Mustafa-efendi Nā'imī. Na kraju se nalaze bilješke s područja fikha i fetve, što je sve pisano lijepim rukopisom istog prepisivača.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1548. ISTO **1845.**

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: كتاب عبادات بدنية

L. 106; 20 × 14,5. *Nasḫ-ta'līq*, sitniji, složen, pisan vještom rukom. Prve dvije stranice su obrubljene i tekst navedenih ajeta i hadisa podvučen crvenom linijom. Na rubovima nekoliko listova u sredini rukopisa ima komentara. Papir bijel, deblji, čvrst, listovi pri vrhu dohvaćeni su vlagom; povez kožni, oštećen.

Prepisao 'Abdulqadīr Muṣṭafa, u nedjelju početkom ramazana 1031/1621.

(كتبه عبد القدير مصطفى .. تحريرا ف وقت العصر ف يوم يكشنبه ف اوائل شهر رمضان المبارك لسنة احدى وثلثين والف)

Na prvom zaštitnom listu je krupno pisana bilješka, iz koje se razumije da je rukopis vlasništvo Džine Hafiz Bakije. Na rubu prve stranice su dva lična pečata, od kojih se u jednom može pročitati ime Abdullah, a ime u drugom je nečitko. Na kraju je jedna fetva na turskom jeziku i jedna kratka dova, zabilježena kasnije koja se moli kao hamajlija.

Uvakufio Džino-zade Abdulbāqī (v. bilješku na naslovnoj str.).

1549. Zbirka (مجموع) , 2 **1416.**

L. 200; 20,5 × 14. Pismo različito. Papir tamnobijel, deblji; povez kožni.

ISTO

1. L. 1—109.

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: كتاب عبادات بدنية

Ta'līq sa nešto *nasḫa*, sitniji, složen, pisan vještom rukom. Arapski tekst (hadisa i dova) pisan je crvenim mastilom. U vrhu prve stranice napisana je neka riječ koja je nečitka.

Prepis je dovršen u tvrđavi Novi, 17. džumadel-ahira 1056/1646.

(تم بعون الله تعالى .. ف ١٧ جمادى الآخر ف قلعة نوى سنة ١٠٥٦)

(To je Bosanski Novi, grad na rijeci Uni, kraj ušća Sane).

2. L. 110—200. كتاب شروط الصلاة

بالتركية لمجهول

Djelo o namazu, na turskom jeziku, od nepoznatog pisca. Gornji naslov je prema rukopisu. To je također zapravo priručnik (*ilmi-hāl*), u kom se s početka govori ukratko o osnovnim islamskim načelima i dužnostima (imanski i islamski šartovi), a onda opširnije o namazu. Sastavljen je po raznim fikhskim djelima, čiji su nazivi navedeni u tekstu. Sudeći po jeziku, sastav je dosta starog datuma. Izvori, koji su nam pri ruci, ne navode ovo djelo.

Početak:

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على نبيه محمد سيد المرسلين وعلى آله وأصحابه الفائزون! اولادنه واهلنه کرکدرکه ایمان واسلام نیدوکین –؟! –بله لر اوکرنلر صوردقلری وقتن جواب ویره لرکم زیرا دینوك اصلی یعنی کوکی ایماندر وفرعی اسلامدر .. بلکل که ایمان آلت نسنه اعتقاد ایله اینانمقدر اول الت نسننك اولکسی

Nasḫ krupniji, vokalizovan, pisan uvježbanom rukom, u razmaknutim redovima.

Prepis potječe iz XVII stoljeća.

Moglo bi biti da je pisac ovog *ilmi-hala* neki naš čovjek i da se djelo nalazi samo kod nas.

Na početku, pod t. 1, su imena nekih dužnika, datum rođenja jedne osobe i na naslovnoj strani kraća dova. Na rubu lista 197 (88 pod t. 2) nalazi se kraća bilješka, u kojoj se tumači arapska riječ ليلة السبت na turskom i našem jeziku. Na kraju su dvije kraće dove, pisane rukom prepisivača, i nejasna bilješka o datumu rođenja neke osobe.

1550. ISTO 3103.

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: بوكتاب عبادات بدنية در

L. 178; 19 × 13. *Nasḫ* sa nešto *ta'līqa*, krupniji, pisan uvježbanom rukom. Na nekim mjestima listovi su izgubljeni ili pokidani, pa su dopisani kasnije drugim slabijim rukopisom. Arapski tekst podvučen je crvenom linijom. Papir tamnobijel, deblji, čvrst; povez polukožni, oštećen.

Rukopis potječe iz XVII stoljeća.

Na naslovnoj strani je kratka dova iz Kur'ana.

Iz biblioteke Fejzijje medrese.

1551. ISTO 3045.

U rukopisu je zabilježen kasnije naslov: عبادات بدنية

L. 141; 20 × 15. *Nasḫ* sa nešto *ta'līqa*, krupniji, pisan vještom rukom. Nekoliko lista s početka znatno je oštećeno. Istaknute riječi i arapski tekstovi podvučeni su crvenom linijom. Papir tamnobijel, glat, listovi s početka su prosuti; povez kožni, znatno oštećen.

Prepis je dovršen sredinom mjeseca zulkade 1118/1706.

(كتب هذا الكتاب وتم فى اواسط شهر ذى القعدة سنة ثمان وعشر ومائة والف)

Na završetku djela, pred gornjom bilješkom, nalazi se bilješka, pisana također rukom prepisivača, u kojoj se kaže da je sastav djela dovršen 1059/1649, i da je pisac neki Isḥāq b. 'Abdullāh.

(اما بعد قد وقع الفراغ من تأليف هذا الكتاب وتحريره المسمى بعبادات بدنية .. فى

شهر ربيع الآخر فى يوم سه شنبه .. سنة تسع وخمسين والف .. فى يد المؤلف الضعيف اسحاق

بن عبد الله – ؟!)

Ova bilješka je, kao što smo napomenuli, nejasna i nesigurna i u pogledu navedenog datuma i u pogledu imena pisca. Možda se tu radi o datumu primjerka, iz koga je ovaj primjerak prepisan i o imenu njegova prepisivača, pa zbog slabog poznavanja arapskog jezika kod jednog i drugog prepisivača, bilješka je pogrešno sastavljena i kao takva ovdje prenesena. Tu je na rubu ime ranijeg vlasnika (Hasan Hilmi?, drugi imam džamije . . ., 1123/1711). Na kraju su bilješke s područja fikha, poučni stihovi na turskom jeziku, te recepti i tilsumi.

1552. ISTO 2371.

Naslov u rukopisu je: هذا كتاب عبادات بدنيه. Poglavlja u ovom primjerku označena su nazivom *faṣl*, a ne *bāb*.

L. 155; 20 × 13. *Nasḫ* lijep, pisan vještom rukom, u razmaknutim redovima. Prve dvije stranice obrubljene su sa dvije, a ostale jednom crvenom linijom. Po rubovima nekih listova ima komentara, pisanih kasnije drugim, slabijim rukopisom. Papir tamnobijel, glat, listovi su dohvaćeni vlagom; povez kožni, oštećen, sa utisnutim ornamentima na sredini korica.

Prepisao neki Muḥammad, početkom muharema 1124/1712.

(حرره الفقير .. محمد .. فى اوائل محرم الحرام سنة ١١٢٤)

Na završetku djela nalazi se u podnožju bilješka, napisana rukom prepisivača, u kojoj se kaže da je sastav ovog djela dovršen u četvrtak krajem rebiul-ahira godine 1028/1618, bez oznake imena autora i mjesta.

(قد وقع الفراغ من تأليف هذا الكتاب وتحريره وترتيبه وترصيفه المسمى بعبادات بدنية

العرى عن البدعة وطرق الضلالة فى اواخر شهر ربيع الآخر فى يوم پنجشنبه .. سنة ١٠٢٨)

Na naslovnoj strani nalazi se bilješka na arapskom jeziku, u kojoj se kaže da je rukopis uvakufio Munla Ibrahim b. Abdullah iz Iskender-pašine mahale u Sarajevu, za mekteb Ajina-begzade — i predao ga muteveliji Halilu b. Salih Hersegliji, 19. rebiul-ahira 1250/1834. Na posljednjem listu je krupno pisana potvrda (*temessuk*) iz 1170, u kojoj neki Hadži Salih potvrđuje svoj dug od 130 esedi groša za ćeten koji je kupio. Na kraju je (na l. 156) odlomak spjeva na turskom jeziku o uslovima za valjanost namaza (v. kasnije br. 1555,[2]).

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

1553. ISTO **2579.**

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: بوكتاب عبادات بدنيه . Primjerak je nepotpun s početka za jedan list.

L. 119; 19,5 × 14. *Nasḫ* i *ta'līq* pomiješani, pisani vještom rukom. Istaknute riječi i arapski tekstovi podvučeni su crvenom linijom. Papir tamnobijel, deblji; povez polukožni, oštećen.

Prepis potječe iz XVIII stoljeća.

Na kraju se nalaze bilješke s područja fikha i nekoliko dova. Pri dnu posljednjeg lista nalazi se prepis potvrde na turskom jeziku, koju je Hadži Ahmed, muderis Gazi Husrev-begove medrese, izdao Tuliću Salih-agi (Tulizade), muteveliji Hadži Hasanova vakufa, a kojom mu potvrđuje, da je dotični valjano i u potpunosti predao 2000 akči, koje su iz navedenog vakufa određene za đake (talebu), smještene u Kuršumliji (Gazi Husrev-begovoj medresi). Datum je 1214/1799.

Iz biblioteke Fejzijje medrese.

1554. ISTO **4298.**

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: عبادات بدنيه. U vrhu prve stranice prepisivač je crvenim mastilom napisao naslov pogrešno: كتاب مسائل امور دينية بيان ايدر.

L. 188; 18,5 × 12,5. *Ta'līq* sa nešto *nasḫa*, krupniji, pisan slabim rukopisom u razmaknutim redovima. Arapski tekst podvučen je crvenom linijom. Papir bijel, slabiji; povez kožni, oštećen.

Prepisao Muḥammad b. Ismā'īl — ? — krajem džumadel-ahira 1294/1877.

Na naslovnoj strani je jedan hadis na turskom jeziku. Na posljednjem listu je uputa za jedan zapis.

1555. Zbirka (مجموع), 2 **826.**

L. 65; 19 × 12,5. *Nasḫ* sa nešto *ta'līqa*, pisan širokim perom. Nekoliko lista u sredini prvog djela dopisano je kasnije drugim rukopisom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crtom. Papir tamnobijel i bijel, povez polukožni, oštećen.

---

1. L. 1—59. سبل الهدى
لمنيرى البلغرادى

Priručnik o namazu sa kratkim uvodom o islamskom vjerovanju. Napisao (Nūrullāh) Ibrāhīm-efendi (b. Iskender) al-Munīrī al-Bosnawī al-Belgrādī, umro u Beogradu oko 1026/1617. Pisac je rodom Bošnjak, a živio je duže vremena u Beogradu, gdje je djelovao kao vaiz, muderis i muftija. U rukopisu je naslov napisan rukom prepisivača: هذا كتاب سبل الهدى من مؤلفات شيخ ابراهيم افندى المنيرى

OM II, 25; Pertsch (Berlin, t), 13; M. Handžić, al-Gauhar, 138, Književni rad, str. 65, 103; Bašagić, Znameniti Hrvati, 51.

Početak:

حمد شول الله ايچوندركه توحيد وعبادات نوريله كوكللرمزى منوّر قلدى ... بر كتاب
مفيد ومختصر جمع ايدوب ... وبوكتابك آدنى سبل الهدى ويرورز

2. L. 60—65. (هذا) شروط الصلاة
منظومة بالتركى

Kratak spjev o uslovima za valjanost namaza na turskom jeziku od nepoznatog sastavljača. To je u stihovima prevedena istoimena risala, što ju je napisao Šamsuddīn al-Fanārī (Muḥammad b. Hamza, umro 834/1431), kako se to kaže u uvodu. Gornji naslov je prema rukopisu.

Početak:

حمد لا يقدر سكا اى پادشاه انس وجان
كيم وجودك برتوندندر بوكونيله مكان

Držimo da je sastavljač toga spjeva navedeni el-Munīrī.

Prepisao oba djela isti anonimni prepisivač, polovinom zul-hidže 1069/1658 (v. na kraju pod t. 1).

Na početku su stihovi na turskom jeziku (kratak spjev bez naslova) o važnosti učenja mevluda i velikim sevabima za one koji priređuju mevlud. Početak je ovdje:

چرخلر اول قيامت كونـده
مولود اوقوبانلر كلسون ديه هو

Potom slijedi kraća ilahija (pobožna pjesma), također na turskom jeziku, pisana slabim rukopisom, nečitko. Na naslovnoj strani pod t. 1 je sadržaj i bilješka o uvakufljenju ovog rukopisa, u kojoj se kaže da je rukopis uvakufio Ibrahim b. Mustafa (iz mahale Šejh Ferruh u Sarajevu), za mekteb Ajina-begzade — i predao ga muteveliji Halilu b. Salih Hersegliji, 1253/1837.

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

1556. حديقة النجاة فى ترجمة معدل الصلاة 3414.

Turski prevod Bergivinog djela o namazu معدل الصلاة (v. br. 1154,³; I, 276). Preveo Sayyid Ibrāhīm b. Muḥammad u vremenu od 1063—1071 (1652—1660). Prevod je posvećen sultanu Gazi Mehmed-hanu (1648—1687). Na kraju je izgubljen jedan ili dva lista.

Bibliografski izvori i katalozi, koji su nam pri ruci, ne navode ovaj prevod. Gornji naslov i ime autora navedeni su prema rukopisu (v. uvod). Istina, Defter Kutubhanei Weliyyuddīn (Der Seadet, 1304), str. 74, pod br. 1341, navodi »Turski prevod Mu'addil aṣ-ṣalah« — ترجمة معدل الصلاة بالتركى, — ali bez ikakvih podataka, pa nije jasno da li je to ovaj naš prevod. Sudeći po broju lista (35) reklo bi se da nije.

Početak:

لله الحمد قبل كل كلام بصفات الجلال والاكرام حمد اوتاج تارك سخن است صدر
هرنامهٔ نوركهن است جواهر رخشان حمد وثناكه اعراض اغراض وريادن طاهر وپاك .. وبعد
بو عبد فقير .. سيد ابراهيم بن محمد الحقير .. هجرة نبويه عليه افضل التحيه نك بيك التمش
اوچ تاريخنده سريرسلطنت .. شرح معهوده مباشرت وحديقة النجاة فى ترجمة معدل الصلاة
ديو تسمب اولندى

L. 133; 20,5 × 13,5. *Ta'līq*, pisan vještom rukom. Arapski tekst je podvučen i stranice su obrubljene crvenom linijom. Po rubovima listova ima dosta komentara, pisanih sitno, rukom istog prepisivača. Papir tamnobijel, glat, čvrst; povez kožni, oštećen.

Rukopis potječe iz XVII stoljeća.

Na početku su bilješke s područja arapskog jezika, bilješke o datumu rođenja i smrti nekih osoba (među kojima je u jednoj zabilježeno, da je Hadži Abdullah-efendija Čučak umro u subotu poslije ikindije 14. zul-kade 1319/1901), stihovi na turskom jeziku s područja tesavvufa, te dva hadisa. Na naslovnoj strani su imena ranijih vlasnika, među kojima je prvi zabilježen sam prevodilac (es-Seyid Ibrahim; Abdul-aziz Mumin-zade, muderis medrese Medarisi Siman u Istanbulu; Muhamed Hajati, učenik šejha Abdullah Vehbi Stupara el-Bosnevije, nakšibendije, halidije, — 1311/1893; Hafiz Numan? — Sulejman? —, 1317/1899). Na posljednjem listu je bilješka na turskom jeziku s područja vaza, zabilježena kasnije.

1557. مجمع الجواهر 2049.
علم حال

لحسن بن نصوح البوسنوى

Kratak priručnik (*ilmi-hal*) o islamskom vjerovanju i osnovnim vjerskim dužnostima — ibadetu. Napisao Ḥasan b. Naṣūḥ ad-Dumnavī (iz Duvna) al-Bosnavī koji je živio i pisao u drugoj polovini XI/XVII stoljeća (v. br. 1480,³). O ovom našem alimu i njegovim djelima ne nalazimo spomena u izvorima koji su nam pristupačni. Bilježi ga samo Mehmed Handžić (al-Ǧauhar al-asnā, str. 60 i Književni rad, 32), ali ni on ne zna ništa o njemu i njegovim radovima, izuzev što mu navodi jedno šerijatsko-pravno djelo. (To djelo, ovaj ilmi-hal, i još neke radove ovog našeg pisca, pronašli smo u Gazi Husrev-begovoj biblioteci i obradili ih u ovom svesku Kataloga, — svako na svom mjestu. Isto tako, ustanovili smo vrijeme kada je živio, ali nismo saznali datum njegove smrti). Gornji naslov i ime pisca navedeni su u uvodu rukopisa. U uvodu pisac kaže da su ga neki prijatelji ponukali da napiše ovaj *ilmi-hal*, kao i želja da steče trajni sevab kod Boga. Rad je raspoređen na nekoliko poglavlja (*faṣl*) i napisan u obliku pitanja i odgovora (*eger sorseler — ǧevāb ver kī*). Držimo da je kasnije više početnica pisano po ovom uzoru, jer ih nalazimo više sličnih primjeraka, ili izdanja, obično poznatih pod nazivom جواهر الاسلام, i to anonimnih i bez oznake datuma. Nije isključeno da se i naš pisac ugledao u koji raniji uzor, ako je takav imao. Iz uvoda se, međutim, može razumjeti da nije pred sobom imao nikakva uzora. (U Sokolovića biblioteci nalazi se još jedan primjerak ovog *ilmi-hala*, prepisan u Derventi 1161/1748).

Na naslovnoj strani nalazi se opširniji naslov, koji glasi:

هذا مسائل مجمع الجواهر من الكتب المعتبرة المؤلف حسن بن نصوح الدمنوى البوسنوى
عن سرحد اسلاميه ايالت بوسنه

Početak:

الحمد لوليه والصلاة على نبيه محمد وآله وصحبه اجمعين وبعد عبد ضعيف محتاج الى
ربه الغنى حسن بن نصوح الدمنوى – البوسنوى – غفر الله له ولوالديه واحسن اليهما واليه
ايدريركون بعض اخوان ايله كتب مشهوره دن عقائده متعلق دخى عبادته متعلق عربى مسائل
مذاكره ايدركن بواثناه مذاكرده اخواندن بريسى لطفيله خطاب ايدوب ايتدكه اكربومسائلى
لسان تركى اوزره ترجمه اولنسه غايتله معقول واحبًا بيننده مقبول براثر اولورايدى ... وآنى

سؤال وجواب اوزره برقچ فصلده ترتيب ايتدم وبوكتابه مجمع الجواهر ناميله مسمى اتدم .. فصل فى علم العقائد اكرصورسلركه ربك كمدر جواب ويركه سنى بنى وجميع مخلوقاتى يرادن الله تعالى در اكر صورسلر

Završetak je:

اكر صورسلركه بركمسه برشيئدن اوتورى قربان اتمك نذر ايلسه اول قرباندن اهل وعياليله يمك جائزميدر جواب ويركه بركمسه قربان اتمكه نذر ايلسه اول قربانى الله رضا سيچون ذبح ايدوب جمله اتنى اولشدرمك كركدر اندن اهل وعيالنه يدرمك جائز دكلدر الله اعلم بالصواب واليه المرجع والمآب تمت تمام

L. 49; 19,5 × 13. *Ta'līq* sa nešto *nasha*, krupniji, čitak, pisan uvježbanom rukom. Riječ *eger* na početku svakog pitanja pisana je crvenim. Na rubovima listova označena su važnija pitanja o kojima se govori. Papir bijel, glat, čvrst; listovi su na gornjem rubu oštećeni vlagom; povez polukožni, oštećen, omotan u papir.

Prepis potječe iz druge polovine XVII stoljeća.

Na naslovnoj strani, ispod navedenog naslova, nalazi se lični pečat u kome se teško može pročitati ime ranijeg vlasnika (Muhamed Mestvica). Na zaštitnom listu na kraju nalazi se otisak ličnog pečata, u kome se može pročitati ime i datum (Abduhu Redžeb, 1111/1699).

1558. ترجمة ملتقى الابحر مع الشرح 102.

بالتركية للموقوفاتى

Prevod i komentar na turskom jeziku poznatom fikhskom djelu *Multaqa'l-abhur*. Osnovno djelo napisao je Maula Ibrāhīm b. Muhammad al-Ḥalabī (umro 956/1549, — v. br. 1329), a ovaj prevod i komentar napisao je Muḥammad-efendi Mauqūfātī. Djelo je posvećeno sultanu Ibrahimu (1049/1058/1640—1648), pa je, prema tome, napisano polovinom XI/XVII stoljeća. Sastoji se od dva dijela, obično u jednom svesku. Ovaj primjerak je nepotpun, jer je veći dio s početka prvog dijela izgubljen. Pored gore navedenog naslova ovom komentaru navode se, u raznim izvorima, još neki nešto različiti naslovi: ترجمة ملتقى الابحر , شرح ملتقى الابحر , شرح كتاب ملتقى الابحر.

U rukopisu je ispod gornjeg naslova zabilježeno: ملتقى ترجمه سى وشرحى

Flügel III, 223; Kairo, t, 67; Aya Sofya, 64; GAL, S. II, 643.

Početak djela je:

حمد بى حد وثناى لا يعد اول جناب واجب الوجوده كه

Početak ovog primjerka:

ويصدّق ديانة فى الكل ديانة كتاباتك كلّسنده تصديق اولنور حاصل كلام اكر زوج نيّى انكار ايلسه

L. 335; 32,5 × 19,5. *Nasḫ* s početka prvog dijela, a poslije ta'līq, pisani vještom rukom, od različitih prepisivača. Osnovni tekst je podvučen i stranice su obrubljene crvenom linijom. Prve dvije stranice drugog dijela obrubljene su sa tri tanke crne i širom zlatnom linijom. S početka (dokle je pismo *nasḫ*) osnovni tekst je vokalizovan. Papir bijel, čvrst; povez polupłatneni, nov.

Prepisao prvi dio Muḥammad b. Ḥusayn b. derviš 'Abdullah al-Kilizmānī (iz kasabe Kilizman ili Ayasefid, u ajdinskom vilajetu u Turskoj), 23. džumadel-ula 1160/1747.

(وكان التمام بقلم افقر الانام محمد بن حسين بن درويش عبد الله الكلزمانى فى ٢٣ جمادى الاولى سنة ١١٦٠

v. l. 96), a drugi dio prepisao je as-Sayyid Muḥammad b. as-Sayyid Muḥammad al-Ḥusaynī, početkom redžeba iste godine, 1160/1747.

حررت بفضل الله ... وانا الفقير محمد بن السيد محمد الحسينى ... فى غرة شهر رجب المرجب سنة ١١٦٠

v. na kraju drugog dijela, l. 335).

Na početku prvog i drugog dijela je sadržaj.

1559. ذخر النجاة فى ترجمةٔ منية المصلى 1408.

Prevod i komentar djela *Munyat al-muṣallī*, na turskom jeziku. Prevodilac i komentator je Muḥammad b. Aḥmad b. Ibrāhīm b. Ḥasan. Rad je dovršen 1078/1667.

OM II, 25; AM II, 292.

Gornji naslov i ime autora navedeni su prema uvodu rukopisa. U uvodu pisac posvećuje rad sultanu Muhamedu-hanu IV (1648—1687).

Početak:

الحمد لله الذى فرض الصلوات الخمس على عباده المؤمنين ... اما بعد بوعبد فقير يعنى محمد بن احمد بن ابراهيم بن حسن الحقير هجرة نبويه عليه افضل التحية نك بيك يتمش ايكى تاريخنه كلنجه ... بين الناس متداول اولان منية المصلى وغنية المبتدى ديو تسميه بيور

دقلرى كتابك دخى برتركى شرح اولوب ضعفادن اولان كمسنه لر استفاديه قادر اولوب ... مستعينا بالله تعالى مباشرت اولنوب ذخر النجات فى ترجمة منية المصلى ديو تسميه اولندى

L. 446; 21 × 15. *Nasḫ*, prilično lijep, krupniji. U pisanju ima grešaka. Osnovni arapski tekst je podvučen i stranice su obrubljene crvenom linijom. Navedeni ajeti i hadisi pisani su crvenim mastilom. Papir bijel, glat, čvrst; povez kožni, sa pozlaćenim ornamentima na koricama.

Prepis potječe iz XVIII stoljeća.

Iz Šehdi-efendine biblioteke (v. pečat u rukopisu).

1560. (رسالة) فوائد الأمالى وفرائد اللآلى 1746.

أو

الرسالة الاسطوانية

Priručnik *(ilmi-hāl)* o islamskom vjerovanju, vjerskom čišćenju i namazu, od nepoznatog pisca. On u uvodu kaže da mu je bio učitelj Muḥamed-efendī b. Aḥmed Ustuwānī, vaiz u Istanbulu (umro 1072/1661), i da je ovaj rad napisao i sredio prema njegovim predavanjima, na traženje nekih dobrih i pobožnih ljudi, ne navodeći svoje ime. Djelo je poznato po tom piščevom učitelju pod nešto različitim nazivima: الاسطوانى – استوانى كتابى – الرسالة الاسطوانية كتاب استوانى محمد افندى itd. Gornji prvi naslov je prema ovom i nekim drugim rukopisima koji se nalaze u Gazi Husrev-begovoj biblioteci. Djelo je raspoređeno na poglavlja *(bab)* i podnaslove — pitanja *(mes'ele)*.

Rieu, 13—14; Kairo, t, 65; Ismail-paša, AM II, 289.

Početak:

الحمد لله الذى جعل العلماء ورثة الانبياء

L. 104; 21 × 16. *Nasḫ* krupniji, vokalizovan, pisan uvježbanom rukom u razmaknutim redovima. Rečenice su rastavljene crvenim krupnim tačkama. Istaknute riječi podvučene su crvenom linijom. U vrhu prve stranice je slab unvan, u kome je upisan gornji prvi naslov crvenim mastilom. Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i širokom zlatnom linijom. Papir tamnobijel, deblji, čvrst; povez polukožni.

Prepisao Yazıǧī Ḥasan b. Isḥāq, iz kasabe Stolac, mjeseca redžeba 1140/1727.

(وقد وقع الفراغ من تحرير هذا الكتاب ... فى يوم من شهر رجب المبارك فى سنة ١١٤٠ كتبه العبد الفقير ... يازيجى حسن بن اسحاق عن قصبة استولچه ...)

Na naslovnoj strani su izreke, pisane radi vježbanja u kaligrafiji. Na listovima 105—118 govori se o pobožnosti i dobroti, koji su uslov da neko može spoznati značenje Božijih imena *(esmai-husna)*, zatim je napisana oporuka Božijeg poslanika halifi Aliji — na turskom jeziku, te nekoliko dova, što je sve pisano rukom prepisivača.

Uvakufio Hadži Omer-efendi Akhisari (Pruščak), 1284/1867 (v. pečat u rukopisu).

1561. Zbirka (مجموع), 3 3161.

L. 70; 19 × 14. *Nasḫ*. Papir tamnobijel i bijel; povez polukožni.

1. L. 1—54. ISTO

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: رسالة استوانى

Istaknute riječi podvučene su crvenom linijom.

Na listovima 54—58 nalazi se dova na arapskom jeziku, — pod naslovom na perzijskom jeziku: دعاء سرخ باد, koja se moli protiv bolesti crvenog vjetra. Prije dove je uvod na turskom jeziku o tumačenju te dove i postupku kako se ona koristi (هذا شرح دعاء سرخ باد). Dova je slabe vjerodostojnosti, i u njoj ima raznih grešaka. Sam perzijski naslov je dat prema poretku riječi (pridjeva i imenica) u našem jeziku.

2. L. 58—66. نمازلق

U rukopisu je naslov:

هذا كتاب نمازلق هر بر مسلمانه لازمدر

Propisi o namazu na turskom jeziku, od nepoznatog pisca.

Početak poslije besmele:

اولا صباح نمازى درت ركعتدر اوّل ايكى ركعت سنتدر واردنجه ايكى ركعت فرضدر

U sredini ove risale, na listu 62, nalazi se odlomak (jedna stranica) kraćeg rada pod naslovom: پيرنامه , u kome se govori o patronima (pirovima) pojedinih zanimanja i esnafa. To je nepotpuno, jer su dva lista namjerno odrezana.

Početak ovog rada je:

مسئله اكر صورسلر امام لرك پيرى كمدر ايتدى حضرت جبرائل عليه السلام

3. L. 66—70. جواهر الاسلام (علم حال)

Kratka početnica islamske vjeronauke na turskom jeziku.

Početak je ovdje: اكر صورسلركم مسلمانمسين (v. I, 113). Rad je nepotpun na kraju.

Pismo od 2—3 *nasḫ* vokalizovan.

Prepisao cijelu zbirku Muṣṭafa b. Ibrāhīm, iz Foče, muallim u Palanki Sjenica, 1143/1730.

(سودّه الفقير ... مصطفى بن ابراهيم عن قصبهٔ فوچه تعليما لصبيان پلنقه سينچه)

kako je to zabilježeno na kraju pod t. 1. Na nutarnjoj strani prve korice i na prvom zaštitnom listu su vježbe u pisanju nekog početnika — i sadržaj.

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

1562. ISTO **1243.**

U rukopisu je naslov: هذا كتاب اسطوانى اسطوانى محمد افندى

L. 87; 18,5 × 11,5. *Nasḫ* čitak, krupniji. Istaknute riječi su podvučene i stranice obrubljene crvenom linijom. Papir bijel, glat; povez polukožni, oštećen crvotočinom.

Prepis je dovršen 29. šabana 1144/1731.

(شعبان شريف يكرمى طقوزنجنك تمام اولدى سنة ١١٤٤)

Na kraju su bilješke s područja mađije (zapisa i dr.).

Iz Šehdi-efendine biblioteke, čiji se pečat nalazi u rukopisu.

1563. ISTO **2931.**

U rukopisu je zabilježen naslov: هذا كتاب استوانى

L. 102; 18 × 13,5. *Nasḫ* sa nešto *ta'līqa*, jednostavan, krupniji, pisan širokim perom, u razmaknutim redovima. Papir tamnobijel, povez polukožni, oštećen.

Prepis je dovršen 1145/1732. تمت تمام سنة ١١٤٥

Uvakufio Munla Salih Zendžilović, za Ali-pašin mekteb, 1266/1894 (v. bilješku na kraju).

1564. ISTO **4319.**

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: كتاب استوانى

L. 77; 19 × 13. *Nasḫ*, pisan vještom rukom, s početka i pri kraju vokalizovan. Papir bijel, glat, deblji, listovi pri vrhu dohvaćeni vlagom; povez polukožni, oštećen, prva korica izgubljena.

Prepis je dovršen 1152/1739. تمت تمام سنة ١١٥٢

Na naslovnoj strani su izreke (dosjetke) na turskom jeziku. Na kraju je bilješka na turskom jeziku o »nesretnim« danima u svakom mjesecu, u kojima »ne valja« poslovati ili ići na put (آى ز نقصان كونلر بياننده در), zapis za glavobolju, broj sura, ajeta i pojedinih slova u Kur'anu (عدد سورة كلام الله — آيات كلام الله — حروف كلام الله), formule za obavljanje šerijatskog vjenčanja, dženaze-dova i dova za pokajanje.

1565. ISTO **4540.**

L. 101; 22 × 15,5. *Nasḫ*, krupniji, vokalizovan.

Papir tamnobijel, deblji, čvrst, listovi su dohvaćeni vlagom. Povez polukožni, oštećen.

Prepis je dovršen 1160/1747 — تمت سنة ١١٦٠ .

Na naslovnoj strani je ime ranijeg vlasnika (Edhem Čelenka?) i bilješka s područja fikha.

1566. ISTO **4555.**

L. 152; 16 × 10,5. *Nasḫ*, lijep, vokalizovan. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Istaknute riječi podvučene su mjestimice crvenom crticom. Papir tamnobijel, mnogi listovi su dohvaćeni vlagom, naročito pri kraju. Povez polukožni, znatno oštećen.

Prepis je dovršen 1161/1748. تمت الكتاب سنة ١١٦١

Poklon Ahmed-efendije Selimovića, kadije.

1567. ISTO **4152.**

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: استوانى كتابى

L. 107; 20 × 15,5. *Nasḫ* krupniji, vokalizovan, pisan vještom rukom, u razmaknutim redovima. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Papir tamnobijel, deblji, više listova, u prvoj polovini, dohvaćeno vlagom; povez kožni, oštećen.

Prepis je dovršen u Mekki, mjeseca muharrema 1169/1755.

(تمت بعون الله .. فى مكة المشرفة فى المحرم الحرام سنة ١١٦٩)

Na naslovnoj strani je bilješka o Božijim *sifatima* i sadržaj, napisan kasnije slabim rukopisom. Na kraju su kraće dove, samo naslov i početak kraćeg rada o uslovima za valjanost namaza, bilješke o datumima rođenja nekih osoba, — što je zabilježio raniji vlasnik rukopisa (Hadži Ali b. Šejh Sulejman Maglevi — iz Maglaja —), 1270/1853—1284/1867. U prvoj bilješci on kaže da se godine 1853. kukuruz prodavao po 20 groša, — ne označivši količinu ni mjesto, ali je to svakako bilo kod nas u Bosni.

1568. ISTO **1271.**

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: كتاب اسطوانى . Primjerak je nepotpun s početka (poslije prvog lista izgubljeno je nekoliko lista).

L. 80; 19,5 × 15. *Nasḫ* jednostavan, pisan slabo uvježbanom rukom u proredu. Papir bijel, listovi su po rubovima dohvaćeni vlagom i mnogi prosuti; povez kožni, znatno oštećen.

Prepis je dovršen 1170/1756 (تمت تمام سنة ١١٧٠).

1569. ISTO **4179.**

U rukopisu je naslov: هذا كتاب استوانى

L. 80; 19,5 × 14. *Nasḫ* krupniji, pisan uvježbanom rukom u proredu. Stranice su obrubljene sa jednom i dvije crvene linije. Na početku su dva lista dopisana kasnije drugim rukopisom, čije stranice nisu obrubljene. Papir bijel, neki listovi prosuti; povez polukožni, oštećen.

Prepisao neki Ibrāhīm, 1171/1757.

(تمت تمام سنة احدى وسبعين ومائة والف الحقير ابراهيم)

Na početku je formula za obnovu braka *(tedždidi-nikah)* i jedan hadis. Na završetku su dva otiska ličnog pečata, vjerovatno ranijeg vlasnika (Iskender? Mustafa), zatim na posljednjem listu kraće dove, bilješke s područja fikha i vaza, te jedan zapis protiv *sihra* i uroka.

1570. ISTO **2383.**

U rukopisu je zabilježen naslov: استواني كتابى

L. 74; 21 × 15. *Nasḫ* jednostavan, krupniji, pisan u proredu, vokalizovan samo s početka. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir tamnobijel, deblji, rubovi listova pri kraju dohvaćeni su vlagom; povez polukožni, oštećen.

Prepisao Ḥasan al-Maḥallī, u srijedu 3. muharema 1174/1760.

(وكان الفراغ منه فى يوم الاربعاء الثالث من ماه محرم الحرام سنة ١١٧٤ على يد الفقير حسن المحلى؟)

Na prvom zaštitnom listu su mnogobrojni otisci nečijih ličnih pečata (od kojih se u nekim može pročitati ime Hasan), datumi ženidbe i rođenja nekih osoba (Sulejman, Čako Bekir, Čako Osman, Hasan-spahi), bilješka s područja fikha i pouke, vježbe u pisanju, te bilješka u kojoj se kaže da su do sedmicu po proljeću (tj. krajem marta) 1220/1805. smrzli mlini na Carini (to je na Vratniku u Sarajevu). Na naslovnoj stranici su bilješke s područja fikha i zapisi.

Na listovima 75—78 nalazi se savjet Božijeg poslanika Muhameda svojoj kćeri Fatimi — na turskom jeziku (v. I, 365). Početak je: حضرت رسول ﷺ بركون حضرت فاطمة رض چقروب نصيحت ايلدى . Napisano je rukom istog prepisivača. Na kraju su bilješke o nekim događajima, o pitanjima s područja fikha, kratke dove, talismani, datumi rođenja nekih osoba, te ponovo otisci ličnog pečata. Od događaja, zabilježeno je da su godine 1208/1793, pete sedmice po Božiću (dakle početkom februara), gorjele planine oko Busovače i da nije bilo snijega. Godine 1224/1809, do Božića nije nikako bilo snijega. — Sve ove bilješke, na početku i na kraju, pisane su uglavnom na turskom jeziku, sa mnogo grešaka u pisanju i u stilu.

1571. ISTO **2092.**

U rukopisu je naslov: هذا كتاب اوزتوانى

L. 89; 19,5 × 14. *Nasḫ* krupniji, pisan vještom rukom, u proredu. U vrhu prve stranice je jednostavan unvan u zlatnoj boji, u kome je upisan gornji naslov krupnom kaligrafijom. Prve dvije stranice obrubljene su sa pet tankih crnih i dvije široke zlatne linije. Papir bijel, glat, čvrst; povez polukožni.

Prepisao ʻAlī b. Yūsuf, u kasabi Prozoru, u mjesecu zulkade 1176/1762.

(مشقه الفقير على بن يوسف فى قصبة پروزور – فى بوسنه – فى شهر ذى القعدة سنة ست وسبعين ومائة والف)

Na prvom zaštitnom listu su vježbe u kaligrafiji. Na naslovnoj strani na rubu su imena nekih osoba. Na kraju je dova (bez vjerodostojne osnove) koja se, navodno, uči na grobu, da bi Bog otklonio kaznu sa umrlog griješnika.

1572. ISTO **3633.**

U rukopisu je naslov: هذا كتاب رسالة اسطوانى محمد افندى

L. 74; 20 × 15. *Ta'līq* pisan uvježbanom rukom, vokalizovan. Nekoliko lista s početka i mjestimice u sredini rukopisa dopisano je kasnije krupnijim *nasḫom*. Papir tamnobijel i bijel, deblji; povez kožni, znatno oštećen.

Prepisao Aḥmed-hoğa b. Yūsuf Ćehaja, 1176/1762.

(كتبه الفقير .. احمد خواجه بن يوسف كتخدا .. سنة ست وسبعين ومائة والف)

Na posljednjoj stranici nalazi se samo početak kraćeg rada o uslovima za valjanost namaza.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1573. ISTO **3908.**

U rukopisu je zabilježen naslov: هذا كتاب استوانى

L. 73; 21,5 × 15,5. *Nasḫ* pisan širokim perom, uvježbanom rukom, s početka vokalizovan. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir bijel, deblji; povez polukožni, oštećen.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na nutarnjoj strani prve korice je bilješka, napisana olovkom, na turskom jeziku, u kojoj se kaže da je rukopis predao u biblioteku (Karađoz-begovu) Husein-efendija Ševa b. Hadži Mustafa, 3. novembra 1933. Tu je, kao i na naslovnoj strani, više otisaka ličnog pečata, u kojima se može pročitati ime Sulejman, 1194/1780. Na posljednjem listu je slabo pisan jedan zapis, a na nutarnjoj strani druge korice — arapska abeceda (abğed) koja također ponekad služi kao zapis.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1574. ISTO **3668.**

U rukopisu je naslov: هذا كتاب اسطوانى

L. 77; 20 × 14,5. *Ta'līq* krupniji, pisan uvježbanom rukom. Stranice su s početka obrubljene sa dvije crne, a poslije crvenom linijom. Sa takvom linijom podvučene su i istaknute riječi. Papir bijel, listovi su dohvaćeni vlagom; povez polukožni, znatno oštećen crvotočinom.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na završetku je ime i lični pečat ranijeg vlasnika, a možda i prepisivača (Muhamed b. Ahmed). Na kraju su vježbe u pisanju.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1575. ISTO **3188.**

U rukopisu je zabilježen naslov: استوانى كتابى

L. 162; 16 × 11. *Nasḫ* krupniji, vokalizovan, pisan vještom rukom. Rečenice i odlomci su rastavljeni crvenim krupnim tačkama. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir tamnobijel, glat; mnogi listovi rastavljeni od poveza; povez polukožni.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na početku je sadržaj. Na naslovnoj strani druge korice je kratka dova koja se moli za postizanje neke želje.

1576. ISTO **3159.**

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: استوانى كتابى

L.85; 19,5 × 14. *Nasḫ*, pisan vještom rukom, vokalizovan samo s početka. Papir tamnobijel, prvi listovi i posljednji list su oštećeni po rubovima; povez kožni, oštećen.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na naslovnoj strani je sadržaj, napisan rukom prepisivača. Na kraju je popis jednog dijela sura Kur'ana.

1577. ISTO **1989.**

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: كتاب الاسطوانى

L. 97; 22 × 14,5. *Nasḫ* krupniji, vokalizovan. Istaknute riječi podvučene su crvenom linijom samo s početka. Papir bijel, deblji, čvrst; povez polukožni, oštećen.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.
Na naslovnoj stranici su vježbe u pisanju nekog početnika.
Na posljednjem listu (98) su dove.

1578. ISTO **1070.**

U rukopisu je zabilježen naslov: كتاب اسطوانى

L. 97; 20,5 × 15. *Nasḫ* vokalizovan, pisan vještom rukom. Prve dvije stranice su obrubljene sa pet tankih crnih i dvije šire zlatne, a ostale crvenom linijom. U vrhu prve stranice je jednostavan unvan. Papir bijel, glat, čvrst; povez polukožni.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na početku je sadržaj. Uvakufio Mustafa-beg Dženetić, za svoje muško potomstvo, 1289/1872 (v. bilješku i pečat na naslovnoj strani).

1579. ISTO **896.**

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: كتاب اسطوانى

L. 85; 21,5 × 15,5. *Nasḫ* krupniji, od različitih prepisivača, — u prvoj polovini vokalizovan. Papir tamnobijel i bijel, deblji; povez polukožni, oštećen.

Prvi, stariji dio rukopisa, potječe iz XVIII stoljeća, a drugi dio dopisao je neki Šejh Ibrahim, u XIX stoljeću.

Na početku su bilješke s područja fikha, jedan recept na turskom jeziku o upotrebi soka od kalopera protiv mujasila — i jedna dova.

1580. ISTO **4526.**

L. 101; 21 × 15. *Nasḫ*, pisan slabijim rukopisom, vokalizovan. Papir bijel, deblji, čvrst; povez polukožni.

Prepis dovršen 1217/1802 (تمت سنة ١٢١٧).

Iz biblioteke Tajib-efendije Saračevića.

1581. ISTO **3288.**

U rukopisu je naslov: هذا كتاب استوانى

L. 73; 22 × 15,5. *Nasḫ* krupniji, pisan u proredu. Stranice su obrubljene i istaknute riječi podvučene crvenom linijom. U vrhu prve stranice je jednostavan unvan. Papir bijel i žut, deblji; povez polukožni, oštećen.

Prepisao neki Aḥmad, 1242/1826.

(تمت تمام سنة ١٢٤٢ كاتب احمد الحقير)

1582. ISTO **2601.**

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: كتاب استوانى

L. 94; 20,5 × 14,5. *Nasḫ* krupniji, pisan slabim rukopisom u proredu. Istaknute riječi s početka podvučene su crvenom linijom. Papir tamnobijel, slab; povez polukožni, znatno oštećen.

Prepisao Muḥammad b. Ḥusayn at-Trebinlī (iz Trebinja), 15. džumadel-ula 1258/1842.

(قد تم تميق هذا الكتاب فى شهر جمادى الاولى المبارك فى اليوم الخامس عشر عن يد
العبد الضعيف .. محمد بن حسين الترهبنلى .. سنة ثمان وخمسين ومائتين والف)

Na naslovnoj strani je zabilježena konjugacija jednog arapskog glagola — i ime ranijeg vlasnika (Salih Rušdi-beg b. Ali-beg Defter-zade — Deftedarević). Na posljednjoj strani su poučne izreke na arapskom i turskom jeziku — i ime drugog vlasnika (Salih Šukri-beg Resulbeg-zade — Resulbegović).

1583. ISTO **4546.**

L. 96; 19,5 × 14. *Nasḫ*, jednostavan, s početka vokalizovan. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir tamnobijel, tanak, glat. Povez polukožni, oštećen.

Prepis je dovršen 1263/1846 — تمت سنة ١٢٦٣

Na kraju je otisak nečijeg ličnog pečata sa imenom i datumom (Mustafa, 1260/1844).

Iz biblioteke Tajib-efendije Saračevića.

1584. ISTO **2365.**

U rukopisu je zabilježen naslov: هذا كتاب اسطوانى

L. 122; 20 × 14,5. *Nasḫ* krupniji, slab, vokalizovan, pisan nevještom rukom, u proredu. Papir tamnobijel, slabiji; povez papirni, oštećen.

Prepisao Muḥammad Vejzović (vjerovatno učenik nižih razreda medrese), 1283/1866.

(تمت تمام – كاتب محمد بن ويزويك في سنة ١٢٨٣

U vrhu druge stranice nalazi se bilješka, pisana olovkom, — u kojoj se kaže da je rukopis uvakufio navedeni prepisivač.

Iz Šehdi efendine biblioteke.

1585. ISTO **4171.**

U rukopisu je zabilježen naslov: كتاب استوانى

L. 110; 20 × 14,5. *Nasḫ* sa nešto *ta'līqa*, jednostavan, pisan slabo uvježbanom rukom. U vrhu prve stranice je slab unvan. Prve dvije stranice obrubljene su crnom i žutom, a ostale crvenom linijom. Papir bijel i žućkast, mnogi listovi po rubu dohvaćeni su vlagom; povez polukožni, znatno oštećen.

Rukopis potječe iz XIX stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu su vježbe u pisanju. Na naslovnoj strani je sadržaj. Na završetku je bilješka sa imenom ranijeg vlasnika, a vjerovatno je on i prepisivač (Hadži Zaim-aga ... b. Muhammedzade, 1267/1850). Na posljednjoj stranici je bilješka, u kojoj neki vjeroučitelj kaže da je počeo sa radom u mektebu u Hadži Alinoj mahali u Stocu 15. ševvala 1297/1879. Ispod toga je spisak imena više građana koji su, vjerovatno, pohađali mekteb.

1586. ISTO **.2349.**

U rukopisu je naslov: اسطوانى

L. 114; 21 × 11. *Nasḫ* krupniji, pisan uvježbanom rukom, u proredu. U vrhu prve stranice je unvan u bojama, u kome je upisan gornji naslov. Prve dvije stranice obrubljene su sa više tankih crnih i širim zlatnim, a ostale crvenom linijom. Papir bijel, deblji, izuzev jednog lista koji je žut; povez polukožni.

Rukopis potječe iz XIX stoljeća.

Na nutarnjoj strani prve korice i na prvom zaštitnom listu je sadržaj, pisan kasnije. Na naslovnoj strani su otisci nečijih ličnih pečata, od kojih se u jednom može pročitati ime (Abduhu Halil). Na rubu posljednje pisane stranice je bilješka, u kojoj se kaže da je rukopis zavještan za »Ajina-begov mekteb kod Careve džamije«, — bez oznake mjesta i datuma. Na kraju su nečitka imena, zapis protiv astme, lični pečati i bilješka na turskom jeziku, u kojoj neki učenik moli neko časno društvo dobrih ljudi da se oni mole Bogu za njeg, da mu Bog dade sposobnost i razumijevanje za nauku.

1587. ISTO **3611.**

U rukopisu je zabilježen naslov: كتاب اسطوانى

L. 108; 18,5 × 13. *Nasḫ* i *ta'līq* krupniji, od ruku različitih prepisivača. Papir bijel, mnogi listovi pri kraju dohvaćeni su vlagom; povez kožni.

Rukopis potječe iz XIX stoljeća.

Na posljednjoj stranici su stihovi na turskom i arapskom jeziku, poučne izreke i jedna kraća dova.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1588. ISTO **4339.**

U rukopisu je zabilježen naslov: اسطوانى محمد افندى . Jedan list s početka je izgubljen.

L. 142; 17 × 11. *Nasḫ* krupniji, slab, pisan nevještom rukom, u proredu. Papir tamnobijel, deblji, mnogi listovi po rubovima dohvaćeni su vlagom i oštećeni crvotočinom; povez polukožni, znatno oštećen.

Rukopis potječe iz XIX stoljeća.

1589. ISTO **1283.**

U rukopisu je naslov: هذا كتاب استوانى

L. 107; 20 × 14. *Nasḫ* krupniji, vokalizovan, izuzev pri kraju. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir bijel, deblji, listovi pri kraju dohvaćeni vlagom; povez polukožni, oštećen.

Rukopis potječe iz XIX stoljeća.

1590. ISTO **4531.**

L. 156 (151 + 5); 20 × 14,5. *Nasḫ*, pisan uvježbanom rukom, vokalizovan. Papir bijel, potamnio. Povez polukožni, oštećen.

Prepis je iz XIII/XIX stoljeća.

Iz biblioteke Tajib-efendije Saračevića.

1591. ISTO **4542.**

L. 87; 19,5 × 14. *Nasḫ* krupniji, jednostavan, mjestimice vokalizovan. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom, naročito u prvoj polovini. Papir bijel, glat. Povez je polukožni, oštećen.

Prepis je od nekog našeg prepisivača, iz XIII/XIX stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu su vježbe u pisanju nekog početnika. Na naslovnoj strani je bilješka sa imenom ranijeg vlasnika (Muhamed b. Ibrahim, 1277/1860). Na kraju, na zaštitnom listu, je zapis za očuvanje ljubavi.

Iz biblioteke Tajib-efendije Saračevića.

1592. Zbirka (مجموع), 2 **2259.**

L. 79; 20,5 × 13. *Nasḫ*. Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i širokom zlatnom, a ostale crvenom linijom. Papir tamnobijel, glat, čvrst; povez polukožni, oštećen.

1. L. 1—25. رسالهٔ حمزه افندى

Rasprava o trgovini, kamati i pitanjima u vezi s tim sa šerijatskog gledišta. Napisao Ḥamza-efendī Derendelī, oko godine 1089/1678 (v. I, 170).

Es'ad-efendi, 43.

Pismo je krupniji *nash*, pisan vještom rukom, u razmaknutim redovima, mjestimice vokalizovan. Po rubovima nekih listova ima sitno pisanih komentara. Dvije stranice u drugoj polovini zapackane su mastilom.

Na listovima 26—28 nalaze se bilješke na turskom jeziku s područja fikha, o postupanju sa novorođenčetom, te o klanju kurbana s namjerom da se otkloni neko zlo, od koga neko strahuje, — što je zabilježeno kasnije slabim rukopisom.

2. L. 29—79. جلاء القلوب

Djelo o pobožnosti i čistoći srca, što ga je napisao Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, umro 981/1573 (v. I, 67).

Pismo je sitniji *nasḫ*.

Prepisao oba djela Ibrāhīm b. Muḥammad-efendī, nastanjen u mahali Alauddin (Visoko), mjeseca džumadel-ula 1152/1739, kako se to vidi u bilješci na kraju pod t. 1.

(كتبه الحقير ابراهيم بن محمد افندى ساكن فى محلة علاء الدين — فى بلدة
ويسوقه — تحريرا فى جمادى الاولى سنة اثنى وخمسين ومائة والف)

Na nutarnjoj strani prve korice su računi, isplaćeni nekim radnicima. Na prvom zaštitnom listu je otisak ličnog pečata koji je nečitljiv, i popis nečijeg bakrenog posuđa. Na naslovnoj strani su dva lična pečata, od kojih se u jednom može pročitati ime Ahmed b. Abdullah.

1593. Zbirka (مجموع), 4 **1280.**

L. 69; 21 × 15. *Nasḫ* slabiji, većim dijelom vokalizovan. Papir bijel, debljí; listovi dohvaćeni vlagom; povez kožni, oštećen.

1. L. 1—34. ISTO kao br. 1592,[1]

Na rukopisu je zabilježen naslov: هذا كتاب حمزه افندى رسالهٔ سى

Arapski tekst podvučen je crvenom linijom. Po rubovima nekih listova ima komentara.

2. L. 34—48. (رسالة فى اربع وخمسين فريضة
اللى درت فرض

Risala o 54 vjerske dužnosti (farza) koja se pripisuje Ḥasanu el-Basriji, umro 110/728. Ovaj primjerak je na arapskom jeziku (v. br. 899,[1]), sa prevodom na turskom jeziku, od nepoznatog prevodioca.

Početak:

باب فيما يفرض على المكلف مكلف اوزرينه يعنى عاقل وبالغ اوزرينه فرض اولان نسنه نك
بيانده در يحكى عن الحسن البصرى رحمة الله عليه حسن بصريدن حكايت اولنوركى

3. L. 48—60. (رسالة فى تحريم الدخان)

Rasprava na turskom jeziku o zabrani duhana sa vjerskog gledišta, od nepoznatog pisca. Odulji uvod je na arapskom jeziku. Gornji naslov je dat prema sadržaju.

Početak:

الحمد لله الذى حكم على القلوب ولم يحكم فيها اصحابها وتصرف وختم كتابها وجعل
الرحمة سابقة للغضب .. پس اولى الالبابه خفى وپنهان دكلدركه دخان خبيثك بيان وتبيانى
يعنى احكام حرام وحلالى قرآن عظيم الشانده على وجه التصريح معلوم ومذكور اولمدوغى

Ta'līq i *nasḫ* pomiješani.

4. L. 60—69. (هذا) بيان ايمان واسلام والتمش
فرض وتجديد نكاح

Kratka početnica (*ilmi-hāl*), na turskom jeziku, o osnovama islamskog vjerovanja i vjerskim dužnostima, od nepoznatog pisca. Naslov je prema rukopisu.

Početak:

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام ..اما بعد اركك وديشيه وجميع عبد مكلفر اوزرينه فرض عين دركه بوذكر اولنان فرضلرى اوكرنوب وازبرليوب اعتقاد وعمل ايده لر

Nasḫ krupniji, vokalizovan.

Prepisao cijelu zbirku neki 'Oṯmān-efendija, imam, mjeseca rebiul-evela 1159/1746 (كتبه الفقير امام عثمان افندى سنة ١١٥٩). Prepisano kod nas.

Na naslovnoj strani pod t. 1 nalaze se bilješke s područja fikha i vaza. Pri kraju pod t. 4, na rubu lista 67, nalazi se bilješka u kojoj se kaže da je rukopis uvakufio Hadži Ibrahim-aga b. Islam Ispužli, nastanjen u Travniku, za mekteb Ajina-begzade, i predao ga mutevelijі Hadži Halil-efendiji, 1252/1836.

Iz Šehdi-efendijine biblioteke.

1594. ISTO kao br. 1592,[1] **809.**

U rukopisu je zabilježen naslov: هذا كتاب رسالة حمزة افندى

L. 33; 19 × 13. *Nasḫ* krupniji, pisan u razmaknutim redovima. Papir bijel, glat, listovi naročito po rubovima dohvaćeni vlagom; povez polukožni.

Prepis dovršen 1163/1749 (تم سنة ١١٦٣).

U dnu posljednje stranice je ime i lični pečat vjerovatno ranijeg vlasnika (Abdullah-efendi).

1595. ISTO **1869.**

U rukopisu je zabilježen naslov: رسالة حمزة

L. 32; 21,5 × 15,5. *Nasḫ* krupniji, pisan uvježbanom rukom u razmaknutim redovima, mjestimice vokalizovan. Papir bijel i žućkast, deblji; povez polukožni.

Prepis je dovršen 1163 (تمت سنة ١١٦٣).

Na prvom zaštitnom listu nalazi se ime i otisci ličnog pečata ranijeg vlasnika (Munla Husejn b. Mustafa).

1596. ISTO **3096.**

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije:

رسالة فى المعلومات لاجل الحفظ من الربا لحمزة افندى الدارندلى

L. 38; 20 × 13,5. *Ta'līq* sa nešto *nasḫa*, krupniji, pisan širokim perom. Papir tamnobijel, glat; povez polukožni, oštećen.

Prepis je dovršen 1170/1756 (تم سنة ١١٧٠).

Na naslovnoj strani je jedna arapska izreka, navedena kao hadis. Na kraju je hatma-dova, nedovršena pričica na turskom jeziku, kratka dova koja se moli pred spavanje, više neispisanih lista, te na posljednjem listu dvije kraće dove.

Iz biblioteke Fejzijje medrese (v. pečat na početku i na kraju rukopisa).

1597. ISTO **1254.**

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: كتاب رسالة حمزى افندى

L. 30; 19,5 × 13,5. *Nasḫ* jednostavan, krupniji. Papir tamnobijel, glat, čvrst; povez poluplatneni.

Prepis je dovršen 1175/1761 (تمت تمام ١١٧٥).

Na početku i na kraju, neki trgovac (vlasnik rukopisa) bilježio je slabim rukopisom račune o njegovim potraživanjima od raznih osoba i o svojim dugovima. Na naslovnoj strani su pozdravne riječi mjesecu ramazanu, bilješke s područja fikha, poučne izreke na turskom jeziku, te ime ranijeg vlasnika namjerno brisano (Abdulkerim Zuhdi — ? — efendi, 1267/1850).

1598. ISTO **2983.**

U rukopisu je zabilježen naslov: حمزه افندى رساله سى

L. 51; 17,5 × 12,5. *Nasḫ* krupniji, pisan vještom rukom. Prve dvije stranice obrubljene su sa pet tankih crnih i dvije široke zlatne, a ostale crvenom linijom. Po rubovima nekih listova ima nešto komentara. Papir žućkast i tamnobijel, glat; povez polukožni, oštećen.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na naslovnoj strani nalazi se bilješka na turskom jeziku, u kojoj se kaže da je rukopis uvakufio Muhamed b. Sulejman za mekteb koji se nalazi u blizini »Ferhatove džamije« (to je, držimo, ona, što je sada narod zove: Kara Ferhatova džamija, u Širokači u Sarajevu, — v. Kemura, Sarajevske džamije, 27), 26. zul-kade 1277/1860. Na kraju bilješke su tri potpisa (Konjica? — Kunica? Muhamed b. Sulejman, Derviš Muharem, Omer Mustafa).

1599. ISTO **4231.**

U rukopisu je zabilježen naslov: هذا كتاب حمزه رساله

L. 70; 20,5 × 15. *Nasḫ*, krupniji, vokalizovan, pisan u razmaknutim redovima. Arapski tekst podvučen je crnom linijom. Papir bijel, deblji, čvrst, listovi po rubovima dohvaćeni vlagom; povez polukožni.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na naslovnoj strani je nejasna i nečitka bilješka i brojevi nekih računa. Na kraju je potvrda o dugu (zajmu) koji je neko uzeo od mostarskog trgovca Hadži Ahmed-age Kajtaza 1208/1793. Na listovima 73—77 nalazi se tumač na turskom jeziku arapskih i perzijskih riječi koje su upotrijebljene u nekom tekstu, i to u onom obliku i vjerovatno onim redom kako su u dotičnom tekstu date.

(دركاه باركاه معلاّ اعلا لايزال

قپو اوتاق يوجلمش يوجرك زائل اولسون

Posljednje riječi su:

مفوض انجام تمام شد

اصمرلنمش آخر اولق تمام اولدی)

Na kraju su formulari nekih pisama i potvrda koja se odnosi na neki timar u sandžaku Klis.

1600. Zbirka (مجموع), 2 **4233.**

L. 42; 20 × 14,5. *Nasḫ* pisan širokim perom, vokalizovan. Papir bijel, glat; povez kožni, oštećen.

1. L. 1—29. ISTO

U rukopisu je naslov: رسالهٔ درنده لى حمزه

2. L. 30—42. (باب) شروط الصلاة

Kratka risala o uslovima za valjanost namaza, sa prevodom na turskom jeziku između redaka (v. br. 1513,[1] i 1514).

Početak je ovdje:

باب شروط الصلاة وهى ثمانية الاول الوضوء

بوباب نمازك شرطلرى بيان ايدر نمازك شرطلرى سكردر اولكيسى ابدست المقدر

Prevod je pisan crvenim mastilom.

Prepisao oba djela isti nepoznati prepisivač, i to pod t. 1 1210/1795, a pod t. 2 1216/1801.

Na nutarnjoj strani prve korice nalaze se stihovi na turskom jeziku pobožnog sadržaja. Na naslovnoj strani su poučne izreke i kraći spjev na turskom jeziku o dobrom vjerniku i vjerovanju.

(جواهر معدنى مؤمن خصوصا جوهرى ايمان

بولنمز هيچ انك مثل تعلم ايله ايمان)

Na kraju su dove koje se mole za umrle, poučne izreke i stihovi na turskom i arapskom jeziku i riječi o bajramu koje su uzete iz bajramskih hutbi.

1601. تبيين المرام **707.**

شرح رسالهٔ حمزه افندى

لأمين افندى طريقتجى

Komentar prethodnoj Hamza-efendinoj risali. Napisao aš-Šayḫ Muṣṭafa b. as-Sayyid ʻAbdullāh Ṭarīqatǧī Emin (Emir)-efendi, umro 1143/1730. Komentator je bio vaiz u Sultan Fatihovoj džamiji u Istanbulu i dovršio je ovaj komentar u ponedjeljak 5. redžepa 1129/1716, kako to sam kaže na kraju komentara. Primjerak je nepotpun s početka za 1—2 lista.

OM I, 349; Süleymaniya, 30; Bratislava, 292.

Početak (prema primjerku pod brojem 1604):

حمد وثنا اولسون اول الله عظيم الشانه كه عالمى يوقدن وارايدوب هرنسنه ڭ ممكن اولان كمالنه ايرشدردى

L. 216; 21 × 15,5. *Nasḫ* krupniji, čitak, pisan vještom rukom, vokalizovan u prvoj polovini. Osnovni tekst podvučen je s početka blijedom plavom, a u drugoj polovini crnom linijom. Papir žućkast i tamnobijel, listovi s početka dohvaćeni su vlagom; povez kožni, oštećen.

Prepis je dovršen 1153/1740 (تمت سنة ١١٥٣).

Na nutarnjoj strani prve korice nalaze se bilješke o nekim dugovima.

Uvakufio Hromo-zade Salih-efendi (v. pečat u rukopisu).

1602. ISTO **1961.**

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije:

تبيين المرام شرح رسالة حمزه افندى

L. 212; 21 × 14. *Nasḫ* krupniji, pisan vještom rukom u razmaknutim redovima. Osnovni tekst podvučen je s početka crvenom, a poslije crnom linijom. Papır bijel, deblji, čvrst; povez polukožni.

Prepis je dovršen 1172/1758 (تم تمام سنة ١١٧٢).

1603. ISTO **1264.**

U rukopisu, u vrhu prve stranice, naslov je:

هذا كتاب شرح رسالة حمزه افندى

L. 220; 20 × 14,5. *Nasḫ* krupniji. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po rubovima mnogih listova ima glosa pisanih drugim rukopisom. Papir bijel, glat, čvrst; u drugoj polovini tri lista iskinuta i dopisana na drugom papiru; povez polukožni.

Prepis je dovršen 20. rebiul-evela 1202/1787.

(تمت الكتاب .. فى تاريخ سنة ١٢٠٢ ماه ربيع الاول يكرمنجى كوننده)

Na naslovnoj strani je datum rođenja jedne osobe i tumačenje nekih arapskih riječi i rečenica na turskom jeziku. Na kraju je izvadak iz djela انيس الواعظين (što ga je napisao Aḥmad b. Mustafa al-Mostari, v. br. 966) o tumačenju nekih ajeta, Fatihe, tesbiha i salavata koji se uče u namazu. Na posljednjoj stranici su bilješke s područja arapskog jezika, vaza i neko pismo na turskom jeziku.

1604. ISTO **774.**

U rukopisu je zabilježen naslov: تبيين المرام شرح رسالة حمزه

L. 134; 20 × 14,5. *Nasḫ*, pisan vještom rukom. Prve dvije stranice obrubljene su tankim crnim i širokim zlatnim, a ostale crvenim

linijama. U vrhu prve stranice je jednostavan unvan u zlatnoj i zelenoj boji. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po rubovima listova ima glosa, pisanih sitnije rukom istog prepisivača. Papir bijel, glat, čvrst; povez kožni, oštećen, sa otiskom ornamenata na koricama.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na početku je zabilježen račun o nekim namirnicama, bilješke s područja fikha, te sadržaj, pisan rukom prepisivača. Na naslovnoj strani je cijena knjige (172 groša) i namjerno izbrisano nečije ime. Na kraju su zabilježeni izvori kojima se komentator služio. Tu je zabilježeno 139 djela s područja tefsira, hadisa i fikha, a kasnije, drugim rukopisom, zabilježeno je nekoliko hadisa.

1605. ISTO **1439.**

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije:

تبيين المرام شرح رسالة حمزه افندى

L. 144; 20,5 × 15. *Nasḫ* čitak, pisan vještom rukom. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Prve dvije stranice obrubljene su sa pet tankih crnih i dvije široke zlatne linije. U vrhu prve stranice je lijep mali unvan u bojama. Po rubovima mnogih listova ima sitno pisanih glosa. Papir bijel, glat, čvrst; povez kožni, oštećen, sa lijepim ornamentima na koricama.

Prepis potječe iz XVIII stoljeća.

Na nutarnjoj strani prve korice nalaze se razne bilješke, recept za neki lijek, poučne izreke i poučni stihovi na turskom i arapskom jeziku. Tu je u vrhu i bilješka, u kojoj se kaže da je 15. safera 1160/1747. Adil Ahmed-pašin(?) Ćehaja-beg određen i upućen kao komandant (ser-asker) sa 14.000 vojske na Karadžadag (u Bugarsku) i da je isti, u roku od dvadeset dana, pokorio »nevjernike«. U drugoj bilješci kaže se, da je 21. šabana 1170/1756, »osam dana poslije Đurđevdana (*rozi hizir*), isklasao ječam« — (bez oznake mjesta). Na listovima s početka su bilješke s područja fikha, hadisa i vaza, mudre izreke, zapis protiv glavobolje, te sadržaj pisan rukom prepisivača. Na završetku je navedena literatura, kojom se komentator služio. Na kraju, neki Mustafa b. Ali Anadoli (Anadolac), bilježi datum rođenja svoje djece i unučadi. Na nutarnjoj strani druge korice je recept za lijek protiv stezanja u prsima i za izbacivanje šlajma (balgama).

1606. ISTO **2023.**

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: هذا شرح كتاب جمزه رساله

L. 120; 21,5 × 16,5. *Nasḫ* lijep, krupniji, pisan vještom rukom, u razmaknutim redovima. Osnovni tekst podvučen je u prvoj polovini rukopisa crvenom, a u drugoj crnom linijom. Po marginama nekoliko lista s početka ima nešto glosa. Papir bijel, glat, čvrst; povez kožni, sa utisnutim ornamentima na koricama.

Rukopis je iz XVIII stoljeća.

Na naslovnoj strani su arapske riječi i izreke, napisane radi vježbanja u kaligrafiji. Na završetku je popis literature kojom se komentator služio, te kratka prigodna dova, napisana krupnom kaligrafijom.

Iz biblioteke Fejzijje medrese (v. pečat na nekoliko mjesta u rukopisu).

1607. ISTO 2663.

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: شرح رسالة البيع والشراء لحمزه افندى Primjerak je nepotpun s početka i na kraju po nekoliko lista.

L. 150; 19,5 × 14,5. *Nasḫ*, pisan vještom rukom. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Papir bijel, glat, čvrst; nekoliko lista s početka oštećeno po gornjem rubu; povez polukožni, oštećen.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

1608. ISTO 1735.

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: هذا كتاب تبيين المرام

L. 120; 21 × 16,5. *Nasḫ* u prvom, većem dijelu rukopisa, a pri kraju *ta'līq*, pisani uvježbanom rukom. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po rubovima listova ima sitno pisanih glosa. Papir bijel i tamnobijel, deblji; povez polukožni.

Rukopis potječe iz prve polovine XIX stoljeća.

Na završetku je rukom prepisivača zabilježen datum, kad je komentar dovršen, ime komentatora i datum kad je počeo pisanje komentara.

Na prvom zaštitnom listu je kraća dova, poučna izreka i hadis na arapskom jeziku, te poučni stihovi na turskom jeziku.

Uvakufio Hromo-zade Izzet Salih-efendi (v. pečat u rukopisu).

1609. ISTO 4281.

U rukopisu je zabilježen naslov: تبيين المرام شرح رسالة حمزه افندى

L. 150; 24 × 16. *Nasḫ* krupniji, pisan uvježbanom rukom, u razmaknutim redovima. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po rubovima nekih listova ima malo glosa. Papir bijel, deblji, čvrst; povez polukožni.

Rukopis potječe iz XIX stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu je kratka bilješka na arapskom jeziku, u kojoj raniji vlasnik (Osman Hifzi-efendi) kaže da je ovaj rukopis kupio za sebe i za svoju djecu poslije sebe, 1269/1852. Ispod toga je mali lični pečat. Na slijedećih nekoliko lista je sadržaj. Na kraju je popis literature kojom se komentator služio.

1610. ISTO 1680.

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije:
تبيين المرام شرح حمزه رساله سى

L. 159; 20,5 × 13. *Nasḫ*, pisan uvježbanom rukom. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. U vrhu prve stranice nalazi se unvan u bojama. Prve dvije stranice obrubljene tankim crnim i širokim zlatnim linijama, a ostale jednom crvenom linijom. Na rubovima listova zabilježene su rukom prepisivača glavne teme, o kojima se govori u djelu. Papir bijel, glat, čvrst; povez polukožni.

Prepis potječe iz XIX stoljeća.

Na naslovnoj strani je ime i lični pečat ranijeg vlasnika (Pašo Hadži Abdullah).

Uvakufio Memišaga Kasumagić (v. bilješku i pečat na početku).

1611. الوسيلة شرح رسالة حمزه افندى 2794.
لمجهول

Komentar gornjoj Hamza-efendinoj raspravi, od nepoznatog pisca. U rukopisu je naslov: هذا كتاب شرح رسالة حمزه افندى

Gornji naslov (al-Wesīle) je prema uvodu rukopisa.

Kairo, t; 79.

Iz uvoda se razumije samo to da je pisac bio učenik muderisa Ajntabi Debbag Muhamed-efendije, zv. Tefsiri Muhamed-efendi (umro 1111/1699, — v. o njemu bilješku pod br. 876,³, u poglavlju Usūli-fikh), a dalji, posredni, učenik autora osnovnog djela, Hamza-efendije.

Komentar je napisan, kako po svemu izgleda, početkom XVIII stoljeća, prilično slabim turskim stilom. Osim u navedenom izvoru ne nalazimo mu spomena na drugom mjestu. Sudeći po stilu, pisac kao da nije Turčin.

Početak i dio uvoda glasi:

الحمد لله الذى شرح صدورنا بالقرآن ونوّر قلوبنا بالايمان .. اما بعد معلوم اولسونكه اصحاب رضوان الله تعالى عليهم اجمعين احكامى كتاب دن وسنت رسول الله دن استنباط ايدر لرايدى .. اول اجلدن معاملة يه بيع وشرايه وتحصيل معاشه متعلق عينتابى دبّاغ محمد افندى رحمة الله تعالى عليه شاكردى سواسى تفسيرى محمد افندى شاكردلرندن زهد وتقوى ايله معروف .. برواسطه ايله اوستاديم دارنده لى حمزه افندى تصنيف ايلدوكى تركى كتابى ينه تركيجه شرحه شروع ايلدم .. بن بو شرحه وسيله تسمية ايلديم

L. 137; 15,5 × 11. *Nasḫ* vokalizovan, pisan uvježbanom rukom. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i širokom zlatnom, a ostale crvenom linijom. U vrhu prve stranice je jednostavan unvan u zlatnoj boji. Papir bijel, glat; povez polukožni.

Prepis (a vjerovatno i sastav djela) dovršen je u mjesecu zulkade 1130/1717.

(تمت الكتاب بعون الله الملك الوهاب فى شهر ذى القعدة فى سنة ١١٣٠)

Na naslovnoj strani je namjerno pobrisana neka bilješka. Ispod toga je bilješka na arapskom jeziku, u kojoj se kaže da je rukopis uvakufio Osman b. Salih, za Gazi Husrev-begovu medresu. U rukopisu se nalazi stariji i noviji pečat ove biblioteke.

1612. Zbirka (مجموع), 4 **2044.**

L. 55; 20,5 × 13,5. *Nasḫ* i *ta'līq*. Papir žućkast, deblji; povez kožni, sa pozlaćenim ornamentima, oštećen.

1. L. 1—36. شرح كتاب الفاظ الكفر
بالتركية

Komentar na turskom jeziku Rešidinoj raspravi o griješnim riječima (v. br. 1245,¹). Napisao Aḥmad Ḫalīfa al-Anqarawī. Rad je posvećen sultaniji Hadidži, majci sultana Muhameda IV (1648—1687). Prema tome, komentar je nastao u XVII stoljeću. Inače, o njemu i njegovom autoru ne nalazimo spomena u bibliografskim izvorima koji su nam pristupačni.

Početak:

حمد بى حساب اول حكيم وهّاب ومسبّب الاسبابه كه كردن عقول اصحاب دانشى

Završetak je:

قد شرح هذا الكتاب احمد خليفه الانقروى كاتنا عن خلفاء كيلار عامره حامدا لله تعالى .. وقعه فى شهر محرم الحرام سنة احدى وستين والف

Nasḫ, veoma lijep, vokalizovan, pisan krupnije, rukom vanredno vještog kaligrafa. U vrhu prve stranice je lijep unvan u bojama. Osnovni tekst podvučen je zlatnom linijom. Rečenice su rastavljene krupnim zlatnim tačkama. Stranice su obrubljene sa tri tanke crne i širokom zlatnom linijom.

Prepis je dovršen (a možda i sastav) mjeseca muharema 1061/1650.

2. L. 39—52. كتاب الفاظ الكفر
لبدر الرشيدى

Rasprava o griješnim riječima, zbog kojih vjernik islama postaje otpadnik od vjere (v. br. 1245).

Ta'līq složen, pisan širokim perom.

3. L. 52—53. عوامل المائة للجرجانى

Kratka sintaksa arapskog jezika, što ju je napisao 'Abdulqāhir al-Ğurğānī, umro 471/1078.
GAL I, 287; S. I, 503.

Početak:

قال الشيخ الامام عبد القاهر الجرجانى العوامل فى النحو مائة عامل وهى على نوعين سماعية وقياسية

Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom.

4. L. 53—55. متن العقائد النسفية

Kratak priručnik o islamskom vjerovanju, što ga je napisao Nağmuddīn Abū Ḥafṣ 'Omar b. Muḥammad an-Nasafī, umro 537/1142 (v. I, 407).

Prepisao pod t. t. 2—4 isti prepisivač Muḥammad b. Nūḥ, u gradu Tarabulusu, 978—9/1571.

(تمت بيد العبد .. محمد بن نوح فى مدينة طربلوس فى اوائل ذى الحجة فى يوم الاحد
بتاريخ ثمان وسبعين وتسعمائة – سنة ٩٧٨)

Na naslovnoj strani pod t. t. 1 i 2 je ime i lični pečat ranijeg vlasnika (Hadži Mustafa, kadija, 1152/1739). Na naslovnoj strani pod t. 2 su još stihovi na turskom jeziku. Na kraju su bilješke s područja fikha.

1613. الفوائد العلية 4060.

من مسائل الشريعة الجلية

لمحمد بن على النثارى

Djelo na turskom jeziku s područja fikha, dato u obliku pitanja i odgovora slično fetvama. Napisao Muḥammad b. 'Alī an-Niṯārī al-Qaiṣarī, 1112/1700. Pisac je ovdje, zapravo, samo sredio i unekoliko proširio tumačenja i fetve koje je dao njegov otac 'Alī an-Niṯārī, muftija Kajsarije, — kako to kaže u uvodu. Zato neki izvori djelo pripisuju direktno Ali-efendiji. Uvod je napisan arapskim jezikom.

Ismā'īl-paša, Ḏail II, 208.

Početak:

الحمد لله العلى العلام كثير الفضل والانعام الذى احكم بنيان مصالح الانام .. وبعد
فهذه فرائد فوائد ماعين رأت مثلها .. مما افادنا الاستاذ الاعظم وافتاها الوالد الافخم .. على
النثارى المفتى بقيصرية .. والحقت لبعض ما تعرض له المرحوم بالنفى والاثبات مما افتاه العلماء
السابقون من الثقات .. وسميتها بالفوائد العلية من مسائل الشريعة الجلية .. مسئلة بر امر ذى باله
بدا اولندقده نه ديمك لازمكه ابتر اولميوب مبارك اوله الجواب

L. 124; 21 × 15,5. *Nasḫ*, sa nešto *ta'līqa*, sitniji, lijep. Naslovi pitanja i odgovora (مسئلة – الجواب) pisani su crvenim mastilom. Naslovi izvora podvučeni su crvenom linijom. Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i širokom zlatnom, a ostale crvenom linijom. Po rubovima ima nešto komentara. Papir bijel, potamnio; povez kožni, oštećen.

Rukopis potječe iz prve polovine XII/XVIII stoljeća.

Na početku je bilješka s područja fikha i lični pečat ranijeg vlasnika (Salih, kadija privremeno u Kamengradu i Bihaću, 1169/1755), te sadržaj, pisan rukom prepisivača. Na naslovnoj strani je naslov djela, napisan kasnije. Na kraju je veliki recept za »Lokmanove pilule« (حب لقمانى).

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1614. رسالة فى حق الدخان 3548.

U rukopisu je naslov:

هذه رسالة عجيبة فى حق الدخان

Kratka rasprava na turskom jeziku o štetnosti duhana i njegovoj zabrani — sa vjerskog gledišta. Napisao je, držimo, naš hodža, neki Munla Muḥammad od Jajca 1215/1800, kako se to može razumjeti iz niže navedene bilješke.

Početak:

الحمد لله واهب العقول وله المنة على فتحه لها باب المعقول والمنقول والشكر له على نهيه
عن الرذائل وامره بالفضائل .. وبعده اخوان موفقيندن بعض كيمسه لر بو عبد عاجزى عالمده
استعمال منتشر اولان دخان ... استعمالده ضرر نه در ديو استفسار ايلدكده

L. 11; 22,5 × 16,5. *Nasḫ* slab, pisan nevještom rukom, sa mnogo grešaka u pisanju. Papir bijel, potamnio, deblji; poveza nema.

Bilješka na kraju glasi:

(تم تصنيفه .. بوكتاب تصنيف شعبان ايك يكرمى بشنجى كونه تمام اولدى سنة
١٢١٥ – صاحب ومالك ملا محمد قضاسى يايچه ..)

Iz navedenog se razumije da je dotični Mula Muhamed pisac ove risale i da je ovo njegov autograf; ali znatne greške u pisanju i u sastavu ovog rukopisa ne dopuštaju da to sa punom sigurnošću uzmemo. Moglo bi biti da je pisac neki drugi naš zemljak, a ovaj da je nevješti prepisivač.

Na kraju su bilješke s područja fikha.

1615. (رسالة) تحفة المصلين وزبدة الخاشعين 4509.

Djelo na turskom jeziku o namazu, pobožnosti i lijepom vladanju. Napisao 'Abdulwahhāb b. 'Abdulwahhāb Žepčewī (iz Žepča). umro 1237/1821 (pogubljen po naredbi Dželal-paše). To je naš pisac zvani Ilhāmī (Ilhamija) koji je pripadao derviškom redu Nakšibendija i pisao pobožne i poučne pjesme na našem jeziku. Gornji naslov djela i ime pisca navedeni su u uvodu rukopisa. Na njegovom nadgrobnom spomeniku (nišanu) u Travniku zapisano mu je ime: Seyyid al-Ḥağ Wehhāb. Podaci o njegovom životu su oskudni (v. Scheich Seifuddin Kemura, Serbokroatische Dichtungen Bosnischer Moslims, Sarajevo 1912, str. XVIII Einleitung i 38; Bašagić, Znameniti Hrvati, 34; M. Handžić, Književni rad, 92). Pisac je rođen

1187/1773, kako to sam navodi pri kraju ovog svog rada (ولادنم تاريخى بيك يوز سكسان يدى , što do sada nije bilo poznato.

Ovaj njegov rad, također do sada nije bio poznat. Handžić (n. m.) kaže da je Ilhāmija sastavio ilmihal na našem jeziku. Jedan takav ilmihal, prepisan arapskim pismom, 1253/1837, nalazi se u Gazi Husrev-begovoj biblioteci pod brojem 2929 i u naslovu, u vrhu prve stranice, kaže se da pripada Žepčeviji Abdulwehhab-efendiji. Ovaj njegov ilmihal, na turskom jeziku, Handžić uopće ne spominje, jer za njeg nije znao. Ovo je, zapravo, vjersko-moralni priručnik za mladež i za odrasle. Sadržaj, sistem i stil obrade ovdje, razlikuju se mnogo od onih u sličnim, ranijim i kasnijim priručnicima ove vrste koji su većinom pisani na uobičajen, šablonski način, uz ograničenje na formalističko tumačenje određenih pitanja (islamski i imanski šartovi). Ovdje pak, pored glavne teme o namazu, govori se još o osnovnom načelu islamskog vjerovanja (كلمهٔ شهادت وتوحيد), te o lijepom ponašanju vjernika, o moralnom izgrađivanju čovjeka u islamu.

Rad je podijeljen na uvod *(muqaddima)*, tri poglavlja *(bab)* i završetak *(hatima)*. Nakon toga nalaze se kraća poglavlja: Savjeti (وصايا) i Dodatak savjetima (ذيل وصايا). Rad je dovršen 1216/1801.

(وقع التاريخ ستة عشر ومائتين والف من الفراغ ف شهر محرم الحرام)

Početak:

الحمد لله الذى جعل الصلاة عماد الدين ووعد لمداومة ادائها فلاحا واجرا للمحسنين . .

وبعد بوعبد فقير . . ژبجوى عبد الوهاب بن عبد الوهاب من طلبة الحاج كريمى زاده

L. 54; 21,5 × 13. *Nasḫ* čitak, pisan vještom rukom. U pismu ima grešaka. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Po rubovima ima nešto bilježaka i ispravaka, što je sve pisano rukom istog prepisivača. Papir bijel, povez polukožni.

Prepisivač nije stavio svog potpisa ni datuma prepisa. Navedeni datum na kraju je datum pisanja djela. Rukopis potječe iz početka XIX stoljeća.

Na početku se nalazi prikaz sadržaja koji je, izgleda, napisao prepisivač. To je, zapravo, kratak prikaz ovog rada i kritički osvrt na njega, u kome se veoma pohvalno izražava o piscu i njegovom djelu. Naslov ovog prikaza je: فهرستهٔ زبدة الخاشعين .

Na kraju su savjeti i sufijska razmišljanja autora. Tu on spominje i svoja tri sina (Muhameda, Emina i Halila) i moli se Bogu za njih, da ih on zaštiti i uputi na pravi put, sa željom da steknu lijepo znanje i pravilan islamski odgoj.

1616. دريكتا **2859.**

Priručnik *(ilmi-hal)* o islamskom vjerovanju i osnovnim islamskim vjerskim dužnostima *(imān i 'ibādāt)*. Napisao Muḥammad Es'ad-efendi b. 'Abdullāh Imāmzāde al-Qonawī, al-Ḥanafī, kadiasker, umro 1267/1850.

Ismā'īl-paša, Dail I, 455; OM I, 244.

Početak: الحمد لله الذى جعلنا من المسلمين

L. 86; 17 × 12,5. *Nasḫ* krupniji, jednostavan. Istaknute riječi su podvučene i stranice obrubljene crvenom linijom. Papir bijel, deblji, čvrst; povez polukožni.

Prepisao Munla Ismā'īl b. 'Alī-hoğa Kozarčeli (iz Kozarca, ili iz Kozarice kod Banje Luke) al-Bosnawī 7. rebiul-evela 1256/1840.

(كاتب الحروف بوسنوى ف الأصل قوزارچه لى منلا اسماعيل بن على خواجه ف يوم سبعة ف شهر ربيع الاول سنة ١٢٥٦)

1617. رسالهٔ مفقود **99.**

Rasprava o šerijatsko-pravnim propisima u vezi sa izgubljenom osobom i pravnim tretiranjem takve osobe. Napisao 'Alī Ḥaydar b. Ḫoğa Emin-efendi, član Vrhovnog suda Turske, umro poslije 1900. Primjerak je prepisan iz štampanog drugog izdanja ovog rada (Kostantiniya, 1316/1898). Raspoređeno je na uvod, tri poglavlja i završetak.

Početak:

الحمد لله المنعام وعلى رسوله خير الانام افضل الصلاة والسلام بورساله برمقدمه ايله اوچ فصل ويرخاتمه يى حاويدر

L. 10; 34 × 21. *Riq'a*, pisana vještom rukom. Papir bijel, slabiji; poveza nema.

Prepisao Es'ad Uzeiragić, sin umrlog Mustafa-efendije, iz mahale Mimar Sinan u Sarajevu, 1339/1920.

1618. هجرت حقنده رساله **905.**

Rasprava o hidžretu (emigraciji) iz vjerskih razloga. Napisao Muḥammad Taufik Azabagić, muftija u Tuzli i kasnije reisul-ulema, umro 1918. Prije ove, pisac je napisao raspravu o istoj temi na arapskom jeziku (v. br. 1496).

Početak:

الحمد لله الذى رفع قواعد الاسلام على خمسة اركان .. اما بعد معلوم اوله كه وطن
عزيز اولان بوسنه وهرسك قطعة لرى تقدير ممتنع التغيير الهى حسبيله دولت عليه اسلاميه نك
يد اداره سندن خروج ايده ليد نبرو

L. 14; 20 × 16,5. *Ta'līq*, pisan vještom rukom. Navedeni tekstovi na arapskom jeziku podvučeni su crnom linijom. Papir tamnobijel, slabiji; povez papirni.

Prepis (a i sastav) potječe iz druge polovine XIX stoljeća (1885).

Na prvom zaštitnom listu je naslov, napisan zelenom olovkom. To je, zapravo, prepis naslovne strane štampanog primjerka, koji je štampan u Zemaljskoj štampariji u Sarajevu. Na istom listu je kratka pohvalna recenzija na arapskom jeziku, od člana Ulema-medžlisa Husejn Nuruddina Hafizzade (Hadži Nuruddin-efendija Hafizović iz Rogatice). Na naslovnoj stranici je također recenzija i odobrenje na turskom jeziku tadanjeg Ulema medžlisa da se rad može štampati i širiti. Ispod toga odobrenja su otisci ličnih pečata svih članova Ulema medžlisa i njihova predsjednika. Prema tome, ovo bi bio konačno odobreni rukopis za štampanje.

DJELA ČIJE NAM JE VRIJEME NASTANKA NEPOZNATO

1619. (كتاب فى الفقه) 2315.

Djelo o namazu, od nepoznatog pisca, nepotpuno s početka.

Prva stranica ovdje počinje riječima:

بو دركه دخى بن الله تعالى نك ملكلرينه ايناندم واردر الله سبحانه وتعالى آنلرى قدرتيله
خلق ايتمشدر .. وكتبه معناسى بودركه ودخى بن الله تعالينك كتابلرينه ايناندم جمله كتاب يوز
درتدر

Prvo poglavlje je:

باب بو باب طهارته متعلق مسئله بيانده در طهارت بش نوع در

Rad je sastavljen po raznim fikhskim djelima, u obliku izbora pojedinih pitanja, za koja su obično navedeni izvori.

Završetak je:

مسئله – اختشام نمازنده اكثر واقع اولان تشهد اوندر اولكى بركمسه قعدهٔ اوليده
امامه يتشوب اقتدا ايليوب امامله بله تحياتى اوقندر ..

L. 82; 19 × 13. *Nasḫ*. Papir bijel, glat, listovi po rubovima dohvaćeni su vlagom; povez polukožni, oštećen.

Prepis je dovršen 1158/1745 (تم سنة ١١٥٨).

Na završetku je bilješka, u kojoj se kaže da je nekom Salihu, nastanjenom u Žepču, rođen sin Hasan 1163/1740. Na listovima 83—85 nalazi se napis, također na turskom jeziku, o hodočašću u Meku i Medinu.

1620. علم حال 3023.

مخروم فى اوله

Priručnik (*ilmi-hāl*) o islamskom vjerovanju i namazu, od nepoznatog pisca. Primjerak je nepotpun s početka za dva lista koji su otkinuti i izgubljeni.

Početak je ovdje na trećem listu:

اولوجى اولق واجب اولماماق محال يكرمنجى سويلجى اولوجى اولق واجب اولماماق
محال اشده الله تعالى حقنده محال اولان صفتلر دخى بونلردر

Završetak je:

بلكل كه بوكچن كناه اولان نسنه لرك هربريسنى وهربرينه مرتكب اولانك اخرتده
اولجق عذابى وبعضنده ؟ عذابى تفصيل ايدر سوز هربرى باشقه برباب اولور بومختصره
مناسب اولمز اول اجلدن اختصار اولندى وهم عقلى اولوب اخرته اعتقاد ايدوب دينده احتياط
اولان كشيه اشارت يتر تمت الكتاب .

L. 133; 18,5 × 14. *Nasḫ* jednostavan, krupniji, pisan u razmaknutim redovima. Papir tamnobijel, deblji, listovi su dohvaćeni vlagom i nekoliko njih (9, 131—2) su izgubljeni; povez polukožni, oštećen, prva korica otkinuta i izgubljena.

Na listovima 133—136 je dova i uputstvo za pokajanje pod naslovom: هذا استغفار مرغوب . Početak je: استغفار اتدم وتوبه قلدم

Prepisao Muḥammad b. 'Alī, mjeseca muharema 1171/1757.

(سوده الفقير محمد بن على ... فى شهر محرم لسنة احدى وسبعين ومائة الف) .

Rukopis je donesen iz Foče.

1621. Zbirka (مجموع) 6 877.

L. 134; 19 × 13. *Ta'līq* i *nasḫ*. Papir tamnobijel, deblji; povez polukožni. Cijela zbirka, izuzev jedne risale, je na turskom jeziku.

1. L. 1—68. (علم حال)

Opširniji priručnik o osnovnim islamskim vjerskim dužnostima (namazu i postu), od nepoznavog pisca. U početku se govori o vjerskom čišćenju *(taharetu)*. Gornji naslov je prema sadržaju. U rukopisu je naslov: هذا كتاب فضل الطهارة, — što nije potpuno adekvatno ovom radu.

Početak je poslije Besmele:

معلوم اولسونكه اهل ايمان واهل .. ؟ اولان كمسنه لره لايق ولازم اولان علم حالين بيلمكدر اولا طهارتى بيان ايده لم پس ايمدى بركمسنه نك طاهرى پاك اولمسه اكا نماز قيلمق جائز اولمز .

Istaknute riječi i arapski tekstovi podvučeni su crvenom linijom. Nekoliko listova u sredini dohvaćeno je vlagom. Na listovima 68—72 nalaze se hadisi (većinom slabe vjerodostojnosti), pitanja s područja fikha i recepti za neke lijekove (protiv žutice i očnih bolesti), te bilješke o vrijednosti *Lejlei-berata*, *zikra* i *džemaata*.

2. L. 73—77. (باب) شروط الصلاة

Kratka risala o uslovima za valjanost namaza, na arapskom jeziku (v. I, 113).

3. L. 78—82. تجويد قره باش

Kratak priručnik o pravilnom učenju Kur'ana, što ga je napisao Šayḫ 'Abdurraḥmān Qarabaši (v. I, 102).

4. L. 82—87. جواهر الاسلام

Kratak *ilmi-hāl*, najvećim dijelom u obliku pitanja i odgovora. Ovo je jedna od verzija poznatog *ilmi-hāla* (v. I, 113). Početak je ovdje:

الحمد لله الذى خلقنى على فطرت الاسلام وعلى كلمة الاخلاص وعلى دين نبينا اسلام دين ايچنده اولان اول كندونك ايمانى واسلام ودين وذرية وملت ومذهبن قاچدر ودخى مذهب كمدن كمسه قالمشدر ؟ .

Na listovima 87—88 nalaze se priče na turskom jeziku o halifi Aliji i Fatimi, o Ebu Bekru, te o Iblisu (šejtanu) i Faraonu. Naslov ove posljednje je: حكايه ابليس ابليسدن وفرعوندن حكايه اولنوركه

Slijedeća četiri lista su neispisana. Na dva od njih je samo kratka dova i neki poslovni računi.

5. L. 89—93. خداريم

Islamska vjeronauka u stihovima. Sastavio Ibrāhīm Ḥaqqī Arzarūmī, umro 1195/1780. U rukopisu je naslov: منظومة عقايد الايمان لشاعر ضعيف. Ovdje se u naslovu kaže, da je sastavljač neki Ḍa'īf ili Ḍa'īfī, što, je, držimo, pogrešno (v. I, 126). Stranice su obrubljene crvenom linijom.

Na listovima 94—128 nalaze se priče i pouke (vazovi — حكايات ومواعظ), što je sabrano po raznim djelima. Početak je:

بر حديثده پيغمبر مز محمد ﷺ يور مشدر دنيا قصاوت ايچون صاقن اغلميه سن زيرا بركون بر آدم يول اوزرنده قتى آغلر اولياء اللهدن بركمسه كلدى سؤال ايلدى ..

6. L. 128—132. (برحكاية منظوم)

Priča u stihovima o jednom vazu Božijeg poslanika i primanju islama velikog broja idolopoklonika, od nepoznatog sastavljača.

Početak:

دكه ايدى برعجائب خوش ، خبر
مصطفى دن اى صاحب هنر
كورنه قلدى نكرينك پيغمبرى
.

Na listovima 132—134 nalazi se jedna hutba, jedan hadis na turskom jeziku o pobožnim mladićima koje je zatrpao kamen u pećini, te priča o čovjeku koji je krio svoju starost čupajući bijele dlake iz brade.

Prepisao cijelu zbirku Ibrāhīm b. Ṣāliḥ-aga iz Akhisara (Prusca), ubirač džizje (danka) za Duvno i okolinu, za vrijeme obilaska i ubiranja tog poreza po Duvanjskom polju, u vremenu od 1167—1172/1753—1758, kako je to zabilježeno na kraju pod t. 1 i 5.

(بوكتابى بيك يوز يتمش ايكى تاريخنده يازدم . سنه مزبوره ده دومنه جزيه‌دارى اولدم تقسيط ثانيده دومنه صحراسنى دولايدركن ماه مبارك جمادى الاولى يكرمى برنجى كونده كاتب الحروف ابراهيم بن صالح اغا اقحصارى) .

Na naslovnoj strani nalazi se krupnije pisana bilješka na arapskom jeziku i ispod nje veliki ovalni lični pečat, — iz čega se vidi, da je rukopis uvakufio, za Elči Ibrahim-pašinu (Fejzijju) medresu u Travniku, derviš Muhamed b. Mustafa, ... 1289/1872. Na posljednjem listu su zabilježeni datumi smrti i datumi ženidbe nekoliko osoba.

Iz biblioteke Fejzijje medrese (v. pečat u rukopisu).

1622. علم حال 2878.

لسراج الدين

Kratka početnica *(ilmi-ḥāl)*, na turskom jeziku, o vjerovanju i namazu, od nekog Sirāğuddīna. U rukopisu je naslov: هذا سراج الدين .

Rieu (7) kaže da je, vjerovatno, pisac šayḫ Muḥammad b. Muṣṭafa Qāḍīzāde, vaiz, umro 1045/1635.

Početak:

الحمد لله الذى خلق النبى ! على فطرة الاسلام وعلى كلمة الاخلاص وعلى دين نبينا ... پس امدى دين ايچنده اولان كشيه لازمدر اول كنديك ايمان .

To je isti početak kao kod djela جواهر الاسلام (v. I, 113 i ovdje br. 1621,4) iz čega se vidi da su ovi sastavi slični i da su rađeni po uzoru jedni drugih.

L. 47; 14 × 9. *Nasḫ*, krupniji, vokalizovan, pisan nevještom rukom. Papir bijel, glat; neke listove su nagrizli miši. Povez kožni, oštećen.

Prepis dovršen 1179/1765 (سنة ١١٧٩).

Na prvom zaštitnom listu je početak sure Jāsīn.

1623. البحر العميق فى بيان مآرب التحقيق 4427.

لمجهول

Djelo o islamskom vjerovanju, moralu i namazu, od nepoznatog pisca. To je, zapravo, veliki priručnik *(ilmi-hal)* islamske vjeronauke, napisan na poseban način, nešto različit od uobičajenog načina pisanja ilmihala. Na početku se prilično opširno govori o značenju i značaju Besmele, pri čemu su data i tesavvufska tumačenja. Po tom se tumače osnovni principi islama *(amentu billahi)*, Božija savršena svojstva, vrline i mane ljudske ćudi, te propisi o namazu i neke vjerske vrline. U cijeloj knjizi nema poglavlja ni naslova za njih, nego se direktno prelazi sa predmeta na predmet, uz neku logičnu povezanost, tako da je cijelo djelo napisano kao jedno poglavlje. Gornji naslov djela dat je prema rukopisu. U vrhu prve stranice napisano je crvenim mastilom, rukom prepisivača, prilično nečitko: سميت كتابى البحر العميق فى بيان مآرب التحقيق Sličan naslov napisan je i na donjem prerezu listova. Inače, o ovom djelu ne nalazimo nigdje spomena u svim izvorima koji su nam pristupačni. Sudeći prema nekim podacima u tekstu, može se zaključiti da je rad napisan u XII/XVII stoljeću. Vjerovatno je i ovo rad nekog našeg čovjeka.

Početak poslije Besmele glasi:

اى قرائت قرآنه طالب اولان ذى بخت واى علم حاله راغب اولان اهل سعادت بسملهٔ شريف يدى وجه اوزره بلمليدر اولكيسى نزولنى بلمك ايكنجيسى سوره نك اولندغيدريا آخرندغيدر بلمك

Završetak je:

امدى اى مؤمن قرنداش سن دخى بومعانيلرى اكلر ... دينك عمارتنه ليل ونهار چالشغل كل آت قريب اولاكه رب تعالى عنايت ايدوب فلاح بولاسززيرا – ؟ .

L. 206; 22,5 × 15,5. *Nasḫ* krupniji, slab, vokalizovan, pisan nevještom rukom, u razmaknutim redovima. Rečenice su rastavljene crvenim krupnim tačkama. Prve dvije stranice obrubljene su crvenom linijom. Papir bijel, deblji; povez otkinut i izgubljen. Inače, primjerak je očuvan.

Prepisao Muḥammad b. Muḥammad, 22. safera 1220/1805.

(تمت فى ٢٢ ص سنة ١٢٢٠ كاتب الحروف محمد بن محمد)

Na naslovnoj strani nalazi se ime i lični pečat ranijeg vlasnika (Muhamed Emin el-Hadži Muharem-aga-zade, iz Zvornika, 1229/1813). Uvakufio Mahmud b. Omer-beg, za medresu u Zvorniku, 26. redžepa 1306/1888 (v. bilješku na naslovnoj strani).

1624. (مختصر فى العبادات) 4530.

بالتركيه

فى اوله وآخره خرم

Kraće djelo o ibadatu, na turskom jeziku, od nepoznatog pisca. Nepotpuno je na početku i na kraju, za veći broj lista. Gornji naslov je dat prema sadržaju.

Prvo poglavlje ovdje je:

فصل فى صلوة الكسوف

قچن كون دوتولسه امام خلقه اكى ركعت نماز قليويره نافله طريق اوزرنه يعنى اذان واقامت اتميلر .

Sudeći po stilu jezika i po pravopisu, moglo bi se reći, da je pisac neki naš čovjek i da je rad srazmjerno starijeg datuma, vjerovatno iz XVII stoljeća.

L. 41; 19,5 × 14,5. *Nasḫ*, pisan vještom rukom, vokalizovan. U pisanju ima grešaka.

Prepis je, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Iz biblioteke Tajib-efendije Saračevića.

1625. (علم حال) **3520.**

Priručnik na turskom jeziku o islamskom vjerovanju, nekim vjerskim dužnostima i lijepom vladanju, od nepoznatog pisca. Rad je dosta opsežan i bez naslova. Gornji naslov uzet je iz teksta. Obrađeno je velikim dijelom u obliku zbirke raznih pitanja (mes'ele).

Početak:

الحمد لله رب العالمين ... اما بعد مشرق ايله مغرب اراسنده نقدر مؤمن دين وارايسه
اكركنج اكر قوجه واكر صاغ اكركوتورم اكرغنى اكر فقير اكر كويلى اكر شهرلى اكر كوچوك
اكر بيوك حتى يوزباشنده بله اولورسه جمله سنه علم حال اوكرنمك فرض عيندر .

Završetak je na arapskom jeziku:

حكايت . معاذ بن جبل رض ايدر علمى اوكرنك زيراكه علم اوكرنمك حسنه در ...
ومن فضائله العلم نافع لامحالة ... نسأل الله تعالى ان يرزقنا العلم والفهم ... انه هو ارحم
الراحمين واكرم الاكرمين

L. 343; 20,5 × 14. *Nasḫ* krupniji, jednostavan. Stranice su s početka obrubljene crvenom linijom. Papir bijel, čvrst. Na svakom desetom listu označena je folijacija. Povez polukožni, oštećen.

Rukopis, vjerovatno, potiče iz XVIII stoljeća.

Na kraju se nalazi sadržaj, neki računi, te salavat, što je sve pisano kasnije, drugim rukopisom.

1626. Zbirka (مجموع), 2 **4550.**

L. 73; 17 × 11. *Nasḫ* krupniji, pisan vještom rukom, vokalizovan. Papir bijel, čvrst; povez kožni.

1. L. 1—13. اللى دورت فرض

Risala u prozi o glavnim islamskim dužnostima, 54 farza.

Početak poslije Besmele:

حق سبحانه وتعالى حضر تلرينك جل جلاله فرض ايتدوكى شيلرىدر كه بيان اولنور
اكر ار اكر عورت اولسون بونلرى بلمك واوكرنمك فرض عيندر انلرى اللى دورتدر .

Ista tema obrađena je u stihovima (v. I, 371).

To su obično prevodi i prerade slične risale na arapskom jeziku (v. br. 899,[1]). U nekim rukopisima spominje se kao prevodilac neki Šeyḫ 'Abdurraḥmān čija nam je biografija nepoznata (v. ovdje kasnije br. 1632).

2. L. 14—64. ارشاد المصلين

Kratko uputstvo o namazu, na turskom jeziku, od nama nepoznatog pisca.

Početak poslije Besmele: الله تعاليه حمد وثنا ورسولنه دخى ال
واصحابنه صلوة وسلامدن صكره معلوم اولكه حق سبحانه .

To je, zapravo, vjerska početnica koja pored uputstva o namazu sadrži i mnoge dove.

Završetak je poglavljem O nekim pitanjima koja se odnose na imama:

امامك مسائل بركمسه امامه.ديسه بزسكا اويارز سن كيمه اويارسين جواب ايده كه
محمد مصطفى عليه السلامه ...

Prepisao oba djela isti prepisivač, u XVIII ili XIX stoljeću.

Iz biblioteke Tajib-efendije Saračevića.

1627. Zbirka (مجموع), 2 **1037.**

L. 22; 22 × 15. *Nasḫ* čitak, vokalizovan. Papir bijel, deblji; povez papirni.

1. L. 1—13. (رساله) فى بيان اوقات الصلوات الخمس

Traktat o namazu i abdestu, od nepoznatog pisca. Gornji naslov je prema rukopisu.

Početak je isti kao pod br. 1561,[2]: اولا صباح نمازى درت ركعتدر — što ukazuje da je to drugi primjerak istog rada.

2. L. 14—19. جواهر الاسلام

Kratka risala na turskom jeziku o islamskom vjerovanju (*ilmi-hal*). Naslov u rukopisu je: هذا سراج الدين — kao pod br. 1622. To je samo još jedna verzija ranije navedenog rada.

Na listovima 19—22 ispisana je *talqin-dova* i kratka uputa o dženaze-namazu.

Rukopis je iz XVIII ili XIX stoljeća.

Uvakufio Mustafa-beg Dženetić 23. ševala 1289/1872 (v. bilješku i pečate na naslovnoj strani).

1628. Zbirka (مجموع) , 2 **2845.**

L. 32; 20,5 × 13. *Nasḫ* krupniji, vokalizovan. Papir bijel, čvrst; povez polukožni, oštećen.

1. L. 1—19. ISTO kao br. 1627,[1]

U rukopisu je naslov: هذا كتاب اوقات الصلوات الخمس
Ovaj primjerak je malo drukčija verzija prethodnog rada.

2. L. 19—27^{a}. ISTO kao br. 1627,[2]

U ovom primjerku nema naslova, a tekst mu je mjestimice malo različit od prethodnog.

Na listovima 27^{b}—32 nalazi se jedna dova na turskom jeziku.

Početak joj je:

الهى عزّ ذاتك حرمتيچون دخى بيك بر صفاتك حرمتيچون الهى ادم وحوا حقيچون .

Rukopis je iz XVIII ili XIX stoljeća.

Iz biblioteke Muhameda Enverije Kadića.

1629. Zbirka (مجموع) , 11 **2627.**

L. 235; 19 × 14. *Nasḫ* i *ta'līq*. Papir tamnobijel, deblji; povez otkinut i izgubljen.

1. L. 1—6. قطعة من رسالة فى الصلاة

Fragment neke risale o namazu, s prevodom na turskom jeziku između redaka. S početka su listovi izgubljeni, a na kraju nedovršeno.

Početak je ovdje:

وان اراد به الاعلام لا تفسد صلاته اول كيسمه مراد ايدرسه لا اله الا الله كلمه سيله
نمازده ايدوكمه بلدرمكه فاسدا اولماز انك نمازى .

والخامس انكشاف العورة بشنجى سى عورتى اچمقدر .

2. L. 7—78. (علم حال)

Priručnik (katihizis) islamske vjeronauke na turskom jeziku, od nepoznatog pisca. U početku se govori o osnovnim principima vjerovanja, a zatim, uglavnom, o namazu, — često u obliku pitanja i odgovora (eger sorseler).

Početak je:

الحمد لله الذى خلق الانسان علمه البيان والصلاة والسلام ... الله تعالى جل جلاله
قرآن عظيمنده بيورر وماخلقت الجن والانس الا ليعبدون يعنى جن وانس ياراتمدم الا اللهك
وحدانيته ايمان كتوروب .

Završetak je poglavljem o kraćim dovama za razne želje —
بيان دعاء شريف

Ta'līq vokalizovan. Arapski tekst i istaknute riječi podvučene su crvenom linijom.

3. L. 78—84. علم حال

Kraći *ilmi-hal* na turskom jeziku, od nepoznatog pisca. To je, uglavnom, tumačenje i objašnjenje o pojmovima *iman* i *islam*, o vrstama vjerskih dužnosti, te o Kur'anu i sunetu. Gornji naslov je dat prema sadržaju.

Početak je poslije Besmele:

الحمد لله الذى جعل الصلاة عماد الدين وبضاعة اهل اليقين ... وبعده اى طالب حق
اولاد اخوان مؤمنين بلنكم ايمان واسلام حضرت رسول الله عليه السلام الله تعالى جناب عالى
جانبندن جميع كوردوكى آيات قرآنيه واحاديث صحيحه حق وصدق ايدوكنه كوكلله اينامق

Na listovima 84—100 nalazi se zbirka raznih vjerskih pitanja i dova, što je sabrano po raznim djelima: čuvanje od griješnih riječi koje izvode iz vjere (فى الاحتراز عن الكفر), tumačenje kunūt-dove na turskom jeziku (هذا شرح دعاء قنوت), tumačenje tešehhuda (ettehijjatu) — (تشهد بيان ايدر), molitve i pouke (باب مناجات الهيه وبعض موعظة ومسائل بياننده در), opširnija dova o imanu (هذا دعاء ايمان تفصيلى), kraća dova o imanu (هذا دعاء ايمان اجمالى), rodoslovlje Božijeg poslanika Muhameda (سلسلة رسول الله عليه الصلاة والسلام), nekoliko raznih pitanja i pouka (هذا مسائل اهل السنة والجماعة – مسئله – موعظه).

4. L. 100—109. وصية النبي عليه الصلاة والسلام للامام على

Oporuka Božijeg poslanika Muhameda halifi Aliji, na turskom jeziku.

Početak:

قال النبي عليه الصلاة والسلام ياعلى قچنكم اوينه كلن كتورسلك اياغى قين چيقارسين

Na listovima 109—120 nalaze se dove i uputstva s područja vjerovanja i pobožnosti: dova protiv zla jednog vremena : (دعاء شريف اعوذ من شر هذا الزمان), pokajanje (دعاء سيد الاستغفار), dova protiv kuge (دعاء طاعون), dova protiv nesreće (دعاء مصيبت ايچون), istihare dova (دعاء استخارة), molitve (مناجاة), dova (دعاء ديكر), vjerovanje i dužnosti koje iz njeg proističu (ايمان), odlike prave pobožnosti (كمال تقوى – اون خصلتى).

5. L. 121—132. (ديكر – علم حال)

Početnica islamske vjeronauke — o vjerovanju, namazu i nešto malo o postu, — na turskom jeziku, od nepoznatog pisca.

Početak poslije Besmele:

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام ... اما بعد ايمان واسلام ايكيسى دخى بردر
قلبيله بلوب وانانوب ودليله اقرار اتمكدر .

Završetak je:

وبخور كلدكده اوكنه چكوب بخور لنوركن توتونى بوغازينه كتمك بومسئله لرده قضا لازم
كفارت لازم اولماز تمت

Po marginama listova ima komentara, pisanih rukom istog prepisivača.

6. L. 132—134. اللى دورت فرض

Traktat o 54 farza, na turskom jeziku (v. br. 1626,^{1}). U rukopisu je naslov: هذا كتاب اللى دورت فرض بيان . Ovo je nešto različita verzija od drugih verzija ovog rada.

Početak poslije Besmele:

اوّلى الله تعالىٰ بلوپ وبرليوپ ذكر اتمك ايكنجى حلالندن لباس كيمك اوچونجى

Na slijedeće dvije stranice (134—135) nalazi se jedna predaja od Hasan el-Basrije (umro 110/728), na turskom jeziku, u kojoj su nabrojani uzroci zbog kojih se može izgubiti iman (vjera) i otići s ovog svijeta bez imana.

(حسن بصريدن روايتدركه ايمانسز كتمك سببلرى يكرمى يديدر)

اول يراماز اعتقاد ايكنجى ضعف ايمان .

Na listovima 135—163 nalazi se nekoliko pouka (vazova), što ih je, iz raznih djela, sabrao prepisivač (عدة مواعظ):

باب نماز قلمغك ثوابن بلدرر – قال النبي عليه السلام اذا قام الرجل
باب طلب العلم فريضة على كل مسلم ومسلمة يعنى طلب علم فرضدر
باب غزا بلوگلم غازيلق پس درلودر

باب رزق بلوگلم

باب عادت اتمين فاسقلرك حياتن ومماتن بلدرر

باب صلوات بلوكلم مؤمن اولان قوللره محمد اوزرينه صلوات كتورمك فرضدر

Slijedećih nekoliko lista su neispisani.

7. L. 164—182. (مجموعة احاديث مع الترجمة التركية)

Zbirka kratkih hadisa, sa prevodom na turskom jeziku između redaka, — od nepoznatog sabirača i prevodioca. Naslov je dat kasnije prema sadržaju.

Početak je poslije Besmele:

قال النبي عليه السلام صحبة العاقل زيادة فى الدين وصحبة الجاهل نقصان فى الدين
پيغمبر عليه السلام ديدى عاقل ايله صحبت ايلمك زياده در دينده دخى جاهل ايله صحبت
ايلمك اكسكدر دينده قال النبي عليه السلام من ضحك خلف الجنازة .

Završetak je:

قال النبي عليه السلام من منع الطعام من جائع يمنع الله تعالى منه الجنة پيغمبر عليه
السلام ديدى شول كمسه كه طعامى منع ايلسه آجدن الله تعالى منع ايدر جنتى يوم القيامة
ويعذبه ولو كان ابراهيم خليل الله .

قيامة كوننده دخى اكاعذاب ايدر اكرچكم ابراهيم پيغمبر عليه السلام اولورسه .

Slijedeća dva lista su neispisana.

8. L. 183—187. برحكايت منظوم

Priča, zapravo legenda, u stihovima, na turskom jeziku, o odsječenoj glavi čovjeka (kesik baš) koja je, po priči, došla pred Božijeg poslanika Muhameda i razgovarala. Rad je od nepoznatog sastavljača.

Početak je:

بر حكايت ايده يم دڭلر ايسك   عشقلــــه دڭليوسن اڭلريسك
اوتور مشدى مصطفى درت ياريله   اوتوز اوچ بيك صحاب جمله سيله
كورديلر كيم بركسك آدم باشى   اغليو كردى ايچروا دوكدى ياشى

Na listovima 188—193 je opet priča na turskom jeziku, u prozi, o vragu (šejtanu) po imenu Semida i nekom pobožnom i učenom čovjeku. Početak je:

سميده آدلو لعين برعابد قاتنه واردى آنى ازدردى

9. L. 194—212. (موسى حقنده بر حكاية)

Priča o Musau (Mojsiju), na turskom jeziku, — što je prenosi Ka'b al-Aḥbār (umro 32/652). Tu se, uglavnom, opisuje Musaov razgovor s Bogom i pitanja, koja je on postavio Bogu, o raznim stvarima, kao i Božiji odgovori na ta pitanja. To je sve s područja, koje se u islamskoj literaturi naziva *»isrāīlijjāt«* (izraelićanske legende).

Početak je poslije Besmele:

كعب الاحبار رضى الله عنه روايت قلورايدر قچنكم موسى عليه السلام طور طاغنه
كلدى جبرائيل عليه السلام فرشتهلربله قرشو كلدى

Na listovima 212—230 nalaze se pouke i priče مواعظ وحكايات na turskom jeziku, što je sabrano iz raznih djela. Početak je: حقوق الوالدين تنبيه الغافلين ده.

10. L. 231—235. لغت فارسى تركى

Kratak perzijsko-turski rječnik, od nepoznatog sabirača. U prvom redu napisane su perzijske riječi, a ispod njih turske. Riječi su poredane bez nekog određenog plana.

Početak je:

خدا زمين آفتاب باران برف
تكرى ير كونش يغمور قار

Na kraju rječnika su brojevi.

11. L. 235—238. علم حال

Mali *ilmi-hal*, na turskom jeziku, od nepoznatog pisca. Obrađuje samo imanske i islamske šartove u najkraćem obliku. Gornji naslov je dat prema sadržaju.

Početak je:

هر مؤمن اره وهر مؤمنه عورته صفت ايمان وصفت اسلام بلمك فرض عيندر

Cijelu zbirku sabrao je i prepisao Ḫalīl-hodža, sin Ahmedov, iz kasabe Stolac, u vremenu od 1225—1228/1810—1813, kako je to zabilježeno na kraju nekih radova (v. l. 100, 135 i 212).

1630. (علم حال) 1986.

Početnica islamske vjeronauke *(ilmi-hal)*, kao pod br. 1620.[1].

L. 21; 23,5 × 15,5. *Nasḫ* lijep, pisan vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crtom. Stranice su obrubljene jednom crnom i dvjema crvenim linijama. Papir tamnobijel, deblji, listovi pri kraju dohvaćeni su vlagom i oštećeni po rubovima; povez papirni.

Prepisao Ḥasan b. Muṣṭafa, iz štampanog primjerka, 1. zul-kade 1250/1834.

1631. (قطعة من كتاب فى الصلاة) 4211.

Fragment nekog djela o namazu. Veći broj lista s početka i na kraju je izgubljen. Zbog djelomične sličnosti sa prethodnim djelom, u inventaru je pogrešno zaveden pod njegovim naslovom. Ovo je dio nekog *ilmi-hala*. Raspoređeno je na poglavlja *(bab)* i pitanja *(mes'ele)*.

Početak je (na listu 31, a to je prvi list koji se ovdje nalazi):

يزار اكر اوج كره دوزنسه نمازى فاسد اولور يوزاون برنجى ركوعه وارد قده طپوقلرين
يرينه قوشدر مقدر ابراهيم حليده يزار

Početak prvog poglavlja, koje se ovdje nalazi, je:

باب بوباب نمازك مباحاتى بيانده در نمازك مباحاتى اون بردر

L. 75; 21,5 × 13,5. *Nasḫ* krupniji, pisan slabim rukopisom, u razmaknutim redovima. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir bijel, glat, čvrst, listovi prosuti; povez poluplatneni, oštećen.

Rukopis potječe iz XIX stoljeća.

Na rubu jednog lista u sredini nalazi se bilješka u kojoj se kaže da je rukopis uvakufio Muhamed-efendija Stranjak.

1632. ISTO kao br. 1626,[1] **4331.**

Preveo sa arapskog i obradio u prozi neki Šeyḫ ʻAbdurraḥmān, kako se to razumije iz naslova u rukopisu: ترجمهٔ شيخ عبد الرحمن اللى درت فرض

Početak je isti kao u primjerku pod ranije navedenim brojem:

حق سبحانه وتعالى حضرتلرينك جلّ جلاله فرض ايتدوكى شيلر دركه بيان او لنور اكرار واكر عورت اولسون بونلرى بلمك واكرنمك فرض عيندر

Poslije toga prevoda nalazi se drugi prevod i druga verzija iste risale. Ovaj drugi prevod je u stihovima, a naslov mu je:

حسن بصرى حضرتلرينك ترجمه ايلدوكى اللى درت فرض

Početak je:

روايت اولدى بصريدن عليه رحمت الرحمان

اولوبدر اللى درت شئ فرض كى هر بر مومنه اى جان

L. 6; 15,5 × 11,5. *Nasḫ* krupniji, vokalizovan. Papir tamnobijel, deblji; nema poveza. Na kraju, poslije završetka, na neispisanom listu, nalazi se nejasna bilješka bez datuma, iz koje se može razumjeti da je prepisivač i vlasnik ovog rukopisa neki Hasan Burun-baša(?).

Rukopis je, vjerovatno, iz XIX stoljeća.

Na prvom neispisanom listu nalazi se bilješka na turskom jeziku o nekom dugu Ahmed-baše Durmiš-zade iz sela Ošanić kod Stoca.

1633. Zbirka (مجموع) , 5 **4558.**

L. 96; 16 × 11,5. *Nasḫ* i *ta'līq*. Papir tamnobijel, deblji; povez kožni, oštećen, rastavljen od listova, koji su prosuti.

---

1. L. 1—13. جواهر الاسلام

Kratka početnica (*ilmi-hal*) iz vjeronauke (v. I, 113 i ovdje 1621,[1] i 1622).

Na l. 13ᵇ—14 je jedan hadis i bilješka iz fikha.

2. L. 15—17. آداب الدخول على الزوجة

Pravila o bračnim odnosima, na turskom jeziku (v. I, 374).

Na l. 18 je jedna predaja od Musaa (Mojsija) i hadisi.

Na l. 19—20 su privatna pisma na turskom jeziku. Među njima jedno iz Mostara, upućeno rođaku Hadži Ali-agi, sa datumom 1200/1785.

Na l. 20ᵇ—21 su formulari službenih pisama (tapije i potvrda — temessuk — o zajmu. U tapiji se govori o zemljištu u sandžaku Aladžahisar — Kruševac).

3. L. 22—30. جنّة الاسماء

Traktat na turskom jeziku o Božijim imenima i odgovarajućim ajetima, — što se uči na određeni način, radi postizanja raznih želja. Osnovni rad na arapskom jeziku napisao je, po nekima, Halifa Aḫja, a komentar tomu napisao je, navodno, imam al-Gazālī. Ovo bi bio turski prevod toga Gazalijinog komentara (ḤḪ I, 606; Helene Löbenstein, Katalog AH I, 13).

U uvodu pak našeg rukopisa kaže se da je Gazalija postigao nauku o tajnama Božijih imena (*ilmi-esmā'*) i da je o tom napisao više knjiga i risala, a najbolja mu je od svega toga ova risala koju je napisao i sredio na osnovu istraživanja i proučavanja Kur'ana.

Početak poslije Besmele:

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على خير خلقه محمد واله اجمعين اما بعد وقتاكه شيخ محمد غزالى قدس الله سرّه العزيز حضرتلرى بو دائرهٔ شريفهٔ جنّة الاسماء اسميله مسمى

Nasḫ, sa nešto *ta'līqa*, pisan crnim i crvenim mastilom. — Rad je, čini se, nepotpun na kraju.

Na neispisanom listu poslije toga nalaze se datumi rođenja dvoje nečije djece.

Na listovima 21—34 su razne dove i salavati.

4. L. 35—37. (مخارج حروف)

Kraća risala na turskom jeziku o pravilnom izgovaranju arapskih glasova (tedžvid), od nama nepoznatog pisca.

Početak poslije Besmele:

م معلوم اوله كه يكرمى طقوز حرفك اون يدى مخرجى واردر اوّلكى محرج بوغازين ابتداسيدر اندن ايكى حرف چيقر

Završetak je: ومعلوم اوله كه واومدّيه تحخميده وترقيقه ماقبلنه تابعدرتمت

Na listu 38—40ᵃ su razni hadisi o strašnim kaznama na budućem svijetu za alkoholičare, — te o izdržljivosti (*sabru*). Hadisi su većinom slabe vjerodostojnosti.

Na listu 40ᵇ—42 nalazi se prepis pisma austrijskog kralja velikom veziru Ali-paši.

(عجه قرالی وزیر اعظم علی پاشا حضر تلرینه كوندردیکی نامه صورتیدر)

Pismo je bez datuma i drugih podataka. Sudeći po sadržaju pisma, to je Ali-paša Dāmād (umro 1128/1715), a pismo mu je uputio austrijski car Karlo VI (1711—1740). U svom pismu, car prigovara Ali-paši za neke njegove postupke i njegova osvajanja mnogih utvrđenja. (Spominje zauzimanje Moreje u Grčkoj, prijetnju Veneciji za koju je čuo, te neraspoloženje turskog cara za mir i dobre odnose). Prigovara mu još i za loš postupak prema izaslanicima i »njegovim ljudima«, u Istanbulu, te za odbijanje darova — peškeš. (Poznato je da je Ali-paša Dāmād rigoroznim mjerama bio istrijebio svako davanje i primanje mita u Turskoj).

Austrijski car dalje prijeti Ali-paši i kaže da je poslao veliku vojsku (80.000) prema njemu, da će zauzeti i Carigrad. Na jednom mjestu kaže: »Čime vi sad možete zastrašiti?! Nemate više Deli Husejn-paše, Bošnjaka Hasan-paše Tire, Bošnjaka Salih-paše i Kaplan-paše.« Potom postavlja svoje uslove za dalje održanje mira, »ako se želi« (oslobođenje svih živih zarobljenika, zarobljenih od Venecije, i davanje pune krvarine za sve poginule).

Na listu 43—44 su datumi rođenja i smrti nekoliko osoba iz porodice Nožića (u vremenu od 1182—1237/1768—1821).

Na listu 45 je غرّه نامهٔ شیخ بایزید — stihovi na turskom jeziku, što ih je sročio Šeyḫ Bayezid, o ustanovljenju početka svakog mjeseca u hidžretskoj godini (برکز سطر نظم ایلدم آی غرّه سین بلمك ایچون).

Na listu 46 su stihovi na arapskom jeziku, što ih je sastavila Rābi'a 'Adewiye (umrla oko 135/752), o pobožnosti.

(كلام رابعهٔ عدویه – الهی لست فی البلوی ...)

Na listovima 47—66ᵃ nalaze se fragmenti iz nekog ilmi-hala i drugih djela o namazu, postu, sadaki i još nekim pobožnostima.

Na listu 66ᵇ—90 su dove, hadisi, razne pouke i stare poučne priče na arapskom i turskom jeziku.

5. L. 90ᵇ—93. (منظومة فی التوحید – بالترکیه

او

ترجمة بدء الامالی بالنظم الترکی)

Spjev na turskom jeziku o islamskom vjerovanju, što ga je sastavio neki Fayḍī (Fejzi). To je, zapravo, skoro doslovan prepjev poznate kaside *Bad' al-amālī*, ili je po njenom uzoru i smislu sačinjen spjev u 77 dvostiha, čija je rima također na slovo l. Spjev nema naslova. Gornji naslov dat je po sadržaju. Pri kraju spjeva, navedeno je gornje ime sastavljača, ali pod tim imenom poznato je u turskoj literaturi više pjesnika i mistika, pa nije izvjesno koji je to od njih (a svi su, uglavnom, živili u X i XI/XVI i XVII stoljeću).

Držimo ipak, da je to Faiḍī Ḥasan-efendī »Sirkečizade«, šejh melamijskog reda koji je nizao stihove na sva tri jezika, arapskom, turskom i perzijskom, umro 1102/1690 (v. OM I, 139), — ili je to 'Abdullah Fayḍī, muderis (v. Šemsuddin Sami, QA V, 3465).

O ovoj manẓūmī ne nalazimo spomena u izvorima koji su nam pristupačni.

Početak: كل ای مقصود ایدن حقّه وصالی

وار ازیر ایله لطف ایت بوخصالی (؟)

خدا پاینده در یوقدر حدوڤی

انك چوقـدرهم اوصاف كمالی

اودر حیّ ومدبّر جمله امره

Završetak je:

مؤثر در دعا انكار اولنمز – قوپارر همّت مردان جبالی

روز وشب فیضیٔ بی تاب وطاقت – جهان باغنده دیكدی بونهالی

مراد اولكم بیانلر میوه سندن   اكالر خیرله اول پایمالی

تمت تمام

Na listovima 93ᵇ—96 su bilješke o važnosti i koristima učenja nekih ajeta i kraćih sura; datumi smrti nekih osoba iz Mostara (Mustafa-efendi Čišić, muftija u Blagaju, preselio 1211/1796; drugi Čišić, Muhamed-efendija, muftija, umro 1212/1797; Puzić Ibrahim-efendija, umro 1206/1791; Kenan Hadži Ahmed-efendija, umro 1218/1803; Ali-efendija Džabić, muftija, umro 1225/1810); zatim se nalazi: formular murasele i punomoći za vjenčanje, zapisi za razne potrebe, te, na posljednjoj strani, spisak nekoliko knjiga, među kojima jedna pod naslovom: Beograd(?) — (بلغراد كتاب ؟)

Rukopis je iz XIX stoljeća.

Poklon nasljednika Velagića — Riđanovića.

1634. (علم حال) **4161.**

Priručnik o vjerovanju i namazu, od nepoznatog pisca. Primjerak je nepotpun na kraju. Sabrano po raznim djelima u obliku pojedinih pitanja *(mes'ele)*.

Početak:

امين بحرمة سيد المرسلين امدى هركيشه ايمان ندر بلمك فرض عيندر اولان ايمان الى نسنه دليله اقرار

L. 117; 21,5 × 15,5. *Nasḫ* slab. Rečenice su označene crvenim tačkama. Papir žućkast, slab. Na kraju je nekoliko lista pokidano i oštećeno. Povez papirni.

Rukopis je iz XIX stoljeća.

1635. علم حال **2963.**

Djelo o vjerovanju i namazu, od nepoznatog pisca, nepotpuno s početka i na kraju. Na koricama je naslov: نمازلك .

Početak je ovdje:

... وكتبه دخى الله تعالى نك كوكدن پيغمبرلر اوزرينه اندردكى كتابلر يوز درت كتابدر جمله سى حقدر

L. 63; 16,5 × 11. *Nasḫ* krupniji, vokalizovan. Papir bijel, deblji; povez polukožni, oštećen i rastavljen od knjige.

Rukopis potiče iz XIX stoljeća.

Iz biblioteke Hasan-efendije Bojo-zade.

1636. Zbirka (مجموع). 2 **3129.**

L. 37; 16 × 12. *Nasḫ* sa nešto *ta'līqa*, pisan većim dijelom sitno, rukom istog prepisivača. Tekst iz Kur'ana i hadisa vokalizovan. Papir tamnobijel, tanak; povez kožni, sa utisnutim ornamentima na sredini korica.

1. L. 1—10. رساله حج شريفه متعلق

Traktat o hadžu, od nepoznatog pisca.

Početak:

الحمد لله رب العالمين ... اما بعد حجه متعلق بعض مسائلى ذكر اولنور كه حج لغتده قصد اتمكه درلر اما شريعتده

2. L. 10—16. المطلب الخامس فى خواص الاسماء الحسنى

Rasprava na arapskom jeziku o koristima i tajanstvenoj moći Božijih imena, od nepoznatog pisca. Čini se, da je ovo izvadak iz nekog opširnijeg rada.

Početak:

اعلم ان سنة الله تعالى جرت بربط الاشياء بالاسباب فيخلق المسببات بعد وجود اسبابها والاسباب اما ان تكون ظاهرة ... واما ان تكون كامنة

Listovi od 17—37 sadrže razne bilješke i izvatke s područja tesavvufa i fikha, te razne dove.

Rukopis, vjerovatno, potiče iz XIX stoljeća.

Na nutarnjoj strani prve korice nalazi se bilješka na turskom jeziku o svetim (mubarek) večerima kod muslimana. Na naslovnoj stranici nalaze se bilješke, također na turskom jeziku, u kojima je zabilježeno ime jednog vodiča hadžija (Bošnjak šejh Ahmed) i imena nekoliko nosača vode *(saka)* u Meki (Mekkizade Šejh Muhamed, Šejh Husejn, Ebu'l-Ferah-ogli Šejh Osman, Fadil-ogli Šejh Jahja). Tu su i slova »abğad« sa brojevima koje ona označavaju. Na naslovnoj stranici su imena nekoliko djela i dio slova »abğad«.

Iz biblioteke Fejzijje medrese.

ŠERIJATSKO–PRAVNA RJEŠENJA

(AL-FATĀWĀ)

Arapski

1637. Zbirka (مجموع) , 2 **3640.**

L. 306 (99 + 207); *ta'līq* sa nešto *nasḫa*, od ruku različitih prepisivača. Papir tamnobijel, čvrst; povez polukožni, oštećen.

1. L. 1—99. خزانة الفتاوى

Priručnik s područja fikha koji je služio kao podloga i izvor za fetve. Napisao Aḥmad b. Muḥammad b. Abū Bakr al-Ḥanafī, umro 522/1128. Djelo je izbor iz opširnijeg djela مجمع الفتاوى i njegova skraćena prerada od istog pisca, kako je to kazano u uvodu.

GAL I, 373; S. I, 639; ḤḤ I, 703.

U uvodu pisac navodi izvore kojima se je služio pri ovom radu. Primjerak je nepotpun na kraju.

Početak:

الحمد لله حمداً بعدد ما اظهر من معدن الانسان يواقيت ودرراً وانبت فى منبت
الاحسان رياحين وزهرا ... وبعد فان العبد الضعيف احمد بن ابى بكر خصّه الله برأفته
واسلافه برحمته يقول لما فرغت من تسويد مجمع الفتاوى

Pismo je sitniji *nasḫ-ta'līq*, pisan veoma vještom rukom. U pisanju ipak ima grešaka. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Po rubovima nekih listova ima nešto komentara.

2. L. 100—306. مجموعة من فتاوى العلامة ابى السعود وغيره بالتركية

Zbirka fetvi muftije i šejhul-islama Ebu's-Su'ūda (umro 982/1574) i drugih muftija, na turskom jeziku, od nepoznatog sabirača.

Početak:

كتاب الطهارة فصل فيما يتعلق بالماء مسئلة زيد ... جنابتله عمق يكرمى درت ذراع
وعرضى الى ذراع اولان صوقيوسنه دوشوب

Fetve su date pod naslovima مسئلة – الجواب , pisanim crvenim mastilom. Pismo je *nasḫ* sa nešto *ta'līqa*, pisano vještom rukom. Pri kraju je *ta'līq* pisan drugim rukopisom.

Prepis pod t. 1 potječe iz XVII, a pod t. 2 iz XVIII stoljeća.

Na početku pod t. 1 nalazi se ime ranijeg vlasnika (Mustafa b. Mehmed Muki-zade — ? —), bilješke s područja fikha na turskom jeziku i sadržaj.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1638. كتاب الخلاصة 254.

او

(كتاب) خلاصة الفتاوى

Djelo s područja fikha, koje je služilo kao važan priručnik i izvor za davanje fetvi. Napisao Ṭāhir b. Aḥmad b. 'Abdurrešīd al-Buḫārī, umro 542/1147. Djelo je skraćena prerada dvaju djela: كتاب النصاب i خزانة الواقعات od istog pisca. Raspoređeno je na dva dijela u jednom svesku. (Neki prepisivači pisali su ga u dva sveska). Poglavlja su: *kitāb* (knjiga ili glava), *faṣl* (odjeljak) i *ğins* (vrsta). Na početku svakog kitaba naveden je njegov sadržaj (podnaslovi).

GAL I, 374; S. I, 641; ḤḪ I, 718.

Od ovog primjerka nalazi se samo drugi svezak.

Početak prema potpunom primjerku (v. br. 1640):

الحمد لله خالق الارواح والاجسام وجاعل النور والظلم ... قال الشيخ الامام ... طاهر
بن احمد بن عبد الرشيد البخارى

Svezak drugi — الجلد الثانى . Sadrži materijal od كتاب الصرف do konca djela.

Ovo je najstariji rukopis ovog djela kod nas. Njegov prvi dio je, nažalost, izgubljen. Početak ovog sveska je:

قال فى الجامع الكبير الدراهم المضروبة ثلثة اوجه

Ta'līq, veoma lijep, pisan rukom izvrsnog kaligrafa. Rečenice su na prve dvije stranice rastavljene krupnijim zlatnim, a poslije crvenim tačkama. U vrhu prve stranice je lijep unvan u bojama, u kome je upisana Besmela i naslov. Prve dvije stranice obrubljene su tankim crnim, širokim zlatnim i crvenim, a ostale samo dvjema crvenim linijama. Na uzdužnim rubovima prve dvije stranice nalaze se lijepo izrađeni ornamenti u bojama. Naslovi skoro svih poglavlja ispisani su pismom *ṯuluṯ* u raznim bojama, u lijepim, raznobojnim i raznolikim unvanima, izrađenim za svaki naslov. Bilješka prepisivača na kraju napisana je različitim vrstama divnog pisma, čime kao da je on htio da pokaže svoju veliku majstoriju u lijepom pisanju svih vrsta pisma (divanija, kitnjasto pismo u obliku veza i ṯuluṯ). Tu, na posljednjoj stranici, su i lijepi unvani u vrhu i u dnu iste.

Papir tamnobijel i crvenkast, deblji, mnogi listovi oštećeni su crvotočinom po rubovima, i s početka vlagom; povez kožni, oštećen.

Prepisao i izradio unvane, upravo umjetnički, Muḥsin b. Muḥammad b. Hağī Ilyās b. Aḥmad, hatib u gradu Nīf (Nymphis, mala kasaba u izmirskom sandžaku u Turskoj), u utorak krajem redžepa 855/1451.

وقد تم الفراغ عن كتابة خلاصة الفتاوى ... على يد العبد الضعيف ... محسن بن محمد
بن حاج الياس بن احمد الخطيب النحيف بمحروسة نيف صينت عن الحيف ... فى العشر
الاخير من رجب المرجب ... سنة خمس وخمسين وثمانمائة

Na početku je sadržaj, napisan kasnije, te bilješke i izvaci s područja fikha. Na naslovnoj strani je ime nekog muderisa koji se služio ovim primjerkom (Husejn b. Rustem, muderis, 1129/1716), te namjerno brisan pečat vakufa kome je rukopis ranije pripadao. Kako se vidi iz otiska istog pečata na drugom mjestu u rukopisu, to je vakuf merhum Mustafe .... za njegovu medresu u Istanbulu, 1022/1613 —

وقف المرحوم مصطفى – باب العتيق – ؟ طلبا لمرضاة ربه الكريم لمدرسة فى
قسطنطينية المحمية

Na kraju je izvadak iz rasprave o islamskom vjerovanju: عقائد
الطحاوى ili عقيد أهل السنة والجماعة (v. I, 397).

Uvakufio Salim-efendija Muftić, 1938. za Gazi Husrev-begovu biblioteku.

1639. ISTO 393.

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije:

كتاب خلاصة الفتاوى فى الفقه

Komplet, koji se sastoji od dva dijela u jednom svesku.

L. 464; 26 × 17,5. *Nasḫ-ta'līq*, čitak, pisan vještom rukom. U vrhu prve stranice je unvan, u kome je na zlatnoj podlozi upisana Besmela. Prve dvije stranice obrubljene su dvjema tankim crnim i širom zlatnom linijom. Po rubovima nekih listova ima nešto komentara. Papir tamnobijel, glat, listovi su s početka oštećeni po rubovima; povez kožni, oštećen, sa ornamentima na sredini korica.

Prepisao Ibrāhīm b. Maḥmūd as-Sīnūbī, 888/1483.

(تم ... على يد العبد الضعيف .. ابراهيم بن محمود السينوبي– ... سنة ثمان وثمانين وثمانمائة)

Na nekoliko mjesta u rukopisu, a naročito na završetku drugog dijela, nalaze se bilješke, u kojima se kaže da je rukopis kolacioniran i ispravljen, — što je izvršio Ǧemāl b. Šayḫ ʻAlauddīn el-Aydīnī el-Izmīrī, 989/1581, — dakle do sto godina poslije prepisa.

(قابلته وصححته ... وانا الفقير ... جمال بن الشيخ علاء الايدينى الازميرى فى تاريخ

سنة تسعة وثمانين وتسعمائة ... قد تخلل بين الكتابة والمقابلة احدى ومائة سنة)

Na početku je sadržaj, dva puta napisan, kasnije; tilsumi i zapisi protiv nekih tjelesnih i duševnih oboljenja, poučni stihovi na turskom i arapskom jeziku, te bilješke s područja fikha i tesavvufa.

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

1640. ISTO **424.**

U rukopisu je naslov: هذا كتاب خلاصة الفتاوى

Jedan svezak, sadrži komplet djelo.

L. 439; 30 × 22. *Nasḫ* krupniji, pisan vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crnom linijom. Po rubovima nekih listova ima nešto komentara. Papir bijel, deblji, čvrst; povez kožni, oštećen, sa ornamentima na koricama.

Prepisao Badruddīn b. Maḥmūd b. al-Muglī —?— aš-Šāfiʻī, 28. ramazana 950/1543.

(وكان الفراغ من كتابته ... فى ثامن عشرين شهر رمضان المكرم سنة خمسين وتسعمائة

على يد الفقير ... بدر الدين بن محمود بن المغلى ؟ الشافعى)

Na naslovnoj strani su bilješke s područja fikha, te vakufski pečati, zatim imena i lični pečati ranijih vlasnika (Abdurrahman b. Ahmed . . ., Hadži Muhammed b. Ahmed . . ., Muhammed b. Hadži Kasim . . .). Između listova 8—9 nalaze se dva neispisana lista. Na njima su bilješke s područja fikha, sadržaj i još neka imena ranijih vlasnika (Ahmed b. Jahja b. Ṭabḥan el-Ḥamevī, zamjenik kadije koji kaže da je rukopis čitao 972/1564, Mustafa b. Redžep el-Bosnevī, mulazim 1158/1745. i Salih Izzet Hromo koji kaže da je rukopis kupio). Na kraju su bilješke s područja fikha i tesavvufa.

Uvakufio Salih Izzet-efendi Hromo-zade.

1641. ISTO **200.**

U rukopisu je naslov: هذا كتاب خلاصة الفتاوى

Komplet u jednom svesku.

L. 438; 28 × 16,5. *Taʻlīq* sa nešto *nasḫa*, složen, uvježbanom rukom. U vrhu prve stranice je lijep unvan u bojama, u kome je upisan gornji naslov i Besmela. Ova stranica je ukrašena sa tri tanke crne, širom zlatnom, crvenom i plavom, a ostale stranice crvenom i plavom linijom. Papir žućkast, glat; povez kožni, oštećen, sa pozlaćenim ornamentima na koricama.

Prepisao Sayyid Muḥammad b. Sayyid Muṣṭafā b. Sayyid Nāsiruddīn b. Sayyid Eme, u petak 20. rebiul-ahira 962/1554.

(قد وقع الفراغ من نسخ كتاب الخلاصة ... فى يوم الجمعة فى عشرين من شهر ربيع

الآخر من شهور سنة اثنين وستين وتسعمائة ... حرره الفقير سيد محمد بن سيد مصطفى بن سيد

ناصر الدين بن سيد امه ؟ ..)

Na prvom zaštitnom listu je sadržaj. Na naslovnoj stranici je bilješka, u kojoj se kaže da je vlasnik rukopisa Murat kapetan (sin Osmanov), i da je isti uvakufio ovaj rukopis 1232/1816. Tu je i njegov lični pečat.

1642. ISTO **568.**

U rukopisu je naslov: كتاب الخلاصة فى الفتاوى

Komplet od dva dijela u jednom svesku.

L. 420; 28 × 19. *Nasḫ* starinski, čitak, pisan vještom rukom. Po rubovima samo nekih listova ima nešto komentara. Papir tamnobijel, deblji; povez platneni, nov.

Prepisao Ismāʻīl b. Barakāt b. Ibrāhīm al-Buḥayrī, u srijedu 6. redžepa 964/1556.

(تم هذا الكتاب .. على يد العبد الفقير .. اسماعيل بن بركات بن ابراهيم البحيرى ...

بتاريخ يوم الاربعاء سادس شهر رجب سنة اربعة وستين وتسعمائة)

Na početku, na novim dodanim listovima je naslov, što ga je napisao Mehmed Handžić. Potom, na nekoliko lista, slijedi sadržaj oba dijela, što ga je napisao Muhamed Džumejl, 1087/1676. Naslovna strana je ukrašena unvanom i ornamentima u zlatnoj i drugim bojama, a naslov djela i ime pisca upisani su bijelom bojom. U vrhu stranice, na gornjem rubu, je bilješka s područja fikha, a na uzdužnom rubu su imena ranijih vlasnika (. . . ime nečitko, imam u mahali Gūriya u Kairu, 984/1576; Muhamed b. Mustafa u Kairu; Ibrahim b. Muhamed el-Humejdi; Omer Zuhdi, u čijem ličnom pečatu je datum 1115/1703, i Muhamed Šakir b. Muid-efendi — Muidović iz Sarajeva). Naslovna strana drugog dijela (v. list 181) ukrašena je kao i prva naslovna strana. Na gornjem rubu ove stranice je bilješka s područja prirodnih nauka i medicine.

1643—1644. ISTO **420, 382.**

U rukopisu je naslov zabilježen kasnije: خلاصة الفتاوى

Dva sveska istog kompleta, koji su jednako obrađeni i prepisani rukom istog prepisivača.

Svezak prvi — الجلد الأول . Sadrži predmet od početka djela do konca poglavlja كتاب البيوع i početak poglavlja كتاب الاجارات .

Svezak drugi — الجلد الثانى . Sadrži predmet od poglavlja كتاب الاجارات do konca djela.

L. 349 (I) i 334 (II); 27 × 16,5. *Nasḫ* čitak, starinski, pisan vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su s početka crvenom, a poslije crnom crticom. Po rubovima samo nekih listova ima malo komentara. Papir tamnobijel, deblji, mnogi listovi, naročito po rubovima, dohvaćeni su vlagom; povez kožni, sa lijepim utisnutim ornamentima na koricama.

Prepisao Yaḥyā b. Muḥammad as-Su'ūdī al-Ḥanafī, šāhid u misirskom Divanu, i to prvi svezak mjeseca džumadel-uhra, a drugi u petak 24, ramazana iste godine, 966/1558.

(وكان الفراغ من كتابتها ... على يد يحى بن محمد السعودى الحنفى الشاهد بديوان مصر المحمية سنة ست وستين وتسعمائة)

Na početku oba sveska je sadržaj, napisan rukom prepisivača. Na rubu naslovne stranice prvog sveska (koja je ispunjena sadržajem), nalazi se ime i lični pečat ranijeg vlasnika (Abdullah Kantamirija). Na završetku drugog sveska su prigodni stihovi, ispisani rukom prepisivača.

Iz Kantamirine biblioteke.

1645. ISTO **425.**

U rukopisu je naslov: خلاصة الفتاوى

Komplet u jednom svesku.

L. 420; 30 × 21,5. *Nasḫ* krupniji, pisan širokim perom, uvježbanom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Po rubovima nekih listova ima komentara. Papir bijel, deblji, čvrst; povez polukožni.

Prepisao Ḥāfiẓ Muḥammad b. Ḫoğa Ṣiddīq Ismā'īl Atay, od Alijinog roda iz Buhare, imam u Erzerumu, u ponedeljak 5. džumadel-ahira 1062/1651.

(تم الكتاب على يد العبد الضعيف ... الحافظ محمد بن خواجه صديق اسماعيل اتاى من صلْب على رض من تابع بخارى فى تاريخ اثنتان وستين والف فى بلد ارزن الروم حال كونه اماما)

Na početku je ime i lični pečat ranijeg vlasnika (Muhamed Baki Džinić), sadržaj, bilješke sa imenima drugih ranijih vlasnika (Hodža Hadži Abdulah-efendi iz Trebinja koji kaže da je rukopis kupio 1138/1725; Šejh Abdulkadir Ešrefzade koji je postao vlasnikom 1158/1745); bilješke s područja fikha i stari sadržaj, koji je ranije napisan od prethodnog sadržaja. Naslovna strana ispunjena je cijela bilješkama s područja fikha. U vrhu prve stranice je jedan mali lični i veliki vakufski pečat. Na završetku djela su prigodni stihovi na perzijskom jeziku, pisani rukom prepisivača. Tu je, u dnu stranice, i kratka bilješka, u kojoj se kaže da je prepis kolacioniran 1075/1664. Na kraju je sitno pisan izvadak o hadžu (المجلس العشرون فى بيان فضائل الحج), — iz djela مجالس الابرار ومسالك الاخيار , što ga je napisao Šayḫ Aḥmed er-Rūmī Akhisārī (umro 1041/1631, — v. OM I, 26), bilješke na turskom jeziku s područja akaida, te bilješke o razvodu braka i vjenčanju nekih osoba.

Uvakufio Džino-zade Abdulbaki-efendi (v. bilješku i pečat na početku rukopisa).

1646. فتاوى قاضيخان **271.**

Djelo s područja fikha koje je dugo služilo kao izvor za davanje fetvi i kao važan priručnik za kadije i muftije, jer obrađuje mnoga pitanja iz praktičnog života i donosi rješenja za praktične potrebe. Napisao Faḫruddīn Ḥasan b. Manṣūr al-Ūzğandī al-Fargānī Qāḍīḫān, umro 592/1196.

GAL I, 376; S. I, 644; ḪḪ II, 1227.

Djelo je raspoređeno obično u dva sveska, a neki prepisi su u više svezaka. Prvi svezak ovog primjerka je izgubljen.

Početak je (v. slijedeći broj 1647): .

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على رسوله محمد وآله اجمعين الطيبين حمدا يقربنا الى مرضاة الله وكرامته

Svezak drugi — الجلد الثانى . Sadrži materijal od poglavlja كتاب الدعوى والبيّنات do konca djela.

L. 412; 27 × 19. *Nasḫ* starinski, složen, pisan oštrim perom, vještom rukom. Po rubovima malog broja listova ima nešto komentara, pisanih kasnije. Papir tamnobijel, glat; povez kožni, oštećen, sa ornamentima na sredini korica.

Prepisao 'Alī b. Nāṣiruddīn b. Kaṯīr al-Ḥusaynī, nastanjen u Suwayqat al-'Izzī(?), 25. ševvala 791/1388. Iz bilješke se razumije da je prepis izvršen po nečijoj narudžbi. Mjesto prepisa je nepoznato, jer navedeni naziv je, čini se, samo naziv ulice.

(تم الجزء الثانى من كتاب الفتاوى وبتمامه تم جميع الكتاب ... وكان الفراغ من كتابته
لخمس ليال بقين من شهر شوال عام احدى وتسعين وسبعمائة على يد العبد الفقير ... على بن
ناصر الدين بن كثير الشهير بالحسين المقيم بسويقة العزى ؟)

Na početku su bilješke s područja fikha pisane kasnije drugim rukopisom, zatim sadržaj, napisan rukom prepisivača, te bilješka sa imenom i ličnim pečatom ranijeg vlasnika (Salih Izzeti koji kaže da je postao vlasnikom rukopisa putem nasljedstva). Među bilješkama na početku ima jedna na turskom jeziku, u kojoj se kaže da je godine 1116/1704. padalo mnogo snijega i da je sijeno postalo veoma skupo, — te da je Ibrahim-paša došao te godine u »našu kasabu«. (Nije označeno mjesto na koje se ova bilješka odnosi, ali je svakako neko naše bosanskohercegovačko mjesto, a navedeni Ibrahim-paša je, vjerovatno, Stočanin, koji je 1703. postao silahdar u Istanbulu i do godinu dana došao, možda, u posjetu svom rodnom kraju; vidi o njemu: Bašagić, Znameniti Hrvati, 32). Na kraju su također mnoge bilješke s područja fikha pisane istom rukom kao i one na početku.

Uvakufio Salih-efendi Hromo-zade.

1647—1648. ISTO **450, 453.**

U rukopisu je naslov: قاضيخان

Komplet u dva sveska, koji su prepisani rukom istog prepisivača i u svemu jednako obrađeni.

L. 293 (I) + 261 (II); 26 × 18. *Nasḫ-ta'līq*, starinski, čitak, pisan vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Po rubovima nekih listova nalaze se kraće ispravke. Papir tamnobijel ili žućkast, deblji, mnogi listovi u drugom svesku dohvaćeni su vlagom; povez kožni, popravljen, sa pozlaćenim ornamentima na koricama.

Svezak prvi — الجلد الاول , sadrži predmet od početka djela do konca poglavlja كتاب الاجارات .

Svezak drugi — الجلد الثانى , nastavak prethodnog. Sadrži predmet od početka poglavlja كتاب الدعوى والبينات do konca djela. Listovi 148—151 dopisani su kasnije drugim rukopisom.

Prepisao oba sveska Aḥmad b. Muḥammad b. 'Īsā, 861—62/1456—57.

(تمت كتابة قاضى خان فى الجلد الثانى ... فى اواخر الشهر المبارك ذى الحجة سنة
اثنتين وستين وثمانمائة ... على يد العبد الضعيف ... احمد بن محمد بن عيسى ...)

Na početku prvog sveska je sadržaj, napisan kasnije na dodatim listovima. Na naslovnoj strani je kratak stariji sadržaj (samo osnovna poglavlja — kitab), bilješka o uvakufljenju rukopisa, druga nečitka bilješka sa imenom ranijeg vlasnika, te pečati vakifa i ove biblioteke. Na kraju je bilješka s područja fikha. Na početku i na naslovnoj stranici drugog sveska su također sadržaji, noviji detaljan i raniji kraći, te bilješka o uvakufljenju i pečati. Na posljednjoj stranici je kraća bilješka s područja fikha.

Uvakufio Abdulbākī Džino-zāde (v. pečat u rukopisu).

1649. ISTO **388.**

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: كتاب فتاوى قاضيخان

Svezak prvi — الجلد الاول Sadrži predmet od početka djela do poglavlja كتاب الاجارات .

L. 347; 25,5 × 18. *Nasḫ* složen, pisan širokim perom, uvježbanom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Po rubovima nekih listova ima kraćih komentara i ispravaka. Papir tamnobijel, glat, mnogi listovi, naročito po rubovima, dohvaćeni su vlagom; povez polukožni, oštećen.

Prepisao Ḥağī Isḥāq b. Bayazīd b. Ilyās b. 'Ādil 'Ušāqī, u četvrtak 28. ševvala 899/1493.

(تم الكتاب ... حين استخرج الصدقة والزكوة من الاموال فى ثمان عشرين شهر شوال
يوم الخميس لسنة تسع وتسعين وثمانمائة ... كتبه العبد ... حاجى اسحاق بن بايزيد بن الياس
بن عادل المشهور فى العام عشاق)

Ispod te bilješke prepisivača nalazi se druga bilješka, u kojoj se kaže da je ovaj svezak pažljivo sravnio Ḥuseyn b. 'Izzuddīn b. Ḥuseyn el-Ḥanefī el-Kaškānī el-Ušaqī, u mjesecu muharremu 900/1494.

(قد تمت مقابلة هذا الجلد ... مقابلة تحقيق وامعان فى محرم الحرام سنة تسعمائة ...
على يد العبد الضعيف حسين بن عز الدين بن حسين الحنفى القشقانى – ؟ – العشاق)

Na početku je naslov i sadržaj, napisan kasnije na dodatim listovima.

Iz Šehdi-efendine biblioteke, čiji se pečat nalazi na više mjesta u rukopisu.

1650. ISTO **3803.**

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: قاضى خان .

Svezak prvi — الجلد الاول — koji se sastoji od dva dijela, pisana od dva različita prepisivača, u različito vrijeme. Prvi, stariji dio sadrži predmet od početka djela do konca poglavlja كتاب الأيمان . Drugi, kasnije dopisan i dodati dio, sadrži predmet od početka poglavlja كتاب البيوع do konca poglavlja كتاب الاجارة .

L. 370 (245 I + 125 II dio); 28 × 18. *Nasḫ* starinski, u oba dijela, pisan širokim perom, veoma vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Prve dvije stranice obrubljene su sa dvije crvene linije. Po rubovima nekih listova s početka ima malo komentara. Papir tamnobijel, deblji, čvrst, a samo nekoliko lista su žućkasti, listovi su prosuti; povez kožni, oštećen, rastavljen od knjige.

Prepisao prvi dio Ḥasan b. Muḥammad b. Ṭawāṭī al-Gazzī, vjerovatno u XVI stoljeću

تم الجزء الاول من فتاوى القاضى ... على يد الفقير ... حسن بن محمد بن طواطى الغزى

(v. l. 245), a drugi dio prepisao je Muḥammad as-Samlāwī aš-Šāfi'ī al-Azharī, u nedjelju 5. zul-kade 1132/1719.

(تم كتاب الاجارة ... ويتلوه كتاب الدعوى والبينات ... وكان الفراغ من كتابة هذا
الجزء يوم الاحد خامس الشهر الحرام القعدة سنة الف ومائة واثنين وثلاثين ... على يد الفقير
محمد السملاوى الشافعى الازهرى)

Na početku su dva sadržaja, jedan kasniji, pisan sitno, i drugi raniji, pisan krupnije, divnom kaligrafijom. Tu su, u vrhu stranice ranijeg sadržaja, imena ranijih vlasnika (Zejnul-ābidin, kadija; Ahmed b. Muhamed). Po tom slijede sitno i lijepo pisane bilješke s područja fikha.

1651. ISTO **3822.**

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: كتاب فتاوى قاضى خان

Svezak drugi — الجلد الثانى od drugog primjerka, ali sada ovdje sa prethodnim prvim sveskom čini jedan komplet. Sadrži predmet od poglavlja كتاب الدعوى والبينات , do konca djela.

L. 378; 26 × 18. *Nasḫ-ta'līq* specifičan, čitak, pisan veoma vještom rukom. Naročito je završetak (datum prepisa i ime prepisivača) napisan veoma divnim rukopisom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Prve riječi pojedinih pitanja *(mes'ele)* napisane su crvenim mastilom, kao što su istim mastilom ukrašena pojedina slova. Po marginama listova ima ispravaka i komentara.

Papir tamnobijel, listovi su prosuti; povez kožni, oštećen, rastavljen od knjige.

Prepisao al-Ḥāğ Ḥasan b. al-Ḥāğ al-Bektāšī, 7. safera 946/1539.

(وقع الفراغ من تحرير هذا الكتاب فى اليوم السابع من شهر صفر المظفر سنة ست
واربعين وتسع مائة ... على يد العبد الفقير الحاج حسن بن الحاج البكتاشى ...)

Na početku je sadržaj, napisan kasnije drugim rukopisom na dodatim listovima.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1652—1653. ISTO **449, 448.**

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: فتاوى قاضيخان

Dva sveska, koji čine jedan komplet i koji su prepisani rukom istog prepisivača.

L. 274 (I) i 222 (II); 27 × 19. *Nasḫ-ta'līq*, starinski, složen, pisan širokim perom vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Papir tamnobijel, deblji, neki listovi su dohvaćeni vlagom; povez poluplatneni, nov.

Svezak prvi — الجلد الأول , nepotpun s početka za 20 lista. Završava poglavljem كتاب البيوع .

Svezak drugi — الجلد الثانى , nastavak prethodnog, nepotpun s početka za 100 lista.

Prepisao oba sveska Mūsā b. Muḥammad b. 'Ādil-ḫān al-Qarahisārī, u medresi sultana Muhamed-hana u Istanbulu, mjeseca muharema 952/1545, — što je zabilježeno na kraju prvog sveska.

(تم الكتاب بعون الله ... فى تاريخ سنة اثنى وخمسين وتسعمائة فى شهر محرم الحرام فى
بلدة قسطنطينية فى مدرسة سلطان محمد خان كتبه الفقير ... موسى بن محمد بن عادل خان
القره حصارى)

Tu je i kratka bilješka, u kojoj se kaže da je primjerak kolacioniran i ispravljen.

1654. ISTO **421.**

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije:

الجلد الثانى من فتاوى قاضيخان

Svezak drugi, — sadrži predmet od poglavlja:

كتاب الدعوى والبينات do konca djela.

L. 314; 27 × 19. *Nasḫ* stari, arapski, sitniji, složen, pisan vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Po rubovima nekih listova ima malo komentara. Papir tamnobijel, deblji; povez kožni, oštećen, sa ornamentima na koricama.

Prepisao Muḥammad b. 'Omar ad-Dayrī (ad-Damīrī?), u utorak 25. rebiul-ahira oko 967/1559 (? datum nečitak).

(وقع الفراغ من كتابة هذا الكتاب المبارك فى اليوم الثلاث المبارك خامس عشرى ربيع
الثانى سنة سبع وستين وتسعمائة – ؟ – على يد الفقير محمد بن عمر الديرى – الدميرى ؟)

Na početku je sadržaj, napisan kasnije. Na naslovnoj strani su bilješke sa imenima ranijih vlasnika (Taha el-Ḥanefī, imam u džamiji Gūriyya u Kairu, 983/1575 — . . .

ملكه افقر البريه ... طه الحنفى الامام بالغوريه بمصر حميت عن الاصر عام ٩٨٣

Muḥamed el-'Anbūsī koji kaže da je rukopis kupio 1048/1638). Na rubovima prve i pretposljednje stranice nalazi se po jedan lični pečat.

Iz Kantamirine biblioteke.

1655. ISTO 126.

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: هذا كتاب قاضيخان

Komplet u jednom svesku.

L. 417; 30 × 21. *Nasḫ* stari, arapski, sitniji, složen, pisan vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. U vrhu prve stranice je veoma lijep unvan, u kome je izrađeno sitno poljsko cvijeće u bojama (nezaboravak) i upisana besmela bijelom bojom na modroj i zlatnoj podlozi. Prvih nekoliko stranica obrubljeno je tankim crnim, širokom zlatnom i jednom modrom, a ostale stranice dvjema crvenim linijama. Papir tamnobijel ili žućkast, tanji, glat, mnogi listovi su oštećeni po rubovima, naročito s početka, listovi 235—252 oštećeni su crvotočinom; povez kožni, sa utisnutim ornamentima na koricama.

Prepis je dovršen u nedjelju 8. zul-kade 971/1563.

(تم كتاب الفتاوى للشيخ الامام قاضى خان ... وكان الفراغ من كتابته يوم الاحد
المبارك ثامن شهر ذى القعدة سنة احدى وسبعين وتسعمائة)

Na početku je sadržaj, napisan kasnije drugim rukopisom na dodatim listovima. Na naslovnoj strani su dvije bilješke s područja fikha i imena ranijih vlasnika (Aḥmed, kadija u . . ., 1083/1672 — ?; Halil-efendi Gradčaničevi, pisar /katib/ šerijatskog suda u Beogradu, 1170/1756,

(... تملكه فى خلال شهر رمضان لسنة سبعين ومائة والف وانا الفقير خليل الكاتب
بمحكمة بلغراد)

Iz biblioteke šejh Hadži Halil-efendije el-Gradčaničevije — iz Gračanice (v. bilješke na više mjesta u rukopisu).

1656. ISTO 522.

U rukopisu je naslov:

الجزء الاول من فتاوى قاضى خان على مذهب الامام الاعظم ابى حنيفة

Svezak prvi, sadrži dio od početka djela do konca poglavlja كتاب الاجارات.

L. 337; 23 × 17. *Nasḫ* sitniji, složen, pisan vještom rukom. Mnoge riječi su podvučene crvenom crticom. Papir tamnobijel i žućkast, deblji; neki listovi, naročito u drugoj polovini, dohvaćeni su vlagom; povez kožni, sa utisnutim ornamentima na koricama.

Prepisao Muḥammad b. Naǧmuddīn al-'Imādī al-Ḥanafī, 977/1569.

(تم الجزء الاول من فتاوى قاضى خان ... سنة سبع وسبعين وتسعمائة ... كتبه العبد
الفقير ... محمد بن نجم الدين العمادى ..)

Na prvom zaštitnom listu je naslov, zabilježen kasnije, i znak Kantamirine biblioteke. Na naslovnoj strani je originalni naslov prepisivača i sadržaj. Na kraju su fetve na turskom jeziku o vampiru (vukodlaku).

Iz Šehdi-efendine biblioteke (v. pečat na naslovnoj strani).

1657. ISTO 3842.

U rukopisu je naslov: الجزء الاول من قاضى خان

Svezak prvi, sadrži predmet od početka djela do konca poglavlja كتاب الاجارات.

L. 394; 26 × 17. *Nasḫ,* veoma lijep, pisan rukom vještog kaligrafa. Naslovi su s početka pisani zlatnim, a kasnije crvenim mastilom. Istaknute riječi podvučene su crvenom, a mjestimice crnom crticom. U vrhu prve stranice je jednostavan unvan, u kome je na zlatnoj podlozi upisana riječ slave Bogu i besmela crvenim mastilom. Prve dvije stranice obrubljene su tankim crnim, širokom zlatnom, crvenom i zelenom linijom. Po rubovima nekih listova ima nešto sitno pisanih komentara. Papir tamnobijel, tanak, glat; mnogi listovi, naročito u drugoj polovini (l. 208—228) oštećeni su crvotočinom; povez kožni, oštećen, sa utisnutim ornamentima na koricama, omotan u zeleno platno.

Prepisao Nāṣiruddīn b. Muḥammad, učenik u Mesdžidi Aksa, i portir u džamiji Mesdžid as-Sahra u Jerusalimu, u petak 8. zul-hidže 991/1583.

(تم الجزء الاول من فتاوى قاضيخان ... على يد العبد الفقير ناصر الدين بن محمد احد
طلبة العلم الشريف بالمسجد الاقصى المنيف والبواب بالصخرة الشريفة ... وذلك فى نهار
الجمعة ثامن شهر ذى الحجة سنة احدى وتسعين وتسعمائة)

Odmah ispod toga nalaze se dvije bilješke, u kojima se kaže da je rukopis sravnio prema ispravljenom primjerku Muhamed b. Ali, kadija u Jerusalimu, u društvu sa pisarom suda po imenu: Ibrahim el-Mukri el-Makdisi. Sravnjivanje je izvršeno u medresi Tenkezijje (koju je osnovao Tenkez, nekadanji rob misirskog vladara Ešrefa Kalavuna, — koji je poslije, za vrijeme vladara Nasira Muhameda b. Kalavuna, postao namjesnik — valija — Šama i Palestine, gdje je podigao mnoge dobrotvorne ustanove i ovu medresu u Jerusalimu koja je bila poznata po njegovom imenu; umro je u Aleksandriji, 741/1340) — i u sudu u Jerusalimu, u međuvremenu od 991 — 10. zul-hidže 993(1585, — »uz studiozno proučavanje«.

(قابلته بالنسخة الصحيحة ... بالقدس الشريف بالمدرسة التنكزيه سنة احدى وتسعين
وتسعمائة ...
الحمد لله الذى يسر لنا شروع مقابلته واتمامها بالتأمل فى مسائله فى محكمة بيت
المقدس مع كاتبها الشيخ ابراهيم المقرى فى نهار الاضحى المبارك عاشر شهر ذى الحجة الحرام
سنة ثلث وتسعين وتسعمائة ... كتبه الفقير محمد بن على القاضى بالقدس الشريف)

Na početku je lijepo pisana odulja bilješka na arapskom jeziku, odnosno prepis potvrde o uvakufljenju ovog rukopisa. U bilješci se kaže, zapravo potvrđuje, da je rukopis uvakufio Ibrahim b. Ferhad el-Mostari (Roznamedži), za svoju džamiju u gradu Mostaru, u ime Allaha, — a u svrhu da se koristi svaki onaj koji je sposoban i dostojan da čita ovo djelo. Čuvanje rukopisa povjerava se hatibu dotične džamije. Kao kadija, koji potvrđuje zavještanje, naveden je Mustafa, ranije kadija u Beogradu, — a kao svjedok, Hasan b. Jusuf, muderis u medresi Mahmud-paše (vjerovatno u Istanbulu). Potvrđeno i posvjedočeno početkom redžeba 1044/1634. Po tom slijede tri stiha, što ih je sastavio Ibn el-Mukri, zatim bilješka s područja fikha, te detaljan sadržaj napisan rukom prepisivača. Naslovna strana je ukrašena unvanom, u kome je na zlatnoj podlozi upisan gornji naslov, — i na sredini stranice rozetom, u kojoj je rukom prepisivača, napisana bilješka, u kojoj se kaže da je ovaj primjerak prepisan za biblioteku navedenog Muhamed-efendije, »velikog učenjaka i kadije u Jerusalimu (Kudsu)«.

(برسم خزانة عمدة قضاة الاسلام ... شيخ مشايخ الاسلام سيدى محمد افندى قاضى
القدس الشريف ...)

Na rubu lista 199 nalazi se bilješka, u kojoj se kaže da je rukopis vakuf za Roznamedžijinu džamiju u Mostaru.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1658. ISTO **224.**

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: فتاوى قاضيخان جلد اول *Svezak prvi*. Sadrži predmet od početka djela do kraja poglavlja كتاب الاجارات .

L. 353; 29,5 × 19. *Ta'līq* u prvoj polovini, a u drugoj nasḫ-ta'līq od istog prepisivača. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom, a rečenice su rastavljene crvenim krupnijim tačkama. Po rubovima nekih listova ima malo komentara. Papir bijel i tamnobijel, deblji, čvrst; mnogi listovi, naročito po rubovima, dohvaćeni su vlagom; povez kožni, oštećen, sa utisnutim ornamentima na koricama.

Prepis je dovršen krajem mjeseca zul-hidže 1017/1608.

تحريرا فى اواخر ذى الحجة ... سنة سبع عشر والف

Ime ranijeg vlasnika na početku namjerno je izbrisano. Na naslovnoj strani je sadržaj.

Uvakufio Hromozade Salih-efendi (v. pečat u rukopisu).

1659. ISTO **483.**

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: فتاوى قاضيخان

Komplet u jednom svesku.

L. 742; 25 × 14. *Nasḫ* lijep, sitniji, složen, pisan vještom rukom. Početak, odnosno svaka prva riječ svakog pitanja napisana je crvenim mastilom ili je podvučena crvenom crticom. Rečenice su s početka rastavljene crvenim tačkama. Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i širokom zlatnom, a ostale crvenom linijom. Papir tamnobijel i žućkast, tanji; neki listovi su oštećeni crvotočinom; listovi 159—160 su rastavljeni od poveza; povez kožni, sa ornamentima na sredini korica, omotan u fino zeleno platno. Po prerezu listova nalaze se ukrasi u zlatnoj boji koji su izblijedili.

Prepisao Aḥmad b. Muḥammad al-Agrāsī — ? —, u nedjelju 5. rebiul-ahira 1035/1625.

(وكان الفراغ من نسخ هذا الكتاب المبارك قاضى خان ... ضحى نهار الاحد خامس
يوم من شهر ربيع الآخر سنة ١٠٣٥ ... بخط العبد الفقير ... احمد بن محمد الاغراسى ؟)

Na početku je sadržaj, napisan sitno i lijepo, rukom prepisivača. Na naslovnoj strani je bilješka na turskom jeziku, u kojoj sarajevski kadija Ibrahim Sa'duddin potvrđuje da je ovaj rukopis uvakufio Salih-aga, sin Muhamed-efendije Hurejri-zade (Mačkovića), iz Sarajeva, za Šehdi-efendinu biblioteku. Iz bilješke se razumije da je rukopis još ranije bio uvakufljen, a navedeni Salih-aga ovdje daje svoju izjavu priznanja o tom. Potvrđeno i potpisano 9. ševala 1272/18855. Datum u kadijinom ličnom pečatu je 1242/1826.

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

1660. ISTO **362.**

U rukopisu je naslov zabilježen kasnije:

الجزء الثانى من فتاوى قاضيخان

Svezak drugi, — sadrži predmet od poglavlja كتاب الدعوى والبينات do konca djela. Na donjem prerezu listova pogrešno je napisan naslov: كتاب النقاية .

L. 274; 27 × 18. *Nasḫ* starinski, lijep, pisan oštrim perom, sitno, veoma vještom rukom. Početne riječi mnogih pitanja pisane su crvenim mastilom. Papir tamnobijel, deblji, čvrst; povez kožni, oštećen, sa utisnutim ornamentima na koricama.

Rukopis potječe iz XVII stoljeća.

Na početku je zapis (*tilsum*), bilješke *s* područja fikha na turskom jeziku i gornji naslov. Na naslovnoj stranici je lični pečat nečitak, te imena ranijih vlasnika (Hasan, muftija u Mostaru; derviš Mustafa koji kaže da je rukopis dobio putem nasljedstva. Jedno ime je namjerno pobrisano).

Uvakufio Asim, mutevelija Gazi Husrev-begova vakufa (v. pečat na više mjesta u rukopisu).

1661. ISTO **434.**

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: ب قاضيخان – المجلد الاول

Svezak prvi, — sadrži predmet od početka djela do konca poglavlja كتاب الاجارة .

L. 284; 31 × 21. *Nasḫ* specifičan, sitniji, složen, pisan uvježbanom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Početne riječi mnogih pitanja (*mes'ele*) napisane su crvenim mastilom. Po rubovima nekih listova ima nešto ispravaka. Papir tamnobijel, deblji, čvrst; povez kožni, oštećen, sa otiskom ornamenata na koricama.

Rukopis potječe iz XI/XVII stoljeća.

Na početku je sadržaj. Na naslovnoj strani se nalazi datum smrti autora, te ime i lični pečat ranijeg vlasnika (Mustafa b. Muhamed Pehlivanzade, ranije kadija u gradu Džiza-a — kod Kaira; riječ Džiza — napisana je bez diakritičkih znakova —, 10-97/1685).

U rukopisu se nalaze otisci starijeg i kasnijeg pečata Gazi-Husrev-begove biblioteke.

1662. ISTO **383.**

U rukopisu je naslov: كتاب جلد ثانى من فتاوى القاضى خان

Svezak drugi, — sadrži predmet od početka poglavlja الدعوى والبينات do konca djela.

L. 445; 26 × 18. *Ta'līq* sa nešto *nasḫa,* krupniji, pisan brzom i vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Papir tamnobijel, deblji, čvrst; neki listovi su oštećeni po rubovima; povez kožni, oštećen, sa utisnutim ornamentima na koricama.

Rukopis potječe iz prve polovine XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu je gornji naslov i kratka bilješka na turskom jeziku, u kojoj se kaže da je rukopis (nabavljen ili posuđen) od Hadži Muhameda Kučuka. Na naslovnoj strani je sadržaj i bilješke *s* područja fikha.

Iz Šehdi-efendine biblioteke (v. pečat u rukopisu).

1663. ... (مختصر فتاوى قاضيخان) **724.**

Skraćena prerada, izvod iz prethodnog djela *Fatāwā Qāḍīḫan,* — od nepoznatog pisca. Neki izvori (GAL I, 376, S. I, 644; Kairo I, 460; ḤḪ II, 1227; Ḏayl II, 444) navode prerade toga djela pod sličnim nazivom, ali se nijedna od tih navedenih prerada, držimo, ne odnosi na ovaj naš rukopis. U kratkom uvodu nepoznati pisac kaže samo da je ovo izvod i izbor iz djela *Qāḍīḫān.* Gornji naslov je dat prema riječima uvoda.

Početak:

الحمد لوليّه والصلوة على نبيّه محمّد وآله الطيبين الطاهرين اما بعد فان هذا المختصر
مستخرج ومنتخب من مسائل قاضى خان

L. 273; 21 × 14. *Ta'līq* krupniji, pisan vještom rukom u razmaknutim redovima. Istaknute riječi podvučene su crvenom i crnom crticom. Papir tamnobijel, deblji, čvrst; listovi s početka oštećeni su pri dnu vlagom; povez polukožni.

Prepis (a možda i sastav) dovršen je u vremenu od 1. šabana do početka ramazana 923/1517.

(تمت مسائل قاضى خان من اول شعبان الى غاية رمضان فى سنة ... تسعمائة وثلث وعشرين ٩٢٣)

Na početku je prepis jedne vakufname na arapskom jeziku, iz koje se razumije da je neki Tımurhan b. Atmağa sagradio i uvakufio džamiju i mekteb (nepoznato gdje, jer su listovi i pismo oštećeni vlagom). Po tom slijedi sadržaj. Na gornjem rubu prve stranice sadržaja nalazi se namjerno brisana bilješka, u kojoj se može pročitati da je rukopis bio uvakufio Husejn b. Hasan 'Allāmī.

وقف هذا الكتاب الحسين بن حسن الملقب بالعلامى

Na rubovima mnogih daljnjih listova je krupno pisana bilješka, u kojoj se kaže da rukopis pripada Gazi Husrev-begovu vakufu (وقف غازى خسروبيك).

مختصر فتاوى قاضيخان

1664. او **3931.**

فهرس واضح مفصل لفتاوى قاضيخان

Indeks (sređeni popis pitanja) prethodnog djela, *Fatāwā Qādīḫān*, od nama nepoznatog pisca. U kraćem uvodu pisac kaže da su neki njegovi prijatelji i savremenici stavili primjedbu na raspored pitanja *(mesa'il)* u prethodnom djelu, prigovarajući da neka pitanja nisu navedena na svom pravom mjestu, nego nuzgredno na drugim, neodgovarajućim mjestima, pa se teško mogu naći, naročito za hitnije potrebe. Da bi olakšao korišćenje tom zbirkom fetvi, on je, kaže, izradio ovaj podesniji raspored njenih pitanja, stavljajući svako od njih na svoje pravo mjesto. ḤḤ (II, 1227) navodi nekoliko skraćenih izdanja gornjeg djela, ali im je početak drugačiji nego u ovom rukopisu. Brockelmann (I, 376, S. I, 644) također navodi neke izvode iz gornje zbirke fetvi, ali nemamo osnova za mišljenje da se išta od toga odnosi na ovaj naš rukopis.

Početak:

الحمد لله رب العالمين والصلوة على رسوله محمد وآله اجمعين اما بعد فان الكتاب المسمى بفتاوى قاضيخان كان كتابا مرغوبا بين العلماء المتبحرين وصاحبا محبوبا عند الفقهاء المنغمسين

لكن لما قال بعض اخوان زمانا ... انه يذكر بعض المسائل فى غير فصلها بادنى ملابسة ويترك على اصلها بلا معاودة حتى لا توجد بعض المسائل متى تقتضى العجلة . كتبت له فهرسا واضحا مفصلا ودرجت فيه كل مسئلة ...

Iz teksta kod ḤḤ (n. m.), kao i iz gornjeg teksta uvoda, može se razumjeti, iako nejasno, da je pisac ovog i osnovnog djela isti, — samo što je početak koji navodi ḤḤ različit od početka u našem rukopisu.

Završetak: لو وقف المحجور ضيعة فوقفه باطل الا ان يأذن القاضى

L. 122; 20,5 × 15,5. *Ta'līq* sa nešto *nasḫa*, pisan uvježbanom rukom. U pisanju ima grešaka. Prva stranica je obrubljena sa dvije, a ostale jednom crvenom linijom. Po rubovima mnogih listova ima komentara, pisanih većinom rukom istog prepisivača. Papir tamnobijel ili žućkast, glat, neki listovi su dohvaćeni vlagom tako da je i pismo mjestimice oštećeno; povez kožni, oštećen.

Prepisao Muṣṭafa b. Meḥmed, pisar u sudu ... (Kara Mursel? — nečitko), 21. zul-hidže 1143/1730.

(كتبه الفقير مصطفى بن محمد ... الكاتب بمحكمة ... قره مرسل ؟ فى ٢١ ذى الحجة الشريفة لسنة ١١٤٣)

Na početku su razne bilješke na turskom i arapskom jeziku sa područja liječenja, pouka, fikha, dova, te sadržaj. Na naslovnoj strani je pogrešno zabilježen naslov, te imena dvojice ranijih vlasnika, od kojih je ime prvog namjerno pobrisano, pa se teško može pročitati (Osman, privremeno kadija u Travniku?; Mustafa b. Husejn b. el-hadži Mustafa ... Sarajli-zade — Sarajlić, nastanjen u kasabi Stolac, — a prije bio đak u medresi na Bendbaši, — to je Inadijja ili Nova medresa u Sarajevu — 1220/1805). Na kraju su također razne bilješke s područja diobe nasljedstva, fikha, dova, dugova i potraživanja, te nekih događaja. U jednoj bilješci na turskom jeziku kaže se da je jedne noći u mjesecu zul-kade godine 1150/1737. bio zemljotres, i to četiri puta, od kojih je prvi bio »veoma jak«. Mjesto nije označeno, ali je jasno da je to bilo negdje kod nas.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1665. (المسائل المنقولة من كتاب قاضيخان)... 2134.

Izvadak ili izbor iz djela *Fatāwā Qādīḫān*, od nama nepoznatog alima. U rukopisu su zabilježeni naslovi: هذه المسائل – منتخب قاضيخان

منقولة من كتاب قاضيخان . Brockelmann (GAL I, 376) navodi neki anonimni *Muntaḫab*, ali nam nije izvjesno, je li to ovaj naš rukopis.

Početak je:

الامام اذا علم بمجئ شخص الى الصلوة فان كان لا يعرفه فطول الركوع ليدرك الرجل تلك الركعة لاباس به لانه اعانة على الطاعة

L. 105; 21 × 16. *Nasḫ-ta'līq*, pisan vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom, a mjestimice crnom crticom. Po rubovima nekih listova s početka ima komentara. Papir tamnobijel, deblji; povez kožni, sa ornamentima na koricama.

Rukopis potječe iz X/XVI stoljeća.

Listovi 105—142 sadrže brojne bilješke i izvatke s područja fikha, hadisa, dova, te recepte (na turskom jeziku) za razne lijekove.

Na prvom zaštitnom listu je ime i lični pečat ranijeg vlasnika (Omer) i pečat ranijeg preprodavaoca knjiga u Sarajevu (Muhamed Aganagić). Na naslovnoj strani je lični pečat, u kome se teško može pročitati ime nekog ranijeg vlasnika (Ataullah), bilješke s područja fikha, te poučni stihovi. Na posljednjoj stranici je kratka dova.

1666—1673. الفتاوى التاتارخانيه 3809, 3810, 3850, 3806, 3811, 3807, 3852, 3808.

(نسخة فى ثمان مجلدات)

Velika zbirka fetvi, što ju je napisao 'Ālim b. 'Alā' al-Ḥanafī, umro poslije 752/1351. U uvodu pisac kaže da je djelo napisao na traženje vezira Tatar-hāna, koga on iz počasti naziva »veliki han« i po čijem je imenu dao naslov svome djelu. (Vezir je živio i radio za vrijeme i u službi dvojice indijskih vladara i to: Tuglek šaha i sultan Firuz šaha). U uvodu su dalje navedeni izvori kojima se autor služio, uz napomenu da su svugdje označeni pod punim naslovom, izuzev djela المحيط koje se označava kraticom م . Djelo je raspoređeno na poglavlja prema čuvenom fikhskom djelu *al-Hidaya*. Po nekima poznato je još pod naslovom: زاد المسافر , što se iz uvoda ne vidi.

GAL II, 432; S. II, 643; ḤḤ I, 268.

Komplet u osam svezaka koji je prvobitno bio jednako obrađen i prepisan rukom istog prepisivača. Kada su kasnije neki dijelovi u svesci osnovnog primjerka izgubljeni, dopisani su drugim rukopisom, pa je sadanji primjerak od različitih prepisivača, ali je starog datuma. (Svaki svezak ima svoj poseban inventarski broj).

Početak:

نحمد ربنا على ما اسبغ علينا من العطا واسبل من الغطا وهدانا الى منهج السواء ودعانا الى الحجة البيضاء

L. 2627 (314 + 409 + 251 + 316 + 343 + 361 + 293 + 340); 27 × 18,5. *Nasḫ* starinski, pisan vještom rukom u većem broju svezaka. Naslovi izvora pisani su crvenim mastilom. Po rubovima mnogih listova ima bilježaka i nešto komentara. Papir tamnobijel, deblji, listovi većinom prosuti i u nekim svescima dohvaćeni vlagom; povez kožni, originalni, oštećen, sa utisnutim ornamentima na koricama koje su u većini svezaka otkinute, a u nekih i izgubljene.

Svezak prvi — المجلد الاول . Sadrži predmet od početka djela do konca poglavlja كتاب الصلاة . Naslov u rukopisu je:

الجزء الاول من الفتاوى التاتارخانيه تصنيف الامام قدوة الانام عالم ... هو عالم بن العلاء الانصارى

Svezak drugi — المجلد الثانى , od početka poglavlja كتاب الزكاة do poglavlja: الفصل الثلاثون فى حكم الولد عند افتراق الزوجين .

Svezak treći — المجلد الثالث , od početka poglavlja: الفصل الثلاثون فى حكم الولد do konca poglavlja: كتاب الشركة .

Svezak četvrti — المجلد الرابع , od početka poglavlja: كتاب الصرف do konca poglavlja: كتاب الوقف .

Svezak peti — المجلد الخامس , nepotpun s početka. Sadrži predmet od početka poglavlja: الفصل السادس عشر فى القضاء بخلاف ما يعتقده المحكوم له والمحكوم عليه do poglavlja: كتاب الدعوى .

Svezak šesti — المجلد السادس , od početka poglavlja: كتاب الدعوى do konca poglavlja كتاب الهبة والصدقة .

Svezak sedmi — المجلد السابع , nepotpun s početka, za 190 lista. Sadrži predmet od poglavlja: الفصل الرابع فى كيفية اقامة الحد do konca poglavlja: كتاب التحرى .

Svezak osmi — المجلد الثامن , od početka poglavlja: كتاب الشرب do konca djela.

Prepis osnovnog primjerka dovršen je u ponedjeljak 26. muharrema 876/1471, kako je to zabilježeno na završetku osmog sveska.

(وكان الفراغ من تعليقه يوم الاثنين المبارك السادس والعشرين من شهر الله المحرم الحرام افتتاح عام ست وسبعين وثمانمائة)

Ispod te bilješke nalazi se druga bilješka, pisana također rukom prepisivača, u kojoj on kaže da je izradu i prepis ovog primjerka zatražio i naredio Ilyās b. Abdullah, »vezir« ili »emir« Visokog vijeća, — bez oznake gdje.

(وامر بانشاء هذا الكتاب المبارك المجلس العالى السيفى اياس بن عبد الله ... الملكى الاشرف ...)

Tu je i kratka bilješka u kojoj se kaže da je primjerak kolacioniran (بلغ مقابلة بحسب الطاقة).

Na početku prvog sveska nalaze se imena ranijih vlasnika (Ali b. Emrullah b. Muhammed u Istanbulu; Abduhu Mustafa; Muhamed Bahsi? koji kaže da je rukopis kupio), sadržaj, te bilješke s područja hadisa i fikha. Na naslovnoj strani je lijepo pisana bilješka na arapskom jeziku, koja se ponavlja i u slijedećim svescima, u kojoj se kaže da je rukopis uvakufio za svoju džamiju u Mostaru Ibrahim b. Ferhad 1046/1636. Ispod bilješke je njegov lični pečat. Tu su i kraće bilješke s područja fikha, te ime jednog ranijeg vlasnika koje je nečitljivo. Na kraju su bilješke s područja dova, fikha i ahlaka, pisane kasnije.

Na naslovnoj strani drugog sveska je kratak sadržaj i bilješka o uvakufljenju rukopisa.

Na naslovnoj strani trećeg sveska su imena ranijih vlasnika (Abduhu Mustafa; eš-Šejh Halil b. Dželaluddin el-Halebi el-Hanefi) i kratak sadržaj. Na rubu posljednje stranice je bilješka, u kojoj se kaže da je kolacioniranje dovršeno u srijedu 17. džumadel-ula 875/1470. Na posljednjem zaštitnom listu je bilješka s područja fikha, pisana kasnije.

Na naslovnoj strani četvrtog sveska su imena ranijih vlasnika (kao u prvom svesku, samo što jedan datum, — 776/1374, — ispod imena: Ali b. Emrullah — nije jasan, vjerovatno će to biti 976/1568) i sadržaj.

Na naslovnoj strani šestog sveska je kratak sadržaj, ime ranijeg vlasnika (Abduhu Mustafa) i navedena bilješka o uvakufljenju.

Na naslovnoj strani osmog sveska je ime ranijeg vlasnika (kao prethodno) i navedena bilješka o uvakufljenju.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1674—1678. ISTO **173, 205, 204, 174, 180.**

U rukopisu je zabilježeno: من الفتاوى التاتارخانية .

Komplet u pet velikih svezaka, što su ih prepisala dvojica prepisivača koji su imali dosta sličan rukopis.

L. 1705 (306 + 339 + 405 + 296 + 349); 31 × 21. *Nasḫ* starinski, sa nešto *ta'līqa*, sitniji, složen, pisan vještom i brzom rukom. Po rubovima nekih listova ima malo komentara. Papir tamnobijel i žućkast, deblji, čvrst, neki listovi su dohvaćeni vlagom; povez originalni kožni, oštećen, sa pozlaćenim ornamentima na koricama.

Svezak prvi — الجلد الاول , od početka djela do konca poglavlja: كتاب الرضاع .

Svezak drugi — الجلد الثانى , od početka poglavlja: كتاب الطلاق do konca poglavlja: كتاب الوقف .

Svezak treći — الجلد الثالث, od početka poglavlja: كتاب البيوع do poglavlja: كتاب الدعوى .

Svezak četvrti — الجلد الرابع , od početka poglavlja: كتاب الدعوى do konca poglavlja: كتاب الولاء .

Svezak peti — الجلد الخامس , od početka poglavlja: كتاب الاكراه do konca djela.

Prepisali cijeli primjerak: 'Abdulḥaqq b. Muḥyiddīn b. Ibrahīm al-Maḥallī (v. bilješku na završetku prvog i petog sveska) i 'Abdulqādir b. Aḥmad aš-Šantanī? (v. bilješku na kraju drugog sveska), bez oznake datuma. Prepis je vjerovatno dovršen u X/XVI stoljeću.

(تم هذا الكتاب على يد العبد الفقير ... عبد الحق بن محى الدين بن ابراهيم المحلى

تم هذا الجزء المبارك ... على يد الفقير ... عبد القادر بن احمد الشنتنى – ؟ – تاسع شهر رجب الفرد سنة ... – غير متلو)

Na početku svakog sveska nalazi se naslov, lični pečat ranijeg vlasnika (Muhamed Imam-zade), te sadržaj. Na naslovnoj strani i na drugim mjestima su pečati Šehdine i Husrev-begove biblioteke. Na kraju drugog sveska i još na nekim mjestima nalazi se lični pečat u kome je sadržaj na perzijskom jeziku.

Na početku petog sveska nalaze se još kratke bilješke koje sadrže dove protiv nekih bolesti. U ovom svesku ima više lista dohvaćenih vlagom. Posebno su oštećeni listovi 127, 134 i 167.

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

1679. ISTO **107.**

U rukopisu je naslov zabilježen kasnije: الجلد الاول من تاتارخانية

Svezak prvi nepotpun na kraju. Sadrži predmet od početka djela do konca poglavlja: كتاب الحوالة .

L. 520; 35 × 26. *Nasḫ* sitniji, složen, pisan vještom rukom. Neki listovi su, čini se, dopisivani drugim rukopisom. Na listovima 2—3 naslovi su napisani zlatnim, a na mnogim drugim listovima crnim mastilom. Po rubovima nekih listova ima malo komentara. Papir tamnobijel i žućkast; povez kožni, oštećen, sa ornamentima na sredini korica.

Rukopis, vjerovatno, potječe iz XVII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu je sadržaj, pisan kasnije. Na drugom zaštitnom listu je naslov i bilješka koje je krupnim sulusom napisao kaligraf šejh Sirrī Hafīdī, iz sela Oglavak kod Fojnice, 1339/1920. U bilješci se kaže da je rukopis uvakufio Gazi Husrev-beg za svoju medresu u Sarajevu. To je očito kaligraf prepisao sa nekog drugog djela, — jer nemamo dokaza da je navedeni veliki vakif lično uvakufio baš ovaj rukopis. Da li je kaligraf imao kakvu podlogu da napiše ovakvu bilješku na ovom rukopisu nije nam poznato, ali vjerovatni datum rukopisa mu to ne dopušta.

1680. الغنية فى الفتاوى 268.

Zbirka pitanja (*mesā'il*) s područja fikha, koja je služila kao podloga ili priručnik za davanje fetvi. Napisao Maḥmūd b. Aḥmad b. Mas'ūd al-Qonawī, umro 770/1368. Pisac je djelo sabrao iz tri ranije veće zbirke fetvi koje navodi u uvodu i za koje je postavio oznake ili kratice kojima se služi.

(الفتاوى الكبرى للشيخ الامام فطيس – فك – فتاوى قاضى خان – فق – فتاوى القاضى ظهير الدين البخارى – فظ –)

GAL II, 81; S. II, 90; ḤḪ II, 1211; AM II, 409.

Početak poslije besmele:

قال العبد الفقير الى رحمة ربه الغنى محمود بن احمد بن مسعود القونوى الحمد لله الذى رفع علم العلماء على الاياد ونصب على التمييز حالهم فى كل ناد ... وبعد فقد جمعت فى هذا الكتاب عمدة مسائل الفتاوى والواقعات ... وسميته غنية الفتاوى

L. 192; 27 × 18. *Nasḫ* starinski, sitniji, složen, pisan vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Po rubovima nekih listova ima ispravaka i malo komentara. Papir tamnobijel, deblji, listovi pri kraju dohvaćeni su vlagom; povez polukožni.

Rukopis potječe iz XV ili prve polovine XVI stoljeća.

Na početku se nalazi krupno pisana bilješka u kojoj se kaže da je rukopis uvakufio sam Husrev-beg za svoju medresu u Sarajevu

قد وقف هذا الكتاب خسروبك بن فرهادبك دام اقباله للمدرسة الشريفة فى بلدة سراى المحروسة تقبل الله تعالى خيراته وحسناته

Na nekoliko mjesta u rukopisu nalazi se još kratka bilješka: وقف غازى خسرويك . Prema tome, ovaj rukopis spada u mali broj onih rukopisa koji potječu i koji su se sačuvali iz prvog osnovnog knjižnog fonda ove biblioteke, iz vremena njenog osnivača Husrev-bega. Tu na početku nalaze se mnoge bilješke s područja fikha, pisane kasnije. Na naslovnoj strani je sadržaj. Na kraju su također bilješke s područja fikha.

1681. الجامع الوجيز 466.

او

الفتاوى البزّازية

Zbirka odabranih rješenja i propisa (*aḥkām*), koja je služila kao uvažen priručnik i pomagalo za muftije. Poznata je još pod nazivima: — البزازية فى الفتاوى فتاوى الكردرى . Napisao Ḥāfiẓuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Šihāb Ibn al-Bazzāzī al-Kerderī al-Ḥanefī, umro 827/1424.

GAL II, 225; ḤḪ I, 242.

Jedan svezak, koji sadrži komplet djelo.

Početak:

الحمد لمن دعا الى دار السلام بمحمدعليه افضل الصلاة والسلام

L. 427; 26 × 18,5. *Nasḫ* starinski, sa nešto *ta'līqa*, pisan širokim perom, vještom rukom. Naslovi su pisani crnim mastilom, pismom ṯuluṯ. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Po rubovima nekih listova ima ispravaka i nešto komentara. Papir tamnobijel, deblji, posljednji list je oštećen i popravljen; povez kožni, očuvan, sa ornamentima na koricama.

Prepisao Muṣliḥuddīn b. Mağduddīn b. Šihābuddīn al-Ḥanafī al-Ḫūyī (iz perzijskog grada Ḫūy), u četvrtak krajem mjeseca džumadel-ula 873/1468.

(قد وقع الفراغ من تحرير هذه النسخة ... على يد العبد الضعيف مصلح الدين بن مجد الدين بن شهاب الدين الحنفى الخوئى ... وقت الظهيرة يوم الخميس فى اواخر شهر جمادى الاولى سنة ثلاث وسبعين وثمانمائة)

Na početku je nepotpun sadržaj, pisan rukom prepisivača. Na naslovnoj strani su imena i lični pečati dvojice ranijih vlasnika (Ibrahim b. el-Hadž Mahmud b. el-Hadž Ibrahim koji kaže da je rukopis »kupio iz knjiga muftije Ali-efendije«; Muhamed Sakir, muftija u Sarajevu, 1243/1827).

1682—1683. ISTO **442, 272.**

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: كتاب البزازية

Komplet u dva sveska, nastala u različito vrijeme, od različitih prepisivača.

Svezak prvi — الجلد الأول, sadrži predmet od početka djela do konca poglavlja: كتاب الدعوى

L. 265; 26 × 21. *Nasḫ* sa nešto *ta'līqa*, sitniji, pisan vještom rukom. Pri kraju je pismo nešto krupnije, a posljednja stranica dopisana je kasnije drugim rukopisom, pismom *ta'līq*. Papir tamnobijel, tanji; povez kožni, popravljen, sa otiskom ornamenata na koricama.

Rukopis potječe iz prve polovine XVIII stoljeća.

Na početku, na drugom zaštitnom listu, nalaze se bilješke s područja fikha i imena ranijih vlasnika (el-Hadž Mustafa el-Konevi, kadija, ranije u gradu Uskudaru; Abdullah el-Mejdani, — kadija na ostrvu Bozdže Ada, — Tenedos — blizu ruševina Troje), te sadržaj, kasnije napisan. Na naslovnoj strani su također bilješke s područja fikha, sadržaj, pisan prije prethodnog, drugim rukopisom, te imena bivših vlasnika (Ibrahim b. Ilyas, iz kasabe . . . — nečitko —, »kupio od sina ranijeg vlasnika, 1. safera 1266/1752; el-Hadž Abdullah b. el-Hadž Ahmed Pašo, 1184/1770«.

Svezak drugi — الجلد الثانى, od nekog drugog primjerka, ali kod ranijih vlasnika činio je sa prethodnim prvim sveskom jedan komplet, a to čini i u ovoj biblioteci. Sadrži predmet od poglavlja: كتاب الدعوى do konca djela.

L. 253; 27 × 19. *Ta'līq* i *nasḫ*, starinski, arapski, pomiješani, pisani krupnije, veoma vještom rukom. Prve dvije stranice obrubljene su sa dvije tanke crne i jednom širom zlatnom linijom. U vrhu prve stranice je veoma lijep arapski unvan, u kome je na modroj podlozi, upravo umjetnički, u obliku krasne arabeske, upisano besmele, pismom *hatti kufi*, zlatnim mastilom. Boje su nešto izblijedjele. Papir tamnobijel i žućkast, deblji, mnogi listovi su dohvaćeni vlagom, naročito po rubovima; na kraju ima šest neispisanih lista; povez kožni, oštećen, — na kome se ipak vidi da je bio ukrašen divnim ornamentima na vanjskoj i nutarnjoj strani korica. Na vanjskoj strani su utisnuti pozlaćeni ornamenti, a na nutarnjoj su izrađeni u obliku lijepe rezbarije, podložene finim zelenim platnom.

Prepisao 'Alī b. Ḫayruddīn, kadija u Jerusalimu, — bez oznake datuma. Prepis je iz XVI ili XVII stoljeća.

(حرره العبد الفقير ... على بن خير الدين قاضى القدس الشريف)

Na početku je sadržaj, napisan dvaput (ranije crvenim mastilom i lijepim rukopisom, i kasnije crnim mastilom i slabim rukopisom). Tu su i imena ranijih vlasnika, namjerno pobrisana. Na naslovnoj strani je veliki krasan ornament, izrađen u živopisnim, usklađenim bojama i lijepim figurama, na modroj podlozi. Tu je i ime ranijeg, gore navedenog vlasnika, te lični i vakufski pečati.

Uvakufio Memiš-aga Kasumagić (v. brojne pečate u rukopisu).

1684. ISTO **489.**

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: كتاب الفتاوى البزازية

Komplet u jednom svesku.

L. 341; *Ta'līq*, sa nešto *nasḫa*, sitniji, složen, mjestimice vokalizovan, pisan širokim perom, vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Po rubovima listova ima ispravaka i nešto komentara. Papir tamnobijel, deblji, mnogi listovi su, naročito po rubovima, dohvaćeni vlagom; povez polukožni, oštećen.

Rukopis potječe iz X/XVI stoljeća.

Na početku su četiri neispisana lista. Na jednom od njih je zabilježeno da je rukopis nekada uvakufila Zejneba, kći nekog Hasan-efendije. Na naslovnoj strani su mnoge bilješke s područja fikha. Tu je i bilješka, u kojoj se kaže da je vlasnikom rukopisa postao Sulejman b. Osman, »za vrijeme boravka u Istanbulu, 1007/1598«. Na završetku je bilješka, u kojoj neko (možda i prepisivač), kaže da je rukopis »pročitao i ispravio u granicama mogućnosti«, — ali i pored toga ima nedostataka, jer u vrijeme prepisa nije bilo dovoljno preciznosti i opreznosti«. Potpis i lični pečat dotičnog namjerno su posve izbrisani.

(الى هنا طالعته وصححته بقدر الوسع والامكان الا انه لا يخلو من النقصان لخلو زمان
كاتبه من الاتقان والامعان)

Iz biblioteke Fejzijje medrese (v. pečat u rukopisu).

1685. ISTO **3828.**

U rukopisu je naslov: كتاب الفتاوى البزازية لمحمد بن محمد الكردى

Komplet u jednom svesku.

L. 364 (stara folijacija je pogrešna); 28 × 19,5. *Nasḫ* starinski, lijep, sitniji, složen, pisan veoma vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Po rubovima nekih listova, naročito s početka, ima komentara. Papir tamnobijel, deblji, čvrst, listovi su prosuti; povez kožni, znatno oštećen i rastavljen od listova.

Rukopis potječe iz X/XVI stoljeća, kako se to može razumjeti iz kratke nejasne bilješke na kraju, u kojoj se nalazi datum: 989/1581. Sudeći, pak, po pismu i papiru, rukopis bi mogao biti stariji od tog datuma.

Na početku je sadržaj, pisan kasnije, drugim rukopisom. Na naslovnoj strani, u vrhu, je bilješka, namjerno prebrisana, u kojoj se može pročitati samo ime: Hasan. Ispod naslova je krupno pisana bilješka na turskom jeziku, u kojoj se kaže da je rukopis uvakufio Muhammed-efendija, šef ljekara (hekim-baši) u Mostaru, za javna predavanja (dersi-amluk), koja je ustanovio u Mostaru Ahmed-aga, dvorski službenik u Istanbulu.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1686. فتاوى سراج الدين قارئ الهداية 2511.

او

الفتاوى السراجية

Kratka zbirka fetvi, koje je dao Sirāğuddīn Abū Ḥafṣ 'Omar b. 'Alī b. Fāris al-Qaṭṭānī al-Kinani al-Ḥanafī Qāri' al-Hidāya, umro 829/1426. U uvodu se kaže, da je ove fetve prvobitno sredio po poglavljima fikha autorov učenik Kamaluddīn b. al-Humām al-Ḥanafī (umro 861/1457), a potom u ovom obliku 'Abdul-qādir b. Maḥmūd b. Aḥmad.

GAL II, 81; S. II, 91; Šaḏarāt VII, 191.

(ḤḤ II, 1227 i Kairo III, 97 i I, 448 — pogrešno pripisuju ovo djelo i nadımak *Qāri' al-Hidaya* sasvim drugom piscu, a to je Sirāğuddīn 'Omar b. Isḥāq al-Gaznawī al-Hindī, umro 773/1371, koji je također sabrao zbirku fetvi, koju su neki nazvali *Siragiyya*, — v. GAL II, 80).

Početak:

الحمد لله ملهم الصواب فى السؤال والجواب ... اما بعد فهذه سؤالات سألها بعض ... الشيخ الحافظ سراج الدين عمر قارئ الهداية ... فاجاب عنها ... قال الشيخ العلامة كمال الدين بن الهمام فلما وقعت على ذلك بخطه المبارك احببت جمعه من اماكنه و اوراقه المتفرقة المسطرة على رسم الفتوى وجوابها ويقول العبد الفقير ... عبد القادر بن محمود بن احمد بن عمر بن عيسى ...

L. 49; 20 × 11,5. *Ta'līq* složen, pisan uvježbanom rukom; u pisanju mjestimice ima grešaka. Papir tamnobijel, deblji; povez polukožni, oštećen.

Prepis je dovršen 27. džumadel-ahira 1075/1664.

(قد فرغ من تحرير هذا الكتاب فى اليوم السابع والعشرين من شهر جمادى الآخر لسنة خمس وسبعين والف)

Na početku je sadržaj i imena ranijih vlasnika (Ismail Altiparmak-zade, kadija u Ljubinju i Ahmet, kadija privremeno u Albanskom Beogradu — Berat, — koji kaže da je rukopis dobio na poklon).

Iz biblioteke Fejzijje medrese.

1687. Zbirka (مجموع), 9 2995.

L. 170; 14,5 × 10. *Nasḫ* i *ta'līq* od različitih prepisivača. Papir tamnobijel, čvrst; povez polukožni.

1. L. 1—46. ISTO

U rukopisu je naslov: هذه فتاوى قارئ الهداية

Nasḫ starinski, sitniji, pisan vještom rukom. Naslovi: سئل – اجاب izostavljeni, a njihovo mjesto neispisano.

2. L. 47—82. ترجمة اللمعات

من الفارسية الى التركية

لمجهول

Prevod i komentar na turskom jeziku perzijskog djela اللمعات, sa područja mistike. U rukopisu je naslov كتاب لمعات عراق . Osnovno djelo napisao je na perzijskom jeziku Faḫruddīn Ibrāhīm b. Šahryār al-Hamadānī al-'Irāqī, umro oko 690/1291 (v. ḤḤ II, 1563; S. I, 793; Flügel III, 446; Pertsch, p. 281). Ovaj prevod je od nama nepoznatog prevodioca. Djelo je rađeno, čini se, po uzoru Ibn Arebinog djela فصوص الحكم . Raspoređeno je na 28 dijelova (poglavlja) od kojih svako nosi naziv لمعة (sjaj, bljesak svjetla). Prevod je dovršen u mjesecu redžebu 834/1430.

Početak je:

هو الملهم بالصواب واليه المرجع والمآب رب اشرح لى صدرى ... شكر اول اللهه كه

جمال تجلّى لريله كندو وجودن حبيب محمد مصطفى عليه السلام حقيقته مقترن ايدوپ مظهر
تام صفت هدايت ... يوزين مزين ومنور ايلدى

Završetak:

اولكى لمعه عاشق ومعشوق بجه كه لفظ يونندن منشأ عشقدر لمعه لر اوراقن اتدم ترجمه
سورمدم هيچ يارسوزن خرجمه ييل ضاد ولام ودال ايجنده ايدى هم رجب آيى مصطفى
روضه سنه بندن چوق سلام ... تمت الاوراق بعون الله الملك الخلاّق

Nasḫ i *ta'līq* pomiješani, sitniji, pisani vještom rukom. Istaknute riječi i arapski tekstovi podvučeni crvenom crtom. Osnovni tekst nije naveden, nego samo prevod i tumač.

3. L. 82—83. ترجمة على دده البوسنوى
للقصيدة الروحية لابن سينا

Prevod na turskom jeziku čuvene kaside o duši, što ju je spjevao na arapskom jeziku Ibn Sina (umro 428/1037, v. ḤḪ II, 1341). Ovaj prevod, također u stihovima, sačinio je naš poznati pisac i mistik 'Alā'uddīn 'Alī-dede b. Muṣṭafa al-Mostarī al-Bosnawī as-Sigetvarī, Šayḫ at-Turbe, umro 1007/1598. Naslov u rukopisu glasi:

ترجمهٔ قصيدهٔ روحانيه كه در نزد حكما سلطان قصائد كويند كه قدوهٔ ارباب حكمت
ابن سينادر وصف ناطقه ترتيب ونظم وكرده است بعده ترجمه كرده على دده شيخ سابق تربهٔ
سكتوار

Ispod svakog stiha osnovnog teksta nalazi se njegov prevod. Bibliografski izvori, koji su nam pri ruci, ne navode ovaj prevod među radovima ovog pisca.

Početak uvoda, osnovne kaside i prevoda:

بحر حكتدن آلوب برينجه درّ معتدار
عقد نظمن معرفت لوحنده قلدم اختيار
بركهردر اهل حكمت جمله صرّاف انوك
حقهٔ حكمتده يوقدر بويله عالى يادكار

.....

هبطت اليك من المحل الارفع ورقـــاء ذات تعزز وتمنـــع
قوتيله صاحب عزت چوشاه نامدار اندى ورقا جاى اعلادن سكابر ياروار

4. L. 84—94. اسرار العارفين ارشاد العاشقين
كفتار الواصلين تنبيه الغافلين

Rasprava u stihu i u prozi, na turskom jeziku, o sufijskoj ljubavi prema Bogu, od nepoznatog pisca. Gornji naslov je prema rukopisu. Na ovom području i na isti način radio je Sayid Sayfullāh Qasim-efendi, Sayfī, b. Aḥmad al-Bagdādī, muderis Aya Sofye, umro 1010/1601. On je napisao jedan rad pod gornjim prvim naslovom (*Essār al-'ārifīn*, — v. Ismā'īl-paša, Ḏail I, 75; OM I, 81), ali nam nije izvjesno da li je navedeni rukopis njegov rad. Držimo da bi to moglo biti.

Početak:

الا اى طالى فيض الهى نظرقيل معنيه قو اشتباهى
طريق عشق ايله اقتدايى حقيقت رهنما قيل اوليايى

...

بلكل كه حق تعالى حضرت جل وعلا انسانده كمال كرامت قويوب عرض سرامانت
قمشدركه انا عرضنا الامانة

Na listovima 95—98ª nalaze se izvaci na turskom jeziku iz nekih djela tesavvufskog sadržaja.

5. L. 98—99. ترجمة رسالة فى الابدال
محى الدين بن عربى – حلية الابدال

Prevod na turskom jeziku jedne kratke risale s područja tesavvufa (o zanesenosti i potpunoj predanosti u ljubavi prema Bogu — »medžzub«, »abdāl« (v. GAL I, 478). Osnovnu risalu napisao je Muḥyiddīn Ibn 'Arabī (v. I, 478), a ovaj prevod je od nama nepoznatog prevodioca. (Moglo bi biti da je prevodilac gore navedeni Ali-dede el-Mostarī).

Početak:

الحمد لله على ما الهم وعلّمنا مالم نكن نعلم وصلى الله على سيدنا الاكرم بلكل شيخ محى
الدين عربى ايدر بنم بريارم واردى صالحلردن ايدى باطنى معمور ايدى

6. L. 100. ابيات وحدت نامه
لحضرة عبد الرحيم قره حصارى

Stihovi (izvadak) iz spjeva *Vahdetname* na turskom jeziku, s područja tesavvufa. Spjev je sastavio Šayḫ Abdurrahīm Karaḥiṣārī — Ibn al-Miṣrī 865/1460.

OM I, 114.

Početak (ovdje):

عقل ترك ايله بو يولده اى پسر يولده قلايم دريسك كوركر

Pertch (t, 369) i Flügel (III, 464) navode početak·

دكله ذات پاكى جان پاكدن – كه آدمى پيدا قلبدر خاكدن

Na kraju se nalazi kratak biografski podatak o piscu, uzet iz djela *aš-Šaqā'iq an-Nu'maniya* od Taškӧprüzade.

Na listovima 101—102ᵃ je izvadak iz komentara jedne rubaije, što ga je na turskom jeziku napisao Ḫoğa 'Ubaydullāh b. Maḥmūd an-Naqšibandī as-Samarqandī, kako se razumije iz rukopisa. Navedeni komentator umro je u Taškendu 895/1489 (v. M. Ṯureya, SO III, 414 i AM I, 650).

(رباعى – حورا بنظارهٔ نكارم صف زد رضوان نه تعجب كف خود بركف زد
يك حال سيه برآن رخان مطرف زد ابدال زبيم جنك بر مصحف زد

بور باعينك بياننده مشايخدن چوق عزيز لرشرح يازمشلردر اما برهان الطريقة وسلطان
الحقيقه خواجه عبيد الله نقش بندى السمرقندى يازدغى شرحدن

te izvadak iz djela *Maqāmāt al-awliyā'* što ga je napisao Muḥammad b. al-Ḥusayn as-Sulamī an-Nisābūrī as-Sūfī (umro 413/1022 — باب بودرت عنصر برابراولز البنده برى زياده اولور).

7. L. 102—105. كتاب درّ اللآلى للامام علىّ

Mudre izreke halife Alije, koje su sabirali razni sabirači i prenijeli u različitim verzijama (v. I, 56 i 278). Gornji naslov je prema rukopisu.

Početak je:

ايمان المرء يعرف بايمانه . اخوك من واساك فى الشدة . اظهار الغنى من الشكر

Nasḫ vokalizovan.

8. L. 105—113. (منتخب من ترجمة اللامعى لنفحات الانس)

Izbor iz Lāmi'īnog prevoda Ğaminog djela *Nafaḥāt al-uns*. Osnovno djelo نفحات الانس من حضرات القدس napisao je na perzijskom jeziku Maulana 'Abdurraḥmān b. Aḥmad al-Ğāmī, umro 898/1492. Sadržaj mu je sa područja tesavvufa. To djelo preveo je na turski jezik u stihu Maḥmūd b. 'Oṯmān al-Lāmi'ī al-Brusawī, umro 938/1531. Iz ovog prevoda ovdje se nalazi jedan izbor stihova. Gornji naslov je dat prema smislu, a naslov u rukopisu glasi:

جامى حضرتلرينك نفحات انس مذكور انتخاب اولندى كه لامعى حضرتلرى
فارسيدن تركيه ترجمه

Pravi naslov prevoda je:

آن حسن كه جلوه - ميكند هرنفسى اوصاف كمال اونها نست بسى

ḤḪ II, 1968; AM II, 412.

Početak je ovdje: فتوح الشاهدين لترويح قلوب المجاهدين

Na listovima 114—121 nalaze se dove, salavati, važnost i tajne Božijih imena (اسرار اسماء الله الحسنى), te zapisi i tilsumi.

9. L. 122—170. سؤال نامه

منظومة فى التصوف بالتركية
للسلطان مرادخان الثالث

Spjev na turskom jeziku o pitanjima s područja tesavvufa. Sastavio sultan Murad III, poznat kao pjesnik pod nadimkom Murādī, umro 1003/1595.

Flügel III, 464.

U rukopisu je naslov napisan crvenim mastilom u dva stiha:

هذا كتاب سؤال شاهى جهان اعز الله انصاره سلطان مرادخان
علم حقيقت وعلم لدن علم تصوف كوكل كوزى اچق اولان انده تصرف

Spjev je dovršen u petak 8. zul-hidže 988/1580, a sadrži odgovor sufijske filozofije na 12 pitanja iz metafizike, koja je u obliku enigmi postavio sam sultan Murad i tražio na njih odgovor. Naročito se obrađuje princip vahdet (jedinstvo egzistencije). U oduljem uvodu govori se o tom kako je došlo do formulisanja navedenih pitanja i do ovog odgovora. Na mnogim mjestima, a naročito u uvodu, sastav i stil govora je takav, kao da spjev potiče od nekog anonimnog pjesnika. Spjev je protkan tekstovima iz Kur'ana i hadisa, koji su u njemu razasuti.

Početak i dio uvoda:

اوّل الله آدیله بشلیالوم   معرفت بغچسنده کول أشلیالوم

....

هم بوزمانده واردور برپادشاه   حلمیدور بونجه وزیر ومیروسپاه
هفت اقلیم شاه سلطان مراد   طقوز یوز سکسان ایکسنده بولدی مراد

....

اوك ایکی سؤالم واردر اکّا   سؤالم یول بولم حقدن بکّا
یازارم دیدی برسؤال نامه   که عیان اوله جمله خاص وعامه

Završetak je:

کردخی استرایسك سن تواریخ   طقوز یوز سکسان سکیزده درتاریخ
که ماه ذی الحجه انیك سکزنجی کونی   که جمعه کونیدر اول کون بیل انی
دخی رحمت اتسون حق اکا   هرکیم اوقیوب فقیره دعا ایله اکا

Stranice su obrubljene crvenom linijom.

Prepis pod t. 1 potiče vjerovatno iz XVI stoljeća.

Prepis pod t. 2—9 je iz XI i XII/XVII i XVIII stoljeća.

Na naslovnoj strani pod t. 1 je kratak sadržaj.

Na naslovnoj strani pod t. 2 su stihovi na turskom i perzijskom jeziku s područja tesavvufa. Takvih stihova i recepata za lijekove ima još mjestimice u rukopisu.

Nekoliko lista na kraju sadrže stihove i kraće pjesme na turskom jeziku, među kojima je po jedna od Nerkesıje i Naziriye, te bilješke s područja fikha i recepte za neke lijekove.

Uvakufio Džino-zade.

1688. Zbirka (مجموع), 8 **3492.**

L. 123; 20 × 15. *Nasḫ-ta'līq*, od ruku različitih prepisivača. Papir tamnobijel i bijel, deblji; povez polukožni.

1. L. 1—30. ISTO

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: فتاوی قارئ الهدایه . Ovaj primjerak je bez uvoda i nešto kraće izdanje od prethodnog primjerka. Početak mu je:

سئل عن فسقية صغيرة يتوضأ فيها الناس وينزل الماء المستعمل

Nasḫ, pisan vještom rukom. Na kraju se nalazi pet neispisanih lista.

2. L. 31—72. الشفا بتعريف حقوق المصطفى

Djelo o vrlinama Božijeg poslanika Muhameda i poštivanja njegove ličnosti (v. I. 295). Rukopis je nepotpun na kraju.

Nasḫ sitan, složen, pisan vještom rukom. Na kraju su četiri lista neispisana.

3. L. 73—78. اجازتنامه

Diploma iz nauke hadisa, koju je dao Muḥammad b. 'Alā'uddīn al-Bābilī, nekom svom učeniku, 1060/1650.

Početak je: الحمد لله الذى رفع منار العلم واشاده

Nasḫ krupniji, lijep, pisan u razmaknutim redovima. Dva lista na kraju su neispisana.

4. L. 79—106.

المطرز فى اللغز

لبهاء الدين محمد بن حسن

Djelo s područja arapskog jezika, sintakse i stilistike *(naḥv i beyān)*. Obrađuje tumačenje onih riječi i tekstova, čije je značenje u sastavu nejasno, zbog nejasnoće njihova padeža, — i onih rečenica, čiji je smisao također nejasan, nerazgovijetan, pa se pravo značenje mora tražiti kao u zagonetki. *(Lugaz* je ovdje tekst ili sastav nejasnog, teško razumljivog značenja, kao zagonetka, iako nije riječ o pravoj narodnoj zagonetki, — koja se također zove *luġaz* ili *mu'ammā)*. Napisao Bahā'uddīn Muḥammad b. Ḥusayn (Ḥasan) al-Ḥāriṯī al-'Amilī, umro 1031/1621. (U rukopisu samo: Bahā'uddīn Muḥammad al-Ḥusaynī). U uvodu pisac kaže da je u *svom komentaru* djelu: الفوائد الصمديه فى علم العربية sabrao dosta riječi i tekstova, koje spadaju u *elgāz*, a da u ovom radu uvrštava, uglavnom, ono što se tamo ne nalazi. Gornji naslov djela je prema rukopisu. Inače, o ovom djelu ne nalazimo spomena u istočnim ni u zapadnim izvorima koji su nam pristupačni, — kao ni o komentaru koji pisac u uvodu ovog rukopisa spominje. (Brockelmann, GAL II, 415, S. II, 596; Ahlwardt, VI, 174 i Ismā'īl-paša, Ḏail II, 207, kažu da je on pisac osnovnog djela, — što se ovdje iz uvoda ne razumije). Prema tome, ovaj rukopis je rijedak ili jedinstven. Neki izvori, među kojima i GAL (II, 414, S. II, 595), navode ime ovog autora i mnoga njegova druga djela, ali mu ne navode ovo djelo. Ovo djelo raspoređeno je na dva dijela *(qism)*.

Početak:

الحمد لله الذى خلق الانسان وعلّمه البيان وهداه الى حلّ شكال الاشكال ومكّن عقله
من حلّ كل عقال ... اما بعد فيقول بهاء الدين محمد الحسينى ... اللغز قسمان بين اهل اللسان

احدهما لفظى اعرابه مشكل والآخر معنوى معناه معضل وقد جمعت طرفا وافيا وشطرا كافيا شافيا من القسم الثانى من الالغاز فى شرحى على فوائد الصمديه فى علم العربية فحلت منه محل الطراز فاردت ان اجمع شيئا من القسم الاول وبعض ما لا يتعلق بالاعراب من الثانى ... وسميته بالمطرز فى اللغز ورتبته على قسمين القسم الاول فيما يتعلق بالاعراب قال انّ هند المليحة الحسناء ... القسم الثانى فى بيان المعانى

Nasḫ krupniji, pisan prilično nevještom rukom. U pisanju ima dosta grešaka. Tekst samih primjera lugaza je vokaliziran. Na kraju se nalaze dva lista neispisana.

5. L. 107—112. مولانا جلال الدين محمد البلخى الرومى
(قطعة فى سيرة بعض كبار المشايخ الصوفية باللغة الفارسية)

Kratka biografija Maulāna Ǧalaluddīn Rūmī-je i još nekih učitelja tesavvufa (odlomak iz neke knjige), na perzijskom jeziku, od nama nepoznatog pisca.

Početak je:

ولادة خدمة مولانا در بلخ بوده است درششم ربيع الاول سنة اربع وستمائة مى كويند برخدمة مولانا ،

Učitelji, čije su još biografije ovdje date, su slijedeći: Šamsuddīn Muḥammad b. ʻAlī b. Malak Dawūd at-Tibrīzī, Šayḫ Ṣalaḥuddīn Farīdūn al-Qonawī Zarkūb, Šayḫ Ḥusāmuddīn Ḥasan b. Muḥammad b. al-Ḥasan b. Aḫī Türk i Sulṭān Walad.

Ta'līq, pisan uvježbanom rukom.

6. L. 112—113. الرسالة السمرقندية فى الاستعارة

Kratka rasprava s područja arapske stilistike (*ʻilm al-bayan*), što ju je napisao Abu'l-Qāsim as-Samarqandī al-Layṯī (v. I, 238 i ovdje br. 1316,[13]). Na rubu prve stranice nalazi se bilješka prepisivača, u kojoj se kaže da je ime pisca Hašim? (اسم المؤلف هاشم منسوب الى شهر سمرقند فلهذا يقال له هاشم سمرقندى ؟)

7. L. 114—115. (منظومة فى جواز شرب القهوة)

Spjev, koji sadrži rješenje (*fetvu*) o tom da je dozvoljena upotreba kahve sa vjerskog gledišta. Spjev je od nama nepoznatog sastavljača.

Početak poslije besmele glasi:

ما قول مولانا الامام الاوحد   ومن به فى الشرع كل يقتدى

......

فى حكم شرب القهوة البنّية   بظاهر الشريعة العلية

......

اقول والله هو الموفق   وانما به تعالى انطق

.....

واعلم على طريقة الاجمال   بانها من جملة الحلال

Ta'līq sa nešto *nasḫa*. Na kraju je jedan list neispisan.

8. L. 116—123. (شرح رسالة فى الاستدلال)

Komentar neke rasprave o naročitom metodu dokazivanja s područja filozofije i apologetike, od nepoznatog pisca.

Početak je:

لك الحمد جعل الله مخاطبا تنبيها على القرب ولان اللائق بحال الحامد ان يلاحظ المحمود اولا حاضرا ومشاهدا ثم يحمده

Ta'līq, pisan uvježbanom rukom.

Rukopisi pod t. t. 1, 3, 5—7 potječu, vjerovatno, iz XVIII, a rukopisi pod t. t. 2, 4, 8 iz XIX stoljeća.

Na naslovnoj strani pod t. 1 nalazi se pitanje i odgovor (fetva) na arapskom jeziku, u sroku, o zabrani pušenja duhana. Fetvu je dao muftija, neki Abdullah-efendija. U njoj se, među ostalim, kaže da je »sultan dotičnog vremena zabranio pušenje duhana, pa je dužnost muslimana pokoriti mu se«. Na posljednjoj stranici pod t. 8 nalazi se prepis temessuka o nekom timaru.

1689. جامع الفتاوى **1461.**

للشيخ قرق امره الحميدى الحنفى

Zbirka fetvi, sabrana iz nekoliko djela, u obliku priručnika. Napisao Krk Emre al-Ḥumaydī al-Ḥanafī, umro oko 880/1475.

GAL II, 226.

Ime autora navedeno je različito u raznim izvorima. Gornja verzija je prema GAL i prema ḤḪ I, 565, što je držimo, pravilno

(Ismā'īl-paša, AM I, 835: Kara Emre; Kairo I, 413: Krk Emir; Aya Sofya, 92: Krk Aṭar; Ahlwardt IV, 265: Faraq Emruhu!).

Početak i dio uvoda:

الحمد لله على ما انعم من علم الشرائع والاحكام ... اما بعد فانى لما رأيت الهمم راغبة

عن المطولات ... فاستصفيت المسائل المهات ... وسمّيته بجامع الفتاوى

Početak prvog poglavlja ovdje nešto je različit od onog u nekim drugim rukopisima, što znači da djelo ima različite verzije. Početak prvog poglavlja ovdje glasi:

كتاب الطهارة – ذكر فى تحفة الفقهاء ان كان النهر صغيرا بحيث لا يجرى بالجيفة بل

يجرى الماء عليها ان كان يجرى جميع الماء عليها

L. 102; 21,5 × 15. *Ta'līq* sitniji, složen. Istaknute riječi su podvučene crvenom crticom. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Po rubovima listova ima komentara. Papir tamnobijel, glat; povez polukožni, oštećen.

Prepisao Muṣṭafa b. Yūsuf al-Minmanī(?), početkom redžeba, 13. dan erbeina 942/1535.

(قد وقع الفراغ من كتابة هذه النسخة لافقر العبيد مصطفى بن يوسف المنانى – ؟ –

فى غرة رجب فى ثالث عشر من ايام اربعين فى سنة اثنتان واربعون – ! – وتسعمائة)

Na početku se nalaze bilješke s područja fikha, ime ranijeg vlasnika (Hadži Mustafa, kadija), jedan apokrifni hadis, sadržaj, stihovi na turskom jeziku o nekim novotarijama pred kraj svijeta (ahir-zeman), imena *ashabi-kehfa*, te veći broj recepata za razne lijekove. U vrhu prve stranice je ime ranijeg vlasnika (Abdulvehhab). Na kraju su također recepti za lijekove.

Uvakufio Mehmed-efendija Svrzo, sin Muhamed-agin u Sarajevu 1931.

1690. ISTO **4537.**

U rukopisu je naslov stavljen kasnije: جامع الفتاوى . Primjerak je nepotpun s početka za devet listova. Prvo poglavlje ovdje je: فصل فى الانجاس .

L. 173; 19,5 × 14,5. *Nasḫ* pisan vještom rukom. Istaknute riječi su podvučene crnom, a mjestimice crvenom crticom. Po rubovima listova, naročito s početka, ima sitno i lijepo pisanih komentara. Papir bijel, deblji, čvrst; povez polukožni, oštećen.

Prepis dovršen mjeseca safera 1047/1637.

(تمت الكتاب ... صفر الخير ... سنة سبع واربعين والف)

Na početku je sadržaj, napisan kasnije, i nekoliko neispisanih lista.

Na kraju su bilješke s područja fikha i fetve, te kraći izvadak iz nekog turskog zakona o porezima.

Poklon nasljednika Riđanovića.

1691. Zbirka (مجموع), 2 **1521.**

L. 178; 21 × 14. *Ta'līq* i *nasḫ* pomiješani, pisani uvježbanom rukom. Po rubovima malog broja listova u polovini rukopisa ima komentara. Papir tamnobijel, povez polukožni.

1. L. 1—173. ISTO

U rukopisu je zabilježen naslov: هذا كتاب جامع الفتاوى من الفقه

Tekst je mjestimice vokalizovan. Nekoliko lista s početka dohvaćeno je vlagom.

2. L. 173—178.

اراضى يه متعلق معمول بها جديد قانون سلطانيدر

Novi Carski zakon o zemljišnom posjedu, na turskom jeziku.

Početak:

متوقتك محلول اولان يرى قرى وارايسه قرينه يوق ايسه لابوين قرندا شنه يوق ايسه

Prepisao oba rada Ismā'īl b. Šayḫ al-Ḥāğğ Muṣṭafa b. aš-Šayḫ Sinan b. Ibrāhīm al-Yayčawī (iz Jajca), krajem džumadel-ula 1080/1669, kako je zabilježeno na kraju pod t. 1.

(تم الكتاب فى اواخر جمادى الاولى لسنة ثمانين والف لكاتبه اسمعيل بن الشيخ الحاج

مصطفى بن الشيخ سنان بن ابراهيم اليايجوى)

Na prvom zaštitnom listu pod t. 1 zabilježen je naslov djela i ime ranijeg vlasnika (Salih b. Ismail — Hromozade). Tu je i njegov lični pečat. Na slijedećim listovima je zabilježena cijena knjige (250 akči), neki propisi iz zakona sultana Ahmed-hana o erazi-miriji, jedna fetva, te lirski stihovi na arapskom jeziku. Na naslovnoj strani je brisana bilješka na turskom jeziku o koristi učenja Fatihe i salavata za postizanje neke želje.

Na kraju pod t. 2 su fetve, bilješke s područja proricanja i gatanja (fal), te recept za suzbijanje proljeva, — uglavnom sve na turskom jeziku. Tu je i lični pečat u kome je upisano ime Ismail.

Uvakufio Salih-efendi Hromo-zade (v. pečat u rukopisu).

1692. ISTO **969.**

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: هذا جامع الفتاوى

L. 149; 20,5 × 14,5. *Ta'līq* sitniji, složen, pisan uvježbanom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Po marginama nekih listova ima komentara. Papir bijel, deblji, čvrst; povez kožni, oštećen.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu je sadržaj. Na drugom listu je lični pečat i namjerno brisana bilješka, u kojoj se teško može pročitati ime ranijeg vlasnika (Hafiz Ibrahim b. Sulejman Belgradi — iz Beograda). Na naslovnoj strani su dva stiha na turskom jeziku od kojih jedan sadrži molbu upućenu Bogu, a drugi lijepo izraženu misao o prolaznosti ljudi i svijeta.

(جمله خلق اهل سفر عالم مسافرخانه در
برمقيم ادم بولنزقبـة افلاكـده)

Na posljednjoj stranici su potpuno izbrisane bilješke. Na nutarnjoj strani druge korice je otisak pečata, u kome je upisano ime preprodavaoca knjiga iz Sarajeva (Muhamed Aganagić).

1693. Zbirka (مجموع), 2 **266.**

L. 272; 25 × 17. *Nasḫ* starinski, sa nešto *ta'līqa*, pisan veoma vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Papir tamnobijel, deblji, mnogi listovi su oštećeni, naročito po rubovima, dugom upotrebom; povez polukožni.

1. L. 1—155. مجمع المنتخبات من الفتاوى

لصفى الدين مصطفى بن عيسى الانقرى

Zbirka fetvi, što ih je, po drugim djelima i zbirkama, sabrao u obliku priručnika Ṣafiyyuddīn Muṣṭafa b. 'Īsā al-Anqarī (al-Anqarawī), čija nam je biografija nepoznata. U kratkom uvodu pisac kaže da je ovo pisao u vrijeme sultana Bayazida II (1481—1512), kome je djelo i prikazao, što znači da je djelo napisano krajem petnaestog ili početkom šesnaestog vijeka.

GAL, S. II, 956.

(Zbirka je, čini se, rijetka, jer Brockelmann bilježi da se nalazi samo u Süleymaniyi. Međutim, od svih izvora koje mi imamo, našli smo je još u katalogu istambulske biblioteke Bešir-aga, s tim što je u nazivu pogrešno stavljena riječ مجموعة mjesto مجمع).

Početak:

الحمد لله كاشف ظلام الظلم بنور الشريعة المضيئة ... اما بعد فان العبد الضعيف النحيف ... صفى الدين مصطفى بن عيسى الانقرى ... يقول لما شرعت تتبع الفتاوى المعتبرات وجمعت مسائلها الشتات ... فى ايام سلطنة امير المؤمنين ... سلطان بايزيد بن محمد خان ... وسميته مجمع المنتخبات

Naslovi izvora pisani su crvenim mastilom. Gornji i uzdužni rub prvog lista je izrezan. Po rubovima listova, naročito s početka, ima komentara, pisanih sitno i lijepo rukom istog prepisivača. Posljednje poglavlje sadrži popis raznih vrsta namirnica i robe koje su tada kolale na tržištu — sa oznakom načina mjerenja i razmjene — (فصل فى بيان ذوات الامثال وذوات القيم وما اختلف فيه).

2. L. 156—272. جامع الفتاوى

للشيخ قرق امره الحميدى الحنفى

(Zbirka fetvi, što ju je napisao Krk Emre al-Ḥumaydī al-Ḥanafī, umro oko 880/1475 (v. br. 1689).

U ovom rukopisu nalazi se ispod naslova bilješka, u kojoj se kaže da je pisac ovog djela Aḥmad b. Muḥammad b. Abu Bakr al-Ḥanafī (umro 522/1128), — što je pogrešno, jer je on pisac drugog djela pod naslovom: مجمع الفتاوى , a ne ovog (v. GAL, S. I, 639, katalog Kutubhane Waliyuddin, 86, — i katalog Kutubhane Es'ad-efendi, 55).

Prvo poglavlje ovdje počinje:

كتاب الطهارة فصل فى الماء – وفى الايضاح روى عن ابى يوسف سألت ابا حنيفة عن الماء الذى يغتسل فيه هل يتوضؤ رجل اسفله قال نعم

Nekoliko lista, među kojima i prvi list, porošeni su zlatnom bojom.

Prepisao oba djela isti prepisivač Ḥağī b. Walī b. Ibrahīm, i to pod t. 1 u selu Gornji Izvid? ... u petak 13. safera ..., a pod t. 2 u gradu ..: 21. redžepa 923/1517.

(قد وقع الفراغ من تحرير هذه النسخة على يد العبد المذنب حاجى بن ولى بن ابراهيم ... فى قرية (ازوىد ؟) الفوقانى من توابع امثال المحمية – ؟؟ – يوم الجمعة فى اليوم الثالث عشر من شهر الصفر لسنة ثلث وعشرين وتسعمائة – تمت كتابة هذه الفتاوى ... فى مدينة قطب المشائخ سيدى هارون – ؟ – فى اليوم الحادى والعشرين من شهر رجب المرجب ...)

Na prvom zaštitnom listu i na naslovnoj strani pod t. 1 nalazi se sadržaj i bilješke s područja fikha, te bilješka vakifa. Na kraju su bilješke s područja fikha, pisane rukom prepisivača, te u stihovima datum rođenja dviju osoba.

Na naslovnoj strani pod t. 2 je nečitak lični pečat, navedena bilješka o autoru, te dvije bilješke u kojima se kaže da se je el-Hağ Amiru B. Muhamed el-Karmaniji, ranijem kadiji u Beogradu, rodilo dvoje djece (Muhamed i Aiša) u Istanbulu 931/1524. Na posljednjem listu su bilješke s područja fikha, važniji datumi iz života i vladavine sultana Selima, te uputstva i magične riječi za postizanje nekih želja.

Uvakufio Abdulbaki Džino-zade (v. bilješku na početku).

1694. فتاوى مؤيد زاده **444.**

لعبد الرحمن آماسيوى

Zbirka pitanja s područja fikha *(al-masā'il)*, koja služi kao izvor za davanje fetvi. Sabrao i napisao po raznim fikhskim djelima 'Abdurraḥmān b. 'Alī al-Amasiyawī — Mu'ayyad-zade (Ibn Mu'ayyad), umro 922/1516. Zbirka se najčešće navodi pod gornjim naslovom, a poznata je i pod nazivom: مجموعة الفتاوى .

Kairo I, 450; OM I, 355; GAL II, 227.

Primjerak je bez uvoda. Na donjem prerezu neko je napisao nejasan naslov: فتاوى نونيه ?!

Početak:

المسائل المتعلقة بالطهارة – الحوض اذا كان مدوّرا فوقع فيه النجاسة يعتبر فيه ثمانية
واربعون ذراعا حتى ان مادونه

L. 172; 26,5 × 18. *Ta'līq* i *nasḫ* krupniji, pisani uvježbanom rukom, mjestimice vokalizovani. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom, a stranice su obrubljene crvenom linijom. Po rubovima listova ima komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Papir tamnobijel, deblji, čvrst, mnogi su listovi dohvaćeni vlagom, tako da je pismo mjestimice oštećeno; povez polukožni.

Prepisao Aḥmad b. Derviš Muḥammad, u ponedjeljak početkom džumadel-ula 970/1562.

(قد وقع الفراغ من تحرير هذه النسخة الشريفة يوم الاثنين فى اوائل جمادى الاولى ...
على يد العبد الضعيف : احمد بن درويش محمد ... لسنة سبعين وتسعمائة)

Na naslovnoj strani su bilješke s područja fikha, jedan hadis i dova. Na kraju se nalazi veći broj fetvi na turskom jeziku, pod naslovom: فتاوى منلا خسرو رحمة الله عليه .

Uvakufio Džino-zade Muhamed Abdulbaki (v. bilješku i pečat na naslovnoj str.).

1695. ISTO **1520.**

U rukopisu, na donjem prerezu listova, naslov je: فتاوى مؤيد زاده .
Neko je na prvom zaštitnom listu pogrešno napisao naslov: مشتمل الاحكام من الفقه.

L. 209; 20,5 × 13,5. *Ta'līq* sitniji, složen, pisan vještom rukom. Nazivi izvora napisani su na poseban način, u kosom položaju, i podvučeni crvenom crticom. Istaknute riječi također su podvučene. Po marginama listova ima komentara, pisanih sitno, rukom istog prepisivača. Papir bijel, glat, čvrst; povez kožni.

Prepisao 'Alī Reiszāde, krajem 1019. ili početkom 1020/1610—11, kako se to razumije iz bilješke prepisivača, koja se nalazi na početku, na drugom zaštitnom listu. U toj bilješci on kaže, da je prepisivanje ovog primjerka počeo u četvrtak 19. ramazana 1019/1610; bilježeći još da je tada neki njegov učitelj dobio kadijsku službu u mjestu Achioli, u nahiji koja pripada Suzeboli (Sozopolis, — kasabica na obali Crnog mora).

(قد وقع الشروع فى تحرير هذا الكتاب ... يوم الخميس التاسع عشر من
شهر رمضان ... فى سنة تسع عشرة بعد الالف ... اوان ابتلاء استاذنا الفاضل بقضاء اخيولى
بالناحية من القضاء المزبور المسماة بسوزه بولى وانا العبد الفقير على الشهير برئيس زاده)

Na prvom zaštitnom listu je ime i lični pečat ranijeg vlasnika (Omer Zuhdi). Na drugom zaštitnom listu je, pored gore navedene bilješke, kratka dova koju prouči kadija pred početak svog svakidanjeg rada, te kratka bilješka s područja fikha. Zatim slijedi sadržaj, pisan rukom prepisivača, i bilješke s područja vaza.

Iz biblioteke Hasan-efendije Bojo-zade (v. pečat u rukopisu).

1696. ISTO **3540.**

U rukopisu je naslov zabilježen kasnije: فتاوى مؤيد زاده

L. 221; 20,5 × 15. *Nasḫ* starinski, sa nešto *ta'līqa*, pisan vještom rukom. Listovi 4—6 dopisani su kasnije drugim rukopisom. Papir tamnobijel, deblji, čvrst; povez polukožni, oštećen.

Prepis je dovršen u subotu 14. šabana 1025/1616.

(وكان الفراغ من كتابته يوم السبت المبارك رابع عشر شهر شعبان من شهور سنة خمسة وعشرين والف)

Na početku je sadržaj koji je djelomično dopisan, kasnije, drugim rukopisom.

Iz biblioteke Fejzijje medrese.

1697. ISTO 2257.

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: فتاوى مؤيد زاده

L. 232 (226 + 6); 20,5 × 14. *Ta'līq*, pisan uvježbanom rukom. Istaknute riječi i nazivi izvora podvučeni su crnom crticom. Po rubovima nekih listova ima komentara. Papir bijel, deblji, čvrst, listovi prosuti; povez kožni, oštećen, prva korica i dio sadržaja izgubljeni.

Prepisao Muṣṭafa b. Muḥammad, početkom mjeseca rebiul-evela 1028/1618.

(الحمد لله الذى يسّر لنا اتمام تحرير هذه الفوائد ... وانا الفقير مصطفى بن محمد ... فى اوائل شهر ربيع الاول من شهور سنة ثمان وعشرين والف)

Na listovima 227—232 nalazi se *Dodatak*, napisan rukom istog prepisivača. Početak mu je:

الحقت هذه المسائل على المسائل المتفرقة وقال خواهر زاده فى ديات الاصل

Na početku je nepotpun sadržaj. Na naslovnoj strani su dva lijepo izrađena lična pečata, u kojima se mogu pročitati imena: Hasan i Sulejman, te kratka bilješka sa imenom i ličnim pečatom ranijeg vlasnika (Šejh Muhamed, muftija u Travniku. U pečatu je upisano: derviš Muhamed).

Iz biblioteke Fejzijje medrese.

1698. ISTO 4431.

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije:

هذا فتواى مؤيدزاده – كتاب الفتاوى لمؤيدزاده

L. 148; 21 × 14,5. *Ta'līq* sitniji, složen, pisan vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Po rubovima nekih

listova ima komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Papir tamnobijel i žućkast, čvrst, mnogi listovi dohvaćeni su vlagom, naročito po rubovima; povez kožni, oštećen, sa otiskom ornamenata na koricama.

Prepisao as-Sayyid Muṣṭafa b. 'Abdulgaffār, kadija ranije u On iki Dīvan(?), u medresi sultana Muhamed-hana, 3. muharema 1056/1646.

(قد وقع الفراغ من تحرير هذه النسخة الشريفة فى اليوم الثالث من شهر محرم الحرام لسنة ست وخمسين والف عن يد العبد الفقير ... السيد مصطفى بن عبد الغفار القاضى سابقا باون ايكى ديوان – ؟ – ... فى مدرسة سلطان محمد خان فى احدى الثمانيه)

Na prvom zaštitnom listu su stihovi na perzijskom jeziku. Zatim, na slijedećih jedanaest lista, nalazi se ime ranijeg vlasnika (Šaban b. Abdulkerim, 1067/1656), kraća dova, mnoge bilješke s područja fikha uzete iz raznih djela, dvije bilješke s područja akaida (o osnovnim načelima vjerovanja — iman i o Božijim poslanicima), te sadržaj, pisan rukom prepisivača. Na naslovnoj strani je zabilježeno da je rukopis uvakufljen za medresu u Zvorniku. Ispod te bilješke je lični pečat, u kome se može pročitati ime: Rašid, 1250/1834. Na rubovima nekih listova (v. l. 43) nalazi se bilješka, u kojoj se kaže da je rukopis uvakufio Šaban-efendija (وقف شعبان افندى المولى المرحوم). Na kraju je kratka risala طبقات الفقهاء od Ibn Kemal-paše (v. I, 248), risala o izvorima i kategorijama pitanja hanefijskog fikha (اعلم وفقك الله تعالى ان مسائل اصحاب الحنفية على ثلاث طبقات), kraća rasprava o raspolaganju sa imovinom u naročitim okolnostima kao u smrtnoj bolesti (نقل من تذكرة الشيخ عبد الرحمن المرشدى العمرى), i mnoge kraće bilješke s područja fikha (Izvori koji navode pisca al-Muršidī, — v. AM I, 548, ne navode mu ovo djelo Taḏkire. Bio je muftija u Meki i umro je 1037/1627).

Na listu 154 nalazi se kratak spjev s područja matematike (منظومة فى معرفة اضلاع الاعداد), što ga je sastavio Abū 'Abdullah Muḥammad b. Gāzī al-'Oṯmānī. Početak je:

الحمد لله ... اما بعد فهذا نظم الشيخ العلامة ... ابى عبد الله محمد بن غازى العثمانى فى معرفة اضلاع الاعداد وكيفية حلها بالقواعد الحسابية المتوصّل بها اليها وهى هذه المنظومة

اذا عدد قد حل صفر بصدره فعُشر له والنصف والخمس فى الطبع

Pismo spjeva je vokalizovan *nasḫ*. Prepisao 'Abdulbāqī Barakāt al-Mālikī al-Iskenderī az-Zubayrī, muhaddis, nastanjen u Medini, za Maulana Šaban-efendiju, kadiju Medine toga vremena, — u petak početkom redžepa 1108/1696.

(كتبه عبد الباق بركات المالكى الاسكندرى الزبيرى نزيل طيبة المنورة والمحدث بمطهرة روضة مسجدها الاعظم يوم الجمعة غرة شهر رجب سنة ١١٠٨ برسم مولانا الاعظم شعبان افندى قاضى المدينة عام تاريخه)

1699. Zbirka (مجموع), 5 **1723.**

L. 273; 20,5 × 12,5. *Ta'līq*, od ruku različitih prepisivača. Papir bijel, tamnobijel i roze, glat, čvrst; povez kožni, popravljen, sa ornamentima na sredini korica.

1. L. 1—189. ISTO

U rukopisu je zabilježen naslov: كتاب مجموعة الفتاوى مؤيدزاده

Ta'līq složen, pisan vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Nazivi izvora napisani su u kosom položaju.

2. L. 189—192. (رسالة فى) المسائل المتعلقة فى بيان احكام من سبّ النبى عليه السلام (تفاصيل مسئلة السب)

Rasprava o propisima protiv vrijeđanja ličnosti Božijeg poslanika od nepoznatog pisca. Sabrano po raznim djelima i raspoređeno na tri dijela *(qism)*, a glavni izvor je, čini se, djelo (glosa) Ḏaḫīrat al-'uqbā ذخيرة العُقبى (od Eḫī Čelebī, umro 905/1499, — v. br. 1102 i br. 1880,⁵).

Ahlwardt II, 611.

Početak:

اعلم ان كون معرفة تفاصيل مسائل السب من اهم المهات فذكرت بعضا من المهات فى هذه الرسالة ... فجعلنا على ثلاثة اقسام

3. L. 193—198. (رسالة فى) المسائل المتعلقة ببيع الوفا

Rasprava o nekim pitanjima kupoprodaje (u kojima se prodati predmet smatra kao zalog kod kupca), od nama nepoznatog pisca. Rađeno po raznim izvorima a naročito po djelu *al-Fetawa*, od Naǧmuddīn an-Nasafī-je ('Omar b. Muḥammad an-Nasafī, umro 537/1142). U rukopisu je naslov: هذه المسائل متعلقه ببيع الوفا

Početak:

ذكر الشيخ الامام الاجل نجم الدين النسفى فى فتاواه ان البيع الذى تعارف اهل زماننا احتيالا للربا وسمّوا بيع الوفا هو فى الحقيقة رهن

Istaknute riječi i rečenice podvučene su crvenom crticom.

4. L. 198—225. فتاوى قارئ الهدايه

Kraća zbirka fetvi, što ih je dao Sirāǧuddīn 'Omar Qarī' al-Hidāya (v. br. 1686).

Po rubovima nekih listova ima nešto komentara.

5. L. 226—273. هدية المهديين

Priručnik o islamskom vjerovanju. Napisao Yūsuf b. Gunayd at-Toqātī, umro 904/1499 (v. br. 1030,⁷).

Prepisao pod t. 1—4 Ibrāhīm b. Hurem, nastanjen u kasabi Nevesinje, u četvrtak 14. rebiul-ahira 1063/1652 (kako je to zabilježeno na kraju pod t. 1).

(قد وقع الفراغ عن استنساخ هذه النسخة الشريفة وقت الضحى يوم الخميس رابع شهر ربيع الآخر عام الثالث وستين بعد الالف على يدى العبد الفقير ... ابراهيم بن حرم الساكن بقصبة نوه سين – بلدة صغيرة فى بوسنه هرسك)

Iz pisma i bilješke vidi se da je ovaj naš prepisivač bio učen čovjek i vješt kaligraf.

Rukopis pod t. 5 prepisao je Muḥammad b. 'Omar, 1055/1645.

(قد وقع الفراغ من تنميقه ... عن يد العبد الضعيف محمد بن عمر ... فى سنة خمس وخمسين بعد الالف)

Na početku su poučne izreke i stihovi na arapskom i turskom jeziku, kratki hadisi, imena ranijih vlasnika (Mustafa b. el-hadži Hasan-efendi Kotlo, Abdullah b. Ahmed Kantamirizade), zatim bilješke, također na arapskom i turskom jeziku, s područja fikha i ahlaka, sadržaj, te popis djela, koja se navode u ovoj zbirci kao izvori

مجموعهٔ لطيفه ده واقع اولان مسائل وفصول كتب مرقومدن استخراج واستنباط اولنمشلرکه ذكر اولنور

Na naslovnoj strani je jedna namjerno pobrisana bilješka i opet imena gore navedenih ranijih vlasnika. Na posljednjem listu su dva salavata.

Iz Kantamirine biblioteke.

1700. Zbirka (مجموع), 3 **3764.**

L. 358; 29,5 × 20,5. *Nasḫ-ta'līq*, krupniji, pisan rukom istog prepisivača. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir bijel, tanji, glat, mnogi listovi dohvaćeni su vlagom, naročito po rubovima; povez kožni, omotan u zeleno platno.

1. L. 1—156. ISTO

U rukopisu je naslov zabilježen kasnije: كتاب الفتاوى لمؤيدزاده

Po rubovima nekih listova, naročito u prvoj polovini, ima sitno pisanih komentara i izvadaka uzetih iz drugih zbirki. Pismo je ovdje mjestimice znatno oštećeno vlagom.

2. L. 157—218. خزانة الفقه

Djelo s područja fikha (»Riznica fikha«). Napisao Abu'l-Lait Naṣr b. Muḥammad b. Aḥmad b. Ibrāhīm as-Samarqandī — Imām al-hudā, umro 378/983 (v. br. 922,[1]).

3. L. 219—358. واقعات المفتين

Zbirka fetvi i raznih pitanja s područja fikha. Napisao 'Abdulqādir b. Yūsuf Naqībzāde al-Ḥanafī al-Ḥalabī, umro 1107/1695.

Pisac u uvodu kaže da je neko vrijeme služio kao pisar ili sekretar kod izvjesnog broja velike uleme i šejhova kojima je bilježio i pismeno formulisao mnogobrojna pitanja, postavljena sa raznih strana i od pojedinaca, — te pisao njihove odgovore (fetve), koje je sravnjivao sa izvorima i čuvao nakon konačnog redigovanja. Za vrijeme te službe, kaže da je sabrao mnoga pitanja iz priznatih izvora, sredio ih po uzoru drugih djela ove struke u jednu cjelovitu zbirku, koju je tri puta (u tri maha) izdavao, svaki put u novoj redakciji, popravljenu i dopunjenu. Od toga on preporučuje samo treće popravljeno i dopunjeno izdanje, — koje sadrži i ovaj naš primjerak (v. br. 1483).

Pismo je više *ta'līq*, sa nešto *nasḫa*. Istaknute riječi i rečenice podvučene su crvenom crtom. Po rubovima manjeg broja listova ima nešto komentara.

Prepisao cijelu zbirku Muḥammad b. Muṣṭafa al-Istanbollī, u Istanbulu, u vremenu od 1. safera 1080. do polovine ševvala 1084/1669—1673.

(تم الكتاب ... عن يد الفقير محمد بن مصطفى الاستانبولى ... وذلك فى نصف شوال
المكرم سنة اربع وثمانين والف ... بمدينة دار النصر العلية قسطنطينية)

Na prvom zaštitnom listu zabilježeni su naslovi djela koja se nalaze u ovom svesku i da je ovo »Kadri-efendina zbirka«. Na drugom zaštitnom listu je ime i lični pečat ranijeg vlasnika (Husejn, kadija u gradu Lafkošu, — to je Lencosia ili Nikozija, na Kipru). Na naslovnoj strani je sadržaj, napisan rukom prepisivača. Na posljednjem listu je lični pečat, u kome je upisano ime Ibrahim

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1701. ISTO **965.**

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: الفتاوى لمؤيد زاده

L. 167; 21,5 × 15. *Ta'līq* sitniji, složen, pisan vještom rukom. Istaknute riječi i naslovi podvučeni su crvenom crtom. Po rubovima nekih listova ima komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Papir tamnobijel, glat, mnogi listovi dohvaćeni su vlagom, naročito u prvoj polovini, — tako da je mjestimice i pismo oštećeno.

Rukopis potječe iz kraja XVII ili početka XVIII stoljeća.

Na početku je nekoliko neispisanih listova, na kojima se nalaze poučne izreke, bilješke s područja fikha, sadržaj i imena ranijih vlasnika (el-hadži Ibrahim b. Muhamed, imam, nastanjen »u kasabi Pravadi« — Provadia, Provaton —, u jugoistočnoj Bugarskoj, nedaleko od Varne. U ličnom pečatu ispod imena može mu se pročitati i datum: (1)118/1706. »Poslije njegove smrti rukopis je došao u vlasništvo kadije navedenog mjesta, Bošnjaka Akhisari« — iz Akhisara — Prusac, — kako je to zabilježeno ispod gornjeg imena. »Nakon smrti navedenog kadije kupio iz njegove ostavštine i postao vlasnikom Fehmi Omer b. Sadik, svrgnuti kadija sa kadiluka Duvno, 1186/1772«. Poslije toga, na posebnom neispisanom listu, nalazi se bilješka, u kojoj se kaže da je rukopis dobio u posjed putem nasljedstva Muhamed b. Ahmed el-Mostari, — rodom iz Mostara, — nastanjen u Sarajevu, pomoćni nastavnik — mu'id). Na naslovnoj strani su poučni stihovi na arapskom jeziku i bilješke s područja fikha. Na kraju je nekoliko neispisanih lista i na posljednjem, pokidanom listu, računi nekih dugova.

1702. فوائد الفتاوى **2703.**

Kraći priručnik *(muḫtasar)* s područja hanefijskog fikha, koji može služiti kao pomagalo pri davanju fetvi, — od nepoznatog pisca. Gornji naslov je prema rukopisu. ḪḪ (II, 1300) navodi samo taj naslov, bez ikakvih podataka o njemu. On na istom mjestu navodi djelo pod nazivom: فوائد الفقهاء i bilježi mu početak koji je isti kao i u našem rukopisu, iz čega pretpostavljamo da se tu, vjerovatno, radi o jednom te istom djelu koje je dobilo različite nazive krivicom prepisivača. Drugi izvori, koji su nam pri ruci, ne navode uopće gornji naslov našeg rukopisa, nego samo ovaj drugi naziv (فوائد الفقهاء , — v. GAL, S. II, 953, 56, gdje se kaže da je autor: Maḥmūd b. Muḥammad b. Suleymān-efendī; Kairo I, 452).

Početak:

الحمد لله الغنى الوهاب المنزه عن اللغو والالقاب ؟ الكاشف قلوب العاشقين من الحجاب وهداهم الى سبيل الصواب ... وسميت هذا الكتاب فوائد الفتاوى كتاب الطهارة قال البقّالى من وجب عليه الاستنجاء بالماء ان لم يجد موضعا خاليا يتركه

Posljednje poglavlje je: كتاب الفوائد , — a završetak je:

... ولا ينبغى لاحد ان يفسّر القرآن برأيه ما لم يتعلم كما قال النبى عليه السلام من فسر القرآن برأيه فقد كفر بالله وبما انزل على محمد عليه السلام

L. 120; 20 × 14. *Nasḫ* starinski, pisan vještom rukom. Papir bijel, potamnio, deblji, čvrst; povez kožni, jednostavan.

Prepis je dovršen 962/1554 (تمت سنة ٩٦٢).

Na prvom zaštitnom listu je datum smrti jedne osobe (Muhamed Hodža iz Fojnice, umro u četvrtak 24. džumadel-ula 1259/1843). Na naslovnoj strani je sadržaj, te ime i lični pečat ranijeg vlasnika (Mustafa Eminzade er-Ruščuku, — iz grada Ruščuka, Bugarska —, 1125/1713). Na završetku, na rubu lista, je prigodni stih na turskom jeziku. Na posljednjem listu je početak neke predstavke o gradu Sarajevu, — također na turskom jeziku.

1703. الفتاوى الزينية 1501.

Zbirka fetvi, što ih je dao Zayn (Zaynuddīn) b. Ibrāhīm b. Muḥammad Ibn Nuğaym al-Miṣrī al-Ḥanafī, umro 970/1563. Zbirka je poznata još pod nazivima: فتاوى زين بن , — فتاوى ابن نجيم , — نجيم المصرى ... الفتاوى النجيمية . Naslov u rukopisu je: كتاب فتاوى شيخ الاسلام زين بن نجيم المصرى الحنفى Ima više verzija i prerada, od kojih je jedna, što ju je sredio autorov učenik Muḥammad b. ʻAbdullah b. Aḥmad al-Ḫaṭīb, a to je ova zbirka (v. br. 1460,[2]).

L. 108; 21 × 15. *Nasḫ-ta'līq*, stari, arapski, pisan krupnije, vještom rukom. Naslovi سئل – اجاب — pisani su crvenim mastilom. Papir tamnobijel, deblji; povez kožni, sa jednostavnim ornamentima na sredini korica.

Rukopis potječe iz XVII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu je bilješka prepisivača, u kojoj se teško može pročitati njegovo ime ('Oṯmān b. 'Omer) bez oznake datuma, — i sadržaj. Na naslovnoj strani je ime i lični pečat ranijeg vlasnika (Muhamed Baki Džinozade), te bilješka o uvakufljenju rukopisa i veliki vakufski pečat.

Uvakufio Abdulbaki-efendi Džino-zade.

1704. ISTO 4418.

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije:

فتاوى ابن نجيم ترتيب محمد بن عبد الله بن احمد الخطيب

L. 93; 20 × 15. *Nasḫ*, pisan vještom rukom. Listovi 80—93 dopisani su kasnije drugim rukopisom (*ta'līq*). Po rubovima nekih listova ima komentara. Papir tamnobijel i bijel, deblji; povez polukožni.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća, izuzev dopisanog dijela na kraju, koji je iz XIX stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu je ime i lični pečat ranijeg vlasnika (Muhamed Hasib b. Ibrahim es-Saraji — Sarajlija —, 1240/1824). Ispod toga je bilješka drugog kasnijeg vlasnika (Osman Asaf Sokolović), koji je rukopis poklonio Gazi Husrev-begovoj biblioteci 16. jula 1958. Po tom slijedi sadržaj i na naslovnoj strani nekoliko fetvi. Na rubu lista 29 je bilješka u vezi sa tekstom koju je napisao Šejḫ Muḥamed, kadija u Jerusalimu.

1705. ISTO 2244.

U rukopisu je naslov zabilježen kasnije: فتاوى زين بن نجيم
Primjerak je nepotpun na kraju.

L. 68; 20 × 14,5. *Ta'līq* od ruku različitih prepisivača. Papir tamnobijel, glat, listovi su dohvaćeni vlagom; povez polukožni, oštećen.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na naslovnoj strani je namjerno pobrisano ime ranijeg vlasnika i sadržaj.

1706. الفتاوى العدلية 1220.

Zbirka fetvi, što ju je napisao Rasūl b. Ṣāliḥ al-Aydīnī, umro 978/1570. Djelo je izrađeno na zahtjev sultana Sulejmana, dok je pisac bio kadija u gradu Marmara, u vilajetu Saruhan (Anadol), 966/1558, — kako to sam pisac kaže u uvodu. Prvi, uobičajeni dio, o ibadatu (obredoslovlju) je izostavljen, jer zbirka počinje poglavljem o braku — كتاب النكاح

GAL II, 433; S. II, 644.

Početak: الحمد لله ذى الجلال والاكرام والصلاة على محمد خير الانام

L. 131; 20,5 × 14,5. *Ta'līq* složen, pisan uvježbanom rukom. U vrhu prve stranice nalazi se lijep unvan u bojama, a na rubu rozeta. Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i širokom zlatnom, a ostale crvenom linijom. Po rubovima listova ima mjestimično komentara i ispravaka. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Papir bijel, glat, čvrst, neki listovi dohvaćeni su vlagom; povez platneni, nov, sa dijelom starog poveza, na kome se nalaze ornamenti.

Rukopis potječe iz početka XVII stoljeća, — što se može razumjeti iz bilješke na naslovnoj strani.

Na početku je sadržaj. Na naslovnoj strani je bilješka na arapskom jeziku, u kojoj se kaže da je primjerak uvakufio Hadži Mustafa Belgradi (iz Beograda), za ulemu, — bez oznake datuma i mjesta (ali, vjerovatno, u Beogradu).

وقف هذا الكتاب الجليل وسبّلها فى سبيل الله الحاج مصطفى بلغرادى على العلماء
المحتاجين الى المطالعة والنظر فيه ...

To je, vjerovatno, el-Mevla Mustafa el-Belgradi, koji je rodom iz Beograda, a bio je čuveni muderis. Umro je 1013/1604. Ili je to Mustafa-efendi Serhatli, koji je bio kadija u Beogradu 1073/1662 (v. M. Handžić, *al-Ǵauhar*, 135). Na posljednjem listu su bilješke na turskom jeziku o nekim dugovima.

1707. ISTO **3905.**

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije:
الفتاوى العدلية لرسول بن صالح الآيدينى

L. 107; 22,5 × 16,5. *Nasẖ* sitan, složen, pisan uvježbanom rukom. Po marginama listova ima dosta komentara, uzetih iz raznih izvora i pisanih sitno i lijepo, rukom istog prepisivača. Papir bijel, čvrst, mnogi listovi su znatno dohvaćeni vlagom, također je mjestimice i pismo oštećeno; povez polukožni, oštećen.

Prepis je dovršen 12. džumadel-ula 1126/1714.

(تم الكتاب ... فى اليوم الثانى عشر من شهر جمادى الاولى لسنة ست وعشرين ومائة
بعد الالف)

Na nutarnjoj strani prve korice je bilješka na turskom jeziku o kupovini nekih knjiga. Na prvom zaštitnom listu su dva otiska ličnog pečata, u kojima se teško može pročitati ime: Muhamed Husejn. Na početku i na kraju su bilješke s područja fikha, pisane rukom prepisivača. Na naslovnoj strani je ime i lični pečat ranijeg vlasnika (Ali b. Hasan b. Džabi el-Mostari, — iz Mostara —, 1188/1774).

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1708. ISTO **2096.**

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: كتاب الفتاوى العدلية

L. 145; 20 × 13. *Ta'līq* složen, pisan uvježbanom rukom. Rečenice u uvodu rastavljene su crvenim krupnim tačkama. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Po rubovima samo nekih listova ima malo komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Papir bijel, glat, čvrst; povez kožni, oštećen.

Prepisao Muḥammad b. Aḥmad, zvani el-Qāḍī, 28. ševvala 1137/1724.

(قد تمت هذه النسخة الشريفة فى اليوم الثامن والعشرين من شهر شوال لسنة سبع
وثلاثين ومائة والف ... وانا افقر الورى محمد بن احمد الشهير بالقاضى)

Ispod gornje bilješke je lični pečat prepisivača. Na početku je jedan hadis, bilješka s područja fikha i sadržaj.

Poklonio Enis Muftić, geometar (Banja Luka 28. X 1950, — kako je to zabilježeno na rubu lista 144).

1709. ISTO **4020.**

U rukopisu je zabilježen naslov: كتاب الفتاوى العدلية ناقص فى اوله. Primjerak je nepotpun s početka (izgubljeno prvih deset lista).

L. 143; 20 × 14. *Ta'līq* složen, pisan uvježbanom rukom. Po rubovima listova ima sitno pisanih komentara. Papir bijel, čvrst; povez kožni, oštećen, jedna korica izgubljena.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na kraju su poučni stihovi na turskom i arapskom jeziku, priča o Abdul-Qadir Gilaniji, tumačenje *kunut dove*, tumačenje ebdžeda, recept za jedan lijek i fetve.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1710. عين المفتى لغين المستفتى 3069.

Kraće djelo s područja hanefijskog fikha, koje sadrži pitanja *(mesā'il)* i odgovore *(fetāvā)*. Sabrao i sredio Ibrāhīm b. Muḥammad ad-Dimašqī al-Ḥanafī, umro 1006/1597. Pisac je još poznat pod imenom Derviš Ibrāhīm Ibn aṭ-Ṭabbāḫ.

Ismā'īl-paša, Ḍail II, 132; Suleymaniyya, 46; GAL, S. II, 952.

To je, zapravo, zbirka fetvi koje je dao al-Maulā Ḍiyā'uddīn Yūsuf Rāzī u Damasku, kada je tamo boravio 1003/1594. Prispjela pitanja njemu i njegove odgovore gore navedene, pisac je formulisao i pisao prije nego bi se dala onima, koji su pitanja postavili, — kako je to sve navedeno u uvodu djela, a iz čega se razumije da je pisac bio pomoćnik ili pisar *(katibul-fetva)* kod navedenog Ḍiyā'uddīn Yūsufa. To je sve onda sabrao i izdao u ovom obliku.

Zato je svako pitanje i odgovor naveo pod naslovom: اجاب — سئل . Neka pitanja i odgovori su na turskom jeziku.

U nekim izvorima (Suleymaniya, n. m.) naslov je: عين المفتى لحيرة المستفتى što je, držimo, pogrešno. U rukopisu je kako smo mi naveli i to je pravilno.

Početak:

الحمد لله واتوكل عليه والتجئ من السهو والزلل اليه ثم اصلى على من لا ينطق عن الهوى

... اما بعد فيقول الفقير تراب اقدام الاشياخ درويش ابراهيم الشهير بابن الطبّاخ

L. 87 (odnosno 112 sa bilješkama); 18 × 11. *Ta'līq* sitan, složen, pisan vještom rukom. Naslovi (سئل اجاب) pisani su crvenim mastilom. Po rubovima nekih listova ima komentara, od kojih su mnogi fetve na turskom jeziku. Papir tamnobijel, tanak, glat; povez kožni, oštećen.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na početku se nalaze imena ranijih vlasnika (Ibrahim, kadija u gradu Ismail — Rumunija, na Kiliji, rukavu Dunava, koji je izišao iz turskih ruku nakon tvrdokornog otpora 1205/1790, kada su osvajači pobili svo stanovništvo; — Muhamed Salih, službenik šerijatskog suda u Istanbulu za nadzor i čuvanje imovine vojnih lica — *el kassam askeri;* Muhamed Aziz, muderis; Salih b. Mahmud, kadija u Sarajevu koji kaže da je rukopis kupio 1216/1801; Muhamed Hasib, privremeno kadija u Zvorniku, 1240/1824), bilješke s područja fikha i akaida, te fetve i sadržaj. Na kraju je također veći broj lista ispunjen bilješkama s područja fikha na arapskom i turskom jeziku i fetvama. Tu su odulje bilješke o razlici između davanja fetvi i suđenja (فصل ق الفرق بين الافتاء والقضاء), o suđenju prema jačim dokazima za sud, što je sabrao Rahmetullah, muftija u vrijeme šejhul-islama Husejn-efendije (umro 1043/1633, — prenesено iz djela عمدة الفتاوى), te nazivi 12 sazvježđa na perzijskom jeziku.

1711. فتاوى التمرتاشى 788.

U rukopisu je naslov napisan rukom prepisivača:

هذه فتاوى شيخ الاسلام علامة العلماء الاعلام مفتى الانام الشيخ محمد بن عبد الله

التمرتاشى الغزى

Zbirka fetvi, što ju je napisao Muḥammad b. 'Abdullah b. Aḥmad al-Ḫaṭīb at-Timurtāšī al-Gazzī al-Ḥanafī, umro poslije 1007/1598.

Kairo III (iz god. 1306/1888), 88; GAL II, 312; S. II, 429.

U izvorima, koje mi imamo pri ruci, datum smrti pisca je 1004/1595, što je — držimo — pogrešno, jer se na kraju ovog rukopisa nalazi prepisana bilješka pisca, u kojoj on sam kaže da je djelo dovršio 1007/1598.

قال المؤلف رحمه الله فرغت من تعلق هذه النسخة المباركة نهار الاثنين ثامن عشر شهر

شوال من شهور سنة سبع والف)

Pisac je ovdje, pod kraj svoga života, sabrao i rasporedio, po uzoru na djelo *al-Hidaya*, — fetve, koje je dugo godina davao kao muftija. Fetve su formulisane i napisane pod naslovom: اجاب — سئل

Početak:

حمدا لمن انعم بعلم الشرائع والاحكام وهدانا بحسن الهداية

L. 144; 21 × 15. *Nasḫ*, pisan vještom rukom, djelomično vokalizovan. Po rubovima listova ima nešto komentara i ispravaka. Papir bijel, deblji, čvrst; povez kožni, sa utisnutim ornamentima na koricama.

Prepis je dovršen u četvrtak mjeseca šabana 1089/1678.

(وكان الفراغ منه نهار الخميس ق شهر شعبان سنة تسعة وثمانين والف)

Na završetku je gornja bilješka autora, napisana rukom prepisivača. Na prvom zaštitnom listu su imena ranijih vlasnika (Ali Bičakčizade — Bičakčić —, Mehmed Mutevellizade, kadija u Mostaru privremeno) i sadržaj. Na naslovnoj strani su, pored gore navedenog naslova, fetve na turskom jeziku, te pečati ove biblioteke i vakifa.

Uvakufio Mutevelić Ahmed Asim.

1712. جامع الفتاوى والواقعات والمهات 564.

Zbirka fetvi, važnijih propisa i pitanja o slučajevima iz praktičnog života, — što ju je sabrao Muḥammad ʻAlī Riḍā'ī, kadija u Solunu (kako to sam kaže u uvodu), umro 1039/1629.

AM II, 276; SO II, 397.

Primjerak je, čini se, nepotpun na kraju, ili su izgubljeni listovi koji sadrže samo neke dodatke.

Gornji naslov dali smo prema tekstu i smislu autorovih riječi u uvodu. Inače, pravi naziv ovog djela ne nalazimo ni u rukopisu, niti u izvorima koji su nam pristupačni. Ime pisca pak navedeno je u rukopisu i u gornjim izvorima. Bio je kadija u više mjesta od Soluna do Kaira (v. Nev'īzade ʻAṭā'ī, 723). Ne smije ga se zamijeniti, — zbog naziva Riḍā'ī, — sa drugim piscem, poznatim pod tim nazivom, koji je također napisao zbirku fetvi, a to je ʻAlī-efendī b. Muḥammad Riḍā'ī, čiju zbirku: فتاوى رضائى – نقد المسائل فى جواب السائل navode svi izvori, i za koga kažu da je umro istog, gore navedenog datuma. Usljed ove sličnosti u imenu, čini se, da su neki izvori pali u zabunu i pomiješali ovu dvojicu pisaca.

Početak:

الحمد لله العلىّ على لطفه الحقىّ والجلىّ والصلاة على النبىّ الكريم ... وبعد فيقول فقير عفو الله تعالى محمّد على المعروف برضائى ... لما تشرفت بخدمة احكام القضاء فى مدينة سلانيك الفردوسيّة القضا ... ووقع بعض الوقائع فكثرت المراجعة الى كتب الشرائع فجمعت الواقعات وبعض المهات ... فجاء مجموعا يجتمع به الخاطر جامعا للمهات والنوادر ولما عرضته على بعض الاصحاب سألنى ان ارتّبه على الابواب ... كتاب الطهارة ... فرض الوضوء بمكة ونزلت آيته بالمدينة

L. 322; 26,5 × 16. *Nasḫ* lijep, pisan različitim perom, veoma vještom rukom. Prvih deset lista je izgubljeno i dopisano kasnije drugim rukopisom. (Prvi list nije izgubljen, a njegov je prepis ponovljen). U drugoj polovini pismo je sitnije, pisano oštrim perom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Papir bijel, glat, čvrst; povez kožni, oštećen, sa pozlaćenim ornamentima na sredini korica.

Rukopis potječe iz druge polovine XVII, ili početka XVIII stoljeća.

Na naslovnoj stranici nalazi se dio sadržaja i imena ranijih vlasnika (Mustafa Kebirizade, es-Sejjid Jahja Vakifi, ?, 1130/1717, Arif Šerefzade, 1178/1764, Husejn Nuruddin Hafizzade, koji je zabilježio da je rukopis kupio, kada je bio zamjenik kadije — naib — u Gradačcu i Gračanici, 6. redžeba 1284/1867. Tu je i njegov mali lični pečat). Na rubu lista 319 nalazi se kratka bilješka, pisana sitno rukom prepisivača, u kojoj se kaže da poglavlje: اصل الباب ان الوصية i dalje do kraja rukopisa ne postoji u originalnom primjerku autora, jer je njegov primjerak završen prethodnim kraćim poglavljem: وصى القاضى , a ovaj višak, izgleda, da je kasnije dodat

(قوله : اصل الباب الى آخر الكتاب ليس فى نسخة مكتوبة للمصنف بل تمت عند تمام مسئلة : وصى القاضى ولعل الزيادة من الالحاقات)

1713. فتاوى الانقروى 432.

مجموعة الفتاوى

Zbirka fetvi, što ju je napisao šejḫul-islām Maulā Muḥammad b. Ḥusayn al-Anqarawī, umro 1098/1686. Pisac je bio muderis, kadija (u nekoliko glavnijih mjesta turske carevine) i pod kraj života šejhul-islam. Ovu zbirku je sabirao više godina iz raznih fikhskih djela i rasporedio je po poglavljima fikha.

GAL II, 436.

Početak je:

كتاب الطهارة ويتوضأ بماء السماء والمراد بماء السماء ماء المطر والندا والثلج والبرد اذا كان متقاطرا

Ovaj primjerak je nepotpun s početka.

L. 325; 31 × 19,5. *Ta'līq* sa nešto *nasḫa*, sitniji, složen, pisan vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crtom. Po rubovima listova ima komentara i ispravaka, pisanih sitno, rukom istog prepisivača. Papir žućkast, glat, čvrst, listovi s početka dohvaćeni vlagom; povez polukožni.

Prepisao Ibrahim-beg b. ʻAbdulwahhāb, 27. ramazana 1107/1695.

(قد وقع الفراغ من تسويد هذه النسخة الشريفة المسمى بمجموعة الفتاوى للمولى المرحوم شيخ الاسلام محمد افندى الشهير بانقروى على يدى اضعف العباد ... ابراهيم بك بن عبد الوهاب ... فى سبعة وعشرين من شهر رمضان المبارك سنة سبع ومائة والف)

Na kraju je bilješka, u kojoj se kaže da je primjerak uvakufio Muhamed Baki Džino-zade.

1714—1715. ISTO 3647, 4004.

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: كتاب فتاوى الانقروى .
Komplet u dva sveska, koji su jednako obrađeni i prepisani istim rukopisom.

L. 647 (337 + 310); 20 × 15. *Ta'līq*, pisan hitrom i vještom rukom, na brzinu. Papir bijel i tamnobijel, glat, čvrst; povez kožni, oštećen.

Svezak prvi — الجلد الاول, sadrži fetve od početka djela do kraja poglavlja: فصل ف الشهادة على الارث والنسب . Po rubovima listova ima ispravaka i komentara.

Svezak drugi — الجلد الثانى , nastavak prethodnog. Sadrži fetve od početka poglavlja: فصل ف الشهادة على الشهادة do konca djela.

Prepisao cijelu zbirku Sā'atī? Muṣṭafa b. Muḥammad b. Ša'bān, u utorak 22. džumadel-ahira 1132/1719.

(تم ... ف يوم ثلثاء ٢٢ من جمادى الاخر سنه ١١٣٢ من يد ... ساعتى ؟ مصطفى بن محمد بن شعبان)

Na početku prvog sveska nalazi se sadržaj za oba dijela. Na završetku je prigodna rečenica u sroku. Na kraju drugog sveska nalazi se kraća risala na turskom jeziku o diobi nasljedstva, prepisana rukom istog prepisivača. To je, držimo, risala zvana: مفهوم فرائض Početak joj je: ميته حقوق اربعه ترتب ايدر

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1716. ISTO **291.**

U rukopisu je naslov zabilježen kasnije: فتاوى انقروى

L. 382; 29,5 × 14. *Ta'līq*, veoma lijep, sitniji, složen, pisan rukom vještog kaligrafa. U vrhu prve stranice je veoma lijep unvan, u kome je nacrtano raznobojno cviječe na zlatnoj podlozi. Slike su žive, što je rijetkost u unvanima. Nazivi izvora i istaknute riječi podvučene su crvenom crtom. Sve stranice su obrubljene sa tri tanke crne i širokom zlatnom, a rubovi crvenom linijom. Po rubovima listova ima dosta komentara, pisanih sitno i lijepo rukom istog prepisivača. Listovi 294—300 su neispisani. Papir tamnobijel i žućkast; povez kožni, obilno ukrašen lijepim pozlaćenim ornamentima. Prerez listova također je ukrašen zlatnom bojom.

Rukopis potječe iz XII/XVIII stoljeća.

Na početku je sadržaj, pisan rukom prepisivača. Na naslovnoj strani je naslov djela i bilješka o samom djelu. Iznad toga je ime ranijeg vlasnika (el-Hadž Mustafa, kadija). U ličnom pečatu može se pročitati datum: 1151/1738. Na listu 293 nalazi se bilješka prepisivača, u kojoj se kaže da je završen »treći svezak« — تم الجلد الثالث... ويتلوه كتاب الاجارة. Poslije neispisanih listova slijedi pak poglavlje: الباب الاول ف القسمة وما يتعلق بها

Uvakufio Mehmed-efendija Svrzo, sin Muhamed-agin (iz Sarajeva), 1921. godine, — o čemu se nalazi kratka bilješka na početku.

1717. ISTO **222.**

U rukopisu je zabilježen naslov: فتاوى انقروى افندى. Primjerak je nepotpun na kraju.

L. 288; 30 × 17,5. *Nasḫ* sa nešto *ta'līqa*, sitniji, složen, pisan vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crtom. Papir tamnobijel, glat; povez polukožni, oštećen.

Rukopis potječe iz XII/XVIII stoljeća.

Na početku je sadržaj, pisan rukom prepisivača. Na kraju ima više neispisanih lista.

1718. ISTO **90.**

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: مجموعة فتاوى الانقروى. Komplet u jednom svesku.

L. 479; 46,5 × 22,5. *Ta'līq* sa nešto *nasḫa*, lijep, krupniji, pisan vještom rukom. Naslovi izvora pisani su crvenim i ljubičastim mastilom naizmjence. Istaknute riječi podvučene su crvenom crtom. Po širokim marginama ima komentara, pisanih sitno i lijepo, rukom istog prepisivača. U pisanju ima grešaka. Papir bijel, deblji; povez kožni, sa jednostavnim ornamentima na koricama.

Prepisao as-Sayyid Muḥammad Hāšim b. Dāwūd 'Ārif b. Aḥmad b. Šayḫ Muṣṭafa b. al-Ḥāǧ Yūsuf, 1274/1857.

(قد وقع التتميم من تحرير هذه الفتاوى المجموعة ... على يدى الفقير .. السيد محمد هاشم بن داود عارف بن احمد بن شيخ مصطفى بن الحاج يوسف سنة اربع وسبعين ومائتين والف)

Na početku je sadržaj na pokidanim listovima. Na naslovnoj strani, u vrhu, je cijena rukopisa (750 groša), a zatim imena ranijih vlasnika (el-Hadž Muhamed Rešid Hafizzāde — Hafizović —, muftija u Rogatici — Čelebi Pazar — 1274/1857. i njegov sin Hafizzāde Husejn Nuruddīn b. el-Hadž Muhamed Rešid, kadija u Derventi, koji kaže da je rukopis dobio u posjed putem nasljedstva).

1719. صرة الفتاوى 700.

Zbirka fetvi, koju je napisao Ṣādiq Muḥammad b. 'Alī as-Sāqizī, umro 1099/1687. Pisac je bio kadija, i njegove fetve, što ih je sabrao iz raznih djela, imaju, uglavnom, praktičnu važnost.

GAL II, 436; S. II, 648; ḪḪ II, 1078.

Na završetku je bilješka pisca, u kojoj on kaže da je sabiranje ovih fetvi dovršeno 1059/1649.

Početak:

الحمد لله الذى جعل الفقهاء خيار العباد كما قال رسوله الشفيع يوم التناد من يرد الله به
خيرا يفقّهه فى الدين ... قال العبد الفقير ... صادق محمد بن على الساقزى

L. 463; 21 × 16. *Ta'līq* složen, pisan širokim perom, vještom rukom, od više prepisivača. Naslovi izvora i važnije riječi podvučeni su crvenom crtom. Papir žućkast, listovi 214—219 dohvaćeni su jače vlagom, tako da je mjestimice pismo oštećeno, a i drugi listovi, naročito pri kraju, dohvaćeni su vlagom; povez kožni, oštećen crvotočinom.

Prepisao djelomično, — pri kraju —, Murad b. Adem-baša b. Mehmed-aga, a ostalo njegovi prijatelji — kolege —, krajem zul-hidžeta 1122/1710. Prepis je izvršen iz primjerka Ali-efendije, kadije u Đakovici (Yakova).

(تمت هذه النسخة ... عن ايدى بعض اخوانى ونبذة من يد العبد الفقير مراد بن ادم
باشا بن محمد اغا ... فى آخر ذى الحجة الشريفة لسنة اثنى وعشرين ومائة والف واستنسخت
من نسخة على افندى القاضى بياقوه)

Na naslovnoj strani je bilješka, u kojoj raniji vlasnik Muhamed Baki Džinozade kaže da je rukopis kupio od nekog knjižara u Istanbulu.

Uvakufio Abdulbaki Džino-zade (v. pečate u rukopisu).

1720. ISTO 115.

Naslov u rukopisu je: كتاب صرة الفتاوى فى الفقه

L. 298; 30,5 × 20. *Nasḫ-ta'līq*, krupniji, pisan vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su samo s početka crvenom crticom. Stranice su obrubljene sa dvije crvene linije. Po rubovima manjeg broja listova ima komentara, od kojih su neki na turskom jeziku. Papir bijel, deblji, čvrst; povez kožni, sa utisnutim ornamentima na koricama.

Prepisao as-Sayyid Muḥammad b. ad-Derwīš Muḥammad b. Muhammad Ibn Zaytūn al-Arīḥāwī, u subotu 20. safera 1146/1733.

(وكان الفراغ من نسخ هذه النسخة المباركة فى نهار السبت قبيل العصر وهو اليوم
العشرين من شهر صفر الخير ... سنة ست واربعين ومائة والف ... على يد افقر العباد ... السيد
محمد بن الدرويش محمد بن محمد الشهير بابن زيتون الأريحاوى مسكنا الحنفى)

Na početku je sadržaj, pisan rukom prepisivača.

Iz Šehdi-efendine biblioteke (v. pečat u rukopisu).

1721. ISTO 3776.

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: هذا كتاب صرة الفتاوى

L. 264; 29,5 × 20. *Nasḫ*, mjestimično, a mjestimično ta'līq, složeni, pisani vještom rukom. Istaknute riječi i nazivi izvora podvučeni su crvenom crticom. Po marginama mnogih listova ima komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Papir tamnobijel, deblji, čvrst, mnogi listovi, naročito u drugoj polovini, dohvaćeni su vlagom, tako da je mjestimice pismo oštećeno; povez kožni, oštećen.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu i na mnogim drugim listovima nalazi se otisak krupnog ovalnog pečata u kome je upisana čitava bilješka, u kojoj se kaže da je rukopis uvakufio Jahja Sa'dī b. Mustafa b. Mustafa b. Mustafa b. Aḥmed b. Abdulhadi b. Abdulfettah Hafız-zade, za svoje muško potomstvo, 1235/1819. Na istom listu ima nekoliko bilježaka sa područja fikha, a zatim krupno pisana bilješka na turskom jeziku, u kojoj se kaže da je ovaj rukopis uvakufio Emin b. Ahmed, artiljerijski pukovnik (serhezārī) carske garde, za Karađoz-begovu medresu (u Mostaru). U malom ličnom pečatu ispod bilješke zapisano je ime: Muhamed Emin, i datum: 1265/1848. Na slijedećih nekoliko lista nalaze se također bilješke s područja fikha i sadržaj. Na kraju su opet bilješke s područja fikha.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1722. الفتاوى العالمكيريه — الهنديه 123.

Velika zbirka fetvi, u više svezaka, u obliku velikog fikhskog kodeksa (kodificirano islamsko pravo). Izradila specijalna komisija istaknutih učenjaka Indije, pod vodstvom aš-Šayḫ Niẓāmuddīna. Inicijativu za ovaj rad dao je sultan Abu'l-Muẓaffar Muḥyiddīn Muḥammad Aurang Zīb 'Ālamgīr — padišah Gāzī, umro 1118/1706.

(Vladao je pedeset godina, od 1068/1657, pa do smrti). Zbirka je dobila naziv po njemu i po zemlji Indiji, — kako je to on sam želio. Uvažena je i služila je kao jedan od glavnih izvora u cijelom islamskom svijetu.

GAL II, 417; S. II, 604; Kairo I, 448; Ahlwardt IV, 271.

Svezak prvi — الجلد الاول i jedini od ove zbirke, koji se nalazi u ovoj biblioteci u rukopisu. Sadrži predmet od početka djela — (كتاب الطهارة) do poglavlja: الفصل الاول فى دخول المسلم دار الحرب

Početak:

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على سيد المرسلين وعلى آله واصحابه اجمعين كتاب الطهارة وفيه سبعة أبواب الباب الاول فى الوضوء

L. 327; 32 × 22. *Nasḫ*, pisan vještom rukom. Po rubovima nekih listova s početka ima malo komentara. Papir bijel i žućkast, čvrst; povez platneni, nov.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na početku (l. 1—7) nalazi se traktat s područja tefsira. o tumačenju 15. ajeta u suri *an-Naml*. رسالة متعلقة بقوله تعالى ولقد اتينا داود وسليمان علما . Napisao Ibrāhīm al-Ma'mūnī aš-Šāfi'ī. To je, držimo, Ibrāhīm b. Muḥammad b. 'Īsā as-Sa'īdī al-Miṣrī aš-Šafi'ī, al-Ma'mūnī (al-Meymūnī), umro 1079/1668 (v. AIM I, 32). Rad je posvećen nekom misirskom kadiji Muhamed-efendiji. To je, čini se, rad iz mlađih godina pisca, — u kome se govori o važnosti nauke.

Početak je:

الحمد لله الذى اظهر لبيان ماخفى من وجوه اعجاز كتابه العزيز برهانا مبينا واعجز فصحاء الاعصار (لعله الامصار) وبلغاء الاقطار ... وبعد فيقول الفقير ... المأمونى الشافعى ابراهيم

Pismo je kao prethodno od iste ruke.

Na početku su također bilješke s područja nauke o tumačenju Kur'ana, nečitko ime ranijeg vlasnika (Mustafa ...), te stari i noviji pečat ove biblioteke.

1723. الفواكه الطوريه فى الحوادث المصريه 239.

Zbirka fetvi, što ju je sabrao i napisao Muḥammad b. Ḥusayn b. 'Alī aṭ-Ṭūrī al-Ḥanafī al-Qādirī. Djelo je dovršio 1138/1725. U njemu je pisac sredio i znatno, zapravo mnogostruko, proširio fetve, što ih je napisao Sirāğuddīn 'Omar b. 'Alī b. Fāris Qārı' al-Hidāya (v. br. 1686).

Kairo I, 453; GAL II, 80 (s tim, što je navedeno pogrešno na mjestu gdje se govori o piscu Sirāğuddīn 'Omar b. Isḥāq al-Hindī, — a u stvari nije riječ o proširenju njegovih fetvi, nego fetvi gore navedenog pisca).

Pisac prenosi fetve gore navedenog djela pod naslovom: سئل – اجاب , a svoja proširenja pod naslovom: سئلت – اجبت . Gornji naslov zbirke je prema riječima samog autora u uvodu, a neki su joj dali naziv: فتاوى الطورى ili الفتاوى الطوريه . U rukopisu je naslov: هذا كتاب فتاوى الشيخ الامام ... محمد حسين بن على الطورى

Početak:

الحمد لله الذى عظم نوع الانسان وشرفه على مر الازمان ... اما بعد فيقول ... محمد بن حسين بن على الطورى الحنفى القادرى ... لما كان علم الشريعة من اجل ما يفتخر به الانسان ... وكان ممن اعتنى بجمع فتاوى مهمة ... سراج الدين عمر قارئ الهداية ... اردت ان ارتبها على ابواب الفقه ... وزدت عليها مسائل كثيرة الوقوع ... واشرت الى ما افتى به الشيخ بقول وسئل

L. 684; 28 × 16. *Nasḫ* sa nešto *ta'līqa*, pisan u razmaknutim redovima, lijepim rukopisom. Prve dvije stranice ukrašene su sa tri tanke crne, širokom zlatnom i crvenom linijom, a ostale sa dvije crvene linije. Papir bijel i žućkast; povez kožni, sa ornamentima na koricama. Primjerak je očuvan.

Prepisao Muḥammad Sened? al-Manṣūrī, u petak 26. rebiul-ahira 1150/1737.

(تمت فتاوى الشيخ الطورى ... على يد افقر العباد ... محمد سند المنصورى ... يوم الجمعة المبارك سادس عشرى ربيع الثانى سنة خمسين ومائة والف)

(Na prvom zaštitnom listu je krupno i lijepo pisan naslov pismom *ṯuluṯ*, kratka bilješka na turskom jeziku, pisana crvenim mastilom, u kojoj se kaže da je ova zbirka fetvi uvažena i tražena među islamskim učenjacima, — te sadržaj. Na završetku su dva prigodna stiha, kojima se poslužio prepisivač.

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

1724. نقول البهجة 1476.

»Izvori djelu بهجة الفتاوى «. U rukopisu je naslov: هذا كتاب نقول البهجة . To je zapravo ispravak i izvori zbirke fetvi na turskom jeziku, zvane *Bahǧat al-fatāvā*. Ovo djelo *(Nuqūl al-Bahǧa)* je na arapskom jeziku. Napisao ga je, držimo, al-Maula Muḥammad al-Fiqhī al-'Aynī 1166/1752, koji je sredio i redigovao osnovno djelo *(Bahǧat al-fatāvā)* i bio učenik njegova autora (v. br. 1492,[3] i kasnije u poglavlju: Fetve — Turski, — br. 1763).

L. 208; 21 × 12,5. *Nasḫ* sa nešto *ta'līqa*, sitniji, pisan uvježbanom rukom. Naslovi izvora podvučeni su crvenom linijom. Papir bijel i žućkast, glat, čvrst; povez polukožni.

Prepisao neki al-Kutābī, 1189/1775, kako se može razumjeti iz bilješke na kraju, pisane slabim arapskim stilom. U toj nejasnoj bilješci navodi se dalje ime: Salih b. Mustafa, što je, držimo, ime prepisivača.

Na početku je bilješka s područja fikha. Na posljednjem listu su poučni stihovi.

FETVE
(AL-FATAWA)
Turski

1725. Zbirka (مجموع) , 2 **1662.**

L. 61 (43 + 18); 22 × 15,5. *Nasḫ* krupniji, pisan uvježbanom rukom, u razmaknutim redovima. Papir bijel, deblji, čvrst; povez polukožni, oštećen.

1. L. 1—42. فتاوى كمال پاشازاده

Zbirka fetvi, što ju je napisao Šamsuddīn Aḥmad b. Sulaymān Kemāl-pašazāde, umro 940/1533. Naslov djela i ime pisca označeni su u rukopisu. Inače, ovu zbirku većina izvora ne navodi. Sudeći po stilu i sadržaju, ne može se sa sigurnošću reći da je ova zbirka rad navedenog autora.

Pertsch (Berlin, t), 155.

Fetve su date pod naslovima: مسئله — الجواب

Početak:

الحمد لله رب العالمين ... وبعده عزيز يارانلر ايچون ائمهٔ حنفيه دن بر قاچ مسئله جمع ايلدك

2. L. 43—61. (رسالة فى سجدة السهو)

Traktat na turskom jeziku o *sehvi-sedždi*, od nepoznatog pisca. U rukopisu je zabilježen naslov:

بوكتاب سجدهٔ سهوه متعلق اولان مسائل بيان ايدر .

Rad je posvećen nekom Ferhad-agi, nadzorniku carske konjušnice, kako se to kaže u uvodu. U uvodu su navedeni i izvori kojima se pisac služio.

Početak:

حمد بى غايه وشكر بى نهايه اول موجد ذى الجود كيم عالمى كتم عدمدن صحراء وجوده كتوردى ... بلكل كه اى اخوان صفا ... سرچشمهٔ اعيان ... امير كبير اصطبل عامره فرهاد اغا حضرتلرينك ... خدمت شريفلرينه هديه ايچون .

Prepisao oba djela Aḥmad b. al-Ḥāǧǧ 'Omar Dervišzade Bilayli, »hodža iz Bilaja« ili Bjelaja (mjesto u Krajini, na putu Bos. Petrovac — Kulen-Vakuf), mjeseca rebiul-ahira i džumadel-ula 1184/1770.

(كاتب احمد بن الحاج عمر بيلايلى تمحافظة قلعهٔ بيلاى فى ٢٠ ربيع الآخر وجمادى الاولى سنة ١١٨٤) .

Na naslovnoj strani pod br. 1 nalazi se prepis muraselе na turskom jeziku, u kojoj se daje ovlaštenje Husejn-efendiji, imamu bihaćke mahale Prekounje, da može obaviti jedno vjenčanje. *Muraselu* izdao i potpisao Sejjid Mahmud, kadija u Kamengradu i Bihaću, 1190/1776. Na završetku prvog djela je prigodni stih na turskom jeziku, a onda slijede dvije stranice, na kojima se nalaze vježbe u pisanju. Na završetku pod br. 2 je jedno pobrisano ime, potpis prepisivača i kratka dova. Na posljednjem listu su poučne izreke na arapskom jeziku.

Rukopis je uvakufio Muhamed-paša Bosnevi, 1274/1857, kako je to označeno u pečatu, koji se nalazi na više mjesta u rukopisu

(قد وقف هذا بوكتاب شريف محمد پاشا بوسنوى ١٢٧٤)

(To je, držimo, Muhamed Fadil-paša, starinom sa Krima a rođen u Sarajevu, gdje je živio i službovao do austrougarske okupacije Bosne. Uskoro potom 1878. odselio je u Tursku gdje je i umro 1300/1882).

1726. فتاواى ابو السعود **4561.**

فى اوطا خرم

Zbirka fetvi, što ih je dao šayḫ al-islām Abu 's-Su'ūd Aḥmad b. Muḥammad al-'Imādī, umro 982/1574. Primjerak je nepotpun s početka, pa nedostaje originalni naslov i ime sabirača fetvi. Gornji naslov nalazi se na donjem prerezu listova. Naime, bilo je više učenjaka, savremenika navedenog autora, koji su sabirali, sredili i izdali njegove fetve, pa nije izvjesno ko je sabirač i priređivač ove zbirke. Raspoređena je po poglavljima fikhskih djela, a fetve su date pod naslovima: الجواب — مسئله.

ḤḪ II, 1219—20.

Treba reći, da sve fetve u ovoj zbirci nisu samo od Ebus-Su'ūda, iako su od njeg u velikoj većini. Ima ih, naime, u manjem broju, koje su dali drugi muftije, odnosno šejhul-islami (uglavnom Ibn Kemal-paša, Ali el-Đemālī — Zenbīlī, — umro 932/1526 — i neki Ahmed, — držimo, Ahmed Šemsuddīn-efendi Kadizade, — umro 988/1580).

L. 182; 29 × 17,5. *Ta'līq* i *nasḫ*, pomiješani, složeni, pisani sitno, oštrim perom, vještom rukom. Naslovi su pisani crvenim mastilom, a stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir tamnobijel, deblji; mnogi listovi su dohvaćeni vlagom i oštećeni; 30 lista s početka, kao i povez, otkinuti su i izgubljeni.

Prepisao Ṣāliḥ b. 'Oṯmān al-Bosnawī al-Moqrawī? (Bošnjak iz Mokrog?), krajem šabana 1031/1621. To je prema onom što smo mi mogli razumjeti i riješiti iz bilješke prepisivača na kraju rukopisa, koja nije potpuno jasna i razgovijetna, jer je datum označen slovima *ebđeda* u rečenici. Evo njegove bilješke o tom:

فتاوايه اولدى تاريخ املا از رسمها تمّ بعون المولى
تسعماة ؟
تحريرا فى اواخر شعبان
كتبه الفقير ... صالح بن عثمان البوسوى المقروى

Posljednja riječ u bilješci označava, — držimo — da je prepisivač iz mjesta Mokro. Pod tim nazivom ima više manjih mjesta u Bosni i Hercegovini, a najpoznatija su ona u okolini Sarajeva i Mostara, pa nije jasno iz kojeg je naš prepisivač. Činjenica je samo, — sudeći po ljepoti rukopisa i tačnosti prepisa, — da je on bio veoma učen čovjek.

Rukopis je kupljen za Biblioteku od nasljednika Muhameda Garčevića iz Banje Luke.

1727. Zbirka (مجموع) , 2 **4175.**

1. L. 1—13. المعروضات فى الفتوى
للمولى ابى السعود

Fetve za neke slučajeve, koji se uređuju zakonima sultana Sulejmana. Napisao šeyḫul-islām Abu's-Su'ūd, umro 982/1574. Fetve su sa raznih područja islamske nauke, a date su pod naslovom: مسئلة — الجواب.

GAL II, 439; Rieu, 248.

Čini se, da je ovo samo jedan dio fetvi iz rada *al-Ma'rūḍāt*.

Početak:

الحمد لله رب العالمين ... اما بعد سعادتلو ... مرحوم شيخ الاسلام ... حضرت مولانا
وشيخنا ابو السعود ... امر سلطانى وحكم خاقانى ذكر اولنان مسائله منوال اوزره ايدوكنه شبهه
اولميوب احوال شكل اولوب كشف وبيان ... بعض عرض اولندى ... كتاب صلوة بعض
مسلما تارك قريه لرنده اصلا مسجد اولميوب .

20,5 × 15. *Ta'līq* sa nešto *nasḫa*, pisan vještom rukom. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Po rubovima listova ima komentara. Papir tamnobijel, deblji; povez polukožni, oštećen, posljednja korica izgubljena.

2. L. 13—64. قانون نامه

Zbirka turskih zakona i naredaba sultana Sulejmana i drugih halifa, — zajedno sa fetvama Ebu's-Su'ūda i drugih muftija.

Početak te zbirke je:

سلطان سليمان خان زماننده مرحوم شيخ الاسلام ابو السعود عصر نده اولان قانون نامه
دركه .

Pismo kao gore.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na početku su poučni stihovi, bilješke s područja fikha, fetve i detaljan sadržaj cijele zbirke, napisan rukom prepisivača. Na kraju je prepis potvrde (koja se ovdje pogrešno naziva berat) iz godine 1161/1748. o potpunom primanju prinadležnosti, — koju potvrdu daje imam jedne džamije, te jedna predstavka (arzuḥāl) sudu

1728. فتاوى قول بش مفتى 199.

جمعها المولى ولى افندى بن يوسف

Zbirka fetvi, poznata pod navedenim naslovom (Fetve petorice muftija). Tu su sabrane fetve koje su dali petorica znamenitih učenjaka i muftija: Šayḫul-islam Abu's-Su'ūd (umro 982/1574), Kemal-pašazāde (umro 940/1533), Šayḫ Muḥammad-efendī b. Ilyās Čīwīzāde (umro 954/1547), Sa'dī Čelebī-efendī (umro 945/1538) i 'Alī Čelebī-efendī al-Ǧamālī (umro 931/1525). Zbirku je sabrao i sredio al-Maulā Walī-efendī b. Yūsuf (umro 1078/1667. Ovaj datum smrti navodi OM II, 63. On mu tu navodi zbirku fetvi pod naslovom: مجموعة الفتاوى. Držimo da je to ova zbirka). Primjerak je nepotpun na kraju, jer prepis nije dovršen.

Kairo, t, 70; Blochet, t, 191 i 193; Pertsch, t, 155.

Fetve su date u obliku pitanja i odgovora (الجواب – مسئلة).

Početak:

وفقنا لمناهج هدايتك ياولى العصمة والتوفيق واهدنا الى مسالك عنايتك ... اما بعد ...

اشبو عبد فقير ... ولى بن يوسف .

Nasḫ i *ta'līq* pomiješani. Po rubovima listova ima nešto komentara. Papir bijel, deblji, glat; neki listovi su dohvaćeni vlagom; povez kožni, oštećen, druga korica izgubljena.

Rukopis potječe iz XIX stoljeća.

Na početku je sadržaj. Na naslovnoj strani su imena muftija, čije su fetve uvrštene u ovu zbirku.

1729. فتاوى الاسكوبى 839.

Zbirka fetvi, što ih je sabrao i napisao Pīr Muḥammad (b. 'Abdullāh) al-Uskūbī, umro oko 1030/1620. Pisac je rodom iz Istanbula, a bio je muftija u Skoplju i Solunu. Neki mu još daju nadimak Kör muftī (yekčešm).

Ismā'īl-paša, Ḏail II, 155; Kairo, t, 70; Es'ad-efendī (Istanbul 1262), 65; M. Ṭureyyā, SO IV, 142.

Prema ḤḪ (II, 1229 i 1746) može se razumjeti da je ovoj zbirci naslov: معين المفتى فى الجواب على المستفتى — što rukopisni primjerci ne potvrđuju. Istina, pod tim naslovom navodi mu zbirku fetvi i M. Tahir, OM II, 61.

Na donjem prerezu našeg rukopisa napisan je naslov:

فتاوى كور مفتى الاسكوبى

Fetve su date pod naslovom: الجواب – مسئلة. Ispod fetvi (koje su na turskom jeziku), nalaze se citati izvora na arapskom jeziku. Iz više primjeraka ovih fetvi koje mi imamo, vidi se da zbirka ima dosta različite verzije, prema kojima su broj pitanja i njihov raspored u pojedinim poglavljima različiti u raznim primjercima.

Početak:

كتاب الطهارات (مسئلة) ايدسى اولان كمسنه حدث واقع اولديغى اولماديغى شبهه

ايلسه ايدست التى لازم اولورمى الجواب اولماز ومن شك فى الحدث فهو على وضوئه ...

L. 260; 20 × 12,5. *Ta'līq*, pisan uvježbanom rukom. Istaknute riječi podvučene su mjestimice crvenom crticom. U vrhu prve stranice je jednostavan unvan. Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i jednom širom zlatnom linijom. Po rubovima nekih listova ima nešto komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Papir tamnobijel, deblji, čvrst; povez kožni, sa ornamentima na koricama.

Prepisao Muṣṭafā b. Aḥmad, kadija u Istanbulu, početkom mjeseca ševvala 1042/1632.

قد وقع الاتمام ... فى سنة اثنى واربعين والف فى شهر شوال المكرم فى مدينة قسطنطينية

عن يد اضعف العباد مصطفى بن احمد القاضى .

Na početku su dva nečitka lična pečata i sadržaj. Na kraju ima nekoliko neispisanih lista.

Uvakufio el-Hadž Omer-efendi Akhisāri (iz Prusca), 1284/1867 (v. pečat i bilješku u rukopisu).

1730. ISTO 1510.

U rukopisu je zabilježen kasnije naslov: فتاوى اسكوبية ; na donjem prerezu: فتاوى اسكوبى .

Početak u ovom primjerku je:

طپراق ابريق ايله دمر ابريقدن وضوء قنغيسى اوليدر الجواب طپراقدن اولمق آدابندندر .

L. 357; 20 × 12. *Ta'līq* krupniji, pisan širokim perom, vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Po rubovima mnogih listova ima komentara. Papir bijel, deblji; povez kožni, sa utisnutim ornamentima na koricama.

Prepisao ... Ibn 'Iwaḍ al-Kermayānī, 20. šabana 1047/1637.

(قد وقع الفراغ من تحرير هذه الفتاوى .. عن يد العبد الضعيف .. ابن عوض

الكرمانى ... فى اليوم العشرين من شهر شعبان المعظم لسنة سبع واربعين الف) .

Ispod te bilješke, koja je napisana rukom prepisivača, nalazi se druga bilješka, napisana kasnije, drugim, slabim rukopisom, u kojoj se navodi ime drugog prepisivača (Aḥmad b. Muḥammad b. Mu'izz), bez oznake datuma, — što, držimo, nema veze sa ovim rukopisom, jer je slučajno zabilježeno sa nekog drugog rukopisa, vjerovatno onog iz koga je ovaj primjerak prepisan.

Na početku su bilješke s područja fikha i hadisa, ime ranijeg vlasnika (Ahmed b. Mustafa iz Dubnice — Zvornik — za vrijeme kada je bio muderis medrese Husrevije u Sarajevu), te sadržaj.

Uvakufio Hadži Ahmed-efendija, muderis, za Gazi Husrev-begovu medresu u Sarajevu.

1731. ISTO **3490.**

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: كتاب فتاوى اسكوبى

Početak je kao pod br. 1729.

L. 323; 20,5 × 12. *Ta'līq* lijep, pisan u razmaknutim redovima, vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crtom. Papir bijel i žućkast, glat; povez poluplatneni, nov.

Prepisao Muḥammad b. Hağī 'Alī Erzerūmī, 1065/1654, za Mustafa-efendiju, šefa kancelarije, a poslije Mustafa-paša, valija Erzeruma.

(تم الكتاب ... لاجل رئيس الكتاب مصطفى افندى حالا رئيس مصطفى پاشا والى

ارض روم ... تلسنة خمس وستين والف كتب هذا الكتاب محمد بن حاجى على ارض رومى)

Na naslovnoj strani je ime ranijeg vlasnika (Omer b. Hadži Muhamed) i prepis jedne fetve koju je potpisao 'Alā'uddīn, sarajevski muftija.

1732. ISTO **4118.**

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: كتاب فتاوى اسكوبى

Početak je kao pod br. 1729.

L. 321; 19,5 × 13. *Ta'līq* sitniji, složen, pisan vještom rukom. Naslovi izvora i istaknute riječi podvučene su crvenom linijom. Sve stranice su obrubljene sa tri tanke crne i širokom zlatnom linijom. Po rubovima listova ima dosta komentara, uzetih iz raznih izvora, pisanih većim dijelom sitno i lijepo, rukom prepisivača. Ima i nekoliko umetnutih listića sa komentarom. Papir tamnobijel i žućkast, glat, mnogi listovi pri vrhu dohvaćeni su vlagom; povez kožni, oštećen, sa pozlaćenim ornamentima na koricama.

Prepisao Muḥammad ad-Drāmawī (iz Drame — Grčka), u vremenu od 2. muharema do 26. safera 1067/1656.

(بدئ بكتابة هذا الكتاب فى اليوم الثانى من محرم الحرام لسنة سبع وستين الف وقد وقع

الفراغ من تسويده ... على يد الفقير ... محمد الدراموى فى يوم الاربعاء السادس والعشرين من

صفر الخير لسنة المزبورة) .

Na početku veći broj (18) lista sadrži razne fetve, prepisane iz drugih zbirki, rodoslovlje Božijeg poslanika Muhammeda, kratke biografije Sejjid Šerif Džurdžanije i Mula Džamije, poučne stihove na arapskom i perzijskom jeziku, te sadržaj. Mnoge od ovih bilježaka, kao i sadržaj, napisao je sam prepisivač. Na jednom mjestu on se potpisao: Muḥamed b. Ḫalīl ad-Drāmavi, i iz bilježaka na tom mjestu vidi se da je dobro poznavao arapski i perzijski jezik. Na kraju je također više lista ispunjeno fetvama. Tu se nalazi i nekoliko stihova na perzijskom jeziku, te recepti na turskom jeziku za neke lijekove i konačno nekoliko datuma iz turske povijesti.

Uvakufio Osman-efendija Sokolović iz Sarajeva, za Gazi Husrev-begovu biblioteku, 1951. godine, kako je to vlastoručno zabilježio na jednom listu na početku.

1733. ISTO **3584.**

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: فتاوى الاسكوبى . Početak je kao pod br. 1730.

L. 244; 20,5 × 15. *Ta'līq* i *nasḫ* naizmjence, pisani vještom rukom istog prepisivača. Na kraju je nekoliko lista dopisano drugim rukopisom. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir tamnobijel, deblji, listovi od 219 pa do kraja znatno su oštećeni i djelomično uništeni vlagom; povez kožni, također mnogo oštećen vlagom tako da je druga korica uništena.

Rukopis potječe iz XI/XVII stoljeća.

Na početku je sadržaj, napisan kasnije, te nekoliko neispisanih lista koji su dohvaćeni vlagom. Na naslovnoj strani je krupno i lijepo pisana bilješka pismom *tulut*, u kojoj se kaže da je rukopis uvakufio Ahmed-aga, nadzornik harema u carskom dvoru, »za svoju medresu u gradu Mostaru« 1064/1653.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1734. ISTO **703.**

U rukopisu je zabilježen naslov: هذه فتاوى الاسكوبى . Na donjem prerezu listova i u vrhu prve stranice neko je pogrešno napisao naslov: فتاوای چوی زاده i پچوی زاده فتاواسی

Početak je ovdje kao pod br. 1730.

L. 253; 20 × 14. *Ta'līq* krupniji, pisan uvježbanom rukom, u razmaknutim redovima. Istaknute riječi podvučene su crvenom, a mjestimice crnom crtom. Papir bijel, čvrst; povez polukožni.

Prepisao Ṣāliḥ b. Ḥusayn, imam u kasabi Rogatica (Čelebi Pazar). Prepis je dovršio kao zamjenik kadije (naib) u Novskoj Bekiji (ostatak Herceg Novog), u tvrđavi Onogošta (Nikšić), 1. rebiul-evela 1142/1729.

(قد تم الكتاب ... من يد العبد الفقير صالح بن حسين الامام فى چلبى بازار قد تمت فى وقت النيابة ببقية نوى ... فى غرة ربيع الاول لسنة اثنى واربعين ومائة والف فى قلعة اونوغشته – تحريرا فى قلعة اونوغشته سنة ١١٤٢) .

Na prvom zaštitnom listu je popis izvora kojima se je pisac služio i sadržaj. Na naslovnoj strani je prilično nejasna bilješka o djelu i piscu, u kojoj se kaže da je pisac muftija u Solunu, da je sljedbenik šejhul-islama Muhamed Čuvizade i da je učinio dobro, što je poslije fetvi prenio citate iz izvora kojima se služio. Na kraju je recept na turskom jeziku za lijek, kojim se liječi jedna vrsta prelazne konjske bolesti (šuga — آت اویوز اولسه علاج بودرکه), te neki zapis sa crtežom, čini se, protiv zubobolje.

1735. ISTO 1970.

U rukopisu je zabilježen naslov: كتاب فتاوى الاسكوبى . Početak je ovdje kao pod br. 1729.

L. 216; 20,5 × 13,5. *Ta'līq* sitniji, složen, pisan vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su, mjestimice, crvenom crticom. Papir bijel, glat, čvrst; povez kožni, sa utisnutim ornamentima na koricama.

Prepisao neki Munla Seyfullāh, 1159/1746.

كاتبه بحروفه سيف الله سنة ١١٥٩

Na prvom zaštitnom listu je ime i lični pečat ranijeg vlasnika (Abdulkerim Defterdarizade — Defterdarević —, 1254/1838), te bilješka na arapskom jeziku, od Hadži Mehmeda Handžića, u kojoj on navodi neka poglavlja, u kojima se nalaze »rijetke i važne fetve«. Na kraju je sadržaj nekog drugog fikhskog djela, napisan kasnije i pogrešno uvezan u ovaj svezak.

1736. ISTO 1535.

Na donjem prerezu listova nalazi se naslov: فتاوى اسكوبى . Primjerak počinje kao pod brojem 1730.

L. 197; 20 × 12. *Ta'līq* sitniji složen, pisan veoma vještom rukom. Listovi 2, 4, 7—11 izgubljeni su i dopisani kasnije drugim rukopisom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Naslovi poglavlja *(kitab ...)* pisani su zlatnim mastilom. Papir tamnobijel, jednim dijelom tanji, a drugim dijelom deblji; mnogi listovi dohvaćeni su vlagom; povez kožni, oštećen, sa ornamentima na sredini korica.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu je ime ranijeg vlasnika (Muhamed Baki) i recept na turskom jeziku, sa preporukom, za neki lijek. Recept je, kaže se, prepisan od Sejid Muhamed-efendije Šejhzade, sarajevskog munle i beogradskog muftije, 1211/1796. Na slijedećim listovima su dove, bilješke s područja fikha, formular potvrde na turskom jeziku o oslobađanju roba, poučne izreke i sadržaj. Na naslovnoj strani je bilješka zavještača i njegov lični i vakufski pečat. Na kraju su bilješke s područja fikha i hadisa.

Uvakufio Abdulbaki-efendi Džino-zade (v. bilješku i pečat u rukopisu).

1737. ISTO 4001.

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: كتاب فتاوى الاسكوبى . Početak je kao pod br. 1729.

L. 221; 20 × 13,5. *Ta'līq* sa nešto *nasḫa*, sitniji, složen, pisan vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crtom. Po rubovima nekih listova u prvoj polovini rukopisa ima nešto komentara. Papir tamnobijel i bijel, deblji; povez kožni, oštećen i rastavljen od listova.

Rukopis, vjerovatno, potječe iz XII/XVIII stoljeća. Istina, na završetku se nalazi skraćen nejasan datum: فى ٣٤ , što bi moglo značiti, da je rukopis iz 1034/1624. godine.

Na početku je sadržaj, lirski stihovi na turskom jeziku, bilješka sa područja fikha, — te nekoliko riječi iz starog grčkog jezika, sa prevodom na turski jezik. To je, zapravo, jedna rečenica — ajet — iz Indžila, u kome se nagovještava dolazak Božijeg poslanika Muhameda. Riječi su dosta iskrivljene i nije im naveden izvor.

U vrhu prve stranice je otisak ličnog pečata, u kome se može pročitati ime: Mustafa. Na nekoliko mjesta u rukopisu nalazi se veći okrugli pečat, u kome je upisano da je primjerak uvakufio

es-Sejjid eš-Šejh Muhammed b. Ahmed Berberzade (Berberović), 1200/1785.
(وقف هذا الكتاب حسبة لله وطلبا لمرضات الله الوهاب السيد الشيخ محمد بن احمد الشهير بربرزاده — ١٢٠٠).

Na posljednjoj strani su tri fetve na turskom jeziku.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1738. ISTO 4277.

U rukopisu je zabilježen naslov: مجموعة فتاوى i كتاب فتواى اسكوبى محمد افندى الاسكوبى. Početak je kao pod br. 1729.

L. 245; 19,5 × 13. *Ta'līq* sa nešto *nasḫa*, pisan vještom rukom. Po rubovima nekih listova, naročito u drugoj polovini, ima nešto komentara. Papir tamnobijel, deblji, mnogi listovi su dohvaćeni vlagom; povez kožni, oštećen, prva korica je otkinuta i izgubljena.

Rukopis potječe iz XII/XVIII stoljeća.

Na početku su poučne izreke na arapskom jeziku, ime i lični pečat ranijeg vlasnika (Abdullah Asim Hulūsīzade, kadija u Kajsariji, koji kaže da je rukopis kupio u Istanbulu 1241/1825), formulari za murasele, hadisi i *esmāi-husnā*. Na naslovnoj strani je sadržaj, pisan rukom prepisivača. Na kraju je nekoliko fetvi na turskom jeziku i kraća dova na arapskom jeziku.

1739. فتاواى اسعد افندى 486.

Zbirka fetvi, što ju je napisao neki Es'ad-efendī, kako se to razumije iz gornjeg naslova, koji je prepisivač napisao po prerezu listova. Ko je, zapravo, taj pisac, nije jasno, jer je bilo više učenjaka pod tim imenom. Vjerovatno je to jedan od brojnih muftija koji su nosili gornje ime i koji su zauzimali položaj šejhul islama. (Mehmed Es'ad-efendī b. Hodža Sa'duddīn, umro 1034/1624; Mehmed Es'ad-efendī Abu Isḥāq-efendīzāde, umro 1166/1752; Mehmed-Es'ad-efendī Vessafzāde, umro 1192/1778; Ahmed Es'ad-efendī Ṣalihzāde, umro 1230/1814. i drugi, — v. Š. Sami, QA II, 908—909, pod »Es'ad-efendī« i »Ilmiye Salnamesi« 1334, str. 437, 524, 545, 569, 609 i 633). Međutim, u svim izvorima, koji su nam pristupačni, uključujući i gore navedene, ne nalazimo zbirku fetvi pod gornjim naslovom. Kairo, t, 71 navodi djelo *Fetāwā* od nepoznatog pisca, ali ne znamo da li je to ova zbirka. (Nije ovo ni zbirka: الاسعدية الفتاوى koju neki izvori navode, — v. Ismā'īl paša, Ḍail II, 155, — jer je ta zbirka na arapskom jeziku u dva sveska od poznatog autora, Es'ad b. Ebi Bekr al-Uskudārī al-Medenī, umro 1116/1704).

Početak:
الحمد لله رب العالمين ... كتاب الطهارة صاحب عذراولان زيد مبتلا اولديغى عذردن غيرى حدث ايچون ابدست الىق مراد ايتدكده اول عذرك قانى منقطع اولوب .

Završetak je:
زيد فوت اولوب لابوين عمى قزى هندى ترك ايتدكده زيدك عمه سى اوغلى دخى زيده وارث اولورمى الجواب اولماز .

L. 279; 24 × 17. *Ta'līq* krupniji, pisan vještom rukom, u razmaknutim redovima. U vrhu prve stranice je unvan, u bojama, na zlatnoj podlozi. Na prve dvije stranice nalaze se zlatni ukrasi između redaka. Rubovi ovih stranica obrubljeni su tankim crnim i širokim zlatnim, a ostali crvenim linijama. Po rubovima malog broja listova ima komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Papir žućkast i bijel, čvrst; povez kožni, sa pozlaćenim ornamentima na koricama.

Prepis je dovršen krajem džumadel-ahira 1210/1795.
(تمت الكتاب ... فى سنة عشر ومائتين والف فى سلخ شهر جمادى الآخر).

Na početku su dvije sultanske naredbe iz 1193/1779, kojima se ukidaju neki raniji propisi, zatim bilješke s područja hadisa i fikha, te sadržaj, što je sve pisano rukom prepisivača. Na kraju navedenih naredaba nalazi se bilješka, u kojoj se kaže: »prepisao Muhamed Sadik«, — iz čega nije jasno da li je naš prepisivač ovim zabilježio svoje ime ili ime nekog ranijeg prepisivača. Na naslovnoj strani je bilješka, u kojoj se kaže da je rukopis uvakufio Muhamed Baki Džinozade. Ispod toga je njegov lični i vakufski pečat. Na kraju, poslije završetka djela, nalaze se na tri lista fetve koje je isti prepisivač prepisao iz raznih drugih zbirki. U nekim od ovih fetvi potpisan je Omer, muftija u Pljevlju, a u posljednjoj od njih spominje se selo Dolna Gračan (Donja Gračanica?).

Uvakufio Abdulbaki-efendi Džino-zade.

1740. فتاوى يحيى چلبى 3783.

Zbirka fetvi, što ju je napisao šayḫul-islām Yaḥyā b. Zakariyā b. Bayram (Zakiriyāzāde), umro 1053/1643. Pisac je u tri maha bio šejhul-islām (v. Š. Sami, QA VI, 4793).

AM II, 532; ḪḪ II, 1224; Flügel III, 245.

Nakon što je fetve sabrao iz službenih knjiga (defātir), zbirku je sredio po poglavljima fikha autorov učenik Muḥammad b. al-Ḥalīm ('Abdulḥalīm) al-Brusī, kako je to kazano u uvodu rukopisa. ḤḪ i Flügel (n. m.) kažu pak da je fetve sabrao 'Abdulğalīl b. Muṣṭafa al-Aqsarāyī, što bi značilo da je to sasvim druga verzija ove zbirke, odnosno druga zbirka ovog djela. Naša zbirka ima također nešto različite verzije. Fetve su date pod naslovom: – مسئلة الجواب .

Početak:

الحمد لله الذى فضل العلماء وجعلهم ورثة الانبياء ... اما بعد بوعبد فقير كثير التقصير
محمد بن عبد الحليم البروسى ... مرحوم شيخ مشايخ الاسلام يحيى بن شيخ الاسلام زكريا بن
بيرام حضر تلرينك خدامت عليه لريله مشرف اولماغله ... دفاتره قيد اولنان صورهٔ فتاوى
متفرقه يى حسب الامكان والقدرة جمع ... كتاب الطهارة والصلوة – مسئلة چوقه چاغشره
قابلى اولوب طوپوغى ستر ايتمين مست اوزرينه مسح جائز اولورمى الجواب

L. 398; 28,5 × 17. *Nasḫ* i *ta'līq* pomiješani, pisani vještom rukom. U vrhu prve stranice je lijep unvan u bojama na zlatnoj podlozi. Prva stranica obrubljena je sa tri tanke crne i širokom zlatnom, a ostale crvenom linijom. Po rubovima malog broja listova ima nešto glosa. Papir bijel, deblji, čvrst, listovi s početka dohvaćeni vlagom i neki od njih oštećeni po rubu. Povez kožni, oštećen, rastavljen od listova, sa pozlaćenim ornamentima na sredini korica.

Prepis je dovršen krajem ramazana 1094/1682.

(تم ... فى سلخ رمضان المبارك لسنة اربع وتسعين والف)

Na l. 398—407 je risala: ترجيح البينات وتوجيه المهات للقضاة . To je risala o postupku šerijatskog suda po jačem dokazu. Pisac je, čini se, isti kao gore (Yaḥyā-efendī), što držimo na osnovu jedne bilješke koja se nalazi na drugom primjenku njegovih fetvi. U toj bilješci kaže se: ترجيح البينات مرحوم يحيى افندى حضرتلرينكدر (v. rukopis pod br. 1741 na rubu lista 193). Inače, o ovom radu ne nalazimo spomena u izvorima koji su nam pristupačni. Sličnih radova pak ima više (v. br. 1400,[3]).

Početak je:

هذه المسائل متعلقة بما فيه ترجيح البينات وتوجيه المهات للقضاة . بينة الوفاء اولى من
بينة البات وبينة الكره اولى من بينة الطوع .

Na l. 407—408 je: نوع من ترجيح البينات , drugi kraći rad o istoj temi. Početak mu je:

بينة الصحة اولى من بينة المرض ، بينة الموت اولى من بينة الحياة

Na l. 408—422 su zakoni raznih sultana i fetve raznih muftija, — što se većinom odnosi na *erāzi-mīrī*. Među ovim zakonima je i zakon za pokrajinu Hercegovinu (v. str. 410) i zakon za Bosnu (v. str. 418).

قانون نامهٔ سلطان احمد ارض ميرى يه متعلق اولوب ... سنة ١٠١٨ حالا اراضى يه
متعلق اولان قانونلركه بيك اون سكز تاريخنده عرض اولنوب فرمان عالى بو وجهله صادر
اولشدر

دريان قانون نامهٔ لواء هرسك .

قانون پادشاهى – شهر يارى .

قانون سلطان سليمان خان

صورهٔ قانون نامهٔ جديد سلطانى فصل دريان احوال بيت المال ومال غائب ومفقود .

نوع ديكر فى بيان احوال بيت المال .

قانون سليم خان – احتسابه متعلق قانون شهر باريدر .

قانونه متعلق امر شريف صورتيدر .

قانون نامهٔ لواء بوسنه .

دريان قانون باج سراى – قانون احتساب .

قانون عثمان – بوقانون مرفوعدر .

قانون باج بازار بگى وارش .

Sve je pisano rukom istog, anonimnog prepisivača, koji je prepisao gornje djelo.

Na početku je sadržaj. Na naslovnoj strani je ime ranijeg vlasnika (Emrullah Arif Kara-begzade, 1212/1797), te naslov djela i kraće bilješke u vezi s rukopisom, što je napisano kasnije.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1741. ISTO **265.**

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije:

فتاوی شیخ الاسلام یحیی چلبی

L. 287; 26 × 15. *Ta'līq* sitniji, složen, pisan vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su mjestimice crvenom crticom. Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i širokom zlatnom, a ostale crvenom linijom. Po rubovima malog broja listova ima malo komentara. Papir bijel i žućkast, povez kožni, oštećen, sa ornamentima na koricama.

Prepisao Muḥammad b. 'Abdulbāqī, mjeseca rebiul-ahara, u petak, u XVIII stoljeću (godina nije označena).

Na početku je sadržaj i imena ranijih vlasnika (Muhamed Emin, bivši kadija u Zvorniku, Muhamed Abdulbaki, 1206/1791). Ispod navedenih imena je kratka bilješka o uvakufljenju rukopisa. Na rubu lista 193 nalazi se bilješka u kojoj se risala: ترجیح البینات pripisuje Jahja-efendiji. Na posljednjoj stranici su dva stiha na perzijskom jeziku i odulja bilješka sa područja fikha (fetva) o hilafetu.

Uvakufio Abdulbaki-efendi Džino-zade (v. pečat u rukopisu).

1742. فتاوی یحیی افندی منقاری زاده **106.**

او

فتاوی عطائیه

Zbirka fetvi, što ih je izdao šeyḫul-islām Yaḥyā-efendī Minqārīzāde, umro 1088/1677. Fetve je sabrao i sredio u ovu zbirku poslije autorove smrti (njegov učenik koji je kasnije također bio šejhul-islam) 'Aṭā'ullāh Muḥammad, kako je to rečeno u uvodu. Po njemu su je onda neki prozvali: فتاوی عطائیه. Često je navode i pod naslovom: فتاوی منقاری زاده Poslije fetvi navedeni su izvori (نقول).

Rieu, 16; Salnama, 501.

Početak:

حمد وسپاس وشکر بی قیاس خدای لایزاله که ... اما بعد بوفقیر عطاء الله محمد نیجه

سال فرخنده ...

زید مؤمن برامره ذی باله شروع ایتدکده نه ایله بدء ایتمك کرکدر .

L. 333; 32 × 20. *Nasḫ* sa nešto *ta'līqa*, pisan prilično uvježbanom rukom. Istaknute riječi i naslovi izvora podvučeni su crvenom crticom. Po rubovima listova ima dosta komentara uzetih iz raznih zbirki. Papir tamnobijel i žućkast, glat; povez kožni, popravljen.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na nutarnjoj strani prve korice su ajeti iz Kur'ana i salavat. Na početku je kraća risala o kategorijama islamskih pravnika (طبقات المجتهدین) od Ibn Kemal-paše (v. I, 248), fetve i bilješke s područja fikha i akaida, ime vlasnika (neki Ahmed), te sadržaj. Na kraju, uključujući i nutarnju stranu druge korice, su također fetve i bilješke s područja fikha, što je sve pisano rukom istog prepisivača.

Iz biblioteke Hasan-efendije Bojo-zade.

1743. ISTO **412.**

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije:

فتاوای عطاء الله افندی i فتاوای منقاری زاده

L. 222; 28,5 × 17. *Ta'līq* složen, pisan vještom rukom. Istaknute riječi i naslovi izvora podvučeni su crvenom crtom. Po rubovima mnogih listova ima komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Papir bijel, glat, čvrst; povez polukožni.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na početku je ime i lični pečat ranijeg vlasnika (Muhamed Baki Džinozade, kadija, 1207/1792, — koji kaže da je rukopis kupio iz ostavine umrlog Hajrizade za deset groša), i sadržaj. U vrhu prve stranice je bilješka, u kojoj navedeni vlasnik zavješta rukopis za svoje muško potomstvo. Ispod bilješke je njegov lični pečat, u kome je upisan datum 1216/1801. Tu je i veliki ovalni pečat, u kome se kaže da je rukopis uvakufio Abdulbaki Džinozade 1284/1867. To je, držimo, datum kada je *evladijet-vakuf* prešao u opći vakuf, što je označeno istim pečatom na više mjesta u rukopisu.

1744. ISTO **1311.**

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: فتاوی عطائیه او فتاوی منقاری زاده. Rukopis je nepotpun s početka.

L. 305; 22 × 16,5. *Ta'līq*, pisan na brzinu, vještom rukom. Po rubovima samo manjeg broja listova ima komentara. Papir bijel, deblji, glat, čvrst, listovi su pri dnu dohvaćeni vlagom, tako da je pismo mjestimice oštećeno; povez polukožni.

Rukopis, vjerovatno, potječe iz XVIII stoljeća.

Na početku se nalazi nekoliko neispisanih lista.

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

1745. فتاوى على افندى الچتالجوى 437.

Zbirka fetvi, što ju je napisao šejḫul-islām 'Alī-efendī b. Muḥammad al-Čatalğawī, umro 1103/1691. Zbirku je sredio po poglavljima fikha Maḥmūd-efendī b. Muḥammad al-Galipoljī 1104/1692. U svoje vrijeme zbirka je bila mnogo u upotrebi.

Kairo, t, 69; OM II, 61.

Razni primjerci ovog djela imaju različite verzije, opširnije i kraće, što je, držimo, posljedica rada raznih prepisivača.

Početak je ovdje:

كتاب الطهارة – ياره سى اولوب معذور اولان زيد ياره سنى اجوب

U drugim nekim rukopisima početak je:

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على خير خلقه محمد وآله وصحبه اجمعين

L. 220; 28 × 16. *Ta'līq* sitniji, složen, pisan vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir tamnobijel i žućkast; povez kožni, popravljen, sa utisnutim ornamentima na sredini korica.

Prepisao za sebe as-Sayyid Murteḍā(?) b. as-Sayyid 'Oṯmān, 12: ramazana 1128/1715.

(وقع الفراغ من التحرير عن يد العبد الذليل ... صاحب ومالك السيد مرتضى ؟ بن
السيد عثمان ... فى اليوم الثانى عشر من رمضان المبارك لسنة ثمان وعشرين ومائة والف) .

Na početku je jedna poučna izreka na arapskom jeziku, jedan stih na perzijskom jeziku i sadržaj. Na naslovnoj strani je ime i lični pečat ranijeg vlasnika (Rašid Ali b. Ismail, iz grada Karaferje, u sjevernoj Grčkoj.

Uvakufio Abdulbakī-efendi Džino-zade (v. pečat u rukopisu).

1746. ISTO 693.

U rukopisu je naslov zabilježen kasnije: فتاوى على افندى Rukopis je, prema početku, ista verzija prethodnog primjerka, ali je na kraju nešto kraći.

L. 382; 21 × 14. *Ta'līq* složen, pisan vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Po rubovima malog broja listova ima nešto komentara. Papir bijel, deblji, čvrst; povez kožni, sa utisnutim ornamentima na koricama.

Prepisao 'Alī b. Muḥammad, iz sela Bila (kod Travnika), u nedjelju 22. džumadel-ula 1137/1724.

(قد تم ... من يدى العبد الضعيف على بن محمد عن قرية بيله ... فى اليوم الثانى
والعشرين من جمادى الاول لسنة سبع وثلثين ومائة والف) .

Na početku su zabilježeni neki dugovi i imena dužnika (među kojima Mustafa, alemdar Duboštice, 129 groša), te sadržaj i jedna fetva koju je potpisao Muhamed, muftija Sarajeva. Na naslovnoj strani su imena ranijih vlasnika (el-Hadž Ali b. Kasim-beg, kadija iz Sarajeva, Izzet Salih Hromozade, kadija u Bijeljini, koji kaže da je rukopis kupio za 25 groša, 17. redžeba 1209/1794). Na kraju je bilješka o posuđivanju rukopisa.

Uvakufio Izzet Salih-efendi Hromo-zade (v. pečat u rukopisu).

1747. ISTO 283.

U vrhu prve stranice je naslov, napisan rukom prepisivača, crvenim mastilom: فتاواى على افندى .

L. 246; 29 × 20. *Ta'līq* krupniji, pisan vještom rukom. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Na rubovima nekih listova pri kraju ima komentara. Papir bijel i manjim dijelom žućkast, glat; neki listovi su dohvaćeni vlagom; povez kožni, oštećen.

Prepisao 'Oṯmān b. Abū Bakr, 1148/1735.

(قد تمت هذه النسخة الشريفة من يد العبد الضعيف ... عثمان بن ابى بكر ... لسنة
ثمان واربعين ومائة والف) .

Na početku su dvije kratke bilješke s područja fikha i sadržaj. Na naslovnoj strani je nejasna bilješka na arapskom jeziku, pisana, čini se, rukom prepisivača, iz koje bi se moglo razumjeti da je original, iz koga je prepisan ovaj rukopis, bio vlasništvo Ahmeda b. Mustafe, nastanjenog u blizini Sinopa, te da je dotični prepisao svoj primjerak za uspomenu sebi i svome učitelju, koji je bio njegov rođak, a inače poznat kao veliki učenjak u Istanbulu, Jerusalimu i drugim gradovima. Ispod te bilješke su dva hadisa. Na kraju se nalazi nekoliko neispisanih lista.

1748. ISTO 228.

U rukopisu je naslov zabilježen kasnije: فتاوى على افندى . Ovaj primjerak je nešto opširniji i različitog početka od prethodnog primjerka.

Početak mu je poslije Besmele i hamdele:

كتاب الطهارة – زيد جنب ايكن ذكر وتسبيح وصلوت اتمك جائز اولورمى الجواب
اولور .

Početak (prva fetva) u prethodnim primjercima, ovdje je na šestom mjestu.

L. 312; 28 × 16. *Ta'līq* krupniji, pisan uvježbanom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. U vrhu prve stranice je jednostavan unvan. Prve dvije stranice obrubljene su tankim crnim i sa dvije šire zlatne linije. Po rubovima nekih listova ima komentara. Papir bijel i tamnobijel, deblji, neki listovi s početka dohvaćeni su vlagom; povez kožni, oštećen.

Prepisao as-Sayyid Muḥammad b. as-Sayyid ʻAlī b. as-Sayyid Ḥasan, kadija u mjestu ... (nečitko), 8. ramazana 1158/1745.

(وقع الاتمام في اليوم الثامن من رمضان المبارك سنة ثمان وخمسين ومائة والف عن يد العبد الضعيف ... السيد محمد بن السيد على بن السيد حسن النائب بقضاء ...) .

Na početku je ime i lični pečat ranijeg vlasnika (Muhamed Baki Džino-zade, 1192/1778) i sadržaj. Na naslovnoj strani je bilješka i lični pečat navedenog vlasnika, koji je rukopis uvakufio kao evladijet-vakuf, 1216/1801. Ispod toga je veliki ovalni pečat, u kome je upisano da je rukopis uvakufio, tj. predao u opći vakuf, Abdulbaki Džino-zade 1284/1867.

1749. ISTO **2380.**

U rukopisu je naslov: هذا كتاب فتاوى على افندى . Primjerak je opširnija verzija kao i prethodni rukopis, i istog je početka.

L. 426; 21 × 14. *Nasḫ*, sa malo *ta'līqa*, sitniji, lijep, pisan vještom rukom. U vrhu prve stranice je jednostavan unvan u bojama. Prve dvije stranice obrubljene su sa pet tankih crnih, dvije šire zlatne i jednom crvenom, a ostale sa tri tanke crne, širom zlatnom i crvenom linijom. Papir žućkast, tanak, glat; povez kožni, oštećen, sa pozlaćenim ukrasom na rubu korica.

Prepisao al-Ḥāǧǧ Ḥasan b. Muḥammad Qaba Ṣaqal, muezin, 1163/1749.

(قد وقع الفراغ من تحرير هذه النسخة عن يد اضعف العباد الحاج حسن بن محمد المؤذن قبه صقال ... سنة ثلث وستين ومائة والف) .

Na završetku rukopisa nalazi se nejasna bilješka na arapskom jeziku, prepisana rukom prepisivača, a iz koje se može razumjeti da je ovu zbirku sabrao i sredio Mahmud b. Muhamed, iz Galipolja, — kako smo to i ranije naveli. To je učinio na inicijativu i predlog Mustafa-efendije Kerbenši(?), fetva-emina kod autora Ali-efendije, kad je ovaj bio šejhul-islam. Navedeni fetva-emin uzeo je sebi za pomoćnika Mahmud-efendiju, na osnovu njegove sposobnosti i urednosti. U drugim rukopisima ovog djela, koje mi imamo, ne nalazi se ova bilješka. Na početku je lijepo izrađen i uokviren sadržaj, napisan rukom prepisivača. Na kraju se nalazi nekoliko fetvi na turskom jeziku, prepisanih rukom istog prepisivača.

Iz biblioteke Šehdi-efendije.

1750. ISTO **137.**

U rukopisu je naslov zabilježen kasnije كتاب فتاوى على افندى Početak je kao u prethodnom rukopisu.

L. 216; 30 × 20. *Ta'līq* sitniji, složen, pisan vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Po rubovima listova ima komentara, pisanih sitno i lijepo rukom istog prepisivača. Papir žućkast i tamnobijel, glat; povez poluplatneni, nov.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na početku su kratke bilješke o nekim dugovima, te sadržaj. Na prvom naslovnom listu su namjerno izrezane i brisane dvije bilješke sa imenima ranijih vlasnika. Ispod toga je jedna fetva. Na kraju su bilješke s područja fikha, pisane kasnije drugim rukopisom.

1751. ISTO **144.**

U rukopisu je naslov zabilježen kasnije: فتاوى على افندى .

L. 267; 29 × 14,5. *Ta'līq*, pisan vještom rukom. Naslovi: مسئلة — الجواب izostavljeni su u prvoj polovini. U vrhu prve stranice je jednostavan unvan u zlatnoj boji. Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i širom zlatnom, a ostale jednom crvenom linijom. Papir tamnobijel, deblji, glat; povez polukožni.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu je bilješka na turskom jeziku, u kojoj se kaže, da je Munla Mustafa Husić iz Fojnice ovaj rukopis dao Abdullah-efendiji, imamu iz Visokog, u zamjenu za jedno drugo djelo (komentar djelu »Kafije«, od Sudije). Na početku je sadržaj. Na kraju su dove, pisane lijepim vokalizovanim *nasḫom*, te razne fetve, od kojih je jedna sa potpisom: Abdullah, muftija u Užicu

1752. ISTO **215.**

U rukopisu je naslov zabilježen kasnije: فتاوى على افندى . Početak je kao u prvom rukopisu, pod br. 1745.

L. 243; 29 × 20. *Ta'līq* sitniji, složen, pisan vještom rukom. Prva stranica je obrubljena sa tri tanke crne i širom zlatnom linijom. U vrhu iste je lijep unvan, u kome je, na modroj i žutoj podlozi, izrađeno sitno poljsko cvijeće u bojama. Na širokim rubovima listova ima dosta komentara, pisanih sitno i lijepo, veoma vještom rukom. Papir bijel, glat, čvrst; povez kožni, oštećen, sa pozlaćenim ornamentima na koricama koji su izblijedili.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na početku su bilješke s područja fikha i razne fetve, recept za neki lijek, imena ranijih vlasnika (Muhamed b. Abdullah Kabudžizade; Izzeti Salih, kadija u Bosna-Brodu, koji kaže da je rukopis kupio), te sadržaj. Na kraju su također bilješke s područja fikha, fetve i popis literature (kratice i njihovo tumačenje), kojom se služio Muḫtār b. Maḥmūd az-Zāhidī (umro 658/1259) u svom djelu *Qunyat al-fatāwā* (v. GAL I, 382, S. I, 656; AM II, 423).

Uvakufio Salih-efendi Hromo-zade (v. pečat u rukopisu).

1753. ISTO **3345.**

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: كتاب فتاوى چتالجه وى .

Pogrešno su zabilježeni naslovi: ترجمة جامع الفتاوى i كتاب مجمع الفتاوى.

Primjerak je nepotpun na kraju.

L. 91; 21,5 × 16. *Ta'līq*, pisan vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Papir tamnobijel i bijel; povez polukožni, oštećen.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na početku je bilješka s područja fikha, ime ranijeg vlasnika (Omer-efendi, smijenjeni kadija Prizrena), te sadržaj. Na posljednjem listu je privatno pismo na turskom jeziku i dugovi nekih osoba.

1754. ISTO **644.**

U rukopisu je zabilježen naslov: فتاوى على افندى . Primjerak je nepotpun s početka i na kraju (محزوم فى اوله وآخره).

L. 272; 25 × 15. *Ta'līq*, sitniji, složen, pisan vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Stranice su obrubljene sa tri tanke crne i širokom zlatnom linijom. Po rubovima samo nekih listova ima nešto malo komentara. Papir bijel i tamnobijel, listovi dohvaćeni vlagom; povez otkinut i izgubljen.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

1755. ISTO **884.**

U rukopisu je zabilježen naslov: فتاوى على افندى

L. 258; 25,5 × 15. *Ta'līq* sitniji, pisan vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su u prvoj polovini crvenom crticom. Papir tamnobijel i bijel, glat, mnogi listovi pri kraju dohvaćeni su vlagom; povez kožni, oštećen, sa utisnutim ornamentima na koricama.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na početku su razne bilješke s područja fikha, jedan zemljišni zakon, te sadržaj. Na kraju su također razne bilješke s područja fikha i fetve.

1756. ISTO **237.**

U rukopisu je naslov zabilježen kasnije: فتاوى على افندى . Na donjem prerezu listova neko je pogrešno napisao naslov: فتاوى عبد الرحيم.

L. 272; 28,5 × 16. *Ta'līq*, pisan vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Po marginama listova i na dodatnim listićima ima dosta komentara, pisanih sitno i lijepo rukom istog prepisivača. Primjerak je, vidi se, bio mnogo u upotrebi. Papir tamnobijel i žućkast; povez kožni.

Prepisao as-Sayyid Šākir, muftija u Sarajevu, 18. zul-hidže 1221/1806. — To je Šakir Ali-efendi b. Ahmed-efendi Kesrizade, sarajevski muftija od 1218—1242/1803—1826.

(الحمد لله على الختام ... وانا الفقير ... السيد شاكر المفتى بمدينة سراى بوسنه فى ١٨ ذى الحجة سنة ١٢٢١) .

Na početku su bilješke s područja fikha i sadržaj. Na kraju su također mnoge bilješke s područja fikha.

Uvakufio Hasan-efendi Bojo-zade.

1757. ISTO **417.**

U rukopisu je naslov zabilježen kasnije: كتاب فتاوى على افندى

L. 278; 29 × 16. *Ta'līq*, pisan uvježbanom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Prva stranica obrubljena je sa dvije, a ostale jednom crvenom linijom. Na rubovima samo malog broja listova ima malo komentara. Papir bijel, glat i manjim dijelom žućkast; povez kožni, oštećen, sa pozlaćenim ornamentima na koricama.

Rukopis potječe iz XIX stoljeća.

Na početku je sadržaj.

Na l. 279—280 nalazi se kratak rad na arapskom jeziku فى ترجيح البينات , prepisan rukom istog prepisivača. Na kraju su bilješke s područja fikha.

Iz Kantamirine biblioteke.

1758. فتاوى على نثارى افندى 3319.

Kratka zbirka fetvi, što ih je izdao 'Alī Niṯārī-efendī, muftija u Kajsariji, umro 1112/1700. Fetve je sabrao i sredio njegov sin Muḥamed-efendi, a kasnije ih je prenio i uvrstio na kraju lista *Ĝerīdei-Ĝedīde* neki od šejhul-islama. Odatle je u cjelosti prepisan ovaj primjerak, — kako je to sve kazano u bilješci napisanoj crvenim mastilom u vrhu prve stranice umjesto naslova.

قيصريه مفتيسى السيد محمد افنديك پدرلرى على نثارى افندى افتا ايلديكى فتواريلى

اوغلى مرحوم محمد افندى جمع وتدوين ايلديكى ...

(Ovo nije njegovo glavno djelo الفوائد العلية , koje smo ranije spomenuli, — v. br. 1613).

Početak:

بينة الهبة بشرط العوض اولى من بينة الرهن والا بينة الرهن اولى كذا افتى المولى ابو سعيد

فائدة زيد ولد صغيرينى ارضاع ايچون برمرأه بنفسها ارضاع ايتمك شرطيله استيجار

ايدوب .

Pojedine fetve date su pod naslovima: فائده ili افاده i to su uglavnom fetve, koje je autor izabrao i uzeo od ranijih muftija.

L. 12; 21,5 × 16. *Ta'līq*, pisan uvježbanom rukom. Papir bijel, glat; povez papirni, nov.

Prepis je dovršen 11. ramazana 1207/1792.

(فى ١١ رمضان المبارك لسنة ١٢٠٧)

Na početku su recepti za liječenje rana od noža, pisma i istorijske bilješke, sve na turskom jeziku, pisano slabim rukopisom. Na kraju su vježbe u pisanju, pisane istim slabim rukopisom.

1759. فتاوى عبد الرحيم منتشى زاده 430.

Zbirka fetvi, što ju je napisao 'Abdurraḥīm-efendī Muntešī-zāde Brusalī, šayḫu'l-islām, umro 1128/1715. Zbirka je u svoje vrijeme bila poznata i uvažena.

OM II, 27; AM I, 564; Š. Sami, QA IV, 3075; Köprülüzāde, 198.

Početak:

الحمد لله رب العالمين ... مسئلة زيد مؤمن برامر ذى باله شروع ايتدكده نه ايله

بدأ ايتمك كركدر ...

كتاب الطهارة

حنفى المذهب اولوب جرح سائل ايله ... صورة اخرى حنفى المذهب اولان زيد كندى

مذهبنده طهارة ووضوئى افساد ايدوب ...

Završetak je:

مسئله بر مسجد شريفك قربنده اولان مقابر مسلميندن بعضينك دور ايام ايله مقبره

حاشلرى يقلوب ...

U mnogim rukopisima ove zbirke, u trećem redu s početka, napisana je rukom prepisivača krupnim slovima crvenim mastilom bilješka, u kojoj se kaže: »pripada učenom šejhul-islamu Jahjā-efendiji Minkārīzāde« (للمولى العلامة المرحوم شيخ الاسلام يحيى افندى الشهير منقارى زاده). Iz toga bi se moglo razumjeti da je ovo njegova zbirka, što bi bilo pogrešno, jer sravnjivanjem ovog rukopisa sa štampanim primjerkom i sa Minkarijinom zbirkom (v. br. 1742) može se ustanoviti da je ovo zbirka Abdurrahīm-efendije, inače Minkarijinog učenika. Navedena bilješka pak odnosi se samo na prve dvije fetve koje su iste kao u zbirci Minkarizade i očito od njeg uzete. Prema tome, pogrešno je i to, što prepisivač, u svojoj zbirci na završetku, naziva ovu zbirku الفتاوى المنقارية i navodi Abdurrahim-efendiju, kao prepisivača, od koga je on prepisao ovaj rukopis

(تم الفتاوى المنقارية ... من نسخ المحرر العالم الفاضل ... شيخ مشايخ الاسلام الاسبق

اعنى به حضرت عبد الرحيم افندى) .

L. 274; 31 × 20. *Ta'līq* jednostavan, pisan brzom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. U vrhu prve stranice je jednostavan unvan u zlatnoj boji, odnosno zlatna podloga za unvan, koji nije izrađen. Stranice su obrubljene sa tri tanke crne i širokom zlatnom linijom. Po rubovima listova ima dosta komentara, uzetih ih raznih djela, a mnogi su od samog autora, pisanih rukom istog prepisivača. Papir tamnobijel, glat, mnogi su listovi, naročito po rubovima, dohvaćeni vlagom; povez kožni, oštećen, sa utisnutim ornamentima na sredini korica.

Prepisao Derviš Mustafa b. Muhammad al-Yanyawī (iz Janine, Grčka), zvani Mulazim Ahmed ..., kadija privremeno u gradu Kartena (u zapadnoj Africi, Magribu), krajem redžeba 1144/1731.

(عن يد العبد النحيف ... درويش مصطفى بن محمد اليانيوى الشهير بملازم احمد ...
حين كنت نائبا بقضاء قارتنه موقتا فى اواخر شهر رجب المرجب لسنة اربع واربعين ومائة
والف) .

Na početku je sadržaj.

Uvakufio Hasan-efendi Bojo-zade.

1760. ISTO 405.

U rukopisu je naslov zabilježen kasnije: فتاوى عبد الرحيم افندى

L. 342; 30 × 18. *Ta'līq* sitniji, složen, pisan vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. U vrhu prve stranice nalazi se lijep unvan, u kome je izrađeno sitno cvijeće u bojama na zlatnoj podlozi. Stranice su obrubljene sa tri tanke crne i širokom zlatnom linijom. Papir bijel, glat, čvrst; povez kožni, sa pozlaćenim ukrasima na koricama.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu je ime i lični pečat ranijeg vlasnika (Muhamed Baki el-Hafiz ibn Hadži Muhamed-aga Džino). Zatim slijedi sadržaj, ispisan rukom prepisivača na sedam lista, koji su obrubljeni i iscrtani zlatnim linijama, te bilješka s područja fikha. Na naslovnoj strani je bilješka i pečat zavještača. Na kraju su dva neispisana lista odrezana. Na nutarnjoj strani druge korice je gore navedeno ime ranijeg vlasnika.

Uvakufio Abdulbaki Džino-zade (v. pečat u rukopisu).

1761. ISTO 412.

U rukopisu je naslov zabilježen kasnije: عبد الرحيم افندى فتاوى

L. 238; 28,5 × 18. *Ta'līq* krupniji, složen, pisan uvježbanom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Prve dvije stranice podvučene su crvenom crticom. Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i širom zlatnom, a ostale crvenom linijom. Papir bijel, glat, čvrst; povez kožni, sa utisnutim ornamentima na sredini korica.

Prepisao Muṣṭafa ... (nečitko), u drugoj polovini XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu nalazi se lični pečat, a na posljednjem listu ime i lični pečat ranijeg vlasnika (Abdulbaki Muhamed b. el-Hadž Muhamed-aga, 1197/1782. — Datum u pečatu napisan je pogrešno, obrnutim redom: 7911). Na početku je bilješka zavještača i sadržaj.

Uvakufio Abdulbaki Džino-zade (v. pečat u rukopisu).

1762. ISTO 573.

U rukopisu je naslov zabilježen kasnije:

فتاوى عبد الرحيم شيخ الاسلام

L. 488; 29 × 19. *Ta'līq*, pisan vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Po rubovima listova samo s početka (prvih 30 lista), i na nekoliko lista pri kraju, ima komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Papir bijel, glat, čvrst; povez polukožni.

Rukopis potječe iz XIX stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu nalazi se bilješka s imenom ranijeg vlasnika (Salih Safvet Mutapčić, kadija u Travniku, 1907). Na slijedećih nekoliko lista je sadržaj. Na naslovnoj strani je bilješka i lični pečat istog navedenog ranijeg vlasnika. U vrhu prve stranice su namjerno brisane bilješke, vjerovatno imena ranijih vlasnika. Ispod toga se nalazi više ličnih pečata. Tri od njih su navedenog vlasnika, a dva nekih drugih osoba (Abduhū Husejn i u drugom nečitko ime). Na kraju su opet pečati i potpis gore navedenog vlasnika.

1763. بهجة الفتاوى 219.

Zbirka fetvi, što ih je napisao istanbulski muftija i šejhul-islam Abu'l-Faḍl 'Abdullāh b. Muḥammad el-Yenišeherī, umro 1156/1743. To su fetve, koje je autor, u svojoj dugogodišnjoj praksi, dao, a sabrao ih je i sredio po poglavljima fikha njegov učenik al-maula Muḥammad Fiqhī al-'Aynī, kako je to kazano u uvodu, koji je ovaj napisao na arapskom jeziku. On je dodao još neke fetve nekih kasnijih muftija i naveo na rubovima listova citate izvora (نقول), na kojima se zasnivaju fetve u ovoj zbirci, i kad je sređivanje iste dovršio, dao joj je gornji naslov. Otuda neki turski katalozi pogrešno pripisuju ovu zbirku njenom navedenom sređivaču (koji je inače zauzimao položaj eminu'l-fetva i umro 1147/1734, — v. AM II, 322).

Kairo, t, 62; AM I, 482.

Početak:

الحمد لله الذى احكم احكام الشرع على احسن الترتيب والانتظام ... وبعد فيقول الفقير ... محمد فقهى العينى لله در علامة زماننا ... مولانا ابو الفضل عبد الله افندى اليگيشهرى فقد بذل جهده فى الافتاء ... وصار جامع من خطه المبارك من الفتاوى كتابا عظيم الفوائد ... وانى لما استسعدت بخدمته العليا ...اردت ان ارتب هذا الكتاب المستطاب ... فلما صار ذلك كتابا مرتبا ... سميته ببهجة الفتاوى .

المسائل المتعلقة بالاعتقادات – مسلم اولان زيده نه ملتدن سين .

L. 260; 28,5 × 16,5. *Ta'līq*, sitan, složen, pisan vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. U vrhu prve stranice je jednostavan unvan u zlatnoj boji. Prve dvije stranice obrubljene su tankim crnim i širim zlatnim, a ostale crvenim linijama. Po rubovima listova ima dosta komentara, pisanih sitno i lijepo rukom istog prepisivača. Papir tamnobijel, glat, čvrst; povez kožni.

Prepis je dovršen 22. safera 1160/1747.

(تمت الكتاب ... فى اليوم الثانى والعشرين من شهر صفر الخير لسنة ستين ومائة والف)

Na nutarnjoj strani prve korice je neki račun, fetva i jedan stih na perzijskom jeziku. Na početku su stihovi na perzijskom jeziku o nepoželjnosti posuđivanja knjiga, zatim sadržaj, ime ranijeg vlasnika (Izzeti Salih, kadija u Bosna-Brodu, koji kaže da je rukopis kupio, te bilješke s područja fikha i fetve. Na posljednjem listu i na nutarnjoj stranici druge korice nalaze se recepti na turskom jeziku za lijekove protiv mujasila.

Uvakufio Salih-efendija Hromo-zade (v. pečat u rukopisu).

1764. ISTO 373.

U rukopisu je zabilježen naslov:

مرحوم مدينه منورة منلاسينك بهجة الفتاوى مصحح كتابدر .

L. 305; 28 × 17. *Ta'līq* krupniji, pisan širokim perom, vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. U vrhu prve stranice je jednostavan unvan u bojama. Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i širokom zlatnom, a ostale crvenom linijom. Po rubovima listova ima dosta komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Papir žućkast i bijel; povez kožni; svezak ima polukožnu futrolu.

Prepisao Ibrāhīm Naẓīr (po treći put —?), 23. zul-hidže 1160/1748.

(تم بالقلم الفقير ابراهيم نظير بالمرة الثالثة – ؟ – فى اليوم الثالث والعشرين من ذى الحجة الشريفة لسنة ستين ومائة والف)

Iz gornje bilješke u naslovu može se razumjeti da je autor imao stepen (titulu) »munla od Medine« i da je rukopis ispravljen. Na početku je sadržaj napisan rukom prepisivača.

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

1765. ISTO 429.

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov:

كتاب بهجة الفتاوى

L. 227; 29,5 × 17. *Ta'līq* sitan, složen, lijep, pisan rukom vještog kaligrafa. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. U vrhu prve stranice je lijep unvan u bojama. Prve dvije stranice obrubljene su tankim crnim i širim zlatnim, a ostale crvenim linijama. Na prve dvije stranice rečenice su rastavljene krupnijim zlatnim tačkama. Citati izvora (نقول) nisu prepisani. Papir bijel i tamnobijel, tanak, glat; povez kožni, sa utisnutim ornamentima na koricama.

Prepisao Ḥasan b. aš-Šayḫ 'Omar-efendī al-Fočewī (iz Foče), mjeseca rebiul-ahira 1171/1757.

(قد وقع الفراغ من تحرير بهجة الفتاوى بيد الفقير ... حسن بن الشيخ عمر افندى الفچوى ... فى شهر ربيع الآخر سنة احدى وسبعين ومائة الف) .

Na početku je sadržaj, pisan kasnije, drugim rukopisom.

Iz biblioteke Hasan-efendije Bojo-zade.

1766. ISTO **511.**

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov:

بهجة الفتاوى لشيخ الاسلام عبد الله افندى

L. 253; 26 × 15. *Ta'līq* sitniji, lijep, pisan rukom vještog kaligrafa. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. U vrhu prve stranice je lijep unvan u bojama. Prve dvije stranice ukrašene su sa više tankih crnih, širim zlatnim i crvenom, a ostale sa tri tanke crne i širom zlatnom linijom. Na rubovima listova, samo s početka (4 lista), ima komentara, pisanih sitno, rukom istog prepisivača. Papir tamnobijel, tanji, glat; povez kožni, oštećen.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu su dvije bilješke s područja fikha i jedan recept na turskom jeziku za lijek protiv dizenterije i kolere. Na početku je sadržaj, napisan crvenim mastilom, rukom prepisivača. U vrhu prve stranice sadržaja je također unvan u bojama. Sve stranice sadržaja ukrašene su tankim crnim, širim zlatnim i crvenim linijama. Na kraju (l. 254) je početak risale, koja se odnosi na neke propise o abdestu — الاحكام الملخصة فى ماء الحمصة , — što je napisao Ḥasan b. 'Ammār aš-Šurunbulālī, umro 1069/1658 (v. GAL, S. II, 431,^{8}; Ḏayl I, 37; Kairo I, 400).

1767. ISTO **3648.**

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov:

فتاوى ابو الفضل عبد الله افندى اليكّيشهرى المسماة ... ببهجة الفتاوى

L. 332; 20,5 × 15. *Ta'līq* krupniji, pisan vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Po rubovima samo malog broja listova ima nešto komentara. Na nekoliko lista pri kraju, naročito na listovima 318—321, pismo je oštećeno vlagom. Papir bijel, glat, čvrst, — listovi prosuti; povez kožni, oštećen, rastavljen od listova.

Rukopis potječe iz XII/XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu i na kraju nalazi se ime i lični pečat ranijeg vlasnika, a moglo bi biti da je to ujedno i prepisivač (Mustafa b. muhurdar Muhamed-aga Jarebica, 1192/1778; u pečatu mu je datum 1172/1758). Na početku je sadržaj. Na kraju, na listu 333, zabilježene su tri fetve.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1768. ISTO **4542.**

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: بهجة الفتاوى مع النقول

Poslije svake fetve, ovdje je naveden tekst izvora, na kojem se dotična fetva zasniva, tako da zbirka sadrži *Fetāwā* i *Nuqūl*. Primjerak je nepotpun s početka i na kraju. Prvo poglavlje ovdje je:

باب مايفسد الصلوة ومالا

L. 308; 31 × 19. *Ta'līq* sa nešto *nasḫa*. Tekstovi izvora navedeni su pod naslovom: نقل , pisanim crvenim mastilom. Ispod teksta je naziv izvora podvučen crvenom linijom. Naslovi poglavlja i naslovi: الجواب pisani su također crvenim mastilom. Papir bijel i žućkast, deblji; veći broj listova s početka i na kraju, kao i povez, otkinuti su i izgubljeni.

Na širokim rubovima manjeg broja listova ima fetvi, koje su dali naši muftije (Muhamed Šakir, muftija Sarajeva; Ahmed, muftija Jajca; Ataullah, muftija Travnika; Mustafa, muftija Gračanice).

Rukopis je iz XVIII stoljeća.

Kupljeno od nasljednika Muhameda Garčevića iz Banje Luke, početkom 1972.

1769. ISTO **4519.**

L. 195; 22,5 × 16,5. *Ta'līq*, sa nešto *riq'e*, sitniji, složen, pisan uvježbanom rukom. Papir bijel, deblji, čvrst; povez kožni, jednostavan.

Na početku je sadržaj, pisan rukom istog prepisivača.

Na kraju je uvezana kraća risala na arapskom jeziku o odabiranju jačeg dokaza pri suđenju u pitanjima braka (بينات نكاح).

Prepisao 'Alī b. Ibrāhīm el-Fočevi (iz Foče), Muderriszade (Muderisović), mjeseca džumadel-ahira 1230/1814.

(قد وقع الفراغ من تحرير بهجة الفتاوى بيد الفقير ...على بن ابراهيم الفوچوى المدعو بمدرس زاده فى شهر جمادى الآخر من شهور سنة ثلثين ومائتين والف ...) .

Poklon Ahmeda Selimovića, kadije.

1770. ISTO **436.**

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: كتاب بهجة الفتاوى

L. 440; 28 × 16,5. *Ta'līq*, pisan uvježbanom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. U vrhu prve stranice je jednostavan unvan, zapravo samo podloga u zlatnoj boji za unvan, koji nije izrađen. Prve dvije stranice obrubljene su sa dvije šire zlatne, a ostale jednom crvenom linijom. Po rubovima samo nekih listova ima malo komentara. Citati izvora uvršteni su u tekst ispod fetvi. Papir bijel, deblji, čvrst; povez polukožni.

Prepisao Ḥasan b. Ādem, u petak 25. ramazana 1235/1819.

(تم تحرير هذه النسخة يوم الجمعة فى خمس وعشرين من رمضان ... لسنة خمس
وثلثين ومائتين والف ... عن يد ... حسن بن آدم) .

Na početku su bilješke s područja fikha i sadržaj.

Uvakufio Hasan-efendi Bojo-zade.

1771. ISTO **97.**

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: بهجة الفتاوى. Primjerak je nepotpun na kraju.

L. 108; 34 × 22,5. *Ta'līq*, pisan širokim perom, vještom rukom, u kratkim redovima (format pisma: 19,3 × 6,2). Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Na širokim rubovima su citati izvora, pisani rukom istog prepisivača. Papir tamnobijel, tanji, glat; poveza nema.

Rukopis potječe iz XIX stoljeća.

Iz biblioteke Fejzijje medrese (v. pečat u rukopisu).

1772. فتاواى رضا **506.**

او

فتاوى السيد محمد رضا الرومى

Zbirka fetvi, što ju je sabrao i napisao as-Sayyid Muḥammad Riḍā (Rizā) ar-Rūmī, kadija i muftija, umro 1169/1755.

Kairo, t, 70 (s tim što je datum smrti naveden pogrešno); OM II, 63; AM II, 330.

Zbirka ima dvije verzije: potpuniju i skraćenu. Ovo je potpunija, opširnija verzija ovog djela.

Gornji naslov i ime pisca navedeni su prema rukopisu (v. uvod i bilješku prepisivača na kraju), i prema navedenom prvom izvoru. Inače, o ovom djelu i njegovom autoru ne nalazimo podataka u mnogim izvorima. (Ne zamijeniti ga sa autorima sličnog imena, navedenim ranije, — v. br. 1712). U uvodu su navedeni i brojni izvori, kojima se pisac služio.

Početak:

حمد بی حد جناب خلاقه شکر بی عد کریم ورزاقه بنی هم ایتدی مفتی هم قاضی نوله
تقدیریه اولم راضی .. وبعد بوفقیر حقیر مأذون بالافتاء سید محمد رضا نقل ایله اولان فتاوایی
علی الترتیب تحریر واملا ایدوب اکثرینك نقلی فی زماننا استعمالی کثیر اولوب ... بیت
اولدی بو تحفه کتاب دلکشا نامه درلر فتاوای رضا
المسائل المتعلقة بالطهارة
غسل ایله مسحك فرقی نه در الجواب

L. 105; 27 × 15,5. *Ta'līq* sitniji, složen, pisan rukom vještog kaligrafa. Besmela je napisana lijepim *ṯuluṯom*. Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i širokom zlatnom, a ostale crvenom linijom. Na prve dvije stranice rečenice i riječi rastavljene su zlatnim krupnijim tačkama, a izvori podvučeni zlatnom linijom, dok su na ostalim stranicama izvori podvučeni crvenom linijom. Po širokim rubovima manjeg broja listova ima komentara, od kojih su neki pisani rukom prepisivača. Papir žućkast, glat, listovi dohvaćeni vlagom, tako da je mjestimice pismo oštećeno; povez polukožni.

Prepisao as-Sayyid Aḥmad b. al-Ḥāǧ Ḥasan al-Bosnawī as-Sarāyī (Bošnjak iz Sarajeva), kadija u carskom dvoru ... u gradu Istanbulu, 14. zul-hidže 1133/1720, — kako se to može razumjeti iz odulje nejasne bilješke na kraju.

(قد وقع الفراغ باتمام هذه النسخة الشريفة المسماة بفتاواى السيد محمد رضا الرومى ...
عند مشاق الملازمة بالعتبة العلية السلطانية العثمانية والتقاعد بمحلة عطار زاده بقرب محلة ؟ على
پاشا عتيق عند قرب جامع نشانجى پاشاى جديد عند قبر قطب الولاية مرحوم كسكن ده ده
فى بلدة قسطنطينية المحمية على يد الفقير ... احمد بن الحاج حسن القاضى البوسنه وى
السراى ... فى اليوم الرابع عشر من شهر ذى الحجة الشريفة لسنة ثلاث وثلثين ومائة والف) .

Na početku su bilješke s područja fikha i kraće fetve na turskom jeziku, zatim sadržaj napisan rukom prepisivača, dva imena ranijih vlasnika namjerno izbrisana, te ime i lični pečat kasnijeg vlasnika (Hasan b. Adem).

Na listu 106 nalazi se nekoliko fetvi, također na turskom jeziku, pisanih rukom prepisivača, o vampiru, pod naslovom: مسئلة الجازو – الجادى – النادرة المهمة. Na kraju je nekoliko fetvi, pisanih kasnije drugim rukopisom.

Iz biblioteke Hasan-efendije Bojića (v. pečat u rukopisu).

1773. ISTO **1835.**

U rukopisu je zabilježen naslov: فتاوى رضا لسيد محمد. Primjerak je skraćena verzija ovog djela.

L. 102; 20,5 × 14,5. *Ta'līq*, pisan uvježbanom rukom. Naslovi izvora i istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Po rubovima listova ima komentara i raznih fetvi. Neke od ovih fetvi su potpisali: Hasan, muftija u Mostaru, Mustafa, muftija u Sarajevu, Husejn, kadija u Sarajevu. el-Hadž Mahmud, zamjenik (kaim bi mekam) muftije u Sarajevu, Užičevi? i dr. Papir tamnobijel, deblji, čvrst; povez polukožni.

Rukopis potječe iz prve polovine XII/XVIII stoljeća.

Na početku su vježbe u pisanju nekog kaligrafa, bilješke iz računa (tablica množenja) na turskom jeziku, popis posjeda (baštine — باشتنه لرى بيانيدر) u selu Podgrađe (pod tim nazivom ima više sela u istočnoj Bosni i Hercegovini), kraća pitanja s područja fikha, sadržaj, dova na arapskom jeziku, te imena i lični pečati ranijih vlasnika (Ahmed b. Muhamed el-Mostari, 1131/1718; Izzet Salih Hromozade, koji kaže da je rukopis kupio). Na kraju su bilješke s područja fikha, spjev na turskom jeziku o pokajanju od Vejsi-efendije (توبه نامه ويسى u 54 dvostiha, — v. I, 434), vježbe u pisanju, dova, fetve, poučne izreke na arapskom s prevodom na turskom jeziku, zapisi, te recepti na turskom jeziku za razne lijekove.

Uvakufio Salih-efendija Hromić (v. pečat u rukopisu).

1774. Zbirka (مجموع). 2 **837.**

L. 291 (234 + 57); 21 × 15. *Ta'līq*, sa nešto *nasḫa*, pisan vještom rukom. Papir bijel, glat, čvrst; povez kožni, sa utisnutim ornamentima na sredini korica.

1. L. 1—234. فتاوى احمديه الموستاريه

Zbirka fetvi, što ju je napisao Aḥmad b. Muḥammad al-Mostārī, umro 1190/1776. Zbirka sadrži fetve, koje su služile naročito za praktične potrebe muftijama i kadijama, pa je bila kod nas u Bosni i Hercegovini veoma mnogo raširena kao uvaženi priručnik, sve do okupacije (1878). Pisac je dugo vremena bio muftija u Mostaru.

M. Handžić, al-Gauhar al-asnā, 37 i Književni rad, 11—12.

(Ne smije se zamijeniti pisca sa drugim ranijim piscem sličnog imena, također muftijom iz Mostara, — a to je Aḥmad b. Muṣṭafa al-Mostārī, koji je umro 1090/1679; v. o tom pod br. 966).

Početak:

الحمد لله رب العالمين والعاقبة للمتقين والصلوة والسلام ... اعنا يامعين فى كل وقت وحين كتاب الطهارة زيدك قيوسنه قوزى دوشوب غرق وهلاك اولدقدنصكره .

Istaknute riječi i naslovi izvora podvučeni su mjestimice crvenom crtom.

2. L. 235—291. قانون نامهٔ صحيحه در

مرحوم سلطان سليمان خان زمان سعادتلرنده مرحوم شيخ الاسلام ابو السعود افندى عصر نده اولان قانون نامه لردر شرع شريفه موافقتى مقرر اولوب حالا معتبر قوانين

Zbirka zakona, većinom zemljišnih, iz vremena sultana Sulejmana, sa fetvama šejhul-islama Ebu's-Su'ūda i drugih muftija.

Početak:

الحمد لله الذى له ملك السموات والارض وهو على كل شئ قدير . جناب خاقان روى زمين ... مسئله بحسب الشرع الشريف ارض خراجيه وارض عشريه ندر

Prepisao cijelu zbirku Ḥusayn b. Maḥmūd-aga al-Mostārī (iz Mostara), 1187/1773, kako se to vidi iz bilješke na kraju pod tač. 1.

لله الحمد على الافتتاح والاختتام وقع الفراغ عن اضعف الانام ... حسين بن محمود آغا الموستارى ... فى اليوم الخامس من شعبان لسنة سبع وثمانين ومائة الف .

Na početku pod t. 1 su razne fetve, ime ranijeg vlasnika (a to je sam prepisivač Husejn b. Mahmud-aga b. Husejn b. Mahmud b. Husejn), te sadržaj. Potom se nalazi kraća rasprava na arapskom jeziku od anonimnog pisca o oblačenju odijela crvene i žute boje, — u kojoj se pobija mišljenje onih, koji su rekli, da je oblačenje takvog odijela zabranjeno (haram, — رسالة فى جواز لبس الاحمر

والمعصفر لمجهول). Ovaj naslov je napisan kasnije po smislu rasprave.

Početak je poslije Besmele:

حمدا لمن وفق لهدايته المسترشدين وصلاتا وسلاما على من جاء بالحق المبين اما بعد فقد بلغنى ان رجلا ينتمى لمذهب الامام النعمان ويقول ان لبس الاحمر والمعصفر حرام وهذا فرية بلا مرية .

Poslije tri neispisana lista nalazi se kraća rasprava na turskom jeziku, u kojoj se zastupa i brani mišljenje, da je pušenje duhana dopušteno (džaiz). Pisac je Mustafa, muftija u Mostaru — (رسالة او فتوى فى جواز استعمال الدخان لمصطفى المفتى بموستار). Naslov je također napisan kasnije po smislu. Početak je:

حالا استعمال اولنان دخان حقنده حرامدرو حرام دين قولنده مصيبميدر بيان بيوروب مثاب اوله سز الجواب الله اعلم بالصواب قال الله تبارك وتعالى فمن اظلم ممن افترى على الله كذبا ليضل الناس بغير علم ... الآيه مذكور دخان

Nakon toga je fetva na turskom jeziku o liječenju kuge i drugih težih bolesti učenjem sure *el-Fatiha*. Fetvu je potpisao Ahmed, muftija.

Na naslovnoj strani je stih na perzijskom jeziku mističnog sadržaja, ime i pečat vlasnika (Izzeti Salih, koji kaže, da je rukopis kupio), pobrisano ime i lični pečat nekog vlasnika, te bilješka s područja fikha.

Na početku pod t. 2 nalazi se nekoliko neispisanih lista, sadržaj, te veći broj raznih fetvi, među kojima su mnoge od naših muftija. Na završetku je navedeni prepisivač zabilježio, da je djelo prepisano u Mostaru, u mjesecu ramazanu (tj. gore označene godine). Kasnije je neko neuk pogrešno napisao datum, pa ga zatim brisao. Na kraju su bilješke s područja fikha i hadisa.

Uvakufio Izzet Salih-efendi Hromo-zade (v. pečat u rukopisu).

1775. ISTO **1901.**

U rukopisu je u vrhu prve stranice naslov napisan rukom prepisivača crvenim mastilom: هذا كتاب – فتاوى – موستاريه .

L. 195; 21 × 14,5. *Ta'līq*, pisan vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir bijel, listovi su prosuti i mnogi dohvaćeni vlagom, tako da je pismo mjestimice oštećeno; povez kožni, rastavljen od listova.

Prepis je dovršen 4. rebiul-evela 1201/1786.

Iz biblioteke Fejzijje medrese. تمت تمام فى ٤ ربيع الاول سنة ١٢٠١

1776. ISTO **2226.**

U rukopisu je naslov kasnije zabilježen: فتاوى احمدية , a i prepisivač bilježi taj naslov u svojoj bilješci na kraju. Primjerak je nepotpun s početka, — i uz to skraćena verzija, zapravo izvadak ili izbor iz navedenog djela. Počinje poglavljem: كتاب الحج رجل اراد ان يحج فنعه ابواه .

L. 141; 20,5 × 14,5. *Ta'līq* složen, pisan vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Po marginama mnogih listova ima komentara. Papir bijel i tamnobijel, deblji; povez polukožni.

Prepisao Ḥusayn b. Muṣṭafa iz Stare Ostrovice (Ostrovica Atik — tvrđava i mjesto na Uni kod Kulen-Vakufa), 1201/1786.

(قد تم فتاوى شريفه لموستارى احمد افندى نور الله مرقده كتبه الفقير ... حسين بن مصطفى عن اوستروجيه عتيق ... فى سنة ١٢٠١)

Na početku su bilješke s područja fikha, fetve i sadržaj. Na kraju su također fetve, od kojih su neke od naših muftija (Ahmed, muftija Sarajeva, muftija Zvornika, Osman, muftija Banja Luke). Na l. 143—144 je odlomak iz neke rasprave o veterinarstvu (بيطارنامه). Na posljednjem listu (145) su recepti za neke lijekove, među kojima recept za pravljenje ljekovitog sapuna (قره صابون تركيبى).

1777. ISTO **530.**

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije:

فتاوى احمديه – لاحمد افندى الموستارى

L. 88; 24 × 17. *Ta'līq* sitniji, složen, pisan vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crtom. Prve dvije stranice ukrašene su tankim crnim i širim zlatnim, a ostale crvenim linijama. Po rubovima ima komentara, pisanih sitno rukom istog prepisivača. Papir bijel, čvrst, neki listovi su dohvaćeni vlagom, tako da je mjestimice pismo oštećeno; povez polukožni.

Prepisao (započeo prepis u Nevesinju, a dovršio u Sarajevu) Hāfiz Mehmed Bāqī b. al-Hāğğ Muhammad Džīno 19. ramazana 1205/1790.

(قد بدأ تحريره فى شهر جمادى الآخر اوسطه فى قصبة نوه سين وقد وقع تكميله فى شهر
رمضان المبارك فى اليوم التاسع عشر سنة خمس ومائتين والف ... نمقه الفقير حافظ محمد باقى
بن الحاج محمد جينو فى مدينة سراى بوسنه)

Na prvom zaštitnom listu su bilješke s područja fikha, među kojima je jedno pitanje iz diobe nasljedstva, što ga je riješio i potpisao Čajničevi Derviš Husejn. Potom slijedi sadržaj. Na naslovnoj stranici je bilješka zavještača i njegova dva pečata.

Uvakufio Abdulbaki Džino-zade (v. pečat u rukopisu).

1778. ISTO **659.**

U rukopisu je naslov zabilježen kasnije: فتاوى احمديه موستاريه

L. 276; 24 × 17. *Ta'līq* krupniji, pisan širokim perom, vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crnom crtom. Papir bijel, deblji; povez polukožni.

Prepisao al-Ḥāğğ Muḥammad b. al-Ḥāğğ 'Omar al-'Oṯmānī at-Travnikī (iz Travnika), u srijedu 7. šabana 1207/1792.

(قد استراح القلم عن التسويد ... بعد ظهر الاربعاء من سابع شهر شعبان لسنة سبع ومائتين
بعد الألف ... عن يد العبد العاجز ... الحاج محمد بن الحاج عمر العثمانى التراونكى)

Na početku, na prvih 13 lista, je sadržaj, napisan kasnije, te razne bilješke s područja fikha i fetve, što je pisano rukom prepisivača. (Početak djela je na strani 27).

1779. ISTO **4533.**

L. 214; 20 × 13. *Ta'līq*, pisan uvježbanom rukom. Istaknute riječi i naslovi izvora podvučeni su crvenom crticom. Papir bijel, potamnio, glat, čvrst; listovi su prosuti i po rubovima dohvaćeni vlagom. Povez polukožni, znatno oštećen i rastavljen od listova.

Prepis potječe iz XVIII stoljeća.

Na početku je sadržaj.

Poklon nasljednika Riđanovića.

1780. Zbirka (مجموع) . 2 **484.**

L. 166 (140 + 26); 24,5 × 16. *Ta'līq* i *nasḫ*, pisani uvježbanom rukom. Stranice su (izuzev prve dvije) obrubljene crvenom linijom. Papir tamnobijel, glat; povez kožni, sa utisnutim ornamentima na koricama.

1. L. 1—139. ISTO

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: الفتاوى الاحمديه الموستاريه. Po marginama mnogih listova ima komentara i raznih fetvi, što je sve pisano rukom istog prepisivača. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom.

2. L. 140—166. ملجأ القضاة عند تعارض البينات

Djelo o postupku pred šerijatskim sudovima (v. br. 923,³). *Nasḫ*. U vrhu prve stranice je jednostavan unvan.

Prepisao oba djela Muḥammad Bāqī Ğinozāde, kadija u Jeni Pazaru, u ponedjeljak 9. džumadel-ula 1215/1800, kao što se vidi iz bilješke na kraju pod t. 1.

(قد تم تحريره يوم الاثنين فى تاسع شهر جمادى الاولى سنة خمس عشرة ومائتين والف
من يد الفقير ... محمد باقى القاضى بخلافة يكى بازار ...) .

Na početku pod t. 1 je ime vlasnika i prepisivača, bilješke s područja lijepog ponašanja, što je, uglavnom, uzeto iz završetka djela *Aḫlāqi 'Alā'ī*, te sadržaj. Na naslovnoj strani je bilješka zavještača i njegov lični pečat.

Uvakufio Muhamed Baki Džino-zade.

1781. ISTO **988.**

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: فتاوى احمديه موستاريه

L. 175; 23,5 × 15. *Ta'līq* sitniji, složen, pisan uvježbanom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Po rubovima listova ima dosta komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Papir bijel i žućkast, tanak; povez polukožni.

Prepisao Ḥasan b. Adem, u četvrtak 23. džumadel-ahira 1235/1819.

(تم تحرير هذه النسخة يوم الخميس فى ثلث وعشرين من جمادى الاخرى لسنة خمس
وثلثين ومائتين والف عن يد الفقير حسن بن آدم)

Na početku su razne bilješke s područja fikha, sadržaj i nekoliko neispisanih lista. Na kraju su također bilješke s područja fikha.

Iz biblioteke Muhamed Enveri-efendije Kadića.

1782. ISTO 1371.

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: فتاوى الموستارى احمد افندى. Primjerak je nepotpun na kraju za 4—5 lista.

L. 210; 23.5 × 17. *Ta'līq*, pisan vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Papir bijel i žućkast; povez polu-platneni.

Rukopis potječe iz prve polovine XIX stoljeća.

Na početku je bilješka i lični pečat ranijeg vlasnika (Muhamed Rešid b. Muhamed Emin Hafizzade — Hafizović, koji kaže da je rukopis kupio u Banjoj Luci kada je tamo bio kadija, 1261/1845), dva mistična stiha Šejh Sadije, u kojima on govori o moralnom značaju i važnosti srca, po jedan poučni stih, što su ih spjevali Nābī i Neğātī, bilješka s područja fikha, poučni stihovi na turskom jeziku, u kojima se govori o tegobama i pomanjkanju sreće na ovom svijetu (ماه وسالنده جهانك هيج سعادت قالامش), fetva šejhul-islama Abdullah-efendije o korisnosti štampanja knjiga — u vezi sa prvim štamparskim radom u Turskoj, koji je počeo Ibrahim Muteferrika 1139/1726, odlomak iz *al-Qaside an-Nūniye*, što ju je spjevao Abu'l-Fatḥ al-Bustī al-Isfahanī (umro 401/1010, v. br. 1318,³), mudre izreke na arapskom jeziku, nekoliko neispisanih lista na kojima se nalaze crteži kružnica, te sadržaj i 2—3 lista zagonetke. Na naslovnoj strani je bilješka s područja fikha. Na kraju ima više neispisanih lista, zatim se nalaze poučni stihovi na arapskom i turskom jeziku, datumi rođenja i smrti četvorice velikih imama i datumi rođenja nekih osoba.

1783. ISTO 2592.

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: فتاوى احمديه. Primjerak je nepotpun s početka, jer je prvih desetak lista izgubljeno. Sravnjivanjem sa drugim potpunim primjercima ustanovljen je identitet rukopisa. Prve riječi ovdje su: التزام اولان مبلغ مرقومى يدلرندن بالتمام اخذ وقبض. Prvo poglavlje, koje se ovdje nalazi je: كتاب الصوم.

Završetak je poglavljem

باب فى خراب الرحى والاباء من اداء القاطعات والرسومات .

L. 224; 21 × 14,5. *Ta'līq* pisan vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Po rubovima malog broja listova ima malo komentara. Papir bijel, čvrst, listovi prosuti; povez kožni, rastavljen od listova.

Rukopis potječe iz početka XIX stoljeća.

Na kraju se nalazi nekoliko fetvi, pisanih kasnije drugim rukopisom, a potpisanik im je »Ali, muftija u Blagaju«. Na posljednjoj stranici su datumi rođenja nekih osoba (desetero djece Derviš Omer Hulusizade — Hulusića — rođenih u vremenu od 1229/1813—1255/1839).

Uvakufio Salim-efendija Muftić.

1784. نتيجة الفتاوى 251.

لاحمد افندى امين الفتوى

Zbirka fetvi, što ju je sabrao i sredio Aḥmed-efendi, fetva-emin, živio i radio krajem XII/XVIII i početkom XIII/XIX stoljeća. Sabirač u oduljem uvodu kaže da je služio kao *fetva-emin* blizu četrdeset godina i da je radio u doba sultana Selim hana III (1788—1807) i šeihul-islama Mehmed Arifa Durrīzāde (umro 1225/1810), koji je — kaže — imao veliko povjerenje u njeg. Neki zbirku pripisuju ovom šejhul-islamu (v. OM II, 62. Ovaj izvor navodi pored toga posebnu zbirku fetvi pod naslovom: فتاواى نتيجه koju pripisuje Aḥmed-efendiji. Držimo da je tu riječ o istoj zbirci).

Kairo, t, 78.

U zbirci su sabrane fetve raznih šejhul-islama poslije 1143/1730, a na marginama listova navedeni su citati izvora (nuqul) za svaku fetvu. (Kasnije je tu zbirku ponovo sredio i nuqul stavio ispod teksta fetvi Sayyid Ḥāfiẓ Muḥammad b. Aḥmad b. Muṣṭafa el-Kedūsī. Ova njegova prerada je štampana pod istim, gornjim naslovom).

Početak:

حمد نا محدود فى نهايه اول اشباه ونظائردن منزه هادى طريق هدايه ... نتيجة الفتوى

تسميه سيله ...

كتاب الطهارة — عشرا فى عشر اولان كبير حمام قيوسنه باركير (بيكير) دوشوب

L. 176; 30,5 × 17. *Ta'līq*, pisan vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Prve dvije stranice obrubljene su sa više tankih crnih, širim zlatnim i jednom crvenom, a ostale samo jednom crvenom linijom. U vrhu prve stranice je veoma lijep unvan, u kome je izrađeno sitno poljsko cvijeće u bojama, na zlatnoj i modroj podlozi. Na rubovima listova nalaze se odgovarajući citati iz izvora *(nuqūl)*, većinom na arapskom jeziku, a napisani su rukom istog prepisivača. Papir bijel i žućkast, glat; povez polukožni.

Prepisao Muḥammad Ṣāliḥ Ḍāribzāde b. Klīsī Ḍārib el-Ḥāǧǧ ʻAlī al-Istānbuli, 21. džumadel-ula 1217/1802.

(عن يد العبد الضعيف ضارب زاده ديمكله عريف محمد صالح بن كليسى ضارب الحاج على المدرس ابوه الاسلامبولى ... فى اليوم الحادى والعشرين من جمادى الاولى لسنة سبعة عشر ومائتين والف)

Na početku je sadržaj. Na naslovnoj strani su imena ranijih vlasnika (es-Sejjid Ahmed Hādimīzāde, Izzetī Salih, kadija u Bosna Brodu, koji kaže da je rukopis kupio).

Na kraju je kratka risala o kategorijama islamskih pravnika (طبقات المجتهدين) od Ibn Kemal-paše (v. I, 248 i ovdje br. 899,^{7}), prepisana rukom istog prepisivača.

Uvakufio Salih-efendi Hromo-zade (v. pečat u rukopisu).

1785. (فتاوى مجموعه سى) 3246.

مجهول

Zbirka fetvi, nepoznata, od nepoznatog pisca. Poslije Besmele i hamdele nalazi se prvo pitanje i odgovor (fetva) o Besmeli, i to u stihovima. Potpisnik te fetve je es-Seyyid Fejḍullāh, čiji je potpis napisan u malom unvanu ispod stihova. To je šejhul-islam Fejḍullāh-efendi el-Erzerūmī, umro 1115/1703. Iz tog potpisa, odnosno načina i mjesta, kako i gdje ga je prepisivač napisao, moglo bi se pomisliti da je pisac ove cijele zbirke dotični Fejḍullāh-efendi. Njegova zbirka fetvi, istina, postoji pod naslovom: الفتاوى الفيضية (v. AM I, 823 i neke turske kataloge), — ali nemamo nikakva sigurnog dokaza ni znaka, da je to ova zbirka, — jer držimo da se navedeni njegov potpis odnosi samo na prvu fetvu. Poslije navedenih stihova je prvo poglavlje. Gornji naslov rukopisa dat je kasnije, prema sadržaju. Primjerak je nepotpun u sredini, jer mu je sa raznih mjesta izgubljeno 59 lista.

Početak poslije Besmele:

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على سيدنا محمد وآله وصحبه اجمعين الطاهرين .

ای شرف مسند شرع قویم
وی علم افراز ره مستقیم
ابقاك الله بطول البقاء
سلمك الله بقلب سليم

.....

قول تحسینی ؟ نه در الجواب

بسم الله الرحمن الرحيم كتبه الفقير السيد فيض الله عفى عنه

كتاب الطهارة
هندك باشنده نزله علتى اولوب غسل اقتضا ايتدكده

Odgovori su označeni crveno pisanim slovom ج , što je kratica od الجواب .

Posljednje poglavlje je: مسائل شتى .

Završetak je:

حد قديم نه در الجواب بر امر دركه اولى بيلور اوليه حد القديم مالا يحفظه الاقران من المحيط البرهانى فى كتاب مايمنع عنه الانسان ومالايمنع

L. 387 (cijela zbirka imala 446); 27,5 × 16,5. Ta'līq lijep, složen, sitniji, pisan veoma vještom rukom. U vrhu prve stranice je veoma lijep unvan, u kome je nacrtano sitno poljsko cvijeće u bojama, na zlatnoj i modroj podlozi. Ispod unvana su lijepe rozete. Prve dvije stranice ukrašene su još zlatnim crtežima i krupnim zlatnim tačkama i obrubljene tankim crnim i širim zlatnim linijama. Ostale stranice obrubljene su jednom crvenom linijom. Po rubovima listova s početka ima komentara. Istaknute riječi u tekstu podvučene su crvenom crticom. Papir bijel, glat, mjestimice žućkast, listovi prosuti i neki od njih (49—50, 259—278, 369—406) izgubljeni; povez kožni, oštećen, prva korica otkinuta i izgubljena.

Prepis je dovršen krajem 1131/1718, kako se to vidi iz kratke bilješke na završetku poglavlja na listu 42 — (م – خ – ق ذى القعدة سنة ١٣١). Prepisivač je, sudeći po sličnosti pisma — vlasnik Muḥammad 'Iṣmet b. Ibrāhīm b. Ḥasan b. Aḥmad, koji se potpisao na naslovnoj i posljednjoj stranici samo kao vlasnik rukopisa — (تملكه العبد الفقير محمد عصمت بن ابراهيم).

Na naslovnoj strani su imena i lični pečati ranijih vlasnika (navedeni Muhamed Ismet; es-Sejjid Sadri, 1168/1754; Husejn Nuruddīn Hāfizzāde — Hafizović — b. el-Hadž Muhamed Rešid Čelebi-Pazari — iz Rogatice —, 15. šabana 1282/1865).

1786. (فتاوى) 1139.

لمجهول

Zbirka fetvi, nepoznata, od nepoznatog sabirača. Vjerovatno da je ovo napisao, odnosno sabrao, iz raznih djela, neki naš čovjek. Navedeni su naslovi izvora i na mnogim mjestima citati iz njih. Gornji naslov zbirke je dat kasnije, prema sadržaju. Pitanja su označena slovom م , pisanim crvenim mastilom. Na kraju odgovora često se navodi ime muftije, koji je dotični odgovor (fetvu) dao. Raspored poglavlja nije sproveden kao u fikhskim djelima, niti su sva poglavlja fikha zastupljena.

Početak:

كتاب الطهارة – بركمسنه ابدست الوب صكره استنجا ايلسه ابدسىٔ بوزيلوپ بردخى

المق لازمميدر الجواب لازم دكلدر توضأ ثم استنجى لم يفسد وضوءه منية المفتى

L. 401 (344 + 57); 22 × 16. *Ta'līq*, pisan vještom i brzom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crtom. Po rubovima nekih listova s početka i pri kraju ima komentara. Papir bijel i tamnobijel, deblji; povez polukožni, oštećen.

Prepis je dovršen mjeseca redžeba 1140/1727, kako se to vidi iz bilješke na listu 344. (تحريرا ق ٤ من ر سنة ١١٤٠)

Na l. 307 je poglavlje, koje sadrži neke propise i fetve o zemljištu — باب احكام الاراضى وبيعها . Tu se odmah u početku spominje Bosna, a dalje su navedene fetve nekih muftija iz naših krajeva (Habib, muftija u Foči; muftija u Mostaru, Šejh Ibrahim, muftija u Sarajevu; Salih, u Jajcu; Abdullah, muftija u Pljevlju; Ibrahim, muftija u Budimu). Na l. 343—344 nalazi se kalendar, u kome su označena godišnja doba prema našim narodnim datumima, računajući od Božića. Ta riječ je doslovno tako i upotrijebljena, iako je kalendar na turskom jeziku. Kalendar je napisao Šejh Vefā, očito neki naš čovjek. Početak mu je:

روز نامهٔ شيخ وفا رحمة الله عليه

زمهر يدن اون دورد نجى كون بوژكدر بوژكدن صكره اون اوچنجى كون كون دو نيجدر

Dalje, na listovima 344—401, nalaze se fetve i izvaci ir raznih fikhskih djela, što je sve pisano rukom istog prepisivača.

Na početku je sadržaj i neka priča. Na naslovnoj strani je jedna fetva sa potpisom: Mustafa, mufti u Sarajevu, bilješke s područja fikha, te bilješka na našem jeziku, u kojoj se kaže da je rukopis kupljen za ovu biblioteku u Travniku.

1787. (مجموعة المسائل والفتاوى) 3654.

Zbirka raznih pitanja s područja fikha i fetvi, od nepoznatog sabirača. To je, zapravo, zbirka ili bilježnica, koja sadrži samo izvatke iz raznih djela. Nepoznati sabirač, vjerovatno neki naš kadija ili muftija, samo je prenio i ovdje doslovce prepisao neke fetve i pitanja od drugih pisaca. Gornji naslov je dat prema sadržaju zbirke i zabilježen u rukopisu kasnije.

Početak poslije Besmele:

كتاب الطهارة – برعورته جنى عاشق اولوپ

L. 207; 21 × 16. *Ta'līq*, pisan uvježbanom rukom. Mjestimice ima neispisanih stranica i listova. Papir bijel, deblji, čvrst; neki listovi s početka dohvaćeni su vlagom; povez polukožni.

Na listovima 207—216 nalazi se traktat o liječenju konja — بيطارنامه , također na turskom jeziku, od nepoznatog pisca. U uvodu se kaže da je ovu risalu napisao Aristotel, Aleksandru Velikom, u vrijeme njegovih pohoda i osvajanja na istoku, prilikom opsijedanja grada Belha, u Horasanu (na granici između Afganistana i Perzije, — sada Afganistan).

Početak:

روايتدر ارسطاليس حكيم ايدركم چون اسكندر ذو القرنين رومدن خروج اتدى و ...

طوتدى وخراسانه كلدى وبلخ شهرنى حصار ايتدى وبوحصارده قحط واقع اولدى

Na kraju risale nalaze se magične formule, zapisi i dove, koji, — kada se provedu na određen način, — »čuvaju konja od očiju (uroka) i bolesti«.

Prepis cijele zbirke dovršen je u okolini Sarajeva, na nekom imanju za ljetovanje, u vrijeme Ali-paše Hečimovića (Hekim-paša-zāde ili Hekim-oglu), 1152/1739.

حرره بسراى بوسنه درزمان على پاشا المعروف بحكيم پاشا زاده ... درييلاق رجب –

؟ – سنه ١١٥٢

Na nutarnjoj strani prve korice i na pet lista s početka nalaze se bilješke s područja hadisa, tefsira, fikha, biografija navedenog Ali-paše, te sadržaj. Na kraju su bilješke s područja fikha, dvije stare priče i poglavlje (izvadak) iz nekog djela, u kome su dati recepti za uništavanje gamadi (فصل خامس حشراتى طرد ومنع ايدر شيلرى بيان ايدر).

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1788. Zbirka (مجموع) , 3 3516.

L. 34; 21,5 × 13,5. *Ta'līq*, pisan vještom rukom, i pri kraju *nasḫ*. Papir tamnobijel, neki listovi su prosuti; poveza nema.

1. L. 1—14. (فتاوى)

Kraća zbirka fetvi, od nepoznatog sabirača. Rukopis je nepotpun s početka. Gornji naslov je dat prema sadržaju.

Ovdje počinje:

وارض بصره بويله در وبرقسمى دخى اراضى خراجيه دركه عنوة ياخود صلحا فتح اولنان بلده ده

Završetak je:

زيد بر مدرسه بنا ووقف اتدكده پادشاه اسلام حضرتلرى اراضى ميريه دن برقريه اراضينك بيت الماله عائد اولان محصولات عيسنى علمادن اول مدرسه ده تدريس ايدن كمسنه يه ومدرسهٔ مزبوره ده ساكن طلبهٔ علمه قدر كفاية صرف اولنمق ايچون تعين بيوروب صرف اولنمق جائز اولورمى بيان بيوريله الجواب اولور

2. L. 14—19. معروضات ابو السعود

Kraći izvadak iz fetvi, koje je izdao Abu's-Su'ūd (v. br. 1727,[1]).

Na listovima 19—20 su bilješke s područja fikha, jedan recept i tajanstvene riječi za neki lijek, hadis i rodoslovlje Božijeg poslanika Muhameda. Na l. 20—23 su formulari nekih službenih sudskih dokumenata. Tu je i prijava (tužba) uglednih građana grada Ruščuka (Bugarska) o pljački i hajdučiji. koje se često dešavaju u okolini toga grada.

3. L. 23—25. رسالة فى تقسيم الميراث
او مفهوم فرائض

Kratka risala na turskom jeziku o diobi nasljedstva, Bratislava, 293, neosnovano kaže da je pisac Ahmed-efendi el-Mostari (umro 1190/1776). Držimo da je napisao Maulā Ṣāliḥ-efendi, čija nam je biografija nepoznata (v. kasnije br. 1799,[3]). Risala pod ovim naslovom ima mnogo, sa malim razlikama u tekstu.

Početak je ovdje: ميتك تركه سنه متعلق اولان حقوق مرتبه دورتدر (v. I, 187 i Kairo, t, 79).

Prepisao cijelu zbirku Ḥāfiẓ Aḥmad b. Ḥasan, u kasabi Surmena (u sandžaku Trapezon, na obali Crnog mora), u mjesecu muharremu i saferu 1198/1783, kako je to zabilježeno na kraju pod t. 1 i 3.

(تمت الحروف ... لسنة ثمان وتسعين ومائة والف قد حرره حافظ احمد بن حسن بناحية سورمنه تابع طرابزون)

Na listovima 26—34 su razne bilješke, recepti i zapisi za razne bolesti, popis starješina (pirova) raznih zanata i zanimanja, o tumačenju snova, pravila i mađije u vezi sa istiharom, poučni stihovi na turskom jeziku, nekoliko šiptarsko-turskih riječi, bilješke s područja fikha, brojevi i nekoliko riječi iz našeg jezika s prevodom na turskom jeziku, što je napisano pod naslovom: Bosanski jezik (لسان بوشناق na l. 31), koristi i tajanstvene posljedice od učenja sure والليل , te na listovima 33—34, koji su uvezani obrnuto, specijalne koristi i tajne sure يس . Poslije više neispisanih lista nalazi se početak risale i nekoliko crteža o izračunavanju vremena (*mukantarat).*

1789. كتاب الفتاوى 4019.

Zbirka fetvi, od nepoznatog pisca. Čini se, da je ovo sabrao, od raznih autora, neki kadija ili muftija, za svoju ličnu potrebu. Gornji naslov nalazi se u rukopisu na nekoliko mjesta i napisan je rukom prepisivača. Fetve su pisane pod naslovom: مسئلة-الجواب . Najveći broj fetvi je od nekog muftije, kome je ime Ahmed. Držimo da je to Kemal-pašazade.

Početak:

مسئله فقير اولان كمسنه نيه مشغول اولمق كركدركه وسعت كله الجواب بودعايه مشغول اولمق كرك اللهم انى اسئلك عملا بارًا ورزقا دارًا وعيشا قارًا احمد مسئله زيد ولد صغير ارضاع ايچون

L. 233 (222 + 11); 20 × 14,5. *Ta'līq*, pisan vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crtom. Papir bijel, deblji, čvrst; povez kožni, oštećen.

Na listovima 223—231 nalaze se pisma i kraće rasprave neke uleme i muftija o vakufljenju novca, te zakonsko rješenje o tom pitanju.

صورة المكتوب الذى ارسل الشيخ بالى خليفه الصوفيه وى الى من منع وقف النقود وهو المولى چوى زاده المفتى

صورة مكتوب آخر

صورة مكتوب آخر

صورة المكتوب الذى ارسل الى السلطان الاعظم لمولانا محى الدين چلبى الفنارى للمولى چوى زاده احمددن

صورة الفتوى لخواجه چلبى افندى

صورة الحكم الشريف الوارد فى خصوص وقف الدراهم والدنانير

Na l. 232—233 nalazi se ferman, u kome se naređuje proslava osvojenja i uništenja tvrđave Čehrin, koju je Mustafa-paša preoteo od ruske vojske, 1089/1678. Zatim se nalazi carsko obnavljanje ranijeg ugovora *(ahdnama)* s Venecijom i naređenje o zaštiti i povlasticama, koje se na osnovu toga ugovora imaju priznati i pružiti venecijanskom konzulu Đuvan Moriz b. Kavalin, — što je izdato povodom predstavke (arzuhal) dotičnog konzula.

Cijela zbirka prepisana je istim rukopisom, u XVIII stoljeću.

Na početku je bilješka o nekim dugovima, bilješka s područja fikha i sadržaj.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1790. (مجموعة الفتاوى) 3659.

Zbirka fetvi, od nepoznatog sabirača. To je, kako po svemu izgleda, neki naš kadija ili muftija sabrao iz raznih djela za svoju potrebu, dajući raspored prema vlastitom nahođenju.

Početak je:

مسائل جهاز ونكاح – جهز ابنته وسلم اليها ليس له فى الاستحسان ان يسترد منها وعليه الفتوى انقروى زيدك زوجهٔ مطلقه سى هنددن اولان صغيره قزى زينبك باباسى معسر اولوب

L. 148; 21,5 × 15,5. *Ta'liq* jednostavan, pisan na brzinu, različitim perom. Istaknute riječi podvučene su crnom crtom. Papir bijel, deblji, neki listovi, pri vrhu, dohvaćeni su vlagom; povez polukožni, oštećen crvotočinom.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na nutarnjoj strani prve korice i s početka nalaze se bilješke s područja fikha i sadržaj. Na kraju su također bilješke s područja fikha. Na nutarnjoj strani druge korice su poučni stihovi na turskom jeziku.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1791. (الفتاوى) 945.

Zbirka fetvi, od nepoznatog pisca. Primjerak je nepotpun s početka. Prva poglavlja, koja se ovdje nalaze, su: باب التعزير (v. list 9), باب الجزيه (v. list 11), باب الفاظ الكفر (v. list 12), كتاب الفقود (v. list 13), كتاب الشركة (v. list 14). Poslije fetvi navedeni su citati izvora. Naslov je dat kasnije, prema sadržaju.

Početak prvog poglavlja je:

باب التعزير – زيد عمروه برحرسز ديو شتم ايلسه زيده نه لازم الجواب تعزير

Završetak je:

زيد وعمر واشتراك اوزره تارلالره متصرفلر ايكن زيد اول تارلالردن كندى حصه سندن نصفنى معرفت صاحب ارضله جانبندن بكره مجانا فراغ ايدوب

L. 103; 21 × 15,5. *Ta'līq*, pisan uvježbanom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Po rubovima malog broja listova ima nešto komentara. S početka je izgubljeno osam lista, a dalje je izgubljeno još oko trideset lista, na raznim mjestima u rukopisu. Papir tamnobijel, deblji listovi su prosuti i mnogi dohvaćeni vlagom; povez kožni, oštećen i rastavljen od listova.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na početku su razne kraće bilješke s područja fikha na arapskom jeziku, nekoliko fetvi na turskom jeziku i sadržaj. Prvo poglavlje u sadržaju je: كتاب الحج . U sadržaju se nalaze sva poglavlja, dakle i ona sa izgubljenih listova. Na kraju su također bilješke s područja fikha i na nutarnjoj strani druge korice bilješke o nekim dugovima.

1792. (مجموعة الفتاوى) 2632.

Zbirka fetvi, nepoznata, od nepoznatog sabirača. Čini se, da je te fetve sabrao neki muftijski pomoćnik (Ćatib) i popisao ih u ovu zbirku, bez uobičajenog rasporeda, — onako kako su rješavane — kako se to može razumjeti iz uvoda, koji je skoro nečitak zbog oštećenja vlagom. Pitanja su data pod naslovom: الجواب — مسئله, a često je napisano samo slovo م kao kratica od مسئله. Pored turskog, ima fetvi i tekstova (نقول) i na arapskom jeziku. Na kraju mnogih fetvi sabirač dodaje: كذا افتى سلمه الله, iz čega se vidi da prenosi te fetve od nekog svog savremenika. Gornji naslov napisan je kasnije, prema sadržaju.

Početak:

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على رسوله ... مفتى زمان حضرتلرينى وكاتب ذليل وغريق عصيان ...كه غير مرتب و غير مبوّب .. واقع اولدقچه جمع اولنمش در ... مسئله بيّنة الصحة اولى ام بينة القتل زيدوك اجرته دوتولمش خدمتكارى فوت اولسه

Prva poglavlja su:

باب اخراج المنكوحة من البلد الى القرى بغير اذنها – باب فى هبة الوارث نصيبه وحصته لاحد الورثة قبل القسمة

L. 107; 21 × 15,5. *Ta'līq*, pisan vještom rukom, u razmaknutim redovima. Istaknute riječi podvučene su crvenom crtom. Po rubovima manjeg broja listova ima komentara. Papir tamnobijel, deblji, listovi su dohvaćeni vlagom i mnogi od njih znatno oštećeni, tako da se mjestimice ne može ni pismo čitati; povez kožni, uništen vlagom.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

U vrhu prve stranice je kratka bilješka na arapskom jeziku, u kojoj se kaže, da je rukopis uvakufio Hamdija Kreševljaković.

1793. اراضى فتوالرى بيان ايدر 3379.

Kraća zbirka fetvi, koja se većinom odnose na pitanja iz zemljišnog posjeda, — od nepoznatog sabirača. To je, zapravo, zbirka ili bilježnica koja sadrži razne bilješke i izvatke, uzete iz drugih djela. Mnoge fetve pisane su na posebnim listićima, ili su izrezane iz neke zbirke i nalijepljene po listovima ovdje.

Početak je:

زيد بر قريه ده اولان املاكى وانه متعلق اولان طاپوى تارلالرينى صفقهٔ واحده ايله عمروه بر رأس معين باركير وشوقدر آقچه

L. (cijela zbirka) 38; 31 × 16. *Ta'līq* i *nasḫ*, od različitih ruku. Mjestimice ima neispisanih lista. Papir tamnobijel, deblji, neki listovi su prosuti; povez polukožni.

Rukopis potječe iz XII/XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu su arapska pismena (slova) sa brojevima, koje ona označuju (*ebdžed-hesāb*), zatim ime ranijeg vlasnika (Ahmed b. el-Hadž Muhamed es-Saraji — iz Sarajeva — koji kaže da je zbirku kupio iz ostavine umrlog Mahmud-age, 1159/1746), jedan lični pečat (Ibrahim-begzade), te dvije dove. S početka (na listovima 3—20) nalazi se tumačenje o dovi, nekoliko kasida i ilā*hīja* na turskom i arapskom jeziku, mističnog sadržaja. (Počeci tih kasida su:

سؤال مصرى

الا اى مرشد عالم خبر وير علم مولادن الا اى معنئ آدم خبر وير رمز مولادن

....

الا يـــا اســعـــد الاولاد دع الـــدنيـــا وهمّ الزاد

.....

قصيده

لنا من امره نور وجسم لنا من جوهر الاشياء طلسم
لنا من مجمع الاسما اسم فهذا من جنون العشق قسم

....

الهى مصرى

سودم سنى هب وارم ؟ يغمادر الان السون

....

الهى سورى

نوش ايلدن جام عشق تا ازل مستانه يم
سير تابيت خدايم صورتا بتخانه يم

....

الهی مصری

اول منم كيم واقف اسرار علم آدم   كاشف كنج حقيقت هم خفيات عالمم

Zatim se nalazi hadis o važnosti *Ajetul-kursije*, dova, bilješka s područja fikha, čarobne riječi za ostvarenje neke želje i potrebe, imena dvanaest šiijskih imama, recepti na turskom jeziku za sastav nekih lijekova, stihovi mističnog sadržaja na turskom jeziku, nekoliko arapskih riječi sa prevodom na turskom jeziku, popis nekih mjesta, većinom sa Balkana, tumačenje na turskom jeziku o razlozima impotencije i liječenju iste, te tumačenje nekih ajeta iz sure el-Bekare. Na l. 35—36 je zapis i popis imena neke uleme. Na l. 37—38 je pismo užičkog šejha Muhameda upućeno beogradskom paši. To je, zapravo, šejhov odgovor, u kome on opovrgava i odbija sve pašine optužbe protiv njega u vezi sa pobunom naroda u Užicu i okolini, tvrdeći da je za pobunu kriv paša i njegov zulum. Za fermane, na koje se paša poziva i traži od šejha pokornost istini, kaže da su od sultana isforsirani spletkarenjem, ili su potpuno patvoreni. Pismo je napisano u otvorenoj i oštroj formi i datirano 3. rebiul-ahira 1161/1748.

Početak pisma je:

بسمه حامدا ومصليا

قال تعالى وسيعلم الذين ظلموا الآيه وقال عليه السلام من رآى مظلوما ... سنك

طرفندن كه بلغراده پاشاسين

Završetak je:

امدى رساله مزك منتشر اولمسندن سزه بر الم حاصل اولورسه فلاتلوموني ولوموا انفسكم

... والسلام على من اتبع الهدى وترك الظلم والهوى حرّر فى ٣ من شهر ربيع الآخر سنة ١١٦١

خادم الفقراء محمد المعروف باوژيچه شيخى

Na l. 39 i na nutarnjoj strani druge korice su recepti na turskom jeziku za neke lijekove.

1794. (فتاوى مجموعه سى) **4836.**

Zbirka, odnosno bilježnica, u koju je Mustafā-efendi Kiblizāde (Čišić), muftija u Mostaru, sabirao i bilježio fetve raznih, većinom bosanskohercegovačkih muftija. To je prema jednoj bilješci na početku, u kojoj se kaže da je zbirka nađena u ostavini navedenog Čišića, i da je to, sudeći po pismu, njegov rukopis. Bilješku je napisao kasniji mostarski muftija, također Mustafa (držimo Sarajlić), redžeba (12)63/1846. Mnogi listovi su neispisani i na nekim od njih nalaze se samo naslovi poglavlja.

Početak je: فى المسائل المتعلقة بعلم الحال – زيد مسلم

امرذى باله نه ايله بدأ اتمك كرك الجواب

L. 169; 21 × 15,5. *Ta'līq*, pisan uvježbanom rukom. Istaknute riječi podvučene su s početka crvenom, a poslije crnom linijom. Papir bijel i mjestimice žućkast, deblji, čvrst; povez kožni.

Prepis je iz prve polovine XIX stoljeća.

Na početku je sadržaj.

ISLAMSKO NASLJEDNO PRAVO

(AL-FARĀ'IḌ)

1795. Zbirka (مجموع) . 3 **3529.**

L. 75; 21,5 × 14,5. *Nasḫ* stamnski. Papir tamnobijel, deblji; povez polukožni, oštećen.

1. L. 1—19. الفرائض السراجية

Kraće djelo s područja islamskog prava o diobi nasljedstva. Poznato je još pod nazivima: السراجية فى الفرائض ; فرائض السجاوندى . Napisao Sirāğuddīn Muḥammad b. Muḥammad (Maḥmūd) b. 'Abdurrešīd as-Sağāwandī u VII/XIII stoljeću. (Datum smrti autora različito je označen u raznim izvorima; po nekima, on je umro oko 600/1203, a po drugima 700/1300), v. I, 270. Djelo je služilo dugo vremena kao uvažen priručnik, koji se proučavao po islamskim školama.

Primjerak je nepotpun s početka. Prvo poglavlje, koje se ovdje nalazi, je: باب التصحيح محتاج فى تصحيح المسائل الى سبعة اصول

Pismo je stari arapski *nasḫ*, pisan krupnije, vještom rukom, u razmaknutim redovima. Istaknute riječi podvučene su mjestimice crvenom ili crnom crticom. Nekoliko lista s početka je izgubljeno.

2. L. 19—28. (ارجوزة فى الفرائض

او

المسائل المتاشبهة من مسائل الفرائض)

Spjev na arapskom jeziku o nekim specifičnim pitanjima s područja diobe nasljedstva. To su pitanja koja su nejasna na prvi mah, zbog sličnosti sa drugim pitanjima (mutešābih). Gornji naslov dat je prema sadržaju. Sastavio Yaḥyā b. Abū Bakr al-Ḥanafī, kako je to navedeno u uvodu, a čija nam je biografija nepoznata. Spjev ima 170 stihova i sačinjen je u obliku pitanja i odgovora. Pitanja su većinom postavljena u obliku zagonetke, tako da je odgovor na njih moguć samo pomoću matematike (algebre). U razmaku između polustiha napisane su crvenim mastilom riječi: الجواب – السؤال .

GAL, S. I, 292.

Početak poslije Besmele je:

الحمد لله رب العالمين ... اما بعد يقول العبد الفقير يحيى بن ابى بكر الحنفى ... هذه المسائل متشابهة من مسائل الفرائض جمعتها ونظمتها ليحصل للمتعلم بتأملها والتفكر فيها تشحيذ الخاطروادكاء نار الذكاء ويذكرنى فى صالح دعائه ...

من مات عن الوراث هم صنفان فمنهم ابن سهمه الفان
وسهمه عشرة الاف اذا كان مكان الابن ابن العم ذا
فقل لنا كم ذلك المال وكم هم الذين المال فيهم انقسم

Završetak je:

لكى يرى احسن وجه نوّرا منشئها وحور عين صوّرا

U prepisivanju ima grešaka.

Na listovima 28—34 su tabele praktičnih primjera za diobu nasljedstva za neke kategorije nasljednika, — što je pisano rukom istog prepisivača.

3. L. 34—75. المنهاج

شرح فرائض السجاوندى

Komentar gornjem djelu *as-Sirāğiyya*. Napisao, držimo, Šihābuddīn Aḥmad b. Maḥmūd as-Siwāsī, umro 803/1400. To zaključujemo po navodima ḤḪ (II, 1250), koji kaže, da ovaj komentar (sa istim početkom kao u našem rukopisu), nosi naziv المنهاج (*al-Minhāğ*), i prema bilješci na kraju ovog našeg starog rukopisa, u kojoj prepisivač ovaj komentar naziva: شرح شهاب الدين . Naime, ḤḪ (n. m.), Kairo (I, 563) i drugi izvori koji su nam pri ruci, ne znaju i ne navode pisca gornjem komentaru, ali naš prepisivač ukazuje na njeg u navedenoj bilješci. Neki izvori (ḤḪ II, 1250) navode, da ima više komentara pod gornjim nazivom *al-Minhāğ*, od kojih su neki od nepoznatog autora, kao što je, prema njemu, i ovaj. Ahlwardt pak (IV, 197) navodi ovaj komentar pod drugim naslovima kao glosu, koju pripisuje Šihābuddīnu Siwāsi (حاشية على شرح الفرائض للشهاب السيواسى – غاية الوضوح فى شرح الفرائض) , što nije izvjesno.

ḤḪ II, 1250.

Početak:

الحمد لله الذى ابرز بالفرائض بهجة رياض الشرع واظهر بها قوانين الاصل والفرع

Završetak je:

(فصل فى الحرق والغرق)
... ولولاه عشرة دنانير هذا الحكم إنما يجرى اذا لم يعلم موت احدهما اولا اما اذا
علم ولكن جهل عينه اعطى كل واحد اليقين ويوقف المشكوك فيه حتى يتيقن او يصطلحوا

Pismo je sitnije složeno. Osnovni tekst označen je slovom م (kratica od متن), ili sa riječi: قوله , a komentar kraticom ح (od شرح), što nije uobičajeno, jer se označava obično prvim slovom te riječi (ش). To je, vjerovatno, navelo neke izvore (Ahlwardt, — n. m.) — da označe ovaj komentar kao glosu (*ḥāšiya*).

Prepisao cijelu zbirku Sa'd (Sa'dī) b. Tāğuddīn, 810/1407, kako je to zabilježeno na kraju svakog djela. Pod t. 1 kaže se da je prepis dovršen u gradu Izniku (Mala Azija , Turska). Bilješka pod t. 3 glasi:

(تم الكتاب ... فى اوائل شهر رجب فى يوم الجمعة فى وقت الجمعة تاريخ سنة عشر وثمان مائة والحمد لله وحده تم شرح شهاب الدين على يد العبد الضعيف ... سعد بن تاج الدين الجرلوى –)

Na kraju se nalazi tumačenje na turskom jeziku o mističnom značenju i o korišćenju nekih ajeta iz Kur'ana, te primjeri i bilješke s područja diobe nasljedstva.

Iz biblioteke Fejzijje medrese (v. pečat u rukopisu).

1796. Zbirka (مجموع). 2 **2707.**

L. 81; 18 × 13,5. *Nasḫ*. Papir tamnobijel, mali broj lista zelenkaste boje; povez polukožni.

1. L. 1—21. ISTO kao br. 1795.[1]

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: السراجية فى الفرائض

Pismo krupnije, pisano vještom rukom, u razmaknutim redovima. Prvi list izgubljen i dopisan mnogo kasnije slabim rukopisom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crtom. Između redova i po rubovima listova ima komentara i tabela, pisanih sitno rukom istog prepisivača.

Na listovima 21—24 ima nekoliko tabela, pisanih također rukom prepisivača.

2. L. 25—81. جامع الدرر او شرح نظم الفرائض

كلاهما لعبد المحسن القيصرى

Spjev o šerijatskom nasljednom pravu i komentar istom. Napisao oba rada 'Abdulmuḥsin (po nekima Muḥsin) al-Qayṣarī, umro 755/1354 (ili 761/1360). Djelo je poznato još pod nazivom: فرائض عبد المحسن القيصرى .

OM I, 351; Kairo I, 559; GAL, S. III, 1222.

ḤḤ (I, 540 i II, 1251) bilježi ovaj rad na dva mjesta, ne navodeći da je riječ o istom djelu.

Pisac je ovdje sročio poznati rad *as-Sirāǧiya* u 166 stihova, a onda taj svoj spjev prokomentarisao, — što je završio za 21 dan, kako kaže na kraju.

Početak osnovnog teksta:

باسم من مَن لطفه منّا ان رزقنا الهدى فامنا

Početak komentara, poslije Besmele:

ان اهم الفرائض واتم مايستفتح به الخائض حمد قديم خلق الموت والحيوة وشرح (نسخة وشرع) توريث الاحياء من الاموات

Nasḫ sitniji, složen, pisan vještom rukom. Neki su listovi oštećeni po rubu crvotočinom.

Prepis pod t. 1 dovršen u gradu Antaliji u Turskoj, u ponedjeljak mjeseca rebiul-ahira 896/1490.

(تمت ... فى اليوم الاثنين فى شهر ربيع الآخر فى مدينة انطالية عن طليه تاريخ سنة وتسعون وثمانمائة)

Prepisao pod t. 2 neki Yūsuf, u gradu Sparta (u vilajetu Konja), 903/1497.

Na kraju je izvadak iz risale مقدمة الصلاة od el-Kejdānije, napisano rukom prepisivača, i dva stiha na turskom jeziku.

Uvakufio Salih-efendi Hromo-zade (v. pečat u rukopisu).

1797. ISTO kao br. 1795,[1] **2701.**

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: هذا كتاب فرائض السراجية

L. 76; 19 × 15. *Nasḫ* i *ta'līq* pomiješani, pisani krupno, u razmaknutim redovima. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Između dosta razmaknutih redova i po širokim rubovima listova nalaze se komentari, pisani sitnije, rukom istog prepisivača, uzeti iz raznih djela. Papir tamnobijel, deblji, listovi su dohvaćeni vlagom; povez polukožni.

Na listovima 77—81 su primjeri i nekoliko pitanja (mesā'il) iz diobe nasljedstva (المسئلة الاولى انه مات الجد الاعلى وترك فيها العليا من الفريق الاول). Po tom slijede tri neispisana lista.

Na l. 82—97 nalazi se izvadak ili kraći rad (risala) s područja feraida (رسالة فى الفرائض) , od nama nepoznatog pisca. Rađeno po djelu *as-Sirāǧiya*.

Početak je:

امر سيد المرسلين وامام المتقين بتعليم الفرائض وتعلّمها ... قال ابو حنيفة واصحابه تتعلق بتركة الميت حقوق اربعة مرتبة أولا يبدأ بالتجهيز

Pismo je vokalizovano.

Prepisao cijelu zbirku Sayf b. Čirāk b. Sa'dān, u gradu Sinopu, u mjesecu džumadel-ula i redžebu, 936/1529.

Na naslovnoj strani su kraće dove, bilješke s područja fikha, te ime i lični pečat ranijeg vlasnika (Abdulkerim Defterdarizade — Defterdarević —, 1254/1838).

Uvakufio Salih-efendi Hromo-zade.

1798. Zbirka (مجموع) , 8 **3429.**

L. 134; 20,5 × 15. *Ta'līq* i *nasḫ* naizmjence, pisani različitim perom, od ruku različitih prepisivača. Papir tamnobijel i zelen; povez poluplatneni.

Na listovima 1—4 nalaze se bilješke i izvaci s raznih područja:

iz astronomije

(قال رحمه الله الفصل الاول فى مبادئ هذا العلم ومقدماته فاقول ... ان الفلك عند اهل هذه الصناعة شكل كرىّ مستدير وكذلك الارض عندهم كرية

(الحمد لله رب العالمين ... اعلم ... ايها السالك اول مالابد فى السلوك

iz apologetike (والفرق بين الواحد الوضعى والواحد الصناعى) , iz fikha, tefsira, mistike dova — دعاء مرجان , te iz hadisa iz djela المشارق

مصاحبة العارفين اللهم يالطيف انى اسئلك بركن العرش وعظمته والكرسى وسعته

1. L. 5—11. ISTO

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: متن الفرائض السراجية . Ta'līq krupniji, pisan uvježbanom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom.

Na kraju su bilješke s područja feraida i hadisa.

Na listovima 12—18 su razne bilješke (ferman o postavljanju mutevelije jednom vakufu u kasabi Permeti (Albanija), hadis, zagonetke na perzijskom i turskom jeziku o imenima: لطيف i شريف — معادر اسم لطيف , bilješke iz Ebus-Su'ūdova tefsira, druge od Ibn Kemal-paše, te imena najznamenitijih učitelja kiraeta i njihovih učenika.

2. L. 18—19. المقدمة الجزرية

Spjev o pravilnom čitanju Kur'ana (*tağwīd*-u, v. I, 62). Pismo većim dijelom vokalizovano.

Na listovima 20—23 nalaze se razne bilješke s područja tefsira i mistike, poučni stihovi, izreke i kraće priče.

3. L. 24—54. كتاب الروح

لابن القيم

Djelo o ljudskoj duši, njenim svojstvima i sudbini čovjeka nakon smrti. Napisao Šamsuddīn Muḥammad b. Abū Bakr Ibn Qaiyim al-Ğauziya, umro 751/1350.

GAL II, 106; S. II, 127.

Pisac je, čini se, napisao dva djela o ovoj temi, jedno opširnije, koje naziva al-Kabir (الكبير فى معرفة الروح والنفس), i jedno kraće, koje predstavlja ovaj rukopis, što se razumije iz njegovih riječi u ovom djelu, u poglavlju: المسئلة الخامسة , gdje kaže: وعلى هذا اكثر من مائة دليل وقد ذكرناها فى كتابنا الكبير فى معرفة الروح والنفس وبينا ... . Ovaj rukopis je nešto skraćeno izdanje, naročito na kraju, gdje je izostavljeno više podnaslova (faṣl). Rad zapravo sadrži odgovor na dvadeset i jedno pitanje (mes'ele).

Početak:

قال الشيخ الامام العالم العلامة ... محمد بن امام الجوزيه الحمد لله العلى العظيم الحليم الكريم الغفور الرحيم الحمد لله رب العالمين

Neki rukopisi ovog djela u svijetu ne sadrže uvod autora, dok se u ovom rukopisu nalazi taj uvod. Prepisivač na kraju naziva ovaj rad الرسالة فى اسرار الارواح , što, držimo, nije pravilno i što pokazuje da on nije sa sigurnošću znao koje je ovo djelo. Naslov, koji se ovdje nalazi na naslovnoj stranici, zabilježen je kasnije.

Prema ḤḪ (II, 1421), Flügelu (II, 608) i štampanom izdanju (Hajdarabad, 1318), početak je الحمد لله المتصف بصفات الكمال . To je, međutim, početak kao i cijeli oduži uvod od nekog prepisivača, a ne od autora.

Pismo je *nasḫ*, lijep, sitniji, složen.

List 55 je neispisan.

Na 1. 56—58 je izvadak iz glose Ibn al-Ḫaṭība (من حاشية ابن الخطيب القاسم) o biografijama nekoliko istaknutih islamskih pravnika.

Početak je:

براهيم النخعى هو من تابعى الكوفة والفقهاء الاعلام النخع بفتح النون وفتح الخاء المعجمة

Na 1. 58ᵇ je izvadak, navodno hadis, o značaju i važnosti svakog dana u mjesecu. Početak je:

ما جاء فى ايام الشهر كلها روى عن ابن عباس رضى عن النبى عليه السلام انه قال اول يوم فى كل شهر مبارك للعمل

Na listovima 59—61 nalazi se poglavlje o životu nekoliko istaknutih Božijih poslanika

فصل فى ترتيب الانبياء المشهورين عليهم السلام وذكر اعمارهم وانسابهم

Početak je: آدم ابو البشر بين خلقه وبعث محمد .

Na listovima 61—73 nalaze se bilješke i izvaci s područja raznih islamskih nauka (popis sura prema redu objave, što je uzeto iz djela: تفسير التقشير , koje je napisao 'Ālī b. Ibrāhīm b. Ismā'īl al-Gaznawī, umro 582/1186 — građenje Kā'be, rodoslovlje Muhammeda alejhisselam, biografije nekoliko istaknutih ashaba, pravci — mezhebi — u akaidu, ljudska duša, siromaštvo — u vezi hadisa: الفقر فخرى , kraće pouke, hadisi, dova, te nekoliko poučnih stihova na perzijskom jeziku).

Listovi 74—75 su neispisani.

4. L. 76—95. عصمة الانبياء عليهم السلام

Rasprava o nepogrešivosti Božijih poslanika, od nama nepoznatog pisca. Gornji naslov je zabilježio prepisivač na rubu.

Početak:

قوله مسئلة فى عصمة الانبياء عليهم السلام اقول لما كانت السنّة متلقاة من اقوال النبى ﷺ وافعاله وجب البحث

Iz navedenog teksta može se razumjeti da je ovo izvadak iz nekog komentara sa područja dogmatike. Na kraju rasprave govori se o bezgrešnosti meleka.

Ta'līq sitniji, pisan vještom rukom.

Na listovima 96—105 su razne kraće bilješke s područja hadisa, fikha, tefsira, dova, tesavvufa.

5. L. 107—116. مطلوب كل طالب من كلام علّى بن ابى طالب (شرح صد كلمهٔ على بن ابى طالب)

Komentar na perzijskom jeziku, a djelomično i na arapskom, poznatim izrekama halife Alije (Stotinu izreka — صد كلمهٔ حضرة على, v. I, 56). Napisao Rašīduddīn Muḥammad b. Muḥammad al-Waṭwāṭ, umro poslije 559/1163, kako se to razumije iz bilješke na kraju.
ḤḪ I, 177—178; II, 1721.

Početak ovdje:

جملهٔ بدايع غرر غرائب درراست صد كلمهٔ اختيار كردهٔ كلمهٔ اوّل لو كشف الغطاء ما ازددت يقينا معنى اين كلمه

Nasḫ-ta'līq, sitniji, pisan vještom rukom.

Na kraju je bilješka, u kojoj se navodi datum završetka sastava ovog komentara i njegov naslov (dovršeno u nedjelju polovinom safera 559/1163).

تم الكتاب شرح صد كلمهٔ امير المؤمنين على بن ابى طالب تمام شدشب يكشنبه منتصف ماه صفر سنة تسع وخمسين وخمسمائة ختمه الله بالخير ونام اين شرح مطلوب كل طالب ... نهاده آمد

Gore navedeno ime autora je prema ḤḪ (n. m.), dok Brockelmann (GAL, S. I, 486) kaže da je ime autora Abū Bakr A. (M.) b. Isḥāq b. 'Abdulǧalīl al-'Omarī Rašīduddīn al-Watwāt i da je umro poslije 578/1182.

Na l. 117—118 su razne bilješke s područja fikha, vaza i poučni stihovi na turskom jeziku.

6. L. 119—123. فتواى قضا وقدر

Kraća rasprava na turskom jeziku o sudbini, sa islamskog gledišta, napisana u obliku fetve. Napisao Abu's-Su'ūd.

Početak:

اللهم يا ولىّ العصمة والتوفيق . نسألك الهداية الى سواء الطريق ... علماء دين نبوى وحكماء شرع مصطفوى

7. L. 123^{b}—124^{a} (قصيدة فى مدح النبى عليه السلام) بالفارسية

Spjev na perzijskom jeziku u pohvalu Božijeg poslanika Muhammeda. Spjevao neki 'Iṣmet, što se može razumjeti iz posljednjeg stiha. Vjerovatno je to 'Iṣmet al-Buḫārī (— Maulānā 'Iṣmetullāh — koji se potpisivao samo: Ismet) b Ḫoǧa Mas'ūd, veliki perzijski pjesnik, koji ima zbirku pjesama — dīwān — od 20.000 stihova, umro oko 829/1425. ili 840/1436 (v. AM I, 663; Š. Sāmī, QA IV, 3157 i Pentsch, p, 717). Gornji naslov je zabilježen kasnije, prema sadržaju.

Početak:

دوشى كين چرخ زمردين زاخضر ساختند
مشك سودند درشب ومجلس معطر ساختند

Završetak je:

حق عفوى بركناه عصمت نادان بپوش
هرچه هست ار مخلصان اهل بيت مصطفاست

Na l. 124^{a}—128 su stihovi od Ǧāmi-je, bilješke s područja fikha, tesavvufa i hadisa, te razni poučni stihovi na turskom i arapskom jeziku.

8. L. 129—131. اسامى ارباب الصنايع وغيرها

Kraći arapsko-turski rječnik, koji sadrži nazive za razne vrste zanatlija i za čovjeka prema njegovim raznim tjelesnim osobinama. Arapske riječi napisane su crnim mastilom u razmaknutim redovima, a ispod svake od njih nalazi se njen turski prevod, napisan sitnije crvenim mastilom. Napisao Muḥammad Šāh b. Muḥammad b. Aflāṭūn, kako je to navedeno u kraćem uvodu. Inače, biografija pisca nije nam poznata. (Ne znamo da li je to Eflātunzade — Ibn Eflatun, umro 837/1530 — v. GAL, S. II, 641).

Početak:

الحمد لله الذى زين السنة المؤمنين بفنون اللغات والعبارات ... وبعد فقد التمس بعض

الاصحاب ... من العبد الفقير ... محمد شاه بن محمد ابن افلاطون ...ان اكتبه ؟! اسامى ارباب الصنايع وغيرها مما خطر ببالى ...

البنّاء الطيّان الحصّاص النجار الخشاب الخرّاط

باپیجی صیواجی کرچجی دولکر آغاچجی چقرقجی

Na listovima 132—134 su formulari sudskih potvrda, stihovi iz turski lirike, te kraće bilješke s područja tefsira, hadisa i fikha.

Prepisao pod t. 1—2 neki Sulaymān, kadija, mjeseca safera 985/1577 (v. bilješku na kraju pod t. 1).

(تم بعون الله فى يد الحقير سليمان القاضى فى شهر صفر من شهور ٩٨٥)

Prepisao pod t. 3 neki Yūsuf, 27. džumadel-ahira 1007/1598.

(تمت الرسالة فى اسرار الارواح على يد ... يوسف ... فى السابع والعشرين من شهر جمادى الآخرة لسنة سبع والف)

Navedeni prepisivači prepisali su, čini se, cijelu zbirku.

1799. Zbirka (مجموع), 4 **3613.**

L. 57; 18,5 × 12,5. *Ta'līq* krupniji. Papir tamnobijel, čvrst; povez polukožni, oštećen.

1. L. 1—34. ISTO kao br. 1795,[1]

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: السراجيه فى الفرائض. Nekoliko lista s početka dopisano je kasnije drugim rukopisom. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Po rubovima i između redaka ima komentara i vježbi.

Na slijedeća tri lista zabilježen je početak Sirağiye, vježbe i neki dugovi.

2. L. 35—43. مسائل ذوى الارحام

Risala o pitanjima nasljeđivanja kategorije nasljednika *zevul-erḥām*. Napisao Muḥammad b. Abū Bakr al-Mar'ašī Sačaklīzāde, umro 1150/1737. To je, zapravo, dodatak njegovom djelu تسهيل الفرائض kako to sam ovdje u uvodu kaže.

Početak:

الحمد لله وسلام على عباده الذين اصطفى يقول البائس الفقير محمد المدعو بساچقلى زاده

Ta'līq sa nešto *nasḫa*, slabiji. Po marginama listova ima komentara od istog autora, pisanih rukom istog prepisivača.

Na kraju su stihovi na arapskom i turskom jeziku, pisani rukom istog prepisivača.

3. L. 44—49. مفهوم الفرائض

U rukopisu je zabilježen naslov: هذا مفهوم الفرائض, a u mnogim rukopisima je naslov samo: مفهوم فرائض, v. br. 1788,[2].

Kraća rasprava na turskom jeziku s područja nasljednog prava. Napisao, vjerovatno, Maulā Ṣāliḥ-efendī, čija nam je biografija nepoznata. To je, zapravo, samo uvod, koji sadrži teoretsko objašnjenje velikog broja vježbi, sadržanih pod naslovom: جريدة الفرائض. Te tabele vježbi izradio je navedeni Ṣāliḥ-efendī, pa je vjerovatno, da je on napisao i dotični uvod. Možda je to Ṣāliḥ-efendī Ferāiḍği, muderis, umro 1215/ 1800 (v. SO III, 209 i Kairo, t, 79).

Početak: تركة ميته حقوق اربعة تعلق ايدر

Na listovima 50—54 su razna pitanja s područja diobe nasljedstva na turskom jeziku, vjerovatno izvadak iz nekog djela.

Početak je:

برکسه فوت اولو فریق اوّلدن علیا فریق اوّلدن وسطى مع من توازيها سنى ترك ايلبسه

4. L. 54—57. رسالة فى مسائل المناسخة

Traktat na arapskom jeziku o operacijama diobe nasljedstva — *munāseḫāt*, od nama nepoznatog pisca. Gornji naslov je zabilježen kasnije prema sadržaju.

Početak:

نحمدك يامن لا يضبط مسائل علومه الا بالقواعد الكلية ولا يقيد نتائج فنونه الا بالضوابط العلمية ... وبعد فاذا اردت ان تنزل وتردّ ماتكثّر من مسائل المناسخة الى اربعة وعشرين فاقسم تمام التصحيح أو مضروبه

Na kraju su primjeri za praktične vježbe.

Prepis pod t. 1 dovršen je 1025/1616 (تم سنه ١٠٢٥).

Pod t. t. 2—4 prepisao Walī b. Ismā'īl, 1154/1741, v. na kraju pod t. 2 — (تمت على يد العبد الضعيف ولى بن اسماعيل ... سنة ١١٥٤)

Na početku pod t. 1 su stihovi nekog Ahmeda na perzijskom jeziku, pobožnog sadržaja, ali su izblijedjeli i zamrljani, pa se teško mogu čitati; zatim bilješke s područja hadisa i fikha, te imena ranijih vlasnika (Idris, kadija, Mustafa el-Hisari, Ubejdullah b. Muhamed, koji kaže da je rukopis kupio iz ostavine umrlog Muniri-efendije). Na naslovnoj stranici je bilješka, u kojoj se kaže, da je Mustafa-efendi Redžep-efendizade umro kao muderis Sijavuš-pašine medrese (u Istanbulu), u nedjelju 20. šabana 1067/1656, što je zabilježio Idris, kadija.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1800. Zbirka (مجموع) . 2 **3084.**

L. 122 (54 + 68); 20 × 14. *Nasḫ*. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir tamnobijel i bijel, deblji, mnogi listovi su prosuti; povez polukožni, znatno oštećen.

1. L. 1—54. ISTO kao br. 1795,^{1}

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: كتاب الفرائض السراجية

Nasḫ, pisan veoma vještom rukom, u znatno razmaknutim redovima. Po marginama listova i između redaka ima dosta komentara, pisanih sitno i lijepo rukom istog prepisivača.

2. L. 55—122. شرح السراجية
للسيد الشريف الجرجانى

Komentar prethodnom djelu. Napisao 'Alī b. Muḥammad al-Ğurğānī as-Sayyid aš-Šarīf, umro 816/1413. Komentar je dovršen u Samarkandu 804/1401 — i bio je dugo vremena uvažen udžbenik ove struke (v. br. 1487,^{2}).

Početak:

قال المولى الشيخ الامام سراج الملة محمد بن عبد الرشيد السجاوندى ... هكذا رواية الفقهاء فالفرائض جمع فريضة وهى ماقدّر من السهام فى الميراث

Nasḫ sitniji, lijep. Osnovni tekst je podvučen i stranice su obrubljene crvenom linijom. Po rubovima malog broja listova ima nešto glosa.

Prepis oba djela dovršen u Bali-begovoj medresi u Gornjoj Tuzli, 1054/1644. Ljepota rukopisa i ispravnost prepisa pokazuju da je prepisivač bio učen i pismu vješt čovjek.

(تم فى سنة اربع وخمسين والف ... فى المحلة العليا – فى بوسنه – بمدرسة بالى بك)

Na početku pod t. 1 nalaze se poučni stihovi na arapskom jeziku, koje neko u kratkoj bilješci pripisuje Ibrahim-efendiji Zikri el-Užičeviji (umro oko 1280/1863, — v. M. Handžić, al-Ğauhar, 28). U bilješci se kaže: شعر لذكرى ابراهيم افندى الاوژيچه وى, a početak stihova je: احرص على كل علم تبلغ الاملا – ولا تموتن بعلم واحد كسلا. (Držimo da ova bilješka nije tačna; to je samo imitacija ili kopiranje poznatih poučnih stihova nekog ranijeg arapskog pjesnika). Zatim slijede bilješke s područja feraida. Na kraju je jedna hutba za mjesec muharrem i upute za neke lijekove.

1801. Zbirka (مجموع) . 2 **4539.**

L. 57; 19,5 × 13,5. *Ta'līq* i *nasḫ*, od različitih prepisivača. Povez polukožni.

1. L. 1—42. ISTO kao br. 1795,^{1}

Ta'līq, krupniji, pisan širokim perom, u razmaknutim redovima. Na širokim rubovima ima dosta komentara, pisanih sitnije istim perom i istim rukopisom. Papir bijel, deblji, čvrst; listovi su dobvaćeni vlagom.

Na listovima od 43—48 nalaze se vježbe (računske operacije) iz diobe nasljedstva. Na listu 49 je pouka na turskom jeziku iz Tevrata, i stih na perzijskom jeziku.

2. L. 50—57. زبدة
متن سراجية شرح اجمالى

Kratak komentar prethodnom djelu الفرائض السراجية, na turskom jeziku. Napisao Muḥammad-efendī Hāğibeāde, umro 1100/1688. Ovu risalu je napisao poslije godine 1052/1642. Pisac je — kako sam kaže u početku — učio u to vrijeme nasljedno pravo pred nekim učiteljem Husejn-efendijom. Prema njegovim predavanjima napravio je ovaj izbor, koji bi imao biti kratki komentar navedenom osnovnom tekstu. (To nije njegov rad sa istog područja, poznat pod naslovom: فرائض وافية, koji je nešto opširniji od ovog. Ovaj kraći njegov rad ne navode izvori koji su nam pristupačni).

Početak: باسمه سبحانه وتعالى بو فقير پر تقصير حاجب زاده
ديمكله مشهور علم فرائضى بيلك ايكى اللى سنه سنده اوستادم حسين افنديدن تعلّم
ايلد يكمده تقرير اتلرى انتخاب اولنوب زبده اولانلر قلمه كلدكده متن سراجيه اشبو وجه
اوزره شرح اجمالى اولمشدر ...

الحمد لله الملك العلام الذى جعل العلماء ورثة الانبياء ... وبعد لما رأيت المتن المتين
المنسوب الى الشيخ الامام سراج الملة والدين انتخبت بمزجاة بضاعتى زبدته وشرحت بالترجمة
التركية شرحا مجملا ... فصل ميتك تركه سنه حقوق اربعه مرتّبه تعلّق ايدر . ١ – تجهيز
وتكفين . ٢ – قضاء ديون . ٣ – تنفيذ وصايا . ٤ – تقسيم ين الورثة . فصل
مصارف مرتّبه طقوزدر .

Nasḫ i *ta'līq*, pomiješani, pisani sitnije, vještom rukom. Papir bijel, glat, tanji, čvrst.

Prepisao pod t. 1 Muḥammad b. Ḥasan al-Qasṭamūnī, u mjestu Ak Kaya (u Qastamuniskom sandžaku, — Turska), mjeseca džumadel-ahira 1068/1657.

(الكاتب ... محمد بن حسن القسطمونى بقضاء اق قيا ... فى الشهر المبارك جمادى
الآخر سنة ثمان وستين والف)

Pod t. 2 prepisao je Sulaymān b. Muṣṭafa, u XVIII stoljeću.

(تمت الرسالة من يد الفقير ... سليمان بن مصطفى)

Na naslovnoj stranici su imena ranijih vlasnika (Muhamed b. Bekr, 1133/1720; Muhamed, kadija ranije, u mjestu Erek — ارك u Halebskom vilajetu, — Sirija), datumi stupanja na prijesto dvojice turskih sultana (Abdulmedžid, 19. rebiul-ahira 1255/1839. i Abdulaziz, 17. zul-hidže 1277/1860).

1802. ISTO kao br. 1795,[1] **2522.**

U rukopisu je naslov: هذا كتاب سراجيه

L. 28; 20 × 13. *Ta'līq*, pisan vještom rukom, u proredu. Papir bijel i tamnobijel, mnogi listovi su dohvaćeni vlagom; povez polukožni, oštećen.

Rukopis, vjerovatno, potječe iz XVII stoljeća.

Na početku su vježbe u pisanju i neki računi. Na rubu prve stranice su dva otiska ličnog pečata u kome se može pročitati ime Emrullah Mesami, (10)86/1675. Na rubu posljednje stranice su datumi nekih događaja i jedna dova. Na kraju su poučni stihovi, bilješka s područja feraida i vježbe u pisanju.

Iz biblioteke Fejzijje medrese.

1803. Zbirka (مجموع) , 3 **1215.**

L. 102; 21 × 15. *Ṯuluṯ* i *ta'līq*. Papir tamnobijel, deblji, listovi su dohvaćeni vlagom i neki od njih znatno oštećeni, prosuti; povez oštećen i rastavljen od listova. Primjerak je u slabom stanju zbog oštećenja vlagom.

1. L. 1—71. ISTO kao br. 1795,[1]

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: كتاب السراجية .

Pismo je krupniji *ṯuluṯ*, pisan vještom rukom, u razmaknutim redovima. Četiri lista s početka dopisana su kasnije drugim rukopisom. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Po rubovima samo nekoliko lista u sredini ima komentara. Listovi pri kraju znatno su oštećeni vlagom.

2. L. 72—97. كتاب الفرائض
بالتركية لمجهول

Kraće djelo o diobi nasljedstva *(feraidu)*, na turskom jeziku, od nama nepoznatog pisca. U tekstu su upotrijebljene neke staroturske riječi, iz čega se razumije da je rad starog porijekla.

Početak je poslije Besmele:

بلكل كه فرايض اصل التدندر اول الت كم ابتدك ايكنجى ثلث در

Završetak:

اكرا اوغل قزى وافنديسى طرفندن كمسه سى اولمسه بيت المال اوله والله اعلم بالصواب تمت

Ta'līq, pisan vještom rukom.

Dijelovi, čiji se brojevi bilježe u izračunavanju (zajednički nazivnik i broj dijelova koji pripadaju pojedinim nasljednicima), predstavljeni su još i slikovito, kružićima (ه), na primjer:

مسئله بر ار اولدى اتاسين اتانين قودى اصل مسئله اوچدندر ههه اتايه هه انايه ه

To se, vjerovatno, čini radi lakšeg razumijevanja za one, koji su slabog znanja u matematici. Unutar, među listovima ovog rada, nalazi se čitav jedan drugi kraći rad na arapskom jeziku o istoj temi, uvezan pogrešno između listova 79—80. To je:

3. L. 98—103. مسائل الفرائض
(بالعربية لمجهول)

Kraći rad, na arapskom jeziku, koji sadrži pitanja sa područja feraida od nepoznatog pisca. Vjerovatno je to izvadak iz nekog opširnijeg fikhskog djela. Rad je raspoređen na kraće podnaslove *(faṣl).*

Početak:

من مات ولم يخرج تركته – ؟ – من اربعة اوجه من الكفن والدين والوصية والميراث فاول مايبدأ به الكفن من جميع ماله ثم الدين ثم الوصية من ثلث المال رجل مات وترك ابا فالمال كله له فان ترك اما.

Završetak:

فان ترك ثلث عمات متفرقات وثلث اخوال متفرقين للخال من الام والاب الثلث وللعمة من الاب والام الثلثان تمت الكتابة

Ta'līq specifičan.

Prepis cijele zbirke vjerovatno potječe iz XVII stoljeća.

Na početku su stihovi na turskom jeziku i bilješke s područja feraida. Na naslovnoj strani pod t. 1 je kraća bilješka i lični pečat ranijeg vlasnika (Mahmud, kupio za 9 groša). Na posljednjoj strani su dva stiha sa područja feraida sa komentarom.

1804. ISTO kao br. 1795,[1] **3263.**

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: كتاب الفرائض السراجية

L. 48; 24 × 16,5. *Nasḫ-ta'līq* stari, arapski, veoma lijep, vokalizovan, pisan u proredu, rukom vanredno vještog kaligrafa. Po širokim rubovima i između redaka ima dosta komentara, pisanih sitno i upravo prekrasno vještom rukom istog marljivog prepisivača. Posljednji list ovog vanredno lijepo pisanog primjerka izgubljen je, nažalost, i dopisan drugim rukopisom, — pa smo tim lišeni i podatka o prepisivaču i datuma prepisa, koji se podatak, držimo, nalazio na izgubljenom listu. Jedan list (označen brojem 48 prema mjestu na kojem se ovdje nalazi), prebačen je sa svoga mjesta i pogrešno uvezan među dodatim listovima za bilješke. (Komentari su uzeti većim dijelom iz djela: ضوء السراج, — ارشاد الراجى, — المنهاج, v. ḤḪ II, 1249—50). Papir tamnobijel, tanji, glat; povez poluplatneni, nov.

Rukopis, vjerovatno, potječe iz XVII stoljeća.

Na kraju ima veći broj neispisanih lista, među kojima se nalazi nekoliko lista, na kojima su kasnije pisane bilješke sa područja feraida i fikha.

1805. ISTO **4110.**

U rukopisu je zabilježen naslov: فرائض تأليف الشيخ الامام العالم سراج الملة عبد الرشيد السجاوندى Primjerak je nepotpun na kraju.

L. 25; 17,5 × 14. *Ṯuluṯ* krupniji, pisan u dosta razmaknutim redovima, naročito s početka. Prva stranica je obrubljena sa dvije crvene linije. Po rubovima listova i između redaka ima dosta komentara, pisanih sitno i to većim dijelom rukom istog prepisivača. Na kraju je izgubljeno nekoliko lista. Papir tamnobijel, deblji, listovi prosuti; povez kožni, znatno oštećen, rastavljen od listova.

Rukopis potječe iz XVI stoljeća.

Na nutarnjoj strani prve korice je kratka bilješka na turskom jeziku, iz koje se razumije da je vlasnik rukopisa bio neki Bešir-efendi damad (zet) Fadlullah Čelebije. Na prvom zaštitnom listu je jedan patvoreni hadis, dva stiha na arapskom jeziku o slasti nerada i lijenosti, te bilješke i poučni stihovi na turskom jeziku. Na naslovnoj strani su izblijeđjele bilješke s područja fikha. Na nutarnjoj strani druge korice su vježbe iz feraida, bilješka s područja gramatike i jedna dova.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1806. Zbirka (مجموع), 3 **4241.**

L. 146; 20 × 14,5. *Ṯuluṯ* i *nasḫ*, od ruku različitih prepisivača. Papir tamnobijel, deblji; povez polukožni, oštećen.

1. L. 1—80. ISTO

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: السراجية فى الفرائض

Ṯuluṯ krupniji, pisan širokim perom, vještom rukom, u razmaknutim redovima. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Po širokim marginama listova i između redaka ima dosta komentara, pisanih većim dijelom rukom istog prepisivača. Manji dio komentara pisan je kasnije drugim rukopisom. Komentari su prepisani iz raznih izvora, od kojih je jedan i komentar, što ga je napisao neki بديع الدين (v. Ahlwardt IV, 198). Posljednji list je izgubljen i dopisan kasnije drugim slabijim rukopisom, pismom *nasḫ*.

2. L. 80—93. اشكال الفرائض

Kraći rad iz nasljednog prava, koji uglavnom sadrži tabele *(eškal)* razdiobe nasljedstva. Tabele su izrađene na naročiti način, po specijalnim principima, tako da svaki princip obuhvata određene nasljednike. Napisao Aḥmad b. Sulaymān Ibn Kemāl-paša, umro 940/1533.

ḤḪ I, 105; GAL II, 450; S. II, 670.

Na početku se nalazi uvod u kome pisac objašnjava, kako je došlo do ovog rada, te principe, koje je za njeg postavio. Tu kaže i da je rad posvetio 'Alāuddīnu ('Alī el-Ğemālī, koji je bio njegov prethodnik na položaju šejhul-islama).

. Početak:

الحمد لله الذى جعل العلماء ورثة الانبياء وشرع من الاموات توريث الاحياء ووضع بارادته اصحاب الفرائض والعصبات ...

٤	
ابن	زوج
٣	١

١٢		
ابن	زوج	ام
٧	٣	٢

U prepisivanju ima mnogo grešaka.

Nasḫ slabiji, pisan nevještom rukom. Istaknute riječi podvučene su mjestimice crvenom crticom.

3. L. 94—146. (المنهاج).

Komentar djelu الفرائض السراجية (v. br. 1795,^{3}).

U vrhu prve stranice napisano je kasnije: شهاب الدين

Nasḫ sa nešto *ta'līqa*, starinski, pisan vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su mjestimice crvenom crticom.

Prepis pod t. t. 1 i 3 potječe iz XVII ili početka XVIII stoljeća, od istog nepoznatog prepisivača, dok su posljednji dopisani, list pod t. 1 i rad pod t. 2 prepisani 1185/1771, rukom drugog prepisivača.

Na početku su neki računi, bilješka prenesena sa nekog drugog rukopisa (djela *ad-Durar*), u kojoj se navodi ime prepisivača istog (Husejn, sohta, b. Ibrahim) i datum prepisa u razlomcima (u obliku računske zagonetke); zatim slijede fetve na turskom jeziku, te titule

aga, koji služe na Visokoj Porti (عتبۀ عليده اولان اغالر). Na naslovnoj strani je tumačenje pojma *kitab*, tri lična pečata, od kojih je samo jedan čitljiv, te bilješka sa imenom ranijeg vlasnika (Abdullah b. Ibrahim el-Bosnevi, — Bošnjak, iz Sarajeva, iz Jahja-pašine mahale, koji bilježi da je rukopis kupio 1250/1834. U ličnom pečatu ispod bilješke može se pročitati ime i prezime: Abdullah Jamakzade — Jamaković). Na listu 94 (naslovna stranica) je formula za šerijatsko vjenčanje na turskom jeziku. Na posljednjem listu (147) je bilješka s područja fikha, recept za neki lijek i jedan zadatak (mes'ela) iz feraida.

1807. Zbirka (مجموع), 8 **4105.**

L. 190; 16 × 11. *Ta'līq* sa nešto *nasḫa*, sitniji, složen, pisan vještom rukom. Papir tamnobijel, glat; povez polukožni, omotan u zeleno platno.

1. L. 1—24. ISTO kao br. 1795,^{1}

U rukopisu je zabilježen naslov: فرائض السراجية

Po rubovima listova i između redaka samo s početka ima komentara.

Listovi 25—27 su neispisani. Na listovima 28—33 nalaze se stihovi na perzijskom jeziku o ljubavi prema mistici i dervišima, — što je uzeto iz poučnog spjeva *Pendi Attar* (حب درويشان كليد جنت دوشمن ايشان سزاى لعنت است), nekoliko pitanja (mes'ele) iz računskih operacija pri diobi nasljedstva, što je, čini se, fragment neke risale o tom predmetu, hutba za mjesec ševval i dugovi nekih osoba.

2. L. 34—111. تلخيص المفتاح

Djelo o arapskoj stilistici, što ga je napisao Muḥammad b. 'Abdurraḥmān al-Qazwīnī Ğalāluddīn, umro 739/1338. To je, zapravo, skraćena prerada trećeg dijela čuvenog i velikog djela *al-Miftāḥ*, koje je napisao Abū Ya'qūb Yūsuf as-Sakkākī, umro 626/1228. Ova izvrsna prerada dostigla je stepen svoga izvora i ubrzo naišla na opći prijem u naučnim krugovima, kao i u učilištima (medresama) širom cijelog islamskog svijeta, gdje je usvojena i ostala kao glavni udžbenik ove struke kroz stoljeća. Imala je mnoga izdanja i mnogobrojne komentare.

ḤḪ I, 473; GAL II, 22.

Početak:

الحمد لله على ما انعم وعلّم من البيان مالم نعلم .

Stranice su samo s početka obrubljene crvenom linijom. Po marginama listova i između redaka ima dosta sitno i lijepo pisanih komentara, i to samo u prvoj polovini. Istaknute riječi podvučene su mjestimice crvenom crticom.

Na l. 112—113 su bilješke s područja sintakse i logike *(mantik)*.

3. L. 114—120. (رسالة فى المناظرة)

Traktat o pravilima disputacije, od nama nepoznatog pisca. Naslov je zabilježen kasnije, prema sadržaju.

Početak:

الفصل الاول المناظرة هى النظر بالبصيرة من الجانبين

Na rubu samo prve stranice ima sitno pisanih komentara.

Na kraju, po završetku risale, nalaze se mnoge sitno pisane bilješke, većinom s područja logike.

4. L. 121—153. الرسالة الشمسية فى القواعد المنطقية

أو

الشمسية فى المنطق

Kraće djelo o logici. Napisao Nağmuddīn Abū'l-Ḥusayn 'Alī b. 'Omar b. 'Alī al-Qazwīnī al-Kātibī ad-Dabīrān, umro 675/1276 (prema nekima: 693/1294). Rad je napisao na želju i zahtjev Šamsuddīn Muḥammeda b. Bahā'uddīn Muḥammad al-Ğuwainī (umro 683/1284), posvetio ga njemu i po njemu dao mu naziv. Rad ima kraći uvod koji se ne nalazi u ovom našem rukopisu (v. br. 882,^{3} i 884,^{9}; GAL I, 466; S. I, 845; Ahlwardt IV, 510; ḤḪ II, 1063).

Početak uvoda:

الحمد لله الذى ابدع نظام الوجود واخترع ماهيات الاشياء بمقتضى الجود ... وبعد

فهذا كتاب فى المنطق سميته بالرسالة الشمسية فى القواعد المنطقية

Početak u našem primjerku:

قال المصنف رحمة الله عليه بعد الخطبة رتبته على مقدمة وثلث مقالات وخاتمة اما

المقدمة ففيها بحثان

ḤḪ (n. m.) pogrešno kaže da je ime pisca 'Omar b. 'Alī.

Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Po marginama listova ima dosta komentara, pisanih sitno i lijepo, rukom istog prepisivača. To je, čini se, prepisan neki komentar u cijelosti. Na završetku toga komentara na posljednjoj stranici kaže se:

فهذا ماأردنا ايراده من شرح هذه الرسالة اقصدنا (؟) فيه وجيه (؟) الايضاح ولم

نعرض لذكر ماهو الحق عندنا الا فى مواضع قليلة وتركنا ذلك الى كتاب الاسرار ولنقطع الآن

الكلام حامدين لله تعالى ...

Svaki odlomak komentara potpisan je samo sa: شرح . Koji je to komentar, nije nam poznato, kao što nam nije poznato ni djelo كتاب الاسرار koje se ovdje navodi, a kojem ne nalazimo spomena u izvorima koji su nam pristupačni.

5. L. 153. الرسالة العضدية او رسالة فى الوضع

, — v. I, 237.

Istaknute riječi podvučene su crnom crticom.

Na listu 154—155^{a} nalaze se razne kraće bilješke većinom s područja arapskog jezika i logike, te jedna na turskom jeziku s područja matematike.

6. L. 155—160. عقائد النسفى (— v. I, 407).

Po rubovima listova ima komentara samo s početka.

Na listu 161 nalazi se nekoliko arapskih riječi sa prevodom na turskom jeziku. Listovi 162—164 su neispisani. Na listovima 165—166 nalaze se razne sitno pisane bilješke s područja arapskog jezika, fikha i poučni stihovi na turskom i perzijskom jeziku.

7. L. 167. (رسالة فى المذاهب)

Kraća rasprava o odnosu među islamskim pravcima (mezheb) u šerijatu i vjerovanju, od nama nepoznatog pisca. U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: رسالة فى السؤال عن المذهب . Gornji naslov dat je također kasnije, prema sadržaju.

Početak:

احمد الله حمدا يليق بجانب جلاله واصلّى على نبيه محمد وآله قال فى كتاب المصفى

فى شرح المنظومة اذا سئلنا عن مذهبنا ومذهب مخالفينا فى الفروع وجب علينا ان نجيب

Završetak je:

وعامل بالشفقة على العباد الا ان ربك لبالمرصاد ربنا اغفر لنا ولاخواننا الذين سبقونا

بالايمان ... تم

Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom.

8. L. 168—184. شرح هداية الحكمة
محمد بن شريف الحسينى

Komentar filozofskom djelu *Hidāyat al-ḥikma*. Osnovno djelo napisao je Aṯīruddīn Mufaḍḍal b. 'Omar al-Abharī (umro oko 663/1264, — v. I, 326). Ovaj komentar pak napisao je Muḥammad b. Šarīf al-Ḥusaynī, umro oko 825/1422. Komentar je kratak, sažet i uvažen, a odnosi se na II i III dio osnovnog djela —
Ahlwardt IV, 418; GAL I, 464; S. I, 839.

Na početku je kraći uvod, koji je u našem rukopisu izostavljen.

Početak uvoda:

الحمد لله رب العالمين والصلاة على محمد وآله الطاهرين وبعد فقد سألنى بعض احبابى

Početak u našem rukopisu je:

القول فى الطبيعيات وهو مرتب على ثلثة فنون الفن الاول فيما يعمّ الاجسام وهو مشتمل على فصول فصل فى ابطال الجزء الذى (لا يتجزى) اذا فرضنا جزءاً بين جزئين

Istaknute riječi podvučene su mjestimice crvenom crticom.

Prepis cijele zbirke potječe iz XVII ili početka XVIII stoljeća. Držimo da je prepisivač neko od mostarske uleme i to vjerovatno Muṣṭafā b. Yūsuf (Šejh Jujo) ili njegov učenik Ibrāhīm b. Isma'īl Opijač. To mišljenje zasnivamo na činjenicama: što je zbirka iz Mostara, što je rukopis sličan rukopisu dvojice navedenih alima, što se ime Opijača nalazi ispod bilješke na listu 164.

Listovi 184—191 sadrže razne bilješke s područja hadisa, fikha, arapskog jezika, zapisa, te recepte za neke lijekove, — na arapskom i turskom jeziku. Bilješke su pisane kroz cijelu zbirku različitim rukopisom. Na listu 190 je krupnije pisana potvrda na turskom jeziku, iz koje se može razumjeti da je primljeno 100 akči za kiriju neke kuće (katib Ahmeda), datirano polovinom ramazana 992/1584.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1808. Zbirka (مجموع), 2 **2186.**

L. 99; 20 × 14. *Ta'līq*, pisan veoma vještom rukom. Papir tamnobijel, deblji; povez polukožni, oštećen.

1. L. 1—45. ISTO

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: كتاب السراجيه من الفرائض

Ta'līq krupniji, pisan u duplo razmaknutim redovima. Po širokim rubovima i između redaka s početka ima komentara, pisanih sitno i lijepo, rukom istog prepisivača.

Na listovima 46—48 su vježbe i kraća objašnjenja s područja feraida, te bilješke i fetve s područja fikha na arapskom i turskom jeziku.

2. L. 49—99. (مختلف قانونلر بياننده در)

Zbirka odredaba iz raznih zakona na turskom jeziku. Rukopis je nepotpun s početka (izgubljeno 9 lista) i na kraju. Prvo poglavlje ovdje je:

فصل ثالث زعما وسپاهیلرك كندولرینه تیمار توجیه اولنمقده واقع اولان قانون بیاننده در

Posljednje poglavlje je:

فصل سادس احتساب واسعار قانونلرى بياننده در

U zbirci pri kraju govori se o daćama (porezu) na robu na sarajevskoj pijaci (باج بازار سراى بوسنه).

Ta'līq sitan, složen, pisan također veoma vještom rukom.

Prepisao pod t. 1 a vjerovatno i pod t, 2, Ahmad Kafawi, svrgnuti kadija, u kasabi Džisrierkene (Uzunköprü — u Turskoj), 8. muharema 1118/1706.

(تم التحرير عن يد الفقير احمد كفوى فى قصبه جسر اركنه معزولا عن النيابة فى

٨ محرم سنة ١١١٨)

(— To je pisac komentara djelu *al-Muqaddima al-Gaznawiya* —).

Na nutarnjoj strani prve korice zabilježen je neki dug. Na naslovnoj strani je lični pečat, vjerovatno ranijeg vlasnika (Ali, 1286/1869). Na nutarnjoj strani druge korice je bilješka o Besmeli, i druga s područja sintakse.

1809. Zbirka (مجموع), 2 **2197.**

L. 100; 21 × 15. *Ta'līq*. Papir tamnobijel, deblji; povez kožni, oštećen, sa utisnutim jednostavnim ornamentima na koricama.

1. L. 1—45. ISTO

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: كتاب السراجية

Ta'līq, pisan širokim perom, u mnogo razmaknutim redovima, veoma vještom rukom. Pri kraju je obični prored. Između redova i po širokim rubovima ima dosta komentara, pisanih sitno, rukom istog prepisivača.

2. L. 46—100. (لغت عربی - ترکی)

Rječnik arapsko-turski, od nama nepoznatog pisca. Gornji naslov je kasnije zabilježen, prema sadržaju. Riječi su poredane abecednim redom, ali bez obzira na njihov oblik i vrstu, upravo u svim oblicima, kako se upotrebljavaju u govoru. Često su navedene u sklopu sa drugom riječi (naročito u genitivnoj vezi — idāfet). Ima i kraćih rečenica (fraza). Ispod arapskih riječi, koje su napisane u vodoravnom redu, nalazi se njihov prevod na turskom jeziku, napisan nešto sitnije. Ovo je, zapravo, rječnik više za potrebe svakidašnje konverzacije, nego u uobičajenom klasičnom smislu. Arapske riječi su većim dijelom vokalizirane.

Početak je:

ابٌ اب آباء آباؤنا آباؤكم آباؤهم
اوتلاق بابا بابالر بابالريمز بابالريكز انلرك بابالرى
ابو البشر اباء
آدم عليه السلام امتاع اثمك

Na završetku je riječ يوم u sklopu sa raznim drugim riječima: يوم الآخر, يوم الجمعة . Po završetku rječnika nalazi se još nekoliko arapsko-turskih riječi, napisanih kasnije drugom rukom, a onda oko 70 tursko-bosanskih riječi (بوشناقچه), gdje je ispod turskih riječi napisan njihov prevod na našem jeziku.

Na primjer:

اوز پورسق هيره تين كلنجق سيزك اكل
üvez pursuk teyin gelincik engel*)
اسقوروشه يزواج پوه ويوريچه لاسيچه اينوكه
oskoruša jazavac puh vjeverica lasica inoča

Prepis pod t. 1 dovršen je 1121/1709 (تمت سنه ١١٢١). Prepis pod t. 2 je također iz XVIII stoljeća.

---

*) Engel = inoča, kuma; ortak.

Na nutarnjoj strani prve korice je kraći spjev na turskom jeziku o gostoprimstvu (طوت عزيز وعحترم مهانكى لايق ايت حق رحمتنه جانكى), poučni stihovi na turskom jeziku, te datum rođenja nekih osoba iz 1216/1801. Na prvom zaštitnom listu i na naslovnoj stranici su datumi nekih istorijskih događaja iz turske povijesti, savjeti, tumačenje nekih riječi, poučni stihovi na arapskom i turskom jeziku, rodoslovlje neke porodice, zapis za one koji su slabog pamćenja, bilješka u kojoj se kaže da je u početku mjeseca džumadel-ahira u petak (»ove godine« — bez oznake datuma) pao veliki snijeg na behar; te imena ranijih vlasnika (Muhamed Emin Isazade, Muhamed Emin Ismail-efendizade, 1204/1789). Na kraju je tumačenje nekih arapskih riječi na turskom jeziku.

Iz biblioteke Muhamed Enveri-efendije Kadića.

1810. ISTO kao br. 1795,[1] 4535.

L. 33; 19,5 × 13. *Nasḫ*, lijep, pisan vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Stranice su obrubljene crvenim linijama. Po rubovima listova ima sitno pisanih komentara.

Prepis dovršen 1153/1740 — تاريخ سنة ١١٥٣ .

Na početku se nalaze bilješke s područja feraida, recepti za neke lijekove i poučni stihovi na arapskom i turskom jeziku.

Na listu 34 je مفهوم فرائض , v. br. 1788,[2].

Na listovima 35—37 je objašnjenje o raznim praktičnim načinima i postupcima (operacijama) pri razdiobi nasljedstva.

Na listu 38—39 je الحساب , kratka računica na arapskom jeziku o računskoj operaciji množenju, od nepoznatog sastavljača.

Početak je poslije Besmele:

اعلم ان الحساب على اربع منازل احاد عشرات مئون الف فالاحاد من واحد الى تسعة

Pismo je *ta'līq*. Istaknute riječi pisane su crveno.

Prepis je također iz 1153/1740.

Na posljednja dva lista su također bilješke i primjeri iz feraida.

Na posljednjoj stranici su stihovi, sa datumom 1092/1681, što ih je sastavio muhurdar Abdullah-aga, o jednoj česmi o Uskudaru, koju je napravio Bahri Mehmed-paša, sekretar (sir-katib) velikog vezira.

Poklonio Ahmed Selimović, kadija.

1811. ISTO **1472.**

U rukopisu je zabilježen naslov: هذا كتاب علم فرائض

L. 34; 21 × 13. *Ta'līq*, pisan uvježbanom rukom, u proredu. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Po rubovima nekih listova s početka ima malo komentara. Papir bijel, glat, čvrst; povez polukožni.

Pri kraju (na listovima 30—34) su vježbe i kraća objašnjenja, što je pisano rukom istog prepisivača.

Rukopis potječe iz XII/XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu su zabilježeni zapisi.

Na naslovnoj strani je ime i lični pečat ranijeg vlasnika (Abdulkerim — 1161/1748 — نائل الطاف خدای رحیم ایکی جهانده اوله عبد الکریم ١١٦١). Na posljednjoj stranici i na nutarnjoj strani druge korice nalaze se dvije fetve i poučne izreke.

1812. ISTO **296.**

U rukopisu je zabilježen naslov: هذا كتاب الفرائض السراجية

L. 68; 27,5 × 18,5. *Ṯuluṯ* krupniji, vokalizovan, pisan vještom rukom, u razmaknutim redovima. Između redova je prevod na turskom jeziku. Po rubovima listova, uglavnom s početka, ima nešto komentara. Papir tamnobijel, deblji, mnogi su listovi po rubovima oštećeni vlagom i popravljeni; povez polukožni, oštećen.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na naslovnoj strani je kratka bilješka, iz koje se može razumjeti, sudeći po rukopisu, da je neki Jahja Isa »iskrenog srca« prepisao za Abdulbaki Arifa. U rukopisu se nalazi stariji i noviji pečat Gazi Husrev-begove biblioteke.

Uvakufio Mustafa-beg Dženetić (evladijet-vakuf) 23. ševala 1289/1872 (v. bilješku i pečat na prvom zaštitnom listu).

1813. ISTO **4169.**

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: كتاب الفرائض السراجية

L. 69 (40 + 29); 20,5 × 15. *Ta'līq* krupniji, pisan uvježbanom rukom u razmaknutim redovima. Po rubovima listova i između redaka ima komentara i vježbi, pisanih rukom istog prepisivača. Papir tamnobijel, glat, čvrst; povez polukožni, oštećen.

Na listovima 41—59 nalaze se tabele vježbi, što je pisano rukom istog prepisivača.

Prepisao Aḥmad b. al-Ḥağğ Rağab al-Mostārī (iz Mostara) u XVIII stoljeću. Ime prepisivača ustanovili smo po jednoj bilješci na početku, u kojoj se kaže da je vlasnik rukopisa njegov navedeni prepisivač (صاحبه كاتبه احمد بن الحاجی رجب الموستاری), a vrijeme prepisa, po nekim bilješkama u komentarima, gdje bilježi, da ih je prenio od Ibrahim-efendije Opijača.

Na listovima s početka nalaze se fetve na turskom jeziku, od kojih su neke o učenju i pisanju ajeta iz Kur'ana radi ozdravljenja od bolesti, ajeti iz Kur'ana u kojima se govori o nasljedstvu, glavne kategorije nasljednika — (صورة الفرائض خمس عشر اصلا – سبعة فى كتاب الله تعالى وخمسة منها فى سنة رسول الله وثلثة منها باجماع الامة) četiri neispisana lista, crtež (koncentrični krugovi) u kome su upisani glavni dijelovi nasljedstva, imena dvojice ranijih vlasnika (navedeni prepisivač, ispod čijeg imena je njegov lični pečat u kome je upisani sadržaj na perzijskom jeziku, zatim Ševki b. Muhamed b. Mustafa), te sadržaj, napisan rukom prepisivača.

Listovi 60—61 su neispisani. Na listu 62 su računi o plaćanju kirije za stan (po 30 groša) iz godine 1284/1867, te za neke tapije. Na listu 64—65 su potvrde o sklapanju nekih brakova iz godine 1221/1806. Na listovima 66—69 su računi o diobi nasljedstva. Među imenima u ovom nasljedstvu navedeno je ime: Ibrahim-beg Opijač i druga imena iz njegova srodstva, iz čega se razumije da se u ovom primjeru radi o diobi nasljedstva ove porodice.

Napomena:

Komentari, koji se nalaze po rubovima listova, uzeti su djelomično iz anonimnog komentara روح الشروح (v. ḤḪ II, 1249), a većim dijelom su to bilješke (komentari), na kojima se nalazi potpis: *Ibrahim-efendi b. Ismail-efendi*, što znači da je autor tih bilježaka mostarski alim Ibrahim-efendi Opijač, učenik i biograf Šejh Jujin. Da li su ti njegovi komentari ovdje uzeti iz njegova posebnog rada, komentara djelu Sirāğiyye, koji je on možda napisao, ili su to samo njegove bilješke, koje je prepisivač našao i ovdje prenio, nije nam poznato. Među njegovim do sada poznatim radovima ne navodi se nigdje komentar sa područja feraida. No, činjenica je, sudeći po svemu, da je on napisao ove bilješke, koje su sa njegovim potpisom, a koje se u ovom rukopisu nalaze.

Prva takva bilješka na str. 2 glasi:

اقول مثاله زوجة وام واختين لاب وام وعم فاصل المسئلة من اثنى عشر وتعول الى ثلثة عشر فللزوجة الربع وهو الثلاثة وللام السدس اعنى الاثنين وللاختين الثلثان اعنى الثمانية ويحرم العم اذا لم يبق شىء من ذوى الفرائض – ابراهيم بن اسماعيل افندى الشيخ

Takvih bilježaka ima više, ali ne do kraja osnovnog djela, nego do stranice 30.

1814. Zbirka (مجموع), 2 **4288.**

L. 53; 19 × 12,5. *Ta'līq*. Papir bijel, glat, čvrst; povez polukožni.

1. L. 1—50. ISTO

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: فرائض السراجية

Ta'līq krupniji, pisan u razmaknutim redovima. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Po rubovima listova i između redaka samo s početka ima komentara, pisanih sitno rukom istog prepisivača.

2. L. 51—53. منظومة بالتركية فى الميراث

Spjev na turskom jeziku o diobi nasljedstva, od nepoznatog sastavljača. Raspoređeno je na četiri dijela (*qism, sinf*).

Početak poslije Besmele:

نحمد الله لا اله سواه ونصلى على رسول اللـــه
بعد از ان علمیٔ فقير وحقير باهزاران قصور وصد تقصير

فى قسمت تركة الميت

بعـــد تجهيزه بلا تقتير قل قضادينن اتمبوپ تأخير

Završetak je:

صنف رابع

اته برعم وهم دخى عمات دخى اخوال وهم دخى خالات
ذكر اولوب جملة ذوى الارحام شكر حقه كتاب اولدى تمام

Prepisao oba rada isti nepoznati prepisivač u XVIII stoljeću.

Na naslovnoj strani nalazi se lični pečat, u kome se može pročitati ime i datum: Ahmed Seid, 1109/1707. Vjerovatno je to prepisivač i vlasnik rukopisa, neki naš hodža. Na rubu posljednje stranice je bilješka, koja sadrži čudotvorno uputstvo za postizanje neke želje učenjem određenih kraćih sura na naročiti način. Na kraju rada pod t. 1 ima nekoliko neispisanih lista.

1815. ISTO **646.**

U rukopisu je naslov: كتاب السراجية

L. 61; 24 × 16. *Ta'līq* krupniji, pisan vještom rukom u razmaknutim redovima. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Istaknute riječi podvučene su s početka crvenom crticom. Po širokim marginama listova i između redaka ima komentara, pisanih sitno rukom istog prepisivača. Papir bijel, deblji, čvrst, mnogi listovi, naročito pri dnu, dohvaćeni su vlagom; povez polukožni.

Rukopis potječe iz početka XIX stoljeća.

Uvakufio Muhamed Baki Džino-zade (v. bilješku i pečat na naslovnoj strani).

1816. ISTO **2667.**

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: سراجية. Primjerak je nepotpun, jer je nekoliko lista u prvoj polovini izgubljeno.

L. 35; 20,5 × 14. *Nasḫ* krupniji, pisan uvježbanom rukom u razmaknutim redovima. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Mjestimice ima komentara po rubovima i između redaka. Papir tamnobijel, deblji, slab; povez polukožni, oštećen.

Na kraju je zabilježen datum: 1043/1633, iz čega bi se moglo razumjeti da je to datum prepisa ovog primjerka, što bi, sudeći po rukopisu, bilo pogrešno. To je, očito, datum nekog starijeg primjerka, vjerovatno originala ovog prepisa, dok sâm ovaj prepis potječe iz XIX stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu su vježbe u pisanju, cijena rukopisa (5 para), brojevi i ime ranijeg vlasnika (Derviš-efendi, 1296/1878). Na naslovnoj strani zabilježeni su sastavni dijelovi namaza i neki brojevi.

1817. ISTO **1277.**

U rukopisu je naslov: هذا كتاب الفرائض السراجية

L. 21; 20,5 × 13,5. *Nasḫ* lijep, pisan vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Stranice su obrubljene sa dvije crvene linije. Po rubovima samo prva dva lista ima komentara. Papir žućkast, glat; povez papirni.

Prepisao Muṣṭafa Fehmī, učenik nekog učitelja po imenu Ḍiyā, — vjerovatno u XIX stoljeću.

(كتبه الفقير ... مصطفى فهمى من تلاميذ الضياء)

Na početku su poučni stihovi na turskom jeziku, mističnog sadržaja.

Poklonio Derviš-efendija Buturović, kadija u penziji, 1947. godine.

1818. Zbirka (مجموع) , 3 **2077.**

L. 92; 18 × 13,5. *Ta'līq* sa nešto *nasḫa*, starinski, pisan vještom rukom. Papir tamnobijel, deblji, starinski; povez polukožni, prost, kasniji.

1. L. 1—47. المنهاج

شرح فرائض السجاوندى

لشهاب الدين السيواسى

Komentar prethodnom djelu *as-Sirāğiya*. Napisao Šihābuddīn Aḥmad b. Maḥmūd as-Siwāsī, umro 803/1400 (v. br. 1795,³).

Primjerak je nepotpun s početka za 1—2 lista. Osnovni tekst označen je sa riječi قوله . Istaknute riječi podvučene su crvenom crtom. Po rubovima nekih listova ima ispravaka i nešto malo glosa, što je uglavnom pisano rukom istog prepisivača. Mnogi su listovi, naročito u prvoj polovini, dohvaćeni vlagom, a manji broj je oštećen crvotočinom.

2 L. 49—81. حل الدقائق والغوامض فى شرح الفرائض

Komentar istom djelu الفرائض السراجية . Napisao Bedī'uddīn, kako to kaže Ahlwardt. Biografija pisca nam je posve nepoznata. Rijetki izvori, koji ga i spominju, ne navode o njemu nikakvih podataka. Gornji naslov djela dat je prema početku rukopisa.

Ahlwardt IV, 198.

Početak poslije Besmele glasi:

الحمد لمن من على عباده وعبّاده بارسال رسله وهداية سبله وصلى الله على نبيه محمد وآله
. هذا كتاب فى شرح الفرائض فى حلّ الدقائق والغوامض اما بعد فان الالف واللام فى قوله
الحمد

Završetak je:

فصل فى الغرق والحرق اذا مات جماعة ولا يدرى ايهم مات اولا ... فحصل لهذا اربعمائة
درهم والنصف الذى ورثه الابن الميت من ابيه يعطى الى ابنه فحصل لابن الابن ثمانمائة
درهم الحمد لله على التمام

Pismo kao prethodno. Osnovni tekst označen je sa قوله . Istaknute riječi mjestimice podvučene su crvenom crticom.

3. L. 81—92. (قطعة من ضوء السراج

او من منتخبه المنهاج)

Fragment iz komentara Sirāğiy-i: ضوء السراج , ili iz njegova skraćenog izvora — المنهاج , što ih je oba napisao aš-Šayḫ Šamsuddīn Muḥammad b. Abū Bakr al-Buḫārī al-Kalābāḏī, umro 700/1300. To zaključujemo prema nekim navodima u tekstu, kao što su: (هكذا سمعت عن شيخى العلامة نجم الدين (الكاخشتوانى , — iz čega se jasno vidi da je pisac učenik Nağmuddīn 'Omar b. Aḥmad-a al-Kāḫuštuwāni-je, a taj učenik je gore navedeni pisac, koji se u svojim navedenim komentarima često poziva na ovog svog učitelja, kako to kaže ḤḪ (II, 149). Inače, u samom rukopisu nema naslova niti spomena o piscu.

Početak je poslije Besmele:

الجواب عن قوله تعالى من بعد وصية يوصى بها او دين فقول الله تعالى بداء بالمؤخر دون
المقدم بدليل انه ذكر الارث اولا ثم الوصية ثم الدين ... باب معرفة الفروض ومستحقيها

Završetak je:

فصل فى الغرق والحرق فى صورة الغرق اخوان ماتا ولاحدهما ابن وللاخر بنت ...
فصار فى الحاصل لاخ الزوج خمسة وسبعون لانه كان له خمسة واربعون لانه ورثت من
زوجها خمسة عشر وثلثين بق من تركتها مجملة ذلك خمسة واربعون فيكون ذلك لاخ المرأة
الحمد لله على التمام

Pismo kao prethodno.

Prepisao cijelu zbirku za svoju potrebu Muḥammad b. Ibrāhīm b. Rasūl b. Aktūt —?— u petak, mjeseca rebiul-evvela 853/1449, kako je to zabilježeno na kraju pod t. 1.

(وقع الفراغ من تحرير هذا الكتاب فى يوم الجمعة من شهر ربيع الاول سنة ثلث
وخمسين وثمانمائة . صاحبه ومالكه وكاتبه محمد بن ابراهيم بن رسول بن اكتوت ؟)

što je sve pisano arapskim, turskim i perzijskim jezikom. Na listu 81 su bilješke s područja feraida.

Na početku je slabim arapskim stilom i slabim rukopisom napisana bilješka o vrlinama nekih dobrih ljudi (evlija, derviša), ime vjerovatno ranijeg vlasnika (Ali b. Ismail el-Husejnī el-Hanefī), nazivi djela u ovoj zbirci, — od kojih su neki netačni, — te prepis bilješke iz godine 940/1533 — u kojoj se govori o oslobađanju neke robinje (*'itq*). Na listovima 47—49 su poučni stihovi, poučne izreke, hadisi, lirski stihovi, bilješke s područja fikha, glavni brojevi, —

Na listu 92, na gornjem rubu njegove posljednje stranice, nalazi se bilješka na arapskom jeziku, u kojoj se kaže da je ovu zbirku rukopisa uvakufio Hadži Ibrahim-aga b. Islam Ispužli (iz Spuža, — Crna Gora), nastanjen u Travniku, za Ajni-begov (Ajina-begzade) mekteb i predao ga muteveliji el-Hadži Halil-efendiji b Salih, — prvog rebiul-evela 1252/1836. Na kraju su bilješke s područja fikha, s područja logike, tesavvufa, poučni lirski stihovi, stihovi o prepisivanju knjiga i prepisivačima, te o nepoželjnosti posuđivanja knjiga.

1819. Zbirka (مجموع). 2 **4528.**

L. 58 (49 + 9); 21 × 15,5. *Ta'līq*.

1. L. 1—49. ISTO

U rukopisu je naslov:

شرح الفرائض لفاضل من الفضلاء الاوهو المسمى بشهاب الدين

Ta'līq, sa nešto *nasḫa*, pisan veoma vještom rukom. Nekoliko lista u sredini (tabak) dopisano je kasnije drugim, također lijepim rukopisom. Papir tamnobijel, deblji, čvrst; povez kožni, jednostavan.

2. L. 50—58. عوامل الجرجانى

Kratka sintaksa arapskog jezika, što ju je napisao 'Abdulqābir b. 'Abdurraḥmān al-Ğurğānī, umro 471/1078 (v. br. 1612,^{3}).

Početak je ovdje:

الحمد لله رب العالمين ... وبعد فان العوامل فى النحو على ما ألفه الشيخ الامام عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجانى

Nasḫ i *ta'līq*, pomiješani.

Prepis pod t. 1 dovršen je u petak, sredinom rebiul-evela 952/1545.

Prepis pod t. 2 je iz XIX stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu je fetva na turskom jeziku, što ju je dao Ahmed-efendija Mostarac, o dopuštenosti liječenja raznih bolesnika »zapisima«, dovama i »učenjem« nad bolesnikom. Na kraju pod t. 1 (l. 49) nalazi se nekoliko »zapisa« za razne svrhe. Na kraju je formular jednog pisma, datumi turskih osvajanja, većinom na Balkanu i u Bosni, tumačenje riječi nefs u Kur'anu, nekoliko recepata na turskom jeziku za razne lijekove, među kojima i za liječenje srca, te dva hadisa slabe vjerodostojnosti i jedan »salavat«.

Poklon nasljednika Riđanovića.

1820. ISTO kao br. 1795,^{3} **2690.**

U rukopisu je zabilježen naslov rukom prepisivača: هذا شرح فرائض شهاب — i kasnije drugim rukopisom: التاج شرح السراجية لشهاب الدين .

Početak je kao u primjerku pod br. 1795,^{3}, a završetak je nešto skraćen, jer ovdje glasi:

... فاجتمع لكل واحد منها عشرون دينارا ولبنته ستون ولمولاه عشرة دينار

L. 73; 17,5 × 13. *Ta'līq*, sa nešto *nasḫa*, pisan uvježbanom rukom. Osnovni tekst označen je sa riječi قوله . Istaknute riječi podvučene su mjestimice crnom crticom. Po rubovima manjeg broja listova ima ispravaka i glosa. Papir tamnobijel, listovi su naročito po rubovima dohvaćeni vlagom; povez polukožni, omotan u zeleno platno.

Rukopis, vjerovatno, potječe iz XVII stoljeća.

Na početku su bilješke s područja fikha i feraida, te imena ranijih vlasnika (Hafiz Salih Rida'i, kadija u Bosna Brodu, koji kaže da je rukopis kupio; Hasan, glavni financijski službenik /defterdar/ bosanskog timara; Alija, sin Ismail-paše; Ahmed, muftija u Skradinu, — Šibenik, Hrvatska, — ispod čijeg imena je pečat u kome se može pročitati ime: Ahmed b. Ibrahim; Muhamed b. Velijjuddin sa otiskom ličnog pečata). Na naslovnoj strani je, pored bilježaka i navedenih imena, jedan veliki okrugli pečat, koji je nečitljiv.

1821. شرح الفرائض السراجية للجرجانى **3023.**

Komentar prethodnom djelu as-Sirāğiya. Napisao 'Alī b. Muḥammad al-Ğurğānī as-Sayyid aš-Šarīf, umro 816/1413 (v. br. 1800,^{2}).

L. 84; 18 × 13,5. *Ta'līq* sitniji, složen, pisan vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom, a osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po rubovima nekih listova, naročito u prvoj polovini, ima glosa. Papir tamnobijel, deblji, neki su listovi oštećeni crvotočinom; povez polukožni, oštećen.

Prepisao Ramadan b. Durmiš, početkom muharema 926/1519.

(تمت الكتابة ... ف اوائل محرم المبارك من شهور سنة سته عشرين وتسعمائة ... كتبه الفقير
رمضان بن طورمش)

Na prvom zaštitnom listu je sadržaj, napisan kasnije, te ime ranijeg vlasnika (Salih b. Idris, koji kaže da je rukopis kupio od nasljednika Šamića na javnoj rasprodaji). Na naslovnoj strani su poznati stihovi protiv loših kadija i bilješka s područja fikha.

Iz biblioteke Fejzijje medrese.

1822. Zbirka (مجموع) 3 **1772.**

L. 87; 20,5 × 14. *Nasḫ*, sa nešto *ta'līqa*, pisan vještom rukom. Papir tamnobijel, glat, čvrst; povez polukožni.

1. L. 1—69. ISTO

U rukopisu je zabilježen naslov: سيد شرح فرائض

Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Istaknute riječi podvučene su mjestimice crvenom crticom. Stranice su obrubljene sa dvije crvene linije. Po rubovima samo nekih listova s početka ima malo glosa.

2. L. 70—80. ارجوزة فى الفرائض

او المسائل المتشابهة من مسائل الفرائض

Spjev o nekim specifičnim pitanjima s područja feraida. Sastavio Yaḥyā b. Abū Bakr al-Ḥanafī (v. br. 1795,[2]).

Nasḫ krupniji, mjestimice vokalizovan, pisan u razmaknutim redovima. Po rubovima listova i između redaka ima komentara, pisanih sitno rukom istog prepisivača.

3. L. 83—87. شرح يصى كچت

Risala, ili izvadak iz nekog opširnijeg djela, na arapskom jeziku, u kome se objašnjava pitanje o nasljeđivanju unučadi po ženskoj lozi, tj. od kćeri i sinovih kćeri iz kategorije nasljednika *zevul-erham*, — od nama nepoznatog autora. Gornji naslov je zabilježen rukom prepisivača crvenim mastilom. Neki dijelovi teksta imaju sličnosti sa tekstom iz Ǧurǧānijinog komentara

Početak:

اعلم ان تفصيل الكلام فى هذا المقام هو ان ابا يوسف والحسن بن زياد يعتبران فى
هذه المسئلة ابدان الفروع ويقسمان المال بينهم للذكر مثل حظ الانثيين واما محمد رح ...

(Nije jasno da ima kakve direktne veze sa radom o istoj temi pod sličnim naslovom »Risalei yassi geçit«, od Maula Ahmeda Lālizade, — što će doći kasnije, v. br. 1857,[1]).

Prepisao pod t. t. 1—2 Ibrāhīm b. Naṣūḥ, u Istanbulu, u Sultān Selimovoj medresi, u četvrtak krajem šabana 984/1576, kako je to zabilježeno na kraju pod t. 1.

(قد وقع الفراغ من تسويد هذه النسخة يوم الخميس فى أواخر شعبان فى مدينة
قسطنطينية فى مدرسة سلطان سليم على يد العبد الضعيف ... ابراهيم بن نصوح ...لسنة اربع
وثمانين وتسعمائة)

Prepis pod t. 3 potječe iz XVIII ili XIX stoljeća.

Na naslovnoj strani pod t. 1 nalaze se stihovi na perzijskom jeziku mističnog sadržaja, te imena i lični pečati ranijih vlasnika, od kojih su neka namjerno pobrisana (Muhamed b. ... el-Mostari, Mustafa b. Jusuf, Ahmed b. el-Hadž Muhamed Muhsin Mensurizade, Salih Izzeti, kadija u Bosna-Brodu).

Na listovima 81—82 nalaze se hadisi, tumačenje kunut-dove, izvadak iz nekog djela s područja feraida. Na posljednjem listu su bilješke s područja fikha i nekoliko rečenica za bajramsku hutbu.

Uvakufio Salih-efendi Hromo-zade (v. pečat u rukopisu).

1823. ISTO **3475.**

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: شرح الجرجانى على السراجية

L. 68; 20 × 14,5. *Ta'līq*, sa nešto *nasḫa*, starinski, pisan vještom rukom. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po rubovima nekih listova, naročito s početka, ima glosa. Papir tamnobijel, deblji, listovi pri kraju dohvaćeni vlagom ili nekom masnoćom; povez kožni, oštećen, sa otiskom ornamenata na sredini korica.

Prepis dovršen mjeseca safera 990/1582.

تم الكتاب بعون الله ... فى شهر صفر من شهور سنة تسعمائة وتسعين

Na naslovnoj stranici su bilješke s područja feraida i jedna s područja mantika.

Iz biblioteke Fejzijje medrese (v. pečat u rukopisu).

1824. ISTO **4529.**

L. 93; 20 × 15. *Nasḫ*, pisan vještom rukom. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po rubovima listova, samo s početka, ima komentara. Papir bijel, potamnio, deblji, čvrst; listovi su pri kraju dohvaćeni vlagom. Povez polukožni, oštećen.

Prepisao Ṣālıḥ b. Rağāb b. Duraq b. 'Alī, u srijedu mjeseca safera 1005/1596.

(قد وقع الفراغ من تسويد هذا النسخ فى يوم الاربعاء من شهر صفر المظفر فى سنة
خمس والف حرّره الحقير ... صالح بن رجب بن طورق بن على)

Na naslovnoj strani je kratka bilješka o piscu komentara, bilješke s područja feraida i tumačenje riječi fihris.

Poklon Ahmeda Selimovića, kadije.

1825. ISTO **4310.**

U rukopisu je naslov napisan rukom prepisivača: شرح السراجية للسيد الشريف الجرجانى Primjerak je nepotpun u sredini i na kraju.

L. 56; 21 × 15. *Nasḫ* stari, arapski, pisan vještom rukom. Osnovni tekst pisan je crvenim mastilom. Po rubovima malog broja listova ima malo ispravaka i još manje glosa. Papir tamnobijel, deblji, listovi su prosuti, dohvaćeni vlagom i mnogi izgubljeni sa raznih mjesta u rukopisu; povez otkinut i izgubljen.

Rukopis potječe iz XVI ili XVII stoljeća.

Na početku su bilješke s područja *feraida* i imena ranijih vlasnika (Ahmed b. Muhamed Šems; Muhamed b. Ahmed Šems, 1107/1695; Abdurrahman b. Muhamed Šems; 1127/1715; Rahmetullah b. Nur Muhamed es-Sindi, knjigovezac /mudžellid/ u Babus-Selamu — u Meki? —; Muhamed b. Abdusselam el-Lahorı — z Lahore —, 1160/1747; Abdurrezzak b. Muhamed, 1181/1767; Muharem Alajbeg Burekizade?, 1252/1836, od koga je neko rukopis posudio; Munla Ali Mehmed-baša, 1272/1855).

1826. ISTO kao br. 1821. **2537.**

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov:

شرح الفرائض السراجية للجرجانى

L. 78; 20 × 14,5. *Ta'līq* sa nešto *nasḫa*, mjestimice vokalizovan, pisan širokim perom vještom rukom. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Stranice su obrubljene s početka sa dvije, a poslije jednom crvenom linijom. Po rubovima listova, naročito u prvoj polovini, ima ispravaka i nešto glosa. Papir bijel, čvrst; povez polukožni, rastavljen od listova.

Prepisao neki Ibrāhīm, u četvrtak početkom džumadel-ahira 1022/1613.

(تم ... فى اوائل شهر جمادى الآخر فى يوم الخميس لسنة اثنى وعشرين والف على يد
اضعف العباد ... ابراهيم)

Na početku su stihovi iz kaside *Nuniye* od Bustije i razne kraće bilješke s područja hadisa, jezika i dova. Na posljednjem listu su poučne izreke i hadisi.

1827. Zbirka (مجموع). 2 **938.**

L. 103 (96 + 7); 20 × 12,5. *Nasḫ* i *ta'līq*, od ruku različitih prepisivača. Papir bijel, tamnobijel; povez kožni, oštećen.

1. L. 1—96. ISTO

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov:

شرح الفرائض السراجية للجرجانى

Nasḫ, pisan vještom rukom. Osnovni tekst je podvučen i stranice su obrubljene crvenom linijom. Po rubovima listova, naročito s početka, ima glosa.

2. L. 97—99.

(ملت ابراهيم عليه السلام خصوصنده رسالهٔ بديعه)

Kraća risala na turskom jeziku o vjeri Ibrahima alejhisselama i o odnosu islama prema toj vjeri. Napisao Minkārīzāde, kako se to kaže u uvodu. Držimo, da bi to mogao biti šejhul-islam Yaḥyā-efendī Minkārīzāde, umro 1088/1677 (v. I, 512).

Prepisao pod t. 1 Yūsuf el-Mostārī (iz Mostara), učenik Karađoz-begove medrese, početkom zul-hidže 1052/1642.

(قد وقع الفراغ ... فى أوائل ذى الحجة الشريفة ... عن يد العبد الضعيف ...
يوسف السوخته الموستارى فى مدرسة قرهكوزبك سنة اثنى وخمسين والف)

To je, vjerovatno, otac Šejh Juje.

Prepis pod t. 2 potječe iz XVIII ili XIX stoljeća.

Na početku i na kraju nalaze se bilješke sa područja hadisa, fikha i feraida.

1828. Zbirka (مجموع) . 2 **2219.**

L. 110; 20 × 13,5. *Nasḫ* sa nešto *ta'līqa*, krupniji. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir bijel, deblji, listovi su dohvaćeni vlagom; povez kožni, znatno oštećen.

1. L. 1—105. ISTO

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov:

شرح الفرائض السراجية للجرجانى

Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Na mnogim listovima, naročito pri kraju, pismo je oštećeno vlagom.

2. L. 106—110. جواهر الفرائض

Kratka risala na arapskom jeziku o diobi nasljedstva (v. I, 357 i Ahlwardt IV, 220).

U pisanju ima grešaka.

Prepisao oba djela Muḥammad b. al-Ḥaǧi Ǧa'far, 1085/1674.

(تم الكتاب ... من يد العبد الضعيف ... محمد بن الحاجي جعفر ... سنة ١٠٨٥)

Uvakufio el-Hadž Hasan-efendi Nurika el-Gradčaničevi (iz Gračanice, v. bilješku na prvoj strani).

1829. ISTO **4121.**

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov:

شرح الفرائض السراجية للجرجانى

L. 85 (81 + 4); 21 × 15. *Ta'līq* složen, pisan širokim perom, veoma vještom rukom. Osnovni tekst pisan je crvenim mastilom. Po rubovima nekih listova, naročito s početka, ima ispravaka i nešto glosa. Papir tamnobijel, deblji, čvrst; povez kožni, sa utisnutim ornamentima na koricama.

Završetak u ovom primjerku razlikuje se od završetka u drugim ranijim primjercima i od onog što ga navodi Ahlwardt (IV, 197), dok je početak isti kao u ranije navedenim primjercima. Čini se da je prepisivač imao pred sobom razne komentare i da je mjestimice miješao ili zamjenjivao njihove tekstove.

Na listovima 81—85. je »Završetak o rijetkim pitanjima i vještim rješenjima« — (خاتمة فى مسائل لطيفه وأجوبة ظريفة), — što je prepisano iz djela (komentara), koji je napisao unuk Sa'duddīn Taftāzānije — Aḥmed b. Jahjā b. Muḥammad b. Sa'd at-Taftāzānī (umro 916/1510), kako je to zabilježio prepisivač. U dotičnoj bilješci on kaže da je navedeni autor dovršio svoj rad 874/1469. (Ḥafīd at-Taftāzānī v. AM I, 138).

Prepisao Abdal (Ebdal) b. Derviš, 6. redžeba 1086/1675.

(وقد وقع الفراغ من تسيق هذه النسخة ... على يد ... ابدال بن درويش فى اليوم
السادس من رجب الفرد سنة ست وثمانين والف)

Na naslovnoj strani je bilješka, čiji se sadržaj pripisuje halifi Aliji, a u kojoj se govori o »sretnim« i »nesretnim« danima u svakom mjesecu.

Ispod toga je bilješka na arapskom jeziku, u kojoj se kaže da je rukopis uvakufio el-Hadž Ebu Bekir-beg, sin Osman-kapetana (Gradaščevića), 1259/1843.

1830. ISTO **772.**

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov:

هذا كتاب شرح السيد للسراجيه

L. 78; 20 × 14. *Ta'līq* sa nešto *nasḫa*, složen, pisan uvježbanom rukom. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po rubovima listova, uglavnom s početka, ima ispravaka i malo glosa. Papir tamnobijel, deblji, listovi su pri kraju dohvaćeni vlagom; povez polukožni.

Rukopis, vjerovatno, potječe iz XVII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu je ime i lični pečat ranijeg vlasnika (es-Sejjid Muhamed Hašim b. Davud, — 1121/1709). Na naslovnoj strani su fetve i lirski stihovi, sve na turskom jeziku, te ime i lični pečat ranijeg, vjerovatno najranijeg vlasnika, koji bi mogao biti i prepisivač (Redžeb b. Jusuf, vaiz u tvrđavi Egra — Erlau — u Mađarskoj —

من متملكات الفقير رجب بن يوسف الواعظ بقلعه اكرى المحروسة حماها الله عن النحوسه

Na kraju su stihovi i bilješke na perzijskom, turskom i arapskom jeziku, sve sa područja pobožnosti, mistike, fikha, povijesti, lirike, dova i tumačenja snova.

1831. ISTO **2016.**

U rukopisu je naslov: كتاب شرح السراجية للسيد الشريف

L. 71 (sa označenom paginacijom); 20,5 × 16. *Nasḫ* sa nešto *ta'līqa*, starinski, pisan vještom rukom. Osnovni tekst u prvoj polovini pisan je crvenim mastilom, a poslije podvučen crvenom linijom. Papir tamnobijel, deblji, listovi pri kraju oštećeni su po rubovima crvotočinom; povez polukožni, oštećen.

Prepisao Muḥammad al-Mutawakkil b. Aḥmad al-Ḫalīfatī, u luci Surat (zapadna Indija, 170 km sjeverno od Bombaja), u ponedjeljak 9. V. 1114/1702.

(وكان الفراغ من كتابة هذه النسخة ... فى عصر يوم الاثنين التاسع فى العشر الأول
من الشهر الخامس من السنة الرابعة فى العشر الثانى من القرن الثانى عشر ... على يد محمد
المتوكل بن احمد الخليفتى فى بندر سورت)

Na naslovnoj strani je, pored naslova, ime i lični pečat ranijeg vlasnika navedenog prepisivača, te jedan odulji hadis, napisan njegovom rukom. Na prvom zaštitnom listu je cijena rukopisa (30 groša) i imena kasnijih vlasnika, od kojih su dva namjerno brisana (Muhamed b. Jahja el-Bosnevi, Ljubini Muhamed-efendi, Salih b. Mustafa Čelić, koji kaže da je prvobitno posudio ovaj rukopis od Muhamed-efendije Bašazade 1300/1882, a onda mu ga je ovaj poklonio 1325/1907). Na kraju je bilješka koja sadrži tumačenje i analizu Besmele i hamdele.

1832. ISTO **2500.**

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov:

شرح السيد الشريف الجرجانى على الفرائض السراجية

L. 180; 17,5 × 13. *Nash* lijep, pisan vještom rukom različitih prepisivača. Jedanaest lista s početka dopisano je krupnijim *ta'līqom*. Prva polovina rukopisa je starijeg datuma, od nekog ranijeg prepisivača. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Papir tamnobijel (stariji dio rukopisa) i bijel; povez polukožni.

Prepisao neki Muhammad, iz mjesta Tirepoli, okruga Ineboli (kasabe u Maloj Aziji, na obali Crnog mora) 1140/1727, kako je to zabilježeno na kraju kasnije pisanog dijela, — gdje su nazivi mjesta pogrešno napisani, pa se teško čitaju.

(قد فرغ من تحرير هذه النسخة الشريفة محمد المعروف بقصبة اتربولى – ؟ – درلواء
انكبولى – ؟ – سنة اربعون ومائة والف)

Na kraju su fetve na turskom jeziku.

U rukopisu se nalazi otisak pečata Gazi Husrev-begove biblioteke i pečata Muhameda Aganagića, preprodavca knjiga u Sarajevu.

1833. Zbirka (مجموع). 3 **1173.**

L. 147; 21,5 × 16. Pismo različito, od ruku različitih prepisivača. Papir tamnobijel, žućkast i bijel; povez polukožni, oštećen.

1. L. 1—83. ISTO

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: شرح الجرجانى على السراجيه

Ta'līq složen, pisan širokim perom, uvježbanom rukom. Osnovni tekst podvučen je crnom linijom. Po rubovima malog broja listova ima malo glosa.

2. L. 84—109. الفرائض السراجية

(v. I, 270 i ovdje br. 1795).

Nasḫ i *ta'līq*. Prvi dio je stariji i prepisan lijepim krupnim *nasḫom*, u razmaknutim redovima, na starom papiru i listovima manjeg formata. To je iz nekog starijeg primjerka uzet jedan dio, koji je ovdje uvezan i dopunjen. U dopisanom dijelu pismo je slab *ta'līq*, pisan širokim perom.

3. L. 110—116. (كلمات فى الحساب)

Traktat (početnica) o matematici. Napisao Ibrāhīm b. 'Abdulqādir b. Ibrāhīm al-'Alā'ī, čija nam je biografija nepoznata. Gornji naslov risale i ime autora navedeni su prema uvodu rukopisa. Rad je napisan kao pomoć i uputa za snalaženje u diobi nasljedstva, a raspoređen je na uvod *(muqaddima)* i osam poglavlja *(bāb)*.

Početak poslije Besmele:

الحمد لله وسلام على عباده الذين اصطفى وبعد فيقول افقر الورى الحكيم المتعالى ابراهيم بن
عبد القادر بن ابراهيم العلائى لما رأيت الاخوان ... فنقول هذه الكلمات فى الحساب مرتبة على
مقدمة وثمانية ابواب

Ta'līq slab, sa nešto *nasḫa*. U pisanju ima dosta grešaka.

Na listovima 117—147 nalaze se tabele i primjerci iz praktične diobe nasljedstva.

Prepisao pod t. 1 Aḥmad b. Ḫalīl b. 'Abdulwahhāb, u gradu Šuǧā'uddīn (u sandžaku Nikda, u vilajetu Konja — Turska), u medresi 'Omerli, u četvrtak 26. safera 1162/1748.

(قد وقع الفراغ من يد العبد الضعيف ... احمد بن خليل بن عبد الوهاب ... فى يوم
الخميس فى وقت الضحى فى مدرسة عمرلى فى قضاء شجاع الدين فى ستة وعشرين من
شهر صفر سنة ١١٦٢)

Prvi stariji dio rukopisa pod t. 2 potječe iz XVII stoljeća, dok je dopisani dio i sve ostalo do kraja zbirke prepisao Ya'qūb b. Sattār b. Ya'qūb, 1163/1749, kako se to vidi u bilješci na kraju pod t. 2 i po rukopisu.

(تمت ... من يد العبد الضعيف يعقوب بن ستار بن يعقوب سنة ١١٦٣)

Na naslovnoj strani je popis arapskih naziva za mjesece i dane.

1834. ISTO kao br. 1821. **4029.**

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: شرح الفرائض السراجيه للجرجانى . Primjerak je nepotpun s početka (مخروم فى اوله).

L. 122; 20,5 × 12,5. *Ta'līq*, pisan veoma vještom rukom. Osnovni tekst je podvučen i stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir bijel, glat, listovi su prosuti; povez polukožni, oštećen.

Prepisao Aḥmad b. al-Hāğ Rağab al-Mostārī, 1192/1778.

(نمقه الفقير ... احمد بن الحاج رجب الموستارى ... سنة اثنى وتسعين ومائة والف)

Na kraju su dvije bilješke (jedna o pobožnosti i zaslugama Ebu Hanife, a druga o susretu Sa'duddīna Taftāzānije i Sejjid Šerifa Džurdžanije kod Timurlenka) i recept za neki lijek, — što je sve pisano rukom prepisivača.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1835. ISTO **895.**

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: شرح الجرجانى على الفرائض السراجيه . Primjerak je nepotpun na kraju.

L. 99; 20 × 16. *Nasḫ-ta'līq*, pisan na brzinu, vještom rukom. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po rubovima manjeg broja listova ima malo glosa. Papir tamnobijel, deblji, listovi su prosuti i pri vrhu dohvaćeni vlagom, na kraju je izgubljen 1—2 lista; povez polukožni, oštećen, rastavljen od korica.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu i na naslovnoj strani nalazi se bilješka, u kojoj se kaže da je dato nekoliko esedi groša nekom Kara Ahmedu, vjerovatno u zajam, zatim primjeri iz feraida, bilješke s područja fikha, te imena ranijih vlasnika (Muhamed b. Šaban, koji kaže da je rukopis dobio na poklon; Munla Ahmed b. el-Hadž Mustafa Hasan-agazade?).

1836. ISTO **1657.**

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: جرجانى سراجيه شرحى

L. 56; 22 × 15,5. *Riq'a* i *ta'līq* pomiješani, pisani vještom rukom. Osnovni tekst je podvučen i stranice su obrubljene crvenom linijom. Po rubovima listova ima glosa, pisanih rukom istog prepisivača. Papir tamnobijel, deblji, listovi dohvaćeni vlagom, tako da je pismo na mnogim mjestima oštećeno; povez papirni.

Prepisao Yūsuf aš-Šayḫī, kadija, za svoju ličnu potrebu, kako je to zabilježio na naslovnoj strani, ne navodeći datuma ni mjesta.

Prepis je, držimo, iz XVIII stoljeća.

(قد استنسخه لنفسه ... يوسف الشيخى القاضى ...)

Na početku ima nekolko neispisanih lista. Na naslovnoj strani je, pored navedene bilješke prepisivača, bilješka sa imenom drugog vlasnika (Ahmed b. Muhamed Mutevellizade, koji kaže da je rukopis kupio). Ispod te bilješke su tri otiska ličnog pečata, čiji je sadržaj nečitljiv. Na kraju su bilješke s područja feraida i hadisa, pisane rukom prepisivača.

Uvakufio Ahmed Asim Mutevelić (v. pečat u rukopisu).

1837. ISTO **1690.**

U rukopisu je zabilježen naslov:

كتاب شرح فرائض سجاوندى للسيد الشريف الجرجانى

L. 111; 21 × 12. *Ta'līq* sa nešto *nasḫa*, lijep, pisan vještom rukom. Osnovni tekst je podvučen i stranice su obrubljene crvenom linijom. Po rubovima listova ima dosta glosa, pisanih sitno i lijepo, rukom istog prepisivača. Papir tamnobijel, deblji, čvrst; povez polukožni.

Prepisao 'Abdullāh Kantamirīzāde, za svoju biblioteku, što se jasno vidi po rukopisu, iako se nije potpisao kao prepisivač, nego samo kao vlasnik rukopisa. Prepis je iz XVIII stoljeća.

Na početku su bilješke s područja feraida, ime i lični pečat vlasnika (— prepisivača: Abdullah b. Ahmad Kantamirizade) i sadržaj. Na završetku je neka bilješka namjerno izbrisana, a na kraju su opet bilješke s područja feraida.

Iz Kantamirine biblioteke, čiji se znak (petokraka zvijezda) nalazi u rukopisu.

1838. ISTO **2499.**

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: شرح الجرجانى على السراجية

L. 98; 17 × 13. *Ta'līq* sa nešto *nasḫa*, vokalizovan u prvoj polovini, sitniji, složen, pisan uvježbanom rukom. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po rubovima nekih listova, naročito s početka i pri kraju, ima glosa. Papir tamnobijel, deblji, listovi su dohvaćeni vlagom i neki prosuti, jedan list u prvoj polovini je poderan; povez kožni, oštećen.

Prepis dovršen u Istanbulu, mjeseca šabana, vjerovatno u XVIII stoljeću.

Na početku su kraće bilješke s područja arapskog jezika, istorije i hadisa, te imena i lični pečati ranijih vlasnika (Ahmed, muftija u Mostaru, u čijem se pečatu može pročitati datum 1121/1709; Osman b. Ali; Abdullah b. Davud, kadija; Ahmed, mulazim na Visokoj Porti; Derviš Mustafa b. Osman, koji kaže da je rukopis kupio iz biblioteke nekog Ibrahim-efendije, trgovca. Tu su i tri otiska pečata, u kome se može pročitati ime Muhamed i datum 1195/1780). Među bilješkama je jedna, u kojoj se bilježe neki izdaci u srezu (kadai) Blagaj i ime pisara Sejid Abdusselam.

1839. ISTO **2654.**

U rukopisu je zabilježen naslov: هذا كتاب شرح فرائض سراجية للجرجانى Primjerak je nedovršen na kraju za 1 ili 2 lista.

L. 110; 19,5 × 13,5. *Ta'līq* i *nasḫ* pomiješani, pisani vještom rukom. Osnovni tekst je podvučen crvenom, a mjestimice crnom linijom. Papir bijel, deblji, listovi su dohvaćeni vlagom, naročito pri vrhu i pri dnu; povez kožni, oblijepljen papirom.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu, polijepljenom po naslovnoj stranici, nalazi se bilješka i veliki ovalni pečat, iz čega se vidi, da je rukopis uvakufio Derviš Muhamed b. Mustafa b. el-Hadži Ali b. Mahmud b. el-Hadži Ali, za Elči Ibrahim-pašinu medresu u Travniku, 1289/1872. Na naslovnoj strani, koja je polijepljena, napisana su imena Božijih poslanika. U vrhu te stranice je ime i lični pečat ranijeg, držimo prvog, vlasnika (Abdurrahman, 1166/1752).

Iz biblioteke Fejzijje medrese.

1840. ISTO **4548.**

Primjerak je nepotpun s početka.

L. 78; 20 × 14. *Ta'līq*, lijep, složen, pisan vještom rukom. Osnovni tekst je podvučen i stranice su obrubljene crvenom linijom. Po rubovima malog broja listova ima nešto komentara. Papir bijel, glat, čvrst; listovi su prosuti i mnogi dohvaćeni vlagom, naročito pri kraju. Povez otkinut i izgubljen.

Prepisao Muḥammad b. Ṣāliḥ Āsimzāde?, ili Eṣammzāde, učenik medrese u XII/XVIII stoljeću.

(تمت هذه النسخة ... عن يد العبد الضعيف سوخته محمد بن صالح المشهور باصم زاده ؟)

Prepisivač nije označio datuma.

1841. حاشية المولى يعقوب **3465.**

على شرح الفرائض السراجية للجرجانى

U rukopisu je zabilježen naslov:

حاشية سيد على زاده على الشرح للفرائض للسيد الشريف

Glosa prethodnom Ǧurǧānijinom komentaru djela *al-Farā'iḍ as-Sirāǧiya*. Napisao al-Maulā Ya'qūb b. Sayyid 'Alī ('Alīzāde), umro 931/1524.

ḪḪ II, 1248; AM II, 547; OM II, 54.

Početak poslije Besmele:

الحمد لله (الذى) جعل العلم هداية للعالمين وزيّن به صدور العالمين وبوّأهم فى دار القرار ... وبعد فيقول العبد الضعيف ... يعقوب بن سيد على

L. 61; 21,5 × 15. *Ta'līq*, od ruku različitih prepisivača. Stariji dio je sitniji, specifičan, veoma lijep, složen, pisan tankim oštrim perom, rukom vještog kaligrafa. Tekst komentara označen je sa riječi قوله , pisanom crveno.

Prepis je dovršen (10)75/1664 (تاريخ سنة ٧٥).

Na početku su bilješke na turskom jeziku sa područja tariha, te imena ranijih vlasnika (Mustafa; Hamza — samo lični pečat —; eš-Šejh Muhamed, muftija u Travniku).

Iz biblioteke Fejzijje medrese.

حاشية الوانى

1842. على شرح الشريف للفرائض السراجية 2917.

U rukopisu je zabilježen naslov crvenim mastilom:

حاشية الفاضل الوانى على شرح الشريف الجرجانى

Glosa gornjem Ğurğānijinom komentaru *Sirāğiye*. Napisao Muḥammad b. Muṣṭafa al-Wānī, umro oko 1000/1591. Glosu je dovršio u petak 28. ševala 992/1584, kako je to sam zabilježio na završetku iste.

GAL I, 379; OM II, 48.

Početak:

الحمد لله رب العالمين والصلوة على نبيه محمد وآله اجمعين قال الفاضل الجرجانى

L. 103; 18,5 × 13. *Ta'līq*, pisan brzo, vještom rukom. U pisanju, naročito s početka, ima grešaka. Tekst komentara označen je sa riječi قوله . Po rubovima listova, naročito u prvoj polovini, ima bilježaka, uzetih iz drugih komentara i glosa. Papir tamnobijel, čvrst, listovi su s početka dohvaćeni vlagom; povez kožni, oštećen, sa utisnutim ornamentima na koricama.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na naslovnoj strani je kratka biografija komentatora Džurdžanije i pohvala njegovom komentaru na arapskom jeziku, što je zabilježio Muḥamed b. Šejh Muḥamed, koji je, sudeći po rukopisu, prepisivač ove glose. Ispod toga su stihovi o ovoj glosi na perzijskom jeziku, u kojima se kaže da je ona dovršena u vrijeme sultana Murata III (982—1003/1574—1594), čija se slava hvali i veliča. Iz posljednjeg stiha se razumije da je to spjevao pjesnik Laṭīfī.

حمد لله ياخت اين تأليف سمت اختتام درزمان دولت سلطان مراد بن سليم

جرعۀ لطيفى كه احيامى كند عظيم رحيم

(To je, držimo, Luṭfullāh b. 'Abdullāh al-Qasṭamūnī, zv. Laṭīfī, umro 990/1582).

Tu je još u vrhu stranice jedan poučni stih na turskom jeziku i bilješka s imenom ranijeg vlasnika, nekog Bošnjaka, ali je samo ime namjerno potpuno izbrisano.

Uvakufio Elči Ibrahim-paša, bosanski muhafiz (v. bilješku i pečat na kraju rukopisa).

Iz biblioteke Fejzijje medrese.

1843. شرح الفرائض السراجية 3468.
للفنارى

U rukopisu je naslov napisan crvenim mastilom:

كتاب شرح الفرائض لابن الفنارى – ؟! – رحمه الله

Komentar djelu al-Farā'iḍ as-Sirāğiya. Napisao Šamsuddīn Muḥammad b. Ḥamza al-Fanārī, umro 834/1430.

GAL I, 379.

Početak:

الحمد لله الذى قَسَّم افراد الاناسى الى اصناف منها اصول وفروع

Komentar je bio poznat i dugo vremena je služio kao uvažen priručnik u medresama.

L. 73; 22 × 15. *Ta'līq* i *nasḫ* pomiješani, krupniji, pisani uvježbanom rukom. Osnovni tekst označen je sa riječi قال , a komentar sa riječi اقول . Na listu 13 su dva crteža, u kojima su upisani određeni dijelovi i kategorije u nasljedstvu. Po rubovima nekih listova ima ispravaka i nešto glosa. Papir tamnobijel, deblji, povez polukožni.

Prepisao neki Yūsuf b. Ibrāhim ..., bez oznake datuma i mjesta. Rukopis je iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu je izvadak iz neke knjige o vidovitosti i proročanstvu — (*kehāne* — اختلفوا فى حقيقة الكهانة فزعم اليونانيون ان النفس اذا صفت اطّلعت على اسرار الطبيعة) . Na naslovnoj strani su nazivi nekoliko raznih komentara *Sirāğiye* i bilješka na turskom jeziku iz feraida. Na kraju je bilješka s područja fikha, jedna kurban-bajramska hutba, formule za sudske potvrde, kraće biografije nekoliko islamskih učenjaka (Aḥmed b. Ḥanbel, Jahjā b. Me'īn, el-Bejhekī, Ibnu 'Abdil-Berr, el-Ḫaṭīb el-Bagdādī, el-Ḫātimī) i na nutarnjoj strani druge korice recept za neki lijek.

Iz biblioteke Fejzijje medrese.

التحقيق

1844. 547.

شرح الفرائض السراجية

U rukopisu je kasnije crvenim mastilom zabilježen naslov:

شرح تحقيق على الفرائض

Komentar gore navedenom djelu *al-Farā'iḍ as-Sirāğiyya*. Napisao Muḥammad b. Ḥağ Aḥmad b. Naṣr. Djelo je dovršeno 852/1448. To je dosta opsežan komentar.

ḤḪ II, 1250; GAL, S. I, 650.

Početak:

الحمد لله المتبعّد عن شبه الكائنات المذكور بالتفرّد فى الدلائل القطعيات

Pisac u uvodu kaže da je radio pod teškim uslovima zbog nekih svojih ličnih slabosti i zbog ometanja savremenika, uleme, koji mu — kaže — nisu priznavali sposobnost, jer nije imao školskih kvalifikacija, — ali na navaljivanje nekih učenika ipak se usudio i napisao ovaj komentar. Za ulemu svoga vremena kaže da su »puni zavidnosti, kao škorpije otrova«, — što ne mora biti tačno, — jer on sam za se kaže, da mu je »svaki dio tijela natopljen grijesima« i da mu je školska sprema malena.

L. 104 (sa označenom folijacijom); 23 × 14. *Ta'līq*, sa nešto *nasḫa*, pisan sasvim sitno, veoma lijepim rukopisom. Osnovni tekst pisan je crvenim mastilom. Istaknute riječi podvučene su crvenom linijom. U vrhu prve stranice je lijep unvan, u kome je izrađeno poljsko cvijeće u bojama, na zlatnoj i modroj podlozi. Stranice su obrubljene tankim crnim i širokim zlatnim linijama. Po rubovima nekih listova ima nešto glosa. Papir bijel, glat, čvrst, listovi su pri kraju dohvaćeni vlagom; povez kožni, sa utisnutim ukrašenim ornamentima na koricama.

Prepisao Ṣāliḥ, kadija privremeno u Elbasanu (Albanija), 18. safera 1174/1760.

(قد وقع الفراغ ... الثامن عشر من شهر صفر الخير لسنة اربع وسبعين ومائة والف ...

وانا الفقير صالح القاضى بايلبصان موقتا ..)

Na prvom zaštitnom listu su naslovi raznih komentara Sirāğiye, imena ranijih vlasnika (Ahmed b. Muhamed Mutevellizade — Mutevelić — kadija u mjestu Aladža Hisar — Kruševac; Muhamed b. Mustafa b. Ahmed b. Muhamed) i bilješka navedenog Mutevelića, u kojoj kaže da je cijena ovog rukopisa bila 38 groša dana 11. rebiul-ahira 1178/1764. Na slijedećim listovima su vježbe iz feraida, ime jednog vlasnika (Muhamed b. Muhamed, mutevelija Husrev-begova vakufa) i sadržaj, ispisan rukom prepisivača u lijepo izrađenim okvirima od tankih crnih i širokih zlatnih linija. Na kraju se nalazi veći broj neispisanih lista. Uvakufio za Gazi Husrev-begovu medresu Ahmed Asim, Mutevellizade (Mutevelić, v. bilješku i pečat u rukopisu).

1845. شرح الفرائض السراجية **1211.**

لابن كمال پاشا

U rukopisu je zabilježen naslov: كتاب لابن كمال پاشا شرح الفرائض

Komentar djelu *al-Farā'iḍ as-Sirāğiyya*. Napisao Aḥmad b. Sulaymān Ibn Kamāl-paša, umro 940/1533.

GAL I, 379; S. I, 651.

Pisac u uvodu kaže da je najprije ispravio i redigovao osnovno djelo, a onda napisao ovaj komentar. On tu navodi sve izvore, ranije komentare kojima se služio u ovom svom radu.

Početak:

الحمد لله الملك العلام الذى جعل العلماء الاعلام ورثة الأنبياء عليهم السلام ... وبعد

فلما فرغت من تصحيح المختصر المؤلّف فى علم الفرائض

L. 89; 21 × 14. *Nasḫ-ta'līq* sitniji, složen, pisan uvježbanom rukom. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po rubovima listova, naročito u prvoj polovini, ima ispravaka i glosa, pisanih rukom istog prepisivača. Papir tamnobijel, deblji, čvrst; povez kožni, malo oštećen crvotočinom, sa utisnutim ornamentima na koricama; primjerak ima polukožnu futrolu.

Prepisao neki Ṣāliḥ al-Bosnawī — Bošnjak — krajem safera 976/1568.

(قد وقع الفراغ من تحرير هذه النسخة الشريفة فى أواخر صفر سنة ٩٧٦ وانا الفقير

صالح البسنوى)

— Držimo da je to Ṣāliḥ Potur, zvani Šānī, rodom iz Sarajeva, učenjak, muderis i pjesnik koji je pod kraj života bio kadija u Medini, umro 1011/1602 — (v. M. Handžić, al-Ğauhar, 88).

Na naslovnoj strani su bilješke s područja fikha, lirski stihovi i pečati Gazine i Šehdine biblioteke.

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

1846. Zbirka (مجموع), 2 **1953.**

L. 122 (116 + 6); 21 × 14,5. *Ta'līq* krupniji, pisan vještom rukom. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir tamnobijel, deblji, čvrst; povez polukožni.

1. L. 1—116. ISTO

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: شرح فرائض لابن كمال

Osnovni tekst je pisan crvenim mastilom. Po rubovima listova, naročito u prvoj polovini, ima glosa.

2. L. 117—122. جواهر الكلام من الفرائض

Kratka rasprava o diobi nasljedstva (v. I, 357 i ovdje 1828,^{2}). Početak je ovdje. كتاب فيه جواهر الكلام من الفرائض اعلم انه اذا مات الانسان

Prepisao oba djela isti nepoznati prepisivač, 991/1583 — (سنة — ٩٩١

1847. ISTO 1770.

U rukopisu je zabilježen naslov: شرح سراجية لكمال پاشا زاده

L. 117; 20.5 × 11,5. *Nasḫ* krupniji lijep, pisan vještom rukom, u razmaknutim redovima. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po rubovima nekih listova ima glosa. Papir bijel, deblji, čvrst, listovi su pri vrhu dohvaćeni vlagom; povez kožni, sa utisnutim, pozlaćenim ornamentima na koricama.

Prepisao neki 'Alī (u selu Žagre, — Dobrun — Višegrad?), 10. muharema 1010/1601.

(الحمد لله على التمام ... فى اليوم العاشر من شهر محرم الحرام المنسلك فى سلك سنة عشرة والف ... وانا المتوكل على الله الحلىّ على ، الحليق فى زغرة العتيق — ؟٠ —)

Na početku su poučni stihovi na turskom jeziku, bilješke s područja fikha i imena ranijih vlasnika, među kojima je jedno namjerno pobrisano (el-Hadž Jusuf Hafiz-efendi, . . ., Jusuf, zamjenik hodže u mektebu Aziz; Abdulkerim Zuhdi Defterdārzāde es-Sarājī — iz Sarajeva, — 1075/1664, — kako se to vidi iz bilješke i ličnog pečata ispod nje). U rukopisu se nalazi otisak starijeg i novijeg pečata Gazi Husrev-begove biblioteke.

1848. ISTO 1293.

U rukopisu je naslov: كتاب شرح الفرائض لكمال پاشازاده

L. 122; 20 × 13. *Nasḫ* sa nešto *ta'līqa*, pisan vještom rukom. Osnovni tekst je podvučen i stranice su obrubljene crvenom linijom. Po rubovima nekih listova ima glosa, pisanih sitno i lijepo, rukom istog prepisivača. Papir bijel, deblji, čvrst, mnogi listovi su prosuti; povez polukožni, oštećen.

Prepisao neki Ḥasan, 1018/1609.

(كتبه الحقير حسن ... لسنة ثمان عشرة والف)

Na rubu posljednjeg lista nalazi se bilješka, u kojoj se kaže da je prepis kolacioniran i ispravljen (قوبل وصحح بقدر الطاقة).

Na listovima 123—126 nalazi se izvadak (poglavlje) iz neke knjige na turskom jeziku o svojstvima i čudotvornom djelovanju magneta, što je napisano prema staroj izraelićanskoj predaji i praznovjerju (باب مغناطيس طاشك خاصلرى بيان ايدر).

Početak je:

سليمان نبى صلوات الله على نبينا وعليه حضرتلرينك خدمت شريفلرنده اغنيا توس

Prepisano kasnije, drugim rukopisom. تامته يرحكيم ذو فنون وارايلدى

Iz biblioteke Muhamed Enveri-efendije Kadića

1849. ISTO 2275.

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: شرح السراجية لابن كمال پاشا. Primjerak je nepotpun s početka i na kraju.

L. 89; 20,5 × 14. *Ta'līq* sa nešto *nasḫa*, sitniji, složen, pisan uvježbanom rukom. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po rubovima nekih listova ima malo glosa, pisanih sitno, rukom istog prepisivača. Papir bijel, potamnio, listovi po gornjem rubu dohvaćeni su vlagom; povez polukožni, oštećen.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Iz biblioteke Fejzijje medrese (v. pečat u rukopisu).

1850. (شرح الفرائض السراجية) 2778.

لمجهول

Komentar *Sirāğiyyi*, od nepoznatog pisca. Djelo je nastalo u XVI ili XVII stoljeću. U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: هذا شرح السراجيه فى الفرائض.

Početak:

الحمد لله الذى خلق من التراب الانسان وكرّم آدم وذلل الشيطان ونوّر دين الاسلام وطهره (لعله وأظهره) على كل الاديان ... اما بعد فلما رأيت الكتاب فرائض الانام الذى صنفه الشيخ الامام ... السجاوندى ... اردت ان اخرج شرحا وجيزا

Završetak:

... لان كل واحد منهما لا يرث من صاحبه ما ورث صاحبه منه فاجتمع لام كل واحد منها عشرون ولبنته ستون ولمولاه عشرة وصورةاخرى غرقا اى رجل وابنه غرقا فى البحر ولكل واحد منهما ستائة درهم

ستائة	ستائة
رجل	ابن
بن	بن

الحمد لله على التمام

L. 70; 17,5 × 13,5. *Nasḫ-ta'līq* starinski, sitniji, složen, pisan veoma vještom rukom. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po rubovima malog broja listova ima malo glosa. Papir tamnobijel, deblji, starinski; povez kožni, oštećen, prva korica izgubljena.

Rukopis, vjerovatno, potječe iz XVI ili XVII stoljeća.

Na početku, na dodatim listovima, nalaze se imena ranijih vlasnika, od kojih su sva namjerno pobrisana, pa se teško može pročitati samo jedno (Hasan, kadija Čajniča i Višegrada?). Na naslovnoj strani je ime ranijeg vlasnika i njegov lični pečat (Hasan Čefevi — ?, 1164/1750). Na kraju su dvije fetve na turskom jeziku.

Poklonio dr Munib Muidović.

1851. شرح الفرائض السراجيه 1479.

مجهول

Komentar djelu *al-Farā'iḍ as-Sirāğiya*, nepoznat, od nepoznatog pisca. Djelo je, držimo, nastalo u XI/XVII stoljeću.

Početak je:

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على سيدنا محمد وعلى آله وعلى جميع الانبياء والمرسلين قال المصنف رحمه الله بسم الله الرحمن الرحيم الحمد للهوانما بدأ بسم الله لقوله عليه السلام كل امر ذى بال لم يبدأ فيه ...

Završetak je:

...والباق وهو عشرة للمولى بالعصوبة لان كل واحد منهما لايرده (لايرث) من صاحبه ولا صاحبه منه فاجتمع لام كل واحد منهما عشرون دينارا ولبنته ستون دينارا ولمولاه عشرةوالله اعلم واحكم تمت الكتاب

Taj završetak je isti kao u komentaru *al-Minhāğ* pod brojem 1820, ali nisu isto djelo.

L. 87; 20,5 × 15. *Nasḫ-ta'līq*, pisan vještom rukom. Osnovni tekst podvučen je crvenom, a mjestimice crnom linijom. Papir bijel, deblji, čvrst; povez polukožni.

Prepisao Mūsā, pisar u šerijatskom sudu u mjestu Yeni Köy (kod Istanbula), 29. rebiul-evela 1101/1689.

(نمقه الفقير موسى الكاتب بمحكمة يكى كوى ... فى اليوم التاسع والعشرين من شهر ربيع الاول احدى ومائة والف)

Na naslovnoj strani su imena dvojice ranijih vlasnika (Osman Nuri, kadija na raspoloženju mjesta Brvenik. — To je grad na ušću rijeke Brvenice u Ibar, kadiluk, nekada pripadao Bosanskom pašaluku, a sada u Srbiji, v. Hazim Šabanović, Bosanski Pašaluk, str. 200 i Evlija Čelebi — Putopis, Sarajevo 1967, str. 266 —. Muhamed Šakir es-Saraji — iz Sarajeva —. Ispod imena ovog posljednjeg nalazi se njegov lični pečat). Na posljednjoj stranici je datum rođenja jednog djeteta i kraće uputstvo na turskom jeziku o gatanju (صورت رمل شرطى بودركه), što je, sudeći po rukopisu, pisano rukom prepisivača.

1852. (والتقدير) كشف الفرائض المقدرة فى الكتاب 1633.

شرح الفرائض السراجية

Komentar *Sirāğiyi* od nepoznatog pisca. Gornji naslov je prema uvodu rukopisa. Djelo je posvećeno nekom Ibrahim-paši, kako je to kazano u uvodu i u bilješci na kraju, a dovršeno je 1177/1763. Inače, o ovom komentaru ne nalazimo spomena u izvorima koji su nam pristupačni. Moglo bi biti da je pisac neki naš čovjek.

Početak:

الحمد لله الذى جعل الجنة دار الخلد لاهل الحق واليقين وجعل له فيها الحور والغلمان والرضوان والتين وجعلنا من امة من قال كنت نبيا وآدم بين الماء والطين اما بعد فان علم الفرائض لما كان اهم العلوم ... وكان مختصر الشيخ الامام ... محمد بن عبد الرشيد بن عبد الوحيد فى هذا الفن مشتملا على الالفاظ المجملة ... اردت ... ان اشرحه شرحا يفصل مجملاته ... وسميته بكشف الفرائض المقدرة فى الكتاب والتقدير ... وجعلته هدية لخدمة من ليس له مثل ولا شبه ولا نظير (؟!) ... اعنى به ابراهيم پاشا

Završetak je:

ثم يحكم بموت الاصغر فيقسم تركته كتركة الاكبر فيعطى لام الاصغر سدس ما تركه ولبنته نصف ماتركه ومابقى لمولاه تمت ... وقع الفراغ من تأليف الكتاب ....فى اليوم يكشنبه ماه ربيع الآخر سنة ١١٧٧

L. 152; 21 × 15. *Nasḫ* jednostavan, pisan uvježbanom rukom nekog neznalice, jer u pisanju ima mnogo znatnih grešaka. Osnovni tekst i komentar označeni su riječima: اقول — قوله . Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Rečenice u uvodu rastavljene su crvenim tačkama. Papir bijel, glat, čvrst; povez polukožni, oštećen.

Rukopis je, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na naslovnoj strani je sadržaj.

1853. جامع الدرر فى الفرائض مع شرحه 2908.

كلاهما لعبد المحسن القيصرى

Spjev o diobi nasljedstva, sa komentarom. Napisao oba djela Muḥsin (po nekima 'Abdulmuḥsin) al-Qaiṣarī, umro 755/1354 (ili 761/1360). Djelo je više poznato pod nazivima: فرائض عبد المحسن القيصرى , — ili نظم الفرائض , kako se kaže u uvodu, — ili ارجوزة فى الفرائض .

U rukopisu je zabilježen naslov: كتاب الفرائض المنظومة مع شرحه للمص محسن القيصرى (v. br. 1796,²).

L. 48; 18 × 14. *Nasḫ* i *ta'līq* pomiješani, pisani vještom rukom. Osnovni tekst podvučen je s početka crvenom, a poslije crnom linijom. Pismo je na nekim mjestima bez dijakritičkih znakova. Papir tamnobijel, deblji, starinski; povez polukožni, oštećen.

Prepis, vjerovatno, potječe iz X/XVI stoljeća.

Na početku su bilješke s područja tefsira, arapske književnosti, jedna fetva na turskom jeziku, jedan gazel iz Hafizovog »Divana« (چه لطف بودكه ناكاه رشحهٔ قلمت) i tumačenje pojma *ilm* (علم) na turskom jeziku. Na naslovnoj strani je šiijski ili sufijski hvalospjev Alijinom potomstvu. Tu je i ime nekog ranijeg vlasnika, koje se teško može pročitati (Husām), te bilješke s područja feraida. Na kraju je jedna carska naredba, na turskom jeziku u vezi sa zakonom o pješadijskom rodu vojske (پياده طائفه سنك قانون نامه سنه متعلق امر در), iz godine 983/1575, bilješke s područja fikha, te neke sudske presude.

Iz biblioteke Fejzijje medrese (v. pečat u rukopisu).

1854. فرائض الحليمى 3139.

متن وشرح

Djelo o diobi nasljedstva, s komentarom istom. Napisao oba rada Luṭfullāh b. Yūsuf (u rukopisu: Abū Yūsuf) b. 'Abdu'l-alīm al-Ḥalīmī, umro oko 928/1521 (v. Flügel I, 128 i Š. Sāmī, QA III, 1978). Po nekima, pisac je umro 900/1494, a po Ismā'īl-paši (AM I, 840) 922/1516. (Čini se, da ga neki zamjenjuju ili pogrešno identifikuju sa drugim piscem: Luṭfī Luṭfullāh at-Toqatī, koji je pogubljen 900/1494. Takva greška učinjena je u novom izdanju HḪ II, 1246).

AM I, 840; Š. Sāmī, QA III, 1978; HḪ II, 1246.

Početak:

الحمد لله الذى وفقنا لفرائضه المورثة للسهام الرفيعة فى دار القرار وللواجب الاستنان به من السنن سنن الشريعة

Početak komentara:

الحمد لله على ماشرح صدورنا للاسلام ومنّ بها انوار المعارف والالهام

Završetak komentara čine stihovi, u kojima je pisac izrazio datum pisanja riječima: نعماذا (= 902/1496):

هذا غاية فى بذل وسع لهذا الشرح كالنور المنور
كتاب موضح اسما ووصفا نعما ذا عن التاريخ يخبر
فاتممناه تصويرا جميلا بعون الله ذى اللطف المصور

L. 55; 18,5 × 13,5. *Ta'līq*, lijep, složen, pisan vještom rukom. Osnovni tekst pisan je crvenim mastilom. Istaknute riječi podvučene su mjestimice crnom crticom. U rukopisu ima nekoliko lijepo izrađenih tabela. Po rubovima nekih listova, naročito s početka, ima glosa, pisanih sitnije, rukom istog prepisivača. Papir tamnobijel, povez poluplatneni, nov.

Prepisao Maḥmūd b. Ḥasan b. 'Alī, vjerovatno u XI/XVII stoljeću.

Na kraju (pet posljednjih lista) su tabele o odnosu među brojevima i razlomcima, što je rad — držimo — istog pisca, a što je prepisao isti prepisivač.

Uvakufio Salih-efendi Puškar (v. bilješku na naslovnoj strani).

1855. Zbirka (مجموع), 4 1786.

L. 50; 20 × 14. *Ta'līq* i *nasḫ*, od ruku različitih prepisivača. Papir bijel, povez polukožni.

1. L. 1—13. شرح فرائض شهاب الدين
لعبد الحليم المسكرى

Komentar *Šihabuddinova Feraida* (v. br. 922,[3]). To je lahak kraći priručnik za osnovno i brzo upoznavanje ove struke, poznat, po nekima, i pod nazivom: *Muḫtaṣar fi'l farāiḍ* (v. Kairo I, 562). Pisac komentara živio je u vrijeme Munla Ǧāmije, a rodom je iz sela Muskir, koje je pripadalo kasabi Šabran (Perzija). Gornje naslove djela naveli smo prema ovom rukopisu i prema ḤḪ. Kairo I (n. m.) kaže da je ime pisca osnovnog djela: Šihābuddīn Abū Ḥāmid Muḥammad Ibn 'Alī.

ḤḪ II, 1250; GAL, S. II, 973.

Početak osnovnog djela:

قال القاضى الامام شهاب الدين ابو حامد بن محمد بن احمد بن محمود بن على بن ابى طالب إنى عملت فى الفرائض مختصرا يهدى حفظه وفهمه الى بيان نصيب كل وارث من ارثه بلا تطويل بالمكث والحساب وتكثير اوراق الكتاب ليصير المتعلم به فرضيا راضيا فى اقل من شهر

Završetak osnovnog djela je:

فصل مولى الموالاة يرث ممن والاه وعاقله على ان يتوارثا ... وهو آخر الورثه ولا يرث مع اقارب الميت فان لم يكن مولى الموالاة فالمال كله لبيت المال

Početak komentara:

الحمد لله العليم الحليم والصلاة على رسوله الكريم ... سبحانك لا علم لنا الا ما علمتنا انك انت العليم الحكيم ابتداء المصنف بالبسمله للتيمن والتبرك

Ta'līq i *nasḫ* pomiješani. Osnovni tekst podvučen je crnom linijom. U pisanju ima grešaka.

2. L. 14—39. الفرائض السراجيه (v. I, 270 i ovdje br. 1795,[1])

Nasḫ krupniji, pisan uvježbanom rukom, u razmaknutim redovima, izuzev pri kraju.

3. L. 40—42. مفهوم فرائض

Risala o diobi nasljedstva, na turskom jeziku (v. br. 1799,[2]). *Ta'līq* krupniji, pisan slabim rukopisom.

4. 1. 43—46. مولد شريف لسليمان چلبى

Panegirički spjev Božijem poslaniku Muhamedu (*mevlud*), na turskom jeziku, što ga je sastavio Suleymān Čelebī, umro 825/1422 (v. I, 120).

Ta'līq lijep, pisan vještom rukom.

Prepis pod t. 1 dovršen je početkom ševala 1024/1615. (تمت ... فى اوائل شوال المبارك لسنة اربع وعشرين والف). U istoj bilješci o tom (koja se nalazi na rubu posljednje stranice) prepisivač pogrešno bilježi da je to risala Ibn Kemāl-paše.

Prepisao pod t. 2 Sulaymān b. Ǧa'far Ṣādiq al-Visoki (iz Visokog), mjeseca džumadel-ahira 1169/1755.

(كتبه الفقير سليمان بن جعفر صادق الويسوق فى جمادى الآخر سنة تسع وستين ومائة والف)

Prepis pod 3 je vjerovatno iz XIX stoljeća.

Na početku su bilješke s područja feraida i fetve, te sudska presuda iz godine 1156/1743. o nasljedstvu posjeda (sela) Lukavac u Butmiru. Na listu 13^{b} su fetve. Na listu 40^{a} nalaze se računi o diobi nasljedstva zaduženog čovjeka njegovim kreditorima (تقسيم غرما). Na listu 43^{a} je čudotvorni sastav koji se sačini sa aprilskom kišom (nisan) za upotrebu kao lijek i odbrana u razne svrhe, te kraće fetve i dove. Na listovima 46—50 nalazi se *talqin* (naročita dova na grobu umrlog), formulari za pisma i službene dopise, te nekoliko hadisa.

Rukopis je uvakufio za Gazi Husrev-begovu biblioteku Hadži Omer-efendija Akhisari (Iskopjevi — iz Skoplja, — Prusac), 1268/1851 (v. bilješku i pečat u rukopisu).

1856. Zbirka (مجموع), 11 2789.

L. 69; 14,5 × 10,5. *Ta'līq* lijep, pisan vještom rukom. Papir tamnobijel, deblji, glat; povez kožni, sa utisnutim ornamentima na koricama.

1. L. 1—21. عون الرائض ونبذ من مسائل فن الفرائض

Kraće djelo o diobi nasljedstva. Napisao Maulā Fuḍayl b. 'Alī b. Aḥmad b. Muḥammad 'Ala'uddīn al-Ġamālī, umro 991/1583. Rad je dovršio u Meki, u svom stanu prema Kabi (u ulici Babu'l-ağyād, u petak 17. zul-kade 971/1563, kako to sam kaže u bilješci na kraju. Gornji naslov je prema uvodu rukopisa.

ḤḪ II, 1180; Ismā'il-paša, AM I, 822.

Pisac je bio kadija u Meki, a umro je u Istanbulu, odakle je rodom.

Početak: الحمد لله الذى شرع للاحياء الارث من الاموات

Po rubovima listova, naročito s početka, ima komentara, pisanih rukom istog prepisivača.

Na listovima 22—25 su bilješke s područja fikha o parničenju i suđenju zbog raznih predmeta.

2. L. 26—28. رسالة فى شرح اول كتاب الاجارة من الهداية

Traktat koji sadrži komentar i analizu početka poglavlja: كتاب الاجارة iz djela *al-Hidāya*, — od nepoznatog pisca.

Ovdje se nalazi (na listovima 26—58) devet takvih kratkih rasprava *(risala)* o toj istoj temi od raznih pisaca. Risale su većinom bez naslova, pa smo im dali naslov prema sadržaju, a i ime pisca navedeno je samo kod nekih, i to na kraju. Rađene su za neki ispit, radi dobivanja diploma i kvalifikacija, ili radi dobivanja nekog položaja u vjerskoj službi, — kako se to može razumjeti iz uvoda ove prve risale. Za temu je uzeto iz navedenog djela baš ovo mjesto zato što je isto dosta komplicirano, pa je trebalo da kandidat, tumačenjem istog, dokaže svoju spremnost. Čini se, da su ove risale radili kandidati iste generacije ili istog konkursa, prema nekom naređenju ili raspisu.

Početak:

الحمد لله على نواله والصلوة على محمد وآله اما بعد فلما كان بعض اخوانى من هذه النوبة مأمورين من جانب من فوّض اليه الامر ممن له الامر بتعين اولى الانظار وتبين ذوى الافكارليتميز منهم اهل الفضل والكمال بمطالعة كتاب الاجارة من كتاب الهداية ... قال كتاب الاجارات اقول آثر لفظ كتاب على باب

3. L. 29—30. شرح على اول كتاب الاجارة فى الهداية

Risala o istoj temi kao prethodna. Na kraju je zabilježeno ime 'Abdullaṭīf, što je, držimo, ime sastavljača.

Početak poslije besmele:

كتاب الاجارات قال صاحب العناية فى بيان وجه ايراد المص

4. L. 31—34. عجالة على اول كتاب الاجارات من الهداية

Početak: الحمد لله الذى ناط شرح احكام الشرع بمصالح الانسان

5. L. 35—37. (شرح على اول كتاب الاجارة من الهداية)

Početak:

قال صاحب الهداية فى تعريف الاجارة عقد على المنافع بعوض خطر ببالى انه غير منعكس

6. L. 37—40. (رسالة فى تحليل اول كتاب الاجارة من الهداية)

Na rubu prve stranice nalazi se ime Aḥmad b. Ḏun-Nūn, što je, vjerovatno, ime pisca.

Početak:

الحمد لله الخالق والصلاة على رسول (الله) افضل الخلائق ... قال صاحب الهداية كتاب الاجارات

7. L. 40—45. (رسالة اخرى فى نفس الموضوع)

Na kraju se nalazi ime 'Aṭā'ullāh, što je, držimo, ime sastavljača koji nam je nepoznat.

Početak:

الحمد لله الذى حكم للمجتهدين من العلماء بالاجر والثواب

8. L. 46—49. رسالة اخرى من مثل ماسبق

Na kraju se nalazi bilješka: لمولانا مصطفى الملقب بشبچراغ iz čega se razumije, da je ime pisca risale Mustafa Šebčirāg.

Početak:

قوله كتاب الاجارات قال مولانا الشيخ اكمل الدين وانما جمعها اشارة

9. L. 49—54. (نبذة فى اول كتاب الاجارات من الهداية)

Na kraju je zabilježeno ime: بوستان خليفه (Ebu Sinan Halifa), što je, držimo, ime sastavljača.

Početak:

سبحانك لا علم لنا الا ما علمتنا

10. L. 55—58. رسالة اخرى فى الموضوع المذكور

Na kraju je zabilježeno:

احمد پاشا خواجه سى احمد چلبى برادرى محمد چلبى نكدر اسرافيل زاده ملازميدر

iz čega se može razumjeti da je ime sastavljača Mehmed Čelebi, koji je bio brat Ahmed Čelebije, učitelja Ahmed-pašina i asistent (mulazim) Isrāfīlzāde-ta.

Početak: الحمد لله الذى هدانا للاسلام بهدايته

Na početku risale dato je tumačenje ajeta:

انى اريد ان انكحك احدى ابنتى هاتين

(Sura al-Kasas, ajet 27).

Listovi 59—62 su neispisani.

11. L. 63—69. شروط الصلاة

U rukopisu je zabilježen naslov : كتاب شروط الصلاة

Risala o uslovima za valjanost namaza, v. br. 991,[3].

Prepisao cijelu zbirku isti anonimni prepisivač, u XVIII ili XIX stoljeću.

Bilješka koja se nalazi pri kraju pod t. 1, a u kojoj se kaže da je prepis dovršen 976/1568, ne može se odnositi na ovaj rukopis (što zaključujemo po papiru i pismu, kao i po sadržaju risala pod br. 2—10), nego se očito odnosi na original, iz koga je, mnogo kasnije, prepisan ovaj primjerak, čijeg datuma prepisivač nije uopće naveo.

Na kraju je lični pečat, u kome se može pročitati ime ranijeg vlasnika: Sejid Jahja.

Uvakufio el-Hadž Omer-efendi Akhisari (Pruščak, v. pečat u rukopisu).

1857. Zbirka (مجموع), 5 **4243.**

L. 100; 20 × 12. *Ta'līq*, i mjestimice *nasḫ*, od ruku različitih prepisivača. Papir bijel i tamnobijel, različitog kvaliteta; povez polukožni, znatno oštećen.

1. L. 1—6. رسالة فى بيان احوال يصى كچت

او رسالة – فصل – فى بيان المسائل المتعلقة

بتوريث اولاد البنات واولاد بنات الابن

او رسالة لالى زاده

للمولى احمد الشهير بلالى زاده

Rasprava o nasljeđivanju posebne kategorije nasljednika, koju čine unučadi (potomci) od kćeri i sinovih kćeri, dakle po ženskoj lozi. Napisao Maulā Aḥmad Lālīzāde. Gornji naslovi i ime pisca navedeni su prema rukopisu. Prvi naslov napisan je u vrhu prve stranice rukom prepisivača. [Sličan naslov v. pod br. 1822.[1] Inače, o ovoj risali i njenom autoru — doslovno pod ovim imenom — ne nalazimo spomena u izvorima, koji su nam pristupačni. Moglo bi biti, da je pisac Ahmed Čelebi b. Mustafa Lālī as-Sārūhānī ar-Rūmī, hanefijski kadija, umro oko 1001/1592, — koji je, među ostalim radovima, napisao i jedan o nasljednom pravu — فرائض اللالى (v. ḤḪ II, 1251; AM I, 145; SO IV, 86). Ovo bi bilo jedno poglavlje (faṣl) iz tog rada, — što se može pretpostaviti na osnovu početka u ovom rukopisu.]

Početak je:

فصل فى بيان المسائل المتعلقة بتوريث اولاد البنات واولاد بنات الابن المشهورة بيصى كچت
فاعلم ان اولاد البنات واولاد بنات الابن افراد الصنف الاول من الاصناف الاربعة من ذوى
الارحام

Završetak:

... ثم دفعنا الثلثة التى للبنتين الى البطن الاخير وفيه ابن وبنت ايضا للابن اثنان وللبنت
واحد واذا جمعنا هذه الانصباء كلها كانت ستين كما رقمنا بازاء الفروع فى البطن الاخير تمت
هذه الصور من رسالة لالى زاده رحمه الله

(Pošto su ovo teža pitanja u diobi nasljedstva neki su ih nazvali turskim izrazom: »yassi geçit«, što bi, vjerovatno značilo: klizav put, prolaz na kom se čovjek zbunjuje kao u pustinji, — ili slobodnije: »težak klanac«).

Ta'līq sa nešto *nasḫa*, pisan vještom rukom. Stranice su obrubljene crvenom linijom.

2. L. 7—29. الفرائض السراجية, (v. br. 1795,[1]).

Ta'līq sa nešto *nasḫa*, pisan vještom rukom, krupnije, u razmaknutim redovima. Rečenice su s početka rastavljene krupnim žućkastim tačkama. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Po rubovima listova i između redaka ima dosta komentara, pisanih sitno i lijepo rukom istog prepisivača.

3. L. 30—42. معدّل الصلوة

Kraće djelo o namazu, što ga je napisao Muḥammad b. Pīr 'Alī Birgilī, umro 981/1573 (v. I, 276).

Pismo kao prethodno od iste ruke. S početka i na kraju izgubljena su po dva lista i dopisana kasnije drugim rukopisom sitnijim *nasḫom*. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Po rubovima listova i između redaka ima sitno pisanih komentara.

4. L. 44—93. قواعد الفرائض

بالتركية

Djelo o nasljednom pravu, na turskom jeziku, sa uvodom i mjestimičnim tekstovima na arapskom jeziku. Napisao Abū Isḥāq Sayyidī b. Pīrī b. Isḥāq. Naslov djela i ime autora navedeni su prema uvodu rukopisa. Inače su nam potpuno nepoznati, jer o njima ne nalazimo spomena ni u jednom od izvora, koji su nam pristupačni. Sudeći po onom, što se može razumjeti iz uvoda, ovo je prevod nekog djela. U uvodu se ujedno spominje Lutfi-paša, kome je rad posvećen. Držimo, da je to čuveni i učeni veliki vezir, koji je služio sultana Sulejmana i svrgnut, umro 950/1543. Prema tome, ovaj rad, odnosno prevod, nastao je u X/XVI stoljeću. Čini se da je pisac bio slabijeg znanja u ovom predmetu, kao i u arapskom jeziku. — Primjerak je nepotpun na kraju, jer je neko namjerno odrezao dva posljednja lista.

Početak:

الحمد لله العليم الحليم والصلاة على رسوله الكريم ... قال بسم الله الرحمن الرحيم الحمد
لله رب العالمين والصلاة على نبيه محمد وآله الطيبين الطاهرين قال الفقير ابو اسحق سيدى بن
پيرى بن اسحق نفع الله المسلمين ببركته هذه الفوائد جليلة فى قواعد الفرائض يقتفى متأملها
جادّة الصواب ... وسميتها بقواعد الفرائض ... اما سبب تحرير هذا الكتاب قد لاح بالى زمانا
قديما فانى قد ظفرت بطلب لطفى باشا يسره الله ما يشاء فانه اعلم الوزراء ... وبعد قال رسول
الله ﷺ تعلموا الفرائض ... پس بوحديثلر موجبنجه)

5. L. 93—100. (خلافتنامه)

من الشيخ عفيف الدين الحسين القادرى الى الشيخ اسماعيل بن موسى الملطانى
البسنوى مسكنا

Ovlaštenje (hilafetnāma), kojim neki Šayḫ 'Afīfuddīn al-Husayn, starješina kaderijskog reda, postavlja Šejḫ Ismā'īla b. Šejḫ Musa el-Maltani (vjerovatno porijeklom iz Malte, nastanjenog u Bosni), za šejha istog reda u Bosni »i drugim islamskim zemljama« (vjerovatno na Balkanu). U uvodu se kaže da su navedeni Šejḫ Ismā'īl i jedna grupa derviša to zatražili od Šejḫ Husejna, i da on ovim udovoljava njihovoj molbi, — nakon što je razmislio o tom i upoznao pobožnost i čednost predloženog kandidata. U istom dokumentu se dotičnom daje ovlaštenje, da i on može postavljati i smjenjivati druge šejhove u ovom tarikatu, i to među muškarcima i ženama. U hilafetnami nije označeno mjesto ni datum.

Početak i dio hilafetname glasi:

الحمد لله ذى الملكوت المؤبد والجبروت السرمد والاسم المجد ... اما بعد فقد سألنى
العبد الفقير ... الشيخ اسمعيل بن الشيخ الصالح موسى الملطانى البصنوى مسكنا القادرى مشربا
وصحبه جماعة من الفقراء والاخوان ... وسألوا ... ان يكون خليفة وشيخا على سائر الفقراء
القادرية بالمملكة الاسلامية والديار البصنوية ... لما هو منطو عليه الدين والعفة ... فاجبتهم الى
سؤالهم فاقمته خليفة وشيخا ... واجزت له ... واذن له الشيخ عفيف الدين الحسين فى تلقين
الذكر والتجليس على السجادة وقبل الشيخ اسمعيل من الشيخ عفيف الدين ذلك ...

Ta'līq sa nešto *nasḫa*, pisan vještom rukom. U pisanju ima dosta grešaka.

Prepisao pod t. 1—4 isti nepoznati prepisivač, vjerovatno u XVIII stoljeću. Prepis pod t. 5 je također iz tog stoljeća.

Na početku su brojevi nekog računa, bilješke s područja fikha, dva poučna stiha na arapskom jeziku, te imena i lični pečati ranijih vlasnika (Ubejdullah Haki, 1116/1704; Omer b. Ali, 1193/1779; Šuhri Ahmed, kadija u gradu Lofče — Loveč na rijeci Osmu u Bugarskoj; Salih b. Abdihodža Hromozade, iz Stoca; Salih Sidki Hromo-zade, koji kaže da je počeo čitati ovaj rukopis u Roznamedžinoj medresi u Mostaru, u nedjelju 6. muharema 1323/1905; Ibrahim-efendi Hromić). Po tom se nalazi bilješka, koja sadrži nazive za razne iznose (količine) novca (blaga).

(يوزبيك عدده بريوك ديرلر   يوزبيك يوكه برخزينه ديرلر)

Na kraju su bilješke s područja fikha i kraći recepti za neke lijekove.

1858. الصحائف فى الفرائض 1483.

او جدول الفرائض

Djelo, koje sadrži uputstvo, pravila i tabele, za praktičan rad oko diobe nasljedstva. Napisao Ibrāhim-efendi b. Muḥammad Čauš-zāde, kadija, umro 1050/1640.

OM I, 269; ḤḪ II, 1075.

U rukopisu je naslov:
مرحوم چاوش زاده افندينك جدول فرائض مجموعه سيدر

Početak:

الحمد لله رب العالمين ... قال رسول الله ﷺ تعلموا الفرائض ... يتعلق بتركة الميت حقوق اربعة التجهيز والتكفين وقضاء الديون وتنفيذ وصاياه وقسمة بين ورثته اعلم انه اذا كان واحد من الانسان

L. 81; 20 × 14. *Ta'līq*, pisan vještom rukom. Istaknute riječi i rečenice podvučene su crvenom linijom. Papir tamnobijel i žućkast, deblji, čvrst; povez kožni, oštećen, rastavljen od listova.

Prepis je dovršen krajem mjeseca džumadel-ahira 1069/1658.

(قد وقع الفراغ فى آخر جمادى الاخرى ... سنة تسع وستين والف)

Na nutarnjoj strani prve korice je ime ranijeg vlasnika (Ahmed b. Muhamed el-Mostari — iz Mostara). Na zaštitnom listu nalaze se njegova dva lična pečata. U jednom od njih je datum 1121/1709. Sadržaj u tim pečatima je na perzijskom jeziku, različit

(يارب بجمال شرف نور محمد برشبم اوله غنجهٔ باغ دل احمد ١١٢١ — ازتو خواهد

الهى لطف سرمد سمى مفخر كونين احمد)

Tu je, na cijeloj prvoj stranici, neki zapis za gatanje (*fal*) ili za tajanstvenu moć napisan kasnije, sastavljen od raznih kombinacija arapskih slova. Po tom, na nekoliko prvih lista, slijede bilješke u obliku tabela s područja *ilmul-kelama, fikha* i *feraida*, te sadržaj. Među bilješkama ima ih nekoliko i na perzijskom jeziku. Na završetku su prigodni stihovi, također na perzijskom jeziku, — a sve su bilješke pisane rukom istog prepisivača.

1859. Zbirka (مجموع), 4 3860.

L. 48; 25 × 14,5. *Ta'līq* sitniji, lijep, složen, pisan vještom rukom. Papir bijel, čvrst, mnogi su listovi prosuti; povez polukožni, oštećen.

1. L. 1—15. شرح لب الفرائض

كلاهما لمصطفى بن يوسف الموستارى

Komentar risali o feraidu, zvanoj *Lubb al-farā'iḍ*. Napisao oboje Muṣṭafā b. Yūsuf al-Mostārī (Šayḫ Yūyo), umro 1119/1707.
OM II, 31.

Početak:

الحمد لله على آلائه – جمع الإلى وهى النعم الظاهرة – ونعمائه – وهى النعم الباطنة وبعد فهذه رسالة مشتملة على عدة فصول فى علم الفرائض ...

Rukopis je autograf, ali je nepotpun na kraju (doseže do poglavlja: فصل فى المناسخة), jer je posljednjih nekoliko lista izgubljeno. Djelo je raspoređeno na poglavlja (*faṣl*). Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po rubovima listova ima dosta glosa, pisanih sitno i lijepo rukom navedenog autora.

2. L. 16—31. شرح على رسالة الامام النسفى فى الفرائض

للمؤلف المذكور

Komentar Nesefinoj raspravi o feraidu. Osnovno djelo napisao je Abu'l-Barakāt 'Abdullāh b. Aḥmad an-Nasafī, pisac tefsirskog djela *Madārik at-tanzīl*, umro 710/1310. To je kratka risala od jednog lista, koja je — kako kaže komentator u svom uvodu — veoma korisna, pa je zato odlučio da joj napiše ovaj komentar. Pisac ovog komentara je naš učenjak, gore navedeni Muṣṭafā b. Yūsuf al-Mostari. Gornji naslov, kao i podaci o osnovnom djelu, navedeni su prema uvodu komentara. Inače, o ovom osnovnom djelu (Nesefijinoj risali o feraidu), koje komentator navodi, ne nalazimo nigdje spomena u izvorima, koji su nam pristupačni. Naslov komentara, napisan rukom autora, glasi: شرح رسالة صاحب المدارك .
OM II, 31.

Početak osnovnog teksta:

واعلم ان الورثة اصناف ثلثة اصحاب الفرائض وهم الذين لهم سهام مقدرة كالبنت ولها النصف وللاكثر الثلثان وبنت الابن وان سفلت

Početak komentara, poslije Besmele:

اما بعد حمد الله على نواله والصلاة والسلام على رسوله محمد وآله فان علم الفرائض نصف العلم ... وقد صنف العلماء فيه رسائل جمة منثورة ومنظومة غير ان الامام النسفى تغمده الله بغفرانه ... عمل فيه رسالة مقدار ورقة جمع فيه فوائد كثيرة فاردت ان اشرحها تسهيلا للطالبين ... فاقول

Završetak komentara:

...ولا يحكم بعتق مدبره وامهات اولاده لانه حكم يثبت بالموت ولا يكون للردة حكم

الموت الأ اذا اتصل به قضاء القاضى والله اعلم بالصواب . هذا ماجمعه العبد الفقير الى الغنى
البارى مصطفى بن يوسف المفتى الموستارى ...

Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Komentar je autograf.

3. L. 32—40. كتاب الفرائض

Fragment — poglavlje o diobi nasljedstva iz djela: الحاوى القدسى, — kako je to prepisivač zabilježio na kraju (نقل من فى الفروع. الحاوى القدسى Navedeno djelo napisao je al-Qāḍī Ǧamāluddīn Aḥmad b. Muḥammad b. Sa'īd b. Nūḥ al-Qābisī al-Gaznawī al-Ḥanafī, umro oko 593/1197 — (v. ḤḪ I, 627; GAL I, 378 i S. I, 649).

Početak:

اذا مات الانسان يبدأ من تركته بتجهيزه ودفنه ثم قضاء ديونه ثم ينفذ وصاياه من ثلث
مابقى بعد الكفن والدين

Pismo kao prethodno, pisano istom rukom.

4. L. 40—48. فرائض العثمانى

Kraći rad o nasljednom pravu, što ga je napisao Burhānuddīn Abu'l-Ḥasan 'Alī b. Abū Bakr b. 'Abdulǧalīl al-Marginānī al-Ḥanafī, pisac *al-Hidāye*, umro 593/1196.

ḤḪ II, 1250—51; AM I, 702.

Ovaj rad uvršten je kao jedno poglavlje (tridesetsedmo) u djelo *Fusūl al-ihkām li uṣul al-aḥkām (Fuṣūl al-'Imādī)*, koje je napisao unuk gore navedenog autora *al-Hidāye*, Abu'l-Fatḥ 'Abdurraḥīm b. Abū Bakr 'Imad ad-dīn b. 'Alī, umro oko 670/1271. To poglavlje, koje neki izvori navode kao samostalno djelo pod gornjim naslovom, prepisao je ovdje naš prepisivač Šejh Jujo iz primjerka rukopisa *Fuṣūl al-'Imādī*, koji je imao u svom posjedu, — kako je to zabilježio na kraju (v. dotični rukopis pod br. 1025 — فصول العمادى الفصل السابع والثلاثون).

Početak:

الحمد لله حق حمده والصلوة على رسوله محمد وعبده قال الشيخ الامام ... ابو الحسن
على بن ابى بكر بن عبد الجليل المرغينانى ... هذا مجموع يلقب بالعثمانى وقد رغب فيه القاصى
والدانى

Prepisivač je ovdje vjerno i doslovno prepisivao, pa je prenio i mnoge greške u pisanju (pogrešno pisane riječi), koje se nalaze

u njegovom izvoru, — kao da je fotokopirao, — što je nerazumljivo, izuzev ako je prepisivač smatrao da u prepisivanju tako treba učiniti.

Cijelu ovu zbirku prepisao je za sebe, kao autor i kao prepisivač, Muṣṭafā b. Yūsuf al-Mostārī.

Na nutarnjoj strani prve korice i na listovima s početka nalaze se razne bilješke, koje sadrže poučne izreke i poučne stihove na arapskom, perzijskom i turskom jeziku, tumačenje nekih riječi i pojmova s područja tefsira, fikha i tariha, nekoliko hadisa i nekoliko kraćih neobičnih priča (legende), prepisanih iz djela حيوة الحيوان. Po tom se nalazi krupno pisana bilješka, u kojoj autorov učenik Ibrahim Opijač kaže da je ovaj autograf njegova učitelja, sa ostalim njegovim djelima, uvakufljen u Mostaru. Na naslovnoj strani, pored bilježaka s područja fikha, nalaze se mrlje, koje su namjerno stavljene. Takve mrlje nalaze se još na nekim mjestima, a njima su, čini se, brisana nečija imena i lični pečati. Na kraju su dva neispisana lista. Na prvom je bilješka, koja sadrži zapis za žene nerotkinje, koje žele imati dijete. Na drugom i posljednjem je bilješka prepisivača, u kojoj on navodi niz (sened) svojih učitelja preko direktnog mu učitelja Šejḫ 'Abdulvehhāb 'Arabzāde, kako mu ih je ovaj kazivao, — do Mevlana Sa'duddīn et-Taftāzāni-je

(الحريق استاذى المولى الفاضل المشتهر بالشيخ عبد الوهاب عرب زاده انه اخذ العلم من
الفاضل الكامل شيخ الاسلام يحيى المشتهر بمنقارى زاده وهو اخذه من المولى المحقق المدقق شيخ
الاسلام عبد الرحيم وهو اخذه من الفاضلين المولى صدر الدين الشروانى والمولى حسين الحلالى
وهو الشروانى اخذه من المولى الفاضل المدقق الامير ابى الفتح وهو اخذه من النحرير المدقق
المولى عصام الدين وهو اخذه من الفاضل المشتهر بقره داود وهو من العلامة الربانى ... مولانا
سعد الدين التفتازانى نور الله مرقده . كتبه الفقير مصطفى المفتى بموستار)

Na nutarnjoj strani druge korice su dva stiha iz Hafizovog *Divana*. Sve ove bilješke u rukopisu zabilježio je vlastoručno navedeni prepisivač zbirke Šejḫ Jūjo.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1860. Zbirka (مجموع), 6 **4203.**

L. 110; 22,5 × 17. *Nasḫ* i *ta'līq*, pisani vještom rukom. Papir bijel, deblji, čvrst, listovi prosuti; povez polukožni, oštećen.

1. L. 1—18. جريدة الفرائض

مسائل صورة احوال اربعين

Tabele primjera iz diobe nasljedstva, koji se odnose na kategorije nasljednika, čiji su dijelovi određeni *(ahvāli erbe'īn)*.

Pored praktičnih riješenih primjera, ima nešto malo pravila.

Početak:

اب ابن اصل المسئلة

Na listovima 19—25 nalaze se formulari *(sakk)* raznih sudskih akata, rješenja i prijava na turskom jeziku s raznih područja sudske djelatnosti.

2. L. 26—54. نتائج الفنون
لنوعى

Kraće enciklopedijsko djelo o dvanaest znanosti, na turskom jeziku. Napisao Maula Yaḥyā b. Pīr 'Alī b. Naṣūḥ an-Naw'ī, umro 1007/1598.

Rieu, 114ᵃ; Pertsch (Berlin, t), 95; Flügel I, 44; ḤḪ II, 1925.

Početak:

حمد بى حد احد بى ابتدایه كه الف اسم ذاتى هر ابتدایه اوّل وهر انتهایه منتهادر

Na naslovnoj strani prepisivač je pogrešno zabilježio prezime autora (نتائج فنون نوعى زاده), — kao da je pisac 'Aṭā'ullāh-efendī New'īzāde, sin New'īn što nije tačno.

Ta'līq sitniji, složen, pisan vještom rukom. Na rubovima nekih listova ima bilježaka, koje sadrže datume nekih značajnijih događaja (kao što je zabilježeno da je osvojena tvrđava Jeleč 935/1529, — Ostrogon 950/1543, — da je harala velika kuga tri mjeseca, od početka muharema do kraja rebiul-evela 946/1539; da se je pojavila i harala velika kuga u Istanbulu, mjeseca rebiul-evela 956/1549. itd.). Rukopis sadrži nekoliko crteža iz astronomije i geografije, napravljenih jednostavno, prostom rukom. Na kraju je priča Bešir i Sadan — (حكايت بشير وشادان — v. I, 435).

3. L. 54—64. مواعظ بالتركية

Pouke i propovijedi na turskom jeziku o odricanju zemaljskog života, od nepoznatog pisca.

Početak:

الحمد لله رب العالمين ... دنيا غراره در وغداره در خداعه ومكاره در

Na listovima 65—69 nalazi se zbirka *gazela* ili kraćih pjesama raznih turskih pjesnika. Tako su zastupljene pjesme: غزل امين od pjesnika Emin, čija nam je biografija nepoznata. Pjesma počinje:

مرغ كوكلم لانه زلفنده وارمش قشلمش   بلبل كويا كبى زار وفغانه باشلمش

غزل على , od pjesnika 'Alī. To je, držimo, Alī-efendi Čelebī, pjesnik iz Konje (umro 1190/1776):

كويه واردم كيجه سير ايلدم جانان يوق   استانن شويله حالى بولدم اصلاجان يوق

غزل نابى , od pjesnika Jusuf Nābī (umro 1124/1712):

حرف يارم اوله يلدوا ايشتمسون –   سوز بونده قالسون دل ناشار ايشتمسون

Sultan Mustafa-han (umro poslije 1115/1703):

يقلو بدريو جهانه صنمه كه يزده دوزله –   دولتى چرخ دنى ويردى قو مبتذله

Rāgib-paša (veliki vezir, umro 1176/1762):

نجه لر الدى كامن بو جهانده نزاله –   فلكك دورى مطابق ينه بزم ازله

Sabri, pjesnik iz X/XVI stoljeća:

سن شمدى بنى اوق كبى يانه اتارسك   اما صقين اى قاشى كما نم چوق آرار سك

Od Rāgib-paše:

خرابات كورنلر هر برى بر حالتن سويلر   لطافت نقل ايدر رندان زاهد ثقلين سويلر

غزل نظيم , od pjesnika Mustafa b. Ismā'īl Naẓīm, (umro 1107/1695):

قدح نوشان بزم عشرته بوخانه ميخانه   خصوصا ساقىء مجلس صونه كستانه مستانه

غزل مادح , od pjesnika Mādiḥ-efendīje (vjerovatno umro 1130/1717; v. Rieu, 101ᵃ):

اى خونى چشم مخمورم مى ناز ايله مست ايتدى
نه ممكن قرشو طورمق غمزه سين خنجر بدست ايتدى

غزل نهادى, od pjesnika Nihādī (držimo da je to Nihādī Čelebī, iz Prizrena, živio za vrijeme sultana Mehmeda III (1003—1012/1594—1603):

يلب دلبره كيم چشمهٔ حيوان ديمشز   كرچك اما دكل اول چشمهٔ حيوان ديمشز

كفتهٔ نظير , od pjesnika Naẓīr; to je Ibrahim b. Mustafa Naẓīr, umro 1188/1774:

برشب مطرب بم درد دروغم تازه لندردك   كلوب قانون بزم عشرتى آوازه لندردك

غزل خاتم افندى, od pjesnika Ahmed-efendi Akovalizade Hātem (umro 1168/1754):

خدركم تل قيد واديلر نده زلف صنطورك   ايكى تلّلى خطكله باغلمه عشاق رنجورك

كفتهٔ مرحوم سلطان محمود — To je, vjerovatno, sultan Maḥmūd

-ḫān I (umro 1168/1754):

دویدی شکاف سنیه دن عشقمی نازه بشلدی
غمزهٔ فتنه جویه دل یاقدی نیازه بشلدی

غزل عاشق عمر , od pjesnika Ašik Omer:

جمالك دلبرا باغ ایرمد روی ندرسك دی
لبك جامی کوکل دردینه امد روی ندرسك دی

غزل فائض, od pjesnika Mustafa Edirnevi Fā'iḍ (umro 1130/1717):

بر نظر کافیدر ای دل اشته جانان اشته سن   روز شب ایله تماشا رخسار اشته سن

علی افندی . To je, držimo, gore navedeni pjesnik 'Alī-efendī Čelebī:

تشریفکله خانه می رشك ارم ایله   اغلتمه بنی ایکی کوزم کل کرم ایله

یونس امره حضرتلر ینك نطق شریفلر بارز

od pjesnika Junus Emre (kod nekih pogrešno Junus Emrem, umro 843/1439):

چقدم ارك دالنه انده بدم اوزمی   کریج قودم قزانه بویراز ایله قاینتدم

Na listovima 70—73 nalazi se nekoliko bilježaka, koje sadrže recepte za neki lijek, račune nekih potraživanja i jednu priču sa područja mistike (tesavvufa).

4. L. 74—76. (مرحوم حشمت افندینك عرضحال) عرضحال

Odulja pjesma na turskom jeziku, u kojoj pjesnik Ḥašmet-efendi (umro 1182/1768), opisuje svoje teško stanje u progonstvu i moli da mu se dâ sloboda. Pjesma je upućena kao poslanica u obliku tužaljke i molbe nekom velikanu, od koga pjesnik traži intervenciju. (To je Hašmet-efendi b. Abbas, veliki turski pjesnik, koji je bio i veliki humorista i satiričar, savremenik i miljenik Ragib-paše, kome vjerovatno upućuje i ovu molbu. Kada je optužen da u svojim satirama na savremene prilike i ljude prelazi granice dozvoljenog, protjeran je u Brusu, a onda na Rodos, gdje je i umro gore navedene godine. On i u ovoj tužaljci, u kojoj moli milost, nije mogao, a da ne napravi zajedljivu satiru. V. o njemu M. Tahir, OM II, 141; Š. Sāmī, QA III, 1961).

Početak:

ای ولی النعم شاه شفا عتکز ایچون   یعنی سلطان رسل حضرت پیغمبر ایچون
یارهٔ کبد جکر کوشهٔ شاه کونین   جام نوشان شهادت اول ایکی سرور ایچون

Ta'līq lijep, pisan vještom rukom.

Na listovima 76ª—77ª nalaze se recepti na turskom jeziku za razne lijekove, i jedan čudotvorni zapis za pronalaženje skrivene riznice blaga (gdje se misli da ona postoji).

5. L. 77—81. در اوصاف رجال الغیب

Kraća rasprava na turskom jeziku o kategorijama »svetih«, »dobrih« ljudi (evlija) i njihovim karakteristikama i osobinama, te njihovim nazivima. To su često nepoznati i »nevidljivi« ljudi (riǧāl-al-gaib), koji na osnovu svoje velike pobožnosti i visokog stupnja duhovnosti imaju poseban stepen, položaj (*dereǧe, meqām, mertebe*) kod Boga, po čemu — kako se nenaučno, kod širih slojeva — misli, imaju i neku čarobnu moć, pa se smatraju »zaštitnicima«. Ova risala, kako se kaže u uvodu, prevedena je i rađena prema tumačenju i pisanju Muhyiddin Ibn al-'Arabi-je (umro 638/1240), u njegovom djelu *al-Futūḥat*. Ovakvih risala ima više u turskoj literaturi, u nešto različitim verzijama (v. I, 78; Bratislava, 302). Gornji naslov je prema rukopisu.

Početak ovog primjerka:

معلوم اولسونکه اولیاء الله بر قاچ قسم اوزره در بعضیسی جمیع حالات ومقاماتی جامع
اولور وبعضیسی

Na kraju su tri lista neispisana.

6. L. 82—83. (فیروز نامه)
منظوم بالترکیة

Spjev na turskom jeziku, u kom se obrađuje priča (vjerovatno perzijskog porijekla, a koja se nalazi i u arapskoj književnosti), o nekom caru (šahu), njegovom robu Firuzu i Firuzovoj ženi-ljepotici, koja bijaše uzor vjernosti. Gornji naslov dali smo prema sadržaju i prema nekim izvorima, iako u rukopisu nema naslova. Pjesma je puna pouke i alegorije, u 146 stihova. Čini se, da je pjesniku poslužio, bar kao dalji uzor, poznati spjev شاه وکدا (v. br. 1327,²), koji se na dva mjesta ovdje spominje. Prema jednom stihu na kraju, ovu pjesmu je spjevao Kami. To je daroviti turski pjesnik, kadija i muderis Muhamed-efendi Kami, umro 1136/1723.

SO IV, 73; AM II, 317.

Flügel (I, 672) navodi pjesmu pod gornjim naslovom od istog pjesnika, ali joj je početak kod njeg drukčiji nego u našem primjerku.

Početak našeg rukopisa:

وارایدی برپادشاه جم شیم عدلیله اولمشدی جهانده علم
دائرهٔ دولتی معمور ابدی عفت وعصمت ایله مشهور ایدی

Završetak je:

نظمه كتوردى بوڭى كامىٔ زار تاكه سخندانه قله يادكار
كندى سوزى قالدى جهانده الكڭ رحمت ايده روحنه مولا انڭ

Ta'līq sitniji, složen, pisan vještom rukom.

Slijedeća četiri lista su neispisana.

Na listu 84 nalaze se recepti na turskom jeziku za neke lijekove.

Na listovima 85—93 su zagonetke *(lugaz* i *mu'amma)* u stihovima na turskom jeziku. To je izvod iz neke opširnije zbirke. Među ovim zagonetkama, na listu 87, nalazi se kraća risala u stihu, na turskom jeziku, koja sadrži pouke sa područja higijene. Naslov risale je: رسالهٔ سپاهى, a autor joj je, držimo, turski pjesnik Sipāhī, iz X/XVI stoljeća (v. Š. Sāmī, QA IV, 2535).

Početak je:

بو قوله عامل اول ايتمه تجاوز نصيحت اخذ ايدن اولدى آخر

Završetak je:

جميع بحث طبدن اول خبر دار صقنمقدر كشى كندوڭى هربار

Na listovima 93—96 nalazi se مناقب — biografije na turskom jeziku o nekoliko učenjaka i pobožnih ljudi

(مناقب حضرت حسن بصرى ، – مناقب جعفر صادق ، – مناقب حضرت ويسى قرنى ، – مناقب حضرت مالك بن دينار)

Na listovima 97—99 su potvrde i priznanice za neke plaće, razne izdatke i troškove, od kojih su neki u vezi sa gradom Tekfūrdagi (Rodosto u jedrenskom vilajetu).

Na listu 100 je جفر الشيخ الهى — gatanje i proročanstvo nekog šejha pomoću sure *Fatiha*, o završetku osmanlijskog carstva.

Na listovima 101—103 nalazi se (رسالهٔ عرض حال) *arzihal* i *ferman* — u kojima je dato tumačenje na turskom jeziku o čovjeku, o bivstvu, o duši i razumu, o duhovnom svijetu i životu uopće, o nauci i vrlinama, o zlu i satani, — i to na čudnovat način, u formi službenih dokumenata, arzuhala i fermana, koji se izdaju od prijestolja Božijeg carstva, a sa gledišta dubokog misticizma. Sastavljač nam nije poznat. Čak su na kraju navedeni svjedoci (šuhūdul-ḥāl), i to sve misaoni pojmovi sa područja vjere i etike. Gornji naslov dali smo prema sadržaju.

Početak je:

افتخار الامراء الكرام ... شهر وجود بك اولانْ عنايت الله دام اقباله وقاضى قضاة المسلمين ... شهر وجود قاضيسى

عنايت الله دام فضله توقيع رفيع هما يون واصل اوليجق معلوم اوله كه دارندهٔ فرمان همايون روح نام كمسنه عتبهٔ علياىه كلوب شويله عرضحال ايلديلر كه ديار عدمده ايكن ،

Završetak je ovog prvog dokumenta:

تحريرا فى شهر ازل الازال من شهور سنة ابد الاباد بمقام لاهوت ····

Početak drugog dokumenta:

تحرير كتاب شرعى بودركه
محروسهٔ وجودده روح بن ارادت يديله دار السلطنة الكبرى .

Na listu 103ᵇ je ovlaštenje o zastupstvu (vekālet), kojim Dizdar Mehmed b. Mustafa, iz sela Tasovčići, srez Stolac, određuje zastupnika (vekila), u vezi prodaje nekog zemljišta. Datum je 1281/1864.

Na listovima 104—110 nalaze se bilješke koje sadrže potvrde i priznanice na neke račune i kredite, koji su izdati za plaće nekih službenika i u druge svrhe, u vremenu od 1187—1200/1773—1786; datumi rođenja nekih osoba, prepis murasele nekom imamu, prepis kratkog izvoda sudskog sidžila grada Bergamo u Turskoj, što je potpisao kadija es-Sejjid Ahmed, 1. šabana 1177/1763; te formulare za potpis i potvrđivanje raznih službenih akata.

Cijelu ovu zbirku prepisao je, uglavnom, isti anonimni prepisivač u XII/XVIII stoljeću.

Na početku je recept za neki lijek, računi nekih troškova, primjeri i tabele iz diobe nasljedstva (مسائل الجدات الصحيحات) i nekoliko neispisanih lista. Na listu 25ᵇ je popis mjesta, koja je posjetio sultan Sulejman, prilikom obilaska istočnog dijela svog carstva. Pisar — katib — mu je bio Sejidi Ali b. Husejn).

1861. جدول الحساب والفرائض 1134.

Tabele za osnovne matematičke operacije, te primjeri i tabele za diobu nasljedstva, od nepoznatog sabirača. To je rad nekog učenika ili kadije iz XVIII ili XIX stoljeća.

L. 173; 21,5 × 16,5. *Ta'līq*, pisan vještom rukom. Papir tamnobijel, čvrst; povez polukožni.

1862. جُريدة مسائل الفرائض 1057.

Tabele primjera iz feraida, slične rukopisu pod br. 1860,¹. Mjestimice se nalaze kraća objašnjenja.

Početak je:

مسائل ذوى الفروض اما الاب فله احوال ثلاث

*L. 211; 21,5 × 16,5. *Nasḫ* krupniji, pisan širokim perom, vještom rukom. Papir žućkast, glat, čvrst; povez kožni, oštećen.

Rukopis potječe iz XIII/XIX stoljeća.

Na početku je praktičan primjer iz poglavlja *el-munāseḫa*. Ispod izrađenog primjera nalazi se bilješka, u kojoj anonimni učenik kaže da je to najbolji način rada u ovakvim primjerima i da je njega tome naučio njegov otac, muftija u Akhisaru (Pruscu) i Travniku.

Uvakufio Muhamed-efendi Svrzo, sin Muhamed-agin, 1921 (v. bilješku na prvom zaštitnom listu).

1863. عقدة الفرائد شرح عمدة الفرائض 620.

البوسنوى

لسيف الله افندى پروهو زاده

كلاهما

Komentar kraćem djelu (risali) عمدة الفرائض iz nasljednog prava. Oboje napisao naš alim i pisac Sejfullāh Prōho (rodom iz Konjica), umro u Sarajevu, u 73-ćoj godini života, 1351/1932. Pisac je ovo djelo napisao za vrijeme svojih studija u Istanbulu, i dovršio ga 1310/1892, kako se to razumije iz njegove bilješke na rubu prve stranice. Rukopis je autograf u konačnoj redakciji, koju je pisac bio pripremio za štampu. Nadležne vjerske vlasti (Mešihat) i Ministarstvo prosvjete u Istanbulu, bili su dali svoje odobrenje za to, ali — koliko nam je poznato — do štampanja nije došlo.

U uvodu sam pisac daje prikaz ovog svog rada i iznosi, kako je došlo do pisanja, najprije osnovnog teksta (risale), a onda i komentara. Kaže da ga je pisao po *as-Sirāğiyi* i drugim priznatim djelima, iz kojih je uzimao samo najvjerodostojnija mišljenja (*muftabih*). Njegova zasluga sastoji se, uglavnom, u tom, što je predmet obradio na lahak i pristupačan način. Tu su i njegovi vlastiti stihovi u pohvalu ovog njegova rada, gdje malo pretenciozno kaže da se ovakva risala, kroz sva vremena do sad, nije pojavila. Djelo je, istina, dosta vrijedno. To je posljednje značajno djelo s područja islamske nauke koje naš čovjek, po uzoru na našu staru ulemu, piše na jednom stranom, konkretno arapskom, jeziku. Kod postavljanja i rješavanja pojedinih pitanja služio se ponekad načinom (metodom), koji do tada nije bio uobičajen, pa poziva kritičare, da ga za to pogrešno ne osude. Naveo je i mnoge primjere koji olakšavaju razumijevanje predmeta.

Na kraju komentara napisao je dodatak sa primjerima o diobi (prenošenju) zemljišta na nasljednike, u smislu sultanovih propisa i zakona (*kanuni sultani*) o zemljištu (*erādi*). Kaže, da je osjetio potrebu za ovakav dodatak, pošto je zapazio, da njegovi savremenici, kadije i drugi, koji se bave ovom pravnom praksom, nemaju pojma o ovim zakonskim propisima i njihovoj primjeni. Po ovom svom djelu, pisac je dugo godina predavao ovu materiju u Šeriatskoj sudačkoj školi (*Mektebi-nuvvāb*) u Sarajevu. Pri kraju rukopisa nalazi se osnovni tekst, posebno napisan. Kasnije je napisao kratku risalu o ovoj temi, sličnu ovom osnovnom tekstu, i štampao je u Sarajevu 1327/1909, pod naslovom: زبدة الفرائض

M. Handžić, al-Gauhar, 80—1.

Početak osnovnog teksta nakon besmele:

الحمد لله الذى هدانا طريق الصواب والصلاة على من اتانا بالحكمة وفصل الخطاب

وبعد فاعلم انه يتعلق بتركة الميت

Početak komentara:

الحمد لله الذى جعل العلماء ورثة الانبياء وابقى ببقائهم احكام شريعته الغراء ...

وبعد فيقول احوج الورى الى رحمة ربه جل وعلا سيف الله بن صالح البسنوى

L. 155; 23,5 × 18,5. *Nasḫ* lijep, pisan oštrim perom, vještom rukom autora. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po marginama listova ima dosta glosa, pisanih sitno i lijepo, također rukom autora. Papir žućkast, glat; povez poluplatneni.

Na početku je bilješka autora s područja feraida, informativna ocjena (اعلان) na turskom jeziku od autora, o osebinama i prednostima ovog djela, dvije pohvalne kritike ovog rada od dvojice autorovih profesora, originalna dozvola Ministarstva prosvjete u Istanbulu, da se rukopis može štampati, sadržaj, te mnogo kasnija vlastoručna bilješka pisca, napisana na posebnom listiću u kojoj on navodi, kada je napisao ovaj rad, i da ga sad zavješta za Gazi Husrev-begovu biblioteku. Ista bilješka prepisana je drugom rukom na naslovnoj stranici, mjesto naslova

هذا ما الفه الفقير اوان تحصيله فى القسطنطينية وسوعد بطبعه فى باب المشيخة الاسلامية — پروهو زاده سيف الله بن الحاج صالح القونيچه وى — ووقفه لخزانة الكتب الجليلة الخسروية طلباً لمرضاة ربه ودعاء المستفدين

Na prvoj stranici je originalni gore navedeni naslov djela, a na rubu iste stranice bilješka autora, u kojoj kaže da mu je otac umro na Mini, prilikom hadža, i da je pokopan u Meki, te da mu je i djed umro također prilikom hadža, prije toga na trideset godina, i da je pokopan u Kairu.

Na kraju je duplikat navedene dozvole (*ruḫsatname*), i na posljednjoj stranici bilješka s područja feraida.

FERĀIZ

Turski

1864. شرح فرائض السجاوندى 1212.

Komentar djelu *as-Sirāğiyya* (v. br. 1795,[1]) od nama nepoznatog pisca koji je, koliko se vidi, preveo komentar as-Sayyid aš-Šarīf al-Ğurğāni-je (v. br. 1800,[2] i 1821). U rukopisu, na donjem prerezu listova, naslov je: توركى شرح فرائض

Brockelmann (S. I, 651) navodi dva turska komentara *as-Sirāğiyyi*, pa bi moglo biti da je ovo jedan od njih. Držimo, da je pisac *Ṭursunzāde*, otac ili sin, koje Brockelmann navodi pod istim imenom (ʻAbdullāh Ṭursunzāde Fayḍī kadija u Uskudaru, umro 1019/1610 — v. AM I, 474 i OM I, 348).

Početak poslije besmele:

قال الشيخ الامام سراج الملة والدين محمد بن محمد بن عبد الرشيد السجاوندى ...
الحمد لله جميع حمد لروك ثابتدر الله ايچون رب العالمين كه اول عالملروك پروركاردر

Završetak je:

... دخى زيدك اولان اوغلنه زيدوك تركه سندن ويرلن يدى دينار اول اولن اوغلنك وارثلرينه ويرلر لكن زيده اندن نصيب ويرلز يوقرو ذكر اتدوكمز تنا فى دن احتراز ادِّبن تمت تمام

L.185; 20,5 × 15. *Nasḫ* krupniji, pisan vještom rukom, u razmaknutim redovima. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Papir bijel, deblji, čvrst, listovi su dohvaćeni vlagom; povez polukožni.

Prepis (ili vjerovatno sastav), dovršen je 969/1561 (تمت تمام ٩٦٩).

Na prvom zaštitnom listu je sadržaj. U vrhu prve stranice je lični pečat, nečitljiv.

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

1865. ISTO 1606.

U rukopisu je zabilježen naslov: شرح فرائض (السجاوندى) بلسان تركى

L. 226; 21 × 16. *Nasḫ* sa nešto *ta'līqa*, pisan uvježbanom rukom, u razmaknutim redovima. Osnovni tekst pisan je crvenim mastilom i vokalizovan. Po rubovima listova, samo s početka, ima glosa. Papir bijel, deblji, čvrst, listovi su po rubovima dohvaćeni vlagom; povez kožni, oštećen, sa ornamentima na sredini korica.

Prepis dovršen početkom mjeseca zulkade 971/1563.

(الحمد لله على التمام ... فى اوائل شهر ذى القعدة سنة ٩٧١)

Na prvom zaštitnom listu su dvije dulje bilješke na turskom jeziku, prva s područja feraida, i druga o značenju besmele i hamdele. Na naslovnoj strani su imena i lični pečati ranijih vlasnika (Mahmud Kadi-zade; Salih Sidki, kadija u Pljevlju, 1173/1759; Mahmud b. el-Hadž Ali alemdar Kapa-zade, 1215/1800), te bilješka na arapskom jeziku, u kojoj se kaže da je rukopis uvakufio Mustafa b. Hasan, nastanjen u Kadijinoj mahali (mahala kadije Hasan efendije) u Sarajevu, za Ajine-begov mekteb, i predao ga mutevelij Halilu b. Salih Stočaninu, 5. rebiul-evela 1250/1834.

1866. ISTO 3657.

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: شرح فرائض السجاوندى بالتركية. Primjerak je nepotpun na kraju, jer je prepisivač završio poglavljem: فصل فى المفقود.

L. 106; 21 × 15,5. *Ta'līq* složen, pisan širokim perom, uvježbanom rukom. Osnovni tekst podvučen je crvenom, a mjestimice crnom linijom. Papir bijel, deblji, čvrst, listovi prosuti; povez polukožni, rastavljen od knjige.

Prepisao neki Šaydā'ī Gülšenī, mjeseca muharema 971/1563.

(كتب شيداى الكلشنى رحمة الله عليه ؟! من شهر محرم تمام شد ٩٧١)

Na prvom zaštitnom listu je bilješka na turskom jeziku s područja mistike. Na naslovnoj strani je namjerno izbrisano ime ranijeg vlasnika (Muḥamed b. Ali?). Tu su i čudotvorni zapisi za neke lijekove. Na kraju su datumi rođenja dvoje djece iz 1155. i 1158/1742. i 1745.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1867. (كتاب فى تقسيم الميراث) 4556.

بالتركية – فيه خرم

Kraće djelo o diobi nasljedstva, od nepoznatog pisca, nepotpuno. Čini se, da su ovdje uvezane u jedan svezak dvije risale o istoj temi.

iz istog vremena. Prva se završava na listu 33, a drugoj je početak na listu 34. Ili je ovo jedno djelo, čiji su listovi ispremetani i pogrešno uvezani, a neki izgubljeni, što držimo najvjerovatnijim. Cijeli svezak je dosta star, pisan istim, starijim turskim jezikom, prepisan istim rukopisom, prema starijem pravopisu i na istom papiru. Gornji naslov dat je prema sadržaju. Cijeli rad je napisan u obliku teoretskog objašnjenja i tumačenja, bez i jedne tabele praktično postavljenih i riješenih primjera.

Na prvom listu ovdje, koji je oštećen, početak je:

اشبو ذكر اولنان ترتيب اوره ده قياس بلكل .. كم ميّتوك تركسنه ... اولن كشلر طقزدر
اوّل صاحب فرضلردر انلردن صكره عصبهٔ نسبيّه لردر انلردن صكره عصبهٔ سببيه لردر

Završetak ovog dijela je na listu 33:

...دكر سكز بتمش اكنوك ثلث دكل نيچون كه مسئله عوليدر مفقود درلر موقوف اولور
بكرم الت ارك وار طقز اولور يكرمْ بش الياقتسك تمت تمام ٩٧٥

Početak drugog, ili vjerovatno ovog istog rada (samo drugog dijela), je na listu 34, — poslije besmele:

بركشى اولدى الاسن قودى كلّ مال انوكدر . اولدى انشين قودى اناسين قودى اوغلى
قزن يااوغلى اوغلى قودى مسئله اوچدن الور

Sudeći po stilu, naročito po upotrebi nekih fraza, držimo da bi autor mogao biti neki naš čovjek.

L. 62; 15 × 11. *Nasḫ* krupniji, pisan širokim perom, u razmaknutim redovima, starim pravopisom. Papir tamnobijel, deblji; povez otkinut i izgubljen.

Prepisao cijeli svezak isti, nepoznati prepisivač, 975/1567 — kako je to zabilježeno na listu 33. Moglo bi biti da je to i datum pisanja.

Iz biblioteke Tajib-efendije Saračevića.

1868. ترجمه وشرح فرائض 3959.

لسراج الدين السجاوندى

Prevod i komentar djelu *as-Sirāğiya*, od nama nepoznatog pisca. Rukopis je, nažalost, nepotpun s početka, jer je prvih nekoliko lista izgubljeno. Gornji naslov nalazi se na prvom zaštitnom listu i, čini se, zabilježen je kasnije prema sadržaju. U vrhu prve stranice neko je kasnije napisao crvenim mastilom: علم فرائض ترجمه سى ..., za-

tim besmele i hamdele. Kairo, t, 80; Aya Sofya, 96; Waliyuddīn, 89; Ašir-efendī, 156; navode takve komentare i prevode, pa je vjerovatno ovo koji od tih).

Početak na prvom listu, koji se ovdje nalazi, jest:

مقدم اولدى قال م ثم تنفذ وصاياه من ثلث مابقى بعد الدين يعنى وصيت قبول
اولنه اداء دين دنصكره باقى قلن مالك ثلثندن زيرا حق جلّ من بعد وصية يوصى بها
اودين ديمدى

Završetak je:

فصل فى الغرق والحرق اذا مات جماعة ... يعنى بو فصل غرق وحرق بياننده در
اول وقت ميراث يمزكشى كندو نفسندن ميراث يملك لازم كلمسون ايچون الله تعالى نك
عونيله بو فرائضك شرحى تمام اولدى

L. 64; 21 × 13. *Ta'līq* sitniji, složen, pisan uvježbanom rukom. Osnovni tekst podvučen je samo mjestimice crvenom linijom i označen često kraticom م , dok je komentar označen kraticom ش. S početka i na kraju ima neispisanih lista. Papir tamnobijel, deblji, mnogi listovi, naročito u drugoj polovini, dohvaćeni su vlagom; povez kožni, oštećen, sa utisnutim ornamentima na sredini korica.

Prepis je dovršen u ponedjeljak mjeseca zul-kade 1016/1607.

(تمت الكتاب فى يوم الاثنين من ذى القعدة لسنة ست عشر والف)

Na početku je popis više komentara *Sirāğiyi*, koje je imao neki vlasnik u svom posjedu; zatim bilješka na turskom jeziku, u kojoj se kaže da je »ovo djelo samo donekle ispravno, ali da ono ima i svojih slabosti, što postaje jasno nakon podrobnijeg posmatranja«; te dva imena ranijih vlasnika, od kojih je jedno namjerno brisano (Ali el-Ejjubi; Muhamed Sadik b. Ismail?, 1107/1695, — cijena 37 para). Zatim se nalazi nekoliko pravila iz sudske prakse o postupku po jačem dokazu (ترجيح البينات—), što je uzeto iz djela Fetawa Sirāğuddīn, Qārī' al-Hidāya. Na kraju, na jednom listu, su stihovi na perzijskom jeziku.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1869. كتاب الفرائض 3027.

Djelo o nasljednom pravu, od nama nepoznatog pisca. Rađeno je, čini se, prema *as-Sirāğiyi* i njenom komentaru od al-Ğurğāni-je. Primjerak je nepotpun s početka, jer je prvi list izgubljen. Gornji naslov naveden je prema bilješci na kraju. Rad je starijeg datuma (iz početka XVII stoljeća, ili još raniji).

Početak (prema drugom, potpunom rukopisu) je:

الحمد لله حمد الشاكرين والصلاة والسلام ... بلكل كه بو علم فرائض بغايت مهم وكركلو علمدر بونى بلمك فرضدر بو حديث حسبيله (توصيه) قال عليه السلام : تعلموا الفرائض ... معنى بودركه

Početak je ovdje:

...تركه يه درت حق متعلق اولور ترتيبنجه يعنى بريسى مقدمدر بريسندن

Završetak je:

فصل الحرق والغرق بو فصل اوده يننلرك ودخى دكزه غرق اولانلرك حكمن بيان ايدر ..

مسئله بركشى اولدى اوج عورتن قودى وسكز انا انا بر قز قرداشن ودرت انا بر قز قرداشن قودى ودخى ايكى ابه سن قودى اما تركه ده دخى اون يدى دينارن قودى پس مسئله ده ربع وثلثان وسدس وثلث وار اصل مسئله اون ايكيدن اولور ... اشده بو مسئله ده هربر عورته براولرى بو مسئله يه مسئلهٔ ديناريه درلر .

Odmah u produženju, poslije ovog završetka, nalazi se kraći hadis, nečitak, pod naslovom: جائت امرأة الى النبى عليه السلام فقالت ما ... تقول مسئله , sto je napisano rukom istog prepisivača, a nije nam jasno da ima kakve veze sa predmetnim tekstom.

Sudeći po stilu i načinu izražavanja reklo bi se da je pisac neki naš čovjek, ili Albanac.

L. 69; 19 × 12,5. *Ta'līq* složen, napisan uvježbanom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crtom. Papir bijel, glat, čvrst; povez papirni, oštećen, prva korica otkinuta i izgubljena.

Prepisao Muṣṭafā b. Aḥmad, nastanjen u kasabi Ohrid, u petak sredinom mjeseca zul-hidže 1042/1632, kako je to zabilježeno na kraju.

(تم كتاب الفرائض ... على يد العبد الضعيف ... مصطفى بن احمد الساكن بقصبة اوخرى فى نهار جمعة ... من شهور سنة اثنى واربعين والف – .. آرناؤد للك)

Na nutarnjoj strani druge korice nalaze se tri recepta na turskom jeziku za lijekove protiv oboljenja krvi, sandžije (probadanja, bolova) i hemoroida. Ove recepte kazivao je Hadži Salih Đulizar

prenoseći od Munla Abdije Hamamdžića, a ovaj od Muhamed-bega Hudžumi-je. (To su ljudi iz Sarajeva, koji su se, vjerovatno, bavili narodnim liječenjem).

1870. ISTO 2145.

U rukopisu je, u vrhu prve stranice, crvenim mastilom, napisan naslov: هذا كتاب علم فرائض.

L. 99; 20,5 × 13,5. *Nasḫ* sa nešto *ta'līqa*, jednostavan, pisan krupnije, u razmaknutim redovima. Naslovi: مسئله i drugi, većinom su izostavljeni, ali je za njih dat prostor. U pisanju ima grešaka. Papir bijel deblji, čvrst; povez polukožni, oštećen.

Prepis je dovršen 1157/1744 (تمام ... سنة ١١٥٧).

Na početku je ime vlasnika i, čini se, prepisivača, namjerno pobrisano (. . . sin nekog munla Osman-efendije), te pečat sa imenom preprodavca knjiga iz Sarajeva (Muhamed-aga Aganagić).

1871. ISTO 3237.

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: كتاب علم فرائض

L. 33; 26,5 × 10. *Nasḫ* sa nešto *ta'līqa*, sitniji, složen, pisan vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Papir tamnobijel, začađio, deblji; povez polukožni, oštećen.

Rukopis potječe iz XII/XVIII stoljeća.

Na nutarnjoj strani prve korice je nikah-dova, na prvom zaštitnom listu je bilješka na turskom jeziku o pokajanju (*tevba*) i *kušluk-namazu*. Na kraju su bilješke s područja fikha, fetve, hadis, zapis za pronalazak kradljivca, te molba, u kojoj se traži pomoć za popravak džamije sultan Mahmud-hana u prijedorskoj tvrđavi. Džamija je, kaže se, stradala »prije dvije godine« — (to je 1193/1779), od velikog zemljotresa, od čega su sva četiri zida raspukla«. Datum molbe je 5. rebiul-evvel 1195/1780.

Poklon Hamdije Kreševljakovića.

1872. Zbirka (مجموع), 2 1588.

L. 139; 19,5 × 13. *Ta'līq* sa nešto *nasḫa* mjestimice. Papir tamnobijel, deblji, čvrst; povez polukožni.

1. L. 1—56. ISTO

U rukopisu su kasnije zabilježeni naslovi: — كتاب الفرائض ، كتاب مسائل فرائض ترجمه سى Primjerak je nepotpun s početka, jer je izgubljen prvi list. Tekst u ovoj verziji nešto je, mjestimice, različit od teksta ranijih primjeraka. Po rubovima nekih listova ima malo komentara.

2. L. 57—139. (صك وحجت).

Zbirka formulara službenih pisama i akata od nepoznatog sabirača. Zbirka je bez naslova i uvoda. Prvi formular je tužba za protjerivanje nekog nevaljalca (بركمسنه نك عليهنه ونق ... حجت صورتيدر). Interesantnost ove zbirke je po tom što se u njoj navode imena ljudi i mjesta, i što se njene isprave odnose, uglavnom, na razna mjesta u Bosni i Albaniji. Tako ima raznih podataka, i to većinom iz početka XVIII stoljeća (1126/1714).

Cijelu zbirku prepisao je isti prepisivač u XVIII stoljeću, — izuzev nekoliko dokumenata pri kraju.

Na posljednjim listovima nalaze se brojevi do hiljade i nekoliko riječi na grčkom i turskom jeziku — (تعداد درلسان روميان).

Uvakufio Hasan-efendi Bojo-zade.

1873. قائمة فرائض 887.

Komentar nekoj kraćoj raspravi, koja je napisana na arapskom jeziku. Čini se, da je oboje napisao neki Silverdi b. Ḥusayn, čija nam je biografija posve nepoznata. Gornji naslov djela i ime pisca navedeni su u uvodu rukopisa. Inače, o njima nigdje ne nalazimo spomena u izvorima, koji su nam pristupačni. Pisac je djelo dovršio 1042/1632, kako se to razumije iz bilježaka na kraju. Datum završetka djela naveden je na kraju, na arapskom jeziku, u obliku računske zagonetke, koju je teško riješiti. Objašnjenje istoj dao je na rubu lista, na turskom jeziku, sam autor.

Početak:

الحمد لله الملك العلام الذى جعل العلماء الاعلام ورثة الانبياء عليهم السلام والصلاة
... اما بعد علم فرائض بياننده تحرير اولنان شروحدن اكثرى عرى اولوب ... بعض خلاّن
. ضبط اهون واسهل بر قاعده يسيره تحريرى ايچون بواضعف عباد خالق الكونين سلوردى بن
حسين اديلسه همت والتماس اتدكلرينه بناءً .... بعضى ترجمه واستخراج طريقيله وبعض

امثال خارج وصور ضرب وتقسيم وبعض فوائد لازمه ايراد يله ... تحريره شروع ... وبعد
الاتمام قائمة فرائض ديو تسميه اولندى ...

Početak je kao u komentaru Sirāğiyi od Ibn Kemal-paše (v. br. 1845).

Završetak je:

فصل فى الغرق ... يعنى غريق فى الماء وحريق بالنار واوزرينه جدار منهدم اولوب
ومعركه ده قتل اولنان طائفه دن عبارتدر ...

ثم مات الاخ الاصغر ثانيا بوتقديرجه ايكى اخ مالندن ام مزبوره يه قرق درهم وهربنته
التش درهم ومولاى عتاقه يه يكرمى درهم حصه اصابت اتمكله مجموع دراهم سكسن
اولور والله تعالى اعلم بالصواب ... بلغ التحرير الى النهاية ... بتاريخ الخمس الخامس
من الثلث الاول ....

يك قرق ايكى شهر رمضان المبارك اوچنجى يوم اربعانك وقت عصرنده بش درجه
تمامنده كه ليل ونهار مساوى اولديغى زمانده اتمام ميسر اولمشدر ...

L. 64; 20 × 15. *Ta'līq* sitniji, složen, pisan uvježbanom rukom. Osnovni tekst, koji je na arapskom jeziku, pisan je crvenim mastilom. Po rubovima listova ima dosta glosa koje je sabrao autor, a prepisao isti prepisivač. Papir žućkast, glat, listovi su dohvaćeni vlagom; povez kožni, jednostavan.

Prepisao Ṣāliḥ b. ʻÅbdul'aḥad-efendi, u subotu, mjeseca redžeba 1113/1701, kako je to navedeno u bilješci na posljednjoj stranici. (قد وقع الفراغ من تحرير هذه القائمة فى يوم السبت من رجب الفرد على يد العبد الضعيف ... صالح بن عبد الاحد افندى سنة ١١١٣)

Na početku je sadržaj, napisan rukom prepisivača. Na kraju se nalazi nekoliko neispisanih lista.

1874. Zbirka (مجموع), 4 2309.

L. 134; 21,5 × 14,5. *Ta'līq* i *nasḫ*. Papir tamnobijel i bijel, deblji, čvrst; listovi su, naročito u prvoj polovini, dohvaćeni vlagom; povez polukožni, oštećen.

1. L. 1—6. كتاب الفرائض المختصر

Kraća risala o diobi nasljedstva, od nepoznatog pisca. Gornji naslov je prema rukopisu. To je uputa u osnovna pravila i osnovne operacije feraida *(aḥvāli-erbe'in)*, što se na početku daje pregledno.

Početak je:

صاحب فرضك برى بابادر بابانك حالى اوچدر فرض مطلق فرض مع التعصيب تعصيب محض

Završetak je:

مثلا بركمسنه فوت اولدى زوجن وايكى قزين وآناسن ترك ايدوب ... مسئله اون ايكيدن كلور اون ايكيسنك ربعى اوچ ويردك زوجه ثلثان سكز ويردك قزلره سدس ايكى ويردك انايه مسئله اون اوجه عول اولور

Ta'līq sitniji, složen, pisan vještom rukom.

2. L. 7—37. فرائض السجاوندى (v. br. 1795,[1]; I, 270).

Nasḫ, pisan vještom rukom, u razmaknutim redovima. Po rubovima nekih listova ima primjera za vježbu.

3. L. 39—119. نزهة الخاطر

Djelo o nasljednom pravu, na turskom jeziku. Napisao Omar b. Muṣṭafā al-Kermānī al-'Ušāqī (nastanjen u Ruščuku, — Bugarska), čija nam je biografija nepoznata. Gornji naslov i ime autora navedeni su u uvodu rukopisa. Inače, o njima nigdje ne nalazimo spomena u izvorima koji su nam pristupačni. U uvodu dalje pisac kaže da ovaj rad posvećuje i poklanja »prvaku velikana«, nekom Nuh-efendiji koji nam je također nepoznat. Moglo bi biti da je to Nūḥ-efendi Munla Aḥmed-zāde, umro 1050/1640, koji je bio kadija i zauzimao druge visoke položaje (v. SO IV, 578—9), ili Nūḥ-efendi b. Mustafa Konawī, učenjak, sufija i pisac, koji se nastanio u Kairu i tamo umro 1070/1659 (v. OM II, 44). Rad je, zapravo, prevod i komentar djela *as-Sirāğiye*. Čini nam se da je unikat. U uvodu su data osnovna pravila iz matematike (وعلم حسابى مقدمهٔ كتاب ايدوب).

Početak:

الحمد لله الواحد الاحد المنزه عن الصاحبة والولد والصلاة على رسوله محمد يارسول الله منك المدد ... وبعد بو فقيرپر تقصير عمر بن مصطفى الكرمانى العشاقى مولدا الرسچقى موطنا وقتاكم مسائل فرائض ... قصد ايلدمكه برانموذج جمع ايدم لفظى يسير ومعناسى كثير اولوب

... تركى شرح ايلدم ... نزهة الخاطر ديو تسميه ايلدكد نصكره ... صدر الاماثل ... حضرت روم ايلى مولانا نوح افندى ... عتبهٔ عليه لرينه اهدا ايلدم

Završetak je:

فصل فى الغرق والحرق ... برقوم وبرجماعت دفعه اولسه لر بوايكى صورتده ميت ميتك مال حقسان اولدى اوتوزده قرنداشندن يوز يكرمى اولق كرك لكن قرندا شندان اوتوزلر ايكيسنده ده عدّ اولمّاز الا مما ورث كل واحد منهم من مال صاحبه ديدوكى بودر

Nasḫ sa nešto *ta'līqa*, pisan uvježbanom rukom.

Na slijedećem (120) listu je datum rođenja jednog djeteta, te arapski nazivi mjeseci u godini, i turski nazivi dana u sedmici, sa naročitim oznakama — brojevima, radi nekog gatanja. List 121 pripada djelu pod t. 2, ali je pogrešno ovdje stavljen i uvezan.

4. L. 122—136. مفهوم فرائض

Kraća risala o diobi nasljedstva, na turskom jeziku (v. br. 1799,[3]). Gornji naslov je napisan kasnije.

Nasḫ, lijep, pisan u razmaknutim redovima.

Prepisao pod t. 1 Muḥammad al-Aydonādī (iz grada Aydonat, — Grčka), u prvoj polovini XVIII stoljeća.

(تمت الكتاب ... حرره الفقير محمد الايدونادى)

Pod t. 2, 3 i 4 prepisao je, sudeći po rukopisu, prepisivač Abdurrahim al-Aydonadi, 1137/1724, kako se to može razumjeti iz bilježaka na kraju pod t. 2 i 3.

(تمت الكتاب ... فى سنه سبع وثلثين ومائة والف غرّهٔ صفر – قد فرغ من تحرير هذه الترجمة متن السراج الفرائض الشريف افقر الانام ... عبد الرحيم الآيدونادى)

Na prvom listu pod t. 1 su računske vježbe. Na listu 38 nalazi se dokumenat na turskom jeziku, u kome se kaže da je neka žena, Aiša bint Murad, iz Visokog (Alauddinova mahala), odredila sebi zamjenika (vekil), koji u njeno ime vrši prodaju nekog zemljišta.

Uvakufio el-Hadž Mustafa Lutfi b. el-Hadž Muhamed, — kako je to zapisano u sredini velikog okruglog pečata, koji se nalazi na više mjesta u rukopisu.

(وقف الحاج مصطفى لطفى بن الحاج محمد)

Ko je dotični vakif i kada je uvakufio rukopis, — nije nam poznato.

1875. مرشد الوارثين فى شرح احوال الاربعين 4370.

Kraće djelo o nasljednom pravu. Napisao Muḥammad-efendi Makkī b. Ḫalīl-aga, šejhul-islam, umro 1212/1797. To je, zapravo, komentar risali, također na turskom jeziku, *Aḥwāl al-arba'īn* koja je, uglavnom, doslovan prevod *as-Sirāğiye*. Pisac ovog komentara kaže u uvodu da je taj prevod, iako je na turskom jeziku, teško razumljiv, pa je odlučio, da ga objasni.

Ismā'īl-paša, Ḏail II, 467; AM II, 351.

Početak: الحمد لوليه والصلاة والسلام على نبيه

L. 44; 17 × 12. *Nasḫ* lijep, pisan vještom rukom. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir žućkast; povez polukožni.

Prepisao (iz štampanog primjerka) as-Sayyid Muḥammad Hāšim b. Dāwūd 'Ārif, 1263/1846.

(قد سوّد هذه الرسالة ... الحقير السيد محمد هاشم بن داود عارف سنة ١٢٦٣)

Na prvom zaštitnom listu je lični pečat prepisivača i vlastoručna bilješka, u kojoj kaže da je djelo prepisao za sebe.

1876. (كتاب فى الفرائض) 3375.

Djelo o diobi nasljedstva, od nepoznatog pisca. Primjerak je nepotpun s početka. Gornji naslov je dat prema sadržaju.

Početak ovdje:

... حالة نظر قلدق شمدن كرو رؤس رؤس موقوفتين بيننده درت حاله نظر قللم مماثله
مداخله موافقه مباينه رؤس رؤس موقوفتين

Prvo poglavlje je: باب العصبات. Kod tumačenja pojedinih pitanja (mes'ele), redom, naslovi su: هذا عمل القسمة – هذا عمل التصحيح

Završetak je:

فصل فى الحمل اكثر مدة حمل اكيدر امام اعظم قتنده ...
... كه طقسن بش درد دخى اون اوچ سهم در طقوز سهم قلدى بابيه زيد عصبه در
وكذا حال المفقود تمت

L. 35; 20,5 × 16. *Ta'līq*, sa nešto *nasḫa*, sitniji, složen, jednostavan. Nekoliko lista s početka je izgubljeno. Papir tamnobijel, deblji, listovi su dohvaćeni vlagom i prosuti; povez polukožni, znatno oštećen, rastavljen od listova.

Rukopis, vjerovatno, potječe iz XVIII stoljeća.

1877. Zbirka (مجموع فى الفرائض). 4 1466.

L. 68; 20 × 13. *Ta'līq*, pisan vještom rukom. Papir tamnobijel i žućkast, čvrst; povez polukožni, oštećen.

1. L. 1—14. رسالة فى بيان ارقام الهندى

Kraća risala o osnovnim pojmovima i osnovnim operacijama iz matematike, kao uvod i pomagalo za diobu nasljedstva, od nepoznatog pisca.

Početak:

فى بيان ارقام الهندى بو ارقام هنديتك احادينه رسمله طقوز صورت وضع ايتمشلر

Završetak je:

دريان قسمت موارث ... وتقسيم صحيحميدر بلمك مراد ايدرسك يدلرنده اولان
حصه لرين جمله ايده سن اكر اصل مال چيقارسه نه كوزل والاصحيح دكلدر

Na kraju su primjeri za vježbu. Stranice su obrubljene crvenom linijom.

2. L. 15—18. منظومة فى الفرائض
بالتركية

Spjev o nasljednom pravu, na turskom jeziku, od nepoznatog pisca. Gornji naslov je dat prema sadržaju. Čini se, da je prvi list izgubljen.

Početak je ovdje:

اى فرائض طالبى اى جان من اتفاق اوزره ديدى ارباب فن
مفتقردر بو اصول سبعه يه
يـــالها آلانـــه لا يحصى ...... سالـه من اطـاعه وعصى
ايلــــه تجهيز ميت وتكفين صكره وير جمله دن ديونى همين

Stranice su obrubljene crvenom linijom.

3. L. 18—23. مفهوم فرائض , (v. br. 1799,^{3}).

Završetak je:

يكرمى دوردك سدسى دورتدر (دوردك) ربعى بردر هر برينه برر ديررز تمت الكتاب

Stranice su obrubljene crvenom linijom. Po rubovima listova s početka ima komentara.

Na listovima 24—51 su tabele i primjeri (المسائل التى انكسر على طائفة واحده)

4. L. 53—56. فرائض شهاب الدين

Kraća risala o feraidu, na arapskom jeziku (v. br. 937,^{3} i 1855,^{1}). Ime pisca u uvodu ovog rukopisa glasi: el-Qāḍī Šihābuddīn Abū Ḥāmid Muḥammad. Po marginama listova ima sitno i lijepo pisanih komentara.

Na listovima 57—68 nalaze se razne bilješke s područja akaida, mistike, službenih pisama, hadisa, fikha.

Na listu 64—65 nalazi se spjev na turskom jeziku, u kome nepoznati sastavljač opisuje napad beduina na muslimanske hadžije, godine 1171/1757. Sastavljač ove kaside-tužaljke je jedan od hadžija, koji je bio žrtva dotičnog napada. Nije se potpisao, pa mu ne znamo imena. U kasidi se kaže da je stradanje hadžija bilo veliko i da su mnogi od njih izginuli.

Početak:

بيك يوز يتمش برسنه سنده حجاج مسلمينه عرباندن اولان ... در بو بيتلردن معلومدر
الا اى امتى احمد زمان آخر زمان اولدى قره طاشلر قزل قانه بويانوب ارغوان اولدى
اريشدى هر بر اطرافدن چوبردى حجاج عربان نجه حجاج شهيد اولدى

Na listovima 66—68 su tajanstvene osebine (Ḫāṣṣijjāt) nekih skupocjenih ruda (almas, zumurrut, jakut itd.), kraći spjev na turskom jeziku mističnog sadržaja (افندم خوش صفا كلدك شفيعك انبيا اولسون) , zapisi za razne potrebe, stihovi na turskom jeziku o sudiji (kadiji) i suđenju, bilješka s područja fikha o kahvi, te recept za neki lijek.

Prepisao cijelu zbirku isti nepoznati prepisivač u XVIII stoljeću.

Na nutarnjoj strani prve korice i na prvom zaštitnom listu nalazi se po jedan poučni stih na perzijskom i turskom jeziku, koji su napisani krupnijom kaligrafijom. Tu su još dva stiha na perzijskom i kraća dova na arapskom jeziku. Na naslovnoj strani su primjeri na turskom jeziku iz tablice množenja, te prigodni stih na arapskom jeziku.

1878. (رسالة فى) مفهوم الفرائض **558.**

Kraća rasprava o diobi nasljedstva (v. br. 1799,^{3}). Gornji naslov je prema uvodu rukopisa. Na naslovnoj strani naslov je: رساله فرائض مفهومى . Na prve dvije stranice nalaze se pravila i termini (arapski nazivi za razlomke) s područja matematike.

Početak tih pravila:

سهام ايله رؤس بيننده واقع اولان نسبتلر دخى تصحيح مسائل مقدمه سندندر بربره مثل
رؤس نسبة دوتر برايكى به نصف نسبة دوتر

Poslije toga je početak gornje risale, u kojoj se nalaze izrađeni primjeri.

L. 21; 23 × 17. *Ta'līq*, pisan uvježbanom rukom. Papir bijel, deblji, čvrst; povez poluplatneni.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

U rukopisu se nalazi otisak malog ličnog pečata nekog ranijeg vlasnika (Muhamed Seid, 1125/1713).

Uvakufio Izzet Salih-efendi Hromo-zade.

1879. Zbirka (مجموع) . 5 **913.**

L. 279; 20,5 × 14,5. *Ta'līq* i *nasḫ*, od ruku različitih prepisivača. Papir tamnobijel; povez kožni, jednostavan, oštećen.

1. L. 1—4. منظومهٔ فرائض

Kraći spjev o diobi nasljedstva, od nepoznatog pisca, v. br. 1814,^{2}.

Završetak je ovdje naslovom: قسم رابع از ذوى الارحام

Ta'līq slabiji. U pisanju ima grešaka.

2. L. 5—28. كتاب الفرائض

Djelo o nasljednom pravu, na turskom jeziku (v. br. 1869). Početak je kao pod označenim brojem, sa manjim razlikama u nekim riječima, dok je završetak drukčiji, što pokazuje da je verzija ovog primjerka različita od verzije ranijeg primjerka. Čini se i da je ovaj primjerak kraći od ranije navedenog primjerka.

Stranice su obrubljene crvenom linijom. Listovi su dohvaćeni vlagom.

Na listovima 29—34 nalaze se razne bilješke na turskom jeziku s područja fikha i turskog zemljišnog zakonodavstva.

Na listovima 35—57 nalaze se zbirke propisa iz raznih turskih zakona o zemljištu. Početak je:

فوت اولان كمسنه نك يرلرى وچايرلرنى اوغلى مجانا ضبط ايلملك اوزره

Na kraju je zakon sultana Murata III (1574—1595).

قانون نامهٔ سلطان مراد خان بن سلطان سليم خان

3. L. 58—79. معروضهٔ شيخ الاسلام حضرت ابو السعود

Zbirka fetvi, što ih je dao šayḫ-ul-islām Abu'-s-Su'ūd (v. br. 1727,[1]). Poznata je još pod nazivom: المعروضات فى الفتوى .

4. L. 80—109. (الفوائد فى الفقه)

Djelo o hanefijskom fikhu, na arapskom jeziku, od nama nepoznatog pisca. Primjerak je nepotpun s početka. Sadrži pravila, sabrana iz raznih fikhskih djela, za praktičnu sudsku potrebu. Pravila su data pod naslovom: فائدة , pa smo na osnovu toga dali i gornji naslov. Međutim, pod sličnim nazivom ima mnogo djela u šerijatskoj literaturi, pa nije izvjesno koje bi ovo bilo od tih djela.

Početak je ovdje:

فائدة (اى الفائدة الثانية) العاقلة لا تعقل العمد الا فى مسئلة ما اذا عفا بعض الاولياء او صالح فان نصيب الباقين تنقلب مالا وتتحمله العاقلة كما فى شرح المجمع فائدة (٣)العارية غير لازمة

Završetak:

فائدة كل عقد اعيد وجدد فان الثانى باطل فالصلح بعد الصلح باطل والنكاح بعد النكاح كذلك ... واما الاجارة بعد الاجارة من المستأجر الاول فالثانية فسخ للاولى كما فى البزازية

Nasḫ sa nešto *ta'līqa*, sitniji, složen, pisan vještom rukom. Po rubovima nekih listova, samo s početka, ima malo komentara.

Prepisao (ili napisao?) Muḥammad b. Muṣṭafa Ḥāğibzāde, u petak prvog džumadel-ahira 1093/1682.

(اتفق الفراغ من تحرير هاتيك الاوراق ... يوم الجمعة هو الاول من جمادى الاخرة لسنة ثلث وتسعين والف عن يد المذنب .. حاجب زاده محمد)

Iz toga bi se moglo razumjeti da je ovo rad navedenog pisca, ili bar da je to njegov vlastoručni prepis. Ipak, držimo da je prepisivač neko drugi, koji svoje ime nije zabilježio.

5. L. 110—279. بضاعة الحكام فى إحكام الأحكام

Djelo na turskom jeziku o postupku šerijatskih sudova. Sadrži obrasce za pisanje raznih sudskih rješenja (službenih sudskih akata), pa je djelo, dakle, *sakk*. Napisao Muḥammad b. Muṣṭafa b. Maḥmūd Ḥāğibzāde al-Istanbulī, umro 1100/1688. Na početku se nalazi detaljan sadržaj, od koga su prvi listovi izgubljeni. Na kraju je rukopis nedovršen.

OM I, 280; Ismā'īl-paša, Ḏail I, 185.

Početak, poslije sadržaja, glasi:

فتح ابواب مرادات ايلين خالق الكون صد حمد وسپاس هم رسولنه

Pismo kao prethodno, od istog prepisivača.

Prepis pod t. t. 1—3 potječe iz XII/XVIII stoljeća. Prepis pod t. 4—5 je iz druge polovine XI/XVII stoljeća.

Na početku su stihovi na turskom jeziku i ime ranijeg vlasnika (Sulejman, kadija u mjestu ... nečitko).

Iz biblioteke Fejzije medrese.

1880. Zbirka (مجموع), 5 983.

L. 175; 24 × 13,5. *Ta'līq* sitniji, složen, pisan vještom rukom. Papir bijel, potamnio, listovi su znatno dohvaćeni vlagom tako da je pismo mjestimice oštećeno; povez kožni, jednostavan, oštećen.

1. L. 1—2. رسالة فى مفهوم الفرائض

Kraća risala o diobi nasljedstva (v. br. 1799,[3]).

2. L. 3—92. (صك سليمان شيخى)

Formulari šerijatsko-sudskih rješenja i drugih službenih dokumenata *(sakk)* na turskom jeziku. Napisao Sulaymān (b. Ḥasan el-Kustendilī?) *Šayḫī*, umro 1232/1816. Gornji naslov je dat prema sadržaju. Rad potječe iz XVIII stoljeća. Izvori koje imamo ne navode ovaj rad među djelima dotičnog autora. Prema tome, moglo bi biti da je pisac neki drugi Sulejman, ili je ovaj rad ostao nepoznat bibliografima.

Početak je:

الحمد لله رب العالمين والصلاة على سيد المرسلين وعلى آله واصحابه اجمعين اما بعد
بو عبد فقير يعنى سليمان شيخى

Pri kraju sakka (na listovima 83—88) nalaze se počasni naslovi (titule) sultana i raznih državnika i vjerskih službenika, — prema njihovim položajima.

(پادشاه اسلام القابى ، سلاطين معظمات القابى ، – وزراى عظام القابى ، – شيخ
الاسلام القابى ، – قضاة عساكر القابى ، – باقى مناصب علميه اربابنك القابى ، –
نقيب ، –محدث ، – خطيب ، – خنكار خواجه سى القابى ، – خنكار امامى ، –
منجم باشى ، – ، – حكيم باشى ، – موالى عظام القابى ، – مدرسين الكرام ، –
شيخ الالقابى ، – ارباب ديوان القابى ، – روزنامه جى افندى ، – چاوش باشى ،
دار السعادة وباب السعادة آغالرينه)

Na listu 88—89 je službeni dopis o jednom izviđaju na licu mjesta i o formi »udruživanja« ili najma za obrađivanje zemljišta. Tu je ukratko dat nacrt koje su forme u tom dopuštene, a koje zabranjene. Ispod toga su zabilježene jedinice (mjere) za mjerenje težine. Na listu 90—91 je izbor iz zakona o zemljištu (منتخب قانون نامه فى بيان الاراضى), na listu 91—92 je kasniji prepis nekoliko službenih rješenja.

3. L. 93—112. ملجأ القضاة عند تعارض البينات

Djelo o postupku šerijatskih sudova u slučaju sticaja protuslovnih dokaza (v. br. 923,^{3}).

4. L. 113—115. كتاب الطهارة
من شرح الوقاية لصدر الشريعة

Poglavlje o čistoći (vjerskom čišćenju), iz komentara što ga je napisao Ṣadr aš-Šerī'a fikhskom djelu *al-Wiqāya* (v. br. 1067). To je tumačenje koje je, čini se, dato kao pismeni rad za neki ispit.

Početak je: كتاب الطهارة فيه وجوه من الاعراب الاول رفع

5. L. 116—118. رسالة فى حكم سب النبى عليه السلام

Risala o propisima protiv uvrede ličnosti Božijeg poslanika, od nama nepoznatog pisca, v. br. 1699,^{2}.

Početak:

اعلم أن معرفة تفاصيل مسئلة السب من اهم المهات واساس الواجبات

Na listovima 119—125 nalaze se obrasci pisama raznim velikanima. U posljednjem od njih govori se o strašnim neredima u gradu Janini (Grčka). Datum mu je 1120/1708.

Na listovima 126—157 nalaze se obrasci raznih pisama i dokumenata. Pisma su većinom upućena od službenih lica drugim višim službenicima. Tu su i pisma u vezi sa nekim pobunama i zločinima odmetnika oko grada Trnova (Bugarska) sa datumom iz 1144/1731. Na jednom listu nalazi se predlog i proračun za popravak tvrđave na Kreti. Na listu 132 govori se o nekom Ahmed Senai iz Anadola kao otpadniku od vjere, koji je sačinio spjev od 20.000 stihova, i u njemu, pored ostalog, nanio uvredu i ličnosti Božijeg poslanika. Tu su i neki dokumenti kadije iz grada Agriboz (grčka ostrva), u kojima se radi o čuvanju reda i mira i o jednom naimenovanju. Pri kraju su dokumenti o popravljanju i iznajmljivanju nekih vakufskih objekata Sijavuš-pašina vakufa u Sarajevu. Datum ovih dokumenata je 1188/1774 god. i u njima se spominje Husrev-begova mahala, u kojoj su dotični objekti smješteni. U jednoj bilješci navodi se da je u godinama 1216—17/1801—2. u većini bosanskih gradova vladala velika glad i skupoća, te se spominju cijene pojedinih životnih namirnica. Po tom se detaljno opisuju klimatske prilike u mjesecu aprilu. Na jednoj strani nalazi se račun troškova za drva i slamu, za potrebe valije i pisara mehkeme, koje troškove ubire i daje okolina Travnika i Zenice. U bilješci iz 1219/1804 veli se da je te godine zaklano janje u Sarajevu u kome su nađeni bubrezi teški 1.100 drama, a samo janje, bez bubrega, bilo je teško 1.150 drama (dirhema), što je, veli se, utvrđeno u prisustvu kadije Ishak-zade Muhamed Emina. Zatim slijedi raspored plata po mjestima službe u zapadnim dijelovima Osmanlijskog carstva (ترتيب جديد مناصب روم ايلى). Pisma i zabilješke, koje se nalaze pri kraju, a odnose se na naše krajeve, pisani su kasnije drugom rukom.

Prepisao, uglavnom, cijelu zbirku Ṣāliḥ b. 'Alī b. 'Abdunnabī, 1118/1706, kako se to vidi na kraju pod t. 3.

(تم الكتاب بقلم الفقير صالح بن على بن عبد النبى فى اليوم الثامن عشر من ذى الحجة
الشريفة لسنة ثمان عشر ومائة والف)

Na početku je obrazac jednog kraćeg pisma, fetve i bilješke s područja fikha, te imena i lični pečati ranijih vlasnika (Muhamed Seid Hajri-zade, ranije kadija u gradu Duvno?, — 1120/1708; Muhamed, kadija u gradu Akkerman, — Bjelogorodok u Besarabiji, na obali Crnog mora, 1128/1715; Velijjuddin, kadija u Izmitu —?. Ispod toga je pečat, u kome se može pročitati samo ime Mustafa). Na početku pod t. 2 je sadržaj.

1881. جريدة الفرائض **1128.**

Tabele primjera iz diobe nasljedstva. Primjeri su izrađeni. Kratka objašnjenja data su mjestimice na turskom, a mjestimice na arapskom jeziku. To su tabele, slične onima, što ih je izradio neki Ṣāliḥ-efendi, koje su i štampane. Ovakvih tabela ima više verzija. One se unekoliko međusobno razlikuju (v. Kairo, t, 79).

Početak je:

قسمت عملنده قاعده نوع اول نصف ربع ثمن نوع ثانى ثلثان ....

فى حالة الاب

اب	ابن	اب	ابن الابن

L. 72; 22 × 17. *Ta'līq*, pisan uvježbanom rukom. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir plave boje, deblji, čvrst; povez kožni, jednostavan.

Rukopis potječe iz XVIII ili XIX stoljeća.

1882. ISTO **1994.**

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: فرائد جريده سى . Na početku se nalazi kratka uputa s područja matematike. Poslije toga je *Mefhūmi ferāiḍ* i onda tabele primjera.

Kairo, t, 79.

L. 96; 23,5 × 17. *Ta'līq*, pisan vještom rukom. Stranice su obrubljene zlatnim linijama. Na početku je jednostavan unvan u zlatnoj boji. Papir bijel, deblji, čvrst; povez kožni, jednostavan. Primjerak je lijepo obrađen i očuvan.

Rukopis potječe iz XII/XVIII stoljeća.

Na naslovnoj stranici su imena ranijih vlasnika (Ibrahim Akif Hajri-zade Ječevi — iz tvrđave Jajce — عن قلعة يايچه —, ispod čijeg

imena je njegov lični pečat; Mahmud Hamid, muftija u Akhisaru — Pruscu — i Travniku, — sin Ibrahima, muftije u Akhisaru. Mahmud Hamid dalje u bilješci kaže da je rukopis kupio od nasljednika umrlog gornjeg vlasnika Ibrahim Akifa, 1. rebiul-evela 1239/1823).

1883. ISTO **2239.**

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: جريدهٔ فرائض

Na početku je kraće uputstvo o osnovnim operacijama iz matematike, zatim *Mefhūmi ferāiḍ*, tabele i na kraju poglavlje o nasljeđivanju kategorije *zevul-erḥām* (باب ذوى الارحام).

L. 69; 19,5 × 12,5. *Ta'līq* i mjestimice *nasḫ*, sitniji, složen, pisani vještom rukom. Stranice su obrubljene tankim crnim, širom zlatnom i crvenom linijom. Papir žućkast, plav i bijel, glat, čvrst; povez kožni.

Rukopis potječe iz XII/XVIII stoljeća.

1884. Zbirka (مجموع) , 3 **2607.**

L. 47; 19 × 14. *Nasḫ* i *ta'līq* pomiješani, pisani vještom rukom. Papir bijel, čvrst, povez kožni, oštećen, sa jednostavnim ornamentima na koricama.

1. L. 1—12. ISTO (قطعة)

Fragment tabela iz feraida. U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: قطعة من جريدة الفرائض .

Početak je: المسائل التى انكسر على طائفة .

Stranice su obrubljene crvenom linijom.

2. L. 13—42. السراجية (v. I, 270 i ovdje br. 1795,[1]).

Ta'līq sa nešto *nasḫa*, krupniji, pisan u razmaknutim redovima. Stranice su obrubljene crvenom linijom.

3. L. 43—47. مفهوم فرائض (v. I, 187 i ovdje br. 1793,[3]).

Ta'līq složen, pisan vještom rukom.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na nekoliko lista s početka nalaze se razne bilješke s područja fikha, hadisa, zapisa, hatabeta (bajramske hutbe) i matematike. Na naslovnoj strani pod t. 2 su bilješke s područja fikha. Na kraju su stihovi na arapskom i turskom jeziku, bilješka u kojoj se kaže da je sultan Sulejman, za vrijeme osvajanja Sigeta, imao konja pod nazivom: Zul-dženah (krilati), i da je na uzdi konja bila ispisana naročita dova, koja je u bilješci u cjelosti prepisana. Sasvim na kraju su dove, pisane kasnije, i računi o nekim dugovanjima. U svesci ima i neispisanih lista.

1885. ISTO **4133.**

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: جريدهٔ فرائض

Fragment rukopisa, čiji su neki listovi izgubljeni s početka i na kraju.

L. 77; 22 × 18. *Nasḫ* slabiji. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir bijel, potamnio; poveza nema.

Rukopis potječe iz XII/XVIII stoljeća.

1886. Zbirka (مجموع) , 4 **1310.**

L. 102; 22 × 15,5. *Nasḫ* sa nešto *ta'līqa*. Papir bijel, deblji, čvrst; povez polukožni, oštećen.

1. L. 1—100. ISTO

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: كتاب جريدهٔ فرائض . Na početku su osnovna pravila iz matematike i *Mefhūmi ferāid*. Stranice su obrubljene sa dvije crne linije.

2. L. 100^b—101. منظومة العضدية فى آداب البحث
للشيخ الواف

Kraći spjev na arapskom jeziku o pravilima disputacije i njegov komentar. Sastavio, vjerovatno, oboje neki aš-Šayḫ Wāfī, čija nam je biografija nepoznata. Gornji naslov zabilježen je rukom prepisivača, u vrhu prve stranice. Sastavljač je u stihovima preradio poznatu risalu o tom predmetu الرسالة العضدية فى آداب البحث što ju je napisao 'Aḍududdīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad al-Īğī (umro 756/1355), a onda tu preradu prokomentarisao. O ovoj *manẓūmi* ne nalazimo spomena u izvorima, koji su nam pri ruci (osim ako bi se na nju odnosilo ono što navodi Kairo, I, 238: شرح على نظم آداب البحث للعضد).

Početak osnovnog teksta je:

اذا ماقلتَ قولا انت ناقل فصحّحْ نقل ذلك للمُقابلْ

Završetak je:

كقوله : ان الكلام لفى الفؤاد وانما جعل الكلام على الفؤاد دليلا

Početak komentara:

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على خير خلقه محمد وآله اجمعين ... يعنى كلما
ذكرت مركبا مشتملا على النسبة التامة الخبرية حال كونك ناقلا لا مدّعيا

Nasḫ. Osnovni tekst je vokalizovan.

3. L. 101—102. مفيدة الطلاب فى علم الآداب

Spjev na arapskom jeziku od 33 stiha (u metru *rağaz*) o pravilima disputacije. Sastavio Muḥammad al-Azharī, u XII/XVIII stoljeću. Naslov spjeva i ime sastavljača navedeni su u rukopisu.

Ahlwardt IV, 533.

AM II, 328; GAL, S. II, 288 navode autora istog imena.

Podloga i ovog spjeva je: الرسالة العضدية فى آداب البحث

Početak:

الحمد والمنّة لله الوهاب مافاز ذو الانظار بالآداب

Završetak je:

ماحاز فى مضامر السباق مسابق اوفاز ذو وفاق
ومغربى ازهرى محمد عقد نثرا للعقول يُحمد

Nasḫ vokalizovan.

4. L. 102^b i nutarnja strana korice:

الغنائم الجمعية فى نظم الرسالة الوضعية

Spjev od 68 stihova o gramatičkom tumačenju riječi u arapskom jeziku (الوضع). Sastvio gornji pisac Muḥammad al-Azharī — oko godine 1158/1745, što je zabilježio prepisivač pri kraju. Inače, o ovom spjevu ne nalazimo spomena u izvorima, koji su nam pristupačni. Rađeno je na osnovu djela الرسالة العضدية فى الوضع (v. I, 8, 237 i 238).

Početak:

احمد من منّ بوضع الكلم ثم صلاةٌ لنبىٍّ الحِكَم
......

وبعد ذا نظم رسالة العضد ....

سميتـــــه غنائم المعيـــــة فى نظم ذى الرسالة الوضعية

Završetak je:

ابيـــاتها ستون مـــع ثمان فهى تفـوق رائـق الاثمان

ناظم هذى الازهرىُّ محمد يرجو من الديان لطفا ينجد

Spjev je raspoređen na uvod *(al-muqaddima)*, razdiobu *(at-taqsīm)* i završetak *(al-hatima).*

Nasḫ vokalizovan.

Prepis pod t. 1 potječe iz XII/XVIII stoljeća.

Prepisao pod t. t. 2, 3 i 4 Ḫalīl b. Ṣāliḥ Bosnevī, 1225/1810, kako je to zabilježeno na kraju pod t. 2.

(تمت على يد افقر الورى خليل بن صالح بسنوى ... سنة ١٢٢٥)

Na listu 99 nalazi se bilješka, u kojoj se kaže da je rukopis uvakufio el-Hadž Ibrahim b. Islam Ispužli, nastanjen u Travniku, i predao ga muteveliji, navedenom prepisivaču, Halil-efendiji, 1. rebiul-evela 1252/1836.

Na početku su bilješke s područja *feraida* i *tesavvufa.*

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

1887. ISTO **3106.**

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: جريدة الفرائض

L. 89; 20,5 × 15. *Ta'līq,* pisan uvježbanom rukom. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir bijel, deblji, čvrst; neki listovi prosuti; povez polukožni, oštećen.

Prepisao Muḥammad 'Alī b. 'Abdurraḥım, mjeseca ševala 1203/1788.

(قد وقع الفراغ من تحرير هذه الرسالة فى وقت العشاء فى شوال المكرم سنة ثلاث ومائتين والف عن يد محمد على بن عبد الرحيم)

Na početku je jedan list (fragment) iz djela جواهر الفرائض (v. I, 357 i ovdje br. 1825,[2]). Na naslovnoj strani su imena i lični pečati ranijih vlasnika (Muhamed Ali Abdizade; Ali b. Ibrahim, 1217/1802). Na kraju su formulari nekih službenih dokumenata, pisani kasnije, i bilješka o nekim dugovima.

Poklon Enesa Muftića, 1950.

1888. ISTO **1797.**

U rukopisu i na donjem prerezu listova zabilježen je naslov: جريدهٔ فرائض . Na početku su osnovna pravila iz matematike. Na kraju je مفهوم فرائض , napisan drugim, slabijim rukopisom.

L. 90; 21 × 15,5. *Ta'līq* i *nasḫ,* pisani vještom rukom. Stranice su obrubljene crvenim linijama. Papir žućkast i plav, deblji; povez kožni, ukrašen lijepim pozlaćenim ornamentima, oštećen.

Prepisao Ḥusayn b. 'Oṯmān, 1213/1798.

تمت هذا الكتاب على يد الحقير ... حسين بن عثمان الاحسنحوى ؟ سنة ١٢١٣

Na kraju je neko zabilježio da mu je umro otac el-Hadž Omer Jeliković, nastanjen u Bosanskoj Krajini, u tvrđavi Džisri-Kebir (Kulen Vakuf) 1257/1841.

1889. ISTO **719.**

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: كتاب جريدهٔ فرائض . Na početku je رسالة فى مفهوم الفرائض (v. br. 1799,[3]).

L. 104; 22 × 16. *Nasḫ* krupniji, pisan širokim perom, vještom rukom. Papir bijel, deblji, čvrst; povez polukožni.

Rukopis potječe iz XIII/XIX stoljeća.

Na naslovnoj strani je bilješka i veliki ovalni pečat, iz čega se vidi da je primjerak uvakufio el-Hadž Omer-efendi Akhisari (iz Prusca), 1284/1867.

DRŽAVNO PRAVO I UREĐENJE DRŽAVE

(NIZĀM AD — DAWLA WA 'L — QAWĀNĪN)

Arapski

1890. نهاية الرتبة فى طلب الحسبة 864.

Djelo s područja unutrašnje državne politike i unutrašnjih poslova o nadziranju (kontroli — *ḥisba*) svih društvenih djelatnosti, privatnih i javnih, radi održanja reda i zakonitosti i radi pravilnog poslovanja. Takva kontrola u terminologiji islamskog prava nosi naziv *ḥisba*. (To je posebna ustanova državne vlasti koja je vršila nadzor nad radom u svim poslovima, privatnim i javnim u muslimanskoj državi, — kao nad radom trgovaca, zanatlija, ljekara, učitelja i službenika u raznim javnim ustanovama. Službenik, kome je bila povjerena *ḥisba*, zvao se *muhtesib*. Orijentalisti na Zapadu shvatili su i protumačili tu ustanovu kao policijsku instituciju naročite vrste i nadležnosti). Gornje djelo o toj službi napisao je Ġalāluddīn Abu'l-Faḍā'il 'Abdurraḥman b. Naṣr b. 'Abdullāh aš-Šayzarī, umro oko 589/1193.

GAL, S. I, 832.

Djelo je jedno od najznačajnijih i najstarijih djela o ovom predmetu. U njemu su data i detaljna uputstva za praktično održavanje *ḥisbe*. Prema tome, to je sistematski uređen priručnik, pravilnik ili u neku ruku zakon za praktičnu primjenu na tom području. U njemu je sabrano i formulisano sve ono što se još od ranije praktično sprovodilo u muslimanskoj državi, o čemu se, u kraćem obimu i sa posebnog, više teoretskog aspekta, pisalo. Rad je otuda živi svjedok ili važan istorijski dokumenat veoma visokog stepena društvenog i kulturnog uređenja u muslimanskoj državi od prije 8—10 stoljeća. Njegov utjecaj nije ostao ograničen samo na islamski Istok, nego je prešao i na Zapad i odrazio se u njegovom društvenom uređenju. Naime, Zapad je u svojim najranijim dodirima, a naročito prilikom krstaških ratova, koristio i prenio mnoge naučne i kulturne tekovine Istoka, među kojima ustanovu *ḥisbe* i ovo malo, ali značajno djelo. Uglavnom, mnogi društveni principi i ustanove, koji se ustanovljuju i navode u ovom djelu, postoje danas u savremenom državnom uređenju i državnim sistemima Zapada u različitim vidovima i oblicima.

Radi važnosti ovog djela izrađeni su i registrovani svi njegovi rukopisni primjerci u svijetu, pa je prema najnovijem mišljenju u nauci rečeno da postoji svega četrnaest takvih primjeraka. Osam ih se nalazi u Egiptu, a ostali su u raznim najvećim naučnim centrima svijeta, kao u orijentalnim bibliotekama Londona, Berlina i Beča. Razumije se, u te poznate primjerke nije ubrojan naš rukopis, jer mnogi naučni istraživači u svijetu do sad nisu znali ni za našu biblioteku ni za pojedinosti i raritete njenog naučnog i kulturnog blaga. Mi sad možemo konstatovati da se s našim rukopisom nalazi *petnaest* rukopisnih primjeraka ovog djela u svijetu, — a ne samo četrnaest. Među navedenim primjercima postoje unekoliko razlike po obimu sadržaja i po starini datuma. Naš primjerak je jedan od najpotpunijih, a i dosta je starog datuma, jer je prepisan u XV stoljeću.

Ime autora u raznim rukopisima ovog djela u svijetu i u raznim izvorima navedeno je različito. Mi smo ga ovdje naveli prema Brockelmannu (n. m.) i prema štampanom primjerku (Kairo, 1946). U našem rukopisu ime mu je 'Abdullah b. Naṣr b. 'Abdullah, kako se to vidi u naslovu i u početku. Naslov, koji je stavljen kasnije, glasi:

كتاب نهاية الرتبة فى طلب الحسبة تأليف الشيخ الفقيه الاوحد الفاضل العالم عبد الله بن
نصر بن عبد الله بن محمد الشَّيْزَرى الشافعى

Djelo je raspoređeno na 40 poglavlja *(bāb)*.

Početak poslije besmele:

قال عبد الله بن نصر بن عبد الله احمد الله على ما انعم واستعينه فيما الزم ... وبعد فقد
سألنى من استند لمنصب الحسبة

L. 39; 18 × 14. *Nasḫ* sitan, složen. Pismo je dosta čitko, ali u pisanju ima grešaka, tako da su mnoge riječi pogrešno napisane. U uvodu je naveden sadržaj djela. Papir tamnobijel, deblji, povez poluplatneni.

Prepisao Muḥammad b. Muḥammad b. 'Abdulwahhāb, u Jerusalimu, 878/1473.

ووافق الفراغ من تعليق هذا الكتاب يوم الثلاثاء سادس عشرين محرم الحرام سنة ثمان
وسبعين وثمانمائة على يد عبد الفقير محمد بن محمد بن عبد الوهاب ... وذلك بالقدس الشريف
بباب شرف الانبياء ...

Na prvom zaštitnom listu nalazi se bilješka s imenom jednog ranijeg vlasnika (Čelebīzāde Ismail Asim, 1170/1756).

Na naslovnoj stranici nalazi se stara, slabim pismom i prostim arapskim stilom pisana bilješka, u kojoj se kaže da je rukopis poklonio Hadži Muhammed el-Bagdadi er-Remmal svome prijatelju, nekom Hadži Husejnu b. Hadži Piri, a ovaj svojim prijateljima: H. Husejn el-Haddad, H. Muhammed el-Ḥumsī, — H. Ahmed b. derviš Mahmud, 880/1475. Ta bilješka glasi:

كتاب الحسبة — هى اربعين باب فى اربعة اجزاء كل جزء منها عشرة اوراق وهذا
الكتاب قد هداه حاجى محمد البغدادى الرمال الى العبد الفقير الحقير الواثق بالملك القدير
حسين بن حاج پيرى وذلك صحبه حاجى حسين الحداد وحاجى محمد المعروف بالحمصى —
؟ — وحاجى احمد بن درويش محمود وذلك بتاريخ شهر ربيع الاول من شهور سنة ثمانين
وثمانمائة هجريه والحمد لله رب العالمين

Tu je, u vrhu stranice, i potpun naslov djela, koji smo gore naveli, a koji je stavio jedan bivši vlasnik ovog rukopisa. U bilješci ispod toga naslova on kaže da je vidio primjerak ovog djela, koji je prepisan 641/1243.

(رأيت نسخة من هذا الكتاب استنسخ فى تاريخ احدى واربعين وستمائة فعلم منه أن
المصنف اقدم من هذا التاريخ والله اعلم حرره الحقير مسعود)

To je najstariji prepis ovog djela, koji je do sad zabilježen. Stariji je od datuma zabilježenog u rukopisu azherske biblioteke (675/1276), ali se ne zna za taj najstariji prepis da li uopće sada postoji ili je izgubljen.

Niže ove bilješke nalazi se bilješka sa potpunim imenom i datumom dotičnog vlasnika (Mes'ūd b. Ibrāhīm, Istanbul, 1074/1663).

استصحبه العبد الفقير الى الله الودود مسعود بن ابراهيم بمدينة قسطنطينية سنة ١٠٧٤

Ispod tih navedenih bilježaka nalazi se bilješka, napisana krupnim slovima, u kojoj se kaže da je primjerak uvakufio Tunja Muhammed Zeim, za medresu Simzade (Đumišića) u Sarajevu.

قد وقف طونه محمد زعيم فى مدرسهٔ سيم زاده فى سراى بوسنه

U vrhu prve stranice neko je kasnije napisao, da je ovo »možda neki stari zakon« — باد عتيق قانوننامه ?

Na posljednjem zaštitnom listu nalaze se recepti za pravljenje smjese za neki ljepak.

Iz biblioteke Simzade medrese.

1891. السياسة الشرعية فى اصلاح الراعى والرعية 2890.

Šerijatsko-pravni principi i propisi o uređenju islamske države i o dužnostima i pravima vlasti i građana u islamskoj državi. Napisao *Aḥmad* b. 'Abdulhalīm b. 'Abdussalām b. Abdullāh *Ibn Taimiya*, šajh-ul-islam Taqiyyuddīn Abu'l-'Abbās al-Ḥarrānī, umro 728/1328. Rukopis je nepotpun s početka i na kraju po za 2—3 lista.

GAL II, 101; S. II, 124; Kairo I, 319.

Početak (koji se u ovom rukopisu ne nalazi) glasi:

قال شيخنا وقدوتنا الامام ... ابو العباس احمد ... ابن تيمية الحرانى الحمد لله الذى
ارسل رسله بالبينات

Početak ovdje:

ليس فيهم بالغ فلما رآهم ذرفت عيناه ثم قال يا بنى

L. 177; 17,5 × 12,5. *Nasḫ* lijep, starinski, krupniji, mjestimice vokalizovan, pisan rukom vještog kaligrafa u razmaknutim redovima. Naslovi *(faṣl)* pisani su krupnije, zlatnim mastilom. Papir tamnobijel, deblji, glat; povez kožni, oštećen, sa utisnutim ornamentima na sredini korica. Primjerak je bio lijepo opremljen, čini se, za neku naročitu namjenu. Pobliži podaci o rukopisu i prepisivaču vjerovatno su se nalazili na listovima s početka i na kraju, koji su, nažalost, iskinuti i izgubljeni.

Rukopis, vjerovatno, potječe iz X/XVI stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu namjerno je izbrisana bilješka sa imenom ranijeg vlasnika. Tu je jedan perzijski stih. Na posljednjem zaštitnom listu nalazi se stih na turskom jeziku i kraći recept za jedan lijek.

1892. Zbirka (مجموع) , 5 **1160.**

L. 147; 22,5 × 16. *Ta'līq* sitniji, složen, pisan vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir bijel, glat, tanji, čvrst, listovi prosuti; povez polukožni, oštećen, rastavljen od listova.

1. L. 1—77. نصاب الاحتساب

Djelo o općoj državnoj kontroli (specijalnoj policijskoj službi i nadzoru — *ḥisba*) nad održavanjem reda i zakonitosti u islamskoj državi. Napisao 'Omar b. Muḥammad Ibn 'waḍ aš-Šāmī al-Maqdisī al-Ḥanafī. (Datum smrti autora nije nam poznat. Ismā'īl-paša, — AM I, 788, — kaže da je umro 696/1296, — dok Brockelmann, — GAL, S. II, 427 — kaže da je pisac živio i radio 993/1585). Djelo je raspoređeno na 64 poglavlja, a sadrži odabrana mišljenja i fetve o ovom predmetu. Pisac je bio vrhovni sudija *(qāḍi'l-quḍāt)* u Egiptu.

GAL, S. II, 427 (djelo dovršeno 993/1585!); ḤḤ II, 1953; AM I, 788.

Početak:

الحمد لله الحسيب الرقيب على نواله ايمانا واحتسابا ... اما بعد جمع عبده الغريق ...
عمر بن محمد ابن عوض الشامى ... فى تصنيف هذا الكتاب وهو نصاب الاحتساب مسائل
اختصت بالنسبة الى حسب منصب الحسبة من كتب معتبرة بين الفقهاء .

2. L. 78—113. حصن الاسلام

Kratak i sažet priručnik islamske vjeronauke sa posebnim osvrtom na griješne riječi koje izvode iz vjere *(elfazi kufr)*. Napisao Gānim b. Muḥammad al-Bagdādī al-Ḥanafī, umro 1030/1620.

ḤḤ I, 668.

Početak: اشهد ان لا اله الا الله الواحد الحىّ العليم

3. L. 114—129. انقاذ الهالكين

رسالة فى ابطال الكسب بالقرآن

Traktat o zabrani naplaćivanja za učenje Kur'ana, što ju je napisao Muḥammad b. Pīr 'Alī Bergili, umro 981/1573 (v. I, 479 i ovdje br. 1214,[16]).

Po rubovima mnogih listova ima komentara, pisanih rukom prepisivača.

Po rubovima mnogih listova ima komentara, pisanih rukom prepisivača.

4. L. 130—138. ايقاظ النائمين

Rasprava o vršenju nekih pobožnih djela (ibadat) i poklanjanju sevaba od toga drugom — za novac. Napisao prethodni pisac Bergili (v. I, 361 i ovdje br. 1214,[17]).

5. L. 139—147. شفاء داء المطعان

فى معاوية بن ابى سفيان

Rasprava koja sadrži odgovor onima koji napadaju halifu Muaviju. To je, zapravo, pobijanje stava pripadnika nekih derviških redova koji u svojoj pretjeranoj ljubavi prema halifi Aliji i njegovom potomstvu, previše napadaju halifu Muaviju. Napisao neki Ḥasan-efendija, kadija, nastanjen u Podgorici. Naslov u rukopisu je:

هذه رسالة شفاء داء المطعان فى معاوية بن ابى سفيان رضى الله عنهما للقاضى حسن
افندى الساكن بقصبة پودغوريچه

Pisac je, čini se, neki naš čovjek, a njegov rad odnosi se na pojave u našim krajevima. Rad je nastao (napisan) u XVIII stoljeću i raspoređen je na dva poglavlja *(bāb)*.

U bibliografskim izvorima, koji su nam pristupačni, ne nalazimo spomena ovoj risali.

Početak:

نحمدك يا قديم الاحسان على ما انعمت به علينا جزيل النعم التى هى الوجود والفطرة والعقل السليم ... وبعد فلما احدث سوء مكاسب بعض الناس رَيْناً على قلوبهم فصارت السنتهم كأسنة حداد ويطعنون بها فى بعض الاصحاب وشاعت ذلك فى البلاد خصوصا فى حوالينا ... جمعت نبذة من الآيات والاحاديث واقوال العلماء مما يتعلق باحوال الاصحاب

Prepisao cijelu zbirku 'Abdullāh-efendī Kantamiri, što se vidi po rukopisu.

Na početku pod t. 1 nalazi se sadržaj, napisan rukom prepisivača.

1893. اصول الحكم فى نظام العالم 1928.

»Osnovne mudrosti o uređenju svijeta«.

Djelo, koje sadrži islamske principe i pravila o uređenju islamske države. Napisao Ḥasan b. Ṭurḫān b. Dawūd b. Ya'qūb al-Kāfī al-Aqḥiṣārī (iz Prusca), umro 15. šabana 1025/1616 (v. br. 850,[14]).

GAL II, 443; S. II, 659.

Početak:

حمدا لك اللهم مالك الملك تؤتى الملك من تشاء

L. 11; 20 × 15. Nasḫ, pisan vještom rukom, u razmaknutim redovima, mjestimice vokalizovan. Rečenice su rastavljene crvenim tačkama. Po rubovima nekih listova ima bilježaka u vezi sa tekstom, koje su većim dijelom na perzijskom jeziku. Papir bijel, glat, čvrst; povez papirni.

Rukopis potječe iz XIII/XIX stoljeća.

Uvakufio Mustafa-beg Dženetić, iz Sarajeva, za svoje muško potomstvo, 1289/1872 (v. bilješku i pečat na naslovnoj strani).

1894. Zbirka (مجموع), 3 98.

L. 18; 34 × 21,5. *Nasḫ* čitak. Papir bijel, deblji, čvrst; povez platneni.

1. L. 1—6. ISTO

U rukopisu je naslov:

اصول الحكم فى نظام العالم ... تألیف حسن بن تورخان بن داود بن يعقوب الذيبى المعروف بكافى الاقحصارى

Prve dvije stranice obrubljene su tankim crnim i širokom crvenom linijom, a ostale sa dvije crne linije. U vrhu prve stranice je unvan u bojama, izrađen rukom prepisivača. Na rubovima listova ima nešto komentara, pisanih također rukom prepisivača. Na kraju je sadržaj.

2. L. 7—17. نظام العلماء الى خاتم الانبياء

Djelo koje sadrži biografije 28 učitelja našeg navedenog učenjaka Hasan Kafije, što ga je on sam napisao (v. I, 486).

Bratislava, 95.

Početak:

الحمد لله الذى زين الارض بالعلماء

Pismo kao prethodno. Prve dvije stranice obrubljene su tankim crnim i širom zelenom, a ostale sa dvije crne linije. U vrhu prve stranice je lijep unvan u bojama. Istaknute riječi podvučene su crvenom crtom. Po rubovima nekih listova ima malo komentara. Na kraju je sadržaj.

3. L. 18. رسالة فى تحقيق لفظ چلبى

Kraća risala o tumačenju riječi čelebi. Napisao prethodni autor, v. br. 1404,[2].

Pismo kao prethodno. Stranica je obrubljena sa dvije crne i jednom crvenom linijom.

Prepisao cijelu zbirku, za svoju potrebu, Mehmed Handžić, 1345/1926, — kako je to zabilježeno na kraju.

(استنسخت ... فى سراى بوسنه ... سنة خمس واربعين وثلثمائة والف ... محمد بن محمد حانجى زاده)

1895. (فصل فى التعزير) 1977.

Poglavlje o kažnjavanju za prekršaje (*ta'zīr*), od nama nepoznatog pisca. Na naslovnoj strani je kasnije zabilježen naslov na turskom jeziku: سياست نامهٔ شرعى رساله سى, iz čega se razumije da su neki ovaj rukopis smatrali kao samostalan rad. Međutim, sudeći po tekstu, prije se može reći da je ovo izvadak, jedno poglavlje, iz nekog opširnijeg fikhskog djela.

Početak je poslije besmele:

. الفصل الاول فى الفرق بين الحد والتعزير اعلم ان التعزير تأديب دون الحد واصله من العزر بمعنى الرد والردع والتعزير فى جناية ليس بموجب للحد

L. 25; 20,5 × 14,5. *Nasḫ* lijep. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom, a neke su napisane crvenim mastilom. Po rubovima malog broja listova ima komentara. Papir žućkast, glat; povez papirni.

Prepisao Ḥusayn b. Muḥammad al-Albasānī (iz Elbasana, Albanija), hatib džamije Sulejmanije (u Istanbulu?), u XII/XVIII stoljeću.

(كتبه الفقير ... حسين بن محمد الشهير بخطيب سليمانيه الالبصانى)

Na nutarnjoj strani prve korice i na prvom zaštitnom listu zabilježena su dugovanja nekih osoba, većinom kršćana. Na naslovnoj strani zabilježeno je ime ranijeg vlasnika (Abdullah-efendi Kantamiri).

Iz Kantamirine biblioteke, čiji se emblem nalazi na naslovnoj strani.

DRŽAVNO PRAVO

Turski

1896. ترجمة اصول الحكم فى نظام العالم 2180.

Prevod gornjeg Kafijinog djela *Uṣūl-al-ḥikam* na turskom jeziku. Preveo sam autor. Primjerak je nepotpun u sredini za jedan list.

Handžić, al-Gauhar al-asnā, 57.

Početak:

حمد اول ناصر قهاره كه ابتدى منصور عسكر دينى

(v. br. 850,[14]).

L. 16; 20,5 × 15,5. *Nasḫ*, sa nešto *ta'līqa*, pisan uvježbanom rukom. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. U vrhu prve stranice je jednostavan unvan. Drugi i treći list dopisani su kasnije drugim rukopisom. Papir tamnobijel, deblji, neki listovi su oštećeni, naročito po rubovima; povez platneni, nov.

Rukopis potječe iz XII/XVIII stoljeća.

Na listovima 17—18 nalazi se priča na turskom jeziku o snu nekog Šejh Ahmeda iz Medine kome je, navodno, Muhamed prenio na snu jednu svoju poruku (وصيتنامه رسول اكرم). Početak je شيخ احمد ايدر. Po tom se nalaze razni zapisi i hamajlije što je, čini se, sve pisano rukom istog prepisivača.

Rukopis je kupljen u Travniku.

1897. ISTO 2271.

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov:

هذا كتاب ترجمة اصول الحكم فى نظام العالم

L. 41; 20 × 14. *Nasḫ* i *ta'līq* pomiješani, pisani vještom rukom. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Primjerak je nepotpun u Drugom poglavlju, što je, čini se, krivica prepisivača. Papir bijel, čvrst, listovi su po rubovima dohvaćeni vlagom; povez polukožni, oštećen.

Prepisao neki Ḥusayn, vjerovatno početkom XIII/XIX stoljeća.

Na naslovnoj strani je katib bosanskog divana Vaṣfī vlastoručno zabilježio da je ovaj rukopis dospio u njegove ruke, a već je bio uvakufljen od ranije, pa da ga on zato stavlja u Šehdinu biblioteku. Na rubu drugog lista nalazi se veliki muhur Ali Dželaluddin-paše, bosanskog vezira od 1235—1238/1819/1822. Na kraju je sufijska dova (دعاء كولبند), koja počinje: الله الله جليل جبار , te dova za pomoć islamskoj vojsci (دعاء عسكر اسلام). Na posljednjoj stranici je bilješka sa imenom ranijeg vlasnika (Munla Mustafa-efendija, — od brata Munla Muhamed-efendije, — od oca Munla Salih-efendije).

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

1898. ISTO 4329.

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: ترجمة اصول الحكم لكافى افندى . Primjerak je nepotpun na kraju.

L. 12; 17,5 × 13. *Riq'a*, pisana vještom rukom. Osnovni tekst podvučen je kasnije olovkom, i to samo s početka. Papir tamnobijel, deblji; poveza nema.

Rukopis potječe iz XIII/XIX stoljeća.

Čini se, da je to neki učenik medrese (softa) prepisao za svoju potrebu.

1899. ترجمة السياسة الشرعية 3317.

محمد اسيرى

Prevod rasprave السياسة الشرعية o uređenju muslimanskog društva i države.

Osnovni tekst na arapskom jeziku napisao je Dede-efendi Ğadd Minqārīzāde, — kako to kaže prevodilac u svom uvodu. Inače, autorova biografija nam je nepoznata. Zaključujemo da je umro krajem X stoljeća. To je, čini se, djed šejhul-islama Jahjā-efendi Minkārīzāde (umro 1088/1677). Po M. Tahiru (OM II, 55), ime mu je: Minkārī 'Alī. Prevodilac ga hvali kao velikog učenjaka i kaže da je on napisao gornju raspravu. Prevod te risale na turskom jeziku sačinio je Muḥammad Esīrī, umro 1092/1681. Gornji naslov i sve druge navedene podatke naveli smo prema uvodu prevodioca, inače, o ovom radu ne nalazimo spomena u izvorima koji su nam pristupačni. M. Tahir (OM I, 231), govoreći o ovom piscu, ne navodi taj prevod. Na drugom mjestu on kaže da je djelo *Siyasetnama* napisao Dede Ğenkī-efendi, a da ga je preveo i štampao šejhul-islam Mehmed Ārif-efendi (v. OM I, 305 i 383). Ahlwardt (V, 122) i Brockelmann (GAL, S. II, 665) kažu također, da je osnovno djelo napisao al-Maulā Dede-efendī (umro 973/1565), a prevod Mehmed Arif-efendi (umro 1275/1858). Držimo, da je sve to kod M. Tahira i drugih pogrešno navedeno — ukoliko se radi o ovom predmetnom djelu i njegovom prevodu —, a da je ispravno ono što smo mi gore naveli prema ovom rukopisu.

Početak i dio uvoda glasi:

الحمد لله رب العالمين ... اما بعد جناب رب العالمين جلت عظمته جمله مخلوقاتى خلق
ايدوپ بينلرنده نظام وانتظام وامر بالمعروف ونهى عن المنكر ايچون ... بناء عليه علماء متأخر
يندن علم وفضل ايله اراسته ... علامه مرحوم ده ده افندى الشهير بجد منقارى زاده ينجه كتب
اصول وفروعدن انتخاب واستخراج ايلديكى مفتى به مسائل شرعيه دن تأليف ايلديغى
سياست شرعيه نام رساله سى ... لغت عربيدن لسان تركيه يه ... سوق كلام ايتمكله بوفقير
... السيد محمد اسيرى ... مبادرت ايدوب

L. 27; 21,5 × 14,5. *Ta'līq*, pisan vještom rukom. Papir tamnobijel, tanak, čvrst; povez polukožni, oštećen.

Rukopis potječe iz prve polovine XIII/XIX stoljeća.

Na kraju se prepisivač osvrće na pogibiju sultana Selima III (1223/1808) i navodi sve one ljude iz dvora i iz oružanih turskih snaga koji su učestvovali u zavjeri protiv sultana, osuđujući ih kao teške griješnike i zločince.

1900. Zbirka (مجموع), 2 **1334.**

L. 120; 23 × 17. *Ta'līq*, pisan vještom rukom. Papir bijel, deblji, čvrst; povez poluplatneni.

1. L. 1—106. ترجمة نهج السلوك فى سياسة الملوك

Prevod djela *Nahğ as-sulūk*, o upravljanju islamskom državom. Osnovno djelo na arapskom jeziku napisao je, za sultana Ṣalāḥud-dīn Eyyūbī, 'Abdurrahmān b. Naṣr b. 'Abdullāh aš-Šayzarī, umro oko 589/1193. To djelo navodi se još pod naslovom: النهج السلوك (v. GAL, S. I, 832). Pisac mu je isti kao kod ranije navedenog djela نهاية الرتبة, (v. br. 1890). Ovaj turski prevod gornjeg djela posvećen je sultanu Abdulhamīdu I (1774—1789), a prevodilac mu je Muḥammad-efendī Naḥīfī, umro 1203/1788.

SO IV, 548; Kairo, t, 247.

Flügel (III, 313), kaže da je prevodilac nepoznat.

Početak:

حمد وسپاس حضرت ملك علام وتصلية وتسليم جناب خير الانام

Na rubovima nekih listova napisani su naslovi pojedinih poglavlja.

2. L. 107—120. رسالة فى حسن الخلق ومجاملة الناس

Kraći rad na turskom jeziku o lijepom ponašanju sa svijetom, od nama nepoznatog pisca. Gornji naslov dat je prema sadržaju.

Početak poslije besmele:

جمله خلق ايله حسن خلق ايله معامله يه ولطف ولين ايله مكالمه يه متعلق اولان
احاديث واخبارى وكلام كبارى

Cijelu zbirku prepisao isti nepoznati prepisivač, krajem XVIII ili početkom XIX stoljeća.

Na naslovnoj strani su poučni stihovi na turskom jeziku o izdržljivosti *(sabru)* na tegobama ovog svijeta.

Poklonio dr Munib Muidović.

ZAKONI

(QAVANIN)

Turski

1901. سلطان سليمان زماننده وشيخ الاسلام **554.**

ابو السعود عصرنده اولان قانون نامه لردر

Zbirka zakona i uredaba iz vremena sultana Sulejmana i drugih sultana sa fetvama koje su dali šejhul-islami: Ibn Kemal-paša (umro 940/1533), Ebus-Su'ūd (umro 982/1574) i najviše Muḥammed Behā'ī (umro 1064/1653). Zbirka je tokom vremena dobila različite varijante, pa je u raznim prepisima došlo do različitosti u rasporedu i tekstu. Tu je uvrštena i jedna verzija »Novog zakona« *(Qānūni ğedīd)* sultana Sulejmana, što ga je sabrao Muḥammed-efendī b. Muḥammed Okğīzāde (umro 1039/1629), v. pod br. 1727,^{2} i 1774,^{2}.

Gornji naslov je prema ovom rukopisu.

Rieu, 247^{b}.

L. 101; 22,5 × 15. *Ta'līq*, pisan vještom, brzom rukom. Papir tamnobijel, čvrst; povez polukožni, oštećen.

Prepisano 9. džumadel-ula 1122/1710.

(تم ... فى اليوم التاسع من جمادى الاولى لسنة اثنتين وعشرين ومائة والف)

Na prvom zaštitnom listu je fetva što ju je dao Mustafa, muftija Prusca i Travnika, te sadržaj. Na naslovnoj strani je bilješka i lični pečat ranijeg vlasnika (Munla Ali-aga b. Ebu Bekr, 1145/1732).

Uvakufio el-Hadž Ahmed-efendi, muderis Gazi Husrevbegove medrese (v. bilješku u rukopisu).

1902. ISTO **2616.**

U rukopisu je, u vrhu prve stranice, zabilježen naslov:

سلطان سليمان خان زماننده وشيخ الاسلام ابو السعود عصرنده اولان قانون لر در شرع

شريفه موافقى مقرر اولوب حالا معتبرى قوانين ومسائل در

(v. br. 1727,^{2}).

Primjerak nije dovršen.

L. 69; 20,8 × 14. *Ta'līq*, pisan vještom rukom. Papir tamnobijel, deblji, čvrst; povez kožni, oštećen, sa ornamentima na koricama.

Prepis potječe iz druge polovine XVII ili početka XVIII stoljeća.

Na kraju se nalazi nekoliko fetvi na turskom jeziku i nekoliko neispisanih lista.

1903. ISTO **3457.**

U rukopisu, u vrhu prve stranice, naslov je:

مرحوم سلطان سليمان خان زمان سعادت تلونده مرحوم شيخ الاسلام ابو السعود افندى

عصرنده اولان قانون نامه لردر شرع شريفه موافقى مقرر اولوب حالا معتبر قوانين ومسائل

شرعيه دركه ذكر اولنور

(v. br. 1727,^{2}).

L. 107; 20 × 14. *Nasḫ* krupniji, sa nešto *ta'līqa*, pisan veoma vještom rukom. Papir tamnobijel, deblji, glat; mnogi listovi su, naročito po rubovima, dohvaćeni vlagom; povez kožni, znatno oštećen.

Prepisao Munla Ibrāhīm b. Ḥusayn, muezzin Velike džamije i pisar šerijatskog suda u kasabi Biga (sjeverozapadni dio Anadolije) u četvrtak 28. džumadel-ahira 1133/1720.

تمت الكتاب ... عن يد اضعف العباد ... منلا ابراهيم بن حسين المؤذن بجامع كبير

حالا بكاتب محكمة بيغا بعد اذان العصر بيوم پنجشنبه الثامن والعشرين جمادى الآخرة ... لسنة

لسنة ثلث وثلثين ومائة بعد الالف

Na početku su bilješke s područja fikha, fetve i sadržaj. U vrhu prve stranice je jedno pravilo iz običajnog prava (قانون مدة عرفيه).

1904. ISTO **4534.**

L. 27; 30 × 20,5. *Ta'līq*, sitniji, složen, pisan veoma vještom rukom. Papir tamnobijel, tanak, listovi mjestimice dohvaćeni vlagom i neki od njih oštećeni. Poveza nema.

Prepisao Muḥammad Pendī, u kasabi Čerkeš (u vilajetu Kastamunija, Turska) 1146/1733.

(تمام شد اين قانون نامه نك بردست محمد بندى در قصبهٔ چرکش ... سنة ١١٤٦)

Poklon kadije Ahmeda Selimovića.

1905. ISTO **3994.**

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: قانون نامهٔ سلطان سلیمان

Primjerak je nepotpun s početka za 1—2 lista.

L. 66; 21,5 × 15,5. *Ta'līq* sa nešto *riq'a*, sitniji, pisan vještom rukom. Po rubovima manjeg broja listova ima nešto komentara. Papir žućkast, glat, listovi pri dnu dohvaćeni vlagom; povez kožni, oštećen.

Prepisao 'Alī 'Abdurrazzāq Muftīzāde iz Magnise, kadija u gradu Argirokastri (Gjirokaster u južnoj Albaniji), privremeno, 2. ševala 1153/1740.

(حرر هذا القانون نامهٔ جدید فی الیوم الثانی من شهر شوال لسنة ثلث وخمسین ومائة والف علی القاضی بقضاء انکلی قصری موقتا الشهیر بعبد الرزاق مفتی زاده عن مغنیسا)

Na završetku je ime vlasnika, pisano rukom prepisivača (el-Hadži Osman-efendi Istanbuli). Na kraju su dvije bilješke na turskom jeziku koje sadrže recepte za liječenje premuklosti (uzetosti glasa) i kašlja.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1906. ISTO **1341.**

U rukopisu je naslov:

سلطان سلیمان خان زمان شریفلرنده وشیخ الاسلام مولانا ابو السعود افندی محضرنده جدید قانون نامه سی ...

L. 52; 21 × 13,5. *Ta'līq* lijep, složen, pisan vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Papir žućkast, listovi, naročito po rubovima, dohvaćeni su vlagom; povez polukožni.

Rukopis potječe iz XVII ili XVIII stoljeća.

Na posljednjem zaštitnom listu, koji je polijepljen po korici, nalaze se bilješke na turskom jeziku s područja fikha.

Iz biblioteke Fejzijje medrese (v. pečat u rukopisu).

1907. ISTO **2276.**

U rukopisu je kasnije, na rubu prve stranice, zabilježen naslov: سلطان سلیمان قانون نامه لری

L. 84; 21 × 13. *Ta'līq*, sitniji, složen, pisan vještom rukom. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Po rubovima listova ima fetvi i komentara, pisanih — čini se — drugim rukopisom. Na listu 72 nalazi se nekoliko crteža u vezi sa sadržajem. Papir tamnobijel, glat, nekoliko listova pri kraju oštećeno, povez kožni, oštećen.

Prepis je dovršen 10. zul-kade 1153/1740.

(وقع الفراغ من تسوید هذه النسخة فی الیوم عشر من ذی القعدة لسنة ثلث وخمسین ومائة بعد الف)

Na naslovnoj strani nalaze se kraća pravila s područja fikha. Na kraju su bilješke iz fikha i nekoliko fetvi, od kojih je neke izdao Ibrahim, muftija Prusca i Livna, — te odulja bilješka na turskom jeziku s područja feraiza. Veći dio posljednjeg lista je otkinut i izgubljen.

1908. ISTO **3363.**

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: سلطان سلیمان قانون نامه لری

L. 81; 20 × 14. *Ta'līq* većim dijelom i mjestimice *nasḫ*, pisani vještom rukom. Naslovi su izostavljeni, a njihova mjesta su neispisana. Papir tamnobijel, deblji, mnogi listovi su, naročito s početka i pri kraju, dohvaćeni vlagom tako da je mjestimice pismo oštećeno; povez kožni, oštećen.

Na listovima 82—104 nalaze se razni kraći zemljišni zakoni i propisi (قانون نامه در). Početak je:

برزعیت قریه ستدن قالقوب اخر سپاهینك قریه سنه وارسه قانون قدیم بویله درکه اسکی سپاهی اول رعیتی مکانه قالدرمغه طالب اولورسه

Prepisao cijeli rukopis isti nepoznati prepisivač, 1154/1741.

(تمت هذه القانون السلیمانی سنة اربع وخمسین ومائة والف)

Na kraju je prepis nekog raspisa (naredbe) o proganjanju odmetnika oko Nove Palanke, te bilješke koje sadrže datume rođenja i datume smrti nekih osoba u vremenu od 1207—1218/1792—1803.

1909. Zbirka (مجموع), 2 **1922.**

L. 209 (189 + 20); 20 × 14. *Nasḫ* krupniji, lijep, pisan vještom rukom, u razmaknutim redovima. Papir bijel, glat, čvrst; povez polukožni.

1. L. 1—189. ISTO

U rukopisu je naslov:

حالا مشهور ومعتبر اولان قوانین که بعض مسائل شرعیه ایله سلطان سلیمان خان زماننده
وشیخ الاسلام ابو السعود افندی عصرنده اولان قانون نامه درکه ذکر وبیان اولنور

Po rubovima nekih listova ima fetvi, pisanih rukom istog prepisivača.

2. L. 190—209. بیطرنامه

U rukopisu je naslov: کتاب بیطر نامه بو در

Djelo na turskom jeziku s područja veterinarstva — o liječenju konja, od nepoznatog pisca. U početku se nalazi opširan uvod koji sadrži priče, zapravo bajke, koje, među ostalim, govore o tom kako je ovo djelo nastalo. Po tim pričama, djelo je napisao »Ristetalis« (Aristotel), grčki filozof i ministar cara Aleksandra Velikog, na njegov zahtjev. To je, navodno, bilo prilikom carevog vojevanja u Perziji (oko grada Belha), kad su vojnički konji oboljeli od neke teške zarazne bolesti. Aristotel je, kaže se, napisao tada ovo djelo na perzijskom jeziku, dao mu naziv *Baytarnama* i rasporedio ga na deset poglavlja, — što je kasnije prevedeno na turski jezik. U ovom primjerku pak navedeno je devet poglavlja, dok je deseto izostavljeno.

Ovakvih radova ima više na turskom jeziku i oni su međusobno slični, samo se unekoliko razlikuju u tekstu i rasporedu, što je posljedica rada raznih prepisivača. Sa ovakvim početkom i uvodom manje ih je.

Početak:

الحمد لله رب العالمین والصلاة والسلام علی خیر خلقه محمد وآله اجمعین أما بعد بلکل
کیم مکردور زمان ایچنده برپا دشاه وار ایدی اول پادشاهك اوتوزکز یوزبیك صو باشیسی وار
ایدی

باب اول آتلرك طبیعتنی بلدرر ایکنجی باب آتلرك ایو علامتلرین بلدرر

Prepisao oba djela isti nepoznati prepisivač, 1177/1763
(تمت سنة ۱۱۷۷)

Na početku pod t. 1 je sadržaj. Na naslovnoj strani je jedna fetva na turskom jeziku što ju je dao Ahmed, muftija Sarajeva, te krupno pisana bilješka o uvakufljenju rukopisa. Na kraju pod t. 2 nalazi se više neispisanih lista, a zatim izvadak iz rasprave o duši od Kemal-pašazade.

Uvakufio Mustafa-beg Dženetić za svoje muško potomstvo, 1289/1872 (v. bilješku i pečat na naslovnoj strani pod t. 1).

1910. Zbirka (مجموع). 2 **722.**

L. 208 (61 + 147); 21,5 × 16. *Ta'līq* krupniji, pisan vještom rukom. Papir bijel, deblji, čvrst; povez kožni, oštećen.

1. L. 1—61. ISTO

U rukopisu je naslov:

سلطان سلیمان خان زماننده وشیخ الاسلام مولانا ابو السعود افندی عصرنده قانون نامهٔ
جدید درکه ...

Istaknute riječi podvučene su crvenom linijom.

Na kraju je bilješka, u kojoj se kaže da je prepis dovršen u Jedreni, mjeseca muharema 1084/1673. To je očito datum originala, iz koga je ovaj primjerak prepisan, — što je prepisivač ovdje prenio, a svog datuma nije stavio. Datum ovog prepisa je kasniji, što se vidi na kraju slijedećeg djela.

2. L. 62—147. صك

Zbirka formulara za razne sudske isprave (dokumente). Sabrao i sastavio Ḫidr b. 'Oṯmān, čija nam je biografija nepoznata. U uvodu sastavljač kaže da je bio pisar šerijatskog suda i kadija u Istanbulu. Kao pisar radio je, kaže, kod učenog kadije Ahmed-efendi Beyāyiyade, koga spominje sa najvećim poštovanjem, ističući da se mnogo koristio njegovim radom. (To je pak naš poznati pisac i učenjak, Ahmed b. Hasan Beyāzīzāde (Bejazić), koji je živio, radio i zauzimao visoke vjerske položaje u raznim gradovima Turske carevine u XVII stoljeću, — umro 1098/1686). Kroz duže vrijeme svog rada u sudu, pisac ovog *sakka* sabirao je materijal za isti. Djelo je dovršeno krajem XVII ili početkom XVIII stoljeća.

Početak:

الحمد لله الذی جعل علم الصك سببا لمعاش النواب والحکام ... اما بعد ارباب علم
وعرفانه روشن وظاهر ... علم صك لازم ومهم اولوب ... بوفقیر ... اضعف العباد وافقر
القضاة خضر بن عثمان ... استانبولدة نشو ونما اولوب ... وحید الدهر مرحوم بیاضی زاده
احمد افندی حضرتلرینك خدمت کاتبلرنده اولمغله

Po rubovima malog broja listova ima malo komentara.

Prepisao oba djela Yūsuf b. Nūrī b. Ḥasan el-Yaniyawī (iz Janine u Grčkoj), u petak 10. zul-kade 1182/1768, kako je to zabilježeno na kraju pod t. 2.

(زبره الفقير ... يوسف نورى بن حسن اليانيوى ... فى اليوم العشر من ذى القعدة فى
يوم الجمعة ... لسنة ثنتين وثمانين ومائة والف)

Na početku pod t. 1 nalazi se sadržaj, pisan rukom prepisivača, i odulja bilješka o *erazi-miriji*. Na posljednjem zaštitnom listu je račun o dugovanju nekom Jovanu terziji.

Uvakufio Izet Salih-efendi Hromo-zade, 1284/1867 (v. pečat u rukopisu).

1911. ISTO **1453.**

U rukopisu je izblijedio naslov:

سلطان سليمان خان زماننده وشيخ الاسلام ابو السعود عصرنده قانون نامه لردر

L. 131; 20,5 × 15. *Ta'līq* i *riq'a*, pisani uvježbanom rukom, na brzinu. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Papir bijel, deblji, hrapav; povez kožni, oštećen.

Prepisao Muḥammad b. Aḥmad, mjeseca džumadel-ahira 1183/1769.

(زبره الحقير محمد بن احمد فى جمادى الآخر سنة ١١٨٣)

Na početku i na kraju nalazi se po jedan dio sadržaja.

Poklonio Abdullah Vareniković, trgovac, Travnik.

1912. ISTO **1765.**

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov:

سلطان سليمان قانون نامه لرى (قانون نامهٔ سلطان سليمان)

L. 54; 20,5 × 13. *Ta'līq* sitniji, lijep, pisan vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su mjestimice crvenom crticom. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Po marginama listova ima dosta fetvii, među kojima su mnoge od naših muftija iz Sarajeva, Travnika i Mostara, a sve je pisano rukom istog prepisivača. Papir bijel, glat, čvrst; povez polukožni.

Prepisao za svoju potrebu Sabrī Yaḥyā b. al-Ḥāğ Aḥmad-efendī, iz kasabe Ljubinje (Hercegovina). Prepisano u Tuzli, 6. rebiul-evela 1189/1775.

(نلت تمليكه بالتحرير حرره الحقير صبرى يحيى بن الحاج احمد افندى عن قصبهٔ لوبين

در ديار هرسك بدأت بتحريره واتمامه فى قصبهٔ طوزله حرر فى اليوم السادس من شهر ربيع
الاول لسنة تسع وثمانين ومائة والف)

Sudeći po ljepoti i ispravnosti rukopisa prepisivač je bio učen čovjek.

Na nutarnjoj strani prve korice je vird (specijalna redovita dnevna molitva), što ju je često učio Bergivi (Muhamed b. Pir Ali, umro 981/1573). Na prvom zaštitnom listu su dvije bilješke, u kojima je prepisivač zabilježio datum kada se oženio i kada je dobio prvog sina, kome je dao ime Ataullah i za koga želi i moli da bude »učen i dobar« čovjek (1194—1195/1780—1781). Ispod toga je bilješka i lični pečat drugog vlasnika (Hafiz Abdulbaki Muhamed b. el-Hadž Muhamed-aga Džino, 1197/1782). Po tom se nalazi sadržaj, pisan rukom prepisivača, te nekoliko fetvi na turskom jeziku s područja zemljišnog prava. Na kraju je ferman, upućen valijama, kadijama i drugim službenicima, naročito upravnih vlasti, o postupku i mjerama prema onim »nevaljalcima« i »neurednim« ljudima koji u nekim krajevima zemlje često podnose razne pritužbe protiv potpuno nevinih i čestitih građana radi njihova uznemiravanja, zastrašivanja ili ucjene. U fermanu se po nekoliko puta upozorava i naređuje da se takve pojave najstrožije suzbijaju i onemoguće i da se nevinim građanima obezbijedi potpuna zaštita i sigurnost. Ferman je iz godine 1177/1763. Na posljednjem listu i na nutarnjoj strani druge korice nalaze se recepti na turskom jeziku za liječenje konja.

Uvakufio Abdulbaki-efendi Džino-zade, 1284/1867.

1913. ISTO **1969.**

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov:

سلطان سليمان قانون نامه لرى

L. 57; 20,5 × 15. *Ta'līq*, pisan uvježbanom rukom. Po rubovima mnogih listova ima fetvi, pisanih rukom istog prepisivača. Papir bijel, tanji, glat, jedan list u sredini iskinut; povez polukožni, oštećen, tako da je prva korica otkinuta.

Na listu 58 nalaze se kraća pravna pravila, sabrana iz raznih fikhskih djela.

Na listovima 59—74 nalazi se objašnjenje primjene zemljišnih zakona (قانون اراضى وتيمار بياننده در), — kako je to zabilježeno kasnije u vrhu prve stranice.

Početak je:

فوت اولان كمسنه نلك يرلرينى وچايرلرينى اوغلى مجانا ضبط اتمك اوزره حكم شريف ويريلور

Jedan list u sredini je pokidan.

Na listovima 75—85 je izvadak iz djela *al-Farāid* (منقول من الفرائد , — koji sadrži propise o zemljištu — فى مبحث الاراضى) احكام اراضى. Držimo da je to poglavlje iz djela s područja hanefijskog fikha: فرائد اللآلى , što ga je napisao Yaḥyā b. 'Abdullāh Faḫruddīn ar-Rūmī al-Ḥanafī (umro poslije 880/1475), pisac djela مشتمل الاحكام , koji je živio i radio za vrijeme sultana Mehmeda el-Fatiha (v. br. 1271).

Početak je:

فى مبحث الاراضى اما خراجيه او عشريه والخراجية اما موظّفةاو مقاسمة لا يقال لها ارض مملكية وارض ميرية ثم ان الامام اذا فتح ارض مملكة وقسم اراضيها بين الغزاة

U prepisu ima grešaka.

Prepisao cijeli rukopis Muḥammad b. Muḥammad, u nedjelju mjeseca šabana 1201/1786.

Na kraju s nalaze formulari dvaju dopisa (arzihāl i mahzar), te račun nekih dugovanja.

1914. ISTO **538.**

Na prvoj korici i u rukopisu zabilježen je naslov:

قانون نامهٔ سلطان سليمان

L. 62; 23 × 16. *Ta'līq*, pisan uvjžbanom rukom. Papir žućkast i tamnobijel, glat, mnogi listovi su po rubovima dohvaćeni vlagom; povez polukožni.

Prepis je dovršen početkom muharema 1204/1789.

تحريرا فى اوائل محرم الحرام سنة اربع ومائتين والف

Na početku je sadržaj. Uvakufio Hadži Omer-efendija Hajrić, Skopljak (Pruščak), 1284/1867.

1915. ISTO **4227.**

U rukopisu je naslov:

سلطان سليمان خان زمانتده وشيخ الاسلام ابو السعود عصرنده اولان قانون نامه لردر

شريعت شريفه موافقى مقرر اولوب حالا معتبر اولان قوانين ومسائل شرعيه لردر

Listovi su ispremetani i pogrešno uvezani tako da se prvih pet lista nalaze sasvim na kraju.

L. 79; 21 × 15. *Ta'līq* složen, lijep, pisan vještom rukom. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Po rubovima nekih listova ima fetvi, od kojih su mnoge dali razni bosanski muftije. Papir tamnobijel, deblji, čvrst; povez kožni, oštećen.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na prvim listovima, koji su također ispremetani, nalazi se bujruldija i nekoliko propisa o korišćenju soli u luci Gabeli (بر موجب فرمان بيورلدى). Najprije je ferman od 18. muharema 1085/1674 koji se odnosi na prodaju soli u luci Gabeli po staroj cijeni, dok ne stigne ferman o novoj cijeni. Zatim se nalazi teskera (potvrda) od 3. zul-hidže 1084/1673 o davanju u zakup vakufskog skladišta za so (tuz-hane, — koje pripada vakufu Hasan Nāzira) u Gabeli, jednom vlastelinu iz Venecije (Jakov Moniko?) po 500 akči godišnje. Teskeru je izdao i potpisao Abdurrezzak, tadanji mutevelija navedenog vakufa.

Na nutarnjoj strani prve korice i na početnim neispisanim listovima nalaze se bilješke s područja fikha. Na kraju su također bilješke s područja fikha i fetve, te sadržaj, koji je tu prebačen i uvezan sa prvim listovima.

1916. ISTO **3885.**

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: قانون سليمانى

L. 49; 23,5 × 15. *Ta'līq* složen, pisan vještom rukom. Na listu 11 nalazi se mrlja, kojom je pismo zamazano. Papir bijel, glat, čvrst, neki listovi prosuti; povez polukožni, oštećen.

Rukopis potječe iz XII/XVIII stoljeća.

Na nutarnjoj strani prve korice zabilježeno je ime ranijeg vlasnika, koji je, čini nam se, ujedno i prepisivač (Mustafa, sin Muhamed-age Muhurdara, 1181/1767). Ispod toga je svakidanji vird imama Bergivije.

Na kraju su poučne izreke na arapskom jeziku sa turskim prevodom, — koje obično služe za naročitu vrstu gatanja, zatim bilješke s područja fikha i fetve, te nekoliko stihova na turskom jeziku pobožnog sadržaja.

Iz Karađoz-begove biblioteke (v. bilješku na naslovnoj stranici).

1917. Zbirka (مجموع) . 2 **2922.**

1. L. 1—61; 17 × 12. ISTO

U rukopisu je naslov:

قانون نامهٔ جدید ابو السعود افندی

Ta'līq, pisan vještom rukom. U vrhu prve stranice je jednostavan unvan. Prve dvije stranice obrubljene su tankim crnim i širokim zlatnim, a ostale crvenom linijom. Po rubovima manjeg broja listova nalazi se nešto komentara. Papir bijel, tanji, čvrst; povez polukožni, omotan u zeleno platno.

2. L. 61—82. معروضات ابو السعود — kraća zbirka fetvi, što ih je izdao Abu's-Su'ūd Aḥmad b. Muḥammad al-'Imādī, umro 982/2574 (v. br. 1727,[1]).

Rukopis potječe iz kraja XVIII ili početka XIX stoljeća.

Na kraju je bilješka na turskom jeziku, pisana slabim rukopisom, u kojoj se govori o razrezivanju poreza na neka sela, čini se u Anadolu, za izdržavanje vojske. Tu se navodi srez »Küçi Kebir« — كوجی كبير ? — koji naziv ne nalazimo u našim izvorima.

1918. ISTO **1940.**

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov:

سلطان سلیمان قانون نامه لری

Početak u ovom primjerku je:

الحمد لله رب العالمين والحمد لله الذى له ملك السموات والارض

L. 95; 20,5 × 15. *Ta'līq* krupniji, lijep, pisan vještom rukom. Stranice su obrubljene samo u prva tri lista. Papir tamnobijel, čvrst; povez polukožni.

Datum je na kraju nejasan. Držimo da prepis potječe iz XVIII stoljeća.

Na početku je sadržaj, pisan kasnije drugim rukopisom.

1919. Zbirka (مجموع) . 2 **1929.**

L. 130 (76 + 54); 19,5 × 12. *Ta'līq* i *nasḫ*. Papir tamnobijel i žućkast, glat; povez polukožni.

1. L. 1—76. ISTO

U rukopisu je naslov:

سلطان سلیمان خان زماننده ... اولان قانون نامه لری در

Ta'līq sa nešto *nasḫa*, sitniji, složen, pisan vještom rukom. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Po rubovima listova ima dosta fetvi, među kojima se nalaze i fetve od muftija iz nekih naših gradova kao Sarajeva, Mostara, Foče, Pljevlja i Beograda. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom.

2. L. 77—130. خیری نامه

Poučni spjev vjersko-moralnog sadržaja na turskom jeziku. Navodi se još pod nazivima: نصیحت نامه i خیریه . Gornji naslov je od autora. Spjevao poznati turski pjesnik Yūsuf Nābī, umro 1124/1712. Pjesnik je ovaj spjev posvetio i namijenio svome sinu Hajruddīnu, prema čijem je imenu i dao gornji naslov (v. pod naslovom: سبب نظم نصیحت نامه , gdje kaže: ايلدم نامی خیری نامه ...).

Flügel I, 671,[3] i 675; Pertsch (Berlin, t), 420; Rieu, 201; Bratislava, 353.

Početak:

حمد اول الله كريم الشانه

مبـــدع دائرهٔ امكـــانـــه

Nasḫ u prvoj polovini i *riq'a* u drugoj, krupniji, pisani vještom rukom, u razmaknutim redovima. Stranice su uokvirene crvenom linijom.

Prepis oba djela potječe iz XVIII stoljeća, vjerovatno od istog prepisivača.

Na početku je sadržaj i bilješka s područja zemljišnog prava. Na kraju je dova i bilješka o osobinama jednog cvijeta.

1920. ISTO **1549.**

U rukopisu je naslov:

سلطان سلیمان بن سلیم خان زماننده وشیخ الاسلام ابو السعود افندی عصرنده قانون نامه لر

L. 70; 20 × 15,5. *Ta'līq*, pisan uvježbanom rukom. Papir bijel, deblji, čvrst; povez polukožni, oštećen.

Prepis potječe iz XVIII stoljeća.

Na početku je sadržaj. Na naslovnoj strani su stariji i noviji pečat Gazi Husrev-begove biblioteke. Na kraju su četiri neispisana lista.

1921. ISTO 651.

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: سلطان سلیمان قانونلری Rukopis je nepotpun na kraju.

L. 52; 24 × 17. *Ta'līq*, pisan vještom rukom. Po rubovima manjeg broja listova ima komentara. Papir bijel, deblji, glat; povez polukožni.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na početku su formulari službenih dopisa, među kojima i prepis predstavke, što je upućuju ugledni ljudi i stanovništvo Bijeljine preko svog kadije, a u kojoj se tuže na nepravilnosti zvorničkog mutesarifa Hasan-paše. Predstavka je datirana krajem zul-hidže 1210/1795, a potpisao ju je bijeljinski kadija Mustafa Edib. Tu je i prepis sudske odluke (صورت اعلام) travničkog kadije o troškovima za popravak nekoliko tvrđava u bosanskom vilajetu (Bihać, Izačić, Stara Ostrovica, Orašac, Havala, Novi, Dubica i Gradiška). Po tom su navedeni datumi (hronologija) istaknutih ličnosti i događaja od prvog čovjeka Adema do Hidžre, a zatim od Hidžre do potkraj šestog stoljeća. Nakon toga je zabilježen redoslijed osmanlijskih sultana, sa oznakom trajanja vladavine svakog od njih, — od početka do sultana Abdulmedžid-hana, — 1255/1839. — Poslije toga nalazi se bilješka, napisana slabim turskim stilom, u kojoj se kaže da je u Bosni godine 1230/1815, za vrijeme valije Sulejman-paše (Mustafa-pašazade, kako se navodi u bilješci), vladala velika nestašica u hrani, glad i skupoća. Na slijedećim listovima su dva kraća odlomka iz zemljišnih turskih zakona. Na kraju su zapisnici o diobi nasljedstva nekih osoba sa popisom podijeljenih stvari. Na nutarnjoj strani druge korice zabilježen je zapis protiv bola u stomku i crijevima, grča *(kolendž)*.

1922. قانون نامۀ سلطان سلیمان 1931.

(قانون جدید)

Zbirka zakona i uredaba iz vremena sultana Sulejmana i drugih sultana, sa fetvama koje su izdali Ebus-Su'ūd, Ibn Kemāl-paša i najviše Muhammad Behā'ī. Sadrži propise o posjedovanju i nasljeđivanju zemljišta. Tu je, čini se, uvrštena i jedna varijanta ili verzija »Novog Zakona« (Qānūni-ğedīd) sultana Sulejmana, što ga je sabrao Muḥammad-efendi b. Muḥammad Orgīzāde, — kao u ranije navedenoj zbirci (v. br. 1901). Početak i uvod su ovdje isti kao u toj zbirci, ali se daljnji tekst i raspored razlikuju od rasporeda u gore navedenoj zbirci.

Početak: الحمد لله الذی له ملك السموات والارض

مسئله

ارض میری کابلرده ارض عشریه دید کلریمیدر یوخسه خراجیه میدر

S početka su fetve raznih muftija, starijih i kasnijih, raspoređene pod naslovima الجواب – مسئله , — a potom brojni kraći kanuni iz vremena raznih sultana i paša.

L. 60; 19 × 12. *Ta'līq* sitniji, složen, pisan veoma vještom rukom. Po rubovima mnogih listova ispisan je tekst sadržaja. Papir bijel glat, čvrst; povez polukožni.

Listovi od 61—72 su neispisani. Na listovima 73—74 nalaze se fetve od nekoliko bosanskih muftija i turski zakon za Hercegovinu o daćama na zemljište, nepotpun na kraju (قانون نامۀ لواء هرسك). Na kraju su poučni stihovi na arapskom i turskom jeziku, te recept na turskom jeziku za neki lijek.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na naslovnoj strani je fetva koju je izdao Abdullāh, muftija u Užicu.

Uvakufio Muhamed-efendi Svrzo, sin Muhamed-agin (iz Sarajeva), 1930.

1923. اسکی قانون اراضی 1910.

Stari turski zemljišni zakon.

Početak:

متوفانك یرلری مرحمة اوغللرینه طپوسز عنایت اولنمشدر صاحب ارضه مراجعت ایتمزلر وتمسك لازم دکلدر مجانا ضبط ایدرلر

L. 23; 22 × 17. *Ta'līq* složen, pisan uvježbanom rukom. Po rubovima listova s početka napisana su poglavlja. Papir tamnobijel, glat; povez papirni.

Prepis je dovršen 26. ševala 1226/1810.

حرر فی سنة ستة وعشرین ومائتین والف وستة وعشرین یوما من شوال

Uvakufio Mustafa Dženetić, za svoje muško potomstvo, 1289/1872 (v. bilješku i pečat u rukopisu).

1924. قانون نامهٔ سلطان احمد 2934.

Zakoni sultana Ahmeda (I) o zemljišnom posjedu (erazi-mirije) iz godine 1018/1609.

U rukopisu je naslov:

قانون نامهٔ سلطان احمد ارض میری یه متعلق اولوب حالا بومنوال اوزره عمل اولنه دیو
فرمان اولنمشدر سنه ۱۰۱۸

Početak:

اراضی میری یه ده یرلر وچایر تصرف ایلرایکن وفات ایدوب اوغللری وقیزلری

L. 17; 21 × 13. *Ta'līq* sa nešto *riq'e*, sitniji, složen, pisan vještom rukom. Papir tamnobijel, listovi dohvaćeni vlagom; poveza nema.

Prepis je dovršen u gradu »Karaveria« (nedaleko Soluna — Grčka), 1093/1682.

U bilješci na kraju, koja o tom govori, kaže se pogrešno da je prepisao Muṣṭafa b. Muḥammad al-Bulivi

تمت هذه القوانين السلطانية عن يد اضعف العباد مصطفى بن محمد البولوى رحمة الله
عليها .. فى بلدة قره فريه فى سنة ثلث وتسعين بعد الالف

To je pogrešno zabilježeno u pogledu prepisivača, jer ovaj primjerak nije prepisao navedeni prepisivač, nego drugi, nešto kasniji, koji svog imena nije potpisao. Muṣṭafa b. Muḥammad pak bio je veliki učenjak i kratko vrijeme šejhul-islam. On je iz grada Buli (vilajet Kastamunija, — Mala Azija). Bio je u progonstvu u Egiptu, gdje je i umro oko godine 1085/1674. Proučavanjem te bilješke dolazimo do zaključka da je navedeni učenjak bio prepisao jedan primjerak ovog zakona za sebe. Iz toga njegova primjerka prepisan je ovaj primjerak, u kome je prepisivač prepisao i njegov potpis, izostavivši svoj potpis, a dodajući samo svoje mjesto boravka i datum svog prepisa.

Na kraju je početak neke risale (رسالهٔ عجيبه ومقالهٔ غريبه) na turskom jeziku, u kojoj se nepoznati sastavljač tuži na zle i pokvarene ljude, koje svugdje u društvu susreće u raznim ulogama i uniformama. Revoltiran takvom pojavom, on te ljude proklinje i »pogrdnim riječima psuje«, — kako to sam u početku kaže. Primjerak je nepotpun, jer su neki listovi otkinuti i izgubljeni.

Početak je:

سبب تألیف رسالهٔ عجیبه وموجب تدقیق مقالهٔ غریبه اولدرکه بوسجن دار دنیانك الم
وشد تندن خاطر پریشان اولوب خلقك كندو عیلرینه تقید وادراك انمیوب ارباب دله
اضطراب ویرد كلرندن بی اختیار لسانه كلن ناشایسته كلمات ایله شتمه باشلدم

Prepisano istim rukopisom kao prethodno djelo.

1925. ISTO 1916.

U rukopisu je naslov:

قانون نامهٔ سلطان احمد خان ارض میریه متعلق

L. 18; 21 × 15. *Ta'līq*, pisan veoma vještom rukom. Po rubovima listova napisani su naslovi pojedinih pitanja (paragrafa). Papir tamnobijel, deblji, čvrst; povez polukožni, oštećen.

Prepis potječe iz XVIII stoljeća.

Na listovima 19—26 nalaze se Abus-Su'ūdove fetve iz njegove zbirke *Ma'rūdāt* — معروضات ابى السعود (v. br. 1727,¹). Na listovima 27—38 su razne fetve od raznih muftija, te izvadak iz rada o pitanjima dokazivanja pred sudom — ترجيح البينات .

Na nutarnjoj strani druge korice nalazi se recept za neki lijek.

Uvakufio Dženetić Mustafa-beg, — kako je zabilježeno na kraju

1926. قانون نامهٔ تیماری 1644.

Zakon o timarima. Gornji naslov zabilježen je u rukopisu kasnije.

Početak je:

قانون برکمسنه نك تیماری طبراغنده اسباب دفترده حاصل یازلسه اول ذکر من برسنه
یورر ایسه اتمش آقچه رسم

L. 13; 22,5 × 16,5. *Ta'līq*, pisan uvježbanom rukom. Papir tamnobijel, glat; povez polukožni, nov.

Prepisao Aḥmad b. 'Omar, 1171/1757.

(تمت الكتاب ... احمد بن عمر ... سنة ۱۱۷۱)

Na naslovnoj strani su tri recepta na turskom jeziku za lijekove. Na kraju su bilješke s područja arapskog jezika, — izblijedile.

1927. الاحكام المرعية فى الاراضى الاميرية **2234.**

Zakon o posjedu i korišćenju zemljišta *erāzi-mīrī*. Sabrao i sastavio šeyḫul-islām Aḥmed 'Ārif Ḥikmet, umro 1275/1858.

Ismā'īl-paša, Ḏail I, 37; Kairo, t, 62.

Početak:

الحمد لله حمدا يواق نعمه والصلاة على من لا نبى بعده اما بعد فلما اشتبه بعض احكام الاراضى وكثر عنه السؤال اردت ان اجمع ما عليه العمل من القوانين السلطانية ... وسميته بالاحكام المرعية ... القانون السلطانى ممالك محروسه شاهانه ده

Djelo je uglavnom izrađeno u obliku fetvi.

L. 31; 20 × 15. *Ta'līq* sa nešto *riq'e*, pisani manje vještom rukom. Papir žućkast, tanak, slabiji; povez kožni, jednostavan.

Prepis dovršen 5. ševvala 1269/1852.

1928. مكتب نواب تشكيل وكشادى حقنده تنظيم اولنان نظامنامه در **3556.**

Uredba na turskom jeziku — od 17 članova, o osnivanju i otvaranju Šerijatske sudačke škole u Sarajevu, — bez datuma.

Početak:

برنجى ماده بوسنه وهرسك محاكم شرعيه لرنده استخدام اولنجق مأمورين

L. 2; 22 × 15,5. *Riq'a*, litografija. Papir tamnobijel, slab; poveza nema.

(Šerijatska sudačka škola u Sarajevu osnovana je 1887. godine, i kao takva radila je do godine 1937. Te godine pretvorena je u Višu islamsku šerijatsko-teološku školu, koja je prestala sa radom 1945. godine. Naša Šerijatska sudačka škola služila je *nekima u Egiptu kao uzor*, kada se radilo o osnivanju takve škole — مدرسة القضاء الشرعى — u Kairu, godine 1905—1907, — v. Maḥmūd b. Muḥammad b. Armūs, *Tarīḫ al-qaḍā' fi'l-islām*, Kairo 1934, str. 232—33).

POSTUPAK PRED ŠERIATSKIM SUDOVIMA

(ADAB AL — QADI, AS — SUKŪK

Turski

1929. تحفة القضاة ونزهة الولاة **2010.**

Zbirka formulara za sudske isprave i akte *(sakk)*, napisana jednim dijelom na arapskom, a drugim, većim dijelom, na turskom jeziku. Napisao neki Šam'ullāh, godine 999/1590, kako je to rečeno u uvodu. Na završetku pak (v. list 143), pisac kaže da je djelo dovršio 10. rebiul-ahira 998/1589. Pisac je živio i radio za vrijeme sultana Ṃurat-hana III (982/1574—1003/1594), — kako to sve sam kaže u uvodu. Inače, o njemu i ovom njegovom djelu ne nalazimo spomena u izvorima koji su nam pristupačni.

Na završetku pak (v. list 142 koji je pogrešno uvezan), napisano je ime pisca: Šem'ī.

(.. تمام اولدى بونزهة قضاته ايله شمعى بونى تحفه)

U svom nejasno pisanom uvodu pisac kaže da je napisao, i podnio sultanu Muratu, i djelo s područja tesavvufa, pod naslovom: تحفة العاشقين. (Ni o tom djelu ne nalazimo spomena u nama pristupačnim izvorima). Tu navodi i učenike 'Iwaḍ Bālī-efendije: Hamza Čelebi-efendiju i Brusevī Eflātūnzāde i kaže da su ovi pisali o sakku ranije. Njega su nagovorili da piše i on o tom, jer je sposoban za to. Navodi da je bio kadija grada Dimotika (južno od Jedrene, u dolini rijeke Marice, u grčkom dijelu Trakije), i da mnogi kadije njegova vremena nisu imali potrebnog znanja o nauci sakka *(ilmi-sakk)*. Za pisanje sakka potrebno je, kaže, pet znanosti, koje nabraja. Djelo je raspoređeno na deset poglavlja *(bāb)*.

(Istina, pod nazivom *Šam'ī* ima više učenjaka, pa nije jasno ko je od njih pisac našeg djela).

Početak je u stihovima (8 dvostiha):

حمدبى حد اول خالق ازله شكربى عد خداى لم يزله

.....

لو كان فيها آلهة الا الله لفسدتا ..

اما بعد بو محنت چش زاویهٔ بیت الحزن وغربت کش .. فقیر وحقیر .. اعنی شمع الله
بر حزین .. طقوزیوز طقسان طقوز .. اواخرنده اخر اولوپ اون باب اوزره عربی وترکی
ایلیوپ .. اولکی باب عنوان صکوك بیاننده در

Posljednje poglavlje ovdje je:

شهادتك یول شاهد لری مقبول اولدقد نصکره انها اولنان نقل شهادتك امضاسیدر .

L. 156; 21 × 15. *Nasḫ* i *ta'līq* pomiješani, krupniji, pisani vještom rukom, u razmaknutim redovima. U vrhu prve stranice je lijep manji unvan, u kome je upisan gornji naslov bijelom bojom na zlatnoj podlozi. Prve dvije stranice obrubljene su tankim crnim i širom zlatnom, a ostale crvenom linijom. Na rubovima su ispisane formule za potvrde i potpis sudije. Papir tamnobijel, glat, krhak, neki listovi s početka oštećeni su dugom upotrebom, a dva su pogrešno stavljena i uvezana između listova 3—4. Na kraju su također neki listovi ispremetani. Povez polukožni.

Rukopis potječe iz prve polovine XI/XVII stoljeća. Navedena bilješka sa datumom koja se nalazi na završetku,

(قد تم هذا الكتاب النادر .. فی الیوم العاشر شهر ربیع الآخر من شهور سنة ثمان وتسعین
وتسعمائة)

odnosi se, držimo, na pisanje djela, a ne na ovaj prepis.

Na početku su kraće bilješke i potvrde (temessuk) iz godine 1054—5/1644. Na jednoj potvrdi potpisan je Nerkesi-efendi, a na drugoj Jusuf b. Nesūh es-Sofijevī (iz Sofije), kadija Albanskog Beograda — (Berat). Na naslovnoj strani su poučni stihovi na arapskom, turskom i perzijskom jeziku, koncept jednog pisma; te recept za jedan lijek. Na kraju je prijava građana i dokumenat suda u Beogradu o nekom nasilniku i podmitljivcu Mehmedu (vjerovatno da je riječ o Mehmed-agi Fočiću dahiji), — prijave (arzi-hal) i potvrde (temessuk).

Iz biblioteke Fejzijje medrese.

1930. Zbirka (مجموع), 2 2052.

Svezak sadrži dva djela sa područja sakka, ali različitog sadržaja i formata.

L. 158 (18 + 140); 18 × 13 i 20,5 × 15. Papir tamnobijel i bijel; povez kožni, jednostavan, oštećen.

1. L. 1—18. (صك)

Formulari sudskih isprava, od nepoznatog sabirača. Raspoređeno na sedam poglavlja (*faṣl*). Gornji naslov je zabilježen kasnije, prema sadržaju. Neki su listovi pri povezu ispremetani, a neki su izgubljeni tako da je primjerak nepotpun.

Početak poslije besmele:

حمد لا یعد وثنای بی حد اول خالق کائنات ورازق موجودات جنابنه اولسون .. بوندن
صکره بیلکل که علم صکوك غایت بلنمسی لازم ومهم علمدر اکثر قضاة ونواب بوقنده غافل
اولمله .. و یدی فصل اوزره قلدم

Posljednji podnaslov je: رسم طپو بویله یازیلور

Riqīa-dīwanī krupnija, pisana vještom rukom. U pisanju ima grešaka. Listovi su dohvaćeni vlagom, tako da je pismo mjestimice znatno oštećeno.

Prepis ili sastav dovršn krajem zul-kade 1009/1600.

(تمت الكتاب .. تحریرا فی اواخر ذی القعدة سنة تسع والف)

Prema tome, ovo bi bio jedan od starijih sakkova.

2. L. 19—160. صك ثانی او کتاب الصکوك

Knjiga formulara (*sakk*). Sastavio Muḥammad b. Derviš Muḥammad Šānī al-Edirnewī (iz Jedrene), koji je, vjerovatno, živio i radio u drugoj polovini X/XVI i početku XVII stoljeća. Prema bilješci na završetku, koja se nalazi u drugim primjercima (v. slijedeći broj), držimo da je ovaj rad dovršio 1024/1615. Služio je kao pisar u raznim šerijatskim sudovima Turskog carstva. Ovaj rad je rasporedio na deset poglavlja. Primjerak je nepotpun s početka za jedan list. Gornji naslov je zabilježen kasnije u rukopisu. Biografija pisca nije nam poznata. Sami naziv Šani različito je naveden u raznim primjercima, rukopisnim i štampanim (Ṯānī, Ṯenā'ī).

ḤḤ II, 1080; Defter Kutubhanei — Es'ad-efendi, 49.

Početak, prema drugim primjercima glasi:

سر دفتر صکوك ومحاضر ودیاجهٔ حجج ومناشر اولمغه الیق واولی .. وبعد ارباب علم
وعرفان روشن وظاهر واصحاب فهم واذعان عیان وباهر درکه .. وبو داعی فقیر .. محمد بن
درویش محمد الشهیر بشانی الادرنوی اکثر زمانده محاکم بلدانده خادم شرع خطیر اولمغله

Ta'līq, pisan vještom rukom u proredu. Mnogi su listovi, naročito pri kraju, dohvaćeni vlagom, tako da je pismo mjestimice oštećeno.

Prepis dovršen u ponedjeljak 10. džumadel-ula 1052/1642.

(وقد كان الفراغ من تنميقها وتحريرها يوم الاثنين الذى هو اليوم العاشر من اولى الجمادين
المتظم فى سلك شهور سنة اثنى وخمسين والف)

Držimo da se to odnosi na datum prepisa ovog primjerka, ili, vjerovatno, na datum originala, iz koga je ovaj primjerak prepisan.

Na kraju je nekoliko lista ispunjeno formularima, fetvama i kraćim bilješkama, koje su izbrisane usljed vlage.

1931. ISTO kao br. 1930,[2] **3624.**

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: صك شانى

L. 144; 19 × 13,5. *Ta'līq* sitniji, složen, pisan vještom rukom. Papir bijel, deblji, čvrst, nekoliko lista s početka i na kraju dohvaćeni su vlagom i potamnili; povez kožni, jednostavan.

Na završetku je bilješka na arapskom jeziku, u kojoj se kaže da je rad dovršen u ponedjeljak 10. džumadel-ula 1024/1615.

وقد كان الفراغ من تنميقها وتحريرها وتسويدها يوم الاثنين الذى هو اليوم العاشر من اولى
الجمادين المتظم فى سلك شهور سنة اربع وعشرين والف من الهجرة .

Nije sasvim jasno, da li se taj datum odnosi na sastav djela ili na njegov prepis. Držimo da je to datum autora, kojim je on označio vrijeme završetka svog rada, a prepisivač da nije uopće stavio svog datuma. Bilješku je neko namjerno precrtao.

Prepis (po tome), potječe iz XVII ili XVIII stoljeća. Na naslovnoj strani su kraće bilješke s područja *sakka*.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1932. Zbirka (مجموع), 4 **4242.**

L. 188; 20 × 14. Stranice su obrubljene crvenom linijom. Papir tamnobijel, malim dijelom zelen i bijel; povez polukožni, oštećen, prva korica otkinuta i izgubljena.

1. L. 1—75. ISTO kao br. 1930,[2]

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: صك شانى. Primjerak je nepotpun s početka za dva lista.

Ta'līq, pisan vještom rukom, na brzinu. U pisanju ima grešaka.

Prepis, ili sastav, dovršen u ponedjeljak 10. džumadel-ula 1024/1615, — dakle istog datuma, koji je zabilježen u prethodnom rukopisu? Ta činjenica što je datum zabilježen istim riječima u dva primjerka, utvrđuje nas u mišljenju da se tu radi o datumu sastava, — osim ako je ovdje riječ o originalu i njegovom prepisu, u kome je naveden datum originala, a datum prepisa izostavljen.

(وقد كان الفراغ من تنميقها وتحريرها وتسويدها يوم الاثنين الذى هو اليوم العاشر من
اولى الجمادين المتظم فى سلك شهور سنة اربع وعشرين والف)

Na listovima 75b—77 nalaze se također razni kraći formulari.

2. L. 78—82. (رسالة فى توريث ذوى الارحام)

Kraća risala na arapskom jziku o nasljeđivanju kategorije nasljednika zvanih *ḏevul-erḥām*, od nepoznatog pisca. Gornji naslov dat je prema sadržaju.

Početak:

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام.. وبعد فان مباحث توريث ذوى الارحام فى
علم الفرائض اتم غموضة واكمل اشكالا واجل صعوبة

Završetak je:

واذا جمعت هذه الانصباء المرقومة بازاء الفروع كانت ستين فعلى هذا اصل المسئلة اربعة
والمضروب خمسة والمبلغ ستون الحمد لله على التمام

Ta'līq, sa nešto *nasḫa*, sitniji, složen, pisan vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom.

3. L. 82—123. المنهاج

شرح فرائض السجاوندى

Komentar djelu *as-Sirāğiya*, s područja nasljednog prava, v. br. 1795,[8].

Pismo kao prethodno, od iste ruke.

4. L. 123b—188. (ترجمة السراجية وشرحها بالتركية)

Prevod i kraći komentar djela *as-Sirāğiya*, na turskom jeziku, od nepoznatog prevodioca, — v. br. 1864.

Primjerak je nepotpun na kraju i malo različitog teksta od ranije navedenog primjerka.

Pismo pod t. t. 2—4 isto, od istog prepisivača, koji je ta djela prepisao u XVIII stoljeću.

Na kraju su fetve i bilješke s područja *ferāiḍa* i *sakka*. Među bilješkama nalazi se i jedno rješenje suda u Valjevu iz 1155/1742, koje se odnosi na trojicu janičara (Mustafa-baša, Muharem-baša i

Sulejman-baša), koje tuži neki Milić iz sela Divci (Valjevo). — Tu je i murasela valjevskog kadije Ibrahima iz godine 1159/1746, upućena valjevskom mutesellimu, povodom krađe i klanja jedne krave, koju je građanin Valjeva Salih povjerio na čuvanje kao amanet jednom *zimiji* u selu Dupljaj, a koju su hajduci iz okolnih sela ukrali. Među kraćim bilješkama je i datum smrti jedne osobe (Ali-beg, sin Sulejman-age, nastanjen u Maglaju, u mahali Zagrad, 12. rebiul-ahira 1185/1771) i dr. Na posljednjem listu je mali lični pečat.

1933. روضة القضاة 415.

Zbirka formulara raznih sudskih isprava (sakk). Napisao Muṣṭafa b. Šayḫ Muhammad ar-Rūmī al-Ḥanafī (Ibn *aš-Šayḫ*), umro 1097/1685.

Ismā'īl-paša, Ḍail I, 596.

Pisac je bio pisar u Šerijatskom sudu u Istanbulu, a poslije kadija u gradu Magnisa. U uvodu dalje kaže da je ovaj svoj rad radio u dva sveska. Prvi svezak izradio je prije ovog drugog na dvadeset godina. Rukopis je nedovršen na kraju.

Početak poslije besṃele:

الحمد لله ملهم الخير والصواب وبعد .. مصطفى بن الشيخ محمد وقتاكه عمر اكتساب

علم شريفه صرف ايدوب

L. 260; 28,5 × 16. Ta'līq, pisan voma vještom rukom. Po rubovima listova, naročito s početka i u sredini, ima dosta komentara i fetvi od nekih naših muftija. Papir bijel, glat, čvrst; povez kožni.

Prepis potječe iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu je sadržaj. Ispod toga su krupnom kaligrafijom pisani stihovi našeg pjesnika Muhlisije o kadijama. Na slijedećim listovima nalazi se ime i lični pečat ranijeg vlasnika (el-Hadž Mustafa Kabil-agazade, — Kabilagić — el-Ihlevi, — iz Livna, financijski službenik u Bosni), te formulari nekih podnesaka. Na kraju je jedna fetva, formule za sudske potvrde i dva recepta na turskom jeziku za liječenje očiju i protiv mujasila.

Iz Kantamirine biblioteke.

1934. بضاعة الحُكام فى احكام الأحكام 4131.

(صك حاجب زاده)

Knjiga formulara za pisanje raznih sudskih isprava *(sakk)*. Napisao Muḥammad b. Muṣṭafa b. Maḥmūd Ḥāğibzāde al-Istanbūlī, umro 1100/1688 (v. br. 1879,[5]). Rad je mnogo upotrebljavan u praksi kadija. Raspoređen je na 23 poglavlja i zaglavak *(ḫātime)*.

L. 205; 21,5 × 14,5. *Ta'līq*, sitniji, složen, pisan vještom rukom. Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i širokom zlatnom, a ostale crvenom linijom. Po rubovima nekih listova ima komentara i dijelova teksta. Papir bijel i tamnobijel, čvrst, listovi su mjestimice dohvaćeni vlagom; povez kožni, oštećen.

Prepisao Aḥmad Bosnawīzāde (Bošnjaković) el-Uskudārī, krajem safera 1106/1694.

(تم تحرير هذا الكتاب عن يد اضعف العباد احمد الشهير بيوسنوى زاده الاسكدارى

فى اواخر صفر الخير لسنة ست ومائة والف)

Na početku ima nekoliko neispisanih lista, koji su dohvaćeni vlagom. Zatim slijede imena i lični pečati dvojice ranijih vlasnika, od kojih je jedno namjerno izbrisano, a drugo je izblijedjelo, pa se teško čita (Abdullah Hulūsizade el-Bosnevi). Na slijedećih dvadeset lista nalaze se razne bilješke i izvaci: praktična pravila za izračunavanje postotka godišnje dobiti (kamate) od nekog iznosa (قاعد شرعيه در بر مبلغك اونى اون بردن برسنه ده نه اولور), rješenje o prelazu nekog zemljišta kod Varne u posjed vakufa, kraće bilješke s područja fikha i fetve, kategorije pravnika *(ṭabaqāt al-fuqahā)*, izvadak iz osmanlijskog zemljišnog zakona

(قانون نامهٔ آل عثمان : بر رعيت قريه سندن قالقوپ آخر سپاهينك قريه سنه وارسه

قانون قديم بويله دركه)

Tu je i kraći izvadak iz zbirke fetvi muftije Abus-Su'ūda (معروضات ابى السعود , v. br. 1727,[1]), datum rođenja četvorice velikih imama, imena turskih sultana i datum njihova zasjedanja na prijesto kronološkim redom od sultana Mustafe, sina Ahmed-hana, 1171/1757, četvrti stepen turskih odlikovanja (رتبهٔ رابعه), sadržaj, pisan rukom prepisivača i prepis nekog pisma na turskom jeziku.

Na kraju, na 23 lista, nalaze se formulari raznih isprava, arapsko-turski nazivi za razne vrste zanatlija (اسماء اهل الصنائع), pismo *(arzu-hal)* upućeno kadi-askeru, nekoliko neispisanih lista, dohvaćenih vlagom, od kojih je na jednom zabilježen račun, u kome neko navodi da je predao ocu svoga sluge Jovana, Savi, određenu svotu i na posljednjem listu potvrda o sklapanju braka između Muhameda, sina Ibrahim-efendije iz Žepča, i Fatime, kćeri Mustafine, — godine 1172/1758.

1935. ISTO 1050.

U rukopisu je zabilježen naslov kasnije: صك حاجب زاده

L. 236; 21,5 × 16. *Nasḫ*, sitniji, složen, pisan rukom vještog kaligrafa. Papir tamnobijel; povez kožni, sa pozlaćenim ornamentima na sredini korica, oštećen.

Prepisao Muḥammad Ḥalīmī, 22. rebiul-evvela 1174/1760.

(تم الكتاب .. عن يد الحقير محمد حلبمى .. اليوم الثانى والعشرين من شهر ربيع الاول لسنة اربع وسبعين ومائة والف)

Na nutarnjoj strani prve korice zabilježena su neka potraživanja (dugovi). Na početku je sadržaj i formulari za dvije isprave. Na naslovnoj strani je zabilježena tajanstvena riječ. Tu je i bilješka sa imenom i ličnim pečatom prepisivača kao vlasnika rukopisa. U bilješci se navodi, da je bio pisar *(katib)* divana Sulejman-paše i pomoćnik defterdara (kethodai-defter) pokrajine Džezaira (Alžir). Ispod toga su pečati Gazi Husrev-begove biblioteke. Na kraju je zabilježeno nekoliko fetvi i jedna sudska isprava.

Iz biblioteke Muhamed Enverije Kadića.

1936. ISTO 1052.

U rukopisu je zabilježen naslov:

الصك المسمى بضاعة الحكام فى احكام الاحكام

L. 95; 21 × 14,5. *Ta'līq*, sitniji, složn, pisan vještom rukom, u zbijenim redovima. Prve dvije stranice ukrašene su sa tri tanke crne, jednom crvenom i širokom zlatnom, a ostale crvenom linijom. Papir bijel, deblji, glat; povez kožni, sa ornamentima na koricama, oštećen.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na kraju ima pedeset lista neispisanih.

Uvakufio Ismet-efendija Svrzo, sin Vejsil-efendije, iz Sarajeva (v. bilješku na naslovnoj stranici).

1937. ISTO 4517.

L. 232; 26,5 × 15. *Nasḫ* specifičan, lijep, pisan vještom rukom. Istaknute riječi s početka podvučene su crvenom crticom, a poslije pisane crvenim mastilom. Stranice i rubovi obrubljeni su crvenim linijama. Po marginama listova u prvoj polovini ima dosta komentara i bilježaka, pisanih rukom istog prepisivača. Papir bijel, glat, čvrst, mjestimice potamnio. Povez kožni, znatno oštećen i rastavljen od listova, koji su prosuti.

Prepis je iz XVIII stoljeća.

Na početku je više lista ispunjeno raznim bilješkama o istoj temi. Među bilješkama ima i nekoliko hadisa, te kratak munadžat (molitva) od Ibn Kemal-paše. U jednoj bilješci bez datuma kaže se da je vlasnik ovog rukopisa Hasan Nail b. Muhamed el-Fočevi (iz Foče), koji je uzeo (kupio?) isti od učenika Džabića. Jedna bilješka sadrži zapis za postizanje želje.

Na kraju su također formulari službenih dokumenata, pisani kasnije, — te jedan recept za lijek.

Poklon Ahmeda Selimovića, kadije.

1938. ISTO 1729.

U rukopisu je naslov: صك ابن حاجب

L. 103; 22 × 15. *Ta'līq*, pisan širokim perom, vještom rukom. U pisanju ima grešaka. Papir tamno-žućkast i mjestimice bijel; povez polukožni, sa oštećenim zatvaračem.

Prepis potječe iz XIX stoljeća. Sudeći po rukopisu, prepisivač je 'Abdulbāqī Ǧīno.

Na početku je sadržaj, pisan rukom prepisivača.

Uvakufio Abdulbaki-efendi Džino-zade, 1284/1867.

1939. منافع القضاة 1330.

Djelo o sudstvu i o postupku šerijatskih sudova. Napisao Ḥāǧ 'Alī b. al-Ḥaǧǧ Murad. To je prema podacima koje nalazimo u uvodu rukopisa. Inače, o ovom djelu i njegovom autoru ne nalazimo spomena u katalozima i bibliografskim izvorima koji su nam pristupačni. Naslov u rukopisu, napisan rukom prepisivača u vrhu prve stranice, crvenim mastilom, glasi:

كتاب منافع القاضى من تأليف حاج على بن مراد انه يستخرج من الكتب المعتبرة

Ovaj šerijatski postupnik je sabran po raznim fikhskim djelima. U uvodu pisac kaže da je zapazio, kada je postao kadija, da mnoge sudije nemaju pojma o sudstvu i sudskom postupku, pa je izradio ovaj praktični priručnik o tim pitanjima, da bi im pomogao. Rad se, pored naslova, naziva općim imenom *risale* i raspoređen je na šest glava *(maṭla', manfa'* i *maqṭa')*, od kojih svaka ima više podnaslova.

Početak:

الحمد لله العليم . الذى اظهر حقايق العلم بأقلام العلماء الاعلام . الكريم الذى ازهر حدايق الفضل بانفاس عباده أئمة الاسلام .. وبعد بوعبد حقير .. قضائيله منصب قضايه مبتلا اولدقده قضاة ونواب اكثر طائفة احوال قضادن بى خبر بولوپ اعانة لهم تمهيد قواعد اعمال شريعت نبويه وتشييد قوانين مصطفويه عليه السلام .. وبلا علم كتابت صكوك وسجلات ومعرفت شروط وثائق وقبالات دست تيسير ويد امكانده اولمامين بوافتاده وخاك نهاده اضعف العباد حاجى على بن الحاج مراد قصد ايلديكى مسائل اداب قضاة وشروط كتابت حجج وسجلات متعلق اولانى زبان تركيله بر رساله ايدم ..وبو رسالۀ بر مطلع واوچ منفع وبر مقطع اوزره مرتب ايدوب منافع القضاة اسميله تسميه ايلدم .

L. 131; 22,5 × 13. *Ta'līq* sitan, složen, pisan uvježbanom rukom, ali u pismu i stilu ima grešaka. Po rubovima nekih listova ima nešto bilježaka koje se odnose na tekst. Papir tamno-bijel i tamno-zatvorene boje, listovi dohvaćeni vlagom, naročito pri kraju; povez kožni.

Prepis potiče, a vjerovatno i sastav, iz XVII stoljeća.

Na naslovnoj stranici nalazi se naslov djela, napisan mnogo kasnije (كتاب منافع القضاة للحاج على بن الحاج مراد) . Tu je i jedna krupno pisana bilješka na arapskom jeziku, u kojoj se kaže da je vlasnik ovog rukopisa Osman Nuri b. Mustafa, kadija u Duvnu privremeno i vekil inspektora (mufetiša) Haremejna, u kadiluku Ihtiman (grad u evropskoj Turskoj, blizu bugarske granice —

تملكه العبد الفقير عثمان نورى بن مصطفى القاضى بقضاء دوغنه موقتا وكيل مفتش الحرمين المحترمين بقضاء احتمان عفى عنه)

Ispod toga je njegov lični mali pečat, u kome je upisan datum 1110/1698. godina. Na istoj stranici je još i pečat ove biblioteke. Nekoliko lista na kraju sadrže mnoge bilješke, uglavnom iz financijskog poslovanja (pozajmice i dugovi). Ima i nekoliko poučnih stihova na turskom jeziku.

متوفانك محلول اولان يرى قزى وار ايسه قزينه يوق ايسه لابوين قرنداشنه يوق ايسه

Na pretposljednjem listu nalazi se kraći zakon o zemljišnom posjedu pod naslovom: قانون نامه جديد عقارى . Početak mu je:
Na gornjem rubu listova nalaze se rečenice pomoću kojih se gata.

Poklon dra Muniba Muidovića.

1940. (قطعة من صك) 182.

Fragment nekog carigradskog sakka iz XVII stoljeća.

Početak je:

صك صادق بالشرع مطابق عما فيه مخبر وناطق هو انه لما ظهر وتبين لدى الحاكم

L. 8; 31 × 11. *Ta'līq*, sitniji, složen, pisan vještom rukom. Na kraju je jedan list iz neke kanun-name o zemljišnim dačama, ispisan drugim, slabijim rukopisom. Papir tamno-bijel, deblji, listovi su prosuti, dohvaćeni vlagom; povez papirni.

Rukopis potječe iz XVII stoljeća.

1941. (قطعة من صك) 3091.

Fragment nekog sakka iz XVII stoljeća. Sadrži dokumente, koji se odnose na Tuzlu.

Početak je ovdje:

ملحة زير قصبه سنده امام افنديلر ومؤذن وسائر جماعت مسلمين بعد السلام خلاصة كلام بودركه

To je pozivnica, nalog (murasela), u vezi organizovanja odbrane od »pljačkaša i razbojnika«.

L. 18; 20 × 14,5. *Riq'a*, pisana vještom rukom. Papir tamnobijel, deblji; povez kožni, jednostavan.

Lični pečati, koji se nalaze u rukopisu, nečitljivi su.

Iz biblioteke Fejzijje medrese (v. pečat na rubu predzadnjeg lista).

1942. كتاب الصك 557.

Sakk od nepoznatog sastavljača. Rukopis je bez naslova i bez uvoda. Gornji naslov je zabilježen u rukopisu kasnije, prema sadržaju. Na donjem i gornjem prerezu listova neko je napisao naslov: (صك مصرى) (»misirski sakk«), što nam nije jasno, šta to, u stvari, znači. Moglo bi biti da je ovaj sakk izrađen po nekom misirskom uzoru, ili mu je sastavljač, ili možda naručitelj, čovjek zvani Misri. (U Sarajevu je živio u XVIII stoljeću onda poznati kaligraf Hasan Misri).

Svi konkretni primjeri i slučajevi, opisani u ovom sakku, uzeti su iz zbivanja na području Bosne i Hercegovine, a naročito u okolini grada Sarajeva — i iz sudske prakse naših bosanskohercegovačkih šerijatskih sudova, uglavnom krajem XVII i u XVIII stoljeću. Na osnovu toga zaključujemo da je sastavljač, odnosno sabirač, ovog *sakka* neki naš čovjek koji je, zapravo, samo sabrao ono što je našao u praksi raznih naših kadija, a nije sam sastavljao formulare za uzor, kako su to radili neki sposobni pisari *(katibi)*. U *sakku* se često navode interesantni slučajevi iz raznih društvenih zbivanja i života, i iz sudske prakse u našim krarjevima, pa iako su imena lica ili mjesta, i datumi, često izostavljeni, ipak smatramo da navedeni primjeri, i zbirka u cjelosti, imaju značaj i istorijsku vrijednost za upoznavanje naše društvene i kulturne prošlosti. *Sakk* nema jezične, stilske ili neke bitne specifičnosti.

Na prvom zaštitnom listu nalazi se bilješka, iz koje se razumije, da je prepisivač i vlasnik ovog rukopisa neki Muhamed Seid Kurevizade (محمد سعيد قروى زاده فقير نائل اولمش بطريق التحرير). Ista ova bilješka nalazi se još na dva rukopisa ovog *sakka* u ovoj biblioteci, iz čega se može zaključiti da se dotični prepisivač bavio prepisivanjem sakkova, koje je prodavao. Da li je on, možda, u isto vrijeme, i sabirač ovog *sakka*, ne može se sa sigurnošću ništa reći, ali bi se moglo misliti, da jest. No, ni na jednom od svojih prepisanih primjeraka nije se potpisao kao sastavljač (autor). Da napomenemo i to, da se zna, da je u Sarajevu živjela porodica Kurevi-zade. Njen član Sulejman-efendija Kurevija spominje se u Bašeskijinom ljetopisu (str. 201).

Kako knjiga nema svog uvoda, nema ni svog početka, nego odmah počinje formularom jedne vakufname, čiji je početak:

الحمد لله الملك الستار الحليم الغفار الذى جعل الصدقة الجارية سببا للنجاة من النار
ووسيلة الى دخول الجنة

L. 163; 22 × 14,5. *Ta'līq*, pisan vještom rukom. Prve dvije stranice obrubljene su tankim crnim i širokom zlatnom linijom. Između redaka na ove dvije stranice nalaze se jednostavni zlatni ukrasi. Papir bijel, deblji, glat; povez polukožni.

Prepis potječe iz prve polovine XIX stoljeća (1264/1847?), kako se to razumije iz bilješke na kraju, koja je pisana rukom prepisivača.

Na prvom zaštitnom listu su imena ranijih vlasnika (navedeni prepisivač Muhamed Seid; Mustafa Fehmizade, koji kaže da je rukopis kupio za sedam groša), te formular jedne isprave (berata). Na početku je detaljan sadržaj, napisan crvenim mastilom, rukom prepisivača. Na kraju su bilješke s područja sakka.

Uvakufio Hasan-efendi Bōjo-zāde.

1943. ISTO **1950.**

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: صك

L. 186; 22 × 14. Pismo kao u prethodnom rukopisu, od istog prepisivača. Po rubovima nekih listova ima nešto komentara i dodataka, pisanih također rukom istog prepisivača. Na kraju ima nekoliko formulara više nego u prethodnim primjercima. Papir žućkast, čvrst, listovi u drugoj polovini pri dnu dohvaćeni su vlagom; povez polukožni, oštećen.

Datum prepisa je kao gore.

Na nutarnjoj strani prve korice nalazi se bilješka, u kojoj se kaže da su nabavljene dvije knjige (حل المشكلات-لغت اخترى), i predane muteveliji za biblioteku Simzade medrese, te stihovi pjesnika Nef'ī-je. Na početku su kraće bilješke s područja sakka, fetve, poučni stihovi na turskom jeziku i sadržaj. Poslije sadržaja nalazi se prepis murasele iz 1210/1795. u vezi hajduka i odmetnika koji uznemiruju seljake i čine razne zločine u okolini Rakove Noge kod Sarajeva. Na kraju se nalaze formulari, datum Careve ćuprije u stihovima (تاريخ جسر خنكار), nekoliko stihova i kraće bilješke s područja *sakka*.

1944. ISTO **1172.**

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: صك

L. 151; 22 × 14. Pismo kao prethodno, pisano rukom istog prepisivača. Cjelokupna obrada je kao u prethodna dva primjerka. Pismo je na prve dvije stranice djelomično zamrljano. Papir žućkast i tamnobijel, glat, čvrst; povez polukožni, oštećen.

Datum prepisa je kao kod prethodnih primjeraka.

Na početku je ime prepisivača kao gore, i sadržaj. Na kraju je samo početak, na arapskom jeziku, nekog sidžila ili sakka, što ga je počeo pisati 1206/1791. Hasan b. el-Hadž Husejn Tešnevi (Tešnjak), kadija ranije u mjestima Bohorina*) i Korbina(?), a sada u mjestima Ljubinje i Mali Biograd (Belgraddžik, — Konjic).

الحمد لله الذى احكم احكام الشرع القويم بالقلم وجعل نظام العالم بكتب السكوك
والسجلات بين الأمم .. وبعد فهذه جريدة اتخذت لتحرير الوقائع الشرعية فى زمن العبد الفقير
تشنوى حسن بن الحاجى حسين القاضى ببهورينه مع قوربنه فى الماضى والموليخلافة لوبين مع
بلغرادجق وقع الابتداء فى غرة رجب الفرد لسنت ست ومائتين والف اللهم انا نسألك الهداية

Potom slijede 2—3 dopisa (murasele).

---

*) Bohorina, Bihorina, Buhorina u srednjem Podrinju, gdje je danas selo Borina, na rječici istog imena, desnoj pritoci Drine.

1945. ISTO 1168.

U rukopisu je kasnije zabilježen prethodni naslov: كتاب الصك

L. 151; 21,5 × 13. Pismo kao prethodno, pisano istim rukopisom. Prve dvije stranice obrubljene su kao u prethodnom primjerku. Papir žućkast; povez polukožni, oštećen.

Prepis je također iz prve polovine XIX stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu nalazi se potpis navedenog prepisivača koji se potpisao na isti, gornji način. Tu se je potpisao i jedan čitalac ovog primjerka (Muhamed, sin el-Hadž ... ime izostavljeno, pisar suda u Zvorniku, 1245—46/1830). Zatim slijedi nekoliko primjera iz diobe nasljedstva. Na slijedećih nekoliko lista nalazi se sadržaj. Na kraju su dvije isprave i primjeri iz diobe nasljedstva, što je pisano drugom rukom.

1946. ISTO 2532.

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: صك

L. 109; 20,5 × 14. *Ta'līq*, pisan uvježbanom rukom, na brzinu. Prepisivač je neko drugi, nego što je kod prethodnih primjeraka. Po rubovima nekih listova ima ispisanog teksta. Papir bijel, čvrst; povez kožni.

Prepis je, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu zabilježeno je olovkom da je rukopis kupio Ibrahim-efendija Zafranija, iz ostavine Hadžimulića.

Na početku su bilješke s područja sakka, među kojima potvrda o prodaji neke kuće u Rogatici, u Carevoj mahali. Na kraju ima nekoliko neispisanih lista, na kojima su zabilježeni računi i kraći formulari, datum nečijeg odlaska iz Sarajeva u Jajce 1224/1809. i trošak za papir na račun nekog Salih-efendije (vjerovatno za ovaj sakk). Pored pečata ove biblioteke, u rukopisu se nalaze otisci nekih pečata koji su nečitljivi.

Uvakufio Ibrahim-efendija Zafranija.

1947. ISTO 4168.

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: كتاب الصك

L. 114; 20,5 × 14,5. *Ta'līq* i *nasḫ* pomiješani, krupniji, pisani vještom rukom. Papir tamnobijel, čvrst; povez kožni, sa jednostavnim ornamentima na koricama.

Prepisao 'Alī b. aš-Šayḫ Ḥuseyn Ġābī (džabija Gazi Husrev-begova vakufa), 15. rebiul-evela 1219/1804.

تم ق ١٥ ربيع الأول سنة ١٢١٩ كاتبه .. على بن الشيخ حسين الملقب بجابى

Na prvom zaštitnom listu su imena ranijih vlasnika, potomaka navedenog prepisivača (Mustafa i Husejn Džabije). Na početku je sadržaj, napisan rukom prepisivača. Na kraju su dva formulara, pisana kasnije, drugim rukopisom.

1948. (صك) 949.

مخروم فى أوله وآخره

Knjiga formulara, slična po svom sadržaju prethodnoj zbirci, od nepoznatog sabirača. Primjeri su iz društvenog života i zbivanja na području Bosne i Hercegovine, kao u gore navedenoj zbirci, ali nisu isti primjeri, niti je ovo ista zbirka kao gore. Gornji naslov je zabilježen kasnije, prema sadržaju. Primjerak je, nažalost, nepotpun s početka i na kraju. Navedeni primjeri odnose se, uglavnom, na događaje iz XVIII stoljeća. Držimo, da je i ovaj sakk važan i da ima istorijsku vrijednost za naše krajeve.

Početak je ovdje:

باشه ابن حسين نام كمسنه مجلس شرع شريف مطهرده محلهٔ مزبوره سكانندن ايكن

يوندن اقدم وقات ايدن ملا احمد بن اسماعيل بن عثمان

Prvi naslov je:

بيت المال مواجهه سنده اثبات وصية صورتى مدينهٔ سراى قضاسى مضافا تندن ويسوقه

ناحيه سى تابع سوتسقه قريه سنده

L. 75; 21 × 14,5. *Ta'līq* i *nasḫ* pomiješani, pisani vještom rukom. S početka je izgubljeno jedanaest lista. Papir bijel, glat; povez polukožni, oštećen, druga korica izgubljena.

Rukopis potječe iz druge polovine XVIII ili s početka XIX stoljeća.

Na početku su bilješke s područja sakka i sadržaj. Na kraju su također formulari, dopisani kasnije drugim rukopisom. Tu se nalazi i jedno podrugljivo pismo turskog pjesnika Jūsuf Nābī-efendije.

1949. صكوك متنوعه 2176.

Zbirka raznih sakkova, od nepoznatog sabirača. Čini se da je to neki kadija ili pisar šerijatskog suda, koji je sabirao formulare za ličnu potrebu. Ima i drugih stvari, osim sakka. U rukopisu je naslov: سكوك متنوعه .

L. 193; 20 × 15. Pismo različito: *nasḫ*, *ta'līq*, *riq'a* i *dīwānī*, od različitih prepisivača. Papir tamnobijel, deblji; povez kožni, jednostavan.

Na listovima 1—11 nalaze se razni formulari, među kojima su pisma nekim vezirima o putovanju na hadž i osiguranju puta od napadanja od strane beduina (امير حج مصر بكلر بكنه كوندردو مكتوب صورتيدر), vasijjeti, vakufname i dr. Margine listova također su ispunjene formularima.

Na l. 11—12 je ovjerovljenje vakufname sultana Osmana-hana (1618—1623).

Na l. 13—15 su razne potvrde i fetve.

Na l. 15—77 je صك شانى , v. br. 1930,².

Naslovi su pisani crnim mastilom i podvučeni crnom linijom.

Na l. 78—79 je

صورة خط همايوندر ... مفتى افندى وسائر علماء بو حجتى كورسونلر مشروعميدر دكل ايسه موجبى ندر يازسونلر

Carsko pismo, u kome se traži od šejhul-islama i uleme, da daju svoje mišljenje o dokumentu (sudskoj presudi — hudžet), kojim se neki paše (Hafiz Ahmed-paša) okrivljuju za pronevjeru državne blagajne Egipta. Osobe, o kojima se u ovom dokumentu govori, su: Hafiz Ahmed-paša, Kurd-paša i defterdar Mahmud-paša. Naveden je znatan broj uleme i njihova mišljenja, u kojima oni opovrgavaju i pobijaju spomenutu sudsku presudu kao neosnovanu, — v. 1457,⁵.

(حافظ احمد پاشا حجتنك نا مشروعيتنه علماء ذوى الاحترام اكثرهم الله الى يوم القيام حضرتلرينك ايتدكلرى امضالر)

— Završetak je na l. 81 —.

Na l. 93—94 su razna pisma između velikodostojnika.

Na l. 95—192 su razni formulari iz raznih izvora.

(Na l. 116 nalaze se datumi osvojenja nekih gradova i mjesta, vojnih pohoda, datumi smrti nekih sultana i vezira, te lirski stihovi na turskom jeziku i vježbe nekog kaligrafa u pisanju perzijskih stihova).

Pri kraju su dokumenta o nekim sporovima iz nasljedstva i vakufa u mjestima: Novosel, Klis, Tešanj i Mostar.

Na l. 192^{b}—193^{a} je: قصيدهٔ مختارى افندى در مدح استانبول .

Pjesma na perzijskom i turskom jeziku u pohvalu i slavu Istanbula, što ju je spjevao Muḫtari-efendi, turski pjesnik iz X/XVI stoljeća (v. QA VI, 4235). Veći broj listova s početka i na kraju je na perzijskom jeziku. Sadrži 90 stihova. Gornji naslov je prema rukopisu.

Početak je:

چه خوش است اين ديار استانبول
شهر شهرت شعار استانبول
اضطرارى ملازمت كرديم
ميكنيم اختيار استانبول
جريانى ايدر هوايه كوره
كشتىء نوح وار استانبول

Završetak je:

هم سلامت ياب در بورسه
هم در آبدار استانبول
پس روانيم باشما باهو
اى همه نامدار استانبول

Ta'līq, sitniji, veoma lijep.

Na posljednjoj stranici su dva odulja kronograma u stihovima na turskom jeziku o osvojenju Krita. Prvi je sastavio Abdulkerim-efendi (تاريخ عبد الكريم افندى براى فتح كريد), a drugi Zekeriya Čelebi (تاريخ زكريا چلبى).

Početak prvog kronograma je:

بحمد الله به عون الهى ايليوب يارى
مظفر اولدى اجداد شه غازىء خصم افكن

Početak drugog:

حبّذا فتح بشارت بخش طبع روزكار
مرحبا بخت بلند پادشاه كامياب

Pismo kao prethodno, od iste ruke.

Zbirka potječe iz XVII i XVIII stoljeća.

Na početku su razne bilješke, među kojima prepis vakufname Hadži Ahmeda, sina Hasanova, iz Hadži Hasanove mahale u kasabi Livnu, koja pripada skradinskom kadiluku, nedovršeno i bez datuma; bilješka i lični pečat ranijeg vlasnika (Salih b. Ismail); predstavke, od kojih se u jednoj traži smjenjivanje ranijeg i postavljanje novog muezina u Sultan Hasanovoj džamiji u Egiptu, — a u drugoj, postavljanje vaiza u džamiju u Prijepolju, te druge kraće bilješke.

Uvakufio Salih-efendi Hromozade.

1950. صك محمد حلوى 1233.

Zbirka formulara *(sakk)*, što ju je sabrao Muḥammad Ḥulwī, svrgnut sa kadiluka Albanskog Biograda (Berat), kako je to zabilježeno u uvodu. Sabirač kaže da je formulare sabrao služeći kao pisar *(katib)* u istanbulskim i drugim šerijatskim sudovima. Inače nam je njegova biografija nepoznata. On ovaj sakk naziva *Huǧǧet* (Dokumenat, isprava). Primjeri, koje navodi, uzeti su iz sudovanja turskih sudova u Istanbulu, Jedreni i još nekim turskim gradovima. Gornji naslov je dat kasnije, prema sadržaju uvoda.

Početak:

الحمد لله على ما انعم من اجراء الشرائع والاحكام واحسن الينا وعلّم مالم نعلم من ترقيم الحجج بين الانام ... اما بعد فهذه الحجة واقع من الفقير ... محمد حلوى المنفصل حينئذ من قضاء بلغراد ارناود ... وقد جمعتها كاتبا بمحاكم الشرعية ... بمدينة دارالخلافة العلية قسطنطينيةالمحمية وغيرها

....

محمية استانبولده معمار سنان محله سنده ساكن اولوب

L. 84; 21,5 × 16. *Riq'a*, sa nešto *ta'līqa*, pisani vještom rukom. Papir bijel, potamnio, deblji, čvrst; listovi su prosuti i dohvaćeni vlagom, tako da je mjestimice pismo oštećeno; povez polukožni, oštećen.

Prepis, kao i sastav, potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na naslovnoj strani je zabilježena jedna hazreti Alina izreka. Na kraju je jedna isprava (sakk), u kojoj se govori o bosanskom valiji Gazi Ali-paši i rasporedu posade u tvrđavi Kozarac, — te stihovi na turskom i perzijskom jeziku.

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

1951. ISTO 4569.

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov djela: صك حلوى

Poslije početka, koji je kao u gore navedenom primjerku, naslov je:

خاتون كندى حضور حاكمده نفسى ترويج ايلديكيدر

L. 216; 23,5 × 15,5. *Ta'līq*, sitniji, složen, veoma lijep, pisan rukom vještog kaligrafa, — i mjestimice *nasḫ*, također lijep, pisan — čini se — istom rukom. Naslovi su pisani crvenim mastilom. Stranice i rubovi su obrubljeni crvenom linijom. Po marginama mnogih listova ima, sitno i lijepo, pisanih bilježaka i formulara, što je, uglavnom, pisano istim rukopisom kao i tekst. Papir bijel, glat, čvrst, deblji. Povez je otkinut i izgubljen, listovi su prosuti.

Prepisao Sulaymān b. 'Abdullāh el-Gradčaničevi (iz Gračanice), početkom mjeseca džumadel-ula 1181/1767.

(قد وقع الفراغ من تحرير الصور فى غرّة ماه جمادى الأولى وانا الفقير سليمان بن عبد الله الغراد چانيچوى لسنة احدى وثمانين ومائة والف)

Na završetku su dva otiska njegova ličnog pečata. Iz nekih bilježaka (v. na rubu lista 194) može se zaključiti da je prepisivač bio kadija u Gračanici. Iz rukopisa bi se moglo zaključiti i da je bio učen čovjek. Inače, o njemu nemamo podataka. (U to vrijeme živio je u Gračanici poznati Hadži Halil-efendija el-Gradčaničevi, koji je bio neko vrijeme pisar šerijatskog suda u Beogradu i koji je imao i uvakufio vrijednu biblioteku, koja je, uglavnom, prenesena u ovu našu biblioteku. Halil-efendija je bio sin Ahmedov, a djedu mu je bilo ime Sulejman. Da li je to ovaj naš prepisivač, nije jasno, ali bi se moglo misliti, da jest. No, takvom mišljenju je smetnja, što su savremenici, pa je, po tome, vjerovatnije da su samo rođaci).

Na prvih dvanaest lista s početka nalazi se sadržaj, fetve i formulari. Među ovim formularima, kao i onim po rubovima uopće, ima ih, koji se odnose na događaje i pitanja iz naših krajeva. Na kraju su bilješke o računskim operacijama.

Poklon Ahmeda Selimovića, kadije.

1952. (صك) 1817.

Zbirka formulara, od nepoznatog sabirača. Sadrži primjere isprava, najvećim dijelom, sa šerijatskog suda u gradu Jedrene. Gornji naslov je zabilježen u rukopisu kasnije, prema sadržaju.

Početak poslije besmele:

باب صورت عقد نكاح ودعواى مهر ونفقة ضمننده اثبات موت وغيره در صورت عقد
نكاح بودر محمية ادرنه ساكنلرندن

L. 148; 20 × 12,5. *Ta'līq* složen, pisan vještom rukom. Po rubovima manjeg broja listova ima tekstova, pisanih rukom istog prepisivača. Papir većim dijelom tamnobijel i mjestimice žut; povez polukožni.

Rukopis, a vjerovatno i sastav, potječe iz XVIII stoljeća.

Na početku su bilješke iz takvima o godišnjem dobu po narodnom računanju, fetve, dove, formulari, među kojima rješenje (berat) iz 1178/1764 o postavljanju kadije (Muhamed Sadik) za Foču i Ulog i dozvola za popravak crkve u srezu fočanskom, iz godine 1167/1753, — koju je potpisao kadija Foče i Uloga (Derviš 'Abdul-Ganī), sadržaj, — te recepti za lijek protiv zubobolje i dr. Na naslovnoj strani je bilješka iz godine 1252/1836, u kojoj se kaže da je ovaj *sakk* uzet na čitanje iz Kantamirine biblioteke. Nekoliko lista na kraju sadrže također formulare, pisane kasnije, drugom rukom. Među njima je na jednom listu kronologija stupanja turskih sultana na prijesto i datum završetka jedne džamije, koju je podigao el-Hadž Ali-efendi b. Hasan Tašlidželi (iz Pljevlja), 1177/1763.

Iz Kantamirine biblioteke.

1953. Zbirka (مجموع) , 2 **1161.**

L. 236 (218 + 18); 21 × 14. *Ta'līq*, sitniji, složen, pisan vještom rukom. Papir tamnobijel, čvrst, — listovi s početka dohvaćeni vlagom; povez polukožni.

1. L. 1—218. صك (صكوك) موسى زاده محمد عبد الله

Sakk, što ga je sabrao, sredio i napisao Muḥammad b. 'Abdullāh Mūsā-zāde, umro oko 1197/1782. Pisac je služio kao pisar kod Muḥammed Ṣaḥib-efendije Pīrīzāde, koji je kratko vrijeme bio šejhul-islam godine 1158/1745 (a koji je umro 1162/1748). U uvodu, napisanom na arapskom jeziku, pisac kaže da je prvo njegov otac Abdullah-efendi Mūsāzāde sabirao i pisao sakk, ali ga je smrt u tom prekratila i on je ostavio od toga samo nesređen koncept. Pisac je to kasnije sredio i znatno proširio, osim što je sam sabirao, a onda to podnio na uvid navedenom šejhul-islamu, kod koga je bio u službi. Dotični je sve to ispravio, a pisac ponovo sredio, i tako iz svega toga izabrao ovaj sakk.

AM II, 344.

Početak i dio uvoda.

الحمد لله الذى شيّد مبانى الدين القويم بقوائم اقلام البلغاء .. وبعد فيقول العبد الفقير ..
محمد عبد الله المدعو بموسى زاده .. ان والدى المرحوم .. موسى زاده عبد الله افندى قد كان
صرف شطرا من الزمان وبرهة من الدوران فى ضبط الوقائع الشرعية وكتابة الصكوك
والسجلات

Na kraju su obrasci za potpise raznih službenih dokumenata (امضالر صورتلرى) .

2. L. 219—236. در بيان قانون نامه معمول بها
در حق اراضى وغيرها

Zakon o zemljišnom posjedu iz vremena sultana Sulejmana i njegova glavnog muftije Ebus-Su'ūda. Gornji naslov je prema rukopisu.

Početak:

ظل آل پادشاه دين پناه حضرتلرى توفيق ربانى وتأييد سبحانى ايله سرير سلطنت شامخة
العماد .. عصرنده شيخ الاسلام ومفتى الانام اولان مرحوم ابو السعود حضرتلرينه فرمان
بيورلدقده ... والآن جارى ومعمول به اولان قانون پادشاهيدر ... مطلب اراضى عشريه بلاد
اسلاميه ده اولان اراضى

Prepisao cijelu zbirku isti, nepoznati prepisivač, 29. ševvala 1187/1773, kako je to zabilježeno na kraju pod t. 2 (تمّ الكتاب .. ١١٨٧ شوال ٢٩ سنة).

Na početku je sadržaj, pisan kasnije, drugim rukopisom. Na naslovnoj strani je pismo (bujruldija), od 4. ševvala 1194/1780, — upućeno visočkom kadiji, u kome se traži od njeg da oglasi narodu dolazak novog valije na Bosnu, kojoj je prisajedinjena i Hercegovina, — što je kadija i izvršio. Ispod toga je druga bilješka, koja sadrži potvrdu i oglas mahkeme u Ljubinju, da je primljena bujruldija u vezi sa carskim fermanom, u kome je izražena carska želja i strogo naređenje da se siromašnim i širokim slojevima pruži i osigura pravda i puna pravna zaštita.

Na listu 218ᵇ nalazi se bilješka koju je potpisao Abdullah Rasnič — ? —, iz Sarajeva, kadija u Vučitrnu, 1209/1794. Na posljednjoj stranici je prepis bilješke sa naslovne stranice.

1954. ISTO kao br. 1953,[1] **617.**

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: صكوك موسى زاده

L. 226; 23,5 × 17. *Ta'līq* i *nasḫ* pomiješani, pisani sitnije, uvježbanom rukom. Na širokim rubovima samo pri kraju ima formulara, pisanih kasnije, drugim, ljepšim rukopisom. Papir bijel, glat, čvrst; povez kožni, sa jednostavnim ornamentima na koricama.

Prepisao Yūsuf b. Waliyuddīn, u ponedjeljak 22. safera 1188/1774.

(تمت الكتاب .. عن يد افقر العباد يوسف بن ولى الدين .. سنة ثمان وثمانين بعد المائة والالف من صفر الخير اليوم العشرون والثانى يوم الاثنين)

Na početku je jedna fetva sarajevskog muftije, sadržaj i predstavka (arzuhal) prištinskog kadije u vezi s popravkom ruševnog mosta na rijeci Lab, nedaleko od Prištine, — u čemu bi učestvovali svojim doprinosom i neki trgovci iz Bosne, — jer je i njima most potreban radi prenosa trgovačke robe.

U vrhu prve stranice je bilješka i lični pečat ranijeg vlasnika (Salih Izzeti Hromozade, koji kaže da je rukopis kupio).

Na posljednjoj stranici je popis knjiga, koje je neko kupio iz ostavine tešanjskog muftije Ismail-efendije.

Uvakufio Izzet Salih-efendi Hromozade, 1284/1867.

1955. ISTO **717.**

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: صك موسى زاده

L. 351; 22 × 15. *Ta'līq*, pisan vještom rukom, širokim perom, u razmaknutim redovima. U vrhu prve stranice je lijep unvan. Prve dvije stranice obrubljene su sa tri tanke crne i širokom zlatnom, a ostale crvenom linijom. Papir bijel, glat, čvrst; povez kožni, sa pozlaćenim ukrasima (obrubi) na koricama.

Prepisao as-Sayyid Ā'rif Muṣṭafa b. Lutfullāh, 1215/1800.

(تمت النميقة .. عن يد اضعف العباد السيد عارف مصطفى بن لطف الله لسنة خمس عشرة ومائتين والف)

Na naslovnoj strani je bilješka ranijeg vlasnika i vakifa. Na kraju je sadržaj, napisan kasnije, drugim rukopisom. Na posljednjoj stranici ima bilješka na arapskom jeziku, u kojoj neko (vjerovatno prvi vlasnik od Džinića), kaže, da je rukopis dobio na dar od Ismail-efendije Sōfi-zāde (Sofića).

Uvakufio Abdulbaki-efendi Džino-zade, 1284/1867.

1956. (قطعة من صك) **3081.**

Fragment nekog sakka iz XVIII stoljeća. Sadrži, uglavnom, formulare za razna pisma.

L. 28; 18 × 12. *Ta'līq*, sličan *nasḫu*, pisan vještom rukom, u razmaknutim redovima. Papir tamnobijel, glat, deblji; listovi su dohvaćeni vlagom i pri kraju oštećeni, prosuti; povez oštećen i rastavljen od listova.

1957. Zbirka (مجموع), 19 **2722.**

(يحتوى على عدد من الحجج والمراسلات وعلى عدة رسائل)

Zbirka sadrži mnoge formulare kraćih potvrda, isprava (tezkere i temessuk), tapija, arzuhala, sudskih presuda (hudžet), sudskih naloga i ovlaštenja (murasela), službena i privatna pisma, kraće popise (deftere), traktate (risale) sa područja tedžvida, arapskog i perzijskog jezika, te riječi iz arapsko-tursko-perzijskih rječnika, — od nepoznatog sabirača, koji je očito neki naš čovjek.

Sve je to sabrano bez nekog reda i sistema. Rukopis je nepotpun s početka i na kraju. Sadržaj dokumenata i pisama odnosi se, uglavnom, na ljude i događaje Zvornika i njegove okoline, u prvoj polovini XIX stoljeća, — pa otuda zbirka ima i naročitu istorijsku važnost za taj kraj.

L. 468; 19 × 13. *Ta'līq* i *nasḫ*, pisani naizmjence, krupnije, širokim perom, rukom istog prepisivača. Papir tamnobijel, deblji; mnogi listovi su dohvaćeni vlagom i prosuti; povez je otkinut i izgubljen.

1. L. 1—200. Razne isprave (تمسك) i pisma, te mnoge arapsko-turske riječi. U tome je kraća uputa o pisanju dopisa i predstavki, — Inšā' (v. l. 142—143).

2. L. 201—208. جواهر الاسلام

Vjerska početnica (Ilmi-hāl; — Eger sorseler, v. I, 113). U rukopisu je naslov: هذا كتاب سؤاله جواب.

3. L. 209—230. (كلمات عربيه) — Arapske riječi, poredane bez nekog sistema, sa prevodom na turskom jeziku, a mnoge su sa prevodom na našem jeziku.

4. L. 231—249. تجويد قره باش

Uputa o pravilnom čitanju Kur'ana, na turskom jeziku (v. I, 102). Po rubovima su izvaci iz raznih ilmi-hala, dove i formulari.

5. L. 250—264. Pisma, zapisi, dijelovi nekog tedžvida, hadisi, dove i arapsko-turske riječi.

6. L. 264^b—290. الأمثلة المختلفة

Početna arapska gramatika (Paradigme), sa tumačenjem na turskom jeziku. U ovom radu ima dosta pogrešno uvezanih listova, koji sadrže arapsko-turske riječi.

7. L. 291—329. بنا (بناء الافعال)

Djelo s područja arapske gramatike, o glagolskim oblicima, s prevodom na turskom jeziku. Rad je dugo služio kao udžbenik u medresama (v. ḤḪ I, 255 i Flügel I, 180). Prevod je pisan crvenim mastilom.

Početak osnovnog teksta:

اعلم ان ابواب التصريف خمسة وثلاثون بابا

Početak prevoda:

الحمد لله الذى خلقنا فى احسن صورة .. اعلم سن بل اى طالب

8. L. 329—330. Uvod arapske gramatike Maqṣūd, sa prevodom na turskom jeziku.

9. L. 331—344. Pisma, hudžeti, murasele, dopisivanje između nekog Ali-age i zvorničkog paše.

10. L. 345. Pismo vladike, upućeno sinu tuzlanskog paše, — u kome se vladika tuži na nekog hrišćanina (zimmiju) zbog njegova nepristojnog ponašanja pred vladikom.

(ولا ديقه كافردن طوزله پاشانك اوغلنه در)

11. L. 346—354. Pisma, upućivana većinom među pašama i nekim članovima njihovih porodica.

12. L. 355. Podnesak (pismo) od vladike zvorničkom paši Mahmud-paši, u kome se vladika ispričava za nedolazak na neki razgovor.

13. L. 355^b—356. Dopis vladike (iz Banje Luke) sreskom upravitelju (mutesellimu) Gradačca. U dopisu vladika traži intervenciju vlasti povodom ženidbe jednog njegova vjernika s četvrtom ženom, koju mu pop nije htio vjenčati, ali je dotični otišao nekom hodži Munla Hasanu, i ovaj mu je vjenčanje obavio, — »da li za pare (akče) ili na veliko moljakanje, nije bilo mogućnosti ustanoviti« — kaže vlanika. — U drugom jednom dopisu vladika traži dozvolu za popravak crkve.

14. L. 357—370. Razne isprave, hudžeti i murasele.

15. L. 371. Spisak nekih sela u zvorničkom srezu i zaduženja (tekālif), koja se odnose na ista.

---

16. L. 372—389. Pisma, razne potvrde, tezkere i murasele. U tome je pismo od vladike nekom puškaru Jovi. U pismu vladika obavještava dotičnog da je od novaca njegove prodane kuće isplatio dugove svima, kojima je Jovo bio dužan, — kako je to isti molio vladiku da mu učini (v. l. 379). Na istoj stranici je kraće pismo nekog muslimana, upućeno vladiki, u vezi s nekim drugim. Na l. 380 je propusnica, izdata jednom trgovcu, sa ličnim opisom, za putovanje u Sarajevo, — iz godine 1261/1845. Na l. 387—389 nalazi se popis (defter) izdataka iz blagajne (hazine) za razne službene potrebe i poslove.

17. L. 390—403. الامثلة المختلفة
(فى اللغة الفارسية)

Glagolski oblici (paradigme) perzijskog jezika, sa prevodom i kraćim tumačenjem na arapskom i turskom jeziku, od nama nepoznatog pisca. Pertsch (Berlin, p. — 1888), 175 navodi sličan udžbenik, ali kaže da je to udžbenik arapske gramatike za Perzijance. Naš rukopis, međutim, predstavlja očito udžbenik perzijske gramatike za Arape i Turke. Gornji naslov (bez podnaslova) nalazi se u rukopisu.

Početak je:

كَرد	كُنَد	كَرْدَن	كُنَنْدَه
فعل ماضى	فعل مضارع	مصدر	اسم فاعل
ايلدى معناسنه در	ايلر كلجك زمانده	ايلمك معناسنه در	

18. L. 403^b—450. Odlomak iz poučnog djela na perzijskom jeziku پَندِ عَطّار (v. I, 271), sa prevodom na turskom jeziku.

19. L. 451—468. Pisma, perzijsko-turske riječi i odlomci neke perzijsko-turske gramatike.

Rukopis potječe iz XIX stoljeća.

INDEXI

INDEKS DJELA

آ

آداب الاخيار واختيارات الابرار 1316,27

آداب البحث والمناظرة 884,5

آداب الدخول على الزوجة 1633,2

آداب ذكريّه للصادقين 1030,1

آداب الكلنبوى 884,6

ا

ابيات وحدت نامه 1687,6

احياء الحج 1540,1

اجازت نامه 1688,3

اجوبة قارئ الهداية على اسئلة سئل عنها
1260,4, 1266,1, 1454,3, 1489,2

الاحكام المرعية فى الاراضى الاميرية
1927

الاحكام الملخصة فى ماء الحمصة 1766

احكام الناطفى 1272,2, 1401,2

الاحاديث القدسية 1214,18

الاحاديث فى منافع بعض الاطعمة
والاشربة 1255,7

احاديث النيسابورى فى الادوية 1030,6

الاختيار لتعليل المختار
1128, 1129, 1130

اختيارات الاحكام فى ضروريات الحكام
1268

ادب الاوصياء 1313

ادب القاضى 974

اراضى فتوالرى 1793

اراضى يه متعلق معمول بها جديد قانون
سلطانيدر 1691,2

اربعون حديثا للنووى 1039,2

ارجوزة فى الفرائض 1795,2, 1822,2

الارشاد لاكمل الدين البابرتى
1255,2, 1257,1, 1258,1, 1259

ارشاد المصلين 1626,2

آرله عورت رساله سى 1513,2

اساس الاسلام 1512
اساس الصالحين 1521
اسامى ارباب الصنايع وغيرهـا 1798,8
استغفار مرغوب 1620
استوانى كتابى ،
الرسالة الاستوانية .v
اسحاقية (منظومة بالتركية فى الصلاة)
998,3
اسرار العارفين ارشاد العاشقين
كفتار الواصلين تنبيه الغافلين 1687,4
الاسطوانى، الرسالة الاسطوانية .v
الإسعاف فى أحكام الاوقاف 1311
اسكى قانون اراضى 1923
اسماء اصحاب الكهف 1335
اشارات المرام من عبارات الامام 1326,5
الاشباه والنظائر
1402, 1403, 1404,1, 1405, 1406, 1407, 1408, 1409, 1410, 1411, 1412, 1413, 1414,1
اشكال الفرائض 1806,2
الاصلاح والايضاح 1117 ,1115, 1116
اصول البزدوى 796
اصول الحكم فى نظام العالم
850,14, 1893, 1894,1, 1896, 1897, 1898
الأضواء البَهِجة فى ابراز دَقائق المنفرجة
899,9
اعلال بعض الكلمات العربية بالتركية
988,2
عمال الجمع والتدوين بواقعات المفتين
1483
الاقوال المسلمة فى غزوات مسلمة
1528
اكر صورسه لر 1633,1
اللى درت فرض
1593,2, 1626,1, 1629,6, 1632
الهى بالتركية 945,5
الامثلة المختلفة 1957,6
الامثلة المختلفة فى اللغة الفارسية 1957,17
امداد الفتاح شرح نور الايضاح
1476, 1477
الانتصار والترجيح للمذهب الصحيح ، مذهب ابى حنيفة النعمان 1312,2
انفع الدلائل لتحسين صور المسائل
(شرح مختصر القدورى) 966
انفع القُرَب فى فضل العرب 981,2
انفع الوسائل الى تحرير المسائل 1244
انقاذ الهالكين 1214,16, 1892,3
الانموذج فى الفقه 1511
الانموذج فى النحو للزمخشرى 848,2
الانوار فى شرح المنار 821
أنيس االواعظين 1603 ,966
الأوفى ، شرح حديقة الفقهاء 1479
الايساغوجى 894,3
ايقاظ النائمين 1214,17, 1257,4, 1892,4
ايها الولد 1154,2, 1428,12, 1475,2

ب

الباب الثالث من جامع اللطائف
فى الاخلاق 1245,2
باب شروط الصلوة (وهى ستة)
1160,3, 1257,3, 1436,6, 1515, 1516
باب شروط الصلاة (وهى ثمانية)
1333, 1513,1, 1514, 1600,2
بحث فى الفاظ الكفر واعماله 923,2
البحر الرائق ، شرح كنز الدقائق
1233-1235, 1236, 1237
البحر العميق فى بيان مآرب التحقيق
1623
بدائع الصنائع فى ترتيب الشرائع 987
بداية المبتدى 1001
بدء الامالى 899,6, 1249,4, 1266,5
البديعة المهمة فى نقض القسمة 1396,2
بر حكاية منظوم 1621,6
بر حكايت منظوم 1629,8
بضاعة الحُكام فى إحكام الأَحكام
(صك حاجب زاده)
1879,5, 1934, 1935, 1936, 1937, 1938۰
بنا (بناء الافعال) 1957,7
بهجة الفتاوى
1492,3 1763. 1764, 1765, 1766, 1767, 1768, 1769, 1770, 1771
بيان الامناء فى حكم الاستمناء 1497
بيان ايمان واسلام وآلتمش فرض
وتجديد نكاح 1593,4
بيان رجال الغيب 896,24
بيان الفتاوى فى شرح الحاوى 1306
بيطر نامه 1787, 1909,2

پ

پند نامة واحدى 1457,22
پير نامه 1561,2

ت

تبيين الحقائق ، شرح كنز الدقائق
1223, 1224-1225, 1226
تبيين المرام : شرح رسالة حمزه افندى
1601, 1602, 1603, 1604, 1605, 1606, 1607, 1608, 1609, 1610
تجريد الكلام 876,2
تجويد قره باش 1621,3, 1957,4
تحريرات خليل افندى البوسنوى 1457,7
تحرير القواعد المنطقية
فى شرح الرسالة الشمسية 894,4
تحفة الاخيار على الدر المختار 1449
تحفة العاشقين 1929
تحفة الفقهاء 987
تحفة القضاة ونزهة الولاة 1929
تحفة المصلين وزبدة الخاشعين 1615
تحفة الملوك
1029,1, 1030,1, 1031, 1032, 1033,1, 1034, 1035, 1036,1, 1037, 1038, 1039,1, 1040, 1041, 1042, 1043, 1044, 1219,2
التحقيق: شرح الفرائض السراجية 1844

تذكرة 1316,7
تذكرة الخواص 1316,7
تذكرة الشيخ المرشدى 1698
ترجمة اصول الحكم فى نظام العالم
1896, 1897, 1898
ترجمة بدء الامالى 1633,5
ترجمة حديث اربعين 1457,11
ترجمة رسالة فى الابدال
(حلية الابدال) 1687,5
ترجمة السراجية وشرحها بالتركية 1932,4
ترجمة سورة الفاتحة بالفارسية 1341
ترجمة السياسة الشرعية 1899
ترجمة وشرح فرائض 1868
ترجمة على دده البسنوى للقصيدة الروحية
لابن سينا 1687,3
ترجمة عوامل الجرجانى
بالتركية – منظوم 1457,8
ترجمة القصيدة الطنطرانية 899,4
ترجمة اللمعات 1687,2
ترجمة ملتقى الابحر مع الشرح بالتركية
1558
ترجمة نهج السلوك فى سياسة الملوك
1900,1
ترجمة الوقاية بالتركية
(وقاية ترجمه سى موزون)
1531, 1532, 1533, 1534, 1535
ترجمة الوقاية بالتركية لقورد افندى 1544
ترجيح البينات 1400,3
ترجيح البينات 1456,2
ترجيح البينات 1757
ترجيح البينات للخصالى 1480,1
ترجيح البينات وتوجيه المهات
للقضاة 1740
الترجيح والتصحيح على القدورى 964
ترغيب الصالحين وترهيب الفاسقين
1518,1
ترغيب الصلاة 1536
تسفيه الغبى فى تنزيه ابن العربى 1428,3
تسهيل الفرائض 1799,2
التشريح ، حاشية على صدر الشريعة
لحسام زاده 1104, 1105
تصحيح القدورى 964
تصديقات عصامى 882,3
تعليق الانوار على اصول المنار 849
تعليقات ومنتخبات 896,11
تعليقة ابن كمال باشا على التلويح 872
تعليم المتعلم
1156,2, 1159,2, 1256,6, 1323,4
1437,2
تغيير التنقيح (تنقيح المنقح مع شرحه
المرسوم بتوضيح المصحّح) 874
تفسير آية : فوسوس لهما الشيطان... 848,4
تفسير سورة النصر 848,7
تفسير قوله تعالى : وامّا الذين سُعِدُوا...
848,5
تفصيل عقد الفرائد (الفوائد)
بتكميل قيد الشرائد 1308, 1309
تقويم الادلة فى الاصول 798, 799
تكملة البحر الرّائق ، شرح كنز الدقائق
1238

تلخيص الجامع الكبير
فى الفقه الحنفى 1026
تلخيص الصلاة (فقه الكيدانى) 1320,1
تلخيص الفتاوى والشروح 1479
تلخيص المفتاح 1807,2
التلويح ، فى كشف حقائق التنقيح
862, 863, 864, 865, 866, 867, 868,
869, 870, 871
تمسك 1957,1
تنبيه الغبى بتبرئه ابن العربى 1428,3
تنقيح الاصول 855
تنقيح المنقح مع شرحه المرسوم بتوضيح
المصحح تغيير التنقيح 874
تنوير الابصار وجامع البحار
1442, 1443, 1444
تنوير الاذهان والضمائر
فى شرح الاشباه والنظائر 1415, 1416
تنوير البصائر
على الاشباه والنظائر 1418, 1419
توبه نامه وبسى 1773
التوضيح فى حل غوامض التنقيح
856, 857, 858, 859, 860,1, 861
التوضيح ، شرح مقدمة ابى الليث للقرمانى
906,1, 907
توفيق العناية فى شرح وقاية الرواية
1111
تهذيب المنطق والكلام 877,3
التيسير فى الفقه 1504

ث
—
ج

جامع الاسرار فى شرح المنار 820
جامع الدرر ، شرح نظم الفرائض
1796,2, 1853
جامع الرموز ، شرح مختصر الوقاية
1113, 1114
جامع الصدر الشهيد 901, 902,1
الجامع الصغير فى الفروع 900
جامع العيوب لضحكى افندى 1481
جامع الفتاوى
1689, 1690, 1691,1, 1692, 1693,2
جامع الفتاوى والواقعات والمهات 1712
جامع الفصولين 1263, 1264, 1265
جامع الفقه 986
الجامع الكبير للشيبانى 1026
جامع اللطائف فى الاخلاق 1245,2
جامع المبانى فى شرح
فقه الكيدانى 1326,1
جامع النقول ولامع العقول
فى شرح ملتقى الابحر
1391, 1392-1393, 1394, 1395
الجامع الوجيز
1681, 1682-1683, 1684, 1685
جدول الحساب والفرائض 1861
جريدة الفرائض
1881, 1882, 1883, 1884,1, 1885,
1886,1, 1887, 1888, 1889
جريدة الفرائض 1860,1
جريدة مسائل الفرائض 1862

جلاء القلوب 1399,$_{2}$, 1592,$_{2}$
جمع من الادعية والنصائح والاحاديث 1318,$_{2}$
جمع اصول الامام ابى حنيفة 1326,$_{5}$
جنّة الاسماء 1633,$_{3}$
جواهر الاسلام (اكر صورسه لر ، سؤال نامه ، علم حال)
921,$_{3}$, 921,$_{5}$, 1433,$_{3}$, 1561, 1621,$_{4}$, 1627,$_{2}$, 1628,$_{2}$, 1633,$_{1}$ 1957,$_{2}$
جواهر الفرائض 1828,$_{2}$
جواهر الفقه (كتاب فى الفقه) ، كتاب جواهر الفقه .v
جواهر الكلام من الفرائض 1846,$_{2}$
جوهر الاسرار المرقى فى بحر قلوب الابرار 896,$_{8}$
جوهرة التوحيـد 1327,$_{4}$
الجوهرة النيّرة 963

ح

حاشية ابن افضل الدين على شرح العضد على مختصر ابن الحاجب 881, 882,$_{1}$
حاشية (ابن) شجاع الدين على حاشية الخيالى لشرح سعد الدين على عقائد النسفى 882,$_{2}$
حاشية الازميرى على مرآة الاصول 893
حاشية الاشباه والنظائر 1424
حاشية الاصول وغاشية الفصول (النصـول) 873,$_{1}$
حاشية على التحقيق 802
حاشية (تعليقة) على حاشية على الاشباه والنظائر 1426
حاشية (تعليقة) على مرآة الاصول 891
حاشية على تفسير الزمخشرى لسورة الفتح 1316,$_{17}$
حاشية الجرجانى على شرح مختصر المنتهى 876,$_{2}$, 877,$_{2}$, 878,$_{1}$, 879,$_{1}$, 880,$_{1}$
حاشية على حاشية ابن نجيم على كتاب فى الفقه 1426
حاشية على ديباج الحلبى لاقكرمانى 1214,$_{1}$
حاشية على ديباج الحلبى لحمزه افندى 1214,$_{2}$
حاشية على ديباجة التلويح 873,$_{4}$
حاشية الرُهاوى على شرح المنار لابن الملك 838, 839, 840
حاشية سعد الدين على ديباجة الهداية 1020,$_{1}$
حاشية سعدى جلبى على العناية 1018, 1019
حاشية على شرح تهذيب المنطق والكلام 877,$_{4}$
حاشية على شرح حكمة العين 876,$_{5}$
حاشية على شرح الشافية فى الصرف 848,$_{3}$
حاشية طورون على المقدمات الاربع 873,$_{3}$
حاشية الطوسى على حاشية سعد الدين على الكشاف 1020,$_{2}$
حاشية عزمى زاده على الدرر 1302, 1303
حاشية على كتاب النكاح 1509
حاشية كمال باشا زاده على التلويح 872

حاشية المولى يعقوب على شرح الجرجانى 1841
حاشية المولى يعقوب باشا على صدر الشريعة 1098, 1099, 1100, 1101
حاشية ميرزا جان على شرح حكمة العين 876,$_{4}$
حاشية ميرزاجان على شرح الحنفى لرسالة اثبات الواجب 882,$_{2}$
حاشية الوانى على شرح الجرجانى للفرائض 1842
الحاوى الصغير 1306
الحاوى القدسى فى الفروع 1859,$_{3}$
الحاوى الكبير 967
حجامية (رسالة فى الحجامة والفصد بالتركية) 1491,$_{3}$
الحجة الدامغة لرجال الفصوص الرايغة 1428,$_{4}$
حَدَق العيون فى شرح مختصر القدورى 957
حديقة الفقهاء 1479
حديقة النجاة فى ترجمة معدّل الصلاة الحساب 1556, 1810
الحسينية فى آداب البحث 884,$_{6}$
حصر المسائل وقصر الدلائل 978
حصن الاسلام 1892,$_{2}$
حقائق المنظومة 979
حقيقة الصلاة 1328
حكايات ومواعظ 1621,$_{5}$
حكاية ابليس 1621,$_{4}$
حكايت شيخ واصل 1475,$_{3}$
حكاية النبى مع ابى جهل 1475,$_{4}$
حكمة العين 876,$_{3}$
حلبى صغير (مختصر غنية المتملى)
1196, 1197, 1198, 1199, 1200, 1201, 1202, 1203, 1204, 1205, 1206, 1207, 1208, 1209, 1210, 1211, 1212, 1213
حلبى كبير (غنية المتملى)
1185, 1186, 1187, 1188, 1189, 1190, 1191, 1192, 1193, 1194, 1195
حل الدقائق والغوامض فى شرح الفرائض 1818,$_{5}$
حل المشكلات فى الفرائض 1492,$_{2}$
حل مشكلات القدورى 958
حلويات شاهى (السلطانى) فى الفروع 1536, 1537
حلية الابدال 1687,$_{5}$
حلية خاقانى 899,$_{3}$
الحلية الشريفة 899,$_{5}$
حلية المُجَلّى وبغية المهتدى (شرح منية المصلى) 1184

خ

خاتمة فى مسائل لطيفة واجوبة ظريفة 1829
خما رم 1621,$_{3}$
خزانة الانصاف فى احكام مكاتيب الاوقاف 1426
خزانة الفتاوى 1637,$_{1}$
خزانة الفقه 922,$_{1}$, 923,$_{1}$, 924, 925, 1700,$_{2}$
خزانة المفتين 1243

خزانة الواقعات 1638
خزائن الاسرار وبدائع الافكار 1447
حزائن الجواهر ومخازن الزواهر 1436,$_{5}$
خلاصة الافكار فى الوضع 884,$_{4}$
خلاصة الفتاوى
1638,.1639, 1640, 1641, 1642,
1643-1644, 1645
خلافتنامه 1857,$_{5}$
خمسون فريضة 899,$_{1}$
خبرى نامه 1919,$_{2}$

د

داستانِ دَه مُرغ 1327,$_{3}$
در اوصاف رجال الغيب 1860,$_{5}$
دُرّيكتا 1616
دُرَر الحُكّام فى شرح غرر الاحكام
1278, 1279, 1280, 1281, 1282,
1283, 1284, 1285, 1286, 1287,
1288, 1289, 1290, 1291, 1292,
1293, 1294, 1295, 1296, 1297,
1298
الدر المختار فى شرح تنوير الابصار
1447, 1448
الدرة التاسعة من نسيم رياض الغيب –
شقائق الدقائق وحدائق الحقائق 896,$_{10}$
الدرة الثامنة من نسيم رياض الغيب –
رسالة فى الجمع والتفرقة 896,$_{9}$
الدرة السابعة من نسيم
رياض القدس – جوهر الاسرار
المرئى فى بحر قلوب الابرار 896,$_{8}$
الدرة السادسة من نسيم
رياض القدس – فى تذكرة
اولياء الله تعالى 896,$_{7}$
دعاء سُرخ باد 1561,$_{1}$
دفع الضرورة عن حج الصرورة 883,$_{2}$

ذ

الذخائر الاشرفية
فى الالغاز الحنفية 1310
ذخر المتأهلين 1214,$_{19}$
ذخر النجاة فى ترجمة منية المصلى
1559
ذخيرة العقبى 1102, 1103, 1699$_{2}$
ذريعة الطعام 878,$_{2}$
ذكرى مجرى النيل 850,$_{11}$
ذيل الرسالة الوجودية
فى نيل مسئلة الشهودية 1428,$_{5}$

ر

رحمة الامّة فى اختلاف الائمة
1261, 1262
رسالة فى آداب البحث 1266,$_{6}$
رسالة فى آداب البحث والمناظرة 884,$_{5}$
رسالة فى آداب المريد 1030,$_{13}$
رسالة الآداب فى المناظرة 884,$_{8}$
رسالة فى آداب المناظرة 1123,$_{3}$
رسالة لابن نجيم فى افعال الصلاة
1454,$_{5}$
رسالة اثبات الواجب للدوانى 882,$_{2}$
رسالة فى إبطال الأبدال
الاربعين وثلثمائة 1428,$_{2}$
رسالة فى احكام الصلاة 1524,$_{2}$

رسالة فى احكام الميراث 1480,$_{8}$
رسالة فى احوال الموتى 850,$_{8}$
رسالة فى اربع وخمسين فريضة 1593,$_{2}$
رسالة فى ازالة الضرر من الخلق
بتوسيع طريق العامة 1266,$_{3}$
رسالة فى الاستخلاف للخطبة 1284
رسالة فى الاستدلال 1688,$_{8}$
رسالة فى الاستنجاء 1245,$_{3}$
رسالة لاسرافيل زاده 873,$_{7}$

الرسالة الاسطوانية
1560, 1561,$_{1}$, 1562, 1563, 1564,
1565, 1566, 1567, 1568, 1569,
1570, 1571, 1572, 1573, 1574,
1575, 1576, 1577, 1578, 1579,
1580, 1581, 1582, 1583, 1584,
1585, 1586, 1587, 1588, 1589,
1590, 1591

رسالة فى اقامة القاضى
التعزير على المفسد
1399,$_{1}$
رسالة فى ان الاعمال هل توزن
1316,$_{23}$
رسالة فى امارات القيامة 1214,$_{23}$
رسالة فى انتقاض الوضوء
بمص الجرح او عصره
1396,$_{3}$
رسالة فى انواع الدلالات 1316,$_{3}$
رسالة فى ايمان فرعون 1312,$_{3}$
رسالة فى البسمله 1494,$_{1}$
رسالة البشرى 1316,$_{6}$
رسالة فى البعث والحشر 1316,$_{5}$
رسالة فى بعض المسائل من علم الفرائض
1463,$_{2}$
رسالة فى بيان احوال الشهداء 1316,$_{11}$
رسالة فى بيان احوال القصاير 1316,$_{18}$
رسالة فى بيان احوال بعض كجت (رسالة
فى بيان المسائل المتعلقة بتوريث اولاد
البنات...رسالة لالى زاده) 1857,$_{1}$
رسالة فى بيان ارقام المنتدى 1877,$_{1}$
رسالة فى بيان الاعتقاد
والفاظ الكفر والاستحسان 1030,$_{8}$
رسالة فى بيان اوقات الصلوات الخمس
1627,$_{2}$, 1628,$_{2}$
رسالة فى بيان التضمين 1316,$_{18}$
رسالة فى بيان تلوين الخطاب 1316,$_{15}$
رسالة فى بيان حقيقة الربا 1316,$_{10}$
رسالة فى بيان رجال الغيب 896,$_{12}$
رسالة فى بيان الرضاع 1316,$_{24}$
رسالة فى بيان سجود السهو
1316,$_{26}$, 1317, 1318,$_{1}$
رسالة فى بيان العقل 1316,$_{9}$
رسالة فى بيان لفظ جلب وجلى
896,$_{4}$, 1404,$_{2}$, 1457,$_{2}$, 1894,$_{2}$
رسالة فى بيان مذاهب المتصوفة 1214,$_{21}$
رسالة فى بيان من التبعيضية 1316,$_{19}$
رسالة فى بيان الناسخ
والمنسوخ من الآيات 850,$_{4}$
رسالة تتعلق (متعلقة) بالتلويح
873,$_{5}$, 873,$_{6}$
رسالة فى التجويد 1431,$_{2}$
رسالة فى تحريم الدخان 1593,$_{3}$
رسالة الترتيل 1214,$_{12}$
رسالة فى ترجيح تقليد الامام الاعظم
1260,$_{1}$, 1414,$_{2}$
رسالة فى تعديل الاركان 850,$_{5}$
رسالة فى التغليب 1316,$_{8}$
رسالة فى تفسير الآية :
ولا تركنوا الى الذين ظلموا... 1214,$_{8}$

رسالة فى تفصيل ما قيل
فى ابوى الرسول عليه السلام
1454,6
رسالة فى تقسيم الميراث
(مفهوم فرائض)
1788,3
رسالة فى تعليم الامر
فى تحريم الخمر
1316,4
رسالة فى توريث ذوى الارحام 1932,2
رسالة فى جواز استعمال الدخان 1774,2
رسالة فى جواز لبس الاحمر والمعصفر
1774,2
رسالة فى جرح الحديث 873,8
رسالة فى الجمع والتفرقة 896,9
رسالة فى الجوهر المجرّد او عقل الكلّ
1454,6
رسالة حج شريفه متعلق 1636,1
رسالة فى الحدود والتعازير 1400,4
رسالة على حديث الحوض والكوثر
848,6
الرسالة الحرفية للسيد الشريف 1316,14
رسالة فى حسن الخلق ومجاملة الناس
1900,2
رسالة فى حق الدخان لاقطاغلى 850,6
رسالة فى حق الدخان للخادمى
850,7, 1214,11
رسالة فى حق الدعوات 1214,15
رسالة فى حق دوران الصوفية 860,2
رسالة فى حق السلام 1214,24
رسالة فى حق قراءة القرآن 1214,12
رسالة فى حق القهوة 1214,10

رسالة فى حق لا اله الا الله للبركوى
1214,5
رسالة فى حق لا اله الا الله
لموسى بن احمد البركات
1214,6
رسالة فى حق الموت 1214,9
رسالة فى حكم التغنى للمرعشى 1490
رسالة فى حكم سب النبى ع . م .
1699,2, 1880,5
رسالة فى حكم القهوة والدخان والاشربة
1493,4
رسالة حمزه افندى
1592,1, 1593,1, 1594, 1595, 1596,
1597, 1598, 1599, 1600,1
رسالة فى الدعوى لابن نجيم 1454,2
رسالة فى الدعوى لحسن كافى 896,3
رسالة الذاكر فى زيارة اهل المقابر
1493,5
رسالة فى الرحمة والشفقة على الخلق
1493,3
رسالة فى سجدة السهو 1725,2
رسالة فى سجود السهو
1316,26, 1317, 1318,1
الرسالة السمرقندية فى الاستعارة
1688,6
رسالة فى السياسات الشرعية 1272,3
رسالة فى شرح اوّل كتاب
الاجارة من الهداية 1856,2
رسالة فى شرح مسئلة تزوج الامة على
الحرّة (من كتاب الهداية) 873,2
الرسالة الشمسية فى القواعد المنطقية
(الشمسية فى المنطق)
882,3, 884,9, 1807,4

رسالة فى الصرف بالتركية 945,6
رسالة الصغائر والكبائر 1425
رسالة فى الصلاة 1527,1
رسالة فى صلاة الرغائب
وغيرها من البدع فى العبادات 1428,6
رسالة فى صوم الست من شوال 1493,2
رسالة فى الطريقة النقشبندية 1214,4
رسالة فى الطعن فى الحديث 873,9
رسالة الطهارة 1121,2
رسالة (عجالة) فى انواع المفهوم 894,1
رسالة عجيبه ومقالة غريبة 1924
رسالة عرضحال 1860,6
الرسالة العضدية (فائدة) فى الوضع
884,7, 1807,5
رسالة فى عقوبة فاعل يوم الجمعة
1030,10
رسالة فى علم آداب البحث 1316,22
رسالة فى علوم الحقائق وحكمة الدقائق
1316,21
رسالة فى العمل بالربع المجيب 1540,2
رسالة فى العمل بربع المقنطرات 1540,3
رسالة الغيب 1316,12
رسالة فى الفأل – فال قرآن عظيم 1318,3
رسالة الفرائد (فريدة التحرى) 1316,1
رسالة فى الفرائض 1480,4
رسالة فى الفرائض
لابراهيم بن سنان
1480,6
رسالة فى الفرائض 1797
رسالة فى الفروع 1030,11
رسالة فى فضل العرب 981,2

رسالة فى فضل قراءة الفاتحة بالتركية
1518,8
رسالة فى فضيلة ليلة البرات 850,9
رسالة فى فضيلة الجماعة 1493,1
رسالة فى قدرة الله واختياره 1316,20
رسالة فى القطب والابدال
الاربعين وغيرهم 1428,2
رسالة فى مبحث المفهوم 1299,2
رسالة متعلقة بالتلويح 873,5
رسالة متعلقة بقوله تعالى :
ولقد آتينا داود وسليمان علما 1722
رسالة متعلقة بنقض القسمة 1396,2
رسالة فى المذاهب 1807,7
رسالة مرآتية للجرجانى 1316,25
رسالة فى مسائل التعزير 1400,4
رسالة فى مسائل الفرائض بالتركية
1480,7
رسالة فى المسائل المتعلقة ببيع الوفا
1699,3
رسالة فى المسائل المخمسة
لحسن بن نصوح البوسنوى 1260,3
رسالة فى مسائل المناسخة 1799,4
رسالة فى المسح على الخُفّين 906,2
رسالة فى مسئلة الشهادة على الخطّ
والحكم على الغائب 1266,2
رسالة مصباح اهل السنة 896,6
الرسالة المصلحية فى الرسائل المنقذيه
1030,4
رسالة مفقود 1617
رسالة فى مفهوم الفرائض
1877,3, 1878, 1880,1, 1884,3
رسالة فى مناسك الحج (بالفارسية)
1539,2

رسالة فى المناظرة 1807,3
رسالة منظومه خوب ومرغوب 850,13, 1033,3
الرسالة المنيره لاهل البصيرة 1030,5
رسالة فى الموضوعات 1214,20
رسالة فى نسبة الجمع 1316,2
رسالة النصائح والوصايا للخادمى 1214,14
الرسالة النقشبندية فى حق الذكر 1214,7
رسالة فى النوافل فى الليالى المخصوصة 1428,10
الرسالة الوجودية
(رسالة فى وحدة الوجود – رسالة المعرفة...) 1428,4
رسالة الوظائف فى حق المحتضر والميت للخادمى 1214,9
رسالة فى الولاء 1284
رسالة فى الهجرة 1496
الرسائل الزينية فى مذهب الحنفية 1260,2, 1398
رسائل كمال باشا زاده وغيرها 1316
رمز الحقائق ، فى شرح كنز الدقائق 1227-1228
روضة الايمان (منظومة بالتركية) 1527,2
روضة القضاة 1933
روضة القضاة وطريق النجاة 973

ز

زاد المسافر 1666
زبد الاحكام فى مذاهب الائمة الاربعة الاعلام 1255,1, 1256
زبدة الاسرار فى شرح مختصر المنار 850,2, 853,1
زبدة الفرائض 1863
زبده – متن سراجيه شرح اجمالى 1801,2
الزواجر عن اقتراف الكبائر 1182
زواهر الجواهر على الاشباه والنظائر 1426

س

سبل الهدى 1555,1
سراج المصلى وبدر المبتدى والمنتهى 1522, 1523
السراج الوهاج ، الموضح لكل طالب محتاج
(شرح مختصر القدورى) 961, 962
سلسلة المشايخ 896,13
سمت الوصول الى علم الاصول 833,2, 895
سؤال نامه ، منظومة فى التصوف بالتركية 1687,9
السياسة الشرعية فى اصلاح الراعى والرعية 1891
السياسة الشرعية 1899
سير رجال الغيب والارواح المقدسة 896,14
السيف الصارم فى عدم جواز وقف المنقول والدراهم 1428,1

ش

الشافى ، شرح بزدوى 797
الشافية فى الصرف 848,3
شاه وكدا 1327,2, 1860,4
شرح ادب القاضى 974
شرح الارديلى على انموذج الزمخشرى فى النحو 848,2
شرح الاسماء الحسنى 1428,7
شرح على اصول البزدوى 797
شرح الايساغوجى، للكافى 894,2
شرح بدء الامالى 1030,6
شرح البسملة والحمدلة 1312,1
شرح تحفة الملوك 1045, 1046, 1047
شرح تهذيب المنطق والكلام 877,3
شرح حكمة العين 876,3
شرح دعاء القنوت 1428,8
شرح رسالة فى آداب المناظرة 914,2
شرح رسالة فى الاستدلال 1688,8
شرح على رسالة الامام النسفى فى الفرائض – (شرح رسالة صاحب المدارك) 1859,2
شرح رسالة ايها الولد للخادمى 1214,3
شرح رسالة الصغائر والكبائر 1425
شرح رسالة فى الفقه والاعتقاد (علم الحال) 1160,2
شرح رسالة نظام العالم 850,14
شرح سمت الوصول 833,2, 896,1, 897,1, 898
شرح عقائد النسفى للطيبى 1249,2
شرح للعقيدة العلوانية 1519,2
شرح فرائض السجاوندى بالتركية 1864, 1865, 1866, 1932,4
شرح الفرائض السراجية 1850
شرح الفرائض السراجية 1851
شرح الفرائض السراجية لابن كمال باشا 1845, 1846,1, 1847, 1848, 1849
شرح الفرائض السراجية للجرجانى 1487,2, 1800,2, 1821, 1822,1, 1823, 1824, 1825, 1826,1, 1827,1, 1828,1, 1829, 1830, 1831, 1832, 1833,1, 1834, 1835, 1836, 1837, 1838, 1839, 1840
شرح الفرائض السراجية للفنارى 1843
شرح فرائض شهاب الدين 922,2, 1855,1
شرح الفرغانى على منهاج الوصول الى علم الاصول للبيضاوى 854
شرح الفقه الاكبر 915,2
شرح الفقه الاكبر لابى المنتهى 1214,22, 1435,2
شرح فقه الكيدانى للقوهستانى 1326,1
شرح القريمى على المنار 846
شرح القصيدة الطنطرانية لليمنى 899,5
شرح القصيدة النونية للخيالى 1494,3
شرح على كتاب فى اصول الفقه (شرح البزدوى على كتاب تقويم الادلة) 798
شرح على كتاب فى اصول الفقه 799
شرح كتاب الفاظ الكفر بالتركية 1612,1
شرح كتاب فى الفقه 1501

شرح كتاب فى الفقه 1507
شرح كتاب فى الفقه 1508
شرح الكنز لمنلا مسكين
1229, 1230, 1231
شرح لب الفرائض 1859,$_1$
شرح مجمع البحرين لابن ملك
1140, 1141, 1142, 1143, 1144,
1145, 1146
شرح على مختصر القدورى 958
شرح مختصر المنار لابن قطلوبغا
851 852, 853,$_2$
شرح مختصر المنتهى للعضد
875, 876,$_1$, 877,$_1$, 879,$_2$, 880,$_2$
شرح مراح الارواح بالتركية 1245,$_4$
شرح مشكلات القدورى 958
شرح معدّل الصلاة 1434,$_2$
شرح معدّل الصلاة
1436,$_2$, 1438, 1439
شرح مقدمة ابى الليث 908,$_1$
شرح مقدمة الصلاة
909, 910, 911, 912, 913,$_1$, 914,$_1$,
915,$_1$, 916, 917, 918, 919, 920,$_1$,
921,$_1$, 1029,$_2$
شرح مقدمة الصلاة
908,$_2$, 1033,$_2$ 1322,$_2$ 1323,$_2$
شرح المصباح فى النحو للسرورى 894,$_5$
شرح المغنى فى اصول الفقه
(المنير الزاهر من الفيض الباهر) 807
شرح المغنى للقاآنى 806
شرح ملتقى الابحر للسيد الحلبى 1396,$_1$
شرح المنار لابن العينى 847, 848,$_1$
شرح المنار لابن الملك
822. 823, 824, 825, 826, 827, 828,
829, 830, 831, 832, 833,$_1$, 834,
835, 836, 837
شرح لمنظومة النسفى 983
شرح منظومة النسفى لقره حصارى 982
شرح على وصية الامام الاعظم للخادمى
1214,$_{13}$
شرح الوقاية لابن الملك
1106, 1107, 1108, 1109
شرح الوقاية لشيخ زاده 1110
شرح على الهداية 1013
شرح هداية الحكمة 1807,$_8$
شرح يصى كجت 1822,$_3$
شرعة الاسلام 1030,$_{12}$
شروط الصلاة (فقه الكيدانى)
937,$_2$, 1149,$_3$
شروط الصلاة (منظومة بالتركى) 1555,$_2$
شروط الصلاة (وهى ثمانية)
908,$_3$, 991,$_3$, 1169,$_2$, 1322,$_3$, 1433,$_2$,
1513,$_1$, 1856,$_{11}$
شروط الصلاة (وهى ستة)
920,$_2$, 1621,$_2$
الشفا بتعريف حقوق المصطفى 1688,$_2$
شفاء داء المطعان
فى معاوية بن ابى سفيان 1892,$_5$
شقائق الدقائق وحدائق الحقائق 896,$_{10}$
الشماريخ فى علم التاريخ 850,$_{12}$
شيخ الاسلام ومفتى الانام
خواجه چلبى افنديك
قز لباش حقده كى فتواريدر 1457,$_4$

ص
الصحائف القدسية 1214,$_{18}$
الصحائف فى الفرائض
(جدول الفرائض) 1858
صدر الشريعة ، شرح الوقاية
1067, 1068, 1069, 1070, 1071,
1072, 1073, 1074, 1075, 1076,
1077, 1078, 1079, 1080, 1081,
1082, 1083, 1084, 1085, 1086,
1087, 1088, 1089, 1090, 1091,
1092, 1093, 1094, 1095, 1096,
1097
صُرّة الفتاوى
1719, 1720, 1721
صفوة المنقولات فى شرح شروط الصلاة
1322,$_4$
صك 1910,$_2$
صك 1930,$_1$
صك 1948
صك 1952
صك جاجب ز ده ،
بضاعة الحكام
فى احكام الاحكام.v
صك سليمان شيخى 1880,$_2$
صك شانى
1930,$_2$, 1931, 1932,$_1$, 1949
صك محمد حُلوى 1950, 1951
صك موسى زاده 1953,$_1$, 1954, 1955
صك وحجت 1872,$_2$
صكوك متنوعه 1949
صلوة مسعودى 1536
صورة خط همايون سعادت مقرون 457,$_5$
صورة خط همايوندر 1949

ض
الضمانات فى فروع الحنفية 1441
ضوء السراج (قطعة) 1818,$_3$
ضياء القلوب ، فى شرح جلاء القلوب
1399,$_2$

ط
طبقات اصحاب ابى حنيفة 899,$_8$
طبقات الفقهاء
899,$_7$, 922,$_2$, 1003, 1056
طبقات العلماء (طبقات المجتهدين)
1326,$_3$ 1784
الطريقة المحمدية 1123,$_2$
طلِبَة الطَّلَبة والمنتخب من طلبة الطلبة
976

ظ
–

ع
عبادات بدنية
1547, 1548, 1549,$_1$, 1550, 1551,
1552, 1553, 1554
عدة من الاحاديث النبوية 945,$_4$
عرضحال لحشمت افندى 1860,$_4$
عصمة الانبياء عليهم السلام 1798,$_4$
عقائد الطحاوى 921,$_2$
عقائد النسفى
1214,$_{22}$, 1249,$_3$, 1266,$_4$, 1612,$_4$,
1807,$_6$
العقد النظيم (ترتيب الاشباه والنظائر)
1417
عقدة الفرائد ، شرح عمدة الفرائض
1863
عقيدة رضائى (عقيدة رياضى ، منظومة
عقائد ، نظم العلوم ، نظم اللآلى)
998,$_2$

العقيدة العلوانية 1519,$_{2}$
علم حال 1620
علم حال 1621.$_{1}$
علم حال 1625
علم حال 1629,$_{2}$
علم حال 1629,$_{3}$
علم حال 1629,$_{5}$. 1630
علم حال 1629,$_{11}$
علم حال 1634
علم حال 1635
علم حال لسراج الدين 1622, 1627,$_{2}$
علم حال بالتركية – عقائد حقنده رساله
1545,$_{2}$
علم حال (مختصر بالتركية) 899,$_{2}$
عمدة ذوى البصائر
لحل مهات الاشباه والنظائر 1420
عمدة العقائد 817,$_{2}$, 902,$_{2}$
عمدة الفتاوى 1710
عمدة الفرائض 1863
عمدة المفتى والمستفتى 975
العناية ، شرح الهداية
1014, 1015, 1016, 1017
عنوان الحلم 1318,$_{5}$
عوامل المائة للجرجانى 1612,$_{3}$, 1819,$_{2}$
العوامل فى النحو 906,$_{3}$
عين المفتى لغين المستفتى 1710

غ

غاية التحقيق 801
غرر الاحكام 1278
غزّه نامه شيخ بايزيد 1633.$_{4}$
الغنائم الهمعية فى نظم الرسالة الوضعية
1886.$_{4}$
غمز عيون البصائر على محاسن الاشباه
والنظائر 1421, 1422-1423
الغنية فى الفتاوى 1680
غُنْيَةُ المتملى فى شرح منية المصلى
1185, 1186, 1187, 1188, 1189,
1190, 1191, 1192, 1193, 1194,
1195

ف

فال منظوم 1318,$_{4}$
فائدة فى بيان اسماء اهل بدر 1326,$_{4}$
فتاواى ابو السعود 1726
فتاواى اسعد افندى 1739
فتاواى رضا 1772, 1773
فتاوى 1788,$_{1}$
الفتاوى 1791
فتاوى احمديه موستاريه
1774,$_{1}$, 1775, 1776, 1777, 1778,
1779, 1780,$_{1}$, 1781, 1782, 1783
الفتاوى الاسعدية 1739
فتاوى الاسكوبى
1729, 1730, 1731, 1732, 1733,
1734, 1735, 1736, 1737, 1738
فتاوى الآنقروى (مجموعة الفتاوى)
1713, 1714-1715, 1716, 1717,
1718
الفتاوى البزازية (فتاوى الكردرى) د
الجامع الوجيز v. الفتاوى التاتارخانية
1666-1673, 1674-1678, 1679

فتاوى التمرتاشى 1711
فتاوى رضائى –
نقد المسائل فى جواب السائل 1712
الفتاوى الزينية 1460,$_{2}$,
(فتاوى زين بن نجيم – 1703,
فتاوى ابن نجيم – 1704,
الفتاوى النجيمية) 1705
فتاوى سراج الدين قارئ الهداية
(الفتاوى السراجية)
1686, 1687,$_{1}$, 1688,$_{1}$, 1699,$_{4}$
فتاوى السيد محمد رضا الرومى
1772, 1773
الفتاوى الطورية (فتاوى الطورى)
1723
الفتاوى العالمكيرية – الهندية 1722
فتاوى عبد الرحيم منتشى زاده
1759, 1760, 1761, 1762
الفتاوى العتابية 986
الفتاوى العدليـة
1706, 1707, 1708, 1709
فتاوى على افندى الچتالجوى
1745, 1746, 1747, 1748, 1749,
1750, 1751, 1752, 1753, 1754,
1755, 1756, 1757
فتاوى على نثارى افندى 1758
الفتاوى الفيضية 1785
فتاوى قاضيخان
1646, 1647-1648, 1649, 1650,
1651, 1652-1653, 1654, 1655,
1656, 1657, 1658, 1659, 1660,
1661, 1662
فتاوى قول بش مفتى 1728
فتاوى كمال پاشا زاده 1725,$_{1}$
فتاوى مجموعه سى 1785
فتاوى مجموعه سى 1794
فتاوى (مجهول) 1786
فتاوى مؤيد زاده (مجموعة الفتاوى)
1694, 1695, 1696, 1697, 1698,
1699,$_{1}$, 1700,$_{1}$, 1701
فتاوى يحيى افندى منقارى زاده
(فتاوى عطائيه) 1742, 1743, 1744
فتاوى يحيى چلبى 1740, 1741
فتح الاسرار – شرح المغنى 808
فتح الغفار بشرح المنار 849
فتواى قضا وقدر 1798,$_{6}$
فتوح المشاهدين لترويح قلوب المجاهدين
1687,$_{8}$
الفرائد فى حل المسائل والقواعد
(شرح الكنز لبالى زاده)
1240, 1241
فرائد الفوائد ، لتحقيق معانى الاستعارة
884,$_{3}$, 1316,$_{13}$
فرائد ملتقى الابحر 1384, 1385
فرائض 1366
فرائض الحليمى 1854
الفرائض السراجية (فرائض السجاوندى ،
السرجيه فى الفرائض)
1795,$_{1}$, 1796,$_{1}$, 1797, 1798,$_{1}$,
1799,$_{1}$, 1800,$_{1}$, 1801,$_{1}$, 1802,
1803,$_{1}$, 1804, 1805, 1806,$_{1}$, 1807,$_{1}$,
1808, 1809,$_{1}$, 1810, 1811, 1812,
1813, 1814,$_{1}$, 1815, 1816, 1817,
1833,$_{2}$, 1855,$_{2}$, 1857,$_{2}$, 1874,$_{2}$,
1884,$_{2}$

فرائض شهاب الدين
922,3, 937,3, 1855,1, 1877,4
فرائض عبد المحسن القيصرى 1796,2
فرائض العثمانى 1859,4
فصل فى التعزير 1895
فصل فى قراءة القرآن خطأً 1274,1
فصل ، ومن وظائف الاسلام
حج البيت الحرام 1526
فصل الوضوء 921,4
فصول الإحكام لاصول الأحكام
(فصول العمادى) 1025
فضائل مكة والمدينة وبيت المقدس
1539,1
الفقه الاكبر 915,2, 1320,3
فقه الكيدانى (شروط الصلاة ،
مقدمة الصلاة ، باب شروط الصلاة ،
مختصر الصلاة ، مطالب المصلى ،
تلخيص الصلاة)
937,2, 1149,3, 1156,3, 1181,2,
1257,2, 1320,1, 1321,1, 1322,1,
1323,1, 1324,1, 1325, 1326,2
الفقه النافع (النافع فى الفروع)
1027, 1028
الفواكه الطوربة فى الحوادث المصرية
1723
فوائد الامالى وفرائد اللآلى ،
الرسالة الاسطوانية .v
الفوائد الزينية فى مذهب الحنفية
1400,1, 1401,1
الفوائد الصمدية فى علم العربية 688,4
الفوائد العلية من مسائل الشريعة الجلية
1613
فوائد الفتاوى (فوائد الفقهاء) 1702

الفوائد فى الفقه 1879,4
فى بيان رجال الغيب 896,15
فى بيان الزيارات من القسطنطينية الى
الشام ومن الشام الى مكة 1541
فيروزنامه – منظومة بالتركية 1860,6

ق

قاعدة الواسطة 1428,2
قانون نامه 1727,2
قانون نامهٔ تيمارى 1926
قانون نامهٔ جديد 1462,2
قانون نامهٔ درحق اراضى 1953,2
قانون نامهٔ سلطان احمد 1924, 1925
قانون نامهٔ سلطان سليمان
(سلطان سليمان قانون نامه لرى)
1901, 1902, 1903, 1904, 1905,
1906, 1907, 1908, 1909,1, 1910,1,
1911, 1912, 1913, 1914, 1915,
1916, 1917,1, 1918, 1919,1, 1920.
1921
قانون نامهٔ سلطان سليمان
(قانون جديد) 1922
قانون نامهٔ سلطان مرادخان 1879,2
قانون نامهٔ صحيحه 1774,2
قانون نامهٔ لواء هرسك 1922
قائمهٔ فرائض 1873
القدورى ، مختصر القدورى .v
قرّة العيون 1540,1
قصيدة فى اسرار الصلاة بالتركية 1546
قصيدة البُسنى النونية 1318,5
قصيدة بالتركية
فى ساعات النحس والسعد 1491,2

قصيدة بالتركية فى الشكوى
من الزمان واهله ، لفوزى 1457,10
قصيدة بالتركية فى مدح سراى بوسنه
1457,9
قصيدة فى ذم الدخان 1457,2
القصيدة الروحية لابن سينا 1687,3
قصيدة فى حسن الخلق بالتركية 899,11
قصيدهٔ سعدى فى الصلاة بالتركية
850,13, 1033,3
القصيدة الطنطرانية مع ترجمتها بالتركية
896,16, 899,4
القصيدة العينية 1266,6
قصيدهٔ مختارى افندى در مدح استانبول
1949
قصيدة فى مدح النبى
عليه السلام ، بالفارسية 1798,7
قصيدة معراجية بالتركية لثابت افندى
1457,6
القصيدة المنفرجة 899,9
القصيدة المنفرجة مع الترجمة التركية
899,10
قصيدة فى النصيحة بالتركية 896,18
القصيدة النونية فى العقائد لخضر بك
1494,2
قصيدة بدء الامالى (يقول العبد)
899,6, 1249,4, 1266,5
قطعة من صك 1940
قطعة من صك 1941
قطعة من صك 1956
قطعة من رسالة فى الصلاة 1524,1
قطعة من رسالة فى الصلاة 1629,1

قطعة من رسالة فى الفرائض 945,3
قطعة من كتاب فى الصلاة 1631
قطعة من كتاب فى الفضائل 1530,3
قطعة من كتاب فى الفقه 1500
قطعة من كتاب كريده 945,2
قطع من مجموعة كتب
فى الصرف والنحو 945,5
قلائد الانحر لملتقى الابحر 1390
قواعد الفرائض 1857,4
قيد الشرائد ونظم الفرائد
(منظومة ابن وهبان – منظومة قيد
الشرائد – المنظومة الوهبانية) 1308

ك

الكافى ، شرح الوافى 1242
كتاب الاحاديث فى الادوية والاطعمة
1030,5
كتاب الاحاديث النبوى
فى حق المجاهدين 850,15
كتاب اريله عورت حقين بيان ايدر
1518,3
كتاب الاسرار 1807,4
كتاب الفاظ الكفر 1030,2
كتاب الفاظ الكفر
1245,1, 1246, 1612,2
كتاب تأسيس النظر 798
كتاب تبيان الصيام 1519,1
كتاب التحقيق 801
كتاب التشويق الى العلوم
والبحث عن حقيقة المعلوم 973
كتاب التقدمة فى شرح المقدمة 905

كتاب فى تقسيم الميراث 1867
كتاب الجواهر (جواهر الفقه)
1247, 1248, 1249,$_1$, 1250, 1251,
1252, 1253, 1254
كتاب جواهر الفقه 1525, 1529,$_2$
كتاب الحياة ، شرح شروط الصلاة
1514
كتاب الخلاصة ،
خلاصة الفتاوى v.
كتاب فى الخلافيات 977
كتاب درّ اللآلى للامام على 1687,$_7$
كتاب الروح لابن القيم 1798,$_3$
كتاب شروط الصلاة بالتركية 1549,$_2$
كتاب الصلاة ،
(شروط الصلاة وهى ثمانية) 991,$_3$
كتاب فى الصلاة 1517
كتاب فى الصلاة 1529,$_1$
كتاب الصك
1942, 1943, 1944, 1945, 1946,
1947
كتاب الطهارة من شرح الوقاية 1880,$_4$
كتاب العالم والمتعلم 1428,$_9$
كتاب فى العبادات 1452
كتاب فى العبادات 1530,$_1$
كتاب العتابى على مذهب الامام الاعظم
986
كتاب العمدة فى اصول الكلم 817,$_2$
كتاب الفتاوى 1789
كتاب الفرائد (شرح ملتقى الابحر)
1384, 1385
كتاب الفرائض
1869, 1870, 1871, 1872,$_1$, 1879,$_2$

كتاب الفرائض 1282
كتاب الفرائض 1803,$_2$
كتاب الفرائض 1859,$_3$
كتاب فى الفرائض 1876
كتاب الفرائض المختصر 1874,$_1$
كتاب الفروق 1274,$_2$
كتاب الفصول للاستروشنى 1023
كتاب فى الفقه 985
كتاب فى الفق 1270
كتاب فى الفقه 1315
كتاب فى الفقه (مسائل فقهية –
فوائد الفقهاء...) 1502
كتاب فى الفقه (المسائل الفقهية)
1503
كتاب فى الفقه (مجهول) 1505
كتاب فى الفقه 1956
كتاب فى الفقه (تركجه) 1619
كتاب المرشد الى معرفة
اصحاب النبى صلعم 973
كتاب المشكلات 1323,$_3$
كتاب الموعظة 1316,$_{28}$
كتاب النصاب 1638
كتاب نورة الرياض 1169,$_3$
كتاب وظائف الموت 1214,$_9$
كتاب الينابيع
فى معرفة الاصول والتفاريع 959, 960
كشف الاسرار 797
كشف الاسرار فى شرح المنار 818, 819
كشف الرمز عن خبايا الكنز 1232
كشف رموز غرر الاحكام
وتنوير درر الحكام 1304-1305

كتاب الفرائض 1282
كتاب الفرائض 1803,$_2$
كتاب الفرائض 1859,$_3$
كتاب فى الفرائض 1876
كتاب الفرائض المختصر 1874,$_1$
كتاب الفروق 1274,$_2$
كتاب الفصول للاستروشنى 1023
كتاب فى الفقه 985
كتاب فى الفقه 1270
كتاب فى الفقه 1315
كتاب فى الفقه (مسائل فقهية –
فوائد الفقهاء...) 1502
كتاب فى الفقه (المسائل الفقهية) 1503
كتاب فى الفقه (مجهول) 1505
كتاب فى الفقه 1506
كتاب فى الفقه (تركجه) 1619
كتاب المرشد الى معرفة
اصحاب النبى صلعم 973
كتاب المشكلات 1323,$_1$
كتاب الموعظة 1316,$_{28}$
كتاب النصاب 1638
كتاب نورة الرياض 1169,$_3$
كتاب وظائف الموت 1214,$_9$
كتاب الينابيع فى معرفة الاصول
والتفاريع 959 960
كشف الاسرار 797
كشف الاسرار فى شرح المنار 818 819

كشف الرمز عن خبايا الكنز 1232
كشف رموز غرر الاحكام
وتنوير درر الحكام 1304—1305
كشف الفرائض المقدرة فى الكتاب
والتقدير 1852
الكشف لمختصر القدورى 965
كلمات فى الحساب 1833,$_3$
كلمات عربية 1957,$_3$
كلمات من كلام الامام
على ر.ض. 1255,$_3$
كنز الدقائق
1215, 1216, 1217, 1218, 1219,$_1$,
1220, 1221, 1222
كنز الوصول الى معرفة الاصول 796

ل

لباب المناسك 1451
لسان الحكام فى معرفة الاحكام
1275, 1276, 1277
اللمعات 1687,$_2$
لمعة البدر ، نظم الجامع الصغير
فى الفروع 903
اللغات المستخرجة من متون الفقه 1398
لغت عربى – تركى 1809,$_2$
لغت فارسى – تركى 1629,$_{10}$
لوازم القضاة والحكام فى اصلاح
امور الانام 1482
لوائح الانوار على منح الغفار 1446

مائة جوهرة من كلام امير المؤمنين
على – كرّم الله وجهه 1255,$_4$

المبسوط للسرخسى 972
متن العلاقة 884,2
متن مختصر الفرائض للفنارى 1332,2
مجالس الابرار ومسالك الاخيار 1645
مجالس الفنون 1007
مجمع الانهر فى شرح ملتقى الابحر 1386, 1387, 1388, 1389
مجمع البحرين وملتقى النيرين 1131, 1132, 1133, 1134, 1135, 1136, 1137, 1138, 1139
مجمع ترجيح البينات 1480,3
مجمع الجواهر 1557
مجمع العلوم 1007
مجمع الفتاوى 1637,1, 1693,2
مجمع الفوائد لجم العوائد 1048
مجمع المنتخبات من الفتاوى 1693,1
مجموعة احاديث 1255,6
مجموعة احاديث مع الترجمة التركية 1629,7
مجموعة الفتاوى 1790
مجموعة الفتاوى 1792
مجموعة من فتاوى العلامة ابو السعود وغيره 1637,2
مجموعة المسائل والفتاوى 1787
محجة القرب فى محبة العرب 981,2
مخارج حروف 1633,4
المختار للفتوى فى فقه الحنفية 1118, 1119, 1120, 1121,1, 1122, 1123,1, 1124, 1125, 1126, 1127,
مختارات النوازل 1021, 1022
المختلف ، فى شرح منظومة النسفى 978
مختلف قانونلر 1808,2
مخزن الفقه 1314
المختصر (النقاية – مختصر الوقاية) 1112
مختصر فى بيان الاعتقاد 1030,9
مختصر حلويات (علم حال)
مختصر فى العبادات 1624
مختصر غنية المتملى (حلبى صغير) 1196, 1197, 1198, 1199, 1200, 1201, 1202, 1203, 1204, 1205, 1206, 1207, 1208, 1209, 1210, 1211, 1212, 1213
مختصر فتاوى قاضيخان 1663
مختصر فتاوى قاضيخان (فهرس واضح مفصل لفتاوى قاضيخان) 1664
مختصر القدورى 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937,1, 938, 933, 934, 935, 936, 937,1 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945,1, 946, 947, 948, 949, 950,1, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 1036,2
مختصر المعانى 1324,2
مختصر المنار (المقتبس المختار من نور المنار) 850,1 883,3
مختصر المنتهى لابن الحاجب 875, 880,3
مدح غازيان 850,17
مرآة الاصول ، شرح مرقاة الوصول 885, 886, 887, 888, 889, 890
مراح الارواح 1245,4
مراقى الفلاح بامداد الفتاح 1478
مرتبة الوجود ومنزلة الشهود (المرتبة الشهودية والمنزلة الوجودية) 1428,4
المرشد الى معرفة اصحاب النبى صلعم 973

مرشد الوارثين فى شرح احوال الاربعين 1875
مرقاة الوصول الى علم الاصول 883,1, 884,1, 885
المسائل الاثنى عشرية 903
المسائل البدرية ، المنتخبة من الفتاوى الظهيرية 1270
مسائل خمس وعشرين 903
مسائل ذوى الارحام 1799,2
مسائل الفرائض 1803,3
مسائل فقهية متفرقة 950,2
المسائل المتعلقة فى بيان احكام من سب النبى عليه السلام 1699,2
المسائل المنقولة من كتاب قاضيخان (منتخب قاضيخان) 1665
المستصفى 980
المسلك المتقسط فى المنسك المتوسط (فى شرح لباب المناسك) 1451
مشاق العشاق 1528
مشتمل الاحكام 1271, 1272,1, 1273, 1274,1
مشكاة الانوار على المنار لابن نجيم 849
المصباح فى النحو 894,5
المصفى فى شرح منظومة النسفى 980, 981,1
المطرز فى اللغز 1688,4
المطلب الخامس ، فى خواص الاسماء الحسنى 1636,2
مطلوب الفقهاء ومرغوب النبهاء 1481
مطلوب كل طالب من كلام على بن ابى طالب 1798,5
المعادل فى شرح ملتقى الابحر 1397
معدل الصلاة 850,5, 1154,3, 1172,2, 1429, 1430, 1431,1, 1432, 1433,1, 1434,1, 1435,1, 1436,1, 1437,1, 1857,3
معرب العوامل (شرح تورو جى ، شرح العوامل) 1321,2
معرب عوامل بالتركية 1327,4
المعروضات فى الفتوى للمولى ابى السعود 1727,1, 1788,2, 1879,3, 1917, 1925
معلم اقامة الصلاة ومعرف تعديلها 1518,1
معين الحكام فيما يتردد بين الخصمين من الاحكام 1267, 1268, 1269
معين المفتى على جواب المستفتى 1450
معين المفتى فى الجواب على المستفتى 1729, 1730, 1731, 1732, 1733, 1734, 1735, 1736, 1737, 1738
المغنى فى اصول الفقه 804, 805
المفتاح 1807,2
مفتاح الحصول لمرآة الاصول فى شرح مرقاة الوصول 892
المفتاح فى القرآت العشر 1110
مفهوم الفرائض 1788,3, 1799,3, 1810, 1855,3, 1874,4, 1877,3, 1880,1, 1882, 1883, 1884,3, 1886,1
مفيدة الطلاب فى علم الآداب 1886,3
مقالة فى التعزير الشرعى لحسن كافى 896,5
مقدمة ابى الليث فى الصلاة 904, 991,2, 1149,2, 1174,2, 1258,2, 1320,2, 1518,2

المقدمة الغزنويه
988,$_{1}$, 989,$_{1}$, 990, 991,$_{1}$, 992, 993,
994, 995, 996, 997, 998, 999,
1000, 1255,$_{5}$
مقدمة مشتملة على ذكر الافعال التى
تفعل فى الصلاة على المذاهب الاربعة
1454,$_{5}$
مكتب نواب نظام نامه سى 1928
ملت ابراهيم عليه السلام خصوصنده
رسالة بديعه 743,$_{1}$, 1827,$_{2}$
ملتقى الابحر
1329, 1330, 1331, 1332,$_{1}$, 1333,$_{1}$,
1334, 1335, 1336, 1337, 1338,
1339, 1340, 1341, 1342, 1343,
1344, 1345, 1346, 1347, 1348,
1349, 1350, 1351, 1352, 1353,
1354, 1355, 1356, 1357, 1358,
1359, 1360, 1361, 1362, 1363,
1364, 1365, 1366, 1367,$_{1}$, 1368,
1369, 1370, 1371, 1372, 1373,
1374, 1375, 1376, 1377, 1378,
1379, 1380, 1381, 1382, 1383
ملتقى البحار من منتقى الاخبار
فى شرح منظومة النسفى 984
ملجأ القضاة عند تعارض البينات
923,$_{3}$, 1332,$_{3}$, 1400,$_{2}$, 1453, 1454,$_{1}$,
1455, 1456,$_{1}$, 1457,$_{1}$, 1458, 1459,
1460,$_{1}$, 1461, 1462,$_{1}$, 1463,$_{1}$, 1464,
1780,$_{2}$, 1880,$_{3}$
مناجات الشيخ الربانى اسحق
الشهير بجمال القرمانى 1266,$_{6}$
منار الانوار
809, 810, 811, 812, 813, 814,
815,$_{1}$, 816, 817,$_{1}$, 1367,$_{2}$
مناسك الحج 1495
مناسك الحج 1539,$_{1}$
مناسك الحج ليوسف بن الياس 1510
مناسك الشيخ سنان (المناسك – مناسك
الحج) 1540,$_{1}$, 1541, 1542, 1543
منافع القضاة 1939
مناقب الامام الاعظم ابى حنيفة 850,$_{3}$
منح الغفار لشرح تنوير الابصار 1445
منحة السلوك فى شرح تحفة الملوك
1049, 1050
منتجب الحصول فى شرح منتخب
الاصول 803
المنتخب فى اصول المذهب (منتخب
الأصول ، المنتخب الحسامى ؛ كتاب
الأخسكثى) 800
منتخب من ترجمة اللامعى
لنفحات الانس 1687,$_{8}$
المنتخب من كتب الفقه والفتاوى 1528
منظومة تركية فى فضل العلم
والعبادة ومحاسن الاخلاق 899,$_{12}$
منظومة تركية فى الميراث 1814,$_{2}$
منظومة فى التوحيد بالتركية 1633,$_{5}$
منظومة فى جواز شرب القهوة 1688,$_{7}$
منظومة العضدية فى آداب البحث
1886,$_{2}$
منظومة عقائد 1621,$_{5}$
منظومة فى المسائل التى يكون السكوت
فيها رضا 1454,$_{4}$
منظومة النسفى فى الخلاف 977

منظومة فى الفرائض بالتركية 1877,$_{2}$
منظومة فرائض 1879,$_{1}$
منظومة فى معرفة اضلاع الاعداد 1698
منقولة الدلائل 908,$_{3}$, 1514
منهاج العابدين 1214,$_{26}$
منهاج الوصول الى علم الاصول 854
المنهاج ، شرح فرائض السجاوندى
1795,$_{3}$, 1806,$_{3}$, 1818,$_{1}$, 1819,$_{1}$,
1820, 1932,$_{3}$
منهل الهداة الى معدل الصلاة 1440
منية المصلى وغنية المبتدى
913,$_{2}$ 989,$_{2}$, 1147, 1148, 1149,$_{1}$,
1150, 1151, 1152, 1153, 1154,$_{1}$,
1155, 1156,$_{1}$, 1157, 1158, 1159,$_{1}$,
1160,$_{1}$, 1161, 1162, 1163, 1164,
1165, 1166, 1167, 1168, 1169,$_{1}$,
1170, 1171, 1172,$_{1}$, 1173, 1174,$_{1}$,
1175, 1176, 1177, 1178, 1179,
1180, 1181,$_{1}$, 1182, 1183, 1530,$_{2}$
منية المفتى 1024
مواعظ بالتركية 1860,$_{3}$
موسى حقنده بر حكايه 1629,$_{9}$
مولانا جلال الدين محمد البلخى الرومى
(قطعة فى سيرة بعض كبار المشايخ
الصوفية) 1688,$_{5}$
مولد شريف لسليمان چلبى 1855,$_{4}$
مهمات (المهمات فى العبادات) 1307
مهمات المفتى (المهمات فى فروع الحنفية)
1319
الميزان الشعرانية الكبرى 1427
ميزان المدعين فى اقامة البينتين
1491,$_{1}$, 1492,$_{1}$

ن

نتائج الافكار،حاشية عزمى زاده
على شرح المنار
841, 842, 843, 844, 845
نتائج الافكار على منح الغفار 1446
نتائج الفنون ، لنوعى 1860,$_{2}$
النتف من الفقه 968, 969, 970, 971
نتيجة الفتاوى 1784
نثر الدر الثمين على شرح العلامة مسكين
(حاشية الحموى) 1232
نخبة الفكر 815,$_{2}$, 1123,$_{4}$
نزهة الابصار وربيع الاخيار 1465
نزهة الخاطر 1874,$_{3}$
نسيم الربيع 1457,$_{5}$
نصاب الاحتساب 1892,$_{1}$
نظام العلماء الى خاتم الانبياء
896,$_{2}$, 897,$_{2}$, 1894,$_{2}$
نظم بالتركية فى آفة القهوة
والخمر والآفيون والدخان 896,$_{17}$
نظم مدح حضرت ابى بكر الصديق
وعمر وعثمان وعلى 850,$_{16}$
نفحات الانس من حضرات القدس
1687,$_{8}$
النقاية فى فقه الحنفية 1498, 1499
نقد الدرر (حاشية الوانى على الدرر)
1299,$_{1}$, 1300, 1301
نقد المسائل فى جواب السائل 1712
نقول البهجة 1492,$_{3}$, 1724
النكت الظريفة فى ترجيح مذهب الامام
ابى حنيفة 1260,$_{1}$, 1414,$_{2}$
نماز حقنده رساله 1545,$_{1}$

نمازلق 1561,$_2$

نور الايضاح ونجاة الارواح
1436,$_4$, 1466, 1467, 1468, 1469, 1470, 1471, 1472, 1473, 1474, 1475,$_1$

نور النيرين فى اختلاف المذهبين 1520

نهاية الرتبة فى طلب الحسبة 1890

النهاية فى الفروع 1315

نهاية الكفاية فى دراية الهداية 1012

نهج السلوك فى سياسة الملوك 1900,$_1$

النهر الفائق بشرح كنز الدقائق 1239

و

واقعات المفتين لابن النقيب
1483, 1484, 1485, 1486, 1487,$_1$, 1488, 1489,$_1$, 1700,$_3$

الورقات فى العمل بربع المقنطرات 1540,$_3$

الوسيلة ، شرح رسالة حمزه افندى 1611

وصية الامام ابى حنيفة 937,$_4$, 1480,$_2$

وصية الامام ابى حنيفة لابى يوسف 1436,$_3$

وصية النبى ع.م. للامام على 1629,$_4$

وقاية الرواية فى مسائل الهداية
1052, 1053, 1054, 1055, 1056, 1057, 1058, 1059, 1060, 1061, 1062, 1063, 1064, 1065, 1066

ه

هجرت حقنده رساله 1618

الهداية فى فقه الحنفى
1001, 1002, 1003, 1004, 1005, 1006, 1007, 1008, 1009, 1010, 1011

هداية الحكمة 1807,$_8$

هدية الصعلوك فى شرح تحفة الملوك 1051

هدية المهديين 1030,$_7$, 1428,$_{11}$, 1699,$_5$

الهيئة السنية فى الهيئة السنية 850,$_{10}$

هيئت نامه 1266,$_7$

ى

الينابيع (كتاب الينابيع) 959, 960

INDEKS PISACA

A ‘A

‘Abdul‘aziz b. ‘Abdusselām b. Abu l'Qāsim al-Ḥasan as-Sulamī, ad-Dimišqī, ‘Izzuddīn 1428,$_2$

‘Abdul‘azīz b. Aḥmad al-Buḫārī, ‘Alā'uddīn 797

‘Abdulbāqī-efendī 899,$_{10}$

‘Abdulbāqī Esirīzāde b. Muḥammad-efendī Esīrī 1491,$_1$

‘Abdulbāqī b. Sa‘īd b. Šaʿbān 1424

‘Abdulbarr b. Muḥammad, Ibn aš-Šiḥna, Abu 'ṭ-Ṭanā, al-Ḥalabi al-Ḥanafī 1308; 1310; 1454,$_4$

‘Abdulgaffār b. ‘Abdulkarīm al-Qazwīnī, aš-Šāfi‘ī, Nağmuddīn 1306

‘Abdulğalīl b. Muṣṭafa al-Aqsarāyī 1740

‘Abdulġanī b. Ismā‘īl an-Nabulusī 883,$_2$

‘Abdulḥalīm b. Muḥammad Eḫīzāde (‘Abdulḥalīm Muḥammad b. Muḥammad Eḫīzāde Ḥalīmī-efendī) 894,$_1$

‘Abdulḥalīm al-Muskirī 922,$_3$; 1855,$_1$

‘Abdulḥalīm b. Pīr Qadam (Piš Qadam), ar-Rūmī al-Ḥanafī 1304—1305

‘Abdulkarīm-efendī 1949

‘Abdulkarīm-efendī Sāmi‘ī 899,$_{12}$

‘Abdulkarīm b. Muḥammad b. Aḥmad as-Ṣabbāgī 976

‘Abdullāh Fayḍī 1633,$_5$

‘Abdullāh Ṭursunzāde Fayḍī 1864

‘Abdullāh-efendī Mūsāzāde 1953,$_1$

‘Abdullāh-efendī, šayḫ al-islām 1782

‘Abdullāh b. Aḥmad b. Maḥmūd an-Nasafī, Ḥāfizuddīn, Abu 'l-Barakāt 809; 980; 1215; 1859,$_2$

‘Abdullāh b. Ḫalīl b. Yūsuf al-Māridīnī, Ğamāluddīn, Abū Muḥammad 1540,$_2$

‘Abdullāh b. Ḥuseyn b. Ḥasan b. Ḥāmid 957

‘Abdullāh b. Maḥmūd b. Maudūd b. Maḥmūd al-Mauṣilī al-Ḥanafī, Abu 'l-Faḍl 1118; 1128

‘Abdullāh b. Muḥammad el-Yenišeherī, al-Ḥanafī Abu 'l-Faḍl 1492,$_3$; 1763

‘Abdullāh b. ‘Omar al-Bayḍāwī, al-Qāḍi ‘Abdullaṭif 1856,$_3$

‘Abdullaṭīf b. ‘Abdul‘azīz Ibn al-Malak (Ibn Firište Firišteoğlu) 822; 1106; 1140; 1856,$_3$

‘Abdulmağīd b. Naṣūh b. Isrāfīl, — Isrāfīlzāde 873,$_7$

‘Abdulmuḥsin (Muḥsin) al-Qayṣarī 1796,$_2$; 1853

‘Abdulqādir b. ‘Oṯmān al-Qāhirī 1238

‘Abdulqādir b. Yūsuf Ibn an-Naqīb (Naqībzāde), al-Ḥalabī al-Ḥanafī 1483; 1700,$_3$

‘Abdulqāhir b. ‘Abdurraḥmān al-Ğurğānī 1321,$_2$; 1457,$_8$

‘Abdulwahhāb b. Aḥmad, Ibn Wahbān 1308

‘Abdurraḥīm b. Abū Bakr al-Margīnānī, Zaynuddīn, Abu 'l-Fatḥ al-Fargānī as-Samarqandī 1025; 1859,$_4$

‘Abdurraḥīm-paša b. Abū Bakr Aḥmad b. Sulaymān al-Mar‘ašī al-Ḥanafī 1397

‘Abdurraḥīm-efendī Muntešīzāde, Brusalī 1759

‘Abdurraḥīm b. Ḥuseyn b. ‘Abdurraḥmān al-‘Irāqī, Abu 'l-Faḍl 981,$_2$

‘Abdurraḥīm Qaraḥiṣārī, Ibn al-Miṣrī 1687,$_6$

‘Abdurraḥman (Šayḫ ‘Abdurraḥmān) 1626,$_1$; 1632

‘Abdurraḥmān Qarabaši 1621,$_3$; 1957,$_4$

‘Abdurraḥmān b. ‘Abdullāh as-Suhaylī al-Andalusī 1266,$_6$

‘Abdurraḥmān b. Abū Bakr Ibn al‘-Aynī 847; 848,$_1$

'Abdurraḥmān b. Abū Bakr Ibrāhīm al-'Irāqī 981,$_2$
'Abdurraḥmān b. Abū Bakr as-Suyūṭī, Ǧalāluddīn 850,$_{12}$; 1428,$_3$
'Abdurraḥmān b. Aḥmad al-Īǧī, 'Aḍududdīn 875; 876,$_1$; 884,$_7$
'Abdurraḥmān b. Aḥmad al-Ǧāmī 1687,$_8$; 1798,$_7$
'Abdurraḥmān b. 'Alī al-Amasiyawī, Mu'ayyadzāde (Ibn Mu'ayyad) 1694
'Abdurraḥmān b. 'Imrān b. Aḥmad Ibn Abū Ǧarāda, Maǧduddīn 1428,$_9$
'Abdurraḥmān b. aš-Šayḫ Muḥammad b. Sulaymān, Šayḫīzāde Dāmād-efendī 1686
'Abdurraḥmān b. Naṣr b. 'Abdullāh aš-Šayzarī, Ǧalaluddīn, Abu 'l-Faḍā'il 1890
'Abdurraḥmān b. Sulaymān al-Ḫiṣālī 1480,$_1$
'Abdurrazzāq b. Muṣṭafa al-Antāqī 879,$_2$
'Abdulwahhāb b. Aḥmad Ibn Wahbān al-Ḥanafī, Amīnuddīn, aš-Šayḫ 1308
'Abdulwahhāb b. Aḥmad b. 'Alī aš-Ša'rānī (aš-Ša'rāwī) al-Anṣārī aš-Šafi'ī 1427
'Abdulwahhāb b. Ḥasan-efendī b. Muḥammad-efendī al-Bosnawī 1495
'Abdulwahhāb b. 'Abdulwahhāb Žepčewī, Ilhāmī 1615
— Abharī, Aṯīruddīn, v. Mufaḍḍal b. 'Omar al-Abharī
Abū Bakr b. 'Alī b. Muḥammad al-Ḥaddād al-'Abbādī al-Ḥanafī 961; 963
Abū Bakr ar-Rāzī, v. Aḥmad b. 'Alī, Abū Bakr ar-Rāzī, al-Ǧaṣṣās
Abu 'l-Barakāt an-Nasafī, v. 'Abdullāh b. Aḥmad an-Nasafī
Abū Ḥanīfa, v. Nu'mān b. Ṯābit, Abū Ḥanīfa
Abu 'l-Ḥasan al-Karḫī, v. 'Ubaydullāh b. Ḥuseyn al-Harḫī
Abu 'l-Ḥasan b. Muḥammad as-Ṣādiq as-Sindī 1440
Abū Isḥāq Sayyidī b. Pīrī b. Isḥāq 1857,$_4$
Abu 'l-Laiṯ as-Samarqandī, v. Naṣr b. Muḥammad as-Samarqandī
Abu 'l-Muntahā, v. Aḥmad b. Muḥammad al-Magnisawī
Abū Naṣr b. Ṭāhir b. Muḥammad as-Saraḫsī 943
Abu 'l-Qassām (Abu 'l-Qāsim) an-Nīsābūrī 1130,$_8$
Abu 'l-Qāsim al-Muḥaddiṯ an-Nīsābūrī 1255,$_7$
Abu 'l-Qāsim as-Samarqandī, v. Hāšim Abu 'l-Qāsim al-Laiṯī as-Samarqandī
Abu 's-Su'ūd, v. Aḥmad b. Muḥammad al-'Imādī
Abū Yaḥyā al-Anṣārī, v. Zakariyyā b. Muḥammad al-Anṣārī
Abū Zayd ad-Dabūsī, v. 'Ubaydullāh b. 'Omar ad-Dabūsī
'Aḍududdīn al-Īǧī, v. 'Abdurraḥmān b. Aḥmad al-Īǧī
Afḍalzāde, v. Ḥumayd b. Afḍal
Aḫī Yūsuf, Aḫī Čelebī, Aḫīzāde, Aḫī-efendī, v. Yūsuf b. Ǧunayd at-Toqatī
Aḫīzāde, v. 'Abdulḥalīm Muḥammad Aḫīzāde
Aḥmed 'Ārif Ḥikmet, šeyḫul-islām 1927
Aḥmad Ḫalīfa al-Anqarawī 1612,$_1$
Aḥmad al-Ifranǧī 891
Aḥmed Lālīzāde 1822,$_3$; 1857,$_1$
Aḥmed Rešīd-paša 850,$_{14}$
Aḥmad ar-Rūmī al-Aqḥiṣārī 891; 1645
Aḥmed-efendī, fetvā-emīn 1784
Aḥmed-efendī Akovalīzāde, Ḥātem 1860,$_3$
Aḥmed-efendī el-Mostārī (Muezzinzāde) 966; 1774,$_1$; 1788,$_3$
Aḥmad b. 'Abdulḥalīm b. 'Abdussalām b. 'Abdullāh al-Ḥarrānī, Ibn Taymiya, Taqiyyuddīn, Abu 'l-'Abbās 1891
Aḥmad b. 'Alī al-Asqalānī, Ibn al-Ḥaǧar, Šihābuddīn 815,$_2$; 1123,$_4$
Aḥmad b. 'Alī, Abū Bakr ar-Rāzī, al-Ǧaṣṣās 798
Aḥmad b. 'Alī b. Mas'ūd 1245,$_4$
Aḥmad b. 'Alī b. Ṯa'lab Ibn as-Sā'ātī, al-Bagdādī al-Ḥanafī, Muẓaffaruddīn 1131
Aḥmad b. 'Amr al-Ḫaṣṣāf, Abū Bakr 1311
Aḥmad b. Ḏun-Nūn 1856,$_6$
Aḥmad b. Ḥasan al-Bayāḍī (Bejāzić) 1326,$_5$: 1910,$_2$
Aḥmad b. Ḥasan al-Ǧārabardī 848,$_3$
Aḥmad b. Maḥmūd, v. Maḥmūd b. Aḥmad b. Maḥmūd — Ibn Abū Ṭālib, Šihābuddīn
Aḥmad b. Maḥmūd (Muḥammad) b. Sa'īd al-Gaznawī 1524,$_2$
Aḥmad b. Maḥmūd as-Sīwāsī, Šihābuddīn 1795,$_3$; 1818,$_1$
Aḥmad b. Manṣūr al-Isbīǧābī 1242

Aḥmad b. Muḥammad b. Aḥmad, Abū Ḥāmid, Šihābuddīn 1855,$_1$
Aḥmad b. Muḥammad b. 'Omar al-'Attābī, al-Buḫārī, Abū Naṣr 986
Aḥmad b. Muḥammad al-Gaznawī al-Ḥanafī 988,$_1$; 1255,$_5$
Aḥmad b. Muḥammad al-Ḥuseynī al-Ḥamawī 1232; 1421
Aḥmad b. Muḥammad al-Hayṯamī, Ibn al-Ḥaǧar 1182
Aḥmad b. Muḥammad b. Abū Bakr al-Ḥanafī 1637,$_1$; 1693,$_2$
Aḥmad b. Abu 'l-Yumn Muḥammad, Abu 'l-Walīd, Ibn aš-Šiḥna al-Ḥanafī 1275
Aḥmad b. Muḥammad b. Muṣṭafā al-'Imādī, Abu 's-Su'ūd 1316,$_{17}$; 1457,$_4$; 1637,$_2$; 1726; 1727,$_1$; 1728; 1788,$_2$; 1798,$_6$; 1879,$_3$; 1901; 1917,$_2$; 1934; 1953,$_2$
Aḥmad b. Muḥammad al-Magnisawī, Abu 'l-Muntahā 1214,$_{25}$; 1435,$_2$
Aḥmad b. Muḥammad al-Mostārī 966; 1774,$_1$
Aḥmad b. Muḥammad an-Nāṭifī al-Ḥanafī, Abu 'l-Abbās 1272,$_2$ 1401,$_2$
Aḥmad b. Muḥammad b. Isḥāq al-Qāzābādī, Abu 'n-Nāfi' 873,$_1$
Aḥmad b. Muḥammad b. Muẓaffar ar-Rāzī al-Ḥanafī 958
Aḥmad b. Muḥammad al-Qudūrī al-Bagdādī, Abu 'l-Ḥuseyn 926
Aḥmad b. Muḥammad b. Ṣafā-hoǧa 1504
Aḥmad b. Muḥammad b. Sa'īd b. Nūḥ al-Qābisī al-Gaznawī, al-Qāḍī Ǧamāluddīn 1859,$_3$
Aḥmad b. Muḥammad as-Simnānī, 'Alā'ud-Dawla, Ruknuddīn 896,$_6$; 896,$_7$; 896,$_8$; 896,$_9$; 896,$_{10}$
Aḥmad b. Muḥammad at-Ṭaḥāwī al-Ḥanafī, Abū Ǧa'far 921,$_2$; 1638
Aḥmad b. Muḥammad az-Zīlī as-Sīwāsī 850,$_2$; 853,$_1$
Aḥmad b. Mūsā al-Ḫayālī 882,$_2$; 1494,$_3$
Aḥmad b. Muṣṭafa al-Mostārī 966; 1603; 1774,$_1$
Aḥmad Čelebī b. Muṣṭafa Lālī aṣ-Ṣārūḫānī 1857,$_1$
Aḥmad b. Muṣṭafa Taškӧprüzāde 908,$_2$; 914,$_2$; 1033,$_2$; 1123,$_3$; 1145; 1322,$_2$; 1323,$_2$; 1327,$_1$
Aḥmad b. 'Omar al-Ḫaṣṣāf, Abū Bakr 974
Aḥmad b. Sa'īd aṭ-Ṭībī al-Asadī, Šamsuddīn, Abu 'l-'Abbās 1249,$_2$
Aḥmad b. Ṣalt al-Hamānī, Abu 'l-'Abbās 850,$_3$
Aḥmad b. Sulaymān Ibn Kamāl-paša (Kemal-pašazāde) 872; 874; 899,$_7$; 908,$_2$; 922,$_2$; 1003; 1030,$_5$; 1056; 1115; 1149,$_3$; 1284; 1316; 1317; 1319; 1320,$_1$; 1322,$_4$; 1326,$_3$; 1454,$_6$; 1698; 1725,$_1$; 1726; 1728; 1742, 1784; 1806,$_2$; 1845; 1901; 1909,$_2$
Aḥmad b. Yaḥyā b. Muḥammad b. Sa'd at-Taftāzānī, Ḥafīd 1829
— Aḫsikaṯī, v. Muḥammad b. Muḥammad al-Aḫsikaṯī
Akmaluddīn al-Bābartī, v. Muḥammad b. Maḥmūd al-Bābartī
'Alā'uddīn al-Buḫārī, v. 'Abdul'azīz b. Aḥmad al-Buḫārī
'Alā'uddīn aṭ-Ṭūsī, v. 'Alī b. Muḥammad aṭ-Ṭūsī
'Alawān b. 'Aṭiyya 1519,$_2$
'Alī b. Abū Ṭālib — Halifa Alija 1255,$_3$; 1255,$_4$; 1633,$_3$; 1687,$_7$
'Alī Čelebī 860,$_2$
'Ālim b. 'Alā' al-Ḥanafī 1666—1673
'Alī Čelebī b. Emrullāh M. Isrāfīl Seyfuddīn Qinālīzāde al-Ḥamīdī 860,$_2$
'Alī ('Alī-efendi Čelebī) 1860,$_3$
'Alī aḍ-Ḍarīr b. 'Oṯmān al-Ḥamawī 1390
'Alī Dede b. Muṣṭafa al-Bosnawī al-Mostārī as-Sigetwārī, Turbe-Šeyḫi 896,$_{12}$; 896,$_{13}$; 896,$_{14}$; 896,$_{15}$; 1687,$_3$
'Alī al-Ḥibrī b. Muṣṭafa b. Pīr Muḥammad al-Kutāhī, Abū Muḥammad 1479
'Alī al-Hītī 1520
'Alī an-Niṭārī, v. 'Alī b. Muḥammad an-Niṭārī
'Alī Ṯābit al-Užičawī, 'Alā'uddīn 1457,$_6$
'Alīzāde, v. Ya'qūb b. Sayyid 'Alī
'Alī b. Abū Bakr b. 'Abdulǧalīl al-Marginānī, Burhānuddīn, Abu 'l-Ḥasan 1001; 1021; 1859,$_4$
'Alī b. Aḥmad b. Muḥammad al-Ǧamālī (Zenbīlī 'Alī-efendī) 1313; 1726
'Alī b. Ḫalīl at-Ṭarabulusī, 'Alā'uddīn (Ḥusāmuddīn) al-Ḥanafī, Abu 'l-Ḥasan 1267
'Alī Ḥaydar b. Ḫoǧa Emīn-efendī 1617
'Alī b. Ḥuseyn b. Muḥammad as-Suǧdī, Abu l'-Ḥasan (Abu 'l-Ḥuseyn) 968
'Alī b. Ibrāhīm b. Ismā'īl al-Gaznawī, Naṣīruddīn 1798,$_3$
'Alī b. Muḥammad, Abu 'l-Ḥasan 876,$_3$

'Alī b. Muḥammad b. Aḥmad as-Simnānī al-Ḥanafī, Abu 'l-Qāsim 973
'Alī b. Muḥammad b. 'Alī b. Gāmin al-Maqdisī al-Ḥanafī 1396,$_{9}$
'Alī b. Muḥammad al-Bustī Abu 'l-Fatḥ 1318,$_{5}$; 1782; 1826
'Alī-efendī b. Muḥammad al-Čatalǧawī 1745
'Alī b. Muḥammad al-Ǧurǧānī, as-Sayyid aš-Šarīf 876,$_{2}$; 877,$_{2}$; 1020,$_{2}$; 1316,$_{14}$; 1316,$_{25}$; 1487,$_{2}$; 1821
'Alī b. Muḥammad al-Ḥabīb, Abu 'l-Ḥasan, al-Māwardī al-Baṣrī 967
'Alī b. Muḥammad an-Niṭārī, al-Qayṣarī 1613; 1758
'Alī b. Sulṭān Muḥammad al-Qārī al-Herewī 1030,$_{6}$; 1312,$_{3}$
'Alī b. Muḥammad al-Qušǧī, 'Alā'uddīn 1020,$_{2}$
'Alī b. Muḥammad aṭ-Ṭūsī, 'Alā'uddīn 1020,$_{2}$
'Alī b. Muḥammad al-Pazdawī 796; 798
'Alī-efendī b. Muḥammad Riḍā'ī 1712
'Alī b. Muṣṭafa b. Ḥusāmuddīn, Šeyhzāde, Aqḫiṣārī 896,$_{11}$; 896,$_{18}$
'Alī b. Murād (al-Ḥāǧǧ 'Alī b. al-Ḥāǧǧ Murād) 1930
'Alī b. 'Omar b. 'Alī al-Qazwīnī al-Kātibī, ad-Dabīrān, Abu 'l-Ḥuseyn 882,$_{3}$; 884,$_{9}$; 894,$_{4}$; 1807,$_{4}$
'Alī b. 'Omar b. Muḥammad al-Kātibī al-Qazwīnī, Dabīrān, Naǧmuddīn Abū Bakr 876,$_{3}$; 882,$_{3}$; 884,$_{9}$
'Alī b. Oṯmān al-Ūšī al-Fargānī 899,$_{8}$
— Anqarawī (šayḫ al-islām), v. Muḥammad b. Ḥuseyn al-Anqarawī
Aqdaglī 850,$_{6}$
— Aqḫiṣārī, v. Ḥasan b. Ṭurḫān al-Kāfī al-Aqḫiṣārī
Aqkermānī, v. Muḥammad b. Muṣṭafa Aqkermānī
— Ardabīlī, v. Muḥammad b. 'Abdulganī al-Ardabīlī
Aristotel (Risṭaṭālīs) 1787; 1909,$_{2}$
Arzarūmī (Erzerūmī), v. Ibrāhīm Ḥaqqī Arzarūmī
— 'Asqalānī, v. Aḥmad b. 'Alī al-'Asqalānī, Ibn Ḥaǧar, Šihābuddīn
'Aṭā'ullāh 1856,$_{7}$
'Aṭā'ullāh Muḥammad 1742
'Aṭṭār Ferīduddīn 1327,$_{3}$; 1957,$_{18}$
— Aydīnī, v. Rasūl b. Ṣāliḥ al-Aydīnī
— 'Aynī, v. Maḥmud b. Aḥmad al-'Aynī
Azabagić, v. Muḥammad Taufīk Azabagić
'Azmīzāde, v. Muṣṭafa b. Pīr Muḥammad 'Azmīzāde

B

Bābartī, v. Muḥammad b. Maḥmūd al-Bābartī
Badī'uddīn 1806,$_{1}$; 1818,$_{2}$
Badr ar-Rašīd, v. Muḥammad b. Ismā'īl b. Maḥmūd, Badr ar-Rašīd
— Bagdādī, v. Gānim b. Muḥammad al-Bagdādī, Abū Muḥammad
— Bālīzāde, v. Muṣṭafa b. Bālī
— Bayḍāwī, v. 'Abdullāh b. 'Omar al-Bayḍāwī, al-Qāḍī
Bāyezid (Šeyh Bāyezīd) 1633,$_{4}$
— Bergiwī (Birgawī, Bergilī), v. Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Bergiwī
Burhānuddīn az-Zarnūǧī 1323,$_{4}$
Burhān aš-Šarī'a b. Ṣadr aš-Šarī'a al-Awwal, v. Maḥmud b. Aḥmad al-Maḥbūbī al-Ḥanafī
— Bustī, v. 'Alī b. Muḥammad al-Bustī al-Isfahānī

C

Cān Memī (Ǧān Memī), Ṭānī 899,$_{11}$; 899,$_{12}$

Č

— Čatalǧawī, v. 'Alī-efendī b. Muḥammad
Čīwīzāde, v. Muḥammad b. Ilyās Čīwīzāde

D Ḍ Ḏ

Ḍa'fī (Ḍa'ifī) 1621,$_{3}$
Dāmād-efendī, v. 'Abdurraḥmān b. aš-Šayḫ Muḥammad
— Damrāǧī, v. Qāsim b. Ḥuseyn ad-Damrāǧī
— Dawānī (Ǧalāluddīn), v. Muḥammad b. As'ad ad-Dawānī
Dede-efendī, v. Ibrāhīm b. Baḫšī Dede Ḫalīfa, Qara Dede
Dede-efendī, Ǧadd Minqārīzāde 1899
Dede Ǧenkī-efendī 1699
Derendelī, v. Ḥamza-efendī
Devletoglu, v. Yūsuf b. Devlet
— Ḍiḥkī, v. Muṣṭafa b. Mīrzā

E

Ebū Sinan Ḫalīfa 1856,$_{9}$
Eflāṭūnzāde 1798,$_{8}$

Eḫī Čelebī, v. Yūsuf b. Ǧunayd at-Toqatī
Eḫīzāde, v. 'Abdulḥalīm b. Muḥammad
Emīn 1860,$_{1}$
Emīr Kātib Luṭfullāh al-Itqānī b. Emīr 'Omar Qiwāmuddīn al-Fārābī 1133
Erzerūmī, v. Ibrāhīm Ḥaqqī Erzerūmī
Es'ad-efendī 1739
Esīrī, v. Muḥammad Esīrī
Esīrīzāde, v. 'Abdulbāqī Esīrīzāde

F

Fāḍil al-Kaydānī, v. Luṭfullāh an-Nasafī al-Fāḍil al-Kaydānī
Faḫruddīn az-Zayla'ī, v. 'Otmān b. 'Alī b. Muḥammad az-Zayla'ī
— Fanārī, v. Muḥammad b. Ḥamzā tl-Fanārī
— Fargānī, al-'Ibrī, v. 'Ubaydullāh b. Muḥammad al-Fargānī
— Fayḍī (Beyzī) 1633,$_{5}$
Ferīduddīn 'Aṭṭār 1327,$_{3}$; 1957,$_{18}$
Fevzī 899,$_{12}$
Fevzī 1457,$_{10}$
Fevzī-efendī 1286
Feyzullāh-efendī Erzerūmī 1785
Firišteoglu (Ibn al-Malak, Ibn Firište), 1045; 1106
Fuḍayl b. 'Alī b. Aḥmad b. Muḥammad al-Ǧamālī, al-Bakrī, ar-Rūmī, 'Alā'uddīn 1313; 1441; 1856,$_{1}$

Ǧ Ġ G

Ǧabrā'īl b. Ḥasan b. 'Oṯmān b. Maḥmūd al-Kangāwī (al-Kangā'ī) al-Ma'lakī 905
Ǧadd Minqārīzāde (Dede-efendī) 1899
Ǧalāluddīn ad-Dawānī, v. Muḥammad b. As'ad ad-Dawānī
Ǧalāluddīn al-Ḫabbāzī, v. 'Omar b. Muḥammad al-Ḫabbāzī
Ǧalāluddīn ar-Rūmī 899,$_{10}$; 1688,$_{1}$
— Ǧamālī, v. 'Alī b. Aḥmad al-Ǧamālī
Ǧamāluddīn b. 'Imāduddīn al-Ḥanafī 1025
— Ǧāmī, v. 'Abdurraḥmān b. Aḥmad al-Ǧāmī
Ǧānim b. Muḥammad al-Bagdādī, Abū Muḥammad 923,$_{8}$; 1332,$_{3}$; 1400,$_{2}$; 1453; 1780,$_{2}$; 1880,$_{3}$; 1892,$_{2}$
— Ǧārabardī, v. Aḥmad b. Ḥasan al-Ǧārabardī
— Ǧaṣṣāṣ, v. Aḥmad b. 'Alī, Abū Bakr ar-Rāzī, al-Ǧaṣṣāṣ
— Gazālī, v. Muḥammad b. Muḥammad al-Gazālī
— Ǧazarī, v. Muḥammad b. Muḥammad al-Ǧazarī
— Gaznawī, Ǧamāluddīn, v. Aḥmad b. Muḥammad al-Gaznawī
— Gaznawī (Nāṣiruddīn), v. 'Alī b. Ibrāhīm b. Ismā'īl al-Gaznawī
Ǧunayd b. Sandal al-Bagdādī al-Ḥanafī 1111
— Ǧurǧānī, v. 'Alī b. Muḥammad al-Ǧurǧānī, as-Sayyid aš-Šarīf
— Ǧurǧānī, v. 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ǧurǧānī

H Ḥ Ḫ

Ḥabībullāh Mīrzāǧān aš-Šīrāzī 876,$_{4}$ 882,$_{2}$
— Ḥaddād, al-'Abbādī, v. Abū Bakr b. 'Alī b. Muḥammad al-Ḥaddād
— Ḫādimī, v. Muḥammad b. Muṣṭafa al-Ḫādimī, Abū Sa'īd
Ḥafīd at-Taftāzānī, v. Aḥmad b. Yaḥyā at-Taftāzānī, Ḥafīd
Ḥāǧibzāde al-Istanbulī, v. Muḥammad b. Muṣṭafa b. Maḥmud, Ḥāǧibzāde
— Ḥalabī, v. Ibrāhīm b. Muḥammad b. Ibrāhīm al-Ḥalabī
Ḫalīl-efendī el-Bosnevī 1457,$_{7}$
Ḫalīl-efendī Newābādī b. Baba Oruč 896,$_{18}$
Ḫalīl b. Yūsuf b. Ḫayruddīn al-Mar'ašī 1537,$_{2}$
— Ḥamawī, v. Aḥmad b. Muḥammad al-Ḥamawī
Ḥamīduddīn (Ḥamdullāh) b. Afḍal 881
Ḥamzā-efendī Derendelī 1214,$_{2}$; 1592,$_{1}$
— Ḥanafī (Ǧamāluddīn), v. Ǧamāluddīn b. 'Imāduddīn al-Ḥanafī
— Ḥanafī (Maulā Muḥammad) 882,$_{2}$
Ḥasan b. 'Ammār aš-Šurunbulālī 1436,$_{4}$; 1466; 1476; 1477; 1478; 1766
Ḥasan b. Yasār al-Baṣrī 899,$_{1}$; 1593,$_{2}$; 1629,$_{6}$; 1632
Ḥasan-efendī Fayḍī, Simkešzāde 1633,$_{5}$
Ḥasan-efendī, kadija 1892,$_{5}$
Ḥasan b. Ḥuseyn Tešnevī 1944
Ḥasan al-Kātī, Ḥusāmuddīn 894,$_{2}$
Ḥasan b. Manṣūr al-Ūzǧandī al-Fargānī, Qāḍīḫān, Faḫruddīn 1646
Ḥasan b. Muḥammad b. 'Alī an-Nīsābūrī, Niẓāmuddīn, Abu 'l-Qāsim 1030,$_{8}$; 1256,$_{7}$
Ḥasan b. Muḥammad as-Ṣagānī 1214,$_{20}$

Ḫasan b. Naṣūḥ ad-Dumnawī al-Bosnawī 1260,$_{3}$; 1480,$_{3}$; 1483; 1557
Ḥasan b. Ṭurḫan al-Kāfī al-Aqḫiṣārī al-Bosnawī 833,$_{2}$; 850,$_{19}$; 895; 896,$_{1}$; 896,$_{2}$; 896,$_{3}$; 896,$_{4}$; 896,$_{5}$; 897,$_{1}$; 898; 1030,$_{5}$; 1328; 1404,$_{2}$; 1457,$_{3}$; 1893; 1894,1; 1894,$_{2}$; 1894,$_{3}$
— Ḥaskafī, v. Muḥammad b. 'Alī b. Muḥammad
— Ḫaṣṣāf, v. Aḥmad b. 'Omar al-Ḫaṣṣāf
Hāšim Abu 'l-Qāsim al-Layṯī as-Samarqandī 388,$_{4}$; 884,$_{3}$; 1316,$_{15}$; 1688,$_{6}$
Ḥašmet-efendī 1660,$_{4}$
Ḫaṭṭāb b. Abu 'l-Qāsim al-Qaraḥiṣārī 982
— Hayṭamī, v. Aḥmad b. Muḥammad al-Hayṭamī, Ibn al-Ḥağar
Ḫāzin al-kutub, v. Mūsā b. Mūsā al-Amāsī
— Ḥibrī, v. 'Alī al-Ḥibrī
Ḫiḍr-bey b. Ğalāluddīn 1494,$_{2}$
Ḫiḍr b. 'Oṯmān 1910,$_{2}$
Hilāl ar-Ra'y (ar-Rā'ī) b. Yaḥyā b. Muslim al-Baṣrī 1311
— Ḫilāṭī, v. Muḥammad b. 'Abbād al-Ḫilāṭī
— Hindī (Gaznawī, Siblī), v. 'Omar b. Isḥāq b. Aḥmad al-Hindī
— Ḥiṣālī, v. 'Abdurraḥmān b. Sulaymān al-Ḥiṣālī
Ḫoğa Čelebi-efendī, v. Aḥmad b. Muḥammad Abu 's-Su'ūd
Hoğa 'Iṣāmuddīn 802
Ḥulwī, v. Muḥammad Ḥulwī
Humayd b. Afḍal (Afḍalzāde) 881; 882,$_{1}$
Ḥusāmuddīn al-Aḫsikaṯī, v. Muḥammad b. Muḥammad, Ḥusāmuddīn al-Aḫsikaṯī
Ḥusāmzāde, v. Muṣṭafa-efendī b. Ḥusāmuddīn, Ḥusāmzāde
— Ḥuseyn (Šayḫ 'Afīfuddīn) 1857,$_{3}$
Ḥuseyn al-Anṭāqī 884,$_{6}$
Ḥuseyn b. 'Abdullāh, Ibn Sīnā 1687,$_{3}$
Ḥuseyn b. Muḥammad as-Samankānī 1243

I 'I I

Ibn 'Ağīzī al-Bargamawī, v. Yūsuf Delīlī b. Muṣṭafa
Ibn Amīr al-Ḥāğğ, v. Muḥammad b. Muḥammad al-Ḥanafī, Ibn Amīr al-Ḥāğğ
Ibn al-'Arabī, v. Muḥammad b. 'Alī, Ibn al-'Arabī, Muḥyiddīn
Ibn al-'Aynī, v. 'Abdurraḥmān b. Abū Bakr Ibn al-'Aynī
Ibn al-Bazzāzī, v. Muḥammad b. Muḥammad b. Sihāb, Ibn al-Bazzāzī
Ibn Eflāṭūn (Eflāṭunzāde), v. Muḥammad b. Eflāṭūn el-Brusevī
Ibn Firište (Ibn al-Malak), v. 'Abdullāh b. 'Abdul'azīz Ibn al-Malak
Ibn Firište (Ibn al-Malak), v. Muḥammad b. 'Abdullaṭīf, Ibn al-Malak
Ibn Gānim al-Maqdisī, v. 'Alī b. Muḥammad b. 'Alī, Ibn Gānim al-Maqdisī
Ibn Ḥabīb al-Gazzī, v. Šarafuddīn b. 'Abdulqādir b. Barakāt
al-Ḥalabī, v. Ṭāhir b.Ibn Ḥabīb Ḥasan b. 'Omar, Ibn Ḥabīb al-Ḥalabī
Ibn al-Ḥāğib, v. 'Oṯmān b. 'Omar, Ibn al-Ḥāğib al-Mālikī
Ibn al-Ḫaṭīb 1798,$_{3}$
Ibn 'Iwaḍ, v. 'Omar b. Muḥammad, Ibn 'Iwad aš-Šāmī
Ibn Kamāl-paša (Kemal-pašazāde), v. Aḥmad b. Sulaymān, Ibn Kamāl-paša
Ibn al-Malak (Ibn Firište), v. 'Abdullatīf b. Abdul'azīz, Ibn al-Malak
Ibn al-Malak (Ibn Firište), v. Muḥammad b. 'Abdullatīf, Ibn al-Malak
Ibn al-Maqqarī, v. Ismā'īl b. Abū Bakr, Ibn al-Maqqarī
Ibn an-Naqīb (Naqībzāde), v. 'Abdulqādir b. Yūsuf, Ibn an-Naqīb
Ibn Nuğaym al-Miṣrī, v. Zaynuddīn (Zayn al-'ābidīn) b. Ibrāhīm b. Muḥammad, Ibn Nuğaym al-Miṣrī al-Ḥanafī
Ibn Nuğaym, Sirāğuddīn, v. 'Omar b. Ibrāhīm b. Muḥammad, Ibn Nuğaym, Sirāğuddīn
Ibn Qāḍī Samāwina, v. Maḥmūd b. Isrā'īl, Ibn Qāḍī Samāwina (Samāna)
Ibn Qayyim al-Ğawziya, v. Muḥammad b. Abū Bakr, Ibn Qayyim al-Ğawziya
Ibn Quṭlubuga, v. Qāsim b. 'Abdullāh, Ibn Quṭlubuga
Ibn as-Sā'ātī, v. Aḥmad b. 'Alī b. Ta'lab, Ibn as-Sā'ātī
Ibn Sīnā, v. Ḥuseyn b. 'Abdullāh Ibn Sīnā
Ibn aš-Šiḥna, v. 'Abdulbarr b. Muḥammad Ibn aš-Šiḥna
Ibn aš-Šiḥna, v. Aḥmad b. Abu 'l-Yumn Muḥammad, Ibn aš-Šiḥna

Ibn aṭ-Ṭabbāḫ, v. Ibrāhīm b. Muḥammad ad-Dimašqī, Ibn aṭ-Ṭabbāḫ
Ibn Taymiya (Taqiyyuddīn), v. Aḥmad b. 'Abdulḥalīm, Ibn Taymiya, al-Ḥarrāni
Ibn Wahbān, v. 'Abdulwahhāb b. Aḥmad
Ibrāhīm al-Ğa'iqī (al-Ḫāli'ī) al-'Adawī al-Ḥanafī, Burhānuddīn 1275
Ibrāhīm Ḥaqqī Arzarūmī 1491,$_{2}$; 1621,$_{5}$
Ibrāhīm al-Laqānī 1327,$_{4}$
Ibrāhim-efendī Zikrī el-Užičevī 1800,$_{2}$
Ibrāhīm b. 'Abdulqādir b. Ibrāhīm al-'Alā'ī 1833,$_{3}$
Ibrāhīm b. Aḥmad al-Ḥalabī, Garsuddīn 1540,$_{2}$
Ibrāhīm b. 'Alī b. Aḥmad aṭ-Ṭarsūsī, Burhānuddīn 1244
Ibrāhīm b. Baḫšī Dede Ḫalīfa, Dede-efendī, Qara Dede 1272,$_{3}$
Ibrāhīm b. Ḥuseyn b. Aḥmad Pīrīzāde, ar-Rūmī, Burhānuddīn 1420
Ibrāhīm-efendī b. Iskender al-Munīrī al-Bosnawī al-Belgrādī 1555,$_{1}$
Ibrāhīm-efendī b. Ismā'īl-efendī Opljač 1813
Ibrāhīm-efendi b. Muḥammad Čaušzāde 1858
Ibrāhīm b. Muḥammad ad-Dimašqī, Ibn aṭ-Ṭabbāḫ 1710
Ibrāhīm b. Muḥammad b. Ibrāhīm, al-Ḥalabī 1185; 1329
Ibrāhīm b. Muḥammad, Ibn aš-Šiḥna, al-Ḥanafī 1275
Ibrāhīm b. Muḥammad al-Isfarā'inī, 'Iṣāmuddīn 848,$_{3}$
Ibrāhīm b. Muḥammad al-Ma'mūnī, aš-Šāfi'ī 1722
Ibrāhīm b. Muḥammad, Sayyid 1556
Ibrāhīm b. Mūsā b. 'Alī aṭ-Ṭarabulusī al-Ḥanafī, Burhānuddīn 1311
Ibrāhīm b. Muṣṭafa b. Ibrāhīm al-Ḥalabī al-Ḥanafī 1449
Ibrāhīm b. Muṣṭafa, Naẓīr 1860,$_{3}$
Ibrāhīm b. Sinan 1480,$_{6}$
Ibrāhīm b. Šahryār al-Hamadānī al-'Iraqī, Faḫruddīn 1687,$_{2}$
— Īğī ('Aḍududdīn), v. 'Abdurraḥmān b. Aḥmad al-Īğī
Ilhāmī, v. 'Abdulwehhāb b. 'Abdulwehhāb Žepčevī
Ilyās ar-Rūmī, Šuğā'uddīn 882,$_{2}$
Ilyās b. Ibrāhīm as-Sīnūbī 915,$_{2}$
— 'Imādī (Abu 's-Su'ūd), v. Aḥmad b. Muḥammad al-'Imādī, Abu 's-Su'ūd
'Īsā-efendī, as-Sayyid 1396,$_{3}$
'Iṣamuddin Dawud 882,$_{3}$
'Iṣāmuddīn al-Isfarā'inī, v. Ibrāhīm b. Muḥammad al-Isfarā'inī
— Isfahānī (— Bustī), v. 'Alī b. Muḥammad al-Bustī al-Isfahānī, Abu 'l-Fatḥ
Isḥāq b. 'Abdullāh 1647
Ishāq Čelebī 873,$_{9}$
Isḥāq b. Ḥasan Riḍā'ī az-Zanğānī at-Tōqatī 998,$_{2}$; 1399,$_{2}$
Isḥāq b. Muḥammad al-Qaramānī al-Ḥanafī aṣ-Ṣūfī, Ğamāluddīn 1266,$_{6}$
Ismā'īl-efendī Güzelḥiṣārī 1436,$_{2}$; 1438
Ismā'īl Ḥaqqī 1214,$_{3}$
Ismā'īl Abū Bakr Ibn al-Maqqarī, al-Yamanī, Šarafuddīn 1428,$_{4}$
Ismā'īl b. Ibrāhīm b. Isfendiyār b. Bāyazīd ar-Rūmī 1536
Ismā'īl b. Muṣṭafa al-Kalanbawī 884,$_{8}$
Ismā'īl b. Sinan as-Siwāsī 1384; 1425
'Ismet al-Buḫārī b. Ḫoğa Mas'ūd 1798,$_{7}$
Isrāfīlzāde 873,$_{7}$; 1856,$_{10}$
— Kāfī (— Aqḫiṣārī), v. Ḥasan b. Ṭurḫān al-Kāfī al-Aqḫiṣārī
— Kalabāḏī, v. Muḥammad b. Abū Bakr al-Kalābāḏī
— Kalanbawī, v. Ismā'īl b. Muṣṭafa al-Kalanbawī
Kāmī, v. Muḥammad-efendī Kāmī
Karabaši, v. 'Abdurraḥmān Karabaši
— Kāšānī, v. Mas'ūd b. Aḥmad al-Kāšānī
— Kāšgarī, v. Muḥammad b. Muḥammad al-Kāšgarī
— Kātī (Ḥusāmuddīn), v. Ḥasan al-Kātī
— Kaydānī, v. Luṭfullāh an-Nasafī al-Fāḍil el-Kaydānī
— Kedūsī, v. Muḥammad b. Aḥmad al-Kedūsī
— Kerderī, v. Muḥammad b. Muḥammad b. Šihāb al-Kerderī
— Kemāl-pašazāde, v. Aḥmad b. Sulaymān Kemāl-pašazāde
Krk Emre al-Ḥumaydī al-Ḥanafī 1689; 1693,$_{2}$
— Kūhikīlūnī, v. 'Oṯmān b. 'Alī al-Kūhikīlūnī
Kurt-efendī, v. Muḥammad b. 'Omar Kurt-efendī

L

Lālīzāde, v. Aḥmed Lālīzāde
— Lāmi'ī, v. Maḥmud b. 'Oṯmān al-Lāmi'ī
— Laqrī, aš-Šayḫ 1518,$_{1}$

Laṭīfī 1842
Luṭfī Luṭfullāh at-Toqatī 1654
Luṭfullāh b. ‘Abdullāh al-Qastamūnī 1842
Luṭfullāh an-Nasafī al-Fāḍil al-Kaydānī 908,$_2$; 1033,$_2$; 1149,$_3$, 1156,$_3$; 1320,$_1$; 1326,$_1$
Luṭfullāh b. Yūsuf b. ‘Abdul‘alīm al-Ḥalīmī 1654

M

Mādiḥ-efendī 1860,$_3$
— Maḥbūbī (Tāǧ aš-Šarī‘a), v. ‘Omar b. Aḥmad al-Maḥbūbī
Maḥmūd al-Anṭāqī 884,$_2$
Maḥmūd as-Sarāyī al-Gülistānī, Šayḫ Badruddīn 903
Maḥmūd b. Aḥmad al-‘Aynī, Badruddīn 1049; 1227—1228; 1270
Maḥmūd b. Aḥmad al-Maḥbūbī al-Ḥanafī, Burhān aš-Šarī‘a b. Ṣadr aš-Šarī‘a al-Awwal 1052
Maḥmūd b. Aḥmad b. Mas‘ūd al-Qonawī 1680
Maḥmūd b. Abu 'l-Ḥasan an-Nīsābūrī, Naǧmuddīn Abu 'l-Qāsim 1255,$_1$
Maḥmūd b. Isrā'īl Ibn Qāḍī Samāwina (Samāna), Badruddīn 1263
Maḥmūd b. Mas‘ūd aš-Šīrāzī, Quṭbuddīn 876,$_3$
Maḥmūd b. Muḥammad b. Dāwūd al-Lu'lu'ī al-Buḫārī al-Afšanǧī 979
Maḥmūd b. Muḥammad b. Sulaymān-efendī 1702
Maḥmūd b. ‘Omar az-Zamaḫšarī, Abu 'l-Qāsim 848,$_2$; 1020,$_2$
Maḥmūd b. ‘Oṯmān al-Lamī‘ī al-Brusawī 1687,$_3$
Manṣūr b. Aḥmad b. Yazīd al-Qā'ānī al-Ḫwārizmī 804; 806
Mar‘ašī, v. ‘Abdurraḥīm-paša b. Abū Bakr Aḥmad
— Mar‘ašī, v. Muḥammad b. Abū Bakr al-Mar‘ašī
— Marġīnānī (Burhānuddīn), v. ‘Alī b. Abū Bakr al-Marġīnānī
— Marġīnānī (Zaynuddīn), v. ‘Abdurraḥīm b. Abū Bakr b. ‘Alī, al-Marġīnānī
Mas‘ūd b. Abū Bakr b. al-Ḥusayn al-Farāhī al-Adībī as-Sa‘dī, Abū Naṣr 903
Mas‘ūd b. Aḥmad al-Kāšānī 987
Mas‘ūd b. ‘Omar at-Taftāzānī, Sa‘duddīn 862; 863; 864; 865; 866; 867; 868; 869; 870; 871; 877,$_3$; 882,$_2$; 1020,$_2$; 1324,$_2$
— Mauqūfātī, v. Muḥammad-efendī al-Mauqūfātī
— Māwardī, v. ‘Alī b. Muḥammad al-Ḥabīb, al-Māwardī
Meḥmed ‘Ārif Durrīzāde, šejḫul-islām 1784
Meḥmed ‘Ārif-efendī šejḫul-islām 1899
Meḥmed Čelebī 1856,$_{10}$
Meḥmed-efendī Fevzī, es-Sarāyī 1457,$_{10}$
Minqārīzāde, v. Yaḥyā-efendī Minqārīzāde
Mīrī-efendī 899,$_{12}$
Mīrzāġān, v. Ḥabībullāh Mīrzāġān
Monla Ḫusraw, v. Muḥammad b. Farāmurz b. ‘Alī, Monla Ḫusraw
Mu'ayyadzāde, v. ‘Abdurraḥmān b. ‘Alī Mu'ayyadzāde
Mufaḍḍal b. ‘Omar al-Abharī, Aṯīruddīn 894,$_2$; 894,$_3$; 1807,$_8$
Muḥammad (al-Ḥāǧǧ Muḥammad) 1431,$_2$
Muḥammad (Munla Muḥammad) 1614
Muḥammad ‘Alī Riḍā'ī 1712
Muḥammad al-Azharī 1886,$_3$; 1886,$_4$
Muḥammad al-Baġdādī, Abū Manṣūr 1110
Muḥammad al-Bihištī al-Isfarā'inī 899,$_5$
Muḥammad Čelebī Laḏiqī 873,$_7$
Muḥammad Esīrī 1899
Muḥammad al-Fiqhī al-‘Aynī 1492,$_3$; 1724; 1763
Muḥammad al-Ḫānǧī (Mehmed Handžić) 1497
Muḥammad Ḥanafī 882,$_2$
Muḥammad Ḫāqānī 899,$_3$
Muḥammad Ḥulwī 1950
Muḥammad al-Ḥusaynī 848,$_4$; 848,$_7$
Muḥammad al-Kašfī ar-Rūmī 1130,$_7$
Muḥammad Taufīq Azabagić 1496; 1618
Muḥammad al-Qūhistānī as-Samadānī, Šamsuddīn 908,$_2$; 1326,$_1$
Muḥammad Riḍā (Rizā) ar-Rūmī, as-Sayyid 1772
Muḥammad Šihābuddīn, Abū Ḥāmid 1677,$_4$
Muḥammad at-Tūsī, Naṣīruddīn 876,$_2$
Muḥammad (Šeyḫ Muḥammad) Užičevī 1793
Muḥammad al-Yamanī 1539,$_1$
Muḥammad b. ‘Abbād b. Malakdād (Dāwūd) al-Ḫilāṭī al-Ḥanafī, Kamāluddīn (Ṣadruddīn) 1026
Muḥammad b. ‘Abdulġanī al-Ardabīlī 848,$_2$

Muḥammad b. ‘Abdulhādī as-Sanadī al-Ḥanafī 1440
Muḥammad b. ‘Abdulḥamīd b. Ḥasan b. Ḥamza al-Usmandī as-Samarqandī, ‘Alā'uddīn 978
Muḥammad b. ‘Abdullāh b. Aḥmad al-Ḫaṭīb 1460,$_2$; 1703
Muḥammad b. ‘Abdullāh Mūsāzāde 1953,$_1$
Muḥammad b. ‘Abdullāh aṣ-Ṣiddīqī al-Qayṣarī, Ḥafīd (Torun) Naṭāwī (Našāwī) 873,$_3$
Muḥammed Es‘ad-efendī b. ‘Abdullāh, al-Qonawī, Imāmzāde 1616
Muḥammad b, ‘Abdullāh b. Aḥmad at Tımurṭašī al-Gazzī al-Hanafī 1426; 1442; 1450, 1711
Muḥammad b. ‘Abdullāh al-Uskūbī, Kör Muftī 1729
Muḥammad b. ‘Abdullaṭīf b. ‘Abdul‘azīz, Ibn al-Malak (Ibn Firište) 1045; 1106
Muḥammad b. ‘Abdurraḥmān al-Qazwīnī, Ǧalāluddīn 1324,$_2$; 1807,$_2$
Muḥammad b. ‘Abdurraḥmān b. ‘Abdulhādī, aṣ-Ṣiddīqī as-Sanadī, Abu 'l-Ḥasan 1440
Muḥammad b. ‘Abdurraḥmān al-Qorašī al-‘Oṯmānī aš-Šāfi‘ī, Šamsuddīn (Ṣadruddīn) 1261
Muḥammad b. Abū Bakr al-Buḫārī al-Kalābāḏī, Šamsuddīn 1818,$_3$
Muḥammad b. Abū Bakr Imāmzāde al-Ḥanafī, Rukn al-Islām 1030,$_{12}$
Muḥammad b. Abū Bakr Ibn Qayyim al-Ǧawziya, Šamsuddīn 1798,$_3$
Muḥammad b. Abū Bakr al-Mar‘ašī, Sačaqlīzāde 1490; 1799,$_2$
Muḥammad b. Abū Bakr b. ‘Abdulmuḥsin ar-Rāzī al-Ḥanafī, Zaynuddīn (Tāǧuddīn) 1029,$_1$
Muḥammad b. Aḥmad b. Ibrāhīm al-Andalusī 899,$_9$
Muḥammad b. Aḥmad b. Ibrāhīm b. Ḥasan 1559
Muḥammad b. Aḥmad b. Maḥmūd b. ‘Alī, Ibn Abū Ṭālib, Šihābuddīn 922,$_3$; 937,$_3$; 1855,$_1$; 1677,$_4$
Muḥammad b. Ḥāǧǧ Aḥmad b. Naṣr 1844
Muḥammad b. Aḥmad al-Kadūsī 1784
Muḥammad b. Aḥmad Nerkesī 1457,$_9$; 1528; 1687,$_9$
Muḥammad b. Aḥmad as-Samarqandī, Abū Bakr, ‘Alā'uddīn 958; 987
Muḥammad b. Aḥmad as-Saraḫsī, Abū Sahl 972; 1242
Muḥammad b. Aḥmad b. al-Ḥuseyn aš-Šāšī al-Qaffāl, Abū Bakr 985
Muḥammad b. Aḥmad al-Ustuwānī 1560
Muḥammad b. Aḥmad az-Zāhidī 1536
Muḥammad b. As‘ad aṣ-Ṣiddīqī ad-Dawānī, Ǧalāluddīn 877,$_3$; 882,$_2$; 1312,$_3$
Muḥammad b. ‘Alā'uddīn al-Bābilī 1688,$_1$
Muḥammad b. ‘Alī b. Muḥammad b. ‘Abdurraḥmān al-Ḥaskafī, ‘Alā'uddīn 1447
Muḥammad b. ‘Alī Ibn al-‘Arabī, Muḥyiddīn 899,$_{11}$; 1316,$_7$
Muḥammad b. ‘Alī an-Niṭārī al-Qayṣarī 1613
Muḥammad b. ‘Alī, Abū Ḥāmid, Šihābuddīn 1855,$_1$
Muḥammad b. Ašraf al-Ḥuseynī as-Samarqandī, al-Ḥakīm 1266,$_6$
Muḥammad b. Pīr ‘Alī al-Bargiwī 1123,$_2$; 1154,$_3$; 1171; 1214,$_5$; 1257,$_4$; 1399,$_2$; 1428,$_1$; 1429; 1592,$_2$; 1857,$_3$; 1892,$_2$; 1892,$_4$; 1912
Muḥammad b. Bālī 945,$_2$
Muḥammad b. Eflāṭūn, Eflātūnzāde 1268
Muḥammad b. Ferāmurz b. ‘Alī, Monla Ḫusraw 1278; 1284
Muḥammad b. Gāzī al-‘Oṯmānī, Abū ‘Abdullāh 1698
Muḥammad b. al-Ḥalīm (‘Abdulḥalīm) al-Brūsī 1740
Muḥammad b. Ḥamza al-Fanārī, Šamsuddīn 908,$_2$; 1033,$_2$
Muḥammad b. Ḥasan aš-Šaybānī 900; 1026
Muḥammad b. Ḥusāmuddīn al-Qūhistānī al-Ḫorāsānī, Šamsuddīn 1113
Muḥammad b. Ḥuseyn (Ḥasan) al-‘Āmilī al-Ḥāriṯī, Bahā'uddīn 1688,$_4$
Muḥammad b. Ḥuseyn al-Anqarawī, šayḫ al-islām 1713
Muḥammad b. al-Ḥuseyn as-Sulamī an-Nīsābūrī 1687,$_8$
Muḥammad b. Ḥuseyn b. ‘Alī aṭ-Ṭūrī al-Ḥanafī al-Qādirī al-Miṣrī 1238; 1723
Muḥammad b. Ibrāhīm al-‘Aṭṭār, Farīduddīn 1327,$_3$; 1957,$_{18}$
Muḥammad b. Ibrāhīm al-Herewī, Munla Miskīn 1229
Muḥammad b. Ismā‘īl b. Maḥmūd b. Muḥammad Badr ar-Rašīdī 1245,$_1$
Muḥammad b. Ilyās Čūwīzāde 1400,$_4$
Muḥammad b. Maḥmūd 1491,$_3$

Muhammad b. Maḥmūd al-Bābartī, Akmaluddīn 821; 1014; 1255,$_2$; 1257,$_1$; 1260,$_1$; 1414,$_2$
Muḥammad b. Maḥmūd b. Muḥammad as-Sadīdī az-Zawzanī, Abu 'l-Mafāḫir 984
Muḥammad b. Maḥmūd b. 'Abdurrašīd as-Sağāwandī 1487,$_2$
Muḥammad b. Maḥmūd b. Ḥuseyn al-Ustrūšanī, Abu 'l-Fatḥ 1023
Muḥammad b. Mubārak Šāh Mīrak al-Buḫārī 876,$_3$
Muḥammad b. Kamāluddīn Muḥammad b. Maḥmūd, Ibn aš-Šiḥna 1275
Muḥammad b. Muḥammad b. 'Omar al-Aḫsīkaṯī, Ḥusāmuddīn 800; 1242
Muḥammad b. Muḥammad Akmaluddīn al-Bābartī al-Ḥanafī ad-Dimašqī 1256,$_2$
Muḥammad b. Muḥammad al-Brusawī al-Ḥanafī Qāḍīzāde, Quṭbuddīn 1428,$_8$
Muḥammad b. Muḥammad ad-Dabbās al-Bagdādī, Abū Ṭāhir 900
Muḥammad Šāh b. Muḥammad b. Aflāṭūn (Eflāṭūnzāde) 1798,$_8$
Muḥammad b. Muḥammad al-Gazālī, Abū Ḥāmid 1154,$_2$; 1426,$_{12}$
Muḥammad o. Muḥammad al-Ġazarī aš-Šāfi'ī 1266,$_6$; 1798,$_2$
Muḥammad b. Muḥammad al-Gumrī al-Wāsiṭī 1316,$_{27}$
Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Ḫabbāzī, Qiwāmuddīn 820
Muḥammad b. Muḥammad al-Ḥalabī, as-Sayyid 1396,$_1$
Muḥammad b. Muḥammad b. Muḥammad al-Ḥanafī, Ibn Amīr al-Ḥāğğ 1184
Muḥammad b. Muḥammad al-Ḥanafī, al-Ḥakīm aš-Šahīd 1242
Muḥammad b. Muḥammad b. Šihāb al-Kardarī, al-Ḥanafī, Ibn al-Bazzāzī, Ḥāfiẓuddīn 958; 1681
Muḥammad b. Muḥammad al-Kāšgarī, Sadīduddīn 913,$_2$; 989,$_2$; 1147
Muḥammad-efendī b. Muḥammad Okčīzāde 1901
Muḥammad b. Muḥammad (Maḥmūd) b. 'Abdurrašīd as-Sağāwandī, Sirāğuddīn 1795,$_1$
Muḥammad b. Derviš Muḥammad Šānī, el-Edirnevī 1930,$_2$
Muḥammad b. Muḥammad ar-Rāzī at-Taḥtānī, Quṭbuddīn 894,$_4$
Muḥammad b. Muḥammad as-Samarqandī, Ruknuddīn 1133
Muḥammad b. Muḥammad b. Ḥasan aṭ-Ṭūsī, Naṣīruddīn 1454,$_6$
Muḥammad b. Muḥammad al-Waṭwāṭ, Rašīduddīn 1798,$_5$
Muḥammad b. Muṣṭafa Aqkermānī 1214,$_1$; 1494,$_1$
Muḥammad b. Muṣṭafa al-Ḫādimī, Abū Sa'īd 850,$_7$; 850,$_8$; 1214,$_3$; 1214,$_4$; 1436,$_5$
Muḥammad b. Muṣṭafa b. Maḥmūd al-Istanbulī, Ḥāğibzāde 1801,$_2$; 1879,$_4$; 1879,$_5$; 1934
Muḥammad b. Muṣṭafa Qāḍīzāde 1622
Muḥammad b. Šayḫ Muṣliḥuddīn Muṣṭafa al-Qūğawī, Šayḫzāde 1110
Muḥammad b. Muṣṭafa al-Wānī al-Wanqolī 1299,$_1$; 1456,$_2$; 1483; 1842
Muḥammad b. 'Omar Kurt-efendī 1544
Muḥammad b. 'Omar b. Ḥamza, Munla 'Arab al-Wā'iz 1315
Muḥammad (Maḥmūd) b. Ramaḍān Abū 'Abdullāh, ar-Rūmī al-Ḥanafī 959
Muḥammad b. Šarīf al-Ḥuseynī 1807,$_8$
Muḥammad b. Yūsuf as-Samarqandī, Nāṣiruddīn, Abu 'l-Qāsim 1027
Muḥammad b. Wālī b. Rasūl al-Qiršehrī al-Izmīrī 893
Muḥammed-efendī Behā'ī 1901
Muḥammed-efendī Čūvīzāde 1290
Muḥammed-efendī Ḥāğibzāde 1801,$_2$
Muḥammed-efendī Kāmī 1860,$_6$
Muhammed-efendī al-Mauqūfāṭī 1558
Muḥammed-efendī Naḥīfī 1900,$_1$
Muḥammed-efendī Mekkī b. Ḫalīl-aga 1875
Muḥammed-efendī Nihālī b. Sinan-efendī 896,$_{18}$
Muḥammed-efendī Niṭārī 1758
Muḥammed-efendī al-Wānī 1483
Muḫlisī, v. Muṣṭafa Bošnjak
Muḫtār b. Maḥmūd az-Zāhidī 1752
Muḫtārī-efendī 899,$_{12}$; 1949
Muḥarram b. Muḥammad b. 'Ārif b. Ḥasan az-Zaylī (az-Zīlī) as-Sīwasī, Abu 'l-Layṯ 1061
— Munīrī, v. Ibrāhīm-efendī b. Iskender al-Munīrī
Munla Miskīn, v. Muḥammad b. Ibrāhīm al-Herewī
Muntešīzāde, v. 'Abdurraḥīm-efendī
Murādī, Murad III, sultan 1687,$_9$
Musā b. Aḥmad al-Barakātī 1214,$_6$
Mūsā b. Mūsā al-Amāsī, Ḫazin al-kutub 1314
Mūsāzāde, v. Muḥammad b. 'Abdullāh Mūsāzāde
Muṣṭafa Edirnevī, Fā'id 1860,$_3$
Muṣṭafa-efendī Kišīzāde (Čišić) 1794
Muṣṭafa Ḫān, Sulṭān 1860,$_3$
Muṣṭafa Bošnjak Muḫlisī 1006
Muṣṭafa Šebčirāg 1856,$_8$
Muṣṭafa b. 'Abdullāh Tarīqatğī Emīn, Emīr-efendi 1601
Muṣṭafa b. Bālī (Bālīzāde) b Sulaymān b. Yūsuf 1240
Muṣṭata b. Ḥamza b. Ibrāhīm b. Waliyyuddīn, Muṣliḥuddīn 908,$_3$; 1514
Muṣṭafa b. Ḫayruddīn Ġalab Muṣliḥuddīn 1415; 1417
Muṣṭafā-efendī b. Ḥusāmuddīn, Ḥusāmzāde 1104, 1105
Muṣṭafa b. 'Īsā al-Anqarī (al-Anqarawī), Ṣafiyyuddīn 1693,$_1$
Muṣṭafa b. Ismā'īl Naẓīm 1860,$_3$
Muṣṭafa b. Mīrzā b. Muḥammad as-Sīrōzī ad-Ḍiḥkī 1481
Muṣṭafa b. Muḥammad al-Aqḥiṣārī 1493,$_1$
Muṣṭafa b. Pīr Muḥammad 'Azmīzāde 841; 842; 843; 844; 845; 1302
Muṣṭafa b. Muḥammad al-Ḫusrawī al-Kangarī, Ṣafiyyuddīn, Ḫalīfa Muṣṭafa 1030,$_4$
Muṣṭafa b. Muḥammad ar-Rūmī al-Ḥanafī (Ibn aš-Šayḫ) 1933
Muṣṭafa b. Muhammad al-Ušāqi ar-Rūmī 1391
Muṣṭafa b. Ša'bān as-Surūrī 894,$_5$
Muṣṭafa b. Yūsuf b. Murād al-Mostarī, Šayḫ Yūyo 803; 808; 892; 1859,$_1$; 1859,$_2$
Muṣṭafa b. Zakariyyā b. Aydogmuš al-Qaramanī, Muṣliḥuddīn 906,$_1$
— Muṭarrizī, v. Nāsir b. 'Abdussayyid al-Muṭarrizī

N

Nābī, v. Yūsuf Nābī
— Nābī 1782
— Nabulusī, v. 'Abdulganī b. Ismā'īl an-Nabulusī
Nağmuddīn al-Qazwīnī, v. 'Alī b. 'Omar b. Muḥammad al-Qazwīnī
Nağmuddīn b. Ḫayruddīn b. 'Alī b. Aḥmad ar-Ramlī al-Ḥanafī 1446
— Naḥīfī, v. Muḥammad-efendī Naḥīfī
Namadpūš, v. Ṭāhir b. Selām b. Qāsim al-Anṣārī, Namadpūš
— Nasafī, Ḥāfiẓuddīn, v. 'Abdullāh b. Aḥmad an-Nasafī
— Nasafī (Nağmuddīn), v. 'Omar b. Muḥammad an-Nasafī
Nāṣir b. 'Abdussayyid al-Muṭarrizī 894,$_5$
Naṣr b. Muḥammad b. Ibrāhīm Abu 'l-Laiṯ as-Samarqandī 904; 922,$_1$; 991,$_2$; 1149,$_2$; 1174,$_2$; 1258,$_2$; 1320,$_2$; 1518,$_2$; 1700,$_2$
— Nāṭifī, v. Aḥmad b. Muḥammad an-Nāṭifī
— Nawawī, v. Yaḥyā b. Šaraf an-Nawawī
— Naw'ī, v. Yaḥyā b. Pīr 'Alī an-Naw'ī
Naẓīrī 1687,$_9$
Necātī (Neğātī) 1284; 1782
Nef'ī 1943
Nerkesī, Nerkeszāde, v. Muḥammad b. Aḥmad Nerkesī
Nihādī Čelebī 1860,$_3$
— Niṭārī, v. 'Alī b. Muḥammad an-Niṭārī
— Nıṭārī al-Qayṣarī, v. Muḥammad b. 'Alī an-Nıṭārī
Niyāzī 899,$_{12}$
Niẓāmuddīn al-Margīnānī 1021
Niẓāmuddīn, aš-Šayḫ 1722
Nu'mān b. Ṯābit, Abū Ḥanīfa 915,$_2$; 937,$_4$; 1214,$_{13}$; 1214,$_{25}$; 1320,$_3$; 1326,$_5$; 1428,$_9$; 1436,$_3$; 1480,$_2$; 1533
Nūrullāh-efendī, al-Bosnawī, Munīrī, el-Belgrādī 896,$_{17}$

O 'O

Okčīzāde, v. Muḥammed-efendī b. Muḥammed
'Omar b. 'Abdul'azīz b. Māza al-Buḫārī, Ḥusāmuddīn, aṣ-Ṣadr aš-Šahīd 901; 902
'Omar b. Aḥmad, Tāğ aš-Šarī'a 'Omar b. Ṣadr aš-Šarī'a al-Awwal (al-Akbar) b. 'Ubaydullāh al-Maḥbūbī al-Ḥanafī 1012
'Omar b. 'Alī b. Fāris, Qarī' al-Hidāya, Abū Ḥafṣ, Sirāğuddīn 1260,$_4$; 1266,$_1$; 1454,$_3$; 1489,$_2$; 1686
'Omar b. Ibrāhīm b. Muḥammad Ibn Nuğaym, Sirāğuddīn 849; 1233; 1238; 1239
'Omar b. Isḥāq b. Aḥmad al-Hindī al-Gaznawī aš-Šiblī, Sirāğuddīn 807; 1255,$_1$; 1686; 1723
'Omar b. Muḥammad al-Ḫabbāzī al-Ḫuğandī, Ğalāluddīn 804; 806
'Omar b. Muḥammad Ibn 'Iwaḍ aš-Šāmī al-Maqdisī al-Ḥanafī 1892,$_1$
'Omar b. Muḥammad, Abū Ḥafṣ an-Nasafī, Nağmuddīn 882,$_2$; 976; 977; 1214,$_{21}$; 1214,$_{22}$; 1249,$_2$
'Omar b. Muṣṭafa al-Karmānī al-'Ušāqī 1874,$_3$
'Oṯmān b. 'Alī al-Kūhi-kilūnī 1306

'Oṯmān b. 'Alī b. Muḥammad az-Zayla'ī, Faḫruddīn Abū Muḥammad 973; 1223
'Oṯmān b. 'Omar Ibn al-Ḥāğib al-Mālikī 848,$_3$; 875

P

— Pazdawī, v. 'Alī b. Muḥammad al-Pazdawī
Pīrīzāde, v. Ibrāhīm b. Huseyn Pīrīzāde

Q

— Qā'ānī (— Qā'ānī), v. Manṣūr b. Aḥmad b. Yazīd al-Qā'ānī al-Ḫwārizmī
— Qāḍī al-Bayḍāwī, v. 'Abdullāh b. 'Omar al-Bayḍāwī
Qāḍīḫān, v. Ḥasan b. Manṣūr al-Uzğandī
— Qāḍī Šihābuddīn, Abū Ḥāmid, v. Muḥammad b. Aḥmad b. Maḥmūd b. 'Alī b. Abū Ṭālib
— Qaramānī, v. Isḥāq b. Muḥammad al-Qaramānī
— Qaramānī (Muṣliḥuddīn), v. Muṣṭafa b. Zakariyyā al-Qaramānī
— Qārī al-Herewī, v. 'Alī b. Muḥammad al-Qārī al-Herewī
Qāri' al-Hidāya, v. 'Omar b. 'Alī, Qāri' al-Hidāya
Qāsim b. 'Abdullāh Ibn Quṭlubuga al-Ḥanafī 851; 852; 853,$_2$; 964
Qāsim b. 'Abdullāh 1169,$_3$
Qāsim b. Ḥuseyn ad-Damrāğī, Šarafuddīn 969
Qāsim b. Muḥammad Ibn al-Qaffāl 965
Qāsim Seyfī b. Aḥmad al-Bagdādī, Sayyid Seyfullāh 1687,$_4$
— Qayṣarī, v. Muḥsin ('Abdulmuḥsin) al-Qayṣarī
— Qazwīnī — Kātibī, v. 'Alī b. 'Omar b. 'Alī
— Qazwīnī (Ǧalāluddīn), v. Muḥammad b. 'Abdurraḥmān al-Qazwīnī
— Qazwīnī (Nağmuddīn), v. 'Abdulgaffār b. 'Abdulkarīm al-Qazwīnī
Qiwāmuddīn al-Ḫabbāzī, v. Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad al-Ḫabbāzī
— Qonawī, v. Maḥmūd b. Aḥmad b. Mas'ūd al-Qonawī
— Qrīmī, v. Šaraf b. Kamāl b. Ḥasan b. 'Alī al-Qrīmī
— Qudūrī, v. Aḥmad b. Muḥammad al-Qudūrī
— Qūhistānī, v. Muhammad b. Ḥusāmuddīn al-Qūhistānī al-Ḫorāsānī
— Qušğī, v. 'Alī b. Muhammad al-Qušğī
— Quṭb 882,$_3$
Quṭbuddīn aš-Šīrāzī, v. Maḥmūd b. Mas'ūd aš-Šīrāzī
Quṭbuddīn ar-Rāzī, v. Muḥammad b. Muḥammad ar-Rāzī

R

Rābi'a 'Adawiyya 1633,$_4$
Rāgib-paša 1860,$_3$
Rahmatullāh b. qāḍī 'Abdullāh as-Sindī 1451
— Ramlī, v. Nağmuddīn b. Ḫayruddīn b. Aḥmad ar-Ramlī
Rasūl b. Ṣāliḥ al-Aydīnī 1706
— Rašīdī, v. Muḥammad b. Ismā'īl b. Maḥmūd
— Rıḍā'ī ('Alī-efendī), v. 'Alī-efendī b. Muḥammad Riḍā'ī
— Riḍā'ī, v. Muhammad 'Alī Riḍā'ī
Riḍā'ī (Toqatī), v. Ishāq b. Ḥasan Rıḍā'ī
Rısteṭālis (Aristotel) 1909,$_2$
— Ruhāwī, v. Yaḥyā b. Qarağa Sibṭ ar-Ruhāwī

S Ṣ

Ṣabrī 1860,$_3$
Sačaklīzāde, v. Muḥammad b. Abū Bakr al-Mar'ašī, Sačaklīzāde
Sa'dī 850,$_{13}$; 1033,$_3$; 1546; 1782
Sa'dī Čelebi, v. Sa'd b. 'Īsā b. Amīr-ḫān
Sa'dī b. Ḥasan 1033,$_3$
Sa'd b. 'Īsā b. Amīr-ḫān, Sa'dī Čelebī 1018; 1019; 1020,$_1$; 1728
Sadīduddīn al-Kāšgarī 1447; 1530,$_2$
Ṣādiq Muḥammad b. 'Alī as-Sāqizī 1719
Ṣadr aš-Šahīd, v. 'Omar b. 'Abdul'azīz b. Māza al-Buḫārī
Ṣadr aš-Šarī'a aṯ-Ṯānī (al-Aṣgar), v. 'Ubaydullāh b. Mas'ūd al-Maḥbūbī al-Ḥanafī
Ṣafiyyuddīn Ḫalīfa Muṣṭafa, v. Muṣṭafa b. Muḥammad al-Ḫusrawī al-Kangarī
Safvet-beg Bašagić 850,$_{14}$
— Ṣagānī, v. Ḥasan b. Muḥammad aṣ-Ṣagānī
— Sağāwandī, v. Muḥammad b. Maḥmūd b. 'Abdurrašīd as-Sağāwandī
Sa'īd (Munla Sa'īd) 1545,$_1$
— Sakkākī, v. Yūsuf Abū Ya'qūb as-Sakkākī
Ṣāliḥ-efendī Ferāizcī 1788,$_3$; 1799,$_3$
Ṣāliḥ b. Muḥammad b. 'Abdullāh b. Aḥmad al-Gazzī at-Timurtašī 1426
— Sam'ānī (— Samankānī), v. Ḥusayn b. Muḥammad as-Samankānī
— Samarqandī (Abu 'l-Layṯ), v. Naṣr b. Muḥammad b. Ibrāhīm as-Samarqandī
— Samarqandī (— Layṯī), v. Hāšim Abu 'l-Qāsim b. Abū Bakr al-Layṯī as-Samarqandī
— Samarqandī (Nāṣiruddīn), v. Muḥammad b. Yūsuf as-Samarqandī
— Samayānī, v. Sayyid Samayānī
— Sāqizī, v. Ṣādiq Muḥammad b. 'Alī as-Sāqizī
— Saraḫsī, v. Muḥammad b. Aḥmad as-Saraḫsī
Sayyid as-Samarqandī 802
Sayyid Samayānī 802
— Sayyid aš-Šarīf al-Ǧurğānī, v. 'Alī b. Muḥammad al-Ǧurğānī
Selāmī 1121,$_2$
Serḫī 899,$_{12}$
Seyfullāh Prōhozāde (Prōho) el-Bosnevī 1863
Sibṭ Ibn al-Ǧawzī, v. Yūsuf b. Qizoglu
— Siğistānī, v. Yūsuf b. Aḥmad as-Siğisṭānī
Silverdī b. Ḥuseyn 1873
— Simnānī, v. Aḥmad b. Muḥammad as-Simnānī
— Simnānī, v. 'Alī b. Muḥammad as-Simnānī
Sinan Čelebī b. Šayḫ Ḥusām 873,$_8$
— Sīnūbī, v. Ilyās b. Ibrāhīm as-Sīnūbī
Sipāhī 1860,$_6$
Sirāğuddīn 1622
— Siwāsī, v. Aḥmad b. Maḥmūd as-Siwāsī
Ṣubḥī 899,$_{12}$
— Suğdī, v. 'Alī b. Ḥuseyn as-Suğdī
Sukkerī 899,$_{12}$
— Sulamī ad-Dimišqī, v. 'Abdul'azīz b. 'Abdussalām
Suleymān Čelebī 1855,$_4$
Sulaymān b. Ḥasan al-Kustandīlī, Šayḫī 1880,$_2$
Sulaymān al-Izmīrī 893
Ṣun'ullāh 873,$_2$
Surūrī, v. Muṣṭafa b. Ša'bān as-Surūrī
— Suyūṭī, v. 'Abdurraḥmān b. Abū Bakr as-Suyūṭī

Š

Šamsī Ağamī 1327,$_3$
Šamsuddīn Mīrak al-Buḫārī, v. Muḥammad b. Mubārak Šāh
Šam'ullāh 1929
Šānī, v. Muḥammad b. Derviš Muḥammad Šānī
Šaraf b. Kamāl b. Ḥasan b. 'Alī al-Qrīmī 846
Šarafuddīn b. 'Abdulqādir b. Barakāt b. Ibrāhīm al-Gazzī, Ibn Ḥabīb 1418
Šarafuddīn al-Gazzī, v. Šarafuddīn b. 'Abdulqādir b. Barakāt
— Ša'rānī, v. 'Abdulwahhāb b. Aḥmad aš-Ša'rānī 1427
— Šaybānī, v. Muḥammad b. al-Ḥasan aš-Šaybānī
Šayḫ Nūruddīnzāde 899,$_8$
Šayḫzāde, v. Muḥammad b. Šayḫ Mıṣliḥuddīn Muṣṭafa al-Qūğawī,
Šayḫīzāde, v. 'Abdurraḥmān b. aš-Šayḫ Muḥammad
— Šayzarı, v. 'Abdurraḥmān b. Naṣr
Šem'ī 1929
— Šiblī, v. 'Omar b. Isḥāq b. Aḥmad aš-Šiblī
Šugā' b. Nūrullāh al-Anqarawī 1492,$_2$
— Šurunbulālī, v. Ḥasan b. 'Ammār aš-Šurunbulālī

T Ṭ Ṯ

Ṯābit al-Užičawī, v. 'Alī Ṯābit
— Taftāzānī, v. Mas'ūd b. 'Omar at-Taftāzānī
Tāğ aš-Šarī'a, v. 'Omar b. Aḥmad al-Mahbūbī
— Ṭaḥāwī, v. Aḥmad b. Muḥammad aṭ-Ṭahāwī
Ṭāhir b. Aḥmad b. 'Abdurrašīd al-Buḫārī 1638
Ṭāhir b. Ḥasan b. 'Omar, Ibn Ḥābīb al-Ḥalabī 850,$_1$; 883,$_3$
Ṭāhir b. Selām, — Islām b. Qāsim b. Aḥmad al-Anṣārī al-Hwārizmī, Namadpūš 1247; 1525; 1531
Ṯānī, v. Cān Memī
Ṯānī, Ṯenā'ī, v. Šānī
— Ṭarsūsī, v. Ibrāhīm b. 'Alī b. Aḥmad at-Ṭarsūsī
Tašköprüzāde, v. Aḥmad b. Muṣṭafa Tašköprüzāde
— Tefsīrī 876,$_5$; 1611
Tevfīk 850,$_{14}$
— Ṭībī, v. Aḥmad b. Sa'īd aṭ-Ṭībī

— Timurtašī, v. Muḥammad b. ‘Abdullāh at-Timurtašī
— Timurtašī al-Gazzī, v. Ṣāliḥ b. Muḥammad b. ‘Abdullāh b. Aḥmad
— Toqatī, v. Yūsuf b. Ğunayd at-Toqatī, Eḫī Čelebī
— Ṭūsī (‘Alā’uddīn), v. ‘Alī b. Muḥammad at-Ṭūsī

Ū U ‘U

‘Ubaydullāh b. Ḥuseyn al-Karḫī, Abu ’l-Ḥasan 798
‘Ubaydullāh b. Maḥmūd an-Naqšibandī as-Samarqandī, Ḫoğa 1687,$_{6}$
‘Ubaydullāh b. Mas‘ūd al-Maḥbūbī al-Ḥanafī Ṣadr aš-Šarī‘a aṯ-Ṯānī (al-Aṣgar) b. Burhān aš-Šarī‘a Maḥmūd b. Šamsuddīn Aḥmad b. Ğamāluddīn ‘Ubaydullāh (b. Ibrāhīm b. Aḥmad) al-Maḥbūbī al-Ḥanafī Ṣadr aš-Šarī‘a al-Awwal (al-Akbar) 855; 856; 857; 858; 859,$_{1}$; 860,$_{1}$; 861; 1067; 1112
‘Ubaydullāh b. Muḥammad al-Fargānī al-‘Ibrī, Burhānuddīn 854
‘Ubaydullāh b. ‘ Omar ad-Dabūsī, Abū Zayd 798
— Uskūbī, v. Muḥammad b. ‘Abdullāh al-Uskūbī
— Ustrūšanī, v. Muḥammad b. Maḥmūd b. Ḥuseyn al-Ustrūšanī
— Ustuwānī, v. Muḥammad b. Aḥmad al-Ustuwānī
— ‘Ušāqī, v. Muṣṭafa b. Muḥammad al-‘Ušāqī ar-Rūmī

V W

Wāfī, aš-Šayḫ 1886,$_{2}$
Wāḥidī 1457,$_{12}$
Wā‘iẓ-efendī 899,$_{12}$
Walī b. Yūsuf (Maulā Walī-efendī) 1728
— Wānī, v. Muḥammad b. Muṣṭafa al-Wānī
— Wanqolī, v. Muḥammad b. Muṣṭafa al-Wānī al-Wanqolī
— Waṭwāṭ, v. Muḥammad b. Muḥammad al-Waṭwāṭ, Rašīduddīn
Vefā (Šeyḫ Vefā) 1786
Vehbī 1438
Veysī-efendī 1773

Y

Yaḥyā b. ‘Abdullāh ar-Rūmī, Faḫruddīn 1271; 1913
Yaḥyā b. Abū Bakr al-Ḥanafī 1030,$_{9}$; 1795,$_{2}$
Yaḥyā b. ‘Aṭṭār al-Ḥāfiẓ al-Qurašī 899,$_{9}$
Yaḥyā-beg Dukaginzāde 1327,$_{2}$
Yaḥyā-efendī Bešiktašī 1323,$_{4}$
Yaḥyā-efendī Minqārīzāde 1742; 1827,$_{2}$
Yaḥyā b. ‘Omar Minqārīzāde 1030,$_{5}$
Yaḥyā b. Pīr ‘Alī b. Naṣūḥ an-Naw‘ī 1860,$_{2}$
Yaḥyā b. Qarağa Sibṭ ar-Ruhāwī al-Miṣrī al-Ḥanafī, Šarafuddīn, Abū Zakariyyā 838; 839; 840
Yaḥyā b. Šaraf an-Nawawī, Muḥyiddīn 1039,$_{2}$
Yaḥyā b. Zakariyyā b. Bayram (Zakariyyāzāde) 1740
Ya‘qūb-paša b. Ḫiḍr-bey, Maulā 1098
Ya‘qūb b. Sayyid ‘Alī (‘Alīzāde), al-Maulā 1841
Yūnus Emre 1860,$_{3}$
Yūsuf b. Aḥmad (Abū Sa‘īd, Sa‘d), as-Siğistānī 1024
Yūsuf Delīlī b. Muṣṭafa b. Muḥammad, Ibn ‘Ağīzī, al-Bargamawī 1307
Yūsuf b. Devlet (Devletoglu) Bālikesrī 1531
Yūsuf b. Ğunayd at-Toqatī, Aḫī Yūsuf, Aḫī Čelebī, Aḫīzāde, Aḫī-efendī 1030,$_{7}$; 1102; 1103; 1428,$_{11}$; 1699,$_{2}$
Yūsuf b. Ilyās b. Yūsuf b. Ilyās 1510
Yūsuf b. Muḥammad Ibn an-Naḥwī at-Tauzarī, Abu ’l-Faḍl 899,$_{9}$
Yūsuf Nābī 1860,$_{3}$; 1919,$_{3}$
Yūsuf b. Qizoglu b. ‘Abdullāh al-Bagdādī, Šamsuddīn, Abu ’l-Muzaffar, Sibṭ Ibn al-Ğawzi 1312,$_{2}$
Yūsuf ar-Rāzī, Ḍiyā’uddīn 1710
Yūsuf as-Sakkākī, Abū Ya‘qūb 1807,$_{2}$
Yūsuf b. Ya‘qūb ar-Rūmī, Sinānuddīn 1540,$_{1}$

Z Ẓ

— Zāhidī, v. Muḥammad b. Aḥmad az-Zāhidī
— Zāhidī, v. Muḫtār b. Maḥmūd az-Zāhidī
Zakariyyā al-Anṣārī, v. Zakariyyā b. Muḥammad b. Aḥmad al-Anṣārī
Zakariyyā b. Muḥammad b. Aḥmad b. Zakariyyā al-Anṣārī, Zaynuddīn, Abū Yaḥyā 899,$_{1}$; 899,$_{9}$; 1312,$_{1}$
Zakariyyāzāde, v. Yaḥyā-efendī Zakariyyāzāde

— Zamaḫšarī, v. Maḥmūd b. ‘Omar az-Zamaḫšarī
— Zanğānī, v. Isḥāq b. Ḥasan az-Zanğānī
— Zarnūğī, Burhānuddīn 1156,$_{2}$; 1255,$_{6}$; 1323,$_{4}$
— Zayla‘ī, v. ‘Oṯmān b. ‘Alī az-Zayla‘ī
Zaynuddīn (Zayn al-‘ābidīn) b. Ibrāhīm b. Muḥammad Ibn Nuğaym al-Miṣrī al-Ḥanafī 849; 1233—1235; 1260,$_{2}$; 1262,$_{2}$; 1398; 1399,$_{1}$; 1400,$_{1}$; 1402; 1425; 1426; 1454,$_{2}$; 1454,$_{5}$; 1460,$_{2}$; 1703
Zaynuddīn al-Margīnānī, v. ‘Abdurraḥīm b. Abū Bakr al-Margīnānī
Zaynuddīn ar-Rāzī, v. Muḥammad b. Abū Bakr ar-Rāzī
Zekeriyyā Čelebī 1949

INDEKS PREPISIVAČA

A 'A

Abdal (Ebdal) b. Derviš 1829
'Abdul'azīz b. 'Abdulkarīm b. Maulānā 'Īsā b. Ḥ. Muḥammad b. Ismā'īl ad-Dimašqī 902
'Abdulbāqī Ğīno (Džīno) 1938
'Abdulḥamīd b. Ibrāhīm (Ḥāfiẓ 'Abdulḥamīd Ḥifẓī Ḥāmid b. Ibrāhīm), Hovādžazāde (Čavdarīzāde?) 999
'Abdulḥannān 1272
'Abdulḥaqq b. Muḥyiddīn b. Ibrāhīm al-Maḥallī 1674; 1675; 1676; 1677; 1678
'Abdulkerīm 1398
'Abdullāh b. Abū Bakr b. Ḥağī al-Ḫaṭīb al-Kāriyānī 979
'Abdullāh b. Aḥmad 1250
'Abdullāh b. Aḥmad (iz Kladnja) 1163
'Abdullāh b. Aḥmad b. Ḥ. Muḥammad 873,$_3$
'Abdullāh b. Aḥmad Kantamīrīzāde 861; 1319; 1392; 1415; 1494; 1837; 1892
'Abdullāh b. Īdgaḏī b. 'Abdullāh al-Ḥanafī 820
'Abdullāh Izzetīzāde 1515
'Abdullāh Muḥammad 'Abdulganī 1477
'Abdullāh b. Ḥ. Muḥammad Dāgistānī 1191
'Abdullāh b. Muḥammad al-Magnisawī 1482
'Abdullāh b. 'Omar 1281
'Abdullāh b. Oruč 936
'Abdullāh b. Ṣāliḥ Hromić 1379
'Abdulmu'min b. 'Abdulmalik b. 'Abdullaṭīf aš-Širwānī 854
'Abdulqādir b. Aḥmad aš-Šantanī 1674; 1675; 1676; 1677; 1678
'Abdulqādir b. Ayyūb as-Sarāyī 859
'Abdulqādir b. Muḥammad ad-Dimašqī 1233; 1234; 1235
'Abdulqādir Muṣṭafa 1548
'Abdulqādir b. 'Oṯmān 1159,$_{1-2}$
'Abdurraḥīm b. 'Abdulbāsiṭ b. Aḥmad al-Ḥanafī 1308
'Abdurraḥīm al-Aydonadī 1874
'Abdurraḥīm Maḥmūd b. Muḥammad al-Bosnawī 886
'Abdurraḥmān Zayrakzāde 1288
'Abdusselām b. Yūsuf 828
'Abdulwahhāb b. Muṣṭafa 1079
Abū Bakr b. 'Abdullaṭīf 1292
Abū Bakr b. Muṣṭafa b. Muḥammad 965
Abū Bakr b. 'Oṯmān (Sayyid Abū Bakr b. Šayḫ 'Oṯmān) 1064
Abu 'ḍ-Ḍiyā' 'Alī al-Ḫawlāni al-Vafā'ī 1113
Abū Muḍar b. Abū Turāb, aš-Šarīf al-'Alawī al-Madīnī al-Ḥuseynī 985
'Ādil b. Ḫiḍr 1133
Aḥmad 973
Aḥmad 1327,$_2$
Aḥmad 1581
Aḥmed, kadija 1066
Aḥmad b. 'Abdullāh as-Sīnūbī 1340
Aḥmad b. 'Abdulmu'min Šayḫzāde 1380
Aḥmad b. 'Abdurraḥmān 1083
Aḥmad b. Aḫī Nāṣiruddīn b. Muḥammad b. Azbak al-Bahasnawī 1132
Aḥmad b. 'Alī al-Kūfī 1001
Aḥmad b. 'Alī Ṭuranšāh
Aḥmad b. 'Alī b. Ya'qūb 922,$_1$
Aḥmad 'Aṣim b. Muḥammad b. Bahğat 1177
Aḥmad Bosnawīzāde (Bošnjaković) al-Uskudārī 1934
Aḥmad b. Derviš Muḥammad 1694
Aḥmad b. Emrullāh 1349
Aḥmad b. Ḫalīl b. 'Abdulwahhāb 1833,$_1$

Aḥmad b. Ḥasan 1788
Aḥmad b. Ḥasan al-Bosnawī as-Sarāyī 1772
Aḥmad b. Ḥasan al-Magribī al-Mālikī 1236

Aḥmad b. Ḥuseyn 933
Aḥmad b. Ḥuseyn 937
Aḥmad b. Ibrāhīm Okčīzāde 1283
Aḥmad b. Idrīs b. Yaḥyā al-Māridīnī 1131
Aḥmad Kafawī 1808
Aḥmad b. Maḥmūd al-Ḥumaydī 1082
Aḥmad b. Maḥmūd b. Muḥammad 1151
Aḥmad b. Maulā 1107
Aḥmad b. Muḥammad 1112
Aḥmad b. Muḥammad al-Agrāsī 1659
Aḥmad b. Muḥammad al-Fočawī 1286
Aḥmad b. Muḥammad al-Ḫīraqī (al-Ḫiwaqī) 903
Aḥmad b. Muḥammad b. 'Isā 1647—1648
Aḥmad b. Muḥammad al-Mostārī 966
Aḥmad b. Muḥammad b. Mu'izz 1730
Aḥmad b. Muḥammad aṭ-Ṭubnawī 1402
Aḥmad b. Muṣliḥuddīn 1279
Aḥmad b. Muṣṭafa al-Aqḥiṣārī 833
Aḥmad b. Muṣṭafa b. 'Arab b. Ḫalīl 862
Aḥmad b. Muṣṭafa al-Mostārī 848,$_{1}$; 848,$_{2}$; 848,$_{3}$; 899
Aḥmad b. Nogay al-Mahmūdī 927
Aḥmad b. 'Omar b. Aḥmad 1409
Aḥmad b. 'Omar 1926
Aḥmad b. 'Omar Dervišzāde Bilajlī 1431; 1725
Aḥmad b. 'Oṯmān 1520
Aḥmad b. 'Oṯmān 1436
Aḥmad b. Raǧab al-Mostārī 1813; 1834
Aḥmad b. Šayḫī b. Ḫalīl 1291
Aḥmad b. Šarafuddīn al-Gazzī 1418
Aḥmad b. Yaḥyā b. Selāmet 1005
Aḥmad b. Yūsuf Ketḫodā (Ćehāja) 1572
'Alī 'Abdurrazzāq Muftīzāde 1905
'Alī b. Aḥmad b. Ǧa'far b. Ibrāhīm al-Mostārī 1468
Alija ('Alī) 1033,$_{1}$
'Alī el-Ešheb (al-Ašhab) aš-Šāfi'ī 1448
'Alī b. Ḫalīl b. Ibrāhīm al-Ḥanafī 1002
'Alī b. Ḫalīl b. Naṣr b. Muḥammad 1135
'Alī b. Ḥasan al-Mostārī 1470
'Alī b. Ḫayruddīn 1683
'Alī b. Ḥuseyn 1498
'Alī b. Ḥuseyn Ǧābī (Džābić) 1947
'Alī b. Ibrāhīm 1471
'Alī b. Ibrāhīm al-Fočawī 1769
'Alī Maḥmūd b. Muḥammad al-Qizilḥiṣārī 1479
'Alī b. Muḥammad 1356
'Alī b. Muḥammad 1746
'Alī b. Munteša 1140
'Alī Nāṣiruddīn b. Kaṯīr (Ibn Kaṯīr) al-Ḥuseyni 1646
'Alī b. 'Omar 876
'Alī Re'īszāde 1695
'Alī b. Ḥ. Ṣafar b. Ibrāhīm an-Naǧǧār 1264
'Alī b. Yūsuf Prozorlī 1571
'Alī az-Zagrī 1847
'Ālim Muḥammad b. Ḥamza 1245
'Ārif Muṣṭafa b. Luṭfullāh 1955
Ayyūb Haqīr b. Ibrāhīm (Hakirević) 1158
'Azmī Bešīr an-Nawābādī (iz Prusca) 1062

B

Badr b. Aḥmad al-Qillatī 1224—1225
Badruddīn b. Maḥmūd al-Muǧlī 1640
Bakr b. Ibrāhīm 894,$_{5}$
Bāyazīd b. Ḥasan 1247
Behlūl b. Selīm Nevesinlī 1123
Bešīr ('Azmī Bešīr) an-Nawābādī (iz Prusca) 1062

D

Derviš 'Alī al-Ayyūbī 960
Derviš Muḥammad b. 'Īsā 1185

E

Es'ad b. Muṣṭafa Uzejragić 1617

F

Fayḍullāh-beg Ǧannatīzāde, Fayḍullāh b. Ismā'īl Ǧannatīzāde (Džennetić) 1213; 1297
Ferhad Ḫalīfa 1073

G

Ǧa'far b. Muṣṭafa 1467
Ǧamāl b. 'Alā'uddīn al-Aydīnī al-Izmīrī 1639
Ǧamāl b. Muṣṭafa 1109

Ḥ

Ḥāfiẓ Derviš b. Ḥuseyn-efendī 946
Ḥāǧǧ 'Omar b. Behrām 1061
Ḥaǧi b. Walī b. Ibrāhīm 1693
Ḫalīfa al-Musallimī al-Mālikī 1025
Ḫalīl 964
Ḫalīl b. Aḥmad Istolčevī 1629

Ḫalīl b. 'Alī 1164
Ḫalīl b. 'Alī al-Ḥuseynī as-Samadī ar-Ramlī 1446
Ḫalīl b. Ašraf 806
Ḫalīl b. Baba Oruč an-Nawābādī (al-Aqḥiṣārī) al-Bosnawī 896
Ḫalīl b. Ḥuseyn 1036
Ḫalīl b. Muṣṭafa 1346
Ḫalīl ar-Rūmī al-Bāfī 796
Ḫalīl b. Ṣādiq al-Būliwī 831
Ḫalīl b. Ṣāliḥ al-Bosnawī 1886
Ḫalīl b. Walī b. Ǧa'far Ibn Walī 1422—1423
Ḥamza b. Muḥammad b. Ḥamza 1244
Handžić Mehmed, v. Meḥmed b. Muḥammed al-Ḫānǧī (Handžić)
Ḥasan 1127
Ḥasan 1848
Ḥasan 1190
Ḥasan 1459
Ḥasan b. 'Abdurraḥīm 1267
Ḥasan b. Ādem 1770; 1781
Ḥasan b. 'Alī 951
Ḥasan b. Bālī al-Mostārī 838
Ḥasan b. Bektāšī (al-Ḥāǧǧ Ḥasan b. al-Ḥāǧǧ al-Bektāšī) 1651
Ḥasan b. Ḥāǧ Aḥmad 1143
Ḥasan b. Ḥuseyn 843
Ḥasan b. Ḥuseyn b. Ibrāhīm al-Bosnawī 835
Ḥasan b. Ibrāhīm 1070
Ḥasan b. Isḥāq Yaziǧī, Istolčewī 1560
Ḥasan al-Maḥallī 1570
Ḥasan b. Muḥammad b. Ḥasan 887
Ḥasan b. Muḥammad Qaba Ṣaqal 1749
Ḥasan b. Muḥammad al-Qasṭamūnī 1483
Ḥasan b. Muḥammad b. Ṭawāṭī al-Gazzī 1650
Ḥasan b. Muṣṭafa 1630
Ḥasan b. Muṣṭafa 1006
Ḥasan b. Muṣṭafa b. 'Alī 1028
Ḥasan b. Muṣṭafa Mīšozāde 988,$_{2}$
Ḥasan-efendija b. Muṣṭafā-efendija Yeni Warošlī 1205
Ḥasan b. Pīr Muṣṭafa al-Aydonadī 1357
Ḥasan b. Muṣliḥuddīn el-Požegawi (iz Požege) 1248
Ḥasan an-Namrasī (an-Nimrasī) 1227—1228
Ḥasan b. Naṣūḥ ad-Dumnawī al-Bosnawī 1557
Ḥasan b. 'Omar al-A'raǧ Samarǧīzāde an-Nawābādī (iz Prusca) 829
Ḥasan b. 'Omar al-Fočawī 1765
Ḥasan b. 'Oṯmān 841
Ḥasan b. 'Oṯmān b. Aḥmad b. Muḥammad al-Bihisnawī al-Ḥanafī 1069
Ḥasan b. Ramaḍān al-Ḫaṭīb al-Ayyūbī 1445
Ḥasan b. Ša'bān 832
Ḥasan b. Yūsuf 826
Ḫayruddin b. Emīr Šāh 1055
Ḫayrullāh b. Ḥuseyn 824
Ḥuseyn 1897
Ḥuseyn al-Azharī 1049
Ḥuseyn b. Bešīr 1130; 1188
Ḥuseyn b. Ibrāhīm 1024
Ḥuseyn b. Ibrāhīm al-Fočawī 914
Ḥuseyn b. Maḥmūd al-Mostārī 1774
Ḥuseyn b. Muḥammad 1545
Ḥuseyn b. Muḥammad al-Albasānī 1895
Ḥuseyn b. Muḥammad al-Kesriyewī (Česrija) 1265
Ḥuseyn b. Muḥammad b. Ya'qūb al-Qayṣarī 1147
Ḥuseyn b. Muṣṭafa 1776
Ḥuseyn b. 'Omar 1174
Ḥuseyn b. 'Oṯmān 1888
Ḥuseyn b. Ṣun'ullāh Ḫarāǧīzāde 1089
Ḥuseyn (Ḥuneyn) b. Mūsā 1080
Husām b. Muḥammad 1266
Ḥusām Muṣli 894,$_{4}$

I 'I

Ibn 'Iwad al-Karmayāni 1730
Ibrahim 1826
Ibrahim 1569
Ibrahim, kadija u Mostaru 1287
Ibrahim b. Abdulwahhab 1713
Ibrāhīm b. 'Alī 1268
Ibrāhīm Čelebī Magribī 1073
Ibrāhīm b. Emīr 'Alim Qawam az-Zarnugi 980
Ibrāhīm b. Ǧa'far al-Magnisawī 1510
Ibrāhīm b. Ḫalīl b. Veysil el-Brusewī 1335
Ibrāhīm b. Ḥasan ar-Rūmī 1012
Ibrāhīm Ḥilmī 1221
Ibrāhīm b. Ḥuseyn 1903
Ibrāhīm b. Ḫurem Nevesinlī 1699
Ibrāhīm b. Ḥuseyn al-Mostārī 929
Ibrāhīm b. Ibrāhīm Iskopyevī (iz Prusca) 1366
Ibrāhīm b. Ismā'īl Opijač 1807
Ibrāhīm b. Maḥmūd as-Sīnūbī 1639
Ibrāhīm b. Muḥammad (Visoko) 1592
Ibrāhīm b. Muharem b. Korkut 1458
Ibrāhīm b. Naṣūḥ 1822
Ibrāhīm Naẓīr 1764
Ibrāhīm b. Ramaḍan, mu'īd 857

Ibrāhīm b. Ṣāliḥ al-Aqḥiṣārī (iz Prusca) 1621
Ibrāhīm (Šeyh Ibrāhīm) 1579
Ibrāhīm Ṭanīzāde 1313
Ibrāhīm b. Yūsuf 1403
Idrīs b. aš-Šayḫ ... 1334
Ilyās (al-Ḥāǧǧ Ilyās) b. Ḥamza 1115
'Isā b. Yūsuf 1045
Isḥāq b. 'Abd 1004
Isḥāq b. Bāyazīd b. Ilyās b. 'Ādil al-Uššaqī 1649
Isḥāq b. Maḥmūd b. Nuṣret 1067
Ismā'īl b. 'Alī al-Aqḥiṣārī (iz Prusca) 1121
Ismā'īl b. 'Alī Kozarčelī el-Bosnevī 1616
Ismā'īl b. Barakāt b. Ibrāhīm al-Buḥayrī 1642
Ismā'īl b. Ibrāhīm al-Qasṭamūnī 1480,$_3$
Ismā'īl b. Muḥammad al-Bosnawī at-Tuzlawī 1037
Ismā'īl b. Muḥammad b. Abu 'l-Fatḥ ad-Dinawšarī aš-Šāfi'ī ar-Rifā'ī 972
Ismā'īl b. Pīr Muḥammad as-Siwasī 930
Ismā'īl b. Muṣṭafa b. Sinan b. Ibrāhīm al-Yayčawī 1691
Ismā'īl b. 'Omar b. Himma 910
'Iwaḍ b. 'Ubaydullāh al-Čorumī 1056

K

Kantamīrīzāde, v. 'Abdullāh b. Aḥmad Kantamīrī(zāde)
Kučuk Muḥammed Ḫalīfa 904
Kurt b. Bālī 894

M

Maḥmūd 855
Maḥmūd b. Abu 'l-Ḥasan b. Šamsuddīn al-Maḥallī aš-Šāfi'ī 1309
Maḥmūd b. Aḥmad b. Muḥammad b. Ilyās b. 'Oṯmān 1215
Maḥmūd 'Ārif b. Derviš 'Omar al-Mostārī Qaytaszāde 884
Maḥmūd b. Bekr b. 'Omar 885
Maḥmūd b. Bālī (Mevlānā Maḥmūd b. al-Ḥāǧ Bālī) 1076
Maḥmūd Faqīh b. Yūsuf 1118
Maḥmūd b. Ḥasan b. 'Alī 1854
Maḥmūd b. Ḥuseyn 1465
Maḥmūd b. Ibrāhīm b. Maḥmūd 1214
Maḥmūd b. Muṣṭafa 1433
Maḥmūd b. 'Oṯmān 1518,$_1$
Maḥmūd (Pīr Maḥmūd) b. Ṣadruddīn b. Qubar 1048
Meḥmed b. Muḥammad Ğīno (Džino) 1777
Meḥmed b. Muḥammad al-Ḫanǧī (Handžić) 1312; 1496; 1497; 1894
Mevlānā Baba Ḥasan 1077
Mevlānā Muslim 1075
Muḥammad 1552
Muḥammad b. ... 1145
Muḥammad b. 'Abdulbāqī 1741
Muḥammad b. 'Abdullāh al-Mālikī 1226
Muḥammad b. 'Abdullāh al-Qudsī 1397
Muḥammad b. 'Abdulqādir b. Maḥmūd 1390
Muḥammad b. 'Abdurraḥīm 1106
Muḥammad Abu 'l-Baqā, b. Muḥammad al-Makkī aš-Šāfi'ī 1007
Muḥammad b. Aḥmad 1330
Muḥammad b. Aḥmad 1282
Muḥammad b. Aḥmad 1911
Muḥammad (al-Mutawakkil) b. Aḥmad al-Ḫalīfatī 1831
Muḥammad b. Aḥmad (Muḥammad Aḥmad 'Abduhū b. Aḥmad Selam al-Ḥanafī 1449
Muḥammad b. Aḥmad Kemaluddīn Tašköprüzāde 1033,$_2$
Muḥammad b. Aḥmad b. Nağīb-ḫoğa, Abu 'l-Yusr 1129
Muḥammad b. Aḥmad al-Qāḍī 1410; 1708
Muḥammad b. Aḥmad at-Tašlawī 842
Muḥammad b. 'Alī 1524; 1620
Muḥammad 'Alī b. 'Abdurraḥīm 1887
Muḥammad b. 'Alī Erzerūmī 1731
Muḥammad b. 'Alī b. Ḥasan 1748
Muḥammad b. 'Alī b. Muḥammad 'Alī an-Nawābādī al-Qāsānī 801
Muḥammad b. 'Alī al-Qurašī al-Ḥanafī 1231
Muḥammad al-Aydonadī 1874,$_1$
Muḥammad (Pīr Muḥammad) Bahā'ī 883,$_2$
Muḥammad Bāqī Ğīnozāde 1780
Muḥammad Emīn b. Yūsuf b. Ğamāluddīn (as-Sa'dī) 1420
Muḥammad b. Ğa'far 1828
Muḥammad b. Ḫalīl ad-Dramawī 1732
Muḥammad Ḥalīmī 1935
Muḥammad Ḥamdī b. Bakr 1317
Muḥammad b. Ḥasan 1127
Muḥammad b. Ḥasan al-Qastamūnī 1801,$_1$
Muḥammed Hāšim b. Dāwūd 'Ārif b. Aḥmad b. Muṣṭafa b. Yūsuf 1492; 1718; 1875
Muḥammad b. Ḫiḍr b. Sa'īd b. Maḥmūd b. 'Alī 1644
Muḥammad b. Ḥuseyn b. Derviš 'Abdullāh al-Kilizmānī 1558
Muḥammad b. Ḥuseyn Lubuškalī 1193
Muḥammad b. Ḥuseyn et-Trebinlī 1582
Muḥammad al-Ḥuseynī 848,$_1$
Muḥammad b. Ibrāhīm b. Rasūl 1818
Muḥammad b. Ilyās Furū'ī 1307
Muḥammad b. Isḥāq b. 'Alī b. Mūsā al-Aydīnī 1024
Muḥammad b. Isḥāq, Emīnuddīn, Maulānā Emīnī 822
Muḥammad b. Ismā'īl 1554
Muḥammad b. Ismā'īl (Ḥāfiẓ Muḥammad b. Ḫoğa Ṣiddīq Ismā'īl Atay) 1645
Muḥammed 'Iṣmet b. Ibrāhīm b. Ḥasan 1785
Muḥammad b. Maḥmūd Nikšić 1437
Muḥammad b. Muḥammad 1842
Muḥammad b. Muḥammad 1913
Muḥammad b. Muḥammad 1623
Muḥammad b. Muḥammad b. 'Abdulwahhāb 1890
Muḥammad b. Muḥammad el-Bosnevī.el-Prōzorī 877
Muḥammad b. Muḥammad al-Gazzī al-Ḥanafī 1311
Muḥammad b. Muḥammad al-Ḥuseynī 1558
Muḥammad b. Muḥammad Ibn Zaytūn al-Arīḥāwī 1720
Muḥammad b. Muḥammad Nikšić 1473
Muḥammad b. Muḥammad aṭ-Ṭayyārī 1476
Muḥammad b. Mūsā 1053
Muḥammad b. Muṣlī 937,$_1$
Muḥammad b. Muṣṭafa 1058
Muḥammad b. Muṣṭafa (kadija u Ljubinju) 1322; 1341
Muḥammad b. Muṣṭafa 1400
Muḥammad b. Muṣṭafa 948
Muḥammad b. Muṣṭafa (Muḥammad Kāmil) b. Ḥāfiẓ Muṣṭafa), iz Rogatice 1381
Muḥammad b. Muṣṭafa Ihlevnevī 924
Muḥammad b. Muṣṭafa el-Istanbulī 1700
Muḥammad b. Muṣṭafa b. Nāsiruddīn 1641
Muḥammad b. Nağmuddīn al-'Imādī 1656
Muḥammad b. Nūḥ 1200
Muḥammad b. Nūḥ at-Tarabulusī 1612
Muḥammad b. Nurullāh el-Bosnevī 1355
Muḥammad b. 'Omar 1699,$_5$
Muḥammad b. 'Omar 1314
Muḥammad b. 'Omar ad-Dayrī (ad-Damīrī) 1654
Muḥammad b. 'Omar al-'Oṯmānī at-Travnikī 1778
Muḥammad Pendī 1904
Muḥammad b. Qāsim b. Maḥmūd b. Aḥmad 1014
Muḥammad Sa'īd b. Ḥāfiẓ ... 864
Muḥammad Ṣāliḥ b. 'Alī Ḍāribzāde 1784
Muḥammad b. Ṣāliḥ 'Aṣimzāde (Aṣammzāde) 1840
Muḥammad b. Ḥ. Ṣāliḥ 1088
Muḥammad Sālim b. Ḥasan Glōđozāde el-Bosnevī as-Sarāyī 1491
Muḥammad as-Samlawī 1650
Muḥammad Sened al-Manṣūrī 1723
Muḥammad b. Suleymān 988,$_1$
Muḥammad b. Suwaydak b. Ḫiḍr 1068
Muḥammad b. Ša'bān az-Zimlawī 1123
Muḥammad Šehrī b. Ḥ. 'Alī 1358
Muḥammad b. Šuğā'uddīn 1285
Muḥammad Tirepolī 1832
Muḥammad Vejzović 1584
Muḥammad al-Wānī 1006
Muḥammad (Munla Muḥammad) al-Yayčewī 1614
Muḥarram b. Ḥasan al-Gradiškavī 1512
Muḥsin b. Muḥammad b. Ilyās b. Aḥmad 1638
Muḥyiddīn b. Ḫasakī b. Yūnus ar-Rūmī 846
Munla Aḥmad b. Ahmad 921
Munla Ismā'īl 1523
Murād b. Ādem-baša b. Meḥmed-aga 1719
Murād b. Muḥammad b. Murād an-Nablusī 1261
Murtaḍā b. 'Oṯmān 1745
Mūsā 1086
Mūsā b. 'Abdurraḥīm b. Aḥmad 939
Mūsā b. 'Alī, Abū Ğundiya 1269
Mūsā b. Muḥammad b. 'Ādil-ḫān al-Qaraḥiṣārī 1652—1653
Mūsā Yeniköylī 1851
Muṣliḥuddīn b. Mağduddīn b. Šihābuddīn al-Ḫūyī 1681
Mūsā b. Yūsuf b. Rustem 982
Muṣṭafā 1761

Muṣṭafā b. ‘Abdulǧabbār 1442
Muṣṭafā b. ‘Abdulgaffār 1698
Muṣṭafa b. ‘Abdullaṭīf 1531
Muṣṭafa b. Aḥmad 1729
Muṣṭafa b. Aḥmad Oḫrī (iz Ohrida) 1869
Muṣṭafa b. ‘Alī 1032
Muṣṭafa b. ‘Alī b. Muḥammad al-Mostārī 1362
Muṣṭafa b. Bahlūl 1187
Muṣṭafa b. Durgut Sipāhī 1328
Muṣṭafa Fehmī 1817
Muṣṭafa b. Ḥasan Bālī 1120
Muṣṭafa b. Ḥuseyn b. Ḫiḍr b. ‘Alī (al-Istanbulī) 1010
Muṣṭafa b. Ibrāhīm 935
Muṣṭafa b. Ibrāhīm 1085
Muṣṭafa b. Ibrāhīm 1183
Muṣṭafa b. Ibrāhīm al-Fočawī 1561
Muṣṭafa b. Meḥmed 1664
Muṣṭafa b. Muḥammad 1081
Muṣṭafa b. Muḥammad 1697
Muṣṭafa b. Muḥammad az-Zarkarī (az-Zarkawī) 897
Muṣṭafa b. Muḥammad al-Aqḥiṣārī al-Bosnevī 1493
Muṣṭafa b. Muḥammad b. ‘Oṯmān 1229
Muṣṭafa b. Muḥammad b. Ša‘bān as-Sā‘atī 1714—1715
Muṣṭafa b. Muḥammad al-Yanyawī 1759
Muṣṭafa b. Pīr Muḥammad ‘Azmīzāde 1299,$_{1}$
Muṣṭafa Muḥibbī b. Muḥammad b. ‘Abdullāh el-Belgrādī 1416
Muṣṭafa b. Muṣṭafa 1329
Muṣṭafa b. ‘Oṯmān 1364
Muṣṭafa b. Ṣāliḥ an-Nā‘imī al-Mostārī 1489
Muṣṭafa b. Suleymān al-Muglawī 1389
Muṣṭafa al-Uskūbī 1456
Muṣṭafa b. Yūsuf 1407
Muṣṭafa b. Yūsuf al-Minmānī 1689
Muṣṭafa b. Yūsuf b. Murād al-Mostārī, Šayḫ Yūyo 803; 808; 844; 866; 1807; 1859
Muṣṭafa b. Yūsuf al-Qarasuyī 874

N

Nāṣiruddīn b. Muḥammad 1657
Naṣūḥ b. Ḥ. ‘Alī 1054
Naṣūḥ b. Qāsim 800
Ni‘matullāh as-Sofyawī 853
Nūḥ b. Muḥammad 1331

‘O O

Omar b. Dāwūd 1149
‘Omar b. Ibrāhīm at-Travnikī 812
‘Omar al-Mostārī 1160
‘Omar b. Muṣṭafa Kātizāde (Čatić) 1394
‘Oṯmān b. Abū Bakr 1747
‘Oṯmān-efendī, imam 1593
‘Oṯmān b. Ḥasan Lubuškavī 1345
‘Oṯmān b. Ibrāhīm at-Tarabulusī 1128
‘Oṯmān b. Ismā‘īl b. Ramaḍān b. ‘Oṯmān 1245
‘Oṯmān b. Muḥammad 1517
‘Oṯmān b. Muḥammad b. Muḥammad al-Mālikī aṭ-Ṭūḫī 961
‘Oṯmān b. Muḥammad b. Muḥammad b. ‘Oṯmān, aš-Šāma an-Nasafī 1023
‘Oṯmān b. Muḥammad b. ‘Omar b. Sinan b. Raǧab b. Sulaymān 1047
‘Oṯmān b. Muṣṭafa 934

Q

Qāsim b. ‘Abdullāh b. Aḥmad b. Bayazīd 1280

R

Ramaḍān b. Durmiš 1821
Ramaḍān b. Suleymān 1031
Raǧab b. ‘Oṯmān as-Silivrī 1284
Rasūl b. Muḥammad 1201
Riḍwān b. Ḫiḍr 989

Ṣ S

Ṣabrī Yaḥyā b. Aḥmed-efendī Lubīnī 1912
Sa‘d (Sa‘di) b. Tāǧuddīn 1795
Sa‘dī al-Warnawī 1022
Ṣādiq b. Ibrāhīm 1219
Ṣāliḥ 1844
Ṣāliḥ el-Bosnevī es-Sarāyī (Potur Sālih, Šānī) 1845
Ṣāliḥ b. ‘Abbās 888
Ṣāliḥ b. ‘Abdul-aḥad 1873
Ṣāliḥ b. Aḥmad Čelebi Pazārī 1361
Ṣāliḥ b. ‘Alī 990
Ṣāliḥ b. ‘Alī b. ‘Abdunnabī 1880
Ṣāliḥ b. Ḥuseyn (imam u Rogatici) 1734
Ṣāliḥ (Derviš Ṣāliḥ) b. Muḥammad an-Nawābādī 938
Ṣāliḥ b. Muḥammad as-Sarāyī 1443
Ṣāliḥ b. Muṣṭafa 1432
Ṣāliḥ b. Muṣṭafa al-Kutāhī 1724
Ṣāliḥ b. ‘Oṯmān al-Bosnawī al Moqrawī 1726
Ṣāliḥ b. Raǧab b. Durāq b. ‘Alī 1824
Sālim b. Šarafuddīn al-Qaṣrī al-Azharī 1405
Sayf b. Čirāk b. Sa‘dān 1797
Sayfullāh b. Ṣāliḥ b. Muṣṭafa al-Koničavī, Prōhozādę 1863
Selīm b. Muḥammad aḏ-Ḏimlavī 834
Seyfullāh (Munla Seyfullāh) 1735
Siddīq b. Munla ‘Abdullāh 1199
Sinān b. Muṣṭafa Hrīdī 1196
Suleymān 1798
Suleymān b. ‘Abdullāh al-Gradčaničawī 1951
Suleymān b. Aḥmad ed-Delwīnī 1293
Suleymān b. Atīlhān 1052
Suleymān b. Ǧa‘far 1278
Suleymān b. Ǧa‘far Sādiq al-Visokī 1855
Suleymān b. Ḥuseyn 1136
Suleymān b. Ibrāhīm 1369
Suleymān b. Mūsā 893
Suleymān b. Muṣṭafa 1801,$_{2}$

Š

Ša‘bān b. Bakr b. ‘Omar 991,$_{1}$
Ša‘bān b. Bektān b. Toqat ar-Rūmī 976
Ša‘bān b. Qāsim 1144
Ša‘bān b. Waliyyuddīn, kadija u Mostaru 1150
Šākir ‘Alī-efendī b. Aḥmed-efendī, Kesrīzāde 1756
Šamsuddīn Muḥammad as-Salmūnī 1189
Šarīf Abū Muḍar b. Abū Turāb al-‘Alawī al-Madīnī al-Ḥuseynī 985
Šaydā'ī Gülšenī 1866
Šayḫ Maḥmūd 1192
Šayḫ Muḥammad b. ‘Abd ... 1275

Ṭ

Ṭāhā b. ‘Alī b. Aḥmad al-Manūfī 1421

U

Uways b. Ḥuseyn 1480,$_{5}$

W

Walī b. Bālī 1099
Walī b. Ismā‘īl 1799
Walī b. Muḥammad 1347
Walī b. Muṣṭafa 1348

Y

Yaḥyā b. ‘Abdullāh b. Maḥmūd al-Visokī 1375
Yaḥyā b. Aḥmad Lubīnī 1363
Yaḥyā b. Ilyās b. Emir Daula al-Qonawī 978
Yaḥyā b. Muḥammad as-Su‘ūdī 1643—1644
Yaḥyā b. Šamsuddīn 977
Ya‘qūb b. Bālī 1020,$_{1}$
Ya‘qūb b. Ḫayrān 926
Ya‘qūb b. Sattār b. Ya‘qūb 1833,$_{3}$
Yazīd b. aš-Šayḫ ‘Alī 1141
Yūnus b. Ḥasan 1217
Yūsuf 1796,$_{2}$
Yūsuf 1532
Yūsuf 1798,$_{3}$
Yūsuf 950
Yūsuf b. ‘Abdullāh b. Ḫiḍr 1119
Yūsuf b. Aḥmad 1186
Yūsuf b. Ayyūb b. ‘Īsā 798
Yūsuf b. Ḫalīl b. Ibrāhīm 984
Yūsuf b. Ḥasan 1198
Yūsuf b. Ibrāhīm 1843
Yūsuf b. Ibrāhīm b. ‘Abdullāh 905
Yūsuf al-Mostārī 1827,$_{1}$
Yūsuf b. Mubārek as-Sengūr 1137
Yūsuf b. Muḥammad b. ‘Oṯmān b. Ramaḍān 1444
Yūsuf b. Nūrī b. Ḥasan al-Yaniyawī 1910
Yūsuf b. Ša‘bān Yešilzāde el-Yayčevī 1487
Yūsuf aš-Šayḫī 1836
Yūsuf aš-Šikloši 1076
Yūsuf b. Waliyyuddīn 1954
Yūsuf Widādī (Wadādī) 1339

INDEKS MJESTA

A

Agriboz 1402; 1880
Ahyoli 1695
Ajasefid (Kilizman) 1558
Ajdin 1024
Ajdonad 1357; 1874,$_4$
Akčehisar (Kroja) 1010; 1438
Akhisar (Prusac) 833; 921; 953; 1027; 1218; 1285; 1419; 1466; 1470; 1493; 1560; 1621; 1701; 1729; 1856; 1862; 1882; 1889; 1893
Akhisar Geyve 1108
Ak Kaya 1801
Akkerman 1022; 1880
Akšehir 1405
Aladžahisar (Kruševac) 1477; 1633; 1844
Aleksandrija (Iskenderija, Skenderija, Sagrsekenderi) 1405; 1657
Angelikasri (Argirokastri, Dirokaster) 1905
Antakija (Antiohija) 1291
Antiohija, v. Antakija
Argirokastri, v. Angelikasri
Arnaud Belgradi, Belgrad Arnaudi (Albanski Beograd, Berat) 1686; 1929; 1950

B

Badždalo 1132
Baf (Pafos) 796
Bagdad 900; 976; 1131
Banjaluka 831; 970; 989; 1175; 1185; 1343; 1347; 1401; 1458; 1512; 1708; 1726; 1768; 1776; 1782; 1957
Bekijjei Novi (Herceg Novi) 1734
Belgrad (Beograd) 847; 896,$_{17}$; 917; 942; 1155; 1248; 1327; 1339; 1341; 1416; 1488; 1555,$_1$; 1655; 1657; 1692; 1693; 1706; 1736; 1919,$_1$; 1929; 1951
Belgraddžik (Konjic) 1485; 1545; 1863; 1944
Belh 1787; 1909
Bendbaša 925
Beograd, v. Belgrad
Berat, v. Arnaud Belgradi
Bergam (Pergam) 1264; 1860
Biga 1903
Bihać, v. Bihke
Bihisne 1069
Bihke (Bihać) 1046; 1407; 1613; 1725; 1921
Bijelo Polje 1160
Bijeljina, v. Bilina
Bila 1746
Bilaj (Bjelaj) 1431; 1725
Bilina (Bijeljina) 1006; 1746; 1921
Bistrica 1529
Biševo 1205
Bitolj, v. Manastir
Blagaj 1457,$_{10}$; 1489; 1633; 1783; 1838
Bohorina 1944
Bosna-Brod (Kadiluk Travnik sa nahijama: Lašva. Zenica. Vranduk, Brod) 1278; 1303; 1418; 1752; 1763; 1784; 1820; 1822
Bozdže Ada (Tenedos) 1682
Bozdag 1142
Brijesnica 1247
Brusa (Bursa) 1115; 1442
Brvenik 1851
Budim 1271; 1315; 1786
Buli 831; 1009; 1924
Busovača 896,$_{18}$; 1570

C

Carigrad, v. Istanbul
Cazin, v. Istadin

Č

Čajniče 1777; 1850
Čankir, v. Kangar
Čehrin 1789
Čelebi Pazar (Rogatica) 927; 988; 1149; 1159; 1283; 1361; 1381; 1388; 1618; 1718; 1734; 1785; 1946
Čarkeš 1904
Čumel 1032

D

Damask, v. Dimašk
Delvine 1293
Dimašk (Damask) 978; 982; 1233; 1238; 1239; 1447; 1710
Dimotika 1929
Divci 1932
Dolna Gračan (Donja Gračanica) 1739
Dračevo 1157
Drama 1112; 1732
Dubica 1412; 1921
Dubnica (Dupnica) 1542; 1730
Doboštica 1746
Dumna (Duvno) 1260,$_{3}$; 1309; 1376; 1557; 1621; 1701; 1880; 1939
Dupljaj 1932
Duvno, v. Dumna

Đ

Đakovica 1462; 1719
Đakovo 1469

Dž

Džezira 1405
Džisri Erkene (Uzunköprü) 1806
Džisri Kebir (Kulen Vakuf) 1380; 1776; 1888

E

Edirne (Jedrene) 906; 977; 1271; 1279; 1327, 1456; 1492; 1910; 1930; 1950; 1952
Egra (Erlau) 1273; 1469; 1830
Egridere (Kriva Palanka) 1370
Elbasan 1895
Erek 1801
Erik Varoš (Irig) 1457,$_{5}$
Erlau, v. Egra
Eski Džuma 1071

F

Fernevmed 1243
Fethul-islam (Kladovo) 1144
Filipe (Plovdiv) 862
Foča 914; 931; 1055; 1072; 1078; 1104; 1172; 1188; 1286; 1377; 1531; 1561; 1620; 1765; 1769; 1786; 1919,$_{1}$; 1937; 1952
Fojnica 1086; 1679; 1702; 1751

G

Gabela 1915
Galipolje 1749
Girit (Kreta) 899
Gölhisar (Jezero) 1354
Gornja Tuzla, v. Memlehai Ulya
Gornji Izvid 1693
Gornja Vakuf, v. Vakfi Bala
Gračanica, v. Gradčaniče
Gradčaniče (Gračanica) 855; 934; 951; 1006; 1154; 1156; 1165; 1275; 1350; 1408; 1461; 1465; 1655; 1712; 1768; 1828; 1951
Gradačac 1269; 1712; 1957
Gradiška, v. Kal‘ai Gradiška
Gülhisar 1133

H

Halep 959; 976; 1184; 1408
Hanija (Kaneja) 965
Havala 1921
Hedžik 1518
Herceg Novi, v. Bekijjei Novi
Hezar Grad (Razgrad) 1456
Hodidid 1037
Huj 1681

I

Ihlevna (Livno) 924; 955; 1061; 1907; 1933; 1949
Ihtiman 1939
Ipek (Peć) 1230
Irig (Erik Varoš) 1457,$_{5}$
Iskelib 880
Iskenderija, v. Aleksandrija
Ismail 1710
Ispuž (Spuž) 837; 911; 1371; 1440; 1818; 1886
Istadin (Cazin) 1033
Istanbul (Carigrad) 823; 831; 833; 853,$_{2}$; 957; 860,$_{2}$; 877; 882; 892; 896,$_{18}$; 928; 960; 961; 977; 1010; 1032; 1033; 1058; 1083; 1084; 1185; 1240; 1253; 1263; 1272; 1278; 1280; 1283; 1285; 1291; 1299,$_{2}$; 1323; 1327; 1334; 1335; 1344; 1355; 1358; 1391; 1406; 1427; 1442; 1446; 1457,$_{10}$; 1463; 1465; 1480,$_{3}$; 1481; 1485; 1487; 1528; 1541; 1556; 1560; 1601; 1633; 1638; 1646; 1652; 1657; 1666; 1684; 1685; 1693; 1700; 1710; 1719; 1729; 1738; 1747; 1772; 1799; 1838; 1856; 1860,$_{2}$ 1863; 1890; 1895; 1910; 1950
Istanos 1346
Istari Iflak (Stari Vlah) 1462
Istolče (Stolac) 925; 932; 939; 1157; 1209; 1379; 1515; 1560; 1585; 1629; 1646; 1664; 1857
Istolni Belgrad (Stoni Beograd) 1469
Izačić 1921
Izmit 1880
Iznik 1795

Izvornik (Zvornik) 1140; 1300; 1314; 1352; 1450; 1623; 1696; 1710; 1741; 1776; 1945; 1957

J

Jajče (Jajce) 1185; 1487; 1614; 1691; 1768; 1786; 1882; 1946
Janina (Janjina, Janija), 1759; 1880; 1910
Jedrene, v. Edirne
Jeleč 1860,$_{2}$
Jerusalim, v. Kudus
Jezero, v. Gölhisar

K

Kahira (Kairo) 820; 907; 1049; 1230; 1312; 1421; 1431; 1642; 1654; 1661; 1712
Kairo, v. Kahira
Kajsarija 1613; 1738; 1758
Kaladžak 1288
Kal‘ai Gradiška (Gradiška) 1512; 1921
Kamengrad 1407; 1613; 1725
Kameniča (Kamenica) 1347
Kandija 899
Kaneja, v. Hanija
Kangar (Čankir) 1030
Kaniža 1469; 1485
Karadžadag 1605
Karaferija (Karaveria) 1745; 1924
Kara Mursel 1664
Karasu 874
Kars 1191
Kartena 1759
Kjasan 801
Kilizman, v. Ajasefid
Kizildag 1408
Kizilhisar 1479
Kladovo, v. Fethul-islam
Kladanj, v. Kladne
Kladne (Kladanj) 1163
Klis 1446; 1599; 1949
Konja 1860,$_{3}$
Konjic, v. Belgraddžik
Korbina (Krupanj) 1944
Kordos 1532
Korpana, v. Korbina (Krupanj)
Kozarac 1616; 1950
Kozarica 1616
Kragujefče (Kragujevac) 1061
Kragujevac, v. Kragujefče
Kreta, v. Girit
Kriva Palanka, v. Egridere
Kroja, v. Akčehisar
Krupa 953
Krupanj, v. Korbina (Korpana)
Kruševac, v. Aladžahisar
Kuči Kebir 1917
Kudus (Jerusalim) 1539,$_{1}$; 1657; 1683; 1704; 1747; 1890
Kulen Vakuf, v. Džisri Kebir
Kutahija 1284

L

Lahora 1825
Lakr 1518
Larenda 1052
Livno, v. Ihlevna
Lofče (Loveč) 1857
Lubin (Ljubinje) 808; 295; 932; 1123,$_{4}$; 1341; 1363; 1394; 1686; 1831; 1912; 1944; 1953
Lubuška (Ljubuški) 1193; 1357
Lukavac 1167; 1855
Lukavica 1529

Lj

Ljubinje, v. Lubin

M

Maglaj 1403; 1567; 1932
Magnisa 1905
Ma‘den Ipek (Majdanpek) 1011
Majdanpek, v. Ma‘den Ipek
Malta 1857
Manastir (Bitolj) 1006; 1323
Marmara 1706
Medina 977; 1327; 1457,$_{5}$; 1495; 1510; 1539,$_{1}$; 1619; 1698; 1764; 1845; 1896
Mekka 825; 977; 1327; 1415; 1419; 1420; 1495; 1539; 1541; 1567; 1619; 1636; 1856; 1863
Memlehai ulya 1800
Mensura 1113
Merv 1023
Mina 1863
Misr (Misir, Kairo) 892
Mitrovica (Kosovska), v. Mitroviče
Mitroviče (Mitrovica — Kosovska) 1462
Mokro 1726
Moreja 1633
Mostar 803; 808; 831; 838; 839; 848; 863; 866; 880; 884; 887; 892; 893; 929; 956; 962; 966; 992; 1016; 1083; 1089; 1098; 1110; 1120; 1122; 1123,$_{3}$; 1123,$_{4}$; 1145; 1150; 1160; 1176; 1193; 1199; 1210; 1215; 1219; 1230; 1233; 1244; 1260; 1327; 1328; 1362; 1378; 1379; 1457,$_{10}$; 1468; 1470; 1476; 1489; 1503; 1528; 1547; 1633; 1657; 1660; 1685; 1687,$_{3}$; 1701; 1707; 1711; 1721; 1733; 1773; 1774; 1786; 1788,$_{5}$; 1794; 1813; 1819; 1822; 1827; 1834; 1838; 1957; 1858; 1859,$_{1}$; 1912; 1919,$_{1}$; 1949
Mrkonjić Grad, v. Yenice Yayče, Varcar Vakut

Mugla 1389
Muskir 1855

N

Neretva 801
Nevabad (kraj Prusca) 801; 829; 896,$_2$; 896,$_{18}$; 938; 1062
Nevesin (Nevesinje) 1051; 1123,$_4$; 1150; 1699; 1777
Nevesinje, v. Nevesin
Nif (Nymphis) 1638
Nikozija 1700
Nikšić, v. Onogošta
Nova Palanka 1908
Nova Varoš, v. Yeni Varoš
Novi (Bos. Novi) 1549,$_1$; 1921
Novi Pazar, v. Yeni Pazar
Novo Brdo 1363
Novosel 1949

O

Oglavak 1679
Ohrid (v. Ohru)
Ohru, Ohri (Ohrid) 1869
Onogošta (Nikšić) 1509; 1734
Orašac 1921
Ostrogon 1469; 1860,$_3$
Ostrovica 1380; 1776
Ošanić 1632
Ozija 1461

P

Peć, v. Ipek
Pergam, v. Bergam
Plovdiv, v. Filipe
Pljevlja, v. Taslidža
Počitelj 972; 1017
Podgorica 1892
Podgrađe 1773
Požega 1248; 1457; 1469
Pravadi (Provadia, Provaton) 1701
Prepol (Prijepolje) 1189; 1389; 1949
Prijedor 1185; 1871
Priština 1954
Prizren 1753; 1860,$_3$
Prozor 877; 1388; 1410; 1435; 1571
Prusac, v. Akhisar

R

Rakova Noga 1943
Rapatnica 1186
Razgrad, v. Hazargrad
Razluk 1288
Rize 1092
Rogatica v. Čelebi Pazar
Rožaj 1205
Rušćuk 1071; 1702; 1788,$_2$; 1874,$_3$

S

Saraj 904
Sarajevo 811; 812; 829; 840; 859; 873; 916; 925; 947; 953; 965; 973; 977; 986; 991; 1002; 1061; 1063; 1081; 1103; 1108; 1110; 1111; 1121; 1123,$_3$; 1137; 1143; 1144; 1147; 1159; 1176; 1177; 1196; 1243; 1260; 1266; 1268; 1272; 1281; 1285; 1290; 1297; 1301; 1302; 1304—1305; 1310; 1313; 1314; 1316; 1317; 1339; 1344; 1347; 1351; 1360; 1366; 1380; 1394; 1443; 1445; 1449; 1456; 1457,$_5$; 1463; 1464; 1485; 1489; 1491; 1495; 1506; 1507; 1520; 1528; 1529; 1540,$_1$; 1545; 1552; 1555; 1570; 1598; 1617; 1642; 1659; 1664; 1665; 1679; 1680; 1681; 1689; 1692; 1701; 1702; 1704; 1710; 1716; 1725; 1730; 1732; 1736; 1746; 1756; 1768; 1772; 1773; 1776; 1777; 1786; 1787; 1793; 1806; 1832; 1845; 1847; 1851; 1863; 1865; 1869; 1870; 1880; 1890; 1893; 1909; 1912; 1919,$_1$; 1922; 1928; 1936; 1942; 1946; 1953; 1957
Selanik (Solun) 1045; 1265; 1712; 1729; 1734
Semendra (Smederevo) 1067; 1356
Semenkan 1243
Semerkand 1025; 1800
Seonica 1545
Serez 974; 1038
Sigetvar 1687,$_3$
Silistra 1038
Sinop 939; 1340; 1797
Sivas 876; 930; 1024; 1409
Sjenica 1561
Skoplje, v. Uskub
Skradin 1820; 1949
Smederevo, v. Semendra
Sofija 853,$_2$; 896,$_{13}$; 1275; 1445; 1929
Sogutlu 1143
Sokol 1416
Solun, v. Selanik
Sparta 1796
Spuž, v. Ispuž
Stara Ostrovica 1921
Stari Bar 1486
Stari Vlah, v. Istari Iflak
Stolac, v. Istolče
Stari Beograd, v. Istolni Belgrad
Surat 1831
Surmena 1788,$_3$
Suzeboli (Sozopolis) 1695

Š

Šudžauddin 1833

T

Taslidža (Pljevlja) 1061; 1344; 1786; 1865; 1919,$_1$; 1952

Tasovčići 1860
Tekfurdag 1860
Temišvar 1354; 1458
Tenedos, v. Bozdže Ada
Tešanj, v. Tešne
Tešne (Tešanj) 1191; 1253; 1397; 1944; 1949
Tibriz 1005
Tirana 1010
Tirepoli 1832
Travnik 812; 896,$_{18}$; 898; 911; 947; 955; 969; 1135; 1155; 1173; 1214; 1233; 1239; 1258; 1280; 1295; 1347; 1362; 1431; 1440; 1444; 1461; 1472; 1539; 1593; 1621; 1697; 1762; 1768; 1778; 1786; 1818; 1839; 1841; 1862; 1880; 1882; 1886; 1896; 1901; 1911; 1912
Trebinje (Trebine) 1582; 1645
Trgovište 1240; 1462
Tripoli, Tarablos (Tripolis) 1307
Trnova 1880
Tubna 1402
Tuzla (Tuzlai Bala, Tuzlai Zir, Memlehai Bala, Memlehai Zir, Memlehai Ulya) 1037; 1106; 1491; 1618; 1800; 1912; 1941; 1957

U

Ulog 1130; 1188; 1952
Uskopje (Donji Vakuf) 948; 1027; 1044; 1099; 1349; 1366; 1534; 1855
Uskub (Skoplje) 1071; 1279; 1409; 1729
Uskudar 1273; 1682; 1810
Ustrušene 1023
Uzdžend 972
Uzunkopru, v. Džisri Erkene

Užiče (Užice) 945; 1327; 1528; 1751; 1773; 1793; 1800; 1922

V

Vakfi Bala (Gornji Vakuf) 1369
Valjevo 1084; 1932
Varcar Vakuf (Mrkonjić Grad), v. Yenice Yayče
Varna 1022; 1934
Venedik (Venecija) 1633
Vidin 850,$_{13}$; 1301; 1456; 1546
Vilčitrn (Vučitrn) 1485; 1953
Visoka (Visoko) 1158; 1370; 1375; 1446; 1592; 1751; 1855; 1874,$_4$
Višegrad 1850
Vučitrn, v. Vilčitrn

Y

Yenica Yayče, v. Mrkonjić Grad
Yeni Koy 1851
Yeni Pazar (Novi Pazar) 1245,$_4$; 1266; 1352; 1462; 1780
Yenišehir 1492; 1763
Yeni Varoš (Nova Varoš) 1205

Z

Zasavica 1469
Zenica, v. Zeniče
Zeniče (Zenica) 946; 994; 996; 1342; 1367; 1410; 1880
Zimle (Zimlje) 834; 1134,$_4$
Zvornik, v. Izvornik

Ž

Žagre 1847
Žepče 1399; 1529; 1615; 1619; 1934

INDEKS VÂKÎFÂ (ZAVJEŠTAČA)

A

Abdulbaki-efendi Džinozade 864, 906, 937, 997, 1095, 1217, 1291, 1301, 1319, 1420, 1487, 1548, 1645, 1647—1648, 1687, 1693, 1694, 1703, 1713, 1719, 1736, 1739, 1741, 1743, 1745, 1748, 1760, 1761, 1777, 1912, 1938, 1955
Abdulkadir-efendija (Hadži Abdulkadir-efendija) Muzaferizade (Muzaferija) 1000, 1260, 1316
Abdullah-beg (Hadži Abdullah-beg) Ismailzade 1062
Abdullah (Munla Abdullah) b. Ahmed, iz Kladnja 1163
Abdullah b. Ahmed Kantamirija 806, 807, 821, 842, 846, 849, 861, 869, 959, 970, 979, 1082, 1104, 1105, 1115, 1141, 1229, 1230, 1242, 1308, 1392, 1393, 1443, 1477, 1482, 1483, 1494, 1514, 1643—1644, 1654, 1656, 1699, 1895, 1933, 1952
Abdullah-efendija Hrničić, sin Ibrahimov 1247
Abdullah-efendija Kaukčizade (Kaukčija), 1521
Abdullah-efendija Riđanović (Hadži Abdullah-efendija), i Muhamed-efendija Riđanović (Hadži Hafiz Muhamed-efendija), 929, 954, 956, 1164, 1378, 1471, 1633, 1690, 1779, 1819
Abdullah Vareniković, 1911
Abdulmu'mim Prozorli (iz Prozora) 1435
Ahmed-aga Mostari, 962, 1064, 1244, 1733
Ahmed Asim Mutevelić 941, 868, 1052, 1116, 1177, 1272, 1281, 1302, 1390, 1402, 1660, 1711, 1836, 1844
Ahmed-efendija, muderis 862, 881, 1064, 1498, 1730, 1901
Ahmed (Munla Ahmed) Hafizzade (Hafizović) 1211
Ahmed b. Muhamed el-Mostari 1231
Ahmed-efendija Selimović 800, 958, 1041, 1139, 1162, 1259, 1406, 1527, 1528, 1566, 1769, 1810, 1824, 1904, 1937, 1951
Akif-efendija Hadžihusejnović 1492
Ali b. Hasan Džabić 992
Ali-paša (Ali Galib-paša) Stočević 831, 839, 863, 1199, 1233, 1234, 1235
Ali b. Hasan b. eš-Šejh el-Hadž Muhamed 1251

B

Bešir-efendija Čolaković 949

D

Derviš-efendija Buturović 1817
Dervo Sultić 1545

E

Ebu Bekir-beg (Hadži Ebu Bekir-beg) Gradaščević 1829
Enis Muftić 1708, 1887

F

Fatima Dovadžija 1167
Fatima, kći Muhamedova 1444

H

Hafifa, kći Ismetova 1447
Halil-efendija (Hadži Halil-efendija) Gradčaničevi 1465, 1655
Hasan-efendija (Hafiz Hasan-efendija), »Sari Hafiz« (Žuti Hafiz) 1081, 1190, 1537
Hamdija Kreševljaković 1121, 1288, 1792, 1871
Hasan-efendi Bojozade 1013, 1079, 1254, 1286, 1315, 1328, 1368, 1509, 1522, 1635, 1695, 1742, 1756, 1759, 1765, 1770, 1772, 1872, 1942

Hasan-efendija (Hadži Hasan-efendija) Nurika, Gradčaničevi 1350, 1828
Husejn Muzaferija 1512
Husejn b. Hasan Allami 1663
Husejn b. Mustafa 947
Husrev-beg (Gazi Husrev-beg) 819

I

Ibrahim-efendija (Hadži Ibrahim-efendija) Aladžahisari 1477
Ibrahim-efendi (Hadži Ibrahim-efendi) Silisterli 810
Ibrahim-efendija Zafranija 1329, 1946
Ibrahim-paša iz Počitelja 972, 1017
Ibrahim-paša (Elči Hadži Ibrahim-paša) 830, 1258, 1499, 1526, 1842
Ibrahim b. Islam Ispužli 837, 911, 1440, 1593, 1818, 1886
Ibrahim b. Ismail el-Mostari Opijač 844, 1215
Ibrahim b. Mustafa es-Saraji 991, 1555
Ibrahim (Munla Ibrahim) b. Mustafa Užičanin 1147
Ismail (Hadži Ismail), zaim Smederevskog sandžaka 1356
Ismet-efendija Svrzo 1103, 1108, 1290, 1342, 1464, 1491, 1936

J

Jahja Sadi b. Mustafa, Hafizzade 1721

K

Kantamirija, v. Abdullah b. Ahmed
Kreševljaković, v. Hamdija Kreševljaković

M

Mahmud b. Omer-beg 1623
Mehmed-paša Bosnevi 1431
Mehmed (Hadži Mehmed) Handžić 1416, 1430, 1894
Mehmed-efendija Svrzo, sin Muhamed-agin 886, 935, 943, 973, 1080, 1304—1305, 1441, 1442, 1485, 1520, 1689, 1716, 1862, 1922
Mehmed-efendija Svrzo, sin Vejsil-efendijin 1314
Memišaga Kasumagić 853, 855, 875, 882, 978, 1100, 1180, 1201, 1276, 1419, 1484, 1610, 1682—1683
Muhamed b. Ahmed Berberzade (Berberović) 1737
Muhamed (Sejjid Muhammed) Ali-efendizade 1299
Muhamed Baki Džinozade 814, 816, 982, 1354, 1363, 1713, 1780, 1815
Muhamed (Hadži Muhammed) Bičakčić 938, 965
Muhamed-efendija, hekim-baši 1685
Muhamed-efendija Džumhur 822, 838
Muhamed-efendi, sin Edhem-efendije 1512
Muhamed-efendija (Hafiz Muhammed-efendija) Hadžijamaković 1351
Muhamed-efendija (Hadži Muhammed-efendija) Strnak 1209, 1530, 1631
Muhamed-efendija Svrzo, sin Mehmed-agin 1398
Muhamed Enveri-efendija Kadić 805, 1628, 1781, 1848, 1935
Muhamed Fadil-paša 1725
Muhamed Garčević 1726, 1768
Muhamed-efendija (Hadži Hafiz Muhammed-efendija) Riđanović, v. pod Abdullah-efendija Riđanović
Muhamed b. Ibrahim 1404
Muhamed (Derviš Muhammed) b. Mustafa 1839
Muhamed Muzaferija 812, 854
Muhamed-paša (Hadži Muhammed-paša) 1019, 1020, 1023, 1239
Muhamed-Sadik b. Muhamed-efendi Česrija 977
Muhamed b. Sulejman 1598
Muhamed Šakir Muidović 829
Muhamed Vejzović 1584
Muhamed Zaim Tunja 1890
Muharem Akhisarli 921
Munib (Dr. Munib) Muidović 1053, 1369, 1433, 1850, 1900, 1939
Munir Šahinović 1542
Murat-kapetan Gradaščević 963, 1269
Murteza-efendija Karađozović 1486
Mustafa-beg Džennetić, sin Fejzullah-bega 983, 988, 1029, 1031, 1037, 1070, 1098, 1127, 1140, 1149, 1213, 1297, 1366, 1395, 1532, 1578, 1627, 1812, 1893, 1909, 1923, 1925
Mustafa b. Hasan, iz Sarajeva 1865
Mustafa (Hadži Mustafa) Lutfi, sin Hadži Muhameda 1874
Mustafa (Munla Mustafa) Muderriszade (Muderrizović) 1206
Mustafa-aga (Hadži Mustafa-aga), sin Muhamedov 961
Mustafa-efendi b. Salih, Naimi-zade 1174, 1489, 1547

Mustafa (Hadži Mustafa) Prijepoljac 1189

N

Numan-efendija Bajraktarević 1310

O

Omer-efendija (Hadži Omer-efendija) Hajrizade (Hajrić) 948, 953, 1027, 1044, 1099, 1218, 1470, 1475, 1534, 1729
Osman-efendija, muderris u Sarajevu 811
Osman-efendija Sokolović 1732
Osman b. Salih 916, 1198, 1611

R

Rašid 1300

S

Salih Hilmi Alajbegović, sin Ibrahimov 871, 1230
Salih-efendija Hasanagić 1422—1423
Salih-aga, sin Muhamed-efendije, Hurejrizade (Mačković) 1659
Salih-efendi Puškar 1854
Salih (Munla Salih) Zendžilović 1563
Salih-efendija, Salih Izzet-efendija (Salih b. Ismail) Hromozade (Hromić) 926, 960, 968, 1010, 1026, 1114, 1161, 1267, 1271, 1278, 1303, 1307, 1313, 1320, 1324, 1373, 1376, 1418, 1438, 1448, 1455, 1462, 1467, 1482, 1513, 1601, 1608, 1640, 1646, 1658, 1691, 1752, 1763, 1773, 1774, 1784, 1796, 1797, 1822, 1878, 1910, 1949, 1954
Salim-efendija Muftić 833, 835, 836, 888, 900, 1093, 1106, 1261, 1266, 1294. 1638, 1783
Sejfullah-efendija Proho 1863
Sulejman b. Habib es-Saraji 1063

T

Tajjib-efendija Saračević 990, 999, 1136, 1381, 1507, 1580, 1583, 1590, 1591, 1624, 1626, 1867

V

Vasfi, katib bosanskog divana 1897
Velagić (nasljednici darovatelji), v. A. i M. Riđanović

Z

Zejneba, kći Hasan-efendije 1021
Zulfikar (H. Zulfikar) b. Muhamed Spahizade (Spahić) 1032

PRILOZI

TABELA I—XX

TABELA I

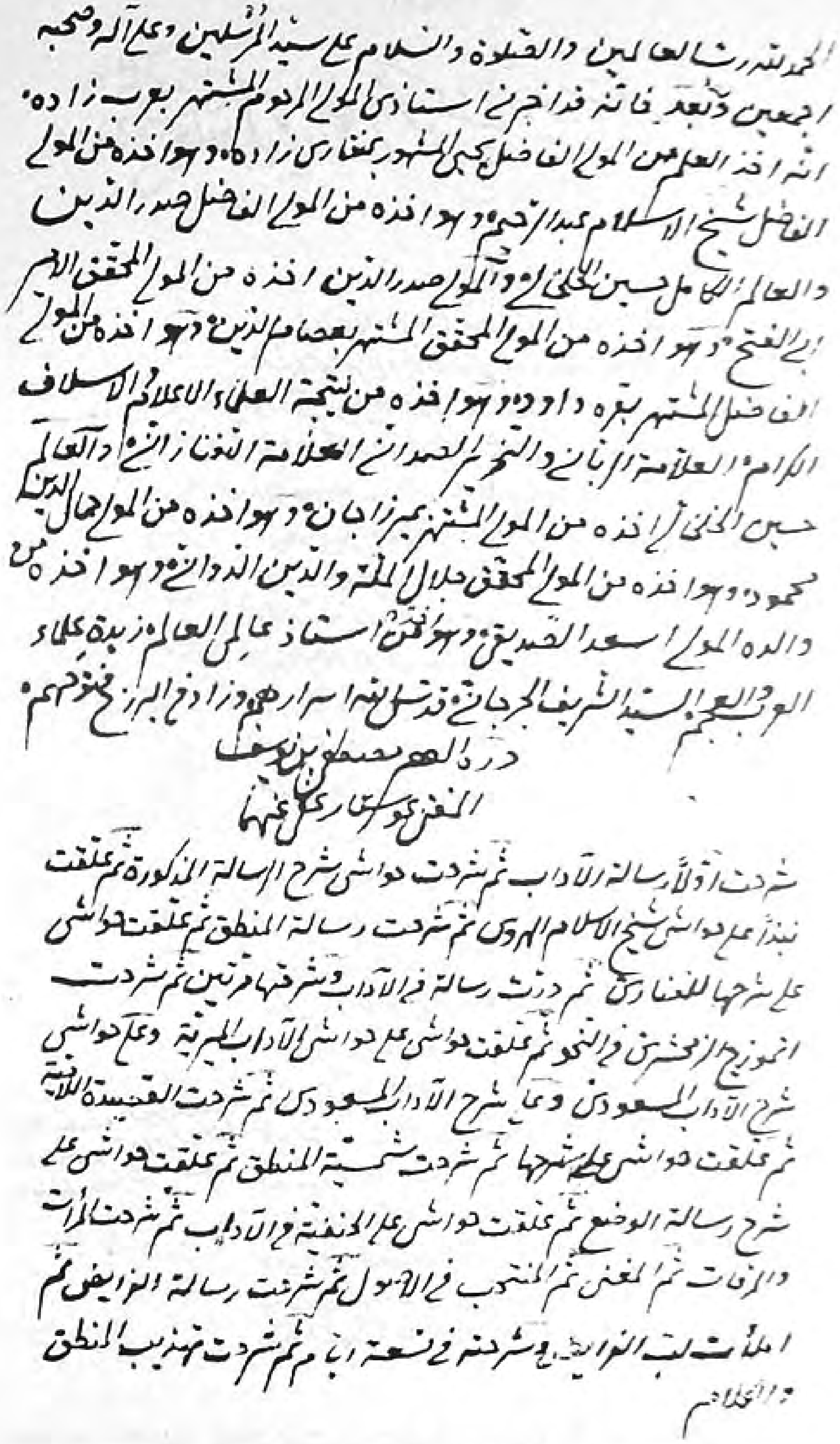

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على سيد المرسلين وعلى آله وصحبه
اجمعين وبعد فانه قد اجازني استاذي المولى المرحوم المشتهر بعرب زاده
انه اخذ العلم من المولى الفاضل يحيى المشهور بنقاري زاده وهو اخذه من المولى
الفاضل شيخ الاسلام عبد الرحيم وهو اخذه من المولى الفاضل صدر الدين
والعالم الكامل حسين الخلخالي والمولى صدر الدين اخذه من المولى المحقق الاعلم
ابي الفتح وهو اخذه من المولى المحقق المشتهر بعصام الدين وهو اخذه من المولى
الفاضل المشتهر بقره داود وهو اخذه من نتيجة العلماء الاعلام وقدوة الاسلاف
الكرام العلامة الرباني والنحرير الصمداني العلامة التفتازاني والعالم
حسين الخلخالي اخذه من المولى المشتهر بميرزا جان وهو اخذه من المولى جمال الدين
محمود وهو اخذه من المولى المحقق جلال الملة والدين الدواني وهو اخذه من
والده المولى اسعد الصديقي وهو تلميذ استاذ عالمي العالم زبدة علماء
العرب والعجم السيد الشريف الجرجاني قدس الله اسرارهم وزاد في البرزخ فتوحهم
درر العلوم مصطفى بن يوسف
المغفور كوستاري عفي عنهما

شرحت اولا رسالة في الآداب ثم شرحت حواشي شرح الرسالة المذكورة ثم علقت
نبذا على حواشي شيخ الاسلام الهروي ثم شرحت رسالة المنطق ثم علقت حواشي
على شرحها للفناري ثم دونت رسالة في الآداب وشرحتها مرتين ثم شرحت
انموذج الزمخشري في النحو ثم علقت حواشي على حواشي الآداب المعرية وعلى حواشي
شرح الآداب المسعودي وعلى شرح الآداب المسعودي ثم شرحت القصيدة اللامية
ثم علقت حواشي على شرحها ثم شرحت الشمسية المنطق ثم علقت حواشي على
شرح رسالة الوضع ثم علقت حواشي على الحنفية في الآداب ثم شرحت المراح
والارواح ثم المغني ثم المنتخب في الاصول ثم شرحت رسالة الفرايض ثم
املأت لب الفوايد وشرحته في تسعة ايام ثم شرحت تهذيب المنطق
والكلام

Naslovna stranica komentara *Muntaǧab al-ḥuṣūl*, autograf Mustafe b. Yusufa al-Mostari (v. br. 803)

TABELA II

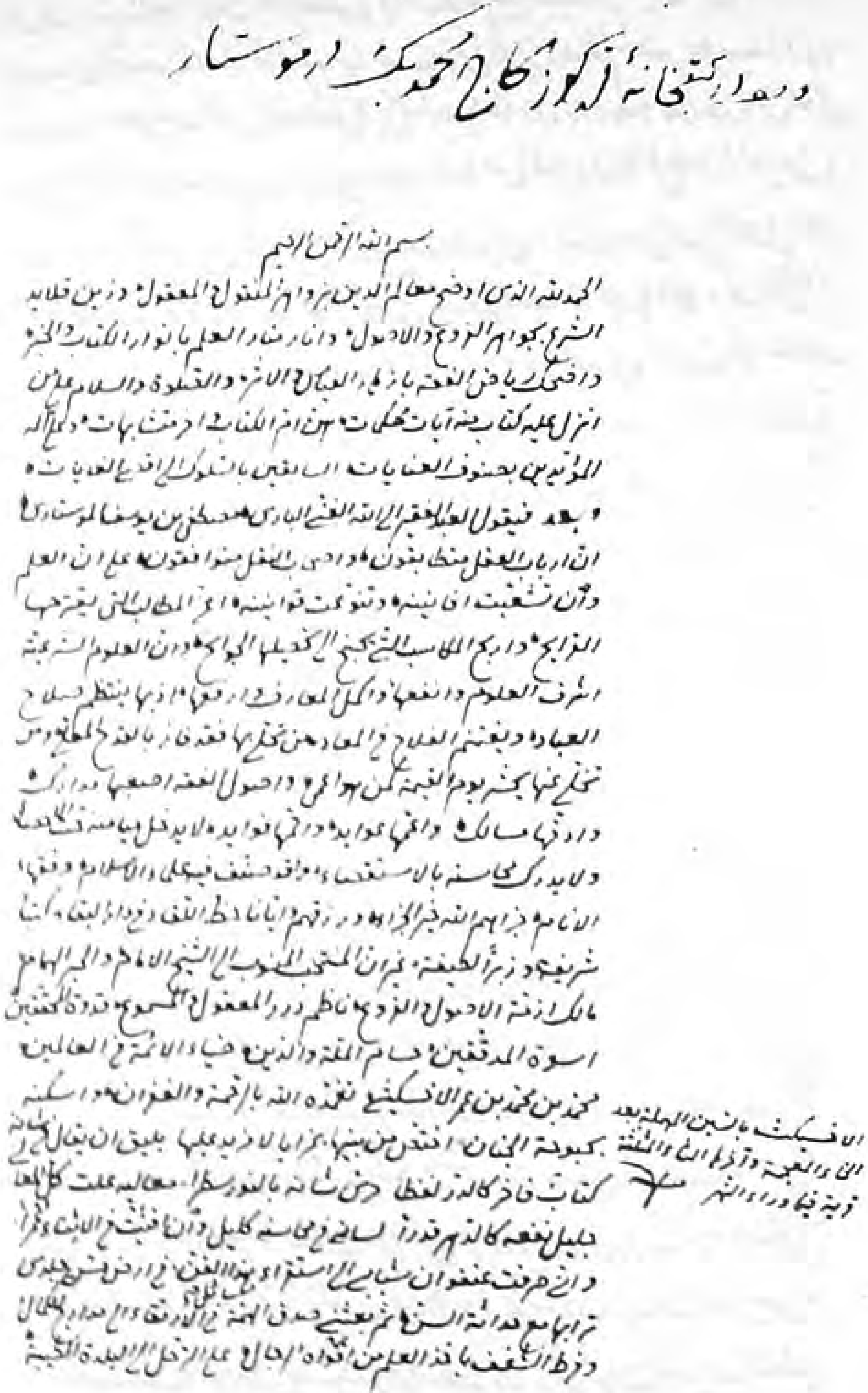

Prva stranica djela Muntaḫab al-ḥuṣūl (v. br. 803)

TABELA III

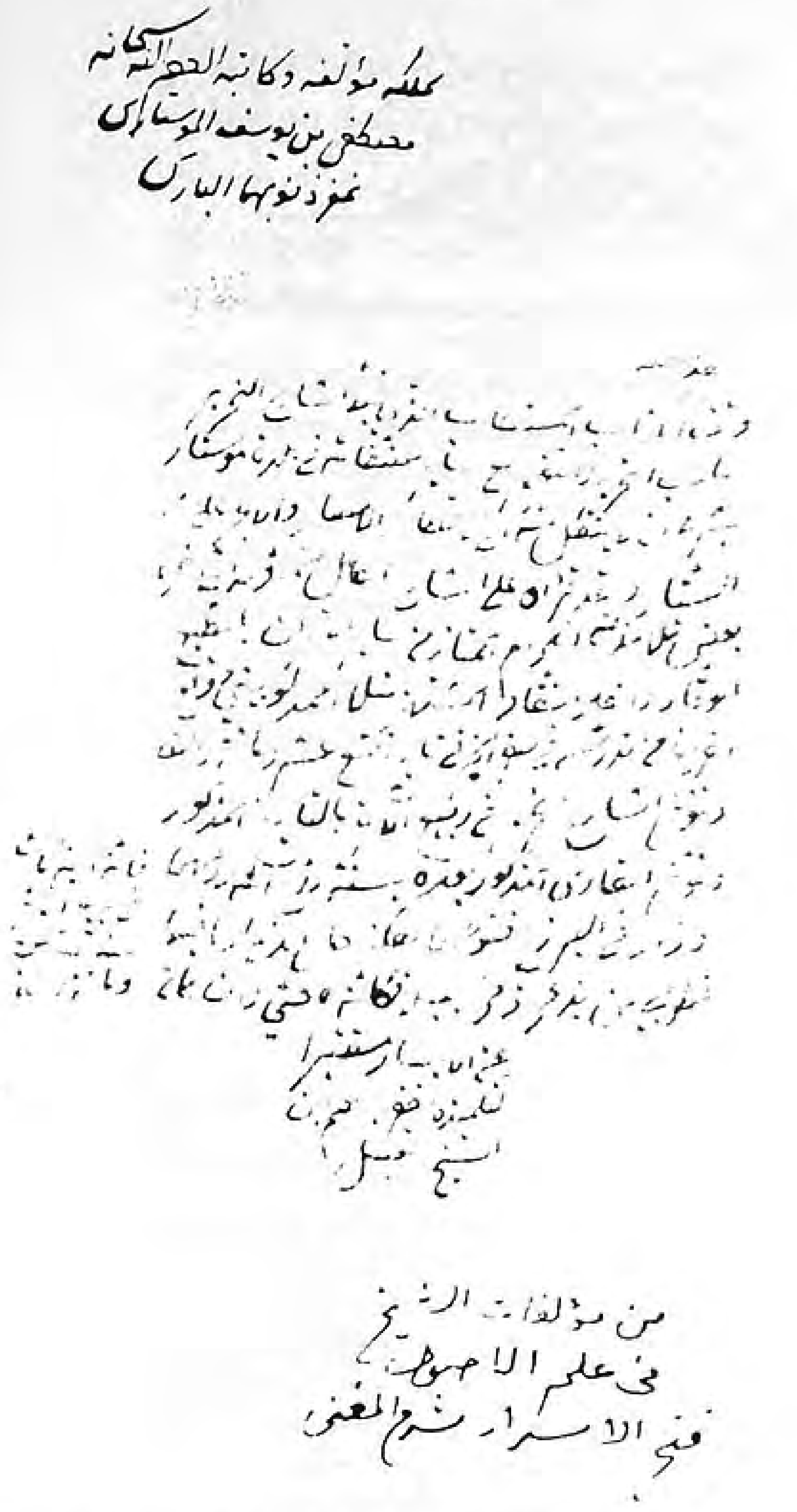

Naslovna stranica djela *Fatḥ al-asrār, šarḥ al-Mugnī*, autograf Mustafe b. Yusufa al-Mostari (v. br. 808)

TABELA IV

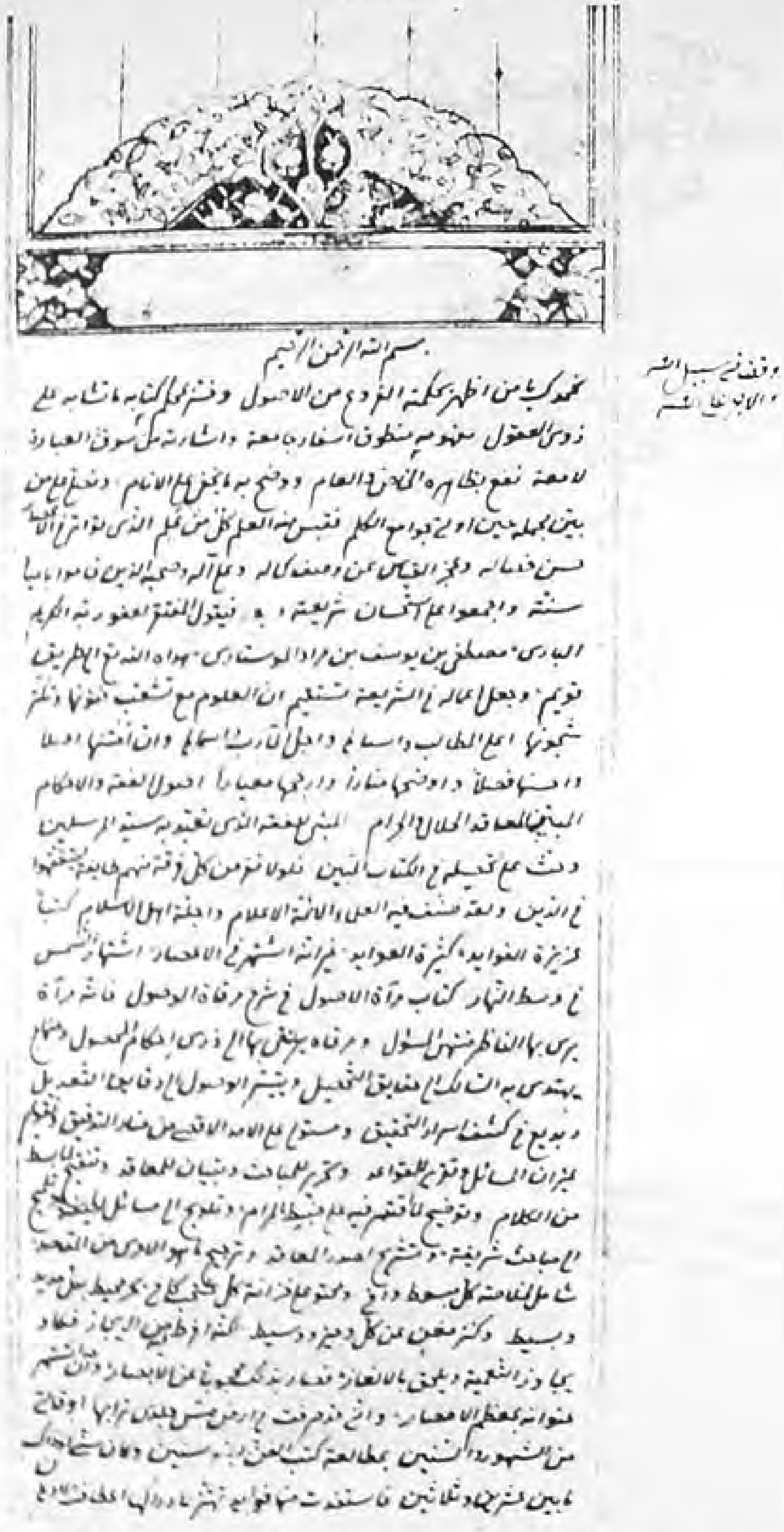

Naslovna stranica djela *Miftāḥ al-ḥuṣūl*, autograf Mustafe b. Yusufa al-Mostari (v. br. 892)

TABELA V

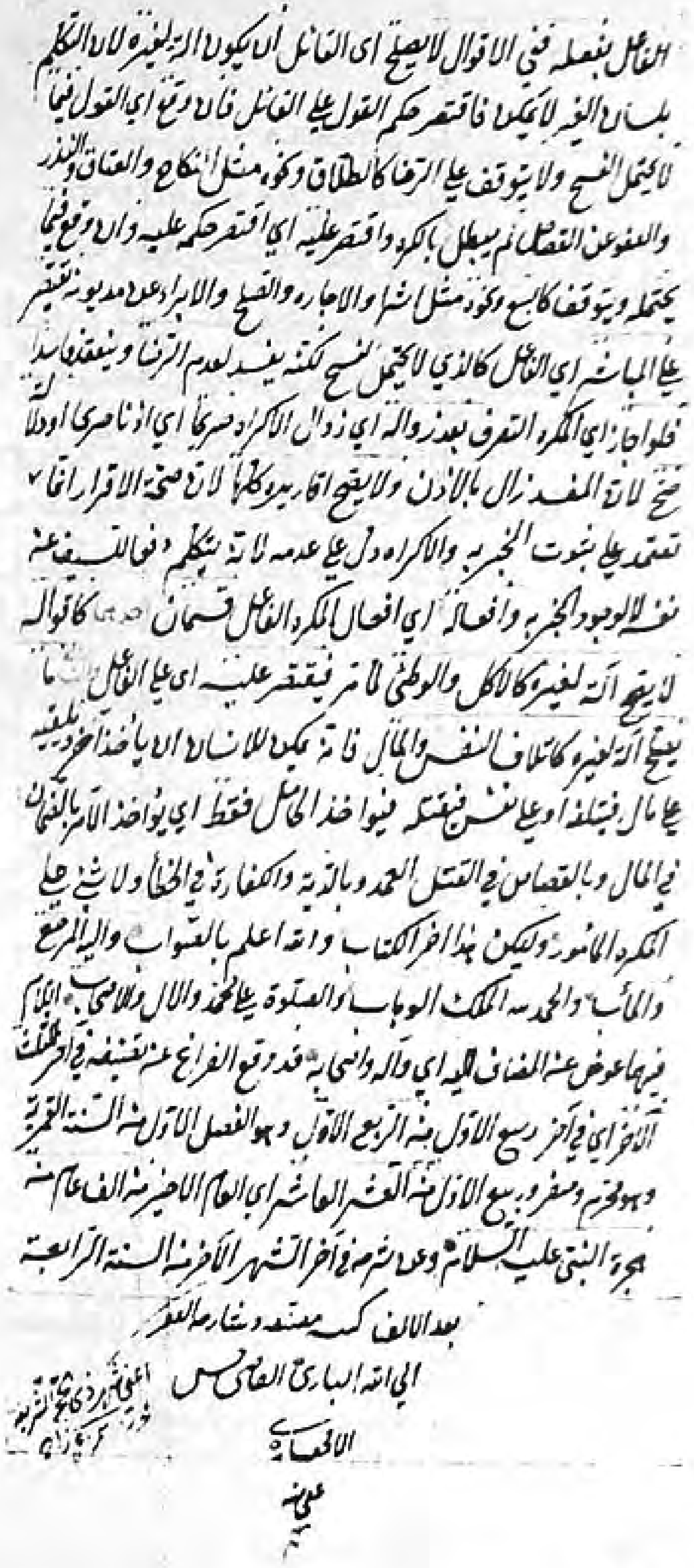

Posljednja stranica djela *Šarḥ Samt al-wuṣūl*, od *Hasan Kafi Pruščaka* (v. br. 896)

TABELA VI

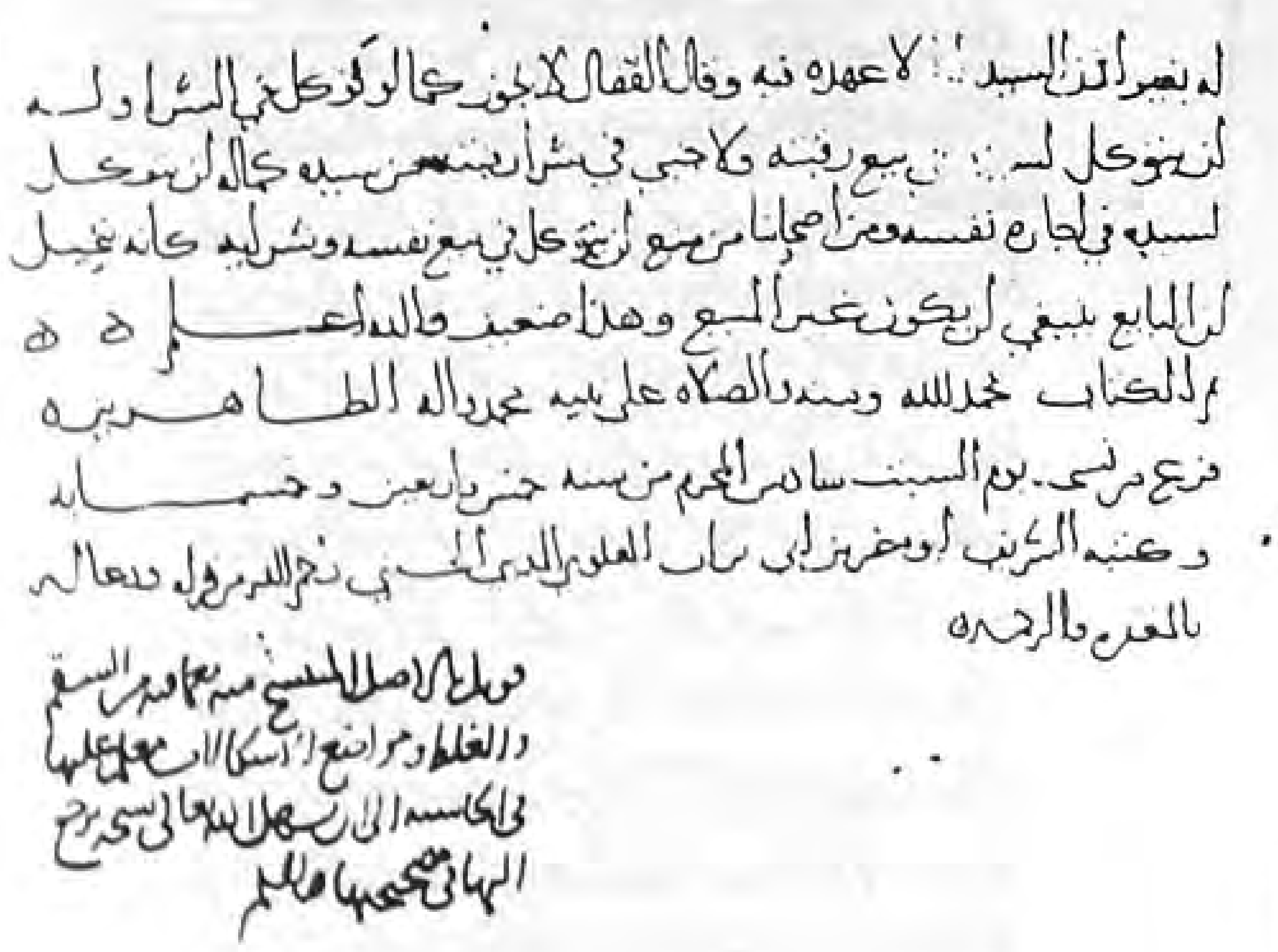

Završetak najstarijeg rukopisa *Kitāb fi 'l-fiqh* iz naše Biblioteke (v. br. 985)

TABELA VII

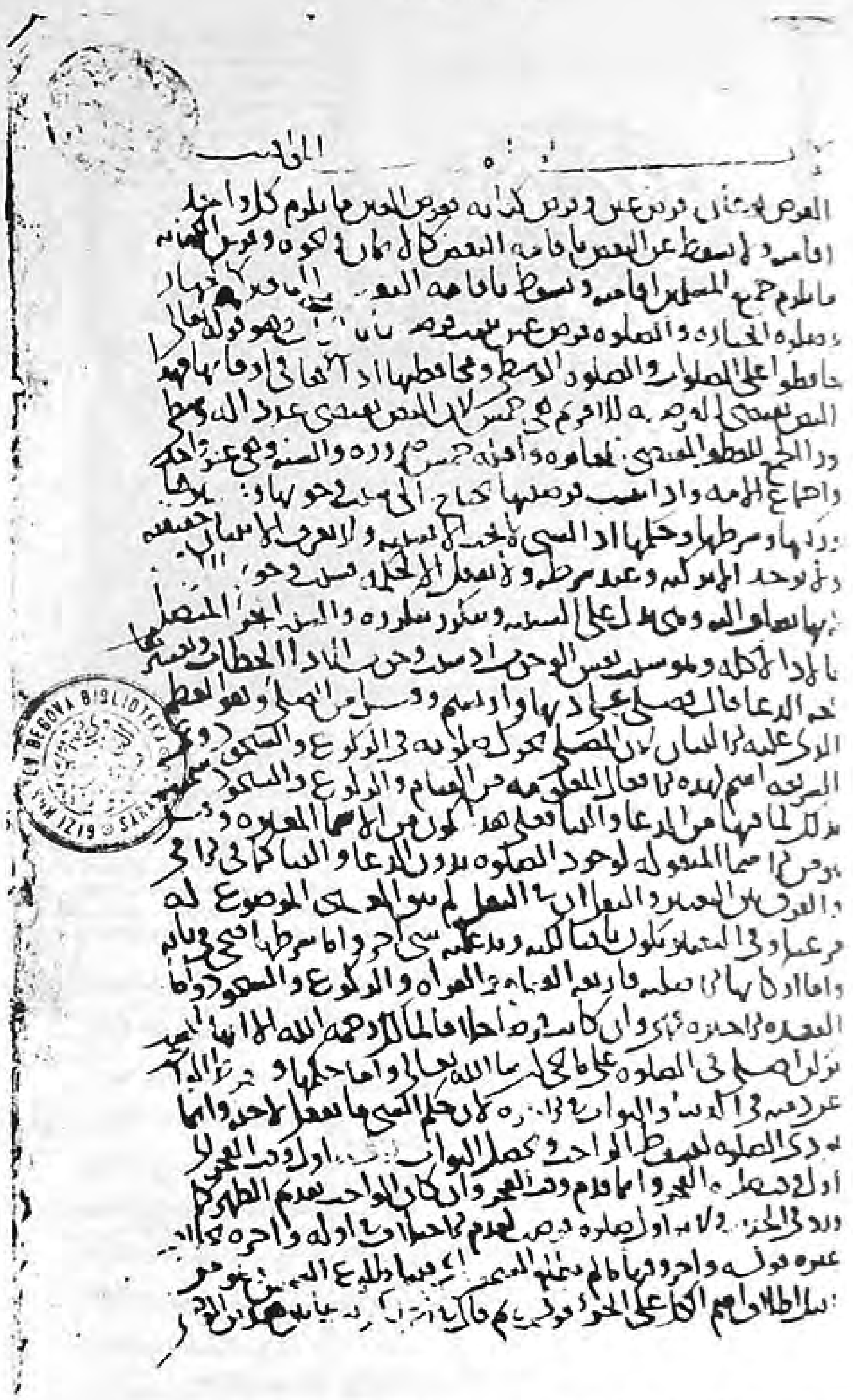

Stranica iz djela *Šarḥ 'ala 'l-Hidāya*, pisanog bez dijakritičkih znakova (v. br. 1013)

TABELA VIII

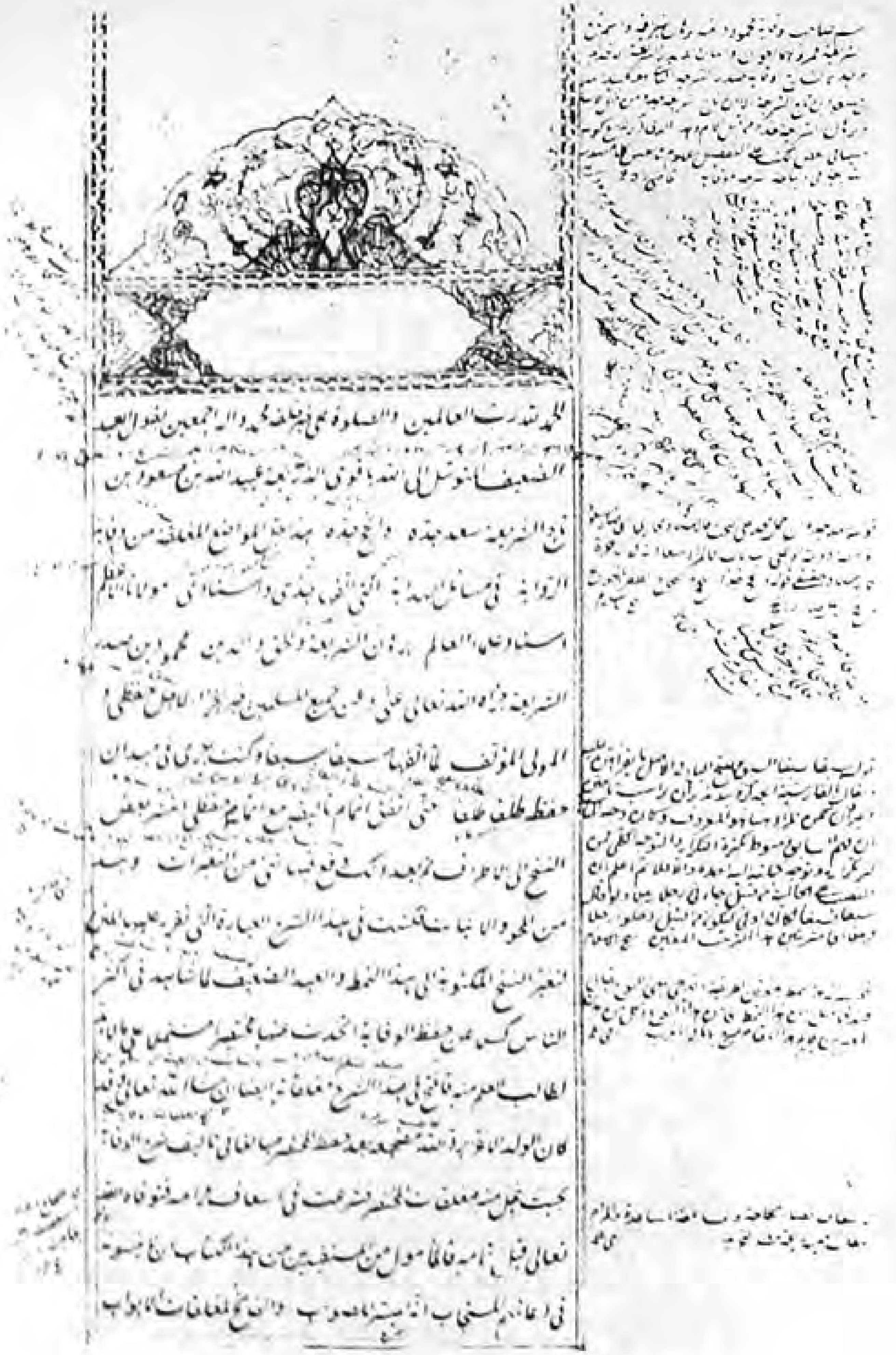

Prva stranica djela Ṣadr aš-Šarī'a (v. br. 1089)

TABELA IX

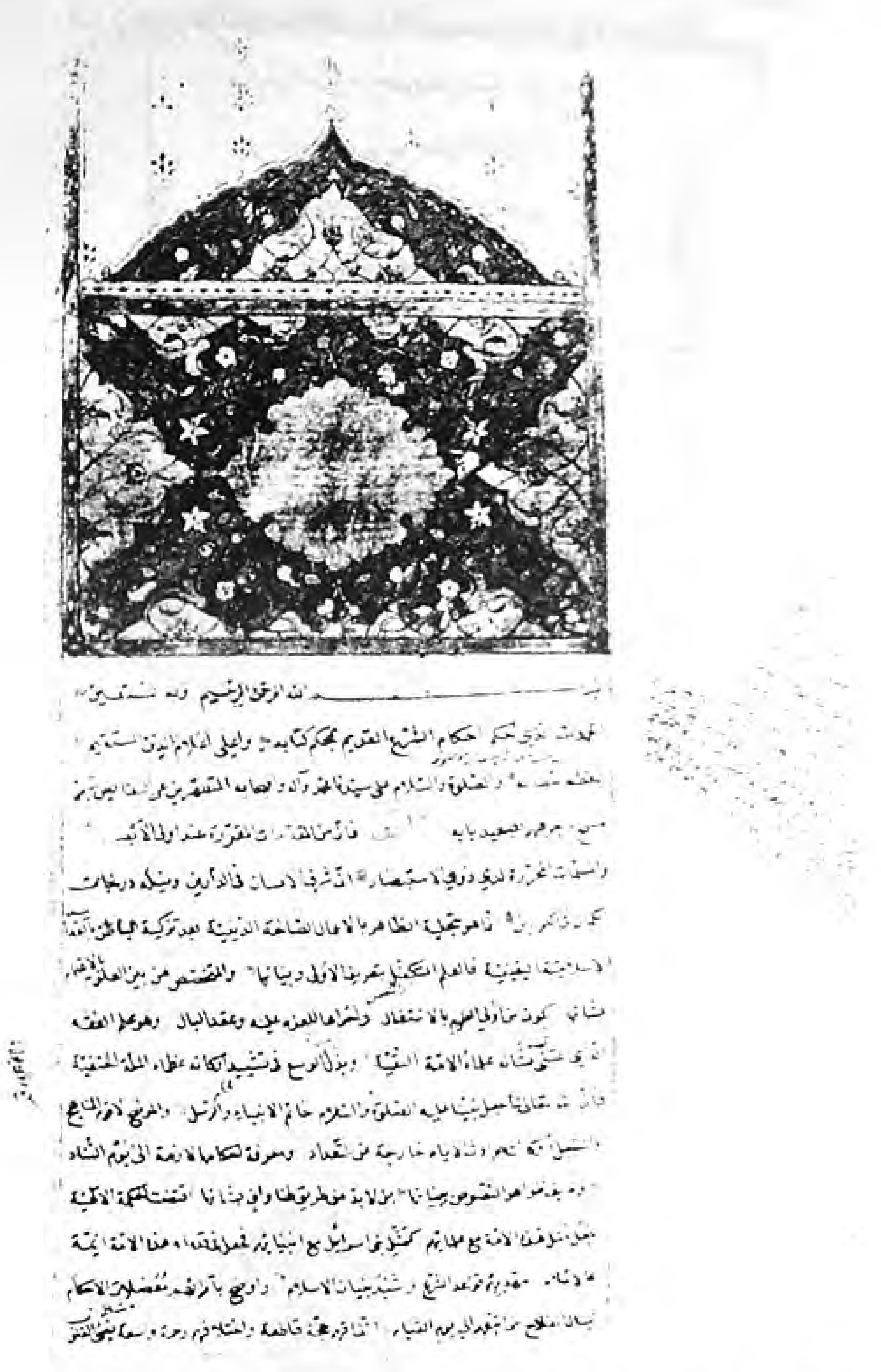

Prva stranica djela *ad-Durar*, sa lijepim unvanom u bojama (v. br. 1278)

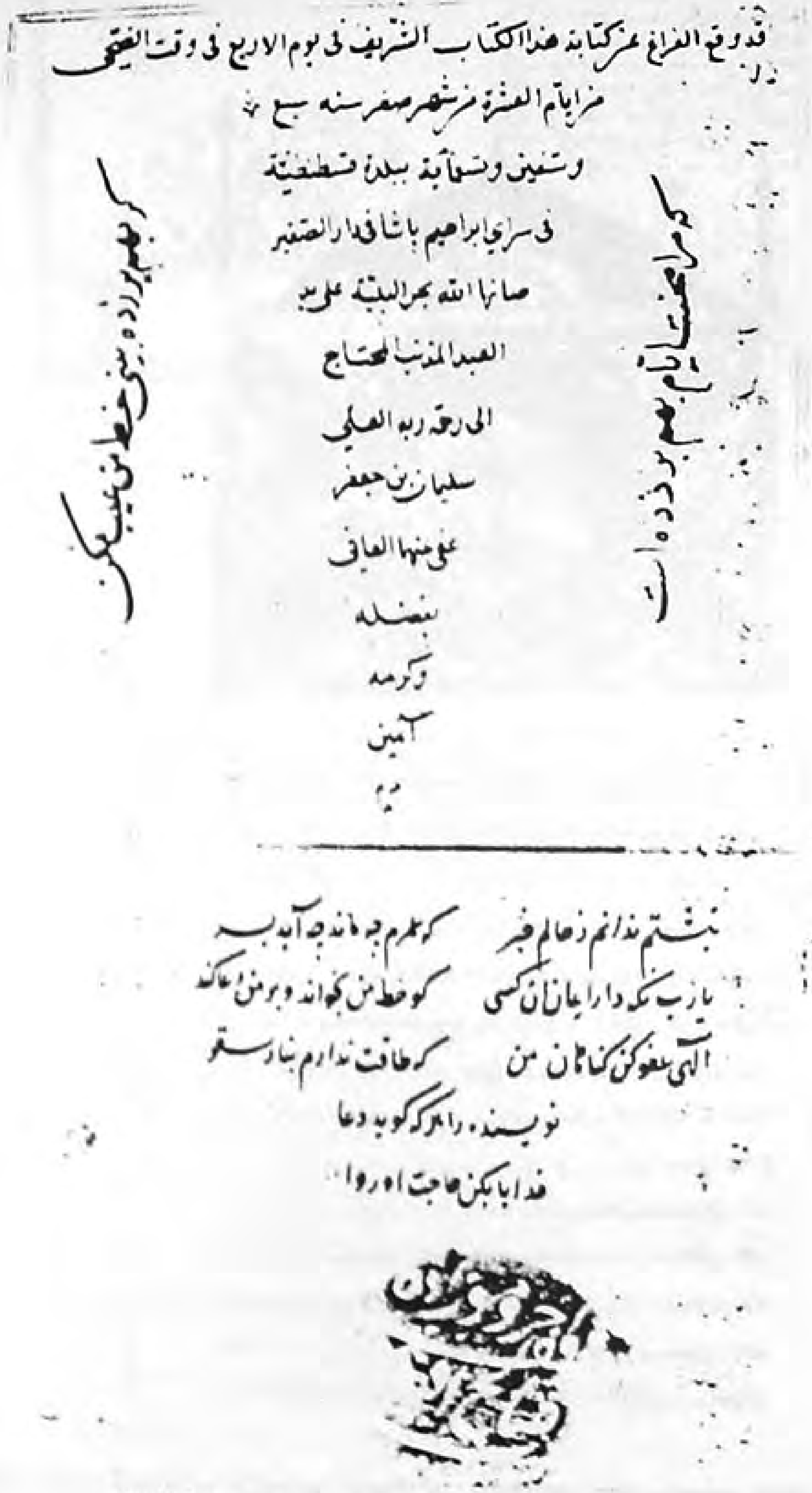

قد وقع الفراغ من كتابة هذا الكتاب الشريف في يوم الاربع في وقت الضحى
من ايام العشرة من شهر صفر سنه سبع
وستين وتسعمائة ببلدة قسطنطينية
في سراي ابراهيم باشا في دار الصغير
صانها الله بحر البلية على يد
العبد المذنب المحتاج
الى رحمة ربه العلي
سليمان بن جعفر
عفى عنهما العافي
بفضله
وكرمه
آمين

[illegible]

[illegible]

نبشتم ندانم زعالم خبر — كه عمرم چه ماند چه آيد بسر
يا رب بكه دارا يان آن كسي — كه خط من بخواند وبمن دعا كند
الهي ببخشا گناهان من — كه طاقت ندارم بنار سقر
نويسنده را هر كه گويد دعا
خدايا بكن حاجت او روا

Posljednja stranica djela *ad-Durar* (v. br. 1278)

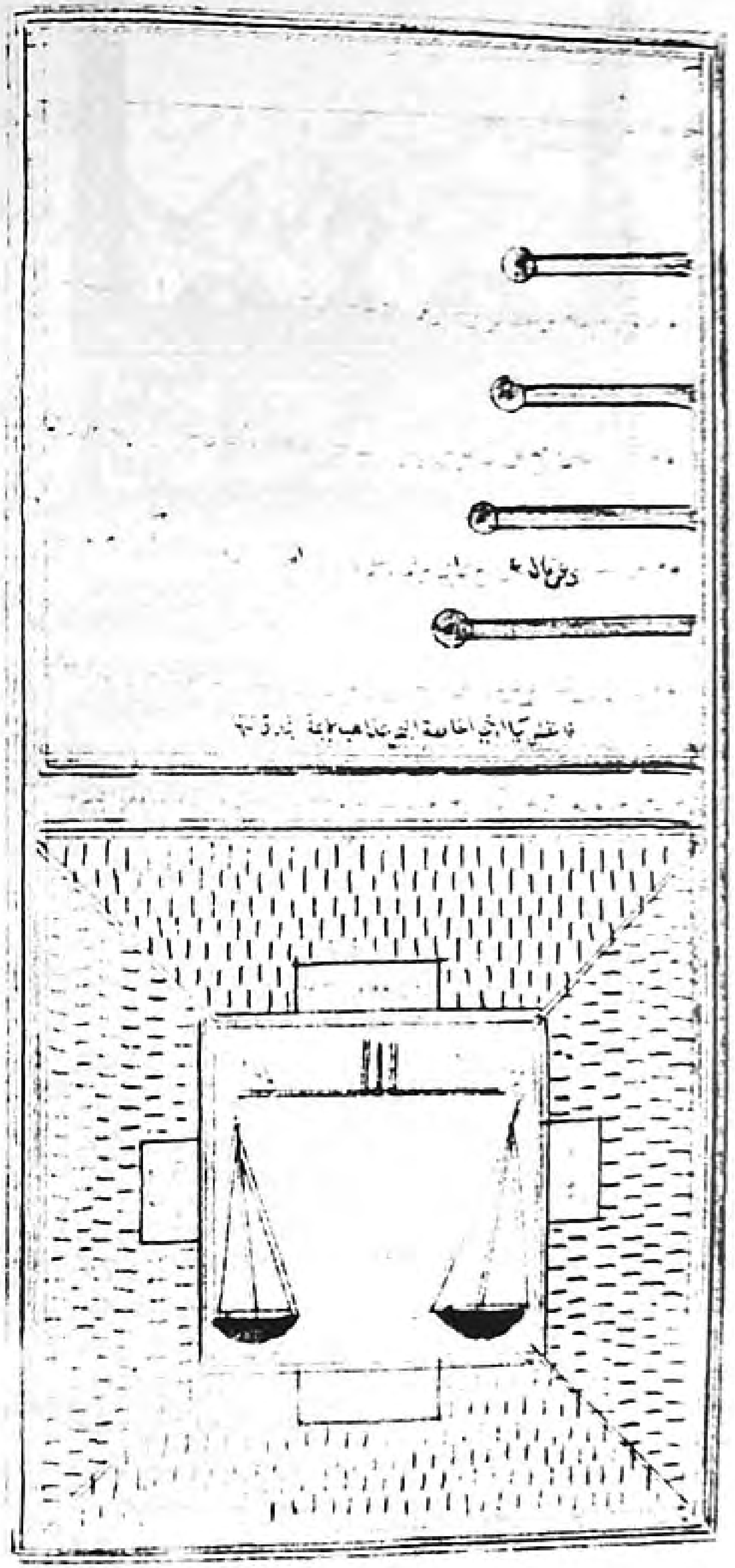

Iz sadržaja djela *Kitāb al-Mīzān aš-Ša'rāniya* (v. br. 1427)

TABELA XII

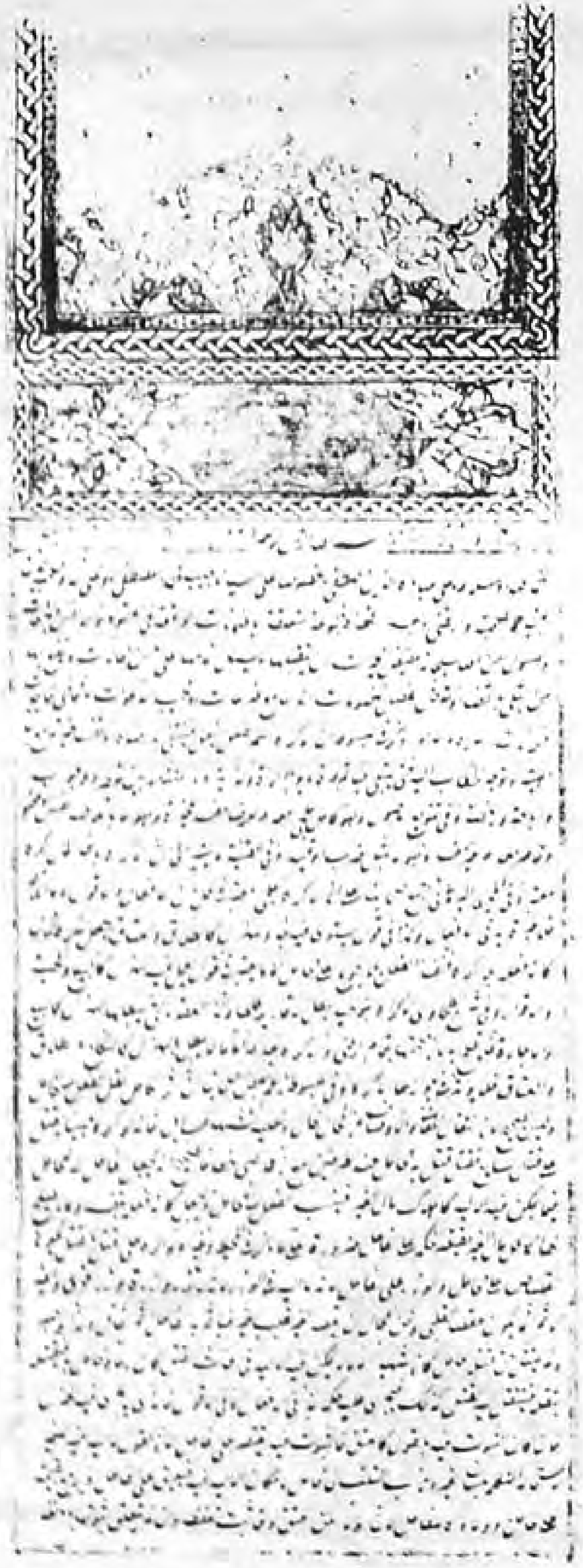

Prva stranica djela ad-Ḍamānāt (v. br. 1441)

TABELA XIII

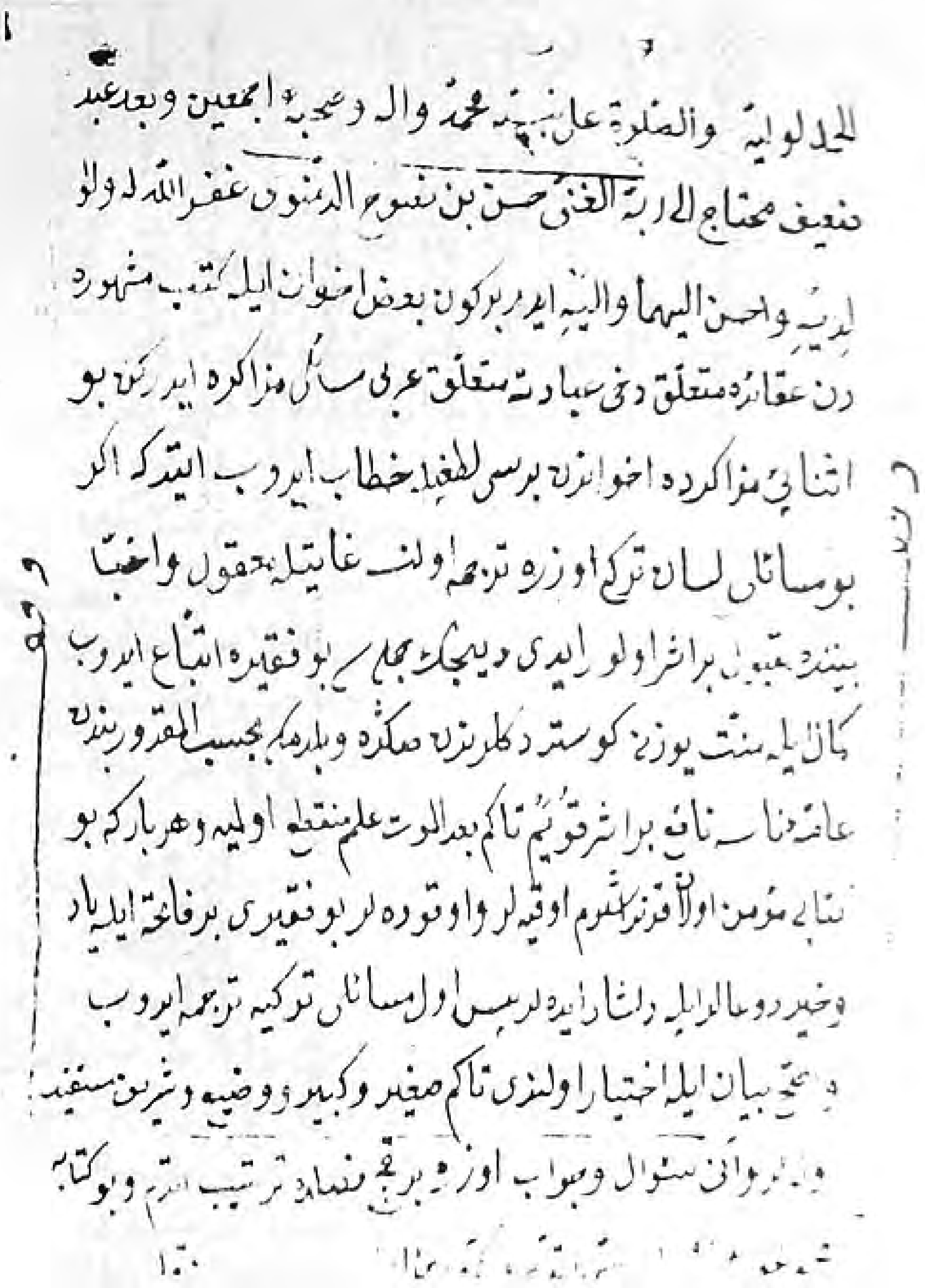

الحمد لوليه والصلوة على نبيه محمد وآله وصحبه اجمعين وبعد عبد
ضعيف محتاج الى ربه الغنى حسن بن نصوح البوسنوى غفر الله له ولو
الديه واحسن اليهما واليه ايدر بركون بعض اخوان ايله كتب مشهوره
دن عقائده متعلق دخى عبادته متعلق عربى مسائل مذاكره ايدركن بو
اثناى مذاكرده اخواندن برىسى فقيره خطاب ايدوب ايتدى كه اكر
بو مسائلى لسان تركى اوزره ترجمه اولنسه غايتله مقبول واحبا
بيننده مقبول براثر اولور ايدى ديديكى جهتدن بو فقير اتباع ايدوب
كمال ايله سنت يوزندن كوستردكلرندن صكره وبلدهمز بحسب المقدور بنده
عامه دنياده نافع براثر قويهيم تاكم بعد الموت علم منقطع اولميه وهر باركم بو
كتابى مؤمن اوقيهلر واوقودهلر بو فقيرى بر فاتحه ايله ياد
وخير دعا ايله دلشاد ايدهلر ديو اول مسائلى تركيه ترجمه ايدوب
وصحيح بيان ايله اختيار اولندى تاكم صغير وكبير ووضيع وشريف مستفيد
اولهلر واول سؤال وجواب اوزره برجمع منضد ترتيب اولندى وبو كتابه
[illegible]

Početak djela *Mağma' al-ğawāhir* od Hasan b. Nasūh al-Bosnavi (v. br. 1557)

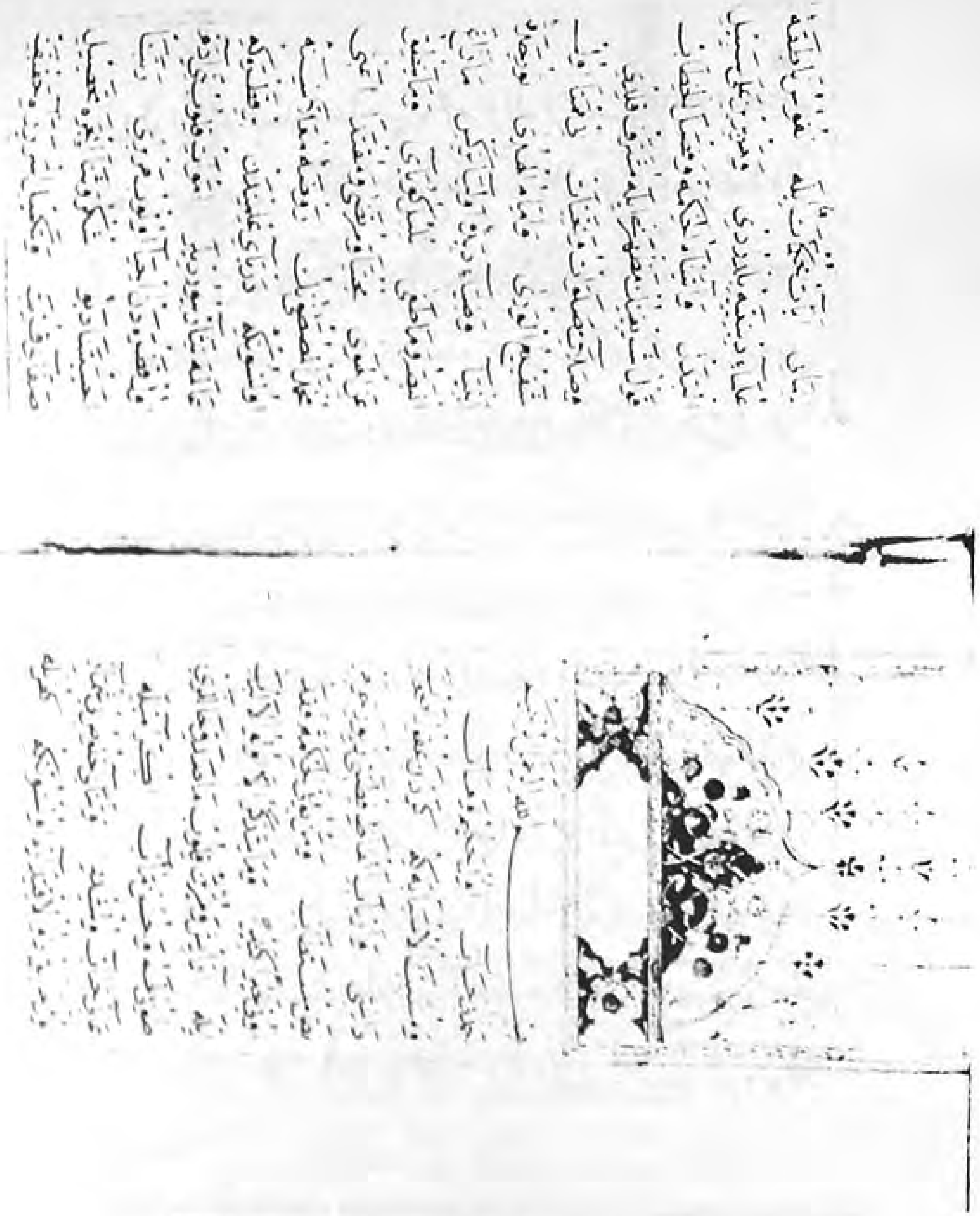

Prva i druga stranica djela *Kitāb alfāẓ al-kufr* (v. br. 1612)

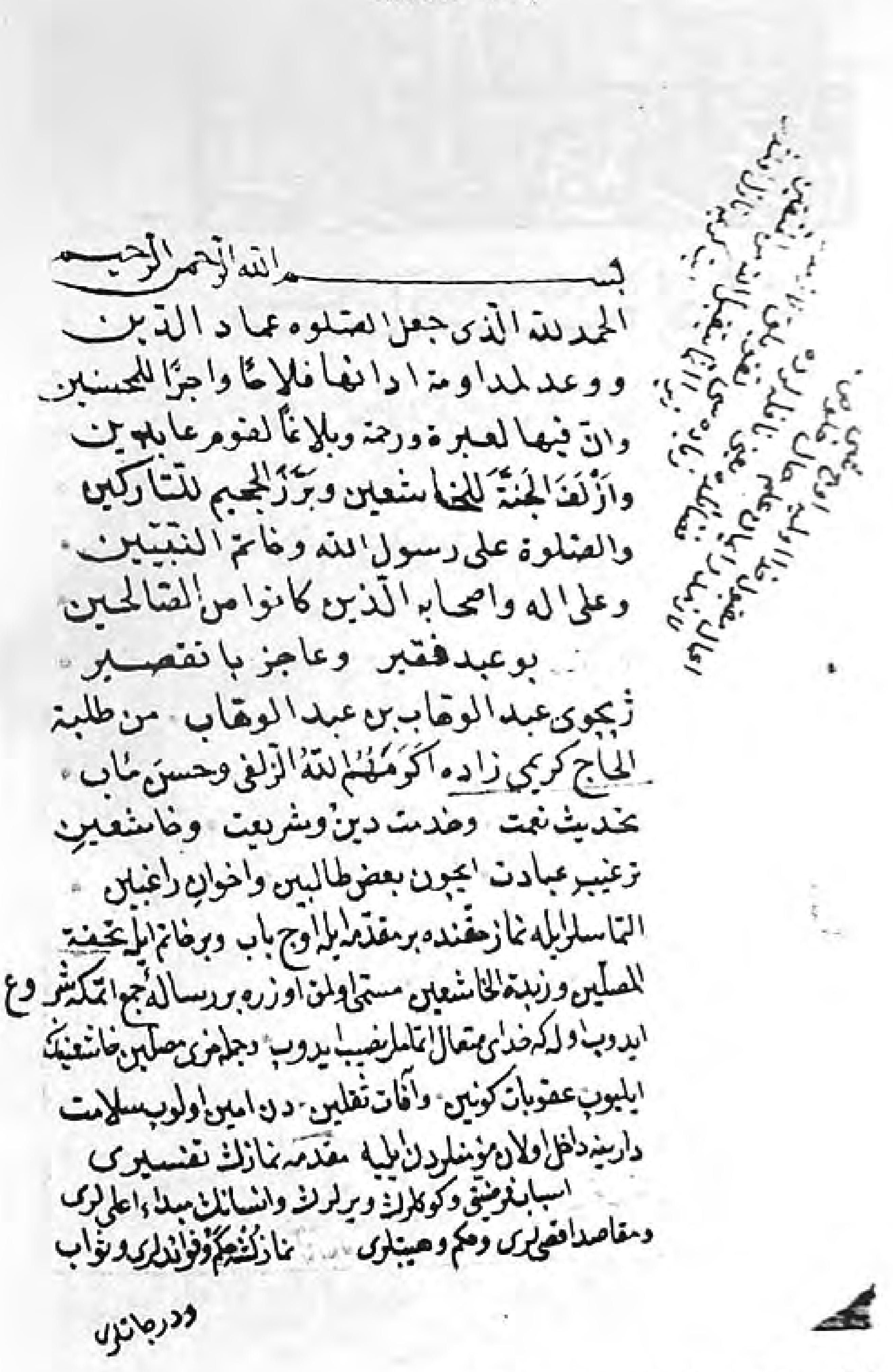

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذی جعل الصلوة عماد الدين
ووعد لمداومة ادائها فلاحًا واجرًا للمحسنين
وان فيها لعبرة ورحمة وبلاغًا لقوم عابدين
وازلف الجنة للخاشعين وبرز الجحيم للتاركين
والصلوة على رسول الله وخاتم النبيين
وعلى اله واصحابه الذين كانوا من الصالحين
بو عبد فقير وعاجز با تقصير
زبجوی عبد الوهاب بن عبد الوهاب من طلبة
الحاج كريمی زاده اكرمهم الله الزلفى وحسن مآب
تحديث نعمت وخدمت دين وشريعت وخاشعين
ترغيب عبادت ايچون بعض طالبين واخوان راغبين
التماسلريله نماز حقنده بر مقدمه ايله اوچ باب وبر خاتمه ايله تحفة
المصلين وزبدة الخاشعين مسمى اولنن اوزره بر رساله جمع اتمكه شروع
ايدوب ولكن خدای متعال اتمامنی نصيب ايدوب دجملهٔ مصلين خاشعينك
ايلبوب عقوبات كونين وآفات ثقلين دن امين اولوب سلامت
دارينه داخل اولان مؤمنلردن ايليه مقدمه نمازك تفسيری
اسبابنی وضيقی وكوكلرك ويرلرك وانسانلك مبداء اعلى لری
ومقاصد اقصى لری وحكم وهيئلری نمازك نعمكم وفوائدلری وثواب
ودرجاتلری

Prva stranica djela *Tuhfat al-muṣallīn* od Abdulwahhab Žepčaka (v. br. 1615)

TABELA XVI

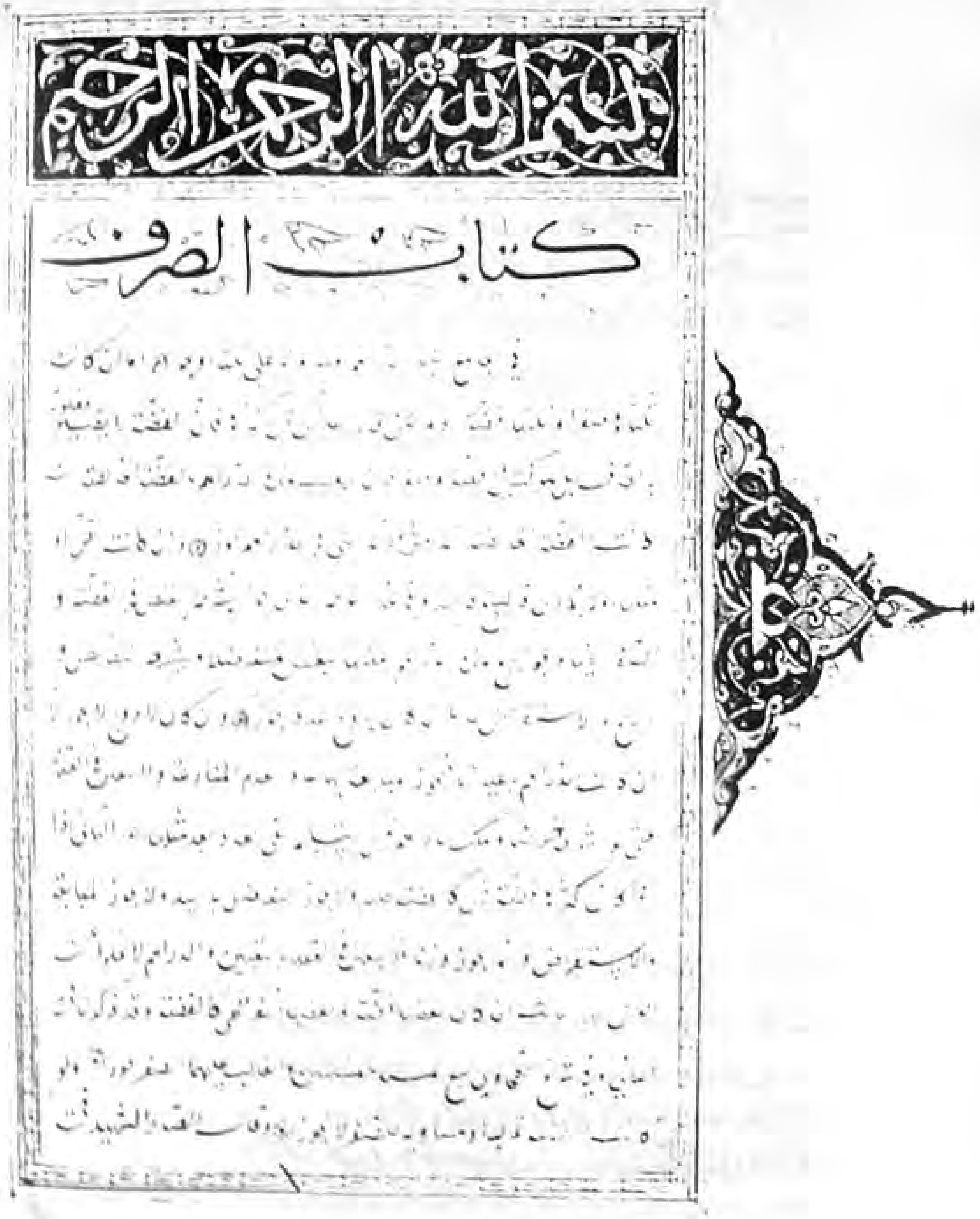

بسم الله الرحمن الرحيم

كتاب الصرف

Prva stranica djela *Ḫulāṣat al-fatāwā* (v. br. 1638)

TABELA XVII

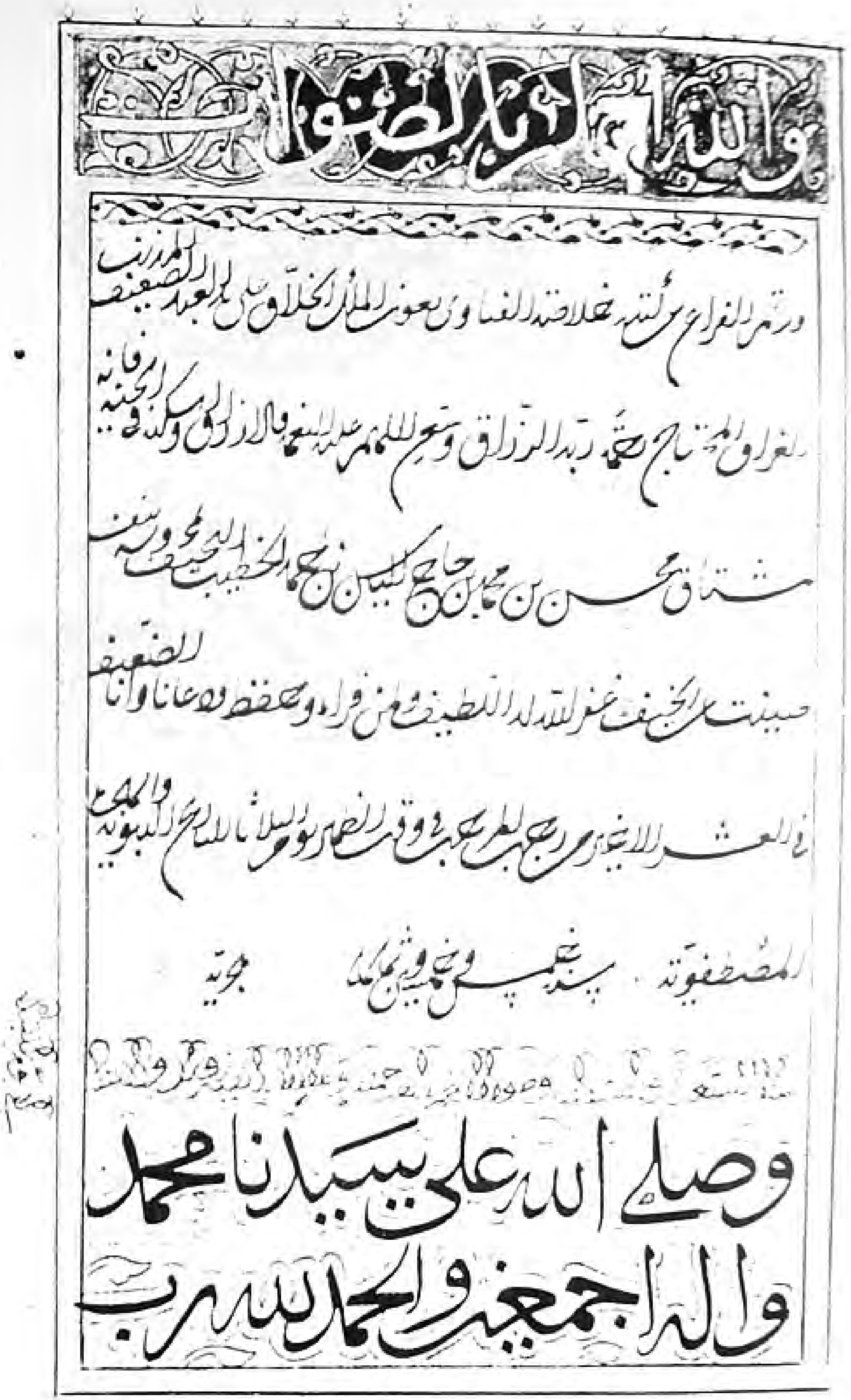

والله اعلم بالصواب

وتم الفراغ من تسويد خلاصة الفتاوى بعون الملك الخلاق على يد العبد الضعيف المذنب

وصلى الله على سيدنا محمد وآله اجمعين والحمد لله رب

Posljednja stranica djela *Ḫulāṣat al-fatāwā* (v. br. 1638)

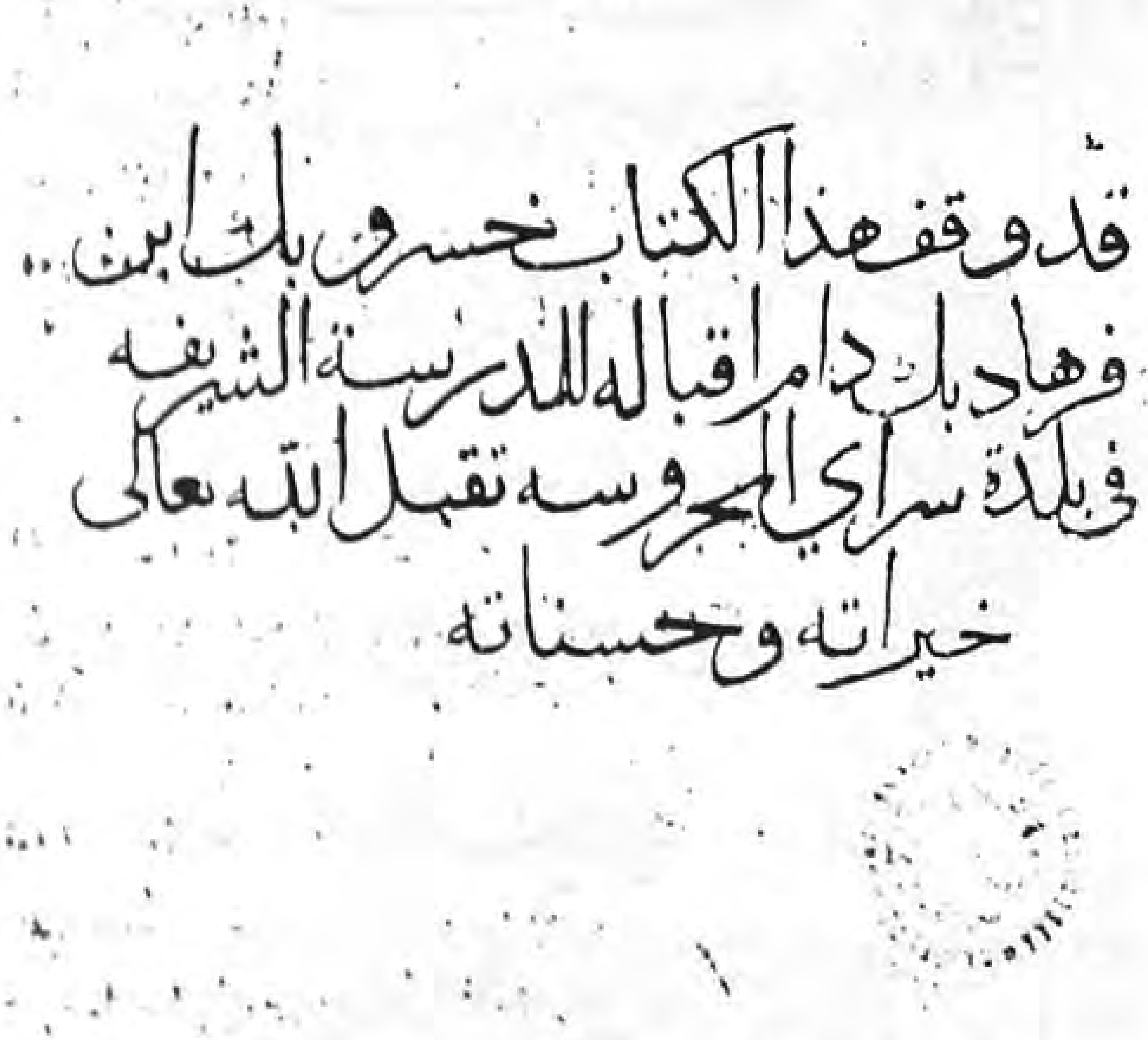

قد وقف هذا الكتاب خسرو بك ابن ..
فرهاد بك دام اقباله للمدرسة الشريفه
في بلدة سراي المحروسه تقبل الله تعالى
خيراته وحسناته

Bilješka iz vremena Gazi Husrev-bega, na rukopisu *Gunayat al-fatāwā* (v. br. 1680)

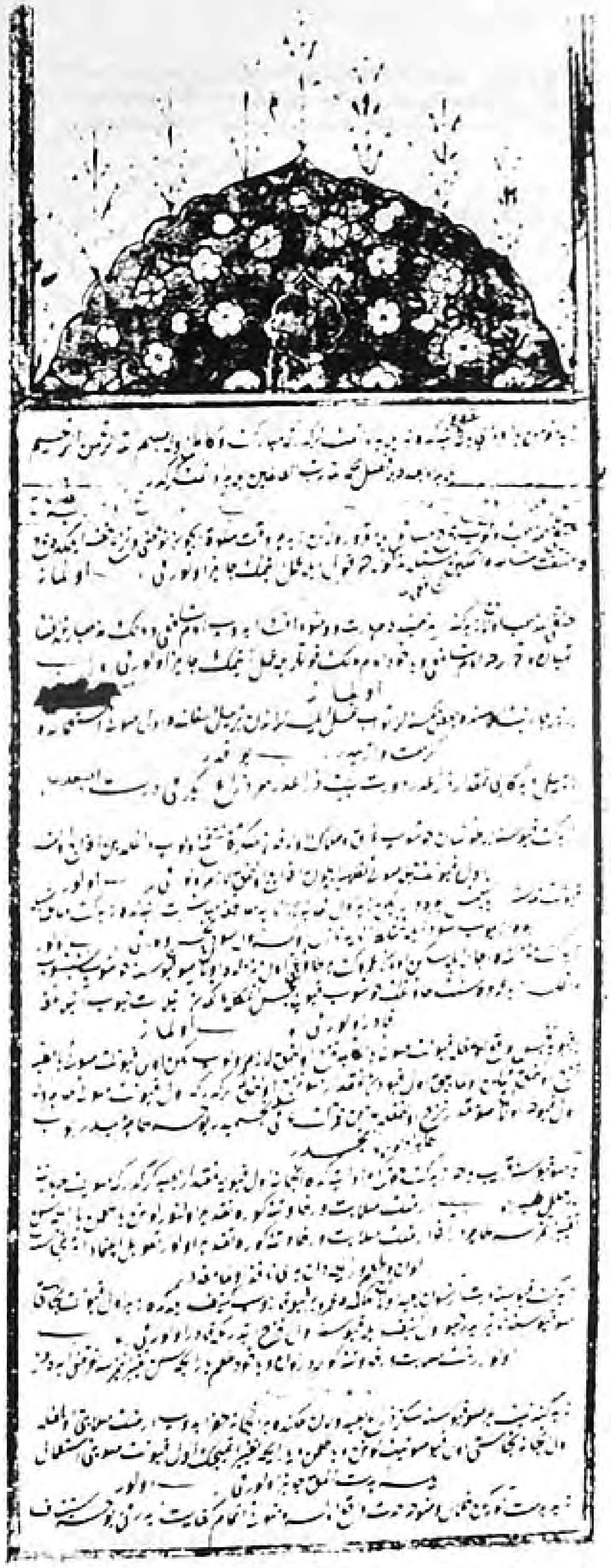

Prva stranica djela *Fatāwā 'Abdurraḥīm-efendi* (v. br. 1760)

TABELA XX

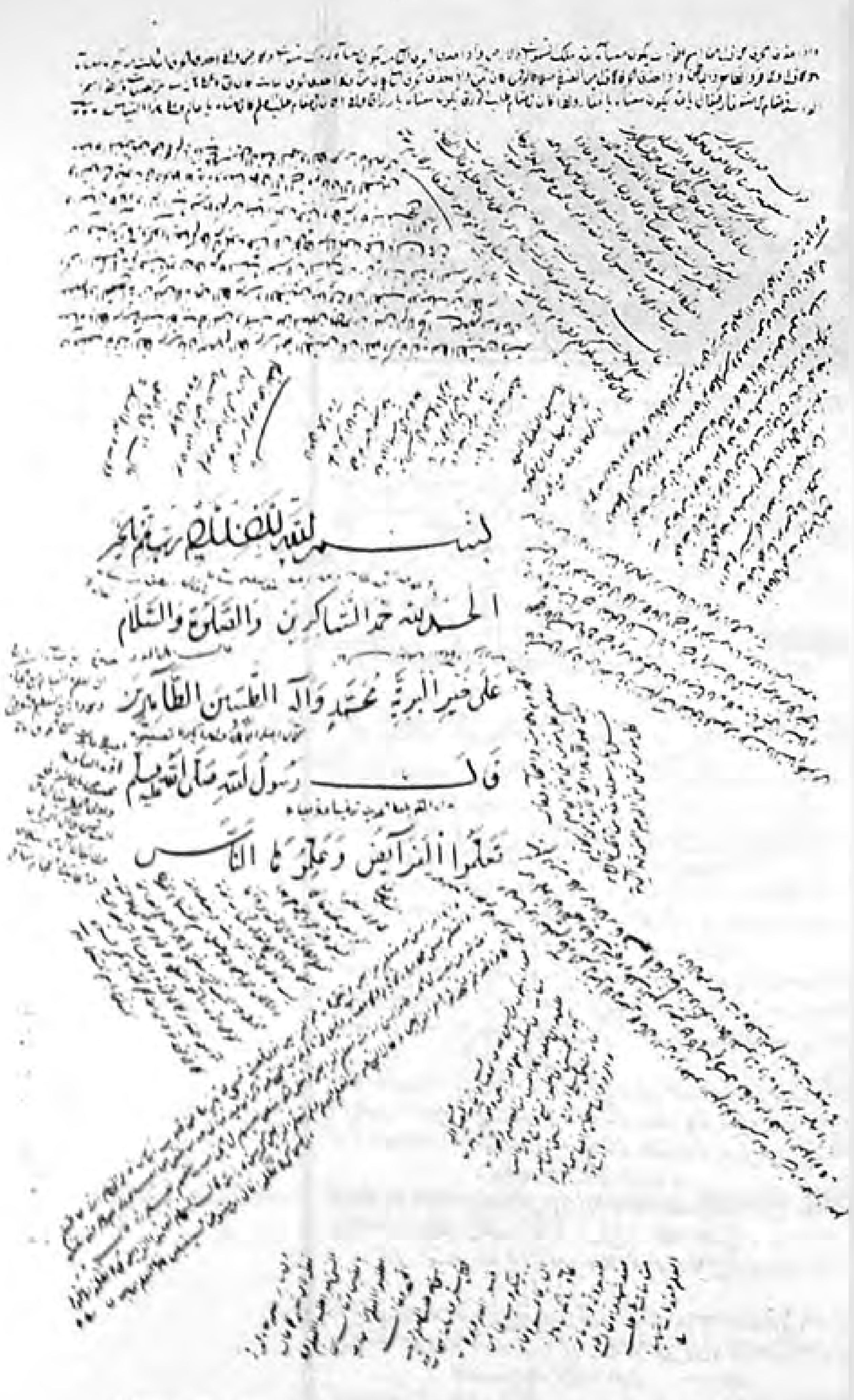

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله حمد الشاكرين والصلوة والسلام
على خير البرية محمد وآله الطيبين الطاهرين
قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
تعلموا الفرائض وعلموها الناس

Prva stranica djela as-Sirāǧiya fi 'l-farā'iḍ (v. br. 1804)

Rijaset Islamske zajednice u BiH
Gazi Husrev-begova biblioteka
Al-Furqān Islamic Heritage Foundation
London

Za izdavača
Mustafa Jahić

DTP
Izdavački centar *El-Kalem*

Tehnički uredili
Faruk Špilja
Ismail Ahmetagić

Dizajn korice
Tarik Jesenković

Tiraž
1000 primjeraka

Štampa
DES Sarajevo

Za štampariju
Džemal Bašić

ISBN 9958-23-117-4
ISBN 1 873992 64 5

الثقافى لوزارة الثقافة والتعليم فى جمهورية بوسنه وهرسك الاشتراكية والى سائر معاهد مجتمعنا التى زوّدتنا بالمساعدات المالية ما استطعنا به الإقدام على إصدار هذا الجزء الثانى من الفهرس بالشكل الذى نراه .

كما أقدم عبارات شكرى إلى مشيخة الجماعة الإسلامية فى بوسنه وهرسك ، وإلى الأستاذ عبد الرحمن هوقيتش ، مدير مكتبة الغازى خسروبك ، على اهتمامهم بهذا العمل واتخاذهم التدابير اللازمة لتنفيذه .

سراييفو ، فى شهر مايو ١٩٧٨ م

الموافق لجمادى الاولى سنة ١٣٩٨ ه

قاسم دوبراچا

علم الفتاوى
علم الفرائض
القوانين ونظام الدولة
الحسبة
أدب القاضى وعلم الصكوك .

ثم إن كل فصل من هذه الفصول مرتب بحسب اللغات الثلاث : العربية والتركية والفارسية إذا وجدت مخطوطات متعلقة بموضوع الفصل بإحدى هذه اللغات . والمخطوطات فى كل فصل مرتبة بحسب تاريخ تأليفها ، ثم بحسب تاريخ نسخها – الأقدم فالأقدم .

وقد أتى فى هذا الفهرس ذكر عدد غير قليل من الكتب المجهولة – أى التى لم نعلم وقت تأليفها ولا أصحابها – فوضعنا غالبها تحت فصل خاص . على أننا لم نستطع البقاء عند هذا الالتزام إلى النهاية ؛ فيجد الباحث عددا غير قليل من هذه الكتب المجهولة مبثوثة فى مواضع من الفهرس سوى هذا الفصل وأسميناها مجهولة بالنسبة لنا ولإمكانياتنا العلمية الضئيلة القاصرة ؛ إذ لم نتوصل إلى معرفة أى معلومات عنها فى الكتب والمراجع التى تحت أيدينا والتى تيسر الإطلاع عليها ، على اننا نظن أن بينها وبين سائر المخطوطات الوارد ذكرها فى هذا الفهرس ما هو غير معلوم فى العالم مطلقا . هذا سوى ما يوجد بينها مما هو نادر أو فريد فى بابه .

ويبلغ عدد المجلدات المذكورة فى هذا الجزء من الفهرس ما يزيد على ١١٦٠ مجلدا ، أما عدد الكتب والرسائل المتضمنة فى تلك المجلدات فيبلغ عددها ما يزيد على ١٧٠٠ تأليف (ما بين كتاب أو رسالة) .

من المعلوم أن كل كتاب مخطوط أثر ثقافى له قيمته وفن خاص فى ميدان الثقافة العلمية ، ومع ذلك فإن كثيرا من المخطوطات المتدرجة فى هذا الجزء لها ميزة خاصة وقيمة استثنائية إما من حيث قدم تاريخها ، أو من حيث ندرتها فى العالم ، أو من حيث حسن خطها وحسن نقشها وتزيينها ، أو بحسب مؤلفيها وناسخيها ، خصوصا إذا كان هؤلاء من أبناء هذه البلاد – وهم كثير . وبين مؤلفات علمائنا كثير ما هو مكتوب بخط أيديهم ، وهى فى الغالب نسخ فريدة .

وفى الفهرس معلومات هامة عن الأمكنة التى نشأت فيها المخطوطات ، وعن المكتبات والمدارس القديمة التى وجدت فيها ، وعن أصحابها الذين كانت فى ملك أيديهم ، فإنا نلم بذكر تلك المعلومات إذا وجدنا فى المخطوطات تعليقات أو حواشى متعلقة بهذا الموضوع .

ومن كثرة الكتب الفقهية التى كانت تدرس عندنا سابقا ، يرى الباحث كيف كان المستوى للفكر الفقهى عندنا فى حياتنا الفردية والاجتماعية وإلى أى درجة بلغ النظام القانونى والعدل الاجتماعى عندنا فى خلال القرون الماضية ، وذلك بالأولى إذا لاحظنا أن هذه المخطوطات الواردة فى هذا الفهرس قسم صغير من الكتب الفقهية الكثيرة التى كانت توجد فى المكتبات والمعاهد العلمية عندنا .

وقد أوردنا أعلام المراجع والأصول بعلامات الاختصار شأن عملنا فى الجزء الأول مع شئ من التغيير كما هو مشاهد فى الكشاف المقدم فى ابتداء الجزء .

وقد اعتمدنا فى وضع هذا الجزء على نفس المراجع التى اعتمدناها فى وضع الجزء الأول ، مع زيادة بعض المراجع الجديدة التى وصلتنا ، على أن غالب الصعوبات التى كانت تعترض طريقنا فى وضع الجزء الأول لقيتنا أو لاقيناها فى وضع هذا الجزء الثانى أيضا .

وقد زدنا فى هذا الجزء عدد كشافات الأسماء على ما فى الجزء الأول ، فقد وضعنا هنالك كشافين فقط (كشافا لأسماء الكتب ، وكشافا لأعلام المؤلفين) . أما فى هذا الجزء الثانى ، فقد ألحقنا إلى الكشافين السابقين كشافات جديدة وهى : كشاف عن أسماء الناسخين وكشاف عن أسماء الواقفين (واقفى الكتب) ، وكشاف عن أسماء الأمكنة التى وجدت فيها الكتب .

وإنى أعترف بقصور كثير فى عملى هذا – مع جميع الجهود التى بذلتها فيه – وأعتذر للباحثين والعلماء المحترمين ، فهذا ما كان فى وسعى وطاقتى فى هذه الظروف التى عملت فيها ومع الصعوبات والعوائق التى كانت تعترضنى فى طريقى مثل عدم توفر الوسائل المعينة على إتقان العمل على الوجه المرغوب . ولعلّى مع ذلك وُفقت لأداء بعض العمل المطلوب وتقديم شئ قليل من الخدمة فى ميدان العلم . فإن كنت نجحت فى ذلك ، حصلت لنفسى الرضا والاطمئنان .

وفى ختام هذه الكلمة أقدم شكرى الخالص إلى نخبة من الأساتذة الأفاضل الذين ساعدونى فى هذا العمل ، وهم : الدكتور حسن قاله شى ، أستاذ بجامعة بريشتينا ، فى قوصوا (بيوغوسلافيا) لقيامه بتصحيح هذا الجزء ؛ والأستاذ محمد مؤذينوويتش ، لمساعدته فى وضع الإطار الشكلى ؛ والأستاذ خالد حجى مونليج ، معاون أمين المكتبة ، لقيامه بكل ترحيب بمساعدات مختلفة من نسخ ، ومقابلة ، وإعداد كشافات ، وتحقيق فى المراجع .

ونرى من اللياقة اللازمة بهذه المناسبة أن نوجه عبارات الشكر الخاصة إلى مركز التراث

التقدمـة

هذا الجزء الثانى من فهرس المخطوطات العربية والتركية والفارسية لمكتبة الغازى خسروبك معمول فى شكل الجزء الأول ، ومنسوج على منواله ، ومبنى على قواعده .

أما النظام والقواعد التى اتبعناها وطبقناها عند وضع الفهرس فمذكورة بالتفصيل فى مقدمة الجزء الأول منه ؛ فراجعها هناك . وفى نفس المقدمة ألممنا بذكر وبيان تاريخ المكتبة خلال القرون من عهد تأسيسها فى سنة ١٥٣٧م إلى أيامنا هذه ، فلا حاجة إلى تكرار ذلك ثانيا فى هذا المحل

أما المخطوطات التى وضعناها ، وأتينا بوصفها فى هذا الجزء الثانى فمرتبة حسب التقسيم السابق المذكور فى مقدمة الجزء الأول أيضا ، وبحسب ذلك التقسيم ، هذا هو الباب السادس من أبواب الفهرس ، وهو يتعلق بموضوع الفقه الإسلامى (انظر الجزء الأول – المقدمة ، ص ١٨) . وبما أن موضوع مادة الفقه واسع جدا ، والمخطوطات التى تتعلق بهذا الموضوع فى مكتبتنا كثيرة العدد فإن هذا الجزء الثانى يحتوى على المخطوطات من باب الفقه فقط ، اللهم إلا بعض الرسائل والكتب التى وُجِدَت ملحقة بكتب الفقه فى مجلداتها ، فنضعها ونذكر وصفها فى هذا الجزء مهما كان موضوعها ؛ وعدد هذه ليس بقليل .

ثم إن هذا الجزء مرتب على فصول بحسب خصوصية المادة التى تتعلق الفصول بها ، وراعينا عند وضع هذه الفصول وترتيبها ما هو المعتاد فى تنظيم علوم الفقه الإسلامى ، بحيث إن جميع أقسام الفقه وفنونه مشمولة بهذه الفصول ، ومرتبة فيها ، وذلك من أصول الفقه إلى فصل أدب القاضى ، والصكوك . وتبعا لذلك فإن هذا الجزء يحتوى على الفصول الآتية الرئيسية :

علم أصول الفقه
علم الفقه.

أدعو الله أن يشمل برحمته الأستاذ الراحل قاسم دوبراجا الذي أعد هذا المجلد، وأشكر العاملين في رئاسة الجماعة الإسلامية في جمهورية البوسنة والهرسك، برئاسة فضيلة الدكتور مصطفى تسيرتش، والعاملين في مكتبة الغازي خسروبك على تعاونهم المثمر البناء.

والله ولي التوفيق.

أحمد زكي يماني

رئيس مؤسسة الفرقان للتراث الإسلامي

تصدير للطبعة الثانية

صدر المجلد الثاني من فهرس مكتبة الغازي خسروبك سنة ١٩٧٩م، ومع مرور السنوات نفذت نسخ الفهرس، وعجزنا عن تلبية رغبة الراغبين باقتنائه من الباحثين والمؤسسات الثقافية والعلمية، ومازلنا نتلقى الطلبات. ولذلك عرضنا مشروع إعادة طباعة هذا المجلد على مؤسسة الفرقان للتراث الإسلامي في لندن في إطار التعاون بينها وبين رئاسة الجماعة الإسلامية في البوسنة والهرسك، ولاقى طلبنا قبولاً ينسجم مع توجيهات رئيس المؤسسة معالي الشيخ أحمد زكي يماني يحفظه الله.

ولا بد لي من أن أنوه بما تبذله مؤسسة الفرقان من جهود في سبيل إنقاذ مكتبة الغازي خسروبك على أكثر من صعيد، فبالإضافة إلى تصوير المخطوطات والوثائق والوقفيات، ساعدت المؤسسة في نشر أجزاء الفهرس من الجزء الرابع حتى الجزء التاسع و الطبعة الثانية للمجلد الأول، وها هي تساهم في إعادة نشر هذا الجزء الثاني، وبذلك يمكننا أن نلبي طلبات الراغبين بالحصول على ما صدر من أجزاء فهرس المكتبة. ونأمل من الله سبحانه وتعالى أن يعيننا على إتمام نشر ما تبقى من أجزاء فهرس المكتبة جراء التعاون المثمر بيننا وبين مؤسسة الفرقان.

إنني أتقدم باسم العاملين في مكتبة الغازي خسروبك بجزيل الشكر إلى رئيس مؤسسة الفرقان معالي الشيخ أحمد زكي يماني، داعين الله تعالى أن يجعل بذله وعطاءه ذخراً في ميزان حسناته.

وإننا نشكر نائب رئيس مؤسسة الفرقان، الأستاذ الدكتور أكمل الدين إحسان أوغلي، والمدير العام للمؤسسة، الأستاذ الدكتور يوسف إيبش، على ما بذلاه من جهود بناءة، ونشكر العاملين في مؤسسة الفرقان الذين ساهموا في تنفيذ هذا المشروع الإنساني.

مصطفى يحيتش

مدير مكتبة الغازي خسروبك

A catalogue record for this book is available from the British Library

ISBN 1 873992 64 5

الطبعة الأولى النافذة: سرايفو ١٩٧٩
الطبعة الثانية: ٢٠٠٢

© Al-Furqān Islamic Heritage Foundation, 2000
All rights reserved. No part of this book may be reproduced or translated in any form, by print, photoprint, microfilm, or any other means without written permission from the publisher.

(Cataloguing -in- Publication Data: (بيانات الفهرسة أثناء النشر :

Dobrača, Qasim, comp.
Katalog arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa. Gazi Husrev-Begova Biblioteka u Sarajevu= Catalogue of the Arabic, Turkish, Persian and Bosnian manuscripts [in] the Ghazi Husrev-Bey Library in Sarajevo= Fihris al-makhṭūṭāt al-ʻArabīyah wa-al-Turkīyah wa-al-Fārisīyah wa-al-Būsnavīyah fī Maktabat al-Ghāzī Khusrū Bik fī Sarāyīfū
فهرس المخطوطات العربية والتركية والفارسية والبوسنوية في مكتبة الغازي خسرو بك في سرايفو /
obradio Qasim DOBRAČA.- Sarajevo: Rijaset Islamske zajednice u BiH Sarajevo; London: Al-Furqān Islamic Heritage Foundation, 1423/2002.
v. 2: 1047 p.; 25 cm.- (Al-Furqān Islamic Heritage Foundation Publication; no. 64; Islamic Manuscripts Catalogues Series; no. 41=
(منشورات الفرقان؛ رقم ٦٤ , سلسلة فهارس المخطوطات الإسلامية؛ رقم ٤١)
Previous vols. published with al-Furqān Foundation: vols. 4-9.- (Al-Furqān Islamic Heritage Foundation Publication; no 33; 39; 41, 51, 52, 62. Islamic Manuscripts Catalogues Series; no. 22; 25; 27, 31, 32, 40)
1. Manuscripts, Turkish- Bosnia- Herzegovina- Sarajevo- Catalogs
2. Manuscripts, Arabic- Bosnia- Herzegovina- Sarajevo- Catalogs
3. Manuscripts, Persian- Bosnia- Herzegovina- Sarajevo- Catalogs
4. Manuscripts, Bosnian- Bosna- Herzegovina- Sarajevo- Catalogs
5. Ghazi Husrev-Bey Library (Sarajevo, Bosnia-Herzegovina) - Manuscripts
I. DOBRAČA, Qasim, comp. II. Al-Furqān Islamic Heritage Foundation (London, Great Britain). III. Riasat of Islamic Community in B&H (Sarajevo, Bosnia-Herzegovina). IV. Title (English). V. Title (Transliterated). VI-VII. Series.

ISBN 1 873992 64 5

Published by Al-Furqān Islamic Heritage Foundation.
Eagle House, High Street, Wimbledon, London. SW19 5EF, UK

تقديم للطبعة الثانية

الحمد لله الذي أنعم علينا بنعم لا تعد ولا تحصى، ومكننا من إنجاز بعض ما نطمح إليه في مجالات خدمة التراث الإسلامي المهدد بالضياع جراء تضافر الإهمال وعوامل الزمان الطبيعية والإصطناعية.

ورغم العقبات فإن مؤسسة الفرقان للتراث الإسلامي قد قطعت أشواطا بعيدة في ميادين خدمة التراث الإسلامي ابتغاء مرضاة الله عز وجل.

لقد أوضحت مؤسسة الفرقان أهمية التراث من خلال مؤتمراتها، وأبرزت ذخائره في ندواتها ونشراتها، وصورت آلاف المخطوطات، وأتاحت فرصة الإطلاع عليها للباحثين في مركز المؤسسة، واقتنت مجموعة غنية من فهارس المخطوطات والوثائق، وشاركت في العديد من المعارض والمؤتمرات، وساهمت بإقامة الدورات لتدريب العاملين في الحفاظ على التراث المخطوط.

أما في مجال الفهرسة فمؤسسة الفرقان رائدة في هذا المجال حيث نشرت فهارس لم تنشر من قبل، وأولت المكتبات التي تحيط بها المخاطر عناية استثنائية بغية إنقاذها وفهرستها، ومن هذه المكتبات مكتبة الغازي خسروبك في مدينة سرايفو عاصمة جمهورية البوسنة والهرسك التي نجت من الدمار بفضل من الله تعالى ثم بجهود الأخيار القائمين عليها.

لقد شملت رعاية مؤسسة الفرقان لمكتبة الغازي خسروبك مجالات الإنقاذ والتصوير ونشر الفهارس، فبعدما أصدرنا خمسة مجلدات هي: الرابع والخامس والسادس والسابع والثامن و التاسع والطبعة الثانية للمجلد الأول، وها نحن نعيد طباعة المجلد الثاني الذي صدر سنة١٩٧٩م، وقد أعده الراحل قاسم دوبراجا، وأصدرته مشيخة الجماعة الدينية الإسلامية في جمهورية البوسنة والهرسك، وبإعادة طباعة هذا المجلد ستتوفر فرصة الاطلاع عليه للباحثين بعدما نفذت الطبعة الأولى، وعليه تصبح المجموعة كاملة لمن يرغب في الحصول عليها.

الطبعة الأولى النافذة: سراييفو ١٩٧٩
الطبعة الثانية: ٢٠٠٢

منشورات الفرقان: رقم ٦٤
سلسلة فهارس المخطوطات الإسلامية: رقم ٤١

مؤسسة الفرقان للتراث الإسلامي

Al-Furqān Islamic Heritage Foundation
Eagle House
High Street
Wimbledon
London
SW19 5EF
U.K.

سلسلة فهارس المخطوطات الاسلامية: رقم ٤١

فهرس المخطوطات

العربية والتركية والفارسية والبوسنوية
في
مكتبة الغازي خسروبك في سراييفو

الجزء الثاني

إعداد

قاسم دوبراچا

إصدار

مؤسسة الفرقان للتراث الإسلامي
لندن

رئاسة الجماعة الإسلامية في البوسنة والهرسك
سراييفو

لندن - سرايفو
١٤٢٣هـ / ٢٠٠٢م

فهرس المخطوطات

العربية والتركية والفارسية والبوسنوية
في
مكتبة الغازي خسروبك في سراييفو

الجزء الثاني

فهرس المخطوطات

العربية والتركية والفارسية والبوسنوية
في
مكتبة الغازي خسروبك في سراييفو

الجزء الثاني

إعداد

قاسم دوبراچا

إصدار

مؤسسة الفرقان
للتراث الإسلامي
لندن

رئاسة الجماعة الإسلامية
في البوسنة والهرسك
سراييفو

لندن - سراييفو
١٤٢٣هـ / ٢٠٠٢م

GAZI HUSREV-BEGOVA BIBLIOTEKA
U SARAJEVU

KATALOG
ARAPSKIH, TURSKIH, PERZIJSKIH I BOSANSKIH RUKOPISA

SVEZAK PETI

Obradio
ZEJNIL FAJIĆ

**Al-Furqān
Fondacija za islamsko naslijeđe
London**

Rijaset
Islamske zajednice u BiH
Sarajevo

LONDON - SARAJEVO, 1999.

GAZI HUSREV-BEGOVA BIBLIOTEKA
U SARAJEVU

KATALOG
ARAPSKIH, TURSKIH, PERZIJSKIH I BOSANSKIH RUKOPISA

SVEZAK PETI

Obradio
ZEJNIL FAJIĆ

Al-Furqān
Fondacija za islamsko naslijeđe
London

Rijaset
Islamske zajednice u BiH
Sarajevo

LONDON - SARAJEVO, 1999.

Recenzent:
Dr. Amir Ljubović

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

UDK 019. 9: 003. 33=411. 21=512. 1=222.1 (497. 6) (0. 032)
UDK 003. 33: 019. 9=411. 21=512. 1=222. 1 (497. 6) (0. 0032)

GAZI Husrev-begova biblioteka Sarajevo
Katalog arapskih, turskih i perzijskih rukopisa
/ Gazi Husrev-begova biblioteka Sarajevo. -
Sarajevo [etc.] : El-Kalem [etc.], 1999-. -Sv.
<5>; 25 cm

Tekst na bos., arap. i engl. jeziku. - Dosadašnji
sadržaj: Sv. 5: 1999. - XV, 518, [10] str.; faks.

ISBN 9958-23-013-5 (El-Kalem)
ISBN 1-873992-39-4 (Al-Furqan Islamic Heritage
Foundation)

1. Gl. stv. nasl. 2. Fajić, Zejnil

COBISS-ID 0

Izdavači: Fondacija Al-Furqan za islamsko naslijede.
Eagle House, High Street, Wimbledon, London. SW 19 5EF, UK
Rijaset Islamske zajednice u BiH. Gazi Husrev-begova biblioteka.
Hamdije Kreševljakovića 58 Sarajevo, Bosna i Hercegovina

THE GHAZI HUSREV-BEY LIBRARY
IN SARAJEVO

Catalogues of Islamic Manuscript Series: No 25
Al-Furqan Islamic Heritage Foundation

CATALOGUE
OF
THE ARABIC, TURKISH, PERSIAN AND BOSNIAN MANUSCRIPTS

TOME V

Prepared by
ZEJNIL FAJIĆ

Al-Furqān
Islamic Heritage Foundation
London

Riasat
of Islamic Community in B&H
Sarajevo

LONDON - SARAJEVO, 1999.

A catalogue record for this book is avaible from the British Library

ISBN 1 873992 39 4

© Al-Furqan Islamic Heritage Foundation;
Riasat of Islamic Community in B&H, 1999

All rights reserved. No part of this book may be reproduced or translated in any form, by print, photoprint, microfilm, or any other means without written permission from the publisher.

(Cataloguing in Publication Data: (بيانات الفهرسة أثناء النشر :

فايش، زينل

فهرس المخطوطات العربية والتركية والفارسية والبوسنوية في مكتبة الغازي خسرو بك في سرايفو /
اعداد زينل فايتش = Catalogue of The Arabic, Turkish, Persian and Bosnian Manuscripts / by Zejnil FAJIĆ.
لندن: مؤسسة الفرقان للتراث الاسلامي، سرايفو: رئاسة علماء المسلمين في البوسنة والهرسك، ١٤١٩ هـ = ١٩٩٩ م.

الجزء الخامس: ٥٤٢ ص، ٢٤ سم. – (منشورات الفرقان؛ ٣٩. سلسلة فهارس المخطوطات الاسلامية؛ ٢٥). 1. المخطوطات الاسلامية – فهارس. 2. المخطوطات البوسنوية – فهارس. 3. المخطوطات التركية – فهارس. 4. المخطوطات العربية – فهارس. 5. المخطوطات الفارسية – فهارس. ا. رئاسة علماء المسلمين في البوسنة والهرسك. ب. مؤسسة الفرقان للتراث الاسلامي – لندن. جـ. العنوان. د. السلسلة.

1. Arabic manuscripts - catalogues. 2. Bosnian manuscripts - catalogues. 3. Islamic manuscripts - catalogues. 4. Persian manuscripts - catalogues. 5. Turkish manuscripts - catalogues. I. Al-Furkan Islamic Heritage Foundation - London. II. Riasat of Islamic Community in B&H Sarajevo. III. Title. IV. Series.

ISBN 1 873992 39 4

Published by Al-Furqan Islamic Heritage Foundation.
Eagle House, High Street, Wimbledon, London. SW 19 5EF, UK
Riasat of Islamic Community in B&H. The Ghazi Husrev-Bey Library.
Hamdije Kreševljakovića 58 Sarajevo, Bosnia & Herzegovina

SADRŽAJ

SADRŽAJ V
UVODNA RIJEČ VII
PREDGOVOR IX
FOREWORD XI
PREFACE XIII
UVOD 1
INTRODUCTION 3
IZVORI I LITERATURA 5
TRANSKRIPCIJA 9
1. FILOZOFIJA 11
  a) Filozofija
  arapski 13
  turski 57
  b) Logika
  arapski 61
  c) Disputacija (nauka o pojmovima) 227
2. ISTORIJA 337
  a) Sira
  arapski 339
  turski 347
  perzijski 353
  b) Istorija
  arapski 357
  turski 371
  djela čije vrijeme nastanka nije poznato 391

c) Biografije
arapski 405
turski 425
perzijski 433
3. GEOGRAFIJA 437

INDEKSI 445
Indeks naslova 447
Indeks naslova u transkripciji 461
Indeks pisaca 473
Indeks prepisivača 481
Indeks vakifa 487
Indeks bivših vlasnika 489
Indeks mjesta 493
Tabelarni pregled inventarskih brojeva
rukopisa i rednog broja Kataloga 495
Pregled obrađenih rukopisa po temama 499

UVODNA RIJEČ

Fondacija Al-Furqān se raduje da se Peta knjiga Kataloga arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa u Gazi Husrev-begovoj biblioteci u Sarajevu predaje naučnoj i stručnoj javnosti. Do objavljivanja ove knjige došlo je zahvaljujući Uzvišenom Allahu i kao rezultat plodonosne saradnje Fondacije al-Furqān i uprave Gazi Husrev-begove biblioteke. Molimo Uzvišenog Allaha da nam omogući da ovu saradnju nastavimo do objavljivanja svih kataloga ove biblioteke.

U našoj Uvodnoj riječi za Četvrtu knjigu Kataloga spomenuli smo velike napore odgovornih u Gazi Husrev-begovoj biblioteci koje su uložili u spašavanju vrijednih rukopisa od neprijateljske vatre. Oni su uspjeli spasiti svoje rukopise od uništenja kakva su se desila drugim sličnim institucijama u Bosni i Hercegovini. Zbog toga mi ulažemo sve svoje napore da zajedno sa njima sačuvamo ove rukopise snimajući ih danonoćno na mikrofilm i CD-ROM kako im se ne bi desilo ono što se desilo drugim rukopisima u bosni i Hercegovini kada su namjerno zapaljeni i uništeni. Tako upotpunjujemo bibliografske i dokumentarne aktivnosti na očuvanju ovih rukopisa kako bi bili dostupni naučnim istraživačima i budućim pokoljenjima i u biblioteci Fondacije al-Furqān u Londonu.

Fondacija al-Furqān, također, želi da se rukopis u boji i sa posebnom umjetničkom dekoracijom snime i na CD-ROM kako bi se sačuvala i ova značajna komponenta mnogih rukopisa. Time bi se omogućila kompletnija istraživanja naučnih disciplina kao što su astronomija, veterina ili botanika a mogla bi se napraviti i diferencija između originalnog teksta u rukopisu koji je ispisan crvenom tintom i komentara koji je napisan crnim mastilom.

Hvala Uzvišenom Allahu što smo u ovome uspjeli i molimo Ga da nam omogući da završimo ovaj započeti posao. Zahvaljujem se i svim odgovornim u Gazi Husrev-begovoj biblioteci, a posebno gosp. Zejnilu Fajiću koji je pripremio ovu knjigu.

Ahmed Zaki Yamani
Predsjednik
Fondacija al-Furqān za islamsko naslijeđe

PREDGOVOR

Sa radošću i velikim zadovoljstvom nastavljamo sa objavljivanjem Kataloga arapskih, turskih, perzijskih i bosanskih rukopisa Gazi Husrev-begove biblioteke, sa željom da budu na usluzi svim istraživačima kao i naučnim i kulturnim institucijama koji se bave proučavanjem ove kulturne baštine. Da se i ova knjiga Kataloga objavljuje zahvaljujemo prije svega Uzvišenom Allahu a potom Njegovoj ekselenciji Šejh-Ahmedu Zeki Yamaniju, predsjedniku i osnivaču Fondacije al-Furqān za islamsko naslijeđe iz Londona, koji ne žaleći truda kontinuirano pomaže Gazi Husrev-begovu biblioteku, brinući za zaštitu i spas neprocjenjivih rukopisa koji se u njoj čuvaju, a u želji da nauka i umjetnost koje se nalaze među koricama ovih rukopisa svima budu dostupni.

Treba napomenuti da je Fondacije al-Furqān pomogla objavljivanje i Četvrte knjige Kataloga rukopisa Gazi Husrev-begove biblioteke u 1998. godini. Nije, međutim, prošlo mnogo vremna a ova nam fondacija pomaže da objavimo i Petu knjigu. Fondacija al-Furqān je na temelju instrukcija njegove ekselencije Šejh-Ahmeda Zeki Yamanija a prema nalogu generalnog direktora Fondacije dr. Kamala Arafata Nabhana nakon proučavanja stanja Gazi Husrev-begove biblioteke koje je na licu mjesta obavio dr. Mahmud as-Sayeid ad-Dugaym utvrdila probleme Biblioteke kao i načine njihova rješavanja. Nakon toga Fondacija je Biblioteci obezbijedila određenu količinu metalnih polica za knjige, zatim opremu potrebnu za snimanje rukopisa na CD ROM-u i jednu mikrofilmsku kameru. Pored toga, Fondacija al-Furqān je materijalno pomogla Biblioteku da bi se ubrzalo već započeto snimanje rukopisa na mikrofilmu, kako bi što veći broj rukopisa bio na raspolaganju naučnim istraživačima ove baštine a time se sačuvali i za buduće generacije, za one koje Svemogući Allah uputi da se bave njenim izučavanjem. Sve ovo realizirano je u svega nekoliko mjeseci protekle godine.

Zbog toga izražavamo našu zahvalnost Njegovoj ekselenciji Šejh-Ahmedu Zeki Yamaniju za svu brigu i pomoć koju pruža Gazi Husrev-begovoj biblioteci bez ikakvih drugih namjera, osim želje za očuvanjem, zaštitom i publiciranjem islamske kulturne baštine i nade u Božije zadovoljstvo.

Zato se ponovo zahvaljujući Njegovoj ekselenciji molimo Uzvišenog Allahu da mu trud i ono što daje bude zaliha u prevagi dobrih djela na Sudnjemu danu jer je On, uzvišeni Gospodar, pravi pomagač i Onaj na koga se može osloniti.

Mustafa Jahić,
direktor,
Gazi Husrev-begova biblioteka

FOREWORD

Al-Furqān Foundation is happy to present to the reader Volume V of the Catalogue of Arabic, Turkish, Persian and Bosnian Manuscripts in the Gazi-Husrev-Beg Library in Sarajevo. This work has been completed by the grace of God, and through the fruitful co-operation between al-Furqān Foundation and the authorities in the Gazi-Husrev-Beg Library. We pray that this co-operation may continue until all the volumes of this Catalogue are published.

In the Introduction to Volume IV we mentioned the great efforts of the staff of the Gazi-Husrev-Beg Library to save their invaluable manuscripts from enemy fire. They saved their manuscripts from the destruction that befell much else that was valuable in Bosnia, and today we are working with them to preserve these manuscripts. Not only are we publishing their catalogues, but also we work night and day to preserve the image of these manuscripts on microfilm and on CD-ROM. Thus the documentary and the bibliographic efforts complement each other and protect these manuscripts, keeping them safe and available for research and for posterity.

The Foundation is on its way to complete the imaging of manuscripts in which colour is used on CD-ROM. This will preserve the colour that has a function either in illustration, as in books on botany and veterinary medicine, or in differentiating between types of text as when the main text is written in one colour and the commentaries in another. .

I thank God first and foremost for our success, and I pray that He will guide us to the completion of this project. I also thank all those who work at the Gazi-Husrev-Beg Library, particularly Mr. Zejnil Fajic who compiled this volume.

Ahmed Zaki Yamani
Chairman,
al-Furqān Islamic Heritage Foundation

PREFACE

We are happy to continue the publication of the Catalogue of Arabic, Turkish and Persian MSS in the Gazi Husrev Beg Library with which we hope to continue serving the interests of scholars and academic institutions working in the field of Islamic Studies. This Catalogue has been published by the grace of God and with the support of His Excellency Sheikh Ahmed Zaki Yamani, Chairman and Founder of al-Furq/n Islamic Heritage Foundation in London. Sheikh Yamani has made great and generous efforts to save the Gazi Husrev Beg Library and rescue its rich holdings and save its MSS.

It should be noted that al-Furq/n Foundation funded the publication of Volume 4 of the Catalogue in 1998 and is now funding the publication of Volume 5. Al-Furq/n Foundation, acting upon instructions from the Chairman and with the strong commitment of its Director General, Dr Kamal Arafat Nabhan, initiated a project to study the circumstances and condition of the Library which was kept on the floor after the war. Dr Mahmoud al-Saied al-Doghim was delegated to visit the Library and report back to the Foundation. The result of this was that the Foundation supplied the Library with shelving which has enabled us to raise our collection off the floor. The Foundation also supplied us with the necessary equipment to image our collection of MSS on to CD-ROM and to put it on Microfilm as well. It has supplied us with the necessary funding to carry out the imaging work on a '24-hours-a-day' basis, thus attempting to get the MSS and/or the CD-ROMs and microfilms into circulation as quickly as possible for the benefit of scholars and researchers.

Our imaging effort - started in 1998 - will also ensure that we are able to pass this MS heritage to coming generations, complete and in good shape, so hat it may be studied and enjoyed by future students in the field.

We present our thanks to His Excellency Sheikh Ahmed Zaki Yamani for the invaluable support he is giving to the Gazi Husrev Beg Library, a support born of his deep commitment to the cultural heri-

tage of Islam and his wish to see it once again in flower. May God in His wisdom bring this to pass.

Mustafa Jahic
Director
The Gazi Husrev Beg Library

UVOD

Peti svezak kataloga arapskih, turskih i perzijskih rukopisa Gazi Husrevbegove biblioteke izrađen je, uglavnom, po istom sistemu i principima kao i treći svezak.

U ovom svesku obrađeni su rukopisi iz filozofije, logike, disputacije, historije i geografije. Osim ove tematike ovdje je obrađen priličan broj rukopisa i iz drugih područja, a to su oni rukopisi koji su se našli uvezani u istom kodeksu uz navedenu tematiku. Tako su urađeni i predhodni svesci (I - IV).

Osim tematskog rasporeda, rukopisi su poredani hronološki po jezicima (arapski, turski i perzijski), a unutar jezika za rukopise čije vrijeme nastanka je nepoznato obrađeni su u posebnom poglavlju.

Ovaj svezak sadrži 450 obrađenih kodeksa, odnosno 994 djela.

Važno je napomenuti da i u ovom svesku ima djela na arapskom i turskom jeziku od naših pisaca - Bošnjaka, što će korisnici uočiti, a to je naznačeno i u obradi tih rukopisa. Osim naših pisaca koji su zastupljeni u ovom svesku, značajan broj je i prepisivača iz naših krajeva, ne samo iz većih i manjih gradova, nego i iz manjih i nepoznatih sela. Sve ovo govori da se nauka, kultura i knjiga razvijala i njegovala u našim krajevima od dolaska Osmanlija u Bosnu pa do današnjih dana.

Izvore i literaturu navodili smo u skraćenicama. Prvenstveno smo koristili naše publikovane kataloge, kataloge Orijentalnog instituta i katalog iz Mostara, te ostale nama pristupačne kataloge, koji su navedeni poslije ovog Predgovora.

No, i pored izvora i literature, neka djela nismo mogli pronaći u nama dostupnim katalozima, pa smo takva djela obradili na osnovu onog što piše u rukopisu. Neka su, pak, djela nepotpuna na početku ili na kraju ili na početku i na kraju, što je otežavalo identifikacije naslova rukopisa i ime autora.

U nekim rukopisima niti autor niti prepisivač nisu navodili naslov djela, pa smo takvim rukopisima sami davali naslov djela i pisali ga u zagradama. Djela koja se samo spominju u ovom katalogu, a nisu obrađena, u indeksu su pored broja označena zvjezdicom.

U indeksu naslova djela za arapske rukopise nismo stavljali nikakav znak, a za turske rukopise stavljali smo slovo "t", a za perzijske slovo "p"

U indeksima pisaca, prepisivača, vakifa; bivših vlasnika redosljed je prema prvom imenu. Ovaj svezak je bogatiji u odnosu na prethodne za indeks djela u transkripciji, te pregledu djela po naučnim disciplinama i tabelarnom pregledu inventarskih brojeva rukopisa i rednog broja Kataloga.

Što se tiče transkripcije naslova, imena pisaca, prepisivača, vakifa i bivših vlasnika, korisnici ovog kataloga uočiće da nismo bili uvijek dosljedni predhodnim svescima, a to se naročito odnosi na turska i naša imena.

I pored našeg nastojanja i želje da katalog bude dobar i zadovoljavajući, svjesni smo da će u njemu biti grešaka i nedostataka, pa molimo korisnike ovog kataloga da nam mnogo ne zamjere, s obzirom na težinu izrade ovakvih kataloga.

Bilo bi nam drago i to bi posebno cijenili kada bi nam ukazali na greške i manjkavosti u ovom svesku.

Posebnu zahvalnost dugujemo fondaciji "Furkana", koji je svojom pomoći omogućio da ovaj i predhodni svezak budu štampani.

Na kraju da kažem da ovaj svezak posvećujem svojim umrlim roditeljima (rahmetli Sulji i rahmetli Medini), uz znak zahvalnosti za sve ono što su učinili i žrtvovali za mene. Neka im Allah oprosti grijehe!

Sarajevo, 18. august 1998. godine Zejnil Fajić

INTRODUCTION

I am proud to present Volume 5 of the Catalogue of Arabic, Turkish and Persian Manuscripts in the Gazi Husrev Beg Library. This volume has been compiled mainly according to the same methodology as the third volume. It describes MSS in the fields of philosophy, logic, debate, literature, history and geography. It also describes a number of titles in other fields which have been included in this volume because they occur in compilations in which the first work falls within the fields mentioned above. This has also been the practice in the first 4 volumes.

This volume covers 450 MSS comprising 994 titles. MSS have been classified by topic, by original language of authorship (Arabic, Turkish and Persian) and by chronology based on date of copying. Undated MSS in all three languages have been collected in an independent section.

It should be noted that some works in Arabic and Turkish were written by Bosniak authors, as has been indicated in our description of those MSS. Besides these authors, many of the copyists mentioned in this Catalogue are also Bosnian. They came, not only from cities and towns, but from small unknown villages, proof that learning and culture found in this country a fertile soil in which to grow and develop from the time of the establishment of Ottoman rule in Bosnia until this day.

Sources and references have been indicated in abbreviated form although we have mostly confined ourselves to using our published catalogues, the Catalogue of the MSS in the Oriental Institute in Sarajevo, the Catalogue of the MSS of Mostar and other catalogues available to us. These have all been listed separately. There are some MSS however which we were not able to trace in any of the sources or references available. In these cases we have simply described the MS as we saw it and according to the information in the MS itself. Some MSS were missing the beginning or the end (or both) which made it very difficult to identify the title and the author. In some MSS the author (or the copyist) has not given the MS a title: this meant that we had to provide a title which we have al-

ways put in brackets. Works which we found impossible to catalogue or describe we have simply mentioned and placed an asterisk (*) above the relevant numbers in the Index of Titles.

In the Index of Titles plain numbers indicate that the language of the MS is Arabic, numbers accompanied by the letter 't' are in Turkish, numbers accompanied by the letter 'p' are in Persian.

The Index of Authors, Copyists, Endowers and Previous Owners of MSS is arranged alphabetically according to their first names. In comparison with the previous volumes this volume is distinguished by an Index for Latin Titles, a classified Index according to Field, an Index of Dates, and an Index for the Serial Numbers within the catalogue.

The spelling of the titles, authors, copyists, endowers and previous owners of MSS in Latin letters is not always consistent with the spelling as it occurs in previous catalogues. This is especially so in the case of Turkish and Bosnian names.

Despite our best efforts, this Catalogue will have some gaps and possibly some errors. We ask our readers to consider and make allowance for our circumstances and for the difficulties we have had to surmount to do this work, and we ask them to accept our grateful thanks in advance for any corrections or amendments they might care to suggest to us.

We present our most particular thanks to al-Furq/n Foundation, London, for funding the publication of this volume as well as the previous one.

Finally, I would like to dedicate this volume to my father, Suljo, and my mother, Medineh, as an expression of my gratitude and my appreciation. They brought me up and sacrificed much for my sake. May God have mercy on their souls and may their place of residence be in His Paradise.

Zejnal Fajic
Sarajevo, 18th August 1998

IZVORI I LITERATURA

Ahlwardt	*Verzeichniss der arabischen Handschriften der königlichen Bibliothek zu Berlin* I-X 1887-1899 (Die Handschriftverzeichnisse d. kfl.Bibliothek zu Berlin).
Ambrosiana	Salāḥuddīn al-Munağğid: *Fihris al-maḫṭūṭāt al-'arabiya fi'l-Ambrosiana fi Milano* II. Kairo 1960.
AM	Ismā'īl-paša al-Bagdādī: *Hadiyat al-'ārifīn, asmā' al-mu'allifīn wa āṯār al-muṣannifīn* I-II. Istanbul 1951/1955.
Aumer	Aumer Joseph Aumer: *Türkische Handschriften - Verzeichniss der orientalishen Handschriften der K., Hof-und Staatsbibliotehek in München.* München 1875.
Aya Sofya	*Aya Sofya Defteri Kütüphanesi Aya Sofya.* Istanbul 1304/ 1886.
Babinger	Franz Babinger: *Die Geschictsschreiben der Osmanen und ihre Werke.* Leipzig 1927.
Bagdad	'Abdullāh al-Ğibūrī: *Fihris al-maḫṭūṭā al-'arabiya fī mektebe al-avqāf al-'āmme fī Bagdad.* Bagdad 1973/1974. Imād Abdussalām Reuf: *al-Āṯār al-ḫaṭṭiyya fī al-maktaba al-qādiriya* I-V. Bagdad 1974-1980.
Bašagić	Safet-beg Bašagić: *Bošnjaci i Hercegovci u Islamskoj književnosti.* Sarajevo 1912. *Popis orijentalnih rukopisa moje biblioteke.* Sarajevo 1917. *Znameniti Hrvati, Bošnjaci i Hercegovci u Turskoj Carevini.* Zagreb 1931.
Blaškovič	Jozef Blaškovič, Karel Petraček, Rudolf Vesely: *Arabische, türkische und persische (Bratislava) Handschriften der Universitäts bibilothek in Bratislava.* Bratislava 1961.
Blochet t	E. Blochet: *Cataloque des manuschripts turcs, Bibliotheque Nationale* I-II. Paris 1913.

Ḍayl	Ismā'īl-paša al-Bagdādī: *Īḍāh al-maknūn fi'ḍ-Ḍayl 'alā Kašf aẓunūn* I-II. Istanbul 1945-47.
Dobrača	Kasim Dobrača: *Katalog arapskih, turskih i perzijskih rukopisa Gazi Husrev-begove biblioteke u Sarajevu.* Svezak I-II, Sarajevo 1963. i 1979. Izdanje Starješinstvo Islamske zajednice za Bosnu i Hercegovinu.
E. Wagner	(Wiesbaden) Ewald Wagner: *Arabische Handschriften.* Wiesbaen 1976.
Fajić	Zejnil Fajić: *Katalog arapskih, turskih i perzijskih rukopisa Gazi Husrev-begove biblioteke u Sarajevu.* Svezak III, Sarajevo, 1991. Izdanje Starješinstvo Islamske zajednice u Bosnu i Hercegovinu.
Fajić	Zejnil Fajić: *Tabelarni pregled hidžretskih godina preračunatih u godine nove ere.* Izdanje Starješinsrvo islamske zajednice, Sarajevo 1982.
Flemming	(Wiesbaden) *Türkische Handschriften.* Band XIII 1, Teil I, beschericben von Barbara Flemming. Viesbaden 1968.
Flügel	Dr Gustav Flügel: *Die arabischen, persischen und türkischen Handschriften der kaiserlichköniglichen Hofbibliothek zu Wien.* Band I-III. Wien 1865-1867.
GAL	Carl Brochelmann: *Geschichte der arabischen Literatur.* G I-II,S I-III. Leiden 1937-1949.
ḤḪ	Muṣṭafā b. 'Abdullāh Ḥaği Ḫalifa Katib Čelebī: *Kašf aẓ-ẓunūn 'an asāmī al kutub wa al-funūn* I-II. Istanbul 1941-1943.
Handžić	Mehmed Handžić: *al-Ğawhar al-asnā.* Kairo, 1349/1930. *Književni rad bosanskohercegovačkih muslimana.* Sarajevo 1934.
H. Šabanović	Hazim Šabanović: *Književnost Muslimana Bosne i Hercegovine na orijentalnim jezicima.* Sarajevo 1973.
Kairo	*Fihris Dār al-kutub al-Miṣriya.* Kairo 1342/1924.
Kairo f	*Fihris al-kutub al-fārsiya al-mawğuda fī Kutubḫāna al-ḫudaywiya.* Kairo 1306/1888.

Kairo t	*Fihris al-kutub at-turkiya al-mawğūda fī Kutubḫāna al-ḫudaywiya.* Kairo 1306/1888.
Karatay p	Fehmi Edhem Karatay: *Topkapi Sarayi Müzesi Kütüphanesi Farsca Yazmalar Kataloğu.* Istanbul 1961.
Karatay t	Fehmi Edehm Karatay: *Topkapi Sarayi Müzesi Kütüphanesi Türkçe Yazmalar Kataloğu.* Istanbul 1961.
Köprülü	Dr. Ramazan Şeşen, Cevat Izgi, Cemil Akpinar: *Catalogue of Manuscripts in the Köprülü Library.* Vol. I-III. Istanbul 1406/1986.
Loebenstein I	Helene Loebenstein: *Katalog der arabischen Handschriften der österreichischen Nationalbibiliothek Neurewebungen* 1868-1968. Teil I. Wien 1970.
Ljubović	Amir Ljubović: *Logička djela Bošnjaka na arapskom jeziku.* Orijentalni institut (Posebna izdanja XVIII). Sarajevo 1996. Amir Ljubović: *Prozna književnost Bosne i Hercegovine na orijentalnim jezicima.* Orijentalni institut. Posebna izdanja XVII. Sarajevo. 1995.
M. Götz	(Wiesbaden) *Türkische Handschriften.* Band XIII 2, Teil 1, beschrieben von Manfred Götz und band XIII 4. Wiesbaden 1968 und 1979.
Mostar	Hivzija Hasandedić: *Katalog arapskih, turskih i perzijskih rukopisa.* Mostar Izdanja Arhiva Hercegovine. Svezak 2. 1977.
OI	Salih Trako: *Katalog perzijskih rukopisa Orijentalnog instituta u Sarajevu.* Posebna izdanja XII. Sarajevo, 1986.
OI	Vančo Boškov: *Katalog turskih rukopisa, franjevačkih samostana u Bosni i Hercegovini.* Sarajevo. Orijentalni institut. Posebna izdanja XV. 1988.
OM	Brusalī Meḥmed Tahir: *Osmanli müellifleri* I-III. Istanbul 1333-1342/1914-1923.
Pertsch (Gotha p.)	(Gotha), p Dr Wilheim Pertsch: *Die perisischen handschriften der herzöglichen Bibliothek zu Gotha.* Wien 1859.

Pertsch (Berlin t.)	(Berlin), p Dr Wilhelm Pertsch: *Verzeichniss der persischen Handschriften der königlichen Bibliothek zu Berlin.* Berlin 1888.
Pertsch	Berlin t Wilhelm Pertsch: *Verzeichniss der türkischen Handschriften der königlichen Bibliothek zu Berlin.* Berlin 1889.
QA	Šamsuddin Sāmī: *Qāmūs al-a'lām* I-VI. Istanbul 1306-1216/1888-1896.
Rieu	Charles Rieu: *Cataloque of the turkish manuscripts in the Bristish museum.* London 1888.
Riyad	Saleh S. al-Hidzzi: *Catalogue of the manuscripts in the University of Riyad* 3. Riyad, 1979.
SO	Mehmed Sureyya: *Sicili Osmani Tezkirei mešāhiri osmanīyye* I-IV. Istanbul 1308-1316/1890-1898.
Spaho	Fehim Spaho: *Arapski, perzijski i turski rukopisi Zemaljskog muzeja.* Sarajevo. 1942.
Tüyatok	*Türkiye Yazmalari Toplu Kataloğu* 07 I-V. Istanbul 1982-84.
Wiesbaden	Soheila Divshali und Paul Luft: *Persische Handschriften.* Band XIV 2. Wiesbaden 1980. *Persische Handschriften.* Band XIV 1, Teil I, beschrieben von Wilhelm Heinz. Wiesbaden 1986.

TRANSKRIPCIJA

ا (ء)	'	ض	ḍ (z)
ب	b	ط	ṭ
پ	p	ظ	ẓ
ت	t	ع	'
ث	ṯ (s)	غ	ġ (g)
ج	ğ (c, dž)	ف	f
چ	č (ç)	ق	q (k)
ح	ḥ	ك	k
خ	ḫ	ك (ک)	n, y
د	d	گ	g
ذ	ḏ (z)	ل	l
ر	r	م	m
ز	z	ن	n
ژ	ž (j)	و	w (v)
س	s	ه	h
ش	š (ş)	ى	y, i
ص	ṣ		

Znakovi za duge vokale:

ا ā ى ī و ū

1. FILOZOFIJA

a) Filozofija

arapski

3245. 3453.

Zbirka (مجموع), *3*

L. 264; 21,5 x 15. *Nasḫ - ta'līq*, pomiješani, od različitih prepisivača. U trećem djelu ove zbirke po rubovima ima dopuna, ispravaka i kratkih komentara. Istaknute riječi i poglavlja pisana su crvenim mastilom. Nekoliko prvih stranica obrubljene su sa po jednom tankom crvenom linijom. Papir bijeli, deblji i tanji; povez polukožni, sa preklopom, oštećen.

1. L. 1 - 140a

غرر الحكم ودرر الكلم
Gurar al-ḥikam wa durar al-kalim

Djelo u kojem autor ističe da je Abū Oṯmān al-Ǧāḥiz sakupio stotinu razbacanih mudrih izreka 'Alī b. Abū Ṭāliba, četvrtog halife, te ih je on proučavao i pridodao im nešto novo, izvršio izbor, sažeo i poredao abecednim redom. Napisao Abu'l-Fatḥ 'Abdulwāḥid b. Muḥammad b. 'Abdulwāḥid al-Āmadī, umro oko 550/1155.

Ahlwardt VII, 8661; Ḥ Ḫ II, 1300-01; AM I, 635.

Početak:

اوله : الحمد لله الذي هدانا بتوفيقه الى جادة طريقه وفضلنا بتوحيده على كافة عبيده ... وبعد
فان الذي حداني على تحصيص فوائد هذا الكتاب وتعليقها ... وسميته كتاب غرر الحكم ودرر
الكلم ...

Završetak:

آخره : ... يا ابن ادم اذا رأيت الله تعالى يتابع عليك نعمة فاحذره ياتي على الناس زمان لا يقرب
فيه الا الماحل ولا يستظرف فيه الا الفاجر ولا يضعف فيه الا المصنف ...

Prepisano u mjesecu saferu 1155/1742.

Na kraju su stihovi na turskom jeziku i jedan zapis protiv zubobolje, pisan kasnije.

2. L. 140b - 144a.

سهام الربط فى المخمس خالى الوسط ترجمسى
Sihām ar-rabṭ fī al-maḫmas ḫālī al-wasaṭ tercemesi

Prevod, na turski jezik, risale sa područja okultizma. Risalu na arapskom jeziku, napisao je Muḥammad b Yūsuf b. Muḥammad b. Ḥāmid b. Abu'l-Muḥsin al-'Arabī al-Magrībī al-Fāsī Abū 'Abdullāh umro 1052/1642.

Ismail-paša: Ḏayl II, 31; AM II, 280-81.

Brockelmann (S II, 715) navodi isti naslov od sasvim drugog pisca, ali naš rukopis, prema poglavljima koje navodi Ismail-paša, identičan je opisu Ismail-paše.

Djelo je preveo neki Meḥmed b. 'Alī, čija nam je biografija nepoznata.

Početak:

اوله: حمد بی غایه وشکر بی نهایه اول ساز ارض وسمایه اولسونکی وجود انسنی حواس خمس ... بو فقیر حقیر قلیل البضاعة محمد بن علی ... مخمس خالی الوسط بیانده سهام الربط اسمیله مسمی اولان رساله سی ...

Risala je pisana ta'līqom, rukom drugog prepisivača. Sastoji se iz uvoda, tri poglavlja i završetka.

مقدمة شروط وفق بیننده در
فصل اول تعمیر وفق بیانده در
فصل ثانی تعمیر وسط اتمنوك بیانده در
فصل ثالث اسماء وایتك هر بر حاجته مناسبین بیانده در
خاتمه وفقك طبایعی ازره بعد فقراته وفقی وضع اتمنوك نیانده در

Prepis potječe iz druge polovine XVIII stoljeća.

3. 146b - 164.

عقود منظومة من سنن سيد المرسلين
'Uqūd manẓūma min sunan sayyid al-mursalīn

Djelo o hanifijskom fikhu, pisano u obliku vaza, a uglavnom se zasniva na mnogim hadisima, uzetih iz glavnih hadiskih zbirki. Napisao Muḥammad b. Abū Bakr Imāmzāde al-Buḥrī, umro 537/1177. (v. III, 2038).

Prepisao ovo i djelo pod tačkom 1 Meḥmed aṣ-Ṣūfī u Toqatu, u mahali Ḥūğer Aḥmed, 1153/1740. (bilješka na kraju rukopisa).

Uvakufio Muḥammad-paša, valija Bosne.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzijje) medrese u Travniku.

3246. 6071.

Zbirka (مجموع), 2

L.150; 24,5 x 15,5. *Ta'līq*, pisan vještom rukom kaligrafa. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovni tekst djelomično je nadvučen crvenom linijom. Papir tamnobijel, glat, prva dva lista oštećena; povez kožni.

1. L. 1 - 143.

حل مشكلات الاشارات والتنبيهات
Ḥall al-muškilāt al-išārāt wa at-tanbīhāt

Komentar kraćem djelu "al-Išārāt wa at-tanbīhāt" iz filozofije i logike. Osnovno djelo napisano Abū 'Alī al-Ḥusayn b. 'Abdullāh Ibn Sīnā, umro 428./1036., a ovaj komentar Naṣīruddīn Muḥammad b. al-Ḥasan aṭ-Ṭūsī, umro 572/1273.

Komentar kojeg navodi Hadži Halifa i neki drugi katalozi koji navode ovaj komentar nije identičan s našim primjerkom, jer se njihov početak razlikuje od našeg. Ovaj naš primjerak identičan je s onim kojeg navodi Ahlwardt i s onim koji se nalazi u Vakufskoj biblioteci u Bagdadu. Ahlwardt, pak, kaže da je to drugi komentar istog autora, a 'Abdullāh al-Ğibūrī (Bagdad) uopšte ne navodi komentatora. Izgleda da je, stvarno, Tusija napisao dva komentara.

Ḥ Ḫ I, 94-95; Ahlwardt IV, 5049; GAL,G I, 454; Mu'ğam II, 1251; Bagdad-Vakufska biblioteka IV, 62.

Početak:

اوله: قال الشيخ هذه اشارات الى اصول وتنبيهات على جمل يستبصر بها من تيسر له ... ان هذين النوعين من الحكمة النظرية اعنى الطبيعى والالهى لا يخلوان عن انغلاق شديد ...

Završetak:

آخره: فهذا ما تيسر لى من حل مشكلات كتاب الاشارات والتنبيهات مع قلة البضاعة وقصور الباع ... ويجتنب طريق العناد والله ولى السداد والرشاد منه المبدأ واليه المعاد

2. L. 145 - 150.

رسالة فى العشق
Risāla fi al-'ašq

Naslov u rukopisu je: هذه رسالة فى العشق الى الفقيه ابى عبد الله محمد بن احمد المعصومى رحمه الله لافضل المتأخرين حجة الحق الشيخ الرئس ابى على الحسين بن عبد الله البخارى . . .

Kraća risala s područja tesavvufa. Napisao gore spomenuti Ibn Sīnā. Risala je podijeljena na sedam poglavlja (faṣl).

Ḥ Ḫ I, 877; Mu'ğam, I, 129; GAL,G I, 456.

Početak:

اوله : سالت اسعدك الله يا ابا عبد الله الفقيه المعصومى ان اجمل لك رسالة يتضمن ايضاح القول فى العشق على سبيل اليجار . . . وجعلت رسالتى اليك مضمنة فصولا سبعة . . .

Završetak:

آخره : واذ قد بلغت هذا المبلغ فلختم الرسالة بحمد واهب القوة على ختمها كما هو اهله والحمد لله رب العالمين . . .

Oba djela prepisao Meḥmed Ṣāliḥ b. 'Alnīqī b. Meḥmed Taqī ad-Daḫwāriqānī(?), iz nahije Tibriz, godine 1095./1683.-84. (v. bilješku na kraju prvog djela).

Prvo djelo prepisano je iz primjerka koji je prepisan 662./1263., što se vidi iz bilješke na kraju djela.

Na naslovnoj stranici, koja je oštećena, nalazi se naziv djela, imena i lični pečati ranijih vlasnika: Sayyid Aḥmad Ḥasib, kadija u Bagdadu, Sayyid Ibrāhīm i Sayyid 'Abdullāh.

Na naslovnoj stranici drugog djela nalazi se jedna bilješka, prenesena iz djela "الشكوى" (?) i Ḥāfiẓovi stihovi.

Iz biblioteke Osman ef. Sokolovića.

3247. 2526.

شرح حكمة العين (لميرك)
Šarḥ ḥikmat al-'ayn

Komentar "Ḥikmat al-'ayn" - djela iz filozofije. Osnovno djelo napisao 'Alī b. 'Omar b. 'Alī Nağmuddīn al-Qazwīnī al-Kātibī, umro 675/1276., a komentar Šamsuddīn Muḥmmad b. Mubārak Šāh Mīrek al-Buḫārī, umro 740/1340.

Ḥ Ḫ I, 685; Ahlwardt IV, 5081; Kairo 1 VI, 97.

Početak:

اوله : اما بعد حمد الله فاطر ذوات العقول النورية ومظهر خفيات الاسرار الربوبية . . . فان المولى العلامات . . . محمد بن مبارك شاه البخارى

L. 192; 18,5 x 13. *Ta'līq*, starinski. Osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom. Po rubovima ima malo komentara. Papir tamnobijel i žućkast, mjestimice dohvaćen vlagom; povez kožni, s preklopom. Imaju utisnuti ornamenti na koricama i preklopu.

Prepisao Āmir b. Mūsā al-ḥāğğ Ilyās b. al-ḥāğğ Nuṣret b. Mursel, u Bakuu, pokrajina Širvan, godine 883/1479.

Na drugom zaštitnom listu je bilješka iz filozofije, a na naslovnoj stranici je naziv djela, ime vakifa i navedena godina.

Uvakufio Gazi Husrev-beg. Rukopis spada u prvobitni fond ove biblioteke.

3248. 2007.

حاشية ميرزاجان على شرح حكمة العين
Ḥāšiya Mīrzāğān 'alā šarḥ ḥikmat al-'ayn

Glosa predhodnom komentaru. Autori osnovnog djela i komentara su isti kao u predhodnom djelu, a ovu glosu napisao je Ḥabībullāh Mīrzāğān aš-Šīrāzī, umro 994/1585.

K. Dobrača II, 876,4; Ahlwardt IV, 5083.

Početak:

اوله : قال الش الحكمة استكمال النفس اه الاستكمال مصدر والمصادر قد تطلق ويراد بها معانيها النسبية . . .

Djelo nije do kraja prepisano, ima sedam neispisanih listova.

L. 61; 21 x 15. *Ta'līq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima dosta sitno pisanih bilježaka i komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Tekst na većini listova obrubljen je jednom tankom crvenom linijom. Papir tamnobijel, glat; povez kartonski, noviji (preuvezan).

Prepisao Muṣṭafā b. Yūsuf al-Mostārī-Šayḫ Yūyō, umro 1119/1707., što zaključujemo po prepoznavanju njegovog rukopisa i što se njegovo ime i pečat nalazi na naslovnoj stranici, kao vlasnika knjige. Na istoj stranici je ime drugog vlasnika Sayyid Muḥammad, muftija u Travniku, a na prvom zaštitnom listu je ime trećeg vlasnika Muḥammad b. Ṣadī ... (oštećeno).

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzijje) medrese u Travniku.

3249. 849.

شرح هداية الحكمة (لميرك البخارى)

Šarḥ hidāyat al-ḥikma

Komentar djelu "Hidāya al-ḥikma" iz filozofije. Osnovno djelo napisano Aṯiruddīn Mufaḍḍal b. 'Omar al-Abharī, umro 663./1264, a komentar Šamsuddīn Muḥammad b. Mubārak Šāh Mīrek al-Buḫarī, umro 740/1340.

Ḥ Ḫ II, 2029; GAL,G I, 464, S I, 839-40; Riyad III, 136-7.

Saleh S. al-Hidždzi navodi da je pisac nepoznat, a naš primjerak je identičan s njihovim, ali u našem primjerku navedeno je i ime pisca, dok Hadži Halifa navodi i komentar i komentatora, ali mu, izgleda, navodi, pogrešan početak.

Početak:

اوله: الحمد لله رب العالمين والصلوة على سيدنا محمد وآله اجمعين وبعد فقد سالنى بعض احبابى ان اكتب لقسمى الطبيعى والالهى من كتاب الهداية للمولى العلامة افضل المتاخرين اثير الملة والدين مفضل بن عمر الابهرى

Završetak:

اخره: ... وهذه الهيات الخلق فى شدة الرداء وضعفها وفى سرعة الزوال وبطؤه ويختلف ما يكون منها من التعذب بحسب الاختلافين وليكن هذا اخر ما اردنا ان يكتب على سبيل الارتحال من غير ايجار مخل ...؟ واطناب تمل فى شرح هذا المختصر والحمد لله على الاتمام...

L. 41; 18,5 x 13,5. *Ta'liq*, starinski, teško čitljiv, često bez dijakritičkih tačaka. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima komentara. Papir tamnobijel, čvrst, deblji; povez kožni, s preklopom, malo oštećen. Rukopis se čuva u kartonskoj futroli.

Prepis završen 867/1462.

Iz Šehdi-efendijine biblioteke.

3250. 5435.

شرح هداية الحكمة (لميرك البخارى)

Šarḥ hidāyat al-ḥikma

L. 39; 18 x 13. Nasḫ s nešto ta'liqa. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima, na nekim listovima, ima bilježaka koje se odnose na dotični tekst. Papir žut, oštećen: bez poveza.

Prepisao neki Muḥammad 1068/1657.

Na naslovnoj stranici, koja je oštećena, ispisan je više puta naslov djela i imena ranijih vlasnika: Ṣāliḥ b. Aḥmad, godina 1278/1861. i Aḥmad b. al-marḥūm as-Sayyid 'Abdulḥayy b. as-Sayyid 'Alī al-Ḥusaynī al-Qudusī.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

3251. 1493.

حل الهداية شرح هداية الحكمة

Ḥall al-hidāyat šarḥ hidāyet al-hikma

Komentar djelu "Hidāya al-ḥikma" iz filozofije. Osnovno djelo napisao Aṯiruddīn Mufaḍḍal b. 'Omar al-Abharī, umro 663/1265., a ovaj komentar Muḥammad b. Šarīf al-Ğurğānī al-Ḥusaynī, umro 838/1434. Prema Hadži Halifi i Ismā'il-paši, to je sin poznatog Ğurğāniye ('Alī b. Muḥammad as-Sayyid aš-Šarīf al-Ğurğānī, umro 816/1413).

ḤḪ II, 2029; AM II, 189; Ahlwardt IV, 5071.

Početak:

اوله: هدايتك ربنا فى رواية والدراية وكفايتك فى البداية والنهاية ... اما بعد فيقول الفقير الى الله الغنى محمد بن شريف الحسينى اصلح الله باله وحاله ...

Završetak:

اخره: فتكون فى غصة وعذاب اليوم لكن هذا غير لازما كما ذكرنا ومن اراد الاستصقاء فى الحكمة والوقوف على مذاهب الحكماء فليرجع الى كتابنا المسمى بزبدة الاسرار وانا اقول من اراد الارتقاء الى ذروة التحقيق فى العلم

L. 45; 20 x 14,5. *Nasḫ-ta'līq*, pomiješani. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom, a osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom. Papir tamnobijel, čvrst, malo dohvaćen vlagom; povez kartonski.

Prepisao Muḥammad b. 'Abdulqādir Ibn Tabīḫ at-Tarāblusī 1087/1676.

Na naslovnoj stranici je naziv djela i imena ranijih vlasnika knjige: Ḥusayn al-Iḥsenčewi, nastanjen u medresi al-Ḥamīdiji i Ṣāliḥ b. Zulfikar al-Bosnavī.

3252.

3913.

شرح منلا زاده على هداية الحكمة

Šarḥ Manllāẓāde ʻalā Hidāyet al-ḥikma

Komentar djela "Hidāye al-Ḥikme" iz filozofije. Napisao Aḥmad b. Maḥmūd al-Herewī Monllāzāde (bio je živ prije 863/1458).

Ḥ Ḫ II, 2029-30; Kairo I VI, 99; GAL,G I, 464; Riyad III, 133.

Početak:

اوله: باسمك اللهم يا اهل الحمد والثناء ويا ذا العظمة والكبرياء . . . وبعد فهذه مخلة مشتملة على شرح ما سوى المنطق من المختصر الموسوم بالهداية

Završetak:

اخره: هذا مع اعترافى بالعجز والقصور ولكن الله يمن على من يشاء من عباده بالفضل والانعام ويدخل من يشاء فى رحمته بمزايا الطول والاكرام انه البر الرحيم والجواد الكريم

L. 98; 22 x 14,5. Nasḫ s nešto ta'līqa, teško čitljiv. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima komentara i tumačenja pojedinih riječi. Papir tamnobijeli, čvrst, dohvaćen vlagom; povez polukožni, s preklopom.

Nema podataka o prepisivaču i datumu prepisa, ali smatramo da rukopis potječe iz prve polovine XVIII stoljeća.

Na prvoj nutarnjoj korici je jedna dova, sa objašnjenjem na turskom jeziku, te ime i pečat ranijeg vlasnika knjige: Muṣṭafā b. Muḥammad Mukīzāde (Mukić) al-Mostārī.

Na naslovnoj stranici je naziv djela, jedan hadisi-šerif i tumačenje o spominjanju Božijeg imena i zahvale (hamdele) na početku svakog djela. Na posljednjoj stranici su razne bilješke na turskom jeziku.

Iz Karadoz-begove biblioteke u Mostaru.

3253.

2141.

شرح هداية الحكمة (للميبدى)

Šarḥ hidāyat al-ḥikma (lil-Maybadī)

Komentar djelu "Hidāya al-ḥikma" iz filozofije. Napisao Qāḍī Mīr Ḥusayn b. Mu'īnuddīn al-Maybadī al-Ḥasanī, umro 904/1498.

ḤḪ II, 2029; Ahlwardt IV, 5065; Kairo II, 86; Bagdad-Vak.bibl. II, 289; Tüyatok I, 39.

Početak:

اوله: الهداية امر من لديه وكل شىء يعود اليه وله الحمد على ما انعم علينا سوابق النعم . . . وبعد فيقول الفقير المعتصم بلطفه الابدى حسين بن معين الدين الميبدى اصلح الله حالهما . . .

Završetak:

اخره: ومن اراد الاستقصاء فى الحكمة والوقوف على مذاهب الحكماء فليرجع الى كتابنا المسمى بزبدة الاسرار وظنى ان الواجب على طالب الحق مطالعة كتب الشيخين ابى على وشهاب الدين المقتول قدس سرهما . . .

L. 70; 20 x 13,5. *Ta'līq*. Po rubovima i u proredu ima sitno pisanih tumačenja i komentara. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom. Papir tamnobijel, čvrst, malo dohvaćen vlagom; povez polukožni.

Prepisao Ḥabīb b. Murād al-Būzāwaqī (? البـــوزاوقى), u nekoj Ali-pašinoj medresi, početkom zul-kadeta 1018/1611.

Na naslovnoj stranici je jedna dova, prenesena iz nekog komentara i jedna bilješka iz vaẓa, prenesena iz djela "Barīqa Šarḥ Ṭarīqa Muḥammadiyya". Na zadnjoj stranici je jedna bilješka iz fikha i stihovi na perzijskom jeziku, od Ğalāluddīn Rūmī-je.

Uvakufio neki Džumhur (v. 2. list).

Na zadnjem zaštitnom listu je pečat Muhamed-age Aganagića, bivšeg trgovca knjigama iz Sarajeva.

3254.

1949.

Zbirka (مجموع), 2

L. 159; 21 x 13,5. *Ta'līq* sitniji, od različitih prepisivača. Po rubovima, na nekim listovima, ima komentara i bilježaka koje se odnose na dotični tekst. Papir bijel, glat; povez polukožni, s preklopom.

1. L. 1 - 67.

شرح هداية الحكمة (للميبدى)

Šarḥ hidāyat al-ḥikma (lil-Maybadī)

Završetak ovog primjerka je drugačiji od predhodnog. Prepis je završen 1035/1625.

Listovi 68 - 71a su neispisani.

2. L. 71b - 159.

كليات ابى البقاء
Kulliyyāt Abil-Baqā'

Prepisivač nije do kraja prepisao ovo djelo, a ono je iz jezikoslovlja o svim vrstama znanosti, koje je autor poredao alfabetskim redom, a u kojem je skupio djela učenjaka iz različitih znanosti. Napisao Qāḍī Ayūb b. Mūsā al-Ḥusaynī al-Kafawī, umro 1093/1682. ili 1095/1684.

Ismā'il-paša: Ḏayl II, 380; Mu'ğam I, 293; Bagdad-Vakuf. biblioteka III, 249.

Početak:

اوله: خير منطوق بداء امام كل مقال وافضل مصدر به كل كتاب فى كل حال . . .

Prepis ovog djela potječe iz XVIII stoljeća.

3255. 1748.

شرح هداية الحكمة (للميبدى)
Šarḥ hidāyat al-ḥikma (lil-Maybadī)

L. 80; 21 x 14,5. *Nasḫ - ta'līq*, pomiješani. Po rubovima, naročito na prvim listovima, ima komentara. Osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom. Papir bijel, čvrst;povez kožni, s utisnutim ornamentima na sredini korica i na preklopu.

Prepisao Ḫalīl b. Aḥmad 1091./1680.

Na naslovnoj stranici su imena i lični pečati ranijih vlasnika rukopisa: Muḥammad Nūrullāh b. Derīzāde (?), Muḥammad Sa'īd Ḫayrīzāde, bivši kadija u Vidinu i Muḥammad Bāqī Džīnōzāde.

Uvakufio Muḥammad Bāqī Džīnōzāde.

3256. 1752.

شرح هداية الحكمة (للميبدى)
Šarḥ hidāyat al-ḥikma (lil-Maybadī)

L. 155; 21 x 14. *Ta'līq*. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovni tekst nadvučen je crvenom ili crnom linijom. Po rubovima ima sitno pisanih komentara. Papir žućkast i bijel, glat; povez polukožni, s preklopom.

Prepisao 'Alī b. Ya'qūb b. Qārā Dāwūd u medresi Perwīzdād u Erzerumu, 1132/1720.

Na početku (na prva tri zaštitna lista) nalazi se odulja bilješka iz filozofije, prepisana rukom istog prepisivača.

Uvakufio, za Gazi Husrev-begovu medresu u Sarajevu, Aḥmad-efendī b. Muṣṭafā, muderris (v. bilješku na 1. zaštitnom listu).

3257. 1201.

Zbirka (مجموع), *3*

L. 177; 21 x 15,5. *Nasḫ - ta'līq*, pomiješani. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovni tekst u prvom djelu nadvučen je crvenom linijom. Po rubovima i u proredu ima komentara i tumačenja pojedinih riječi. Papir tamnobijel, čvrst, prvi listovi malo oštećeni; povez polukožni, s preklopom. Listovi skoro rastavljeni od poveza.

1. L. 1 - 139.

شرح هداية الحكمة (للميبدى)
Šarḥ hidāyat al-ḥikma (lil-Maybadī)

2. L. 143b - 176a.

الحاشية الفردية للرسالة الحسينية
al-Ḥāšiya al-Fardiya lir-risāla al-Ḥusayniyya

Glosa komentaru risale "al-Ḥusayniyya" o disputaciji. Osnovni tekst napisao je Šayḫ Ḥusayn-efendī al-Anṭāqī, umro 1130/1718. komentator nam je nepoznat, a glosu je napisao 'Alī al-Fardī b. Muṣṭafā al-Qayṣariyawī, umro 1127/1715.

K.Dobrača I, 703,2, str. 467; Ismā'il-paša: Ḏayl I, 389; AM I, 767; GAL, S II, 482.

Početak:

اوله: الحمد لله الذى فهمنا ما لم نفهم وعلمنا ما لم نعلم والصلوة والسلام على سيدنا صاحب العلم محمد الذى اولى الشريع والحكم . . . فيقول العبد الفقير الى رحمة ربه الرحمن . . . على الفردى بن مصطفى القيصريه وى . . . وسميتها بالحاشية الفردية للرسالة الحسينية . . .

Završetak:

اخره: لما اشار اليه بقوله لان متعلقاتها صادرة من المعرف البتة فاحتيج الى الاستثناء بخلاف الاعتراضات الموردة ههنا فانه لا مانع فيها من ذلك الحمل فلم يحتج الى الاستثناء تمت الكتاب

3. L. 176b - 177.

رسالة فى مقدمات العلوم
Risāla fi muqaddamāt al-'ulūm

Kratka risala o uputama i metodama za sticanje nauke, od nama nepoznatog pisca. Naslov je prema sadržaju risale, jer u rukopisu nije naveden ni naslov djela ni ime pisca.

Početak:

اوله: الحمد لله الذى جعل مبادى العلوم وسيلة الى مقاصدنا والصلوة والسلام على محمد الذى ارشدنا بمقدمات الى مطالبنا . . .

Završetak:

اخره: فعليك ايها الطالب المتبصرة معرفة مقدمات هذه الامور المذكورة وان اهملتها لا تنال مقاصدك ومطالبك فلا تغفل عن تقديمها وطلبها تمت الرسالة

Cijelu zbirku prepisao al-ḥāǧǧ Ḥasan b. al-ḥāǧǧ Walī. Prvo djelo 1133/ 1720, a druga dva 1130/1717.

Na 139 - 140. listu je tumačenje riječi al-wāsiṭa (الواسطة) , na 143a. listu početak drugog djela, obrađenog u ovoj zbirci (obrnuto uvezan).

Iz Šehdi-efendijine biblioteke.

3258. 7017.

شرح هداية الحكمة (للميبدى)
Šarḥ hidāyat al-ḥikma (lil-Maybadī)

L. 48; 23,5 x 17. *Ta'līq.* Osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom. Po rubovima ima malo glosa. Papir tamnobijel, dohvaćen vlagom, oštećen; bez poveza.

Prepis završen 1181/1768.

Na naslovnoj stranici su bilješke iz filozofije.

Poklonio neki Vereniković iz Travnika.

3259. 3591.

Zbirka (مجموع), 2

L. 166; 20 x 14,5. *Nasḫ-ta 'līq*, pomiješani. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima sitno pisanih komentara, od istog prepisivača. Papir tamnobijel i žućkast, deblji i čvršći, glat; povez kožni, s preklopom, ima utisnute ornamente na sredini korica i na preklopu.

1. L. 1 - 110.

شرح هداية الحكمة (للميبدى)
Šarḥ hidāyat al-ḥikma (lil-Maybadī)

2. L. 111 - 166.

حاشية على شرح قاضى مير على هداية الحكمة
Ḥāšiya 'alā šarḥ Qāḍī Mīr 'alā Hidāyet al-ḥikma

Djelo je na početku nepotpuno. Nedostaje 43 lista, što se vidi po staroj folijaciji i bilješci na naslovnoj stranici o broju lista u ovoj zbirci.

Glosa komentara djelu "Hidāyat al-ḥikma" iz filozofije. Osnovno djelo napisao al-Abharī, komentar Qāḍī Mīr al-Maybadī (v. br. 3254), a ovu glosu Muḥammad b. Ṣalāḥuddīn b. Ğalāluddīn... Muṣliḥuddīn al-Lārī, umro 977/1569. u Amedu.

ḤḪ II, 2029; Ahlwardt IV, 5067; AM II, 251.

Početak u našem rukopisu:

اوله: . . . فى ابتداء مخافة ولا يلزم من ذلك جواز كونها بعروضين . . .

Završetak:

اخره: ثم عموا اعتبارها فى سائر الاجسام هذا الاعتبار مبنى على الامور الفرقية /الطرفية/ لا تحقيق فيه لان كرة الارض ليست لها من الجهات

Prepis potječe iz XVII ili XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu su naslovi djela, imena ranijih vlasnika knjige: neki Ḥasan-efendī i Sayyid Muḥammad, te bilješka iz fikha. Na naslovnoj stranici je jedan hadis, jedna dova sa komentarom, bilješka iz fikha i neki biografski podaci Ibn Sīnā-a.

Uvakufio al-ḥağğ Meḥmed-paša, sadriazam (v. pečat na početku i na kraju rukopisa).

Iz Karadoz-begove biblioteke u Mostaru.

3260. 7018.

شرح هداية الحكمة (للميبدى)
Šarḥ hidāyat al-ḥikma (lil-Maybadī)

L. 30; 22 x 14,5. *Nasḫ-ta'liq*, pomiješani. Po rubovima nema glosa, osim na četvrtom listu. Papir tamnobijel, dohvaćen vlagom; bez poveza, listovi prosuti.

Nema podataka o prepisivaču i datumu prepisa, ali smatramo da rukopis potječe iz druge polovine XVIII stoljeća.

Na listovima 1 - 3a ima puno bilježaka iz raznih naučnih disciplina, prenesenih iz mnogih djela.

Poklonio neki Vareniković iz Travnika.

3261. 3608.

Zbirka (مجموع), 5

L.166; 18 x 12,5.*Ta'liq*, starinski, teško čitljiv i nasḫ, pisan vještom rukom kaligrafa. Po rubovima ima sitno pisanih komentara Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Papir tamnobijel, različite debljine, glat, čvrst; povez kožni, s preklopom, zaštićen zelenim platnom.

1. L. 1 - 20a.

حاشية على شرح مولانا زاده على هداية الحكمة
Ḥāšiya 'alā šarḥ Mawlāna-zāde 'alā Hidāyat al-ḥikma

Glosa komentaru (v. br. 3254) djela "Hidāyat al-ḥikma". Glosu je napisao Ḫawāğezāde Musliḥddīn Muṣṭafā b. Yūsuf al-Brusawī, umro 893/1487.

Köprülü III, 269, 1; ḤḪ II, 2029.

Početak:

اوله : قوله لما كانت الحكمة اقول شروع فى تقسيم الحكمة باعتبار الموضوع

Završetak:

آخره : اذا ضاق الصائع الى سمعة مقدار اخر من السمعة حصلت الزيدة فى الافطار كلها

2. L. 24b - 55.

حاشية على مطالع الانظار شرح طوالع الانوار للاصفهانى
Hāšiya 'alā maṭāli' al-anẓār šarḥ Tawāli' al-anwār lil-Iṣfahāni

Osnovno djelo "Ṭawāli' al-anwār" o akaidu napisao je Qāḍī 'Abdullāh b. 'Omar al-Bayḍāwī, umro 685/1286. (v. I, 668, str. 436), komentar je napisao Šamsuddīn Maḥmūd b. 'Abdurraḥmān al-Iṣfahānī, umro 749/1348. (v. I, 670, str. 438), a ovu glosu 'Alī b. Muḥammad as-Sayyid aš-Šarīf al-Ğurğānī, umro 816/1413.

Köprülü III, 230.

Početak:

اوله : قوله بحسب تعلق الارادة لا باعتبار ان القدرة علة تامة لتخصيص ذلك البعض لانه لو كان
كذلك . . .

Prepisao Sulaymān b. Muḥammad 878./1478. (bilješka na kraju djela, pisana crvenim mastilom).

3. L. 60 - 117a.

شرح الرسالة السمرقندية فى آداب البحث والمناظرة (للكيلانى)
Šarḥ ar-risāla as-Samarqandiya fi ādāb al-baḥṯ (lil-Kīlānī)

Komentar risale "as-Samarqandiye" o disputaciji. Osnovnu risalu napisao Muḥammad b. Ašraf al-Ḥusaynī as-Samarqandī, umro 600/1203., a komentar Quṭbuddīn Muḥammad al-Kīlānī, umro oko 830/1426.

ḤḪ I, 39; Ahlwardt IV, 5274; Köprülü III, 536.

Početak:

اوله : الحمد لله الذى هدانا الى سواء السبيل وارشدنا فى اقناء . . . وبعد فهذه حواشى كتبناها
للرسالة الموسومة بآداب البحث

Završetak:

آخره : فيرجع الكلام الى الشق الاول من ترديد المذكور فى تقدير النكتة فيحصل بها المقصود

Prepis završen 872/1467.

4. 120b - 142.

شرح الرسالة السمرقندية فى آداب البحث والمناظرة (للشروانى)

Šarḥ ar-risāla as-Samarqandiya fi ādāb al-baḥṯ wa almunāẓara (lil-Širwānī)

Drugi komentar istoj spomenutoj risali. Napisao Kamāluddīn Mas'ūd b. Ḥusayn aš-Širwānī ar-Rūmī, umro 905/1499.

K. Dobrača I, 691,15, str. 454; ḤḪ I, 39; Ahlwardt IV, 5275; Köprülü III, 537,1.

Početak:

اوله : الحمد لله رب العالمين والصلوة على رسوله محمد وآله اجمعين وبعد فقد قال الامام المحقق
... شمس الملة والدين محمد السمرقندى ...

Završetak:

آخره : والا يلزم ارتفاع النقيضين وبه يحصل المقصود كما مر فى الشق الاول من الترديد المذكور تم
بعون الله وكرمه

5. L.143b - 165.

حاشية عماد الكاشى على شرح الرسالة السمرقندية فى آداب البحث والمناظرة

Ḥāšiya 'Imād al-Kāši 'alā šarḥ al-risāla as-Samarqandiya fi ādāb al-baḥṯ wa almunāẓara

Naslov u rukopisu je: هذا حاشية عماد المسمى مسعود رومى a Ahlwardt (IV, 5277) navodi sljedeći naslov: كتاب عماد شرح على مسعود الرومى

Glosa predhodnom komentaru. Napisao 'Imāduddīn Yaḥyā b. Aḥmad al-Kāši (živio u X/XVI stoljeću).

ḤḪ I, 39; Ahlwardt IV, 5277; Kairo I, 230; Tüyatok III, 2178.

Početak:

اوله : قوله المنة علينا سلك طريقة العمل بالحديث معنى لان حقيقة الحمد عند المحققين اظهار
الصفات الكمالية...

Završetak:

(آخره :) فظهر ان الجواب عن امثال هذا المنع ليس الا بطريق الترديد اثباتا انه غير مضر كما سبق
فى امثال المنع الغير المضر فى التنبيه السابق فليتذكر، تم بعون الله

Na 166. listu je kratka risala (komentar), od nama nepoznatog pisca, jer ni pisac ni naslov djela nisu navedeni.

Početak:

اوله : اما بعد حمدا لله على جميع نواله والصلوة على نبيه محمد واله فهذا شرح المعدلات العشر
التى كتبت بالتماس بعض اخوانى

Cijela zbirka potječe iz XV i XVI stoljeća.

Između pojedinih djela ima raznih bilježaka i stihova koje nismo dešifrovali.

Iz Karadžoz-begove biblioteke u Mostaru.

3262. 1816.

Zbirka (مجموع), *2*

L. 108; 19,5 x 14. *Ta'līq*, od različitih prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovni tekst, u drugom djelu, nadvučen je crvenom linijom. Po rubovima ovog djela ima mnogo sitno pisanih komentara, od istog prepisivača. Papir bijel i žućkast, čvrst; povez polukožni, s preklopom.

1. L. 1 - 47a.

حاشية على شرح هداية الحكمة (لقاضى مير)

Ḥāšiya 'alā Šarḥ Hidāyat al-ḥikma (li Qāḍī Mīr)

Glosa komentaru djela "Hidāya al-ḥikme". Komentar je napisao Qāḍī Mīr Ḥusayn b. Mu'īnuddīn al-Maybadī al-Ḥasanī, umro 904/1498. (v. br. 3254), a ovu glosu Naṣrullāh b. Muḥammad al-Ḫalḫālī, umro 946/1539.

ḤḪ II, 2029.

Početak:

اوله : قوله الهداية امر من لديه اى ناش من عنده اما بواسطة او بدونها سواء كانت بمعنى الدلالة
على ما يوصل الى الحط ...

Završetak:

آخره : ... فتأمل لعل وجه التأمل ان الثابت البرهان امتناع صدور تحركات غير متناهية من القوة
الجسمانية مطلقا سواء كان بواسطة او بدونها وليس فيه ما يحصل بالثانى فلا يكون هذا الجواب

2. L. 52b - 108.

شرح حكمة العين (لميرك)
Šarḥ Hikma al-'Ayn Li-Mīrek

(v. br. 3247)

Djelo je na kraju nepotpuno.

Rukopis potječe, vjerovatno, iz XVII stoljeća.

Uvakufio, za Gazi Husrevbegovu medresu u Sarajevu, al-ḥāǧǧ Aḥmad-efendī b. Muṣṭafā Dupničanin, muderis u spomenutoj medresi.

3263. 1502.

Zbirka (مجموع), 3

L. 180; 20,5 x 14,5. *Ta'līq*, od različitih prepisivača, pisan vještim rukama kaligrafa. Po rubovima ima sitno pisanih komentara. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovni tekst, u prva dva djela, nadvučen je crvenom linijom. Papir bijel, glat, čvrst; povez polukožni, s preklopom.

1. L. 1 - 80a.

حاشية على شرح قاضى مير على هداية الحكمة
Ḥāšiya 'alā šarḥ Qāḍī Mīr 'alā Hidāyat al-ḥikma

(v. br. 3252,2).

Prepisao Muḥammad b. 'Oṯmān b. Abū Bakr al-'Ādalǧawāḏī 1087/1676.

2. L. 80b - 168.

شرح هداية الحكمة لاثير الدين الابهرى
Šarḥ Hidāyat al-ḥikma li Eṯīruddīn al-Abharī

(v. br. 3253).

Prepisao Muṣṭafā b. Ramaḍān 1068/1657.

3. L. 172b - 180.

ترجمة الرسالة الولدية فى المنطق للسيد الشريف
Tarǧama ar-Risāla al-Waladiya fī al-manṭiq
lis-Sayyid aš-Šarīf

Prevod risale "al-Waladiye" iz logike. Osnovnu risalu, na perzijskom jeziku, napisao 'Alī b. Muḥammad as-Sayyid aš-Šarīf al-Ǧurǧānī, umro 816/1413., a zatim ju je na arapski jezik preveo njegov sin Muḥammad b. 'Alī al-Ǧurǧānī, umro 838/1434.

ḤḪ I, 893; Kairo I VII, 106; GAL,G II, 216; Köpülü III, 334,3; Tüyatok III, 2346.

Početak:

اوله: الحمد لله الذى لا يتم منطق الفصيح دون شكره وحمده ... وبعد فان الرسالة الشريفة التى الفها فى المنطق لاجل ولده الاكرم ...

Završetak:

آخره: ولكنه ليس لا حجرا فلا شجرا ولكن هذا اخر كلام

Prepis je, izgleda, iz XVIII stoljeća.

Uvakufio Hadži Memiš-aga Kasumagić.

3264. 1943.

Zbirka (مجموع), 2

L. 178; 20,5 x 15. *Ta'līq*. Istaknute riječi pisane su crveim mastilom. U drugom djelu ove zbirke osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom. Po rubovima ima mnogo sitno pisanih glosa, koje se odnose na dotični tekst, pisane rukom istog prepisivača. Papir tamnobijel, glat, dohvaćen vlagom, pismo na mnogim listovima oštećeno, a neki listovi su prosuti; povez polukožni, s preklopom.

1. L. 1 - 74.

حاشية على شرح قاضى مير على هداية الحكمة
Ḥāšiya 'alā šarḥ Qāḍī Mīr 'alā Hidāyat al-ḥikma

Prepisao Muḥammad b. 'Omar u Sivasu, u medresi "Daru'š-Šifa", 1105/1693.

2. L. 76b - 178

شرح هداية الحكمة للميبدى
Šarḥ hidāyat al-ḥikma (lil-Maybadī)

(v. br. 3225).

Djelo je na kraju nepotpuno.

Na osnovu rukopisa, smatramo da je prepisivač isti kao i u prethodnom djelu.

3265. 3669.

حاشية على شرح قاضى مير على هداية الحكمة
Ḥāšiya 'alā šarḥ Qāḍī Mīr 'alā Hidāyat al-ḥikma

Početak:

اوله: الحمد لله الذى تخلص بهداية حكمته حواشى قلوبنا عن غواشى لريوب والاوهام ... وبعد فيقول ... محمد المدعو بمصلح الدين اللارى

L. 128; 20 x 15. *Nasḫ* s nešto *ta'līqa*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Neki dijelovi komentara nadvučeni su crvenom linijom. Po rubovima sitno pisanih glosa. Papir tamnobijel, glat; povez polukožni, s preklopom, rastavljen od listova.

Prepisao Muḥammad b. Monllā Bakr 1110/1698.

Uvakufi 'Alī Gālib-paša (Stočević), za biblioteku svoje tekije u Mostaru 1258/1842. - v. bilješku i pečat na naslovnoj stranici.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

3266. 958.

حاشية على شرح قاضى مير على هداية الحكمة
Ḥāšiya 'alā šarḥ Qāḍī Mīr 'alā Hidāyat al-ḥikma

L. 76; 21 x 16. *Nasḫ* - *ta'līq*, pomiješani. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima također mnogo sitno pisanih glosa. Papir tamnobijel, glat; povez polukožni.

Prepisao Muṣṭafā b. Ḥusayn, u kasabi Qara Ağaç (Turska), u medžlisu Šayh Sulejman-efendije, 1137/1724.

Na zadnjem zaštitnom listu je jedna dova, s upustvom za njeno učenje, na turskom jeziku i pečat Muhamed-age Aganagića, trgovca i preprodavca knjiga iz Sarajeva.

3267. 1713.

حاشية الكفوى على حاشية اللارى على شرح قاضى مير على هداية الحكمة
Ḥāšiya al-Kafawī 'alā ḥāšiya al-Lārī 'alā šarḥ Qāḍī Mīr 'alā Hidāyat al-ḥikma

Superglosa predhodnoj Larijevoj glosi iz filozofije. Napisao Muḥammad b. al-ḥāğğ Ḥumayd al-Kafawī, umro 1178/1764.

O. M. II, 7; Köprülü III, 265.

Početak:

اوله: الحمد لوليه والصلوة والسلام على نبيه وصحبه وبعد فيقول اضعف العبيد محمد الكفوى ابن الحاج حميد عفى عنهما الحميد المجيد هذه كلمات حررتها اثناء المذاكرة على الحاشية اللارية فى الحكمة ...

Završetak:

اخره: نحو قطبيه وكل فلك يتحرك الى المغرب كالرجل القائم وجهه نحو المغرب والله اعلم بالصواب واليه المرجع والمآب.

L.194; 21 x 15,5. *Nasḫ* - *ta'līq*, pomiješani. Riječi "qawluhu" pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima dopuna i ispravaka. Na početku je izrađen lijep unvan u bojama. Tekst na prve dvije stranice obrubljen je jednom zlatnom debljom linijom, a na ostalim stranicama tankom crvenom linijom. Papir bijel, glat; povez polukožni, s preklopom.

Prepisao nepoznati prepisivač 1178./1764. godine, dakle, iste godine kada je i pisac umro.

Uvakufio, za Gazi Husrev-begovu medresu, Aḥmed-efendi b. Muṣṭafā, muderis spomenute medrese. - v. bilješku na prvom zaštitnom listu.

3268. 874.

Zbirka (مجموع), 2

L.148; 18,5 x 13. *Ta'līq*, od različitih prepisivača. Prvo djelo je ranijeg datuma i pridodano drugom prilikom preuvezivanja djela. Drugo djelo je starijeg datuma, teško čitljiv ta'liq. Po rubovima i u proredu ima tumačenja i dopuna. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Komentar je nadvučen crvenom ili crnom linijom. Papir bijel i tamnobijel, čvrst; povez kartonski, novijeg datuma.

1. L. 1 - 7.

لوامع الاسرار فى شرح مطالع الانوار
Lawāmi‘ al-asrār fī šarḥ maṭal‘ al-anwār

Djelo je na kraju nepotpisano.

Komentar djelu iz filozofije i logike "Maṭāli‘ al-anwār". Osnovno djelo napisao Maḥmūd b. Abū Bakr al-Urmawī, umro 682/1283., a komentar Quṭbuddīn Muḥammad b. Muḥammad ar-Rāzī at-Taḥtānī, umro 766/1364.

Ḥ Ḫ II, 1715.-16.; Ahlwardt IV, 5087.

Početak:

اوله: الحمد لله فياض ذوارف العوارف ... وبعد فان العلوم على تشعب فنونها وتكثر شجونها ارفع المطالب وانفع المآب وعلم المنطق ...

Prepis potječe iz XIX stoljeća.

2. L. 10b - 145.

حاشية على لوامع الاسرار فى شرح مطالع الانوار
Ḥašiya ‘alā Lawāmi‘ al-asrār fī šarḥ Maṭāli‘ al-anwār

Glosa predhodnom komentaru. Napisao ‘Alī b. Muḥammad as-Sayyid aš-Šarīf al-Ǧurǧānī, umro 816./1413.

Ḥ Ḫ II, 1715.-16.; Ahlwardt IV, 5089; Kairo VI, 58; Köprülü III, 229.

Početak:

اوله: قال وحيد زمانه تغمده الله بغفرانه الحمد لله فياض ذوارف العوارف الفياض الوهاب من فاض الماء فيضا فيضوضة ...

Završetak:

(آخره:) فيكون اعرف وهذا جار فى الذاتى العرضى اذا كانت افراده محسوسة، تم

Prepis je veoma star i gledajući po papiru i pismu, smatramo da potječe iz XV ili XVI stoljeća.

Na početku i na kraju ovog djela ima bilježaka iz logike koje su teško čitljive.

3269. 2460.

Zbirka (مجموع), 2

L. 218; 18,5 x 13,5. *Ta‘līq*, starinski, složen, teško čitljiv. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. U prvom djelu osnovni tekst nadvučen crvenom linijom. Po rubovima ima sitno pisanih glosa i u proredu tumačenja pojedinih riječi. Papir tamnobijel čvrst, dohvaćen vlagom; povez polukožni.

1. L. 1 - 129

حاشية على لوامع الاسرار فى شرح مطالع الانوار
Ḥāšiya ‘alā Lawāmi‘ al-asrār fī šarḥ Maṭāli‘ al-anwār

(v. br. 3268,2)

Djelo je na početku nepotpuno.

2. L. 132b - 218.

لوامع الاسرار فى شرح مطالع الانوار
Lawāmi‘ al-asrār fī šarḥ Maṭāli‘ al-anwār

(v. br. 3268,1)

Završetak:

اخره: وفيه ما عرفت ولنقتصر على هذا القدر من الكلام فى قسم التصورات حامدين لمفيض الكمالات والخيرات، تم

Oba djela prepisao isti nepoznati prepisivač 875/1470.

Na listovima 129b - 132a su razne bilješke na arapskom, turskom i perzijskom jeziku.

Uvakufio za Gazi Husrev-begovu medresu al-Ḥāǧǧ Aḥmed-efendija, muderris iste medrese (bilješka na prvom listu i pečati na više mjesta u rukopisu).

3270. 2605.

Zbirka (مجموع), 3

L. 146; 18 x 13,5. *Nasḫ* s nešto *ta‘līqa*, starinski, sitniji, bez dijakritičkih znakova. Po rubovima ima mnogo sitno pisanih komentara, od istog prepisivača. Istaknute riječi nadvučene su crvenom linijom. Papir tamnobijel, čvrst; povez kožni, s preklopom, oštećen.

1. L. 1 - 119a.

حاشية على لوامع الاسرار فى شرح مطالع الانوار
Ḥāšiya 'alā Lawāmi' al-asrār fi šarḥ Maṭāli' al-anwār

2. L.119b - 145a.

شرح الرسالة السمرقندية فى آداب البحث والمناظرة
Šarḥ ar-risāla as-Samarqandiya fi ādāb al-baḥṯ wa al-munāẓara

(v. br. 3261,3)

Komentar "Risali as-Samarqandiya" iz disputacije. Osnovnu risalu napisao Muḥammad b. Ašraf al-Ḥusaynī as-Samarqandī, umro oko 600/1203, a ovaj komentar Quṭbuddīn Muḥammad al-Kīlānī, umro oko 830/1427.

Ḥ Ḫ I, 40; Ahlwardt IV, 5274; Köprülü III, 536;1

Početak:

اوله: الحمد لله الذى هدانا الى سواء السبيل وارشدنا فى اقتناء الفضايل بالبرهان والدليل ... فهذه الحواشى كتبناها للرسالة الموسومة بآداب البحث

Završetak:

اخره: فليرجع الكلام الى الشق الاول من الترديد المذكور فى تقرير النكتة فيحصل بها المقصود، ثم الكتاب ...

3. L.145b - 146.

عشر مغالطات
'Ašr muġālaṭāt

Kratka risala o deset mogućih grešaka u logici, od nama nepoznatog pisca.

Početak:

اوله: الحمد لله على نعمه وافضاله والصلوة على محمد واله وبعد فهذه عشر مغالطات حررتها بالتماس بعض الاخلاء ...

Cijelu zbirku prepisao nepoznati prepisivač, bez oznake datuma, ali vjerovatno u XVI stoljeću.

Na zaštitnim listovima i nutarnjim koricama su bilješke iz logike i filozofije.

3271. 2810.

حاشية على لوامع الاسرار فى شرح مطالع الانوار
Ḥāšiya 'alā Lawāmi' al-asrār fi šarḥ Maṭāli' al-anwār

L. 196; 18 x 13. *Ta'līq*, stariji, teško čitljiv. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima kratkih komentara. Tekst komentara nadvučen je crvenom linijom. Papir tamnobijel, glat; povez polukožni, sa preklopom, oštećen.

Prepis potječe iz XVI ili XVII stoljeća.

3272. 6329.

التعريفات للجرجانى
at-Ta'rīfāt lil-Ǧurǧānī

Definicije filozofskih, mističkih i dogmatskih riječi, fraza i pojmova, poredane abecednim redom. Napisao 'Alī b. Muḥammad as-Sayyid aš-Šarīf al-Ǧurǧānī, umro 816/1413. (v. III, 2159,3).

Početak:

اوله: الحمد لله حق حمده والصلوة على خير خلقه محمد وآله اجمعين وبعد فهذه تعريفات جمعتها واصطلاحات اخذتها من كتب القوم

Završetak:

اخره: ويوم الجمع وقت اللقاء والوصول الى يمين الجمع اليونسية وهو يونس بن عبد الرحمن قال الله تعالى على العرش تحمله الملائكة

L. 78; 18,5 x 13. *Ta'līq*. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima, samo na prvim listovima, ima kratkih komentara, pisanih sitnim slovima, rukom drugog prepisivača. Tekst na prve dvije stranice obrubljen je sa po dvije tanke crvene linije. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom; povez polukožni.

Prepisao Fayḍullāh (Fejzullāh) b. Muḥammad b. Qāsim b. Yūsuf b. Aḫī, mjeseca zul-kadeta, 951./1545.

Iz kolekcije Besim-efendije Korkuta.

3273. 1757.

التعريفات للجرجاني
at-Ta'rīfāt lil-Ğurğānī

L. 78; 20,5 x 15,5. *Ta'līq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima malo ispravaka i tumačenja dotičnih riječi. Papir tamnobijel, čvrst; povez polukožni.

Prepis je završen 25. džumadel-ahira 959/1552.

Na naslovnoj stranici su razne bilješke iz pojedinih naučnih disciplina, a na zadnjoj stranici su većinom fetve.

Uvakufio Monllā Musa za Gazi Husrev-begovu medresu u Sarajevu.

3274. 2115.

Zbirka (مجموع *), 5*

L. 112; 21 x 16. *Nash*, od različitih prepisivača. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom, a neke su nadvučene crvenom crticom. Po rubovima ima sitno pisanih komentara. Papir tamnobijel, čvrst, listovi prosuti; povez kožni, sa preklopom i utisnutim ornamentima na sredini korica, rastavljen od listova i oštećen.

1. L. 1 - 73a.

التعريفات للجرجاني
at-Ta'rīfāt lil-Ğurğānī

Prepisivač i datum prepisa nisu navedeni.

Na 73a. listu su bilješke: o svojstvu čovjeka i nekih životinja, vrstama i svojstvima duša, vremensko razdoblje objava pojedinim poslanicima i vremenski razmak između pojedinih poslanika.

Na listovima 73b - 75. su bilješke na arapskom jeziku iz fikha i tesavvufa, prenesene iz raznih djela.

Na listu 75b. je početak djela:

(اوله:) عقود منظومة من سنن سيد المرسلين او عقود الجواهر

(v. III, 2038).

2. L. 76b - 78.

لغة مثلثة مبينة باختلاف الحركات
Lugat mutallata mubayyina bihtilāf al-harakāt

Rad je na kraju nepotpun. Izgleda da nedostaje samo jedan list.

Kratak arapsko-perzijski rječnik, u kome su navedene arapske riječi istog oblika, ali se prvo slovo može čitati sa sva tri kratka vokala, od nama nepoznatog sastavljača.

(Hadž Halifa (II, 1586), Ahlwardt (VI, 7071), Köprülü (II, 1324,6) navode ovakve rječnike, ali naš primjerak nije identičan njihovim.

Početak:

اوله: الحمد لله الذى انطق عباده بانواع اللغات . . . وبعد فهذه لغة مثلثة مبينة باختلاف الحركات
ولكنها وجدت غير مرتبة بحروف التهجى وارتبات الكلمات . . .

Na listovima 79 - 81a. su razne bilješke i stihovi na turskom i perzijskom jeziku.

3. L. 81b - 85a.

نزهة النظر شرح نخبة الفكر
Nuzha an-nazar šarh nuhba al-fikr

Kratko djelo o teoriji hadisa i njegov komentar. Napisao Šihābuddīn Ahmad b. 'Alī b. Hağar al-'Asqalānī, umro 852./1448. (v. I, 387, str. 237).

Na 85b. listu je bilješka sa područja jezika, a na 86a. listu je bilješka iz tesavvufa - sve na arapskom jeziku.

4. L.86b - 100.

فصول فى نحو القلوب
Fuṣūl fī naḥw al-qulūb

Skraćena prerada djela "Naḥw al-qulūb" iz područja arapske sintakse. Oboje napisao Abu'l-Qāsim 'Abdulkarīm b. Hawāzin b. 'Abdulmalik al-Qušayrī, umro 456/1072. Naslov djela, koji je zabilježen na kraju, i ime pisca je prema rukopisu. U pristupačnim izvorima Kušejrini biografi ne spominju ovo djelo.

Početak:

اوله : الحمد لله رب العالمين ... قال الشيخ الامام زين الدين ابو القاسم عبد الكريم ابن هوازن القشيرى رحمه الله ... فصل الكلام اسم وفعل وحرف، جاء لمعنى وفى نحو القلوب الاسم هو الله ...

Završetak:

اخره : فمن كان صفاته وحصاله شريفة فجمعه جمع الكثير واختلاف احكامه اختلاف مقداره والله سبحانه اعلم هذا فصول فى نحو القلوب اثبتناها على وجه الايجاز والتوطية

Prepis je završen mjeseca džumadel-ahira 970/1563.
Na 101a. listu su vrste hadisa (Aqsām al-hadīṯ).

5. L. 101b - 112.

مختصر جامع لمعرفة علم الحديث
Muḫtaṣar ǧāmiʿ li maʿrifat ʿilm al-ḥadīṯ

Kratko djelo iz teorije hadisa. Napisao as-Sayyid aš-Šarīf ʿAlī Ǧurǧānī, umro 816/1413.

Köprülü III, 715.3

Početak:

اوله : هذا مختصر جامع لمعرفة علم الحديث مرتب على مقدمة ومقاصد. المقدمة فى بيان اصوله واصطلاحاته...

Završetak:

اخره : ... ومات بنيسابور سنة ثمان وخمسين واربعمائة والله سبحانه اعلم، تمت الرسالة الشريفة.

Po rubovima ima dosta sitno pisanih komentara, a u proredu tumačenja pojedinih riječi, sve pisano rukom istog prepisivača.

3275. 4061.

Zbirka (مجموع), 5

L. 178; 21 x 15,5. *Taʿliq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom, a mnoge su nadvučene crvenom ili crnom linijom. Po rubovima ima ispravaka i dopuna. Papir tamnobijel, čvrst; povez kartonski, oštećen.

1. L. 1 - 46.

التعريفات للجرجانى
at-Taʿrīfāt lil-Ǧurǧānī

Prepis je završen sredinom džumadel-ahira u Istanbulu 977/1569. Listovi 46b 50a. su neispisani

2. L. 50b - 98a.

حاشية القسطلانى على عقائد للتفتازانى
Ḥāšiya al-Qasṭalānī ʿalā ʿaqāʾid lit-Taftāzānī

Glosa Taftazaninom komentaru priručnika o islamskom vjerovanju. Osnovno djelo napisao Naǧmuddīn Abū Ḥafṣ ʿOmar b. Muḥammad an-Nasafī, umro 537/1287., komentar Masʿūd b. ʿOmar at-Taftāzānī, umro 791/1389., a ovu glosu Muṣliḥuddīn Muṣṭafā al-Qasṭālānī (al-Kastallī), umro 901/1495.

Ḥ Ḫ II, 1145; Ahlwardt II, 1973.

Početak:

اوله : قال بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله بداء كتابه بالبسملة وعقبها بالحمدلة اقتداء بالكتاب المجيد المفتتح بالتسمية والتحميد ...

Završetak:

اخره : لا يدل الا على اكثرية فضائلهم وكمالاتهم لا على اكثرية ثوابهم عند الله تعالى ... (١) الذى يجتهد فى اثباته حققنا الله الفوز بهذا المرام كما وفقنا الاختتام الكلام ثم الحمد والشكر ...

Prepisao Muṣṭafā b. Emrullāh, sredinom Ramazana u Istanbulu, 954/1547.

3. L. 99 - 118a.

بحر الكلام
Baḥr al-Kalām

Djelo o akaidu. Napisao Abu'l-Muʿīn Maymūn b. Muḥammad an-Nasafī al-Ḥanafī, umro 508/1114. (v. I, 608,2, str. 400).

Prepisao gore navedeni prepisivač iste godine kao i predhodno djelo.

4. L. 121 - 158

شرح الكواكب الدرية فى مدح خير البرية
Šarḥ al-Kawākib ad-durriya fi madḥ ḫayr al-barriya

Komentar pjesmi u slavu Muhameda a.s. Pjesmu je napisao Šarafuddīn Abū 'Abdullāh Muḥammad b. Sa'īd al-Būṣirī, umro 694/1294. (v. I, 435, str. 268), a ovaj komentar 'Alī b. Muḥammad al-Bisṭāmī, Muṣannifek, umro 875/1470. U našem primjerku prepisivač je izostavio uobičajeni početak - hamdelu.

Ḥ Ḫ II, 1332; GAL,G II, 234

Početak:

اوله: وهو نعم المولى ونعم المعين ونصلى على رسولنا محمد سيد المرسلين وقائد الغرة المحجلين وعلى آله واصحابه الهادين والمهتدين امن تذكر . . .

Završetak:

اخره: وسكت فلان فما نغم بحرف اى ما تكلم بشىء وما ينغم مثله فلان حسن النغم اى حسن الصوت والنغمة فى عرف الناس صوت يقصد به الاطراب

Prepisao gore navedeni prepisivač 986/1578.

5. L. 160b - 178.

الفراسة لاجل السياسة (السياسة فى علم الفراسة)
al-Firāsa li ağl as-siyāsa, As-Siyāsa fi 'ilm al-firāsa

Djelo sa područja politike. Napisao Šamsuddīn Muḥammad b. Ibrāhīm b. Abū Ṭalib al-Anṣārī aṣ-Ṣūfī ad-Dimišqī, umro 727/1327.

Ismā'il-paša: Ḏayl II, 161; GAL,G II, 130; Köprülü II, 1601,13

Početak:

اوله: الحمد لمن يستحق الحمد لهويته (لعظمته) ويستوجب الشكر لالوهيته . . . اما بعد فهذه رسالة مشتملة على معاقد جمة من علم فراسة لاجل السياسة والكلام فيها مرتب على مقالات . . .

Završetak:

اخره: وقال الاول ليلة من ظهورها والاية فى ذلك شدة شهوة المريض الى الحلوى والله سبحانه وتعالى اعلم بذلك. تمت . . .

Prepis završen 957/1550.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

3276. 3010.

التعريفات للجرجانى
at-Ta'rīfāt lil-Ğurğānī

L. 193; 15,5 x 10,5. *Nasḫ* - *ta'līq*, pomiješani. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst na stranicama obrubljen je jednom tankom crvenom linijom. Papir bijel, čvrst, deblji; povez kožni, sa preklopom i utisnutim ornamentima na sredini korica.

Prepis završen 1000/1592.

Na naslovnoj stranici je naziv djela i nečiji lični pečat koji je namjerno zapackan crnim mastilom.

3277. 843.

التعريفات للجرجانى
at-Ta'rīfāt lil-Ğurğānī

L. 94; 20 x 11,5. *Ta'līq*. Poglavlja su pisana na rubovima crvenim mastilom, a istaknute riječi nadvučene su crvenom linijom. Papir tamnobijel, čvrst; povez kožni.

Prepisao Kamāl Isma'il b. Muṣṭafā al-Aqḥiṣārī, u četvrtak mjeseca zul-kadeta 1026/1617.

Na kraju je jedna bilješka, prenesena iz djela (...) i stihovi na turskom jeziku.

Uvakufio 'Abdullāh Kantamirija (v. bilješku na rubu prvog lista).

3278. 1974.

Zbirka (مجموع), 3

L. 186; 21 x 14,5. *Nasḫ* - *ta'līq*, pomiješani, od različitih prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom ili su nadvučene crvenom linijom. Po rubovima ima kratkih komentara. Tekst u prvom djelu obrubljen je sa po jednom tankom crvenom linijom. Papir tamnobijel i bijel, čvrst; povez kartonski, noviji. Sva tri djela su nepotpuna.

1. L. 1 - 20

التعريفات للجرجانى
at-Ta'rīfāt lil-Ǧurǧānī

Djelo je na kraju nepotpuno.

2. L. 21 - 30.

معرب العوامل الجديدة
Mu'rab al-'awāmil al-ǧadīda

Fragment nekog komentara na Bergivijin "al-'Awāmil" - djela sa područja arapske sintakse.

3. L. 31 - 186.

الوافية فى شرح الكافية
al-Wāfiya fī šarḥ al-Kāfija

Djelo na početku nepotpuno.

Srednji (od tri koliko je napisao) komentar djelu "al-Kāfiye" iz arapske sintakse. Napisao Ḥasan b. Muḥammad b. Šarafšāh (Ḥasan b. Šarafšāh) al-Astarābādī al-Ḥusaynī aš-Šāfi'ī Ruknuddīn Abū Muḥammad, umro 717/1315.

Ḥ Ḫ II, 1370; Ahlwardt VI, 6565; Flügel I, 174; GAL,G I, 304,8; GAL,S I, 532.

Završetak:

اخره: فانك اذا قلت فى يا زيدون اضربن اضربوا فى الوقت وفى امرأة اضربن اضربى فى الوقت لم يعلم انه يدل على النون وهو المحذوف المردود وليكن هذا اخر الكلام فى هذا الكتاب .

Prepis završen 1046/1636.

Uvakufio aš-Šayḫ al-Ḥāǧǧ Ḫalīl-efendija Gradčaničewī.

3279. 6349.

التعريفات للجرجانى
at-Ta'rīfāt lil-Ǧurǧānī

L. 69; 20,5 x 15. *Ta'līq*, pisan nešto debljim perom. Po rubovima, na početnim listovima, ima kratkih komentara, pisanih rukom drugog prepisivača. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Papir tamnobijel, čvrst, deblji; povez polukožni, sa preklopom.

Prepisao 'Abdulfattāḥ b. Ḥusayn, mjeseca ramazana, 1059/1649.

Na naslovnoj stranici je naziv djela i ime ranijeg vlasnika Muhameda, muftije u Travniku.

Iz kolekcije Besim-efendije Korkuta.

3280. 4240.

التعريفات للجرجانى
at-Ta'rīfāt lil-Ǧurǧānī

L. 105; 20 x 13. *Nasḫ*, pisan vještom rukom prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom ili su nadvučene crvenom linijom. Po rubovima, na nekim listovima, ima kratkih tumačenja. Tekst na stranicama obrubljen je sa po jednom tankom crvenom linijom. Papir tamnobijel, glat; povez kožni, sa utisnutim ornamentima na sredini korica.

Prepisao al-Ḥāǧǧ Ḥusayn al-Iskelbī, u petak 27. rebiul-ahira, 1081/1670.

Na prvom zaštitnom listu je jedna izreka Imami Šafije, te ime i lični pečat ranijeg vlasnika knjige (Ibrāhīm b. Ṣāliḥ Hromozāde-Hromić).

Na drugom zaštitnom listu je ime drugog vlasnika knjige (Meḥmed-efendija Bosnalī) i jedna izreka Lokmana.

Na trećem zaštitnom listu su bilješke iz logike.

Na naslovnoj stranici je sadržaj djela. Na 103-104a listu je pregled poznatih gradova u svijetu po geografskoj dužini i širini, a na 104b 105. listu bilješka na turskom jeziku iz arapske sintakse.

3281. 6589.

التعريفات للجرجانى
at-Ta'rīfāt lil-Ǧurǧānī

L. 123; 17 x 10,5. *Ta'līq*, pisan vještom rukom. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom, a neke su nadvučene crvenom linijom. Po rubovima ima dopuna i ispravaka. Imaju kustode. Papir tamnobijel i bijel; povez kožni.

Prepis završen sredinom ramazana 1085/1674. Ime prepisivača neko je namjerno izbrisao, pa nam je, nažalost, njegovo ime nepoznato.

Na kraju djela je nekoliko neispisanih listova, a na nekim od njih su bilješke iz jezika.

Uvakufio Hadži Muhamed-efendija Strnak.

Rukopis je donesen iz Odbora Islamske zajednice Stolac.

3282. 1377.

التعريفات للجرجانى

at-Ta'rīfāt lil-Ǧurǧānī

L. 53; 24 x 13,5. *Ta'līq*. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima kratkih tumačenja i ispravaka, pisanih rukom istog prepisivača. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst, dohvaćen vlagom; povez polukožni, sa preklopom.

Prepisao Muḥammad b. 'Abdullaṭif Saračzāde, 21. muharrema 1108/1696.

Na prva dva zaštitna lista su razne bilješke iz pojedinih naučnih disciplina.

Na posljednjem zaštitnom listu je ime i lični pečat ranijeg vlasnika knjige: Mutevellizāde (Mutevelić) Aḥmed b. Meḥmed, kadija.

Uvakufio Salim-efendija Muftić, 1357/1938. (v. pečat na više mjesta u rukopisu).

3283. 7095.

التعريفات للجرجانى

at-Ta'rīfāt lil-Ǧurǧānī

L. 80; 20 x 13. *Ta'līq*, pisan prilično uvježbanom rukom kaligrafa. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst i margine na stranicama obrubljeni su sa po jednom tankom crvenom linijom. Po rubovima ima dosta dopuna i komentara, pisano vrlo sitnim slovima, od istog prepisivača. Papir bijel, čvrst, listovi prosuti i rastavljeni od poveza, a povez je kartonski.

Prepisano u Livnu 4. dž. ula 1137/1724.

Na posljednjim zaštitnim listovima ima kratkih komentara iz jezika, tefsira, fikha i drugo, pisano rukom istog prepisivača.

Uvakufio Emin Islamovski, neimar džamija i munara iz Struge.

3284. 3646.

التعريفات للجرجانى

at-Ta'rīfāt lil-Ǧurǧānī

L. 98; 21 x 14,5. *Nasḫ* - *ta'līq*, pomiješani. Istaknute riječi nadvučene su crvenom linijom. Po rubovima ima tumačenja pojedinih riječi, ispravaka i komentara. Papir bijel, glat; povez polukožni, oštećen, sa preklopom.

Prepisao Muḥammad b. 'Alī 1163/1750.

Uvakufio 'Alī Gālib (Ali-paša Rizvanbegović) za biblioteku svoje tekije u Mostaru (v. bilješku i pečat na prvom zaštitnom listu).

3285. 2237.

التعريفات للجرجانى

at-Ta'rīfāt lil-Ǧurǧānī

L. 101; 19,5 x 13,5. *Nasḫ* sa nešto *ta'līqa*. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom ili su nadvučene crnom linijom. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst, deblji, dohvaćen vlagom; povez kožni, sa preklopom, oštećen i rastavljen od listova.

Prepisao Ḥusayn b. as-Sayyid Ḥasan 1165/1752.

Na prvom zaštitnom listu je bilješka o pozajmljivanju knjige, a zatim slijedi nekoliko neispisanih listova.

Na posljednjem zaštitnom listu je prepis jednog fermana, upućen valijama, muhafizima, kadijama i drugim funkcionerima Osmanske evropske carevine, datiran početkom safera 1164/1750.

3286. 957.

Zbirka (مجموع), 2

L. 157; 21 x 15. *Ta'līq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom ili su nadvučene crvenom linijom. Po rubovima ima kratkih komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Papir tamnobijel, čvrst; povez kožni.

1. L. 38b - 129.

التعريفات للجرجانى

at-Ta'rīfāt lil-Ǧurǧānī

2. L. 130 - 136.

ترجمة الرسالة الولدية فى المنطق للسيد الشريف

Tarğama ar-Risāla al-waladiya fi al-manṭiq lis-Sayyid aš-Šarīf

(v. 3263,3)

Oba djela prepisao isti nepoznati prepisivač, bez oznake datuma, vjerovatno u XVIII stoljeću.

Listovi od 1 - 38a. i od 137 - 157. ne obuhvataju nikakvo djelo. Neki su neispisani, a na većini ima bilježaka iz raznih naučenih disciplina. Pisane su većinom rukom istog prepisivača. Izgleda nam kao da je prepisivač bilježio za sebe ove izvode iz raznih djela.

3287. 2313.

التعريفات للجرجانى

at-Ta'rīfāt lil-Ğurğānī

Djelo je nepotpuno i na početku i na kraju.

L. 97; 20,5 x 14,5. *Nasḫ* sa nešto *ta'līqa*. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima, na nekim listovima, ima ispravaka i kratkih tumačenja. Tekst na stranicama obrubljen je sa po jednom takom crvenom linijom. Papir bijel, čvrst; povez kartonski, noviji.

Prepis potječe iz prve polovine XVIII stoljeća.

Uvakufio aš-Šayḫ al-Ḥāğğ Ḫalīl-efendija Gradčaničevī Trepanić (iz Gračanice) - bilješka na posljednjem listu.

3288. 4614.

التعريفات للجرجانى

at-Ta'rīfāt lil-Ğurğānī

L. 94; 20 x 12,5. *Ta'līq*. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Riječi koje se tumače nadvučene su crvenom linijom. Po rubovima ima kratkih tumačenja. Tekst na stranicama obrubljen je crvenom linijom. Papir tamnobijel, glat, dohvaćen vlagom; povez polukožni, oštećen.

Prepis potječe iz XVIII stoljeća.

Na prvim zaštitnim listovima je naziv djela, prigodne dove, stihovi, popis nekih djela, bilješke iz logike, ime ranijeg vlasnika koje je nečitljivo i drugo.

Rukopis je donesen iz Odbora Islamske zajednice Mostar.

3289. 2826.

التعريفات للجرجانى

at-Ta'rīfāt lil-Ğurğānī

L. 139; 18 x 12. *Ta'līq*. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima, na nekim listovima, ima kratkih tumačenja. Papir bijel, glat; povez polukožni, sa preklopom.

Prepisao nepoznati prepisivač u Mostaru 1250/1834.

Na naslovnoj stranici je bilješka na turskom jeziku, iz koje se razumije da je neki Mula Alija Krehić umro 1251/1835.

3290. 5413.

التعريفات للجرجانى

at-Ta'rīfāt lil-Ğurğānī

L. 75; 19 x 13,5. *Ta'līq*. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Papir bijel, glat; povez polukožni.

Prepisao Ṣāliḥ b. Ibrāhīm b. Ḥasan Fočevī (iz Foče), 1265/1848.

Njegov potpis na kraju djela je i kao vlasnik knjige.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

3291. 3222.

التعريفات للجرجانى

at-Ta'rīfāt lil-Ğurğānī

L. 87; 14,5 x 10. *Ta'līq*. Istaknute riječi podvučene su crvenom linijom. Papir tamnobijel, glat; povez polukožni.

Prepisao Ṣāliḥ b. Muṣṭafā Čelić, u srijedu 16. zul-hidždžeta 1290/1874.

(كتبه الحقير الاضعف العباد كاليك صالح بن مصطفى غفر الله لهما ولاستاذهما يوم الاربعاء ١٦
ذى الحجة سنة ١٢٩٠)

3292. 6404.

التعريفات للجرجاني
at-Ta'rīfāt lil-Ǧurǧānī

L. 145; 21,5 x 16. *Nasḫ* - *ta'līq*, pomiješani, pisani rukom nevještog prepisivača. Istaknute riječi nadvučene su crvenom ili crnom linijom. Po rubovima, na nekim listovima, ima dopuna, pisanih rukom istog i drugog prepisivača. Imaju kustode. Papir tamnobijel, tanji; prevoz polukožni, sa preklopom, oštećen.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XIX stoljeća.

Na kraju su tri mala lična pečata, teško čitljiva, ali se u jednom od njih može pročitati ime Maḥmūd.

Iz kolekcije Besim-efendije Korkuta.

3293. 6704.

التعريفات للجرجاني
at-Ta'rīfāt lil-Ǧurǧānī

L. 102; 21 x 14. *Nasḫ*. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst na prve dvije stranice obrubljen je sa po šest tankih crnih linija, a na početku je neuspjeli crtež poljskog cvijeća. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst, glat, malo dohvaćen vlagom; povez polukožni.

Nema podataka o prepisivaču i datumu prepisa, ali rukopis potječe iz XIX stoljeća.

Na naslovnoj stranici je naziv djela, jedna izreka, zapis, neki računi, te ime i lični pečat ranijeg vlasnika ('Oṯmān, ṣoḫta u Karađoz-begovoj medresi u Mostaru).

3294. 6317.

تهافت لخواجه زاده
Tahāfut li Ḫawāǧezāde

Kritički osvrt na Gazalijino djelo "Tahāfut al-felāsifa" iz područja filozofije. Napisao Maulā Muṣṭafā b. Yūsuf Ḫawāǧezāde al-Brusawi, umro 983/1487.

Ḥ Ḫ I, 513; Flügel II, 597.

Početak:

اوله: توجها الى جنابك وقصدنا نحو بابك يا واجب الوجود ويا مفيض الخير والجود واعتصمنا بحولك وتمسكنا بحبلك ...

Završetak:

آخره: ربنا لا تزغ قلوبنا بعد اذ هديتنا وهب لنا من لدنك رحمة انك انت الوهاب منك المبدا واليك المآب.

L. 156; 17,5 x 9,5. *Ta'līq* složen, teško čitljiv, bez dijakritičkih tačaka. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, dohvaćen vlagom, malo oštećen; povez kožni, sa preklopom, također oštećen.

Nema podataka o prepisivaču i datumu prepisa, ali smatramo da rukopis potječe iz XVII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu je sadržaj djela, iz koga se vidi da djelo ima 22 poglavlja (faṣl).

Na naslovnoj strani je naziv djela i bilješka iz koje se razumije da je ovu knjigu kupio ḥāfiz Aḥmed, muderris u medresi sulṭān Gāzī Orhana, iz zaostavštine merhum Feraizi Meḥmed-efendije.

Iz kolekcije Besim-efendije Korkuta.

3295. 1599.

Zbirka (مجموع), 2

L. 52; 20 x 14. *Ta'līq*. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima dopuna i ispravaka. Papir tamnobijel, glat; povez polukožni.

1. L. 1 - 49.

ترتيب العلوم
Tartīb al-'ulūm

Enciklopedijsko djelo u kojem se autor žali na opadanje obrazovanja, tadašnjim načinom studiranja, a koje pripisuje pogrešnoj osnovi u obrazovanju. Napisao aš-Šayḫ Muḥammad b. Abū Bakr al-Mar'ašī Sāčaklīzāde, umro 1140/1727. ili 1145/1732.

Ahlwardt I, 93.

Početak:

اوله: الحمد لله والسلام على عباده الذين اصطفى ربنا آتنا من لدنك رحمة وهيئلنا من امرنا رشدا وبعد فيقول ... محمد المرعشى المدعو بساچقلى زاده ...

Završetak:

آخره: قد احتوت عليها كتب المتكلمين ... (؟) فى شغل وغنى عن مدارسة عقائد المشركين والاقتحام فى تخليطات الكافرين ومن يكفر بالايمان فقد حبط عمله وهو فى الآخرة من الخاسرين.

2. L. 50b - 52.

رسالة فى تجديد الايمان

Risāla fī tağdīd al-īmān

Kratka rasprava o obraćanju vjeri nakon eventualnog otpada od nje, od predhodnog pisca. (v. I, 438,2, str. 269).

Početak:

اوله: بسم الله وبحمده وصلوة على رسوله يقول البائس الفقير محمد المدعو بساچقلى زاده ...

Oba djela prepisao isti nepoznati prepisivač 1128/1715.-16.

Uvakufio, za biblioteku Careve džamije u Sarajevu, Ḫalīl b. Ṣāliḥ iz kasabe Stolac, iz sela Ošanići (v. bilješku na naslovnoj stranici).

Iz Šehdi-efendijine biblioteke.

3296. 4268.

احكام الماهية

Aḥkām al-māhiyya

Kraće djelo o propisma suštine. Napisao Ḥasan b. Muḥammad b. Yūsuf al-Ḥanafī al-Istānkawī 1198/1784.

Naslov djela i ime pisca je prema rukopisu, jer pristupačni izvori ne spominju ovaj naslov niti ime pisca, pa je, prema tome, ovo djelo rijetko.

Početak:

اوله: الحمد لله الذى جعل الشرايع بقوام بقاء العالم ... اما بعد فهذه رسالة تتعلق بالماهية ولما اردت ان اكتب جوابا لمطلق الماهية وكان هذه لازمة لكل من اراد معرفة الماهية وهذه ترجمتها باحكام الماهية ... وانا عبد الداعى حسن بن محمد بن يوسف الحنفى الاستانكوى ...

Završetak:

آخره: وهو حسبى الله ونعم الوكيل ولا حول ولا قوة الا بالله العلى العظيم وقد وقع الفراغ من هذه الرسالة فى غرة ربيع الاخر لسنة ثمان وتسعين ومائة والف من الهجرة النبوية

L. 9; 20 x 13. *Ta'līq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom, a mnoge su nadvučene crvenom linijom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom; povez kartonski.

Na naslovnoj stranici je ime ranijeg vlasnika knjige: Ṣāliḥ Ṣidqī b. Ibrāhīm-efendija Hromozāde Istolčeli (iz Stoca), naziv djela i noviji pečat ove biblioteke.

3297. 828.

اسعاف المنة فى شرح اتحاف الجنة

Is'āf al-minna fī šarḥ ithāf al-ğanna

Komentar djelu "Ithāf al-ğanne" o metodici nastave. Oboje napisao Aḥmad b. Aḥmad b. Aḥmad b. Ibrāhīm al-Ḥayātī al-Albastānī, umro 1229./1813. Bio je muderris u Aya Sofiji, a jedno vrijeme i kadija u Sarajevu.

Ismā'īl-paša: Ḏayl I, 78; A M I, 183.

Početak osnovnog djela:

(اوله:) حمدا لمن علم آدم الاسماء كلها وشكرا لمن عرضها على الملائكة ... وبعد فيقول احمد المدعو بالحياتى ...

Početak komentara:

(اول الشرح:) الحمد لمن علم الانسان ما لم يعلم والصلاة على صاحب اللوح والقلم ... اما بعد فلما كانت الحكمة العلية من بسط الوجود فى البرية

Završetak komentara:

(آخر الشرح:) وهى المائة الثالثة لان فى كل الف عشر مئات فكل منها عشر الالف من الالف الثانى وهو معلوم من الهجرة النبوية عليه وعلى آله افضل التحية

L. 80; 19 x 13,5. *Ta'līq* sitniji. Osnovni tekst i poglavlja na rubovima pisani su crvenim mastilom. Po rubovima ima dopuna i ispravaka. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst; povez polukožni.

Rukopis je autograf, što se vidi iz bilješke na kraju djela.

(قد وقع الفراغ من الشرح عن يد مؤلفه وجامعه وشارحه فى تاريخ الثانى المذكور بعون الله الشكور فى القسطنطنية)

Na naslovnoj stranici je naziv djela i ime pisca, te ime ranijeg vlasnika (ḥāfiẓ 'Oṯmān Nūrī). Tu je i bilješka iz koje se razumije da je rukopis bio vakuf Sīmzāde (Đumišića) medrese u Sarajeu.

Iz Šehdi-efendijine biblioteke

3298. 3316.

اسعاف المنة فى شرح اتحاف الجنة
Is'āf al-minna fī šarḥ ithāf al-ğanna

L. 111; 22 x 13. *Ta'līq*. Osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom. Poglavlja na rubovima pisana su crvenim mastilom. Tekst na prve dvije stranice obrubljen sa po jednom debljom i tanjom zlatnom linijom, a ostale crvenom tankom linijom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst; povez polukožni, sa preklopom.

Prepisano iz autografa 19. redžepa 1224/1809.

Na prvom zaštitnom listu napisan je sljedeći naslov:

اتحاف الجنة فى فن الدرس للفاضل التحرير السيد احمد حياتى افندى حضرتلرى

3299. 534.

اسعاف المنة فى شرح اتحاف الجنة
Is'āf al-minna fī šarḥ ithāf al-ğanna

L. 84; 23,5 x 14,5. *Ta'līq*. Osnovni tekst pisan je crvenim mastilom, kao i poglavlja na rubovima listova, a istaknute riječi nadvučene su crvenom linijom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst; povez polukožni.

Prepisao iz autografa Muḥammad Bāqī (Džinozāde) sredinom rebul-evvela 1225/1810.

Na prvom zaštitnom listu je jedan hadisi kudsi, naslov djela i ime pisca, pisano rukom Hadži Mehmeda Handžića, bivšeg bibliotekara ove biblioteke.

Na ostalim zaštitnim listovima napisan je crvenim mastilom sadržaj djela, a na naslovnoj stranici su stihovi na arapskom jeziku iz etike, te bilješka i pečat vakifa i noviji pečat ove biblioteke.

Uvakufio Abdulbaki Džinozade.

---

a) Filozofija

turski

3300. 2152.

ترجمهء صد كلمات چهار يار كزين

Terceme-i sad kelimat cehar yar gezin

Turski prevod po stotinu izreka prve četvorice halifa. Prevod je sačinio, na zahtjev velikog vezira Ferhat-paše, Muṣṭafā b. Meḥmed Qasṭamūnī 978/1570.

Flügel I, 317; Karatay t I, 78.

Početak:

اوله: حمد فراوان وثناء بى پايان اول خدامى مستعان ... اما بعد بو عبد حقير ... قسطمونيدن اضعف عباد الله الصمد مصطفى بن محمد حضرت رسالت منزلتك هجرتلرى تاريخنك عددى طقوز يوز يتمش سكزه ادمش ايدى ...

Završetak:

آخره: اما احسن ترتيب ترجمه اولنان نسخه ترتيبدر حتى اكابر سلفدن اكثرى بو ترتيبى اختيار اتمشلردر.

L. 162; 19 x 11,5. Nasẖ, pisan vještom rukom prepisivača. Izreke na arapskom jeziku pisane su crvenim mastilom i vokalizirane. Istaknute riječi nadvučene su crvenom linijom. Po rubovima, samo na nekim listovima, ima dopuna pisanih rukom istog prepisivača. Imaju kastode. Papir tamnobijel, čvrst, glat; povez polukožni, sa preklopom, prilično očuvan.

Prepisao nepoznati prepisivač 1030/1620.

Na naslovnoj stranici je ime i lični pečat ranijeg vlasnika knjige: Derviš 'Abdullah Serdenkčedī Bektāšī, godina 1226/1811.

3301. 816.

تحفهء گوهر نظام (تحفة فى الحكمة)

Tuhfe-i gevher nizam (Tuḥfa fī al-ḥikma)

Poema sa područja filozofije. Napisao neki turski pjesnik Fehmī 1141/1729. Navedeni podaci su prema rukopisu, jer u pristupačnim izvorima nismo mogli pronaći ovaj naslov niti smo mogli ustanoviti puno ime ovog pjesnika.

Početak:

اوله :

حمد مطلق ساكه اى فرد واحد

وار لغكدن ظاهر اشيا نيك ويد

Završetak:

آخره :

شويله كيم يذل ايليوب انعامنى

هم ميسر ايلدى اتنامنى

صد شكر بو تحفه كو هر نظام

بيك يوز قرق ايكيده اولدى تمام

Naslovi poglavlja:

١ – در بيان مطلع لغز

٢ – در بيان مفردات لغز

٣ – در بيان خزينها

٤ – در بيان ابوابها

٥ – در بيان هشت قوى

٦ – در بيان ده قوى

٧ – در بيان ارواحها

٨ – در بيان روح انسانى

٩ – در بيان مظهريت انسان كامل

١٠ – در بيان مناجات با خاتمه

L. 11; 20,5 x 12,5. *Ta'līq*, pisan vještom rukom prepisivača. Poglavlja su pisana crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst; bez poveza.

Prepis potječe iz XVIII stoljeća.

b) Logika

arapski

3302. 4439.

Zbirka (مجموع), 7

L. 158; 19,5 x 14. *Nasḫ - ta'līq*, pomiješani, od različitih prepisivača. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima kratkih komentara. Osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom. Tekst u prvom djelu obrubljen je jednakom također crvenom linijom. Papir bijel i tamnobijel, čvrst, različite debljine; povez polukožni.

1. L. 1 - 6.

الايساغوجى
al-Īsāġōǧī

Kratko djelo o logici. Napisao Aṯīruddīn Mufaḍḍal b. 'Omar al-Abharī, umro 663/1266. (v. II, 894,2-3).

Početak:

اوله: قال الشيخ الامام ... اثير الدين الابهرى ... اما بعد فهذه رسالة فى المنطق اوردنا فيها يجب استحضاره لمن يبتدئ فى شئ من العلوم ... ايساغوجى اللفظ الدال بالوضع يدل على تمام وضع له بالمطابقة ...

Završetak:

آخره: والمغالطة هو قياس مؤلف من مقدمات شبيهة بالحق او مشهور او مقدمات وهمية كاذبة والعمدة هو البرهان ...

2. L. 9b - 63.a

مغنى الطلاب (شرح الايساغوجى)
Mugnī aṭ-Ṭullāb - šarḥ al-Īsāġōǧī

Komentar predhodnom djelu. Napisao Maḥmūd b. ḥāfiẓ Ḥasan al-Magnisāwī, umro 1222/1807.

Ismā'īl-paša: Ḏayl I, 153; O.M. II, 33; Köprülü III, 281,2

Početak:

اوله: نحمدك يا من جعل المنطق ميزانا لطريق التفهم والتحقيق ... اما بعد فلما كانت الرسالة المشهورة بايساغوجى ... فلما تيسر الاتمام بعون الله الوهاب سميته بمغنى الطلاب

Završetak:

آخره: وليكن هذا آخر الرسالة فى المنطق قال جامعه الحقير ... محمود بن الحافظ حسن المفتى ... وليكن هذا اخر ما اوردنا جمعه من الشروع والحواشى اعانة للطالبين ...

Na kraju djela je mali pečat u kome čitamo ime Ibrahim.

Prepis završen 1140/1727. Čudno! Mora da je neka greška, jer je pisac umro mnogo kasnije.

3. L. 68b - 95.

الرسالة الشمسية فى القواعد المنطقية

ar-Risāla aš-Šamsiya fi al-qawā'id al-manṭiqiya

Djelo također iz područja logike. Napisao Nağmuddīn 'Alī b. 'Omar al-Qazwīnī al-Kātibī, umro 675/1276. (v. II, 884,9).

Ḥ Ḫ II, 103; GAL, 6 I, 466; GAL, S I, 845

Početak:

اوله: الحمد لله الذى ابدع نظام الوجود ... وبعد فلما كان باتفاق اهل العقل ... وسميته الرسالة الشمسية فى القواعد المنطقية ...

Završetak:

آخره: واما محمولاتها فخارجة عن موضوعاتها لامتناع ان يكون جزء الشيئ مطلوبا ثبوته له بالبرهان وليكن هذا آخر الكلام فى هذه الرسالة

Prepisao 'Oṯmān b. Ḥusayn 1065/1654.

4. L. 96b - 105.

الغرة فى المنطق

al-Ġurraṭ fi al-manṭiq

Risala iz područja logike. Osnovnu risalu, na perzijskom jeziku, napisao je 'Alī b. Muḥammad as-Sayyid aš-Šarīf al-Ğurğānī, umro 816/1413, a kasnije je njegov sin Muḥammad b. 'Alī al-Ğurğānī al-Ḥusayuī (umro 838/1434.) ovu risalu preveo na arapski jezik.

Ḥ Ḫ II, 1198; A.M. I, 728-29, A.M. II, 189; Tüyatok III, 2165.

Početak:

اوله: منطق كل منطق ينشر محامد خليق وذكر محاده حقيق ... وبعد فيقول الفقير ... محمد بن شريف الحسينى ...

Završetak:

آخره: وان كانت مانعة حلو كان الحال على عكس ذلك لجواز اجتماعها صدقا وعليك بتفصيح الامثلة والسلام. تمت الكتاب المسمى بالغرة من تاليف امير محمد بن سيد الشريف.

Prepisao gore navedeni prepisivač u Gülšen Abadu 1064/1653.

5. L. 107b - 117a.

جام كيتى نما فى الحكمة

Ğām giti numā fi al-ḥikma

Kraće djelo, na perzijskom jeziku, iz filozofije. Napisao Qāḍī Ḥusayn b. Mu'īnuddīn al-Maybadī al-Ḥasanī, umro 904/1498.

Ḥ Ḫ I, 533; A.M.I, 316; Köprülü III, 434,1.

Početak:

اوله: سپاس حكيمى را كه افكار حكما وانظار علما ... واين مختصر مسمى بجام كيتى نما ...

Završetak:

آخره: استحكام ورسوخ موصوف كردد وبدرجة يقين برسد ان شاء الله الرحمن. تمت الرسالة الموصوفة بجام كيتى نما.

Prepisao navedeni prepisivač 1061/1650-51.

6. L. 119 - 143a.

الفوائد الفنارية (شرح الايساغوجى للفنارى)

al-Fawā'id al-fanāriya - Šarḥ al-Īsāġōğī lil-Fanārī

Drugi komentar predhodnom djelu (al-Īsāġūğī). Napisao Šamsuddīn Muḥammad b. Ḥamza al-Fanārī, umro 834/1430.

Ḥ Ḫ II, 207; Ahlwardt IV, 5237; Köprülü III, 333,1.

Početak:

اوله: حمدا لك اللهم على ما خصصت لى من منح عوارف الافاضل ... اما بعد، فلما لم ينفعنى التعلل بلعل وعسى ...

Završetak:

آخره: ولكن هذا آخر الرسالة فى المنطق. تم.

7. L. 143b - 158.

حاشية البردعى على شرح الايساغوجى للكاتى
Ḥāšiya al-Barda'i 'alā šarḥ al-Īsāġōġī lil-Kātī

Glosa komentaru djela al-Īsāġōġī. Komentar je napisao Ḥusāmuddīn Ḥasan al-Kāti, umro 760/1259, a ovu glosu Muḥammad b. Muḥammad al-Barda'ī at-Tibrīzī, umro 977/1521.

Ḥ Ḫ I, 207; A.M. II 229; Köprülü III, 334,1; Ahlwardt IV, 5232.

Početak:

اوله: الحمد (نحمد) لمن حمده حسن كل معقول وشكره باشرف ما يحتاج فى العقول ...

Završetak:

آخره: لان الجنس ايضا مقول بالعدد على كثيرين مختلفين.

Prepisao isti navedeni prepisivač (Oṯman b. Husayn) 1062/1651.

Na 6b - 8a. listu je bilješka, na turskom jeziku, iz fonetike arapskog jezika.

Na 63b - 64. listu je bilješka iz logike (هذا قياس جهة وحدة بودر)
Između pojedinih djela ima neispisanih listova, a na kraju su stihovi na turskom jeziku i vježbe u pisanju.

3303. 2319.

Zbirka (مجموع), 4

L. 83; 20 x 12,5. *Ta'līq*, od različitih prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom ili su nadvučene crvenom linijom. Tekst na većini stranica obrubljen je sa po jednom tankom crvenom linijom. Imaju kustode. Po rubovima ima komentara. Papir tamnobijel, čvrst; povez polukožni.

1. L. 1 - 6.

الايساغوجى
al-Īsāġūġī

2. L. 9b - 31a.

شرح الايساغوجى للكاتى
Šarḥ al-Īsāġōġī lil-Kātī

Komentar predhodnom djelu (al-Īsāġōġi). Napisao Ḥusāmuddīn Ḥasan al-Kāti, umro 760/1359. (v. II, 894,2).

Početak:

اوله: الحمد لله الواجب الوجود الممتنع نظيره الممكن سراه ... اما بعد فان كتاب الشيخ الامام قدوة الحكماء اثير الدين الابهرى ...

Završetak:

آخره: وليكن هذا آخر ما كتبنا من الاوراق لايضاح ما فى كتاب ايساغوجى. تمت الكتاب ...

3. L. 35b - 56.

حاشية البردعى على شرح الايساغوجى للكاتى
Ḥāšiya al-Barda'ī 'alā šarḥ al-Īsāġōġī lil-Kātī

Djelo je na kraju nepotpuno. (v. br. 3302,7).

4. L. 74 - 83.

كتاب العروض
Kitāb al-'arūḍ

Fragment nekog djela iz metrike, od nama nepoznatog pisca.

Prepisao pod tačkom 1 i 2 'Abdullāh al-Qrīmī 1089/1678. a djela pod tačkom 3 i 4 potječu iz prve polovine XVIII stoljeća.

Na posljednjim zaštitnim listovima su stihovi na turskom jeziku.

3304. 1861.

Zbirka (مجموع), 3

L. 126; 21,5 x 11,5. *Nasḫ*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Mnoge su nadvučene crvenom linijom. Papir tamnobijel, čvrst; povez kožni, sa preklopom. Korice i preklop ukrašeni utisnutim ornamentima. Rukopis je dobro očuvan i čuva se u polukožnoj futroli.

1. L. 1 - 7a.

الايساغوجى
al-Īsāġōġī

2. L. 7b - 34.

شرح الايساغوجى للكاتى
Šarḥ al-Īsāġōġī lil-Kātī

(v. br. 3303,2).

3. L. 35b - 126.

حاشية محى الدين على شرح الايساغوجى
Ḥāšiya Muḥyiddīn ʻalā šarḥ al-Īsāġōġī

Glosa predhodnom komentaru. Napisao Muḥyiddīn Muḥammad b. Mūsā at-Tālišī, umro 887/1482.

H Ḫ I, 207; Ahlwardt IV, 5234; Köprülü III, 296.

Početak:

اوله: الحمد لله رب العالمين ... قال الحمد لله الواجب وجوده الممتنع نظيره اقول افتتح كتابه بالحمد بعد الابتداء بالتسمية

Završetak:

آخره: لانه يدرك ان كل ما هو مشاهد محسوس فهو متخير والمراد من مغالطة تغليط الخصم ودفعه

Cijelu zbirku prepisao isti nepoznati prepisivač 1125/1713.

Na prvom zaštitnom listu su nazivi djela u ovoj zbirci.

Iz Šehdi-efendijine biblioteke.

3305. 7015.

Zbirka (مجموع), *2*

L. 10; 26 x 17. *Nasḫ - ta'līq*, pomiješani. Naslovi i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima, u prvom djelu, ima sitno pisanih glosa od istog prepisivača. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst; bez poveza.

1. L. 1 - 8.

الايساغوجى
al-Īsāġōġī

2. L. 9 - 10.

فرائد فوائد لتحقيق معانى الاستعارة
- الرسالة السمرقندية - (رسالة الاستعارة)
Farā'id Fawā'id li taḥqīq ma'ānī al-istiʻāra
- ar-Risāla ar-Samarqandiya - (Risāla al-istiʻāra)

Kratka rasprava o naročitoj upotrebi riječi u prenesenom značenju. Napisao Abu'l-Qāsim al-Layṯī as-Samarqandī (iz druge polovine IX stoljeća po H.). (v. I, 388,4, str. 238).

Nema podataka o prepisivaču i datumu prepisa, ali smatramo da rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na naslovnoj stranici su bilješke iz logike, a na 8b. listu je bilješka iz metafore.

3306. 2248.

الايساغوجى
al-Īsāġōġī

L. 10; 19 x 13. *Nasḫ.* Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima i u proredu ima tumačenja i objašnjenja dotičnog teksta. Imaju kustode. Papir tamnobijel, glat; bez poveza.

Prepis potječe iz XVIII ili XIX stoljeća.

3307. 5704.

Zbirka (مجموع), *2*

L. 51; 22 x 15. *Nasḫ - ta'līq*, pomiješani. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, glat, dohvaćen vlagom; povez polukožni, oštećen.

1. L. 1 - 6.

الايساغوجى
al-Īsāġōġī

2. L. 9b - 51.

فتح الاسرار (شرح الايساغوجى)
Fatḥ al-asrār (šarḥ al-Īsāġōġī)

Komentar predhodnom djelu. Napisao Muḥammad b. Muṣṭafā b. Aḥmad al-Bosnavī al-Čaynavī (iz Čajniča) 1193/1779. Naslov djela, ime pisca i godina sastava su prema rukopisu.

M. Handžić: Književni rad... str. 105; A. Ljubović: Logička djela, str. 53-55.

Početak:

اوله : الحمد لله الذى ابتدع نظام العالم والوجود وعلم العاقلين المبادى والمقاصد بمقتضى الحكمة والوجود . . . وبعد فلما كانت هذه الرسالة مفتاح العلوم لمن كان خاليا عن الفنون . . . وسميته فتح الاسرار للرسالة اللطيفة المسمات بايساغوجى . . .

Završetak:

آخره : والحمد لله فى البكرة والعشية فرغ من تسويده مسوده ومؤلف الفقير محمد بن مصطفى بن مصطفى بن احمد البوسنوى الجاينوى غفر ذنوبهم الخالق البارى فى اليوم الثالث والعشرين من ربيع الاخر المشرف سنة ثنتين وتسعين ومائة والف . . .

Oba djela prepisao ḥāfiẓ Oṯmān b. Muḥammad al-Ma'danī (iz Majdana) al-Bosnavī, godine 1222/1807.

(قد وقع الفراغ من تتميم هذه النسخة الشريفة المرغوبة عن يد العبد الضعيف الفقير المحتاج الى ربه الغنى الوهاب عثمان حافظ بن محمد المعدنى البوسنوى . . . سنة ١٢٢٢).

Na naslovnoj stranici i listovima prije početka drugog djela nalaze se bilješke iz logike.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

3308. 6913.

Zbirka (مجموع *), 4*

L. 75; 20 x 15. *Nasḫ*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima, na nekim listovima, ima tumačenja koja se odnose na dotični tekst. Imaju kustode. Papir bijel, glat, dohvaćen vlagom; povez kartonski, oštećen.

1. L. 1 - 5.

الايساغوجى
al-Īsāġōġī

Listovi od 5b - 9a su neispisani.

2. L. 9b - 38a.

الكافية فى النحو
al-Kāfiya fī an-naḥw

Djelo iz sintakse arapskog jezika. Napisao Ǧamāluddīn Abū 'Amr 'Omar Ibn Ḥāǧib, umro 646/1248.

Ḥ Ḫ II, 1370; Ahlwardt VI, 6557.

Početak:

اوله : الكلمة لفظ وضع لمعنى مفرد وهى اسم وفعل وحرف . . .

3. L. 39b - 67.

اظهار الاسرار
Iẓhār al-asrār

Kratko djelo o arapskoj sintaksi. Napisao Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgavī, umro 981/1537. (v. I, 151,6, str. 123).

Početak:

اوله : الحمد لله رب العالمين . . . وبعد فهذه رسالة فيما يحتاج اليه كل معرب اشد الاحتياج وهو ثلثة اشياء . . .

4. L. 69b - 75.

عوامل البركوى
'Awāmil al-Birgawī

Kratka sintaksa arapskog jezika od predhodnog pisaca. (v. I, 143,7, str. 112).

Početak:

اوله : الحمد لله رب العالمين . . . وبعد فاعلم انه لا بد لكل طالب معرفة الاعراب من معرفة مائة شيئ . . .

Cijelu zbirku prepisao isti nepoznati prepisivač 1234/1818.

Rukopis je otkupljen od Ismaila Selimovića, tadašnjeg imama iz Zvornika.

3309. 2830.

Zbirka (مجموع), 4

L. 96 - 2; 17 x 11,5. *Nasḫ - ta'līq*, pomiješani, od različitih prepisivača i iz različitih vremenskih perioda. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima komentara. Imaju kustode. Papir bijel i tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom; prevoz polukožni, sa preklopom.

1. L. 1 - 8a.

الايساغوجى

al-Īsāġōġī

Prepis završen 1250/1834.

2. L. 9b - 30a.

شرح الايساغوجى للكاتى

Šarḥ al-Īsāġōġī lil-Kātī

(v. br. 3303,2)

Prepisao 'Abdurraḥmān b. al-ḥāǧǧ Ḫalīl (!) 1080/1669.

3. L. 32 - 39.

كلمات ونصائح مع الترجمة بالتركية

Kalimāt wa naṣā'iḥ ma'a at tarǧama bit Turkiyya

Izreke i savjeti, sa prevodom na turski jezik, od nepoznatog pisca. Naslov smo dali prema sadržaju.

Početak:

اوله: كل مدارة صدقة . هر بر يومشقلق صدقة . . .

4. L. 40b - 96.

صحاح العجم (الصحاح العجمية)

Ṣiḥāh al-'Ağam - aṣ Ṣiḥāh al-'ağamiyya

Manji perzijsko-turski rječnik. Napisao Hindūšâh Naḫcevânî oko 900/1494.

Ḥ Ḫ II, 1074; Karatay t II, 2045; Blochet S, 291.

Početak:

اوله: الحمد لله الذى الهمنا اللغات والعبادات ويشرحنى بانها على الالسنة . . . وبعد فلما رأيت اكثر الكتب المعتبرة من مصنفات المشايخ المهرة

Prepis pod tačkom 3 i 4 potječe iz XVIII stoljeća.

3310. 6428.

Zbirka (مجموع), 2

L. 27; 24,5 x 17. *Ta'līq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima sitno pisanih komentara. Imaju kustode. Papir žućkast, glat; povez polukožni, oštećen.

1. L. 1 - 5.

الايساغوجى

al-Īsāġōġī

2. L. 6b - 27.

الفوائد الفنارية (شرح الايساغوجى للفنارى)

al-Favā'id al-Fanāriya - šarḥ al-Īsāġōġī lil-Fanārī

(v. br. 3302,6)

Rukopis potječe iz XIX stoljeća.

Na kraju su tri mala ista pečata u kojima se može pročitati ime Rāšid as-sayyid Ṣālih, godina 1257/1841.

Iz kolekcije Besim-efendije Korkuta.

3311. 2949.

الايساغوجى
al-Īsāġōǧī

L. 9+2; 18,5 x 13. *Nasḫ - ta'līq*, pomiješani. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom ili su nadvučene crvenom linijom. Po rubovima ima dopuna i tumačenja. Imaju kustode. Papir bijel, glat; povez kartonski.

Prepis završen 1262/1846.

Na drugom zaštitnom listu su bilješke iz logike i navedeni datum prepisa djela.

Uvakufio Hasan-efendija Boyozāde (Bojić).

3312. 2149.

Zbirka (مجموع), *4*

L. 111; 20 x 13. *Ta'līq*, od različitih prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima kratkih komentara, ispravaka i tumačenja poojedinih riječi. Osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom; povez polukožni, oštećen i skoro rastavljen od listova.

1. L. 1 - 7.

الايساغوجى
al-Īsāġōǧī

2. L. 9b - 64a.

توضيح الاعراب عن قواعد الاعراب
Tawḍiḥ al-'irāb 'an qawā'id al-'irāb

Komentar djelu sa područja arapske sintakse. Osnovno djelo napisao Abū Muḥammad 'Abdullāh b. Yūsuf Ibn Hišām, umro 761/1360. (v. I, str. 395), a ovaj komentar Mahmūd b. Ismā'il b. Mīkā'il al-Ḫarpari, umro oko 915/1504.

Ḥ Ḫ I, 124; Ahlwardt VI, 6715; Am II, 412; GAL, S II, 665.

Početak:

اوله: الحمد لله الذى رفع بدولة محمد كلمة الاسلام ونصب باسمه علوما يهدى الى فعل الجود
والاكرام ... اما بعد فيقول المفتقر محمود بن الشيخ اسماعيل بن عبد الله بن ميكائل الخزيرى ...

3. L. 66b - 77.

الانموذج فى النحو للزمخشرى
Unmūḏaǧ fī an-naḥw liz-Zamaḫšarī

Djelo o arapskoj sintaksi. Napisao Abu'l-Qāsim Maḥmūd b. 'Omar az-Zamaḫšarī, umro 538/1144.

Ḥ Ḫ I, 185; Ahlwardt VI, 6514.

Početak:

اوله: قال الاستاذ ابو القاسم محمود بن عمر الزمخشرى ... الكلمة مفرد اما اسم كرجل واما فعل
كضرب واما حرف كقد ...

4. L. 78b - 111.

شرح الاردبيلى على انموذج الزمخشرى
Šarḥ al-Ardabīlī 'alā Unmūḏaǧ az-Zamaḫšarī

Komentar predhodnom djelu. Napisao Ǧamāluddīn Muḥammad b. 'Abdulganī al-Ardabīlī, umro 647/1249. (v. II, 848,2)

Početak:

اوله: الحمد لله الذى جعل العربية مفتاح البيان ... وبعد يقول العالم ... محمد بن الغنى
الاردبيلى ... لما رايت مختصر الامام الهمام ...

Prepis pod tačkom I potječe iz XIX stoljeća, pod tačkom 2 prepisao Ṣāliḥ b. Pīr 'Alī ... al-Huruštavi (Hrušto ?) 1017/1608. a pod tačkom 3 i 4 bilješke o prepisu su brisane, ali smo uspjeli pročitati i ustanoviti da je prepisivač Yūsuf b. derviš Muḥammad-efendija iz Livna (prezime nismo mogli pročitati), godina 1212/1797.

Na 9a. listu je brisana i teško razumljiva bilješka na turskom jeziku koju je napisao Yūsuf ar-Rāzī, kadija u Medini. Na 64b. listu je bilješka iz stilistike, prenesena iz neke glose "al-Muṭavval-a". Na kraju posljednjeg lista je prigodna dova.

3313. 4924.

Zbirka (مجموع), 3

L. 25; 20 x 13,5. *Nasḫ*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima, na nekim listovima, ima tumačenja i objašnjenja pojedinih riječi. Papir bijel, tanji, treće djelo u zbirci upaskano mastilom, pa je i pismo oštećeno; bez poveza.

1. L. 1 - 6.

الايساغوجى
al-Īsāġōġī

2. L. 6b - 9a.

شرح رسالة الاستعارة السمرقندية
Šarḥ risāla al-isti'āra as-Samarqandiya

Komentar kratkoj raspravi o naročitoj upotrebi riječi u prenesenom značenju. (v. I, 388, 4. str. 238). Napisao Aḥmad b. 'Abdullāh aš-Šawqī ar-Rūmī al-Ḥanafī, umro 1224/1809.

Isma'il-paša: Ḍayl I, 558; AM I, 183.

Početak:

اوله : الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على سيدنا سيد الاولين . . . وبعد فيقول العبد . . .

احمد الشوقى

3. L. 9b - 25.

بحر الكلام
Baḥr al-Kalām

(v. br. 3275,3)

Ovaj primjerak nije kompletan, prepisivač ga nije do kraja prepisao.

Prepis cijele zbirke potječe iz XIX stoljeća.

Na naslovnoj stranici su bilješke iz logike, naziv djela i nekoliko malih pečata, vjerovatno ranijeg vlasnika, sa imenom Sayyid Muḥammad Šawqī.

3314. 5078.

الايساغوجى
al-Īsāġōġī

L. 5; 21 x 13,5. *Ta'līq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst; bez poveza.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XIX stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu nalazi se brojčana vrijednost slova (abdžad sistem), a na naslovnoj stranici je bilješka, na turskom jeziku, o sudbini.

3315. 5522.

Zbirka (مجموع), 19

L. 123; 16 x 11. *Nasḫ i ta'līq*, od različitih prepisivača. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom, a neke su nadvučene crvenom linijom. Po rubovima ima bilježaka koje se odnose na dotični tekst, a tekst je u većini djela obrubljen sa po jednom tankom crvenom linijom. Imaju kustode. Papir bijel i tamnobijel, različite debljine; povez polukožni, sa preklopom, oštećen.

1. L. 1 - 6.

الايساغوجى
al-Īsāġōġī

2. L. 7b - 10.

فرائد الفوائد لتحقيق معانى الاستعارة
– الرسالة السمرقندية – (رسالة الاستعارة)
Farā'id Fawā'id li taḥqīq ma'āni al-isti'āra
- ar-Rīsāla ar-Samarqandiya - (Risāla al-isti'āra)

(v. br. 3305,2)

3. L. 11b - 16a.

متن العلاقة (رسالة الاستعارة)

Matn al-'alāqa

Kratka risala o pravilima metafore (isti'āra) u arapskoj stilistici. Napisao Maḥmūd b. 'Abdullah, al-Anṭākī umro 1160/1747. (v. II, 884,2).

4. L. 16b - 27.

صدف البيان

Ṣadaf al-bayān

Kraća risala iz stilistike arapskog jezika, od nama nepoznatog pisca. Naslov je prema rukopisu, jer pristupačni ne spokinju ovaj naslov, pa je, prema tome, risala vrlo rijetka.

Početak:

اوله: لله الصمد الاحد حمد لا يحيق به الحد ... وبعد فهذه رسالة فى حل غوامض البيان وسميتها بصدف البيان وهى مرتبة على ثلثة عقود

5. L. 27b - 32.

السلم المرونق فى المنطق

as-Sullam al-murawniq fī 'l-manṭiq

Prepjevano (u redžez stihu) djelo *al-Īsāġūġī* iz logike. Prepjevao Abū Zayd aš-Šayḫ 'Abdurraḥmān b. Muḥammad al-Aḫḍarī 941/1534.

Ḥ Ḫ II, 1534; Ahlwardt IV, 5191.

Početak:

اوله: الحمد لله الذى قد اخرجا   نتايج الفكر لارباب الحجا

....

سميته بالسلم المرونق يرقى به سماء علم المنطق

6. L. 32b - 40a.

رسالة الاداب فى المناظرة

Risāla al-ādāb fi'l-munāẓara

Risala o pravilima disputacije. Napisao Ismā'ī-efendī al-Kalanbawī, umro 1205/1790. (v. II, 884,8).

7. L. 40.

رسالة فى المنطق

Risāla fi'l-manṭiq

Kratka risala iz logike, od nepoznatog pisca. Naslov smo dali prema sadržaju risale, jer je nismo mogli pronaći u pristupačnim izvorima.

Početak:

اوله: الحمد كما امر والصلاة على محمد خير البشر ... اما بعد فاعلم ان ترديد الانفصالى لا يشتبه بالتقسيم

8. L. 40b - 41.

ضبط ما غم نفعه

Ḍabṭ ma gamma naf'ahu

Rimovani kraći rad iz logike od nekog Ḥalabije, čija nam je biografija nepoznata. Naslov je također prema sadržaju, a ime pisca navedeno je na kraju rada.

Početak:

اوله: الا ان اولى منطق العبد حمده   لموليه احسانا اخيرا واولا
وبعد فهذا ضبط ما غم نفعه   ونسيانه فى سلك نظم ليسهلا

Završetak:

آخره: تمت تمام للحلبى الفاضل التحرير الكامل استاذى رحمه الله بلا نهايه

9. L. 41b - 42.

الرسالة العضدية فى الوضع

ar-Risāla al-'Aḍudiya fi'l-waḍ'i

Risala o pojmovima. Napisao Qāḍī 'Aḍududdīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad al-Īğī, umro 756/1355. (v. I, 388,2, str. 237).

Početak:

اوله: هذه فائدة تشتمل على مقدمة وتقسيم وخاتمة . . .

10. L. 42b - 43.

رسالة فى المناظرة
Risāla fi'l-munāẓara

Kraća risala o disputaciji od nepoznatog pisca. Naslov je prema sadržaju risale.

Početak:

اوله: الحمد لله رب العالمين . . . وبعد فاعلم ان المناظرة اذا نقل خبرا فللخصمه طلب الصحة فقط

11. L. 43b - 48a.

الرسالة الحسينية فى آداب البحث
ar-Risāla al-Husayniya fi ādab al-baḥṭ

Al-Husayniya o disputaciji. Napisao je Šayḫ Ḥusayn-efendī al-Anṭākī, umro 1130/1718. (v. I, 145,8, str. 115).

12. L. 48b - 59.

رسالة فى فن المناظرة
Risāla fi fann al-munāẓara

Djelo je na kraju nepotpuno.

Risala o disputaciji za početnike. Napisao Muḥammad b. Abū Bakr al-Mar'aši Sāčaklizāde, umro 1150./1737. (v. I, 300,3, str. 186).

13. L. 60b - 68a.

دأب قاعدة مصنفين اولدركه
Da'b qā'ida muṣannifīn oldurki

Izvadak iz nekog djela, na turskom jeziku, o tome šta je pisac dužan da spomene u svom djelu, od nepoznatog autora.

14. L. 68b - 69.

رسالة فى اداب البحث والمناظرة لطاشكوپرى زاده
Risāla fi ādāb al-baḥṭ wa'l-munāẓara li Tašköprüzāde

Kratka uputa o pravilima disputacije. Napisao Aḥmad b. Muṣṭafā Tašköprüzāde, umro 968/1560. Dobrača (II, 884,5) navodi istu risalu, ali on kaže da mu je pisac nepoznat.

Ahlwardt IV, 5323; Köprülü III, 549.2.

Početak:

اوله: احمدك اللهم يا مجيب كل سائل . . . وبعد فهذه رسالة لخصتها فى علم الاداب

Završetak:

آخره: لا يحسب المناظر الخصم حقيرا هذا غاية ما يراد فى هذا الباب ومن الله التوفيق والالهام الى الصواب

15. L. 70b - 74b.

زبدة الاختلاف بين السلف والسكاكى
والخطيب فى تعيين الاستعارة المكتية
Zubdat al-iḥtilāf bayn as-Salaf wa as-Sakāki
wa al-Haṭīb fi ta'yīn al-isti'ara...

Rasprava o naročitoj upotrebi riječi u prenesenom značenju. Napisao al-ḥāfiẓ Muḥammad Emīn al-Mavlawī b. al-ḥāfiẓ 'Omar Alūsī, čija nam je biografija nepoznata. Pritupačni izvori ne spominju ovog pisca, a naslov rada je prema sadržaju rasprave.

Početak:

اوله: يا من وفقنا لبيان تصريح الاستعارة بالقرائن التحقيقية . . . وبعد فيقول العبد . . . الحافظ محمد امين المولوى بن الحافظ عمر الالوسى

Završetak:

آخره: اما الاول ففى موضع يراد بالتعريف تمييز المعرف عن بعض الاشياء لاشتباهه به كما اذا اشتبه المثلث بالدائرة عند السامع

16. L. 74b - 77a.

آداب الكفوى

Ādāb al-Kafawī

Kratka rasprava iz disputacije. Napisao Muḥammad b. Ḥumayd al-Kafawī Aqkarmānī, umro 1168/1754.

Ismā'īl-paša: Ḏayl I, 3; A M II, 332; O.M. II, 7.

Početak:

اوله: حامدا لله على نعمائه ومصليا على سيد انبيائه . . . وبعد فيقول العبد السيد محمد بن الحاج
حميد الكفوى . . . هذه رسالة فى الاداب لخصتها من كتب هذه الفن

17. L. 77b.

شرح رسالة الاستعارة

Šarh risala al-isti'āra

Početak komentara Semerqandijinoj "Isti'ari" (v. br. 3305,2). Napisao neki Ismā'il b. Ḫalil, čija nam je biografija nepoznata.

Početak:

اوله: الحمد لله رب العالمين . . . وبعد فيقول العبد . . . اسماعيل بن خليل . . . وشرح مشكلاته
سالنى بعض الاخوان . . . ان اكتب شرحا يوضح الغوامض

18. L. 79 - 113.

الرسالة الشمسية فى القواعد المنطقية

ar Risāla aš-Šamsiya fi'l-qawā'id al-manṭqiya

(v. br. 3302,3)

19. L. 114b - 123.

رسالة فى المنطق

Risala fi'l manṭiq

Risala o logici od nepoznatog pisca. Naslov je prema sadržaju, jer u rukopisu nema podataka o piscu i nazivu risala.

Početak:

اوله: الحمد لله الذى جعل النجوم للاهتداء واختار الشمس منها لاقتباس والاقتداء، . . . وبعد فان
الاصحاب والاخلاء قد واطبوا ما لدى مما اخذت من كبار العلماء، . . .

Završetak:

آخره: و مثال التمثيل النبيذ حرام كالخمر لانه مسكر وكل مسكر حرام وهذا اخر ما اردت ترتيبه
على اللبيب. تم بعون الله تعالى . . .

Djela pod tačkom 1 - 17 pisana su rukom istog prepisivača, a pod tačkom 18 - 19 su od drugog prepisivača - sve pisano, vjerovatno, u XIX stoljeću.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

3316. 5646.

الايساغوجى

al-Īsāġōġī

L. 5 + 3; 21 x 15. *Nasḫ - ta'līq.* Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir, glat; povez kartonski.

Prepis potječe iz XIX stoljeća.

Na šestom listu su bilješke iz logike.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

3317. 3107.

شرح الايساغوجى للكاتى

Šarh al-Īsāġōġī lil-Kātī

(v. br. 3303,2)

L. 19; 18,5 x 13. *Ta'līq.* Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima sitno pisanih komentara. Tekst na većini listova obrubljen je tankom crvenom linijom. Papir tamnobijel, čvrst; poveza nema, ali ima druge rastavljene kartonske korice.

Prepisao Muḥammad b. Ya'qūb 954/1547.

Na početku i na kraju napisano je ime ranijeg vlasnika; 'Omar b. Sāfī. Na kraju je još jedna zagonetka.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzijje) medrese u Travniku.

3318. 2359.

شرح الايساغوجى للكاتى

Šarh al-Īsāġōġī lil-Kātī

L. 28; 20,5 x 14,5. *Ta'līq*, pisan vještom rukom kaligrafa. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima, na prvim listovima, ima sitno pisanih komentara. Tekst, na više od polovine listova, obrubljen je crvenom linijom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst; povez polukožni.

Prepisao Buhram b. Muṣṭafā, za vrijeme sultana Murata-hana (vladao 1574 - 1595.).

Iz Šehdi-efendijine biblioteke.

3319. 2107.

Zbirka (مجموع), *5*

L. 96; 20,5 x 14. *Ta'līq*, od različitih prepisivača. Po rubovima i u proredu ima tumačenja dotičnog teksta. Papir bijel, čvrst; povez polukožni, sa preklopom, oštećen i skoro rastavljen od listova.

1. L. 1 - 36.

شرح الايساغوجى للكاتى

Šarḥ al-Īsāġōġī lil-Kātī

2. L. 37b - 43.

الايساغوجى

al-Īsāġōġī

(v. 3302,1)

3. L. 44b - 54a

تحرير القواعد المنطقية فى شرح الرسالة الشمسية

Taḥrīr al-qawā'id al-manṭqiya fī šarḥ ar-risāla aš-Šamsiyya

Komentar djelu "aš Šamsiyya" (v. br. 3302,3). Komentator je Quṭbuddīn Muḥammad b. Muḥammad ar-Rāzī at-Taḥtānī, umro 766/1364. (v. II, 894,4).

4. L. 57b - 86.

شرح الايساغوجى للسرورى

Šarḥ al-Īsāġōġī lis-Surūrī

Komentar djelu pod tačkom dva (al-Īsāġōġī). Napisao Muṣṭafā b. Ša'bān as-Surūrī, umro 969/1561.

Ḥ Ḫ I, 208; Ahlwardt IV, 5255,10.

Početak:

اوله: الحمد لله الذى جعل المنطق خاصة الانسان . . . اما بعد فيقول العبد سرورى بن شعبان لما
كان بعض الاخوان شارعا فى المنطق . . .

Sastav ili prepis iz 958/1551.

5. L. 86b - 96.

حاشية ديكقوز على شرح آداب البحث للسمرقندى

Ḥāšiya Dinqōz 'alā šarḥ ādāb al-baḥt lis-Samarqandī

Glosa komentaru risale o disputaciji. Osnovnu risalu napisao Muḥammad b. Ašraf al-Ḥusaynī as-Samarqandī al-Ḥakīm (umro u drugoj polovini VII/XIII stoljeća), komentar Mas'ūd b. Ḥusayn aš-Širvānī ar-Rūmī (umro 905./1499.), a ovu glosu Aḥmad b. 'Alī Dīnqōz, umro oko 870/1465.

Ḥ Ḫ I, 39; Ahlwardt IV, 5283; O.M. I, 305; Köprülü III, 230,2; K. Dobrača II, 1266,6.

Početak:

اوله: ان احسن ما يستعان به فى الامور الحسان حمد الله الملك المنان . . .

Završetak:

آخره: هو تخلف المعلول عن العلة التامة نعم لو كان شيء ممكنا بالامكان الوقوعى لم يستلزم
المحال. تمت الرسالة

Prepis završen 1108/1696.

Prepis ostalih djela u ovom kodeksu potječe također iz XVII stoljeća.

Između pojedinih djela ima dosta bilježaka iz raznih naučnih disciplina.

Vakuf Gazi Husrevbegove medrese u Sarajevu.

3320. 3297.

Zbirka (مجموع), 13

L. 102; 21 x 15,5. *Ta'liq-nasḫ.* Neki naslovi, poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst na većini stranica obrubljen je sa po jednom tankom crvenom linijom. Imaju kustode. Papir bijel i žućkast, čvrst; povez kartonski, noviji.

1. L. 1 - 24.

شرح الايساغوجى للكاتى

Šarḥ al-Īsāġōǧī lil-Kātī

2. L. 25b-27.

شروط الصلوة (وهى ثمانية)

Šurūṭ aṣ-ṣālāt

Kratka risala o namazu, odnosno o uslovima za valjanost namaza, od nepoznatog pisca. (v. II, Br. 991,3).

Početak ovog primjerka:

اوله: باب شروط الصلوة وهى ثمانية الاول الوضوء بالماء المطلق ...

3. L. 29b - 34a.

مقدمة فى الصرف الفارسى (بالتركية)

Muqaddima fī aṣ.ṣarf al-fārisī

Kratka perzijska gramatika na turskom jeziku, od nepoznatog pisca.

Početak:

اوله: ايا قرة العين اسعدك الله فى الدين كلمة اولا اوچ قسمه منقسمدر اسمدر وفعلدر وحرف كما ادوات ديرلر ...

Na 35a. listu je bilješka na turskom jeziku o opisnom pisanju datuma nekog Kemāl-pašinog djela.

---

4. L. 35b - 44.

منظومة فى العروض

Manẓūma fī al-'arūḍ

Spjev na turskom jeziku iz metrike sa tumačenjima i primjerima, od nepoznatog pisca.

Početak:

اوله: حمد اول الله كه بيتيله مكرمدر عروض
اولكه بو كوك چادرين قدرتله قوردبى عروض

5. L. 45b - 53a.

شرح الامثلة المختلفة

Šarḥ al-amṯila al-muḫtalifa

Komentar početne arapske gramatike "Amṯila" (Paradigme). Napisao Muṣliḥuddīn Muṣṭafā b. Ša'bān as-Surūrī, umro 969/1561. (v. I, 147,5, str. 117).

6. L. 55b -62a.

رسالهء قواعد خط

Risāla-i qawā'id ḫaṭ.

Risala, na turskom jeziku, o pravilima arapskog pisma. Napisao neki Meḥmed-efendi, živio za vrijeme sultana Murata IV (vladao 1623-1639.).

Karatay t II, 1990.

Početak:

اوله: حمد نامعهدر اول خالق اللوح والقلمه كه اول فضل نبى آدمك نور كرامتيله ...

7. L. 63b - 72.

اظهار السر المودوع فى العمل بالربع المقطوع

Iẓhār as-sirr al-mawdū' fī al-'amal bir-rub'ī al-maqṭu'

Risala o kvadrantu. Napisao Badruddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad Sibṭ al-Māridīnī, umro 902/1496.

GAL,G II, 168,8; Spaho 137,10

Početak:

اوله: قال الشيخ الامام العالم ... ابو عبد الله شمس الدين محمد سبط الماريدني ... الحمد لله رب العالمين ... وبعد فهذه رسالة مختصرة جامعة لاحكام الربع الشمالى المقطوع ... وسميته اظهار السر الموضوع فى العمل بالربع المقطوع ورتبته على مقدمة وعشرين بابا ...

8. L. 73b - 77.

رسالة فى الفرائض (بالتركية)

Risāla fi'l farā'iḍ

Risala, na turskom jeziku, o nasljednom pravu, od nepoznatog pisca. Naslov je prema sadržaju risale.

Početak:

اوله: ميتك تركسنه حقوق اربعه مرتبه تعلق ايدر

9. L. 78 - 79a.

قصيدة ودعاء فى الخوف

Qaṣīda wa du'ā' fi al-ḫawf

Kasida i dova o otklanjanju straha. Uvod i objašnjenje je na turskom jeziku, a temelji se na predaji, od nepoznatog pisca.

Početak kaside:

اوله: انا الموجود فاطلبنى تجدنى وان طلبت سوائى لم تجدنى

10. L. 79b - 84a.

مولد النبى لسليمان چلبى

Mewlīd-in Nebīyy

Mevlud Sulejman Čelebije, umro 825/1422. (v. I, 149,5, str. 120).

11. L. 84b - 86a.

قصيدة بدء الامالى

Qaṣīda bad'u 'l-amālī

Kasida o islamskoj dogmatici. Napisao Sirāğuddīn 'Alī b. 'Oṯmān al-Ūšī al-Fargānī, umro 575/1179. (v. I, str. 67).

12. L. 87b - 92a.

قيافت نامهء حمدى چلبى

Kiyāfet name-i Hamdi Čelebi

Rasprava u stihovima o fizionomiji. Napisao Ḥamdī Čelebī ar-Rūmī Qadīmī, umro 995/1586.

Rieu, 211b; A M I, 335

Početak:

اوله: ايلرم اول كريمه حمد سپاس يوقدرر نعمتينه حد وقياس

Završetak:

آخره: اول آخر چوسندن اولدى كرم سندن آخر سعادتن ديلرم

13. L. 93b - 102.

ابيات مع الترجمة التركية من تعليم المتعلم

Abyāt ma'a at-tarğama at-turkiya min ta'līm al-muta'allim

Stihovi, sa interlinearnim prevodom na turski jezik, iz djela "Ta'līm al-muta'allim", koje je napisao Burhānuddīn az-Zarnūğī (umro oko 600/1203.), a prevodilac je možda prepisivač.

Prepis djela od 1 - 8 i 10 - 12 su od istog nepoznatog prepisivača, vjerovatno iz XVII stoljeća, a djela pod tačkom 9 i 13 prepisao je u Istanbulu hadži 'Alī Bihkeli (iz Bihaća, Bišćak), 1118/1707-08. (bilješka na kraju djela pod tačkom 13).

3321. 3578.

Zbirka (مجموع), 3

L. 84; 21 x 15. *Nasḫ - ta'līq*, od različitih prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom. Po rubovima i u proredu prvog djela ove zbirke ima sitno pisanih tumačenja i komentara.Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom; povez polukožni, oštećen, neki listovi rastavljeni od poveza.

1. L. 1 - 26.

شرح الايساغوجى للكاتى
Šarḥ al-Īsāġōġī lil-Kātī

2. L. 30 - 43.

الفوائد الفنارية (شرح الايساغوجى للفنارى)
Al-fawa'id al-Fanāriye

Djelo je na početku nepotpuno. (v. br. 3302,6).

3. L. 45b - 84.

شرح الايساغوجى للبوسنوى الموستارى
Šarḥ al-Īsāġōġī lil Bosnawī al-Mostārī

Treći komentar u ovoj zbirci risali "al-Īsāġōġī" iz logike. Napisao Muṣṭafā b. Yūsuf b. Murād al-Mostārī al-Bosnavī, zv. Šayḫ Yūyō, umro 1119/1707.

O.M. II, 31-32; AM II, 443; H.Šabanović: Književ. Musl... 403; A. Ljubović, Logička djela..., 42-45.

Početak:

اوله: نحمدك يا من فصل نوع الانسان بالمنطق عن جنس الحيوان . . . وبعد فيقول العبد الفقير . . . مصطفى بن يوسف الموستارى

Završetak:

آخره: (وليكن هذا آخر الرسالة فى المنطق) ختمنا الله بحسن الخاتمة وحشرنا فى زمرة اهل الاعمال الصالحة . . . والحمد لله فى البكرة والعشية

Pisac je djelo završio 17. 8. 1682. godine u Carigradu i posvetio ga svome prijatelju 'Abdurraḥmān-paši. Sastoji se od devet poglavlja. Od svih njegovih djela samo je ovo štampano, takoder, u Carigradu, 1316/1898-99.

Prepis djela pod tačkom 1 potječe iz XVII stoljeća, a djela pod tačkom 2 i 3 prepisao isti nepoznati prepisivač 1130/1718.

Na naslovnoj stranici su vježbe u pisanju. Na 26b - 27a listu su bilješke iz logike i disputacije. Na 29.listu su imena ranijih vlasnika knjige: Muṣṭafā-efendi Milavić (!), godina 1168./1754. te stihovi na turskom jeziku.

Iz Karadoz-begove biblioteke u Mostaru.

3322. 5789.

شرح الايساغوجى للكاتى
Šarḥ al-Īsāġōġī lil-Kātī

L. 16; 20 x 14. *Ta'līq.* Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima sitno pisanih glosa, pisane rukom istog prepisivača. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom, pa je pismo djelomično oštećeno; bez poveza.

Datum prepisa i ime prepisivača nisu navedeni, ali smatramo da rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

3323. 6911.

Zbirka (مجموع), 2

L. 30; 21 x 12. *Ta'līq.* od različitih prepisivača. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst, dohvaćen vlagom; povez kartonski, prva korica otkinuta i zagubljena sa nekoliko listova prvog djela ove zbirke.

1. L. 1 - 27a

شرح الايساغوجى للكاتى
Šarḥ al-Īsāġōġī lil-Kātī

Djelo je na početku nepotpuno.

2. L. 27b - 30.

متن العلاقة (رسالة الاستعارة)
Matn al-'alāqa

(v. br. 3315,3).

Prepis prvog djela potječe iz XVIII stoljeća, a drugo djelo prepisano je 1243/1827. (prema jednoj nejasnoj bilješci, na turskom jeziku, koja se nalazi na kraju prvog djela, pisana istom rukom kao i drugo djelo).

Rukopis je donesen iz Sanskog Mosta.

3324. 6919.

Zbirka (مجموع), 2

L. 28; 20 x 12,5. *Ta'līq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima na prvih nekoliko listova ima sitno pisanih bilježaka i komentara. Tekst i margine obrubljene su sa po jednom tankom crvenom linijom. Papir bijel, glast; povez polukožni, sa preklopom, oštećen, neki listovi su rastavljeni od poveza.

1. L. 1 - 17.

شرح الايساغوجى للكاتى
Šarḥ al-Īsāġōġī lil-Kātī

2. L. 18b - 28.

حاشية البردعى على شرح الايساغوجى للكاتى
Ḥāšiya al-Barda'ī 'alā šarḥ al-Īsāġōġī lil Kātī

(v. br. 3302,7).

Djelo je na kraju nepotpuno.

Oba djela prepisao 'Abdulqadīm Ṣāliḥ-soḫta b. Selīm al-Mostārī, u Novoj medresi u Sarajevu (Vjerovatno medresa na Bentbaši), bez oznake datuma ali u XIX stoljeću.

Iz Odbora Islamske zajednice - Travnik.

3325. 5444.

Zbirka (مجموع), 2

L. 28; 17,5 x 12,5. *Nasḥ - ta'līq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima ispravaka i dopuna. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst; povez kartonski, oštećen.

1. L. 1 - 20.

شرح الايساغوجى للكاتى
Šarḥ al-Īsāġōġī lil-Kātī

2. L 22b - 28

الايساغوجى
al-Īsāġōġī

(v. br. 3302,1).

Prepis je završen 1257/1841.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

3326. 947.

حاشية محى الدين على شرح الايساغوجى
Ḥāšiya Muḥyiddīn 'alā Šarḥ al-Īsāġōġī

(v. br. 3304,3).

L. 40; 21 x 15,5. *Ta'līq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima dopuna i ispravaka. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom; povez kartonski, noviji.

Prepisao Aḥmad b. Maulānā Sinān 951/1544.

Na naslovnoj stranici je ime i lični pečat ranijeg vlasnika knjige: Muḥammad b. Ismā'īl b. Ḫalīl al-Uskudārī, a na kraju je jedna poučna izreka.

3327. 2395.

Zbirka (مجموع), 2

L. 43; 20,5 x 12,5. *Ta'līq*, pisan vještom rukom kaligrafa. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima sitno pisanih komentara. Tekst na prve dvije stranice obrubljen je sa jednom zlatnom debljom linijom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst; povez koži, sa preklopom, malo oštećen.

1. L. 1 - 43a.

حاشية محى الدين على شرح الايساغوجى
Ḥāšiya Muḥyiddīn 'alā Šarḥ al-Īsāġōġī

2. L. 43b.

الرسالة العضدية فى الوضع
ar-Riṣāla al-Aḍudiya fi'l-waḍ'i

(v. br. 3315,9)

Prepis završen 967/1559. (bilješka na kraju djela pod tačkom 1).

Na prvoj unutarnjoj korici je jedna izreka Imami Šafije, jedan hadis,stih,bilješka iz sintakse i jedna izreka.

Na prvom zaštitnom listu je jedna misao nekog Hasan Čelebije, ime i lični pečat ranijeg vlasnika knjige: Aḥmad...(!) b. hadži Muṣṭafā Ḥrgozāde iz Sarajeva i naslov djela.

Na drugom zaštitnom listu je također naslov djela, jedna izreka, bilješke iz jezika, stih hazreti Alije, četvrtog halife i ime drugog vlasnika knjige: Sulaymān b. Ḥusayn b. Ša'bān Vižlozāde, nastanjen u Sarajevu, u Carevoj mahali i kaže da je knjigu kupio za 240 dirhema.

Uvakufio H. Zulfikar b. Muḥammad Spahizāde (Spahić), iz sela Ćumel (Hercegovina) i predao ga muteveliji Ḫalīlu, sinu Ṣāliḥovu (bilješka na naslovnoj stranici).

Iz Šehdi-efendijine biblioteke.

3328 2975

Zbirka (مجموع), 6

L. 156; 16,5 x 10,5. *Ta'līq*, pisan nešto sitnijim slovima. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst na stranicama obrubljen je crvenom linijom. Papir bijel, čvrst: povez polukožni, oštećen.

1. L. 1 - 68a.

حاشية محى الدين على شرح الايساغوجى
Ḥāšiya Muḥyiddin 'alā Šarḥ al-Īsāġōġī

2. L. 68b - 81.

شرح الايساغوجى للكاتى
Šarḥ al-Īsāġōġī lil-Kāti

Djelo je na kraju nepotpuno. (v. br. 3303,2)

---

3. L. 82 - 125.

حاشية على حاشية السيد على تحرير القواعد المنطقية على الشمسية
Ḥāšiya 'ala hāšiya as-sayyid 'ala taḥrīr
al-qawā'id al-mantiqiya 'ala aš-Šamisiya

Prepisivač nije prepisao uobičajeni početak.

Superglosa Ğurğāninoj glosi Quṭbuddīnovog komentara djelu "aš-Šamsiyya". Osnovnu risalu napisao 'Alī b. 'Omar b. 'Alī al-Kātibī al-Qazwīnī, umro 675/1276. (v. br. 3302,3), komentar Quṭbuddīn Muḥammad b. Muḥammad ar-Rāzī at-Taḥtānī, umro 766/1364. (v. br. 3319,3), glosu 'Alī b. Muḥammad as-Sayyid aš-Šarīf al-Ğurğānī, umro 816/1413., a ovu superglosu 'Imād b. Muḥammad b. Yaḥyā b. 'Alī al- Fārisī, umro oko 900/1494.

Ahlwardt IV, 5263; Köprülü III, 307,5.

Početak u našem primjerku:

اوله: واعلم ان العوارض التى تلحق الاشياء لذواتها ١ ه اشارة الى دفع ما قبل من ان العرض التى
تلحق بالشيء لذاته . . .

Završetak:

آخره: فيكون السكون اخفى لما ان الانعدام تعرف بملكاتها وانت خبير بانه لو قيل كالامرين
المتضايفين لكان اولى هذا آخر ما اوردنا فى هذا الباب

4. L. 127b - 138.

ترجمة الرسالة الولدية فى المنطق للسيد الشريف
Targāma ar-risala al-Waladiya fi'l-mantiq

(v. br. 3263,3)

5. L. 144b - 147a.

الايساغوجى
al-Īsāġōġī

(v. br. 3302,1).

6. L. 150b - 156.

المقدمة الاجرومية

al-Muqaddima al-Āğurrimīya

Gramatička početnica arapskog jezika. Napisao Abū 'Abdullāh Muḥammad b. Muḥammad b. Dāwūd aṣ-Ṣinhāğī Ibn Āğurrūm, umro 723/1232. (v. III, 2091,6).

Cijelu zbirku prepisao isti nepoznati prepisivač 993/1585. (bilješka na kraju rukopisa).

Iz kolekcije Muhamed - Enveri Kadića.

3329. 1238.

حاشية محى الدين على شرح الايساغوجى

Ḥāšiya Muḥyiddīn 'alā Šarḥ al-Īsāġōğī

L. 76; 19,5 x 13,5. *Nasḫ - ta'līq*, pomiješani. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima dopuna i ispravaka. Papir bijel, čvrst, dohvaćen vlagom; povez polukožni.

Prepisao Ḥusayn b. Ramaḍān 1090 /1679.

Na naslovnoj stranici je bilješka o uvakufljenju knjige i bilješka iz logike.

Uvakufio Hadži Aḥmed-efendija, muderris u Gazi Husrev-begovoj medresi u Sarajevu.

3330. 1261.

حاشية محى الدين على شرح الايساغوجى

Ḥāšiya Muḥyiddīn 'alā Šarḥ al-Īsāġōğī

L. 62; 20,5 x 15. *Ta'līq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima tumačenja i ispravaka. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom; povez polukožni.

Prepisao nepoznati prepisivač u 'Aṭabey medresi, 3. ramazana 1111/1699.

Uvakufio Memiš-aga Kasumagić

3331. 1594.

Zbirka (مجموع), *6*

L. 103; 20 x 14,5. *Nasḫ - ta'līq*, pomiješani, od dvojice prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima dopuna i tumačenja. Papir tamnobijel, čvrst; povez kožni, oštećen.

1. L. 1 - 39.

حاشية محى الدين على شرح الايساغوجى

Ḥāšiya Muḥyiddīn 'alā Šarḥ al-Īsāġōğī

2. L. 40b - 49

حاشية البردعى على شرح الايساغوجى للكاتى

Ḥāšiya al-Barda'ī 'alā šarḥ al-Īsaġōğī lil-Kātī

(v. br. 3302,7)

3. L. 50b - 63.

شرح الايساغوجى للكاتى

Šarh al-Īsāġōğī lil-Kātī

(v. br. 3303,2)

4. L. 66b - 69a.

الايساغوجى

al-Īsāġōğī

(v. br. 3302,1)

5. L. 70b - 87.

شرح الامثلة المختلفة بالتركية

Šarḥ al-amṯila al-muḫtalifa bit-turkiya

Komentar, na turskom jeziku, početne arapske gramatike "Amṯila" (Paradigme), od nepoznatog pisca.

Početak:

اوله: امثله مختلفه صيغه سنده قچ الفاظ واره بكرمى طقوز لفظ وار

6. L. 89b - 103.

شرح رسالة فى آداب البحث والمناظرة
Šarḥ risāla fī ādāb al-baḥṯ wa al-munāẓara

Traktat o disputaciji sa komentarom. Oboje napisao Aḥmad b. Muṣṭafā Tašköprüzāde, umro 968./1560. (v. I, 3,2, str. 7).

Tekst na stranicama u ovom djelu obrubljen je sa po dvije tanke crvene linije.

Prepis djela pod tačkom 1 - 5 su od istog nepoznatog prepisivača, vjerovatno iz XVII stoljeća, a djelo pod tačkom 6 prepisao je neki Oṯman 12. rebiul-evvela (12)61/(18)45!

Na naslovnoj stranici su nazivi djela, jedan zapis i jedna poučna izreka, te stariji i noviji pečat ove biblioteke.

3332. 6923.

حاشية محى الدين على شرح الايساغوجى
Ḥāšiya Muḥyiddīn 'alā Šarḥ al-Īsāġōġī

Djelo je na kraju nepotpuno.

L. 30; 17 x 13. *Ta'līq*, pisan slabim rukopisom. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom ili su nadvučene crvenom linijom. Po rubovima ima malo ispravaka i dopuna. Papir tamnobijel, čvrst; povez polukožni, oštećen.

Prepis potječe iz XVII stoljeća.

Na naslovnoj stranici su vježbe u pisanju, a na rubu prvog lista je pečat ranijeg vlasnika: Maḥmūd b. Aḥmad.

3333. 5170.

Zbirka (مجموع), 4

L. 96; 17,5 x 12,5. *Ta'līq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima kratkih tumačenja dotičnog teksta. Tekst na stranicama obrubljen je jednom crvenom, a rubovi crnom linijom. Papir tamnobijel i žućkast, čvrst; povez kožni, sa preklopom.

1. L. 1 - 61.

حاشية محى الدين على شرح الايساغوجى
Ḥāšiya Muḥyiddīn 'alā Šarḥ al-Īsāġōġī

2. L. 63b - 84.

شرح الايساغوجى للكاتى
Šarḥ al-Isāġōġī lil-Kāti

(v. br. 3303,2)

3. L. 85b - 91a.

الايساغوجى
Al-Isāġōġī

(v. br. 3302,1)

4. L. 91b - 96.

كافى فى المنطق (مختصر الكافى من المنطق)
Kāfī fi'l-manṭiq (Muḫtaṣar al-Kāfī min al-manṭiq)

Kratka risala iz logike. Napisao Ḥasan Kāfī b. Ṭurḫān b. Dāwūd al-Aqḥiṣārī al-Bosnavī, umro 1025/1616.

O.M. I, 277; H. Šabanović: Književnost Musl. BiH..., str. 186. A. Ljubović: Logička djela..., str. 33-35, Prozna književnost...

Početak:

اوله: الحمد لله الذى علمنا الهداية والتوفيق . . . وبعد فانى لما رأيت طلاب زماننا الى المنطق
يجدون والمطلوب منه لا يجدون . . . وسميته باسمى كافى راجيا العفو من المعافى . . .

Završetak:

آخره: . . . وينبغى ان يحرز فى التعريف عن استعمال الالفاظ العربية المشتركة المجازية

Cijelu zbirku prepisao u Bursi Ibrāhīm b. Ibrāhīm aš-Šayḥ al-Bosnavī b. Bāyazīd b. aš-Šayḫ Muṣliḥuddīn b. Muḥammad al-Ḫorāsānī, 1115/1703. (bilješka na kraju djela pod tačkom 1 i 2).

(. . . ولنا افقر الورى ابراهيم بن ابراهيم الشيخ البوسنوى ابن بايزيد ابن الشيخ مصلح الدين بن محمد الخرسانى . . . فى تاريخ لسنة خمسة عشر ومائة والف . . . فى يوم الخميس فى غرة العام من شهر محرم الحرام)

Na naslovnoj stranici su nazivi djela, ime i pečat ranijeg vlasnika: al-Ḥāǧǧ Muṣṭafā, kadija i noviji pečat ove biblioteke.

3334. 1631.

Zbirka (مجموع), 3

L. 100; 21 x 14. *Nasḫ - ta'līq*, od različitih prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima sitno pisanih bilježaka koje se odnose na dotični tekst. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst, dohvaćen vlagom; povez polukožni, oštećen.

1. L. 1 - 65.

حاشية محى الدين على شرح الايساغوجى

Ḥāšiya Muḥyiddīn 'alā Šarḥ al-Īsāġōǧī

2. L. 66b - 93.

شرح الايساغوجى للكاتى

Šarḥ al-Īsāġōǧī lil-Kātī

(v. br. 3302,2)

3. L. 94b - 100

الايساغوجى

al-Īsāġōǧī

(v. br. 3302,1)

Djelo pod tačkom 1 prepisao Muḥammad b. Yaḥyā, hatib u ...(!) u gradu Qastamuni, u medresi Ya'qūb-age, 20. ša'bana 1122/1710. djelo pod tačkom 2 prepisao nepoznati prepisivač 1109/1697., a pod tačkom 3 Fayḍullāh b. Yaḥā, safera 1105/1693.

3335. 3174.

Zbirka (مجموع), 8

L. 157; 17,5 x 9,5. *Ta'līq*, sitan, pisan vještom rukom kaligrafa. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima ispravaka, dopuna i kratkih tumačenja dotičnog teksta. Tekst u prva četiri djela obrubljen je sa po jednom tankom crvenom linijom. Papir tamnobijel, glat; povez polukožni, sa preklopom.

1. L. 1 - 40.

حاشية محى الدين على شرح الايساغوجى

Ḥāšiya Muḥyiddīn 'alā Šarḥ al-Īsāġōǧī

2. L. 42b - 62.

شرح الرسالة السمرقندية فى آداب البحث والمناظرة للشروانى

Šarḥ ar-Risāla as-Samarqandiya fī
ādāb al-baḥṯ wa al-munāẓara liš-Širwānī

(v. br. 3261,4)

3. L. 63a.

رسالة فى آداب البحث والمناظرة لعضد الدين

Risāla fī ādāb al-baḥṯ wa al-munāẓara li 'Aḍududdīn

Kratka rasprava o disputaciji. Napisao Qāḍī 'Abdurraḥmān b. Aḥmad al-Īǧī, umro 756/1355.

Ḥ Ḫ I, 41; Ahlwardt IV, 5293; Köprülü III, 332,13.

Početak:

اوله : لك الحمد والمنة وعلى نبيك الصلوة والتحية اذا قلت . . .

Završetak:

آخره : ان كلام لفى الفواد وانما جعل اللسان على الفواد دليلا

4. L.63b - 67a.

الحنفية (شرح الرسالة العضدية)

al-Ḥanafiya (Šarh ar-risāla al-'aḍudiya)

Komentar predhodnoj risali. Napisao Muḥammad Šamsuddīn al-Ḥanafī at-Tibrīzī, umro oko 900/1543.

H Ḫ I, 41; A M II, 218; Ahlwardt IV, 5296; Köprülü III, 551,6.

Početak:

اوله: لك الحمد جعل الله تعالى مخاطبا تنبيها على القرب ...

Završetak:

آخره: فاصلحه فان الله لا يضيع اجر المحسنين. تمت ... بعون الملك الموجودية الرسالة المسمى بالحنفية ...

5. L. 72b - 83a.

شرح على رسالة الاستعارة

Šarḥ 'alā risāla al-isti'āra

Komentar kratkoj raspravi o naročitoj upotrebi riječi u prenesenom značenju (v. br. 3305,2). Napisao 'Iṣāmuddīn Ibrāhīm b. Muḥammad b. 'Arabšāh al-Isfarā'inī, umro 943/1536. (v. br. I, 388,5, str. 238-9).

6. L. 83b - 113.

حواشى على شرح عصام الدين على الرسالة السمرقندية فى الاستعارة

Hawāšī 'alā šarḥ 'Iṣāmuddīn 'alā ar-risāla as-Samarqandiya fi'l-isti'āra

Glosa gornjem komentaru. Napisao Ibrāhīm b. Muḥammad al-Maymūnī, umro 1079/1668.

Ahlwardt VI, 7303.

Početak:

اوله: الحمد لله الذى خلق الانسان علمه البيان وجعله ذريعة الى معرفة دقائق القران ... اما بعد فهذه حواش على الشرح المنصوب ... مولانا عصام الدين ابراهيم

7. L. 114b - 128.

تعليق على بحث جهة الوحدة

Ta'alīq 'alā baḥṯ ğihat al-waḥdat

Glosa djelu "Ğihat al-waḥdet" iz logike. Osnovno djelo napisao Muḥammad Emīn b. Ṣadruddīn aš-Širwānī, umro 1036/1626. Pristupačni izvori različito navode ime pisca osnovnog djela i glose. Neki izvori navode da je pisac glose gore navedeni Muhammad Emin, što je pogrešno. Mi smo, pak, ustanovili, kako to navodi Mehmed Tahir (O.M. I, 403) da je pisac glose Qara Ḫalīl-efendi, umro 1123/1711.

O.M. I, 403, II, 23; AM II, 275; Ahlwardt II, 2474; Bagdad - Qadiriyye V, 135; GAL,S II, 673, 1016; Köprülü III, 294,2.

Početak:

اوله: ان احسن ما يفتتح به المنطق والكلام ... وبعد فهذه تحقيقات شريفة بعبارات رائقة ... علقتها على البحث المتداول فيما بين المصلين الموسوم بجهة الوحدة بين المتعلمين ...

Završetak:

آخره: على ان هم المحصلين متقائدة وعزايهم متقاصرة حامدا لله ومصليا على رسول الله

8. L. 130b - 157.

حاشية على شرح الفرائض السراجية الجرجانى للعجمى

Ḥāšiya 'alā šarḥ al-farā'iḍ as-Sirāğiya al-Ğurğānī lil-'Ağamī

Glosa komentara kratkom djelu as-Sirāğiyya s područja nasljednog prava. Osnovno djelo napisao Sirāğuddīn Muḥammad b. Maḥmūd b. 'Abdurrašīd as-Sağawandī (u VII stoljeću po Hidžri), komentar 'Alī b. Muḥammad as-Sayyid aš-Šarīf al-Ğurğānī, umro 816/1413, a ovu glosu Muḥyiddīn Muḥammad b. 'Alī al-'Ağamī i posvetio ga sultanu Bāyāzīdu b. Meḥmedu b. Murātu (vladao 886-918/1481-1512).

Ḥ Ḫ II, 1248; GAL, G I, 379.

Početak:

اوله: الحمد لمن صير العلماء ورثة الانبياء وقدر من الاموات احياء الاولياء ...

Završetak:

آخره: . . . هذا اخر ما اورده امير حسن الرومى من كلام الفضلاء مع ما نسخ لخاطره والحمد لله اولا واخرا باطنا وظاهرا

Cijelu zbirku prepisao iti nepoznati prepisivač 1144/1731.

Na prvom zaštitnom listu je ime i pečat ranijeg vlasnika knjige: Ubaydullāh Haki, učenik nekog Mehmed-efendije. Tu je i šest naslova ove zbirke. Na naslovnoj stranici je ime drugog vlasnika knjige: 'Oṯmān b. Muḥarrem, muderris.

Uvakufio Memiš-aga Kasumagić.

3336. 7033.

Zbirka (مجموع), *2*

L. 79; 18,5 x 10,5. *Nasḫ* sa malom mješavinom *ta'līqa*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst na stranicama obrubljen tankom crvenom linijom. Papir tamnobijel, glat, dohvaćen vlagom, listovi prosuti; povez kožni, oštećen.

1. L. 1 - 49.

حاشية محى الدين على شرح الايساغوجى

Ḥāšiya Muḥyiddīn 'alā Šarḥ al-Īsāġōǧī

(v. br. 3304,3)

Djelo je na početku nepotpuno.

Prepis završen u Istanbulu, u medresu sultan Mehmeda-hana, 1155/1742.

2. L. 52b - 79.

شرح الايساغوجى للكاتى

Šarḥ al-Īsāġōǧī lil-Kātī

(v. br. 3303,2)

Prepis ovog djela je od drugog prepisivača, čije ime i datum prepisa, koji su se nalazili na kraju, neko je namjerno izbrisao, ali djelo potječe iz XVIII stoljeća.

Na 81b. listu je početak osnovnog djela *Īsāġōǧī*.

Na prvom zaštitnom listu je ime ranijeg vlasnika knjige: Muḥammad b. 'Oṯmān, godina 1236/1820. Na više mjesta u rukopisu nalazi se okrugli pečat u kojem čitamo ime Bešir, godina 1175/1761.

3337. 7046.

حاشية محى الدين على شرح الايساغوجى

Ḥāšiya Muḥyiddīn 'alā Šarḥ al-Īsāġūǧī

L. 69; 19 x 14,5. *Ta'līq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima, na nekim listovima, ima malo glosa, dopuna i ispravaka. Tekst na prve dvije stranice obrubljen je debljom zlatnom linijom, a margine tankom crvenom linijom. Papir bijel, glat, čvrst; bez poveza.

Prepis završen 1208/1793.

Na posljednoj stranici su bilješke iz logike.

3338. 4109.

حاشية محى الدين على شرح الايساغوجى

Ḥāšiya Muḥyiddīn 'alā Šarḥ al-Īsāġōǧī

L. 40; 16,5 x 11. Nasḥ, pisan vještom rukom kaligrafa. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom ili su nadvučene crvenom linijom. Imaju kustode. Papir tamnobijel; bez poveza.

Nema podataka o prepisivaču i datumu prepisa, ali smatramo da rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

3339. 4940.

Zbirka (مجموع), *2*

L. 106; 18 x 12. *Ta'līq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima i u proredu ima ponegdje kratkih tumačenja. Na nekim listovima tekst je obrubljen tankom crvenom linijom. Papir tamnobijel, glat, malo oštećen; povez polukožni, oštećen, listivi prosuti. Prva korica otkinuta i zagubljena.

1. L. 1 - 12.

حاشية محى الدين على شرح الايساغوجى
Ḥāšiya Muḥyiddīn ʻalā Šarḥ al-Īsāġōğī

Ovdje je samo fragment (قطعة)ove glose, jer nakon 10. lista mnogi listovi su zagubljeni, a i prepisivač nije do kraja prepisao ovu glosu.

2. L. 13 - 116.

مفتاح العلوم
Miftāḥ al-ʻulūm

Djelo je na početku nepotpuno.

Ovdje počinje: الفصل الباب فى علم البيان

Djelo je iz stilistike arapskog jezika. Napisao Yūsuf b. Abū Bakr b. Muḥammad b. ʻAlī as-Sakākī, umro 626/1229.

Ahlwardt VI, 7184.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

3340. 2321.

حاشية محى الدين على شرح الايساغوجى
Ḥāšiya Muḥyiddīn ʻalā Šarḥ al-Īsāġōğī

L. 46; 21 x 13. *Taʻlīq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst, dohvaćen vlagom, na vrhu oštećen; povez polukožni, također, oštećen.

Nema podataka o prepisivaču i datumu prepisa, ali smatramo da rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

3341. 5166.

Zbirka (مجموع), 2

L. 77; 18,5 x 13. *Taʻlīq*, od različitih prepisivača. Istaknute riječi nadvučene su crnom ili crvenom linijom, a neke su pisane i crvenim mastilom / u drugoj polovici rukopisa/. Tekstna zadnjih sedam listova obrubljen je crvenom linijom. Po rubovima ima dopuna i kratkih tumačenja. Papir tamnobijel; povez polukožni.

1. L. 1 - 52a.

حاشية محى الدين على شرح الايساغوجى
Ḥāšiya Muḥyiddīn ʻalā Šarḥ al-Īsāġōğī

2. L. 53b - 77.

الفوائد الفنارية (شرح الايساغوجى للفنارى)
al-Favāʼid al-Fanāriya

Prepisivači i datumi prepisa nisu navedeni, ali smatramo da prepis oba djela potječe iz XVIII stoljeća.

Na 78b. listu je opšta hutba, a na 79. listu je bilješka iz medicine i jedna dova, sa tumačenjem na turskom jeziku.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzijje) medrese u Travniku.

3342. 6247.

Zbirka (مجموع), 2

L. 8; 19,5 x 13. *Taʻlīq*, pisan vještom rukom kaligrafa. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst je obrubljen tanom crvenom linijom. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom; bez poveza.

1. L. 1 - 3a.

حاشية البردعى على شرح الايساغوجى للكاتى
Ḥāšiya al-Bardaʻī ʻalā Šarḥ al-Īsāġōğī lil-Kātī

(v. br. 3302,7)

Djelo je nepotpuno, ovdje ima samo pet stranica.

2. L. 3b - 8.

الايساغوجى
al-Īsāġōğī

(v. br. 3302,1).

Oba djela prepisao isti nepoznati prepisivač 962/1554-55.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzijje) medrese u Travniku.

3343. 2514.

حاشية على حاشية البردعى على شرح الايساغوجى للكاتى
Ḥāšiya ʻalā ḥāšiya al-Bardaʻī ʻalā šarḥ al-Īsāġōği

Superglosa predhodnoj glosi koju je napisao Yaḥyā b. Naṣūḥ b. Isrā'īl, umro 950/1532.

Ḥ Ḫ II, 207; GAL,S II, 630.

Početak:

اوله: الحمد لمن جعل جنس الانسان مميزا بالمنطق والكمال . . . وبعد فيقول العبد الذليل يحيى بن
نصوح بن اسرائيل . . . جمعت هذه الحواشى للمبتدئ الضعيف فى اثناء التحصيل من الكتب
الشريف

Naš primjerak je na kraju nepotpunناقص فى آخره.

L. 46; 19 x 12,5. *Ta'līq.* Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom, a na mnogim mjestima one nisu ni napisane, pa je ostao sam prazan prostor. Tekst glose nadvučen je crvenom linijom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, malo dohvaćen vlagom; povez kartonski.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

3344. 3685.

Zbirka (مجموع), 3

L. 137; 19 x 13,5. *Nasḫ - ta'līq*, pomiješani, pisani nešto krupnijim slovima. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima malo dopuna i tumačenja dotičnog teksta. Papir bijel, čvrst; povez polukožni, sa preklopom.

1. L. 1 - 82.

حاشية على شرح الكاتى على الايساغوجى (للسرورى)
Ḥāšya ʻalā šarḥ al-Kātī ʻalā al-Īsāġōğī (lis-Surūri)

Još jedna glosa Kati-javom komentaru risali "al-Īsāġōğī", umro 969/1561.

Ḥ Ḫ II, 208; A M II, 434; Köprülü III, 297,3.

Početak:

اوله: الحمد لله الذى جعل المنطق خاصة الانسان . . . اما بعد فيقول العبد سرورى بن شعبان لما
كان بعض الاخوان . . .

Završetak:

آخره: فالجواب بمثل ما ذكر هنا لا يخفى ولكن هذا اخر ما اوردنا (اردنا) ذكره من الحواشى على
شرح الايساغوجى . . .

Prepisao al-ḥāğğ Ṣāliḥ b. al.-ḥāğğ Ismā'īl Gōlī (ili Gūlī) al-Mostārī 1172/1759. Iz primjerka kojeg je prepisao Ḍiyā'ī b. 'Alī al-Mostārī, koncem džumadel-ula 986/1578. To je poznati pjesnik iz Mostara. (V. H. Šabanović str. 92).

(كتبه الحقير الحاجى صالح بن الحاجى اسماعيل غولى الموستارى فى اوسط جمادى الاخرى من
شهور سنة اثنى وسبعين ومائة والف)

2. L. 91b - 107a.

شرح الامثلة المختلفة
Šarḥ al-Amṯila al-muḫtalifa

Komentar početne arapske gramatike "Amṯila", od predhodnog pisca Sururije. (v. I, 147,5, str. 117).

Početak:

اوله: الحمد لله الذى جعل الامثلة ميزان العلوم العربية . . .

Prepisivač i godina prepisa isto kao u predhodnom djelu.

3. L. 113b - 137.

كفاية المبتدى
Kifāyat al-mubtadī

Rasprava iz gramatike arapskog jezika. Napisao Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, umro 981/1573.

Ahlwardt VI, 6842; Köprülü III, 598,5; Mostar, 123,2.

Početak:

اوله: الحمد لله رب العالمين والصلوة على محمد واله اجمعين وبعد فان كل كلمة اشتقاقية ان تجرد
ماضية المفرد المذكور الغائب . . .

Završetak:

آخره: وليرمين وليطوين ولم يغزون ولم يرمين ولم يطوين

Prepisivač i pismo kao i u predhodnim djelima.

Iz Karaddoz-begove biblioteke u Mostaru.

3345. 2400.

حاشية على حاشية لشرح حسام كاتى على الايساغوجى
Ḥāšiya ‘alā ḥāšiya li šarḥ Ḥisām Kātī ‘alā al-Īsāġōǧī

Superglosa Kātī-jevom komentaru djela “al-Isāġōǧī”, od nama nepoznatog pisca. Nepoznato nam je također i ime glosatora. Inače, u pristupačnim izvorima nismo mogli pronaći ovu superglosu, a podaci u rukopisu nisu navedeni, pa nam je zasada ostala nepoznata.

Početak:

اوله: ق الحمد لله اق في اللغة هو الثناء باللسان على الجميع الاختيارى قصدا مطلقا اى سواء كان قبل احسان او بعد احسانه . . .

Završetak:

آخره: لانه يتوصل به لا تحقق الاشياء وتدقيقها وبه يتوصل لما ادراك القدسية الاحكام النبوية ولكن هذا اخر ما اوردنا فى هذه الرسلة من المقاصد وما يتوقف هى عليه المقدمات

L. 47; 18 x 10. *Ta'līq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima dopuna i kratkih tumačenja dotičnog teksta. Papir tamnobijel, čvrst; povez polukožni, sa preklopom. Rukopis se čuva u polukožnoj futroli.

Prepisao neki Ibrāhīm b. ‘Alī, bez oznake datuma, vjerovatno u XVII stoljeću.

Iz Šehdi-efendijine biblioteke.

3346. 5211.

Zbirka (مجموع), 2

L. 58; 14,5 x 9. *Nasḫ -ta'līq* pomiješani. Osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom. Tekst na stranicama i margine obrubljen je po jednom crvenom linijom. Imaju kustode. Papir žućkast, čvrst, dohvaćen vlagom; povez polukožni, sa preklopom, oštećen i rastavljen od listova.

1. L. 1 - 50.

الفوائد الفنارية (شرح الايساغوجى للفنارى)
al-Favā'id al-Fanāriya (Šarḥ al-Īsāġōǧī lil-Fanārī)

(v. br. 3302,6)

Djelo je na početku nepotpuno.

Na kraju djela je bilješka prepisivača u kojoj se kaže da je autor završio ovo djelo 803/1400. godine.

Prepisao Masīḥ b. ‘Abdullāh, 5. ramazana 991/1583.

2. L. 52b - 58.

تحقيق الكناية والاستعارة
Taḥqīq al-Kināya wal-isti‘āra

Kratka risala o metafori. Napisao Aḥmad b. Sulaymān Ibn Kamāl-pašazāde, umro 940/1533.

Ahlwardt VI, 7321; GAL,G II, 453.

Početak:

اوله: اعلم ان اللفظ الذى اوريد به غير المعنى الموضوع له ان ان ترك استعماله فى المنقول عنه

Završetak:

آخره: . . . وكذا الاستعارة ابلغ من التشبيه از هى نوع من المجاز والله اعلم بالصواب. تم.

Prepisivač je isti kao u predhodnom djelu.

Na 51 - 52. listu su bilješke iz jezika, pisane kasnije slabim rukopisom.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzijje) medrese u Travniku.

3347. 3473.

Zbirka (مجموع), 2

L. 54; 20,5 x 12,5. *Ta'līq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom. Po rubovima ima kratkih komentara, pisanih sitnijim slovima. Tekst na stranicama obrubljen je sa po jednom tankom crvenom linijom. Papir tamnobijel, glat; povez polukožni, oštećen.

1. L. 1 - 26.

الفوائد الفنارية (شرح الايساغوجى للفنارى)
al-Fawā'id al-Fanāriya (Šarḥ al-Īsāġōǧī lil-Fanārī)

2. L. 27b - 54.

حاشية البردعى على شرح الايساغوجى للكاتى
Ḥāšiya al-Barda'ī 'alā Šarḥ al-Īsāġōǧī lil-Kātī

(v. br. 3302,7)
Prepis oba djela završen je 994/1586.

Na posljednjem zaštitnom listu je bilješka iz etike i arapske gramatike.

Uvakufio Muḥammad-paša (bilješka i pečat na 2. listu).

Iz Elčki Ibrahim-pašine (Fejzijje) medrese u Travniku.

3348. 6920.

Zbirka (مجموع *), 5*

L. 155; 20,5 x 14,5. *Ta'līq.* Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovni tekst kod komentara nadvučen je crvenom linijom. Po rubovima ima mnogo sitno pisanih komentara i glosa. Papir tamnobijel, tanji; povez polukožni, oštećen.

1. L. 1 - 16.

الفوائد الفنارية (شرح الايساغوجى للفنارى)
al-Fawā'id al-Fanāriya (Šarḥ al-Īsāġōǧī lil-Fanārī)

2. L. 17b - 60.

الحواشى على الفنارية
al-Ḥawāšī 'alā al-Fanāriya

Glosa predhodnom komentaru. Napisao Qūl Aḥmad b. Muḥammad b. Ḫiḍr, umro 950/1543.

H Ḫ I, 207; Ahlwardt IV, 5240.

Početak:

اوله: حمدا لك اللهم على ما منحت به على من معارف الافاضل ... اما بعد فلما كانت الفوائد الفنارية مشتملة ...

Završetak:

آخره: والحمد لله رب العلمين والصلوة والسلام على رسوله محمد فى الباطن والظاهر ... تمت الكتاب الحواشى على الفنارية المسمى لمولانا قول احمد رحه.

3. L. 61b - 75.

تعليق على بحث جهة الوحدة
Ta'līq 'alā baḥṯ ǧihat al-waḥdat

(v. br. 3335,7)

4. L. 76b - 135a.

حاشية محى الدين على شرح الايساغوجى
Ḥāšiya Muḥyiddīn 'alā šarḥ al-Īsāġōǧī

(v. br. 3304,3)

5. L. 138b - 155.

شرح الايساغوجى للكاتى
Šarḥ al-Īsāġōǧī lil-Kātī

(v. br. 3303,2)
Cijelu zbirku prepisao neki Aḥmad b. Sulaymān 1083/1672.

3349. 1411.

Zbirka (مجموع *), 8*

L. 145; 20,5 x 14,5. *Nasḫ - ta'līq*, pomiješani, od različitih prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovni tekst u komentarima nadvučen je crvenom linijom. Po rubovima i u proredu ima sitno pisanih komentara i glosa. Papir bijel i tamnobijel, glat; povez polukožni, sa preklopom. Rukopis se čuva u polukožnoj futroli.

1. L. 1 - 13.

الفوائد الفنارية (شرح الايساغوجى للفنارى)
al-Fawā'id al-Fanāriya (Šarḥ al-Īsāġōġī lil-Fanārī)

Prepis je završen, mjeseca safera 1096/1685.

2. L. 15b - 18.

المحمودية (حاشية على ديباجة قول احمد على شرح الايساغوجى)
Maḥmūdiya (Ḥāšiya 'alā dībāğa Qūl Aḥmad 'alā šarḥ al-Īsāġōġī)

Superglosa predgovoru glose, koju je napisao Qūl Aḥmad b. Muḥammad b. Ḫiḍr, umro 950/1543., predhodnom komentaru. Ovu superglosu napisao je neki Maḥmūd-efendī, živio u II/XVII stoljeću.
Ahlwardt IV, 5242; Köprülü III, 286,1; GAL,S I, 842.
Početak:

اوله: قوله من جملة المصادر هذا بحسب الظاهر واما بحسب التوجيه ...

Završetak:

آخره: حيث اشتغل بالكتب والتحرير عنده الى ان ضم فاشار الى انه رحمه الله اراد بختم الكتب مع اذان المغرب ختمه وقت غروب الشمس لا ختمه مع الاذان فافهم

3. L. 19b - 64a.

الحواشى على الفنارية
al-Ḥawāšī 'alā al-Fanāriya

(v. br. 3348,2)
Prepisao Ḥusayn b. Aḥmad 1096/1684-85.

4. L. 67b - 82.

شرح الرسالة العضدية فى الوضع
Šarḥ ar-Risāla al Aḍudiya fi'l-waḍ'ī

Komentar risali "al-'Aḍudiyye" o pojmovima. Osnovnu risalu napisao Qāḍī '-Aḍududdīn 'Abduraḥmān b. Aḥmad al-Īğī, umro 756/1355., a ovaj komentar 'Alī b. Muḥammad 'Alā'udīn 'Ali Qušğī, umro 878/1474. K. Dobrača (I, 5.2. str. 8 i 388,2, str. 237/8) navodi isti komentar i kaže da je od dvojice različitih autora; Istina, na drugom mjestu naslućuje da je autor 'Ali-Qušğī-ja, ali u to nije bio siguran. Početak prve obrade naveo je početak uvoda, a u drugoj obradi početak kometara. Treba reći da su prepisivači u mnogim primjercima izostavljali početak uvoda i započinjali odmah prepise tekstom komentara. Turski izvori, također, isti komentar pripisuju i 'Ali Qušğī-ji i Abu'l-Qasimu as Samarqandiji (Köprīlū II, 1453. i III, 642,6). (Tüyatak 07. III, 1998/200 i V, 3936-3943). Čak i Hadži Ḫalifa (I, 898) navodi Semerqandijin početak komentara, a, u stvari, to je početak komentara 'Ali Qušğī-je. Samarqandi-jin komentar, vidi našu obradu br. 3502,1.
Ahlwardt IV, 5310.
Početak uvoda:

الحمد لله الذى خص الانسان بمعرفة اوضاع الكلام ومبانيه

Početak komentara:

قال المصنف رحمه الله بعد التسمية هذه فائدة المشار اليه بهذه العبارات الذهنية التى كتابتها وبيان اجزائها ...

Završetak (v. br. 3501,1).

5. L. 83a.

رسالة فى آداب البحث والمناظرة لعضدالدين
Risāla fī ādāb al-baḥṯ wa al-munāẓara li 'Aḍududdīn

(v. br. 3335,3)

6. L. 84 - 90.

الحنفية (شرح الرسالة فى اداب البحث والمناظرة اعضدالدين)
- شرح الرسالة العضدية فى الاداب -
al-Ḥanafiya (Šarḥ ar-risāla al-'Aḍudiya)

(v. br. 3335,4)
Završetak:

آخره: فاصلحه فان الله لا يضيع اجر المحسنين. تمت ... بعون الملك الموجودية الرسالة المسمى بالحنفية ... فى بلدة خيران فى مدرسة الميدان.

Iz navedene bilješke nepoznatog prepisivača, vidi se da je djelo prepisano u gradu Ḫayrān (?), u medresi Maydan, vjerovatno u XVII stoljeću.

7. L. 91b - 97.

حاشية على شرح القطب على الشمسية
Ḥāšīya ʿalā šarḥ al-Quṭub ʿalā aš-Šamsiyya

Glosa Qutbuddinovom komentaru risale "aš-Šamsiyya" iz logike. Komentar je napisao Quṭbuddīn Muḥammad ar-Rāzī at-Taḥtānī umro 766/1364. a ovu glosu Burhānuddīn b. Kamāluddīn b. Ḥamīd al-Bulgārī, čija nam je biografija nepoznata.

Ḥ Ḫ II, 1063; GAL,S I, 846.

Početak:

اوله : وبه وزرى متوكلا بكرمه العجم ومصليا على رسوله . . . وبعد فيقول . . . برهان الدين بن كمال الدين بن حميد عفا الله عنه كما كان صدر شرح الفاضل المحقق الرازى للرسالة الشمسية

Završetak:

آخره : قوله عن الخطل اى عن فساد الكلام او لاطراف عن طريق السداد والله اعلم بالمعاد

8. L. 98 - 145.

تصديقات (شرح الرسالة الشمسية)
Taṣdīqāt

Komentar drugom dijelu risale "aš-Šamsiyya" iz logike, o premisama. Napisao gore spomenuti Quṭbuddīn Muḥammad b. Muḥammad ar-Rāzī at-Taḥtānī. Ahlwardt (IV, 5258) obradio je dva djela kao jedno, tj. zajedno sa djelom "Tahrir al-qavāʿid al-manṭiqiye"... dok drugi katalozi navode posebno kao dva komentara, a i u našim rukopisnim primjercima prepisivači su ih odvojeno prepisivali.

Ahlwardt IV, 5258; Tuyatok III, 2360.-66.

Početak:

اوله : قال المقالة الثانية فى القضايا واحكامها اقول لما فرغ من مباحث القول الشارح شرح فى مباحث الحجة

Naš primjerak je na kraju nepotpun.

Iz Šehdi-efendijine biblioteke.

3350. 4068.

Zbirka (مجموع), 5

L. 106; 20,5 x 11. *Taʿlīq*, pisan vještom rukom kaligrafa. Naslovi i istaknute riječi pisani su crvenim mastilom. Po rubovima ima bilježaka koje se odnose na dotični tekst, pisane sitnim slovima. Tekst na stranicama i margine obrubljen je sa po jednom tankom crvenom linijom. Papir tamnobijel, glat, tanji, listovi prosuti; povez kožni i rastavljen od listova.

1. L. 1 - 15.

الفوائد الفنارية (شرح الايساغوجى للفنارى)
al-Fawāʾid al-Fanāriya (Šarḥ al-Īsāġōǧī lil-Fanārī)

Osnovni tekst pisan je crvenim mastilom.

Prepisao ʿAbdullāh b. Meḥmed al-Vardārī 1109/1697.

2. L. 17b - 43.

حاشية ابن العمادى على حاشية قول احمد على الايساغوجى
Ḥāšiya Ibn al-ʿĪmādī ʿalā ḥāšiya Qūl Aḥmad ʿalā al-Īsāġōǧī

Superglosa Qūl Aḥmedovoj glosi Fenarijeva komentara Abharine risale o logici ("al-Īsāġūǧī"). Superglosu je napisao Ḥāfiẓ b. ʿAlī al-ʿImādī, čija nam je biografija nepoznata.

Köprülü III, 287; GAL,S I, 847,14.

Početak:

اوله : الحمد لله الذى تنزه عن الحد والرسم التام . . . وبعد فيقول الراجى هداية الهادى حافظ بن على العمادى

Završetak:

آخره : فى اقامة الدلالة على نفى ما علم تحققه بالضرورة ولكن هذا اخر ما اردنا ايراده فى هذه الاوراق والحمد لله الواجب الوجود . . .

Prepisivač i godina prepisa isto je kao i u predhodnom djelu.

3. L. 44b - 45.

(رسالة) تحقيق الكليات

Risāla-taḥqīq al-kulliyāt

Traktat o univerzalijama (općim pojmovima). Napisao ʻAlī b. Muḥammad as-Sayyid aš-Šarīf al-Ǧurǧānī, umro 816/1413.

Ahlwardt IV, 5134; GAL,G II, 216, S II, 305.

Naš primjerak, odnosno njegov početak, je nešto drugačiji od primjerka koga navodi Ahlwardt, ali poglavlja i završetak djela identični su s ovim primjerkom.

Ovo djelo neko je kasnije prepisao na listove koji su bili prazni izmedu dva djela.

Početak:

اوله: الحمد لله تعادين دقايق حقايق المشكلات ومعين حقايق دقايق الكليات . . . فهذه رسالة فى تحقيق معانى الكليات على قواعد القوم . . . وهى مرتبة على خمس قواعد وخاتمة ووصية . . .

4. L. 47b - 75a.

الفرائد البرهانية فى تحقيق الفوائد الفنارية (حاشية البرهان على الفنارى)

Al-Fara'id al-Burhāniya fī taḥqīq al-Fawā'id al-Fanāriya
(Ḥāšiya al-Burhān ʻalā al-Fanārī)

Glosa Fenarijevom komentaru risali "al-Īsāġōġī" o logici. Napisao spomenuti Burhānuddīn b. Kamāluddīn b. Ḥamīd al-Bulgārī, čija nam je biografija nepoznata.

Ḥ Ḫ II, 207; Ahlwardt IV, 5239; GAL,G I, 465, S I, 842, 846.

Početak:

اوله: الحمد لله الذى زين الاذهان باكتساب التصور والتصديق . . . وبعد فيقول المحتاج الى رضاء الملك المجيد برهان الدين بن كمال الدين بن حميد . . . وسميتها بالفرائد البرهانية فى تحقيق الفوايد الفنارية

Završetak:

آخره: لا يلزم منه ان يكون ما اشارت اليه ليس بحيوان لجواز كونه فرسا عند انتفاء الانسانية فوله فالاستثناء اعم من الوضع اى الايجاب ومن الرفع اى السلب

Na listovima 75b - 77a. bilješke (primjeri) iz logike, na araskom i turskom jeziku.

5. L. 77b - 106.

الحواشى على الفوائد الفنارية

al-Ḥawāšī ʻalā al-Fawā'id al-Fanāriya

(v. 3348,2)

Cijelu zbirku prepisao ʻAbdullāh b. Meḥmed al-Vardārī 1109/1697.

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

3351. 4432.

Zbirka (مجموع), 5

L. 134; 20,5 x 14. *Nasḫ* - *ta'līq*, pomiješani, od različitih prepisivača. Pismo u posljednja tri djela teško čitljivo. Po rubovima ima bilježaka i ispravaka. Osnovni tekst u komentarima nadvučen je crvenom ili crnomlinijom. Papir tamnobijel, čvrst, dohvćen vlagom; povez kožni, sa preklopom, oštećen.

1. L . 1 - 18.

الفوائد الفنارية (شرح الايساغوجى للفنارى)

al-Fawā'id al-Fanāriya (Šarḥ al-Īsāġōġī lil-Fanārī)

2. L. 19b - 43.

الحواشى على الفنارية

al-Ḥawāšī ʻalā al-Fanāriya

Djelo je na kraju nepotpuno.

3. L. 44 - 92.

المطلوب فى شرح المقصود

al-Maṭlūb fī šarḥ al-maqṣūd

Djelo je na početku nepotpuno.

Komentar djela "al-Maqṣūd" iz arapske gramtike. Osnovno djelo pripisuje se Abū Ḥanīfi (umro 150/767), a komentar je od nama nepoznatog pisca.

Ahlwardt VI, 6800; Köprülü III, 637,2.

Početak u našem primjerku je:

اوله: ... وغيرها كما فى المعروف وبعدها الاتصال بهما يسكن فى الرباعى والمزيدات ما يسكن فى الثلاثى ...

Završetak:

آخره: ويرجع هذا الكلام منه الى عور واعتور وغير ذلك تامل. تم الكتاب بعون الملك الوهاب

4. L. 93b - 104.

الهارونية فى التصريف
al-Hārūnīya fi't-taṣrīf

Gramatika arapskog jezika. Napisao Naǧmuddīn 'Omar b. al-Harawī, čija nam je biografija nepoznata.

Ḥ Ḫ II, 2027; GAL,S II, 924.

Početak:

اوله: الحمد لله الذى صرفنا في نعمه وعرفنا فى مجده الكامل وكرمه

5. L. 105 - 134.

شرح الهارونية فى التصريف
Šarḥ al-Hārūnīya fi't-taṣrīf

Komentar predhodnom djelu. Napisao Muḥammad b. Ibrāhīm b. Ḥasan an-Niksārī, umro 901/1495.

Ḥ Ḫ II, 2027; Ahlwardt VI, 6758; AM II, 218.

Početak:

اوله: الحمد لله الذى دل على وجوده الحق مشاهد العقل والانفعال ... وبعد فلما رايت المختصر الذى صنفه ... عمر بن الامام الفاضل الكامل الهروى

Prepis pod tačkom 1 i 2 je od istog nepoznatog prepisivača, vjerovatno, iz prve polovine XVII stoljeća, a prepisi pod tačkom 3 - 5 su od drugog nepoznatog prepisivača završeni 983/1575. (Bilješka na kraju 3. i 5. djela).

Iz bivše Zvorničke medrese.

3352. 5433.

الفوائد الفنارية (شرح الايساغوجى للفنارى)
al-Fawā'id al-Fanārīya (Šarḥ al-Īsāġōǧī lil-Fanārī)

L. 24; 18,5 x 10,5. *Nasḫ* - *ta'līq*, pomiješani. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima sitno pisanih komentara. Osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom. Tekst na stranicama obrubljen je sa po jednom tankom, također, crvenom linijom. Imaju kustode. Papir žućkast, čvrst, dohvaćen vlagom, oštećen na gornjem prerezu; povez kartonski, također oštećen, malo učadio.

Prepis potječe, vjerovatno, iz prve polovine XVII stoljeća.

Na naslovnoj stranici napisan je naslov djela i naslovi drugih komentara i glosa na osnovu djela, bilješka iz filozofije, prenesena iz djela "Ta'rīfāt", bilješka iz dogmatike, te ime ranijeg vlasnika: aš-Šayḫ Abū Bakr al-Edirnevī i ime osobe koja je kupila knjigu (Muṣṭafā Vehbī).

Na kraju su također bilješke iz filozofije, prenesene iz gore navedenog djela (*Ta'rīfāt*).

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

3353. 7044.

الفوائد الفنارية (شرح الايساغوجى للفنارى)
al-Fawā'id al-Fanārīya (Šarḥ al-Īsāġōǧī lil-Fanārī)

L. 20; 21 x 14,5. *Nasḫ* pomiješan sa *ta'līqom*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima malo ispravaka i dopuna. Osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom, malo učadio; bez poveza.

Datum prepisa i ime prepisivača nisu navedeni, ali smatramo da rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

3354. 2788.

الفوائد الفنارية (شرح الايساغوجى للفنارى)
al-Fawā'id al-Fanārīya (Šarḥ al-Īsāġōǧī lil-Fanārī)

L. 28; 15,5 x 10,5. *Nasḫ* - *ta'līq*, pomiješani. Osnovni tekst nadvučen je crnom linijom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst; povez kartonski.

Prepisao Mešika Aḥmad b. ʻAbdulmuʼmin Šayzāde (Šehović), iz okoline Kulen Vakufa, u medresi Husrev-begova Hanikaha u Sarajevu, 5. muharema 1242/1826.

(تمت الفنارى بعون الله البارى مشقه احمد ابن عبد المؤمن شيخ زاده عن سرحد قولن واقف نشين لطلب العلم في المدرسة خانقاه خسروى بمدينة سراى سنة ١٢٤٢)

Uvakufio, za Gazi Husrevbegovu medresu, softa Mula Muḥamed b. Ṣāliḥ-efendī Hadživehabović (bilješka na naslovnoj stranici).

3355. 4314.

Zbirka (مجموع *), 2*

L. 38; 19 x 12. *Taʻlīq*, slab i teško čitljiv. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom, a osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom. Po rubovima fima dopuna i ispravaka. U prepisu ima grešaka. Imaju kustode. Papir žućkast; bez poveza.

1. L. 1 - 27.

الفوائد الفنارية (شرح الايساغوجى للفنارى)

al-Fawāʼid al-Fanāriya (Šarḥ al-Īsāġōǧī lil-Fanārī)

2. L. 29 - 38

شرح الايساغوجى للبوسنوى الموستارى

Šarḥ al-Īsāġōǧī lil-Bōsnawī al-Mostārī

(v. br. 3321,3)

Oba djela prepisao ʻAlī b. Mula Derviš Muḥammad-baša 1258/1842. (v. bilješku na kraju djela pod tačkom 1).

3356. 1373.

Zbirka (مجموع *), 3*

L. 71; 24 x 17. *Taʻlīq*, pisan vještom rukom kaligrafa. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom. Imaju kustode. Papir bijel, glat; povez polukožni, dobro učuvani i papir i povez.

1. L. 1 - 22.

الفوائد الفنارية (شرح الايساغوجى للفنارى)

al-Fawāʼid al-Fanāriya (Šarḥ al-Īsāġōǧī lil-Fanārī)

2. L. 25 - 57.

مغنى الطلاب

Muġnī aṭ-Ṭullāb

(v. br. 3302,2)

3. L. 60b - 71

شرح الرسالة العضدية فى الوضع

Šarḥ ar-risāla al-ʻAḍudiya fī al-waḍʻi

(v. br. 3349,4)

Cijelu zbirku prepisao isti nepoznati prepisivač, vjerovatno, u XIX stoljeću.

Uvakufio Salim ef. Muftić, 1938.

3357. 3937.

Zbirka (مجموع *), 3*

L. 99; 20,5 x 12,5. *Taʻlīq - nasḫ*, pomiješani, od dvojice prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom, a osnovni tekst u komentarima nadvučen je crvenom linijom. Po rubovima ima kratkih tumačenja dotičnog teksta. Papir tamnobijel, čvrst; povez polukožni, sa preklopom, oštećen, a neki listovi rastavljeni od poveza.

1. L. 1 - 44.

الحواشى على الفنارية

al-Ḥawāšī ʻalā al-Fanāriya

(v. br. 3348,2)

Prepisao Muḥammad b. Islām 1084/1674.

2. L. 45 - 72.

الفوائد الفنارية

al-Fawā'id al-Fanāriya

(v. br. 3302,6)

3. L. 73 - 99.

تعليق على بحث جهة الوحدة

Ta'līq 'alā baḥt ğihat al-waḥdat

(v. br. 3335,7)

Djela pod tačkom 2 i 3 prepisao Muḥammad b. 'Alī 1125/1713. (v. bilješku na kraju drugog djela).

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

3358. 5045.

الحواشى على الفنارية

al-Ḥawāšī 'alā al-Fanāriya

(v. br. 3348,2)

L. 32; 19,5 x 13,5. *Ta'līq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom, a neke su nadvučene crvenom linijom. Papir bijel, čvrst, dohvaćen vlagom; povez polukožni, sa preklopom.

Prepisao 'Āriḍī (Arizi) Monllā Musṭfā b. 'Abdulkerīm-efendī, u medresi al-ḥāğğ Maqsūdzāde-efendī u gradu Sivasu, 1092/1681.

Na naslovnoj stranici je ime ranijeg vlasnika Ṣādiq Monllā Musṭafā.

Rukopis je donesen iz Travnika, a pripadao je Elči Ibrahim-pašinoj (Fejzijji) medresi (v. pečat na početku i na kraju djela).

3359 880

Zbirka (مجموع), 2

L. 80; 20,5 x 12,5. *Ta'līq - nasḫ*, pomiješani. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima kratkih komentara. Osnovni tekst (u drugom djelu) nadvučen je crvenom linijom. Papir tamnobijel, čvrst, malo oštećen; povez polukožni, sa preklopom, oštećen.

1. L. 1 - 55.

الحواشى على الفنارية

al-Ḥawāšī 'alā al-Fanāriya

2. L. 56 - 79.

الفوائد الفنارية

al-Fawā'id al-Fanāriya

(v. br. 3302,6)

Oba djela prepisao isti nepoznati prepisivač, bez oznake datuma, vjerovatno u XVII stoljeću.

Na 80. listu su bilješke iz logike, tefsira i stilistike.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzijje) medrese u Travniku.

3360. 7021.

Zbirka (مجموع), 2

L. 93; 21 x 15,5. *Nasḫ - ta'līq*, pomiješani. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima, na nekim listovima, ima kratkih glosa. Papir tamnobijel, glat, oštećen, listovi prosuti; povez polukožni, oštećen i rastavljen od listova.

1. L. 1- 31.

الفوائد الفنارية

al-Fawā'id al-Fanāriya

Djelo je na kraju nepotpuno, otkinuto i zagubljeno više listova.

2. L. 32 - 93.

حاشية محى الدين على شرح الايساغوجى

Ḥāšiya Muḥyiddīn 'alā Šarḥ al-Īsāġōğī

(v. br. 3304,3)

Nema podataka o prepisivaču i datumu prepisa. Oba djela prepisao je isti nepoznati prepisivač, vjerovatno, u XVII stoljeću.

Na naslovnoj stranici je jedna dova i bilješka iz jezika.

Na više mjesta u rukopisu nalazi se pečat iz kojeg saznajemo da je ovaj rukopis uvakufio neki Muḥammad-efendī, zet merhum Dervīša, općeg vaiza srijedom poslije ikindije-namaza u džamiji sultan Bejazid-hana, godina 1102/1690.

Poklon Riđanović - Velagić

3361. 1208.

Zbirka (مجموع), 6

L. 207; 21 x 14,5. *Nasḫ* - *ta'līq*, od različitih prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima kratkih komentara. Kod komentara osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom. Papir tamnobijel i bijel; povez polukožni, sa preklopom, oštećen i skoro rastavljenn od listova.

1. L. 1 - 34.

الحواشى على الفنارية

al-Ḥawāšī 'alā al-Fanāriya

Prepisao Aḥmad b. Yaḥyā b. 'Abdulwāsi'i al-Amāsī al-Ḫalqīrī, 1122/1710.

Na 35. listu je rasprava iz logike, pisana kasnije drugim rukopisom, a prepisivač na početku navodi ime pisca. Meḥmed Es'ad b. imam Aḥmad, čija nam je biografija nepoznata.

Početak:

اوله : قال الاستاذ محمد اسعد بن الامام احمد عفى عنهما . . . اقول وبالله التوفيق لا بد ان يشار
الى تحقيق بدفع الاشتباه

Prepis je završen 1227/1812.

2. L. 37 - 55.

الفوائد الفنارية

al-Fawā'id al-Fanāriya

(v. br. 3302,6)

3. L. 57 - 72a.

شرح الايساغوجى للكاتى

Šarḥ al-Īsāġōǧī lil-Kātī

(v. br. 3303,2)

4. L. 72b - 75.

الايساغوجى

al-Īsāġōǧī

(v. br. 3302,1)

5. L. 77 - 99.

مغنى الطلاب

Muġnī aṭ-ṭullāb

(v. br. 3301,2)

6. L. 101 - 207.

حاشية محى الدين على شرح الايساغوجى

Ḥāšiya Muḥyiddīn 'alā Šarḥ al-Īsāġōǧī

(v. br. 3304,3)

Prepis djela pod tačkom 2 - 6 potječu iz XVIII stoljeća.

Iz Šehdi-efendijine biblioteke.

3362. 5010.

Zbirka (مجموع), 2

L. 77; 21 x 15. *Ta'līq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima sitno pisanih glosa. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom, listovi prosuti; povez polukožni, sa preklopom, rastavljen od listova.

1. L. 1 - 56.

الحواشي على الفنارية
al-Ḥawāšī ʻalā al-Fanāriya

Prepis završen 1123/1712.

2. L. 57 - 77.

شرح الايساغوجي لعلم الدين
Šarḥ al-Īsāġōġī li ʻAlemuddīn

Djelo je na početku nepotpuno.

Miješani komentar djelu "al-Īsāġōġī". Napisao Sulaymān b. Ġarbī ʻAlamuddīn, živio oko 915/1509.

Ahlwardt IV, 5245.

Početak u našem primjerku je:

اوله: والعقود والاشارة والنصب كدلالة العلم على الصانع
واللفظية ان كانت بتوسط الوضع ...

Završetak:

آخره: ... والعمدة اى المعتمد عليه هو البرهان لا غير لان تحصيل العقائد الحقة وتنزيل العقد الباطلة ليس الا به وليكن هذا آخر الرسالة فى المنطق الله تعالى بالعقائد الحقة وذوات العقد الباطلة وحشرنا فى زمرة السعداء والصالحين ...

Prepisao Ḥusayn b. Ismāʻīl u Edirni 1122/1711.

Poredeći prvo djelo sa ovim, izgleda nam da je navedeni prepisivač oba djela prepisao.

3363. 6629.

Zbirka (مجموع *), 2*

L. 74; 20,5 x 14,5. *Taʻlīq*, pisan tanjim i debljim perom. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima nešto malo ispravaka i dopuna. Papir bijel, glat, dohvaćen vlagom; bez poveza.

1. L. 1 - 31.

الحواشي على الفنارية
al-Ḥawāšī ʻalā al-Fanāriya

2. L. 35b -71.

الفرائد البرهانية فى تحقيق اللفوائد الفنارية (حاشية البرهان على الفنارى)
Al-Farā'd al-Burhāniya fī taḥqīq al-fawā'd al-Fanāriya (Ḥāšiya al-Burhān ʻalā al-Fanārī)

(v. br. 3350,4)

Oba djela prepisao Ḥasan b. ʻAlī b. Muḥammad, nastanjen u Ohridu, 1157/1744. i 1159/1746.

(تمت الكتاب ... فى يد اضعف العباد حسن بن على بن محمد الساكن فى الاخردى غفر الله له
... سنة تسع وخمسين ومائة والف)

Na kraju se poučne izreke, hadisi, bilješka iz gramatike, jedan zapis i jedna prigodna dova.

Poklonio Emin Islamovski iz Struge.

3364. 6505.

الحواشي على الفنارية
al-Ḥawāšī ʻalā al-Fanāriya

L. 35; 23 x 17. *Taʻlīq*. Po rubovima ima malo ispravaka. Papir tamnobijel, tanji; povez kožni, učadio.

Prepis potječe iz druge polovine XVIII stoljeća.

Rukopis je donesen iz Odbora Islamske zajednice Trebinje.

3365. 4979.

حاشية ابن العماد على حاشية قول احمد على الايساغوجي
Ḥāšiya Ibn al-ʻImād ʻalā ḥāšiya Qūl Aḥmad ʻalā al-Īsāġōġī

(v. br. 3350,2)

L. 129; 20 x 12,5. *Taʻlīq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima, mjestimice, ima kratkih glosa i dopuna. Tekst na prve dvije stranice obrubljen je debljom zelenkastom linijom, a na ostalim stranicama tankom crvenom linijom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, glat, dohvaćen vlagom, pismo djelomično oštećeno; povez polukožni, sa preklopom, oštećen.

Prepisao Maḥmūd b. Aḥmad b. Ni'metullāh al-Istanbōli - 'Aṭṭārzāde, 1077/1666.

Na posljednjem listu je jedan recept na turskom jeziku.

3366. 3517.

جلاء الانظار فى حل عويصات الافكار
Ğilā' al-anẓār fi ḥall 'awīṣāt al-afkār

Superglosa kraćem djelu "al-Īsāgūğī" o logici. Osnovno djelo napisao Aṯīruddīn Mufaḍḍal b. 'Omar al-Abharī (umro 663/1266), komentar Šamsuddīn Muḥammad b. Ḥamza al-Fanārī (umro 834/1431), glosu Qūl Aḥmad b. Muḥammad b. Ḫiḍr (umro 950/1543), a ovu superglosu Qara Ḫalīl b. Ḥasan al-Barkilī, umro 1123/1711.

O.M. I, 403; AM I, 354; Köprülü III, 288; Tüyatok 07. I, 516.

Početak:

اوله: حمدا لك اللهم على ما افضلت لى من الافاضل . . . فيقول افقر الخلق الى الله تعالى خليل بن حسن . . . وسميتها بجلاء الانظار فى حل عويصات الافكار

Završetak:

آخره: هذا آخر ما قصدنا ايراده لتوضيح الحاشية الدقيقة المشهورة . . . ثم قال جامع هذه الكلمات . تمت الحاشية

L. 90; 21 x 14,5. *Ta'līq*, sitniji, pisan vještom rukom kaligrafa. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima dopuna i tumačenja. U prepisu ima grešaka. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst, glat; povez polukožni, sa preklopom, oštećen.

Prepisao Aḥmad b. Muḥammad u Istanbulu 27. redžepa 1216/1802.

3367. 1144.

جلاء الانظار فى حل عويصات الافكار
Ğilā' al-anẓār fi ḥall 'awīṣāt al-afkār

L. 102; 21,5 x 15,5. *Nasḫ* - *ta'līq*, od različitih prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima glosa i ispravaka. Papir tamnobijel i bijel, popravljan; povez polukožni, zaštićen zelenim platnom.

Nema podataka o prepisivaču i datumu prepisa, ali rukopis, i stariji i noviji dio, potječe iz XIX stoljeća.

Na kraju je ime ranijeg vlasnika, napisano crvenim mastilom, Ṣāliḥ b. Muṣṭafā Čelić, godina 1290/1873., pa smatramo da je on prepisivač jednog dijela ovog rukopisa.

3368. 3879.

جلاء الانظار فى حل عويصات الافكار
Ğilā' al-anẓār fi ḥall 'awīṣāt al-afkār

L. 81; 23,5 x 16,5. *Ta'līq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst na stranicama i margine obrubljene su sa po jednom takom crvenom linijom. Papir žućkast, glat; povez polukožni.

Prepis potječe iz XIX stoljeća.

Uvakufio 'Alī Gālib-paša Stočević za biblioteku svoje tekije u Mostaru.

Iz Karadoz-begove biblioteke.

3369. 4070.

Zbirka (مجموع), *4*

L. 63; 21 x 15,5. *Nasḫ* - *ta'līq*, pomiješani od različitih prepisivača. U prepisu ima grešaka. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom, a osnovni tekst u prvom komentaru u početku nadvučen je crvenom linijom, a kasnije je pisan crvenim mastilom. Po rubovima ima dopuna i ispravaka. Tekst na prvih nekoliko listova obrubljen je sa po dvije tanke crvene linije. Papir tamnobijel, čvrst, različite debljine; povez polukožni, sa preklopom, zaštićen zelenim platnom.

1. L. 1 - 25.

المطلع (شرح الايساغوجى)
al-Maṭla' - šarh al-Īsāġōğī

(v. br. 3362/2)

Komentar djelu "al-Īsāguğī" iz logike. Napisao aš-Šayḫ Abū Yaḥyā Zakariyyā b. Muḥammad al-Anṣārī, umro 926/1520.

Ḥ Ḫ I, 208; Ahlwardt IV, 5246.

Početak:

اوله: الحمد لله الذى منح احبته باللطف والتوفيق . . . وبعد فهذا شرح لكتاب العلامة اثير الدين الابهرى . . . وسميته المطلع والله اسال ان ينفع به

Završetak:

آخره: هو البرهان لتركبة من المقدمات اليقينية ولكونه كافيا فى اكتساب العلوم التصديقية والله اعلم بالصواب

2. L. 27b - 52.

شرح السلم المرونق
Šarḥ as-sullam al-murawniq

Komentar prepjevanom djelu "al-Isāġūǧī" iz logike. Oboje napisao Abū Zayd aš-Šayḫ ʻAbdurraḥmān b. Muḥammad al-Aḫḍarī, umro 941/1534. Ismāʻil-paša (AM I, 546) kaže da je ovaj pisac umro 983/1575.

AM I, 546; Ahlwardt IV, 5192.

Početak:

اوله: الحمد لله الذى جعل قلوب العلماء سموات تتجلى فيها شموس المعارف ... اما بعد لما وضعت الارجوزة المسماة بالسلم المرونق فى المنطق

3. L. 54b - 59

السلم المرونق فى المنطق
as-Sullam al-murawniq fi 'l-manṭiq

(v. br. 3315,5)

4. L. 61b - 63.

الايساغوجى
al-Īsāġōǧī

(v. br. 3302,1)

Prepis pod tačkom 1 završen je 1168/1754. pod tačkom 2 1167/1753., pod tačkom 3 je iz XVIII stoljeća, a pod tačkom 4 prepis je završen 1109/1697.

Na prvom zaštitnom listu su naslovi djela, te ime i pečat ranijeg vlasnika knjige: Aḥmad b. Muḥammad.

Na naslovnoj stranici drugog djela u ovoj zbirci je naziv djela, ime pisca i ime drugog vlasnika knjige: Muḥammad b. Muḥammad Sayfuddin.

Na 54a. listu su stihovi na arapskom jeziku, a na 61a. listu je naziv četvrtog djela u zbirci, ime pisca i popis djela kojim se služio Aḫḍarija pri pisanju svojih radova, navedenih kod nas pod tačkom 2 i 3.

Na rubovima nekih listova krupno je napisana riječ: وقف

Iz Karadoz-begove biblioteke u Mostaru.

3370. 3974.

Zbirka (مجموع), 2

L. 88; 20 x 14,5. *Ta'līq*, složen. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima ispravaka i dopuna. Papir bijel, glat; povez kožni, sa preklopom, zaštićen zelenim platnom.

1. L. 1 - 23a.

شرح الايساغوجى للبوسنوى الموستارى
Šarḥ al-Īsāġōǧī lil-Bōsnawī al-Mostārī

(v. br. 3321,3)

Autograf iz 1093/1682.

2. L. 26 - 88.

شرح على حاشية شرح الآداب المسعودى للموستارى
Šarḥ ʻalā ḥāšiya šarḥ al-ādāb al-Masʻūdī lil-Mostārī

Komentar jednoj ili više glosa raspravi o disputaciji. Osnovnu raspravu napisao je Semerqandija. Komentar je napisao Kamāluddīn Masʻūd b. Ḥusayn aš-Širvānī (umro 905/1488), glosu Abu'l-Fatḥ Muḥammad b. Abū Saʻīd, a ovaj komentar predhodni pisac Muṣṭafā b. Yūsuf al-Mostārī, Šayḫ Yūyō, umro 1119/1707. Pisac nije završio djelo. Izvori spominju ovo djelo pod različitim naslovima, ali mi smo se opredijelili za navedeni naslov koji je pisac napisao.

H. Šabanović: Književnost Muslimana..., 405; A. Ljubović: Prozna..., 46-48.

Početak:

اوله: قال المص المنة علينا اقول جرت عادة المصنفين على ان يفتتحوا كتبهم بعد التيمن بالبسملة

Završetak:

آخره: قوله ولو قال المانع عليه لا نم ذلك الانحصار

Uvakufio autor 1119/1707. dakle, iste godine kada je i umro (bilješka na početku oba djela).

Iz Karadozbegove biblioteke u Mostaru.

3371. 3575.

Zbirka (مجموع), *3*

L. 60; 19,5 x 14,5. *Nasḫ* sa nešto *ta'līqa*, od različitih prepisivača. Osnovni tekst nadvučen je crnom linijom. Po rubovima ima malo ispravaka i dopuna. Papir bijel, čvrst; povez polukožni, sa preklopom.

1. L. 1 - 30a.

شرح الايساغوجى للبوسنوى الموستارى

Šarḥ al-Īsāġōġī lil-Bosnavī al-Mostārī

(v. br. 3321,3)

Prepisao Ṣāliḥ b. Muṣṭafā Šemić al-Mostāri, 1155/1742.

(فرغ من تسويده كاتبه الفقير صالح بن مصطفى الموستارى . . . فى اليوم الرابع والعشرون من ربيع الاخر سنة خمس وخمسين ومائة والف)

2. L. 33b - 51a.

شرح الايساغوجى للفنارى

Šarḥ al-Īsāġōġī lil-Fanārī

(v. br. 3302,6)

Prepis završen 1254/1838.

3. L. 53b - 60.

شرح رسالة فى آداب البحث والمناظرة

Šarḥ risāla fī ādāb al-baḥt wa al-munāẓara

(v. br. 3331,6)

Prepisivač je isti kao i u predhodnom djelu.

Na naslovnoj stranici je ime ranijeg vlasnika knjige: Ṣāliḥ b. Muṣṭafā Šemić, prepisivač prvog djela u ovoj zbirci.

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

3372. 2017.

Zbirka (مجموع), *2*

L. 34; 20,5 x 14. *Nasḫ - ta'līq*, pomiješani. Naslovi i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom. Po rubovima ima tumačenja. Papir žućkast; povez kartonski.

1. L. 1 - 27.

شرح الايساغوجى للبوسنوى الموستارى

Šarḥ al-Īsāġōġī lil-Bosnawī al-Mostārī

2. L. 28 - 34.

الايساغوجى فى المنطق

al-Īsāġōġī fī al-manṭiq

(v. br. 3302,1)

Oba djela prepisao Ṣāliḥ b. Muṣṭafā Čelić, 1289/1872.

3373. 4831.

Zbirka (مجموع), *6*

L. 124; 20,5 x 14,5. *Nasḫ*. Naslovi i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovno djelo u prvom komentaru pisan je, također, crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir bijel,glat, malo oštećen; povez polukožni.

1. L. 1 - 46a.

فتح الاسرار

Fatḥ al-asrār

(v. br. 3307,2)

2. L. 47b - 52a.

الايساغوجى

al-Īsāġōġī

(v. br. 3302.1)

3. L. 53b - 68.

البناء (بناء الافعال)

al-Binā' (Binā' al-af'āl)

Djelo s područja arapske gramatike, o glagolskim oblicima, sa tumačenjem na turskom jeziku, od nepoznatog pisca (v. II, 1957,7).

4. L. 70b - 83.

المقصود فى التصريف

al-Maqsūd fī at-taṣrīf

Djelo iz arapske gramatike, koje se pripisuje Abū Ḥanīfi, umro 150/767.

Flügel I, 179; Ahlwardt VI, 6796.

Početak:

اوله : الحمد لله الهواب للمؤمنين سبيل الصواب ... اما بعد فان العربية وسيلة الى العلوم الشرعية واحد اركانه التصريف ...

5. L. 83b - 95a.

العزى

al-'Izzī

(v. I, 604,9. str. 399)

Djelo, također, iz arapske gramatike. Napisao Abu'l-Faḍā'il Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb b. 'Imāduddīn b. Ibrāhim al-Ḫazraǧī az-Zanǧāni, umro 666/1267.

6. L. 99b - 124.

الامثلة المختلفة مع شرحها

al-Amṯila al-muḫtalifa ma'a šarḥihā

Još jedno djelo s područja arapske gramatike, o glagolskim oblicima, sa terminološkim objašnjenjima na turskom jeziku. Djelo se pripisuje Bergiviji, umro 981/1573.

Cijelu zbirku prepisao 'Abdullāh b. Muharrem 1195-97/1785-87.

3374. 2159.

فتح الاسرار

Fatḥ al-asrār

(v. br. 3307,2)

L. 68; 20,5 x 14. *Nasḫ* - *ta'līq*, pomiješani. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst; povez polukožni, sa preklopom.

Prepisivač i godina prepisa nisu navedeni, ali smatramo da rukopis potječe iz prve polovine XIX stoljeća.

Na naslovnoj strani je naziv djela, ime pisca i jedan kur'anski ajet, sve napisano kasnije, te pečati ove biblioteke i pečat Muhammeda Aganagića, trgovca iz Sarajeva.

3375. 3607.

الدر الناجى على ايساغوجى

ad-Durr an-nāǧī 'alā al-Īsāġōǧī

Još jedan komentar djelu "al-Isāġōǧī" iz logike. Napisao as-Sayyid 'Omar b. Ṣāliḥ at-Tōqātī al-Fayḍī ar-Rūmī, umro 1216/1801.

Ismā'īl-paša: Ḏayl I, 452.

Početak:

اوله : الحمد لله الذى خلق الانسان وعلّمه المنطق والميزان ... اما بعد فيقول العبد الفقير ... السيد عمر بن صالح الفيضى التوقاتى ... وسميته الدر الناجى على متن ايساغوجى ليكون منجيا

Završetak:

آخره : هذا ما تيسر لى فى هذه المحلّ مستظهر بالملك العلام الوهاب الهادى الى سبيل الصواب وقد اتفق الفراغ من نظمها فى سلك التحرير وتصويرها على احسن التصوير بلطف القدير

L. 128; 18,5 x 13. *Nasḫ*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom. Po rubovima ima tumačenja dotičnog teksta. Tekst na prve dvije stranice obrubljen je jednom debljom zlatnom linijom, a prva stranica ima neuspjeli i izblijedelji unvan. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst; povez polukožni, sa preklopom.

Prepisao Monallā Islām b. Yūsuf 1243/1827.

Uvakufio, za Karađoz-begovu medresu, Alajbegović Ṣāliḥ Ḥilmī.

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

3376. 7247.

مغنى الطلاب (شرح الايساغوجى)
Muġnī aṭ-Ṭullāb (Šarḥ al-Īsāġūġī)

(v. br. 3302,2)
Naslov u rukopisu na početku djela je: مغنية الطلاب

L. 46; 20 x 14. *Ta'līq*. Osnovni tekst nadvučen je crnom linijom. Tekst na stranicama obrubljen je tankom crvenom linijom. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst; povez polukožni, sa preklopom.

Prepis završen 1262/1845.

Na kraju komentara je ime ranijeg vlasnika: Salih Fojničali. Tu se još kaže da je knjigu kupio u Sarajevu za četiri groša.

Poklonio Muharem ef. Omerdić.

2277. 548.

مغنى الطلاب (شرح الايساغوجى)
Muġnī aṭ-Ṭullāb (Šarḥ al-Īsāġōġī)

L. 44; 23 x 15. *Ta'līq*, pisan vještom rukom kaligrafa. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir bijel, glat; povez polukožni, očuvan.

Prepisao as-Sayyid Muḥammad Hāšim b. Dāvūd 'Ārif 1268./1851.

Poredeći pismo ovog primjerka sa onim pod brojem 3356, čini nam se da je prepisivač ista ličnost.

3378. 5159.

Zbirka (مجموع), 2

L. 32; 20 x 13. *Ta'līq*. Istaknfute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovni tekst u komentaru nadvučen je crvenom linijom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, glat; povez kartonski.

1. L. 1 - 28.

مغنى الطلاب (شرح الايساغوجى)
Muġnī aṭ-Ṭullāb (Šarḥ al-Īsāġōġī)

2. L. 29b - 32.

الايساغوجى
al-Īsāġōġī

(v. br. 3102,1)
Oba djela prepisao Ṣāliḥ b. Muṣṭafa Čelić iz Stoca 1289/1872.
Iz kolekcije navedenog prepisivača.

3379. 4199.

مغنى الطلاب (شرح الايساغوجى)
Muġnī aṭ-Ṭullāb (Šarḥ al-Īsāġōġī)

L. 45; 24,5 x 16. *Ta'līq*, pomiješani. Osnovni tekst nadvučen je crnom linijom. Po rubovima, na nekim listovima ima dopuna. Imaju kustode. Papir tamnobijel, tanji; povez kartonski, također tanji.

Prepis potječe iz XIX stoljeća.

3380. 5079.

مغنى الطلاب (شرح الايساغوجى)
Muġnī aṭ-Ṭullāb (Šarḥ al-Īsāġōġī)

L. 53; 20,5 x 14,5. *Ta'līq*. Osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom. Papir bijel, čvrst, oštećen, dohvaćen vlagom; bez poveza koji je otkinut i zagubljen.

Prepis potječe iz XIX stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu i naslovnoj stranici nalaze se bilješke iz jezika.

3381. 7030.

مغنى الطلاب (شرح الايساغوجى)
Muġnī aṭ-Ṭullāb (Šarḥ al-Īsāġōġī)

L. 36; 19 x 12,5. *Nasḫ - ta'līq*, pomiješani. Osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom. Po rubovima ima glosa i dopuna. Papir tamnobijel, glat, dohvaćen vlagom; povez kartonski.

Na kraju je bilješka iz koje se razumije da je autor djelo završio 14. rebi'ul evvela 1194/1780. godine.

Prepis potječe iz prve polovine XIX stoljeća.

Na kraju je napisao tri puta ime Mustafa Handžić, učenik Gazi Husrev-begove medrese u Sarajevu, pa je on bio posljednji vlasnik ovog rukopisa.

3382. 7047.

مغنى الطلاب (شرح الايساغوجى)
Muġnī aṭ-Ṭullāb (Šarḥ al-Īsāġōġī)

Djelo je na kraju nepotpuno ناقص فى آخره. Listovi koji su ovdje sačuvani oštećeni su u donjem lijevom uglu, miš ih oštetio.

L. 10; 21 x 14. *Nasḫ*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom. Papir tamnobijel, glat, oštećen; bez poveza koji je otkinut i zagubljen.

Prepis potječe iz XIX stoljeća.

Iz Odbora Islamske zajednice Travnik.

3383. 6973.

شرح الايساغوجى (بالتركية)
Šarḥ al-Īsāġōġī

Anonimni komentar na turskom jeziku djelu "al-Isāgūği" iz logike. Naš primjerak je manjkav poslije prvog lista, kao da je jedna laga otkinuta i zagubljena.

Početak:

اوله: الحمد لله خالق الاجناس والفصول الوهاب بمقتضى وجوده المناطق . . .

Završetak:

آخره: والعمدة علم منطقدن مقصود اولان هو البرهان بربرهان دركه ذكر اولندى احمالا واكر تفصيل مراد اولنوركه . . . طلب اولنه والله اعلم بتحقيقه وهو الموفق والمرشد. تمت تمام.

L. 44; 15,5 x 10. *Nasḫ*, pisan nevještom rukom kaligrafa. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom. Tekst na stranicama obrubljen je sa po dvije crvene linije. Papir bijel, čvrst; povez polukožni.

Prepisivač i datum prepisa nisu navedeni, ali smatramo da rukopis potječe iz druge polovine XIX stoljeća.

Na kraju su bilješke na arapskom i turskom jeziku iz logike.

Na 46b. listu piše da je prepisao (vjerovatno navedene bilješke) Rustem b. Ibrāhīm Redžić 1328/1910. godine. Ne možemo usvojiti da je navedeni prepisivač ovog djela, jer nije isti rukopis, pero i mastilo kao kod rukopisa.

Poklonio Emin Islamovski iz Struge.

3384. 3474.

الرسالة الشمسية
ar-Risāla aš-Šamsiya

(v. br. 3302,3)

L. 38; 20 x 13. *Ta'līq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima, a ponegdje i u proredu, ima kratkih tumačenja, pisanih sitnijim slovima. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst; povez polukožni, malo oštećen.

Prepis završen 1076/1665.

Uvakufio Elči Hadži Ibrahim-paša, muhafiz Bosne (v. bilješku i pečat na kraju rukopisa).

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzijje) medrese u Travniku.

3385. 4071.

Zbirka (مجموع), *2*

L. 43; 20,5 x 15. *Nasḫ* i *ta'līq*, od dvojice prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima i u proredu ima kratkih komentara i tumačenja. Papir tamnobijel, malo oštećen; povez polukožni, zaštićen zelenim platnom, oštećen.

1. L. 1 - 18.

الرسالة الشمسية
ar-Risāla aš-Šamsiya

Prepisao Muṣṭafā Yūsuf al-Mostārī - Šayḫ Yūyō 1099/1688. Prepisivač se nije potpisao, ali smo zaključili da je on prepisao ovo djelo prema njegovom prepoznatljivom rukopisu i bilješci o vlasništvu na prvoj stranici.

2. L. 21b. - 43.

تعليم المتعلم

Ta'līm al-muta'llim

Pouke o vjerskom-moralnom odgoju i lijepom vladanju učenika. Napisao Burhānuddīn az-Zarnūğī oko 600/1203. (v. I, 152,2, str. 124).

Prepisao Ḥasan-soḫta 'Alī Kalfazāde (Alikalfić), bez oznake datuma, vjerovatno početkom XVIII stoljeća.

Na naslovnoj stranici su bilješke iz fikha, naslov djela i imena ranijih vlasnika: Muṣṭafā b. Yūsuf al-Mostārī i Ṣāliḥ-soḫta b. Bayrām. Na 21a. listu je ime trećeg vlasnika knjige: Ismā'īl b. aš-Šayḫ Ibrāhīm.

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

3386. 2296.

Zbirka (مجموع), 4

L. 56; 21 x 15. *Ta'līq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima i u proredu ima dopuna, ispravaka i kratkih tumačenja. Osnovni tekst u komentarima nadvučen je crvenom linijom. Papir tamnobijel, glat, tanji, dohvaćen vlagom; povez polukožni.

1. L. 1 - 19a.

الرسالة الشمسية

ar-Risāla aš-Šamsiya

Prepis završen 1176/1762.

2. L. 20b - 26.

رسالة فى فن المناظرة

Risāla fī fann al-munāẓara

(v. br. 3315,12)

3. L. 28b - 32a.

شرح رسالة فى آداب البحث والمناظرة

Šarḥ risāla fī ādāb al-baḥṯ wa al-munāẓara

(v. br. 3331,6)

4. L. 33b - 55.

شرح الايساغوجى للكاتى

Šarḥ al-Īsāġūğī lil-Kātī

(v. br. 3303,2)

Cijelu zbirku prepisao Muḥammad Ḥāmid b. 'Alī-efendi 1175/1761.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzijje) medrese u Travniku.

3387. 1782.

Zbirka (مجموع), 3

L. 61; 20 x 12. *Ta'līq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Prvih dvanaest lista u drugom djelu ove zbirke neko je kasnije dopisao i kompletirao isto. Osnovni tekst u komentaru nadvučen je crvenom linijom. Po rubovima ima kratkih tumačenja. Tekst i margine u drugom djelu obrubljen je crvenom linijom, osim spomenutih dopisanih listova. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom; povez polukožni, sa preklopom.

1. L. 1 - 31.

الرسالة الشمسية

ar-Risāla aš-Šamsiya

Prepisao Ḥasan b. Aḥmad koncem redžepa, bez oznake godine, vjerovatno u XVIII stoljeću.

2. L. 32b - 47a.

شرح الايساغوجى للكاتى

Šarḥ al-Īsāġōğī lil-Kātī

(v. br. 3303,2)

3. L. 50b - 58.

الايساغوجى
al-Īsāġōġī

(v. br. 3302,1)

Poredeći posljednja dva djela sa prvim, izgleda nam da je isti navedeni prepisivač.

Na 48b - 51b. listu, te na kraju rukopisa nalaze se razne bilješke iz logike, filozofije, tefsira, fetve, dove i drugo.

Uvakufio Ṣāliḥ-efendija Hromozāde.

3388. 7045.

الرسالة الشمسية
ar-Risāla aš-Šamsiya

L. 23; 21,5 x 15. *Nasḫ - ta'līq*, pomiješani. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima malo glosa, dopuna i ispravaka. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom; bez poveza.

Prepisivač i datum prepisa nisu navedeni, ali smatramo da rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

3389. 5531.

Zbirka (مجموع), *2*

L. 72; 16 x 11,5. *Nasḫ - ta'līq*, pomiješani. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom, aneke su nadvučene crvenom linijom. Po rubovima ima malo ispravaka. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom. Prvo djelo na kraju nepotpuno. Povez polukožni, oštećen.

1. L. 1 - 40.

الرسالة الشمسية
ar-Risāla aš-Šamsiya

Djelo je na kraju nepotpuno.

2. L. 41 - 72.

شرح الايساغوجى للكاتى
Šarḥ al-Īsāġōġī lil-Kātī

(v. br. 3203,2)

Oba djela prepisao isti nepoznati prepisivač, vjerovatno u XVIII stoljeću.

Na naslovnoj stranici drugog djela u ovoj zbirci napisano je olovkom ime ranijeg vlasnika Knjige: Sāliḥ b. 'Omar b. Aḥmad b. al-ḥāǧǧ 'Alī al-Bosnavī.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

3390. 1832.

Zbirka (مجموع), *3*

L. 66; 21 x 12,5. *Nasḫ - ta'līq*, pomješani, pisani rukom nevještog kaligrafa. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir tamnobijel; povez polukožni.

1. L. 1 - 30.

الرسالة الشمسية
ar-Risāla aš-Šamsiya

2. L. 31b - 51a.

شرح الفريدة
Šarḥ al-farīda

Komentar djelu "al-Farīda" o metafori. Ko je napisao osnovno djelo, nismo mogli ustanoviti, a ovaj komentar napisao je Ibrāhīm-efenī Gözübüyükzāde, umro 1258/1842. ili 1253/1837.

Tüyatok III, 183; O.M. II, 8

Početak:

اوله : الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على نبيه وبعد فاقول ان فى جملة والصلوة على خير البرية اعتراضا . . .

Završetak:

آخره: يقول ما زاد على قرينة المصرحة لا يجوز ان يكون هذا افيد قيدا وقوعيا ... تمت هذه
التقريرات والتعبيرات والاستعارات للاستاذ ... بكوز، بيوك زاده

Iza ovog djela pa do početka slijedećeg (oko tri lista) nalaze se bilješke iz metafore.

3. L. 56b - 66.

حاشية على شرح جهة الوحدة
Ḥāšiya 'alā šarḥ ğihat al-waḥdat

Glosa ili superglosa djelu "Ğihat al-waḥdat" iz logike (v. br. 3335,7) - Bagdad. Abdussalam Rauf (Kaderijska biblioteka) navodi da je komentator osnovnom djelu Muḥammad b. Ḥamzā al-Fanārī (umro 834/1430.), što je pogrešno, jer je on živio prije pisca osnovnog djela. Komntator ili glosator je Qara Ḫalīl-efendī (umro 1123/1711.) (v. br. 3335,7). Pisac ove glose ili superglose je Monlla Zaynuddīnal-Barādūstī, čija nam je biografija nepoznata.

Bagdad - Qadiriyya V, 135.

Početak:

اوله: الحمد لله رب العالمين ... وبعد فهذه تعليقات علقها بالمباحث المتداولة بين المحصلين الموسوم
بجهة الوحدة ...

Završetak:

آخره: والله خير الميسرين فلما تم المرام سكت عن طول الكلام اعلم العلماء الزمان ملا زين الدين
المشهور بالبرادوستى

Cijelu zbirku prepisao 'Omar b. Ibrāhīm al-Bosnavī as-Sarāylī, bez oznake datuma, vjerovatno u XIX stoljeću. (Bilješka na kraju drugog djela u ovoj zbirci).

Uvakufio Hadži Omer-efendija Aqḥiṣārī.

3391. 2816.

Zbirka (مجموع), 3

L. 44; 17 x 11,5. *Ta'līq* i *nasḫ*, od dvojice različitih prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom ili su nadvučene crvenom linijom. Tekst u posljednja dva djela obrubljen je zlatnom debljom linijom. Imaju kustode. Papir tamnobijel i bijel; povez kartonski.

---

1. L. 1 - 21.

الرسالة الشمسية
ar-Risāla aš-Šamsiya

Djelo je na kraju nepotpuno.

2. L. 23 - 35.

رسالة لربع الدائرة فى سمت المقنطرة
Rīsāla lī rub'i ad-dā'ira fī samt al-muqanṭara

Rasprava na arapskom jeziku o upotrebi kvadrata za izračunavanje namaskog vremena. Napisao Ismāil Ḥaqqī b. Ibrāhīm Yekšehrī ili Yenišehrī, čija nam je biografija nepoznata. Gornji naslov je naš, a ime pisca je prema rukopisu, jer u pristupanim izvorima nismo mogli pronaći ovu raspravu i njenog autora.

Početak:

اوله: الحمد لله الذى دل على وحدانية ذاته دائرةُ الموجودات ... وبعده اردت ان اجمع رسالة
لربع الدائرة فى سمت المقنطرة ... وقسمت فى سبعة عشر بابا مع الخاتمة

Završetak:

آخره: فما كان فهو ارتفاع الشئ وقامته الظل المطلوب

3. L. 36b - 44.

رسالة فى العمل بالربع المجيب
Risala fi'l-'amal bir-rub'i al-muğīb

Druga rasprava, također na arapskom jeziku, na istu temu. Napisao Badruddīn Muḥammad b. Muḥammad Sibṭ al-Māridīnī, umro 912/1516. K. Dobrača (II, 1540,2) kaže da mu je autor nepoznat.

Köprülü III, 296,2

Početak:

اوله: الحمد لله رب العالمين ... وبعد فهذه رسالة فى العمل بالربع المجيب مشتملة على مقدمة
وعشرين بابا

Završetak:

آخره: ... وان القيت مطالعة من مطالع الشروق المشتقبل بقى الباقى من الليل عند توسط فان
تساوى الباقى حصة الفجر توسط اول وقت الفجر

Prepis pod tačkom 1 potječe iz XIX stoljeća, a djela pod tačkom 2 i 3 prepisao ‘Abdullāh Ḥilmī 1265.1848. (Datum prepisa izražen Ebdžed sistemom u riječi غرسه).

3392. 6357.

Zbirka (مجموع), 2

L. 132; 18 x 13,5. *Ta'līq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima i u proredu ima tumačenja dotičnog teksta. Tekst na stranicama obrubljen je sa po dvije tanke crvene linije. Papir žućkast, tanji, dohvaćen vlagom; povez polukožni, oštećen, rastavljen od listova koji su prosuti.

1. L. 1 - 92.

تحرير القواعد المنطقية فى شرح الرسالة الشمسية

Taḥrīr al-qawā‘id al-manṭiqiya fī šarḥ ar-Risāla aš-Šamsiya

Komentar djelu o logici “ar-Risāla aš-Šamsiyya” (v. 3302,3). Napisao Quṭbudīn Muḥammad b. Muḥammad ar-Rāzī at-Taḥtānī, umro 766/1364.

K.D. II, 894,4; Ḥ Ḫ II, 1063; Ahlwardt IV, 5258; Köprülü III, 330.

Početak:

اوله: ان ابهى درر تنظم ببنان البنيان وازهر زهر تنثر فى اردان الاذهان ... وبعد فيقول المولى ...
قطب الملة والدين ... وسميته بتحرير القواعد المنطقية فى شرح الرسالة الشمسية

Završetak:

آخره: ولو كان للسماع علم بالفاظ الوحشية او كان هناك قرينة دالة على المراد جاز استعمالها

2. L. 95 - 132.

شرح رسالة السمرقندية فى آداب البحث والمناظرة (للكيلانى)

Šarḥ ar-Risāla as-Samarqandiya fī ādāb al-baḥṯ wa al-munāẓara lil-Kīlānī

(v. br. 3261,3; 3270,2)

Djelo je na kraju nepotpuno, otkinuto i zagubljeno nekoliko listova.

Komentar Semerqandijevoj risali o disputaciji. Osnovnu risalu napisao je, dakle, Muḥammad b. Ašraf al-Ḥusaynī as-Samarqandī, umro oko 600/1203. (v. br. I, 691,15, str. 454), a ovaj komentar Quṭbuddī Muḥammad al-Kilānī, umro oko 830/1426. Autor Kataloga (Köprülü III, 536) smatra da je ovo glosa, ali iz teksta i drugih izvora razumije se da je ovo komentar.

Ḥ Ḫ I, 40; Ahlwardt IV, 5274; Köprülü III, 536.

Početak:

اوله: الحمد لله الذى هدانا الى سواء السبيل وارشدنا فى اقتناء الفضائل بالبرهان والدليل ... و
بعد فهذه حواش كتبناها للرسالة الموسومة بآداب البحث للامام الفاضل ... السمرقندى

Oba djela prepisao Aḥmad b. Ḫiḍr 869/1465. (bilješka poslije prvog djela).

Iz kolekcije Besim-efendije Korkuta.

3393. 3075.

Zbirka (مجموع), 3

L. 84; 16,5 x 12. *Ta'līq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima i u proredu ima sitno pisanih kratkih komentara i tumačenja dotičnog teksta. Listovi 6/7 su kasnije dopisani. Papir tamnobijel, čvrst; povez polukožni.

1. L. 1 - 48.

تحرير القواعد المنطقية فى شرح الرسالة الشمسية

Taḥrīr al-qawā‘id al-manṭiqiya fī šarḥ ar-Risāla aš-Šamsiya

2. L. 49b - 66.

حاشية الخيالى على شرح عقائد النسفى للتفتازانى

Ḥāšiya al-Ḫayālī ‘alā šarḥ ‘aqā‘id an-Nasafī li-at-Taftāẓānī

Djelo je na početku nepotpuno. Poslije pravog lista nedostaje oko polovine djela.

Glosa Taftazanijevom komentaru priručnika o islamskom vjerovanju. Osnovno djelo napisao Naǧmuddīn Abū Ḥafṣ ʻOmar b. Muḥammad an-Nasafī (umro 537/1142), komentar Mas'ūd b.ʻOmar at-Taftāzānī (umro 791/1389), a ovu glosu Aḥmad b. Mūsā al-Ḫayālī, umro 862/1475. (v. I 6637, str. 415).

Početak:

اوله: اما بعد الحمد لمستأهله والصلوة على سيد رسله واله وصحبه موضحى سبله . . .

Završetak:

آخره: قلت هذا الادعاء مما لا يقبل فى حق الانبياء وبه يظهر ان هذا الوجه ايضا يفيد تفضيلهم فقط الفضل بيد الله تعالى يؤتيه من يشاء والله ذو الفضل العظيم

3. L. 67 - 84.

حاشية الخيالى على شرح عقائد النسفى للتفتازانى

Ḥāšiya al-Ḫayālī ʻalā šarḥ ʻaqā'id an-Nasafī li-at-Taftāẓāni

K. D. I, 636; Ahlvardt II, 1966; Tüyatok II, 1012.

Djelo je na kraju nepotpuno.

Početak:

اوله: الحمد لمستاله . . . قال الشارح التحرير عامله الله بلطفه الخطير بعد ما تيمن بالتسمية الحمد، اقول

Cijelu zbirku prepisao isti nepoznati prepisivač 890/1483.

Na 1a. listu je ime ranijeg vlasnika Aḥmad b. Muḥammad b Muṣṭafā iz kasabe Ljubinje i još jedno ime i lični pečat koji su teško čitljivi.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzijje) medrese u Travniku.

3394. 5792.

تحرير القواعد المنطقية فى شرح الرسالة الشمسية

Taḥrīr al-qawāʻid al-manṭiqiya fī šarḥ ar-Risāla aš-Šamsiya

Početak:

اوله: ورتبه على مقدمة وثلث مقالات وخاتمة قال اقول الرسالة مرتبة على مقدمة وثلاث مقالات وخاتمة اما المقدمة ففى ماهية المنطق وبيان الحاجة اليه . . .

L. 47; 20,5 x 15. *Nasḫ* sa primjenom *ta'līqa*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima sitno pisanih glosa. Tekst na stranicama obrubljen je tankom crvenom linijom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom, oštećen; povez kartonski, također oštećen.

Prepisao ʻOṯman b. Yaḥyā 991/1583.

Prepisivač je neki naš čovjek, jer u bilješci o prepisu piše da je završio prepis u mjesecu travnju, dakle, naziv mjeseca po narodnoj upotrebi, a ne arapskim imenom.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

3395. 3509.

تحرير القواعد المنطقية فى شرح الرسالة الشمسية

Taḥrīr al-qawāʻid al-manṭiqiya fī šarḥ ar-Risāla aš-Šamsiya

L. 56; 21,5 x 15,5. *Nasḫ* - *ta'līq*, pomiješani. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovim i u proredu ima kratkih komentara i tumačenja dotičnog teksta. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom; povez polukožni, sa preklopom, oštećen i rastavljen od listova.

Prepisao Muḥammad, ḥāfiẓ 1112/1700.

Na 1b. zaštitnom listu je ime ranijeg vlasnika Aḥmed-efendija b. ʻAlī-efendija Bosnevī.

3396. 2984.

تحرير القواعد المنطقية فى شرح الرسالة الشمسية

Taḥrīr al-qawāʻid al-manṭiqiya fī šarḥ ar-Risāla aš-Šamsiya

L. 54; 17 x 12. *Ta'līq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom ili su nadvučene crvenom linijom. Po rubovima ima sitno pisanih komentara i tumačenja dotičnog teksta. Papir tamnobijel, čvrst; povez kožni.

Prepisao Ḥasan Qrīmī, u medresi Mezqūn (!), bez oznake datuma, koncem XVI ili početkom XVII stoljeća.

Uvakufio Ibrāhīm b. Islām Spužlija, nastanjen u Travniku, za Ajni-begov mekteb u Sarajevu.

Iz Šehdi-efendijine biblioteke.

3397. 5065.

Zbirka (مجموع), *2*

L. 62; 17 x 11,5. *Ta'līq*, od različitih prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima sitno pisanih glosa. Papir tamnobijel, različite debljine; bez poveza koji je otkinut i zagubljen.

1. L. 1 - 54.

تحرير القواعد المنطقية فى شرح الرسالة الشمسية
Taḥrīr al-qawā'id al-manṭiqiya fī šarḥ ar-Risāla aš-Šamsiya

2. L. 56b - 62.

الرسالة الشمسية
ar-Risāla aš-Šamsiya

(v. br. 3302,3)
Prepis potječe iz XVII ili XVIII stoljeća.
Na listovima 54 - 55 su stihovi na perzijskom jeziku i jedan prigodan salavat.

3398. 2450.

تحرير القواعد المنطقية فى شرح الرسالة الشمسية
Taḥrīr al-qawā'id al-manṭiqiya fī šarḥ ar-Risāla aš-Šamsiya

Djelo je na kraju nepotpuno.
L. 68; 18 x 12,5. *Ta'līq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima i u proredu ima sitno pisanih glosa i tumačenja dotičnog teksta. Tekst na prvih dvadesetak listova obrubljen je crvenom linijom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst; povez polukožni.
Prepis potječe iz XVII ili XVIII stoljeća.
Uvakufio Ḥasan-efendija Bojozāde (v. pečat na više mjesta u rukopisu).

3399. 1944.

Zbirka (مجموع), *2*

L. 101; 20 x 13,5. *Nasḫ* - *ta'līq*, pomiješani. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima dopuna i ispravaka. Tekst na stranicama obrubljen je jednom crvenom linijom. Papir bijel, čvrst; povez polukožni, sa preklopom, oštećen.

1. L. 1 - 36a.

تحرير القواعد المنطقية فى شرح الرسالة الشمسية
Taḥrīr al-qawā'id al-manṭiqiya fī šarḥ ar-Risāla aš-Šamsiya

2. L. 36b - 101.

تصديقات (شرح الرسالة الشمسية)
Taṣdīqāt (Šarḥ ar-Risāla aš-Šamsiya)

Komentar drugog dijela risale "aš-Šamsiyye" o premisama, od istog pisca. Ahlwardt (IV, 5258) je obradio ova dva djela kao jedno, dok ostali Katalozi posebno spominju ova dva djela.
Ahlwardt IV, 5258; Tüyatok III, 2361 - 66.
Početak:

اوله : قال المقالة الثانية فى القضايا لما فرغ من مباحث القول الشارح شرع فى مباحث الحجة

Završetak:

آخره : وليكن هذا آخر ما اردنا ايراده فى هذه الاوراق والحمد بواجب الوجود مفيض الارزاق والصلوة على افضل البشر على الاطلاق المبعوث لتتميم مكارم الاخلاق

Oba djela prepisao Feyzullah b. 'Abdullāh 1209/1794.
Na naslovnoj stranici je naziv djela i ime ranijeg vlasnika Ṣāliḥ b. Ša'bān an-Niqšikevī (iz Nikšića), godina 1210/1795.

3400. 2721.

Zbirka (مجموع), *4*

L. 200; 21 x 15,5. *Nasḫ*, sa nešto *ta'līqa*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima, na nekim listovima, ima kratkih komentara. Na početku je izrađen unvan sa zlatnom podlogom, bez umjetničke vrijednosti. Tekst na prve dvije stranice obrubljen je jednom debljom zlatnom, a na ostalim stranicama jednom tankom crvenom linijom. Papir bijel, čvrst; povez polukožni, sa preklopom, oštećen.

1. L. 1 - 42.

تحرير القواعد المنطقية فى شرح الرسالة الشمسية

Taḥrīr al-qawā'id al-manṭiqiya fī šarḥ ar-Risāla aš-Šamsiya

2. L. 44b - 128.

تصديقات (شرح الرسالة الشمسية)

Taṣdīqāt (Šarḥ ar-Risāla aš-Šamsiya)

(v. br. 3399,2)

3. L. 130b - 152.

الرسالة الشمسية

ar-Risāla aš-Šamsiya

(v. br. 3302,3)

4. L. 154 - 200.

تلخيص المفتاح

Talḫiṣ al-miftāḥ

Djelo o arapskoj stilistici, što ga je napisao Muḥammad b. 'Abdurrahmān al-Qazwīnī, Ğalāluddēn, umro 739/1338. (v. II, 1807,2)

Početak:

اوله: الحمد لله على ما انعم وعلم البيان ما لم نعلم

Cijelu zbirku je prepisao al-Ḥāğğ Ibrāhīm b. Yūsuf al-Bosnavī, u Konstantinpolu (Istanbulu), 1208/1793.

(... انتهى الكتاب ... على يد افقر العباد ... الحاج ابراهيم بن يوسف بوسنوى وذلك فى سنة
ثمان ومائتين والف فى مدينه قسطنطينية)

Na naslovnoj stranici je ime ranijeg vlasnika Ḥusayn b. al-Ḥāğğ Ibrāhīm al-Bosnavī, Sanalī (iz Sane), godina 1268/1851. To je najvjerovatnije sin navedenog prepisivača.

Na posljednoj stranici pisana bilješka bosanskim jezikom (latinicom): Poklon Samiji Lasić od Đemala Vejzovića, brijača iz Sanskog Mosta, 13. 12. 1936. godine.

3401. 963.

تحرير القواعد المنطقية فى شرح الرسالة الشمسية

Taḥrīr al-qawā'id al-manṭiqiya fī šarḥ ar-Risāla aš-Šamsiya

L. 52; 21,5 x 15,5. *Ta'līq* i *nasḫ*, od dvojice različitih prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima gratkih glosa. Papir bijel, čvrst; povez kartonski

Prepis starijeg dijela je iz XVIII stoljeća, a dopisani dio završen je 1257/1841., u medresi Ḥakim Čelebi, u blizini Qosqe (!).

3402. 3158.

Zbirka (مجموع), 2

L. 88; 18,5 x 12. *Ta'līq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima kratkih tumačenja dotičnog teksta. Imaju kustode. Papir tamnobijel i žućkast, čvrst; povez polukožni.

1. L. 1 - 60.

تحرير القواعد المنطقية فى شرح الرسالة الشمسية

Taḥrīr al-qawā'id al-manṭiqiya fī šarḥ ar-Risāla aš-Šamsiya

2. L. 61 - 88.

الرسالة الشمسية

ar-Risāla aš-Šamsiya

(v. br. 3302,3)

U ovom primjerku prepisivač je izostavio prepis uvodnog dijela.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

3403. 7048.

تحرير القواعد المنطقية فى شرح الرسالة الشمسية
Taḥrīr al-qawā'id al-manṭiqiya fī šarḥ ar-Risāla aš-Šamsiya

Djelo je na kraju nepotpuno.

L. 48; 20 x 13. *Nasḫ*, pisan vještom rukom kaligrafa. Tekst je povezan kustodama. Papir tamnobijel, čvrst, listovi prosuti; bez poveza.

Prepis potječe iz XIX stoljeća.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

3404. 827.

Zbirka (مجموع), 3

L.69; 18,5 x 13,5. *Ta'līq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom ili su nadvučene crvenom linijom. Po rubovima i u proredu ima ssitno pisanih kratkih komentara i tumačenja pojedinih riječi dotičnog teksta. Papir tamnobijel, čvrst, različite debljine, oštećen; povez polukožni, sa preklopom, oštećen. Rukopis se čuva u polukožnoj futroli.

1. L. 1 - 67.

تصديقات (شرح الرسالة الشمسية)
Taṣdīqāt (Šarḥ ar-Risāla aš-Šamsiya)

(v. br. 3349,8 i 3399,2)

Prepisao neki Badruddīn 893/1487.

2. L. 67b - 68.

الرسالة العضدية فى الوضع
ar-Risāla al-'Aḍudiya fī al-waḍ'i

(v. br. 3315,9)

Djelo je na kraju nepotpuno.

Prepisao Ḫalīl b. Ṣāliḥ al-Bosnavi, 1221/1806.

3. L. 69a.

رسالة من الآداب
Risāla min al-ādāb

Kratka risala o disputaciji. Obuhvata samo jednu stranicu. Napisao Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawi, umro 981/1573.

O.M. I, 256.

Početak:

اوله: الحمد لله رب العالمين . . . وبعد فاعلم ان المناظرة اذا نقل خيرا

Završetak:

آخره: لكن لا بد من شاهد وقس على هذا الى ان ينتهى الى عجز احدهما. تمت الرسالة فى الآداب لمحمد بن پير على.

Prepis potječe iz XIX stoljeća.

Iz Šehdi-efendijine biblioteke.

3405. 6997.

تصديقات (شرح الرسالة الشمسية)
Taṣdīqāt (Šarḥ ar-Risāla aš-Šamsiya)

L. 84; 18 x 15. *Ta'līq*. Tekst na stranicama (52 lista) obrubljen je tankom crvenom linijom. Riječi قال i اقول pisane su crvenim mastilom. Po rubovima i u proredu ima glosa koje tumače dotični tekst. Papir žućkast, čvrst; povez polukožni, sa preklopom. Imaju utisnuti ornamenti na sredini korica i preklopu.

Prepisao Sayyid Aḥmad b. 'Alī 898/1492.

Na prvoj nutarnjoj korici su bilješke, na turskom jeziku, pisane slabim rukopisom, iz kojih se razumije da je neko 2. džumadel evvela 1270/1854. godne stigao u Medinu.

Na prvom zaštitnom listu je bilješka iz logike, a na drugom naziv djela i ime pisca.

Na posljednja dva zaštitna lista su stihovi na perzijskom jeziku, od Mula Džamije i Ḫusrevširina.

Rukopisje porijeklom iz Gornjeg Vakufa, a za ovu biblioteku poklonio ga je Hivzija Hasandedić iz Mostara.

3406. 5122.

تصديقات (شرح الرسالة الشمسية)
Taṣdīqāt (Šarḥ ar-Risāla aš-Šamsiya)

L. 55; 17,5 x 13. *Ta'līq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima dopuna, tumačenja i ispravaka. Tekst na prve dvije stranice obrubljen je crvenom linijom. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom; povez polukožni, sa preklopom, oštećen.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVII stoljeća.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzijje) medrese u Travniku (v. pečat na početku i na kraju djela).

3407. 3519.

تصديقات (شرح الرسالة الشمسية)
Taṣdīqāt (Šarḥ ar-Risāla aš-Šamsiya)

Djelo je na kraju nepotpuno.

L. 55; 20,5 x 14. *Ta'līq*. Istaknute riječi piane su crvenim mastilom. Po rubovima ima dopuna i ispravaka. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst; povez polukožni, sa preklopom, oštećen i rastavljen od listova.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

3408. 5467.

تصديقات (شرح الرسالة الشمسية)
Taṣdīqāt (Šarḥ ar-Risāla aš-Šamsiya)

L. 71; 17,5 x 11. *Ta'līq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom ili su nadvučene crvenom linijom. Po rubovima i u proredu ima sitno pisanih komentara. Imaju kustode. Papir tamnobijel i žućkast, dohvaćen vlagom; povez kartonski, oštećen.

Prepisao neki Ḫawāğe 'Alī, bez oznake datuma, vjerovatno u XVIII stoljeću.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

3409. 2337.

تصديقات (شرح الرسالة الشمسية)
Taṣdīqāt (Šarḥ ar-Risāla aš-Šamsiya)

Završetak:

آخره: مطلوبا بالبرهان لان اجزا بينه الثبوت للشئ وليكن هذا آخر ما اردنا ايراده في هذه الاوراق
والله اعلم بالصواب

L. 115; 21,5 x 14. *Nasḫ*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima nešto kratkih komentara. Neki listovi su obrnuto uvezani. Imaju kustode. Papir žućkast i sivkast; povez kartonski.

Prepis potječe iz XIX stoljeća.

3410. 5074.

Zbirka (مجموع), 4

L. 154; 17 x 11. *Ta'līq*, starinski. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Po rubovima ima sitno pisanih komentara. Papir tamnobijel i žućkast, dohvaćen vlagom; povez polukožni, s preklopom, oštećen.

1. L. 1 - 96a.

حاشية على شرح الشمسية للجرجانى
(حاشية على تحرير القواعد المنطقية المسماة بكوچك)
Ḥāšiya 'alā šarḥ aš-šamsiya lil-Ğurğānī (Ḥāšiya 'alā taḥrīr al-qawā'id al-manṭiqiya al-musammāt bi Küçük)

Glosa Tahtanijevom komentaru djela "ar-Risāla aš-Šamsiyya". Napisao 'Alī b. Muḥammad as-Sayyid aš-Šarīf al-Ğurğānī, umro 816/1413.

Ḥ Ḫ II, 1063; Ahlwardt IV, 5260; Köprülü III, 312; Tüyatok III, 2216.-20.

Početak:

اوله: الحمد لوليه والصلاة على نبيه قال ورتبته على مقدمة وثلث مقالات وخاتمة اقول هكذا
وجدنا عبارة المتن في كثير من النسخ والصواب ان لفظ ثلث ههنا زايدة . . .

Završetak:

آخره: وهذا الجواب مردود لان الشيخ الرئيس قد صرح فى الشفاء بان التصديق لوجود الموضوع من المبادى التصديقية فلا يكون ايضا اذا لا يفهم هناك شئ اصلا فالخليل فيه هو الاحتياج الاستفسار فتطول المسافة بلا طائل

Prepis završen rebi'ul-ahira 863/1459.

2. L. 97b - 109.

حاشية على الشمسية فى المنطق
Ḥāšīya 'alā aš-Šamsiya fi'l-manṭiq

Glosa raznim komentarima gore spomenutoj risali (*Šamsiyya*). Napisao Ğalāluddīn Muḥammad b. As'ad ad-Dawānī aṣ-Ṣadīqī, umro 908/1502.

Ḥ Ḫ II, 1063; A M II, 244.

Početak:

اوله: جل من ظهرت على حواشى الاكوان اسرار قدرته الشاملة . . . وبعد يقول الفقير . . . محمد بن اسعد الدوانى الصديقى . . . ان اجمع لهم ما كنت القى اليهم اثناء مباحث شرح الشمسية حواشيه من الزوائد

Čini nam se da prepisivač nije do kraja prepisao ovu glosu.

3. L. 112b - 151.

المآب فى شرح الآداب
al-Maāb fī šarḥ al-ādāb

Komentar risali "as-Samarqandiyi" o disputaciji. Osnovnu risalu napisao Muḥammad b. Ašraf al-Ḥusaynī as-Samarqandī, umro oko 600/1203. a ovaj komentar Muḥammad b. Aḥmad al-Bihištī al-Isfarā'inī, umro 900/1494.

Hadži Halifa (I, 40) kaže da je komentator umro 749/1348., što bi moglo biti ispravnije, jer je ovaj komentar prepisan 863/1459. Čak i autor predhodne glose (Ğalāluddīn ad-Dawānī) smatramo da je umro ranije, nego što to izvori navode i to, opet, na osnovu prepisa gore navedene njegove glose.

Ḥ Ḫ I, 40; Ahlwardt IV, 5288.

Početak:

اوله: الحمد المتوحد لله بوجوب الوجود والقدم المنفرد بذاته عن الحدوث والعدم . . . فان اجوع خلق الله تعالى ابا العلاء محمد بن احمد البهشتى الاسفرائنى . . .

Završetak:

آخره: لوجوب تحقق اللازم عند تحقق الملزوم فيلزم ثبوت المدعى وهو المط. تمت الكتاب بعون الله

4. L. 152b - 154.

حاشية على ديباجة شرح الشمسية لقطب الدين الرازى
Ḥāšiya 'alā dibāğa šarḥ aš-šamsiya li Quṭbuddīn ar-Rāzī

Glosa predgovoru komentara risale "aš-Šamsiyye". Napisao 'Abdulmağīd b. Nu'mān, čija nam je biografija nepoznata.

Köprülü III, 293,2

Početak:

اوله: قال الفقير عبد المجيد بن نعمان . . . هذه رسالة حاوية للطائف السنية فى شرح ديباجة الرسالة الشمسية لقطب الملة والدين

Završetak:

آخره: الازمة جمع زمام وهو للقول والتوفيق الله. تمت الكتاب بعون الله.

Prepis je iz istog vremena kao i predhodna djela.

Na prvim zaštitnim listovima su stihovi na perzijskom jeziku. Na kraju je jedna izreka h. Alije, četvrtog halife.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzijje) medrese u Travniku.

3411. 860.

حاشية على شرح الشمسية للجرجانى
(حاشية على تحرير القواعد المنطقية المسماة بكوچك)
Ḥāšiya 'alā šarḥ aš-šamsiya lil-Ğurğānī (Ḥāšiya 'alā taḥrīr al-qawā'id al-manṭiqiya al-musammāt bi Küçük)

Završetak:

آخره: فلا يكون ايضا جزء على حدة بل مندرجا فى المبادى التصديقية

L. 88; 18,5 x 13,5. *Ta'līq*, starinski, teško čitljiv. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Po rubovima ima kratkih komentara i tumačenja dotičnog teksta - sve pisano sitnijim slovima. Posljednjih desetak listova kasnije je dopisano. Papir tamnobijel, hrapav, dohvaćen vlagom; povez polukožni, s preklopom.

Prepis završen 870/1465.

Uvakufio, za Ajni-begov mekteb u Carevoj mahali u Sarajevu, Osman b. Mustafa Mehremić iz iste mahale (v. bilješku na rubu 2. lista).

Iz Šehdi-efendijine biblioteke.

3412. 2422.

Zbirka (مجموع), 2

L. 122; 17,5 x 12,5. *Ta'līq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima i u proredu ima kratkih tumačenja. Tekst u prvom djelu obrubljen je crvenom linijom. Papir tamnobijel i žućkast, čvrst; povez polukožni.

1. L. 1 - 98. i 122a.

حاشية على شرح الشمسية للجرجانى

(حاشية على تحرير القواعد المنطقية المسماة بكوجك)

Ḥāšiya 'alā šarḥ aš-šamsiya lil-Ǧurǧānī (Ḥāšiya 'alā taḥrīr al-qawā'id al-manṭiqiya al-musammāt bi Küçük)

2. L. 99b - 121.

حاشية على شرح التصديقات

Hašiya 'alā šarḥ at-Taṣdīqāt

Dio glose poglavlja o sudovima (premise). Napisao isti pisac 'Alī b. Muḥammad as-Sayyid aš-Šarīf al-Ǧurǧānī, umro 816/1413.

Ahlwardt IV, 5261; Tüyatok III, 2222-3.

Početak:

اوله: قوله ولما توقف معرفتنا على معرفة القضايا لقول كما ان للقول الشارح مبادى يتوقف عليها

Završetak:

آخره: فلا يكون ايضا جزء على حدة بل مندرجا فى المبادى التصديقية. تم الكتاب.

Oba djela prepisao isti nepoznati prepisivač 891/1486.

Uvakufio, za Đumišića medresu u Sarajevu, Hadži Abdulkadir Muzaferija (v. bilješku i pečat na prvom zaštitnom listu).

3413. 2050.

حاشية على شرح الشمسية للجرجانى

(حاشية على تحرير القواعد المنطقية المسماة بكوجك)

Ḥāšiya 'alā šarḥ aš-šamsiya lil-Ǧurǧānī (Ḥāšiya 'alā taḥrīr al-qawā'id al-manṭiqiya al-musammāt bi Küçük)

L. 74; 20 x 13,5. *Ta'līq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima i u proredu, naročito u prvoj polovini djela, ima komentara i tumačenja pojedinih riječi. Tekst i margine do polovine djela obrubljeni jednom tankom crvenom linijom. Imaju kustode. Papir tamnobijel; povez polukožni, s preklopom.

Prepis je završen 983/1575.

Na kraju su bilješke na arapskom i turskom jeziku iz logike.

Uvakufio Salih-efendija Hromozade.

3414. 834.

Zbirka (مجموع), 2

L. 72; 18 x 14. *Ta'līq*. Istakfnute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima i u proredu ima sitno pisanih tumačenja dotičnog teksta. Papir tamnobijel, čvrst, različite debljine i starosti; povez polukožni, s preklopom. Rukopis se čuva u polukožnoj futroli.

1. L. 1 - 63.

حاشية على شرح الشمسية للجرجانى

(حاشية على تحرير القواعد المنطقية المسماة بكوجك)

Ḥāšiya 'alā šarḥ aš-šamsiya lil-Ǧurǧānī (Ḥāšiya 'alā taḥrīr al-qawā'id al-manṭiqiya al-musammāt bi Küçük)

Završetak: (v. br. 3411).

2. L. 65b - 72.

الرسالة الشمسية فى القواعد المنطقية

ar-Risāla aš-Šamsiya fī al-qawā'id al-manṭiqiya

(v. br. 3302,3)

Ovaj primjerak je u nešto skraćenoj verziji. Vjerovatno je prepisivač prepisao za sebe one dijelove koji su njemu bili interesantni ili potrebni.

Prepis prvog djela potječe iz XVI, drugog iz XVIII stoljeća.

Na početku djela su bilješke iz logike i poučne izreke, te ime ranijeg vlasnika knjige: Šukrullāh Muṣṭafa b. Fewzī Aḥmad.

Iz Šehdi-efendijine biblioteke.

3415. 2125.

حاشية على شرح الشمسية للجرجاني
(حاشية على تحرير القواعد المنطقية المسماة بكوچك)
Ḥāšiya ʻalā šarḥ aš-šamsiya lil-Ğurğānī (Ḥāšiya ʻalā taḥrīr al-qawāʻid al-manṭiqiya al-musammāt bi Küçük)

L. 98; 20 x 15. *Taʻlīq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima sitno pisanih komentara. Papir tamnobijel i crvenkast, dohvaćen vlagom; povez polukožni, s preklopom, oštećen.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVII stoljeća.

Na naslovnoj stranici su bilješke iz logike.

3416. 1745.

حاشية على شرح الشمسية للجرجاني
(حاشية على تحرير القواعد المنطقية المسماة بكوچك)
Ḥāšiya ʻalā šarḥ aš-šamsiya lil-Ğurğānī (Ḥāšiya ʻalā taḥrīr al-qawāʻid al-manṭiqiya al-musammāt bi Küçük)

Na donjem prerezu napisan je ovaj naslov: سيد على التصورات

Ovaj primjerak je obimniji, pa početak i kraj djela razlikuje se od ostalih primjeraka.

Početak:

اوله: قوله قال ورتبته على مقدمة وثلاث مقالات وخاتمة نقل عن اللص لفظ ثلث متابعة لكثير من النسخ ولم يرتفت الا نسخ لم يثبت فيها

Završetak:

آخره: ... النار استقس يكتب بالشاء والطاء وكلاهما اصل المركب من الحيوان والنبات والمعادن والتمثيل بناء على كون النار نظرية. والحمد لله على الانعام والشكر له على الاتمام. تمت التصورات بعون قاضى الحاجات على يد محمد عفى عنه المنان.

L. 173; 21 x 15. *Taʻlīq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima ispravaka. Papir žućkast i bijel; povez polukožni, s preklopom.

Prepisao neki Muhammad u XVIII stoljeću.

Uvakufio, za Gazi Husrev-begovu medresu u Sarajevu, al-Ḥāǧǧ Aḥmad-efendija b. Muṣṭafā, muderris spomenute medrese.

3417. 7032.

Zbirka (مجموع), 4

L. 151; 18 x 12. *Nasḫ* - *taʻlīq*, pomiješani. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima listova ima nešto glosa, dopuna i ispravaka. Papir tamnobijel i bijel, glat, dohvaćen vlagom; povez polukožni, oštećen. Prva korica sa zaštitnim listovima i prvim listom djela pod tačkom 1, otkinuta i zagubljena, pa su listovi prosuti.

1. L. 1 - 82.

حاشية على شرح الشمسية للجرجاني
(حاشية على تحرير القواعد المنطقية المسماة بكوچك)
Ḥāšiya ʻalā šarḥ aš-šamsiya lil-Ğurğānī (Ḥāšiya ʻalā taḥrīr al-qawāʻid al-manṭiqiya al-musammāt bi Küçük)

2. L. 83b - 132.

تحرير القواعد المنطقية فى شرح الرسالة الشمسية
Taḥrīr al-qawāʻid al-manṭiqiya fī šarḥ ar-risāla aš-Šamsiya

(v. br. 3319,3)

3. L. 133b - 141.

الرسالة الشمسية
ar-Risāla aš-Šamsiya

(v. br. 3302,3)

4. L. 144 - 151

الايساغوجى

al-Īsāġōǧī

(v. br. 3302,1)

Cijelu zbirku prepisao isti nepoznati prepisivač 1231/1815-16. (v. bilješku na kraju djela pod tačkom 3).

Poklonio neki Vareniković iz Travnika.

3418. 3043.

حاشية على شرح الشمسية للجرجانى

(حاشية على تحرير القواعد المنطقية المسماة بكوچك)

Ḥāšiya ʻalā šarḥ aš -šamsiya lil-Ġurǧānī (Ḥāšiya ʻalā taḥrīr al-qawāʻid al-manṭiqiya al-musammāt bi Küçük)

Djelo je na kraju nepotpuno.

L. 114; 21 x 13,5. Ta'līq. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima, naročito na prvih dvadesetak listova, ima sitno pisanih kratkih komentara. Na prve dvije stranice tekst je obrubljen sa dvije tanke crvene linije, a margine jednom linijom. Tekst na ostalim stranicama i margine (oko četvrtine djela) obrubljen je takoder jednom tankom crvenom linijom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, glat; povez kožni, s preklopom, malo oštećen.

Prepis potječe iz XVIII stoljeća.

Na početku su bilješke iz tesavvufa i vježbe u pisanju.

Iz Karadoz-begove biblioteke u Mostaru.

3419. 2285.

حواشى على حاشية كوچك للسيد الشريف

Ḥawāšī ʻalā ḥāšiya Küçük li as-Sayyid aš-Šarīf

Glose Ġurğāninoj glosi Taḥtanijeva komentara djelu "aš-Šamsiyye" iz logike. Osnovno djelo napisao Naǧmuddīn ʻAlī b. ʻOmar al-Qazwīnī al-Kātibī (umro 675/1276), komentar Quṭbuddīn Muḥammad b. Muḥammad ar-Rāzī at-Taḥtānī (umro 766/136), glosu ʻAlī b. Muḥammad as-Sayyid aš-Šarīf al-Ġurǧānī (umro 816/1413), a ovu superglosu as-Sayyid ʻAlī al-ʻAǧamī (umro 860/1456), učenik as Sayyid-i Šarīfa Ġurǧānije.

Ḥ Ḫ II, 1063; Kairo I VI, 79; Köprülü III, 307,4; Tüyatok III, 2215.

Početak:

اوله: الحمد لله رب العالمين . . . قال وترتيبه على مقدمة اقول الضمير راجع الى الكتاب المذكور سابقا المرجع اليه الضمير سميته المعطوف هو عليه لا الى الرسالة . . .

Završetak:

آخره: ان مثل الالفاظ المشتركة المتردد فيها الذهن بين المقصود وغيره فلا يثبت الارادية فليتمل.

تمت الرسالة الشريفة بعون الملك اللطيف .

L. 54; 18,5 x 12,5. *Nasḫ - taʻlīq*, pomiješani. U početku djela istaknute riječi pisane su crvenim mastilom, a kasnije te riječi nisu napisane, ostavljen prazan prostor za njihovo dopisivanje. Papir tamnobijel, čvrst; povez polukožni.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVII stoljeća.

Uvakufio Elči Ibrahim-pašina, muḥafiẓ Bosne (v. bilješku i pečat na završetku djela).

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzijje) medrese u Travniku.

3420. 2606.

حاشية على شرح التصديقات

Ḥāšiya ʻalā šarḥ at-taṣdīqāt

(v. br. 3412,2)

L. 24; 19,5x14. *Nasḫ - taʻlīq*, od dvojice različitih prepisivača. Nakon 13. lista manjka nekoliko listova, što se vidi po kustodama. Istaknute riječi, nakon 13. lista, pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima malo kratkih komentara. Papir tamnobijel, čvrst, popravljan, dohvaćen vlagom; povez kartonski.

Prepisao (drugu polovinu) Ḥamza b. al-ḥaǧǧ ʻIwaḍ (vāʻiẓ) b. Ismāʻīl, 861/1456., a prvi dio je nešto mlađi.

3421. 3415.

حاشية على شرح التصديقات

Ḥāšiya ʻalā šarḥ at-taṣdīqāt

L. 59; 21 x 14. *Taʻlīq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima nešto ispravaka i dopuna. Tekst na stranicama obrubljen je sa po dvije tanke crvene linije. Papir tamnobijel, čvrst; povez polukožni, s preklopom.

Prepisao Muḥammad b. Muṣṭafā b. aš-Šayḫ Muḥyiddīn al-'Akārī, 12. ramazana 960/1553.

Na naslovnoj stranici je ime i lični pečat ranijeg vlasnika knjige: Aḥmad b. Muḥammad.

Poklonio Munir Šahinović.

3422. 4025.

Zbirka (مجموع), 2

L. 109; 21 x 15. *Nasḫ* - *ta'līq*, pomiješani, od dvojice različitih prepisivača, iz različitog vremena. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima i u proredu ima tumačenja dotičnog teksta. Papir tamnobijel, čvrst, deblji, oštećen, dohvaćen vlagom, listovi prosuti; povez polukožni, s preklopom, oštećen.

1. L. 1 - 24a.

حاشية على شرح التصديقات

Ḥāšiya 'alā šarḥ at-taṣdīqāt

(v. br. 3412,2)

Prepisao 'Abdurraḥmān b. Muḥammad b. Ša'bān at-Tūrḫānī, 1096/1684-85.

2. L. 25 - 109.

شرح على تهذيب المنطق والكلام

Šarḥ 'alā tahḏīb al-manṭiq va al-kalām

Komentar djelu "at-Tahḏīb" iz logike. Osnovno djelo napisao je Mas'ūd b. Omar at-Taftazānī (umro 791/1389), a komentar Ǧalāluddīn Muḥammad b. As'ad ad-Dawānī, umro 908/1502.

Naš primjerak je na početku nepotpun.

Ḥ Ḫ I, 516; Ahlwardt IV, 5176; Kairo I VI, 61; Köprülü I, 915; Bagdad M Q III, 167.

Završetak:

آخره: فهذه البسايط يعنى ان المعتبر لا مكان اعتبار بسايط اخرى كما سيأتى بل سيأتى بسايط اخرى معتبره فى ضمن المركبات لم يعتبر منفردة وقد وضعت البسايط فى شكل ... (؟) ووضعت النسبة بين كل اثنين منها فى ملتقى الخطين الخارجين من كليهما تسهيلا للضبط على المبتدى

Sudeći po pismu i papiru, rukopis je veoma star i potječe, vjerovatno iz XV ili XVI stoljeća.

Na naslovnoj stranici je naziv prvog djela u ovoj zbirci i ime ranijeg vlasnika, napisano crvenim mastilom: Ḫalīl b.'Abdullāh, poznat pod imenom Gurūbzāde (!) u Sofiji, godina 1223/1808.

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

3423. 7020.

حاشية داود على حاشية السيد الجرجانى على
تحرير القواعد المنطقية فى شرح الشمسية

Ḥāšiya Dāwūd 'alā ḥāšiya as-Sayyid al-Ǧurǧānī
'alā Taḥrīr al-qawā'id al-manṭiqiya fī šarḥ aš-Šamsiya

Djelo je na početku nepotpuno.

Superglosa Gurganijinoj glosi (v. br. 3410,1). Napisao Qara Dawūd, učenik Sa'duddīn at-Taftāzanije, oko 810/1407.

Ḥ Ḫ II, 1063; Ahlwardt IV, 5262.

Početak u našem primjerku:

اوله: ليا نقيضين لعدم اختلافها بالايجاب والسلب معتبر فى مفهوم التناقض وكذا ...

Završetak:

آخره: ... بل اراد ذكر حكم من كلامه قصدا يمكن ان ستنبط من له تعريف والحاصل انه قصد التعريف ضمنا ويرد عليه ان المقام يدل على قصد التعريف ظاهرا ... ؟ فهو لا يلائم المقام ويمكن ان يقال اشارة الشارح الي جواب والايراد بقوله فالاولى

L. 60; 21 x 15,5. Ta'līq, teško čitljiv. Istaknute riječi nadvučene su crvenom linijom. Po rubovima ima ispravaka i dopuna. Papr tamnobijel, čvrst; nema poveza.

Prepisao Yūsuf b. Sūnduk, u gradu Kānqarī, 942/1535.

Poklonio Vereniković iz Travnika.

3424. 1996.

حاشية داود على حاشية السيد الجرجانى على
تحرير القواعد المنطقية فى شرح الشمسية

Ḥāšiya Dāwūd 'alā ḥāšiya as-Sayyid al-Ǧurǧānī
'alā Taḥrīr al-qawā'id al-manṭiqiya fī šarḥ aš-Šamsiya

Djelo je na početku nepotpuno.

Početak u našem primjerku:

اوله: ... والتميّز الحاصل له من التعريف الرسميّ تميز بالعرض ...

L. 105; 21,5 x 12,5. *Ta'līq*, teško čitljiv. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima tumačenja dotičnog teksta. Imaju kustode. Papir tyamnobijel, oštećen, dohvaćen vlagom; povez kartonski, s preklopom, noviji.

Nema podataka o prepisivaču i datumu prepisa, ali smatramo da rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Uvakufio Memiš-aga Kasumagić.

3425. 6975.

حاشية داود على حاشية السيد الجرجانى على
تحرير القواعد المنطقية فى شرح الشمسية
Ḥāšiya Dāwūd 'alā ḥāšiya as-Sayyid al-Ǧurǧānī
'alā Taḥrīr al-qawā'id al-manṭiqiya fī šarḥ aš-Šamsiya

Početak:

اوله: قوله ورتبته على مقدمة وثلاث مقالات وخاتمة اعلم ان المص قال فاشار من سعد بلطف (بطلف؟) الحق الى اخر اوصافه بتحرير كتاب كذا وكذا ...

L. 170; 18 x 12. *Ta'līq*, složen, teško čitljiv. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom ili su nadvučene crvenom linijom. Po rubovima ima tumačenja dotičnog teksta - sve pisano rukom istog prepisivača. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst; povez polukožni, oštećen.

Nema podataka o prepisivaču i datumu prepisa, ali rukopis potječe iz druge polovine XVIII stoljeća.

Na naslovnoj stranici je bilješka i pečat, kako je nekada ovaj rukopis kupio Ibrāhīm b. 'Alī Yāšār.

Poklonio Emin Islamovski iz Struge.

3426. 5172.

حاشية على حاشية السيد على تحرير القواعد
المنطقية على الشمسية (قرا حاشية)
Ḥāšiya 'alā ḥāšiya as-Sayyid 'alā Taḥrīr al-qawā'id
al-manṭiqiya 'alā aš-Šamsiya (Kara ḥāšiya)

Superglosa Ǧurǧānījevoj glosi Quṭbuddīnova komentara risali "aš-Šamsiyya" iz logike. Napisao 'Imād b. Yaḥyā b. 'Alī al-Fārisī, umro oko 900/1494.

Kairo I VI, 71; Ahlwardt IV, 5263; Köprülü III, 307.5.

Početak:

اوله: ورتبه على مقدمة وثلث مقالات اعلم ان من دأب المصنفين ان يشيروا فى اول تصانيفهم الى اجزاءها ...

Završetak:

آخره: وانت خبير بانه لو قيل كالامرين المتضايفين (؟) لكان اولى تمت الاوراق بعون الخلاق .

L. 72; 18,5 x 12,5. *Ta'līq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima i u proredu ima tumačenja pojedinih riječi. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst; povez polukožni.

Prepisao 'Īsā b. Muḥammad, 22. džumadel-evvela 907/1501.

Na naslovnoj stranici je jedna dova, a na krajnjim zaštitnim listovima su bilješke iz gramatike arapskog jezika.

Uvakufio Elči Ibrāhīm-pāšā, muḥāfiẓ Bosne.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzijje) medrese u Travniku (v. pečat na početku i na kraju djela).

3427. 5062.

حاشية على حاشية السيد على تحرير القواعد
المنطقية على الشمسية (قرا حاشية)
Ḥāšiya 'alā ḥāšiya as-Sayyid 'alā Taḥrīr al-qawā'id
al-manṭiqiya 'alā aš-Šamsiya (Kara ḥāšiya)

L. 74; 19 x 13. *Ta'līq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom ili su nadvučene crvenom linijom. Po rubovima i u proredu ima tumačenja dotičnog teksta. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom; povez polukožni, s preklopom, oštećen.

Prepisao Ḥusayn b. 'Alī, mjeseca ramazana 949/1542.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzijje) medrese u Travniku (v. pečate na početku i na kraju djela).

3428. 6944.

حاشية على حاشية السيد على تحرير القواعد
المنطقية على الشمسية (قرا حاشية)
Ḥāšiya 'alā ḥāšiya as-Sayyid 'alā Taḥrīr al-qawā'id
al-manṭiqiya 'alā aš-Šamsiya (Kara ḥāšiya)

L. 50; 21 x 14,5. *Nasḫ - ta'līq*, pomiješani. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst glose nadvučen je crvenom linijom. Po rubovima ima kratkih komentara. Papir tamnobijel, čvrst, oštećen, listovi prosuti, dohvaćeni vlagom; nema poveza koji je otkinut i zagubljen.

Prepisao Aḥmad b. Velī b. Sulaymān, u Amadu u medresi 'Alī-paše, u petak mjeseca zul-hidžeta 980/1573.

Rukopis je donesen iz Odbora Islamske zajednice u Travniku.

3429. 3703.

حاشية على حاشية السيد على تحرير القواعد
المنطقية على الشمسية (قرا حاشية)
Ḥāšiya 'alā ḥāšiya as-Sayyid 'alā Taḥrīr al-qawā'id al-manṭiqiya 'alā aš-Šamsiya (Kara ḥāšiya)

Početak:

اوله: نحمدك يا من انطق لسان عبده بايات جلاله ... وبعد فان اقل خلق الله الولى عماد بن يحيى بن الفارس هداه الله الطريق الصدق والصواب

L. 56; 18 x 13,5. *Ta'līq*, starinski, teško čitljiv. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima kratkih komentara i tumačenja dotičnog teksta. Papir tamnobijel, čvrst, deblji. Desetak listova u prvoj polovini knjige kasnije je dopisano i kompletirano ovo djelo. Povez kožni.

Nema podataka o prepisivaču i datumu prepisa, ali rukopis potječe iz XVI stoljeća.

Na posljednjem listu su stihovi na arapskom i perzijskom jeziku.

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

3430. 5084.

حاشية على شرح الشمسية لسلطان شاه
Ḥāšiya 'alā šarḥ aš-Šamsiya li Sulṭānšāh

Glosa Taftāzanijevom komentaru djelu "ar-Risāla aš-Šamsiyya" iz logike. Napisao Sulṭānšāh 929/1523.

GAL, G I, 466; GAL,S I, 846.

Početak:

اوله: قال ورتبته على مقدمة وثلث مقالات وخاتمة قلث منها بحث من وجوه الاول استفسار الوجه لاختيارِ الترتيب دون التركيب وتاليف والتصنيف ...

Završetak:

آخره: لا يفهم منها شيء اصلا فالخلل فيه ثبوت الاحتياج الى الاستفسار فيطول المساق بلا طائل، تم ما اردنا ان نكتب على شرح تصورات الشمسية

L. 165; 21 x 13,5. *Nasḫ - ta'līq*, pomiješani. Komentar je nadvučen crvenom linijom. Po rubovima ima dopuna, ispravaka i kratkih tumačenja. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom i oštećen u gornjem dijelu; povez kožni, s preklopom, oboje oštećeno.

Prepisao Muḥammad b. Muṣṭafā, u Istanbulu, u tekiji 'Aladdin Ḫalīfa, 939./1533.

Na prvom zaštitnom listu je naslov djela, ime i lični pečat ranfijeg vlasnika knjige: al-ḥāǧǧ Muṣṭafā, kadija.

3431. 1527.

حاشية على شرح الشمسية لسلطان شاه
Ḥāšiya 'alā šarḥ aš-Šamsiya li Sulṭānšāh

L. 129; 20,5 x 12. *Ta'līq*. Po rubovima ima kratkih komentara i tumačenja pojedinih riječi dotičnog teksta. Tekst komentara nadvučen je crvenom linijom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom; povez polukožni, sa preklopom.

Prepis je završen 960/1553.

Na naslovnoj stranici su bilješke iz logike, pečati vakifa i ove biblioteke.

Uvakufio Ṣāliḥ-efendija Hromozāde (Hromić).

3432. 6945.

Zbirka (مجموع), 6

L. 162; 21 x 15,5. *Nasḫ -ta'līq*, pomiješani. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima i u proredu ima nešto dopuna i tumačenja dotičnog teksta. Tekst na stranicama obrubljen je crvenom linijom, a osnovna djela u komentarima i glosama nadvučena su, također, crvenom linijom. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom, listovi prosuti; povez polukožni, s preklopom, oštećen i skoro rastavljen od listova.

1. L. 1 - 36.

حاشية على شرح الشمسية لسلطان شاه

Ḥāšiya ʻalā šarḥ aš-Šamsiya li Sulṭānšāh

2. L. 37 - 102.

شرح الرسالة الشمسية (تصديقات)

Šarḥ ar-risāla aš-Šamsiya (taṣdīqāt)

(v. br. 3349,8)

3. L. 106 - 112a i
112b - 124

تحرير القواعد المنطقية فى شرح الرسالة الشمسية

Taḥrīr al-qavāʻid al-manṭiqiya fī šarḥ ar-risāla aš-Šamsiya

(v. br. 3319,3)
Ovdje je prepisivač podijelio komentar na dva dijela, pa je u prvom dijelu prepisao predgovor i prvu magālu, a u drugom dijelu ostali dio komentara.

4. L. 126 - 153.

حاشية ابى الفتح على شرح الرسالة العضدية فى الآداب للحنفى

***Ḥāšiya Abu'l-Fatḥ ʻalā šarḥ ar-risāla
al-ʻAḍudiya fi'l-ādāb lil-Ḥanafī***

Glosa komentaru djela "ar-Risala al-ʻAḍudiyya fi'l-ādāb" o disputaciji. Osnovnu risalu napisao ʻAbdurraḍmān b. Aḥmad al-Īǧī, umro 756/1355., komentar Maulānā Muḥammad al-Ḥanafi at-Tibrīzī, umro oko 900/1494-95., a ovu glosu Abu'l-Fatḥ Muḥammad b. Amîr as-Saʻīdī al-Ardabili, umro 950/1543.
Ḥ Ḫ I, 43; Ahlwardt IV, 5298; Köprülü III, 552,2; AM II, 218; Tüyatok I, 543.
Početak:

اوله : الحمد لله على افهام الخطاب والصلوة على رسوله المبعوث لاظهار الصواب ... وبعد فهذه فائدة عجاب بل زائدة لا يدخل فى الحساب على الشرح المشهورين اولى الالباب للرسالة الشريفة العضدية فى الآداب

Završetak:

آخره : قوله اعلم ان الحواشى ٥١ واعلم ان ما نقل عنه فى حواشى هذا الشرح ... ليعتمد عليها المحصلون ويميزها عن غيرها الطالبون ان الله مع الذين اتقوا والذين هم محسنون . تمت .

5. L. 156a.

الرسالة العضدية فى الآداب

ar-Risāla al-ʻAḍudiya fi'l-ādāb

Kratka risala iz disputacije. Napisao gore spomenut ʻAbdurraḥmān al-Īǧī. (v. 3335,3).
Ḥ Ḫ I, 43; Ahlwardt IV, 5293.
Početak:

اوله : لك الحمد والمنة على نبيك الصلوة والتحية اذا قلت بكلام ...

Završetak:

آخره : ان الكلام مركب من الحروف ان الكلام لفى الفوائد وانما جعل الكلام على فوائد دليلا . تمت

6. L. 157 - 162.

الحنفية (شرح الرسالة الحنفية العضدية فى الآداب)

al-Ḥanafiya (šarḥ ar-risāla al-ḥanafiya al-ʻAḍudiya fi'l-ādāb)

(v. br. 3335,4)
Komentar predhodnoj risali. Napisao gore spomenuti Maulana Muhammad Šamsuddin al-Hanafi at-Tibrizi, umro oko 900/1494-95.
Ḥ Ḫ I, 43; AM II, 218; Ahlwardt IV, 5296; Köprülü III, 552,1
Početak:

اوله : لك الحمد جعل الله تعالى مخاطبا تنبيها على القرب ولأن اللائق

Završetak:

آخره : اعلم ان الحواشى المنسوبة الى المحقق الشريفة قدس سره لهذه الرسالة ... فان وجدته حقا فاتبعه والا فاصلحه فان الله تعالى لا يضيع اجر المصلحين

Cijeu zbirku prepisao Aḥmad b. Muṣṭafa, u vremenu od 1205-1207/1790-92.

Poklonio Jakub Memić, iz Novog Pazara.

3433. 2009.

حاشية على التصديقات من تحرير القواعد
المنطقية لعصام الدين الاسفرائنى
Ḥāšiya ʻalā at-taṣdīqāt min taḥrīr al-qawāʻid al-manṭiqiya li ʻIṣāmuddīn al-Isfarā'inī

Glosa jednom dijelu komentara djelu "aš-Šamsiyya" iz logike. Osnovno djelo napisao Nağmuddīn ʻAli b. ʻOmar al-Qazwīnī al-Kātibī, umro 675/1276., komentar Quṭbuddīn Muḥammad b. Muḥammad ar-Rāzī at-Taḥtānī, umro 766/1364., a ovu glosu ʻIṣāmuddīn Ibrānīm b. Muḥammad b. ʻArabšāh al-Isfarā'inī, umro 944/1537. Kasim Dobrača (II, 882,3) ovu glosu (poglavlje o sudovima, premise - taṣdīqāt) pripisuje Maulānā ʻIṣāmuddīn Dāwūdu.

Köprülü III, 304; GAL,S I, 846.

Početak:

اوله: قوله المقالة الثانية فى القضايا واحكامها اى الموضوعات الذكرية فى هذه المقالة انواع القضايات واحوالها

Završetak:

آخره: يكون محمولها ذاتيا لموضوعها هذا آخر ما وقع لتسويد هذه الاوراق من فيض الفياض على الاطلاق

L. 59; 22 x 16. *Ta'līq*. Istaknute riječi pisane su crenim mastilom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst; povez polukožni.

Prepisao neki Muṣṭafā ʻAlī, 15. džumadel-evvela 1143/1730.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzijje) medrese u Travniku (v. pečat na početku i na kraju djela).

3434. 2820.

حاشية على التصديقات من تحرير القواعد
المنطقية لعصام الدين الاسفرائنى
Ḥāšiya ʻalā at-taṣdīqāt min taḥrīr al-qawāʻid al-manṭiqiya li ʻIṣāmuddīn al-Isfarā'inī

L. 143; 19 x 12. *Ta'līq*, sitniji. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Komentar je nadvučen crvenom linijom. Po rubovima ima kratkih komentara. Papir tamnobijel; povez polukožni, oštećen.

Prepisao Ṣāliḥ b. Muṣṭafā Čelić, mjeseca zul-hidžeta 1294/1877.

3435. 5204.

شرح على الرسالة الشمسية (النسخة المفصلة)
Šarḥ ʻalā ar-Risāla aš-Šamsiya

Komentar risali "aš-Šamsiyye". Napisao Masʻūd b. ʻOmar at-Taftāzānī, Saʻduddin, umro 792/1389.

Ḥ Ḫ II, 1063; Ahlwardt IV, 5266; Köprülü III, 327.

Početak:

اوله: الحمد لله الذى بصرنا بنور الهداية والتوفيق ... وبعد سزلنى فرقة من خلانى ... ان اشرح ليم الرسالة الشمسية ...

Završetak:

آخره: وليكتف بهذا القدر من مباحث الموضوع والاغراض الذاتية

L. 161 + 6; 17 x 10 *Ta'līq*, starinski, bez dijakritičkih znakova. Prva dva lista su oštećena. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom, a neke su nadvučene crvenom linijom. Po rubovima i u proredu ima sitno pisanih komentara. Imaju kustode. Papir tamnožućkast, čvrst, malo oštećen; povez kožni, također, oštećen.

Nema podataka o prepisivaču i datumu prepisa, ali je rukopis veoma star i smatramo da potječe iz XV stoljeća.

Na zaštitnim listovima na kraju djela su razne bilješke, pisane kasnije rukom drugog prepisivača.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzijje) medrese u Travniku (v. pečat na naslovnoj stranici).

3436. 6946.

Zbirka (مجموع), 2

L. 297; 20 x 14. *Ta'līq*, od istog prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima fima dopuna, ispravaka i kratkih komentara. Osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom. Tekst na stranicama obrubljen je, također, jednom tankom crvenom linijom. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom; povez kožni, s preklopom, oštećen, listovi prosuti i rastavljeni od poveza. Na koricama su utisnuti ornamenti.

1. L. 1 - 134.

الشرح الجديد الموستارى على الرسالة الشمسية فى المنطق

aš-Šarḥ al-ğadīd al-Mostārī ʻalā ar-Risāla aš-Šamsiya fī al-manṭiq

Komentar "ar-Risāla aš-Šamsiyya" iz logike (v. br. 3301,3). Napisao Muṣṭafā b. Yūsuf b. Murād al-Mostārī - Šayḫ Yūyō, umro 1119/1707. Autor je završio djelo 17. džumadel-ahira 1101/1690.

A M II, 443; O.M. II, 30-32; H. Šabanović: Književnost 402./3; A. Ljubović: Logička djela..., 46-50.

Početak:

اوله: سبحان من تعالى على ان يدركه العقول والنفوس والحواس ... وبعد فيقول المفتقر الى الغنى الباري مصطفى بن يوسف الموستارى ...

Završetak:

آخره: ربنا ظلمنا انفسنا وان لم تغفر لنا وترحمنا لنكونن من الخاسرين الحمد لله الذى هدانا لهذا والصلاة والسلام ... قد فرغ من تزليف هذا الشرح الجديد العبد الفقير مصطفى بن يوسف الموستارى ... سنة احدى ومائة والف من الهجرة ...

2. L. 137b - 207.

حاشية الموستارى على حاشية ابى الفتح الامير فى الآداب على شرح الرسالة الحنفية

Ḥāšiya al-Mostārī ʻalā ḥāšiya Abu ʼl-Fatḥ al-Amīr fī al-ādāb ʻalā šarḥ ar-risāla al-Ḥanafiya

Djelo je na kraju nepotpuno.

Superglosa iz disputacije. Osnovnu risalu napisao ʻAbdurraḥmān b. Aḥmad al-Īğī (umro 756/1355.), komentar Maulānā Muḥammad al-Ḥanafī at-Tibrīzī (umro oko 900/1494-95, glosu Abu'l-Fatḥ Muḥammad b. Amīr as-Saʻīdī al-Arbadīlī (umro 950/1543), a ovu superglosu gore spomenuti Šayḫ Yūyō.

H Ḫ I, 41; AM II, 443; O.M. II, 30-32; H. Šabanović: Književnost Muslimana... 407 /19/; A. Ljubović: Prozna književnost..., 46-48

Početak:

اوله: نحمدك يا مجيب دعوى السائل ... وبعد فهذه فوائد وافية فى حل الفوائد المبرية للفرائد الحنفية نظمتها فى سلك تقرير والتحرير ...

Pismo je slično autorovom rukopisu, pa zaključujemo da je oba djela prepisao neki njegov učenik u XVIII stoljeću.

Na naslovnoj stranici su bilješke iz etike i disputacije.

Rukopis je donesen iz Odbora Islamske zajednice u Travniku.

3437. 793.

الشرح الجديد الموستارى على الرسالة الشمسية فى المنطق

aš-Šarḥ al-ğadīd al-Mostārī ʻalā ar-Risāla aš-Šamsiya fī al-manṭiq

L. 143; 18,5 x 12,5. *Taʻlīq*, od trojice različitih prepisivača. U početku osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom, a kasnije crnom. Po rubovima ima dopuna i ispravaka. Papir tamnobijel, srednje debljine; povez polukožni.

Do 4b. lista je autograf, a ostali listovi su od druge dvojice različitih prepisivača iz XIX stoljeća. Jedan od njih je, vjerovatno, Ṣāliḥ b. Muṣṭafā Čelić koji se na kraju djela potpisao kao vlasnik knjige, godina 1290/1873.

3438. 4043.

تعليقات على شرح الرسالة الشمسية للبوسنوى الموستارى

Taʻlīqāt ʻalā šarḥ ar-risāla aš-Šamsiya lil-Bosnawī al-Mostārī

Djelo je na kraju nepotpuno.

Glosa komentaru djela "ar-Risāla aš-Šamsiyya" iz logike. Komentar je napisao gore spomenuti Šayḫ Yūyō (v. br. 3434,1), a ovu glosu Ibrāhīm b. Ramaḍān al-Bosnawī al-Aqḥiṣārī an-Nawābādī (iz Prusca), živio u XVIII stoljeću. Autor je bio učenik spomenutog komentatora.

H. Šabanović: Književnost Musl. ..., 664; A. Ljubović: Logička djela..., 58.

Početak:

اوله: يقول العبد الفقير ... ابراهيم بن رمضان البوسنوى الاقحصارى النوابادى حامدا لله تعالى ... هذه كلمات علقتها على شرح الرسالة الشمسية للفاضل النحرير البوسنوى ...

L. 56; 19 x 11,5. *Taʻlīq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom, neki listovi rastavljeni od poveza; povez kožni, s preklopom, oštećen.

Prepis potječe iz XVIII stoljeća.

Na naslovnoj stranici su imena ranijih vlasnika knjige: Tāğuddīn Ibrāhīm Munīb b. 'Ali b. Muṣṭafā, as-soḫta b. dervīš 'Oṯmān b. Ḥasan, al-ḫaṭīb b. Ḫawāğe Arslan al-Oborğewī (Oborci - Donji Vakuf) i Bašīr b. Ibrāhīm al-Baqarawī an-Nawābādī.

Iz Karadoz-begove biblioteke u Mostaru.

3439. 3875.

تعليقات على حاشية شرح الشمسية
Ta'līqāt 'alā ḥāšiya šarḥ aš-Šamsiya

Superglose glosi komentaru djela "ar-Risāla aš-Šamsiyya" iz logike. Napisao 'Abdulḥakīm b. Šamsuddīn Sālikūtī, umro 1067/1656. Ahlwardt (IV, 5264) spominje ovu superglosu, ali početak i kraj našeg primjerka ne podudara se s njegovim primjerkom. Naš primjerak je identičan s izvorima koje smo naveli.

Bagdad-Vakufska biblioteka IV, 13; Tüyatok II, 589.

Početak:

اوله: اجلى منطق افصح به لسان الفصحاء واولى مدرك ارتسم فى اذهان الاذكياء ... وبعد (فيقول) الفقير المسكين عبد الحكيم بن شمس الدين قد سالنى الولد الاعز

Završetak:

آخره: ... لكن على ما ذكره الشارح المركب من العرض العام والفصل مع الخاصة داخل فى الرسم الناقص بخلاف ما ذكره قدس سره .

L. 101; 23,5 x 14,5. *Ta'līq*, teško čitljiv. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima ispravaka i dopuna. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst; povez polukožni, s preklopom, rastavljen od listova koji su prosuti.

Prepis potječe iz XVII ili XVIII stoljeća.

Na naslovnoj stranici je ime ranijeg vlasnika al-Ḥāğğ Ibrāhīm , sada prvi čuvar carskog dvora, godina (1)231/1815-16.

Iz Karadoz-begove biblioteke u Mostaru.

3440. 2959.

حاشية على ديباجة شرح الشمسية لسعد الدين التفتازانى
Ḥāšiya 'alā dibāğa šarḥ aš-Šamsiya li Sa'duddīn at-Taftāzānī

Glosa predgovoru Taftazanijevom komentaru djelu "ar-Risāla aš-Šamsiyya", od nama nepoznatog pisca. Köprülü (III, 706,25) navodi ovu glosu i predpostavlja da bi autor ove glose mogao biti Ibn Kamal-paša. Međutim, naš primjerak je prepisan 56 godina prije Ibn Kamalove smrti, pa, prema tome, ne bi se moglo reći da je on autor ove glose.

Bagdad - Vakufska biblioteka IV, 14; Köprülü III, 706, 25.

Početak:

اوله: الحمد لله العلى الفياض المنزه افعاله عن العلل والاغراض ... وبعد فهذه تحفة مزجاة الى طلاب كل زمان

Završetak:

آخره: فهى اخص مطلقا من المعجزات هذا آخر ما اردنا ايراده والله اعلم بالصواب واليه المرجع والمآب

L. 14+2; 18 x 13. *Ta'līq*, starinski. Predgovor komentara pisan je crvenim mastilom. Po rubovima ima kratkih tumačenja. Papir tamnobijel, čvrst; povez kartonski, noviji.

Prepisao Nu'mān b. Aḥmad b. 'Ādil 884/1479.

Na posljednja dva lista (15 - 16) je izvadak iz spomenutog Taftazanijevog komentara, pisan rukom istog prepisivača.

Rukopis je bio uvakufljen za Ferhat-pašinu džamiju u Banja Luci, godine 1021/1612. (v. bilješku na naslovnoj stranici). Tu su još dvije bilješke iz jezika.

3441. 3934.

حاشية على شرح الرسالة الشمسية
Ḥāšiya 'alā šarḥ ar-risāla aš-Šamsiya

Djelo je nepotpuno i na početku i na kraju.

Neka glosa komentaru djela "ar-Risāla aš-Šamsiyya" iz logike, od nama nepoznatog pisca. Pošto glosa nema ni početka ni kraja, nismo mogli ustanoviti njenog autora.

Početak:

اوله: ... فى تحصيله الى قانون اخر وذلك القانون ايضا يحتاج الى قانون اخر

Završetak:

آخره: وان كانت الكبرى احديهما فالنتيجة كالصغرى لكن ان كانت فيها قبل اللادوام او اللاضرورة حذفناه

L. 100; 20,5 x 15. *Ta'līq*, složen, teško čitljiv. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima kratkih komentara. Papir tamnobijel, glat, dohvaćen vlagom, listovi prosuti; povez polukožni, oštećen i rastavljen od listova.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVII stoljeća.

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

3442. 1759.

Zbirka (مجموع), *2*

L. 59; 21 x 15. *Ta'līq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima malo komentara i dopuna. Papir bijel, čvrst; povez kožni, s preklopom, popravljan. Ima utisnute rozete na koricama i na preklopu.

1. L. 1 - 24.

حاشية على شرح التصورات
Ḥāšiya 'alā šarḥ at-taṣawwurāt

Djelo je na kraju nepotpuno.

Glosa komentaru djela "ar-Risāla aš-Šamsiyya" iz logike, od nama nepoznatog pisca. Početak je sličan komentaru Qutbuddin Razije.

Početak:

اوله : قوله ان ابهى درر تنظم ببنان البيان ابهى افعل التفضيل من البهاء من الزينة والحسن والدرر

2. L. 25 - 59.

شرح الرسالة الشمسية فى القواعد المنطقية
(شرح تصديقات الشمسية)
Šarḥ ar-risāla aš-Šamsiya fī al-qawā'id al-manṭiqiya

Komentar "ar-Risāla aš-Šamsiyya" (Poglavlje o sudovima, premise - tasdiqat). Napisao Sa'duddin Mas'ūd b. 'Omar at-Taftāzānī, umro 792/1390.

Ahlwardt IV, 5268; Köprülü III, 327.

Početak:

اوله : قال المقالة الثانية فى القضايا واحكامها لقول رتبها على مقدمة لتعريف القضية واقسامها الاولية

Završetak:

آخره : ولنكتف بهذا المقدار من مباحث الموضوع والاعراض الذاتية فان الاستقصاء فيها ما لا يليق بهذا الكتاب

Oba djela prepisao isti nepoznati prepisivač 1054/1644.

Na naslovnoj stranici su nazivi djela, ime ranijeg vlasnika i vakifa (ista ličnost) Hadži Aḥmed-efendija b. Muṣṭafā (Dupničanin), muderris Gazi Husrev-begove medrese u Sarajevu.

3443. 2750.

Zbirka (مجموع), *8*

L. 91; 18 x 12,5. *Ta'līq*, od različitih prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom ili su nadvučene crvenom linijom. Po rubovima, kod nekih djela, ima kratkih tumačenja dotičnog teksta. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom; povez polukožni, oštećen.

1. L. 1 - 4.

تهذيب المنطق والكلام
Tahḏīb al-manṭiq wa al-kalām

Udžbenik iz logike. Napisao Mas'ūd b. 'Omar Sa'duddīn at-Taftāzānī, umro 791/1389.

Ḥ Ḫ I, 516; Ahlwardt IV, 5117; Kairo 1 VI, str. 78.

Početak:

اوله : الحمد لله الذى هدانا سواء الطريق وجعل لنا التوفيق خير رفيق ... وبعد فهذه غاية تهذيب الكلام فى تحرير المنطق والكلام وتقريب المرام من تقرير عقائد الاسلام

Završetak:

آخره : ... والبرهان اى طريق التى الوقوف على الحق والعمل وهذا بالمقاصد اشبه . تمت

2. L. 5 - 6.

فرائد الفوائد لتحقيق معانى الاستعارة (الرسالة الاستعارية)
Farā'id al-fawā'id li taḥqīq ma'ānī al-isti'āra

(v. br. 3305,2)

3. L. 11b - 33.

حواشى على حاشية كوچك للسيد الشريف

Ḥavāšī 'alā ḥāšiya Küçük li as-Sayyid aš-Šarīf

(v. br. 3419)
Prepis završen 872/1467.

4. L. 36b - 40a.

رسالة فى المغالطة (بالفارسية)

Risāla fī al-muġālaṭa

Kratka rasprava, na perzijskom jeziku, o namjernim i nenamjernim logičkim greškama i pogrešnim zaključcima izvedenim iz njih, od nepoznatog pisca.

Početak:

اوله: بدانكه مغالطة دليل كاذبى را كويند كه صادق بوده باشد . . . جواب انست كه كومى
زيد فرد . . .

Prepis je iz XV stoljeća, kao i predhodno cjelo.

5. L. 43b - 46b.

رسالة فى لباس

Risāla fī libās

Rasprava o nošenju odjeće, od nepoznatog pisca. Autor je raspravu sastavio na osnovu oko petnaestak, večinom fikhskih djela, koje je u uvodu spomenuo. Naslov je prema sadržaju.

Početak:

اوله: الحمد لله رب العالمين . . . اخرج مسلم عن عبد الله بن عمر رضيه عن رسول الله عليه
السلام ان هذه من لباس الكفار فلا تلبسها . . .

6. L. 47 - 58a.

تحفة الاخوان نامى

Tuḥfa al-iḫwān nāmī

Stotinu izreka h. Alije, četvrtog halife, s prevodom na turskom jeziku i komentarom. Napisao 'Abdulhādī b. al-Ḥāğğ Bakr b. Muṣṭafā b. Ḫamsa al-Vardārī 968/1560. (U rukopisu piše 668., vjerovatno greška prepisivača). Komentator u uvodu kaže da je ovo djelo pisao dok je bio muderis u medresi Qāḍī Yaḥya u gradu Monastiru (Bitolj).

Početak:

اوله: حمد بسيار وثناى بيشمار اولذت بينياز ومتكلم بى آوازه اولسونكيم . . . اما بعد بو فقير
. . . عبد الهادى ابن الحاج بكر بن مصطفى بن خمسة الواردارى سنه ثمان وستين وستمائه
ده(!) (لعل تسعمائه ده) قصبهء مناسترده قاضى يحى مدرسه سنده خدمت تدريسده
اولدقلرنده . . . تحفة الاخوان نامى ايله تسميه ايليوب . . .

7. L. 58a - 72b.

علم حال

'Ilm-i ḥāl

Priručnik, na turskom jeziku, iz islamskog obredoslovlja, od nepoznatog pisca. Naslov je prema sadržaju. Nema uobičajenog uvoda, a na kraju je djelo nepotpuno.

Početak:

اوله: المقدمة كنتم خير امة اخرجت للناس تامرون بالمعروف وتنهون عن المنكر وتؤمنون بالله الآية
بو آية شريفه نك سبب نزول اولدركه . . .

Na listovima 73 - 74 je jedna pjesma na turskom jeziku, pisana vrlo slabim i teško čitvljivim rukopisom, od turskog pjesnika Bakije (Abdul Baqi).

Listovi 75 - 85 su ili neispisani ili su na njima bilješke iz jezika, stilistike i drugih naučnih disciplina.

Djela pod tačkom 5 - 7 pisana su rukom drugog prepisivača, slabijim rukopisom i ova su djela dosta mlada od predhodna četiri.

8. L. 86b - 87.

قصيدة فى معرفة المؤنثات السماعية

Qaṣīda fī ma'rifa al-mu'annaṯāt as-samā'iya

Pjesma o imenicama ženskog roda u arapskom jeziku po upotrebi. Prema našem rukopisu, pjesmu je napisao neki aṣ-Ṣūfī Abdiğān, čija nam je biografija nepoznata.

Početak:

اوله: نفسى الغذاء لسئل وافاتى   بمسائل ناحت كروض جنان
اسماء تانيث بغير علامة   هى يا فتا فى عرفهم ضربان

Prepisivač je nepoznat. Pjesma je pisana lijepim ta'līq pismom.

3444. 6792.

Zbirka (مجموع), 2

L. 10; 18,5 x 12,5. *Nasḫ*, pisan vještom rukom kaligrafa. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima i u proredu ima sitno pisanih tumačenja dotičnog teksta. Papir bijel, gladak; bez poveza.

1. L. 1 - 3a.

تهذيب المنطق والكلام
Tahḏib al-manṭiq wa al-kalām

(v. br. 3443,1)
Risala je na početku nepotpuna.
U rukopisu na kraju risale prepisivač je naveo sljedeći naslov:

المختصر قسم المنطق من التهذيب والكلام

Završetak:

آخره: . . . وهو عكسه والتحديد اى فعل الحد والبرهان اى الطريق التى وقوف على الحق والعمل به وهذا بالمقاصد اشبه . تم المختصر قسم المنطق من التهذيب .

2. L. 3b - 10.

جامع الدرر (فرائض عبد المحسن القيصرى)
Ǧāmi'i ad-durar (Farā'iḍ 'Abdulmuḥsin al-Qayṣarī)

Spjev o šerijatskom nasljednom pravu. Napisao 'Abdulmuḥsin (Muḥsin) al-Qayṣarī, umro 755/1354. Spjev je završen 736/1335., a ima 166 stihova, kako je to prepisivač zabilježio na kraju spjeva (v. II, 1796,2).

Početak:

اوله: ياسم من منّ لطفه منا   ان رزقنا الهدى فآمنا
. . .
محسن القيصرى اولاه   ربه كل شيئ اولاه
. . .
مانح الدرر مايح الرر   المسمى بجامع الدرر

Prepisao oba djela isti nepoznati prepisivač u drugoj polovini XVIII stoljeća.

Poklonio dr Ahmed-efendija Tuzlić.

3445. 6726.

شرح تهذيب المنطق والكلام للدوانى
Šarḥ tahḏīb al-manṭiq wa al-kalām li ad-Dawānī

Komentar predhodnom djelu. Napisao Ǧalāluddin Muḥammad b. As'ad ad-Dawānī, umro 908/1502. (v. br. 3422,2).

Ḥ Ḫ I, 516; Ahlwardt IV, 5176; Kairo I VI, str. 61; Köprülü I, 915; Bagdad - M Q III, 167.

Početak:

اوله: تهذيب المنطق والكلام توشيحه بذكر المفضل المنعام . . . اما بعد فهذه عجالة نافعة وعلالة رايعة تروى غليل طالبى صناعة الميزان

L. 46; 21 x 13. *Ta'līq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima sitno pisanih kratkih komentara. Tekst na prve dvije stranice obrubljen je debljom zlatnom linijom, a na ostalim stranicama tankom crvenom linijom. Papir tamnobijel, glat, dohvaćen vlagom, pismo mjestimice oštećeno; povez kartonski, presvučen crnim platnom, noviji.

Prepisao nepoznati prepisivač 1097/1685.

Poklonio dr Hamdija Ćemerlić, a raniji vlasnik bio je Salim-ef. Muftić.

3446. 4581.

Zbirka (مجموع), 4

L. 210; 20,5 x 15. *Nasḫ - ta'līq*, od različitih prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima, u prva dva djela, ima sitno pisanih komentara. Papir tamnobijel i bijel, glat, dohvaćen vlagom; povez polukožni.

1. L. 1 - 46.

شرح تهذيب المنطق والكلام للدوانى
Šarḥ tahḏīb al-manṭiq wa al-kalām li ad-Dawānī

Prepisao Ḫalīl b. 'Abdulḥay, mjeseca redžeba 1057/1647.

2. L. 48 - 49.

ديباجة حاشية مير ابى الفتح على شرح تهذيب للدوانى
Dibāǧa ḥāšiya Mīr Abū al-Fatḥ 'alā šarḥ tahḏīb li ad-Dawānī

Predgovor glosi gornjem komentaru. Napisao Mīr Abu'-l Fatḥ Muḥammad b. Emīn Maḫdūm as-Sa 'idī, umro 975./1567. Naslov je prema rukopisu kojeg je prepisivač zabilježio. Izgleda da je navedeni autor napisao dva predgovora za svoju glosu. U našim rukopisima ima glosa koje počinju ovim uvodom, a ima ih koje imaju drugačiji uvod, što ćemo naglasiti i označiti u obradi narednih rukopisa.

Köprülü III, 282; Tüyatok III, 2189.

Početak:

اوله: الحمد لله على تهذيب المنطق والكلام فى تقرير عقائد الاسلام وتحرير قواعد الاحكام واشكر على تجريد النظر فى كسب المرام . . .

Završetak:

آخره: فشعشعة من شعاع النير الاعظم بل شنشنة اعرفها من احزم وعلى الله الاعتماد والتعويل وهو حسبى الله ونعم الوكيل

3. L. 50 - 172.

حاشية على شرح تهذيب المنطق والكلام (لمير ابى الفتح السعدى)
Ḥāšiya 'alā šarḥ tahḏīb al-manṭiq wa al-kalām

Glosa komentaru (v. br. 3445), od gore navedenog pisca Mīr Abu'l-Fatḥ-a.

H Ḫ I, 516; Köprülü III, 282; Tüyatok III, 2188/90.; Bagdad MQ III, 168.

Početak:

اوله: الحمد لله على تهذيب المنطق والكلام عن غياهب الشكوك والاوهام. على ترتيب قواعد الاحكام لتحصيل عقائد الاسلام والصلاة والسلام على رسوله الذى ميزان الانظار . . . اما بعد فهذه تعليقات بل تحقيقات على قسم المنطق من التهذيب

Završetak:

آخره: وفى غيرها مع البيوت الاوسط اسماء النسبة الواقعة بين كل واحدة من البسايط السبع الاولى مع ما بعدها من السبع الاخيرة وهيئة الشكل هذه

4. L. 174 - 210.

تكملة شرح الجلال على تهذيب المنطق لمير ابى الفتح
Takmila šarḥ al-Ǧalāl 'alā tahḏīb al-manṭiq

Dopuna Dawānījevog komentara (pod tačkom 1), od istog navedenog pisca (Mir Abu'L-Fatha). Naslov je prema rukopisu koji je prepisivač zabilježio. Djelo je na početku nepotpuno.

Prepisao nepoznati prepisivač 17. rebiul-ahira 1137/1726.

Rukopis je donesen iz Odbora Islamske zajednice Mostar.

3447. 3962.

Zbirka (مجموع), 2

L. 146; 21 x 14,5. *Ta'līq*, od različitih prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima, a naročito u drugom dijelu ove zbirke, ima dosta sitno pisanih komentara. Papir žućkast / prvo djelo/ i bijel, glat; povez kožni, s preklopom, oštećen.

1. L. 1 - 40.

شرح تهذيب المنطق والكلام للدوانى
Šarḥ tahḏīb al-manṭiq wa al-kalām li ad-Dawānī

Nema podataka o prepisivaču i datumu prepisa, ali rukopis potječe iz XVII ili XVIII stoljeća.

2. L. 41 - 146.

حاشية على شرح تهذيب المنطق والكلام (لمير ابى الفتح)
Ḥāšiya ʻalā šarḥ tahḏīb al-manṭiq wa al-kalām

(v. br. 3446,3)

Početak:

اوله: الحمد لله على تهذيب المنطق والكلام فى تقرير عقائد الاسلام وتحرير قواعد الاحكام والشكر على تجريد النظر فى كسب المرام ...

Završetak je isti kao u navedenom primjerku (v. br. 3446,3).

Prepisao Muḥammad b. Muṣṭafa b. Muḥammad, u Amasiji u mahali Meḥmed-paše, u srijedu 15. šabana 1111/1700.

Uvakufio Ali-paša Stočević za biblioteku svoje tekije u Mostaru 1258/1842. (v. bilješku i pečat na prvom zaštitnom listu).

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

3448. 4707.

Zbirka (مجموع *), 4*

L. 121; 20,5 x 14. *Ta'līq*, od različitih prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima i u proredu ima dosta sitno pisanih kratkih komentara. Papir tamnobijel i bijel, glat, djelomično oštećen, dohvaćen vlagom; povez polukožni, s preklopom, oštećen.

1. L. 1 - 68.

حاشية على تهذيب المنطق والكلام (لمير ابى الفتح)
Ḥāšiya ʻalā šarḥ tahḏīb al-manṭiq wa al-kalām

(v. br. 3446,3)

Djelo je na kraju nepotpuno.

2. L. 70 - 106.

شرح تهذيب المنطق والكلام للدوانى
Šarḥ tahḏīb al-manṭiq wa al-kalām

(v. br. 3445)

3. L. 107 - 112.

تهذيب المنطق والكلام
Tahḏīb al-manṭiq wa al-kalām

(v. br. 3443,1)

Navedena djela prepisao isti nepoznati prepisivač 1103/1691. (v. bilješku na kraju drugog djela).

4. L. 113 - 121.

حاشية ابى البقاء على الرسالة العضدية فى الوضع
Ḥāšiya Abū al-Baqā ʻalā ar-risāla al-ʻAḍudiya fī al-waḍʻi

Glosa risali nauke o pojmovima. Osnovnu risalu napisao ʻAḍududdīn ʻAbdurraḥmān b. Aḥmad al-Īǧī, umro 759/1355. komentar ʻAlī b. Muḥammad as-Samarqandī al-Qušǧī, ʻAlā'uddīn Abu'l-Qāsim, umro 879/1479. (v. br. I, 388,2, str. 237-8), a ovu glosu Abu'l-Baqā' b. ʻAbdulbāqī al-Ḥusaynī al-Ḥanafī oko 1050/1640.

Ahlwardt IV, 5312.

Početak:

اوله: باسمه سبحانه وبحمده والصلوة على رسوله وآله قوله خص الانسان بمعرفة اوضاع الكلام اى ميز عن غيره بها على ان الباء داخلة على الخصوص على طريق قول ابن الحاجب

Završetak:

آخره: انما يفهم من هيئة المركب الاضافى كما ان الحيوان فى قولنا الحيوان مستعمل فى معناه والتقييد ليفهم من المرك الوضعى هذا آخر ما اسودنا ...

Prepisao drugi nepoznati prepisivač u XVIII stoljeću.

3449. 7043.

Zbirka (مجموع *), 3*

L. 191; 20,5 x 14. *Ta'līq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima i priloženim listićima ima sitno pisanih glosa, od istog prepisivača. Papir tamnobijel i bijel, čvrst; povez kožni, oštećen. Prva korica, početak prvog djela u ovoj zbirci otkinuti i zagubljeni.

1. L. 1 - 138.

حاشية على تهذيب المنطق والكلام (لمير ابى الفتح)
Ḥāšiya ʻalā šarḥ tahḏīb al-manṭiq wa al-kalām

Djelo je na početku nepotpuno.

2. L. 140 - 145a.

تهذيب المنطق والكلام
Tahḏīb al-manṭiq wa al-kalām

(v. br. 3443,1)

3. L. 146 - 191.

شرح تهذيب المنطق والكلام للدوانى
Šarḥ tahḏīb al-manṭiq wa al-kalām

(v. br. 3445)

Cijelu zbirku prepisao Muṣṭafā b. Muḥammad u gradu Elevanu (?) (الوان), u medresi Iskenderiji, 1116/1704.

3450. 1400.

حاشية على تهذيب المنطق والكلام (لمير ابى الفتح)
Ḥāšiya ʻalā šarḥ tahḏīb al-manṭiq wa al-kalām

L. 111; 20,5 x 15. *Taʻlīq*. Izgleda nam da je prepis od različitih prepisivača, tekst je pisan perima različite debljine. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima sitno pisanih glosa. Papir bijel, glat; povez polukožni, s preklopom. Rukopis se čuva u polukožnoj futroli.

Prepis potječe iz XVIII stoljeća.

Iz Šehdi-efendijine biblioteke (v. pečat na početku i na kraju rukopisa).

3451. 7014.

حاشية على تهذيب المنطق والكلام (لمير ابى الفتح)
Ḥāšiya ʻalā šarḥ tahḏīb al-manṭiq wa al-kalām

Djelo je na kraju nepotpuno, prepisivač ga nije do kraja prepisao.

Početak:

اوله: الحمد لله على تهذيب المنطق والكلام فى تقرير عقائد الاسلام وتحرير قواعد الاحكام والشكر على تجريد النظر فى كسب المرام ... وبعد فهذه تعليقات بل تحقيقات على قسم المنطق من التهذيب ...

L. 16; 25 x 17. *Taʻlīq*. Po rubovima ima ponegdje dopuna i tumačenja. Komentar je nadvučen crnom linijom. Papir tamnobijel, čvrst; bez poveza.

Prepis potječe iz XVIII ili XIX stoljeća.

3452. 2331.

Zbirka (مجموع), 2

L. 127; 21 x 15. *Nasḫ - taʻlīq*, pomiješani, od različitih prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst na nekim stranicama obrubljen je crvenom linijom. Listovi na početku i na kraju prvog djela kasnije dopisani i djelo kompletirano. Papir tamnobijel, glat dohvaćen vlagom, pismo na mnogim listovima oštećeno; povez polukožni, s preklopom, oštećen i rastavljen od listova.

1. L. 1 - 86a.

حاشية على تهذيب المنطق والكلام (لمير ابى الفتح)
Ḥāšiya ʻalā šarḥ tahḏīb al-manṭiq wa al-kalām

Početak i završetak je isti kao pod brojem 3445,2.

2. L. 87 - 127.

حاشية على تهذيب المنطق والكلام (لمير ابى الفتح)
Ḥāšiya ʻalā šarḥ tahḏīb al-manṭiq wa al-kalām

(v. br. 3445)

Po rubovima i u proredu ima sitno pisanih tumačenja.

Prepisao Muḥammad Asʻad b. ʻOfmar 1197/1783. Prepis pod tačkom 1 potječe iz XVIII, a dopisani listovi iz XIX stoljeća.

3453. 1474.

Zbirka (مجموع), 7

L. 310 (originalna folijacija pisana crvenim mastilom); 21,5 x 13. *Nasḫ - ta'liq*, pomiješani, pisani rukom istog vještog kaligrafa. Po rubovima i na dodatim papirićima, ima sitno pisanih komentara. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst na prve dvije stranice svakog djela obrubljen je zlatnim linijama i izrađenim unvanima, a na ostalim stranicama tekst je obrubljen tankom crvenom linijom. Papir žućkast, glat, tanji; povez polukožni, s preklopom, oštećen, ima utisnute ornamente na sredini korica i na preklopu.

1. L. 1b - 2a.

ديباجة حاشية مير ابى الفتح على شرح تهذيب للدوانى
Dībāğa ḥāšiya Mīr Abū al-Fatḥ 'alā šarḥ tahḏīb li ad-Dawānī

(v. br. 3446,2)

Početak:

اوله: الحمد لله على تهذيب المنطق والكلام فى تقرير عقائد الاسلام وتحرير قواعد الاحكام والشكر على تجريد النظر فى كسب المرام

Završetak:

آخره: فشعشعة من شعاع النير الاعظم بل شنشنة اعرفها من احزم وعلى الله الاعتماد والتعويل وهو حسبى الله ونعم الوكيل

2. L. 2b - 125.

حاشية على شرح تهذيب المنطق والكلام لمير ابى الفتح
Ḥāšiya 'alā šarḥ tahḏīb al-manṭiq wa al-kalām li Mīr Abū al-Fatḥ

(v. br. 3446,3)
Prepis završen 1132/1719.

3. L. 126 - 177a.

تكملة شرح الجلال على تهذيب المنطق والكلام لمير ابى الفتح
Takmila šarḥ al-Ğalāl 'alā šarḥ tahḏīb al-manṭiq wa al-kalām li Mīr Abū al-Fatḥ

(v. br. 3446,4)
Djelo je završeno 972/1564.
Ḥ Ḫ I, 516.
Početak:

اوله: و اذا قد تمت الحواشى الجليلة الجلالية هناك فلا بأس علينا بعد ذلك ان نكتب على لصل متن ما يتعلق بحل مواضعه المشكلة وكشف مباحث المعضلة . . .

Završetak:

آخره: بالمقصد من سائر المبادى فينبغى ان يكون اهم منها وفيه ما لا يخفى على من له قلب او القى السمع وهو شهيد هذا آخر ما يتعلق بقسم المنطق من هذا الكتاب وحل ما فيه من المباحث والابواب وقد بقى قسم الكلام منه متوازيا بالحجاب فلو وجدت نسخة منه لشرحته على وجه التفصيل والاطناب وكشفت من وجوه خرائده ونقاب الاحتجاب وعن كنوز فوائده تراب الارتياب ومن الله التوفيق

4. L. 177b - 183a.

رسالة فى المنطق
Risāla fī al-manṭiq

Naš je naslov prema sadržaju risale, jer nije naveden ni od strane autora ni prepisivača.

Kratka risala s područja logike. Napisao Aḥmad b. Qāsim al-'Ibādī (al-'Abbādī) al-Qāhirī aš-Šafi'ī (umro 994/1586), kako je to prepisivač na kraju risale zabilježio. Međutim, nama pristupačni izvori ne spominju i ne pripisuju mu nikakvu risalu iz logike.

AM I, 149; GAL,G II, 320; GAL,S II, 441.
Početak:

اوله: لله الحمد من قبل ومن بعد والصلوة والسلام على من بيده لواء الحمد

Završetak:

آخره: لكن الصواب عندى فى هذه القضية ترك الجواب والاعتراف بالعجز عن حل الاشكال انتهى كلام التفتازانى عليه الغفران السبحانى. تمت الرسالة المنسوبة الى الشيخ العلامة المحقق احمد بن قاسم العبادى الشافعى قدس سره

5. L. 184b - 229a

شرح تهذيب المنطق والكلام للدوانى
Šarḥ tahḏīb al-manṭiq wa al-kalām li ad-Dawānī

(v. br. 3445)
Prepis završen 1136/1733.

6. L. 230b - 235.

تهذيب المنطق والكلام
Tahḏīb al-manṭiq wa al-kalām

(v. br. 3443,1)
Godina prepisa kao i predhodno djelo.

7. L.. 236b - 310.

الموجز (شرح تهذيب المنطق والكلام للقارصى)
al-Mūğaz (šarḥ tahḏīb al-manṭiq wa al-kalām li al-Qāriṣī)

Komentar predhodnom djelu. Napisao Dāwūd b. Muḥammad al-Qarṣī al-Ḥanafī, umro 1160/1747.

Brockelmann (S II, 304) navodi ovaj komentar pod naslovom:
ملخص تهذيب المنطق

Köprülü III, 325.

Početak:

اوله: الحمد لله الذى علمنا المنطق المتين ... اما بعد فيقول العبد ... داود بن محمد القارصى الحنفى ... لما رأيت التهذيب مختصرا جامعا غالب القواعد ولم اجد شرحا موجزا حاويا جميع القواعد والفوائد

Završetak:

آخره: تم شرحنا على منطق التهذيب بعون الملك اللطيف والحمد لله على الختام والصلوة على رسولنا خير الانام وعلى آله واصحابه رؤساء الاسلام

Autor je djelo završio 1150/1737.

Prepis je završen 1168/1755. Inače, cijelu ovu zbirku prepisao je Sayyid 'Abdulḥalim u Istanbulu, u medresi Yār-i Ḥiṣār, u gore navedeno vrijeme.

Na naslovnoj stranici ime prve glose u ovoj zbirci, ime i pečat ranijeg vlasnika knjige: al-Ḥāğğ Muṣṭafā, kadija, te ime i pečat vakifa i godina uvakufljenja.

Uvakufio, za svoje muško potomstvo, u Sarajevu, Muḥammad Šākir b. Muḥammad Mu'īd b. Aḥmad, muftija u Sarajevu, 12. muharrema 1260/1844.

3454. 7026.

Zbirka (مجموع), 2

L. 81; 20 x 13,5. *Ta'līq*, složen. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima i u proredu ima sitno pisanih glosa. Papir tamnobijel, čvrst; povez kartonski, noviji.

1. L. 1a.

ديباجة حاشية مير ابى الفتح على شرح تهذيب للدوانى
Dībāğa ḥāšiya Mīr Abū al-Fatḥ
'alā šarḥ tahḏīb li ad-Dawānī

2. L. 1b - 81.

حاشية على شرح تهذيب لمير ابى الفتح
Ḥāšiya 'alā šarḥ tahḏīb li Mīr Abū al-Fatḥ

(v. br. 3446,3)

Cijelu zbirku prepisao isti nepoznati prepisivač prije 1176/1762., što zaključujemo iz brisanog imena ranijeg vlasnika, koje se nalazi na 1a. list, ali je navedena godina čitljiva.

Na prvom zaštitnom listu je bilješka iz logike.

Poklonio hafiz Mehmed-efendija Zahirović iz Banja Luke.

3455. 730.

Zbirka (مجموع), 5

L 217; 21,5 x 15,5., *Ta'līq* od različitih prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima sitno pisanih komentara i tumačenja riječi u dotičnom tekstu. Papir tamnobijel, čvrst, deblji, dohvaćen vlagom; povez polukožni, s preklopom.

1. L. 1 - 38.

حاشية الخلخالى على شرح تهذيب
Ḥāšiya al-Ḫalḫālī ʻalā šarḥ tahḏīb

Glosa Dawanijevom komentaru djela "at-Tahḏīb" iz logike. Napisao Ḥusayn b. Ḥasan al-Ḥusaynī al-Ḫalḫālī, umro 1014/1605.

Ḥ Ḫ I, 516; Kairo I VI, str. 85.

Početak:

اوله: نحمدك يا من نور قلوب العارفين بانوار المعارف الالهية ... وبعد تنبيهات على التحقيق المختفية فى صفحات حاشية التهذيب للعالم المؤيد ... محمد بن اسعد الدوانى

Završetak:

آخره: ثم وضع النسبة بين كل اثنين من تلك البسائط فى سائر المربعات المشتركة بين ساير الجداول الطولية والعرضية على هذه الهيئة

Prepis je završen sredinom rebi ul-ahira 1122/1710.

2. L. 39 - 64.

شرح تهذيب المنطق والكلام
Šarḥ tahḏīb al-manṭiq wa al-kalām

(v. br. 3445)

Autor nije završio ovo djelo, ali je kasnije napisao dopunu Mīr Abu'l-Fatḥ as-Sa'īdī (v. br. 3444,4) i ovdje pod tačkom 5.

3. L. 69b - 70a.

ديباجة حاشية مير ابى الفتح على شرح تهذيب المنطق والكلام
Dībāğa ḥāšiya Mīr Abū al-Fatḥ ʻalā šarḥ tahḏīb al-manṭiq wa al-kalām

(v. br. 3446,2)

4. L. 70b - 179a.

حاشية على شرح تهذيب المنطق والكلام (لمير ابى الفتح السعيدى)
Ḥāšiya ʻalā šarḥ tahḏīb al-manṭiq wa al-kalām li Mīr Abū al-Fatḥ al-Sa'īdī

(v. br. 3446,3)

5. L. 185b - 217.

تكملة شرح الجلال على تهذيب المنطق لمير ابى الفتح
Takmila šarḥ al-Ğalāl ʻalā tahḏīb al-manṭiq li Mīr Abū al-Fatḥ

(v. br. 3446,4)

Prepis pod tačkom 4 završen 1159/1746., a pod tačkom 5 prepisao hafiz Muṣṭafā b. Ḥasan al-Bosnawī, mjeseca muharrema

(قد تمت الكتاب من يد عبد الضعيف حافظ مصطفى بن حسن البوسنوى رحمه الله ... فى ماه محرم الحرام سنة تسع وسبعين ومائة والف)

Uvakufio muderris al-Ḥāğğ Aḥmad b. Muṣṭafā za Gazi Husrev-begovu medresu u Sarajevu. (Bilješka na prvom zaštitnom listu, a tu je i njegovo ime kao vlasnika knjige).

3456. 6979.

Zbirka (مجموع), 3

L. 15; 21 x 15,5. *Nasḫ - ta'līq*, pomiješani. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima, a na drugom listu i u proredu, ima kratkih tumačenja dotičnog teksta. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom, oštećen; bez poveza.

1. L. 1. i 3b - 15.

حاشية على شرح تهذيب المنطق والكلام
Ḥāšiya ʻalā šarḥ tahḏīb al-manṭiq wa al-kalām

Pomiješani komentar (glose) djelu "at-Tahḏīb al-manṭiq wa al-kalām" iz logike. Napisao Nağmuddīn 'Abdullāh b. al-Ḥusayn al-Yazdī, umro 1015/1606. Naš primjerak nije kompletan.

Početak:

اوله: الحمد لله افتتح بحمد الله بعد البسملة ابتداء بخير الكلام وابتداء بحديث خير الانام ...

Završetak:

آخره: و قيل هذا اشارة الى العمل وكونه اشبه بالمقصود ظاهرا بل مقصود من العلم به العمل جعلنا الله واياكم من الراسخين فى الامرين ورزقنا بفضله وجوده سعادة فى دارين

2. L. 1b - 2.

تهذيب المنطق فى الكلام
Tahḏīb al-manṭiq wa al-kalām

(v. br. 3443,1)
Ovdje je samo fragment (jedan list) ovog djela.

3. L. 3a.

الرسالة العضدية فى الآداب
al-Risāla al-'Aḍudiya fī al-ādāb

Kratka risala iz disputacije. Napisao 'Aḍududdin 'Abdurraḥmān b. Aḥmad al-Īǧī, umro 756/1355. (v. br. 3335,3).
Ahlwardt IV, 5293; Köprülü III, 332,13.
Početak:

اوله : لك الحمد والمنة وعلى نبيك الصلوة والتحية اذا قلت

Završetak:

آخره :ان الكلام لفى الفواد وانما جعل اللسان على الفواد دليلا

Prepis potječe iz XVIII stoljeća.

3457. 967.

Zbirka (مجموع), 3

L. 75; 21,5 x 12,5. *Ta'līq*. Po rubovima ima kratkih komentara. Osnovni tekst nadvučen je crvenom ili crnom linijom. Tekst na stranicama posljednjeg djela u ovoj zbirci obrubljen je također crvenom linijom. Papir tamnobijel, glat; povez polukožni, s preklopom.

1. L. 1 - 38.

حاشية على شرح مختصر التهذيب المسمى بتكملة من المنطق والآداب
Ḥāšiya 'alā šarḥ muḫtaṣar at-tahḏīb al-musammī bi *Takmila min al-manṭiq wa al-ādāb*

Glosa skraćenog komentara djelu "at-Tahḏīb" iz logike. Glosu i komentar napisao Dāwūd b. Muḥammad al-Qārsī al-Ḥanafī, umro 1160/1747.

O.M. I, 309; AM I, 363.
Početak komentara (Takmile):

اوله : الحمد لله على دين الاسلام والصلوة على رسولنا محمد عليه السلام وعلى اله العظام الكرام
وبعد فهذا تكملة للتهذيب فى المنطق والكلام

Početak glose:

اوله : الحمد لله الذى هدانا الى صراط المستقيم ... وبعد فيقول العبد ... داود بن محمد
القارصى الحنفى عامله الله بلطف الجلى والخفى لما كملت التهذيب اردت ان الخص شرحى (!)
عليه ...

Djelo je napisano u Egiptu 1152/1739.
Prepis završen 1159/1746.

2. L. 38b - 39a.

رسالة فى تحقيق افعال التحقق
Risāla fī taḥqīq af'āl at-taḥaqquq

Naslov je prema rukopisu kojeg je prepisivač zabilježio.
Kraća risala iz gramatike arapskog jezika. Napisao 'Alī b. Muḥammad as-Sayyid aš-Šarīf al-Ǧurǧānī, umro 816/1413., kako je to prepisivač zabilježio na početku i na kraju risale.
Početak:

اوله : بسم الله الرحمن الرحيم اذا ترتب على فعل اثر فذلك الاثر من حيث انه لذلك الفعل

Na 40b. listu je takoder jedna veoma kratka risala iz arapske gramatike, bez naslova i imena pisca.
Početak:

اوله : متيمنا بذكره ومتمنيا لنصره وما النصر الا من عند الله هذا تركيب غريب ...

3. L. 42b - 75.

شرح تلخيص تقرير القوانين فى الآداب لساچقلى زاده
Šarḥ talḫīṣ taqrīr al-qawānīn fī al-ādāb

Komentar skraćenoj preradi risale iz logike i disputacije. Osnovnu risalu napisao Muḥammad b. Abū Bakr al-Mar'aši Sāčaklīzāde, umro 1150/1737. (v. Ahlwardt IV, 5333.), a skraćenu preradu i komentar Dāwūd b. Muḥammad al-Qārṣī al-Ḥanafī, umro 1160/1747.

GAL,G II, 370; GAL,S II, 498; Kairo, F. Sayyid II, 19.
Početak Talḫiṣa:

اوله: الحمد لله الذى جعلنا من العلماء والصلوة على رسوله وعلى آله الادباء وبعد فهذا تلخيص تقرير القوانين فى الآداب

Početak komentara:

اوله: الحمد لله الذى ادبنا بآدابه ... وبعد فيقول العبد الفقير ... داود بن محمد القارصى الحنفى ... لخصت تقرير القوانين و اخذت من الحسينية ... واردت الان اشرحه شرحا يبين جميع القواعد المتداولة ...

Završetak komentara:

آخره: و قد فرغت من تاليفه فى نصف رجب سنة الف ومائة واثنين وخمسين فى مصر يوسف عليه السلام

Cijelu zbirku prepisao isti nepoznati prepisivač 1159./1746.

Na početku i na kraju djela su bilješke na arapskom i turskom jeziku iz raznih naučnih disciplina.

3458. 5054.

حاشية على حاشية مير ابى الفتح على شرح الدوانى على تهذيب المنطق

Ḥāšiya ʻalā ḥāšiya Mīr Abū al-Fatḥ ʻalā šarḥ ad-Dawānī ʻalā tahḏīb al-manṭiq

Superglosa Mīr Abu'l-Fatḥovoj glosi (v. br. 3444,3). Napisao Ismā'īl b. Muṣṭafā b. Maḥmūd al-Kalanbawī, umro 1205/1790.

Köprülü III, 284.
Početak:

اوله: الحمد لله الذى وضع لكل شيء ميزانا قويما واوضح به الكامل ... وبعد فيقول الفقير الى الغنى اسماعيل بن شيخ مصطفى بن شيخ محمود الكلنبوى

Završetak:

آخره: ما ذكره الشارح اذا كان بحثهم عن الاحوال المختصة بالانواع مقصودا اصليا ايضا. تمت الكتاب بعون الله.

L. 120; 24 x 16,5. *Ta'līq*, sitniji, slabo razgovjetan. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom, a neke su nadvučene crvenom linijom. Po rubovima ima nešto malo ispravaka. Papir tamnobijel, čvrst; povez polukožni, s preklopom, oštećen.

Prepisao Aḥmad b. Muḥammad al-Bosnawī, u Istanbulu, 7. ramazana 1223/1818.

(قد وقع الفراغ من تحرير هذه الحاشية الشريفة فى ليلة السابع فى رمضان المعظم سنة ثلث وعشرين ومائتين والف عن يد افقر الطلبة الى رحمة ربه الغنى احمد بن محمد البوسنوى)

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzijje) medrese u Travniku (v. pečate na početku i na kraju rukopisa).

3459. 5768.

ملتقطات حواشى على مير ابى الفتح فى حاشية على شرح التهذيب

Multaqaṭāt ḥawāšī ʻalā Mīr Abū al-Fatḥ fī ḥāšiya ʻalā šarḥ at-tahḏīb

Gornji naslov je prema rukopisu, koji je napisan crvenim mastilom na naslovnoj stranici. Međutim, pristupačni izvori ne spominju ovaj naslov, pa zaključujemo da je djelo veoma rijetko.

Inače, ovo su superglose na poznato djelo iz logike ("at-Tahḏīb"). Napisao, kako je to u rukopisu zabilježeno, neki Muḥammad al-Baṣmaǧī, čija nam je biografija nepoznata. Jedino iz jedne bilješke na rubu prve stranice saznajemo da je bio muderis i muftija u Ajntabu u Turskoj.

Početak:

(اوله:) قوله الحمد لله على تهذيب المنطق الى اخر الديباجة وانما قال بسم الله ولم يقال لان التبرك والاستعانة بذكر اسمه ...

Završetak:

(اخره:) فانه ليس كذلك او يقال لم يعتبره لقلة الاعتناء ... (؟) بالبحث عبد الله يزدى (!).
تمت التعليقات على التهذيب من ملتقطات محمد البصماجى بعون الله الملك المنان

L. 72; 21 x 16. *Ta'līq*, pisan nešto debljim perom, teško čitljiv, a u prepisu ima grešaka. Naslov i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima glosa, pisanih rukom istog prepisivača. Papir smeđ, čvrst; povez kožni.

Prepisao Sayyid 'Alī, poznat kao al-Ḥāǧǧ Ḫālidzāde, mjeseca šabana 1183 /1769.

Na naslovnoj stranici je naziv djela, ime pisca, te ima i lični pečat prepisivača djela kao vasnika ove knjige.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

3460. 6136.

Zbirka (مجموع), 4

L. 45; 19,5 x 12. *Nasḫ - ta'līq*, od različitih prepisivača. Osnovni tekstovi nadvučeni su crvenom linijom. Papir plav i bijel; povez kartonski, oštećen.

1. L. 1 - 6.

السلم المرونق فى المنطق
as-Sullam al-murawniq fī al-manṭiq

(v. br. 3315,5)
Prepis završen 1266/1849.

2. L. 8 - 13.

(الامثلة الاستعارات بالتركية)
al-Amṯila al-isti'ārāt bit-turkiya

Primjeri upotrebe metafore s objašnjenjem na turskom jeziku, od nepoznatog pisca.

Početak:

(اوله:) رأيت اسدا فى يده سيف تركيبنده واقع اولان رجل شجاع اسده تشبيه اولندى

3. L. 16b - 23.

رساله‌ء استعارة
Risāla-i isti'āra

Risala o metafori. Napisao Aqšehirlī Ḥasan Fehmī-efendi, umro u Medini 1298/1880-81.

Naslov je prema rukopisu koji se nalazi na početku risale.

O. M. I, 216.

Početak:

حمدا لك اللهم على ما جعلتنا من الطالبين . . . وبعد فهذه مجموعة مفهومات الاستعارة المرغوبة مشتملة على مسائل الرسالة الفريدة الشريفة ومحتوية على اختلاف الواقع بين السلف والسكاكى والخطيب عليهم الرحمة والمغفرة ورتبا على اخبار مولا المحقق المدقق الحسن الفهمى المعروف باقشهرى

4. L. 26 - 45.

شرح الاستعارة الكبير
Šarḥ al-isti'āra al-Kabīr

Djelo je na početku nepotpuno.

Komentar Samarqandijevoj risali o metafori (isti'āra). Komentar je napisao Aḥmad b. 'Abdulfattāḥ b. Yūsuf al-Mollawī, umro 1181/1767.

Ahlwardt VI, 7313.

Završetak:

فهو القرينة وما سوى ترشيح وذلك ان تجعل الجميع قرينة فى مقام شدة الايضاح . الحمد لله على اتمام الاصباح بعد الظلام . . .

Prepis pod tačkom 2 i 3 potječu iz XIX, a pod tačkom 4 iz XVIII stoljeća.

3461. 3407.

كافى فى المنطق (مختصر الكافى فى المنطق)
Kāfī fī al-manṭiq (Muḫtaṣar al-Kāfī fī al-manṭiq)

(v. br. 3333,4)

Završetak:

وكل ما كان كذلك فهو زوج فالاربعة زوج و العمدة من اقسام القياس هو البرهان لا غير لان تحصيل العقائد الحقة وازالة العقد الباطلة ليس الايه . تم

L. 12; 20 x 13. *Nasḫ - ta'līq*, pomiješani. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Papir tamnobijel, čvrst; povez kartonski.

Prepisivač i datum prepisa nisu navedeni, ali smatramo da rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

3462. 3501.

Zbirka (مجموع), 11

L. 186; 21 x 15. *Ta'līq*, od različitih prepisivača. Istaknute riječi pisane su crenim matilom ili su nadvučene crvenom ili, pak, crnom linijom. Po rubovima i u proredu ima kratkih tumačenja. Imaju kustode. Papir bijel i tamnobijel, čvrst dohvaćen vlagom, pismo djelomično oštećeno; povez polukožni, oštećen.

1. L. 1 - 21a.

تعليق على بحث جهة الوحدة
Ta'līq 'alā baḥt ğihat al-waḥdat

(v. br. 3335,7)
Prepisao Derviš Aḥmad al-Mawlavī 1070/1659.

2. L. 22b - 54.

حاشية على الفوائد الفنارية على ايساغوجى (الحواشى على الفنارية)
Ḥāšiya 'alā al-fawā'id al-Fanāriya 'alā Īsāġūğī
(al-Ḥawāšī 'alā al-Fanāriya)

(v. br. 3348,2)

3. L. 59b - 64.

شرح ديباجة الفنارى
Šarḥ Dībāğa al-Fanārī

Komentar predgovoru Fenarijevog komentara djelu "al-Īsāġūğī"iz logike. Prema bilješci prepisivača na kolofonu ovaj komentar je napisao Maulānā 'Abdurraḥim aš-Širvānī b. Maulānā Maḥmūd aš-Širvānī b. Maulānā Muḥmmad, poznat pod imenom Sâr-u Faqih aš-Širvānī, čija nam je biografija nepoznata.

Početak:

اوله: بسم الله الكريم المتعال وحمدا له على الجود والنوال ... قوله على ما لخصت لى الى قوله وخلصتنى فى محن عواصف الفضائل

Završetak:

آخره: ثم المحقق لهذا التحقيق افضل المتأخرين مولانا عبد الرحيم الشروانى ابن مولانا محمود الشروانى بن مولانا محمد المشهور بسار وفقيه الشروانى غفر الله لهم ...

Prepisivač i godina prepisa isto kao pod tačkom 1.

4. L. 65 - 67a.

رسالة فى تعريف الكلمة فى شرح الكافية للجامى
Risāla fī ta'rīf al-kalima fī šarḥ al-Kāfiya lil-Ğāmī

Naslov je prema rukopisu koji je prepisivač zabilježio. To je risala o definiciji "riječ", na osnovu komentara Mula Ğāmije djelu "al-Kafiye" od Ibn Ḥāğba, od nepoznatog pisca. Svi ovi navedeni podaci navedeni su u rukopisu.

Početak:

اوله: يا فى من نحوه المنَ والنداء اصلَ على محمد صاحب الكلام والنداء ... اما بعد نور فى غير تمام جعلته وسيلة الى تقبيل الذيل الجميل ...

5. L. 68b - 69a.

تاريخ ابن كمال براى فتح بلغراد وشرح منلا توفيقى
(او شرح اللغز الصادر من ابن كمال فى تاريخ فتح بلغراد)
Tārīḥ Ibn Kamāl beray-i fatḥ Belgrād va šarḥ Monlla Tawfīqī
(aw šarḥ al-lagz aṣ-ṣādir min Ibn Kamāl fī tārīḥ fatḥ Belgrād)

Komentar nekog Monllā Tawfīqija Ibn Kamelovom zagonetnom datumu osvajanje Beograda. Naslov je prema rukopisu koji je prepisivač zabilježio. Monllā Tawfīqī je komentar završio 922/1516. (na kraju kolofona), a Beograd je osvojen 927/1521., što nas stavlja u dilemu, jer komentator bi morao komentar završiti poslije osvojenja Beograda, kao i Ibn Kamāl-paša.

Početak:

اوله: قد وقع الفراغ من التقرير بعون الملك القدير بتاريخ النصف الاول من الخمس الخامس

Završetak:

آخره: فرغت منه فى الساعة التاسعة من يوم السبت من خامس الشهر شوال سنة اثنى وعشرين وتسعمائة. تمت الرسالة المنسوبة الى المولى توفيق

6. L. 71b - 72a.

حاشية السيد السند فى تحقيق القسم الثالث من اقسام الوضع
Ḥāšiya as-Sayyid as-sanad fī taḥqīq
al-qism aṯ-ṯāliṯ min aqsām al-waḍ'i

Naslov je prema rukopisu. Ovo je glosa trećem dijelu nekog djela iz gramatičkog tumačenja riječi. Ko je pisac osnovnog djela i komentara nije nam poznato,, a ovu kratku glosu, prema rukopisu, napisao je 'Alī b. Muḥammad as-Sayyid aš-Šarīf al-Ğurğānī, umro 816./1413.

Početak:

اوله: فتعقل ذلك المشترك الة للوضع لا انه الموضوع له ... يعنى ان تعقل ذلك المشترك آلة للوضع ووسيلة اليه وليس ذلك المشترك موضوعا له ...

Završetak:

آخره: لا يجعلك فى الريب فى كونها كليّن ووقوعهما جزئيين فى الاستعمال اذ لا عبرة الا للوضع. تمت الحاشية المنسوبة الى سيد المحققين قدّس سرّه

7. L. 72b - 74.

تعليقات على بحث الاضافة فى شرح الجامى على الكافية
Ta'līqāt 'alā baḥt al-iḍāfa fī šarḥ al-Ǧāmī 'alā al-Kāfiya

Glosa komentaru djela "al-Kāfiye", poglavlje o genitivnoj vezi u arapskom jeziku. Glosu je, prema rukopisu, napisao 'Abdullāh b. Ṭursūn Ṭursūnzāde, umro 1019/1610., a komentar Monllā Ǧāmī.

AM I, 474.

Početak:

اوله: قوله لان الاضافة تخرج المضاف الى الحرف او الى حكمة فكيف تؤثر فى المضاف اليه ما يضاق اعنى الحرف ...

Završetak:

آخره: لم يطرد فى جميعا يكون تركها الى ما يطرد من قبيل الواجب عند ارباب الراى الصائب هذا غاية ما تسح لى فى هذا المقام من النقض والابرام بغاية ذى الجلال والاكرام

8. L. 76b - 79.

رسالة فى بحث الحركة من الحكمة لمصلح الدين اللارى
Risāla fī baḥt al-ḥarakāt min al-ḥikma li Muṣliḥuddīn al-Lārī

Djelo na kraju nije završeno. Naslov je prema rukopisu koji se nalazi na početku risale. Risala je s područja filozofije, napisana na osnovu glose Muṣliḥuddīn Lārije (umro 977/1569.), v. br. 3259,2., od nepoznatog pisca.

Početak:

اوله: قال ارسطاطاليس ومن تبعه اى حركة تطلق على لون المتحرك فيما بين المبدا والمنتهى بحيث يلون له فى كل آن فرد من المقولة

9. L. 84b - 105.

حاشية عماد الكاشى على شرح الرسالة السمرقندية فى آداب البحث والمناظرة
Ḥāšiya 'Imād al-Kāšī 'alā šarḥ ar-risāla as-Samarqandiya fī ādāb al-baḥt va al-munāẓara

(v. br. 3261,5)

I ovo djelo prepisivač nije do kraja prepisao.

10. L. 110b - 153.

شرح الرسالة السمرقندية فى آداب البحث والمناظرة (للشروانى)
Šarḥ ar-risāla as-Samarqandiya fī ādāb al-baḥt va al-munāẓara (li aš-Širvānī)

(v. br. 3261,4)

11. L. 155b - 186.

الفرائد البرهانية فى تحقيق الفوائد الفنارية
al-Farā'id al-Burhāniya fī taḥqīq al-favā'id al-Fanāriya

(v. br. 3340,4)

Prepisao 'Omer b.Muḥammad b. Ḫoǧa 978/1570.

Prepis pod tačkom 10 završen 951/1544., a prepisi djela pod tačkom 1 - 8 su od istog navedenog prepisivače (Derviš Aḥmad al-Mewlavī-je).

Na početku i na kraju ovog kodeksa navedeni su naslovi djelâ. Na naslovnoj stranici je teško čitljiva bilješka i jedna fetva.

Uvakufio Ṣāliḥ-efendi Puškar.

3463. 4158.

Zbirka (مجموع), 5

L. 127; 20,5 x 14,5. *Ta'līq*, od istog prepisivača, nekog Hasana. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom ili su nadvučene crvenom linijom. Po rubovima ima nešto dopuna, ispravaka i kratkih tumačenja. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom; povez polukožni, oštećen.

Na sredini korica su utisnuti ornamenti.

1. L. 1 - 24a.

تعليق على بحث جهة الوحدة

Ta'līq 'alā baḥt ğihat al-waḥdat

2. L. 25b - 31.

حاشية على ديباجة قول احمد على شرح ايساغوجى (المحمودية)

Ḥāšiya 'alā dibāğa Qūl Ahmad
'alā šarḥ Īsāġōğī (al-Maḥmūdiya)

(v. br. 3349,2)

3. L. 33b - 38.

الحواشى على الفنارية

al-Ḥawāšī 'alā al-Fanāriya

(v. br. 3349,3)
Djelo je na kraju nepotpuno.
Prepisivač je ovdje prepisao samo nepunih pet listova, a iza ovog prepisao je kompletno djelo.

4. L. 40b - 101.

الحواشى على الفنارية

al-Ḥawāšī 'alā al-Fanāriya

Isto kao pod tačkom 3.

5. L. 102b - 127.

الفوائد الفنارية

al-Fawa'id al-Fanāriya

(v. br. 3302,6)
Cijelu zbirku prepisao neki Ḥasan 1083/1672.

3464. 742.

Zbirka (مجموع), *3*

L. 41; 22 x 13,5. *Nasḫ* - *ta'līq*, pomiješani od različitih prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. U prvom djelu po rubovima i u proredu ima kratkih tumačenja i komentara. Papir tamnobijel, dohvaćen vlagom, neki listovi od vlage dobro oštećeni i poderani povez kartonski, noviji.

1. L. 1 - 28.

تعليق على بحث جهة الوحدة

Ta'līq 'alā baḥt ğihat al-waḥdat

Prepisao nepoznati prepisivač 1126/1714.

2. L. 29 - 38.

حاشية على اوائل شرح الفنارى على ايساغوجى

Ḥāšiya 'alā awā'il šarḥ al-Fanārī 'alā Īsāġōğī

Glosa uvodu Fenarijevom komentaru djela "al-Īsāġūğī" iz logike, od nama nepoznatog pisca.

Početak:

اوله: قوله حمدا لك اه والحمد مصدر تاكيدى وفعله محذوف اى حمدت حمدا او احمد حمدا معلوم العزة . . .

Završetak:

آخره: قلت ان تسخ المص مختلف وانسح الشيء مختلف . تمت الكتاب بعون الله الملك الوهاب

3. L. 39 - 41.

شرح على اوائل ايساغوجى

Šarḥ 'alā awā'il Īsāġōğī

Komentar uvodu djela "al-Īsāgōğī", od nepoznatog pisca.

Početak:

اوله: الحمد لله الملك الجبار والصلوة على محمد صاحب الاسرار وعلى اله واصحابه الابرار والاحيار قال الشيخ فيه احتمالان . . .

Prepis djela pod tačkom 2 i 3 potječu iz XVIII stoljeća.

Na početku je naslov djela, ime ranijeg vlasnika (H̱alīl b. Ṣāliḥ al-Bosnawī, godine 1227/1812) - sve pisano crvenim mastilom i bilješka iz logike.

Uvakufio al-Ḥāǧǧ Ibrāhīm-aga b. Islām Spužli, nastanjen u Travniku, za Ajni-begov mekteb u Sarajevu i predao ga muteveliji al-Ḥaǧǧ H̱alīl-efendiji b. Ṣaliḥu, godine 1252/1836.

Iz Šehdī-efendijine biblioteke.

3465. 1147.

Zbirka (مجموع), 6

L. 82; 22,5 x 15,5. *Ta'līq*, od različitih prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima dopuna, ispravaka i tumačenja dotičnog teksta. Papir bijel, čvrst; povez polukožni, s preklopom, malo oštećen.

1. L. 1 - 14.

تعليق على بحث جهة الوحدة
Ta'līq 'alā baḥṯ ǧihat al-waḥdat

2. L. 15b - 38

الرسالة الشمسية فى القواعد المنطقية
ar-Risāla aš-Šamsiya fī al-qawā'id al-manṭiqiya

(v. br. 3301,3)

3. L. 39b - 40.

الرسالة العضدية فى الوضع
ar-Risāla al-'Aḍudiya fī al-wad'i

(v. br. 3315,9)

4. L. 41b - 44.

متن العلاقة
Matn al-'alāqa

(v. br. 3315,3)

5. L. 45 - 70.

مغنى الطلاب (شرح الايساغوجى)
Muġnī aṭ-ṭullāb (Šarḥ al-Īsāġōǧī)

(v. br. 3302,1)

6. L. 73b - 82.

الايساغوجى
al-Īsāġōǧī

(v. br. 3301,1)

Prepis cijele zbirke potječe iz XVIII stoljeća.

Na prvoj unutarnjoj korici je ime ranijeg vlasnika knjige: Gōrōzāde Muḥammad-efendī.

3466. 2238.

Zbirka (مجموع), 9

L. 216; 19 x 14. *Nasẖ* s primjesom *ta'līqa*. Osnovni tekstovi nadvučeni su crvenom linijom. Po rubovima, ne nekim listovima, ima kratkih tumačenja i dopuna. Tekst je povezan kustodama. U prepisu ima grešaka. Papir bijel, malo učadio, oštećen, dohvaćen vlagom; povez polukožni, oštećen i skoro rastavljen od poveza.

1. L. 1 - 26a.

تعليق على بحث جهة الوحدة
Ta'līq 'alā baḥṯ ǧihat al-waḥdat

Na listovima 26b - 27a je dio komentara Kunut-dove.

2. L. 29b - 34a

الايساغوجى
al-Īsāġōǧī

(v. br. 3302,1)

3. L. 34 - 59.

الفوائد الفنارية (شرح ايساغوجى للفنارى)
al-Fawa'id al-Fanāriya (Šarḥ Īsāġōġī lil-Fanārī)

(v. br. 3302,6)

Na kraju djela je bilješka iz koje se razumije da je autor završio ove glose 803/1400. i da je prepis izvršio neki Šayh b. Abdullah 5. ramazana 991/1583, ali ovo nije starost ovog rukopisa, nego je neki kasniji anonimni prepisivač ove podatke prenio u ovaj primjerak.

4. L. 60 - 107.

الحواشى على الفنارية
al-Ḥawāšī 'alā al-Fanāriya

(v. br. 3348,2)

Listovi 108 - 113a su neispisani.

5. L. 113b - 136.

شرح على متن العلاقة – فى الاستعارة
Šarḥ 'alā matn al-'alāqa fī al-isti'āra

Komentar kratkoj risali o pravilima metafore u arapskoj stilistici (v. br. 3315,3). Komentar je, vjerovatno, napisao 'Alā'uddīn 'Alī b. Muḥammad b. Mas'ūd a Herevī al-Bisṭāmī - Muṣannifek, umro 876/1470.

GAL,S II, 329,6.

Početak:

اوله: الحمد لله رب العالمين ... اما (بعد) فقد كنت شرحت الرسالة الاستعارة للمحمود الانطاكى اقتصارا موجزا ولما كان غير الفهم للطلاب اردت ان ابين بعض مغلات ...

Završetak:

آخره: فلا يرد ان المجازات مستعمل متروك الحقيقة ولا يوجد فيه الوضع

6. L. 137b - 189.

(حاشية على) شرح متن العلاقة
(Ḥāšiya 'alā) šarḥ matn al-'alaqa

Glosa gore navedenom komentaru. Napiso Ḥusayn b. Muṣṭafā Qaratepelī, umro 1191/1777.

GAL,S II, 329; AM I, 327; O.M. I, 405.

Prvi izvor kaže da je ovo glosa, a druga dva izvora vele da je komentar. Gledajući rukopis, prije bi mogao biti komentar, jer je ovdje nadvučen osnovni tekst (Maḥmūd al-Anṭākī-je).

Početak:

اوله: الحمد لله لمن افرد الحقائق ... وبعد فيقول العبد ... ابن قره دبلى حقهما مغفرته الجلية ان رسالة الاستعارة للمولى المحقق ... مولانا محمود الانطاكى

Prepis završen 1237/1821.

7. L. 189b - 192.

مقالة النعمانية
Maqāla an-Nu'māniya

Kratka rasprava iz islamske dogmatike, a raspravlja o ustanovljavanju nevjerstva, imana (vjerovanja) roditelja Božijeg poslanika Muhammad a.s., oboje prema mezhebu Imami Azama i rasprava o tome da li je ili nije djelo "fiqh al-akbar" Imami Azamovo. Napisao Muḥammad Emīn Bulbulzāde oko 1233/1817.

Početak:

اوله: الحمد لله وحده والصلوة على من بنى ... وبعد فهذه مقالة على مقصد الاول فى تحقيق كفره على مذهب الامام الاعظم ...

8. L. 193b - 213.

شرح على رسالة الاستعارة
Šarḥ 'alā risāla al-isti'āra

(v. br. 3335,5)

Komentar raspravi o naročitoj upotrebi riječi u prenesenom značenju (isti'ara). Osnovnu risalu napisao Abu'l-Qāsim al-Layṯī as-

Samarqandī (iz druge polovine IX stoljeća po H.), a ovaj komentar 'Iṣāmudīn Ibrāhīm b. Muḥammad b. 'Arabšāh al-Isfarā'inī, umro 943/1536. (v. I, str. 238-9).

9. L. 213b - 216.

(قطعة من الصرف)
Qiṭ'at min aṣ-ṣarf

Fragmet iz nekog djela o gramatici arapskog jezika, od nepoznatog pisca.

Početak:

اوله: الملحق بدخرج بما زيد فى اوله وزنه تَفْعَلْ موزونه ترمس وحرف الالحاق التاء وبناءه للروم نحو ترمس

Cijelu zbirku prepisao isti nepoznati prepisivač oko 1237/1821. (v. poslije tačke 6).

3467. 3547.

شرح الرساله الموسوية فى القياس
Šarḥ ar-risāla al-Mūsawiya fī al-qiyās

Komentar kratkom napisu o silogizmu u logici. Osnovnu risalu napisao Mūsā b. 'Abdullāh at-Tōqātī - Pehlivān, umro 1113/1720 (v. I, str. 123.) a ovaj komentar Muḥammad b. Muṣṭafā al-Arzarūmī 1240/1824.

AM II, 482; GAL, S II, 956; Kairo 2 VI, str. 64; Tüyatok II, 704.

Početak:

اوله: نحمدك يا من بالمنطق الفصيح وانطقنا على الصواب بالفكر الصحيح . . . وبعد فيقول العبد الفقير . . . محمد بن مصطفى الارضى (!)

Završetak:

آخره: وان وقع فى كلامهم احيانا ولعله رحمة الله . . . لما قررناه قال تامل فى هذا المقام فانه من مزالق الاقدام والحمد لله الذى يسر لنا الاتمام

L. 9; 23 x 15,5. *Nasḫ*, pisan vještom rukom prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom. Tekst je povezan kustodama, a tekst na prve dvije stranice obrubljen je s po dvije tanke crvene, a na ostalim stranicama s jednom tankom crvenom linijom. Papir bijel, čvrst, malo oštećen; povez kartonski, rastavljen od listova.

Prepis završen 1256/1840.

3468. 535.

شرح الرساله الموسوية فى القياس
Šarḥ ar-risāla al-Mūsawiya fī al-qiyās

L. 9; 23,5 x 14,5. *Ta'līq*, pisan vještom rukom prepisivača. Istaknute riječi pisane su crenim mastilom. Osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom. Tekst je povezan kustodama. Papir bijel, čvrst; povez kartonski.

Prepis potječe iz XIX stoljeća.

3469. 6796.

Zbirka (مجموع), *2*

L. 44; 17 x 11,5. *Ta'līq*. Istaknute riječi u drugom djelu ove zbirke pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima tumačenja i dopuna. Tekst na prvoj stranici obrubljen je crvenom linijom. Papir bijel, glat; povez polukožni, a preklopom.

1. L. 1 - 21a.

عرائس والنفائس فى المنطق
'Arā'is wa an-nafā'is fī al-manṭiq

Kraće djelo iz logike. Napisao Abū Sa'īd Muḥammad b. Muṣṭafā al-Ḫādimī, umro 1176/1762.

O. M. I, 297; Ismā 'īl-paša: AM II, 333; Ḏayl II, 98.

Početak:

اوله: الحمد لله الذى انطقنا بالصواب والصلوة والسلام على من اوتى الحكمة . . . وبعد فماهية المنطق علم يبحث فيه عن الاحوال المعلومات التصويرية والتصديقية من حيث الايصال . . .

Završetak:

آخره: . . . وهو ما يتوقف ثبوت النتيجة بمرتبة او مراتب وليكن هذا اختتام فوائد عرائس الانظار وتفريد فرائد ابكار الافكار تحفة لكل زكى وغبى رجاء خالص دعوة . . .

Prepisao kadija Ibrāhīm b. Muḥammad (/ ! / قلبه قاسى), bez oznake datuma, vjerovatno u XVIII stoljeću.

2. L. 23b - 44.

شرح الايساغوجى للكاتى
Šarḥ al-Īsāġōǧī lil-Kātī

(v. br. 3303,2)

Na listovima 21b - 23a su bilješke na arapskom jeziku iz gramatike i sintakse arapskog jezika, fikha, logike i drugo.

Na prvom zaštitnom listu je ime ranijeg vlasnika: Muḥammad b. Šākir, godina 1277/1860.

Poklonio dr. Ahmed-efendija Tuzlić.

3470. 1372.

Zbirka (مجموع), 2

L. 104; 24 x 16. *Ta'līq*. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst je povezan kustodama. Papir bijel i tamnobijel, glat; povez polukožni, dobro očuvan.

1. L. 1 - 28.

برهان فى علم الميزان
Burhān fī 'ilm al-mīzān

Djelo iz logike. Napisao Ismā'īl b. Muṣṭafā al-Kalanbawī, umro 1205/1791.

Ismā'īl-paša: Ḏayl I, 179; AM I, 222; Köprülü III, 320; Tüyatok III, 2161.

Početak:

اوله : انواع محامد عاليه بسطت مقدمة لمفتح الابواب ... وبعد فلما كان المنطق نطاق الافكار وبه يرتفع طباق الانظار ...

Završetak:

آخره : قول الشيخ الرئيس ابن سينا مهملات العلوم كليات .. وليكن هذا آخر الكلام بحمد العزيز العلام

2. L. 29 - 104.

تحرير القراعد المنطقية فى شرح الشمسية
Taḥrīr al-qawā'id al-manṭiqiya fī šarḥ aš-Šamsiya

(v. br. 3319,3)

Oba djela prepisao isti nepoznati prepisivač, bez oznake datuma, vjerovatno u XIX stoljeću.

Uvakufio Sālim-efendija Muftić.

3471. 1867.

Zbirka (مجموع), 5

L. 68; 21,5 x 15,5. *Nasḫ* i *ta'līq*, pomiješani, od različitih prepisivača. Istaknute riječi, pisane su crvenim matilom. Po rubovima ima nešto kratkih komentara i dopuna. Papir tamnobijel i bijel, čvrst, dohvaćen vlagom; povez polukožni.

1. L. 1 - 11a.

رسالة القياس فى المنطق
Risāla al-qiyās fī al-manṭiq

Risala iz logike od nepoznatog pisca. U katalogu (Tüyatok II, 634) navodi se ova risala, ali je njen početak nešto drugačiji od našeg primjerka i njihov primjerak je na kraju nepotpun.

Početak:

اوله : الحمد لله الذى جعل النجوم للاهتداء ... وبعد فان الاصحاب والاخلاء قد واضبوا لما لدى مما اخذت من كبار العلماء ... ثم ان القياس على المشهور قول مؤلف من اقوال متى سلمت لزم عنها لزاتها قول آخر

Završetak:

آخره : ... وهذا آخر ما اردت ترتيبه على اللبيب . تم بعون الله تعالى وعليه توكلت واليه انيب فالشكر لله على تمام ...

2. L. 11b - 12.

رسالة فى آداب المطالعة
Risāla fī ādāb al-muṭāla'at

Kratka risala iz disputacije. Napisao Ḥāmid b. Burhān b. Abū Ḏarr al-Gaffārī, čija nam je biografija nepoznata.

Köprülü III, 551,2 i 704,13.

Početak:

اوله : اما بعد حمد من استغرق فى مطالعة جماله انظار الناظرين ... فيقول ... حامد بن برهان بن ابى ذر الغفارى ...

Završetak:

آخره: فان ذلك ايضا من سوالب الادراك ومورث البلادة والاعواجاج فى الطبائع. تمت.

3. L. 13 - 40a.

تقرير القوانين المتداولة من علم المناظرة

Taqrir al-qawānin al-mutadāvila min ʼilm al-munāẓara

Djelo iz disputacije. Napisao Muḥmmad b. Abü Bekr al-Marʻašī Sačaklīzāde, umro 1150/1737.

Ismāʻil-paša: AM II, 322; Ḏayl I, 315; Kairo 2 I, 225; GAL,S II, 498; Tüyatok I, 31 i III, 2349.

Početak:

اوله: وبحمده وصلوة على رسوله يقول البائس الفقير محمد المرعشى المدعو بساچقلى زاده . . .

هذا تقرير القوانين المتداولة من علم المناظرة كتبته تخلصا عن اقتراح بعد الطلبة . . .

Završetak:

آخره: فاعلم ان القياس مركب كقولنا فى اثبات ان العالم له مؤثر لان كل متغير حادث ومعرفة المطويات تحتاج الى بسط وليكن آخر الكلام. الحمد لله على التمام على رسوله افضل الصلوة والسلام . . .

Neki listovi u sredini djela su odjsečeni, a na kraju istog (kolofon) je godina 1147/1734, koju smatramo da je godina sastava spomenutog djela.

4. L. 41 - 66.

حاشية على حاشية اللارى على شرح القاضى مير على هداية الحكمة

Ḥāšiya ʼalā ḥāšiya al-Lārī ʼalā šarḥ al-Qāḍī Mīr ʼalā Hidāyat al-ḥikma

Superglosa al-Abharinom filozofskom djelu "Hidāyat al-ḥikma". Osnovno djelo, dakle, napisao je Aṯīruddīn Mufaḍḍal b.ʻOmar al-Abharī, (umro 663/1264), komentar Qāḍī Mīr Ḥusayn b. Muʻinuddīn al-Maybādī al-Ḥusaynī (umro 910/1504), glosu Musliḥuddīn Muḥammad b. Ṣalāḥuddīn al-Lārī (umro 979/1571), a ovu superglosu ʻAlāuddīn ʻAlī-efendi Qarabaš al-Aqsarāyī an-Niṭārī, umro 1110/1698.

H H II, 2028-29; Köprülü III, 272; Tüyatok III, 2393.

Početak:

اوله: قوله للمناظرين الناظرين فى تعريف اى فى نفس التعريف مع قطع النظر عما عداه انظاره . . .

Završetak:

آخره: بل يجوز ان ينقله قاس انما يضر الشر ان يوادعى الخصم فى المرجع ارجاء كلامه . . .

5. L. 67b - 68.

(رسالة حروف الزوائد)

Risāla ḥurūf az-zawāʼid

Kratka risala iz gramatike arapskog jezika o afiksima (slovima koja se dodaju na korjenite suglasnike radi pravljenja izvedenih riječi), od nama nepoznatog pisca. Naslov je prema sadržaju.

Početak:

اوله: والحروف التى تزاد فى الاسماء والافعال عشرة مجموعها اليوم تنساه الهمزة تزاد فى الاسم . . .

Prepis cijele zbirke potječe iz XVIII stojeća.

Uvakufio al-Ḥāǧǧ Zulfikār b. Muḥammad Sipāhīzāde (Spahić) iz sela Čumel (Herzegovina) i predago ga muteveliji Halilu, sinu Salihovu Stočaninu.

3472. 6384.

استدلالية

Istidlāliya

Kratko djelo iz logike. Napisao ʻOṯmān b. Muṣṭafā aṭ-Ṭarsūsī, čija nam je biografije nepoznata.

GAL, SN II, 1017.

Početak:

اوله: الحمد لله الذى وفقنا على الاستدلال وحدانية بالعقليات والنقليات . . . اما بعد فيقول العبد الفقير الراجى عفو ربه عثمان بن مصطفى الطرسوسى . . . وسميتها استدلالية

Završetak:

آخره: وكذلك الدعوى والمطلوب والنتيجة لكن مختلفة بالاعتبار. تم هذه الرسالة المسماة بالاستدلالية

L. 8; 21 x 16. *Nasḫ* s nešto *ta'līqa*, pisan vještom rukom kaligrafa. Po rubovima, na nekim listovima, ima malo dopuna, od istog prepisivača. Papir plav, noviji, malo dohvaćen vlagom; povez kartonski.

Prepis potječe iz prve polovine XIX stoljeća.

Iz kolekcije Besim-efendija Korkuta.

3473. 539.

Zbirka (مجموع), 2

L. 14; 23,5 x 15. *Ta'līq*, sitan. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom ili su nadvučene crvenom linijom. Tekst je povezan kustodama. Papir bijel, čvrst; povez kartonski.

1. L. 1 - 4.

استدلالية
Iistidlāliya

2. L. 5 - 14.

تعليق على بحث جهة الوحدة
Ta'līq 'alā baḥṯ ğihat al-waḥdat

(v. br. 3335,7)

Oba djela prepisao isti nepoznati prepisivač u XIX stoljeću.

Na početku je jedan stih na turskom jeziku, naslovi djela i stariji pečati ove biblioteke.

3474. 4802.

(حاشية فى المنطق)
Ḥāšiya fī al-manṭiq

Djelo je na početku nepotpuno.

Glosa tekom djelu iz logike, od nama nepoznatog pisca. Pošto je djelo na početku nepotpuno (otkinuto i zagubljeno nekoliko listova), nismo mogli ustanoviti tačan naziv ove glose. Prema tome, za nas je, bar zasad, nepoznato i osnovno djelo i komentar i ova glosa. Možda će se kasnije, na osnovu završetka glose, moći identifikovati tačan naziv ovog djela.

Početak:

اوله: ... لعدم الشمول فى وجه التسمية وهكذا ما ذكرنا مانعه الخلو وبهذا المعنى يكون اعم الى من الحقيقة ...

Završetak:

آخره: ان كانت كسبية فلا يتم فليكن مسئلة بديهية يكون محمولها ذاتيا لموضوعها هنا آخر وفقنا بتصويره فى هذه الاوراق من فيض الفياض على الاطلاق وارجو ان ينتفع به ذوى (!) البصائر فى الاقطار والافاق

L. 31; 23 x 15. *Ta'līq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima nešto dopuna i ispravaka. Papir bijel, čvrst; povez polukožni, s preklopom.

Prepis završen 1220/1805.

3475. 1475.

Zbirka (مجموع), 4

L. 129; 21 x 14,5. *Ta'līq*, od različitih prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima na nekim listovima,pa i u proredu, ima kratkih komentara i tumačenja dotičnog teksta. Papir tamnobijel i bijel, različite starosti, čvrst i gladak, dohvaćen vlagom. Listovi; 8, 43 - 44, 77, 86, 97 - 98 i 106. su neispisani. Povez polukižni, s preklopom.

1. L. 1 - 7.

ترجمة الرسالة الولدية للسيد الشريف
Tarğama ar-risāla al-waladiya li as-Sayyid aš-Šarīf

(v. br. 3263,3)

Djelo je na početku nepotpuno, izostavljen je uvodni dio.

Početak ovog primjerka je:

(اوله:) من هذه التصورات عند اهل التحقيق جزء من التصديق اعلم ان التصور على قسمين الاول ضروريتى (!) وهو الذى لا يحتاج فى حصوله

Završetak je isti kao kod navedenog primjerka.

2. L. 9b - 42.

الرسالة الشمسية فى القواعد المنطقية

ar-Risāla aš-Šamsiya fī al-qawa'id al-manṭiqiya

(v. br. 3302,3)

3. L. 45b - 105.

حاشية محى الدين على شرح الايساغوجى

Ḥāšiya Muḥyiddīn 'alā šarḥ al-Īsāġōġī

(v. br. 3303,3)

4. L. 107b - 129.

شرح ايساغوجى للكاتى

Šarḥ al-Īsāġōġī lil-Kātī

(v. br. 3302,2)

Većinu zbirke prepisao, odnosno kompletirao sa starijim listovima 'Abdullāh b. Ibrāhīm 1177/1763. (v. bilješku poslije djela pod tačkom 2).

3476. 7041.

Zbirka (مجموع), 4

L. 93; 14,5 x 10. *Ta'līq* i *nasḫ*, od različitih prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima glosa i tumačenja pojedinih riječi. Papir tamnobijel, čvrst, oštećen, pa je i tekst u prvoj polovini zbirke oštećen; povez kožni, s preklopom, također oštećen.

1. L. 1 - 15.

ترجمة الرسالة الولدية للسيد الشريف

Tarǧama ar-risāla al-waladiya li as-Sayyid aš-Šarīf

2. L. 16b - 50.

الكافية فى النحو

al-Kāfiya fī an-naḥw

(v. br. 3308,2)

3. L. 51b - 84.

المصباح فى النحو

al-Miṣbāḥ fī an-naḥw

Djelo o arapskoj sintaksi. Napisao Naṣr b. 'Abdusayyid al-Muṭarrizī, umro 610/1213. (v. II, 894,5)

U našem primjerku izostavljen je uvod (*hamdela*)

Početak:

(اوله :) قال المص رحمة الله عليّ اما بعد حمد الله اما كلمة متضمنة بمعنى الشرط فلذلك لزم
دخول الفاء فى جوابها . . .

4. L. 85 - 93.

عوامل المائة للجرجانى (عوامل الجرجانى)

'Awāmil al-mi'et lil Ǧurǧānī ('Awāmil al-Ǧurǧānī)

Kratka sintaksa arapskog jezika, što ju je napisao 'Abdulqāhir b. 'Abdurraḥmān al-Ǧurǧānī, umro 471/1078 (v. II, 1612,3 i 1819,2).

Početak:

(اوله :) الحمد لله رب العالمين . . . وبعد فان العوامل فى النحو على ما الّفه الشيخ الامام عبد
القاهر بن عبد الرحمن الجرجانى

Prepis pod tačkom 1 potječe iz XVIII stoljeća, a pod tačkom 2 - 4 prepisao Mūsa, soḫta b. Muḥammad-efendī, u kasabi Dubnica (دبنجه) vaiz u kasabi Džuma Pazar, vilajet Bitolj, 1120/1708. i 1123/1711.

U Popisu mjesta u Jugoslaviji spominje se šest Dubnica, ali navedena kasaba u rukopisu nije nam poznato na kjem sa lokalitetu nalazi.

Na više mjesta u rukopisu je okrugli pečat ranijeg vakifa iz Tešnja (Mustafa Ševki, godina 1287/1870.). Na prvim zaštitnim listovima su vježbe u pisanju, bilješka iz arapske sintakse, dove i drugo.

C) Disputacija
(nauka o pojmovima)

a) as-Samarqandiya

3477. 1473.

Zbirka (مجموع), 3

L. 41; 21 x 13. *Nasḫ* i *ta'liq*, pomiješani. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Pu rubovima ima kratkih tumačenja dotičnog teksta. Osnovni tekst u komentarima nadvučen je crvenom linijom. Tekst u djelu pod tačkom 2 obrubljen je tankom crvenom linijom. Papir tamnobijel, čvrst; povez polukožni.

1. L. 1 - 8a.

الرسالة السمرقندية فى آداب البحث والمناظرة

ar-Risāla as-Samarqandiya fī ādāb al-baḥṯ va al-munāẓara

Kratka risala o disputaciji. Napisao Šamsuddīn Muḥammad b. Ašraf al-Ḥusaynī as-Samarqandī, umro oko 600/1203.

Dobrača, I, 691,15, str. 454; Kairo I, 236.

Početak:

(اوله :) المنة علينا لواهب العقل هذه رسالة فى آداب البحث يحتاج اليها كل متعلم لتكون حافظة له فى البحث من الضلالة . . .

Završetak:

(آخره :) . . . لو كان ذلك التقدير ثابتا فى نفس الامر يتم ما ذكرنا وان لم يلزم . . . (!) العلية وبه يحصل المطلوب . تمت الرسالة

Prepisao Muḥammad Sa'īd, bez oznake datuma.

Na listovima 8b - 11. je fragment nekog djela u stihovima s područja filozofije i logike.

2. L. 12b - 29.

شرح الايساغوجى للفنارى

Šarḥ al-Īsāġōğī lil-Fanārī

(v. br. 3302,6)

Prepisao Muṣṭafa b. Ḥasan, u medresi Ālī-efendi al-Avlawi (الاولوى), mjeseca muharrema 1155/1742.

Na listovima 30 - 32a. su takoder bilješke iz logike.

3. L. 32b - 41.

شرح الايساغوجى للكاتى
Šarḥ al-Īsāġōğī lil-Kātī

(v. br. 3303,2)

Na posljednjoj unutarnjoj korici je pečat Muhamed-age Aganagića, trgovca iz Sarajeva.

3478. 2704.

Zbirka (مجموع), 3

L. 60; 18 x 13. *Ta'līq*, od različitih prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima i u proredu ima sitno pisanih komentara i tumačenja dotičnog teksta. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom; povez polukožni, noviji.

1. L. 1 - 44

شرح الرسالة السمرقندية فى آداب البحث والمناظرة (للكيلانى)
Šarḥ ar-risāla as-Samarqandiya fī ādāb
al-baḥṯ wa al-munāẓara (lil-Kīlānī)

(v. br. 3261,3)

2. L. 45b - 50.

الرسالة السمرقندية فى آداب البحث والمناظرة
ar-Risāla as-Samarqandiya fī ādāb al-baḥṯ wa al-munāẓara

(v. br. 3477,1)

3. L. 52b - 60.

حاشية على شرح الرسالة السمرقندية فى آداب البحث والمناظرة
Ḥāšiya 'alā šarḥ ar-risāla as-Samarqandiya
fī ādāb al-baḥṯ va al-munāẓara

Glosa aš-Širvanījevom komentaru predhodne risale. Napisao Ğalāluddīn Muḥammad b. Aḥmad (As'ad) aṣ-Ṣadīqī ad-Dawānī, umro 908/1502.

Ḥ Ḫ I, 39; Ismā'īl-paša: A M II, 224.

Početak:

(اوله:) قال المصنف المنة لواهب العقل عدل عما هو المشهور وهو الحمد لله وغير ذلك . . .

Završetak:

(آخره:) . . . المطلق فلا معنى للتفسير بها بل ادعى كونه جليا. تمت الكتاب بعون الله الملك وهاب واليه مرجع المآب

Prepis je završen 936/1529. Djela pod tačkom 1 i 2 su nešto starijeg datuma.

Na prvom zaštitnom listu je bilješka iz disputacije, od nekog Ṭūsī-je, ime ranijeg vlasnika (nečitljivo), godina 1026/1617. i ime vakifa:'Oṯmān-efendi, muderris u Sīmzāde medresi (u Sarajevu).

Na naslovnoj stranici su, takoder, bilješke iz disputacije i ime drugog vlasnika knjige: Ḥusayn b. Muḥammad al-Qōnayī, muderris u Sinan-pašinoj medresi.

3479. 3719.

Zbirka (مجموع), 3

L. 94; 18 x 13. *Nasḫ* s nešto *ta' līqa*, od različitih prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima sitno pisanih kratkih komentara. U komentarima osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom. Papir tamnobijel, čvrst, različite debljine i starosti, dohvaćen vlagom; povez kartonski, noviji.

1. L. 1 - 45.

شرح الرسالة السمرقندية فى آداب البحث والمناظرة (للكيلانى)
Šarḥ ar-risāla as-Samarqandiya fī ādāb
al-baḥṯ wa al-munāẓara (lil-Kīlānī)

2. L . 46 - 75.

شرح الرسالة السمرقندية فى آداب البحث والمناظرة (للشروانى)
Šarḥ ar-risāla as-Samarqandiya fī ādāb
al-baḥṯ wa al-munāẓara (liš-Širvānī)

(v. br. 3261,4)

3. L. 76 - 94.

نصاب الصبيان
Niṣab aṣ-ṣibyān

Arapsko-perzijski rječnik u stihovima namijenjen maloj djeci. Napisao Abū Naṣr Mas'ūd b. Abū Bakr b. Ḥusayn b. Ga'far al-Farāhī (živio oko 617/1220. godine).

Wiesbaden XIV 2,37; O I, 86.

Početak:

(اوله :) چنين كويد ابو نصر فراهى حسد حافده وحقد حاسده . . .

Tekst ovog djela je vokaliziran.

Nema podataka o prepisivačima i datumima prepisa, ali je rukopis prilično star, pogotovo posljednje djelo.

Rukopis potječe, vjerovatno, iz XV ili XVI stoljeća.

3480. 1975.

Zbirka (مجموع), 3

L. 79; 20 x 14. *Ta liq.* Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovni tekst u komentarima nadvučen je crvenom linijom. Po rubovima i u proredu ima sitno pisanih tumačenja. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom; povez kartonski, noviji.

1. L. 1 - 22.

شرح الرسالة السمرقندية فى آداب البحث والمناظرة (للشروانى)
Šarḥ ar-risāla as-Samarqandiya fī ādāb
al-baḥṯ wa al-munāẓara (liš-Širvānī)

(v. br. 3261,4)

Djelo je na kraju nepotpuno.

2. L. 24 - 59.

حاشية عماد الكاشى على شرح الرسالة
السمرقندية فى آداب البحث والمناظرة
Ḥāšiya 'Imād al-Kāšī 'alā šarḥ ar-risāla as-Samarqandiya
fī ādāb al-baḥṯ wa al-munāẓara

(v. br. 3261,5)

Djelo je, također, na kraju nepotpuno.

3. L. 60 - 79.

حاشية على شرح اولوغ بك على آداب البحث للسمرقندى
Ḥāšiya 'alā šarḥ Ūlūg-beg 'alā ādāb al-baḥṯ lis-Samarqandī

I ovo djelo je na kraju nepotpuno.

Glosa navedenom komentaru pod tačkom 1 Samarqandijeve risale o disputaciji. Glosu je napisao Šayḫ Ḥusayn al-Ağamī, umro poslije 920/1514.

Ahlwardt IV, 5279; Köprülü III, 537,3.

Početak:

(اوله :) قوله سلك طريقة العمل اعلم ان من دأب المصنفين . . . ان يبدؤا فى اوائل تصانيفهم بكلام مشتمل . . .

Nema podataka o prepisivačima i godinama prepisa, jer su sva tri djela na kraju nepotpuna, ali smatramo da čitav kodeks potječe iz XVII stoljeća.

3481. 2496.

حاشية عماد الكاشى على شرح الرسالة
السمرقندية فى آداب البحث والمناظرة
Ḥāšiya 'Imād al-Kāšī 'alā šarḥ ar-risāla as-Samarqandiya
fī ādāb al-baḥṯ wa al-munāẓara

(v. br. 3261,5)

L. 37; 18 x 13. *Ta'līq.* Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom ili su nadvučene crvenom linijom. Na prve četiri stranice po rubovima i u proredu ima sitno pisanih komentara. Tekst je obrubljen crvenom tankom linijom, a povezan je i kustodama. Papir tamnobijel, čvrst; povez polukožni.

Na kraju djela je datum (vjerovatno završetak sastava glose) 946/1539.

Prepisivač i godine prepisa nisu navedeni, ali smatramo da rukopis potječe iz XVII stoljeća.

Na početku su: naslov djela, bilješka iz fikha i jedan pečat.

Uvakufio Elči Ibrâhim-paša, muḥāfiẓ Bosne (bilješka i pečat na kraju djela).

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzijje) medrese u Travniku.

3482. 1265.

Zbirka (مجموع), 3

L. 135; 20 x 14. *Ta'līq* (prvo djelo u zbirci), *nasḫ - ta'līq*, pomiješani, od dvojice različitih prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima nešto kratkih komentara. Tekst na stranicama obrubljen je jednom tankom crvenom linijom. U zadnja dva djela tekst je povezan kustodama. Zadnjih osam listova u prvom djelu kasnije su dopisani i nisu obrubljeni crvenom linijom. Papir bijel, čvrst, glat; povez kartonski, novijeg datuma.

1. L. 1 - 79.

حاشية على شرح اولوغ بك على آداب البحث والمناظرة للسمرقندى
Ḥāšiya 'alā šarḥ Ūlūġ-beg 'alā ādāb al-baḥṯ
wa al-munāẓara lis-Samarqandī

(v. br. 3480, 3)

2. L. 80b - 108.

حاشية عماد الكاشى على شرح الرسالة
السمرقندية فى آداب البحث والمناظرة
Ḥāšiya 'Imād al-Kāšī 'alā šarḥ ar-risāla as-Samarqandiya
fī ādāb al-baḥṯ wa al-munāẓara

(v. br. 3261,5)

3. L. 110b - 135.

شرح الرسالة السمرقندية فى آداب البحث والمناظرة (للشروانى)
Šarḥ ar-risāla as-Samarqandiya fī ādāb
al-baḥṯ wa al-munāẓara (liš-Širvānī)

(v. br. 3261,4)

Nema podataka kod prvog djela o prepisivaču i datumu prepisa, ali djelo potječe iz XVIII stoljeća, a djela pod tačkom 2 i 3 prepisao je Ḫalīl b. Aḥmad, 1139-40/1726-27.

Uvakufila supruga nekog Krese.

3483. 4617.

Zbirka (مجموع), 4

L. 63; 20,5 x 13,5. *Ta'līq*, sitan, složen. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom ili su nadvučene crvenom linijom. Papir tamnobijel, glat, dohvaćen vlagom, pismo mjestimice oštećeno; bez poveza.

Ovaj rukopis i rukopis br. 3518 (4615) bili su kao jedna cjelina, čija djela je većinom prepisao naš alim Šayh Yūyō, što se vidi po naslovima koji se ovdje nalaze na naslovnoj stranici. Tu je i pečat i ime Šayḫ Yūye i Ibrāhīm b. Ismāīl Opijača kao bivšeg vlasnika knjige.

1. L. 1 - 14.

حاشية عبد الرحمن الكردى على حاشية شرح الآداب لمسعودى
Ḥāšiya 'Abdurraḥmān al-Kurdī
'alā ḥāšiya šarḥ al-ādāb li Mas'ūdī

Glose i dopune 'Abdurraḥmān al-Kurdī al-Amedī-jevoj glosi iz disputacije. Napisao Muṣtafā b. Yūsuf al-Mostārī - Šayḫ Yūyō, umro 1119/1707. Osnovnu risalu napisao je Muḥammad b. Ašraf al-Ḥusaynī as-Samarqandī, komentar Kamāluddīn Mes'ūd aš-Širwānī, glosu Abu'l-Fatḥ Muḥammad Abū Sa'idī, a superglosu neki 'Abdurraḥman al-Kurdī al-Amadī, čija nam je biografija nepoznata.

Navedeni naslov je prema rukopisu. Inače, naši biografi o Šayḫ Yūyi ne spominju i ne pripisuju mu ove glose, pa su one, prema tome, novo saznaje za našu muslimansku književnost u Bosni i Hercegovini.

Početak:

اوله : اما بعد حمد الله المجيب دعوة السائل . . . وبعد فهذه حواش وافية لحل المواضع المشكلة من الفوائد التى علقها المولى المحقق ابو الفتح محمد بن سعيد المدعو بتاج الدين السعيد على شرح الآداب المسعودى جمعتها مما سمحت به اعلام الفاضل المرحوم عبد الرحمن الكردى الآمدى

Završetak:

آخره : يقول الجامع الفقير الى الغنى البارى مصطفى بن يوسف الموستارى هذا ما وجدنا من الحواشى المنسوبة الى الفاضل عبد الرحمن لاحظناها فى نسخ متعددة فان وافق ما وجدته فاتبعه والاّ فاصلحه فان الله لا يضيع اجر المحسنين وان وجدت شيئا منها غير ما وجدنا فزده وتصدق على السائلين . . .

2. L. 15 - 39.

حاشية اخرى على الحاشية المزبورة
Ḥāšiya ‘uḫrā ‘alā ḥāšiya al-mazbūra

Druga superglosa gore spomenutoj glosi, od nama nepoznatog pisca.

Početak:

اوله : قال المحشىّ رحمه الله سلك طريقة العمل بالحديث وهو كل امر ذى بال لم يبدأ بحمد الله فهو ابرّ وابدع قوله معنى تمييز عن العمل فان العمل بهذا الحديث قد يكون لفظا . . .

Završetak:

آخره : قوله والاول محال يحتمل احتمالين الى . . .(!) اى حين احتمالين. تم الكتاب بعون الملك الوهاب والحمد لله على الاتمام والصلوة والسلام . . .

3. L. 41b - 49.

حاشية على الرسالة السمرقندية فى آداب البحث والمناظرة (لشاعر سنان)
Ḥāšiya ‘alā ar-risāla as-Samarqandiya fī ādāb al-baḥṯ wa al-munāẓara (li Šā‘ir Sinān)

Glosa komentaru Semerqandijevoj risali iz disputacije.

Napisao Sinānuddīn Yūsuf ar-Rūmī, poznat pod imenom Šā‘ir Sinān, oko 900/1494. Autori osnovne risale i komentara su isti kao što su navedeni pod tačkom jedan.

HH I, 40; Ahlwardt IV 5289.

Početak:

حمدا لمن منّ (من) فضله على من يشاء والصلوة على من سما وعلى حتى بسمك (!) سمك السماء المص المنة علينا لواهب العقل قبل عليّ المنة مذمومة عقلا وعرفا وشرعا . . .

Završetak:

آخره : فكان . . .(!) وابدعها ولا يخفى ان التوجه الاول من هذين التوجهين انما يصح اذا كانت الدلايل الموردة فى الفصل

4. L. 51b - 63.

حاشية على شرح الرسالة السمرقندية فى آداب البحث والمناظرة
Ḥāšiya ‘alā šarḥ ar-risāla as-Samarqandiya fī ādāb al-baḥṯ wa al-munāẓara

(v. br. 3478,3)

Djelo pod tačkom 1 je autograf, pod tačkom 2 prepisao Muṣṭafā b. Yūsuf al-Mostārī (umro 1119/1707), a pod tačkom 3 i 4 prepisao Ḥasan b. Šayḫ Bāyazīd, u Istanbulu, mjeseca muharrema 943/1536. (bilješka na kraju djela pod tačkom 4).

Rukopis je bio u vlasništvu Muḥamed-Emīn Muslibegovića, posjednika iz Mostara.

3484. 3855.

حواشى على حواشى شرح الآداب
Ḥawāšī ‘alā ḥawāšī šarḥ al-ādāb

Superglose Samarqandijevoj risali iz disputacije, od istog (Šayḫ Yūye) pisca. Pisci osnovne risale, komentara i glose navedeni su u prethodnom djelu, pod tačkom jedan.

H.Šabanović: Književnost Muslimana BiH, str. 405.

Početak:

اوله : اما بعد حمد الله مجيب دعوة السائلين . . . فهذه فوائد وافية فى حل القرائد التى علقها . . . ابو الفتح محمد بن ابى سعيد المدعو بتاج الدين السعيد على شرح الآداب المسعودى . . .

Završetak:

آخره : لما لم يكن محالا يستلزم المحال الآخر وهو عدم الاستغناء على تقدير القدم فلا يمكن المنع المبنى على هذا السند المساوى

Superglosa je autograf, ali je pisac nije završio.

L. 41; 25,5 x 16. *Ta'līq.* Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst koji se komentariše nadvučen je crvenom linijom. Po rubovima ima dopuna. Papir bijel, čvrt, dohvaćen vlagom. Na kraju se nalazi 11 neispisanih listova. Povez kožni, s preklopom, zaštićen zelenim platnom.

Na drugom zaštitnom listu je jedan stih iz Ḥāfiẓovog Divana, a ispod njega bilješka, na turskom jeziku, koja se odnosi na dotični stih, te datum 3. zul-hidže 1101/1690. - sve pisano rukom autora.

Prema tome, moglo bi biti da ovaj autograf potječe iz te godine.

Iz Kardoz-begove biblioteke u Mostaru.

b) al-'Aḍudiya

3485. 2860.

Zbirka (مجموع), 11

L. 147; 19 x 12,5. *Nasḫ - ta'līq*, pomiješani, od različitih prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima, na nekim listovima, ima kratkih tumačenja dotičnog teksta. Osnovni tekst u komentarima nadvučen je crvenom linijom. Tekst je povezan kustodama. Papir tamnobijel i bijel, dohvaćen vlagom; povez polukožni, s preklopom, oštećen.

1. L. 1a.

الرسالة العضدية فى الآداب

ar-Risāla al-'Aḍudiya fī al-ādāb

(v. br. 33345,3)

2. L. 1b - 2a.

حاشية على شرح الرسالة العضدية فى الآداب

Ḥāšiya 'alā šarḥ ar-risāla al-'Aḍudiya fī al-ādāb

Glosa ili kraći komentar gornje risale. Napisao 'Alī b. Muḥammad as-Sayyid aš-Šarīf al-Ğurğānī, umro 816/1413.

ḪḪ I, 41; Ahlwardt IV, 5295; GAL,G II, 208; Köprülü III, 551,5; Tüyatok III, 2224.

Početak:

(اوله :) قوله فالدليل اى يطلب منك الدليل على تلك الدعوى وذلك الدليل مركب من مقدمتين كما بين فى المنطق

Završetak:

(آخره :) والمعارض والمسائل مانع اولا ثم يدعى التخلف ثم يدى الخلاف

Oba djela prepisao Muṣṭafā al-Bosnawī al-Počitelī (iz Počitelja) u Džami'ul-Ezheru, 1159/1746. (v. kolofon na kraju djela pod tačkom 2).

Tu je i ime i lični pečat ranijeg vlasnika Meḥmed ili Muḥammad Šākir Muidefendizāde, a ispod ove bilješke je ovalni pečat Muhamedage Aganagića, trgovcaiz Sarajeva.

3. L. 2b - 28a.

شرح الرسالة الحسينية فى الآداب

Šarḥ ar-Risāla al-Ḥusayniya fī al-ādāb

(v. br. 3315,11)

Prepis završen 1122/1710.

4. L. 30b - 35.

تهذيب المنطق والكلام

Tahḏīb al-manṭiq wa al-kalām

(v. br. 3443,1)

5. L. 37b - 93.

شرح على تهذيب المنطق والكلام

Šarḥ 'alā tahḏīb al-manṭiq wa al-kalām

(v. br. 3422,2)

Djela pod tačkom 4 i 5 su od istog nepoznatog prepisivača, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

6. L. 94 - 97.

الرسالة الحرفية للسيد الشريف
ar-Risāla al-ḥarfiya li as-Sayyid aš-Šarīf

Rasprava o odnosu, vezi (nisbet) u rečenici. Napisao 'Alī b. Muḥammad as-Sayyid aš-Šerī al-Ǧurǧānī, umro 816/1413. (v. II, 1316,14)

7. L. 98 - 99.

رسالة فى آداب البحث والمناظرة لطاشكوپرى زاده
Risāla fī ādāb al-baḥt va al-munāẓara li Ṭašköprüzāde

(v. br. 3315,14)

Prepis je završen 1142/1729. Ovo i predhodno djelo izgleda nam da je prepisao isti, nepoznati, prepisivač.

Inače, listovi ne kojima su napisane dvije predhodne risale, kao da su naknadno ubačene u ovaj kodeks, jer nisu ni povezani, a i papir se razlikuje od drugih listova.

8. L. 105b - 123.

خلاصة الحساب
Ḫulāṣa al-ḥisāb

Risala o matematici. Napisao Bahā'uddīn Muḥammad b. Ḥusayn al-Ḥāriṯī al-'Āmilī, umro 1031/1621. (v. I, 691,11, str. 453).

9. L. 124b - 127.

رسالة مختصرة فى العمل بربع المقنطرات
Risāla muḫtaṣara fī al-'amal bi rub'i al-muqanṭarāt

Skraćena rasprava o upotrebi kvadranta s paralelnim krugovima za odredivanje namaskog vremena od nekog Dārendelī-efendije, kako je to prepisivač zabilježio na početku uz naslov djela. Ovu risalu ne nalazimo u pristupačnim izvorima. (v.II, 1540,3).

Početak:

(اوله:) احسن الكلام حمد من قدّر الليالى والايام على الطف الوفاق واحسن النظام ... وبعد
فهذه رسالة مختصرة فى الربع المشهور بالمقنطرات وضعت فيها ما يكون اسهل من الطرق

10. L. 128b - 137.

اشكال التأسيس
Aškāl at-ta'sīs

Kraće djelo iz geometrije. Napisao Šamsuddīn Muḥammad b. Ašraf al-Ḥusaynī as-Samarqandī, umro poslije 683/1284.

Ḥ Ḫ I, 105; Köprülü I, 946,3.

Početak:

(اوله:) الحمد لله رب العالمين ... وبعد فان جماعة من الفضلاء وطائفة من الاصدقاء التمسوا
منى رسالة تكون مقدمة ...

11. L. 138b - 147.

رسالة فى العمل بالاسطرلاب
Risāla fī al-'amal bi al-usṭurlāb

Risala o rukovanju astrolabiumom od nepoznatog pisca.

Naslov je prema sadržaju djela. Naš primjerak je sličan s onim što ga K.Dobrača spominje I, 530,6, str. 327.

Početak:

(اوله:) الحمد لله حمدا يليق كلالة والصلوة والسلام على خير خلقه محمد واله وصحبه
اجمعين، وبعد فهذه الرسالة مختصرة اذكر فيها اسماء الرسوم الموسومة على الآلة المسماة
بالاسطرلاب ...

Prepisi pod tačkom 8 - 11 su od istog nepoznatog prepisivača, takoder, iz XVIII stoljeća.

3486. 2562.

الرسالة العضدية فى الآداب
ar-Risāla al-'Aḍudiya fī al-ādāb

L. 8; 20 x 14. *Nasḫ* Istaknute riječi nadvučene su crvenom linijom. Risala je pisana uzduž lista, a s desne i lijeve strane pisani su razni komentari. Papir bijel, čvrst; povez kartonski.

Prepis potječe iz XVIII stoljeća.

Iz zbirke Muhamed - Enveri Kadića.

3487. 5165.

Zbirka (مجموع), *6*

L. 64; 17,5 x 13,5. *Ta'līq*, od različitih prepisivača i iz različitog vremena. Istaknute riječi i dijelovi osnovnog teksta pisani su crvenim mastilom. Po rubovima i u proredu ima sitno pisanih komentara i tumačenje dotičnog teksta. Papir bijel i tamnobijel, popravljen, dohvaćen vlagom; povez polukožni, s preklopom, oštećen.

1. L. 1a.

الرسالة العضدية فى الآداب

ar-Risāla al-'Aḍudiya fī al-ādāb

2. L. 1b - 7.

الحنفية (شرح الرسالة العضدية فى الآداب)

al-Ḥanafiya (Šarḥ ar-risāla al-'Aḍudiya fī al-ādāb)

(v. br. 3431,6)
Prepis završen 1218/1803.

3. L. 12 - 35.

شرح الايساغوجى للفنارى

Šarḥ al-Īsāġōğī lil-Fanārī

(v. br. 3302,6)
Prepis završen u četvrtak, mjeseca rebiul-ahira 867/1462.

4. L. 36b - 44

الايساغوجى

al-Īsāġōğī

(v. br. 3302,1)

---

5. L. 46 - 61a

شرح الايساغوجى بالتركية

Šarḥ al-Īsāġōğī bi at-turkiya

Komentar predhodnom djelu, na turskom jeziku, od nama nepoznatog pisca. Početak i uvod su na arapskom jeziku.

Početak:

اوله: الحمد لله خالق الاجناس والفصول الوهاب بمقتضى وجوده المناطق والعقول . . . وبعد فان كتاب ايساغوجى الابهرى

Završetak:

آخره: والعمدة علم منطقده مقصود اولان هو البرهان بر برهان دركه ذكر اولندى احمالا واكر تفصيل مراد اولنوركه مطولاتنده طلب اولنه والله اعلم بتحقيقه وهو الموفق والمرشد

6. L. 61b - 64.

رسالة فى المناظرة

Risāla fī al-munāẓara

Risala iz disputacije. Napisao Aḥmad b. Muḥammad al-Ḥusayni al-Ḥamawī, umro 1098/1687.

Naslov risale je prema sadržaju iste, a ime pisca navedeno je na kraju risale. Međutim, u pristupačnim izvorima ne pripisuje mu se ova risala.

Početak:

(اوله:) الحمد لله رب العالمين . . . اذا ما قلت قولا انت ناقل فصحح نقل ذلك للقائل يعنى كلما ذكرت مركبا مشتملا على النسبة التامة الجزية حال كونك ناطقا له . . .

Završetak:

(آخره) وقد ثبت اطلاق الكلام عليها كقوله ان الكلام لفى فؤاد وانما جعل الكلام على فؤاد دليلا. تم الكتاب استنساخا من نسخة مؤلفه الشيخ السيد احمد الحموى رحمه الله . . .

Prepisivač djela pod tačkom 1, 5 i 6 je isti kao i kod i pod tačkom 2, a djelo pod tačkom 4 prepisao je neki drugi prepisivač koncem XVIII ili početkom XIX stoljeća.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzijje) medrese u Travniku.

3488. 5940.

Zbirka (مجموع), 3

L. 38; 22 x 14. *Nash*, pisan vještom rukom kaligrafa. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima, na nekim listovima, ima kratkih tumačenja, pisanih rukom istog prepisivača. Tekst na stranicama obrubljen je crvenom linijom i povezan je kustodama. Papir žućkast, glast; povez poukožni, s preklopom.

1. L. 1a.

الرسالة العضدية فى الآداب
ar-Risāla al-ʻAḍudiya fī al-ādāb

2. L. 1b - 6.

الحنفية (شرح الرسالة العضدية فى الآداب)
al-Ḥanafiya (Šarḥ ar-risāla al-ʻAḍudiya fī al-ādāb)

(v. br. 3335,4)

3. L. 9 - 38

حاشية ابى الفتح على شرح الرسالة العضدية فى الآداب للحنفى
Ḥāšiya Abū al-Fatḥ ʻalā šarḥ ar-risāla
al-ʻAḍudiya fī al-ādāb lil-Ḥanafī

(v. br. 3432,4)
Cijelu zbirku prepisao Adem Sirrī al-Uskūbī, 1302/1884.
Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

3489. 7022.

Zbirka (مجموع), 3

L. 18; 21 x 15. *Nash - ta liq*, pomiješani. Osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom. Po rubovima ima sitno pisanih glosa, od istog prepisivača. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom; povez polukožni, oštećen.

1. L. 1 - 7b.

الحنفية (شرح الرسالة العضدية فى الآداب)
al-Ḥanafiya (Šarḥ ar-risāla al-ʻAḍudiya fī al-ādāb)

(v. br. 3335,4)

2. L. 7b - 8.

حاشية على شرح الرسالة العضدية فى الآداب
Ḥāšiya ʻalā šarḥ ar-risāla al-ʻAḍudiya fī al-ādāb

(v. br. 3485,2)
Na 9b. listu je početak komentara pod naslovom:
(شرح الرسالة العضدية فى الآداب)
Ahlwardt IV, 5310 i naš broj: (3349,4)

3. L. 12b - 18.

شرح على رسالة فى آداب البحث والمناظرة لطاشكوپرى زاده
Šarḥ ʻalā risāla fī ādāb al-baḥt wa al-munāẓara li Ṭašköprüzāde

(v. br. 3331,6)
Cijelu zbirku prepisao Aḥmad b. Muḥammad aš-Šehrī, u Isḥāq-pašinoj mahali, u blizini velike Aja Sofije (U Istanbulu), godine (1)119/1707.

3490. 3396.

Zbirka (مجموع), 5

L. 90; 21 x 15,5. *Nash i ta'līq*, pomiješani, od različitih prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima sitno pisanih komentara. U komentarima osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom. Papir tamnobijel i žućkast, glat; povez polukožni, s preklopom, oštećen, listovi rastavljeni od poveza.

1. L. 1 - 7a.

الحنفية (شرح الرسالة العضدية فى الآداب)
al-Ḥanafiya (Šarḥ ar-risāla al-ʻAḍudiya fī al-ādāb)

2. L. 7b - 37a

حاشية ابى الفتح على شرح الرسالة العضدية فى الآداب للحنفى

Ḥāšiya Abū al-Fatḥ 'alā šarḥ ar-risāla al-'Aḍudiya fī al-ādāb lil-Ḥanafī

(v. br. 3432,4)

3. L. 37b.

الرسالة العضدية فى الآداب

ar-Risāla al-'Aḍudiya fī al-ādāb

(v. br. 3335,3)

4. L. 38b - 77.

شرح على رسالة فى فن المناظرة

Šarḥ 'alā risāla fī fann al-munāẓara

Komentar risali o disputaciji za početnike. Osnovni tekst napisao Muḥammad al-Mar'aši Sačakklizāde, umro 1150/1737. (v. I, 300,3, str. 186)., a ovaj komentar Muḥammad b. Ḥusayn al-Bahnasī al-Hiğābī Mollā 'Omerzāde, čija nam je biografija nepoznata.

GAL,G II, 370; GAL,S II, 498.

Početak:

اوله: الحمد لله الذى اذّب المتعلمين بعقل سليم. وهداهم بتنوير اذهانهم الى نظر مستقيم . . .
وبعد يقول الفقير محمد بن حسين البهنسى المكنى بملا عمر زاده . . . لما كانت ولدية الحق المظهر
بين الحق والبطلان . . .

Završetak:

آخره: . . . ان لا يجعلنا بخطايانا من المؤمنين فان هذا اول ما افرغته فى قالب الترصيف والتبيين
وليكن آخر دعوانا ان الحمد لله رب العالمين قد وقع من يد عبد الضعيف . . .

5. L. 80a - 90.

الايساغوجى الجديد

al-Īsāġōğī al-ğadīd

Risala iz logike, od nama nepoznatog pisca. Prema naslovu, ovo je risala po uzoru na poznatu risalu "al-Īsāġūğī". Pristupačni izvori je ne spominju, a ime pisca nije navedeno u rukopisu.

Početak:

(اوله:) الحمد لله على تواله والصلوة على رسولنا محمد واله واصحابه وبعد فهذا متن عجيب
وسوق غريب جعلته تبصرة لكل لبيب وتذكرة لكل اريب وسميته بالايساغوجى الجديد والدر
الفريد . . . اعلم ان المنطق الة قانونية تعصم مراعاتها الذهن . . .

Završetak:

(آخره:) والخامس المغالطة وهو قياس فاسد الصورة لانتقاء شرائط الانتاج او فاسد المادة لكونها
مركبات من الوهميات الكاذبة او العقليات الكاذبة والله اعلم بالصواب . تمت الكتاب سنة ١٢١

Prepisao pod tačkom 1 - 3 Sulaymān b. Muṣṭafā, 1162/1748-49. (v. bilješku na kraju drugog djela), pod tačkom 4 Aḥmad b. al-Ḥāğğ Ramaḍān, u Istanbulu 1211/1796, a prepis pod tačkom 5 je od nepoznatog prepisivača iz (1)121/1709.

3491. 1942.

Zbirka (مجموع *), 18*

L. 77; 20,5 x 14,5. *Nasḫ* - *ta'līq*, pomiješani. neki naslovi i istaknute riječi pisani su crvenim mastilom, a neke riječi su nadvučene crvenom linijom, kao i osnovni tekst u komentarima. Po rubovima, na nekim listovima, ima dopuna, ispravaka i tumačenja dotičnog teksta. Papir tamnobijel, čvrst, glast; povez kožni.

1. L. 1 - 5a.

الحنفية (شرح الرسالة العضدية فى الآداب)

al-Ḥanafiya (Šarḥ ar-risāla al-'Aḍudiya fī al-ādāb)

2. L. 5b - 13.

شرح الرسالة العضدية فى الآداب (للاسفرائنى)

Šarḥ ar-risāla al-'Aḍudiya fī al-ādāb (lil-Isfarā'inī)

Komentar spomenutoj risali o disputaciji. Napisao Ibrāhīm b. Muḥammad b. 'Arabšāh al-Isfarā'inī, umro 944/1537.

ḤḪ I, 41; Ahlwardt IV, 5305; Köprülü III, 554,8; GAL,G II, 208; GAL,S II, 288.

Početak:

اوله: نحمدك يا من لا ناقص لما اعطيت ولا معارض لما قضيت ... وبعد فيقول ... ابراهيم بن محمد بن عربشاه الاسفرائنى انى طالعت فى ساعة او بعض ساعة مع كمال قلة البضاعة الرسالة ...

Završetak:

آخره: والله اعلم بحقيقة الحال ونرجو منه خير مآب ومآل ... انه الكبير المتعال

3. L. 14 - 15a.

الرسالة الوضعية فى علوم العربية
ar-Risāla al-waḍ'iya fī 'ulūm al-'arabiya

Kratka rasprava iz etimologije u arapskom jeziku. Napisao 'Alā'uddīn 'Alī b. Muḥammad 'Alī Qūšğī,umro 879/1479.

Köprülü II, 1610,35.

Početak:

(اوله:) المشهور ان وضع المفردات ليس لافادة مسمياتها لاستلزامها الدور ومعنى ذلك ان ليس الغرض من وضع المفردات ...

Završetak:

آخره: ولكن الحق احقّ ان يقع هذا ما افاده افضل المتاخرين واكمل المتاخرين مولانا على قوشجى رحمه الله

4. L. 15b - 25.

شرح الرسالة العضدية فى الوضع
Šarḥ ar-risāla al-'Aḍudiya fī al-waḍ'i

(v. br. 3349,4)

5. L. 26 - 31

رسالة فى بيان المعجزة
Risāla fī bayān al-mu'ğiza

Rasprava o nadnaravnim djelima (mu'ğizāt). Napiso Aḥmad b. Sulaymān Ibn Kamal-pašazāde, umro 941/1534.

Flügel III, 381,5; Mostar, 634,8.

Početak:

اوله: الحمد لله الثابت وجوده بالبينات الباهرة ... وبعد فهذه رسالة معمولة فى تحقيق المعجزة وبيان وجه دلالتها على صدق

Završetak:

آخره: بانه يخرج الارهاص المعجز الكاذب وهى عند المعرّف من المعجزة نعم قوله خرق العادة مستدرك مرتبطا كان بما ذكرنا او بها ذكرناه المعرض كما لا يخفى

6. L. 31b - 32a.

تفسير دعاء قنوت
Tafsīr du'ā' qunūt

Kratak komentar "Kunut-dove", od nepoznatog pisca.

Početak:

اوله: اللهم الميم المشددة لنداء لان معناه يا الله ...

7. L. 32a - 35a

رسالة فى سنة صلوة الفجر
Risāla fī sunnat ṣalāt al-fağr

Kratka rasprava o sabahskom sunnet-namazu. Napisao neki Ḥiḍr b. Niyāzī, čija nam je biografija nepoznata. Naslov rasprave je naš, prema sadržaju iste, a ime pisca je prema rukopisu, koga ne spominju pristupačni izvori. U Predgovoru pisac kaže da je raspravu napisao po nagovoru nekih svojih prijatelja i da je mnoga pitanja obradio na osnovu raznih fikhskih djela, koja u Predgovoru navodi.

Početak:

اوله: فيقول العبد الفقير خضر بن نيازى غفر الله ذنوبه وستر يوم القيامة عيوبه لما سالنى بعض اخوانى من المخلصين عن سنة صلوة الفجر فجمعت هذه المسائل ويترتبت المسائل بعلامته

Iza ove rasprave jedna anegdota iz vremena Abū Ḥanīfe i njegova učitelja Ḥammād-a.

8. L. 36.

تلخيص الآداب (رسالة فى الآداب)
Talḫīṣ al-ādāb (Risāla fī al-ādāb)

Kraća rasprava iz disputacije, od nepoznatog pisca. Naslov je prema rukopisu koji se nalazi na kraju rasprave.

Početak:

اوله: الحمد لله رب العالمين ... اعلم ان طرق المسائل فى المناظرة ووظيفة بها مسموعا عند المناظرين المحققين ...

Završetak:

آخره: القبول يلزم ايضا عجزه وهو الالزام وعندهم المباحثة والمراد واما قدرتها لا الى نهاية فممنوع هذا تلخيص الآداب

9. L. 37 - 40a

رسالة فى آداب البحث للسيد الشريف
Risāla fī ādāb al-baḥt li as-Sayyid aš-Šarīf

Risala iz disputacije. Napisao 'Alī b. Muḥammad as-Sayyid aš-Šarīf al-Ğurğānī, umro 816/1413.

Naslov risale i ime pisca je prema rukopisu, ali u pristupačnim izvorima ovu risalu nismo mogli pronaći, pa nas dovodi u sumnju, da li je prepisivač tačno naveo ove podatke.

Početak:

اوله: الحمد لمن لا مانع لعطائه ولا مناقض لقضائه ... قال سيد المحققين وشريف المدققين الحمد على نواله والصلوة على محمد وآله اذا قلت كلاما فان كنت ناقلا ...

Završetak:

آخره: قال الامام وينبغى ايضا الاحراز عن الايجاز والاطناب والالفاظ القريبة المتشابهة عن الدخل قبل الفهم بالتمام ...

10. L. 40b - 41a

رسالهء عبد الباقى افندى الشهير بطورسون زاده
Risāla-i 'Abdulbāqī efendī aš-šahīr bi Ṭūrsūnzāde

Izvadak glose Mula Ğāmijevom komentaru djelu "al-Kāfiyā fī an-naḥw" iz arapske sintakse. Glosu je napisao 'Abulbāqī b. Ṭūrsūn ar Rūmī al-Ḥanafī Ṭūrsūnzāde 992/1584.

Naveeni naslov je prema rukopisu koji je napisan crvenim mastilom na početku ovog izvadka. Inače pravi naslov bi trebao da bude sljedeći: حاشية على شرح الكافية فى النحو

HH I, 1374; AM I, 495; O.M.I, 348.

Početak:

اوله: يا غاية كل مقصود ويا فائض الجود ... قال مولانا عبد الرحمن الجرجانى ... فى شرح الكافية العطف تابع مقصود ... يقول عبد الباقى ابن المولى طورسون

Završetak:

آخره: لكن بالذات بل بواسطة النسبة وفى ضمنها تأمل تحريرا فى اوائل شعبان من شهور سنة اثنين وتسعين وتسعمائة

11. L. 41a - 42a.

الرسالة العضدية فى الوضع
ar-Risāla al-'Aḍudiya fī al-waḍ'i

(v. 3315,9)

12. L. 42.

رسالهء وضع نوعى
Risāla-i waḍ'i naw'ī

Kraća risala o nauci o pojmovima, od nepoznatog pisca. Naslov je prema rukopisu, koji je napisan na početku ovog rada.

Početak:

اوله: ولنبهك على فائدة جليلة وهى انّ الوضع النوعىّ قد يكون ثبوت فائدة دالة على ان كل لفظ ...

13. L. 43 - 45a.

الرسالة الحرفية للسيد الشريف
ar-Risāla al-ḥarfiya li as-Sayyid aš-Šarīf

(v. br. 3485,6)

14. L. 45 - 46.

تفسير سورة الفاتحة
Tafsīr sūra al-Fātiḥa

Djelomično tumačenje sura al-Fatiha. Prema uvodu moglo bi se reći da je ovo iz Zamaḫšerina tefsira ("al-Kaššāf"), ali u to nismo sigurni.

Početak:

اوله: الحمد لله رب العالمين ... قال صاحب الكشاف فى الفاتحة الفاتحة فى بيان اسميها عطفا على قوله وتسمّى امّ القرآن

15. L. 46b - 52.

رسالة فى فضائل الجهاد
Risāla fī faḍā'il al-ğihād

Naslov je prema sadržaju risale, a ona govori o borbi i borcima na Allahovom putu (ğihād), od nama nepoznatog pisca.

Početak:

اوله: الحمد لله الذى فضّل المجاهدين على القاعدين بانواع الخصال وبشّر الذين يقاتلون فى سبيله ...

Završetak:

آخره: واما مولانا ففى رفع الطعن ...(؟) عدّل المقام على وجه سقط عن حيز القبول الاشكال فلم يبق للسؤال مجال. تمّت الرسالة.

Iz Uvoda se razumije da je pisac rođen u Sofiji, a da je risalu napisao u Medini.

16. L. 53 - 67.

رسالة فى حق البسملة لمولانا جامى
Risāla fī ḥaqq al-basmala li Mawlāna Ğāmī

Kraka risala o tumačenju Besmele, te razne bilješke iz tefsira i hadisa iz mnogih poznatih djela na tu temu. Napisao 'Abdurraḥmān b.Aḥmad al-Ğāmī, umro 898/1942. Naslov risale i ime pisca napisan je crvenim mastilom na početku.

17. L. 68 - 76a.

اربعين ابن كمال پاشا
Arba'īn Ibn Kamāl-pāšā

Zbirka 40 hadisa koju je sabrao Aḥmed b. Sulaymān Ibn Kamāl-pāšā, umro 940/1533. (v. I, 571,1)

18. L. 76b - 77.

رسالة الاستعارة للسمرقندى
Risāla al-isti'āra li as-Samarqandī

Kratka rasprava o naročitoj upotrebi riječi u prenesenom značenju. Napisao Abu'l-Qāsim b. Abū Bakr al-Layṯī as-Samarqandī, umro 893/1488-89. (v. I, 388,4).

Ahlwardt VI, 7297; Köprülü III, 555,3.

Početak:

اوله: الحمد لواهب العطية والصلوة على خير البرية ... اما بعد فالاستعارات وما يتعلق بها قد ذكرت فى الكتب ...

Ime pisca urukopisu, pored naslova risale, pogrešno je navedeno (Alī al-Qušğī), što nas je zavaralo u identifikaciji ove risale.

Cijelu zbirku prepisao isti nepoznati prepisivač, bez oznake datuma, vjerovatno, u XVIII stoljeću.

Na početnim zaštitnim listovima su bilješke iz propovjedništva i etike, pisane kasnije rukom drugog prepisivača. Na kraju su hadisi o muslimanskim praznicima.

3492. 4771.

Zbirka (مجموع), 5

L. 43; 15 x 10,5. *Ta'līq*, od istog prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovni tekst u nekim komentarima nadvučen je crvenom linijom. Po rubovima ima nešto ispravaka i dopuna. Papir tamnobijel, čvrst; povez kožni, s preklopom, ima utisnute ornamente na sredini korice i na preklopu.

1. L. 1 - 4b.

حاشية على شرح الرسالة العضدية فى الآداب
Ḥāšiya 'alā šarḥ ar-risāla al-'Aḍudiya fī al-ādāb

(v. br. 3485,2)

Na prvom listu je završetak komentara osnovog djela, kojeg je napisao Muḥammad Šamsuddīn al-Ḥanafī at-Tibrīzī, umro oko 900/1494. (v. br. 3432,6). Ostali listovi su otkinuti i zagubljeni.

2. L. 4b - 6a.

رسالة فى بيان لفظ چلب وچلبى
Risāla fī bayān lafẓ Čalab va Čalabī

Naslov u rukopisu je: هذه رسالة لابن كمال پاشا
Risala o tumačenju riječi čeleb i čelebi s vjerskog stanovišta. Napisao Ḥasan Kāfī b. Ṭurḥān al-Aqḥiṣārī al-Bosnawī, umro 1025/1616. (v. II, 896,4).

3. L. 6 - 7.

رسالة عن الاذناب
Risāla 'an al-aḏnāb

Kraći izvod iz nekog komentara s područja gramatike arapskog jezika o tumačenju riječi: ḏanb, mn. ḏunūb i ḏanab, mn. aḏnāb, prema rukopisu, kako je zabilježio prepisivač, od Bergivije. Na početku ovog izvadka autor citira komentar "Maqsūda", što ga je napisao Muḥammad b. Ḫalīl b. Dāniyāl, umro 710/1310. (v. ḤḪ,II, 1807. i AM II, 141).

اوله: عن الاذناب قال محمد بن خليل بن دانيال فى شرحه للمقصود قال بعض الشارحين الاذناب بفتح الهمزة . . .

4. L. 8b - 13.

وصية الامام الاعظم ابى حنيفة
Waṣiyat al-Imām al-'Aẓam Abū Ḥanīfa

Oporuka Abū Ḥanīfe, umro 150/767. (v. I, 578,3, str. 364).

5. L. 14b - 43.

شرح على رسالة الاستعارة
Šarḥ 'alā risāla al-isti'ara

(v. br. 3335,5)
Cijelu zbirku prepisao Muṣṭafā b. 'Abdullāh al-Aqčepārī, iz kasabe Žištovo (u Bugarskoj), u medresi u Trnavi, u vremenu 1101-05/1689-93.

3493. 1395.

Zbirka (مجموع), *5*

L. 81; 22 x 16,5. *Nasḫ - ta'līq*, pomiješani. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima sitno pisanih komentara. Tekst na prvih deset listova obrubljen je tankom crvenom linijom. Papir tamnobijel, glat, dohvaćen vlagom; povez polukožni. Rukopis se čuva u polukožnoj futroli.

1. L. 1 - 43.

حاشية ابى الفتح على شرح الرسالة العضدية للحنفى
Ḥāšiya Abū al-Fatḥ 'alā šarḥ ar-risāla al-'Aḍudiya lil-Ḥanafī

(v. br. 3432,4)
Listovi 44 - 46. su neispisani.

2. L. 47b - 54a.

رسالة فى فن المناظرة
Risāla fī fann al-munāẓara

(v. br. 3315,12)

3. L. 56a.

الرسالة العضدية فى الآداب
ar-Risāla al-'Aḍudiya fī al-ādāb

(v. br. 3335,3)

4. L. 56b - 62a.

الحنفية (شرح الرسالة العضدية فى الآداب)
al-Ḥanafiya (Šarḥ ar-risāla al-'Aḍudiya fī al-ādāb)

(v. br. 3432,6)

5. L. 57 - 81.

شرح الرسالة الحسينية فى آداب البحث
Šarḥ ar-risāla al-Ḥusayniya fī ādāb al-baḥṯ

(v. br. 3315,11)

Cijelu zbirku prepisao Muṣṭafā b. Mūsā, u vremenu od 1129-31/1716-18. (Djelo pod tačkom 1 u gradu Behseni بهسنى za vrijeme Meḥmed-efendije, pod tačkom 4 u medresi Ḫāṭuniye, a pod tačkom 5 u gradu ʻAntab, u medresi ʻAlī Neğr).

Iz Šehdi-efendijine biblioteke.

3494. 4708.

Zbirka (مجموع *), 5*

L. 64; 20,5 x 13,5. *Ta'līq.* Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima sitno pisanih komentara. U komentarima osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom. Papir bijel i žućkast; povez kožni, s preklopom, oštećen.

1. L. 1 - 27.

حاشية ابى الفتح على شرح الرسالة العضدية للحنفى
Ḥāšiya Abū al-Fatḥ ʻalā šarḥ ar-risāla al-ʻAḍudiya lil-Ḥanafī

2. L. 28a.

الرسالة العضدية فى الآداب
ar-Risāla al-ʻAḍudiya fī al-ādāb

(v. br. 3335,3)

3. L. 31b - 37a.

الحنفية (شرح الرسالة العضدية فى الآداب)
al-Ḥanafiya (Šarḥ ar-risāla al-ʻAḍudiya fī al-ādāb)

(v. br. 3432,6)

4. L. 39b - 55.

شرح الرسالة الحسينية فى آداب البحث
Šarḥ ar-risāla al-Ḥusayniya fī ādāb al-baḥṯ

(v. br. 3314,11)

5. L. 59 - 64.

شرح رسالة فى آداب البحث والمناظرة لطاشكوپرى زاده
Šarḥ risāla fī ādāb al-baḥṯ wa al-munāẓara li Ṭāšköprüzade

(v. br. 33331,6)

Cijelu zbirku, sudeći prema rukopisu, prepisao isti nepoznati prepisivač, 1169/1755. (v. na kraju rukopisa).

Rukopis je otkupljen od nekog nepoznatog vlasnika.

3495. 4579.

Zbirka (مجموع *), 8*

L. 128; 21,5 x 16. *Ta'līq* i *nasḫ,* od različitih prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovni tekstovi nadvučeni su crvenom linijom. Po rubovima ima sitno pisanih komentara, pisanih istom rukom kao i djela. Papir tamnobijel, glat, dohvaćen vlagom; povez polukožni, s preklopom, oštećen, a na sredini korica utisnuti su ornamenti.

1. L. 1 - 22.

حاشية ابى الفتح على شرح الرسالة العضدية للحنفى
Ḥāšiya Abū al-Fatḥ ʻalā šarḥ ar-risāla al-ʻAḍudiya lil-Ḥanafī

Prepisao Ibrāhīm b. ʻAbdulbašīr, u medresi Ḫādim, 1196/1781.

2. L. 24 - 78.

شرح العقائد العضدية للدوانى
Šarḥ al-ʻaqā'id al-ʻAḍudiya li ad-Dawānī

Komentar djelu العقاعد العضدية iz dogmatike. Osnovno djelo napisao je ʻAḍududdīn ʻAbdurraḥmān b. Aḥmad al-Īğī, umro 756/1355, a ovaj komentar Muḥammad b. As'ad ad-Dawānī, umro 908/1502. (v. I, 624,3, str. 409)

Prepisao navedeni prepisivač 1197/1782.

3. L. 84 - 88.

الحنفية (شرح الرسالة العضدية فى الآداب)

al-Ḥanafiya (Šarḥ ar-risāla al-'Aḍudiya fī al-ādāb)

(v. br. 3335,4)

Prepisao isti prepisivač 1195/1780.

4. L. 88b.

الرسالة العضدية فى الآداب

ar-Risāla al-'Aḍudiya fī al-ādāb

(v. br. 3335,3)

5. L. 89 - 106.

شرح الرسالة الحسينية

Šarḥ ar-risāla al-Ḥusayniya

(v. br. 3315,11)

6. L. 108b - 118.

شرح الرسالة العضدية فى الوضع

Šarḥ ar-risāla al-'Aḍudiya fī al-waḍ'i

(v. br. 3349,4)

Djela po tačkom 4 - 6 prepisao isti prepisivač 1197/1782.

7. L. 121 - 126.

شرح على رسالة فى آداب البحث والمناظرة لطاشكوپرى زاده

Šarḥ risāla fī ādāb al-baḥt wa al-munāẓara li Ṭāšköprüzade

(v. br. 3331,6)

Prepisao Muḥammad b. Karīm b. Muḥammad, 1179/1765.

8. L. 127b - 128.

رسالة فى آداب البحث والمناظرة

Risāla fī ādāb al-baḥt wa al-munāẓara

(v. br. 3315,14)

Prepisao nepoznati prepisivač u XIX stoljeću.

Rukopis je donesen iz Odbora Islamske zajednice Mostar.

3496. 3915.

Zbirka (مجموع), 4

L. 161; 21,5 x 12,5. *Ta'līq*, sitan, složen. Naslovi i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima kratkih komentara, dopuna i ispravaka. Tekst komentara u prvom djelu nadvučen je crvenom linijom. Imaju kustode. Papir tamnobijel i bijel, glat, djelomično oštećen, dohvaćen vlagom; povez kožni, s preklopom, zaštićen zelenim platnom.

1. L. 1 - 17

حاشية على رسالة الحنفية فى الآداب

Ḥāšiya 'alā risāla al-Ḥanafiya fī al-ādāb

Glosa Muhammad Hanefijinom komentaru (v. br. 3334,4) Īğīnoj risali o disputaciji. Napisao Muṣṭafā b. Yūsuf al-Mostārī-Šayḫ Yūyō, umro 1119/1707.

O. M. II, 31; H. Šabanović: Književnost Muslimana BiH, 406,18; ANA-LI GHB XI-XII, 47,10.

Početak:

اوله: قوله لك الحمد هذا حمد الماتن واما حمد الشارح فقد قيل ان ترك الحمد حمد لما فيه من الاشعار بعجزه عن عداء . . .

Završetak:

آخره: والحمد لله على الاتمام والصلوة والسلام على سيد الانام وعلى آله واصحابه الكرام فرغ مؤلفه الفقير مصطفى بن يوسف الموستارى . . . فى اليوم الحادى والعشرين من جماد الآخر وقد كان ابتداؤه فى اليوم السادس نهاء من شهور سنة اثنين ومائة والف . . .

Iz završetka se vidi da djelo autograf, da ga je autor počeo pisati 6. a završio 21. džumadel-ahira 1102/1691.

2. L. 20b - 75a.

الحواشى للمولى الخيالى على حاشية المطول للسيد الشريف
al-Ḥawāši li al-Maulā al-Ḫayālī 'alā ḥāšiya al-Muṭawwal li as-Sayyid aš-Šarīf

Superglose djelu "Talḫis al-Miftāḥ" iz stilistike arapskog jezika. Osnovno djelo napisao Muḥammed b. 'Abdurraḥmān al-Qazwīnī, umro 739/1338. Komentar (*al-Muṭawwal*) Mas'ūd b. 'Omar al-Tāftāzānī, umro 748/1347, glosu 'Alī b. Muḥammad as-Sayyid aš-Šarīf al-Ğurğānī, umro 816/1413, superglosu, prema naslovu, vjerovatno, Aḥmad b. Mūsā al-Ḫayālī, umro 862/1457, a ove superglose su od nama nepoznatog pisca. Pristupačni izvori ne spominju ni Ḫayāliju kao glosatora, a ni ovim superglosama nema spomena o istim.

Početak:

اوله: قوله يستلزم اختصاص جميع المحامد فان قلت العهد الذهنىّ من فروع الجنس فلعل كثيرا من الناس حمل تعريف الجنس

Završetak:

آخره: ... قوله كما ستذكره فى انها لو لم تكن للعهد واريد فى الوجوه المفهوم العام يلزم ان يدخل فى البديع ... تم بعون الله وتوفيقه فى اوائل محرم الحرام سنة ١١٠٤

Prepisao Muṣṭafā b. Yūsuf al-Mostārī, početkom muharrema 1104/1692.

3. L. 76b - 142.

الحواشى للمحقق عصام الدين على حاشية المطول للسيد الشريف
al-Ḥawāši li al-muḥaqqiq 'Iṣāmuddīn 'alā ḥāšiya al-Muṭawwal li as-Sayyid aš-Šarīf

Druge superglose 'Iṣāmuddīn al-Isfarā'inijinoj glosi as-Sayyid aš-Šarifa al-Ğurṭānije spomenutom djelu "Talḫiṣ al-Miftāḥ". Prema rukopisu, napisao 'Abdullāh b. al-Maulā aš-Šehīr Emīr Pādišāh al-Husaynī al-Buḫārī,čija nam je biografija nepoznata. I ove superglose ne nalazimo u pristupačnim izvorima.

Početak:

اوله: الحمد لله الذى جعل العلماء عصام الدين وخصّهم بوراثة الانبياء والمرسلين ... وبعد فيقول افقر عباد الله عبد الله بن المولى الشهير بامير پادشاه الحسينى البخارى فهذه حواشى وركان وفوايد محررات نقلتها فى خط خاتمة المحققين وسند المدققين عصام الملة والدين ابراهيم بن عربشاه الاسفرائنى على حاشية السيد السند على المطول ...

Završetak:

آخره: ... هذا ما تيسّر جمعه فى الحواشى المنسوبة الى خاتمة المحققين مولانا عصام الدين على حاشية السيد السند على المطول ...

4. L. 144b - 161.

حاشية على شرح مطالع الانوار
Ḥāšiya 'alā šarḥ maṭāli' al-anwār

Glosa komentaru djela "Maṭāli' al-anwār" s područja logike. Osnovno djelo napisao Maḥmūd b. Abū Bakr Sirāğuddīn al-Urmawī, umro 682/1283, komentarr Quṭbuddīn Muḥammad b. Muḥammad at-Taḥtānī ar-Rāzī, umro 766/1364, a ovu glosu Ğalāluddīn Muḥammad b. As'ad aṣ-Ṣadīqī ad-Dawānī, umro 908/1502.

GAL, G I, 457; Bagdad (A.G.) III, str. 161.

Početak:

اوله: الحمد لله رب العالمين ... قوله الفياض الوهاب اعلم ان الفياض ههنا منقول عن معناه اللغوى ...

Završetak:

آخره: قوله قدس سره فى الحاشية اشار بقوله تلك المقاصد ان تصور الغاية خارج عنها يعنى ان الغاية الى التصديق

Djela pod tačkom 3 i 4 prepisao navedeni prepisivač Muṣṭafā b. Yūsuf al-Mostārī, bez oznake datuma, vjerovatno koncem XVII stoljeća.

Iz karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

3497. 5802.

Zbirka (مجموع), 2

L. 119; 20,5 x 15. *Ta'līq.* Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovna djela nadvučenena su crvenom linijom. Po rubovima ima kratkih glosa, dopuna i ispravaka. Papir tamnobijel, dohvaćen vlagom; povez polukožni, s preklopom, oštećen.

1. L. 1 - 22.

حاشية على رسالة الحنفية فى الآداب
Ḥāšiya 'alā risāla al-Ḥanafiya fī al-ādāb

2. L. 23b - 119.

حاشية على حاشية ابى الفتح الامير فى الآداب على شرح المولى الحنفى
Ḥāšiya ʻalā ḥāšiya Abū al-Fatḥ al-Amīr fi al-ādāb ʻalā šarḥ al-Maula al-Ḥanafi

Superglose iz disputacije. Osnovu risalu ("ar-Risāla al-ʻAḍudiyya fi'l-ādāb") napisao 'Abdurraḥmān b. Aḥmad al-Īğī (umro 756/1355), komentar Šamsuddin Muḥammad al-Ḥanefi at-Tibrīzi (umro oko 900/1494), glosu Muḥammad b. Amīr Abu'l Fatḥ as-Saʻidi al-Ardabili (umro 950/1534), a ovu super glosu gore spomenuti Muṣṭafā b. Yūsuf al-Mostāri, umro 119/1707.

H. Šabanovič: Književnost Muslimana BiH, str. 607.

Početak:

اوله: نحمدك يا مجيب دعوى السائل . . . وبعد فهذه فوايد وافية فى حل الفوايد المبرية للفرائد الحنفية نظمتها فى سلك التقرير والتحرير

Završetak:

آخره: وقع الفراغ من تسويده وتبييضه وقت العصر يوم الاثنين الخامس والعشرين من شهر ربيع الآخر سنة خمس وتسعين والف وكان الابتداء ليلة الجمعة الاولى من ذى القعدة الشريفة سنة اربع وتسعين والف على يد عبد الفقير . . . مصطفى بن يوسف الموستارى

Nema podataka o prepisivaču i datumu prepisa, ali djela potječu iz XVIII stoljeća, a prepisivač je, vjerovatno,neki od ppiscevih učenika.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

3498. 4939.

حاشية منقارى زاده على حاشية مير ابى الفتح
على شرح الحنفى على آداب العلامة العضدين
Ḥāšiya Minqārīzāde ʻalā ḥāšiya Mīr Abū al-Fatḥ ʻalā šarḥ al-Ḥanafi ʻalā ādāb al-ʻallāma al-ʻAḍududdīn

Superglosa iz disptacije. Autori osnovne risale, komentara i glose su isti kao pod brojem 3493,1, a ovu superglosu napisao je Yaḥyā b. ʻOmer Minqārīzāde, umro 1088/1677.

ḤḤ I, 41; Ahlwardt IV, 5300; Tüyatok 07 I, 533.

Početak:

اوله: الحمد لمن رفع قدر من تاهب لاظهار الصواب . . . وبعد فيقول . . . يحيى بن عمر المشتهر بمنقارى زاده هذه تحريرات التقريرات صدرت عنى اوان مذاكرة الرسالة الحنفية وحاشيتها الفتحية فى الآداب

Završetak:

آخره: قوله لجواز ان يؤخذ على المحكى الصرف لكنه غير نافع المراد لجواز المؤاخذة بالمنع الحقيقى او غيره ويعدم المنع بسبب عدم الاعتدار او غيره

L. 35; 19,5 x 13. *Taʻlīq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom ili su nadvučene crvenom linijom. Po rubovima ima dopuna i ispravaka. U prepisu ima grešaka. Tekst na stranicama obrubljen je crvenom linijom. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom; povez kartonski, oštećen.

Prepis je završen prije 1212/1797, što zaključujemo iz potpisa drugog vlasnika knjige čije ime je teško čitljivo, pored kojeg se nalazi gore navedena godina. Na istoj stranici je i naslov ove superglose, koji nismo mogli tačno pročitati, jer je oštećen vlagom. Tu je i ime drugog vlasnika knjige: Muṣṭafā, kadija...(!)

3499. 1258.

Zbirka (مجموع), *2*

L. 36; 20 x 15. *Taʻlīq*, od različitih prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom. Papir tamnobijel, dohvaćen vlagom; povez kartonski, oštećen.

1. L. 1 - 34.

حاشية منقارى زاده على حاشية مير ابى الفتح
على شرح الحنفى على آداب العلامة العضدين
Ḥāšiya Minqārīzāde ʻalā ḥāšiya Mīr Abū al-Fatḥ ʻalā šarḥ al-Ḥanafi ʻalā ādāb al-ʻallāma al-ʻAḍududdīn

2. L. 35 - 36.

شرح رسالة فى آداب البحث والمناظرة لطاشكوپرى زاده
Šarḥ risāla fi ādāb al-baḥṯ wa al-munāẓara li Ṭāšköprüzade

(v. br. 3332,6)

Risala je nepotpuna ناقص فى اوسطه, jer ovdje ima samo prvi i posljednji list. Nema podataka o prepisivačima i datumima prepisa, ali kodeks potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Uvakufio Memiš-aga Kasumagić.

3500. 1273.

Zbirka (مجموع), 4

L. 107; 20 x 14,5. *Ta'līq* i *nasḫ*, od različitih prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima nešto tumačenja i dopuna. Papir tamnobijel i žućkast, čvrst; povez polukožni, s preklopom.

1. L. 1 - 48.

حاشية الچلى على حاشية الفتحية فى الآداب

Ḥāšiya al-Čillī 'alā ḥāšiya al-Fatḥiya fī al-ādāb

Superglose iz disputacije. Osnovnu risalu, komentar i glosu napisali su isti pisci kao pod brojem 3493,1, ovu superglosu 'Omer b. Aḥmad al-Čillī al-Āmedī, umro 1100/1688.

Ahlwardt IV, 5301; GAL, G,II 208; GAL, S II, 288; Köprülü III, 515; 551,7.

Početak:

اوله : يا من وفقنا لآداب البحث والمناظرة فى الكلام ... فيقول ... عمر بن احمد الشهير بالچلى ان الحاشية الفتحية فى الآداب ... قوله معنيان مشهوران الظاهر ان التقييد اشارة الى وجه الانحصار

Završetak:

آخره : هذا آخر ما اردنا ايضاحه فى هذا المقام بعون الله الملك ... توفيقه على اتمام المرام ... ما قطر انعام ونطق الحمام

Prepisao Muṣṭafā b. 'Alī, 1091/1680.

2. L. 50b - 70.

حاشية شيخ الاسلام

Ḥāšiya Šayḫ al-islām

Djelo je na kraju nepotpuno.

Naslov glose je prema rukokpisu koji se nalazi na 50a. listu, napisan rukom prepisivača. Inače, ovo je glosa gore spomenutoj risali i komentaru, također, o disputaciji. Prema naslovu trebalo bi da ju je napisao neki šejḫul-islam, ali mi nismo mogli ustanoviti ime autora ove glose. Istina, i Brockelmann (SII, 288) spominje šejhul-islama kao glosatora, ali i on nam ne pruža nikakve druge podatke.

Početak:

اوله : قوله يحتمل ان يكون لاختصاص الصفة بالموصوف وان يكون لاختصاص المتعلق بالمتعلق

...

3. L. 72b - 81a.

شرح على الرسالة العضدية فى الآداب

Šarḥ 'alā ar-risāla al-'Aḍudiya fī al-ādāb

(v. br. 3491,2)

4. L 82b - 107

الحاشية الفردية للرسالة الحسينية

al-Ḥāšiya al-Fardiya li ar-risāla al-Ḥusayniya

(v. 3257,2)

Prepisao Muḥammad 'Alī b. al-Ḥāǧǧ 'Alī, 1138/1725.

Uvakufio, za Gazi Husrevbegovu medresu u Sarajevu, Aḥmad b. Muṣṭafā, muderis spomenute medrese (v. bilješku na prvom zaštitnom listu). Tu je i njegovo ime kao ranijeg vlasnika knjige.

3501. 6151.

Zbirka (مجموع), 3

L. 105; 20 x 14. *Ta'līq - nasḫ*, pomiješani. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima kratkih glosa. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom, na mnogim listovima pismo oštećeno; povez polukožni, s preklopom.

1. L. 1 - 44a.

حاشية الچلى على حاشية الفتحية فى الآداب

Ḥāšiya al-Čillī 'alā ḥāšiya al-Fatḥiya fī al-ādāb

2. L. 48b - 61.

حاشية شهرلى زاده على مير ابى الفتح من الآداب
Ḥāšiya Šehirlīzāde ʻalā Mīr Abū al-Fatḥ min al-ādāb

Superglosa Mīr Abu'l-Fetḥ-ovoj glosi Monlā Muḥammad al-Ḥanafinom komentaru ʻAḍuddinove risale iz disputacije. Napisao Ibrāhīm-efendī b. Faḍlullāh as-Sīwāsī, Šehirlīzāde, čija nam je biografija nepoznata. Naslov djela i ime pisca je prema rukopisu, što je prepisivač zabilježio, jer pristupačni izvori na spominju ovog pisca i njegovu superglosu.

Početak:

اوله: قوله يحتمل ان يكون فائدة التنبيه اشتمال الكلام . . . ويحتمل ان يكون فائدة التنبيه الاشارة الى ان هذا الحمد قد وقع فى مقام التادب لان ملاحظة قرب المحمود . . .

Završetak:

آخره: فالمبنىّ ليس بممنوع والممنوع ليس بمبنىّ ويظهر من هذا سقوط قوله نعم . . . (١) قد تمت النسخة الشريفة المنسوبة الى مولانا الاعظم استاذ استاذنا ابراهيم افندى بن فضل الله السيواسى الشهير بشهرلى زاده رحمة الله عليه . . .

3. L. 62b - 105.

حاشية اسعد افندى على مير ابى الفتح من الآداب
Ḥāšiya As'ad efendī ʻalā Mīr Abū al-Fatḥ min al-ādāb

Druga superglosa istoj risali kao pod tačkom dva. Napisao neki As'ad-efendī, čija nam je biografija, također, nepoznata. Naslov djela i ime pisca prepisivač je zabilježio na 62a. listu.

Početak:

اوله: الحمد لله رب العالمين . . . قوله للحمد معنيان مشهوران قال بعض العلماء احتراز عن غير المشهور . . .

Završetak:

آخره: قوله غير ظاهر فانه المتبادر فى العلم بشئ آخر وفى التادب الى مجهول نظرى هو العلم بدلاله والتادب اليها لا الى وجهه وكون اطلاق الدليل عليه غير ظاهر

Na kraju djela, na rubu, nalazi se bilješka, iz koje razumijemo da je prepis sravnjen s autografom.

Prepisivač i datum prepisa nisu navedeni. Cijelu zbirku prepisao je isti nepoznati prepisivač u XVIII stoljeću.

Na posljednjem zaštitnom listu je ime ranijeg vlasnika knjige Ḥasībzāde ʻĀṣim-efendī, godina 1285/1868.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

3502. 3987.

حاشية على حاشية ابى الفتح الامير فى الآداب على شرح المولى الحنفى
Ḥāšiya ʻalā ḥāšiya Abū al-Fatḥ al-Amīr fī al-ādāb ʻalā šarḥ al-Maulā al-Ḥanafī

Djelo je autograf. Iz završetka (v. br. 3497,2) se vidi da je pisac glosu završio u ponedjeljak, 25. rebiul-ahira 1095/1684. godine.

L. 77; 20 x 14. *Ta'līq*. Riječi "qawluhu" nadvučene su crvenom linijom. Po rubovima ima dopuna i tumačenja, pisane rukom autora. Papir tamnobijel i bijel, čvrst; povez kožni, s preklopom, zaštićen zelenim platnom.

Na trećem zaštitnom listu nalazi se stih Šejh Juje na perzijskom jeziku u kome oponaša pjesnika Mula Džamiju, zatim jedan jedan Hafizov stih sa Sudijevim komentarom toga stiha i drugi stihovi.

Na naslovnoj stranici je ime i pečat pisca kao vlasnika knjige, ime superglose i bilješka o uvakufljenju knjige na ime pisce, godine 1119/1707. Dakle, poslije piščeve smrti.

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

3503. 1678.

حاشية على حاشية مير ابى الفتح على شرح الحنفى على الآداب العضدية
Ḥāšiya ʻalā ḥāšiya Mīr Abū al-Fatḥ ʻalā šarḥ al-Ḥanafī ʻalā al-ādāb al-ʻAḍudiya

Na koricama i na prvom zaštitnom listu naslov je pogrešno napisan: حاشية تهذيب

Superglosa ʻAḍuddinovoj risali iz disputacije. Pisce osnovne risale, komentatore i glosatora vidi br. 3497,2, a pisac ove super-glose je Qara Ḫalīl b. Ḥasan b. Muḥammad al-Berkilī, umro 1123/1711.

Köprülü III, 516,1.

Početak:

اوله: الباء اما صلة للوصف هذا هو المتبادر ولذا قدمه واورد عليه ان هذا الشق لا يحتمل لان الكلام . . .

Završetak:

آخره: وان لم يكن هذا موضع تحققها وبالله التوفيق

L. 123; 21,5 x 15. *Nash - ta'līq*, pomiješani. Riječi "qawluhu" pisane su crvenim mastilom. Tekst je povezan kustodama. Papir tamnobijel glat; povez polukožni, s preklopom.

Prepisivač i datum prepisa nisu navedeni, ali smatramo da rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Uvakufio Aḥmad b. Muṣṭafā, muderris, za Gazi Husrev-begovu medresu u Sarajevu. (Bilješka na naslovnoj stranici, a tu je i njegovo ime kao vlasnika knjige.)

c) al-Waḍ'iya
(Nauka o pojmovima)

3504. 7042.

Zbirka (مجموع), 3

L. 101; 20,5 x 14. *Ta'līq*, složen, teško čitljiv. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovni tekst u komentaru nadvučen je crvenom linijom. Po rubovima, na nekim listovima, ima glosa i dopuna. Papir tamnobijel, čvrst; povez polukožni, s preklopom, oštećen.

1. L. 1b - 2a.

الرسالة العضدية فى الوضع
ar-Risāla al-'Aḍudiya fī al-waḍ'i

(v. br. 3315,9)

2. L. 2b - 41a.

شرح على الرسالة العضدية فى الوضع (للاسفرانى)
Šarḥ 'alā ar-risāla al-'Aḍudiya fī al-waḍ'i

Komentar predhodnoj risali. Napisao Ibrāhīm b. Muḥammad b. 'Arabšāh 'Iṣāmuddīn al-Isfarā'inī, umro 944/1537. (v. I, 438,4, str. 270).

Početak:

اوله: نسزلك فائدة تملا مائدة تنزل من السماء يا من منّ علينا بتعليم الاسماء . . . وبعد فيقول العبد . . . ابن عربشاه الاسفرائنى

Završetak:

آخره: يحتمل ان يكون للمنع عن الوقوع فى ظن اتحاد المعنى غير محتمل اذ الوقوع فى ظن اتحاد المعنى مطلقا غيرهم وفى ظنه وضعا لا يدفعه قوله اذ المعتبر الوضع

3. L. 44b - 101.

حاشية على شرح على العصام الرسالة العضدية فى الوضع
Ḥāšiya 'alā šarḥ 'alā al-'Iṣām ar-risāla al-'Aḍudiya fī al-waḍ'i

Glosa gore navedenom komentaru. Napisao Muḥammad aš-Šīrānšī 1016/1607.

ḤḪ I, 898; Köprülü III, 534.

Početak:

اوله: قوله على تقدير تقديم الديباجة على الرسالة هذا مبنى على ما هو الراجح من كون الكتب والرسائل عبارة عن الالفاظ المخصوصة . . .

Završetak:

آخره: وان كانا لا يستعملان فى بعض الاوقات الا جزئتين لان استعمال بعض الالفاظ بمعنى بعض لا يوجب اتحادها فى المعنى . تمت الكتاب

Cijelu zbirku prepisao isti nepoznati prepisivač 1093/1682.

Iz Odbora Islamske zajednice Travnik.

3505. 1981.

Zbirka (مجموع), 6

L. 57; 20,5 x 14. *Ta'līq*, od dvojice različitih prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovna djela nadvučena su crvenom linijom. Po rubovima ima malo pisanih glosa, od istih prepisivača. Papir bijel, čvrst; povez polukožni, preuvezan, novijeg datuma.

1. L. 1 - 13.

شرح الرسالة العضدية فى الوضع (للقوشجى)
Šarḥ ar-risāla al-'Aḍudiya fī al-waḍ'i

(v. br. 3340,4)
Djelo je na početku nepotpuno.
Završetak:

آخره: فلا يكون جزئيا بخلاف زيد فانه جزئى لوضعه لذلك المسخص وكذا الحال فى مثل هذه الصورة. تمت الرسالة الشريفة

Prepisao 'Alī b. 'Oṯmān b. 'Alī, u Istanbulu 24. ramazana 1068/1658.

2. L. 14b - 15.

الرسالة العضدية فى الوضع
ar-Risāla al-'Aḍudiya fī al-waḍ'i

(v. br. 3315,9)

3. L. 15b - 18.

شرح (تعليقة) على الرسالة العضدية فى الوضع (للسيد)
Šarḥ (ta'līqa) 'alā ar-risāla al-'Aḍudiya fī al-waḍ'i

Komentar predhodnom djelu. Napisao 'Alī b. Muḥammad as-Sayyid aš-Šarīf al-Ğurğānī, umro 816/1413.
ḤḪ I, 898; Köprülü III, 542,4.
Početak:

اوله: قوله هذه فائدة وجه الضبط ان المذكور فيها اما ان يكون مقصودا

Završetak:

آخره: فى كونها كليين وقوعهما جزئيين فى الاستعمال اذ لا عبرة الا بحث الوضع. تمت الرسالة.

4. L. 18b - 27a.

حاشية ابى البقاء على الرسالة العضدية فى الوضع
Šarḥ Abū al-Baqā' 'alā ar-risāla al-'Aḍudiya fī al-waḍ'i

Glosa komentaru navedenog pod tačkom 1. Napisao Abu'l-Baqā'b.'Abdulbāqī al-Ḥusaynī al-Ḥanafī, oko 1050/1640.
ḤḪ I, 898; Ahlwardt IV 5312. (v. br. 3448,4)

5. L. 27b - 35a.

شرح الرسالة العضدية فى الوضع (للجامى)
Šarḥ ar-risāla al-'Aḍudiya fī al-waḍ'i

Još jedan komentar risali navedenoj pod tačkom 2. Napisao 'Abdurraḥmān b. Aḥmad al-Ğāmī, umro 898/1492.
ḤḪ I, 898; Kairo /D.K./II, 37.
Početak:

اوله: فهذه فائدة المشار اليه بهذه اما تلك العبارات المخصوصة نزلت منزلة المحسوس المشاهد ...

Završetak:

آخره: لا يريبك اى لا يوقعك فى ريبة وشك تعاور الالفاظ اى ...(!) بها بعضها مكان بعض اذ المعتبر الوضع

6. L. 38b - 57.

تعليق على بحث جهة الوحدة
Ta'līq 'alā baḥṯ ğihat al-waḥdat

(v. br. 3335,7)
Prepis pod tačkom 2 - 6. izvršio je Muḥammad b. Muṣṭafā Mizlefāde 1090/1680.
Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzijje) medrese u Travniku.

3506. 1882.

Zbirka (مجموع), 4

L. 48; 21 x 15. *Ta'līq*, od dvojice različitih prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovni tekst u komentarima nadvučen je crvenom linijom. Po rubovima ima malo dopuna i ispravaka. Papir žućkast, dohvaćen vlagom, pismo djelomično oštećeno; povez polukožni, oštećen.

1. L. 1 - 21.

شرح الرسالة العضدية فى الوضع (للقوشجى)
Šarḥ ar-risāla al-'Aḍudiya fī al-waḍ'i

2. L. 22 - 23.

حاشية (شرح) على الرسالة العضدية فى الآداب (للسيد)
Ḥašiya (šarḥ) ʻalā ar-risāla al-ʻAḍudiya fī al-ādāb

(v. br. 3485,2)

3. L. 23b - 24.

رسالة فى آداب البحث والمناظرة لطاشكوپرى زاده
Risāla fī ādāb al-baḥṯ wa al-munāẓara li Ṭāšköprüzade

(v. br. 3315/14)

4. L. 25b - 48.

شرح عروض اندلسى
Šarḥ ʻArūḍ Andalusī

Komentar kraćoj risali o arapskoj matrici. Osnovnu risalu napisao je Abū ʻAbdullāh Muḥammad b. Ḥusayn Abu'l-Ğayš al-Anṣārī al-Andalusī, umro 626/1229. (V. I, 390,3, str. 241), a ovaj komentar ʻAbdulmuḥsin (Muḥsin) b. Mağduddīn al-Qayṣarī, umro 755/1354. Neki izvori (kairski) navode ovaj komentar pod naslovom فتح النقوض فى شرح العروض, a Ahlwardt ga naziva: شرح مشكلات المختصر فى علم العروض što se slaže s našim primjerkom.

Ḥ Ḫ II, 1135; Kairo I IV, 195; Kairo (D. K.) II, 171; Ahlwardt VI, 7143; Tüyatok 07 III, 3446.

Početak:

اوله: احمد الله على قصر سلامة الطبع على نوع الانسان . . . اما بعد فهذه الكلمات لا يهجنها الا الغبى الذى فى طبعه طبع مقتصية فى تشريح مشكلات المختصر فى علم العروض . . .

Završetak:

آخره: اذا اردت فكّ المتدارك من المتقارب فابدا من لام فعولن الاول وعكسه من عين فاعلن الاول. وهذا آخر ما اردنا من بيان مشكلات المختصر فى علم العروض الموسوم باندلسى

Djela pod tačkom 1 - 3 prepisao Yaḥyā b. ʻAbdurraḥmān al-Kutāhī, u Istanbulu mjeseca ševvala 1097/1686, a pod tačkom 4. Fayḍullāh b. (Fejzullāh) b. Yaḥyā, 8. muharrema 1126/1714.

Na naslovnoj stranici su stihovi na arapskom i turskom jeziku i imena ranijih vlasnika knjige: Aḥmad b. Fayḍullāh b. Yaḥyā b. ʻAbdurraḥmān b. Muḥyiddīn b. Šayḫ ʻAbdurraḥmān as-Samāwī, pa zaključujemo da su otac i djed prepisali ovu zbirku; Ḫalīl b. Ṣāliḥ Bosnawī. Ista imena su i na posljednjem listu.

Iz Šehdi-efendijine biblioteke.

3507. 4668.

Zbirka (مجموع), 2

L. 26; 22,5 x 16,5. *Nasḫ* i *ta'līq*, od dvojice različitih prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovni tekst u prvom djelu nadvučen je crvenom linijom, a po rubovima istog djela ima mjestimice dopuna i ispravaka. Tekst je povezan kustodama. Papir žućkast i bijel, različite debljine; povez kožni.

1. L. 1 - 17.

شرح الرسالة العضدية فى الوضع (للقوشجى)
Šarḥ ar-risāla al-ʻAḍudiya fī al-vaḍʻi

Prepisao Ismāʻīl b. ʻAbdullāh, 1225/1810.

2. L. 19 - 26.

حاشية ابى البقاء على الرسالة العضدية فى الوضع
Ḥāšiya Abū al-Baqā ʻalā ar-risāla al-ʻAḍudiya fī al-vaḍʻi

(v. br. 3446,4)
Prepisao nepoznati prepisivač, 1242/1826.
Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

3508. 3264.

Zbirka (مجموع), 5

L. 103; 24 x 17,5. *Nasḫ* s nešto *ta'līqa*, od različitih prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovni tekst u komentarima i prevodima nadvučen je crvenom linijom. Papir tamnobijel i bijel, čvrst; povez kartonski, noviji.

1. L. 1 - 49.

حاشية محمد الحفناوى على الرسالة العضدية في الوضع
Ḥāšiya Muḥammad al-Ḥifnawī ʻalā ar-risāla al-ʻAḍudiya fī al-waḍʻi

Glosa komentaru ʻAli Qušğī-je (v. br. 3348,4 i 3303,1) iz nauke o pojmovima. Napisao Muḥammad b. Ṣâlim al-Ḥifnāwī, umro 1181/1767.

Ahlwardt IV, 5313; AM II, 337.

Početak:

اوله: وصلى الله على خير خلقه محمد ... الحمد لله الذى كمّل بشرف الوضع شان الاعلام ...
اما بعد فيقول العبد الفقير محمد الحفناوى الشافعى لما تعلق القلب بشرح العضدية للعلامة ابن القاسم على السمرقندى

Završetak:

آخره: ان لم يسعف التاويل واجمل ان اعترضت ففى هذا المقام لا يحتمل التفصيل والحمد لله الموفق للصواب والصلاة ...

2. L. 51b - 64.

شرح الفريدة
Šarḥ al-Farīda

Naslov u rukopisu je:

هذا التنميق من تقريرات الفريدة والعصام لكوزى بيوك زاده اكرمه الله

Glosa Semerqandijine risale o "isti'ări". Osnovnu risalu napisao Abu'l-Qāsim b. Abū Bakr al-Layṯī as-Samarqandī oko 890/1485, komentar ʻIṣāmuddin Ibrāhīm b. Muḥammad b. ʻArabšāh al-Isfarā'inī, umro 944/1537, a ovu glosu Ibrāhim b. Sālim Gözübüyükzāde, umro 1258/1842.

Tüyatok 07 III, 1983; O.M. I, 8.

Početak:

اوله: الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على نبيه فاقول ان فى جملة والصلوة على خير البرية احتراضها منشأة كون الواو العاطفة ...

Završetak:

آخره: يقول ما زاد على قرينة المصرحة لا يجوز ان يكون هذا القيد وقوعيا لا اعتراضيا

Prepisao Muḥammad b. Aḥmad (/?/ الكملجنوى), 1257/1841.
Na listovima 64b - 65 su bilješke iz "isti'āre".

3. L. 71b - 75.

رسالة فى شرح معنى الحمد والشكر
Risāla fī šarḥ ma'nā al-ḥamd wa aš-šukr

Kratka risala, na arapskom jeziku, o tumačenju riječi: ḥamd i šukr, od nepoznatog pisca. Naslov smo dali prema sadržaju risale, jer u rukopisu nije naveden, kao ni ime njenog autora.

Početak:

اوله: بسم من صيقل فؤدنا لدى التشم لمعنى الحمد ومعنى ما يقاربه للحمد الحامدين ...

Završetak:

آخره: فعليك بالاجمال والشكر الوقركى تقد بالنعم المزيد على مقتضى قوله تعالى لئن شكرتم لازيدنكم اوصلنا الله واياكم الى على المقاصد آمين. تمت تمام.

4. L. 81 - 87.

شرح رسالة فى آداب البحث والمناظرة لطاشكوپرى زاده
Šarḥ risāla fī ādāb al-baḥt wa al-munāẓara li Ṭāšköprüzade

(v. br. 3331,6)
Prepisao Sulaymān al-Bosnawī iz Gračanice, 1268/1851 (v. bilješku na kraju risale).

5. L. 93b - 103.

ترجمهٔ وصيت نامهٔ عبد الغنى نابلسى
Tarğama-i waṣiyat-nāma-i ʻAbdulġanī Nāblusī

Prevod, na turski jezik, Nablusijeve Vaṣiyyetnāme iz etike, od nepoznatog prevodioca. Naslov je prema rukopisu kojeg je prepisivač zabilježio crvenim mastilom na početku djela. Vaṣiyyetnāmu je, vjerovatno, napisao ʻAbdulġanī b. Ismā'īl an-Nāblusī, umro 1143/1730. (AM I, 590), ali to nam pristupačni izvori na potvrđuju. Tekst Vaṣiyyetnāme nadvučen je crvenim mastilom i vokaliziran.

Početak:

اوله: وَصِيَّةٌ جَامِعَةٌ وَبَهْجَةٌ لامِعَةٌ اشاغيده ذكر اولنه جق معارف جمعيتلى برنصيحت ووصيت وحسن وجمال ايله بارلايجى بر شاهد حقيقتدر مِنَاللاَّزِمِ فى حَقِّ السَّعِيدِ الْمُوَفَّقِ

Završetak:

آخره: وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلَى تَوْفِيقِ التَّحْرِيرِ بو تحريرك توفيقى اوزرينه جناب حقه حمد اولسون والسلام. تمت تمام

Prepisi pod tačkom 1, 3 i 5 potječu, također, iz XIX stoljeća.

Listovi: 50, 66 - 70, 76 - 80, 88 - 92 su neispisani.

Na 49b. listu ime ranijeg vlasnika al-Ḥāǧǧ Muṣṭafā (prezime oštećeno i nečitljivo) al-Bosnawī, a na 50. i 70. listu je ime drugog vlasnika: Bakrdžī Spahozāde Ḥasan b. Aḥmad Saray Bosna, godina 1277/1860.

3509. 4674.

Zbirka (مجموع), 2

L. 75; 20 x 14,5. *Nasḫ - ta'līq*, pomiješani. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima dopuna i kratkih tumačenja. Osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom, a tekst u oba djela povezan je kustodama. Papir tamnobijel, čvrst; povez polukožni, s preklopom, malo oštećen.

1. L. 1 - 25a.

شرح الرسالة العضدية فى الوضع (للسمرقندى)
Šarḥ ar-risāla al-'Aḍudiya fī al-waḍ'i

Komentar risali iz nauke o pojmovima (v. br. 3504,1). Napisao Abu'l-Qāsim b. Abū Bakr al-Layṯī as-Samarqandī, umro oko 900/1494.

Komentar je završio 888/1483. Skoro svi katalozi, osim Ahlwardta, pripisuju mu komentar 'Alī al-Qušǧī-je, što je pogrešno. Naš primjerak je identičan s onim koji navodi Ahlwardt, a i prepisivač je na naslovnoj stranici napisao tačan naslov djela i ime pisca. (v. br. 3349.4)

Ahlwardt IV, 5314.

Početak:

اوله: قال المصنف رحمه الله هذه اى الرسالة المحققة او المنوية المنزلة المشار اليه المحسوس المشاهد فائدة هى لغة ما استفدت من علم

Završetak:

آخره: فى شرح هذه الرسالة على هذا القدر من الكلام املين منه ان يجزل من اقسام رحمته نصيبنا ويجعل قاسم حظوظنا سفيعنا اللهم صلّ على سيدنا محمد وآله وصحبه وسلّم تسليما كثيرا. تمت الرسالة والله اعلم بالصواب

2. L. 27b - 75.

حاشية الشيخ محمد الكردى على شرح السمرقندى
على الرسالة العضدية فى الوضع
Ḥāšiya aš-šayḫ Muḥammad al-Kurdī 'alā šarḥ as-Samarqandī 'alā ar-risāla al-'Aḍudiya fī al-waḍ'i

Glosa gornjem komentaru. Napisao Muḥammad al-Kurdī. Poznat pod imenom Monllazāde, umro 1070/1659.

Tüyatok 07 III, 2002.

Početak:

اوله: يا ميسّر كل عسير يسّر علينا كل عسير ... وبعد يقول العبد الفقير الشيخ محمد الكردى الشهير بمنلا زاده ... لما رايت شرح الرسالة الوضعية لمولانا الشيخ الاسلام خواجه ابى القاسم الليثى السمرقندى

Završetak:

آخره: ان شاء الله تعالى فكن على بصيرة من الامر وقل اللهم يسّر امورنا مع الراحة لقلوبنا وافتح علينا ابواب فضلك وافض علينا من خزائن رحمتك برحمتك يا ارحم الراحمين. تمت الحاشية بفضل الله ...

Oba djela prepisao neki Ḥusayn, 1074/1663. Glosa je, dakle, prepisana prije piščeve smrti.

Na prvom zaštitnom listu su naslovi djela, a na naslovnoj stranici je naziv djela i ime pisca, te ime i pečat ranijeg vlasnika knjige: Fazlija b. Aḥmed, muderis u Travniku.

3510. 7019.

شرح الرسالة العضدية فى الوضع (للاسفرائنى)
Šarḥ ar-risāla al-'Aḍudiya fī al-waḍ'i

(v. br. 3504,2)

L. 30; 22 x 15,5. *Ta'līq*, sitniji. Osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom. Po rubovima na nekim listovima ima dopuna i tumačenja dotičnog teksta. U prepisu ima grešaka. Papir bijel, čvrst, dohvaćen vlagom; bez poveza.

Prepisivač i datum prepisa nisu navedeni, ali smatramo da rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na naslovnoj stranici je nepotpuni naslov djela i ime ranijeg vlasnika Derviš-efendi al-Bosnawi, stanovnik Fatihove tabhane.

3511. 4736.

Zbirka (مجموع *), 9*

L. 123; 20,5 x 14,5. *Nasḫ* i *ta'līq*, od različitih prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima kratkih tumačenja. U komentarima osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom. Tekst djela pod tačkom 4 - 7 obrubljen je tankom crvenom linijom. Papir bijel i tamnobijel, glast; povez polukožni, s preklopom, oštećen.

1. L. 1 - 47a.

شرح الرسالة العضدية فى الوضع (للاسفرائنى)
Šarḥ ar-risāla al-'Aḍudiya fī al-waḍ'i

2. L. 47b - 98.

حاشية على شرح على العصام على الرسالة العضدية فى الوضع
Ḥāšiya 'alā šarḥ 'alā al-'Iṣām 'alā
ar-risāla al-'Aḍudiya fī al-waḍ'i

(v. br. 3504,3)

3. L. 98b - 100.

رسالة فى بيان من التبعيضية
Risāla fī bayān min at-tab'īḍiya

Rasprava s područja arapske gramatike, o upotrebi prijedloga "min" za označavanje jednog dijela "tab'īd" neke cjeline. Napisao Aḥmed b. Suleymān Ibn Kamāl-paša, umro 940/1533 (v. II, 1316,19).

4. L. 101b - 103.

الرسالة الحرفية للسيد الشريف
Ar-Risāla al-ḥarfiya

(v. br. 3485,6)

5. L. 103b - 106.

رسالة فى بيان الحاصل بالمصدر
Risāla fī bayān al-ḥāṣil bi al-maṣdar

Risala o tumačenju situacije infinitiva u arapskom jeziku. Napisao Muḥammad Amīn b. Maḥmūd al-Buḫārī Amīr Pādišāh, umro 987/1579.

GAL,G II, 412; Köprülü II, 1582,8.

Početak:

اوله: سبحان من حصل بمصدر تكوينه الافعال . . . وبعد فهذه رسالة فى بيان الحاصل بالمصدر الذى هو من مطارح الانظار نقل الفاضل المشهور حسن چلبى فى حاشية المطوّل . . .

Završetak:

آخره: ويستعمل مجازا فى الفاعل والله اعلم بالصواب واليه المرج والمآب

6. L. 107b - 114a.

شرح الرسالة العضدية فى الوضع (للجامى)
Šarḥ ar-risāla al-'Aḍudiya fī al-waḍ'i

(v. br. 3505,5)

7. L. 114 - 115.

الرسالة العضدية فى الوضع
ar-Risāla al-'Aḍudiya fī al-waḍ'i

(v. br. 3315,9)

8. L. 116 - 121.

حاشية ابى البقاء على الرسالة العضدية فى الوضع
Ḥāšiya Abū al-Baqā' 'alā ar-risāla al-'Aḍudiya fī al-waḍ'i

(v. br. 3448,4)

9. L. 122 - 123.

شرح على الرسالة العضدية فى الوضع (للسيد)
Šarḥ ar-risāla al-'Aḍudiya fī al-waḍ'i

(v. br. 3505,3)
Cijela zbirka prepisana je u XVIII stoljeću.

3512. 261.

Zbirka (مجموع), 2

L: 112; 26 x 17. *Nasḫ*, od dvojice različitih prepisivača, pisan vještim rukama kaligrafa. Osnovna djela pisana su crvenim mastilom ili su nadvučena crvenom linijom. Samo na prvom listu, na rubu, ima kratkih tumačenja. Papir bijel, čvrst, listovi prosuti; nema poveza, ali se rukopis čuva u kartonskim koricama od nekog štampanog djela.

1. L. 1 - 28.

شرح الرسالة العضدية فى الوضع (للاسفرائنى)
Šarḥ ar-risāla al-'Aḍudiya fī al-waḍ'i

Prepisivač je na početku izostavio uobičajeni uvod, pa je počeo odmah tekstom komentara: هذا للبماء الى المعانى الرتبة الموجودة

Prepisao nepoznati prepisivač 23. ševvala (1)261/1845.

2. L. 32b - 112.

ازهار الروضات فى شرح روضات الجنات
Azhār ar-rawḍāt fī šarḥ rawḍāt al-ğannāt

Komentar djelu "Rawḍāt al-ğannāt" iz dogmatike. Oboje napisao Ḥasan Kāfī b. Ṭurḫān al-Aqḥisārī al-Bosnawī, umro 1025/1616. (v. I, 724, str. 484).

Prepisao Muḥammad b. Muḥammad Saraylī (iz Sarajeva), iz mahale Arebi Atik, 17. zil-hidže 1255/1840.

(كتب هذا الكتاب فقير الذليل المعترف بالعجز والتقصير بعون الله الملك الكريم سرايلى محمد بن محمد عن محلهء عرب عتيق غفر الله له ولوالديه لسنة خمس وخمسين ومائتين والف فى شهر ذى الحجة فى ١٧)

Na prvom listu su bilješke iz nauke o pojmovima.

3513. 541.

شرح الرسالة العضدية فى الوضع (للاسفرائنى)
Šarḥ ar-risāla al-'Aḍudiya fī al-waḍ'i

L. 46. *Ta'līq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom. Na prve dvije-tri stranice po rubovima ima ispravaka i tumačenja dotičnog teksta. Papir bijel, glat, dobro očuvan; povez polukožni.

I ovdje je prepisivač izostavio uobičajeni uvod.

Prepisivač i datum prepisa nisu navedeni, ali smatramo da rukopis potječe iz XIX stoljeća.

3514. 1131.

Zbirka (مجموع), 4

L. 130 + 8; 20 x 16,5. *Ta'līq*, pisan vještom rukom kaligrafa. Po rubovima ima kratkih tumačenja i ispravaka, pisanih rukom istog prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom, djelomično oštećen, pismo, također, u početku djelomično oštećeno; povez polukožni, s preklopom.

1. L. 1 - 51a.

حاشية على شرح العصام الرسالة العضدية فى الوضع

Ḥāšiya ʻalā šarḥ al-ʻIṣām ar-risāla al-ʻAḍudiya fī al-waḍʻi

(v. br. 3504,3)

2. L. 53b - 77a.

شرح على رسالة الاستعارة

Šarḥ ʻalā risāla al-istiʻāra

(v. br. 3335,5)

3. L. 77b - 113.

حاشية على التصديقات

Ḥāšiya ʻalā at-taṣdīqāt

Glosa dijelu komentara (o premisama) djela "aš-Šamsiyya" iz logike (v. br. 3432). Napisao Ǧalīl b. Muḥammad al-Qaramānī ar-Riḍawī, čija nam je biografija nepoznata.

ḤḤ II, 1064; GAL, S I, 847.

Početak:

اوله: لا احصى ثناء عليك (انت كما اثنيت على) نفسك و اصلى على من هو خير المبعوثين بيد قدرتك وعلى الذين كان اعمادهم معروفين برضاء نبيك وبعد فيقول الضعيف المستعين الى القوى جليل بن محمد الرضوى

Završetak:

آخره: فاذا عكس كبرى احدهما صار آخر احديهما بحسب الكيفية ايجاب الصغرى. تمت بكتابة هذه الحاشية المسمى بعبد العبد الجليل فى يد اضعف العباد. تمت تمام.

4. L. 113b - 130.

حاشية على تحرير القواعد المنطقية

Ḥāšiya ʻalā taḥrīr al-qawāʻid al-manṭiqiya

Djelo je na kraju nepotpuno.

Naslov u rukopisu je: هذا مير حسن على التصديقات

Druga glosa komentaru djela "aš-Šamsiyya" iz logike (v. 3433). Napisao Qāḍī Mīr Ḥusayn b. Muʻinuddīn al-Maybadī, umro 910/1504.

Tüyatok 05 I, 229.

Početak:

اوله: المقالة الثانية آه اى المباحث المتعلقة بالحمليات والشرطيات واحكامها واضافة الاحكام الى ضمير القضايا يا من قبيل اضافة العام

Cijelu zbirku prepisao Muṣṭafā b. ʻOṯmān al-Bosnawī, 1183/1769. (v.bilješku na kraju glose pod tačkom 1).

(تمت الحاشية المسماة الشيرانشى ... فى شهر رجب شريف التاريخ من الهجرة النبوية على يد الفقير مصطفى بن عثمان البوسنوى الاصل سنة ١١٨٣ رجب ٣)

Na naslovnoj stranici su nepotpuni nazivi djela, imena i lični pečati ranijih vlasnika knjige: ʻOmer Zuhdi i Muḥammad Šākir b. Muḥammad Muʻīd-efendi, te pečati ove biblioteke i Muhamed-age Aganagića, trgovca iz Sarajeva.

3515. 3957.

حاشية على شرح الرسالة العضدية فى الوضع

Ḥāšiya ʻalā šarḥ ar-risāla al-ʻAḍudiya fī al-waḍʻi

Glosa ʻIṣāmuddīnova komentara Īǧine rasprave o pojmovima. Osnovnu risalu napisao ʻAbdurraḥmān b. Aḥmad ʼAḍuddin al-Īǧī, umro 756/1335., komentar Ibrāhīm b. Muḥammad b. ʻArabšāh al-Īsfaraʼinī, umro 944/1537., a ovu glosu Muṣṭafā b. Yūsuf b. Murād al-Mostārī - Šayḫ Yūyō, umro 1119/1707. Djelo je autograf i završeno je 1102/1691.

O.M. II, 31,7; AM II, 443; H. Šabanović: Književnost Muslimana BiH, str. 402.

Početak:

اوله: نحمدك يا من اسبغ علينا النعماء والآلاء. واكرمنا بمعرفة اوضاع الحروف والافعال والاسماء ... وبعد فيقول العبد المفتقر الى ربه الغنى البارى مصطفى بن يوسف بن مراد الموستارى ...

Završetak:

... ولنختم الكلام فى هذا المقام بعون الله العلام حامدين له تعالى على الانعام ومصلين على جميع الانبياء الكرام خصوصا على سيد الانام عليه وعليهم الصلاة والسلام وعلى آله واصحابه وعلى من تبعهم الى يوم القامة

Iza ovakvog završetka slijedi bilješka pisca o početku i završetku pisanja ove glose.

L. 92; 20,5 x 14. *Ta‘līq*, složen. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst komentara nadvučen je crvenom linijom. Po rubovima ima ponegdje ispravaka i dopuna. Tekst je povezan kustodama. Papir tamnobijel, čvrst; povez kožni, s preklopom, zaštićen zelenim platnom.

Na drugom zaštitnom listu je piščevo ime i lični pečat kao vlasnik knjige, bilješke iz jezika, fikha i nešto duža bilješka, na turkom jeziku, iz istorije.

Na trećem zaštitnom listu je bilješka iz tefsira, fikha i fetve.

Na naslovnoj stranici je bilješka o uvakufljenju i biografski podaci o piscu. Bilješke je pisao autor.

Iz Karadoz-begove biblioteke u Mostaru.

3516. 2201.

حاشية على شرح الرسالة العضدية فى الوضع

Ḥāšiya ‘alā šarḥ ar-risāla al-‘Aḍudiya fī al-waḍ‘i

L. 77; 21 x 14,5. *Ta‘līq*, složen. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst komentara nadvučen je crvenom linijom. Po rubovima ima dopuna i ispravaka. Tekst je povezan kustodama. Papir bijel, čvrst; povez polukožni, s preklopom.

Prepisivač i datum prepisa nisu navedeni, ali smatramo da rukopis potječa iz XVIII stoljeća.

Na drugom zaštitnom listu je ime ranijeg vlasnika knjige: al-Ḥāǧǧ Muḥammad, kapetan, bakkal iz Bihaća.

Na rubu posljednje stranice je bilješka o tome da je neko, vjerovatno prepisivač, kolekcionaro djelo prema originalu.

3517. 1820.

Zbirka (مجموع *), 10*

L. 52; 20 x 12. *Nasḫ*, od različitih prepisivača. Istaknute riječi, u djelima pod tačkom 7 - 9, pisane su crvenim mastilom. Tekst u navedenim djelima obrubljen je tankom crvenom linijom. U svim djelima tekst je povezan kustodama. Papir plavkast i tamnobijel, glat, tanji; povez polukožni.

1. L. 1 - 4a.

خلاصة الافكار فى الوضع

Ḫulāṣa al-afkār fī al-waḍ‘i

Kratka risala o nauci o pojmovima u arapskom jeziku, od nepoznatog pisca (v. II, 884,4).

2. L. 4b - 6a.

الرسالة العضدية فى الوضع

ar-Risāla al-‘Aḍudiya fī al-waḍ‘i

(v. br. 3315,9)

3. L. 6a - 7a.

رسالة فى آداب البحث والمناظرة

Risāla fī ādāb al-baḥṯ wa al-munāẓara

(v. br. 3315,14)

4. L. 10b - 17a

شرح على ديباجة الرسالة الشمسية

Šarḥ ‘alā dībağa ar-risāla aš-Šamsiya

Uvod komentara risale “aš-Šamsiyye” iz logike. Napisao Muṣṭafā b. Yūsuf b. Murād al-Mostārī - Šayḫ Yüyō, umro 1119/1707. (v. br. 3436,1)

5. L. 17b - 18a.

رسالة التعاريف

Risāla at-ta‘ārīf

Kraća rasprava iz logike. Napisao ‘Alī b. Muḥammad as-Sayyid aš-Šarīf al-Ğurğānī, umro 816/1413. Naslov risala i ime pisca je prema rukopisu, što je prepisivač na kraju rasprave zabilježio.

Početak:

اول: اعلم ان التعريف ينقسم الى ثلثة اقسام . . .

Završetak:

آخره: التعريف الاسمى الدال على تفصل ما دال عليه الاسم الاحمالا. انتهى الرسالة. تمت الرسالة المسماة برسالة التعاريف المنسوبة الى السيد الشريف قدس سره.

6. L. 18b - 20.

رسالة فى المؤنثات السماعية على ترتيب الحروف الهجاء

Risāla fī al-mu'annaṭāt as-samā'iya
'ala tartīb al-ḥurūf al-hağa'

Kratka risala o imenicama ženskog roda u arapskom jeziku po upotrebi, obradene abecednim redom, od nepoznatog pisca. Gornji naslov napisan je na početku risale.

Početak:

اوله: تاء التانيث قد تكون ظاهرة فى اللفظ نحو طلحة وقد تكون مقدرة

7. L. 21b - 43a.

الرسالة الشمسية فى القواعد المنطقية

ar-Risāla aš-šamsiya fī al-qawā'id al-manṭiqiya

(v. br. 3301,3)

8. L. 43a - 47a

الايساغوجى

al-Īsāğōğī

(v. br. 3302,1)

9. L. 47a - 50.

عروض اندلسى (عروض ابى الجيش)

'Arūḍ Andalusī ('Arūḍ Abū al-Ğayš)

Kratka risala o arapskoj metrici. Napisao Abū 'Abdullāh Muḥammad b. Ḥusayn Abu'l-Ğayš al-Anṣārī al-Andalusī, umro 626/1229. (v. I, 241).

Djela pod tačkom 7 - 9 prepisao isti nepoznati prepisivač 1240/1824.

10. L. 51b - 52a.

ديباجة الرسالة الشمسية

Dībağa ar-Risāla aš-šamsiya

Uvod (predgovor) djelu pod tačkom 7 ("ar-Risāla aš-Šamsiyya").

Djela pod tačkom 1 - 6 prepisao isti nepoznati prepisivač, a djelo pod tačkom 10 od drugog nepoznatog prepisivača - sve iz XIX stoljeća.

Na koricama i prvom zaštitnom listu su naslovi devet djela ove zbirke.

d) al-Waladiya

3518. 4615.

Zbirka (مجموع), 9

L. 94; 20,5 x 13,5. *Ta'līq*, sitan, složen. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovni tekstovi nadvučeni su crvenom linijom. Po rubovima ima nešto dopuna i ispravaka. Tekst je povezan kustodama. Papir tamnobijel, čvrst, malo dohvaćen vlagom; povez kartonski, presvučen zelenim platnom, noviji.

1. L. 1b - 2a.

رسالة فى آداب البحث للسيد الشريف

Risāla fī ādāb al-baḥt

Kratka risala iz disputacije. Napisao 'Alī b. Muḥammad as-Sayyid aš-Šerī al-Ğurğānī, umro 816/1413.

Köprülü III, 705,37.

Početak:

اوله: الحمد لله الذى شرف الانسان بنظرة البصيرة المظهرة للصواب . . . وبعد فان الكلام . . .(؟) اما ان يقع فى التعريفات او فى المسائل

Završetak:

آخره: فليس المسائل المعاودة فى طلب توضيحها من المعلل والمعرف والله اعلم بالصواب واليه المرجع والمآب.

2. L. 2a - 3a.

رسالة فى آداب البحث لابن كمال پاشا

Risāla fī ādāb al-baḥṯ

Druga risala na istu predhodnu temu. Napisao Aḥmad b. Sulaymān Ibn Kamālpāšā, umro 940/1533.

Ahlwardt IV, 5337; Köprülü III, 705,36.

Početak:

اوله: الحمد لوليه والصلوة على نبيه وعلى آله العظام واصحابه الكرام، وبعد فان آداب البحث علم باحث عن احوال المتخاصمين

Završetak:

آخره: والدليل الثانى يجعل راجحا لدعوى المعلل فيثبت. تمت الرسالة.

Poslije ove risale je bilješka, također, iz disputacije i bilješka iz djela: "Ḥāğğ pāšā 'alā šarḥ al-Maṭāli".

3. L. 5b - 8a.

رسالة فى آداب البحث والمناظرة وترتيب البحث

Risāla fī ādāb al-baḥṯ wa al-munāẓara va tartīb al-baḥṯ

Još jedna kraća risala iz disputacije, od nama nepoznatog pisca.

Početak:

اوله: المناظرة هى النظر العلمى بين الشيئين من طرفين اظهارا للصواب او الزاما للخصم والقيد الاخير يخرج المغالطة

Završetak:

آخره: فلهذا تخالف آراء العقلاء فى الظنيات اكثر مما تخالفت فى العلميات والله اعلم. تمت الرسالة فى آداب البحث

4. L. 9b - 17a.

شرح على رسالة الاستعارة

Šarḥ 'alā risāla al-isti'āra

Naslov u rukopisu je: شرح الرسالة الليثية فى تحقيق الاستعارات

Komentar kratkoj raspravi o naročitoj upotrebi riječi u prenesenom značenju. Osnovnu risalu napisao Abu'l-Qāsim b. Abū Bakr al-Layṯ as-Samarqandī, oko 890/1485. (v. I, str. 238), a ovaj komentar Aḥmad b. Muḥammad b. Ḫiḍr, poznat pod imenom Qūl Aḥmad, oko 1038/1628.

Ahlwardt VI, 7311.

Početak:

اوله: الحمد لله الممجد والصلوة على رسوله محمد وعلى آله وصحبه من الازل الى الابد يستفل المصنف اولا تيمنا وتبركا بموجب الحديث

Završetak:

آخره: والحمد لله اولا وآخراً كتبناه مع تفرق البال وتفلفل الحال لعدم خلوة عن بعض اشكال بسبب ما فيه فى الاحمال واختصرنا فيه حذرا عن الاملال رعاية لمطابقه مقتضى الحال وانا الحقير الفقير احمد بن محمد بن حضر غفر الله ذنوبه ...

5. L. 17b - 18.

رسالة فى بيان اجتماع الاستعارة التبعية مع التمثلية

Risāla fī bayān iğtima' al-isti'āra at-tab'iya ma'a at-tamṯiliya

Kraća risala iz metafore. Napisao Muṣṭafā b. Yūsuf b. Murād al-Mostārī - Šayḫ Yūyō, umro 119/1707.

Šejh Yuyini biografi ne spominju ovu risalu. Obzirom da se kod nas nalazi autograf, smatramo da je jedinstvena u svijetu i mi je prvi put predstavljamo naučnoj javnosti.

Početak:

اوله: الحمد لوليه والصلوة على نبيه محمد وآله وبعد فهذه كلمات فى بيان اجتماع الاستعارة التبعية مع التمثلية فى لفظ واحد

Završetak:

آخره: وهذا آخر ما اوردناه والحمد لله على كل حال سودناه على سبيل الاجمال حذرا عن الاحلال وانا الفقير اضعف مصطفى بن يوسف بن مراد غفر الله ذنوبهم وستر عيوبهم يوم التناد بحرمة محمد ...

6. L. 19b - 36.

حاشية السواسى على شرح رسالة الاستعارة

Ḥāšiya as-Siwāsī 'alā šarḥ risāla al-isti'āra

Glosa 'Iṣāmuddinovu komentaru Samarqandijine brošure o istiari. Napisao Ḥ.Ismāil b. H. Sinān as-Sīwāsī, umro 1048/1638. (v. I, 388,8, str, 240).

Završetak:

آخره: قوله لانه لا التباس بين القرينة والرشيح فى المفردة بما يلايم المشبه والرشيح مما يلايم المشبه به الحمد لله على التمام ...

7. L. 36b - 40a.

رسالة الاستعارات
Risāla al-isti'ārāt

Kratka risala o istiari. Napisao 'Alī b. Muḥammad 'Alī Qušǧī, umro 879/1474.

Ahlwardt VI, 7319.

Početak:

اوله: الحمد لله ذى المنّ والاحسان ... اعلم ان اللفظ الموضوع المستعمل مفردا كان او مركبا ان استعمل ...

Završetak:

آخره: وكذلك فى الشرع بالعكس اى حقيقة شرعية فى العبادة ومجاز شرعىّ فى الدعاء لان وضعه فى اللغة للدعاء وفى الشرع للعبادة

8. L. 40b - 66a.

حاشية حسن زيبارى على شرح العصام على رسالة الاستعارة
Ḥāšiya Ḥasan Zībārī 'alā šarḥ al-'Iṣām 'alā risāla al-isti'āra

Glosa 'Iṣāmuddinovu komentaru kratke rasprave o naročitoj upotrebi riječi u prenesenom značenju (istiari). Raspravu je napisao Abu'l-Qāsim b. Abū Bakr al-Layṯī as-Samarqandī, oko 890/1485, komentar 'Iṣāmuddīn Ibrāhīm b. Muḥammad b. 'Arabšāh al-Isfarā'inī, umro 943/1536 (v. I, 388,4-5, str. 238-9), a ovu glosu Ḥasan b. Muḥammad az-Zībārī, oko 1040/1630.

Ahlwardt VI, 7304; GAL, S II, 260,7; Köprülü III 555,1.

Početak:

اوله: الحمد لله الذى خلق الانسان وعلمه البيان ... اما بعد فهذه حواش على الشرح المنسوب ... مولانا عصام الدين ابراهيم ... على رسالة الاستعارة

Završetak:

آخره: ان يجعل الجميع اى جميع الملايمات قرينة ولذلك قال صاحب التلخيص القرينة قد تكون واحدة وقد تكون متعددة

9. L. 67b - 94.

حاشية على شرح الرسالة فى الاستعارة
Ḥāšiya 'alā šarḥ al-risāla fī al-isti'āra

Druga glosa istom komentaru. Napisao Ṣadruddīn 'Alī b. Ismā'īl b. Ibrāhīm b. Muḥammad al-Isfarā'inī al-'Iṣāmī, umro 1007/1598.

Ahlwardt VI, 7301; GAL,G II, 259; AM I, 751.

Početak:

اوله: احمدك حمد مسترشد بانوار هدايتك ... اما بعد فيقول العبد المفتقر ... على بن صدر الدين بن عصام الدين لما بلغت سن التمييز من العمر العزيز ...

Završetak:

آخره: قوله ولك ان تجعل الجميع قرينة الخ ولذا قال صاحب التلخيص القرينة قد تكون واحدة وقد تكون متعددة والله اعلم وله الحمد الاتم والبداء والختم.

Na kraju glose pisac kaže da ju je završio 999/1591.

Cijelu zbirku prepisao (i napisao) Muṣṭafā b. Yūsuf b. Murād al-Mostārī - Šayḫ Yūyō, vjerovatno koncem XVII stoljeća.

Raniji vlasnik ovog rukopisa bio je Muḥamed-Emīn Muslibegović, posjednik iz Mostara (v. pečat na posljednjem zaštitnom listu).

3519. 2262.

Zbirka (مجموع), 5

L. 143; 20 x 14. *Nasḫ.* Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima i u proredu ima kratkih tumačenja. Osnovni tekst u komentaru nadvučen je crvenom linijom. Papir bijel, čvrst, dohvaćen vlagom; povez polukožni, s preklopom.

1. L. 1b - 2a.

رسالة فى آداب البحث والمناظرة لطاشكوپرى زاده
Risāla fī ādāb al-baḥṯ wa al-munāẓara

(v. br. 3315,14)

2. L. 2b - 12.

الايساغوجى
al-Īsāġōǧī

(v. br. 3302,1)

3. L. 13a.

الرسالة العضدية فى الآداب
ar-Risāla al-'Aḍudiya fī al-ādāb

(v. br. 3335,3)

4. L. 13b - 18a.

شرح على رسالة فى آداب البحث والمناظرة لطاشكوپرى زاده
Šarḥ 'alā risāla fī ādāb al-baḥṯ wa al-munāẓara

(v. br. 3331,6)
Prepis zaršen 1208/1793.

5. L. 19b - 143.

تلخيص المفتاح
Talḫiṣ al-miftāḥ

(v. br. 34000,4)
Prepis završen 18. ramazana 1211/1797.

Na kraju je nekoliko fetvi na turskom jeziku, pisane rukom drugog prepisivača.

Na naslovnoj stranici su imena i lični pečati ranijih vlasnika knjige: Fehimzāde Adem, hafiz, Muḥammad Bahāuddīn b. 'Abdulkarīm i Ḫulūs Murād b. Ḥusayn Bosnavi iz Gacka.

3520. 1552.

Zbirka (مجموع), 7

L. 118; 21 x 14,5. *Ta'līq*, od različitih prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima kratkih tumačenja i

ispravaka. Osnovni tekst u komentarima nadvučen je crvenom linijom. Papir tamnobijel i bijel, dohvaćen vlagom; povez polukožni, s preklopom.

1. L. 1 - 4.

شرح على رسالة فى آداب البحث والمناظرة لطاشكوپرى زاده
Šarḥ 'alā risāla fī ādāb al-baḥṯ wa al-munāẓara

(v. br. 3331,6)
Djelo je na početku nepotpuno.

2. L. 4 - 5.

حاشية (شرح) الرسالة العضدية فى الآداب (للسيد)
Ḥāšiya (šarḥ) 'alā ar-risāla al-'Aḍudiya fī al-ādāb

(v. br. 3485,2)
Početak je drugačiji od onog pod gore navedenim brojem, a završetak je identičan s istim primjerkom.

Početak:

اوله : لك الحمد والمنة على نبيك الصلوة والتحية اذا قلت بكلام ان كنت ناقلا فيطلب الصحة اى صحة النقل فعليك تصحيحه باى طريق .

Na šestom listu su bilješke (većinom hadisi) o značaju muslimanskih blagdana (praznika).

3. L. 9b - 20.

حاشية ديكقوز على شرح آداب البحث والمناظرة للسمرقندى
Ḥāšiya Dīnkōz 'alā šarḥ ādāb al-baḥṯ
wa al-munāẓara li as-Samarqandī

(v. br. 3319,5)

4. L. 23 - 44.

شرح الرسالة السمرقندية فى آداب البحث والمناظرة (للشروانى)
Šarḥ ar-risāla as-Samarqandiya fī ādāb al-baḥṯ
wa al-munāẓara li aš-Širvānī

(v. br. 3261,4)

5. L. 45 - 70.

حاشية عماد الكاشى على شرح الرسالة السمرقندية فى آداب البحث
Ḥāšiya ʻImād al-Kāšī ʻalā šarḥ ar-risāla as-Samarqandiya fī ādāb al-baḥt

(v. br. 3261,5)

6. L. 70b - 103.

حاشية على شرح اولوغ بك على آداب البحث
Ḥāšiya ʻalā šarḥ Ūlūġ-beg ʻalā ādāb al-baḥt

(v. br. 3480,3)

7. L. 105b - 118.

تعليقات على شرح الآداب المسعود السمرقندى
Taʻlīqāt ʻalā šarḥ al-ādāb al-Masʻūd as-Samarqandī

Glosa Masʻūdovom komentaru Samarqandijinoj risali o disputaciji. Napisao Ramaḍān b. ʻAbdulmuḥsin ar-Rūmī al-Wizewī al-Bihištī, umro 979/1571. Gornji naslov napisan je na rubu drugog lista.

Naš rukopis nije isti kao u Berlinskoj biblioteci (Ahlwardt IV, 5282), dok u ostalim pristupačnim katalozima nismo mogli pronaći glosu koja je identična našem primjerku. Prema tome, nismo sasvim sigurni u identifikaciji ove glose.

HH I, 40; AM I, 370; G.M. I, 42.

Početak:

اوله: الحمد لله حمد العاكفين ببابه والصلوة على محمد سيد احبابه وعلى آله واصحابه الذين تردبوا بادابه، قوله بالحديث معنى . . .

Završetak:

آخره: تامل اشارة الى ان الكلام فيما يقابل الايجاب فعلى تقدير الاتحاد الايجاب مع الارادة دائما فى المآل على زعمه هذا القائل تكون محصول كلامه هذا اذا لم يكن الواجب موجبا يلزمنا

Čini nam se da prepisivač nije do kraja prepisao ovu glosu.

Prepis djela pod tačkom 1 i 2 potječu iz druge polovine XVII stoljeća, a djela pod tačkom 3 - 6 prepisao nepoznati prepisivač 1123/1711, dok je djelo pod tačkom 7 prepisano 1114/1702.

Uvakufio ʻIzzet Ṣāliḥ-efendi Hromozāde.

3521. 1176.

Zbirka (مجموع), 8

L. 190; 22 x 15. Nasḫ s nešto taʻlīqa. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima tumačenja i ispravaka. Osnovni tekst u komentarima nadvučen je crvenom linijom. Papir bijel i tamnobijel, čvrst; povez polukožni, s preklopom.

1. L. 1 - 8a.

شرح على رسالة فى آداب البحث والمناظرة لطاشكويرى زاده
Šarḥ ʻalā risāla fī ādāb al-baḥt wa al-munāẓara

Prepisao Yūnus b. Ismāʻil b. Bakr u medresi Ḫawānd / خـــوانـد /, 1150/1737.

2. L. 8b - 31.

شرح الرسالة الحسينية فى آداب البحث
Šarḥ ar-risāla al-Ḥusayniya fī ādāb al-baḥt

(v. br. 3315,11)
Prepisivač i godina prepisao kao i u predhodnom djelu.

3. L. 32 - 53a.

نظام الآداب
Niẓām al-ādāb

Prema bilješci na kraju djela, risalu iz disputacije napisao Muḥammad al-Ḥusaynī, poznat pod imenom Niẓāmuddīn. Inače, pristupačni izvori ne spominju ovaj naslov niti autora ova risale.

Početak:

اوله: سبحان من تنزّه فعله عن العلل وتقدس . . . (؟) عن النقض والخليل . . . وبعد فاعلم انه لا شك ان العلم تصوراً كان او تصديقا . . .

Završetak:

آخره: والله اسئل ان ينفع به الطلاب من معاشر الاجاب يا رب العظمة والجبروت ومالك الملك والملكوت اجعلها محبوبا بينهم ومرخوبا لديهم وزخرلنا يوم الدين بقولهم امين. انتهى نقل الألفاظ من الفوائد الى . . . في جامع آيا صوفيه فى البلدة الطيبة قسطنطنية

Prema navedenoj bilješci prepis ili sastav završen je u Istanbulu.
Prepisivač i godina preisa je isto kao pod tačkom 1.

4. L. 53b - 54.

حاشية على شرح رسالة فى آداب البحث لطاشكوپرى زاده
Ḥāšiya ʻalā šarḥ risāla fī ādāb al-baḥṯ li Ṭāšköprüzāde

Glosa komentaru iz disputacije. Osnovnu risalu i komentar napisao Aḥmad b. Muṣṭfā Tašköprüzāde (umro 963/1555), a ova glosa je od nama nepoznatog pisca. Možda je pisac ove glose autor prethodne risale!?

Početak:

اوله: نحمدك امتثالا لقضائك لا احصاء لثنائك ... وبعد ولقد كان مبحث منع الدليل بلا شاهد من اشكال المواقع والموارد ...

Zavreštak:

آخره: حتى يستعلم مطابقها للواقع بخلاف المقدمة وهذا انموذج من التحقيق وتمامه على الوجه الحقيق ذكرناه فى نظام الآداب فارجع اليه بتوفيق الوهاب ابن نثارى سلمه البارى

5. L. 55 - 56.

مرام الطلاب
Marām aṭ-ṭullāb

Kratka rasprava iz logike od nepoznatog pisca. Gornji naslov napisan je na početku crvenim mastilom, ali pristupačni izvori ne navode ovakav naslov.

Početak:

اوله: يا من يجيب داعية فى بابه ولا يجيب سائله عن جنابه ... وبعد فهذه لفاظة لافظ او عجالة سافر مرتبة على مقدمة ومقصد وخاتمة ...

Završetak:

آخره: الحادى عشر هذا مما اخذته عن الولد المحقق الاستاذ المدقق اعلى شانه واسكنه فى اعلى جنانه والله اسئل ان ينفع به الطلاب من معاشر ...

6. L. 57 - 113.

الحاشية الفردية على الحسينية فى الآداب
al-Ḥāšiya al-fardiya ʻalā al-Ḥusayniya fī al-ādāb

(v. br. 3257,2)

Prepisivač i godina prepisa isto kao pod tačkom 1.

7. L. 114b - 122.

امثلة الكلمات المفصلة
Amṯila al-kalimāt al-mufaṣṣala

Kraće djelo u kome su obrađena neka pravila iz gramatike arapskog jezika, od nama nepoznatog pisca.

Početak:

اوله: هذا كتاب فى امثلة الكلمات المفصلة فاعلم انه يوجد فى الكلام العرب ويتعرّى عرفانها على المبتدئ فاردت ان ابيّن مفصله على وجه الايضاح من اى باب كان من اقسام الثمانية منها.

Završetak:

آخره: تكتن امر حاضر من تكين يتكين فعل مضارع جمع مؤنث مخاطبة. تمت هذه الكتاب بعون الملك الوهاب.

8. L. 124b - 190

مطلوب فى شرح المقصود فى التصريف
Maṭlūb fī šarḥ al-maqsūd fī at-taṣrīf

(v. br. 3351,3)

Djelo je na kraju nepotpuno.

Početak:

اوله: الحمد لله المتعالى عن الاخبار الراجفة العلوجية (؟) القادر على انه علة النفوس المطنوحة ...

Na početku knjige je pečat ranijeg vlasnika: ḥāfiẓ Muṣṭafā.

Uvakufio, za Gazi Husrev-begovu biblioteku, Monllā Mūsā.

3522. 6592.

Zbirka (مجموع), 6

L. 91; 15,5 x 10. *Taʻlīq*, od različitih prepisivača, pisani nevještim rukama kaligrafa. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom. Po rubovima ima ispravaka i kratkih tumačenja. Papir tamnobijel i plav, oštećen, čvrst; povez polukožni.

1. L. 1 - 121.

شرح على رسالة فى آداب البحث والمناظرة لطاشكوپرى زاده

Šarḥ 'alā risāla fī ādāb al-baḥṯ wa al-munāẓara

2. L. 17b - 28.

الايساغوجى

al-Īsāġōǧī

(v. br. 3302,1)

3. L. 42b - 65.

اظهار الاسرار

Iẓhār al-asrār

(v. br. 3308,3)

4. L. 70 - 80.

العوامل الجديد (عوامل البركوى)

al-'Awāmil al-ǧadīd ('Awāmil al-Birgawī)

Kraće djelo iz sintakse arapskog jezika. Napisao Muḥammad b. Pir' Alī al-Birgawī, umro 981/1573. (v. br. 3308,4)

Ahlwardt VI, 6786.

Početak:

اوله: الحمد لله رب العالمين ... وبعد فاعلم انه لا بد بكل طالب معرفة العراب من معرفة مائة شيء ستون منها عاملاً ...

5. L. 83 - 84.

رسالة فى آداب البحث والمناظرة

Risāla fī ādāb al-baḥṯ wa al-munāẓara

(v. br. 3315,14)

6. L. 86 - 90.

ترجمة عوامل جديد

Tarǧama 'Awāmil-i ǧadīd

Djelo je na kraju nepotpuno.

Prevod na turski jezik navedenog djela pod tačkom 4, od nama nepoznatog prevodioca.

Početak:

اوله: اعريجه بلكلكه طالب اوستده يوز ... (؟) بلملك لازمدر

Djela pod tačkom 1, 2, 4 - 6 prepisao Nūḥ b. 'Abdullāh iz Trebinja (?), 1261-62/1845-46, a djelo pod tačkom 3 prepisao nepoznati prepisivač, vjerovatno, u XVIII stoljeću.

Iz ostavštine Ismā'īl Ḥakkī Resulbegovića iz Mostara.

3523. 6980.

شرح على رسالة فى آداب البحث والمناظرة لطاشكوپرى زاده

Šarḥ 'alā risāla fī ādāb al-baḥṯ wa al-munāẓara

L. 7; 21 x 15. *Nasḫ - ta'līq*, pomiješani. Osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom. Tekst je povezan kustodama. Papir tamnobijel, dohvaćen vlagom; bez poveza.

Nema podataka o prepisivaču i godini prepisa, ali rukopis potječe iz XVIII ili XIX stoljeća.

Na naslovnoj stranici neko je kasnije napisao nepotpun naziv ovog komentara.

Rukopis je odkupljen od nepoznate osobe za 3.000 starih dinara, godine 1978.

3524. 1182.

Zbirka (مجموع *), 2*

L. 52; 22,5 x 16. *Nasḫ - ta'līq*, pomiješani. Naslovi i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima malo ispravaka, dopuna i kratkih tumečenja dotičnog teksta. Osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom. Tekst je povezan kustodama. Papir bijel, čvrst; povez polukožni, s preklopom.

1. L. 1 - 30.

حاشية على شرح رسالة فى آداب البحث والمناظرة لطاشكوپرى زاده

Ḥāšiya ʻalā šarḥ risāla fī ādāb al-baḥṯ wa al-munāẓara

Glosa Taşköprüjevom komentaru iz distputacije. Napisao Ismā'il aḍ-Ḍabîh, čija nam je biografija nepoznata. Istina, Perč (p 663, str. 640) i Šamsuddin Sami (K.A. III, 2224) spominju ovog pisca, ali ni oni ne daju nikakvih drugih podataka o njemu.

Početak:

اوله: نحمدك يا من علّمنا من لدنك ادابًا . . . وبعد فيقول العبد الفقير المسمّى الذبيح اسماعيل الناصح وفّقه الله

Završetak:

آخره: در بحر العلم والشرف كنز من عرف نفسه فقد عرف مجمع الفضائل الانسية الى آخر. تم.

Iza ovog djela slijede tri neispisane lista.

2. L. 34 - 52.

شرح عروض الاندلسى

Šarḥ ʻarūḍ al-Andalusī

Komentar kratkoj risali o arapskoj matrici. Risalu je napisao Abū 'Abdullāh Muḥammad b. Ḥusayn Abu'l-Ğayš al-Anṣārī al-Andalusī, 626/1229. (v. I, 390,3, str. 241), a ovaj komentar Maḥmūd b. Ḫalīl al-Mostārī Dāmad, umro 1099/1687.

AM II, 416; O.M.II, 26; H. Šabanović: Književnost Mus., 370.

Početak:

اوله: الحمد لله الباسط نعما الموفر بانعاماتها . . . وبعد فيقول العبد الفقير محمود بن خليل الموستارى . . . لما كان علم العروض وتوبعه متمّما . . .

Završetak:

آخره: اللهم اجعل خاتمة امورنا قوفى (؟) مرضاتك المؤسسة واحفظ افعالنا المفيدة عن الشياطين المطلقة الموسوسة ذلك فضل الله يؤتيه من يشاء والحمد لك ما دام عليه نشاء . . .

Oba djela prepisao isti nepoznati prepisivač, bez oznake datuma, vjerovatno u XVIII stoljeću.

Na prvoj unutrašnjoj korici su naslovi djela, a na početku oba djela je ime ranijeg vlasnika Mula Redžep, te vrijednost knjige 12 groša.

Rukopis je otkupljen od Muhameda Fočaka iz Sarajeva.

3525. 4566.

Zbirka (مجموع), 6

L. 104; 20,5 x 12. *Ta'līq i nasḫ*, od različitih prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom. Po rubovima, mjestimice, ima dopuna, ispravaka i kratkih tumačenja. Papir bijel, čvrst, glast; povez polukožni, a preklopom, oštećen. Neki listovi su rastavljeni od poveza.

1. L. 1 - 38.

حاشية على شرح رسالة فى آداب البحث والمناظرة لطاشكوپرى زاده

Ḥāšiya ʻalā šarḥ risāla fī ādāb al-baḥṯ wa al-munāẓara

2. L. 39 - 67.

شرح على رسالة الاستعارة

Šarḥ ʻalā risāla al-istiʻāra

(v. br. 3335,5)

3. L. 70b - 79.

شرح رسالة من الآداب للبركوى

Šarḥ risāla min al-ādāb li al-Birgawī

Komentar kratkoj risali iz disputacije. Osnovnu risalu napisao Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, umro 981/1573. (v. O.M. I, 253-56). Ovaj komentar napisao je Muḥammad Emīn 'Ilmī b. Ismāil al-Yaniyawī, čija nam je biografija nepoznata.

Početak:

اوله: احمدك اللهم يا من لا مانع لما اعطيت ولا مناقض لما قضيت ولا معارض لما انشئت . . . وبعد فان اضعف عباد الله . . . امين علمى ابن اسماعيل اليانيوى لما رأى الرسالة الشريفة فى الآداب . . .

Završetak:

آخره: لا بل كلما اخذها ايديهم الشريفة ان يدعوا له ولوالديه بلطفهم وكرمهم ولجميع المومنين والمؤمنات والمسلمين والمسلمات

Prepis završen koncem rebiul-ahira 1142/1729.

4. L. 81b - 82a.

الرسالة العضدية فى الآداب
ar-Risāla al-ʻAḍudiya fī al-ādāb

(v. br. 3335,3)

5. L. 82b - 90.

الحنفية (شرح الرسالة العضدية فى الآداب)
al-Ḥanafiya (Šarḥ ar-risāla al-ʻAḍudiya fī al-ādāb)

(v. br. 3335,4)

6. L. 92 - 104.

شرح الرسالة العضدية فى الوضع (لعلى القوشجى)
Šarḥ ar-risāla al-ʻAḍudiya fī al-waḍʻi (li ʻAlī Qušǧī)

(v. br. 3349,4)

Prepis djelâ pod tačkom 1, 2, 4 - 6 potječu, također, iz XVIII stoječa.

Na drugoj nutarnjoj korici napisano je ime ranijeg vlasnika Mula Fāḍil Kaytaszāde (Kajtaz).

3526. 5283.

Zbirka (مجموع), 4

L. 48; 21 x 14,5. *Taʻlīq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom. Po rubovima ima dopuna i ispravaka. Papir tamnobijel, čvrst; povez kartonski, oštećen.

1. L. 1 - 33.

حاشية على شرح رسالة فى آداب البحث والمناظرة لطاشكوپرى زاده
Ḥāšiya ʻalā šarḥ risāla fī ādāb al-baḥṯ wa al-munāẓara

Na početku djela neko je kasnije napisao naslov i ime pisca Ismāʻīl Ḥaqqī. Nemamo potvrde da li je to Ismāʻīl Ḥaqqī al-Brusawī, iako Ismāʻīl-paša (A M I, 219) i Meḥmed Ṭāhir Brusalī (O.M. I, 28) spominju da je napisao neki komentar iz disputacije.

2. L. 33b - 41.

حاشية على شرح الرسالة فى آداب البحث والمناظرة لطاشكوپرى زاده
Ḥāšiya ʻalā šarḥ al-risāla fī ādāb al-baḥṯ wa al-munāẓara

Druga glosa istom komentaru. Naisao Qara Ḫalīl b. Ḥasan, umro 1123/1711.
O. M. I, 403
Početak:
اوله: قوله الحمد لله سلك هنا الطريقة المشهورة فى الحمد اقتداء فى الكتاب الكريم وعقبه بما يدل على صفاته الجلالية ...
Završetak:
آخره: اى ما وضع له لفظ الانسان هو مفهوم لفظ الحيوان الناطق فيتوجه المنع بانا لا نسلم انه ذلك او لانم

3. L. 41 - 45a.

حاشية على شرح الرسالة فى آداب البحث والمناظرة لطاشكوپرى زاده
Ḥāšiya ʻalā šarḥ al-risāla fī ādāb al-baḥṯ wa al-munāẓara

Treća glosa istom komentaru. Napisao Ibrāhīm b. Faḍlullāh as-Siwāsī, čija nam je biografija nepoznata. U pristupačnim izvorima nismo mogli pronaći ime ovog pisca.
Početak:
اوله: يقول الفقير المذنب القاسى ابراهيم بن فضل الله السيواسى ... لما رأيت الرسالة المشهورة فى الآداب جامعة لمسائل الباب ...
Završetak:
آخره: اقول من خالص غرضه اظهار الصواب لا يبالى لغلبة فالوجه ان الاستحقاد ينافى الاظهار. تمت الكتاب ...

4. L. 45b - 48.

شرح رسالة فى آداب البحث والمناظرة لطاشكوپرى زاده
Šarḥ risāla fī ādāb al-baḥṯ wa al-munāẓara

(v. br. 3331,6)
Cijelu zbirku prepisao isti nepoznati prepisivač, bez oznake datuma, vjerovatno u XVIII stoljeću.
Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

3527. 899.

Zbirka (مجموع), *7*

L. 74; 21,5 x 15,5. *Ta'līq*, od različitih prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima, mjestimice, ima kratkih tumačenja dotičnog teksta. Papir tamnobijel, čvrst, glat; povez polukožni, malo oštećen, s preklopom.

1. L. 1 - 11.

حاشية على شرح الرسالة فى آداب البحث والمناظرة لطاشكوپرى زاده

Ḥāšiya 'alā šarḥ al-risāla fī ādāb al-baḥṯ wa al-munāẓara

Još jedna glosa istom komentaru iz disputacije, od nama nepoznatog pisca.

Tüyatok 05 I, 222.

Početak:

اوله: يا من لا مانع لما اعطاه ولا ناقض لما قضاه ولا معارض لما احكم ... فهذه قطعة من السطور مع قلة البضاعة ووفور الفتور على شرح الرسالة ...

Završetak:

آخره: قوله اذ لا مزيد عليها قد عرفت ان قد اشرنا الى قواعد وضا ابطل مما لم يذكره الشارح قد بقى وهو الملهم الصواب واليه المرجع والمآب وليكن بهذا آخر ما اردنا ايراده فى هذه الاوراق والحمد لله ...

2. L. 13 - 20.

رسالة فى فن المناظرة

Risāla fī fann al-munāẓara

(v. br. 3315,12)

Prepisao Muḥammad b. Abū Bakr, 1141/1728.

3. L. 21 - 27.

ترجمة الرسالة الولدية فى المنطق للسيد الشريف

Tarǧama ar-risāla al-waladiya fī al-manṭiq

(v. br. 3263,3)

Prepisao isti navedeni prepisivač 1140/1727.

4. L. 29 - 39a.

شرح الرسالة العضدية فى الوضع

Šarḥ ar-risāla al-'Aḍudiya fī al-waḍ'i

(v. br. 3349,4)

5. L. 39b - 67a.

كشف الكنوز فى بحر الرموز

Kašf al-kunūz fī baḥr ar-rumūz

Glosa gornjem komentaru. Napisao 'Abdurazzāq b. Muṣṭafā al-Anṭākī, čija nam je biografija nepoznata. Inače, pristupačni izvori ne spominju ovu glosu, pa je, prema tome, vrlo rijetka.

A. M. I, 568.

Početak:

اوله: الحمد لله الذى وضع الالفاظ لمعانيها وعلم آدم الاسماء كلها ... اما بعد فيقول افقر العبيد ... عبد الرزاق بن مصطفى الانطاكى ... لما شاع شرح الرسالة العضدية بين الاعلام وذاع فى ديار بلدان الاسلام لخواجه على السمرقندى ... وسميته بكشف الكنوز فى بحر الرموز ...

Prepisao neki 'Alī al-Qušǧī, u medresi Yeken-age u Konji, 1139/1726.

6. L. 67b - 71a.

رسالة الآداب المناظرة

Risāla al-ādāb al-munāẓara

Risala iz disputacije. Napisao Ḥusayn Šāh Čelebī Amasiyevī, umro 918/1512.

Tüyatok 07 III, 2256.

Početak:

اوله: اذا قلت بكلام فان كنت ناقلا فاى وجه كان كما تقول قال الاستاذ كذا او مدعيا كما تقول ...

U našem primjerku prepisivač je izostavio uvodni dio.

Završetak:

آخره: و قس على التقسيمات حال التخصيصات والتقديرات الواقعة فى التحريرات والتحقيقات. تم الرسالة المناظرة.

7. L. 71b - 74.

الايساغوجى
al-Īsāġōğī

(v. br. 3102,1)
Prepis djela pod tačkom 4, 6, i 7 potječu iz XVIII stoljeća.
Na posljednjoj stranici je početak komentara "al-Ḥusayniyya".

3528. 4799.

Zbirka (مجموع), 6

L. 155; 19,5 x 14. *Nasḫ*, od dvojice prepisivača, pisan vještim rukama kaligrafa. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom. Po rubovima, mjestimice, ima kratkih komentara. Papir tamnobijel, glat, dohvaćen vlagom; povez polukožni, oštećen. Preklop otkinut i zagubljen.

1. L. 1 - 5a.

الحسينية فى آداب البحث
al-Ḥusayniyya fī ādāb al-baḥṯ

Rasprava o disputaciji. Napisao Šayḫ Ḥusayn-efendi b. ʻAbdullāh al-Anṭākī, umro 1130/1718.

U katalogu Köprülü (navedeni broj) pogrešno je navedeno ime pisca, a završetak djela naveden je iz komentara ovoj raspravi. Katalog Tüyatok (07 III, 2267-2275) navodi komentare umjesto osnovnog djela.

GAL, S II, 482; Köprülü III, 546, i Bratislava, 265.

Početak:

اوله: يا من وفقنا لوظائف البحث فى تحريرات والتحقيقات ... وبعد فهذه عجالة لوسائل السائلين لوظائف الكلام ...

Završetak:

آخره: لكن بلا استثناء وقس عليه التصديقات والتحقيقات الواقعة فى تحريرات والتحقيقات.

2. L. 5b - 24.

شرح الرسالة الحسينية فى آداب البحث
Šarḥ ar-risāla al-Ḥusayniyya fī ādāb al-baḥṯ

(v. br. 3315,11)

3. L. 25b - 62a.

تحرير القواعد المنطقية فى الرسالة الشمسية
Taḥrīr al-qawaʻid al-manṭiqiya fī ar-risāla aš-Šamsiya

(v. br. 3319,3)
Početak:

اوله: قال ورتبه على مقدمة وثلث مقالات وخاتمة اقول الرسالة مرتبة على مقدمة وثلث مقالات وخاتمة اما المقدمة ففى ماهية ...

4. L. 63b - 124.

حاشية محى الدين على شرح الايساغوجى
Ḥāšiya Muḥyiddīn ʻalā šarḥ al-Īsāġōğī

(v. br. 3304,3)

5. L. 125b - 144a.

شرح الايساغوجى للكاتى
Šarḥ al-Īsāġōğī lil-Kātī

(v. br. 3303,2)

6. L. 147 - 155.

رسالة فى الصرف
Risāla fī aṣ-ṣarf

Djelo je na početku nepotpuno.
Fragment nekog djela iz gramatike arapskog jezika, od nama nepoznatog pisca.
Početak:

اوله: عن نقله الى البياض عن عوائق الزمان وبوائق الموان فطرحه فى زوايا الهجران ...

Završetak:

آخره: ويرتفع الاختلاج فى الاوهام لكن البحث مما تزل فيه الاقدام. الحمد لله الجواد الحق الرحيم الكريم المطلق قد استرحنا عن كبد الانتهاض لنقل هذا الرسالة من السواد الى البياض فى عنفوان

Djela pod tačkom 1 - 5 prepisao Ibrāhīm b. ‘Abdullāh Gaferyādi, u gradu Balikesri, u medresi Hadži Qāye Šehre (Šehire ?) 1180-81/1766-67, a djelo pod tačkom 6 prepisao nepoznati prepisivač u XVIII stoljeću.

Na naslovnoj stranici je bilješka iz gramatike arapskog jezika, prenesena iz djela "Mu'rab al-‘avāmil al-ğadīd".

3529. 3498.

Zbirka (مجموع), 6

L. 85; 21 x 14,5. *Nasḫ* s nešto *ta‘līqa*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom ili su nadvučene crvenom ili crnom linijom. Po rubovima ima kratkih tumačenja i ispravaka. Papir bijel, čvrst; povez polukožni, s preklopom, oštećen, rastavljen od listova koji su prosuti.

1. L. 1 - 6.

الحسينية فى آداب البحث

al-Ḥusayniya fī ādāb al-baḥṯ

Prepis završen 1205/1790.

2. L. 9 - 25.

شرح الرسالة الحسينية فى آداب البحث

Šarḥ ar-risāla al-Ḥusayniya fī ādāb al-baḥṯ

(v. br. 3315,11)

3. L. 27b.

الرسالة العضدية فى الآداب

ar-Risāla al-‘Aḍudiya fī al-ādāb

(v. br. 3335,3)

4. L. 28b - 35a.

الحنفية

al-Ḥanafiya

(v. br. 3334,4)
Djelo je na kraju nepotpuno.

5. L. 37b - 77a.

حاشية ابى الفتح على شرح الرسالة العضدية فى الآداب للحنفى

Ḥāšiya Abū al-Fatḥ ‘alā šarḥ ar-risāla
al-‘Aḍudiya fī al-ādāb lil-Ḥanafī

(v. br. 3432,4)

6. L. 82b - 85.

فرائد الفوائد لتحقيق معانى الاستعارة

Farā'id al-fawā'id li taḥqīq ma‘ānī al-isti‘āra

(v. 3305,2)
Prepis završen 1206/1791.
Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzijje) medrese u Travniku.

3530. 1842.

Zbirka (مجموع), 4

L. 47; 20 x 13,5. *Ta‘līq*, od različitih prepisivača. Po rubovima ima kratkih tumačenja dotičnog teksta. Tekst na stranicama u prvom djelu obrubljen je tankom crvenom linijom, osim prve dvije stranice koje su obrubljene sa po dvije tanke crvene linije. Papir tamnobijel i bijel, različite debljine, čvrst; povez polukožni.

1. L. 1 - 33.

شرح الرسالة الحسينية فى آداب البحث

Šarḥ ar-risāla al-Ḥusayniyya fī ādāb al-baḥṯ

(v. br. 3315,11)

Na kraju djela zabilježeno je da je nepoznati autor ovog komentara završio isti 1132/1720.

Prepisao neki Muṣṭafā, 1158/1745.

2. L. 34b - 36a.

الرسالة العضدية فى الآداب

ar-Risāla al-'Aḍudiya fī al-ādāb

(v. br. 3335,3)

3. L. 36b - 40a.

فرائد الفوائد لتحقيق معانى الاستعارة

Farā'id al-fawā'id li taḥqīq ma'ānī al-isti'āra

(v. br. 3304,2)

Prepisivač djela pod tačkom 2 i 3 je isti kao i pod tačkom 1, iako se nije potpisao.

4. L. 40b - 46.

الامثلة المختلفة من العروض العربى

al-Amṯila al-muḫtalifa min al-'arūḍ al-'arabī

Primjeri različite upotrebe metra u arapskoj poeziji, od nepoznatog sastavljača. Naslov je prema sadržaju rada.

Početak:

من بحر الرجز وفا حما ...(؟)
من الرجز الحمد لله العلى الاعلى الاجل

Prepisao nepoznati prepisivač 1174/1760.

Na 47. listu su bilješke iz metrike.

Na prvom zaštitnom listu je ime ranije vlasnika Aḥmed b. Muṣṭfā, muderis u Gazi Husrev-begovoj medresi u Sarajevu.

Vakuf Gazi Husrev-begove medrese.

3531. 6413.

Zbirka (مجموع), 4

L. 51; 22 x 17. *Ta'līq* i *nasḫ*, od različitih prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom. Po rubovima ima glosa. Tekst na stranicama, u djelima pod tačkom 2 i 3, obrubljen je tankom crvenom linijom. Papir tamnobijel i žućkast, čvrst, dohvaćen vlagom, oštećen; povez polukožni, oštećen.

1. L. 1 - 16.

شرح الرسالة الحسينية فى آداب البحث

Šarḥ ar-risāla al-Ḥusayniya fī ādāb al-baḥṯ

Prepisao Muḥammad Nūruddīn b. 'Alizāde (?) Fayḍullāh, u srijedu 6. šabana 1176/1753.

2. L. 19b - 40.

شرح الرسالة العضدية فى الوضع

Šarḥ ar-risāla al-'Aḍudiya fī al-waḍ'i

(v. br. 3356,3)

Prepis završen u nedjelju 9. redžeba 1125/1713.

3. L. 41 - 42.

الرسالة العضدية فى الوضع

ar-Risāla al-'Aḍudiya fī al-waḍ'i

(v. br. 3315,9)

Prepisivač isti kao i kod predhodnog djela.

4. L. 43 - 51.

حاشية على الحنفية فى الآداب

Ḥāšiya 'alā al-Ḥanafiya fī al-ādāb

Glosa Monllā Muḥammad Ḥanafinom komentaru 'Aḍuddīnove risale iz disputacije. Napisao Abū Bakr b. Muḥammad al-'Antābī, čija nam je biografije nepoznata.

Početak:

اوله : الحمد لله الذى رفع درجة الانسان بافهام الخطاب ... اما بعد فيقول افقر الخلق الى الهادى ابو بكر بن محمد العنتابى ...

Završetak:

آخره: لا يكون ناقصا نقصا تفصيليا او هو طلب الدليل على مقدمة لا مجموعة ولا نقصا اجماليا فهو طاهر ... (؟) تمت الحروف بعون الملك الرؤف .

Na naslovnoj stranici ove glose napisano je crvenim mastilom da je završena (ili prepisana) 1129/1716.

Na prvom zaštitnom listu su naslovi djela i ime vlasnika, neki Sayyid'Osmān, godina 1252/1836.

Na naslovnoj stranici su: stih na turskom jeziku, neki računi, vježbe u pisanju, ime ranijeg vlasnika knjige Sayyid Muḥammad Nūruddīn b. Fayḍullāh (navedeni prepisivač) i dva lična pečata spomeutih vlasnika.

Na 17. listu je kratko tumačenje neke dove, a na 18. listu su fetve - sve na turskom jeziku. Na 19. listu su opet imena ranijih vlasnika knjige (otac i sin), koji su gore navedeni. Ova imena su i na 43a. listu.

Iz kolekcije Besim-efendije Korkuta.

3532. 3658.

Zbirka (مجموع), 11

L. 91; 21 x 15.5. *Nasḫ*, od različitih prepisivača. Osnovni tekst u komentarima pisan je crvenom linijom. Po rubovima ima malo tumačenja i dopuna. Papir bijel, čvrst; povez polukožni, s preklopom.

1. L. 1 - 23.

شرح الرسالة الحسينية فى آداب البحث

Šarḥ ar-risāla al-Ḥusayniya fī ādāb al-baḥt

Prepis završen 5. ramazana 1172/1759.

2. L. 24b - 27a.

الحسينية فى آداب البحث

al-Ḥusayniya fī ādāb al-baḥt

(v. br. 3528,1)

3. L. 27b - 30.

الحنفية

al-Ḥanafiya

(v. br. 3335,4)

Listovi od 31 - 36. su neispisani.

4. L. 37a.

رسالة فى آداب البحث لطاشكوپرى زاده

Risāla fī ādāb al-baḥt li Ṭāšköprüzāde

(v. br. 3315,14)

5. L. 38 b

الرسالة العضدية فى الآداب

ar-Risāla al-'Aḍudiya fī al-ādāb

(v. br. 3335,3)

6. L. 37b - 38a.

رسالة فى علم آداب البحث

Risāla fī 'ilm ādāb al-baḥt

Kratka risala iz disputacije, od nepoznatog pisca.

Početak:

اوله: الحمد لله رب العالمين ... المناظرة هى النظر من الجانبين فى النسبة بين الشيئين اظهارا للصواب والدليل ...

Završetak:

آخره: الى نهاية فممنوع تم تلخيص الآداب بعون الوهاب واليه المرجع والمآب .

7. L. 38b - 43a.

شرح على رسالة فى آداب البحث والمناظرة لطاشكوپرى زاده

Šarḥ 'alā risāla fī ādāb al-baḥt wa al-munāẓara li Ṭāšköprüzāde

(v. br. 3331,6)

Na kraju ovog komentara, na rubu stranice je bilješka prepisivača u kojoj kaže da je autor ovaj komentar završio u Istanbulu 964/1556.

Prepis završen (1)169/1755.

8. L. 43b - 44a.

الرسالة العضدية فى الوضع

ar-Risāla al-ʻAḍudiya fī al-waḍʻi

(v. br. 3315,9)

9. L. 44b - 46.

شرح الرسالة العضدية فى الوضع

Šarḥ ar-risāla al-ʻAḍudiya fī al-waḍʻi

(v. br. 3505,3)

10. L. 48 - 64.

شرح الرسالة العضدية فى الوضع

Šarḥ ar-risāla al-ʻAḍudiya fī al-waḍʻi

(v. br. 3349,4)

Prepis završen mjeseca zul-kadeta 1151/1739.

11. L. 65 - 91.

فتح الوهاب بشرح الآداب

Fatḥ al-Wahhāb bi šarḥ al-ādāb

Djelo je na kraju nepotpuno.

Komentar Samarqandijinoj risali iz disputacije. Napisao Abū Yaḥyā Zakariyā b. Muḥammed al-Anṣāri al-Ḫazraǧī aš-Šāfiʻī al-Miṣrī, umro 926/1519-20.

ḤḪ I, 41; AM I, 347; Kairo (Fuad Sayyid) II, 172.

Početak:

اوله: قال الشيخ الامام ... ابو يحيى زكريا الانصارى الشافعى ... الحمد لله الواهب المنان المرشد للدليل والبرهان ... وبعد فهذا شرح لكتاب العلامة شمس الملة والدين الحسينى السمرقندى رحمه الله المسمى بآداب البحث ... وسميته فتح الوهاب بشرح الآداب ...

Prepis potječe iz XVIII stoljeća.

Iz Karadoz-begove biblioteke u Mostaru.

3533. 2864.

Zbirka (مجموع), 4

L. 46; *Nasḫ - taʻlīq*, pomiješani. osnovna djela u komentarima pisana su crvenim mastilom. Istaknute riječi nadvučene su crvenom linijom. Papir bijel, čvrt; povez polukožni.

1. L. 1 - 30a.

شرح الرسالة الحسينية فى آداب البحث

Šarḥ ar-risāla al-Ḥusayniya fī ādāb al-baḥṯ

Listovi 31 - 35a su neispisani.

2. L. 35b - 37a

رسالة فى آداب البحث والمناظرة لطاشكوپرى زاده

Risāla fī ādāb al-baḥṯ wa al-munāẓara

(v. br. 3315,14)

3. L. 37 - 45a.

شرح على رسالة فى آداب البحث والمناظرة لطاشكوپرى زاده

Šarḥ ʻalā risāla fī ādāb al-baḥṯ wa al-munāẓara

(v. br. 3331,6)

4. L. 45 - 46.

خلاصة الآداب (رسالة فى آداب البحث)

Ḫulāṣa al-ādāb (Risāla fī ādāb al-baḥṯ)

Kraće djelo iz disputacije. Sastoji se iz uvoda i dva poglavlja. Napisao Muṣṭafā b.Yūsuf b. Murād al-Mostārī al-Bosnavi-Šayḫ Yūyo, umro 1119/1707.

O.M. I, 443; Bratislava, 269; H. Šabanović: Književ., 406.

Početak:

اوله: الحمد لوليه والصلوة على نبيه وعلى آله وصحبه وبعد فهذه رسالة فى آداب البحث مرتبة على مقدمة ومقالتين ...

Završetak:

آخره: و منها ان المعارضة فى العقليات الصرفة كالنقض فيها بخلافها فيها (؟) النقليات. تمت الرسالة الادابية للفاضل الموستارى المشهور بيويى

Cijelu zbirku prepisao ʻOmer b. Muṣṭafā Lūbinalī (iz Ljubinja), 1184/1770.

(كتبه الحقير لوبنلى عمر بن مصطفى غفر الله له ... سنة ١١٨٤).

Na naslovnoj stranici je ime i pečati prepisivača kao vlasnika knjige, a na poljednjem zaštitnom listu je ovalni pečat Muhamed-aga Aganagića, trgovca iz Sarajeva.

3534. 1686.

Zbirka (مجموع), *2*

L. 175; 20,5 x 12,5. *Taʻlīq*, od različitih prepisivača. U prvom djelu ove zbirke po rubovima i u proredu ima kratkih tumačenja. Osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom, a u drugom djelu pisan je crvenim mastilom. Tekst je povezan kustodama. Na prve dvije stranice tekst je obrubljen jednom debelom i tankom zlatnom linijom.

Papir bijel, glat; povez polukožni, s preklopom.

1. L. 1 - 20.

شرح الرسالة الحسينية فى آداب البحث

Šarḥ ar-risāla al-Ḥusayniya fī ādāb al-baḥṯ

2. L. 21 - 175.

شرح الالفية لابن مالك

Šarḥ al-alfiya li Ibn Mālik

Djelo je na kraju nepotpuno.

Ovo je komentar poznatom djelu "al-Alfiyya" iz sintakse arapskog jezika. Osnovno djelo u stihovima napisao je Ǧamāluddīn Abū ʻAbdullāh Muḥammad b. ʻAbdullāh at-Ṭā'ī Ibn Malik, umro 672/1273, a ovaj komentar ʻAbdullāh b. ʻAbdurraḥmān b. ʻAbdullāh Abū Muḥammad, Ibn ʻAqil, umro 769/1369.

ḤḪ I, 152; Ahlwardt VI, 6642.

Početak u našem primjerku je:

اوله: ... والحذف عندهم كثير منجلى الى آخر الى العائد المنصوب ومن شرط جواز حذفه ان يكون متصلا منصوبا بفعل تام ...

Završetak:

آخره: وآله العز الكرام البرره وصحبه المنتخبين الخيره

Prepisivač i datum prepisa nisu navedeni, ali smatramo da rukopis potječe iz prve polovine XVIII stoljeća.

Iz biblioteke ʻAbdullāh-efendije Kantamirije.

3535. 6650.

Zbirka (مجموع), *3*

L. 151; 21 x 15. *Nasḫ* s malom primjesom *taʻlīqa*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom. Po rubovima, u početku prvog djela, ima kratkih glosa. Papir bijel i tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom; povez kartonski, noviji.

1. L. 1 - 22.

شرح الرسالة الحسينية فى آداب البحث

Šarḥ ar-risāla al-Ḥusayniya fī ādāb al-baḥṯ

2. L. 23b - 103.

شرح الولدية (شرح الرسالة فى فن المناظرة)

Šarḥ al-waladiya (Šarḥ ar-risāla fī fann al-munāẓara)

Komentar priručniku za početnike iz disputacije. Osnovno djelo napisao Muḥammad b. Abū Bakr al-Mar'aši Sačaklīzāde, umro 1150/1737. (v. I, 300,3, str. 186),a ovaj komentar 'Abdulwahhāb b. Ḥusayn b. Valiyuddin al-Āmadī 1190/1776.

Ahlwardt IV, 5332; AM I, 643.

Početak:

اوله : الحمد لله الذى ادبنا بآداب المناظرة ومتعنا فى البحث عن عناد المكابرين . . . وبعد فيقول . . . عبد الوهاب بن حسين بن ولى الدين الآمدى . . .

Završetak:

آخره : فليكن آخر كلامه اذا قام من مجلسه سبحان ربك رب العزة عما يصفون وسلام على المرسلين والحمد لله رب العالمين .

3. L. 105b - 151.

الحواشى على الفنارية

al-Ḥawāšī 'alā al-Fanāriya

(v. br. 3348,2)

Djelo je na kraju nepotpuno.

Cijelu zbirku prepisao 'Alī b. Muṣṭafā u Brusi, u medresi Murādiye, 1223-24/1808-09.

Poklonio Emin Islamovski iz Struge - Makedonija.

3536. 2954.

Zbirka (مجموع), 6

L. 66; 17 x 10,5. *Nasḫ*, pisan rukom nevještog kaligrafa i teško čitljiv. Istaknute riječi nadvučene su crnom linijom. Papir tamnobijel, glat; povez polukožni.

1. L. 1 - 28a.

شرح الرسالة الحسينية فى آداب البحث

Šarḥ ar-risāla al-Ḥusayniya fī ādāb al-baḥt

2. L. 29 - 50a.

الفوائد الفنارية (شرح الايساغوجى للفنارى)

al-Favā'id al-Fanāriya (Šarḥ al-Īsāġōğī lil-Fanārī)

(v. br. 3302,6)

3. L. 50b - 52a.

انواع المجاز

Anwā'u al-mağāz

Kraći rad o vrstama metafore u arapskom jeziku, od nama nepoznatog pisca. Naslov je prema sadržaju. Možda je ovo izvadak iz nekog djela na ovu temu ili dio komentara djelu pod tačkom 4.

Početak:

(اوله :) اعلم ان العلماء حصروا انواع المجاز فى خمسة وعشرين نوعا على استقراء . . .

4. L. 52 - 54.

فرائد الفوائد لتحقيق معانى الاستعارة

Fara'id al-fawā'id li taḥqīq ma'ānī al-isti'āra

5. L. 54b - 64.

شرح فرائد الفوائد لتحقيق معانى الاستعارة

Šarḥ Fara'id al-fawā'id li taḥqīq ma'ānī al-isti'āra

Komentar predhodnoj risali. Napisao Ḥusayn-efendī al-Isbe'ī as-Sarāyī (Sarajlija), čija nam je biografija nepoznata (v. I, 388,4 str. 238).

6. L. 65b - 66.

الرسالة العضدية فى الوضع

ar-Risāla al-‘Aḍudiya fī al-waḍ‘i

(v. br. 3315,9)

Cijelu zbirku prepisao isti nepoznati prepisivač 1263/1847.

Uvakufio Omer-efendija Hajrić al-Aqḥisārī (iz Prusca).

3537. 5696.

Zbirka (مجموع)*, 5*

L. 140; 21 x 14. *Nasḫ*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom. Po rubovima ima dopuna i krtkih tumačenja. Papir bijel, čvrst, glat, dohvaćen vlagom; povez polukožni, s preklopom.

1. L. 1 - 34.

حاشية الفردية للرسالة الحسينية

Ḥāšiya al-Fardiya li ar-risāla al-Ḥusayniya

(v. br. 3257,2)

2. L. 35b - 56.

حاشية على شرح قطب الدين على الشمسية

Ḥāšiya ‘alā šarḥ Quṭbuddīn ‘alā aš-Šamsiya

(v. br. 3349,7)

3. L. 58b - 84a

شرح الرسالة الحسينية فى آداب البحث

Šarḥ ar-risāla al-Ḥusayniya fī ādāb al-baḥṯ

(v. br. 3315,11)

4. L. 85a - 90.

الرسالة الحسينية

ar-Risāla al-Ḥusayniya

(v. 3528,1)

5. L. 94b - 140.

حاشية السالكوتى على تصديقات

Ḥāšiya as-Sālikūtī ‘alā taṣdīqāt

Glosa Quṭbuddinovom komentaru risali "aš-Šamsiye" iz logike.

Napisao ‘Abdulḥakīm b. Šamsuddīn as-Sālikūtī, umro 1062/1652.

Ahlwardt IV, 5264.

Početak:

اوله : قال المصّ المقالة الثانية فى القضايا واحكامها اى تعريفات القضايا واقسامها وفى بيان احكامها اى احوالها من العكس والنقض . . .

Završetak nije isti kao kod Ahlwardta, jer, izgleda nam, da ovu glosu prepisivač nije do kraja prepisao.

Cijelu zbirku prepisao Aḥmad b. al-Ḥāǧǧ ‘Oṯmān, 1184/1770.

Na prvom zaštitnom listu je ime i lični pečat ranijeg vlasnika knjige: Ahmead b. hadži Osman ‘Alkozāde (Alkić), nastanjen u nekoj bosanskoj kasabi (ime teško čitljivo), godina 1200/1786. To je navedeni prepisivač ove zbirke.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

3538. 1188.

تقرير القوانين المتداولة فى علم المناظرة

Taqrīr al-qawānīn al-mutadāwila fī ‘ilm al-munāẓara

(v. br. 3471,3)

U drugim našim primjercima zabilježeno je da je autor ovo djelo završio 1117/1705-06.

L. 62; 22 x 15. *Nasḫ*, pisan rukom vještog kaligrafa. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima malo sitno pisanih komentara. Stranice su obrubljene jednom tankom crvenom linijom. Papir tamnobijel, glat, tanji; povez polukožni, s preklopom koji je otkinut, oštećen.

Prepis potječe iz XVIII stoljeća.

Uvakufio, za Ayni-begov mekteb u Sarajevu, hadži Ibrāhīm b. Islām Spužlija, nastanjen u Travniku i predao ga muteveliji Hadži Ḫalīl b.Sālih Hercegliji, godine 1252/1836 (v. bilješku na naslovnoj stranici).

Iz Šehdi-efendijine biblioteke.

3539. 1339.

Zbirka (مجموع), 3

L. 85; 22 x 15 i 20 x 14,5. *Nasḫ* i *ta'līq*, od trojice različitih prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom, a u trećem djelu u ovoj zbirci mnoge riječi su nadvučene crvenom linijom. Po rubovima ima malo dopuna i ispravaka. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom, pismo djelomično oštećeno; bez poveza, listovi rasuti, tri različita djela sastavljena u jedan omot.

1. L. 1 - 48.

تقرير القوانين المتداولة فى علم المناظرة
Taqrīr al-qavānīn al-mutadāwila fī 'ilm al-munāẓara

2. L. 52b - 63a

نظم البيان
Naẓm al-bayān

Djelo je nepotpuno poslije prvog lista, u sredini i na kraju.

Glosa djelu "al-Muḫtaṣar" iz stilistike arapskog jezika.

"Muḫtaṣar" je napisao Mas'ūd b. 'Omar at-Taftazānī, umro 792/1289, a ovu glosu Muṣṭafā b. Ḥasan Ramzī al-Antākī, umro 1100/1688.

AM II, 442; GAL,S I, 519.

Početak:

نحمدك يا من صرف قلوبنا نحو المعانى والبيان ... وبعد فيقول المفتقر ... رمزى مصطفى بن الحاج حسن ... وسميتها بنظم البيان مستعينا بالله المستعان قوله نحمدك آثره على الشكر ...

---

3. L. 64 - 85.

(قطعة فى الاخلاق)
Qiṭ'a fī aḫlāq

Fragment nekog djela, na arapskom jeziku, iz islamske etike, od nama nepoznatog pisca.

Početak:

الرياء فيما يعمل من العبادة اخفاء العمل عن العباد فلا يتصور ...

Djelo pod tačkom 1 prepisao neki Aḥmad (11)81/1767, a djela pod tačkom 2 i 3 potječu iz XVIII stoljeća.

3540. 6517.

تقرير القوانين المتداولة فى علم المناظرة
Taqrīr al-qawānīn al-mutadāwila fī 'ilm al-munāẓara

L. 50; 21 x 16,5. *Ta'līq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima malo komentara. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom; povez polokužni, s preklopom, oštećen.

Prepis potječe iz XVIII stoljeća.

Na prvom list je nepotpun sadržaj ovog djela.

Iz kolekcije Ismail Hakki Resulbegovića.

Rukopis je donesen iz Odbora Islamske zajednice Trebinje.

3541. 6957.

Zbirka (مجموع), 2

L. 106; 21 x 13,5. *Nasḫ* - *ta'līq*, pomiješani. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom ili su nadvučene crvenom linijom. Osnovni tekst u komentaru nadvučen je, također, crvenom linijom. Papir bijel, čvrst; povez polukožni.

1. L. 1 - 83.

تقرير القوانين المتداولة فى علم المناظرة
Taqrīr al-qawānīn al-mutadāwila fī 'ilm al-munāẓara

2. L. 84 - 106

شرح فرائد الفوائد لتحقيق معانى الاستعارة
Šarḥ Fara'id al-fawā'id li taḥqīq ma'ānī al-isti'āra

Komentar risali o isti'āri (v. br. 3305,2). Komentar je napisao 'Iṣāmuddīn Ibrāhīm b. Muḥammad b. 'Arabšāh al-Isfarā'inī, umro 943/1536 (v. br. I, 388,4-5, str. 238-9).

Oba djela prepisao Aḥmad b. Muṣṭafā, bez oznake datuma, vjerovatno u XVIII stoljeću.

Na naslovnoj stranici su imena ranijih vlasnika: Omer Zuhdi i Monlla Ahmed Terzi.

Rukopis je otkupljen od nasljednika hadži ḥāfiz 'Āṣim-efendije Sirće, imama i muderisa Gazi Husrevbegove džamije i medrese.

3542. 5676.

رسالة فى فن المناظرة (الرسالة الولدية)
Risāla fī fann al-munāẓara (ar-Risāla al-waladiya)

(v. br. 3315,12)

L. 9; 22 x 16. *Ta'līq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima i u proredu ima dosta sitno pisanih glosa. Papir tamnobijel; povez kartonski.

Prepisao učenik Yaḥyā b. Monllā Muḥammad 'Alī Šewkī, u gradu Dijaribekru, u medresi Bekir-efendije, 1183/1769.

Na naslovnoj stranici je naziv djela, ime pisca, bilješka iz jezika (iz komentara nekog profesora al-Ḥiğābi-efendije) i bilješke iz tefsira.

Na kraju djela su dvije poučne izreke, jedne na arapskom, a druga na perzijskom jeziku.

Na posljednjem zaštitnom listu su neki računi i također poučne izreke, koju je napisao al-Ḥāğğ Ḥusayn al-Ḥilmī 1184/1770.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

3543. 6415.

Zbirka (مجموع), 2

L. 55; 23 x 17,5. *Ta'līq* i *nasḫ*, od različitih prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima i u proredu ima dosta sitno pisanih glosa. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom, oštećen; povez polukožni.

1. L. 1 - 18.

رسالة فى فن المناظرة (الرسالة الولدية)
Risāla fī fann al-munāẓara (ar-Risāla al-waladiya)

Početak:

اوله: وبحمده وصلوة وسلام على رسوله يقول البائس الفقير محمد المدعو بساچقلى زاده . . .

هذه رسالة فى فن المناظرة . . .

Završetak:

آخره: ومن لا يشكر الله والحمد لله بعزته وجلاله وقدرته وعظمته سبحان ربك رب العزة عما يصفون . . .

2. L. 19b - 55.

الكافية فى النحو لابن الحاجب
al-Kāfiya fī an-naḥw li Ibn al-Ḥāğib

Udžbenik iz sintakse arapskog jezika. Napisao 'Oṯmān b. 'Omar b. Abū Bakr b. Yūnus al-Kurdī al-Mālikī Ğamāluddīn Abū 'Amr Ibn al-Ḥāğib, umro 646/1248.

Flügel I, 162; Ahlwardt VI, 6557.

Početak:

اوله: الكلمة لفظ وضع لمعنى مفرد وهى اسم وفعل وحرف.

Završetak:

آخره: وفى الوقف فيرد ما حذف والمفتوح ما قبلها تقلب الفا.

Prepis pod tačkom 1 potječe iz XVIII stoljeća, a pod tačkom 2 prepis je završen mjeseca ramazana 1196/1782.

Iz kolekcije Besim-efendije Korkuta.

3544. 5233.

رسالة فى فن المناظرة (الرسالة الولدية)
Risāla fī fann al-munāẓara (ar-Risāla al-waladiya)

L. 12; 18 x 13. *Ta'līq*, pisan vještom rukom kaligrafa. Po rubovima ima kratkih komentara i dopuna. Papir tamnobijel, glat; bez poveza. Prepisao as-sayyid 'Abdulwahhāb al-Āmedī, bez oznake datuma, vjerovatno u XVIII stoljeću.

Na drugom i trećem listu, suprotno od navedenog djela, napisan je početak djela aš-Šamā'il an-Nabawiye, od Abū 'Īsā Muḥammad b. 'Īsā at-Tirmiḏī-je, umro 279/892. (v. I, str. 123).

3545. 3197.

Zbirka (مجموع), *4*

L. 28; 16,5 x 10,5. *Nasḫ* - *ta'līq*, pomiješani, pisano rukom istog prepisivača, slabim rukopisom. Osnovni tekstovi nadvučeni su crvenom linijom. Papir tamnobijel, čvrst; povez kartonski.

1. L. 1 - 12.

رسالة فى فن المناظرة (الرسالة الولدية)
Risāla fī fann al-munāẓara (ar-Risāla al-waladiya)

Prepis završen 1264/1847-48.

2. L. 13b - 20a.

شرح على رسالة فى آداب البحث والمناظرة لطاشكوپرى زاده
Šarḥ 'alā risāla fī ādāb al-baḥṯ wa al-munāẓara li Ṭāšköprüzāde

(v. br. 3331,6)

3. L. 20b - 21.

رسالة فى آداب البحث والمناظرة لطاشكوپرى زاده
Risāla fī ādāb al-baḥṯ wa al-munāẓara

(v. br. 3315,14)

4. L. 22b - 27.

الايساغوجى
al-Īsāġōġī

(v. br. 3302,1)
Na 28. listu su bilješke iz logike.
Uvakufio Omer-efendija Hajrić al-Aqḥiṣārī (iz Prusca).

3546. 1374.

Zbirka (مجموع), *3*

L. 80; 24 x 17. *Ta'līq*, pisan vještom rukom kaligrafa. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom. Papir bijel, čvrst; povez polukožni. Rukopis dobro očuvan.

1. L. 1 - 11.

رسالة فى فن المناظرة (الرسالة الولدية)
Risāla fī fann al-munāẓara (ar-Risāla al-waladiya)

2. L. 13b - 42a.

شرح على متن العلاقة – فى الاستعارة
Šarḥ 'alā matn al-'alāqa fī al-isti'āra

(v. br. 3466,5)

3. L. 45b - 80.

شرح الرسالة العضدية فى الوضع
Šarḥ ar-risāla al-'Aḍudiya fī al-waḍ'i

(v. 3504,2)
Cijelu zbirku prepisao 'Īsā as-Sarāyī (Sarajlija), 1269/1852. (v. na kraju djela pod tačkom 2).
Uvakufio Salim-efendija Muftić 1357/1938.

3547. 1807.

Zbirka (مجموع), *2*

L. 17; 20,5 x 14. *Ta'līq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst je povezan kustodama. Papir bijel, glat; povez kartonski.

1. L. 1 - 16a.

رسالة فى فن المناظرة (الرسالة الولدية)
Risāla fī fann al-munāẓara (ar-Risāla al-waladiya)

2. L. 16b - 17a.

رسالة فى آداب البحث والمناظرة لطاشكوپرى زاده
Risāla fī ādāb al-baḥt wa al-munāẓara

(v. br. 3315,14)
Djelo je na kraju nepotpuno.
Oba djela prepisao isti nepoznati prepisivač u XIX stoljeću.
Uvakufio Ḥasan-efendī Boyozāde (Bojić).

3548. 3439.

Zbirka (مجموع), 3

L. 149; 19,5 x 13,5. *Nasḫ* s primjesom *ta'līqa*, od različitih prepisivača. Osnovni tekst nadvučen je crnom ili crvenom linijom. U djelima pod tačkom 2 i 3 tekst na prve dvije stranice obrubljen je po dvije tanke crvene linije. U prvom djelu po rubovima ima ispravaka i dopuna. Papir tamnobijel i bijel, dohvaćen vlagom; povez polukožni, oštećen.

1. L. 1 - 8.

رسالة فى فن المناظرة (الرسالة الولدية)
Risāla fī fann al-munāẓara (ar-Risāla al-waladiya)

Djelo je na kraju nepotpuno.

2. L. 9b - 91.

جامع الكنوز ونفائس التقرير
Ǧāmi' al-kunūz wa nafā'is at-taqrīr

Komentar predhodnoj risali. Komentar je napisao Ḥusayn b. Ḥaydar at-Tibrīzī al-Mar'aši, umro oko 1176/1762.

AM I, 327; Ismā'il-paša: Ḏayl I, 357; Köprülü III, 549,1; Tüyatok 07 III, 2162.

Početak:

اوله: الحمد لله الذى هدى خير عباده سبيل الصواب ... فيقول البائس الفقير ... حسين بن شيخ
حيدر التبريزى مولدا ثم المرعشى ... لما كانت الرسالة الدولية فى علم الآداب ... وسميته بعد
اتمام التحرير جامع الكنوز ونفائس التقرير ...

Završetak:

آخره: والحمد لله رب العالمين كذا فى اكثر كتب التفاسير كالمعالم والمدارك الكواشى فليكن آخر
كلامنا الحمد لله ...

3. L. 92b - 149.

فتح الاسرار
Fatḥ al-asrār

(v. br. 3307,2)
Prepisao neki učenik Ibrāhīm u Sarajevu, bez oznake datuma, vjerovatno početkom XIX stoljeća, a prepis djela pod tačkom 1 i 2 potječu iz XVIII ili XIX stoljeća.
Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzijje) medrese u Travniku.

3549. 3627.

شرح على رسالة فى فن المناظرة (الرسالة الولدية)
Šarḥ 'alā risāla fī fann al-munāẓara (ar-Risāla al-waladiya)

Drugi komentar predhodnoj risali iz disputacije. Napisao Muḥammad al-Ḥanafī b. 'Oṯmān al-Klīsī (iz Klisa - Dalmacija) 1183/1769. Pisac ovog komentara je neki naš čovjek koji je rodom ili je živio u spomenutom Klisu. Biografi o našim muslimanskim piscima nisu do sada spominjali ovog pisca, pa je ovim imenom naše muslimanska književnost bogatija još za jedno ime. Inače, pristupačni izvori ne spominju ovaj komentar niti ime komentatora. navedeni podaci su dati prema našem rukopisu. (?!)

Početak:

اوله: يا من يجيب كل سائل ويفيض عليه انواع المسائل ... وبعد فيقول العبد ... محمد الحنفى
بن عثمان الكليسى لما كان الرسالة الولدية ...

Završetak:

آخره: بحرمة من خلقت له جميع ارضك وسمائك وختمت به كافة انبيائك

L. 110; 19,5 x 13,5. *Ta'līq.* Osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom. Po rubovima ima kratkih glosa. Tekst na prvoj stranici obrubljen je sa po dvije tanke crvene linije, a na ostalim stranicama jednom tankom crvenom linijom. Papir bijel, glat, malo dohvaćen vlagom; povez kožni, s preklopom, zaštićen zelenim platnom.

Prepisao neki Ḥusayn 1186/1772.

Na drugom zaštitnom listu je bilješka o značenju slova, a na naslovnoj stranici su ispisane naučne discipline (3), što treba da stoji na početku svake knjige i bilješke iz logike.

Iz Karadoz-begove biblioteke u Mostaru.

3550. 6402.

شرح على رسالة فى فن المناظرة

Šarḥ 'alā risāla fī fann al-munāẓara

Treći komentar spomenutoj risali. Napisao Ḫalīl b. Muḥammad al-Qonawī, živio u XII/XVIII stoljeću.

Köprülu III, 545.

Početak:

اوله : بسمه وبحمده والصلوة على نبيه وآله يقول البائس الفقير الى الغنى خليل بن محمد القنوى ... لما كانت الرسالة الولدية المنسوبة الى السجلية متداولة فى ديارنا وكان اخوان الزمان علقوا عليها ...

Završetak:

آخره : يقول الفقير الى الله الغنى خليل بن محمد القنوى هذا آخر ما علقنا بالرسالة الولدية المرعشية فى الآداب على وجه يكشف عن وجوه فرائدها قناع الاصحاب ويفتح عن كشف فرائدها قلاع الانياب ومن الله التوفيق لاظهار الصواب واليه رجعى وحسن مآب

L. 70; 21,5 x 15,5. *Nasḫ* pomiješan s nešto *ta'līqa*. Osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom. Po rubovima ima glosa, ispravaka i dopuna. Tekst je povezan kustodama. Papir tamnobijel, čvrst, oštećen; povez polukožni, s preklopom.

Prepisao Ḥasan b. Ṭāhir iz sela Ṣāpūnī sa ostrva Metelin, Lesbos (današnja Grčka), u medresi Gabirzāde, 1195/1780-81.

Na kraju je bilješka, napisana crvenim mastilom, iz koje se razumije da je ovaj komentar čitao Ahmed Munib Korkut 1317/1899.

Iz kolekcije Besim-efendije Korkuta.

3551. 1133.

جامع الكنوز ونفائس التقرير

Ǧāmi' al-kunūz wa nafā'is at-taqrīr

(v. br. 3548,2)

L. 71; 22 x 15. *Nasḫ - ta'līq*, pomiješani. Osnovni tekst u početku je pisan crvenim mastilom, u nastavku je nadvučen crvenom, a većim dijelom crnom linijom. Tekst je povezan kustodama. Papir bijel, glat, malo dohvaćen vlagom; povez polukožni, s preklopom.

Prepisao Aḥmad b. Ṣāliḥ Neretvalī, iz sela Tuhobić (Ulog-Kalinovik), 1200/1785.

Prepisivač na kraju kaže da je ovo djelo počeo da piše u Gazi Husrev-begovoj medresi, a da ga je završio u navedeneom selu.

(قد وقع الفراغ عن كتابة هذه النسخة الشريفة فى وقت ظهر سنة مائتين والف كتبه الفقير احمد بن صالح نرتوه لى عن قرية توهوبك. شرعت كتابة هذه النسخة فى مدرسة خسروية واتممتها فى قرية توهوبك.)

Na početku je ovalni pečat Muhamed-aga Aganagića, trgovca iz Sarajeva i pečat ove biblioteke.

3552. 1101.

Zbirka (مجموع *), 3*

L. 152; 21 x 14. *Ta'līq.* Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom. Po rubovima mjestimice ima dopuna. Tekst je povezan kustodama, a isti je na stranicama obrubljen tankom crvenom linijom. Papir bijel, glat; povez polukožni, s preklopom.

1. L. 1 - 104.

جامع الكنوز ونفائس التقرير

Ǧāmi' al-kunūz wa nafā'is at-taqrīr

2. L. 105b - 110a.

شرح على رسالة فى آداب البحث والمناظرة

Šarḥ 'alā risāla fī ādāb al-baḥṯ wa al-munāẓara

(v. br. 3331,6)

3. L. 112b - 152.

فتح الاسرار
Fatḥ al-asrār

(v. br. 3307,2)

Cijelu zbirku prepisao Faydullāh (Fejzullah) b. Ismā'īl Ğennetizāde (Dženetić), u vremenu 1204-05/1789-90.

Uvakufio Mustafa-beg b. Faydullah b. Isma'il-beg, kao evladijet vakuf, 1289/1872. (v.bilješku i pečat na drugom zaštitnom listu).

3553. 4582.

جامع الكنوز ونفائس التقرير
Ğāmi' al-kunūz wa nafā'is at-taqrīr

L. 105; 20 x 15. *Nasḫ*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom. Po rubovima ima mjestimice dopuna. Tekst je povezan kustodama. Papir bijel, glat, dohvaćen vlagom; povez polukožni.

Nema podataka o prepisivaču i datumu prepisa, ali smatramo da rukopis potječe s konca XVIII stoljeća.

Rukopis je donesen iz Odbora Islamske zajednice u Mostaru.

3554. 2504.

جامع الكنوز ونفائس التقرير
Ğāmi' al-kunūz wa nafā'is at-taqrīr

L. 95; 18,5 x 12. *Ta'līq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Papir tamnobijel, glat, malo dohvaćen vlagom; povez polukožni, s preklopom.

Prepisao Ibrāhīm b. Sayfullāh b. al-Ḥāğğ Muḥarrem at-Travnikī (iz Travniki), 1218/1803.

(فرغ من زبره نامقه ابراهيم بن سيف الله بن الحاج محرم التراونكى غفر ذنوبهم ... فى اليوم الاول
من رجب المرجب لسنة ثمان عشرة ومائتين.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzijje) medrese u Travniku.

3555. 846.

Zbirka (مجموع), 2

L. 90; 19 x 14. *Ta'līq*, od istog prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom. Papir bijel, glat, dohvaćen vlagom; povez polukožni, s preklopom

1. L. 1 - 79.

جامع الكنوز ونفائس التقرير
Ğāmi' al-kunūz wa nafā'is at-taqrīr

2. L. 83b - 90.

رسالة فى فن المناظرة (الرسالة الولدية)
Risāla fī fann al-munāẓara (ar-Risāla al-waladiya)

(v. br. 3315,12)

Oba djela prepisao isti nepoznati prepisivač, bez oznake datuma, vjerovatno u XIX stoljeću.

Iz Šahdi-efendijine biblioteke.

3556. 4296.

Zbirka (مجموع), 2

L. 139; 18 x 12. *Ta'līq*, od istog prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom (u prvom djelu), a crnom u drugom. Tekst na stranicama obrubljen je tankom crvenom linijom. Papir tamnobijel, glat, dohvaćen vlagom, pismo malo oštećeno, jedan dio prvog lista malo otkinut i zagubljen; povez polukožni, s preklopom.

1. L. 1 - 97.

جامع الكنوز ونفائس التقرير
Ğāmi' al-kunūz wa nafā'is at-taqrīr

2. L. 99b - 139.

فتح الاسرار
Fatḥ al-asrār

(v. br. 3307,2)

Djelo je na kraju nepotpuno.

Oba djela prepisao isti nepoznati prepisivač, bez oznake datuma, koncem XVIII ili početkom XIX stoljeća.

Na kraju su imena ranijih vlasnika knjige: Mustafa-beg, Abdulfattah i ostala njihova braća Rizvanbegovića.

3557. 792.

فتح الوهاب فى شرح رسالة الآداب
Fatḥ al-Wahhāb fī šarḥ risāla al-ādāb

Komentar risali "Ādāb al-Kalanbawī" iz disputacije. Osnovnu risalu napisao Ismā'īl b. Muṣṭafā ar-Rūmī al-Ḥanafī, umro 1205/1790, a komentar Mīr Muḥammad Sa'īd b. al-wazīr Ḥasan-paša ar-Rūmī, umro 1194/1780.

Ismā'īl-paša: Ḍayl I, 3 - 4.

Početak:

اوله : الحمد لله ذى الجلال والاكرام ... وبعد فيقول العبد ... السيد محمد المدعو بحسن پاشا
زاده ... وسميته بفتح الوهاب فى شرح رسالة الآداب ...

Završetak:

آخره : فلا يسمع من غير دليل وايضا قد عدوا ابطال المقدمة الغير الد لله بدليل يدل على فسادها
قضيا غير مقبول ايضا وفيه ما فيه .

L. 55; 19 x 12,5. *Nasḫ - ta'līq*, pomiješani. Naslov i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima kratkih tumačenja. Osnovni tekst nadvučen je crvenom linijom. Papir tamnobijel, glat; povez kartonski.

Prepisao Ṣāliḥ b. Muṣṭafā Čelić, 25. rebiul-evvela 1295/1878.

Na prvoj nutarnjoj korici i prvom zaštitnom listu su bilješka iz disputacije i etike.

Vlasnik rukopisa bio je navedeni prepisivač.

3558. 7288.

Zbirka (مجموع), *3*

L. 6; 21,5 x 15,5. *Nasḫ*. Poglavlja su pisana crvenim mastilom, a neke istaknute riječi nadvučene su crvenom linijom. Papir tamnobijel, glat, dohvaćen vlagom, bez poveza.

1. L. 1 - 3.

تحفة الطلاب
Tuḥfa aṭ-ṭullāb

Kratki spjev o disputaciji. Prema rukopisu, napisao Abu's-Sa'ūd al-Ḥalabī, čija nam je biografija nepoznata. Međutim, Brockelmenn (G II, 439) navodi isti naslov i kaže da je autor ovog naslova Abu's-Su'ūd Muḥammad b. Muḥammad b. Muṣṭafā al-'Imādī, umro 982/1574.

Početak:

اوله : حمدا لمن قد منح الافاضلا معرفة الآداب للبحث فلا

....

وبعد فالمفتقر الذليل ابو السعود الحلبى يقول

Završetak:

آخره : مصليا على النبى وآله وصحبه وتابعى منواله

2. L. 4b - 5.

مفيدة الطلاب فى علم الآداب
Mufīda aṭ-ṭullāb fī 'ilm al-ādāb

Spjev na arapskom jeziku od 33 stiha (u metru redžez) o pravilima disputacije. Sastavio Muḥammad al-Azharī, u VII/XVIII stoljeću (v. II, 1886,3).

3. L. 5b - 7.

الغمائم الهمعية فى نظم الرسالة الوضعية
al-Gamā'im al-ham'iya fī naẓm ar-risāla al-waḍiya

Spjev od 68 stihova o gramatičkom tumačenju riječi u arapskom jeziku. Sastavio gore navedeni Muḥammad al-Azharī oko godine 1157/1745. (v. II, 1688,4).

Nema podataka o prepisivaču i datumu prepisa, ali smatramo da je prijepis nastao početkom XIX stoljeća.

Na 10. listu ispisan je 21 slučaj značenja prijedloga ل /li/ u arapskom jeziku.

3559. 7194.

رسالة فى فن المناظرة
Risāla fī fann al-munāẓara

Kratka risala iz disputacije. Napisao 'Oṯmān b. Ḥusayn b. 'Omar Lalāšehrī, čija nam je biografija nepoznata. Naslov risale i ime pisca je prema rukopisu. Inače, izvori ne spominju ovog pisca, pa nam je nepoznato vrijeme njegovog života i rada.

Početak:

اوله : الحمد لله على نعمائه . والصلوة على افضل انبيائه . وعلى آله المتادبين بآدابه وبعد فيقول العبد الفقير الى رحمة ربه القدير عثمان بن حسين بن عمر الالاشهرى (!) هذه رسالة فى فن المناظرة

Završetak:

آخره : وحاصل المعارضة هو المساقط فاقوى الاعتراضات الغصب واسلمها المنع اذ لا يجب له شيء فاحفظ ما كتبناه يكفيك بعون الله الملك الوهاب .

Risala je podijeljena na tri poglavlja (bāb):

الباب الاول فى وظائف التعريف

الباب الثانى فى وظائف التقسيم

الباب الثالث فى وظائف التصديق

L. 5; 21,5 x 14. *Nasḫ*, pisan vještom rukom kaligrafa. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst je povezan kustodama. Papir tamnobijel, glat, malo dohvaćen vlagom; bez poveza.

Nema podataka o prepisivaču i datumu prepisa, ali smatramo da prijepis potječe iz druge polovine XVIII stoljeća.

2. ISTORIJA

a) Sira

arapski

3560. 6570.

الشمائل النبوية (شمائل النبى)
aš-Šamā'il an-nabawiyyat (Šamā'il an-nabiyy)

Životopis Božijeg poslanika Muhammada a.s. Napisao Abū 'Īsā Muḥammad b. 'Īsā at-Tirmiḏī, umro 179/892. (v. I, 151,4, str. 123).

Ahlwardt IX, 9634.

Početak:

اوله: الحمد لله وسلام على عباده الذين اصطفى . . . باب ما جاء فى خلق رسول الله ﷺ .

Završetak:

آخره: قال هذا الحديث دين فلتنظروا عمّن تأخذون دينكم

L. 76; 20,5 x 13,5. *Nasḫ*, jednostavan. Imaju kustode. Papir bijel, glat, dohvaćen vlagom; povez polukožni, s preklopom.

Prepisivač i datum prijepisa nisu navedeni, ali smatramo da prijepis potječe iz XVIII stoljeća.

Na kraju je 99 Allahovih lijepih imena.

3561. 6932.

الشمائل النبوية (شمائل النبى)
aš-Šamā'il an-nabawiyyat (Šamā'il an-nabiyy)

L. 122; 21,5 x 16. *Nasḫ*, pisan krupnijim slovima. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst, dohvaćen vlagom i pismo oštećeno; povez polukožni.

Prijepis završen 1172/1758.

Na prvom zaštitnom listu nalazi se jedan hadisi-šerif.

3562. 371.

سراج الملوك
Sirāğ al-mulūk

Životopisi božijih poslanika, tradicije evlija, propovijedi učenjaka, mudrosti filozofa i rijetkosti halifa (vladara). Napisao Abū Bakr Muḥammad aṭ-Ṭartūšī (u rukopisu: at-Ṭarsūsī), umro 520/1126.

Ḥ Ḫ II, 984; Mu'ğam II 1239; Ahlwardt V, 5612.

Početak:

اوله: يقول الفقير الى الله الغنى ابو بكر محمد بن الوليد الطرسوسى (!) رحمه الله تعالى. الحمد لله الذى لم يزل ولم يزال وهو الكبير المتعال ... واما بعد فانى لما نظرت الى سير الامم الماضية والملوك الخالية وما وضعوه من السياسات فى تدبير الدول ... وسميته سراج الملوك يستغنى الحكيم بدراسته عن مباحثة للحكماء والملك عن مشاورة الوزراء ...

Završetak:

آخره: فهذا ما اردنا ان نمليه فى هذا الكتاب فاكتبوا ما شئتم من انفاسه وان كانت الانفاس مما تكتب والله الموفق للخيرات ...

Djelo je podijeljeno na 64 poglavlja koja su navedena poslije predgovora.

L. 132; 28,5 x 20. *Nasḫ - ta'līq*, pomiješani. Poglavlja i istaknute riječi pisani su crvenim mastilom. Tekst je povezan kustodama. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom; povez kožni, s preklopom, ukrašen rozetama na sredini korica i preklopu. Rukopis se čuva u polukožnoj futroli koja je oštećena.

Prepisao Yaḥyā b. Aḥmad b. Muḥammad al-Anbārī al-Ḥallī, mjeseca rebiul-evvela 992/1584.

Iz Šehdi-efendijine biblioteke.

3563. 333.

عيون الاثر فى فنون المغازى والشمائل والسير
'Uyūn al-aṯar fī funūn al-mağāzī wa al-šamā'il wa al-siyar

Biografija Božijeg poslanika Muḥammad a.s. Napisao Abū'l-Fatḥ Muḥammad b. Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad b. 'Abdullāh b. Muḥammad b. Yaḥyā b. Sayyd an-Nās al-Ya'mūrī ar-Raba'ī al-Andalusī, umro 734/1333.

Ḥ Ḫ II, 1183; Ahlwardt IX, 9577; Köprulu I, 1089, 1120; GAL, 6 II, 71.

Početak:

اوله: الحمد لله المحلى محاسن السنة المحمدية بدرر اخبارها ومحل ميامن السيرة النبوية عن غرر الآثار ... وبعد فلما وقفت على ما جمعه الناس قديما وحديثا من الجاميع فى سير النبى ﷺ ...

Završetak:

آخره: واثبتها فى طرز كتابه رحم الله جميعهم ونفعنا بما يسر لنا من ذلك بمنه وكرمه والحمد لله وحده والصلاة على من لا نبى بعده محمد واله وصحبه اجمعين.

L. 263; 26,5 x 18. *Nasḫ*, starinski. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima dopuna i kratkih tumačenja. Tekst je povezan kustodama. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom povez polukožni, s preklopom. Rukopis se čuva u polukožnoj futroli.

Prepisao Muḥammad b. Šayḫ Ğunayd b. Šayḫ 'Alī aš-Šafi'ī, u petak 27. muharema 831/1427.

Na naslovnoj stranici je naziv djela, napisan crvenim mastilom, ime pisca, ime ranijeg vlasnika koje je izbrisano, godina 1033/1623. i pečati Šehdijine i ove biblioteke. Na kraju je ime ranijeg vlasnika knjige: Aḥmad b. 'Alī Sa'adullāh.

Iz Šehdi-efendijne biblioteke (v. počate na više mjesta u rukopisu).

3564. 1363.

سير النبوى (سير خير البرية)
Siyar al-Nabawī (Siyar ḫayr al-bariyya)

Životopis Muḥamed a.s. Napisao, vjerovatno, Ibrāḥim b. Muḥammad b. Ibrāhīm al-Ḥalabī, umro 956/1549.

Prvi gornji naslov napisan je na donjem prerezu, a drugi smo "izvukli" iz teksta. Ime pisca je navedeno u tekstu. Međutim, njegovi biografi ne pripisuju mu ovo djelo, a mi u pristupačnim izvorima nismo mogli pronaći ovakav naslov, pa je, prema tome, djelo vrlo rijetko.

Početak:

اوله: نحمدك اللهم على ما اوليت من فضائل النعم ونشكرك على ما واليت من فواضل الكرم ونصلى على نبيك ... اما بعد فيقول ابراهيم الحلبى عامله الله بلطفه الجلى والخفى ...

Završetak:

آخره: واطبق عليه تسع لبنات ثم اهيل التراب عليه صلى الله تعالى على ذاته الشريفة وصفاته المكرمة صلوة تامة حيث فى الدنيا وفى البرزخ وفى الاخرى وسلم وشرف وكرم ومجد وعظم ابد الابدين ودهر الداهرين وعلى اله واصحابه ...

L. 94; 20,5 x 15. *Ta'līq* (prvih 29 listova) - *nasḫ* od dvojice različitih prepisivača, pisani vještim rukama kaligrafa. U prepisu ima grešaka. Neke istaknute riječi nadvučene su crnom linijom.

Papir tamnobijel i bijel, čvrst, dohvaćen vlagom povez kožni, oštećen.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVII stoljeća.

Uvakufio Salim-efendija Muftić, 1357/1939.

3565. 3240.

الخميس فى احوال انفس النفيس
al-Ḫamīs fī aḥwāl anfas an-nafīs

Životopis Muḥammad a.s. Djelo je podijeljeno na: Predgovor, tri poglavlja (rukn) i završetak. U Predgovoru se govori o stvaranju Alejhiselamove svjetlosti (nura), u prvom poglavlju su događaji od rođenja Muhammed a.s. do njegovog poslanstva, u drugom od poslanstva do hidžre, u trećem od hidžre do njegove smrti i u Završetku o prvoj četvorici halifa, omejevićkim i abasovičkim vladarima i drugim sve do sultana Murata III. Napisao Ḥusayn b. Muḥammad b. al-Ḥasan Diyārbakrī, umro 990/1582.

Ḥ Ḫ I, 725; Ahlwart IX, 9467; Köprülü I, 1035; GAL, G II, 381.

Početak:

اوله: الحمد لله الذى خلق نور نبيه قبل كل اوائل ثم خلق منه شيء من الاعالى ... اما بعد فيقول ... حسين بن محمد بن الحسن الدياربكرى ... وسميتها بالخميس فى احوال انفي النفيس ...

Završetak:

هذا ما تيسر لى من جمع هذا الكتاب بعون الله الملك الوهاب فرغ من تاليفه العبد ... حسين بن محمد بن الحسن الدياربكرى ...

L. 438 (originalna folijacija); 26 x 17,5. *Ta'līq*, sitan. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Prva stranica na početku je ukrašena lijepim unvanom. Tekst je obrubljen zlatnim i crnim linijama, a povezan je i kustodama. Papir tamnobijel, malo oštećen, popravljen; povez kožni, s preklopom, oštećen i utisnutim ornamentima na sredini korica, uglovima i preklopu sa zlatnom podlogom.

Prepis završen 26. ševala 1007/1599.

Na naslovnoj stranici, koja je oštećena, napisan je naziv djela, ime pisca, te imena ranijih vlasnika: 'Omer b. 'Alī, Muḥamed Šākir b. Muḥamed Mu'īd-efendī i Meḥmed Handžić.

3566. 3949.

نسب رسول الله ﷺ
Nasab Rasūl Allāh a.s.v.s.

Rodoslovlje i životopis Muḥammad a.s., od nama nepoznatog pisca. Pristupačni izvori ovakav naslov ne spominju. Gornji navedeni naslov je prema našem rukopisu, koji je napisan na naslovnoj stranici i na početku djela, crvenim mastilom. Smatramo da je rukopis vrlo rijedak u svijetu. Na početku nema besmele, hamdele ni uvode.

Početak:

اوله: نسب رسول الله ﷺ ونسب امه وذكر اعمامه وعماته هو محمد بن عبد الله بن عبد المطلب ...

Završetak:

آخره: ومنها انه حرم عليه ان يتزوج امة صلى الله عليه وعلى اله وصحبه وسلم تسليما كثيرا طيبا وكان الفراغ من تعليقه ذى القعدة سنة سبع وستين وستمائة غفر الله لكاتبه ولقارئه وللناظر فيه انه سميع قريب

Naslovi poglavlja:

ذكر امه ونسبها L. 2.
ذكر عماته ﷺ وهن ست L. 4.
ذكر مولد رسول الله ﷺ L. 5.
ذكر صفة رسول الله ﷺ L. 9.
ذكر مقدم رسول الله ﷺ L. 9b.
ذكر غزوات L. 11.
ذكر غزوة حنين L. 15.
ذكر حجة الوداع والوفاة L. 21.
ذكر من تولى غسله ونزل فى قبره L. 22.
ذكر زوجاته صلوات الله عليهم اجمعين L. 23.
ذكر فتوح رسول الله ﷺ L. 31.
ذكر ما خصّ الله به نسبه L. 57.

L. 61 /originalna folijacija/; 22,5 x 16. *Nasḫ*, starinski, mjestimice vokaliziran, a ponegdje i bez dijakritičkih znakova. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Rečenice su rastavljene krupnim pozlaćenim tačkama. Papir tamnobijel, čvrst, mjestimice oštećen, dohvaćen vlagom; povez kartonski, novijeg datuma. Na prvoj korici nalijepljena je originalna kožna korica, s utisnutim pozlaćenim ornamentom na sredini korica.

Gledajući u pismo i papir, smatramo da je rukopis veoma star. Godina 667/1269., koja se nalazi na kraju kolofona, je najvjerovatnije godina sastava ovog djela.

Na početku je naslov djela, ime ranijeg vlasnika Muḥammad b. merhum Pīrī b. merhum Ismāī-beg al-Isfandyārī al-H̱ālidī, koji je kupio ovu knjigu 985/1577. godine, ime vakifa kao vlasnika Aḥmed-age, godina 1056/1646., neka teško čitljiva bilješka i bilješka o uvakufljenju knjige.

Uvakufio Aḥmed-aga, aga carskog harema, za svoju medresu u Mostaru, godine 1064/1653.

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

a) Sira

turski

3567. 4613.

سيرة النبى
Siret en-nebī

Životopis Božijeg poslanika u stihu, na turskom jeziku. Od nekog Meḥmeda, živio oko 1467. godine.

Wiesbaden XIII 3,277.

Početak:

اوله: اولا بزاسم حق يادايده لم سوزه اندن صكره بنيادايده لم

Završetak:

آخره: يمعتوزى سن اهل جنت ايله الهى رحمتك حويله طويله. تمت تمام بعون الله تعالى

L. 400; 19,5 x 14. *Nasḫ* sa nešto *ta'liqa*, pisan nevještom rukom prepisivača. Imaju kustode. Papir tamnobijel, tanji, oštećen; povez kožni, sa preklopom.

Prijepis završen 1272/1855.

Rukopis je donesen iz Odbora Islamske zajednice Mostar.

3568-3569. 4187-4188.

دلائل نبوت محمدى وشمائل فتوت احمدى
Delā'il-i nubuvet Muḥammedī ve šemā'ili futuvat Aḥmedī

Prevod djela معارج النبوة فى مدارج الفتوة o životu poslanika Muḥammada, koje je na perzijskom jeziku napisao Mu'īnuddīn Muḥammad b. Ibrāhīm al-Farāhī - Monllā Miskīn, umro 954/1547., a na turski jezik preveo Meḥmed b. Meḥmed - Alti Parmak, umro 1033/1623. (v. III, 2533) i Rieu t, 36b.

Prepisivač je prepisao komplet djelo u dva sveska, ali je djelo na početku manjkavo, otkinuto je i zagubljeno prvih devet listova.

Inače, djelo je podijeljeno na: Predgovor, Uvod, četiri rukna i završetak. (Slavljenje Muḥammada i Njegove prednosti, rukn prvi: Muḥammadovi predhodnici od Adema do 'Abdul Muṭaliba, rukn drugi: istorija Muḥammada od rođenja do poslanstva, rukn treći: istorija Muḥammada od njegove 40. godine do Hidžre i rukn četvrti: njegova istorija od Hidžre do njegove smrti.) Djela obrađena u III svesku našeg Kataloga nemaju četvrti rukn, pa, prema tome, nisu kompletna.

Početak (10. list)

وعاصی لرك عصیانی ضرر ویرمز بنم رحمة ك خزینه لری كنهكارلر ایچوندر . . .

Završetak:

تاكیم حین انتزاعده ویوم حسابده نجاتمزه سبب اولا بحرمة الانبیاء والمرسلین وبمحمد واله واصحابه اجمعین

L. I 244 (253-9); II 180 (originalna folijacija). Prvi svezak obuhvata: Predgovor, Uvod i tri rukna, a drugi svezak četvrti rukn i završetak.

Pismo: nasḫ, pisan vještom rukom kaligrafa. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom ili su nadvučene crvenom linijom. Tekst je povezan kustodama. Rečenice su rastavljene crvenim tačkama. Papir tamnobijel, glat, dohvaćen vlagom, mjestimice oštećen, neki listovi rastavljeni od poveza, a povez je bio, izgleda, kožni, ali su korice u oba sveska otkinute i zagubljene.

Prepisao ʻOṯmān b. Ga'far u Banja Luci, 1071/1680.

(تمت ركن ثانی من كتاب معارج النبوة عن ید الفقیر عثمان بن جعفر سنة احدی وسبعین والف . . . فی مدینة بنا لوقة)

(Bilješka na kraju drugog rukna).

Na početku u oba djela iznad teksta zabilježeno je: وقف فی سبیل الله, a na kraju drugog sveska je dio sadržaja ovog djela.

Nemamo podataka kako je rukopis dospio u ovu biblioteku, ali je sigurno da je to bilo poslije II svjetskog rata.

3570. 190.

دلائل نبوت محمدی وشمائل فتوت احمدی

Delā'il-i nubuvet Muḥammedī ve šemā'ili futuvat Aḥmedī

Fragment - قطعة

L. 172 (originalna folijacija); 29,5 x 21. *Nasḫ* - *ta'līq* pomiješani. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir tamnobijel i bijel, dohvaćen vlagom; povez kartonski, noviji.

Prijepis rukopisa potječe iz XVIII stoljeća.

3571. 4785.

دلائل نبوت محمدی وشمائل فتوت احمدی

Delā'il-i nubuvet Muḥammedī ve šemā'ili futuvat Aḥmedī

Komplet djelo u jednom svesku.

Početak:

اوله: لك الحمد یا واهب العطا ویاكاشف الغطا لك البقاء ومنك التقاء هب لنا من لدنك رحمة یا سامع الدعاء

L. 476 (originalna folijacija, označena obrnutim redom); 29 x 18. *Nasḫ*, s primjesom *ta'līqa*, od dvojice različitih prepisivača. Naime, neko je kasnije dopisao zagubljene listove i kompletirao djelo. Papir bijel, tanji i deblji (deblji papir je mlađi), dohvaćen vlagom, popravljen; povez kožni, s preklopom, oštećen.

Predgovor obuhvata od 476. do 425. lista.
Prvi rukn " od 424. do 357. lista.
Drugi " " od 356. do 309. lista.
Treći " " od 308. do 202. lista.
Četv. " " od 201. do 229. lista.
Završetak " od 28. do 1. lista.

Prepis (dopisani listovi) završen (1)240/(1)824. godine.

Poklon Omer-age Šehagića iz Zvornika, 25. 10. 1965. godine.

3572. 1546.

درة التاج فی سیرة صاحب المعراج

Durrat at-tāǧ fī sīret ṣāḥib al-mi'rāǧ

Životopis Muhameda a.s. Napisao Uveys b. Meḥmed, Veysī-efendi, umro u Skoplju 1037/1628.

Autor je djelo podijelio u dva dijela (Meka i Medina). Opisao je život Muhammed a.s. do bitke na Bedru (2. godine po Hidžri) i tu ga je smrt prekinula, pa je kasnije Dodatak napisao turski pjesnik Yūsuf Nābī.

Karatay t I, 1106; B. Flemming XIII 1,72; Rieu, 37a; AM I, 228.

Početak:

اوله: كنون وقتست كركلك سخن كوی بسوی ذكر پیغامبرنهم اوی

Završetak:

آخره: تسلیت بخش خاطر عمیر اولد قلر یدر والله تاعلی اعلم بحقیقة الامور

L. 198; 20 x 14. *Ta'līq*, pisan vještom rukom kaligrafa. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima malo dopuna i ispravaka. Tekst na stranicama obrubljen je tankom crvenom linijom i povezan je kustodama. Papir tamnobijel, čvrst; povez polukožni.

Prepis potječe iz XVII ili XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu i naslovnoj stranici su prigodne dove, stihovi na perzijskom jeziku, naziv djela, te ime i lični pečat ranijeg vlasnika: 'Abdulkarīm Defterdarzāde as-Sarāyī (iz Sarajeva) i pečati ove biblioteke.

Vakuf Gazi Husrevbegove medrese.

3573. 4135.

درة التاج فى سيرة صاحب المعراج

Durrat at-tāğ fī siret ṣāḥib al-mi'rāğ

Ovo je prvi dio koji se odnosi na život Muhammed a.s. u Meki, a identičan je s onim primjerkom kojeg navodi B. Flemming, br. 76.

Završetak:

آخره: مدة العمر درد ای کورملك اولمدی فلله الحمد والمنة تمت الكتاب . . .

L. 145; 21 x 11,5. *Ta'līq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima dopuna, ispravaka i tumačenja dotičnog teksta. Tekst je povezan kustodama. Papir žućkast, glat; povez polukožni, malo oštećen, rubovi korica ukrašeni zlatnom podlogom.

Prepisao Derviš as-Sayyid Meḥmed al-Halwetī, bez oznake datuma, vjerovatno u XVIII stoljeću.

Na prvoj nutarnjoj korici i prvom zaštitnom listu su stihovi na perzijskom i turskom jeziku. Na naslovnoj stranici su: pogrešan naziv djela (مناقب سيد الابرارى),dva stiha na arapskom jeziku, ima ranijeg vlasnika i njegov lični pečat, brisani i teško čitljivi, te ime drugog vlasnika i njegov pečat ('Oṯmān Šukrī b. Ğa'far).

Na posljednjim zaštitnim listovima su stihovi na turskom jeziku.

---

a) Sira

perzijski

3574. 3266.

شواهد النبوة
Šawāhid an-nubuvvat

Djelo je nepotpuno i na početku i na kraju.

Djelo o životu Muḥammad a.s., četvorici halifa, hazreti Alijinim potomcima, učenjacima, šejhovima i odabranim ljudima. Napisao Nūruddīn ʻAbdurraḥmān b. Aḥmad al-Ǧāmī, umro 898/1492.

Ḥ Ḫ II, 1066; Perč p, 550; Karatay p, 171.

Početak (u našem primjerku):

اوله: ... ترديك مى شدند ايشانرامى كرد ايندند جوانى كه هركزازوى خوب ترنديده بودم ...

Djelo je podijeljeno na Uvod, sedam poglavlja (rukn) i Završetak.

L. 170; 25,5 x 17. *Taʻlīq*, pisan vještom rukom kaligrafa, sitnijim slovima. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst je povezan kustodama. Papir tamnobijel, učadio, dohvaćen vlagom, čvrst, djelomično oštećen; povez polukožni, oštećen.

Prepis potječe iz XVI ili XVII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu je bilješka na arapskom jeziku, pisana kasnije, a odnosi se na preporuke o snošaju.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (v. pečat na prvom zaštitnom listu).

b) Istorija

arapski

3575. 2780.

خير البشر بخير البشر

Ḫair al-bišar biḫair al-bašar

Predskazivanje poslanstva (proročanstva) Muḥammad a.s., podijeljeno u četiri poglavlja (صنف):

الصنف الاول ما جاء من ذلك فى كتاب الله تعالى مجيئا لا منكر له

الصنف الثانى ما جاء منه على السنة الاخبار

الصنف الثالث ما جاء منه عن الكهان

الصنف الرابع ما جاء منه عن الجان

Iz navedenih poglavlja se vidi da je proročanstvo u ovom djelu navedeno na osnovu Biblije, neislamskih sveštenika, vrača i džina. Napisao Muḥammad b. Muḥammad Ibn Ẓafar aṣ-Ṣaqalī, umro 565/1169.

H Ḫ I, 727; AM II, 96; Mu'ǧan I, 149; Kairo1 VII, 520; GAL, G I, 352; GAL, S I, 595.

Početak:

اوله: قال الشيخ الامام العالم الحافظ حجة الدين محمد بن محمد ابن ظفر . . . الحمد لله مولى اوليائه الرفعة والتمكين . . .

Završetak:

آخره: والحمد لله ح حمده وصلى الله على سيدنا محمد رسوله وعبده وعلى اله واصحابه . . . نُجز الكتاب وهو خير البشر بخير البشر

L. 65; 18 x 13,5. *Nasḫ*, starinski. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Naslovna stranica ukrašena je lijepim unvanom, koji je oštećen, sa zlatnom podlogom. Papir tamnobijel, čvrst, malo oštećen i dohvaćen vlagom; povez kožni, s preklopom.

Prepisao Muḥammad b. Naṣrullāh b. Ḥasan, bez oznake datuma, vjerovatno u XV stoljeću.

Na prvom zaštitnom listu je beznačajna bilješka, pisana kasnije slabim rukopisom, bilješka da je neko postao vlasnikom ove knjige 1184/1770. godine, vrijednost knjige 16. para, potpis i pečat vakifa; jedan stih i ime ranijeg vlasnika Yūsuf al-Burhānī.

Poklonio dr (Munib) Muidović

3576. 3975.

مرآة الجنان وعبرة اليقظان فى معرفة حوادث الزمان وتقلب احوال الانسان وتاريخ موت بعض المشهورين الاعيان

Mirāt al-ğanān wa ʻibrat al-yaqẓān fi maʻrifat ḥawādiṯ az-zamān wa taqallub aḥwal al-insān wa tāriḫ maut baʻḍ al-mašhūrīn al-aʻyān

Opća svjetska istorija, a pretežno o životu i djelima Muḥammad a.s., njegovih nasljednika i drugih vladara, sažeta u dva dijela u jednom svesku. Napisao Abū Muḥammad ʻAbdullāh b. Asʻad b. ʻAlī b. Sulaymān b. Fallāḥ al-Yāfiʻī al-Yamanī al-Makkī aš-Šafiʻī, umro 768/1366.

Ḥ Ḫ II, 1647; Ahlwardt IX, 9452; GAL, G II, 177.

Početak:

اوله : قال الشيخ الامام العلامة . . . ابو محمد عبد الله بن اسعد بن على ابن سليمان بن فلاح اليافعى اليمنى ثم المكى الشافعى . . . وبعد حمد الله المتوحد بالاهية والكمال والعظمة والسلطان . . . هذا كتاب لخصته واخضرته مما ذكره اهل التاريخ . . . اولو الحفظ والاتقان فى تعريف بوفيات بعض المشهورين المذكورين الاعيان وغزوات النبى صلعم وشئ من شمائله ومعجزاته ومناقب اصحابه واموره . . .

Završetak:

آخره : ونسأل الله الكريم بالايات والذكر الحكيم وبرسوله عليه افضل الصلاة والتسليم ان يجمع بيننا وبين احبابنا فى جنات النعيم انه الجواد المنان ذو الفضل العظيم امين.

تم التريخ الموسوم مرآة الجنان وعبرة اليقظان فى معرفة حوادث الزمان وتقلب احوال الانسان وتاريخ موت بعض المشهورين الاعيان والحمد لله الذى بتيسيره نجاح الامور وبنوره انشراح الصدور . . .

L. 596; 19,5 x 17. *Nasḫ*, starinski. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom ili su nadvučene crvenom linijom. Po rubovima ima dopuna i istaknutih riječi. Papir tamnobijel, glat, dohvaćen vlagom, malo oštećen; povez kožni. Na sredini korica utisnuti su ornamenti.

Prepisao nepoznati prepisivač; prvi dio 846/1442., a drugi dio 871/1466.

Na prvom zaštitnom listu su bilješke iz fikha i propovjedništva.

Na naslovnoj stranici je naziv djela, ime pisca i njegovi kraći biografski podaci.

Na posljednjem zaštitnom listu su dove koje su uče prije početka i na završetku čitanja knjige.

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

3577. 1622.

اشراق التواريخ

Ašrāq at-tawārīḫ

Skraćena istorija od početka stvaranja, o Božijim poslanicima, poznatim ashabima, tabʻinima i osnivačima mezheba, a završava se Muḥammadom al-Gazalijem. Napisao Qarā Yaʻqūb b. Idrīs al-Qaramānī, umro 833/1429.

Ḥ Ḫ I, 103; Köprülü I, 1066.

Djelo je podijeljeno na Uvod, tri poglavlja i Završetak.

Početak:

اوله : الحمد لله الذى هدانا لهذا وما كنا لنهتدى لو لا ان هدانا الله . . . اما بعد فلما اخبر رسول الله صلى الله عليه وسلم . . .

Završetak:

آخره : فلله الحمد على الاختتام وعلى رسوله الصلوة والسلام لا سيما محمد خير الانام وعلى اله العظام وصحبه الكرام والله تعالى اعلم واحكم

L. 82; 21 x 14. *Nasah - taʻlīq*, pomiješani, pisan uvježbanom rukom kaligrafa. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir tamno bijel, popravljan; povez polukožni.

Prepisao Sinān b. ʻAbdusselām ar-Rūmī, u Medini, početkom zil-hidže 1006/1598.

Na prvom zaštitnom listu je ime i lični pečat ranijeg vlasnika: Hadži Muṣṭafā, kadija.

Na drugom zaštitnom listu su poučne izreke i kratka biografija Muḥammada a.s. (prenesena iz djela مـــروج الذهب). Na naslovnoj stranici je naziv djela i nazivi poglavlja.

Uvakufio Salim-ef. Muftić (1357-1938).

3578. 3514.

اشراق التواريخ

Ašrāq at-tawārīḫ

Završetak:

آخره : وهذا كله لهم ليس فيه الا تسويد جديد وترتيب غير سديد ولم اغير عبارتهم فى اكثر الاحوال متبركا بذلك في الحال والمآل فلله الاختتام وعلى رسوله الصلوة والسلام لا سيما محمد خير الانام واله واصحابه الكرام ما اتفق الدايم بالدوام واختلف الليالى والايام

L. 61; 21 x 15. *Nasḫ* - *ta'līq*, pomiješani. Po rubovima ima dopuna, ispravaka i istaknutih riječi. Tekst je povezan kustodama. Papir tamnobijel, čvrst, deblji; povez polukožni, s preklopom.

Nema podataka o prepisivaču i datumu prepisa, ali smatramo da rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Ispod kolofona o završetku djela nalazi se dova za bolje pamćenje.

Na listovima 62 - 64. je odlomak iz nekog djela, na turskom jeziku, pod naslovom: فى ذكر تناسب اعضائه وشمائله عم tj. opis Alejhisselamovih dijelova tijela i njegovim osobinama, a po pričanju h. Alije, četvrtog halife.

Na kraju svog rukopisa je jedna definicija. Na posljednjem zaštitnom listu je ime nekog Erzenğānī Ḫōğā Muṣṭafā-efendi, godina 1193/1779. Na kraju je komentar i dova za otklanjanje sihire.

3579. 861.

حسن المحاضرة فى اخبار مصر والقاهرة
Ḥusn al-muḥāḍara fī aḫbār Miṣr we al-Qāhira

Iscrpna istorija Egipta. Autor prvo iznosi geografske i povjesne odnose u zemlji od najstarijih vremena, zatim nabraja znamenite ličnosti koje su se u zemlji nalazile i drugo. Napisao 'Abdurraḥmān b. Abū Bekr as-Suyūṭī, umro 911/1505.

Ḥ Ḫ I, 667; Ahlwardt IX, 9823; Köprülü I, 1070.

Početak:

اوله: الحمد لله الذى فاوت بين العباد وفضل بعض خلقه على بعض . . . هذا كتاب سميته حسن المحاضرة فى اخبار مصر والقاهرة

Naš primjerak se sastoji iz dva dijela, ali na kraju drugog dijela pisac veli da slijedi i treći dio, kojeg mi ne posjedujemo.

Posljednji naslov u drugom dijelu glasi: ذكر امراء مصر من بنى عبيد

L. 288; 18 x 13,5. *Nasḫ*, starinski, teško čitljiv. Naslovi i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst je povezan kustodama. Papir bijel, čvrst, malo dohvaćen vlagom; povez polukožni, s preklopom.

Prepisao 'Alī b. 'Abdulqādir b. Muḥammad b. Muḥammad 'Alī at-Tūḫī aš-Šāfi'ī, u vremenu od 912-913/1506-1507.

Na prvom zaštitnom listu su imena ranijih vlasnika knjige: Sulaymān b. al-ḥāğğ Muḥammad-efendi, poznat kao Qarawīzāde i neki Veliyuddīn, godine 1236/1820., te bilješka o uvakufljenju.

Na naslovnoj stranici je naziv djela i ime pisca, napisano crvenim mastilom, bilješke o uvakufljenju, imena ranijih vlasnika: Yūsuf, kadija pobjedonosne vojske u Anadoliji, godine 954/1547., cijena knjige (3315) i Yūsuf, kadija u to vrijeme u Uskudaru, godina 990/1582.

Uvakufio, za Ayni-begov mekteb u Sarajevu, Muṣṭafā b. Muharrem Fočo, kalfabaše, godina 1245/1829.

Iz Šehdi-efendijine biblioteke.

3580. 6972.

الشماريخ فى علم التاريخ
aš-Šamārīḫ fī 'ilm at-tawārīḫ

Risala o počecima i važnosti istorije. Napisao Ğalāluddīn 'Abdurraḥmān b. Abū Bakr as-Suyūṭī, umro 911/1505. (v. II, 850,12).

Početak:

اوله: الحمد لله ذى الفضل الشامل العالم . . . وبعد فقد وقفت لبعض شيوخنا على كتاب فى علم التاريخ . . .

Završetak:

آخره: و تقول السنة لاى يوم عددته الى مثله فقد فيه نصف الشتاء ونصف الصيف واما العام فلا يكون الا صيفا وشتاء

L. 17; 18 x 12. *Nasḫ*, noviji. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom ili su nadvučene crvenom linijom. Po rubovima ima malo dopuna i ispravaka. Imaju kustode. Papir bijel, glat; povez kartonski.

Prepisao iz štampanog primjerka (Layden, 1894.) Meḥmed b. Muḥamed Handžić, u Kairu 1346/1927.

(انتهى كتابه على يد العبد الضعيف الراجى . . . محمد بن محمد الخانجى السرايى البوسنوى الازهرى بمصر القاهرة سنة ست واربعين وثلثمائة والف)

Iz zbirke Mehmeda Handžića.

3581. 1267.

الوسيلة الى معرفة الاوائل

Al-wasīla ilā m'arifat al-awā'il

"Knjiga početka" - o tom, što se najprije u svijetu dogodilo i ko je prvi šta učinio ili izumio. Napisao Ǧalāluddīn 'Abdurraḥmān b. Abū Bakr as-Suyūṭī, umro 911/1505. (v. III, 2111,1).

L. 32; 21 x 13. *Nasḫ* s malom primjesom *ta'līqa*. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima dopuna i ispravaka. Naslov je na početku napisan zlatnim slovima. Tekst na prve dvije stranice obrubljen je debljom zlatnom linijom, a ostale stranice tankom crvenom linijom. Papir bijel, glat; povez polukožni, s preklopom.

Prepisao Mas'ūd b. Ibrāhīm b. Amrullāh b. 'Abdī b. Durmiš al-Istanbūlī, 1064/1654.

Na naslovnoj stranici je naziv djela, nazivi poglavlja, pisani crvenim mastilom, stihovi na arapskom jeziku i drugo.

Iz Šehdi-efendijine biblioteke.

3582. 3100.

محاضرة الاوائل ومسامرة الاواخر

Muhāḍarat al-awā'il wa musāmarat al-awāḫir

Djela u kome se navode događaji koji su se prvi put zbili i ko je šta prvi učinio u istoriji. Napisao Šejḫ 'Alī Dede b. Muṣṭafā al-Bosnawī al-Mostārī (iz Mostara), umro 1007/1598. (v. I, 756,2, str. 524).

Početak:

اوله: باسم الاول والآخر الباطن الظاهر نحمده بلسان الحمد وكل حامد ... وبعد لما اطلعت على كتاب لطيف فى المعرفة الاوائل للامام الخير الهمام ... وسميتها بمحاضرة الاوائل ومسامرة الاواخر ...

Završetak:

آخر: الحمد صدر كل كتاب وتوكل خطاب وبه تم الكتاب وفقنا الله الى طريق الرضى والصواب وحسبنا الله ونعم الوكيل نعم المولى ونعم النصير ولا حول ولا قوة الا بالله العلى العظيم. تمت الكتاب.

L. 289; 17,5 x 11. *Nasḫ*, pisan vještom rukom kaligrafa. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst je povezan kustodama i obrubljen je jednom tankom crvenom linijom. Papir bijel, glat; povez polukožni, s preklopom.

Prepisivač i godina prepisa nisu navedeni, ali smatramo da rukopis potječe iz XVII stoljeća.

Na naslovnoj stranici je naziv djela i ime ranijeg vlasnika Muḥammad 'Iṣāmuddīn b. 'Abdullāh al-Bosnawī.

Na 290 - 291. listu su bilješke na arapskom i turskom jeziku iz okultizma.

Uvakufio Salim ef. Muftić 1357/1939. (v. pečat na prvom zaštitnom listu).

3583. 1655.

محاضرة الاوائل ومسامرة الاواخر

Muhāḍarat al-awā'il wa musāmarat al-awāḫir

L. 136; 21 x 15. *Nasḫ - ta'līq*, pomiješani. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima dopuna, ispravaka i istaknutih riječi. Papir tamnobijel, čvrst; povez polukožni, s preklopom.

Prepisao Yūsuf al-Ǧanā'ī (ili Ǧunā'ī), 998/1589., dakle, za života autora ovog djela. (يوسف الجنائى)

Na naslovnoj stranici je naziv djela, napisan rukom 'Abdullāh-efendije Kantamirije (tu je i njegov znak zvijezda petokraka) i Mehmeda Handžića.

Na kraju je ime ranijeg vlasnika: Islām b. Ḥasan, učenik nekog profesora Muḥammad b. Ḥaydara.

Na posljednjem zaštitnom listu je poglavje o kradljivcu, na arapskom jeziku.

Iz biblioteke 'Abdullāh-efendija Kantamirija.

3584. 6605.

محاضرة الاوائل ومسامرة الاواخر

Muhāḍarat al-awā'il wa musāmarat al-awāḫir

Djelo je poslije prvog lista nepotpuno.

L. 128; 20 x 13. *Ta'līq*, sitniji. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir bijel, glat, malo dohvaćen vlagom; povez kožni, sa utisnutim ornamentima na sredini korica.

Datum i ime prepisivača nisu navedeni, ali prijepis potječe iz XVIII stoljeća.

Iz ostavštine Muhamed Šefket-ef. Kurta, tuzlanskog muftije.

3585. 210.

Zbirka (مجموع), *2*

L. 90 + 9 - 305 = 386 (Drugi dio ima folijaciju). *Nasḫ* - *ta'līq*, pomiješani, od dvojice različitih prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima malo dopuna i ispravaka. Imaju kustode. Papir bijel i tamnobijel, različite debljine, dohvaćen vlagom; povez polukožni.

1. L. 1 - 90.

تاريخ الانبياء
Tārīḫ al-anbiyā'

Fragment neke istorije, na arapskom jeziku, o božijim poslanicima, od nama nepoznatog pisca. Naslovi i poglavlja su isti ili slični kao u djelu pod tačkom dva, ali tekst nije isti.

Početak:

اوله : غير انه مما فى قلبك من رؤياك تصور لك جسدا فلما قال كان من الغد اتاه ذلك الملك بعينه
على حالته الاولة وقال له . . .

2. L. 1 - 305.

كامل التواريخ (تاريخ ابن اثير)
Kāmil at-tawārīḫ

Djelo je na početku nepotpuno. ناقص فى اوله

Prvi svezak opširnije istorije od prvih vremena do 629/1241. Ovaj naš prvi svezak obuhvata vrijeme do 79/698. godine. Napisao 'Alī b.Muḥammad Ibn Aṯīr, umro 630/1242. godine.

Ḥ Ḫ I, 277; II, 1380; A M I, 706; Ahlwardt IX, 9438.

Prvi podnaslov, napisan crvenim mastilom, je:

ذكر ابراهيم الخليل عليه السلام ومن كان فى عصره من ملوك العجم

Početak:

اوله : وولد على عهد رسول الله ﷺ وعبد الرحمن ابن عبد الله بن مسعود والله اعلم انتهت سنة
تسع وسبعين وهذا آخر الاجزاء الاول من كتاب التاريخ .

Prepisao 'Abdullāh Dāwūd an-Nagafi 979/1572. godine.

Na posljednja da lista nalaze se bilješke, prenesene iz djela "Tarih al-ma'rūf bi as-Silsala" i "Agā'ib al-maḫlūqāt".

3586. 3389.

Zbirka (مجموع), *5*

L. 88; 21 x 15. *Nasḫ*, s primjesom *ta'līqa*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima, na nekim listovima, ima dopuna, ispravaka i tumačenja dotičnog teksta. Tekst na stranicama, u posljednjem dijelu ove zbirke, obrubljen je tankom crvenom linijom. Papir tamnobijel, glat, dohvaćen vlagom; povez polukožni.

1. L. 1 - 4a.

اولاد الخلفاء الراشدين الاربعة
Awlād al-ḫulefā' ar-rāšidin al-arba'at

Djeca prvih četvorice halifa, od nama nepoznatog pisca. Gornji naslov je prema rukopisu kojeg je prepisivač zabilježio. Iz uvod se razumije da je ovo izbor iz nekog djela, pod naslovom "ar-Rijad"

Početak:

اوله : ذكر اولاد الاربعة الخلفاء الراشدين منتخبا من الرياض

Na 5a. listu su bilješke iz jezika.

2. L. 5b - 43.

شرح الدر اليتيم فى التجويد
Šarḥ ad-durr al-yatīm fi at-tağwīd

Komentar risale o tedžvidu. Osnovnu risalu napisao Muḥammad b. Pīr'Alī al-Birgawī, umro 981/1573. (v. I, 113,2), a ovaj komentar Šayḥ Aḥmad Fā'iẓ ar-Rūmī, umro 1041/1631. (v. I, 118,3).

Početak:

اوله : الحمد لله على نواله والصلوة على نبيه واله وبعد فان اولى ما يتوسل به الى نيل الغفران . . .

3. L. 43b - 44.

رسالة فى بيان اقسام الحكم وانها ثلاثة شرعى وعادى وعقلى
Risāla fī bayān aqsām al-ḥikam wa annahā ṯalāṯa šar'ī wa 'ādī wa 'aqlī

Kratka risala iz dogmatike. Napisao Muḥammad b. Yūsuf as-Sanūsī, umro 895/1489. Ova risala nije identična s onom koja je navedena u prvom svesku (I, 236,3). U našem primjerku ime pisca je navedeno na početku risale. Međutim, Köprülü (III, 720,22). navodi istu risalu, ali mu je pisac nepoznat.

Početak:

اوله: قال الشيخ ... محمد بن يوسف الحسنى السنوسى الحكم اثبات امر او نفيه وينقسم الى ثلاثة اقسام شرعى وعادى وعقلى ...

Završetak:

آخره: نهى تحريم او كراهة والخيانة عدم حفظها من ذلك والله اعلم لا رب غيره وصلى الله على سيدنا محمد واله وصحبه وسلم تسليما كثيرا الى يوم الدين والحمد لله رب العالمين.

4. L. 45b - 74.

الدقائق المحكمة فى شرح المقدمة
ad-Daqā'iq al-maḥkamat fī šarḥ al-muqaddimat

Komentar kasidi o tedžvidu. Kasidu je napisao Muḥammad b. Muḥammad al-Ğazarī, Ibn al-Ğazarī, umro 833/1429. (v. I, 113,1), a ovaj komentar Zaynuddīn Abū Yaḥyā Zakarijā b. Muḥammad al-Anṣārī al-Miṣrī, umro 926/1520. (v. I, 120,1).

Početak:

اوله: قال شيخ الاسلام والمسلمين ... ابو يحيى زكريا الانصارى ... الحمد لله الذى افتتح كتابه واجزل لمن جوده وعمل به ثوابه ...

Završetak:

آخره: الحمد لله والصلوة والسلام على سيدنا محمد واله وصحبه وسلم ...

5. L. 78b - 88.

المقدمة الجزرية فى التجويد
al-Muqaddimat al-Ğazariyyat fī at-tağwīd

Kasida o tedžvidu na koju je napisan gornji komentar.

Cijelu zbirku, sudeći prema rukopisu, prepisao je Aḥmad b. Muḥammad, vā'iāẓ u džamiji Mu'ayyad (lokacija nam je nepoznata), u četvrtak mjeseca šabana 1141/1728. (v. bilješku na 74b. i 78b. listu).

Na 77a. listu je bilješka, na arapskom jeziku, o 17 mjesta u Kur'anu gdje treba zastati prilikom učenja istog.

Na prvom zaštitnom listu je neka nejasna bilješka, na turskom jeziku, oštećena i jednim dijelom zalijepljena papirom za prvu koricu, a datirana je 1189/1775.

Na naslovnoj stranici su nazivi nekih djela u ovoj zbirci, bilješka i pečat vakifa i pečat Fejzijje medrese u Travniku.

Na kraju je sedam neispisanih listova.

Uvakufio, za Elči Ibrahim-pašinu medresu u Travniku, Derviš Muḥammad b. Muṣṭafā b. al-Ḥāğğ 'Alī b. Maḥmūd b. al-Ḥāğğ 'Alī, 1289/1872.

Iz navedene Fejzijje medrese u Travniku.

Cijelu zbirku, sudeći prema rukopisu, prepisao je Aḥmad b. Muḥammad [illegible] u [illegible] Bošnjak, [illegible] tak u četvrtak mjeseca šabana 1141/1729. (v. bilješku na 74b i 75b listu).

Na 77a listu je bilješka, na arapskom jeziku, o 17 mjesta u Kur'anu gdje treba zastati prilikom učenja istog.

Na prvom zaštitnom listu je neka pravna bilješka, na turskom jeziku, ovjerena i jednim dijelom zalijepljena papirom sa prve korice, a datirana je 1189/1775.

Na naslovnoj stranici su nazivi nekih djela u ovoj zbirci, bilješka, pečat vakifa i pečat Fejzije medrese u Travniku.

Na kraju je sedam neispisanih listova.

Uvakufio, za Elči Ibrahim-pašinu medresu u Travniku, Derviš Muḥammad b. Mas'ūd b. al-Ḥajj 'Alī b. Maḥmūd b. al-Ḥajj [illegible], 1289/1872.

U navedenoj Fejzijinoj medresi u Travniku [illegible]

b) Istorija

turski

3587. 4689.

حديقة السعداء

Ḥadīqat as-su'adā'

"Perivoj sretnika" - istorije šehida od poslanikove loze (Hasana i Husejina). Napisao Meḥmed b. Sulaymān Fazūlī, umro 970/1562. Naime, prvo je Ḥusayn b. 'alī al-Kāšifī (umro 910/1505.) napisao djelo na perzijskom jeziku pod naslovom "Rewḫat aš-šuhedā'" (v. III, 2345), gdje smo ga greškom svrstali u tursko rukopise, pa je kasnije navedeni Fazulija preveo ovo djelo i mnoge stvari dodao, tako da se smatra kao originalno djelo.

Ḥ Ḫ I, 926; Rieu, 39; Flügel II, 213; Karatay t, 1142; M. Götz, 242.

Početak:

اوله: رب اشرح لى صدرى ويسر لى امرى واحلل عقدة من لسانى يفقهوا قولى...

يا رب ره عشقگده بنى شيدا قيل احكام عبادتك بكا اجرا قيل

Završetak:

آخره: كل اى حال تكلمدن خبردار ترحم قيل تعرض قلمه ز نهار

L. 230; 25 x 15,5. *Nasḫ - ta'līq*, pomiješani. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom, a neke su nadvučene crvenom linijom. Tekst na stranicama obrubljen je tankom crvenom linijom i povezan je kustodama. Papir plav i bijel, glat; povez kožni, s preklopom, malo oštećen. na sredini korica i preklopu imaju utisnute pozlaćene rozete.

Prepisao Muḥammad b. Ibrāhīm iz Donje Tuzle, mjeseca zulkadeta 1257/1843.

(وسوده العبد الفقير ... محمد بن ابراهيم المتمكن فى طوزلهء زيو غفر الله ذنوبهما ... وقد وقع

الفراغ من تسويد هذه الكتاب فى شهر ذى القعدة سنة تسع وخمسين ومائتين والف)

Na kraju su poučne izreke i stihovi.

3588. 6064.

جامع (جوامع) الحكايات ولامع الروايات

Ǧāmi' (Ǧawāmi') al-ḥikāyāt wa lāmi' ar-riwāyāt

Djelo je na kraju nepotpuno.

Istorija i biografija, pisano u vidu priča. Osnovno djelo na perzijskom jeziku napisao Nūruddīn Muḥammad ʻAvrī 625/1228., a na turski jezik, po nalogu sultana Bayazida b. Sulayman-hana, prevo Ṣāliḥ b. Ğalāl, umro 973/1565. godine.

Ḥ Ḫ I, 540; Flügel I, 413; Karatay p, 872; Wiesbaden XIII 3, 319.

Početak:

اوله: حمد وثنا شول صانع قديم وحكيم عليمه مختصدر جلّ وعلاكه كنت كنزا مخفيا سراپرده
سنده نهان ايكن

L. 218 (originalna folijacija); 29,5 x 20. *Ta'līq*, pisan vještom rukom kaligrafa. Istaknute riječi i kur'anski ajeti pisani su crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom, pa je i pismo djelomično oštećeno; povez polukožni, oštećen i rastavljen od listova.

Nema datuma prepisa i imena prepisivača, jer i samo djelo nema završetka, ali smatramo da rukopis potječe iz XVII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu napisan je olovkom naslov djela i ime ranijeg vlasnika knjige: Ḥamdī-efendija Čohadžić, muderris, godina 1334/1915.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

3589. 7357.

زبدة التواريخ

Zubdat at-tawārīḫ

Djelo je na početku nepotpuno skoro za polovinu djela, što se vidi po numerisanim listovima.

Istorija božijih poslanika, od nama nepoznatog pisca. Pisac je djelo završi 983/1575. godine.

Mnogi izvori spominju ovaj naslov, ali upoređujući naše djelo sa djelima koje navode izvori, naš rukopis nije isti kao kod njih, jer tekst djela i vrijeme nastanka nisu identični.

Početak:

اوله: بلكل كه نوح عليه السلام ملك بن متوشلحك اوغليدر اسمى ساكندر نوح عدم د دكلرى
الله تعالى قورقوسندن نوحه سى

Završetak:

آخره: وقرلرى نبوت زمانه يتشديلر حتى عليه السلامله يكه هجرت ايلدر المنه لله تعالى كه بو
كتاب زبدة التواريخ سنة ثلث وثمانين وتسعمائة محرم الحرامنده عنايت حقله تمام اولدى

L. 138. (275 originalna folijacija); *Nasḫ - ta'līq*. Istaknute riječi pisane su crvenimmastilom ili su nadvučene crvenom linijom. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst; povez plolukožni.

Prepisao Ibrāhīm b. al-ḥāğğ Muṣṭafā, u Banja Luci, 21. rebiulevvela 1207/1853. godine.

(خصوصا بو تأليف وتسطير وتمنيق وتحرير مجمع غزاة دار وديار ومنبع ثقاة مجاهدين اقطار اولان
لواء بوسنه ده بانه لوقه نام قصبه ده واقع اولدى. قد وقع الفراغ . . . ابراهيم ابن الحاج مصطفى)

Na početku je ispisan sadržaj djela.

3590. 1905.

غزوات ترياكى غازى حسن پاشا (تاريخ قنيژه)

Gazevat-i teryākī Gazi Ḥasan-paša (Tārīḫ Qaniža)

Istorija vojnih Ḥasan-paše ili istorija Kaniže. Napisao Ğaʻfar Ayni-beg 1000/1592. Prema pristupačnim izvorima umro je 1023/1605.

Oba navedena naslova izvori različito navode, a većina ih ne spominje ime autora. Međutim, Mehmed Tahir (O.M. III, 41) i Mehmed Handžić (36 - 37) navode ovoga pisca i njegova djela i vele da je to djed poznatog istoričara Ibrahima Pečevije, kao i da je porijeklom iz Bosne.

O.M. III, 41; Rieu, 62a; Blochet I, str. 245; Handžić, 36-37; B. Flemming XIII 1, 146; Blašković, 450, str. 326-327.

Početak:

اوله: كم من فئة قليلت (!) غلبت من فيه ت (!) كسيرت (!) باذن الله والله مع الصابرين
امدى آزلر چو قلقه غالب ليدن . . .

Završetak:

آخره: ايمدى معلوم اوله كه مرحوم غازى حسن پاشانك غزوات نامه سيدر بو فقير قنيژه غزواتين
(؟) بازوب اوقويانلر وايشدنلر بو فقيرى وغازى حسن پاشاىٔ خير دعادن فراموش ايتميه لر

L. 54; 22,5 x 15. *Nasḫ*, s primjesom *ta'līqa*. Naslov je napisan crvenim mastilom, a rečenice su rastavljene malim crvenim krugom. U prepisu ima krupnih grešaka. Tekst je poezan kustodama. Papir tamnobijel, čvrst; povez polukožni.

Prepisao Abū Bakr, kadija, al-Visoqi (iz Visokog), 1184/1770.

(حرر فی غرهء محرم سنه ١١٨٤ كتبه الفقير ابو بكر القاضى الويسوقى من يشاء (!) ومولدا ومسكنا يومئذ النائب بناحيهء ويسوقه. تمت تمام.)

Na početku su neki računi, nečiji lični pečati (teško čitljivi) i bilješka da je rukopis bio u vlasništvu Sejfudin Fehmi Kemure Sarajlije.

Na kraju su brojčane vrijednosti slova (Abğad), opet neki računi i bilješka na turskom jeziku, iz koje se razumije da je neki ʻAbdullāh b. ʻOṯmān iz džemate (...? nečitljivo), iz nahije Zenica uzeo nešto u zajam, godine 1264/1847.

3591. 3361.

Zbirka (مجموع), 2

L. 86; Nasḫ i riqa, od različitih prepisivača. Tekst je povezan kustodama. Papir bijel, čvrst, malo oštećen; povez kožni.

1. L. 1 - 48.

غزوات ترياكى غازى حسن پاشا (تاريخ قنيژه)
Gazevat-i teryākī Gazi Ḥasan-paša (Tārīḫ Qaniža)

Naslov u rukopisu je: واقعات پچوى تواريخ ترياكى حسن پاشا
Prepisao Muṣṭafā b. Abū Bakr, 1240/1824.

2. L. 52b - 86.

انشاء
Inšā'

Zbirka zvaničnih dokumenata i pisama, od nepoznatog sabirača. Većina dokumenata odnosi se na gradove iz Bosne, a veći broj od njih je nastao 1199/1784. godine.

Početak:

اوله: الحمد لله رب العلمين والصلوة والسلام على محمد واله اجمعين وبعد اخوان صفا وخلادن ووفادن بعض تسوير مكتوب ...

Ovu zbirku dokumenata i pisama prepisao je neki nepoznati prepisivač u XIX stoljeću.

Na listovima 48b - 52a. su bilješke o osvajanju Krita, neki istorijski podaci o ovom ostrvu, prepis jednog pisma, fetve, dove i beznačajne bilješke. Na kraju su neki računi, dove i prepis jednog pisma.

3592. 2223.

زبدة النصايح وعمدة التواريخ
Zubda an-naṣā'iḥ wa ʻumda at-tawārīḫ

Naslov u rukopisu, prije besmele, napisan crvenim mastilom, glasi: هذا رسالهء شريف جعفر عيانى بودر

Etičko i istorijsko djelo. Napisao Ğaʻfar ʻIyānī (Aynī-beg) 1003/1594. Pisac je umro oko 1023/1619. (v. br. 1905)

O.M. III, 41; Karatay t I, 1526.

Početak:

اوله: حمد بى حد اول خلاّق عالمه كه ... اما بعد اشو تراب اقدام علما وحاك دل فقرا ... وسر دفتر ديوانى يعنى پچويلى جعفر عيانى ايله بين الاعيان مشار اليه بالبنان عبدنا توان سنه ثلث بعد الالف ...

Završetak:

آخره: خاتمت الكتاب الحمد لله حمدا ثم حمدا اول ناظم منظوم كلام شريف ... هركسه بقدر الاستعداد ذلك فضل الله يوتيه من يشاء. تمت تمام ...

L. 78 ; 20,5 x 14. *Nasḫ* s primjesom *ta'līqa*, pisan uvježbanom rukom kaligrafa. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst je povezan kustodama i obrubljen je jednom tankom crvenom linijom. Papir bijel, čvrst, dohvaćen vlagom; povez kožni, s preklopom, oštećen, listovi skoro rastavljeni od poveza.

Prepisao al-Ḥāğğ Maḥmūd b. Muḥammad, spahija iz sela Godomil (Godomilje) - Rogatica, u srijedu, 29. šabana 1040/1631.

(قد وقع الفراغ من تحرير هذه الرسالة الشريفة بيد الحاج محمود بن محمد سپاهى عن ساكن قريهء غودوميل يوم چهارشنبه ... (؟) شهر شعبان شريفك يكرمى طقوزنجى كون سنه اربعين والف)

Na prvom zaštitnom listu su stihovi na turskom jeziku, koje je ovdje zabilježio Yaḥyā b. Zakariyā, kadija u carskom dvoru u Istanbulu, te opaske na navedene stihove koje su zabilježili ʻAbul-ḥayy b. Muḥammad, kadija u vojnoj Rumeliji, ʻAlī b. Maḥmūd, poznat kao Sinānīzāde, muderris u Sulejmaniji medresi i ʻAbdulkarīm, imam.

Na drugom zaštitnom listu je popis djela, iz kojih je autor crpio građu za pisanje svog djela (28 djela). Na kraju su tri neispisana lista.

3593. 7533.

تاريخ پچوى

Tarīḫi Pečevi

Djelo je na kraju nepotpuno.

Istorija Turske carevine od početka vladavine Sulejmana II 928/1520. do smrti Murata IV 1049/1640. Napisao Ibrāhīm Pečevī, umro 1059/1649.

Karatay t I, 764; O.M. III, 32; Wiesbaden XIII 1, 149; Šabanović: Književnost Muslimana..., 290.

Početak:

اوله: حمدا لرب جليل من عبد ذليل وسلاما على حبيب فايق من محب صادق . . .

L. 301 (originalna folijacija); 20,5 x 14. *Ta'līq* i *divanija*, teško čitljivi. Istaknute riječi u tekstu i po rubovima pisane crvenim mastilom. Po rubovima ima dopuna i ispravaka. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst, dohvaćen vlagom, djelomično oštećen; bez poveza koji je otkinut i zagubljen.

Pošto nema završetka, datum prijepisa i ime prepisivača su nepoznati, ali smatramo da prijepis potječe iz XVII stoljeća.

Na prvih pet listova ispisan je hronološki sadržaj djela, a na naslovnoj stranici ime ranijeg vlasnika i njegov lični pečat:

Muḥammad b. Muḥammad, poznat kao Išči (!) Našizāde. Ispod ovog imena je brisano ime drugog vlasnika.

3594. 94.

تاريخ پچوى

Tarih-i Peçevi

Drugi svezak Istorije Ibrahim-paše Pečevije, a obuhvata istoriju Turske carevine od početka vladavine Sulejmana II 926/1520. do smrti Murata IV 1049/1640. Pečevija je umro oko 1061/1651. godine u Pečiju. Ovaj istoričaj je porijeklom iz Bosne, a službovao je u raznim mjestima i na raznim položajima, pa je i 1046./1637. godine bio određen za bosanskog defterdara.

Karatay t I, 764; G.M. III, 32; H. Šabanović: Književnost Muslimana..., 290.

Početak:

اوله: در ذکر سلطنت سلطان مراد خان ابن سلطان سلیم خان المغفور ولادت باسعادتلری سنه ثلث وخمسین وتسعمائة . . .

Završetak:

آخره: حمایت فقرا ومسلمین ایدی کناهلریله مؤخذه ایتمیه بلکه لطف واحسانیله معامله ایدوب عدالتیله مجازات بیورمیه بلطفه وکرمه تعالی

L. 153 (305 numerisanih stranica); 33 x 21. *Ta'līq*. Papir bijel, tanak i skoro providan; povez kartonski, s platnenim hrbatom.

Prepisao (iz štampanog primjerka) Muḥamed-Enveri Kadić u Sarajevu, 7. zil-hidže 1347/1929. godine.

(وانا الفقیر قاضی زاده محمّد انوری ابن بکر صدقی ابن ثابت افندی ابن اسماعیل افندی فی بلدة سرای بوسنه. تمت تحریره فی ٧ ذی الحجة سنه ١٣٤٧).

Na prva tri nenumerisana lista ispisan je sadržaj ovog sveska.

Iz kolekcije navedenog prepisivača.

3595. 2158.

تقويم التواريخ

Taqwīm at-tawārīḫ

Hronološki događaji od stvaranja Adem a.s. do piščeve smrti. Napisao Muṣṭafā b. 'Abdullāh, Kātib Čelebī, Hadži Halifa, umro 1067/1657.

Ḥ Ḫ I, 469; Karatay t I, 529; Rieu t, 33b; B. Fleming XIII 1.36.

Početak:

اوله: حمد وثنا وشکر بی انتها اول مبدأ اوّل وعلایه که فهرس غرایب کاینات . . .

Završetak:

آخره: فذلکه مقدمه سندن ذکر اولنان بیلك اوچیوز تالیفی کورب نتیجه سنی بو مدخلدن ضبط ایده لر والسلام . . .

L. 148; 20 x 14,5. *Nasḫ*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima malo dopuna. Ima umetnutih listova koje je pridodao Muhamed - Enveri Kadić, bivši vlasnik knjige. Tekst na stranicama obrubljen je tankom crvenom linijom. Papir bijel, glat; povez kožni, s utisnutim ornamentima na sredini korica.

Prepisao Sayyid Muṣṭafā al-Āmedī, mjeseca rebiul-evvela 1099/1688.

Na početku ima stihova na turskom jeziku.

Iz kolekcije Muhamed-Enveri Kadića.

3596. 1384.

Zbirka (مجموع), *2*

L. 218; 23 x 15,5. *Nasḫ*. Naslovi i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom, a neke su nadvučene crvenom linijom. Tekst je obrubljen zlatnom linijom i povezan je kustodama. Prva stranica u drugom djelu ukrašena je lijepim unvanom, koji je vlagom oštećen. Ovakav ili sličan unvan bio je, vjerovatno, i na početku prvog djela, ali je početak ovog djela manjkav. Papir bijel, glat, dohvaćen vlagom, povez kartonski, noviji.

1. L. 1 - 84.

حديقة الملوك
Ḥadīqat al-mulūk

Djelo je na početku nepotpuno.

Jedan dio osmanske istorije do vremena sultana Muṣṭafe III. Napisao turski pjesnik i istoričar Ṭa'ib Osmanzāde Aḥmed, umro 1136/1723.

O.M. II, 116; Karatay t I, 957; B. Flemming, 271.

Završetak:

آخره: ايكن غلغله اندازايله انداختهء سلطنت دنيا اولوب اسودهء بستر راحت اولدى رحمه الله تعالى عليه

2. L. 86b - 218.

حديقة الوزراء
Ḥadīqat al-wuzarā'

(v. br. 3667,2)

Oba djela, kako je zabilježeno na kraju kolofona u drugom djelu, prepisao Muḥammad Ṭāhir b. Aḥmad, 1163/1750. Međutim, sudeći po papiru i rukopisu, moglo bi biti da je rukopis mlađi, a da je navedena godina i ime prepisivača preneseni iz neke druge kopije.

3597. 6050.

تاريخ راشد
Tāriḫ-i Rāšid

Naslov u rukopisu je: هذا كتاب تواريخ راشد

Fragment jednog sveska osmanske istorije. Napisao Mehmed Rāšid-efendī, umro 1148/1735.

G.M. III, 55; Viesbaden XXX 1,176.

Početak ovdje:

اوله: دلاوران عبد وبند وكافر كش وكبر رنادر دركاه معلايه جمع اولنه

L. 50 (originalna folijacija, listovi od 10 - 20 nisu ispisani); 25 x 14. *Ta'līq*, krupniji, pisan uvježbanom rukom prepisivača. Imaju kustode. Papir tamnobijel, glat, dohvaćen vlagom; povez kartonski.

Prijepis potječe iz druge polovine XVIII stoljeća.

Na posljednjem zaštitnom listu je ima ranijeg vlasnika: Sayyid Muḥammad As'ad.

3598. 3007.

احوال غزوات بوسنه (غزوات حكيم اوغلى على پاشا)
Aḥvāl-i gazevāt-i Bosna - Gazevāt-i Ḥakīmōğlū 'Alī-paşa

Ratovanja, vojne, Hekimoglu Ali-paše ili borbe u Bosni (Boj pod Banja Lukom) 1149-1152/1737-1740. Napisao 'Omer-efendi Novljanin al-Bosnawi 1154/1742.

Tarih-Cografiya Yazmaları Katalogları II, 223; H. Šabanović: Književnost Muslimana... 690; F. Nametak, 197.

Početak:

اوله: چون ارادت عليهء اثليه زمرهء مؤمنين وموحدينه مبذول بى غايات غير ممنونه سى حمله يه اعلان

Završetak:

آخره: اشبو مجلده جمع ودرج وفوايدينى تعميم ايچون قلم نو خط فن طباعت ايله نسخه لرى توقير اولندى

L. 95; 17 x 10,5. *Nasḫ*, pisan vještom rukom kaligrafa. Tekst je povezan kustodama. Istaknute riječi nadvučene su crvenom linijom. Papir tamnobijel, glat, čvrst; povez polukožni, s preklopom.

Prepis potječe iz XVIII stoljeća.

3599. 1911.

احوال غزوات بوسنه (غزوات حكيم اوغلى على پاشا)
Aḥvāl-i gazevāt-i Bosna - Gazevāt-i Ḥakīmōğlū 'Alī-paşa

L. 57; 22 x 15. *Ta'līq*. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst je povezan kustodama. Papir bijel, čvrst; povez polukožni, vanjski dio korica je izrađen u bojama.

Prepisao nepoznati prepisivač 1203/1788.

Uvakufo Muṣṭafa-beg b. Fayḍullāh-beg b. Ismā'īl-beg Dženetić, kao evladijet vakuf (bilješka i pečat na naslovnoj stranici).

Smatramo da je prepisivač otac vakifa.

3600. 6619.

Zbirka (مجموع), 2

L. 58; 19,5 x 14. *Nasḫ*, od dvojice različitih prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst u drugom djelu ove zbirke obrubljen je jednom tankom crvenom linijom. Ovo djelo je i vokalizirano. Imaju kustode. Papir bijel, glat, dohvaćen vlagom, tekst oštećen, listovi prosuti; povez polukožni, oštećen.

1. L - 38.

احوال غزوات بوسنه (غزوات حكيم اوغلى على پاشا)
Ahvāl-i gazevāt-i Bosna - Gazevāt-i Ḥakīmōġlū 'Ali-paşa

Djelo je na početku nepotpuno.

Naslov u rukopisu napisan je iznad podnaslova crvenim mastilom: غزوات وترتيبات حكيم باشى زاده على پاشا در ديار بوسنه

Završetak:

آخره: تمسكاتى مبادله اولندقده بوسنه عسكرينه دخى اذن ويريلوب والىء مشار اليه ايالت عسكريله بوسنه يه عودت ايلدى

2. L. 41 - 58.

تحفهء شاهدى
Tuḥfe-i Šāhidī

Djelo je na početku nepotpuno.

Perzijsko-tursko riječnik. Napisao Ibrāhīm b. Ṣāliḥ Šāhidī, umro 957/1550. (v. III, 2599,2).

Završetak:

آخره: شاهدى يه هر كيم ايلرسه دعا ايده محشرده شفاعت مصطفى

U prvom djelu prepisivač i datum prijepisa nisu navedeni, a drugo djelo prepisao je 'Omar b. Ibrāhīm 1275/1858. godine.

Rukopis je donesen iz Gradske džamije u Tuzli.

3601. 3054.

احوال غزوات بوسنه (غزوات حكيم اوغلى على پاشا)
Ahvāl-i gazevāt-i Bosna - Gazevāt-i Ḥakīmōġlū 'Ali-paşa

L. 115; 17,5 x 12. *Nasḫ*, pisan vještom rukom kaligrafa. Poglavlja su pisana crvenim mastilom. Istaknute riječi nadvučene su crvenom ili crnom linijom. Tekst na stranicama obrubljen je tankom crvenom linijom. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst; povez kartonski.

Prepisao as-Sayyid Muḥammad Hāšim b. Dāwūd 'Arif al-Bosnawī, nastanjen u Sarajevu, 1292/1875.

(قد وقع الفراغ من تحرير هذا الكتاب بعون الله الملك الوهاب على يد الفقير الحقير السيد محمد هاشم بن داود عارف البوسنوى ساكنا بمدينة سراى بوسنه غفر لهما من شهر ربيع الاول سنة ١٢٩٢)

Ovaj primjerak prepisan je u potpunosti iz prethodnog rukopisa, pa i bilješke koje su na početku djela.

Na prvom zaštitnom listu je bilješka iz koje se razumije da je ovaj rukopis bio u vlasništvu nekog Muidović Sa'dullah-age.

Potpis njegovog sina Sa'ida i godina 1332/1913.

3602. 6056.

Zbirka (مجموع), 12

L. 106 (numerisano 212 stranica); 27 x 17. *Ta'līq*. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Tekst na stranicama obrubljen je tankom crvenom linijom. Papir bijel, glat; povez kartonski.

1. L. 1 - 8.

اوستريا دولتى ايله دولت عليه عثمانيه بيننده سنة ١١٥٦ تارخنده بلغراد صحراسنده منعقد معاهده نامه نك صورتى
Avusturya devleti ile devlet-i aliyye-i Osmâniyye beyninde sene 1156 tarihinde Belgrad sahrasında mün'kid muâhade-nâmenin sūreti

Prijepis Ugovora sklopjen između Austrije i Otomanske imperije 1152/1739. godine.

2. L. 19 - 20.

پادشاه اسلام طرفندن نمچه امپراطورینه تسیار قیلنان
جوابنامه نك صورتی سنة ۱۰۷۰ / *1659*

Pâdişâh-i islâm tarafından Nemçe imparatoruna tisyâr kılınan cevâb-nâmenin sureti sene 1070/1659

Prijepis odgovora koji je upućen njemačkom caru od strane islamskog vladara, godine 1070/1659.

3. L. 20b - 21.

نمچه چساری جانبندن سلطان محمد خان رابع
ابن ابراهیم خانه عقد صلح ایچون مکتوبك صورتی

Nemçe çesarı cânikinden Sultan Mehmed Hân-ı râbi' ibn İbrâhim Hân'a akd-i sulh içün mektübun sureti

Prijepis pisma za mirovni ugovor od strane njemačkog cara sultanu Mehmedu-hanu IV, sinu Ibrahima-hana.

4. L. 23 - 31.

انقصاد صلح بالکفار نمچه

Inkısâd-ı sulh bi-l-küffâr Nemçe

Prekid mira sa njemačkim nevjernicima.
Početak:

اوله : سابقا لالا محمد پاشادن صگره نمچه ایله مصالحه امری وزیر مراد پاشانك دولت علیه واوستریا دولتله

5. L. 32 - 33.

عقد اولنان مقاوله نامه نك صورتی

Akd olunan mukâvele-nâmenin sūreti

Prijepis ugovora koji je sklopjen između Austrije i Turske 1879. godine.
Početak:

دولت علیه واوستریا مع مجارستان دولتلری برلین معاهده سنك یکرمی بشنجی ماده سنده شروط . . .

6. L. 35 - 36a

محمد نرکسی افندینك ترجمهء حالی

Muhammed Nerkisî efendinin tercüme-i hâli

Biografija sarajevskog pjesnika Muhameda Nerkesije (umro 1045/1636), od nama nepoznatog pisca.
Početak:

اوله : افندی مومی الیه نرکسی احمد افندی نامنده برزات عالقدر . . .

7. L. 36b - 74.

الوصف الكامل فی احوال الوزیر العادل

al-Vaṣf al-kâmil fī aḥvāl al-vazīr al-'ādil

Savršen opis života pravednog vezira. Prikazuje život i djelovanje bosanskog vezira i budimskog namjesnika Bošnjaka Murteza-paše Novošeherije, umro 1045/1636. Napisao gore spomenuti Muḥammad b. Aḥmad Nerkesī 1038/1629. godine, kada je bio kadija u Banja Luci.
H. Šabanović: Knjiž. Muslimana..., 236-237; O.M.II, 440; Karatay t I, 1255.
Početak:

اوله : الحمد لله الذی جعل الجنة تحت ظلال السیوف . . .

Naš primjerak prepisan je iz kopije koja je prepisana 1072/1661. godine, što se vidi iz kolofona na kraju djela.
Stranice od 148-168. su neispisane.

8. L. 85a

شیخ حسن قائمی

Šayḫ Ḥasan Qâ'imī

Biografija sarajevskog pjesnika Ḥasana Kaimije, od nama nepoznatog pisca.
Početak:

اوله : مدینهء سرای بوسنه ده آیاس پاشا محله سنده ۱۰٤۱ تاریخنده تولد ایدوب . . .

9. L. 86 - 88.

ترجمهء حال حکیم اوغلی علی پاشا وتاریخ وفاتی

Tercūme-i hâl-i Hekimoğlu Alī Paşa ve tarih-i vefātı

Biografija Ḥakīm Oglū 'Ali-paše, od nepoznatog pisca.

Početak:

اوله: صاحب وقوف اولان ارباب ...

10. L. 89 - 90.

مولوی درگاهی
Mevlevī der gâhī

Istorijat mevlevijske tekije na Bendbaši koju je sagradio Isa-beg, od nepoznatog pisca.

Početak:

اوله: غازی عیسی بك بن اسحق بك بوسنه سنجاغی بکی ایکن سائر خیرات وحسناتیله ۸۵۸ تاریخنده درگاه مذکوری بنا ایدوب

11. L. 91.

تعمیرات عقار وقف عیسی بك
Ta'mīrat 'aqqar-i vakf-i 'Īsa-beg

Opravke nekretnina Isa-begova vakufa iz 1108/1695. godine.

Početak:

اوله: مدینهء سرایده خیرات جمیله وحسنات جزیله صاحبی مرحوم ومغفور له غازی عیسی بك وقفنه ...

12. L. 92 - 100.

مرحوم درویش میلی افندی
Merhum Derviš Meylī efendī

Biografija i poezija sarajevskog pjesnika Mehmed Mejli-efendije, umro 1195/1781. godine.

Početak:

اوله: سرای بوسنه شعرای مشهوره سندن اولوب ۱۱۹۵ تاریخنده وفات ایدن مرحوم درویش محمد میلی افندی ...

Cijelu zbirku prepisao Šejh Sejfudin Fehmi Kemura, koji je bio i vlasnik ovog rukopisa, što se vidi iz njegovog ličnog pečata koji se nalazi na više mjesta u rukopisu.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

3603. 611.

صربلو رعایانك طغیان وتنکیلی وبلغراد قلعه سنك سورت استخلاصی
Ṣrblū re'āyanin ṭugyān ve tenkīlī ve Belgrād qal'asinin suret-i istiḫlāṣī

Ustanak srpske raje i njeno potčinjavanje i način oslobođenja Beograda. Napisao Ṣāliḥ Ṣidqī b. Maḥmūd Ćehajić - Mahmudkadić, umro u Sarajevu 1229/1814. Djelo je autograf.

H. Šabanović: Književnost Muslimana..., 553.

Početak:

اوله: اللهم لا سهل الا ما جعلته سهلا سبب تحریر مقال وموجب تسطیر احوال بودرکه چونکه حضرت الناصرینك عون وعنایتی معین ودستکیر وجناب حضرت سید المرسلینك امدادی ...

Završetak:

آخره: الحمد لله على التمام وللرسول افضل السلام قد وقع الجمع والاتمام بعون الله الملك العلام. تمت تمام. تحريرا فى شهر محرم الحرام لسنة تسع وعشرون ومائتين والف عام من هجرت النبى عليه الصلوة والسلام. سوّده الفقير المذنب ... صالح صدقى القاضى ابن محمود القاضى عن سراى بوسنه عفى عنهما.

L. 32; 24 x 15,5. *Nasḫ* s nešto *ta'līqa*, teže čitljiv, a na nekim mjestima tekst je brisan crvenim mastilom. Po rubovima ima dopuna i ispravaka. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom; povez kartonski, noviji.

Na naslovnoj stranici je naziv djela i bilješke iz istorije, koje se odnose na samo djelo.

Iz kolekcije Muhamed-Enveri Kadića.

3604-3607. 7551-7554.

تاریخ بوسنه وهرسك
Tārīḫ-i Bosna ve Hersek

Povijest Bosne i Hercegovine pod osmanskom vladavinom,[1] u četiri sveska. Napisao Sālih Ṣidqī b. al-Ḥāǧǧ Ḥusayn b. Faḍlullāh Hadžihusejnović, Muvekkit, umro 12. marta 1888. godine u Sarajevu.

H.Šabanović: Književnost Muslimana..., 592 - 599.

---

[1] - Preveo na bosanski jezik: Abdulah Polimac. Djelo je u štampi u izdanju G.H.B.

Početak:

اوله: حمد وثناء بی غایه وشکر وسپاس بی هنایه اول حضرت خدای بی همتایه جل شانه وتعالی
. . . اما بعد اشبو جریدهٔ جدیده ومجموعهٔ مفیده نك سبب ترتیب وتسطیری بودر . . . فقیر
بی بضاعه وحقیر عدیم الاستطاعه صالح صدقی بن الحاج حسین بن فضل الله سرایی

Završetak (IV sv. 1.203):

آخره: وقتیله نیقسیك امدادینه یتشه میوب قلعهٔ مزبوره دشمانك یراستیلاسنه دوشدیکنی
ایشتدکده ایلرویه کیتمکدن احتراز ایدوب یواش یواش کیرویه چکلدی

I sv. L. 207; 33 x 20,5. *Ta'līq*. Papir tamnobijel, noviji; povez kartonski.

Ovaj prvi svezak obuhvata ukratko povijest Bosne "od Kulina bana do pada pod tursku vlast" i prvo razdoblje turske vlasti.

Drugim riječima kazano,obuhvata period od 575/1179. do 1046/1636. godine.

II sv. L. 234. Obuhvata period od 1047/1637. do 1215/1800. godine.

III sv. L. 201. Obuhvata period od 1216/1801. do 1262/1846. godine.

IV sv. L. 204. Obuhvata period od 1262/1846. do 1294/1877. godine.

Cijelo djelo prepisao Muhamed Ebveri Kadić, bez oznake datuma.

Djelo je pripadalo njegovoj zbirci koja se sada nalazi u ovoj biblioteci.

3608 1156.

تاريخچهٔ وقوعات هرسك
Tārīḫçe-i vukuat Hersek

Mala istorija događaja u Hercegovini. Napisao Ḥusayn Bračkovič Trebinlī (iz Trebnje) 1312/1895.

Djelo je autograf. Podijeljeno je na Predgovor, tri poglavlja i Dodatak. U Predgovoru autor kaže da se oslanjao na ono što je, kao državni službenik sam znao ili od pouzdanih lica čuo. U prvom poglavlju se govori o upravi Ali-paša Rizvanbegovića u Hercegovini, u drugom o hercegovačkim i crnogorskim ustancima, kao i o ulasku sultanove vojske u Mostar za vrijeme Omer-paše Latasa, a u trećem o okupaciji Hercegovine od strane austrougarske vojske.

U Dodatku govori o civilnoj upravi u Hercegovini.[1]

H. Šabanović: Književnost Muslimana..., 600

Početak:

اوله: جناب مقلب الاحوال والامور جلت عظمة حضرتلرینك ارادهٔ ازلیه سیله وطنمز اولان
وحسب الموقع اوزرندن پك چوق وقوعات وانقلابات کچمش بولنان طاشلی وقانلی هرسك . . .

Završetak:

آخره: یتمش بش تاریخنده موستارده بر باب تلغرافخانه کشاد اولندیغی کبی مؤخرا بهر قضا
مرکزنده بر بر تلغرافخانه کشاد اولنمشدر.

L. 34; 21 x 14. *Riq'a*. Naslov djela napisan je crvenim mastilom na početku i crnim mastilom na prvom zaštitnom listu. Papir kariran, noviji; povez kartonski.

Iz kolekcije Muhamed Enveri Kadića.

3609-3636. 7301-7328.

تاريخ انورى
Tarih-i Enveri

Hronika događaja u Bosni i Hercegovini koje je bilježio, sabrao i napisao Muhame Enveri Kadić iz Sarajeva, umro 1931. godine.

Hronika obuhvata događaje u razdoblju od dolaska Turske u Evropu do pred piščevu smrt. Podatke je uzimao iz raznih štampanih i rukopisnih djela, dokumenata, sidžilla i drugih izvora, većinom na turskom jeziku, nešto na arapskom i još manje na bosanskom jeziku.

Djelo ima 28 svezaka, sa preko 11.000 lista (stranica). Sav ovaj materijal autor je strpljivo sabirao i pisao oko 50 godina.

Većina djela pisana je mastiljavom olovkom, a manji dio mastilom.

Rukopis je autograf.

Početak:

اوله: سلطان مراد خداوندکار وقتنده آل عثمان دولتی غربده شهرت ویردکده خداوندکار غازی
سائر نظام مملکتله تیمارلو وسپاهی اوصولنده ترتیبنه باقمده ایکن.

---

[1] - Preveo na bosanski jezik: Zejnil Fajić i djelo je objavljeno u POF-u Orijentalnog instituta u Sarajevu, sv. 34/1985, str. 163-200. Postoji i separat.

L. 10.980; 33 x 205. *Nasḫ* - *ta'līq*, pomiješani. Po rubovima, na nekim listovima ima dopuna. Tekst je pisan, u većini djela, samo na jednoj stranici (b listu). Papir bijel, tanak, skoro providan, a ima i debljeg; povez polukožni.

I svezak. L. 325. Obuhvata period od 766-964/1364-1556. godine.
II svezak. L. 385. Period 963-1000/1555-1591.
III svezak. L. 420. Period 1001-1056/1592-1646.
IV svezak. L. 526. Period 1057-1109/1647-1697.
V svezak. L. 368. Period 1110-1148/1698-1735.
VI svezak. L. 442. Period 1149-1169/1736-1755.
VII svezak. L. 375. Period 1170-1181/1756-1767.
VIII svezak. L. 380. Period 1182-1186/1768-1772.
IX svezak. L. 405. Period 1187-1191/1773-1777.
X svezak. L. 360. Period 1191-1195/1777-1781.
XI svezak. L. 341. Period 1196-1200/1781-1785.
XII svezak. L. 383. Period 1200-1203/1785-1788.
XIII svezak. L. 373. Period 1203-1206/1788-1791.
XIV svezak. L. 435. Period 1207-1212/1792-1797.
XV svezak. L. 381. Period 1213-1216/1798-1801.
XVI svezak. L. 409. Period 1217-1221/1802-1806.
XVII svezak. L. 398. Period 1222-1226/1807-1811.
XVIII svezak. L. 401. Period 1227-1230/1812-1815.
XIX svezak. L. 400. Period 1231-1238/1815-1822.
XX svezak. L. 407. Period 1239-1245/1823-1829.
XXI svezak. L. 410. Period 1246-1250/1830-1834.
XXII svezak. L. 390. Period 1250-1255/1834-1839.
XXIII svezak. L. 384. Period 1256-1260/1840-1844.
XXIV svezak. L. 437. Period 1261-1266/1845-1849.
XXV svezak. L. 428. Period 1267-1280/1850-1863.
XXVI svezak. L. 405. Period 1281-1294/1864-1877.
XXVII svezak. L. 387. Period 1295-1320/1878-1902.
XXVIII svezak. L. 287. Period 1321-1346/1903-1927.
Iz autorove kolekcije.

---

b) Istorija

Djela čije vrijeme nastanka nije poznato

3637.

4420.

تاريخ طبرى ترجمه سى
Tarih-i Taberi tercemesi

Opća istorija islama od stvaranja čovjeka do 309/921. godine. Istoriju na arapskom jeziku, pod imenom "Tārīḫ al-umem va'l-mulūk", napisao je Abū Ǧa'far Muḥammad b. Ǧarīr aṭ-Ṭabarī, umro 310/922. Kasnije je ova istorija prevedena na perzijski jezik, pa je ovaj i slijedeći naši primjerci prevod s perzijskog na turski jezik, od nepoznatog prevodioca. Prevod na turski jezik nastao je početkom XVI stoljeća.

Ḥ Ḫ I, 297; Flügel II, 103; Rieu t, 22; Karatay t, 463; B. Fleming XIII 1,1.

Početak:

اوله: شكر منت اول الله اولسون كيم بو مخلوقات يوغيكن وارايلدى . . . بوندن صكره بو فقير ايدر اول سرور علما ومهتر فضلا محمد بن جرير الطبرى . . .

Završetak:

آخره: صكره مقتدر بالله خلافت تختنده اوتروب عدل وداد اتمكه وايلوكلر احسانلر اتمكه مشغول اولدى تواريخ طبرينك دخى ترجمه سى بوراده تمام اولدى.

Ovaj primjerak je komplet u jednom svesku, a sastoji se iz pet dijelova.

L. 502 (originalna folijacija); 30 x 21. *Nasḫ - ta'līq*, pomiješani, pisano nevještom rukom prepisivača. Sadržaj djela i prvu stranicu napisao je neki prepisivač mnogo ljepšim rukopisom, a kasnije je drugi prepisivač sve ostalo prepisao slabijim rukopisom. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst na stranicama obrubljen je s po dvije tanke crvene linije. Imaju kustode. U prepisu ima grešaka. Papir tamnobijel, čvrst, različite debljine, oštećen.

Prepisivač i datum prepisa nisu naveeni, ali gledajući pismo i papir, smatramo da rukopis potječe iz druge polovine XVI stoljeća.

Na početku (prva tri lista) je sadržaj djela, a iznad samog početka su dva mala okrugla lična pečata, u kome čitamo ime Muḥammad b. Muẓafar.

Rukopis je porijeklom iz bivše medrese u Zvorniku.

3638. 467.

تاريخ طبرى ترجمه سى
Tarih-i Taberi tercemesi

Djelo je na kraju nepotpuno ناقص فى آخره. L. 396 (originalna folijacija); 27,5 x 19,5. *Nasḫ - ta'līq*, od različitih prepisivača. Djelo je, izgleda, bilo prosuto i nekompletno, pa je neko kasnije dopisao izgubljene listove, osim na kraju djela. Naslov i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom, a kur'anski ajeti nadvučeni su crvenom linijom. Tekst je povezan kustodama. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom, popravljan prilikom preuvezivanja; povez kartonski, s platnenim hrbatom.

Pošto je djelo na kraju nepotpuno, prepisivač i godina prepipisa su nepoznati, ali sudeći po pismu i papiru, smatramo da je iz istog perioda kao i predhodno djelo.

Na početku je sadržaj djela, napisan mnogo kasnije.

3639. 6956.

تاريخ طبرى ترجمه سى
Tārīh-i Ṭaberi tercemesi

Svezak prvi. جلد اول

Početak:

اول: شكر منت اول الله كه مخلوقاتى يوق ايكن واراندى . . . وندن صكره بو فقير ايدر اول سرور علما وبهتر فضلا محمد بن جرير الطبرى . . .

Završetak:

آخره: اولمدوكنز بر عجب حكايتى واردر ان شاء الله يزنده ذكر اولنور.

L. 237; 28 x 18. Pismo divanija, pisana vještom rukom kaligrafa. Kur'anski ajeti i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Papir tamnobijel, deblji, malo dohvaćen vlagom; povez polukužni.

Prepis je završen 984/1576. godine.

Na prvom zaštitnom listu su biografski podaci o Taberiji i njegovom djelu, preneseni iz djela "Kašf aẓ-ẓunūn" od Hadži Ḫalife.

3640. 363.

تاريخ طبرى ترجمه سى
Tārīh-i Ṭaberi tercemesi

Karatay t I, 470.

Treći i peti dio u jednom svesku. الجلد الثالث والخامس

Početak III sveska:

اوله: علمادن شويله روايت اوليديكه ملوك طوائف زماننده چق درلو عجايبلر واقع اولمشدر . . .

Prepisivač je od petog dijela počeo s poglavljem o smrti Muhamed a.s.

Početak V dijela:

اوله: راويان اخبار وحاكيان آثار شويله روايت ايدرلركه هجرت نبوينك اوننجى يلندى ذى الحجة آينك اويلنده محمد مصطفى ﷺ حجة الوداع ايلدى . . .

L. 247; 29,5 x 20. *Nasḫ, ta'līq* i *rika'*, od nekoliko prepisivača. Naslovi i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst na stranicama obrubljen je tankom crvenom linijom i povezan je kustodama. Papir bijel, čvrst, malo dohvaćen vlagom; povez kožni, s preklopom, malo oštećen.

Prepisao, veći dio rukopisa, Muṣṭafā b. 'Oṯmān-beg, koncem džumadel-ahira 1023/1614., u blizini Kilije, u Besarabiji (Rusija), kako je to zabilježeno na kraju djela.

Uvakufio Muṣṭafa b. 'Oṯmān-beg, koncem džumadel-ahira 1023/1614., u blizini Kilije, u Besarabiji (Rusija), kako je to zabilježeno na kraju djela.

Uvakufio Muṣṭafā-beg b. Fayḏullāh-beg b. Ismā'īl-beg Dženetić, kao evladijjet vakuf, 1289/1872.

3641. 7526.

تاريخ طبرى ترجمه سى
Tārīh-i Ṭaberi tercemesi

Treći svezak. جلد ثالث

Djelo je na početku nepotpuno.

L. 399-2 (originalna filojacija); 29,5 x 20. *Nasḫ* sa primjesom *ta'līqa*, pisan vještom rukom kaligrafa. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst na stranicama obrubljen sa po jednom tankom crvenom linijom. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst, dohvaćen vlagom, listovi na kraju djela prilično oštećeni; povez polukožni, oštećen.

Prepisano poslije 1100/1688, što se vidi na kraju kolofona, gdje su na oštećenom listu ostale riječi stotina i hiljada.

Rukopis donesen iz Odbora Islamske zajednice u Jajcu.

3642-3643. 5810-5932.

بهجة التواريخ
Bahğat at-tawārīḫ

Djelo je na kraju nepotpuno.

Istorijsko djelo od postanka čovjeka na zemlji do piščevog vremena, odnosno istorije Osmanlija. napisao na perzijskom jeziku Šukrullāh b. aš-Šihāb Aḥmad ar-Rūmī 861/1456. godine, a ovo djelo preveo je na turski jezik Šā'ir Fārisī, čija nam je biografija nepoznata. Inače, djelo je podijeljeno na 13 poglavlja (bāb).

Treba napomenuti da je ovo djelo inventarisano kao dva djela pod gore navedenim brojevima, ali smo, prilikom obrane, ustanovili da se radi o jednom djelu, što se vidi po numerisanim listovima, rukopisu i veličini djela.

Ḥ Ḫ I, 257-8; O.M. I, 332; Aya Sofiya, 180; Esad-efendi,129.

Početak:

اوله: چون حضرت باريكن عزّه اسمه وجلّ ذكره اولدن ازليّه ومشيّده لم يزليّه سى بو امر اوزرينه . . .

L. 379; 20 x 14. *Ta'līq - dīvānī*, pomiješani, teško čitljivo. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Po rubovima listova ima ispravaka i dopuna. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom; povez polukožni, s preklopom, oštećen.

Pošto je djelo na kraju nepotpuno, datum prijepisa i ime prepisivača je nepoznato, ali je prijepis sačinjen prije 1061/1650, što zaključujemo po jednoj bilješci ranijeg vlasnika knjige, gdje je napisano njegovo ime, datum i ovalni pečat.

Na prvom zaštitnom listu su stihovi na turskom jeziku. Na četvtom je ime ranijeg vlasnika; Maḥmūd b. 'Alī b. Maḥmūd ... al-Bosnevi, godina 1117/1705, cijena knjige i podaci o djelu i piscu, pisano olovkom.

Na petom zaštitnom listu napisan je dva puta naslov djela, te imena i lični pečati ranijih vlasnika: al-ḥāğğ 'Alī al-Kātib, godina 1061/1650. i 1062/1652, Ibn 'Abdullāh Ḥusayn al-Muzaferī al-Bosnavī as-Sarāyī, godina 1123/1711. i Dervīš Ibrāhīm b. 'Abdullāh al-Muzaferi, godina 1163/1749.

Na naslovnoj stranici su, opet, imena i lični pečati ranijih vlasnika: gore spomenuti Dervīš Ibrahīm, Muḥammad b. Ḥasīb b. Ibrāhīm b. Muṣṭafā as-Sarāyī, godina 1231/1815. i bilješka da je knjiga kupljena za odredenu svotu dirhema, godina 1118/1706.

Iz biblioteka Osman-efendije Sokolovića.

3644. 3380.

تاريخ خير الدين پاشا
Tārīḫ-i Ḫayruddīn-pāšā

Istorija koja obuhvata stanja i vojne vezira Hajrudin-paše od početka njegovog djelovanja, sve dok ga nije pozvao u Istanbul sultan Sulejman i unaprijedi ga u rang Kapetan-paše, od nama nepoznatog pisca. U našem rukopisu spominje se Sayyid Murād, kao pisac djela, ali o tome u izvorima nemamo nikakve potvrde.

Kairo t, 169; K.A. III, 2073.

Početak:

اوله: تبارك وتعالى ما يشاء فى الدنيا والآخرة مع اخيه من اوله والى آخره فى البر والبحر وتاليف
سيد مراد رحمت الله عليه واسعة شكر وسپاس وحمد بى قياس اول خالق وجوده هر موجود
ايجود اولسونكه . . .

Završetak:

آخره: . . . واكا داخى رعايت اولندى ينه تاليانه سنه نبوى عزم جزاير ايدوب كتدى والله اعلم
بالصواب.

L. 187 (originalna folijacija); 20,5 x 14,5. *Nasḫ*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst je povezan kustodama. Papir bijel, čvrst; povez kartonski, noviji.

Prepisao Ḥasan b. Muḥammad (Mehmed), pisac carske klaonice, 28. dž. evvela 1030/1621.

Na početku i na kraju je prepis pisama, a na početku djela je ime ranijeg vlasnika Muṣṭfā Trebinli (Trebinjac) iz Sarajeva.

3645. 1072.

مقتل حسين

Maqtal-i Husain

Ubistvo h. Husejna, r.a., unuka Božijeg poslanika, u stihu, od nama nepoznatog pisca. Iz teksta na kraju djela razumijemo da je djelo završeno 760/1358. Autor se poziva, odnosno citira Lūṭ b. Yaḥyā Abū Munḫafa, koji je napisao jedno djelo pod istim naslovom. (K.A. VI, 4016). Flügel (I, 628) navodi isti naslov, ali naš primjerak nije identičan njegovom primjerku. Ostali pristupačni izvori ne navode ovakav naslov.

Početak:

اوله: اوّل الله ادنی ذکر ایده لوم قدرتندن معنی فکر ایده لوم

Završetak:

آخره: چوق تمام اولدی وختم اولدی کلام

بی هنردن دتماغل اهل هنر

L 76; 20,5 x 13,5. *Nasḫ*, vokalizovan. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst je povezan kustodama. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom. Posljednji list bijel, kasnije dopisan; povez polukožni, s preklopom.

Prepis završen 1019/1610.

Uvakufio Muṣṭafā-beg b. Fayḍullāh-beg b. Ismā'īl-beg Dženetić, kao evladijet vakuf. 1289/1872. (bilješka i pečat na prvom zaštitnom listu).

3646. 4442.

(تاريخ الفتوحات العثمانية)

Tārīḫ al-futūḥāt al-'Oṯmaniye

Istorijsko djelo o osmanskim osvojenjima, od nama nepoznatog pisca. Prepisivač je izostavio početak djela, pa pravi naslov i ime pisca nismo mogli ustanoviti. Naslov je naš prema sadržaju djela.

Početak:

اوله: بو توقیع همایون حکم اولدرکه قرنداشم واسیرم غازی سلیمان ایله ولایت ایلنه کچوپ ...

Završetak:

آخره: عیسی ده حضرت سلطان انبیاء محمد مصطفی ﷺ حضرتلرنه کلنجه بشیوز اون یدی

بلك کچدی ویعلم الغیب الله. تمت تمام.

L. 60; 19,5 x 12,5. *Ta'līq* i *riq'a*, pomiješani, teško čitljivi. Papir tamnobijel, čvrst, oštećen, dohvaćen vlagom; povez kartonski, noviji.

Prepisivač i datum prijepisa nisu navedeni, ali smatramo da prijepis potječe iz XVI ili XVII stoljeća.

3647. 6635.

سليماننامه

Suleyman-nama

Treći svezak djela o životu i radu Sulejman a.s. (Solomona), od nama nepoznatog pisca. Naslov je prema rukopisu. Karatay t II. 2780 navodi isti naslov sa više svezaka, ali pošto kod njega nema trećeg sveska, nismo sigurni da li se radi o istom djelu. Dalje, on kaže da je to djelo u vidu priča. Mnogi izvori spominju isti naslov, ali to su poetska djela.

Početak:

اوله: سلیمان نامه‌نك اوچونجی جلد روایت اولنور راویلر اویله روایت ایدرلرکه اول زمانکه اکوان

سلیمانلق استین کمسنه دنجکر بنوك کبی بلایه اوغسه چوقمدر ...

Završetak:

آخره: خود عاد قومندن در دیرلر سلیمان نامه نك اوچنجی جلدی بونده تمام اولدی.

L. 60 (originalna folijacija); 22 x 16. *Nasḥ* - *ta'līq*, pisan debljim perom. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir bijel, čvrst, malo oštećen; povez kartonski, noviji.

Prijepis završen 1133/1720. godine

Poklonio Emin Islamovski, neimar iz Struge.

3648. 6006.

تاريخ الانبياء

Tārīḫ al-anbiyā'

Fragment istorije o božijim poslanicima, od nama nepoznatog pisca. Pošto nema ni početka ni kraja, naslov je naš prema saržaju djela.

Početak ovdje:

اوله: اول داخى اول سبيلك اوتورو اولديكى دائما آنى كوروپ ...

L. 51; 20,5 x 13. *Nasḫ - ta'līq*, pomiješani. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Imaju kustode. Tekst na stranicama obrubljen je jednom tankom crvenom linijom. Papir tamnobijel, glat, oštećen; bez poveza.

Prijepis potječe iz XVIII stoljeća.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

3649. 5293.

Zbirka (مجموع), *2*

L. 88; 20,5 x 14. *Ta'līq*, od dvojice različitih prepisivača. Istaknute riječi i kur'anski ajeti pisani su crvenim mastilom ili su nadvučeni crvenom linijom. Rečenice su rastavljene crvenim tačkama. Tekst na stranicama obrubljen je crvenom linijom. U drugom djelu u zbirci imaju kustode. Papir bijel i tamnobijel, malo dohvaćen vlagom; povez polukožni, preuvezan 1988. godine.

1. L. 1 - 9. i 79 - 88.

فتح مكّهء مكرّمه
Fetḥ-i Mekke-i mukerreme

Kraće djelo, na turskom jeziku, o osvajanju Mekke, od nama nepoznatog pisca. Gornji naslov je prema rukopisu, koji se nalazi na 1.a listu, a spominje se i u tekstu. Prema početku i zaršetku našeg rukopisa, u pristupačnim izvorima nismo mogli pronaći ovo djelo.

Naš rukopis nema uobičajenog uvoda.

Početak:

اوله: بر كون كه داور عالم آر. وخذ بو جهان پيما. يعنى اقتتاب كشى نما ... اما وجه جميل جمال اسلامه فتح مكهء مكرمه كبى زيب وزينت ...

Završetak:

آخره: غزاء حنينه عزيمت بيورديلر بو دخى كبراء ملت دن نقل وروايت دركى اول آى اجينده عازم غزاء مالك شقاپيراى اولديلر.

2. L. 9 - 78.

درة التاج فى سيرة صاحب المعراج
Durrat at-tāğ fi sīrat ṣāḥib al-mi'rāğ

Djelo je na početku nepotpuno.

Životopis Muhammada a.s. (sira). Napisao na turskom jeziku Uvays b. Meḥmed, Veysi-efendi, umro u Skoplju 1038/1628. (v. br. 3572)

Wiesbaden XIII 4, 205; XIII 1,72 - 75.

Početak ovdje:

اوله: كراناته (!) عبادات اولورلر بر دخى ايام حجته فيروز اسبوعده بروز فيروز اختيار ايلسك مناسب ايدى قيلوپ ...

Završetak:

آخره: تسليت بخش خاطر عمير اولد قلريدر والله تعالى اعلم بحقيقة الامر.

Datum prijepisa i ime prepisivača nisu navedeni, ali smatramo da je prijepis iz XVIII stoljeća.

Iz biblioteka Osman-efendija Sokolovića.

3650. 5144.

(تواريخ)
Tavārīḫ

Fragment neke istorije, od nama nepoznatog pisca. U djelu se govori o poslanicima, osmanskim osvojenjima, grčkim kraljevima, dinastiji Fatimija i drugo. Obzirom da se radi o fragmentu, naslov djela je naš prema sadržaju istog.

Početak ovdje:

(اوله:) فى سنة مدّت عمرش سنة تاريخ بناء جامع الازهر جوهر نام قولى بنا ايلدى فى سنة ٣٦١ رافضى ايدى ...

L. 51; 20 x 13. *Nasḫ* sa primjesom *ta'līqa*, pisan vještom rukom kaligrafa. Imena i istaknute riječi pisane su crvenim matilom. Papir različite boje, oštećen; bez poveza, razasut.

Na listovima 50 - 51. su imena nekih trava na arapskom, turskom i perzijskom jeziku.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

3651. 5360.

وفيات خلفاء الراشدين
Vafiyāt-i ḫulefa'i ar-rāšidīn

Fragment nekog djela, na turskom jeziku, u kome se govori o smrtima četvorice pravednih halifa, od nama nepoznatog pisca. Naslov je naš prema sadržaju djela. Crvenim mastilom napisana su imena 'Alija, Omer, Osman, Hasan i Husejn.

Početak:

اوله: رسوللك كوبكوسى ايدى ولقبى ذى القولين در . . .

Završetak:

آخره: جبرائيل كنه كلدى ايندى بو اوغلك آدى هرونك اوغلى آدى تبر ايدى.

L. 11; 19,5 x 14,5. *Nasḫ*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst je vokaliziran. Papir tamnobijel, čvrst, deblji; bez poveza.

Prijepis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

3652. 5688.

(فتوحات عثمانية)
Futūḫāt-i 'Oṯmāniye

Nema naslova niti imena autora.

Istorija o turskim osvajanjima, od nama nepoznatog pisca. U rukopisu se govori o osvajanjima pojedinih mjesta u bivšoj Jugoslaviji.

Početak:

اوله: رب يسر ولا تعسر رب تمم بالخير. حق تعالى جل جلاله يرلرى وكوكلرى يراتمزن اول اللى بيك يل مقدم نوى يراندى . . .

L. 35; 21,5 x 15,5. *Nasḫ*, pisan nevještom rukom prepisivača. Imena i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom; povez polukožni, rastavljen od listova.

Prijepis završen 1217/1802.

Na listovima 36 - 38. su prijepisi fetvi.

Na 38a listu je biljeka na turskom jeziku, iz koje se razumije da je na Tripundan rijeka Janija srušila most koji se nalazi u čaršiji i poplavila mahalu Šeranpol (!), godina 1264/1867.

Na 40a listu je bilješka, takoder na turskom jeziku, o smjeni sultanā: Selima, Mustafe i Mehmeda, godine 1213/1808., zabilježeno 1230/1814. godine. Na istom b listu su stihovi na perzijskom jeziku i jedna sudska predstavka koja je upućena na zahtjev Ibrahima Šite Oglu, stanovnik kasabe Janje, u kadiluku Bijeljina.

Iz bibilioteke Osman-efendije Sokolovića.

c) Biografije

arapski

3653. 6436.

مناقب الابرار ومحاسن الاخيار
Manāqib al-abrār wa maḥāsin al-aḫyār

Biografije učenjaka i šejhova. U uvodu pisac navodi djela iz kojih je crpio gradu za pisanje svog djela. Napisao Ḥusayn b. Naṣr b. Aḥmad al-Mauṣulī, Tāğulislam Abū ʻAbdullāh-Ibn Ḥamis, umro 553/1157.

Ḥ Ḫ II, 1835; Ahlwardt IX, 9980.

Početak:

اوله: الحمد لله على ما انعم به من الآية واجزل من عطآيه . . . اما بعد فانى تتبعت مسموعاتى مما
جمعه السعادة العلماء (!) وسميته بمناقب الابرار ومحاسن الاخيار . . .

Završetak:

آخره: قال لهم من اين لكم هذا فقالوا هذا من هذا الدقيق الذى جيت به لا تشترى لنا بعد هذا الا
منه . تم وكمل الكتاب .

L. 185 (originalna folijacija); 27 x 18. *Nasḫ*, starinski. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Po rubovima ima malo dopuna i ispravaka. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom; povez kartonski, noviji, a na posljednjoj korici nalijepljena koža od starog poveza.

Prepisao Muḥammad b. ʻĪsā b. Saʻīd az-Zuhayrī 839/1436.

Iz kolekcije Besim-efendije Korkuta.

3654. 3989.

مناقب الامام الاعظم ابى حنيفة ومشايخه واصحابه
Manāqib al-imām al-Aʻaẓam Abū Ḥanifa wa mašāyḫihī va aṣḥābihī

Naslov u rukopisu je:

كتاب مناقب ابى حنيفة النعمان للعلامة الكردى صاحب الفتاوى البزازية رحمه الله

Biografije Abū Ḥanife, njegovih učitelja i drugova. Napisao Ḥāfizuddīn Muḥammad b. Muḥammad b. Šihāb Ibn al-Bazzāzī al-Kerderī al-Ḥanefī, umro 827/1424.

Ḥ Ḫ II, 1837; Ahlwardt IX, 10 001; Köprülü I, 1168.

Početak:

اوله: الحمد لله الذى اجرى على سنة الائمة الاعلام . . . وبعد فهذا مختصر فى بعض مناقب
الامام المعظم الاعظم ومشايخه واصحابه الذين احكم الله تعالى بهم الدين الاقوم رتبه الداعى
الضعيف المحتاج محمد بن محمد الكردى على مقدمة وفصول وخاتمة . . .

Kako se vidi iz uvoda, djelo je podijeljeno na Uvod, 11 poglavlja i završetak.

Završetak:

آخره: تم الكتاب بعون الله الملك الوهاب ولله الحمد والمنة والفضل على نعامه وكان الفراغ من كتابته ...

L. 276 (originalna folijacija); 20 x 15. *Nasẖ*. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima neko je, izgleda, kasnije pisao teme dotičnog teksta. Tekst je povezan kustodama. Papir tamnobijel, čvrst, malo oštećen, dohvaćen vlagom; povez kožni, s preklopom, zaštićen zelenim platnom.

Prepis je završen 1070/1659.

Na naslovnoj stranici, pored navedenog naslova i imena pisca, su imena dvojice ranijih vlasnika knjige: Aḥmad b. Tāğul'ārifīn... al-Ḥanefī i Šayẖ Muḥammad al-Mawlawī.

Na posljednje dvije stranice neko je kasnije napisao sadržaj djela.

Uvakufio Ibrahim-paša za svoju džamiju u Počitelju.

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

3655. 3041.

Zbirka (مجموع), 2

L. 55; 17,5 x 13. *Nasẖ* i *ta'līq*, od dvojice različitih prepisivača. Istakute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima dopuna i istaknutih riječi. Papir tamnobijel, glat; povez polukožni.

1. L. 1 - 53a.

تاج التراجم فى طبقات الفقهاء الحنفية

Tâğ at-tarāğum fī ṭabaqāt al-fuqahā' al-Ḥanafiya

Kratak alfabetski popis hanefijskih pisaca, s navodima njihovih djela, a po uzoru na djelo od al-Maqrizije. Napisao Qāsim b. Quṭlūbuġa al-Ḥanafī, Zaynuddīn, umro 879/1474.

Ḥ Ḫ I, 269; Ahlwardt IX, 10 023; Flügel II, 339; Köprülü I, 1014, 1; GAL, G II, 82; GAL, S II, 93.

Početak:

اوله: الحمد لله والسلام على عباده الذين اصطفى وبعد فيقول العبد الضعيف قاسم بن قطلوبغا الحنفى لما وقفت على تذكرة شيخنا الامام العلم العلامة ... احمد بن على بن عبد القادر بن محمد المقريزى ...

Završetak:

آخره: اليزدى مسعود بن الحسين

2. L. 53b - 54a.

رسالة فى بيان طبقات المجتهدين

Risāla fī bayān ṭabaqāt al-muğtahidīn

Traktat o kategorijama šerijatskih pravnika. Napisao Aḥmad b. Sulaymān Ibn Kamāl-paša, umro 940/1533. (v. I, str. 248).

Na 54b - 55a. listu su navedene tri kategorije pitanja hanefijskih pravnika.

Na zaštitnim listovima, na početku i na kraju, su razne bilješke koje nismo dešifrovali, a na naslovnoj stranici je ime ranijeg vlasnika knjige: Muḥammad b. Aḥmad b. Abu's-Su'ūd.

Na kraju je ovalni pečat Muhamed-age Aganagića, trgovca iz Sarajeva.

3656. 3926.

المواهب اللدنية بالمنح المحمدية

– الجزء الاول –

al-Mawāhib al-laduniya bi'l-minaḥ al-Muṭmmediya

Opširnija biografija (životopis) Muhameda a.s. Napisao Šihābuddīn Aḥmad b. Muḥammad al-Qastalānī, umro 923/1517.

Kod nas se nalazi samo prvi svezak. Djelo je, kako se vidi iz uvoda, podijeljeno na deset poglavlja "maqsad".

Ahlwardt IX, 9591; GAL, G II, 73; GAL, S II, 78; Aya Sofya, 218; Kairo (Darul-kutub) III, 140.

Početak:

اوله: الحمد لله الذى اطلع فى سماء الازل شمس انوار معارف النبوة المحمدية. واشرق من افق اسرار الرسالة مظاهر تجلى الصفات الاحمدية ... وبعد فهذه لطيفة من لطائف نفحات العواطف الرحمانية ... وسميته المواهب اللدنية بالمنح المحمدية ورتبته على عشرة مقاصد ...

L. 81; 21,5 x 14. *Ta'līq*, pisan vještom rukom kaligrafa. Naslov, poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Papir tamnobijel i bijel, glat; povez kožni, s utisnutim ornamentima na sredini korica.

Prepis potječe iz XVII ili XVIII stoljeća.

Iz Karađoz-begove biblioteka u Mostaru.

3657. 989.

القبس الحاوى لغرر ضوء السخاوى
al-Qabas al-ḥāwī ligurar aḍ-Ḍau' as-Saḫāwī

Biografije učenjaka poredane abecednim redom. Napisao Šayḫ Zaynuddīn 'Omar b. Aḥmad b. Maḥmūd b. 'Alī aš-Šamā'ī al-Ḥalabī, umro 936/1529. Prvo je Šamsuddīn Muḥammad b. 'Abdurraḥmān as-Saḫāwī (umro 902/1496), napisao veliku istoriju u više svezaka pod naslovom: ضوء لامع فى اعيان القرن التاسع a potom je spomenuti Ḥalabī napravio izbor, skratio djelo i dao mu gornji naslov.

Ḥ Ḫ II, 1089 i 1315; GAL, G II, 304; GAL, S II, 32.

Početak:

اوله: الحمد لله الذى وفّق اقواما من عباده الى اقتفاء اثر افضل عُبّاده ... وبعد فعلم التاريخ من
العلوم المفيده لاشتماله على الاخبار العجيبة ... وسميته القبس الحاوى لغرر السخاوى ...

L. 252+4; 15č 23 x 16,5. *Nasḫ* s primjesom *ta'līqa*. Naslov, poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima dopuna i istaknutih riječi. Papir bijel, glat; povez polukožni.

Prepisao iz autografa 'Abdurrezzāq b. Aḥmad 1023/1614.

Na naslovnoj stranici je naziv djela i ime pisca, napisani crvenom mastilom, imena lica koja su čitala knjigu ('Alī Ibn Šama'a i 'Abdulqādir b. Yūsuf al-Ulwānī), te imena ranijih vlasnika knjige: Hālid b. Ḥaydar, Muḥammad Ṣādiq, al-Hiğāzī b.'Omar... i još jedno ime koje nismo uspjeli pročitati.

3658. 4845.

Zbirka (مجموع *), 2*

L. 157; 21 x 15,5. *Nasḫ* - *ta'līq*, pomiješani, od različitih prepisivača. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom; povez kartonski, noviji.

1. L. 1 - 155.

الشقائق النعمانية فى علماء الدولة العثمانية
aš-Šaqā'iq an-Nu'maniya fī 'ulemā'i ad-Davle al-'Oṯmāniya

Biografije učenjaka i šejhova u Turskoj carevini, počev od prvog sultana Osmana (VIII stoljeće po H.) do, odprilike, 960/1552. godine. Uvršteno je 512 učenjaka i šejhova. Djelo je štampano na Istoku i ima više izdanja. Napisao Aḥmad b. Muṣṭafā Tašköprüzāde, umro 968/1560.

Ḥ Ḫ II, 1057; Ahlwardt IX, 9881; Köprülü I, 1098.

Početak:

اوله: الحمد لله الذى رفع بفضله طبقات العلماء وجعل اصولهم ثابتة وفروعهم فى السماء ...
وبعد فانى منذ ما عرفت اليمين من الشمال ... ولهذا سميت الرسالة بالشقائق النعمانية فى علماء
الدولة العثمانية.

Završetak:

آخره: رب تقبل توبتى واغسل توبتى واجب يا رب دعوتى وثبت حجتى وسدد لسانى واهد قلبى
واسلل سخيمة صدرى سبحان الله وبحمده سبحان الله العظيم.

Djelo je završeno 6. ramazana 965/1558., kolacionirano i ispravljeno 26. ševvala, a prepisano u mjesecu zil-kadetu navedene godine.

2. L. 156 - 157.

رسالة فى بيان طبقات المجتهدين
Risāla fī bayān ṭabaqāt al-muğtahidīn

Traktat o kategorijama šerijatskih pravnika, od Ibn Kemāl-paše, umro 940/1533. (v. I, str. 248 i II, 899,7).

Na 157b listu su stihovi na arapskom jeziku i jedna fetva na na turskom jeziku.

Rukopis je pripadao porodici Serdarević iz Zenice.

3659. 4593.

الشقائق النعمانية فى علماء الدولة العثمانية
aš-Šaqā'iq an-Nu'maniya fī 'ulemā'i ad-Davle al-'Oṯmāniya

Završetak:

آخره: ولا تجعل الدنيا اكبر همنا ولا مبلغ علمنا ولا تسلط علينا من لا يخافك ولا يرحمنا. تم
الكتاب الشقائق النعمانية بعون الله الملك ...

L. 205; 21,5 x 14,5. *Ta'līq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima su napisane osobe (uleme) o kojima se govori u dotičnom tekstu. U prepisu ima grešaka. Tekst na stranicama obrubljen je s dvije tanke crvene linije. Papir bijel, čvrst; povez kožni, s preklopom, oštećen. Naime, samo je sačuvana posljednja korica, a prva i preklop su otkinuti i zagubljeni.

Prepisao nepoznati prepisivač 980/1572.

Uvakufio Aḥmed-aga, aga carskog harema u Istanbulu, za svoju medresu u Mostaru 1064/1653. (Bilješka na naslovnoj stranici).

Iz Odbora Islamske zajednice Mostar.

3660. 2800.

الشقائق النعمانية فى علماء الدولة العثمانية
aš-Šaqā'iq an-Nu'maniya fi 'ulemā'i ad-Davle al-'Oṯmāniya

Naslov u rukopisu je na početku: هذا كتاب شقائق النعمانية

L. 239; 16 x 10. *Ta'līq*, pisan vještom rukom kaligrafa. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima, na nekim listovima, ima dopuna i ispravaka. Tekst na stranicama obrubljen je tankom crvenom linijom. Papir tamnobijel, glat; povez kožni, s preklopom, oštećen. Na koricama su utisnuti ornamenti.

Prepisao 'Alī b. Ǧa'far al-Qāḍī, na dan Arefata, 9. zul-hidže 1018/1610.

Na naslovnoj stranici je ime i pečat ranijeg vlasnika: Muḥammad b. Ḥusāmuddīn, kao i na kraju djela, bilješka i pečat vakifa i pečat ove biblioteke.

Uvakufio 'Abdulbāqī Džinozade.

3661. 1685.

Zbirka (مجموع), 2

L. 215 (originalna folijacija). Između dva djela imaju četiri lista koji nisu numerisani. 21 x 12,5. Ta'līq, pisan vještom rukom kaligrafa. Istaknute riječi pisane su po rubovima crvenim mastilom. Papir bijel, čvrst, glat; povez kožni, s preklopom. Imaju utisnuti ornamenti na sredini korica i na preklopu.

1. L. 1 - 183.

الشقائق النعمانية فى علماء الدولة العثمانية
aš-Šaqā'iq an-Nu'maniya fi 'ulemā'i ad-Davle al-'Oṯmāniya

Neko je kasnije na kraju djela napisao datum smrti autora, a na slijedećm listu je nekoliko kratkih biografija.

2. L. 184 - 215.

ذيل الشقائق النعمانية
Ḏayl aš-Šaqā'iq an-Nu'maniya

Dodatak predhodnom djelu u kome je obuhvaćen period do konca 976/1570. Napisao Monllā Muḥammad b. 'Alī 'Āšik Čelebī, umro 979/1572.

Ḥ Ḫ II, 1057; Ahlwardt IX, 9885; Köprülü I, 1098,2.

Početak:

اوله: تبارك الذى نزل الفرقان وتولى حفظه عن ريب . . . وبعد فلما اقتضت سنة الله تعالى على ما قال سبحانه وتعالى ومن اصدق من الله قيلا

Na prvom zaštitnom listu je bilješka iz koje se razumije da je postao vlasnik ove knjige neki Yūsuf u Mekke-i Mukerremī, godine 1018/1610. Poredeći pismo ove bilješke i pismo djela, čini nam se da je isto pismo, pa bi prepisivač mogao biti navedeni Yūsuf.

Na istoj stranici je neko ime Aḥmed-efendi Ramadan, godina 1105/1693, neki računi, cijena knjige, jedna izreka na arapskom jeziku, naziv djela, poglavlja, odnosno sadržaj prvog djela, neke biografije i drugo.

Uvakufio 'Abdullāh-efendija Kantamirija.

3662. 4484.

الشقائق النعمانية فى علماء الدولة العثمانية
aš-Šaqā'iq an-Nu'maniya fi 'ulemā'i ad-Davle al-'Oṯmāniya

Na kraju djela otkinut je i zagubljeno tri-četiri lista. ناقص فى آخره

L. 246; 20,5 x 13. *Naṣh*, sitniji, pisan vještom rukom kaligrafa. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom ili su nadvučene crvenom linijom. Po rubovima, u početku djela, pisane su istaknute riječi (učenjaci i šejhovi o kojima je riječ u dotičnom tekstu). Tekst je povezan kustodama. Papir tamnobijel, glat, dohvaćen vlagom, neki listovi rastavljeni od poveza, a povez je kožni, oštećen, rastavljen od listova. Na sredini korica utisnuti su ornamenti.

Na naslovnoj stranici je naziv djela i ime pisca, te ime vlasnika: Muḥammad b. 'Abdulhallīm al-Ruwaynī, godina 1050/1640. Prema tome, rukopis je stariji od navedene godine. Na istoj stranici je ime drugog vlasnika: 'Abdullāh b. Vahbī, te jedan hadis i sadržaj djela.

Iz biblioteke bivšeg Ulema medžlisa u Sarajevu.

3663. 4047.

الشقائق النعمانية فى علماء الدولة العثمانية

aš-Šaqā'iq an-Nu‘maniya fī ‘ulemā’i ad-Davle al-‘Oṯmāniya

L. 133 (originalna folijacija); 20,5 x 13. *Ta‘līq*, sitan, pisan vještom rukom kaligrafa. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom, a na rubovima su takoder crvenim mastilom pisana imena učenjaka i šejhova koja se spominju u ovom djelu.

Tekst na stranicama obrubljen je jednom debljom zlatnom linijom. Papir tamnobijel, glat, dohvaćen vlagom; povez kožni, s preklopom, oštećen. Prva korica otkinuta i zagubljena.

Prepisao Muḥammad b. Ḥamza al-Brusawī al-qāḍī, 5. muharrema 1059/1649.

Na naslovnoj stranici je ime prepisivača, naziv djela i ime pisca, te naslov drugog djela koga ovdje nema: “Menāsik-i ḥaǧǧ-i šerīf”, od Muḥammad-efendi Bāldirzāde (Brusawi), muderis u medresi Yildir (!) Bayazid-hana (umro 1060/1650).

O ovom piscu vidi O.M. I, 257.

Na kraju su tri neispisana lista.

Iz Karadoz-begove biblioteke u Mostaru.

3664. 1696.

الشقائق النعمانية فى علماء الدولة العثمانية

aš-Šaqā'iq an-Nu‘maniya fī ‘ulemā’i ad-Davle al-‘Oṯmāniya

L. 147; 20,5 x 15. *Ta‘līq*, pisan vještom rukom kaligrafa. Istaknute riječi /imena učenjaka i šejhova/ pisane su na rubu crvenim ili crnim mastilom, a na mnogim listovima u tekstu ostavljen je prazan prostor za imena o kojima je riječ. Papir bijel, čvrst, dohvaćen vlagom; povez polukožni, s preklopom, na kome je napisan naslov djela.

Nema podataka o prepisivaču i datumu prepisa, ali smatramo da rukopis potječe iz prve polovine XVII stoljeća.

Na prvoj unutarnjoj korici su fetve, a na prva tri zaštitna lista su hadisi, naziv djela ime i pečat ranijeg vlasnika knjige, koji su brisani, ali koliko smo mogli pročitati da je to ‘Abdullāh b. Aḥmad Kantamirija, biografski podaci o Muḥamedu a.s., bilješke iz fikha, va‘ẓa i drugo.

Na naslovnoj stranici su biografski podaci o autoru ovog djela.

Uvakufio ‘Abdullāh Kantamirija.

3665. 3575.

الشقائق النعمانية فى علماء الدولة العثمانية

aš-Šaqā'iq an-Nu‘maniya fī ‘ulemā’i ad-Davle al-‘Oṯmāniya

L. 213; 20 x 13. *Ta‘līq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Papir bijel, glat, dohvaćen vlagom; povez polukožni.

Rukopis potječe iz XVII stoljeća.

Na naslovnoj stranici je naziv djela, imena i pečati ranijih vlasnika knjige: Maḥmūd b. ‘Alī, Muḥammad b. Aḥmad ad-Dimišqī (al-Bayārī) al-Ḥanefī i Muṣṭafa b. Muḥammad al-Mostārī al-Ḥanafī, dova koja se uči kada se vidi zmija, tumačenje na turskom jeziku jednog ajeta iz Kur’ana, poučni stihovi i jedna predaja od Džaferi Sadika. Na kraju su, također, poučni stihovi i jedno pismo na turskom jeziku.

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

3666. 1623.

الشقائق النعمانية فى علماء الدولة العثمانية

aš-Šaqā'iq an-Nu‘maniya fī ‘ulemā’i ad-Davle al-‘Oṯmāniya

Djelo je na kraju nepotpuno.

L. 151 (originalna folijacija); 21 x 13. *Nasḫ*, lijep. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima prvih sedam listova su biografije poslanika i prvih halifa, pisano ta liqom, rukom drugog prepisivača. Prva stranica ukrašena je lijepim unvanom. Tekst na stranicama obrubljen je tankom crvenom linijom, a prve dvije jednom debljom zlatnom i tankom plavom linijom. Papir tamnobijel, čvrst, glat, dohvaćeen vlagom; povez kartonski, zaštićen crnim platnom, noviji.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVII stoljeća.

Na 2a. zaštitnom listu je ime ranijeg vlasnika Muḥameda, poznat kao Ṣifātī i cijena knjige, a na istom b listu su fetve na arapskom i turskom jeziku, većinom od Abū Su‘ūda. Na 3. zaštitnom listu je dova koja se uči prilikom klanja kurbana.

Na naslovnoj stranici su imena i pečati ranijih vlasnika knjige: Muṣṭafā, poznat kao muftija, Hasanefendīzāde al-Mostārī, Ibrāhīm b. Šayḫ Ismā‘īl al-Mostārī (Opijač) i Ibrāhīm Ḥaqqī b. al-ḥāǧǧ Yūsuf, ḥāfiz...(!) u Sarajevu

3667. 2037.

Zbirka (مجموع *), 4*

L. 141; 21 x 14. *Ta'līq*, od različitih prepisivača. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, glat, dohvaćen vlagom; povez polukožni, preklop je otkinut i zagubljen.

1. L. 1 - 37.

الشقائق النعمانية فى علماء الدولة العثمانية
aš-Šaqā'iq an-Nu'maniya fī 'ulemā'i ad-Davle al-'Oṯmāniya

Završetak:

آخره: ثم وقعت فى اليوم ١٧ ربيع الاول سنة احدى وستين وتسعمائة عارفة الرقد ودوام ذلك
الشهور واخرت لذلك عيناى وارجو من الله تعالى ...

2. L. 37b - 81.

حديقة الوزراء
Ḥadīqa al-wuzarā'

Biografije velikih vezira otomanske imperije od početka dinastije do vladavine Ahmeda III. Počinje 'Alāuddīn-pašom, a završava Meḥmed Rūmī-pašom. Napisao turski istoričar i pjesnik Tā'ib Osmānzāde Aḥmad, umro kao kadija u Kairu 1136/1724. godine. (v. br. 3596,2)

Rieu, 73a; Karatay t I, 1229; Viesbaden XIIII, 276; Blašković, 444.

Početak:

اوله: حمد وثناى مالك الملك جهان آفرين وصلوة وسلام سيد الانبياء ...

Završetak:

آخره: هر برينك ايده لم اهد روان پاكنه تاثبا اخلاصله بر فاتحة. تم الكتاب.

Prepisao al-ḥāǧǧ Muṣṭafā b. Ibrāhīm 1182/1768.

Na 81b listu prepis mazhara na turskom jeziku koji se odnosi na kasabu Čajniče u Bosni.

---

3. L. 82 - 138.

اخبار الدول وآثار الاول
Aḫbār ad-duwal wa āṯār al-uwal

Djelo je na početku nepotpuno.

Istorijsko djelo koje je napisao Aḥmad b. Yūsuf Sinānuddīn Karamānī, umro 1019/1611.

Tüyatok 34/IV, 1136, str. 591.

Početak:

اوله: الفصل الاول فى ذكر بعض الامم فى الاقاليم الدالة على حكمة الحكيم ذكر عن عمر ابن
الخطاب رضى الله عنه انه قال خلق الله تعالى الف وعشرين امة منها ستمائة فى البحر واربعمائة
وعشرون فى البرّ ...

Završetak:

آخره: يلملم مدينة على جبل صغير واهلها شقاة خفاة وعرات وشربهم من آبار عذبة وبها معدن
الشب الابيض والله اعلم بالصواب واليه مرجع والمآب وكان فراغ سنة ١١٧٢

Prijepis završen 1172/1758.

4. L. 138b - 141.

ذكر تيمور وما فعل من مغرات (معرات) الامور
Ḏikr Tīmūr va mā fa'ala min maġārāt (ma'arāt) al-umūr

Jedno poglavlje, na arapskom jeziku, o osvajanjima Timur-hana, od nama nepoznatog pisca.

Početak:

اوله: فى ذكر تيمور وما فعل من مغرات الامور وهو احد الدجالين الموعود بها فى اخبار النبوية ان
يخرج على جميع البلاد الاسلامية ذكر صاحب المنتخب ان له نسبا ...

Završetak:

آخره: وكانت مترجلة لاتحب الرجال وذلك لما افسدها النساء البغداديات وبها تواريخ سوء لا
ينبغى ذكر والله اعلم.

Prepisivač je isti kao i u predhodnom djelu.

Vakuf Gazi Husrev-begove medrese.

3668. 5487.

الشقائق النعمانية فى علماء الدولة العثمانية
aš-Šaqā'iq an-Nu'maniya fī 'ulemā'i ad-Davle al-'Oṯmāniya

L. 254; 17 x 10. *Nasḫ*, sitniji, pisan vještom rukom kaligrafa. Na početku je izrađen unvan, na kome je napisan naziv djela. Prve dvije stranice obrubljene su debljom zlatnom linijom. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima dopuna i istaknutih riječi. Papir tamnobijel, glat, dohvaćen vlagom; povez kartonski, preuvezan, novijeg datuma. Korice su bile kožne, s preklopom, jer nakon preuvezivanja dio korica je nalijepljen na kartonske korice.

Nema podataka o prepisivaču i datumu prepisa, ali smatramo da rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na drugom zaštitnom listu je bilješka iz tesawufa, prenesena iz djela شمس الاوفاق فى علم حروف الاوفاق, od 'Abdurraḥmān b. Muḥammad al-Bistamije, umro 858/1453. (v. Ḥ Ḫ II, 1061).

Na naslovnoj stranici je ime ranijeg vlasnika i njegov lični pečat: as-Sayyid Aḥmed Muminzāde, kadija u Sarajevu.

Iz biblioteke Osman ef. Sokolovića.

3669-3672. 3932, 4049, 4062, 3969.

لواقع الانوار فى طبقات الاخبار
Lavāqi' al-anvār fī ṭabaqāt al-aḫbār

Biografije sufija počev od Muhameda a.s. do, otprilike, X stoljeća po Hidžri. Napisao 'Abdulwahhāb b. Aḥmad b. 'Alī aš-Ša'rānī al-Miṣrī aṣ-Ṣūfī, umro 973/1565.

Ḥ Ḫ II, 1567; Ahlwardt IX, 9982; Flügel II, 351; A M I, 641.

Početak:

اوله: الحمد لله الذى خلع على اوليائه خلع انعامه فهم بذلك له حامدون ... وبعد فهذا كتاب لخصت فيه طبقات جماعة من الاولياء الذين يقتدى بهم فى طريق الله عز وجل من الصحابة والتابعين الى آخر القرن التاسع ... وسميته بلواقع الانوار فى طبقات الاخبار ...

Završeak:

آخره: واما من اشتهر بالعبادة والزهد والورع كاشيخ ابى اسحاق الشيرازى وامام الغزالى والامام الرافعى والامام الثورى فاكتفينا بشهر ... رضى الله عنهم اجمعين.

Djelo je prepisano u tri sveska, ali naš prvi svezak rastavljen je u dva dijela, pa je tako i inventarisan kao da su dva sveska. Mi ćemo ga ovdje tretirati kao jedan svezak.

Svezak prvi L. 120+107 (227); 21 x 15. *Nasḫ*, starinski. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom, a mnoge su nadvučene crvenom linijom. Papir tamnobijel, čvrst, glat; povez je bio kožni, s preklopom, što se vidi po sačuvanoj drugoj korici, bez preklopa. Prvi dio ovog sveska je preuvezan.

Svezak drugi. L. 260; 20,5 x 15. Povez kožni, bez preklopa koji je otkinut i zagubljen. Ostale karakteristike ovog sveska su kao i kod prvog.

Svezak treći. L. 202; 21 x 15. Preuvezan karton-platno po kome je nalijepljena koža starog poveza. Ostale karakteristike su kao i kod prvog sveska.

Autor je djelo završio u Kairu 15. redžeba 952/1545. godine.

Prepisao sva tri sveska isti prepisivač, iz kopije koju je prepisao neki Badruddīn...?! b. Badruddīn... (imena teško čitljiva), u nedjelju 25. zul-hidže 1015/1607., Abu'l-Fallāh Muḥyiddīn 'Abdul-qādir b. aš-Šayḫ Ḫalīl b. aš-Šayḫ 'Izuddīn at-Tilwānī (1), u vremenu od 1050-52/1640-42.

Na svakom svesku, na naslovnoj stranici, napisan je naziv djela i ime pisca.

Na kraju prvog sveska je jedan hadis. Na prvoj unutarnjoj korici drugog sveska je jedna misao Ibn' Abbasa, koja je prenesena iz tefsira nekog Ibn 'Ādila. Na naslovnoj stranici trećeg sveska je bilješka prepisivača, iz koje se razumije da je navedeni autor napisao i djelo الانوار القدسية kojeg je spomenuo u ovom svesku.

Uvakufio Aḥmed-aga (Bab as-Sa'ādet), za medresu koja se nalazi u Mostaru, godine 1064/1653-54. (Bilješka na naslovnoj stranici u sva tri sveska).

(قد وقف هذا الكتاب صاحب الخيرات والحسنات احمد اغاء باب السعادات بمدرسة الواقع فى بلدة موستار لسنة اربع وستين والف)

Iz Karadoz-begove biblioteke u Mostaru.

3673. 3491.

نظام العلماء الى خاتم الانبياء
Niẓām al-'ulamā' ilā ḫātam al-anbiyā'

Naslov u rukopisu je:

هذه رسالة فى سلسلة العلماء الاساتذة لمولانا وجيه الدين الاقحصارى عليه رحمة البارى

Djelo o biografijama učenjaka. Napisao Ḥasan Kāfī. b. Turḫān al-Aqḥiṣārī (Pruščak) Al-Bosnawī, umro 1025/1616. (v. I, 726,2, str. 486)
Početak:

اوله: الحمد لله الذى زين الارض بالعلماء كما زين بالنجوم السماء . . . وبعد فان الفقير الى ربه البارى المذنب الحقير كافى الاقحصارى . . .

Završetak:

آخره: والحمد لله على الجمع والاتمام وله الشكر على الافضال والانعام والصلوة على خاتم النبيين وسيد الانام وعلى اله الكرام واصحابه العظام ما ضحك القرطاس على بكاء الاقلام وجرى دموع الايام بانقلاب عيون الشهور والاعوام.

L. 19; 21 x 17 (originalna paginacija). Nasḫ, noviji. Tekst na stranicama obrubljen je tankom crvenom linijom (olovkom). Imaju kustode. Papir bijel, čvrst, glat; povez kartonski, oštećen.

Prepis je novijeg datuma, vjerovatno početkom XX stoljeća.

3674. 3364.

تعطير الانفاس بمناقب سيدى ابى الحسن الشاذلى وسيدى ابى العباس
Ta'ṭīr al-anfās bi menāqib saiyidī Abū al-Ḥasan aš-Šāḏilī wa sayidī Abu'l-Abbās

Biografije dvojice učenjaka: Abu'l-Hasana aš-Šaḏiliye i Abu'-Abbasa. Napisao 'Alī b. Muḥsin aṣ-Ṣa'idī Abu'ṣ-Ṣalāh al-Mālikī aš-Šāḏilī al-Wafā'i, poznat kao ar-Ramilī 1110/1698. Pisac je umro poslije 1130/1718.

Djelo je podijeljeno na Uvod, četiri poglavlja i završetak.
A M I, 765; Kairo 2 V, 36-37; GAL,S II, 400.
Početak:

اوله: الحمد لله الذى خصّ اولياء بالولاية والاصطفا وانعم عليهم بالمحبة والصفا . . . وبعد فيقول العبد الحقير ابو الصلاح على بن محسن الصعيدى المالكى الشاذلى الوفاى هذا كتاب فى مناقب شيخنا . . . ابى الحسن على الشاذلى . . . وسميته تعطير الانفاس بمناقب سيدى ابى الحسن . . .

Završetak:

آخره: فانقطع فى كتابه عيون الحقائق ولواقح الانوار لسيدى عبد الوهاب مات رضى الله تعالى عنه بالاسكندرية وقبره بها ظاهر بزار نفعنا الله تعالى ببركاته امين. تم الكتاب بحمد الله وعونه وحسن توفيقه وكان الفراغ . . .

L. 98; 20 x 15. *Nasḫ - ta'līq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Papir tamnobijel, čvrst, oštećen crvotočinom; povez kartonski.

Prepisao 'Abdullāh aṭ-Ṭanbuli al-Azharī, u srijedu 6. zulkade 1153/1741.

Na naslovnoj stranici je naziv djela, ime pisca i stihovi na arapskom jeziku, pisani slabim rukopisom.

3675. 4718.

Zbirka (مجموع), 5

L. 21; 18 x 12. *Nasḫ* i *ta'līq*, od različitih prepisivača. U prva tri djela tekst na stranicama obrubljen je tankom crvenom linijom. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom, a neke su nadvučene crvenom linijom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, oštećen; povez kožni.

1. L. 1b

رسالة فى مناقب الشيخ يويو مصطفى بن يوسف الموستارى
Risāla fī manāqib aš-šayḫ Yūyo Muṣṭafā b. Yūsuf al-Mostārī

Fragment (samo prva stranica) biografije Šejh Juje Mustafe b. Jusufa al-Mostarije. Napisao Ibrāhīm b. al-ḥāǧǧ Ismā'īl Opijač al-Mostārī, umro oko 1138/1726. (v. br. 3676).

2. L. 2 - 11.

الاعراب عن قواعد الاعراب
al-I'rāb 'an qavā'id al-i'rāb

Djelo je na početku nepotpuno.

Djelo iz arapske sintakse. Napisao Abū Muḥammad 'Abdullāh b. Yūsuf Ibn Hišām, umro 761/1380. (v. I, str. 395).
Ahlwardt VI, 6705.
Početak ovdje:

اوله: لصفته لانه كالنكرة فى المعنى الباب الثانى فى الجار والمجرور وفيه ايضا اربع مسائل . . .

Završetak:

آخره: والاحتناب عن هذه العبارة فى التنزيل واجب وفى هذا القدر كفاية لمن تامله.

3. L. 12b - 15a

القصيدة النونية
al-Qaṣīda an-Nūniya

Spjev o vjerovanju, što ga je napisao Mevlana Ḫiḍr-bey b. Ğalāluddīn, umro 863/1458. (v. I, 302,3).

Početak:

اوله: الحمد لله عالي الوصف والشان. منزه الحكم عن آثار بطلان

Završetak:

آخره: ودام نضرة من بالخير يذكرني. ما خضر (!) وجه الربيع من قطر نسيان

Ovo i predhodno djelo prepisao neki Ibn Mustafa al-Mostari, bez oznake datuma, vjerovatno u XVIII stoljeću.

4. L 15b - 17a

جوهرة التوحيد
Ğavhara at-tavhīd

Stihovano djelo iz akaida. Napisao Šayḫ Ibrāhīm al-Laqānī, umro oko 1041/1631. (v. I, 730).

Početak:

اوله: الحمد لله على صلاته ثم سلام الله مع صلاته

Završetak:

آخره: وجائز فى حقهم كالاكل وكالجماع للنساء فى الحل

5. L. 18 - 21.

بدء الامالى
Bad'u al-amālī

Kasida iz islamske dogmatike. Napisao Sirāğuddīn 'Alī b. 'Oṭmān al-Ūšī al-Fargānī, umro 575/1179. (v. I, 115,3).

Početak:

اوله: يقول العبد فى بدء الامالى لتوحيد ينظم كاللآلى

Završetak:

آخره: وانى الحق ادعوا كل وقت لمن بالخير

Posljednja dva djela prepisao je drugi nepoznati prepisivač, također, u XVIII stoljeću.

Rukopis je donesen iz Odbora Islamske zajednice Mostar.

3676. 3558.

رسالة فى مناقب الشيخ يويو مصطفى بن يوسف الموستارى
Risāla fī manāqib aš-šayḫ Yūyo Muṣṭafā b. Yūsuf al-Mostārī

Biografija učenjaka Šejḫ Juje Muṣṭafe, sina Jusufa al-Mostarije. Napisao njegov učenik Ibrāhīm b. aš-Šayḫ Ismā'īl b. Ṣāliḥ b. 'Alī al-Mostārī 119/1707. (v. III, 2078,3).

L. 8; 21 x 17. *Ta'līq*, noviji. Papir bijel, čvrst, mala oštećen; bez poveza.

Ovaj promjerak je prepisan iz kopije koja je prepisana 1175/1761. godine, a inače, prepis potječe s početka XX stoljeća, što se vidi po papiru i pismu.

Na početku je 10 - 15 fetvi sa odgovorima, na arapskom i turskom jeziku.

3677. 1641.

مناقب العلماء
Manāqib al-'ulemā'

Fragment biografije učenjaka, od nama nepoznatog pisca. Pošto je riječ o fragmentu, nismo mogli ustanoviti tačan naslov i ime pisca. Gornji naslov je dat prema sadržaju djela.

Početak:

اوله: حتى جاء رجل من اخوانه فغسّله وكفّنه وصلّوا عليه ودفن فى سنة ثمان وخمسين ومائتين . . .

Završetak:

آخره: وابى جعفر محمد بن عمرو بن البحترى النداء وروى عنه ابو طالب العشارى وابو عبد الرحمن السلمى.

L. 97; 24 x 16. *Nasḫ*, starinski, vokaliziran. Papir tamnobijel, čvrst, oštećen, dohvaćen vlagom; povez kartonski, noviji.

Prijepis potječe iz XVI ili XVII stoljeća.

3678. 1467.

كتاب العشرة المبشرة
Kitāb al-'ašara al-mubašara

Djelo je na kraju nepotpuno.

Biografije deset odabranih ashaba kojima je Muhamed a.s. obećao džennet, od nama nepoznatog pisca. Naslov je prema rukopisu, kojeg je prepisivač zabilježio. Inače, ovakav naslov u pristupačnim izvorima nismo mogli pronaći. Pošto je naš primjerak na kraju nepotpun, manjkaju biografije zadnjih trojice ashaba.

Početak:

(اوله :) باب يذكر فيه طرف من فضل العشرة المبشرة من اصحاب النبى فى فضل عمر بن عبد العزيز رضى الله عنهم اجمعين اول العشر ابو بكر الصديق رضى الله عنه . . .

L. 49; 20 x 14,5. *Nasḫ*, pisan vještom rukom kaligrafa. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst je povezan kustodama.

Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom; povez kartonski, noviji. Prepis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

---

c) Biografije

turski

3679. 366.

مناقب الامام الاعظم ابی حنیفة ومشایخه واصحابه ترجمه سی
Manāqib al-imām al-ʻAẓam Abū Ḥanifa va mašāyiḫihī va aṣḥābihī tarǧamasi

Prevod na turski jezik biografija Imami ʻAzama Abu Hanife, njegovih profesora i drugova. Osnovno djelo, na arapskom jeziku, napisao je Muḥammed b. Muḥammad al-Kurdurī al-Bazzāzī, umro 828/1424. (v. Köprülü I, 1168), a na turski jezik preveo Muḥammad b. ʻOmar al-Ḥalabī, za vrijeme sultana Murata II (824-855/1421-1451).

Ḥ Ḫ II, 1838; Perč t, 241.

Početak:

اوله: حمد بی انقضا وثنایٔ بی انتها اول خالق الاشیا رب الارض والسمایه . . . اما بعد بو فقیر حقیر محمد بن عمر الحلبی . . . بو فقیر وحقیر اشارت بویردکم امام اعظمك مناقبی عربیدن ترکیه نقل ایلیکم . . .

Završetak:

آخره: ارشد الله تعالی انلره بزدن خیر جزایله جزا ورسون خصوصا امام اعظم وهو ملکه یردم ادردینی لقومه رضی الله عنهم اجمعین والحمد لله.

L. 171; 28,5 x 15. *Nasḫ*, s malom primjesom *taʻlīqa*, vokaliziran. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom ili su nadvučene crvenom linijom. Tekst je povezan kustodama. U prepisu ima grešaka. Po rubovima ima malo dopuna i ispravaka. Tekst na prve dvije stranice obrubljen je zlatnom debelom linijom. Papir bijel, čvrst, dohvaćen vlagom; povez kožni, oštećen. U sredini korica i na uglovima utisnuti su ornamenti koji su pozlaćeni.

Prepisivač i datum prepisa nisu navedeni, ali smatramo da rukopis potječe iz XVII stoljeća.

Na prvoj unutarnjoj korici i prvom zaštitnom listu su bilješke na turskom jeziku iz tefsira i fikha, pisane rukom drugog prepisivača.

Na naslovnoj stranici je naziv djela, ime ranijeg vlasnika ʻAbdullāh-a, haznadar, podčinjenom Ibrāhīm Ketḫodi Birkaviji, godina 1189/1775. i bilješka o uvakufljenju knjige.

Na kraju su biografski podaci o Imami Buhariji i jedna hutba. Uvakufio al-Ḥāǧǧ Ibrāhīm b. Islām Spužlija, nastanjen u Travniku, za Ajni-begov mekteb u Sarajevu. Rukopis je predao muteveliji al-Ḥāǧǧ Ḫalīl-efendiji b. Ṣāliḥu Hercegliji, godina 1252/1836.

Iz Šehdi-efendijine biblioteke.

3680. 6774.

ترجمهٔ ثواقب
Tarǧama-i ṯavāqib

Na donjem prerezu rukopisa naslov je: هذا كتاب ثواقب

Prijevod sa perzijskog na turski jezik skraćene prerade djela "Manāqib al-'ārifīn" - biografije mističnih krugova oko Ǧalāluddīn Rūmije (v. br. 3686). Djelo na perzijskom jeziku napisao 'Abdulwahhāb b. Ǧalāluddīn Muḥammad al-Hamadānī 947/1540., a na turski jezik preveo Derviš Maḥmūd Meṯnevīḫān, živio u XVI stoljeću.

Wiesbaden XIII 3, 190; XIII 1, 252.

Početak:

اوله: بر حمدك عظيم نورى يوز بيگدردنجى كوك كنشى كبى كنش انوك جمال باكمالنك آيد
نلغندن . . . وبعد خداى متعاله حمد وثنا وحبيب ذو الجلال . . . اعنى درويش محمود مثنوى
خوان حضرت خداوندكار . . .

Završetak:

آخره: وعروج معراج سيد الابرار وآله واصحابه الاخيار يا غفور ويا غفار يا عزيز ويا ستار برحمتك
يا ارحم الراحمين والحمد لله رب العالمين.

L. 180 (originalna folijacija); 20 x 12,5. *Nasḫ* sa malom primjenom *ta'līqa*, pisan vrlo vještom rukom kaligrafa. Istaknute riječi nadvučene su crvenom linijom. Imaju kustode. Tekst na stranicama obrubljen je sa po jednom tankom crvenom linijom. Papir tamnobijel, glat, dohvaćen vlagom; povez polukožni.

Datum i ime prepisivača nisu navedeni, ali smatramo da rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na naslovnoj stranici je bilješka na turskom jeziku, pisana mnogo kasnije, o uzimanju nekog duga od obućara Karahasetović Abdurrahmana iz Mitrovice.

Na posljednjim zaštitnim listovima su bilješke, također na turskom jeziku, o godinama osvajanja Bagdada i Beograda, tumačenje jednog sna i zapisi vezani za učenje odgovarajućih dova.

Poklonio dr Ahmed-ef. Tuzlić.

3681. 6520.

ترجمهٔ ثواقب
Tarǧama-i ṯavāqib

Naslov u rukopisu je: كتاب ترجمهٔ ثواقب

Početak i kraj djela nisu isti kao u predhodnom djelu. Izgleda nam kao da je ovo prijepis u skraćenoj verziji, jer je i po obimu mnogo manji od predhodnog djela.

Početak:

اوله: نيز اعظم حمديكه صد هزاران هزار شمس فلك چهارم يك زره از اشعات جمال باكمال
وبناشد . . . حمد اوله اللهه اولسونكه بزم قلبلر يمزى صراط مستقيمه دوندردى . . .

Završetak:

آخره: تمت ترجمة الاوراق بعون الله الملك الرزاق . . . التفات پادشاهانه بى همتاسنى بى دريغ
بيوره لر.

L. 36; 20 x 14,5. *Nasḫ* sa nešto *ta'līqa*. Imaju kustode. Papir bijel, glat; povez polukožni, sa preklopom.

Prepisivač i datum prijepisa nisu navedeni, ali rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Iz zbirke Ismail Haki Resulbegovića.

3682. 4483.

Zbirka (مجموع), *4*

L. 128; 20 x 13. *Ta'līq*, pisan vještom rukom kaligrafa. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom ili su nadvučene crvenom linijom. Citati su vokalizirani crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir tamnobijel i bijel, čvrst, malo dohvaćen vlagom; povez kožni.

1. L. 1 - 47.

مناقب خلفاء راشدين
Manāqib Ḫulafā'-i rāšidīn

Biografije, na turskom jeziku, prve četvorice halifa. Napisao Šamsuddīn Aḥmed b. Muḥammad as-Sivāsī, umro 1009/1600. godine.

Naziv djela je prema rukopisu kojeg je prepisivač zabilježio na naslovnoj stranici. Ime pisca navedeno je u tekstu, međutim, pristupačni izvori ne pripisuju mu ovo djelo.

Početak:

اوله: حمد پرا جلال وثناء بى ملال اول قادر لا يزاله سزادركه چار اركان دين متينى چار اركزين
سيد المرسلين . . . پس بو عبد عاصى شيخ شمس الدين سيواسى ديلديكه . . .

Završetak:

آخره: ظلمت تفرقه ده قلديلر العياذ بالله والحمد لله أولا وآخرا وقد اتفق اتمام الكتاب بعون الله تعالى وحسن توفيق.

2. L. 48 - 67.

شرح كلمات چهار يار كزين (شرح الكلمات الصديقة)

Šarḥ kalimātčehār yār gezin (Šarḥ al-kalimāt aṣ-ṣadīqa)

Komentar na stotinu izreka Abū Bakra, prvog halife. Napisao Muṣṭafā b. Muḥammad Hoğakizāde 978/1570. Pisac je umro 998/1589.

AM II, 437; O.M. II, 19.

Prvi naslov (zajednički za sve četvoricu halifa) je prema navedenim izvorima, a drugi naslov je prema rukopisu. Prepisivač je prepisao ove komentare kao zasebna djela, pa ih i imi tako ovdje prikazujemo.

Početak:

اوله: حمد فراوان وثناء بى پايان اول خداى مستعان ... اما بعد بو عبد حقير وكثير التقصير كه نفس قسطمونيدن اضعف عباد الصمد مصطفى بن محمد در حضرت رسالت منزلتك هجرتلرى تاريخينك طقوز يوز يتمش سكز سنه سنده ...

Završetak:

آخره: واستعينوا بالله واصبروا آيتى جمله اولى بى ومن توكل على الله فهو حسبه ايتى جمله ثانيه بى حقيقه در والله اعلم.

Prepisao Ibrahim Muḥsinzāde 1102/1690.

3. L. 67b - 109.

شرح الكلمات النورانية

Šarḥ al-kalimāt an-nūrāniya

Komentar stotinu izreka Omera, drugog halife, od istog pisca.

Početak:

اوله: الحمد لله الذى جعل ذاته ... اما بعد بو شرح اولنان كلمات حضرت امير المؤمنين عمر ابن الخطابك رضى الله عنه يوز كلمه سيدركه

Završetak:

آخره: الحمد لله على التمام ولرسوله افضل الصلوة والسلام تم شرح الكلمات النورانية بالعناية السبحانية.

Prepisivač i godina prijepisa isto kao i u predhodnom djelu.

4. L. 110 - 128.

شرح كلمات حضرت على

Šarḥ al-kalimāt-i Ḥaḍrat-i ʻAlī

Komentar stotinu izreka Alije, četvrtog halife, od istog pisca.

Početak:

اوله: الحمد لله العليّ القوى الاعلى ... اما بعد بو شرح اولنان كلمات بى ... (!) حضرت على مرتضى نك يوز كلمه سيدركه ...

Prepisivač i godina prijepisa isto kao i u predhodnom djelu.

Na naslovnoj stranici su imena djela, te imena ranijih vlasnika: Alīzāde Abū ʻĀrif as-Sayyid Muḥammad al-Maʻsūm, al-ḥāğğ Muṣṭafā, kadija i njihovi lični okrugli pečati.

3683. 3418.

حديقة الوزراء

Ḥadīqat al-wuzerā'

Biografije velikih vezira otomanske imperije od početka dinastije do vladavine Ahmeda III. Počinje ʻAlā'uddin-pašom, a završava Meḥmed Rūmi-pašom. Napisao turski istoričar i pjesnik Tā'ib Osmanzāde Aḥmed, umro kao kadija u Kairu 1136/1724. (v.br. 3667,2)

Karatay t I, 1229; Rieu, 73a; B. Flemming XIII 1, 276.

Početak:

اوله: حمد وثناى مالك الملك جهان آفرين وصلوة وسلام سيد الانبياء والمرسلين ...

Završetak:

آخره: هر بيرينك ايده لم اهدا روان پاكنه تائبا الخلاصله بر فاتحه، تم الكتاب.

L. 109 (originalna folijacija); 22 x 15,5. *Ta'liq*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima dopuna i ispravaka. Tekst je povezan kustodama i obrubljen je jednom tankom crvenom linijom. Papir bijel, čvrst; povez kožni.

Prepis potječe iz XVIII stoljeća

Na kraju je ime ranijeg vlasnika Mula Aḥmed Neğib-efendi, kadija u Prijepolju.

Na naslovnoj stranici su stihovi na perzijskom jeziku, vježbe u pisanju i druge teško čitljive i nejasne bilješke.

Na posljednjim zaštitnim listovima su fetve, jedno upozorenje sarajevskog kajmekama Mehmed-efendije livanjskom kadiji da pazi na pravedan postupak prema raji koji su uputili arzuhal i u slučaju kršenja zakona da o tome obavijesti nadležne, godina (1)186/1772., te ponovo stihovi na perzijskom jeziku, poučne izreke, hadisi i drugo.

3684. 1092.

مناقب علی بن ابی طالب رضی الله تعالی عنه

Manāqib ʿAlī b. Abū Ṭālib, raḍiya Allāhu taʿālā ʿanhu

Naslov u rukopisu napisan crvenim mastilom na početku djela glasi: هذا کتاب مناقب خاوران غزای امام علی کرّم الله وجهه

Biografija hazreti Alije, sina Abu Talibova, četvrtog halife, od nama nepoznatog pisca. U pristupačnim izvorima nismo mogli pronaći ovo djelo, pa je, prema tome, vrlo rijetko. Istina, Hadži Halifa (II, 1844) spominje gornji naslov, ali ni on ne daje nikakvih podrobnijih podataka o ovom djelu.

Početak:

اوله: بو کتاب شریف ولطیف مناقب حضرت امیر المؤمنین وامام المتقین اسد الله الغالب علی بن ابی طالب کرّم الله وجهه احضر زمینه واروب خاور ولایتنی فتح ایدوب . . .

Završetak:

آخره: پس خاورنامه بو آراچقده تمام اولدی حق سبحانه وتعالی جمیع اهل الاسلامه الی یوم القیام نصرتلر احسان ایلیه آمین یا معین هم بو قصه بوراده اولسون تمام.

L. 112 (originalna folijacija); 21,5 x 15,5. *Nasḫ* s primjesom *taʿliqa*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom ili su nadvučene crvenom linijom. Tekst je povezan kustodama. Papir bijel, čvrst; povez polukožni.

Prepisao nepoznati prepisivač 1158/1745.

Na početku i na kraju djela su stihovi na turskom jeziku.

Uvakufio Muṣṭafā-beg b. Faḍlullāh-beg b. Ismāʿīl-beg Dženetić, kao evladijet vakuf, 1289/1872. (Bilješka i pečat na naslovnoj stranici).

---

c) Biografije

perzijski

3685. 3851.

مناقب العارفين (ومراتب الكاشفين)
Menāqib al-ʻārifīn (wa marātib al-kāšfīn)

Djelo je na početku nepotpuno. ناقص فى اوله

Biografije mističnih krugova oko Ǧalāluddīna Rumija, njega samog, njegova oca i sina, kao i oko nasljednika i duhovnih pristalica, u deset poglavlja. Napisao Šamsuddīn Aḥmad Aflāki, umro 745/1344.

Flügel II, 371; Wiesbaden XIV 1,366; Kairo (Nac. Lib.) II, 183.

Završetak:

آخره: وسيد برهان الدين محقق ترمدى تلقين كرد حضرت مولانا جلال الحق والدين محمدرا
قدّسنا الله بسرّهم العزيز آمين يا رب العالمين برحمتك يا ارحم الراحمين بلغ المقابلة تم.

L. 231; 27 x 18. *Ta'līq*, pisan vještom rukom kaligrafa. istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima istaknutih riječi koje su, također, pisane crvenim mastilom. Tekst je povezan kustodama i obrubljen je jednom tankom crvenom linijom. Papir bijel, čvrst; povez kožni, oštećen rastavljen od listova. Neki listovi su prosuti.

Prepis završen 978/1570.

Na kraju je rodoslovlje Ǧalāluddīna Rumija.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

3686. 1701.

ثواقب المناقب (مناقب حضرت مولانا)
Ṯawāqib al-manāqib (Manāqib Hadrati Mewlānā)

Skraćena prerada predhodnog djela ("Menāqib al-ʻārifīn").

Napisao ʻAbdulwahhāb b. Ǧalaluddīn Muḥammad al-Hamadānī 947/1540. Djelo je prevedeno i na turski jezik.

Karatay p, 184.

Početak:

اوله: نيز اعظم حمدى كه صدهزار ان هزار شمس فلك چهارم يكذره ازاشقات جمال باكمال اوبناشد ... وبعد عرضه ميدارد حاشه روب آستان راستان ... عبد الوهاب بن جلال الدين محمد الهمدانى ... موسوم كشت بثواقب المناقب ...

L. 173 (originalna folijacija); 20 x 12,5. *Ta'līq*, pisan vještom rukom kaligrafa. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom ili su nadvučene crvenom linijom. Papir bijel, čvrst; povez kožni. Na sredini korica utisnuti su ornamenti. Preklop otkinut i zagubljen.

Prepisao Muṣṭafā b. Sa'dī, imam u staroj džamiji Mīrā Ḫōr, sredinom mjeseca r. ahira, 984/1576.

Na naslovnoj stranici su stihovi na perzijskom jeziku, kasnije pisani, imena i lični pečati ranijih vlasnika knjige - sve brisano i teško čitljivo.

Iz biblioteke Abdula-ef. Kantamirije.

3. GEOGRAFIJA

3687. 5872.

عجائب المخلوقات

'Ağā'ib al-maḫlūqāt

Djelo je na kraju nepotpuno.

Naslov na rukopisu je: عجائب دنيا

Djelo na turskom jeziku iz oblasti kosmografije. Napisao Aḥmed Biğān Yaziğioglu, 857/1453.

Ḥ Ḫ II, 1127; Wiesbaden XIII 4, 332.

Početak:

اوله: الحمد لله رب العالمين اما بعد بو محب العلماء وخادم الفقراء يازيجى اوغلى احمد بيجان رحمه الله ايدر سبب تحرير كتاب بو دركه مطالعهء مصنوعات ايدركن . . .

L. 54; 20,5 x 14. *Nasḫ*, mjestimice vokaliziran. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Imaju kustode. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom, pismo mjestimice oštećeno; povez kartonski, oštećen i rastavljen od listova.

Pošto je djelo na kraju nepotpuno, datum i ime prepisivača su nam nepoznati, ali smatramo da prijepis potječe iz XVIII stoljeća.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

3688. 2013.

تحفة السنية باسماء البلاد المصرية

Tuḥfa as-saniyya bi asmāi al-bilād al-Miṣriyya

Istorija Egipta i sedam njegovih pokrajina. Napisao Šarafuddīn Yaḥyā b. al-Maqarr b. Ği'ān, umro 885/1480.

GAL,S II, 163; Mu'ğam I, 69.

Početak:

اوله: الحمد لله الذى له ما فى السموات والارض العالم بما فى طولها والعرض . . . وبعد فهذا كتاب اذكر فيه ما باقاليم مصر . . .

Završetak:

آخره: وهذا آخر الاقاليم المصرية والله سبحانه وتعالى اعلم وكان الفراغ من تعليقها . . . والحمد لله رب العالمين وهو حسبنا ونعم الوكيل.

Prepisao nepoznati prepisivač 6. rebiul-evvela 1045/1635.

L. 100; 20,5 x 15. *Nasḫ*, pisan vještom rukom kaligrafa, krupnijim slovima. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Papir tamnobijel, čvrst; povez polukožni, s preklopom.

Na naslovnoj stranici su naziv djela i drugi naslov: تاريخ مصر واقاليم السبعة, ime ranijeg vlasnika knjige: al-Ḥāǧǧ Muṣṭafā, kadija i ime vakifa.

Uvakufio Meḥmed-ef. b. Muḥamed-aga Svrzo.

3689. 1923.

اعلام العباد فى اخبار البلاد (اعلام العباد اعلام البلاد)

I'lām al-abād fī aḫbār al-bilād

Kraće djelo iz geografije o sedam naseljenih oblasti. Autor je odobrao stotinu gradova iz Azije, Afrike i Evrope, i izračunao rastojanje u miljama od Istanbula do dotičnog grada. Napisao Muṣṭafā b. 'Alī al-Qosṭāntīnī ar-Rūmī al-Ḥanafī, muvekit u sultan Selimovoj džamiji u Istanbulu, 949/1542. Autor je umro 979/1579.

AM II, 435; Ismā'īl-pāšā: Ḏayl I, 103; Flügel II, 438; Kairo t, 239-240.

Početak:

اوله: الحمد لله الذى زيّن الاقاليم السبعة بالبلاد ... وبعد ارباب معارف واصحاب لطائفه حقى اولمبه كه ... بو اضعف العباد وافقرهم الى الله ولى الارشاد مصطفى بن على الموقت فى جامع الخاقانى السليمى ...

Završetak:

آخره: قال المؤلف تمت الرسالة فى سنة تسع واربعين وتسعمائة فى اواخر ربيع الآخر هذا من تاليفات احقر الورى مصطفى بن على عفى عنهما العلى.

L. 40+5; 20,5 x 14,5. *Nasḫ*. Naslov i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima, na prve dvije stranice, je tumačenje nekih dova za postizanje određenih želja. Papir bijel, glat; povez polukožni.

Prepisao Muṣṭafā b. 'Alī al-Uskudārī Čaušzāde, u petak mjeseca redžeba, 1083/1672.

Na prvoj nutarnjoj korici je bilješka, na turskom jeziku, o tjelesnim i društvenim potrebama, te svakodnevne situacije i potrebe koje čovjeka prate u životu. Na naslovnoj stranici je naziv djela i o poželjnom učenju određenih mjesta iz Kur'ana. Bilješka je teško čitljiva i nejasna, a pismo zapackano. Iza ovog je napisano stotinu gradova, crvenim mastilom, koja se u djelu spominju. Na slijedeće dvije stranice su: Zapisi, dove, bilješka da je ova knjiga iz zbirke nekog Muḥamed Sa'īda Šehrizāde.

Na posljednjih pet listova su dove i havesi sa tumačenjima na turskom jeziku.

3690. 4222.

رساله بشير چلبى

Risale-i Bešīr Čelebi

Risala o vodi i klimi Edrene u Turskoj. Napisao Bešīr Čelebi Konyalī, živio za vrijeme sultana Mehmeda I (816-824/1413-1421) u Konji kao ljekar i na prijedlog spomenutog sultana nastanio se u Edreni. On je i autor djela مجموعة الفوائد (v. Pariz, str. 274).

Karatay t, 2936.

Početak:

اوله: تقدر كه سلطان يونانده ... قونيه شهرنده بر طبيب حاذق وارايدى بشير چلبى ديرلردى ...

L. 5; 21 x 13. Nasḫ-ta'līq, pomiješani, teške čitljiv, slova izblijedila, a ponegdje tekst upeckan. Prva stranica malo ukrašena, a tekst na istoj stranici obrubljen je debljom zlatnom linijom, a ostale stranice tankom crvenom linijom. Papir bijel, čvrst; povez kartonski.

Prepis je noviji i potječe iz XIX ili XX stoljeća, ali je prepisan iz kopije koja je prepisana 1127/1715.

Na prvom zaštitnom listu je naslov djela, bilješka vakifa i neki podaci o djelu na našem jeziku.

Uvakufio, za Gazi Husrev-begovu biblioteku, Osman ef. Sokolović, godine 1372/1952.

3691. 1826.

رساله اوصاف استانبول

Riāle-i evṣāf Istānbūl

Opis Istanbula i njegovih znamenitosti (dvorac, džamije, medrese, imareta, banje, pojedini kvartovi i drugo). Napisao 'Abdul-laṭīf Laṭīfī Qastamūnī, umro 990/1582.

O.M. III, 134.

Početak:

اوله: تبارك وتحسين وسپاس وآفرين . . .

Završetak:

آخره: لطيفى دخى عاشقله كله خدا اجوى طلب كارايت طلبكار اولغله عشقك يولنده سبك خير وسبكباراپت آلهى

L. 47; 21 x 14,5. *Nasḫ* s primjesom *riqe*. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst je povezan kustodama. Papir tamnobijel, čvrst, malo dohvaćen vlagom; povez kartonski.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na naslovnoj stranici je naziv djela, imena bivših vlasnika: Meḥmed i ʻAbdurraḥmān, te bilješka i pečat vakifa. Na kraju je "Abdžad", brojčana vrijednost slova.

Uvakufio ʻAbdulbākī Džinozāde.

3692. 1326.

تحفة الحرمين

Tuḥfe al-Ḥaremeyn

Opis dvaju harema u Meki i Medini. Napisao turski pjesnik Yūsuf Nābī, u vrijeme kada je obavio hadždž, 1093/1682.

Karatayr, I, 1364; Rieu t, 113b; B. Flemming XIII 1, 315.

Početak:

اوله: اى بيت حرامى صف غفرانه مقام
وى باب سلامى مدخل دار سلام

Završetak:

(آخره:) ديدم تمامنه نابى بو نسخه نك تاريخ
بو تحفهٔ حر حرمينم قبول ايده مولا

L. 57 (originalna paginacija); 24 x 13. *Taʻlīq*, pisan vrlo vještom rukom kaligrafa. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Prva stranica, na početku, ukrašena je lijepim unvanom u bojama. Tekst na stranicama obrubljen je debljom zlatnom linijom. Papir bijel, čvrst, glat; povez polukožni.

Prepisao Ismāʻīl b. Mūsā, dok je stanovao u Meki, mjeseca džumadel-ahira 1119/1707.

Na prvom zaštitnom listu su nazivi poglavlja. Na naslovnoj stranici su stihovi na perzijskom jeziku pjesnika Ṣāʻba, te imena ranijih vlasnika knjige:

1. Muḥammad Emin, poznat kao as-Sayyid al-Ḥāǧǧ Aḥmad, muderis i bivši šejh sahafa (knjižara), godina 1195/1781.
2. al-Ḥāǧǧ Muḥammad Saʻīd Haseći, pisar na carskom dvoru, godina 1195/1781.
3. Ḥāfiẓ-zāde Muḥammad Šerīf Saʻdullāh, muderis, godina 1225/1810.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

3693. 4342.

تراونيكدن مكه يه سفر سنه ١١٦٠

Travnikten Mekkeye safer sene 1160.

Putovanje ili konaci iz Travnika do Meke iz 1160-61/1747-48. godine. Ovo je, zapravo, neki naš hadžija bilježio konake, vrijeme provedeno na putu od jednog do drugog konaka i kratku karakteristiku dotičnog konaka, za vrijeme putovanja na hadž navedene godine.

Početak:

اوله: مكهٔ مكرمه نك حرمى شريفك طولى ايكيبوز يتمش ذراعدر، عرض ايكيبوز اتوز ذراعدر

...

L. 9 (6); 18 x 13. *Nasḫ*. Papir tamnobijel, oštećen; bez poveza. Izgleda nam kao da su listovi izvađeni iz neke knjige, jer je neko olovkom izvršio folijaciju (89 - 97).

3694. 6035.

اسامئ مُدن وولايات وناحيات

Asāmi-i mudn va vilāyāt va nāḥiyāt

Popis gradova, vilajeta i nahija, od nama nepoznatog sastavljača. Imena su poredana prema arapskom alfabetu.

L. 23; 23,5 x 17,5. *Nasḫ - taʻlīq*. Papir bijel, sa linijama (sveska); povez kartonski.

Sastav je sa početka ovog stoljeća.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

1. Muhammed Emin, poznat kao as-Sayyid al-Hāǧǧ Ahmad, [illegible] [illegible], godine 1195/1781.

2. al-Hāǧǧ Muhammad Sa'īd [illegible], pisar na [illegible], godine 1225/1810.

3. Hāfiz-zāde Muhammed Šerif Sa'dullah, muderis, godine [illegible] 1811.

[illegible]

INDEKSI

INDEKS NASLOVA

ا

احوال غزوات بوسنه (غزوات حكيم اوغلى على پاشا) 3598-3601 t

اخبار الدول وآثار الاول 3667,3

آداب الكفوى 3315,16

ابيات مع الترجمة التركية من تعليم المتعلم 3320,13 3385,2 t

احكام الماهية 3296

اربعين ابن كمال پاشا 3491,17

ازهار الروضات فى شرح روضات الجنات 3512,2

اسامئ مدن وولايات وناحيات 3694 t

استدلالية 3472-3473,1

اسعاف المنة فى شرح اتحاف الجنة 3297-3299

الاشارات والتنبيهات 3246,1*

اشراق التواريخ 3577-4578

اشكال التأسيس 3485,10

اظهار الاسرار 3308,3; 3522,3

اظهار السر الموضوع فى العمل بالربع المقطوع 3320,7

الاعراب عن قواعد الاعراب 3675,2

اعلام العباد فى اخبار البلاد (اعلام العباد اعلام البلاد) 3689 t

الامثلة الاستعارات 3460,2 t

الامثلة المختلفة مع شرحها 3373,6

امثلة الكلمات المفصلة 3521,7

الامثلة المختلفة من العروض العربى 3530,4

انشاء 3591,2 t

انتقاد صلح بالكفار نمچه 3602,4 t

انموذج فى النحو للزمخشرى 3312,3

الانوار القدسية ...

انواع المجاز 3536,3

اوستريا دولتى ايله دولت عليه عثمانيه 3602,1 t

اولاد الخلفاء الراشدين الاربعة 3586,1

الايساغوجى 3302,1-3316; 3319,2; 3325,2; 3328,5; 3331,4; 3332,3; 3333,3; 3334,3; 3342,2; 3361,4; 3368,4; 3372,2; 3376,2; 3387,3; 3415,4; 3665,6; 3466,2; 3487,4; 3517,8; 3519,2; 3522,2; 3527,7; 3545,4

الايساغوجى الجديد 3490,5

ب

باب شروط الصلوة (وهى ثمانية) 3320,2
بحر الكلام 3275,3; 3313,3
بدء الامالى 3675,5
برهان فى علم الميزان 3470,1
البناء (بناء الافعال) 3373,3
بهجة التواريخ 3642-3643 t

پ

پادشاه اسلام طرفندن مجه امپراطورينه . . . 3602,2 t

ت

تاج التراجم فى طبقات الفقهاء الحنفية 3655,1
تاريخ ابن اثير .v كامل التواريخ 3585,2
تاريخ ابن كمال براى فتح بلغراد وشرح منلا توفيقى (او شرح اللغز الصادر من ابن كمال فى تاريخ فتح بلغراد) 3462,5
تاريخ الانبياء 3585,1
تاريخ الانبياء (قطعة) 3648 t
تاريخ انورى 3609-3636 t
تاريخ بوسنه وهرسك 3604-3607 t
تاريخ پچوى 3593-3594 t
تاريخ خير الدين پاشا 3644 t
تاريخ راشد 3597 t
تاريخ طبرى ترجمه سى 3637-3641 t
تاريخ الفتوحات العثمانية 3646 t
تاريخچهء وقوعات هرسك 3608 t
تحرير القواعد المنطقية فى شرح الرسالة الشمسية 3319,3; 3392,1-3403 3415,2; 3432,3; 3470,2; 3528,3
تحفة الحرمين 3692 t
تحفة السنية باسماء البلاد المصرية 3688
تحفهء شاهدى 3600 t
تحفة الطلاب 3558,1
تحفهء گوهر نظام (تحفة فى الحكمة) 3301 t
تخفة (؟) الاخوان نامى 3443,6 t
تحقيق الكناية والاستعارة 3346,2
تراونيك مكه يه سفر سنه ١٦٦٠ 3639 t
ترتيب العلوم 3295,1
ترجمهء ثواقب 3680-3681 t
ترجمهء حال حكيم اوغلى على پاشا وتاريخ وفاتى 3602,9 t
ترجمهء الرسالة الولدية فى المنطق للسيد الشريف 3263,3; 3286,2; 3328,4; 3475,1-3476,1; 3527,3
ترجمهء صد كلمات چهار ياركزين 3300 t
ترجمهء عوامل جديد 3522,6 t
ترجمهء وصيت نامهء عبد الغنى نابلسى 3508,5
تصديقات (شرح الرسالة الشمسية) 3349,8; 3399,2; 3400,2; 3404,1-3409; 3432,2
التعريفات للجرجانى 3272-3293

تعطير الانفاس بمناقب سيدى ابى الحسن الشاذلى وسيدى ابى العباس 3674
تعليق على بحث جهة الوحدة 3335,7; 3348,3; 3357,3; 3462,1-3466,1; 3473,2; 3505,6
تعليقات على بحث الاضافة فى شرح الجامى على الكافية 3462,7
تعليقات على حاشية شرح الشمسية 3439
تعليقات على شرح الآداب المسعود السمرقندى 3520,7
تعليقات على شرح الرسالة الشمسية للبوسنوى الموستارى 3438
تعليم المتعلم 3385,2
تعميرات عقار وقف عيسى بك 3602,11 t
تفسير دعاء قنوت 3489,6
تفسير سورة الفاتحة 3491,14
تقرير القوانين المتداولة من علم المناظرة 3471,3; 3538-3541
تقويم التواريخ 3595 t
تكملة شرح الجلال على تهذيب المنطق لمير ابى الفتح 3446,4; 3453,3; 3455,5
تلخيص الآداب 3491,8
تلخيص المفتاح 3400,4; 3519,5
تواريخ (قطعة) 3650 t
توضيع الاعراب عن قواعد الاعراب 3312,2
تهافت لخواجه زاده 3294
تهذيب المنطق والكلام 3443-3444,1; 3448,3; 3449,2; 3453,6; 3456,2; 3485,4

ث

ثواقب المناقب (مناقب حضرت مولانا) 3686 p

ج

جام كيتى نما فى الحكمة 3302,5 p
جامع (جوامع) الحكايات ولامع الروايات 3588 t
جامع الدرر (فرائد عبد المحسن القيصرى) 3444,2
جامع الكنوز ونفائس التقرير 3548,2; 3551-3556
جلاء الانظار فى حل عويصات الافكار 3366-3368
جوهرة التوحيد 3675,4

ح

حاشية ابن العمادى على حاشية قول احمد على الايساغوجى 3350,2; 3365
حاشية ابى البقاء على الرسالة العضدية فى الوضع 3348,4; 3505,4; 3507,2; 3511,8
حاشية ابى الفتح على شرح الرسالة العضدية فى الآداب للحنفى 3432,4; 3488,3; 3490,2; 3491,1-3495,1; 3529,5
حاشية اخرى على الحاشية المزبورة 3483,2
حاشية اسعد افندى على مير ابى الفتح من الآداب 3501,3

حاشية على حاشية مير ابى الفتح على شرح الحنفى على الآداب العضدية 3503
حاشية على حاشية مير ابى الفتح على شرح الدوانى على تهذيب المنطق (للكلنبوى) 3458
حاشية حسن زيبارى على شرح العصام على رسالة الاستعارة 3518,8
حاشية على الحنفية فى الآداب 3531,4
حاشية الخلخالى على شرح تهذيب 3455,1
حاشية الخيالى على شرح عقائد النسفى للتفتازانى 3393,2-3
حاشية داود على حاشية السيد الجرجانى على تحرير القواعد المنطقية فى شرح الشمسية 3423-3425
حاشية على ديباجة شرح الشمسية لسعد الدين التفتازانى 3440
حاشية على ديباجة شرح الشمسية لقطب الدين الرازى 3410,4
حاشية ديكوز على شرح آداب البحث والمناظرة للسمرقندى 3319,5; 3520,3
حاشية على رسالة الحنفية فى الآداب (لشيخ بويو) 3496,1-3497,1
حاشية الساليكوتى على تصديقات 3537,5
حاشية السواسى على شرح الرسالة الاستعارة 3518,6
حاشية السيد السند فى تحقيق القسم الثالث من اقسام الوضع 3462,6
حاشية على اوائل شرح الفنارى على ايساغوجى 3464,2
حاشية البردعى على شرح الايساغوجى للكاتى 3302,7; 3303,3; 3324,2; 3331,2; 3342,1; 3347,2
حاشية على تحرير القواعد المنطقية (للميبدى) 3514,4
حاشية على التصديقات (للرضوى) 3514,3
حاشية على التصديقات من تحرير القواعد المنطقية لعصام الدين الاسفرائنى 3433-3434
حاشية الجلبى على حاشية الفتحية فى الآداب 3500,1-3501,1
حاشية على حاشية ابى الفتح الامير فى الآداب على شرح المولى الحنفى 3497,2; 3502
حاشية على حاشية البردعى على شرح الايساغوجى للكاتى 3343
حاشية على حاشية السيد على تحرير القواعد المنطقية على الشمسية 3328,3
حاشية على حاشية السيد على تحرير القواعد المنطقية على الشمسية (قرا حاشية) 3426-3429
حاشية على حاشية لشرح حسام كاتى على الايساغوجى 3345
حاشية على حاشية اللارى على شرح القاضى مير على هداية الحكمة 3471,4

حاشية على شرح الرسالة الشمسية (لم يعلم مؤلفه) 3441
حاشية على شرح الرسالة العضدية فى الآداب (للسيد الشريف) 3485,2; 3488,2; 3489,2; 3492,1; 3506,2; 3520,2
حاشية على شرح الرسالة العضدية فى الوضع (للموستارى) 3515-3516
حاشية على شرح الشمسية للجرجانى (حاشية على تحرير القواعد المنطقية المسماة بكوجك) 3410-3418; 3537,2
حاشية على شرح الشمسية لسلطان شاه 3430-3432
حاشية على شرح على العصام الرسالة العضدية فى الوضع (للشيرانشى) 3504,3; 3511,2; 3514,1
حاشية على شرح الفرائض السراجية الجرجانى للعجمى 3335,8
حاشية على شرح قاضى مير على هداية الحكمة (للارى) 3259,2; 3263-3266
حاشية على شرح القطب على الشمسية 3349,7
حاشية على شرح الكاتى على الايساغوجى (للسرورى) 3344,1
حاشية على شرح الكافية فى النحو 3491,10*
حاشية على شرح متن العلاقة 3466,6
حاشية على شرح اولوغ بك على آداب البحث للسمرقندى 3480; 3484,1; 3520,6
حاشية على شرح التصديقات 3412,2; 3420-3422
حاشية على شرح التصورات 3442,1
حاشية على شرح تهذيب المنطق والكلام 3446,3; 3447,2; 3448-3452; 3453,2; 3454,2; 3455,4; 3456,1
حاشية على شرح جهة الوحدة 3390,3
حاشية على شرح رسالة فى آداب البحث والمناظرة لطاشكوپرى زاده (لاسماعيل الذبيح) 3524,1-3526,1
حاشية على شرح الرسالة فى داب البحث والمناظرة لطاشكوپرى زاده (لسيواسى) 3526,3
حاشية على شرح الرسالة فى داب البحث والمناظرة لطاشكوپرى زاده (لقره خليل) 3526,2
حاشية على شرح الرسالة فى داب البحث والمناظرة لطاشكوپرى زاده (لم يعلم مؤلفه) 3521,4; 3527,1
حاشية على شرح الرسالة فى الاستعارة 3518,9
حاشية على شرح الرسالة السمرقندية فى آداب البحث والمناظرة (للدوانى) 3478,3; 3481,4
حاشية على شرح الرسالة السمرقندية فى آداب البحث والمناظرة (لشاعر سنان) 3483,3

حاشية على لوامع الاسرار للرازى على مطالع الانوار للارموى (للسيد الشريف) 3269-3271

حاشية محمد الحفناوى على الرسالة العضدية فى الوضع 3508,1

حاشية محى الدين على شرح الايساغوجى للكاتى 3304,3; 3326-3341; 3348,4; 3360,2; 3361,6; 3475,3; 3528,4

حاشية على مطالع الانظار شرح طوالع الانوار للاصفهانى 3261,2

حاشية فى المنطق 3474

حاشية منقارى زاده على حاشية مير ابى الفتح على شرح الحنفى على آداب العلامة العضدين 3498, 3499,1

حاشية الموستارى على حاشية ابى الفتح الامير فى الآداب على شرح الرسالة الحنفية 3436,2

حاشية ميرزاجان على شرح حكمة العين 3248

حديقة السعداء 3587 t

حديقة الملوك 3596,1 t

حديقة الوزراء 3596,2; 3667,2; 3683

حسن المحاضرة فى اخبار مصر والقاهرة 3579

الحسينية فى آداب البحث 3528-3529; 3532,2; 3537,4

حل المشكلات الاشارات والتنبيهات 3246,1

حل الهداية شرح هداية الحكمة 3251

حاشية على شرح مختصر التهذيب المسمّى بتكملة من المنطق والكلام 3457,1

حاشية على شرح مطالع الانوار 3496,4

حاشية على شرح مولانا زاده على هداية الحكمة (لخواجه زاده) 3261,1

حاشية على شرح هداية الحكمة لقاضى مير (للخلخلى) 3262,1

حاشية على الشمسية فى المنطق (للدوانى) 3410,2

حاشية شهرلى زاده على مير ابى الفتح من الآداب 3501,2

حاشية شيخ الاسلام 3500,2

حاشية الشيخ الكردى على شرح السمرقندى على الرسالة العضدية فى الوضع 3509,2

حاشية عبد الرحمن الكردى على حاشية شرح الآداب لمسعودى 3483,1

حاشية عماد الكاشى على شرح الرسالة السمرقندية فى آداب البحث والمناظرة 3261,5; 3462,9; 3480,2; 3481; 3482,2; 3520,5

حاشية الفردية للرسالة الحسينية 3257,2; 3500,4; 3521,6; 3537,1

حاشية القسطلانى على عقائد للتفتازانى 3275,2

حاشية الكفوى على حاشية اللارى على شرح قاضى مير على هداية الحكمة 3267

الحنفية (شرح الرسالة العضدية فى الآداب) 3335,4; 3349,6; 3432,6; 3487,2; 3488,2; 3489-3491; 3493,4; 3494,3; 3525,5; 3529,4; 3532,3

حواشى على حاشية كوجك للسيد الشريف 3419; 3443,3

حواشى على حواشى شرح الآداب 3484

حواشى على شرح عصام الدين على الرسالة السمرقندية فى الاستعارة 3335,6

حواشى على الفنارية 3348,2; 3349,3; 3350,5; 3351,2; 3357-3364; 3462,2; 3463,3-4; 3466,4; 3535,3

حواشى للمحقق عصام الدين على حاشية المطول للسيد الشريف 3496,3

حواشى للمولى الخيالى على حاشية المطول للسيد الشريف 3496,2

خ

خلاصة الآداب 3533,4

خلاصة الافكار فى الوضع 3517,1

خلاصة الحساب 3485,8

الخميس فى احوال النفس النفيس 3565

خير البشر بخير البشر 3575

د

دأب قاعده مصنفين اولدركه 3315,13 t

درة التاج فى سيرة صاحب المعراج 3572-3573; 3649,2

الدر الناجى على ايساغوجى 3375

الدقائق المحكمة فى شرح المقدمة 3586,4

دلائل نبوت محمدى وشمائل فتوت احمدى 3568-3571 t

ديباجة حاشية مير ابى الفتح على شرح التهذيب للدوانى 3446,2; 3453,1-3454,1; 3455,3

ديباجة الرسالة الشمسية 3517,10

ذ

ذكر تيمور وما فعل من مغرات الامور 3667,4

ذيل الشقائق النعمانية 3661,2

ر

رسالة من الآداب (للبركوى) 3404,3

رسالة فى آداب البحث لابن كمال 3516,2

رسالة فى آداب البحث للسيد الشريف 3491,9; 3518,1

رسالة فى داب البحث والمناظرة لطاشكوپرى زاده 3315,14; 3485,7; 3495,8; 3506,3; 3517,3; 3519,1; 3522,5; 3530,2; 3532,4; 3533,2; 3545,3; 3547,2

رسالة فى آداب البحث والمناظرة لعضد الدين 3335,3; 3349,5; 3432,5; 3456,3; 3485-3490; 3493,3; 3525,4; 3529,3; 3532,5; 3494,2; 3495,4; 3519,3; 3527,3; 3529,3; 3532,5

رسالة فى آداب البحث والمناظرة وترتيب البحث (لم يعلم مؤلفه) 3518,3

رسالة فى آداب المطالعة 3471,2

رسالة الآداب المناظرة 3527,6

رسالة الآداب فى المناظرة 3315,6; 3327,2

رسالة اوصاف استانبول 3691 t

رسالة بشير چلبى 3690 t

رسالة عن الاذناب 3492,3

رسالة الاستعارات 3518,7

رسالة استعاره 3460,3

رسالة الاستعارة للسمرقندى 3491,18

رسالة فى بحث الحركة من الحكمة لمصلح الدين اللارى 3462,8

رسالة فى بيان اجتماع الاستعارة التبعية مع التمثلية 3518,5

رسالة فى بيان اقسام الحكم وانها ثلاثة شرعى وعادى وعقلى 3586,3

رسالة فى بيان من التبعيضية 3511,3

رسالة فى بيان الحاصل بالمصدر 3511,5

رسالة فى بيان طبقات المجتهدين 3655,2; 3658,2

رسالة فى بيان لفظ چلب وچلبى 3492,2

رسالة فى بيان المعجزة 3491, 5

رسالة فى تجديد الايمان 3295,2

رسالة فى تحقيق افعال التحقق 3457,2

رسالة فى تحقيق الكليات 3350,3

رسالة التعاريف 3517,5

رسالة فى تعريف الكلمة فى شرح الكافية للجامى 3462,4

الرسالة الحرفية للسيد الشريف 3485,6; 3491,13; 3511,4

رسالة حروف الزوائد 3471,5

رسالة فى حق البسملة لمولانا جامى 3491,16

رسالة لربع الدائرة فى سمت المقنطرة 3391,2

الرسالة السمرقندية فى آداب البحث والمناظرة 3477,1; 3478,2

رسالة فى سنة صلوة الفجر 3489,7; 3491,7

رسالة فى شرح معنى الحمد والشكر 3508,3

الرسالة الشمسية فى القواعد المنطقية 3302,3; 3315,18; 3384-3391; 3397,2; 3400,3; 3402,3; 3412,2; 3415,3; 3465,2; 3475,2; 3517,7

رسالة فى الصرف 3528,6

رسالة عبد الباقى افندى الشهير بطرسون زاده 3491,10

رسالة فى العشق 3246,2

الرسالة العضدية فى الآداب (رسالة فى آداب البحث والمناظرة لعضدالدين .v)

الرسالة العضدية فى الوضع 3315,9; 3327,2; 3404,2; 3465,3; 3491,11; 3504,1; 3505,2; 3511,7; 3517,2; 3531,3; 3532,8; 3536,6

رسالة فى علم آداب البحث 3532,6

رسالة فى العمل بالاسطرلاب 3485,11

رسالة فى العمل بالربع المجيب 3391,3

رسالة فى الفرائض 3320,8 t

رسالة فى فضائل الجهاد 3491,15

رسالة فى فن المناظرة 3315,12; 3386,2; 3493,2; 3527,2; 3542-3547; 3555,2; 3559

رسالهء قواعد خط 3320,6 t

رسالة القياس فى المنطق 3471,1

رسالة فى لباس 3443,5

رسالة مختصرة فى العمل بربع المقنطرات 3485,9

رسالة فى المغالطة 3443,4 p

رسالة فى مقدمات العلوم 3257,3

رسالة فى المناظرة 3315,10; 3487,6

رسالة فى مناقب الشيخ بويو مصطفى بن يوسف الموستارى 3675,1-3676

رسالة فى المنطق 3315,7; 3315,19; 3453,4

رسالة فى المؤنثات السماعية على ترتيب الحروف الهجاء 3517,6

رسالهء وضع نوعى 3489,12; 3491,12

الرسالة الوضعية فى علوم العربية 3491,3

ز

زبدة الاختلاف بين السلف والسكاكى والخطيب فى تعيين الاستعارة المكنية 3315,15

زبدة التواريخ 3589

زبدة النصايح وعمدة التواريخ 3592 t

س

سراج الملوك 3562

السلم المرونق فى المنطق 3315,5; 3369,3; 3460,1

سليمان نامه (جلد ثالث) 3647 t

سهام الربط فى الخمس خالى الوسط ترجمه سى 3254,2 t

السياسة فى علم الفراسة (الفراسة لاجل علم الفراسة .v)

سير النبوى (سير خير البرية) 3564

سيرة النبى 3567 t

ش

شرح الاردبيلى على انموذج الزمخشرى 3312,4

شرح الاستعارة الكبير 3460,4

شرح الالفية لابن مالك 3534,2

شرح الامثلة المختلفة 3320,5; 3344,2

شرح الامثلة المختلفة 3331,5 t

شرح على اوائل ايساغوجى 3464,3

شرح الايساغوجى للبوسنوى الموستارى 3321,3; 3355,2; 3370-3372

شرح الايساغوجى للسرورى 3319,4

شرح الايساغوجى لعلم الدين 3362,2

شرح الايساغوجى للفنارى (الفوائد الفنارية .v)

شرح الايساغوجى للكاتى 3303,2; 3304,2; 3309,2; 3317-3325; 3328,2; 3331,3;

3333,2; 3334,2; 3336,2; 3348,5; 3361,3; 3386,4; 3387,2; 3389,2; 3469,2; 3475,4; 3477,3; 3528,5

شرح الايساغوجي بالتركية 3383; 3487,5 t

شرح تلخيص تقرير القوانين في الآداب لساچقلي زاده 3457,3

شرح تهذيب المنطق والكلام 3422,2; 3445-3447; 3448,2; 3449,3; 3452,2; 3453,5; 3455,2; 3485,5

الشرح الجديد الموستاري على الرسالة الشمسية في المنطق 3436-3437

شرح على حاشية شرح الآداب المسعودى للموستارى 3370,2

شرح حكمة العين (لميرك) 3247; 3262,2

شرح الدر اليتيم في التجويد 3586,2

شرح على ديباجة الرسالة الشمسية 3517,4

شرح ديباجة الفنارى 3462,3

شرح رسالة من الآداب للبركوى 3525,3

شرح رسالة في آداب البحث والمناظرة لطاشكوپرى زاده 3331,6; 3371,3; 3486,3; 3489,3; 3495,7; 3497,2; 3494,5; 3508,4; 3519,4; 3520-3523; 3526,4; 3532,7; 3533,3; 3545,2; 3552,2

شرح رسالة الاستعارة 3315,17; 3384,2

شرح على رسالة الاستعارة 3518,4

شرح على رسالة الاستعارة (للاسفرائنى) 3335,5; 3466,8; 3492,5; 3514,2; 3525,2

شرح رسالة الاستعارة السمرقندية 3313,2

شرح الرسالة الحسينية في آداب البحث 3315,11; 3485,3; 3493,5; 3494,4; 3495,5; 3521,2; 3528,2; 3529,2; 3530,1-3536,1; 3537,3

شرح الرسالة العضدية في الآداب (الحنفية .v)

شرح الرسالة السمرقندية في آداب البحث والمناظرة (للشروانى) 3261,4; 3335,2; 3462,10; 3479,2; 3480,1; 3482,3; 3520,4

شرح الرسالة السمرقندية في آداب البحث والمناظرة (للكيلانى) 3261,3; 3270,2; 3392,2; 3478,1-3479,1

شرح على الرسالة الشمسية (النسخة المفصلة) 3435

شرح الرسالة الشمسية في القواعد المنطقية (شرح تصديقات الشمسية) 3442,2

شرح الرسالة العضدية في الآداب (للاسفرائنى) 3491,2; 3500,3

شرح على الرسالة العضدية في الوضع (للاسفرائنى) 3504,2; 3510-3513; 3546,3

شرح على الرسالة العضدية في الوضع (للجامى) 3505,5; 3511,6; 3532,9

شرح على الرسالة العضدية في الوضع (للسمرقندى) 3509,1

شرح على الرسالة العضدية في الوضع (للسيد) 3505,3; 3511,9; 3532,9

شرح على الرسالة العضدية في الوضع (لعلى القوشجى) 3349,4; 3356,3; 3491,4; 3495,6; 3505,1-3507,1;

3525,6; 3527,4; 3532,10; 3356,3; 3489,3; 3525,6; 3531,2

شرح على رسالة في فن المناظرة 3490,4

شرح على رسالة في فن المناظرة (الرسالة الولدية) 3549

شرح على رسالة في فن المناظرة (للقونوى) 3550

شرح الرسالة الموسوية في القياس 3467-3468

شرح السلم المرونق 3369,2

شرح عروض اندلسى 3506,4; 3524,2

شرح العقائد العضدية للدوانى 3495,2

شرح فرائد الفوائد لتحقيق معانى الاستعارة 3536,5; 3541,2

شرح الفريدة 3390,2; 3508,2

شرح كلمات چهار ياركزين (شرح الكلمات الصديقة) 3682,2 t

شرح كلمات حضرت على 3682,4 t

شرح الكلمات النورانية 3682,3 t

شرح الكواكب الدرية في مدح خير البرية 3275,4

شرح على متن العلاقة 3466,5; 3546,2

شرح المعدلات العشر 3261,5*

شرح منلا زاده على هداية الحكمة 3252

شرح الولدية (شرح الرسالة في فن المناظرة للامدى) 3535,2

شرح الهارونية في التصريف 3351,5

شرح هداية الحكمة (للميبدى) 3253-3260; 3263,2; 3264,2

شرح هداية الحكمة (لميرك البخاري) 3249-3250

الشقائق النعمانية في علماء الدولة العثمانية 3658,1-3668

الشكوى 3246*

الشمائل النبوية 3544*; 3560; 3561

الشماريخ في علم التاريخ 3580

شمس الأوفاق في علم حروف الافاق 3668*

شواهد النبوة 3574 p

شيخ حسن قائمى 3602,8 t

ص

صحاح العجم (الصحاح العجمية) 3309,4

صدف البيان 3315,4

صربلو رعايانك طغيان وتنكيلى وبلغراد قلعه سنك سورت استخلاصى 3603 t

ض

ضبط ما غم نفعه 3315,8

ضوء لامع في اعيان القرن التاسع 3637*

ع

عجائب المخلوقات 3687

عرائس والنفائس في المنطق 3469,1

عروض اندلسى (عروض ابى الجيش) 3517,9

العزى 3373,5

عشر مغالطات 3270,3

عقد اولنان مقاوله نامه نك صورتى
3602,5 t

عقود منظومة من سنن سيد المرسلين
3245,3; 3274,1*

علم حال 3443,7 t

عوامل البركوى
3278,2*; 3308,4; 3522,4

عوامل المائة للجرجانى (عوامل الجرجانى)
3476,4

عيون الاثر فى فنون المغازى والشمائل والسير
3563

غ

الغرة فى المنطق 3302,4

غرر الحكم ودرر الكلم 3245,1

غزوات ترياكى غازى حسن پاشا
3590-3591 t

غزوات حكيم اوغلى على پاشا
(احوال غزوات بوسنه ۷۰)

الغمائم الهمعية فى نظم الرسالة الوضعية
3558,3

ف

فتح الاسرار (شرح الايساغوجى)
3307,2; 3373,1-3374;
3548,3; 3552,3; 3556,2

فتح مكهء مكرّمه 3649,1 t

فتح الوهاب بشرح الآداب 3532,11

فتح الوهاب فى شرح رسالة الآداب 3557

فتوحات عثمانية 3652 t

الفرائد البرهانية فى تحقيق الفوائد الفنارية
(حاشية البرهان على الفنارى)
3550,4; 3363,2; 3462,11

فرائد الفوائد لتحقيق معانى الاستعارة
(الرسالة السمرقندية – الرسالة الاستعارة)
3305,2; 3315,2; 3315,17*;
3343,2; 3529,6; 3530,3

الفراسة لاجل السياسة 3275,5

فصول فى نحو القلوب 3274,4

الفوائد الفنارية (شرح الايساغوجى للفنارى)
3302,6; 3310,2; 3321,2;
3341,2; 3346-3356; 3357,2;
3359,2; 3361,2; 3371,2; 3463,5;
3466,3; 3477,2; 3487,3; 3536,2

ق

القبس الحاوى لغرر ضوء السخاوى 3657

قصيدة بدء الامالى 3320,11

قصيدة و دعاء فى الخوف 3320,9 t

قصيدة فى معرفة المؤنثات السماعية 3443,8

القصيدة النونية 3675,3

قطعة فى الاخلاق 3539,3

قطعة من الصرف 3466,9

قيافت نامهء حمدى چلبى 3320,12

ك

كافى فى المنطق (مختصر الكافى من المنطق)
3333,4; 3461

الكافية فى النحو
3308,2; 3476,2; 3543,2

كامل التواريخ (تاريخ ابن اثير) 3585,2

كتاب العروض 3303,4

كتاب العشرة المبشرة 3678

كشف الكنوز فى بحر الرموز 3527,5

كفاية المبتدى 3344,3

كلمات ونصائح مع الترجمة بالتركية
3309,3 t

كليات ابى البقاء 3254,2

ل

لغة مثلثة مبينة باختلاف الحركات 3274,2

لواقع الانوار فى طبقات الاخبار3672-3669

لوامع الاسرار فى شرح مطالع الانوار
3249,1*; 3268,1; 3269,2

م

المآب فى شرح الآداب 3410,3

متن العلاقة (رسالة الاستعارة) 3315,3;
3323,2; 3465,4

محاضرة الاوائل ومسامرة الاواخر
3582-3584

محمد نركسى افنديك ترجمهء حالى
3602,6 t

محمودية (حاشية على ديباجة قول احمد
على شرح الايساغوجى) 3349,2;
3463,2

مختصر جامع لمعرفة علم الحديث 3274,5

مرآة الجنان وعبرة اليقظان . . . 3576

مرام الطلاب 3521,5

مرحوم درويش ميلى افندى 3602,12 t

مروج الذهب 3577*

المصباح فى النحو 3476,3

المطلع (شرح الايساغوجى) 3369,1

مطلوب فى شرح المقصود
3351,3; 3521,8

معرب العوامل الجديدة 3278,2; 3528,6*

مغنى الطلاب (شرح الايساغوجى)
3302,2; 3356,2:
3361,5; 3376-3382: 3465,5

مفتاح العلوم 3339,2

مفيدة الطلاب فى علم الآداب 3558,2

مقالة النعمانية 3466,7

مقتل حسين 3645 t

المقدمة الاجرومية 3328,6

المقدمة الجزرية فى التجويد 3586,5

مقدمة فى الصرف الفارسى 3320,3 t

مقصود فى التصريف 3373,4

ملتقطات حواشى على ميرابى الفتح فى
حاشية على شرح التهذيب 3459

مناسك الحج الشريف ....

مناقب الابرار ومحاسن الاخيار 3653

مناقب الامام الاعظم ابى حنيفة ومشايخه
واصحابه 3654

مناقب الامام الاعظم ابى حنيفة ومشايخه
واصحابه ترجمه سى 3679 t

مناقب خلفاء الراشدين 3682,1 t
مناقب العارفين (ومراتب الكاشفين) 3685 p
مناقب العلماء 3677
مناقب على ابن ابى طالب 3684 t
منظومة فى العروض 3320,4 t
المواهب اللدنية بالمنح المحمدية 3656
الموجز (شرح تهذيب المنطق والكلام) 3453,7
مولد النبى لسليمان چلبى 3320,10 t
مولوى درگاهى 3602,10 t

ن

نزهة النظر شرح نخبة الفكر 3274,3
نسب رسول الله صلعم 3566
نصاب الصبيان 3479,3 p
نظام الآداب 3521,3
نظام العلماء الى خاتم الانبياء 3673
نظم البيان 3539,2
نمچه چسارى جانبدن سلطان محمد خان ... 3602,3 t

و

الوافية فى شرح الكافية 3278,3
الوسيلة الى معرفة الاوائل 3581
الوصف الكامل فى احوال الوزير العادل 3602,7 t
وصيت الامام الاعظم ابى الحنيفة 3492,4
وفيات خلفاء الراشدين 3651 t

هـ

الهارونية فى التصريف 3351,4
هداية الحكمة 3250*

INDEKS NASLOVA U TRANSKRIPCIJI

A ‘A

Abyāt ma‘a at-tarǧama at-turkiya min ta‘līm al-muta‘allim 3320, 13
Ādāb al-Kafawī 3315, 16
Aḫbār ad-duwal wa āṯār al-uwal 3667,3
Aḥkām al-māhiya 3296
Aḥvāl-i gazawāt-i Bosna (Gazavāt-i Ḥekimoglu ‘Alī-paša) 3598-3601
al-Amṯila al-isti‘ārāt (bi at-Turkiya) 3460, 2
Amṯila al-kalimāt al-mufaṣṣila 3521,7
al-Amṯila al-muḫtalifa min al-‘arūḍ al-‘arabī 3530,4
al-Amṯila al-muḫtalifa ma‘a šarḥiha 3373,6
al-Anwār al-qudusiya ... (?)
Anwā‘u al-maǧāz 3536,3
‘Agā’ib al-maḫlūqāt 3687
‘Aqd olunan muqāvele-namenin sureti 3602,5
‘Arā’is wa nafā’is fi’l-manṭiq 3469,1
Arba‘īn Ibn Kamāl-paša 3491,17
‘Arūḍ Andalusī (‘Arūḍ Abu’l-Ǧayš) 3517,9
Asām-i mudun wa vilayāt wa nāḥiyāt 3694
Aškāl at-ta’sis 3485,10
‘Ašr mugallaṭāt 3270,3
Ašrāq at-tawāriḫ 3577-3578
‘Awamil al-Birgavī 3278,2*; 3308,4; 3522,4
‘Awamil al-mi’at lil-Ǧurǧāni (‘Awāmil al-Ǧurǧānī) 3476,4
Awlād al-Ḫulafā’ar-rāšidīn al-arba’a 3586,1
Azhār ar-rawḍāt fi šarḥ rawḍāt al-ǧannāt 3512,2

B

Bāb šurūṭ as-ṣalāt (wa hiya ṯamāniya) 3320, 2
Bad’ al-amālī 3675,5
Bahǧat at-tawāriḫ 3642-3643
Baḥr al-kalām 3275,3; 3313,2
Bariqa šarḥ Tariqa Muḥammadiya 3253*
al-Binā’ (Binā’ al-af‘āl) 3373,3
Burhān fi ‘ilm al-mizān 3470,1

D D Ḏ

Da’b qā‘ida muṣannifīn oldurki 3315,13
Ḍabṭ ma gamma naf‘ahū 3315,8
Dalā’il-i nubuwwet Muḥammadī wa šamā’il-i futuwet Aḥmedī 3568-3571
ad-Daqā’iq al-maḥkamat fi šarḥ al-muqaddimat 3586,4
Ḏayl aš-Šaqā’iq an-Nu‘māniye 3661,2
Ḍaw’ lāmi‘ fi a‘yān al-qarn at-tāsi‘ 3657*

Dībāğa ḥāšiya Mīr Abu'l-Fatḥ ala šarḥ tahḏīb li ad-Dawānī 3446,2; 3453, l-3454, 1;3455,3
Dībāğa ar-risāla aš-Šamsiya 3517,10
Ḏikr Tīmūr wa ma fa'ala min magārat al-umūr 3667,4
ad-Durr an-Nāğī 'alā al-Īsāġōğī 3375

F

al-Farā'id al-Burhāniya fi taḥqīq al-fawā'id al-Fanāriya (Hašiya Burhān 'alā al-Fanārī) 3350,4; 3363,2; 3462,11
Farā'id fawā'id li taḥqīq ma'āni al-isti'āre, ar-Risāla as-Samarqandiya, Risāla al-isti'āra 3305,2; 3315,2; 3315,17*; 3343, 2; 3529, 6; 3530,3
Fatḥ al-asrār (Šarḥ al-Īsāġōğī) 3307,2; 3373-3374; 3548,3; 3552,3; 3556,2.
Fatḥ-i Mekke-i Mukerreme 3649,1
Fatḥ al-wahhāb bi šarh al-ādāb 3532,11; 3557
al-Fawā'id al-Fanāriya (Šarḥ al-Īsāġōğī lil-Fanārī) 3302,6; 3310,2; 3321,2; 3341,2; 3346-3356; 3357,2; 3359,2; 3361,2; 3371,2; 3463,5; 3466,3; 3477,2; 3487,3; 3536,2
al-Firāsa li ağl as-siyāsa (as-Siyāsa fi'ilm al-firāsa) 3275,5
Fuṣūl fi naḥw al-qulūb 3274,4
Futūḥāt-i 'Oṯmāniye 3652

G Ǧ

Ǧām gitī numā fi al-ḥikma 3302,5
Gamā'im al-ham'iyyat fi naẓm ar-risāla al-waḍ'iyya 3558,3
Ǧāmi' ad-durar (Farā'id 'Abdulmuḥsin al-Qayṣarī) 3444,2
Ǧāmi' al-ḥikāyāt wa lāmi' ar-riwāyāt 3558
Ǧāmi' al-kunūz wa nafā'is at-taqrīr 3548,2; 3551-3556
Gazewāt-i Ḥakīm Oglu'Ali-paša v. Aḥvāl-i Gazewāt-i Bosna
Gazewāt-i teryākī Gāzī Ḥasan-paša 3590
Ǧewheret at-tawḥīd 3675,4
Ǧilā' al-anẓār fi ḥall 'awīsāt al-afkār 3366-3368.
Gurar al-ḥikam wa durar al-kalim 3245,1
al-Gurrat fi al-manṭiq 3302,4

H Ḥ Ḫ

Ḥadīqat al-mulūk 3596,1
Ḥadīqat as-su'adā' 3587
Ḥadīqat al-vuzarā' 3596,2; 3667,2; 3683
Ḫair al-bišar biḫair al-bašar 3575
Ḥall al-hidāyat šarḥ hidāyat al-ḥikma 3251
Ḥall al-muškilāt al-išārāt wa at-tanbihāt 3246,1
al-Ḫamīs fi aḥwāl nafs an-nafīs 3565
al-Ḥanafiya (Šarḥ risāla al-'Aḍudiya) 3335,4 ; 3349,6; 3432,6; 3487,2; 3488,2; 3489, 1-3490,1; 3493,4; 3494,3; 3495,3; 3525,5; 3529,4; 3532,3
al-Hārūniya fi't-tasrīf 3351,4
Ḥāšiya 'Abdurraḥmān al-Kurdī 'alā ḥāšiya šarḥ al-ādāb li Mas'ūdī 3483,1
Ḥāšiya Abu'l-Baqā' 'alā ar-risāla al-'Aḍudiya fi'l-waḍ'i 3448,4; 3505,4; 3507,2: 3511,8.
Ḥāšiya Abu'l-Fatḥ 'alā šarḥ ar-risāla al-'Aḍudiya fi'l-ādāb lil-Ḥanafī 3432,4; 3488,3; 3490,2; 3491,1-3495,1; 3529,5

Ḥāšiya As'ad-efendī 'alā Mīr Abu'l-Fatḥ min al-ādāb 3501,3
Ḥāšiya 'alā awā'il šarḥ al-Fanārī 'alā Īsāġōğī 3464,2
Ḥāšiya al-Barda'ī 'alā šarḥ al-Isâgōğī lil-Kātī 3302,7; 3303,3; 3324,2; 3331,2; 3342,1; 3347,2
Ḥašiya al-Čillī 'alā ḥāšiya al-Fatḥiya fi'l-ādāb 3500,1-3501,1
Ḥāšiya Dāwūd 'alā ḥāšiya as-Sayyid al-Ǧurǧānī 'alā taḥrīr al-qawā'id al-manṭiqiya fi šarḥ aš-Šamsiya 3423-3425
Ḥāšiya 'alā dībāğa šarḥ aš-Šamsiya li Quṭbuddīn ar-Rāzī 3410,4
Ḥāšiya 'alā dībāğa šarḥ aš-Šamsiya li Sa'duddīn at-Taftāzānī 3440
Ḥāšiya Diqōz 'alā šarḥ ādāb al-baḥt lis-Samarqandī 3319,5; 3520,3
Ḥāšiya al-Fardiya lir-risāla al-Ḥusayniya 3257,2; 3500,4; 3521,6; 3537,1
Ḥāšiya al-Ḫalḫalī 'alā šarh tahḏīb 3455,1
Ḥāšiya 'alā Ḥanafiya fi'l-ādāb 3531,4
Ḥāšiya Ḥasan Zibārī 'alā šarḥ al-'Iṣām 'alā risāla al-isti'āra 3518,8
Ḥāšiya 'alā ḥāšiya al-Lārī 'alā šarḥ al-Qāḍi Mīr 'alā Hidāyat al-ḥikma 3471,4
Ḥāšiya 'alā ḥāšiya Abu'l-Fatḥ al-Amīr fi'l-ādāb 'alā šarḥ al-Maulā al-Ḥanafī 3497,2; 3502
Ḥāšiya 'alā ḥāšiya Mīr Abu'l-Fatḥ 'alā šarh ad-Dawānī 'alā tahḏīb al-manṭiq 3458
Ḥāšiya 'alā ḥāšiya Mīr Abu'l-Fatḥ 'alā šarḥ al-Ḥanafī 'alā al-ādāb al-'Aḍudiya 3503
Ḥāšiya 'alā ḥašiya as-Sayyid 'alā taḥrīr al-qawā'id al-manṭiqiya 'alā aš-Šamsiya (Qara ḥāšiya) 3328,3; 3426-3429
Ḥāšiya 'alā ḥāšiya al-Barda'ī 'alā šarḥ al-Isāġōğī lil Kātī 3343
Ḥāšiya 'alā ḥāšiya li šarḥ Ḥisām Kātī 'alā al-Isāġōğī 3345
Ḥāšiya al-Ḫayālī 'alā šarḥ 'aqā'id an-Nasafī at-Taftāzānī 3393,2-3
Ḥāšiya Ibn al-'Imādī 'alā ḥāšiya Qūl Aḥmed 'alā al-Īsāġōğī 3350,2; 3365
Ḥāšiya 'Imād al-Kāšī 'alā šarḥ ar-risāla as-Samarqandiya fi ādāb al-baḥt wa al-munāẓara 3261,5; 3462,9: 3480,2; 3481; 3482,2; 3520,5
Ḥāšiya al-Kafawī 'alā Ḥāšiya al-Lārī Qāḍī Mīr 'alā Hidāyat al-ḥikma 3267
Ḥāšiya 'alā lawāmi' al-asrār fi šarḥ Maṭāli' al-anwār 3268,2; 3269-3271
Ḥāšiya fi'l-mantiq 3474
Ḥāšiya 'alā Metali' al-inẓār šarḥ Ṭawāli' al-anwār lil-Īṣfahānī 3261,2
Ḥāšiya Minqārīzāde 'alā ḥāšiya Abu'l-Fatḥ 'alā šarḥ al-Ḥanafī 'alā ādāb al-'allamat al-'Aḍududdīn 3498-3499,1
Ḥāšiya Mīrzāğān 'alā šarḥ ḥikmat al-'ayn 3248
Ḥāšiya al-Mostārī 'alā ḥāšiya Abu'l-Fatḥ al-Amīr fi'l-ādāb 'alā šarḥ ar-risāla al-Ḥanafiya 3436,2
Ḥāšiya Muḥammad al-Ḥifnāwī 'ala ar-risāla al-'Aḍudiya fi'l-waḍ'i 3508,1
Ḥāšiya Muḥyiddīn 'alā šarḥ al-Isāġōğī

3304,3; 3326-3341; 3348,4; 3360,2; 3361,6; 3475,3; 3528,4

Ḥāšiya al-Qasṭalānī ‘alā ‘aqā’id lit-Taftāzānī 3275,2

Ḥāšiya ‘alā risāla al-Ḥanafiya fil adāb 3496,1-3497,1

Ḥāšiya aṣ-Sālikūtī ’alā at-taṣdīq 3537,5

Ḥāšiya as-sayyid as-sanad fi taḥqīq al-qism aṯ-ṯāliṯ min aqsām al-wadi‘ 3462,6

Ḥāšiya as-Siwāsī ‘alā šarḥ ar-risāla al-isti‘āra 3518,6

Ḥāšiya ‘alā aš-Šamsiya fi’l-manṭiq 3410,2

Ḥāšiya ‘alā šarḥ al-farā’id as-Sirāğiye al-Ğurğānī lil-‘Ağamī 3335,8

Ḥāšiya ‘alā šarḥ ğihat al-waḥdat 3390,3

Ḥāšiya ‘alā šarḥ Hidāyat al-ḥikma li Qādī Mīr 3262,1

Ḥāšiya ‘alā šarḥ ‘alā al-‘Iṣām ar-risāla al-’Aḍudiya fil-waḍi‘ 3504,3; 3511,2; 3514,1

Ḥāšiya ‘alā šarḥ al-Kāfiya fi an-naḥw 3491,10*

Ḥāšiya ‘alā šarḥ al-Kātī ‘alā al-Īsāğōğī (lis-Surūrī) 3344,1

Ḥāšiya ‘alā šarḥ maṭāl’i al-anwār 3496,4

Ḥāšiya ‘alā šarḥ matn al-‘alāqa 3466,6

Ḥāšiya ‘alā šarḥ Mawlānāzāde ‘alā Hidāyat al-ḥikma 3261,1

Ḥāšiya ‘alā šarḥ Muḫtaṣar at-tahḍīb al-musamma bi takmila min al-manṭiq wa al-ādāb 3457,1

Ḥāšiya ‘alā šarḥ Qāḍī Mīr ‘alā Hidāyat al-ḥikma 3259,2; 3263,1-3266

Ḥāšiya ‘alā šarḥ Quṭbuddīn ‘alā aš-Šamsiya 3349,7; 3537,2

Ḥāšiya ‘alā šarḥ ar-risāla fi ādāb al-baḥṯ li Tašköprü-zāde 3521,4

Ḥāšiya ‘alā šarḥ ar-risāla fi ādāb al-baḥṯ wa al-munā-ẓara li Tašköprü-zāde 3521; 3524,1; 3525,1; 3526,2; 3527,1

Ḥāšiya ‘alā šarḥ ar-risāla al-‘Aḍudiya fi’l-ādāb 3485,2; 3488,2; 3489,2; 3492,1; 3506,2; 3520,2

Ḥāšiya ‘alā šarḥ ar-risāla al-‘Aḍudiya fi’l-waḍ‘i 3515; 3516

Ḥāšiya ‘alā šarḥ ar-risāla fi’l-isti’ara 3518,9

Ḥāšiya ‘alā šarḥ ar-risāla as-Samarqandiya fi ādāb al-baḥṯ wa al-munāẓara 3478,3; 3483,4

Ḥāšiya ‘alā šarḥ ar-risāla as-Samarqandiya fi ādāb al-baḥṯ wa al-munāẓara (li Šā‘ir Sinān) 3483,3

Ḥāšiya ‘alā šarḥ ar-risāla aš-Šamisya 3441

Ḥāšiya ‘alā šarḥ aš-Šamsiya lil-Ğurğānī (Ḥāšiya ‘alā taḥrīr al-qawā‘id al-manṭiqiya al-musammat bi Küčük 3410-3418

Ḥāšiya ‘alā šarḥ aš-Šamsiya li Sulṭānšāh 3430-3432

Ḥāšiya ‘alā šarḥ tahḍib al-manṭiq wa al-kalām 3446,3; 3447,2; 3448-3452; 3453,2; 3454,2; 3455,4; 3456,1

Ḥāšiya ‘alā šarḥ at-taṣawwurāt 3442,1

Ḥāšiya ‘alā šarḥ at-taṣdīqāt 3412,2; 3420-3422

Ḥāšiya ‘alā šarḥ Ūlūg-beg ‘alā ādāb al-baḥṯ wa al-munāẓara 3480,3; 3482,1; 3520,6

Ḥāšiya aš-šayḫ al-islām 3500,2

Ḥāšiya ‘alā šayḫ Muḥammad al-Kurdī ‘alā šarḥ as-Samarqandī ‘alā ar-risāla al-‘Aḍudiya fi’l-waḍ‘i 3509,2

Ḥāšiya Šehirlizāde ‘alā Mīr Abu’l-Fatḥ min al-ādāb 3501,2

Ḥāšiya ‘alā taḥrīr al-qawā‘id al-manṭiqiya 3514,4

Ḥāšiya ‘alā at-taṣdīqāt 3514,3

Ḥāšiya ‘alā at-taṣdīqāt min taḥrīr ‘al-qawā‘id al-manṭiqiya li ‘Iṣāmuddīn al-Isfarā’inī 3433-3434

Ḥāšiya uḫrā ‘alā al-ḥašiya al-mazbūra 3483,2

al-Ḥawāšī ‘alā al-Fanāriya 3348,2; 3349,3; 3350,5; 3351,2; 3357-3364; 3462,2; 3463,3-4; 3466,4; 3533,3

Ḥawāšī ’alā hāšiya Küčük li as-Sayyid aš-Šarīf 3419: 3443,3

Ḥawāšī ‘alā ḥawāšī šarḥ al-ādāb 3484

Ḥawāšī lil-Maulā al-Ḫayālī ‘alā ḥāšiya al-Muṭawwal lis-Sayid aš-Šarīf 3496

Ḥawāšī lil-muḥaqqiq ‘Isāmuddīn ‘alā ḥāšiya al-Mutawwal lis-Sayyid aš-Šarīf 3496,3

Ḥawāšī ‘alā šarḥ ‘Iṣāmuddīn ‘ala ar-risāla as-Samarqandiya fi’l-isti‘āra 3335,6

Hidāyat al-ḥikma 3250*

Ḫulāṣa al-ādāb (Risala fi ādāb al-baḥṯ) 3533,4

Ḫulāṣa al-afkār fi’l-waḍ‘i 3517,1

Ḫulāṣa al-ḥisāb 3485,8

al-Ḥusayniya fi ādāb al-baḥṯ 3528-3529; 3532,2; 3537,4

Ḥusn al-muḥādara fi aḫbār-i Miṣr wa al-Qāhira 3579

I ‘I

I‘lām al-‘ibād fi aḫbār al-billād 3689

‘Ilm-i ḥāl 3443,7

Inqiṣād-i ṣulḥ bil-kuffār Nemče 3602,4

Inšā’ 3591,2

al-‘I rāb‘an qawā‘id al-i‘rāb 3675,2

Is‘āf al-minna fi šarḥ itḥāf al-ğanna 3297-3299

al-Īsāğōğī 3302-3316; 3319,2; 3325,2; 3328,5; 3331, 4; 3333,3; 3334,3; 3342,2; 3361,4; 3369,4; 3372,2; 3373,2; 3387,3; 3415,4; 3465,6; 3466,2; 3487,3; 3517,8; 3519,2; 3522,2; 3527,7; 3545,4

al-Īsāğōğī al-ğadīd 3490,5

Istidlāliya 3472-3473

al-Īšārāt we at-tanbīhāt 3246,1*

Itḥāf al-ğanna 3297*

Iẓhār al-asrār 3308,3; 3522,3

Iẓhār as-sirr al-mawdū‘i fi al-‘amal bir-rub‘i al-maqtū‘i 3320,7

al-‘Izzi 3573,5

K

Kāfi fi’l-manṭiq (Muḫtaṣar al-Kāfi min al-manṭiq) 3333,4; 3461

al-Kāfiya fi an-naḥw 3308,2; 3476,2; 3543,2

Kalimāt wa naṣā’ih ma‘a at-tarğama bit-turkiya 3309,3

Kāmil at-tawāriḫ (Tāriḫ Ibn Aṯīr) 3585,2

Kašf al-kunūz fi bahr ar-rumūz 3527,5

Kašf az-Zunūn ... (?)

Kifāyat al-mubtadi 3344,3

Kitāb al-‘arūḍ 3303,4

Kitāb al-‘ašara al-mubaššara 3678

Küčük v. Ḥašiya ‘alā taḥrīr al-qawā‘id al-manṭiqiya

Kulliyāt Abū al-Baqā’ 3254,2

L

Lawāmi‘al-asrār fi šarḥ Maṭāli‘ al-anwār 3268,1; 3269,2

Lawāqi' al-anwār fī ṭabaqāt al-aḫbār 3669-3672
Lugat muṭallaṭa mubayyina biḫtilāf al-ḥarakat 3274,2

M

Maāb fi šarḥ al-ādāb 3410,3
Maḥmūdiya (Ḥāšiya 'alā dibāğa Qūl Ahmad 'alā šarḥ al-Īsāğōği) 3349,2; 3463,2
Manāqib al-abrār wa maḥāsin al-aḫyār 3653
Manāqib-i 'Alī b. Abū Ṭālib 3684
Manāqib al-'ārifin (wa marātib al-kāšifin) 3685
Manāqib-i Ḫulafā' ar-Rāšidin 3682,1
Manāqib al-Imām al-Aẓam Abū Ḥanifa 3654
Manāqib al-Imām al-Aẓam Abū Ḥanīfa tarğamasī 3679
Manāqib al'ulemā' 3677
Manẓūma fi'l-'arūḍ 3320,4
Maqāla Nu'māniya 3466,7
al-Maqṣūd fi't-taṣrīf 3373,4
Maqtal-i Ḥusayn 3645
Marām aṭ-ṭullāb 3521,5
Maṭla' (Šarḥ al-Īsāğōği) 3369,1
Maṭlūb fi šarḥ al-maqṣūd 3351,3; 3521,8
Matn al-'alāqa (Risāla al-isti'āra) 3315,3; 3323,2; 3465,3
al-Mawāhib al-laduniya bi'l-minah al-Muḥammadiya 3656
Monlawī dergāhī 3602,10
Merḥūm Derviš Maylī-efendi 3602,12
Mewlid-in Nabiyy 3320,10
Miftāḥ al-'ulūm 3339,2
Mir'āt al-ğanān wa 'ibrat al-yaqzān fi ma'rifet ḥawādiṯ... 3576
al-Miṣbāḥ fi an-naḥw 3476,3
Mufidat aṭ-ṭullāb fi 'ilm al-ādāb 3558,2
Mūğaz (Šarḥ tahḏib al-mantiq wa kalām lil-Qarṣi) 3453,7
Muġni aṭ-tullāb (Šarḥ al-Īsāğōği) 3302,2; 3356,2; 3361,5; 3376-3382; 3465,4
Muḥāḍarat al-awā'il wa musāmarat al-awāḥir 3582-3584
Muḥammad Nerkesī efendinin tarğama-i hālī 3602,6
Muḥtaṣar ğāmi' li ma'rifat 'ilm al-ḥadiṯ 3274,5
Multaqaṭāt ḥawāši 'alā Mīr Abu'l-Fatḥ fi ḥašiya 'alā šarḥ at-tahḏib 3459
al-Muqaddima al-Ağurrūmiya 3328,6
Muqaddima fi aṣ-ṣarf al-fārisī 3320,3
al-Muqaddima al-Ĝazzariya fi at-tağvīd 3586,5
Mu'rab al-awāmil al-ğadīda 3278,2; 3528,6*
Murūğ aḍ-ḍeheb 3577*

N

Nasab Rasūlullāh s.a.v.s. 3556
Naẓm al-bayān 3539,2
Nemče Česāri ğanibindan sulṭān Meḥmed-ḫān... 3602,3
Nisāb aṣ-Ṣibyān 3479,3
Niẓām al-ādāb 3521,3
Niẓām al-'ulamā' ilā ḫatam al-anbiyā' 3673
Nuzha an-naẓar šarḥ Nuḫba al-fikr 3274,3

O

Ostriya devleti ile Devlet-i 'aliye 'Oṯmāniye 3602,1

P

Pādišāh-i islām ṭrafindan Nemće... 3602,2

Q

al-Qabs al-ḥāwi li gurar aḍ-Ḍau' as-Saḥāwi 3657
Qara ḥāšiya, v. Ḥāšiya 'alā Ḥāšiya as-Sayyid 'alā taḥrīr al-qawā'id al-manṭiqiya 'alā aš-Šamsiya (Qara ḥāšiya)
Qaṣida bad'i al-amāli 3320,11
Qaṣida wa du'ā' fi al-ḫawf 3320,9
Qaṣida fi ma'rifat al-mu'annaṭāt as-samā'iya 3443,8
Qaṣida an-Nūniya 3675,3
Qiṭ'a fi'l-aḫlāq 3539,3
Qiṭ'a min aṣ-ṣarf 3466,9
Qiyāfat-nama-i Ḥamdī Čelebī 3320,12

R

Risāla-i 'Abdulbāqī-efendi aš-šahīr bi Ṭursūn-zāde 3491,10
Risāla min al-ādāb (lil-Birgawī) 3404,3
Risāla fi ādāb al-baḥṯ, v. Ḫulāṣa al-ādāb
Risāla fi ādāb al-baḥṯ lis-Sayyid aš-Šarif 3491,9
Risāla fi ādāb al-baḥṯ wa al-munāẓara li 'Aḍududdīn 3335,3; 3349,5; 3432,5,3456,3; 3485 - 3490; 3493,3; 3494,2; 3495, 4;3519,3; 3525,4; 3527,3; 3529,3; 3532,5
Risāla fi ādāb al-baḥṯ wa al-munāẓara wa tartib al-baḥṯ 3518,3
Risāla fi ādāb al-baḥṯ wa al-munāẓāra li Tašköprü-zāde 3315,14; 3485,7; 3495,8; 3506,3; 3517,3; 3519,1; 3522,5; 3530,2; 3532,4; 3533,2; 3545,3; 3547,2
Risāla al-ādāb fi'-l-munāẓara 3315,6; 3327,2; 3527,6
Risāla fi ādāb al-muṭāla'a 3471,2
Risāla al-'Aḍudīya fi al-ādāb, v. Risāla fi ādāb al-baḥṯ wa al-munāẓara li'Aḍududdīn
Risāla al-'Adudiya fi'l-waḍ'i 3315,9; 3327,2; 3404,2; 3465,2; 3491,11; 3504,1; 3505,2; 3511,7; 3517,2; 3531,3; 3532,8; 3536,6
Risāla fi'l-'amal bir rubi' al-muğīb 3391,3
Risāla fi'l-'amal bil usṭurlāb 3485,11
Risāla fi al-'ašq 3246,2
Risāla avṣāf-i Istanbul 3691
Risāla 'an al-aznāb 3492,3
Risāla fi baḥṯ al-ḥarakāt min al-ḥikma li Muṣlihuddīn al-Lārī 3462,8
Risāla fi bayān aqsām al-ḥikam 3586,3
Risāla fi bayān al-ḥāṣil bil-masdar 3511,5
Risāla fi bayān iğtima al-isti'āra at-tabi'a 3518,5
Risāla fi bayān lafẓ čalab wa čalabī 3492,2
Risāla fi bayān al-mu'ğiza 3491,5
Risāla fi bayān ṭabaqāt al-muğtahidīn 3655,2; 3658,2
Risāla fi bayān min at-tab'idiya 3511,3
Risāla Bešīr Čelebi 3690
Risāla fi faḍā'il al-ğihād 3491,15
Risāla fi fann al-munāzara 3315,12; 3386,2; 3493,2; 3527,2; 3542-3547;3555,2; 3559.
Risāla fi'l-farā'id 3320,8
Risāla fi ḥaqq al-besmala li Maulānā Ĝāmi 3491,16
Risāla al-Ḥarfiyya li as-Sayyid aš-Šarif 3485,6; 3491,13; 3511,4

Risāla ḥurūf az-zawā'id 3471,5
Risāla fi 'ilm ādāb al-baḥt 3532,6
Risāla-i isti'āra 3460,3
Risāla al-isti'ārāt 3518,7
Risāla al-isti'āra lis-Samarqandi 3491,18
Risāla fi libās 3443,5
Risāla fi manāqib aš-Šayḫ Yūyō Muṣtafā b. Yūsuf al-Mostārī 3675-3676
Risāla fi'l-manṭiq 3315,7; 3315,19; 3453,4
Risāla fi'l-mu'annaṭāt as-sama'iya 'ālā tartib al-ḥurūf al-ḥiğa 3517,6
Risāla fi'l-mugālaṭa 3443,4
Risāla muḫtaṣira fi'l-'amal bi rub'i al-muqanṭarāt 3485,9
Risāla fi'l-munāẓara 3315,10; 3487,6
Risāla fi muqaddamāt al-'ulūm 3257,3
Risāla fi qawā'id ḫaṭṭ 3320,6
Risāla al-qiyās fi'l-manṭīq 3471,1
Risāla li rub'i ad-dā'ira fi samt al-muqanṭara 3391,2
ar-Risāla as-Samarqandiya fi ādāb al-baḥt wa al-munāẓara 3471,1; 3478,2
Risāla fi'ṣ-ṣarf 3528,6
Risāla fi sunnat ṣalāt al-fağr 3491,7
Risāla aš-Šamsiya fi al-qawā'id al-manṭiqiya 3302,3; 3315,18; 3384-3391; 3397,2; 3400,3; 3402,2; 3412,2; 3415,3; 3465,2; 3475; 3517,7
Risāla fi šarḥ ma'nī al-ḥamd wa aš-šukr 3508,3
Risāla at-ta'ārif 3517,5
Risāla fi tağdid al-īmān 3295,2
Risāla fi taḥqiq af'āl at-taḥaqquq 3457,2
Risāla taḥqiq al-kulliyāt 3350,3
Risāla fi ta'rif al-kalima fi šarḥ al-kāfiya lil-Ğāmī 3462,4
Risāla-i wad'i naw'ī 3489,12; 3491,12
Risāla al-wad'iya fi 'ulūm al-'arabiya 3491,3
Risāla al-waladiya, v. Risāla fi fann al-munāẓara

S Ş

Ṣadaf al-bayān 3315,4
Ṣiḥāḥ al-'Ağam (as-Ṣiḥāḥ al-'Agamiya) 3309,4
Sihām ar-rabṭ fi al-maḫmas hāli al-wasaṭ tarğamasi 3245,2
Sirāğ al-mulūk 3562
Sirat en-nebī 3567
Siyer an-Nabavi (Siyer ḫayr al-Bariye) 3564
As-Siyāsa fi 'ilm al-firāsa, v. al-Firāsa li eğl 'ilm al-firāsa
Ṣrblu re'āyānin ṭugyān wa tenkili wa Belgrad... 3603
Suleymān-nāme 3647
as-Sullam al-murawniq fi'l-manṭiq 3315,5; 3369,3; 3460,1

Š

aš-Šakwā 3246*
aš-Šamā'il an-Nabaviyya 3544*; 3560-3561
aš-Šamāriḫ fi 'ilm at-tāriḫ 3580
Šams al-awfāq fi 'ilm ḥurūf al-awfāq 3668*
aš-Šaqā'iq an-Nu'māniya fi'ulemā' ad-Dawlat-i 'Otmāniya 3658-3668
Šarḥ al-alfiya li Ibn Mālik 3534,2
Šarḥ al-amṯila al-muḫtalifa 3320,5; 3344,2
Šarḥ al-amṯila al-muḫtalifa bit-turkiya 3331,5
Šarḥ al-'aqā'id al-'Aḍudiya 3495,2
Šarḥ al-Ardabilī 'alā Unmūzağ az-Zamaḫšari 3312,4
Šarḥ 'arūḍ al-Andalusi 3506,4; 3524,2
Šarḥ 'alā awā'il Īsāġōğī 3464,3
Šarḥ dībāğa al-Fanārī 3462,3
Šarḥ 'alā dībāğa ar-risāla aš-Šamsiya 3517,4
Šarḥ ad-durr al-yatīm fi at-tağvīd 3586,2
Šarḥ farā'id al-fawā'id li taḥqīq ma'ani al-isti'āra 3536,5; 3541,2; 3536,5
Šarḥ al-farīda 3390,2; 3508,2
aš-Šarḥ al-ğadīd al-Mostārī 'alā ar-risāla aš-Šamsiya fi'l-manṭiq 3436, 1;3437
Šarḥ al-Hārūniya fi't-taṣrif 3351,5
Šarḥ 'alā ḥāšiya šarḥ al-ādāb al-Mas'ūdī lil-Mostārī 3370,2
Šarḥ Hidāyat al-ḥikma 3249-3250
Šarḥ Hidāyat al-ḥikma li Atīruddīn al-Abharī 3263,2
Šarḥ Hidāyat al-ḥikma lil-Maybadī 3253-3260; 3263,2; 3264,2
Šarḥ ḥikmat al-'ayn 3247; 3262,2
Šarḥ Īsāġōğī lil-Fanārī, v. al-Fawā'id al-Fanāriya
Šarḥ al-Īsāġōğī li 'Alemuddīn 3362,2
Šarḥ al-Īsāġōğī lil-Bosnawi al-Mostārī 3321,3; 3355,2; 3370-3372
Šarḥ al-Īsāġōğī lil Kāti 3303,2; 3304,2; 3309,2; 3317-3325: 3328,2; 3331,3; 3333,2; 3334,2; 3336,2; 3348,5; 3361,3; 3386,4; 3387,2; 3389,2; 3469,2; 3475,4; 3477,3; 3528,5
Šarḥ al-Īsāġōğī lis-Surūrī 3319,4
Šarḥ al-Īsāġōğī bit-turkiye 3383; 3487,5
Šarḥ al-Istiā'ra al-kabīr 3460,4
Šarḥ kalimat-i Ceharyār güzin 3682,2
Šarḥ kalimat-i Ḥadreti 'Alī 3682,4
Šarḥ kalimat-i an-Nūraniya 3682,3
Šarḥ al-kawākib ad-durriya fi madḥ ḫayr al-bariya 3275,4
Šarḥ 'alā matn al-'alāqa 3466,5; 3546,2
Šarḥ Monllāzāde 'alā Hidāyat al-ḥikma 3252
Šarḥ al-mu'addalat al-'ašr 3261,5*
Šarḥ risāla min al-ādāb lil Birgavī 3525,3
Šarḥ risāla fi al-ādab al-baht wa al-munāẓara 3331,6; 3371,3; 3386,3; 3489,3; 3494,5; 3495,7; 3499,2; 3508,4, 3519,4; 3520-3523; 3526,4; 3532,7; 3533,3; 3545,2; 3552,6
Šarḥ ar-risāla al-'Aḍudiya fi'l-ādāb (lil-Isfarā'ini) 3491,2; 3500,3
Šarḥ (ta'līqa) 'alā ar-risāla al'Aḍudiya fi'l-wad'i (lil-Ğāmī) 3505,5; 3511,6; 3532,9
Šarḥ 'alā ar-risāla al'Adudiya fi' l-waḍ'i (lil-Isfarā'ini) 3504,2; 3510-3513; 3546,3
Šarḥ ar-risāla al-'Aḍudiya fi'l-waḍ'i (lil-Qušğī) 3349,4: 3356,3; 3491,4; 3495,6; 3505,1-3507,1; 3525,6; 3527,4; 3531,2; 3532,10
Šarḥ 'alā ar-risāla al-'Aḍudiya fi'l-waḍ'i (lil-Samarqandī) 3509,1
Šarḥ (ta'līqa) 'alā ar-risāla al-'Aḍudiya fi'l-waḍ'i (lis-Sayyid) 3505,3; 3511,9; 3532,9
Šarḥ 'alā risāla fi fann al-munāẓara 3490,4; 3549-3550
Šarḥ ar-risāla al-Ḥanafiya al-'Aḍudiya fi'l-ādab, v. al-Ḥanafiya
Šarḥ ar-risāla al-Ḥusayniya fi ādāb al-baḥṭ 3315,11; 3485,3; 3493,5;

3494,4; 3495,5; 3521,2; 3528,2; 3529,2; 3530-3536: 3537,3
Šarḥ risāla al-isti‘āra 3315,17; 3384,2
Šarḥ ‘alā risāla al-isti‘ārā 3518,4
Šarḥ ‘alā risāla al-isti‘āra (lil-Īsfarā’ini) 3335,5; 3466,8; 3492,5; 3514,2; 3525,2
Šarḥ risāla al-isti‘āra as-Samarqandi 3313,2
Šarḥ ar-risāla al-Mūsāwiya fi’l-qiyās 3467,1; 3468
Šarḥ ar-risāla as-Samarqandiya fi ādāb al-baḥṯ wa al-munāẓara (lil-Kilānī) 3261,3; 3270,2; 3392,2; 3478,1-3479,1
Šarḥ ar-risāla as-Samarqandiya fi ādāb al-baḥṯ wa al-munāẓara (liš-Širwānī) 3261,4; 3335,2; 3462,10; 3479,2; 3480,1; 3482,3; 3520,4
Šarḥ ‘alā ar-risāla aš-Šamsiya (an-Nusḫa al-mufaṣṣala) 3435
Šarḥ ar-risāla as-Samarqandiya fi al-qawā‘id al-manṭiqiya (Šarḥ taṣdīqāt aš-Šamsiya) 3442,2
Šarḥ as-sullam al-murawniq 3369,2
Šarḥ tahḏīb al-manṭiq wa al-kalām 3422,2; 3445-3447; 3448,2; 3449,3; 3452,2; 3453,5; 3455,2; 3485,5
Šarḥ talḫiṣ taqrīr al-qawānin fi’l-ādāb li Sačekli-zāde 3457,3
Šarḥ al-Waladiya (Šarḥ ar-risāla fi fann al-munāẓara) 3535,2
Šayḫ Ḥasan Qā’imi 3602,8
Šawāhid an-Nubuwwat 3574

T Ṭ Ṯ

Tafsīr duā’ qunūt 3491,6
Tafsīr sūra al-Fātiḥ 3491,14
Tāq at-tarāğim fi ṭabaqāt al-fuqahā’ al-Ḥanafiya 3655,1
Tahāfut al-falāsifa 3294*
Tahāfut li Ḫawāğezāde 3294
Tahḏīb al-manṭiq wa al-kalam 3443,1-3444,1; 3448,3; 3449,2; 3453,6; 3456,2; 3485,4
Taḥqīq al-kināya wa al-isti‘āra 3346,1
Taḥrīr al-qawā‘id al-manṭiqiya fi šarḥ ar-risāla aš-Šamsiya 3319,3; 3392,1-3403; 3415,2; 3432,3; 3470,2; 3528,3
Takmila šarḥ al-Ğalāl ‘alā tahḏīb al-mantiq li Mīr Abul-Fatḥ 3446,4; 3453,3; 3455,5
Talḫīs al-ādāb (Risāla fi’l-ādāb) 3491,8
Talḫiṣ al-miftāḥ 3400,4; 3419,5
Ta‘līm al-muta‘allim 3385,2
Ta‘līq ‘alā baḥṯ ğihat al-waḥdat 3335,7; 3348,3; 3357,3; 3462,1-3466; 3473,2; 3505,6
Ta‘līqāt ‘alā baḥṯ al-iḍāfat fi šarḥ al-Ğāmi ‘alā al-Kāfiya 3462,7
Ta‘līqāt ‘ala ḥāšiya šarḥ aš-Šamsiya 3439
Ta‘līqāt ‘ala šarḥ al-ādāb al-Mas‘ūdi lis-Samarqandi 3520,7
Ta‘līqāt ‘ala šarḥ ar-risāla aš-Šamsiya lil-Bosnawī al-Mostārī 3438
Ta‘mirāt-i ‘aqqār waqf-i ‘Īsā-bey 3602,11
Taqrir al-qawānin al-Mutadāwila min ‘ilm al-munāẓara 3471,3; 3536-3541
Taqwin at-tawāriḥ 3595
Tarğama-i ‘awāmil-i ğadīd 3522,6
Tarğama-i ḥāl ḥakīm Oglū ‘Ali-paša wa tāriḫ-i wafāti 3602,9
Tarğama ar-risāla al-waladiya fi al-manṭiq lis-Sayyid aš-Šarīf 3263,3; 3286; 3328,4; 3475,1 - 3476,1; 3527,3
Tarğama-i Ṣad kalimāt-i čahāryār-i güzin 3300
Tarğama-i ṯawāqib 3680-3681
Tarğama-i Wasiyatname-i ‘Abdulgani an-Nāblusī 3508,5
at-Ta‘rīfāt lil-Ğurğānī 3272-3293
Tāriḫ al-anbiyā’ 3585,1
Tāriḫ al-anbiyā’ (qiṭ‘a) 3648
Tāriḫ-i Bosna wa Hersek 3604-3607
Tāriḫ-i Enwerī 3609-3636
Tāriḫ al-futūḥāt al-Otmāniye 3646
Tāriḫ-i Ḫayruddīn-paša 3644
Tāriḫ Ibn Aṯīr, v. Kāmil at-tawāriḫ
Tāriḥ Ibn Kamāl beray feth-i Belgrad wa šarḥ Monllā Tawfīq 3462,5
Tāriḫ al-ma‘rūf bi as-silsila ... (?)
Tāriḫ-i Pečevi 3593-3594
Tāriḫ-i Rāšid 3597
Tāriḫ-i Ṭabarī tarğamasi 3637-3641
Tāriḫče-i wuqū‘āt-i Hersek 3608
Tartīb al-‘ulūm 3295,1
Taṣdīqāt (šarh ar-risāla aš-Šamsiya) 3349,8; 3399,2; 3400,2; 3404-3409; 3432,2
Ta‘ṭīr al-anfās bi manāqib Sayyidī Abu’l-Ḥasan aš-Šāḏili wa Sayyi-dī Abu’l-‘Abbās 3674
Ṯawāqib al-manāqib (Manāqib-i Ḥadret-i Maulānā) 3686
Tawāriḥ (qiṭ‘a) 3650
Tawd‘i al-‘irāb ‘an qawā‘id al-‘irāb 3312,2
Travnik Mekkeye sefer sene 1160-3693
Tuḥfa-i gewher niẓām (Tuhfa fi’l-hikma) 3301
Tuḥfa al-Ḥaramayn 3692
Tuḥfa al-iḫwān nāmi 3443,6
Tuḥfa as-seniye bi asmā’ al-bilād al-Miṣriya 3668
Tuḥfa-i Šāhidī 3600,2
Tuḥfā aṭ-ṭullāb 3558,1

U ‘U

Unmūḏağ fi an-naḥw liz-Zamaḫšari 3312,3
‘Uqūd manẓūme min sunan sayyid al-mursalin 3245,3; 3274,1*
‘Uyūn al-aṯar fi funūn al-magāzi wa aš-šamā’il wa siyar 3563

V

Wafayāt-i ḫulafā’ ar-rāšidīn 3651
al-Wāfiya fi šarḥ al-Kāfiya 3278,2
al-Waṣf al-kāmil fi aḥwāl al-wazīr al-‘ādil 3602,7
al-Wasīlat ilā ma‘rifat al-awā’il 3581
Waṣiyat al-Imām al-’Azam Abū Ḥanīfa 3492,4

Z

Zubdat al-iḫtilāf bayn as-salf wa as-Sakākī wa al-Ḫatīb fi ta‘yīn al-insti‘āra al-maktiya 3315,15
Zubdat an-naṣāyiḥ wa ‘umdat at-tawārīḫ 3592
Zubdat at-tawārih 3589

INDEKS PISACA

A ʻA

ʻAbdiğān aṣ-Ṣūfi 3443,8
ʻAbdulbāqi b. Ṭūrsūn ar-Rūmi al-Ḥanafi Ṭūrsūnzāde 3491,10
ʻAbdulqani b. Ismāʻil an-Nablusi 3508,5
ʻAbdulhādi b. al-ḥāğğ Bakr b. Muṣṭafā b. Ḫamsa al-Wardāri 3443,6
ʻAbdulḥakīm b. Šamsuddin Sālikūti 3439; 3537,5
ʻAbdulkarīm b. Hawazin b. ʻAbdulmalik, Abu'l-Qasim al-Qušayri 3274,4-5
ʻAbdullāh b. ʻAbdurraḥmān b. ʻAbdullāh, Abū Muḥammad Ibn ʻAqil 3534,2
ʻAbdullāh b. Asʻad b. ʻAli b. Sulaymān b. Fallāh, Abū Muḥammad al-Yafiʻi al-Yamani al-Makkī aš-Šafiʻi 3576
ʻAbdullāh b. al-Maulā aš-šehir Emīr Pādišāh al-Ḥusayni al-Buḫāri 3496,3
ʻAbdullāh b. Ḥusayn, Nağmuddin al-Yazdi 3456,1
ʻAbdullāh b. ʻOmar Qāḍi al-Bayḍāwi 3261,2*
ʻAbdullāh b. Ṭursūn Ṭursūn-zāde 3462,7
ʻAbdullāh b. Yūsuf, Abū Muḥammad Ibn Hišām 3312,2*; 3675,2
ʻAbdullaṭif Laṭifi Qastamūni 3691
ʻAbdulmağid b. Nuʻmān 3410,4
ʻAbdulmuḥsin (Muḥsin) b. Mağduddin al-Qayṣari 3442,2; 3506,4
ʻAbdulqāhir b. ʻAbdurraḥmān al-Ğurğāni 3474,4
ʻAbdulwahhāb b. Aḥmad b. ʻAli aš-Šaʻrāni al-Miṣri aṣ-Ṣūfi 3669-3672
ʻAbdulwahhāb b. Ğalāluddin Muḥammad al-Hamadāni 3680-3681; 3686
ʻAbdulwahhāb b. Husayn b. Waliyuddin al-Āmadi 3535,2
ʻAbdulwāḥid b. Muḥammad b. ʻAbdulwāḥid, Abu'l-Fatḥ al-Āmadi 3245,1
ʻAbdurraḥim aš-Širwāni b. Maḥmūd aš-Širwāni 3462,3
ʻAbdurraḥmān b. Abū Bakr as-Suyūti 3579-3581
ʻAbdurraḥmān b. Aḥmad al-Ğāmi 3462*; 3491,16; 3505,5; 3511,8; 3574
ʻAbdurraḥmān b. Aḥmad, Qāḍi ʻAḍududdin al-Īği 3315,9; 3326,2; 3335,3; 3;3348,4*; 3349,5*; 3402,2; 3454,3; 3463,3; 3430,5; 3402,2; 3430,5; 3454,3; 3463,3; 3483-3486; 3488,2; 3489,11; 3491,2; 3491,3; 3492,2; 3493,4; 3502,1; 3503,2; 3509,7; 3515,2; 3517,3; 3523,4
ʻAbdurraḥmān al-Kurdi al-Āmadi 3483,1
ʻAbdurraḥmān b. Muḥammad al-Bistāni 3668*
ʻAbdurraḥmān b. Muḥammad, Abū Zayd aš-Šayḫ al-Aḫdari 3315,5; 3369,2-3; 3458,1

'Abdurrazzāq b. Muṣṭafā al-Anṭākī 3527,5
Abū Bakr b. Muḥammad al-Ayntābī 3531,4
Abu'l-Baqā b. 'Abdulbāqī al-Ḥusaynī al-Ḥanafī 3448,4; 3505,2; 3505,4; 3509,8
Abū 'Oṯmān al-Ğāḥiz 3245,1*
Abu'l-Qāsim b. Abū Bakr al-Layṯī as-Samarqandī 3305,2; 3315,2; 3441,2; 3486,2*; 3488,18; 3491,6; 3509,1
Abu's-Su'ūd al-Ḥalabī 3558,1
Aḥmad b. 'Abdulfattāḥ b. Yūsuf al-Mollawī 3460,4
Aḥmad b. 'Abdullāh aš-Šawqī ar-Rūmī al-Ḥanafī 3313,2
Aḥmad Šamsuddīn Aflākī 3685
Aḥmad b. Aḥmad b. Aḥamd b. Ibrāhīm al-Ḥayātī al-Albastānī 3297-3299
Aḥmad b. 'Ali Dīnqōz 3319,5; 3518,3
Aḥmad b. 'Alī b. Ḥağar, Šihābuddīn al-'Asqalānī 3274,2
Aḥmad Biğān Yaziğioglu 3687
Aḥmad Fā'iẓ ar-Rūmī 3586,2
Aḥmad b. Maḥmūd al-Harawī Monllāzāde 3252
Aḥmad b. Muḥammad al-Ḥusaynī al-Ḥamawī 3487,6
Aḥmad b. Muḥammad, Šihābuddīn al-Qastalānī 3656
Aḥmad b. Muḥammad, Šamsuddīn as-Sivāsī 3682,2
Aḥmad b. Mūsā al-Ḫayālī 3393,2-3; 3494,2*
Aḥmad b. Muṣṭafā Tašköprü-zāde 3315,14; 3331,6; 3370,3; 3384,3; 3483,7; 3484,3: 3492,5; 3493,7-8; 3497,2; 3504,3; 3506,4; 3514,3; 3517,1,4; 3518,1, 3521; 3524,4; 3658-3668.
Aḥmad b. Qāsim al-'Ibādī (al-'Abbādī) al-Qahirī aš-Šāfi'ī 3451,4
Aḥmad b. Sulaymān Ibn Kemālpaša-zāde 3346,2; 3491,5; 3491,17; 3511,3; 3516,2; 3655,2; 3658,2
Aḥmad b. Yūsuf, Sinānuddīn Karamāni 3667,3
'Alī b. Abū Ṭālib 3245,1*
'Alī al-'Ağamī, as-Sayyid 3419; 3441,3
'Alī b. Ismā'il b. Ibrāhīm b. Muḥammad, Ṣadruddīn al-Isfarā'inī al-'Iṣāmī 3518,9
'Alī b. Muḥammad, 'Alā'uddīn 'Alī Qušğī 3349,4; 3355,3; 3491,3-4; 3493,6; 3503-3505; 3516,7; 3523,6; 3525,4
'Alī b. Muḥammad Ibn Aṯīr 3585,2
'Alī b. Muḥammad al-Bisṭāmī, Muṣannifak 3275,4; 3466,5 (?)
'Alī b. Muḥammad as-Sayyid aš-Šarif al-Ğurğāni 3251*; 3261,2; 3262,3; 3268,2; 3269-3293: 3302,4; 3328,3-4; 3335,8; 3350,3; 3408-3416; 3410,2; 3418-3420; 3457,2; 3462,6; 3485,6; 3487,2; 3492,9; 3509,9; 3515,5; 3516,1; 3517,5; 3518,2; 3525,2
'Alī b. Muḥsin aṣ-Ṣa'īdī, Abu'ṣ-Ṣalāḥ al-Mālikī aš-Šāḏilī al-Wafā'i ar-Ramīlī 3674
'Alī Dede b. Muṣṭafā al-Bosnawī al-Mostārī 3582-3584
'Alī al-Fardī b. Muṣṭafā al-Qayṣari 3257,2; 3498,4; 3519,6
'Alī b.'Omar b. 'Alī, Nağmuddīn al-Qazwīnī al-Kātibī 3247*; 3248*; 3262,2*; 3302,3, 3314,18; 3318,3*; 3328,3*; 3382-3389; 3395,2; 3398,3; 3400,2; 3412,2; 3415,3; 3463,2; 3473,2; 3515,7,10
'Alī b. 'Oṯmān, Sirāğuddīn al-Ūšī al-Fargānī 3320,11; 3675,5
'Alī efendi Qarabaš,'Alā'uddin al-Aqsarāyī an-Niṯārī 3471,4

As'ad-efendī 3501,3
Qāḍī Ayūb b. Mūsā al-Ḥusaynī al-Ḥanafī 3254,2

B

Bešir Čelebī Konjalī 3690
Burhānuddīn b. Kamāluddin b. Ḥamīd al-Bulgārī 3349,7; 3350,4; 3362,2; 3460,11
Burhānuddīn az-Zarnūğī 3385,2

D

Darendelī-efendi 3485,9
Dāwūd b. Muḥammad al-Qarṣī al-Ḥanafī 3453,7; 3457,1,3

F

Fehmī 3301

Ğ

Ga'far Ayni-beg 3590-3592
Ğalāluddīn Rūmī 3253*
Ğalīl b. Muḥammad al-Qaramānī ar-Riḍawī 3514,3

H Ḥ Ḫ

Ḥabībullāh Mīrzāğān aš-Sīrāzī 3248
Ḥāfiẓ b. 'Alī al-'Imādī 3349,2; 3364
Ḥalabī (!) 3315,8
Ḫalīl b. Muḥammad al-Qonawī 3550
Ḥamdī Čelebī ar-Rūmī Qadīmī 3320,12
Ḥāmid b. Burhān b. Abū Ḏarr al-Gaffārī 3471,2
Ḥasan Fehmī-efendi Aqšehirlī 3460,3
Ḥasan Kāfī b. Turḥān al-Aqhiṣārī (Pruščak) al-Bosnawī 3333,4; 3461; 3492; 3512,2; 3673
Ḥasan al-Kātī, Ḥusāmuddīn 3303,2; 3304,2; 3309,2; 3317-3325; 3328,2; 3331,3; 3333,2 3334,2; 3336,2; 3348,5; 3361,3; 3386,4; 3387,2; 3389,2; 3469,2; 3475,4; 3477,3; 3528,5
Ḥasan b. Muḥammad Šerefšāh al-Astarābādī al-Ḥusaynī aš-Šāfi'ī, Ruknuddīn Abū Muḥammad 3278,3
Ḥasan b. Muḥammad b. Yūsuf al-Ḥanafī al-Istānkawī 3296
Ḥasan b. Muḥammad az-Zībārī 3518,8
Ḥiḍr-bey b. Ğalāluddīn, Maulānā 3675,3
Ḥiḍr b. Niyāzī 3587*
Hindūšāh Naḫğawānī 3309,4
Ḥusayn-efendī b. 'Abdullāh al-Anṭākī 3528-3529; 3532,2; 3537,4
Ḥusayn b. 'Abdullāh, Abū 'Alī Ibn Sīnā 3246,1*; 3246,2
Ḥusayn al-'Ağamī, Šayḫ 3480,3; 3482,1; 3518,6
Ḥusayn b. 'Alī al-Kāšifī 3587*
Ḥusayn Bračković 3608
Ḥusayn b. Ḥasan al-Ḥusaynī al-Ḫalḫālī 3455,1
Ḥusayn b. Ḥaydar at-Tibrīzī al-Mar'ašī 3548,2; 3551-3556
Ḥusayn efendī al-Isbe'ī as-Sarāyī 3536,5
Ḥusayn b.Muḥammad b. al-Ḥasan Diyārbakrī 3565
Ḥusayn b. Mu'īnuddīn, Qāḍī Mīr al-Maybadī al-Ḥasanī 3523-3260; 3262,1*; 3263,1-2; 3264,1-2*; 3265*; 3266*; 3301,5; 3514,4
Ḥusayn Muṣṭafā Qaratepelī 3466,6
Ḥusayn b. Nasr b. Aḥmad al-Mauṣulī, Tāğulislām Abū 'Abdullāh-Ibn Ḫamīs 3653
Ḥusayn Šāh Čelebī Amasiyevī 3527,6
Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb b. 'Imāduddīn b. Ibrāhīm, Abu'l-

Faḍā’il al-Ḥazreği az-Zanğānī 3373,5
Ibrāhīm b. Faḍlullāh as-Siwāsī, Šahirlīzāde 3501,2; 3526,3
Ibrāhīm efendi Gözübüyük-zāde 3390,2
Ibrāhīm b. al-Ḥāğğ Ismā‘īl Opijač al-Mostārī 3675-3676
Ibrāhīm al-Lāqānī, Šayḫ 3675,4
Ibrāhīm b. Muḥammad b. ‘Arabšāh al-Isfarā’inī, ‘Iṣāmuddīn 3335,5; 3431-3432; 3466,8; 3490,5; 3491,2; 3498,3; 3504,2; 3508-3511; 3512,2; 3523,2; 3541,2
Ibrāhīm b.Muḥammad b. Ibrāhīm al-Ḥalabī 3564
Ibrāhīm b. Muḥammad al-Maymūnī 3335,6
Ibrāhīm Pečewī 3593-3594
Ibrāhīm b. Ramaḍān al-Bosnavī al-Aqḥiṣārī an-Nawābādī 3438
Ibrāhīm b. Ṣāliḥ Šāhidī 3600,2
Ibrāhīm b. Sālim Gözübüyük-zāde 3508,2
‘Imād b. Muḥammad b. Yaḥyā b. ‘Alī al-Fārisī 3328,3; 3246-3429
‘Iṣāmuddīn Dāwūd, Maulānā 3433
Ismā‘īl aḍ-Ḍabiḥ 3524-3526,1
Ismā‘īl b. Ḫalīl 3315,17
Ismā‘īl Ḥaqqī b. Ibrāhīm Yenišehrī 3391,2
Ismā‘īl efendī Kalanbawī 3315,6
Ismā‘īl b. Muṣṭafā b. Maḥmūd al-Kalanbawī 3458; 3470,1
Ismā‘īl b. Muṣṭafā ar-Rūmī al-Ḥanafī 3557*
Ḥ. Ismā‘īl b. Ḥ Sinān as-Siwāsī 3518,6

L

Lūṭ b. Yaḥyā Abū Munḥaf 3645*

M

Maḥmūd-efendi 3349,2; 3461,2
Maḥmūd b. ‘Abdurraḥmān, Šamsuddīn al-Isfahānī 3261*
Maḥmūd Al-Antāki 3315,3; 3322,2; 3463,4
Maḥmūd b. Abū Bakr, Sirāğuddīn al-Urmavī 3268,1*; 3269,2*
Maḥmūd b. Ḫalīl al-Mostārī, Dāmad 3524,2
Maḥmūd b. hāfiẓ Ḥasan al-Magnisāwī 3302,2; 3355,2; 3360,5; 3375-3380; 3463,5
Maḥmūd b. Ismā‘īl b. Mikā’il al-Ḫarparī 3312,2
Maḥmūd Meṭnewiḫān, Derviš 3680-3681
Maḥmūd b. ‘Omar az-Zamaḫšarī, Abu’l-Qāsim 3312,3; 3312,4*
Mas‘ūd b. Abū Bakr b. Ḥusayn b.
Mas‘ūd b. Ḥusayn aš-Širwānī ar-Rūmī, Kamāluddīn 3261,4; 3318,5*; 3334,2; 3460,10; 3477,2; 3478,1; 3480,3; 3518,4
Mas‘ūd b. ‘Omar at-Taftāzānī 3275*; 3391,2; 3433; 3435; 3441,1-3459,1; 3446,3; 3447,2; 3451,6; 3454,2; 3483,4;
Maymūn b. Muḥammad an-Nasafī al-Ḥanafī, Abu’l-Mu‘īn 3275,3; 3313,3
Meḥmed 3567
Meḥmed-efendī 3320,6
Meḥmed Es‘ad b. imam Aḥmad 3361,1*
Meḥmed b. ‘Alī 3245,2
Meḥmed b. Meḥmed-Alti Parmak 3568-3571
Meḥmed Rāšid-efendi 3597
Meḥmed b. Sulaymān Fazūlī 3587
Mufaḍḍal b. ‘Omar al-Abharī, Aṯīruddīn 3249*; 3251*; 3259,2*; 3263-3266*; 3302,1-3316; 3319,2; 3324,2; 3327,5; 3330,4; 3332,2; 3333,3; 3341,2; 3360,4; 3368,4; 3371,2; 3372,2; 3376,2; 3385,3; 3415,4; 3463,6; 3464,2; 3485,4; 3515,8; 3525,6
Muḥammad b. ‘Abdulganī al-Ardabīlī, Ğamāluddīn 3312,4
Muḥammad b. ‘Abdurraḥmān al-Qazwīnī, Ğalāluddīn 3400,4; 3517,5
Muḥammad b. ‘Abdurraḥmān as-Saḫāwī, Šamnsudīn 3657*
Muḥammad b. Abū Bakr Imamzāde al-Buḫārī 3245,3
Muḥammad b. Abū Bakr al-Mar‘ašī Sačali-zāde 3295,1-2; 3315,12; 3384,2; 3457,3*; 3471,3; 3491,2; 3525,2
Muḥammad b. Aḥmad al-Bihištī al-Isfarā’inī 3410,3
Muḥammad b. Aḥmad Nerkesī 3602,7
Muḥammad b. ‘Alī al-‘Ağamī, Muḥyiddīn 3335,8
Muḥammad b. ‘Alī, ‘Āšik Čelebī 3661,2
Muḥammad b. ‘Alī Šerīf al-Ğurğānī al-Ḥusaynī 3251; 3263,3; 3302,4; 3327,4; 3473,1-3474,1
Muḥammad b. Amīr as-Sa‘īdī al-Ardabīlī, Abu’l-Fatḥ 3430,4; 3485,3; 3488,2; 3491,1-3493,1
Muḥammad b. As‘ad ad-Dawānī as-Ṣadīqī, Ğalāluddīn 3410,2; 3422,2; 3445; 3446,2; 3447,1; 3448,2; 3476,3; 3481,4; 3483,5; 3493,2,4; 3496,4
Muḥammad b. Ašraf al-Ḥusaynī as-Samarqandī 3249,2; 3261,3*; 3319,5*; 3390,2*; 3408,2*; 3477,1; 3478,2; 3485,10
Muḥammad al-Azharī 3558,2-3
Muḥammad-efendi Bāldir-zāde 3663*
Muḥammad al-Basmağī 3459
Muḥammad Emīn Bulbul-zāde 3466,7
Muḥammad b. Emīn Maḫdūm as-Sa‘īdī, Mīr Abu’l-Fatḥ 3446,2-3; 3447,2; 3448-3450; 3451,1,3; 3452,1-2; 3453, 3-5
Muḥammad Enverī Kadić 3609-3636
Muḥammad b. Ğarīr, Abū Ga‘far aṭ-Ṭabarī 3637-3641*
Muḥammad b. Ḫalīl b. Dāniyāl 3492,3*
Muḥammad b. Ḥamza al-Fanārī, Šamsuddīn 3302,6; 3310,2; 3320,2; 3340,2; 3345-3355; 3356,2; 3358; 3360,2; 3370,2; 3390,3*; 3461,5; 3464,3; 3475,2; 3485,3
Muḥammad b. al-Hasan aṭ-Tūsī, Naṣīruddīn 3246,1
Muḥammad b. al-ḥāğğ Humayd al-Kafawī 3267; 3314,16
Muḥammad b. Ḥusayn Abu’l-Ğayš al-Anṣārī al-Andalusī, Abū ‘Abdullāh 3506,4*; 3517,9
Muḥammad b. Ḥusayn al-Balmasī al-Hiğābī Mollā ‘Omarzāde 3490,4
Muḥammad b. Ḥusayn al-Ḥāriṯī al-‘Āmilī, Bahā’uddīn 3485,8
Muḥammad al-Ḥusaynī, Nizamuddīn 3521,3
Muḥammad b. Ibrāhīm b. Abū Ṭālib al-Anṣārī aṣ-Ṣūfī ad-Dimišqī, Šamsuddīn 3275,5
Muḥammad b. Ibrāhīm al-Farrāhī-Mollā Miskīn, Mu‘īnuddīn 3568-3571*
Muḥammad b. Ibrāhīm b. Ḥasan an-Niksārī 3351,5
Muḥammad b. ‘Īsā at-Tirmiḏī, Abū ‘Īsā 3544*; 3560-3561
Muḥammad Emīn ‘Ilmī b. Ismā‘īl al-Yaniyawī 3525,3
Muḥammad al-Kīlānī, Quṭbuddīn 3249,2; 3261,3; 3270,2; 3390,2; 3476-3477,1

Muḥammad al-Kurdī Monllāzāde 3509,2
Muḥammad Amīn b. Maḥmūd al-Buḫārī Amīr Pādšāh 3511,5
Muḥammad b. Maḥmūd b. ‘Abdurrešīd as-Saǧawandī 3335,8*
Muḥammad b. Mubārak Šāh Mīrek al-Buḫārī, Šamsuddin 3247*; 3249; 3250; 3262,2
Muḥammad b. Muḥammad al-Barda‘ī at-Tibrīzī 3302,7; 3303,3; 3323,2; 3330,2; 3341,1; 3346,2; 3348,7*
Muḥammad b. Muḥammad b. Dāwūd as-Sinhāǧī Ibn Aǧurrūm, Abū ‘Abdullāh 3228,5
Muḥammad b. Muḥammad al-Ǧazarī, Ibn al-Gazarī 3586,4-5
Muḥammad b. Muḥammad Ibn Ẓafar aṣ-Ṣaqali 3575
Muḥammad b. Muḥammad al-‘Īmādī, Abu's-Su‘ūd 3558,1*
Muḥammad b. Muḥammad al-Kudurī al-Bazzazi 3679*
Muḥammad b. Muḥammad b. Muḥammad b. Aḥmad b. ‘Abdullāh b. Muḥammad b. Yaḥyā Abu‘l-Fatḥ al-Ya‘mūrī ar-Raba‘i al-Andalusī 3563
Muḥammad b. Muḥammad ar-Rāzi, at-Taḥtānī, Quṭbuddin 3268,1-2*; 3269,2; 3319,3; 3328,3*; 3349,8; 3392,1-3401; 3397,2; 3398,2; 3402,1-3406; 3415,2; 3468,2
Muḥammad b. Muḥammad Sibṭ al-Māridini, Badruddin 3320,7; 3391,3
Muḥammad b. Muḥammad b. Šihāb Ibn al-Bazzāzī al-Kerdarī al-Ḥanafi, Ḥāfiẓuddīn 3654
Muḥammad b. Mūsā at-Tālišī, Muḥyiddin 3304,3; 3325-3340; 3347,4; 3359,2 3360,6
Muḥammad b. Muṣṭafā al-Arzarūmi 3467; 3468
Muḥammad b. Muṣṭafā al-Arzarūmī 3467; 3468
Muḥammad b. Muṣṭafā al-Ḫādimi, Abū Sa‘īd 3467,1
Muḥammad b. Muṣṭafā b. Muṣṭafā b. Aḥmad al-Bosnawī al-Čajnawi (iz Čajniča) 3307,2; 3372,1-3373
Muḥammad b. Muṣṭafā ar-Rūmi al- Ḥanafi, Mīr 3557
Muḥammad Emīn al-Mowlawī b. ‘Omar Alūsī 3314,15
Muḥammad b. ‘Omar al-Halabī 3679
Muḥammad al-Ḥanafi b. ‘Oṯmān al-Klisī 3549
Muḥammad b. Pīr ‘Alī al-Birgawī 3278,2*; 3308,3-4: 3344,3; 3373,6; 3404,3; 3489,3*; 3520,3-4; 3586,2
Muḥammad Emīn b. Sadruddin aš-Širwānī 3335,7*; 3460-3464
Muḥammad b. Sa‘īd al-Būṣrī, Šarafuddīn Abū ‘Abdullāh 3273,4*
Muḥammad b. Salaḥuddīn b. Ǧalaluddīn... Muṣliḥuddin al-Lārī 3259,2; 3263,2; 3264-3267; 3462,8*
Muḥammad b. Sālim al-Hifnawī 3506,1
Muḥammad Šamsuddīn al-Ḥanafi at-Tibrīzī 3335,4; 3348,6; 3430.6; 3485,2; 3486,2; 3487,1-3489,1; 3492,1*; 3491,4; 3492,3; 3493,3; 3523,5
Muḥammad aš-Šīrānšī 3504,3; 3511,2; 3512,1; 3514,1
Muḥammad b. al-Walīd b. Muḥammad at-Tartūšī, Abū Bakr 3562
Muḥammad b. Yūsuf b. Muḥammad b. Ḥāmid b. Abu'l-Muḥsin al-‘Arabī al-Magribī al-Fāsī, Abū ‘Abdullah 3245,2*
Muḥammad b. Yūsuf as-Sanūsi 3586,3
Mūsā b. ‘Abdullah at-Tōqātī, Pehlivān 3467*; 3466*
Muṣṭafā b. ‘Abdullāh, Kātib Čelebi, Ḥāǧi Ḫalīfa 3595
Muṣṭafā b. ‘Alī al-Qosṭanṭīnī ar-Rūmi al-Ḥanafi 3689
Muṣṭafā b. Hasan Ramzī al-Antākī 3539,2
Muṣṭafā b. Meḥmed Qastamūnī 3300
Muṣṭafā b. Muḥammad Ḫoǧakīzāde 3682,2-4
Muṣṭafā al-Qosṭanlānī (al-Kastalli), Musliḥuddīn 3275,2
Muṣṭafā b. Ša‘bān as-Surūrī 3319,4;3320,5; 3344,1-2
Muṣṭafā b. Yūsuf al-Brusawi, Hawāǧezāde Muṣlihuddīn 3261,1; 3294
Muṣṭafa b. Yūsuf b. Murād al-Bosnawī al-Mostārī, Šayḫ Yūyō 3321,3; 3355,2; 3370-3372; 3436-3437; 3438*; 3483-3484; 3496-3497; 3502; 3515-3516; 3515,4; 3516,5; 3531,4; 3676*

N

Naṣr b. ‘Abdusayyid al-Muṭarrizi 3474,3
Naṣrullāh b. Muḥammad al-Ḫalḫali 3262,1
Nu‘mān b. Ṯābit, Abū Ḥanifa 3351,3*; 3373,4; 3492,4
Nūruddīn Muḥammad Awfī 3588*

‘O

‘Omar b. Aḥmad al-Čillī al-Āmadī 3500,1-3501,1
‘Omar b. Aḥmad b. Maḥmūd b. ‘Alī, Zaynuddīn aš-Šamā‘ī al-Ḥalabī 3657
‘Omar b. Harawī, Naǧmuddīn 3351,4
‘Omar b. Muḥammad an-Nasafī, Abū Ḥafṣ 3275,2*; 3393,2*
‘Omar-efendi Novljanin al-Bosnawī 3598-3601
‘Omar b. Salih at-Tōqātī al-Fayḍī ar-Rūmī 3375
‘Oṯmān b. Ḥusayn b. ‘Omar Lālāšehrī 3559
‘Oṯmān b. Muṣṭafā at-Ṭarsūsī 3472-3473,1
‘Oṯmān b. ‘Omar b. Abū Bakr b. Yūnus al-Kurdī al-Māliki, Ǧamāluddīn Abū Amr Ibn al-Ḥāǧib 3543,2; 3308,2; 3474,2

Q

Qara Dāwūd 3423-3425
Qara Ḫalil-efendi b. Ḥasan al-Barkili 3335,7; 3347,3; 3356,3; 3366-3368; 3390,3*; 3460,1-3464,1; 3471,2; 3503; 3526,2
Qara Ya‘qūb b. Idrīs al-Qaramānī 3577-3578
Qāsim b. Qutlūbuga al-Ḥanafi, Zaynuddīn 3655,1
Qūl Aḥmad b. Muhammad b. Ḫidr 3348,2-3; 3349,5; 3350,2; 3356,1-3363,1; 3460,2; 3461,3-4; 3464,3; 3516,4

R

Ramaḍān b. ‘Abdulmuḥsin ar-Rūmī al-Wizawī al-Bihištī 3520,7

S Ṣ

Ṣāliḥ b. Ǧalāl 3558
Ṣāliḥ Ṣidqī b. al-ḥāǧǧ Ḥusayn b. Faḍlullāh Hadžihusejnović - Muwekkit 3604-3607

Ṣāliḥ Ṣidqī b. Maḥmūd Ćehajić Mahmud-kadić 3603
Sinānuddīn Yūsuf ar-Rūmī, Šāhir Sinān 3481,3
Sulaymān Čelebi 3320,10
Sulaymān b. Ġarbī ʻAlemuddin 3362,2
Sulṭānšāh 3428-3430

Š

Šāʻir Fārisī 3642-3643
Šukrullāh b. aš-Šihāb Aḥmad ar-Rūmī 3642-3643*

T

Tāʻib ʻOṯman-zāde Aḥmad 3596; 3667,2, 3683
Taufīqī Mollā 3462,5

U

Uweys b. Meḥmed, Weysī-efendī 3572-3573; 3649,2

Y

Yaḥyā b. Aḥmad al-Kāšī, ʼImāduddīn 3261,5; 3460,9; 3478,2; 3479; 3480,2; 3518,5
Yaḥyā b. al-Maqarr b. Ġiʻān, Šarefuddīn 3668
Yaḥyā b. Naṣūḥ b. Isrāʼīl 3343
Yaḥyā b. ʻOmar Minqārī-zāde 3498-3499
Yūsuf b. Abū Bakr b. Muḥammad b. ʻAlī as-Sakākī 3339,2
Yūsuf Nābī 3572-3573; 3692

Z

Zakariyā b. Muḥammad, al-Anṣārī al-Hazraǧī aš-Šāfiʻī al-Miṣrī 3368,1; 3532,11; 3586,4
Zaynuddīn Barādūstī 3390,2

INDEKS PREPISIVAČA

A ʻA

ʻAbdulfattāḥ b. Ḥusayn, (1059/1649), 3279
ʻAbdulḥalīm, Sayyid, u Istanbulu, u medresi Yarīhiṣār, (1132-1168/1719-55), 3453,1-7
ʻAbdullāh Dāwūd an-Naǧafī, (979/1572), 2585,2
ʻAbdullāh Ḥilmī, (1265/1848), 3391,3
ʻAbdullāh b. Ibrāhīm, (1177/1763), 3475
ʻAbdullāh b. Menḥmed al-Wardārī (1109/1697), 3349,1-5
ʻAbdullāh b. Muḥarram (1195-97/1785-87), 3373,1-6
ʻAbdullāh al-Qrīmī, (1089/1678), 3303,1-2
ʻAbdullāh aṭ-Ṭanbūlī al-Azharī, (1153/1741), 3674
ʻAbdulqadīm-soḫta b. Selīm al-Mostārī, u Novoj medresi u Sarajevu, bez oznake datuma, 3324,1-2;
ʻAbdulqādir b. aš-Šayḫ Ḫalīl b. aš-Šayḫ ʻIzuddīn at-Tilwānī (!), Abdu'l-Fatḥ Muḥyiddīn, (1050-52/1640-42), 3669-3672
ʻAbdulwahhāb al-Āmadī 3544
ʻAbdurraḥmān b. al-ḥāǧǧ Ḫalīl... (!), (1080/1669), 3309,2
ʻAbdurraḥmān b. Muḥammad b. Šaʼbān at-Turḥānī, (1096/1684-85), 3420,1
ʻAbdurrazzāq b. Aḥmad, (1029/1614), 3657
Abū Bakr, kadija al-Wisoqī (iz Visokog), (1184/1770), 3590
Adem Sirrī al-Uskūbī, (1302/1884), 3488,1-3
Aḥmad, (/11/81/1767), 3539,1
Aḥmad b. ʻAbdulmʼmīn Šayḫ-zāde (Šehović) Mešika, iz okoline Kulen Vakufa, u medresi Husrev-begova Hanikaha, u Sarajevu, (1242/1826), 3354
Aḥmad b. ʻalī, Sayyid, (898/1492), 3405
Aḥmad b. Ḫiḏr, (869/1465), 3392,1-2
Aḥmad al-Mawlawī, Derviš, (1070/1659), 3462,1-8
Aḥmad b. Muḥammad, vāʼiz u džamiji Muʻayyad, (1147/1728), 3586, 1-5
Aḥmad b. Muḥammad, u Istanbulu, (1216/1802), 3365
Aḥmad Muḥammad al-Bosnawī, u Istanbulu, (1223/1818), 3458
Aḥmad b. Muḥammad aš-Šahrī, u Isḥāq-pašinoj mahali, u blizini velike Aya Sofije, (1119/1707), 3489,1-3
Aḥmad b. Muṣṭafā, (1205-07/1790-92), 3432,1-6
Aḥmad b. Muṣṭafā 3541,1-2
Aḥmad b. al-ḥāǧǧ ʻOṯmān Alko-zāde (Alkić), (1184/1770), 3537,1-5
Aḥmad b. al-ḥāǧǧ Ramaḍān, u Istanbulu, (1211/1796), 3490,4
Aḥmad b. Ṣāliḥ Neretwalī, iz sela Tuhobić (Ulog), (1200/1785), 3551

Aḥmad b. Maulānā Sinān, (951/1544), 3326
Aḥmad b. Sulaymān, (1083/1672), 3348,1-5
Aḥmad b. Weli b. Sulaymān, u medresi Ali-paše, u petak mjeseca zul-hidžeta (980/1573), 3428
Aḥmad b. Yaḥā b. Abdulwās'ī al-Amāsī al-Ḫalqīrī, (1122/1710), 3361,1
'Alī b. 'Abdulqādir b. Muḥammad 'Ali at-Tūhī aš-Šāfi'ī, (912-13/1506-07), 3579
'Alī Bihkelī (iz Bihaća), u Istanbulu, (1118/1707), 3320
'Alī Ǧa'far al-Qāḍī, (1018/161), 3660
'Alī al-ḥāǧǧ Ḫālidzāde, Sayyid, (1183/1769), 3459
'Alī b. Mula Dervīš Muḥammad-baša (1258/1842), 3354,1-2
'Alī b. Muṣṭafā, u Brusi, u medresi Muradiya, (123-24/1808-09), 3535,1-3
'Alī b. 'Oṯmān b. 'Alī, u Istanbulu, 24. ramazana (1068-1658), 3505,1
'Alī al-Qušǧi, u medresi Yekenage, u Konji, (918/1512), 3527,5
'Alī b. Ya'qūb. b. Qara Dāwūd, u medresi Pervizdād u Erzerumu, (1132/1720), 3256
Amir b. Mūsā al-ḥāǧǧ Ilyās b. al-ḥāǧǧ Nusret b. Mursel, u Baku-u, pokraina Širvan, (883/1479), 3247

B

Badruddīn, (893/1487), 3404,1
Badruddīn b. Baruddīn..., (1015/1607), 3669 - 3672
Berhām b. Muṣṭafā, 3318

F

Fayḍullāh b. 'Abdullāh, (1209/1794), 3399, 1-2
Fayḍullāh b. Ismā'il Dženetić, (1204-05/1789-90), 3552,1-3
Fayḍullāh b. Muḥammad b. Qāsim b. Yūsuf b. Aḫī, (951/1545), 3272
Fayḍullāh b. Yaḥyā, (1105/1693; 1126/1714), 3334,3; 3506,4

H

Ḥabīb b. Murād al-Buzāwaqī (!), (1018/1611), 3253
Halīl b. 'Abdulḥay, (1057/1647), 3446,1
Halīl b. Aḥmad, (1091/1680), 3255
Halīl b. Aḥmad, (1139-40/1726-27), 3482,2-3
Halīl b. Ṣāliḥ al-Bosnawī, (1221/1806), 3402,2
Ḥamza b. al-ḥāǧǧ 'Iwād b. Ismā'il, (861/1456), 3420
Ḥasan, (1083/1672), 3463,1-5
Ḥasan b. Aḥmad 3387,1-3
Ḥasan b. 'Alī b. Muḥammad, u Ohridu, (1157-59/1744-46), 3363,1-2
Ḥasan soḫta 'Alī Kalfa-zāde (Alikalfić), 3385,2
Ḥasan b. Šayḫ Bāyazid, u Istanbulu, (943/1536), 3483,3-4
Ḥasan b. Muḥammad (Meḥmed), pisar carske klaonice, (1030/1621), 3644
Ḥasan Qrimī, u medresi Mezqūn (!), 3396
Ḥasan b. Ṭāhir, iz sela Sāpūnī, sa ostrva Metelin (Lesbos), u medresi Gabir-zāde, (1195/1780-81), 3550
Ḥasan b. al-ḥāǧǧ Walī, (1130-32/1717-20), 3257,1-3,
Ḫawāǧe 'Alī 3408
Ḥusayn, (1074/1663), 3509,1-2
Ḥusayn, (1186/1772), 3549
Ḥusayn b. Aḥmad, (1096/1684-85), 3348, 1-3
Ḥusayn b. 'Alī, mjeseca ramazana (949/1542), 3427
Ḥusayn Bračković, (1895), 3608
Ḥusayn b. as-Sayyid Ḥasan, (1165/1752), 3285
Ḥusayn al-Iskelbī, (1081/1670), 3280
Ḥusayn b. Ismā'il, u Edreni (1122/1711), 3362,2
Ḥusayn b. Ramaḍān, (1090/1679), 3329

I 'I

Ibn Muṣṭafā al-Mostārī, 3675, 2-3
Ibrāhīm, u Sarajevu bez oznake datuma, 3548,3
Ibrāhīm b. 'Abdulbašīr, u medresi Ḫādim, (1195-97/1780-82), 3495,1-6
Ibrāhīm b. 'Abdullāh Gaferyādī, u gradu Balikesri, u medresi Hadži Qāye Šehre, (1180-81/1766-67), 3528, 1-5
Ibrāhīm b. Ali 3345
Ibrāhīm b. Ibrāhīm aš-Šayḫ al-Bosnawī b. Bāyazīd b. Šayḫ Muṣliḥuddīn b. Muḥammad al-Ḫorāsānī, u Brusi (1115/1703), 3333,1-4
Ibrāhīm b. Muḥammad, kadija...(!) 3469,1
Ibrāhīm Muḥsin-zāde, (1102/1690), 3682,2-4
Ibrāhīm b. al-ḥāǧǧ Muṣtafā, u Banja Luci (1207/1853), 3589
Ibrāhīm b. Sāliḥ Hromo-zāde (Hromić), 3280
Ibrāhīm b. Sayfullāh b. al-ḥāǧǧ Muḥarram at-Travnikī, (1218/1803), 3554
Ibrāhim b. Yūsuf al-Bosnawī, u Konstantinopolu, (1208/1793), 3400, 1-4
'Īsā b. Muḥammad, 22. dž. ewwela (907/1501), 3426
'Īsā as-Sarāyī (Sarajlija), (1269/1852), 3546,1/3
Islām b. Yūsuf, Monllā, (1243/1827), 3375
Ismā'il b. 'Abdullāh, (1225/1810), 3507.1
Ismā'il b. Mūsā, u Mekki (1119/1707), 3692
Ismā'il b. Muṣtafā al-Aqḥisārī, Kamāl, (1026/1617), 3277

M

Maḥmūd b. Aḥmad b. Ni'metullāh al- Istanbōlī 'Aṭṭār-zāde, (1077/1666), 3365
Maḥmūd b. Muḥammad, spahija iz sela Godomilje-Rogatica, (1140/1631), 3592
Masīḥ b. 'Abdullāh, (991/1583), 3345,1-2
Mes'ūd b. Ibrāhīm b. Amrullāh b. 'Abdi b. Durmiš al-Istanbōlī, (1064/1654), 3581
Meḥmed al-Halwatī, Darwiš as-Sayyid 3572
Meḥmed b. Muḥamad Handžić, u Kairu (1346/1927), 3580
Meḥmed b. Ṣāliḥ b. 'Alniqi b. Meḥmed Faqī ad-Daḫwāriqānī, iz nahije Tibriz 3246, 1-3
Meḥmed aṣ-Ṣūfī, u Toqatu (1153/1740), 3245,1.3
Muḥammad 3416
Muḥammad (1068/1657), 3250
Muḥammad, ḥāfiz (1112/1700), 3395

Muḥammad b. ʻAbdullaṭif Saračzāde, (1108/1696), 3282

Muḥammad b. ʻAbdulqādir Ibn Tabīḫ at-Tarāblusi, (1087/1676), 3251

Muḥammad b. Abū Bakr, (1140-41/1727-28), 3527, 2-3

Muḥammad Ṭāhir b. Aḥmad, (1163/1750), 3596, 1-2

Muḥammad b. Aḥmad al-Gumulǧinawi (!), (1257/1841), 3508,2

Muḥammad b. ʻAlī, (1125/1713), 3557,2-3

Muḥammad b. ʻAli, (1163/1750), 3283

Muḥammad ʻAlī b. al-ḥāǧǧ ʻAlī, (1138/1725), 3500,4

Muḥammad Ḥāmid b. ʻAli-efendi, (1175-76/1761-62), 3386,1-4

Muḥammad Bākī Džino-zade, (1225/1810), 3299

Muḥammad b. Monllā Bakr, (1110/1698), 3265

Muḥammad Hāšim b. Dāwūd ʻĀrif al-Bosnawī, nastanjen u Sarajevu, (1292/1875), 3377; 3601

Muḥammad b. Šayḫ Ǧunayd b. Šayḫ ʻAli aš-Šāfiʻi, (831/1427), 3563

Muḥammad b. Ḥamza al-Brusawī al-Qādi, (1058/1649), 3663

Muḥammad b. Ibrāhim, iz Donje Tuzle, (1257/1843), 3587

Muḥammad b. ʻĪsā b. Saʻīd az-Zuhayri, (839/1436), 3653

Muḥammad b. Islām, (1084/1674), 3357,1

Muḥammad Enveri Kadić, (1347/1929), 3594; 3604-3607; 3609-3636

Muḥammad b. Karīm b. Muḥammad, (1179/1765), 3495,7

Muḥammad b. Muḥammad Sarāyli (iz Sarajeva), iz mahale Arebi Atik, 17. zul-hidžeta (1255/1840), 3512,2

Muḥammad b. Muṣṭafā, u Istanbulu, u tekiji ʻAladdin Ḥalife, (939/1533),3430

Muḥammad b. Muṣṭafā Mizlefzāde, (1090/1680), 3505,2-6

Muḥammad b. Muṣṭafā b. Muhammad, u Amasiji, u mahali Mehmed-paše, (1111/1700), 3445,2

Muḥammad b. Muṣṭafā b. aš-Šayḫ Muḥyiddīn al-ʻAkārī, 12. ramazan (960/1533), 3421

Muḥammad b. Naṣrullāh b. Ḥasan, 3575

Muḥammad b. Nūruddīn b. ʻAlizāde (!) Fayḍullāh, 6. šaʻbān (1176/1753), 3531,1

Muḥammad b. ʻOmar, u Sivasu, (1105/1693), 3264, 1-2

Muḥammad Asʻad b. ʻOmar, (1197/1783), 3452, 1-2

Muḥammad b. ʻOṯmān b. Abu Bakr al-ʻAdalǧawāḍi, (1087/1676), 3263,1

Muḥammad Saʻīd 3477,1

Muḥammad b. Yaḥyā, u Qastamunu, u medresi Yaʻqūb-age, (1122/1710), 3334,1

Muḥammad b. Yaʻqūb, (974/1547), 3317

Mūsā-soḫta b. Muḥammad, u kasabi Dubnica, vāʻiz u kasabi Džuma Pazar (vilajet Bitolj), (1120-23/1708-11), 3476,3/4

Muṣṭafā, 15. dž. evvela (1132/1720), 3433

Muṣṭafā, (1158/1745), 3528, 1-3

Muṣṭafā b. ʻAbdulkarīm-efendī ʻĀriḍī, Monllā u Sivasu (1092/1681), 3358

Muṣṭafā b. ʻAbdullāh al-Aqčepārī, iz kasabe Žistovo (Bugarska), u medresi u Trnavi, (1101-05/1689-93), 3492, 1-5

Muṣṭafā b. ʻAlī, (1091/1680), 3500,1

Muṣṭafā b. ʻAlī al-Uskudārī Čaušzāde, (1083/1672), 3689

Muṣṭafa al-Āmadī, Sayyid, (1099/1688), 3595

Muṣṭafā al-Bosnawī al-Počitelī (iz Počitelja), u Džamiul Azheru, (1159/1746), 3485, 1-2

Muṣṭafā b. Emrullāh, u Istanbulu, (954-77/1547-69), 3275,1-5

Muṣṭafā b. Hasan, u medresi ʻAliefendije al-Awlawiye, (1155/1742), 3477,2

Muṣṭafā b. Ḥasan al-Bosnawī, hāfiz, mjeseca muḥarrema (1197/1765), 3455,5

Muṣṭafā b. Ḥusayn, u kasabi Qara Agač, (1137/1742), 3264

Muṣṭafā b. Ibrāhīm, al-ḥāǧǧ, (1182/1768), 3667, 2-4

Muṣṭafā b. Muḥammad, u gradu Elevan, u medresi Iskenderiji, (1116/1704), 3449, 1-3

Muṣṭafā b. Mūsā, (1129-31/1716-18), 3493,1-5

Muṣṭafā b. ʻOṯmān-beg, (1023/1614), 3640

Muṣṭafā b. ʻOṯmān al-Bosnawī, (1183/1769), 3514,1-4

Muṣṭafā b. Ramaḍān, (1068/1657), 3263,2

Muṣṭafā b. Saʻdī, (984/1576), 3686

Muṣṭafā b. Yūsuf al-Mostāri - Šayḫ Yūyō, (1099-1104/1688-1692), 3248; 3385,1; 3494,2-4; 3496, 2; 3516, 1-9 3483,2

N

Nūḥ b. ʻAbdullāh, iz Trebinja, (1261-62/1845-46), 3522,1-2, 4-6

Nuʻmān b. Aḥmad b. ʻĀdil, (884/1479), 3440

ʻO

ʻOmar b. Ibrāhīm al-Bosnawī 3390, 1-3

ʻOmar b. Ibrāhīm (1275/1858), 3600,2

ʻOmar b. Muhammad b. Ḫōǧā, (978/1570), 3462,11

ʻOmar b. Muṣṭafā Lubinalī (iz Ljubinja,) (1184/1770), 3533, 1-4

ʻOṯman, (991/1583), 3394

ʻOṯman, (1261/1845), 3331,6

ʻOṯman b. Gaʻfar, u Banja Luci, (1071/1680), 3568-3569

ʻOṯman b. Ḥusayn, (1061-65/1650-54), 3302,3-7

ʻOṯman b. Muḥammad al-Madanī (iz Majdana) al-Bosnavī, hāfiz, (1222/1807), 3307,1-2

R

Rustem b. Ibrāhīm Redžić, (1328/1910), 3383

S Ṣ

Ṣāliḥ b. Ibrāhīm b. Ḥasan Fočawī (iz Foče), (1265/1848), 3290

Ṣāliḥ b. al-ḥāǧǧ Ismāʻīl Gōlī (Gūli), al-ḥāǧǧ, 3344,1-3

Ṣāliḥ Ṣidqī b. Maḥmūd Ćehajić-Maḥmudkadić, 3603

Ṣāliḥ b. Muṣṭafā Ćelić, (1289-95/1872-78), 3291; 3372,1-2; 3378,1-2; 3434; 3437; 3557

Ṣāliḥ b. Muṣṭafā Šemić al-Mostārī, (1155/1742), 3371,1-2

Ṣāliḥ b. Pir Alī...(!), (1017/1608), 3313,2

Sejfuddin Fehmi Kemura, 3602,1-12

Sinān b. ʻAbdusselām ar-Rūmi, u Medini, (1006/1598), 3577

Sulayman al-Bosnawi, iz Gračanice, (1268/1851), 3508,4

Sulayman b. Muḥammad, (878/1478), 3261,2
Sulayman b. Muṣṭafā, (1162/1748), 3488,1-3; 3490,1-3

Š

Šayḫ b. ʻAbdullāh (991/1583), 3466,3

Y

Yaḥyā b. ʻAbdurraḥmān al-Kutāhī, u Istanbulu, mjeseca šewwala (1097/1686), 3506,1-3
Yaḥyā b. Aḥmad b. Muḥammad al-Anbārī al-Ḥallī, (992/1584), 3562
Yaḥyā b. Monllā Muḥammad ʻAlī Šawqī, u gradu Dijaribekru, u medresi Bekir-efendije, (1183/1769), 3542
Yūnus b. Ismā'il b. Bakr, (1150/1737), 3521,1-8
Yūsuf, u Mekki, (1018/1610), 3661
Yūsuf al-Ğinā'ī (Ğunā'ī), (998/1589), 3583
Yūsuf b. Derviš Muḥammad-efendi, iz Livna, (1212/1797), 3312,3-4
Yūsuf b. Sūduk, u gradu Kānqarī, (942/1535), 3423

INDEKS VAKIFA

Abdulbaki Džino-zade 3299, 3660, 3691
Abdullah Kantamirija 3277, 3661, 3664
Abdulkadir Muzaferija 3412
Ahmed-aga, aga carskog harema 3566, 3659, 3669 - 3672
Ahmed b. Mustafa, muderris 3256, 3262, 3267, 3269, 3329, 3414, 3442, 3455, 3500, 3503, 3530
Ahmed ef. Tuzlić 3444, 3469, 3680
Ali Galib-paša (Ali-paša Rizvanbegović-Stočević) 3265, 3284, 3368, 3447
Džumhur 3253
Elči Hadži Ibrahim-paša, muhafiz Bosne 3384, 3419, 3426, 3481
Emin Islamovski, neimar džamija i munare iz Struge 3283, 3363, 3383, 3425, 3535, 3647
Gazi Husrev-beg 3247
Gazi Husrev-begova medresa 3319, 3530, 3572, 3667
Halil ef. Grečaničavi Trepanić 3278, 3287
Halil b. Salih, iz kasabe Stolac, iz sela Ošanići 3295
Hasan ef. Boyo-zāde (Bojić) 3311, 3398, 3547
Hivzija Hasandedić 3405
Ibrahim-paša 3654
Ibrahim b. Islam Spužilija 3396, 3464, 3538, 3679
Izzet Salih Hromo-zāde 3520
Jakub Memić-Novi Pazar 3432
Kreso...(!) 3482
Mehmed-paša 3259
Mehmed b. Muhamed-aga Svrzo 3688
Mehmed ef. Strnak 3281
Mehmed-ef. Zahirović - Banja Luka, hafiz 3454
Memiš-aga Kasumagić 3263, 3330, 3335, 3424, 3499
Muhamed ef. 3360
Muhamed Baki Džino-zāde 3255
Muhamed-paša, valija Bosne 3245, 3347
Muhamed Šakir b. Muhamed Mu'īd b. Ahmed, muftija u Sarajevu 3453
Muhamed b. Mustafa b. al-ḥāğğ ʻAlī b. Mahmud b. al-ḥāğğ ʻAlī 3586
Munib Muidović 3575
Munir Šahinović 3421
Musa, Monllā 3273, 3521
Mustafa-beg. b. Fadlullāh beg b. Ismā'il-beg Dženetić 3552, 3599, 3640, 3645, 3684
Mustafa b. Muharem Fočo 3579
Mustafa Ševki, iz Tešnja 3476
Mustafa b. Yusuf al-Mostārī 3370
Omer-ef. Hajrić Aqḥiṣārī 3390, 3536, 3545
Omer-aga Šehagić, iz Zvornika 3571
Osman-efendi, muderris Sim-zade medrese u Sarajevu 3478
Osman b. Mustafa Mehremić 3411

Osman-efendija Sokolović 3690
Riđanović - Velagić 3360
Salih Hilmi Bek-zade (!) 3375
Salih-efendi Hromo-zāde 3387, 3413, 3431
Salih-efendi Puškar 3462
Selim-efendija Muftić 3282, 3470, 3546, 3564, 3577, 3582
Sim-zāde (Đumišića) medresa u Sarajevu 3297
Vareniković, iz Travnika 3258, 3260, 3415, 3423
H. Zulfikar b. Muhamed Spahi-zāde (Spahić), iz Sela Čumel - Hercegovina 3327, 3471

INDEKS BIVŠIH VLASNIKA

‘Abdulfattāḥ Rizvanbegović 3556
‘Abdulkarīm Defterdarizāde as-Sarāyī (iz Sarajeva) 3572
‘Abdullāh, Sayyid 3246
‘Abdullāh, haznadar, godine 1189/1775. 3679
‘Abdullāh Kantamirija 3554, 3583, 3664, 3686
‘Abdullāh b. Muṣṭafā Milavić 3321
‘Abdullāh Serdenkčedi Bektaši, Derviš 3300
‘Abdullāh b. Vehbī 3662
‘Abdurraḥmān 3691
Abū Bakr al-Edirnavī, aš-Šayh 3352
Adem Fehimzāde, ḥāfiẓ 3519
Aḥmed-aga 3566
Aḥmed, ḥāfiẓ i muderris u medresi sultan Gazi Orhana 3294
Aḥmad b. al-marhum as-Sayyid ‘Abdulḥayy b. as-Sayyid ‘Alī al-Ḥusaynī al-Qudusī 3250
Aḥmed ef. b. ‘Alī ef. Bosnevī 3395
Aḥmed b. ‘Alī Sa‘dullāh 3563
Aḥmed b. Faydullāh b. Yaḥyā b. ‘Abdurraḥmān as-Samāmī 3506
Aḥmed Ḥasīb-Sayyid, kadija u Bagdadu 3246
Aḥmed b. Meḥmed Mutevelli-zāde (Mutevelić), kadija 3282
Aḥmed b. Muḥammed 3369, 3421
Aḥmed b. Muḥammed b. Muṣṭafā, iz kasabe Ljubinje 3393
Aḥmed Muminzāde-as-Sayyid, kadija u Sarajevu 3668
Aḥmed Munīb Korkut, godina 1317/1899
Aḥmed b. Muṣṭafā, muderris 3442, 3500, 3503
Aḥmed... b. hadži Mustafa Hrgo-zāde iz Sarajeva 3327
Aḥmed Neğib-ef., kadija u Prijepolju 3418
Aḥmed b. hadži ‘Osman Alkozāde (Akić), godina 1200/1786. 3537
Aḥmed ef. Ramaḍān, godina 1105/1693. 3661
Aḥmed b. Tāğul ‘ārifīn... al-Ḥanafī 3654
Aḥmed Terzi, Monllā 3541
Aḥmed ef. Tuzlić
‘Ali al-Ḥāğğ Ḫālidzāde 3459
‘Ali al-Kātib, al-ḥāğğ, godina 1061/1650. 3642-3643
‘Alizāde Abū Arif as-Sayyid Muhammed al-Ma‘sūm 3682
‘Āṣim ef. Ḥasīb-zāde, godina 1285/1868. 3501
‘Āṣim Sirćo, hadži ḥāfiẓ 3541
Besim ef. Korkut 3272, 3279, 3292, 3294, 3310, 3392, 3472, 3531, 3543, 3550, 3653
Bešir, godina 1175/1761.
Bešir b. Ibrāhim al-Baqarevī an-Nawābādi 3438
Derviš ef. al-Bosnevī, stanovnik Fatihove tabhane 3510
Džemal Vajzović 3400
Elči Ibrāhīm-pašina (Fejzija) medresa u Travniku 3245, 3248, 3317, 3341, 3342, 3346-3348.

3359, 3384, 3386, 3393, 3404, 3410, 3426, 3427, 3433, 3435, 3458, 3481, 3487, 3505, 3529, 3538, 3554, 3574, 3586, 3692
Fāḍil, Mula Kaytas-zāde (Kajtaz) 3525
Fazlija b. Aḥmed, muderris u Travniku 3509
Ferhat-pašina džamija u Banja Luci 3440
Gradska džamija u Tuzli 3600
Ḥāfiẓzāde Muḥammed Šerīf Sa'dullāh, muderris, godina 1225/1810. 3692
Ḫālid b. Ḥaydar 3657
Ḫalīl b. 'Abdullāh Gurūbi-zāde, u Sofiji 1223/1808. 3422
Ḫalīl b. Ṣāliḥ al-Bosnevī, godina 1227/1812. 3464,3506
Hamdi-efendi Čohadžić, muderris, godina 1334/1915. 3588
Hamdija Ćemerlić 3445
Ḥasan-efendi 3259
Ḥasan b. Aḥmed Baqrǧī Spahozāde Saray Bosna, godina 1277/1860.
al-Hiǧāzī b. 'Omer 3657
Ḫulūs Murād b. Ḥusayn Bosnevī, iz Gacka 3519
Ḥusayn b. al-ḥāǧǧ Ibrāhīm al-Bosnevī Sanalī (iz Sane), godina 1268/1851. 3400
Ḥusayn al-Ihsenčevī 3251
Ḥusayn b. Muḥammed al-Qonavī, muderris u Sinan-pašinoj medresi
Ibn 'Abdullāh Ḥusayn al-Muẓaferī al-Bosnevī as-Sarāyī, godina 1123/1711. 3642-3643
Ibrāhīm, hadži 3439
Ibrāhīm, Sayyid 3246
Ibrāhīm, derviš b. 'Abdullāh al-Muẓaferī godina 1163/1749. 3642-3643
Ibrāhīm Munīb b. 'Alī b. Muṣṭafā b. 'Oṯmān b. Hasan b. Ḫawāǧe Arslan al-Oborǧevi (Oborci - D. Vakuf) 3438
Ibrāhīm b. Šayḫ Ismā'īl al-Mostārī (Opijač) 3666
Ibrāhīm Ḥaqqī b. al-ḥāǧǧ Yūsuf, ḥāfiẓ ...(!) u Sarajevu 3666
Islām b. Ḥasan 3583
Ismā'īl b. aš-Šayḫ Ibrāhīm 3385
Ismā'īl Ḥakkī Resulbegović 3522, 3540, 3681
Ismā'īl Selimović, imam iz Zvornika
Karadoz-begova biblioteka u Mostaru 3252, 3259, 3261, 3265, 3275, 3321, 3338, 3344, 3350, 3357, 3368, 3370, 3375, 3385, 3416, 3422, 3429, 3438, 3441, 3484, 3496, 3502, 3507, 3515, 3532, 3549, 3566, 3576, 3654, 3656, 3663, 3665, 3669-3672, 3685
Maḥmūd 3292
Maḥmūd b. Aḥmad 3332
Maḥmūd b. 'Alī 3665
Maḥmūd b. 'Alī b. Maḥmūd... al-Bosnavī 3642
Mehmed 3691
Mehmed-ef. Bosnalī 3280
Mehmed-ef. Ferāizī 3294
Mehmed b. Muḥammed Handžić 3565, 3580
Muḥammed, Sayyid 3259
Muḥammed, al-ḥāǧǧ, kapetan, bakkal iz Bihaća 3515
Muḥammed, Sayyid, muftija u Travniku 3248, 3279
Muḥammed b. 'Abdulḥalīm al-Ruwaynī (!), godina 1050/1640. 3662
Muḥammed Bahāuddīn b. 'Abdulkarīm 3519
Muḥammed 'Iṣāmuddīn b. 'Abdullāh al-Bosnevī 3582
Muḥammed-aga Aganagić, trgovac iz Sarajeva 3253, 3266, 3374, 3485, 3514, 3533, 3551, 3655
Muḥammed b. Aḥmed b. Abu's-Su'ūd 3655
Muḥammed b. Aḥmed ad-Dimišqī al-Bayarī (!) al-Ḥanafī 3665
Muḥammed As'ad, Sayyid 3597
Muḥammed Bakī Džino-zāde 3255
Muḥammed Nūrullāh b. Derizāde 3255
Muḥammed-Emin Muslibegović 3483
Muḥammed Emin - as-Sayyid al-ḥāǧǧ Aḥmed, muderrris, godina 1195/1781. 3692
Muḥammed Enveri Kadić 3328, 3486, 3594, 3595, 3603 - 3636
Muḥammed Nūruddīn b. Fayḍullāh 3531
Muḥammed Fočak iz Sarajeva 3524
Muḥammed-ef. Gorozāde 3465
Muḥammed b. Ḥasīb b. Ibrāhīm b. Muṣṭafā as-Sarāyī, godina 1231/1815 3642-2643
Muḥammed b. Ḥusāmuddīn 3660
Muḥammed b. Ismā'īl b. Ḫalīl al-Uskudārī 3326
Muḥammed al-Mawlawī, Šayḫ 3654
Muḥammed Šākir b. Muḥammed Mu'īd-efendi 3565
Muḥammed b. Muḥammed Išči Naši-zāde 3593
Muḥammed b. Muzafar 3637
Muḥammed b. 'Oṯman, godna 1236/1820.
Muḥammed b. merhum Pīrī b. merhum Ismā'īl-beg al-Isfandyārī al-Ḫālidī 3566
Muḥammed b. Ṣādiq...(!) 3248
Muḥammed b. Ṣādiq 3657
Muḥammed Sa'īd Haseći, al-ḥāǧǧ, pisar na carskom dvoru, godina 1192/1781. 3692
Muḥammed Sa'īd Šahri-zāde 3689
Muḥammed b. Ṣāliḥ ef. Hadživehabović, sohta 3354
Muḥammed Sa'īd Ḫayri-zāde, bivši kadija u Vidinu 3255
Muḥammed Sifati 3666
Muḥammed b. Šakir, godina 1277/1860 3469
Muḥammed Šākir Mu'īdefendi-zāde 3485, 3514
Muḥammed Šawqī, Sayyid 3313
Muḥammed Šefket-ef. Kurt 3584
Muḥarem Omerdić 3376
Muṣṭafā, kadija...(!) 3498. 3333. 3430, 3577, 3682, 3688
Muṣṭafā, ḥāfiz 3521
Muṣṭafa, muftija
Muṣṭafā, al-ḥāǧǧ ... al-Bosnevī 3508
Muṣṭafā Handžić 3381
Muṣṭafā Ḥasanefendi-zāde al-Mostārī 3666
Muṣṭafā b. Muḥammed al-Mostārī al-Ḥanafī 3665
Muṣṭafā b. Muḥammed Kuki-zāde (Mukić) al-Mostārī 3252
Muṣṭafā b. 'Oṯmān 3321
Muṣṭafā Rizvanbegović 3556
Muṣṭafā Trebinlī (Trebinjac) iz Sarajeva 3644
Muṣṭafā Vehbi 3352
Muṣṭafā b. Yūsuf al-Mostārī-Šayḫ Yūjō 3248, 3385
Odbor Islamske zajednice Jajce 3641
Odbor Islamske zajednice Mostar 3288,3446,3495,3553,3567,3659, 3675
Odbor Islamske zajednice Stolac
Odbor Islamske zajednice Travnik 3324,3382,3428,3436,3504
Odbor Islamske zajednice Trebinje 3364,3540
'Omer b. 'Alī 3565
'Omer b. Muṣṭafā Lubinalī (iz Ljubinja) 3533

'Omer b. Sāfi 3317
'Omer Zuhdī 3514,3541
'Oṯmān, Sayyid 3531
'Oṯmān Šukrī b. Ǧa'far 3573
'Oṯmān b. Muḥarem, muderris 3335
'Oṯmān Nūrī, hafiẓ 3297
'Oṯmān, soḫta Karadoz-begove medrese u Mostaru 3293
'Osmān-efendija Sokolović 3246, 3250, 3290, 3307, 3315, 3316, 3321, 3325, 3352, 3352, 3389, 3394, 3403, 3408, 3459, 3488, 3491, 3501, 3526, 3537, 3542, 3588, 3602, 3642-3643, 3648 - 3652, 3668, 3687, 3694
Rāšid as-Sayyid Ṣāliḥ, godina 1257/1841, 3310
Redžep, Mula 3524
Rustem b. Ibrāhīm Redžić, godina 1328/1910. 3383
Ṣādiq Monllā Muṣṭafā
Sa'dullāh-aga Muidović 3601
Sa'īd Muidović, godina 1332/1913. 3601
Ṣāliḥ b. Aḥmed, godina 1278/1861. 3250
Ṣāliḥ b. 'Aqqār al-Bosnevī 3251
Ṣāliḥ-soḫta b. Bayrām 3385
Ṣāliḥ Fojničalī 3376
Ṣāliḥ Ṣidqī b. Ibrāhīm-efendi Hromozāde Istolčelī 3296
Ṣāliḥ b. Muṣṭafā Čelić 3367,3378, 3437,3557
Ṣāliḥ b. 'Omer b. Aḥmed b. al-ḥāǧǧ 'Alī al-Bosnevī 3389
Ṣāliḥ b. Ša'bān an-Nikšićavī (iz Nikšića), godina 1210/1795. 3399
Sālim-efendija Muftić 3445
Samija Lasić 3400
Sejfuddīn Fehmī Kemura 3590,3602
Serdarević-porodica 3658
Sulejmān b. Ḥusayn b. Ša'bān Vižlozāde, nastanjen u Sarajevu 3327
Suleymān b. al-ḥāǧǧ Muḥammed-efendi Qarawi-zāde 3579
Šehdi-efendijina biblioteka 3249, 3257, 3295, 3297, 3304, 3318, 3327, 3345, 3349, 3361, 3396, 3404, 3411, 3412, 3450, 3464, 3493, 3506, 3538, 3555, 3569, 3579, 3581, 3679
Šukrullāh Muṣṭafā b. Fewzī Aḥmed 3412
'Ubaydullāh Ḥakki 3335
Ulema medžlis 3662
Veliyuddīn, godina 1236/1820. 3579
Yūsuf, kadija, godina 954/1547. 3579
Yūsuf, kadija, godina 990/1582. 3579
Yūsuf, godina 1018/1610
Yūsuf al-Burhānī 3575
Zvornička medresa 3551, 3637

INDEKS MJESTA

Amad 3428
Amasija 3447
Antab 3493
Bagdad 3246, 3680
Baku 3247
Balikesri 3528
Banja Luka 3440, 3454, 3568-3569, 3589, 3598, 3602
Behseni (!) 3493
Beograd 3680
Bihać 3515
Bijeljina 3652
Bitolj 3476
Brusa 3553
Čajniče 3667,2
Čumel 3327, 3471
Bijaribekr 3542
Donja Tuzla 3587
Dubnica 3476
Edirna 3362, 3690
Elevan 3449
Erzerum 3256
Foča 3290
Gacko 3519
Godomilje 3592
Gornji Vakuf 3405
Istanbul 3275,1-2, 3336, 3366, 3400, 3430, 3483, 3489, 3505, 3506, 3592, 3659, 3689, 3691
Jajce 3641
Janja 3652
Kairo 3580, 3667,2; 3669-3692
Kanqari 3423
Kilija 3640
Konja 3527, 3690
Krit 3591
Kula (!) Vakuf 3354
Layden 3580
Livno 3283, 3312, 3683
Ljubinje 3393, 3533
Medina 3312, 3405, 3491, 3577, 3692
Mekka 3649,1; 3661,3692
Mitrovica 3680
Mostar 3252, 3259, 3265, 3284, 3288, 3289, 3293, 3321, 3344, 3350, 3357, 3368, 3369, 3370, 3375, 3385, 3405, 3416, 3422, 3429, 3438, 3439, 3441, 3447, 3483-3484, 3495-3496, 3502, 3507, 3515, 3532, 3549, 3566, 3567, 3576, 3608, 3654, 3656, 3659, 3663, 3665, 3669-3672, 3675
Novi Pazar 3432
Ohrid 3363
Ošanići 3295
Počitelj 3485, 3654
Prijepolje 3683
Prusac 3536
Qara Agaç 3266
Qastamuni 3334
Qoska (!) 3401
Rogatica 3592
Sanski Most 3323, 3400
Sapuni (Metalin, Lesbos) 3550
Sarajevo 3253, 3256, 3262, 3266, 3273, 3297, 3324, 3329, 3354, 3374, 3381, 3396, 3411, 3412, 3414, 3442, 3453, 3455, 3464, 3478, 3485, 3500, 3503, 3514, 3524, 3533, 3538, 3551, 3572, 3579, 3594, 3601, 3603, 3609, 3655, 3644, 3662, 3666, 3668, 3680, 3683, 3689

Sivas 3264, 3358
Skoplje 3649,2; 3689
Sofija 3647
Stolac 3281, 3295, 3296, 3378
Struga 3424, 3535, 3647
Tešanj 3476
Toqat 3245,2
Travnik 3245, 3248, 3258, 3279, 3317, 3324, 3342, 3346-3348, 3359, 3384, 3386, 3393, 3396, 3406, 3419, 3423, 3426-3428, 3433, 3435, 3458, 3481, 3487, 3505, 3509, 3529, 3538, 3548, 3554, 3574, 3586, 3680, 3692
Trebinje 3364, 3522, 3540
Trnava 3492
Tuhobić 3551
Tuzla 3600
Ulog 3551
Uskudar 3579
Vidin 3255
Visoko 3590
Zenica 3590, 3658
Zvornik 3308, 3571, 3637
Žištovo 3492

Tabelarni pregled inventarskih brojeva rukopisa i rednog broja Kataloga

94 = 3594
190 = 3570
210 = 3585
261 = 3512
333 = 3563
363 = 3640
366 = 3679
371 = 3562
467 = 3639
534 = 3299
535 = 3468
539 = 3473
541 = 3513
548 = 3377
611 = 3603
730 = 3455
742 = 3464
792 = 3557
793 = 3437
816 = 3301
827 = 3404
828 = 3297
834 = 3414
843 = 3277
846 = 3555
849 = 3249
860 = 3411
861 = 3579
874 = 3268
880 = 3359
899 = 3527
947 = 3326
957 = 3286
958 = 3266
963 = 3401
967 = 3457
989 = 3657
1072 = 3655
1092 = 3684
1101 = 3552
1131 = 3514
1133 = 3551
1144 = 3367
1147 = 3465
1156 = 3608
1176 = 3521
1182 = 3524
1188 = 3538
1201 = 3257
1208 = 3361
1238 = 3329
1258 = 3499
1261 = 3330
1265 = 3482
1267 = 3581
1273 = 3500
1326 = 3692
1339 = 3539
1363 = 3564
1372 = 3470
1373 = 3356
1374 = 3546
1377 = 3282
1384 = 3596
1395 = 3493
1400 = 3450
1411 = 3349
1465 = 3678
1473 = 3477
1474 = 3453
1475 = 3475
1493 = 3251
1502 = 3263
1527 = 3431
1546 = 3572
1552 = 3520
1594 = 3331
1599 = 3295
1622 = 3577
1623 = 3666
1631 = 3334
1641 = 3677
1655 = 3583
1678 = 3503
1685 = 3661
1686 = 3534
1696 = 3664
1701 = 3686
1713 = 3267
1745 = 3416
1748 = 3255
1752 = 3256
1757 = 3273
1759 = 3442
1782 = 3387
1807 = 3547
1816 = 3262
1820 = 3517
1826 = 3691
1832 = 3390
1842 = 3330
1861 = 3304
1867 = 3471
1882 = 3506
1905 = 3590
1911 = 3599
1923 = 3689
1942 = 3491
1943 = 3264
1944 = 3399
1949 = 3254
1956 = 3423
1974 = 3274
1975 = 3480
1981 = 3505
1996 = 3424
2007 = 3248
2009 = 3433
2013 = 3688
2017 = 3372
2037 = 3667
2050 = 3413
2107 = 3319
2115 = 3274
2125 = 3415
2141 = 3253
2149 = 3312
2152 = 3300
2158 = 3595
2159 = 3374
2201 = 3516
2223 = 3592
2237 = 3285
2238 = 3466
2248 = 3306
2262 = 3519
2285 = 3419
2296 = 3386
2313 = 3287
2319 = 3303
2321 = 3340
2331 = 3452
2337 = 3409
2359 = 3318
2395 = 3327
2400 = 3345
2422 = 3412
2450 = 3398
2460 = 3269
2496 = 3481
2504 = 3554
2514 = 3343
2526 = 3247
2562 = 3486
2605 = 3270
2606 = 3420
2704 = 3478
2721 = 3400
2750 = 3443
2780 = 3575
2788 = 3354
2800 = 3660
2810 = 3271
1816 = 3391
2820 = 3434
2826 = 3289
2830 = 3309
2860 = 3485

1864 = 3533
2949 = 3311
2954 = 3536
2959 = 3440
2975 = 3328
2984 = 3396
3007 = 3598
3010 = 3276
3041 = 3655
3054 = 3601
3075 = 3393
3100 = 3582
3107 = 3317
3158 = 3401
3174 = 3335
3197 = 3545
3222 = 3291
3240 = 3565
3264 = 3508
3266 = 3574
3297 = 3320
3316 = 3298
3361 = 3591
3364 = 3674
3380 = 3644
3389 = 3586
3396 = 3490
3407 = 3461
3415 = 3421
3418 = 3683
3439 = 3548
3453 = 3245
3473 = 3347
3474 = 3384
3491 = 3473
3498 = 3529
3501 = 3462
3509 = 3395
3514 = 3578
3517 = 3366
3519 = 3407
3547 = 3467
3558 = 3676
3575 = 3665
3578 = 3321
3591 = 3259
3607 = 3375
3608 = 3261
3627 = 3549
3646 = 3284
3658 = 3532
3669 = 3265
3675 = 3371
3685 = 3344
3703 = 3429
3719 = 3479
3851 = 3685
3855 = 3484
3875 = 3439
3879 = 3368
3913 = 3252
3915 = 3496
3926 = 3656
3932 = 3669
3934 = 3441
3937 = 3357
3943 = 3418
3949 = 3566
3957 = 3515
3962 = 3447
3969 = 3672
3974 = 3370
3975 = 3576
3987 = 3502
3989 = 3654
4025 = 3422
4043 = 3438
4047 = 3663
4049 = 3670
4061 = 3275
4062 = 3671
4068 = 3350
4070 = 3369
4071 = 3385
4109 = 3338
4135 = 3573
4158 = 3463
4187 = 3568
4188 = 3569
4199 = 3379
4222 = 3690
4240 = 3280
4268 = 3296
4296 = 3556
4314 = 3355
4342 = 3693
4420 = 3637
4432 = 3351
4439 = 3302
4442 = 3646
4483 = 3682
4484 = 3662
4566 = 3525
4579 = 3495
4581 = 3446
4582 = 3553
4593 = 3659
4613 = 3567
4614 = 3288
4615 = 3518
4617 = 3483
4668 = 3507
4674 = 3509
4689 = 3587
4707 = 3448
4708 = 3494
4718 = 3675
4736 = 3511
4771 = 3492
4785 = 3571
4799 = 3528
4802 = 3474
4831 = 3373
4845 = 3658
4924 = 3313
4939 = 3498
4940 = 3339
4979 = 3365
5010 = 3362
5045 = 3358
5054 = 3458
5062 = 3427
5065 = 3397
5074 = 3410
5078 = 3314
5079 = 3380
5084 = 3430
5122 = 3406
5144 = 3650
5159 = 3378
5165 = 3487
5166 = 3341
5170 = 3333
5172 = 3426
5104 = 3435
5211 = 3346
5233 = 3544
5283 = 3526
5293 = 3649
5360 = 3651
5413 = 3290
5433 = 3290
5433 = 3352
5435 = 3250
5444 = 3325
5467 = 3408
5487 = 3668
5522 = 3315
5531 = 3389
5646 = 3316
5676 = 3542
5688 = 3652
5696 = 3537
5704 = 3307
5768 = 3459
5789 = 3322
5792 = 3394
5802 = 3497
5810 = 3642
5872 = 3687
5932 = 3643
5940 = 3488
6006 = 3648
6035 = 3694
6050 = 3597
6056 = 3602
6064 = 3588
6071 = 3246
6136 = 3460
6151 = 3501
6247 = 3342
6317 = 3294
6329 = 3272
6349 = 3279
6357 = 3392
6384 = 3472
6402 = 3550
6404 = 3292
6413 = 3531
6415 = 3543
6428 = 3310
6436 = 3653
6505 = 3364
6517 = 3540
6520 = 3681
6570 = 3560
6589 = 3281
6592 = 3522
6605 = 3584
6619 = 3600
6620 = 3681
6629 = 3363
6635 = 3647
6650 = 3535
6704 = 3293
6726 = 3445
6774 = 3680
6792 = 3444
6796 = 3469
6911 = 3323
6913 = 3308
6919 = 3324

6920 = 3348
6923 = 3332
6932 = 3561
6944 = 3428
6945 = 3432
6946 = 3436
6956 = 3639
6957 = 3541
6972 = 3580
6973 = 3383
6975 = 3425
6979 = 3456
6980 = 3523
6997 = 3405
7014 = 3451
7015 = 3305
7017 = 3258
7018 = 3260
7019 = 3510
7021 = 3360
7022 = 3489
7026 = 3454
7030 = 3381
7032 = 3417
7033 = 3336
7041 = 3476
7042 = 3504
7043 = 3449
7044 = 3353
7045 = 3388
7046 = 3337
7047 = 3382
7048 = 3403
7095 = 3283
7194 = 3559
7247 = 3376
7288 = 3558
7301 = 3609
7302 = 3610
7303 = 3611
7304 = 3612
7305 = 3613
7306 = 3614
7307 = 3615
7308 = 3616
7309 = 3617
7310 = 3618
7311 = 3619
7312 = 3620
7313 = 3621
7314 = 3622
7315 = 3623
7316 = 3624
7317 = 3625
7318 = 3626
7319 = 3627
7320 = 3628
7321 = 3629
7322 = 3630
7323 = 3631
7324 = 3632
7325 = 3633
7326 = 3634
7327 = 3635
7328 = 3636
7357 = 3589
7526 = 3641
7533 = 3593
7551 = 3604
7552 = 3605
7553 = 3606
7554 = 3607

Pregled obrađenih rukopisa po temama, poredane abecednim redom:

01.	Akaid	16
02.	Astronomija	7
03.	Biografije	7
04.	Disputacija	202
05.	Enciklopedija	1
06.	Etika	7
07.	Fikh	11
08.	Filozofija	668
09.	Geografija	8
10.	Gramatika	29
11.	Hadis	4
12.	Istorija	90
13.	Književnost	8
14.	Logika	346
15.	Matematika	2
16.	Metrika	6
17.	Mav'iza	2
18.	Okultizam	1
19.	Politika	1
20.	Poezija	1
21.	Riječnici	4
22.	Sintaksa	21
23.	Sira	16
24.	Stilistika	44
25.	Tedžvid	3
26.	Tefsir	3
27.	Tesavvuf	1
28.	Vad	50
	Ukupno	993

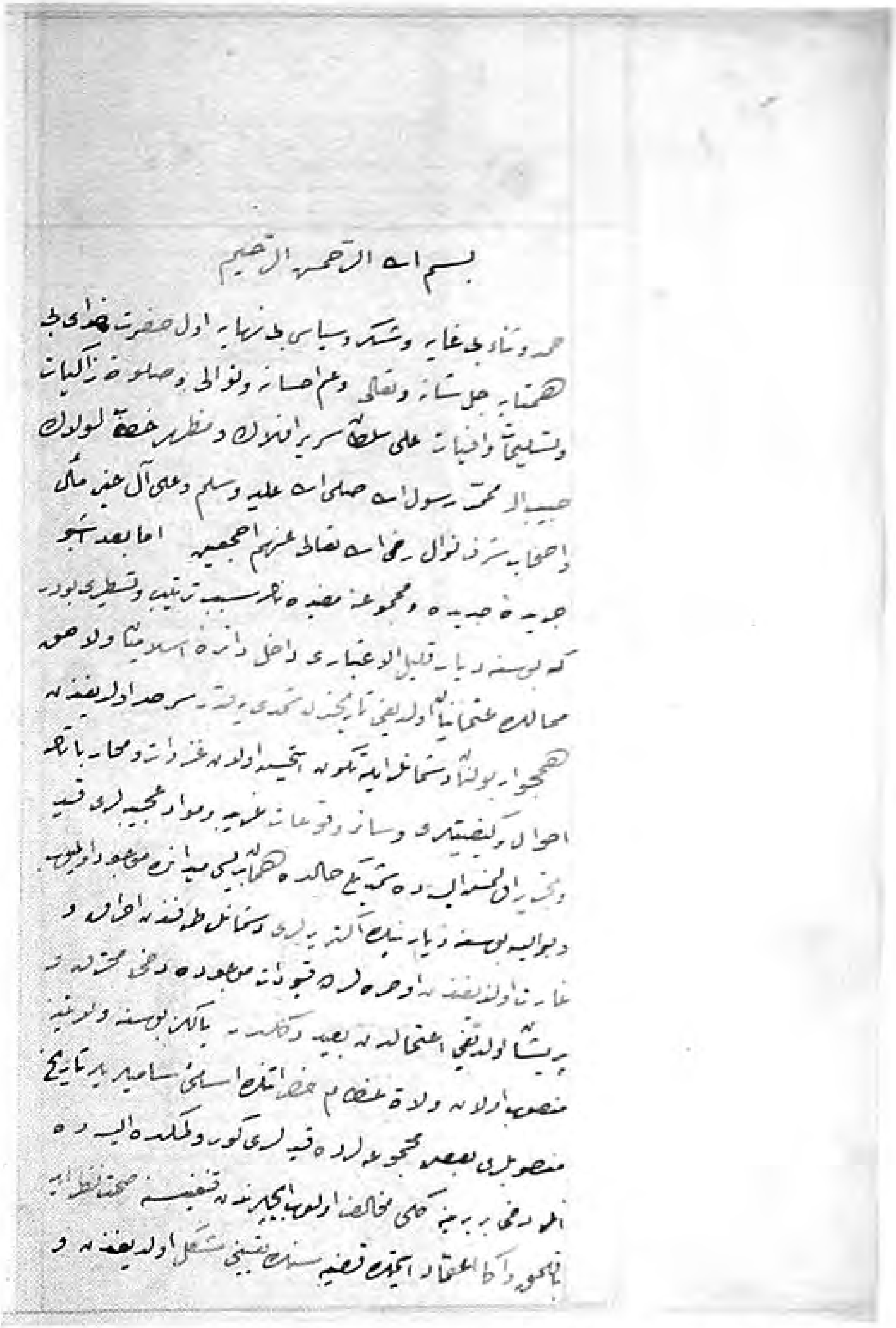

Prva stranica djela TĀRĪḪ BOSNA WA HERSEK (Prvi svezak) (R-7551.)

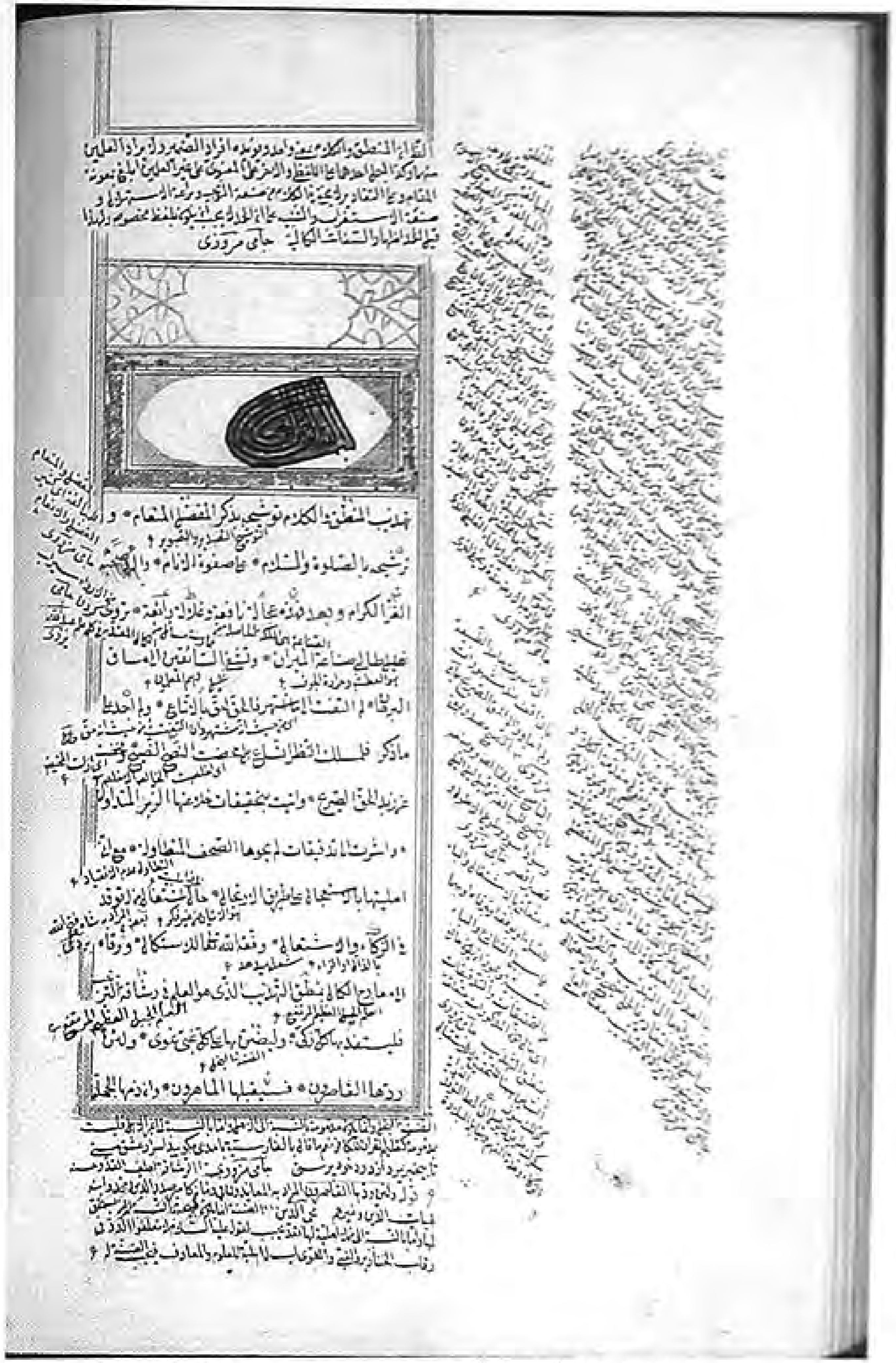

Prva stranica djela DĪBĀĞA ḤAŠIYA MĪR ABŪ AL-FATḤ 'ALĀ ŠARḤ AT-TAHḎĪB (R-1474/1.)

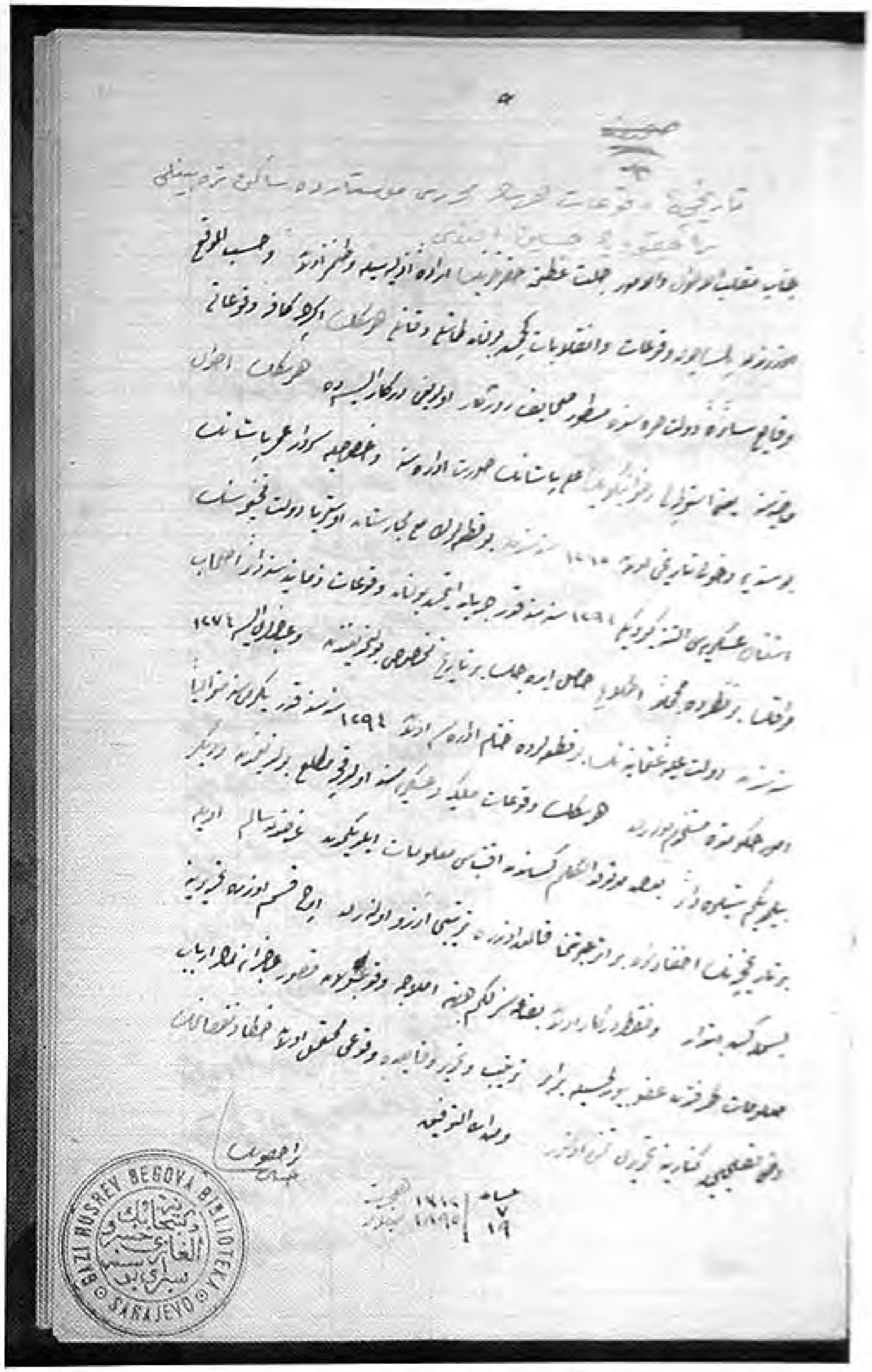

Prva stranica djela TĀRĪḪČE-i WUQŪ'aT-i HERSEK (R-1156.)

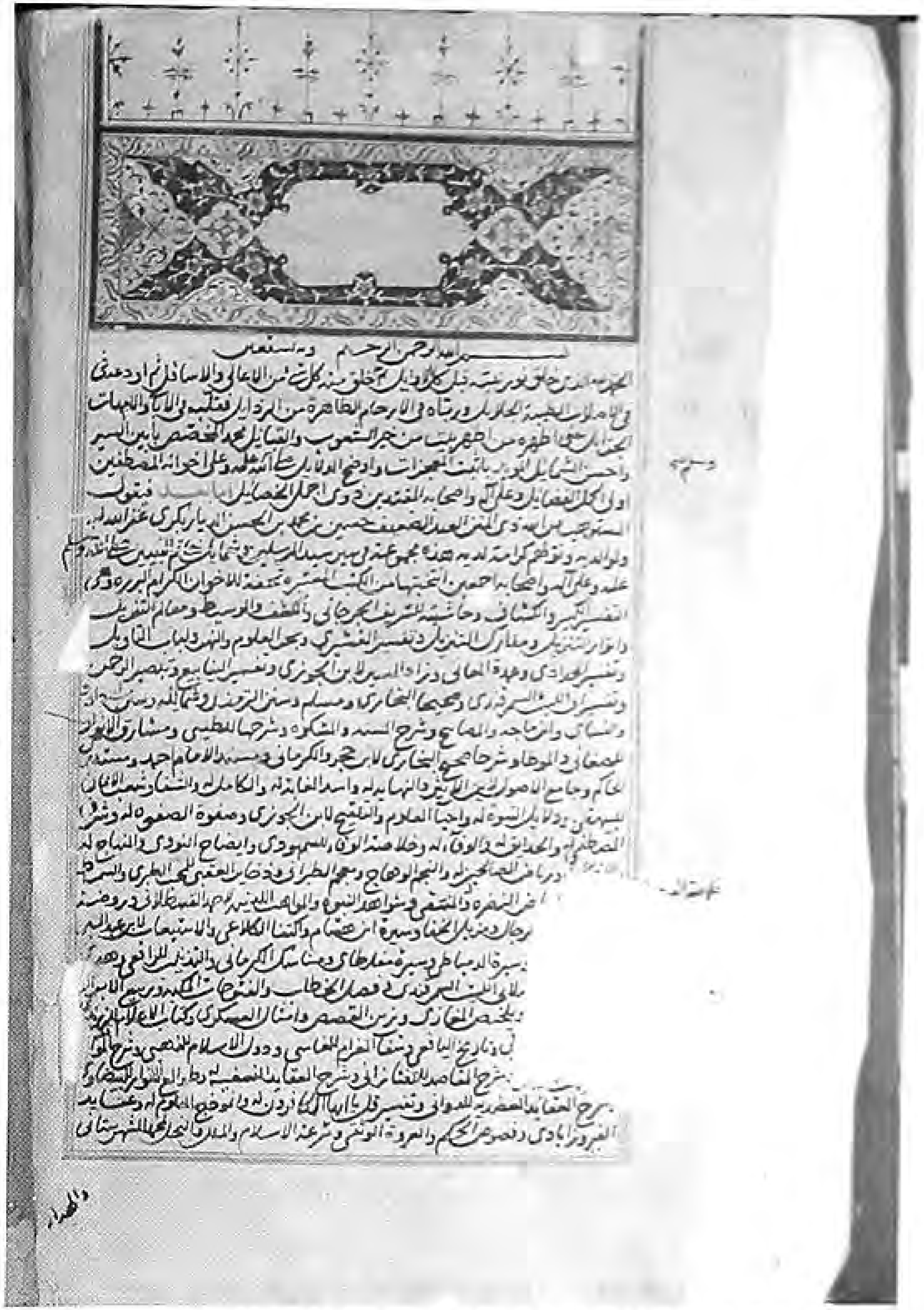

Prva stranica djela AL-H̱AMĪS FĪ AḤWĀL AN-NAFS AN-NAFĪS (R-2240.)

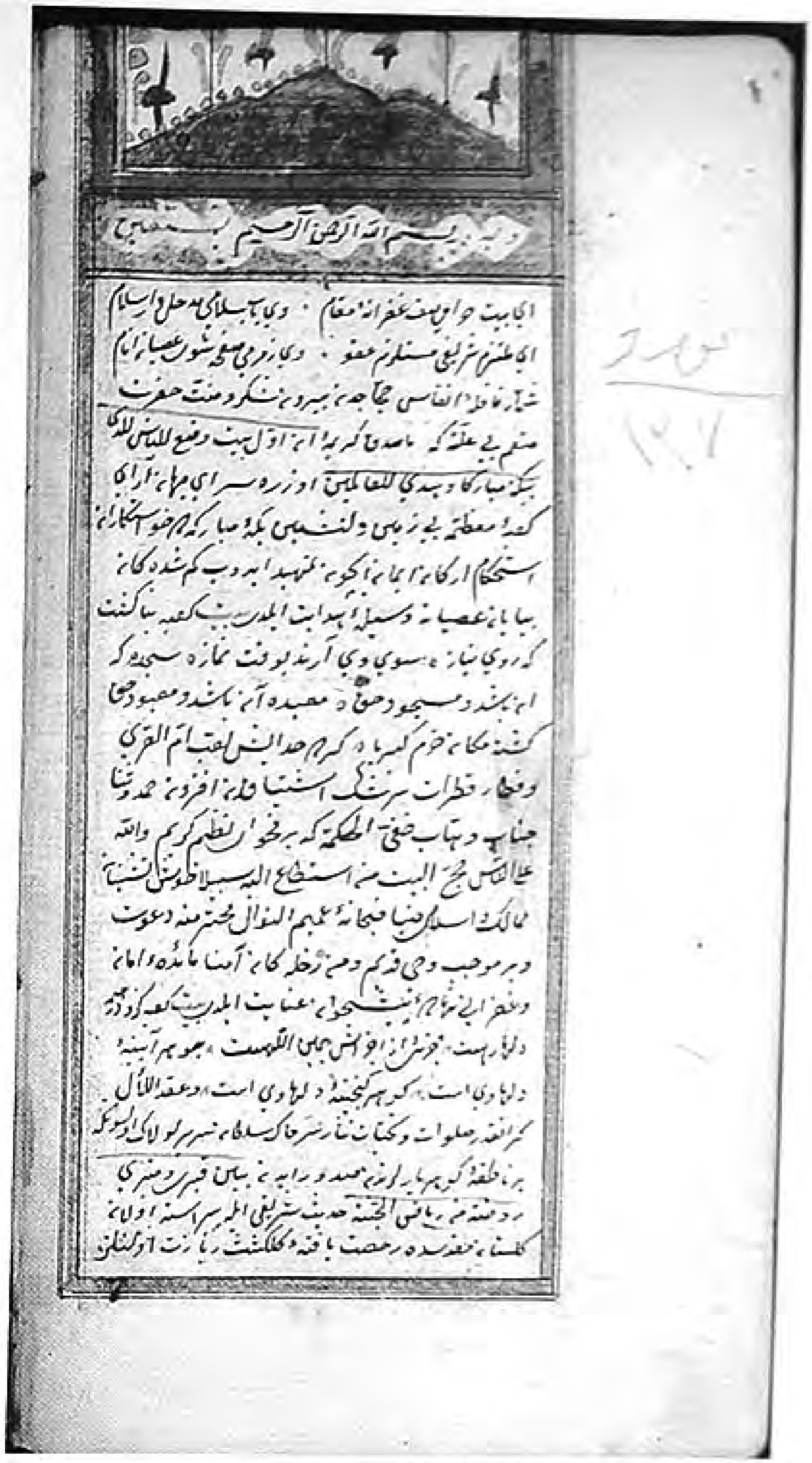

Prva stranica djela TUḤFA-i AL-ḤARAMAYN (R-1326)

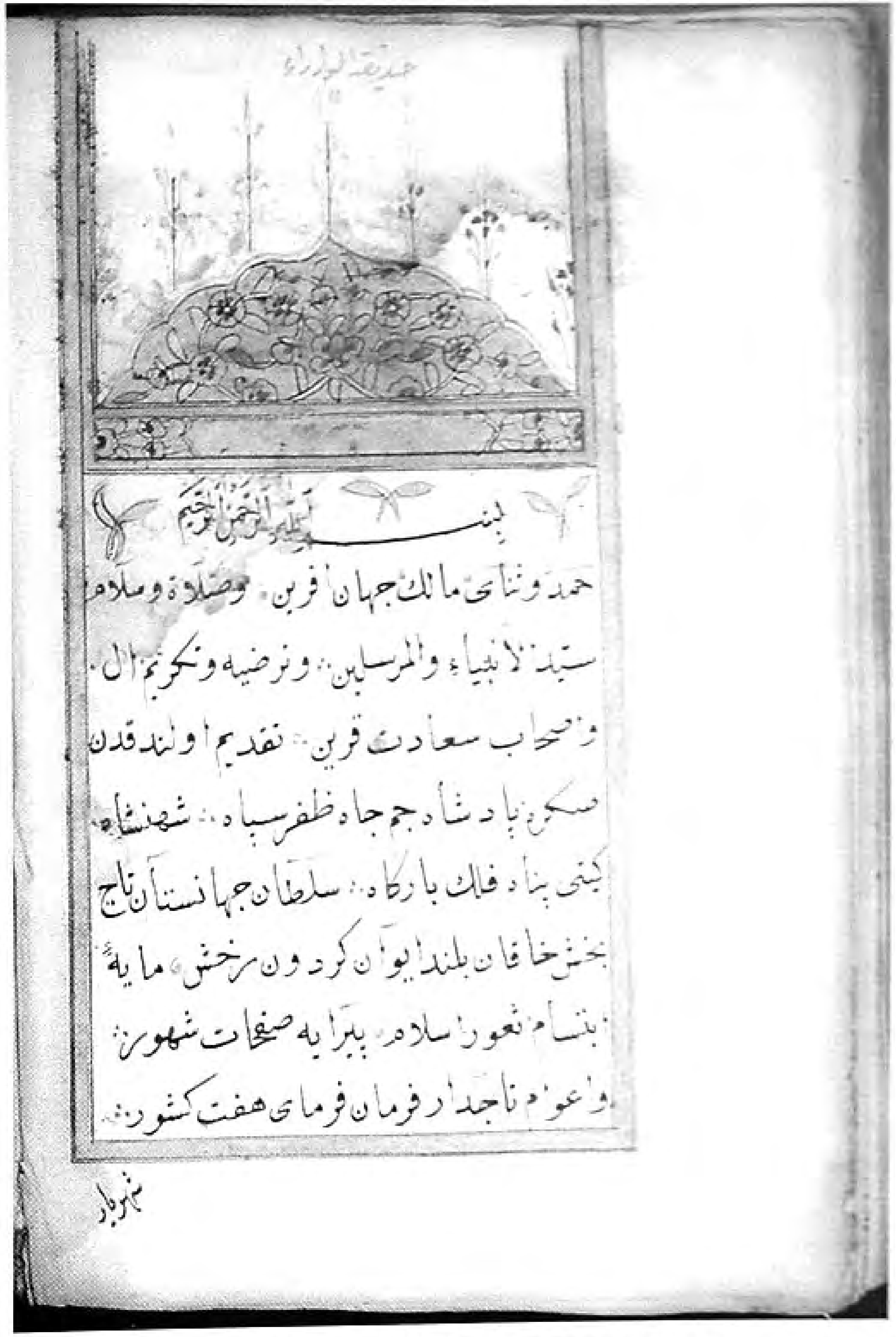

حديقة الوزراء

بسم الله الرحمن الرحيم

حمد و ثناى مالك جهان آفرين و صلاة و سلام
سيد الانبياء و المرسلين و ترضيه و تكريم آل
و اصحاب سعادت قرين تقديم اولندقدن
صكره پادشاه جم جاه ظفر سپاه شهنشاه
گيتى پناه فلك بارگاه سلطان جهانستان تاج
بخش خاقان بلند ايوان گردون رخش مايهٔ
ابتسام ثغور اسلام پيرايه صفحات شهور
و اعوام تاجدار فرمان فرماى هفت كشور

شهريار

Prva stranica djela ḤADĪQA AL-WUZARĀ' (R-1384/2.)

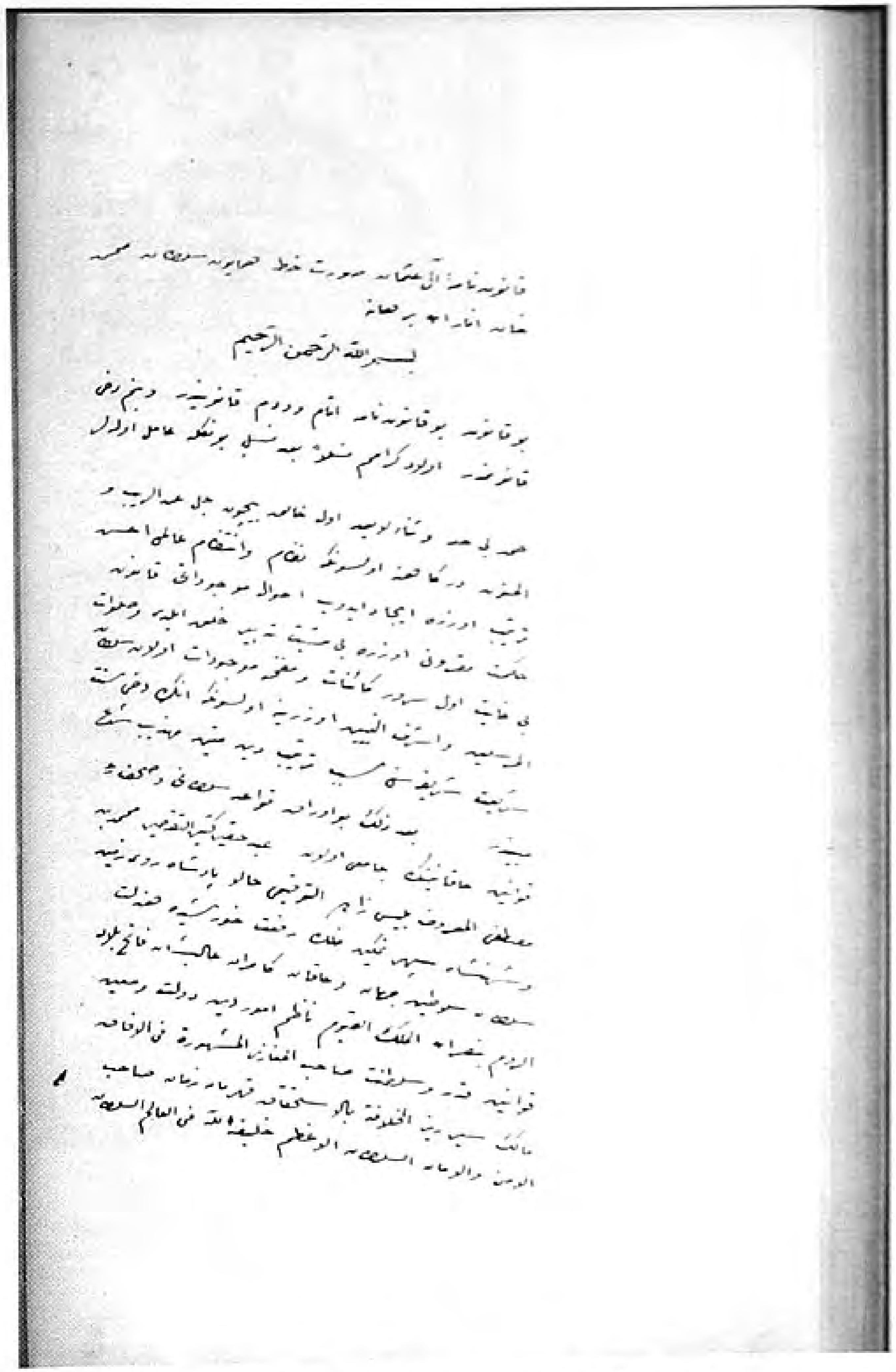

Prva stranica djela TĀRĪḪ- i ANWARĪ (R-7301.)

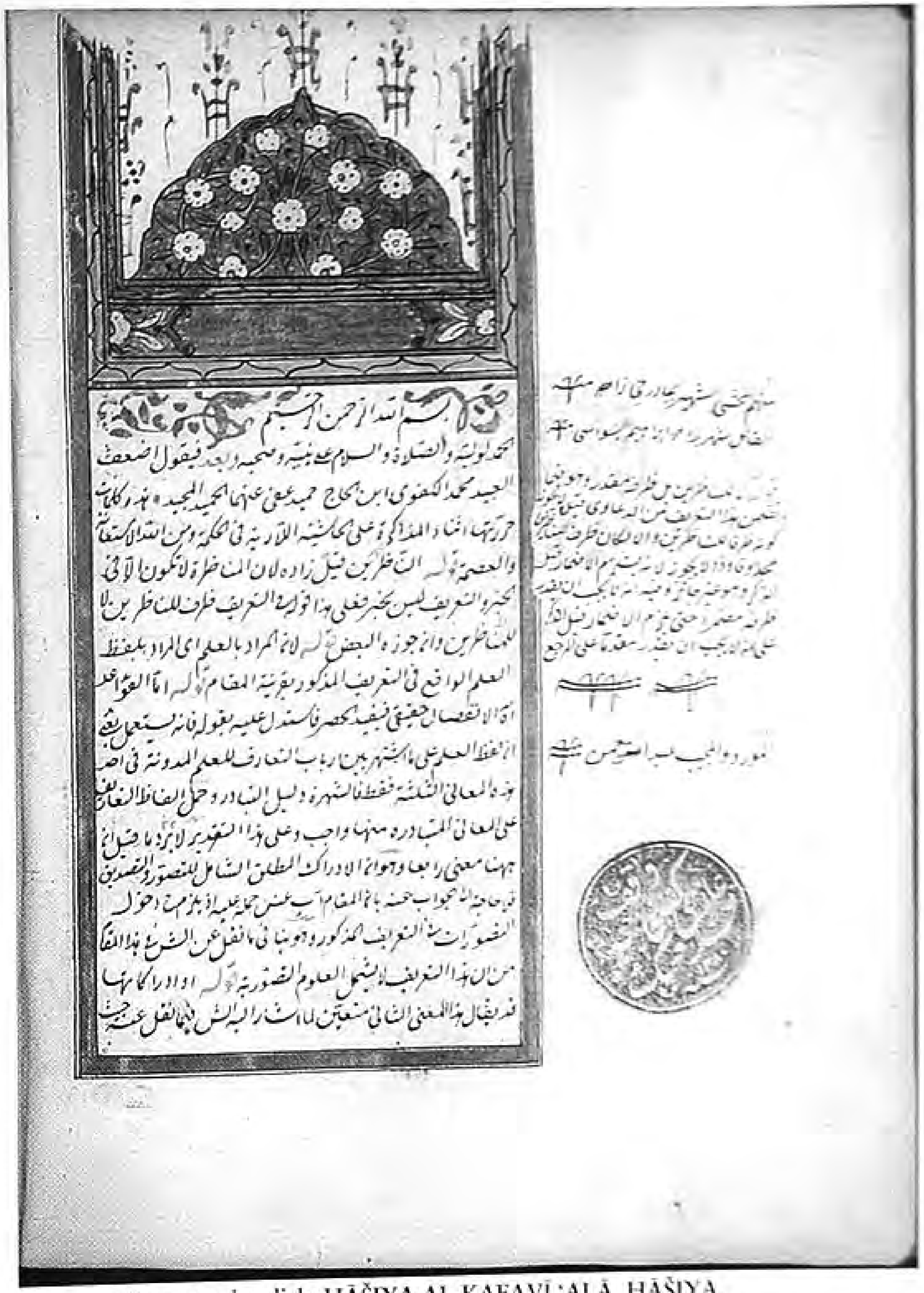

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لوليه والصلاة والسلام على نبيه وصحبه الامجد فيقول اضعف
العبيد محمد الكفوي ابن الحاج حميد عفى عنهما الحميد المجيد هذه كلمات
حررتها اثناء المذاكرة على الحاشية اللارية في الحكمة ومن الله الاستعانة
والعصمة قوله التناظرين قيل زاده لان المناظرة لا تكون الا في
الخبر والتعريف ليس بخبر فعلى هذا قوله التعريف ظرف للمتناظرين لا
للمتناظرين وانما جوزه البعض قوله لان المراد بالعلم اي المراد بلفظ
العلم الواقع في التعريف المذكور بقرينة المقام قوله اما العلم عند
اهل الانقسام حقيقي فيفيد الحصر فاستدل عليه بقوله فانه يستعمل بعض
الفاظ العلم على ما اشتهر بين ارباب التعارف للعلم المدونة في احد
هذه المعاني الثلثة فقط فالشهرة دليل التبادر وحمل الفاظ التعاريف
على المعاني المتبادرة منها واجب وعلى هذا التقدير لا يرد ما قيل ان
هنا معنى رابعا وهو ان الادراك المطلق الشامل للتصور والتصديق
ويمكن الجواب عنه بان المقام آب عن حمله عليه اذ لا يصح دخول
التصورات في التعريف المذكور وهو بناء على ما نقل عن الشيخ هذا الكلام
من ان هذا التعريف لا يشمل العلوم التصورية قوله او ادراكاتها
فقد يقال هذا المعنى الثاني متعين لان اشار اليه الشارح فيما نقل عنه حيث

Prva stranica djela ḤĀŠIYA AL-KAFAVĪ 'ALĀ ḤĀŠIYA AL-LĀRĪ 'ALĀ ŠARḤ QĀḌI MĪR 'ALĀ HIDĀYAT AL-ḤIKMA (R-1713.)

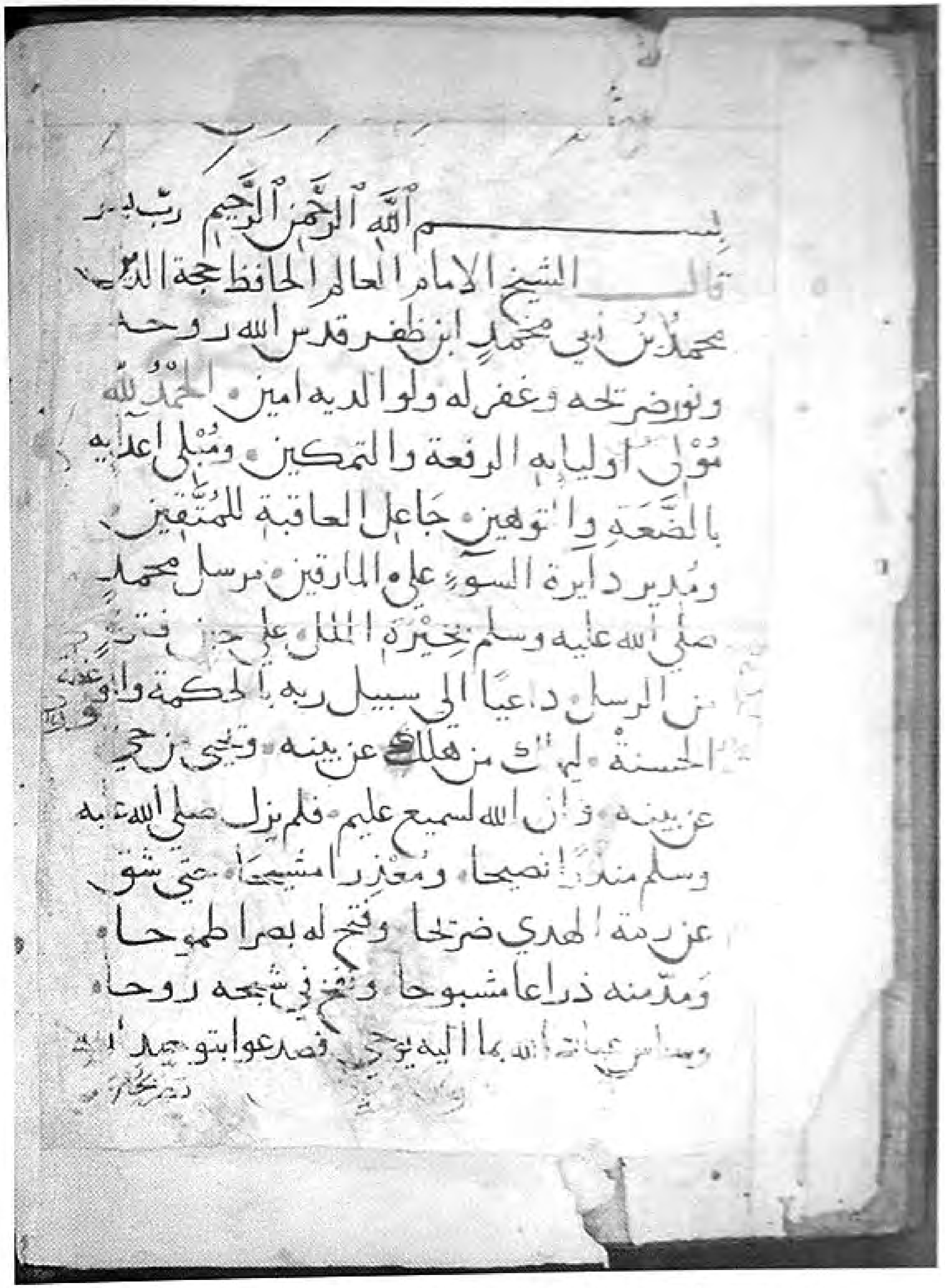

بسم الله الرحمن الرحيم رب يسر
قال الشيخ الامام العالم الحافظ حجة الدين
محمد بن ابي محمد ابن ظفر قدس الله روحه
ونور ضريحه وغفر له ولوالديه امين الحمد لله
مولي اوليايه الرفعة والتمكين ومبلي اعدايه
بالضعة والتوهين جاعل العاقبة للمتقين
ومدير دايرة السوء على المارقين مرسل محمد
صلى الله عليه وسلم خيرة الملل على حين فترة
من الرسل داعيا الى سبيل ربه بالحكمة والموعظة
الحسنة ليهلك من هلك عن بينة ويحيى من حي
عن بينة وان الله لسميع عليم فلم يزل صلى الله عليه
وسلم منذرا نصيحا ومحذرا مشيحا حتى شق
عن زمنه الهدى صريحا وفتح له بصرا طموحا
ومد منه ذراعا مشبوحا ونفخ في شبحه روحا
[illegible] الله بما اليه يوحى فصدعوا بتوحيد الله

Prva stranica djela ḪAYR AL-BIŠAR BI ḪAYR AL-BAŠAR (R-2780.)

جانبنا، واضعين مثل هذه العناوين بين قوسين. وهناك بعض المؤلفات التي لم نتمكّن من فهرستها ووصفها، ولكننا اقتصرنا على ذكرها في الفهرس، فقد قمنا بوضع علامة «نجمة» فوق رقمها عند ذكرها في كشاف العناوين المرفق.

ونلاحظ في كشاف العناوين المرفق بالفهرس، أن الأرقام التي وردت بدون أي رمز تدل على أن لغة المخطوطات عربية، أما الأرقام التي يقابلها رمز (t) فهي تركية، والأرقام التي يقابلها رمز (p) فهي فارسية.

وفي كشافات أسماء المؤلفين والنساخ والوقافين وملاك المخطوطات السابقين، فقد رتبناها بأول اسم من أسمائهم. وبالمقارنة مع الفهارس السابقة فان هذا الفهرس يمتاز باضافة كشاف للعناوين المكتوبة باللاتينية، وكشاف مصنف للكتب حسب مجالها العلمي، وكشاف بتواريخ النسخ المتسلسلة، وكشاف للارقام المتسلسلة داخل الفهرس.

وأما طريقة كتابة العناوين وأسماء المؤلفين وأسماء الوقافين وأسماء ملاك المخطوطات السابقين بالحروف اللاتينية، فمن الملاحظ أننا في بعض الأحيان لم نلتزم بطريقة الكتابة المتبعة في الفهارس السابقة بصورة كاملة وخاصة فيما يتعلق بالأسماء التركية والبوسنوية.

وبالرغم من جهودنا المبذولة في اخراج هذا الفهرس بصورة مرضية، فاننا على علم بتقصيرنا واحتمال وجود الاخطاء فيه، وعليه يرجى من القراء الكرام أن يسامحونا وأن يتفهموا الصعوبات التي واجهناها أثناء اعدادنا لهذا الفهرس، كما نشكركم مسبقا على افادتهم ايانا بالأخطاء والعيوب التي قد يجدونها في هذا الفهرس.

ونتقدم بالشكر بصورة خاصة الى مؤسسة الفرقان للتراث الاسلامي – لندن على قيامها بتمويل طباعة ونشر هذا الجزء الخامس من الفهرس، شأنه شأن الجزء السابق.

وأخيرا أهدي هذا الفهرس لأبي سوليو وأمي مدينة رحمهما الله تعبيرا لشكري وتقديري اياهما، اللذين ربياني صغيرا وتحملا من أجلي كثيرا، أسكنهما الله في فسيح جنانه.

حرر في سرايفو بتاريخ ١٨ أغسطس/آب ١٩٩٨ م.
زينل فايتش

الله تعالى أن يجعل بذله وعطائه ذخرا في ميزان حسناته، انه سبحانه هو المستعان وعليه الاتكال.

مصطفى يحيتش

مدير مكتبة الغازي خسرو بك

المقدمة

يسرني أن أقدم الجزء الخامس من فهرس المخطوطات العربية والتركية والفارسية لمكتبة الغازي خسرو بك والذي وضع بنفس النظام والأساليب المتبعة في الأجزاء السابقة. ويتناول هذا الفهرس مخطوطات في مجالات الفلسفة والمنطق والآداب والمناظرة والتاريخ والجغرافيا، اضافة الى العديد من العناوين في مجالات أخرى، والتي أدرجت في هذا الفهرس لكونها وُجدت في بعض المجاميع التي ينتمي العنوان الأول بها الى هذه العلوم التي ذكرناها، كما هو مطبّق أيضا في الأجزاء الأربعة الأولى.

والى جانب تصنيف المخطوطات حسب الموضوعات العلمية، تم تصنيفها أيضا حسب اللغة التي ألفت بها (العربية والتركية والفارسية) وتسلسلها حسب تاريخ النسخ. أما المخطوطات مجهولة التاريخ فانها وضعت في فصل مستقل ضمن كل من اللغات الثلاثة. ويغطي هذا الفهرس ٤٥٠ مجلدا، تشتمل على ٩٩٤ عنوانا.

ومن الجدير بالذكر أن بعض المؤلفات باللغتين العربية والتركية المدرجة في هذا الفهرس قد وُضعت على أيدي مؤلفين بوسنويين، الأمر الذي أشرنا اليه من خلال وصفنا لتلك المخطوطات. والى جانب المؤلفين المشار الى أسمائهم في هذا الفهرس فان هناك عديدا من النساخ من مختلف أنحاء البوسنة، ليس من المدن الكبيرة والصغيرة فحسب، بل من القرى الصغيرة المجهولة، مما يدل على أن العلم والثقافة والكتب وجدت في عذع المنطقة أرضا خصبة للنمو والتطور، وذلك منذ الفتح العثماني للبوسنة وحتى يومنا هذا.

اما المصادر والمراجع المستعملة، فقد أشرنا اليها بالحروف المختصرة، علما بأننا اقتصرنا في أغلب الأحيان على استعمال فهارسنا المطبوعة وفهرس مخطوطات معهد الاستشراق في سرايفو وفهرس مخطوطات مدينة موستار وغيرها من الفهارس التي كانت في متناول أيدينا. وقد ذكرناها في قائمة مستقلة بعد هذه المقدمة. الا أننا بالرغم من استعمالنا للمصادر والمراجع لم نتمكن من العثور على ذكر لبعض المؤلفات في الفهارس الموجودة لدينا، مما اضطرنا الى وصفها اعتمادا على ما ورد من البيانات عنها في المخطوطة نفسها. وهناك أيضا بعض المخطوطات مخرومة الاول والآخر أو كليهما مما شكّل علينا صعوبة بالغة في تحديد عنوان المخطوطة واسم مؤلفها، كما أن هناك بعض المخطوطات التي لم يُشِر فيها المؤلف ولا الناسخ الى عنوان المخطوطة، مما اضطرنا الى عنونته من

تصدير

بمزيد من الغبطة والسرور نواصل نشر فهارس المخطوطات العربية والتركية والفارسية والبوسنوية في مكتبة الغازي خسرو بك، راجين بذلك تقديم الخدمات اللازمة للباحثين والهيئات العلمية والثقافية، وقد جاء نشر هذا المجلد بفضل من الله تعالى، ثم معالى الشيخ أحمد زكي يماني رئيس ومنشئ مؤسسة الفرقان للتراث الاسلامي بلندن، الذي يقدم الدعم المستمر ويبذل جهودا مشكورة لانقاذ مكتبة الغازي خسرو بك، واعانتها من أجل الحفاظ هلى نفائس تراثها الاسلامي وصيانة مخطوطاتها، وتعميم الفائدة المرجوة من ذخائرها من علوم معارف وفنون.

ومن الجدير بالذكر أن مؤسسة الفرقان للتراث الاسلامي قد ساعدت على نشر المجلد الرابع من فهارس المكتبة، وها هي تساعد على نشر المجلد الخامس وخلال فترة زمنية قصيرة، كما قامت مؤسسة الفرقان بناء على توجيهات رئيسها معالي الشيخ أحمد زكي يماني، وما بذله مديرها العام الدكتور كمال عرفات نبهان بدراسة أوضاع المكتبة ميدانيا، حيث أوفد الدكتور محمود السيد الدغيم والذي زارنا وشاهد ما كنا نعانيه وما كانت تحتاجه المكتبة، وبعد ذلك قامت مؤسسة الفرقان بتزويدنا بالرفوف، فتمكنّا من رفع الكتب عن الارض، وزودتنا بالأجهزة المتطورة اللازمة لتصوير المخطوطات على الاقراص المدمجة (CD Rom) وأمّنت المؤسسة جهازا لتصوير المخطوطات على الميكرو فيلم، وقدمت لنا دعما ماليا متواصلا للاسراع في تصوير أكبر عدد من المخطوطات، وذلك بمضاعفة ساعات العمل بغية انجاز مشروع التصوير لتمكين الباحثين من الاطلاع على المخطوطات، ومن أجل حفظها للاجيال القادمة بشكلها السليم كي يطلع عليها كل من يوفقه الله لدراستها، وقد تم ذلك كله في غضون شهور قليلة من عام ١٩٩٨ م.

اننا نشكر معالي الشيخ أحمد زكي يماني على ما أولاه من رعاية لمكتبة الغازي خسرو بك، وما قدمه من مساعدات منزهة عن كل غرض سوى على رعاية التراث الاسلامي، وذلك بالحفاظ عليه وبنشره وصيانته ارضاء لله عز وجل. نكرر الشكر والعرفان لمعاليه داعين

منشورات الفرقان: رقم ٣٩
سلسلة فهارس المخطوطات الاسلامية: رقم ٢٥

مؤسسة الفرقان للتراث الاسلامي
Al-Furqān Islamic Heritage Foundation
Eagle House
High Street
Wimbledon
London
SW19 5EF
U.K.

تقديم

الحمد لله الذي وفّقنا الى اصدار الجزء الخامس من فهرس المخطوطات العربية والتركية والفارسية والبوسنية بمكتبة الغازي خسرو بك في سراييفو، وقد تمّ ذلك بفضل الله تعالى، ثُمَّ بالتعاون المُثمر بين مؤسسة الفرقان للتراث الاسلامي وبين المسؤلين في تلك المكتبة، ونسأل الله أن نُوفّق جميعًا لاستكمال جميع مجلدات تلك الفهارس.

ولقد ذكرنا في مُقدّمة الجزء الرابع الجهد المشكور الذي قام به المسؤولون في مكتبة الغازي خسرو بك لانقاذ تلك المخطوطات الثمينة من نيران الأعداء التي كانت تنوي احراقها وتدميرها كما فُعِلَ بغيرها في أرض البوسنة الحبيبة، وها نحن الآن نقوم بفهرستها متعاونين معهم، ولا نكتفي بذلك بل أنّا نعمل ليل نهار لتصوير مجموعات المخطوطات في المكتبة على الميكرو فيلم وعلى الأقراص الضوئيّة المُدمجة (CD Rom) حتّى يتكامل الجهد البيبليوجرافي بالجهد التوثيقي حمايةً لها من الضياع الكلي كما حلَّ بغيرها حين أُحْرِقت، ولكي تُصبحَ مُتاحةً للباحثين في مكتبة الفرقان بلندن.

وتقوم المؤسسة بتصوير المخطوطات المُلونة على الاقراص الضوئية المدمجة، حفاظًا على ألوان تلك المخطوطات الأدبية والفنية المُصورة أو الكتب التي تتعدّد الألوانُ في نصوصها للأغراض العلمية في الفلك والبيطرة والنبات مثلاً، أو لأغراض الشرح حين يُكتَبُ النَّصُّ بلون مخالف للشرح.

وأتوجّه الى المولى جلّ وعلا بالشكر على هذا التوفيق، كما أتوجه بالشكر لجميع المسؤولين في مكتبة الغازي خسرو بك، وأخصُّ بالشكر الأستاذ زينل فايتش الذي أعدَّ هذا المجلّد، وأسأله تعالى مزيداً من العون حتى تُكمل الفرقان مسيرتَها وتستمر في أداء واجبها.

أحمد زكي يماني
رئيس مؤسسة الفرقان للتراث الاسلامي – لندن
أوّل كانون الثاني / يناير ١٩٩٩ م

مكتبة الغازي خسروبك بسراييفو

سلسلة فهارس المخطوطات الإسلامية: رقم ٢٥
مؤسسة الفرقان للتراث الإسلامي

فهرس

المخطوطات العربية والتركية والفارسية والبوسنوية

الجزء الخامس

إعداد
زينل فايتش

مؤسسة الفرقان
للتراث الإسلامي
لندن

رئاسة الجماعة الإسلامية
في البوسنة والهرسك
سراييفو

لندن - سراييفو
١٤١٩هـ/ ١٩٩٩م

Rijaset Islamske zajednice u BiH
Gazi Husrev-begova biblioteka
Al-Furqān Islamic Heritage Foundation
London

Za izdavača
Mustafa Jahić

DTP
Izdavačka djelatnost *El-Kalem*

Tehnički urednik
Ismail Ahmetagić

Dizajn korice
Tarik Jesenković

Tiraž
1 500 primjeraka

Štampa
DES Sarajevo

Za štampariju
Džemal Bašić

ISBN 9958-23-013-5
ISBN 1-873992-39-4

مكتبة الغازي خسروبك بسراييفو

فهرس

المخطوطات العربية والتركية والفارسية والبوسنوية

الجزء الخامس

إعداد

زينل فايتش

مؤسسة الفرقان
للتراث الإسلامي
لندن

رئاسة الجماعة الإسلامية
في البوسنة والهرسك
سراييفو

لندن - سراييفو
١٤١٩هـ/١٩٩٩م

GAZI HUSREV-BEGOVA BIBLIOTEKA
U SARAJEVU

KATALOG
ARAPSKIH, TURSKIH I PERZIJSKIH RUKOPISA

SVEZAK TREĆI

Obradio
ZEJNIL FAJIĆ

القلم
El-Kalem

SARAJEVO 1991.

THE GHAZI HUSREV-BEY LIBRARY
IN SARAJEVO

CATALOGUE

OF
THE ARABIC,TURKISH AND PERSIAN MANUSCRIPTS

TOME III

Prepared by
ZEJNIL FAJIĆ

SARAJEVO 1991.

GAZI HUSREV-BEGOVA BIBLIOTEKA
U SARAJEVU

KATALOG

ARAPSKIH, TURSKIH I PERZIJSKIH RUKOPISA

SVEZAK TREĆI

Obradio
ZEJNIL FAJIĆ

SARAJEVO 1991.

Naučni redaktori

Dr Fehim Nametak i
Dr Muhamed Ždralović

Lektori

Džemaludin Latić
Hadžem Hajdarević
Fatima Alihodžić

Korektor arapskog teksta

Mehmedalija Hadžić

Urednik

Muharem Hasanbegović

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Narodna i univerzitetska biblioteka Bosne i Hercegovine
Sarajevo

UDK 017.1:091.1(=927=943.5=915)
026:297(497.15-Sarajevo) (083.8)

KATALOG arapskih, turskih i perzijskih rukopisa [vlasnik]
Gazi Husrev-begova biblioteka u Sarajevu. - Sarajevo : Mešihat Islamske zajednice
BiH, El-Kalem, 1963 - . - sv.; 25 cm.

Na upor. nasl. str.: Catalog of the Arabic, Turkish and Persian Manuscripts

Sv. III / obradio Zejnil Fajić; [arapski tekstovi Selim Jarkoč, Senad Agić] - 1991. -
XX, 518 str.
Bibliografija: str. [XVII] - XX.- Registar.
ISBN 86-7765-010-5
1. FAJIĆ, Zejnil

PREDGOVOR

Treći svezak Kataloga arapskih, turskih i perzijskih rukopisa Gazi Husrev-begove biblioteke izrađen je po istom istemu i principima kao prvi i drugi svezak koje je obradio merhum profesor Kasim-efendija Dobrača. Ti principi su navedeni u Predgovoru prvog sveska.

Prema navedenom sistemu i principima, Kasim-efendija Dobrača izvršio je izbor rukopisa za ovaj svezak iz naše prve inventarske knjige, u kojoj je zavedeno 4473 kodeksa, a izbor iz druge,treće i četvrte inventarske knjige je naš. Po tom rasporedu, ovo je VII grupa rukopisa ove biblioteke koja obuhvata materiju iz etike i propovjedništva /al-ahlāq va'l-naw'iza/ . Nekim rukopisima koji su obrađeni u ovom svesku nije bilo mjesta, ali uvažavajući izbor autora prva dva kataloga, ipak smo ih uvrstili.

Prilikom rasporeda obrađenih rukopisa u ovom svesku bavili smo se mišlju da rastavimo rukopise u dvije grupe: etiku i propovjedništvo. Međutim, pošto su ove dvije teme međusobno povezane, odustali smo od te namjere pa smo ih uvrstili zajedno, kako je to urađeno u mnogim katalozima na Istoku i Zapadu. Istina, ima dosta rukopisa čija je tematika čisto etička, kao što ima i rukopisa samo s temom iz propovjedništva, ali ima i onih koji tretiraju obje teme, pa bi bilo teško odlučiti u koju grupu ih svrstati. Da ne bismo pogriješili, rukopise iz etike i propovjedništva svrstali smo, kako rekosmo, u jednu cjelinu.

Osim ove tematike ovdje je obrađen priličan broj rukopisa i iz drugih područja, ali to su oni rukopisi koji su se našli uvezani u istom kodeksu uz etiku i propovjedništvo. Takve rukopise smo ovdje obradili bez obzira na njihov sadržaj. Tako je urađeno i u prva dva sveska. Potrebno je naglasiti da smo rukopise koji ne spadaju u ovu tematiku, a koji su obrađeni u prva dva sveska, označavali rimskim brojem jedan /I/ ili dva /II/,zavisno od toga u kojem su svesku obrađeni, pozivajući se na dotični broj u prethodnim katalozima.

Ovaj svezak raspoređen je samo po jezicima: arapski, turski, perzijski i bosanski - alhamijado /srpskohrvatski,arapskim slovima/

Poredani su hronološkim redom, po starini nastanka djela i po starini prepisa. Veći dio nepoznatih djela, čije nam vrijeme nastanka nije poznato, uvrstili smo u posebna poglavlja.

U ovom svesku obrađeno je 670 kodeksa, a obrađenih jedinica je nešto više od 1100.

Svaki rukopis je značajno kulturno djelo, tvorevina za sebe, a mnogi imaju poseban značaj po starini prepisa, po tome što su rijetki ili jedinstveni u svijetu, po umjetničkoj ljepoti obrade ili po piscima i prepisivačima među kojima su mnogi naši ljudi.

Djela, pisce i prepisivače za koje smo utvrdili da potječu iz naših krajeva u indeksima smo označili masnim slovima, kako bi bili što uočljiviji i kako bi korisnici ovog kataloga mogli što brže i lakše pronaći naša djela, pisce i prepisivače.

U ovom katalogu često smo dali objašnjenje o mjestu gdje je rukopis nastao ili prepisan i gdje se sve nalazio, o medresama i bibliotekama, o privatnim vlasnicima u čije je ruke prelazio ako je to u rukopisu zabilježeno, o vakifima, odnosno o načinu prispijevanja rukopisa u ovu biblioteku. Također su mnoge bilješke koje se nalaze u rukopisu a koje nemaju direktne veze s tematikom rukopisa, navedene i objašnjene ukratko. Neke od ovih bilježaka biće važni podaci i prilozi za upoznavanje kulturne prošlosti naših krajeva.

Izvore i literaturu ovdje navodimo u skraćenicama. Pri izradi ovog sveska koristili smo prvenstveno naše prva dva kataloga, a onda izvore i literaturu koju je, uglavnom, koristio i Kasim-efendija Dobrača za svoje kataloge. Osim tih izvora mi smo u međuvremenu dobili neke nove kataloge koje smo koristili. Naveli smo ih u popisu izvora i literature.

I pored izvora i literature koje ova biblioteka posjeduje, bilo je poteškoća pri izradi ovog sveska. Priličan broj rukopisa je nepotpun na početku ili na kraju, pa je naročito takve rukopise bilo teško identifikovati. Na nekim, pak, rukopisima prepisivači nisu navodili naslov ni ime pisca djela, pa je i to činilo posebnu poteškoću. Neke rukopise koji su imali i naslov i ime pisca nismo mogli pronaći u našim izvorima, što ukazuje da su u svijetu rijetki, pa smo takve morali dobro proučiti i dati njihovu kompletnu katalošku obradu. Naslove za neke rukopise morali smo sami dati prema sadržaju i oni su navedeni u zagradama. Djela koja se samo spominju u ovom katalogu a nisu obrađena, u indeksu su pored broja označena zvjezdicom.

Kasim-efendija Dobrača, uz asistenciju hafiza Halid-efendije Hadžimulića, izradio je prva dva sveska i nakon njegove smrti /3.11.1979./, a poslije toga i odlaska u mirovinu njegovog asistenta,Biblioteka je praktično ostala bez stručnog kadra za izradu slijedećih kataloga. Kao početnik prihvatio sam se ovog teškog i napornog posla i uz kratkotrajnu pomoć hafiza Halid-efendije Hadžimulića, eto, uspio sam završiti ovaj svezak nastojeći koliko sam mogao, da on bude na nivou prethodnih.Koliko sam u tome uspio, ocijeniće oni koji se budu njime koristili.

Transkripcija imena /pisaca, prepisivača, mjesta, vakifa i bivših vlasnika knjiga/ primijenjena je kao i u drugom svesku Kataloga. Istina, u indeksu vakifa i imena bivših vlasnika knjiga nismo bili dosljedni navedenom pravilu, nego smo ta imena naveli onako kako se kod nas izgovaraju. Svjesni smo činjenice da transkripciju turskih pisaca i prepisivača nismo trebali primijeniti kao i kod arapskih imena, ali tako je urađeno i u drugom svesku, pa smo to zadržali i u ovom.

Također smatramo da je trebalo i naslove djela navesti u transkripciji, ali je to iziskivalo još više vremena i truda, pa smo od toga odustali.

Indeksi su dati na kraju sveska. Kod indeksa naslova djela uz naslove smo označili na kojem jeziku je djelo; za arapska djela oznaka je - a, za turska - t, za perzijska - p i bosanska - b, za razliku od prva dva sveska gdje je dat poseban tabelarni pregled po jezicima. Broj indeksa u ovom svesku nešto je bogatiji nego u drugom, jer smo ovdje dodali i imena bivših vlasnika rukopisa, dakle, ukupno šest indeksa.

Sarajevo, februara 1989. *Zejnil Fajić*

INTRODUCTION

The third volume of the Catalogue of Arabic, Turkish and Persian manuscripts of Ghazi Husrev Bey Library was done according to the same system and principles, as the first and the second volumes by the late professor Kasim-efendi Dobrača.

Those principles were described in the Introduction to the first volume.

According to that system and principles, Kasim-efendi Dobrača made the selection of manuscripts for this volume from the first inventory book of this library, in which 4473 codices had been recorded, and the selection from the second, third and fourth inventory book was made by the present author. According to this arrangement, this is the seventh group of manuscripts of this library comprising the materials in the fields of ethics and preaching /al-ahlaq wa'l-maw'iza/. Some manuscript prepared in this volume do not actually belong here, but respecting the selection of the author of the first two catalogues, they have been included here.

While arraging the prepared manuscripts in this volume, there was the idea to put them into two groups: ethics and preaching. However, since these two are connected, the idea was given up, so that they are presented together, as it is done in the numerous catalogues in the East and West. Trus, there is a lot of manuscripts whose subject is pure ethics, just as there are those with the topic of preaching, but there are also those that treat both the topics, so it would be difficult to decide whare to classify them. In order not to make a mistake, the manuscripts in ethics and preaching have been classified, as had already been mentioned, togather as one whole.

Beside these topics, quite a number of manuscripts from other areas have been prepared here, but those are the manuscripts that happened to be bound in the same codex with ethics and preaching. Those manuscripts were prepared regardless of their contents.

The same was done in the first two volumes. It is necessary to emnphasize that the manuscripts which do not belong here, and which had been prepared in the first two volumes, are marked with Roman numbers/I/ or two /II, depending on the volume, referring to the same number in the previous catalogues.

This volume is arranged according to the languages: Arabic, Turkish, Persian and Bosnian - /Sercocroatian in Arabic sript/.

They are ordered chronologically, according to ths age of the work, and the time of its copying.

Most of the unfamiliar works, of which we do not know when they were written, were included into special chapters.

67o codices have been prepared in this volumen with 1.1oo or more prepared items.

Each manuscript is an important work of culture, creation by itself, and many of then have special importance because of the antiquity of the copy, and by the fact that they are rare or unique in the world, by their artistic beauty, or by their writers or copiers, many of which were local people. The works, writers and copiers, for which it was established that they were, local people,were marked in bold print, so that that they would be noticable, and that the users of this catalogue could find the works, writers and copiers, as fast and easy as possible.

The catalogue often gives the place, where the manuscript was written or copied, and also where it was found, the medresas and libraries, private owners to which it used to belong, if such information was found in the manuscript, about waqifs, (donours) or the way in which the manuscript reached this Library. Likewise, numerous notes found in the manuscript, which have no direct connection vith the topic of the manuscript, are quoted and briefly explained.

Some of these notes will be important data and contribution to the better knowledge of the cultural past of this part of Yugoslavia.

The sources and literature are given here in abbreviated form. While working on this volume, the first two catalogues were primarily used, and then the sources and literature which, Kasim-efendi Dobrača mostly used for his catalogues. Beside these sources, some new catalogues were obtained in the meantime, and were used here. They are found in the list of sources and literature.

Although the sources and literature of this Library were used, we were still faced with some difficulties in the preparation of this volume. A considerable number of manuscripts was incomplete either at the beginning, or at the and, so it was especially difficult to identify such manuscripts. On some of them, however, the copiers mentioned neither the title, nor the name of the author of the work, so that it presentedsa special difficulty. Some manuscripts with both the title and the name of the author could not be found in the available sources, the fact which indicated that they were rare, so they had to be studied well, and their complete catalogical preparation had to be done. The titles for some of the manuscripts had to be given according to their contents, and they were given in brackets. The works only mentioned in the present catalogue and not prepared, are marked in the index with an asterisk next to their number.

Kasim-efendi Dobrača, with the assisstence of hafiz Halid-efendi Hadžimulić, prepared the first two volumes, and after his death /3.11.1979/, and the retirement of his assistant, the Library practically had no qualified people fot the preparation of other catalogues. As a beginner, I accepted this difficult and strenuous work and with some help of hafiz Halid-efendi Hadžimulić, managed to complete the present volume, doing my best to bring it to the level of the previous ones. Its users will be in a position to say whether I succeeded.

Transcription of names /writers, copiers, locations, donours, and previous owners od the books/ is the same as in the second volume of the Catalogue. True, in the index of donours and the names of former owners of the books we were not consistent, but have given those names in the way they are locally pronounced. We are aware of the fact that the transcription of Turkish writers and copiers should not have been applied in Arabic names as well, but the same was done in the second volume, and so we followed suit.

The author also believes that the titles of the works should have been transcribed, but it would have required more time and effort, so the idea was given up.

Indexes are given at the end of the volume. At the index of the title of a work, the language of the work is marked as follows: for the works in Arabic it says - a, in Turkish - t, in Persian - p and Bosnian - b, as opposed to the first two volumes, where a special tabular survey of languages was given. The number of indexes in this volume is somewhat richer than in the second one, because the names of former owners, therefors, six indexes altogether, have been added here.

Sarajevo, February 1989. *Zejnil Fajić*

المقدمة

تم وضع الجزء الثالث من فهرس المخطوطات العربية والتركية والفارسية لمكتبة الغازى خسروبك بنفس الطريقة التى تم بها وضع الجزئين السابقين له والذى قام به المرحوم البرفسور قاسم دوبراتشا، وقد ورد ذكرها فى مقدمة الجزء الأول.

وقد قام البرفسور قاسم دوبراتشا باختيار المخطوطات لهذا الجزء من سجلنا الأول المسجل فيه ٤٤٧٣ مجلدا، وأما الإختيار من السجل الثانى والثالث والرابع فهو من إختيارنا. وحسب ذلك الترتيب تأتى هذه المجموعة كمجموعة سابعة من مخطوطات هذه المكتبة وتشمل المواد المتعلقة بالأخلاق والموعظة. ومن المخطوطات التى تم معالجتها فى هذا الجزء ما لا نرى إدراجه فى هذا الفهرس مناسبا ولكننا فعلنا إحتراما باختيار مؤلف الجزئين السابقين.

وقد كنا نفكر عند ترتيب المخطوطات التى تم معالجتها فى أن نفصل بين ما يخص منها بالأخلاق وبين ما يخص بالموعظة ولكننا قد تخلينا عن هذا القصد لتشابك الموضوعين كما هى العاده عند وضع الفهارس شرقا وغربا. الحقيقة هناك مخطوطات كثيرة تتصل موضوعاتها بالأخلاق فقط كما أن هناك مخطوطات لا تتصل موضوعاتها إلا بالموعظة، ولكن أغلبيتها متصلة بكلا الموضوعين بحيث يصبح الفصل بينها صعبا جدا، ولكى لا نقع فى الخطأ فقد عالجنا المخطوطات كلها كمجموعة واحدة بغض النظر عن موضوعاتها.

وإلى جانب المخطوطات المتعلقة بهذين الموضوعين قد عولج هنا عدد من المخطوطات المتعلقة بالمجالات الأخرى وهى مخطوطات وجدناها مربوطة مع المخطوطات أعلاه فى نفس المجلد فعالجناها هنا غير ملتفتين إلى

موضوعاتها مثلما تم فعله فى الجزئين السابقين. ونذكر هنا ان المخطوطات التى لا تتصل موضوعاتها بالموضوعين المذكورين والتى تم معالجتها فى الجزئين السابقين قد أشرنا إليها بأحد الرقمين الرومانيين (I) أو (II) بحسب الجزء الذى عولجت فيه ذاكرين رقم تسلسلها.

أما ترتيب هذا الجزء فبحسب اللغات: العربية والتركية والفارسية والبوسنوية(المكتوبة بالحروف العربية). والمخطوطات فى كل فصل مرتبة بحسب تاريخ تاليفها ثم بحسب تاريخ نسخها ـ الأقدم فالأقدم.

وقد أتى فى هذا الفهرس عدد من الكتب المجهولة ـ أى لم نعلم وقت تاليفها ولا أصحابها ـ فوضعنا غالبها تحت فصل خاص.

ويبلغ عدد المجلدات المذكورة فى هذا الجزء من الفهرس ٦٧٠ مجلد، أما الوحدات التى تم معالجتها فيبلغ عددها ما يزيد بقليل على ١١٠٠ وحدة.

من المعلوم أن كل كتاب مخطوط أثر ثقافى له قيمته وفن خاص فى ميدان الثقافة العلمية، مع ذلك فإن كثيرا من المخطوطات المدرجة فى هذا الجزء لها قيمة خاصة إما من حيث قدم تاريخها، أو من حيث ندرتها فى العالم، أو من حيث حسن خطها وحسن تزيينها، أو من حيث مؤلفيها وناسخيها، خصوصا إذا كان هؤلاء من أبناء هذه البلاد وهم كثير. ولنمكن الباحثين من إستعمال أسرع لهذا الفهرس فقد أعلمنا فى كشافات الأسماء الكتب والمؤلفين والناسخين الذين أثبتنا إنتماءهم إلى هذه البلاد بكتابة أسمائهم بالحروف السوداء.

وفى الفهرس معلومات هامة عن الأمكنة التى نشات فيها المخطوطات، وعن المكتبات والمدارس القديمة التى وجدت فيها، وعن أصحابها الذين كانت فى ملك أيديهم، وعن الواقفين، وعن طريقة وصول المخطوطات إلى هذه المكتبة، كما ورد فيه عدد كبير من تعليقات وحواشى لا تتصل إتصالا مباشرا بموضوع المخطوط ولكن بعضها يعد من معلومات وملحقات هامة لدراسة ماضى هذه البلاد الثقافى. وقد أوردنا هنا أعلام المراجع والأصول بعلامات الإختصار.

وقد إعتمدنا فى وضع هذا الجزء على الجزئين السابقين له من الفهرس أولا، ثم على نفس المراجع التى اعتمدها البرفسور قاسم دوبراتشا فى وضع جزئيه الأولين، مع زيادة بعض المراجع الجديدة التى وصلتنا والتى ذكرناها فى باب المراجع، على أن غالب الصعوبات التى كانت تعترض طريقنا فى وضع الجزئين السابقين لقيتنا أولاقيناها فى وضع هذا الجزء الثالث أيضا. هذا لأن عددا كبيرا من المخطوطات ناقصة إما فى بدايتها وإما فى نهايتها مما جعل عملية التعرف بهويتها صعبة بشكل خاص. وهناك بعض المخطوطات التى لم يذكر ناسخوها العناوين ولا إسم المؤلف

مما سبب صعوبات إضافية. والى ذلك هناك مخطوطات لها عناوين وأسماء المؤلفين ولكنها غير موجودة فى مصادرنا، الأمر الذى يدل على أنها نادرة فى العالم، والذى فرض علينا ضرورة التعمق فى دراستها ومعالجتها الفهرسية الكاملة. والعناوين لبعض المخطوطات وضعناها نحن بأنفسنا معتمدين فى ذلك على محتواها، وهى مذكورة بين القوسين. أما المخطوطات التى لم نأتى فى هذا الفهرس إلا بذكرها فهى مرموزة فى كشاف الاسماء بالنجمة الى جانب الرقم.

وقد وضع البرفسور دوبداتشا الجزئين الأولين بمساعدة الحافظ خالد حجيمولتش، وبعد وفاته فى ١٩٧٩/١١/٣ ، ثم بعد احالة مساعده إلى التقاعد بقيت المكتبة مجردة من الخبراء المؤهلين لوضع الفهارس التالية. أخذت على عاتقى هذا العمل الشاق وأنا مبتدئ فيه وبمساعدة الحافظ خالد حجيمولتش والتى كانت قصيرة الأمد نجحت فى إتمام هذا الجزء ساعيا ما إستطعت إلى أن يبلغ مستواه مستوى الجزئين السابقين. أما مدى النجاح الذى بلغته فى ذلك فتقديره على مستخدمى الفهرس.

أما كتابة الاسماء (للمؤلفين والناسخين والأماكن والواقفين وأصحاب الكتب) بالحروف الإنجليزية فمثل كتابتها فى الجزء الثانى من الفهرس. الحقيقة، لم نلتزم بهذا المبدأ إلتزاما كليا عند وضع كشاف الواقفين وكشاف أصحاب الكتب، فقد كتبنا أسماءهم طبقا لتلفظها عندنا. إننا نعرف جيدا أنه ليس من الصحيح كتابة أسماء المؤلفين والناسخين الأتراك مثل كتابة الأسماء العربية، لكنها مكتوبة هكذا فى الجزء الثانى فنحن أيضا كتبناها هكذا.

ونرى كذلك أنه كان من المناسب كتابة عناوين المخطوطات أيضا بالحروف الإنجليزية ولكننا لم نفعل لتطلب ذلك مزيدا من الوقت والجهد.

أما كشافات الأسماء فقد جاءت فى نهاية الكتاب. وفى كشاف عناوين المخطوطات أشرنا بجانب كل عنوان إلى اللغة التى كتب بها الكتاب، فيكون الرمز للمخطوطات العربية (a)، للتركية (t)، للفارسية (p) وللبوسنزية (b)، ذلك خلافا للجزئين الأولين حيث ورد فيها العرض حسب اللغات بالجداول.

وقد زدنا فى هذا الجزء عدد الكشافات على ما فى الجزء الثانى إذ ألحقنا إلى الكشافات السابقة كشاف الأسماء لأصحاب المخطوطات السابقين فصار عددها ستة.

سرايفو، فى شباط ١٩٨٩م.

زينل فايش

IZVORI I LITERATURA

Ahlwardt	Verzeichniss der arabischen Handschriften der königlichen Bibiotehek zu Berlin, I - X, 1887-1899 (Die Handschriftverzeichnisse d. kfl. Bibliothek zu Berlin)
Ambrosiana	Ṣalāḥuddīn al-Munağğid, Fihris al-maḫṭūṭāt al-'arabiya fi 'l-Ambrosiana fi Milano, II, Kairo, 1960.
AM	Ismāʻīl-paša al-Bagdādī, Hadiyat al-'ārifīn, asmā' al-mu'allifīn wa āṯār al-muṣannifīn, I - II, Istanbul 1951/1955.
Ašir-efendi	Defteri Kūtūphanei Ašir-efendi, Istanbul 1306/1888.
Aumer	Joseph Aumer Tūriksche Handschriften - Verzeichniss der orinentalishen Handschriften der K, Hof - und Staatsbibliothek in Mūnchen - Mūnchen 1875.
Aya Sofya	Defteri Kūtūphanei Aya Sofya, Istanbul 1304/1886.
Babinger	Franz Babinger, Die Geschictsschreiben der Osmanen und ihre Werke, Leipzig 1927.
Bagdad	ʻAbdullāh al-Ğibūrī, Fihris al-maḫṭūṭā al-'arabiya fi mektebe al-avqāf al-'āmme fi Bagdad, Bagdad 1973/1974. ʻImād ʻAbdussalām Reuf, al-Āṯār al-ḫa ṭe fi'l-mektebe al-qādiriye I - V, Bagdad 1974-1980.
Bašagić	Safet-beg Bašagić:

	Bošnjaci i Hercegovci u Islasmkoj književnosti, Sarajevo 1912. Popis orijentalnih rukopisa moje biblioteke, Sarajevo 1917. Znameniti Hrvati Bošnjaci i Hercegovci u Turskoj Carevini, Zagreb 1931.
Bešir-aga	Defteri Kūtūphanei Bešir-aga, Istanbul 1303/1885.
Blašković	Jozef Blašković: Arabische, türkische und persische (Bratislava) Handschriften der Universitäts bibliothek in Bratislava - Bratislava 1961.
Blochet t	E. Blochet, Cataloque des manuschripts turcs, Bibliotheque Nationale I - II, Paris 1913.
Çorlili Ali-paša	Defteri Kūtūphanei Corlili Ali-paša, Istanbul 1885.
Ḏayl	Ismā'īl-paša al-Bagdādī, Iḍāḥ al-maknūn fi'ḏ-Ḏayl 'alā Kašf aẓ-ẓunūn I - II, Istanbul 1945-47.
Es'ad-efendi	Defteri Kūtūphanei Es'ad-efendi, Istanbul.
E. Wagner	(Wiesbaden) Ewald Wagner, Arabische Handschriften, Wiesbaden 1976.
Fadil Ahmed-paša	Defteri Kūtūphanei Fadil Ahmed-paša, Istanbul.
Flemming	(Wiesbaden) Türkische Handschriften, band XIII 1, Teil I, beschericben von Barbara Flemming, Wiesbaden 1968.
Flügel	Dr Gustav Flügel, Die arabischen, persischen und türkischen Handschriften der kaiserlichköniglichen Hofbibliothek zu Wien, Band I - III, Wien 1865-1867.
G A L	Carl Brochelmann, Geschichte der arabischen Litteratur, G I - II, S I - III, Leiden 1937-1949.
Ḥ Ḫ	Muṣṭafā b. 'Abdullāh, Ḥaği Ḫalīfa, Katib Čelebī, Kašf aẓ-ẓunūn 'an asmā'il kutub wa 'l-funūn I - II, Istanbul (Deri Seadet), 1362/1943 (drugo izdanje).
Ḥamīdiyya	Defteri Kūtūphanei Ḥamīdiyya, Istanbul.

Handžić	Mehmed Handžić, al-Gawhar al-asna, Kairo, 1349/1930. Književni rad bosanskohercegovačkih muslimana, Sarajevo 1934.
H. Šabanović	Hazim Šabanović, Književnost Muslimana Bosne i Hercegovine na orijentalnim jezicima, Sarajevo 1973.
Kairo I	Fihris Dār al-kutub al-Miṣriya, Kairo 1342/1924.
Kairo f	Fihris al-kutub al-fārisiya (al-mawǧūda fi 'l-Kutubḫāna al-ḫudaywiya), Kario 1306/1888.
Kairo t	Fihris al-kutub at-turkiya (al-mawǧūda fi 'l-Kutubḫāna al-ḫudaywiya), Kario 1306/1888.
Karatay p	Topkapi Sarayi Mūzesi Kūtūphanesi Farsca Yazmalar Kataloğu, Hazirlayan Fehmi Edhem Karatay, Istanbul 1961.
Karatay t	Topkapi Sarayi Mūzesi Kūtūphanesi Tūtkce Yazmalar Kataloğu, Hazirlayan Fehmi Edehm Karatay, Istanbul 1961.
Köprülüzade	Defteri Kūtūphanei Köprūzade, Istanbul.
Loebenstein I	Helene Loebenstein, Katalog der arabischen Handschriften der österreichischen Nationalbibliothek Neuerwerbungen 1868-1968, Teil I, Wien 1970.
M. Götz	(Wiesbaden) Turkische Handschriften, band XIII 2, Teil I, beschrieben von Manfred Götz und band XIII 4, Wiesbaden 1968 und 1979.
Mehmed Asim-bey	Defteri Kūtūphanei Mehmed Asim-bey, Istanbul.
Mostar	Hivzija Hasandedić, Katalog arapskih, turskih i perzijskih rukopisa, Mostar (Izdanja Arhiva Hercegovine, svezak 2) 1977.
O I	Salih Trako, Katalog perzijkih rukopisa orijentalnog instituta u Sarajevu, posebna izdanja XII, Sarajevo, 1986.
OI	Vančo Boškov, Katalog turskih rukopisa, franje-

	vačkih samostana u Bosni i Hercegovini, Sarajevo, Orijentalni institut (posebna izdanja XV), 1988.
O M	Brusalī Meḥmed Tahir, Osmanli müellifleri, I - III, Istanbul 1333-1342/1914-1923.
Pertsche	(Gotha), p Dr Wilhelm Pertsch, Die perisischen Handschriften der herzöglichen Bibliothek zu Gotha, Wien 1859.
Pertsche	(Berlin), p Dr Wilhelm Pertsch, Verzeichniss der persischen Handschriften der königlichen Bibliothek zu Berlin, Berlin 1888.
Pertsch	Berlin t Wilhelm Pertsch, Verzeichniss der türkischen Handschriften der königlichen Bibliothek zu Berlin, Berlin 1889.
Q A	Šamsuddīn Sāmī, Qāmūs al-aʻlām, I - VI. Istanbul 1306-1216/1888-p1896.
Rieu	Charles Rieu, Cataloque of the turkish manuscripts in the Bristish museum, London 1888.
Servili	Defteri Kütüphanei Servili, Istanbul 1311/1893.
S O	Mehmed Sureyya, Sicilli Osmanī (Tezkirei mešāhīri osmaniyye), I - IV, Istanbul 1308-1316/1890-1898.
Spaho	Fehim Spaho, Arapski, perzijski i turski rukopisi Zemaljskog muzeja, Sarajevo, 1942.
Sueleymaniyya	Defteri Kütüphanei Suleymaniyya, Istanbul 1892.
Timuriyya	Fihris al-Ḫizāna at-Timuriyya, I - II, Kairo 1948.
Tüyatok	Türkiye Yazmalari Toplu Kataloğu, I - V, Istanbul 1982-84.
Wiesbaden	Soheila Divshali und Paul Luft, Persische Handschriften, band XIV 2, Wiesbaden 1980. Persische Handschriften, band XIV 1, Teil I, beschrieben von Wilhelm Heinz, Wiesbaden 1986.

TRANSKRIPCIJA

ا (ء)	ʼ	ض	ḍ (z)
ب	b	ط	ṭ
پ	p	ظ	ẓ
ت	t	ع	ʻ
ث	ṯ (s)	غ	ġ (g)
ج	ǧ (c, dž)	ف	f
چ	č (ç)	ق	q (k)
ح	ḥ	ك	k
خ	ḫ	ك (ڭ)	n, y
د	d	گ	g
ذ	ḏ (z)	ل	l
ر	r	م	m
ز	z	ن	n
ژ	ž (j)	و	w (v)
س	s	ه	h
ش	š (ş)	ى	y, ī
ص	ṣ		

Znakovi za duge vokale:

ا ā   ى، ī   و ū

[illegible] rukopisa u Bosni i Hercegovini, Sarajevo: Orijentalni institut (posebna izdanja [illegible]), 1986.

OM — Bursalı Mehmed Tahir, Osmanlı müellifleri, I - III, İstanbul 1333-1342/1914-1923.

[illegible] — (Gotha), p. Dr Wilhelm Pertsch, Die persischen Handschriften der Herzoglichen Bibliothek zu Gotha, Wien 1859.

[illegible] Wilhelm Pertsch, Verzeichniss der [illegible]

[illegible]

ETIKA I PROPOVJEDNIŠTVO

/AL-AḪLĀQ WA'L-MAW'IẒA/

ARAPSKI

1958. Zbirka (مجموع).4 3650.

L. 38; 21 X 15,5. Nasḫ,od različitih prepisivača. Papir tamnobijel, različite debljine, čvrst, djelomično oštećen i dohvaćen vlagom; povez polukož ni, sa preklopom, rastavljen od listova.

1. L.2 b - 5. وصية الامام الاعظم أبي حنيفة (كتاب نقل)

Oporuka Abū Ḥanife, umro 150/767/v.I,str.864/ i Ahlwardt III,3972.
Početak ovog primjerka je: الحمد لله رب العالمين... قال الايمان هو الاقرار باللسان و التصديق بالجنان و الاقرار وحده...

2. L. 7 - 12 a وصية النبيّ عليه السلام لامير المؤمنين على بن ابي طالب (قطعة)

Fragmenat oporuke Božijeg poslanika Muhammed a.s. četvrtom halifi Aliji /v.I, str.364/ i Ahlwardt III,3959.

3. L. 13 b - 18 a. فقه الكيداني مقدمة الصلاة

Rad o namazu. Napisao Lutfullāh an-Nasafī al-Fāḍil al-Kaydānī, živio u prvoj polovini X stoljeća po hiždri /v.I, 247. i II, 1149, 3; 1320,1).

4. L. 19 b - 38. ايها الولد

Poučno djelo za mladež. Napisao Abū Ḥāmid Muḥammad b Muḥammad al Gazālī, umro 505/1111 /v.str,1,68/.

Prepis cijele zbirke potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na listovima l-2a su bilješke /koncepti/iz propovjedništva, koje je napisao Šayḫ Yūyo, umro 1119/1707.

Nepoznati prepisivač napisao je sljedeći naslov:
هذا الموعظة الشريفة من تأليف شيخ مصطفى افندي الشهير بيو يو المستاري عليه رحمة الباري كتب في التاريخ تسعين و مائة و الف تبركا...

Iz ove bilješke vidi se, da je prepis izvršen 1190/1776.

Na listovima 5b-6. su dove i hadisi.

Na 18 b. listu je početak oporuke Abū Ḥanife svojim učenicima, drugovima i prijateljima.

Ahlverdt III,3970.

Početak:
روي عن ابي حنيفة رحمة الله عليه لما مرض قال في مرض موته اعلموا اصحابي و اخواني وفقكم الله...

Na kraju je bilješka, na turskom jeziku, iz fikha, pisana kasnije slabim rukopisom.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1959. شرح وصية الامام ابي حنيفة 2696.

Komentar na Oporuku Abū Ḥanife. Napisao Muḥammad b. Mahmūd b. Aḥmad Akmaluddīn al-Bābartī, umro 786/1384. (v.I.str.364)

Ḥ Ḥ II,2015: A M II. 171.

Početak:

الحمد لله المتوحد بوجوب الوجود و البقاء... يقول العبد الفقير.. محمد بن محمود بن احمد الحنفي غفر الله له... جمعت له من كلام المشايخ فوائد

L. 108; 18 x 13,5. Nash krupniji, vokalizovan, pisan u razmaknutim redovima.Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Papir bijel, učadio, pa izgleda da je spašen od nekog požara, te u sredini djela na nekim mjestima manjka nekoliko listova; polukožni, preuvezan.

Rukopis potječe, vjerovatno, iz XVI ili XVII stoljeća.

Na prvom listu je naslov djela, ime pisca, te ime i pečat bivšeg vlasnika knjige: Sa'd Īsā b Gurhān.

1960. Zbirka (مجموع),2 3708.

L. 62; 17,5 x 11,5. Nasḫ, razgovijetan, pisan crvenim, plavim i crnim mastilom. Po marginama ima malo tumačenje. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Popis bijel, glat;povez polukožni, sa preklopom, malo oštećen.

1. L.1-60a ظهور العطية في شرح الوصية

Drugi komentar spomenute Oporuke. Napisao al-Imām al-Ḥusūni 1056/1646.Naslov i ime pisca napisani su na prvom listu.

Ismail-paša: Ḏayl II,90;GAL.S I,287/VI

Početak:

الحمد لله الذي علمنا العقائد و الاحكام... و بعد فاني اردت ان اشرح كتاب الوصية النعمانية في علم العقائد الاسلامية

Na kraju djela autor je naveo datum završetka komentara i izvore kojim se služio pri sastavu djela.

2. L.60b - 62. اراده جزئيه رساله سى

Kratka risala o pitanju slobodne volje, na turskom jeziku (Tumačenje ajeta LXXXVI,30). Napisao Muḥammad b. Muṣṭafa Aqzarmānī, umro 1174/1760. Kasim Dobrača (I,89) spominje istu risalu pod naslovom:

رسالة في قوله تعالى و ما تشاؤن الا ان يشاء الله

O.M. I,214.

Početak:

و ما تشاؤن الا ان يشاء الله اشعرى عند نده معناء آية كريمه اى قوللر سزلر برعلمى مراد ايتمز سز الله تعالى

Oba djela prepisao al-Ḥāǧǧ Aḥmad b. Muḥammad-efendī al-Mostārī (iz Mostara) 1200/1785.

و كان الفراغ من كتابته يوم السبت غرة صفر الخير سنة مائتين و الف من الهجرة...على يد...الحاج احمد بن محمد افندى موستارى عفر الله له

Na prvih pet-šest zaštitnih listova nalaze se razne bilješke, na arapskom jeziku, iz fikha, hadisi, stihovi i poučne izreke.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1961. عطايا الفيّاض الاقدم شرح و وصايا الامام الاعظم 2914.

Treći komentar spomenutoj Oporuci. Napisao 'Abdurraḥīm Sa'īd Muftīzāde 1195/1780: Naslov djela i ime pisca je prema rukopisu, jer u pristupačnim izvorima se ne spominju. Međutim, Hazim Šabanović (Književnost Muslimana BiH,str.641.) spominje Esada Abdurrahmana Muftića kao pjesnika i muftiju iz Travnika, godine 1205/1790, ali nismo sasvim sigurni da li se radi o istoj ličnosti.

Početak:

الحمد لله الذى اشرق عقائد دينه في مشكوة السنة على مضمار الجماعة... و بعد فيقول العبد الفقير.. عبد الرحيم سعيد المدعو بمفتى زاده... و سميته بعد الاتمام بعطايا الفيّاض الاقدم شرح وصايا الامام الاعظم

Završetak djela je:

...وقوله تعالى ان الابرار لفى نعيم على الارائك ينظرون تعرف في وجوههم نضرة النّعيم يسقون من رحيق مختوم ختامه مسك...

L.128; 19 x 12,5. Nash pisan vještom rukom prepisivača. Po rubovima ima ispravaka i dopuna. Tekst na stranicama je obrubljen sa po jednom crvenom linijom. Papir bijel, glat; povez polukožni.

قد وقع الفراغ من تبييضه بين المغرب و العشاء في ليلة الخميس الاولى من شهر محرم الحرام سنة خمس وتسعين ومائة و الف على يد مؤلفه الفقير المحتاج الى عفور به القدير عبد الرحيم مفتى زاده رزقه الله تعالى

Iz ove navedene bilješke na kraju djela vidi se da je ovo autograf i da je, prema tome, djelo jedinstveno ili vrlo rijetko u svijetu.

Na prvom listu je ime i pečat bivšeg vlasnika knjige: šejh Muhammed, muftija u Travniku.

Iz biblioteke Fejzije medrese u Travniku.

1962. بستان العارفين 1303.

Djelo poučno-moralnog sadržaja, sabrano iz raznih djela.

Obuhvata više područja iz teologije, filozofije, prava i drugih oblasti. Zasniva se, uglavnom, na tradiciji. Napisao Naṣr b.Muḥammad b.Aḥmad b.Ibrāhīm Abu'l-Layṯ as-Samarqandī, umro 373/983.

Ahlwardt VII,8322. AM II,490.

Početak:

الحمد لله رب العالمين و العاقبة للمتقين.. قال الفقيه ابو الليث نصر بن محمد بن ابراهيم... قد جمعت في كتابي هذا فنونا من العلم ما لا يسمع جهله...

L. 113; 21.5 X 12,5. Nasḫ. Poglavlja su pisana krupnijim slovima, u početku crnim, a kasnije crvenim mastilom. Po rubovima ima malo ispravaka i bilježaka koje se odnose na dotični tekst. Papir žućkast, malo oštećen i dohvaćen vlagom; povez polukožni, sa preklopom.

Prepisao nepoznati prepisivač 872/1467.

Na prvom zaštitnom listu nalazi se početak pisanja sadržaja, a na naslovnoj stranici je jedna pjesma, na turskom jeziku, pobožnog sadržaja, koja je teško čitljiva. Na kraju su poučne izreke, na arapskom jeziku.

1963. ISTO 863.

L. 160; 18 X 14. Nasḫ - ta'līq, pomiješani. Poglavlje i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima i u proredu ima bilježaka koje se odnose na dotični tekst. Papir tamnobijel, oštećen vlagom; povez polukožni.

Prepis potječe, vjerovatno iz XVIII stoljeća.

Poslije uvoda napisan je sadržaj djela. Na početku, na više mjesta, napisan je naslov djela. Tu su i mnogi hadisi, bilješke iz fikha, dove i poučne izreke.

Iz Šehdi-efendijine biblioteke.

1964. تنبيه الغافلين 71o.

Razmatranja, u većem broju poglavlja (oko 95), o moralu, pobožnosti, mudrim izrekama i opomenama, što se sve temelji na hadisima. Napisao Abu'l-Layṯ Naṣr b. Muḥammad as-Samarqandī, umro 375/985.

ḤḪ I, 487; Ahlwardt VII,8735.

Početak:

الحمد لله الذى هدانا لكتابه و فضلنا على سائر الامم باكرم انبيائه حمدا... قال الفقيه الزاهد العالم ابو الليث نصر بن محمد بن ابراهيم السمرقندى...

L.252 (sa originalnom folijacijom); 20,5 x 15. Nasḫ sa nešto ta'līqa, djelomično vokalizovani. Na koricama, prvom listu i donjem prerezu napisan je naslov djela. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom, a neke su podvučene crvenom linijom.

Na rubovima i u proredu ima malo komentara. Papir bijel; povez polukožni, sa preklopom.

Prepisao nepoznati prepisivač, bez oznake datuma, u Medresi Sirri Ma'šuq Hazreti Mevlānā Ḥuṣāmuddīn, vjerovatno, u XVII stoljeću.

Na prvoj unutarnjoj korici je ime: Hasan bOmer Ḥavağe, a na prvom zaštitnom listu je naslov djela, ime pisca i godina njegove smrti 875, što je, prema izvorima, neispravno. Ispod toga je ima ranijeg vlasnika knjige i njegov pečat (hadži Ḥasan-efendī Sōfōzāde Tešnevi -Tešnjak). Na sljedećoj strani je jedan zapis, a iza toga je sadržaj djela. Poslije sadržaja nalazi se jedna priča na arapskom jeziku iz Hasan Basrijinog vremena.

Na kraju djela je nekoliko hadisa. Na posljednjih nekoliko listova su izvodi iz nekih djela o dovi, kurbanu, gostoprimstvu, stvaranju Adema a.s. i drugo.

Uvakufio Hromozāde Ṣāliḥ-efendī (v.pečat na početku i kraju djela).

1965. ISTO 5150.

Naslov u rukopisu je: هذا كتاب تنبيه الغافلين

L.180 + 3; 21.X 15. Ta'līq. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenimn mastilom. Po rubovima ima ispravka, dopuneai kratkih komentara. Papir tamno bijel, glat, čvrst, dohvaćen vlagom; povez kartonski, noviji.

Prepis potječe, vjerovatno, iz druge polovine XVII ili prve XVIII stoljeća.

Na prva tri zaštitna lista je sadržaj djela, a na naslovnoj stranici je ime ranijeg vlasnika, teško čitljivo: Ṭābit Muṣṭafā-efendī...? b. Muḥammad-efendī, beogradski emīn-i defter (امين دفتر البلغرادى)

Uvakufio aš-Šayḫ al-hāğğ Ḥalīl-efendī Gradčaničevī - iz Gračanice /v.bilješku iznad početka djela/.

1966. Zbirka (مجموع).2 3026.

L. 42;20,5 x 14 i 19,5 x 13. Nasḫ-ta'līq, pomiješani. Po rubovima ima kratkih bilježaka. Tekst prvog djela obrubljen je sa po jednom tankom crvenom linijom. Papir bijel; povez polukožni, sa preklopom, oštećen i rastavljen od listova.

1. L. 1-22. جامعة الحكم

Risala o raznim hikmetima, (mudrostima) koje autor objašnjava nakon iznesenog pitanja. Napisao Abu'l-Layṯas-Samarqandī, umro 375/985.

Naslov risale i ime autora je prema rukopisu. Međutim, u pristupačnim izvorima ne nalazimo ovakav naslov.

Početak:

الحمد لله رب العالمين... قال الفقيه ابو الليث رحمه ان قال لك ما الحكمة في موسى النبي عليه السلام انه حين ولد ألهمت امه اخذ التابوت و القاه في البحر...

2. L. 24b-42. كتاب الجواهر (جواهر الفقه)

ناقص في وسطه

Djelo je manjkavo u sredini, nedostaje 70 lista.

Djelo o osnovnim vjerskim principima i dužnostima, te pravilima o ponašanju za pripadnike derviškog reda. Napisao Ṭāhir b.Selām (Islām) b.Qāsim al-Anṣārī al-Ḫwārizmī Namadpūš 771/1369. (v.II,1247).

Prepisao pod tačkom 1 Salīm b.Muḥammad 1058/1648, u Gazi Husrevbegovoj medresi u Sarajevu, a prepis pod tačkom 2 potječe iz XVII ili XVIII stoljeća.

Na 23a. listu su bilješke iz fikha i vježbe u pisanju, a slične bilješke su i na kraju drugog djela.

Na posljednjem zaštitnom listu je ime i pečat ranijeg vlasnika knjige: Derviš Muṣṭafāfa b.' Oṯmān Kilić (?), godina 1250/1834..

1967. Zbirka (مجموع).2 2565.

L.26. 20.5 X 14.5. Ta' līq. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Papir bijel, glat; povez polukožni, malo oštećen.

1. L. 1-20. ISTO

2. L.21b - 26. فتاوى و اجوبة حديثية

منقولة عن الامام فخر الدين عثمان الديمي

Fetve i odgovori koje se prenose od Faḫruddīn ' Oṯmān / b.Muḥammad Deymiye. O Dejmiji ne nalazimo nikakvih podataka, osim što Ahlwardt II,1159 i 1317/ kaže da je bio živ 861/1456.

Iz uvoda ovog rukopisa razumijemo a je Deymija ova pitanja i odgovore prenio, što ih je dao Aḥmed b. Ibrāhim al-Kinānī al-Asqalānī, umro 876/1471. Gal,II,57/.

Početak:

الحمد لله الذي انعم وتمم و وفق و الهم و صلى الله على سيدنا محمد و على اله و صحبه و سلم. وبعد هذه فتاوى و اجوبة حديثية منقولة عن سيدنا و مولانا شيخ الملة... فخر الدين عثمان الشهير الديمي

Oba djela prepisao nepoznat prepisivač 1076/1665.

Na početku prvog djela, na rubu, nalazi se jedan hadis, prenesen iz djela "*Zahr al-'Abidīn*".

Na posljednjem, 27.listu su bilješke iz fikha, prenesene iz raznih djela, a ponajviše iz djela:"Magfira al-qulub fi ziyara al-qubur.

Uvakufio Elči hadži Ibrāhim-paša, muḥāfiẓ Bosne /v.bilješku i pečat na kaju rukopisa/.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzijje) medrese u Travniku.

1968. كتاب الروضة 342.

- الروضة -

(روضة العلماء)

Knjiga vjerskih pouka i savjeta, u obliku propovijedi /va'za/. Napisao Ḥuseyn b. Yaḥyā al-Buḫārī az-Zandawaysitī aš-Šayḫ Abū ' Ali umro oko 400/1009.

A.M.307.

Djelo je napisano popularno, za široke slojeve. Raspoređeno je na 106 poglavlja /bāb/. Komplet u jednom svesku. Način pisanja je spefifičan, moglo bi se reći rijedak, ili neuobičajen. Svako poglavlje počinje obično sa 5-10 pravila i propisa iz islamskog prava /fikha/, a onda se daje pokoji ajet iz Kur'ana, pokoji hadis, više izreka uleme i mistika, te prigodne priče. Sva ta tradicija /hadisi, izreke i priče/ data je bez naučnog provjeravnja, pa je često slabe vjerodostojnosti. Sadržaj je protkan mistikom /tesavvufom/. Pisac je sām bio pripadnik derviškog reda /sūfī/.

Gornji, prvi naslov djela i ime autora navedeni su prema uvodu rukopisa. Tu pisac još kratko objašnjava, kako je nastalo ovo djelo, pa kaže da je on prvobitno bio napisao kraći rad, koji je više puta predavao i diktirao učenicima.

Neki učeni ljudi, koji su držali predavanja širokim slojevima naroda,

molili su ga da "ponovo sastavi" i proširi taj rad, što im je on i udovoljio ovim djelom, kome je dao gornji naslov. On tu ujedno navodi, da je raniji naslov djela bio: كتاب روضة المذكورين
Hadži Halifa pak /K Z I,928/ navodi ovo djelo pod naslovom:
كتاب فيه روضة العلماء

Taj naslov susrećemo i u drugim izvorima /Ahlwardt VII, 743, GAL, S I, 361,Suleymaniya, 50/. Kod Ahlwrdta /n.m./očito se radi o nekom drugom djelu, jer mu je tekst različit od teksta u našem rukopisu, iako u sadržaju imaju sličnosti. Brockelmann /n.m./ tvrdi da je ime autora:' Alī b.Yaḥya, a ne Ḥuseyn, kako smo mi naveli.Međutim, to je, držimo, pogrešđno, jer u našim rukopisima, koji su dosta starog datuma, ime autora je kako smo mi gore naveli. Isto tako držimo, da je pravi naslov djela: Kitāb ar-Rawḍa ili ar-Rawḍat al-'ulemā' pripada nekom drugom, kasnijem djelu, koje je sačinjeno, ili kopirano, prema gornjem djelu. Dugim vremenom, i zabunom prepisivača, ti su se radovi i njihovi naslovi,vjerovatno, pomiješali.Istina, na naslovnoj strani našeg rukopisa napisano je rukom prepisivača:

što bi značilo, da je i ovaj naslov bio poznat još u vrijeme prepisa.

Početak poslije besmele:

قال الشيخ الفقيه الزاهد ابوعلى الحسين بن يحى البحارى الزندو يستى رحمه الله المبتغى
فضل ربه تعالى: اشكر الله تعالى كثيرا و اسبحه بكرة.و اصيلا و استغفره من جميع سيئاتى
قديما و حديثا... اما بعد فانى قد كنت صنفت هذا الكتاب و امليته مرارا على الاصحاب
و كان خاليا عن المسائل ... فسألنى بعض اهل العلم ممن قد ابتلى بالجلوس في العامة...
فاصغيت لهم اذنى و اعطيت لهم سؤلهم... ثم سميته كتاب الروضة و كان اسمه الاول
كتاب روضة المذكورين و افتتحت الكتاب بفضل العلماء و العلم

Prvo poglavlje je: o važnosti nauke i učenih ljudi, باب فضل العلم و العلماء
a posljednja: o važnosti islamskog pozdrava/. باب فضل السلام
U naslovu svakog poglavlja naglašeno je, da se obraduju šeriatska pitanja i daju pouke: (بمسائله و عظاته)

Završetak:

وعن انس رض انه قال: صحبت النبي صلعم نيف عشرة سنة، حضرا و سفرا، و مالقيه
مسلم الا وسلم عليه، وقال صلعم...تم الكتاب بحمد الله الملك الوهاب...

l. 291, sa označenom folajacijom; 27,5x18. Nasḥ, stari arapski, lijep, mjestimice vokalizovan, pisan vještom rukom. Naslovi i istaknute riječi pisani su crvenim mastilom, krupnije. Na kraju /l.286-291/ nalaze se posebno prepisane bilješke /komentari i glose/, koje se obično stavljaju po rubovima listova. Bilješke je prepisao isti prepisivač, koji nam nigdje nije zabilježio svoje ime. Papir tamnobijel, deblji, starinski, glat. Listovi su s početka i u drugoj polovini, po sredini i po rubovima, oštećeni vlagom. Povez platneni, nov.

Prepis je dovršen u četvrtak 7.redžeba 839/1435, kako je to zabilježeno na strani 286:

...غفر الله لكاتبه ولقارئه ولمن كُتب له. و وافق الفراغ من نسخه فى اليوم المبارك يوم
الخميس بعد الصلاة الظهر، السابع من شهر رجب الفرد الحرام، من شهور عام تسع و
ثلثين وثمانمائة، احسن الله عاقبتها بخير وسلامة

Iz bilješke se razumije da je prepis sačinjen po narudžbi.

Na novom dodatom listu s početka nalazi se naslov, napisan kasnije. Na starom zaštinom listu nalazi se podulja bilješka o islamskom pozdravu /selamu/, kraće nečitke bilješke i jedan hadis. Na listu a /naslovna strana/ nalazi se, mjesto naslova,bilješka pisana rukom prepisivača, u kojoj on navodi naslov djela i ime autora. Tu su još bilješke koje sadrže cijene rukopisa /130,173,200/, jedna poučna bilješka, te bilješke se imenima ranijih vlasnika /Halil b.Selman, pomoćni nastavnik - /muid/ - u medresi Kazzaziye u Brusi; Sa'd b.Isa b.Emir Han, u Istanbulu 15. rebiul-evela 944/1537, kupio za 200; to je Sa'di Čelebi, šejhul-islam, umro 945/1538.

تملكه الفقير الى الغنى المنان سعد بن عيسى بن امير خان يوم الجمعة خامس عشرين شهر
ربيع الاول لسنة ٩٤٤ بقستنطنية الحمية

Abdullah b. Jahja b. Selman, kupio iz ostavine prethodnog vlasnika 25. šabana 949/1542 u džamiji sultana Mehmed Hana/.

Pored toga nalazi se krupno pisana bilješka, u kojoj se kaže, da je ovu knjigu čitao Muhamed el-Musllim et-Tabia ?" Na listovima 1-2 je dadržaj, napisan rukom prepisivača.

Uvakufio Memišah-beg, u gradu Foči.

1969-1970 . ISTO 306,422.

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: هذا كتاب الروضة

Komplet u dva sveska, nepotpun. Sadržavao je 108 poglavlja.

Redni broj pojedinih poglavlja označen je brojkama, što je, čini se, uradio sam prepisivač.

L.301/121 I + 180 II/; 26x18. Nasḥ stari arapski, čitak, pisan vještom rukom. Naslovi i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom, krupnije. Papir tamnobijel, deblji, glat. Mnogi su listovi, naročito pri vrhu, oštećeni vlagom. Povez polukožni.

Svezak prvi المجلد الاول , sadržavao je poglavlja
od početka djela do poglavlja باب ثواب المريض و صاحب البلايا
što se vidi iz sadržaja na početku. Na kraju sveska izgubljeno je više lista, tako da je posljednje poglavlje ovdje: باب فضل الوقار و الخشوع في الصلاة

Po rubovima nekih listova, naročito s početka, ima komentara, pisanih sitno i lijepo rukom istog prepisivača. Na naslovnoj strani je sadržaj za drugi svezak, pisan rukom prepisivača. List sa sadržajem za prvi svezak je izgubljen. Povez je znatno oštećen vlagom i crvotočinom.

Svezak drugi - المجلد الثانى , sadrži poglavlje od باب النهى عن النياحة do kraja djela - باب فضل السلام عند المصيبة

Ovaj svezak je u svemu obrađen i opremljen kao i prvi svezak. Na kraju je sedam lista pogrešno stavljeno i uvezano, tako da se završetak, sa bilješkom prepisivača, nalazi na listu 294.

Prepisao oba sveska Muhammad b.Ĭnāl /?/ aṣ-Ṣūfī al-Ḥanafī,i to prvi svezak u subotu 27.džumadal-ahira 851/1477, a druigi svezak 20. rebiul-ahira 852/1448.

تم الكتاب باسره بعون الله تعالى و يسره على يد العبد الفقير الى الله تعالى محمد بن اينال؟
الصوفى الحنفى في اليوم المبارك العشرين من شهر ربيع الآخرة سنة اثنين و خمسين و
ثمانمائة و الحمد لله رب العالمين.

Ispod togaje bilješka, koja se nalazi i na rubu nekih listova, a u kojoj se kaže, da je primjerak sravnjen sa originalom, iz koga je prepisan.

(بلغت المقابلة بقدر الطاقة و الامكان)

Iz Kantamirine biblioteke.

1971. ISTO 6395.

I. 412;20,5 x 15. Nasḫ-ta līq, pomiješani. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom ili su podvučene crvenom linijom.

Papir bijel, glat; povez polukožni, čiji je preklop otkinut i zagubljen.

Prepisao Muḥammed b. ʿAbdulḥalīm, 10 . ševvala 1081/1671.

تم الكتاب بعون الله تعالى و حسن توفيقه على يد الفقير الحاج محمد عبد الحليم فى اليوم
العاشر من شهر شوال سنة ١٠٨١

Na ponekim listovima, na rubovima, ima bilježaka u vezi sa tekstom.

Na prvom zaštitnom listu, na strani a, nalaze se tri bilješke. Prva, gore, desno je bilješka iz fikha, uzeta iz djela „al-ʿInāye".

Druga, gore, lijevo je bilješka bivšeg vlasnika: Mustafā b.merhum defterdar Meḥmed-paša. Treća, u sredini stranice, uz sami pečat i ispod njega je bilješka iz fikha, uzeta iz djela „Hašiyetu Mevlana 'Ağem as-Sayyid aš-Šerīf".

Na drugom zaštitnom listu je bilješka iz fikha /fetva/, uzeta iz zbirke fetvi „Tātarḫaniyye".

Iza ova dva lista sa bilješkama, slijedi četiri neispisana lista. Na sljedeća tri lista, nalazi se sadržaj djela /poglavlja - bāb/.

Iz kolekcije Besima ef. Korkuta.

1972. ISTO 2255.

Fragment gornjeg djela s početka. U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: كتاب الروضة

L. 22; 21x 14,5. Taʿlīq, sitniji, složen, pisan vještom rukom. Istaknute riječi pisane su crveno, ili su podvučene crvenolm linijom. Papir tamnobijel, deblji, čvrst, povez polukožni, oštećen, rastavljen od listova.

Rukopis, vjerovatno, potječe iz prve polovice XVIII stoljeća.

Iz biblioteke Fejzijje medrese, čiji se pečat nalazi na naslovnoj strani.

1973. Zbirka (مجموع) ,3 2953.

L.88. 16x10. Nasḫ i taʿlīq, pomiješani. Po rubovima listova, između redaka i na umetnutim listićima ima sitno pisanih komentara.Papir žućkast; povez polukožni, oštećen.

1 L. 1-3. قصيدة البسق النونية

او

عنوان الحلم

Spjev o duhovnim vrijednostima i lijepom ponašanju, što ga je sastavio Abu'l-Fatḥ ʿAlī b. Muḥammed al-Kātib al-Bustī, umro 401/1010. /v.II,1318,5/.

Početak: زيادة المرء فى دنياه نقصان
و ربحه غير محض الخير خسران

Dva posljednja distiha ove kaside glase:

خدها سوائر امثال مهذبة
فيا لمن يبتغى التبيان تبيان
ما ضر حسّانها و الطبع صائغها
ان لم يصغها قريع الدهر حسّان

/Mağāni al-Adab sv.IV,str.97/.

2. L.4-5. القصيدة المنفرجة

Spjev o pobožnosti i psihičkom rasterećenju u muci. Sastavio Abu'l-Faḍl

Yūsuf b. Muḥammad Ibn an-Naḥwī at-Tauzarī, umro 505/1111./v.II,899,9/.

Početak:

اشتدى ازمة تنفرجى

قد آذن لَيْلُكِ بالبلج

3. L.5-88. تلخيص المفتاح

Djelo sa područja arapske stilistike. Napisao Ǧalāluddīn Muḥammad b. 'Abdurraḥ ıān b.'Omar al-Qazwīnī aš-Šafi'ī al-Ḫaṭīb, umro,739/1338.

To je zapravo skraćena prerada „trećeg dijela" ranijeg značajno djela مفتاح العلوم , što ga je napisao Sirāğuddīn Abū Ya' qūb Yūsuf b.Abū Bakr b. Muḥammed b. ' Alī as-Sakākī, umro 626/ 1228. Prerađivač je, u ovom svom djelu *Telḫīsu* izostavio opširnosti osnovnog djela dao mu drugi, bolji raspored i dodao neka važna stilska pravila, tako da je njegovo djelo postalo pristupačnije i podesnije za izučavanje dotičnog predmeta. Otuda je ovo djelo usvojeno i služilo je dugi niz stoljeća kao uvažen udžbenik arapske stilistike u svim školama /medresama/ širom islamskog svijeta, pa tako i kod nas.

GAL I,295. II,22;

Početak: الحمد لله على ما انعم وعلّم من البيان ما لم تعلم

Prepisao cijelu zbirku 'Omar b. Isma'īl al Ūfī /iz kasabe Uf u Trapezuntskom vilajetu/, 1173/1759.

قد وقع الفراغ من الكتابة لسنة ثلث وسبعين ومائة والف فى شهر اواسط صفر الخير فى
يوم الاربعاء وقت العشاء فى مدرسة سلطان سليمان عليه الرحمة والغفران المشهور بخفتلر فى
يد عمر بن اسماعيل الاوفى غفر الله له ولوالديه ولمن قرأ وللمؤمنين والمؤمنات برحمتك يا
ارحم الراحمين

/Bilješka na listu 88 a/

Na unutarnjoj strani prve korice, na prvom zaštitnom listu i na naslovnoj strani nalaze se poučni stihovi i poučne izreke na turskom i arapskom jeziku. Među bilješkama nalazi se jedna, u kojoj se kaže da je vlasnik rukopisa Halil Bosnevi, koji je za isti platio dvadest groše i tri pare.

Na posljednjem zaštitnom listu i na unutarnjoj strani druge korice nalaze se bilješke, na turskom jeziku, s područja logike.

Uvakufio hadži Ibrahim h. Islam Ispužlī, nastanjen u Travniku, i predao muteveliji hadži Halil-efendiji b. Salih Hersegliji, početkom mjeseca rebiulevvela 1252/1836./v.bilješku na posljednjoj strani/.

1974, Zbirka (مجموع) ,8 881.

L.163:21 x15. Nasḫ, sa nešto ta' līqa, pomiješani. Naslovi, poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima dopuna i kratkih komentara. Papir tamnobijel, malo dohvaćen vlagom, listovi prosuti; povez polukožni.

1. L.1-45a. ترتيب الاوراد

Naslov u rukopisu je: هذا الكتاب المسمّى بترتيب الاوراد

Djelo o vrijednoti virda, rasporedu i načinu oživljenja noći učenjem i molitvama. Prema uvodu djela pod tačkom 3, razumijemo da je ovo djelo napisao Qušayrī. To je, vjerovatno, Abu'l-Qasim ' Abdulkarīm b. Hawazin al-Qušayrī, umro 465/1073 (v.GAL I)432 I GAL.I 771). Međutim, njegovi biografi ne pripisuju mu ovo djelo, koje se, inače, ne spominje u pristupačnim izvorima.

Početak:

الحمد لله على آلائه حمدا كثيرا ونذكره ذكرا لايغادر فى القلب استكبارا ونفورا

Djelo je raspoređeno na dva poglavlja:

الباب الاول فى فضيلة الاوراد وترتيبها

الباب الثانى فى كيفية احياء الليل وما يتعلق به

2. L.45 b - 57a. مناجات موسى عليه السلام

Molitva Božijeg oslanika Mūsāa (Mojsija) i njegov razgovor s Bogom, na arapskom jeziku, od nepoznatog pisca.

Ovaj naš primjerak nije identičan sa obrađenim rukopisom (v.I,578,5,str.364), niti sa primjercima u Berlinskoj biblioteci (v.Ahlwardt III,3897-3899).

Početak:

الحمد لله رب العالمين...قال كعب الاحبار رضى الله عنه لما اراد الله تعالى ان يناجى
عبده موسى عليه السلام اوحى الله اليه يا موسى اغتسل قلبك من حب الدنيا

Na listovima 46-47 je sedam poglavlja (sūra) iz Zebura.

Na rubu prvog lista, iznad naslova, prepisivač je zabilježio početak drugog primjerka, koji je identičan sa primjerkom u Berlinskoj biblioteci. (Ahlwardt III, 3898).

3. L.57 b-76.

فصل فى فضائل الصلوات والسجود والجماعة والاذان وغيرها

Poglavlje o vrijednosti namaza, sedždi, zajedničkoj molitvi, ezanu i drugom, od nepoznatog pisca.

Početak:

الحمد لله الذى وفّقنا على طاعته و جعلها سببا لقربته... وبعد فان العبد المذنب الفقير الى الوهاب... يقول لما طالعت كتاب الصلوة التى الّفها الامام العالم الربانيّ القشيرى رحمة الله عليه على مذهب نعمان بن ثابت ابى حنيفة رحمه الله تعالى بعد تصنيف كتابه المسمى بترتيب الاوراد فوجدتها غاية...

4. L.77b-93a. تاج الوسائل ومنهاج الفضائل

Risala o salavatu od nepoznatog pisca.

Početak:

الحمد لله رب العالمين الذى ارسل حبيبه رحمة للعالمين... اما بعد لما كانت الصلوة على رسول الله صلعم من اجل فضائل و اعزّ الوسائل استخرت الله تعالى ان اجمع رسالةً فى حقائق الصلوة و سميتها بتاج الوسائل و منهاج الوسائل...

Djelo je podijeljeno na pet poglavlja i završetak:

الباب الاول فى معنى الصلوة و التسليم و البركة

الباب الثانى فى حكم الصلوة شرعا

الباب الثالث فى مواطن الصلوة

الباب الرابع فى فضائل الصلوة

الباب الخامس فى كيفية الصلوة و التسليم

و الخاتمة فى ذم من لم يصل على رسول الله صلعم

5. L.93b-100. حيلة النبي صلعم

Kratak lični opis Resulullaha, od nepoznatog pisca.

Početak:

الحمد لله الذى زيّن حبيبه باكمل المحاسن و اخصّ الشمائل... اما بعد فقد ورد فى الخبر عن سيد البشر صلعم... ازهر اللون – ادعج – انجل – اشكل

6. L.101 b-130a. الشمائل الشريفة

Životopis Božijeg poslanika Muḥammeda a.s. Ovo je, zapravo, poglavlje iz djela: الجامع الصغير من حديث البشير النذير

što ga je napisao ʻAbdurraḥmān b.Abū Bakr as-Suyūṭī umro 911/1505 (v.I,557,str.349).

Početak:

الحمد لله الذى خلق الانسان باحسن الصورة... وبعد فقد قال الشيخ... جلال الدين السيوطى رحمه الله تعالى فى كتابه الجامع الصغير. باب كان وهى الشمائل الشريفة كان رسول الله صلعم ابيض مليحا مقصدا...

7. L.130 b-151. رسالة فى تصحيح احاديث النبي صلعم

Kraća zbirka sahih-hadisa, poredani abecednim redom. Napisao Muḥammad b.Bahādur b.ʻAbdullāh az-Zarkešī, umro 794/1392.

Naslov je prema rukopisu, ali Ismāʻil-pāšā (AM II,174) ne spominje mu ovu zbirku hadisa.

Početak:

الحمد لله تعظيا لشانه والصلاة و السلام على قال سيدنا الشيخ... جلال الدين السيوطى... اكرم احبائه محمد الذى انشق القمر باشارته... وبعد فان المهمّ بيان حال الاحاديث التى اشتهرت على سنة العامة... صنّف الشيخ بدر الدين الزركشى...

8. L.152-163. رسالة من الاحاديث المروية عن ابى الرضارتن بن نصر صاحب رسول الله صلعم

Druga kraća zbirka hadisa, od nama nepoznatog sabirača.

Naslov je prema rukopisu, koji je zabilježio prepisivač.

Početak:

الحمد لله رب العالمين... قال الشيخ الامام الاجل الكبير... قال اخبرنى الشيخ الامام الفاضل... جلال الدين قدوة السالكين موسى بن مجلّى الدسيرى رحمة الله عليه...

Cijelu zbirku prepisao ʻAlī b. Piri b.Yūsuf, u tvrđavi Drniš (Dalmaciji); prve tri risale 1034/1624, a ostale 1039/ 1629.

(عن يد افقر العباد... على بن پيرى بن يوسف... وقع الفراغ من تسويده... بالحصن الذى المسمى بدرنش سنة تسع وثلاثين و الف)

Uvakufio Elči al-ḥağğ Ibrāhīm-pāšā, muḥāfiẓ Bosne (v.bilješku i pečat na 163a. listu). Iznad ove bilješke je jedan hadis, prenesen iz djela „*Maṭlūb al-qulūb*".

iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzijje) medrese u Travniku.

1975, كتاب الملكوت 3079.

Djelo o prirodi, svemiru, vidljivom i nevidljivom svijetu i bićima, njihovom stvaranju i prestanku postojanja, sa poučnom tendencijom u vjerskom pogledu. Pisac, između ostalog, govori o svrsi svijeta /hikmet/,-"koliko to dopuštaju naše snage" - kakao kaže u uvodu, i izlaže svoja posmatranje, kao put vjeri i Bogu. On u tom iznosi i kritike nevjernika/mulhidā/ i donosi odgovore učenih vjernika - a neka zna onaj, koji to proučava, da je istina u onom, što mi vjerujemo.

Gornji naslov je prema našem rukopisu. U nekim izvorima i primjercima naslov je: عجائب الملكوت ili كتاب عجائب الملكوت

Djelo je napisao Muḥammad b. 'Ubaydullāh/prema našem rukopisu;-'Abdullāh, prema izvorima/ al-Kisā'ī, Abū Ǧa'far, početkom V/XI stoljeća.

ḤḪ II, 1463; GAL, GI,350; Ahlwardt V,452.

Rad je raspoređen na 70 kraćih poglavlja /bāb/, kako se to vidi na kraju datog sadržaja - /تم سبعين بابا/ .Sadržaj djela ispunjen je mješavinom legendi, nauke onog vremena i raznim vjerskim poimanjima. S obzirom na daleko vrijeme u kome je nastao /prije hiljadu godina/, rad je, iako opsegom malen, interesentan.

Početak:

قال الشيخ الجليل ابو جعفر محمد بن عبيد الله الكسائى ابقاه الله تعالى الحمد لله الذى
كان قبل تكوين الاكوان ويكون بعد افناء كل مكوّن ومكان... هذا كتاب الملكوت
جمعت فيه عجائب صنع ربنا فيما بلغه علمنا

L.58; 19,5 x 13. Ta'līq, sitniji, složen, lijep, pisan vještom rukom. Naslovi i istaknute riječi pisani su crvenim mastilom.

Po rubovima listova ima bilježaka i komentara u vezi sa tekstom, pisanih većinom rukom istog prepisivača. Papir bijel, potamnio;listovi su prosuti i mnogi, naročito s početka i pri kraju, znatno oštećeni vlagom i gljivicama, tako da je i tekst malo oštećen. Povez polukožni, znatno oštećen.

Prepis potječe iz XVII stoljeća.

Iz teksta na početku djela /ابقاه الله تعالى/ , razumije se, da je ovaj primjerak prepisan iz nekog originala, koji je, posredno ili neposredno, bio prepisan za vrijeme autorovog života.

Završetak djela:

... ولكنهم يرضون بما اوتوا من الملك والنعيم حتى لا يمنى اصلا الا ما يعطى وكل واحد
منهم سؤاله التمنى الذى يولى ولم يسأله مالا يفتى فى هذا معنى قوله تعالى: لهم فيها ما تشتهى
(ه) الانفس وتلذ الاعين فبطل ما ذكرتموه. والله اعلم بالصواب واليه المرجع والمآب

Na prvih pet lista s početka i na naslovnoj strani nalazi se zbirka zapisa i tilsuma, na turskom jeziku, za liječenje raznih bolesti i postizanje raznih želja,- što je pisano kasnije, drugom rukom. Za jedan od navedenih tilsuma kaže se, da je, prema predanju, prenesen od „užičkog šejha"/نقل اوزيجه شيخدن/.

Poslije toga, a prije početka samog djela, nalazi se sadržaj /fihris/, pisan rukom prepisivača.

Na rubu lista, gdje je završetak sadržaja, nalaze se kratke bilješke, sa imenima i ličnim pečatima nekoliko ranijih vlasnika /Mustafa Razi, 1111/1699; Huseyn, zv.Kaderullah-zade/ Abdi es-Sejjid Hafiz Ibrahim-efendi; Salih b.Mustafa/.

Na posljednjem zaštitnom listu, koji je zalijepljen na oštećenu koricu, pa i sam oštećen, nalazi se nekoliko ajeta Kur'ana, u kojima se govori o smaku svijeta.

1976. ايها الولد 5457.

Poučno djelo za mladež. Napisao Abū Ḥāmid Muḥammad b.Muḥammad al-Gazālī, umro 505/1111. /v.br.1958,4/.

L.17; 17x13. Nasḫ, starinski. Prvi i posljednji list su kasnije dopisani. Po rubovima ima dopuna i ispravaka. Papir tamnobijel, učadio, dohvaćen vlagom, oštećen; povez kartonski, slab.

Prepis je završen, vjerovatno, u XVI stoljeću, a dopisana dva lista prepisana su 1250/1844.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

1977. Zbirka(مجموع),2 1855.

L. 17 + 53;14,5x10 i 22x16. Nasḫ, od različitih prepisivača. Prvo djelo je malog formata i pričvršćeno je uz prvu unutarnju koricu drugog djela. U prvom djelu, po rubovima i u proredu, ima dosta komentara, pisan vrlo sitnim slovima, rukom drugog prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom ili su podvučene crvenopm linijom. Osnovni tekst u komentaru podvučen je, također crvenom crticom. Papir bijel, glat, čvrst; povez kartonski, sa kožnim hrbatom.

1. L.17 ISTO

Prepisao Ḥasan b.Ḥajdar, iz kasabe Šuice (kod Duvna), u hanikahu Bistrik (u Sarajevu),10412/1632.

(تمت الرسالة الشريفة بعون الله الملك الوهاب عن يد العبد الفقير الى رحمة الله سبحانه
حسن بن خيدر عن قصبه شويجه فى خانقاه بستريك سنة ١٠٤٢)

2. L.53 سراج الظلمات (شرح ايها الولد)

Komentar prethodnom djelu. Napisao Abū Sa'īd Muhammad b. Muṣṭafā b.' Otmān al-Ḫādimī, umro 1176/1762.

A M II,334; Flügel III,274.

Početak:

الحمد لله رب العالمين اقتباس من اول الفاتحة فلا افضل منه لكونه تعليم لله تعالى وهذا
اختاره

Prepisao Muḥammad b. Muṣṭafā 12.muharrema 1253/1837.

Rukopis je uvakuvljen za Ajni-begov mekteb u Sarajevu, godine 1254/1838 (v.bilješku na naslovnoj strani).

1978. Zbirka(مجموع).3 2610.

L. 68; 19 x 13 Ta'līq. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po marginama ima malo dopuna i objašnjenja. Papir žućkast, čvrst malo dohvaćen vlagom; povez kožni oštećen.

1. L.1 - 14a. ISTO

— ناقص فى اوله —

Djelo je na početku nepotpuno, otkinut je prvi list.

2. L. 19b - 45. تعليم المتعلم

Priručnik o vjersko-moralnom odgoju i lijepom vladanju učenika. Napisao Burhānuddīn Ibrāhim az-Zamūǧī, oko godine 600/1203.

/v. I,152,21 i II,1156,2/.

3. L.46b - 69. مقدمة ابى الليث فى الصلاة

Kratko djelo o namazu. Napisao Ab'l-Layṯ Naṣr b.Muḥammed b. Ibrāhīm as-Samarqandī, umro 375/985. /v. II,904,str.117/.

Početak:

الحمد لله رب العالمين و العاقبة للمتقين...قال الفقيه ابو الليث رحمه الله ثم اعلم بان الصلاة فريضة قائمة

Cijelu zbirku prepisao Murteḍa /Murteza/ b. Bešīr, softa u Đakovu, 1060/1650.

قد وقع الفراغ من تحرير هذه النسخة الشريفة المرغوبة بين العلماء فى يد عبد الفقير الحقير مرتضى بن بشير الصوخته بقصبة دياقوه غفر الله له فى اوساط ذى القعدة سنة ستين و الف

Na prvoj nutarnjoj korici ispisana je Fatiha. Na 14b. listu su stihovi iz prvog navedenog djela u ovoj zbirci. Na listovima 15-17 su bilješke iz fikha, hadisi i jedna poučna priča. Na 19a. listu je jedna dova Imāmi ʻ Aẓama. Na 45 b. listu su vježba u pisanju, a na 46a. listu su hadisi. Na posljednjem listu je jedna dova, bilješka iz fikha, hadisi i jedna anegdota iz vremena Ḥabana Baṣrije

---

1979. Zbirka (مجموع), 2 6879.

L.67; 21.X 15. Nasḫ. Naslovi, poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima ispravaka i dopuna. Papir bijel, čvrst, glat; povez polukožni, sa preklopom, oštećen.

1. L. 1-17. ISTO

2. L. 21 b - 65. مقدمة ابى الليث فى الصلاة

/vidi br.1978,3/

Oba djela prepisao nepoznati prepisivač 1157/1744.

Na listovima 18-21a su razne bilješke i to: hadisi, dove, poučne izreke i drugo. Slične bilješke su i na kraju rukopisa /listovi 65b - 67/.

Uvakufio Muderis-zāde Mula Mustafa /bilješka na više mjesta u rukopisu/.

Rukopis je otkupljen od Ismaila Selimovića, imama iz Zvornika.

1980. ISTO 5183.

L.20; 20 X 15. Nasḫ. Listovi 12,15 - 19 su kasnije dopisani slabim rukopisom. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom.

Citati su podvučeni crnom linijom. Po rubovima i u proredu ima tumačenja koja se odnose na tekst, pisana arapskim i turskim jezikom. Papir tamnobijel, čvrst, oštećen; povez kožni, prost, manji od listova.

Prepisao ʻ Alī b. Ḥasan-aga Meqqa-zāde (?) 2264/1750.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzijje) medrese u Travniku.

1981 Zbirka(مجموع)3 2085.

L.77; 19,5 x 13,5. Nasḫ i ta'ʻ īq, od različitih prepisivača. Po rubovima, u prvom djelu, ima sitno pisanog komentara, a poglavlja su pisana crvenim mastilom. Tekst u drugom djelu obrubljen je crvenom linijom, a osnovni tekst podvučen je, takđer, crvenom linijom. Treće djelo je vokalizovano. Papir žućkast i tamnobijel, glat, čvrst; povez polukožni, sa preklopom.

1. L. 1-14. ISTO

Prepis je, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

2. L.15-67 شرح العوامل المائة للجرجانى

Komentar kratkoj sintaksi arapskog jezika. Osnovno djelo napisao je

ʿAbdulqādir ʿAbdurraḥmān al Ǧurǧāni, umro 471/1078 (v.II,1612,3 i 1819,2), a komentar je od nepoznatog pisca.

Ahlwardt VI,6481

Početak:

رضى الله تعالى عنكم رضى فعل ماضى لفظة الله مرفوع لفظا بانه فاعل رضى و الفعل مع فاعله جملة فعلية...

Prepisao Ḥasan b. Ferhād 1028/1618.

3. L.68 -77. حرز الامانى و وجه التهانى فى القرآت السبع

Verifikacija o sedam kiraeta. Napisao Abū Muḥammad Qāsim b. Firruḫ aš-Šāṭibī, umro 590/1194 (v.I,104,str.57).

Prepis je, izgleda, iz XVIII stoljeća.

Na zaštitnim listovima, na početku i na kraju djela, su dove i vježbe u pisanju, pisane kasnije slabim rukopisom.

1982. ISTO 2477.

L. 13; 19 x 14. Nasḫ - taʿlīq. Naslov i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po marginama, u početku, ima malo komentara, a u proredu je tumačenje nekih riječi. Papir bijel, čvrst; povez polukožni.

Prepis potiče, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na kraju je dova koja se uči za vrijeme ramazana, na kraju dnevnog posta, te jedan kur'anski ajet i bilješka iz sintakse, na turskom jeziku.

Uvakufio hadži Ibrāhīm-efendī Silistrī, koju je predao na čuvanje Kaukči-zāde šejh ʿAbdullāhu i njegovom muškom potomstvu.

1983. Zbirka(مجموع)2 4955.

L.46;16 X 11. Nasḫ, od različitih prepisivača, slab, drugo djelo je vokalizovano. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Drugo djelo pisano je u razmaknutim redovima, sa prevodom i tumačenjima u proredu na turskom jeziku. Tekst, u drugom djelu, obrubljen je crvenom linijom. Papir tamanbijel, čvrst, dohvaćen vlagom, oštećen; povez polukožni, također oštećen.

1. L.1 - 23 ISTO

2. L.24 - 46 (كتاب فى الصلاة) - قطعة -

Fragment nekog djela o namazu, od nepoznatog pisca.

Početak:

و الزرنيح اذا لم يجد الماء و ان كان يجد الماء الا انه مريض

Završetak:

و السابع الدودة تخرج من الدبر لا ان خرجت من الرأس الخرج

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

1984. Zbirka(مجموع),2 6856.

L.96; 24 x 16. Nasḫ. Naslovi poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom, osnovni tekst, u drugom djelu, podvučen je crvenom linijom. Papir bijel, čvrst, malo učadio; povez polukožni, oštećen.

1. L. 1-12. ISTO

2. L. 14. - 96. شرح وصيت نامه

Komentar Bergivinom „Ilmihalu“ na turskom jez8iku. Osnovno djelo napisao je Muḥammad b.Pīr ʿAlī al-Birgawī /v.br.2374 /, a ovaj komentar Šayḫ ʿAlī aṣ-Ṣadrī al-Qonawī, krajem XVII stoljeća. /v.I, 696,6; str.458-9/.

Oba djela prepisao ḥāfiẓ Ḥasan b. Yūsuf-āgā al-Užičewī /iz Užica/ 1263-4/1847-8.

(حرره الحقير الفقير المحتاج تمت الى رحمة ربه الغنى حافظ حسن بن يوسف اغا الاوزيجوى...قد وقع الفراغ من هذا الكتاب فى شهر جماذى الآخر فى اليوم التاسع و العشرين من سنة ١٢٦٣)

Ova bilješka nalazi se na kraju prvog djela, a slična bilješka je i na kraju drugog djela.

Na 13b. listu je jedan hadis i jedan zapis na turskom jeziku.

Poklonio Jusuf-efendija Omerspahić iz Visokog.

1985. Zbirka(مجموع)2 6880.

L.75;17 x 12. Nasḫ. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Papir bijel, glat, tanji, dohvaćen vlagom; povez kartonski.

1. L. 1 - 29a. ISTO

ناقص فى اوله

Djelo je na početku nepotpuno.

2. L. 30b - 75. الارشاد لاكمل الدين البابرق

Kratko djelo o osnovnim islamskim vjerskim dužnostima, hanefijskog pravca. Napisao Muḥammed b.Muḥammad (Maḥmūd) Akmaluddīn al-Bābartī al-Ḥanafī ad-Dimišqī, umro 786/1384 /v.II,1255,2/.

Oba djela prepisao 'Abdulḥāmid b.Monllā Ibrāhīm 1273/1856.

Na listovima 29b - 30a je jedna dova.

Poklonio Jakub Memić iz Novog Pazara.

1986. ISTO 5388.

Naslov u rukopisu, iznad bismile, napisan je crvenim mastilom:

هذا كتاب ايها الولد للامام الغزالى

L. 16; 19,5 x 13,5. Nasḥ, razgovjetan, pisan tankim perom u razmaknutim redovima. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom, ili su podvučene crnom linijom. Papir tamnobijel, tanji, dohvaćen vlagom, oštećen; povez kartonski.

Prepisao Meḥmed Ševqī Pāzdī 1280/1863.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

1987. ISTO 519.

L.23; 24,5 x 15,5. Nasḥ razgovjetan i lijep. Prva stranica ukrašena je unvanom /cvijeće/ u kome je napisano ime djela. U daljem tekstu gdje god je spomenuto ime djela, ono je pisano crvenim mastilom. Papir bijel, deblji, povez kartonski.

Posljednji list je izgubljen, pa su nam podaci o pepisivaču i datumi prepisa nepoznati, ali je rukopis vjerovatno iz XIX stoljeća.

Uvakufio Derviš Muḥammad Riḍā Mutevelić /v. bilješku na prvom listu/.

1988. ISTO 1249.

L. 17; 19,5 x 13,5. Taʿlīq - nasẖ. Po marginama i u proredu ima dopuna i ispravaka. Na margini prvog lista je izbirsana neka bilješka. Papir žućkast; povez polukožni.

Perpis potiče, vjerovatno, iz druge polovine XVIII ili prve polovine XIX stoljeća.

Na početku i na kraju djela su stariji i noviji pečati ove biblioteke. Na posljednjem listu je brisano ime bivšeg vlasnika knjige.

1989. شرح رسالة ايها الولد للخادمى 6416.

Komentar poučnoj risali za mladež. Osnovnu risalu napisao je Abū Ḥāmid Muḥammad b. Muḥammad al-Gazālī, umro 505/1111. (v. I, 68 i 1976, a ovaj komentar Abū Saʿīd Muḥammad b. Muṣṭafā al-H̱ādimī, umro 1178/1764. (v. II, 1214,3).

L. 51; 23,5 x 17. Taʿlīq pisan uvježbanom rukom. Po rubovima ima bilježaka iz raznih tefsira. Papir žućkast, tanji, povez polukožni.

Prepis završen 5. muharrema 1243/1827. godine.

Iz biblioteke Besim-efendije Korkuta.

1990. ISTO 6797.

L. 95; 17 x 11. Nasẖ. Po rubovima ima ispravaka i tumačenja pojedinih riječi. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Papir žućkast i bijel, glat; povez polukožni, sa preklopom.

Prepisao Muḥammed b. Aḥmad 1266/1850.

Na početku su dove i hadisi, pisani rukom drugog prepisivača, kao i na kraju djela.

Poklonio dr Ahmed-efendija Tuzlić.

1991. بداية الهداية فى الموعظة للغزالى 3308.

Knjiga o lijepom ponašanju i pravoj pobožnosti, protkana misticizmom; za učenike i za odrasle vjernike uopće. Napisao Abū Ḥāmid Muḥammad b. Muḥammad al-Gazālī, umro 505/1111.

ḤH̱ I, 228; Ahlwardt III, 3263.

Početak:

الحمد لله حق حمده و الصلوة على محمد رسوله و عبده و على آله و اصحابه من بعده اما بعد
فاعلم ايها الحريص على اقتباس العلم المظهر فى نفسه صدق الرغبة

L. 19 + 5; 24 x 15. Taʿlīq, sitniji. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po marginama ima komentara. Tekst je obrubljen sa po dvije tanke crvene linije. Papir žućkast; povez poluplatneni, noviji.

Prepisao nepoznati prepisivač 969/1561.

Na naslovnoj stranici nalazi se naslov djela, ime pisca, ime i pečat ranijeg vlasnika knjige (Mustafa Razi, muderis), te nekoliko bilježaka na perzijskom jeziku, prenesenih iz djela „Tazkire al-awliyā".

Na 20a listu je jedna bilješka iz dogmatike i fikha, a na istom b listu je bilješka iz jezika - sve na arapskom jeziku.

Na listovima 21-24a je jedanaesto poglavlje iz nekog hadiskog djela.

(الباب الحادى عشر فى كلمات القدسية).

Rukopis je bio u vlasništvu Šerijatske gimnazije i Šerijatske sudačke škole u Sarajevu (v. pečat i naljepnice na početku i na kraju djela).

1992. ISTO 4686.

L. 64; 20,5 x 13,5. Nasẖ. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom ili su podvučene crvenom linijom. Na vrhu svakog b lista nalazi se po jedna poučna izreka iz etike. Papir bijel; povez polukožni.

Prepis potječe, vjerovatno, iz druge polovine XVIII ili prve polovine XIX stoljeća.

Na naslovnoj stranici je dio jedne prigodne dove, pečat ranijeg vlasnika knjige i noviji pečati ove biblioteke.

Poklonio Ahmed-efendija Selimović, kadija iz Foče.

1993. Zbirka(مجموع), 2 1954.

L. 98; 20 x 14. Ta' līq, pisan nešto debljim perom. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom ili su podvučene crvenom linijom. Po rubovima ima malo komentara. Papir bijel, čvrst; povez kožni, sa preklopom, oštećen, na sredini korica utisnuti su ornamenti.

1. L. 1-42. درة القَاهرة فى كشف العلوم الآخرة

Rasprava o posljednjim stvarima (smrti, proživljenju i Sudnjem danu) potkrijepljena mnogim hadisima. Napisao Abū Ḥāmid Muḥammad b. Muḥammad al-Gazalī, umro 505/1111.

ḤḪ I, 742; Ahlwardt II, 2735.

Početak:

قال الشيخ... ابو حامد محمد بن محمد الغزالى الطوسى... الحمد لله الذى خص نفسه بالدوام و حكم على من سواه بالانصرام... اما بعد فان الله تعالى يقول كل نفس ذائقة الموت

Prepis je završen 1114/1702.

Na kraju ovog djela prepisivač je zabilježio datume rođenja i smrti: Gazālije, Bergivije i Imāmi ' Aẓama.

2. L. 43-97. شرح ذخر المتأهلين فى تعريف الاطهار و الدماء

Komentar risali o prirodnim običajima kod žena i o vjerskom čišćenju u braku. Osnovnu risalu napisao je Muḥammad b. Pīr ' Alī al-Birgawī, umro 981/1573 (v. II, 1214,19), a ovaj komentar Isḥāq b. Ḥasan at-Turqātī az-Zanǧānī, živio oko 1095/1683.

AM I, 201; GAL, G II, 441.

Početak:

الى احسن ما يبدأ به المرام بعد البداءة باسم الملك المنعام حمد الله الواحد الذى براء الانعام... اما بعد فانى اشتغلت من الزمان بمباحث الرسالة المسماة بذخر المتأهلين...

Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom.

Prepis je završen 1103/1691.

Na 98. listu je vježba u pisanju jednog arzuhala, u kome neko moli da mu se obnovi berat imamske i hatibske službe u hadži Šaban-efendijinoj džamiji, a u drugom dijelu, odmah ispod navedenog, neki Ismail b. Ibrahim moli da mu se izda berat za navedene službe u istoj džamiji, nakon što je, poslije požara, obnovljena. Godina 1213/1798.

Na istom b listu neko je napisao pogrešan slijedeći naslov:

هداية الصدية فى شرح الطريقة المحمدية.

Tu je i bilješka na turskom jeziku, u kojoj se kaže da je neki paša posjetio Istanbul, 23. džumadelahira, bez označene godine.

1994 المقصد الاسنى فى شرح اسماء الله الحسنى 1309

Djelo o Božijim imenima. Napisao Abū Ḥāmid Muḥammad b. Muḥammad al-Gazālī, umro 505/1111.

ḤḪ II, 1805; Ahlwardt II, 2219; Flügel III, 326.

Početak:

الحمد لله المتفرد بكبريائه و عظمته... اما بعد فقد سألنى أخ فى الله تعالى تتعين فى الدين اجابته شرح معانى اسماء الله الحسنى

L. 90 (originalna folijacija); 22 x 16. Nasẖ, stariji. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po marginama ima nešto malo ispravaka i objašnjenja. Papir žućkast, deblji; povez polukožni sa futrolom.

Prepisao Maḥmūd b. Aḥmad b. Muḥammad 782/1380.

Na kraju je bilješka na arapskom jeziku, u kojoj se kaže da je ovo djelo pročitao, od početka do kraja, ' Alī - poznat pod imenom Ibn Ǧamā' a.

Iz Šehdi-efendine biblioteke (v. pečate na više mjesta u rukopisu).

1995. ISTO 4039.

L. 93; 17 x 12,5. Nasẖ, pisan uvježbanom rukom. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Na više mjesta po marginama ispisana je riječ „vaqf". Papir žućkast, deblji, slab; povez kožni, zaštićen u zelenom platnu.

Prepis je završen u subotu džumadel-ahira 824/1421.

Na prvom zaštitnom listu, koji je oštećen, nalazi se naslov djela i ime autora i dva stiha na turskom jeziku.

Na naslovnoj strani je jedna kraća zagonetka i jedan zapis - oboje na arapskom jeziku, te pisana i nečitka bilješka, kao i pečat ranijeg vlasnika.

Na zadnjem listu je priča o Muaviji i Abū Ḥasanu.

Na zadnjem zaštitnom listu su stihovi na turskom jeziku i dvije bilješke ranijih vlasnika knjige, pa se u prvoj bilješci kaže, da je Šejh̲ Muṣṭafā b. Ḥ. Aḥmed, vaiz u Dimotiki (grad južno od Jedrene, u dolini rijeke Marice, u grčkom dijelu Trakije), kupio ovu knjigu od Bālī Čelebije u Jedreni za 80 dirhema, godine 999/1591. U drugoj bilješci se veli, da je od navedenog vaiza ovu knjigu kupio Šuǧā'a b. Muṣṭafā, muderis u medresi Hadži Ilyās al-Čūh̲ī za 35 dirhema, godine 1003/1595.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

1996. منهاج العابدين 2442.

Djelo o pobožnosti i čistoći duše, kao puta za pravilan život na ovom svijetu i za ulazak u džennet na budućem svijetu, protkano mnogo islamskom mistikom. Napisao, kao svoje posljednje djelo, Abū Ḥāmid Muḥammad al-Gazālī, umro 505/1111.

Kairo I, 366; Ahlwardt III, 3265; GAL, G I, 423,38; GAL, S I, 751.

Djelo je podijeljeno na sedam poglavlja (aqabāt). Bilo je mnogo rašireno i imalo veliki duhovni uticaj u islamskom svijetu, kao priručnik za vazove i vjersko-moralno prosvjećivanje odraslih, što se vidi po velikom broju njegovih rukopisnih primjeraka, koji se nalaze u cijelom svijetu, pa i kod nas.

Početak:

حدثنى الشيخ الفقيه الزاهد الصالح عبد الملك بن عبد الله – رحمه الله تعالى – قال املاء على شيخى الاجل الامام الزاهد الموفق حجة الاسلام شرف الائمة ابو حامد محمد بن محمد الغزالى رفع الله درجته هذا الكتاب و هو آخر كتاب صنفه و لم يلتمسه منه الاخواص اصحابه و هو: الحمد لله الملك الحكيم الجواد الكريم العزيز الرحيم الذى فطر السموات و الارض بقدرته و دبّر الامر فى الدارين بحكمته

L. 164; 18 x 14. Nasẖ sa nešto ta'līqa, veoma lijep, mjestimice vokaliziran, pisan krupnije, u proredu, vanredno vještom rukom. Naslovi i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom, a samo mjestimice - crnim. Po rubovima nekih listova ima nešto ispravaka. Papir tamnobijel i crvenkast, deblji, čvrst; povez polukožni, sa preklopom.

Prepisao Ḥasan b. 'Alī, u ponedeljak 14. rebiul-evvela 778/1376.

Na unutarnjoj strani prve korice nalazi se bilješka sa imenom ranijeg vlasnika (Sulṭān Veli-dede); zatim čarobna riječ ياكبيكج i jedna dova.

Na prvim listovima s početka i na naslovnoj strani, nalaze se bilješke na arapskom, turskom i perzijskom jeziku, različitog sadržaja, iz područja fikha, te dove za spas od kuge i drugih bolesti, kao i poučni stihovi, što je sve pisano kasnije.

Među bilješkama na naslovnoj strani, nalazi se jedna, sa imenom ranijeg vlasnika (Ibrāhīm b. Velijj), koji bilježi da je rukopis kupio u Istanbulu, godine 1006/1597.

Na kraju je dova za kišu, te zapisi i tilsumi za razne bolesti.

Uvakufio Džino-zade (Džinić) 'Abdulbāki-efendī (v. pečat u rukopisu).

1997. ISTO 1158.

L. 133; 21,5 x 15. Nasẖ, vokalizovan, veoma lijep, pisan pravilno, rukom vrsnog i učenog kaligrafa. Naslov i istaknute riječi pisane su krupnije, pismom ṯuluṯ, crnim i mjestimice crvenim mastilom. Listovi s početka (1-6) dopisani su kasnije drugim, također lijepim pismom, sličnom divaniji. Po rubovima nekih listova ima ispravaka i kraćih bilježaka, koje se odnose na tekst. Papir tamnobijel i djelomično žućkast, starinski deblji; mnogi listovi dohvaćeni su vlagom. Povez kožni, oštećen crvotočinom, i velikim dijelom rastavljen od listova, sa zatvaračem.

Prepisao Muḥammad b. Aḥmad b. Aḥmad al-Qudsī aš-Šāfi'ī, 20. safera, godine...? (nejasno), jer je datum napisan nekim znakovima (šifrom), ali smatramo da je to VIII/XIV stoljeće. I dopisani listovi su dosta starog datuma.

Na unutarnjoj strani prve korice i na prvim zaštitnim listovima, te na naslovnoj stranici, nalaze se poučni stihovi i dova, sa objašnjenjem na perzijskom jeziku.

Na rubu posljednjeg lista, koji je oštećen i nalijepljen na unutarnju stranu zadnje korice, nalazi se stara bilješka sa imenom ranijeg vlasnika ('Abdulqādir b. 'Alī al-Anṣārī aš-Šāfi'ī). Datum na kraju bilješke zabilježen je, također, nejasnom šifrom.

1998 Zbirka(مجموع), 5 3592.

L. 206; 21 x 14,5. Nasẖ starinski, sitan, složen, djelomično vokalizovan, pisan oštrim perom, veoma vještom rukom. Naslovi i istaknute riječi pisani su crvenim mastilom, a mnoge riječi podvučene su crvenom ili crnom crticom. Papir tamnobijel i žućkast, deblji, čvrst. Povez kožni, znatno oštećen; posljednja korica otkinuta od listova.

1. L. 1-91. ISTO

U rukopisu je naslov: كتاب منهاج العابدين

Po rubovima listova i između redaka ima komentara, pisanih sitno, rukom prepisivača. Komentari na rubovima uzeti su većinom iz djela „Taṣdīq al-ma'ārif", što ga je napisao Muḥammad b. 'Abdulmalik ad-Daylamī, Abu Ṯābit, Šamsuddīn, istaknuti sufija, živio i radio u VI/XII stoljeću (v. AM II, 103). Prepisivač navodi samo naslov djela, bez ikakvih podataka o njemu.

Drugi izvori, koji su nam pristupačni, ne spominju ovo djelo. Iz bilježaka po rubovima listova ovdje, vidimo da je predmet djela, uglavnom, tumačenje Kur'ana u sufijskom smjeru. Naš prepisivač je, dakle, pred sobom imao i čitao to djelo.

Na listu 91b-92a nalaze se poučne bilješke iz područja tesavvufa, što je izvadak iz djela مفيد العلوم . To je razgovor i rasprava između darežljivosti i škrtosti (الباب الثامن فى مناظرة السخاوة و البخل) , te razgovor i nadmetanje između razuma i vlasti (وتناظر العقل و الدولة).

2. L. 93-98. (كتاب الموعظة)

Zbirka hadisa qudsiyye, u obliku kraćih propovijedi (vazova), od kojih je svaka pod naslovom الموعظة. Nema naslova. Sadrži 31 hadis, sa raznim temama. Sabirač nepoznat.

Zbirku ovih hadisa, ili propovijedi, susrećemo u rukopisima, starim više stoljeća, u nešto različitim verzijama i pod različitim naslovima:

– الاحاديث القدسية – الصحايف القدسية – الموعظة القدسية – كتاب الموعظة – حديث قدسي

Većina ovih hadisa je slabe vjerodostojnosti, ili je apokrifna, i potječe od Ka' b al-Ahbara, - a sabirači ovih zbirki su nepoznati. Zbirke obično sadrže 30-40 hadisa (meviza), a imaju i različite početke. To sve, za razliku od drugih mnogih „Zbirki 40 hadisa (Erbeina)", među kojima ih ima vjerodostojnih i od uvaženih sabirača i autora.

(Tri slične zbirke ovakvih kudsi hadisa, obrađena su i u naša dva prethodna sveska: I, 363 i 383; II, br. 1214,18).

Ahlwardt III, 3949 i VII, 8478.

Početak, poslije besmele:

الحمد لله رب العالمين و الصلوة على محمد و آله اجمعين و بعد فهذا كتاب الموعظة الحسنة و هى احدى و ثلثون موعظة الموعظة الاولى: يقول الله تعالى: عجبت لمن أيقن بالقبر كيف يضحك و عجبت لمن أيقن بالموت كيف يفرح

Završetak:

لو احببتم عبادتى كما تحبون الدنيا لا كرمتكم كرمة المرسلين فلا تميلوا (لعله تملئوا) قلوبكم بحب الدنيا فان زوالها قريب. تمت الموعظة

3. L. 98b-108. (مناجات موسى عليه السلام)

Razgovor Mūsā a.s. s Bogom, na Sinaju, po predaji od Ka' b al-Ahbara, - od nepoznatog sastavljača.

I ova predaja je starog porijekla, ali slabe vjerodostojnosti (isrāilijjāt), a susreće se u rukopisima u različitim verzijama, i često bez naslova, kao što je

slučaj u ovom rukopisu (v. I, 364).

Kairo I, 363; Ahlwardt III, 3897.

Gornji naslov dali smo prema sadržaju.

Početak, poslije besmele:

قال العبد الضعيف المذنب... محمد بن محمد احمد المرواروزى... عن الشيخ الامام... محمد بن محمد بن الحسين احمد بن ابى الفضل الفضلى... عن كعب الاحبار قال وجدت فى بعض ما انزل الله على موسى...

Završetak:

و لا تيأس من رحمتى و كن لى اكن لك و السلام عليك و الصلوات على خير خلق محمد و آله اجمعين برحمتك يا ارحم الراحمين. تمت بعون الله و حسن توفيقه فى اواخر ربيع الاول سنة ٩٨٨

Prepis je, dakle, iz 988/1580.

4. L. 109-111. (مقالة فى التصوف)

Odlomak iz neke knjige s područja tesavvufa, o četiri osnovne vrline tarika: šutnja, samoća, gladovanje i bdijenje, te pouka, kako se po njima živi.

Početak (poslije besmele):

اعلم ان عباد هذا الطريق الاسنى و قوايمه اربعة اشياء: الصمت و العزلة و الجوع و السهر

Slijede četiri odlomka (fașla) o pomenutim vrlinama.

(فصل فى الصمت، فصل فى العزلة، فصل فى الجوع، فصل فى السهر)

Na kraju je nekoliko poučnih stihova u vezi sa pomenutim vrlinama.

يامن اراد منازل الابدال
من غير قصد منه الاعمال
لا تطمعى فلست باهلها
ما لم تزاحمهم على الاحوال

Slijedi bilješka o prepisu sa datumom 988/1580.

(تمت بعون الله تعالى منقولة عن خط حضرت شيخنا شيخ المشايخ الشيخ سيد محمود بن لحل (؟) رضى الله عنه يوم الجمعة من شهر ربيع الاول سنة ثمان و ثمانين و تسعمائة)

Na kraju ovog rada je poseban odlomak sa deset kraćih izreka

, koje sadrže kratke molitve i slavu Bogu.

تم العشرة...من فضل الله سبحانه وتعالى وحسبنا الله ونعم الوكيل

Naslovi poglavlja i važnije riječi i brojevi pisani su crvenim mastilom.

Na listovima 112-114 nalazi se izvadak iz fikhskog djela „Niqāya Qāḍī-ḫān".

5. L. 115-203. جناح النجاح فى جنوح الجناح

Djelo o islamskoj čistoći i namazu, raspoređeno na deset poglavlja (bāb). Napisao Šayḫ Maḥmūd b. Šayḫ Faḫruddīn ar-Rūmī, čija nam je biografija nepoznata. Ime je navedeno prema naslovu na naslovnoj stranici, što je napisano rukom prepisivača. U uvodu pak prepisivač je zapisao ime autora: Maḥmūd al-Maqdisī b. Šayḫ Faḫruddīn, a tako ga je naveo i ḤḪ I, 606.

Početak:

آحمد اللة العظيم، احمد حمده و اصفاه. و اشكره شكر من سكر من شكرٍ حبّ حُبّ حبّه و مصفّاه...

Poslije poduljeg uvoda, pisac kaže:

اما بعد فيقول الملتجى الى حرم الله و المرتجى من حرم الله... و الناجى بفضل الله محمود المقدسى بن الشيخ فخر الدين... لما رأيت فتور الخلق و عبدة الحق عن اقامة الصلوة... اردت ان اكتب هذه الرسالة مختصرا... و سميته جَنَاحَ النّجاح فى جنوح الجناح و جعلته مُبَوَّباً و مفصّلاً... و كسرته على عشرة ابواب

Pomenutih deset poglavlja u djelu su: الباب الاول – فى كيفية الاستنجاء
الباب الثانى – فى الانجاس
الباب الثالث – فى تطهير النجاسات
الباب الرابع – فى التيمم
الباب الخامس – فى الوضوء و آدابه و ادعيته
الباب السادس – فى وعد من صلّى و وعيد من تركه و تولى
الباب السابع – فى شروط الصلوة و اوقات الكراهية
الباب الثامن – فى صفة الصلوة
الباب التاسع – فى اسرار الصلوة و معنى الفاتحة و الاذكار
الباب العاشر – فى الامامة و الاقتداء

Naslovi i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom.

Završetak djela:

ولنقتصر على هذا القدر من هذا الكتاب ففيه كفاية لاولى الالباب. وفتح لمغلقات الابواب. وقد جمعته من ثمانين من قسم الفتوى. وعشرين صحيفة من كتب اهل التقوى. والحمد لله الملك التواب. والصلوة على محمد خير من نطق بالصواب. وافضل من اوتى الحكمة وفصل الخطاب

Potom slijedi bilješka o završetka djela i datum prepisa:

و وقع الفراغ من هذا التأليف بعون الله الملك اللطيف و اسأله الله تعالى ان يجعله عدة لى لدى. و ذخرا بين يديه. بجاه خير الانام. محمد عليه الصلوة و السلام. و اكبر الكرام و اصحابه العظام امين يا رب العالمين. تمت فى اواخر ذى الحجة و فى خمس وثمانين و تسعمائه – سنة ٩٨٥

Prepisano 985/1580.

Na posljednjoj strani, po završetku djela, nalazi se podulja bilješka iz područja kiraeta.

Na listovima 204-206 nalaze se bilješke iz raznih područja: literatura (izvori), kojima se služio autor prethodnog djela; zatim nekoliko hadisa o nagradi za učenje nekih sura i ajeta; potom jedna bilješka iz fikha, te hadis o teškoj griješnosti i kaznama za nemarnost u vršenju namaza, - što je sve pisano rukom prepisivača.

Prepisao cijelu zbirku Muḥammad b. Sagar (?), u vremenu od 985-988/1577-1580.

Na unutarnjoj strani prve korice nalaze se kraće bilješke na turskom, perzijskom i arapskom jeziku. U jednoj od njih kaže se, da je ovaj kitab uzet u naruč od muftije ʻAlī-efendije. U drugoj opet kaže se, da se „godine 1141/1728, u mjesecu ševvalu, u sedam sati, Zemlja dva puta zatresla." (Držimo da je riječi o Hercegovini). Na prva dva zaštitna lista i na naslovnoj strani nalaze se također razne bilješke. Tu je i bilješka sa imenom i ličnim pečatom ranijeg vlasnika (ʻAlī b. Ḥusayn), te sadržaj djela.

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

1999. Zbirka (مجموع). 2 1451.

L. 112; 19,5 x 13. Nasḫ lijep, sitan, pisan oštrim perom, vještom rukom. Naslovi i istaknute riječi pisani su crvenim mastilom, a tekst je obrubljen crvenom linijom. Papir tamnobijel i žućkast, čvrst; povez polukožni.

1. L. 1-86. ISTO

Prepisao Mūsā b. Šayḫ Emīr, 1055/1645.

Iz bilješke prepisivača razumije se da je original, iz kog je ovaj primjerak prepisan, dovršen krajem mjeseca džumadel-ula 726/1325.

(تم كتاب منهاج العابدين...ف شهر الآخر من جادى الاوّل سنة ست و عشرين و سبع مائة...تمت الكتاب...على يد اضعف العباد موسى بن شيخ امير سنة ١٠٥٥ من الهجرة)

2. L. 87-112. بداية الهداية (v. br. 1991)

Prepisivač i datum prepisa su isti kao u prethodnom djelu.

Na naslovnoj strani su naslovi zbirke, te sadržaj prvog djela. Tu je, u vrhu stranice, i bilješka ranijeg vlasnika (Muḥamed Handžić), a u ličnom pečatu, koji se nalazi u rukopisu, može se pročitati ime drugog, još ranijeg vlasnika (Sulejmān).

2000. ISTO 6870.

L. 104; 21 x 16. Nasẖ - ta'līq, pomiješani. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom ili su podvučene crvenom crticom. Po rubovima ima malo dopuna i ispravaka. Papir tamnobijel, glat, dohvaćen vlagom, pa je i pismo na mnogim listovima oštećeno. Povez polukožni, također oštećen.

Prepis je završen 12. šabana 1126/1714.

Na naslovnoj stranici su bilješke iz tefsira i fikha. Na 104b. listu je bilješka, na turskom jeziku, o posmatranju mjeseca uoči ramazana i bilješka, na arapskom jeziku, o „nevidljivim ljudima“(رجال الغيب). Na 105a. listu je kratka priča, prenesena iz djela „Rawnaq al-mağālis“.

Iz Elči Ibrāhīm-pāšine (Fejzijje) medrese u Travniku (v. pečat na 2. listu). Rukopis je donesen iz Odbora islamske zajednice Travnik.

2001. ISTO 4426.

L. 132; 23 x 17. Nasẖ i ta'līq pomiješani. Po marginama ima malo ispravaka i dopuna. Neke istaknute riječi pisane su crvenim mastilom, a neke su podvučene crvenom linijom. Papir bijel, glat; povez polukožni sa preklopom.

Prepisao Aḥmad b. 'Oṯmān, u petak mjeseca ševvala, 1210/1795.

Rukopis je iz bivše Zvorničke medrese.

2002. ISTO 2394.

Na naslovnoj strani naslov je: كتاب منهاج العابدين للامام الغزالى

L. 80; 19,5 x 12. Nasẖ, sa nešto ta'līqa, sitan, složen, pisan uvježbanom rukom. Istaknute riječi i naslovi pisani su crvenim mastilom, a tekst je obrubljen crvenom linijom. Papir bijel, deblji, glat, čvrst. Povez kožni, oštećen, sa utisnutim ornamentima na sredini korica i sa zatvaračem. Primjerak ima polukožnu futrolu, koja je oštećena.

Ime prepisivača i datum prepisa nisu navedeni.

Rukopis je iz prve polovine XII/XVIII stoljeća.

Na naslovnoj strani je bilješka, u kojoj neko kaže, da je ovu knjigu kupio godine 1170/1756, što je - držimo - zabilježio Osman Šehdi-efendija.

Iz Šehdi-efendine biblioteke (vidi njegov pečat na više mjesta u rukopisu).

2003. ISTO 6760.

L. 207; 19,5 x 14. Nasẖ sa nešto ta'līqa. Po rubovima ima ispravaka. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Papir bijel, čvrst, malo dohvaćen vlagom; povez polukožni.

Prepisao Muḥammad b. Yūsuf, vjerovatno u XVIII stoljeću.

Rukopis je otkupljen od nasljednika hadži hafiza Asim-efendije Sirće iz Sarajeva.

2004. ISTO 3250.

Na naslovnoj strani, i u vrhu prve stranice, zabilježen je naslov rukom prepisivača: هذا كتاب منهاج العابدين

L. 120; 24 x 17,5. Nasẖ, sa nešto ta'līqa, krupniji, pisan vještom rukom. Naslovi i istaknute riječi pisani su crvenim mastilom, ili su podvučene crvenom linijom. Papir bijel, deblji, čvrst; povez kožni, jednostavan.

Prepisao Ḥāfiẓ Ferhād b. al-Ḥāğ Ga'fer b. Ferhād, u medresi u Užicu, u srijedu 2. džumadel-evvela 1259/1843.

(كاتب هذه الحروف حافظ فرهاد بن الحاج جعفر وقد وقع الفراغ في شهر جاد الاوّل بعد اليوم الثانى فى يوم الاربعاء فى السنة التاسعة من العشر السادسة من المائة الثالثه من الالف الثانى من الهجرة... حرره فى مدرسة اوزيجه)

Na naslovnoj strani, pored naslova, prepisivač je zabilježio kratku dovu, u kojoj moli Božiju pomoć, u vezi svog prepisa, te kratku bilješku iz koje se vidi, da je on vlasnik rukopisa. Ispod bilješke ovdje, i na kraju, utisnut je njegov lični pečat, u kome je upisano njegovo ime رب سهّل امور فرهاد ٢٦٩

Godina 1269/1852.

2005. ISTO 3061.

U vrhu prve stranice zabilježen je naslov: مناج العابدين

L. 206; 17,5 x 12. Ta'līq, pisan vještom rukom. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom, ili su podvučene crvenom crticom. Papir bijel, čvrst; povez polukožni, oštećen.

Prepis dovrešn 1273/1856.

Na posljednjem zaštitnom listu je bilješka na turskom jeziku, iz tesavvufa.

2006. نزهة القلوب المراض 4191.

Knjiga va'zova. Napisao Sulaymān b. Dāwūd as-Sabtīnī (as-Saksīnī), koji je živio i radio u vremenu oko 550/1155.

U nekim izvorima, piscu se daje nadimak as-Suwārī, a u nekim an-Nasfī. Inače nam je njegova biografija nepoznata.

Pisac je prvotno, iz ove tematike, napisao djelo pod naslovom بهجة الانوار, koje je bilo nešto kraće, i u kome je bilo dosta lijepih i lijepo sročnih pouka na perzijskom jeziku. Potom ga je, kaže on u uvodu, jedan uvaženi prijatelj zamolio, da to djelo proširi i da perzijske tekstove prevede na arapski jezik, te da ovom novom sastavu dadne i drugi naslov, - što je on, kaže, uvažio i sa marljivošću uradio, dajući ovoj preradi gornji naslov.

Brockelmann navodi ovo djelo na dva mjesta, kao dva zasebna djela, od različitih autora.

Hadži Halifa i Ahlwardt navode ovo djelo pod naslovom:

زهرة الر ياض و نزهه القلوب المراض

zašto ne nalazimo potvrde u našem rukopisu.

Djelo je raspoređeno na 67 poglavlja, ili va'zova, koji nose naslov al-Mağlis (المجالس - المجلس = sijelo, sjedeljka). Svako sijelo (va'z) obično počinje nekom tradicijom, kao osnovnom temom toga va'za. Pisac se još služi kur'anskim ajetima, a mjestimice i ovdje navodi poučne perzijske stihove i izreke. U pogledu navedene tradicije, najviše se poziva na svog učitelja po imenu: Ḥāmid b. Idrīs al-Qāḍī al-Bulgārī (kadija, Bugar), što ukazuje, da je dotični bio kadija i da je Bugarin (držimo, od starih Bugara, stanovnika oko Volge, prije njihova dolaska na Balkan i slaveniziranja. Inače, o ovom njegovom učitelju ne znamo ništa).

Drugih podataka o našem autoru ne nalazimo u ovom njegovom djelu. Istina, većina djela i autora, na koja se pisac poziva ovdje, su iz IV ili prve polovine V stoljeća po hidžri.

Ovo djelo je opsežno (preko 300 listova), a vidi se da je bilo i popularno, jer su se njim služili mnogi va'izi na velikom prostoru islamskog svijeta. U raznim rukopisima primjercima ovog djela ima izvjesnih mjestimičnih razlika u tekstu, što ukazuje na njegove brojne i različite verzije. Pored svega toga, s obzirom na njegov sadržaj, razne priče i slabu vjerodostojnost velikog dijela tradicije, kojima se služi, djelo nema i ne može imati kakve naučne važnosti.

ḤḤ II, 962; Ahlwardt VII, 8823; GAL, S I, 776; S II, 1010;
AM I, 401; Kairo I, 369.

Početak (poslije besmele):

الحمد لله خالق البرية المتفرد بالازلية و الجبروتية على ما حبانا من جلايل النعمة... قال
الشيخ الامام الاجل الاستاذ سليمان بن داود انى قد كنت عملت قبل هذا كتابا سميته

بهجة الانوار و بعد فراغى منه سألنى واحد من اصحابى... ان ازيد على كتاب البهجة من
اقاويل المفسرين وعبارات المذكرين بانى اترجم الفارسية فيه بالعربية و أسميه باسم آخر
فاجبته الى ذلك و الفت هذا الكتاب... و سميته نزهة القلوب المراض و بينته (؟) على
سبع وستين مجلساً

Poslije ovog uvoda i sadržaja, prepisivač donosi i uvod prvotnog djela بهجة الانوار. U tom uvodu, pisac je naveo i izvore dotičnom svom radu.

Naš rukopis je identičan sa onim koji je naveo Ahlwardt u svom Katalogu, jer je početak, naslov: i broj poglavlja isto kao i kod nas.

L. 317, 26 x 18. Nasḫ sa nešto ta'līqa, starinski, pisan vještom rukom. U pisanju mjestimice ima grešaka. Naslovi poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst ajeta je podvučen i stranice su obrubljene crnom linijom. Po rubovima samo nekih listova ima nešto ispravaka i bilježaka u vezi sa tekstom. Papir tamnobijel, deblji; poneki listovi su oštećeni vlagom, crvotočinom i dugom upotrebom, a mnogi su od njih popravljeni. Povez kožni, oštećen, sa izblijedjelim utisnutim ornamentima na sredini korica i na zatvaraču.

Prepisao Luṭfullāh b. Muḥammad b. Ṣārī Šayḫ, u petak, 893/1487.

(قد وقع الفراغ من تحرير هذا الكتاب... يوم الجمعة فى تاريخ سنة ثلث تسعين و
ثمانمائة... على يد العبد الضعيف... لطيف الله بن محمد بن صارى شيخ عفر الله
لهم...)

Prema ovoj bilješci, koja se nalazi na kraju, ovo je jedan od najstarijih, ako ne i najstariji primjerak ovog djela.

Na naslovnoj stranici, u vrhu, zabilježen je naslov djela kasnije: هذا كتاب بهجة الانوار (što je pogrešno, pa je neko ispravio i napisao ispod toga: نزهة القلوب). Tu je, lijevo od naslova, i nečiji nečitak lični pečat. Ispod pečata, uspravno, u dva reda, starim rukopisom (vjerovatno rukom prepisivača) ispisana je sura Ihlas. Desno od toga je neki tilsum (zapis), a ispod toga je molitva pobožnosti i pokajanja, na arapskom, turskom i perzijskom jeziku, pomiješano. Početak toga munadžata je: الحمد لله الذى غفرانه يمحو الزلل

Na posljednjem, neispisanom listu su poučni stihovi na perzijskom i turskom jeziku.

2007. زهرة الرياض ونزهة القلوب المراض 513.

ـ ناقص فى اوله وآخره ـ

Djelo je nepotpuno i na početku i na kraju. Naslov je prema rukopisu, koji se nalazi u vrhu trećeg zaštitnog lista, na 38a. listu i na posljednjem zaštitnom listu.

Djelo je o istoj temi kao i prethodno i od istog pisca.

Hadži Halifa (II, 962 i 1945) i Ahlwardt (VII, 8823) stavili su nas u nedoumicu da tačno odredimo naslove ovih djela. Naime, Hadži Halifa (II, 1945) navodi početak koji je isti kao i u našem prethodnom djelu. Isti početak navodi i Ahlwardt (VII, 8823) i veli da djelo ima 70 poglavlja. Međutim, prethodno djelo ima 67 poglavlja, a ovo bi trebalo da ima 70 poglavlja, ali zbog manjkavosti ovog našeg djela, nismo mogli ustanoviti koliko tačno ima poglavlja ovo djelo.

Inače, ovo djelo ne nalazimo obrađeno u pristupačnim katalozima, da bi smo uporedili naš rukopis sa nekom obradom, pa zato nismo ni sigurni da li smo tačno identifikovali naslov rukopisa.

Početak je u našem rukopisu:

... حتى شبعا وشربا من شراب حتى رو يا فقال ابراهيم عليه السلام ما طعامك وشربك
الآ من طعام الملوك فابن مأواك ومسكنك...

Završetak:

...وقد صح عن ابن عباس - رضى الله عنهما - سبعة آلاف سنة ولكن ذلك من حين نزل
آدم الى الارض واما قبل ذلك الى ابتداء خلقها...

L. 250; 25,5 x 18,5. Nasẖ, starinski. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Papir tamnobijel, čvrst, deblji, popravljen; povez kožni, sa preklopom.

Prepis potječe iz XV ili XVI stoljeća.

Na početku, na zaštitnim listovima, neko je kasnije napisao naslove poglavlja. Tu su i imena i lični pečati ranijih vlasnika Murteḍā (Murteza) b. Ibrāhīm, vā'iẓ...? i ʻAbdullāh b. Aḥmad Kanṭamīrī-zāde.

Iz Kantamirine biblioteke.

2008. شرعة الاسلام 1196.

Knjiga islamskih propisa i pouka, sabranih iz hadisa i iz djela priznatih učenjaka (v. II, 1030,12, str. 224). Napisao Muḥammad b. Abū Bakr Imām-zāde al-Ḥanafī, umro 573/1177.

Pisac je bio muftija i poznati sufija. Ovo njegovo djelo bilo je mnogo rašireno u islamskom svijetu, kroz dugih niz stoljeća, pa i danas je u upotrebi. Služio je kao podesan priručnik za upoznavanje islamskih vjerskih dužnosti i vrlina. U mnogobrojnim bibliotekama islamskog svijeta, kao i na Zapadu, nalazi se velik broj primjeraka ovog djela u rukopisu. Naša biblioteka posjeduje preko dvadeset rukopisnih primjeraka.

HH II, 1044; Ahlwardt II, 524; GAL, G I, 375; GAL, S I, 642.

Početak:

الحمد لله دلّنا على معرفته بالشواهد والاعلام تعبّدنا لكرامتنا باقسام العبودية و
الاحلام... اما بعد فهذه عقود منظومة من سنن سيد المرسلين

L. 85; 20,5 x 16. Nasẖ, starinski, lijep, mjestimice vokalizovan, pisan veoma vještom rukom. Naslovi su pisani krupnije, crvenim mastilom. Po rubovima listova i između redaka, naročito u prvoj polovine rukopisa, ima bilježaka na turskom i arapskom jeziku, koje se odnose na tekst, a koje su pisane kasnije, drugim, slabijim rukopisom. Papir tamnobijel, deblji, čvrst; povez kožni, oštećen i iskrpljen.

Prepisao Ibrāhīm b. ʻAbdullāh Yašbek an-Nawrūzī, 14. šabana 877/1472 (v. bilješku na kraju).

Na naslovnoj stranici su bilješke, poučni stihovi na turskom jeziku i dove, što je pisano kasnije.

U jednoj bilješci kaže se, da je rukopis amanet iz neke biblioteke; u drugoj, da ga je čitao Muhammad Rašid, kadija.

Na posljednjem zaštitnom listu je sadržaj, pisan kasnije, te jedan hadis i dova.

2009. ISTO 340.

L. 101; 26,5 x 18. Nasẖ, starinski, krupniji, lijep, vokalizovan, pisan oštrim perom, veoma vještom rukom. Posmatranjem pisma dobiva se dojam da su slova pisana keficom od dlake. U prepisivanju ima grešaka. Neke riječi su prebrisane crvenom linijom. Naslovi su pisani plavim i crvenim mastilom. Po rubovima listova, a mjestimice i između redova, ima bilježaka, od kojih su neke pisane rukom istog prepisivača. Stranica b od 94. lista je neispisana. Papir tamnobijel, deblji, starinski; povez kožni, oštećen, sa utisnutim ornamentima na koricama.

Na prve tri stranice nalazi se sadržaj, iz kojeg se vidi, da djelo ima 57 poglavlja (faṣl), a Hadži Halifa kaže, da djelo ima 61 poglavlje.

Završetak djela:

...ومن السنة ان لا يذكر ميتا من المسلمين الا بخير فانه عليه الصلوة والسلام امر بذلك و
قال صلى الله عليه وسلم: لا تسبّوا الاموات فانهم قد افضلوا الى ما قدّموا. وقال صلى الله
عليه وسلم: لا تسبّوا الاموات فتؤذوا به الاحياء. والحمد لله رب العالمين فرغ من تحرير
شرعة الاسلام الهادى الى دار السلام والحمد لله وحده تمت تمام

Rukopis je dosta star i potječe, vjerovatno, iz XVI stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu je bilješka na turskom jeziku, koja sadrži početak neke murasele od kadije iz Čajniča. Tu su i dva pečata: stariji pečat ove biblioteke i pečat Muhamed-age Aganagića, preprodavca knjiga iz Sarajeva.

Na naslovnoj strani je naslov djela, pisan krupnije, i naslov sasvim drugog djela (iz arapske gramatike).

Na posljednjem zaštitnom listu su kraće nedovršene bilješke iz područja fikha, pisane kasnije.

2010. ISTO 3998.

U rukopisu je naslov: هذا كتاب شرعة الاسلام

L. 131; 20 x 14,5. Nasẖ, krupniji, čitak, djelomično vokalizovan, pisan u proredu, vještom rukom. Naslovi i naglašene riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima listova i između redaka ima kraćih komentara. Papir bijel, deblji, čvrst, glat; povez polukožni, oštećen.

Prepisao Nādir b. Bāyazīd, početkom mjeseca džumadel-ahira 1039/1629, kako se to vidi iz bilješke na kraju.

/تم الكتاب... على يد عبد الضعيف... نذير بن بايزيد... فى اوائل جماذى الآخر تسع وثلثون و الف/

Na drugom zaštitnom listu je bilješka o koričenju rukopisa.

Na naslovnoj strani, iznad naslova, iz brisane i teško čitljive bilješke, razumije se jasno, da je prepisivač bio službenik Šeriatskog suda u Nevesinju i da je ovaj svoj rukopis uvakufio za učenike u dotičnoj kasabi.

/وقف فى سبيل الله لاهل الطلبة فى قصبة نوسين لا يباع و لا يرهن بوجه من وجوه حكمت بصحته و انا الفقير نذير المولى بشهر نوسين مدينة صغيرة فى ناحية هرسك/

Tu su i tri lična pečata, od kojih je prvi, ispod same bilješke, nečitak, a u druga dva može se pročitati ime prepisivača.

Na prvom zaštitnom listu je nečitak zapis (talisman) za slučaj teškog porođaja, što je zabilježeno kasnije drugim rukopisom.

Na posljednjem zaštitnom listu su bilješke na turskom i arapskom jeziku iz područja fikha, što je također pisano kasnije.

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

2011. ISTO 2200.

U rukopisu je naslov: كتاب شرعة الاسلام

L. 156; 21,5 x 13,5. Ta'līq sa nešto nasẖa, specifičan, veoma lijep, krupniji, pisan u razmaknutim redovima, vještom rukom. Naslovi su pisani crvenim mastilom. Tekst prvih sedam stranica obrubljen je sa dvije, a ostale jednom crvenom linijom. Po rubovima listova i između redaka ima komenatara, pisanih sitno i liepo, rukom istog prepisivača. Papir tamnobijel, glat, čvrst, deblji. Povez polukožni, oštećen.

Prepisao Muḥammad b. Maḥmūd - Ferīd Taškōprū (u mjestu Taškōprū - kasaba u vilajetu Kasṭamūnija, Turska), - bez oznake datuma

/كتبه الحقير محمد بن محمود فريد طش كبرى/

Prepis je iz XVII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu nalazi se jedan hadis slabe vjerodostojnosti i jedna hutba, zatim poučna priča i dova.

Na posljednjoj stranici je tumačenje nekih pojmova iz tesavvufa.

Na tri posljednja lista, nalazi se sadržaj djela, pisan kasnije. Zatim recept na turskom jeziku, za neki lijek. Onda slijedi jedan gazel, iz Ḥāfiẓovog Dīvana, počinje riječima: /اى بيخبر بكوش كه صاحب خبر شوى/ zatim bilješka o namazu; na sljedećoj strani je molitva (munagāt) u stihovima na turskom jeziku (početak je na arapskom), od nekog Munla Nīksarije.

Na posljednjem zaštitnom listu je dova za ozdravljenje bolesnog živinčeta /دعاء شريف حيوانلر خستهلوغنه/

Tu je nečiji lični pečat, u kome se može pročitati ime Muṣṭafā.

2012. ISTO 2611.

L. 122; 20 x 15. Ta'līq, pisan vještom rukom. Naslovi poglavlja pisani su crvenim mastilom. Na početku, iza uvoda je sadržaj. Po rubovima listova i između redaka ima komentara, koji se odnosi na tekst. Papir bijel, glat, čvrst; listovi prosuti. Povez polukožni, oštećen.

Prepis potječe iz druge polovine XVII, ili prve polovine XVIII stoljeća.

Prva tri lista s početka sadrže razne poučne stihove na arapskom, sa interlinearnim prevodom na turskom jeziku. Stihovi su sabrani iz poučnog djela „Ta'līm al-muta'allim".

Na naslovnoj strani su savjeti i čarobne formule (talismani) za postizanje raznih želja, što je napisano na arapskom i turskom jeziku.

Na rubu prve stranice nalazi se lični pečat, vjerovatno nekog ranijeg vlasnika (Redžep Abdullah).

Iz biblioteke Salim-efendije Muftića (1357/1938).

2013. ISTO 6487.

Djelo je na kraju nepotpuno. L. 92; 20 x 14. Nasẖ u početku vokalizovan. Naslov, poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po marginama ima malo ispravaka i komentara. Tekst prvih nekoliko listova obrubljen je sa po jednom tankom crvenom linijom. Papir tamnobijel, glat; povez polukožni, oštećen i rastavljen od listova.

Prepis je završen 1165/1751. (v. na kraju sadržaja).

Na drugom zaštitnom listu su hadisi, a onda slijedi sadržaj djela. Iza sadražaja je ime bivšeg vlasnika knjige: Mula Ali Muhamed Baša-zade, godina 1272/1855.

Na kraju su samo prve tri stranice fikhskog djela pisano rukom drugog prepisivača.

Rukopis je donesen iz Odbora Islamske zajednice Stolac.

2014. ISTO 4259.

U rukopisu je kasnije zabilježen naslov: كتاب شرعة الاسلام

L. 130; 20,5 x 15. Nasẖ, krupniji, pisan širokim perom, u proredu, uvježbanom rukom. Po rubovima listova i između redaka ima mjestimice kraćih komentara i tumačenja na turskom i arapskom jeziku, što je pisano rukom istog prepisivača. Neki pojmovi protumačeni su našim riječima („bošnakdže"), - kako kaže prepisivač. (Vidi, npr. na listu 53: nepečeno, redakva), što jasno ukazuje da je prepisivač - naš čovjek. Papir bijel, mjestimice potamnio, deblji, čvrst, glat. Uzdužni rub posljednjeg lista je kidan i rezan. Povez polukožni, oštećen.

Prepisao Ibrāhīm b. Muṣṭafā, mjeseca rebiul-ahira, u petak pred podne, u gradu (kal' ai) Novi, godine 1168/1754.

/قد وقع الفراغ من تحرير شرعة الاسلام بيد الحقير المحتاج الى رحمة ربه العلام ابراهيم بن مصطفى ساكنا بقلعة نوى غفر الله له و لوالديه و احسن اليهما و اليه في اول ربيع الآخر وقت الظهر/

Slična bilješka o prepisu nalazi se i sa strane.

Ispod ove bilješke prepisivača nalazi se druga kratka bilješka, također na arapskom jeziku, bez datuma i potpisa, ali je - vidi se - dosta stara, u kojoj neki sabirač rukopisa kaže: „Našao sam ovu knjigu u gradu Zagrebu, u posjedu nemuslimana - na javnoj rasprodaji - pa sam je otkupio za mali novac."

/وجدت هذا الكتاب في قلعة زغرب في يد الكفار بيع من يز يده (؟) فاشتراه بثمن قليل/

Na unutarnjoj strani prve korice nalaze se neke pobrisane bilješke iz 1171/1757. godine.

Na prvom zaštitnom listu nalaze se bilješke iz područja zemljišnog posjeda (erazi-miri), te podulja bilješka, u kojoj je sadržana dova, što ju je učio pejgamberov učenik (sahib) Ukaše, i komentar te dove na turskom jeziku.

Na naslovnoj strani je bilješka iz područja tesavvufa.

2015. Zbirka(مجموع)7 1533.

L. 349; 19,5 x 11,5. Nasẖ i ta' līq, veoma lijepi, pisani rukom vanredno vještog kaligrafa. Papir žućkast i bijel, tanak, glat, čvrst. Povez polukožni.

1. L. 1-91. ISTO

U vrhu prve stranice naslov je: هذا كتاب شرعة الاسلام

Nasẖ. Prve dvije stranice ukrašene su tankim crnim i širokom crvenom, a ostale crvenom linijom. Naslovi su pisani crvenim mastilom. Tekst mnogih hadisa podvučen je crvenom linijom. Na početku je sadržaj, pisan rukom prepisivača.

Prepisao 'Abdurraḥmān b. Muḥammad b. 'Oṯmān, 11. rebiul-evvela 1173/1759 (v. bilješku na kraju ovog djela).

2. L. 92-191. بستان العارفين

Djelo filozofsko-teološkog i moralno-pedagoškog sadržaja, o islamskom gledanju, ponašanju, vrlinama i ćudoređu, te o nekim šeriatskim propisima (ahkam). Napisao Naṣr b. Muḥammad b. Aḥmad b. Ibrāhīm, Abu'l-Layṯ as-Samarqandī al-Ḥanafī, umro oko 375/985 (v. I, 369).

ḤH I, 243; GAL, G I, 196; GAL; S I, 348; Kairo I, 271.

Djelo je, prema raznim verzijama i izvorima, raspoređene na 150-162 poglavlja (bāb). ḤH kaže, da djelo ima 150 poglavlja, Ahlwardt (VII, 313), navodi 155, a u uvodu našeg rukopisa kaže se da djelo ima 162 poglavlja iako ih je u sadržaju istog rukopisa navedeno 159. I iz sadržaja u štampanom primjerku vidi se, da djelo ima 159 poglavlja.

Gornji naslov /بستان العارفين/, je prema navedenim izvorima. U uvodu pak našeg rukopisa, koji je dosta starog datuma, kaže se da je autor ovom svom djelu dao naslov: كتاب البستان بستان الفقه

Rađeno je po velikom broju djela iz dotičnog područja.

Početak i dio uvoda našeg rukopisa:

الحمد لله رب العالمين و العاقبة للمتقين ولا حول ولا قوة الا بالله العلى العظيم... قال الفقيه الزاهد ابو الليث نصر بن محمد بن ابراهيم السمرقندى... انى قد جمعت فى كتابى هذا فنونا من العلم... و استخرجت ذلك من كتب كثيرة وسميته كتاب البستان مشتملا على مائة واثنتين وستين باباً فاوردت فيه ما هو الاصح... وتركت الغوامض من الكلام... وسميته بستان الفقه و ارجو من الله تعالى به الثواب.

Ta' līq, veoma lijep. Naslovi poglavlja pisani su crvenim mastilom.

Prvo poglavlje u djelu je: باب طلب العلم, a posljednje: باب الدعوات

Završetak djela:

...وعجبت لمن رغب فى الجنة كيف لا يقول ما شاء الله لا قوة الا بالله لان الله تعالى يقول فعسى ربى ان يؤتين خيراً من جنتك. و بالله التوفيق و الهداية

Iza ovog završetka (na listu 191a) je bilješka o prepisu, iz koje se vidi, da je djelo prepisano sredinom mjeseca ševvala 1055/1645.

/فى اواسط شوال لسنة خمس و خمسين و الف/

Prepisivač nepoznat, jer se nije potpisao.

Na štampanom primjerku (0-957) iza ovog našeg završetka ima još teksta:

و هو حسبي فى كل ضيق اسأله الهداية للرشد والتحقيق. و الصلاة و السلام على سيدنا محمد خاتم النبيين و امام المرسلين وآله وصحبه اجمعين الى يوم الدين

3. L. 191b-193a. المقاصد المُمَحَّصَة فى بيان كَىِّ الحِمَّصَة

Traktat o liječenju rana opekline, na naročit način, i o posljedicama istog u pogledu održavanja vjerske čistoće (abdesta). Napisao ʻAbdulganī b. Ismāʻīl an-Nablusī, umro 1143/1731 (v. I, 249).

Naslov je prema uvodu autora. Međutim, prepisivač je ovdje zabilježio naslov: رسالة فى حق الكىّ. Postoje i druge verzije u pogledu naslova djela, ali je mjerodavno to, što je autor rekao.

GAL; G II, 347; GAL, S II, 474; Ahlwardt V, 596; Kairo I, 465.

Taʻlīq, pisan vještom rukom, na brzinu.

Početak poslije besmele:

الحمد لله و سلام على عباده الذين اصطفى و بعد فيقول العلامة العمدة الفهامة مولانا عبد الغنى افندى ابن العلامة اسمٰعيل (!) افندي النابلسي الحنفى... هذه رسالة عملتها في حكم ماء الحمصة التى توضع على الكى في البدن... وقد سميتها المقاصد المحصة فى بيان كى الحمّصة... اعلم ان الناقض للوضوء فى مذهب ابى حنيفة

Risala zauzima samo četiri stranice, i predstavlja odgovor na dotična pitanja, koje je neko od učenika postavio autoru.

Završetak risale:

قال المؤلف: هذا مقدار ما يسره الله لنا في الجواب عن هذا المسئلة، و الله الموفّق (للصواب) لا رب غيره، والحمد لله رب العالمين وصلى الله على سيدنا محمد وآله وصحبه وسلم آمين.

Prepisivač nepoznat.
Prepis je iz XIX stoljeća.

4. L. 194-306. مختصر القدوري

Djelo s područja hanefijskog fikha, koncizno i vrijedno, starog datuma. Napisao Abu'l-Ḥusayn Aḥmad b. Muḥammad al-Qudūrī al-Bagdādī, umro 428/1039 (v. II, 926, str. 133).

Na početku je sadržaj, iz kojeg se vidi, da djelo ima šest poglavlja (kitāb). Pojedina poglavlja imaju po nekoliko manjih odjeljaka (bāb).

Prvo poglavlje je: كتاب الطهارة, a posljednje: كتاب الفرائض

Djelo u ovom rukopisu, nema naslova, premda je za njeg ostavljeno prazno mjesto. Nema ni uobičajenog uvoda.

Početak, poslije besmele:

كتاب الطهارة قال الله تعالى: يا ايها الذين آمنوا اذا قمتم الى الصلوة فاغسلوا وجوهكم و ايديكم الى المرافق... ففرض الطهارة غسل الاعضاء الثلثة ومسح الرأس...

Nasẖ, veoma lijep, pisan rukom vještog kaligrafa. Naslovi su pisani crvenim mastilom. Tekst je obrubljen crvenom linijom. Sadržaj na početku, na dvije stranice, pisan je rukom istog prepisivača. Na kraju sadržaja, u dnu stranice, prepisivač je stavio čarobni zapis (talisman) za čuvanje knjiga, sa poznatim uzvikom: يا كبيكج.

Završetak djela:

...فاذا صحت مسئلة المناسخة و اردت معرفة ما يصيب كل واحد من حساب الدرهم قسمت ما صحت منه المسئلة على ثمانية و اربعين فما خرج اخذت له من سهام كل وارث حبّةً

Prepisao Aḥmad b. Ibrāhīm, u gradu (tvrđavi) Hanija (Kanea), na otoku Kreti, 25, redžeba 1128/1715.

(Bilješka o prepisu na kraju:

تم الكتاب بعون الله الملك الوهاب فى قلعه خانيه عن يد اضعف العباد احمد بن ابراهيم فى ٢٥، سنة ١١٢٨)

5. L. 307-316. الاحاديث الاربعون للنووى

Četrdeset hadisa, što ih je sabrao Muḥyiddīn Yaḥyā b. Šaraf an-Nawawī, umro 676/1277. (v. I, 271 i 333).

Naslov je u rukopisu pisan crvenim mastilom:

هذه الاحاديث الاربعون للامام النووى عليه رحمة ربه الكريم القوى

Početak, poslije besmele:

الحمد لله رب العالمين. قيوم السموات و الارضين. مدبّر الخلائق اجمعين... اما بعد فقد روينا عن على بن ابى طالب وعبد الله بن مسعود...

U zbirci su obrađena 42 hadisa. Hadisi se odnose na sve glavne teme iz područja islamskih znanosti.

Prvi hadis: من حفظ على امتى اربعين حديثا...

Posljednji hadis (42) je hadisi-kudsi:

قال الله تعالى: يابن آدم انك ما دعوتنى ورجوتنى غفرت لك...

Nasẖ lijep, vokalizovan. Prve dvije stranice ukrašene su tankim crnim i širokom crvenom, a ostale jednom crvenom linijom. Rečenice na prvoj stranici označene su crvenim krupnim tačkama.

Prepisao ʻAbdurraḥmān b. Muḥammad b. ʻOṯmān, 2. zul-kadeta 1173/1759.

Bilješka na kraju:

قال: الفقيرعبد الرحمن بن محمد بن عثمان... الحمد لله هدينا الى تمام هذه الاربعين يوم الاحد بعد العصر اليوم الثانى من شهر ذى القعدة... فى سنة ١١٧٣... والحمد لله رب العالمين

Iza ove bilješke prepisivač dodaje:

اعلم ان الاحاديث المجموعة فى هذا... اثنتى و اربعون حديثا. الله اعلم بمراد المصنف.

6. L. 317-335. تعليم المتعلم

Priručnik o vjersko-morlanom odgoju i lijepom vladanju učenika. Napisao Burhānuddīn Ibrāhīm az-Zarnūğī, oko godine 600/1203. (v. I, 124; II, 310; str. i 1978,2).

Prepisao ʿAbdurraḥmān b. Muḥammad b. ʿOṯmān, 25. zul-kadeta 1173/1760. Bilješka na kraju:

اتممت بحمد الله تعالى وعونه يوم الثلثا وقت الضحى فى اليوم الخامس و العشرين من ذى القعدة سنة ١١٧٣

Prepisivač se ovdje nije potpisao, ali se vidi po rukopisu i datumu, da je to ista osoba koja je prepisala i djela pod brojevima 1 i 5 ove zbirke.

7. L. 335a. هَدِيَّةُ الْمُصَلّى

Risala o namazu. Rad nam je nepoznat kao i njegov pisac. Ovdje je samo jedna stranica.

Početak i dio uvoda glasi:

الحمد لله الذى جعل الصلوة عماد الدين... وبعد فهذه رسالة فى صفة الصلوة نظمها مثل اللآلى واسمها هدية المصلى... ورتبتها على ثمانية ابواب...

Nasḫ, veoma lijep, vjerovatno od ruke prethodnog prepisivača.

Prepisivač nije stigao da prepiše do kraja ovu risalu. Ostala su dva prazna lista na kraju.

Na prvoj stranici s početka nalaze se tri kraće bilješke. U prvoj od njih navodi se nekoliko različitih mišljenja o identičnosti pisca djela شرعة الاسلام - što je uzeto iz djela الجواهر المضية فى طبقات الحنفية.
U drugoj se govori o Zemzemu, a u trećoj o Miradžu.

Pod brojem 2, na rubu listova 92 i 95, nalazi se lični pečat, vjerovatno ranijeg vlasnika راجى لطف رحيم قاسم بن ابراهيم (Kasim b. Ibrahim, 1039/1629).

Uvakufio ʿAbdulbākī Džinozāde (v. pečat u rukopisu).

2016. ISTO 6750.

U rukopisu je zabilježen naslov: هذا كتاب شرعة الاسلام

L. 142; 21 x 15. Nasḫ sa nešto taʿlīqa. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima i ubačenim listićima ima bilježaka, koje su u vezi sa tekstom, te kratkih komentara, a u proredu ima prevedenih riječi na turski jezik. Papir tamnobijel, glat, tanji, oštećen; povez polukožni, sa zatvaračem.

Prepisao ʿOṯmān b. Ibrāhīm Skenderī, godine 1200/1785.

Na drugom zaštitnom listu su neki računi i vježbe u pisanju. Na naslovnoj strani je naziv djela i također vježbe u pisanju. Na posljednjim zaštitnim listovima je jedan hadis i opet vježbe u pisanju.

Poklonio Jakub Memić iz Novog Pazara.

2017. ISTO 2097.

Na unutarnjoj strani prve korice (nasḫom) i na drugom zaštitnom listu (taʿlīqom) napisan je naslov: شرعة الاسلام

L. 141, 19,5 x 13. Nasḫ, veoma lijep, krupniji, pisan rukom vještog kaligrafa. Naslovi su pisani crvenim mastilom. Prve četiri stranice ukrašene su tankim crnim i širokom zlatnom, a ostale crvenom linijom. U vrhu prve stranice je lijep unvan u bojama, na zlatnoj podlozi. Na rubovima samo prva tri lista ima bilježaka u vezi sa tekstom, pisanih sitno, rukom istog prepisivača. Papir svjetložućkasti manjim dijelom bijel (pri kraju), glat, čvrst. Povez kožni, popravljen, sa utisnutim ornamentima na koricama.

Prepis je iz XVIII stoljeća.

Uvakufio ʿIzzet Ṣāliḥ-efendija Hromozade (v. pečat u rukopisu).

Na drugom zaštitnom listu je bilješka, sa imenom ranijeg vlasnika, navedenog vakifa.

2018. Zbirka (مجموع) 2 2666.

L.88; 20,5 x 15,5. Taʿlīq, krupniji, pisan vještom rukom. Papir tamnobijel, deblji, čvrst; listovi prosuti. Povez kožni, rastavljen od listova.

1. L. 1-39. ISTO

To je, zapravo, veći fragmenat ovog djela. Na početku je naslov:

كتاب شرعة الاسلام الهادى الى دار السلام...

Ispod naslova, nalazi se sadržaj, pisan rukom prepisivača.

Primjerak je nepotpun s početka i na kraju, jer su mu mnogi listovi izgubljeni.

Početak je ovdje: ...ان يطلب العلم كل اثنين و خميس و جمعه فانه يتيسر له طلبه فيهن

Ovaj tekst je iz četvrtog poglavlja فصل فى فضل العلم و التعليم و التعلم.
Završetak je ovdje:

و من السنة قراءة يس عند المحتضر و حضور الصالحين و اهل الخير و لا يكره شدة الموت على احدٍ فان عايشة رضى الله عنها تقول...

Tekst je iz posljednjeg poglavlja u djelu (فصل فى سنن العيادة).

Po rubovima listova i između redaka ima kraćih komentara, pisanih rukom istog nepoznatog prepisivača.

Prepis je iz XVIII stoljeća.

2. L. 40-88. **تفسير جُزْءِ عَمَّ من تفسير البيضاوى**

Komentar posljednjem dijelu Kur'ana (džuz' amme) iz tefsira „Anwār at-Tanzīl", što je napisao 'Abdullāh b. 'Omar al-Qādī al-Bayḍāwī, umro 685/1268. Rukopis je nepotpun s početka. (v. I, str. 168-172).

Tekst Kur'ana je podvučen, a tekst na stranicama obrubljen crvenom linijom. Po rubovima listova i između redaka ima komentara, pisanih, uglavnom, rukom istog prepisivača.

Početak je ovdje:

عامر و حفص و دو يس بالشديد و إِذَا الْجَنَّةُ أُزْلِفَتْ

(Ovo je 13. ajet iz 81 sure - Tekvīn).

Prepisao Muṣṭafā b. Muḥammad, mjeseca redžeba 1101/1688 (v. bilješku iza završetka djela).

Na kraju je sadržaj i jedan hadis, što je pisano kasnije, drugim rukopisom.

2019. ISTO 4223.

L. 86; 20 x 14. Nasẖ, lijep, složen, djelomično vokalizovan, pisan vještom rukom. Na početku, poslije uvoda, nalazi se sadržaj. Naslovi poglavlja pisani su crvenim mastilom. Po rubovima listova i između redaka ima mjestimice kraćih komentara, pisanih veoma sitno i lijepo, rukom istog, nepoznatog prepisivača. Papir bijel i tamnobijel, glat; listovi su, naročito s početka, dohvaćeni vlagom. Povez polukožni, oštećen, sa zatvaračem.

Prepis potječe iz XVIII stoljeća.

Na naslovnoj stranici nalaze se dvije bilješke sa imenima ranijih vlasnika (ḥadži Abdullah i Salih-efendija b. 'Abdiḥodža Hromō-zāde - Hromić, iz Stoca). Ispod toga je kasnije olovkom zabilježeno ime: Salih Sidki Hromozade.

Na prvom zaštitnom listu nalazi se, pored nekih računa, lični pečat u

kome je upisano ime Mustafa (نَائِلُ الطاف خدا مصطفى)

2020. ISTO 5013.

L. 166; 19 x 14. Nasẖ. Istaknute riječi podvučene su crvenom ili crnom linijom. Po marginama ima malo ispravaka. Papir bijel, dohvaćen vlagom; povez polukožni, oštećen.

Prepis potiče, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na 2. i 93. listu su mali pečati u kojima se može pročitati imena: Omer i Ibrahim.

2021. ISTO 6620.

L. 107; 18 x 11,5. Nasẖ - ta'līq. Naslov, poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima malo ispravaka. Papir bijel, glat, malo dohvaćen vlagom, djelomično oštećen; povez polukožni sa preklopom.

Prepis potiče, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na početku djela je mali ovalni pečat sa imenom Osman Šerif. Na posljednjim zaštitnim listovima su hadisi, stihovi na turskom jeziku i ime bivšeg vlasnika Ibrahim-efendije Karahodža, nastanjen u Novoselu.

Rukopis je donesen iz Gradske džamije u Tuzli.

2022. Zbirka (مجموع)3 4673.

L. 106; 20 x 14,5. Nasẖ. Naslovi, poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po marginama, a naročito u prvom djelu ove zbirke, ima komentara. Papir bijel; povez kožni sa preklopom, oštećen i skoro rastavljen od listova.

1. L. 1-82. ISTO

2. L. 82b-92a. **الاحاديث**

Kraći izbor hadisa iz ranih hadiskih zbirki. Izbor je sačinio vjerovatno sam prepisivač.

Prvi hadis je:

قال النبي عليه الصلوة و السلام قال الله تعالى يا ابن آدم قم الىّ امش اليك و امش الىّ اهرول اليك

3. L. 92b-106. **ايها الولد**

Isto kao I, 115,6, str. 68 i III, 1958,4 i 1976.

Cijelu zbirku prepisao Ḫalīl b. ʿAlī b. ʿOṯmān 1218-19/1803/04.

Na prvih osam zaštitnih listova su hadisi, bilješke iz fikha, dove i sadržaj prvog djela. Na 106b. listu su sihovi na arapskom jeziku, prenesei iz djela „*Iḥyā al-ʿulūm*".

2023. ISTO 3973.

L. 120; 20 x 14,5. Taʿlīq i nasḫ pomiješani, pisani širokim perom, uvježbanom rukom. Pri kraju (od lista 93) prepisano je drugim, oštrim perom. Papir bijel i tamnobijel, deblji, čvrst; mnogi listovi dohvaćeni su vlagom, tako da je pismo mjestimice oštećeno. Povez kožni, oštećen.

Prepisao Munla Ṣāliḥ Borī-zāde (Borić), 1229/1813 - kako se to može razumijeti iz bilješke na kraju. U jednoj kratkoj bilješci kaže se da je prepis sravnjen sa svojim originalom, 1229/1813. U drugoj opet kaže se, da mu je kasnije postao vlasnik Salih b. Omer, zvani Hadži Osman-zāde (Hadžiosmanović).

Na prvom zaštitnom listu nalaze se bilješke iz područja fikha o ratnom plijenu i o ratu.

Na drugoj strani toga lista je verzija o nastanku ovog djela.

Potom slijedi bilješka o zaraznoj bolesti kugi (koleri) i o bježanju iz mjesta, u kome se pojavila kuga. Tu je i fetva o tom pitanju, što ju je dao i obrazložio „Muhamed, muftija Sarajeva".

Na kraju su također bilješke iz vjerskog učenja o bježanju od kuge, na turskom i arapskom jeziku, zatim nekoliko hadisa, te nekoliko pouka, što je sabrano iz raznih djela.

2024. ISTO 4576.

L. 123; 21 x 15. Nasḫ. Naslov, poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po marginama ima dopuna i ispravaka. Istaknute riječi i rečenice podvučene su crnom tankom linijom. Papir bijel, čvrst; povez kožni sa preklopom.

Prepisao Yūsuf b. Muṣṭafā b. Maḥmūd 1240/1824.

Na prvim zaštitnim listovima su: dove, jedna bilješka iz fikha i poučne izreke.

Na listovima 124-136. su hadisi, bilješke iz fikha, medicine i jedno poglavlje iz nekog djela pod naslovom: باب ڧ مجلس احوال القيمة.

Sve su ove bilješke pisane rukom istog prepisivača.

Rukopis je donesen iz Odbora Islamske zajednice Mostar.

2025. ISTO 461.

Ovaj se rukopis, u pogledu sadržaja, malo razlikuje od prethodnog, jer ima 48 poglavlja.

Pri koncu uvoda pisac kaže:

و المأمول من فضل الكريم الوهاب ان يبارك لى و لمن اخلفه من الاعقاب بما اودعته ڧ هذا
الكتاب انه ولىّ للاجابة و الايجاب و اليه المصير و المآب بعد استخرت الله تعالى فيه و
ترجته (؟) بكتاب شرعه الاسلام الى دار السلام

L. 90; 25 x 20. Nasḫ - taʿlīq, pisan širokim perom, uvježbanom rukom. Naslovi su pisani crvenim mastilom, a istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Papir zelenkaste boje; povez polukožni, jednostavan.

Prepis potječe iz XIX stoljeća.

2026. ISTO 517.

U vrhu prve stranice naslov je: هذا كتاب شرعة الاسلام

Nema uobičajenog sadržaja iza uvoda, nego odmah prelazi na prvo poglavlje, koje naziva bab (الباب الاول), a ostala poglavlja faṣl.

I ovdje je posljednje poglavlje فصل ڧ سنن العيادة, a to je u prethodnom rukopisu 48, a u ranijem 57. poglavlje.

L. 143; 24 x 16. Taʿlīq, krupniji, pisan širokim perom, u razmaknutim redovima. Naslovi su pisani crvenim mastilom, a istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Papir bijel (prvih 48 lista), potom žućkast (95 lista, do kraja). Povez polukožni.

Rukopis potječe iz XIX stoljeća.

Uvakufio Ahmed Asim Mutevelić, za Gazi Husrevbegovu medresu, 1275/1858 (v. bilješku i pečate na naslovnoj strani).

2027. ISTO 3166.

U vrhu prve stranice naslov je: هذا كتاب شرعة الاسلام

L. 124; 17,5 x 12,5. Nasḫ, jednostavan, pisan neuvježbanom rukom. Naslovi su pisani crvenim mastilom. Papir bijel i djelomično taman, deblji, čvrst; povez polukožni.

Na početku je sadržaj.

Prepisao ʿAbdurraḥmān (b. ʿOṯmān) b. Ibrāhīm, - kako se može razumijeti iz nečitke i nejasne bilješke na kraju, bez oznake datuma.

Prepis iz XIX stoljeća.

Uvakufio al-Ḥāğğ ʿOmar-efendī Ḫayrīzāde (Hajrić) Iskopyevī Aqḥiṣārī (iz Prusca), za Gazi Husrevbegovu medresu, 1268/1851. (v. bilješku i pečat u rukopisu).

2028. ISTO 6748.

U rukopisu je zabilježen naslov: هذا كتاب شرعة الاسلام

L. 135; 21,5 x 17. Nasẖ. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po marginama ima bilježaka u vezi sa tekstom, od istog prepisivača, pisane crvenim i crnim mastilom. Papir tamnobijel, oštećen, dohvaćen vlagom, listovi su prosuti; poveza nema.

Prepisao Muṣṭafā b. Sulaymān 1286/1869.

Na kraju je jedan hadis, prenesen iz djela: „Rawḍa al-muttaqīn".

Poklonio Jakub Memić iz Novog Pazara.

2029. مفاتيح الجِنان ومصابيح الجَنان 6766.

Komentar djelu „*Šir'at al-islām*". Napisao Ya'qūb b. Sayyid 'Alī ar-Rūmī al-Brusawī, umro 931/1524.

ḤḪ II, 1044; GAL; G I, 375; GAL, S I, 642.

Početak uvoda, poslije besmele:

حمدا لمن منّ على عباده نعمة الاسلام. وجعله شرعة ومنهاجا...وبعد فيقول العبد الضعيف..يعقوب بن سيد على...فجاء بحمد الله شرحا علىّ...وسميته بمفاتيح الجنان ومصابيح الجنان...

Komentator u uvodu kaže da se pri izradi ovog komentara služio sa oko 120 djela iz raznih oblasti nauka.

Početak samog komentara:

الحمد لله الذى دلنا من دله على الطريق اى ارشدنا على معرفته بالشواهد جمع شاهد بمعنى الحاضر واورد بها الدلائل الحسية والاعلام جمع علم...

Na kraju komentara, komentator je naveo brojne izvore, kojima se služio za ovaj svoj rad.

L. 222 (originalna folijacija); 25 x 17. Nasẖ sa nešto ta'līqa. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom ili su podvučene crvenom crticom. Po rubovima ima malo tumačenja pojedinih riječi. Papir tamnobijel, čvrst, popravljen, dohvaćen vlagom; povez kožni, sa preklopom, na sredini korica su utisnuti pozlaćeni ornamenti.

Autor je završio djelo u Carigradu 6. ševvala 903/1499.

(تم تحرير الكتاب بعون الملك الوهاب على يدى افقر عباد الله العلى يعقوب بن سيد على ليلة الاحد وهو سادس شوّال من سنة ثلث وتسعمائة فى شهر قسطنطنية...)

Iz navedene bilješke razumijemo da je ovaj primjerak autor lično napisao; dakle radi se o autografu.

Na prvom zaštitnom listu je bilješka, iz koje razumijemo da je rukopis kupio hafiz Šakir Tuzlić od nasljednika Hodže Rušdije.

Na drugom zaštitnom listu i naslovnoj stranici je sadržaj djela, pisan crvenim mastilom.

Poklonio dr Ahmed-efendija Tuzlić.

2030. ISTO 736.

L. 303, 20,5 x 14. Ta'līq, sitniji, složen, pisan širokim perom, uvježbanom rukom, mjestimice vokalizovan. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po rubovima nekih listova ima, nešto malo, kraćih bilježaka, pisanih rukom prepisivača. Iz nekih bilježaka vidi se da je rukopis kolacioniran sa originalom, iz koga je prepisan, vjerovatno sa autografom. Papir tamnobijel, deblji, čvrst. Povez polukožni.

Prepisao Yūsuf b. Šahwār b. 'Alī, kadija u kasabi In Okī (Inokī اين اوكى - In Onī? - jugoistočno od Bruse, u Turskoj), godine 967/1599.

Bilješka na kraju:

قد وقع الفراغ من تحرير هذه النسخة الشريفة على يد الخطيىء للذنب المحتاج الى رحمة ربه الرحيم الغفار. يوسف ابن شهوار بن على. عليهم رحمة الله الرحيم الولى. وعلى جميع المؤمنين والمؤمنات. الاحياء منهم والاموات. فى غايه شهر صفر المظفر. فى سنة سبع وستين وتسعمائة فى ليلة الجمعة حتى اتفق اتمامى بتمام اذان العشاء فى قصبة اين اوكى وابتدأت تحريرها فى ذلك القصبة واتممت فيها كنت قاضيا فى ذلك الزمان فيها. اسأل الله تعالى ان تكون تلك الكتابة كفارة لذنوبى وسببا لغفرانى انه ميسر المرام. آمين يا رب العالمين.

Ispod toga je prepisivačeva kraća dova:

رحم الله لمن فى كتابه وقرأ فاتحة الكتاب لكاتبه

Slijedi jedan stih na turskom jeziku, pisan također prepisivačevom rukom.

Na koricama je zabilježen naslov, pisan kasnije.

Na naslovnoj stranici je sadržaj, pisan rukom prepisivača.

U vrhu prve stranice nalazi se bilješka o uvakufljenju rukopisa.

Na kraju su bilješke u prozi i stihovima s područja hadisa, te kraća dova (molitva).

Uvakufio al-Ḥāǧǧ Muḥammad-paša.

Iz biblioteke Fejzijje medrese u Travniku (v. pečat u rukopisu).

2031. ISTO 6751.

L. 355 (originalna paginacija); 24,5 x 15,5. Nasẖ, pisan veoma vještom rukom prepisivača. Naslovi poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po rubovima ima ispravaka i bilježaka u vezi sa tekstom. Na početku je izrađen lijep unvan. Tekst prve dvije stranice obrubljen je debljom zlatnom linijom, a ostale jednom tankom plavom linijom. Na prve dvije stranice rečenice su rastavljene malo krupnijim zlatnim, a na posljednje dvije strnice crvenim tačkama. Papir tamnobijel, glat, čvrst, listovi prosuti; povez kožni sa zatvaračem, rastavljen od listova, a na sredini korica utisnuti su pozlaćeni ornamenti.

Prepisao ʻAlī b. Šayẖ b. Ḥusayn aš-Šīrāzī, u vilajetu Dijaribekr, 978/1570.

Na unutarnjoj strani prve korice je ime ranijeg vlasnika (Ayūb b. Maḥmūd), cijena knjige i raniji način nabavke iste, te cijene još nekih knjiga. Na drugom zaštitnom listu je neka nejasna i teško čitljiva bilješka na turskom jeziku, sadržaj djela, pisan crvenim mastilom, a ispod sadržaja neka bilješka, koja je namjerno prebrisana. Na trećem zaštitnom listu je bilješka o piscu osnovnog djela, prenesena iz djela: „*Tārīẖ Qāsim al-Ǧamālī*".

Na naslovnoj strani je ime i pečat drugog vlasnika (Šayẖ as-Sayyid Yūsuf b. aš-Šayẖ Sinān al-Qādirī al-Ḥasanī al-Ḥusaynī, u tvrđavi Imaver (?) - اماور, godine 1033/1624. Na 355b. listu je bilješka na turskom jeziku o tome kako među Arapima prije islama nije bilo rašireno ime Muhamed, prenesena iz djela „*Kitāb al-Fuṣūl*".

Uvakufio Elči Ibrāhīm-paša, muḥāfiẓ Bosne (v. njegov pečat na drugom i bilješku i pečat na rubu 355a. listu).

Rukopis je donesene iz Odbora Islamske zajednice Travnik.

2032. ISTO 4730.

L. 337 (originalna paginacija); 21 x 15. Nasẖ. Besmela na početku djela, poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po marginama ima komentara koji je pisan sitnijim slovima. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Papir bijel, glat; povez polukožni, sa preklopom.

Prepisao Yaḥyā b. Muḥammad an-Naqšibandī koncem džumadelahira 994/1586, nastanjen u tekiji Emīr al-Ḫādimī.

Po marginama na više mjesta je ime bivšeg vakifa: ʻOmar Ḫalīfā iz tvrđave Nova نوه, čiji nam je lokalitet nepoznat.

Na 1a. i pretposljednjem listu su pečati drugog vakifa u kome se može pročitati ime: Muṣṭafā Naẓmī b. hadži Muḥammad...

Na prvoj unutarnjoj korici je bilješka na arapskom jeziku da je neko kupio ovu knjigu iz ostavštine nekog Muḥamed-bega za 2107 dinara, a na posljednjoj unutarnjoj korici je jedan stih na turskom jeziku, pisan vrlo slabim i nečitljivim rukopisom.

Iz biblioteke Muhamed Šefket-efendije Kurta, tuzlanskog mufije. Poklonio njegov sin 1965. godine.

2033. ISTO 4682.

L. 280; 21 x 15. Nasẖ - taʻlīq sitniji. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po marginama ima malo ispravaka. Papir tamnobijel, glat; povez kožni, oštećen, sa utisnutim ornametnima na sredini korica.

Prepisao nepoznati prepisivač 1026/1617.

Na prvom zaštitnom listu je naslov djela, a zatim slijedi sadržaj djela. Iza sadržaja je nekoliko neispisanih listova.

Na 1a. listu su, uglavnom, imena i pečati bivših vlasnika ove knjige: Ṣavvere-zāde (?) (صوّره زاده) Aḥmed b. Muḥamed, imam u mesdžidu Abū Bakr Čelebije, Hārun-zāde ʻAlī-efendī...(nečitljivo), Bičakčī-zāde Muḥamed-aga han, Yaḥyā Sʻadī, kadija, te bilješka da je ova knjiga kupljena iz nasljedstva merhuma Maḥmūd-efendije, imama u Hanikahu.

Iz biblioteke Muhamed Šefket-efendije Kurta, tuzlanskog muftije.

2034. ISTO 4820.

L. 360 (originalna folijacija); 20 x 10,5. Taʻlīq. Po marginama ima malo dopuna i ispravaka. Poglavlja su pisana crvenim mastilom, a osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Tekst prve dvije stranice obrubljen je sa po jednom debljom zlatnom linijom, a ostale sa po jednom tankom crvenom linijom. Papir bijel, malo oštećen; povez kožni sa preklopom, oštećen, ima utisnute ornamente na sredini korica i na preklopu.

Prepisao Muṣṭafā b. Muḥammad 1092/1681.

Na početku je sadržaj djela, te ime i pečat bivšeg vlasnika knjige: Salih b. hadži Ibrahim, godina 1239/1823. i neka ženska imena pisana olovkom. Na 1a. listu je jedan nečitljiv mali pečat. Na posljednjim zaštitnim listovima, koji su oštećeni, doneseni su zapisi, jedna fetva, bilješka iz fikha i jedan recept.

Rukopis je donio, u razmjenu, Hifzija Suljkić iz Zvornika.

2035. ISTO 369.

Na prvom zaštitnom listu stavljen je kasnije ovakav naslov:

شرح شرعة الاسلام للسيد على زاده...

L. 262; 28,5 x 20. Nasẖ - taʻlīq, lijep, pisan širokim perom, vještom rukom. Naslovi su pisani crvenim mastilom. Tekst je obrubljen crvenom linijom. Po rubovima listova, samo s početka, ima bilježaka u vezi sa tekstom. Papir bijel, deblji, čvrst. Povez kožni, oštećen, sa utisnutim ornamentima na sredini korica.

Završetak komentara:

وقال صلعم لا تسبوا الاموات فتؤذوا بها الاحياء من اولاده و اقربائه و اصدقائه...فلا يحمل سبهم و حرام عليكم ذلك و اتقوا الله و كونوا على حذر كذا ف خالصة الحقائق هذا...

Komentator i na kraju spominje svoje ime:

تم العبد الغريق ف بحار العصيان...يعقوب بن سيد على...

Prepis potječe iz prve polovine XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu je, pored naslova, jedan recept za neki lijek.

Na strani b toga lista pri vrhu u desnom uglu, je dio posljednjeg ajeta iz sure al-Baqara. (ربنا و لا تحمل علينا اصرا...

Na drugom zaštitnom listu je bilješka iz područja fikha, napisana sitno, u šest redaka.

Potom slijedi devet neispisanih lista, od kojih se na devetom nalazi jedan poučni stih na turskom jeziku.

Zatim se, na desetom i jedanaestom listu, nalazi sadržaj, ispisan krupno, crvenim mastilom.

Na naslovnoj strani (a) doneseni su hadisi i bilješke iz područja fikha, pisani ukoso.

Na kraju se također nalazi devet neispisanih lista.

Iz Šehdi-efendijine biblioteke (v. pečat u rukopisu).

2036. Zbirka (مجموع) 2 6423.

L. 154; 26 x 18. Nasẖ, sitniji u prvom djelu, a nešto krupniji u drugom. Papir žućkast deblji, povez polukožni.

1. L. 1-145. ISTO

Osnovni tekst pisan je crvenim mastilom, a tekst na stranicama obrubljen je sa po dvije crvene linije.
Prepisao Muḥammad b. Muṣṭafā al-Muḏurlawī (?), godine 1230/1814-15.

على يد عبد الضعيف الراجى رحمة موليه الغنى عن من سواه محمد بن مصطفى المضورلوى...سنة ١٢٣٠

2. L. 147b-154. ايها الولد (v. I, 68. i 1958,4)

Prepisao Muṣṭafā b. Muḥammad Islambōlī 1191/1777. godine, osim prvog lista koji je napisan kasnije rukom drugog prepisivača.

Na 154b. listu nalazi se tumačenje Subhaneke i tumačenja slova u brojčanoj vrijednosti (abǧad), a u vezi sa nepokornosti satane (šejtana).

Iz biblioteke Besim-efendije Korkuta.

2037. مرشد الانام الى دار السلام 274.
ف شرح شرعة الاسم

Komentar prethodnom djelu (Šir' at al-islām). Napisao Muḥammad b. 'Omār ar-Rūmī, zvani Kurd-efendī, umro 996/1588.

Komentar je izrađen u dva velika sveska, a dovršen je 991/1583, kako se razumije iz bilješke našeg prepisivača na kraju.

ḤḪ II, 1044; GAL, G I, 375; GAL, S I, 643; Ahlwardt II, 1736.

Mi ovdje imamo drugi svezak (المجلد الثانى).

Početak je ovog sveska (poslije besmele):

فصل فى فضائل بعض الاطعمة و الفواكه و الاشربة

To je naslov 34. poglavlja u osnovnom djelu (شرعة الاسلام), koje ima 59 poglavlja (v. br.2008).

L. 308; 26,5 x 18. Nasẖ, starinski, veoma lijep, složen, pisan rukom vanredno vještog prepisivača (kaligrafa). Naslovi su pisani crvenim mastilom, a osnovni tekst je mjestimice pisan crvenim mastilom, a mjestimice podvučen crvenom linijom. Na širokim rubovima mnogih listova ima komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Papir tamnobijel i bijel, deblji, čvrst. Povez kožni, oštećen i popravljen, sa utisnutim ornamentima na sredini korica, i sa zatvaračem.

Na donjem prerezu listova neko je kasnije pogrešno stavio naslov:

شرعة الاسلام.

Prepisao Muḥammad b. 'Omar Gaḍanfar, mjeseca zul-hidže 995/1587. - dakle, još za života autora.

(Bilješka na kraju:

قد وافق الفراغ عن تحرير هذا الكتاب لعبد المتذلل الاحقر اعنى محمد بن عمر غضنفر...فى يوم الاثنين من شهر ذى الحجة المنتظم فى سلك شهور سنة خمس و تسعين و تسعمائة

Na naslovnoj strani su dvije bilješke i lični pečati sa imenima ranijih vlasnika (prvi: Muhamed b. Mustafa; drugi: Ismail, muderis u medresi Husam-zade, u Serezu - Grčka, koji kaže, da je ovaj svezak kupio iz ostavštine prethodnog vlasnika za 300 akči).

Tu je, u vrhu stanice, i čarobna riječ ياكبيكج, te raniji pečat ove biblioteke, a na prve dvije stranice - još stariji pečat iste biblioteke.

2038. عقود منظومة عن سنن السيد المرسلين 934.
او عقود الجواهر

Djelo o hanefijskom fikhu, pisano u obliku vaza, a uglavnom se zasniva na mnogim hadisima, uzetih iz glavnih hadiskih zbirki. Napisao Muḥammad b. Abū Bakr Imāmzāde al-Buḫārī, umro 573/1177. godine.

GAL, S I; 643; AM II, 98

Početak:

الحمد لله الذى دلنا على معرفة بالشواهد و الاعلام و تعبّدنا لكرامتنا باقسام العبودية و الاحكام...و بعد فهذه عقود منظومة من سنن السيد المرسلين و امام المتقين منتقدة من

كتب الائمة المهتدين من علماء الدين

Djelo je podijeljeno na više poglavlja (faṣlova):

فصل فيما ثبت بالسنة من عقائد الدين
فصل فى فضل العلم و السنة التعلم و التعليم
فصل فى فضائل القرآن
فصل فى سنن الذكر
فصل فى الصلاة على سيد الخليفة
فصل فى سنن الدعاء
فصل فى سنن الزكوة و الصدقة
فصل فى فضائل الصيام
فصل و من وظائف الاسلام حج البيت
فصل فى سنن يوم عاشوراء
فصل فى سنن الاضحية
فصل فى طلب الحلال
فصل فى سنن الاكل و الشرب
فصل فى فضائل بعض الاطعمة و الفواكه و الاشربة
فصل فى سنن اللباس
فصل فى سنن البناء و المسكن
فصل فى سنن المشى و آدابه
فصل فى سنن الكلام و الآية
فصل فى سنن النوم و آدابه
فصل فى سنن السفر و آدابه
فصل فى آداب الصحة و المعاشرة
فصل فى سنن المواقات و الموالات
فصل فى المجالسة
فصل فى طلب الحوائج
فصل فى ضيافة الاخوان و سنتها

فصل فى حقوق الجار
فصل فى سنن النكاح و فضائله...
فصل فى حقوق زور الارحام
فصل فى حقوق المماليك و الخدم و آداب المعاشرة معهم
فصل فى حقوق سائر الخلائق
فصل فى حقوق البهائم و الطيور
فصل فى سنن الامر بالمعروف و النهى عن المنكر
فصل فى حقوق القضاء و الامارة و الفتوى
فصل فى الجهاد و سنة
فصل فى سنن المؤمن المبتلى و فيه دعوات و طب
فصل فى سنن العبادة و ما يجب فى حق المريض و حقوق الميت من صلوة عليهم و تكفينه و دفنه

L. 105 (sa označenom originalnom folijacijom); 20,5 x 14. Taʿlīq star i teško čitljiv. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. 1. i 99. list bili su izgubljeni, pa ih je neko kasnije dopisao i kompletirao djelo. Po marginama i između redaka ima objašnjenja osnovnog teksta. Papir bijel, deblji, dohvaćen vlagom, pa je pismo mjestimično oštećeno; povez polukožni.

Kraj posljednjeg lista je oštećen, pa i datum prepisa je oštećen, ali rukopis, vjerovatno, potiče iz XVI ili XVII stoljeća.

Na posljednjem listu je bilješka o molitvi صلوة الحصاء prenesena iz risale od nekog Šayḫ Šihābuddīna.

2039. ISTO 4684.

L. 107; 22 x 14. Taʿlīq. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst na stranicama obrubljen je sa po jednom tankom crvenom linijom. Papir bijel, glat; povez polukožni sa preklopom.

Prepisao ḥāfiẓ Ḥusayn b. ʿOṯmān 10. džumadel-evvela 1164/1750.

Rukopis je otkupljen, ali nemamo podataka o njegovom ranijem vlasniku, upisan je u našu inventarsku knjigu 1976. godine.

2040. ISTO 4699.

L. 105; 22 x 14. Nasḫ i taʿlīq pomiješani. Po rubovima ima dopuna i ispravaka. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom, a neke su podvučene crvenom crticom. Papir bijel, glat; povez polukožni sa preklopom.

Prepisao ḥāfiẓ ʿOmar Ṣubḥī b. šayḫ al-ḥāǧǧ Pīrī-zāde, bez oznake datuma, ali smatramo u drugoj polovini XVIII stoljeća.

Na pretposljednjem zaštitnom listu je nekakav plan i program učenja i studiranja za ljude koji se opredijele za taj poziv. Ispod toga je jedan stih napisan crvenim mastilom i bilješka iz gramatike - sve na turskom jeziku.

2041. تلبيس ابليس 1681.

Djelo iz propovjedništva, protkano tesavvufom, u kome pisac govori kako su Božiji poslanici došli sa potpunim dokazima i „lijekovima", ali je satana počeo da se miješa sa raznim sumnjama i otrovima za taj lijek, navodeći narod na stranputice. Napisao Ǧamāluddīn Abu'l-Farağ ʿAbdurraḥmān b. Abu'l-Ḥasan b. ʿAlī b. Ǧawzī, umro 597/1200.

ḪḪ I, 471; Ismāʿīl-paša: AM I, 520; Kairo I, 280; Bratislava, 173; GAL, G I, 504.

Početak:

قال الشيخ جمال الدين عبد الرحمن بن جوزى... الحمد لله الذى سلم ميزان العقل الى اكف الالباب... اما بعد فان اعظم النعم على الانسان العقل لانه الاله فى معرفة

L. 172 (sa originalnom označenom folijacijom); 21,5 x 13. Nasḫ i taʿlīq, pomiješani. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Prva stranica ukrašena je lijepim unvanom. Tekst na prve dvije stranice obrubljen je sa po dvije deblje zlatne linije, a ostale stranice sa po jednom tankom linijom. Papir bijel, glat; povez kožni sa preklopom, a na koricama i na preklopu utisnute su rozete, koje su pozlaćene.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu je ime bivšeg vlasnika (Pašo Mula Abdullah Hadži Ahmed-zade iz Sarajeva), te ime i pečat vakifa. Zatim slijedi nekoliko neispisanih listova, a iza njih su ispisana poglavlja djela, crvenim mastilom.

Na naslovnoj stranici je naslov djela, ime pisca, tumačenje riječi „nāmūs", pečat vakifa i noviji pečat ove biblioteke.

Uvakufio Memiš-aga Kasumović.

2042. ISTO 1727.

(ناقص فى اوله)

Djelo je na početku manjkavo. Prepisivač je, izostavio da prepiše oko 60 prvih listova, pa je počeo sa prepisivanjem od:

من تلبيس ابليس على اصحاب الحديث

L. 117; 22 x 14,5. Taʿlīq, sitan, složen. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Papir bijel, glat; povez polukožni.

Prepisao ʿAbdullāh Kantamirija u XVIII stoljeću, kako se to vidi iz njegove bilješke o uvakufljenju, njegovog znaka zvijezde petokrake i bilješke: بخط قندمير, koja se nalazi na naslovnoj stranici.

Uvakufio ʿAbdullāh Kantamirija.

2043. ISTO 1926.

U ovom i još nekim našim rukopisima zabilježen je naslov:

كشف الناموس فى تلبيس ابليس

L. 211 (sa originalnom folijacijom); 20,5 x 15. Nasḫ. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Papir bijel, glat; povez polukožni sa preklopom, oštećen, prva korica rastavljena od listova.

Prepisao nepoznati prepisivač, vjerovatno, u XVIII stoljeću.

Na 1b zaštitnom listu je jedna fetva, prenesena iz djela: فتاوى التاتارخانيه

Na 1a listu je naslov djela, tumačenje naslova i riječi الناموس, te ime i pečat ranijeg vlasnika (hadži Abdullah b. hadži Ahmed).

Uvakufio Mustafa-beg b. Fejzullah-beg b. Ismail-beg Dženetić za svoje muško potomstvo, godine 1289/1872. (v. pečat i bilješku na 1a zaštitnom listu).

2044. ISTO 1957.

(ناقص فى آخره)

Djelo je na kraju nepotpuno. L. 117 (sa originalno folijacijom); 21 x 14. Nasḫ, pisan prilično uvježbnom rukom. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst je obrubljen sa po dvije tanke crvene linije. Papir bijel, čvrst; povez kožni, koji ima preklop, sa utisnutim ornamentima na sredini i uglovima korica.

Prepis potiče, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu je bilješka na turskom jeziku, koja se odnosi na autora i njegovo djelo, a na naslovnoj strani je naziv djela, puno ime autora i tumačenje riječi: ناموس

2045. ISTO 4244.

(ناقص فى اوله)

Djelo je na početku nepotpuno. L. 192 (originalna folijacija broji 251 list); 20,5 x 14. Nasẖ, lijep. Poglavlja i istknute riječi pisane su crvenim mastilom, ili su podvučene crvenom linijom. Papir bijel, glat; povez polukožni sa preklopom, oštećen, mnogi su listovi rastavljeni od poveza.

Prepis je, izgleda, iz XVIII stoljeća.

Na 1b. zaštitnom listu su nevažne bilješke na turskom jeziku, a na sljedeća dva lista, od kojih je prvi oštećen, ispisan je sadržaj djela.

Uvakufio Muḥamed-efendija Strnak (v. bilješku na početku djela).

2046. Zbirka (مجموع), 3 2769.

L. 47; 20,5 x 12,5. Nasẖ - ta'līq, od različitih prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Papir tamnobijel, glat; povez polukožni.

1. L. 1-22. تعليم المتعلم (vidi br. 1978,2. i 2015,6).

Po rubovima i u proredu ima komentara. Tekst je obrubljen tankom crvenom linijom.

Prepisao G'afar b. Yūsuf b. al-ḥāǧǧ Isḥāq 917/1511.

2. L. 23-30 (قطعة في الصرف)

Fragment iz nekog djela o arapskoj gramatici, od nama nepoznatog pisca.

Početak:

...عين فعله مفتوحاً في الماضي و مكسوراً في الغابر و بناؤه ايضاً للتعدية غالباً و قد يكون لازماً مثال المتعدى نحو ضرب زيد عمرا و مثال اللازم نحو جلس زيد

3. L. 32b-47 الامثلة المختلفة

Primjeri upotrebe prve vrste glagola u arapskom jeziku, od nepoznatog pisca. Primjeri su pisani krupnim a objašenjenja, na arapskom i turskom jeziku, sitnim slovima u proredu.

Početak: فَعَلَ يَفْعَلُ - فعل الماضى بناء معلوم مفرد مذكر غائب معناسى اشلدى

Tekst je obrubljen crvnom linijom.

Prepis pod tačkom 2. i 3. potječe iz XVIII stoljeća.

Na prvoj unutarnjoj korici je jedan stih na arapskom jeziku i bilješka da u prvom djelu ove zbirke ima dosta savjeta i pouka. Tu je i crtež neke džamije, preko koga je nalijepljen papir, na kome je nacrtana vaza sa cvijećem.

Na prvom zaštitnom listu je zagonetna formula pisanja godina, izražena riječima brojeva. Na istom listu je i nekoliko stihova na turskom jeziku.

Na naslovnoj stranici je naziv djela i početak nekog pisma na turskom jeziku. Na kraju su neke beznačajne bilješke.

Poklonio dr Munib Muidović (umro 19.12.1980).

2047. ISTO 4280.

L. 43; 19 x 13. Nasẖ. Naslov, poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po marginama ima bilježaka i komentara. Na prvih desetak listova tekst je obrubljen crvenom tankom linijom. Papir bijel, nešto malo potamnio, djelomično oštećen; povez kožni sa preklopom i utisnutim ornamentima na sredini i uglovima korica.

Prepisao Muḥammad b. Ibrāhīm, u subotu mjeseca zul-kadeta, 1030/1621.

Na kraju je ime bivšeg vlasnika knjige Ḥusayn-efendi Fezzāz, godina 1100/1688, te poučne bilješke na arapskom jeziku.

Uvakufio hadži Muḥammad-efednija Stranak (v. bilješku i pečat na 1a. listu, koji je odvojen od poveza).

2048. Zbirka (مجموع), 4 3981.

L. 41; 20 x 14,5. Ta'līq, od različitih prepisivača. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Papir tamnobijel i bijel, dohvaćen vlagom; povez kožni.

1. L. 1-19. ISTO

Po rubovima i u proredu ima komentara.

Prepis je završen 1036/1626.

2. L. 21b-24a. (رسالة (و فصل) في الاعتقاد)

Kraća risala (ili poglavlje iz nekog opsežnijeg djela), na arapskom jeziku, sa područja dogmatike, od nama nepoznatog pisca.

Početak: قال اصل التوحيد و ما يصحّ الاعتقاد عليه يجب ان يقول آمنت بالله.

Završetak:

و سائر علامات يوم القيامة على ما وردت به الاخبار الصحيحة حق كان و الله يهدى من يشاء الى صراط مستقيم. تمت

3. L. 24-27a. العقيدة السنوسية الصغرى (ام البراهين)

Kratak traktat o osnovnim principima islamske vjere. Napisao Muḥammad b. Yūsuf as-Sanūsī, umro 895/1489. (v. I, 236,3).

Rukopisi pod tačkom 2. i 3. su od istog prepisivača, koje je prepisao Ša'ban b. Sulaymān 1120/1708.

4. L. 31b-41. بغية المرتاد لتصحيح الضاد

Rasprava o izgovoru glasa ḍ(ض). Napisao ʿAlī b. Muḥammad b. ʿAlī b. Ḫalīl b. Gānim al-Maqdisī, umro 1004/1596. (v. I, 132,2, str. 98).

Rasprava je pisana rukom nekog trećeg nepoznatog prepisivača, vjerovatno u XVIII stoljeću.

Na naslovnoj strani, koja je popravljana, donesene su neke blijede i nečitljive bilješke. Tu je i bilješka iz koje se razumije da je neki Ṣāliḥ b. Muṣṭafā Šemi-zāde kupio ovu knjigu od Ibrāhīm-efendije Radiša (?).

Na 19b i 20. listu su: jedna ramazanska hutba, bilješka iz jezika, vaza (prenesena iz djela „*Hayat al-qulūb*"), fikha i jedna izreka na turskom jeziku.

Na 27b. listu su zapisi protiv bolesti kuge, a iza toga slijede tri neispisana lista.

Na 31a. listu su stihovi na arapskom jeziku. Na kraju je bilješka iz tesavvufa, prenesena iz djela „*Rawḍ al-ʿĀbidīn*".

Na posljednjem zaštitnom listu je jedna poučna izreka od starogrčkog liječnika Galena (v. Š.S. III, 1756).

Iz Karađoz-begove biblioteke.

2049. تعليم المتعلم
مع التعليقات بالتركية بين السطور 5301.

L. 48; 20 x 14. Ta'līq, lijep, pisan vještom rukom. Naslovi poglavlja pisana su crvenim mastilom. Širok prostor između redaka ispunjen je prevodom na turski jezik, a od 40b. lista pa do kraja redovi su zbijeniji, bez interlinearnih bilježaka. Po rubovima listova, naročito s početka, ima bilježaka u vezi s tekstom. Papir bijeložućkast, čvrst, glat; povez kartonski, oštećen.

Prepisao Muḥammad b. Ḥusayn al-Qastamūnī, 1043/1633.

Poslije bilješke o prepisu, slijedi bilješka prepisivača u stihu, na turskom jeziku, u kojoj on moli da mu se proučni Fatiha.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

2050. ISTO 5425.

L. 28; 19 x 14. Nasẖ. Poglavlja su pisana crvenim mastilom. Po rubovima listova, kao i između redaka, ima mnogo sitno pisanih bilježaka i komentara. Papir žućkast, listovi prosuti i oštećeni; povez polukožni, sa preklopom, oštećen.

Djelo je prepisano iza 1060/1650. godine, što se vidi iz oštećene bilješke na kraju rukopisa.

Na 1a. listu nalaze se dvije bilješke; prva tumači ime Rabbānī, a druga govori o sticanju znanja.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

2051. Zbirka (مجموع), 3 4898.

L. 41; 20 x 14,5. Nasẖ i ta'līq, od različitih prepisivača. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Papir tamnobijel, prosut; povez polukožni, sa preklopom i skoro rastavljen od listova.

1. L. 2b-28. ISTO

Do 15. lista po rubovima i u proredu ima sitno pisani bilježaka, koje su u vezi sa tekstom, pisane rukom prepisivača. Od 15. lista pa do kraja, djelo je dopisano kasnije, rukom drugog prepisivača.

Na 29. listu je bilješka na turskom jeziku iz dogmatike.

2. L. 30b-33a. شروط الصلوة (قطعة)

Kratka risala o namazu od nepoznatog pisca. Djelo je manjkavo nakon prve stranice, (otkinuto i zagubljeno nekoliko listova).

Početak:

بحمد اله الناس رب البرية اصلى عل اهادى سواء الطريقة.. و بعد فانى قد جمعت
مسائلاً محققة بالنظر... شروط و هى ستة وضوء و وقت قبلة ثم نية...

3. L. 34b-41. (الاحاديث)

Kratka zbirka hadisa, sa strogo kritičkim prenošenjem imena ravija, od nepoznatog sabirača.

Početak:

اخبرنا الشيخ الامام الاجل الاستاذ سيف الحق ابوالمعين ميمون بن محمد بن متمد
المكحول النسفى قال اخبرنا الشيخ الامام ابوعبد الله الحسين بن ابى الحسن الكاشغرى
الملقب بالفضل

Djela pod tačkom 1 i 2 potječu iz XVII stoljeća, a pod tačkom 3 prepisano je u Silistri 1064/1653-4.

Na početku je jedna dova, bilješka o rođenju nekog djeteta, bilješke iz jezika, hadisi i drugo.

2052. Zbirka (مجموع), 6 2555.

L. 166; 20 x 13,5. Nasẖ, od različitih prepisivača. Naslovi, poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po marginama ima dopuna i ispravaka. Tekst je obrubljen sa po jednom tankom crvenom linijom. Papir bijel, malo dohvaćen vlagom; povez kožni, oštećen, sa preklopom.

1. L. 1-13. ISTO

Djelo je na početku manjkavo, zagubljeno je nekoliko listova. Na posljednjem (13.) listu ovog djela nalazi se nekoliko hadisa i jedna kraća dova koja se uči poslije završetka ezana.

2. L. 17-65. تحفة الملوك

Kraće fikhsko djelo, što ga je napisao Zaynuddīn (Tāğuddīn) Muḥammad b. Abū Bakr b. ʻAbdulmuḥsin ar-Rāzī al-Ḥanafī, umro u drugoj polovini VII (XIII) stoljeća. (v. II, 1029,1, str. 217).
Na kraju ovog djela nalaze se dvije mesele.

3. L. 68b-139. منية المصلى وغنية المبتدى

Priručnik o namazu. Napisao Sadīduddīn Muḥammad b. Muḥammad al-Kašgarī, umro 705/1305. (v. II, 913,2, str. 125).
Na listovima 140-141. nalazi se nekoliko hadisa.

4. L. 142b-152a. شروط الصلاة

Kratak priručnik o namazu, odnosno o abdestu, gusulu i tejemumu. Napisao Aḥmad b. Sulayman Ibn Kamāl-paša, umro 940/1533. Naslov i ime pisca je prema rukopisu.
Početak:
باب شروط الصلاة و ما يتعلق بها منها الوضوء عند القدرة على الماء او التيمم عند عدم الماء
Izgleda da je ovo samo jedno poglavlje iz nekog fikhskog djela, od navedenog pisca.
Na 152b. listu je nekoliko mesela i pitanja i jedna dova za uspješno pamćenje. Na 153a. listu je bilješka o načinu pamćenja Kur'ana (hifza).

5. L. 155b-160. مقدمة الصلاة اوفقه الكيدانى

Rad o namazu. Prema većini izvora i zapisa na rukopisima, ovo djelo napisao je Luṭfullāh an-Nasafī al-Fāḍil al-Kaydānī, živio u prvoj polovini desetog stoljeća po hidžri. (v. II, 937,2).

6. L. 161-166. (باب) شروط الصلاة

Kratka risala o namazu, od nepoznatog pisca. (v. I, 114,5 i II, 920,2).
Prepisao pod tačkom 1. ʻOmār b. Muṣṭafā 1069/1659, dok prepisi pod tačkom 2,3 i 6. potječu iz 1118/1706, prepis pod tačkom 4. je iz 1119/1707. Prepis pod tačkom 5. nije označen, ali je isti rukopis kao i u prethodnom djelu.
Na kraju ima šest-sedam nenumerisanih listova na kojima su ispisane razne prigodne hutbe.

2053. Zbirka (مجموع), 2 3205.

L. 157; 14,5 x 10,5. Nasẖ. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Papir bijel, čvrst; povez polukožni sa preklopom, zaštićen šarenim platnom.

1. L. 1-30. ISTO

2. L. 32-157. المقدمة الغزنوية

Kratko djelo o hanefijskom fikhu. Napisao aš-Šayẖ Aḥmad b. Muḥammad al-Gaznawī al-Ḥanafī, umro 593/1196. (v. I, 152,3, str. 124. i II, 988,1, str. 183).
Prepisao Reğeb b. Ḥusayn sredinom šabana 1071/1661.
Na prva dva zaštitna lista neko je počeo da piše ponovo ovo drugo djelo u ovoj zbirci, a iza toga su dove, stihovi na turskom jeziku i bilješke iz fikha. Na kraju su također bilješke iz fikha na arapskom i turskom jeziku, hadisi, čija vjerodostojnost nije pouzdana, i razni zapisi.
Iz kolekcije Muhamed-Enveri Kadića.

2054. ISTO 6881.

- ناقص فى آخره -

Djelo je na kraju nepotpuno.
L. 33; 18 x 13. Nasẖ-taʻlīq. Naslov i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom ili su podvučene crvenom linijom. Po rubovima ima ispravaka i kratkih tumačenja. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom, oštećen; povez polukožni, rastavljen od listova.
Prepis potječe, vjerovatno, iz XVII stoljeća.
Na naslovnoj strani, koja je oštećena, napisano je ime ranijeg vlasnika: Aḥmad-efendī b. Muḥammad, godina 1083/1672.
Rukopis je kupljen u Zvorniku.

2055. Zbirka (مجموع), 3 6874.

L. 60; 19 x 13,5. Nasẖ, od različitih prepisivača. Naslovi i poglavlja pisana su crvenim mastilom. Papir tamnobijel, različit, dohvaćen vlagom; povez polukožni.

1. L. 1-35. ISTO

Na listovima 36-37. su beznačajne bilješke, na turskom jeziku, i ime ranijeg vlasnika Mula Ferḥāta.

2. L. 38b-48. **مناسك الحج بالتركية**

Djelo o obredima hadža. Ovo je, izgleda, samo jedan dio toga djela. Napisao aš-Šayẖ Sinānuddīn Yūsuf b. Yaʿqūb ar-Rūmī al-Ḥanafī, umro oko 991/1583 (v. II, 1540,1). Naslov i ime pisca napisano je iznad besmele, crvenim mastilom. Početak u ovom našem primjerku nije isti kao u navedenom obrađenom djelu.

Početak:
الحمد لله رب العالمين و الصلوة و السلام على محمد و أله اجمعين باب فى بيان الحج عن الغير
بو باب غير ايجون جمع ايتمك بيانده در بو رساله يتركى دلنجه معتبر كتابلردن جمع ايتدم

3. L. 49b-60. **تجو يد قره باش**

Poznati udžbenik o čitanju Qur'ana. Napisao aš-Šayẖ ʿAbdurraḥmān Qarabašī, umro 904/1498 (v. I, 134, str. 102).

Prepis pod tačkom 1 završen je 1117/1705, pod tačkom 2 prepisao ʿAlī ar-Rušdī b. Muḥammad al-Bosnawī 1230/1814, a prepis pod tačkom 3 potječe iz XIX stoljeća.

(كتبه الفقير الحقير.. على الرشدى بن محمد البوسنوى)

2056. ISTO 2189.

L. 35; 20,5 x 14. Nasẖ-taʿlīq. Naslov i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst na prve dvije stranice obrubljen je sa po dvije tanke crvene linije, a margine sa po jednom, kao i na većini ostalih stranica. Papir bijel, tanji; povez polukožni sa preklopom.

Na kraju su dvije bilješke o prepisu: u prvoj je navedeno ime prepisivača: Muḥammad b. Ibrāhīm b. Ṣāliḥ, bez oznake godine prepisa, a u drugoj je napisano samo prvo ime i mjesto odakle je prepisivač sa označenom godinom prepisa. Nismo sasvim sigurni da li se ovdje radi o istom ili dvojici različitih prepisivača.

Prva bilješka glasi:

تمت هذه النسخة الصحيفة عن يد العبد الضعيف المذنب الراجى الى رحمة ربه الورود محمد
بن ابراهيم بن صالح غفر الله له

Druga bilješka glasi:

كتبه الحقير الفقير محمد السوخته عن قصبة نوابادى فى سنة تسع عشر و مائة و الف...

Ipak ćemo usvojiti ovu drugu bilješku i reći da je djelo prepisao Muḥammad, soẖta, iz kasabe Nevābād (kraj Prusca), 1119/1707.

Na kraju je početak pisanja djela: al-ʿAwāmila". bilješka iz fikha, koja se prenosi od Abū ¥ūsufa i jedna pouka.

Uvakufio Abdulkadir Džino-zade (v. bilješku i pečat na početku, kao i pečat na više mjesta u rukopisu).

2057. Zbirka (مجموع), 3 1253.

L. 44; 20 x 14,5. Nasẖ jednostavan. Po marginama i u proredu ima dopuna i objašnjenja. Papir bijel, čvrst; povez polukožni.

1. L. 1-36a. ISTO

Prepis je završen 1145/1733.

2. L. 36b-37. **مقالة عرب زاده افندى فى مدح رسالة بركوى**

Kratak rad na turskom jeziku u pohvalu Bergivine risale /وصيت نامه/ Napisao ʿAbdulwahhāb b. aš-Šayẖ ʿAbdurraḥmān ʿArabzāde, umro 1103/1691.

S.O. III, 405.

Početak:
جون مدار سعادت عقبى و سبب سلطنت قصوى تاسيس و تفريع انواع استقامت او
لشدى.

3. L. 39b-44. **حكايت اروك عورتى اوزرنده و عورتك اره اوزرنده اولان حقوق بيانده در**

Kratka rasprava, na turskom jeziku, o dužnostima muža prema ženi i žene prema mužu, koja se zasniva na predaji, od nepoznatog pisca.

Početak:
روايتدركه على بن طالبدن كرم الله وجهه و رضى الله عنه بر كون حضرت بيغمبر عليه
الصلوة و السلام برعورت كلوب ايتدى

Pismo u posljednja dva djela je isto kao i u prvom djelu.

Na prvoj stranici je tumačenje jednog hadisa na turskom jeziku, preneseno iz djela „Tātārẖāniyye".

Uvakufio Hromozāde (Hromić) Ṣāliḥ-efendi.

2058. Zbirka (مجموع), 3 5161.

L. 93; 19,5 x 12,5. Nasḫ, od različitih prepisivača. Poglavlja su pisana crvenim i zelenim mastilom. U prvom djelu, po rubovima i u proredu, na prvih pet-šest lista, ima tumačenja i komentara. Papir bijel, glat; povez polukožni, sa preklopom.

1. L. 1-41. ISTO

Prepis je završen 1154/1741.

2. L. 42b-82.

مقدمة ابى الليث السمرقندى في الصلاة مع الترجه بالتركية

Kratko djelo o namazu sa interlinearnim prevodom na turski jezik. Napisao Abu'l-Layṯ Naṣr b. Muḥammad b. Ibrāhīm as-Samarqandī, umro 373/983 (v. II, 904, str. 117), a prevod je od nepoznatog prevodioca.

Početak:

الحمد لله رب العالمين و العاقبة للمتقين ولا عدون الا على الظالمين (حمد يعنى شكر الله
ايجون ثابتدر ايله اول الله كه عالملرك ربيدر دخى آخرت برهز كارلر ايجوندر..

Prepis je završen 1234/1818.

3. L. 85b- 93. (باب)شروط اصلاة

Kratka risala o namazu, od nepoznatog pisca (v. I, 144,5, str. 113 i II, 920,2, str. 128-9 i 2052,6).

Prepis je zavrešn 1141/1728.

Iz Elči Ibrāhīm-pašine (Fejzijje) medrese u Travniku.

2059. Zbirka (مجموع), 2 2388.

L. 49; 20,5 x 14,5. Nasḫ-ta'līq. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po marginama ima ispravaka i dopuna. Papir bijel; povez polukožni sa preklopom.

1. L. 1-25. ISTO

U sredini djela otkinute je i zagubljeno nekoliko listova.

2. L. 27-49. رسالهٔ حمزه افندى

Rasprava na turskom jeziku o trgovini, kameti i pitanjima u vezi s tim sa šerijatskog gledišta. Napisao Ḥamza-efendī Derendelī oko 1089/1678. (v. I, 236,4, str. 170; II, 1592,1).

Oba djela prepisao, izgleda, isti nepoznati prepisivač 1156/1743. (Vidi bilješku na kraju prvog djela).

Na prvom zaštitnom listu su naslovi djela, ime bivšeg vlasnika: Omer b. Ahmed, početak pisanja djela: المقدمة الجزرية فى التجويد, od Ibn Ğazarije, dove i nekoliko bilježaka na turskom jeziku iz gramatike. Na 1a. listu su, opet, naslovi djela, nekoliko dova koje treba da uče đaci i studenti, da bi bolje zapamtili i shvatili svoje lekcije sa objašenjenjima istih na turskom jeziku, te bilješka vakifa i njegov pečat.

Na zadnjem b. listu je bilješka na turskom jeziku, prenesena iz djela ترجمهٔ شيخ عبد الرحمن kako je to prepisivač zabilježio. Na posljednjem zaštitnom listu je, također, nekoliko dova za postizanja boljeg pamćenja.

Uvakufio hadži Muhamed b. Fejzulah Bičakčić za Sim-zade medresu u Sarajevu, godine 1261/1845.

2060. ISTO 5842.

L. 29; 20,5 x 14,5. Nasḫ, mjestimice vokaliziran. Naslov, poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom, ili su podvučene crvenom linijom. Po rubovima ima malo bilježaka u vezi sa tekstom. Papir tamnobijel, glat, tanji; bez poveza.

Prepisao Muṣṭafā b. 'Alī, u Toptan medresi, 16. šabana 1168/1754.

Na naslovnoj stranici je jedan zapis na turskom jeziku, kao i na posljednjoj stranici, ispod bilješke o prepisu rukopisa.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

2061. Zbirka (مجموع), 2 6849.

L. 40; 21 x 14. Nasḫ-ta'līq, od različitih prepisivača. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Papir tamnobijel, čvrst; povez kartonski, oštećen.

1. L. 1-29a. ISTO

- ناقص فى اوله -

Djelo je na početku nepotpuno.

Prepisao Bekir b. 'Alī 1171/1757.

2. L. 30b-40. الامثلة المختلفة (v. br. 2046,3).

Na kraju su vježbe u pisanju, te ime ranijeg vlasnika: Ṯābit b. 'Oṯmān i ime prepisivača kao vlasnika.

Rukopis je donesen iz Odbora Islamske zajednice Mrkonjić Grad (Varcar Vakuf).

2062. ISTO 2110.

L. 41 (sa paginiranim listovima); 19,5 x 14. Nasẖ pisan u proredu. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po marginama i između redaka ima kometara, koji se odnosi na dotični tekst. Papir bijel, tanji, sa po jednim zaštitnim zelenim listom na početku i na kraju djela; povez polukožni.

Prepis je zavrešn 1173/1759.

Na 1a. listu nalazi se nekoliko hadisa. Na posljednjem (41.b) listu također ima nekoliko hadisa, jedna bilješka iz fikha, prenesena iz djela عناية , te bilješka na turskom jeziku o opsjedanju i zauzimanju nekih gradova, tvrđava, pokrajina i sandžaka sa označenim godinama.

Uvakufio Hasan-efendi Bojozade (v. pečat na više mjesta u rukopisu).

2063. ISTO 6848.

L. 41; 20,5 x 16. Nasẖ. Na drugom listu poglavlja su pisana crvenim mastilom. Papir tamnobijel, oštećen, dohvaćen vlagom, listovi prosuti; povez kartonski, sa preklopom, dobro oštećen. Prva korica otkinuta i zagubljena.

Prepis je završen 1173/1759.

Rukopis je otkupljen od Ismaila Selimovića, imama iz Zvornika.

2064. Zbirka (مجموع), 2 4647.

L. 98+2; 20 x 13. Nasẖ. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Prve dvije stranice u oba djela, obrubljene su sa po dvije zlatne linije, a ostale stranice sa po jednom tankom crvenom linijom. Na početku oba djela izrađeni su unvani. Papir bijel, glat; povez polukožni sa preklopom, oštećen.

1. L. 1-40. ISTO

Na 1a. listu je ime bivšeg vlasnika knjige Mula Muhamed Zahidi, a ispod toga je vježba u pisanju.

2. L. 41-98. تحفة الملوك

Kraće fikhsko djelo, što ga je napisao Zaynuddīn (Tāğuddīn) Muḥammad b. Abū Bakr b. ʻAbdulmuḥsin ar-Rāzī al-Ḥanafī, umro u drugoj polovini VII (XIII) stoljeća. (v. II, 1029,1. i 2052,2).

Prepisao oba djela Ḫayrullah b. Ğalīl Lubuška (iz Ljubuškog) 1176/1760.

قد الوقع فراغ من تحرير هذه النسخة الشريفة المرغوبة عن يد عبد الضعيف.. خير الله بن

جليل لبوشقه ١١٧٦

Na 41a. listu je ime bivšeg vlasnika Ahmed Tevfik b. Muhamed-efendi Travnikelizade (Travčanin). Na 99b. listu su poglavlje iz drugog djela u ovoj zbirci, a na 100a. listu su bilješke iz tesavvufa i etike.

Iz Odbora Islamske zajednice Mostar.

2065. Zbirka (مجموع), 2 4745.

L. 67; 20,5 x 12. Nasẖ. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Stranice su obrubljene sa po jednom tankom crvenom linijom. Papir bijel, glat; povez polukožni sa preklopom.

1. L. 1-39. ISTO

2. L. 41b-67. معدل الصلاة

Kratko djelo o namazu. Napisao Muḥammad b. Pīr ʻAlī al-Birgawī, umro 981/1573. (v. I, 448,3, str. 276).

Prepis završen 1182/1768. (v. pod tačkom 2).

Na prvom zaštitnom listu su dva mala pečata koji su nečitljivi, ime bivšeg vlasnika knjige (Mustafa b. Sulayman iz Prusca), jedan stih na arapskom jeziku i vježbe u pisanju.

Na 2. zaštitnom listu je jedna dova koja se uči posljednjeg petka u mjesecu sa objašenjenjm na turskom jeziku i četiri dvostiha, također, na turskom jeziku. Na 39b. listu su dva-tri nečitljiva pečata, a na 40a. listu je jedna prigodna dova. Na 40b. listu je pjesma na turskom jeziku o boju pod Banjom Lukom. (O ovoj pjesmi vidjeti: Lamija Hadžiosmanović, 1. Prilozi za orijentalnu filozofiju, Sarajevo XXII-XXIII/1972-73, str. 315-327. i 2. u Glasniku Vrhovnog islamskog starješinstva, Sarajevo god. 1984; br. 1, str. 57-72).

2066. ISTO 6471.

L. 45; 20 x 13. Nasẖ-taʻlīq, krupniji. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Na početku je zlatni unvan, sa naslovom: هذا كتاب تعليم المتعلم . Tekst na prve dvije stranice obrubljen je sa dvije debele zlatne i tankim crnim linijama, a na ostalim stranicama samo sa jednom

crvenom linijom. Papir bijel, malo žućkast; povez polukožni.
Prepisao nepoznati prepisivač, godine 1182/1768.

2067. ISTO 6834.

L. 49; 18 x 12. Nasẖ, čitljiv. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima dopuna i tumačenja, pisanih kasnije, rukom drugog prepisivača, slabim rukopisom. Tekst je obrubljen jednom tankom crvenom linijom. Papir bijel, glat, oštećen; povez polukožni, sa preklopom, oštećen i rastavljen od listova.

Prepisao Ḥusayn b. ʻOṯmān 1186/1772.

Na prvom zaštitnom listu je ime i lični pečat ranijeg vlasnika knjige: Aḥmed, imam iz mahale Iplidžik u Sarajevu. Tu je još nekoliko nekih imena.

Poklonila Fatima Puška iz Busovače.

2068. ISTO 6871.

L. 26; 21 x 15,5. Nasẖ, mjestimice vokalizovan. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom ili su podvučene crvenom crticom. Papir tamnobijel, dohvaćen vlagom, oštećen; povez kartonski, također oštećen.

Prepisao Muṣṭafā b. Ḥusayn, u tvrđavi Vidin, 1194/1780.

Na naslovnoj stranici je sadržaj djela, pisan kasnije, slabim rukopisom. Na kraju se neke bilješke, na turskom jeziku, također pisane kasnije, slabim rukopisom i teško čitljive.

2069. Zbirka (مجموع), 3 6836.

L. 61; 20,5 x 13,5. Nasẖ, jednostavan. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Papir tamnobijel, čvrst; povez kožni.

1. L. 1-29a. ISTO

Prepisano u Kuršumliji medresi u Sarajevu, soba lijevo od kapije, na uglu, 1204/1789.

2. L. 31b-40a. (الاحاديث مع الترجمة بالتركية)

Kraća zbirka hadisa, sa interlinearnim prevodom na turski jezik, od nepoznatog sabirača i prevodioca.

Početak:

قال النبي عليه السلام من تعلم مسئلة اعطاه الله تعالى الف قلاد بيغمبرامرايتدى كمكه
اوكرتسه بو مسئله الله تعالى و يردربيك قلاد

3. L. 42b-61. الامثلة المختلفة

Primjeri upotrebe glagolski oblika, sa tumačenjem na turskom jeziku. Ovu paradigmu neki izvori pripisuju Bergiviji, umro 981/1573 (v. II, 1957,6).

Prepisivač je isti kao i u prethodnim djelima, čije ime, nažalost, nismo uspjeli pročitati, a nalazi se i na kraju ovog djela. Na više mjesta u rukopisu nalazi se mali ovalni pečat, u kome čitamo ime Mustafa, pa je on, možda, i prepisivač.

Vlasnik ovog rukopisa bio je neki Heljdo Ahmed b. ʻAlī Ḫawāğe, čije ime je napisano olovkom na 42a. listu.

2070. Zbirka(مجموع), 2 1897.

L. 100; 19,5 x 14. Nasẖ, razgovjetan, pisan u razmaknutim redovima, a drugo djelo u ovoj zbirci je vokalizovano. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po marginama i u proredu ima ponešto komentara. Papir bijel, čvrst; povez kožni sa preklopom i utisnutim ornamentima na sredini korica. Rukopis se čuva u futroli.

1. L. 1-42. ISTO

2. L. 43-100. تحفة الملوك

/v. II,1029,1. i 2052,2

Poglavlja su pisana krupnijim slovima i crvenim mastilom.

Rukopis potiče, vjerovatno, iz XVII ili XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu ime vlasnika knjige: Muḥammad Saʻīd, muderis, a na 1a. listu su naslovi djela, ime drugog vlasnika knjige Muḥammad Riḍā (?), čiji je otac bio muderis, pečat Šehdi-efendine i noviji pečat ove biblioteke. Na početku drugog djela ispisan je sadržaj.

Iz Šehdi-efendijine biblioteke.

2071. Zbirka (مجموع), 3 1892.

L. 46; 20,5 x 14. Nasẖ-taʻlīq od različitih prepisivača. Po marginama ima komentara. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom ili su podvučene crvenom linijom. Papir žućkast i bijel, malo dohvaćen vlagom; povez kožni.

1. L. 1-21a. ISTO

2. L. 21b-24. اربعون حديثا

Zbirka od četrdeset hadisa, od nama nepoznatog sabirača.

Početak:

الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام على خير المرسلين محمد و اله اجمعين ما دامت السموات و الارض فضل الحديث الاول قال النبي ع م اربعة جواهر بنى آدم

3. L. 26b-46. ترجمة قصيدة بدء الامالى بالتركية

Osnovni tekst pisan je crvenim mastilom.

Turski prevod i kratak komentar kaside Bad'al amālī. Preveo Aḥmad b. Muṣtafā Lālī 973/1565. (v. I, 727,4, str. 488).

Prepis pod tačkom 1. i 2. potiče iz XVII ili XVIII stoljeća, a pod tačkom 3. prepisao je Ḏulfiqār Ibrāhīm b. ʿAlī 1255/1840.

Na 1a. listu je bilješka na turskom jeziku o načinu izdavanja idžazeta (diplome), te naslov djela i bilješka da je rukopis uvakufljen.

Na 24b. listu je hutba o džumi i džemaatu i stihovi na perzijskom jeziku. Na 25. listu su zapisi i bilješka na arapskom jeziku o karakteru alima (učenjaka), koja se prenosi od Abu'l-Layṯa. Na 26. listu je hatma-dova. Na posljednjem zaštitnom listu su salavati, te bilješka na turskom jeziku o klanjanju nafile-namaza prvu noć mjeseca šabana.

Iz Šehdi-efendine biblioteke.

2072. ISTO 2483.

L. 30; 19,5 x 12,5. Nasḫ - taʿlīq. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po marginama ima dopuna i ispravaka. Tekst je obrubljen sa po jednom tankom crvenom linijom. Papir bijel, djelomično dohvaćen vlagom, ali pismo nije oštećeno; povez platneni.

Prepis potječe iz XVIII stoljeća.

Na prva dva lista su beznačajne bilješke i vježbe u pisanju, te ime bivšeg vlasnika Ibrahim-age.

Uvakufio ʿOṯmān b. Ṣāliḥ za Ajni-begovu medresu (Carev mekteb) u Sarajevu, godine 1230/1814-15. (v. bilješku na 1a. listu).

2073. ISTO 3005.

L. 29; 17 x 12,5. Nasḫ sa nešto taʿlīqa, pisan nevještom rukom prepisivača. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po marginama i u proredu ima nešto dopuna i ispravaka. Papir bijel, s početka oštećen; povez kartonski, slab.

Prepis potiče, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na kraju su beznačajne bilješke.

Uvakufio ʿOmer-efendī al-Aqḥiṣarī (v. pečat na više mjesta u rukopisu).

Iz Šehdi-efendijine biblioteke.

2074. Zbirka (مجموع), 5 4340.

L. 81, 16,5 x 11,5. Nasḫ djelomično vokalizovan. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po marginama ima malo komentara. Papir bijel; povez kartonski.

1. L. 1-41. ISTO

2. L. 43b-52. ابيات تعليم المتعلم

Stihovi iz prethodnog djela sa interlinearnim prevodom na turski jezik, koji je pisan crvenim mastilom, od nepoznatog prevodioca.

3. L. 55b-71a. ايها الولد

Poučno djelo za mladež. Napisao Abū Ḥāmid Muḥammad b. Muḥammad al-Gazālī, umro 505/1111. (v. 115,6, str. 68. i 1958,4).

Tekst je obrubljen sa po jednom tankom crvenom linijom.

4. L. 73b-77a. قصيدة بدء الامالى

Kasida o islamskoj dogmatici. Napisao Sirāğuddīn ʿAlī b. ʿOṯmān al-Ūšī al-Fargānī, umro 575/1179. (v. I, 115,3, str. 67).

5. L. 77b-81. (قصيدة فى العقائد بالتركية)

Kadisa o islamskoj dogmatici na turskom jeziku, od nama nepoznatog pisca. Naslov smo dali prema sadržaju kaside.

Početak:

کل ای مقصود ادن حقه وصالی
وار از بر ایله لطف ایت بو خصالی

Završetak:

مراد اولکم بیانلر میوسندن
آکالر خیر یله اول بایمالی

Cijelu zbirku prepisao nepoznati prepisivač, vjerovatno, u XVIII stoljeću.

Na 1a. listu je ime bivšeg vlasnika knjige Salih Hromić b. Abdi-hodža iz kasabe Ljubinje.

2075. Zbirka (مجموع), 3 5043.

L. 64; 22,5 x 15,5. Nasẖ i ta'līq. Papir bijel i žućkast. Listovi, u početku i na kraju, oštećeni vlagom, poderani i istruhli. Povez kožni, mehak, slab, kasnije dodat i odvojen od listova.

1. L. 1b-41a. ISTO

2. L. 42b-52b ايها الولد (vidi br. 1958,4).
Djelo je na kraju nepotpuno.

3. L. 55b-63. (رسالة فى الفرائض)

Risala, na arapskom jeziku, o nasljednom pravu, od nama nepoznatog pisca. Poslije petog lista nedostaje nekolio listova. Početak ove risale isti je kao obrađeni rukopis u II svesku, br. 1483, ali poredeći ova dva djela, ustanovili smo da su oni različiti i da su, prema tome, od dvojice različitih pisaca.

Početak:
الحمد لله رب العالمين و الصلوة و السلام على نبيه محمد و آله اجمعين قال النبى عليه السلام
تعلموا الفرائض وعلموها فانها نصف العلم...

Završetak:
...فولد الوارث اولى فان لم يكن ولد وارث او كان كلهم ولد و اخوات فللذكر مثل حظ
الانثيين. تمت الرسالة بعون الله الملك الوهاب سنة ١١٧٨ ربيع الاول ٢٥

Prepis pod tačkom 1. i 2. potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća, a ovo, treće, djelo, kako se vidi iz gore navedenog završetka, prepisano je 25. rebiul-evvela 1178/1764.

2076. Zbirka (مجموع), 2 5132.

L. 33; 20 x 14. Nasẖ, mjestimice vokaliziran, od različitih prepisivača. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom ili su podvučene crvenom linijom. Po rubovima i u proredu ima objašnjenja u vezi s tekstom. Tekst na prve dvije stranice obrubljen je crvenom linijom. Papir tamnobijel, čvrst; listovi su prosuti; povez polukožni, rastavljen od listova.

1. L. 1-20. ISTO

2. L. 21-33. شروط الصلاة (وهى ثمانية) مع ترجمة بالتركية
- ناقص فى آخره -

Risala o namazu sa interlinearnim prevodom na turski jezik, oboje od nama nepoznatih autora (v. II, 908,3).
Prepis potječe, vjerovatno, ix XVIII stoljeća.

2077. Zbirka (مجموع), 4 5349.

L. 100; 19,5 x 14. Nasẖ. Poglavlja i istaknute riječi pisane su cvenim mastilom. Po rubovima, ponegdje, ima tumačenja koja se odnose na tekst. Tekst na prve dvije stranice i u posljednjem djelu obrubljen je tankom crvenom linijom. Papir bijel, glat, čvrst, malo dohvaćen vlagom: povez polukožni, sa preklopom, oštećen.

1. L. 1-28. ISTO

2. L. 28b-35a. وصية الامام ابى حنيفة لابى يوسف

Oporuka Abū Ḥanīfe (umro 150/767) svome učeniku Ebū Yūsufu (v. II, 1436,3, str. 543).

3. L. 37b-98. كتاب ابى الطيب
- ناقص فى آخره -

Djelo je na kraju nepotpuno. Naslov u rukopisu je na početku djela, napisan crvenim mastilom: هذا كتاب ابى الطيب. Djelo je sa područja ahlaka i fikha, od nekog Abū aṭ-Ṭayyiba. Ko je bio Abū Ṭayyib i kada je živio nismo mogli ustanoviti.

Početak:
الحمد لله رب العالمين و العاقبة للمتقين... باب فى العلماء قال ابو الطيب رحمة الله العلماء
سبعة اولها فقيه

4. L. 98b-100. وصية الامام ابى حنيفة

Kratka risala o vjerovanju od gore spomenutog Abū Ḥanīfe (v. II, 937,4, str. 140 i 1958,1).

Cijela zbirka prepisana je, vjerovatno, u XVIII stoljeću.

Na naslovnoj stranici je bilješka na arapskom jeziku o tome kojih će deset životinja ući u raj. Na kraju drugog djela i sljedeće dvije stranice su razne dove sa objašnjenjima na turskom jeziku, kojom prigodom ih treba učiti. Na 97. listu je jedna fetva na arapskom jeziku. Na kraju su, opet, dove i vježbe u pisanju.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

2078. Zbirka (مجموع), 6 6483.

L. 110; 20,5 x 15, i 16. Nasẖ i ta'līq, od različitih prepisivača. Peto i šesto djelo pisani su debljim perom, u razmaknutim redovima. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst, u četvrtom djelu, obrubljen je crvenom linijom. Papir tamnobijel, čvrst, glat, različito širine; povez kartonski, deblji.

1. L. 1-26. ISTO

Po rubovima i u proredu ima tumačenja koja se odnose na tekst. Na mnogim mjestima rečenice su rastavljene krupnijim crvenim tačkama.

2. L. 28b-41a. الاعراب عن قواعد الاعراب

Djelo o arapskoj sintaksi. Napisao Abū Muḥammad 'Abdullāh b. Yūsuf Ibn Hišām, umro 761/1360 (v. I, 602,3, str. 395).
Po rubovima ima dopuna i objašnjenja.

3. L. 42b-49. رسالة فى مناقب الشيخ يو يو مصطفى بن يوسف الموستارى

Biografija učenjaka Šejẖ-Jūje Muṣtafe, sina Jūsufova al-Mostārije. Napisao njegov učenik Ibrāhīm b. šayẖ Ismā'īl b. Ṣāliḥ b. 'Alī Opijač 1119/1707. Pisac je umro oko 1138/1727.
H.Š.: Književnost Muslimana BiH..., str. 439-445.

Početak:
الحمد لله الذى جعل العلماء بفضله كاعلام... اما بعد فيقول الفقير الى الغنى البارى
ابراهيم ابن الحاج اسمعيل الموستارى... وان استاذ التحرير صاحب التقرير والتحرير
المولى العلامة مصطفى بن يوسف بن مراد الموستارى...

4. L. 50b-63a.
فرائد الفوائد (شرح الرسالة السمرقندية) لتحقيق معانى الاستعارة

Komentar kratkoj raspravi o naročitoj upotrebi riječi u prenesenom značenju. Raspravu je napisao Abu'l-Qāsim Samraqandī al-Layṯī (iz druge polovine IX stoljeća po H.), a komentar je napisao Ḥusayn (Ḥasan) - efendī al-Iṣbe'ī as-Sarayī, zvani Parmaksiz (v. I, 388,4, str. 238).

5. L. 64b-89. (كتاب فى الصرف بالتركية)

Gramatika arapskog jezika na turskom jeziku od nepoznatog pisca. Naslov je prema sadržaju djela. Nema uobičajenog uvoda, pa je ovo, možda, izvadak iz neke opširnije gramatike.

Početak:
رضى الله تعالى عنكم. صرفك بابلرى قجدر اتوز بشدر. قجسى نه ايجندر آلتسى ثلاثى
ايجندر وزنلى فَعَلَ يَفْعَلُ

6. L. 90b-103. العزى (ناقص فى آخره)

Poznato djelo o arapskoj gramatici. Napisao Šayẖ 'Izzuddīn Abu'l-Faḍā'il Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb b. 'Imāduddīn b. Ibrāhīm al-Hazraǧī az-Zanǧānī, umro 666/1267 (v. I, 604,9, str. 399).
Djelo je na kraju nepotpuno.
Cijelu zbirku prepisali su različiti nepoznati prepisivači, vjerovatno u XVIII stoljeću.
Na 109-110 listu je bilješka na turskom jeziku o uzrocima preseljenja bez imana na drugi svijet. Na kraju se kaže da je bilješka prenesena iz djela „Šifā' al-qulûb", godina prepisa 1182/1768.
Rukopis je donesen iz Odbora Islamske zajednice Stolac.

2079. ISTO 745.

L. 41; 22 X 14. Nasẖ, krupniji, čitak. Po rubovima ima ponešto malo i komentara. Istknute riječi pisane su crvenim mastilom, a neke su podvučene crvenom ili crnom linijom. Papir bijel, glat; povez polukožni, sa preklopom.
Prepis je završen 3. džumadel-ahira 1241/1826.
Na 1a. listu je stih na turskom jeziku, o tome kako knjigu ne treba pokazivati neznalici. Na kraju je ime bivšeg vlasnika knjige Ibrahim b. Osman, alemdar.
Iz Šehdi-efendijine biblioteke.

2080. Zbirka (مجموع), 3 4184.

L. 101; (originalna paginacija crvenim masitlom); 19 x 13. Nasẖ-ta'līq. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po marginama ima ispravaka i dopuna. Papir bijel, tanji; povez polukožni sa preklopom.

1 . L. 1-28a. ISTO

Na početku je jedna poučna izreka i dva hadisa - sve napisano crvenim mastilom.

2. L. 28-32. i 99-101. ابيات تعليم المتعلم مع ترجمة بالتركية

Stihovi iz prethodnog djela sa interlinearnim prevodom na turski jezik.

pisan crvenim mastilom, od nepoznatog prevodioca.

Posljednja tri lista su pogrešno uvezana i nalaze se na kraju ove zbirke.

Na kraju ovog rada su dvije bilješke na turskom jeziku o koristima učenja nekih poglavlja iz Kur'ana.

3. L. 32b-99a. شرح تعليم المتعلم

Komentar na prvo djelo u ovoj zbirci. Napisao Ibrāhīm b. Ismā'īl, umro poslije 996/1588. (v. I, 574,2, str. 360).

Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom.

Cijelu zbirku prepisao ʻAbdullāh Hromić 1253/1837. (v. pod tačkom 1. i 3.).

2081. ISTO 542.

L. 33; 23,5 x 16. Nasẖ sa nešto taʻlīqa pisan debljim perom. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst na prve dvije stranice obrubljen je sa po jednom tankom crvenom linijom. U vrhu prve stranice nalazi se slab crtež u obliku kubeta džamije. Papir bijel, deblji; povez polukožni.

Prepis je završen 1261/1845.

Na kraju je bilješka prepisivača na turskom jeziku, pisana u obliku dove i sa mnogo grešaka u pisanju, u kojoj se moli čitaoc da traži oprosta od Boga za autora, prepisivača i učenike. Zatim se nalazi ime i pečat vakifa, te ime ranijeg vlasnika knjige Deftedarizade Abdulkerim.

Uvakufio Aḥmed 'Āṣim Mutevelić, 1269/1852. (v. bilješku na 1. listu i njegove pečate).

2082. ISTO 518.

L. 32; 24 x 15,5. Nasẖ sa nešto taʻlīqa, pisan nešto debljim perom. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst je obrubljen sa po jednom tankom crvenom linijom, osim na nekoliko posljednih listova. Papir većinom bijel, deblji; povez polukožni.

Prepisao Mutevelić Derviš Aḥmad Ḥalīm b. Muḥammad b. Behğet Muṣtafā b. Aḥmad u Sarajevu sredinom safera 1262/1846.

كتبه الفقير الحقير الى رحة ربه القدير متولى زاده درويش احمد حليم بن محمد بن بهجت
مصطفى بن احمد .. فى اوسط شهر صفر الخير لسنة اثنى وستين ومائتين والف فى مدينة
شهر سراى بوسنه.

Uvakufio prepisivač iste godine za Gazi Husrev-begov mekteb u Sarajevu (v. bilješku i pečat na 1. listu).

2083. ISTO 4586.

(ناقص فى اوله)

Djelo je na početku manjkavo. L. 65; 16 x 12. Nasẖ pisan većinom u proredu. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst je obrubljen sa po jednom tankom crvenom linijom. Papir bijel, glat, djelomično oštećen; povez polukožni.

Prepisao Ṣāliḥ b. al-Ḥāǧǧ Ibrāhīm, nastanjen u Zenici, baveći se traženjem nauke u Travniku, u medresi hadži Muftī-efendije, godine 1279/1862.

تمت الكتاب بعون الله الملك الوهاب كاتب الكتاب الشريف صالح بن ابراهيم عفى عنهما
الساكن بقصبة ازنيجه يشغل بطلب العلم فى بلدة تراونيك بمدرسة الحاج المفتى افندى

Rukopis je donesen iz Odbora Islamske zajednice Mostar.

2084. ISTO 871.

L. 34; 18 x 12,5. Nasẖ, jednostavan. Na početku je napisan naslov djela crvenim mastilom. Istaknute riejči pisane su, također, crvenim mastilom, a neke su podvučene crvenom linijom. Papir bijel, glat; povez kartonski, presvučenim specijalnim zelenim platnom.

Prepisao Rušd Muḥammad b. Derviš Ḥusayn 1284/1867.

Na 1. neispisanom listu su vježbe u pisanju jednog apokrifnog hadisa. Na 1. listu nalazi se ime bivšeg vlasnika knjige Halać Hadži Derviš Agazāde 19. zul hidždže 1291/1875. Ispod ove bilješke nalazi se ovalni pečat u kome se može pročitati ime Jūnus Šukrī, te noviji pečat ove biblioteke.

Uvakufio Salem-efendija Muftić (v. pečat na početku i na kraju djela).

2085. ISTO 4275.

L. 28; 20 x 13. Nasẖ. Po marginama ima pomalo komentara i ispravaka. Papir bijel; povez kartonski koji je rastavljen od listova.

Prepis je završen 1285/1868.

Na kraju su dvije-tri beznačajne bilješke, brisana bilješka bivšeg vlasnika knjige i nekoliko malih pečata; u jednom od njih čitljivo je:

جامع يسمّى القرآن ميرلواعثمان

2086. ISTO 6326.

L. 44, 18 x 12. Taʻlīq, pisan u razmaknutim redovima. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Na prvoj stranici, između redaka ima sitno pisanih bilježaka, pisane također crveno. Po rubovima, ponegdje, ima bilježaka, pisanih rukom istog prepisivača. Tekst na prve dvije stranice obrubljen je tankom crvenom linijom. Papir bijel, čvrst, glat; povez polukož ni.

Prepisao Šakir b. Ṣāliḥ b. Muṣṭafā Nevesinlī (iz Nevesinja). Prepis je završen u Travniku, u Hadži Mufti-efendijinoj medresi, godine 1291/1874.

(كتبه الفقير المحتاج الى رحمة ربه القدير شاكر ابن صالح بن مصطفى نوه سنل فى تراونيك حاجى مفتى افنديتك مدرسه سنده سنة احدى وتسعين ومأتين والف)

Na naslovnoj strani je naziv djela, nekoliko hadisa i dvije definicije, a na kraju je uobičajena dova prepisivača.

Iz biblioteke Besim-efendije Korkuta.

2087. ISTO 6574.

Naslov u rukopisu, prije besmele, pisan krupno, crnim mastilom:

هذا كتاب تعليم المتعلم

L. 40; 18,5 x 12,5. Nasẖ. Poglavlja i istaknute riječi podvučene su crvenom linijom. Ponegdje su rečenice rastavljene krupnim crvenim tačkama. Papir blijedo-žućkast; povez kartonski.

Prepisao Mehmedbašić Ḥasan b. Ḥ. ʿAlī, 25. dž. ahira 1300/1883.

(كتبه الفقير الحقير محمد باشيك حسن ابن حاجى على الحمد لله على التمام فى ٢٥ جماد الآخر سنة ١٣٠٠)

Ispod ove bilješke, nacrtane su olovkom, krupno sljedeće riječi o datumu rođenja prepisivača: ولادتم ربيع الاول سنة ١٢٧٨

Prema tome, prepisivač je, u vrijeme kada je prepisao ovaj rukopis, imao dvadeset dvije godine.

Na prvom zaštitnom listu je jedna dova.

2088. ISTO 1228.

L. 35; 22 x 14,5. Taʿlīq-nasẖ, od različitih prepisivača. Iznad naslova je petnaestak crnih i crvenih polukrugova, koje je prepisivač nacrtao umjesto uobičajenog unvana. Naslov poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. U proredu ima dosta prevedenih riječi na turski jezik, a po marginama ima nešto i komentara. Papir bijel, čvrst; povez polukožni, malo oštećen, a unutarnje stranice su ukrašene.

Prepis potječe, vjerovatno, iz prve polovine XIX stoljeća.

Na prvom listu su brisane i beznačajne bilješke. na posljednjem listu su imena nekih osoba: Salih-spahija Kadrić i Šišić Muhamed, oba iz mjesta Poljanče/بولانچه/ . Ispod ovih imena je jedan kur'anski ajet i neki računi.

2089. ISTO 3171.

L. 50; 16 x 10,5. Nasẖ. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom, a neke su podvučene su crvenom linijom. Po marginama ima ispravaka i dopuna. Tekst je obrubljen sa po jednom crvenom linijom. Papir bijel; povez polukožni sa preklopom.

Prepis potiče iz prve polovine XIX stoljeća.

Na 1. zaštitnom listu je ime i pečat bivšeg vlasnika knjige: Derviš Mustafa Kapić (?) b. Osman, godina 1252/1836.

Na 1a. listu je jedna kraća dova i bilješka na arapskom jeziku, novijeg datuma, iz koje se razumije naslov djela, ime autora, koji je bio učenik Burhānuddin Margīnānije, autor djela: الهداية فى الفقه الحنفى

Tu su i dva novija pečata ove biblioteke.

Uvakufio Monla Hamidović Hamid-efendi. (v. bilješku na 1b. listu). Međutim, u našoj inventarskoj knjizi upisano je da je posljednji vakif ovog rukopisa bio Salih Čelić.

2090. Zbirka (مجموع), 6 1477.

L. 91; 21 x 15. Nasẖ-taʿlīq, pisan, izgleda, od raznih prepisivača. Kaside pod rednim brojevima: 2,3,4 i 5. pisane su krupnijim slovima, a u proredu i po marginama ima dosta komentara, koji je pisan sitnijim slovima. Papir bijel; povez polukožni sa preklopom, oštećen. Na kraju je nekoliko neispisanih listova.

1. L. 1-46. **شرح تعليم المتعلم** (v. br. 2080,3).

2. L. 47-57a. **(قصيدة تبارك ذو العلى)**

Pobožna pjesma na arapskom jeziku, od nepoznatog pisca. Naslov smo dali prema njenom početku.

Početak: تبارك ذو العلى و الكبرياء تفرّد بالجلال بالبقاء

Završetak: تلق مواعظى بقبول صدق تفز بالامن عند حلول لأى

3. L. 57b-62a **قصيدة بدء الامالى** (Isto kao: I, br. 115,3. i 2074,4).

4. L. 62b-65. **قصيدة الطنطرانية**

Kasida u pohvalu poznatog seldžučkog vezira Neẓāmul-Mulka. Poznata je po svome autoru pod imenom Ṭanṭarānija. Napisao Abū Naṣr Aḥmad b. ʿAbdurrazzāq Ṭanṭarānī oko 480/1087. (v. I, 397,5 i II, 896,16).

Početak: يا خلّى البال قد بلبلت بالبلبال بال

5. L. 66b-89. الكواكب الدرية فى مدح خيرالبرية

Pjesma u slavu Muhameda. Spjevao Šarafuddīn Abū ʻAbdullāh Muḥammad b. Saʻīd al-Būṣirī, umro 694/1294. (v. I, 435,2).

Početak: امن يذكر جيران بذى سلم

6. L. 90b-91. القصيدة البديعية

Pjesma u slavu Muhameda, a po uzoru na prethodnu Buṣirijinu kasidu. Spjevao ʻAbdulʻazīz b. Saraya al-Ḥillī, umro 749/1349.

ḤḪ I, 233; Ahlwardt VI, 7349.

Početak:

ان جئت سلعا فسل عن حيرة العلم و اقرى السلام على عرب بذى سلم

Prepisao pod tačkom 1. i 5. Ḥasan b. Gaḍanfar u Donjoj Tuzli 1029/1619, a ostala djela su nešto kasnije prepisana.

Na 1. unutarnjoj korici i prva dva lista nalaze se bilješke, većinom na arapskom jeziku, iz tefsira i fikha, te hadisi i poučne izreke. Na 65b. i 66a. listu su također bilješke na arapskom i turskom jeziku iz jezika i recepti nekih lijekova. Na 89b. listu je završetak komentara na pjesmu pod rednim brojem 5., od aš-Šayḫ ʻAlī b. Muḥammad al-Bisṭāmī Musannifaka, umro 875/1470. Na 80a. listu su stihovi na arapskom jeziku i hadisi.

2091. Zbirka (مجموع), 8 1850.

L. 145; 20,5 x 14. Taʻlīq - nasḫ, od različitih prepisivača. Po rubovima ima tumačenja koja se odnose na dotični tekst. Naslovi poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovni tekst u komentarima podvučen je crvenom linijom. Tekst u nekim djelima obrubljen je tankom crvenom linijom. Papir bijel, glat, čvrst, malo dohvaćen vlagom; povez polukožni, sa preklopom, oštećen-prva korica i nekoliko lista prvog djela otkinuti i zagubljeni.

1. L. 1-36. ISTO

- ناقص فى اوله -

Djelo je na početku nepotpuno.

Na 37. listu su hadisi, jedna podulja dova i tumačenje riječi „kufur", preneseno iz tefsira ʻAlī b. Aḥmad al-Wāḥidiye, umro 468/1075.

2. L. 38-40. اربعون حديثا

Naslov u rukopisu je: كتاب الاحاديث رسول الله صلعم

Zbirka četrdeset hadisa od nepoznatog sabirača.
Prepisivač nije do kraja prepisao ovu zbirku.

Početak:

الحمد لله رب العالمين... قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من حمل من امتى اربعين حديثا لقى الله يوم القيامة...

3. L. 41b-64. شرح مقدمة الصلاة

Komentar kraćem djelu o namzu (v. I, 247). Napisao Aḥmad b. Muṣṭafā Taškӧprū-zāde, umro 968/1560. (v. II, 908,2).

Na kraju 64b. lista su hadisi, jedna bilješka iz fikha i jedna iz tefsira, a na 65a. listu su hadisi i dove koje se, većinom, odnose na sticanje znanja.

4. L. 65b-75. ابيات تعليم المتعلم مع الترجمة بالتركية

Stihovi iz djela „Taʻlīm al-mutaʻllim", sa interlinearnim prevodom na turski jezik, od nepoznatog prevodioca.

Početak: تعلم يا فتى فالجهل عار   ولا يرضى بها الاحرار...

Na kraju ovog djela i sljedećem listu su hadisi, dove, poučne izreke i bilješke iz fikha, a na 77b-78a. listu su, također, hadisi i bilješke iz arapske gramatike.

5. L. 78b - 132. شرح العوامل المائة

Komentar kratkoj arapskoj sintaksi, što ju je napisao ʻAbdulqāhir al-Ǧurǧānī, umro 471/1078, a komentar je napisao, kako to navode izvori, neki Tūrūǧī, čija nam je biografija nepoznata.

Flügel I, 151; Ahlwardt VI, 6480; E. Wagner, 266.

Početak:

الحمد لمن وجب علينا ثناؤه ولمن لا يزول من حب النعم علينا غناؤه ... فانى لما رأيت الطالبين يطلبون شرحاً لعوامل شيخ الامام عبد القاهر لحلّ اعرابها اردت ان ابين اعرابها بقدر طاقتى ولم ازد على اعرابها كلاماً...

Završetak:

فانى رأيت الشارحين للعوامل لا يتعرضون باعراب جميع تركيباتها فلهذا شرحت اعرابها و بعض ما يناسب المحل من المسائل من اولها الى آخرها...

Na kraju je bilo navedeno ime komentatora, ali je neko to ime brisao, pa je sada nečitljivo. Ispod imena je godina 1020/1611. Smatramo da je to godina prepisa ovog djela.

6. L. 132b-135a. **المقدمة الارجومية**

Gramatička početnica arapskog jezika. Napisao Šayẖ Abū ʻAbdullāh Muḥammad b. Dāwūd aṣ-Ṣinhāğī - Ibn Ağurrūm, umro 723/1323.

Flügel I, 174; Spaho, 89.

Početak:

الحمد لله رب العالمين... قال الشيخ الامام العالم العلامة... ابو عبدالله محمد بن داود الصنهاجى الشهير بابناجروم

7. L. 136-141. **هذا تأليف كتاب هر مصنف**

Kratka rasprava, na turskom jeziku, o tome šta je dužan svaki pisac da navede u svom djelu, od nepoznatog pisca.

Početak (poslije besmele):

واجبدر كه كتابوك اولنده يدسى ذُكر ايليه اوجى واجبته الاستعمال... اكر سؤال ايدرسه بسمله كون واجب

8. L. 142-145. **(رسالة فى تحريم القهوة و الدخان)**

Risala o zabrani upotrebe kahve i duhana sa vjerskog stanovišta, od nama nepoznatog pisca. Naslov je prema sadržaju.

Početak:

الحمد لله الذى هدانا الى دين الاسلام و بين لنا الشرايع و الاحكام... فان الانسان مركب من النسيان و مركب على ما منع عنه من الكبار...

Prepisao neki Ḥusayn Ḫawāğe...(?), 1080/1669, čiji se rukopis jasno razlikuje od ostalih prethodnih djela u ovoj zbirci.

Uvakufio Salih-efendija Hromozade (Hromić).

2092. ISTO 1880.

L. 63; 20,5 x 14,5. Nasẖ-taʻlīq, pomiješani. Osnovni tekst podvučen je crvenom ili crnom linijom. Po rubovima i u proredu ima mnogo komentara, pisan kasnije, rukom drugog prepisivača. Tekst prve stranice obrubljen je sa dvije, a druge jednom crvenom linijom. Papir bijel i žućkast, glat; povez po-

lukožni, sa preklopom. Korica su ukrašene cvjetovima zelene i crvene boje.

Prepis je završen 1131/1718.

Ispod bilješke o prepisu je druga bilješka, iz koje se razumije, da je autor osnovnog djela bio učenik Burhānuddīn Marginanije (umro 593/1196), autor poznatog fikhskog djela „al-Hidāya".

Na naslovnoj strani, 63b, 65. listu su razne bilješke iz nekoliko naučnih disciplina.

Uvakufio Ḥ. Ibrāhīm b. Islām Ispužlija (iz Spuža), nastanjen u Travniku, za Ajni-begov mekteb, - i predao ga Ḥ. Ḫalīl-efendiji b. Ṣāliḥ Hersekliji, nastanjen u Sarajevu, u Halim-aginoj mahali, godine 1252/1836 (v. bilješku na naslovnoj stranici).

2093. ISTO 4303.

L. 108; 18 x 12. Nasẖ. Osnovni tekst povučen je crvenom linijom. Po marginama ima malo ispravaka i dopuna. Papir bijel, glat; povez polukožni.

Prepisao Oṯmān b. Muṣṭafā al-Visōqawī (iz Visokog), u Gazi Husrevbegovoj medresi, mjeseca ramazana 1142/1730.

Prva bilješka prepisivača glasi:

قد كتب هذه النسخة الشريفة... بين الطالبين فى المدرسة الخسروى فى وقت العصر فى آخر شهر رمضان سنة ١١٤٢

Druga bilješka glasi:

قد وقع الفراغ من تحرير... على يد الفقير الضعيف... عثمان بن مصطفى الوسوقوى... سنة اثنى و اربعون و مائة و الف

Na prvom zaštitnom listu su razni stihovi na arapskom, turskom i perzijskom jeziku i jedan zapis na turskom jeziku. Na 1a. listu je početak tumačenja At-Taḥiyyatu, a ispod toga navedena je godina 1143/1751, te bilješka da je ovu knjigu kupio za sebe i svoje potomke Osman Mustafa-efendija, godine 1269/1852.

Na pretposljednjem zaštitnom listu ispisana je jedna hutba, a na posljednjem zaštitnom listu su hadisi i poučne izreke na arapskom jeziku.

2094. Zbirka(**مجموع**). 2 645.

L. 44, 26 x 16. Nasẖ sa nešto taʻlīqa, jednostavan, pisan neuvježbanom rukom. Osnovni tekst podvučen je crnom linijom. Papir bijel, glat; povez polukožni.

1. L. 1-40. ISTO

Prepisao Sulaymān b. Ḏulgaffār u Beogradu mjeseca zul-hidždžeta 1192/1778.

تمت هذا الكتاب فى بلد بلغراد فى شهر ذى الحجة فى يوم السبت بعد العشاء كتبه الحقير
الفقير سليمان بن ذو الغفار.. سنة ١١٩٢

2. L. 40-43. **كتاب لغات**

Prevod klasičnog fermana u kome se javljaju brojni elementi arapskog i perzijskog jezika, a prevod je sačinjen na savremeniji turski jezik, ne samo leksički nego i gramatički, od nama nepoznatog prevodioca.

Početak:

اقصى القضاة قاضيلرك قاضى سى

Nasẖ sa nešto ta' līqa, pisan rukom istog prepisivača.

Prepis iz iste godine kao i predhodno djelo.

Na 43-44. listu je ذم قضاة ukor kadijama od nekog sufije ili ši' ije, također na turskom jeziku. Na 45a. listu je jedan recept na turskom jeziku i dvije kraće dove pri obavljanju dviju sedždi. Na 45b. listu i na posljednjoj unutarnjoj korici nalaze se datumi rođenja i smrti nekih osoba iz Vareša sve na turskom jeziku.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (v. pečat na početku i na kraju rukopisa).

2095. ISTO 6882.

L. 83;19 x 14. Nasẖ-ta' līq, pomiješani. Naslov i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po rubovima ima malo dopuna i objašnjenja. Papir tamnobijel, čvrst; povez polukožni, sa preklopom.

Prepisao Ahmed b. Redžeb-efendija, 2. redžepa 1206/1792.

Na naslovnoj stranici opis Rusulullaha, od strane njegove supruge Aiše r.a. nad njegovim grobom, a ovo prenosi Enes b. Malik. Tu su još i poučni savjeti i izreke.

Poklonio Jakub Memić iz Novog Pazara.

2096. ISTO 2604.

L. 72; 20 x 12. Ta' līq. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po marginama ima dopuna i objašnjenja. Tekst na prve dvije stranice obrubljen je jednom debljom zlatnom linijom. Papir bijel, glat; povez kožni, oštećen.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu je jedan recept na turskom jeziku za liječenje guše.

2097. ISTO 3031.

L. 60; 19 x 14. Nasẖ-ta' līq pisan nevještom rukom prepisivača. Osnovni teskt podvučen je crvenom linijom. Papir bijel, glat; povez polukožni.

Prepisivač i datum prepisa nisu navedeni, ali smatramo da rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na kraju je ime bivšeg vlasnika knjige Tafro Abdulaziz Fočalī (iz Foče), pa je, vjerovatno, ovaj rukopis otuda i dopsio u ovu biblioteku.

2098. ISTO 3143.

L. 88; 16,5 x 11. Nasẖ-ta' līq, sitniji. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Papir bijel; povez polukožni, oštećen.

Nema podataka o prepisivaču niti o datumu prepisa, ali smatramo da rukopis potiče iz XVIII stoljeća.

Na kraju su dvije bilješke na turskom jeziku, prenesene iz djela: ترجمان صحاح

Uvakufio Nūrikā hadži Ḥasan-efendī Gradačaničevī (v. bilješku na marigni 1. i 2. lista).

2099. ISTO 3980.

L. 54; 20,5 x 14,5. Nasẖ, pisan vještom rukom prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovni tekst podvučen je crvenom crticom. Tekst je obrubljen sa po jednom tankom crvenom linijom. Po rubovima, ponegdje, ima tumačenja koja se odnose na tekst. Papir tamnobijel, čvrst, malo dohvaćen vlagom; povez kartonski, sa kožnim hrbatom.

Nema bilješke o prepisivaču i datumu prepisa, ali rukopis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu je jedan hadis i dvije dove.

Na naslovnoj stranici je bilješka o tome da je ovu knjigu kupio Ṣāliḥ b. Muṣṭafā Šem' ī zāde od nekog Ibrāhīm-efendije Radiša. Tu je i ime ranijeg vlasnika knjige i njegov lični pečat (Ibrāhīm, kadija u ...?).

Na posljednjem zaštitnom listu su fetve na turskom jeziku.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

2100. ISTO 6883.

L. 74; 17 x 11,5. Nasẖ. Naslov i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima malo ispravaka i dopuna. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Tekst je obrubljen sa po jednom tankom, također, crvenom linijom. Papir tamnobijel, glat; povez polukožni, sa preklopom.

Prepisao Ḥasan b. Muṣṭafā ...(?) 1274/1857.

Na kraju je bilješka iz tefsira i dova prepisivača.

Rukopis je otkupljen od Ismaila Selimovića, imama iz Zvornika.

2101. ISTO 4869.

L. 89; 23 x 17. Ta'līq, lijep. U prepisu ima grešaka. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Papir bijel, glat; povez polukožni.

U ovom primjerku prepisivač je naveo puno ime pisca ovog djela: Ibrāhīm b. Ismā'īl b. 'Oṯmān b. Bakr b. Yūsuf, muftija u Pazaru.

Prepisao Ṣāliḥ Kanber Biletić 1293/1876.

قد وقع الفراغ هذا الشرح الشريف عن يد صالح فقير الضعيف... سنة ثلث وتسعين و
مائتين والف...

Na naslovnoj strani je ime prepisivača, kao vlasnika knjige, napisano nekoliko puta.

Na 90-91. listu su hadisi, čija nam je vjerodostojnost sumnjiva. Na kraju je bilješka iz fikha.

2102. Zbirka(مجموع), 4 3655.

L. 106; 21 x 14. Nash - ta'līq, od različitih prepisivača. Kur'anski ajeti, poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima malo tumačenja. Papir bijel, glat; povez kožni, sa preklopom, ima utisnute ornamente na sredini korica i na preklopu.

1. L. 1 - 50. **مختار من كتاب التحبير فى علم التذكير فى معانى**
اسم الله تعالى

Izbor iz djela „Taḥbīr fī 'ilm at-taḏkīr" o značenju Božijih imena i njihova upotreba u zikru. Osnovno djelo napisao je 'Abdul-karīm b. Hawāzin b. 'Abdulmalik al-Qušayrī, umro 645/1072/v. ḤḤ I, 354/, a ovaj izbor, prema našem rukopisu, Muḥammad b. Abū Bakr /b. 'Abdulqādir/ ar-Rāzī, umro 660/1261. Međutim, Brockelmann /S I, 772/ kaže, da je autor ovog izbora Fahruddīn ar-Rāzī, umro 606/1209. 6AL, G I, 505; GAL/S I, 772 i 922, 17; AM II, 127.

Početak:

هذا مختار من كتاب التحبير الذى الفه الامام الزاهد العارف ابو القاسم عبد الكريم بن
هوازن القشيرى... اختاره العبد الفقير الى الله تعالى محمد بن ابو بكر الرازى... ولله
الاسماء الحسنى

Prepisao al-ḥāǧǧ Aḥamad b. Muḥammad al-Mostārī /iz Mostara/, utorak u sredinom šabana, 1203/1788.

(قد وقع الفراغ من ترقم هذه النسخة فى يوم الثلثاء فى اوساط شعبان المكرم لسنة ثلث و
مائتين والف. على يد عبد الفقير الى الله الحقّ الاحد الحاج احمد بن محمد المستارى...)

2. L. 51b - 54. **تفسير آية ظهر الفساد فى البرّ والبحر**

Tumačenje 41. ajeta iz sure ar-Rūm, od nepoznatog pisca.

Početak:

الحمد لله حق حمده و الصلوة على اشرف انبيائه و رسله محمد و اله و صحبه و سائر امته و
بعد قال الله سبحانه وتعالى فى سورة الروم بيانا سبب عقوبته عصانه... ظهر الفساد

Prepisivač je kao i u prethodnom djelu.

3. L. 57 - 88. **نزهة النظر شرح نخبة الفكر**

Kratko djelo o teoriji hadisa i njegov komentar. Napisao Šihābuddīn Ahmad b. 'Alī b. Ḥaǧar al-Asqalānī, umro 852/1448 /v.I, 237/.

Prepis je završen 1177/1763.

4. L. 93 - 106. **حواشى نخبة الفكر**
ـ ناقص فى آخره ـ

Djelo je na kraju nepotpuno.

Glosa prethodno komentaru. Napisao Ibrāhīm al-Madanī al-Kurdī oko 1144/1731.

Ahlwardt II, 1111.

Početak:

قوله الحمد لله الحمد هو الوصف بالجميل الاختيارى... قوله لم يزل انما لم يضم اليه ولا
يزال الاثبات الابدية...

Prepis potječe iz druge polovine XVIII stoljeća.

Na naslovnoj stranici su tri hadisa, dvije bilješke iz tesavvufa i jedna bilješka o pokornosti i ibadetu, prenesena iz nekog djela 'Alī al-Qārī-je. Na 51a. listu je jedna dova koja se uči protiv silnika i tri hadisa, prenesena iz djela „Šifā-i šerīfa". Između pojedinih djela i na kraju ima po nekoliko neispisanih listova.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

2103-2104 . التذكرة باحوال الموتى وامور الآخرة 1697,1777.

ــ الجزء الاول ــ

Djelo o smrti, budućem svijetu i posljednjim događajima. Napisao Muḥammad b. Aḥmad b. b. Farağ al-Qurṭubī al-Andalusī, umro 671/1272.

ḤḤ I,390; Ahlwardt II, 2744.

Početak:

الحمد لله العلى الاعلى الولى المولى الذى خلق و احيى.. وعبد فانى رأيت ان اكتب كتابا
وجيزا يكون تذكرة لنفسى و عملا صالحا بعد موتى فى ذكر الموت و احوال الموتى

Svezak prvi. L. 239; 20,5 x 15,5. Nash. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po marginama ima malo komentara i ispravaka. Papir bijel, glat, deblji; povez kožni, sa preklopom, čija je posljednja korica otkinuta.

Prepisao Salāme b. Ibrāhīm b. Abu'l-Hayr b. Ibrāhīm b. Ḫalīl (... nečitljivo), 25. zul-kadeta 1021/1612.

Na početku je naslov djela, a onda slijedi nekoliko neispisanih listova.

Iz biblioteka 'Abdullāh-efendije Kantamirije.

Drugi svezak. الجزء الثانى

Početak:

باب ما يرجى رحمة الله تعالى و مغفرته و عفوه يوم القيامة قال الحسن يقول الله تعالى يوم
القيامة جوزوا الصراط بعفوى و ادخلوا الجنة برحمتى

L.146; 20,5 x 14. Nasḫ pomiješan sa nešto malo ta'līqa. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst na prve dvije stranice obrubljen je jednom debljom i tanjom zlatnom linijom. U vrhu prve stranice, umjesto uobičajenog unvana, nalazi se pravougaonik, zlatne i zelene boje. Papir bijel, glat, malo dohvaćen vlagom; povez polukožni.

Prepis potiče, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na trećem zaštitnom listu je ime ranijeg vlasnika (Ubaydullah Zuhdi, muderis), a na prvom 1a listu je naslov djela i puno ime pisca, te pečat vakifa i noviji pečat ove biblioteke.

Uvakufio Abdulbaki-efendija Džinozade (Džinić).

2105. رياض الصالحين 3649.

ــ ناقص فى آخره ــ

Djelo koje sadrži pouke i savjete o islamskom ponašanju i vjerskim dužnostima, - na osnovu Kur'ana i Hadisa.

Rukopis je skraćena verzija toga djela, i nepotpun je na kraju za jednu trećinu. Napisao Muḥyiddīn, Abū Zakarīyā, Yaḥyā b. Šaraf an-Nawawī, umro 676/1277.

Puni naslov djela glasi: رياض الصالحين من كلام سيد المرسلين

GAL, GI, 397; GAL SI, 684; ḤḤ I, 936, Alwardt II, 1334

Početak:

الحمد لله الواحد القهار العزيز الغفار

L. 103; 20 x 15. Ta'līq i nash, pomiješani, pisani lijepo, rukom veoma vještog kaligrafa. Naslovi i istaknute riječi pisani su mastilom različite boje: crvenim, plavim i bijelim. Papir žućkast, roze i bijel. Po rubovima listova s početka,ima bilježaka. Povez polukožni, oštećen, rastavljen od listova; listovi prosuti, i neki dohvaćeni vlagom, tako da je pismo mjestimice oštećeno.

Pisac je ovo djelo dovršio godine 670/1271, što se vidi iz štampanog primjerka, iz bilješke na završetku:
قال مؤلفه – رضى الله عنه: فرغت منه يوم الاثنين رابع شهر رمضان سنة سبعين و ستمائة.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Završetak je ovdje (na listu 103):

عن ابن عباس رضى الله تعالى عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه و سلم: إنَّ الَّذى
لَيْسَ فى جَوْفِهِ شَيْءٌ مِنَ الْقُرْآنِ كَالْبَيْتِ الْخَرِبِ.

Na posljednim stranicama (list 103b i 104a) ima nekoliko zapisa o krađi (što se uči da se sačuva imetak od kradljivaca.)

Iz Karađoz-begove biblioteke.

2106. الفوائد المنزعة الحياض فى شرح كتاب الرياض 91.

Komentar prethodnom djelu Riyāḍuṣ-Ṣalihin - zbirka hadisa, koju je napisao Muḥyiddīn Yaḥā b. Šaraf an-Nawawī, umro 676/1227, a ovaj komentar Muḥammad b. 'Alī b. Muḥammad 'Allan al-Bakri, 'Allān, umro 1057/1647.

ḤḤ I, 936; Ismā' il-paša: AM II, 283; GAL, S I, 684.

Početak:

الحمد لله الذى جعل خلق الذكر رياض الصالحين... اما بعد فهذه حواشى علقتها على
كتاب رياض الصالحين جمعتها من كتب التفسير و شروح الحديث و كلام ائمة الدين و
سميته الفوائد المنزعة الحياض فى شرح كتاب الرياض

L. 386 (sa originalnom folijacijom); 37,5 x 23. Nash, pisan uvježbanom rukom prepisivača. Poglavlja su pisana crvenim i zelenim mastilom, a istaknute riječi podvučene su crvenom linijom. Papir žućkast, malo oštećen i dohvaćen vlagom; povez kartonski, noviji.

Prepis potječe, vjerovatno, iz druge polovine XVII stoljeća.

Na početku je crvenim i crnim mastilom ispisan sadržaj, a ispod sadržaja je bilješka, da je rukopis uvakufljen u Foči, odakle je i donesen u ovu biblioteku.

2107. Zbirka (مجموع),8 675.

L. 214; 24,5 X 17. Nash, sitniji i ta'līq, od različitih prepisivača. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima dopuna i ispravaka. Papir bijel, glat, malo dohvaćen vlagom i pismo je djelomično oštećeno; povez kožni, sa preklopom. Na sredini korica i na preklopu utisnuti su ornamenti.

1. L. 1 - 29. بيان الفرقان بين اولياء الرحمن و اولياء الشيطان

Djelo raspravlja o pobožnim i nepobožnim ljudima. Napisao Aḥmad b. 'Abdulḥalīm b. 'Abdussālam Taqiyddīn, Ibn Taymiya, umro 728/1328.

ḤḤ I, 261; Ahlwardt, 2082.

Početak:

قال شيخ الاسلام العلامة... ابو العباس تقى الدين احمد بن تيمية رضى الله عنه الحمد لله
نستعينه و نستغفره و نعوذ بالله

Na 30. listu je izvod iz komentara na „Šamā'il", od 'Alī al-Qārī-je.

2. L. 31 - 45. رسالة فى السماع و الرقص و الصراخ

Djelo raspravlja o pitanju da li je dozvoljeno ili nije slušanje muzike, sviranje, ples i podvikivanje prilikom derviškog rituala, od istog pisca.

Ahlwardt V, 5507.

Izgleda da se naš primjerak razlikuje od djela koji navodi Ahlwardt, ili postoje dvije verzije koje je prepisivač u našem primjerku obje zabilježio.

Početak prve verzije:

لااله الا الله محمد رسول الله الحمد لله سئل الشيخ الاسلام بقية السلف المكرم... الحمد لله
رب العالمين...

Početak druge verzije:

الحمد لله رب العالمين سئل الامام شيخ الاسلام ابو العباس احمد بن عبد الحليم بن عبد
السلام بن تيمية عن سماع و ما يتعلق به من الرقص و التواحيد و الصراخ

3. L. 46-48. المعيار فى الرد على المتمسكين عن الاخبار

Kratka rasprava na prethodnu temu, tj. o tome šta je zabranjeno (novotarija), a šta je dozvoljeno za derviše u njihovim obredima. Napisao Abu'l-Meḥāsin Hibbatullāh b. Naṣr b. al-Ḥusayn b. Ḥāmid al-Harrānī, umro 580/1184.

Isma il-paša: Ḏayl II,516; AM II,506.

Početak:

الحمد لله مكرم الاوليا بجزيل الاكرام... اما بعد فانى لما رأيت ما ظهر فى بلدنا من نويس
نبزوا بالصوفية من اكثار اللعاب بالقضيب و الرقص

4. L. 49-170. كشف الغطاء عن حقائق التوحيد و العقائد الموحدين

Djelo u odbranu pravog vjerovanja za borbu protiv nevjerstva, otpadništva i sumnje. Napisao Ḥusayn b. ʻAbdurraḥmān b. Muḥammad al-Ḥasanī Badruddīn Abū Muḥammad Ibn al-Ahdal al-Yamanī aṣ-Ṣōfī, umro 855/1451.

ḤḤ II, 1491-92; Ahlwardt II, 2109.

Početak:

الحمد لله الذى تعرف الى خلقه باحديته... اما بعد فان الله سبحانه و تعالى قد اوضح
الدين بكتابه المبين و يكلم رسوله خاتم النبيين

5. L. 171b-183a الناسخ والمنسوخ للاسفرائنى

Djelo o derogaciji u Kur'anu, koje je napisao kadija Abū ʿAbdullāh Muḥammad b. ʿAlī al-Isfarā'inī (v.I,166,1;str.137).

6. L. 183b-185. رسالة فى بيان الاحاديث الموضوعة للصغانى

Traktat o apokrifnim hadisima. Napisao Ḥasan b. Muḥammad aṣ-Ṣagānī, umro 650/1252 (v.I,120,5;str.74).

7. L. 187b-190a. رسالة البركوى فى اصول الحديث

Komentar risali o teoriji Hadisa. Osnovni tekst napisao Muḥammad b. Pīr ʿAlī al-Birgavī, umro 981/1573, a ovaj komentar Dāwūd b. Muḥammad al-Qarṣī, umro 1169/1755 (v.I,397,1;str.243).

8. L. 191-264. موضوعات على القارى

Djelo o apokrifnim hadisima, napisao ʿAlī b. Sulṭān Muḥammad al-Qārī, umro 1014/1606 (v.I,2,2;str.5).

Prepis potječe iz XVII ili XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu je izbrisana bilješka prvog ranijeg vlasnika knjige, bilješka drugog vlasnika knjige Hromozāde o korištenju knjige bez ikakve naknade, te ime trećeg vlasnika knjige: Salih Izzeti.

Na naslovnoj strnici su pečati vakifa, naslovi djela, napisani rukom Mehmeda Handžića i noviji pečat ove biblioteke.

Uvakufio Hrōmō-zāde Ṣāliḥ-efendī.

2108. منية الواعظين وغنية المتعظين 6239.

ـ ناقص فى آخره ـ

Djelo je na kraju nepotpuno. Od 40 poglavlja, koliko ih ima ovo djelo, kod nas je sačuvano nepunih sedam.

Kratka zbirka propovijedi. Napisao ʿAbdulḥamīd b. ʿAbdurraḥmān al-Angūrī 763/1326 (v.I,587,5,str.370).

Početak:

الحمد لله الذى خالق النسم ورازق المخلوق ومقدر القسم... وسميته بمنية الواعظين وغنية
المتعظين وقد فرغ من تأليفه العبد الفقير.. عبد الحميد بن عبد الرحمن الانكورى فى اوائل
شهر جاذى الاولى سنة ثلاث وستين وسبعمائة

L. 8; 20 X 14,5. Nasḫ. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima malo ispravaka i tumačenja riječi koje se odnose na doćni tekst. Papir tamnobijel, čvrst, deblji, dohvaćen vlagom, pa je pismo oštećeno; bez poveza.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVII stoljeća.

Na naslovnoj stranici je bilješka iz tefsira, prenesena iz djela „Tefsīr-i kebīr".

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzijje) medrese u Travniku.

2109. الروض الفائق فى المواعظ والرقائق 1186.

ـ الجزء الثانى ـ

Drugi svezak opširnog djela, koje sadrži anegdote, životne zgode pobožnih ljudi, hadise, stihove, primjere za popravak griješnika; govori također o Muhamedu i njegovim najbližim drugovima i sljedbenicima, zatim o velikim imamima, o odlikama svetih ljudi (kerametima evlija) i o Sudnjem danu. Ukratko, ide zatim da osvijetli glavne tačke vjerovanja i da probudi pobožnost u svim ljudima. Napisao Abū Maydan Saʿab b. Saʿdullāh b. ʿAbdulkāfī al-Miṣrī al-Makkī al-Ḥurayfīš, umro 801/1398. U našem rukopisu naslov je napisan na prvom listu, crvenim mastilom, a ispod naslova je ime pisca, napisano crnim mastilom.

Ovaj drugi dio počinje od XXX poglavlja, a govori o kerametima evlija.

ḤḪ I, 919; Ahlwardt VII,8806; GAL,S II, 229.

Kod nas je početak:

الحمد لله الذى ظهر بالبرهان وتجلّى

L. 240;21 x 15. Nasḫ, jednostavan. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Rečenice su rastavljene crvenim krupnijim tačkama. Papir bijel, glat, malo dohvaćen vlagom; povez kožni, sa utisnutim ornamentima na sredini korica.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu su dvije poučne izreke na turskom jeziku, ispod kojih su nečitljivi potpisi, bilješka vakifa i njegov pečat, a na vrhu još jedan lični pečat, koji se nalazi i na sljedećm listu, a u kome čitamo ime ʿAbdušerīf ʿOmer. Na istom b listu je bilješka na arapskom jeziku, pisana vrlo slabim rukopisom i sa greškama, a u kojoj su okarakterisane starosne dobi jedne žene i to u dekadama od 10 do 100 godina.

Na 1.ª listu, ispod naslova djela i imena pisca, nalazi se ova bilješka:

اوقف فى سبيل الله تعالى وقفا صحيحا احد كتخداى مستحفظان المرحوم عبد الرحمن كتخداى الذى بنى جامع الازهر بمصر القاهرة لطلبة العلم فى مدينهء سراى بوسنه و غيرها و الناظر عليه سيد عمرافندى سرايى فى ٢١ ربيع الآخر سنة ١١٩٨.

Iz bilješke se vidi, da je ovaj rukopis prvo uvakufio Aḥmed Keth̲odā, mustahfiẓ umrlog ʿAbdurraḥmāna Keth̲ode, koji je izvršio proširenje Al-Azhara u Kairu 1167/1753-4. godine, za učenike u gradu Sarajevu i drugim mjestima i da joj je za nazira odredio nekog Omer-efendiju Sarajliju, 21 rebiul-ahira 1198/1784. (O spomenutom graditelju Al-Azhara-Abdurahman Kethodi - vidi: The Mosques of Egipt, vol I, str.17).

Uvakufio ʿAbdulqādir-efencija Muzaferija za Sīm-zāde (Đumišića) medresu u Sarajevu, godine 1206/1792 (v. bilješku na prvom zaštitnom listu).

2110. Zbirka (**مجموع**), 2 **1927.**

L.48; 20 x 15,5. Nash̲ sa nešto taʿlīqa, starinski, pisan širokim perom. U pisanju ima grešaka. Papir tamnobijel, deblji, čvrst; listovi su, naročito pri vrhu, dohvaćeni vlagom, tako da je mjestimice pismo oštećeno. Povez polukožni, oštećen crvotočinom i rastavljen od listova.

1. L. 1-43. **المنظومة العمادية مع شرحها فى آداب الاكل والشرب و النوم و اليقظة و الدعاء**

Spjev i njegov komentar o vjerskim i higijenskim pravilima u pogledu jela, pića i spavanja, te o ponašanju u budnosti pri dovi (molitvi). Oboje napisao Aḥmad b. ʿImād b. Yūsuf al-Aqfahsī al-Miṣrī aš-Šāfiʿī, Šihābuddīn, umro 808/1405.

U rukopisu je naslov: كتاب آداب الاكل, a u nekim izvorima naslov je: آداب الطعام.

GAL, II,93; Ismāʿil-paša: Ḏayl I,3; AM I, 118.

Početak poslije besmele:

القصيدة و شرحها كلاهما للشيخ الامام العالم العلامة... ابى العباس شهاب الدين احمد بن العماد الشافعى...

Prvi stih:

الحمد منى لربى مسبغ النعم
و الشكر ثم الثنا لمانح النحل

Komentar stiha: الحمد هو الثنا على مستحقه بذكر صفاته الجميلة

Spjev ima oko 340 stihova. Stihovi su pisani crvenim mastilom.
Posljednja dva stiha

و بعد قولى لربى كل محمدة   صلى الاله على المختار فى الازل
و المصطفين و كل الرسل بلّغهم   زين السلام سلاما زاكى العمل

Prepisivač i datum prepisa nepoznati.
Bilješku o prepisu (na listu 43a):

تمت منظومة ابن عماد بحمد لله و عونه و حسن توفيقه. والله الموفق للصواب و اليه المرجع و المآب. غفر الله تعالى لكتابها و صاحبها و لجميع المسلمين اجمعين و حسبنا الله و نعم الوكيل. ولا حول ولا قوة الا بالله العلى العظيم. و صلى الله على سيدنا محمد و على آله و صحبه و سلم الى يوم الدين. آمين

Iza ove bilješke, prepisivač dodaje svoja dva stiha:

و ان تجد عيبا فسد (؟) الخللا   تبغى عند الله فى عز (؟) المللا
و لا تعاير من فيه عيب   و قل رجل من لا فيه عيب و علا

U ovim stihovima on moli da mu se ne zamjeri na pogreškama, koje je, možda, u prepisivanju načinio.

2. L.43b-48. **خواص اسماء الله الحسنى**

Traktat o važnosti i tajnim moćima Božijih imena. Napisao aš-Šayh̲ Ǧalāluddīn at-Tibrīzī, čija nam je biografija nepoznata.

Kairo I,293; Ḥ Ḫ I, 726.

Možda je autor ovog traktata Aḥmad b. Muḥammad at-Tibrīzī (živio koncem V/XI stoljeća), pisac mističnog djela „Sirāǧ al-qulūb (v. HH II, 983).

Početak nakon besmele:

الحمد لله رب العالمين. العاقبة للمتقين... و بعد هذا خواص منافع اسماء الله الحسنى و

هى تسعة وتسعون اسما املأ الشيخ الاجل... جلال الحقيقة والشريعة والدين التبريزى. نوّر الله ضريحه. قال الله تعالى ولله اسماء الحسنى فادعوه بها. وقال النبي صلعم: ان لله تسعة وتسعين اسما من قال او احصاها دخل الجنة

Završetak:

تمت خواص اسماء الله الحسنى كما وجد فى النسخة المنقول منها والحمد لله رب العالمين. وصلى الله على سيدنا محمد وعلى آله وصحبه وسلم تسليما كثيرا. آمين

Prepisao oba rada isti, nepoznati prepisivač, vjerovatno u XVII stoljeću.

Na naslovnoj strani je, pored naslova, ime ranijeg vlasnika (Hadži Mustafa, kadija), bilješka zavještača i pečati ove biblioteke.

Na posljednjem listu (49) je neka dova, pisana slabim rukopisom.

Uvakufio Muhamed-efendija Svrzo.

2111. (كتاب) طبقات النّبيّين 2181.

Rasprava u stihovima (urğūza) o stepenima (ṭabaqāt), vrijednosti i veličini Božijeg poslanika Muhammeda. Sastavio Aḥmad b. ʿImād ʿImāduddīn/ b. Muḥammad al-Aqfahsī, Šihābuddīn Abu'l-ʿAbbās, aš-Šāfiʿī al-Miṣrī, umro 808/1405.

GAL 6, II,94,27; Šaḏarāt VII,73.

Gornji naslov je prema našem rukopisu. Ispod naslova je ime autora:

للعلامة العابد الزاهد ابى العباس احمد بن عماد الدين الاقفهسى الشافعى

Brock. (n.m.) spominje ovu poemu pod naslovom: ارجوزة فى طبقات الانبياء

Rođena je na osnovu predaje (tradicije), koja je često neprovjerena, ili je slabe vjerodostojnosti.

Početak poslije besmele:

قال الشيخ الامام العالم شهاب الدين ابوالعباس احمدبن عماد الاقفهسى الشافعى رحمه الله

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِى هَدَانَا   لِدِينِهِ الْحَقّ اجْتَبٰى ابانا
آقَامَهُ فِى آحْسَنِ التَّقْوِيم   وَخَصَّهُ بِالْفَهْمِ وَالتَّكْرِيم

Stihovi su vokalizirani. Na svakoj stranici ima prosječno po 16 stihova. Cijela poema ima ukupno 386 stihova.

L.13; 20 x 15. Nash, krupniji, čitak, pisan vještom rukom, vokaliziran. Papir tamnobijel, deblji, čvrst; povez polukožni, nov.

Završetak poeme (posljednji stihovi):

يا ربنا صل على المختار   وآله والصحب والاخيار
وتابع بالخير والاحسان   سلم وكرر ساير الازمان
ومن قرأ ومن دعا لمن نظم   والحمد لله على كل النعم

والشكر لله على ايد مضت   نعجز عن احصايها قد كثرت

Prepisao Yūsuf b. Muḥammad b. Yūsuf, 5.muharrema 1179/1765, kao što je to zabilježio na kraju, iza posljednjih stihova.

(تمت الطبقات الانبياء عليهم افضل الصلاة والسلام نفعنا الله تعالى بها وجعلنا فى زمرتهم يوم المعاد والحمد لله... تحريرا فى خامس محرم سنة ١٧٩ على يد الفقير يوسف بن محمد بن يوسف المولوى الشافعى غفر الله لهم)

Tako je prepisivač zabilježio na kraju rukopisa. No, sudeći po pismu i papiru, reklo bi se da je rukopis dovršen ranije, tj. 1079/1668, a da je gornji datum pogrešno zabilježen.

2112. مثير الغرام وخلاصة الكلام فى فضل زيارة سيدنا الخليل عليه السلام 3661.

Djelo o prednosti i nagradi (sevāb) za hodočašće u mjesto Ḫalīl ar-Raḥmān (Hebron), gdje se nalazi grob Ibrahim a.s. Napisao Isḥāq b. Ibrāhīm b. Aḥmad at-Tadmurī aš-Šāfiʿī, umro 833/1421.

GAL II,131; HH II,1589.

Djelo je raspoređeno na 27 poglavlja. (fasl).

Sabrao, sa malim proširenjem, i napisao Dodatak od tri poglavlja ذيل الكتاب على ثلاثة فصول Ḫalīl b. ʿAbdurraḥmān b. Aḥmad al-Anṣārī, Garsuddin, godine 874/1469, - što je navedeno na početku i na kraju Dodatka.

Početak djela, poslije besmele:

قال الشيخ العالم العامل تاج الدين اسحق التدمرى الشافعى خطيب مقام سيدنا الخليل... الله احمد ان جعلنا من جيران نبيه وخليله ابراهيم الخليل

Početak Dodatka (list 119a):

الحمد لله وحده... قال المزيد... واضفت اليه فى غالب فصوله زيادات... وازيد ان شاء الله تعالى على كتاب ثلاث فصول

Završetak djela (list 118b):

وقد تم بحمد الله القول فيما حررناه وانتجز العرض الذى قصدناه وعلى الله الكريم اعتمادنا واليه ملجأنا واستاذنا واسأله النفع به لى ولسائر المسلمين ورضوانه عنى وعن والدى وجميع المؤمنين

Završetak djela, sa podacima o prepisu:

و كان الفراغ عن يد افقر عباد الله الملك الغنى عمر نعتى بن مصطفى الخطيب بجامع قوجه مصطفى باشاى عتيق و قد تم هذه الكتاب فى يوم الثامن و العشرين من شهر محرم الحرام السنه سبع وستين و مائه و الف...

Prepisao ʻOmar Naʻtī b. Muṣṭafā, hatib džamije Kodža Mustafa-paša, 28.muharrema 1167/1753.

L.142/118 + 24/; 21,5 x 16. Nasẖ, lijep, sitan, čitljiv, pisan u stisnutim redovima. /Svaka stranica ima 23 redka; format teksta 16 x 7,5/. Naslovi i neke istaknute riječi pisane su crvenim mastilom, a druge istaknute riječi i citati ajetā i hadisā podvučeni su crvenom linijom. Tekst je obrubljen također crvenom linijom. Papir žućkast, čvrst i glat, sa širokim rubovima; povez polukožni.

Na prvoj strani zaštitnog lista neko je pogrešno stavio naslov: Ğāmiʻ al-bayān. Taj naslov nalazi se i na donjem prerezu listova. Na istoj strani je i bilješka sa imenom ranijeg vlasnika (Mustafa b. Hasan).

Na sljedeće dvije stranice nalazi se zbirka kratkih hadisa iz Sujutijinog djela „al-Ğāmiʻ aṣ-ṣagīr". Potom slijedi sadržaj djela, pisan rukom prepisivača, na 11 stranica.

Poslije sadržaja, opet zbirka kratkih hadisa, što je uzeto također iz djela „al-Ğāmiʻ aṣ-Ṣagīr".

Na kraju sveska (list 143b) nalazi se pobožni spjev na turskom jeziku, od nepoznatog sastavljača; ima 33 stiha, pisana lijepim taʻlīqom.

Na posljednja dva lista, opet zbirka kratkih hadisa, kao gore. Sve je ovo prepisano kasnije, rukom drugog prepisivača.

Iz Karađoz-begove biblioteke (v. bilješku u rukopisu).

2113. Zbirka (مجموع), 2 1435.

L.138; 21 x 14. Taʻlīq, pisan na brzinu, uvježban rukom. Naslovi su pisani crvenim mastilom. Papir tamnobijel, deblji, čvrst, ima prosutih listova. Povez polukožni, oštećen.

1. L.1-89a رونق المجالس

Knjiga poučnih priča (ḥikājā) o pobožnosti i asketizmu. Napisao Abū Ḥafṣ ʻOmar b. al-Ḥasan an-Nīsābūrī as-Samarqandī, živio oko 840/1436. *)

HH I, 934; GAL G,II,285; AM I,793.

Djelo je raspoređeno na 22 poglavlja, a svako poglavalje na deset priča (hikaja).

Početak:

كتاب رونق المجالس...من تأليف الشيخ الامام الصالح ابى حفص عمر بن ابى الحسن النيسابورى المعروف بالسمرقندى ... بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله رب العالمين. و الصلوة على نبيه محمد... هذا كتاب جمع الشيخ الصالح ابو حفص عمر بن الحسن النيسابورى المعروف بالسمرقندى نور الله قبره، وسماه رونق المجالس مشتمل على اثنين و عشرين بابا كل باب يحتوى على عشر حكايات

U uvodu je naveden sadržaj djela.

Ahlwardt (VII, 733) navodi naslove svih poglavlja (22).

Završetak:

... وحكى ان ذنون المصرى رح رآى صبيانا فى البادية فقال له الى اين فقال الى بيت ربى فقال له اين الزاد و الراحله فقال زادى التقوى و مركبي رجلاي و همّتى مولاى. و الله اعلم بالصواب و اليه المرجع و المآب. تمت تمام.

2. L.89b-134. سراج القلوب

Djelo o pobožnosti i askezi, iz područja tesavvufa, na perzijskom jeziku, u formi pitanja i odgovora (جواب - سؤال)

Ime autora nije navedeno u rukopisu niti kod Hadži Halife. Drugi izvori navode različita imena, pa nam je autor zapravo nepoznat.

Autori, koji su navedeni u nekim izvorima su:

Abū Bakr b. ʻAbdullāh b. Muḥammad b. Šāmūr al-Asadī ar-Rāzī;

H̱oğa Abū Naṣr Ibn al-ʻUzām al-Gaznawī;

Abū Naṣr Saʻīd b. Gattān al-Gaznawī - čije su nam biografije nepoznate.

Posljednji od ove trojice pisaca (al-Gaznawī) je, najvjerovatnije, autor ovog rada.

ḤH̱ II,983; Flügel III,453; Pertsch p, 263.

Početak u našem rukopisu, poslije besmele, glasi:

پرسيده اند و آنرا جواب باز داده اند اكنون اين كتاب را بر طريق جواب و سؤال نهاده اند و سراج القلوب نام نهاده اند.

Prema tome, početak koji se navodi u izvorima (الحمد لله العلى العظيم) ovdje izostavljen.

Rad je raspoređen, prema našem rukopisu, na 45 poglavlja, od kojih je svako označeno izrazom sifat (opis). Pitanja su postavljena riječima:

خبر كن ما را (-Kaži nam).

---

*) Ime ovog pisca, u raznim izvorima, različito je navedeno.

Na početku ovog rukopisa kaže se, da je ime pisca: ʻOmar b. Abu'l-Ḥasan an-Nīsābūrī as-Samarqandī.

Hadži Halifa (I,934) kaže: ʻOmar b. ʻAbdullāh as-Samarqnadī.

Brockelman (Gal II,285) kaže: ʻOmar b. al-Ḥasan an-Nīsābūrī as-Samarqandī.

Ahlwardt (VII,733) kaže: ʻOmar b. al-Ḥasan an-Nīsābūrī as-Samarqandī.

Flügel (I,402) kaže, da je u rukopisu bečke biblioteke ime pisca navedeno: ʻOmar b. al-Ḥasan an-Nīsābūrī, poznat pod imenom as-Samarqnadī. To je, izgleda, najispravnije.

Brockelmana (S II,262) spominje još jednog pisca, sličnog imena: Abū Ğaʻfar ʻOmar b. al-Ḥusayn an-Nīsābūrī as-Samarqandī (živio i radio oko 807/1404) i navodi mu djelo „Funūn al-aḫbār". Možda se radi o istom piscu?

Poslije gornjeg početka, naveden je sadržaj djela (naslovi 45 poglavlja - sifat).

Naslovi pojedinih poglavlja, kako koje dolazi, pisani su sa strane, najprije crvenim, a kasnije crnim mastilom.

Npr: Tako naslov prvog poglavlja glasi:

در بیان آنکه این جهان بجند روز آفر ید (list 90a),

a naslov drugog poglavlja:

در بیان آسمانها جیست نام ایشان و نام مهترآسمان جیست (list 92a).

Posljednji naslov (list 128a) glasi: در بیان قبر سبلیمان عـ.م. و حکایت بلیا و عفّان

Prvo pitanje (list 90a) glasi: خبر کن مارا که خدای تعالی این

جهان را بجند روز آفر ید تابدانیم

Posljednje pitanje ovdje (list 128a) glasi:

سؤال: خبر کن ماراکه کور سلیمان عـ.م.

کجاست و بآنجاکه رسیده است

Završetak:

یس این قصه‌ء در میان مردمان فاش و مسهور کشت تامر دمان میخوانند واز قضا و قدر

حق سبحانه و تعالی می شناسند تمت تمام

Iza ovog završetka, nalazi se stih prepisivača:

هر که آمد بجهان می رود از دار فنا

جه تعلق جه تملق جه قساوت جه بلا

Na rubu posljednjeg lista (134b) nalazi se nekoliko bilježakak na turskom jeziku o džemaatu (zajedničkom klanjanju namaza).

Na listovima 135-138. nalaze se podulje bilješke na arapskom i turskom jeziku sa raznih područja.

Prva bilješka je priča (hikājā), na arapskom jeziku, u kojoj se opisuje dijalog, navodno, između islamskog učenjaka Ḥammāda i njegova učenika Ebū Ḥanife, s jedne strane, i nekog ateiste (dehrī), s druge strane, o postojanju Boga.

Početak:

حکی ان درهریًّا جاء فی زمنِ حمادٍ و هوا استاذابی حنیفة

Druga bilješka, na turskom jeziku, sadrži pitanja o gromu i munji, šta su oni, te odgovor na ta pitanja, prema starom, primitivnom poimanju. Odgovor je dao neki Muṣṭafa.

Početak:

صاعقة ندر و شمسك و كوك كورليسى ندر

Potom se nalazi priča na arapskom jeziku o razgovoru Božijeg poslanika Sulejmana (Salamona) sa jednom pticom („hāme" - jejina, sova).

Početak:

روی ان سلیمان النبی عـ م دعا بالهامه

فجائت و سلمت علیه فقال سلیمان: یا هام اخبرنی...

Na kraju se nalazi nekoliko pitanja i odgovora, sa područja fikha, u obliku fetvi. (بو مسئله بیانندہ بیوردیلرله بر کشی آبد ست آلوب)

Cijelu zbirku prepisao isti, nepoznati prepisivač, vjerovatno, u XVII stoljeću.

Rukopis je kupljen u Travniku.

2114. Zbirka (مجموع), 2 2062.

L.7; 18 x 12,5. Nasẖ, mjestimice vokaliziran. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Papir žućkast, deblji, oštećen i popravljan; povez polukožni, rastavljen od listova.

1. L.1-4. الاجوبة عن الاسئلة فی القبر

Djelo je na početku nepotpuno. - ناقص فی اوله -

Kraća risala o smrti i ponovnom proživljenju, kao i stanju umrlih u kaburu, napisana u obliku 29 pitanja i odgovora. Napisao Aḥmad b. ʿAlī Šihābuddīn Ibn Ḥağar al-ʿAsqalānī, umro 852/1448.

Ahlwardt II,2663.

Kod nas je početak:

اما السؤال الاول و هو هل يقعد الميت ام يسأ لانه و هو راقد

Završetak:

فيلقون فی نهر حياة حما فينبتون كما تنبت الحبة والحمد لله وحده و صلی الله علی سيدنا محمد و اله و صحبه...

2. L.4b-7. ذكر مائدة التی نزلت عيسى عـ م

Traktat o Isaovoj a.s. trpezi, od nama nepoznatog pisca.

Naslov je prema rukopisu.

Početak:

قال البغوی رحمه الله و اختلف العلماء فی المائدة هل نزلت ام لا فقال مجاهد و الحسن لم تنزل...

Bilješka o imenu prepisivača je oštećena, a godina prepisa je 898/1492.

Na prvom zaštitnom listu su naslovi djela, a na nekoliko mjesta u rukopisu nalaze se stariji i noviji pečati ove biblioteke.

2115. Zbirka (مجموع) , 2 3614.

L. 176; 19 x 10. Ta'līq. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima malo komentara i ispravaka. Papir tamnobijel, glat, dohvaćen vlagom; povez polukožni, sa preklopom.

1. L. 1-82. در الواعظين و ذخر العابدين

Djelo o imanu, islamskim dužnostima, džihadu, siromaštvu i milostinji, od nepoznatog pisca. Djelo je nastalo za vrijeme vladavine sultana Meḥmeda II (vladao od 1451 - 1481).

GAL, S II,325; J. Bratislava,223.

Početak:

الحمد لله صير العلماء للارشاد كالنجم الظاهرة و الاقتداء كلاعلام العالية.. و هذا كتاب للواعظين... و سميته بدر الواعظين و ذخر العابدين

Djelo je podijeljeno na 20 poglavlja (mağlis = sijelo). Prvo poglavlje je o vjerovanju, a posljednje o vrijednosti milostinje.

2. L. 86b-179 بستان العارفين (vidi br. 1962).

Prepis je završen 991/1583.

Na prvoj unutarnjoj korici i prvom zaštitnom listu nalaze se razne dove, naslovi djela, jedan stih i ime vakifa (Šemić Ṣāliḥ-ef.). Na naslovnoj stranici su, također, nazivi djela, jedan hadis i bilješka da je rukopis pripadao Karađoz-begovoj biblioteci.

Na tri-četiri lista, koji se nalaze između dva djela, ima raznih dova, hadisa, stihova i fetvi.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

2116. ISTO **6876.**

L. 111; 19,5 x 14,5. Nasḫ-ta'līq, pomiješani. Poglavalja su pisana crvenim mastilom, a istaknute riječi podvučene su crnom crticom. Po rubovima, na nekim listovima, ima hadisa. Papir tamnobijel, tanji; povez polukružni, oštećen.

Prepisao Muṣliḥuddīn b. Ibrāhīm, iz Čelinca kod Banja Luke, 1056/1646.

(تم الكتاب المسمى بدر الواعظين و ذخر العابدين... في العشر الثاني من ذى القعدة الشريفة في سنة ست و خمسين و الف... في قصبة جالينجه حماها الله... و انا الفقير مصلح الدين بن ابراهيم)

Na prvim zaštitnim listovima je sadržaj djela i hadisi.

Rukopis je poklonio neki hodža Đonlagić iz Čelinca - Banja Luka.

2117. ISTO 5359.

L. 184 + (12 + 4) = zaštitni listovi; 20 x 12,5. Ta'līq. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom ili su podvučene crvenom linijom. Po rubovima, ponegdje, ima ispravaka i dopuna. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom, zaštitni listovi oštećeni; povez kožni, slab, oštećen.

Prepisao Muṣṭafā b. Aḥmad b. Muḥammad al-Aqḥiṣārī (iz Prusca) 1064/1653.

(قد وقع الفراغ في تحرير هذا الكتاب الشريفة... في اليوم الخامس و العشرين في جماد الاولى في يوم الاحد سنة اربع و ستين و الف نمقه الفقير مصطفى بن محمد الاقحصاري غفر الله ذنوبهم...)

Na zaštitnim listovima, i na početku i na kraju, ima mnogo bilježaka iz tefsira, fikha, hadisa, stihova, izreka i drugog.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

2118. Zbirka (مجموع) ,2 3721.

L. 185; 18 x 13. Nasḫ - ta'līq, pomiješeni, od različitih prepisivača. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima komentara koji se odnose na dotični tekst. Papri tamnobijel, čvrst, glat, različite debljine i starosti, dohvaćen vlagom, prosut; povez kožni, sa utisnutim ornamentima na sredini korica, preklop otkinut i zagubljen.

1. L. 1-66. ISTO

2. L. 67-185/1-119/. (كتاب في الفقه)

Neko djelo iz fikha od nepoznatog pisca. Naslov je prema sadržaju. Početak djela nema uobičajenu hamdelu, a sadržaj djela nalazi se na prvoj stranici.

Početak:

كتاب الطهارة من اراد الصلوة و هو محدث فليتوضأ فرض الوضوء غسل الوجه و اليدين مع المرافقين و مسح ربع رأس و غسل الرجلين مع الكعبين

Završetak:

...قال اذا كانت الجماعة ترجحت حرمة الجماعة على القبلة و الا ترجحت حرمت القبلة على الجماعة.تمت

Djelo ima 140 poglavlja (kitāb, bāb i faṣl).

1. poglavlje, L. 1.	كتاب الطهارة
2. poglavlje, L. 2.	فصل فرض الغسل
3. poglavlje, L. 2.	فصل تجوز الطهارة
139. poglavlje, L. 113.	كتاب الوصية
140. poglavlje, L. 115.	كتاب الفرائض

Stariji dio rukopisa potječe, izgleda, iz XVII, a noviji, dopisani dio, iz XVIII stoljeća.

Na prvoj unutarnjoj korici i prvom zaštitnom listu nalaze se fetve, bilješke iz fikha i hadisi, te ime i lični pečat ranijeg vlasnika knjige: Ṣāliḥ-soḫta b. Bajram. Slične bilješke su i na kraju djela. Fetve je izdao neki Muṣṭafā, muftija u Mostaru.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

2119. السبعيات فى مواعظ البريات 3477.

Propovijedi o svakom pojedinom danu u sedmici i o pobožnosti u vezi s tim danima. To su, uglavnom, stare fantastične priče, protkane izrekama iz Kur'ana i hadisa, bez naučnog provjerovanja.

U rukopisu je naslov:

كتاب السبعيات تأليف الشيخ العالم العلامة ابو منصور محمد بن عبد الرحمن الهمدانى

Djelo je raspoređeno, prema broju dana u sedmici, na sedam poglavlja, ili sedam sijela (maǧālis).

Napisao Muḥammad b. ʿAbdurraḥmān al-Hamadānī, Abū Naṣr, koji je živio i radio, vjerovatno, u devetom (petnaestom) stoljeću.

ḪḪ II,977; Flügel III,113; GAL, G II, 412; GAL, S II,583.

Ahlwardt (VII,730) kaže, da je pisac živio oko 900/1494.

Početak:

الحمد لله الجبار العزيز الغفار.. قال الشيخ الامام الاجل ابو محمد عبد الرحمن الهمدانى:
اعلم ان الخالق البارىء... زين الاشياء السبعة بالاشياء السبعة

Završetak djela:

... فقال الله تعالى: يا محمد، يوم الجمعة و الجنة لى فاعطيت الجنة و الجمعة لأمتك و رضائى مع الجمعة و الجنة هدية لهم

L. 67; 21 x 15,5. Taʿlīq i nasḫ, pomiješani, pisani vještom rukom, u razmaknutim redovima, mjestimice vokalizirani. Istaknute riječi podvučene su crvenom linijom. Papir tamnobijel, deblji, čvrst; povez polukožni, oštećen, neki listovi prosuti. Po rubovima nekih listova ima ispravaka i nešto komentara.

Prepisao Muḥammad ʿAlī b. Maulā Rustem, u petak mjeseca ševvala 974/1566.

Uvakufio Elči hadži Ibrahim-paša, muhafiz Bosne (v. bilješku i pečat na posljednjoj strani).

Iz biblioteke Fejzije-medrese u Travniku.

2120. Zbirka (مجموع), 6 1629.

L. 182; 19,5 x 14,5. Nasḫ i taʿlīq, pomiješani, pisani uvježbanom rukom, širokim perom. Naslovi su pisani crvenim mastilom, a istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Po rubovima su također zabilježeni neki naslovi, odnosno pitanja, o kojima se govori. Papir tamnobijel, glat, čvrst; povez kožni, oštećen, naročito po hrbatu knjige.

1. L. 1-35. ISTO

Čini se da je naš rukopis nešto skraćena verzija ovog djela.

Prepisao nepoznati prepisivač 1066/1655, što se vidi iz bilješke na kraju djela. (v. list 35b)

تحريراً فى اوائل ربيع الآخر لسنة ست وستين والف من هجرة من له العز و الشرف

Na listovima 36-41 nalaze se podulje bilješke, različitog sadržaja.

Prva bilješka sadrži priču o mučeništvu i izdržljivosti Božijeg poslanika Ejjuba a.s. (list 36-37a)

Početak:

قوله تع: و ايوب يعنى اذكر ايوبَ و صبرَه...

Završetak:

نُقل من تفسير ابى الليث السمرقندى رحمه الله. م .

U drugoj bilješci (list 37b-39a) navedena je priča o Muhamedu (a.s.) i njegovom neprijatelju Ebu Džehlu, pod naslovom: فى بيان انشقاق القمر

Početak:

قال ابن عباس رضى الله عنه: لما اغتاض ابوجهل - لعنة الله عليه - عن رسول الله صلعم...

Završetak:

...و اسلم فى ذلك اليوم خلق كثير و قال لهم رسول الله صلعم: اكتموا اسلامكم حتى لا يعلم بكم احد. فلم يعلم باسلامهم الى ان هاجر النبى صلعم، خرجوا مهاجرين الى المدينة وبقى فرحاً مسروراً متوجها. و الله اعلم.

Potom se nalazi kraća priča iz vremena Božijeg poslanika Davuda (a.s.)

pod naslovom: حكاية لطيفة فى زمن داود النبي عـم

Početak:

ان فى زمان داود النبي عليه السلام جاء رجل فقال: يا نَبِيَّ اللهِ...

Ova priča zauzima samo jednu stranicu (list 39b)
Zatim slijedi priča o vrlinama Ebu Hanife:

مناقب الامام الاعظم ابى حنيفة نعمان بن ثابت. رحمهم الله تعالى

Početak:

عن علىّ بن ابى طالب ـ رضى الله تعالى عنه ـ قال: كنت انا و فاطمة و الحسن و الحسين فى منزل الرسول صلعم...

Završetak:

... وقال الشافعى ـ رحمه الله تعالى ـ فى الفقه و لهم مرتبة العليا و الدرجة القصوى فى علم الشريعة (؟) من كشف الاسرار.

(Lista 39b-41a).

Sve ove bilješke i hikaje (priče) pisane su rukom istog, nepoznatog prepisivača, koji je prepisao i predhodno djelo.

2. L. 41b-150 أَنِيسُ الْجَلِيسِ

Djelo o pobožnosti i moralnom odgoju ljudi. Dato je, uglavnom, kroz razne priče i anegdote, što je često vezano za pojedine izreke iz Kur'ana i hadisa.

Priče su ovdje, kao i u drugim djelima ove vrste, većinom legende i bajke, navedene sa određenom pedagoškom tendencijom.

Djelo je bilo vrlo popularno, pa je i štampano nekoliko puta (Istanbul, 1291/1874;1302/1885;1306/1889).

Ime pisca nije navedeno u našem rukopisu, pa ni u štampanim primjercima.

Ahlwardt (VII,782) kaže da je pisac živio i radio prije 1015/1606.

Brockelman (GAL, G II,638) kaže da je autor djela „Anīs al-ğalīs" ʿOmar b. Ḥamzā al-Edrenewī al-Uwaysī i da je djelo napisao 986/1578.

Vjerovatno se tu radi o ovom našem djelu.

Pod istim naslovom („Enīs al-ğalīs"), izvori spominju više različitih djela, od raznih autora, kao što su: Suyūṭī (Kairo I,270); ʿAbdūsī (Flügel I,406); Magribi / Ismāil paša: Ḍayl I,148/ i drugi.

Početak:

الحمد لله رب العالمين والعاقبة للمتقين. ولا عدوان الاّ على الظالمين... (و الصحيح رتّبْ) لنا كتاباً على سبيل التبرك... فسارعت الى ما التمسوا و شرعت الى ما طلبوا و جمعت هذا الكتاب... كما قال القدماء و اشار اليه الفضلاء ان خير جليس فى الزمان كتاب...

U djelu su navedene priče o Božijim poslanicima: Ademu, Ibrahimu, Musau, Isau i Muhammedu.

Završetak djela:

...و كذلك القلب يجب ان يكون صافيا قابلاً ليصلح للعلم و العمل كما قال الحكيم ابو القاسم فى بعض امثله

شعر

هر كه تواند خورد تواند برد
و هر كه تواند رست تواند مرد ـ لعشاق

Iza ovog završetka, slijed bilješka nepoznatog prepisivača:

و قد وقع الفراغ من تحرير هذه النسخة الشريفة المَمْلُوّة بالحكايات اللطيفة فى اواسط ربيع الآخر فى يوم الاثنين لسنة ست و ستين و الف

Iz bilješke se vidi da je djelo prepisano 1066/1655.

Prepisivač je isti kao i kod prethodnog djela.

Na listu 151a nalazi se kratko tumačenje nekih kur'anskih ajeta, koji se odnose na molitvu (dovu).

Rad počinje riječima:

قال الله تعالى: ادعونى استجب لكم، و قال رسول الله صلعم: لا يردّ القضاء الاّ الدّعاءُ و الصدقة

U ovom kratkom pučnom štivu obrađeno je deset kur'anskih ajeta, sa tumačenjem, u kojim ih prilikama treba učiti radi ostvarenja neke želje (murada).

Prvo od tih deset ajeta je:

ربنا لا تزغ قلوبنا بعد اذ هديتنا و هب لنا من لدنك رحمة انك انت الوهاب

Posljednji, deseti ajet (Mu'min, 44):

و افوّض امرى الى الله ان الله بصير بالعباد

3. L 151b-153. شرح دعاء حزب البحر

Komentar dovi „Ḥizb al-baḥr", koja se uči u nevoljama i za postizanje raznih želja. Dovu je sastavio aš-Šayḫ Nuruddīn Abu'l-Ḥasan ʿAlī b. ʿAbdullāh aš-Šāḏilī, umro 656/1258 (v. I,218), a ovaj kratki komentar je od nepoznatog pisca.

Početak:

اعلم انه روى عن اكابر العلماء و اعيان الفضلاء ان الدعاء المشهور بحزب البحر من الأدعية اللطيفة و الاحراز الشريفة و فيه الاسم الاعظم و انه شفاء القلوب

Završetak ovog kratkog komentara:

...عافنى ولا تسلّطنّ احدا من خلقك علىّ بشَىْءٍ لا طاقة لى به. نُقل من حصن الحصين

za ovog komentara, slijedi u nekoliko redaka kraća dova, koju mujezin treba da prouči poslije ezana. (list 154a).

4. L. 154b-157a يدى دائره و اول دائره نك اسملری ندر

„Sedam krugova“, ili sedam stepeni duhovnog uzdizanja sufija (derviša).

To je kraći rad na turskom jeziku, s područja mistike.

Prema oštećenom naslovu u rukopisu, reklo bi se da je autor neki Tatar Ibrāhīm-efendī, čija nam je biografija nepoznata. Gornji naslov je dat kasnije, prema sadržaju uvoda.

U radu se daje uputstvo o tom, kako se sljedbenici derviških redova duhovno uzdižu i prečišćavaju, dok stignu do sedmog stepena ili „kruga“, u koji ulazi samo „čista duša“ (nefsi sāfī). Krugovi su nacrtani crvenim mastilom, a uz njih, i u njima, napisan je naziv osnovnog, bitnog svojstva duše, na dotičnom stepenu, te ukratko, kako se do tog stepena (kruga) stiže. Između krugova su također data objašnjenja.

Iznad pojedinih krugova su natpisi, kako slijedi:

1. krug اول دائره ـ نفس امّاره در
2. " ایکنجی دائره ـ لوّامه در
3. " اوجنجی دائره ـ مهمله در (مثلا صفات ناقص)
4. " دردنجی دائره ـ نفس مطمئنّه در
5. " بشنجی دائره ـ راضیه در
6. " آلتنجی دائره ـ مرضیه در
7. " یدنجی دائره ـ نفس صافیدر

Početak ovog rada (prije prvog kruga):

حمد اول اللهه که جمیع مخلوقاتی خلق اتدکدن صکره مخلوقاتی امری اوزرینه اولسونلر ایچون کتب انزال ایدوب دخی پیغمبرلر کوندردی...

Na završetku se kaže:

بو مقدار ایله اکتفاء زیرا بونلری ضبط مشکلدر آنجق طالب حق اولنلره تنبیه ایچون اوله بعون الله تعالی هذه هی الشرائط التی کتبها عمر رضی الله عنه (؟!)

5. L. 157b-159a رسالهٔ ادبیّه

Traktat na turskom jeziku o pravilima ponašanja (adab) učenika (murida derviškog reda prema svom učitelju (šejhu).

Napisao neki Naṣūḥ b. Ḥağī ʿ Alī, sljedbenik i učenik Šejha Sinana, čije

su nam biografije nepoznate. Gornji naslov i ime autora navedeni su prema uvodu u rukopisu.

ḤḪ I,844.

Početak poslije besmele:

الحمد لله الذی هدانا الصراط المستقیم و جعلنا من زمرة السالکین لمناهج الحق العظیم...و بعده بلکه و آکاه اولغل فجن برطالب تصوفه شروع ایلسه...

Završetak:

...و مسجده کیریجك اول صاغ آیا غن قو یه جیقجق صول آیا غن جقره و خلادن کلورکن ابرغن صول الله آله. تمت الرسالة الادبیة.

Rad je nastao najkasnije u prvoj polovini XI/XVII stoljeća.

Na listovima 159b - 162a nalaze se podulje bilješke na arapskom i turskom jeziku, sa različitim sadržajem:

a/ Priča iz vremena Isáa حکایة عجیبة فی زمن عیسی علیه السلام
b/ Dove iz Kur'ana ادعیهٔ قرآنیه
c/ Nekoliko pravila iz tedžvida اعلم ان الوقوف مقصورة علی خمس مراتب
d/ Mišljenja o porijeklu starih jezika i pisama (السریانیة...اول من وضع الکتابة)

, što je uzeto od Šejh ʿ Alī Dedeta Bosnevije.

e/ Nekoliko poučnih stihova.

6. L. 162b-182. البدیع فی رسم مصحف عثمان

Djelo o pravopisu Osmanovih mushafa, što ga je napisao Muḥammad b. Yūsuf al-Ğuhānī, Abū ʿ Abdullāh, umro oko 442/1050. (v. I,77).

Djelo je raspoređeno na kraća poglavlja (bāb).

Naslovi su pisani crvenim mastilom, a istaknute riječi podvučene su crvenom linijom.

Završetak ovog djela:

...و وقع فی مصاحف الکوفیین فی سورة الاحقاف و وصینا الانسان بوالدیه احسانا ـ و الله تعالی اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب. و الحمد لله وحده و الصلوة علی من لا نبیّ عبده

Iza ovog završetka nalazi se, ukoso pisan, stih prepisivača, na turskom jeziku: خطمی محض لطفدن کم اوقورسه بر نفس عاقبت خیرا اولماغیچون فاتحه در ملتمس

Prepis djela pod brojevima 3,4,5,6, potječe iz XVIII stoljeća, a prepisivač je, sudeći po rukopisu, Muṣṭafā al-Aqḥiṣārī.

Na naslovnoj strani su dva stiha na turskom jeziku, napisana kaligrafijom, krupnije, u kojima se moli Božija milost:

دعادن یاد ایدن جانی حزینم جهان دارند ایمان نیله کتسون دعا اولمارسه باری جان و دلدن دیبه لطف ایلیوب حق رحمت اتسون بخط المذنب الفقیر الی الباری مصطفی الاقحصاری

Stihove je zabilježio, a vjerovatno i sastavio, naš učenjak i pisac Muṣṭafā al-Akhiṣārī, koji se tu i potpisao, što znači, da je imao u posjedu ovaj rukopis.

Ispod toga je podulja bilješka o specijalnoj dovi, koja se prenosi, navodno, od Ebū Ḥanife.

Početak joj je:

قال ابو حنيفة رحمه الله تعالى: بالله العظيم قد سمعت عن حمّاد استاذى و هو يقول: بالله العظيم...

Završetak:

يا خالق الماء و الطين. وصلى الله على محمد و آله و صحبه اجمعين

Na kraju su kraće bilješke iz fikha i tesavvufa, te recepti za neke lijekove.

Iz biblioteke Fejzijje medrese u Travniku.

2121. Zbirka(مجموع), 15 2640.

L. 143; 20 x 15. Pismo različito, od ruku raznih prepisivača. Papir tamnobijel, glat, čvrst; povez polukožni, oštećen, druga korica otkinute i izgubljena. S njom je izgubljen i veći broj lista (oko 90), na kojima su se nalazili prepisi brojnih manjih radova (risala) i razne bilješke, što vidimo iz sadržaja zbirke, koji se nalazi na početku, na prvom zaštitnom listu.

1. L. 1-38. ISTO

Na naslovnoj strani je naslov djela, pisan rukom prepisivača.
Nasẖ starinski, sitniji, pisan vještom rukom.
Prepisivač nepoznat.
Rukopis, vjerovatno, iz XVII stoljeća.

2. L. 39-52. سبعيات منيرى

Kraći rad na turskom jeziku s područja stare geografije, zapravo kosmografije u prozi i stihovima pomiješano.

Napisao Ibrāhim-efendī (b. Iskender) al-Munīrī al-Bosnawī, al-Balgrādī, umro u Beogradu, oko 1026/1617. To je naš pisac i učenjak iz Bosne (v. o njemu II,1555, str.655).

O.M. II,25; Pertsch (Berlin t), 13; Šabanović: Književnost Muslimana BiH..., 198.

Rad je napisan prema poimanju starih geografa, po kojima se Zemlja dijeli na sedam pojaseva, ili sedam velikih područja, regiona (ekalimi sebʿ a).

O svakom regionu govori se u posebnom poglavlju, pa je rad raspoređen na sedam poglavlja.

Početak:

حمد و بيحد و ثناى لا يعد اول خالق كاف و نون و القلم و ما يسطرون كه جرخ دوّارى كواكبِ سبعهٔ سيّاره و انجم يرله مزيّن و حطهٔ زمينى ازهار و انجم يرله كلمش ايدى...

U početku je podulji uvod o kosmosu, te o položaju i odnosu zemlje u njemu (در بيان مبدأ افلاك).

Završetak:

جرم دنيا تخمينا بيك يكرمى ايكى جرم عطارد دكلودر كذا فى الطبقات. والله اعلم بحقيقة الحال و كيفية المقال.

Nasẖ, specifičan, sitniji, pisan oštrim perom, veoma lijepim rukopisom. Naslovi su pisani crvenim mastilom. Po rubovima listova ima raznih bilježaka i napisa, pisanih kasnije drugom rukom.

Prepis je dovršen u kasabi Ilidža u Turskoj (u sandžaku Erzerum), sredinom džumadel-ula 989/1581.

(وقع الاتمام من تحرير الرسالة الشريفة فى اواسط جمادى الاولى لسنة تسع و ثمانين و تسعمائة من الهجرة النبوية المحمدية فى قصبهٔ ايلجه بالخير)

Prema prvim riječima gornje bilješke(...وقع الاتمام من تحرير), ova godina 989/1581/ mogla bi biti datum pisanja djela.

Po širokim rubovima listova ima vrijednih bilježaka, u stihovima i prozi na turskom i perzijskom jeziku.

Perzijski stihovi su od Mula Džamije (Maulānā Nuruddīn ʿAbdurraḥmān b. Aḥmad al-Ǧāmī), umro 898/1492. (v. list 42b).

Turski stihovi su od pjesnika Emrije (iz XI/XVII stoljeća).

Bilješke u prozi sadrže, uglavnom, privatna i službena pisma.

Na rubu lista 50, na obje stranice, nalazi se kratka risala, bez naslova, na arapskom jeziku, o zamjenjivanju imama u vršenju džume-namaza, od nama nepoznatog pisca. (رسالة فى حكم الاستخلاف للامامة فى صلاة الجمعة)

Ovaj naslov dali smo prema sadržaju risale.

Početak joj je:

الحمد لله الذى جعل الانسان خليفة فى الارض و علم شانه بنعت الخليفة قبل الخلقة و بشّم وجوده للملائكة قبل وجوده... اما بعد فلما كان جواز الاستخلاف للمأمور باقامة الجمعة بين الآراء مشتبها فى هذا الزمان و هذه المسئلة من الامور الدينية المهمّة

Završetak (list 51a):

...و اما اذا لم يكن معذورا لم يلزم ضرر الناس بفوات الجمعة. تمت الرسالة بعون الله تعالى و حسن توفيقه. و الحمد لله وحده

Pisac risale nam je nepoznat.
Pismo je ovdje nasẖ - ta'līq, pisan vještom rukom.
Sličnu risalu napisao je Ibn Kamāl-paša (v. II,1284, str.413).

3. L. 53-54. رسالةُ الْيَرَاعَةِ لِأَفْضَلِ اَهْلِ الْبَرَاعَةِ او الرِّسَالَةُ الْقَلَمِيَّةُ

Kratka risala u pohvalu pera, na arapskom jeziku, pisana biranim riječima i lijepim stilom. Napisao Muḥammad b. As'ad ad-Dawānī, Ğalāuddīn, umro 907/1501.

Gornji prvi naslov nalazi se na rubu lista. Jedan dio risale napisan je po rubovima listova, i to drugim rukopisom.

GAL, G II,218; GAL, S II,283.

Početak:

ن. و القلم و ما يسطرون. ان هذه تذكرة لقوم يعقلون. يا من فاق فى البراعة. سألتنى عن وصف البراعة...

Nasẖ, sitan, složen, lijep, pisan veoma vještom rukom.

Završetak risale:

...و العلم مستعمل فى الكليات و الفهم عام و المعرفة فى المنصوب فبالحرى اه بامر بالمعرفة يقال فاعرف مولاى بالغيوب

4. L. 54b-55. تحريرات فى الاسناد

Kratko tumačenje o subjektu sa područja arapske stilistike. Prvi dio tumačenja dao je Maulānā Luṭfullāh b. Maulānā Šuğa' uddīn Ilyās ar-Rūmī, umro oko 940/1533, a drugi dio Maulāna Ḫoğa Čelebī-efendī (Abu's-Su' ūd al-' Imādī), umro 982/1574.

U pristupačnim izvorima ne nalazimo spomena ovom djelu.

U rukopisu, na rubu lista, neko je kasnije, blijedim slovima, stavio naslov: تحريرات خوجه جلبى افندى

Početak (nakon besmele)

هذه تحرير ما طلبه من هذا الفقير من هو المخدوم بن المخدوم صاحب افكار و دقائق العلوم...

Na rubu lista 55a nalazi se bilješka, pisana crvenim mastilom:

نسخهٔ مخطدن كتب اولندر تصحيح اولنه

a odmah do te bilješke, crnim mastilom, ime autora prvog dijela ovog tumačenja: مولانا لطف الله بن مولانا شجاع الدين الرومى رحمة الله عليه رحمة واسعة

Potom slijedi drugi dio, koji počinje riječima:

قوله اى للاسم بيان مرجع اليه مع كونه ظاهراً لكونه منشاء للمناقشة لعدم كون الخبر هنا

Završetak:

و الحرف ليس كذلك و الجواب بمنع الفهم و الابهام بل بدعوى الاختصاص لسبب الاضافة اليه. هذا من تحريرات مولانا مفتى خوجه جلبى افندى رحمة الله عليه.

5. L. 56-58. (الفوائد المتفرقة)

Lirski stihovi na turskom jeziku i razne bilješke sa područja arapskog jezika.

Listovi su prosuti, a neki su izgubljeni.

Početak (prvi stih ovdje):

كركور بدر بو جهانده رسوايى
ايشدردم بو حديثى كه ديدى دانايى

Završetak (posljednji stih):

سرى ياياى ايلر جهان برى سرو يادر
خضيضى اوج ايدر اوجى خضض ايلر بو دنيادر

Po rubovima listova, i na ostalim stranicama, su razne bilješke, većinom sa područja arapskog jezika.

6. L. 59-66. سمط الفوائد وعقال المسائل الشوارد

Spjev (manzūma) na arapskom jeziku, sa područja hanefijskog fikha. Sastavio Aḥmad b. Muḥammad al-Makkī al-Ḥamawī al-Ḥasanī (al-Ḥusaynī) al-Ḥanafī, umro 1098/1687.

GAL, S II,433; A M I,165.

Početak poslije besmele:

يقول موشى هذه الرقعة الكافورية بمداد السطور المسكية... احمد بن محمد مكى الحموى الحسنى... احمد الله الذى اسام طرفى رياض الفوائد. و منحنى من موصل جوده بالصلات و العوائد... و بعد فان من المرقوم فى صحائف النظر المقبول عند ذوى الفطر ان نظم سمط الفوائد و عقال المسائل الشوارد.

Nasẖ, lijep, mjestimice vokaliziran. Naslovi su pisani crvenim mastilom, krupnije (ṯuluṯ). Pismo ukrašeno crvenim tačkama.

Spjev ima oko 260 stihova, a podijeljen je na 33 kraća poglavlja.

Završetak:

هذه آخر ما أخذ الناظر بعنانه و جال الفكر فى ميدانه ...على يد احقر العبيد ناظم درر العرفان و موشى شروط البيان الشريف احد بن محمد مكى الشهير بالحموى الحسنى غفر الله له و والديه

Pojedina poglavlja iz ove manzume registrovana su u izvorima kao posebna djela. Da istaknemo samo ova tri naslova:

عقود الحساب فى قواعد مذهب النعمان
اتحاف الاحباب ببيان طبقات مسائل الاصحاب
ضوء القبس المنير لرموز رجال الجامع الصغير

Na listu 66a još nekoliko stihova prepisivača, u pohvalu ovog djela.

7. L. 67-69. بُغْيَةُ الأَجِلَّةِ بِتَحْرِيرِ مَسْئَلَةِ الأَهِلَّةِ
(رسالة فى الرؤية هلال رمضان)

Traktat o ustanovljenju ramazanskog mladaka viđenjem, od predhodnog autora.

Isma il-paša: Ḍayl I,186; AM I,164.

Pisac u uvodu kaže da je ovu raspravu napisao na zahtjev Ibrahim-paše Misirskog, 1083/1672.

Početak:

الحمد لله الذى رفع عنا الاصر و الباس. و جعل الاهلة مواقيت للناس. ليهتدى بها اولو الالباب. و يعلموا عدد سنين و الحساب

Podnaslovi i važnije riječi pisani su krupno, crnim mastilom (ṯuluṯ). Pri kraju, nazivi mjeseci pisani su crvenim mastilom.

...و الحمد لله على الدوام. على نبيه محمد افضل الصلاة و السلام...قد برزت هذه الجلة من العدم الى الوجود بعون الله المحدود...فى الساعة الاخيرة من ليلة السبت فى شوال...و رد على الصبح العادم السلام. و الحمد لله على كل حال.

Iz bilješke se vidi da je pisac dovršio ovo djelo u mjesecu ševvalu (1083/1672).

8. L. 70-71. اَسْنَى الْمَطَالِبِ فى بَيَانِ مَعْنَى التَّجَاذُبِ

Kratka rasprava sa područja arapske stilistike i retorike, što ju je napisao prethodno navedeni autor al-Ḥamawī.

To je, zapravo, tumačenje i analiza jednog mišljenja, što ga je dao al-Quhistānī (Šamsuddīn Muḥammad al-Quhistānī, umro oko 960/1552), u svom komentaru djelu an-Nuqāya.

Pristupačni izvori ne spominju ovo Hamevijino djelo.

Početak: حدا لمن افاض سجال العطا. و كشف عن وجوه دقائق المعانى الغطا

Rečenice rastavljene crvenim tačkama. Važnije riječi pisane su krupno, crnim mastilom, a neke su podvučene crvenom linijom.

Završetak:

...و قد برزت هذه الجلة...فى غرة شهر ربيع الاول...من شهور سنة ١٠٩٣...على يد مؤلفها...السيد احد بن محمد الحنفى الحموى. المدرس بالمدرسة السليمانية بالقاهرة المعزية. غفر الله ذنوبه...

Iz ove bilješke se vidi, da je autor bio muderis (profesor) na medresi Sulejmanijji u Kairu, i da je ovo djelo završio u mjesecu rebiul-evvelu 1093/1682.

9. L. 72-73. حُسْنُ الْمَقَالِ فِيمَا لاَ يُحْسَبُ مِنْ اَجْرِ الْعُمَّالِ

Kraća rasprava sa područja fikha, od prethodnog autora. To je, zapravo, glosiranje nekih tumačenja, što ih je dao autor fikhskog djela *al-Hidaya*, o pitanju plaćanja službenika, koji ubiru porez.

(Poglavlje o porezu na usjeve - Bāb zekāt az-zurū' veṯ-ṯimār).

Pristupačni izvori ne navode ovo djelo.

Početak:

حدا لمن كشف الغطا عما اشكل من الدقائق و اجزل العطا لمن شاء من كنوز الحقائق

Naslovi pisani krupno, crnim mastilom (ṯuluṯ). Važnije riječi podvučene crvenom crtom.

Završetak:

... و قد حصل هذا التحرير... فى مستهل شهر ربيع الثانى... سنة ١٠٩٨ احسن الله تقضيها و بارك لنا فى ايامها و لياليها

Iz ovog završetka se vidi, da je djelo prepisano 1098/1687, dakle iste godine, kada je autor umro.

Risale od broja 6 - 9. prepisao isti, nepoznati prepisivač, inače - vidi se - učenik autora, u vremenu od 1083-1098/1672-1687.

10. L. 75-75. (رسالة فى صلوة الجنازة)

Kratka rasprava o dženaze-namazu, od nama nepoznatog autora. To je, čini se, pismeni rad nekog studenta, odnosno apsolventa, dat na zahtjev profesora.

Početak poslije besmele:

سالت ادام الله النفع بك وسلك بنا اجمعين طريق مرضاته بمنه و كرمه عن صلاة الجنازة هل هي حق الله او حق الميت او من الحقوق المشتركة...

Nasẖ, lijep, sitan, pisan vještom rukom.

Završetak:

والحمد لله رب العالمين . انتهى ماوجدته بخط المصنف رحمه الله تعالى والحمد لله وحده والصلاة والسلام على من لانبى بعده

Na listovima 76-79. nalaze se razne bilješke s područja fikha, arapskog jezika i metrike, te stihovi na arapskom, turskom i perzijskom jeziku s područja lirike i tesavvufa.

11. L. 79b-85. رِسَالَةٌ فِى تَصْحِيحِ لَفْظِ زِنْدِيق وَتَوْضِيحِ مَعْنَاهُ ـ الدَّقِيق

(رسالة فى معنى لفظ زنديق)

Rasprava o porijeklu i značenju riječi „zindik". Napisao Aḥmad b. Sulaymān Ibn Kamāl-paša, umro 940/1533. (v. I,357).

Početak:

الحمد لله ولى التوفيق. و الصلوة على النبي الشفيق. محمد الهادى الى طريق التحقيق.

Nasẖ, sitniji, veoma lijep.

Završetak:

... ولا يستحى الخلائق اوقدماً راسخاً فى علم الفتوى ولا يخاف من الخالق. تمت الرسالة بعون الملك الرازق. تاريخه القابض سنة ٩٣٤

Iz ovog završetka se vidi da je pisac djelo napisao godine 934/1527.

Ispod toga je bilješka nepoznatog prepisivača:

وقع الفراغ من تنميق هذه النسخة الشريفة فى الليلة الجمعة المباركة وقت اذان العشاء فى شهر جمادى الاخرى من شهور سنة ثلث وتسعين وتسعمائة في محمية ادرنة

Iz ove bilješke se vidi, da je prepisivač ovo djelo prepisao godine 993/1585. u gradu Edirne.

Nasẖ, stiniji, veoma lijep.

Po širokim rubovima listova ima dosta sitno i lijepo pisanih bilježaka sa područja arapskog jezika, akaida i fikha, te stihova na perzijskom i turskom jeziku sa područja lirike i mistike, i jedan recept za neki lijek.

12. L. 88a رِسَالَةٌ فِى مَدْلُولِ الْاِسْمِ

Kratka rasprava, na arapskom jeziku, simbolike riječi, iz područja arapske sintakse. Napisao Aḥmad b. Muṣṭafā Taškȫprüzāde, umro 968/1560.

O ovoj risali ne nalazimo spomena u pristupačnim izvorima.

Početak:

الاسم من حيث مدلوله خمسة اقسام احدها ما يدل على معنى غير الزمان ولا يقترن باحد الازمنة كرجل...

Važnije riječi podvučene su crvenom linijom.

Završetak je:

... قلت عدم تقييد بالشيء لا يمنع صلاته على المقيد بذلك الشيء مثلا عدم تقييد الانسان بالاسود و الابيض لا يمنع صدق الانسان على الانسان الاسود و الابيض...

13. L. 88b-89a رسالة فى بيان معنى الكتاب و القرآن

Kraća rasprava, sa područja usuli-fikha, o tumačenju pojmova Kitāb i Kur'ān. Napisao, čini se, prethodni autor.

Početak poslije bismile:

الكتاب فى اللغة بمعنى المكتوب غلب فى عرف الشرع على كتاب الله تعالى المعلوم عند الناس و القرآن مصدر ايضا فى اللغة بمعنى القراءة ثم غلب...

Pismo kao i prethodno.

Prepisivač isti.

Završetak:

... ولا ملاقاة بينهما اصلاً وان توصله الشارح التفتازانى فتأمل مما تفردت به. و الله مفيض الجزاء. تمت الرسالة السريعة

Ovaj završetak ispisan je u tri reda, na rubu stranice.

14. L. 89b-92. الكشف عن مجاوزة هذه الامة الالف

Rasprava o tome da će islam i muslimani opstojati više od hiljadu godina poslije Muhammeda i da je neosnovana i apokrifna tradicija (hadis), koja predskazuju propast svijeta krajem toga milenijuma. Napisao ʿAbdurraḥmān b. Abū Bakr as-Suyūṭī, umro 911/1505. (v. I,475)

Početak:

الحمد لله و سلام على عباده الذين اصطفى. و بعد فقد كثر السؤال على الحديث المشهور على السنة الناس ان النبي صلعم لا يمكث فى قبر الف سنة. و انا اجيب بانه باطل و لا اصل له...

Pismo: taʿlīq.

Važnije riječi podvučene su crvenom linijom.

Završetak:

...ويخرج المسلمون فى آثارهم حتى يدركونهم فيهزم الله الحبشة فيقتلهم المسلمون و يأسرونهم. واخرج نعيم عن عبد الله بن عمرو قال يقاتلكم اهل الاندلس بوسيم فيأتيكم عدوكم من الشام فيهزمهم الله ثم يأتيكم الحبشة ثلثمائة الف فتقاتلونهم انتم و اهل الشام فيهزمهم الله تعالى

Iza ovog završetka, citirane su, u ovom rukopisu, kur'anske riječi:

و الحمد لله الذى هدانا لهذا و ما كنا لنهتدى لولا ان هدانا الله

Potom slijedi bilješka prepisivača:

تمت الرسالة المسماة بالكشف عن مجاوزة هذه الامة الالف - على يد اضعف العباد حسين (بن) مراد الآيدينى فى اواخر شعبان المعظم لسنة ٩٨٠

Ovo djelo, kao i prethodne dvije risale prepisao je Ḥusayn b. Murād al-Aydīnī, godine 980/1572.

Pismo: ta'līq, lijep, složen, papir: žućkast, tamniji.

Na listu 93a su bilješke s područja arapske stilistike.

15 L. 93b-95a (رسالة فى استعمال المصنفين للالفاظ و العبارات من المقدمة و الفصل و الباب)

Rasprava na arapskom jeziku, sa područja stilistike, o nekim terminima pisaca, kojima oni označavaju poglavlja u svojim djelima, od nama nepoznatog autora.

Gornji naslov je dat prema smislu i sadržaju rada.

Početak poslije besmele:

الحمد لذاته لوليه بذاته. و الصلوة على جامع جميع صفاته. وعلى آله و صحبه هداة دين الحق و حماته. و بعد فلا شك ان من عادات المصنفين و رسومات المؤمنين ان يقسّموا كل واحد من مصنفاتهم صنفا صنفا و ينوّعوا مؤلفاتهم قسما قسما

Završetak je:

...و عند غيره ايضا العدم الشرط الاول و هو صدق الاول على الثانى. اللهم الآ ان يبنى الكلام على التوسع كما مر. تمت بعون من له القوى و القدر و القضاء و القدر.

Ta'līq, pisan vještom rukom. Po rubovima listova ima bilježaka, koje se odnose na tekst.

Rukopis je, čini se, autograf i dovršen je u utorak 18. ša'bana 992/1584.

(وقع الفراغ من تبييضها وقت السحر من يوم الثلثاء الثامن عشر من ايام شهر شعبان الموقّر لسنة اثنتين و تسعين و تسعمائة)

Na listovima 95b-143 nalaze se kraći tekstovi, izvaci i bilješke, uzeti iz raznih djela i sa raznih područja.

تعليقات و تحريرات من الكتب المختلفة:

كلام فى السبق على خمس اقسام، -

فى دأب صاحب الهداية، -

فى كامة فى، -

الاقوال فى كلمة هل و الفاظ الاستفهام، -

فى لفظ آمين و اسماء الافعال، -

قول الشاعر له حاجب فى كل امر، -

مقتضى الظاهر، -

الاقوال المتفرقة، -

فيما يتعلق بالمسند اليه، -

فى المفهوم و اقسامها - الخ)

Na rubovima listova 54 i 78 nalaze se otisci ličnih pečata, bez datuma, sa upisanim imenima vlasnika, od kojih se mogu pročitati: Maḥmūd b. Ḥusayn i Sa'īd b. 'Abdullāh.

Iz bibilioteke Salim-efendije Muftića.

2122. Zbirka (مجموع), 3 3434.

L. 115; 21 x 15. Ta'līq sa nešto nasha, čitak, pisan vještom rukom. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom, ili su podvučene crvenom crticom. Papir bijel, čvrst; stranice su obrubljene crvenom linijom. Povez polukožni, sa zatvaračem, očuvan.

1. L. 1-53. ISTO

Iznad unvana sa bismilom napisano je crvenim mastilom:

الرسالة التزيينية

Takvog naslova ne nalazimo u izvorima.

Prve dvije stranice ukrašene su širom zlatnom, te crvenom i plavom linijom. Tekst je u prvih 18 lista vokaliziran.

Na kraju (list 53b) nalazi se bilješka o prepisu:

تمت الكتاب بعون الله الملك الوهاب عن يد الضعيف صالح بن شعبان نكشكلى عفى الله لهما ولوالديهما و لجميع المؤمنين والمؤمنات فى ٣يوم سنة ١٢١١.

A odmah do te bilješke, na rubu, s lijeve strane, pisano ukoso, nalazi se produženje te bilješke:

قد وقع الفراغ من هذه النسخة الشريفة فى مدينة سراى بوسنه يوم الخميس.

List 54. je neispisan.

2. L. 55-83. الوسائل الى معرفة الاوائل

„Knjiga početka" - o tom, šta se najprije u svijetu dogodilo i ko je prvi šta učinio ili izumio. Napisao Ǧalāluddīn 'Abdurraḥmān b. Abū Bakr as-Suyūṭī, umro 911/1505.

Pisac je ovdje uvrstio u skraćenoj formi, djelo كتاب الاوائل , što ga je napisao Ḥasan b. ʿAbdullāh al-Askerī (umro 395/1004), s tim, što je dodao više teksta, nego što iznosi osnovno djelo.

ḤḪ I,200; GAL, G I, 126

Početak:

الحـمـد لله الاول فـليـس له آخر. واشهد ان لااله الا الله وحده لاشريك له...وبعد فهذا كـتـاب لطـيـف جامع للاوائل لخصت فيه كتاب الاوائل للعـسكرىّ وزدت عليه اضعافه ورتّبته ترتيبا سهل التناول على ابواب وهى

Potom pisac navodi poglavlja ove knjige:

1. poglavlje, list 2	باب بدء الخلق
2. poglavlje, list 3	باب الطهارة
3. poglavlje, list 4	باب الصلوة
4. poglavlje, list 6	باب الجمعة
5. poglavlje, list 7	باب الجنائز
6. poglavlje, list 8	باب الزكاة
7. poglavlje, list 8	باب الصوم
8. poglavlje, list 8	باب الحج
9. poglavlje, list 9	باب البيوع
10. poglavlje, list 9	باب الفرائض
11. poglavlje, list 10	باب النكاح
12. poglavlje, list 10	باب الحدود و الجنايات
13. poglavlje, list 11	باب الجهاد
14. poglavlje, list 12	باب اللباس
15. poglavlje, list 13	باب الاسامى و الالقاب
16. poglavlje, list 15	باب الاطعمة و الزرع
17. poglavlje, list 16	باب المبعث النبوى
18. poglavlje, list 18b	باب الخلافة و الامارة و القضاء
19. poglavlje, list 20b	باب العلم
20. poglavlje, list 26b	باب البعث و النشور
21. poglavlje, list 27b	باب جامع

Ovo djelo ima posebnu folijaciju (listovi su numerisani od broja 1 do 29).

Završetak:

...اوّل من اختط افريقية عقبة بن نافع الفهرى صحابى فى قول عز تلك الناحية وبنى بها هو واصحابه الدور والمساكن اخرجه ابن سعد عن يزيد بن ابى حبيب وابن عساكر عن الليث بن سعد.

(v. Ahlwardt IX,9369, str.8).

Iza ovog završetka je bilješka prepisivača:

قد اتفق الاتمام بعناية الاعلام وقت الضحى فى اوائل ربيع الآخر لسنة اثنى ومائتين و الف عن يد اضعف العباد يوم التناد ان لم يعف الهاد صالح بن شعبان النّكْشِكَوِى المتمكن بمدينة سراى بوسنه عفى عنهما الله تعالى

Ispod ove bilješke su dva otiska ličnog pečata, u kojima se može pročitati ime kasnijeg vlasnika (Salih al-Karmānī) i datum (godina 1118/1706), što, vjerovatno, pripada nekom potomku autora. Pečati su stavljeni, poslije prepisa, a moglo bi biti da su se nalazili i na originalu, iz koga je ovaj primjerak prepisan.

List 84 je neispisan.

3. L. 85-115.

(المنتخب من الهيئة السنية من
كتاب الهيئة على طريق السنة)

Djelo o astronomiji i kosmografiji, sačinjeno na osnovu starog poimanja i tradicije. Napisao neki Ibrāhīm al-Qaramānī al-Āmidī, čiji su biografski podaci vrlo oskudni.

Brockelman (GAL, S II, 185) kaže, da je pisac ovo djelo posvetio sultanu Mehmedu IV (1058-1099/1648-1687). Prema tome, pisac je živio u drugoj polovini XI/XVII stoljeća.

Ovo djelo je izbor (Muntehab) iz Suyutijinog djela آلهَيْئَةُ السَّنِيَّةُ وَالْهَيْئَةُ السُّنِّيَّةُ (v. I,363), te iz raznih drugih djela sa područja tefsira i hadisa. Kaspoređeno je na poglavlja (bāb) i dijelove poglavlja (podnaslov - faṣl), kako to sve pisac kaže u uvodu.

Početak:

الحمد لله الذى خلق العالم وعلّمنا ما لم نكن نعلم...وبعد فيقول الفقير الى ربه الغنى ابراهيم القرمانى ثم الآمدى: لما طالعتُ كتاب الهيئة على طريق السنة للمولى العلامة جلال الدين السيوطى...انتخبت منه ومن الكتب المعتبرة...

Pored kratkog uvoda, djelo ima šest poglavlja (bāb) i završetak (ḫātime). Svako poglavlje ima po dva ili tri podnaslova (faṣl).

Evo sadržaja djela, prema naslovima poglavlja:

Uvod (mukaddima) L. 85b

1. poglavlje L. 87	الباب الاول - فيا يتعلق بعد السموات و الارض
(Ima tri podnaslova)	
2. poglavlje L. 89	الباب الثانى - فيا يتعلق بالعرش و الكرسى واللوح والقلم
(Ima dva podnaslova)	
3. poglavlja L. 93	الباب الثالث - فى بعض عجائب السماء ومكان الجنة و النار
(Ima dva podnaslova)	
4. poglavlje L. 98a	الباب الرابع - فيا يتعلق بالاشكال و بجبل قاف
(Ima pet faslova)	
5. poglavlje L. 102b	الباب الخامس - فيا يتعلق باحوال الشمس والقمر وسائر الكواكب
(Ima tri fasla)	
6. poglavlje L. 108a	الباب السادس - فيا يتعلق بعلم النجوم
(Ima dva fasla)	
Završno poglavlje L. 110a	الخاتمة - فيا يتعلق بالمعراج

Završetak djela:

...فلذلك سمّى ابو بكر الصديق. صدق رسول الله وصدق حبيب الله. و نحن على ذلك من الشاهدين بقلب سليم. وليكن هذا آخر كلام الفقير. تمت بعون الله

Prepisao cijelu zbiruku (sva tri djela) Ṣāliḥ b. Šaʿbān an-Nikšićevī (iz Nikšića), nastanjen u Sarajevu, godine 1211/1796. i 1212/1797, kako je to zabilježeno u citiranim bilješkama, na kraju djela pod tačkom 1 i 2 ove zbirke.

2123. Zbirka (مجموع), 2 888.

L. 117; 20 x 15. Nasḫ, krupniji, pisan širokim perom, u razmaknutim redovima, nevještom rukom. U pisanju ima grešaka, pravopisnih i gramatički. Naslovi poglavlja pisani su crvenim mastilom. Papir tamnobijel, deblji, glat, čvrst; listovi prosuti. Povez polukožni, oštećen.

1. L. 1-72. ISTO

Primjerak je nepotpun, izgubljen je veći broj lista u početku (iza drugog lista), u sredini (iza lista 32), te na kraju (nedostaje nekoliko lista).

Završetak je ovdje:

فاستنكيت (اى مرضت) اياماً، و رسول الله ع م يدخل وسلّم ثم يقول (لى) كيف تيكم، و ذلك يحزننى ولا اشعر بالسر فخرجت ليلا... فاخبرنى بقبول اهل الافك ... ودخل على رضى الله عنه رسول الله ع م فسلّم ثم قال كيف تيكم قلت يا رسول...

Prepisivač je ovdje, pri kraju, preskočio dosta teksta (nekoliko rečenica).

2. L. 73-117. (كتاب الموعظة فى العبادة والاخلاق)

- ناقص فى اوله -

Knjiga o pobožnosti i ćudoređu, sufijskog smjera, nepoznata, od nepoznatog pisca. Primjerak je nepotpun s početka. Djelo je raspoređeno na pedeset poglavlja (faṣl).

Početak je ovdje:

... عليها الاَّ الصائمون. وحكى عن ذى النون المصرى رحمة الله عليه انه قال ما شبعت قط

Prvo poglavlje je:

الفصل الثانى عشر: فى الحج و العمرة و الحجاج قال اهل المعرفة: الحج قطع اسباب الراحة وفتح ابواب الحاجة وقيل الحج الاعراض عن الخلق و الاقبال الى الحق...

Da bi se mogao utvrditi identitet djela (naslov, početak, ime pisca), donosimo ovdje popis poglavlja, koja se ovdje nalaze (od 12-tog do 54-tog):

12. 73b	الفصل الثانى عشر فى الحج و العمرة و الحجاج
13. 74a	الفصل الثالث عشر فى الجهاد و المجاهدة
14. 75a	الفصل الرابع عشر فى الجود و البخل
15. 76a	الفصل الخامس عشر فى الحلم و العفو
16. 76b	الفصل السادس عشر فى الغضب و الحياء
17. 77a	الفصل السابع عشر فى الخوف والرجاء
18. 78a	الفصل الثامن عشر فى التوبة و التائب
19. 78b	الفصل التاسع عشر فى الانابة و الاستغفار
20. 79a	الفصل العشرون فى الفقر و الغنى
21. 80b	الفصل الحادى و العشرون فى التسليم و الرضاء
22. 81b	الفصل الثانى والعشرون فى الاخلاص و الر ياء
23. 82a	الفصل الثالث والعشرون فى النفس و الروح

24. 82b	الفصل الرابع والعشرون فى العزلة و الخلوة
25. 83b	الفصل الخامس والعشرون فى الاولياء و كراماتهم
26. 84b	الفصل السادس والعشرون فى التوكل و التكبر و التواضع
27. 85b	الفصل السابع والعشرون فى الصبر و الشكر
28. 87a	الفصل الثامن والعشرون فى الاستقامة و الامر بالمعروف...
29. 88a	الفصل التاسع والعشرون فى العافية و البلاء
30. 89a	الثلاثون فى العلل و الظلم
31. 90a	الفصل الحادى و الثلاثون فى الصدق و الغيبة و الكذب
32. 91b	الفصل الثانى و الثلاثون فى الأنس و القرب و الاعتبار
33. 93a	الفصل الثالث و الثلاثون فى العبودية و الطاعة والمعصية
34. 94a	الفصل الرابع و الثلاثون فى اليقين والتقوى واكل الحلال
35. 95a	الفصل الخامس و الثلاثون فى التوفيض و التوفيق و الذكر و كلمة التوحيد
36. 97a	الفصل السادس و الثلاثون فى القلب و الفراسة و التفكر
37. 98a	الفصل السابع و الثلاثون فى الدنيا والحرص والحسد
38. 99a	الفصل الثامن و الثلاثون فى المناجات والدعاء و الخشوع
39. 100a	الفصل التاسع و الثلاثون فى التصوف و الموقعات و المشاهدة و المراقبة
40. 101a	الفصل الاربعون فى الاشارات و المواصلة و حسن الخلق و الرفق
41. 102b	الفصل الحادى و الاربعون فى الاشفاق و الحزن و الفراق
42. 103b	الفصل الثانى و الاربعون فى البكاء
43. 104a	الفصل الثالث و الاربعون فى الارادة و المريد و المراد و المروّة
44. 105b	الفصل الرابع و الاربعون فى غض البصر و الغيرة والمراعات
45. 106b	الفصل الخامس و الاربعون فى الحرية و الحقيقة و القبض و البسط
46. 108a	الفصل السادس و الاربعون فى الرزق و الضيافة والسعة
47. 110a	الفصل السابع و الاربعون فى النيات و لأصناف الامور
48. 111a	الفصل الثامن الاربعون فى الاوقات الشريفة و العبادات المأثورة
49. 112a	الفصل التاسع و الاربعون فى العبادات المأثورة فى الاوقات الشريفة
50. 114b	الفصل الخمسون فى المتفرقات و الاشتقاق
51. 115a	الفصل الحادي و الخمسون فى الغضب
52. 115b	الفصل الثانى و الخمسون فى الذكر بعد الصبح
53. 116a	الفصل الثالث و الخمسون فى الدعاء
54. 116a	الفصل الرابع و الخمسون فى الذكر بعد اصابة الهم و الغم

Završetak (list 117a):

و روى ان داود عليه السلام سجد بعد ما وقع الزلة و بكى بكاء شديداً و قال الهى انعمتنى فلم تجدنى شاكراً و أبليتنى فلم تجدنى صابراً فان عذّبتنى فانا اهل لذلك و ان تغفر لى فانت اهل لذلك انت بالفضل و الكرم و اللطف موصوف و بالحلم و العفو معروف و انا العبد الضعيف العاجز الفقير النادم المسبّح فجاء جبرائيل عليه السلام و قال ارفع رأسك فان الله قد غفرك

Oba djela prepisao isti, nepoznati prepisivač, vjerovatno, u XVIII stoljeću.

Na kraju (list 117b) je jedna dova na arapskom jeziku, a na preostala dva lista (118-119) je jedna podulja dova na turskom jeziku.

2124. ISTO 4623.

L. 50; 22 x 15. Nasḫ sa nešto ta'līqa, čitljiv, pisan uvježbanom rukom prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom, a kur'anski ajeti i neke riječi podvučene su crvenom linijom. Tekst je obrubljen sa po dvije, a margine sa po jednom crvenom linijom. Papir bijel, gladak, povez polukožni, oštećen i rastavljen od listova koji su prosuti.

Prepisivač se nije potpisao niti je naveden datum prepisa, ali je rukopis vjerovatno iz XVIII stoljeća.

Na prvoj unutarnjoj korici nalazi se krupno pisana bilješka na turskom jeziku iz koje se može razumjeti da je neki mostarski kadija primio jednu pismenu pošiljku, godine 1216/1801. Na 1a zaštitnom listu napisana je jedna tugra. Na 1b listu ispisane su riječi po abdžed-sistemu. Na posljednjem zaštitnom listu nalazi se jedna slabo čitljiva bilješka i ime Kumuri-zade Sadik-efendi, te ime bivšeg vlasnika knjige.

Rukopis je pripadao porodici Muslibegovića iz Mostara, odakle je ovamo donesen kao poklon Biblioteci.

2125. ISTO 4743.

- ناقص فى آخره -

Djelo je na kraju nepotpuno. L. 100; 21 x 15. Nasẖ. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima komentara i objašnjenja. Papir tamnobijel; bez poveza, korice otkinute i zagubljene, pa su listovi prosuti.

Prepis potiče, vjerovatno, iz XVII stoljeća.

2126. ISTO 5093.

Naslov u rukopisu je: كتاب السبعيات

L. 83 (originalna folijacija); 16,5 x 10,5. Ta'līq - nasẖ, pomiješani. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Papir tamnobijel, glat; povez kožni, sa preklopom, malo oštećen.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu je neka izbirsana bilješka, jedan stih na turskom jeziku i sadržaj djela. Na naslovnoj stranici je ime i lični pečat ranijeg vlasnika (Muḥammad Amīn, nastanjen u Dubnici - Novi Pazar). Na rubu drugog lista je ime i pečat prvog vakifa: muftija Muḥammad Amīn-efendija.

Uvakufio za ovu biblioteku mufija 'Abdullaṭīf Đulbija (Nova Varoš 1869 - Ulicinj 1939). (v. pečate na više mjesta u rukopisu).

2127. Zbirka (مجموع), 2 1868.

L. 70; 21 x 15. Ta'līq-nasẖ, pisani širokim perom. Poglavlja su pisana crvenim mastilom. Po rubovima ima i ispravaka i dopuna, a u drugom djelu, i po rubovima i u proredu, ima tumačenja na arapskom i turskom jeziku. Papir bijel, čvrst, deblji; povez kartonski, noviji.

1. L. 1-62. **دقائق الاخبار وحقائق الآثار**

Djelo o raznim pitanjima s područja islamskog vjerovanja (o stvaranju čovjeka, o melekima, o smrti, o duši, o satani, o sudnjem danu, raju i paklu), rađeno većinom na osnovu nesigurnih hadisa. Prema nekim našim rukopisima, ovo djelo napisao je Muḥammad b. Ṣāliḥ Yazīğīzāde, umro 855/1451. Međutim, njegovi biografi ne pripisuju mu ovo djelo, a većina pristupačnih izvora navodi da je pisac ovom djelu nepoznat (v. I, 488,4, str. 276).

Početak:

الحمد لله رب العالمين... و قد جاء فى الخبر ان الله تعالى خلق شجرة فى الجنة من النور و لها اربعة اغصان فسماها شجرة اليقين ثم خلق نور محمد فى حجاب من درة بيضاء...

Djelo je raspoređeno na 42 poglavlja (bāb):

1. باب فى ذكر تخليق آدم
2. باب فى ذكر الملائكة
3. باب فى ذكر تخليق الموت
4. باب فى ذكر ملك الموت
5. باب فى ذكر جواب الارواح
6. باب فى ذكر جواب الاعضاء
7. باب فى ذكر الشيطان كيف يسلب الايمان
8. باب فى ذكر النداء
9. باب فى ذكر الارض و القبر
10. باب فى ذكر نداء الروح بعد الخروج
11. باب فى ذكر المصيبة على الميت
12. باب فى ذكر الصبر على المصيبة
13. باب فى ذكر الروح من البدن
14. باب فى ذكر الملك الذى يدخل القبر قبل منكر و نكير
15. باب فى ذكر جواب الاعمال لمنكر و نكير
16. باب فى ذكر كرام الكاتبين
17. باب فى ذكر الروح بعد الخروج يأتى الى قبر منزله
18. باب فى ذكر الصور و البعث و الحشر
19. باب فى ذكر نفخة الفزع

20. باب فى ذكر فناء الاشياء
21. باب فى ذكر صفة البراق
22. باب فى ذكر نفخ الصور للبعث
23. باب فى ذكر نشور الخلائق من القبور
24. باب فى ذكر سوق الخلائق الى المحشر
25. باب فى ذكر حرّ القيامة
26. باب فى ذكر و ازلفت الجنة للمتقين و برّزت...
27. باب فى ذكر نظائر الكتب يوم القيامة
28. باب فى ذكر نصب الميزان
29. باب فى ذكر الصراط
30. باب فى ذكر النار
31. باب فى ذكر ابوب النار
32. باب فى ذكر جهنم
33. باب فى ذكر سوق الناس الى النار
34. باب فى ذكر الزبانية
35. باب فى ذكر اهل النار و طعامهم و شرابهم
36. باب فى ذكر الوان العذاب على قدر اعمالهم
37. باب فى ذكر شارب الخمر
38. باب فى ذكر خروج العصاة من النار
39. باب فى ذكر المحشر
40. باب فى ذكر ابواب الجنان
41. باب فى ذكر الحور
42. باب فى ذكر اهل الجنة

Na kraju je posebno, završeno poglavlje (hatima): خاتمة فى سعة الله

2. L. 66b-70 نظم نخبة الفكر (فى علم الاثر)

Pjesma o terminologiji hadisa. Spjevao Kamāluddīn Muhammad b. Muḥammad b. Ḥasan aš-Šumunnī, umro 821/1418.

Pjesmu je završio 814/1411.

ḤḪ II, 1936; AM II, 183; Ahlwardt II, 1114.

Početak:

الحمد لله العليم القادر　　مرسل سيد الانام الحاشر...
و بعد فاعلم ان نخبة الفكر　　اجل ما صُنّف فى علم الاثر

Prepisivač je na kraju zabilježio da pjesma ima 204 stiha.

Prepis oba djela potječe, vjerovatno, iz XVII stoljeća.

Na naslovnoj stranici je ime prvog djela, popis nekih drugih djela i pečati ove biblioteke. Na listovima 63 - 66a su hadisi, dove i zapisi.

Iz Šehdi-efendijine biblioteke.

2128. Zbirka (مجموع), 4 2326.

L. 106; 20 x 14. Nasḫ, sa nešto ta'līqa, različit. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Papir bijel, glat; povez polukožni, sa preklopom, skoro rastavljen od listova.

1. L. 9-92a ISTO

U ovom primjerku prepisivač je, iznad besmele, zabilježio sljedeci naslov:

هذا دقائق الاخبار تأليف الشيخ الامام العالم العلامة محمد الشهير بيازيجى زاده صاحب كتاب المحمديه رحمة الله عليه

Iz ove bilješke se vidi da je autor ovog djela Muḥammad b. Ṣāliḥ Yāziǧizāde, umro 855/1451. Međutim, pristupačni izvori to ne spominju, a ni biografi mu ne pripisuju ovo djelo.

2. L. 92b-94a (رسالة فى تلقين التيت)

Kratka risala, na turskom jeziku, o tumačenju učenja „talkina" umrlim osobama, od nama nepoznatog pisca. Naslov je prema sadržaju risale.

Početak:

الحمد لله الذى انعم علينا وهدانا للاسلام... اما بعد اولا روحم قبض اولدوغى حينده اون دورت كشى يه

3. L. 94b-97 رسالۀ استخراج مشایخ کبار

Risala, na turskom jeziku, sa područja tesavvufa, u kojoj se govori o duši i tumačenju snova, od nepoznatog pisca.

Početak:

حد اول اللهه کیم جمیع مخلوقاتی خلقه اتدوکدنصکره اول مخلوق امر اورز ینه اوسونلر ایچون
کتابلر انزال ایلیوب

Prepis pod tačkom 1 završen je 1190/1776, a pod tačkama 2 i 3 1194/1780.

Na kraju sva tri ova djela zabilježeno je ime ranijeg vlasnika knjige: Maḥmūd b.ʿ Oṯmān (عریثه)?, - pa smatramo da je on i prepisivač navedenih djela.

4. L. 99b-106 ترجمۀ انقاذ الهالکین

Prevod na turski jezik risale o naplaćivanju i nagrađivanju za učenje Kur'ana i o zavještanju novca u tu svrhu (v. br. 2153,1). Preveo autor djela na arapskom jeziku Muḥammad b. Pīr ʿ Alī al-Birgawī, umro 981/1573.

Flügel III, 93; F. Spaho, 108,6.

Početak:

الحمد لله علی آلائه و نعمائه.. اما بعد بوندن اول اجره ایله قرآن اوقق ثواب اوقدنه اولق
شرطیله جائزدکل

Prepis ove risale potječe iz XVIII stoljeća.

Na zaštitnim listovima ima dosta raznih bilježaka i stihova i većinom su na turskom jeziku.

Vakuf Gazi Husrev-begove medrese u Sarajevu.

2129. Zbirka (مجموع), 6 3302.

L. 104; 22,5 x 13,5. Taʿlīq i nasḫ, pomiješani. Pismo je djelomično dohvaćeno vlagom. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst je obrubljen sa po jednom tankom crvenom linijom. Papir bijel, malo požutio; povez kožni, sa utisnutim ornamentima na sredini korica, oštećen.

1. L. 1-38. ISTO

2. L. 39-40. اربع وخمسون فريضة

Rasprava (risala) o pedeset i četiri islamske dužnosti koje je, kako se veli, sabrao Ḥasan b. Abu'l-Ḥasan Yasār al-Baṣrī, umro 110/728. (v. II, 899,2). Naš rukopis je u nešto skraćenoj verziji.

Na kraju ove risale nalazi se jedan poduži hadis.

3. L. 41b-72a. مرشد المتأهل

Uputa za oženjenog i onog koji se namjerava ženiti o valjanom životu i postupku u braku. Napisao Šayḫ Muḥammad Quṭbuddīn al-Izniqī, umro 821/1418 (v. I, 402,4, str. 252).

4. L. 70b-79. معدل الصلاة

Kratko djelo o namazu. Napisao Muḥammad b. Pīr ʿAlī al-Birgawī, umro 981/1573. (v. I, 448,3, str. 276).

Početak: الحمد لله الذی امر عباده باقامة الصلاة و تعديلها

5. L. 80-90. المنبهات على استعداد ليوم الميعاد للنصح و الوداد

Pouke i savjeti na osnovu hadisa i mudrih izreka, vjerskomoralnog sadržaja. Napisao Aḥmad b. Muḥammad b. ʿ Alī al-Ḥāǧǧī (al-Ḥaǧarī) (v. I, 543,4, str. 334). Kod nas je početak nešto drukčiji od navedenog djela u prvom svesku i u Ahlwardtu.

Početak:

الحمد لله فی کل حین و اوقات و الصلاة علی رسوله اشرف الخلق و البريات. هذه
المنبهات علی الاستعداد ليوم الميعاد صنفها صنی (الدين) معتقدا للنصح و الوداد

Naše djelo je na kraju nepotpuno.

6. L. 93b-104a (رسالة فی کلام خاتم الانبياء و الخلفاء الراشدين و الاولياء)

Kratka risala u kojoj su, abecednim redom, uvrštene izreke Muhammeda a.s., prve četvorice halifa i evlija, od nepoznatog pisca. Naslov smo dali prema sadržaju djela, jer u rukopisu nema naslova niti imena autora.

Početak:

الحمد لله الذی نوّر خواطر ارباب القلوب بنور الايمان و شرف شياطين قلوبهم بالحكمة و
العرفان و افاض ينابيع معرفتهم جريا علی اللسان و عطر بعنبر كلامهم مشام كل بعيد
ودان

Cijelu zbirku prepisao ʿAbdulwahhāb b. ʿAbdulwahhāb Qaraḫōğazāde 1208/1793.

Na kraju 79. lista su tri fetve na turskom jeziku, od Abū Suʿūda.

Na 91b listu je početak djela الصحائف القدسية - hadisi-qudsiyye, od nepoznatog pisca (v. I, 363).

Na 92b listu je jedna dova, jedan apokrifni hadis i tumačenje jednog kur'anskog ajeta na turskom jeziku - sve pisano kasnije, vrlo nevještim i slabim rukopisom.

Na 93a listu je jedan zapisa na turskom jeziku, pisan slabo i nečitljivo.

Na posljednjem listu i na posljednjoj unutarnjoj korici su recepti, na turskom jeziku, za neke bolesti, također kasnije napisani.

2130. ISTO **3993.**

L. 71; 21,5 x 15. Nasḫ - taʿlīq. Poglavlja su pisana crvenim mastilom, a istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Papir bijel, čvrst; povez kartonski, noviji.

Prepis je završen 16.džumadel-ahira 1214/1799.

Na naslovnoj strani je ime ranijeg vlasnika Ṣāliḥ b. Muṣṭafā Šemʿī-zāde (Šemić). Na zadnjem b listu su zapisi.

Na posljednjim zaštitnim listovima su: hadisi, dove, zapisi i bilješke iz fikha.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

2131. **Zbirka (مجموع), 2** **930.**

L. 137; 19,5 x 14. Nasḫ, krupniji, pisan uvježbanom rukom, u proredu. Papir bijel i tamnobijel, deblji, čvrst; listovi pri vrhu dohvaćeni vlagom. Povez polukožni.

1. L. 1-85. ISTO

- ناقص فى آخره -

Rukopis je nepotpun, jer prepisivač nije završio posljednje poglavlje, a nema i završenog poglavlja (ḫātime).

Naslovi poglavlja pisani su crvenim mastilom.

2. L. 86-137. **تحفة الملوك**

Kraće djelo iz fikha. Napisao Zaynuddīn (Tāğuddīn) Muḥammad b. Abū Abu Bakr b. ʿAbdulmuḥsin ar-Rāzī al-Ḥanafī, umro koncem VII/XIII stoljeća. (v. sv. II, 1029,1 i ovdje 2052,2).

Početak:

الحمد لله و سلام على عباده الذين اصطفى هذا كتاب مختصر فى علم الفقه جمعته لبعض اخوانى فى الدين

Djelo je raspoređeno na deset poglavlja (kitāb):

1. كتاب الطهارة
2. كتاب الصلوة
3. كتاب الزكوة
4. كتاب الصوم
5. كتاب الحج
6. كتاب الجهاد
7. كتاب الصيد
8. كتاب الكراهة
9. كتاب الفرائض
10. كتاب الكسب

Naslovi poglavlja (kitāb, bāb, faṣl), pisani su crvenim mastilom.

Završetak djela:

ولقد وصينا الذين اوتوالكتاب من قبلكم و اياكم ان اتقوا الله. فعليك ايها الاخ بالتقوى و الاستعداد للقاء الله عز و جل و نعيم الآخرة. تمت الكتاب

Prepisao oba djela isti, nepoznati prepisivač, u XVIII stoljeću.

Uvakufio derviš Muḥammad b. Muṣṭafā b. hadži Muṣṭafā b. hadži ʿAlī b. Maḥmūd b. hadži ʿAlī, za Elči Ibrahim-pašinu medresu u Travniku, 1289/1872. godine (v. bilješku i pečat na prvom listu).

Iz biblioteke Elči-Ibrahim-pašine (Fejzijje) medrese u Travniku.

2132. ISTO **2316.**

L. 66; 20 x 14,5. Nasḫ sa nešto malo taʿliqa. Neka poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Papir bijel, dohvaćen vlagom, i na mnogim mjestima pismo oštećeno; povez papirni, oštećen.

Prepisao Muḥammad-sōḫta b. ʿAbdullah al-Ḫaṭīb, u četvrtak poslije podne, početkom džumadel-ahira, bez oznake datuma, ali smatramo da rukopis potiče iz XVIII stoljeća.

2133. ISTO 5367.

L. 61 + 9; 19 x 13. Nasẖ i ta'līq, od različitih prepisivača. Mnogi listovi su kasnije dopisani i djelo kompletirano. Poglavlja su pisana crvenim mastilom. Po rubovima ima malo ispravaka, dopuna i komentara. Papir tamnobijel, i bijel, deblji i tanji, stariji listovi su malo učadili i oštećeni; povez polukožni, sa preklopom.

Prepis starijeg dijela je iz XVIII, a novijeg iz XIX stoljeća.

Na prvim zaštitnim listovima je sadržaj djela, a na naslovnoj stranici su hadisi. Na posljednjih devet lista su razne dove, hadisi, bilješke iz fikha i fetve - većinom od naših muftija: Mustafa Sarajlija, Mustafa, muftija u Pruscu, Alija, muftija u ...? (nečitljivo), Ahmed, muftija u Mostaru i Salih, muftija (u istom mjestu kao Alija).

Iz biblioteke Osman-efendija Sokolovića.

2134. ISTO 4278.

L. 23; 19 x 14,5. Nasẖ, vokaliziran, pisan nevještom rukom prepisivača. Istaknute riječi podvučene su tankom linijom. Papir žućkast, djelomično dohvaćen vlagom; bez poveza.

Poredeći ovaj rukopis sa ostalim našim primjercima, utvrdili smo da ovaj nije u cijelosti prepisan. Osim toga, prepisivač je, čini se, pokušao da napiše i uporedi prevod na turski jezik, pa je, nakon prve dvije-tri stranice, odustao.

Prepisao Ṣāliḥ b. ʿAbdī Ḫōǧa 12. rebiul-ahira 1238/1822.

Na 1a listu ispisani su brojevi na perzijskom jeziku.

2135. ISTO 4676.

L. 80; 23 x 14. Nasẖ, pisan nevještom rukom prepisivača. Naslov, poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst na prve dvije stranice obrubljen je sa po dvije tanke crvene linije, a na ostalim sa po jednom linijom. Papir tamnobijel, učadio, oštećen; povez polukožni, također oštećen.

Prepis je završen 1238/1822.

2136. Zbirka(مجموع), 3 6536.

L. 92; 20,5 x 16,5. Nasẖ, pisan nevještom rukom. Poglavlja su pisana crvenim mastilom. Papir bijel, glat; povez polukožni, oštećen.

1. L. 1-83 ISTO

2. L. 84-88a **فضائل شهر رجب**

Traktat o značaju i vrijednosti mjeseca redžepa od nepoznatog pisca. Ovo je, vjerovatno, izvadak iz nekog opširnijeg djela.

Početak:

قا روى عن عبد الله بن مسعود رضى الله (عنه) قال رسول الله صلعم من صام يوما من رجب غفر الله بكل يوم...

3. L. 88-92 **فضائل شعبان العظيم**

Kraći izvadak iz nekog djela o važnosti mjeseca šabana, od nepoznatog pisca.

Početak:

قا روى عن امامة الباهلى قال النبي صلعم عظم شعبان...

Cijelu zbirku prepisao Muḥammad soẖta Bāšī, u medresi قرى , 1264-1265/1847-48.

Rukopis je otkupljen od Ismaila Selimović, imama iz Zvornika, godine 1981.

2137. ISTO 6128.

L. 117; 14,5 x 9,5. (Djelo je napisano od 5 - 88 lista). Nasẖ, pisan nevještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Papir bijel, čvrst, glast, malo dohvaćen vlagom; povez kožni, oštećen.

Prepisao Derviš b. Muṣṭafā 1270/1853.

Na početku su stihovi na turskom jeziku pjesnika ʿĀrifa i sultan Selimẖāna.

Na kraju su dove; ima ih koje su pisane olovkom. Listovi 93 - 114 su neispisani.

2138. ISTO 5402.

Naslov u rukopisu je: هذا كتاب دقائق الاخبار محمد افندى رحمة الله

Prema naslovu u ovom rukopisu, kao i br. 2128,1 autor ovog djela je Muḥammad Yaziğioglū (Yaziğī-zāde), umro 855/1451, iako to pristupačni izvori i njegovi biografi ne spominju.

L. 112;5; 18 x 12. Nasẖ, pisan vrlo nevještom rukom. U prepisu ima grešaka. Neka poglavlja su pisana crvenim mastilom. Papir bijel, glat; povez polukožni.

Prepisao Bajro Kadić (?), iz sela Toholja ili Tuholja (تهول), 1284/1867.

Na prvoj unutarnjoj korici i naslovnoj stranici nalazi se sadržaj djela.

Na listovima 113-117. su razne dove, sa objašnjenjima na turskom jeziku, te bilješke iz fikha. Na posljednjem zaštitnom listu je bilješka o rođenju nekog djeteta (Hamdi), godina 1301/1883.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

2139. الاكليل فى استنباط التنزيل 762.

Djelo u kome autor ističe da su mnoge znanosti zasnovane na Kur'anu, jer, kako kaže, „Kitabullah" obuhvata sve. U djelu su navedena sva poglavlja iz Kur'ana, od prvog do posljednjeg, u svakom pisac ukratko ističe koje se sve znanosti mogu crpiti iz dotičnog poglavlja. Napisao Ğalāuddīn ʻAbdurraḥmān b. Abū Bakr as-Suyūṭī, umro 911/1505.

HH I, 144; GAL, G II, 146; GAL, S II, 180,21a.

Početak:

الحمد لله الذى أنزل على عبده الكتاب تبيانا لكل شيء ...وبعد فقد قال الله تعالى و
انزلنا اليك الكتاب تبيانا لكل شيء...وقد سميته بالاكليل فى استنباط التنزيل...

L. 188; 20,5 x 15,5. Nasẖ, razgovjetan, pisan uvježabanom rukom prepisivača. Poglavlja iz Kur'ana i istaknute riječi pisana su crvenim mastilom. Tekst je obrubljen dvjema tankim crvenim i jednom crnom linijom. Papir bijel, čvrst; povez kožni sa preklopom i utisnutim ornamentima na sredini korica. Rukopis je dobro očuvan.

Prepisao Ibrāīm ad-Dağamūnī (?) 12. ramazana 1145/1732.

Na naslovnoj stranici nalazi se naslov djela i ime autora, te ime i pečat ranijeg vlasnika knjige (Hadži Mustafa, kadija).

2140. البدور السافرة فى امور الآخرة 447.

Djelo iz propovjedništva koje govori o Sudnjem danu, proživljenju, raju i paklu, propraćno ajetima i hadisima. Napisao Ğalāluddīn ʻAbdurraḥmān b. Abū Bakr as-Suyūṭī, umro 911/1505. godine.

ḤḤ II, 231; Bagdad III, 68.

Početak:

الحمد لله الذى خلق السموات و الارض وجعل الظلمات والنور...وبعد فهذا ما تقدم من
الوعد به فى خطبة كتاب البرزخ من كتاب شاف فى علوم الآخرة...وسميته البدور
السافرة فى امور الآخرة

L. 185; 26,5 x 18. Nasẖ, pomiješan, pisan debljim perom. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Papir bijel, deblji, dohvaćen vlagom; povez kožni sa utisnutim ornamentima na sredini korica i na zatvaraču.

Prepis je završen 8. rebiul-evvela 955/1548.

Na 1. zaštitnom listu, koji je zalijepljen sa 1. listom, nalaze se bilješke vakifa iz porodice Džinozade sa njihovim pečatima, naslov djela, noviji pečat ove biblioteke, te bilješka vlasnika ʻAbdurraḥīm, muderis u Rustempašinoj medresi. U vrhu 1. lista je jedan slab hadis. Na posljednjem listu nalazi se bilješka na arapskom jeziku u kojoj se kaže da je Mustafa b. Hamza al-Alā'ī izvršio uporedbu sa nekim drugim djelom, godine 1035/1626., pa je ispravke i dopune bilježio na marginama.

Uvakufio 'Izzet Ṣāliḥ-efendī Hromozāde.

2141. ISTO 440.

L. 183; 26,5 x 20,5. Nasẖ i taʻlīq, krupniji. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst na prve dvije stranice obrubljen je sa po jednom debelom zlatnom i jednom crvenom linijom, a na ostalim stranicama obrubljen je sa po dvije tanke crvene linije. Papir žućkast, glat; povez polukožni.

Prepisao Yūnus b. Aḥmad Yūnusī 1070/1659.

علقها بيده الفانية العبد الحقير الذليل المعترف بالعجز والتقصير يونس بن احمد يونسى مؤدب
الاطفال بمدينة اسيوط

Prva dva zaštitna lista su neispisana. Na 1a listu, koji je obrubljen kao i prve dvije stranice, nalazi se naslov djela, bilješka prvog vakifa, noviji pečat ove biblioteke, salavati, stih na arapskom jeziku o dobrim ljudima, koji se povlače u samoću i stih na turskom jeziku o prolaznosti ovog svijeta.

Uvakufio Izzet Ṣāliḥ-efendi Hromozāde (v. pečat na početku i na kraju djela).

2142. برد الاكباد عن فقد الاولاد 3523.

Žal za izgubljenom djecom. Napisao Ğalāuddīn ʻAbdurraḥmān b. Abū Bakr as-Suyūṭī, umro 911/1505. Naslov i ime pisca je prema rukopisu. Brockelmann GAL, G II, 76, 148 i GAL, S II, 83/ spominje ovaj naslov od drugog pisca, a i od Suyutije, ali ga nismo mogli pronaći na navedenom mjestu. Vjerovatno je pogrešno indiciran.

Početak:

قال الشيخ الامام العالم العلامة جلال الدين عبد الرحمن نجل الشيخ الامام العالم لعلامة
كمال الدين ابى بكر السيوطى...اخبرنى شيخى تقى الدين الشمنى قال...

Završetak:

...خاتمة اخرج ابونعيم فى الحلية عن وهب بن منبه قال ما من شيء الا يبدو صغيرا ثم
يكبر الا المصيبة فانها تبدو كبيرة ثم تصغر والحمد لله رب العالمين.

L. 11; 20,5 x 14,5. Ta'līq. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Papir tamnobijel, glat, čvrst; povez kartonski.

Prepis je završen 1130/1717.

Na naslovnoj stranici je naziv djela, ime pisca i lični pečat i ime ranijeg vlasnika (hadži Muṣṭafā, kadija).

2143. شرح الصدوربشرح حال الموتى و القبور 1312.

Djelo o životu u Berzehu (razdoblju između smrti i ponovnog proživljenja), zasnovano na tradiciji i izjavama ashaba, preneseno iz raznih hadiskih djela, a posebno iz gore navedenog djela (at-Tezkire, od Qurṭubī-je). Napisao Ǧalāluddīn ʿAbdurraḥmān b. Abū Bakr as-Suyūṭī, umro 911/1505. Djelo je podijeljeno na više poglavlja.

ḤḤ II, 1042; Ahlwardt II, 2665.

Početak:

الحمد لله الذى ايقظ من شاء من الغفلة ورفع من احب لقاءه... هذا ما اشتد تشوق النفوس اليه من كتاب شاق فى علم الموت

L. 156 (originalna folijacija); 21,5 x 16. Nasḫ, stariji. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po marginama ima malo ispravaka. Papir bijel, čvrst; povez polukožni, sa futrolom, malo oštećen.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVI ili XVII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu je po jedan izreka na arapskom i turskom jeziku. Na drugom zaštitnom listu je krupno napisan naslov djela i ime autora, te djelomičan sadržaj djela. Na naslovnoj strani je također naslov djela i ime pisca, ime bivšeg vlasnika (hadži Abdullah-aga), te pečati bibliotekā.

Na kraju je ime bivšeg vlasnika: ʿĀmir b. Nuṣayr aš-Šafi'ī al-Maqdisī.

Iz Šehdi-efendijine biblioteke.

2144. حيوة القلوب فى الموعظة 3771.

Djelo iz propovjedništva u kome se autor kritički osvrće na misticizam i mistike, a naročito na nadzore halvetija. Napisao Nabī ʿAbdulbānī b. Ṭūrmuš as-Sinūbī 930/1523.

ḤḤ I, 698; Ismā'īl pāšā; AM I, 494; Flügel III, 378.

Djelo se sastoji od 97 poglavlja.

Početak: الحمد لله الذى هدانا بالقرآن المجيد

L. 388 (sa označenom originalnom paginacijom); 29,5 x 19. Nasḫ i ta'līq, pomiješani. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crnim mastilom, a kur'anski ajeti podvučeni su crvenom linijom. Tekst je obrubljen sa po jednom tankom crvenom linijom. Po rubovima, na nekim listovima, ima objašnjenja i dopuna. Papir žućkast, čvrst; povez kožni oštećen sa utisnutim ornamentima na sredini korica.

Prepis potječe, vjerovatno, iz druge polovine XVI ili prve polovine XVII stoljeća.

Na prvoj unutarnjoj korici su stihovi na turskom jeziku, a na naslovnoj stranici neko je kasnije olovkom napisao naslov djela i ime pisca.

Iz Karađoz-begove biblioteke (v. bilješku na početku i na kraju rukopisa).

2145. ISTO 229.

- ناقص فى اوله -

Kod nas je početak:

بقوله لن ترانى اخوانى ما نجى موسى وسوسة الشيطان حين كلمه ربه وكيف ننجو من وسوسته حين مناجاتنا فى الصلوات الخمس

L. 552 (11-562). Rukopis je označen sa originalnom folijacijom 27 x 17. Ta'līq, obični, pisan vještom rukom prepisivača. Papir žućkast, tanji, povez kožni sa utisnutim ornamentima na sredini korica. Tekst je obrubljen sa po jednom tankom crvenom linijom. Poglavlja i istaknute riječi pisana su crvenim mastilom. Na marginama ima ponegdje bilježaka i objašnjenja osnovnog djela, a na više mjesta nalaze se stariji i noviji pečati biblioteke.

Prepisao Ibrāhīm b. Ḥamza b. Masʿūd, bez oznake datuma prepisa, ali vjerovatno u XVII stoljeću.

2146. تذكرة يعقوب 556.

Zbirka vazova o raznim fikhskim pitanjima, potkrijepljena kur'anskim ajetima i hadisima. Napisao Yaʿqūb b. Sayyidī ʿAlī al-Meymūnī ar-Rūmī al-Ḥanafī, Ibn Sayyidī ʿAlī, umro 931/1524. Isma'īl-paša (II, 546) ne spominje ovo djelo u biografskim podacima u ovom piscu. U uvodu autor ističe, da je vazove držao petkom u Sultan-Selimovoj džamiji (valjda u Istanbulu) i da je na zahtjev svojih učenika izvršio izbor i napisao ih u jednu knjigu pod gornjim naslovom.

Kairo I, 96; AM II, 546.

Početak:

الحمد لله الذى فضل هذه الامة على سائر الامم... فيقول الفقير اليه سبحانه الشيخ سيد يعقوب يسأل احسانه... وسميتها تذكرة يعقوب راجيا المغفرة من الله غافر الذنوب...

L. 245 (sa originalnom paginacijom, pisanom crvenim mastilom); 22 x 14. Ta'līq, sitniji, pisan debljim perom. Poglavlja i istaknute riječi pisana su crvenim mastilom. Kur'anski ajeti podvučeni su crvenom linijom, a hadisi kratkom crvenom crticom. Po marginama ima malo komentara. Na početku je izrađen unvan u bojama. Tekst na prve dvije stranice, koje su malo umrljane crnim mastilom, obrubljen je sa po dvije deblje zlatne linije, a na ostalim sa po jednom tankom crvenom linijom. Papir žućkast i bijel, glat, čvrst, povez kožni sa preklopom i utisnutim ornamentima na sredini korica. Rukopis je dobro očuvan.

Prepis potječe, vjerovatno, iz druge polovine XVII, ili prve polovine XVIII stoljeća.

Na drugom zaštitnom listu nalazi se naslov djela i ime ranijeg vlasnika knjige (Abdulah Kantamirija), pa je on, možda, i prepisivač. Na sljedeća četiri lista je sadržaj djela.

Iz Šehdi-efendijine biblioteke (v. pečat na početku rukopisa).

2147. Zbirka (مجموع) 20 1356.

L. 212 + 2; 21 x 13,5. Nasẖ-ta'līq, pomiješani. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima malo komentara. Papir tamnobijel, glat; povez kožni, sa preklopom i utisnutim ornamentima na sredini korica i preklopu, oštećen.

1. L. 1-4. تلخيص البيان فى علامات مهدى آخر الزمان

- ناقص فى آخره -

Risala je na kraju nepotpuna. Kratka risala o pojavi Mehdije (obećanog spasitelja). Napisao 'Alī b. Ḥusāmuddīn al-Muttaqī, umro 971/1569. Dobrača (I, 240,4, str. 173) navodi isti ovaj naslov, ali on kaže da je risala od nepoznatog pisca.

Ismā'il-pāšā: Ḏayl I, 318; Ahlwardt II, 2726.

Početak:

الحمد لله رب العالمين... اما بعد فهذه نبذة من علامات المهدى رضى الله عنه... وجعلت
نبذق هذه على اربعة فصول وسميتها تلخيص البيان فى علامات مهدى آخر الزمان...

2. L. 5b i 21a. البيقونية

Kratak rad u stihovima o terminologiji hadisa. Sastavio Šayẖ 'Omar b. Muḥammad b. Fattūḥ ad-Dimišqī al-Bayqūnī, pisao prije 1080/1669 (v. I,691,2, str. 451).

Ahlwardt II, 1125.

3. L. 8b-10a. احتفال فى سؤال الاطفال

O pitanju, da li će djeca biti ispitivana u kaburu, od strane Munkira i Nekira. Napisao 'Abdurraḥmān b. Abū Bakr as-Suyūṭī, umro 911/1505.

ḤḤ I, 16, Ahlwardt II, 2677.

Početak:

مسئلة اختلف فى الاطفال هل يفتنون فى قبورهم و يسألهم منكر ونكير...

4. L. 9-11. اللمعة فى اجوبة الاسئلة السبعة

Kraći rad o tome, da li umrli znaju kada ih posjećuju živi, čuju li razgovor ljudi, gdje je boravak duša, skupljaju li se i da li se viđaju, od istog pisca.

ḤḤ II, 1565; Ahlwardt II, 2672.

Početak:

الحمد لله وحده و الصلوة و السلام على من لا نبىّ بعده مسئلة هل تعلم الاموات بزيارة
الاحياء ويهاهم فيه وهل يسمع الميت كلام الناس...

5. L. 12-14. الرسالة الميمونة او الصوفية فى السؤال و الرد

Risala o podjeli sufizma na tri dijela, od nama nepoznatog pisca. Možda je i ovu risalu napisao Sujutija.

Početak:

الحمد لله وحده و الصلوة و السلام على من لا نبىّ و بعد فالصوفية فى السؤال و الرد على
ثلاثة طرق احدها من يسئل ويقبل

Završetak:

...لما قدّم مصر اهدى اليه عبد الحكيم الفى دينار من ماله وجمع له من اصحابه الفى دينار
اخرى فقبل الامام الشافعى ذلك. تمت الرسالة الميمونة

6. L. 14b-16a. مسئلة من آخر كتاب

المسمّى بقمع الحرص بالزهد و القناعة و ردّ و ذل السؤال...

Pitanje o završetku djela od strane pisca. To je, ustvari, završetak gore navedenog djela („Qam' al-ḥirṣ"), koje je napisao Muḥammad b. Aḥmad b. Abū Bakr al-Anṣārī al-Ḫazrağī al-Andalusī al-Qurṭubī, umro 671/1272.

Ahlwardt VII, 8787; GAL, G I, 415.

Početak poslije naslova i besmele:

قال الشيخ... ابوعبد الله بن احمد بن ابوبكر بن فرح الانصارى الخزرجى الاندلسى ثم
القرطبى صاحب التفسير فى آخر كتابه المسمّى... قال فى آخر الكتاب المذكور ذكر المسئلة
التى هى ...(؟) لكتاب لا ينبغى تركها بل يجب فهمها و تعلمها وما للعلماء فيها

Završetak je isti kao i kod Ahlwardta, pod navedenim brojem.

7. L. 17b-20. رسالة فى الفرائض

Kraći rad iz šerijatskog nasljednog prava, od nama nepoznatog pisca. Naslov je prema rukopisu.

Početak:

الحمد لله رب العالمين..قال النبي عليه السلام تعلموا الفرائض وعلّموها الناس فانها نصف العلم...

Završetak:

...فالاقرب على ترتيب العصبات وتفصيلهم فى المطولات. تمت بعون قاضى الحاجات ٦٣ فى ٣٠ شوال

Iz navedene bilješke na kraju ovog rada, vidi se da je on završen ili prepisan 30. ševvala (10) 63/1653.

8. L. 23b-27. مختصر المنار

Naslov u rukopisu je: مختصر الفقه فى اصول فقه الامام ابى حنيفة رحمه

Skraćena prerada usulskog djela „al-Manār". Napisao Ṭāhir b. Ḥasan b. ʿOmar b. Ḥabīb al-Ḥalabī, umro 808/1405 (v. II, 850,1).

Početak u ovom primjerku je nešto drukčiji od navedenog obrađenog primjerka u II svesku.

Početak:

قال افقر عباد الله تعالى...طاهر بن الحسن بن عمر بن حبيب احمد الله على نعمه التى شملت الاصول و الفروع...وبعد فانى استخرت الله سبحانه وتعالى فى اختصار مختصر الفقه فى اصول فقه الامام ابى حنيفة...

9. L. 28-73. زبدة الاسرار فى شرح مختصر المنار

Komentar prethodnom djelu („Muḫtaṣar al-Manār). Napisao Abu'ṯ-Ṯanā' Aḥmad b. Muḥammad az-Zilī as-Siwāsī, umro 1009/1600 (v. II, 850,2).

Komentar je prepisao Ibrāhīm b. Ḫalīl 1087/1676.

10. L. 78b-119. شرح منهج المعتقدين المرشد للطالبين الى علم اليقين

Komentar djelu „Manhağ al-muʿtaqidīn"... iz islamske dogmatike. Oba djela napisao je Muḥammad b. Muḥammad b. Maḥmūd al-Buḫārī, umro 850/1446.

Hadži Halifa ne spominje ovo djelo, a Ismāʿil-pāšā (AM II, 196) navodi ovog pisca, ali mu ne spominje djelo. I ostali katalozi, koji su nam pri ruci, ne spominju ovo djelo.

GAL, S II, 276.

Početak osnovnog djela:

الحمد لمولى النعم الجزيلة و الصلوة على مولى الشيم الجميلة اتفق اهل السنة...

Početak komentara:

الحمد لله المتوحد بالجلال المتخصص صفات الكريمة...وبعد فيقول العبد...محمد بن محمد بن محمود الموعد بالشيخ البخارى...لما الفت منهج المعتقدين المرشد...

Prepisao al-Ḥāğğ Yūsuf ʿAbdullah, u nekoj Skender-pašinoj tekiji, u petak 13. šabana, bez oznake, godine i mjesta.

11. L. 120-148. الرسالة المنيرة لاهل البصيرة

Naslov u rukopisu je: سميتها منيرة شرحى كمال باشا

Rasprava sa područja propovijedi i tesavvufa o vjerovanju, vjerskim dužnostima i poukama. Napisao Ḥasan Kāfī b. Ṭurḫān al-Aqḥiṣārī Pruščak, umro 1025/1616 (v. II, 1030,5).

Početak:

الحمد لله الذى على معالم العلم و اعلامه...وبعد فقد جمعت هذه الرسالة مختصرة لتكون للراغبين مفيدة...

12. L. 150b (ابحث فى تعريف الكعبة وماهيتها الاصلية)

Kratka rasprava, vjerovatno, izvađena iz nekog opširnijeg djela, sa područja islamskog misticizma o definiciji Kabe i njenoj važnosti, od nepoznatog pisca.

Početak:

اعلم ان الفقهاء و الصوفية عليهم الرحمة اختلفوا فى تعريف الكعبة وماهيتها الاصلية فقال الشافعية اسم للبيت البنىّ من الحجر...

13. L. 151-153a. (الفيض القدسى عن الذات الاحدية)

Risala sa područja islamskog misticizma, od nama nepoznatog pisca.

Početak:

الحمد لله رب العالمين...اعلم ان وصول الفيض القدسى عن الذات الاحدية على نوعين بتعليق بالايجاد...

14. L. 154b-181 ضوء المعالى لبدء الامالى

Komentar kasidi „Bad'ul - amālī" (v. I, 115,5). Napisao ʿAlī b. Sulṭān

Muḥammad al-Qārī, umro 1014/1605 (v. I, 145,6).

15. L. 183b-187a نبذة من الحقائق بل زبدة من الدقائق

Risala sa područja islamskog misticizma, od nama nepoznatog pisca. H. Lobenstein (2272,2) navodi da je pisac Muḥammad b. As'ad ad-Dawānī (umro 907/1501) i početak risale je isti kao i kod nas, dok Brockelmann (S II, 673) kaže da je pisac Muḥammad Emīn b. Ṣadruddīn aš-Širwānī (umro 1036/1626).

Početak:
الحمد لذاته لوليه بذاته و الصلوة منه على مرتبة الجامعة لجميع صفاته و بعد فهذه نبذة من الحقائق بل زبدة من الدقائق

Završetak:

فانه سحر مفترى و الق ما فى يمينك تلقف. تمت بعون الله تعالى

16. L. 188-192 رسالة فى بيان روح انسانى

Risala, na turskom jeziku, o duši, od nepoznatog pisca.

Početak:
حمد و ثنا اول خدايه كه وجودنه وجود محدثات دليل قاطع و وحدتنه نظام كرت مكوّنات برهان ساطع در... و بعد بو فقير وحقير وجدىٔ بر تقصير در كه بوندن اول روح انسانى حقنده ايكى رساله تأليف ايمشدم...

Završetak:
...واكرحق بعضده مماسه يه مفتقر اولورسه جمله ده دخى مماسه يه مفتقر اولماسى لازم در. والله اعلم

17. L. 193b-198. رسالة من التصوف

Risala, na arapskom jeziku, sa područja islamskog misticizma, od nama nepoznatog pisca. Naslov ove, kao i prethodne risale, jeste prema rukopisu.

Početak:
الحمد لله رب العالمين و بعد لابد هنا مقدمة وهى ان العلماء اجمعوا على ان الانسان ليس بعبارة عن هذا الهيكل

18. L. 199-201 جمع الوسائل فى شرح الشمائل - (قطعة)

Fragment komentara „Šamā'ilu", od 'Alī b. Sulṭān Muḥammad al-Qārīje, umro 1014/1605.

Na kraju fragmenta prepisivač je napisao crvenim mastilom sljedeće:
نقل من شرح شمائل على قارى

Početak:
حدثنا هرون بن اسحاق الهمدانى بسكون الميم نسبة الى قبيلة باليمن اخرج حديثه الاربعة...

19. L. 204b-207 (موعظة فى معاملة الناس)

Kraće djelo (ili možda izvadak iz nekog opširnijeg djela) o lijepom ponašanju od nepoznatog pisca. Naslov je prema sadržaju.

Početak:

قال يعقوب وقر السلطان وعظم منزلته واياك والكذب بين يديه و الدخول عليه فى كل وقت ما لم يدعك.

20. L. 207b-212. النكت الظريفة فى ترجيح مذهب الامام ابى حنيفة

Rasprava o prednosti i odlikama imama Abū Ḥanife i njegova mezheba, mimo druge imame i njihove mezhebe. Napisao Muḥammad b. Maḥmūd Akmaluddīn al-Bābartī, umro 786/1384 (v. II, 1260,1).

Naslov u rukopisu je: هذا مقدمة فى فضل الامام ابو حنيفة

Početak: الحمد لله الذى هدانا الى اتباع الملة الحنفية وارشدنا الى سلوك...

Cijela zbirka prepisana u drugoj polovini XVII stoljeća.

Na 6-7. listu su bilješke prenesene iz djela „'Aǧā'ib al-maḫlūqāt", a na 8a listu su bilješke iz jezika, prenesene iz „Ahtarije", arapsko-turski rječnik.

Na 187b - 188a listu je rasprava, na arapskom jeziku, o odlikama i značaju Šama.

Na listovima 201-203. su bilješke, na arapskom jeziku, iz dogmatike, prenesene iz djela „Ḥadā'iq al-ḥaqā'iq".

Na 213b - 214. listu je bilješka, također na arapskom jeziku, o ljepoti i čistoći, a na 214b listu su zapisi.

Uvakufio Salim-efendija Muftić.

2148. كتاب الحقوق 3142.

(حقوق اخوة الاسلام)

Djelo o lijepom ponašanju među ljudima i međuljudskim odnosima uopće, sa stanovišta islamskog morala. Napisao aš-Šayḫ 'Abdulwahhāb b. Aḥmad b. 'Alī aš-Ša'rānī (aš-Ša'rāwī), umro 973/1565.

Gal II, 338; HH I, 673.

Početak nakon besmele:

الحـمـد لله الـذى نحـمـده ونـسـتـعـينه. ومن يهدى الله فلا مضل له...اما بعد فاعلم يا ايها الطالب الصادق ان للنبيّ على الامة حقوقا...

L. 116; 19 x 13,5. Nasẖ, krupniji, čitak, pisan širokim perom, u proredu. U pisanju ima znatnih grešaka, iz čega se vidi, da prepisivač nije dovoljno poznavao arapski jezik, pa nije razumio teskt koji prepisuje. Papir tamnobijel, deblji, čvrst; povez polukožni, oštećen.

Završetak:

قال صلى الله عـليـه وسلم: من جلس فى مجلس يكثر فيه لغط فقال قبل ان يقوم من مجلسه ذلك سبحانك اللهم وبحمدك اشهد ان لااله الا انت استغفرك واتوب اليك. الا غفر له ما كان فى مجلسه ذلك.

Prepisao Muṣṭafā b. Muḥammad, godine 963/1556, (dakle još za života autora), što se vidi iz bilješke na kraju.

(تمت الكتاب الحقوق من اوساط شوال المعظم فى يوم اربعا له (؟) وقت الضحى من سنة ثلث وستون وتسعمائة ـ كـتـب عـبد الضعيف المزنب (!) المحتاج الى رحمت الله تعالى مـصطفى بن محمد غفر الله لها ولجميع المؤمنين والمؤمنات والمسلمين والمسلمات برحمتك يا ارحم الراحمين. والله اعلم بالصواب)

Uvakufio Munla Mustafa Muderris-zāde (Muderizović), v. bilješku na rubu lista 1-2. i na kraju (list 116a).

2149. تبيين المحارم 4058.

Pojmovi dobra i zla, dozvoljenog i zabranjenog prepušteni su samovolji, na mislost i nemilost, pohlepnim ljudima, pa oni ne vode računa, šta u tom pogledu propisuje Kur'an i Hadis i šta o tome vele veliki pobožni ljudi. Napisao Šayẖ Sinānuddīn b. Muṣṭafā al-Amāsī al-Ḥanafī 980/1572, vaiz u Mekki. On govori o zabranama onim redom kako su navedene i u Kur'anu.

ḤH I, 342; AM II, 565; Ahlwardt IV, 5000.

Početak:

الحـمـد لله الـذى انـزل عـلـيـنـا كتابا احكمت اياتها ثم فصلت من لدنه تفصيلا...اما بعد اعلموا معاشر المؤمنين اتاكم الله

L. 320 (paginirano 280 lista); 20,5 x 15. Nasẖ, od različitih prepisivača. Poglavlja i istaknute riječi pisani su crvenim mastilom. Papir bijel, čvrst, gladak; povez polukožni, sa preklopom.

Prepis (prvi i stariji dio) potiče, vjerovatno, iz druge polovine XVI, a drugi (mlađi) dio iz XVIII stoljeća.

Na naslovnoj strani je ime i pečat ranijeg vlasnika knjige (Menṣūr Menṣūrī al-Ḥanafī), koji su prilično izblijedili i teško čitljivi.

Na marginama više listova ispisana je krupnim slovima riječ: وقف. Iz Karađoz-begove biblioteke.

2150. Zbirka(مجموع)3 2295.

L. 212; 21 x 15. Ta'līq i nasẖ, pomiješani. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Citati iz Kur'ana podvučeni su crvenom linijom. Po rubovima ima ispravaka i komentara. Papir bijel i tamnobijel, tanji i deblji, čvrst, dohvaćen vlagom; povez kartonski, noviji.

1. L. 1-87a ISTO

ـ ناقص فى اوله وآخره ـ

Djelo je nepotpuno i na početku i na kraju.

2. L. 89b-175 تنبيه الغافلين (v.br. 1964)

I ovo je djelo nepotpuno na kraju. ناقص فى آخره

Kod nas je posljednje poglavlje:

3. L. 179b-194 اصول قواعد الفرس

Kraća gramatika perzijskog jezika, pisana i turskim i arapskim jezikom, od nama nepoznatog pisca. Naslov je prema rukopisu, koji je zabilježio prepisivač, jer pristupačni izvori ne spominju ovo djelo. Nepoznati pisac u predgovoru kaže, da je ovaj rad preveo na turski, vjerovatno s arapskog jezika.

Autor je podijelio djelo na četiri poglavlja (bâb):

الـبـاب الاول فى احـوال الاسـم ـ الباب الثانى فى احوال الفعل ـ الباب الثالث فى احوال الحرف ـ الباب الرابع فى تعداد الاسم

Početak:

الحمد لله الذى منحى من تواتر نعمائه...فهذ رسالة مشتملة على قواعد الفرسية ومكتفية لمن حفظها بمعرفة لسان الفارسية...وترجمته بالتركية سواء كان عينا او معنىً

Poslije prvog lista, slijedi šest listova koji su kasnije dopisani na tanjem papiru.

Prepis pod tačkom 1 i 2 potječe, vjerovatno, iz XVII stoljeća, a pod tačkom 3 prepisao Sulaymān b. ʿAlī al-Aqḥiṣārī 1073/1662.

Na listovima 196-204 su primjeri upotrebe glagolskih oblika u arapskom i perzijskom jeziku, sa tumačenjem na turski jezik.

Na listovima 205-212 su razne bilješke na arapskom, turskom i perzijskom jeziku iz tefsira, fikha, jezika, stihovi, hadisi i drugo.

Rukopis je kupljen u Travniku.

2151. ISTO 1883.

L. 323; 20,5 x 15. Nasḫ, sitniji, slabo čitljiv, pisan neuvježbanom rukom prepisivača. Poglavlja (ima ih 98) su pisana crvenim mastilom. Papir bijel, glat; povez kožni, sa preklopom. Rukopis ima i svoju futrolu, u kojoj se čuva.

Prepisivač i datum prepisa nisu navedeni, ali smatramo da rukopis potiče iz XVII ili početkom XVIII stoljeća.

Na naslovnoj strani je jedna fetva, jedna poučna izreka, naslov djela, nečiji mali lični pečat, u kome se može pročitati ime Muhamed i pečati Šehdi-efendijine biblioteke i noviji pečati ove biblioteke. Ovi pečati nalaze se i na posljednjem listu.

Iz Šehdi-efendijine biblioteke.

2152. الابتهاج 1921.
فى بيان تفصيل الاسراء والمعراج
(معراج الغيطى)

Djelo o Muhamedovom putovanju kroz nebesko carstvo (mi'rāǧ). Napisao Muḥammad b. Aḥmad b. ʿAlī b. Abū Bakr al-Gayṭī Naǧmuddīn al-Iskender al-Miṣrī aš-Šāfiʿī, umro oko 981/1573. Pisac je bio upravnik tekije Salihiye u Egiptu. Djelo je dovršeno u srijedu 17. redžepa 979/1571.

GAL, G II, 339; GAL, S II, 647.

Gornji naslov djela je prema rukopisu. U nekim izvorima naslov je:

الابتهاج بالكلام على الاسراء و المعراج

Izrađeno je na osnovu tradicije, koja je često slaba vjerodostojnosti.

Početak poslije besmele:

الحمد لله الذى رفع قدر نبينا محمد صلعم فى الدنيا والأخرى و اسرى به من المسجد الحرام
الى المسجد الاقصى ... وبعد قال الله تعالى فى كتابه المبين وهو اصدق القائلين...

L. 99; 20,5 x 13,5. Nasḫ, čitak, specifičan, pisan vještom rukom, mjestimice vokaliziran. Naslovi su pisani crvenim mastilom, krupnije, a istaknute riječi podvučene su crvenom linijom. Rečenice su označene crvenim tačkama. Papir tamnobijel, deblji, glat, čvrst; povez polukožni, oštećen; prva korica izgubljena.

Završetak djela „Ibtihāǧ" (na listu 99a):

...فَنَسْأَلُ اللّهَ تَعَالَى اَنْ يَمُدَّنَا بِمَدَدِ سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ. و ان يجعلنا لاقواله و افعاله من
المتبعين. ولسنته من المتمسكين. وان يدخلنا فى شفاعته. ويحشرنا فى زمرته. وان يجعلنا

تحت لوائه يوم الدين. صلى الله عليه وسلم. وجزاه عنا افضل ما جزا نبيًّا عن أُمّته. ورضى
الله عن آله و صحابته. والتابعين. وتابعيهم. و الائمة المجتهدين. وسائر علماء المسلمين.
آمين.

Prepis je dovršen u ponedjeljak 4. ševvala 1057/1647.

قال مؤلفه... كان الفراغ من تكملته عشية نهار الاربعاء سابع عشر رجب الفرد سنة تسع و
سبعين وتسعمائة. ووافق الفراغ من كتابته يوم الاثنين المبارك رابع شوال سنة سبع و
خمسين والف.

Na prvom zaštitnom listu je naslov djela, napisan rukom prepisivača; zatim naslovi dvaju Sujutijinih djela, te imena ranijih vlasnika (Abdullah al-Ḥusaynī, kadija u Kairu استصحبه عبد الله الحسنى القاضى بمصر المعزيه hadži Mustafa, kadija u Bosni; Ismet Svrzo). Na naslovnoj strani je pečat biblioteke.

Uvakufio Ismet-efendija Svrzo b. Vejsil-efendija.

2153. Zbirka(مجموع), 4 6832.

L. 69; 21 x 15. Nasḫ. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima kratkih komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Tekst je obrubljen sa po dvije tanke crvene linije. Listovi su povezani kustodama. Papir tamnobijel, tanji, oštećen, dohvaćen vlagom, povez polukožni, oštećen.

1. L. 1-32a. انقاذ الهالكين

Risala o uzimanju nagrade i plate za učenje Kur'ana. Napisao Muḥammad b. Pīr ʿAlī al-Birgawī, umro 981/1573 (v. I,479 i II,1214,16).

2. L. 32b-47. ذخر المتأهلين فى تعريف الاطهار والدماء

Risala o prirodnim običajima kod žena i o vjerskom čišćenju o braku, od prethodnog pisca (v. II, 1214,19).

3. L. 48b-53. درالیتیم فى التجويد

Risala o tedžvidu od istog pisca (v. I,113,2, str. 62).

Risalu je autor završio 974/1566, kako je to zabilježeno na kraju rukopisa.

4. L. 54-69. ايقاظ النائمين

Kratka risala o obavljanju raznih pobožnih djela za novac, od istog prethodnog pisca (v. I,576,2, str. 361 i II,1214,17).

Cijelu zbirku prepisao Aḥmad b. ʿAlī al-Qayṣarī (ili Qaṣrī), imam u džamiji nekog Ṣāliḥa, bez oznake mjesta, 1114/1702.
Na naslovnoj stranici je ime: hadži Yūsuf hafiz-edendi, vjerovatno raniji vlasnik i mali ovalni pečat, u kome čitamo: sejjid Muḥamed.

2154. Zbirka(مجموع), 2 5416.

L. 75; 18,5 x 11,5. Nasẖ, razgovijetan. Naslovi, poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima malo komentara. Tekst prve dvije stranice obrubljen je sa po dvije tanke crvene linije, a ostale jednom tankom crvenom linijom. U drugom djelu i margine su obrubljene jednom crvenom linijom. Papir tamnobijel, glat, dohvaćen vlagom; povez polukožni, oštećen i skoro rastavljen od listova.

1. L. 1-8. ايقاظ النائمين (v. br. 2153,4)

2. L. 12-74. تحفة الملوك

Kraće fikhsko djelo, što ga je napisao Zaynuddīn Muḥammad b. Abū Bakr b. ʿAbdulmuḥsin ar-Rāzī al-Ḥanafī, umro u drugoj polovini VII/XIII stoljeća (v. II, 1029,1, str. 217) i 2052,2.
Oba djela prpisao ʿAlī b. al-ḥāğğ Muḥammad, u Gazi Husrevbegovoj medresi (u Sarajevu), godine 1154/1741.
(تمت تمام بعون الله الملك المنان عن يد العبد...على بن الحاج محمد عفى الله عنهما...لسنة اربع وخمسين ومائة والف...فى مدرسة الخسروية)

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

2155. جلاء القلوب 1998.

Djelo o pobžnosti i moralu. Napisao Muḥammad b. Pīr ʿAlī al-Birgawī, umro 981/1573. (v. I,67).

Početak: الحمد لله الذى جعل الليل و النهار خلفة لمن اراد.

L. 32; 21,5 x 15. Nasẖ i taʿlīq, pomiješani, pisani debljim perom. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima i u proredu ima komentara, pisan sitnijim slovima. Papir žućkast, glat; povez kartonski, oštećen.
Prepis je završen u subotu koncem muharrema 1124/1712.
Na prvom zaštitnom listu je naslov djela, ime pisca i noviji pečat ove biblioteke.
Iz Šehdi-efendijine biblioteke (v. pečat na početku i na kraju djela).

2156. Zbirka(مجموع), 6 1422.

L. 96; 20 x 14,5. Nasẖ, pisan nešto debljim perom. Naslovi i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Kur'anski citati podvučeni su crvenim linijom. Po marginama ima malo komentara. U prepisu ima grešaka. Papir žućkast, čvrst; povez polukožni.

1. L. 1-50. ISTO

2. L. 53-59. حديث اربعين

Zbirka od četrdeset hadisa, od nepoznatog sabirača. Naslov je prema rukopisu.

Početak:
الحمد لله رب العالمين و العاقبة للمتقين...قال النبى صلعم...من قرأ او حفظ اربعين حديثا من أمتى...

Na margini prvog lista u ovom djelu nalazi se također nekoliko hadisa.

3. L. 61-68. (المسائل فى الميراث)

Kraća rasprava o nasljedstvu, od nepoznatog pisca. Možda je ovo izvadak iz nekog opširnog djela. Naslov smo dali prema sadržaju ovog rada.

Početak:
اعلم اذا مات الانسان اول ما يبدؤ ومن التركة تكفينه وتجهيزه مما يحتاج من ذلك اليه ثم يقضى

4. L. 70b-78a (كتاب) ايمان واسلام دنيا وآخرت

Traktat sa područja dogmatike, od nepoznatog pisca. Možda je i ovo izvadak iz nekog opširnijeg djela na ovu temu. Naslov je prema rukopisu.

Početak: باب فى بيان الاعتقاد اعلم بان الواجب على المكلف الايمان.

Na listovima 78-79. je izvadak iz djela: كتاب ادب القاضى
(v. Ahlwardt IV, 4951).
U proredu ima djelomično prevoda na turski jezik.

5. l. 82b-88a كتاب الصلاة (شروط الصلاة)

Kratka risala o namazu, odnosno o uslovima za valjanost namaza, od nepoznatog pisca. (v. II,908,3; 991,3).
I ovdje u proredu ima prevedenih riječi na turski jezik.

6. L. 90b-96. (علم حال بالتركية)

Kratak priručnik islamske pouke, od nepoznatog pisca. Naslov je prema sadržaju djela.

Početak. معلوم اولسونكه هر عاقل بالغ اولان كمسنه اوزرينه اكا اول فرض عين اولان ايماندر.

Cijelu zbirku prepisao ʻAlī b. Ibrāhīm iz Antakije, godine 1129-30/1716-17. (v. bilješku na kraju 2,3. i 5. djela)

قد وقع فى هذه النسخة الشريفة عن يد العبد الضعيف المحتاج الى رحمة ربه اللطيف على بن ابراهيم...الساكن فى قرية جايرلى نواحى لواء بولى لولاية انطاكى سنة ١١٦٩

Na prvom zaštitnom listu su neki naslovi u ovoj zbirci, a na prvom listu je jedan hadis.

2157. Zbirka(مجموع) 5 714.

L. 282, 22 x 16. Nasẖ i taʻlīq, od različitih prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovni tekst u komentarima podvučen je crvenom ili crnom linijom. Po marginama ima malo komentara. Papir bijel, glat, djelomično oštećen; listovi od trećeg do petog djela krivo su uvezani; povez polukožni.

1. L. 1-15. ISTO

Prepisao Muḥammad (ili Meḥmed) al-Bosnawī u Istanbulu, u medresi Firište Šāh-zāde, mjeseca šaʻbana 1133/1721.

(تم اكتاب بعون الله الملك الوهاب قد وقع الاستراحة عن تنميق الشريف فى اول ضحوة السبت من العشر الاخر من شعبان المعظم سنة ثلث وثلاثين ومائة والف بعبد الضعيف المعظم سنة ثلث وثلاثين ومائة والف بعبد الضعيف مصطفى بن محمد البوسنوى...فى بلدة قسطنطنية...فى مدرسة فرشته شاه زاده.)

2. L. 16-233. ضياء القلوب فى شرح جلاء القلوب

Komentar gornjem djelu koje je napisao Isḥāq b. Hasan az-Zanǧānī at-Tūgātī, umro 1100/1688. (v. II,1399,2)

Početak:

الحمد لله الذى جعل الليل لباسا و النهار نشورا وعين اوقات العبادة اياما و شهورا...وبعد فيقول العبد الجانى اسحق بن حسن الزنجانى ثم التوقاتى

Prepisao Monlā Muḥammad-efendī 23.zul-kadeta 1132/1720.

3. L. 234-269a شرح قصيدة البردة مع ترجمة بالفارسيه

Komentar poznate pjesme u slavu Muhammeda, koju je spjevao Šarafuddīn Abū ʻAbdullāh Muḥammad b. Saʻīd al-Būṣīrī, umro 694/1294. (v. I,268). Hadži Halifa (II,1334) navodi slična početak našem rukopisu, za koji veli da ga je napisao ʻAbdurraḥmān b. Ismāʻīl Abū Šāme, umro 665/1266, što nas dovodi u sumnju, jer je ovaj komentator umro prije Busirije. Ahlwardt (VII, 7802), pak, navodi isto djelo kao i kod nas i on kaže da mu je komentator nepoznat. Na našem rukopisu, na margini prvog lista ovog djela, prepisivač je napisao da je ovaj komentar nekog Lamiʻije Čelebije, ali mi u pristupačnim izvorima nigdje ne nailazimo na ovo ime kao komentatora i prevodioca ove pjesme.

Početak:

سبحان من اخفى سبحات وجهه بانوار جلال الدين ذاته...وبعد فان القصيدة المشهورة بالبردة (الموسومة بالكواكب الدرية فى مناقب اشرف البرية شرح لامعى جلبى من عينه)

Prepis je završen u medresi Hadži Maqsuda, u gradu Sivasu 1127/1715.

4. L. 269b-278. شرح قصيدة الطنطرانية

Komentar kasidi Ṭantarāniyi, koju je napisao Abū Naṣr Aḥmad b. ʻAbdurrazzāq Ṭanṭarānī (oko godine 480/1087) (v. I,244), a ovaj komentar je od nepoznatog pisca.

Ahlwardt VI, 7624.

Početak:

الحمد لله (على) توالى نعمائه وتواتر الا يليق بذاته ملأ ارضه وسمائه...فلما نزلت منزل الملالة وسكنت

Rukopis je od istog prepisivača kao i prethodno djelo.

5. L. 279-282. رسالهٔ معمى

Zbirka zagonetki na perzijskom jeziku, od nepoznatog pisca. (v. I,358).
Prepis potiče iz XVIII stoljeća.
Uvakufio Memiš-aga Kasumagić (v. pečate na početku i na kraju djela).

2158. Zbirka (مجموع), 4 4159.

L. 103; 21 x 14,5. Nasẖ i taʻlīq pomiješani. Naslovi i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovni tekst u komentarima podvučen je crvenom linijom. Po marginama ima malo komentara. Papir bijel, čvrst, djelomično dohvaćen vlagom; povez polukožni, oštećen i skoro rastavljen od listova.

1. L. 1-40a ISTO

2. L. 40b-42a اللى درت فرض

Pedeset i četiri farza u stihu na turskom jeziku. To je prevod u stihu kratke risale na arapskom jeziku od nepoznatog prevodioca. (v. I, 588,2, str. 371). Po marginama i u proredu navedeni su kur'anski ajeti. Slijedi pet neispisanih listova.

3. L. 47a-75. سراج الظلمات (شرح ايها الولد)

Komentar risali „Ejjuhel veled" (v. I, 68. i ovdje 1977,2), koji je napisao Ḥasan b. ʻAbdullāh 956/1549.

Flügel III, 274; GAL, G I, 423; GAL, S I, 750.

Početak:

الحمد لله الذى علم الانسان فضيلة.. اما بعد يقول العبد.. حسن بن عبد الله.. لطالبه شرحا موسومابسراج الظلمات فى سنة ستة وخمسون (؟) وتسعمائة.

U prepisu ima pogrešaka.

4. L. 77b-103. مرشد المتأهل

Uputa za oženjenog i onog koji se namjerava ženiti o valjanom životu i postupku u braku. Napisao Šayḫ Muḥammad Qutbuddīn al-Izniqī, umro 821/1418. (v. I, 252). i 2129,3.

الحمد لله الذى خلق من الماء بشرا وجعله نسبا

Prepisao pod tačkom 1. Ḫalīl b. Šaʻbān 1157/1744, pod tačkom 3. prepis je završen u gradu Qasru 1154/1741, a prepis pod tačkama 2. i 4. potiču iz XVIII stoljeća.

Po marginama ima nešto bilježaka, većinom prenesene iz djela „Ahtariye", arapsko-turski rječnik. Na prvom zaštitnom listu je ime bivšeg vlasnika Ibrahim-efendije Hromić i jedan hadis. Na prvom listu olovkom je napisano ime drugog vlasnika: Stočanin Hromozade (Hromić) Salih-efendija. Na jednom od neispisanih listova na kraju djela su dvije bilješke, prenesene iz djelā „Ḫulāṣa al-fatāwā i „Multaqa al-baḥr", vjerovatno pogrešno napisano.

2159. Zbirka (مجموع) 4 2370.

L. 110; 20 x 14,5. Nasḫ i taʻlīq, od različitih prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom ili podvučene crvenom linijom. Po marginama ima komentara. Papir bijel i žućkast; povez kartonski, oštećen i rastavljen od listova.

1. L. 1-37. ISTO

2. L. 39-47. الوجيز فى التفسير (التفسير الوجيز)

ـ ناقص فى آخره ـ

Kratak komentar Qur'ana koji je napisao Abu'l-Ḥasan ʻAlī b. Aḥmad b. ʻAlī al- Wāḥidī an-Nīsābūrī, umro 468/1075 (v. I, 140).

Ovdje je samo prvih osam lista, ostali listovi su, vjerovatno, zagubljeni.

3. L. 48-102. التعريفات للسيد الشريف

(ناقص فى اوله)

Kratke definicije iz filozofije, sufizma i dogmatike, poredane abecednim redom. Napisao ʻAlī b. Muḥammad as-Sayyid aš-Šarīf al-Ǧurǧānī, umro 816/1413.

Ahlwardt IV, 5378.

Naš rukopis je na početku nepotpun.

4. L. 103-110. رسالة على قواعد الفرسية

Kratka risala na arpskom jeziku o pravilima perzijske gramatike, od nama nepoznatog pisca.

Početak:

بسم الله الرحمن الرحيم هذه الرسالة مشتملة على قواعد الفرسية و جعلتها على اربعة ابواب الاول فى احوال الاسم و الثانى فى احوال الفعل و الثالث فى احوال الظرف الرابع فى تعداد الاسم

Prepis pod tačkom 1. potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća, pod tačkom 2. iz XVI ili XVII stoljeća, pod tačkom 3. prepis je završen 956/1549, i pod tačkom 4. 958/1551.

Na 111a. listu nalaze se bilješke: stihovi na perzijskom jeziku, podjela dana i noći na turskom jeziku, dova za tajanstvene ljude (riǧālul-gayb), te nabrojeni sretni, pokuđeni i pomiješani (i jedni i drugi) dani. Na istom b listu su dva hadisa, kratka pjesma na arapkom jeziku, te jedan kratki vird na perzijskom jeziku.

Na 112. listu su poučne izreke na arapskom jeziku, a na 113. listu je jedna dova i poučne izreke.

Iz Šehdi-efendijine biblioteke (v. pečat na početku rukopisa).

2160. Zbirka (مجموع) 4 4031.

L. 61; 20,5 x 15. Ta'līq, od različitih prepisivača. Tekst u prva dva djela obrubljen je sa po jednom tankom crvenom linijom. Istaknute riječi, a ponegdje i čitave rečenice, pisane su crvenim mastilom. Papir bijel, glat; povez polukožni, oštećen i skoro rastavljen od listova.

1. L. 1-33. ISTO

2. L. 35b-41. **شرح رسالة فى آداب البحث والمناظرة**

Komentar traktatu o pravilima disputacije. Oboje napisao Aḥmad b. Muṣṭafā Taškӧprūzāde, umro 968/1560 (v. I,str.7; II, 883,5).

Početak osnovnog djela:

احمدك اللهم يا مجيب كل سائل... فهذه رسالة لخصتها فى علم الآداب

Početak komentara: الحمد لله الذى لامانع لعطائه ولا معارض لقضائه

Osnovni tekst podvučen je crnom linijom. Po marginama ima nešto komentara.

3. L. 44-47. **القصيدة النونية**

Spjev o vjerovanju, što ga je napisao Mavlānā Hiḍr-bey b. Ǧalāluddīn, umro 863/1458 (v.I, str. 187).

Po marginama i u proredu ima dosta komentara.

4. L. 48-54. **ترجمهٔ رسالهٔ فرائض**

او

اجمال الفرائض واحوال الاربعين

Brošura na turskom jeziku o općenitom pogledu na nasljedno pravo i četrdeset situacija u nasljednom pravu. Naslov smo dali prema rukopisu. Na listovima 54b - 61. opisane su na arapskom jeziku razne situacije-primjene iz nasljednog prava.

Rukopis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

2161. Zbirka (مجموع) 2 5417.

L. 115; 18,5 x 12,5. Nasḫ, jednostavan. Naslovi, poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima malo ispravaka. Papir bijel, čvrst; povez kožni, sa preklopom i utisnutim ornamentima na sredini korica.

1. L. 1-49. ISTO

2. L. 52-115 **مرشد المتأهل**
(v.br.2129,3).

Oba djela prepisao Muḥammad b. Bakr Goraždalī (iz Goražda) 1233-4/1817-8.

(من يديو عبدى المحتاج الى رحمة الله محمد بن بكر غرزدالى غفر الله لها ولسائر المؤمنين سنة ١٢٣٣).

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

2162. Zbirka (مجموع) 7 4050.

L. 98; 21 x 15,5. Nasḫ, od različitih prepisivača i iz raznih vremena. Papir bijel i žućkast, glat, čvrst; povez polukožni sa preklopom.

1. L. 1-11. **ذخر المتأهلين والنساء فى تعريف الاطهار والدماء**

Risala o prirodnim običajima kod žena i vjerskom čišćenju u braku. Napisao Muḥammad b. Pīr ʿAlī al-Birgawī, umro 981/1573. (v. II, 1214,19; i 2162,2).

Naslov, poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima malo i komentara.

2. L. 14b-26a. **معدل الصلاة**

Kratko djelo o namazu, od prethodnog pisca (v. I,276; i 2065,2).

I ovdje su poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom, a po rubovima ima objašnjenja, koja se odnose na tekst.

Na 26b listu je jedan hadis, a na 27. listu su dva stiha na arapskom jeziku.

3. L. 29b-37.

الصلاة الربانية فى حكم من ادرك ركعة من الثلاثية او الرباعية

Risala o prispijevanju u džemat (zajedničku molitvu). Napisao Nūḥ b. Muṣṭafā al-Qonawī al-Ḥanafī, umro 1070/1659.

AM II, 498.

Početak:

الحـمـد لله رب العـالمين...اما بعد فيقول العبد...نوح بن مصطفى الحنفى عامله الله بلطفه الخفى انى سئلت سابقا عن رجل ادرك ركعة من الظهر او العصر او العشاء كيف يصلى ما سبق به

Na 29a listu napisan je naslov djela i ime pisca.

4. L. 40b-44. مختصر المنار

Skraćena prerada usulskog djela „al-Manār". Napisao Ṭāhir b. Ḥasan b. ʻOmar Ibn Ḥabīb al-Ḥalabī, umro 808/1405 (v. II,850,1 i 2147,8).

5. L. 45b-51. شرح مدار الاصول

Komentar ili glosa sa područja usuli fikha. Napisao Ṭāhir b. Ḥasan b. ʻOmar b. Muḥammad (u rukopisu: ʻAlī) an-Nasafī, umro 537/1142. U pristupačnim izvorima ne nalazimo ovaj naslov, koji smo dali prema rukopisu, a nismo mogli ustanoviti ni ime pisca osnovnog djela. Ime navedenog pisca je također navedeno u rukopisu, sa gore označenom razlikom nego što je u izvorima.

(v. AM I,783).

Početak:

هـذا كـتـاب شـرح مـدار الاصـول اما بعد حد الله حق حده...اما بعد فهذه الاحوال التى عليها مدار مسـائل الفقه ذكره الشيخ الامام البادعى الهمام ابو الحسـن وكان من افاضل اصحاب محـمـد بن الحسـن الشيبانى وهى اربعون مسـائل هذا شرح مدار الاصول للشيخ الامام نجم الدين ابى حفص عمر بن على (؟) النسفى

6. L. 56b-88. عقد اللآلى لبدء الامالى

Komentar kasidi „Bad'u al-amālī", o islamskom vjerovanju. (v. I,67). Napisao Muḥammad b. Abu'l-Luṭf aṣ-Ṣafawī Šamsuddīn, umro 928/1522.

Ahlwardt II, 2413.

Početak:

الحـمـد لله حق حمده وصلاته وسلامه على رسوله...وبعد فقد التمس منى من هو فى العزة كابنى...وسميته عقد اللآلى لبدء الامالى...

Na kraju je prepisivač naveo ime autora i navedenu godinu njegove smrti, a na početku ovog djela je naslov ovog komentara, nepotpuno ime pisca, jedna izreka Imami Šafije, jedan poučni stih na arapskom jeziku, jedna bilješka ranijeg vlasnika knjige i ime drugog vlasnika knjige i njegov pečet (Ahmed Bošnjak, godina 1157/1744).

7. L. 92b-98. الكواكب الدرية فى مدح خير البرية

(قصيدة البردة)

Pjesma u slavu Muhammeda a.s. Spjevao Šarafuddīn Abū ʻAbdullāh Muḥammad b. Sa'īd al-Būṣirī, umro 694/1294 (v. I, 268).

Tekst je obrubljen sa dvije tanke crvene linije.

Prepis pod tačkom 2,3,6 i 7 potječe, vjerovatno, iz druge polovine XVII stoljeća, pod tačkom 1,4 i 5 iz druge polovine XVIII ili prve polovine XIX stoljeća.

Na prvoj unutarnjoj korici nalazi se jedna hutba. Na prvom zaštitnom listu ispisani su naslovi djela, dvije bilješke na arpskom jeziku iz akaida, prenesene iz nekog djela, čiji naslov nije čitak i jedna bilješka prenesena iz djela „Mağmaʻa". Na istom b listu je jedna izreka od Hatem al-Aṣam-a. Na sljedećm listu je podulja bilješka iz filozofije, prenesena iz Gazalijnog djela „Kitāb al-muškilāt".

Na prvim strnicama 2 i 3 djela u ovoj zbirci je ime Ahmed b. Muhamed, napisano istim rukopisom kao i starija djela u ovoj zbirci, pa smatramo da je on i prepisivač ovih starijih djela. Na 26b listu je jedan hadis o deset kur'anskih poglavlja koja sprečavaju deset drugih stvari. Na 27a listu su dva stiha na arapskom jeziku. Na 55 listu je bilješka iz akaida, a koja se prenosi od Alije b. Abu Taliba, u kojoj se kaže, da su svi poslanici bili u obavezi da vjeruju u dolazak Muhameda, kao posljednjeg poslanika.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

2163. زاد المتزوجين فى ذخر المتأهلين 1877.

Komentar risali o prirodnim običajima kod žena i o vjerskom čišćenju u braku (v. II, 1214,19). Prema navedenim izvorima, oboje napisao Muḥammad b. Pīr ʻAlī al-Birgawī, umro 981/1573.

Ahlwardt IV, 4672; GAL, G II, 441.

Početak:

الحمد لله الذى خص العلماء من اهل الاسلام...وبعد فان الرسالة المسماة بذخر المتأهلين للعالم...محمد بن پيرعلى البركوى وسميته بزاد المتزوجين فى ذخر المتأهلين...

L. 47, 21 x 14,5. Nasḫ, jednostavan. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po rubovima ima dopuna i tumačenja, a na više mjesta napisana je riječ „waqf". Papir bijel, glat; povez polukožni.

Prepisao nepoznati prepisivač, bez oznake datuma, ali, vjerovatno, u XVIII stoljeću.

Uvakufio Hadži Ibrāhīm b. Islām Ispužlija (iz Spuža), nastanjen u Travniku, za Ajni-begov mekteb u Sarajevu (v. bilješku na kraju rukopisa).

2164. الطريقة المحمدية 3588.

Knjiga vjerskih pouka i propovijedi iz Kur'ana i Hadisa. Napisao Muhammad b. Pīr ʿAlī Birgawī ili Bergili, umro 981/1573. (v. br. 436,2 i 1123,2).

L. 140; 21 x 15. Nasẖ pomiješan sa ta'līqom. Papir bijel, tanji; povez polikožni, oštećen i rastavljen od listova koji su prosuti. Poglavlja i neke istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst je obrubljen sa tankom crvenom linijom. Na marginama mnogih listova ima dosta komentara, koji je pisan vrlo sitnim rukopisom, od istog prepisivača.

Prepisano u Amasiji, u medresi Qāḍī 2. redžeba 1003/1595.

قد وقع الفراغ من تسويد هذه النسخة الشريفة فى نصف الليل فى ليلة اثنين فى شهر رجب
قريب الى الزوال بمحروسة اماسية مسكنى المسمى بمدرسة القاضى سنة ١٠٠٣

Na 1a zaštitnom listu, u vrhu, nalazi se bilješka iz fikha. Ispod toga je bilješka o nekom umrlom Munla Halilu, sa nekom ostavštinom iza njega.

U trećoj bilješci koja je brisana i vrlo nečitljiva može se pročitati hadži Dāwūd-efendi.

Na drugom neispisanom listu je bilješka o uvakufljenju.

Na trećem a listu je naslov djela i kratice (početna slova) pripovjedača i prenosioca hadisa, navedenih u ovom djelu. Ispod toga je bilješka o jezičnoj i terminološkoj upotrebi nekih riječi. Na margini ove gornje dvije bilješke ispisana je dova koja se uči prilikom klanja kurbana.

Na 140b listu je bilješka iz tefsira, protkana tesawwufom. Na posljednjem neispisanom listu je jedna fetva uzeta iz djela „Al-Hidaya" od Marginanije.

Uvakufio al-ḥaǧ Muhammad b. Sayyid al-Ḥāǧǧ Abdullāh (Vidi bilješku na 2a neispisanom listu).

2165. ISTO 1508.

L. 194 (označena originalna folijacija); 20,5 x 13. Taʿlīq pomiješan sa nešto nasẖa. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po marginama i u proredu ima komentara i objašnjenja, pisanih vrlo sitnijim slovima. Tekst je obrubljen sa crvenom tankom linijom. Papir žućkast, glat; povez polukožni.

Zadnji list je oštećen i manjkav, tako da je oštećeno i pismo sa podacima o prepisivaču, ali je čitljiva i sačuvana godina prepisa 23. šabana 1010/1602.

Na prvom listu je jedan mali pečat u kome se može pročitati samo ime Mustafa, nekoliko hadisa i kratice hadiskih djela. Na 195. listu su, opet, hadisi i jedan zapis.

Uvakufio hadži-Omer-efendi al-Aqḥiṣārī. (v. pečate na početku i na kraju djela).

2166. ISTO 2194.

L. 298; 20,5 x 13. Nasẖ, pisan u razmaknutim redovima, a između redova i na marginama ima ponešto komentara. Papir bijel, deblji; povez kožni, ali je prva korica i nekoliko listova s početka otkinuto i izgubljeno, a na zadnjoj očuvanoj korici utisnut je ornament. Poglavlje i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom, a neke riječi su podvučene crvenom crticom.

Prepisao Aḥmad b. Oruč sredinom zu-l-hidžeta 1053/1644. U vrhu prvog lista je naslov djela, pisan drugom rukom, noviji pečat ove biblioteke i pečat Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

Zadnja tri-četiri lista su neispisana. Na predzadnjem neispisanom listu nalazi se nekoliko fetvi na turskom jeziku od Abū Suʿūda i Ḥusayna.

Iz Fejzije medrese u Travniku.

2167. ISTO 4712.

L. 121; 20,5 x 14. Nasẖ sa nešto taʿlīqa. Papir bijel, deblji; povez polukožni, oštećen i rastavljen od listova koji su prosuti. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom, a neke su riječi podvučene. Na marginama ima ponešto i komentara, većinom pisan rukom prepisivača.

Prepisao al-ḥāǧǧ Yūsuf b. Ferhād 1059/1649.

Na 122-123a listu nalaze se anegdote iz života Hazreti Omera, drugog halife i drugih ashaba, te na kraju nekoliko hadisa.

Na listu 123b i 125a nalaze se izvodi iz الجامع الكبير
odSuyūyṭije.

Na 124. listu nalaze se razne dove i zapisi sa objašnjenjima na turskom jeziku.

Na 125b listu nalazi se dova za kišu, a na zadnjem neispisanom listu nalazi se bilješka da je rukopis dospio u vlasništvo Muḥammada b. Ibrāhīma 11/15/1703.

2168. ISTO 2484.

L. 97; 19 x 13,5. Nasẖ sa nešto taʿlīqa, pisan vještom rukom. U početku su poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim matilom. Na marginama ima i nešto malo komentara, pisan rukom istog prepisivača. Na nekim mjestima manjka po dva-tri lista.

Prepisao ʿAbduṣṣādiq, soḫta b. Muḥammad b. Ibrāhīm b. Ḥusayn b. ʿAbdulgafūr b. ʿAbdulmanāf, nastanjen u kasabi Kladanj, 1063/1652.

(تمت النسخة الشريفة الموسومة بطريقة المحمدية على شريعة الاحمدية موافقا للشرع عن يد
الفقير الحقير المذنب المحتاج الى رحمت ربه القدير عبد الصادق السوخته بن محمد بن ابراهيم
بن حسين بن عبد الغفور بن عبد المناف ساكنا فى قلاد نه لسنة ثلث وستين والف...)

Na prvom a neispisanom listu nalazi se naslov djela, bilješke o uvakufljenju kao i noviji pečat biblioteke. Na zadnjem listu i još na nekoliko drugih listova nalazi se stariji pečat biblioteke.

Vakuf Gazi Husrev-begove medrese.

2169. ISTO 1432.

L. 147 + 11; 20,5 x 15. Nasẖ sa nešto ta'līqa. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim maštilom ili su podvučene crvenom linijom. Po marginama i u proredu ima mnogo komentara, pisan sitnijim slovima. Papir bijel i žut, čvršći; povez polukožni.

Prepisao ʿAlī b. Ḥamza u Toqatu (vilajet Sivas), u medresi Ğaqūr, 8. zu-l-kadeta 1079/1669.

Na prvih 11 listova, koji nisu numerisani, nalaze se bilješke iz tefsira, fikha, jezika i hadisi, te kratice hadiskih djela i sadržaj ovog djela. Na 147a, 148-150. listu nalaze se bilješke na arapskom i turskom jeziku iz fikha, akaida i hadisi.

Rukopis je bio vakuf Careva mekteba u Sarajevu.

Iz Šelvli-efendijine biblioteke (v. pečat na početku i na kraju rukopisa).

2170. ISTO 6786.

- ناقص فى اوله -

Djelo je na početku nepotpuno, otkinuto i zagubljeno prvih desetak listova.

L. 211 + 6, 21 x 14. Nasẖ - ta' līq, pomiješani. Naslovi poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima i u proredu ima komentara, pisan sitnim slovima, rukom istog prepisivača. Na prvih tridesetak listova tekst i margine obrubljene su sa tankom crvenom linijom. Papir tamnobijel, glat, dohvaćen vlagom, neki listovi su prosuti; povez kožni, oštećen.

Prepis je završen 1113/1701.

Na 211b - 212 listu je priča o dobroj ženi, prenesena iz djela „Tenbīh al-gāfilīn".

Na 213b - 214a listu su 54 farza, na turskom jeziku, a prema predanju Ḥasana Baṣrije. Na 214b listu je bilješka iz tefsira, a na 215a listu je bilješka iz fikha, na turskom jeziku.

Poklonio dr Amed-efendija Tuzlić.

2171. Zbirka (مجموع)4 1051.

L. 271; 21,5 x 14,5. Nasẖ od različitih prepisivača. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom, a neke su podvučene ili crvenom ili crnom linijom. Po marginama ima prilično komentara i objašnjenja. Tekst u prvom dijelu ove zbirke obrubljen je sa tankom crvenom linijom. Papir bijel i žućkast, glat; povez kožni sa preklopom i utisnutim ornamentima na sredini korica.

1. L. 1-220. ISTO

2. L. 228-251. المنيرة

Djelo vjersko-moralnog sadržaja sufijskog pravca. Napisao Ḥasan Kāfī Pruščak al-Bosnavī (v. broj 2147,11). Na početku djela neko je pogrešno napisao naslov djela سميتها منيرة شرحى كمال پاشا

3. L. 252-256. اجازة محمد حفيد لعبد الله بن مصطفى اللادق

Diploma na arapskom jeziku koju je izdao Muḥammad Ḥafīd, kadija u Kairu, svome učeniku ʿAbdullahu b. Muḥammadu b. Muṣṭafi al-Lādiqiji za teoretske i praktične znanosti, a naročito za Hadis.

Početak: الحمد لله الذى جعل العلماء ورثة الانبياء

Na kraju je vlastoručni potpis i pečat Muḥammada Ḥafīda.

4. L. 258-261. اجازة السيد عبد الوهاب بن حسين بن ولى الدين الآمدى لعبد الله الاماسى مدرس بمدرسة الجديدة فى سراى بوسنه

Diploma, na arapskom jeziku, iz racionalnih znanosti, fikha i Hadisa, koju je izdao As-Sayyid ʿAbdulwahhāb b. Ḥusayn b. Waliyuddīn al-Āmadī as-Sayyid ʿAbdullāha al-Amāsiyi, muderrisu u novoj medresi u Sarajevu. Nije nam sasvim poznato o kojoj je medresi riječ.

Početak: الحمد لله الذى صيّر نفوس العلماء

Na kraju je potpis i pečat izdavača diplome, koja je napisana u Istanbulu 1180/1766.

Prepisao pod tačkom 1. Aḥmad b. ʿAbdullāh b. ʿAlī u četvrtak 7. džumadu-l-evvela 1136/1724, a prepis pod takom 2 i 3. su iz XVIII stoljeća.

Na početku ove zbirke ima nekoliko neispisanih listova, a zatim slijede listovi na kojima ima bilježaka; na prvom od njih je naslov djela, broj navedenih hadisa u prvom dijelu ove zbirke (656), deset pokuđenih novotarija u islamu, preme Bergiviji, simboli hadiskih djela i sadržaj ovog djela. Tu je i:

رسالة فى قراءة آية الكرسى ادبار الصلوات المكتوبة

Kratka risala na arapskom jeziku o važnosti Ajettu-l-kursije i njenom učenju poslije namaza. Napisao Muḥammad b. Ḥamza Gūzelḥiṣārī al-Aydīnī, umro 1116/1704. (v. I, 603,5, str. 396).

Na 221. listu je jedna dova, a na 222 i 223. je jedna napomena na turskom jeziku o tome koje tri stvari jedan autor mora navesti pri pisanju svog djela. Zatim slijedi nekoliko neispisanih listova.

Na 227. listu su imena mudcrrisa koji su bili u nekoj našoj medresi: Užičanin hadži-Muhamed, Zeničanin Seyyid Hafiz, Zeničanin šeyh Muhammed. Prozorčanin Zulfikar i Sarajlija Munla Ibrahim.

Na 228a listu je tumačenje kur'anskog ajeta: انما يفترى الكذب الذين...

preneseno iz djela „Tefsīr al-Ḫāzin“.

Iz zbirke Muhammed-Enveri Kadića.

2172. ISTO 4687.

L. 200; 21 x 13,5. Nasḫ-ta'līq. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po marginama ima dosta komentara. Na početku je izrađen unvan u bojama sa zlatnom podlogom, koja je malo pozelenila. Tekst na prve četiri stranice obrubljen je sa debljom zlatnom linijom (i osnovni tekst i margine), a na ostalim stranicama sa tankom crvenom linijom. Papir bijel, čvrst, povez kožni sa preklopom i utisnutim ornamentima na sredini korica, malo oštećen, a neki listovi su rastavljeni od poveza.

Prepisao nepoznati prepisivač mjeseca ramazana 1138/1725.

Na prvom zaštitnom listu je naslov djela, dvije poučne izreke, stihovi o (ne) pozajmljivanju knjiga, od nekog S'aduddīna i Sayyidi Šarīfa Ğurğānije, bilješka iz medicine, te bilješke na turskom jeziku o iznosu u dirhemima neke pšenice i ječma i o načinu učenja tekbira na bajram-namazima. Na 2. zaštitnom listu su bilješke iz fikha, a na 3. listu su kratice hadiskih djela. Na 1a listu su znanosti iz jezikoslovlja prenesene iz djela:

ابن ابى الشريف حاشية للقاضى

2173. ISTO 6153.

L. 123; 20 x 14,5. Nasḫ. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po marginama ima malo komentara i dopuna. Papir tamnobijel, čvrst, bez poveza koji je otkinut i zagubljen.

Prepisao Muṣṭafā b. Ibrāhīm al-Aqḥiṣārī (iz Prusca) 1139/1726.

(الحمد لله على اتمام ... تم كتابة هذا الكتاب فى شهر جاذى الآخر فى يوم الاربعاء فى
وقت العصر على يد العبد الضعيف... مصطفى بن ابراهيم الاقحصارى... سنة ١١٣٩)

Na prvom listu je sadržaj i kratice hadiskih djela. Na zaštitnim listovima, na kraju djela, su datumi rođenja neke djece, jedan hadis i više malih pečata u kojima se može pročitati ime Ibrahim.

Iz biblioteke Osman-efendija Sokolovića.

2174. ISTO 3064.

L. 159 (sa označenom folijacijom); 19 x 11,5. Nasḫ, sitan, pisan rukom vještog prepisivača. Papir žućkast; povez tvrd, novijeg datuma. Na 1a listu nalazi se lijepo izređen unvan. Tekst na prve dvije stranice obrubljen je sa debelom zlatnom linijom, koja je opet obrubljena sa tankim crvenim linijama, dok su margine obrubljene sa nešto tanjom zlatnom linijom. Ostali listovi (i tekst i margine) obrubljeni su sa tankom crvenom linijom. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Na marginama ima i komentara.

Prepisao Muṣṭafā b. Muḥammad b. Ibrāhīm b. Ḥamza b. Yūsuf b. ʻOṯmān 1140/1727. godine.

Na drugom zaštitnom listu, koji je dodat prilikom uvezivanja, nalazi se početak pisanja kratica hadiskih djela koja su citirana u ovom djelu.

Na slijedećem listu je bilješka o biografskim podacima autora, obje pisane rukom Mehmeda Handžića.

Na prvom a listu je pisana bilješka vlasnika djela u kojoj se može pročitati As-Sayyid Mustafa..., a ispod ove je druga bilješka iz koje se razumije da je knjigu darovao Muḥammad Nūrī, korektor na carskom divanu, 1235/1820. Posljednja dva paginirana i nekolio nepaginiranih listova su neispisani.

2175. ISTO 1315.

L. 246; 21,5 x 15. Nasḫ obični. Papir bijel, deblji; povez polukožni, ali su neki listovi prosuti i odvojeni od poveza. Rukopis ima zaštitnu polukožnu futrolu. Poglavlja i neke istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Na marginama, a naročito u početku djela, ima i komentara.

Prepisao Aḥmad Terzihodžić Dorčorlū 1141/1729.

(تمت بعون الملك المعين من قلم الاحد المحتاج الى رحمة ربه الصمد درزى خواجه زاده
درجورلو سنة ١١٤١)

Na prvom zaštitnom listu je naslov djela i stariji pečat Šehdi-efendijine biblioteke, a na 1a nalazi se noviji pečat spomenute i pečat ove biblioteke, kao i na posljednjem 246. listu.

Iz Šehdi-efendijine biblioteke.

2176. ISTO 3606.

L. 88 (sa označenom folijacijom crvenim mastilom); 22 x 14,5. Nasḫ, sitan, pisan uvježbanom rukom. Papir žućkast; povez kožni, sa utisnutim ornamentima na koricama, koji imaju zlatnu podlogu.

Prva stranica ukrašena je sa vrlo lijepim unvanom, izrađen u boji. Tekst na prve dvije stranice obrubljen je sa debelom zlatnom linijom, a margine sa nešto tanjom, dok je tekst na ostalim listovima obrubljen sa tankom crvenom linijom. Djelo je na kraju dohvaćeno vlagom. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom.

Prepisano 1146/1733. godine.

Na prvom nenumerisanom listu nalazi se dova (ahdnama).

Na trećem, također, nenumerisanom listu nalaze se bilješke: o sufijama, prenesena iz IḤYĀ'U-L-ʿULŪMA, o vitr-namazu i jedan hadis o stvarima koje treba hitno uraditi.

Na sljedećim listovima su kratice hadiskih djela iz kojih su citirani hadisi u ovom djelu i sadžraj.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

2177. ISTO 6761.

L. 114; 21,5 x 14. Taʿlīq. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom ili su podvučene crvenom linijom. Po rubovima ima ispravaka. Tekst na prve dvije stranice obrubljen je debljom zlatnom linijom, koja je pozelenila, a na ostalim stranicama tankom crvenom linijom. Papir tamnobijel, glat, čvrst, dohvaćen vlagom; povez polukožni, sa preklopom, oštećen i rastavljen od listova.

Prepisao ʿĪsā b. Ḫalīl Esīrī 1155/1742.

Na naslovnoj strani su kratice hadiskih djela i ime ranijeg vlasnika (Munla Ferhad b. Mehmed-efendija).

Rukopis je otkupljen od Selimović Ismaila, imama iz Zvornika.

2178. ISTO 1932.

L. 119 (originalna folijacija); 22 x 14. Nasḫ pisan uvježbanom rukom prepisivača. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po marginama i u proredu ima mnogo komentara, pisan vrlo sitnim pismom. Na početku je izrađen unvan samo sa zlatnom podlogom. Tekst prve stranice obrubljen je sa debljom zlatnom linijom, a tekst na ostalim stranicima i margine obrubljene su sa tankom crvenom linijom. Papir žućkast, glat; povez kožni sa preklopom, presvučen (zaštićen) zelenim platnom. Rukopis je prilično dobro očuvan.

Prepisao nepoznati prepisivač mjeseca muharrema 1157/1744.

Na drugom i trećem zaštitnom listu ispisan je sadržaj djela, a na 4. su kratice hadiskih djela i dvije poučne izreke.

2179. ISTO 6495.

L. 214 (originalna folijacija); 21,5 x 16. Nasḫ. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po marginama, a ponegdje i u proredu, ima dopuna, ispravaka i objašnjenja. Papir bijel, glat, dohvaćen vlagom, učadio, djelomično oštećen, pa su neki listovi rastavljeni od poveza; povez kožni sa preklopom.

Prepisao nepoznati prepisivač 1159/1746.

Na početnim listovima koji su oštećeni i rastavljeni od poveza je sadržaj djela i simboli hadiskih djela.

2180. ISTO 6762.

- ناقص اوله -

Djelo je na početku nepotpuno. L. 178; 21 x 13. Nasḫ, lijep. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima ispravaka i prevedenih riječi na turski jezik, pisane kasnije rukom drugog prepisivača. Tekst je obrubljen sa dvije tanke crvene linije, a margine jednom. Papir tamnobijel, čvrst; povez polukožni.

Prepis je završen 1159/1746.

Na prvom zaštitnom listu su hadisi, jedna dova i bilješka iz fihka. Na kraju, na zaštitnim listovima, su bilješke iz fikha, pisane rukom drugog prepisivača.

Poklonio prof. Tajib Nurikić iz Gračanice.

2181. ISTO 5407.

L. 176 (sa označenom originalnom folijacijom); 18,5 x 12,5. Nasḫ sa nešto taʿlīqa. Papir žućkast, obični; povez polukožni i dobro očuvan. Tekst na prve dvije stranice obrubljen je sa širokom zlatnom linijom. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Na marginama ima nešto malo i komentara.

Prepisa Ibrāhīm b. Ibrāhīm al-Aqḥiṣārī, 1161/1748.

(تم على يد الفقير ابراهيم بن ابراهيم الاقحصارى...سنة ١١٩١.)

Na prvom a nenumerisanom listu nalaze se imena dvojice prenosilaca hadisa, jedan hadis, neko ime Oṯmān b. ʿAbdullāh, pečat i štambilj ove biblioteke.

Drugi i četvrti list bio je predviđen za pisanje sadžraja djela, a ispisana su samo dva reda.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

2182. ISTO 4588.

- ناقص ف اوله -

Djelo je na početku manjkavo. L. 180; 21 x 13. Nasḫ pisan rukom vještog prepisivača. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst je obrubljen sa debljom zlatnom linijom, a margine tankom crvenom linijom. Po marginama, naročito u početku djela, ima dosta komentara. Papir bijel, glat; povez kožni, oštećen, prva korica otkinuta i zagubljena.

Prepisao nepoznati prepisivač 1169/1755.

Na posljednjem zaštitnom listu je bilješka iz fikha.

Rukopis je donesen iz Odbora Islamske zajednice Mostar.

2183. ISTO 6741.

L. 192, 20,5 x 14,5. Nash-ta'līq. Po marginama i u proredu ima komentara. Naslov poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Papir bijel, malo učadio; povez kožni, oštećen.

Prepisao Muḥammad b. Ḥasan, iz mahale Zulfikarije, 1176/1762.

Na početku je jedna bilješka, prenesena iz djela شرح قصيدهٔ برده, jedna dova, sadržaj djela, simboli hadiskih djela, fetve i hadisi. Na kraju su dva mala nečitljiva pečata i nekoliko hadisa, koje je prepisao Mula Mehmed Prnjavorī Imamović (Imam Oğlu).

2184. ISTO 4698.

L. 169, 21 x 14,5. Nash-ta'līq. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst je obrubljen sa tankom crvenom linijom. Po marginama ima malo dopuna i ispravaka. Papir bijel, glat; povez polukožni sa preklopom.

Prepisao Ṣāliḥ b. ʿOṯmān-efendi iz tvrđave Trebinje 1181/1767. u Gazi Husrevbegovoj medresi u Sarajevu.

(قد وقع الفراغ من النسخة الشريفة الموسومة بطريقة المحمدية...صالح بن عثمان افندى
عن قلعهٔ تربين...فى سنة احدى وثمانين ومائة والف فى يوم الخامس من شهر رمضان فى
مدينهٔ سراى فى المدرسة خسروية)

Na prvim zaštitnim listovima su vježbe u pisanju, a zatim slijedi sadržaj djela i kratice hadiskih djela. Na ovim listovima ima nekoliko pečata u kojim se može pročitati ime Muhammed Šakir.

2185. ISTO 2980.

L. 171, 17,5 x 11,5. Nash, pomiješan sa ta'liqom, pisan vještom rukom prepisivača. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst na prve dvije stranice obrubljen je debelom zlatnom linijom (i tekst i margine). Tekst na ostalim stranicama obrubljen je sa tankom crvenom linijom. Na prvoj stanici je lijepo izređen unvan. Na marginama ima bilježaka u vezi teksta. Papir žućkast, obični; povez kožni, popravljen, a neki su listovi rastavljeni od poveza. Na koricama su utisnuti ornamenti.

Prepisao Muṣṭafā b. ʿAlī al-Qāḍi u Sarajevu, u srijedu mjeseca rebiu-l-evvela 1186/1772. godine.

(قد وقع الفراغ من التحرير هذا الكتاب من يد اضعف العباد و احقر الفقير مصطفى بن
على القاضى...فى شهر سراى فى ماه ربيع الاولى فى يوم الاربعاء فى وقت الضحى لسنة
١١٨٦.)

Prva četiri lista su neispisana, ali na prvom od njih napisano je ime Husayn Ševki-efendi hazretleri i nekoliko drugih riječi, čija su slova blijeda i nečitljiva.

Na prvom a listu je naslov djela, bilješka vakifa i njegov pečat.

Uvakufio Bičakčić hadži-Muhammed b. Fejzullah u medresu Sīmzade za njene muderrise i učenike, 1261/1845. godine.

2186. ISTO 4063.

L. 197 (sa originalnom paginacijom); 21,5 x 13,5. Nash pisan rukom vještog prepisivača. Prva stranica ukrašena je unvanom, a i na drugoj ima malo ukrasa. Tekst je obrubljen sa tankom crvenom linijom, kao i margine na prvih 39 lista. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom, a neke su podvučene crvenom linijom. Po marginama ima malo komentara, dopuna i ispravaka. Papir bijel, glat; povez kožni sa utisnutim ornamentima na sredini korica i na preklopu.

Prepisao Ibrāhīm b. Aḥmad al-Mostārī (iz Mostara) u petak 21. rebiu-l-ahira 1188/1774.

(قد وقع الفراغ عن تسويد هذه النسخة الشريفة فى يوم احد و عشرين من ربيع الآخر فى
وقت الضحى من يوم الجمعة سنة ثمان وثمانين ومائة والف على يد اضعف الحقير الفقير
الى رحمة ربه القدير ابراهيم بن احمد الموستارى...)

Na prvoj unutarnjoj korici su bilješke na arapskom jeziku iz fikha, te fetve i zapisi. Na prvom zaštitnom listu su, također, bilješke iz fikha, tefsira, fetve i dove, a na istom b listu je jedna fetva i izvadak iz nekog djela na turskom jeziku sa područja akaida, od Aqkermanije.

Na sljedećih pet listova ispisan je sadržaj djela, a na prvom od njih je ime bivšeg vlasnika knjige Saliha b. Ahmeda Kajtaza, dok je na posljedenjem od ovih listova ispisana genealogija Muhammeda a.s. i Imami Azama, te dvije bilješke iz djela „Al-Ğāmi' aṣ-Ṣagīr-a".

Na prvom a listu su zapisi, kratice hadiskih djela, ime i pečati bivšeg vlasnika knjige Ibrahima b. Ahmeda al-Mostarija koji je, kako smo gore naveli, i prepisivač ovog rukopisa i dva stiha na arapskom jeziku.

Posljednji zaštitni list ima bilješku na arapskom jeziku, pisana u vidu oporuke, u kojoj su istaknute prednosti ahireta nad ovim svijetom i o potrebi sticanja znanja i mudrosti. Ispod bilješke je ime Muḥammad al-Ḫādimī, što zaključujemo da su ovo njegove misli upućene nekom njegovom prijatelju ili učeniku.

Na posljednjoj unutarnjoj korici je bilješka na arapskom jeziku u kojoj

Yaḥyā b. Naṣūh Isrā'īl savjetuje učenike kako će stići do savršenstva. Na unutarnjem dijelu poklopca je bilješka na turskom jeziku u kojoj se kaže, da je Osman-ef. Iskopjevi Bosnali, muderris medrese u Donjoj tvrđavi u Beogradu, preselio na ahiret u petak 5. rebiu-l-ahira 1190/1776.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

2187. Zbirka(مجموع),2 5786.

L. 174; 21 x 14,5. Nasẖ. Tekst je obrubljen sa tankom crvenom linijom. Papir bijel, glat; povez polukožni.

1. L. 1-170. ISTO

Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Na početku su kratice hadiskih djela, kao i u drugim rukopisima ovog djela. Margine na prva dva lista neko je odrezao.

Prepisao Fayḍullāh b. ʿOṯmān Gumulğinewī 1201/1787.

و قد وقع الفراغ من تحرير هذا الكتاب فى وقت الضحوة الكبرى فى تاريخ سنة احدى
ومائتا والف فى شهر جاذى الاول فى يوم الجمعة عن يد الفقير الحقير فيض الله بن عثمان
جبل كوملجنوى قريهٔ حلاج دره ساكن مدرسهٔ طوبخامى (؟) مدرس درس عام سيد
سليمان افندى

2. L. 171-174. رسالة فى بيان الفاظ الكفر
ـ ناقص فى آخره ـ

Brošura na arapskom jeziku u kojoj autor navodi riječi i izraze koje jedan vjernik ne smije upotrijebiti i koje ga karakterišu kao nevjernika. Napisao Abu'l-Fatḥ Muẓaffar b. Ibrāhīm b. Ibrāhīm b. Manṣūr al-Ḫaṭīb, umro prije 1090/1679.

Ahlwardt III, 2164.

Početak:

الحمد لله رب العالمين... و بعد فهذه رسالة فى بيان الفاظ الكفر للمتقين و المستقين قال
الشيخ الامام ابو الفتح المظفر ابن ابراهيم بن ابراهيم بن منصور الخطيب من جرت على
لسان

Rukopis je od istog prepisivača kao i prethodno djelo.

Na margini posljednjeg lista je bilješka na turskom jeziku o genealogiji Pejgamberovih predaka, koja je nepouzdana.

Iz biblioteke Osman-ef. Sokolovića.

2188. Zbirka(مجموع), 2 3594.

L. 300; 21,5 x 15,5. Nasẖ pomiješana sa nešto malo taʿlīqa. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po marginama ima dosta komentara. Papir bijel, glat; povez polukožni sa preklopom.

1. L. 1-242. ISTO

2. L. 243-300. مختصر الجامع الصغير

Skraćena prerada poznatog hadiskog djela „Al-Ğāmi'aṣ-Ṣagīr", kojeg je napisao Ğalāluddīn ʿAbdurraḥmān b. Abū Bakr as-Suyūṭī, umro 911/1505. (v. I, 349), a ova skraćena prerada je od nama nepoznatog pisca. Istina, Brockelmann (S II, 183) navodi isti naslov, ali i ne spominje ime autora.

Početak:

الحمد لله هدانا للاسلام... وبعد فان هذا المذنب الضعيف لما ابتليت بالمجلس للعامة
احببت ان اجمع كتابا مختصرا من الاحاديث النبوية فاستخرجت هذا المختصر من الكتاب
المسمى بالجامع الصغير المنسوب الى الامام السيوطى وسميته بمختصر جامع الصغير

Završetak:

عن انس اليوم الموعود يوم القيامة و اليوم المشهور يوم عرفة و الشاهد يوم الجمعة و ما طلعت
الشمس ولاغربت على يوم افضل منه فيه ساعة لايوافقها عبد مسلم يدعو الله بخير
الااستجاب الله له ولا يستعيذ بشيء الااعاذه منه عن ابى هريرة

Oba djela prepisao Ibrāhīm al-Mostārī, zvani Spahija, 1203/1788. (v. bilješku pod tačkom 1).

(كتبه ابراهيم الموستارى المعروف بلقب السپاهى عفى عنه البارى سنة ١٢٠٣.)

Na prvoj unutarnjoj korici nalazi se jedna fetva na turskom jeziku, bilješka da je knjiga kupljena u trgovini Spahi-hadži Ibrahim-efendije za sedam groša, godina 1233/1817, popis nekoliko mostarskih bedela-hadžija: hadži-Ibrahim, hadži-Abdullah i hadži-Džafer, 4. redžeba 1242/1826, dio jedne dove i navodno jedna izreka hazreti Alije, četvrtog halife.

Na prvih nekoliko listova nalaze se razne dove, zapisi, razne izreke, hadisi i bilješke iz tefsira i tesavvufa. Na kraju je jedan hadis, prenesen iz djela الزاهر للقرطبي i dvije dove.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

2189. ISTO 715.

L. 136; 22 x 14. Taʿlīq, pisan uvježbanom rukom. Osnovni tekst obrubljen je sa tankom crvenom linijom, a margine sa dvije crvene linije, koje su prilično odvojene jedna od druge. Po marginama i između redaka ima dosta bilježaka i objašnjenja osnovnog teksta, koje su pisane veoma sitno od istog prepisivača. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Papir bijel i žućkast, glat; povez kožni sa oštećenim zatvaračem. Na koricama i zatvaraču utisnuti su ornamenti.

Rukopis je vjerovatno iz XVIII stoljeća.

Na prvoj unutarnjoj korici su neki nevažni računi.

Na prvom zaštitnom listu nalazi se sadržaj djela, a na prvom a listu su kratice hadiskih djela. Posljednja dva lista su neispisana. Na zadnjoj unutarnjoj korici nalaze se i neki nečitljivi računi, jer je pismo dohvaćeno vlagom.

Uvakufio za Gazi Husrev-begovu medresu u Sarajevu Ahmed Asim b. Mehmed Mutevelić 1269/1852. (v. bilješku i pečat na 1a zaštitnom listu).

2190. ISTO 1345.

L. 204 (sa označenom folijacijom); 20,5 x 14,5. Nasẖ, pisan u razmaknutim redovima, a između redova i na marginama ima dosta bilježaka koje su pisane veoma sitnim slovima. Tekst je obrubljen sa crvenom linijom. Papir bijel, glat i na kraju dohvaćen malo vlagom; povez kožni sa utisnutim ornamentima na koricama i preklopom.

Bilješka o datumu prepisa dohvaćena je vlagom i izbrisana, ali je rukopis vjerovatno iz XVIII stoljeća.

Na nekoliko prvih numerisanih listova nalaze se kratice hadiskih djela i sadržaj.

2191. ISTO 1360.

L. 195; 20,5 x 12. Taʿliq. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po marginama ima komentara. Tekst je obrubljen sa tankom crvenom linijom. Papir žućkast, glat; povez polukožni, oštećen i rastavljen od listova.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na prvom a zaštitnom listu je bilješka na turskom jeziku u kojoj se kaže da je ramazan počeo u nedjelju 1167/1754. godine, zatim dvije beznačajne bilješke i pečati vakifa i ove biblioteke. Na istom i sljedećem listu su kratice hadiskih djela i jedan dio sadržaja ovog djela. Ispod sadržaja je ime i pečat bivšeg vlasnika knjige Sabita Ahmeda Abdusameda, hafiza, a godina u pečatu je 1282/1865, te opet pečati vakifa i ove biblioteke. Na zadnjem b listu je jedna bilješka iz akaida, prenesena iz djela „Barakat al-abrar" i gore navedeni pečati. Na zadnjem zaštitnom listu ispisano je sure „Al-Kafirun".

Uvakufio Salim-efendija Muftić.

2192. ISTO 1626.

L. 134; 19,5 x 12. Taʿliq. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po marginama ima ispravaka, dopuna i objašnjenja. Papir žućkast, glat; povez polukožni sa preklopom.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na prvom b zaštitnom listu ispisane su dvije hutbe, na trećem listu je dova koja se uči prilikom obavljanja sedžde-i tilave, a na 5. listu su bilješke o vjenčanju nekih osoba, uputa na turskom jeziku o vjenčanju sa svjedocima bez prisustva bračnog para.

Na prvom a listu su kratice hadiskih djela. Na posljednjem zaštitnom listu je nabrojeno deset životinja koje će ući u džennet, a svaka od njih je u vezi sa jednim od Božijih poslanika.

Iz biblioteke Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

2193. ISTO 1635.

L. 144, 21 x 15. Nasẖ, pisan nešto slabijim rukopisom. Po marginama ima dosta komentara i objašenjenja. Tekst je obrubljen sa tankom crvenom linijom. Papir žućkast, glat; povez polukožni, oštećen i gotovo rastavljen od listova.

Prepis potječe, vjerovatno, iz druge polovine XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu su beznačajne bilješke i jedna bilješka iz akaida, a na prvom listu su kratice hadiskih djela, bilješka na turskom jeziku iz tefsira i jedna iz astronomije. Na kraju su razne kraće dove sa tumačenjem pojedinih riječi na turskom jeziku.

Iz biblioteke Elči Ibrahim-pašine medrese u Travniku (v. pečat na početku i na kraju rukopisa).

2194. ISTO 1887.

L. 199; 20,5 x 13.5. Nasẖ i taʿlīq, prost i prilično dobro čitljiv. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom, ali pri kraju djela ostala je praznina, jer ih prepisivač nije dopunio. Papir bijel, glat; povez kožni sa zatvaračem.

Prepisao Yaḥyā b. Sāliḥ bez oznake datuma, ali je rukopis izgleda iz druge polovine XVIII stoljeća.

Na prvom a listu je bilješka i pečat ranijeg vlasnika Sulejmana b. Murata 1223/1808. godine.

Pri kraju je nekoliko neispisanih listova.

Uvakufio, za biblioteku Careve džamije u Sarajevu, Ibrahim Pjevo 1232/1816. (Vidi bilješku na 1a listu).

Iz Šehdi-efendijine biblioteke.

2195. ISTO 2271.

L. 118; (Folijacija je originalna i označena je crvenim mastilom), 20,5 x 13. Taʿlīq, pisan vještom rukom. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst prve dvije stranice obrubljen je sa debelom zlatnom linijom, a na ostalim stranicama sa tankom crvenom linijom. Po rubovima i između redaka ima bilježaka i objašnjenja koja se odnose na tekst djela. Papir žućkast, glat; povez kožni sa utisnutim ornamentima na koricama i zatvaraču. Listovi su prosuti i odvojeni od poveza.

Nema bilješke o prepisivaču niti o datumu prepisa, ali je rukopis vjerovatno iz XVIII stoljeća.

Na početku je nekoliko neispisanih listova, a zatim slijedi sadržaj djela i kratice hadiskih djela, oboje pisano crvenim i crnim mastilom.

Na prvom a listu je brisana i nečitljiva bilješka, te pečat ranijeg vlasnika i noviji pečat biblioteke.

Na 118. listu je bilješka prepisivača na arapskom jeziku u kojoj se kaže da je autor napisao ovo djelo u četvrtak 27. šabana 980/1572. i da je umro u ponedeljak koncem džumadel-evvela 981/1573. godine.

Ispod gore navedene nalazi se bilješka Mehmeda Handžića koja glasi:

فرغ من قرائته و تدريسه لاصحابه فقير رحمة ربه واسير وسمة ذنبه محمد بن محمد بن محمد
بن صالح بن محمد الخانجى البوسنوى عفا الله عنه وعن والديه واجداده وغفر له ولهم بمنه
وكرمه فى اواسط ذى الحجة الشريفة من سنة احدى وستين وثلثمائة والف فى مدينة سراى
بوسنه صانها الله تعالى وجعلها دار امن وايمان ومأوى للاسلام و اهله الى يوم القيامة انه ولى
الاسلام واهله. قال بلسانه وكتبه ببنانه الفقير الى الله تعالى محمد بن محمد الخانجى

Na osnovu ove bilješke smatramo da je rukopis bio u vlasništvu H. Mehmeda Handžića.

2196. ISTO 2973.

L. 164; 17,5 x 11,5. Taʿlīq, sitan, pisan vještom rukom prepisivača. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom, a kur'anski citati i hadisi podvučeni su crvenom linijom. Na marginama ima ponešto i objašnjenja. Papir bijel, glat; povez kožni sa utisnutim ornamentima na koricama i na zatvaraču.

Prepisivač se nije potpisao, a nema ni datuma prepisa, ali je rukopis vjerovatno iz XVIII stoljeća.

Na početku je sadržaj djela i kratice hadiskih djela.

Na prvom i posljednjem listu su noviji pečati ove biblioteke, a na kraju je nekoliko neispisanih listova.

2197. Zbirka (مجموع), 2 3362.

L. 111; 20 x 12,5. Taʿlīq, sitniji. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po marginama ima ispravaka i dopuna, pisanih rukom istog prepisivača. Tekst na većini stranica obrubljena je sa tankom crvenom linijom. Papir bijel, glat; povez polukožni sa preklopom, oštećen.

1. L. 1-101. ISTO

2. L. 103b-111. (رسالة فى الموعظة)

Kratka risala iz propovijedništva o pravednosti vladara, nekim mu'džizama Muhamed a.s., o učenju poglavlja „Al-Mulk", Božijim imenima i razne poučne priče, od nepoznatog pisca. Naslov smo dali prema sadržaju risale.

Početak:

الحمد لله رب العالمين...قال النبي عليه السلام ان الامير العادل والعالم العامل لا تأكل
الارض لحمها ولا تبلى عظيمها بل يبقى لحما طريًّا الى يوم القيامة

Nema podataka o prepisivaču i datumu prepisa, ali smatramo da rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na prvoj unutarnjoj korici su neka imena, vjerovatno nečiji dužnici, i stihovi na turskom jeziku.

Na prvom zaštitnom listu je ime bivšeg vlasnika knjige: Muhamed Rešid b. Muhamed Emina Ḥāfiz-zadea, godina 1254/1838. i jedna poučna izreka na arapskom jeziku.

Na trećem i četvrtom zaštitnom listu je sadržaj prvog dijela u ovoj zbirci, a na prvom a listu su simboli hadiskih djela. Na 102a listu su bilješke iz fikha, prenesene iz raznih fikhskih djela, a na istom b i sljedećem a listu su stihovi na turskom jeziku.

2198. ISTO 3680.

L. 186 (sa označenom folijacijom); 19,5 x 13,5. Nasẖ, pisan vjetom rukom. Na prvoj stranici nalazi se nešto slabiji unvan u kome je ispisan crvenim mastilom naslov djela. Tekst na prve dvije stranice obrubljen je sa debelom zlatnom linijom, a ostale stranice obrubljene su sa crvenom linijom. Na marginama ima bilježaka. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Papir žućkast, glat; povez kožni sa zatvaračem koji je oštećen.

Rukopis je vjerovatno iz XVIII stoljeća.

Na prva dva nepaginirana lista napisan je crvenim i crnim mastilom sadžraj djela od drugog prepisivača.

Na prvom a listu je jedan hadis, dova, bilješka u stihu o pozajmljivanju knjige na čitanje i jedna bilješka iz fikha, prenesena iz djela مشكلات القدورى - sve na arapskom jeziku.

Na kraju je nekoliko neispisanih listova.

Uvakufio Ali-paša Stočević za biblioteku svoje tekije u Mostaru, 1257/1841. (vidi bilješku i pečat na 1a listu).

Iz Karađoz-begove biblioteke.

2199. ISTO 4180.

L. 161; 20 x 14,5. Poslije prvog lista nekoliko listova je otkinuto i zagubljeno. Nasẖ, pisan nešto debljim perom. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po marginama ima malo komentara. Papir bijel, različite debljine; povez polukožni sa preklopom, a listovi su rastavljeni od poveza.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na prvoj unutarnjoj korici je bilješka u kojoj se kaže da je neki Mustafa-efendi kupio ovu knjigu za sebe i svoju djecu, godine 1269/1852. Na 1. listu su kratice hadiskih djela i naslov djela. Na zadnjem listu je nijjet (odluka) za učenje hatme i bilješka o jednom predznaku za gladnu godinu. Na istom i sljedećem zaštitnom listu je šest ajeta sa komentarom za ozdravljenje bolesnika, prema kazivanju Qušeyrije.

2200. ISTO 4264.

ناقص ى اوله وآخره

Djelo je manjkavo i na početku i na kraju. L. 122; 20 x 13. Taʿlīq, jednostavan. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po marginama ima ponegdje objašnjenja dotičnog teksta. Tekst je obrubljen sa tankom crvenom linijom. Papir bijel, glat; bez poveza, razasut.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

2201. ISTO 2183.

L. 128; 19,5 x 14,5. Nasẖ sa nešto malo taʿlīqa. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po marginama ima objašenjenja i prevedenih riječi na naš jezik, pisane olovkom. Papir bijel, glat; povez kožni, oštećen i rastavljen od listova.

Na kraju je bilješka prepisivača u kojoj se kaže da je autor završio djelo (17. šabana 980/1572, a da je umro u ponedeljak koncem džumadel-evvela 981/1573. godine).

Prepisao Monlā Muḥammad b. Emīn Serdarević Zeničelī (iz Zenice), bez oznake datuma, ali smatramo koncem XIX stoljeća.

Rukopis je bio vlasništvo porodice Serdarević iz Zenice, što se vidi iz imena koja se nalaze na rukopisu: Muhammed Seid, sin Abdullahov i Abdullah Serdarević.

Na početku je ispisan sadžraj djela, kratice hadiskih djela, nekoliko hadisa, dva stiha i jedan citat Abu'l-Layṯa Samarqandije iz djela „al-Bostān" i beznačajne bilješke. Na kraju se nalazi oštećena bilješka o rođenju nekih osoba i jedna prigodna dova.

2202. ISTO 5181.

L. 182; 20 x 12. Nash-taʿlīq. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Na početku je izrađen lijep unvan, koji je usljed vlage oštećen. Po marginama i u proredu na prvih petnaestak listova ima mnogo komentara, pisan veoma sitnim slovima. Tekst prve dvije stranice obrubljen je sa dvije deblje linije. Papir bijel, glat, dohvaćen vlagom, malo oštećen, listovi rastavljeni od poveza; povez je kožni sa preklopom i utisnutim ornamentima na sredini korica i preklopu, oštećen.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu je sadžraj i kratice hadiskih djela, a na prvom a listu su stihovi na arapskom jeziku.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

2203. Zbirka(مجموع), 3 6365.

L. 149; 20,5 x 14,5. Taʿlīq-nasẖ. Naslovi, poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po marginama ima malo ispravaka. Papir tamnobijel i bijel, dohvaćen vlagom; povez polukožni sa preklopom.

1. L. 1-119. ISTO

2. L. 125b-135. معدل الصلاة (vidi br. 2065,2).

3. L. 138-149. مشكاة الاستنارة ى معنى حديث الاستخارة

Komentar hadisa o istihari. Napisao ʿAbdulbarr b. ʿAbdulqādir al-Feyyūmī al-Ḥanafī, umro 1071/1660.

Ismail-paša: Ḏayl II, 488; AM I, 498; GAL; G II, 292; GAL; S II, 402.

Početak:

حمدا لمن له الخيرة فيا يختار بقدرته و العزة ى ملكه و ملكوته... اما بعد فيقول المعترف بالعجز ى الموارد و المصادر الفيومى عبد البر بن القادر قد طلب منى المولى ان اشرح له حديث الاستخارة... وسميت المسموع ى هذا المجموع مشكاة الاستنارة ى معنى حديث الاستخارة

Autor je djelo podijelio na: uvod, dva poglavlja i završetak

المقدمة ى ذكر كلام الائمة ى سن الاستخارة

الباب الاول ى سياق لفظ الحديث بسنده و الكلام على رتبته عند اهل الحديث

الباب الثانى ى حل الفاظ الحديث الشريفة و التقيد بمعناه الجليل المنيف

خاتمة يستحب تكرير الصلاة و الدعاء

Na kraju pisac kaže da je djelo završio 1048/1638. godine.

Nema podataka o prepisivaču niti datumu prepisa, ali prva dva djela potječu, vjerovatno, iz XVIII stoljeća, pisana rukom istog prepisivača, dok je treće djelo nešto kasnije prepisano, od drugog prepisivača.

Na prvom zaštitnom listu je ime i pečat bivšeg vlasnika knjige: Mustafe Muhibija b. Mustafe, godina 1237/1821. i jedna bilješka na turskom jeziku o ostavci neke službe od strane Ameda b. Abdulllaha, pisana rukom Mula Mestvice. Na 137. listu je bilješka na turskom jeziku iz tesavvufa.

Iz kolekcije Besim-efendije Korkuta.

2204. ISTO 6503.

- ناقص فى اوله -

Djelo je poslije prvog lista nepotpuno, zagubljeno je desetak listova. L. 120; 20,5 x 15,5. Nasẖ. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po marginama ima dopuna i ispravaka. Papir tamnobijel, glat, dohvaćen vlagom; povez polukožni oštećen, bez zadnje korice koja je otkinuta i zagubljena.

Prepis potječe iz XVIII stoljeća.

Na predposljednjem listu su kratice hadiskih djela.

Rukopis je donesen iz Odbora Islamske zajednice Trebinje.

2205. ISTO 6537.

L. 189; 21 x 15. Nasẖ, čitak. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima i u proredu ima komentara i tumačenja pojedinih riječi. Posljednja dva lista su kasnije dopisana. Tekst je obrubljen sa dvije tanke crvene, a rubovi jednom crvenom linijom. Papir tamnobijel, glat, oštećen, dohvaćen vlagom; povez polukožni, oštećen.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu su beznačajne bilješke, a na sljedeća dva, koja se oštećena i manjkava, nalazi se sadržaj djela i simboli hadiskih djela.

Rukopis je otkupljen od Selimović Ismaila, imama iz Zvornika, godine 1981.

2206. ISTO 1035.

L. 117; 22 x 14,5. (sa označenom originalnom folijacijom) Nasẖ, jednostavan. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Papir bijel, tanji; povez kožni i dobro očuvan.

Prepisao Fayḍullāh (Fejzulah) b. Isma'īl Ğennetīzāde (Dženetić), u subotu 6. rebiul-evvela 1237/1821.

Prvi nepaginirani list je neispisan. Na 2b - 4. listu je ispisan sadžraj djela, a zatim slijede tri neispisana lista. Na 8a nepaginiranom listu navedeni su simboli hadiskih djela i pripovjedača, koji su navedeni u ovom djelu.

Na 1a paginiranom listu je bilješka o uvakufljenju djela, nekoliko pečata vakifa, stariji i noviji pečat biblioteke.

Uvakufio Dženetić Mustafa-beg b. Fejzulah-beg b. Ismail-beg. 1289/1872. godine.

2207. ISTO 6833.

L. 179 (originalna paginacija); 19 x 14. Ta'līq. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom ili su podvučene crvenom crticom. Po rubovima i u proredu ima malo tumačenja pojedinih riječi u tekstu. Papir tamnobijel, čvrst, malo učadio; povez kožni, sa preklopom, oštećen.

Prepisao 'Alī b. Ṣāliḥ ad-Dumnawī (iz Duvna) 1265/1848-9.

Na početku je sadržaj djela iz kratice hadiskih djela.

Rukopis je otkupljen od Ibrahima Pehlivanović iz Duvna.

2208. ISTO 5437.

L. 295. (sa označenom paginacijom); 17 x 12. Nasẖ, pisan prilično nevještom rukom. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima i bilježaka. Stranice su obrubljene sa crvenom linijom. Papir bijel; povez kožni i malo oštećen.

Prepisao Nu'mān b. 'Abdullāh al-Aqḥiṣārī 1279/1862.

Na početku, kao i u mnogim drugim primjercima ovog djela, nalaze se kratice hadiskih djela i sadžraj.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

2209. شرح على الطريقة المحمدية لخواجه زاده 1066.

Komentar na prethodno djelo. Napisao 'Abd an-Naṣīr Ḫōğā-zāde al-Aqšehrī ar-Rūmī, živio u X/XVI stoljeću. U pristupačnim izvorima ne nalazimo nikakvih podataka o autoru, jedino Ahlwardt (VII, 8838) navodi isto djelo, ali i on daje oskudne podatke o autoru. Kod nas je napisan naslov na prvoj stranici i na donjem prerezu listova: خواجه زاده شرح على الطريقة المحمدية

Iz uvoda rukopisa razumijemo, da je autor bio savremenik pisca osnovnog djela Muhammada Bergivije.

Početak:

الحمد لله الذى جعلنا بلطفه و كرمه اهل الايمان و صيرنا بعونه و نصرته من المتابعين لطريقة اهل السنة و الجماعة و العرفان... فلما رأيت تحريرات الشيخ الفاضل العالم

التحر ير عبد النصير المشتهر بين الورى بخواجه زاده الاقشهرى الروسى (الرومى) على الطريقة المحمدية

L. 117; 20,5 x 12. Taʿlīq, pisan vještom rukom prepisivača. Osnovni tekst označen je sa riječima قوله , pisana crvenim mastilom. Tekst na prve dvije stranice obrubljen je sa debelom zlatnom, a na ostalim sa tankom crvenom linijom. Papir bijel, glat; povez polukožni sa preklopom.

Prepis je završen 1149/1736.

Posljednja tri lista su neispisana. Na više mjesta u rukopisu nalaze se stariji i noviji pečati ove biblioteke.

Uvakufio Meḥmed-efendī Svrzo, sin Muḥamed-agin iz Sarajeva 1931. godine (v. bilješku na 1. zaštitnom listu.)

2210. ISTO 1878.

L. 103; 21 x 14. Nasḫ-taʿlīq, jednostavan. Po marginama, na prva dva-tri lista, ima komentara. Riječi قوله pisane su crvenim mastilom. Teskt na prve dvije stranice obrubljen je sa dvije tanke crvene, a na ostalim sa jednom tankom crvenom linijom. Na početku je jedan slab crtež sa crvenim linijama. Papir bijel, glat; povez polukožni, oštećen, sa preklopom.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Uvakufio za Ajni-begov mekteb hadži-Ibrāhīm b. Islām Spužlija, nastanjen u Travniku, a rukopis je predao mutevelijі hadži-Halil-efendiji b. Salihu Hercegliji. (v. bilješku na 1. listu).

2211. المواهب الفتحية على الطريقه المحمدية 3420.

Komentar aṭ-Tarīqa al-Muḥammiyy". Napisao Šayḫ Muḥammad b. 'Alī Muḥammad 'Allān aṣ-Ṣadīqī al-Bakrī al-Makkī, umro 1057/1647.

ḤḪ II, 1112; Ismāʿīl-paša: AM II, 283.

Početak:

الحمد لله رب الخليقة المبعود بالحقيقة الباعث حبيبه المصطفى... و بعد فيقول فقير رحمة ربه المنان محمد بن على بن محمد بن علان الصديق البكرى خادم السنة النبوية بالحرم الشريف... سميته المواهب الفتحية على الطريقه المحمدية

L. 532; 22 x 15,5. Nasḫ, pisan debljim perom. Na početku je naslov djela. Osnovni tekst pisan je crvenim mastilom. Na marginama prvih nekoliko listova ima malo komentara. Papir bijel, čvrst; povez kožni sa preklopom i utisnutim ornamentima na sredini korica.

Prepisao 'Alī Muḥammad Pazdawī (?) 19. zu-l-kadeta 1153/1741.

Na prvom a listu je nepotpun sadržaj djela i ime bivšeg vlasnika knjige Mehmeda Handžića, godina 1342/1923, pa zaključujemo da je on djelo i uvakufio za ovu biblioteku.

2212. شرح الطريقة المحمدية 2000.

Komentar djela „at-Tariqa al-Muhammadiyya" od nepoznatog pisca. Na kraju djela autor je zabilježio da ga je završio 1066/1655. godine. Naslov u našem rukopisu je: شرح الطريقة المحمديه الموسوم بجديد

Bagdad III, 74; Köprülü III, 165,2.

Početak: نحمدك يا من جعلنا التوفيق سلوك الطريقة المحمدية اهلا

Završetak:

و قد تم الشرح بعون من اسبغ منته علىّ ظاهرة و باطنة سنة ستين و ست بعد الالف ليلة الخميس التاسعة من ربيع الاول

L. 305; 20,5 x 13,5. Nasḫ, pisan uvježbanom rukom prepisivača. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po marginama ima malo ispravaka i dopuna. Na početku je izrađen lijep unvan u bojama na kome je napisao Bismillah. Tekst na prve dvije stranice obrubljen je sa debelom zlatnom linijom. Papir bijel, glat; povez kožni sa preklopom i utisnutim ornamentima na sredini korica, koji imaju zlatnu podlogu. Rukopis je prilično očuvan.

Prepisao Ilyās b. Walī b. Muḥammad 11. rebiu-l-evvela 1080/1669.

Na nekoliko zadnjih zaštitnih listova nalaze se razne bilješke, pisane različitim rukopisima i to: dvije-tri bilješke iz fikha, nekoliko stihova na turskom jeziku, dvije fetve o razvodu braka i dvije kratke dove koje se uče pri polasku i povratku sa hadža.

Iz Šehdi-efendijine biblioteke (v. pečate na početku djela).

2213. الوسيلة الاحمدية و الذريعة السرمدية فى شرح الطريقة المحمدية 1620.

Komentar spomenutom djelu aṭ-Ṭarīqa al-Muḥammadiyya (v. br. 2164). Napisao aš-Šayḫ al-Ḥāğğ Reğeb b. Aḥmad 1087/1676. godine.

ḤḪ II, 1112.

Početak:

الحمد لله الذى هدانا معرفة دينه القويم و اكرمنا بنور توفيقه الى صراط المستقيم... اما بعد فيقول الفقير الى الله الصمد الشيخ الحاج رجب بن احمد... و سميته بالوسيلة الاحمدية و الذريعة السرمدية فى شرح الطريقة المحمدية

L. 470; 20 x 13. Taʿlīq, jednostavan. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po marginama ima ispravaka i dopuna. Tekst na prve dvije stranice obrubljen je sa debelom zlatnom linijom, a na ostalim sa tankom crvenom linijom. Papir bijel, glat; povez kožni, oštećen, sa utisnutim ornamentima po čitavoj korici.

Prepisao Muṣṭafā b. Ibrāhīm al-Banālūkawī (iz Banja Luke) 1142/1729.

godine.

(قد وقع الفراغ من هذه النسخة الشريفة بعون الله تعالى على يد الفانية مصطفى بن ابراهيم
البنالوقوى... سنة اثنى و اربعين و مائة و الف بعد الهجرة النبوية...)

Na prvih nekoliko lista napisan je sadržaj djela. Na posljednjem b listu je ime i pečat bivšeg vlasnika knjige (Aḥmad b. Faḍlullāh Serhadlī), godina 1152/1739. Na 471. listu je bilješka vakifa, u kojoj ističe kako je došao ovaj rukopis u njegovo vlasništvo i da je izvršio uporedbu sa drugom kopijom, te na marginama greške i dopune dopisao 1159/1746.

Uvakufio hadži Halil-efendi Gračaničewī (iz Gračanice) 1)

2214. ISTO 2437.

- ناقص فى اوله -

Djelo je na početku manjkavo. L. 230; 20 x 145. Nasẖ, jednostavan. Poglavlja su pisana crvenim mastilom. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Na marginama ponegdje ima malo komentara. Papir bijel, čvrst, povez polukožni sa preklopom, oštećen.

Prepisao Muḥammad b. Muṣṭafā Yesārī-zāde (Ljevaković) at-Trāvnikī (iz Travnika), rođen u mahali Osoje, 1146/1733. godine.

(قد وقع الفراغ من تمنيق شرح طريقة الاحدية فى يد اضعف العباد محمد بن مصطفى الشهير
بيسارى زاده الترافنكى مولدا بمحلهٔ اوصيه غفر الله له... غرهٔ محرم سنة ١١٤٦)

Na posljednjem zaštitnom listu je bilješka na turskom jeziku o isplati nekog duga.

Uvakufio Mustafa-efendi Ruždić.

2215. ISTO 4694.

L. 473; 20 x 12. Ta'līq, sitan, pisan vještom rukom prepisivača. Tekst na prve dvije stranice obrubljen je sa debljom i tankom zlatnom linijom, a na ostalim stranicama obrubljen je sa tankom crvenom linijom. Osnovni tekst, također, je podvučen crvenom linijom. Papir bijel, glat, na početku dohvaćen vlagom; povez kožni sa utisnutim ornamentima na koricama.

Prepisao Aḥmad Fojničevī (iz Fojnice) u Gazi Husrevbegovoj medresi u Sarajevu, 1165/1743. godine.

(تمت الوسيلة الاحمدية على الطريقة المحمدية على يد عبد الضعيف الراجى رحمة ربه
اللطيف المسمّى باحمد الفوينجه وى وقت طلب العلم بمدينة سراى فى مدرسة خسروية
... فى سنة ستة وخمسين ومائة و الف)

---

1) Kasim Dobrača: Katalog arapskih, turskih i perzijskih rukopisa, svezak II, 1465, str.576.

Na prvom zaštitnom listu je bilješka:

من ودايع الدهر عند افقر الورى احمد بن ابراهيم بن احمد الفوينجه وى غفر الله له...

Na osnovu ove bilješke smatramo da je ovo puno ime našeg prepisivača.

Prvi b i drugi a zaštitni list ispisani su djelomično olovkom sa beznačajnim bilješkama i nekim računima, kao i zaštitni listovi na kraju djela, a tu se nalazi i nekoliko pečata, vjerovatno ranijih vlasnika, koji su nečitljivi.

Iz biblioteke Muhamed Šefket-efendije Kurta (v. dva četvrtasta pečata na 2a listu).

2216. ISTO 3745.

L. 360 (sa označenom originalnom folijacijom); 30,5 x 20,5. Nasẖ, prost, pisan nevještom rukom. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Prva stranica ukrašena je unvanom u bojama, slabije izrade. Tekst na prve dvije stranice obrubljen je sa zlatnom linijom, a na ostalim stranicama sa dvije tanke crvene linije. Papir bijel, deblji; povez kožni, prilično oštećen i gotovo odvojen od listova. Na koricama i preklopu utisnuti su ornamenti.

Prepisao Muḥammad Nu'mān b. aš-Šayẖ Aḥmad Nu'mān al-Muntabnī, u ponedeljak, zadnji dan džumadel-ahira 1171/1758. godine.

Na prvom zaštitnom listu neko je kasnije boljim rukopisom napisao sadržaj djela, koji nije završen, a zatim slijedi četiri neispisana lista.

Na naslovnoj stranici nalazi se naslov djela i jedan ovalni pečat, u kome se može pročitati jedan kur'anski ajet i ime hadži-Muḥammad.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

2217. ISTO 903.

ناقص فى اوله وآخره

L. 169; 21,5 x 15. Nasẖ sa malo ta'līqa, pisan u zgusnutim redovima. Osnovni tekst podvučen je crnim linijama. Papir bijel, oštećen, a listovi prosuti i rastavljeno od poveza koji je kožni, sa preklopom.

Prepisao bivši vlasnik knjige Muḥammad b. Aḥmad, vjerovatno, u XVIII stoljeću. (v. bilješku na 1. zaštitnom listu).

Na 1. zaštitnom listu su izvodi iz istog djela, hadisi i ime drugog bivšeg vlasnika knjige Yūsuf b. Murād. Na slijedećih nekoliko listova ispisan je sadržaj djela. Na kraju su bilješke iz fikha i fetve.

2218. ISTO 1240.

L. 411; 19,5 x 12,5. Ta'līq, sitan, pisan rukom vještog prepisivača. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po marginama ima malo komentara. Na vrhu prve stranice, umjesto unvana, nacrtan je pravougaonik sa zlatnom podlogom. Tekst na prve dvije stranice obrubljen je sa dvije deblje zlatne linije, a na ostalim tekst i margine - sa tankom crvenom linijom. Papir bijel i svijetlo-plav, glat; povez kožni sa preklopom i utisnutim ornamentima na sredini korica.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Prvih osam listova predviđeno je za sadržaj, ali on nije napisan. Iza ovih listova nalazi se bilješka na turskom jeziku, u kojoj se kaže da je Nuri efendi uzeo u naruč ovu knjigu od Mehmed-efendije, sina Šakir-efendije Muftića, godine /12/89/1872. Na početku i na kraju su noviji pečati ove biblioteke.

2219. ISTO 2434.

جلد اول

L. 321; 20 x 14. Prvi svezak. Neko je na kraju namjerno odrezao zadnji list. Nasẖ-ta'līq pisan nešto debljim perom. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Po marginama ima malo dopuna i ispravaka. Papir bijel, glat; povez polukožni sa preklopom.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na prvom listu je jedna izreka na arapskom jeziku, neko ime Muhamed-efendi b. Bekir-zade Ahmad-efendi iz sandžaka Konje, iz kaze... (nečitljivo), te naslov djela i ime pisca, dva stiha na turskom jeziku i pečati ove biblioteke. Na kraju odrezanog lista je godina rođenja nekog Munla Saliha 1227/1812.

Uvakufio Mustafa-efendi Ruždić.

2220. ISTO 4474.

ناقص ق آخره

L. 77; 21,5 x 15. Djelo je na kraju manjkavo, prepisivač ga nije završio. Nasẖ. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Papir bijel, glat; povez kartonski, rastavljen od listova i oštećen.

Prepis potječe, vjerovatno, iz druge polovine XVIII stoljeća.

Na 1a listu napisan je naslov djela.

Iz biblioteke Ulema medžlisa u Sarajevu.

2221. ISTO 5318.

(ناقص ق آخره)

Djelo je na kraju nepotpuno, a i u sredini djela ima na nekoliko mjesta neispisanih listova. L. 119; 20 x 15. Nasẖ. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Papir bijel, malo dohvaćen vlagom; povez polukožni.

Prepis potječe, vjerovatno, iz druge polovine XVIII stoljeća.

Na prvih nekoliko listova ispisan je sadržaj djela.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

2222. ISTO 6082.

ناقص ق اوله وآخره

L. 264; 31 x 20. Nasẖ sa nešto ta'līqa krupniji, pisan, izgleda, rukama dvojice prepisivača. Kur'anski ajeti i hadisi, poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Na marginama ima poneka i bilješka. Papir bijel, glat; povez polukožni, oštećen i odvojen od listova.

Rukopis je, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na prvom a listu neko je kasnije napisao nekoliko puta naslov djela, a tu je i ime bivšeg vlasnika, napisano plavom olovkom.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

2223. ISTO 3930.

L. 571 (sa označenom folijacijom); 21,5 x 14,5. Nasẖ, sitan, pisan rukom vještog prepisivača. Tekst na prve dvije stranice obrubljen je sa debelom zlatnom i jednom tankom crvenom linijom, a na ostalim stranicama sa nešto tanjim zlatnim linijama, koje su na mnogim listovima oštetile papir, pa izgleda da je rezan nekim oštrim predmetom. Osnovni tekst podvučen je crvenom tankom linijom. Papir žućkast, tanji, glat; povez kožni sa utisnutim ornametima na sredini korica i na zatvaraču.

Prepisao Muṣṭafā H̱ulūṣī b. Muḥammad b. Ṣun'ullāh, imam i hatib u Havadže Rustemovoj džamiji, rebiul-evvela 1222/1807.

(و قد وقع الفراغ من تحرير هذا الشرح... على يد اضعف العباد مصطفى الخلوصى بن
محمد بن صنع الله الخطيب الامام لجامع خواجه رستم و معلم الصبيان لمكتب دار السعادة
الشريفة محمد اغا من تلاميذ افضل الخطاطين الحاج عبد الله افندى الادرنوى فى تحرير
ربيع الاول من شهور سنة اثنا وعشرين ومائتين والف...)

Na početku je napisan sadržaj djela.

Uvakufio 'Alī-pāšā Stočević ('Alī Gālib) za biblioteku svoje tekije u Mostaru, 1257/1841. (v. bilješku i pečat poslije sadržaja djela).

Iz Karađoz-begove biblioteke.

2224. ISTO 610.

L. 393; 25 x 18. Nasẖ pisan prilično vještom rukom. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Tekst na prvih pet listova obrubljen je sa dvije tanke crvene linije, a na ostalim listovima sa jednom linijom. Na rubovima ponegdje ima i bilježaka. Papir bijel, glat; povez polukožni.

Prepis završen 1233/1817. godine.

Na prvom a listu je bilješka prepisivača sa datumom početka prepisivanja djela, te stariji i noviji pečat biblioteke. Na 1b listu su znakovi hadiskih djela, a zatim sadržaj djela oboje pisano crnim i crvenim mastilom. Na margini posljednjeg lista su stihovi na arapskom i turskom jeziku većinom o duši. Na kraju su dvije bilješke, vjerovatno, vlasnika djela.

Prva bilješka:

و انا الفقير اسماعيل صبری مفتی فی بوسنه یکی بازاری الملقب بسیروزی زاده سنة ۱۲۳۳

Druga bilješka:

من... التقدير الى يد الفقير شيخ مصطفى اليكى بازارى و كان ابنه حاكما فى سنة ۸۳ (۱۲) و هجر الى سراى بوسنه.

Iz biblioteke Gazi Husrev-begove medrese.

2225. ISTO 982.

L. 342; 23,5 x 16,5. Ta'līq, sitan. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Papir bijel, glat; povez polukožni sa zatvaračem.

Prepisao Muṣṭafā b. Fayḍullāh (Dženetić) polovinom rebiul-evvela 1243/1827.

(قد وقع الفراغ من تحرير هذا الشرح الشريف فى نصف الشهر ربيع الاول من شهور سنة ثلاث و اربعين و مائتين و الف بعد الهجرة... عن يد اضعف العباد مصطفى بن فيض الله...)

Na 1. listu nalazi se naslov djela i ime autora, stariji i noviji pečat ove biblioteke, te bilješke vakifa i njegov pečat.

Uvakufio prepisivač Dženetić Muṣṭafā-beg b. Fayḍullāh-beg b. Ismā'īl-beg, za svoje muško potomstvo (evladijjet vakuf), 1289/1872.

2226-2227. كنوز الرموز فى شرح الطريقة المحمدية 1934,1935.

Komentar „Ṭarīqati Muḥammadyi" koji je napisao Muḥammad ar-Rāzi al-Qayṣarī al-Ḥanafī, umro 1130/1717.

Pisac je ovaj komentar napisao u tri sveska. Mi posjedujemo drugi i treći svezak.

ḤḪ II, 1112; AM II, 314; O.M. I, 315; GAL, S II, 656

Početak:

الحمد لمن قدر الخير و الشر... قوله الفصل الثالث و هو آخر فصول الباب الثانى فى التقوى

Svezak drugi. L. 253; 21,5 x 15. Nash-ta'līq, pisan vještom rukom prepisivača. Riječi ( ) pisane su crvenim mastilom. Po marginama ima komentara, pisan vrlo sitnijim slovima, od istog prepisivača. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Tekst je obrubljen sa jednom, također, crvenom linijom. Papir bijel, glat; povez kožni sa preklopom i utisnutim ornamentima na sredini korica.

Na prvom listu nalazi se naslov djela, ime pisca, ime bivšeg vlasnika i njegov pečat: hadži-Mustafa, kadija i ime vakifa.

Svezak treći. L. 205; 21 x 13,5. Ostali opis je isti kao i u drugom svesku.

Na kraju je bilješka u kojoj se kaže da je pisac djelo završio 18. zul-hidžeta 1124/1713. godine.

Oba sveska prepisao isti nepoznati prepisivač, bez oznake datuma, ali, vjerovatno, u XVIII stoljeću.

Na prvom listu trećeg sveska iste su bilješke kao i u drugom svesku, a ovdje je još bilješka na arapskom jeziku iz koje se razumije da neki Mahmud, muderis u svojoj medresi u gradu Qaysaru, daje pohvalu ovom djelu. Tu je i njegov pečat.

Uvakufio Mehmed-efendi Svrzo, sin Muhamed-agin, godina 1931.

2228-2230. رموز الكنوز فى شرح كنوز الرموز 1937, 1936, 1938.

Glosa ili superglosa predhodnom komentaru u tri sveska, od istog pisca. Prema nekim izvorima prethodno djelo je komentar, dok je, prema nekim drugim glosa. To isto važi i za ovo djelo. Međutim, u ovom našem rukopisu zabilježeno je da je ovo superglosa, pa je onda, prema tome, predhodno djelo glosa.

ḤḪ II, 1112; O.M. I, 315; AM II, 314.

Početak:

يا واجب الوجوب و يا مفيض الخير و الجود... و بعد فلما وقعت لاتمام الشرح بعناية الله الملك العلام... و سميته برموز الكنوز

Svezak prvi. L. 122; 21 x 13. Nasẖ - ta'līq. Po marginama ima malo komentara. Riječi ( ) pisane su crvenim mastilom. Tekst je obrubljen sa tankom crvenom linijom. Papir bijel, glat; povez kožni sa preklopom i utisnutim ornamentima na sredini korica.

Svezak drugi. L. 119; 21 x 12. Ostale karakteristike rukopisa su iste kao i kod prvog sveska.

Početak:

الحمد لله رب العالمين و صلى الله على سيد المرسلين محمد و آله و صحبه اجمعين نعم المولى و نعم المعين عليه نتوكل

Svezak treći. L. 133; 21 x 13. Ostali opis je isti kao i kod prvog i drugog sveska.

Početak: الحمد لله ذى العظمة والجلالة و الصلاة على محمد

Završetak:

و الحمد لله رب العالمين فيه ايماء الى طريق رد العجز الى الصدر فتدبر قد نجزت الحاشية

على يد جامعها العبد الضعيف المذنب النحيف رمزى محمد حف بعون الصمد فى ثامن عشر ذى الحجة من شهور عام اربعة وعشرين و مائة و الف

Iz ove bilješke na kraju djela, a ista ovakva bilješka je i na prethodnom djelu, razumijemo da je djelo završeno ili prepisano 1124/1712. godine. Bez obzira da li se radi o autografu ili prepisu, čudi nas kako je moguće napisati u ili prepisati, odnosno završiti oba djela u isti dan.

Rukopis potiče iz XVIII stoljeća. Sva tri ova sveska, kao i prethodna dva, pisana su istom rukom i bili su u posjedu kod istog vlasnika.

Na sva tri sveska je na početku ime i pečat bivšeg vlasnika rukopisa: hadži-Musatafa, kadija, bilješka vakifa, te stariji i noviji pečati ove biblioteke.

Uvakufio Ismet-efendi Svrzo, sin Vejsil-efendije iz Sarajeva.

2231. البريقة المحمودية فى شرح الطريقة المحمدية 480.

Komentar prethodnom djelu u jednom svesku (الطريقة المحمدية) koji je napisao Abū Sa'īd Muḥammad b. Muṣṭafā al-Ḫādimī, umro 1176/1762. godine.

ḤḪ II, 1113; Ismail-paša. Ḏayl I, 180; AM II, 333.

Početak: الحمد لله الذى جعلنا خير امم امة مرحومة مغفورة مثابة غاية كرم

L. 545 (sa označenom folijacijom); 23,5 x 15.5. Ta'līq, sitan. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom. Papir bijel i žut, glat; povez kožni, sa utisnutim ornamentima na koricama, a ima i futrolu koja je malo oštećena.

Prepis završen 1190/1776. godine.

Na prvom a zaštitnom listu nalaze se stihovi na arapskom jeziku o etici, pečat bivše Šehdi-efendijine biblioteke i noviji pečat ove biblioteke.

Na drugom a zaštitnom listu je bilješka, također na arapskom jeziku, o uvakufljenju knjige, a iz koje se može razumjeti da je neki Hadži-Pašo-zāde Memiš-aga, oficir carske vojske Užica, uvakufio, ovu knjigu za Carevu biblioteku u Sarajevu, 1223/1808. godine.

Poslije ove bilješke slijedi nekoliko neispisanih listova, a zatim je napisan naslov djela i početak pisanja sadržaja.

Na 1a listu je bilješka (potvrda) na arapskom jeziku sarajevskog kadije Šayḫ-zādea as-Sayyida Muḥammada Sa'd-a o valjanosti prethodne bilješke o uvakufljenju knjige, njegov pečat i pečati obe biblioteke.

Iz Šehdi-efendijine biblioteke.

2232. ISTO 3817.

L. 459; 26,5 x 15,5. Ta'līq, pisan vještom rukom prepisivača. Naslov je napisan na prvom zaštitnom listu. Na početku je izrađen unvan sa zlatnom bojom. Osnovni tekst podvučen je crvenim linijama. Po marginama ima malo komentara. Tekst na prve dvije stranice obrubljen je sa debelom zlatnom linijom, a na ostalim sa tankom crvenom linijom. Papir bijel, glat; povez kožni, presvučen zelenim platnom.

Prepisao Valiyuddīn, hatib u džamiji Ešref-zade, u gradu Bekšeheru, b. 'Oṯmān b. 'Alī, rodom iz kaze Belvirana (?), iz sela Lahdaret, 1210/1795.

Na prvom listu je jedna brisana i nečitljiva bilješka i pečat u kome se može pročitati ime hafiz Valiyuddin..., pa zaključujemo da je to pečat gore navedenog prepisivača.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

2233. ISTO 5732.

(الجزء الثانى والثالث)

Drugi ili treći svezak. L. 230; 22 x 15. Nasḫ, pisan vještom rukom. Kur'anski citati i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Papir bijel, glat; povez polukožni sa preklopom.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

2234. ISTO 6802.

L. 554; 21,5 x 15,5. Ta'līq, sitan. Osnovni tekst podvučen je crvenom ili crnom linijom. Po rubovima ima ispravaka i dopuna. Papir bijel, glat, tanji, listovi prosuti; povez kožni, sa preklopom, oštećen; prva korica otkinuta i zagubljena.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na 11. listu, na rubu, bilo je zabilježeno ime ranijeg vlasnika, ali je, prilikom uvezivanja, knjigovezac smanjio rub knjige, tako da je ostao samo uobičajeni početak, a ispod toga i godina 1211/1796.

Na više mjesta u rukopisu nalazi se veliki pečat vakifa, koji je teško čitljiv, ali smo uspjeli pročitati ime: 'Abdullāh b. Ibrāhīm, godina 1295/1878.

Rukopis je donesen iz Odbora Islamske zajednice Travnik.

2235. Zbirka(مجموع).2 2717.

L. 166+2; 20,5 x 13,5. Nasḫ sa nešto ta'līqa, od različitih prepisivača. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po marginama ima malo dopuna i ispravaka. Na početku prve stranice izrađen je lijep unvan u bojama. Tekst je obrubljen sa debelom zlatnom linijom. Papir žućkast i bijel, glat; povez kožni sa preklopom, ukrašen zlatnim ornamentima na sredini korica.

1. L. 1-37. مفتاح التق (مختصر الطريقه المحمدية)

Skrećena prerada „aṭ-Ṭarīqa al-Muḥammadiyya". Napisao Rābiş 'Alī-efendī aṭ-Ṭarābūzānī, čija nam je biografija nepoznata. Naslov djela i ime autora je prema našem rukopisu, jer u pristupačnim izvorima ne spominje se ovo djelo niti njegov autor, pa je, prema tome, vrlo rijetko. Djelo je podijeljeno na poglavlja i faslove, kao i osnovno djelo.

Početak:

الحمد لله هدانا الى اليقين الحق و حق اليقين ... و بعد فقد طابق العقل و النقل على فناء الدنيا الدنية. . .انتخبت منها مختصرا خاليا عن اكثر الامثلة و الشواهد. . . و عزمت ان اسميه بمفتاح التقى. . . و رتبته على ما رتبها عليه من الابواب و الفصول

Prepisao Aḥmad b. Muḥammad b. al-Ḥāğğ Aḥmad Qūš-Adawī, nastanjen u tekiji Ḥakīm Čelebije, u nedelju mjeseca ramazana 1171/1758.

2. 1. 47b-166. مصباح الهدى فى شرح مفتاح التقى

Glosa na gore navedeni komentar, od istog autora. Naslov djela i ime autora i ovdje je prema rukopisu. Osnovni tekst podvučen je crvenom linijom.

Početak:

الحمد لله الذى خلق الانسان من صلصال كالفخار. . . و بعد فان اول ما يصرف اليه الاعمار. . .وسميته مصباح الهدى فى شرح مفتاح التقى

Prepisao Ḥasan b. Ibrāhīm 17. džumade-l-ula 1161/1748.

Na drugom zaštitnom listu je naslov djela, a na listovima 39-45 ispisan je sadržaj komentara. Na 47. listu je naslov drugog djela i ime autora, iz pera drugog prepisivača. Na 167. listu su tri verzije dova koje se uče u namazu prije selama (istupanje iz namaza), prenesene iz djela:

مصابيح السنة   عناية شرح هداية

Na 168a listu je također jedna dova, prenesena iz tefsira od Ğalāluddīna Sujuṭije, a na istom b listu su dvije bilješke iz fikha i bilješka na turskom jeziku o genealogiji Muhammeda, a.s. od Ibrahima pejgambera.

2236. Zbirka(مجموع), 2 4834.

L. 162; 20 x 14. Nasḫ i ta'līq, od različitih prepisivača. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom ili su podvučene crvenom crticom. Po rubovima, u drugom dijelu, ima ispravaka. Papir tamno-bijel i bijel, čvrst, glat, dohvaćen vlagom, prosut; povez kožni, sa preklopom.

1. L. 1-29. مرشد المتأهل

- ناقص فى آخره -

Djelo je na kraju nepotpuno, za desetak listova.

Uputa o valjanom životu, posutpku i vladanju u braku, za oženjenog i onog koji se namjerava ženiti. Napisao Šayḫ Muḥammad Quṭbuddīn al-Izniqī, umro 821/1418. (v. I, str.252. i 2161,2).

Početak: الحمد لله الذى خلق من الماء بشيرا فجعله نسبا وصهراً. . .

Pisac u uvodu kaže da ga je na ovaj rad potaklo nekulturno i neislamsko ponašanje žena i ljudi u njegovo vrijeme, pa je želio, da to loše stanje popravi izlažući islamske pouke o tome. On se mnogo tuži na svoje savremenike i na njihovo držanje i vladanje u vjersko-moralnom pogledu. Zato nam ovaj rad, između ostalog, može poslužiti i kao uvid u to doba i kao izvor podataka o tadanjim vjersko-moralnim prilikama u muslimanskom društvu, bar njegova kraja.

Djelo je podijeljeno na 11 poglavlja (faṣl), koja pisac nabraja u uvodu djela.

الفصل الاول ـ فى ترغيب النكاح و ترهيبه
الفصل الثانى ـ فى فوائده
الفصل الثالث ـ فى آفاته
الفصل الرابع ـ آداب العقد و النكاح
الفصل الخامس ـ فى ان اى الرجال خير للزوج و ايهم شرّ
الفصل السادس ـ فى حق الزوجة على الزوج
الفصل السابع ـ فى حق الزوج عليها و فضائل خدمتها
الفصل الثامن ـ فى آداب الوليمة. . .
الفصل التاسع ـ فى آداب الولادة و حقوق الولد على الوالدين
الفصل العاشر ـ فى فضائل برّ الوالدين
الفصل الحادى عشر ـ فى صلة الرحم

2. L. 30-162. شرح الاربعين البركوية للبركوى وآقكرمانى

Djelo je na početku nepotpuno. ناقص فى آخره

Komentar Bergivijine zbirke 40 hadisa. Komentarisali Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī, umro 981/1573. i Muḥammad b. Muṣṭafā al-Aqkarmānī, umro 1174/1760. (v. I, 575, str.360).

Prepis pod tačkom 1 potječe, vjerovatno, iz XVII stoljeća, a pod tačkom 2 je s kraja XVIII ili početkom XIX stoljeća.

Na drugom zaštitnom listu je naslov drugog djela u zbirci i stihovi na arapskom jeziku od Imāmi Šāfije. Na kraju su dva neispisana lista.

2237. ISTO 4678.

L. 39; 22 x 13,5. Nasẖ. Po marginama ima dopuna i ispravaka. Na mnogim listovima pismo je oštećeno. Papir bijel, glat; povez kožni.

Prepis potiče, vjerovatno, iz druge polovine XVIII ili prve polovine XIX stoljeća.

Na 40a listu je poučna izreka na arapskom jeziku, a na istom b listu i sljedećem 41. listu su stihovi na turskom jeziku, od sljedećih autora: Gufte-i sultan Muṣṭafā, Rāgib-paša, Defterdār 'Abdī-efendī, Lezīzī-efendī i Maḥmūda.

Na kraju je dvadesetak neispisanih listova, koji su olovkom išarani, a na zadnjim listovima su neki računi.

2238. Zbirka (مجموع), 2 1183.

L. 69; 22 x 14,5. Nasẖ - ta'līq, sitan, složen, pisan vještom rukom. Naslovi su pisani crvenim mastilom, a istaknute riječi podvučene su crvenom linijom. Papir bijel, čvrst; povez polukožni.

1. L. 1-39. ISTO

Završetak djela:

...و ينـزل العمّ والاخ الاكبر و الخال بمنزلة الوالد و ينزل الخالة و العمة والاخت الكبيرة بمنزلة الام وذلك فى توقير والخدمة والاطاعة. وفى الحديث: حق كبير الاخوة على صغيرهم كحق الوالد على ولده واذا وجد قريبه مملوكا يشتريه و يعتقيه فان ذلك من تمام الصلة والبرّ.

Slijedi nekoliko dova kao zahvala Bogu na završetku djela.

Prepisao Fayḍullāh b. Ismā'īl Dženeti-zade (Dženetić), u ponedeljak 14. zu-l-kadeta 1236/1820.

تمت بعون الله الملك المتعال فى يوم الاثنين اربعة عشر من شهر ذى القعدة لسنة ست وثلثين ومائتين والف بعد الهجرة النبى عليه افضل التحية. والحمد لله رب العالمين.

Ime prepisivača spomenuto je i na koncu drugog dijela u ovoj zbirci. (Dženetići su poznata porodica sarajevskih vakifa).

2. L. 41-69. دقائق الاخبا وحقائق الاثار

(v. br. 2127)

Završetak djela:

و فى الجنة لا ينفد طعامها و ان اكل منه شيء نظيره فى الدنيا القرآن يعلمون الناس و يعلمونه وهى حالة لا ينقص منه شيء. قال النبى صلعم ان اهل الجنة يأكلون يتفكهون ثم يصير طعامهم و شرابهم ريحاً كريح المسك يخرج. تمت الكتاب بعون الله

Prepisao isti navedeni prepisivač, mjeseca džumadel-ula 1237/1821.

(قد وقع الفراغ من تحرير هذا الكتاب عن يد اضعف العباد... فيض الله بن اسماعيل الشهير بجنتى زاده... فى شهر جماذى الاولى لسنة سبع وثلثين و مائتين و الف بعد الهجرة النبى عليه افضل التحية... والحمد لله رب العالمين

Uvakufio kao evladijjet-vakuf Muṣṭafā-beg b. Fejzullāh-beg b. Ismā'īl-beg Dženetić (sin prepisivača), 1289/1872. (v. bilješku i njegov lični pečat na prvoj naslovnoj strani). Tu je i stariji i noviji pečat ove biblioteke.

2239. ISTO 6147.

L. 30; 21,5 x 14. Nasẖ. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima ispravaka i dopuna. Papir bijel, glat, dohvaćen vlagom, oštećen; povez polukožni, također oštećen.

Prepis je završen 1252/1836.

Na kraju su hadisi i dove.

2240. ISTO 2977.

U vrhu prve stranice naslov je: هذا كتاب مرشد المتأهلين

L. 60; 16.5 x 12,5. Nasẖ, čitak, pisan širokim perom, uvježbanom rukom. Naslovi i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima listova ima bilježaka u vezi sa tekstom, pisanih rukom istog prepisivača. Papir bijel, deblji, čvrst; povez polukožni.

Prepis dovršen 1268/1851.

Na posljednjoj strani (list 60b) je formular na turskom jeziku za sklapanje braka po opunomoćenim osobama (vekil).

Na listu 61a je dova mladencima, koja se uči prilikom sklapanja braka i stupanja u bračni život (دعاء كردك).

Uvakufio hafiz 'Abdullāh Bušatlī-zāde (Bušatlić), vrhovni kadija u Sarajevu, 1354/1935. (v. otisnut pečat na više mjesta u rukopisu).

(Vakif je umro 1. novembra 1947. godine).

2241. ISTO 3377.

U vrhu prve stranice naslov je: هذا كتاب مرشد المتأهل

L. 48; 21 x 16,5. Nasẖ, krupniji, sa nešto ta'līqa, djelomično vokaliziran, pisan uvježbanom rukom; u pismu ima grešaka. Naslovi manje pisani crvenim, a više crnim mastilom. Papir plavkast, glat. Tekst je obrubljen crvenim linijama. Po rubovima listova ima bilježaka, koje se odnose na tekst. Povez polukožni.

Prepis dovršen 1274/1857.

Na naslovnoj strani je besmela, jedan hadis i jedna poslovica.

2242. ISTO 3367.

L. 87; 20 x 14,5. Nasẖ, krupniji, vokaliziran, pisan u proredu, nevještom rukom. Naslovi pisani crvenim mastilom, a istaknute riječi podvučene crvenom crticom. U pisanju ima grešaka. Papir bijel, (izuzev lista 34, koji je žućkast), deblji, čvrst. Povez polukožni.

Prepis potječe iz prve polovine XIX stoljeća.

Na unutarnjoj strani prve korice nalazi se pogrešno napisana i nejasno pisana bilješka na turskom jeziku, iz koje bi se moglo razumjeti da sadrži datum nekog braka /1264/1847/.

Bilješka je, čini se, pisana rukom prepisivača.

Na naslovnoj strani je bilješka, također na turskom jeziku, u kojoj se kaže da je neki umrli dobrotvor uvakufio ovaj rukopis za mekteb u Dīvān Kātib mahali u Sarajevu.

Poslije završetka nalaze se dva hadisa, pisana rukom prepisivača.

2243. ISTO 3252.

U rukopisu je naslov kasnije stavljen: (كتاب) مرشد المتأهل

L. 27; 24,5 x 17,5. Ta'līq sa nešto nasẖa, pisan širokim perom, vještom rukom. Papir bijel, deblji, čvrst; povez polukožni.

Prepisao Muḥammad Ḥasīb b. Luṭfullāh Edīb Ḥāfiz-zāde (Hafizović), u kasabi Čelebi Pazar (Rogatica), - bez oznake datuma.

Bilješka na kraju:

(كتبه الفقير الحقير.. محمد حسيب بن لطف الله اديب حافظ زاده بقصبهٔ جلبي بازارى...)

Prepis je, držimo, iz prve polovine XIX stoljeća.

2244. ISTO 3891.

U rukopisu je naslov: هذا كتاب مرشد المتأهل

L. 47; 23,5 x 17,5. Ta'līq, krupniji, sa nešto nasha, pisan širokim perom, vještom rukom. Naslovi su pisani crvenim mastilom, a istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Po širokim rubovima nekih listova ima bilježaka u vezi sa tekstom, pisanih rukom istog prepisivača. Papir bijel, deblji, glat, čvrst; povez papirni.

Prepis je iz prve polovine XIX stoljeća.

Uvakufio 'Alī Gālib-pāšā Stočević, za biblioteku svoje tekije, koju je podigao u Mostaru, 1260/1844. (v. bilješku i njegov veliki pečat na naslovnoj strani).

2245. Zbirka(مجموع)2 3059.

L. 110; 19,5 x 14,5. Nasẖ, starinski, složen, pisan vještom rukom. Papir tamno-bijel (u prvom djelu) i bijel (u drugom), deblji, glat, čvrst. Povez polukožni, oštećen.

1. L. 1-49. كتاب شرح البسملة

(لشيخ احمد بن عبد الحق السنباطى)

Komentar risali o Besmeli. Osnovno djelo ( ) o značenju Besmele i o njenom vjerskom značenju, napisao je Al-Qādī, Abū Yaḥyā, Zakariyyā b. Muḥammad, al-Anṣārī, umro 926/1519. (v. II, 1312,1), a ovaj komentar toj risali napisao je Aḥmad b. 'Abdulḥaqq as-Sanbāṭī, umro 990/1582.

Komentar je dovršio 972/1564.

GAL, G II, 99; GAL, S II, 119; Ahewardt II, 2276.

Početak osnovnog djela: الحمد لله على ما تفضل به على من نعمائه

Završetak osnovnog djela:

...ان تؤمن بما اجتمعت الائمة عليه من التحليل والتحريم وغيرها. والله اعلم

Početak komentara:

الحمد كما ينبغى لجلال وجهه الدايم...وبعد فهذا شرح لطيف على المقدمة التى وضعها شيخ الاسلام...ابويحيى زكريا الانصارى الشافعى فى الكلام على البسملة والحمدلة

Osnovni tekst pisan je crvenim mastilom.

Prepis potječe iz XVII stoljeća.

Prepisivač je, sudeći po pismu jedne bilješke na naslovnoj strani. Aḥmad al-Qaṣrī al-Ḥanafī, iz Kaira (?)

(من نعم الله وفضله على الفقير الحقير احمد القصرى الحنفى الامام الصالح بباب زو يله...)

2. L. 51-110. كشف الحجاب والرّان عن وجه اسئلة الجان

(للشيخ الشعرانى المصرى، صاحب الميزان)

Odgovor na pitanja, postavljena od strane džinna (nevidljivih bića).

To je odgovor na razna i brojna pitanja, iz raznih područja, a naročito iz područja akaida i tesavvufa. Pitanja su - navodno - autoru uputili vjernici (mu'mini) od džina, i dostavili mu ih ispisana na jednom papiriću, preko svog kurira, koji mu je došao u stan u liku psetanca i donio mu u ustima taj papirić i ostavio mu ga. Autor je, na tom papiriću, pročitao jasna pitanja i na njih je napisao odgovor, - što čini ovaj njegov rad.

Sam naslov rada, u doslovnom prevodu, glasi: „Uklanjanje zastora i koprene sa lica pitanja, što ih postaviše džini".

Djelo je napisao 955/1548. Abu'l-Mawāhib, 'Abdulwahhāb b. Ahmad b.

'Alī, aš-Ša'rānī, umro 973/1565.

ḤḤ II, 1488; GAL, G II, 336,4 (str.442); GAL, S II, 464; Ahlwardt 2123 (str.464); Kairo I, 347.

Početak:

بسم الله... وبه نستعين ونتوكل وعيله فليتوكل المتوكلون... فهذه اسئلة غريبة سألنى عنها
مؤمنو الجان - حفظهم الله تعالى - وطلبوا منى الجواب عنها... وها أنا شارع فى اجوبتهم
بحسب ما يفتح الله تعالى به فى الوقت - وهو حسبي ونعم الوكيل - وسميتها بكشف
الحجاب والرّان عن وجه اسئلة الجان...

Nasẖ, pisan vještom rukom, velikim dijelom vokaliziran. Naslovi i istaknute riječi pisani su crvenim mastilom.

Prvo pitanje, koje su džini postavili autoru:

سألونى عن السبب الذى اخرج الخلق من شهود تنزيه الحق المطلق الى وقوفهم مع التشبيه
فاجبتهم: سبب خروج العبد عن ذلك بعده فى شهوده عن حضرات الحق

Drugo pitanje:

وسألونى عن الاتحاد الذى يشير اليه القوم هل هوما يشير اليه اهل الالحاد

Koliko smo mogli ustanoviti iz rukopisa (po riječima: وسألونى - فاجبتهم koje su pisane crvenim mastilom), u ovom djelu ima 77 pitanja.

Posljednje je pitanje:

وسألونى كيف صحّ منا ومنكم تعقّل الوحدة ونحن لا نتعقل انفسنا الا اثنين روح وجسم
ومن يشهد اثنين كيف توحيده فاجبتهم: ليس تركيبنا من روح وجسم اثنين وانما هو
واحد لطيف وكثيف باطن وظاهر فهو واحد

Završetak djela:

وقد اطلعت على هذا الشجاعات كثيرة من الانس ممن كان لا يتعقل وجود الحق فعل
الحق تعالى وحده من دونه مشاركة احد له غزال عنه الشك، والحمد لله رب العالمين انتهت
الاجوبة عن سؤالكم ايها الاخوان من الجان... وقد اجبتكم بحكم الوقت وبما فتح الله
تعالى بعد ذلك بما هو اوفق منه، ولله الحمد اوّلا وآخرا... ولا حول ولا قوة الا بالله العلى
العظيم...

Prepis je iz XVIII stoljeća.

Na naslovnoj strani pod t.1, ispod naslova nalaze se dva poduža hadisa.

U vrhu, pored naslova, su dvije bilješke sa imenima ranijih vlasnika Ahmed al-Kasri el-Hanafi, imam u mahali Babu Zuvejle (u Kairu), koji je, sudeći po pismu bilješke, prepisivač ovog rukopisa; datum nije označen. U drugoj bilješci je ime drugog vlasnika: Muhammed Hifzi.

Ispod ove bilješke je nečiji lični pečat, u kome se može pročitati ime: Kemaluddin, i godina 1175/1761.

Na naslovnoj strani pod t.2, ispod naslova, nalazi se jedna kratka dova, te ime ranijeg vlasnika (Muhammed Hifzi).

Djelo je štampano u Kairu 1290/1873.

2246. (مجموعة الاحاديث الشريفة والاخبار اللطيفة) 561.

Zbirka hadisa, koju je nepoznati pisac sastavio po želji sultana Murata II b. Selima II (vladao 1574-1599).

U rukopisu nema spomena o autoru i naslovu djela, a ni u pristupačnim izvorima nismo mogli pronaći ovu zbirku hadisa. Naslov smo dali prema sadržaju djela.

Početak:

الحمد لله الذى جعلنى من علماء البيان والمعانى... وبعده فان افقر العباد الضعيف خادم
الشرع الشريف... فاراد ان يجمع احاديث شريفة واخبارا لطيفةً بها...

Autor je zbirku podijelio na četiri mekale (مقالة):

المقالة الاولى - فيما يتعلق بالعلم ومعرفة الله تعالى وتوحيده والاعتقادات... (؟) واعمال
الآخرة والايمان الكامل والتوبة والموت

المقالة الثانية - فيما يتعلق بالنفس المطمئنة والاخلاق الحسنة والاعمال الصالحة
والاسخياء... (؟)

المقالة الثالثة - فيما يتعلق بالنفس الامّارة والبخلاء المذمومين والاخلاق السيئة

المقالة الرابعة - فيما يتعلق بالسلطنة والوزارة والعدل والسماحة والعسكر والشجاعة
وتصاريف الزمان...

L. 34, 23 x 17. Nasẖ, pisan nevještom rukom. U pisanju ima grešaka. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Papir bijel, glat, čvrst; bez poveza, korice otkinute i zagubljene.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Iz Šehdi-efendijine biblioteke.

2247. Zbrika (مجموع) 2 6385.

L. 68; 21 x 13. Nasẖ, pisan vještom rukom. Naslovi djela, poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Ajeti i hadisi podvučeni su crvenim mastilom. Tekst je obrubljen tankom crvenom linijom. Papir žućkast, glat; povez polukožni, preklop otkinut i zagubljen.

1. L. 1-65. معراج المشتاقين ومنهاج المتقين

Djelo, na arapskom jeziku, o nauci, pokajanju, bogobojaznosti i drugim propisima. Napisao aš-Šayẖ 'Abdullaṭīf b. Dūrmiš al-Qaramānī, živio u

X/XVII stoljeću.

ḪḪ II, 1738; AM I, 618; O.M. I, 130.

Početak:

الحمد لله الذى انعم علينا وهدانا للاسلام... وبعد اعلم يا اخى ان كتابى هذا مسلك للسائرين الى الله تعالى

Završetak:

والحمد لله على توفيق ونستغفر الله العظيم على التقصير. سبحانك اللهم وبحمدك اشهد ان لا اله الا انت استغفرك...

Djelo je podijeljeno na deset poglavlja (maqāmāt):

المقام الاول فى العلم والعباده.
المقام الثانى فى التوبة والاوبة
المقام الثالث فى التقوى و الورع
المقام الرابع فى التوكل و التوفيض
المقام الخامس فى الصبر و الرضاء
المقام السادس فى الخوف و الرجاء
المقام السابع فى الصدق و الاخلاص
المقام الثامن فى الحمد و الشكر
المقام التاسع فى المحبة و الشوق
المقام العاشر فى التوحيد

2. L. 66-68.

١)قصيدة (فى المقام الكردى)

٢) توفيض نامه (توفيض الامور)

Dvije kaside na turskom jeziku, koje je napisao Ibrāhīm Ḥaqqī b. aš-Šayḫ 'Otmān Arzarūmī, umro 1195/1780.

Naslovi kasida su prema rukopisu.

AM I, 39-40; O.M. I, 33-36.

Početak prve kaside: بن بو جهانى نيلرم جان عالمندن كلمشم

Početak druge kaside: ظن ايمكه غير ايلر حق شرلرى خير ايلر

Prepis je završen 1167/1753-4.

Iz biblioteke Besim-efendije Korkuta.

2248. Zbirka (مجموع),4 **3296.**

L. 179; 22 x 16,5. Nasḫ, krupniji, čitak, pisan uvježbanom rukom. U pisanju ima grešaka. Po rubovima listova, u drugoj polovini, ima komentara. Papir žućkast, glat, čvrst. Povez polukožni.

1. L. 1-3b.

اَلْمُلَمَّعْ فِى كَشْفِ النَّعْتِ الْمُرَصَّعْ

Komentar kraćem radu النعت المرَصّع, koje sadrži molitve i salavate, posvećene Božijem poslaniku Muhammedu, a.s.

Naslov u rukopisu je: هذا رسالةٌ ملمع فى شرح النعت المرصع

Naslov u uvodu rukopisa je: ملمع لتبيين مشكلات كلمات صلوات مسمّات بالنعت المرصع بالجنس المسجّع صدرت عن صدر...

Osnovno djelo النعت المرصع je od nepoznatog pisca, a ovaj komentar الملمع napisao je 'Alī b. Sulṭān Muḥammad al-Qārī, umro 1014/1606, kako je to rečeno u uvodu u nekim izovrima.

Ismā'īl-paša (AM I, 753), kod spomenutog pisca, ne navodi mu ovaj komentar, nego mu pripisuje osnovno djelo.

Iz svega navedenog moglo bi se razumjeti da je i osnovno djelo i komentar od istog navedenog autora, - što nije sigurno.

GAL, S II, 542; Ahlwardt III, 428.

Početak (nakon besmele):

الحمد لله المبدع الحكيم. والصلوة و التسليم على نبيه الكريم. وعلى آله وصحبه المستحقين غاية التعظيم ونهاية الكريم...

Završetak:

...لقوله صلى الله عليه وسلم على طريق التنازع اى سبيل التنازع ولا يخفى حسن تلاحق تعلق المطلع بالمخلص والمقطع

2. L. 3b-4b.

رسالة فى الحق النكاح

Kraća rasprava iz područja islamskog bračnog prava.

Naslov u rukopisu je: هذا رسالةٌ فى حق النكاح لمولانا على القارى

Tu je, zapravo, riječ (pitanje i odgovor) o jednom formalnom uslovu, u vezi sa identitetom žene, koja je nekog opunomoćila, da, u njeno ime, sklopi njen brak.

Napisao 'Alī b. Sulṭān Muḥammad al-Qārī al-Herewī (umro 1014/1606), - kako je to rečeno u naslovu rukopisa. Vjerovatno je to izvadak iz nekog njegovog opširnijeg rada.

Početak, poslije besmele:

رفع الىّ سؤال فى واقعة حال الانسان تزوّج امرأة على لسان وليها وذلك بلفظ زوجتك موكلتى فلانة بنت فلان...

Završetak:

...فاذا ذكر اسم ابيه واسم امه وقبيلته وحرفته ولم يكن فى محلته رجل آخر بهذا الاسم وحرفته يكفى، ولو كان مثله آخر لايكفى، حتى يذكر شيئا آخر يحصل به اتيمين وحسبنا الله ونعم الوكيل...تمت الرسالة.

3. L. 4b-65. شرح حديث اربعين للبركلى

Komentar zbirci od četrdeset hadisa, što ga je napisao Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Bergiwī, umro 981/1573 (v. I, 359 i 2236,2).

Tu je, u stvari, komentar samo sedam hadisa, koliko je obradio navedeni autor. Dopuna toga komentara, koju je napisao Muḥammad b. Muṣṭafā al-Aqkermānī (umro 1174/1760), ovdje se ne nalazi (I, 360).

Početak (poslije besmele) i dio uvoda:

الحمد لله الذى ارسل رسوله بالهدى ودين الحق ليظهره على الدين كله ولو كره المشركون...والصلوة والسلام على جميع الانبياء والمرسلين...فالتمس منى بعض تلامذتى...جمع اربعين حديثا السنن...فاخذت ان اجمع من كتب الاحاديث المعتبرة كلها السنن ثم اشرحها وابين فيه بعض ما خطر فى قلبى...الحديث الاول

Pri koncu podužeg uvoda pisac (Bergivija) kaže, da je ovaj svoj komentar rasporedio na osam dijelova.

ثم انى جعلت شرح هذه الاحاديث ثمانية اقسام بعدد ابواب الجنان تشبيها لها بالجنان وتفاؤلا بان من يسلك طريق هذه الرسالة...يسلك طريق الجنان...وصدّرت كل قسم بكلمة دالة عليه ايجازاً

Prvi hadis, kojim pisac započinje svoju zbirku, a ovdje ga tumači, jeste poznati hadis: انما الأعمال بالنيات

koji se obično nalazi na početku svih Erbeīnā (zbirki od 40 hadisa).

Sedmi i posljednji hadis iz pera autora (Bergivije) jeste:

من غسل يوم الجمعة...

Završetak komentara (sedmog hadisa):

فهذا قلب الموضوع للغرض المصنوع والهوى المذموم والرياء المحظور فهذه لاحول ولا قوة الا بالله العلى العظيم. تمت بعون الله تعالى

4. L. 65-79. الاتباع فى مسئلة الاستماع

Rasprava o dužnosti pažljivog slušanja prilikom nečijeg glasnog recitovanja (učenja) Kur'ana. Napisao šejhul-islam Yaḥyā b.'Omar Minqārī-zāde, umro 1088/1677, - kako je to rečeno u uvodu rukopisa.

Početak (poslije besmele):

الحمد لله الذى انزل على عبده الكتاب ليدبروا آياته وليتكبر اولو الالباب...و بعد فيقول الراجى من ربه الحسنى والزيادة يحيى بن عمر الشهير بمنقارى زاده ان بعضا من معاشر الاخوان...دعانى لما حسبوا انى صنفت من الفنون...ناويا ان اسميه الاتباع فى مسئلة الاستماع...كما قال الله تعالى: واذا قرئَ القرآن فاستمعوا له وأنصتوا لعلكم ترحمون

Završetak djela:

...فخذ ما صفى من كلامه ودع ما كدر ولا تتقيد بملامه فالحق احق بالاتباع وهذا آخر ما قصدنا ايراده فى مسئلة الاستماع وسائلا من فضله ان يعم به انتفاع فى جميع الأقطار والبلدان والبقاع. تمت

Prepisao cijelu zbirku isti, nepoznati prepisivač, u XVIII stoljeću.

Na početku, na starom zaštitnom listu, nalazi se bilješka, koja sadrži genealogiju Muhammeda, a.s.

Na kraju, na posljednjem listu, je bilješka o tumačenju pojma „mukaddima".

2249. زبدة الامثال 5894.

Zbirka poslovica, koje služe kao motto u uvodu mnogih djela. Napisao Šayẖ Muṣṭafā b. Ibrāhīm al-Ḥanafī, iz Galipolja, umro 1024/1615.

Djelo je raspoređeno na 20 poglavlja.

Isma'īl-paša: Ḏayl I, 609; Flügel I, 301; GAL, G II, 423; GAL, S II, 631.

Početak:

الحمد لله الذى زيّن عباده بالالفاظ والاقوال... اما بعد فيقول افقر عباد الله الكريم مصطفى بن ابراهيم عفا عنهما

L. 47; 20 x 13,5. Ta'līq, pisan vještom rukom. Poglavlja su pisana crvenim mastilom. Rečenice su rastavljene crvenim tačkama. Papir bijel, čvrst, glat, malo dohvaćen vlagom; povez kožni.

Prepisao nepoznati prepisivač 1010/1601, dakle, za piščeva života.

Završetak i bilješka o prepisu:

تم جمع زبدة الامثال وترتيبه وتعليقه بعون الله الملك المتعال. قد وقع الفراغ عن تحرير هذه النسخة الشريفة بعون الله وحسن توفيقه فى شهور سنة عشر والف حامداً لله و مصلياً على رسول الله.

Na zaštitnim listovima, na početku i na kraju djela, su vježbe u pisanju i, većinom, bilješke iz fikha, prenesene iz raznih djela o ovoj temi.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

2250. ISTO 1358.

Rukopis je na kraju nepotpun. ناقص فى آخره

L. 28; 20 x 15. Nasẖ, krupniji, pisan rukom vrlo vještog prepisivača. Naslov i poglavlja pisana su crvenim mastilom. Papir bijel i žućkast, glat; povez polukožni, sa preklopom.

Prepisivač i datum prepisa nisu navedeni, ali rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu napisano je ime ranijeg vlasnika ('Alī Sipāhī...? iz Sarajeva).

Uvakufio Sālim-efendija Muftić.

2251. Zbirka (مجموع) 7 3571.

L. 188; 20,5 x 14. Nasẖ. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom, a mnoge su podvučene crvenom crticom. Po rubovima ima ispravaka i dopuna. Papir bijel, glat; povez kožni, rastavljen od listova koji su prosuti.

1. L. 1-30a. **المنيرة**

Djelo o metafizici, u kome su obrađena neka dogmatičko-teološka pitanja. Napisao Ḥasan Kāfī b. Turhan al-Aqḥiṣārī (Prušćak), umro 1025/1616. Mnogi biografi pripisuju ovo djelo Ibn Kamal-paši urmo 940/1533. (v. II, 1030,5) i (2147,11; 2171,2).

H. Šabanović: Književnost Muslimana u BiH... str.153.

S. Bašagić: Bošnjaci i Hercegovci u islamskoj književnosti, str. 86.

Početak:

الحمد لله اعلى معالم العلم و اعلامه... و بعد جمعت من الرسالة مختصرة لتكون للراغبين مفيدة و سميتها منيرة

2. L. 30b-36. **رسالة فى ليلة القدر**

Risala o značenju 27, noći mjeseca ramazana (Laylat al-qadr), od nepoznatog pisca. Naslov je na početku napisan kasnije, rukom drugog prepisivača.

Početak:

ربنا آتنا من لدنك رحمة انك انت الوهاب الحمد لله الذى نطقت بشكره الالسنة وجل ان تأخذه نوم ولا سنة وفضل ازمنة

3. L. 36b-40a. **رسالة فى الطريقة المحمدية وسيلة الى السعادة السرمدية**

Risala moralno-didaktične sadržine, pisana na osnovama tesavvufa. Napisao aš-Šayẖ 'Aziz Maḥmūd b. Faḍlullāh al-Uskudārī al-Hudā'ī, umro 1037/1628. Naslov u rukopisu je: رسالة فى الطريقة المحمدية

a u nekim izvorima naslov je sljedeći: طريقت نامه

GAL, S II, 661; ḤḤ II, 1113; AM II, 415; OM I, 185, H. Löbenstein, 2277,8.

Početak:

الحمد لله الذى قدر ما قدر فى الازل... و بعد فهذه رسالة فى الطريقة المحمدية وسيلة الى السعادة السرمدية جعلتها للصادقين من اهل الارادة طوبى لهم عند الله تعالى و زيادة

4. L. 40b-53. **(منتخب من مجالس النفيسة)**

- ناقص فى آخره -

Rad je na kraju nepotpun, zagubljeno je nekoliko listova.

Pouke i priče zasnovane na Kur'anu i hadisima, slabe vjerodostojnosti. Ovo je u stvari izbor iz djela: مجالس النفيسة

U pristupačnim izvorima ne nalazimo navedeni naslov, pa nam je i pisac nepoznat.

Po rubovima ima ispravaka, dopuna i kratkih komentara.

5. L. 55b-180a. **الطريقة المحمدية** (v. br. 2164).

na 54a listu je bilješka o uvakufljenju za Karađoz-begovu biblioteku u Mostaru, ime i lični pečat ranijeg vlasnika knjige, niže navedenog prepisivača, te dvije fetve na arapskom i jedan zapis na turskom jeziku. Na 54b i 55a listu je sadržaj djela i kratice hadiskih djela, iz kojih su citirani hadisi u ovom djelu.

6. L. 180b-184a. **(رسالة فى تحريم الدخان)**

Risala o zabrani pušenja duhana od nepoznatog pisca. Naslov je prema sadržaju.

Početak:

الحمد لله الملك المتعال المنزه عن الشركاء و الامثال... و بعد فلما رأيت اكثر الناس قد عمهم مضّ الدخان الذى احدثه...

7. L. 185a-188.

ترجمة وتفسير سورة الفاتحة وسبحانك والتحيات ودعاء قنوت

Prevod na turski jezik i tumačena sure Fātiḥe, Subḥāneke, Et-Teḥiyyatu i Kunut-dove, od nepoznatog prevodioca i komentatora.

Početak:

الحمد لله تحت النظم الكريم معناى مستقيم اولدركه جله كمال صفتلرى الله تعالى حضرتلرينه مخصوصدر

Cijelu zbirku prepisao Sulaymān b. Ayyūb Ḥawāğe, iz sela Cerovici, u kadiluku Tašlidža (Pljevlja), 1168/1754. godine, kako se to vidi iz bilježaka na kraju većine risala u ovoj zbirci.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

2252. ISTO 2790.

U vrhu prve stranice naslov je: هذا كتاب منيرة الاسلام لكمال باشا زاده

Prepisivač ovdje daje naslov djelu منيرة الاسلام i pripisuje ga Ibn

Kamāl-paši.

L. 70; 16 x 11. Nasẖ, krupniji, pisan uvježbanom rukom, u razmaknutim redovima. Istaknute riječi i naslovi poglavlja (مطلب) na rubu listova pisani su crvenim mastilom, a ponegdje takve riječi podvučene su crnom ili crvenom crticom. Papir bijel, deblji, čvrst. Povez kožni, sa utisnutim ornamentima na sredini korica, sa zatvaračem.

Završetak risale:

...و ذلك فى امور لا يتعلّق بها الأحساس و كل ذلك حرام وضلالة و افساد فى الدين على الخلق و لم ينقل شيء فى ذلك من الصحابة و لا عن التابعين رضوان الله تعالى عليهم اجمعين

Prepisao Ḥaydar b. Šit-efendi, u nedelju 23. muharrema 1199/1784 (v. bilješku na kraju).

Na kraju, ispod datuma prepisa, je bilješka sa imenom ranijeg vlasnika (Hadži-hafiz Isā), pisana rukom prepisivača.

Na unutarnjoj strani prve korice je bilješka o novcu (zajmu), datom Puškiću Ahmedu.

Na kraju, na neispisanom listu, je kraća dova napisana kasnije, drugim rukopisom.

U rukopisu se nalaze otisci starijeg i novijeg pečata ove biblioteke.

2253. Zbirka (مجموع), 2 5784.

L. 93; 21 x 14. Nasẖ - ta'līq, od različitih prepisivača. Istaknute riječi podvučene su crnom crticom. Papir bijel i tamnobijel, glat, deblji i tanji, malo dohvaćen vlagom; povez polukožni, oštećen.

1. L. 1-40. ISTO

Naslov u rukopisu je: فسميتها منيرة كمال باشا ذاده

2. L. 43b-93. دقائق الاخبار (v. br. 2127)

Oba djela su kasnije dopisana i kompletirana.

Prepis starijeg dijela je, vjerovatno, iz XVII stoljeća, a noviji dio prepisao je Sulaymān b. Ibrāhīm 1227/1812.

Na 93b listu isti prepisivač je zabilježio nekoliko stihova na turskom jeziku, nekog Muṣṭafā-efendije.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

2254. Zbirka(مجموع), 11 634.

L. 225; 24 x 13. Ta'līq - nasẖ, pomiješan. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima malo dopuna i ispravaka. Papir

---

bijel, čvrst, bez poveza, korice otkinute i zagubljene, a neki su listovi prosuti.

1. L. 1-85a. خلاصة الاخبار فى احوال النبي المختار

Djelo o stavaranju svijeta, Adema i Havve, zatim govori o Muhammedu, a.s., pisano tematski, o nauci i naučnoj spoznaji Allaha, vrlinama braka, koristima pokajanja, slavljenju i spominjanju Allaha, dž.š. i Božijem jedinstvu. Napisao aš-šayẖ 'Aziz Maḥmūd-ef. b. Faḍlullāh b. Maḥmūd al-Hudā'ī al-Uskudārī, umro 1038/1628.

ḤH I, 717; AM II, 415; GAL, G II, 444-5, str. 590.

Početak:

الحمد لله الذى علم الانسان ما لم يعلم و جعل آدم خليفة فى العالم... و بعد فهذه الرسالة فى احوال نبي المختار (!)

2. L. 85b-92a. فتح الباب ورفع الحجاب

Djelo o darovima koji su dati čovjeku i njegovim sposobnostima, od istog pisca.

ḤH II, 1231; O.M. I, 185; GAL, G II, 444-5; GAL, S II, 661.

H. Löbenstein, 2274,4, str. 133.

Početak:

الحمد لمن له العظمة و الكبرياء... فهذه رسالة سميتها فتح الباب و رفع الحجاب و جعلتها على ثلاثة ابواب

3. L. 92b-97a. رسالة فى الطريقة المحمدية وسيلة الى السعادة السرمدية

Kratka risla koja govori o propisima (principima) islamskog misticizma, od istog pisca. (v. 2251,3)

4. L. 97b-102. كشف القناع عن وجه السماع

Djelo iz islamskog misticizma koje govori o spoznaju Istine /Boga/, od istog pisca.

ḤH II, 1493; GAL, S II, 661; H. Löbenstein, 2277,3, str. 133.

Početak:

الحمد لله الذى لا يأخذه غفلة و سنة... و بعد فهذه رسالة سميتها كشف القناع عن وجه السماع

5. L. 102b-111. حبة المحبة

Kraća risala o ljubavi prema Bogu, Muhammedu, a.s. i porodici Božijeg

Poslanika, od istog pisca.
O.M. I, 187; GAL, S II, 661; H. Löbenstein, 2277,6, str. 134.

Početak:

الحمد لله الذى انبت حبة المحبة فى قلوب من احب... وبعد فهذه الى المحبين سميتها حبة المحبة

6. L. 102b - 111 مفتاح الصلوة ومرقاة النجاة

Djelo o namazu - smisao i značaj namaza -, o njegovim uslovima, koristima i vrstama, od istog pisca.
ḤḪ II, 1762; S II, 661; H. Löbenstein, 2277,5, str. 133.

Početak:

الحمد لله الذى امر عباده بالمحافظة على الصلوات... و بعد فهذه رسالة سميتها مفتاح الصلوة و مرقاة النجاة و جعلتها على ثلاثة ابواب

7. L. 122b-153. حياة الارواح ونجاة الاشباح

Djelo o smrti i pripremama za nju, o stanju duše i tijela poslije smrti, odnosno rastavljanju duše od tijela, o proživljavanju i okupljanju na Sudnjem danu, kao i polaganju računa, od istog pisca.
O.M. I, 187; GAL, S II, 661,1; H. Löbenstein, 2277,7, str. 134.

Početak: الحمد لله الذى أحيى قلوب العارفين بالحياة الابدية

8. L. 155b-206. جامع الفضائل وقامع الرزائل

Djelo o stanjima naroda, najvažnijim vrlinama, o odgoju duše i načinu njenog usavršavanja, o načinu odgoja u derviškom smislu i o spoznaji Allaha, od istog pisca.
ḤḪ I, 567; O.M. I, 187; H. Löbenstein, 2277,1 i 2129.

Početak:

الحمد لله الذى خلق الانسان فى احسن تقويم... اما بعد فهذه رسالة وضعتها على ابواب و فصول تهذيبا للنفوس عن الاخلاق الردية...

9. L. 207b-215. طريقت نامه

Risala, na turskom jeziku, na istu temu kao i djelo pod tačkom 3, od istog pisca.
ḤḪ II, 1113-14; O.M. I, 186; Vohd - M. Götz XIII 4, 143.

Početak:

الحمد لله الذى تجلى بذاته لذاته فاظهر ما اظهر... اما بعد طريق حقه سالك اولمق اسينلره معلوم اولاكه

10. L: 216-217a. اوسكدارى سلطان المشايخ محمود افندى حضرتلرى قدس سره العزيز بلغرادى منيرى افنديه كوندوردوكى مكتوب شريفلرينك صورتيدور

Pismo, na turskom jeziku, od navedenog pisca, upućeno našem piscu Muniru Beligradliji (šayḫ Ibrāhīm b. Iskender), umro oko 1026/1617. Nasov je prema rukopisu.

Početak: بعد السلام انها و اعلام اولنوركه طرق اعز طريق و اشرف سبيل اولمغين

11. L. 217b-225. سراج القلوب

Kratka risala o islamskom moralu. Sastoji se iz 41 poglavlja. Prvo poglavlje je o pokajanju, drugo o predanosti Allahu, treće o pobožnosti itd. Napisao Aḥmad b. Muḥammad b. 'Abdulmalik al-Aš'arī at-Tibrīzī Abu'l-Maḥāmid, čija nam je biografija nepoznata.
ḤḪ II, 983; Flügel III, 374; GAL, S II, 1000,37.

Početak:

الحمد لله ما اخص وعمّ من نعمه... قال ابوالمحمد احمد بن محمد بن عبد الملك الاشعري التبريزى... وسميته سراج القلوب و هو احد و اربعون بابا

Cijelu zbirku prepisao isti nepoznati prepisivač, vjerovatno, u prvoj polovini XVIII stoljeća.

Na naslovnoj stranici su imena djela, pisana u kružićima i pečati.

Iz Šehdi-efendijine biblioteke.

2255. مجالس الابرار ومسالك الاخيار ومحائق البدع ومقامع الاشرار 748.

Knjiga vjerskih pouka (vazova), na arapskom jeziku, što ju je napisao Aḥmad b. 'Abdulqādir Aqḥiṣārī ar-Rūmī, aš-Šayḫ, umro 1041/1631. Pisac je rodom sa Kipra, a dugo je živio u Akhisaru, u Anadolu. Prema nekim podacima, on je zarobljenik sa Kipra, koji je primio islam i posvetio se izučavanju islamske nauke (v. ḤḪ II, 1590, bilješka 2, u podlistku, na dnu stranice). Djelo mu je raspoređeno na stotinu poglavlja, koje nose naziv mağālis (sijela, sastanci ili predavanja), kako to sam pisac kaže u uvodu. Međutim, ovaj naš primjerak, sadrži 102 poglavlja. Svako predavanje obrađuje bar po jedan vjerodostajan (saḥiḥ ili ḥasen) hadis iz djela „Meşābiḥ as-Sunna". Pisac je želio da ispravi i ukloni mnoge grijehe, zablude i praznovjerice, prisutne među neukim muslimanskim svijetom njegova vremena, kako kaže u uvodu djela.

GAL, S II, 661; O.M. I, 26; ḤḪ II, 1590; AM I, 157.

Početak: الحمد لله الذى رفع اقدار العلماء بمقدار معرفة كتابه المحكم

Iz sadržaja djela:
Prvo poglavlje (list 4a):
المجلس الاول ـ فى تمثيل من يذكر ربه و من لا يذكره بالحى و الميت
Pedeseto poglavlje (list 205b):
المجلس الخمسون ـ فى بيان فريضة الصلوة بالكتاب و السنة و اجماع الامة

Stoto poglavlje (list 284b):
المجلس المائة ـ فى بيان تحقيق قوله عم استوصوا بالنساء خيرا فان المرأة خلقت من ضلع...

Stotinu drugo poglavlje (list 291a):
المجلس الثانى و المائة ـ فى بيان ايما امرأة ماتت و زوجها راض عنها

L. 392; 21 x 16. Nasẖ, čitak, krupniji, pisan uvježbanom rukom; u pisanju ima grešaka. Naslovi su pisani crvenim mastilom. Tekstovi Qur'ana i hadisa, kao i istaknute riječi podvučeni su crvenom ili crnom linijom. Papir žućkast, čvrst, glat; na rubovima nekih listova nalaze se naslovi pojedinih poglavlja. Na listu 369, stranica b neispisana. Povez kožni, oštećen, sa otiskom ornamenata na sredini korica.

Na prvom zaštitnom listu i u vrhu prve stranice nalazi se proizvoljno dat i skraćen naslov djela, napisan rukom prepisivača.

هذا كتاب مجالس رومى

هذا كتاب مجالس شريفة و مواعظ نفيسة لرومى افندى رحم

Završetak djela:
... و من حقه ان لا تخرج من بيته الا باذنه فان فعلت اى خرجت لعنتها الملائكة حتى ترجع الى بيتها

Prepisao Muṣṭafā b. Yūsuf, mjeseca rebiul-evvela 1162/1748. Bilješka na kraju:
تحريراً فى غرّاء ماه ربيع الاولى سنة ١١٦٢ من يد فقير الحقير ربه الرحمة محتاج مصطفى بن يوسف و الحمد لله رب العالمين

Na naslovnoj strani (list 1a) nalazi se bilješka o namazu i učenju Qur'āna.

Iz Šehdi-efendijine biblioteke (v. pečat u rukopisu).

2256. ISTO 2623.

Ovaj primjerak sadrži stotinu poglavlja.

L. 204; 22 x 15,5. Taʿlīq, sitan, složen, pisan vještom rukom. Naslovi poglavlja pisani su crvenim mastilom. Tekstovi ajeta i hadisa, te istaknute riječi, podvučene su crvenom linijom. Po rubovima mnogih listova ima komentara i bilježaka u vezi sa tekstom, - što je, velikim dijelom, pisano sitno, rukom prepisivača, dok je jedan dio komentara pisan krupnije, drugom rukom. Papir tamnobijel, glat, čvrst; povez kožni, znatno oštećen.

Na rubu posljednjeg lista nalazi se bilješka prepisivača, u kojoj on kaže, da je posljednja tri poglavlja skraćeno prepisao, - jer se, kaže, njihov sadržaj velikim dijelom ponavlja iz prethodnih poglavlja, pa on nije smatrao potrebnim, da ovdje prepisuje u cijelosti one, što je ponavljao. No, on se ipak za to kaje, jer se boji, da je to učinio „zbog slabe volje u radu. - a raniji učitelji i prenosioci nauke nisu takvi bili, pa su postigli velike nauke i duhovna savršenstva, dok mi ne postigosmo ni stoti dio njihovog znanja", zaključuje on.

Prepisao neki Šayẖ 'Oṯmān bez oznake datuma i mjesta.

Rukopis, vjerovatno, potječe iz druge polovine XII/XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu i na naslovnoj stranici nalaze se bilješke i ulomci o istoj temi (mevaiz). Na kraju se također nalaze takve bilješke.

Na posljednjem listu su stihovi na arapskom jeziku, sa kronogramima, u kojima su sadržani datumi smrti i godine života Abu Hanife, Šafije i autora šest poznatih zbirki hadisa. Stihove je sastavio neki Šayẖ Muḥammad al-Ḫalīlī, za koga pisac bilješke kaže, da je njegov šeyh i ustaz /profesor/. Vjerovatno bi to mogao biti Muḥammad b. Muḥammad al-Ḫalīlī, Šarafuddīn al-Maqdisī, umro 1148/1735, - koji je spjevao kasidu u pohvalu Mesdžidu-l-aksaa (v. GAL II, 363).

2257. Zbirka(مجموع), 4 6855.

L. 233; 20 x 15,5. Taʿlīq. Naslovi poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima malo komentara. Papir tamnobijel, glat, dohvaćen vlagom, listovi prosuti; povez kožni, sa preklopom, oštećen i rastavljen od listova.

1. L. 1-205a. ISTO

2. L. 205b-208 (رسالة فى الجهاد)

Kratka risala, na turskom jeziku, o značenju i važnosti džihada-borbe na Božijem putu, od nama nepoznatog pisca. Iz uvoda razumijemo, da je risala nastala za vrijeme sultana Murata, sina Ahmedova (1623-1639). Naslov smo dali prema sadržaju risale.

Početak:

سبحان من انزل الكتاب وبين لنا الحكمة وفصل الخطاب ... وبعد شول بر رساله در
جهاده متعلق اولان بعض آياتك تفسير نده

3. L. 210b-213a. الفقه الاكبر

Djelo o islamskom vjerovanju. Napisao Abū Ḥanīfa Nu'mān b. Ṯābit, umro 150/767 (v. I, 114,4, str.65).

4. L. 213-230. رسالة امنيه ايمان واسلام وطريق ضلالق

Risala, na turskom jeziku, o imanu, islamu, širku i putu mira, od nepoznatog pisca. Naslov je prema rukopisu. Inače, ovu risalu ne nalazimo u pristupačnim izvorima.

Početak:

الحمد لله حبّب لعباده المسلمين صراط المستقيم (!) و كرّه لهم البدع و الضلالات.. اما
بعد بو وسالهٔ امنيه الله تعالينك الذين آمنوا و لم يلبسوا ايمانهم بظلم...

Risala je podijeljena na tri poglavlja:

فصل اوّل ـ ايمان و اسلام بيانده در
فصل ثانى ـ تلبيسات ظلم =
فصل ثالث ـ طريقهٔ سلميه =

Cijelu zbirku prepisao nepoznati prepisivač, bez oznake datuma, ali, vjerovatno, u XVIII stoljeću.

Na prvom zaštitnom listu su hadisi i fetva, a zatim slijedi, na nekoliko listova, sadržaj prvog dijela u zbirci. Na naslovnoj stranici su bilješke iz tefsira, prenesene iz djela „Šayḫ-zāde 'alā al-Bayḍāwī". Na 230b-232a. listu su hutbe, a na 232b-233a. listu je dova za pokajanje i njeno tumačenje na turskom jeziku, te bilješka iz tefsira.

Iz zbirke Bajraktarević hadži Ajni-efendije, muftije iz Pljevalja.

2258. Zbirka(مجموع), 11 2151.

L. 197, 21,5 x 15,5. Nasḫ i ta'līq, mjestimice pomiješani, pisani veoma vještom rukom. Papir tamnobijel, deblji, čvrst. Povez polukožni.

1. L. 1-27. المنتخب من اغاثة اللهفان فى مكايد الشيطان

Kraće djelo o borbi protiv raznih vrsta praznovjera i gatanja, a naročito protiv kulta mrtvih. To je, zapravo, izbor iz poznatog djela o toj temi pod naslovom اغاثة اللهفان
što ga je napisao Muḥammad b. Abū Bakr Ibn Qayyim al-Ǵawziya, umro 751/1350. O tome, ko je sačinio ovaj izbor (منتخب), nema nikakvih podataka u našem rukopisu. A ono što je zabilježeno i napomenuto u izvorima, koji su nam pri ruci, nepotpuno je i nejasno.

Sam gornji naslov dat je prema smislu onog, što je rečeno u uvodu. taj naslov navodi Ahlwardt i bilježi, prema svom primjerku, da je ovaj izbor sastavio: صاحب المجالس الشهير برومى افندى
(pisac djela „al-Mağālis", Rumi-efendi), bez ikakvih podataka o njemu. On napominje, da je u nekim rukopisnim primjercima ovog djela (izbora) naslov: رد القبوريه
(Pobijanje onih koji mole pomoć od mrtvih u grobovima). Taj naslov bilježi i Kairo. Brockelmann pak kaže, da je naslov ove prerade:

تبعيد الشيطان بتقريب اغاثة اللهفان في مصائد الشيطان

i da joj je pisac Rūmī-efendī.

Prema svemu navedenom držimo, da je sastavljač ovog „Izbora" Aḥmad b. Muḥammad al-Aqḥiṣārī Ṣārūḫānī ar-Rūmī al-Ḥanafī, šejh halvetijskog reda, (koji je jedan od najpoznatijih, koji nose nadimak Rumi), umro oko 1043/1633.

Ahlwardt II, 2657; GAL, G II, 106; Kairo I, 300; AM I, 157; OM I, 26.

Početak (poslije besmele):

الحمد لله الذى خلق الانسان من نطفة امشاج و جعله سميعاً بصيراً

Primjerak je očito izdvojen i uzet iz neke druge zbirke i stavljen u ovu zbirku, - što se vidi po produženoj ranijoj folijaciji (126, na prvom listu ovdje).

Završetak:

... فالانصاب للشرك و الازلام للتكهن وطلب العلم ما ستأثره الله تعالى به و استبدّ فهذه
للعلم وتلك للعلم و دين الله تعالى مضادة لهذا و هذا و انما جاء رسول الله عليه الصلوة و
السلام لابطالها و ازالتها و الله المستعان وعليه التكلان ولا حول ولا قوة الا بالله العلى
العظيم

Poslije toga, na rubu stranice, nalazi se bilješka, pisana sitno, rukom istog prepisivača, o smrti i prolaznosti života.

Na listovima 28-34 nalaze se razne bilješke i kraći pasusi - većim dijelom na arapskom i nešto na turskom jeziku - sa područja vaza, akaida i fikha. Zatim veći izvadak iz nekog akaidskog djela, u kome ima dosta sitno pisanih komentara između redaka i po rubovima listova.

Na naslovnoj stranici je poduža bilješka - izvadak iz nekog komentara djelu „Šir'at al-islam" - o postupku sa rođenčetom.

2. L. 35b-38b. (شرح دعاء القنوت)

Komentar „Kunut-dove", koja se uči (moli) na „vitr-namazu", od nama nepoznatog pisca, koji u uvodu kaže, da je ovaj komentar napisao na inicijativu nekog Ḥusejn-age, koga mnogo hvali.

Iz kratke bilješke na završetku, moglo bi se razumijeti samo to, da je pisac neki 'Abdullāh (قد وقع الفراغ فى يد عبد الله بعون الله).

Početak (poslije besmele i riječi   pisanih crvenim mastilom):

الحمد لله الذى نوّر قلوب المستغفرين و شرح صدور التائبين...

Osnovni tekst (tekst Kunut-dove) pisan je crvenim mastilom.

Završetak:

ملحق ـ بكسر الحاء و فتحا و الكسر اصحّ اى لاحق فالحق بمعنى لحق يقال لحقه و لحق به لحاقا بالفتح اى ادركه فظهر من هذا ان كلمة لحق من قبيل ما يلزم و يعتدى. تم بعون الله تعالى واحمال الحاضر يتبع الكتب والدفاتير. قد وقع الفراغ فى يد عبد الله بعون الله تعالى

3. L. 39-55. كتاب الفاظ الكفر

Risala o griješnim riječima koje izvode iz vjere. Napisao Muḥammad b. Ismā'īl b. Maḥmūd - Badr ar-Rašīdī, umro 768/1366. (v. II, 1245,1).

GAL II, 80

Početak (nakon besmele):

قال الشيخ الامام العلامة محمد بن اسمٰعيل بن محمود المعروف ببدر الرشيدى رحمة الله عليه. اما بعد لما فسدت قلوبهم فسد سائر بدنهم وفشا منهم بافشا من الكذب والنميمة والتهالك على الدنيوية...

Važnije riječi i rečenice pisane su crvenim mastilom.

Završetak:

...فليس له ان يقودها الى بيعة وله ان يقودها من البيعة الى المنزل والله اعلم بالصواب واليه مرجع والمآب. تمت بعون الله تعالى من يد الضعيف

Po rubovima stranica ima bilježaka u vezi tumačenja teksta. Na kraju, ispod završteka, nalazi se jedan hadis.

4. L. 55b-60a. (رسالةٌ) علم الهدى

Risala iz područja islamskog vjerovanja (akaida). Napisao Sa'īd b. Mūsā al-Ḥalabī, čija nam je biografija nepoznata.

Ahlwardt II, 1875; ḤḤ II, 1161, GAL, S II, 978, 995; AM I, 392.

Pisac je, vjerovatno, živio u drugoj polovini desetog stoljeća po hidžri (između 950 i 980/1543-1572).

Naslov risale   . Brockelmann na jednom mjestu čita „'Ilm al-hudā" (S II, 978), a na drugom „'Alam al-hudā" (II, 995).

Početak (poslije besmele) i dio uvoda:

الحمد لله رب العالمين. والعاقبة للمتقين. ولا عداوة الا على الظالمين. اعلموا وفّقكم الله انّى لما نظرت فى كتب اصول الدين فوجدت بعضها متداخلة فى البعض قل ما يقدر كل احد على حفظها فانى اردت ان اجمع مسائل بعض الكتب فى كتاب واحد على سبيل الايجاز والاختصار تسهيلا للطالبين...

Djelo je raspoređeno na šest poglavlja (faṣl):

الفصل الاول ـ فى اثبات الله تعالى وربوبيته

الفصل الثانى ـ فى اثبات الايمان

الفصل الثالث ـ ما قيل فى الايمان

الفصل الرابع ـ فيما يتعلق بمعرفة احكام الدين

الفصل الخامس ـ فى خلافة الخلفاء

الفصل السادس ـ فى مسائل متفرقة

Zatim pisac citira jednu izreku Abu Hanife:

قال ابو حنيفة ـ رحمة الله تعالى عليه الفقه فى الدين افضل من الفقه فى العلم

Naslovi poglavlja (faṣl) pisani su crvenim mastilom, a važnije riječi podvučene crvenom crticom. Na rubovima, ponegdje, ima sitno pisanih biljež aka u vezi sa tekstom.

Završetak djela:

...وقيل الايمان فى السماء مع الروح و يفضى من فوق السماء الى الارض متصل من الروح الى الجسد شعاعة كشعاع الشمس وقيل لااله الا الله يبقى مع الجسد و محمد رسول الله يبقى مع الروح فان قيل الى اين يذهب سائر اعماله قلنا اتصلت بثواب الله تعالى او عذابه. تمت الكتاب

5. L. 60-66a. احوال قيامة

Risala o događajima, koji će se zbiti Sudnjeg dana, - od nepoznatog pisca. Čini se, da je to izvadak iz nekog djela.

Početak (nakon besmele):

روى ان رسول الله صلعم حين صلى صلوة الفجر واسند ظهره الى المحراب فقال: ايها الناس

تتنعمون بنعمة الدنيا وصاحب الصور قد القم فه و بسط ظهره و شخص بصره متى يؤمر بان ينفخ فى الصور...

Pisac se mnogo služi ajetima i hadisima, koji se odnose na dotično pitanje. Među hadisima koje navodi, mnogo ih je slabe vjerodostojnosti, ili su apokrifni.

Na rubu lista 60b nalazi se jedan hadis o Sudnjem danu i nekoliko ajeta s kraja sure ‘Abese, koji govore o strahotama Sudnjeg dana.

Važnije riječi i rečenice podvučene su crvenom crticom.

Završetak risale:

...ثم ينادى المنادى من قبل الرحمن كلوا واشربوا فتنعموا بذكر الآخرة كلوا واشربوا حتى يكون لكم الدنيا والآخرة بفضل الله تعالى. اللهم ارزقنا الجنة ونعيمها بفضلك يا حنان يا منان ولجميع المسلمين يا رب العالمين. بحرمة سيد المرسلين والحمد لله رب العالمين.

Iza ovog završetka, prepisivač se obraća u stihu čitaocima, moleći ih da ga sjete dovom:

الخط يبقى زمانا فى الكتاب   وصاحب الخط رميم فى التراب
يا قارئ الخط بالعين تنظر   ولا تنسى كاتبه بالدعاء تذكر

Na rubu ove, posljednje stranice u djelu, nalaze se opet dvije bilješke o dovi.

6. L. 66b-69b. (باب) شروط الصلوة وهى ثمانية

Kratka uputa o namazu (v. I, 113 i II, 1333).

Početak je ovdje:

الحمد لله رب العالمين. والصلوة والسلام على نبيه محمد... وعلى آله اجمعين. باب شروط الصلوة وهى ثمانية...

Istaknute riječi i naslovi pisani su crvenim mastilom. Po rubovima listova i između redaka ima dosta komentara, pisanih sitno, rukom prepisivača.

Završetak:

...باب الغسل المسنون وهى عند ابى حنيفة رحمة الله عليه اربعة غسل الاول غسل الجمعة والثانى غسل العيدين والثالث غسل الوقت يعرفه والرابع غسل الاحرام. تمت

7. L. 69b-71 فقه الكيدانى

Kraći rad o namazu (v. I, 247 i 276) i 1958,3.

Početak (nakon besmele i hamdele):

اعلم ان العبد مبتلى بين ان يطيع الله تعالى فيثاب و بين ان يعصيه فيعاقب...

Završetak:

...واهل الجنة فى الجنة خالدون واهل النار فى النار خالدون لقوله تعالى فى حق المؤمنين اولئك اصحاب الجنة هم فيها خالدون وفى حق الكفار اولئك اصحاب النار هم فيها خالدون. تمت

Na stranicama 71b-72a. nalaze se bilješke i izvaci iz raznih fikhskih djela, na turskom i arapskom jeziku (Bergivi, Halebi i dr.).

Takvih bilježaka ima i na rubovima spomenutih listova.

8. L. 72-74. رسالةِ كسب

Kraći napis o radu, sa islamskog gledišta, - što je izvadak iz nekog opširnijeg djela.

Naslov u rukopisu, pisan crvenim mastilom:

Početak (bez besmele):

كتاب الكسب مع الادب الكسب مصدر كسب يكسب وهو اسم لعمل يجرّ به العامل الى نفسه نفعا او يدفع عن نفسه ضرًّا...

Završetak:

وعن خلف بن ايوب انه وقعت زلزلة عظيمة فامر الطلبة بالدعاء فقيل له فيهم فقال خيرهم خير من خير غيرهم وشرهم خير من شر غيرهم.

9. L. 74b-97. (العبارات والتعليقات المنقولة من كتب الفقه)

Izvadci i bilješke, prepisane iz raznih fikhskih djela.

Gornji naslov je dat prema sadržaju.

Početak:

وقال سهل بن عبيد الله التسترى رحمه الله: اجتنب صحبة ثلثة اصناف من الناس: الجبابرة الغافلون والقرّاء المداهنون والمتصوفة الجاهلون - ذكره فى مشكاة الانوار من سيد على زاده

Posljednja bilješka (na listu 97a):

اجنه شرندن حفظ ايچون بسم الله الرحمن الرحيم اعوذ بكلمات التامات من كل عين ولامّات ومن شرّ شيطان وهامّات ماشاء الله كان ومالم يشأ لم يكن. نقل من مشكاة

I po rubovima listova ima sitno pisanih bilježaka.

10. L. 97b-114. مِنْهَاجُ الْمُتَعَلِّم

Djelo o vrijednosti i značenju nauke i o poukama za učenike, od nama nepoznatog pisca.

Izvori koji navode ovo djelo ne navode mu autora. Istina, u novom izdanju Kešfu-z-Zununa (Istanbul, 1943), korektori su naveli ime autora: Abū Ḥāmid Muḥammad al-Gazālī, ali to nam nije nimalo sigurno ni prihvatljivo zato što drugi izvori to ne bilježe, nego djelo navode kao anonimno; i drugo, što je nivo pisanja, u pogledu stila i sadržaja, daleko ispod nivoa pisanja Gazalije, - kako smo to ustanovili. Pored toga, Ahlwardt navodi mišljenje da je rad nastao u X ili XI stoljeću po hidžri, što je najverovatnije.

Naslov u rukopisu je: هذا كتاب منهاج المتعلم
ḤḤ II, 1878; Ahlwardt I, 135; Kairo I, 366.
Početak (nakon besmele):

الحمد لله موجد العلم (ف الخط العالم) للمجدّين. و موروث المعرفة للطالبين

U uvodu pisac kaže:

و بعد فانى ار يد بحول الله تعالى و قوته ان اجمع مسائل مما يتعلّق بالعلم و المتعلم و ان تكلموا فيا كثيرا الآ الىّ اجمع ما فيها من المهمات و ما يورث الجرئة على اقدام العلم و ارجو منه تعالى ان يعطينى الإقدام و الجد على العلم و العمل به. و سميتها بمنهاج المتعلم. والله الهادى الى سبيل الرشاد.

Djelo ima tri poglavlja (bab):

الباب الاول - ف العلم
الباب الثانى - ف المعلم
الباب الثالث - ف المتعلم

Naslovi poglavlja pisani su crvenim mastilom, a važnije riječi i rečenice podvučene su crvenom crticom.

Na kraju, na posljednja dva lista (113 i 114) su kraća poglavlja o savjetima (فصل ف النصايح)

Završetak djela:

... من طلب شيئا و لم يعلم كيفية طلبه و لم يعلم ممن يطلب ذلك شيء (!) و لم يباشر اسبابه، لم يصل مراده البته و اما من يطالعها و وقف على عظم العلم و ... و عرف كيفية تحصيله اجمالا فوصل الى مراده و نال الى مقصوده بعون الله تعالى. الحمد لله على اتمامه و اعطاء نعمائه و الصلوة على محمد و آله اجمعين.

Na kraju, iza ovog završetka, nekoliko bilježaka na rubu.

Tekst Kur'ana i istaknute riječi podvučene su crvenom linijom. Na rubovima malog broja listova, i na kraju, ima bilježaka.

Na listovima 114b-135a nalaze se bilješke i izvaci iz raznih djela sa područja fikha, vaza, tefsira i dova.

L. 135b-136. النتف ف الفقه (قطعة) - باب الحيض

Izvadak iz djela „an-Nutaf fi'l - fikh" (o hanefijskom fikhu poglavlje „Bāb al-ḥayḍ" (o menstruaciji). (Vidjeti II, 968, str. 163).

Prepisao Hadži-Omer, sin Hadži-Redžeb-efendije, iz Sarajeva, 8. zul-hidždže 1146/1733.

Na naslovnoj strani prvog lista ovog izvadka (135a) je jedna fetva, ispod koje je potpis: Kadi-zade, muftija Foče. Iznad bilješke je izblijedio pečat, u kome se može pročitati ime: Abduhu Ahmed.

11. L. 137b-166. جلاء القلوب

Djelo o pobožnosti i moralnom islamskom ponašanju. Napisao Muḥammad b. Pīr ʿ Alī Bergiwī, umro 981/1573 (v. I, 67).

Početak:

الحمد لله الذى جعل الليل والنهار خلفة لمن اراد ان يذكر او اراد شكوراً

Završetak ovdje (list 166b):

... فاغفر لآبائنا و امهاتنا و مُعَلِّمينا و لمن احسن الينا و لمن ظلمناهم بايدينا و آلِينَتِنَا و صل وسلم وبارك على حبيبك المصطفى ورسولك المُجْتَبَى

Na rubovima prva dva lista (137 i 138) ima dosta komentara, pisanih sitno, rukom istog prepisivača.

Na listovima 167-197 nalaze se izvadci i bilješke na arapskom i tuskom jeziku, uzeti iz raznih djela sa područja fikha, tefsira, hadisa i ahlaka. Među tim bilješkama, nalazi se nekoliko recepata za lijekove na turskom jeziku. (v. list 185).

Prepisao sva navedena djela, (osim izvadaka i bilježaka). - isti, nepoznati prepisivač u XVIII stoljeću.

2259. Zbirka (مجموع), 2 2876.

L. 27; 15,5 x 10,5. Taʿlīq. U prepisu ima grešaka. Po rubovima, na nekim listovima, ima ispravaka. Papir bijel, čvrst; povez polukožni, sa preklopom.

1. L. 1-14. زبدة النصائح

Komentar Abū Ḥanīfinim savjetima (an-Naṣā'iḥ). Napisao ʿOṯmān b. Muṣṭafā 1059/1649.
GAL; SN I, 287, str. 1199; H. Loebenstein, 2175.

Početak:

الحمد لله ارسل رسوله محمدا بالكتاب و السنة.. اما بعد فيقول العبد الضعيف عثمان بن مصطفى... لما كان نصائح الامام من جوامع الكلم اردت شرحها و كشفها بالكلم و سميته...

2. L. 15b-25a. (الموعظة فى الموت و القبر و يوم القيامة)

Kraća risala iz propovijedništva o smrti, životu na drugom svijetu i Sudnjem danu, od nepoznatog pisca. Naslov je prema sadržaju.

Početak:

الحمد لله رب العالمين و صلى الله على سيدنا محمد و اله و صحبه اجمعين يقول عز و جل عجبت لمن ايقن بالموت كيف يفرح...

Završetak:

... كما تحبون الدنيا لاكرمتكم كرامة المرسلين فلا تمتعوا قلوبكم بحب الدنيا فزوالها قريب. تمت الموعظة المباركة

Oba djela prepisao nepoznati prepisivač 1139/1726.

Na naslovnoj stranici je ime ranijeg vlasnika: 'Abdullāh b. 'Abdulḥamīd Serdarević iz Zenice.

Na zadnja dva-tri lista su bilješke iz va'za o istoj temi kao i djelo pod tačkom 2.

2260. كتاب فى الاسراء و المعراج 1976.

Knjiga o Muhamedovom a.s. noćnom putovanju u Jerusalim i na nebo. Napisao Aḥmad b. Aḥmad b. Selāme al-Qalyūbī, Šihābuddīn, umro 1070/1659.

AM I, 161; GAL, S II, 492.

Gornji naslov je prema naslovu u našem rukopisu. Brockelman bilježi naslov: شرح معراج النبى. Naslov u rukopisu, pisan rukom prepisivača, glasi:

هذا كتاب فى الاسراء و المعراج للشيخ الهمام خاتمة المحققين شهاب الدين احمد القليوبى رحمه الله

Početak poslije besmele:

الحمد لله المنان على عباده بنعم لا تحصى و الصلاة و السلام على من اسرى به من المسجد الحرام الى المسجد الاقصى... و بعد فهذا تعليق لطيف فى كل (؟) من الاسرى و المعراج المنيف جامع لما فى خيره من المطولات مع قلة الحجم وتلخيص العبادات...

Završetak djela:

...فثبت انه رآى ربه بالعيان كما عليه اولو التحقيق والاتقان. وكذا جميع ما رآه من قوارق العادات و من الدلايل و الآيات. فعليه افضل الصلاة والسلام وكذا سائر الانبياء الكرام. وآله واصحابه الاعلام. والحمد لله على التمام...تم المعراج المبارك بحمد الله وعونه وحسن توفيقه.

L. 76; 19,5 x 14,5. Nasẖ, stari, arapski, pisan vještom rukom. Istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Kur'anske riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima manjeg broja listova ima kraćih bilježaka. Papir tamnobijel, deblji, čvrst; povez polukožni, oštećen.

Prepis potječe iz XI/XVII stoljeća.

Prepisivač je, čini se, neki učenik, ili svakako savremenik autora, i prepis je dovršio ubrzo poslije autorove smrti, - što se može razumijeti iz naslova i iz jedne bilješke u rukopisu.

Na prvom zaštitnom listu nalazi se bilješka o veličini nekih meleka.

Na naslovnoj strani, ispod naslova, nalazi se nečitka bilješka na arapskom jeziku, pisana - čini se - rukom prepisivača, sastavljena na pučkom narječju, - nerazumljivog sadržaja.

Tu je i bilješka ranijeg vlasnika, nekog našeg hadžije (Ibrahim b. Zulfikar), koji kaže, da je rukopis kupio u Kairu, u vrijeme svog putovanja na hadž za 16 srebrenjaka (fidda), godine 1126/1714.

Na listovima 76. i 77. nalaze se kraće dove i lirsko-mistični stihovi.

Na posljednjem zaštitnom listu nalazi se bilješka sa imenom prvog vlasnika (Muṣṭafā b. Fetḥullāh, mjeseca redžeba 1076/1665).

2261. جامع الأزهار ولطائف الاخبار 1706.

Djelo je na početku nepotpuno, izgubljeno je prvih devet listova.

Opširno djelo sa područja propovjedništva, a govori o vrijednosti nauke, zikra, Kur'ana, o abdestu, namazu i drugim fikhskim propisima. Napisao Reğeb b. Aḥmed al-Brusavī Āmedī ar-Rūmī al-Ḥanafī, umro 1087/1676.

Djelo je podijeljeno na 98 poglavlja (bāb).

AM I, 365; O.M. I, 314; GAL, S II, 655.

Kod nas je početak:

ذكره الامام فخر الدين الرازى فى تفسير الكبير فى سورة الانبياء ان الله تعالى يضع الموازين وزين بها الاعمال...

Završetak:

(تمت هذا الكتاب توجهت الى بيت الله الحرام زيارة روضة مطهرة لسيد الانام فى رجب المرجب من شهور سنة ستين والف من الهجرة)

Iz završetka se razumije da je autor bio vaiz u staroj i novoj džamiji u gradu Tire(تيره), u ajdinskom vilajetu i da je djelo završio mjeseca džumadel-ahira 1060/1650. i da je iste godine, mjeseca redžeba, krenuo u Mekku da obavi hadž.

L. 277 (sa originalnom folijacijom); 21,5 x 15,5. Nasẖ sitan. Po rubovima nekih listova ima malo komentara. Poglavlja su pisana crvenim mastilom, a ajeti, hadisi i citati drugih učenjaka podvučeni su crvenom linijom. Tekst je obrubljen tankom crvenom linijom. Papir bijel, glat; povez polukožni sa preklopom, oštećen.

Prepisao Maḥmūd b. H̱alīl b. Maḥmūd u Istanbulu, u medresi Hakīm Čelebī, u četvrtak 17. rebiul-evvela 1145/1732.

Na prvoj unutarnjoj korici su poučne izreke, hadisi, bilješke iz tefsira i jedna bilješka iz vaza, prenesena iz djela „Zubda al-vā'iẓīn". Na prvom zaštitnom listu je sadržaj, a zatim slijedi nekoliko neispisanih listova. Na zadnjim zaštitnim listovima su bilješke iz fikha, tesavvufa, vaza, hadisi i poučne izreke, prenesene iz raznih djela kao što su:

زهرة الرياض.   تنوير القلوب   زهر العابدين   البزازية

Uvakufio Hromo-zade (Hromić) Salih-efendi.

2262. انيس الواعظين 590.

Zbirka proprovijedi (vazova) u kojoj je u 155 poglavlja protumačen, između ostalog, veliki broj ajeta i hadisa; sva su tumačenja protkana tesavvufskom filozofijom i derviškim nazorima. Napisao Aḥmad b. Muṣṭafā Mueḏḏinzāde (Mujezinović), Ḍiyā'uddin al-Mostārī, umro 1090/1679 (v. II, 966).

H. Šabanović: Književnost Muslimana BiH..., str. 347.

Početak:

الحمد لله حق حمده. والصلاة والسلام على سيدنا محمد عبده ورسوله. وعلى آله واصحابه من بعده. اما بعد فانى الفيت كتابى هذا وجمعته من الكتب المشهورة...وسميته انيس الواعظين فمن استأنس به وعمل بما فيه وصل الى رحمة رب العالمين

Naslovi nekih poglavlja:

١) فى فضيلة كلمة التوحيد
٢) فى فضيلة الوضوء
٣) فى ثواب بناء المسجد
٤) فى فضيلة الاذان
٥) فى فضيلة الصلاة
١٣) فى صلاة الجمعة
١٩) فى فضيلة ايام العشر
٢٣) فى فضيلة صوم رجب
٢٧) فى احياء ليالى شعبان
٣٠) فى فضائل شهر رمضان...الى آخره

Završetak djela je:

قد وقع الفراغ من تنميقه وتصنيفه على يد احقر عباد الله تعالى احمد بن مصطفى الموستارى المنسوب الى شيخه ومرشده حسن افندى وعيسى افندى اووالدهما مصلح الدين افندى قد سرسرهم الاوزيجوى سنة تسع وثمانين والف فى شهر شعبان...

L. 315 (sa autorovom folijacijom); 26,5 x 15. Nasẖ - ta'līq, pisan rukom autora (autograf). Poglavlja su pisana crvenim mastilom, a kur'anski ajeti podvučeni su crvenom linijom. Tekst je obrubljen tankom crvenom linijom. Po marginama ima nešto objašnjenja i dopunā. Papir bijel, glat, čvrst, malo dohvaćen vlagom; povez polukožni, noviji (preuvezan).

Autograf iz 1089/1678.

Na prvom b zaštitnom listu nalaze se bilješke na arapskom jeziku; dvije su prenesene iz djela „Ḥaqā'iq at-Tafsīr", od Sulamije, jedna iz „Kašf al-asrār", od Muḥammada b. Maḥmūa Samarqandije i jedan stih.

Na drugom a listu su većinom stihovi na perzijskom jeziku, a na istom b listu je bilješka na arapksom jeziku, prenesena iz djela „Šarh al-Maṯnawī", od Surūrije. Međutim, poznato je da je Sururija ovaj komentar napisao na perzijskom jeziku (?!).

Na trećem a listu je bilješka također na arapskom jeziku, prenesena iz djela „Taḥrīrāt ʿAlī-efendī" i stihovi na perzijskom jeziku.

Na četvrtom b i petom a listu je popis nekih djela, a na petom b listu sadržaj, odnosno poglavlja ovog djela.

Na naslovnoj stranici su dvije bilješke na arapskom jeziku, prenesene iz djela „Anīs al-Murīdīn", jedna definicija, te kraći biografski podaci o Abū Muḥammadu Sehlu b. 'Abdullāhu at-Tustariji. Ispod ovih bilježaka, neko je kasnije napisao bilješku na turskom jeziku, da je ovaj rukopis i još neke druge kupio od merhum Hadži-Tahir-efendije sin muderrisa Ahmed-efendije, 2. saffera 1314/1896.

2263. ISTO 4776.

ناقص فى آخره

Djelo je na kraju nepotpuno (prepisano samo 63 poglavlja).

L. 204; 20,5 x 15. Nasẖ. Poglavlja i istaknute riječi pisana su crvenim mastilom, a neke su podvučene crvenom linijom. Tekst je obrubljen tankom crvenom linijom. Po marginamam ima malo dopuna i ispravaka. Papir bijel, malo učadio; povez kožni, sa preklopom i utisnutim ornamentima.

Prepis je završen 1268/1851.

Na prvih šest zaštitnih listova nalazi se sadržaj djela, datumi rođenja neke djece, prigodne dove sa objašnjenjem na turskom jeziku i ime bivšeg vlasnika (Hafiz Sinan b. Halil Jukić iz sela Goduš, u zvorničkom kadiluku).

Rukopis je otkupljen od merhum H. Kasim-ef. Ibrišimovića, bivšeg vjersko-prosvjetnog referenta Odbora Islamske zajednice Sarajevo.

2264. بلوغ الامنية فى شرح انما الاعمال بالنية 1695.

Prilično opširno tumačenja hadisa ...انماالاعمال بالنية

Napisao Aḥmad b. Muḥammad b. Abu'l-H̱ayr al-Marhūmī aš-Šāfi'ī

1097/1685. Djelo je posvećeno Ḥamza-paši, namjesniku Egipta (1095-1099/1683-1687), koji je povratio vakufima u Egiptu sva njihova zakonska prava (S.O. II, 253). Inače, u nama pristupačnim izvorima nema spomena o ovom djelu i njegovom autoru, pa je pretpostavljamo, vrlo rijetko.

Početak:

الحمد لله الذى ايد عباده بنصره...احمده ان جعل على الاسلام مصابيح الظلام و ينابيع الاحكام...اما بعد فان سبب تحبير هذه الورقات فيا يتعلق فقوله صلعم انما الاعمال بالنية...ورتبت ذلك على مقدمة وفصلين وخاتمة وسميتها بلوغ الامنية فى شرح انما الاعمال بالنية

Djelo je podijeljeno na predgovor (muqaddima), dva poglavlja (fasl) i završetak (hatima):

المقدمة فى بيان رجال اسناده ومرتبته وسبب ايراده مع ما يتعلق بذلك و يناسبه من الفوائد

الفصل الاول فى الكلام على جملتى النية و بيان ما يتعلق بهما من الاحكام ماالتنبيه على ما فى بعض الكلمات من التصريف واللغات وما يناسب ذلك من الابحاث و النكات

الفصل الثانى فى الكلام على الهجرة وما يتعلق بها من الاحكام

الخاتمة فى بيان ان العبرة فى غالب النصوص الشرعية من الاحاديث النبوية والآيات القرآنية بعموم الفاظها لابخصوص اسبابها

L. 48; 21 x 15. Nasḫ, starinski. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Papir bijel, glat, deblji; povez kožni sa preklopom i utisnutim ornamentima na sredini i uglovima korica.

Datum sastava djela iskazan je riječima:

فى الربع الاول من الخمس الثالث من السدس الاول من النصف الاول من السدس الاول من العشر السابع من العشر العاشر من الجزء الحادى عشر من هجرة

Prepisao 'Abdul'āl az-Zintāī (?) al-Azharī 1107/1695.

Iz biblioteke 'Abdullāh-efendije Kantamirije.

2265. Zbirka (مجموع), 2 1809.

L. 77; 20,5 x 15. Nasḫ, sitniji, složen, pisan vještom rukom. Naslovi i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom, krupnije. Papir bijel, deblji, čvrst. Povez polukožni, sa preklopom.

1. L. 1-18. **نشر الزهر فى الذكر بالجهر**
للشيخ ابراهيم بن حسن الكردى ثم المدنى

Rasprava, u kojoj se dokazuje, da je uobičajeni „zikr" dopušteno glasno obavljati. To je odgovor nekim vaizima hanefijskog mezheba, koji su govorili, da nije dopušteno glasno (džehren) obavljati zikr, nego da to treba činiti tiho, u sebi. Napisao Ibrāhīm b. Ḥasan al-Kurdī al-Kūrānī, Nūruddīn, Abū Isḥāq, as-Ṣūfī, an-Naqšibandī, umro 1101/1690.

GAL, SN II, 521, str. 1294.

Ismā'īl-paša: Ḏayl (II, 647) navodi samo naziv djela, bez ikakvih podataka. AM (I, 35) navodi ime autora i mnoga njegova djela, ali mu ne spominje ovo djelo.

Početak (nakon besmele):

الحمد لله المنزل واذكر اسم ربك بكرة واصيلا. ومن الليل فاسجد له وسبحه ليلا طويلا...اما بعد فقد ذكرت ايها الاخ المكرم ايدك الله تعالى ان بعض الوعاظ من علماء الحنفية يعظ الناس بان ذكر الله تعالى جهرا حرام...

Prema bilješci na kraju, ovaj rad je autor dovršio u svom stanu u Medini, 22. zul-hidže 1078/1667.

Završetak djela:

وقد كان فى ذى الجود والاحسان صل وسلم على سيدنا ونبينا محمد وعلى سائر آبائه واخوانه من الانبياء والمرسلين وعلى آله وصحبهم والتابعين صلوة وتسليما فائضى البركات على السابقين و(؟) آمين سبحان ربك رب العزة عما يصفون و سلام على المرسلين والحمد لله رب العالمين

Bilješka o završetku djela:

قال المؤلف - قدس سره العزيز: تم تسويده يوم الاثنين ٢٢ من ذى الحجة الحرام خاتمة ١٠٧٨ سنة بمنزلى ظاهر المدينة المنورة عى خير ساكنها افضل الصلاة والسلام على (؟) خلق الله بدوام الله الملك العلام انتهى

Bilješka o prepisu:

قد وقع الفراغ من كتابة هذه الرسالة على يد الفقير الى الله تعالى: موسى بن ابراهيم البصرى ثم المدنى تلميذ مؤلف هذا الكتاب غفر الله له ولوالديه ولجميع اسلاف البرية الاتقياء الكرام ولجميع مشايخه الاجلاء العظام جعلهم الله تعالى فى اعلى عليين مع النبيين والصديقين والشهداء والصالحين (؟) يوم الاربعاء شهر رجب الفرد ١١٢١ سنه فى المدينة المنورة على خير ساكنها افضل الصلوة والسلام سبحان ربك رب العزة عما يصفون وسلام على المرسلين والحمد لله رب العالمين

2. L. 19-77. **اتحاف المنيب الاوّاه بفضل الجهر بذكر الله للمؤلف المذكور**

Djelo o istoj temi, od istog autora kao i predhodno, s naglaskom i opširnijim dokazivanjem da glasni zikr ima prednost nad zikrom u sebi, šapatom.

U uvodu pisac kaže da mu je dopala ruku risala jednog ranijeg pisca iz IX stoljeća (po hidžri), iz doba vladavine Mirze Ulug-bega, sina Šāh-Rūh al-Gurğānije, - u kojoj pisac tvrdi da je glasni zikr - zabranjena novotarija.

Naš rukopis predstavlja kritički odogovr na dotičnu risalu.

GAL, SN II, str. 1294.

Početak (poslije besmele):

الحمد لله العلى القريب الاعلى الكبير الاكبر القائل لايذكرنى عبد فى ملأ الاذكرته فى الرفيق الاعلى.. اما بعد فقد وقفت سابع ذى الحجة الحرام سنة ١٠٧٩ على رسالة لبعض اهل القرن التاسع من علماء الحنفية من اعيان دولة ميرزا ألوغ بيك بن شاه رخ الكوركانى مضمونها ان الجهر بالذكر بدعة مُحَرَّمَةٌ

Ova je risala mnogo veća i opširnija od predhodno (ima 59 lista), a pisac ju je dovršio u Medini, u subotu 24. zul-hidže 1079/1668. (dakle, godinu dana iza prethodne), što se vidi iz prepisivačeve bilješke na kraju djela.

Zatim slijedi bilješka o nekim dodacima i kasnijim ispravcima i kolacioniranju, sa datumom: 17. zul-kade 1080/1669.

ثم الحق فيه اشياء حرر تحريرا و قوبل و صحح فى مجالس عديدة تفرقة آخرها يوم الثلاثاء ١٧ من ذى القعدة الحرام سنة ١٠٨٠ احسن الله ختامها... و ذلك بمنزلى بظاهر المدينة المنورة...

Potom, sasvim na kraju bilješka o prepisu ovog drugog djela sa imenom prepisivača i datumom: u ponedeljak 21. ševvala 1121/1709.

و قد وقع الفراغ من نسخ هذه الرسالة على يد الفقير الى الله الغنى الكريم موسى بن ابراهيم البصرى ثم المدنى تلميذ المصنف - غفر الله له - ليلة الاثنين ٢١ شهر شوال سنة ١١٢١ و كان الوقت آخر الثلث الاول - غفر الله له و لوالديه و لجميع اسلافه و مشايخه و المسلمين و المسلمات - آمين

I ovo djelo prepisao je autorov učenik Mūsā b. Ibrāhīm al-Başrī al-Medenī 1121/1709.

Na rubu posljednjih listova prvog i drugog djela, nalaze se bilješke prepisivača, u kojima on kaže, da je prepis kolacioniran i iskorigiran prema primjerku koji je pregledao i ispravio sam autor.

Bilješka o kolacioniranju i ispravkama:

بلغ مقابلة و تصحيحاً فى مجالس آخرها يوم الثلاثاء ٢٢ من شهر شوال سنة ١١٢١ و قد كتبت و قوبلت على نسخة قابلها المصنف بنفسه و على هذه النسخة الحاقات المصنف بخطه و تصحيحه...

Iz biblioteke Abdullah-efendije Kantamirije.

2266. Zbirka (مجموع), 2 1813.

L. 101; 20,5 x 12,5. Nasẖ i taʿlīq, pisani uvježbanom rukom prepisivača. Na početku je izrađen lijep unvan. Tekst ne prve dvije stranice obrubljen je sa dvije tanke i jednom debljom zlatnom linijom, a u drugom dijelu sa po dvije tanke crvene linije. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Papir tamnobijel, deblji; povez polukožni, dobro sačuvan.

1. L. 1-75. ISTO kao br. 2265,2

Po marginama ima ponegdje i bilježaka, pisanih od istog prepisivača.

2. L. 77-101. ISTO kao br. 2265,1

Oba djela prepisao isti nepoznati prepisivač; bez oznake datuma, ali rukopis potiče, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu nalazi se netačni i brisani naslov djela.

كتاب مجموع الزوائد و منبع الفرائد ميرزا الوغ بيك ابن شاه رح الكوركانى سنة ١٠٧٩ كتاب فريدة

Ispod toga neko je kasnije olovkom napisao tačan naslov djela, a još niže napisao je crvenim mastilom.

Na kraju je, kao i prethodnom djelu, bilješka prepisivača o kolacioniranju i korigovanju djela prema primjerku koji je pregledao i ispravio sam autor.

Uvakufio 'Abdullāh Kantamirija (v. bilješku na 1. listu).

2267. الاشاعة شراط الساعة 1441.

Djelo o predznacima propasti svijeta. Napisao Muḥammad b. 'Abdurrasūl b. Qulender b. 'Abdusayyid al-Ḥusaynī al-Barzanğī aš-Šerezūrī al-Madanī, umro 1103/1691.

Ismā'īl-paša: Ḍayl I, 86; Ahlwardt II, 2766; GAL; S II, 529.

Početak:

الحمد من اوضح منهاج الحق ويصيب عليه فى كل شىء دليلا... اما بعد فقد قال الله تعالى اقترب للناس حسابهم و هم فى غفلة معرضون

L. 82; 21 x 17. Nasẖ - taʿlīq. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom, a neke su podvučene crvenom linijom. Po rubovima ima dopuna. Papir bijel, glat; povez polukožni.

Prepisao Ṣāliḥ b. Muṣṭafā Čelić 1297/1879.
قد وقع الفراغ من كتابة هذا الكتاب... عن يد اضعف العباد كأليك صالح بن مصطفى... لسنة سبع وتسعين و مائتين بعد الالف من الهجرة
Uvakufio navedeni prepisivač (v. bilješku na početku djela).

2268. Zbirka (مجموع), 4 6868.

L. 245; 23 x 16. Nasḫ. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom ili su podvučene crvenom crticom. Ajeti su podvučeni crvenom linijom. Po rubovima nekih listova ima ispravaka i kratkih komentara. Papir bijel, čvrst; povez kožni.

1. L. 1-180. مجالس المواعظ

Zbirka vazova. Podijeljena na 12 poglavlja (meğlis - sijelo), prema broju mjeseci u godini, a svaki medžlis ima pet mew'iẓa. Ukupno, dakle, 60 tema/va'ẓova. Napisao Šayḫ Aḥmad b. Šayḫ Meḥmed al-Qastamūnī al-Ḥanafī al-Ğelwetī, E'arağ-zāde, umro 1120/1708. Bio je muderis u medresi i džamiji Šehzāde u Istanbulu.
AM I, 168; O.M. 234; T.Y.T.K. II, 1496, str. 426.

Početak:
الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام الاتمان الاكملان... و بعد فيقول العبد الفقير الحوّج الى رحمة ربه على كل شيء قدير كما كنت واعظا فى جامع مسيح باشاى عتيق بعد صلوة الجمعة فى سنة تسع عشر و مائة و الف التمس عنى... و انا الحقير الفقير الشيخ احمد الشهير بابن الشيخ محمد اعرج غفر الله لهما...
Završetak:
... و على اله الهادين و اصحابه الذين شادوا لنا قواعد الدين و ان يسلم تسليما كثيرا الى يوم الدين و الحمد لله رب العالمين
Folijacija je originalna. Na listovima 180b-181a je jedna bilješka, prenesena iz djela „Ḥayāt al-qulūb", pisana kasnije rukom drugog prepisivača.

2. L. 181b-236a. در الواعظين (v. br. 2115)

3. L. 236-237a. (رسالة فى تحريم الدخان)

Kratka rasprava o zabrani pušenja duhana, sa šeri'atskog stanovišta, od nepoznatog pisca. Možda je ovo izvadak (poglavlja) iz nekog fikhskog djela. Naslov je prema sadržaju.

Početak:
اعلموا ايها الاخوان فى الدين انّ الدخان حرام بنصّ القرآن كقوله تعالى و يحرّم عليكم الخبائث..

4. L. 237b-245. حكايۀ سارق قاضى بيانده در

Priča, na turskom jeziku, o zgodama i nezgodama jednog kadije. Naslov je prema rukopisu.

Početak: بغداده بر قاضى وار ايدي علمى كمال مرتبه جوق ايدى

Cijelu zbirku prepisao Ṣāliḥ b. Ḥusayn 1212-13/1797-98. Na kraju posljednjeg dijela su hadisi, pisani kasnije, rukom drugog prepisivača.
Rukopis je pripadao Hazimu Muftiću, kojeg je, kao poklon, dobio od svoje majke, supruge Mahmud-bega Širbegovića iz Maglaja, godine 1919 (v. bilješku na naslovnoj stranici).
Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzijje) medrese u Travniku.
U ovu biblioteku donesen je iz Odbora Islamske zajednice Travnik.

2269. Zbirka(مجموع), 4 6853.

L. 369; 20 x 14. Nasḫ, sa nešto ta'līqa. Naslovi, poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima nekih listova ima kratkih komentara. Citati su podvučeni crvenom linijom. Tekst je obrubljen sa tankom crvenom linijom. Papir bijel, glat, neki listovi su oštećeni i dohvaćeni vlagom; povez polukožni, sa preklopom, otkinut.

1. L. 1-200. ISTO

Prepisao al-ḥāğğ Ibrāhīm b. al-ḥāğğ Yūsuf al-Bosnawī, iz Ključa, u medresi Šehzāde, u Istanbulu, 1218/1803.
(قد استراح القلم عن الجريان على هذا القرطاس على يد افقر العباد و احوج الناس الى الله تعالى الحاج ابراهيم بن الحاج يوسف البوسنوى من قصبۀ كلوج المحرر بمدرسة المعروف بشهزاده فى بلدة القسطنطنية... سنة ثمان عشر بعد المأتين و الف...)

2. L. 203b-218a. الباب الثامن عشر من حيوة القلوب فى ثواب الصلوة مع الجماعة رسالة فى حل مشكلات

Osmanaesto poglavlje iz djela „Ḥayāt al-qulūb" o nagradi za zajedničku molitvu (namaz) (v. broj: 2144).

3. L. 218b-224a.

Naslov u rukopisu je: رسالة سرّسبب صلوة خمس و سرّسبب وضوء و غيرهم

Odgovori Munla Saʿīda na pitanje učenika medrese o nekim abdeskim i namaskim radnjama i smislom njihovih propisa. Napisao Munla Saʿīd, godine 994/1585 u Budimu.

Vohd, M. Götz XIII, 47.

Početak:

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على من نزل بشأنه ... بوند نصكره معلوم اولسونكه بوترجمهٔ بادى باعث اولدركه

Naš primjerak, izgleda, nije kompletan, jer nije isti završetak kao u navedenom izvoru, a manji i po svome obimu.

4. L. 224b-365a. زبدة الواعظين (v. br. I, 246 i 2316).

Prepisi pod tačkom 2-4 isti su kao pod tačkom 1, dakle, isti prepisivač i godina prepisa.

Na listovima 365-368. je jedna podulja dova, a iza toga je četrnaesto poglavlje o džihadu, preneseno iz djela منية الواعظين وغنية المتعظين (v. I, 370 i ovdje broj: 2108).

Poklonio Muharem Handan, Vrbanja - Banja Luka).

2270. مشكاة الانوار فى لطائف الاخبار 5656.

- ناقص فى اوله ووسطه -

Djelo je nepotpuno na početku i u sredini (manjka 19 listova na početku i listovi 134-173).

Knjiga savjeta i pouka, na osnovu Kur'ana, Hadisa i stare tradicije svakojakih priča, tesavvufskog smjera. Napisao ʿAlī b. Muḥammad al-Miṣrī, ʿAlā'uddīn al-fakīh al-wāʿiẓ, umro 1127/1715, kako to navodi Brockelmann (GAL, S II, 472). Međutim, Ḥadži Ḫalifa (II, 1698) i Ahlwardt (VII, 8745) kažu da je autor ovom djelu Muḥammad b. Muḥammad al-Gazālī, umro 505/1111., što je vjerovatnije, jer ovaj naš primjerak prilično je star, pa ne bismo mogli reći, da mu je autor prvi navedeni pisac.

Početak, dio uvoda i neka poglavlja navešćemo u sljedećoj obradi, jer, kako smo naprijed rekli, ovaj primjerak je nepotpun.

Završetak djela:

...فرجع اليها فاذا هي قد خفت بالشهوات فرجع فقال وعزتك لقد خشيت ان لا ينجو منها احد الا دخلها وهذا بسط قوله عليه السلام خفت الجنة بالمكاره وخفت النار بالشهوات والحمد لله اولاً وآخراً والصلوة على رسوله باطناً وظاهراً

L. 306; 20,5 x 15,5. Taʿlīq. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima nekih listova ima malo dopuna i komentara. Papir tamnobijel, čvrst, deblji, malo dohvaćen vlagom; listovi su prosuti; povez kožni, oštećen i rastavljen od listova.

Prepis potječe iz XVII stoljeća.

Na predzadnjem listu je ime ranijeg vlasnika (Muṣṭafā b. Selim, muezzin Sinan Čauševe džamije u Livnu, godina 1067/1656. Ispod ove bilješke, sasvim pri dnu, je nečiji lični pečat koji je teško čitljiv, a na vrhu stranice je mali ovalni pečat, u kome čitamo: siromah Osman. Jedan dio ovog lista je namjerno oštećen, odsječen oštrim predmetom.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

2271. ISTO 6394.

Početak:

الحمد لله الذى نور قلوب أوليائه بأنوار معرفته وصفى صدورهم بملاحظة صفات حضرته...

U uvodu pisac kaže:

...فسح فى خاطرى ان اجمع كتابا جامعا يجمع شيئا من آيات القرآن وسنن الرسول وكلمات الاولياء ونكت المشايخ وحكم اهل العرفان...فجمعت هذا الكتاب وسميته بمشكاة الانوار فى لطائف الاخبار للتحضيض الى سنن السيد المختار وكسرت مقصوده فى ثمانية واربعين بابا

Zatim pisac donosi sadržaj djela po naslovima poglavlja, kojih ima 48. Mi ćemo ovdje navesti bar nekoliko poglavlja:

الباب الاول - فى الاستعاذة

الباب الثانى - فى البسملة

الباب العاشر - فى القرآن العظيم

الباب العشرون فى قصة زكريا ويحيى عليهما السلام وبيت المقدس

الباب الثلثون - فى رفض الدنيا ومذمتها والزهد والتوكل

الباب الاربعون - فى المحرمات من الربا والخمر وغيرهما

الباب الثامن والاربعون - فى صفة الجنة

L. 367; 21 x 15. Nasẖ - taʿlīq, pisani nešto debljim perom i uvježbanom rukom prepisivača. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Papir bijel, čvrst; povez kožni, malo oštećen i ima utisnute ornamente na sredini korica, a listovi su djelomično prosuti i rastavljeni od poveza.

Prepisao nepoznati prepisivač 6. zul-hidždžeta 1185/1772.

Iz kolekcije Besim-efendije Korkuta.

2272. ISTO 1709.

L. 320; 21,5 x 13,5. Nasẖ, sitniji, složen, pisan rukom vještog kaligrafa. Rečenice u uvodu rastavljene su sitnim crvenim tačkama. Tekst na prve dvije stranice obrubljen je tankom crnom i širokom zlatnom linijom, a na ostalim stranicama zelenom linijom. U vrhu prve stranice je veoma lijep unvan u bojama, u kome je ucrtano sitno poljsko cvijeće. Na početku, poslije uvoda je sadržaj. Naslovi su pisani crvenim mastilom. Tekst Kur'ana, hadisi i istknute riječi podvučene su crvenom linijom. Po rubovima nekih listova, s početka, ima nešto sitno pisanih bilježaka, koje se odnose na tekst. Papir bijel i tamnobijel; manji broj listova je žućkaste i razne boje, glat, čvrst. Povez kožni, oštećen i popravljen, sa utisnutim ornamentima na sredini korica i na zatvaraču.

Prepis je iz XVIII stoljeća.

Sudeći po pismu moglo bi se reći da je prepisivač 'Abdullāh-efendija Kantamirija, ali nismo sasvim sigurni u to.

Prvi zaštitni list je prazan.

Na drugom zaštitnom listu, s početka, nalazi se naslov djela

(كتاب مشكاة الانوار فى لطائف الاخبار)

zatim kratka bilješka H. Mehmeda Hadnžića, na arapskom jeziku, u vezi autora, u kojoj on ističe da ovo nije Gazalijino djelo. Potom slijede još dvije kraće bilješke, na turskom jeziku, od kojih se u jednoj kaže, da je rukopis došao od Hadži-muderris-efendije (حاجى مدرس افندى كلمشدن) a u drugoj, da je rukopis - vakuf 'Abdullah-efendije Kantamirije وقف قنده ميرى عبد الله افندى Na naslovnoj strani je opet bilješka o uvakufljenu rukopisa, وقف قنطميرى عبداه افندى te bilješke sa imenima i pečatima trojice ranijih vlasnika prvi: Abū Bakr b. Muḥarrem b. Veliyy al-Bosnawī al-Aqḫiṣārī - Bošnjak iz Prusca; drugi: Ḥusayn 'Abdī Kadrī-efendī-zāde; i treći: ʻAbdullāh b. Aḥmad - vjerovatno Kantamirija, „učenik gore navedenog mevlana, zv. ʻAbdulkādir-efendī", - kako se to teško može pročitati pri dnu stranice, u bilješci koja glasi:

ثم انتقل الى ملك الفقير الى الله الملك القدير عبد الله بن احمد، عفى عنهما الرب الصمد، من تلامذة المولى المشار اليه، اسبغ الله نعمه الجليلة عليه وهو المدعو بعبد القادر افندى...

Iz Kantamirijine biblioteke (v. bilješku na naslovnoj strani).

2273. رسالة العدّل فى بيان حال الخضر عليه السلام 1732.

Risala o Ḫiḍru, a.s., pisana u obliku va'za, a protkana je tesavvufom. Razna kazivanja o Ḫiḍru, a.s. autor ističe, da se oslanjao na Qušejriju i druge izvore. Napisao Nu'man-paša b. Muṣṭafā-paša Köprülü, umro 1132/1720.

GAL, S II, 663.

Početak:

قال الامام العلامة الفهامة قطب الدائرة الاسلام... اشرف الوزراء نعمان پاشا بن صدر الشهيد مصطفى پاشا... الشهير بكيرلى زاده... الحمد لله رب العالمين و بعد هذه رسالة حررت فى حال الخضر عليه الصلوة والسلام وسميتها رسالة العدل فى بيان حال الخضر عليه السلام

L. 37; 22 x 14. Nasḫ, pisan rukom vještog prepisivača. Kur'anski ajeti i istaknute riječi podvučene su crvenom linijom. Tekst je obrubljen jednom zlatnom linijom. Na početku je izrađen unvan u bojama. Papir bijel, glat; povez kožni, sa preklopom i utisnutim ornamentima na sredini korica i preklopu.

Prepis je završen 1140/1727.

Na prvom zaštitnom listu je naslov djela, ime vakifa i ranijeg vlasnika knjige (Hromo-zāde Ṣāliḥ-efendī) i ime drugog vlasnika (Kaukči-zade Šejh Abdullah).

Na naslovnoj strani je, opet, naslov djela, dva pečata vakifa i noviji pečat ove biblioteke. Na posljednjem listu su poučni stihovi na arapskom jeziku.

Uvakufio Hromo-zāde (Hromić) Ṣāliḥ-efendi.

2274. سواء السبيل وهو الصراط المستقيم 2425.

Djelo koje obrađuje pitanja vezana za ličnu spoznaju i spoznaju Boga, vezana za uspjeh i sreću na ovom, a spas na budućem svijetu. Napisao Šāh Kalīmallāh Ǵahānābādī, umro 1140/1727.

Djelo je podijeljeno na uvod (bidāye), tri poglavlja (kitāb) i pogovor (nihāye).

Isma'īl-pāšā: Ḍayl II, 29; GAL; S II, 619.

Početak:

الحمد لله الذى ارى عباده فى الافاق وفى انفسهم ايات وجوده... و بعد هذه مسايل معتمدة مفتى بها عند محقق اهلها يحتاج اليها كل من يروم البصيرة فى معرفة نفسه المؤدية الى معرفة ربه... سميته سواء السبيل...

L. 108; 18,5 x 12. Ta'līq. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Papir bijel, glat; povez polukožni, sa preklopom, malo oštećen.

Prepisao Muḥammad b. Rağab 1118/1706.

Na prvom zaštitnom listu je naslov djela, jedna izreka h. Alije i bilješka iz fikha. Na drugom zaštitnom listu je jedan stih iz „Mesnevije", sa prevodom na turski jezik. Na naslovnoj stranici je pečat ranijeg vlasnika knjige: Hadži-Mustafa Sidki, godina 1178/1764.

2275. تبشير الغزاة 2507.

Blagovijest borcima. Djelo o načelima svetog rata (ğihād), šeri'atsko-pravnim propisima kojih se muslimani moraju pridržavati u ratu i ostalim pitanjima koja su usko vezana za sveti rat. Djelo je posvećeno tadanjem bosanskom namjesniku Hekim Oğlū Ali-paši, pobjediku pod Banja Lukom, čiju pravednost i junštvo autor hvali. Napisao Muṣṭafā b. Muḥammad al-Aqḥiṣārī (iz Prusca), umro 1169/1755.

Djelo je podijeljeno na uvod, 22 poglavlja i zaključak, a pisac ga je završio 7. zul-kadeta 1150 (26.2.1738).

Bratislava, 153; Šabanović 471; Bašagić 151, 357.

Početak:

الحمد لله الذى فضّل المجاهدين باموالهم وانفسهم على قاعدين اجرا عظيما...وبعد فيقول
العبد الفقير...الحاج مصطفى بن محمد الاقحصارى...لما رأيت استيلاء الكفار على ديارنا

L. 114. (sa originalnom folijacijom); 19,5 x 14. Nasẖ, pisan vještom rukom prepisivača. Poglavlja i istaknute riječi pisana su crvenim mastilom. Citati iz Kur'ana podvučeni su crvenom linijom. Po marginama ima bilježaka, od istog prepisivača. Papir bijel, glat, djelomično dohvaćen vlagom; povez polukožni sa preklopom, malo oštećen i skoro rastavljen od listova.

Nema bilješke o prepisivaču niti o datumu prepisa, ali smatramo da rukopis potječe iz druge polovine XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu su poglavlja djela, a na posljednjem listu neko je kasnije napisao jednu dovu, koja se uči da bi se neprijatelj pobijedio.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzijje) medrese u Travniku (v. pečat na početku i na kraju djela).

2276. خزائن الجواهر ومخازن الزواهر 2336.

Opširno objašnjenje Besmele, sa sufijske tačke gledišta. Napisao Abū Sa'īd Muḥammad b. Muṣṭafā al-Ḫādimī, umro 1176/1762.

Ahlwardt II, 2263; GAL, G II, 351; GAL, S II, 664.

Početak:

بسم الله الذى جعل البسملة شريعة الافتتاح...وبعد فيقول ابوسعيد محمد الخادمى جعله
لسنة حبيبه...هذه خزائن الجواهر ومخازن الزواهر دقيقة عجائب اسرارها

L. 80; 21 x 11. Nasẖ, pisan vrlo vještom rukom prepisivača. Poglavlja su pisana crvenim mastilom. Početak je ukrašen vrlo lijepim unvanom. Tekst na prve dvije stranice obrubljen je debljom, zlatnom i tri tanke, crne linije, a na ostalim stranicama zlatna linija je nešto tanja. papir tamnobijel, glat, tanji; povez polukožni sa preklopom, zaštićen zelenim platnom. Rukopis se čuva u polukožnoj futroli. I rukopis i futrola prilično su očuvani.

Autor je djelo završio 1156/1743.

Prepis je završen 1218/1803.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzijje) medrese u Travniku (v. pečat na početku i na kraju rukopisa).

2277. (مولد النبى عليه السلام) 3154.

Hvalospjev o rođenju Muhammeda, a.s., na arapskom jeziku. U rukopisu je naslov: منظومة السيد البرزنجى زين العابدين فى مولد سيد الأولين والآخرين

Prema ovom naslovu, spjev je sastavio as-Sayyid Ǧa'far b. Ḥasan b. 'Abdulkarīm al-Ḥusaynī al-Barzanǧī, Zaynul'ābidīn, umro 1179/1766

GAL, G II, 384; GAL, S II, 517; Ahlwardt IX, 9536.

Međutim, čini se, da su verzije ovog spjeva različite. Prema verziji, koju navodi Ahlwardt, spjev je sačinjen od stihova i rečenica u prozi. Naš primjerak je u cjelosti u stihovima, bez proznih rečenica. U posljednjem stihu kaže se da je spjev u „205 stihova"; dok stvarno broji 220 stihova.

Početak:

بدأت باسم الذات عالية الشأن
بها مستدرًا فيض جود واحسان

Završetak spjeva (dva posljednja stiha):

وَمَا شَنَّفَ الأَسْمَاعَ دُرِّيُّ وَصْفِهِ
وَقَلَّدَ أَجْدَاداً قَلاَئِدُ مَرْجَانِ
وَحَلَّتْ صُدُوراً لِلْمَحَافِلِ قَدْ سَمَتْ
عُقُودُ حِلاَةُ الزَّيْنِ فِى سِمْطِ إِتْقَانِ

Spjev je razdijeljen na 18 poglavlja, od kojih svako ima po deset stihova.

Ukupan broj stihova je 205, što je pjesnik izrazio u posebnom stihu, iza završetka spjeva:

وَفِى مِائَتَيْنِ قَدْ أَتَى نَظْمُ مَوْلِدٍ
يَزِيدُ لَهُمَا خَمْسٌ رَجَوْنَا بِغُفْرَانِ

Iza svakog poglavlja slijedi refren:

إِلٰهِى رَوِّحْ رُوحَهُ وَضَرِيحَهُ
بِعَرْفٍ شَذِىٍّ من صَلاَةٍ وَرِضْوَانِ

Ovakvih refrena ima 17 (nema ga iza posljednjeg poglavlja), i sa ovim brojem spjev bi imao ukupno 223 stiha.

L. 9; 24,5 x 19,5. Nasẖ, krupniji, veoma lijep, vokaliziran, pisan rukom vještog kaligrafa. Papir tamnobijel, tanji, krhak. Poveza nema.

Prepisano mjeseca redžeba 1311/1893.

تمت تمام بعون عناية الله الملك العزيز الغفران حرّره فى رجب الفرد سنة ١٣١١ هـ

2278. تنوير القلوب من ظلمة الذنوب 4633.

Opširno djelo sa područja propovjedništva (91 poglavlje), u kome su obrađene razne teme iz dogmatike, fikha i etike. Napisao Aḥmad b. Muḥammad b. Selīm al-Mostārī (iz Mostara), umro 1190/1776. Pisac je djelo završio 1162/1748.

Šabanović, 481; K. Dobrača II, 966.

Početak:

الحمد لله على افضاله واكرامه. والشكر له على احسانه وانعامه...اما بعد فهذه مجموعة لطيفة وموعظة نظيفة سميتها تنوير القلوب من ظلمة الذنوب...ورتبتها على احدى وتسعين بابا

Završetak djela:

...وعن جابر - رضى الله عنه - عن النبى - صلعم بيان اهل الجنة فى نعيمهم اذ سطع لهم نور فرفعوا رؤوسهم فاذا الرب قد اشرف عليهم من فوقهم فقال السلام عليكم يا اهل الجنة قال: وذلك قوله تعالى: سلام قولا من رب رحيم قال: فنظر اليهم و ينظرون اليه فلا يلتفتون الى شىء من النعيم ماداموا ينظرون اليه حتى يحتجب عنهم و يبق نوره.

Pisac završava dovom:

اللهم نوّر قلوبنا بنور هدايتك كما نوّرت الارضّ بنورى شمسك. وادخلنا الجنة دارك دار السلام برحمتك يا ارحم الراحمين. و بلطفك وكرمك يا اكرم الاكرمين.

Bilješka o završetku djela:

قد وقع الفراغ من تحرير هذا الكتاب وتأليف بعون الله وحسن توفيقه بين صلوتين يوم الاثنين الرابع والعشرين من شهر جماذى الاولى لسنة اثنى وستين ومائة والف على يد افقر العباد الى رحمة ربه يوم الميعاد احمد بن محمد الموستارى غفر الله له...

L. 291 (sa originalnom folijacijom); 21 x 14,5. Nasẖ-ta‘līq. Poglavlja i istaknute riječi pisana su crvenim mastilom, a neke su podvučene crvenom crticom. Na kraju nekih rečenica stavljene su krupne crvene tačke. Po marginama ima komentara u vezi s tekstom. Papir bijel, glat, malo dohvaćen vlagom; povez kožni sa preklopom i utisnutim ornamentima na sredini korica, koje su rastavljene od listova.

Prepisao Muṣṭafā b. Ṣāliḥ-efendī Nā'imī-zāde al-Mostārī, 16. džumade-l-evvela 1188/1774.

Bilješka o prepisu na kraju glasi:

حمد لله شد میسر خاتمه
ختم ایده انجامز حق خیرایله امین وانا الفقیر الحقیر الى القوى القدير مصطفى بن صالح افندى نائمى زاده الموستارى عفا عنهما البارى وايقظهما من نور الغفلة فى الدنيا والعقبى آمين...قد تم فى ١٦ من جماذى الاولى لسنة ثمان وثمانين ومائة والف

Prva dva lista su prazna. Na sljedeća tri lista je sadržaj. Poslije sadržaja ima osam neispisanih listova. Na kraju su također tri neispisana lista.

Rukopis je donesen iz Odbora Islamske zajednice Mostar.

DJELA ČIJE VRIJEME NASTANKA NIJE POZNATO

2279. Zbirka(مجموع), 7 2287.

L. 233; 18 x 13,5. Nash i ta'līq, stariji, pomiješani, pisani vještom rukom, krupnije, u razmaknutim redovima, mjestimice vokalizovani. Papir žućkast, deblji; listovi spočetka oštećeni. Po rubovima malog broja listova ima malo bilježaka. Povez polukožni, oštećen vlagom i crvotočinom.

1. L. 1-35a. معراج النبي عـ م

Kraće djelo na arapskom jeziku o putovanju Božijeg poslanika Muhammeda, a.s. u nebo, od nepoznatog pisca. Rad je starijeg datuma, zasnovan velikim dijelom na tradiciji slabe vjerodostojnosti.

Početak poslije besmele:

قال حدثنا محمد بن على قال حدثنا محمد بن مسلم قال اخبرنا عبد الصمد بن عبد الله الكوفى عن اسرائيل يونس عن تمال (؟) بن حارث عن عكرمة قال... كلهم يستندون هذا الحديث عن ابن عباس عن تفسير هذه الآية سبحان الذى اسرى بعبده ليلا... قال بن عباس قال رسول الله صلعم ان فى حديث المعراج عجبا... وذلك اننى ذات ليلة... دخلت بيت زوجى ام هانئ...

Završetak:

... الى ان نزل عند الصخرة عند البيت المقدس فرأيت البراق فركبتها وسار معى الى ان انتهينا الى منزل ام هانئ. قال النبى صلعم فاويت الى فراشى بعدما صبح الصباح قدرة ومعجزة وكرامة من الله تعالى اكرمنى بها. تم معراج النبى صلى الله عليه وسلم

2. L. 35b-43 وصية الامام الاعظم ابى حنيفة

Kratka početnica o islamskom vjerovanju, koja se pripisuje Abu Hanifi, umro 150/767 (v. I, 364).

3. L. 44-99a. كتاب) بداية الهداية

Knjiga o lijepom ponašanju i pravoj pobožnosti, protkana misticizmom, za učenike i odrasle vjernike uopće. Napisao Abū Ḥāmid Muḥammad b. Muḥammad al-Gazālī, umro 505/1111. (v. 1991).

ḪḪ I, 228; GAL, G I, 422; GAL, S I, 749; Ahlwardt III, 3263.

Početak:

الحمد لله حق حمده والصلوة على محمد رسوله وعبده وعلى آله واصحابه من بعده. اما بعد فاعلم ايها الحريص على اقتباس العلم...

Završetak:

... فضلا عن قريتك او بلدتك ثم يفوتك به الملك المقيم والنعيم الدائم فى جوار رب العالمين. تمت بداية الهداية (؟) وحسن توفيقه

4. L. 99b-172. (مجامع آفات اللسان)

Poglavlje iz Gazalijinog djela احياء علوم الدين (sv. III) o grijesima i štetnostima, koje čovjek može počiniti svojim riječima (jezikom).

Prepis je dat u nešto skraćenom obliku.

Početak poslije besmele:

ثم لما عَلِمْتُ ان الشيطان يجرى على اللسان الفاظا يبطل الايمانَ...

Tekst je većinom vokaliziran.

Na listu 172b nalazi se fragmenat (samo jedan stranica) iz djela آداب المريدين , što ga je napisao Muḥammad b. Ḫafīf aš-Šīrāzī, Abū 'Abdullāh, aṣ-Ṣūfī, umro 371/981.

Ismā'īl-paša: Ḏayl I, 4; AM II, 49.

Početak:

الحمد لله على نعمه. هذه وصية الشيخ الكبير ابى عبد الله بن خفيف رحمة الله عليه وقدس الله روحه العزيز فى معنى التصوف وطلب طريق المعرفة الى الله تعالى يجب على المريد اذا قصد سلوك الطريق وخرج من الضيق الى الشفيق الرفيق ان تحفظ هذه الخصال التى أذكرها وبالله التوفيق. اول خصلة يبدأ بالندم على ما سلف من ايامه فى الغفلة والتفريط. والثانى رد المظالم...

Na kraju stranice (14. red):

... والعاشر يضبط بطنه ولسانه فان المريد ان كان شره النفس اكولا يحب الشهوات فانه...

5. L. 173-194 (العقيدة الاسلاميه)

Djelo o islamskom vjerovanju, od nama nepoznatog pisca. Rukopis je s početka nepotpun, jer su prvi listovi izgubljeni.

Djelo je, čini se, nastalo u IX/XV ili X/XVI stoljeću, a u njemu se brani ortodoksno vjerovanje.

Ono ima tri kraća poglavlja (faṣl). Naslov prvog poglavlja je na jednom od izgubljenih listova.

Drugo poglavlje, list 184b -

الفصل الثانى - فى وجه التدرج الى ارشاد وترتيب درجات الاعتقاد

Treće poglavlje, list 190b -

الفصل الثالث - فى الاسلام والايمان

Ḥāmid Muḥammad b. Muḥammad al-Gazālī, umro 505/1111, što nije ispravno, jer se pisac, na nekim mjestima, poziva na djela: al-Kanz, od Ḥāfiẓuddīna an-Nasafije i al-Fatāwā, od Bazzaziyya, koja su nastala poslije Gazalije do trista godina! Osima toga, sadržaja ovog djela i njegov stil nisu na nivou Gazalijinog pisanja. Pored toga, znatan dio sadržaja je slabe vjerodostojnosti.

Brockelmann (GAL, n.m.) kaže i to da je ovo, zapravo, skraćena prerada većeg istoimenog Gazalijinog djela, od nepoznatog prerađivača. To isto je navedeno u naslovu i uvodu štampanog primjerka (Kairo, al-Matbaʿa al-ʿĀmira, izdanje 1323/1907). No, to je također nesigurno, jer pouzdani izvori ne navode među Gazalijinim radova nijedno djelo pod ovim nazivom. Autor se, držimo, samo koristio Gazalijinim djelima (Iḥyā al-ʿulūm ad-dīn i dr.).

Rukopis je raspoređen na 109 poglavlja, koja su navedena u uvodu. U nekim izvorima i primjercima navodi se da je djelo raspoređeno na 111 poglavlja, a nekim opet znatno manje.

Ahlwardt VII, 8866.

Početak:

الحمد لله الذى احسن تدبير الكائنات. وخلق الارضين والسموات. وانزل الماء من المعصرات...وسميت هذا الكتاب مكاشفة القلوب. واعوذ بالله من الشر و الذنوب واختصرت على مائة وتسعين باب

Prvo poglavlje je: الباب الاول - فى بيان الخوف

Posljednje poglavlje (109) u našem rukopisu;

الباب التاسع بعد المائة فى الخوف و عذاب القبر قال تعالى: وما يستوى الاعمى يعنى الكافر الاعمى عن الهدى...

Završetak djela:

...والحقب ثمانون سنة يقولون غلبت علينا شقوتنا وكنا ظالمين (؟) خفف عنا يوما من العذاب انا موقنون وهم الاشقياء العاصون والمذنبون. تم دقائق الاخبار

Kako se vidi na završetku, prepisivač ovo djelo naziva: دقائق الاخبار, što je pogrešno i nerazumljivo, kada se zna da je to sasvim drugo djelo i da je on sam u uvodu napisao gornji naslov ovog djela. Vjerovatno je on bio prepisivač od zanata, koji je mnogo prepisivao ta i druga djela, pa ovdje, na kraju, i nesvjesno stavio pogrešan naslov djela. Ovo tim lakše, što autor, na nekim mjestima, prenosi i citira iz djela.

L. 272; 21,5 x 16. Nasẖ - taʿlīq. Zadnjih desetak listova je kasnije dopisano. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom ili su podvučene crvenom linijom. Po rubovima ima dopuna i objašnjenja, koja su u

vezi sa tekstom, pisana kasnije drugom rukom. Papir tamnobijel, glat, dohvaćen vlagom; povez polukožni, sa preklopom.

Nema podataka o prepisivaču i datumu prepisa, ali smatramo da rukopis potječe iz druge polovine XVI stoljeća, a dopisani listovi iz XIX stoljeća.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

2281. ISTO 3452.

L. 185; 21 X 15,5. Taʿlīq sa nešto nasẖa, pisan širokim perom, vještom rukom. Naslovi poglavlja i neke istaknute riječi pisane su crvenim mastilom, a neke su podvučene crveno. Papir tamnobijel, deblji, čvrst. Po rubovima listova ima bilježaka i komentara. Povez kožni, oštećen, sa utisnutim ornamentima na koricama.

2. L. 51b-106b. شرح تعليم المتعلم

Komentar „Taʿlīm al-mutaʿallimu" (v. I, 360 i 1978,2). Napisao Ibrāhīm b. Ismāʿīl b. ʿOṯmān b. Bakr b. Yūsuf al-Pazārī 996/1588, za vrijeme vladavine sultana Murata III (vladao 982-1003/1574-1595. (v. br. 2080,3). Komentar je ispisan po rubovima listova.

ḤH̱ I, 425; GAL, G I, 462; GAL, S I, 837.

Početak (nakon besmele):

الحمد لله الذى انعم علينا بانواع النعم و لطائف الاحسان و فضّلنا على سائر خلقه بتعليم العلم و البيان... و بعد فلما رأيت الكتاب المسمى بتعليم المتعلم مرغوباً و مقبولاً بين اولى التعليم و العلم خصوصاً بين الطالبين...

Završetak djela (na listu 106b)

...ولا بد ان يتعلم شيئا من الطب اى من علم الطب المبين فيه احوال بدن الانسان من حيث الصحة و السقم و يتبرّكه بالآثار الواردة فى الطب الذى جمعه الشيخ الامام ابو عباس المستغفرى فى كتابه المسمى بطب النبىّ ع. م. و كان قائلا قال فاين تجد ذلك الكتاب فاجابه...(؟) تجده من يطلبه و هو كتاب مشهور معتبر بين العلماء فلا بد لطالب من ان يجده و يتبركه بالآثار و الاخبار المذكورة فيه. الحمد لله على التمام و الصلوة على محمد افضل الرسل الكرام. و على آله و اصحابه ذوى القدر و الاحترام. تمت الكتاب بعون الله الوهاب

Prepisao oba djela Muṣliḥuddīn b. Muḥyiddīn Adanawī (iz Adane, u Turskoj), nastanjen u Siriji, u četvrtak mjeseca muharrema 1019/1610.

Bilješka na kraju:

قد وقع الفراغ من تسويد هذا الكتاب... فى يوم الخميس وقت الضحى فى شهر محرم

الحرام سنة من هجرة النبىّ عـ. م. تسعة عشرة بعد الالف على يد الفقير... مصلح الدين بن محى الدين ادنوى المتوطن حالاً فى الشام الشريف

Prema tome, držimo, ovo je jedan od najstarijih rukopisa ovog djela.

Na naslovnoj strani nalazi se hadis o samilosti (merhametu) prema ljudima. Zatim slijede stihovi nekoliko učenjaka o istoj temi. Sve je to pisano kasnije - drugim rukopisom.

Tu je, na rubu, i nečitka bilješka, sa potpisom ranijeg vlasnika.

U vrhu prve stranice, iznad besmele, je simboličko-mistično značenje riječi i pojma علم (ʿilm - nauka, znanje).

Na kraju, na posljednjem listu, zabilježena je poduža legenda na arapskom jeziku, prema kojoj Bog kazuje Musau, a.s. o stvaranju ovog svijeta i života, te o mnogobrojnim i dugim vremenskim periodima i fazama, kroz koja je svijet prolazio i u kojima je više puta, usljed prirodnih udesa i kataklizmi - po Božijoj volji - doživljavao propast i rušenje, pa opet izgrađivanje.

Iz biblioteke Fejzijje medrese u Travniku (v. pečat u rukopisu).

2282. ISTO 5809.

(مختصر)

U uvodu ovog primjerka, nakon besmele i hamdele, kaže se, da je djelo skraćeno i raspoređeno na 55 poglavlja:

(و سمّيت هذا الكتاب مكاشفة القلوب ... و اختصرته على خمس و خمسين ابواب (!) ليحفظ ما فيها اولوالعلم و الالباب...)

Iz toga se vidi da su nepoznati prepisivači, ili vaizi, ili neko drugi, unosili u ovaj rad svakojake prerade i izmjene, što unosi nesigurnost i neizvjesnost u njegov sadržaj.

Primjerak je nepotpun, jer su mnogi listovi izgubljeni, u sredini i na kraju. Odmah na početku, iza prve stranice, nedostaje dvadeset listova, što se vidi po folijaciji.

Iza kratkog uvoda je sadržaj u kome je, na sačuvanom prvom listu, navedeno 25 poglavlja.

Završetak je ovdje (na listu 106b, prije 219b):

... كقوله تعالى: كلاّ سوف تعلمون الآية، يعنى حقا سوف تعرفون ما ذا يفعل بكم فى القبور حين نزل بكم عذاب القبر انّ الانساب و الاولاد لا ينفعكم. و فى دقايق الاخبار و زهرة الرياض قال النبىّ صلعم: يدخل القبر قبل منكر و نكير ملك ملك يتلألأ وجهه...

L. 106 (prije 219); 20,5 x 15. Nasẖ i taʿlīq, pomiješani, pisani krupnije, uvježbanom rukom, različitih prepisivača. Naslovi su pisani crvenim mastilom, a tekst Kur'ana i hadisa poduvčen je crvenom linijom. Po rubovima nekih listova, u drugoj polovini rukopisa, ima bilježaka, koje se odnose na tekst. Papir tamnobijel, deblji, čvrst. Povez polukožni, oštećen; druga korica izgubljena.

Prepis potječe iz XVIII stoljeća.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

2283. ISTO 5154.

- ناقص فى اوله -

Djelo je na početku nepotpuno, otkinuto i zagubljeno 8 listova.

L. 214-8 (originalna folijacija); 21,5 x 16. Taʿlīq. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Kur'anski ajeti su podvučeni crvenom linijom. Po rubovima ima malo dopuna. Papir tamnobijel, glat, čvrst, na kraju dohvaćen vlagom, pa je pismo oštećeno; povez kožni, sa preklopom; prva korica otkinuta i zagubljena.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzijje) medrese u Travniku.

2284. Zbirka (مجموع), 3 1166.

L. 95; 20,5 x 15,5. Nasẖ, starinski, krupniji, pisan vještom rukom, mjestimice vokaliziran. U pisanju ima grešaka. Naslovi i istaknute riječi pisani su crvenim mastilom, koje je mjestimice izblijedilo. Papir tamnobijel, deblji, čvrst; mnogi listovi su dohvaćeni vlagom. Povez polukožni. Po rubovima malog broja listova ima ispravaka.

1. L. 1-46. (كتاب فى الوعظ) - ناقص فى اوله

Knjiga propovijedi i vjerskih pouka, od nama nepoznatog pisca. Primjerak je nepotpun s početka za 10-12 listova, koji su izgubljeni.

Rad je raspoređen na četrdeset poglavlja (bāb). Na početku svakog poglavlja nalazi se odgovarajući hadis, zatim slijedi po koja poučna priča (el-ḥikāya), te riječi i poučni stihovi učenih ljudi. Ima izreka, a naročito stihova, i na turskom i perzijskom jeziku. Sadržaj je kratak, sažet i prilično lijepo obrađen.

Početak je ovdje:

... صحيحة لرزقه الله منفعة العلم و الاخلاص و العمل. شعر:

ثوب الريا يشفّ عما تحته فاذا التحفت به فانك عارى

Prvo poglavlje ovdje je (sedmo po redu, list 1b):

الباب السابع فى العلم - عن ابى هريرة رض انه قال قال رسول الله صلعم من يرد الله به خيراً يفقهه فى الدين اخرجه البخارى و مسلم يقال فقِه الرجل بالكسر يفقّه فقهاً اذا علم... الحكاية ذكر فى خبر ان اهل البصر اختلفوا فقال بعضهم العلم افضل من المال و قال بعضهم المال افضل من العلم فبعثوا رسولا الى ابن عباس...

Posljednje poglavlje je:

الباب الاربعون فى رجاء المغفرة م عن سليمان رضى الله عنه انه قال قال رسول الله صلعم ان لله مائة رحمة...

Završetak djela:

قال لقمان رحمة الله عليه لابنه: يا بنى اربح الله رجاءً لا تؤمن فيه مكره وخف الله خوفا ولا تيأس فيه من رحمته فان المؤمن ذو قلبين قلب يرجو به قلب يخاف به. قال الله تعالى: ولا تيأسوا من روح الله انه لاييأس من روح الله الا القوم الكافرون. شعر:

ولما قسا قلبي ضاقت مذاهبي جعلت الرجاء منى لعفوك سلّما
تعاظمنى ذنبي فلما قرنته بعفوك رب كان عفوك اعظما.

Iza ovog završetka bilješka prepisivača:

الحمد لله على التمام وعلى رسوله الكرام عليه افضل السلام بحرمة يا رب العلام وحسن التوفيق هذا الكتاب التمام العليّ بن المصطفى المذنب العاصى المحتاج الى رحمة البارى غفر الله له ولوالديه ولجميع المؤمنين كلهم اجمعين

Prepisivač je neki Ali b. Mustafa.

Sa desne i sa lijeve strane ove bilješke su stihovi na turskom jeziku, pisani rukom prepisivača.

2. L. 47-63. رسالة النجاة من شر الصفات

Traktat sa područja tesavvufa o duhovnom uzdizanju i postizanju Božije milosti putem čuvanja i čišćenja od loših svojstava i grijeha. Naslov je prema uvodu rukopisa. Prepisivač je na početku stavio i drugi, nepoznat naslov, što je, držimo, njegov opis ovog reda:

هذا رسالة النجاة من هواء النفس الى طاعة الرحمن

Napisao Aḥmad b. Maḥmūd as-Sīwāsī, aš-Šayḫ Šihābuddīn, umro 803/1400.

ḤḪ I, 895; GAL, G II, 228; AM I, 118.

Početak:

الحمد لله الذى احيى ارواح المؤمنين بتجليات الجمال ونوّر عقول العارفين بفيض انوار الجلال... وبعد فهذه رسالة النجاة من شرّ الصّفات الى اخوان الهائمين للطالبين

Pisac navodi i ukratko objašnjava deset uslova (ašrāt, šurūṭ), koje sufija mora pri sebi imati i ostvariti u svom duhovnom uzdizanju i približavanju Bogu.

Tih deset uvjeta jesu:

1. uvjet. list 47a	الشرط الاول: طهارة البدن
2. uvjet. list 47a	الشرط الثانى ـ الخلوة
3. uvjet. list 47a	الشرط الثالث ـ دوام السكوت
4. uvjet. list	الشرط الرابع ـ دوام الصوم
5. uvjet. list 48a	الشرط الخامس ـ دوام الذكر
6. uvjet. list 49a	الشرط السادس ـ التسليم
7. uvjet. list 49b	الشرط السابع ـ نق الخواطر
8. uvjet. list	الشرط الثامن ـ ربط القلب بالشيخ
9. uvjet. list	الشرط التاسع ـ ترك النوم
10. uvjet. list 51b	الشرط العاشر ـ قلة الاكل

Podnaslovi i važnije riječi pisani su crvenim mastilom.

Završetak djela:

...فتحفظ يا اخى مما ...(؟) واشتغل بما رضيتك عليه وانتظر فتح الله ولو عمرك ولا تيأس من روح الله لان اليأس كفر ولا تأمن من مكر الله والامن كفر. اللهم يسر لنا الوصول الى هذه المقامات وسقاه وايّانا شراب اللذات بالمعاملات فى الدنيا والآخرة. تمت بعون الله.

Sa desne i lijeve strane ovog završetka su dva prepisivačeva stiha na turskom jeziku. Prepisivač je isti kao i u prethodnom rukopisu.

3. L. 64-94 اَخْلَصُ الْخَالِصِ (خُلاَصَةُ الْخَالِصَةِ)

Knjiga vjersko-moralnih pouka, općih savjeta i mudrih riječi. To je, zapravo, skraćena prerada ranijeg djela te vrste:

خَالِصَةُ الْحَقَائِقِ لِمَا فِيهِ مِنْ اَسَالِيبِ الدَّقَائِقِ.

Osnovno djelo „Ḫālisa al-haqā'iq" napisao je Maḥmūd b. Aḥmad al-Farābī, Abu'l-Qasim, ʿImāduddīn, umro 607/1210, a ovu preradu njegovog djela napisao je ʿAlī b. Maḥmūd b. Muḥammad ar-Rā'iḍ al-Badaḫšānī, koji je ovu preradu završio 854/1450.

Gornji naslov (Aḫlas al-Ḫālis) je prema uvodu rukopisa. Inače, u izvorima, naslov glasi: „Aḫlas al-Ḫālisa".

ḤḪ I, 699; Flügel III, 275; GAL, G I, 379; GAL, S I, 652.

Početak:

الحمد لله الاحد القديم السلام. الصمد القدير العلام. خالق الارواح و الاجسام. و رازق الانام و الانعام... اما بعد فان العبد الضعيف ... على محمود بن محمد الرائض البدخشانى... يقول التمس بعض اخوانى منّى ان الخص كتاب الخالصة على سبيل الايجاز و الاختصار تسهيلاً

Rad je raspoređen, kao i osnovno djelo, na pedeset poglavlja. Evo naslova nekoliko poglavlja:

1. poglavlje, list 64b	الفصل الاول ـ فى العقل
10. poglavlje, list 68a	الفصل العاشر ـ فى الزكوة و الصدقة
20. poglavlje, list 71b	الفصل العشرون ـ فى الفقر و الغناء و الفتوة
30. poglavlje, list 76b	الفصل الثلثون ـ فى العدل و الظلم
40. poglavlje, list 83a	الفصل الاربعون ـ فى الاشارة و المواصلة...
50. poglavlje, list 89b	الفصل الخمسون ـ فى المتفرّقات

Iza ovog, pedesetog poglavlja, ima još nekoliko kraći odlomaka, u kojima se govori većinom o dovama (molitvama).

Završetak djela:

... فاذا استقظت من نومك عند الصباح فقل: اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي اَحْيَانَا بَعْدَ مَا اَمَاتَنَا وَ اِلَيْهِ النُّشُور. اصبحنا و اصبح الملك لله. و العظمة لله و السلطان لله و العزة لله، و القدرة لله. اصبحنا على فطرة الاسلام و كلمة الاخلاص و على دين نبينا محمد صلى الله عليه و سلم و على ملة نبينا ابراهيم حنيفا و ما كان من المشركين

Iza ovog završetka napisano je crvenim mastilom:

تمت بعون الله و حسن التوفيق

Potom slijedi šest stihova na turskom jeziku, pisanih rukom prepisivača. Ispod tih stihova nalazi se bilješka o prepisu, pisana crvenim mastilom:

(كاتب الحروف على بن مصطفى يصماقو سنة خمس و عشرين فى شهر شعبان المبارك خمس و عشر فى يوم اثنين)

Prepisao cijelu zbirku isti prepisivač ʻAlī b. Muṣṭafā Yaṣmāko (?), u ponedeljak 15. šabana (10/25/1616), kako se to može razumjeti iz nejasne bilješke na kraju rukopisa, pisane posebnim svjetlocrvenim (razblaženim) mastilom.

Na završetku svakog rada prepisivač je zabilježio prigodne stihove na turskom jeziku, kojima se poslužio.

Na listu 95 nalazi se dova za dušu umrlih, koja se uči prilikom posjete groblju, što je pisano kasnije, drugom rukom.

Na unutarnjoj strani prve korice nalazi se bilješka sa imenom ranijeg vlasnika (Hasan, sin Mustafin, Mišo-zāde, mahale Sinan Vojvoda-u Sarajevu-1192/1778.

Uvakufio Mustafa-beg Dženetić, kao evladijjet vakuf, mjeseca ševvala 1289/1872 (v. bilješku na gornjem rubu lista 1.).

(اشبو نسخهٔ يى شريفه حنى زاده مصطفى بك بن فيض اه بك بن اسماعيل بك اولاد ذكورنه اولاديت و فقيدر ـ حرّر فى شهر شوال المكرم سنة تسع و ثمانين و مأتين و الف)

Ispod bilješke je nečitljiv pečat.

2285 Zbirka (مجموع), 3 1573

L. 72; 20,5 x 14. Nasḫ, djelomično vokaliziran. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima i u proredu ima ispravaka i objašnjenja. Tekst je obrubljen crvenom linijom. Papir bijel, osim nekoliko listova koji su žute boje; povez kožni, sa preklopom.

1. L. 1-27a. رسالة مشايخ الاهي

Djelo sa područja vaʻẓa, u kome se govori o imanu, islamu, dobročinstvu, Božijem jedinstvu, vrijednosti nauke, zadovoljstvu učenih ljudi, slanju Božijih poslanika i vladanju evlija, od nama nepoznatog pisca.

Naslov je prema rukopisu, koji je napisan na početku djela, crvenim mastilom. Međutim, u pristupačnim izvorima ne nalazimo ovaj naslov. Prepisivač je na početku djela izostavio hamdelu.

Djelo se dijeli na tri poglavlja (bāb), a treće poglavlje podijeljeno je opet na osam poglavlja (bāb).

Početak: الباب الاول فى الايمان و الاسلام و الاحسان و التوحيد اعلم ان الايمان عبارة عن تصديق بالجنان...

الباب الثانى فى فضل العلم و سرور اهله ادلة كثيرة فى كتاب الله تعالى

الباب الثالث فى ارسال الرسل و ولاية الاولياء

Završetak:

و الحال كلهم تبعدهم من روح و شيخ هذا الزمان يحبون ارباب الدنيا و يتواضعون لهم و يراعون أمورهم... هذا حديث حب الدنيا رأس خطيئة و من تواضع لغنى فقد ذهب ثلثا دينه.

Na kraju je komentar i ḫavāṣi Ajetul-kursije, na turskom jeziku, te bilješka, također na turskom jeziku, o postizanju određenih ciljeva učenjem sura Fīl i Humeze.

2. L. 27b-58. وصية الخواف

Savjeti i upute za put i pravac onih koji se žele opredijeliti za misticizam. Napisao Abū Bakr b. Muḥammad b. ʻAlī al-Ḫorāsānī al-Ḫawāfī, 825/1422. Pisac je umro 838/1435.

Ahlwardt III, 3023; GAL, G II, 206.

Početak:
قال الشيخ السالك قطب الممالك... ابوبكر بن على الخراسانى الخواف... اما بعد حمد الله تعالى و الصلوة و السلام على رسوله محمد وآله ... وصية لاصحابه و اولاده الذين تابوا الى الله

3. L. 60b-67. الفقه الاكبر

Djelo o islamskom vjerovanju. Napisao Nuʿmān b. Ṯābit Abū Ḥanīfā, umro 150/767. (v. I, 65).

Cijelu zbirku prepisao Bilāl b. Ḫalīl, u kasabi Jajce, 1033/1623.

Na margini zadnjeg lista nalazi se nekoliko poučnih izreka, na arapskom jeziku.

Na listovima 68-69. je اسقاط الصلوة, hadisi i kratko tumačenje ajeta o zabrani pijenja vina, dok se na marginama ovih listova nalaze fetve, hadisi, bilješke iz fikha i poučne izreke, većinom na arapskom jeziku.

2286. Zbirka (مجموع), 4 939.

L. 174; 20 x 14. Nasḫ, pisan nešto debljim perom, slabijim rukopisom. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima bilježaka iz raznih fikhskih djela, koje su pisane sitnijim taʿlīqom, od drugog prepisivača. Papir žućkast, oštećen, dohvaćen vlagom, pa je i pismo oštećeno; bez poveza, listovi prosuti.

1. L. 1-78. (كتاب فى الموعظة)
- ناقص فى اوله -

Djelo je na početku nepotpuno.

Neko djelo iz propovjedništva, od nama nepoznatog pisca. Naslov smo dali prema sadržaju djela. Autor u ovom djelu često citira Qušejriju.

Početak je kod nas:
الباب الاول فى التوبة. التوبة فى اللغة الرجوع عن الذ نب وكذلك التوب قال الله تعالى غافر الذنب و قابل التوب

Završetak:
و الحمد لله رب العالمين و صلواته على ملائكته المقربين وانبيائه المرسلين صدق الله العظيم وهو اصدق القائلين وهو ارحم الراحمين. سبحانك لاعلم لنا الا ما علمتنا انك انت العليم الحكيم...

Djelo je podijeljeno na 60 poglavlja. Prvo poglavlje je: التوبة a 60 poglavlje je: فى الفاظ اهل الحقيقة واصطلاحاتهم

Prepisao ʿAlī b. Pīrī b. Yūsuf, u Banjoj Luci, 1041/1632.
(تم بعون الله المستعان...من يد الفانية على بن پيرى بن يوسف غفر الله له...فى مدينة بنالوقه فى شهر ذى القعدة بعد صلوة الظهر يوم الاربعاء سنة ١٠٤١)

Ovo djelo ima originalnu folijaciju, a na drugom listu (kod nas na prvom) ispisan je sadržaj djela, od 19. do 60. poglavlja, pa je iza sadržaja odmah tekst prvog poglavlja o tevbi.

2. L. 79-97. آداب ذكرية

Kraća risala sa područja tesavvufa, od nama nepoznatog pisca. Naslov je prema rukopisu. U pristupačnim izvorima ova risala se ne spominje.

Autor je risalu podijelio na četiri poglavlja (faṣl):
الفصل الاول فى ذكر الله تعالى وتقدس
الفصل الثانى فى الوجد عن غلبة تأثير الذكر ونار المحبة
الفصل الثالث فى السماع من شوق الذكر وصفاته
الفصل الرابع فى آداب الوعظ وشرف العلم اليها

Početak:
الحمد لله الذى يذكر من ذكره فى سراء وضراء...وبعد فلما كان الطريق الى الله تعالى بعدد انفاس الخلائق...فسميتها آدابا ذكرية للصادقين انا الحقير ههنا سفير فقط كتبت مقالاتهم فى هذا المقام...

Završetak:
...قوله تعالى فى كلامه القديم. ان الله عنده علم الساعة و ينزل الغيث و يعلم ما فى الارحام وما تدرى نفس ماذا تكسب غداً وما تدرى نفس باى ارض تموت

Prepisao isti prepisivač, u tvrđavi Drniš, 1038/1629.

Na listovima 98-99 su bilješke, prenesene iz djelā:
تفسير قاضى بيضاوى ـ تعريفات ـ كتاب قوت القلوب

3. L. 99b-148a. رونق المجالس

Zbirka pripovijedaka didaktičkog karaktera. Napisao Abū Ḥafẓ ʿOmar b. Ḥasan an-Nīsābūrī as-Samarqandī, umro poslije 840/1436. (v. 2113,1).

Djelo je podijeljeno na 22 poglavlja, a svako poglavlje ima desetak hikaja.

ḤḪ I, 934; AM I, 793; Ahlwardt VII, 885-56; GAL, S II, 285.

Početak:
الحمد لله رب العالمين...هذا كتاب جمعه الشيخ الصالح العالم ابوحفص عمر بن ابى الحسن النيسابورى المعروف بسمرقندى...وسماه رونق المجالس مشتمل على اثنين وعشرين بابا يحتوى عشر حكايات...

Na 138b. listu su razne bilješke, većinom prenesene iz djela „aš-Šifāʾ". Na 149a. listu je nečija oporuka na turskom jeziku. Ime oporučioca nedostaje, jer je list manjkav upravo ondje gdje je bilo napisano ime oporučioca.

Ispod toga su, opet, bilješke iz gore navedenog djela (aš-Šifā), pisane sitnijim pismom.

4. L. 149b-174a. (رسالة) الوصايا القدسية

Savjeti za one koji su se pokajali, pa žele da stupe u derviške redove. Napisao Abū Bakr b. Muḥammad b. Muḥammad Zaynuddīn al-Hawāfī, umro 838/1435. Djelo je autor napisao u Kudusu 825/1422.

ḤḤ II, 2012; Ahlwardt III, 3023; GAL, S II, 285.

Početak:
قال سيدنا الشيخ الكامل زبدة الواصلين... زين الملة والدين ابوبكر بن محمد بن علي الخرساني الخواق... اما بعد حمد لله تعالى والصلوة والسلام على رسوله محمد واله اجمعين فهذه وصية الاصحابي واولادى الذين تابوا الى الله تعالى...

Prepisao navedeni prepisivač ('Alī b. Pīrī b. Yūsuf), u tvrđavi Drniš, 1036/1626.

Na posljednjoj stranici je bilješka na arapskom jeziku, prenesena iz djela: „al-Iṣṭilāḥāt".

Uvakufio Elči hadži-Ibrāhīm-pāšā, muḥāfiẓ Bosne (v. bilješku i pečat na kraju djela).

2287. خزينة العلماء وزينة الفقراء 6763.

Djelo o raznim islamskim propisima, zasnovano, većinom, na hadisima, islamskoj tradiciji i pričama. Napisao Muḥammad al-Bulgārī, čija nam je biografija nepoznata.

ḤḤ I, 704; Kairo I, 292.

Početak:
الحمد لله الذى لم يلده والد ولا يرثه مولود... وبعد يقول العبد العاجز الضعيف محمد البلغارى... وسميت هذا الكتاب خزينة العلماء وزينة الفقراء...

Završetak:
... وهى فاتحة الكتاب من قرأها حرّم جسده على النار وأخفّف العذاب عن ابويه وان كانا مشركين يا محمد اخلقت خلقا اكرم منك فذلك قوله تعالى ولسوف يعطيك ربك فترضى

Djelo je podijeljeno na oko 50 poglavlja (mağlis, bāb i faṣl).

Prvo poglavlje: المجلس الاول فى بيان فضل التسمية

Drugo poglavlje: المجلس الثانى فى بيان الوضوء والطهارة

Zadnje poglavlje: باب فى بيان معراج النبى صلعم

L. 127 (originalna folijacija); 27,5 x 17,5. Ta'līq, pisan vještom rukom.

Naslovi poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Papir tamnobijel, čvrst, glat; povez polukožni, sa preklopom koji je otkinut, oštećen.

Prepisao 'Oṯmān b. Ga'far, u vremenu od 1708-1080/1667-69 (v. bilješku na 62. i 127. listu).

Na prvom zaštitnom listu su imena i lični pečati ranijih vlasnika knjiga: Muḥammad b. Aḥmad i aš-Šayḫ Muḥyiddīn Muḥammad, vā'iẓ u Gazi Husrev-begovoj džamiji u Sarajevu.

Poklonio dr Ahmed-efendija Tuzlić.

2288. (رسالة فى كرمات الاولياء) 3528.

Djelo mističnog sadržaja o posebnim i čudotvornim vrlinama „dobrih ljudi" (evlija), od nepoznatog autora. Primjerak je nepotpun s početka, jer su mu prvi listovi izgubljeni. Gornji naslov je dat prema sadržaju, koji je ispunjen fantastičnim pričama i tvrdnjama, bez imalo racionalnog. Rad je sačinjen kao savjet i oporuka učenicima (muridima) tesavvufa, da ih privuče i zanese za taj pravac.

Početak je ovdje:
اما كرماتهم لاتحصى ولكن يا مريدى سأذكر لك بعضا منها ثم قال والله ثم والله ثم ولله اطلعت على اللوح المحفوظ فرأيت فيه ان احد تابع لسيدى ابراهيم الدسوق واخبرك يا مريدى

Završetak je:
فاوصيك لا تتبع غير طريقتنا هذه تندم وتبشر من يتبعناله اجر كبير والله اعلم واليه المصير. تمت الرسالة المباركة ولله المنة وصلى الله على سيدنا محمدخير البرية وعلى آله وصحبه وسلم.

L. 48; 20 x 15,5. Nasḫ sa nešto ta'līqa, pisan vještom rukom. U pisanju ima grešaka. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Papir tamnobijel, deblji; listovi su dohvaćeni vlagom, prosuti; poveza nema.

Rukopis, vjerovatno, potječe, iz XVII stoljeća.

2289. (كتاب المواعظ) 2930.

Knjiga vjersko-moralnih pouka i savjeta, nepoznata, od nepoznatog pisca. Pored ajeta i hadisa, protkana je mnogim pričama i tumačenjima slabe vjerodostojnosti.

Gornji naslov zabilježen je na rukopisu kasnije, prema sadržaju. Pisac mjestimice navodi citate, naročito poučne stihove na perzijskom jeziku. Djelo je raspoređeno na poglavlja (faṣl). Rukopis je, čini se, nepotpun na kraju.

Početak poslije besmele:
روى فى صحاح الاخبار عن النبى المختار انه قال ان ابليس يضع عرشه على الماء ثم يبعث سرايا فادناهم منه منزلة اعظمهم فتنة يجئ احدهم فيقول...

Posljednje poglavlje (list 226) je: فصل فى فضائل صدقة الفطر

Završetak je:
حتى دفعوا اليها ثلث اموالهم ثلثمائة دينار فقال هل عملت لله سيئاً فاخبرت بالقصة فقال
للقوم اتجروا مع الله فان من يتجر معه لايخسر.

L. 229; 18 x 13,5. Ta'līq sa nešto riq'a i nasha, pisani vještom i brzom rukom. Po rubovima nekih listova ima malo biljažaka. Papir tamnobijel, deblji, čvrst, povez polukožni, oštećen.

Prepis, vjerovatno, potječe iz XVII stoljeća.

Na unutarnjoj strani prve korice zabilježena je cijena knjige (340), jedna izreka Abus-Su'ūda, imena ranijih vlasnika (Hadži-Abdi Agić, 1302/1884, Salih-aga Džabić), te jedan hadis slabe vjerodostojnosti. Na naslovnoj strani su, također, hadisi slabe vjerodostojnosti. Na kraju je jedan salavat, popis nečije skromne ostavine, u kojoj se nalazi i nekoliko knjiga, te bilješka na turskom jeziku o nekom dugu.

2290. Zbirka (مجموع), 4 4150

L. 128; 21 x 15. Nasẖ i ta'līqa, od dvojice prepisivača iz različitog vremena. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima komentara. Papir žućkast, malo dohvaćen vlagom; povez polukožni.

1. L. 1-13. جواهر اليواقيت

- ناقص فى اوله -

Djelo je na početku manjkavo, otkunuto je oko polovine lista.

Ovo je kraća risala o vrijednostima namaza i posta u određenim danima i mjesecima, od nama nepoznatog pisca. Pristupačni izvori ne spominju ovakav naslov, osim Brockelmann (S II, 158) što navodi ovakav naslov i djelo iz astronomije, pa, prema tome, ne odgovara našem rukopisu.

U prvom manjkavom listu piše da je autor za ovu risalu koristio hadise iz djela „al-Yawāqītu fi'l-mawāqīti", od Nağmuddīna 'Omara b. Muḥammada an-Nasafije (ḤḪ II, 2054); AM I, 783), a odmah iza toga napisao gore navedeni naslov ove risale:

Početak u našem rukopisu je:
...سيف الدين... الناصرى اعزه الله تعالى فى الدارين قد سألنى ان اجمع له كتابا فى
الفضائل والاعمال... واستخرجت هذه الاحاديث من الكتاب الموسوم باليواقيت المواقيت
للشيخ ... نجم الدين ابى حفص عمر بن محمد بن احمد النسفى... وسميته جواهر اليواقيت

Završetak:
قال ان للموت ستمائة الف غم على كل عضو من اعضاء المؤمن الف غم سوى القلب فانها
موضع المعرفة فاذا صام العبد ستة من شوال اخف الله عليه الموت فتكون له الموت احلى من
العسل تمت الكتاب بعون الله

2. L. 14b-103a. بند الوعّاظ

Djelo o vrijednosti nauke i učenjacima, o imanu i islamu, o Božijem jedinstvu, o pokajanju i traženju oprosta i o smrti i kaburskom azabu. Napisao Muḥammad b. Ḥasan al-Qādīn al-Ḫānī (iz okoline Konje), a čija nam je biografija nepoznata.

Naslov djela i ime pisca je prema rukopisu. U pristupačnim izvorima nema spomena o ovom djelu i njegovom autoru.

Početak:
الحمد لله الذى جعل العلماء الناصحين وارثا للانبياء والمرسلين... وبعد فان هذه الفوائدين
كثير النفع الى الناصحين... صاحب المؤلف محمد بن حسن القادين الخانى بقرب
القنية... وسميته بند الوعّاظ ورتبه على خمسة ابواب وستة مباحث وتسعمائة فصول وعشر
مقالات...

Djelo je podijeljeno na pet poglavlja (bāb), šest tema (mebāhit), devet glava (faṣl), deset mekāla i šest završetaka.

Poglavlja (bāb):
الباب الاول فى فضاءل العلم والعلماء
الباب الثانى فى الايمان و الاسلام
الباب الثالث فى التوحيد
الباب الرابع فى التوبة والاستغفار
الباب الخامس فى الموت وعذاب القبر

Završetak:
...فانه لايكون فى الارض شيء حتى يقدر فى السماء وليس من احد الا وقد وكل ملكان
يدفعان عنه حتى يجئ قدره فاذاجاء قدره خلّيا بينه و بين قدره. تمت تمام

3. L. 104b-124a. مجمع الفوائد

Kraće hadisko djelo od nepoznatog pisca. Naslov je prema rukopisu, jer i ovaj naslov, također, ne nalazimo u pristupačnim izvorima.

Početak:
اللهم انى اسئلك ان تصلى على محمد عبدك و رسولك و على آل محمد... اللهم قد جعلت
صلوتك و رحمتك و مغفرتك و رضوانك على ابراهيم و على آل ابراهيم

Završetak.
... حتى كادوا تحلوا بينى و بينك لترون على صراط وجهك أضْوَءُ من قمر ليلة البدر ... و
قد وقع فراغ القلم من تحرير هذه النسخة الشريفة جليل الفوائد المسماة بمجمع الفوائد...

4. L. 126b-128. الاحاديث القدسية

Kratka zbirka kudsi hadisa od nepoznatog sakupljača. Na kraju zbirke veli se da su hadisi uzeti iz djela „Mašāriq al-anwār".

Početak:
الحمد لله وكفى وسلام على عباده الذين اصطفى الكلمات القدسية التى اخبر بها رسول الله صلعم عن ربه جلّ جلاله...

Završetak:
الحمد لله على الاتمام و السلام على خير الانام محمد و اله وصحبه العظام قد خرجت و صححت هذه الرسالة الشريفة التى فيه الاحاديث القدسية... و هذه الاحاديث ما ذكره صاحب المشارق... و انا طالب... عبد الوهاب بن الشيخ احمد بن الحاج عبد الله سنة ١١٧٧.

Prepis djela pod tačkom 1 i 2 je od istog nepoznatog prepisivača vjerovatno iz XVII stoljeća, a djela pod tačkom 3 i 4 prepisao je ʿAbdulwahhāb b. aš-Šayḫ Aḥmad b. Al-Ḥāǧǧ ʿAbdullāh 1177/1763.

Na posljednjem zaštitnom listu je ime i pečat ranijeg vlasnika rukopisa hadži-Muḥammad-aga iz Gračanice, godina 1180/1766. Tu je još nekoliko bilježaka iz fikha, prenesenih iz djela „Šarḥ aṣ-Ṣudūr", dove i njihova objašnjenja na turskom jeziku. Na unutarnjim koricama su beznačajne bilješke.

2291. انوار القدسية 3707.

Djelo o Božijem jedinstvu, nekim fikhsim propisima i islamskoj etici, od nepoznatog pisca. Istina, Brockelmann (S II, 995,58) navodi gornji naslov, čiji je autor Šamsuddīn Burullusī, ali nismo sigurni, da li se radi o istom djelu.

Početak:
الحمد لله الذى نوّر قلوب عباده بانوار كلماته التامات... و بعد فقد استنار الاصحاب الكبار بانوار الكلمات القدسية... و سميت الرسالة بانوار القدسية

Završetak djela:
الحمد لله على التمام و على رسوله الصلوة و السلام و على آله العظام و اصحابه الكرام جمعها

Djelo se sastoji od 37 poglavlja.

Prvo poglavlje je: باب فى توحيد الله تعالى وصفاته العلى و الايمان بها

Deseto poglavlje je: باب فى الصوم

Dvadeseto poglavlje je: باب فى الاعتصام بالله و الدعاء و الاجابة

Trideseto poglavlje je: باب فى وساوس الشياطين

Posljednje (37) poglavlje je: باب فى حب لقاء الله تعالى و محبة...

L. 104 (sa originalnom folijacijom); 17,5 x 12. Nasẖ - taʿlīq. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Papir bijel, glat; povez kožni, obrubljen jednom debljom zlatnom pletenicom.

Prepis potječe, vjerovatno, iz druge polovine XVII ili prve polovine XVIII stoljeće.

Iz Karađoz-begove biblioteke u Mostaru.

2292. Zbirka (مجموع), 20 1773.

L. 128; 20,5 x 14,5. Nasẖ, specifičan, krupniji, čitak, složen, mjestimice vokaliziran, pisan vještom rukom. Naslovi su pisani crvenim mastilom, a istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Na rubovima mnogih listova napisane su pojedine riječi teksta odvojeno, a mjestimice ima bilježaka i komentara.

1. L. 1-9. المنبهات على استعداد ليوم الميعاد للنصح و الوداد

Kraći rad, koji sadrži pouke i savjete (vaʿẓ), na osnovu hadisa i mudrih izreka. Napisao Aḥmad b. Muḥammad b. ʿAlī al-Ḥāǧǧī (al-Ḥaǧarī, al-Ḥuǧarī), čija nam je biografija nepoznata (v. I, 334. i 464).

Početak:
الحمد لله فى كل حين و اوقات. و الصلوة على رسوله اشرف الخلق و البريات. هذه منبهات للاستعداد ليوم الميعاد و صنفها صفى الدين للنضح (!) و الوداد...

2. L. 10-20b. (كتاب) بيان الاعتقاد

Risala o vjerovanju, o griješnim riječima koje izvode iz vjere, te o pravilima ponašanja. Napisao Maulānā Yaḥyā b. Abū Bakr al-Ḥanafī, čija nam je biografija nepoznata.

Gornji naslov i ime autora je prema rukopisu. Međutim, u raznim rukopisnim verzijama ovog djela, naslovi su navedeni različito:
رسالة فى الاعتقاد و الفاظ الكفر و الاستحسان، رسالة فى بيان الاعتقاد، المختصر فى بيان الاعتقاد

Ismāʿīl-pāšā (AM II, 529), navodi pisca pod gornjim imenom, sa karakterističnom oznakom (prezimenom) al-ʿĀmirī al-Yamanī (umro 893/1487) i njegovo djelo pod sličnim naslovom: بيان الاعتقاد و ما يكثر اليه احتياج العباد

ali nije jasno da li se tu radi o istom piscu i o istom djelu.

Brockelmann (GAL, S I, 292), također, navodi pisca pod istim imenom i spominje mu risalu „Fī Bayān al-Iʿtiqād", koju je on napisao najprije na perzijskom, a zatim je preveo na arapski. Izgleda da se radi o istom piscu i o istom djelu.

I Ahlwardt spominje ovu risalu (IX, 10310, str. 599).

U ovom našem primjerku nema uobičajenog početka (hamdele), koji je naveden u obrađenom rukopisu (v. I, 737,1, str. 507).

Početak:

كتاب بيان الاعتقاد من تصنيف مولانا يحيى بن ابى بكر الحنفى، قطب العالم مفتى الشرق
و المغرب، افضل المتأخرين سلطان المحققين...

Pošto se u ovom početku hvali autor, te su riječi potekle, vjerovatno, od nekog njegovog učenika ili od prepisivača.

Dalje u uvodu, iza riječi اما بعد slijedi autorov tekst:

يقول العبد الفقير الى رحمة الله تعالى يحيى بن بكر الحنفى ... لما اتفق مني تأليف
مختصر بالفارسية فى بيان الاعتقاد... سأل منى جماعة من طلبة و الخلان ان اكتب مسائله
عربيا فصيح البيان... فاجبتهم الى ذلك

Djelo ima tri poglavlja:

الباب الاول ـ فى مسائل الاعتقاد
الفصل الثانى ـ فى مسائل الفاظ الكفر و كلمات الارتداد
الفصل الثالث ـ فى مسائل كتاب الاستحسان مما يكثر اليها احتياج العباد

Završetak risale:

...و روى انس بن مالك رضي الله عنه ان نقش خاتم رسول الله صلعم ثلثة اسطر الاول
محمد و الثانى رسول و الثالث الله. و كان نقش خاتم ابى بكر رضى الله عنه نعم القادر هو
الله و نقش خاتم على بن طالب رضى الله عنه الملك الله . تم تأليف المختصر فى بيان
الاعتقاد بعون الله و حسن توفيقه.

3. L. 20b-21a. شرح المواقف (قطعة)

Na navedenim listovima nalazi se izvadak iz djela „Šarḥ al-Mawāqif" (komentar djelu „Mawāqif", vjerovatno od Ǧurǧānīye), o tumačenju hadisa, koji sadrži glavne principe islamskog vjerovanja (imanske šarte).

Početak je, poslije besmele:

الحمد لله رب العالمين...قال رسول الله صلعم الايمان ان تؤمن بالله وملائكته...الحديث.
اعلم ان الايمان بهذه الاشياء الستة على نوعين...

Na kraju tumačenja kaže se: كذا فى شرح المواقف

4. L. 21b-38. بداية الهداية

Kraće poučno djelo o lijepom islamskom ponašanju i pobožnosti, za one koji se bave naukom, i za odrasle uopće. Napisao Abū Ḥāmid Muḥammad b. Muḥammad al-Gazālī, umro 505/1111.

GAL, G I, 422,26; GAL, S I, 749,26; ḤḪ I, 228.

Početak poslije besmele:

الحمد لله حق حمده. والصلوة على محمد رسوله وعبده...اما بعد فاعلم ايها الحريص على
اقتباس العلم، المظهر من نفسه صدق الرغبة وفرط التعطش اليه...

Djelo je podijeljeno na nekoliko poglavlja kojima autor daje različite naslove: kism, kawl, ādāb, a koja govore o abdestu, namazu u džamiji, o imametu, o džumi, o postu; zatim o saobraćanju sa svijetom, o druženju sa učenim ljudima; o grijesima itd.

Završetak je ovdje:

قال الشافعى رحمه الله يجهر بالبسملة فى الصلوة الجهرية فى اول كل سورة، ولا يجهر بها
المؤتم ويجهر الامام بالفاتحة والسورة فى جميع الصبح واولى المغرب والعشاء وسر بقوله آمين.

Po Ahlwardtu (III, 3263, str. 179) završetak je drukčiji.

5. L. 39 (a i b) رسالة فى وصية الشيخ السّهروردى

„Oporuka šejha Suhreverdije". Kratka zbirka savjeta, upućenih nekom sūfiji. Napisao Šihābuddīn, Abū Ḥafṣ, ʿOmar b. Muḥammad b. Abdullah b. Ammuya, as-Suhrawardi, umro 632/1234.

GAL, G I, 441,18; Ahlwardt III, 3991, str. 456.

Naslov u rukopisu, pisan crvenim mastilom:

هذه رسالة فى وصية الشيخ السهروردى رحمه الله تعالى

Početak (bez besmele):

اوصى شيخ الشيوخ العالم شهاب الملة والحق والدين االسهروردى...يا بنىّ اوصيك
بتقوى الله وخشيته فى السر والعلانية...

Risala obuhvata samo jedan list. Rečenice su rastavljene crvenim tačkama. Mnoge riječi podvučene su crvenom crticom.

Završetak je:

يا بنىّ عليك بالخلوة وكن فريداً وحيداً منكسر القلب من خوف الله تعالى وعش فى الدنيا
كانك غريب او عابر طريق وعدّ نفسك من اصحاب القبور واخرج منها كما دخلتها فانك
لا تدرى ما اسمك غداً يوم القيامة. وفقنا الله تعالى للعمل بما فيه من الوصية و يعصمنا الله
من خلافه. والحمد لله رب العالمين

Na kraju bilješka prepisivača:

تمت رسالة الوصية بعون الله تعالى فى يوم الثلثا الخامس من شهر رمضان لسنة اربع عشر
ومائة والف من هجرة من له العز والشرف، على يد اضعف العباد عمر بن محمد، عفى عنهما
رب العباد وغفر له ولوالديه. برحمتك يا ارحم الراحمين

Prepisao Omar b. Muhammad 1114/1702.

6. L. 40-52a رسالة مقابرية

Risala, koja sadrži kritiku na kult mrtvih i kult groblja, sa islamskog gledišta. Napisao Aḥmad b. ʻAbdulqādir ar-Rūmī al-Aqḥiṣārī, umro 1041/1631.

U rukopisu je naslov: هذه رسالة مقابرية لاحمد افندى الروحى رحمه الله

Rađeno prema djelu اغاثة اللهفان فى مكايد الشيطان
od Ibn Qayyima al-Ǧawziye (v. ovdje).

Brockelmann (GAL, S II, 662), navodi od ovog pisca djelo pod naslovom: مختصر اغاثة اللهفان . To je, vjerovatno, ista ova risala, samo pod drugim naslovom. Ostali nama pristupačni izvori ne spominje ovu risalu.

Početak je, nakon besmele:

الحمد لله الذى خلق الانسان من نطفة امشاج وجعله سميعا بصيراً. وهداه النَّجْدَيْنِ الطريقين فنهم من سلك طريق الجنة ومنهم من اختار سعيرا... وبعد فهذه اوراق انتخبتها من اغاثة اللهفان فى مكايد الشيطان للشيخ العلاّمة ابن قيم الجوزية

Rečenice su, s početka, rastavljene crvenim tačkama. Mnoge riječi podvučene su crvenom crticom.

Završetak:

...والمقصود ان كثيراً من الناس ابْتَلَوْا بالانصاب والازلام فالأنصاب للشرك والعبادة والازلام للتكهن وطلب العلم مااستأثر الله به واستبدّ اى استقل فهذه العلم وتلك العمل ودين الله تعالى مضادّ لهذا وهذا وانما جاء الرسول صلعم لابطالها وازالتها. والله المستعان وعليه التكلان ولا حول ولا قوة الا بالله العلى العظيم

7. L. 52a-52b الرسالة فى نفى الشركة فى الالوهية

Kratka risala o kritici mnogoboštva, vjerovatno od istog autora (Aḥmad ar-Rūmī al-Aqḥiṣārī).

Početak (bez besmele):

اعلم ان نفى الشركة فى الالوهية مع كونه ثابتا عقلا وشرعا فى استحقاق العبادة شرعا وما أمروا الاّ ليعبدوا اللهَ الهاً واحداً لااله الا هوسبحانه وتعالى عما يشركون

Risala zauzima oko jednu stranicu.

Završetak je:

...فاعل الخير هو يزدان وفاعل الشر هو آهْرَمَنْ يعنون به الشيطان. واختلفوا فى ان اهرمن ايضا قديم اوحادث من يزدان. تمت

8. L. 52b-55. رسالة فى حق الدخان (دخانية)

Rasprava o upotrebi (pušenju) duhana, sa islamskog stanovišta, od prethodnog autora (Aḥmad ar-Rūmī al-Aqḥiṣārī).

AM I, 157; OM I, 26.

Početak (poslije besmele):

الحمد لله والصلوة والسلام على رسول الله وبعد فقد ظهر فى هذا الزمان من قبل الكفرة العدوة لاهل الايمان وَرَقُ نَبْتٍ يقال له الدخان. وابتلى بشرب دخانه كافة الانام. من الخواص والعوام.

Završetak:

هذا دعوى بلا دليل كان الفياض الحق لم يسدّ على عباده باب الافاضة وهو الموفّق والمعين. نعم المولى ونعم المعين. ولا حول ولا قوة الاّ بالله العلى العظيم.

9. L. 56-61 رسالة فى حق الاراضى العشرية والخارجية والاميريّة

Risala o vrstama zemljišnog posjeda na koji se daju različite zemljišne daće (ušr, harač i mirija), - od nama nepoznatog pisca.

GAL, S II, 503, navodi djelo o istoj temi pod naslovom: al-Minhāǧ fī beyān aḥkām al-ʻušr wa'l-ḫarāǧ, ili: Risāla fi'l-arāḍī'l-amīriya, što ga je napisao ʻAbdullāh b. Aḥmad al-Mauṣulī, al-Mudarris. Djelo je dovršio godine 1158/1745., ali nije izvjesno, da li je ovo taj rad.

Početak (nakon besmele):

اما بعد حمدا لله والصلوة والسلام على رسول الله... فاعلم ان الاراضى على ما ذكره فى فتاوى قاضيخان نوعان: عشرية وخراجية. اما العشرية فأرض العرب كلها وحدودها مذكورة فى كتب الفقه...

Završetak:

...ومن لم يكن بصفة القيام بالعلم اشتغالا يحرم عليه الاخذ منها ان باشر ماشرطه الواقف بتقرير السلطان اونائبه لان هذا من بيت المال ولا يتحول عن حكم الشرعى بجعل احد تمت الرسالة بعون الله. والحمد لله رب العالمين والصلوة على نبيه وآله اجمعين و به نستعين. برحمتك يا ارحم الراحمين.

Kao što se iz ovog završetka vidi, na kraju risale autor govori o korištenju vakufskog imetka.

10. L. 62-78. مرشد المتأهل (v. I, str. 252 i ovdje 2129,3).

U rukopisu ispod naslova koji je pisan crnim mastilom, nalazi se, pored besmele, podnaslov, pisan crvenim mastilom:

هذه رسالة فى بيان حق الزوج على الزوجة وحقها عليه

Naslovi poglavlja pisani su crveno, a istaknute riječi podvučene su crvenom crticom.

Na kraju je bilješka prepisivača:

اللهم اغفر لكاتبه ولقارئه فى يوم الاحد العشرين من شهر ذى الحجة لسنة اربع عشر ومائة والف من هجرة من له العزّ والشرف

11. L. 78b-82 رسالة فى حق السلام

Risala o islamskom pozdravu (selamu), od nepoznatog sabirača.

Početak, nakon besmele:

الحمد لله رب العالمين. والصلوة على نبيه محمد الامين: وعلى آله وصحبه اجمعين. امابعد فان السلام وما يتعلق به وهو مشتمل على ثلثين مسئلة احديها اصل السلام سُنّة مؤكّدة

U djelu je obrađeno trideset mesela (pitanja) o selamu.

Završetak:

...لما روى عن رسول الله صلعم انه قال: اذا رأيتم المداحين فاحثوا فى وجوههم التراب. والله اعلم بالصواب. واليه المرجع والمآب

Na kraju je zabilježeno: تمت هذه المسائل المنقولة من تتمة الابانة فى الفقه

Iz ovog završetka vidimo, da je ovaj rad prenesen iz djela تتمة الابانة.

(To djelo napisao Abū Sa'īd, 'Abdurraḥmān b. Ma'mūn al-Mutawallī an-Nīsābūrī aš-Šāfi'ī, umro 478/1086, - v. ḤḪ I, 1).

Djelo تتمة الابانة je komentar (ta'līqa) djelu الابانة (كتاب) , što ga je napisao, o šafijskom fikhu, 'Abdurraḥmān b. Muḥammad al-Fūrānī al-Marwazī, umro 461/1068.

12. L. 82-89. الاجوبة المفيدة على الأسئلة العديدة

Rasprava, koja sadrži odgovore na nekoliko pitanja o stanju umrlog u grobu, poslije sahrane, i kasnije, na drugom svijetu uopće. Napisao Muḥammad b. Aḥmad al-Gayṭī al-Iskenderī, aš-Šāfi'ī, Nağmuddīn umro 981/1573.

Ḍayl I, 29; Ahlwardt II, 2687; GAL, G II, 339; S II, 468.

U nekim rukopisima naslov je: الاجوبةالسّديدة a u nekim (vjerovatno od kojeg prepisivača): هذه رسالة عظيمة فى مسؤولات الاموات واحوالهم

U našem primjerku nema naslova.

Početak:

الحمد لله وكفى. وسلام على عباده الذى اصطفى. وبعد فقد سُئِلت فى دفعة من اسئلة عديدة...

Dio uvoda, iz kojeg se vidi koja se pitanja tretiraju u djelu:

...وما قولكم - رضى الله عنكم - فى احوال الموتى، هل يأكلون فى قبورهم وهل يعرفون من يزورهم من الاحياء، وهل تسمع الموتى نداء من يزورهم ولومن بعيد، وهل يردّون السلام على من يسلم عليهم، وهل يتزاورون، وهل يستأنسون بالزائر و يفرحون به كالاحياء، وهل يعتون على من لم يزرهم، وهل تأتى ارواحهم منازل الاحياء

(Nekoliko pitanja o stanju mrtvih i umrlih:

Da li se mrtvi hrane kakvom hranom u svojim grobovima; da li mogu poznati one žive osobe, koje im mezar posjete; da li mrtvi čuju glas onoga ko ih posjeti, makar iz daleka; da li mogu uzvratiti selam onome, ko im selam nazove; da li se mrtvi međusobno posjećuju; da li se obraduju posjetiocu, kad im neko drag dođe, kao što su se radovali dok su bili živi; da li se ljute i zamjeraju onome, ko ih ne posjećuje; da li duše mrtvih dolaze u kuće i stanove živih, itd).

Završetak djela:

...قوله تعالى: ان الذين يأكلون اموال اليتامى ظلما انما يأكلون فى بطونهم نارا وسيصلون سعيرا. اعاذنا الله تعالى. والناظرين فى هذه الاجوبة من ذلك. وسلك مباديهم احسن المسالك. و وقانا واياهم الوقوع فى المهالك. آمين. هذا ما تيسر تسطيره من هذه الاجوبة المفيدة على تلك الاسئلة العديدة من فيض فضل الله العظيم والله سبحانه وتعالى اعلم بالصواب. واليه المرجع المآب.

Rečenice su rastavljene crvenim tačkama. Riječ اما , kojom se postavlja pitanje, pisana je crveno. Važniji naslovi pisani su također crveno, a istaknute riječi podvučene crvenom crticom.

13. L. 89b-90b رسالة الايمان الاجمالى والتفصيلى

Kratka risala (samo jedan list), o islamskom vjerovanju, od nama nepoznatog pisca.

U početku je izloženo to vjerovanje u najkraćem obimu (اجمالى) a potom je dato nešto šire objašnjenje (تفصيلى) .

Na kraju je napomena, iz koje bi se moglo razumjeti, da je ovo uzeto iz komentara djelu al-Mawāqif (كذا فى شرح المواقف).

Početak, nakon besmele:

الحمد لله رب العالمين. والصلوة والسلام على رسوله محمد وآله اجمعين. قال رسول الله صلعم: الايمان ان تؤمن بالله وملائكته وكتبه ورسله واليوم الآخر وبالقدر خيره وشره. اعلم ان الايمان بهذه الاشياء الستة على نوعين: على سبيل الاجمال وهويكفى لصحة الايمان على الصحيح، وذلك ان تقول امنت بالله وملائكته الخ وعلى سبيل التفصيل وهو اكمال فاقول فى تفصيله

Dalje se govori opširnije o ovih šest tačaka:

الاول - الايمان بالله تعالى

الثانى - الايمان بملائكته

الثالث - الايمان بكتبه

الرابع - الايمان برسله

الخامس - الايمان باليوم الآخر

والسادس - الايمان بالقدر خيره وشره

Na kraju tumačenja o sudbini (kada'i kader):

...و الفرق بين القضاء و القدر و هو ان القضاء عندنا الخلق و التكوين و القدر جعل كل شيء من زمان و مكان و ما له من ثواب و عقاب و عند الاشاعرة القضاء الارادة الازلية المتعلقه بالاشياء على ما هي عليه فيما لا يزال. و القدر ايجادها على قدر مخصوص و تقدير معين في ذواتها و احوالها. كذا في شرح المواقف

Završetak je:

...جعلنا من العلماء المتقين. الذين لاخوف عليهم ولا هم يحزنون. بفضله وكرمه. انه تعالى وليّ ذلك. وهو على كل شيء قدير. و بالاجابة جدير. والحمد لله القدير رب العالمين. والصلوة والسلام على نبيه محمد الامين. تمت الرسالة.

14. L. 90b-92a رسالة فى حق الروح لمولانا ابن كمال باشا

Kratka risala o duši. Napisao Aḥmad b. Sulaymān, Ibn Kemāl-paša, umro 940/1533.

Ahlwardt (II, 2592, str. 615) spominje Ibn Kemal-pašino djelo

رسالة فى بيان حال الروح عبد مفارقة الجسد

To je, vjerovatno, ova ista risala.

GAL, G, II, 450,31 (str. 599).

Početak (nakon besmele):

الحمد لله الذى خلق الانسان اطواراً نفساً. و روحاً و جسماً و جعل ذالك التركيب العجيب على خزائن اسراره طلسماً... اعلم ان الشخص الانسانى بظاهره الكثيف جسدٌ ظلمانىّ ناقص و كامل تام و زايل و بباطنه اللطيف جسم نورانى سائر فى الهيكل المحسوس

Risala je, zbog svoje kratkoće, skoro nezapažena i mnogi je izvori ne spominju, ali je, po sadržaju i jezgrovitosti, vrlo važna.

Na koncu pisac ove risale tumači 33. ajet sure Ar-Rahman:

يا معشر الجن و الانس ان استطعتم ان تنفذوا من اقطار السموات و الارض بالتجرد عن الهيآت الجسمانية او التعلقات البدنية (فانفذوا) و انخرطوا فى سلك الارواح الملكوتية و النفوس الجبروتية و اتصلوا الى الحضرة الالهية (لا تنفذون الا بسلطان) اى بحجة مبينة هى التوحيد و التجريد و التفريد بالعلم و العمل و الفناء فى الله

Djelo završava riječima:

تمت الرسالة الشريفة بعون الله العلام. و الحمد لله رب العالمين و الصلوة على نبيه محمد الامين. و على آله و صحبه اجمعين

---

15. L. 92a-92b رسالة فى خق الوجود لمولانا ابن كمال پاشا

Tumačenje pojma bivstvovanje وجود, od prethodnog pisca.

Početak (nakon besmele):

الحمد لوليه و الصلوة على نبيه اعلم ان ارباب الكشف و العيان لا ينكرون ثبوت الماهيات الممكنة و هم يقولون بالاعيان الثابتة و لا ينكرون نسبة الوجود اليها...

Naslovi odlomaka (tamsil, taşwīa, nazm, beyt) pisani su crvenim mastilom.

U tekstu ima nekoliko stihova na perzijskom jeziku.

Završetak:

ازلوايح:

جاى استى بعين عقل اصحاب قيود جين عارض اعيان حقايق نمود
ليكن بمكاشفات ارباب شهود اعيان همه عارضنه و معروض وجود
نعماؤه تمت و آلاؤه عمت وشكر و سپاس خداصد هزارست

16. L. 92b-93a رسالة فى حق القدر لمولانا السيد الشريف

Kratka rasprava o sudbini (kader) i slobodnoj ljudskoj volji. To je, zapravo, izvadak iz rasprave o toj temi, što ju je napisao ʻ Alī b. Muḥammad, as-Sayyid aš-Šarīf, al-Ǵurǧānī, umro 816/1413.

Ḍayl I, 567; AM I, 729.

(Spomenuti izvori navode ovo djelo pod imenom رسالة القدر).

Početak (nakon besmele):

اعلم ان مسئلة القدر فى الافعال الاختيارية للعباد من الغوامض التى تحيرت فيها الافهام و اضطربت فيها آلاء الأنام

U kratkoj raspravi, pisac tretira tri pitanja:

الاول - فائدة الاوامر و النواهى و فائدة الوعد و الوعيد

الثانى - استحقاق الثواب و العقاب

الثالث - تنزيه الله تعالى عن ايجاد القبائح التى هى الكفر و المعاصى

Zavreštak:

و انت تعلم ان اسلم العقايد عن الآفات. و اصحها عند ذوى الابصار. الناقد فى حقايق المعارف ما ذكرناه ثانيا متوسّطا بين الاول و الثالث مخير (؟) الامور اوسطها. و الله اعلم بالصواب.

Na kraju je bilješka prepisivača:

تمت الفائدة المنقولة فى مسئلة القدر من السيد الشريف رحمه الله تعالى رحمة واسعة. على يد الفقير عمر العاصى حفظه الله تعالى عن الآفات و المعاصى. بحرمة سيد الانبياء و المرسلين محمد الامين صلوات الله عليه و عليهم اجمعين

17. L. 93-108 باب فى شرح المنظومة فى حق انكحة متعدّدة لابن وهبان

Poglavlje iz nekog komentara djelu منظومة ابن وهبان
o sklapanju braka sa više žena i njihovom nasljeđivanju od umrlog muža, u specifičnim slučajevima. Navedeno djelo (Manzumu - spjev) sastavio je aš-Šayḫ ʿAbdulwahhāb b. Aḥmad, Ibn Wahbān ad-Dimišqī, umro 786/1366. (v. II, 1308, str. 432).

Početak (bez besmele):

و ناكحُ واحدةً قدِ اعتَقَدْ
و امْرَأتَيْنِ ثَلثاً فى عقد
قد مات قبل الوطىءِ و البيان
و الأرثُ بين جملة النسوان

Dalje, u uvodu pisac kaže:

صورته تزوج امرأة فى عقد و امرأتين فى عقدة و ثلاثاً فى عقدة و لا يدرى كيف تزوجهن و مات قبل البيان و لم يدخل بواحدة منهن فيراث النساء و هو الثمن مع الولد و الربع مع عدمه...

Stihovi, koje komentator tumači, podvučeni su crvenom linijom.

Završetak:

فاوجب التخير كمّا لو تغير المبيع فى يد البايع و قالا يخير الراهن على افتكاكه بالدين لان الثانى قام مقام الاوّل لحماً و دماً و كأنه تراجع سمره الى ماية قوله و قالا يجبر على افتكاكه بكل الدين

Na završetku je bilješka, podvučena crvenim mastilom:

من شرح المنظومة للامام ابن وهبان

(-Uzeto iz komentara Manẓūmi - spjevu Imama Ibni Vehbāna).

18. L. 108b-111b. (رسالة) فى بيان الاحاديث الموضوعات

Risala o apokrifnim hadisima, što ju je napisao Ḥasan b. Muḥammad as-Sagānī, umro 650/1252 (v. I, 74).

Početak (nakon besmele):

الحمد لله رب العالمين. و الصلوة و السلام الاتمان الاكملان على سيدنا محمد و آله و صحبه البررة اجمعين... قال الامام العالم العامل... الحسن بن محمد الصغانى...اما بعد فقد قال رسول الله صلعم: من كذب علي متعمدا فليتبوأ مقعده من النار..

Pisac, u ovom svom radu, citira neke apokrifne hadise, a na kraju navodi i imena nekih sabirača takvih hadisa.

Završetak je:

و ابو سعيد عبد الحميد بن حبيب القترين و ابو زيد عبد الرحمن بن زيد الجوازى العمر البصرى و ابو سعيد عبد النعيم بن نجيم. تمت الرسالة بعون الله تعالى و توفيق رب العالمين

19. L. 111b-112a. فى بيان حياة آدم و حوّا عليها السلام

Kraći izvadak o životu prvih ljudi, Adema i Havve. Uzeto iz enciklopedijskog djela „al-Mudhiš", što ga je napisao ʿAbdurraḥmnan b. ʿAlī, Abu'l-Farağ Ibn al-Ğavzī, umro 517/1200. (v. ḤḪ II, 1645).

Početak (bez besmele):

قال الامام ابن الجوزى فى كتابه المدهش ان آدم عليه السلام عاش الف سنة

Završetak:

... ذكر الفقيه حسين الاهدل فى تاريخه ان بعض العلماء سئل عن الحيين أفضل عدنان او قحطان، فقرأ قوله تعالى ان الله اصطفى آدم و نوحاً و آل ابراهيم و آل عمران على العالمين. ثم قال ان قحطان شارك عدنان فى آدم و نوح... كذا فى تحفة الاصحاب

تحفة الاصحاب

Djelo تحفة الاصحاب koje se u ovom radu spominje na dva mjesta, napisao je, vjerovatno, Aḥmad b. Ibrāhīm as-Surūğī, umro 701/1301. (v. ḤḪ I, 362; Ḏayl I, 241).

20. L. 112-128. (هذا) فى بيان مسائل مستغربات من العلم

Zbirka rijetkih i neobičnih pitanja, pouka i mudrih izreka, iz raznih vrsta nauka, od nepoznatog sabirača.

Čini se da je ovo sabrano po raznim djelima, kao što su dva prethodno spomenuta: „al-Mudhiš" i „Tuḥfa al-aṣḥāb".

Zbirka nije dovršena.

Početak (bez besmele):

اجتمع جماعة من العلماء فى وليمة عرس و كان تزوّج اخوان على اختين

Naslove pojedinih odlomaka (većinom riječ مسئلة) prepisivač nije stigao da do kraja napiše crvenim mastilom, pa je ostalo puno praznih mjesta.

Završetak je ovdje:

... جعفر بن محي الدين مكى على قصبة لبعض الرعية يشكو من عامل فوقع فيها. بئس الزاد اليوم الميعاد ظلم العباد. بديع الزمان... باء فى يوم عيد هذا اليوم فى الايام كسيدنا فى الانام

Na kraju je deset neispisanih listova.

Prepisao cijelu zbirku ʿOmar b. Muḥammad, godine 1114/1702. (v. bilješku na kraju pod t.4).

Na prvom zaštitnom listu (strana a, pri dnu) je krupno pisan naslov drugog djela u ovoj zbirci (بيان الاعتقاد)

Ispod toga je ime ranijeg vlasnika (Ahmed Nejli (?), Mirza - zade).

Na strani b toga lista je sadržaj zbirke, sa naslovima 18 risala, a, kako se vidi, ima ih 20.

Iz biblioteke Abdullah-efendije Kantamirije.

2293. Zbirka (مجموع), 3 1756.

L. 86; 21 x 15,5. Ta'līq i nasḫ, slabiji, čitljiv. Po rubovima listova, mjestimice, ima komentara. Papir tamnobijel, deblji; povez polukožni.

1. L. 1-10. ISTO

Primjerak je nepotpun, jer su listovi na kraju rukopisa izgubljeni.

2. L. 11-13. شرح دعاء قنوت

Tumačenja Kunut-dove, na arapskom jeziku, što je obradio neki Maulānā ʿAbdurraḥmān al-Ḥāğğī - kako to stoji u rukopisu, a čija nam je biografija nepoznata.

Početak:

شرح دعاء قنوت لمولانا عبد الرحمن الحاجى - قدس الله سرّه العزيز - القنوت الطاعة و الدعاء و القيام

Osnovni tekst (tekst Kunut-dove) podvučen je crvenom linijom.

Završetak tumačenja:

... ومن تغافل عن هذه الجملة فهوبمنزل عن بدايان الوصلة فكيف عن حقائق القربة - رسالة القشيرى رح

Završetak je ovdje:

... و السادس من قِبَلِ الاهل و العيال ان يشتغل بهم فيشتغلونه عن ذكر الله تعالى

Ovaj tekst nalazi se u sredini djela (u poglavlju باب سادسى (باب سادسى)
Prema tome, nedostaje skoro polovina djela u ovom rukopisu.

3. L. 14-84. (مواعظ)

Pouke (vazovi) o raznim islamskih dužnostima i vrlinama, što je sabrano iz raznih djela te struke i drugih izvora.

Dalje slijedi izbor raznih tema, uzetih iz raznih djela, kao što su:

احياء علوم الدين، زهرة الرياض، تنبيه الغافلين، الطريقة المحمدية، شرعة الاسلام، در الواعظين

i drugih djela, koja sabirač spominje.

Naslovi pojedinih vazova pisani su crvenim mastilom.

Završetak zbirke (list 84a):

وكان ابوبكر يضع حجرا فى فيه كذا وكذا سنة و يروى اثناء عشر سنة يمنع نفسه عن الكلام الا عند الاكل وعند الصلوة وعند النوم. شرح شرعة

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na naslovnoj strani je bilješka na turskom jeziku o spletkama satane.

Na kraju su bilješke na turskom i arapskom jeziku iz područja tesavvufa i fikha. Tu su (na listu 86a) imena Ashabi-Kehfa i upute za njihovo korištenje u razne svrhe.

Na posljednjoj stranici (list 86b) nalazi se dijalog između Rebie al-Adevijje i Hasan al-Basarije, u kojem ona iznosi neke svoje misli o svijetu i životu.

2294. Zbirka (مجموع), 3 2447.

L. 108; 17,5 x 12. Ta'līq, sa nešto nasha, specifičan, pisan vještom rukom. Papir pod 1-2 žućkast, glat, čvrst; tekst je obrubljen širkom zlatnom i tankim crnim linijama. Papir pod 3 bijel, deblji, čvrst; tekst je obrubljen i istaknute riječi podvučene crvenom linijom. Povez polukožni, dobro očuvan, sa zatvaračem.

1. L. 1-16. ISTO

U rukopisu je naslov: المنبهات على الامور الواجبات
Ovo je skraćena verzija, jer je inače djelo mnogo opširnije.

2. L. 17-26. الفقه الاكبر

Kraće djelo o islamskom vjerovanju, što ga je napisao Abū Ḥanīfa (vidi II, str. 453).

3. L. 30-108. المنيرة (الرسالة المنيرة)

Djelo vjersko-moralnog sadržaja sufijskog pravca. Pripisuje se trojici autora. Po nekima, pisac ovog djela je Aḥmad b. Sulaymān Ibn Kamāl-paša (umro 940/1533); po drugima, pisac je Yaḥyā b. ʿOmar Minqārī-zāde (umro 1088/1677), a prema Bašagiću (Bošnjaci i Hercegovci u islamskoj književnosti, Sarajevo 1912, str. 55) i Šabanoviću (POF Sarajevo 1969, str. 25), kao i bilješkama u nekim rukopisima (v. ovaj rukopis), pisac ove risale je naš učenjak Ḥasan Kāfī al-Aqḥiṣārī (umro 1025/1616).

Puni naslov djela je: الرسالة المنيرة لاهل البصيرة
(v. II, 1030,5, str. 220).
AM I, 141-2; Ahlwardt II, 1846; Handžić, Književni rad, 107;
H. Šabanović, Književnost muslimana BiH, 185.

Početak: الحمد لله الذى اعلى معالم العلم واعلامه

To je isti početak kao u fikhskom djelu „al-Hidāya".

U vrhu prve stranice zabilježeno je rukom prepisivača da je ovo djelo od Hasan Kafi Akhisarije هذه منيرة لاقحصارى

Prepis djela pod 1 i 2 potiče iz XVIII stoljeća, a djelo pod 3 prepisao je

Aḥmad ʿĀṣim Mutevelić, u Sarajevu, 1274/1857.
(تم هذه النسخة الشريفة بقلم احمد عاصم متولى زاده فى مدينة سراى غفر الله له ولوالديه
ولجميع المؤمنين والمؤمنات... والحمد لله رب العالمين. فى سنة ١٢٧٤)

Na listovima 27-29 nalaze se bilješke prepisivača na turskom jeziku, u kojima on navodi datume rođenja i smrti svoje mnogobrojne djece. U jednoj bilješci kaže, da mu je 1292/1875. umrla žena, s kojom je živio u braku nešto više od 33 godine, i koja mu je rodila za to vrijeme 17, što muške što ženske djece, od kojih je 15 umrlo prije materine smrti, a samo dvoje (sinovi Mehmed i Džafer) nadživjeli su majku, pa se on moli za njihov dug život. Od sina Mehmeda dočekao je 1293/1876 unuka, kome su dali njegovo ime (Ahmed Asim).

Uvakufio Aḥmad ʿĀṣim Mutevelić (v. njegov pečat u rukopisu). Tu je i stariji pečat ove biblioteke.

2295. ISTO 2969.

U uvodu rukopisa naslov je: المنبهات على الامور الواجبات

Ovo je također skraćena verzija (مختصر) ili izbor (منتخب) iz poznatijeg opširnijeg djela المنبهات على استعداد ليوم الميعاد

U uvodu se djelo pogrešno pripisuje Ebū Ḥanifi.

L. 22; 17 x 12,5. Nasẖ, krupniji, pisan širokim perom, uvježbanom rukom. U pisanju ima dosta grešaka. Papir tamnobijel, glat. Povez kožni.

Prepisao Muḥammad b. Muḥammad (Svrzo), 1297/1880.
(حرره محمد بن محمد غفر الله له ولوالديه ولمن قرأ وعمل به ولجميع المؤمنين سنة ١٢٩٧ فى
يوم الخميس بين الظهر والعصر تمت)

Uvakufio Muḥammed-efendi Svrzo, sin Muḥammed-agin, 1931. godine (v. bilješku na naslovnoj strani: وقف اسو يرزو محمد افندى ابن محمد آغا ١٩٣١

2296. ISTO 3173.

U Uvodu se djelo naziva: المتنبهات على الامور الواجبات
i pripisje se Ebu Hanifi.

L. 21; 16 x 11,5. Nasẖ, krupniji, pisan širokim perom u razmaknutim redovima. U pisanju ima grešaka. Naslovi i neke riječi pisani su krupnije (ṯuluṯ). Pismo je isto kao u prethodnom rukopisu. Papir tamnobijel, glat, deblji. Povez polukožni.

Prepisao Muḥammad Rušdī Hadžabula b. derviš Ḥusayn (Sarajevo), u četvrtak 16. redžepa 1297/1880.
(حرره محمد روشدى بن درويش حسين حاجابوله غفر الله له ولوالديها ولمن قرأ وعمل به
ولجميع المؤمنين سنة ١٢٩٧ رجب ١٦ فى يوم الخميس بين الظهر والعصر تمت)

Uvakufio Muḥammed-efendija Svrzo, sin Muḥammed-agin (v. bilješku na prvom zaštitnom listu).

2297. ISTO 3055.

U rukopisu je naslov napisan crvenim matilom:
هذا كتاب متنبهات على الامور الواجبات

L. 15; 18 x 12. Nasẖ, krupniji, pisan širokim perom u proredu. Naslovi i istaknute riječi pisani su krupnije (ṯuluṯ), crvenim mastilom. U pisanju ima grešaka.

(Ovih nekoliko rukopisa imaju slično pismo i skoro iste greške, što ukazuje, da su prepisivači prepisivali jedni od drugih, ili iz nekog istog originala).

Papir tamnobijel, glat; tekst je obrubljen crvenom linijom. Povez papirni.

Prepisao Muḥammad Šukrī, učenik ʿOmer Fevzī-efendije, 5. dan ramazana 1297/1880.

Na kraju je bilješka sa imenom ranijeg vlasnika (Hamdija, sin Asimbegov), što je zabilježio sam prepisivač, a što znači da je on prepis sačinio za dotičnog vlasnika.

U rukopisu, na više mjesta, nalazi se stariji pečat ove biblioteke.

2298. كتاب ايها الاخوان 3896.

Djelo o raznim islamskim temama sa područja va'za i ahlaka. Napisao Aḥmad b. Gülfešān b. Aḥmad b. Gülfešān b. Maḥmūd b. ʿAlī poznat pod imenom aš-Šayẖ al-Ğamīl, čija nam je biografija nepoznata. Naslov djela i ime pisca je prema rukopisu. Međutim, u pristupačnim izvorima nema spomena ovom djelu i njegovom autoru. Iz uvoda razumijemo da je autor bio vā'iz u velikoj Aja Sofiji, da je držao predavanja četvrtkom poslije podne i da je ukopan u selu Čimī, u kadiluku Eskefser ?(اسكفسر), u vilajetu Sivas. Prema uvodu, moglo bi biti da je neko (jedan od njegovih učenika) poslije njegove smrti sabrao i napisao njegova predavanja, ili je prepisivač napisao njegove biografske podatke, jer se u uvodu spominje navedeno selo, kao mjesto gdje je autor pokopan.

Iz sadržaja, koji se nalazi na početku djela, autor je obradio 29 raznih tema. Prva je o životu (عمر), a zadnja o ehli-sunnetu ve-l-ğemāʿatu (اهل السنة والجماعة).

Početak:
الحمد لله رب العالمين... اما بعد فيقول العبد الفقير... الشيخ الواعظ بآيا صوفيهٔ كبير يوم
الخميس بعد الظهر احمد بن كلفشان بن احمد بن كلفشان بن محمود بن على المشتهر بالشيخ
الجميل قطب الاوتاد والثقلين والارشاد المدفون فى قضاء اسكفسر فى قرية جى رحمة الله
تعالى اجمعين

L. 134; 22,5 x 15. Nasẖ, razgovjetan, pisan u razmaknutim redovima. Naslov i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima ispravaka, tumačenja i kraćih komentara - sve pisano istom rukom. Papir bijel, glat; povez kožni, sa preklopom, malo oštećen. Ima utisnute ornamente na sredini korica i na preklopu.

Prepisao nepoznati prepisivač 1122/1710.

Na prvom zaštitnom listu su brisana imena ranijih vlasnika, a na drugom listu su, opet, imena ranijih vlasnika: Muṣṭafā b. ʿOṯmān b. Ḥasan...(?) i Muṣṭafā b. Ḥusayn b. hadži-Muṣṭafā b. hadži-Muḥammad Sarajlić, nastanjen u kadiluku Stolac, godina 1220/1805.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

2299. Zbirka (مجموع), 3 4659.

L. 224; 25,5 x 14,5. Taʿlīq. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom, a kur'anski ajeti podvučeni su crvenom linijom. Po rubovima ima dopuna, ispravaka i komentara. Papir bijel, glat; bez poveza koji je otkinut i zagubljen, tako da su listovi prosuti, pa je i zagubljeno 70 listova u prvom dijelu.

1. L. 1-189. (259) زاد المتقين

ـ ناقص فى وسطه ـ

Nepotpuno u sredini, nedostaje 70 listova.

Opširno djelo iz propovjedništva, u kome su obrađene, u 117 poglavlja, razne teme iz dogmatike, fikha i etike. Napisao Abū ʿAbdullāh Muḥammad b. Abū Ḥafṣ al-Buḫārī, čija nam je biografija nepoznata. Istina, Hadži-Ḫalifa (II, 946) spominje ovo djelo i ime njegovog autora, ali i on ne daje nikakvih drugih podataka o ovom djelu. Ostali pristupačni izvori ga ne spominju, pa je, dakle, djelo vrlo rijetko.

Početak:

الحمد لله الذى هدانا للاسلام... وبعد فان العبد الضعيف النحيف غفر الله له ولوالديه... وسميته زاد المتقين واشتمل هذا الكتاب على اكثر من مائة وعشرين بابا...

Završetak:

... وحفظنا الله من شرور والعصيان بلطفه وكرمه والحمد لله على الاتمام والصلوة والسلام على سيدنا محمد وآله واصحابه اجمعين

Pošto je djelo vrlo rijetko, navešćemo nekoliko poglavlja:

الباب الاول فى التعوذ من الشيطان الرجيم ١

الباب الثانى فى تفسير البسملة وثوابها ٤

الباب الثالث فى العقل ٧

الباب الرابع فى فضيلة العلم والعمل به ٩

الباب الخامس فى فضيلة العلم والجلوس فى مجلس العلم ١١

الباب الثالث عشر والمائة فى ذكر النار ٢٣٥

الباب الرابع عشر والمائة فى دخول اهل الجنة فيها وصفتها ٢٤٨

الباب الخامس عشر والمائة فى غرف الجنة وسائر ثوابها ٢٥٠

الباب السادس عشر والمائة فى نساء اهل الجنة ٢٥٢

الباب السابع عشر والمائة فى فضيلة الذكر سرًّا وجهراً ٢٥٥

Na početku su bilješke, prenesene iz djela:

نفحات الانس ـ محرض العباد ـ تنبيه المغترّين

Na rubu zadnjeg lista u ovom djelu je bilješka prenesena iz djela مكاشفة القلوب a ispod ove i osnovnog teksta napisan je završetak djela نجاة المتقين kojeg je napisao Ahmad b. Mustafa al-Mostari 1084/1673. Prema ovoj bilješci, pored poznata dva djela:

نجاة المتقين، انيس الواعظين ـ محرك القلوب

bi bilo treće njegovo djelo, a koje njegovi biografi, bar za sada, nisu spominjali.

Nakon teksta o završetku djela, bilješka glasi:

كتبه افقر الورى احمد بن مصطفى الموستارى وختم فى اوائل جماذى الآخر سنة اربع وثمانين والف رحمة الله لكاتبه وقارئه ولمن نظر اليه ودعى لكاتبه وغفر الله له... هكذا وجدت فى اصل النسخة بخط المصنف وفى ديباجته وآخره سما بنجاة المتقين

2. L. 190b-202a. الباب السادس والعشرين من كتاب محرك القلوب

Dvadeset šesto i još nekoliko poglavlja, koja nisu označena rednim brojevima, iz djela „Muḥarrik al-qulūb" o propovjedništvu. Napisao, gore spomenuti, Aḥmad b. Muṣṭafā al-Mostārī, umro oko 1090/1679. (v. H. Šabanović: Književnost Muslimana..., 347).

Početak:

الباب السادس والعشرون من كتاب محرك القلوب فى مناجات موسى عليه السلام مع ربه فى حق امة محمد صلعم وفضيلتهم وتفسير آية من القرآن العظيم الفرقان الكريم الواقعة فى سورة المجادلة وهى قوله سبحانه وتعالى مشيراً...

3. L. 208b-224. سورة يوسف عليه السلام

مكية مائة واحدى عشرة آية ـ المجلس الاول

Tumačenje sure „Yūsuf" od nepoznatog pisca. Možda je ovo izvadak iz nekog tefsira. Podijeljeno je na „meğlise". Ovdje je šest meğlisa (sijela). Prepisivač nije završio do kraja tumačenje ove sure.

Početak:

بسم الله الرحمن الرحيم آلر الله اعلم بمراده بذلك تلك هذه الآيات آيات الكتاب القرآن والاضافة لمعنى من المبين

Prepisao ʿOṯmān b. al-ḥāǧǧ Muḥammad, vāʿiẓ u novoj džamiji siromašnog Muḥamed Kajtaza u Mostaru, 19. safera 1133/1720.

(قدتم هذ الكتاب المستطاب بعون الله وحسن توفيقه على يد العبد الضعيف النحيف المعترف بالعجز والتقصير المحتاج الى رحمة ربه الكريم عثمان بن الحاج محمد الواعظ بجامع الحديد لقيطاس الحقير محمد فى مدينة موستار فى اليوم التاسع عشر من شهر صفر الخير لسنة ثلث وثلثين ومائة والف من هجرة)

Rukopis je donesen iz Odbora Islamske zajednice u Mostaru.

2300. Zbirka (مجموع), 2 5133.

L. 49; 20 x 12,5. Nasẖ, od različitih prepisivača. Po rubovima ima malo tumačenja. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Papir tamnobijel, glat, dohvaćen vlagom; povez polukožni, sa preklopom, oštećen; prva korica otkinuta i zagubljena.

1. L. 1-4. رسالة متعلقة ببيان الاعتقادات والاخلاق والاعمال

Risala o vjerovanju, ćudoređu i vjerskim dužnostima, od nepoznatog pisca (v. I, 399,3, str. 247).

Naslov u rukopisu je: هذا كتاب عقيدهٔ ترجه

Rukopis je nepotpun, poslije prve stranice zagubljeno je nekoliko listova.

Prepis je završen 1138/1725.

2. L. 11b-49. تعليم المتعلم (v. br. 1978,2).

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na kraju prvog djela je bilješka iz fikha, a na 4b. i 5a. listu su fetve, pisane kasnije, rukom drugog prepisivača. Sljedećih nekoliko listova je neispisano, osim što je na 7b. listu jedna dova.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzijje) medrese u Travniku.

2301. Zbirka (مجموع), 5 4344.

L. 33; 17 x 13. Nasẖ i taʿlīq, od različitih prepisivača. Papir tamnobijel, deblji, i djelomično bijel, tanji. Poveza nema. Čini se, da su listovi iskinuti iz neke veće zbirke.

1. L. 1-11. وصية النبي ـ صلعم ـ للامام علي

Oporuka i savjet Božijeg Poslanika imamu Aliji, (četvrtom halifi), - na arapskom jeziku.

Ova oporuka prenosi se u raznim verzijama, na arapskom i turskom jeziku, bez uslova vjerodostojnosti (vidi I, 364).

Naslov u rukopisu, na naslovnoj stranici:

هذه وصية النبي ـ صلى الله عليه وسلم ـ للامام علي كرم الله وجهه ورضى عنه ـ آمين

Početak (poslije besmele):

الحمد لله رب العالمين. وصلى الله على سيدنا محمد وعلى آله وصحبه وسلم. قال الامام علي ـ رضى الله عنه ـ دعانى رسول الله ـ صلى الله عليه وسلم ـ فقال لى: يا علي، انت منى بمنزلة هارون من موسى غير انه لانبي بعدى . وانى اليوم اوصيك بوصية ان انت حفظتها عشت حيداً ومُتَّ شهيداً و يبعثك الله فقيها

Potom slijede savjeti, u obliku kratkih rečenica, od kojih svaka počinje riječima (o Alija), koje su pisane crveno. U tim rečenicama, nalazimo mnogo poznatih hadisa, među kojima ih ima dosta slabe vjerodostojnosti.

Evo jednog savjeta iz tog djela:

يا علي، ماخلق الله فى الانسان افضل من اللسان، به يدخل الجنة و به يدخل النار، فاسجنه، فانه كلبٌ عقورٌ.

Završetak djela:

...ولا تنفخ فى الطعام الحار، ولا فى آنية الماء، ولا موضع سجودك، ولا تنظر الى عورة الناس، ولا ينظرون عورتك، ولا تأكل وانت معتمد على شمالك، ولا تتكلم بين الاذان والاقامة من الصبح، ولا تنظر الى ما تخرج منك...والله سبحانه وتعالى، اعلم هذا ماانتهى من الوصية. تمت

2. L. 12-18. علم حال ـ مسجع بالتركية ـ قطعة

Fragmenti iz nekog Ilmihala, sačinjenog u sroku, na turskom jeziku, od nepoznatog autora.

a) 1. fragmenat L. 12-14.

Početak je ovdje:

سبد لدن تغيردن دخی اشكال الواندن محقق اول مبرّأ در بودر اوصاف ذات الله نه
كوكلرده نه یرلرده

Završetak (u stihovima):

جمعيا انبيانك اولی آدم صفی الله دخی آخر محمد فخر العالم در حبيب الله ابكينك آراسنده
نبيلر كلدی هب صادق

Pismo ta' līq, slab.

b) L. 15-16a.

Nastavak ovog fragmenta, pisan rukom, nashom:

حسابن كمسلر بلمز بيلور همان الله قضا ابله قدر خير ايله شر حق جانبند ندر.

Završetak: ...اقرار كوكوملە ايلدم تصديق سنك حفظ واما ننده امانت اوله الله

L. 16a-18a. Drugi fragmenat (isti rukopis)

Početak (nakon besmele):

نمازی خشوع وخضوع برله ادا ايلمك اولدر. اذان اوقوندقده اسرافيل احيا ايچون صور
اوردوكين فكر ايليه...

Završetak:

كوزی اولور اما كوزمز وقولغی اولور اما ايشتمز وسائرلر ين دخی بوكه قياس ايله

3. L. 18a-22b (حديثُ معاذٍ فی حشر الخلائق ِعلى اثنی عشر صنفاً)

Jedan hadis, koji prenosi Muaz b. Džebel, a u kome se govori o proživljenju ljudi u dvanaest grupa, na koje će oni biti podijeljeni prema svojim djelima.

To je, držimo, izvadak iz nekog opširnijeg djela iz područja va' za.

Početak (nakon besmele, kaligrafski ispisane i ukrašene):

وفی خبر عن معاذ بن جبل - رض - عن النبی - صلعم: اذا كان يوم القيامة يحشر الله
الخلائقَ من امّتی على اثنی عشر صنفاً

Prva grupa:

اما الفوج الاول فَيُحْشَرُون من قبورهم ليس لهم يدان ولا رجلان فينادی المنادی من قِبَلِ
الرحمن: هؤلاء الذين يُؤذون الخيرانَ فاتوا ولم يتوبوا فهذا جزاؤهم ومصيرهم الى النار

Dvanaesta grupa:

واما الفوج الثانی عشر فيحشرون من قبورهم وجوههم مثل القمر ليلة البدر فيمرّون على
الصراط كبرق الخاطف

Hadis je slabe vjerodostojnosti.

Ovaj va' z završava se ajetom iz Kur'ana.

ان الذين قالوا ربنا الله ثم استقاموا تتنزل عليهم الملائكةُ

(Fussilet, 30).

4. L. 22b-27. باب تعديل الاركان

Odlomak na turskom jeziku o pravilnom vršenju namaza. Ovo je, vjerovatno, izvadak (jedno poglavlje) iz nekog fikhskog djela.

Početak (nakon besmele):

باب تعديل الاركان امام ابويوسف وامام شافعی رحهما الله قَتِنْلَرِنْده فرضدر وامام اعظم
وامام محمد رحهما الله قتنلرنده واجبدر

U uvodu ovog poglavlja, navodi se pet mjesta u namazu, na kojima treba primijeniti propise o ta' dīli-erkanu (o pravilnom klanjanju namaza).

Iza toga pisac ovog odlomka spominje Muhammada Bergiliju i njegovo djelo o istoj temi - o ta' dīli-erkanu: مُعدّل الصلوة

Završetak je ovdje (list 27b):

نمازی قضاءُ قوسه كناهِ كبائردن بر كناه اشلمش اولور جهنمده قارون وفرعون ايله حشر
اولور. اللهم يا عظيم الخضر و يا سريع الظفر

Poglavlje nije završeno, na kraju je manjkavo.

5. L. 28-33. (منظومة فی مناجاة والدعاء بالتركيه)

Spjev na turskom jeziku, o skrušenosti Bogu i molitvi, od nepoznatog sastavljača. Spjev ima 33 stiha.

Početak (poslije besmele):

يُوزُمی دَرْ كَاهَه دوتدم يَا غَنِی پَرْوَرْدِ كَارْ
دَرْدُومه دَرْمَان اير يِشْدُرْ يا غنی پروردكار

Svaki stih završava refrenom: يا غنی پروردكار

Tekst stihova je vokaliziran.

Posljednji stih:

اول قيامت شد تندن سن خلاص ايت يا غنی پروردكار
جله مزی مصطفايه سن بغشله يا غنی پروردكار

Iz slabo pisanih i nejasnih bilježaka na posljednjem listu, može se razumijeti da je vlasnik rukopisa - neki Omer Baši (Bašić). Tu je zabilježena i godina 1161/1748, što označava datum prepisa, a vjerovatno i datum sastava.

Prepis cijele zbirke je, držimo, iz XVIII stoljeća.

2302. Zbirka (مجموع), 6 3035.

L. 57; 19 x 12. Nash i ta' līq, pisani vještom rukom prepisivača. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst na prva dva lista obrubljen je žutom linijom. Papir bijel i žućkast; povez kožni, sa preklopom i utisnutim ornamentima na sredini korica.

1. L. 1-23a. الاقوال السنية فى ايضاح ما يتعلق بالاسئلة القدسية

Risala o isrā'u i mi'rādžu, prema hanefijskom tumačenju. Napisao Muḥammad b. 'Abdurraḥīm al-Ḥusaynī al-Luṭfī, čija nam je biografija nepoznata. Istina, Brockelmann (S II, 648,30a) navodi ovu risalu i njenog autora, ali i on ne daje nikakvih drugih podataka o ovom piscu.

Početak:
الحمد لله الذى فضل المسجد الاقصى باسراء افضل البشر اليه وخصمه بالمناقب... اما بعد
فيقول العبد المحتاج... ابو الفضل محمد بن عبد الرحيم الحسينى اللطفى... وضمنت الجميع
فى بلالة عنونتها بالاقوال السنية فى ايضاح ما يتعلق...

Završetak:
... انتهى ما قصدنا تحريره بعون البارى سبحانه وتعالى ونسئله الاعانة فى كل بداية ونهاية
انه قدير و بالاجابة جدير قاله بغمه المفتقر الى كرمه جل وعز شأنه...

2. L. 25b-32. رسالة فى علم بالربع المرسوم المقنطرات

Rasprava o upotrebi kvadranta, za određivanje namaskog vremena. Napisao Šihābuddīn Aḥmad b. al-Mağd, čija nam je biografija, također, nepoznata. Naslov i ime autora je prema rukopisu. Međutim, u pristupačnim izvorima nema spomena o ovoj risali.

Početak:
قال الشيخ الامام العلامة الاستاذ الفاضل شهاب الدين احمد بن المجد... الحمد لله حمد
الشاكرين وصلوته على سيدنا محمد وآله الطيبين الطاهرين و بعد فهذه رسالة فى العلم
بالربع المرسوم بالمقنطرات...

3. L. 33b-41. رسالة فى عمل بالربع المجيب

Risala slična prethodnoj, od nepoznatog pisca (v. II, 1540,2).

4. L. 43b-46. (غاية كشف وتحرير فى اعراب)

Kratka risala sa područja arapske sintakse, od nepoznatog pisca. Naslov je prema sadržaju.

Početak.
الحمد لله الذى اجزل لنا جلائل وفده... هذا غاية كشف وتحرير فيما استشكل من كلام
بعض المخابير فى اعراب قوله

5. L. 47b-50. جوهرة التوحيد

Spjev o akaidu. Napisao aš-Šayẖ Ibrāhīm al-Laqānī, umro oko 1041/1631. (v. I, 490-91).

Početak: الحمد لله على صلاته   ثم سلام الله مع صلاته

6. L. 51b-57. عروض اندلسى (عروض ابى الجيش)

Kratka risala o arapskoj metrici. Napisao Abū 'Abdullāh Muḥammad b. Ḥusayn Abu'l-Ğayš al-Anṣārī al-Andalusī, umro 626/1229. (v. I, 241).

Cijelu zbirku prepisao nepoznati prepisivač, bez oznake datuma, ali smatramo da rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

2303. (مجموع فى المواعظ).4 546.

Kraća zbirka vjerskih pouka sabranih iz raznih djela, od nepoznatog sabirača.

L. 51; 22,5 x 16. Nasẖ i ta'līq, pisani vještom rukom. Papir žućkast i bijel, deblji, čvrst; povez polukožni, zelen.

1. L. 1-6. (رسالة فى الذكر) ـ قطعة

Fragment neke risale o zikru (slavljenju Boga), na arapskom jeziku. Rukopis je nepotpun s početka i na kraju. U tekstu ima stihova na turskom jeziku.

Početak je ovdje:
ولان أقعد مع قوم يذكرون الله من صلوة العصر الى ان تغرب الشمس احبّ الىّ من ان
اعتق اربعة منهم وقال عـ. م. لعلىّ رضه اذا صليت الصبح فاقعد مكانك حتى تطلع
الشمس

Nasẖ - ta'līq, pisan vještom rukom. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst navedenih ajeta podvučen je crvenom linijom.

Na listu 6b nalazi se crtež Arša (najvećeg nebeskog svoda), te nižih slojeva nebesa i putovanja Zemlje i ostalih planeta našeg Sunčanog sistema, - što je sve predstavljeno kružnicama, smještenim jedna do druge. Kružnice predstavljaju razne plohe ili kluge - već prema dva različita poimanja još od starog vijeka. U središtu ovih kružnica (svemira, nebesa), nalazi se Zemlja i njena putanja (felek), što predstavlja geocentričko poimanje svijeta. Neposredno oko kruga zemlje, nalaze se kružnice, koje predstavljaju sfere četiri elementa, od kojih je, prema starom poimanju, vidljivi svijet izgrađen: zemlje, vode, zraka i vatre. Poslije toga su krugovi planeta, - a oko svega toga je najveće nebo (Arš), u kome je sve drugo sadržano.

2. L. 7-11. فى قصة نوح عليه السلام

Priča o Nuhu (a.s.), te razni hadisi i druge priče, što je sve sabrano iz raznih zbirki propovijedi. Rad je na arapskom jeziku.

Početak: قال الله تعالى: انا ارسلنا نوحا الى قومه و هو اول الرسل الذين ارسلوا بالانذار

Ta'līq sa nešto nasha.
Kao djela, kojima se služio pri sastavu ovog rada, pisac spominje:
مشكاة الانوار زبدة الواعظين ، شرح مقدمة

Rukopis je nedovršen.
Listovi 12-16. neispisani.

3. L. 17b-22. رسالة فى دعوى الرجلين شراء شيء من آخر

Rasprava na arapskom jeziku o sporu. Dvojica kupaca kada tvrde da su kupili istu stvar od nekog, trećeg čovjeka. Napisao Faḍullāh al-Yaniyawī (iz Yaniye - Grčka), čija nam je biografija nepoznata.

Naslov je dat prema sadržaju, a ime autora prema uvodu rukopisa. Rađeno, zapravo sabrano, po djelima: „al-Hidāya" i „Ğāmi' al-Fuṣūlayn".

Početak poslije besmele:
الحمد لله الذى احسن الينا احسن تقويم. وكرّمنا باكرم نعيم. و الصلوة على الرسول... و بعد فانا الفقير الى الرب القدير فيض الله اليانيوى. كما رأيت ان دعوي الرجلين شراء عين من آخر

Ta'līq i nasẖ, pomiješani. Po rubovima listova ima komentara i dopuna u vezi sa tekstom.

4. L. 23-35a. حكايات

Razne priče i bajke na arapskom jeziku, sa tendencijom vjerske pouke, - slabe vjerodostojnosti.

Početak:
حكى انه كان فى زمن موسى ع. م. عابداً يخرج كل يوم الى الجبّانة مقيّداً رجليه مغلاً على يديه

Završetak je:

وقال الله عزّ و جلّ ولا تلقوا بايديكم الى التهلكة. فسلّخ القاضى وراح الى سبيله. تمت

Na listovima 35b-51 nalaze se hadisi i priče, slabe vjerodostojnosti, - što je sabrano iz raznih i zbirki vezova.

Početak: عن كعب الاخبار رض انه قال مرضت فاطمة بنت رسول الله صلعم

Pismo kao prethodno, od istog prepisivača.
Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.
Na drugom zaštitnom listu nalaze se bilješke s područja zapisa i talismana, te jedan zapis kao lijek.
Na više mjesta u rukopisu nalazi se otisak starog i novijeg pečata ove biblioteke.
Na kraju je otisak ličnog pečata, koji je nečitljiv.

2304. فضائل رجب 4961.

Četrdeset drugo poglavlje, iz nekog opširnijeg djela, o vrijednosti i značaju mjeseca redžeba, od nama nepoznatog pisca.

Početak:
الباب اثنى و اربعون فى فضائل رجب وصومه و صلوته قال النبي عليه السلام: رأيت فى ليلة المعراج فى الجنة نهراً...

Zavreštak:
قال الله تعالى يا عيسى من صام من امة محمد يوماً واحداً من رجب اكرم على من هذا الرجل الذى يعبد الله ست مائة سنة فى جوف الجبل و السلام . تمت تمام.

L. 6+2; 16 x 11,5. Nasẖ, pisan nevještom rukom. U prepisu ima grešaka. Papir tamnobijel, čvrst; bez poveza.
Prepis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

2305. (قطعة من كتاب فى الوعظ) 812.

Fragment nekog djela s područja propovjedništva. Nepotpuno s početka i na kraju.

Početak je ovdje:
... سنة ثم خلق الخلق و شهد بنفسه فعنى شهادة الله منها الاخبار و الاعلام بانه واحد لا شريك له و معنا شهادة الملائكة و علماء المؤمنين الاقرار بوحدانية الله و قوله تعالى يرفع الله الذين آمنومنكم و الذين اوتوا العلم درجات يعنى من كان له ايمان

Kao što se iz prvih redova ovog teksta razumije, ovdje se tumači 18. ajet iz sure „Ali Imran" (شَهِدَ اللّٰهُ أنّه...)

L. 66; 19 x 14. Ta'līq i nasẖ, pomiješani, pisani u proredu, manje uvježbanim rukopisom. U pisanju ima grešaka. Papir tamnobijel, deblji; povez izgubljen, a postojeći povez je od druge knjige.

Završtak je ovdje:
و قال قرطبي ان هذه الغنا و ضرب و الرقص حرام بالاجماع عنه ذانك (؟) و لشافعى و احمد فى مواضع من كتابه

Rukopis, vjerovatno, potječe iz XVIII stoljeća.

2306. (قطعة من كتاب فى المواعظ) 4196.

Fragment nekog djela o vazu, odnosno neke zbirke vazova, koja je sabrana iz raznih djela (meviza), kao što su: زبدة الواعظين، تنبيه الغافلين، درة الواعظين i druga.

Početak je ovdje:

كنت رجلا من ملوك العرب استنكفت ان يكون لى بنات لهن ازواج فقتلت سبعين بنتا من بناتى كلهن يزنى فتغير رسول صلعم...

L. 65; 25 x 18. Nasẖ lijep. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom i podvučene crvenom linijom. Po rubovima listova i na umetnutim listićima ima komentara, uzetih također iz raznih djela o vazu. Papir tamnobijel, glat, čvrst; poveza nema.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

2307. (قطعة من كتاب فى المواعظ) 4197.

Fragment nekog djela o vazu. To su vazovi, sabrani iz raznih djela, slično kao u prethodnom fragmentu.

Početak je ajetom: قَدْ اَفْلَحَ مَنْ تَزَكّٰى وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهٖ فَصَلّٰى

(Qur'an, LXXXVII-14 i 15).

Završetak je hadisom:

قال النبى ع. م. من صلى صلوة الفجر بالجماعة اعطى الله تعالى اربعة اشياء: الاول يرزق من حلال، والثانى ينجو من عذاب القبر، والثالث يعطى كتابه بيمينه، والرابع يمشى على الصراط كالبرق الخاطف، صدق رسول الله

L. 25; 22 x 16. Ta'līq, pisan vještom rukom. Po rubovima listova ima komentara. Rubovi nekih listova su odrezani.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Iz privatne biblioteke Hromozādea Saliha Sidkija, iz Stoca (v. bilješku na drugoj strani prve korice). (استوبلجه لى حرومى زاده صالح صدق)

2308. (كتاب فى المواعظ والنصائح) 4499.

ـ ناقص فى اوله وآخره ـ

Djelo je manjkavo i na početku i na kraju.

Knjiga propovijedi i savjeta, od nama nepoznatog pisca.

Radi eventualne kasnije identifikacije, donosimo poglavlja koja se nalaze u ovom sačuvanom fragmentu:

فصل فى قراءة النبىّ ع. م.
فصل فى اشعار النبى

فصل فى انشاء الشعر
فصل فى عبارة الرؤيا

فصل فى الرقية و المعالجة
فصل فى حسن المعاشرة
فصل فى اللباس
فصل فى اكل اللحم
فصل فى الطعام
فصل فى المروّة
فصل فى الادب
فصل فى آداب الاكل
فصل فى الضيافة
فصل فى الحلال
فصل فى البيع و الشراء
فصل فى الاخذ من السلطان
فصل فى النهى والتهمة
فصل فى فضل العصا
فصل فى الكلام
فصل فى ترويج الزانية
فصل فى الاستقراض
فصل فى عذاب الميت ببكاء اهله عليه

فصل فى الامر بالمعروف
فصل فى الكسب
فصل فى الواقع (فى الجماع)
فصل فى الحجامة
فصل فى قتل الجراد
فصل فى البزاق
فصل فى ناعسا
فصل فى نقشه
فصل فى المزاح
فصل فى امرأة لها زوجان

فصل فى فضل لغة العرب
فصل فى التسليم
فصل فى العلم و الثواب
فصل فى اكل الاطعمة النفيسة
فصل فى اكل الثوم
فصل فى العقل
فصل فى آداب وضوء و الصلوة
فصل فى اجابة الدعوة
فصل فى الشراب
فصل فى الخروج من منزل
فصل فى طاعة الامراء و الولاة
فصل فى النظر الى بيت غيره
فصل فى الرفق.
فصل فى الاعراض عن الدنيا
فصل فى التصاوير
فصل فى تفضيل الفقر على الغنى
فصل فى العزل
فصل فى اكرام اهل الفضل
فصل فى ضرب الدف
فصل فى النكاح
فصل فيما يضر و ما ينفع
فصل فى دخول حمام
فصل فى الحفظة
فصل فى نقش المسجد
فصل فى يكره للرجل ان يصلىّ
فصل فى الخاتم
فصل فى ختم الكتاب
فصل فى الفوائد
فصل فى اطفال المشركين

فصل فى علامات الساعة
فصل فى ذكر الانبياء عـ. م.
فصل فى صفة الخلق
فصل فى نسبة النبي
فصل فى الاسماء المستحبة
فصل فى خلفاء النبي
فصل فى ذكرالشهور
فصل فى الطبائع
فصل فى اقتناء الكلب
فصل فى المسخ
فصل فى معاريض الكلام
فصل فى الايمان
فصل فى الكلام بان القرآن مخلوق ام غير مخلوق
فصل فيمن حضر العشاء
فصل فى قال الفقيه: اذارجع الرجل من سفره ليلاً
فصل فى اذا كان منزل الرجل بعيداً من المسجد
فصل فى كراهية الجرس
فصل فى التعزية
فصل فى السباق
فصل فى الانتهاب من النثار
فصل فى الهداية
فصل فى تشميت العطاس
فصل فى المدارة
فصل فى العمارة
فصل فى المعاملة مع الكفار
فصل فى المباكرة
فصل فى البول قائما
فصل فى الخصاء
فصل فى السمر
فصل فى عدد سور الفرقان
فصل فى فضل المعلمين
فصل فى قلة الاكل
فصل فى التحية

L. 66 (originalna folijacija, pisana crvenim mastilom od 10-78); 20,5 x 15. Nasḫ - ta'līq, lijep, pisan vještom rukom. Na početku nedostaje devet listova; u sredini 38, 39 i 58. list. Na kraju nedostaje više listova. Po rubovima listova ponegdje ima sitno pisanih bilježaka u vezi sa tekstom. Naslovi poglavlja (fasl) pisani su crvenim mastilom, a istaknute riječi podvučene su crvenim crticama. Papir blijedo-žućkast, glat, čvrst; listovi su prosuti i nemaju poveza.

Teme pojedinih poglavlja pisane su proizvoljno, bez ikakvog posebnog logičkog reda, što je jedna od mana ovog djela.

Iz teksta pojedinih vazova (poglavlja) vidi se da je autor bio učen čovjek i dobro je poznavao islamske znanosti, a naročito Kur'an i Hadis.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Rukopis je neko poklonio 3. marta 1964. godine, kako je to zabilježeno na jednom papiriću koji se nalazi u rukopisu (Akt br. 31/64).

2309. (مجموعة المواعظ) 1464.

Zbirka vazova na arapskom jeziku, koja sadrži tumačenje raznih ajeta i hadisa. Primjerak je nepotpun s početka, jer je izgubljeno prvih deset listova, pa je identifikacija rukopisa otežana. Vazovi su sabrani iz raznih djela te struke i nekih tefsira, naročito iz djela „Rawḍat al-' Ulema".

Početak je ovdje:

له عليه السلام بم بلغ هذه المنزل و المرتبة من الله تعالى قول (؟) بقوله لا اله الا الله محمد رسول الله و فى روضة العلماء وعن عبد الله الطريق رح انه قال لا اله الا الله - اربعة و عشرون حرفا

Prvi vaz ovdje počinje tumačenjem ajeta: هوالله الذى لا اله الآ هو... (Kur'an, LIX - 22).

L. 238; 21 x 16. Nasḫ, sa nešto ta' līqa, čitak, pisan vještom rukom. U pisanju ipak ima grešaka, što ukazuje da prepisivač nije potpuno vladao arapskim jezikom. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst ajeta i hadisa podvučen je crvenom linijom. Po širokim rubovima nekih listova ima komentara, pisanih rukom istog prepisivača. Pri kraju ima komentara na rubovima nekih neispisanih listova. Papir tamnobijel, glat, tanak, čvrst, - sa označenom paginacijom na listovima. Povez polukožni.

Primjerak je nepotpun i na kraju.

Posljednji vaz sadrži tumačenje nekoliko ajeta pri kraju sure al-Ḥašr.

Završetak rukopisa je ovdje:

...وتلك الامثال اى الذى ذكرت فى القرآن نضربها للناس لعلهم يتفكرون فى تلك الامثال فيعتبرون ولا يعصون

Prepis potječe iz XVIII stoljeća.

Na rubu lista 82a (po staroj paginaciji) nalazi se bilješka o tumačenju arapskih riječi: شبيكة - „bosanskim jezikom" (stupica, mreža).

2310-2311. منية المتقين 6344, 6366.

Opširno djelo, u dva sveska, sa područja propovjedništva o mnogobrojnim fikhskim i etičkim pitanjima, od nama nepoznatog pisca. Inače, u pristupačnim izvorima ne nalazimo navedeni naslov, koji je, u našem primjerku, naveden na kraju prvog sveska i na donjem prerezu.

Početak:

الحمد لله الذى هدانا للايمان و الاسلام وجعلنا من امة محمد عليه الصلوة و السلام و اكرم علينا بانواع الفضل و الانعام...

Završetak:

و اذا وجد سهوا واحدا نادى عليه و ابداه ختم كتابه بالجنى ختم الله كتاب اعمالنا بالخير آمين يا رب العالمين اللهم اجعل كتابنا هذا حجة لنا يوم القيامة ولا تجعل حجه علينا أمين بحرمة من قلت فى حقه وما ارسلناك الآ رحمة للعالمين . (الجزء الثانى)

Pošto je djelo vrlo rijetko i malo poznato, navešćemo sva poglavlja iz prvog sveska i neka iz drugog:

باب التعوذ ١
باب مناقب العلماء العاملين و امراء العاملين ٥٩
باب مدح البسملة ٦
باب مدح القرآن العظيم ٦٥
باب الايمان والاسلام ١٠
باب الصلوة على سيد المخلوقات ٧٦
باب مدح التوحيد ١٦
باب مدح التسبيح و الحميد و التكبير و التهليل ٨٣
باب الذكر ٢٢
باب العقل ٢٩
باب الوضوء ٩١
باب اخلاص النية فى الاعمال كلها ٣٣
باب مدح الاذان و ايتماعه ٩٧
باب مدح العلم و العمل به و الحكمة ٤٠
باب مدح الخشوع و حضور القلب فى الصلوة و المداومة عليها ١٠٣
باب ذم العلماءالسوء ٤٩
باب ذم ميل العلماء الى الدنيا ٥٥
باب مدح الجماعة و تكبيرة الافتتاح ١١١
باب ذم تارك الصلوة ١١٩
باب الجمعة ١٢٣
باب التجهد و الوتر و الاستفتاح... ١٢٨
باب سجدة التلاوة ١٣٥
باب ذم مانع الزكوة ١٣٧
باب خوف الخاتمة ١٤١
باب مدح البكاء من خشية الله ١٤٧
باب ترك الذنب من مخافة الله ١٥٢
باب الحزن فى أمر الآخرة ١٥٦
باب الدعاء و المناجات و الاوراد بعد الصلوة المكتوبة ١٥٨
باب آداب النوم و الرؤيا و الاذكار فى الصباح و المساء ١٦٩
باب عمارة المسجد١٧٤
باب صيام شهر رمضان ١٧٧
باب فى كرامة صائمى رمضان
باب صيام ...(؟) ١٨٦
باب فضيلة ليلة القدر و الاعتقاد ١٨٨
باب فضيلة صدقه الفطر و صوم ايام ستة شوّال ١٩٧
باب فضيلة عشر ذى الحجة ٢٠٢
باب عيد الاضحى و الاضحية ٢٠٥
باب فضيلة عاشوراء ٢١١
باب الحج و ذم تاركه ٢١٧

باب فضائل المدينة المنورة و بيت المقدس ٢٢٨
باب شرف النبى صلعم و فضله و كرمه ٢٣٤
باب فضائل الصحابة...٢٣٦
باب مدح محبة الى النبى صلعم ٢٣٩
باب اتباع السنة و ذم اتباع البدعة ٢٤٢
باب ذم اتباع الهوى ٢٤٧
باب مدح محبة الله ٢٤٩
باب المتحابين فى الله ٢٥٥
باب الجهاد الاصغر و الاكبر٢٥٩
باب الرياضة و الجوع و ذم الاكل ٢٧٢
باب اللباس ٢٨٦
باب ذم الاسراف ٢٩٠
مدح المتوكل على الله تعالى ... ٢٩٣
باب الرزق و الكسب ٢٩٩
باب مدح الورع و التقوى و اكل الحلال و ذم اكل الحرام ٣٠٥
باب مدح الزهد و القناعة و الاستقامة ٣٢٤

الجزء الثانى

باب ذم المال و حقارة الدنيا ١
باب مدح الفقراء ١٣
باب مدح الصبر على المرض و البلاء بالقضاء ٢٢
باب ذكر الموت ٣٦
باب القبر ٥٢
.......الى آخره
باب فضل السلام

L. 330 (I) + 354 (II); 20 x 13,5 i 20 x 15. Nasẖ - ta'līq, pomiješani. Naslovi poglavlja su pisani crvenim mastilom, a istaknute riječi podvučene su crvenom crticom. Papir bijel, glat, dohvaćen vlagom, oštećen; povez kožni, različit.

Nema podataka o prepisivaču i datumu prepisa, ali je oba sveska prepisao isti nepoznati prepisivač, vjerovatno u XVIII stoljeću.

Na naslovnoj stranici, prvog sveska, su beznačajne bilješke i vježbe u pisanju, pisane kasnije slabim rukopisom.

Na prvim zaštitnim listovima, u drugom svesku, neko je kasnije napisao sadržaj ovog sveska.

Iz kolekcije Besim-efendije Korkuta.

2312. ISTO 6457.

Djelo je na početku nepotpuno: nedostaje prvih osam listova.

Cijelo djelo napisano je u jednom svesku.

L. 360 (originalna folijacija); 30 x 20. Nasẖ - ta'līq, pomiješani. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom ili su podvučene crvenom linijom. Papir bijel, glat, oštećen, listovi prosuti; bez poveza, koji je otkinut i zagubljen.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.
Iz biblioteke Besim-efendije Korkuta.

2313. (موعظة) 1306.

Knjiga propovijedi, na arapskom jeziku, od nepoznatog pisca. Obrađuje, uglavnom, tumačenje kur'anskih ajeta. Nema naslova.

Početak poslije besmele:

الحمد لله رب العالمين. والصلوة والسلام على سيدنا محمد وعلى آله وصحبه اجمعين. المجلس الاول فى سورة الفاتحة... روى عبد القادر الرهاوى... فى اول كتاب الاربعين وكذا الخطيب عن ابى هريرة... قال: قال رسول الله صلعم: كل امر ذى بال...

L. 262; 23,5 x 16. Nash, pisan uvježbanom rukom. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom, ili su podvučene crvenom linijom. Po rubovima nekih listova ima bilježaka koje se odnose na tekst. Papir bijel i tamnobijel, tanak, čvrst; poneki listovi dohvaćeni su vlagom. Povez polukožni, oštećen.

Završetak ovdje:

وكتب قيصر الى عمر ر. ض ان لى صداعاً لايكن فابعث الىّ دواء فبعث اليه عمر ر.ض قلنسوة وكان اذا وضعها على رأسه صداعه واذا وضعها على رأسه عاده فتعجب منه ففتش عن القلنسوة فاذا فيه كاغد فيه بسم الله الرحمن الرحيم من القيصر (؟) الكبير فى تفسير البسملة.

Rukopis, očito, nije dovršen.
Na listu 19b, ispod sedmog reda, tekst je obrnuto pisan (14 redaka).
Na listu 44 rubovi su previjeni, sa bilješkama.
Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

2314. (موعظة) 3963.

Zbirka vazova, na arapskom jeziku, od nepoznatog sastavljača.
Sabrano iz raznih tefsira i drugih djela iz područja vaza.
Na početku je tumačenje sure Yūsuf, pod naslovom سورة يوسف مكية, pisano crvenim mastilom.
Zbirka sadrži, uglavnom, pored navedene sure tumačenje pojedinih ajeta i kraćih sura, te predmetnih hadisa, od kojih su mnogi slabe vjerodostojnosti.
Jedan dio zbirke raspoređen je na poglavlja pod naslovom: المجلس.
Početak poslije besmele:

سورة يوسف مكية. فى الخبر ان سورة يوسف وسورة مريم يتفكه بها اهل الجنة فى الجنة. وعن ابن عطا: لايسمع سورة يوسف محزون الااستروح بها بسم الله الرحمن الرحيم الر اى انا الله الرقيب على كل شىء...

U tumačenju su mjestimice navode poučni stihovi, od kojih su mnogi na perzijskom jeziku.

Na više mjesta u rukopisu pisac spominje djelo انوار التنزيل (tefsir od Bejdavija), kojim se pri obradi ovih vazova služio i djelo انوار الاسرار (nepoznato).

Posljednje poglavlje sadrži tumačenje sure الماعون (107. sura u Kur'anu):

ارأيت استفهام معناه التعجب وقرئ اريت بلا همزة

Završetak rukopisa:

يقال هذا الطائفة انما تنفى العلم لا الظن ولعلمهم يدّعون الظن فى هذه المسئلة ايضا فلا يكون وكذا

L. 72; 20,5 x 16. Ta'līq, sitniji, složen, pisan vještom rukom. Naslovi su pisani crvenim mastilom, a tekst ajeta i hadisa, te istaknute riječi, podvučeni crvenom linijom. Po rubovima nekih listova ima dopuna, bilježaka i komentara. Papir tamnobijel, glat, čvrst. Povez polukožni, sa zatvaračem.

Prepis je iz XVIII stoljeća.

Na naslovnoj strani su dvije iste bilješke, sa imenom ranijeg vlasnika (Ibrahim b. hadži Omer, u gradu Beogradu) i cijenom knjige (80 groša), te godinom 1194/1780.

قد دخل هذا الكتاب فى يد العبد الضعيف ابراهيم بن الحاجى عمر بمدينة بلغراد بثمانين قرش سنه ١١٩٤

Tu su i dva otiska njegova malog ličnog pečata.

2315. (منظومة فى الاخلاق الذميمة) 4330.

Spjev o lošim svojstvima kod ljudi, o manama i slabostima čovjeka, sa moralno-islamskog gledišta, - od nama nepoznatog pisca.

Istina, Kairo (I, 365), navodi spjev o istoj temi, skoro pod istim naslovom, - što ga je, kaže, sastavio Muṣṭafā b. Muṣṭafā Aq qauqčī-zāde, - bez drugih potrebnih podataka, pa nije jasno, da li je to ovaj naš spjev.

Gornji naslov dali smo prema sadržaju.

Početak poslije besmele:

أَقُولُ لَدَى حَمْدِى الْحَمِيدَ مُصَلِّيًا
عَلَى خَاتَمٍ ثُمَّ الصَّحَابَةِ إِنَّ ذَا
نُظَيْمٌ فِى الأَخْلَاقِ الذَّمِيمَةِ يُقْ بِهِ
فَوَطِّنْ عَلَى تَهْذِيبِ خُلْقِكَ نَادِيًا

Spjev ima 238 stihova, a raspoređen je na uvod i devet poglavlja:

Uvod		3 stiha
I poglavlje	آفات القلب	11 stihova

II poglavlje	آفات اللسان	50 stihova
III poglavlje	آفات الاذن	9 stihova
IV poglavlje	آفات العين	13 stihova
V poglavlje	آفات اليَدَيْن	45 stihova
VI poglavlje	آفات البطن	23 stihova
VII poglavlje	آفات الفرج	16 stihova
VIII poglavlje	آفات الرِّجل	20 stihova
IX poglavlje	آفات البدن	48 stihova
		238 stihova

Pri kraju, sastavljač kaže, da je sastavljao ovaj spjev s umanjenom snagom razmišljanja, zbog događaja i poslova koje mu je vrijeme donijelo, - a onda završava riječima:

فَحَمْداً لِمَنْ يُحْيِي قُلُوبَ عِبَادِهِ
بِاَخْلَاقِ فَخْرِ الْاَنْبِيَاءِ مُحَمَّدَا

عَلَيْهِ صَلٰوةُ اللّٰهِ ثُمَّ سَلَامُهُ
عَلَى آلِهِ الْوَفْدِ الْكِرَامِ مُسَلْسَلاَ

تم بعونه وكرمه سبحانه وتعالى

L. 23; 16 x 11. Ta'līq i nasẖ, pomiješani, pisani oštrim perom, vještom rukom, većim dijelom vokalizovano. Naslovi poglavlja pisani su krupno, crvenim mastilom. Papir tamnobijel, deblji, čvrst. Povez papirni.

Prepis, vjerovatno, potječe iz druge polovine XVIII stoljeća.

2316. زبدة الواعظين 6438.

Zbirka propovijedi (vazova) od nepoznatog pisca. (v. I, 246).

L. 130; 24,5 x 17,5. Nasẖ, malo iskrivljen i prost. Na rubovima ima i poneka bilješka, koja se odnosi na tekst. Poglavlja i istaknute riječi podvučene su crvenom linijom. Papir bijel; povez kožni sa utisnutim ukrasima (cvjetovima) na koricama. Listovi su prosuti odvojeni od poveza.

Prepis iz XVIII ili XIX stoljeća.

Na 128.b listu nalazi se bilješka na turskom jeziku o bajramskim molitvama (namazima).

Iz biblioteke Besim-efendije Korkuta.

2317. (شرح حديث اربعين) 6254.

Zbirka od četrdeset hadisa sa komentarom na arapskom jeziku. Svaki hadis predstavlja posebno poglavlje i zauzima jednu stranicu ili jedan list. U hadisima su obrađene razne teme, tako da svaka tema može poslužiti kao poseban vaz.

Pošto ovom rukopisu nedostaje prvi list, ne možemo odrediti ni tačan naslov djela niti ime sabirača i komentatora.

Prvi hadis, koji ovdje nedostaje (jer je izgubljen prvi list), vjerovatno je bio onaj poznati hadis: انما الاعمال بالنيات

s kojim obično započinju zbirke od četrdeset hadisa.

On bi sačinjavao i prvo poglavlje (الحديث الاول ـ فى النية).

Prvo poglavlje je ovdje: الحديث الثانى ـ فى العلم

a posljednje poglavlje je: الحديث الاربعون ـ فى القبر

Početak je ovdje:

حيوة النفس بالروح، وحيوة الروح بالذكر، وحيوة الذكر بالقلب، وحيوة القلب بالعقل، وحيوة العقل بالعلم. حكى ان الله تعالى ارسل جبرائيل عليه السلام الى آدم عليه السلام بالعقل والايمان والحياء فقال: اختر اَيَّتَهُنَّ شئت (؟) فاختار العقل. فقال جبرائيل للايمان والحياء: اِنْصَرِفَا، فقد اختار آدم عليكما العقل. فقال الايمان للحياء: انصرف، فان الله تعالى امرنى ان اكون حيث ما يكون العقل. فقال الحياء ان الله عز وجل امرنى ان اكون حيث ما يكون الايمان. فكن باجمعهن فى أدم عليه السلام، فافهم.

Iza ovog teksta slijedi naslov novog poglavlja:

الحديث الثانى فى العلم ـ قال النبى عليه السلام: خير الدنيا والآخرة مع العلم، وشر الدنيا والآخرة مع الجهل. والعالم الواحد اكرم عند الله تعالى من الف شهيد. والمراد: عالمٌ عمل بعلمه، لما جاء فى الحديث الشريف: لايكون المرء عالماً حتى يكون بعلمه عاملا. وفى الحديث: اشد الناسِ عذاباً يوم القيامة عالم لم ينفعه الله سبحانه وتعالى بعلمه. ولذا قيل:

العلم بلا عمل كقوس بلا وتر، وشجر بلا ثمر، وصدف بلا دتر...(!)

Da bi se kasnije, eventualno, moglo utvrditi koje je ovo djelo, donosimo naslova svih 39 poglavlja, koja se ovdje nalaze:

1. hadis, list 1	الحديث الاول ـ (؟)
2. hadis, list 2a	الحديث الثانى ـ فى العلم
3. hadis, list 2b	الحديث الثالث ـ فى الايمان
4. hadis, list 3a	الرابع - فى النيّة
5. hadis, list 4a	الحديث الخامس ـ فى الصلوة
6. hadis, list 4b	الحديث السادس ـ فى قيام الليل

7. hadis, list 5b	الحديث السابع - فى الزكوة
8. hadis, list 6a	الحديث الثامن - فى الصدقة
9. hadis, list 6b	الحديث التاسع - فى الصوم
10. hadis, list 7a	الحديث العاشر - فى الحج
11. hadis, list 7b	الحديث الحادى عشر - فى التصلية
12. hadis, list 8a	الحديث الثانى عشر - فى الورع
13. hadis, list 8b	الحديث الثالث عشر - فى جهاد النفس
14. hadis, list 9b	الحديث الرابع عشر - فى التفكر
15. hadis, list 10a	الحديث الخامس عشر - فى التوبة
16. hadis, list 10b	الحديث السادس عشر - فى الخوف
17. hadis, list 11a	الحديث السابع عشر - فى الرجاء
18. hadis, list 12a	الحديث الثامن عشر - فى الزهد
19. hadis, list 12b	الحديث التاسع عشر - فى ذَمِّ الدنيا
20. hadis, list 13b	الحديث العشرون - فى الفقر والغنى
21. hadis, list 14a	الحديث الحادى والعشرون - فى القناعة
22. hadis, list 14b	الحديث الثانى والعشرون - فى الصبر والشكر
23. hadis, list 15a	الحديث الثالث والعشرون - فى التوكل
24. hadis, list 15b	الحديث الرابع والعشرون - فى العزلة
25. hadis, list 16a	الحديث الخامس والعشرون - فى المحبة
26. hadis, list 16b	الحديث السادس والعشرون - فى المصيبة
27. hadis, list 17b	الحديث السابع والعشرون - فى اللسان
28. hadis, list 18a	الحديث الثامن والعشرون - فى آفة النظر
29. hadis, list 18b	الحديث التاسع والعشرون - فى الحسد
30. hadis, list 19b	الحديث الثلثون - فى الحلم
31. hadis, list 20a	الحديث الواحد والثلثون - فى الكبر والتواضع
32. hadis, list 20b	الحديث الثانى والثلثون - فى العدل والظلم
33. hadis, list 22a	الحديث الثالث والثلثون - فى الحب فى الله والبغض فى الله

34. hadis, list 23a	الحديث الرابع و الثلثون - فى حفظ الحرمة
35. hadis, list 23b	الحديث الخامس والثلثون - فى برّ الوالدين
36. hadis, list 24a	الحديث الثالث والثلثون - فى صلة الرحم
37. hadis, list 25a	الحديث السابع والثلثون - فى الرحمة
38. hadis, list 25b	الحديث الثامن والثلثون - فى قضاء الحاجة
39. hadis, list 26a	الحديث التاسع والثلثون - فى صدقة الجار ية
40. hadis, list 26b	الحديث الاربعون - فى القبر

L. 28; 25 x 17. (Nedostaju dva lista: 1 i 21). Nasẖ, obični, pisan slabijim rukopisa. Format teksta: 15,5 x 9,5. Na svakoj strnici ima po 15 redaka. Naslovi pojedinih poglavlja (redni brojevi hadisa) podvučeni su crnom linijom, a tako isto i važnije riječi. Tekst citiranih ajeta je vokaliziran. Papir potamnio, žućkast, grub, čvrst, neki listovi su odvojeni. Rubovi listova kao da su negdje nagorjeli, ili su stajali iznad peći i dima. Povez papirni, zelenkast, potamnio, prošiven običnim koncima.

Završetak djela:

...من ترك نصيبه فى الدنيا استوفاه فى العقبى. نسئل الله الكريم ان يختم لنا بالسعادة ويجعل قبورنا روضة الجنة. و يرزقنا خير الامور و يرحمنا يوم النشور، انه يجيب المضطرّ ين ومعطى السائلين. تمت الكتاب بعون الله الملك الوهاب.

Prepisivač nepoznat, jer se nije potpisao.
Prepis dovršen 1257/1841.
(قد وقع الفراغ لسنة سبع وخمسين ومائتين والف)

Ovo je, vjerovatno, i datum pisanja djela, jer rukopis nije star. Pisac ga je, po svoj prilici, neki vaiz (propovjednik), koji je četrdeset hadisa uzeo kao podlogu za svoje vazove i obradio ih sa potrebnim komentarom.

Prema tome, moglo bi biti da je rukopis autograf.

Iz biblioteke Fejzijje medrese u Travniku.

2318. Zbirka (مجموع),3 1918.

L. 12; 21,5 x 14. Nasẖ - ta'līq, pisani nešto sitnijim rukopisom. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom, a mnoge su podvučene crvenom linijom. Po rubovima ima nešto malo i komentara. Papir bijel, glat; povez kartonski.

1. L. 1-5. رسالة فى فضيلة ليلة البرات وصلاة التسبيح فيها

Risala o važnosti i značaju odabrane noći Lejlei-berat, od nepoznatog pisca (v. II, 850,9).

2. L. 6-11. الشماريخ فى علم التاريخ

Risala o počecima i o važnosti istorije. Napisao Ǧalāluddīn ʿAbdurraḥmān b. Abū Bakr as-Suyūṭī, umro 911/1505.

Početak:

الحمد لله ذى الفضل الشامل العلم... و بعد فقد وقفت بعض شيوخنا على كتاب فى علم التاريخ... وسميته بالشماريخ فى علم التاريخ ورتبته على ثلاثة ابواب: الباب الاول - فى مبدء التاريخ

الباب الثانى - فى فوايد منها معرفة الآجال وحلولها والانقضاء الاجل والاوقات... الباب الثالث - فى فوايد شتى

Na kraju je bilješka prepisivača, u kojoj se kaže, da je pisac ovu risalu napisao 892/1487.

3. L. 11b-12. مناقب الامام الاعظم ابى حنيفة

Biografija Abū Ḥanīfe. Napisao Abu'l-ʿAbbās Aḥmad b. Ṣalt al-Ḥamānī, umro 308/920.

Početak:

فى مناقب ابى حنيفة رحمه الله قال احمد بن الصلت سمعت ابا نعيم يقول ولد ابو حنيفة رحمه الله سنة ثمانين ومائة وخمسين وعاش سبعين...

Rukopis potječe, vjerovatno, iz XIX stoljeća.

Uvakufio Dženetić Mustafa-beg, sin Fejzullah-bega, sin Ismaʿil-bega, godine 1289/1872 (v. bilješku i pečat na 1a listu).

2319. (مجموع). 5 301.

Zbirka vazova i pouka, na arapskom jeziku, sabranih iz raznih djela, od nepoznatog sabirača. Najveći dio zbirke uzet je iz nekog djela pod naslovom مجالس النفيسه, koje nam je nepoznato. Sadržaj je većim dijelom ispunjen predajom (aḫbār) slabe vjerovatnosti. Sabirač obično, u svakom vazu (predavanju) citira na početku po jedan ajet, pa ga onda tumači.

1. L. 1b-4. (المجالس)

Zbirka vazova i pouka, na arapskom jeziku, sabranih iz raznih djela, - od nepoznatog sabirača. Pojedinim poglavljima, sabirač je dao naslov مجلس (predavanje, vaz), ali ih nije uredio ni svrstao po rednom broju. Ti naslovi su pisani krupnim slovima, nashom. Najveći dio zbirke uzet je iz nekog djela pod nazivom: مجالس النفيسة koje nam je nepoznato. Sadržaj je, većim dijelom, ispunjen predajom (aḫbār) slabe vjerodostojnosti.

Početak:

المجلس - الذين آتيناهم الكتاب يعنى علماءهم يعرفونه الضمير للرسول ع. م. وان لم يسبق ذكره لدلالة الكلام عليه كما يعرفون ابناءهم اى يعرفونه باوصافه كمعرفتهم ابناءهم

Završetak ovog dijela (list 4b):

...فشكر النبى ع.م. وحمدا لله تعالى ثم قال ع.م. الحق ايتها الشجرة بمكانك وعليك السلام - كذا فى مجالس النفيسه

Ovaj prvi dio uvodnog poglavlja zauzima samo četiri lista.

Listovi 5-9 su neispisani.

Na listu 10a je nekoliko hadisa o istigfaru (o oprostu grijeha), pisano krupnim nashom.

Od lista 10b sabirač nastavlja svoj rad (مجالس) riječima:

عن ابن عمر رضه قال كنا جالسا اذ دخل علينا رسول الله صلعم فقال...

Ovaj dio rukopisa završava se na listu 20b.

Završetak je hadisom:

قال رسول الله صلعم ان من الذنوب ذنوباً لا يكفره الآ المصيبة اما فى النفس او فى العيال ام فى الاموال - كذا مشكاة الانوار

2. L. 21-27. تفسير سورة القدر

Komentar sure al-Qadr (97. sura Kur'ana). To je izvadak iz nekog djela „Naǧāt al-muttaqīn", koji sabirač spominje na kraju.

Početak poslije besmele:

انا انزلناه اى القرآن جاء بضميره و ان لم يجز له ذكر لشهرته اى انزله جبرائيل ع. م. من اللوح المحفوظ الى بيت الغرة فى السماء الدنيا جملة واحدة

Tekst ajeta podvučen je crvenom crticom. Po rubovima ima sitno pisanih bilježaka u vezi sa komentarom.

Završetak je:

... فانتبهوا ايها الغافلون. و لمثل هذا فليعمل العاملون. و فى ذلك فليتنافس المتنافسون. يسّرنا الله هذه الكرامة بفضله و كرمه. نقل من نجات المتقين.

Na listovima 28-29a je nekoliko hadisa, prenesenih iz djela:

مشكاة الانوار، مجالس نفسية، نجات المتقين

Na slijedeća 52 lista papir je žućkast, kao da je ovaj dio, prilikom uvezivanja, ubačen u pomenutu zbirku al-Maǧālis.

3. L. 29b-68b. (تفسير) سورة يوسف

Komentar sure Yusuf (12. sura Kur'ana).

Prva tri ajeta citirana su i protumačena na rubu stranice.

Početak poslije besmele:

المجلس. اذقال يوسف اى اذكر وقت قول يوسف لابيه يعقوب بن اسحق بن ابراهيم عليهم السلام

Tekstovi ajeta podvučsu crvenom crticom. Po rubovima ima dodatnih tumačenja u vezi sa komentarom, pisanih rukom istog prepisivača.

Komentar ove sure nije potpun, jer ga autor završava 101. ajetom:

فاطر السموات والارض انت ولي فى الدنيا والآخرة توفنى مسلما و الحقنى بالصالحين

A sura Yusuf ima 111 ajeta.

Završetak ovog komentara (na listu 68b):

...ثم يصل الى مصر ليكونوا كلهم فيه شرعا حتى نقل موسى بعد اربع مائة سنة تابوته الى بيت المقدس

4. L. 68b-78a. **(مجالس)**

Nastavak spomenute zbirke vazova (maǧlis-maǧālis).

U prva dva vaza, pisac tumači početak sure ad-Duḫān i ajet o postu.

Na posljednjem od žućkastih listova, čiji je tekst obrubljen crvenom linijom, pisac završava:

و لهم عندى ما لا عين رأيت و لا اذن سمعت و لا خطر على قلب بشر.

Ostatak lista 78 (a-b) ispunjen je bilješkama.

5. L. 79-122. **(تفسير سورة الدخان)**

Nastavak i završetak pomenute zbirke (maǧālis). Listovi su do kraja opet bijeli.

Završetak zbirke (na listu 122b):

... وبنية الذكر وتلاوة القرآن وبنية حفظ السمع و البصر و اللسان عما لا يعنيه. وبنية عمارة المسجد بالزكر فانه لا يكون كمن جلس باحدى هذه النيات السبع - كذا فى شرح شرعة الاسلام.

Na listovima 111-113 ima izvadaka iz komentara poznatoj kasidi يقول العبد od Farganije. Komentator je naš učenjak Muṣṭafā b. Yūsuf al-Mostārī - Šayḫ Yūyö.

(كذا فى حواشى قصيدة اللامية للفاضل المدقق و العالم المحقق مصطفى المفتى بموستار)

Pri kraju je fetva na turskom jeziku o učenju tevhida umrlim. Fetvu je dao ʿAlī Kešfī, muftija u Mostaru.

Rukopis je novijeg datuma i potječe iz prve plovine XIX stoljeća.

Uvakufio Hromo-zāde Ṣāliḥ-efendija, 1284/1867 (v. pečat u rukopisu).

TURSKI

2320. فرح نامه 250.

Zbirka od stotinu hadisa sa turskom parafrazom u stihovima i sa po jednom anegdotom (ḥikāyet) u vezi sa sadržajem svakog hadisa. Zato je ova zbirka i nazvana Yūz ḥikāyet yūz hadīṯ. Napisao Ḫaṭīboğlī (Ibn-i Ḫaṭīb) 829/1429.

M. Götz XIII 4, 25

Početak:

بسمله كل بنيادك بنا سيدر قديم هر بنانك كه اولنده بسمله ذكر اولنميه ايرشمز مسمله

L. 243; 25,5 x 17,5. Nasḫ, vokaliziran, pisan vještom rukom prepisivača. Hadisi i redni brojevi hikaja pisani su crvenim mastilom. Prva stranica ukrašena je lijepim unvanom, u kome je ispisan naziv djela هذا كتاب فرحنامه

Tekst je obrubljen debljom zlatnom linijom. Papir žućkast, glat; povez kožni sa utisnutim ornamentima na sredini korica.

Prepisao nepoznati prepisivač u Edreni 964/1557. godine.

Na prvom zaštitnom listu ispisan je naslov djela. Na 1a listu je pečat i bilješka na turskom jeziku u kojoj se kaže da neki Alibeg-efendi daje knjigu sarajevskoj kiraethani, te ponovo naslov djela i noviji pečat ove biblioteke.

2321. مَحْمَدِيَّه 580.

الرسالة المحمديّة

Velika poema vjerskog sadržaja, na turskom jeziku, u kojoj je obrađena u stihovima islamska tradicija, naročito u vezi sa Muhammedom (a.s.) i ashabima, te islamske doktrine. Napisao Muḥammad b. Ṣāliḥ b. Sulaymān Yazici oğlū (Yazici-zāde), Ibn al-Kātib, umro u Galipolju, 855/1451.

Spjev je izrađen u 9119 stihova. U stvari, taj broj je u raznim verzijama i primjercima različit, - do nekoliko stotina, - što je, vjerovatno, nastalo krivnjom prepisivača.

Cjelokupna obrada je data sa stanovišta tesavvufa, jer je pisac bio istaknuti pripadnik bajramijskog reda.

Prije ovog djela, autor je, - po nagovoru i pod nazorom svoga učitelja u tesavvufu, zvanog al-Ḥağ Bayram, osnivač bajramijskog reda, - napisao, na arapskom jeziku, čuveno djelo;

مغارب الزمان لغروب الاشياء فى العين والعيان

u kome je opširno izloženo tesavvufsko viđenje i osjećanje vjere, Boga i svijeta. Jedan dio toga njegova djela preveo je na turski jezik njegov brat Aḥmad Bīğān (Yazici - oğlu, umro 859/1454), pod naslovom انوار العاشقين ; - a drugi dio istog preradio je u stihovima na turskom jeziku sām autor i to nazvao الرسالة المحمدية

što čini ovaj njegov rad, koji je više poznat pod kraćim nazivom محمديه (Mehmediyya), kako ga je nazvao njegov brat u svom prethodno navedenom radu.

Djelo je raspoređeno na uvodni dio i više poglavlja. U uvodnom djelu (drugi dio), autor kazuje kako je došlo do rastavljanja ovog djela. Na kraju mnogih poglavlja navodi po jedan stih ili rečenicu iz Kur'ana ili hadisa, ili iz raznih svetih knjiga, što predstavlja srž, osnovnu misao, potkrepu prethodnog pjevanja (poglavlja). Ovakvi stihovi, ili rečenice, ponavljaju se mjestimice po više puta.

ḤḪ II, 1618, 1746; Flügel I, 618; Rieu, 168-9; O.M. I, 194;
GAL, S II, 323.

Početak: اله واحد رب تعالى

هو الله البديع الحق الاعلى

L. 312; 28 x 20. Nasḫ, specifičan, vokalizovan, čitak, pisan širokim perom, u razmaknutim redovima. Naslovi i istaknuti stihovi pisani su crvenim mastilom. Papir tamnobijel, deblji, glat, čvrst; listovi su s početka oštećeni i popravljeni. Povez kožni, star, oštećen.

Prepis je dovršen 988/1580., kako se to može vidjeti na kraju iz kratke, od teksta odvojene i nečitke bilješke (كتب اولندى ٩٨٨).

Na prvom zaštitnom listu nalaze se poučni stihovi na turskom i arapskom jeziku, pisani kaligrafski, krupnije.

Na naslovnoj stranici su također poučni stihovi, tesavvufskog sadržaja, pisani krupno, kaligrafski. Ispod toga je kratka bilješka sa imenom kaligrafa i datumom (Maḥmūd, mjeseca redžeba 1075/1664. Niže toga je, dosta udaljen, njegov lični pečat, u kome se može pročitati: hadži-Maḥmūd.

U dnu stranice je bilješka sa imenom ranijeg vlasnika i njegovim ličnim pečatom (Muḥamed Rešīd b. Muḥamed Emīn-efendi, iz Rogatice; kupio za dvadeset srebrenih dirhema čistog srebra, godine 1241/1825.

Na posljednjem zaštitnom listu nalazi se poznati stih iz Hafiz Šīrāzijinog „Dīvāna" o držanju prema prijatelju i neprijatelju, te parafraza Širazijevog stiha.

Na dnu posljednje stranice je stih na turskom jeziku o ljubavi.

2322. ISTO 3765.

L. 373; 29,8 x 15,8. Nasḫ, krupan, čitak, vokalizovan, pisan u proredu, od vještih ruku različitih prepisivača. Primjerak je kompletan, od listova uzetih iz raznih rukopisa i dopisanih listova. Svi sabrani listovi su pripadali nekim starijim rukopisima, koji su, vjerovatno, bili oštećeni i prosuti. Listovi 1, 20, 21, očito su dopisani kasnije. Tekst na mnogim listovima je obrubljen, a negdje još i između polustihova ukrašen je crvenim linijama. U prvoj polovini nalazi se jedan neispisan list (početak poglavlja o mi' radžu). Naslovi i istaknute riječi pisani su, uglavnom, crvenim mastilom. Papir tamnobijel i bijel, deblji, čvrst; listovi su s početka oštećeni dugom upotrebom i popravljeni. Na rubovima mnogih listova napisana je riječ وقف

Povez kožni, oštećen.

Na listu 372 (koji pripada listovima uzetim iz nekog ranijeg rukopisa), je završetak djela, pa bi to bio posljednji list ovog primjerka. Nakon završetka djela, ovaj prepisivač se moli Bogu za svakog onog, koji bi se pomolio za njeg. Datum prepisa ovdje nije naveden, ali - s obzirom na pismo i papir - rukopis je iz prve polovine XVI stoljeća.

Na listu 373 nalaze se opet posljednji stihovi djela, te bilješka sa imenom prepisivača i datumom prepisa. Iako je list oštećen, tekst stihova i bilješka ostao je sačuvan. Ovaj posljednji list, sudeći po pismu i papiru, pripada većini listova, koji čine ovaj primjerak. U bilješci se kaže da je djelo prepisao Mustafa b. Ali, krajem mjeseca redžeba 957/1550, bez oznake mjesta.

Na drugom zaštitnom listu su imena i lični pečati ranijih vlasnika (al-Ḥāğ Muḥammad Oğlū Kalmiš (?), Derviš b. Ibrahim Kalmiš (?), sin Osman-efendije; u pečatima: Ramadan, Osman).

Uvakufio Ćejvan-beg, - Ćejvan b. Abdullah (v. bilješku na drugom zaštitnom listu i otisak ličnog pečata na rubu više listova). U pečatima se nalazi nečitak datum 1000/1591, što držimo vjerovatnije, - ili 1200/1785 (?).

Na rubu lista 19 nalazi se mali lični pečat, u kome se može pročitati ime: Ahmed.

2323. ISTO 162.

Naslov je u rukopisu: تأليف كتاب محمديه

L. 202, 29,5 x 20. Nasẖ, lijep, vokalizovan, složen, različite specifičnosti i veličine, pisan rukom vještog prepisivača. Veći dio rukopisa, s početka, ispisan je istom vrstom nasẖa, sitnije, dok je pri kraju nasẖ različit, sa prelaskom u ṯuluṯ. Naslovi i značajniji stihovi pisani su crvenim mastilom. Papir tamnobijel, deblji, čvrst; povez kožni, dobro očuvan.

Prepis dovršen 991/1583. (v. bilješku, pisanu crvenim mastilom, krupno, na posljednjoj, neispisanoj stranici rukopisa).

(تحريرا في اوائل رمضان المبارك لسنة احدى وتسعين وتسعمائة)

2324. ISTO 5382.

L. 150; 18,5 x 12,5. Nasẖ, pisan vještom rukom, vokaliziran. Naslovi poglavlja pisani su crvenim mastilom. Tekst je obrubljen sa dvije tanke crvene linije. Na početku je izrađen unvan u bojama, koje su prilično izblijedile, a tu je napisan i naslov ove poeme. Po rubovima ima tumačenjā pojedinih riječi, pisane crvenim i crnim mastilom. Papir tamnobijel, glat, tanji, dohvaćen vlagom; povez kožni, sa utisnutim ornamentima na sredini korica.

Prepisao neki Berhām 992/1584.

Na prvom zaštitnom listu je ime i lični pečat ranijeg vlasnika, ali je oboje teško čitljivo. Na slijedećem su neki računi, a na trećem listu je jedan stih na turskom jeziku.

Na zadnjim zaštitnim listovima su datumi nekih umrlih osoba.

Iz biblioteke Osman-efnedije Sokolovića.

2325. ISTO 213.

Na donjem prerezu listova naslov je: هذا كتاب محمديه موزون

L. 291; 29,5 x 21. Nasẖ, krupniji, vokaliziran, pisan u proredu, širokim perom, vještom rukom. Naslovi poglavlja pisani su crvenim mastilom. Papir tamnobijel i žućkast, deblji, čvrst; povez kožni, oštećen.

Prepisao Qara ʿAlī b. Muḥammad, muezin, 22. šabana, u petak, 997/1588, bez oznake mjesta (v. bilješku na kraju).

Uvakufio Abdulbaki-efendī Džinozāde (v. bilješku na prvom zaštitnom listu i njegove pečate tu, na naslovnoj strani i na posljednjem listu. Datum u pečatu je, čini se 1108/1696).

Na naslovnoj strani je nečitka bilješka na turskom jeziku, u kojoj se navode imena nekih paša i sultana Gazi Murad-hana.

U rukopisu se još nalaze pečati Gazi Husrev-begove biblioteke.

2326. ISTO 6059.

L. 209; 29 x 18,5. Nasẖ, vokaliziran. Poglavlja su pisana crvenim mastilom. Tekst i stihovi obrubljeni su crvenom linijom. Papir tamnobijel, čvrst, malo oštećen; povez kožni, sa utisnutim ornamentima na sredini korica.

Prepisao Ḥasan b. Muḥammad as-Sigetwārī 1037/1627.

Pored bilješke o prepisu, nalazi se druga bilješka, pisana ukoso, iz koje razumijemo da je raniji vlasnik i vakif Muṣṭafā Šewqī kupio ovu knjigu 1284/1867.

Na početku je sadržaj, pisan kasnije, na plavo-bijelom papiru, a na slijedećem listu su biografski podaci o autoru ovog spjeva. Iza ovog lista, ima nekoliko listova nekog štampanog djela na turskom jeziku, uvezanih zajedno sa ovim rukopisom.

Uvakufio Muṣṭafā Šewqī Užičewī (v. bilješku i pečat na naslovnoj stranici).

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

2327. ISTO 6065.

L. 310; 30 x 20. Nasẖ, vokaliziran. Poglavlja su pisana crvenim mastilom. Tekst je obrubljen crvenom linijom. Papir tamnobijel, čvrst, učadio, dohvaćen vlagom, oštećen, listovi prosuti; povez kožni, prilično oštećen, a na koricama su utisnuti ornamenti.

Prepisao neki Ḥusayn 1044/1634.

Iz biblioteke Osman-efnedije Sokolovića.

2328. ISTO 6807.

L. 246; 30 x 20,5. Na nekoliko mjesta neki listovi su otkinuti i zagubljeni. Nasẖ, vokaliziran. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst je obrubljen tankom crvenom linijom. Papir tamnobijel, glat, čvrst, dohvaćen vlagom, malo učadio, oštećen, listovi prosuti; povez kožni, rastavljen od listova, sa preklopom, a ima i utisnute ornamente na sredini korica i zatvaraču.

Prepis je završen 1085/1674.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

2329. ISTO 414.

Na donjem prerezu listova nalazi se naslov: هذا موزون محمديه

L. 270; 28,5 x 20. Nasẖ lijep, vokaliziran, krupniji, pisan u proredu, vještom rukom. Naslovi i neki istaknuti stihovi pisani su crvenim mastilom. Papir bijel, deblji, glat, čvrst, listovi s početka obrubljeni sa dvije crvene linije; prvi listovi oštećeni. Povez kožni, jednostavan, oštećen.

Prepisao Yūsuf ʿAbdullāh, u nedelju 20. ramazana 1098/1686. (v. bilješku na kraju).

Uvakufio Ṣāliḥ-efendī Hromo-zāde (Hromić) (v. pečat na rubu lista 6, u kome je upisano njegovo ime i datum 1284/1867).

U rukopisu se nalazi otisak starijeg i novijeg pečata ove biblioteke.

2330. ISTO 122.

U ovom rukopisu nema naslova.

L. 286; 32 x 21. Rukopis je nepotpun na kraju. Nasẖ - taʿlīq, specifičan, krupniji, vokaliziran, pisan vještom rukom, u razmaknutim redovima. Naslovi su pisani crnim, crvenim i zelenim mastilom. Pri kraju rukopisa (od lista 236) pisano je drugim, širokim perom, i, čini se, drugom rukom, slabije vještine. Primjerak je, izuzev pri kraju, inače lijepo obrađen i ukrašen crnim, crvenim i zelenim linijama naizmjenice, i skladnim crtežima i figurama, naročito s početka. List 183 je iskinut i izgubljen, a njegov redni broj dat je slijedećem listu, (koji je također iskinut, ali je ostao). Papir različite boje: bijel, crven, roze i žućkast, deblji, čvrst. Listovi različitih boja, lijepo raspoređeni u određenim razmacima. Povez kožni, sačuvan, Na koricama utisnut manji ornament, ovalnog oblika, pozlaćen.

Na naslovnom listu (stranica a), pri dnu, ispod bilješke o uvakufljenju, stoji ovaj podatak o piscu djela:

هذا محمديه كتاب صنفه محمد افندى يازيجى زاده وهو مدفون فى قصبهٔ كليبولى

Rukopis je iz druge polovine XVII ili iz početka XVIII stoljeća.

Uvakufila Aiša Hatun, kći hadži-Mustafa-age (Mujo-age) za biblioteku Ahmed-pašine džamije (bez oznake mjesta), krajem šabana 11/83/1769. (v. bilješku na naslovnoj strani i na rubovima nekih listova).

U nekim bilješkama, navedeno je ime vakifinog oca potpunije: Al-Hadždži Mustafa-aga (u nekim Mujo-aga) b. Turkmen Salih-aga.

(وقف عائشه خاتون بنت الحاج - حاجى - مصطفى آغا - مويو آغا - بن طوركمان صالح آغا)

Prema imenu oca (Mujo-aga) reklo bi se da je to neki naš čovjek, bilo da je živio kod nas, ili u Turskoj, i da je, prema tome, vakifa Aiša jedna od naših žena dobrotvorki.

2331. ISTO 3287.

Nema naslova ni početka, jer je prvi list izgubljen.

Početak je ovdje:

آكا خادم امين الله جبريل
مقامى قاب قَوْسَيْنِ أوْ آدْنَى

To je četrnaesti stih u početku djela.

L. 317; 23,5 x 16. Nasẖ, lijep, složen, vokaliziran, pisan rukom vještog kaligrafa. Naslovi su pisani crvenim mastilom, a tekst je obrubljen crvenom linijom. Papir tamnobijel, tanji, glat; neki listovi prosuti. Povez kožni, znatno oštećen.

Rukopis potječe iz XVII ili XVIII stoljeća.

Na listu 187b nalazi se jednostavan crtež, izrađen crvenim mastilom, koji predstavlja „zastavu zahvalnosti Bogu" (liwā' al-ḥamd).

Na rukopisu se nalazi stariji pečat ove biblioteke.

2332. ISTO 3953.

Nema naslova ni početka, jer su prva dva lista izgubljena.

Početak je ovdje:

جميع آنْبِيَا اُمّتْدرْ آكا
قُمُوعَالْعُلْرَه آقْصَاىِ مَرْمَى

To je pentaesti stih u početku djela.

L. 308; 20,5 x 14,5. Nasẖ, veoma lijep, vokaliziran, sitniji, pisan vještom rukom. Naslovi i istaknuti stihovi pisani su crveno. Papir bijel, potamnio, deblji, čvrst; povez kožni, oštećen.

Rukopis potječe s konca XVII ili iz prve polovine XVIII stoljeća.

Na kraju je (kasnije zabilježno) da je broj listova 310. (٣١٠ عدد اوراق).

2333. ISTO 2222.

U vrhu prve stranice stoji:يا فتاح. Ispod toga je naslov djela:

هذا كتاب محمديه

L. 301; 20 x 15. Nasẖ, obični, vokaliziran, pisan vještom rukom. Naslovi pisani crvenim mastilom. Mjestimice, istaknuti stihovi pisani su zelenim mastilom, naročito pri kraju. Tekst na prve dvije stranice ukrašen sa širokim, a na ostalim tankim crvenim linijama. Papir tamnobijel, tanji, glat, čvrst; povez polukožni, oštećen.

Prepisao Ḥusayn b. Ḥusayn al-Aqḥiṣārī, 27. džumadel-ahira 1124/1712. (v. bilješku na kraju, pisanu slabim arapskim jezikom).

Uvakufio, kao evladijjet-vakuf, Muṣṭafā-beg b. Fejzullah-beg b. Ismā'īl-beg Dženetić, 23. ševvala 1289/1872. (v. krupno pisanu bilješku na naslovnoj strani. Ispod bilješke je vakifov lični pečat. Tu je i stariji pečat ove biblioteke).

2334. ISTO 6886.

L. 279; 19,5 x 13,5. Nasẖ, vokaliziran. Naslovi poglavljâ i istaknuti stihovi pisani su crvenim mastilom. Po rubovima, na nekim listovima, ima malo tumačenja. Tekst je obrubljen sa tankom crvenom linijom. Papir tamnobijel, glat, tanji, dohvaćen vlagom; povez kožni, sa preklopom, oštećen i skoro rastavljen od listova.

Prepis je završen 1201/1786.

Na naslovnoj stranici je jedan stih na arapskom jeziku, nekoliko ličnih pečata, koji su teško čitljivi i vježbe u pisanju.

2335. ISTO 1232.

Prvi zaštitni list je prazan, bez bilježaka.Nema naslova.

L. 230, 22 x 15,5. Nasẖ, veoma lijep, sitniji, pisan u stisnutim redovima, vokaliziran. Naslovi su pisani crvenim mastilom. Papir bijel, deblji, glat, čvrst; povez kožni, sa utisnutim ornamentima na koricama, omotan u zeleno platno, znatno oštećeno.

U vrhu prve stranice je prilično lijep unvan u bojama, pozlaćen. Mjesto naslova, ili besmele, ostalo je prazno. Prve dvije stranice ukrašene su tankim crnim i širokim zlatnim, zelenim i crvenim linijama, a ostale tankim crnim i širokim zlatnim linijama.

Listovi s početka, pri vrhu, dohvaćeni su vlagom, pa je unvan neznatno oštećen.

Prepis, držimo, potječe iz XVIII stoljeća.

Na kraju je bilješka prepisivača, u kojoj se kaže da je broj stihova ovog primjerka 8863.

2336. ISTO 145.

Ovaj primjerak je prost i nepotpun, s početka i na kraju, jer su mu mnogi listovi izgubljeni.

L. 280; 29 x 20. Nasẖ, krupniji, pisan vještom rukom, u proredu, vokaliziran. Naslovi i istaknuti stihovi pisani su crvenim mastilom. Pojedine istaknute riječi, na završetku nekih stihova, pisane su također crveno. Papir bijel, deblji, čvrst; poveza nema.

Rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Iz biblioteke Fejzijje medrese u Travniku.

2337. ISTO 6459.

L. 261; 30 x 20,5. Nasẖ, vokaliziran. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Po rubovima ima tumačenja koja se odnose na tekst. Papir tamnobijel, čvrst, oštećen i popravljan, dohvaćen vlagom, listovi su prosuti; povez kožni, oštećen i rastavljen od listova.

Prepis potječe iz XVIII stoljeća.

Na naslovnoj stranici ima nekih bilježaka koje su zamrljane nečitljive, a na zadnjoj stranici su vježbe u pisanju.

Iz biblioteke Besim-efendije Korkuta.

2338. ISTO 6485.

L. 272; 20,5 x 14,5. Nasẖ, vokaliziran. Poglavlja su pisana crvenim mastilom. Po rubovima ima malo tumačenja pojedinih riječi. Posljednja tri lista su kasnije dopisana. Papir tamnobijel, čvrst, oštećen, dohvaćen vlagom; povez kožni, sa preklopom.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Rukopis je donesen iz Odbora Islamske zajednice Stolac.

2339. ISTO 6857.

- ناقص فى اوله -

Djelo je na početku nepotpuno, nedostaje 48 lista.

L. 201; 29 x 20. Nasẖ, vokaliziran. Naslovi poglavlja pisani su crvenim mastilom. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom, oštećen, listovi prosuti; povez kartonski, zadnja korica otkinuta i zagubljena.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Poklonio h. hafiz Abdulkadir-ef. Alihodžić iz Banja Luke.

2340. ISTO 6867.

L. 387; 28 x 18. Nasẖ, vokaliziran, pisan krupnijim slovima. Naslovi poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst je obrubljen sa dvije tanke crvene linije. Papir tamnobijel, čvrst, oštećen, neki listovi su prosuti i rastavljeni od poveza, koji je kožni, sa preklopom. Prva korica otkinuta i zagubljena.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na naslovnoj stranici je ime i lični pečat ranijeg vasnika: Muḥamed Ḥasīb b. Ibrāhīm b. Muṣṭafā as-Sarāyī (iz Sarajeva), godine, 1232/1816. Na prvom zaštitnom listu su beznačajne bilješke na turskom jeziku.

2341. ISTO 6891.

L. 288; 29 x 19. Nasẖ, vokaliziran. Poglavlja su pisana crvenim mastilom. Neki listovi su zagubljeni, pa su kasnije dopisani. Po rubovima ima tumačenja pojedinih riječi. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom, povez kožni, sa preklopom i utisnutim ornamentima na sredini korica i preklopu.

Prepis potječe iz XVIII stoljeća, a dopisani listovi, na početku i na kraju djela, su iz XX stoljeća.

Na prvim zaštitnim listovima nalaze se biografski podaci o autoru i sadrž aj djela, sve napisano u novije vrijeme.

Rukopis je otkupljen od H. Alije Halilovića iz Sarajeva.

2342. Zbirka (مجموع), 5 1206.

L. 94; 21 x 13,5. Nasẖ i ta'līq, od različitih prepisivača. Po rubovima ima malo ispravaka i dopuna. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Citati iz Kur'ana i istaknute riječi podvučene su crvenom linijom. Papir bijel i žut, čvrst, glat; povez polukožni, sa preklopom.

1. L. 1-18. رسالة فى تفسير قوله تعالى:

يوم يأتى بعض آيات ربك لاينفع نفسها ايمانها...

Tumačenje, na turskom jeziku, gore citiranog kur'anskog ajeta ajeta. Napisao Muḥammad (Meḥmed) b. Farāmurz Mollā Ḫusraw, umro 885/1480.

ḤḪ I, 855; AM II, 211.

Početak:

الحمد لله رب العالمين... قال الله سبحانه وتعالى: يوم يأتى بعض آيات ربك لاينفع نفساً ايمانها لم تكن آمنت من قبل اوكسبت فى ايمانها خيراً... ايمدى معلوم اوله كه بوآيه كريمه ده

Završetak:

...واعتبارنه آية كريمه ايله اقامت ايلدكلرى دليله اهل سنت طرفندن بيضاوى عليه الرحمه

اجوبهٔ ثلثه مذكورده تفصيل اولند يعنى اوزره اوج وجهله منع مع السند ايله جواب و ير مشلر.

2. L. 19b-24. رسالة فى تفسير قوله تعالى:

من عمل صالحاً من ذكر او انثى وهو مؤمن

Tumačenje, na turskom jeziku, gore navedenog ajeta. Napisao neki Šayẖ-zāde Muḥammad As'ad, čija nam je biografija nepoznata.

Početak:

مبسملاً ومحمدلاً ومصليأ رب اشرح لى صدرى و يسرلى امرى واحلل عقدة من لسانى... سورهٔ شريفهٔ مخلده منسلك سلك...

Prepis je završen 1261/1845.

3. L. 27b-31a. رسالة فى تفسير قوله تعالى:

زين للذين كفروا الحيوة الدنيا

Tumačenje, također na turskom jeziku, navedenog ajeta, od istog prethodnog pisca.

Početak:

يقول النقيب الفقير اسعد غفرله مقتبسا من مصباح... قول شريفنى كفر ايله مصنف اولنلرك ديدلرنده...

Prepis je završen 1259/1843.

Navedena djela prepisao je 'Abdulqādir b. Muḥammad Amīn, kadija, veoma lijepim nasẖ pismom.

4. L. 35a. (قصيدة فى مدح صلاة نبوى)

Kasida u pohvalu djela „Ṣalāt Nebewī" i slijedećeg komentara, od nepoznatog pjesnika.

Početak: الحمد لله حمداً والصلوة على سيدنا مصطفى فى كل زمان

5. L. 35b-94. شرح صلوة النبوى بالتركية

Komentar, na turskom jeziku, risali o učenju salavata. Risalu je, vjerovatno, napisao Abū Muḥammad 'Abdussalām b. Mašīš b. Abū Bakr b. Aḥmad al-Ḥasanī al-Idrīsī al-Kāmilī, živio oko 625/1228 (v. Brockelmann: G I, 440; S I, 787). Ovaj komentar napisao je 'Alī Waṣfī an-Naqšibandī b. Ḥusayn al-Ḥasanī al-Ḥusaynī, čija nam je biografija nepoznata. Međutim, iz njegovog ličnog pečata, na početku zbirke, čitamo godinu 1266/1850, na osnovu čega zaključujemo da je živio i radio polovinom XIX stoljeća. Inače, u pristupačnim izvorima ne spominje se ovaj komentr niti ime njegovog autora, pa bi moglo biti da je ovo neki naš pisac. Na to nas upućuje i bilješka, na početku rukopisa, iz koje razumijemo da je ovu knjigu uvakufio brat ovog pisca (Sulejman Reuf) za Šehdi-efendijinu biblioteku u Sarajevu.

Početak:

الحمد لله العلى المحمود بكل المحامد العلية.. اما بعد معلوم نشهٔ باب سلافهٔ صهبانى عشق محمدهاسمى.. اشته بو سببه مبنى سائق تقدير ازلى بوغبار خاكپاى اهل يقين سيد على الوصق النقشبندى بن حسين الحسنى الحسينى

Djela pod tačkom 4 i 5 pisana su rukom istog prepisivača. Na kraju ovog komentara je godina 1264/1847, ali nismo sigurni reći je li to godina sastava ili prepisa.

Uvakufio Sulejman Reuf (b. Husayn) za Šehdi-efendijinu biblioteku, godine 1271/1854. (v. bilješku na naslovnoj strani).

2343. Zbirka (مجموع), 4 1130.

L. 80; 22,5 x 15. Nasẖ, prilično lijep. U pisanju ima grešaka. Tekst je obrubljen crvenom linijom. Naslovi i istaknute riječi napisani su crvenim mastilom. Papir bijel, deblji, čvrst; povez polukožni, oštećen.

1. L. 1-65. (كتاب) كزيده

Djelo na turskom jeziku, vjersko moralnog sadržaja. Napisao, ili priredio, Muḥammad b. Bālī, čija nam je biografija nepoznata. Stil i jezik su starinski, i sudeći po njima, rad je iz IX/XV stoljeća. Iz uvoda se razumi da je rađeno prema nekom arapskom djelu, čiji naziv nije naveden, a koje je sastavio neki Abu'n-Naṣr b. Ṭāhir b. Muḥammad as-Saraḫsī, čija nam je biografija, također, nepoznata.

Gornji naslov je prema našem rukopisu. Flügel (III, 298) navodi isto djelo pod naslovom: كزيدهٔ عاشقان. U drugim nekim izvorima,naziv mu je: كزيده نامه. Flügel III, 298; Rieu, 249; Pertsch t, 128.

Djelo ima 45 poglavlja. Prvo je poglavlje: باب توحيد , a posljednje: (باب) فى التقوى.

Prema Flügela djelo ima 46 poglavlja, koje on poimenice navodi.

Početak je u našem rukopisu:

حمدوسپاس اول تكريه كم آندن آرتق تكرى يوقدر. وثنا وتحيات اول ياد شاهلر ياد شاهينه كم بره ايمان روزى قلدى

Kod Flügela je početak: شكروسپاس اول تكريه آندن ارتق

A kod Rieu-a, početak je:

شكروسپاس اول ياد شاهلر ياد شاهنه كيم بزه ايمان روزى قيلدى.

Završetak djela:

...وحرامدن صقنمق وحلاللك اوزرينه قناعت ايله از ينه قناعت وجوغينه شكر وغضيندن اراق ورحكدن يقين ايله امين يا رب العالمين. تمت تمام.

Ispod toga je bilješka o prepisu:

كتب الحقير الفقير المحتاج الى رحمة الله تعالى كاتب ملا احمد بن مصطفى عن مغلاى ناحيه سنده عن قريهٔ غستويك بوكتابه تراونك مرحوم محمد پاشا مدرسه سنده بو كتابى يازدم

Na listu 65b nalazi se početak neke risale na turskom jeziku o važnosti i mističnom značenju besmele.

Početak je:

فلما كتب الباء فخرج من نور فنوّر كل شىء فى الملكوت من العرش الى الثرى

Na dnu stranice:

كوكل او يا نوغى اندى كوندز نجه كوررسه كيجه داخى ايله اتدى شو يله كم

2. L. 66-71a. درحكايهٔ آدم عـ م

Priča na turskom jeziku o prvom čovjeku Ademu (a.s.), njegovom boravku u dženetu i izlasku iz njega, od nepoznatog pisca.

Početak:

بديع الخيارده اول وقتكم آدم اوجاغه كيردى حق تعالى اوجقده حوّايى يرتدى

Tekst je vokalizovan.

Zavreštak je:

قبوسندن جقردى اسفهانه براقدى و بونارن جيسى اكندو وقتنده ادى. تمت الحكاية اللطيفة تمام تمه.

3. L. 71-78. (وصية رسول الله عليه السلام لفاطمة)

Oporuka i savjeti Božijeg Poslanika njegovoj kćeri Fatimi, na turskom jeziku, od nepoznatog pisca (v. I, 578,8, str. 365).

Početak je:

روايت در على بن ابى طالب... اول ايدر بركون پيغمبر حضرتنه كيردم فاطمه دخى بنومله بله ايدى حضرت رسول صلعم اغلر بولدق

Tu se govori o teškoj sudbini griješnih žena na budućem svijetu i o sreći pobožnih, - s posebnim osvrtom na obavezu pokornosti žena prema njihovim muževima. Rad je zasnovan na predaji slabe vjerodostojnosti.

Završetak je:

..اندن ینه رسول الله علیه السلام ایدرکه یاغایشه قنغی عورتکم اری یاوزا اولسه دخی
عورت اکا صبر ایله سه حق تعالی اول عورته نیجه فضل و یرهکم حسابی اولیه. تمت تمام

Ima više različitih verzija ove risale, i na arapskom, i na turskom jeziku.

4. L. 78-81. (هذا) كتاب شرط

Kraći katekizam na turskom jeziku, u obliku pitanja i odgovora. To je jedna verzija katekizma جواهر الاسلام (v. I, 113).

Početak:

اکر صور سلر مسلمانمسین جواب و یرکیم الحمد لله تعالی مسلمانم. اکر صور سلر الحمد
لهك معناسی ندر جواب و یرکم الله تعالی حضرتنه شکر وعبادت ایتمکدر. اکر صور
سلر...

Završetak je:

اکر صور سلر اسلامك شرطی قاجدر ایت اون ایکیدر اولکسی الله تعالی حضرتلرینی
بربلمکدر، ایکینجیسی ابد ستدر، اوجنجیسی بش وقت نماردر، دردنجیسی اورجدر،
بشنجیسی زکوتدر، التنجسی حجدر، یدنجسی غلدر (؟)، سکز منکر، اون برنجسی
مسلمانلره شفقت ایتمکدر اون ایکنجسی مسلمانلر اماتین صاقلمقدر. تمت تمام

Ispod toga je ime prepisivača:

كاتب منلا احمد بن مصطفى عن قريه غوستويك

Prepisao cijelu zbirku Munla Ahmad b. Mustafa, iz sela Gostović, opština Maglaj, u Mehmed-pašinoj medresi u Travniku, 1122/1710.

Na listu 50b, u vrhu stranice nalazi se ovalni pečat, u kome se mogu pročitati riječi: عبده احمد . Možda je to pečat prepisivača.

2344. ISTO 5783.

L. 71; 20 x 15. Nasẖ, vokaliziran. Ajeti, hadisi i istknute riječi pisane su crvenim mastilom ili su podvučene crvenom crticom. Papir tamnobijel, čvrst, učadio, oštećen; povez kartonski, također oštećen.

Prepis potječe iz XVII ili XVIII stoljeća.

Na 71b-72a. listu je priča o Bisṭāmiji, sa interlinearnim preovodm na turski jezik. Na 72b listu je kratko tumačenje, na turskom jeziku, o dženaze-namazu.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

2345. روضةُ الشهداء 322.

Opis mučeničke smrti h. Alije, četvrtog halife i njegove porodice, na turskom jeziku. Rukopis se završava poglavljem o Božijoj kazni h. Husejnovog ubice. Napisao Kamāluddīn Ḥusayn b. ʿAlī al-Kāšifī al-wāʿiẓ al-Bayhaqī, umro 910/1504.

ḤḪ I, 926; Wiesebaden XIV 1, 375, str. 292.

Početak:

ای شربت درد تود وای ول ما
آشوب بلای توعطای دل ما

L. 223; 24,5 x 18,5. Taʿlīq. Poglavlja i istaknute riječi pisana su crvenim mastilom, a važnije riječi podvučene su crvenom linijom. Papir tamnobijel, glat; povez kožni, sa preklopom, malo oštećen, a na sredini korica utisnuti su ornamenti.

Prepisao Zaynul-ʿĀbidīn b. ʿAbdulḥayy al-Ḥusayni, bez oznake datuma, ali smatramo početkom XVII stoljeća.

Na naslovnoj strani su stihovi i bilješka iz fikha - oboje na perzijskom jeziku, naslov djela, imena ranijih vlasnika knjige: Naṣūḥ b. Sinān i Sulaymān b. Ḥabīb b. Šaʿbān, imam u Jahja-pašinoj džamiji u Sarajevu. Ovaj naš Sarajlija je autor djela: مجمع الخيرات (Zbirka izabranih dova iz Kur'ana i Hadisa). Vidi R-6689. Na drugom rukopisu (R-2207) nalazi se njegovo ime kao vlasnika knjige i datum 1104/1692. Prema tome, ovaj naš alim živio je u XVII stoljeću. Na kraju ove stranice treće ime ranijeg vlasnika knjige i njegovi pečati: Abdullah b. Ahmad (Kantamirija).

Na posljednjem b listu su bilješke na perzijskom jeziku o načinu posjete h. Husejnovu turbetu i dužina života posljednjeg poslanika i 12 glavnih imama.

Iz biblioteke ʿAbdullāh-efendije Kantamirije.

2346. عشاق نامه 2421.

Poema, na turskom jeziku, vjersko-moralnog sadržaja. Napisao neki Ḥālī-beg 911/1505.

Naslov i ime pisca je prema rukopisu. Međutim, u pristupačnim izvorima o ovom djelu i njegovom autoru nema spomena.

Početak: آفرینْ اِی خَالِقِ جَانْ آفرینْ دَشْتِ صُنْعُوکه هزَرَانْ آفرینْ

Završetak: حق اق ایمانله ختم ایلسون کندو مهر ین جاننه ختم ایلسون

L. 64; 18 x 12. Nasẖ, vokaliziran. U početku je tekst obrubljen sa dvije, a zatim se jednom tankom crvenom linijom. Papir tamnobijel, čvrst, prosut i rastavljen od poveza; a povez je kožni, sa preklopom, malo oštećen, ima utisnute ornamente na sredini korica i na preklopu.

Rukopis potječe, vjerovanto, iz prve polovine XVII stoljeća.

Na prvom unutarnjoj korici je navedeni naslov, neki računi i bilješka, iz koje se razumije da je ovu knjigu kupio Aḥmad al-Vārdārī, kao naib u Qara Ferju, za 47 dirhema.

Bilješka glasi:

اشتريته فى محروسة قره فريه حين كنت نائبا فيها سنة سبع واربعين والف بدراهم قدرها
ست واربعين حرره احمد الوارداری غفر له

Na naslovnoj strani je, opet naslov djela, ime pisca, te navedena godina završetka djela, napisana brojevima i ebdžed sistemom, riječima:
. Ovaj isti datum je i na kraju djela. Tu je još ime, lični pečat drugog vlasnika knjige (Muḥammad b. ʿAbdulwahhāb Qāḍī-zāde).

Iz Šehdi-efendijine biblioteke.

2347. ترجمة منهاج العابدين 1846.

Prevod na turski jezik Gazalijinog djela „Minhāğ al-ʿābidīn" (v. br. 1996). Preveo Ilyās b. ʿAbdullāh Nihānī, umro 925/1519.

ḤḪ II, 1876; Wiesebaden, M. Götz XIII 2, 203.

Početak:

حمد (حمد) جميل بى حد وشكر جزيل بى عد اول خالق كونين ورازق ثقلين.. اما بعد اى
ره روان شريعت واى حالكان طريق...

L. 116; 20,5 x 14,5. Nasḫ, vokaliziran, krupniji. Naslov, istaknute riječi i hadisi pisani su crvenim mastilom, a neke istaknute riječi podvučene su crvenom linijom. Rečenice su rastavljene crvenim tačkama. Tekst je obrubljen sa tankom crvenom linijom. Papir tamnobijel, malo dohvaćen vlagom; povez polukožni sa preklopom.

Prepis je završen 1122/1710.

Na naslovnoj stranici je naslov djela i ime pisca osnovnog djela, te pečati vakifa i ove biblioteke.

Na 117. neispisanom listu je neko ime hadži-Čauš Mustafa Novopazarac.

Vakuf Gazi Husrevbegove medrese u Sarajevu.

2348. Zbirka (مجموع), 2 5141.

L. 84; 27,5 x 19. Nasḫ. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Stihovi su, u početku, oivičeni sa tri crvene tačke. Papir blijedožućkast, oštećen; povez kožni, sa preklopom, također oštećen i skoro rastavljen od listova.

1. L. 1-78. روضة الاسلام

Prevod u stihu djela „Šir'a al-islām". Preveo neki ʿĀbidī 915/1509. Autor je živio za vrijeme sultana Mehmeda II (1451-1481) i Bajazida (1481-1512).

Vohd - M. Götz XIII 4, 165.

Početak:

بسم الله والحمد لله   والصلوة والسلام على رسول الله
جوبسم الله اولدى ابتداسى   ينه حمد يله اولسون انتهاسى

2. L. 79-84. قطعة من كتاب الابيات - في الاخلاق

Fragment, na turskom jeziku, neke poeme o lijepom vladanju, - nepoznato, od nepoznatog pjesnika. Možda je od istog autora kao i prethodno djelo.

Prvi stih je ovdje: داخى منزلك اوستنه اوتر مغل
هم دخى قبر اوزر ينه وارمغيل

Stihovi su vokalizirani. Na svakoj stranici ima 16 stihova. Ovdje je sačuvano samo šest listova, sa tri poglavlja: 9, 10 i 11.

Naslov devetog poglavlja:

الباب التاسع - طقوزنجى باب: مسجد يا يمغك فضلن وادبلرن بيان ايدى

Deseto poglavlje:

الباب العاشر - اونجى باب: اذان اوقمغك سنتلر ين وادبلر ين بيان ايدر

Jedanaesto poglavlje:

الباب الحادى عشر - اون برنجى باب: نمازك فضلن وسنتلر ين واد بلر ين بيان ايدر

Oba djela potječu iz XVIII stoljeća.

U 43. stihu ovog poglavlja, pjesnik kaže:

يدى أعضا اوزره قيلالر نمازى سجدهده
شرعة الاسلام ايچنده شويله ديمش ايدى ده

U ovom stihu, pjesnik spominje djelo „Šir'at al-islām", pa se može zaključiti, da se služio ovim djelom pri izradi ove poučne pjesme, koja nam je, zasada, nepoznata.

Na kraju ima još jedan list, odvojen i oštećen, pisan istom rukom. Na njemu su razne kratke dove, na arapskom jeziku.

2349. ISTO 4119.

L. 63; 19 x 14. Nasḫ. Naslov i poglavlja pisani su crvenim mastilom. Tekst prve stranice obrubljen je sa dvije, a na ostalim sa jednom tankom crvenom linijom. Papir bijel, glat; povez kožni sa utisnutim zvjezdicama.

Prepisao Ḏihnī 1229/1813.

Poklonio Osman-efendija Sokolović iz Sarajeva.

2350. ترجمهٔ شرعة الاسلام 6749.

Prevod na turski jezik djela „Šir'a ai-islām“, od nama nepoznatog prevodioca. Uvod je isti kao i na arapskom jeziku, a iza riječi počinje tumačenje prvog poglavlja. Ovaj primjerak, poredeći poglavlja, od istog je prevodioca kao djelo pod brojem 2352, samo što ovaj primjerak ima na kraju više dova, pa je po obimu nešto veći od onog pod navedenim brojem.

Početak:

الحمد لله الذى دلّنا على معرفة بالشواهد والاسلام...فصل بو فصل رسول حضرتنك عليه السلام سنتى اوزر ينه اولقلغى بيان ايدر

Završetak:

...مسلمانلرى خيرايله اكادمشلردركى اذكروا الاموات بالخير الحمد كتابه خالق الارض والسموات قد تم الشرعة

L. 139; 20,5 x 14,5. Nasẖ, vokaliziran. Naslov i prvo poglavlje pisani su crvenim mastilom. Papir tamnobijel, deblji, čvrst, dohvaćen vlagom; povez kartonski, noviji.

Prepis je završen 1022/1613.

Rukopis je donesen iz Odbora Islamske zajednice Banja Luka.

2351. ترجمهٔ شرعة الاسلام 2888.

Prevod na turski jezik djela „Šir'a al-islām“. Prema našem rukopisu,djelo je preveo Aḥmad b. Sayyidī al-Bigawī, živio u XV stoljeću. Međutim, Karatay (t I, 81) kaže da je prevodilac Sayyid ʿAlī-zāde Yaʿqūb-efendī (umro 931/1524), ali mi smo se opredijelili za ono što piše u rukopisu.

O.M. II, 54.

Početak:

الحمد لله بجميع محامده وهو الحامد بذاته لذاته...اما بعد اى عزيز شفيقلرم وطلب عرفانده رفيقلرم...بو بن فقير حقير...حاجى احمد بن سيدى البغوى جونكه حق سبحانه وتعالى حضرتنك بى نهايت عطاسيله وبى غايت كرمله العوارف المعارف ترجمه ايلدم كه شرعة الاسلام عربى لساندن جقروب

L. 306; 13,5 x 9. Nasẖ. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst je obrubljen sa crvenom linijom. Papir bijel, glat; povez kožni, sa preklopom.

Prepisao Muḥammad b. Emīn b. Ḥasan, u Zenici, u mahali Kočeva, 1258/1842.

2352. ترجمهٔ شرعة الاسلام 3349.

Drugi prevod djela „Šira' al-islam“, od nepoznatog prevodioca. Međutim, M. Götz XIII 2, br. 1, ovaj prevod pripisuje prethodnom prevodiocu. (Ḥağği Aḥmad b. Sayyid al-Bigawi).

Početak:

الحمد لله الذى دلّنا على معرفته بالشواهد والاعلام...بعده جون (سرور) اخوان صفا ومهر خلاّن وفا...ترك دلنجه بر كتاب...ترجمه اتدم

Završetak:

...اما ميّت كند كدن صكره يرنده تخور اتمك ياخود مقبر سنده تخور اتمك مهيدر قد وقع الفراغ...

L. 61; 22 x 15,5. Taʿlīq. Ajeti, poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Papir bijel, glat; povez kožni.

Prepiso Sālih b. ʿOṯmān 1184/1770.

Posljednjih desetak listova je neispisano. Na posljednjem listu su beznačajne bilješke, pisane nevještom rukom.

2353. Zbirka (مجموع), 5 4351.

L. 148; 16 x 12. Nasẖ i taʿlīq, od različitih prepisivača. Papir tamnobijel i bijel; povez polukožni, oštećen, prva korica izgubljena.

1. L. 7-52. ترجمهٔ شرعة الاسلام

- ناقص فى اوله -

Treći prevod djela „Šir'a al-islām“, od nepoznatog prevodioca. Djelo nije identično sa navedenim gornim primjercima. Djelo je na početku nepotpuno, zagubljen je list-dva.

Kod nas je početak:

طريق ادى اشارت شيله ايتدلركيم تركى دلنجه بر كتاب جمع ايدوب

Prvo poglavlje počinje:

فصل بو فصل رسول حضرتنوك سنتى اوزر ينه اولقلغى بيان ايدر امدى بو بابده...

Završetak:

... كم يالين آيق يور يه بنلروب خيردعالر ايده واستغفار ايده سنت دركم اولنلرى هميشه خيردعايله ياد ايده اونتميه اكا طوره والسلام تمت شرعة الاسلام

2. L. 52b-62. قشلق نمازنوك ثوابن بيان ايدر

Kratko tumačenje na turskom jeziku o sevabima (nagradama) za obavljanje kušluk namaza (jutarnje vrijeme između 9 i 10 sati), od nepoznatog pisca. Naslov je prema rukopisu.

Početak:

يبغمبر حضرت صلى الله عليه وسلم ايتدى قنغى كشى كم قشلق نمازنى هر كون قلسه...

Rukopis potječe, vjerovatno, iz XVI stoljeća, - sudeći po papiru i pismu.

3. L. 63-94. (مجموعة خطب الجمعة)

Zbirka hutbi za džumu-namaz, na arapskom jeziku, od nepoznatog sabirača. Primjerak je nepotpun s početka i na kraju. Gornji naslov je kasnije dat, premasadržaju.

Početak je ovdje: يا ايها الذين آمنوا صلوا عليه و سلموا تسليما

U ovoj hutbi navedeno je ime sultana Bajazida II (b. Muhammad II b. Ahmad II), koji je vladao od 1481-1512, iz čega se da zaključiti, da je ova zbirka hutbi iz XV ili XVI stoljeća.

Pismo je, uglavnom, lijep nasẖ, vokaliziran, čini se od ruke prepisivača prethodnog rukopisa.

Listovi 95-101 pripadaju drugom kasnijem rukopisu.

4. L. 102-141. (كتاب فى مسائل الفقه)

Djelo iz fikha na arapskom jeziku, nepoznato, od nepoznatog pisca. Ovo je, zapravo, dio nekog djela, jer je rukopis nepotpun s početka i na kraju, zbog gubitka višeg broja listova.

Rad sadrži kraća pravna pitanja, pravila i propise, za praktičnu upotrebu. Raspoređeno je na poglavlja (bāb), a pravna pitanja (pravila) data su pod naslovom mes'ele.

Početak je ovdje:

...مسئلة و اذا شهد كل واحد من الشريكين على الآخر بحرّية العبد عتق كلّه

Prvo poglavlje je:

باب التدبير مسئلة و اذا قال المولى لمملوكه اذا متُّ فانت حر او انت حرّ عن دابر منى او انت مدبّر

Posljednje poglavlje je:

كتاب السير الجهاد فرض على الكفايه

Pismo nasẖ i ta'līq, vokaliziran, lijep, pisan vještom rukom. Naslovi su pisani crvenim mastilom.

Rukopis potječe iz XVI ili XVII stoljeća.

5. L. 1-6; 95-101 i 142-148. (الحجب و الطلاسم)

Zbirka zapisa i tilsumā, na turskom jeziku, za svakojake ljudske bolje i potrebe, - od nepoznatog sabirača. Rukopis je razbacan po cijelom svesku i tako uvezan. Početak, prvih šest listova, postavljeno je obrnuto.

Početak poslije besmele (list 6):

يا نور النور تنورت بالنور فى نور نورك يا نور يا وهاب ..

Ovo je tzv. „Nūr - dova".

Pismo je nasẖ-ta'līq, veoma slab, pisan nevještom rukom.

Ovaj dio rukopisa je novijeg datuma, i potječe, vjerovatno, iz prve polovine XIX stoljeća.

2354. وسيلة المطالب و جواهر المناقب 1224.

Djelo na turskom jeziku sa područja tesavvufa o vrlinama i čudesnim duhovnim sposobnostima i odlikama (kerāmāt, menākib), nekih istaknutih sufija.

Glavni dio sadržaja čine podaci i opisi o Sejjid Muḥammedu Buẖāriji, Šemsuddīnu Emīru Sulṭānu, istaknutom šejhu halvetiskog reda, (umro i sahranjen u Brusi, 833/1429); zatim o hadži-ʿĪsā Dede-u, Muṣṭafā Dede-u i drugima.

O moralnim i duhovnim vrijednostima (menāqib) tih ljudi pisalo je više sufijskih autora, približno istog razdoblja. To su, kako je naveo M. Tahir (OM I, 199):

Yaḥyā b. Baẖšī (umro 840/1436 ili oko 900/1494);

Brusali Ševkī Muḥammed b. Ahmed-efendi (umro 962/1554), te Ibrāhīm Ḥalebī, umro 983/1575.

Svi su oni pisali o istoj navedenoj temi, i svi su, čini se, uzimali podatke i prenosili ih jedni od drugih, pa su se njihovi sastavi i navodi tako izmiješali, da nam zasad nije bilo moguće ustanoviti ko je pravi sastavljač ovog rukopisa.

Gledajući po sadržaju djela, ovdje je najviše teksta i podataka uzeto iz radova Yaḥyāa b. Baẖšīja (Baẖšī-zāde) b. Ibrāhīma ar-Rūmī, i bili smo skloni da djelo pripišemo njemu, ali, pri kraju rukopisa, na listu 140, kaže se: „merhum Yaḥyā Ḫalīfa prenosi nam"... iz čega se jasno vidi da dotični Yaḥyā nije bio u životu kad je ovo djelo pisano. Ali, začudo, u posljednjem poglavlju (list 157), govori se o ovom piscu (Yaḥyā) kao da je živ i kao da je on pisac djela.

(فى بيـان احـوال مـصـنـف كتاب ـ طوارى يحيا سوزه ديلوك اوزتمه كه عيبوك جوق ايكن غيرى كوزتمه)

Osim toga, datum pisanja djela, što je jasno zabilježeno na kraju, kasniji je od datuma smrti ovog pisca, - prema navodima izvora.

Iz svega toga zaključujemo da je ovo djelo napisao neko od kasnijih, ovdje navedenih autora. Držimo da bi to mogao biti Ibrāhīm Ḥalabī, jer je u vrhu prve stranice rukopisa neko, iako kasnije, stavio naslov وسيلة المطالب , a rad pod tim naslovom napisao je on, - kako to bilježi M. Tahir (OM I, 199).

Međutim, poteškoću čini to, što jedan njegov rad, o životu Emir Sultana, navodi Hadži-Halifa (II, 1841) pod naslovom: مناقب امير سلطان

i što je početak toga djela, (prema navodu ḤḪ), drukčiji nego što je početak u našem rukopisu الحمد لله الذى وفقنى لحب اوليائه , a gornji naslov ḤḪ uopće ne navodi.

No, to bi moglo značiti, da je ovo drugi rad toga pisca (Ibrāhīma Ḥalebije), u kome je on, uglavnom, sabrao radove više prethodnih pisaca, a naročito radove Yaḥyāa Baḫšī-zādea. To je po svemu sudeći, učinio on, ili jedan od dvojice navedenih, nešto ranijih, pisaca: Ni'metullah-efendi, odnosno Šawqī Muḥammad.

Ḏayl II, 708 (navodi pak gornji naslov: وسيلة المطالب , bez ikakvih podataka o njemu. A mnogi izovri, ne spominju uopće ni taj naslov.

Naslov na rukopisu u vrhu prve stranice (list 1b), pisan crvenim mastilom, neko je kasnije stavio:

هذا مناقب امير سلطان المسمى بوسيلة المطالب

Djelo je raspoređeno na poglavlja, od kojih je svako pod naslovom مناقب pisano crvenim mastilom. Koliko smo mogli ustanoviti, takvih naslova ima 37, što bi značilo da djelo ima toliko poglavlja, osim uvoda i završetka.

Djelo je sastavljeno u prozi i stihu, sa dosta mističnog zanosa, bez naučnog razmišljanja.

Na početku djela, govori se o dužnoj ljubavi prema Muhamedovom potomstvu, a zatim o velikim duhovnim stepenima u mistici, koji se postižu duhovnim vježbama (riyāḍa).

Početak je na arapskom jeziku. Taj prvi dio uvoda zauzima dvije stranice. Iza riječi اما بعد , pri dnu druge stranice, počinje tekst na turskom jeziku.

Prva ličnost, čija je biografija data u prvom poglavlju, je majka (hatun anne) Emir Sultana (مَنَاقِبِ خَاتُونْ آنه رحمة الله عليه)

Prije i nakon toga, data su mnoga sufijska razmišljanja i doživljaji.

Djelo je dovršeno 932/1525. (Datum završetka djela nalazi se na kraju, u pretposljednjem stihu). Oko pisanja (sastava) samog djela i imena pisca, ima mnogo nejasnoće, i prema sadržaju (tekstu) i prema izvorima, kao što se to vidi iz svega gore izloženog; ali držimo da je najverovatnije ono što smo mi rekli.

Izvori:

1. O.M. I, 199; (Yaḥyā Baḫšī) مناقب امير سلطان
2. ḤḪ II, 1841 i 1842; (Īsā dede) وسيلة المطالب
3. AM I, 28; (Ḥalabī) مناقب امير سلطان
4. AM II, 530; (Ibni Baḫšī)
5. SO I, 95; (Ḥalabī)
6. Ḏayl II, 708; وسيلة المطالب
7. GAL S II, 634; مناقب امير سلطان
8. Karatay t I, 677, 1147.

Karatay pod navedenim brojem naziva ovo djelo مناقب الجواهر i kaže da mu je pisac Yaḥyā b. Baḫšī, umro 840/1436.

Početak (nakon besmele):

الحمد لله الذى اَطْلَعَ شُمُوسَ الْمَعَارِفِ وَ الْحَقَايِق بِمَزِيَّةِ خَصَائِصِ اِحْسَانِهِ فِى قُلُوبِ الْعَارِفِينَ

Na listu 98b nalazi se pri dnu, u posljednjem redu, opet jedno besmele, kao da tu počinje drugi dio ove knjige.

Posljednje poglavlje (list 142a) počinje riječima:

مناقب ينه نقل اولنمشدركم حاجى مصطفى ددهحصرتلر ينوك براوغلى ايكى بيل آنا رحنده اكلنمشدى و اول زمانده حاجى عيسى دده حياتده ايدى

Na kraju djela (tri posljednja lista) su stihovi (naẓm).

Završni stih u djelu:

دخى هم دو جهانده اوله اكرم
سوزك ختمى بودر و الله اعلم

Završno pogolavlje - biografija pisca فى بيان احوال مصنف كتاب ima 11 stihova.

Prvi stih:

طور اى يحيى سوزه ديلوك اوزتمه
كه عيبوك جوق ايكن غيرى كوزتمه

Završni stihovi u biografiji pisca:

طقوز يوز اوتوز ايكى ده بو بابى
كه تأليف آيلدوم اشبو كتابى

تمام اولدی کتابم دِقّتیلَه
بخارا شاهنك هِمّتیله. تمت.

L. 158; 19,5 x 14. Nasẖ, lijep, krupniji, vokaliziran, pisan rukom vještog kaligrafa, u proredu. (Broj redaka na jednoj stranici je 11). Naslovi i tekst ajeta i hadisa pisani su crvenim mastilom. Tekst na prve dvije stranice obrubljen je crvenim linijama. Papir tamnobijel, deblji, glat; povez polukožni, oštećen.

Prepis potječe iz XI/XVII stoljeća.

Na naslovnoj stranici su dva datuma. Prvi, 1128/1715; i drugi, 1149/1736, sa imenom ranijeg vlasnika (Šayẖ Muḥammad Seʿīd).

Na kraju su stihovi na turskom jeziku, što ih je sastavio pjesnik Lāmiʿī al-Bursawī (Maḥmūd b. ʿOṯmān b. ʿAlī, umro 938/1531), u pohvalu Emīra Buẖarije, istaknutog šejha nakšibendijskog reda, (umro u Istnbulu 922/1516 i sahranjen u blizini Fatihove džamije).

Početak je toga hvalospjeva:

بکون تخت ولایتده شهنشه میرافندیدر
طریق خواجکان ایچون رئیس نقش بندیدر

Iza toga su ponovljena dva posljednja stiha ovog našeg rukopisa u kojima se nalazi datum završetka djela - 932/1525.

2355. شرف الانسان 2208.

Poučno djelo na turskom jeziku, u prozi i nešto u stihu, o plemenitosti i nadarenosti čovjeka. Napisao Maḥmūd b. ʿOṯmān b. ʿAlī b. Ilyās al-Brusawī aṣ-Ṣūfī, zv. Lāmiʿī, umro 938/1531.

ḤH̱ II, 1044; Flügel I, 421; Rieu, 226.

Djelo je protkano sa mnogo stihova i mudrih riječi na perzijskom jeziku, te rečenicama iz Kur'ana i ponešto iz hadisa. Rađeno je prema jednom poglavlju iz djela RESĀ'IL IH̱VĀN AṢ-ṢAFĀ (v. ḤH̱ I, 902).

U djelu se govori o pojavi čovjeka na zemlji, te sastancima, vijećanju i zaključcima životinja u vezi s tim, što je sve izraženo prekrasnim jezikom i stilom, pa su mnogi ovaj rad uvrstili u lijepu književnost (adab).

Pisac je djelo završio 933/1526. U dužem uvodu, pored ostalog, on slavi sultana Sulejmana Veličanstvenog (926-974/1520-1566).

Naslov u našem rukopisu je:

کتاب شرف الانسان من مواهب الملك المنان

Početak: بسم الله الرحمن الرحيم فاتحهٔ کنج کلام قدیم

Potom citira ajet:

هذا كتابنا ينطق عليكم بالحق انا كنا نستنسخُ ما كنتم تعلمون

(Kur'an, XLV - 29).

A onda nastavlja u rimovanoj prozi:

اجناس سپاس خورشید اقتباس وکردون اساس
وانجم قیاس که مقیاس عقول و حواس جن وناسدن
خارج درشوال خلاق عالم و رزاق بني آدم ذرهٔ خاك

Primjerak je nepotpun, jer su izgubljeni neki listovi poslije uvoda i na kraju.

Završetak je djela:

اکر تخت ایالت سلطانی وتصرف عدالت جهانبانی
دواولن طویف برایا وفرق سپاه و رعایادن کمسه
نزکه که بنی آدمله خصومتی وار یسه دیوان جکومت صاحب...

(list 80b).

L. 80; 19,5 x 11,5. Taʿlīq, specifičan, sitan, lijep, pisan veoma vještom rukom. Naslovi, tekst Kur'ana i hadisa, te istaknute riječi pisani su crvenim i mjestimice plavim mastilom. Naslov djela i početak ispisani su zelenim mastilom. Papir tamnobijel, deblji, čvrst; povez otkinut i izgubljen.

Na prvom zaštitnom listu je naslov djela (كتاب شرف الانسان), te ime i lični pečat ranijeg vlasnika (hadži-Mustafa, kadija).

Na kraju su četiri neispisana lista.

Prepisivač je nepoznat, a rukopis potječe, vjerovatno, iz prve polovine XVIII stoljeća.

Uvakufio Mehmed-efendija Svrzo, sin Muhamed-agin, 1931. god.

2356. Zbirka(مجموع), 7 2148.

L. 91; 20,5 x 15. Nasẖ i taʿlīq, od različitih prepisivača. Neki naslovi, poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Jedino u šestom dijelu ove zbirke ima malo tumačenja i komentara. Papir tamnobijel i bijel, mjestimice oštećen, a neke stranice zamrljane su mastilom; povez polukožni, sa preklopom i utisnutim ornamentima na sredini korica i preklopu.

1. L. 1b-2. (مُدَّةِ بَقَاءِ دنيا حقنده رساله)
- قطعة -

Risala (fragment) na turskom jeziku o trajanju ovog svijeta. Napisao Šamsuddīn Aḥmad b. Sulaymān Ibn Kamāl-pāšā (Kamāl-pāšā-zāde), umro 940/1533.

Naslov u rukopisu je: هذا من مؤلفات كمال باشا زاده رحمه الله عليه

Tačan naslov ove risale ne nalazimo u pristupačnim izvorima.

Početak:

حمد و ثنابی غایه. اول خالق سموات بدیع نظامه و صانع نیّرات عجیب الانتظامه

Na 3a. listu nalaze se mesele na arapskom jeziku i tumačenje hadisa o sticanju znanja.

2. L. 3b-4a. قضا حقنده فتوالري

Nekoliko fetvi na turskom jeziku o sudbini, iz zbirke fetvi „FETAVA Abu's-Su'ūda" (Aḥmad b. Muḥammad Abu's-Su'ūd al-'Imādī, umro 982/1574).

Naslov u rukopis je:

ابو السعود افندي حضرتلرنك قضا حقنده اولان فتوای شر یفه لری

Početak:

عباد الله بیننده قضا بالحق فرض میدر

الجواب فرض در لکن فرض کفایه در

3. L. 4b-7a. كتاب الاستحسان

Risala o nekim fikhskim propisima (zaradi, zikru, učenju Kur'ana, jelu i piću, ženama, sahrani i drugom). Napisao neki Abū Sufyān...ar-Rāzī, čija nam je biografija nepoznata.

ḤḪ II, 1389.

Početak:

الحمد لله المجيب المعين و الصلوة على رسوله المجتبى الامين... فان كتاب الاستحسان يشتمل على ستة فصول

Kako se vidi iz uvoda, autor je ovu risalu podijelio na šest poglavlja (faṣl):

الفصل الاول - في بيان الكسب و انواعه

الفصل الثانى - في احكام الذكر و قراءة القرآن

الفصل الثالث - في احكام الاكل و الشرب

الفصل الرابع - في احكام التى تتعلق في النساء

الفصل الخامس - فى احكام الجنازة و القبر

الفصل السادس - في مسائل المتفرقة

Završetak:

... و كان نقش خاتم ابى بكر رضى الله نعم القادر هو الله و نقش خام علي رضي الله عنه الملك لله. تمت الرسالة بعون الله و حسن توفيقه و صلى الله على سيدنا محمد و آله اجمعين

Na listovima 7b-10. su fetve, prenesene iz raznih zbirki o fetvama. Na kraju su dvije fetve Šayḫ 'Abdulqādira, muftije iz Istanbula.

4. L. 11-13. قطعة من سيرة رسول صلعم

Fragment na arapskom jeziku Muhamedove a.s. biografije, od nama nepoznatog pisca.

Početak fragmenta: جيعا صدق الشيخ النجدى و قال عاص بن وايل ...

5. L. 14-52. السبعيات في مواعظ البر يات (قطعة)

(v. br. 2119).

6. L. 43-64a. روضات الجنات في اصول الاعتقادات

Djelo o osnovima islamskog vjerovanja. Napisao Ḥasan Kāfī al-Aqḥiṣārī (iz Prusca), umro 1025/1616. (v. I, 74, str.).

Prepis je završen 1178/1764.

7. L. 65b-91. كتاب الروح لابن القيم

Djelo o ljudskoj duši, njenim svojstvima i sudbini čovjeka nakon smrti. Napisao Šamsuddīn Muḥammad b. Abū Bakr Ibn Qayim al-Ǧauzīya, umro 751/1350 (v. II, 1798,3).

Sva djela u ovoj zbirci, osim pod tačkom 6, izgleda da je prepisao isti nepoznati prepisivač, koncem XVII ili početkom XVIII stoljeća.

Na posljednjim zaštitnim listovima (ima ih tri) je jedna dova i pobožni stihovi na turskom jeziku.

Uvakufila Hatidža, kći Osmanova B(e)rikić بر یقك , bilješka na naslovnoj stranici.

2357. عماد الاسلام 152.

Prvod djela 'Umda al-islām - propovijed o pet glavnih islamskih principa, koje je na perzijskom jeziku napisao Maulāna 'Abdul 'azīz al-Fārisī. Izvori koji su nam pristupačni ne navode vrijeme kada je ovaj pisac živio, ali je sigurno da je živio najkasnije u IX stoljeću po hidžri. Djelo je na turski jezik preveo 'Abdurraḥmān b. Yūsuf al-Aqsarāyī 950/1543. Prevodilac je mnogo štošta dodao, oslanjajući se većinom na apokrifne hadise.

ḤḪ II, 1165; Blochet t, AF 4; Rieu t, 12b.

Početak:

الحمد لله رب العالمين الرحمن الرحيم مالك يوم الدين اياك نعبد يا من شانه تكوين العالم... بعد اضعف الضعفاء افقر الفقراء قليل البضاعة كثير الخسارة عبد الرحمن بن يوسف الاقسراى

L. 212; 29 x 19. Nasẖ, vokaliziran. Poglavlja i istaknute riječi pisani su crvenim mastilom, dok su kur'anski citati, hadisi i neke druge riječi podvučen crvenom linijom. Papir bijel, deblji, povez kožni sa utisnutim ornamentima na sredini korica i na preklopu. Na kraju su navedeni izvori kojima se, vjerovatno, prevodilac služio za izradu ovog djela.

Prepisao ʿOṯmān b. Sinān 1035/1625.

Na početku i na kraju nalaze se stariji i noviji pečati ove biblioteke.

Uvakufio Mustafa-beg Dženetić, godine 1289/1872. (v. bilješku na 1a. listu).

2358. ISTO 4894.

L. 348; 29 x 20; Nasẖ, od različitih prepisivača, većinom pisan slabijim rukopisom. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom, a ima riječi koje su podvučene crvenom linijom. Papir bijel, deblji, koji je negdje stojeći dobro začadio; povez kožni, oštećen i mnogi listovi su rastavljeni od poveza. Na lijevo korici nalazi se jedan ustisnut ornament.

Prepisano sredinom redžeba 1070/1660.

Na 348b. listu nalaze se tri brilješke, od kojih su prve dvije teško čitljive, ali se mogu pročitati datumi smrti nekih osoba. U trećoj bilješki je navedeno ime bivšeg vlasnika knjige: Fejzullah b. Jusuf Kethoda iz tvrđave Bihać i da je knjigu kupio u tvrđavi Ostrovica (kod Kulen Vakufa), 1210/1795. godine.

2359. ISTO 4185.

ناقص في آخره

L. 311; 29 x 19. Nasẖ, vokaliziran. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Papir bijel, oštćene i dohvaćen vlagom, pa je tekst na nekim stranicama potpuno izbrisan, a neki su listovi, također, oštećeni; povez kožni sa utisnutim ornamentima na sredini korica.

Rukopis potječe iz druge polovine XVII ili prve polovine XVIII stoljeća.

2360. ISTO 128.

L. 361; 30,5 x 21. Nasẖ, krupniji, pisan u proredu. U vrhu prve stranice napisan je crvenim mastilom naslov djela. Tekst prve stranice obrubljen je sa dvije crvene linije, a na sljedeće tri stranice sa jednom crvenom linijom. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom, a neke riječi su podvučene crvenom linijom. Papir bijel, deblji, povez kožni sa utisnutim ornamentima na sredini korica.

Prepisao Ḥasan b. Aḥmad b. Ǧaʿfar Qalfāzāde, stanovnik Kāfinog džemaʿata, 1174/1760. godine.

(صاحب و مالك حسن بن احمد بن جعفر قلفازاده كاف جماعت ساكن سنة ١١٧٤)

Mislimo da je ovo prepisivač, jer ova bilješka na kraju djela pisana je istim perom i rukopisom kao i samo djelo.

Na zadnjem listu ispisana su imena dvojice bivših vlasnika knjige: Abdullah b. Monla Mustafa i Muhamed-aga iz Akhisara. Na prvom i posljednjem listu nalaze se stariji pečati ove biblioteke.

2361. ISTO 521.

- ناقص في اوله -

L. 357; 22,5 x 16,5. Nasẖ, vokaliziran, pisan nešto slabijim rukopisom nego prethodna djela. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom, a mnoge riječi podvučene su crvenom linijom. Papir bijel, deblji, povez polukožni, plave boje.

Prepisao Al-Ḥāǧǧ Sulaymān Nūrullāh Ketẖodā (?), 1213/1798. godine. Puno ime prepisivača neko je namjerno brisao, pa je nečitljivo.

Na prvom zaštitnom listu napisan je crvenim mastilom sadržaj djela koji nije završen, a potom slijedi nekoliko neispisanih listova. Na kraju su navedeni izvori, kojima se autor služio za sastav i pisanje ovog djela.

Uvakufio Hasan-efendi Bojo-zāde, što se vidi iz pečata koji se nalaze na više mjesta u rukopisu.

2362. ISTO 127.

L. 308 (sa označenom orignalnom folijacijom crvenim mastilom); 29,5 x 20. Nasẖ, vokaliziran, pisan prilično lijepim rukopisom. U vrhu prve stranice neko je kasnije napisao olovkom naslov djela. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom, a mnoge riječi podvučene su crvenom linijom. Tekst je obrubljen sa tankom crvenom linijom. Papir bijel, glat, povez kožni, obnavljan sa utisnutim ornamentima na sredini korica.

Rukopis potječe, vjerovatno, iz prve polovine XVII stoljeća.

Na drugom zaštitnom listu nalaze se bilješke na turskom jeziku: Lukmanov savjet sinu o polnom snošaju, o korisnosti kristala, o lastavici kada u svome gnijezdu ima dva kamenčića...?, o nekoj vrsti trave koja se jede prvog dana proljeća, o korisnosti nohuta (slanutka), zapisi, cijene nekih artikala i ime bivšeg vlasnika (hadži-Muhamed Bičakčić, 1219) 1804. godina). Na posljednjem zaštitnom listu nalaze se bilješke, također, na turskom jeziku, pisane mnogo kasnije, a većinom se odnose na ispunjavanje želja (murada).

2363. ISTO 411.

- ناقص في اوله وآخره -

L. 322; 29,5 x 20. Nasẖ, vokaliziran, pisan u proredu. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom, a mnogi kur'anski citati, hadisi i druge istaknute riječi podvučene su crvenom linijom. Papir bijel, deblji, povez kožni.

Rukopis je izgleda iz XVIII stoljeća.

Na prvom listu je napisan nepotpun sadržaj djela.

Uvakufio Ḥāğğ ʿOmer-efendī Ḫayrī-zāde. (v. bilješku i pečat na drugom i zadnjem listu).

2364. ISTO 426.

- ناقص في اوله -

Djelo je nepotpuno. L. 223; 30 x 22. Nasẖ, vokaliziran, krupniji, pisan u proredu vještom rukom prepisivača. U vrhu prve stranice napisan je crvenim mastilom naslov djela. Tekst na prve dvije stranice obrubljen je sa jednom debelom zlatnom linijom, a ostali listovi sa dvije tanke crvene linije. Kur'anski citati, hadisi, dove i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Papir žućkast, povez kožni sa utisnutim ornamentima na sredini korica i na zatvaraču.

Prepisivač i datum prepisa nisu navedeni, ali je rukopis vjerovatno iz prve polovine XVIII stoljeća.

Na drugom zaštitnom listu nalazi se naslov djela, puno ime prevodioca i ime vakifa: Alāğa ḥiṣārī Ibrāhīm-efendī (iz Kruševca).

2365. ترجمهٔ ذخيرة الملوك 1462.

Djelo o etici u pogledu odgoja prinčeva, zasnovano na Kur'anu i Hadisu. Objašenjenja su često obojena misticizmom. Osnovno djelo na perzijskom jeziku napisao je Sayyid ʿAlī b. Šihābuddīn al-Hamadānī, (umro 786/1384), a na turski jezik preveo je Muṣliḥuddīn Muṣṭafā b. Šaʿbān as-Surūrī, umro 969/1561.

ḤḪ I, 824; Perč, 295; Karatay t I, 1500; Blochet, S 811.

Početak:

حمد بسيار حضرت ملك كريمه كه اسباب معاش سكان خطهٔ ملك دنيايه تمهيد

قوانين... اما بعد بو بندهٔ فقير سرورى حقير شويله لسانله تقرير...

L. 143 (sa originalnom folijacijom); 21 x 13,5. Taʿlīq, nešto sitniji, pisan vještom rukom prepisivača. Naslov djela, poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Ajeti i hadisi podvučeni su crvenom linijom. Po marginama ima ponešto komentara. Tekst na prve dvije stranice obrubljen je tankom crvenom linijom. Papir bijel, glat; povez polukožni.

Prepisao neki ḥāfiẓ Aḥmad u Istanbulu, godine 962/1554, dakle, za života prevodioca.

Na prvom listu su poučne bilješke i nekoliko hadisa. Na posljednja dva lista su bilješke: hadisi, misticizam, istorija islama, recepti, poučne izreke i drugo - na arapskom, turskom i perzijskom jeziku.

2366. ISTO 2718.

- ناقص فى اوله -

Djelo je na početku nepotpuno.

Početak:

بونلره قسمت ايلدى اندن صكره شهرك عامللرندن سؤال ايلديكه...

L. 126+37 (neispisanih listova na početku djela); 19,5 x 13. Nasẖ. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Ajeti i hadisi podvučeni su crvenom crticom. Po rubovima ima malo ispravaka i dopuna. Papir tamnobijel, glat, čvrst; povez polukožni, oštećen; prva korica otkinuta i zagubljena.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na kraju je jedan hadis i dva stiha na perzijskom jeziku.

2367. اخلاق قانعى 5336.

Prevod i filozofska terminologija etičkog djela „Aḫlāk-i Nāṣirī". Osnovno djelo na perzijskom jeziku napisao je Nāṣiruddīn Muḥammad b. al-Ḥasan aṭ-Ṭūsī, umro 672/1273 (v. ḤḪ II, 38), a ovaj prošireni prevod na turski jezik napisao je Ḥasan ʿAlī b. Ḥasan ʿAlī b. Abū Saʿīd al-Hirewī (ili Harawī) - Qāniʿī, za vrijeme vladavine sultana Sulejmana Veličanstvenog (1520-1566). Naslov djela, ime pisca i vrijeme njegovog života i rada je prema rukopisu, jer pristupčani izvori ne spominju ovo djelo.

Početak:

حمد سپاس وشكر بى قياس اول حكيم توانا وعليم نيايه (؟) لا

لائق وانيق در... محمد طوسى تغمده الله بغفرانه... اخلاق ناصرى نام كتاب خير

انجام... حسن على بن حسن على بن ابوسعيد الهيروى الملخص بقانعى...

L. 255; 19,5 x 13,5. Taʿlīq - nasẖ, pomiješani. Citati i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom ili su podvučene crvenom crticom. Po rubovima ima malo ispravaka i dopuna. Papir tamnobijel, čvrst, malo dohvaćen vlagom; povez polukožni.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu je ime i lični pečat ranijeg vlasnika knjige: Meḥmed Ḥasīb b. Ibrāhīm b. Muṣṭafā, nastanjen u Sarajevu, godina 1237/1821. (v. H. Šabanović: Književnost Muslimana BiH, 564), te ime autora knjige. Na naslovnoj strani ima nekoliko izblijedjelih bilježaka koje su teško čitljive i nerazumljive. Na kraju su stihovi na turskom jeziku.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

2368. اخلاق علائى 3837.

Djelo na turskom jeziku iz područja etike o islamskom čudoređu i lijepom kulturnom i moralnom ponašanju, što ga je napisao ʿAlī-efendī b. Emrullāh Ibn Ḥināī Qinālizāde, umro u gradu Edirne 979/1571. Djelo je rađeno po uzoru tri ranija djela, pisana o istoj temi na perzijskom jeziku, a to su: اخلاق جلالى odnosno لوامع الاشراق فى مكارم الاخلاق napisao Muḥammad b. Asʿad aṣ-Ṣidīqī ad-Dawānī, Galāluddīn, umro 908/1502/, اخلاق محسنى napisao Maulānā Ḥusayn b. ʿAlī al-Kāšifī, al-Vāʿiẓ al-Harawī, umro 910/1504 i اخلاق الناصرى (napisao Muḥammad b. al-Ḥasan aṭ-Ṭūsī, Naṣīruddīn, umro 672/1273). Ovo je zapravo prerada tih djela uz znatno proširenje. Posvećeno je veziru Ali-paši, namjesniku Sirije i nazvano je po njegovom imenu. Dovršeno je 972/1564. - i mnogo je bilo uvaženo i u upotrebi.

ḤḪ I, 37; Kairo t, 27; Pertsch t, 150; Karatay t, 1507; Wiesbaden, B. Flemming XIII 1, 374; M. Götz XIII 2, 205.

Početak:

درر زواهر حمد وثنا وغرر طواهر سياس وستايش سلك شهور وايامده احتمال اجتماع وانتظام وفرت...

L. 335; 26 x 15,5. Taʿlīq sa nešto nasẖa, pisan veoma vještom rukom. Naslovi pisani crvenim mastilom, tekst ajeta i hadisa podvučen crvenom linijom, a istaknute riječi podvučene su crvenom crticom, rečenice su rastavljene crvenim tačkama. Papir tamnobijel, deblji, glat, čvrst; povez kožni, oštećen, rastavljen od knjige.

Prepis potječe iz XI/XVII ili početkom XII/XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu nalazi se prepis fermana u vezi prenosa nekog timara, te bilješka koja sadrži „Imam Alijin fal" (gatanje, proricanje).

Na naslovnoj strani nalazi se bilješka na arapskom jeziku sa imenom i ličnim pečatom ranijeg vlasnika (Mustafa b. Muhamed b. Halil Mukizade - Mukić - al-Mostari - iz Mostara -, koji kaže da je rukopis uvakufio „za sebe, dok je živ, i onda za sve one koji su sposobni da ga čitaju u gradu Mostaru". Ispod bilješke je lični pečat u kome je upisano ime - Božiji rob Mustafa - i datum 1117/1705). Sudeći po pismu bilješke, dotični vlasnik i zavjetač je prepisivač ovog rukopisa, iako to na kraju nije zabilježio. Ispod njegove navedene bilješke bila je zapisana neka druga bilješka, koju je neko namjerno prebrisao.

Na kraju su dvije upisane kružnice. U unutarnjoj je napisano: „krug pravde i ravnoteže - دائرة عدلية -, a oko toga, u većoj kružnici napisan je odnos: pravda - svijet - Šeriʿat - država (vlast) - narod, što je rađeno rukom prepisivača.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

2369. ISTO 696.

L. 253; 20,5 x 14,5. Taʿlīq. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst je obrubljen crvenom linijom. Po rubovima nekih listova ima sitno pisanih bilježaka, koja se odnose na tekst, pisane rukom prepisivača. Papir žućkast, deblji, glat; povez kožni, čvrst, sa preklopom.

Prepisao ʿAbdurraḥmān b. Ḥasan 1. redžeba 1038/1629.

Na rubu 81a. lista nalaze se dvije bilješke na turskom jeziku, pisane slabim rukopisom, a govore o nekim svađama i ubistvima. Prva bilješka je iz 1125/1713, a druga iz 1141/1728.

Na posljednja dva lista (252-253) ima po rubovima nekoliko bilježaka iz raznih naučnih disciplina.

Uvakufio Muhamed Baki Džino-zade (v. bilješku i pečat na naslovnoj stranici).

2370. ISTO 2230.

L. 306; 21 x 13,5. Taʿlīq. Poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom - po rubu nekih listova ima bilježaka, u vezi sa tekstom. Tekst je obrubljen crvenom linijom, papir bijel, deblji, glat; povez kožni, sa preklopom. Korice su različite. Na zadnjoj je utisnut lijep ornament, u zlatnoj i crvenoj boji.

Prepisao Muṣṭafā b. Mawlūd, u gradu Bagče Saraj (na Krimu), godine 1112/1700, kao što se vidi iz bilješke na kraju djela. كتاب اخلاق علائى

Ispod bilješke o prepisu su stihovi, na arapskom jeziku, pisani rukom prepisivača, u kojima on moli da ga se čitaoci sjete dovom.

Na početku su tri zaštitna lista. Na prvom (str.a) je naslov djela: . Ispod naslova, u vrhu stranice, je bilješka o rođenju nekog djeteta, godina 1113/1701. Na sljedeće dvije stranice je sadržaj djela. Na 2b listu nalazi se kraći rad (izvadak iz nekog komentara) pod naslovom:

اصطلاحات منطقيه دندر كليات خمس

(Stručni izrazi u logici).

Na posljednjim dvjema stranicama (listovi 306b-307a) je poglavlje pod naslovom: بمنه تعالى , na turskom jeziku, u kojem se govori o vrlinama. Ovo poglavlje pisano je rukom drugog prepisivača.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzijje) medrese u Travniku (v. pečat na 2a. listu).

2371. ISTO 6352.

L. 219; 18,5 x 11,5. Taʿlīq, lijep. Naslovi poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Na početku je lijep unvan u bojama. Tekst je obrubljen sa tri tanke crne i jednom debljom zlatnom linijom, papir žućkast, glat; povez kožni, sa preklopom i jednostavnim ornamentima na sredini korica.

Prepis je završen, vjerovatno, u XVIII stoljeću.

Na unutarnjoj stranici prve korice i na posljednjem listu su dvije bilješke sa imenom vlasnika ove knjige: Muṣṭafā Kešfī al-Bosnawī.

Iz biblioteke Besima Korkuta (umro 1975).

2372. ISTO 2129.

L. 328; 20 x 13. Taʻlīq, lijep. Naslovi poglavlja su pisani crvenim mastilom. Samo ponegdje, na rubovima stranica, ima bilježaka u vezi sa tekstom. Tekst je obrubljen sa debljom zlatnom i tankom crnom linijom. Na početku je lijep unvan, izrađen u bojama: plavoj, zlatnoj i crvenoj. Izrada unvana za drugi dio (list 184b) nije dovršena. Papir žućkast, tanji; povez kožni. Korice su ukrašene cvijećem u bojama. Te su boje naročito očuvane na preklopu: zlatna, crvena, plava, žuta i srebrena.

Na listu 326b., iza završetka djela, nalazi se bilješka o prepisu:

كتبه وقت الظهر يوم الاثنين فى شهر جاذى الاولى سنة الف عن يد كاتب برو يز بن عبد العزيز

Iz ove bilješke se razumije da je prepisivač ovog rukopisa neki Pervīz b. ʻAbdulʻazīz, a godina 1000/1591. Međutim, rukopis nije toliko star, što se vidi po pismu i papiru. Pomenutu bilješku o prepisu, neki kasniji prepisivač, prepisao je zajedno sa završetkom teksta samog djela.

Na istom listu, pri dnu, desno, nalazi se datum 1189/1775. To bi moglo biti datum prepisa, premda ni to nije sigurno, jer se na početku, na naslovnom listu, nalazi ime Sulaymān Selmānī, pisano crvenim mastilom, sa datumom 1151/1738. Prema tome, prepisivač je nepoznat, a datum prepisa je, vjerovatno, prije 1151/1738. ili nešto ranije. To utvrđujemo na osnovu bilješke na prvoj strani, iz te godine.

Na prvom a listu je bilješka iz koje se razumije da je neki Muḥammed-efendija, službenik Finansijske kontrole u Bosni, poklonio ovaj rukopis kiraethani (u Sarajevu), godina 1281/1864. Lijevo od te bilješke je veći ovalni pečat kiraethane u Sarajevu, sa godinom 1288/1871. Ispod ove bilješke je druga bilješka, sitno pisana tankim perom, u kojoj se spominje gore spomenuti Sulaymān Selmānī. To je, vjerovatno, bivši vlasnik ovog rukopisa. Ispod te bilješke je njegov lični pečat.

U trećoj bilješki, koja je pisana ukoso, slabim rukopisom, knjigu je poklonio neki ʻAlī-efendija, godina 69. (tj. 1269/1852).

Četvrta bilješka, također ukoso pisana, debljim perom, u kojoj se spominje kao vlasnik rukopisa Ḥasan Ḥakkī, sin Muṣṭafā-pāšē Šerifovića, valija pokrajine Sejdā (u Libanu), godina 1264/1847. Lijevo od te bilješke je jedan, a ispod bilješke drugi, isti, okrugli pečat, u kome se mogu pročitati riječi: ʻAbduhu Ḥasan i godina 243. (tj. 1243/1827).

Na 327a. listu, na cijeloj stranici, je bilješka na turskom jeziku, u kojoj se iznosi rješenje jednog pitanja, od strane Imami Gazalije. Na istom b listu je jedan zapis za uspješan završetak nekog posla. Na posljednjem zaštitnom listu nalazi se tumačenje tri arapske riječi.

2373. ISTO 3312.

L. 176; 24 x 14. Taʻlīq. Naslovi poglavlja i važnijih odlomaka pisani su crvenim mastilom. Rubovi listova 137-146 ispunjeni su tekstom samog djela, što je prepisivač, vjerovatno, bio ispustio, pa je naknadno prepisao. Inače, na rubovima nema bilježaka, izuzev rijetkih mjesta, gdje je napisan poneki naslov ili podnaslov manjeg poglavlja, da upada u oči. Prva stranica ukrašena je unvanom u bojama: plavoj, crvenoj i zlatnoj, kao i početak druge knjige (list 114b). Tekst na prve dvije stranice obrubljen je sa dvije tanke crvene, jednom debljom zlatnom i jednom tankom crnom linijom, a ostale stranice samo jednom tankom crvenom. Papir žućkasto-bijel, tanji; povez kožni, sa preklopom, ima utisnute ornamente na sredini korica i na preklopu.

Prepisao ʻAbdullāh b. Aḥmad Burek-zāde as-Sarāyī (iz Sarajeva), iz mahale Kebkebir - Mišćina, umro 1232/1817).

Bilješka o prepisu nalazi se na kraju, iza završetka djela, a pisana je crvenim mastilom, bez dijakritičkih znakova.

(كتبه الفقير عبد الله البطر نورك راده عرعاقى عنى عنه)

Što znači: Prepisao siromah ʻAbdullāh an-Naẓarī, Burek-zāde Gazgānī, neka mu je oprošteno!

Na početku je šest zaštitnih listova. Na prvom a listu je naslov djela, napisan crvenim mastilom. Na drugoj stranici prvog lista su razne bilješke, većinom hadisi i mudre izreke, pisane crvenim i crnim mastilom. Na sljedeća tri lista je sadržaj djela. Iz sadržaja se može vidjeti da ovo djelo ima oko 170 poglavlja. Na listovima 4-5. su razne bilješke i zapisi, te recepti za spravljanje lijekova.

Na zadnjem zaštitnom listu je bilješka sa datumima rođenja nečije djece, u razdoblju od 1204/1224 (1789/1809).

2374. وصيت نامه للبركوى 6877.

Djelo je poznato još i pod naslovima: رسالهٔ بركوى ؛ علم حال للبركوى

Rad sa tematikom iz akaida i fikha, pisano u obliku vaza. Napisao Muḥammad b. Pīr ʻAlī al-Birgawī, umro 981/1573.

Prema broju rukopisa u našoj biblioteci, vidi se da je djelo svojevremeno bilo vrlo popularno. Čak ga je preveo na naš jezik hadži Mehmed Džemaludin Čaušević i doživjelo je kod nas četiri izdanja: 1908, 1911, 1912. (dva puta). To je bio uporedni prevod arapskim pismom.

Kairo t, 73-74; ḤḪ I, 850; H. SOHREWEIDE XIII 3, 29.

Početak: الحمد لله الذى هدانا للاسلام وجعلنا من امة محمد

L. 41; 18 x 13,5. Nasẖ, vokaliziran. Naslov, poglavlja i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Tekst je obrubljen po jednom tankom crvenom linijom. Papir tamnobijel, čvrst, oštećen i poravljan; povez kožni.

Prepisao Muṣṭafā b. Idrīs, nastanjen u kasabi Debẖāne, u blizini Mevlevīẖāne, čiji lokalitet nismo mogli ustanoviti, 1054/1644.

Na kraju je jedan stih, na turskom jeziku, pisan crvenim mastilom.

Rukopis je donesen iz Odbora Islamske zajednice B. Luka.

2375. ISTO **5209.**

L. 105; 14,5 x 10. Nasẖ, vokaliziran. Naslov i istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Papir bijel, povez polukožni, oštećen.

Prepisao nepoznati prepisivač 1129/1716.

Na prvoj unutarnjoj korici i 1a. listu, koji je oštećen, nalaze se vježbe u pisanju. Na kraju je jedna dova koja je slabo čitljiva, a uči se za spas od kuge. Tu je i pečat Muhamed-age Aganagića, trgovca iz Sarajeva.

2376. ISTO **4956.**

- ناقص فى اوله -

L. 66; 16 x 11. Djelo je na početku manjkavo. Nasẖ, pisan slabim rukopisom, djelomično vokaliziran. U početku su istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Papir bijel, tvrd; povez polukožni, oštećen i rastavljen od listova.

Prepisao Šayẖ Ḥusayn iz sela Orahovice, 1143/1730.

(U Bosni i Hercegovini ima više sela s ovim imenom, a pošto u rukopisu nema nikakvih drugih preciznijih podataka, nije nam poznato iz kojeg je sela ovaj naš prepisivač).

Na posljednjem listu nalaze se dva mala pečata, vjerovatno ranijih vlasnika rukopisa, koji su nečitljivi, a tu su još, kao i na sljedećem listu, vježbe u pisanju.

2377. Zbirka(مجموع), 3 **5217.**

L. 94; 15,5 x 11. Nasẖ, vokaliziran, pisan vrlo slabim rukopisom. U prepisu ima grešaka. Istaknute riječi pisane su crvenim mastilom. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom, oštećen; povez kartonski, oštećen; zadnja korica otkinuta i zagubljena, pa su posljednji listovi prosuti.

1. L. 1-68. ISTO

Na listovima 69-76a. je bilješka na turskom jeziku o namazima u mjesecu redžepu te nekoliko dova i kur'anskih ajeta.

2. L. 76b-82. الاحاديث مع ترجمة بالتركية

Kraća zbirka hadisa, s interlinearnim prevodom na turski jezik, od nepoznatog sabirača i prevodioca.

Početak:

قال النبي عليه السلام من تعلم مسئلة اعطاه الله تعالى الف قلاد...نبي عليه السلام ديدي كمسنه اوكرنسه برمسئله...

3. L. 83b-94. ISTO kao i pod tačkom 2.

Cijelu zbirku prepisao nepoznati prepisivač 1145/1732.

2378. ISTO **2241.**

L. 52; 20,5 x 13. Nasẖ, vokaliziran, pisan slabijim rukopisom. U vrhu prve stranice napisan je crvenim mastilom naslov djela. Tekst je obrubljen po jednom tankom crvenom linijom. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom.

Prepis završen 1150/1737.

Na kraju se nalazi jedan mali nečitljiv pečat.

2379. Zbirka(مجموع), 3 **5510.**

L. 144; 16 x 10,5. Nasẖ, vokaliziran, pisan nevještom rukom. Naslovi i poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir tamnobijel, čvrst, glat; povez kožni, s preklopom.

1. L. 1-105. ISTO

2. L. 105-132. رسالهٔ رومى افندى

Traktat iz akaida, na turskom jeziku, koji govori o tome šta jedan musliman mora znati o svojstvima Boga, o poslanicima i Sudnjem danu. Napisao Aḥmad Rūmī al-Aqḥiṣārī, Ṣaruẖānī, 1041/1631.

OM I, 26; H. SOHREWEIDE XIII 3, 36.

Početak:

الحمد لله رب العالمين وبعد اى طالب حق بلكل واكاه اولغل كم تكرى تعالى قرآن عظيمده

3. L. 132-144. رسالهٔ قاضى زاده افندى

Također traktat, na turskom jeziku, o propisima pri izvršavanju molitve (namaza) u raznim vanrednim prilikama. Napisao Muḥammad b. Muṣṭafā Qāḍīzāde, umro 1045/1635.

OM I, 402; AM II, 277; Flügel III, 133.

Početak:

الحمد لله الذى جعل الصلوة عماد الدين و بضاعة اهل اليقين... وبعد اى طالب حق اولان اخوان...

Prepis završen 1154/1741.
Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

2380. ISTO **4489.**

L. 39; 18 x 12. Nasḫ, vokaliziran, pisan vještom rukom. Prvi list kasnije dopisan. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Papir žućkast; povez polukožni.
Prepis završen 1170/1756.
Na zaštitnim listovima i na početku i na kraju djela su vježbe u pisanju.
Iz biblioteke bivšeg Ulema-medžlisa u Sarajevu.

2381. ISTO **6130.**

L. 50; 15 x 11. Nasḫ. Naslov, poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Papir bijel, čvrst; povez kartonski, oštećen.
Prepis završen 1171/1757.
Na 18. listu je mali pečat, u kome se može pročitati ime ʿAbduhū ʿOmer.
Na kraju su vježbe u pisanju.

2382. ISTO **5215.**

L. 30; 15,5 x 10,5. Nasḫ, mjestimično vokaliziran. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Tekst je obrubljen po jednom tankom crvenom linijom. Papir bijel, malo učadio; povez polukožni, oštećen i rastavljen o listova.
Prepis završen 1173/1759.
Na unutarnjim koricama i zaštitnim listovima su vježbe u pisanju, koje su kasnije napisane slabim rukopisom.

2383. Zbirka (مجموع), 2 **5299.**

L. 77; 19,5 x 12,5. Nasḫ, vokaliziran. Naslovi poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Na prvoj stranici izrađen unvan, koji je oštećen i izblijedio. Na prve dvije stranice tekst je obrubljen po jednom debljom i jednom tanjom zlatnom linijom, a na ostalim po jednom tankom crvenom linijom. Papir tamnobijel, dohvaćen vlagom, pa je i pismo na mnogim mjestima oštećeno; povez kožni, također oštećen, zadnja korica otkinuta i izgubljena.

1. L. 1-61. ISTO

Na kraju ovog djela je nekoliko neispisanih listova.

2. L. 62b-77. شرائط الاسلام (اكر صورسلر)

Kratak katekizam na turskom jeziku u obliku pitanja i odgovora, od nepoznatog pisca (v. I, 144,6), str. 113. Verzije su različite, pa je i ovdje početak nešto drugačiji.

Početak:

الحمد لله رب العالمين... اكر صورسلر مسلمانمسين ايت الحمد لله

Prepisao oba djela Muṣlija (?) b. Muḥammad, iz Trebinja, 1181/1767.
Na poslejdnjim zaštitnim listovima su dove i vježbe u pisanju - sve pisano kasnije i vrlo slabim rukopisom.
Iz biblioteke Osman-ef. Sokolovića.

2384. ISTO 2184.

L. 68; 20 x 14. Nasḫ, vokaliziran, pisan u proredu. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Papir bijel, glat; povez polukožni, oštećen.
Prepis završen 16. rebiul-ahira 1201/1786.
Na prvom listu su vježbe u pisanju i ime bivšeg vlasnika hadži Yūsuf Hafiz-efednije. Na posljednja dva neispisana lista su također vježbe u pisanju, (karalama) ime navedenog vlasnika, ime njegovog sina Mula Ibrahima i nekoliko raznih pečata, a samo u jednom od njih čitljivo je ime Abdulah.

2385. ISTO 6845.

Djelo na početku nepotpuno.
L. 68; 15,5 x 10,5. Nasḫ, vokaliziran. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Papir tamnobijel, čvrst, oštećen, listovi prosuti; povez kožni.
Prepisao Aḥmad, zvani Hadži ʿAmma-zāde (?) 1214/1799.

2386. Zbirka(مجموع)3 836.

L. 77; 19,5 x 13,5. Nasḫ, krupniji, vokaliziran. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Tekst je obrubljen po jednom crvenom linijom. Papir žućkast; povez polukožni.

1. L. 1-48a. ISTO

U vrhu prvog lista napisan je naslov djela crvenim mastilom. Ovdje su napisani naslovi i ostalih djela u ovoj zbirci. Po rubovima ima raznih bilježaka. Neki listovi malo oštećeni.

2. L. 48b-68. رسالهٔ رومی افندی (v. br. 2379,2)

3. L. 60-77. رسالهٔ قاضی زاده افندی (v. br. 2379,3)

Cijelu zbirku prepisao isti, nepoznati prepisivač, bez oznake datuma, ali vjerovatno, u drugoj polovini XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu ispisani su naslovi djela, a tu su i vježbe u pisanju i noviji pečat ove biblioteke. Na naslovnoj stranici također vježbe u pisanju, pečati ove i Šehdi-efedijine biblioteke. Na posljednjem zaštitnom listu je bilješka, na turskom jeziku, vjerovatno ranijeg vlasnika, u kojoj se navodi godina 1216/1802.

Iz Šehdi-efendijine biblioteke.

2387. ISTO 1285.

L. 63; 19,5 x 14. Nasẖ, krupniji, vokaliziran. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom, a neke podvučene crvenom linijom. Između rečenica krupne crvene tačke. Papir bijel, deblji, na kraju dohavćen vlagom; povez polukožni, oštećen, a mnogi listovi odvojeni od poveza.

Rukopis vjerovatno potječe iz druge polovine XVIII stoljeća.

Na više mjesta nalaze stariji i noviji pečati ove biblioteke. Na zaštitnim listovima, na početku i na kraju, vježbe u pisanju.

Uvakufio Svrzo Ismet-efendija, sin Vejsil-efendije (v. bilješku na 1. listu).

2388. ISTO 1468.

L. 74; 20,5 x 13,5. Nasẖ, vokaliziran, pisan u razmaknutim redovima. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Papir bijel, glat; povez polukožni.

Rukopis vjerovatno potječe iz druge polovine XVIII ili prve polovine XIX stoljeća.

Uvakufio Svrzo Meḥmed-efendi, sin Muḥamed-agin, 1931. (v. bilješku na prvom zaštitnom listu).

2389. ISTO 1876.

L. 53; 21 x 14,5. Nasẖ, vokaliziran, pisan slabijim rukopisom. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Papir bijel, deblji; povez polukožni sa zatvaračem.

Rukopis vjevatno potječe iz druge polovine XVIII stoljeća.

Uvakufio ʿAbdullāh b. Sulaymān Odunğī-zāde, nastanjen u Ali-pašinoj mahali u Sarajevu; predao je rukopis muteveliji Ḫalīlu b. Ṣāliḥu Istolčeviji (iz Stoca), kako se to razumije iz sljedeće bilješke, koja se nalazi na prvom listu:

(وقف هذه النسخة عبد الله بن سليمان اودنجى زاده الساكن فى محلة على باشا رحمة الله
عليه رحمة واسعة من محلات بوسنه سراى وسلّمه الفقير المتولى خليل بن صالح استولچوى)

2390. ISTO 2225.

- ناقص فى اوله وآخره -

L. 35; 21 x 15. Nasẖ, vokaliziran, pisan nevještom rukom prepisivača. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom, a mnoge podvučene crvenom linijom. Papir bijel, čvrst, margine na većini listova neko je namjerno odrezao; povez polukožni s preklopom, oštećen.

Rukopis vjerovatno potječe iz druge polovine XVIII stoljeća.

Na posljednjim zaštitnim listovima nalaze se beznačajne bilješke i vježbe u pisanju.

2391. ISTO 2297.

L. 61; 21 x 14. Nasẖ, vokaliziran, pisan od dvojice prepisivača. U vrhu prve stranice crvenim mastilom napisan naslov djela. Tekst je obrubljen po jednom tankom crvenom linijom. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Papir bijel, čvrst; povez kožni, oštećen i popravljen.

Autor je djelo završio 970/1562. godine, što se vidi iz bilješke na kraju rukopisa.

Nema bilješke o prepisivaču niti datuma prepisa, ali rukopis potječe iz druge polovine XVIII ili prve polovine XIX stoljeća.

Po marginama na više mjesta nalaze se stariji pečati ove biblioteke. Na početku i na kraju djela vježbe u pisanju. Na pretposljednjem listu, po marginama, ima nekoliko malih pečata u kojima se može pročitati ime Osman, a pečat na posljedem listu je nečitljiv.

2392. Zbirka(مجموع). 2 2347.

L. 46; 19,5 x 13. Nasẖ, vokaliziran, od dvojice različitih prepisivača. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom, a neke podvučene crvenom linijom. Papir bijel, različite debljine; povez polukožni s futrolom, oštećen, a neki listovi rastavljeni od poveza.

1. L. 1-29. ISTO

Prepisao Ḥusayn b. ʻAbdullāh sredinom zul-hidždžeta u Istanbulu, bez oznake datuma, ali, vjerovatno, u XVIII stoljeću.

2. L. 30-46. (رسالة فى الصلاة)

Risala o namazu, koju je na turskom jeziku napisao neki al-Ḥāǧǧ Muṣṭṭafā. Ko je bio ovaj Hadži Mustafa nije nam poznato, jer u rukopisu nema nikakvih drugih pobližnih podataka o ovom piscu, a i naslov smo dali prema sadržaju djela. Rukopis je manjkav poslije četvrtog lista, što se vidi na osnovu navedenih kustoda.

Početak:

حق سبحانه وتعالى يه حمد بى حدوثناء بى عداولوب...بورسالهٔ مهمه نك جمع وترجمه سنه
اقدام وجرأت اولندى...بوافقر عباد الله واحواجهم الحاج مصطفى الحقير يسر الله مرامه

Risala je podijeljena na osam poglavlja, a prema broju Afʻāli-mukellefina.

Prepis završen 1145/1732.

Na prvoj unutarnjoj korici i prvom zaštitnom listu vježbe u pisanju i nekoliko pečata, a u jednom od njih može se pročitati ime Ali b. Ahmed. Na kraju prvog djela nalazi se mali okrugli pečat, u kome je ispisano ime Hasan Muhammad. Na početku i na kraju drugog djela su također vježbe u pisanju. Na kraju se još nalazi bilješka na turskom jeziku o značenju i vrijednostima Bejtul-Makdisa, tj. Mesdžidul-Aksa-a u Jerusalimu.

Uvakufio Muzaferija ʻAbdulkādir-efendi u medresu Sīm-zāde, za njene muderise i učenike koji u njoj stanuju, godine 1206/1791. (v. bilješku na 1. zaštitnom listu).

2393. ISTO **2462.**

L. 51; 19 x 13,5. Nasẖ, vokaliziran. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom i tačke između rečenica. Papir bijel, s početka oštećen, malo dohvaćen vlagom i na više mjesta pismo je zapackano; povez polukožni.

Rukopis vjerovatno potječe iz druge polovine XVIII stoljeća.

Na posljednjem listu bilješka na turskom jeziku o koristi učenja enama u određeno vrijeme i određene dana. Ispod toga su stihovi, također, na turskom jeziku, o smrti i rastanku.

Uvakufio nepoznati vakif 1240/1824.

2394. ISTO **2525.**

L. 54; 19 x 13. Nasẖ, vokaliziran. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Stranice obrubljene po jednom tankom crvenom linijom. Papir bijel, čvrst, na kraju dohvaćen vlagom; povez polukožni.

Rukopis vjerovatno potječe iz XVIII stoljeća.

Uvakufio Svrzo Ismet-efendija, sin Vejsil-efednije (v. bilješku na naslovnoj stranici).

2395. ISTO 2756.

L. 53; 20,5 x 14. Nasẖ, vokaliziran, pisan uvježbanom rukom prepisivača. Prva stranica ukrašena unvanom. Tekst na prve dvije stranice obrubljen dvjema debelim zlatnim linijama, a rečenice na ovim stranicama rastavljene su krupnim zlatnim tačkama. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Papir bijel, deblji; povez polukožni sa zatvaračem.

Prepis vjerovatno potječe iz XVIII stoljeća.

Na kraju ispisana dova za pokajanje od grijeha. Na početku i na kraju, a na neispisanim listovima vježbe u pisanju.

Uvakufio Dženetić Mustafa-beg, sin Fejzulah-bega, sina Ismailova, za svoje muško potomstvo, godine 1289/1872. (v. bilješku i pečat na prvom listu).

2396. ISTO 3518.

- ناقص فى اوله -

L. 42; 19,5 x 13,5. Na početku je rukopis manjkav. Nasẖ, vokaliziran, jednostavan. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Papir bijel, glat; povez polukožni sa preklopom i prilično očuvan.

Prepis vjerovatno potječe iz XVIII stoljeća.

Na prvoj unutarnjoj korici olovkom ispisano ime bivšeg vlasnika knjige: Kasumagić Mustafa-aga, godine 1289/1872.

2397. ISTO 3524.

L. 46; 21,5 x 15. Nasẖ, krupniji, vokaliziran. U vrhu prve stranice crvenim mastilom napisan naslov djela. Istaknute riječi pisane također crvenim mastilom. Papir bijel, deblji; povez polukožni.

Prepisivač se nije potpisao, a nema ni datuma o prepisu djela, ali rukopis vjerovatno potječe, iz XVIII stoljeća.

Na prvom listu imena s nekim računima: Sarajli Terzija Munla Mehmed i Sarajli Tale Ibrahim-baša, godine 1238/1822. Zatim je ime Čelić Munla Muhamed i bilješka olovkom za neku taksu Fatime Zehra-hanume, kćeri Kasimaga-zade (Kasumagić) hadži Mustafa-age. Na kraju su vježbe u pisanju i neki računi.

2398. Zbirka (مجموع), 4 4320.

L. 90; 19 x 13,5. Na nekoliko mjesta nedostaje poneki list. Nash, vokaliziran. Naslovi, poglavlja i istkanute riječi pisane crvenim mastilom, a neke podvučene crvenom linijom. Rečenice rastavljene crvenim krupnim tačkama. Papir žućkast, glat, djelomično dohvaćen vlagom; povez kožni, oštećen, a mnogi listovi rastavljeni od poveza.

1. L. 1-54. ISTO

2. L. 54-58. رسالة رومى افندى (v. broj: 2379,2)

3. L. 58-64. رسالة قاضى زاده افندى (v. broj: 2379,3)

4. L. 65b-90. شرح جواهر الاسلام

Komentar vjerske početnice „Eger sorsalar" Napisao Hasan b. Muhammad (v. I, 380,4), str. 228.

Čitavu zbirku prepisao isti, nepoznati prepisivač, bez oznake datuma, ali vjerovatno u XVIII stoljeću.

Na prvom listu je bilješka, na turskom jeziku, iz fikha. Na kraju su vježbe u pisanju, te bilješka na turskom jeziku o načinu vjenčavanja sa svjedocima i jedna dova.

2399. ISTO 4573.

L. 72; 16 x 11. Nash, vokaliziran. Istknute riječi pisane crvenim mastilom. Papir bijel, čvrst, djelomično oštećen; povez kožni, oštećen, pomalo ručnog izgleda.

Nema podataka o prepisivaču i datumu prepisa djela, ali smatramo da rukopis potiče iz druge polovine XVIII ili prve polovine XIX stoljeća.

Rukopis je donesen iz Odbora Islamske zajednice Mostar.

2400. ISTO 4703.

(ناقص فى آخره)

L. 39; 20 x 14. Djelo na kraju manjkavo. Nash, vokaliziran, pisan krupnijim slovima. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Tekst obrubljen po jednom tankom crvenom linijom, osim prve dvije. Papir bijel, glat; povez polukožni s preklopom, malo oštećen.

Prepis vjerovatno potječe iz XVIII stoljeća.

Na 1. unutarnjoj korici nalazi se jedan hadis

2401. ISTO 4923.

(ناقص فى آخره)

L. 44; 19 x 13,5. Djelo je na kraju nepotpuno. Nash-ta'liq, vokalizovan, od različitih prepisivača. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Papir bijel, oštećen, djelomično dohvaćen vlagom; povez polukožni, zadnja korica dobro oštećena.

Prepis vjerovatno potječe iz XVIII ili XIX stoljeća.

Rukopis je bio vlasništvo Medrese u Zvorniku.

2402. ISTO 4950.

L. 54; 19,5 x 12,5. Nash, vokaliziran, pisan uvježbanom rukom prepisivača. Prvih osam listova izgubljeno, pa ih je neko kasnije dopisao i kompletirao djelo. Tekst obrubljen po jednom tankom crvenom linijom. Papir bijel, glat, dohvaćen vlagom, pa je pismo djelomično oštećeno; povez kožni, popravljen.

Rukopis potiče, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na 55. listu nalazi se مسبحات عشر

Na 55b-62a listu je اوراد سيد يحيى

Na 63-65a nalazi se sedam odabranih kur'anskih ajeta iz raznih poglavlja (v. br. 2403,2), الم i posljednjih nekoliko ajeta iz sure al-Baqare. Na 65b. listu jedna dova.

Na 67-69a. nalazi se nekoliko hadisa, a na 69b-71. listu početak djela ; جواهر الاسلام oboje iz novijeg vremena.

2403. Zbirka (مجموع), 3 4994.

L. 46; 20 x 14,5. Nash, vokaliziran, od raznih prepisivača. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom, a neke podvučene crvenom linijom. Tekst posljednjih dviju risala u zbirci obrubljen po jednom tankom crvenom linijom. Papir bijel, deblji, djelomično dohvaćen vlagom, pa je i pismo ponegdje oštećeno; povez kožni, također oštećen i skoro odvojen od listova.

1. L. 1-38. ISTO

Ovo djelo je pisano ljepšim rukopisom nego sljedeće dvije risale.

Prepisivač i datum prepisa nisu navedeni, ali je rukopis, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na 38b. listu nalazi se analiza arapskog glagola

2. L. 39-41. شرح سبع آيات

Kraće uputstvo na turskom jeziku o prigodnom učenju sedam izabranih kur'anskih ajeta iz raznih poglavlja, koji se redovno pojavljuju u sadašnjim štampanim enam-i šerifima. Pisano je vrlo slabim turskim jezikom i slabim rukopisom.

Početak: بو يدى ايت اول آيت دركه...

Prepis završen 1211/1796.

3. L. 41-45. وصية رسول الله عليه السلام لابنته فاطمة

Oporuka na turskom jeziku Božijeg poslanika Muhameda kćeri Fatimi (v. br. I, 578,8, str. 365).

Pismo i prepisivač isti kao u prethodnoj risali.

Na 46. listu nalazi se jedna dova koja se uči poslije abdesta.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

2404. ISTO 4997.

L. 51; 20 x 13. Nasẖ, vokaliziran, pisan rukom vještog prepisivača. Po marginama ima malo komentara. Tekst na prve dvije stranice obrubljen po jednom tankom crvenom linijom. Papir tamnobijel, malo oštećen; povez polukožni s preklopom, također oštećen.

Prepis potiče, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na zaštitnim listovima, i na početku i na kraju djela, kasnije napisane beznačajne bilješke kao i vježbe u pisanju.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

2405. ISTO 5007.

L. 51; 18,5 x 13,5. Nasẖ, vokaliziran. Naslov i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Tekst obrubljen dvjema tankim crvenim linijama. Papir tamnobijel, djelomično oštećen i rastavljen od poveza, koji je polukožni, također oštećen.

Prepis potječe, vjerovatno, iz druge polovine XVIII stoljeća.

Na prvom i posljednjim zaštitnim listovima vježbe u pisanju.

2406. ISTO 5162.

- ناقص في آخره -

L. 33; 18,5 x 13,5. Djelo je na kraju manjkavo. Nasẖ, mjestimično vokaliziran. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Papir bijel, oštećen i dohvaćen vlagom; povez polukožni sa zatvaračem.

Prepis završen, vjerovatno, u drugoj polovini XVIII stoljeća.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

2407. ISTO 5498.

- ناقص في آخره -

L. 64; 16 x 12. Djelo je na kraju nepotpuno. Nasẖ, vokaliziran. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. U vrhu prve stranice napisan naslov djela. Papir bijel, glat; bez poveza i prosut, ali se rukopis nalazi u slabim kožnim koricama od nekog drugog rukopisa.

Rukopis potiče iz XVIII ili XIX stoljeća.

Na prvom listu neke beznačajne bilješke i neki računi.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

2408. ISTO 6142.

- ناقص في آخره -

Djelo na početku nepotpuno. L. 89; 16 x 11. Nasẖ, vokaliziran. Papir bijel, deblji, dohvaćen vlagom, pismo oštećeno, a listovi prosuti. Povez kartonski, prva korica otkinuta i zagubljena.

Prepis potječe iz XVIII stoljeća.

2409. ISTO 6170.

- ناقص في اوله -

Djelo na početku nepotpuno. L. 94; 14 x 9,5. Nasẖ, vokaliziran. Po rubovima, ponegdje, ima riječi i tumačenja, koja su u vezi sa tekstom, a pisane su kasnije. Papir tamnobijel, glat, oštećen i dohvaćen vlagom. Povez kožni, oštećen.

Prepis potječe iz druge polovine XVIII stoljeća.

2410. ISTO 6668.

L. 40; 20,5 X 14,5. Nasẖ, vokaliziran. Prvi list koji je oštećen kasnije dopisan. Istaknute riječi podvučene crvenom linijom. Papir tamnobijel, glat, dohvaćen vlagom i oštećen; povez kožni, oštećen; listovi prosuti.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na naslovnoj strani vježbe u pisanju.

Poklonio Emin Islamovski.

2411. ISTO 6674.

Na početku napisan naslov crvenim mastilom:

هذا كتاب بركوى محمد افندى رحمة الله

L. 62; 20 x 13,5. Nasẖ, vokaliziran. Poglavlja pisana crvenim mastilom. Tekst je obrubljen crvenom linijom. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom; povez polukožni, oštećen.

Prepisao neki Ismā'īl, bez oznake datuma, vjerovatno u drugoj polovini XVIII stoljeća.

2412. Zbirka(مجموع), 2 6798.

L. 62; 17 x 11. Nasẖ, većinom vokaliziran. Po rubovima, na početku, ima malo komentara. Papir tamnobijel, glat, popravljan; povez polukožni, s preklopom.

1. L. 1-45. ISTO

2. L. 45-52a. (علم حال)

Kraći ilmihal na turskom jeziku, od nepoznatog pisca. Naslov prema sadržju djela.

Početak:

الحمد لله رب العالمين... يا رب اكر بندن كفر صادر اولديسه توبه اتدم دين اسلامه كردم

Prepis oba djela potječe iz XVIII stoljeća.

Na 52b-53a. listu su dove, a na 53b-62. listu su bilješke, na turskom jeziku, iz dogmatike i zapisi.

Poklonio dr Ahmed-efendija Tuzlić.

2413. ISTO **6806.**

L. 78; 17 x 12. Nasẖ, vokaliziran. Naslov, poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Rečenice rastavljene krupnim crvenim tačkama. Papir tamnobijel, čvrst, malo učadio; povez kartonski.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Poklonio Žiga Nezir iz Sarajeva.

2414. ISTO **6847.**

L. 52; 19,5 x 13. Nasẖ, većinom vokaliziran. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Po rubovima, na nekim listovima, ima malo dopuna i tumačenja. Papir tamnobijel, čvrst; povez polukožni, oštećen.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Poklonio Ibrahim Hodžić - Banja Luka.

2415. Zbirka(مجموع), 4 **6872.**

L. 102; 20 x 14. Nasẖ, vokaliziran. Naslovi, poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Tekst obrubljen jednom tankom crvenom linijom. Papir tamnobijel, glat, oštećen; povez kožni, također oštećen i rastavljen od listova.

1. L. 1-58a. ISTO

Djelo na početku nepotpuno. (ناقص في اوله)

2. L. 58b-78. رسالهٔ رومى افندى (vidi br. 2379,2).

3. L. 79-88a. رسالهٔ قاضى زاده محمد افندى (v. br. 2379,3).

4. L. 88b-102. (جواهر الاسلام) اكر صورسلر (vidi I, 113, str).

Rukopis potječe, vjerovatno, iz druge polovine XVIII stoljeća.

Donesen iz Odbora Islamske zajednice Banja Luka.

2416. ISTO 6875.

L. 47; 19 x 13,5. Nasẖ, vokaliziran. Naslov, poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Papir tamnobijel, čvrst; povez kožni s preklopom.

Prepis potječe iz XVIII stoljeća.

Rukopis donesen iz Odbora Islamske zajednice Banja Luka.

2417. ISTO 2156.

L. 80; 20 x 14. Nasẖ, vokaliziran i razgovjetan. Na početku crvenim mastilom napisan naslov djela. Istaknute riječi pisane također crvenim mastilom. Papir bijel, glat, na kraju oštećen, a neki listovi rastavljeni od polukožnog poveza.

Prepis završen 1256/1840.

Na unutarnjim koricama i prvom listu vježbe u pisanju, te noviji pečat ove biblioteke i ovalni pečat Muhamed-age Aganagića, trgovca iz Sarajeva. Na kraju jedna slabo pisana bilješka s imenom Asim Behmenović i pečat, vjerovatno, ranijeg vlasnika Muhameda, godina 1283/1866.

2418. ISTO 5060.

L. 37; 19,5 x 14,5. U rukopisu naslov: هذا كتاب بركوى محمد افندى

Nasẖ, jednostavan, pisan nevještom rukom prepisivača, s početka vokaliziran. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom, a neke riječi podvučene crvenom linijom. Po marginama ima bilježaka. Tekst obrubljen jednom tankom crvenom linijom. Papir bijel, glat; povez polukožni, oštećen.

Prepisao Ṣāliḥ b. Ibrāhīm iz Gračanice, 1259/1843.

(قد وقع الفراغ من تحرير هذه الختمة لكتاب على يد العبد الضعيف المحتاج الى رحمة الله تعالى صالح ابراهيم ساكن قصبهٔ غراداجانجه...سنة تسع و خمسين و مائتين بعد الالف.)

Na kraju je analiza arapskog glagola i vježbe u pisanju. Na 38. listu neko kasnije vrlo slabim rukopisom napisao dovu za gusul.

Uvakufio Omer b. Omer Peskić iz sela Dobrovci (دوبوروجه) نصر kod Gračanice (v. bilješku na 1. zaštitnom listu).

2419. ISTO 6846.

L. 81; 15 x 10,5. Nasẖ - ta'līq, pisani nevještom rukom. Naslov i neka poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir bijel, glat, tanji; povez polukožni, oštećen.

Prepisao Monllā Ḥasan b. Muṣṭafā Suljić, u kuli Izačić, 1278/1861.

Poklonio Kovačević Šaban, Izačić.

2420. ISTO 4332.

L. 50; 16,5 x 12. Nasẖ, vokaliziran, pisan nevještom rukom prepisivača. Naslov poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Tekst obrubljen po jednom tankom crvenom linijom. Papir bijel, glat; povez polukožni, oštećen i rastavljen od listova.

Prepisao nepoznati prepisivač 22. ševala 1283/1866.

Na kraju vježbe u pisanju.

2421. Zbirka (مجموع), 2 2813.

L. 60; 18 x 12. Nasẖ, vokaliziran, pisan debljim perom. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom, a neke podvučene crvenom linijom. Rečenice rastavljene crvenim kružićima. Papir bijel, deblji, dohvaćen vlagom; povez polukožni.

1. L. 1-45. ISTO

2. L. 45-60. لغة عربى - تركى

Arapsko-turski rječnik od nepoznatog pisca (v. I, 116).

Prepis završen 1291/1874. (v. bilješku na kraju prvog djela).

Na prvoj stranici, kao i na kraju, vježbe u pisanju, pisane vrlo slabim rukopisom, te imena nekih osoba koja su teško čitljiva.

2422. ISTO 847.

L. 85; 19 x 12,5. Nasẖ, krupniji, vokaliziran. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom, a neke podvučene crvenom linijom. Tekst obrubljen po jednom tankom crvenom linijom. Rečenice rastavljene krupnijim crvenim tačkama. Papir bijel, glat, oštećen i popravljen; povez polukožni, također oštećen.

Rukopis potiče, vjerovatno, iz prve polovine XIX stoljeća.

Na prvom listu je ime ranijeg vlasnika Bakari-zade (Bakarević) Muhamed b. Salih-efendi i vježbe u pisanju. Na 85. listu jedna beznačajna i nepotpuna bilješka na turskom jeziku, koja je datirana 1299/1881. Na sljedećem nepaginiranom listu dvije dove. Na posljednjoj unutarnjoj korici nalazi se bilješka na turskom jeziku u kojoj se kaže da je nešto izdato (vjerovatno dućan ili neka prostorija) Mulagi Saraču pod kiriju za 200 groša, da bi tu otvorio zanatsku radnju, 3. zul-kade 1274/1858.

Iz Šehdi-efendijine biblioteke.

2423. ISTO 1299.

(ناقص فى اوله)

L. 71; 20 x 15. Djelo na početku manjkavo. Nasẖ, pisan od različitih prepisivača. Drugi dio naročito pisan slabim rukopisom. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. U prepisu ima grešaka. Papir bijel, glat, oštećen; povez polukožni, također oštećen.

Rukopis potiče, vjerovatno, iz XIX stoljeća.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (v. pečat na početku i na kraju djela).

2424. ISTO 4276.

L. 27; 19,5 x 14,5. Nasẖ, vokaliziran, pisan u proredu. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. U vrhu prve stranice napisan također crvenim mastilom naslov djela. Papir bijel, djelomično oštećen; povez polukožni, također oštećen.

Rukopis potiče, vjerovatno, iz XIX stoljeća.

Na prvoj stranici vježbe u pisanju, pisane vrlo slabim rukopisom.

2425. ISTO 4702.

L. 64; 22 x 14,5. Nasẖ, vokaliziran, pisan krupnijim slovima. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Papir bijel, glat, malo dohvaćen vlagom; povez polukožni.

Rukopis potječe, vjerovatno iz prve polovine XIX stoljeća.

2426. ISTO 4752.

L. 100; 15 x 10. Ponegdje nedostaje poneki list. Nasḫ, vokaliziran. Na većini stranica tekst obrubljen jednom tankom crvenom linijom. Papir bijel, oštećen; povez polukožni s preklopom, također oštećen.

Rukopis potječe, vjerovatno, iz XIX stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu nalazi se nekoliko hadisa.

2427. ISTO 6301.

- قطعة -

L. 40; 17 x 11,5. Fragment istog djela. Nasḫ, vokaliziran, pisan slabim rukopisom. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Papir bijel, bez poveza.

Rukopis potječe iz XIX stoljeća.

2428. ISTO 6707.

L. 50; 21 x 14. Nasḫ, vokaliziran. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Tekst na prve dvije stranice obrubljen po jednom debljom zlatnom linijom, a ostale crvenom tankom linijom.

Prepis potječe, vjerovatno, iz prve polovine XIX stoljeća.

Na posljednja dva lista nalazi se po jedna kratka prigodna dova.

2429. شرح وصيت نامه بركوى للقونوى 6873.

Komentar, na turskom jeziku, Bergivijevoj Waṣiyetnami. Osnovno djelo napisao Muḥammad b. Pīr ʿAlī al-Birgawī, umro 981/1573, a ovaj komentar Šayḫ ʿAlī aṣ-Ṣadrī al-Qōnawī 1114/1702. (v. I, 458. str.).

Početak:

حمد وثناى بى نهايه ومدح وشكر بى غايه

L. 122; 19 x 12,5. Nasḫ. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Papir tamnobijel, čvrst, malo oštećen; povez kožni, također oštećen.

Prepisao neki ʿOṯmān, mujezin iz Travnika 1155/1742.

Bilješka o ovim podacima pisana na kraju djela crvenim mastilom, teško čitljiva.

Rukopis donesen iz Odbora Islamske zajednice Travnik.

2430. ISTO 6639.

L. 213; 21,5 x 13,5. Nasḫ, pisan debljim perom, nevještom rukom. Poglavlja i istkanute riječi pisane crvenim mastilom. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Papir tamnobijel, čvrst, deblji; povez kožni, s utisnutim ornamentima na koricama, oštećen.

Prepisao Ḥusayn b. Ibrāhīm al-Bosnawī 12. dž. ahira 1125/1713.

Na unutarnjoj strani prve korice ime ranijeg vlasnika (ʿAlī Zot (?) b. Ḥusayn-efendī, godina 1159/1746), te neki dokument, na turskom jeziku, teško čitljiv, oštećen crvotočinom, godina 1166/1752.

Na naslovnoj strani opet ime navedenog vlasnika i bilješka, na turskom jeziku, o nekom događaju, također teško čitljiva, datirana 1155/1742.

Na posljednjem zaštitnom listu neki računi, jedan zapis, ime spomenutog vlasnika i beznačajne bilješke.

Poklonio umrli Emin Islamovski, bivši graditelj džamija i minareta, a rukopis je porijeklom iz sela Orahovice - Goražde, kako je to on zabilježio na prvom zaštitnom listu.

2431. ISTO 5026.

L. 105; 22 x 15,5. Nasḫ, jednostavan, vokaliziran. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Osnovni tekst podvučen crvenom i crnom linijom. Papir tamnobijel, deblji, čvrst, učadio, malo oštećen crvotočinom; povez polukožni, oštećen.

Prepisao Muḥammad b. Muṣṭafā, imam džamije u selu Yaqağaq (Jakadžak) - Uskudar, nahija Adalar, 20. zul-kade 1124/1712.

(...بو كتابك تصنيق تمام اولدى تقريبا سنة ٩٧٠ تخمينا طقوز يوز يتمش سنه سنده من هجرة النبوة ثم شرح في سنة اربع عشر ومائة والف... الحمد لله الذى وفقنا للاختتام و الاتمام...في يوم الحادي والعشرين من شهر رمضان المبارك... لسنة اربع عشر ومائة و الف بعد الهجرة... على يد اضعف العباد... على بن صالح عفى عنهما...حرره الفقير امام محمد بن مصطفى قريه يقه جق مسجد الشريفه من مضافاة اسكدار تابع ناحيه اطه لر لسنة اربعة وعشرين ومائة والف...)

Iz ove bilješke, na kraju rukopisa, razumijemo da je osnovno djelo napisao 970/1562, komentar 1114/1702. i da je iste godine ʿAlī b. Ṣāliḥ prepisao dotični komentar, iz kojeg je navedeni prepisivač (Muḥammad b. Muṣṭafā) prepisao ovaj naš primjerak.

Na kraju je neko kasnije napisao jedan zapis za glavobolju.

Nemamo podataka o tome kako je rukopis dospio u ovu biblioteku, premda je zaveden u našu inventarsku knjigu 19.1.1977.

2432. ISTO 6757.

L. 226; 15,5 x 11. Nasḫ, vokaliziran, čitak. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Prva stranica ukrašena unvanom u bojama; unvan oštećen. Tekst obrubljen jednom debljom zlatnom linijom, koja je zbog vlage pozelenila. Po rubovima ima malo dopuna i ispravaka pisanih kasnije. Papir bijel, glat, dohvaćen vlagom, pa je i pismo oštećeno; povez je bio kožni, s utisnutim ornamentom (sačuvana samo jedna korica, a druga otkinuta i zagubljena).

Prepis završen 1124/1712.

Na naslovnoj stranici imena ranijih vlasnika (neki Muṣṭafā i Ibrāhīm), a na kraju vježbe u pisanju.

Poklonio Muṣṭafā Kreso iz Fojnice.

2433. ISTO 4921.

L. 113; 20,5 x 14,5. Nasẖ, vokaliziran. Osnovni teskt podvučen crvenom linijom. Tekst obrubljen po jednom tankom također crvenom linijom. Papir tamnobijel, dohvaćen vlagom; povez polukožni, oštećen.

Prepis završen 1148/1735.

Na kraju su imena bivših vlasnika knjige: Mula Mustafa, Mula Mahmud i Mula Mušan.

Rukopis je iz Medrese u Zvorniku (v. pečat na 1a.listu).

2434. ISTO 6885.

- ناقص في اوله -

Poslije trećeg lista djelo je nepotpuno za 30-40 listova.

L. 106; 20 x 13. Nasẖ. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Po rubovima ima ispravaki istaknutih riječi. Papir tamnobijel, oštećen, listovi prosuti; povez polukožni, oštećen i rastavljen od listova.

Prepisao Muṣṭafā b. ʿAlī, vā ʿiẓ u tvrđavi Cazin, 1159/1746.

Poklonila Zulejha-hanuma Hadžić, iz Ćoralića kod Cazina.

2435. ISTO 4003.

L. 109; 20,5 x 13. Nasẖ, jednostavan, pisan nevještom rukom prepisivača. Na početku napisan naslov djela. Prostor koji je predviđen za izradu unvana obojen zlatnom bojom, a u sredini se nalazi pravougaonik crvene boje. Tekst na prvoj stranici obrubljen po jednom debelom i tanjom zlatnom linijom, a na ostalim stranicama obrubljen po jednom tankom crvenom linijom. Istkanute riječi pisane crvenim mastilom, a osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Papir bijel, glat; povez polukožni sa zatvaračem.

Prepis završen 1161/1748.

Iz Karađoz-begove biblioteke (v. bilješku na početku i na kraju djela).

2436. ISTO 1637.

L. 95; 20 x 12,5. Nasẖ, pisan vještom rukom prepisivača. Prva stranica ukrašena unvanom koji je oštećen i jednom rozetom na margini. Tekst na prve dvije stranice obrubljen dvjema debelim zlatnim linijama, a na ostalim stranicama po jednom tankom crvenom linijom. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom, a osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Ponegdje na rubovima ima bilježaka, koje se odnose na tekst u djelu. Papir bijel, glat, s početka oštećen i djelomično dohvaćen vlagom; povez kožni, također oštećen i rastavljen od listova.

Prepisao Muḥammad b. Muḥammad 1163/1750.

Na prvom listu nalaze se vježbe u pisanju. Na kraju je jedan hadis i ajet o pretjeranom smijanju. Na posljednjem zaštitnom listu brisana bilješka o uvakufljenju ovog rukopisa i dova koja se uči poslije teravih-namaza.

Uvakufio Ṣāliḥ-efendija Puškar (v. bilješku na 2. listu).

2437. ISTO 4922.

L. 105; 18,5 x 13,5. Nasẖ, vokaliziran. Naslov i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Po marginama ima malo ispravaka i dopuna. Papir bijel; povez kožni s preklopom.

Prepisao Kerāgī-zāde Muṣṭafā b. ʿOmar, iz Livna, iz mahale Rajčevac, iz džemata Pehlivan, u nedjelju 11. džumadel-evvela 1169/1755.

Prepisivač djelo prepisao iz kopije koju je prepisao ʿAbdullāh al-Bosnavī.

(قد وقع الفراغ هذه النسخة الشريفة...في سنة تسع وستين ومائة والف كتبه على يد عبد
الضعيف... كراغى زاده مصطفى بن عمر...عن قلعة اهلونه وعن محلة رايجواج وعن
جماعت پهلوان رحمة الله عليه)

Uvakufio Salih-aga Hadžihasanović.

2438. ISTO 5372.

L. 78; 19,5 x 14. Nasẖ-taʿlīq. Naslov i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Na početku izrađen unvan u bojama. Tekst na prve dvije stranice obrubljen po jednom debljom i tanjom zlatnom linijom. Papir bijel, čvrst, dohvaćen vlagom; povez polukožni s preklopom, oštećen.

Prepisao ʿOṯmān b. Muḥammad u selu Radolje 25. šabana 1169/1756. (Nismo sigurni u lokalitet navedenog sela, ali pod ovim imenom ima sela u okolini Fojnice, Travnika, Vareša i Jajca.)

(كتبه الفقير عثمان بن محمد بقرية رادوله تحريرا في سنة تسع وستين ومائة والف في شهر
شعبان المعظم في يوم خمس وعشرين)

Na početku i na kraju djela ima raznih dova, neka imena i bilješka na turskom jeziku koja govori o nevjerovanju.

Iz biblioteke Osman-ef. Sokolovića.

2439. ISTO **6514.**

L. 155 (Originalna folijacija); 20 x 15. Nasẖ, vokaliziran. Naslovi poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Po rubovima, na nekim mjestima, ima malo ispravaka. Papir bijel, glat, čvrst, djelomično dohvaćen vlagom; povez kožni, jednostavan, s preklopom, oštećen i rastavljen od listova.

Prepis završen 1170/1756.

Na prvom listu su vježbe u pisanju, a na sljedeće dvije stranice naslovi poglavlja. Na posljednjem i zaštitnom listu također vježbe u pisanju, dvije fetve i bilješka o tome koliko je puta Džebrail silazio pojedinim Božijim poslanicima. Tu je i ime ranijeg vlasnika knjige (Omer-beg b. Ḥusayn-beg...?).

Iz ostavštine Ismail-Hakkija Resulbegovića.

2440. ISTO **6755.**

Naslov u rukopisu napisan crvenim mastilom: هذا كتاب شرح بركوى

L. 123; 20,5 x 14. Nasẖ, sa nešto taʿlīqa. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Osnovni tekst podvučen crvenom i crnom linijom. Tekst na prvih pedeset lista obrubljen crvenom linijom. Papir bijel, glat, dohvaćen vlagom; povez polukožni, s preklopom, oštećen.

Prepis završen 1172/1758.

Na početku (prva unutarnja korica, zaštitni list i naslovna stranica) su beznačajne bilješke, pisane crnim mastilom i olovkom.

2441. ISTO **1295.**

- ناقص في اوله -

L. 127; 20 x 14. Rukopis na početku manjkav. Nasẖ, vokaliziran, pisan nevještom rukom prepisivača. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom, a osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Na početku i na kraju rukopisa tekst obrubljen po jednom tankom crvenom linijom. Papir bijel, glat; povez kožni, oštećen, s preklopom, a listovi skoro odvojeni od poveza. Na sredini korica utisnuto po nekoliko zvjezdica.

Prepisao neki Bosanac, jer je ime neko namjerno izbrisao pa je nečitljivo, 1173/1759.

Na kraju jedna dova. Po marginama na više mjesta stariji i noviji pečati ove biblioteke.

2442. ISTO **2796.**

L. 137; 15,5 X 10,5. Nasẖ, vokaliziran, pisan uvježbanom rukom prepisivača. Prva stranica ukrašena unvanom, čije su boje nešto malo izblijedjele. Tekst na prve dvije stranice obrubljen po jednom debelom zlatnom linijom, koje su dobile zelenkastu boju. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom, a osnovni tekst podvučen crvneom linijom. Papir bijel; povez polukožni.

Prepisao nepoznati prepisivač 1175/1761.

Na kraju prepisivač zabilježio da je komentar završen 1114/1702.

Na prvom zaštitnom listu nalazi se sadržaj nekoliko poglavlja iz nekog drugog djela. Na prvom listu bilješka vakifa i njegov pečat, jedan kur'anski ajet i neka nejasna napomena na turskom jeziku o hutbi i hatibu.

Uvakufio hadži ʿOmer-efendi Ḫayrī-zāde (Hajrić) Iskopjevī iz Prusca za Gazi Husrev-begovu, Kuršumliju medresu.

2443. ISTO **4260.**

L. 130; 20 x 14,5. Nasẖ, jednostavan. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Papir bijel, glat; povez polukožni s preklopom, oštećen, a većina listova prostuta i odvojena od poveza.

Prepisao učenik ʿAlī b. Muṣṭafā iz Mugle (ili Maglaja) 1176/1762.

(قد وقع الفراغ من كتاب هذه النسخة الشريفة بعد الصباح جاذى الاول المكرم من شهور

سنة ستة وسبعين ومائة والف على يد أضعف الطالب على بن مصطفى عن مغلى)

Na prvom zaštitnom listu nalazi se jedan kur'anski ajet, kraća dova koja se uči poslije završetka objeda, dova za smirenje duše i jedan zapis. Na prvom listu bilješka na turskom jeziku o obavljanju priprema za učenje Kur'ana. Na posljednjem listu definicija imana na turskom jeziku i jedan zapis. Na posljednjem zaštitnom listu bilješka, također na turskom jeziku, o mezhebima (vjerovanje i poslovanje), definicija imana i islama, također na turskom jeziku, i na kraju jedna nepotpuna dova koja se uči umrlim osobama prilikom klanjanja dženaze. Na posljednjoj unutarnjoj korici i na preklopu neki zapisi, koji su skoro nečitljivi.

2444. ISTO **770.**

L. 149; 20 x 13. Nasẖ, vokaliziran, pisan vještom rukom prepisivača. Prva stranica ukrašena unvanom, a tekst na ovoj i sljedećoj stranici obrubljen dvjema debelim zlatnim linijama. Zatim je tekst na sljedećih šest strnica obrubljen po jednom debelom zlatnom linijom, koje su dobile zelenkastu boju, dok je na ostalim stranicama obrubljen po jednom tankom crvenom linijom. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom, a osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Papir bijel, glat; povez kožni, oštećen, s utisnutim ornamentima na sredini korica i za preklopu.

Prepisao nepoznati prepisivač 1177/1763.

Na prvom zaštitnom listu nalazi se dova koja se uči nakon završetka učenja ezana. Na kraju ispisan jedan salavat; oboje pisano rukom drugog prepisivača.

2445. ISTO 6651.

L. 115; 21 x 15. Nasẖ, vokaliziran. Prva stranica ukrašena unvanom u bojama, koje su oštećene. Tekst na prve dvije stranice obrubljen jednom zlatnom debljom linijom. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom, a osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom; povez kartonski, oštećen.

Prepis završen 1177/1763.

Rukopis porijeklom iz Duvna, a poklonio ga je ovoj biblioteci Emin Islamovski, neimar džamija iz Struge.

2446. ISTO 6678.

L. 120; 21 x 13,5. Nasẖ, jednostavan. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Po rubovima ima malo ispravaka i beznačajnih bilježaka, koje su kasnije pisane olovkom, vrlo slabim rukopisom. Tekst obrubljen crvenom linijom, osim prve dvije stranice. Petnaesti list kasnije dopisan. Papir tamnobijel, čvrst; povez polukožni, oštećen.

Prepis završen 1177/1763.

2447. ISTO 4715.

L. 78; 19 x 14,5. Nasẖ, pomiješan malo s ta'līqom, pisan nevještom rukom prepisivača. Neki dijelovi osnovnog teksta podvučeni crvenom ili crnom linijom. Po marginama ima bilježaka koje su pisane kasnije, rukom drugog prepisivača. Papir bijel, čvrst; povez kožni, oštećen; neki listovi rastavljeni od poveza.

Prepis završen (11)78/1764. (?)

Na početku i na kraju djela razne dove, hadisi, jedna poučna izreka Lokmana, genealogija Muhammeda a.s., bilješka na turskom jeziku o tumačenju snova i dr.

Poklonio Muhamed Aščić s Brda džamije iz Sarajeva.

2448. ISTO 4216.

L. 129; 21 x 14,5. Nasẖ, jednostavan, vokaliziran. Na početku naslov djela, napisan crvenim mastilom. Poglavlja i istaknute riječi pisane također crvenim mastilom. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Tekst obrubljen po jednom tankom crvenom linijom. Na marginama ima nešto objašnjenja i dopisanih riječi, koje je prepisivač izostavio. Papir bijel, glat, malo oštećen; povez polukožni, također oštećen.

Prepis završen u šabanu 1179/1765.

Na 1. stranici napisano ime Alija b. Osmana Muhamed-efendije Nikšića iz Stoca, a ispod ovog imena nepotpuni nazivi turskih mjeseci te bilješka na turskom jeziku iz koje se može razumjeti da je neki Mustafa-paša predao u Sarajevu u državnu blagajnu 100 groša na ime enama. Na kraju je jedan salavat.

2449. ISTO 1216.

ناقص فى اوله

L. 161; 21 x 15,5. Na početku je djelo manjkavo. Nasẖ, jednostavan, vokaliziran. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom, a osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Po marginama ima ponegdje objašnjenja teksta. Papir bijel, deblji; povez, otkinut i izgubljen.

Prepisao Ṣāliḥ b. Ḥasan Spahija 1188/1774.

(بو كتابك تصنيف تمام اولدى تقريبا سنة ٩٧٠ تخمينا طقوز يوز يتمش سنه ده تم الشرح

فى تسع وخمسين ومائة والف... على يد اضعف العباد صالح بن حسن سباهى)

Iz ove prepisivačeve bilješke vidi se da je Bergivi svoje djelo napisao 970/1562, a godina 1157/1744. je, vjerovatno, godina ranijeg prepisa komentara iz kojeg je ovaj naš primjerak prepisan. Ne može se uzeti u obzir da je to godina sastavljanja komentara, jer je Konjevi svoj komentar napisao 1114/1702., kako to navodi Kairo t, 67. i kako je to zabilježeno na našim nekim drugim primjercima.

Uvakufio Svrzo Ismet-efendija, sin Vejsil-efednije (v. bilješku na 1. listu).

2450. ISTO 810.

L. 89; 18,5 x 12. Nasẖ, jednostavan, pisan prilično uvježbanom rukom prepisivača. Na početku crvenim mastilom napisan naslov djela. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom, a osnovni tekst podvučen crvneom linijom. Tekst obrubljen po jednom tankom, također crvenom linijom. Papir bijel, glat; povez kožni.

Prepisao nepoznati prepisivač 1195/1780.

Na prvoj unutarnjoj korici nalazi se jedna krupno pisana nečitljiva bilješka, jer je zalijepljena povezom i prvim listom, na kojem su napisane dvije kratke dove, a nalaze se još i vježbe u pisanju.

Rukopis pripadao Gazi Husrev-begovoj medresi.

2451. ISTO 550.

L. 137; 22 x 14. Nasẖ, vokaliziran, dobro čitljiv. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Po rubovima ima bilježaka pisanih nešto sitnijim pismom, od istog prepisivača. Tekst obrubljen po jednom zlatnom debelom linijom, a margine po jednom tankom crvenom linijom. Papir žut, glat; povez kožni, s utisnutim ornametnima na sredini korica.

Prepisao nepoznati prepisivač 20. džumadel-ahira 1210/1795.

Na prvom zaštitnom listu vježbe u pisanju i nekoliko istih pečata, vjerovatno ranijeg vlasnika; pečati nečitljivi. Na prvom listu definicija riječi iman, vakifova bilješka, njegov pečat i noviji pečat ove biblioteke.

Uvakufio za Gazi Husrev-begovu, Kuršumliju medresu, al-Ḥāğğ ʿOmar-efendī Ḫayrī-zāde (Hajrić) Iskopjevī (iz Prusca).

2452. ISTO 6887.

L. 139; 20 x 14,5. Nasḫ, vokaliziran, pisan nevještom rukom. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Papir tamnobijel, glat, dohvaćen vlagom, oštećen; povez polukožni, također oštećen i rastavljen od listova.

Prepisao Monllā ʿOṯmān b. Ḥasan, nastanjen u Bihaću, poslije 1200/1785. godine, jer je oštećen list na kojem je napisana godina prepisa.

Na kraju djela kasnije napisano nekoliko hadisa.

2453. ISTO 2072.

L. 123; 18 x 12. Nasḫ. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Papir žućkast, glat; povez kožni.

Prepis potiče, vjerovatno, iz druge polovine XVIII stoljeća.

Uvakufio as-sayyid Muḥammad Saʿīd-efendī Šayḫ-zāde 18. rebiul-ahira 1229/1814. (v. bilješku na 1. listu).

Iz Šehdi-efendijine biblioteke.

2454. ISTO 2668.

L. 104; 21 x 14. Nasḫ, vokaliziran, pisan vještom rukom prepisivača. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Na početku mali unvan, koji je malo izblijedio. Druga stranica također ukrašena biljem sa zlatnom podlogom. Tekst na prve dvije stranice ubrubljen dvjema debljim zlatnim linijama, a na ostalim po jednom tankom crvenom linijom. Papir bijel, glat; povez kožni, popravljen.

Rukopis potiče, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na prvoj stranici vježbe u pisanju (karalama). Na posljednjem neispisanom listu nalazi se bilješka na turskom jeziku, pisana vrlo slabim jezikom i rukopisom, o poređenju (istiʿāra). Na posljednjem zaštitnom listu nalazi se brojčana vrijednost slova (abğad), neki računi i vježbe u pisanju.

2455. ISTO 2755.

L. 92; 21 x 14. Nasḫ, vokaliziran, pisan uvježbanom rukom prepisivača. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Prva stranica ukrašena unvanom. Tekst na prve dvije stranice obrubljen po jednom debljom i jednom tanjom zlatnom linijom, a ostale stranice po jednom tankom crvenom linijom. Papir bijel, glat; povez polukožni s preklopom, oštećen, pa su neki listovi odvojeni od njega.

Rukopis potiče, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na početku i na kraju djela vježbe u pisanju (karalama).

Uvakufio Dženetić Muṣṭafā-beg, sin Fejzulāh-bega, godine 1289/1872. (v. bilješku i pečat na početku djela).

2456. ISTO 4181.

- ناقص فى آخره -

L. 169 (sa označenom originalnom folijacijom); 20 x 14. Nasḫ, vokaliziran. U vrhu prve stranice umjesto uobičajenog unvana izrađen pravougaonik sa zlatnom podlogom. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Tekst na prve dvije stranice obrubljen dvjema debljim zlatnim linijama. Papir bijel, glat, dohvaćen vlagom; povez polukožni s preklopom, oštećen, mnogi su listovi rastavljeni od njega.

Rukopis potiče, vjerovatno, iz prve polovine XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu bilješka na turskom jeziku, pisana rukom drugog prepisivača i brisana; iz nje se može razumjeti da je napisao neku risalu imam Mula Salih-beg Katindželi (ili Fatindželi?) u mahali Uzunovića (?) u kasabi Stolac, godine 1211/1796. Ispod toga je opet brisana bilješka bivšeg vlasnika knjige Mustafe Čelića, te neki računi i vježbe u pisanju. Na posljednjoj unutarnjoj korici također računi i vježbe u pisanju.

2457. ISTO 4642.

L. 127, 18,5 x 12. Nasḫ. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Tekst na prve dvije stranice obrubljen crvenom linijom. Papir bijel, malo dohvaćen vlagom; povez polukožni.

Prepis potiče, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Rukopis je poklon od porodice Muslibegović iz Mostara.

2458. ISTO 5041.

L. 136; 20 x 15. Nasḫ, pisan nevještom rukom prepisivača. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Tekst obrubljen po jednom crvenom linijom. Prva dva lista neko kasnije dopisao. Papir tamnobijel, čvrst, djelomično oštećen; povez kožni, također oštećen.

Prepis potiče, vjerovatno, iz druge polovine XVIII stoljeća.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

2459. ISTO 5086.

L. 128; 21,5 x 14,5. Nasḫ, vokaliziran, pisan vrlo vještom rukom prepisivača. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Tekst obrubljen po jednom tankom, također crvenom linijom. Papir tamnobijel, glat; povez kožni s preklopom, oštećen i rastavljen od listova, koji su prosuti.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

2460. ISTO 5163.

L. 119; 17,5 x 12. Manjkavo i na početku i na kraju djela. Nasẖ. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Tekst prve stranice ovdje obrubljen je po jednom debljom i jednom tanjom zlatnom linijom, a na ostalim stranicama po jednom tankom crvenom linijom. Papir bijel; povez polukožni s preklopom.

Prepis potiče, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na prvom i posljednjem zaštitnom listu pečati u kojima se može pročitati: Halil i Muhamed, te arapski alfabet i ime bivšeg vlasnika Ahmeda b. Mustafe, muderisa Gazi Husrev-begove medrese u Sarajevu.

2461. ISTO 5517.

L. 203; 16 x 10,5. Nasẖ, mjestimično vokaliziran. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Tekst obrubljen po jednom tankom, također crvenom linijom. Papir bijel; povez kožni, oštećen.

Nema podataka o prepisivaču i datumu prepisa,ali smatramo da rukopis potiče iz XVIII stoljeća.

Na kraju bilješka na turskom jeziku o tumačenju i vrijednosti svih slova prilikom „zapisivanja", te jedna dova.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

2462. Zbirka (مجموع), 2 6683.

L. 141+119; 20 x 13. Nasẖ, pisan vještom rukom. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Po rubovima ima dosta komentara, pisan sitno, rukom prepisivača. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Tekst obrubljen jednom tankom, također crvenom linijom. Papir tamnobijel, glat, dohvaćen vlagom; povez kožni, s preklopom, oštećen, ukrašen pozlaćenim naljepnicama.

1. L. 1-141. ISTO

Prepisao Muṣṭafā b. ʿAlī Ḫawāğe, iz sela Golubine (?)(غلوبين), čiji lokalitet nismo mogli ustanoviti, u XVIII stoljeću.

2. Str. 1-238. شرح على وصيت نامهٔ (مطبوع)

Drugi komentar istom djelu, štampan i uvezan zajedno sa rukopisnim primjerkom. Napisao Aḥmad b. ʿAbdullāh (?) ar-Rūmī al-Ḥanafī Qāḍī-zāde, umro 1197/1782.

AM I, 179.

Početak:

جميع حدوثنا واجب الوجود وكامل الاحسان والوجود اولان الله تعالى به مخصوصدر

Djelo je štampano u Istanbulu 1251/1835.

Na početku rukopisnog primjerka su hadisi, sadržaj djela i jedna izreka h. Alije, četvrtog halife.

Rukopis je porijeklom iz Gračanice.

2463. ISTO 6756.

(ناقص فى آخره)

Djelo na kraju nepotpuno. L. 140; 19,5 x 13,5. Nasẖ. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Prva stranica ukrašena unvanom (poljsko cvijeće). Tekst na prve dvije stranice obrubljen jednom debljom i tanjom zlatnom linijom, a na ostalim stranicama crvenom linijom. Papir bijel, glat, oštećen; listovi prosuti; povez polukožni, s preklopom, oštećen i rastavljen od listova.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu su vježbe u pisanju i ime ranijeg vlasnika (Abū Bakr b. Fulan*). Na posljednjem zaštitnom listu, koji je oštećen, nalazi se bilješka iz fikha i hadisi.

Rukopis je donesen iz Odbora Islamske zajednice Visoko.

2464. Zbirka (مجموع), 2 6890.

L. 139; 22 x 16. Nasẖ, vokaliziran. Naslovi, poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Osnovni tekst, u prvom djelu, podvučen crvenom linijom. Papir tamnobijel, čvrst; bez poveza.

1. L. 1-130. ISTO

2. L. 131-139. كتاب ابليس

Priča na turskom jeziku o razgovoru između satane i Božijeg poslanika Muhameda a.s. od nepoznatog sastavljača. (v. I, 590,7, str. 374).

Prepisao oba djela isti, nepoznati prepisivač, vjerovatno u XVIII stoljeću.

---

*) Filan ili Fulan, prezime: danas postoji u Bugojnu i okolini. U Bugojnu živi obitelj Fulan, a u okolini Gornjeg Vakufa postoji selo Filani s istim prezimenom.

Uvakufio Nūrkō-hodža b. Nūrkō, iz sela Rapatnice - Gračanica, godine 1232/1816.

Iz Sivac-medrese u Gradačcu.

2465. ISTO 4854.

(ناقص فى آخره)

L. 171; 20 x 13,5. Djelo na kraju nepotpuno. Nasẖ, vokaliziran. Naslov i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Tekst obrubljen po jednom tankom crvenom linijom. Papir bijel, različite debljine; povez kožni, oštećen.

Prepis potiče, vjerovatno, iz druge polovine XVIII ili iz prve polovine XIX stoljeća.

2466. ISTO 6097.

U rukopisu, na početku, napisan naslov crvenim slovima:

هذا كتاب شرح بركوى نوشته اين حسن افندى عن بلد عظيم بورزور ساكن سراى حالا

L. 177, 21 x 16. Nasẖ, jednostavan, vokaliziran, od različitih prepisivača. Naslov, poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Tekst obrubljen jednom tankom crvenom linijom. Papir tamnobijel, različit, deblji i tanji, čvrst, djelomično dohvaćen vlagom; povez polukožni, s preklopom, oštećen.

Datum prepisa različit. Iz naslova se vidi da je prepis započeo neki Ḥasan-efendi iz Prozora, nastanjen u Sarajevu, vjerovatno u XVIII stoljeću, a drugi dio rukopisa prepisao Ḥasīb b. Ḥusayn 1217/1802.

Poklonio Odbor Islamske zajednice Žepa.

2467. ISTO 6693.

L. 108; 22 x 15,5. Nasẖ sa nešto ta'līqa. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Po rubovima ima bilježaka, koje se odnose na tekst. Papir tamnobijel, čvrst, oštećen, prosut; povez kožni, prost, oštećen i rastavljen od listova.

Prepisao Ibrāhīm b. 'Alī 1218/1803.

Rukopis donesen iz Odbora Islamske zajednice Puračić.

2468. ISTO 6889.

L. 135; 23 x 15. Nasẖ-ta'līq. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Na rubovima nekih listova ima kratkih tumačenja. Tekst na prve dvije stranice obrubljen po jednom tankom crvenom linijom. Papir tamnobijel, čvrst; povez kožni, s utisnutim ornamentima na sredini korica.

Prepis završen 15. rebiul-evvela 1219/1804.

Na posljednjem zaštitnom listu razne dove, jedna izreka i ime ḥāfiẓa Musṭafe Šatrića Travčanina, iz Banje Luke, napisano olovkom.

2469. ISTO 6753.

U rukopisu naslov: هذا كتاب بركوى شرح

L. 170; 21,5 x 15,5. Nasẖ, jednostavan, pisan u razmaknutim redovima. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Tekst obrubljen također crvenom linijom. Papir bijel, malo učadio, čvrst, deblji; povez polukožni.

Prepisao Musṭafā b. 'Omar, u Gazi Husrev-begovoj medresi u Sarajevu, godine 1220/1805.

(كتبه أضعف العباد وأحقر الطالب مصطفى بن عمر فى مدرسة غازى خسروى كائن فى مدينةُ سراى بوسنه سنة ١٢٢٠)

Rukopis je donesen iz Odbora Islamske zajednice Vitez.

2470. ISTO 1993.

- ناقص فى اوله -

L. 154; 22 x 16. Poslije prvog lista djelo manjkavo. Nasẖ, vokaliziran, pisan u proredu. Naslov, poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Papir bijel, čvrst; povez kartonski, oštećen i rastavljen od listova.

Prepis završen 1222/1807.

Na početku i na kraju djela vježbe u pisanju.

Uvakufio Bekir b. Omer, godine 1271/1854. (v. bilješku na kraju rukopisa).

2471. ISTO 5338.

L. 234; 19,5 x 13,5. Nasẖ, vokaliziran. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom, a osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Tekst obrubljen po jednom tankom crvenom linijom. Prve dvije stranice imaju na vrhu i na dnu crvene kružiće s po tri linije, nevješto nacrtane. Papir bijel, čvrst; povez polukožni s preklopom, otkinut, kao i prva korica, koja je zagubljena.

Prepis završen 1222/1807.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

2472. Zbirka (مجموع), 3 4295.

L. 152; 19 x 14,5. Nasẖ. Naslovi, poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Rečenice rastavljene krupnijim crvenim tačkama. Papir bijel, glat; povez polukožni, rastavljen od listova.

1. L. 1-115. ISTO

Na dva mjesta u sredini djela nedostaje po nekoliko listova. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom.

2. L. 116-143a. ايها الولد ترجمه سى

Prijevod na turski jezik poučnog djela za mladež, koje je napisao Abū Ḥāmid Muḥammad b. Muḥammad al-Gazālī, u. 505/1111. (v. I, 115,6, str. 68 i 1976), a ovaj prijevod je od nama nepoznatog pisca. Istina, Karatay (t I, 1529), oslanjajući se na Ḥadži Ḫalifu (I, 216), kaže da je prevodilac Muṣṭafā b. ʻAlī, a Kairo t 32 navodi ʻAlī Ḫalīfu kao prevodioca.

Početak:

الحمد لله رب العالمين والعاقبة للمتقين.. اما بعد معلومك اوله كه علماء عظامدن ومشايخ كباردن

3. L. 143b-152. (علم حال بالتركية اوعقائد حقنده رساله)
ناقص فى آخره.

Mali katehizis islamske vjeronauke, na turskom jeziku, od nepoznatog pisca (v. II, 1545,2, str. 647-8).

U našem rukopisu naslov je: هذا رسالهٔ علم حال

Ovo djelo je na kraju nepotpuno.

Prepisao pod tačkom 1 Aḥmad b. Ismā'īl-efendi 1233/1817, pod tačkom 2 1231/1815-6, a djelo pod tačkom 3 od istog je prepisivača.

Na posljednjem listu jedno pismo na turskom jeziku, a na posljednjoj unutarnjoj korici jedana šaljiva izreka.

2473. ISTO **1598.**

L. 125 (sa originalnom folijacijom); 21 x 14. Nasḫ, jednostavan, s početka pisan debljim a kasnije tanjim perom. Na prva dva-tri lista po marginama ima bilježaka, vezanih za tekst u rukopisu. Osnovni tekst podvučen zelenom i crvenom linijom. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Papir bijel, deblji; povez polukožni.

Prepis završen 1238/1822.

Na prvoj unutarnjoj korici nalazi se napomena na turskom jeziku o nekom dugu koji je vezan za ime Trtić (?) Munla Fejzulaha.

Uvakufio Munla Ahmad, sin hadži Osmanov, nastanjen u Iplidžikmahali u tvrđavi Derun (Donja tvrđava). Ova mahala i tvrđava nalaze se na Vratniku u Sarajevu (v. bilješku na 1.listu).

Iz Šehdi-efendijine biblioteke.

2474. ISTO **6526.**

L. 98; 20 x 14. Nasḫ, pomiješan s nešto ta'līqa. Pisano nevještom rukom. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Osnovni tekst podvučen crvenom ili crnom linijom. Na prvoj stranici slab crtež, imitacija unvana. Tekst na prve dvije stranice obrubljen trima crvenima, a ostalim jednom crvenom linijom.

Prepis završen 1263/1847.

Na naslovnoj stranici dova za lakše pamćenje i učenje. Na posljednjoj unutarnjoj korici također jedna dova. Sve pisano kasnije, slabim rukopisom.

2475. ISTO **4991.**

L. 120; 19 x 13. Nasḫ-ta'līq. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Stranice obrubljene po jednom tankom, također crvenom linijom. Papir tamnobijel i žućkast; povez polukožni s preklopom.

Prepisao nepoznati prepisivač 1264/1847-8.

Na prvim zaštitnim listovima kur'anski ajeti, nijet za salāt al-ragāib i učenja na ovim rekatima.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku, kako je to zabilježeno u našoj inventarskoj knjizi.

2476. ISTO **6850.**

L. 155; 19,5 x 14. Nasḫ, od različitih prepisivača. Tekst u starijem dijelu rukopisa vokaliziran i osnovni tekst podvučen crvenom linijom, a poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Noviji, veći dio, dio rukopisa, pisan jednoobrazno. Papir tamnobijel, glat, malo oštećen i dohvaćen vlagom; povez kožni, s preklopom.

Prepis završen 1225/1850.

Rukopis je donesen iz Odbora Islamske zajednice Livno.

2477. ISTO **4992.**

L. 120; 20 x 14. Nasḫ, pomiješan s nešto ta'līqa. Poglavlja (u tekstu i na rubovima) i istaknute riječi pisane crvenim mastilom, a osnovni tekst podvučen crvenom ili crnom linijom. Po rubovima ima malo ispravaka. Papir tamnobijel, malo dohvaće vlagom; povez polukožni, oštećen.

Prepis završen 10. džumadel-evvela 1266/1850.

Na naslovnoj stranici ime ranijeg vlasnika knjige: 'Osman-efendi, sin Ṣāliḥ-begov Dugalić. Na posljednjem b listu je kratak početak „Ebdžeda", brojčane vrijednosti slova.

Iz Elči Ibrāhīm-pašine (Fejzije) medrese u Travniku (v. pečate na više mjesta u rukopisu).

2478. ISTO **6754.**

U rukopisu naslov: هذا كتاب بركوى شرح

L. 170; 20,5 x 14,5. Nasẖ-ta'līq, pomiješani, pisani u razmaknutim redovima, vještom rukom prepisivača. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Papir tamnobijel, čvrst, deblj, dohvaćen valgom; povez polukožni, oštećen.

Prepis završen 1274/1857.

Na početku, iznad naslova, kao i na kraju, napisano ime ranijeg vlasnika (ʿAlī-efendi Juz bašić).

Rukopis je donesen iz Odbora Islamske zajednice Čapljina, a poklonio ga je Hasan Kapić.

2479. ISTO **4080.**

- ناقص فى اوله -

L. 142 (s označenom originalnom folijacijom); 20,5 x 14. Djelo na početku manjkavo. Nasẖ, vokaliziran, pisan debljim perom. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Na marginama bilježaka većinom izvodi iz raznih fikhskih djela. Tekst obrubljen po jednom tankom crvenom linijom. Papir žućkast, glat, tanji; povez kartonski, oštećen, listovi prosuti i odvojeni od njega.

Rukopis potiče, vjerovatno, iz prve polovine XIX stoljeća.

Na kraju su razne dove.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

2480. ISTO **5061.**

L. 110; 19 x 13. Nasẖ. Naslov i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Tekst na prve dvije stranice obrubljen po dvjema tankim crvenim, a na ostalim po jednom linijom. Papir tamnobijel, djelomično oštećen; povez polukožni.

Prepisao Monlā Muṣṭafā b. Ḥasan Banjālūkalī (Banjalučanin), nastanjen u džematu Novoselija, bez oznake datuma, ali vjerovatno u prvoj polovini XIX stoljeća.

كتبه الفقير منلا مصطفى بن حسن بنالوقلى نوه سلى جماعتده ساكندر

Ovaj primjerak je prepisan iz neke druge kopije, koja je datirana 1173/1759. godine.

Na prvom listu bilješke iz fikha.

Poklonio Nadarević Bećir, imam u Ostrošcu kod Cazina (v. bilješku iznad naslova i na prvoj vanjskoj korici).

2481. نصيحة المسلمين **2075.**

شرح رسالهٔ البركوى

Komentar na turskom jeziku djelu Risale-i Bergivi ili Vaṣijjet-nāma. Osnovno djelo napisao Muḥammad b. Pīr ʿAlī Bergivī, u. 981/1573 (v. I, 458 i ovdje 2374), a ovaj komentar napisao Muḥammad al-Bağbazārī, umro 1127/1715.

Ismāʿīl-paša: Ḏayl II, 655.

Početak (nakon besmele):

الحمد لله الذى فضّل بنى آدم على سائر الحيوان وميّزهم بالعلم والعقل واللطف والاحسان. وجعلهم من اهل السنة والجماعة واهل العرفان...

U uvodu pisac navodi svoje ime i naslov djela, pa kaže:

اما بعد فيقول الفقير المسكين محمد بن البكبازارى...وقتاكم محمد بركوى افنديننك...رسالهٔ تركيه سى بين الخواص والعوام متداوله كوروب مشكلاتنى حل ومسائلنك مأخذنى بيان ايدر شرحه محتاج بلدم ايسه قلة بضاعه ايله...بعد الاستخاره شرحنه شروع ايلدم كه مسلمينه نصحت اوله ونصيحة المسلمين تسميه ايلدم كه اسم مسمايه مطابق اوله

Sam komentar, poslije ponovljene besmele, počinje riječima koje su napisane crvenim mastilom, a onda ih tumači:

الحمد لله كتابنى بسمله وحمدله ايله بشلدى قرآن كريمه اقتدا و رساله سنى اتمام ايجون...

Tekst osnovnog djela pisan s početka crvenim mastilom.

Završetak djela:

تم شرح الرسالة بركوى ثم سميت بنصح المسلمين ثم فكر بخاص للتاريخ له مامن التنزيل
قرآن مبين كان تاريخا جواب ابراهيم الخليل للرحيم
بعد حين وانظروا اخوانى تفسيرها فلتكونوا آخرا فى الصالحين تمت

Komentar je dosta opširan i dovršen je 1126/1714, što je pisac zabilježio pri kraju djela:

(تم تصنيف هذا الشرح المسمى بنصيحة المسلمين بعون الله الملك الحق المبين تقريبا سنة ١١٢٦)

L. 294; 18 x 12,5. Nasẖ jednostavan, vokaliziran. U pisanju ima grešaka. Osnovni tekst podvučen, a tekst na stranicama obrubljen crvenom linijom. Po rubovima nekih listova ima bilježaka u vezi s tekstom. Papir tamnobijel, tanji, glat. Povez kožni, s utisnutim pozlaćenim ornametnima na sredini korica, popravljen.

Prepisao Ḥusayn b. Muḥammad, u XVIII stoljeću.

(تمت الكتاب بعون الله الملك الوهاب فى يد حسين بن محمد غفر الله له ولوالديه واحسن اليهما واليه منه...)

Prepisivač nije naveo tačnu godinu prepisa.

Na unutarnjoj strani prve korice nalazi se bilješka iz područja arapskog jezika. Na naslovnoj strani također poučne bilješke. Na kraju dove i kraće bilješke iz fikha i akaida, te stihovi na turskom jeziku u pohvalu Bergivijeve risale.

Iz Šehdi-efendijine biblioteke.

2482. جوهرة بهيهٔ احمديه 6884.

فى شرح الوصية المحمديه

Drugi komentar Bergivije Vaṣijetnami. Napisao Aḥmad b. Muḥammad Emīn Islambōlī Qāḍī-zāde, umro 1197/1782.

AM I, 179; Kairo t, 64; Rieu t, 7a.

Početak:

جميع حمد وثنا واجب الوجود وكامل الاحسان والجواد اولان الله تعالى يه مخصوصدر. . . وبعد بوعيد فقير وحقير قاضى زاده اسلامبولى احمد بن محمد امين رحمهما الله تعالى

Djelo je štampano u Istanbulu i u Bulaku.

L. 368 (originalna folijacija); 17,5 x 12. Nasḫ. Naslov napisan crvenim mastilom, a osnovni tekst podvučen crvenom crticom. Papir bijel, čvrst, dohvaćen vlagom i učadio; povez kožni, s preklopom i utisnutim ornamentima, oštećen.

Prepis završen 1237/1821.

Na prvim zaštitnim listovima je sadržaj djela, a na naslovnoj stranici ime ranijeg vlasnika: Mula Hazir b. Kanber, selo Bihor (?), godina 1277/1860.

Na kraju bilješka, na turskom jeziku, iz fikha.

2483. زبدة الحقائق 2301.

(شرح وصيت بركوى)

Komentar na djelo Waṣiyetnāme ili Ilmihal. Osnovno djelo napisao Muḥammad b. Pīr ʿAlī al-Birgawī ili Bergili, umro 981/1573, a ovaj komentar na turskom jeziku napisao Muṣṭafā b. Muḥammad al-Ḥanafī Gūzelḥisārī Ḫulūṣī, u. 1215/1800.

Ismail-paša: Ḍayl I, 610; AM II, 454.

Početak:

الحمد لله رب العالمين يا الهى حمدا وشكرا لك انت وفقنا اهم المسائل. . . وبعد اى طالب صادق بلكل كه عالم محقق وفاضل مدقق شيخ تق الدين البركوى محمد افندى وصيتنا مه سى. . . بر مختصر شرح اتمكى قصد ايدوب ده زبدة الحقائق ديو تسميه ايلدك

Završetak:

الحمد لله على الختام والصلوة والسلام على محمد خير الانام وعلى اله العظام واصحابه الكرام اللهم اغفر لمؤلفه اعنى محمد بن پير على وشارحه اعنى مصطفى بن محمد الحنفى. . .

L. 201; 21,5 x 15,5. U rukopisu je naslov هذا كتاب زبدة الحقائق والشرح البركوى

Nasḫ s nešto taʿlīqa, pisan nešto slabijim rukopisom. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Po marginama ima malo i bilježaka. Papir bijel, glat, deblji; povez polukožni, malo oštećen, pa su listovi skoro rastavljeni od njega.

Prepisao Muḥammad b. Ibrāhīm 1200/1785.

Na kraju su dva stiha na arapskom i turskom jeziku o traženju i usavršavanju znanja.

2484. ISTO 668.

L. 141; 23,5 x 15. Nasḫ, pomiješan s taʿlīqom. Osnovni tekst pisan crvenim mastilom. U prepisu ima i grešaka. Tekst na prve dvije stranice obrubljen po dvjema tankim crvenim linijama. Papir žućkast, deblji; povez polukožni.

Bilješke o prepisivaču i datumu prepisa nema, ali rukopis, vjerovatno, potječe iz druge polovine XVIII stoljeća.

Na početku je sadržaj djela, iznad kojeg je neko olovkom pogrešno napisao naslov djela انوار السالكين, koji je precrtan i do njega napisan pravi naslov. Iza sadržaja su tri neispisane stranice.

2485. ISTO 6745.

- ناقص فى آخره -

Djelo na kraju nepotpuno, a i u sredini manjka na jedanaest mjesta po nekoliko listova (ukupno manjka 40 listova), što se vidi prema staroj paginaciji.

L. 115; 21 x 14,5. Nasḫ, jednostavan, čitak. Poglavlja i istaknute riječi pisani crvenim mastilom. Po rubovima ima malo ispravaka. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Papir tamnobijel, glat, tanji, oštećen; bez poveza, pa su listovi prosuti.

Prepis je, vjerovatno, iz druge polovine XVIII stoljeća.

Poklonio Salim Bilkić iz sela Šturlića.

2486. ISTO 6744.

L. 202; 21 x 15. Nasḫ, vokaliziran. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Po rubovima, na nekim mjestima, ima malo ispravaka. Papir bijel, glat; povez polukožni, s preklopom, oštećen.

Nema bilježaka o prepisivaču i datumu prepisa, ali rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na posljednjem zaštitnom listu su bilješke, na turskom jeziku, o rođenju neke djece, godine 1255/1810. i 1229/1814.

Rukopis je donesen iz Odbora Islamske zajednice Travnik, a bio je vlasništvo Elči Ibrāhīm-pašine (Fejzijje) medrese.

2487. ISTO 6743.

L. 253 (originalna folijacija); 20,5 x 14,5. Nasẖ, razgovjetan. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Prva stranica ukrašena neuspjelim unvanom, a tekst na prve dvije stranice obrubljen jednom debljom i tanjom zlatnom linijom. Papir bijelož ućkast, tanak, glat; povez polukožni, s preklopom.

Prepisao ʻAbdullāh b. Aḥmad 1219/1804.

Na prva četiri lista nalazi se sadržaj djela. Posljednih pet listova neispisano, a na njima ima malo vježbanja u pisanju i nekoliko malih ličnih pečata, u kojima se mogu pročitati imena: Muhamed i Hasan.

Rukopis je otkupljen od nasljednika hafiza ʻĀṣim-efendije Sirće, bivšeg imama i muderisa Gazi Husrev-begove džamije i medrese u Sarajevu.

2488. ISTO 6746.

- ناقص فى اوله -

Djelo na početku nepotpuno (nedostaje jedan list).

L. 262; 17,5 x 13. Nasẖ, s nešto taʻlīqa, pisan nevještom rukom. Po rubovima ima malo ispravaka i naslovi poglavlja. Papir tamnobijel, tanji, malo dohvaćen vlagom; povez polukožni, oštećen.

Prepis završen 1222/1807.

Do bilješke o prepisu je i godina 1275/1858, koja označava da je neko te godine pročitao ovo djelo.

Na kraju je jedan hadis, kratka konverzacija na turskom jeziku, s prevodom na naš jezik i vježbe u pisanju.

Rukopis je donesen iz Odbora Islamske zajednice Vitez.

2489. ISTO 6496.

Na donjem prerezu listova napisan naslov: هذا كتاب زبدة الحقائق

L. 187 (originalna folijacija); 21,5 x 16. Nasẖ, s nešto taʻlīqa, razgovjetni, pisani uvježbanom rukom prepisivača. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom, a osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Papir bijel, glat, tanji; povez polukožni, s preklopom.

Prepisao Ṣāliḥ b. hadži Aḥmad, ḥāfiẓ Qalayǧī-zāde (Kalajdžić), 18. zilkade 1228/1813.

(تمت الكتاب بعون الله الملك الوهاب عن يد اضعف العباد صالح بن حاجى احمد الحافظ
قلايجى زاده...سنة ١٢٢٨)

Prva dva zaštitna lista neispisana, a na sljedeća tri nalazi se sadržaj djela. Na prvom od njih, na rubu, olovkom napisano ime, vjerovatno ranijeg vlasnika: Ṣāliḥ b. ʻOmer b. Aḥmed b. Ṣāliḥ b. ʻAlī al-Bosnawī, poznat pod imenom Hadži ʻAlī ʻAbdul-kerīm, imam u Rožaju.

Rukopis je porijeklom iz Rožaja.

2490. ISTO 4165.

L. 202; 19,5 x 14. Nasẖ, s nešto taʻlīqa, pisan nevještom rukom prepisivača. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Po marginama ima bilježaka, koje se odnose na dotični tekst u djelu. Papir bijel; povez polukožni, oštećen.

Prepis završen 1234/1818.

Na prvom a listu nalaze se dva distiha na arapskom jeziku o etici i sudbini. Za prvi se navodi da ga je rekao Šāfī, a za drugi Labbān. Na kraju su dove koje se uče poslije pet dnevnih namaza i podaci o nekom preostalom žitu u hambarima.

2491. Zbirka (مجموع), 2 3674.

L. 195; 19,5 x 14. Nasẖ, pisan nevještom rukom. U prepisu ima pogrešaka, a po marginama i bilježaka. Na početku i između prvog i drugog dijela ima po nekoliko neispisanih listova. Papir bijel, glat; povez kožni, popravljen i s utisnutim ornametnima na sredini korica.

1. 1-187. ISTO

Osnovni tekst pisan crvenim mastilom, dok su ajeti podvučeni crvenim, a hadisi crnim linijama.

Na kraju su dva datuma o prepisu djela. Prvi je iz 1217/1802., iz kojeg je, vjerovatno, prepisan ovaj primjerak, kojeg je prepisao Ṣāliḥ b. Muṣṭafā 1254/1838.

(قد وقع الفراغ من تسويد هذا الكتاب عن يد الفقير الحقير اليه عز شانه صالح بن
مصطفى...سنة اربع وخمسين ومائتين والف من الهجرة...)

Na prvom zaštitnom listu bilješka bivšeg vlasnika rukopisa Ṣāliḥa b. Muṣṭafe Šabića, te na osnovu rukopisa u ovoj bilješci zaključujemo da je on i prepisivač. Na kraju su stihovi prepisivača na arapskom jeziku u kojima on moli da ga se čitalac sjeti s dovom.

2. 193-195. وصية رسول الله عليه السلام لابنته فاطمة

Oporka Božijeg Poslanika kćeri Fatimi na turskom jeziku. Verzija ove oporuke je nešto drugačija od prethodnih, spomenutih u I svesku (str. 365). Pismo kao i u prvom dijelu, a riječi يا فاطمة pisane crvenim mastilom.

Početak:

الحمد لله رب العالمين ولا عدوان الا على الظالمين...خبرده كلمشدر بركون رسول حضرت عليه السلام فاطمة قنغى عورتكم...

Prepisivač isti kao i prethodnom djelu.
Iz Karađoz-begove biblioteke.

2492. حقيق الحقائق 6559.

فى شرح رسالةُ علم حال للبركوى

U rukopisu naslov: هذا كتاب شرح علم حال

Komentar, na turskom jeziku, Bergivijevom Ilmihalu, od prethodnog pisca (Muṣṭafā b. Muḥammad Ḫulūṣī).

Ismā'il-pāšā: Ḍayl I, 411; AM II, 454.

Početak osnovnog djela (prema štampanom primjerku):

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على سيدنا محمد وعلى آله واصحابه اجمعين اما بعد ايمان واسلام ايكيسى دخى بردر قلبله بيلوب واينانوب ودل ايله اقرار ايتمكدر

Početak komentara:

الحمد لله الجميل والصلاة على نبيه الجليل واله النبيل و بعد بلكل بو شيخ خلوصى الحاج مصطفى بن محمد عفى عنهما الاحد الصمد ايدر..علم حال كتابى بركوى كتابندن مخرج ومنتخب اولوب...

L. 73; 18 x 14. Nasḫ, pisan vrlo slabim rukopisom, pa je teško čitljiv. Neka poglavlja pisana crvenim mastilom, a na nekim mjestima osnovni tekst podvučen je crnom linijom. Papir tamnobijel, glat; povez polukožni.

Rukopis je iz XIX stoljeća.

Na kraju bilješka o islamskim šartima.

2493. صدر صلاح 6607.

Početnica (ilmihal) vjerske obuke, na turskom jeziku, u kojoj se obrađuju osnovni principi islamskog vjerovanja i osnovne dužnosti islamske pobožnosti (islamski šartovi).

Naslov u rukopisu: هذا كتاب صدر صلاح

Napisao Derviš Muḥammad b. Muṣṭafā 985/1577.

Pisac je učenik i sljedbenik „čuvenog šejha", šejhul-islama, Muḥammada Čelebīja b. Muḥyiddīna Muḥammada Čelebīja Čuvīzādea (umro 995/1586). Rad je napisao „na molbu nekih kolega i prijatelja".

Prvi, kraći dio ove početnice (o vjerovanju), radio je po jednom malom arapskom priručniku (Muḫtaṣar al-'aqā'id), a drugi dio (o vjerskim dužnostima) po djelima: Ṣadr aš-Šarī'a, Muḫtasar al-Qudūrī, Durar i Gurar. Ovi izvori su označeni kraticama, uzetim iz njihova naziva.

Blochet t, AF 14, str. 6.

Početak:

سبحان الله والحمد لله ولا اله الا الله والله اكبر...اما بعد شويله معلوم اوله كه اخواندن طالب صلاح وراغب فلاح بعض لسنه لرك الماسيله...مسائل جليلهٔ جمع ادن درويش محمد بن مصطفى نام ايجون...

Završetak:

تمت الرسالة عن يد اضعف العباد احمد بن الحاج اينه سى غفر الله له ولوالديه ولمن نظر اليه ولجميع المؤمنين والمؤمنات فى اليوم الثامن والعشرين من ذى القعدة سنة سبع وسبعين ومائة والف

Prepisao Aḥmad b. al-Ḥāǧǧ Aynesī (ili Īnesī), 1177/1763.

L. 94; 21 x 15. Nasḫ, vokaliziran. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Papir bijel, čvrst; povez polukožni, malo oštećen.

Na prvoj unutarnjoj korici i naslovnoj stranici, kao i na zadnjoj unutarnjoj korici i posljednjem listu su vježbe u pisanju, pisane kasnije slabim rukopisom. Tu su i neka imena, vjerovatno ranijih vlasnika: Mula 'Abdullāh, imām-efendī, Mula Ibrāhīm i Mula Muṣṭafā.

Uvakufila supruga Aḥmeda Užičanina, iz sela Dumanjića, Rogatica. Ona je spasila ovu knjigu za vrijeme II svjetskog rata bježeći od najezde četnika, koji su spalili i njenu kuću i cijelo selo. Godina uvakufljenja je 1966.

2494. ISTO 3665.

L. 44; 20 x 13. Nasḫ, čitak, pisan vještom rukom. Papir bijel, čvrst, tanak; povez kožni, s utisnutim ornamentima na sredini korica.

Za naslove poglavlja ostavljen je u redovima prazan prostor, ali ona nisu ispisana, izuzev na nekoliko rijetkih mjesta.

Prepisivač je nepoznat, a prepis potječe iz XVIII stoljeća.

Na unutarnjoj strani prve korice i na naslovnoj strani nalaze se imena ranijih vlasnika. Muṣṭafā-baša Mujan, 'Omer-baša Mujan i Ṣāliḥ b. Muṣṭafā Šamić (ili Šemić), te datum 1206/1791.

Na posljednjoj strani je molitva (talkin, koji se govori nad grobom tek sahranjene osobe), napisana kasnije slabim rukopisom.

2495. سعادت نامه 2852.

- ناقص فى اوله -

Komentar na turskom jeziku Pend-i 'Aṭṭār-a, spjeva poučnog vjersko-moralnog sadržaja kojeg je na perzijskom jeziku napisao Farīduddīn Muḥammad b. Ibrāhīm al-ʿAṭṭār, umro 627/1229. (v. I, 438,5, str. 271. i III, 2595,1). Komentar napisao Mevlanā Muṣṭafā b. Muḥammad Šemʿī, umro 1006/1597.

ḤḪ I, 255; Wiesbaden, M. Götz XIII 2, 632.

Početak:

شکر وسپاس بی قیاس شول قادر قیومه له لطف وکرم بی نهایت دن معجز شعار ونبوت دثار رسوللری کوند ردی.

Završetak:

بونصیحتلری اول کمسه جوق اوقیه قد وقع الفراغ تستطیر هذا الکتاب بعون الله الملك الوهاب...

L. 76; 19 x 13. Djelo na početku nepotpuno, a i u sredini mu je izgubljeno nekoliko listova. Taʿlīq. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Tekst na nekim stranicama obrubljen crvenom tankom linijom. Po marginama ima bilježaka i objašnjenja nekih riječi u dotičnom tekstu. Papir bijel, glat, djelomično oštećen i dohvaćen vlagom; povez polukožni s preklopom, također oštećenim i skoro rastavljenim od listova.

Prepisao Sulaymān b. Sirrī (?) 1004/1595, dakle za piščeva života.

Na prvom zaštitnom listu je naslov djela, ime autora i jedan pečat s imenom Mustafa i dva distiha na perzijskom jeziku. Na drugom zaštitnom listu je ovalni pečat Muhamed-age Aganagića, trgovca iz Sarajeva. Na margini prvog lista je bilješka da je neki sarajevski naib poklonio rukopis „Gajretu", a ispod bilješke mali pečat s imenom: Muhamed b. Mustafa i noviji pečat ove biblioteke.

2496. Zbirka(مجموع), 3 **911.**

L. 141; 20 x 14,5. Nasḫ-taʿlīq, slabiji. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Po marginama ima ispravaka i objašnjenja. Papir bijel i plavkast, čvrst; povez kožni s preklopom, oštećen i skoro rastavljen od listova.

1. L. 1-82. ISTO

2. L. 83-89. الكواكب الدرية فى مدح خير البرية (قصيدة البردة)

(v. I, 435,2, str. 268. i 2090,5.)

3. L. 89-134. شرح قصيدة البردة

Komentar, na turskom jeziku, gore navedene kaside. Napisao aš-Šayḫ Saʿdullāh al-Ḫalwatī, čija nam je biografija nepoznata.

ḤḪ II, 1335; GAL, S I, 469/40.

Početak:

الحمد لله الذى جعل النظم لانتظام الكلام... وبعد بوعبد فقير وقليل البضاعة حضرت فخر العارفين... شيخ سعد الله الخلوق اسعد الله جدّه

Cijelu zbirku prepisao Reğeb b. ʿAlī, u tvrđavi Travnik, u utorak mjeseca zul-kadea, 1037/1628.

قد تم فى قلعهٔ تراونيك فى ماه ذى القعده فى يوم سه شنبه فى وقت الظهر كتب رجب بن العالى (؟)... سنة ١٠٣٧

Na prvom zaštitnom listu su dove koje se uče prve noći mjeseca muharrema i petnaeste noći redžepa te ime bivšeg vlasnika Omera b. Ahmeda, a na sljedećoj stanici istog lista su bilješke na arapskom i turskom jeziku iz tedžvida i o raskošnom oblačenju. Na prvom listu raspored učenja poglavlja iz Kur'ana i neka praviia iz tedžvida na turskom jeziku. Na margini drugog lista raspored jela za jedan objed.

L. 134b-141. ispisani su raznim definicijama prenesenim iz različitih djela, pravilima iz arapske sintakse, mudrim izrekama, pričama, o objavi Kur'ana, nekim podacima o trgovini, hadisima, dovama i dr., većinom na arapskom jeziku.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

2497. ISTO **5335.**

L. 67; 20 x 14,5. Nasḫ-taʿlīq. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Na marginama ima malo ispravaka i tumačenja pojedinih riječi. Papir bijel, glat; bez poveza, korice otkinute i zagubljene.

Prepisao Hasan b. Muhammad 1051/1641.

Na 1a. listu naslov djela i ime pisca, a na kraju dva-tri stiha na arapskom jeziku, kao molba Allahu za oprost grijeha piscu, prepisivaču i vlasniku knjige. Na margini 6. lista ovalni pečat sa imenom Ğalāluddīn ʿAlī.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

2498. ISTO **2390.**

L. 74; 20 x 12,5. Taʿlīq, pisan uvježbanom rukom prepisivača. Naslov, poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom, a osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Na početku izrađen lijep unvan. Tekst na prve dvije stranice obrubljen po jednom debljom zlatnom, a ostale crvenom linijom. Po marginama ima malo komentara. Papir bijel, čvrst, glat; povez kožni.

Prepisao Muḥammad al-Istānbōlī-Makiyanīzāde 5. zul-kadea 1089/1678.

Na prvom listu neko pogrešno napisao naslov Mufid. Tu su još stihovi na turskom i perzijskom jeziku, jedan zapis, ime bivšeg vlasnika knjige, navedenog prepisivača, ime drugog vlasnika, čije ime je brisano i nečitljivo, te pečati prepisivača.

2499. Zbirka (مجموع), 3 2613.

L. 206; 20 x 14. Nasḫ-ta'līq. Naslovi i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Osnovni tekst u prvom djelu podvučen crvenom linijom. Tekst (1. i 2. djelo) obrubljen po jednom tankom crvenom linijom. Rečenice rastavljene crvenim krupnijim tačkama. Papir bijel, glat, djelomično dohvaćen vlagom; povez polukožni, s preklopom, malo oštećen.

1. L. 1-66. ISTO

Na početku napisan crvenim mastilom naslov djela i ime autora. Prve dvije stranice obrubljene po dvjema tankim crvenim linijama. Po marginama ima malo tumačenja teksta.

2. L. 66b-151a. كلستان

Djelo na perzijskom jeziku moralno-didaktičkog sadržaja, protkano pričama, anegdotama i sentacama. Napisao Šayḫ Abū 'Abdullāh Mušrifuddīn b. Muṣlihuddīn Sa'dī aš-Šīrāzī, umro 691/1292.

ḪḪ II, 1504; Bratislava, 586; Wiesebaden XIV 2, 69.

Početak: منت خدا يرا عزّ وجلّ كه طاعتش موجب قر يتست

3. L. 152b-206. بهارستان

Djelo, također na perzijskom jeziku, moralno-poučnog karaktera. Sastoji se od osam poglavlja, a pisano je u prozi i stihu u vidu hikaja (priča). Djelo je napisano po uzoru na Sadijin Gulistan. Napisao Nūruddīn 'Abdurraḥmān b. Aḥmad al-Ǧāmī, umro 898/1492.

ḪḪ I, 256; Karatay p, 751.

Početak: جو مرغ امر ذى نالى زآغاز نه از نيروى حد آيد بيرواز

Prepis pod tačkom 2 završen je 7. safera 1092/1681., pod t.3 1021/1612., a pod t. 1 nema datuma, ali izgleda da je nešto mlađi od ovih prepisa.

Na 68. listu su dva stiha na turskom i perzijskom jeziku. Na 151. listu jedna fetva na turskom jeziku o tome da se uvakufljeni novac za džamiju ne može trošiti u druge svrhe, te bilješka također na turskom jeziku iz koje se razumije da je 20. ševala 1240/1825. godine neki potok nadošao i srušio tvrđavu Hendek. Sljedeći list oštećen, ali i na njemu ima bilješka iz arapske gramatike.

Na 152a. listu su bilješke iz tefsira, jezika, jedan zapis i jedna dova.

Uvakufio Salem-efendija Muftić, 1938.

2500. ISTO 5103.

- قطعة -

Fragment, zadnji dio djela. L. 24; 21,5 x 14. Nasḫ. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Osnovni tekst pisan krupnijim slovima i podvučen crvenom linijom. Po marginama ima ispravaka i tumačenja. Papir bijel; bez poveza.

Prepisao Ibrāhīm b. Ḥasan b. 'Abdullāh početkom rebiul-ahira 1140/1727.

Uvakufio mufija 'Abdullaṭīf Đulbija (Nova Varoš 1869 - Ulicinj 1939) (v. pečat na više mjesta u rukopisu).

2501. ISTO 2510.

L. 74; 20 x 14,5. Ta'līq, pisan vještom rukom. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Po marginama ima bilježaka, od različitih prepisivača. Tekst obrubljen po jednom tankom crvenom linijom. Papir bijel, deblji, dohvaćen vlagom; povez polukožni s preklopom.

Prepis završen 1200/1785.g.

Na prvoj unutarnjoj korici neka imena i poučne izreke na arapskom jeziku s greškama u prepisu. Na prvom listu nalazi se jedna brisana bilješka na arapskom jeziku, iz koje se može razumjeti da je rukopis kupio Tabaković Mustafa u Sarajevu posredstvom Mula Hasana Mulaomerovića za 12 rijala i 20 para, godine 1209/1795. Na posljednjim zaštitnim listovima: stih na arapskom jeziku u vidu zapisa, jedan pečat sa imenom Muhamed, dva stiha na turskom jeziku, vježbe u pisanju, neka imena, jedna kraća prigodna dova i stih na turskom jeziku.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzije) medrese u Travniku.

2502. ISTO 1455.

L. 55; 21 x 15. Ta'līq. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Po marginama ima nešto malo bilježaka. Papir bijel, oštećen i dohvaćen vlagom; povez kartonski, također oštećen i rastavljen od listova.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljaća.

Na prvom listu stihovi na turskom jeziku, koji su skoro nečitljivi, a ispod njih zabilježena godina 1213/1798.

2503. ISTO 1597.

L. 20,5 x 12. Nasḫ-ta'līq, pisan uvježbanom rukom prepisivača. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom, a osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Po marginama, naročito pri kraju djela, ima komentara. Papir bijel; povez polukožni s preklopom, djelomično oštećen. Rukopis se čuva u futroli.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na prvom a listu naslov djela, cijena knjige, stari inventarski brojevi, jedna dova, jedna beznačajna bilješka na turskom jeziku, nečitljivi pečat bivšeg vlasnika i noviji pečat ove biblioteke.

Na kraju su stihovi, njihovo tumačenje i tumačenje o načinu vršenja iskata, sve na turskom jeziku.

Uvakufio hadži Ibrahim b. Selam Spužlija, nastanjen u Travniku, za Ajni-begov mekteb (v. bilješku na margini 2. lista).

2504. ISTO 1812.

L. 111; 20 x 14,5. Nasẖ, jednostavan. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Rečenice rastavljene crvenim krupnim tačkama. Papir bijel, čvrst; povez kožni s preklopom i utisnutim ornamentima na sredini korica i na preklopu.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu vježbe u pisanju i ime bivšeg vlasnika Murata b. Muhammada iz selae Radovolja, nahija Visoko. Ista bilješka i na sljedećem listu. Tu je još ime drugog vlasnika Muhammada b. Sulaymana, porijeklom iz Erzeruma, koji je nastanjen u Fojnici kao muderis, te bilješka da je knjiga data u naruč Mula Muhamedu Salihagiću, godina 1273/1856. Na posljednjem listu jedan zapis i vježbe u pisanju.

Uvakufio Memiš-aga Kasumagić.

2505. Zbirka (مجموع), 2 2768.

L. 83; 20 x 11. Taʿlīq, od različitih prepisivača. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Po marginama ima malo komentara. Tekst prvog djela obrubljen po jednom tankom crvenom linijom. Papir bijel, glat; povez kožni.

1. L. 1-74a. ISTO

2. L. 75b-79a. رسالة فى علم الحقائق وحكمة
الدقائق لابن كمال باشا

Kratka risala iz područja dogmatike (akaida). Napisao Aḥmad b. Sulaymān Ibn Kamāl-pāšā, umro 940/1533.

Ahlwardt IV, 5140

Početak:

الحمد لله الذى جعل الموجودات على وجوده دليلا واضحا للسايرين الى جنابه (؟)...وبعد فهذه الرسالة الشريفة فى علوم الحقائق وحكمة الدقائق لولدى فى طريقه

Nema podataka o prepisivačima niti o datumu prepisa, ali smatramo da rukopis pod t. 1 potječe iz prve polovine XVIII, a pod t. 2 iz druge polovine XIX stoljeća.

Na kraju 2. djela je jedan hadis i jedna dova.

Na prvom zaštitnom a listu su imena bivših vlasnika: Alija i Dāwūd ʿĀrif, te bilješka iz koje se razumije da je majka Muhamed-Šerifa Muidovića kćerka muftije Omer-efendije Švrake i da je Omer-efendijina supruga bila princeza. Na istom b listu su stihovi na arapskom i perzijskom jeziku. Na prvom a listu je naslov djela, noviji pečat ove biblioteke, bilješka vakifa i stihovi na perzijskom jeziku.

Na 79b. listu su stihovi na arapskom jeziku, preneseni iz djela Kīmyā' as-Saʿādāt od Gazalije. Na listovima 80-81 je poučna anegdota na turskom jeziku o Lokmanu, koja se završava s nekoliko stihova. Na 82b. listu tri bilješke (dvije na turskom, a treća na perzijskom jeziku) o vrijednosti noćnih namaza. Na 83a. listu jedan recept na turskom jeziku, a na istom b listu su stihovi na turskom jeziku.

Uvakufio dr (Munib) Muidović.

2506. Zbirka (مجموع), 2 5597.

L. 101; 20,5 x 14,5. Nasẖ. Navodi iz Kur'ana, poglavlja i istknute riječi pisane crvenim mastilom. Osnovni tekst u prvom djela podvučen crvenom linijom. Po marginama ima ispravaka i dopuna. Papir bijel i žućkast; povez polukožni, oštećen.

1. L. 1-97. ISTO

2. L. 98-101. اربعون حديثا مع الترجمة بالتركية
ـ ناقص فى آخره ـ

Djelo je na kraju nepotpuno. Zbirka četrdeset hadisa s prevodom na turski jezik, od nepoznatog pisca. Hadisi su u početku pisani crvenim mastilom, a kasnije podvučeni crvenom linijom.

Početak:

الحمد لله وحده والصلوة من لا نبى بعده على بن ابى طالب...(الحديث الاول) السلام قبل الكلام

Oba djela prepisao isti, nepoznati prepisivač, vjerovatno u XVIII stoljeću.

Na prvoj unutarnjoj korici i prvom zaštitnom listu, koji je oštećen, vježbe u pisanju i nekoliko malih nečitljivih pečata.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

2507. ISTO 6476.

Djelo na kraju nepotpuno. L. 81; 19,5 x 13,5. Taʿlīq. Naslov, poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom i vokaliziran. Papir bijel, glat, oštećen, malo dohvaćen vlagom; povez polukožni, oštećen.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na prvoj unutarnjoj korici vježbe u pisanju, a na prvom a listu su stihovi na turskom jeziku o naslovu djela i piscu knjige te ime bivšeg vlasnika: Yusuf b. Adem-beg, cijena knjige i najnoviji pečat ove biblioteke. Na prvom b listu je bilješka na turskom jeziku, prenesena iz drugog komentara al-Mufid.

Rukopis je donesen iz Odbora Islamske zajednice Trebinje.

2508. ترجمة بند عطار 586.

Spjev poučnog vjersko-moralnog sadržaja, kojeg je napisao na perzijskom jeziku Ferīduddīn Muḥammad b. Ibrāhīm al-ʻAṭṭār, u. 627/1229. (v. I, 271), a ovaj prevod na turskom jeziku, također u stihu, od nama nepoznatog je prevodioca.

F.E. Karatay t, 2161

Početak:

حدسز حد اول ياكه اولان خدايه   آغلين خداكه برآوج خاكه ايمان و يروب

L. 30; 29 x 19. Taʻlīq, slabo čitljiv. Tekst obrubljen po jednom crvenom linijom, a svaka stranica podijeljena na četiri dijela i ti dijelovi obrubljeni su po dvjema crvenim linijama, osim prve dvije stranice koje imaju zlatne debele linije. Papir žućkast, glat; povez kartonski, noviji.

Prepisao ʻOṯmān b. Aḥmad al-Visōqī (iz Visokog) u medresi Ḫusreviji, 1083/1672.

سوّده الحقير كثير التقصير عثمان بن احمد الوسوق الساكن ى المدرسة الخسروية حفظه الله تعالى... سنة ١٠٨٣.

Na posljednjem listu stih na perzijskom jeziku u kome prepisivač moli da mu se ne zamjeri na eventualnim greškama, jer su ga, kako kaže, ometale poteškoće vremena. Na margini istog lista napisano je ime, vjerovatno ranijeg vlasnika, Mustafa...Talić, 28.2.1942.

2509. المفيد (شرح بند عطار) 3786.

Komentar na turskom jeziku djelu Pend-i ʻAṭṭār. Napisao ʻAbdurraḥmān ʻAbdī-pāšā, u. 1103/1691. Ovaj pisac živio je, dakle, u vrijeme sultana Meḥmeda IV (1648/1687). Svoja djela pisao je između 1058-1093/1648-1682. godine, a ovo djelo napisao je po nagovoru Ahmed-age, nadzornika harema u carskom dvorcu, koji je bio rodom iz Mostara, i posvetio ga navedenom sultanu.

AM I, 550; Wiesebaden XIII 3, 308.

Početak:

اثنيهٔ تعظيم آرا و ادعية ترجى نما اول خداى بى همتا و خالق كل اشيايه لايق سزدركه

L. 149; 28,5 x 20. Nasẖ, pisan u razmaknutim redovima vrlo vještom rukom. Osnovni tekst pisan crvenim mastilom, a istaknute riječi podvučene crvenom linijom. Po rubovima ima malo i objašnjenja pisanih sitnijim slovima od istog prepisivača. Prva stranica ukrašena unvanom. Tekst na prve dvije stranice obrubljen po dvjema zlatnim debljim i jednom crvenom linijom, a na ostalim stranicama po dvjema tankim crvenim linijama. Papir bijel, glat; povez kožni s preklopom, presvučen u zeleno platno.

Prepisao neki Ismāʻīl, jedan od aga carskog harema, za gore navedenog Aḥmed-agu 1064/1653.

Na prvom zaštitnom listu bilješka na turskom jeziku iz koje se razumije da je knjigu uzeo u naruč Bešir-efendija od Hasana, sina Muhamedova. Na kraju 147. lista bilješka na arapskom jeziku u kojoj se kaže da je Ahmed b. Husayn al-Mostari izvršio korekturu ovog djela 7. zul-hidždžeta 1159/1746. Na 148. listu stihovi na turskom jeziku u pohvalu djela.

Uvakufio navedeni Aḥmed-aga b. ʻAlī, nadzornik harema u carkom dvoru, za svoju medresu u gradu Mostaru 1064/1653. godine (v. bilješku i pečat na početku i na kraju djela).

Iz Karađoz-begove biblioteke.

2510. ISTO 4848.

L. 97; 19,5 x 14,5. Taʻlīq. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Tekst obrubljen po jednom tankom, također crvenom linijom. Papir bijel, glat; povez polukožni s preklopom.

Prepis završen 3. ramazana 1207/1793.

2511. ISTO 1255.

L. 100; 19,5 x 11,5. Nasẖ-taʻlīq, pisan sitnijim slovima. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom, a osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Po marginama ima malo ispravaka. Tekst na prve dvije stranice obrubljen po trima debljim zlatnim linijama, a na početku prve stranice izrađen jedan mali unvan. Ostale stranice obrubljene po jednom tankom crvenom linijom. Papir bijel, glat; povez polukožni s preklopom.

Prepis potiče, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na prvom a zaštitnom listu nalazi se jedna definicija, prenesena iz djela Šarh taʻarīfāt, jedan stih na perzijskom jeziku, definicija o sevabu i grijehu, jedan hadis i dva mala pečata s imenom: Ibrāhīm Monnla ʻAlī. Na istom b listu stih na arapskom jeziku o načinu ležanja za vrijeme spavanja, poučna izreka, fetva o sunnetima, prenesena iz djela Ḫulāṣa al-fatāvā, definicija i razlika između rūha i revāna i dvije dove koje je učio Poslanik prije i poslije spavanja. Na kraju djela stih na perzijskom jeziku o tome kako se postaje učenjak. Na posljednjoj unutarnjoj korici ime bivšeg vlasnika knjige: Muḥammad Bākī b. hadži Muhammad-aga Džinozade, te jedan stih na turskom jeziku.

Uvakufio Abdulbaki-efendi Džino-zade.

2512. ISTO 4127.

L. 99; 22 x 16. Originalna folijacija. Ta'līq. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Tekst obrubljen po jednom tankom crvenom linijom. Papir bijel, čvrst; povez polukožni s preklopom.

Prepisao nepoznati prepisivač, vjerovatno u drugoj polovini XVIII stoljeća.

Na marigini posljednjeg lista dva mala pečata, vjerovatno ranijih vlasnika, u kojima se može pročitati ime Osman i godine: 1187/1773. i 1207/1792.

2513. ISTO 5652.

(قطعة)

Fragment, nekoliko početnih listova. L. 10; 22,5 x 15,5. Ta'līq. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Osnovni tekst podvučen crvenom linijom. Papir bijel, čvrst, malo dohvaćen vlagom; bez poveza.

Prepis potiče, vjerovatno, iz XVII stoljeća.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

2514. ISTO 3698.

L. 127; 18,5 x 13,5. Ta'līq, jednostavan. Osnovni tekst pisan crvenim mastilom, a s početka podvučen crvenom linijom. Tekst na prve dvije stranice obrubljen po trima tankim crvenim linijama, a na početku djela jedan crtež u obliku unvana, u kojem je napisan naslov djela: هذا كتاب مفيد Po rubovima ima malo objašnjenja dotičnog tekst. Papir bijel; povez polukožni s preklopom.

Prepisao 'Abdullāh b. Ḫalīl Istolčevī (iz Stoca) 1259/1843.

(قد وقع الفراغ عن كتابة هذه النسخة الشريفة على يد عبد الضعيف عبد الله بن خليل استولجه لى... لسنة تسعة و خمسين و مائتين و الف.)

Izgleda da je ovaj primjerak prepisan iz gore navedenog rukopisa (2509).

Na prvom zaštitnom listu bilješka na turskom jeziku, iz koej se razumije da je Ḥasan b. Muḥammad uzeo knjigu u naruč od Šĕmī-zāde (Šemić) Ṣāliḥ-efendije. Na prvom listu ime bivšeg vlasnika knjige: 'Abdullāh b. Ḫalīl Kohnić, godina 1259/1843. To je gore navedeni naš prepisivač. Ispod gornje bilješke je ime drugog vlasnika knjige: Ṣāliḥ Šĕmī-zāde (Šemić).

2515. شرح بند عطار 391.

Komentar spjevu poučnog vjersko-moralnog sadržaja, koje je na perzijskom jeziku napisao Farīduddīn Muḥammad b. Ibrāhīm al-'Aṭṭar, umro 627/1229. (v. I, 271), a ovaj komentar na turskom jeziku napisao je Isma'īl Ḥaqqī al-Brusawī, umro 1137/1724.

Ismail-paša, AM I, 219; F.E. Karatay t, 2163.

Početak: حد بي حدآن خداى ياك را بي لطف آدات نفيد ركه حامده داخل اولور...

L. 236; 27,5 x 17. Nasẖ, sitniji, pisan rukom vještog prepisivača. Osnovni tekst i neke istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Po rubovima ima ponešto i objašnjenja u tekstu. Prva stmica ukrašena lijepim unvanom, u kome je ispisan naslov djela. Tekst obrubljen po jednom debelom zlatnom i trima crnim linijama. Papir bijel, tanji; povez kožni, oštećen, s utisnutim ornamentima na sredini korica i preklopu sa zlatnom podlogom.

Prepisao Ḥusayn b. Ḥasan u saferu 1174/1760.

Na prvoj unutarnjoj korici nalazi se bilješka da je ova knjiga uzeta na čitanje od Ḥadži Suleymān-efendī-zāde Monnlā Muḥameda. Na drugom neispisanom listu stih Šejha Sa'dija, da knjigu ne treba davati u ruke onome ko je ne zna cijeniti i čuvati, te noviji pečat biblioteke. Na prvom a listu stih na perzijskom jeziku o odgoju duše i čistoći srca. Na posljednja tri lista bilješke iz perzijske gramatike s tumačenjem na turskom jeziku (amṯila).

Rukopis je pripadao Gazi Husrev-begovoj medresi.

2516. قرق سؤال 1076.

Zbirka, na turskom jeziku, od četrdeset pitanja koje su postavili Jevreji Muhamed (a.s.), da bi se uvjerili da li je on, uistinu, posljednji Božiji poslanik. Napisao Mavlana Muhammad (ili Mehmed) Furati ili Firaqi, živio u drugoj polovini XVI stoljeća.

Rieu t, 8b, 249b; Karatay t, 125; M. Götz XIII 4, 488.

Početak:

الحمد لله رب العالمين... اما بعد بو كتابك مؤلفي فراقي (؟) طيب الله ثراه و جعل الجنة مثواه...

L. 80; 20 x 14,5. Nasẖ, jednostavan. Pitanja pisana crvenim mastilom, a neke istaknute riječi podvučene crvenom linijom. Papir bijel, glat; povez kožni s preklopom.

Na drugom b. zaštitnom listu poučni stihovi na perzijskom jeziku i jedna nečitljiva i nerazumljiva bilješka, na turskom jeziku, datirana sredinom redž epa 1124/1712. godine, pa smatramo da i prepis potječe iz toga perioda.

Na pretposljednjem zaštinom listu bilješka na turskom jeziku, navodno zasnovana na hadisu, iz koje se razumije šta će čovjeka pratiti u toku dana u kome se ne obrije. Navedeno je trideset dana - trideset situacija.

Uvakufio Mustafa-beg Dženetić (v. bilješku i pečat na 1a listu).

2517. ISTO 1966.

(ناقص فى آخره)

Djelo je na kraju nepotpuno. L. 54; 21 x 15,5. Divani pismo. Pitanja, citati iz Kur'ana, dove i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Tekst obrubljen po jednom tankom crvenom linijom. Papir tamnobijel, djelomično oštećen; bez poveza, korice otkinute i zagubljene.

Na prvom a listu je završetak nekog djela na turskom jeziku, što je, vjerovatno, ranije bilo povezano uz ovo djelo, a prepisano je 2. džumadel-evvela 1135/1723, pa smatramo da je ovo djelo prepisano u tom periodu.

Rukopis je donesen iz Foče.

2518. ISTO 4251.

(ناقص فى اوله)

Djelo na početku nepotpuno. 126; 19,5 x 13,5. Nasẖ, jednostavan, pisan u proredu. Pitanja pisana crvenim mastilom. Papir bijel, glat; povez kožni, oštećen, a mnogi listovi rastavljeni od poveza.

Prepisao Dervīš ʿAlī 1137/1724.

Na posljednjem listu dva zapisa, netačno prepisani, stihovi o prolaznosti života na ovom svijetu i jedna zagonetka - sve na turskom jeziku.

Na posljednjoj unutarnjoj korici tri distiha - tri zagonetke, također na turskom jeziku.

2519. ISTO 5853.

L. 100, 20 x 15,5. Nasẖ, pisan u proredu. Pitanja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Papir bijel, glat; povez polukožni, oštećen.

Prepisao Monnlā Ḥasan Yāziğī... 1166/1752.

Na prvom listu naslov djela, napisan olovkom, ime, vjerovatno, ranijeg vlasnika (ḥāfiẓ Maḥmūd Laṭīf), neki računi i noviji pečati ove biblioteke.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

2520. ISTO 5200.

(ناقص فى اوله وآخره)

Djelo nepotpuno i na početku i na kraju.

L. 118; 15,5 x 10. Nasẖ, pisan prilično nevještom rukom prepisivača. Pitanja pisana crvenim mastilom. Papir bijel, glat, djelomično oštećen, a listovi prosuti i rastavljeni od poveza, koji je kožni s preklopom i utisnutim ornamentima na sredni korica i na preklopu.

Prepisao nepoznati prepisivač, bez oznake datuma, ali smatramo da rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na margini četvrtog lista neko je, mnogo kasnije, napisao ime: Muhamed Čeliković, Čačak-medresa u Brčkom, selo Sladuna, pa je rukopis, vjerovatno, otuda i prispio u ovu biblioteku.

2521. ISTO 1043.

L. 75; 22 x 16. Taʿlīq i nasẖ, od različitih prepisivača i u različito vrijeme. Izgleda da je posljednji prepisivač došao do fargmenta ovog djela, pa ga je dopisao, kompletirao i dao da se uveže kao cjelina. Stariji dio rukopisa vokaliziran. Pitanja pisana crvenim mastilom, a istaknute riječi podvučene crvenom linijom. Papir bijel i žućkast, čvrst, dohvaćen vlagom (stariji dio); povez polukožni.

Rukopis potječe iz XVIII i XIX stoljeća.

Na početku i na kraju, kao i na marginama više listova, stariji i noviji pečati ove biblioteke.

Uvakufio Svrzo Ismet-efendi, sin Vejsil-efendije iz Sarajeva (v. bilješku na početku djela).

2522. ISTO 2847.

L. 90; 19,5 x 14,5. Nasẖ, pisan slabijim rukopisom. Pitanja pisana crvenim mastilom. Tekst obrubljen po jednom tankom crvenom linijom. Papir žućkast, glat; povez polukožni.

Prepis završen 1224/1809.

Na prvom zaštitnom listu ispisan arapski alfabet, a ispod toga neki neuspjeli crteži.

2523. Zbirka(مجموع), 2 6120.

L. 68; 21 x 15. Nasẖ, jednostavan, pisan tanjim perom. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Na početku prve stranice neuspjeli crveni crtež, sličan unvanu. Sličan crtež je i na kraju prvog djela u ovoj zbirci. Tekst obrubljen po jednom tankom crvenom linijom. Papir bijel; povez polukožni.

1. L. 1-51. ISTO

Po marginama ima nešto malo komentara.

2. L. 52-67. (تفسير سورة يوسف بالتركية)

- ناقص فى اوله -

Komentar na turskom jeziku sure Jusuf, od nepoznatog pisca. Rad je na početku nepotpun. Ajeti pisani crvenim masitlom.

Oba djela prepisana 1256/1840.

Na 68. listu nepotpuna pjesma na našem jeziku - arapskim pismom - od pjesnika Ilhamije, koja se nešto razlikuje od one koju su objavili S. Kemura i V. Ćorović na 50. stranici. Kod nas je početak ovako:

Bogom radi što radiš,
Ako hoćeš da nađeš,
Kur'an-Ahmed svemu jest...

Na 69. listu je jedno privatno pismo nekog Salih-bega.

2524. دقائق الاخبار بالتركية 4248.

Prevod na tursko jezik djela „Daqā'iq al-aẖbār" (v. I, 276 i ovdje br. 2127,1). Preveo ʿAbdurraḥīm b. Aḥmad al-Qāḍī, živio u XVI ili XVII stoljeću.

ḤH I, 757; Karatay t I, 387; Wiesbaden, M. Götz XIII 4, 23.

Početak:

الحمد لله رب العالمين و العافية للمتقين و لا عدوان الا على الظالمين اما خبرده شويله كلمشدركه الله تعالى بر آغاج يارتدي اول آغاجك دورت بوداغى وارايدى

L. 59 (originalna folijacija); 20,5 x 14,5. Nasẖ. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom, a neke podvučene crvneom linijom. Prvi list kasnije dopisan. Papir bijel, glat; povez kartonski.

Prepisao Ḥasan b. Ṣāliḥ, iz sela Zagrad, u stolačkom kadiluku, vjerovatno u XVIII stoljeću.

Na kraju označena poglavja, ime i pečat ranijeg vlasnika (Ḥasan b. ʿAlī), početak nekog djela i vježbe u pisanju.

Na posljednjoj unutarnjoj korici bilješka na turskom jeziku iz koje se razumije da je u Stocu, pod zidinama, umrla od kuge Saima Prndelj (?), žena Alije, 11. rebiul-ahira 1177/1763.

2525. ISTO 6116.

- ناقص فى آخره -

Djelo na kraju nepotpuno.

L. 61; 21 x 14. Nasẖ. Po rubovima naslovi poglavlja, dopune i ispravci. Citati iz Kur'ana i istaknute riječi podvučene crnom crticom. Papir tamnobijel, deblji, dohvaćen vlagom; povez kartonski, noviji.

Prepis, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

2526. ISTO 907.

L. 62; 22 x 13. Nasẖ, pisan nevještom rukom. Poglavlja, citati iz Kur'ana i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom; povez polukožni, oštećen.

Prepisao Muṣṭafā b. ʿOmar, iz sela Piljužići, godine 1214/1799.

2527. ISTO 3101.

L. 50; 18 x 12. Nasẖ, nešto slabiji. Papir bijel, glat; povez polukožni.

Prepisao Ṣāliḥ-efendī Žepčevī, bez oznake datuma, ali, vjerovatno, koncem XVIII ili početkom XIX stoljeća.

2528. ISTO 2624.

L. 38; 17 x 13. Nasẖ, vokaliziran. Riječi „bāb" pisane crvenim mastilom. Neke riječi podvučene crvenom crticom. Papir različite boje, glat, čvrst, malo dohvaćen vlagom; povez polukožni.

Prepis iz druge polovine XVIII ili prve XIX stoljeća.

Na prvom a listu dova koja se uči poslije proučenog ezana i jedan kur'anski ajet. Na zadnjem listu bilješka, kasnije pisana, iz koje se razumije da je neki Dobojlija Dāvūd-efendi otputovao negdje radi sticanja znanja; godina 1266/1849.

2529. Zbirka (مجموع), 10 2542.

L. 226; 20 x 14. Taʿlīq i nasẖ, od različitih prepisivača. Neki naslovi, poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Papir bijel i tamnobijel, različite debljine i starosti; povez kožni, s preklopom.

1. L. 1-23. دقائق الاخبار ترجمه سى

U rukopisu je naslov: هذا كتاب دقائق الاخبار في احاديث عليه السلام

Prevod na turski jezik djela o raznim pitanjima s područja islamskog vjerovanja (v. I, 448,4, str. 276-7), od nepoznatog prevodioca. Naš rukopis nije identičan s onim koji spominju Karatay (t I, 387) i M. Götz (XIII 4, 23).

Početak:

طوته اولوم اكازابون اولوب ساكن اوله تعالى يه ايدر. .

Prepis završen 1162/1750.

Na listovima 23b-25. odgovori na neka fikhska pitanja.

2. L. 25-32. كتاب تقرير شيطان

Priča na turskom jeziku o razgovoru između satane i Božijeg poslanika Muhameda, od nama nepoznatog prevodioca.

Ovo djelo slično je onom obrađenom u prvom svesku (v. I, 390,7, str. 374), ali je početak nešto drugačiji. „Şeytannama" (v. br. 2626); čini nam se da je to prevod na naš jezik ovog djela.

Početak: معاذ بن جبل حضرتلري ابن عباس حضرتلرندن روايت ايدر. .

Datum prepisa isti kao i pod tačkom 1.

3. L. 33b-42a. بودين شهرنده مدرسه طلبه سندن
منلا سعيد بعد افعال ابدست و نماز
حقنده حكمت تشريعه دائر وبردوكى اجوبه

Odgovor nekog Monnlā Sa'īda na pitanja učenika o nekim abdeskim i namaskim radnjama i smisao njihovih propisa. Rad preveden na turski jezik 994/1585, za vrijeem sultana Murata (1574-1595). Naslov prema rukopisu.

Početak:

الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام على من نزل بشأنه ... بوندن صكره معلوم اولسون بو ترجمه باعث اولدوكم طقوز يوز طقسان دورت تاريخنده سلطان مراد عصرنده بودين شهرنده مدرسه كوشسنده طلبهٔ علومده منلا سعيد نام...

Prepis završen 1173/1759.

Na listovima 43-47a su bilješke iz fikha, razne dove, sa tumačenjima i uputama kojom prigodom ih treba učiti - sve na turskom jeziku.

4. L. 47b-50. شرح ودعاء مفتاح الجنة

Komentar, na turskom jeziku, dovi „Miftāḥ al-ǧanna", od nepoznatog pisca.

Početak dove:

و الهكم اله واحد لااله الا هوالرحمن الرحيم اللهم ادخل الجنة لا اله الا الله محمد رسول الله و قدرة الله...

Početak komentara:

خبرده كلمشدركه بركون حضرت پيغمبر محمد مصطفا صلعم اوتوردى صحابلر دورت يانده اوتوررلردى...

Prepis, izgleda, završen u XVIII stoljeću.

Na listovima 50b-51 su stihovi na turskom jeziku. Na 52. listu je bilješka, također na turskom jeziku, o nekim razlikama između mušakrca i žene, a na 53-54 bilješke iz fikha.

5. L. 54b-73. حكاية الرجال و النساء

Iz teksta se razumije da je ovo razgovor (priča), na turskom jeziku, između poslanika Muhamed a.s. i njegove kćeri Fatime o sramotnim mjestima na čovječijem tijelu, koje treba pokrivati. Naslov je prema početku priče.

Početak:

حكاية الرجال و النساء عن على بن ابي طالب رضي الله عنها على ايتدى بركون بر عوره فاتنه كلدى ايتدي...

Prepisao pod tačkom 4 i 5, kao i navedene bilješke, neki Monnlā Yūsuf, mujezin, bez oznake datuma, ali, vjerovatno, u XVIII stoljeću. Prepisivač je imao slab rukopis, a ima dosta grešaka i u prepisu.

Na 75. listu je bilješka na turskom jeziku o prvim dužnostima roditelja prema novorođenčetu.

6. L. 78b-135. روضة الاسلام
- ناقص فى آخره -

Djelo na kraju nepotpuno. Komentar na turskom jeziku djelu „Šir'at al-islām" (v. br. 2008). Napisao neki 'Ābidī, koji je živio i radio za vrijeme sultana Meḥmeda II (1451-81) i Bāyezida II (1481-1512).

M. Götz XIII 4, 165.

Početak: بسم الله و الحمد لله و الصلوة (و السلام) على رسول الله
جوبسم الله اولدي ابتداسي بنه حمديله اولسون انتهاسي

Prve tri stranice kasnije dopisane, a ostali listovi su, gledajući po papiru i rukopisu, dosta stari; vjerovatno je prepis nastao u drugoj polovini XVI stoljeća.

Na listovima 136-139a. razne bilješke na arapskom i turskom jeziku (dove, hadisi, bilješke iz tefsira, ahlaka, fikha i dr.).

7. L. 139-152. شروط الصلاة (وهي ستة)

Kratka risala o namazu, s interlinearnim prevodom na turski jezik, od nepoznatog pisca (v. II, 920,2, str. 128-9).

Prepis zavrešn 1148/1735.

Na listovima 153-160: hadisi, hutbe i bilješke iz fikha.

8. L. 162b-183a. مناجات موسى عليه السلام بالتركية

Munāǧāt (razgovor s Bogom i molitva) Musaa a.s., na turskom jeziku (v. I, 787,8, str. 544-5).

Prvih pet listova vokalizirano i kasnije dopisano, a ostali listovi stari i pisani istom rukom kao i djelo pod tačkom 6.

Listovi 183-192a ispunjeni opet raznim bilješkama, na arapskom i turskom jeziku, dovama, hadisima, bilješkama iz fikha i dr.

9. L. 192b-211a. علم حال (لسراج الدين)

Kratka početnica, na turskom jeziku, o vjerovanju i namazu, od nekog Sirāǧuddīna (v. I, 113 i II, 1662).

Naslov u rukopisu: هذا كتاب سراج الدين بودر

Tekst vokaliziran, pisan debljim perom, u razmaknutim redovima.
Prepisao neki ʻAlī...? (prezime nečitljivo) 1137/1724.
Na listovima 211b-215. sura „Jasin" i razne dove.

10. L. 217-226. الاحاديث (مع ترجمة بالتركية)

Fragment neke hadiske zbirke, s interlinearnim prevodom na turski jezik, od nepoznatog sabirača i prevodioca.

Početak u rukopisu:

منع صدقة قال النبي عـ م المؤمن لا ينجو من عذاب القبر...
صدقهٔ منع ايلمكدر بيغمبر عـ م ايتدى مؤمن قور تلمز غير عذابندن...

Prepis, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.
Uvakufio Hamdija Kreševljaković.

2530. Zbirka (مجموع), 2 6569.

L. 118; 20,5 x 14,5. Nasẖ, vokaliziran, od različitih prepisivača. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Papir tamnobijel, čvrst; povez kožni, s preklopom, oštećen.

1. L. 1-57. ISTO

Po rubovima na prve dvije stranice crteži (krugovi i polukrugovi). Tekst prvih nekoliko listova obrubljen po dvjema tankim crvenim linijama.

2. L. 58b-118. مقدمة ابى الليث في الصلاة مع ترجمتها التركية

Kratko djelo o namazu, s interlinearnim prevodom na turski jezik. Osnovno djelo napisano Abu'l-Layṯ Naṣr b. Muḥammad as-Samarqandī, umro 373/983 (v. II, 904), a prevod od nama nepoznatog prevodioca.

Datumi i imena prepisivača nisu navedeni, ali je rukopis prepisan, vjerovatno, u XVIII stoljeću.

2531. ذخر المجاهدين فى آداب جهاد الدين 1125.

Djelo na turskom jeziku sa područja vaza, a u njemu su naročito istaknute vrline džihada. Napisao Sayyid Muḥammad b. aš-Šayẖ Ibrāhīm al-Ḥasanī (al-Ḥusaynī) 1019/1610. godine. Pisac je, dakle, živio u vrijeme sultana Aḥmeda b. Meḥmeda (1012-1026/1603-1617.), kako se to iz rukopisa razumije, a navedena godina sastava djela označena na kraju našeg rukopisa.

Karatay t. I, 371.

Početak:

بســم الله الرحمن الرحيم نـامهٔ فتحسـت زشاه عظيم إِنَّافَتَحْنَا لَكَ فَتْحاً مُبِيناً... اما بعد
اعني اول خداي جن و ناس بيحمد شكر و سپاس ... بندهٔ احقر السيد محمّد ابن الشيخ
ابراهيم الحسينى...

Djelo je podijeljeno na uvod, 34 poglavlja (faṣl) i završetak:

المقدمة فى اخلاص النية
الفصل ١٠ في اوقات الخروج الى السفر
الفصل ٢٠ في آداب الخروج
الفصل ٣٠ فيماذا يركب من الخيل
الفصل ٤٠ فيما يقول اذا ركب الدابة
الفصل ٥٠ في تكبير المسافر و تسبيحه
الفصل ٦٠ فيما يقول اذا رأى قرية
الفصل ٧٠ في آداب نزول العسكر
الفصل ٨٠ فيما يقول اذا نزل
الفصل ٩٠ فيما يقول عند الارتحال
الفصل ١٠٠ فيما يقول اذا انفلتت دابته او عصت
الفصل ١١٠ فيما يقول اذا ضل في الطرق او اشتبه عليه الطرق
الفصل ١٢٠ في الفال و الطيرة
الفصل ١٣٠ فيما يلزم على المسافر من تقوى الله
الفصل ١٤٠ استحباب الدعاء في السفر
الفصل ١٥٠ في طاعة الامام
الفصل ١٦٠ فيما يحق على الامام من التحفظ بمن معه من المسلمين و الرفق بهم
الفصل ١٧٠ في الامر بالمعروف و النهي عن المنكر
الفصل ١٨٠ في المشاورة مع اصحاب الرأي
الفصل ١٩٠ في سوء الغرور
الفصل ٢٠٠ في كراهة تمنى لقاء العدو
الفصل ٢١٠ في وجوب الصبر و الثبوت عند اللقاء
الفصل ٢٢٠ في تحريم الانهزام

الفصل ٢٣٠ في الثبوت للضعف

الفصل ٢٤٠ في معرفة الغالب و المغلوب

الفصل ٢٥٠ في الاستظهار عند القتال

الفصل ٢٦٠ في كيفية الصفوف عند القتال

الفصل ٣٠٠ فيا يقول عند القتال

الفصل ٣١٠ فيا يقول من الاسماء لحفظ المسلمين من الانهزام و المسافرين من اللصوص وشر الاعداء

الفصل ٣٢٠ في اسباب الانهزام العدو خذلانه

الفصل ٣٣٠ فيا ينقش على الاسلحة

الفصل ٣٤٠ في الخواص المعدنية

خاتمة الكتاب في آداب الرجوع عن السفر

خاتمة الخاتمة في آداب ركوب السفن و اسباب سلامتها

L. 62; 20 x 12,5. Nasẖ, pisan rukom vještog prepisivača, mjestimično vokaliziran. Poglavlja i istaknute riječi pisane zlatnim slovima. Rečenice rastavljene krupnim zlatnim tačkama. Na marginama ima ponešto objašnjenja, pisanih rukom istog prepisivača. Prva stranica ukrašena unvanom. Tekst obrubljen po jednom debljom zlatnom linijom. Papir bijel, glat, malo oštećen; povez kožni, također malo oštećen i s utisnutim ornamentima na sredini korica i na preklopu.

Završetak:

فرغت عنها يد مؤلفها الفقير الى عفور به الغني السيد محمد الحسيني عامله الله بلطفه الخق و طوله الوف ضحوة الحادى و العشرين يوم الاثنين من شهر ربيع الآخر من سنة تسع عشرة والف - ١٠١٩

Prepisao Isḥāq Ḫalīfā Kīlārī u četvrtak, mjeseca ramazana 1037/1628.

Na početku ispisan sadražj djela crvenim i crnim mastilom, a iza toga je napisan pohvala (pozitivna ocjena) djela od strane Mehmeda b. Sa'duddina, šajhul-islama (u. 1283/1866). Na prvom listu bilješke: cijena knjige 45 groša, ime i pečat bivšeg vlasnika knjige: as-Sayyid Hafiz Ibrahim-efendi, a godina u pečatu je ili 121. ili 131. (1709. ili 1718)., zatim navedeni naslov knjige i bilješka o njenom uvakufljenju. Na posljednjem listu bilješka bivšeg vlasnika: Bosanac Defterdarzade (Defterdarević) Muhamed Behaudin b. Abdulkerim, i njegov pečat u kome se može pročitati godina 281/1864.

Uvakufio Muḥamed ʿĀkif Hadžihusejnović, 1349/1930. godine (v. bilješku na 1. listu).

2532. Zbirka (مجموع), 3 2641.

L. 33; 18 x 12. Taʿlīq, od različitih prepisivača. Po rubovima ima malo dopuna i tumačenja. Papir bijel i žućkast; bez poveza.

1. L. 1-19. زبدة النصائح

Kraća risala, na turskom jeziku, s područja propovjedništva. Napisao Ǧaʿfar-efendī b. Meḥmed al-ʿIyānī, umro oko 1020/1611. Naslov je prema rukopisu i izvorima. Međutim, u uvodu ovog primjerka piše da je osnovan risala napisana na perzijskom jeziku, pa nam nije sasvim jasno da li je navedeni autor pisac osnovnog djela ili je ovdje kao prevodilac.

ḤḪ II, 954; AM II, 254; Kairo t, 53.

Početak:

الحمد لمستحقه والصلوة على نبيه محمد ومحقه و بعد بو رسالۀ فاريه نك اصلى جامع اولان بحرفات سرهرات سلطان معنوى شيخ الاسلام هروى قدس سره بيور مشلر

2. L. 21-31. شرح الرسالة الموسوية فى القياس

Komentar kratkom natpisu o silogizmu u logici. Osnovnu risalu napisao je Mūsā b. ʿAbdullāh at-Tōqātī ar-Rūmī, Pahliwān, umro 1132/1719 (v. I, 123), a ovaj komentar Muḥammad b. Muṣṭafā al-Arẓarūmī 1240/1824. Ime komentatora i godina sastava prema rukopisu.

Početak:

نحمدك يا من فضلنا بالمنطق الفصيح...وبعد فيقول العبد الفقير الى الله الغنىّ محمد بن مصطفى الارضرومى ...لما كانت الرسالة القياسية لمولانا...موسى الكليم البهلوانى

Tekst osnovne risale podvučen crvenom linijom.

3. L. 32-33. الرسالة الموسوية فى القياس

Osnovna risala, na koju je napisan gornji komentar. Dobrača (I, 123) nije bio siguran ko je autor ove risale, ali je naveo tačne izvore o njenom naslovu i autoru. (GAL, S II, 956; AM II, 482).

Prepis pod tačkom 1 potječe iz prve polovine XIX stoljeća, a pod tačkom 2 i 3 prepisao je Čelić Salih b. Mustafa 1301/1883.

كتبها الاضعف العباد كاليك صالح بن مصطفى...سنة ١٣٠١

2533. دلائل نبوت محمدى وشمائل 570.

فتوت احمدى

Prevod djela معارج النبوة فى مدارج الفتوة o životu poslanika Muhameda, koje je na perzijskom jeziku napisao Mu' īnuddīn Muḥammad b. Ibrāhīm al-Farāhī-Monlā Miskīn, umro 954/1547., a na turski jezik preveo Meḥmed b. Meḥmed al-Uskūbī-Alti Parmak, u. 1033/1623.

ḤḪ II, 1723; Karatay t, 1064; B. Flemming, 68.

Početak: لك الحمد يا واهب العطاء و يا كاشف الغطاء لك البقاء ومنك التقا...

L. 237; 29 x 20,5. Nasḫ, pisan vještom rukom prepisivača. Poglavlja, ajeti, hadisi i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Tekst na prve dvije stranice obrubljen po dvjema tankim crvenim i jednom debelom linijom između njih, a na ostalim stranicama po jednom tankom crvenom linijom. Papir bijel, glat; povez kožni, malo oštećen.

Prepisao Murād b. 'Abdulqādir Ṣokōllū u selu Godomil, u utorak 12. rebiul-evvela 1084/1673.

كتبه الحقير مراد بن عبد القادر صقوللو.. قد وقع الفراغ من كتابة هذه النسخة الشريفة
سنة اربع وثمانين والف فى شهر ربيع الاولك اون ايكينجى كونى كه مبارك سه شنبه
كونيدر. فرمان اولنان اوزى سفرينه قالقوب ايكينجى كوناقده كه زعامتمز قريه لرندن
غود وميل قريه ده وقت بين الصلوتين ده تمام اولدى و بوكتاب شريفى تحرير اتدولمزده اون
آلتى ياشنده ايدك

Na prvom zaštitnom listu Fatiha, sura Ihlas i dva mala nečitljiva pečata, vjerovatno ranijeg vlasnika. Na posljednjem zaštitnom listu prevod bilješke o prepisivaču na našem jeziku s potpisom nekog Enesa Muftića, godine 1930.

2534. ISTO 468.

L. 193 (sa označenom originalnom polijacijom); 28 x 19. Nasḫ i ta' līq, pisani uvježbanom rukom prepisivača. Djelo na početku manjkavo. Poglavlja, ajeti, hadisi i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Papir žućkast, glat, dohvaćen vlagom, pa je i pismo djelomično oštećeno; povez polukožni, oštećen.

Rukopis potiče, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na početku prvog lista naslov djela, koji je napisao Mehmed Handžić, stariji i noviji pečat ove biblioteke i riječ „Kadić", što zaključujemo da je rukopis iz biblioteke Muhamed-Enveri Kadića. Na posljednjem listu vježbe u pisanju, jedan mali nečitljiv pečat, te bilješka na turskom jeziku, pisana vrlo slabim rukopisom, o bivšem vlasniku knjige i njegov pečat: Hadžiosmanović Šakir, sin Mustafe iz mahale Topal Inehan, sada Lubina mahala na Vratniku u Sarajevu, godine 1290/1873. Ta bilješka glasi:

بو كتابك صاحب مدينهٔ سراى بوسنه قضا سنده وقزنجى اصنافنده وقلعه دورننده طويله
اغان محله سنده بولنان حاجى عثمانويك شاكر بن مصطفى بو كتاب نوقت (؟) الدى ٢٨
شوال فى سنة ١٢٩٠ ـ فيات غروش ٢٥

Ispod ove bilješke ispisana imena nekih osoba iz Sarajeva:

Bezarović Mustafa-efendi	بزارويك محمد افندى
Podžipac Muhamed-efendi	بوجباج محمد افندى
Svrzo Husejn-aga	اسورزو حسين آغا
Kadro Mustafa-aga	قادرو مصطفى آغا
Malkuna (?)	مالوقنه
Harba Ibrahim-aga	حرجه ابراهيم آغا
Tabak Hadži Pašo	طباق حاجى باشو
Telalagić Muhamed-aga	دللا لغيك محمد آغا

2535. Zbirka (مجموع), 3 5363.

L. 73; 19,5 x 10. Nasḫ, od različitih prepisivača, pisan vještom rukom. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Po rubovima ima malo bilježaka u vezi sa tekstom. Papir blijedožućkast, glat, čvrst; povez kožni, s preklopom. Korice i preklop ukrašene pozlaćenim ornamentima.

1. L. 1-64. ميزان الحق فى اختيار الاحق

Izvanredna rasprava o nizu spornih tačaka između strogih vjernika i mistika, vođena u Istanbulu, za vlade sultana Murata IV (vladao od 1032/1049/1622-1639).

U ovoj raspravi pisac se odriče stroge ortodoksne nauke svojih učitelja Sivasije i Kadi-zadea. Raspravu je napisao Muṣṭafā b. 'Abdullāh, Kātib Čelebī - Ḥāğği Ḫalīfa, umro 1067/1657.

Ovo je njegovo posljednje djelo, koje je dovršio u mjesecu saferu 1067/novembar 1656), a umro je deset mjeseci kasnije, 17. zul-hidžeta 1067 (27. septembar 1657), u pedesetoj godini života.

U uvodu govori o razumu kao vrhunskom daru neba, a onda dijeli djelo na predgovor (mukaddime), 21 poglavlje (baḥs) i završetak (ḫātime).

Na početku, prije besmele, lijep unvan, izrađen zlatnom bojom, ali bez naslova. Teskt na prve dvije stranice obrubljen jednom debelom zlatnom, a na ostalim stranicama jednom tankom crvenom linijom.

Blochet S, 1132 i 1149; Rieu t, 254; Flügel II, 267;
Karatay t. I, 1482; B. Fleming, 379. i M. Götz XIII 4, 135.

Početak:

الحمد لله الذى جعل العقل حجة فى خلقه. وايد الشرع به فيها يفترق بين الباطل
وحقه... وبعد اول افرنيش دن بروميان ارباب رانش ده عقل ايله...

Nema bilješke o prepisivaču i datumu prepisa, ali prepis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na 65. listu jedna fetva na turskom jeziku.

2. L. 67-68. قصيدهٔ ميمون ودر مكنون

Pjesma u pohvalu Muhameda a.s. Napisao Nu'mān b. Ṯābit Abū Ḥanīfā, umro 150/767. Naslov je prema uvodu, koji je na turskom jeziku. Međutim, Brockelmann (S I, 287) spominje pjesmu pod naslovom قصيدة النعمانية , ali nismo sigurni da li je to ista pjesma kao i kod nas. Na kraju uvoda prepisivač kaže da je pjesma prenesena iz djela تحفة امام النسفى , ali nismo mogli ustanoviti o kojem Nesefiju je riječ.

Početak: هَرَبْنَا رَبَّنَا مِمَّنْ سِوَاكَا وشِينَا عُزْلَةً عَمَّا سِوَاكَا

3. L. 72-73. قصيدهٔ محبّى افندى

Jedna pjesma, na turskom jeziku, koju je spjevao Muṣṭafā Muḥibbī-efendī, mufija iz Zvornika, 1238/1822.

Datum sastava izražen riječima na kraju kaside:

اصفا بادا مبارك زيب فتحك حرمّى

Pjesma je pisana ta'līqom, koji je teško čitljiv.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

2536. Zbirka (مجموع), 3 702.

L. 260 (prva djelo u zbirci paginirano); 21 x 14. Nasḫ, pisan vještom rukom prepisivača, djelomično vokaliziran. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom, a neke podvučene crvenom linijom. Prva stranica ukrašena unvanom u bojama, a tekst na prve dvije stranice obrubljen po jednom debelom zlatnom linijom. Tekst na ostalim stranicama obrubljen po dvjema tankim crvenim linijama, a margine po jednom tankom crvenom linijom. Po marginama ima poneka bilješka, većinom pisana crvenim mastilom. Papir bijel i žućkast; povez kožni s utisnutim ornametima na koricama i preklopu.

1. L. 1-246. زبدة الكلام فيما يحتاج اليه الخاص والعام

Prikaz nauke o islamskim dužnostima i propisima (namaz, post, zekat i hadž), te izabranih pravnih i etičkih pitanja, i na kraju o Kur'anu i dovama, koje je na turskom jeziku napisao Aḥmad Veġdī-efendi, živio u prvoj polovini XI/XVII stoljeća.

OM II, 50; M. Götz XIII 4, 53.

Početak:

حمد قراوان وثناى بى بيان اول واجب الوجود...بعده احقر العباد اعنى وجدى
تامراد...زبدة الكلام فيما يحتاج اليه الخاص والعام اسميله مسمّى ايتدم واون باب
ويتمش اوج فصل وبرخاتمه اوزرينه مرتب ايلدم

Prepis završen 17. redžeba 1174/1761.

Na kraju ovog djela, na margini, bilješka da je djelo uporeeno 1176/1763., a ispod toga i na sljedećem listu napisana je genealogija Muhamedova i bilješka o istihari.

2. L. 248b-251a. ملت ابراهيم خصوصنده بر رساله

Kraća risala na turskom jeziku o vjeri Božijeg poslanika Ibrahima a.s. i o odnosu islama prema toj vjeri. Napisao Yahya-efendi Minqārīzāde, umro 1088/1677. (v. I, 512 i II, 1827,2).

Prepis završen 1199/1784.

Na listovima 251-254. izvadak iz nekog djela na turskom jeziku o stvaranju svijeta.

3. L. 254b-260. ترجمهٔ رسالة النيل

Kratka risala o rijeci Nilu, koju je na arapskom jeziku napisao Muḥammad b. Zaynul'ābidīn b. Muḥammad b. 'Alī Šamsuddīn Abu'l-Ḥasan al-Bakrī, umro 1087/1676, a ovaj prevod na turskom jeziku je od nama nepoznatog prevodioca. Isamil-paša AM II, 290. spominje da je navedeni pisac napisao djelo pod naslovom: تأليف فى النيل وما ورد فيه من الايات والاحاديث

Prema uvodu u našem rukopisu zaključujemo da je riječ o piscu koga navodi Ismail-paša, a naš naslov risale je prema rukopisu.

Početak:

الحمد لله رب العالمين...اما بعد سبب تحريرا اين رساله وموجب تسطير اين مقاله
اولدركه...مولانا محمد افندى ابن المرحوم شيخ زين العابدين البكرى الصديق

Na početku su dvije bilješke ranijih vlasnika: Salih Izet Hromo-zade i njegovi pečati, i Kaukči-zade šejh Abdulah, a na sljedeća dva lista napisan sadražaj djela. Na 261. i 262. listu nalaze se dvije iste bilješke na turskom jeziku o postizanju murada (želje), koje se pripisuju Abū Su'ūdu. Na kraju dvije bilješke o rođenju neke djece i stihovi na turskom jeziku.

Uvakufio Izzet Salih-efendi Hromo-zade.

2537. فضائل 3515.

(كتاب الفضائل)

Djelo na turskom jeziku o propovijedi i vjerskim dužnostima: namazu, zekatu i milosrđu. Gornji, prvi naslov, prema uvodu našeg rukopisa. Drugi naslov prema bilješci prepisivača na kraju. Napisao Aq ʿAlī-efendī Izmīdī (Izmitlī), - Koğa ʿAlī, zv. Aq Baba, koji je živio i radio u prvoj polovini XI/XVII, ili u drugoj polovini XII/XVIII stoljeća.

O.M. I, 215, Ismāʿīl-paša: Ḏayl II, 319.

Pisac u početku navodi svoje gornje ime i mjesto porijekla (Izmit, u vilajetu Kodža Ejli, u sjeverozapadnom kutu Anadola). On tu kaže da je namjeravao pisati na arapskom jeziku, ali da mu je neki njegov prijatelj i drug savjetovao da je „bolje i korisnije" da napiše djelo na turskom jeziku, što je on i prihvatio i tako ovaj rad napisao. Vrijeme kad je pisac živio i radio nije izvjesno. Prepisivač našeg primjerka zabilježio je da je prepis dovršio 1030/1620. Ismaʿīl-paša (Ḏayl II, 319) kaže da je njegov primjerak „bez datuma, ali starog rukopisa", dok M. Tahir kaže da je rad sastavljen 1168/1754. Držimo da je ovaj navod M. Tahira pogrešan, a da je to datum nekog prepisa. Inače su podaci o životu pisca oskudni, i navedeni izvori raspolažu u tom pogledu samo s onim što je on sam kratko rekao o sebi u uvodu ovog rada. Drugi izvori ga uopće ne spominju.

Početak: الحمد لله الذى فطر السموات والارضين ونوّر بنور المعرفة قلوب العارفين...

Nakon ovog oduljeg počasnog uvoda na arapskom jeziku, autor započinje samo djelo na turskom jeziku (zapravo je ovo pravi početak):

حمد بى بايان اول قادر سبحان كه قدرت قوتيله اون سكز بيك عالمى موجود قلدى وجمله

اشيايى يوقلق بوداغندن (؟) وجود صحرا سنه كتوردى...

Djelo je raspoređeno na tri poglavlja (bāb):

الباب الاول ـ فى فضائل العلم

الباب الثانى ـ فى فضائل الصلوة واركانها

الباب الثالث ـ فى فضائل الزكوة والصدقة

Mnogi hadisi, koje pisac navodi, slabe su vjerodostojnosti, neprovjereni i nepouzdani.

Završetak djela:

... كه دنياده قيوب كدجكرلر وكه مغرور اوليوب الله بو ير وغندن برقدم تجاوز ايدوب

طشره اولياسن الله الموفق والمعين.

Prepisao ʿAlīšāh b. ʿOmar (za nekog dobrotvora, sina Seyyid Ṣāliḥova), u četvrtak 15. rebiul-ahira 1030/1620, što se razumije iz dvije bilješke na kraju.

(تم كتاب الفضائل من يد عليشاه الضعيف سيد فضلا (؟) بن سيد صالح الى رحمة الله

تعالى. تمت تمام فى وقت الضحى سنة ثلثين والف بعون الله تعالى).

(List 74b i 75a)

Druga bilješka o prepisu (na listu 75a):

تمت تمام بعون الله الملك المنان وكان الفراغ من نسخ هذا الفضائل الكريم فى يوم جهار

شنبه الخامس عشر ربيع الآخر سنة ثلثين والف... كتب الفقير والحقير عليشاه بن عمر

L. 75; 20,5 x 15. Taʿlīq sa nešto nasha, pisan uvježbanom rukom, vokalizovan. Navedeni tekst Kur'ana i hadisa, kao i istaknute riječi podvučen crvenom linijom. Papir tamnobijel, deblji i mnogi listovi dohvaćeni vlagom, naročito po rubovima. Povez polukožni, oštećen vlagom.

Na prvom zaštitnom listu bilješke na turskom jeziku o nekim dugovima i postavljanju nekih nišana.

Na kraju jedan hadis s tumačenjem na turskom jeziku, kraći recept i zapisi, te ajeti iz Kur'ana.

2538. Zbirka(مجموع), 2 630.

L. 155; 23,5 x 17. Nasẖ, pisan vještom rukom. Poglavlja i istknute riječi pisane crvenim mastilom, a neke podvučene crvenom crticom. Papir bijel, čvrst, deblji; povez polukožni, s preklopom.

1. L. 1-145. مباحث الايمان

Popularni priručnik islamskog vjerovanja, islamske etike i sekti, u kome pisac brani stanovište sunneta, specijalno protiv nauke i praktične primjene hurufija. Napisao neki Nuṣḥī an-Nāṣiḥī, živio u prvoj polovini XI/XVII stoljeća. Naslov u našem rukopisu, koji je napisan kasnije: مبحث ايمان او وصيت نامه

Karatay t I, 126; Vohd - M. Götz XIII 4, 45.

Početak:

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على محمد وآله اجمعين. قيل فى حق هذا الكتاب

عزيز دو تغيل (؟) اى الجان نه خوش نعمت درر ايمان.. اما بعد بلكل وآكاه اولغل كم

الك اول مؤمنه فرض وواجب اولان كشى نه طريقيله عند الله...

2. L. 146b-155. (رسالة فى بيان لفظ فلاسفة)

Kraći rad, na turskom jeziku, o tumačenju riječi „felāsefe", od nepoznatog pisca. Naslov smo dali prema uvodu, ali čini nam se da je ovo izvadak iz nekog opširnijeg djela.

Početak (bez besmele i hamdele):

الفلاسفة فلسفه يونان ديلنجه محبّة الحكمة ديمكدر و فيلسوف فيلاسوفادر فيلا محبت ديمكدر

وسوفا حكمت معناسنه در

Završetak:

ناسی كفر و بدعته دعوت ايده و باطل ايله مسلمانلرايله مجادله ايليه تاكه دين وحق باطل ايده وكفر و باطل حق اليه فن يضل الله فلا هادى له...

Oba djela prepisao Muḥammad b. ʻAlī, 27. rebiul-evvela 1256/1840.

Uvakufio Turbić (ili Terbić, Trbić, Trebinjac) Monllā Ṣāliḥ b. Aḥmad, nastanjen u Sarajevu, u Sahtijan-mahali, i predao rukopis muteveliji hadži Ḫalīl b. Ṣāliḥu Hercegliji, rebiul-evvela 1256/1840, dakle iste godine kada je i prepisan.

(وقف هذه النسخة الشريفة...تربيك ملا صالح بن احمد الساكن فى بوسنه سراى فى محلة سحتيان وسلمه الفقير الحقير المولى الحاج خليل بن صالح الهرسنكوى...ربيع الاول سنة ١٢٥٦.

Iz Šehdi-efendijine biblioteke.

2539. مَنَاظِم بركوى 767.

Djelo na turskom jeziku, većim dijelom u stihovima, u kome je data prerada nekoliko risala - sa hadisima, ajetima i poukama - prevedenih s arapskog jezika. Velika većina sadržaja ovog djela iz područja islamskog ćudoređa i lijepog ponašanja.

Osnovni radovi, prema kojima je ova prerada izrađena, su: طريقت محمديه (od Bergivija), الفقه الاكبر (od Abū Ḥanīfe), الفقه الكيدانى (od Luṭfullāh Nesefija), عوامل (od Bergivija) i dr.

Ovo djelo (مناظم بركوى) zapravo je opširnija viša vjerska početnica (ʻilmi-hāl) svoje vrste, kako to sam pisac napominje, kad u tekstu, gdje govori o ovom svom radu, upotrebljava naziv: مجموعة علم حال ومنظومهٔ فى الحال

(v. na listu 50b). Jezik i stil nisu pravi turski (ima mnogo arapskih riječi), pa bi se moglo reći da pisac nije Turčin. Ima grešaka i u sadržaju.

Napisao neki Sayyid ʻAbdurraḥmān, s ostrva Krete, krajem X/XVI ili početko XI/XVII stoljeća, kako se to može razumjeti iz bilješke u rukopisu.

Naslov u rukopisu: هذا كتاب مناظم بركوى

Naslov (koji je neobičan), i ovi podaci, uzeti su iz rukopisa. Inače, o ovom djelu ne nalazimo spomena u izvorima koji su nam pristupačni.

Na kraju (list 143) pisac traži da se za njeg čitalac moli, a onda bilježi navedeno ime, a potom ime svoga sina Muḥameda. Za njega, čini se, uzima počasni nadimak: سيدى

Iz stihova na listu 24, o datumu smrti svojih roditelj, moglo bi se razumijeti da mu je očevo ime Ḥamza-efendi. Tu kaže da mu je otac umro 1076/1665, a majka 1094/1682.

Početak poslije besmele:

Početak poslije besmele:

حمد لله شغل نظمه راغب اولدم بر زمان كون بكون
ايتدى ترق قلبده آنك لذق
هرنه دكلو نظم اولنديسه آنى جمع ايليم
تاكه اكا مجرمى نوعا محمد أمتى

Ovaj uvod ima 25 stihova. Posljednji stih uvoda:

پس بو در تدن لازم اولدى جمله ايتمك فرار
سيدى نفسك اهدر اكله ايله تفرق

Riječ سيدى (na početku drugog polustiha) pisana crveno.

Nekoliko naslova prvih poglavlja:

1. 13 stihova	فى بيان الكفر
2. 7 stihova	فى بيان البدعة
3. 13 stihova	فى بيان الريا
4. 11 stihova	فى بيان الكبر
5. 10 stihova	فى بيان اخلاق الذميمة
6. 20 stihova	فى بيان اخلاق الحميدة

U prvom dijelu ovog rukopisa (listovi 1-27) ima oko 100 ovakvih naslova s kraćim brojem stihova.

Posljednji je naslov: فى بيان الشهود العشرة

Drugi dio rukopisa.

(list 49b-141)

Početak uvoda, poslije besmele:

وكلّ مضطرّ منه يستعين حمد وثنا بيك بيك اون سكز بيك قرق بيك سكسان بيك يوز بيك صايسز عالمى يوقدن وار ايدن عناداً واستكباراً فرمان شريفنه مخالفت ايده نلك مكانن نار ايدن الله..

Prvo poglavlje, nakon uvoda (na listu 52b):

فى بيان افراد آفات القلب

Ovaj drugi dio rukopisa ima 70 poglavlja.

Posljednje poglavlje (na listu 141b) je: في بيان المفسدات العامة في الحقيقة

Završetak osnovnog djela (drugog dijela):

... بشنجى اوزاقدن كورن آدم نمازده اولماسنه شك ايدرسه عمل كثيردر عذرسز فرائضدن برنى ترك حدث قصد ايتمك نه وجهله اولورسه اولسون. تم فقه كيدانى عليه رحمة الصمدانى

Na posljednja tri lista je ukratko dat rezime (kratak sadržaj) cjelokupnog djela.

L. 144; 20 x 14,5. Nasẖ, lijep, pisan vještom rukom. U pismu i sadržaju ima grešaka. Naslovi i istkanute riječi pisani crvenim mastilom. Papir tamnobijel, glat, čvrst; tekst obrubljen crvenom linijom; po rubovima listova ima dosta bilježaka, pisanih rukom istog prepisivača, što je dio samog rada. Povez kartonski.

Prepis dovršen 1112/1700, držimo, na ostrvu Kreti.

(Bilješka na kraju: سنة ١١١٢ في ٢٧ جا)

Na posljednjoj strani dvije bilješke s imenima i ličnim pečatima ranijih vlasnika. Prvi je: Aḥmed b. Muḥamed b. ʻAbdurraḥmān el-Ḫāniyevī (sa ostrva Krete, iz Kaneje), 23. safer (11)54/1741.

(قد استصحبه الفقير احمد بن محمد بن عبد الرحمن... الخانيوى من جزيرة الكريد في ٢٣ صفر سنة ٥٤)

Iz navedene bilješke može se razumjeti da je ovaj vlasnik unuk autora.

U drugoj bilješci potpisao se kao vlasnik: Muhamed Asim Rizāī Efendīzāde (Rizaefendić), pisar u Dīvānu (Medžilsi-kalem) Bosanskog ajāleta. U pečatu mu se može pročitati datum: 1281/1864. Ispod toga kratka bilješka na turskom jeziku, s područja fikha.

2540. Zbirka(مجموع), 2 3651.

L. 172 (10-162). Nasẖ, lijep, specifičan, pisan vještom rukom. Naslovi i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Na kraju veći broj listova dopisan rukom drugog prepisivača, taʻlīq pismom. Papir tamnobijel, deblji, čvrst, glat; povez polukožni, s preklopom, oštećen; mnogi listovi prosuti.

1. L. 1-10. (مختصر) ذخر المجاهدين في آداب جهاد الدين

Skraćena prerada djela o vrijednostima svete borbe za vjeru (džihad). Oboje napisao Meḥmed b. aš-Šayẖ Ibrāhīm al-Ḥusaynī (al-Ḥasanī), živio i radio za vrijeme sultana Aḥmeda b. Meḥmeda (vladao 1012-1026/1003/1617). O ovoj skraćenoj preradi nema spomena u pristupačnim izvorima. Jedino Karatay (t I, 371) navodi djelo pod naslovom:
ذخر المجاهدين في آداب جهاد الدين , na osnovu kojeg je napisana ova prerada.

Početak:

هو الذي ارسل رسوله بالهدى و دين الحق ليظهره على الدين كله و كفى بالله شهيدا... و على سائل المجاهدين في سبيل الله الى يوم الدين. اما بعد بو عبد فقير و حقير... السيد محمد بن الشيخ ابراهيم الحسيني... ايدركه احكام جهاد واحوال غزابيانده بوندن اقدام... ذخر المجاهدين في آداب جهاد الدين...

Djelo ima deset poglavlja (faṣl) i završetak (ẖātime).

Zavrestak:

... كه پيغمبر صلعم دن مرو يدر تو بالربنا او بالايغادر حوبا اندن صكره قربان ايدوب قرايه بخش ايليه كه مسنوندر و الله اعلم بالصواب و اليه المرجع و المآب.

Rub posljednje stranice (10b) ispunjen bilješkama i zapisima o učenju nekih ajeta, koje se uče u časovima opasnosti, na putovanjima kopnom i morem.

2. L. 11-172. نقد الدرر

Glosa poznatom komentaru „Durar", s područja fikha. Napisao Muḥammad b. Muṣṭafā al-Wānī al-Wanqolī, umro 1000/1592 (v. II, 1299, str.423).

Rukopis potječe iz XVII stoljeća.

Na naslovnoj stranici dva mala lična pečata, u kojima se mogu pročitati imena: Aḥmad 1123/1711; Fatima(?), te bilješka sa imenom vlasnika (Ṣāliḥ, učenik medrese, sin Bayrāmov, iz Mostara - Ṣāliḥ soẖta b. Bayrām al-Mostārī).

Iz Karađoz-begove biblioteke.

2541. Zbirka (مجموع), 4 1081.

L. 179; 19 x 14. Taʻlīq i nasẖ, pisani uvježbanom rukom. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom, a neke podvučene crvenom linijom. Po rubovima ima objašenjenja. Papir bijel, glat; povez kožni s preklopom.

1. L. 1-140. ترجمهٔ طريقة محمديه

Prevod, na turski jezik, Bergivijeva djela „aṭ-Ṭarīqa al-Muḥammadiyya". Preveo Meḥmed ʻIṣmetī, umro 1076/1665.

Karatay t I, 107; H. Shorwide XIII, 32.

Početak:

الحمد لله رب العالمين... بعد ذلك جديزر كوار مرحوم و مغفورله قدوة الفضلا بركوى شيخ محمد افنديك طريقة محمديه وسيرة احمديه اسميله مسمى ازلان كتاب... بو عبد فقير كثير التقصير محمد عصمتى

2. L. 146-161. معدل الصلاة (v. 2065,2)

3. L. 163-172. الاعتصام بالكتاب والسنة و الاجماع

Privrženost propisima Kur'ana, sunneta i idžma'a, izvađeno u sažetom obliku iz djela „aṭ-Ṭarīqa al-Muḥammadiyy".

4. L. 173-179 تجويد قرآن

Kratak udžbenik, na turskom jeziku, iz tedžvida, od nama nepoznatog pisca (v. I, 113).

Cijela zbirka prepisana 1107/1695.

Na prvom listu ime i pečat bivšeg vlasnika knjige: al-Haǧǧ Muṣṭafā, kadija.

Na kraju bilješka, na turskom jeziku, iz koje se može razumjeti da početkom muharrema 1139/1726. godine, Muṣṭafā b. Ḥasan Gračanlija daje svome bratu Hasanu, pred svjedocima, dokumenat s 4.000 akči, da se brine o njegovoj kćerki Aiši. Na kraju navedena imena svjedoka.

Uvakufio Svrzo Meḥmed-efendī, sin Muḥamed-agin 1931.

2542. ISTO 1551.

L. 89; 20 x 14,5. Nasẖ, sitniji. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom ili podvučene crvenom linijom. Papir bijel, glat; povez kožni s preklopom.

Prepisao Ḥasan b. Muḥammad 1114/1702.

Na prva dva lista ispisan sadržaj djela, a na posljednjem listu brisana bilješka o bivšem vlasniku knjige: hadži Ahmed b. Fadlullah, poznat pod imenom Serhatlija, nastanjen u Sarajevu, godina 1136/1724, kao i njegov pečat. Ispod ove je bilješka na turskom jeziku, oštećena vlagom i slabo čitljiva, ali se razumije da je riječi o nekoj fetvi.

Uvakufio Abdulbaki Džino-zade (v. bilejšku i pečat na 1. listu).

2543. ISTO 4145.

L. 282; 21 x 15. Nasẖ, krupniji. Poglavlja na marginama i neke istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Papir bijel, deblji; povez kožni s utisnutim ornamentima na sredini korica.

Prepisao ʿOmar b. Aḥmad Trepanić , hatib u džamiji svoga brata Ḫalīla hadži-efendije Gračaničevije, nastanjen u kasabi Gračanica, u subotu zulhidždžet 1174/1761. godine.

(حرره عمربن احمد الخطيب في جامع اخيه خليل الحاجى افندى ساكن في قصبهٔ
غراداجانجه غفر الله لها... قد وقع الفراغ وقت الظهر في اواخر ذى الحجة يوم السبت لسنة
اربع وستين ومائة والف من تاريخ نبوة)

Na prvih 18 nepaginiranih listova napisan sadržaj djela. Na prvom listu napisan crvenim mastilom naziv djela, ime vlasnika i prepisivača i nekoliko njegovih pečata u kojima se može pročitati: Omer.

هذا كتاب ترجمهٔ طريقة محمديه لعصمتى صاحب ومالك عمربن احمد تربانى

Na 282b. listu godina završetka prevoda 1065/1654. Na 283a. listu stihovi (dove) prepisivača na perzijskom i arapskom jeziku.

2544. ISTO 5953.

L. 130; 23 x 16,5. Taʿlīq. Kur'anski citati podvučeni crvenom linijom. Papir bijel, glat; povez polukožni s preklopom.

Prepis završen 1206/1791.

Na prvoj unutarnjoj korici i prvom a listu bilješke iz fikha, prenesene iz djela „Aẖlaṣ al-ẖālisa".

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

2545. ISTO 6759.

L. 170+14, 21 x 14,5. Taʿlīq, pisan vještom rukom. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Po rubovima ima kraćih komentara i bilježaka, koje se odnose na tekst, od istog prepisivača. Tekst obrubljen crvenom linijom. Papir bijel, glat, tanji; povez polukožni, s preklopom.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

(وتاريخ تمام ترجمه بيك آلتمش بش سنه سيدر كه قريبا ذكر اولندغى اوزره تاريخ
تأليف طريقتك سكسن بشنجى سنه سيدر والحمد لله على التمام...)

Iz ove bilješkese vidi da je djelo prevedeno 1065/1654. tj. 85 godina nakon što je napisano osnovno djelo.

Na drugom zaštitnom listu ime Sarāylī (Sarajlija) Šolbat Muḥamed, vjerovatno raniji vlasnik. Na prvih 14 listova sadržaj djela. Na kraju stihovi na arapskom i turskom jeziku u vidu dove.

2546. ISTO 5451.

L. 228; 18 x 13. Taʿlīq, pisan nešto slabijim rukopisom. Naslov napisan crvenim mastilom. Citati iz Kur'ana i hadisa ponegdje podvučeni crnom linijom. Papir tamnobijel; povez polukožni s preklopom.

Prepis završen 1246/1830.

Na prva dva lista imena bivših vlasnika knjige: Ibrahim b. hadži Bekir Visoki (iz Visokog) Džino-zade (?) neki, Abdulah i Salih b. Mula Mehmed b. Mula Mustafa Handžić, godina 1254/1838.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

2547. شفاء المؤمن 2179.

Djelo na turskom jeziku, koje tretira vrijednsoti, efikasnost i glavne propise učenja Kur'ana i raznih molitvi. Napisao ʿAlī Ḫalīfā b. Muḥammad al-Minqārī, živio u XI/XVII stoljeću.

AM I, 754; O.M. II, 55; Rieu, 20a; Karatay t I, 410.

Početak: الحمد لله الذى جعل كتابه العزيز شفاء...

L. 81; 20,5 x 14,5. Nasẖ-ta'līq. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Razni citati podvučeni crvenom linijom. Papir bijel; povez kožni.

Nema podataka o prepisivaču, niti datumu prepisa, ali smatramo da rukopis potječe iz druge polovine XVIII stoljeća.

Na naslovnoj stranici olovkom napisano ime (Osman Hadžić), a ispod toga mali okrugli pečat, vjerovatno ranijeg vlasnika, u kome se može pročitati: Abduhu Muhemed.

2548. ترجمۀ سلوان المطاع في عدوان الا تباع 5684.

Prevod na turski jezik djela „Zaštita kod Gospodara u slučaju neprijateljstva privrženih". Djelo govori o odanosti Bogu i skromnoj pobožnosti. Osnovno djelo na arapskom jeziku napisao je Muḥammad b. 'Abdullāh b. Muḥammad b. Ẓafar aṣ-Ṣiqalī al-Makkī Ḥoǧǧetuddīn, umro 565/1170, a preveo Qara Ḫalīl-zāde Meḥmed Sa'īd oko 1145/1732.

ḪḪ II, 998; Ahlwardt VII, 8750; Flügel I, 382, str. 357;
Karatay t II, 2729.

Početak:

سپاس بی غایه و ستایش بینهایه معطیء اهم مهمات... بعد از ین بو بندۀ کمترین...
محمد سعید بن قره خلیل عاملها الله بلطفه الخلیل...

L. 128; 21,5 x 14,5. Nasẖ-ta'līq, pomiješani. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom, a citati, iz Kur'ana i drugih djela, podvučeni crvenom linijom. Papir tamnobijel, čvrst, glat; povez polukožni, s preklopom.

Rukopis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na početku prve strnice lični pečat ranijeg vlasnika: Meḥmed (Muḥamed) Ḥabīb.

Na predzadnjem zaštitnom listu stihovi na turskom jeziku.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

2549. تحفه العشاق في معرفة عقائد اهل الحق 2121.

Zbirka propovijedi iz dogmatike. Napisao neki al-Ḥaǧǧ Dervīš 1167/1753. Naslov je prema rukopisu, koji je napisan na donjem prerezu knjige.

Na kraju djela autor kaže da je počeo pisati i sabirati građu za ovo djelo 1166/1752. i da ga je završio gore navedene godine.

U uvodu autor ističe da je obradio razgovore nekih poslanika s Bogom, Muhamedovo rođenje, njegova svjostva, donošenje objave od strane Džebraila, pozivanja u vjeru, Miradžu, silasku Kur'ana, tajnama evlija, Hidžri, itd.

Inače, naslov djela i ime autora ne spominje se u pristupačnim izvorima, pa je ovo djelo vrlo rijetko i malo poznato.

Početak:

الله تعالى يه حمد ثنا و رسول صلى الله عليه وسلم صلوة وألينه و اصحابنه دعا... بحمد الله تعالى يازو يازمغه المزده قلم بولمغله برتوركجه كتاب جمع اتمكه... اما بعد بلكل و اكاه اولغل كم الك اول مؤمنه فرض و واجب اولان بودركه كشى نه طريقله عند الله و عند الناس مؤمن كامل اولور

Završetak:

الحمد لله الذى جعلنا من العالمين العاملين... اما بعد فهذا التصنيف وجمع الحاج درويش عفى الله عنه... وكان الابتداء بتصنيفه وجمعه في تاريخ ست وستين ومائة والف... والاتمام في تاريخ يوم اثنين شهر رجب المرجب من سبع وستين ومائة والف... وقد كان الفراغ من تبييض هذا الجمع على يد عبد الضعيف الفقير.. ابراهيم بن مصطفى... لسنة تسع وسبعين ومائة والف...

L. 141; 20,5 x 14. Nasẖ, djelomično vokaliziran i pisan rukom vrlo vještog prepisivača. Neka poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Tekst na prve dvije stranice obrubljene po dvjema zlatnim linijama (tanja i deblja), a na sljedeće dvije po jednom tanjom zlatnom linijom. Papir bijeložućkast, čvrst; povez kožni, s preklopom, ima utisnute ornamente na sredini korica, na uglovima istih i na preklopu. Rukopis dobro očuvan.

Prepisao Ibrāhīm b. Muṣṭafā 1179/1765.

Na naslovnoj strnici ime i lični pečat ranijeg vlasnika: Ibrāhīm b. Muṣ afā, godina 1214/1799.

Na posljednjem zaštitnom listu tri kraće prigodne dove.

2550. ترجمۀ مرشد المتأهل 2985.

Prevod djela „Muršid al-Mutaehil" na turski jezik. Preveo Mustekīm-zāde Suleymān b. 'Abdurrahmān Sa'deddīn-efendī, umro u Istanbulu 1202/1787.

O.M. I, 168; Karatay t II, 2859, str. 312.

Početak:

الحمد لله الذى خلق من الماء بشرا فجعله نسبا وصهرا... وبعد وقتاكه زمانه خاتونلرى
لباسى فاخره ايله زينب ايدوب وسوقاقلره وصحر الرده كزرلر تنهاده ايتدوكلر يني

L. 50; 17 x 11. Nasẖ, sitniji, vokaliziran, lijep, pisan vještom rukom. Naslovi pisani crvenim mastilom; istaknute riječi podvučene crvenom linijom. Papir tamnožućkast, tanak, čvrst, glat. Tekst na prve dvije stranice obrubljen dvjema, a na ostalim jednom crvenom linijom. Nekoliko listova prosuto. U vrhu prve stranice jednostavan unvan. Listovi s početka dohvaćeni nekom masnoćom. Povez polukožni, oštećen.

Završetak:

...وقرآن تعليم ايده لروكتابت اوكرده لروعلمدن محتاج اولان علمی اوكرده لر و يوز كج
اوكردلر واوق آتمق اوكردهلر نفعی اولور۔ والله اعلم بالصواب.

Tekst, u cijelom djelu, potpuno vokaliziran. Prepisivač je to pomno preveo, kao da je djelo pripremao za udžbenik ili priručnik.

Prepisao Seyyid Ḥuseyn-efendī b. ʿAlī Brusawī, u medresi Šāh-zāde, u gradu Adranos (u dolini istoimene rijeke - grad je pripadao sandžaku Bursa), 11. ševvala 1246/1830.

(Bilješka na kraju:
(قدمت الكتاب بعون الله الملك الوهاب المحتاج الى ربه العزيز. كتبه الفقير الحقير العبد
الداعی سيد حسين افندی بورصوی الكائن شاه زاده مدرسه سی بن علی غفر الله لهم...فی
بلدة قظای اطرانوس...سنة ١٢٤٦ فی ١١ ش)

Na posljednjem zaštitnom listu, koji je potpuno žute boje, neke dove i tilsumi (talismani) na turskom jeziku.

Uvakufio ʿIzzet Ṣāliḥ-efendī Hromo-zāde (Hromić), 1284/1867 (v. njegov veliki pečat u rukopisu).

2551. Zbirka (مجموع), 5 4125.

L. 59; 23 x 14,5. Taʿlīq. Naslovi, poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom, a neke podvučene crvenom linijom. Po marginama ima dopuna, objašenjenja, ispravki i prevoda. Tekst obrubljen po dvjema tankim crvenim linijama. Papir bijel i tamnobijel, glat; povez polukožni.

1. L. 1-25. پند نامه (نصيحت نامه)

شيخ ظريفی

Prepisivač nije djelo završio. ۔ ناقص فی آخره ۔

Mističko-didaktičko-moralno djelo u stihu o načinima kako se može doći do savršenstva, kako se treba ponašati i čuvati jezik, distancirati se od laži, izdajstva, tražiti pouku u svemu što se vidi i doživi, pristojno govoriti. Sve ovo vodi savršenstvu kome čovjek teži. Napisao Šayẖ Ẓarīfī ʿOmar-efendī, umro 1210/1795.

O.M. I, 109; S. O. III, 262.

Početak: حمد بی حداول خدايه ابتدا حكمتنه يوقدر آنك انتها

2. 30b-40a. حكايۀ بشير وشادان

Priča „Bešir i Šadan" na turskom jeziku (v. I, 664,9, str. 435).

3. L. 40b-47. كتاب عروض

Anonimni turski prevod arapske metrike koju je na perzijskom jeziku napisao Wāhid Tibrīzī (v. I, 664,7, str. 434).

4. L. 48-57a. شرح القصيدة الطنطرانية

Komentar kasidi Ṭanṭarāniyi, koju je napisao Abū Naṣr Aḥmad b. ʿAbdurrazzāq Ṭanṭarānī (oko 480/1087) u pohvalu poznatog seldžučkog vezira Niẓāmul-Mulka. Komentar je napisao Muḥammad al-Bihištī al-Isfarāʾinī oko 900/1494 (v. I, 397,5, str. 244-5).

5. L. 57b-59. نظم عدد الكبائر

Kasida o nabrajanju (broju) velikih grijeha. Napisao ʿAlāʾuddīn Turkestānī, čija nam je biografija nepoznata. U našem rukopisu naslov je:
قصيدة علاء الدين التركستانی فی تعداد الكبائر من الذنوب

GAL, S II, 950.

Početak:

يا صاح اسمع عدد الكبائر من الذنوب ما سوى الصغائر
تعدادها سبعون بالحساب فاعلها بشره بالعذاب

Cijelu zbirku prepisao isti, nepoznati prepisivač 1268/1851.

Na prvom a listu stihovi na turskom jeziku s nišana šejha Šakir Rasima, sina šejh-Sirrije, godina 1307/1890. Na 30b listu također stihovi na turskom jeziku pjesnika Hašima. Na kraju turski prevod nekih perzijskih riječi, pisanih kasnije slabim rukopisom.

Rukopis je otkupljen od Hamdije Hajrulahovića iz Sarajeva.

2552. ISTO 3115.

L. 46; 18,5 x 12,5. Taʿlīq. Naslov i poglavlja pisani crvenim mastilom. Papir bijel, glat; povez polukožni s preklopom.

Završetak: ظريفی پندنی كوش ايله سنده حيات آبنی كل نوش ايله سنده

Prepisao ʿAbdullāh ʿAzmī b. Ibrāhīm as-Sarāyī (Sarajlija) 27. safera 1282/1865.

Rukopis je bio vlasništvo bivše Više islamske šerijatskoteološke škole u Sarajevu (v. pečat na kraju djela).

2553. انوار القلوب 3972.

Djelo na turskom jeziku s područja propovjedništva, u kome se govori o Božijem jedinstvu, poslanicima, Kur'anu i fikhskim propisima, od nepoznatog pisaca. Ovo je, zapravo, prevod s perzijskog jezika djela مصابيح الايمان ,

također od nepoznatog pisca. Naslovi prema rukopisu. Međutim, u pristupačnim izvorima nema spomena o ovim naslovima. Jedino, iz predgovora ovog rukopisa, razumijemo da je prevodilac radio i živio za vrijeme sultana Ahmed-hana b. Mehmed-hana (vladao od 1012-1026/1603/1617).

Djelo je raspoređeno na 50 poglavlja (faṣl).

Početak:
سبا س بی قیاس اول خالق الجن والناس حضرتلر ینه که مشکوة قلوب ایچره مصابیح ایمانی فروزان.. اما بعد کتاب مصابیح الایمان که نادرهٔ دور زمان اولوب...

Završetak:
...نصق قصدله ورانك حالندن ونصق خطا ایله اورانك عاقله سی اوزره اولور والله تعالی اعلم بحقیقة الحال والحمد لله علی الاتمام والاکمال وصلی الله...

Prvo poglavlje: فصل اول توحید ومعرفت بیاننده در

Treće poglavlje: اوجنجی فصل دیدار بیچون و بیچونه بیاننده در

Peto poglavlje: بشنجی فصل قرآن وسائر کتب اوزر ینه فضیلتنی بیان ایدر

L. 174 + 4 (sa originalnom folijacijom); 21 x 16. Nasẖ, pisan vještom rukom prepisivača. Poglavlja, istaknute riječi, ajeti i hadisi pisani crvenim mastilom. Tekst obrubljen po dvjema tankim crvenim linijama. Papir žućkast, oštećen zbog česte upotrebe; povez kožni, također oštećen.

Prepisao nepoznati prepisivač 1128/1715.

Na posljednjem zaštitnom listu nekoliko hadisa, bilješka na arapskom jeziku o obmanjivanju ljudi od strane satane, prenesena iz djela „Bahğet al-anwār" i druge beznačajne bilješke.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

2554. لُطْفِیهٔ وهبی 1038.

Spjev (poema) na turskom jeziku, u stihu mesnevi, poučnog sadržaja, što ga je sastavio Muḥammad b. Rāšid (Rešīd) b. Muḥammad, s pjesničkom pseudonimom Vehbī, zv. Sunbul-zāde, umro 1224/1809. Po nekima, pisac je umro 1214/1799. Sastavljač je ovaj spjev dovršio za jednu sedmicu, a namijenio ga je svome sinu Lutfullahu radeći pri tom po uzoru na ranijeg pjesnika Nabija, koji je sastavio spjev خیریهٔ نابی (v. II, 1919,2, str. 953).

Blochet II, 253; Flügel I, 675; Karatay t II, 2593.

Djelo ima uvod i oko stotinu kraćih poglavlja i završetak (ẖātime). Broji 1168 stihova.

Početak uvoda (prvi stih): حمد او خلاقه که قلدی احسان
برآوج طیراغه شکل انسان

Prvi naslov, poslije uvoda: درخطاب فرزند خویش

Prvi stih toga poglavlja: بعد ذا ای ولد آکارهم
جکرم یاره سی لطف اللهم

Nakon posljednjeg poglavlja (hatime) dva završna stiha pod naslovom:

تاریخ لناظمه
شبهه سز اقرب الطاف الهیدرکیم
کلك وهبی بونی بر هفته ده ایتدی اتمام
اولدی تاریخنده خال رخ زیبای خیال
احسن وجهله لطفیهٔ بوبولدی ختام

L. 31; 22,5 x 12,5. Ta'līq s nešto nasẖa, pisan vještom rukom. Papir tamnobijel, tanak, glat; povez polukožni.

Rukopis potiče iz XIII/XIX stoljeća.

Uvakufio Muṣṭafā-beg Dženetić, kao evladijjet vakuf, godine 1289/1872, što se vidi iz krupno pisane bilješke na naslovnoj stranici. Tu je i njegov lični pečat, kao i pečat Gazi Husrev-begove biblioteke.

2555. Zbirka(مجموع), 2 3321.

L. 51, 24,5 x 17,5. Nasẖ s primjesom ta'līqa, slabiji, ali čitljiv. Papir tamnožućkast, tanak; povez kartonski.

1. L. 1-43a ISTO

Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom.

2. L. 43b-45b بدء الامالی

U rukopisu naslov: هذا كتاب بدء الامالی

Spjev o islamskoj dogmatici (akaid). Napisao Sirāğuddīn 'Alī b. 'Oṯmān al-Ūšī al-Farganī, umro 575/1179 (v. I, 67).

Na listu 46 nalazi se kraći rad na turskom jeziku o islamskom braku (فی بیان كیفیة النكاح) vjerovatno izvadak iz nekog fikhskog djela.

Na listovima 47-49 kraći rad na arapskom jeziku o učenju i traženju nauke s poglavljem (فصل فی تعظیم العلم واهله).

Rad je nepotpun s početka i na kraju.

Na listu 50a dvije bilješke; prva o obnovi nikaha (vjenčanja), a druga sadrži dovu koja se uči na početku tevhida.

Na posljednjoj stranici (list 50b) islamsko vjerovanje (امنت بالله) u stihovima, na turskom jeziku.

Prepisao Muḥammad b. ʻAlī b. Ḥasan b. Rustem-beg Pašić, učenik muftije h. Ahmed-efendije Škaljića, godine 1309/1891, u Medresi u Rogatici (v. bilješku na listu 43a i 45b).

Na prvom zaštitnom listu (stranica a) razne riječi kao vježbe u pisanju. Na stranici b istog lista stihovi i bilješke s područja islamskog vjerovanja.

2556. ISTO 2748.

Na prvoj stranici, u vrhu, napisan naslov djela: لطفيهٔ وهبي سنبل زاده

L. 38,12; 19 x 13,5. Taʻlīq, lijep, čitak, pisan vještom rukom. Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom. Povez polukožni.

Na rubu prve stranice ime bivšeg vlasnika: Yūsuf Qāḍī-zāde as-Sayyid Muḥammad Emīn (تملكه الفقير يوسف قاضى زاده السيد محمد امين).

Na kraju dvanaest neispisanih listova.

Rukopis je iz XIII/XIX stoljeća.

2557. Zbirka (مجموع), 2 1274.

L. 105 (40 + 65); 19 x 14,5. Taʻlīq i nasẖ. Papir bijel i tamnobijel, čvrst; povez polukožni, oštećen.

1. L. 1-40. ISTO

Tekst mnogih naslova različit je od onih u prethodnom primjerku. Tako, prvi naslov poslije uvoda, glasi: نصايح كردن

Naslovi stavljeni samo u nekoliko poglavlja s početka i pisani su crvenim mastilom.

2. L. 41-105. تُحْفَهِٔ وَهْبِى

Perzijsko-turski rječnik u stihu. Spjevao gore navedeni pisac Muḥammad b. Rāšid Vehbī, zv. Sunbulzāde. Ovo je štampani primjerak (iz godine 1219/1804), koji je uvezan zajedno s prethodnim rukopisom. Raspoređen je na 58 odlomaka (qiṭ'a).

Flügel I, 143; Rieu, 144; Karatay t II, 2091.

Početak:

حمد بى او كرم فرمايه
كه آنك نعمتيدر بى غايه

Na kraju pet stihova o završetku djela i u posljednjem stihu datum završetka.

هزاران شكر ايدوب حقه ديدم تاريخ اتمامن
بحمد الله بوز يبا تحفهٔ وهبى تمام اولدى

Sa strane je neko rukom napisao godinu završetka: تاريخ ختام تأليف ١١٩٦

Na naslovnoj strnici, pod tačkom 1, dvije bilješke na arapskom jeziku, od kojih je prva s područja stare medicine (recept za lijek koji se uzima protiv slabog pamćenja pri učenju), a druga s područja književosti.

Na kraju poučni stihovi na turskom i arapskom jeziku, te na posljednjoj stranici, nazivi za 32 nauke i vještine koje su bile poznate i izučavane u raznim muslimanskim sredinama, u srednjem vijeku. Na unutarnjoj stranici druge korice bilješke na turskom jeziku, u kojoj se kaže da je neki Rogatičanin, po imenu Nazif... pročitao ovaj spjev Tuḥfei Vehbī 1286/1869.

Rukopis prepisan u prvoj polovini XIX stoljeća.

DJELA ČIJE VRIJEME NASTANKA NIJE POZNATO

2558. ساعت نامه 6685.

Djelo u kojem se iznose legende o poslanicima kao i pouke i savjeti u specijalnim časovima, naročito u četiri noćna sata (gece satleri: akšam sati, yatsu saati, gökler saati, uyku saati).

Uz to se opisuje djelovanje meleka i šejtana u tim časovima.

Posljednji dio govori o rajskim časovima (gennet-saatleri) i o sudbini duša nakon smrti. Napisao i sabrao Hibetullāh b.Ibrāhīm, čija nam je biografija nepoznata. Djelo je i štampano u Istanbulu, 1273/1856 i 1294/1877. Na našem rukopisu naslov je slijedeći:

هذا كتاب ساعت نامه تأليف مرحوم هبة الله بن ابراهيم

I, 380, 2,str. 227; Kairo t, 53; Perč t, 21 a; Blochet t, 1312; Rieu t, 21 a; M.Götz 2,br. 186, str.128.

Početak:

الحمد لله جعل الاسلام نوراً... اما بعد بوكتاب تصنيف قلندى اللرو اخباردن وعجائب احوالندن... بوعزيز كتابك مصنفي نحيف وضعيف وبرذرطيراق هبة الله بن ابراهيم - رحمة الله عليهم اجمعين...

Završetak:

...عورت دخى منتبه اولمزسه ترك ديار ايده افضلدر قيامت كوننده عذابدن خلاص اوله سن. والله اعلم بالصواب واليه المرجع والمآب. تمت تمام بعون الله الملك الوهاب

L. 107; 20,5 x 14. Nasḫ, vokaliziran. Papir tamnobijel, tanji, dohvaćen vlagom, pa je pismo djelimično oštećeno; povez polukožni, oštećen.

Prepisao Ḥusayn b. 'Alī 1097/1686.

Poklonio Ahmed Čamdžić, iz sela Krčevine - Zavidovići, godine 1979.

2559. ISTO 3410.

U rukopisu napisan naslov crvenim mastilom:

هذا كتاب ساعت نامه مرحوم هبة الله رحمة الله عليه

L. 124 (s originalnom folijacijom); 20 x 15. Nasḫ, vokaliziran. Papir bijel, glat, čvrst, dohvaćen vlagom, oštećen na donjem prerezu; povez kartonski.

Prepisao Ḥusayn b. al-Ḥağğ 'Omer 1135/1722.

Na prvom listu koji je zalijepljen za prvu unutarnju koricu, iznad naslova, ime vakifa: 'Osmān b. Ibrāhīm.

Poklonio Munir Šahinović - Ekremov.

2560. ISTO 929.

L. 96; 21 x 15. Nasẖ, slab. Papir tamnobijel i smeđ; povez kožni, oštećen.

Prepisao Ṣāliḥ b. 'Oṯmān 1150/1737.

Na prvom zaštitnom listu beznačajne bilješke, kao i na posljednjim listovima.

2561. ISTO 3966.

L. 71; 21,5 x 16. Nasẖ, vokaliziran. Kur'anski ajeti podvučeni crvenom linijom. Papir bijel, čvrst, dohvaćen vlagom, listovi prosuti; povez polukožni, s preklopom, oštećen, rastavljen od listova.

Prepis završen 1156/1746.

Na prvoj unutarnjoj korici i prvom zaštitnom listu vježbe u pisanju. Na naslovnoj stranici namjerno izbrisana bilješka o uvakufljenju knjige te, opet, vježbe u pisanju. Na kraju prigodne dove.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

2562. ISTO 935.

L. 92; 20 x 15. Nasẖ. Papir blijedo žućkast, deblji, čvrst; povez kartonski.

Prepis završen 24. ševvala 1172/1758.

Iznad mnogih stranica ispisana po jedna rečenica, kao rezultat nekog fala (gatanja, proricanja), na primjer.

List 18 b.	عاقبة هذا الامر خير و سعادة
List 29 b.	ليس في تأخيرك خير فان الخير بتعجيله
List 58 b.	و توكل على الله تعالى و لا تخف

2563. ISTO 5671.

Naslov u rukopisu, napisan crvenim mastilom.

هذا كتاب ساعت نامه تأليف هبة الله افندى رحمة الله عليه

L. 95 (numerisani s lijeva na desno); 22 x 15,5. Nasẖ, jednostavan, djelomično vokaliziran. Papir bijel, čvrst, dohvaćen vlagom; povez polukožni.

Prepisao Monlā Muḥammad b.Ḥasan, nastanjen u Sarajevu, u Sumbul-mahali, u saferu 1180/1766.

(كاتب الحروف منلا محمد بن حسن ساكن بمدينة سراى من محلهٔ سنبل صفر الخيرده

تحرير اولنمشدر سنة ١١٨٠)

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

2564. ISTO 627.

L. 103; 21,5. Nasẖ. Tekst obrubljen po dvjema tankim crvenim linijama. Papir blijedožućkast, deblji, glat; povez kartonski.

Prepisao Ḥasan b. H̱alīl b. Muḥammad Za'ferān Pūrlī ili Pūžlī (?), 15. džumadel-ahira 1184/1770.

Bilješka o prepisu na kraju, iza završetka (list 103 a):

(تمت الكتاب بعون الله الملك الوهاب ليد حسن افندى بن مرحوم خليل بن مرحوم محمّد

زعفران يورلى رحمة الله عليهم و الحمد لله رب العالمين في ١٥ جماذى الاخر سنة ١١٨٤)

Na listu lb naslov djela, pisan crvenim mastilom:

هذا كتاب ساعت نامه تأليف مصطفى افندي بن ابراهيم افندى رحمة الله عليهم اجمعين

Iz ovoga bi se moglo razumjeti da je piscu ime Mustafa, što drugi rukopisi ne potvrđuju.

Uvakufio sam prepisivač, iste godine kada je prepisano ovo djelo .

2565. ISTO 3104.

L. 103; 18 x 12. Nasẖ, vokalizovan, pisan u razmaknutim redovima. Po rubovima neko kasnije, ponegdje, pisao bilješke, koje se odnose na tekst. Citati iz Kur'ana podvučeni crvenom linijom. Papir tamnobijel, glat, tanji povez polukožni.

Prepisao Muṣṭafā aṣ-Ṣabrī Uskudārī, pristaša (sljedbenik) Husamuddin-paše, valije u Bosni, 1210/1795. (Spomenuti valija postavljen je na ovu dužnost 1207/1792. i na toj dužnosti ostao je četiri godine. Umro je u Travniku 1211/1796).

(كتبه الفقير الحقير مصطفى الصبرى اوسكدارى ثرى احرامى تابع حسام الدين پاشاء

والىء بوسنة سنة ١٢١٠)

Uvakufio neki 'Abdulqādir, rebiul-ahira 1297/1880. (v.bilješku na naslovnoj strani).

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzijje) medrese u Travniku (v.pečat na prvom zaštitnom listu).

2566. ISTO 2002.

(ناقص في آخره)

Djelo na kraju nepotpuno. Naslov u rukopisu:

ساعت نامه تأليف هبة الله أفندي رحمة الله عليه

L.71; 20,5 x 14,5. Nasẖ. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom, a mnoge riječi podvučene crvenom crticom. Papir tamnobijel, glat: bez poveza, korice otkinute i izgubljene.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na naslovnoj stranici dove i zapisi, pisano kasnije slabim rukopisom. Tu je i mali okrugli pečat, vjerovatno ranijeg vlasnika, u kome piše: Muḥamed Mestvica, godina 1267/1850.

Iz Šehdi-efendijine biblioteke.

2567. ISTO 4137.

U rukopisu, na naslovnoj stranici,zabilježen naslov:

هذا كتاب سعات نامه المصنف هبة الله رحمة الله عليه

L.117; 21 x 15. Nasḫ s nešto malo ta'līqa, vokaliziran. Poglavlja, istaknute riječi, citati iz Kur'ana i hadisi pisani crvenim mastilom. Na mnogim mjestima rečenice rastavljene krupnijim crvenim tačkama. Papir tamnobijel, čvrst, deblji; listovi prosuti i rastavljeni od poveza, a povez kožni, s utisnutim ornamentima na sredini korica, oštećen.

Prepisivač i datum prepisa nisu navedeni, ali smatramo da rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Rukopis poklonila Fatima Smajiš, udova hafiza Ibrahima Smajiša, imama i muallima iz Sarajeva, godine 1952. (v. bilješku na naslovnoj stranici).

2568. ISTO 5346.

L. 125; 19 x 14. Nasḫ, vokaliziran. Istaknute riječi i kur'anski ajeti pisani crvenim mastilom. Papir žućkast, glat, tanji, dohvaćen vlagom, prvi list oštećen. Povez polukožni, s preklopom, prva korica otkinuta i zagubljena, pa je sada zalijepljena kartonska korica, umjesto izgubljene.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na naslovnoj stranici, kao i na predzadnjem zaštitnom listu, ime ranijeg vlasnika (Sahačić Mehmed Ali). Na kraju djela ime drugog vlasnika, napisano olovkom: Mustafa b. Hašim, Sarajlija, Bosanac, Godina 1290/1873. Na predzadnjem zaštitnom listu jedan recept na turskom jeziku,. pisan kasnije, rukom drugog prepisivača.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

2569. ISTO 5687.

L. 120; 21,5 x 16. Nasḫ. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Papir žućkasto bijel, deblji, glat; povez kartonski, prva i korica izgubljena.

Nema podataka o prepisivaču i datumu prepisa, ali, sudeći prema papiru i pismu, smatramo da rukopis potječe iz XVIII stoljeća.

Na prvom listu (strana a), u vrhu, neko krupnim slovima stavio pogrešan naslov: انوار العاشقين كتابى هديه سي ١٩ غروش

To je zavaralo našu evidenciju, pa je rukopis bio inventarisan s ovim, pogrešnim naslovom.

Na kraju, iza završetka djela bilješka o uvakufljenju rukopisa.

(صاحب الخيرات و الحسنات مرحوم و مغفورا له عايشه قزى فاطمه نك وقفيدر سنة

١٢١٣ شعبان غره سنى)

Iz bilješke se vidi da je rukopis uvakufila neka Fatima, kći Aiše, početkom šabana 1213/1798.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

2570. ISTO 5983.

(ناقص في آخره)

Na naslovnoj stranici olovkom zabilježen naslov:

مرحوم هبة الله بن ابراهيم افندينك اثر يدر

Djelo na kraju nepotpuno. L.54; 21x15. Nasḫ - ta'līg, pomiješani, pisani vještom rukom. Tekst na prvoj stranici obrubljen crvenom linijom. Papir tamnobijel, glat, tanji, dohvaćen, vlagom; bez poveza, sada se čuva u drugim kartonskim koricama, koje su rastavljene od listova.

Prepis potječe, vjerovatno, iz druge polovine XVIII stoljeća.

Na naslovnoj stranici prigodne dove i bilješke iz akaida; sve ovo pisano kasnije, drugim rukopisom, a teško je i čitljivo, jer je tekst izblijedio.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

2571. ISTO 6747.

L. 58; 21,5 x 15. Nasḫ, vokaliziran. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Ajeti iz Kur'ana podvučeni crvenom crticom. Tekst obrubljen jednom crvenom linijom. Papir tamnobijel, djelomično oštećen i dohvaćen vlagom; povez polukožni.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Po rubovima, na prvih nekoliko listova, neko je kasnije, slabim rukopisom, pisao neke mes'ele.

Poklonio Memić Jakub iz Novog Pazara.

2572. ISTO 3301.

L. 78; 21,5 x 15,5. Nasḫ-ta'līq, pomiješani, pisani nevještom rukom prepisivača. Po rubovima ima malo ispravaka. Papir bijel, čvrst deblji, dohvaćen vlagom, oštećen; povez polukožni, također oštećen.

Prepisao Monllā Zannūn b. Ḥasan, iz sela Vukovije - Tuzla, 28. džumadel-ahira 1219/1804.

(تمت الكتاب بعون الله الملك الوهاب الحقير منلا زنّون بن حسن عن قر ية وقو يه. تسع

عشر ومائتين والف في شهر جاذ الآخريكرمى سكزنجى كجه سنده تمام اولندى)

Ispod ove bilješke datum rođenja prepisivačeva sina: Abdullah b. Zannun, godine 1217/1802. Na kraju moralno-didaktički stihovi, na turskom jeziku, bilješke iz tesavvufa i jedna fetva, također na turskom jeziku, pisano rukom prepisivača. Na posljednjem zaštitnom listu neka nejasna i teško čitljiva bilješka na turskom jeziku, u kojoj se spominje ime: Tirić Osman-efendi, pisana kasnije, rukom drugog prepisivača.

Uvakufila Malkija, kći Ḥasan-baše, u Gornjoj Tuzli, nastanjena u kasabi Bijeljina (v. bilješku na rubu trećeg lista).

2573. (موعظه) 1559.
بالتركية

Knjiga propovijedi /mev'iza/, na turskom jeziku, od nepoznatog pisca, nepotpuna s početka. Čini se da je ovo sabrano iz raznih djela.
/Na donjem prerezu listova neko je stavio kasnije pogrešan naslov: توركه تفسير

Sadrži, uglavnom, tumačenje raznih kur'anskih ajeta.

U prevodu nekih ajeta ima pokoja staroturska riječ, ali sudeći prema stilu i jeziku, sastavljač nije Turčin, nego bi mogao biti neki naš čovjek koji nije potpuno vladao turskim jezikom.
Na prvom listu ovdje, iznad početka, neko kasnije stavio naslov.موعظه غير معروفه

Početak ovdje:

و ايمان نور قلدق انونله قوللر مزدن كمى دلر سوز ارشاد ادروز هدايه توفيق. قال الله تعالى: هذا بيـان للناس و هدى و موعظة للمُتقين. يعنى قرآن ناسه بيان در نفوسلرى ضلالتدن و جهالتدن تطهير ايدر

Ajeti, koja pisac tumači, podvučeni s početka crvenom crticom.

L. 190; 20,5 x 14. Nasḥ, od različitih ruku, vokaliziran, krupniji, pomiješan mjestimice s nešto ta'līqa. Papir tamno bijel, deblji, čvrst; posljednji list nakinut pri dnu. Povez kožni, popravljen, s utisnutim ornamentima na koricama.

Završetak:

... هذه المواقف برافتك واجعلنا من الجايز ين وسهّل علينا عقبات الجسور و ادخلنا الجنة مع الفايز ين برحمتك يا ارحم الراحمين.

Rukupos je s kraja XVII, ili početka XVIII stoljeća.

Vakuf Salih Izzet-efendije Hromića.

2574. شفاء القلوب 5818.

Zbirka savjeta i pouka o vjerovanju i lijepom vladanju, na turskom jeziku, od nepoznatog pisca. Prema naslovu u rukopisu (كتاب شفاء القلوب سيدى) moglo bi se zaključiti da je prezime /ili nadimak/ autora ;Seyyidī. Ili nepoznati pisac, pod izrazom „Seyyidī", misli na svoga učitelja, čije ime nije spomenuo.

Izvori koji su nam pristupačni ne spominju ovo djelo na turskom jeziku. Brockelmann, na pet mjesta/G II, 162; SII, 654, 689, 19:984 i SN I,496/ spominje djela pod naslovom „Šifa' al-qulūb", ali to su djela na arapskom jeziku. Naš rukopis, po svemu sudeći, nije prevod s arapskog, nego je to originalno djelo, na tuskom jeziku, od nepoznatog pisca. Inače, djelo je slabog sastava, što nam govori da mu autor nije bio od istaknutih učenih ljudi.

Na početku rukopisa sadržaj, iz kojeg se vidi da djelo ima 92 poglavlja. Obzirom da je djelo rijetko, navešćemo bar neke naslove njegovih poglavlje /faṣlova/.

1. poglavlje: اوّل (برنجى فصل)
مؤمن به يعنى آلتى سيئه ايمانى بلدرر
2. poglavlje: ايكنجى (فصل)
هركسه فرض عين اولان علمى بلدرر
10. poglavlje: اننجى
ريا بلدرر
20. poglavlje; يكنجى
اصل سو يلميوب سو يلمك صكردن اولان آلتمش عرضى بلدرر
90. poglavlje: طقسانجى
ايانسز كتمه نك يكرمى بر سبين بلدرر
91. poglavlje: طقسان برنجى
هر برمؤمنك قلبنده ايمان شمعه سين بلدرر
92. poglavlje. طقسان ايكنجى
اجمالا يك مهم اولان تقر يراتى بلدرر

Početak:

الحمد لله رب العالمين. والصلاة و السلام على سيدنا محمد و اله وصحبه اجمعين. بوند نصكره معلوم اولكه جميع رجال و نسا اوزر ينه فرض اولان علوم اوجدر. .

Završetak:

قربان اوكوت الينلرك علما مجلسنه كلمينلرك ايمان ايله اولمينلرك دوشمسى حق تعالى جمله مزى ايمان ايله كوچن قوللرندن ايليه آمين تمت الكتاب...

L. 123; 21.X 14. Nasḥ, vokaliziran, čitljiv. Poglavlje i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Po rubovima ima malo dopuna i ispravaka. Tekst je obrubljen jednom tankom crvenom linijom. Papir bijel, čvrst, glat, povez kož ni, s utisnutim ornamentima na sredini korica, preklop otkinut i zagubljen.

Prepis završen 1137/1725.

Na kraju bilješke na turskom jeziku s područja fikha.

Uvakufila Fatima, kći Muminova Duāġī-zāde /Dovadžija/.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

2575. ISTO 3019.

L. 128; 16.X 11,5. Nasḫ, u početku vokaliziran, lijep, pisan uvježbanom rukom dobrog kaligrafa. Po rubovima pisani naslovi poglavlja crvenim mastilom, krupnijim slovima, a ima i bilježaka koje se odnose na dotični tekst. Papir žućkast, čvrst, glat, povez kožni, s preklopom i utisnutim ornamentima na sredini korica.

Prepis potječe, vjeovatno, iz XVIII stoljeća.

Na unutarnjoj stranici prve korice bilješke o uvakufljenju.

Ista takva bilješka i na kraju rukopisa.

Na prvom, naslovnom listu, prije sadržaja bilješke s područja fikha i akaida, te nekoliko savjeta.

Uvakufio derviš Aḥmed b. 'Omer Alemdār, za Ajni-begov mekteb u Sarajevu i predao ga muallimu Ḥalīl-efendiji, sinu Ṣaliḥovu Stočaninu.

Iz Šehdi-efendijine biblioteke.

2576. Zbirka (مجموع) ,2 4976.

L. 56; 15,5 x 11. Nasḫ, vokaliziran, pisan vještom rukom. Naslovi poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Papir tamnobijel, dohvaćen vlagom, pa je i pismo djelomično oštećeno; bez poveza, korice otkinute i zagubljene.

1. L. 9-17. جواهر الاسلام (اکر صورسه ل)

Kratak katekizam u obliku pitanja i odgovora, od nepoznatog pisca. Postoje razne verzije, naslovi i počeci ovog djela (v. I,113).

Gornji naslov nalazi se na rukopisu. Prvi list kasnije dopisan.

Početak:

الحمد لله رب العالمين... اما بعد بلكل وآكاه اولغلكه هر مؤمن ومؤمنه ايمان والاسلام علمين اوكرنمك فرضدر

2. L. 20b - 56. وصيت نامه للبركوي (v.br.2374)

- ناقص في آخره -

Djelo na kraju nepotpuno, otkinuto i zagubljeno više listova.

Oba djela prepisao Hasan b. Muḥammad 1139/1726.

Na kraju prvog djela prepisivač, u stihovima, na turskom jeziku, moli čitaoca da mu se prouči Fatiha.

Na listovima 1-8, koji su oštećeni, završetak nekog Ilmihala, na turskom jeziku, na tim listovima dove i nijjeti (odluke) za pojedine namaze.

2577. Zbirka (مجموع) ,2 4350.

L.32; 15,5 x 11. Nasḫ, vokaliziran. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Ajeti i dove podvučene crvenom linijom.

Papir bijel, čvrst, povez kožni.

1. L. 1-22. ISTO

2. L. 22b - 32. شرائط الاسلام

Kratak Ilmihal, na turskom jeziku, u kojem su obrađeni imanski i islamski šarti, od nepoznatog pisca. Naslov prema rukopisu.

Blochet t, AF 15

Početak:

الحمد لله ربِ العالمين... اما بعد هر مؤمنه لازمدركه ايمان واسلام نه ايد كين بلمك كرك

Prepis oba djela završen 1181/1767.

Na posljednjem listu nekoliko pečata, u kojima se kod nekih može pročitati ime: „Abdullāh, raniji vlasnik knjige. Tu su i dva poučna tiha, na turskom jeziku, te ime (možda prepisivača): Monllā 'Omar Džubur-zāde (?), iz džemata Ramaḍān-bega.

Na posljednjem zaštitnom listu jedna dova.

2378. ISTO 4337.

- ناقص فى اوله وآخره -

Primjerak nepotpun i na početku i na kraju.

L. 16; 17 x 11,5. Nasḫ, vokaliziran. Riječi جواب i اکر صورسه لر pisane crvenim mastilom. Papir bijel, čvrst. Povez otkinut i izgubljen.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

2579. ISTO 4770.

- ناقص فى اوله وآخره -

Djelo nepotpuno i na početku i na kraju.

L. 47; 16.X 11. Nasḫ, vokaliziran. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Tekst je na prvih desetak listova obrubljen crvenom linijom. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom; povez kožni, oštećen.

Prepis potječe, vjerovatno, iz druge polovine XVIII stoljeća.

Iz kolekcije dr Muhameda Hadžijahića.

2580. Zbirka(مجموع), 2 5892.

L. 22; 20 x 14,5. Nasẖ. Istaknute riječi podvučene crnom crticom. Papir bijel, čvrst, deblji, dohvaćen vlagom, pismo oštećeno; povez polukožni, s preklopom.

1. L. 1-21a. ISTO

Naslov u rukopisu: جواهر الاسلام

Ovo je nešto drugačija verzija od prethodnih primjeraka. U ovom primjerku navedeno ime pisca Muḥammad (Meḥmed) Nūruddīn Miṣrī, čija nam je biografija nepoznata.

Početak:

الحمد لله رب العالمين . . اما بعد بوندنصكره معلوم اولكه هركيم اهل جنت اولق ديلسه اولامسلمان اولمق اكافرض عيندر . . بوبندهٔ اضعف العباد . . محمد نور الدين مصرى كوردمكه بوبابده مختصر تركى بر رسالهٔ نادر مراد ايتدمكه لسان تركى اوزره تأليف ايدوب

2. L. 21b-22a. وصية الامام ابى حنيفة لابى يوسف

Oporuka Abu Ḥanife svom učeniku Abu Yūsufa (v. II, 1436,3).

Oba djela prepisao isti nepoznati prepisivač, vjerovatno u XVIII stoljeću.

Na kraju neki računi i vježbe u pisanju.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

2581. Zbirka (مجموع), 7 878.

L. 51; 20,5 x 15. Nasẖ, većim dijelom vokaliziran. Papir bijel, ali potamnio, od vlage i uslova u kojima se rukopis nalazio; mnogi listovi oštećeni i popravljeni. Povez kartonski, čvrst, nov.

1. L. 1-4a. (منظومة فى النصائح بالتركية) - قطعة

Fragment jedne poeme na turskom jeziku, o islamskom vjerovanju i vjerskim poukama, od nama nepoznatog pisca. Rukopis nepotpun s početka; prva dva lista ovdje znatno oštećena.

Gornji naslov dat kasnije, prema sadržaju.

Poglavlja označena riječju ارمغان (armagan = dar, poklon).

Kairo, t (str. 310) navodi djelo pod naslovom: قرق آرمغان

(četrdeset darova), u stihu (manzūm) i da mu je autor Mevlā Kemāl-efendi el-Ādemī.

Početak ovog djela: بلكه بسم الله ديلك مصباحيدر

Kairo t (str. 45) navodi još jedno djelo pod istim naslovom قرق آرمغان ali je ono, izgleda, u prozi.

Nije izvjesno da li naš rukopis odgovara kojem od tih djela.

U drugim izvorima, koje imamo, ne nalazimo spomena ovom djelu.

Početak ovdje stihom (tekst teško čitljiv, kroz nalijepljeni providni papir):

قورلجق منزلدرز يراكه كور

امدى اركندن بيراغن قيلا كور

Naslov prvog poglavlja ovdje: آرمغان منكر ونكير

Početak prvog poglavlja ovdje (na listu 1a):

كلدك ايدى شونلرى قيل فكر

كيم منكر دورر ودخى كيم نكير

Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom, i ovdje ih imamo (osim spomenutog), još samo tri: آرمغان مالك يعنى

آرمغان (؟) (oštećeno)

Posljednje poglavlje je: آرمغان خالق جل جلاله

خاتمة الكتاب

Završetak je (na listu 4a):

بوجهان فانيدرر هر كيم بوكا

ميل ايدرسه دوشر اوكلمز بوكا

فاعلاتن فاعلاتن فاعلات

دردى اولمايانده يوقدر واردات - تمت تمام

Ako je ovo djelo قرق آرمغان onda, sudeći po ovim sačuvanim listovima, ovaj fragment bi bio samo uescu dio cjelokupnog djela.

Ispod ovog završetka djela, koji se nalazi na sredini stranice, ruka nekog početnika vježbala se u pisanju, u nekoliko redova.

2. L. 4b-8. (كتاب) شروط الصلوة بالنظم

Spjev na turskom jeziku o uslovima za valjanost namaza, od nama nepoznatog sastavljača.

Rađeno prema istoimenoj risali u prozi (v. II, 1555,2).

U katalozima i bibliografskim izvorima, koji su nam pristupačni, ne nalazimo spomena ovom spjevu.

Gornji naslov nalazi se na početku rukopisa.

Spjev se sastoji od 72 dvostiha. Tekst vokaliziran.

Početak spjeva, ispod naslova (bez besmele):

حمد لايقدر سكا اى بادشاه انس وجان

كيم وجودك يرتوندندر بوكونيله مكان

Premda je isti početak kao i kod ranije obrađenog rukopisa (II, str. 655), ova verzija spjeva mjestimice se nešto razlikuje od prethodnog rukopisa.

Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom, a ima ih jedanaest (osim uvoda koji ima 14 stihova):

1. باب شروط الصلوة ۔ ثمانية
2. فرائض الصلوة ۔ ستة
3. واجبات الصلوة ۔ سبعه
4. سنن الصلوة ۔ اربعة عشر
5. مستحبات الصلوة
6. مكروهات الصلوة ۔ ارعبة عشر
7. باب افساد الصلوة ۔ اربعة عشر
8. باب مستحب ۔ سته
9. باب الوضوء فى مستحب ۔ خمسة
10. فرض الغسل ۔ ثلاثة
11. سجدة التلاوة ۔ فى اربعة عشر مواضع

Ispod jednog od posljednjih stihova (u dnu lista 7b) stoji polustih, kojim nepoznati autor moli za dovu.

(كيمله نظم ايدن غريبى بردعا ايله آگاه)

Posljednji stih: كيمكه دربرسه بوسوزمه جان ودلدن آمين

رحمة الله تعالى عليهم اجمعين ۔ تمت تمام

Ispod toga se prepisivač potpisao i zabilježio datum prepisa:

كتبه الفقير الحقير صالح لوبونجوى

فى سنه ١١٤٥ محرام الحرام فى يوم صلى

Prepisao Şāliḥ Lubinčevī (Ljubunčić - vjerovatno iz Ljubunčića kod Livna, ili iz sela Ljubunci, općina Prozor), mjeseca muharrema 1145/1732.

---

3. L. 9b-18.

مقبول عارف

(يوتور شاهديه)

Bosansko-turski rječnik u stihovima, što ga je sastavio Muḥammad-efendī Hevāyī Uskūfī, naš pisac i učenjak, koji je živio i radio u prvoj polovini XI/XVII stoljeća. Rođen je 1010/1601, a zna se da je bio živ 1061/1651. Tačan datum njegove smrti nije nam poznat. Prvi gornji naslov (Makbūlī ʻārif) dao je sam pisac, a drugi („Potur Šahidija") je popularni naslov, pod kojim je rad bio poznat u širokim slojevima čitalaca.

U rukopisu naslov stavljen rukom prepisivača:

هذا كتاب پوطور شاهديه

Djelo je rađeno po uzoru na perzijsko-turski rječnik:

شاهديه ili التحفة الشاهديّه، تحفهٔ شاهدى

što ga je napisao turski pjesnik Ibrāhīm Šāhidija, umro, 927/1520.

Naš rječnik (پوتور شاهدى) ima oko 230 stihova, dovršen je 1041/1631. i posvećen sultanu Muratu IV (vladao 1032-1049/1623/1639).

Raspoređen je na uvod (50 stihova), trinaest poglavlja (u kojima su date riječi) i završetak.

Ovo je, što mi znamo, najstariji tursko-bosanski rječnik.

Primjerak nepotpun s početka (nedostaje uvod), i na kraju.

Početak je ovdje:

بُوغْ تكْرِى يَدْنُو بِرْدُزْ هم يَدِيثُو وَخْدَنِى

دُوشَه جَانْدُزْ جُووِ يَقْ آدَمْ دِيزْ لُكِيدُزْ زِ يُوتِى

Inače, djelo „Makbuli-arif" počinje ovako:

خدا اسمى هرايشده ايدلم ياد

كه تا ايده بزى اولداخى دلشاد

U uvodu rječnika autor kaže:

جو تنظيمينه حق و يردى تمامى

ديدم مقبول عارف اُكانامى (46 stih)

Završetak ovdje:

دَنْتُو صَاغْدُزْ دَخِى لِيُو أُولدى صُولْ

هَمْ لاَخْتَه طُورْشِى صُويِى دُزْ رَاصُولْ

U potpunom primjerku (R-3376) posljednji je stih:

إغْلَه إكْنَه هَمْ قُوتَاجْ دِيزْ إيلِيكه

وَأزْ نَاغش إشْويلَه دِيزْ إيِيگَه

Prema tome, ovaj naš rukopis „Makbulı-arifa" je i na kraju manjkav.

Prepisao isti prepisivač (Salih Lubunčevi) u prvoj polovini XII/XVIII stoljeća.

Rječnik „Makbuli-arif" je zapažen kod nas i u svjetskoj literaturi. Od naših ljudi o njemu su pisali:

Alija Nametak (Novi Behar 1931), i Rukopisni - tursko-hrvatskosrpski i rječnici, Zagreb, 1968.

Mehmed Handžić (Književni rad, Sarajevo, 1934, str. 84-88)

Derviš Korkut (Glasnik Zemaljskog muzeja, 1942)

Hazim Šabanović (Književnost Muslimana BiH, Sarajevo, 1973).

Od stranih pisaca spominje ga ruski konzul u Bosni i Hercegovini, u svom djelu „Bosna, Hercegovina i Stara Srbija, Zvornik Sostavlenie", Petrograd, 1859.

Studiju o rječniku i štampano izdanje dao je njemački konzul u Bosni Dr Otto Blau, u djelu „Bosnisch - türikische Sprachdenkmäler", Leipzig 1868.

4. L. 19-21. علم حال (قرق يدى فرض)

Kratka početnica islamske vjeronauke (Ilmihal), na turskom jeziku, od nama nepoznatog pisca.

Naslov dat prema sadržaju.

Djelo obrađuje 47 glavnih vjerskih dužnosti, počev od vjerovanja u Boga.

Početak, poslije besmele:

مسلمان اولان آدمه قرق يدى فرض بلمك كركدر اوّلا حق تعالينك برلكينه دليل وَالهكم
اله واحد لااله الا هو الرحمن الرحيم ذات شريفنه دليل ليس كمثله شىء وهو السميع
العليم صفات شريفنه دليل قل هوالله احد

Završetak:

قعدهٔ اخيره ده تشهد مقدارى اوتورمق قصد ايدوب نمازدن جقمق ١٦ حلال بلمك
١٧ حرامى حرام بلمكدر. تم تمام ١١٤٤

Nasẖ, krupniji, vokaliziran, pisan nevještom rukom.

Prepisao Ṣāliḥ Ljubunčevi, 1144/1731 (Vjerovatno i autor).

5. L. 21-26. مؤمنلره غسل ايلمك لازم

Kratka početnica (Ilmihal) - zapravo dio početnice - o nekim vjerskim dužnostima i obredima, na turskom jeziku. Izgleda kao da je ovo nastavak prethodnog rada, sastavni dio prethodne početnice.

Autor daje kratka uputstva o islamskoj čistoći (guslu) i o namzu, a naročito o nijjetu za namaz.

Početak, poslije prethodnog naslova (bez besmele):

مؤمنلره غسل ايلمك لازم كليجد اوّلا غسل لازم اولان مؤمنه قلبيله دخى دليله نية ايلمك
كركدر..

Završetak:

...آمنت بالله...والصراط والميزان والجنة والنار وذلك حق...تاريخ رمضان مبارك
١١٤٤

Pismo kao prethodno.

Prepisivač i datum prepisa isto kao i u prethodnom djelu.

Na listu 26 i 27 nalazi se zapis (talisman), koji se stavlja u pčelinjak (uljanik) - „radi bereketa" - da pčele ne bježe i da nanesu dosta meda.

6. L. 28-48. (رسالهٔ علم حال)

Kratak katekizam (Ilmihal) na turskom jeziku, od nepoznatog pisca. Primjerak nepotpun s početka. Gornji naslov dat prema sadržaju.

Početak ovdje:

...اولمغيجون بورسالهٔ املا اولندى. ركن ايمان ايكيدر. برى، قلبده تصديق اكنجى نده
اقراردر

Završetak:

...وبيغمبرلردن كلن نسنه لر بيغمبرلرك مرادى شريفى اوزره ايناندم حقدر وكرجكدر
ديه اللهم احفظنا من الكفر بحرمة خاتم الانبياء و المرسلين. الحمد لله رب العالمين.

Pismo kao prethodno.

Prepisivač isti (Ṣāliḥ Ljubunčevī). Datum, vjerovatno, isti 1144/1731.

7. L. 48b-51. بيان مناجات رسول الله صلعم

Molitva Božijeg Poslanika, na turskom jeziku, nepoznatog izvora.

Početak: يوزومى دركاهنه دوتدم ياغنى برورد كار :
دردومه درمان ايرشور ياغنى برورد كار

Završetak teško čitljiv, jer je polijepljen providnim papirom.

Cijelu ovu zbirku prepisao je Ṣāliḥ Ljubunčevī, u godinama 1144-45/1731/1732 (vidi bilješke pod brojevima 2,4 i 5).

(كتبه الحقير الفقير صالح لوبونجوى فى سنة ١١٤٥ محرم الحرام ١٦ في يوم صالى)

Sudeci po načinu izražavanja, držimo sa sigurnošću da su radovi pod brojevima 4 i 5 sastav nekog našeg čovjeka, vjerovatno navedenog prepisivača.

2582. Zbirka (مجموع), 3 6869.

L. 90; 21,5 x 15. Ta'līq i nasẖ. Posljednja dva djela vokalizirana. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Papir tamnobijel, čvrst, oštećen, dohvaćen vlagom; povez kožni, također oštećen.

1. L. 1-17. ايها الولد ترجه سى

(Vidi broj: 1958,4).

Na kraju jedna dova, datum smrti jedne žene, a na listovima 18-20a su hadisi i vježbe u pisanju.

2. L. 20b-30. (باب) شروط الصلاة (وهى ستة)

Poglavlje o uvjetima za namaz (v. I, 144,5, str. 113), sa interlinearnim prevodom na turski jezik, od nepoznatog prevodioca.

3. L. 31-90. (كتاب في الفقه بالتركية)
ـ ناقص في اوله وآخره ـ

Nepotpuno i na početku i na kraju.
Neko djelo s područja fikha, od nama nepoznatog pisca. Naslov prema sadržaju djela.

Početak: اولوب اول قبرجفك باشى قيوب ايجنده قان و ار ين وصروصوجيقوب

Cijelu zbirku prepisao Yūsuf b. Muḥammad-beg Filbiyelī-zāde (?)
فلبيه لى زاده 1177/1763.
Rukopis je donesen iz Sanskog Mosta.

2583. Zbirka (مجموع) , 16 **3342.**

L. 364; 21 x 14. Nasẖ. Naslovi i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Tekst obrubljen po jednom tankom crvenom linijom. Papir bijel, glat; povez polukožni.

1. L. 1-30. شرح اسماء الحسنى

Komentar Božijim imenima, na turskom jeziku. Napisao ʿAlī b. Dervīš, čija nam je biografija nepoznata. Naslov i ime pisca prema rukopisu. Pristupačni izvori ne spominju ime ovog autora. Pisac na kraju djela kaže da je ovaj rad preveo na turski jezik i crpio građu iz raznih djela, kao što su komentari djelu „Maṣābīḥ as-Sunna", komentar tefsira Qāḍī Bayḍāvije, Gazālijevih djela, raznih rječnika i drugih djela.

Početak:
الحمد لله منّ علينا ببيان اسماء الحسنى... اما بعد اداء خدمت محامد الهبّه و قضاء حقوق رسالت شرعيه ايلدكد نصكره سبب تأليف رساله بودركه... بوفقير حقير و في كيد الزمان كسير على بن درويش...

Završetak:
... زيرا انسان نسياندن مركب اولوب اوّل الناس اول الناسى در الحمد لله رب العالمين.
تمت تمام

2. L. 33b-122. طريقت محمديه شرحندن بعض مبحث بياندر

Izvadak iz komentara djelu „aṭ-Ṭarīqa al-Muḥammadiyya". To je, u stvari, iz komentara kojeg je napisao Reğeb-efendī (v. br. 2213).

Početak: "فصل الثانى فى البدع اقوال البدع جمع بدعة و هي اسم للابتداع...

Na kraju bilješka prepisivača, u kojoj kaže da je ovo prenio iz komentara (نقل من شرح طريقه محمديه)

3. L. 123b-149. تفسير سورة الانبياء

Komentar, na arapskom jeziku, suri „al-Anbiyā", od nepoznatog pisca (v. I, 365, str. 218).

4. L. 153b-178a. رسالة في معجزات الانبياء عليهم السلام

Risala, na arapskom jeziku, o mudžizama (čudima) Božijih poslanika, od nama nepoznatog pisca. Ovu risalu ne nalazimo u pristupačnim izvorima, a naslov prema rukopisu.

Početak:
الحمد لله على الائه و الصلوة على محمد آخر انبيائه وعلى آله اكرم احبابه و بعد جعل كل شيء خلقه دليلا على وحدانية

Završetak:
...ثم قال صلى الله عليه وسلم كلاهما اعطانيه الرضوان عليه السلام وصلى الله على سيدنا الانبياء والمرسلين..

5. L. 179b-193a. رسالة في اربع وخمسين فريضة

Risala o 54 vjerske dužnosti (farza), koja se pripisuju Ḥasanu al-Baṣriju, umro 110/728 (v. II, 899,1). Ovaj primjerak nešto drugačije verzije.

6. L. 195b-198a. تلخيص البيان في علامات المهدى آخر زمان

(v. br. 2147,1)

7. L. 201b-204a. حل لغز زاوية بلغاى

Rješenje zagonetke o blagajskoj tekiji. To je mali filološki traktat, na arapskom jeziku, u kome autor razrješava tekst jednog salavata koji je bio napisan na zidu tekije u Blagaju (kod Mostara), u vidu jezične zagonetke. Napisao Ibrāhīm b. aš-Šayḫ al-ḥāǧǧ Ismāʿīl b. ʿAlī Opijač al-Mostārī, u. oko 1138/1726.

H. Šabanović: Književnost Muslimana BiH...str. 439.

Početak:

ان احق نبدأ به المقال حمدا لله الملك المتعال... و بعد فيقول الفقير الى الغنيّ البارى ابراهيم بن الشيخ اسماعيل الموستارى... لما زرت الزاوية المبنية في قصبة بلغاى مع بعض الاحباب عصموا من الاحزان والاكراب عرض على لغز...

8. L. 205b-211a. رسالة في حق والدى رسول الله صلعم

Naslov u rukopisu:

سرور كائنات عليه السلامك والدين حقنده ساجكلى زاده نك رساله سى

Rasprava o tome da li će roditelji Muhameda a.s. unići u Džennet (raj). Napisao Muḥammad b. Abū Bakr al-Marʿašī Sāčaklī-zāde, u. 1150/1737.

F. Spaho, 63.

Početak:

وبحمده وصلوته على رسوله يقول البائس الفقير محمد المرعشى المدعو بساجقلى زاده اكرمه الله بالسعادة ان قلت ما تقول في والدى

9. L. 213b-220a. احوال القيامة

Naslov u rukopisu: بيان احوال القيٰمة رساله سى

Kraća rasprava o kraju ovog svijeta, proživljenju i Sudnjem danu, od nepoznatog pisca. Brockelmann (S I, 346) navodi ovaj naslov i kaže da je autor Abu'l-Ḫayr ʿAlī b. Ismāʿīl al-Ašʿarī (umro 324/935), ali nismo sigurni da li se radi o istom djelu, jer ne posjedujemo kataloge koje Brockelmann navodi.

Početak:

الحمد لله رب العالمين و لا عدوان الا على الظالمين... المجلس فى احوال القيٰمة روى عن ابن عباس رضى الله رضي الله عنه ان رسول الله صلعم

10. L. 220b-222. تفسير آية: يوم ينفخ فى الصور فتأتون افواجاً

Prema predaji Muʿāḏa b. Ǧabala, Muhamedovo tumačenje riječi u Kur'anu فوج . Ovo je, vjerovatno, izvadak iz nekog djela.

Početak:

سئل معاذ بن جبل رضي الله عنه عن النبي عليه السلام من هذه الآية: يوم ينفخ... قال النبي صلعم يا معاذ بن جبل يحشر امتى يوم القيٰمة على خمسة عشر فوجا الفوج الاول

---

11. L. 223b-252. رسالة امنية

Risala, na turskom jeziku, o imanu, islamu, nasilju, mirnom i lijepom postupku s drugim ljudima, od nepoznatog pisca. Naslov je prema rukopisu, a u pristupačnim izvorima nema spomena o ovakvom naslovu.

Početak:

الحمد لله الذي حبّب لعباده المسلمين صراط مستقيم .. اما بعد بو رسالهٔ امنيه الله تعاليك الذين امنو ولم يلبسوا ايمانهم بظلم اولئك لهم الامن و هم مهتدون

Završetak:

اما نفس نبويه قياسه داخل دكلدر وتقسيم ضم اولنمامق كركدر والحمد لله وصلى الله على سيدنا محمد ...

12. L. 254b-275. شرح وترجمة بالتركية قصيدة لحضرت علي

Naslov u rukopisu: حضرت علي رضي الله عنه قصيده نك شرحيدر

Komentar i prevod na turski jezik jedne hazreti Alijine kaside, od nepoznatog pisca.

Početak kaside: لقد بدأت بسم الله مفتتحا   ازكى المحامد حمد لله فافتتحت

Početak komentara: صدر هزار حمد روح پرور   وبى شمار ثناى صفا كستر

Završetak:

بيقصور وبى نقصان كمال صحتده يازلده كه اصلابر حرفنه تغير وتبديل واقع اولمدى مأمولدركه رعايتنده تقصير اولنميه. تمت تمام

13. L. 276b-281a. (مسئلة فى تقدير الله وقضائه)

Mes'ela (pitanje) i odgovor, na turskom jeziku, o sudbini, od nepoznatog pisca. Možda je ovo izvadak iz nekog opširnijeg djela. Naslov prema sadržaju.

Početak:

علماء الدين النبوى وحكماء الشرع المصطفوى لازالوا كاشفين لاسرار حقائق الشرع بفكرهم الصائب...بو مسئله تحقيقنده نه بيوررلركه زيد عالم نفسنه ظالم اولوب

14. L. 282b-314. اصول الحكم فى نظام العالم

Naslov u rukopisu: نظام العالم رساله سى كاف آقحصارينكدر

Djelo, na turskom jeziku, o uređenju društva i državne uprave. Napisao Ḥasan Kāfī b. Turḫān al-Aqḥiṣārī al-Bosnawī, umro 1025/1616 (v. II, 850,14).

Početak:

حمد اول ناصر قهاره كه ايتدى منصرور..اما بعد شول زمانكه يادشاه ظلّ الله وشهنشاه
عالميناه سلطان سلاطين

Na kraju ovog djela bilješka prepisivača, u kojoj se kaže da je ovo djelo (a i ostala djela u ovoj zbirci), prepisao Maḥmūd b. al-Ḥāğğ Muḥammad Istolčewī (Stočanin) 20. rebiul-evvela 1184/1770.

(قد وقع الفراغ فى اليوم العشرين من شهر ربيع الاول لسنة اربع وثمانين ومائة والف من
هجرة...من يد محمود بن الحاج محمد استولجوى...)

15. L. 316b-337a. واقعه نامه ويسى افندى

Naslov u rukopisu: رسالهٔ ويسى عالم دنياده ظهور
ايلدوكى بعض احوال بياندر

Kratak pregled velikih preokreta u svjetskoj historiji,' prikazanih u snu. Napisao Uways b. Muḥammad al-Uskūbī, zvani Waysī-efendija, umro u Skoplju 1037/1627.

Rieu t, 29a; H. Sohrweide XIII 3, 127.

Početak: نسيم جن آراى حمد ثنا اول يادشاه جهان آراى

16. L. 338b-364. ذيل حديقة الوزراء

Naslov u rukopisu: حديقة الوزراء رساله سى

Dodatak djelu o životima (biografijama) velikih vezira otomanske imeprije. Napisao ʿOmar b. Dilawar Āgā-zāde, umro 1172/1759.

Flügel II, 287; AM I, 799.

Početak: بعد حمد خداى عزّ وجلّ دخى نعت حبيب رب كريم

2584. Zbirka (مجموع), 4 562.

L. 28; 22 x 16. Taʿlīq, jednostavan. Papir tamnobijel, deblji, čvrst; povez polukožni.

1. L. 1-4a. نصيحت رسول حضرت صلعم (فاطمه)

Pouka Božijeg Poslanika svojoj kćeri Fatimi, na turskom jeziku (v. I, 365).

Ove pouke su,u raznim rukopisnim verzijama, još pod naslovom:

وصية النبى عليه السلام فاطمة

Početak (poslije besmele):

بركون فاطمة - رضى الله عنها - رسول حضرتنه ايتدى: اى بابا بكاخبر و يركه عورتلر
اوزرينه ارلرك حق وعقوبتى ندر

Završetak djela:

...رعايت ايتمزلر اولديلر قيامت كوننده جزالره قيولر رحة آكايقدر اما بوندن ارلر ينه
رعايت ايده بتم وصيت نامه عمل ايدنلر يارين قيامتده يوزى آق اوله ايكى جهانده حقك
رحته واصل اوله حق تعالى آندن راضى اوله

2. L. 4a-6. وصيتنامه (توربدارى شيخ احمد)

Oporuka Božijeg Poslanika muslimanima, koju oporuku prenosi Šayḫ Aḥmad, čuvar Revdai-Mutahhere, Poslanikovog a.s. turbeta. Kairo t, (str. 52) navodi ovu oporuku pod naslovom ترجمة وصيتنامه („Prevod Vasijjetname", tj. s arapskog jezika na turski).

Ovo je Oporuka kojom, navodno, upućuje Poslanik a.s. svoje opomene i savjete griješnim vjernicima preko čuvara njegova turbeta, nekog šejh-Ahmeda, koji kaže da mu se jedne noći pojavio Božiji Poslanik i stavio mu u zadatak da im ovu oporuku dostavi. Po islamskom učenju, to nema nikakve osnove niti važnosti.

Kario t, 52.

Početak:

وصيت نامه بودركه حضرت رسول اكرم وحبيب محترم صلى الله تعالى عليه وسلم
حضرتلرينك قبر شريفلرى خد متنده توربدارى اولان شيخ احمد شويله روايت ايدر
برجمه كيجه سى

3. L. 7-18. كتاب احوال جنت ودرجاتها

Kraći rad na turskom jeziku o Džennetu i njegovom uređenju i ljepotama, od nepozantog sastavljača.

Početak:

حضرت رب العالمين سكز قات جنت خلق ايلدى جنتلر بر برينه احاطه ايلمشدر

Na listu 18b je početak katekizma جواهر الاسلام ; na listu 19 nalaze se dvije dove, od kojih je jednoj početak: اللهم يا هادى تهديت بالهداية a drugoj كهيعص وطه وطس

Na listu 20 je bilješka koja sadrži broj namaza u jednoj godini (بر يللق نمازى بيان ايدر) List 21 je neispisan.

4. L. 22-25. كتاب ابليس (ابليس نصيحتى)

Priča na turskom jeziku o razgovoru koji je navodno vođen između satane i Božijeg Poslanika (v. I, 374).

Početak: معاذ بن جبل حضرتلری ابن عباس حضرتلرندن روایت ایدر

Na listovima 27-28. nalaze se zapisi i talismani protiv zubobolje, glavobolje, siromaštva i dr.

Prepis potječe iz XVIII stoljeća.

2585. ISTO 5593.

ـ ناقص فى آخره ـ

Djelo na kraju nepotpuno.

Naslov u rukopisu: هذا نصیحت رسول عـ م لفاطمة رضى الله عنها

L. 10; 17 x 12,5. Nasẖ. Istaknute riječi pisane crvenim mastilom ili podvučene crnom crticom. Papir tamnobijel, čvrst, dohvaćen vlagom, pismo oštećeno; bez poveza.

Prepis potiče iz XIX stoljeća.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

2586. Zbirka(مجموع), 2 1289.

L. 90; 18,5 x 13,5. Divanija, pisana rukom vještog pisara. Naslovi i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Citati izvora podvučeni crvenom crticom. Papir tamnobijel, čvrst, glat. Povez polukožni.

1. L. 3-32. **(فوائد فى الاخلاق والعبادة)**

Kraće pouke o ćudoređu i pobožnosti, na turskom jeziku, od nepoznatog sabirača.

Rukopis nepotpun s početka.

Rad dat pod naslovima: خبر ـ اشارت ـ حکایت

To su popularne pouke, kroz priče i stara predanja, bez naučnog provjeravanja.

Gornji naslov dat prema sadržaju.

Početak ovdje:

...حکایت ـ مکر بر عورت کعبهٔ معظمهٔ طواف ایدرکن حیض ایرشدی

Završetak:

آمنا وصدقنا بو کتابك آخرنی دعا ایله دخی لا اله الا الله کلمه سیله ختم ایلدك...تمت تمام

2. L. 32-89. **(موعظه)**

Pouke o pobožnosti i lijepom vladanju, također na turskom jeziku, od nepoznatog sabirača.

Naslov dat kasnije, po sadržaju.

Početak:

یتقل رسول الله صلى الله علیه وسلم من باب الى باب، مفسرلر ایدرلر حضرت رسول اول وقتکم مکهٔ ایدی انجق نماز فرض اولشیدی

Naslovi i istaknute riječi i ajeti pisani crvenim mastilom, nasẖ pismom.

U uvodu, na nekoliko lista, pisac govori o smrti prve četvorice halifa:

وفات ابوبکر رضى الله عنه

وفات عمر رضى الله عنه

وفات عثمان رضى الله عنه

وفات حضرت امام على رضى الله عنه وکرم الله وجهه

Djelo podijeljeno na kraća poglavlja (faṣl):

فصل فى القرآن

فصل فى الفقراء

فصل فى نفخ الصور

فصل فى تبدیل الارض والسموات

فصل فى لواء الحمد

فصل فى الشفاعة

فصل فى الکتاب

فصل فى المخاصمات والمحاکمة

فصل فى مخاطبات الله مع الملائکة

فصل فى جهنم ودرکاته

فصل فى الحوض والصراط

فصل فى فضل العلم والعلماء

فصل فى الخسوف

فصل فى الحشر

فصل فى بیان الفزع الاکبر

فصل فى اهل الجنة والنار

فصل فى الحساب

فصل فى المیزان

Završetak djela:

اصحاب کهفك کلبی آجغه...صورتنده حق تعالى کروقله (؟) حیوانلری طیراق ایلیه کافرلر آنی...یا لیتنى کنت ترابا دیلر تمت تمام

Prepisao cijelu zbirku nepoznati prepisivač, u XVIII stoljeću.

Na početku i na kraju listovi koji sadrže kratke pouke na arapskom jeziku, što je uzeto iz neke druge knjige.

Na kraju, pri dnu posljednje stranice, mali lični pečat, u kome se teško može pročitati upisano ime, vjerovatno ranijeg vlasnika: ʿAbduhū Aḥmed.

2587. (کتاب فى الاخلاق والزهد) 1454.

Djelo o ćudoređu i skromnosti, na turskom jeziku, od nepoznatog pisca.

Istina, u vrhu prve stranice, zabilježeno je rukom prepisivača da je ovo sastav Ǧemala Aksaraije من تصنيفات جمال اقسرايى, što bi značilo da ga je napisao Ǧamāluddīn Muḥammad b. Muḥammad al-Aqsarāyī, u. 791/1388.

Njegov rad iz ovog područja poznat pod nazivom جمالى اخلاق, i posvećen je sultanu Bayazidu I (1389-1402), sinu sultana Murata I. Međutim, gledano prema početku, sadržaju i dosta slabom naučnom nivou pisanja, naš rukopis nije to djelo, pa je gornja bilješka u rukopisu, o njegovom autoru, netačna (v. M. Tahir, O.M. I, 265 i ḤH̱ I, 36). Prema tome, ostaje da je pisac ovog rukopisa nepoznat.

Gornji naslov dali smo prema sadržaju.

Pored ajeta i hadisa, koje tumači, pisac se mnogo služi poučnim stihovima na turskom, arapskom i perzijskom jeziku.

Početak, poslije besmele:

(tri ajeta s početka sure „Mumin": 7,8 i 9):

ربنا وسعت كل شيء رحمة وعلما فاغفر للذين تابوا واتبعوا سبيلك وقهم عذاب الجحيم...سبحانك لاعلم لنا...

Potom turski:

حق سبحانك وتعالى يه حمدبى حد. وثناى بى عد. وحضرت رسوله وآله واصحابنه واتباعنه واحبابنه صلوات بلاغيه. وتحيات بلا نهايه...

Završetak sa nekoliko kraćih dova, koje su prenesene iz Gazalijevih djela:

اللهم اغفر لنا ولآبائنا ولامهاتنا ولاخواننا ولاخواتنا ولاستاذنا...يا قاضى الحاجات و يا مجيب الدعوات...وصلى الله على سيدنا محمد وآله...وعلى عبادك الصالحين من اهل السموات واهل الارضين برحمتك يا ارحم الراحمين. الحمد لله على التمام. والصلوة على سيد الانام.

L. 89; 19,5 x 13. Nasẖ, lijep, pisan rukom vještog kaligrafa, u proredu. Naslovi i istaknute riječi pisane crvenim mastilom, ili podvučene crvenom crticom. Papir bijel i tamnobijel, deblji, čvrst; tekst je djelomično obrubljen crvenom linijom; mnogi listovi dohvaćeni vlagom i mjestimice je i pismo oštećeno. Povez kožni, oštećen, s utisnutim ornamentima na sredini korica.

Rukopis potječe iz prve polovine XII/XVIII stoljeća.

Na naslovnoj stranici dva stiha na turskom jeziku, te stariji pečat ove biblioteke.

Na drugom zaštitnom listu recept na turskom jeziku, za neki lijek.

Na posljednjem listu „Jasin - dova", što je dopisano kasnije.

Evladijjet-vakuf Mustafa-bega Dženetića, iz godine 1289/1872. (v. bilješku i lični pečat na rukopisu, u vrhu prve stranice).

2588. (فضائل عباداته دائر) 2894.

Traktat, na turskom jeziku, o vrijednostima nafile-namaza, svake noći za vrijeme mjeseca ramazana, od nepoznatog pisca. Naslov prema sadržaju. Izgleda da je ovo izvadak iz jednog ili više djela. Početak nema uobičajene besmele i hamdele.

Početak: برغى كيجسى انس بن مالك رضى الله روايت ايدر

L. 22; 16 x 11,5. Nasẖ, vokaliziran, s označenim kustodama. Papir bijel, čvrst; povez kartonski.

Rukopis potječe iz druge polovine XVIII stoljeća.

Na kraju ime ranijeg vlasnika, pisano slabim rukopisom (ḥāfiẓ Ṭāhir ʿAbdullāh Dalagić, iz Sarajeva, iz Vekil-Harčove mahale, godina 1245/1829).

2589. Zbirka (مجموع), 2 2907.

L. 126; 16 x 10,5. Nasẖ - taʿlīq, od različitih prepisivača. Prvo djelo kasnije pisano i pridodano uz ovo, prilikom uvezivanja. Papir bijel, glat, djelomično dohvaćen vlagom; povez kožni.

1. L. 1-6. (ثلاث وصايا)

Tri oporuke, na turskom jeziku, koje se izvršavaju nakon smrti umrlog, od nepoznatog pisca.

Početak:

يا من خلقنا وهدانا بالتوفيق للاسلام...اما بعد فهذه ثلاث وصايا لثلثة اصناف من الاخوان واحباء الاولى لسالك الحق والاصحاء والثانية لسالك الحق من المحتضرين المرضى والثالثة لسالك الحق المتقذين الموصية من الموتى...

Prepis potječe iz druge polovine XVIII ili iz prve polovine XIX stoljeća.

2. L. 7-126. سعادت نامه

(v. br. 2495).

Na početku napisan naslov, crvenim mastilom: شمع پند عطار ترجمه سى

Naslovi poglavlja, ajeti i istaknute riječi pisane također crvenim mastilom. Po rubovima, ponegdje, ima kratkih tumačenja.

Prepis potiče, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na kraju tri dove koje se uče za razne prigode. Na posljednjoj unutarnjoj korici bilješka, na turskom jeziku, o nesretnim danima u svakom mjesecu.

2590. فضائل مكة والمدينة والقدس والخليل 3343.

Djelo na turskom jeziku o svetosti i značaju gradova: Mekke, Medine, Jerusalima i Halilurrahmana (Hebrona). Napisao neki Muḥammad al-

Yamanī, čija nam je biografija nepoznata (v. II, 1539,1).

Ovo je nešto proširena verzija ovog djela nepoznatog porijekla i slabe sadržine. Na osnovu izvora i različitih rukopisnih primjeraka vidi se da je rad imao više izdanja i verzija, s razlikama u tekstu, a različiti su i podaci o datumu njegova nastanka.

U vrhu prve stranice prepisivač crvenim mastilom stavio naslov:

فضائل كعبه.

Početak:

الحمد لله الذى جعل الكعبة البيت الحرام قياما للناس والبس مكة المشرفة بجعلها حرما
آمنا افخر لباس... وبعد هذه فضائل مكة والمدينة والقدس والخليل شرفها الله تعالى صنفه
على لسان التركى العبد الفقير شيخ محمد اليمنى... و يوز بيكده بر يسين تركى دلى اوزرينه
حق تعالينك فضيله وكرسيله بيان ايده لم

Kao što se vidi iz ovog uvoda, djelo je napisano 1101/1689. Po tome se može odrediti i vrijeme kada je pisac živio i radio.

Blochet, t - s br. 51, str. 188.

U djelu se ukratko govori o obredima hadža.

Blochet (t, A.F. br. 133) spominje djelo pod naslovom تحفة العاشقين, koje bi, prema opisu i sadržaju, moglo odgovarati ovom našem rukopisu (v. Ismā' īl-paša Ḏayl I, 253).

Na drugom primjerku ovog djela (Blochet, br. 134) zabilježeno je da je pisac (Muḥammad al-Yamanī) ovo djelo preveo s arapskog na turski jezik.

Slična djela navode i neki drugi izvori (v. Karatay t, br. 1402, str. 463 i Flügel II, br. 897, str. 125).

Naš rukopis ime četiri poglavlja, kao što se to i iz naslova može vidjeti:

1. L. 1-37.	فضائل مكة
2. L. 38-58.	فضائل مدينة
3. L. 59-116.	فضائل بيت المقدس
4. L. 117-129.	فضائل ابراهيم الخليل

Svako poglavlje ima po nekoliko glava (bāb), kojih u djelu ima ukupno petnaest. U svakoj glavi ima po nekoliko podnaslova.

Završtak djela:

...ومرادى حاصل اولان ان شاء الله تعالى اول حضرتده جوق جوق آغليه آه ايده كناهلر
يجون امدى اول ييغمبرلر روحيجون وآللرى واهل بيتلرى روحيجون و بو كتابك مصنفى
وكاتبى روحيجون مرادلر حاصل اولمغيجون سورهٔ فاتحه اوقيانك آخرى عاقبتى خير اولسون

Ispod ovog završetka nalazi se jedan stih na turskom jeziku, pisan rukom prepisivača.

(هر قچن استرسه جسمك تازه جان ذكر حقدن فارغ اوله هر زمان)

L. 129; 21 x 14,5. Nasẖ, krupniji, čitak, pisan vještom rukom, u proredu. U pisanju ima znatnih grešaka. Naslovi, istaknute riječi i djelomično arapski tekstovi pisani crvenim mastilom. Papir tamnobijel, deblji, čvrst; tekst obrubljen crvenom linijom. Povez kožni, jednostavan.

Prepis potječe iz XVIII stoljeća.

Na naslovnoj stranici bilješke s područja dova (molitvi), ajeti iz Kur'ana, stihovi na turskom jeziku i neki računi.

Na kraju poučni stihovi, bilješke i fetve na turskom jeziku, te brojevi nekih računa.

Iz biblioteke Fejzijje medrese u Travniku.

2591. Zbirka (مجموع) , 11 3346.

L. 180; 22 x 15. Nasẖ, krupniji, s nešto ta'līqa, pisan uvježbanom rukom, velikim dijelom vokaliziran. Papir tamnobijel, deblji, čvrst; povez polukožni, oštećen.

1. L. 1-59. كتاب فى بيان خِلقَتِ عَالَمْ وآدم عليه السلام

Knjiga na turskom jeziku o stvaranju svijeta i prvog čovjeka Adema (a.s.), od nepoznatog pisca.

Naslov prema rukopisu. Inače, pod ovim naslovom ne nalazimo djelo u izvorima, koji su nam pristupačni.

Djelo je rađeno nenaučno, na osnovu mistike i starih legendi. Autor, uglavnom, sva tumačenja i priče prenosi od nekog učitelja, kome daje ime: Šeyh Muhammedi Hiğrī (Hağerī). Ko mu je taj učitelj nije nam poznato, jer ne nalazimo toga imena u bibliografksim izvorima.

Početak djela:

الحمد لله رب العالمين والعاقبة للمتقين... جهان ياردن دهرك دورانن دوّار ادن دنيا
دردن بر باره بلجق بارسين سيلدن يوردن ملك تعالينك دلكى ايله اولدى كيم بو عالم كون
قـادى ايجاده كشوره فلكلرى دوّار قلب ستاره لرى سيار اتمكله حكمين يرينه سين كن
لفظين خطاب قلدى فكان نداى الوهيّت امرين يرينه يتوردى شويله كيم قصص حجرى
اخبار اجنده شيخ محمّدى حجرى عليه رح ايدر بركون موسى ييغمبر حق تعالى حضرتندن
سؤال قلدى كيم يا رب لِمَا خَلَقْتَ الْخَلْقَ يعنى اى پرورد كارم بو خلايق نيجون يارتدك.

Tekst vokaliziran. Istaknute riječi, kao i tekst citiranih ajeta i hadisa, ispisani crvenim mastilom.

Završetak:

دخی جبرائل مقامنه کتدی آدم دخی باشلادی دنیاده ایکن اکمکه وبجمکه ویکه وایجمکه وحلالی ایله ذریت قزانمغه دنیای عمارت ایتمکه مشغول اولدی. والله اعلم بالصواب.

Vokalizacija teksta provedena kroz sva djela u ovoj zbirci, po čemu bi se moglo zaključiti da je prepisivač naš čovjek, koji je želio da olakša čitanje neukom svijetu.

2. L. 60-66a. قرق مقام

Traktat na turskom jeziku, mističnog sadržaja, o postepenom uzdizanju duše i približavanju Bogu, od nepoznatog pisca.

Na tom putu duhovnog uzdizanja nalaze se određeni stepeni ili stanice (maqām), koje valja preći. Te stanice čine razni vjerski propisi i ustanove, kojima valja ovladati i usvojiti ih.

Ovdje se govori o četrdeset takvih ustanova, stepeni, kako je to rečeno u naslovu.

(Listovi su ispremetani pri uvezivanju, pa se naslov nalazi na listu 62.)

Početak poslije besmele:

شکر اولسون اول حقه کم بزی یوقدن وار ایلدی...بو کتاب شریف غایت مقبول کتابدر...قول تکریه قرق مقامده ایرشه...اون شریعت ایجنده در، اونی طریقت ایجنده در، اونی معرفت ایجنده در، اونی حقیقت ایجنده در...

U djelu su obrađene četiri vrste tih mekama (stepena uzdizanja): šeriat, tarikat, ma' rifet i hakikat. Svaka vrsta ima deset stepena.

Zavreštak:

...ودخی دوست اودرکه دوستدن کلن جفایه صبرایده وداخی هر کم شریعت وطریقت ومعرفت وحقیقت ادبلرن کوز تمسه قیامت کوننده حالی مشکلدر. بورسالیی آنك ایجون یزدق که بله لر کم خرقه نه در، تاج نه در، کمرنه در ومعنالری نه در بیان ایلدك؛ الله تعالی جمله مزی مشایخ قولین طوتانلردن واولیادر لکین بلوب آنلرك یولنه یوریتلردن ایلیه. آمین یا معین.

Ovom djelu ne nalazimo spomena u pristupačnim izvorima, premda pisac u uvodu kaže da je djelo veoma popularno (gayet makbūl).

3. L. 66b-67a. (منظومة بالتركية) ف مدح الشريعة المطهرة للشيخ الكامل المصرى

Spjev na turskom jeziku u pohvalu šeriata, od nekog Misrija, kako se može pročitati u naslovu.

Držimo da je to Muḥammad b. ʿAlī al-Malṭī, zv. Niyāzī, al-Miṣrī, šejh halvetijskog reda, pisac mnogih radova na arapskom i turskom jeziku, umro 1105/1693. (v. O.M. I, 172 i AM II, 305).

Spjev ima 26 stihova. Svaki stih završava na riječ šeriat.

Početak:

سرای دین بنا سیدر شریعت
طریق حق هداسیدر شریعت
بودر اول قپودر کاه حقه
که بولك ابتدا سیدر شریعت

Završetak:

حقیقت عرش اعلادر محقق
اوعرشك استواسیدر شریعت
جمیع انبیانك اولیانك نیاری
رهنما سیدر شریعت

Ovoj kasidi ne nalazimo spomena u pristupačnim izvorima.

4. L. 67b نقشی افندینك کلامیدر

Kraći spjev na turskom jeziku, s područja tesavvufa, o šeriatu i tarikatu. Sastavio Nakšī.

To je, držimo, ʿAlī Nakšī al-Aqkermānī, učitelj halvetijskog reda, umro 1062/1651. (v. O.M. I, 171-172 i AM I, 758).

Pod nazivom Nakšī poznat je još Ibrāhīm-efendī Naqšī, šejẖ reda sunbulijja (umro 1114/1702), ali on je više lirski pjesnik (v. O.M. I, 175 i AM I, 36).

Početak:

کوکل دورشرعیدن منی صید اتمسوا دنیا
ادا ایت امرنی حقك صقن الدن جقردنیا
حصار شرعی محکم طوت هوای نفسه الدانما
شیاطین عسکری تاکم متاعك اتمسون یغما

Završetak:

بونظم پاکك ای نقشی قبول اتمزسه منکرلر
کوررلریوم تبلی ده قجان کم ایرسور فردا

Spjev ima 14 stihova.

5. L. 68-95. معراج

Odulji spjev na turskom jeziku o Muhamedovom putovanju na nebo, od nama nepoznatog pisca.

Iz jednog stiha na stranici 70. moglo bi se razumijeti, da je to neki Rafāḍī (رفاضی) , a iz prebrisanog polustiha na istoj stranici da je sin nekog kadije (Ibn Qāḍī).

(بر ينى اختيار ايتدى رفاضى
كه بوكا ناظم اولدى ابن قاضى)

Nije nam poznat pisac pod takvim imenom.

Početak: جوبسم الله ايله بشلادم ايشه
اميد اولدركه بزخيره ار يشه
اومارم اول جلبدن بونى تحقيق
كه و يره بوتمام اولماغه توفيق

Iznad naslova (معراج), koji je napisan crvenim mastilom, nalazi se podnaslov, pisan ta'līqom, crnim mastilom: معراج رسول عليه السلام

Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom.

6. L. 96-101. خاتمهٔ كتاب

Odlomak (čini se posljednji) iz nekog djela na turskom jeziku, o raznim molitvama (dovama) za postizanje raznih želja.

Početak:

رؤيت جمال رسول اللهه سبب اولان خاصهٔ ادعيه وصلوة وسلامى و بو سعادته اير شمك
دنيا وآخرتده منافع كثيره يه شمولنى اعلامدر امدى معلوم اولا كه

Na kraju završena dova: هذه دعاء الاختتام ـ اللهم ارزقنا والطف بنا واغفر لنا...

7. L. 102-138. حلية النبي عليه السلام للخاقانى

Havlospjev na turskom jeziku o ličnosti Muhammeda a.s. Sastavio Muḥammad-beg Ḫāqānī, umro 1015/1606 (v. I, 543).

Spjev dovršen 1007/1598, kao što se vidi iz posljednjeg stiha:

اولمادن بيك يدى تاريخى تمام بورسالده تمام اولدى كلام

Ovo djelo ima oko 50 poglavlja s ukupno 712 stihova.

Naslovi poglavlja pisani crvenim mastilom.

8. L. 139-157. الدرة المضيئة

Turski prevod u stihu poznate Busirijeve Kaside-i Burde, od nepoznatog prevodioca.

U rukopisu naslov, pisan crvenim mastilom:

هذا شرح القصيدة البردة المسمى بالدرة المضيئة

Na početku kraći uvod na arapskom jeziku o važnosti dotične kaside.

Početak uvoda:

قال الشيخ الامام العالم حجة الادب لسان العرب قدوة الائمة بقية السلف الكرام شرف الدين والاسلام ابو عبد الله محمد بن سعيد البوصيرى رحمة الله عليه: كان سبب انشائى هذه القصيدة المباركة انى قد اصابنى...

Iz ovog uvoda, koji obuhvata tri stranice, slijedi drugi naslov (podnaslov), pisan također crvenim mastilom:

هذا قصيدة البردة ودرة المضيئة

Među komentarima Kaside-i Burede, Brockelman (GAL I, 265 i S I, 468) spominje i jedan komentar pod istim naslovom kao u našem rukopisu (ad-Durra al-Muḍī'a), koji je, godine 1048/1673. napisao Muḥammad b. Abū Bakr al-Kurdī. To je, vjerovatno, komentar u prozi, i ne odgovara ovom našem prevodu u stihu (v. Kairo 2, III, 100).

Početak prevoda, nakon besmele (prvi stih kaside, s turskim prevodom u stihu):

أَمِنْ تَذَكُّرِ جِيرَانٍ بِذِى سَلَمٍ
مَزَجْتَ دَمْعاً جَرَى من مُقْلَةٍ بِدَمِ
ياده كلديى دلا همسايكان ذى سلم
قارشوب جشمك ياشى قانيله اقدى دمبدم

Posljednji stih:

ما رنحت عذبات البان ريح صبا
واطرب العيس حادى العيس بالغنم

Turski prevod:

بانك اغصانين تاكم دبرده باد صبا
ياهجنين شايده عيسى سورن اهل نغم

Po završetku kaside i prevoda nalazi se naročiti salavat, iskazan u pet stihova:

يا رب صل وسلم دائما ابدا
على حبيبك خير الخلق كلهم
رَبِّ ارْضَ عن ابى بكر وارضَ عن عمر
وعن ذى النورين والكرار ذى الكرم
واغفر لناظم هذا النعت وارحمه
والطف به يا ذا الاحسان والكرم
واغفر لمنشدها يا رب زلّته
وجُدْ لنا بالرِّضا والعفو والكرم

واغفر لكاتبها ربى وقارئها
واسمح لسامعها باللطف والكرم

Koliko se može razumijeti, ovo su stihovi nepoznatog prepisivača.

Iza ovih stihova je krupno pisana završna dova, čiji je tekst (nakon besmele):

الحمد لله حمدا كثيرا يوافى نعمه و يكافى مز يده. اللهم صل وسلم و بارك على سيدنا ونبينا وشفيعنا محمد شفيع من فى الدار ين وعلى آل محمد جد السبطين الحسن والحسين وارض عنها وعن الصهر ين والختنين ابى بكر وعمر وذى النور ين وعلى والد الحسنين. اللهم ارزقنا سعادة الدار ين واحفظنا فى الملو ين واعذنا من شر الثقلين.

اللهم على صل محمد وآله وصحبه اجمعين

9. L. 159b-165. ايمان تفصيلى (خدا رم)

Spjev na turskom jeziku o osnovama islamskog vjerovanja. Sastavio Ibrāhīm Ḥakkī Erzerūmī, umro 1195/1780 (v. I, 126).

Gornji, prvi, naslov prema ovom rukopisu.

Ovdje, u ovom rukopisu, spjev ima 50 stihova.

Posljednji stih glasi:

دل ايله اقرارى قلبيله تصديق ايلدى ضعفى سنك حفظ وامانكدر امانت اولا يا الله

Međutim, u djelu „Ma' arifet-nāme" (v. I, 11) i u već obrađenom rukopisu (I, 126), ova kasida ima 116 stihova.

Isto tako moglo bi biti da je ovu kasidu spjevao neki Ḍa' fī, a da ju je Ibrāhīm Ḥakkī uvrstio u svoju „Ma' rifet-namu".

Spaho (APT rukopisi, str. 82) misli da bi pod pseudonimom Ḍa' fī (ili Ḍa' ifī) mogao biti Pīr Muḥammad b. Evrenos b. Nūruddīn Da' ifī, rodom iz Kratova (Makedonija), umro oko 960/1553. (v. Š.S. - Q.A. IV, 2979).

10. L. 166-167. مدح رسول و جهار يار

Početni fragment nekog hvalospjeva, na turskom jeziku, u pohvalu Božijeg Poslanika i prve četvorice halifa, od nama nepoznatog sastavljača. Rukopis nepotpun, jer se nalaze samo prva dva lista.

Početak:

بولق استرسك اكرمنزلكه تحقيقه يول
معرفت راهنده اولغل بير و اهل وصول

Ovdje, u našem rukopisu, ima dvadeset i četiri stiha. Iza svaka dva stiha dolazi refren:

بردر الله و ايكى عالم يناهيدر رسول
آل و اصحابيدر آنك رهبر اهل قبول

Posljednja dva stiha:

فيضيا جون آل و اصحاب رسول كبر يا
آسمان دينه اولدى هر برى نجم هدا
آنلره او يان بولور مقصوده لابد اهتداء
خارجى و رافضى كمرا هلردر دائما

Iz posljednjeg stiha moglo bi se razumjeti da je ovaj hvalospjev sastavio neki pjesnik po imenu Fejzija.

Pod pseudonimom Feyzi imaju tri turska pjesnika (v. Š.S. - Q.A. V, 3465).

Na listovima 168-171 razne molitve (dove i salavati), koje se uče za postizanje raznih želja. Na listu 172 nijjeti za namaze sabah i podne.

11. L. 173-180. باب شروط (الصلاة) [وهي ثمانية]

Kratka uputa o namazu, na turskom jeziku, kakvih nalazimo u višem broju među rukopisima ove biblioteke.

(Uslovi za valjanost namaza, v. I, 113, 118, 433; II, 1333, 1513,1. 1514, 1600,2).

Početak:

هركشى كم استيه اتمك نمار ابتدا اوّلا لازمدر
آكا سكزمنه ادا عورتن سترايليه نيت قلا ابدست الا

Završetak:

اللهم ثبت قدمى على الصراط يوم ثبت اقدام المؤمنين... اللهم انى اعوذ بك ان تزل قدمى على صراط يوم تزل اقدام المنافقين. تمت

Prepisivač nepoznat.

Prepis cijele zbirke potječe iz XVIII stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu recepti za neke lijekove; pismo oštećeno i izblijedjelo.

2592. مسائل الحرام المظنون 3603.

Pokušaj tumačenja nekih vjerskih pitanja na nov način i ocjenjivanje da li su ta razmatranja novotarija ili nisu, zasnovano na hadisima, pričama i drugim dokazima, od nama nepoznatog pisca. Inače, u prisutpačnim izvorima ovakav naslov, koji se nalazi na početku djela, napisan crvenim mastilom, nismo mogli pronaći, pa nam je nepoznat i autor i vrijeme nastanka ovog djela.

Početak:

يس امدى اول شبهل حراملركه آنك حراملغى
قر ينه ايله معلوم اولور دليل قطعيله معلوم اولمز

Perzijski

L. 128; 23 x 16. Nasẖ, jednostavan. Istaknute riječi i citati pisani crvenim mastilom. Tekst na prve dvije stranice obrubljen jednom debljom zlatnom, a na ostalim stranicama jednom tankom crvenom linijom. Po rubovima, ponegdje, napisane istaknute riječi crvenim mastilom. Papir bijel, glat, čvrst; povez polukožni, s preklopom, oštećen.

Prepis potiče, izgleda, iz XVIII stoljeća.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

2593. آداب المنازل 4818.

ـ ناقص فى آخره ـ

Djelo na turskom jeziku o položaju žene u porodici i društvu, njena prava i dužnosti u braku, te odgoju i dužnostima djece prema roditeljima. Napisao ʻAbdullaṭīf b. Durmuš Faqīh b. Selīm Ḏekī Qaramānī, čija nam je biografija nepoznata.

Pertsch, 171; Blochet, 367; Wiesbaden. M. Götz XIII 2, 176.

Početak:

الحمد لله الذى هو مولانا و اسبغ علينا نعمه... و بعده بوكتاب تركى دلنه ترجه اولدوغنه
سبب اولدركه

Djelo na kraju nepotpuno. L. 85; 20 x 14,5. Nasẖ - taʻlīq. Naslov, poglavlja i istaknute riječi pisani crvenim mastilom, a kur'anski ajeti podvučeni crvenom linijom. Papir bijel, glat; povez polukožni s preklopom, oštećen i rastavljen od listova.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na unutarnjim koricama i zaštitnim listovima beznačajne bilješke na turskom jeziku.

Poklonio Zijah Hadžibegović iz Sarajeva, septembra 1976. godine.

2594. ترجمۀ رسالۀ ابليس سؤال 4281.

Priča na turskom jeziku o razgovoru između satane i Božijeg poslanika Muhameda, od nepoznatog sastavljača. Prevedeno s arapskog. Gornji naslov prema rukopisu. Ovaj prevod nešto drugačiji od navedenog djela u I svesku (I, 590,7,str. 374).

Početak:

الحمد لله على نعمائه... و بعد الله تعالى يه حد ثنا... نصيحت ايلديكه عرب لسانيله
كنار يلرده يا زلشدن.. تركى لسانيله ترجه اولنديكه

L. 12; 19 x 12,5. Nasẖ, vokaliziran. Po rubovima ima dopuna i ispravaka. Papir bijel; povez kartonski.

Prepis završen 19. ševvala 1283/1867.

Na prvom a listu olovkom ispisano ime ranijeg vlasnika: Hromo-zāde Ṣāliḥ Ṣidkī b. Ibrāhīm-efendī.

2595. Zbirka (مجموع), 2 4285.

L. 65; 19 x 14. Prvo djelo taʿlīq, a drugo nasẖ, od različitih prepisivača. Naslovi u prvom djelu pisani crvenim mastilom. Tekst u drugom djelu obrubljen po jednom tankom crvenom linijom. Papir bijel i žućkast; povez polukožni.

1. L. 1-29. پندنامه (پندعطار)

Spjev poučnog vjersko-moralnog sadržaja na perzijskom jeziku. Napisao Farīduddīn Muḥammad b. Ibrāhīm al-ʿAṭṭār, umro 627/1229. (v. I, 438,5, str.271).

Početak: حمد بى حد آن خداى باك را   انكه ايمان داد مشتى خاك را

Po marginama ima objašnjenja na turskom jeziku, pisanih rukom drugog prepisivača.

U vrhu prve stranice napisan naslov ovog djela crnim mastilom, a ispod njega naslov crvenim mastilom:

هذا كتاب نصائح الولد من كلام حضرت
مولانا شمس الدين محمد رومى الرحه

Izgleda da je prepisivač htio da piše djelo pod gornjim naslovom, pa je odustao i prepisao spomenuto djelo, jer je od započetog djela napisao samo jedan red, a onda je kasnije na margini napisao početak (prvi red) „Pen-u i Attara".

Početak: ابتدا كردم بنام كردكار   خالق خلق ازصغار و ازكبار

Međutim, u pristupačnim izvorima ne nalazimo nikakvih podataka o ovom piscu, i njegovom navedenom djelu.

2. L. 30-65. تعليم المتعلم (v.br. 1978,2)

Naslov, poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. U prepisu ima grešaka, a po marginam ima ispravaka i objašnjenja.

Prepis pod tačkom 1 završen 897/1491, a pod tačkom 2 prepisao Mustafa b. Salih Alemdar iz Sarajeva 1225/1810.

Na prvoj i posljednjoj unutarnjoj korici nalazi se nekoliko privatnih pisama na turskom jeziku. Listovi na kojima su napisana ova pisma nalijepljeni na korice prilikom uvezivanja knjige. Na prvom listu bilješka na arapskom jeziku iz gramatike, vježbe u pisanju i neki računi. Na 29b. listu fetve na arapskom jeziku, a na sljedećem listu jedan neuspio crtež. Na posljednjem listu vježbe u pisanju i neki crteži.

2596. ISTO 876.

L. 59; 21 x 15. Nasẖ, jednostavan, pisan u proredu. Po marginama i između redaka ima dosta objašnjenja na turskom jeziku. U vrhu prve stranice napisan crvenim mastilom naslov djela, a iznad naslova crtež tri polumjeseca, obojeni crnom i crvenom bojom. Poglavlja pisana crvenim mastilom. Tekst obrubljen po jednom crvenom tankom linijom, a kroz sredinu su dvije tanke, također, crvene linije. Papir bijel, glat, dohvaćen vlagom; povez polukožni, oštećen.

Prepisao Meḥmed b. ʿAlī b. Muṣṭafā iz Tarbazonskog vilajeta, iz sela بولد الاوق (?), u medresi sultan-Meḥmed-hana, u ponedjeljak, džumadelahira 1132/1719.

Na posljednjoj unutarnjoj korici stihovi prepisivača na turskom jeziku u vidu dove. Na posljednjem listu također stihovi na arapskom i turskom jeziku. Ime vakifa nečitljivo.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzijje) medrese u Travniku.

2597. ISTO 6888.

L. 30; 20 x 13. Taʿlīq. Prvih deset listova kasnije dopisano, nasẖ pismom. Papir tamnobijel, čvrst; bez poveza, listovi prosuti.

Prepis završen (1)138/1725. g.

Iz kolekcije hadži hafiza Asim-efendije Sirće, bivšeg imama i mederisa Gazi Husrev-begove džamije i medrese.

2598. ISTO 4986.

L. 23; 19,5 x 13. Taʿlīq. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Tekst obrubljen po jednom tankom crvenom linijom, osim tri posljednja lista. Papir tamnobijel, oštećen; povez polukožni, također oštećen.

Prepis završen 1177/1763. g.

Iz Elči Ibrahim-pašine (Fejzijje) medrese u Travniku.

2599. Zbirka (مجموع), 3 6473.

L. 66; 20 x 13,5. Nasẖ. Posljednja dva djela u ovoj zbirci vokalizovana. U prvom djelu u proredu ima mnogo prevedenih riječi na turski jezik. Stranice obrubljene po jednom tankom crvenom linijom. Papir bijel, glat, oštećen; povez polukožni s preklopom, također oštećen i rastavljen od listova.

1. L. 1-22. ISTO

2. L. 23-60. تحفهٔ شاهدى

Poznati perzijsko-turski rječnik u stihu. Napisao Ibrāhīm b. Ṣāliḥ Šāhidī, umro 957/1550.

Bratislava, 457.

Početak:

بنام خالق وحی وتوانا   قدیم وقدیر وبینا ودانا
ثناء حمد وشکر بی نهایه   سپاس ومنت وبی حدوغایه

3. 61-66.   تحفة العشاق

Zbirka kratkih perzijskih izraza, fraza i razgovora s turskim interlinearnim prevodom, od nepoznatog pisca, koji je živio prije 958/1551.

Flügel I, 143.

Početak:

بنام خدای عزّ وجلّ اغاز کردم... ونام این رساله تحفة العشاق نام نهادم هرکه بزبان
فارسی عاشق شود

Cijelu zbirku izgleda prepisao Derviš Muḥammad b. Maḥmūd iz Trebinja 1207/1792. (v. bilješku na kraju prvog djela).

Na 23. listu bilješka iz akaida, a na 66b. listu je Abğad, brojčana vrijednost slova. Na krajnjim zaštitnim listovima su samo dva prva reda iz prvog djela u ovoj zbirci, jedna prigodna hutba, jedan hadis, jedan ajet iz Kur'ana, datum smrti neke žene i vježbe u pisanju. Tu je i ime prepisivača ovih bilješki: ʿAlī b. Ṣāliḥ-aga Defter-zāde, gdoina 1226/1811.

Rukopis je donesen iz Odbora Islamske zajednice Trebinje.

2600.   Zbirka (مجموع), 2   2681.

L. 74; 18,5 x 12. Nasḫ, pisan u razmaknutim redovima, mjestimično vokaliziran. Naslovi i istknute riječi pisane crvenim i plavozelenim mastilom. Na početku nevješto izrađeni unvani. Tekst prve dvije stranice u oba djela obrubljen s nekoliko debljih linija različite boje, a na ostalim stranicama obrubljen po jednom tankom crvenom linijom. Papir bijel, glat, djelomično oštećen i dohvaćen vlagom; povez polukožni.

1. L. 1-36.   ISTO

Po marginama ima nešto bilježaka i objašnjenja.

Na kraju stihovi na arapskom i perzijskom jeziku o pisanju i nauci.

Na 37-38. listu stihovi na turskom jeziku, iznad kojih piše naslov: Maṯnawī.

2. L. 39-74.   تحفة شاهدی   (v. br. 2599,2)

U proredu i po marginama ima dosta prevedenih riječi na naš jezik, pisanih arapskim pismom.

Oba djela prepisao Ṣāliḥ b. Šaʿbān Onōgoštevī (iz Nikšića), u srijedu, mjeseca šabana 1208/1794.

تمت تمام بعون الله الودود عن يد اضعف العباد صالح بن شعبان اونوغشتوى... غفه فى يوم
الاربعاء من شهر شعبان المعظم سنة ١٢٠٨

Na prvom listu jedan zapis, a na kraju je „Abğad", brojčana vrijednost slova. Na drugom zaštitnom listu stihovi na turskom jeziku i vježbe u pisanju.

2601.   ISTO   1286.

L. 34; 20 x 13. Taʿlīq, pisan vještom rukom prepisivača. Naslovi pisani crvenim mastilom. Na marginama i u proredu ima objašnjenja na turskom jeziku. Tekst obrubljen po jednom debljom zlatnom linijom. Papir bijel, glat, tanji, djelomično dohvaćen vlagom; povez kožni.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVII ili XVIII stoljeća.

Na prvom listu dva različita pečata i dvije brisane bilješke, vjerovatno imena ranijih vlasnika, pa je oboje nečitljivo. Po marginama, na više mjesta, stariji i noviji pečati ove biblioteke.

2602.   ISTO   1771.

L. 44; 20,5 x 14,5. Taʿlīq, krupniji, pisan u razmaknutim redovima. U proredu neko kasnije pisao, slabim rukopisom, prevod pojedinih riječi na turski jezik. Tekst nekoliko prvih stranica obrubljen po jednom tankom crvenom linijom, pa nam se čini da su od drugog prepisivača i da su ovdje uvezane s ostalim listovima u jednu cjelinu. Papir bijel i žut, dohvaćen vlagom, pa je pismo djelomično oštećeno; povez polukožni.

Prepis potječe, iz XVIII stoljeća.

Na prvom listu dva stiha, jedan od njih na perzijskom, a drugi na turskom jeziku, ime bivšeg vlasnika knjige: Muḥammad b. Ḥasan b. hadži Aḥmed i vježba u pisanju.

Na kraju također nekoliko stihova na perzijskom i turskom jeziku, te razne prigodne dove i nekoliko poučnih izreka. Na početku i na kraju djela nekoliko starijih i novijih pečata ove biblioteke.

2603.   ISTO   1847.

L. 27; 20 x 10. Taʿlīq, sitniji. Poglavlja pisana crvenim mastilom. papir bijel, glat; povez kožni.

Prepis potiče, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na prvoj unutarnjoj korici stihovi na turskom jeziku, a na prvom zaštitnom listu ime bivšeg vlasnika knjige: Osman b. Abdulkadir iz kasabe Ljubinje, neke nevažne bilješke, vježbe u pisanju i nekoliko pečata, koji su nečitljivi. Na prvom listu cijena knjige i pečat vakifa i ove biblioteke. Na 28. i 29. listu vježbe u pisanju.

Na 30. listu bilješka na turskom jeziku u kojoj se kaže da se 16. ramazana 1202/1788.g. u tri i po sata, u utorak noću, pojavila vatra u kući sinova Jevreja Jude i izgorjelo je: 14 kuća, jedna džamija, medresa Hanikah, četiri mekteba, sva čaršija... 14 kafana, ukratko „duša" grada Sarajeva. Ispod ove bilješke vježbe u pisanju. Na sljedećoj stranici imena bivših vlasnika knjige: neki Džino-zade (ime je izbrisano) i njegov pečat i gore spomenti Osman Bābī-zāde (Babić) iz kasabe Ljubinje, jedna bilješka iz arapske gramatike i vježbe u pisanju.

Na posljednjoj unutarnjoj korici jedna poučna izreka, stihovi na turskom jeziku i, također, vježbe u pisanju.

Uvakufio Abdulbaki-efendi Džino-zade (v. pečat na više mjesta i bilješku na kraju djela).

2604. Zbirka (مجموع), 2 1983.

L. 76; 21,5 x 15,5. Nasẖ - ta'līq. Naslovi i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. U prvom djelu, po marginama i u proredu ima malo komentara na turskom jeziku. Papir bijel, čvrst; povez polukožni, oštećen i rastavljen od listova.

1. L. 1-35a. ISTO

2. L. 39b-76. تحفة شاهدى

Perzijsko-turski rječnik u stihu. Napisao Ibrāhīm b. Ṣāliḥ Šāhidī, umro 957/1550. (v. br. 2599,2).

Tekst ovog djela vokalizovan.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na početku su vježbe u pisanju i više pečata, a u dva od njih mogu se pročitati imena: Muṣṭafā i Ḥusejn. Poslije prvog djela ima nekoliko neispisanih listova, na kojima se kasnije neko vježbao pisati. Na kraju je prepisivač napisao „Abğad". Posljednji list ispisan nekim računima, vježbama u pisanju, a tu je i jedan pečat s imenom 'Abdullāh.

2605. ISTO 3694.

L. 35; 19 x 11,5. Djelo na kraju nepotpuno. Ta'līq, pisan u proredu. Između redova i po marginama ima komentara. Naslovi pisani crvenim mastilom. Tekst obrubljen po jednom tankom crvenom linijom. Posljednji list

ovdje i nekoliko listova u sredini neko kasnije dopisao. Papir žućkast, oštećen; povez polukožni s preklopom, oštećen i rastavljen od listova.

Rukopis, vjerovatno, potječe iz XVIII stoljeća.

Na prvom listu ispisana jedna hutba na arapskom jeziku.

Iz Karađoz-begove biblioteke.

2606. ISTO 5022.

L. 35; 21 x 14,5. Nasẖ. U proredu ima nešto malo prevedenih riječi na turski jezik. Papir bijel, glat, oštećen; povez polukožni s preklopom, također oštećen, tako da su listovi skoro rastavljeni od poveza.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na početku i na kraju djela vježbe u pisanju.

Uvakufio Dženetić Mustafa-beg b. Fejzulah-beg b. Ismail-beg za svoje muško potomstvo, godine 1289/1872. (v. bilješku i pečat iznad početka djela).

2607. ISTO 5332.

L. 20; 20 x 13,5. Ta'līq. Po rubovima i u proredu ima malo prevedenih riječi na turski jezik. Prva dva lista kasnije dopisana slabim rukopisom. Papir tamnobijel; povez kožni, slab, oštećen.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na pretposljednjem listu napisano olovkom ime bivšeg vlasnika: Muhamed Pašić, i bilješka da je djelo pročitano 1304/1886. g. Na zadnjem listu beznačajne bilješke i jedan zapis.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

2608. ISTO 5358.

- ناقص فى آخره -

Djelo na kraju nepotpuno. L. 37; 19,5 x 12,5. Ta'līq. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Tekst prve dvije stranice obrubljen po jednom debljom crvenom linijom, a na ostalim stranicama tankom crvenom linijom. Papir tamnobijel, oštećen, listovi prosuti; povez kožni s preklopom, oštećen i rastavljen od listova.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na prvoj unutarnjoj korici i na prvim zaštitnim listovima beznačajne bilješke na turskom jeziku, pisane kasnije vrlo slabim rukopisom.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

2609. Zbirka (مجموع), 2 5342.

L. 27; 19,5 x 12. Nasẖ - ta'līq. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Po rubovima ima bilježaka i tumačenja osnovnog teksta. Tekst obrubljen po jednom tankom crvenom linijom. Papir tamnobijel, oštećen, dohvaćen vlagom; povez polukožni, također oštećen.

1. L. 1-20. ISTO - ناقص فی اوله -

Djelo na početku nepotpuno.

2. L. 23b-27. تحفۀ شاهدی (v. br. 2599,2)

- ناقص فی آخره -

Djelo na kraju nepotpuno.

Oba djela prepisao isti, nepoznati prepisivač, vjerovatno u XVIII stoljeću.

Na listovima 21-23a. i na posljednoj unutarnjoj korici stihovi na turskom jeziku, kasnije napisani slabim rukopisom.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

2610. ISTO 6498.

L. 36; 22,5 x 15,5. Nasẖ. Listovi 32-33 kasnije dopisani. Tekst na prve dvije stranice obrubljen po dvjema zlatnim debelim linijama, a na ostalim po jednom tankom crvenom linijom. Papir bijel, glat; povez kartonski.

Prepis potječe iz XVIII ili XIX stoljeća.

Na prvom zaštitnom listu stihovi na turskom jeziku. Na posljednjem listu ime bivšeg vlasnika knjige: Resulbegović Sabit b. Muhamed-beg. Na posljednjem zaštitnom listu stihovi na turskom jeziku o pogibiji Tuz-paše prilikom osvajanja Beograda, a na posljednjoj unutarnjoj korici jedan distih, također na turskom jeziku.

Rukopis je donesen iz Odbora Islamske zajednice Trebinje.

2611. ISTO 6510.

L. 31; 19 x 13. Ta'līq. Naslov i poglavlja pisani crvenim mastilom. Tekst na prve dvije stranice obrubljen po jednom debljom zlatnom linijom, a na ostalim stranicama po jednom tankom crvenom linijom. Papir bijel, čvrst; povez kartonski.

Prepis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na prvom a zaštitnom listu ime bivšeg vlasnika knjige: Ahmed-beg b. Salih-aga Deftedar-zade (Deftedarević) iz Trebinja. Na sljedeće dvije stranice vježbe u pisanju i jedana bilješka iz akaida. Na kraju jedan distih na turskom jeziku.

Rukopis je donesen iz Odbora Islamske zajednice Trebinje, a bio je u vlasništvu Ismail-Hakija Resulbegovića.

2612. ISTO 6851.

L. 29; 19,5 x 13,5. Ta'līq, od različitih prepisivača. Tekst u starijem dijelu rukopisa, obrubljen po jednom tankom crvenom linijom. Papir tamnobijel, čvrst, oštećen, dohvaćen vlagom; povez kartonski, oštećen. Prva korica otkinuta i zagubljena.

Prepis potječe iz XVIII stoljeća.

Rukopis otkupljen od Ismaila Selimovića, imama iz Zvornika.

2613. ISTO 6687.

L. 28; 20 x 12,5. Ta'līq. Po marginama ima komentara, a u proredu prevedenih riječi na turski. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Tekst prvih nekoliko listova obrubljen tankom crvenom linijom. Posljednji list kasnije dopisan. Papir tamnobijel, malo dohvaćen vlagom; povez kartonski, oštećen.

Rukopis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na prvom a listu je ime bivšeg vlasnika knjige: Mustafa b. Yusuf, muderis u Tešnju. Tu su još imena drugih vlasnika koja su skoro nečitljiva, stihovi na perzijskom jeziku i jedna izreka na našem jeziku, koja je, također taško čitljiva, a počinje: „Koji nejma knjige enoliko je ko...?"

2614. Zbirka (مجموع), 2 6835.

L. 44; 20,5 x 14. Ta'līq - nasẖ, od različitih prepisivača. Drugo djelo vokalizirano i u njemu su istaknuti stihovi pisani crvenim mastilom. Tekst obrubljen jednom tankom crvenom linijom. Papir bijel, čvrst, glat; povez polukožni, s preklopom, oštećen.

1. L. 1-19a. ISTO

Na 21a. listu jedan stih na turskom jeziku i jedan hadis.

2. L. 21b-44. تحفۀ شاهدی

Perzijsko-turski rječnik u stihovima. Sastavio Ibrāhīm Šāhidi 976/1568. (v. 2599,2).

Rukopis potječe, vjerovatno, iz XVIII stoljeća.

Na kraju „Abğad", brojčna vrijednost slova, i datum rođenja nekog Muştafe b. Mollā Muşṭafe, Ḫawāğea b. Ibrāhīma spahije b. Iskendera spahije, godina 1175/1761.

2615. ISTO 4217.

L. 28, 22 x 15. Ta'līq, pisan u razmaknutim redovima. Tekst na prvom listu i većini stranica obrubljen po jednom tankom crvenom linijom. Po marginama i u proredu ima dosta prevoda i objašnjenja na turskom jeziku. Papir bijel i žućkast, oštećen i djelomično dohvaćen vlagom; povez kartonski, oštećen.

Prepisao Muṣṭafā b. Ḥusayn Istolčevī (iz Stoca) u Sarajevu, u medresi Atmejdan, 1218/1803.

(كتبه الفقير الحقير مصطفى بن حسين استولجوى بمدينة سراى في مدرسة آتميدان...سنة ١٢١٨)

2616. ISTO 5058.

- ناقص في اوله -

Djelo na početku nepotpuno. L. 35; 19 x 12,5. Ta'līq. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Po marginama ima komentara, pisan veoma sitnim slovima. Tekst obrubljen po jednom tankom crvenom linijom. Papir bijel, glat, dohvaćen vlagom; povez polukožni, oštećen.

Prepis završen 1226/1811.

2617. ISTO 5663.

- ناقص في اوله -

Na početku djelo nepotpuno. L. 24; 22 x 16,5. Ta'līq, pisan nešto debljim perom. Poglavlja i ime prepisivača na kraju djela napisani crvenim mastilom. Papir bijel, čvrst; bez poveza.

Prepisao Muḥammad b. al-Ḥāǧǧ Aḥmad Sunbul, imam, Sarajlija iz Donje Tuzle, 1234/1818.

(حرر في اليوم الخامس عشر من شهر ربيع الآخر لسنة اربع وثلثين ومائتن والف من قصبة مملحة زير كاتب الفقير بالعجز والتقصير محمد بن الحاج احمد الملقب سنبل امام سراي)

Nekoliko posljednjih listova neispisano.

Iz biblioteke Osman-efendije Sokolovića.

2618. ISTO 6643.

L. 46; 25 x 17,5. Nasḫ - ta'līq. U proredu prevod na turski jezik, a po rubovima ima komentara također na turskom jeziku. Naslov, poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. Stihovi rastavljeni crvenim krupnim tačkama. Papir bijel; povez polukožni, oštećen i mnogo učadio.

Prepis završen 11. šabana 1263/1847. g.

Poklonio Emin Islamovski, a on je rukopis donio iz sela Jabuke kod Foče.

2619. ISTO 2824.

L. 34; 18 x 12. Ta'līq, pisan debljim perom. Neko kasnije u proredu ponegdje pisao značenje riječi (prevod) na turskom jeziku. Papir bijel, glat; povez kožni.

Prepis završen 8. rebiul-evvela 1266/1849. g.

Na prvom listu jedan stih na perzijskom jeziku, ime Potogija Mehmed, pa pretpostavljamo da je on bio vlasnik ovog rukopisa i vježbe u pisanju. Na sljedeće dvije stranice odlomak iz nekog perzijsko-turskog rječnika. Na 3. listu sadržaj djela, a na 4-5. listu popis sarajevskih mahala. Na 35. listu vježbe u pisanju i bilješka o tome koje će se životinje nalaziti u Džennetu (raju). Na 36. listu TE'ARIFA (v. I, 795, str. 553), prepisana 16. džumadel-ahira 1281/1864.g. Na posljednjem listu neki računi i potvrda na turskom jeziku o vraćanju duga nekom Ahmed-agi iz Sarajeva od strane Mustafe.

2620. ISTO 6655.

Djelo na početku nepotpuno. L. 42; 21 x 15. Nasḫ, pisan nevještom rukom. Poglavlja i istaknute riječi pisane crvenim mastilom. U proredu na prvih nekoliko listova ima prevedenih riječi na turski jezik, a ti listovi obrubljeni po jednom tankom crvenom linijom. Papir žućkast, dohvaćen vlagom, oštećen; bez poveza.

Prepisao Ahmad b. Muhammad... (nečitljivo), 1266/1849.

Poklonio Emin Islamovski.

2621. Zbirka (مجموع), 2 4585.

L. 50; 16,5 x 12. Nasḫ, vokalizovan. Poglavlja pisana crvenim mastilom, a istanute riječi podvučene crvenom linijom. U prepisu ima grešaka. Tekst obrubljen po jednom crvenom linijom. Papir bijel, glat; povez polukožni.

1. L. 1-43. ISTO

2. L. 44-50. مجموعة الاحاديث النبوية

Kraća zbirka izabranih hadisa, čija vjerodostojnost za neke hadise nije sasvim pouzdana, od nepoznatog sabirača. Možda je izbor sačinio i sam prepisivač.

Početak: قال النبي صلعم ان لكل شيء وآفة العلم الطمع

Prepisao oba djela Ṣāliḥ b. al-Ḥāǧǧ Ibrāhīm 1279/1862. g.

Na kraju drugog djela u ovoj zbirci ime bivšeg vlasnika knjige: hafiz Omer b. hadži Mahmud-aga Pehlivan (Pehlivanović). Na 50b. listu bilješka iz jezika na turskom jeziku, a na posljednja dva zaštitna lista nečija imena: Muhemed b. Omer i Salih Pehlivanović iz Duvna i dvije poučne izreke.

Iz Odbora Islamske zajednice Mostar.

2622. ISTO 4807.

Djelo na kraju nepotpuno. L. 25; 17 x 12. Nasẖ, vokaliziran, pisan vrlo slabim rukopisom. U proredu ima dosta prevedenih riječi na turski jezik. Papir tamnobijel, oštećen; bez poveza, ali se sada čuva u kožnom povezu s preklopom od nekog drugog rukopisa.

Prepis potječe iz XIX stoljeća.

Na prvom a listu je ime bivšeg vlasnika: hadži Derviš-efendija Riđanović i njegov sin Mustafa, godina 1275/1858. Tu je i ime pisca i jedan hadis.

2623. ISTO 6852.

Djelo na kraju nepotpuno. - ناقص ى آخره -

L. 49; 19 x 14. Ta'līq, pisan u ramaknutim redovima, slabim rukopisom. Neka poglavlja pisana crvenim mastilom. Po rubovima i u proredu, na nekim listovima, ima tumačenja na turskom jeziku. Papir tamnobijel, različite debljine, dohvaćen vlagom; povez polukožni, s preklopom, oštećen.

Prepis je, izgleda, završen u prvoj polovini XIX stoljeća.

2624. Zbirka (مجموع), 2 4506.

L. 24; 17 x 11. Ta'līq, različit, od dvojice prepisivača. Poglavlja pisana crvenim mastilom. Tekst obrubljen tankom crvenom linijom. Papir bijel i žućkast, dohvaćen vlagom, oštećen; povez kožni, prost, oštećen.

1. L. 1b-6a. مرغوب القلوب

Etičko-mistična poema na perzijskom jeziku, u deset kraćih poglavlja. Spjevao Šajẖ Šamsuddīn Muḥammad b. ʿAlī b. Mālikdād Tibrīzī, Šams - Šemsī Tibrīzī, kako ga popularno nazivaju, umro 645/1247. g. Bio je učitelj Mevlāne Ǧalāuddīna Rūmija (umro 662/1273).

ḤḪ II, 1656; Flügel I, 526; Perč p, str. 4.

Kratak uvod u prozi, nakon besmele:

این کتاب مرغوب القلوب ازکفتار شیخ المشایخ قطب المحققین و امام السالکین سلطان
راه طریقت شاه میدان حقیقت شمس تبریزی... این کتاب بدهٔ...

U nekoliko redaka ovog uvoda naveden naslov poeme, ime pjesnika i broj poglavlja (10).

Prvo poglavlje: فصل اول - درتوحید باری تعالی میکوید

Deseto poglavlje: فصل دهم - در سفر واقامت

Završetak: مریدان راهین قدرست کاف
مریض راه دین راهست شاف

2. L. 9-24. دیوان باق (قطعة)

Fragment Bakijeva „Divana" (zbirke pjesama turskog pjesnika Bakija).

Maḥmūd Bāqī (ʿAbdul-Bāqī), jedan od najvećih turskih pjesnika (933-1008/1526-1599). Živio u doba sultana Sulejmana, Slima II i Mehmeda III.

ḤḪ I, 778; O.M. II, 99-101; Š.Sami: Q.A: II, 1203;
Flügel I, 648; Pertch t, 414, str. 409; Rieu t, str. 187b;
Karatay t II, 2356.

Prepisivači i datumi prepisa nisu navedeni, ali smatramo da oba djela potječu iz prve polovine XVIII stoljeća.

Poklon Ćamila Mujagića (25.11.1961).

2625. Zbirka (مجموع), 2 1245.

Ta'līq, veoma lijep, složen, pisan rukom vještog kaligrafa. Tekst Kur'ana i naslovi pisani crvenim mastilom. Papir tamnobijel, deblji, čvrst, mnogi listovi prosuti, dohvaćeni vlagom i oštećeni crvotočinom po rubovima; povez kožni, znatno oštećen.

1. L. 1-170. اخلاق محسني

Priručnik, na perzijskom jeziku, iz područja etike, o islamskom praktičnom, lijepom i moralnom ponašanju. Napisao Maulānā Ḥusayn b. ʿAlī al-Kāšifī, al-Wāʿiẓ al-Harawī, umro 910/1504. Primjerak nepotpun s početka. Napisano i posvećeno vladaru (sultanu) Ḥorasana Mirzi Muḥsinu b. Ḥusaynu Bayqarau, po čijem je imenu dobilo i naslov. Djelo dovršeno 900/1494. g. Raspoređeno na 40 poglavlja (bāb). Bilo je poznato i čitano, a prevedeno je i na turski jezik.

ḤḪ I, 37; Kairo p., 412; Pertsch, 274, str. 308; Karatay p, 211; Wiesbaden XIV 2, 25; Wiesbaden XIV 1, 365.

Početak: حضرت پادشاه علی الاطلاق عزت کلمته

Početak ovdje: ... می باید درجهٔ کسانی راکه قائم اللیل وصایم النهار

Na listovima 170b-171 nalazi se jedna ljubavna pjesma, na perzijskom jeziku, u koju su ugrađena sva slova arapske abecede, jer svaki polustih počinje jednim od tih slova, koje već dolazi po redu. Sastavljač nam nije poznat, samo se razumije iz posljednjih stihova da je to neki Maḥmūd b. Ḥusām, a to bi mogao biti jedan od dvojice perzijskih pjesnika (Ibn Ḥusām) koji su živjeli u VIII/XIV i IX/XV stoljeću.

Početak:

الف از عشق توشد ای دل من زار آخر
ب برای توشدم خسته و بیمار آخر

Završetak:

وهلاك غم وعشق توشده ابن حسام
ی یعنی نبود مثل تو دلدار آخر
سر محمود وخاك پای ایاز

Na kraju potpis i lični pečati, vjerovatno ranijeg vlasnika (G'afar al-Ḥusayni).

2. L. 172-257. تحفة الواعظين

Zbirka vazova, također na perzijskom jeziku, namijenjena hatibima za propovijed petkom s minbere, od nepoznatog pisca. Gornji naslov, koji se nalazi i na početku i na kraju djela u rukopisu, nismo mogli pronaći u pristupačnim izvorima, pa je, prema tome, djelo veoma rijetko. Samo djelo autor je podijelio na 12 poglavlja (maǧlis), valjda prema broju mjeseci u godini.

Početak:

اعوذ بالله من الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم
ومن يعتصم بالله فقد هدى الى صراط مستقيم
الحمد لله نحمده ونستعينه ونستغفره...

Oba djela prepisao Ibn Kamāluddīn Qawāmuddīn Mas'ūd, 970/1562.g. Uvakufio al-Ḥāǧǧ 'Omar-efendī Ḫayrī-zāde (Hajrić) Aqḥiṣārī (iz Prusca).

Bosanski

2626. كتاب ابليس 1154.
او
رسالهٔ شيطان نامه بالبوسنه

Prevod na srpskohrvatski (bosanski) jezik priče o razgovoru između satane i Božijeg poslanika Muhameda, od nepoznatog prevodioca (v. I, 590,7, str. 374). Ovaj prevod na naš jezik izgleda da je sa turskog.

Početak:

معاذ بن جبل حضرتلرندن وابن عباس حضرتلری روایت ایدر لر يَدانْ دَانْ مِي نِقُولِقُو
آصْحَابَا أُويَدْنُوغَه آصْحَابَا أُو كُوكِي بِيَاخْمُو مَوْجُودْ سَنَاشِيَمْ يَيْغَمْبَرْمْ محمد...

L. 9, 22,5 x 16. Nasẖ, vokaliziran, pisan u proredu debljim perom. Papir žut, glat; povez kartonski, noviji.

Prepis potječe iz XIX ili početkom XX stoljeća.

Uvakufio Svrzo ʻIṣmet-efendija, sin Vejsil-efendije as-Sarāyī̄ja (iz Sarajeva), kako je zabilježno na prvom listu.

2627. فوائد اسلام بالبوسنو يه 4498.

Islamske koristi (iman i islam), na „bosanskom" jeziku, pisano arapskim pismom. Napisao Fehīm Bojić, imam i drugi muallim iz Ključa, čija nam je biografija nepoznata.

Početak:

الحمد لله الذی جعلنا من اهل الایمان والاسلام... فاله سواقه ساموبه بوغو جل شانه
مخصوص اسوبتو اونومه...

L. 21; 21,5 x 17. Nasẖ - taʻlīq. Papir bijel, glat; bez poveza.

Rukopis je autograf, napisan, vjerovatno, prije 50-60 godina.

Iz biblioteke bivšeg Ulema medžlisa u Sarajevu.

INDEXI

INDEKS DJELA

آ

آداب ذكرية a 2286,2
آداب الطعام * 2110,1
آداب المريدين * 2279,4
آداب المنازل t 2593

I

الابتهاج فى بيان تفصيل الاسراء والمعراج (معراج الغيطى) a 2152

الابتهاج بالكلام على الاسراء والمعراج * 2052

ابن ابى الشريف حاشية للقاضى * 2172

ابيات تعليم المتعلم a i t 2077,2; 2080,2; 2091,4

الاتباع فى مسئلة الاستماع a 2248,4

اتحاف المنيب الاوّاه بفضل الجهر بذكر الله a 2265,2; 2266,1

اجازة السيد عبد الوهاب بن حسن بن ولى الدين الآمدى لعبد الله الاماسى a 2171,4

اجازة محمد حفيد لعبد الله بن مصطفى اللاذقى a 2171,3

اجمال الفرائض واحوال الاربعين v. ترجمهٔ رسالهٔ فرائض

الاجوبة عن الاسئلة فى القب a 2114,1

الاجوبة المفيدة على الاسئلة العديدة a 2292,12

الاحاديث a 2022,2; 2051,3
الاحاديث الاربعون للنووى a 2015,5

الاحاديث مع الترجمة بالتركية 2069,2; 2377,3; 2529,10

الاحاديث القدسية a 2290,4; 1998,2*

احتفال فى سؤال الاطفال a 2147,3

احوال قيامة a 2258,5; 2583,9

احياء العلوم 2022,3*; 2279,4* 2169*; 2280*; 2293,3

اخترى 2147*; 2158*

اخلاق جلالى 2368*; 2587*

اخلاق علائى t 2368 - 2373

اخلاق قانعى t 2367

اخلاق محسنى p 2368*;2625,1

اخلاق ناضرى 2363*

اخلص الخالص (خلاصه الخالصة) a
2284,3; 2544*

اذكار المخلصين a 2279,7

ارادهء جزئيه رسالة سى t 1960,2

اربع وخمسون فريضة a 2129,2

اربعون حديثا a 2071,2; 2091,2

اربعون حديثا مع الترجمة بالتركية t
2507,2
ارجوزة فى طبقات الانبياء a 2111*

الارشاد لاكمل الدين البابرتى a
1985,2
اسنى المطالب فى بيان معنى
التجاذب a 2121,8

الاشاعة شراط الساعة a 2267

اصول الحكم فى نظام العالم t 2583,14

اصول قواعد الفرس t -a 2150,3

الاعتصام بالكتاب والسنة والاجماع a
2541,3

الاعراب عن قواعد الاعراب a 2078,2

اغاثة اللهفان 2258,1*; 2292,6*

الاقوال السنية فى ايضاح ما يتعلق
بالاسئلة القدسية a 2302,1

اكر صور سلر (جواهر الاسلام) t
2415,4
اكر صور سلر
v.
شرائط الاسلام

الاكليل فى استنباط التنزيل a 2139

اللى درت فرض t 2158,2

ام البراهين

v.

العقيدة السنوسية الصغرى

الامثلة المختلفة
2046,3;2061,2;2069,3

انقاذ الهالكين a 2153,1

انوار التنزيل 2017,2*

انوار العاشقين 2321*

انوار القدسية a 2291
انوار القلوب t 2553

انيس الجليس a 2120,2

انيس الواعظين 2262-- 2263

اوسكدارى سلطان المشايخ محمود
افندى حضر تلرى قدس سره العزيز
بلفرادى
منيرى افنديه كوندوردوكى
مكتوب شريفلرينك صورتدرى
t (!) 2254,10

ايقاظ النائمين a 2153,4; 2154,1

ايمان تفصيلى (خداربم) t 2591,9

ايها الولد a
1958,4; 1976 - 1988; 2022,3;
2036,2; 2074,3; 2075,2; 2279,6

ايها الولد ترجمه سى t 2472,2; 2582,1

ب

باب تعديل الاركان t 2301,4

الباب الثامن عشر من حيوة القلوب
فى ثواب الصلاة مع
الجماعة a 2269,2

الباب السادس والعشرون من كتاب

محرك القلوب a 2299,2

باب فى شرح المنظومة فى حق انكحه
متعددة لابن وهبان a 2292,17

(باب) شروط الصلوة وهى ثمانية a
2258,6; 2591,11

(باب) شروط الصلوة وهى ثمانية مع
الترجمة بالتركية t 2076,2
(باب) شروط الصلوة وهى ستة a
2052,6; 2058,3; 2529,7; 2582,2

البحث فى تعريف الكعبة وماهيتها
الاصلية a 2147,12

بداية الهداية فى الموعظة للغزالى a
1991- 1992; 1990,2; 2279,3; 2292,4

بدء الامالى a 2071,3*; 2555,2

البدور السافرة فى امور الآخرة a
2140- 2141

البديع فى رسم مصحف عثمان a
2120,6

برد الاكباد عن فقد الاولاد a 2142

بركات الابرار 2191*

البرقية المحمودية فى شرح الطريقة
المحمدية a 2231- 2234

البزازيية (!) 2261*

بستان العارفين
1962 - 1963; 2015,2; 2115,2; 2201*a

بستان الفقه 2015*

بُغْيَةُ الاَجلة بتَحْرير مَسْئَلَة الأهلّة
(رسالة فىَ رُؤية هلال رمضان)
2121,7 a

بغية المرتاد لتصحيح الضاد a
2048,4

بلوغ الامنية فى شرح انما الاعمال
بالنية a 2264

بودين شهرندهء مدرسه طلبه سندن
منلا سعيد بعد افعال ابدست ونماز
حقندهء حكمت تشريعه دائر ويردوكى
اجوبه t 2529,3

بهارستان p 2499,3

بهجة الانوار 2006*; 2553*

بيان الاعتقاد وما يكثر اليه احتياج
العباد 2292,2*

بيان الفرقان بين اولياء الرحمن
واولياء الشيطان a
2107,1

بيان مناجات رسول الله صلعم t
2581,7

البيقونية a 2147,2

پ

پند عطار (پند نامه) p
2595- 2623

پند نامه (نصيحت نامه) شيخ طريقى t 2551- 2552

پند الوعّاظ a 2290,2

پوتورشاهديه
v.
مقبول‌عارف

ت

تاتارخانيه 1971*; 2057*

تاج الوسائل ومنهاج الفضائل a
1974,4

تاريخ قاسم الجمالى 2031*
تاليف هر مصنف هذا كتاب 2091,7t
تبشير الغزاة a 2275

تبيين المحارم a 2149- 2151

تتمة الابانة * 2292,

تجويد قرآن t 2541,4

تحويد قره باش t 2055,3

تحريرات فى الاسناد a 2121,4

تحفة الاصحاب * 2292,20

تحفه شاهدى t 2599,2; 2600,2;
2604,2; 2609,2; 2614,2; 2581,3 *

تحفة العشاق b- t 2599,3

تحفة العشاق فى معرفة عقائد اهل الحق t 2549

تحفة الملوك
a 2052,2; 2064,2;
2070,2; 2131,2; 2154,2

تحفة الواعظين p 2625,2

تحفه وهبى t 2557,2

التذكرة باحوال الموتى وامور الآخرة
a 2103- 2104

تذكرة الاولياء * 1991

تذكرة يعقوب a 2146

ترتيب الاورار a 1974,1

ترجمان صحاح * 2098

ترجمه انقاذ الهالكين t 2128,4

ترجمه پند عطار t 2508
ترجمة وتفسير سورة الفاتحه، سبحانك التحيات ودعاء قنوت t
2251,7
ترجمه ذخيرة الملوك t
2365- 2366

ترجمه رساله ابليس سؤال t 2594

ترجمه رساله فرائض t
2160,4

ترجمه رساله النيل t 2536,3(!)

ترجمه سلوان المطاع فى عدوان الاتباع t 2548

ترجمه شرعة الاسلام t 2350- 2353

ترجمه شيخ عبد الرحمن * 2059

ترجمه طريقة محمديه t 2541- 2546
ترجمة قصيدة بدء الامالى t 2071,3

ترجمه مرشد المتأهل t 2550

ترجمة منهاج العابدين t 2347

تصديق المعارف * 1998

التعريفات للسيد الشريف a 2159,3

تعليم المتعلم a
1978,2; 2012*2015,6; 2046 - 2089;
2091* ; 2300,2; 2595.2

تفسير آية ظهر الفساد فى البر والبحر a 2102,2

تفسير آية يوم ينفخ فى الصورة فتأتون افواجا a 2583,10

تفسير جزء عمّ من تفسير البيضاى
2017,2
تفسير الخازن 2171,4*

تفسير سورة الانبياء a 2583,3

تفسير سورة الدخان a 2319,5

تفسير سورة القدر a 2319,2

تفسير سورة يوسف a 2319,3
تفسير سورة يوسف بالتركية
2523,2

تفسير كبير 2108*

تفسير الوجيز
v.

الوجيز فى التفسير

تلبيس ابليس a 2041 - 2045

تلخيص البيان فى علامات مهدى

آخر الزمان a 2147,1; 2583,6

تلخيص المفتاح a 1973,3

تنبيه الغافلين a
1964- 1965; 2150,2; 2293,3

تنوير القلوب 2170*; 2261*

تنوير القلوب من ظلمة الذنوب a
2278

توقيض نامه (توقيض الامور) t
2247,2

ث

ثلاث وصايا t 2589,1

ج

جامع الازهار ولطائف الاخبار a
2261
جامع البيان 2112*

الجامع الصغير من حديث البشير النذير 1974,6*; 2112*; 2186*

جامع الفضائل وقامع الرذائل a
2254,8

جامع الكبير 2167*

جامعة الحكم a 1966,1

جلاء القلوب a 2155- 2166; 2258,11

جمع الوسائل فى شرح الشمائل a
2147,18

جَناح النجاح فى جنوح الجُناح a 1998,5

جواهر الاسلام (اكر صورسلر) t 2576-2580

جواهر الاسلام

v.

كتاب شرط

جواهر الفقه

v.

كتاب الجواهر

الجواهر المضية فى طبقات الحنفية 2015,7*

جواهر اليواقيت 2290,1*

جوهره بهيه احمدية فى شرح الوصية t 2482

جوهرة التوحيد a 2302,5

ح

حاشية مولانا عجم السيد الشريف 1971 *

حبة المحبة a 2254,5

الحجب والطلاسم t 2353,5

حدائق الحقائق 2147 *

حديث اربعين a 2156,2

حديث معاذ في حشر الخلائق على اثنى عشر صنفا a 2301,3

حرز الامانى ووجه التهانى فى القرآات السبع a 1981,3

حسن المقال فيما لا يحسب من اجر العمال a 2121,9

حقوق اخوة الاسلام

v.

كتاب الحقوق

حقيق الحقائق فى شرح رساله علم حال للبركوى t 2492

حكايات a 2303,4

حكايات اروث عورتى اوزرنده t 2057,3

حكايه بشير وشادان t 2551,2

حكاية الرجال والنساء t 2529,5

حكايه سارق قاضى بياننده در t 2268,4

حكاية لطيفة فى زمن داود النبى عـم a 2120,1

حل لغز رواية بلغاى a 2583,7

حلية النبى صلعم a 1974,5

حلية النبى عليه السلام للخاقانى t 2591,7

حواشى نخبة الفكر a 2102,4

حياة الارواح ونجاة الاشباخ a 2254,7

حيوة القلوب فى الموعظة a 2048*; 2144-2145; 2268,1*

خ

خاتمه كتاب t 2591,6

خالصة الحقائق لمافيه من اساليب الدقائق 2284,3*

خدا ربم

v.

ايمان تفصيلى

خزائن الجواهر ومخازن الزواهر a 2276

خزينة العلماء وزينة الفقراء 2287a

خلاصة الاخبار فى احوال النبى المختار a 2254,1

خلاصة الخالصة

v.

اخلص الخالص

خلاصة الفتاوى 2158*; 2511*

خواص اسماء الله a 2110,2; 2279,6

خيريه نابى 2554*

د

در حكايه ادم عـم t 2343,2

در الواعظين وذخر العابدين a 2115-2118; 2168,2; 2293,3*

در اليتيم فى التجويد a 2153,3

درة الفاهرة فى كشف العلوم الآخرة a 1993,1

الدرة المضيئة t 2591,8

دقائق الاخبار t 2524-2530

دقائق الاخبار وحقائق الآثار a 2127-2138; 2738,2; 2253,2

دلائل نبوت محمدى وشمائل فتوت احمدى t 2533-2534

ديوان باقى t 2624,2

ذ

ذخر المتأهلين فى تعريف الاطهار والدماء a 2153,2; 2162

ذخر المجاهدين في آداب جهاد الدين t 2531, 2540*

ذكر مائدة التي نزلت عيسى عـم a 2114,2

ذيل حديقة الوزراء t 2583,16

ر

رد القبور 2258,1*

رسالة من الاحاديث المروية من ابى الرضارتى بن نصر صاحب رسول الله صلعم a (!) 1974,8

رسالة ادبية t 2120,5

رسالة اذا قال قائل لك ما الحكمة فى موسى عـم a 1967,1

رسالة فى اربع وخمسين فريضة a 2583,5

رسالة استخراج مشايخ كبار t 2128,3

رسالة فى استعمال المصنفين للالفاظ والعبارات من المقدمة والفصل والباب a 2121,15

رسالة فى الاعتقاد والفاظ الكفر والاستحسان 2292,2*

رسالة امنية t 2583,11

رساله امنية ايمان واسلام وطريق ضلالتى t 2257,4

رسالة الايمان الاجمالى وتفصيلى a (!) 2292,13

رسالة البركوى فى اصول الحديث a 2107,7

رسالة فى بيان الاحاديث الموضوعة للامام الصغانى a 2107,6

رسالة فى بيان الاحاديث الموضوعات a 2292,18

رسالة فى بيان الاعتقاد 2292,2*

رسالة فى بيان الفاظ الكفر a 2187,2

رسالة في بيان حال الروح بعد مفارقة الجسد 2292,14*

رسالة فى بيان روح انسانى t 2147,1
رسالة فى بيان لفظ فلاسفه t 2538,2

رسالة فى بيان معنى الكتاب والقرآن a 2121,13

رسالة فى تحريم الدخان a 2251,6; 2268,3

رسالة فى تحريم القهوة والدخان a 2091,8

رسالة فى تصحيح احاديث النبى صلعم a 1974,7
رسالة فى تصحيح لفظ زنديق وتوضيح معناه – الدقيق (رسالة فى معنى لفظ زنديق) a 2121,14

رسالة من التصوف a 2147,17

رسالة فى تفسير قوله تعالى زين للذين كفروا الحياة الدنيا t 2342,3

رسالة فى تفسير قوله تعالى من عمل صالحا من ذكر او انثى وهو مؤمن t 2342,2

رسالة فى تفسير قوله تعالى يوم يأتى بعض آيات ربك لاينفع نفسها... a 2342,1

رسالة فى تلقين الميت t 2128,2

رسالة فى الجهاد t 2257,2

رسالة فى حق الاراضى العشرية والخراجية والاميرية a 2292,9
رسالة فى حق الدخان (الدخانية) a 2292,8

رسالة فى حق الروح لابن كمال پاشا a 2292,14

رسالة فى حق السلام a 2292,11

رسالة فى حق القدر لمولانا السيد الشريف a 2292,16

رسالة فى حق الكىّ 2015*

رسالة فى حق النكاح a 2248,2

رسالة فى حق والدى رسول الله صلعم a 2583,8

رسالة فى حق الوجود لابن كمال پاشا a 2292,15

رسالة فى حكم الاستخلاف للامامة فى صلاة الجمعة a 2121,2

رسالة فى حل مشكلات t 2269,3
رساله حمزه افندى t 2059,2

رسالة فى دعوى الرجلين شراء من آخر a 2303,3

رسالة فى الذكر a 2303,1

رسالة رومى افندى t 2379,2; 2386,2; 2398.2; 2415,2

رسالة فى رؤية هلال رمضان v.

بغية الاحلة بتحرير مسئلة الاهلة
رسالة فى السماع والرقص والصراخ a 2107,2

رساله شيطان نامه بالبوسنوية v.

كتاب ابليس

رسالة فى الصلاة t 2392,2

رسالة فى صلوة الجنازة a 2121,10

رسالة فى الطريقة المحمدية وسيلة الى السعادة السرمدية a 2251,3; 2254,3

رسالة العدل فى بيان حال الخضر عليه السلام a 2273

رساله علم حال t 2581,6

رسالة فى علم الحقائق وحكمة الدقائق لابن كمال پاشا a 2505,2

رسالة فى علم بالربع المرسوم المقنطرات a 2302,2

رسالة علم الهدى 2258,4

رسالة فى عمل بالربع المجيب a 2302,3

رسالة فى الفرائض a 2075,3; 2147,7

رسالة (او فصل) فى الاعتقاد a 2048,2

رسالة فى فضيلة ليلة البرات وصلاة التسبيح فيها a 2318,1

رسالة قاضى زاده t 2379,3; 2386,3; 2398,3; 2415,3

رسالة فى قراءة آية الكرسى ادبار الصلوات المكتوبة a 2171

الرسالة القلمية

v.

رسالة اليراعة لافضل اهل البراعة

رسالة على قواعد الفرسية a 2159,4

رسالة فى كرامات الاولياء a 2288

رسالة كسب a 2258,8

رسالة فى كلام خاتم الانبياء والخلفاء الراشدين والاولياء a 2129,6

رسالة فى ليلة القدر a 2251,2

رساله متعلقه ببيان الاعتقادات والاخلاق والاعمال a 2300,1

الرسالة المحمدية t 2321-2341

رسالة فى مدلول الاسم a 2121,12

رسالة مشايخ الالهى a 2285,1

رسالة فى معجزات الانبياء عليهم السلام a 2583,4

رسالة معمى p 2157,5

رسالة فى معنى لفظ زنديق
v.

رسالة فى تصحيح لفظ زنديق وتوضيح معناه – الدقيق

رسالة مقابرية a 2292,6

رسالة فى مناقب الشيخ يويو مصطفى بن يوسف الموستارى a
2078,3

الرسالة المنيرة لاهل البصيرة a
2147,11; 2171,2; 2251 - 2253

رسالة الموسوية فى القياس a 2532,3

رسالة فى الموعظة a 2197,2

الرسالة الميمونة او الصوفية فى السؤال والرد a 2147,5

رسالة النجاة من شر الصفات a 2284,2

الرسالة فى نفى الشركة فى الالوهية
a 2297,7

رسالة فى وصية الشيخ السهروردى a
2292,5

رسالة البراعة لافضل اهل البراعة او الرسالة القلمية 2121,3

رموز الكنوز فى شرح كنوز الرموز a
2228- 2230

روحات الجنات فى اصول الاعتقادات
a 2356,6

الروضة

v.

كتاب الروضة

روضة الاسلام t 2348- 2349; 2529,6

روضة الشهداء t 2345

روضة العلماء

v.

كتاب الروضة

روضة المتقين 2028

روض العابدين 2048*

الروض الفائق فى المواعظ والرقائق a
(الجزء الثانى) 2109

رونق المجالس a 2113,1; 2286,3

رياض الصالحين a 2105

ز

زاد المتزوجين فى ذخر المتاهلين a
2163

زاد المتقين a 2299,1

الزاهر للقرطبى 2188*

زبدة الاسرار فى شرح مختصر المنار
a 2147,9

زبدة الامثال a 2249- 2250

زبدة الحقائق (شرح وصيت نامه للبركوى) t 2483- 2491

زبدة الكلام فيما يحتاج اليه الخاص والعام t 2536,1

زبدة النصائح a 2259,1

زبدة النصائح t 2532,1

زبدة الواعظين
a ; 2261*;2269,4 2303,2*; 2316

زهر العابدين 1967*; 2261*

زهرة الرياض 2261*; 2293,3*

زهرة الرياض ونزهة القلوب المراد a
2006* ; 2007

س

ساعت نامه t 2558 - 2572

سبعيات منيرى t 2121,2

سبعيات في مواعظ البريات a
2119- 2126; 2356,5

سراج الظلمات (شرح ايها الولد) a
1977,2 ; 2158,3

سراج القلوب p 2113,2

سراج القلوب a 2254, 11; 2110,2*

سعادت نامه t 2495 - 2507; 2589,2

سمط الفوائد وعقال المسائل السوارد a
2121,6

سواء السبيل وهو صراط المستقيم a
(!) 2274

سوره يوسف عليه السلام a 2299,3

ش

شرائط الاسلام (اكر صورسلر) t
2383,2; 2577,2

شرح اسماء الحسنى t 2583,1

شرح پند عطار t 2515

شرح وترجمة بالتركية قصيدة لحضرت على t 2583,12

شرح التعريفات 2511*

شرح تعليم المتعلم a
2080,3; 2090 - 2101; 2281,2

شرح جواهر الاسلام t 2398,4

شرح حديث اربعين للبركوى a
2236,2; 2248,3

شرح حديث اربعين a 2317

شرح دعاء حزب البحرة a 2120,3

شرح دعاء قنوت a 2258,2; 2293,2

شرح ودعاء مفتاح الجنة t 2529,4

شرح ذخر المتاهلين فى تعريف الاطهار والدماء a 1993,2

شرح رسالة فى آداب البحث والمناظرة a 2160,2

شرح رسالة ايها الولد للخادمى a
1989 - 1990

شرح الرسالة الموسوية فى القياس a
2532,2

شرح سبع آيات t 2403,2

شرح الصدور بشرح حال الموتى والقبور a 2143

شرح صلاة النبوى t 2342,5

شرح الطريقة المحمدية a 2212

شرح على الطريقة المحمدية (لخواجه زاده) a 2209 - 2210

شرح العوامل المائة للجرجانى a
1981,2

شرح العوامل المائة a 2091,5

شرح قصيدة بردة t 2183*; 2496,3

شرح قصيدة البردة مع ترجمة بالفارسية p - a 2157,3

شرح قصيدة الطنطرانية a
2157,4; 2551,4

شرح مدار الاصول a 2162,4

شرح مقدمة الصلاة a 2091,3

شرح منهج المعتقدين المرشد للطالبين الى علم اليقين a 2147,10

شرح الموافق a 2292,3

شرح وصية الامام ابى حنيفة a 1959

شرح وصيت نامه
1984; 2; 2429 - 2480 t

شرح على وصيت نامه (مطبوع) 2462

شرعة الاسلام a ; 2008 - 2028; 2015,7*
2029* ; 2037* ; 2258,1* ; 2293,3*

شرف الانسان t 2355

شروط الصلاة (قطعة) a 2051,2

شروط الصلاة لابن كمال باشا a
2052,4

شروط الصلاة بالنظم t 2581,2

شفاء الشريف (!) 2102*

شفاء القلوب t 2078* ; 2574 - 2575

شفاء المؤمن t 2547

الشماريخ فى علم التاريخ 2318,2

الشمائل الشريفة
1974,6; 2147,18* ; 2107,2* a

ص

الصحائف القدسية 1998,2* ; 2129*

صدر صلاح t 2493 - 2494

الصلاة الربانية فى حكم من ادرك ركعة من الثلاثية او الرباعية a
2162,3

صلوة النبوى 2342,3 - 4*

ض

ضوء المعالى لبدء الامالى a 2147,14

ضياء القلوب فى شرح جلاء القلوب a
2157,2

ط

طبقات النبيين a 2111

الطريقه المحمدية a
2164 - 2208; 2251,5; 2293,3*

طريقت محمديه شرحندن بعض

مبحث بياندر t 2583,2

طريقت نامه t 2254,9

ظ

ظهور العطية فى شرح الوصية a
1960,1

ع

العبادات والتعليقات المنقولة من كتب الفقه 2258,9

عجائب المخلوقات 2147*

عجائب الملكوت 1975*

عروض اندلسى (عروض ابى الجيش) a
2302,6

العزى a 2078,6

عشاق نامه t 2346

عطايا الفيّاض الاقدم شرح وصايا الامام الاعظم a 1961

عقد اللآلى لبدء الامالى a 2162,6

عقود منظومة من ستن السيد المرسلين او عقود الجواهر a 2038 - 2040

العقيدة الاسلامية a 2279,5

العقيدة السنوسية الصغرى (ام البراهين) a 2048,3

علم حال t 2156,6;2412,2

علم حال بالتركية t 2472,3

علم حال (لسراج الدين) t 2529,9

علم حال (قرق يدى قرض) t t2581,4

علم حال مسجع t 2301,2

عماد الاسلام t 2357 - 2364

عمد الاسلام 2357*

العناية 1971*; 2062*; 2235*

عنوان الحلم
v.
قصيدة البستى النونية

العوامل 2065*

غ

غاية كشف وتحرير فى اعراب a
2302,4

ف

فتاوى واجوبة حديثية منقولة عن الامام فخر الدين عثمان الديمى a
1967,2

فتاوى التاتارخانيه 2043*

فتح الباب ورفع الحجاب a
2254,2

فرائد الفوائد (شرح الرسالة السمرقندية) لتحقيق معانى الاستعارة a 2078,4

فرح نامه t 2320

فصل فى فضائل الصلوات والسجود والجماعة والاذان a 1974,3

فضائل (كتاب الفضائل) t 2537

فضائل الجهاد t 2540,1

فضائل رجب a 2304

فضائل شعبان العظيم a 2136,3
فضائل شهر رجب a 2136,2

فضائل عباداته دائر t 2588

فضائل مكة والمدينة والقدس والخليل t
2590

الفقه الاكبر a 2294,2; 2285,3; 2257,3

فقه الكيدانى

v.
مقدمة الصلاة

فنون الاخبار *2113,1

فوائد فى الاخلاق والعبادة t 2586,1

فوائد الاسلام بالبوسنوية 2627
الفوائد المتفرقه t 2121,5

الفوائد المنزعة الحياض فى شرح كتاب
الرياض a 2106

فى بيان انشقاق القمر a 2120,1

فى بيان حياة أدم وحوًا عليهما السلام
a 2292,19

فى بيان مسائل مستغربات من العلم a
2292,20

فى قصة نوح عليه السلام a 2303,2

الفيض القدسى عن الذات الاحدية a
2147,13

ق

قرق أرمغان *2581,1

قرق سؤال t 2516 - 2523

قرق يدى فرض

v.

علم حال

قرق مقام t 2591,2

قشلق نمازنوث ثوابن بيان ايدر (!) t
2353,2

قصيدة بدء الامالى a
2090,3 2074,4 ; *2071,3

القصيدة البديعية a 2090,6

قصيدة البردة

v.
الكواكب الدرية فى مدح خير البرية

قصيدة البستى النونية
(عنوان الحلم) a 1973,1

قصيدة تبارك ذو العلى a 2090,2

قصيدة الطنطرانية a 2090,4

قصيدة فى العقائد بالتركية 2074,5

قصيدة محبىّ افندى t 2535,3

قصيدة فى مدح صلاة النبوى a
2342,4

قصيدة (فى المقام الكردى) t 2247,2

القصيدة المنفرجة a 1973,2

قصيده، ميمون ودر مكنون a 2535,2

قصيدة النعمانية *2535,2

القصيدة النونية a 2160,3

قضا حقنده فتوالرى t 2356,2

قطعة من سيرة رسول الله صلعم a
2356,4

قطعة فى الصرف a 2046,2

قطعة من كتاب الابيات
(فى الاخلاق) بالتركية 2348,2

قطعة من كتاب فى المواعظ a
2306 - 2307

قطعة من كتاب فى الوعظ a 2305

قمع الحرص بالزهد والقناعة *2535,2

ك

كتاب ابى الطيب a 2077,3

كتاب ابليس (ابليس نصيحتى) t
2584,4 ; 2464,2

كتاب ابليس او رساله، شيطان نامه
بالبوسنوية 2626
كتاب احوال جنت ودرجاتها t 2584,3

كتاب احوال القيامة a 2583,9

كتاب فى الاخلاق والزهد t 2587

كتاب آداب الاكل *2110,1

كتاب ادب القاضى 2156,4

كتاب الاستحسان a 2356,3

كتاب فى الاسْراء والمعراج a 2260

كتاب الفاظ الكفر a 2258,3

كتاب الاوائل *2122,2

كتاب ايمان واسلام و دنيا وآخرت a
2156,4

كتاب ايها الاخوان a 2298

كتاب البستان *2015

كتاب بيان الاعتقاد a 2292,2

كتاب فى بيان خلْقَتِ عالم وآدم عليه
السلام t 2591,1

كتاب تقرير شيطان t 2529,2

كتاب الجواهر (جواهر الفقه) a
1966,2

كتاب الحقوق (حقوق اخوة الاسلام) a
2148

كتاب الروح لابن القيم a 2356,7
كتاب الروضة – الروضة – روضة
العلماء a 1972 - 1968

كتاب روضة المذكرين *1968

كتاب شرح البسملة a 2245,1

كتاب شرط t 2343,4

كتاب فى الصرف بالتركية 2078,5

كتاب الصلاة (شروط الصلاة)
2156,5

كتاب فى الصلاة a 1983,2
كتاب عجائب الملكوت 1975*
كتاب عروض t 2551,3
كتاب الفصول 2031*
كتاب الفقه a 2118,2
كتاب فى الفقه بالتركية 2582,3
كتاب لغات t 2094,2
كتاب فى مسائل الفقه a 2353,4
كتاب المشكلات 2162*
كتاب الملكوت a 1975
كتاب المواعظ 2289
كتاب فى المواعظ والنصائح a 2308
كتاب الموعظة a 2286,1
كتاب الموعظة فى العبادة والاخلاق a 2123,2
كتاب نقر
v.
وصية الامام الاعظم ابى حنيفة
كتاب فى الوعظ a 2284,1
كتاب كزيده t 2343 - 2344
كشف الحجاب والران عن وجه اسئلة الجان a 2245,2
كشف الغطاء عن حقائق التوحيد وعقائد الموحدين a 2107,4
كشف القناع عن وجه السماع a 2254, 4
الكشف عن مجاوزة هذه الامة الالف a 2121,14
گلستان p 2499,2
كنوز الرموز فى شرح الطريقة المحمدية a 2226 - 2227
الكواكب الدرية فى مدح خير البرية a 2090,5; 2162,7; 2496,2
كيمياء السعادت (!) 2505*

ل

لطفيه وهبى t 2554 - 2557
لغة عربى – تركى t 2421,2
اللمعة فى اجوبة الاسئلة السبعة a 2147,4
لوامع الاشراق فى مكارم الاخلاق 2368*

م

مباحث الايمان t 2538,1
مثير الغرام وخلاصة الكلام فى فضل زيارة سيدنا الخليل عليه السلام a 2112
المجالس a 2319,1 i 4
مجالس الابرار ومسالك الاخيار ومحائق البدع ومقامع الاشرار a 2255 - 2257

مجالس المواعظ a 2268 - 2269
مجامع افات اللسان a 2279,4
مجمع 2162*
مجمع الخيرات 2345*
مجمع الفوائد فى الحديث a 2290,3
مجموعة الاحاديث الشريفة والاخبار اللطيفة a 2246
مجموعة الاحاديث النبوية a 2621,2
مجموعة خطب الجمعة a 2353,3
مجموعة المواعظ a 2309
محرك القلوب 2299,1 - 2*
محمديه
v.
الرسالة المحمدية
مختار من كتاب الحبير فى علم التذكير فى معانى اسم الله a 2102,1
المختصر فى بيان الاعتقاد 2292,2*
مختصر الجامع الصغير a 2188,2
مختصر ذخر المجاهدين فى اداب جهاد الدين 2540,1
مختصر الطريقة المحمدية
v.
مفتاح التقى
مختصر القدورى a 2015,4
مختصر المنار a 2147,8; 2162,4
مدّة بقاء دنيا حقنده رساله t 2356,1
مدح رسول وچهار يار t 2591,10
المدهش 2292,19 - 20*
مرشد الانام الى دار السلام فى شرح شرعة الاسلام a 2037
مرشد المتأهل a 2129,3; 2158,4; 2161,2; 2236 - 2243; 2292,10; 2550*
مرغوب القلوب p 2624,1
مسائل الحرام المظنون t 2592
المسائل فى الميراث a 2156,3
مسئلة من اخر كتاب a 2147,6
مسئلة فى تقدير الله وقضائه t 2583,13
المشاريخ فى علم التاريخ a 2318,2
مشكاة الاستنارة فى معنى حديث الاستخارة a 2203,3
مشكاة الانوار فى لطائف الاخبار a 2270 - 2272; 2303,2*
مشكلات القدورى 2198*
مصابيح الايمان 2553*
مصابيح السنة 2235*; 2255*
مصباح الهدى فى شرح مفتاح التقى

2235,2 a

مطلوب القلوب *1974

معارج النبوة فى مدارج الفتوة *2533

معدل الصلاة a
2065,2; 2129,4; 2162,2; 2203,2 ; 2541,2

معراج t 2591,5

معراج الفيطى

v.

الابتهاج فى بيان تفصيل الاسراء
والمعراج

معراج المشتاقين ومنهاج المتقين a
2247,1

معراج النبى عم a 2279,1

المعيار فى الرد المتمسكين عن الاخيار
2107,3 a

مغارب الزمان لغروب الاشياء فى
العين والعيان *2321

مغفرة القلوب فى زيارة القبور
1967,2*

مفاتيح الجنان ومصابيح الجَنان a
2029 - 2036

مفتاح التقى (مختصر الطريقة
المحمدية) a 2235,1

مفتاح الجنة a 2529,4

مفتاح الصلوة ومرقاة النجاة a 2254,6

مفتاح العلوم *1973,3

مفيد (شرح پند عطار) t 2509 - 2514

المقاصد المحصنة فى بيان كَرّ الحِمَّصة
2015,3 a

مقالة فى التصوف a 1998,4

مقالة عرب زاده افندى فى مدح
رسالة بركوى t 2057,2

مقبول عارف (پوتور شاهديه) t 2581,3

مقدمة ابى الليث فى الصلاة a
1978,3; 1979,2

مقدمة ابى الليث فى الصلاة بالتركية
2058,2; 2530,2

المقدمة الاجرومية a 2091,6

المقدمة الجزرية فى التجويد *2059

مقدمة الصلاة (فقه الكيدانى) a
1958,3; 2052,5; 2258,7

المقدمة الغزنوية a 2053,2

المقصد الاسنى فى شرح اسماء الله
الحسنى a 1994 - 1995

مكاشف القلوب a 2280 - 2283

ملت ابراهيم خصو صنده بر رساله t
2536,2

ملتقى البحر (!) *2158

الملمّع فى كشف النعتِ المرصّع a
2248,1

مناجات موسى عليه السلام a
1974,2; 1998,3

مناجات موسى عليه السلام بالتركية
2529,8

مناسك الحج بالتركيه 2055,2

مناظم بركوى t 2539

مناقب الامام الاعظم ابى حنيفة a
2120,1; 2318,3

المنبهات على استعداد ليوم الميعاد
للنصح والوداد a 2129,5; 2292 - 2297

المنتخب من اغاثة اللهفان فى مكايد
الشيطان a 2258,1

منتخب من مجالس النفيسة a 2251,4
المنتخب من الهيئة السنية من كتاب
الهيئة على طريق السنة a 2122,3

منظومة ابن وهبان *2292,17

منظومة فى الاخلاق الذميمة a 2315

منظومة بالتركية فى مدح الشريعة
المطهرة للشيخ الكامل المصرى t 2591,3

المنظومة العمادية مع شرحها فى آداب
الاكل والشرب والنوم واليقظة والدعاء
2110,1 a

منظومة فى المناجاة والدعاء بالتركية
2301,5

منظومة فى النصائح بالتركية 2581,1
منهاج العابدين a 1996 - 2005
منهاج المتعلم a 2258,10

منية المتقين a 2310 - 2312

منية المصلى وغنية المبتدى a 2052,3

منية الواعظين وغنية المتعظين a
2108; 2268,4*

المنيرة

v.

الرسالة المنيرة لاهل البصيرة

مواعظ a 2293,3

المواهب الفتحية على الطريقة
المحمدية a 2211

موضوعات على القارى a 2107,8

موعظة a 2313 - 2314

موعظة t 2573; 2586,2

موعظة فى معاملة الناس a 2147,19

الموعظة فى الموت والقبر ويوم
القيامة a 2259,1

مولد النبى عليه السلام a 2277

مؤمنلره غسل ايلمك لازم t 2581,5

ميزان الحق فى اختيار الاحق t
2535,1

ن

الناسخ والمنسوخ للاسفرائنى a
2107,5

نبذة من الحقائق بل زبدة من الدقائق
2147,15 a

نجاة المتقين 2319,2

نزهة القلوب المراض a 2006
نزهة النظر شرح نخبة الفكر a
2102,3

وصية الامام الاعظم ابى حنيفة (كتاب نقر) a 1958,1; 2077,4; 2279,2

وصية الخوافى a 2285,2

وصية رسول الله عليه السلام (فاطمة) t 2343,3; 2403,3; 2491,2

وصية النبى عليه السلام لامير المؤمنين على بن ابى طالب a 1958,2; 2301,1
وصيت نامه للبركوى t 2374 - 2428; 2576,2
وصيت نامه (توربدارى شيخ احمد) (!) t 2584,2

هـ

الهداية 2092*; 2121,9*; 2164*

الهداية فى الفقه الحنفى 2089*

هدايه الصمدية فى شرح الطريقة المحمدية 1993*
هدية المصلى a 2015,7
الهيئة السَنِيَة والهَيْئَةُ السُنِيَةُ 2123,3*

ى

يدى دائره واول دائره نك اسملرى ندر t 2120,4

يوز حكايت يوز حديث 2320*

اليواقيتُ فى المواقيت 2290,1*

نشر الزهر فى ذكر بالجهر a 2265,1; 2266,2

نصيحت رسول حضرت صلعم (فاطمة) t 2584 - 2585

نصيحة المسلمين (شرح رساله بركوى) t 2481

نظم عدد الكبائر a 2551,5

نظم نخبة الفكر فى علم الاثر a 2127,2

نقاية 2121,8*

نقد الدرر a 2540,2
نقشى افنديث كلاميدر t 2591,4
النكت الظريفة فى ترجيح مذهب الامام ابى حنيفة a 2147,20

و

واقعه نامه ويسى افندى t 2583,15

الوجيز فى التفسير (التفسير الوجيز) a 2159,2
الوسائل الى معرفة الاوائل 2122,2
الوسيلة الاحمدية والذريعة السرمدية فى شرح المحمدية a 2213 - 2225

وسيلة المطالب وجواهر المناقب t 2354

الوصايا القدسية a 2286,4
وصية الامام ابى حنيفة لابى يوسف a 2077,2; 2580,2

INDEKS PISACA

A ' A

'Abdī 2348-2349, 2529,6
'Abdul 'azīz al-Fārisī 2357*
'Abdul 'azīz b. Sarayā al-Ḥillī 2090,6
'Abdulbarr b. 'Abdulqādir al-Feyyūmī al-Ḥanafī 2203,3
'Abdulganī b. Ismā'īl an-Nablusī 2015,3
'Abdulḥamid b. 'Abdurraḥmān al-Angūrī 2108
'Abdulkarīm b. Hawāzin b. 'Abdulmalik Abu'l-Qāsim al-Qušayrī 1974,1; 2102,1
'Abdullāh... 2258,2
'Abdullāh b. Ahmad al-Mausulī, al-Mudarris 2292,9*
'Abdullāh b. 'Omar b. Muḥammad b. 'Alī Abū Sa'īd aš-Šīrāzī al-Baydāwī 2314*, 2018,2
'Abdullāh b. Yūsuf Abū Muḥammad Ibn Hišām 2078,2
'Abdullaṭīf b. Dūrmiš al-Qaramānī 2247,1; 2593
'Abdulqādir, muftija u Istanbulu 2356,3
'Abdulqādir b. 'Abdurraḥmān al-Ğurğānī 1981,2; 2091,5*
'Abdulwahhāb b. aš-Šayḫ 'Abdurraḥmān 'Arabzāde 2057,2
'Abdulwahhāb b. Aḥmad b. 'Alī aš-Ša'rānī /aš-Ša'rāwī/ 2148, 2245,2
'Abdulwahhāb b. Aḥmad, Ibn Wahbān ad-Dimišqī 2292,17
'Abdulwahhāb b. Ḥusayn b. Waliyuddīn al-Āmadī as-Sayyid al-Amāsiyī 2171,4
'Abdunnāṣir Ḫōğā-zāde al-Aqšehrī ar-Rūmī 2209
'Abdurraḥīm b. Aḥmad al-Qāḍī 2524-2528
'Abdurraḥim Sa'īd Muftī-zāde 1961
'Abdurraḥmān 'Abdī-pāšā 2509-2514
'Abdurraḥmān b. Aḥmad Nūruddīn al-Ğāmī 2121,2*; 2499,3
'Abdurraḥmān b. Abū Bakr as-Suyūṭī 1974,6; 2112*, 2120,2*, 2121,14; 2122,2; 2122,3*, 2139-2143; 2147, 3-5; 2188, 2235,2*; 2318,2
'Abdurraḥmān b. 'Alī, Abu'l-Farağ ibn al-Ğawzī 2041-2045; 2292,19
'Abdurraḥmān al-Ḥağğī 2293,2
'Abdurraḥmān /b. Ḥamzā ef./ al-Ḥāniyewī 2539
'Abdurraḥmān b. Ismā'īl Abū Šāme 2157,3*
'Abdurraḥmān b. Muḥammad al-Fūrānī al-Marwazī 2292,11*
*'Abdurraḥmān Sirrī-ya 2551,5**
'Abdurraḥmān b. Yūsuf al-Aqsarāyī 2357-2364
'Abdūsī 2120,2*
'Abdurraḥmān b. Ma'mūn al-Mutawwalī an-Nisābūrī aš-Šāfi'ī 2292,11*
'Abdurraḥmān Qarabašī 2055,3
'Abdussalām b. Mašīš b. Abū Bakr b. Aḥmad Abū Muḥammad al-Ḥasanī al-Idrīsī al-Kāmilī 2342,4-5*
Abū Bakr b. 'Abdullāh b. Muḥammad b. Šāmūr al-Asadī ar-Rāzī 2113,2*
Abū Bakr b. Muḥammad al-Ḫawāfī 2285,2; 2286,4
- Abu'l-Ğayš al-Andalusī, v. Muḥammad b. Ḥusayn Abū 'Abdullāh Abu'l-Ğayš al-Anṣārī al-Andalusī
Abū Ḥanīfā, v. Nu'mān b. Ṯābit Abū Ḥanīfā

Abu'n-Naṣr b. Ṭāhir b. Muḥammad as-Sarahsī 2343,1*
Abu Sufyān ar-Rāzī 2356,3
- Abu's-Su'ūd, v. Aḥmad b. Muḥammad Abu's-Su'ūd al-'Imādī
- Abu's-Su'ūd, v. Maulānā Ḫōğā Čelebī-efendī
Abū Ṭayyib 2077,3
- Āgā-zāde, v. 'Omar b. Dilawar Āgā-zāde
Aḥmad b. 'Abdulḥalīm b. 'Abdussalām Taqiyuddīn, Ibn Taymiya 2107,1-2
Aḥmad b. Abdulḥaqq aṣ-Ṣanbāṭī 2245,1
Aḥmad b. 'Abdullāh ar-Rūmī al-Ḥanafī Qādī-zāde 2462,2
Aḥmad b. 'Abdulqādir al-Aqḥiṣārī ar-Rūmī 2255-2257; 2292,6-8
Aḥmad b. 'Abdurrazzāq Abū Naṣr Ṭanṭarānī 2090,4; 2157,4*; 2551,4*
Aḥmad b. Aḥmad b. Selāme al-Qaiyūbī, Šihābuddīn 2260
Aḥmad b. 'Alī Šihābuddīn Ibn Ḥağar al-Asqalānī 2102,3; 2114,1; 2292,1*
Aḥmad Biğān /Yazici-oğlū/ 2321*
Aḥmad b. Gülfešan b. Aḥmad b. Gülfešan b. Maḥmūd b. 'Alī, aš-Šayḫ al-Ğamīl 2298
Aḥmad al-Hamawī 2292,1*
Aḥmad b. Ibrāhīm al-Kinānī al-Asqalānī 1967,2
Aḥmad b. Ibrāhīm as-Surūğī 2292,19*
Aḥmad b. 'Imād b. Yūsuf al-Aqfahsī al-Miṣrī aš-Šāfi'i, Šihābuddīn 2110,1; 2111
Aḥmad Šihābuddīn b. al-Mağd 2302,2
Aḥmad b. Maḥmūd as-Siwāsī, aš-Šayḫ, Šihābuddīn 2284,2
Aḥmad b. aš-Šayḫ Meḥmed al-Qasṭamūnī al-Ḥanafī al-Ğelwetī E'rağzāde 2268-2269
Aḥmad b. Muhammad al-Aqḥiṣārī Ṣārūḫānī ar-Rūmī al-Ḥanafī 2258,1
Aḥmad b. Muḥammad b. Abu'l-Ḫayr al-Marhūmi aš-Šāfi'i 2264
Aḥmad b. Muhammad Abu's-Su'ūd al-'Imādī 2129*; 2166*; 2356,2
Aḥmad b. Muhammad al-Gaznawī al-Ḥanafī 2053,2
Aḥmad b. Muhammad b. 'Alī al-Ḥāğğī /al-Hağarī, al-Huğarī/ 2159,5; 2292-2297
Aḥmad b. Muhammad Emīn Islambōli Qāzī-zāde 2482
Aḥmad b. Muhammad al-Makki al-Hamawī al-Ḥasanī /al-Ḥusaynī/ al-Ḥanafī 2121,6-9
Aḥmad b. Muḥammad b. Selīm al-Mostārī 2278
Aḥmad b. Muḥammad Abu'l-Ḥusayn al-Qudūrī al-Bagdādī 2015,4
Aḥmad b. Muḥammad Abu'ṭ-Ṭanā' az-Zillī as-Siwāsī 2147,9
Aḥmad b. Muḥammad at-Tibrīzī 2110,2*
Aḥmad b. Muḥammad b. 'Abdulmalik al-Aš'arī at-Tibrīzī Abu'l-Maḥāmid 2254,11
Aḥmad b. Muṣṭafā Lāli 2071,3
Aḥmad b. Muṣṭafā Mujezinović, Diyā'uddīn al-Mostārī 2262-2263; 2299,1-2*
Aḥmad b. Muṣṭafā Taškōprūzāde 2091,3; 2121,12-13; 2160,2
Aḥmad Rūmī al-Aqḥiṣārī, Ṣaruḫānī 2379,2; 2386,2; 2398,2; 2415,2
Aḥmad b. Ṣalt Abu'l-'Abbās al-Ḫamānī 2318,3
Aḥmad b. Sayyid al-Bigawī 2350
Aḥmad b. Sulaymān Ibn Kamāl-pāšā 2052,4; 2121,2*; 2121,11; 2251,1*; 2292,14-15; 2294,3*; 2356,1; 2505,2
Aḥmad Veğdī-efendī 2536,1
'Alā'uddīn Turkestānī 2551,5
'Alī b. 'Adbullāh, aš-Šayḫ Nūruddīn Abdu'l-Ḥasan aš-Šāḏili 2120,3
'Alī b. Aḥmad al-Wāhidī 2091,1*
'Alī b. Aḥmad b. 'Alī Abu'l-Ḥasan al-Wāhidī an-Nīsābūrī 2159,2
'Alī b. Derviš 2583,1
'Alī-efendī b. Emrullāh Ibn Hināi Qinālīzāde 2368-2373
'Alī Ḫalifa 2472,1*
'Alī b. Ḥusamuddīn al-Muttaqī 2147,1; 2583,6
'Alī Waṣfī an-Naqšibandī b. Ḥusayn al-Ḥasanī al-Ḥusaynī 2342,5
'Alī b. Ismā'īl Abu'l-Ḫayr al-Aš'arī 2583,9*
'Alī Kešfī, mufija u Mostaru 2319,5*
'Alī b. Maḥmūd b. Muḥammad ar-Rā'iḍ al-Badaḫšānī 2284,3
'Alī b. Muḥammad b. 'Alī b. Ḫalīl b. Gānim al-Maqdisī 2048,4
'Alī b. Muḥammad al-Bisṭāmī Muṣannifek 2090*
'Alī b. Muḥammad Abu'l-Fatḥ al-Kātibī al-Bustī 1973,1
'Alī b. Muḥammad as-Sayyid aš-Šarīf al-Ğurğānī 2159,3; 2172*; 2292,3*; 2292,16
'Alī Ḫalīfa b. Muḥammad al-Minqārī 2547
'Alī b. Muḥammad al-Miṣrī 'Alā'uddīn 2270-2272
'Alī Naqšī al-Aqkarmānī 2591,4
'Alī b. 'Oṯmān Sirāğuddīn al-Ūšī al-Fargānī 2074,4; 2090,3; 2555,2; 2319,5*
aš-Šayḫ 'Alī aṣ-Ṣadrī al-Qonawī 2429-2480
'Alī b. Sulṭān Muḥammad al-Qārī 2107,1*; 2107,8; 2147,14,18; 2248,1-2
'Alī b. Šihābuddīn al-Hamadānī 2365*
- 'Allān, v. Muḥammad b. 'Alī b. Muḥammad 'Allān al-Bakrī, 'Allān
- Alti Parmak, v. Meḥmed b. Meḥmed al-Uskūbī, Alti Parmak
- Āmadī, v. 'Abdulwahhāb b. Ḥusayn b. Waliyuddīn al-Āmadī as-Sayyid al-Amāsiyī v. Sinānuddīn b. Muṣṭafā al-Amāsī al-Ḥanafī
- Amāsiyī, v. 'Abdulwahhāb b. Ḥusayn b. Waliyuddīn al-Amadī as-Sayyid al-Amāsiyī
Āmedī, v. Reğeb b. Aḥmad al-Brusawī al-Āmedī ar-Rūmū al-Ḥanafī
- Angūrī, v. 'Abdulhamīd b. 'Abdurraḥmān al-Angūrī
Aq 'Alī-efendī Izmīdī, Koğa 'Alī, Aq Bābā 2537
- Aqfahsī, v. Aḥmad b. 'Imād b. Yūsuf al-Aqfahsī
- Aqḥiṣārī, v. Aḥmad b. 'Abdulqādir al-Aqḥiṣārī
- *Aqḥiṣārī, v. Muṣṭafā b. Muḥammad al-Aqḥiṣārī*
- *Aqḥiṣārī /Prušćak/, v. Ḥasan Kāfī b. Ṭurḫān al-Aqḥiṣārī al-Bosnawī*
Aqkarmānī 2186*
- Aqkarmānī, v. 'Alī Naqšī al-Aqkarmānī i Muḥammad b. Muṣṭafā
- Aqsarāyī, v. 'Abdurraḥmān b. Yūsuf al-Aqsarāyī
- 'Arabzāde, v. 'Abdulwahhāb b. aš-Šayḫ 'Abdurraḥmān 'Arabzāde 'Ārif 2137*
- Arzarūmī, v. Muḥammad b. Muṣṭafā al-Arzarūmī
- 'Askerī, v. Ḥasan b. 'Abdullāh al-'Askerī
'Asqalānī, v. Aḥmad b. Ibrāhīm al-Kinānī al-'Asqalānī
- 'Asqalānī, v. Aḥmad b. 'Alī Ibn Ḥağar al-'Asqalānī
- Aš'arī, v. Aḥmad b. Muḥammad b. 'Abdulmalik al-Aš'arī at-Tibrīzī
- 'Aṭṭār, v. Muḥammad b. Ibrāhīm Farīduddīn al-'Aṭṭār
- Aydīnī, v. Muḥammad b. Ḥamza al-Aydīnī

B

- Bābartī, v. Muḥammad b. Maḥmūd b. Aḥmad Akmaluddīn al-Bābartī
- Badaḫšānī, v. 'Alī b. Maḥmūd b. Muḥammad ar-Rā'id al-Badaḫšānī
- Badr Rašīdī, v. Muḥammad b. Ismā'īl b. Maḥmūd, Badr ar-Rašīdī
- Bakrī, v. Muḥammad b. Zaynul'ābidīn b. Muḥammad b. 'Alī Šamsuddīn Abu'l-Ḥasan al-Bakrī
- Barzanğī, v. Ğa'far b. Ḥasan b. 'Abdulkarīm al-Ḥusaynī al-Barzanğī
- Barzanğī, v. Muḥammad b. 'Abdurrasūl b. Qulender al-Barzanğī aš-Šerezūrī
- Bayḍāwī, v. 'Abdullāh b. 'Omar al-Qāḍī al-Bayḍāwī
- Bayhaqī, v. Ḥusayn b. 'Alī al-Kāšifī al-wā'iẓ al-Bayhaqī
- Bayqūnī, v. 'Omar b. Muḥammad b. Fattūḥ ad-Dimišqī al-Bayqūnī
- Bigawī, v. Aḥmad b. Sayyid al-Bigawī
- Bihišti, v. Muḥammad al-Bihištī al-Isfarā'inī
- Birgawī, v. Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī
- *Bojić, v. Fehīm Fehmī Bojić*
- Brusawī, v. Reğeb b. Aḥmad al-Brusawī Āmedī ar-Rūmī al-Ḥanafī
- Buḫārī, v. Muḥammad b. Muḥammad b. Maḥmūd al-Buḫārī
Burhānuddīn Marginānī 2089*; 2092*
Burhānuddīn Ibrāhīm az-Zarnūğī 1978,2; 2015,6; 2046-2089; 2300,2; 2595,2
- Būṣirī, v. Muḥammad b. Sa'īd Šarafuddīn Abū 'Abdullāh al-Būṣirī

- Bustī, v. 'Alī b. Muḥammad al-Kātib al-Bustī

DḌḎ

- Dawānī, v. Muḥammad b. As'ad ad-Dawānī
Dāwūd b. Muḥammad al-Qarṣī 2107,7
Defterdar 'Abdi-efendi 2237*
- Derendelī, v. Ḥamza-efendī Derendelī al-Ḥağğ Derviš 2549
- Deymī, v. 'Oṯmān b. Muḥammad Faḫruddīn Deymī

E

- E'arağzāde, v. Aḥmad b. Meḥmed al-Qastamūnī, E'arağzāde
Emri 2121,2*

F

Faḍlullah Yaniyawī 2303,3
- Farābī, v. Maḥmūd b. Aḥmad al-Farābī
- Fargānī, v. 'Alī b. 'Oṯmān Sirāğuddīn al-Ūšī al-Fargānī
Fehīm Fehmī Bojić, iz Ključa 2627
Feyyūmī, v. 'Abdulbarr b. 'Abdulqādir al-Feyyūmī al-Ḥanafī
Feyzī 2591,10*
- Furātī, v. Muḥammad Furātī /ili Firāqī/

GĞ

Ğa'far b. Ḥasan b. 'Abdulkarīm al-Ḥusaynī al-Barzanğī 2277
Ğa'far-ef. b. Meḥmed al-'Iyānī 2532,1
Ğalāluddīn ar-Rūmī /Maulānā Muḥammad b. Bahā'uddīn 2279*; 2624,1*
Ğalāluddīn at-Tibrīzī 2110,2
- Ğāmī, v. 'Abdurraḥmān b. Aḥmad al-Ğāmī
- Ğayṭī, v. Muḥammad b. Aḥmad b. 'Alī b. Abū Bakr al-Gayṭī
- Ğawzī, v. Muḥammad b. Abū Bakr Ibn Qayyim al-Ğawzī
- Gazālī, v. Muḥammad b. Muḥammad Abū Ḥāmid al-Gazālī
- Gaznawī, v. Aḥmad b. Muḥammad al-Gaznawī
- Gaznawī, v. Sa'īd b. Gattān Abū Naṣr al-Gaznawī
- Ğelwetī, v. Aḥmad b. Meḥmed al-Qastamūnī al-Ğelwetī
- Ğuhānī, v. Muḥammad b. Yūsuf al-Ğuhānī, Abū 'Abdullāh
- Ğurğānī, v. 'Abdulqādir b. 'Abdurraḥmān al-Ğurğānī
- Ğurğānī, v. 'Alī b. Muḥammad as-Sayyid aš-Šarīf al-Ğurğānī
- Gūzelḥiṣārī, b. Muḥammad b. Ḥamza Gūzelḥiṣārī al-Aydīnī
- Gūzelḥiṣārī, v. Muṣṭafā b. Muḥammad al-Ḥanafī Gūzelḥiṣārī Ḫulūsī

HḤḪ

- Ḫādimī, v. Muḥammad b. Muṣṭafā b. 'Oṯmān Abū Sa'īd al-Ḫādimī Ḥāfiẓ Šīrāzī 2321*
- Ḥāğğī Ḫalīfa, v. Muṣṭafā b. 'Abdullāh, Kātib Čelebī-Ḥāğğī Ḫalīfa
- Ḥalabī, v. Sa'īd b. Mūsā al-Ḥalebī
- Ḥalabī, v. Ṭāhir b. Ḥasan b. 'Omar b. Ḥabīb al-Ḥalābī Ḥālī-beg 2346
Ḫalīl b. 'Abdurraḥmān b. Aḥmad al-Anṣārī, Garsuddīn
- Hamadānī, v. Muḥammad b. 'Abdurraḥmān Abū Naṣr al-Hamadānī
- Ḫamānī, v. Aḥmad b. Ṣalt Abu'l-'Abbās al-Ḫamānī
- Ḥamawī, v. Aḥmad b. Muḥammad al-Makkī al-Ḥamawī
Ḥāmid b. Idrīs al-Qāḍī al-Bulgārī 2006*
Ḥamza-efendī Derendelī 2059,2
- Ḫānī, v. Muḥammad b. Ḥasan al-Qādīn al-Ḫānī
- Ḥāniyewī, v. 'Abdurraḥmān b. Ḥamza al-Ḥāniyewī
- Ḫāqānī, v. Muḥammad-beg Ḫāqānī
- Harrānī, v. Hibbatullāh b. Naṣr b. al-Ḥusayn al-Harrānī Ḥasan b. 'Abdullāh 2158,3
Ḥasan b. 'Abdullāh al-'Askerī 2122,2
Ḥasan b. Abu'l-Ḥasan Yasār Baṣrī 1964*; 1978*; 2129,2; 2170; 2293*; 2583,5
Ḥasan 'Alī b. Ḥasan 'Alī b. Abū Sa'īd al-Hirewī /Harawī/ 2367
Ḥasan b. Muḥammad 2398,4

Ḥasan b. Muḥammad aṣ-Ṣagānī 2107,6; 2292,18
Ḥasan Kāfī b. Ṭurḫān al-Aqḥiṣārī /Prušćak/ al-Bosnawī 2147,11; 2171; 2251-2253; 2294,3; 2356,6; 2583,14
Hāšim 2551,5*
Ḫaṭībogli /Ibn-i Ḫaṭīb/ 2320
- Ḫawāfī, v. Abū Bakr b. Muḥammad al-Ḫawāfī
- Hazrağī, v. Muḥammad b. Aḥmad b. Abū Bakr al-Hazrağī
- *Hevāyī Uskūfī, v. Muḥammad-efendī Hevāyī Uskūfī*
Hibatullāh b. Ibrāhīm 2558-2572
Hibbatullāh b. Naṣr b. al-Ḥusayn b. Ḥāmid Abu'l-Muḥsin al-Harrānī 2107,3
Ḫiḍr-bey b. Galāluddīn 2160,3
Ḥillī, v. 'Abdul'azīz b. Sarāyā al-Ḥillī
Ḫōğā Abū Naṣr Ibn al-'Ūzām al-Gaznawi 2113,2*
Ḫōğā Čelebī-efendī Abu's-Su'ūd al-'Imādī 2121,4
- Ḫulūsī, v. Muṣṭafā b. Muḥammad al-Ḥanafī Gūzelḥiṣārī Ḫulūsī
- Hurayfiš, v. Sa'ab b. Sa'dullāh b. 'Abdulkāfī Abū Maydan al-Miṣrī al-Makkī al-Hurayfiš
Ḥusayn 2166*
Ḥusayn b. 'Abdurraḥmān b. Muḥammad al-Ḥasanī Badruddīn Abū Muḥammad Ibn al-Ahdal al-Yamanī aṣ-Ṣōfī 2107,4
Ḥusayn b. 'Alī al-Kāšifī al-wā'iẓ al-Bayhaqī 2345, 2368*; 2656,1
Ḥusayn b. Yaḥyā al-Buḫārī az-Zandawaysitī aš-Šayh Abū 'Alī 1968 - 1972

I'I

- Ibn Ağurrūm, v. Muḥammad b. Dāwūd as-Sinhāğī-Ibn Ağurrūm
- Ibn al-Ahdal al-Yamanī, v. Ḥusayn b. 'Abdurraḥmān b. Muḥammad al-Ḥasanī Ibn al-Ahdal al-Yamanī
- Ibn al-Ğawzī, v. 'Abdurraḥmān b. 'Alī Abu'l-Farağ Ibn al-Ğawzī Ibn Ğazarī 2059*
- Ibn Ḥağar, v. Aḥmad b. 'Alī Ibn Ḥağar al-'Asqalānī
- Ibn Hišām, v. 'Abdullāh b. Yūsuf Abū Muḥammad Ibn Hišām
- Ibn Kamāl-pāšā, v. Aḥmad b. Sulaymān Ibn Kamāl-pāšā
- Ibn Qayyim al-Ğawzī, v. Muḥammad b. Abū Bakr Ibn Qayyim al-Ğawzī
- Ibn Taymiya, v. Aḥmad b. 'Abdullāh b. 'Abdussalām, Ibn Taymiya
- Ibn Wahbān, v. 'Abdulwahhāb b. Aḥmad Ibn Wahbān ad-Dimišqī
Ibrāhīm b. 'Abdulwahhāb b. 'Imāduddīn b. Ibrāhīm Šayḫ 'Izzuddīn Abu'l-Faḍā'il al-Hazrağī az-Zanğānī 2078,6
Ibrāhīm b. Ḥasan al-Kurdī al-Kūrānī, Nūruddīn, Abū Isḥāq, aṣ-Ṣūfī an-Naqšbandī 2265,1-2 - 2266,1-2
Ibrāhīm /b. Ibrāhīm/ al-Laqānī 2302,5
Ibrāhīm b. Iskender al-Munīrī al-Bosnawī al-Belgrādī 2121,2; 2254,10*
Ibrāhīm b. Ismā'īl b. 'Oṯmān b. Bakr b. Yūsuf, muftija u Pazaru 2080,3; 2090-2101; 2281,2
Ibrāhīm b. Šayḫ Ismā'īl b. Ṣāliḥ b. 'Alī Opijač 2078,3; 2583,7
Ibrāhīm al-Madanī al-Kurdī 2102,4
Ibrāhīm b. Muḥammad b. Ibrāhīm al-Ḥalabī 2354*
Ibrāhīm Ḥaqqī b. aš-Šayḫ 'Oṯmān al-Arzarūmī 2247,2; 2591,9
Ibrāhīm Qaramānī al-Āmidī 2122,3
Ibrāhīm b. Ṣāliḥ Šāhidī 2599,2; 2600,2; 2604,2; 2609,2; 2614,2
Ilhāmija /'Abdulwahhab b. 'Abdulwahhab/ 2523*
Ilyās b. 'Abdullāh Nihānī 2347
- 'Imādī, v. Aḥmad b. Muḥammad Abu's-Ṣu'ūd al-'Imādī
Imām al-Ḥusūnī 1960,1
- Imāmzāde, v. Muḥammad b. Abū Bakr Imāmzāde al-Ḥanafī al-Buḫārī
- Isfarā'inī, v. Muḥammad b. 'Alī Abū 'Abdullāh al-Isfarā'inī
- Isfarā'inī, v. Muḥammad al-Bihištī al-Isfarā'inī
Iṣḥāq b. Ḥasan at-Tuqātī az-Zanğānī 1993,2; 2157,2
Iṣḥāq b. Ibrāhīm b. Aḥmad at-Tadmurī aš-Šāfi'ī 2112
Ismā'īl Ḥaqqī al-Brusawī 2515
- 'Iyānī, v. Ğa'far-efendī b. Meḥmed al-

'Iyānī
- Izniqī, v. Šayḫ Muḥammad Quṭbuddīn al-Izniqī

K

Kamāl-efendī al-Ademī 2581,1,*
- Kašgarī, v. Muḥammad b. Muḥammad Sadiduddīn al-Kašgarī
- Kātib Čelebī, v. Muṣṭafā b. 'Abdullāh Kātib Čelebī - Ḥāǧǧi Ḫalīfa
- Kaydānī, v. Luṭfullāh an-Nasafī al-Fāḍil al-Kaydānī
- Kinānī, v. Aḥmad b. Ibrāhīm al-Kinānī
- Kisā'ī v. Muḥammad b. 'Ubaydullāh /'Abdullāh/ al-Kisā'ī, Abū Ga'far
- Köprülü, v. Nu'mān-pāšā b. Muṣṭafā-pāšā Köprülü
- Kurd-efendī, v. Muḥammad b. 'Omar ar-Rūmī, Kurd-efendī

L

Labbān 2490
- Lālī, v. Aḥmad b. Muṣṭafā Lālī
Lami'ī Čelebī 2157,3*
Lezīzī-efendī 2237*
Luṭfullāh an-Nasafī al-Fāḍil al-Kaydānī 2258,7; 2052,5

M

- Malṭī, v. Muḥammad b. 'Alī al-Malṭī
Magribī 2120,2*
Maḥmūd 2237*
Maḥmūd b. Aḥmad al-Farabī, Abu'l-Qāsim 'Imāduddīn 2284,3*
Maḥmūd Bāqī /'Abdul-Bāqī/ 2624,2
Maḥmūd b. Fadlullāh aš-Šayḫ 'Azīz al-Uskudārī al-Hudā'ī 2251,3; 2254,1-10
Maḥmūd b. Šayḫ Faḫruddīn ar-Rūmī 1998,5
Mahmūd al-Maqdisī b. Šayḫ Faḫruddīn 1998*
Maḥmūd b. Ḥusām 2625,1*
Maḥmūd b. 'Oṯmān b. 'Alī b. Ilyās Lāmi'ī Brusawī 2354*; 2355
Maqdisī, v. 'Alī b. Muḥammad b. 'Alī al-Maqdisī Marginānī 2164*
Marhūmī, v. Aḥmad b. Muḥammad b. Abu'l-Ḫayr al-Marhūmī
Meḥmed b. aš-Šayḫ Ibrāhīm al-Ḥusaynī 2540,1
Meḥmed 'Iṣmetī 2541-2546
Meḥmed b. Meḥmed al-Uskūbī - Altı Parmak 2533-2534
Meḥmed b. Muḥammad Handžić 2195*
Mula Mestvica 2203*
Minqārī, v. 'Alī Ḫalīfa b. Muḥammad al-Minqārī
Minqārīzāde, v. Yaḥyā b. 'Omar Minqārīzāde
Monllā Ḫusraw, v. Muḥammad b. Farāmurz Monllā Ḫusraw
Monllā Miskīn, v. Muḥammad b. Ibrāhīm Mu'inuddīn al-Farāhī Monllā Miskīn
Muḥammad b. 'Abdullāh b. Muḥammad b. Ẓafar aṣ-Ṣiqalī al-Makkī Ḥoǧǧatuddīn 2548*
Muḥammad b. 'Abdurraḥmān al-Hamadānī, Abū Naṣr 2119-2126
Muḥammad b. 'Abdurraḥmān b. 'Omar Ǧalāluddīn al-Qazwīnī aš-Šāfi'ī al-Ḫaṭīb 1973,3
Muḥammad b. 'Abdurraḥīm al-Ḥusaynī al-Luṭfī 2302,1
Muḥammad b. 'Abdurrasūl b. Qulender b. 'Abdusayyid al-Ḥusaynī al-Barzanǧī aš-Šerezūrī al-Madanī 2267
Muḥammad b. Abū Bakr ar-Rāzī 2102,1
Muḥammad b. Abū Bakr b. 'Abdulmuḥsin Zaynuddīn ar-Rāzī al-Hanafī 2052,2; 2064,2; 2070,2; 2131,2; 2154,2
Muḥammad b. Abū Bakr Šamsuddīn Ibn Qayyim al-Ǧawzī 2258,1*; 2292,6*; 2356,7
Muḥammad b. Abū Bakr Imāmzāde al-Ḥanafī al-Buḫārī 2008-2028; 2038-2040
Muḥammad b. Abū Bakr al-Kurdī 2591,8*
Muḥammad b. Abū Bakr al-Mar'ašī Sačaklīzāde 2583,8
Muḥammad b. Abū Ḥafṣ Abū 'Abdullāh al-Buḫārī 2299,1
Muḥammad b. Abu'l-Luṭf Šamsuddīn aṣ-Ṣafawī 2162,6
Muḥammad b. Aḥmad b. Farağ al-Qurṭubī al-Andalusī 2103-2104; 2147,6

Muḥammad b. Aḥmad b. 'Alī b. Abū Bakr al-Gaytī Nağmuddīn al-Iskenderī aš-Šāfi'ī 2152, 2292,12
Muḥammad b. Aḥmad-efendī Brusalī Šewkī 2354*
Muḥammad b. 'Alī b. Muḥammad 'Allān aṣ-Ṣadīqī al-Bakrī al-Makkī, 'Allān 2106, 2211
Muḥammad b. 'Alī Abū 'Abdullāh al-Isfarā'inī 2107,5
Muḥammad b. 'Alī al-Malṭī, Niyāzī, Miṣrī 2591,3
Muḥammad b. 'Alī b. Mālikdād Šayḫ Šamsuddīn Tibrīzī, Šams - Šamsi Tibrīzī 2624,1
Muḥammad b. As'ad aṣ-Ṣiddīqī ad-Dawānī, Ǧalāluddīn 2121,3; 2147,15*; 2368*
Muḥammad b. Bahadur b. 'Abdullāh az-Zarkešī 1974,7
Muḥammad al-Bagbazārī 2481
Muḥammad b. Bālī 2343,1
Muḥammad al-Bihištī al-Isfarā'inī 2551,4
Muḥammad al-Bulgārī 2287
Muḥammad b. Dāwūd Abū 'Abdullāh as-Sinhāǧī - Ibn Aǧurrūm 2091,6
Muḥammad b. Pīr b. Evrenos b. Nūruddīn Da'ifī 2591,9*
Muḥammad b. Farāmurz Mollā Ḫusraw 2342,1
Muḥammad (Meḥmed) Furātī ili Firāqī 2516-2523
Muḥammad al-Ḫādimī 2186*
Muḥammad Ḥafīd 2171,3
Muḥammad b. Ḫafīf, Abū 'Abdullāh aš-Šīrāzī aṣ-Ṣūfī 2279,3*
Muḥammad b. Ḥamza Güzelḥiṣārī al-Aydīnī 2171,4
Muḥammad-beg Ḫāqānī 2591,7
Muḥammad b. Ḥasan al-Qādīnn al-Ḥanī 2250,2
Muḥammad b. al-Ḥasan Nāṣiruddīn aṭ-Ṭūsī 2367*; 2368*
Muḥammad-efendī Hewāyī Uskūfī 2581,3
Muḥammad b. Ḥusayn Abu'l-Ǧayš al-Anṣārī al-Andalusī, Abū 'Abdullāh 2302,6
Muḥammad b. Ibrāhīm Farīduddīn al-'Aṭṭār 2495, 2508*; 2515*; 2595-2623
Muḥammad b. Ibrāhīm Mu'īnuddīn al-Farāhī - Monllā Miskīn 2533*
Muḥammad b. aš-Šayḫ Ibrāhīm al-Ḥasanī /al-Ḥusaynī/ 2531
Muḥammad b. Ismā'īl b. Maḥmūd, Badr ar-Rašīdī 2258,3
Muḥammad b. Maḥmūd b. Aḥmad Akmaluddīn al-Bābartī al-Ḥanafī ad-Dimašqī 1959, 1985,2; 2147,20
Muḥammad b. Maḥmūd as-Samarqandī 2262*
Muḥammad b. Muḥammad Ǧalāluddīn al-Aqsarāyī 2587*
Muḥammad b. Muḥammad b. Maḥmūd al-Buḫārī 2147,10
Muḥammad b. Muḥammad al-Ḫalīlī Šarafuddīn al-Maqdisī 2256*
Muḥammad b. Muḥammad Abū Ḥāmid al-Gazālī 1976-1988, 1989*; 1991-1992, 1993,1; 1994-2005, 2036,2; 2074,3; 2205,2; 2258,10*; 2270*; 2279,3,6; 2280*; 2292,4*; 2347*; 2472,1*; 2505*
Muḥammad b. Muḥammad Sadīduddīn al-Kašgarī 2052,3
Muḥammad b. Muḥammad Kamāluddīn al-Šumunnī 2127,2
Muḥammad Čelebī b. Muḥyiddīn Muḥammad Čelebī Čuvīzāde 2493*
Muḥammad Dervīš b. Muṣṭafā 2493-2494
Muḥammad b. Muṣṭafā 'Aqkarmānī 2236,2; 2248,3
Muḥammad b. Muṣṭafā al-Arzarūmī 2532,2
Muḥammad b. Muṣṭafā b. 'Oṯmān Abū Sa'īd al-Ḫādimī 1977,2; 1989-1990, 2231-2234, 2276
Muḥammad b. Muṣṭafā Qāḍīzāde 2379,3; 2386,3; 2398,3; 2415,3
Muḥammad b. Muṣṭafā al-Wānī al-Wanqūlī 2540,2
Muḥammad /Meḥmed/ Nūruddīn Miṣrī 2580,1
Muḥammad b. 'Omar Faḫruddīn ar-Rāzī 2102,1*
Muḥammad b. 'Omar ar-Rūmī, Kurd-efendī 2037
Muḥammad b. Pīr 'Alī al-Birgawī 1993,2; 2065,2; 2107,7*; 2128,4; 2129,4; 2153,1-4; 2154-2163; 2164-2208; 2203,2; 2209*; 2236,2; 2248,3; 2251,5; 2258,11; 2301,4*; 2374-2428; 2481*; 2483*; 2492*; 2541,2; 2576,2

Muḥammad Quṭbuddīn al-Izniqī 2236-2244; 2292,10
Muḥammad b. Rāšid /Rešid/ b. Muḥammad Vehbī - Sunbulzāde 2554-2557,1-2
Muḥammad ar-Rāzi al-Qayṣarī al-Ḥanafī 2226-2230
Muḥammad Emīn b. Ṣadruddīn aš-Širwāni 2147,15*
Muḥammad b. Sa'īd Šarafuddīn Abū 'Abdullāh al-Būṣirī 2090,5; 2157,3; 2162,7; 2496,2
Muḥammad al-Yamani 2590
Muḥammad b. Ṣāliḥ b. Sulaymān Yāziğizāde, Ibn Kātib 2127-2138; 2238,2; 2253,2; 2321-2341
Muḥammad b. 'Ubaydullāh /'Abdullāh/ al-Kisā'ī, Abū Ğa'far 1975
Muḥammad b. Yūsuf al-Ğuhānī, Abū 'Abdullāh 2120,6
Muḥammad b. Yūsuf as-Sanūsī 2048,3
Muḥammad b. Zaynul 'ābidin b. Muḥammad b. 'Alī Šamsuddīn Abu'l-Ḥasan al-Buḫārī 2536,3
- *Mujezinović, v. Aḥmad b. Muṣṭafā Mujezinović, Diyā'uddīn*
- *Munīrī al-Balgrādī, v. Ibrāhīm b. Iskender al-Munīrī al-Balgrādī*
Mūsā b. 'Abdullāh at-Toqatī ar-Rūmī, Pehliwān 2532,2-3
- Muṣannifek, v. 'Alī b. Muḥammad al-Bisṭāmī Muṣannifek
Muṣṭafā-efendi 2253*
al-Ḥāğğ Muṣṭafā 2392,2
Muṣṭafā - sulṭān 2237*
Muṣṭafā b. 'Abdullāh, Kātib Čelebi - Ḥāğğ Ḫalīfā 2535,1
Muṣṭafā b. 'Alī 2472,1*
Muṣṭafā b. Ibrāhīm al-Ḥanafī 2249-2250
Muṣṭafā b. Muḥammad al-Aqḥiṣārī 2275
Muṣṭafā b. Muḥammad al-Ḥanafī Güzelḥiṣārī Ḫulūsī 2483-2492
Muṣṭafā b. Muḥammad Šem'ī 2495-2507
Muṣṭafā Muḥibbī-efendī, muftija iz Zvornika 2535,3
Muṣṭafā b. Muṣṭafa Aq Qauqčızāde 2315*
Muṣṭafā b. Ša'bān Muṣliḥuddīn as-Surūrī 2365-2366
Muṣṭafā b. Yūsuf al-Mostārī-Šayḫ Yūyō 1958,4; 2319,5*
Muṣṭekimzāde, v. Sulaymān b. 'Abdurraḥmān Sa'duddīn-ef. Muṣtekimzāde Mušrifuddīn b. Muṣliḥuddīn Abū 'Abdullāh Sa'dī aš-Šīrāzī 2499,2; 2515*
- Muttaqī, v. 'Alī b. Ḥusāmuddin al-Muttaqī
Muẓaffar b. Ibrāhīm b. Ibrāhīm b. Manṣūr Abu'l-Fatḥ al-Ḫaṭīb 2187,2

N

Nābi 2554*
Nābī, 'Abdulbānī b. Ṭurmūš as-Sinūbī 2144-2145
- Nablusī, v. 'Abdulgani b. Ismā'īl an-Nablusī
- Namadpūš, v. Ṭāhir b. Selām (Islām) b. Qāsim al-Anṣārī Ḫwārizmī Namadpūš
- Nasafī, v. 'Omar b. Muḥammad ('Alī) Abū Ḥafṣ an-Nasafī
Naṣr b. Muḥammad b. Aḥmad b. Ibrāhīm Abu'l-Layṯ as-Samarqandī 1962-1967; 1978,3; 1979,2; 2015,2; 2058,2; 2078,4; 2115,2; 2201*; 2530,2
Naṣūḥ b. al-ḥāğğ 'Alī 2120,5
- Nawawī, v. Yaḥyā b. Šaraf Muḥyiddīn Abū Zakariyā an-Nawawī
Niksarī Monllā 2011*
- Niyāzī, v. Muḥammad b. 'Alī al-Malṭī, Niyāzī
Nuḥ b. Muṣṭafā al-Qonawī al-Ḥanafī 2162,3
Nu'mān-pāšā b. Muṣṭafā-pāšā Köprülü 2273
Nu'mān b. Ṯābit Abū Ḥanīfa 1958,1,4; 1978*; 2077,2,4; 2186*; 2256*; 2257,3; 2258,4*; 2259,1*; 2279,2; 2285,3; 2294,2; 2318,3*; 2535,2; 2580,2
Nuṣḥī an-Nāṣiḥī 2538,1

O

'Omar b. Dilawar Agazāde 2583,16
'Omar b. Ḥamza al-Edrenewī al-Uwaysī 2120,2*
'Omar b. al-Ḥasan Abū Ḥafṣ an-Nīsabūrī as-Samarqandī 2113,1; 2286,3
'Omar b. Muḥammad b. Fattūḥ ad-Dimišqī al-Bayqūnī 2147,2
'Omar b. Muḥammad ('Alī) Abū Ḥafṣ an-Nasafī 2162,5
'Omar b. Muḥammad Nağmuddīn an-Nasafī 2290*
'Omar b. Muḥammad b. 'Abdullāh b. Ammuya Sihābuddīn Abū Ḥafṣ as-Suhrawardī 2292,5
'Omar-efendi Šayḫ Zarifī 2551,1; 2552
- *Opijač, v. Ibrāhīm b. aš-Šayḫ ismā'īl b. Ṣāliḥ Opijač*
'Oṯmān b. Muḥammad Faḫruddīn Deymī 1967,2
'Oṯmān b. Muṣṭafā 2259,1
- Pehliwān, v. Mūsā b. 'Abdullāh at-Toqatī ar-Rūmī, Pehliwān

Q

- Qāḍī, v. 'Abdurraḥīm b. Aḥmad al-Qāḍī
- Qādīn, v. Muḥammad b. Ḥasan Qādīn Qāḍīzāde 2535*
- Qāḍīzāde, v. Aḥmad b. 'Abdullāh ar-Rūmī al-Ḥanafī Qāḍīzāde
- Qāḍīzāde, v. Aḥmad b. Muḥammad Emīn Islambōlī Qāḍīzāde
- Qāḍīzāde, v. Muḥammad b. Muṣṭafā Qāḍīzāde
Qāḍīzāde, muftija u Foči 2258,10*
- Qalyūbī, v. Aḥmad b. Selāme Šihābuddīn al-Qalyūbi Qara Ḫalīlzāde Meḥmed Sa'īd 2548
- Qaramānī, v. 'Abdullaṭīf b. Dūrmiš al-Qaramānī
- Qārī, v. 'Alī b. Sulṭān Muḥammad al-Qārī
- Qarṣī, v. Dāwūd b. Muḥammad al-Qarṣī
Qāsim b. Firruḫ Abū Muḥammad aš-Šāṭibī 1981,3
- Qasṭamūnī, v. Aḥmad b. Meḥmed al-Qastamūnī
- Qazwīnī, v. Muḥammad b. 'Aburraḥmān b. 'Omar al-Qazwīnī
- Qinālizāde, v. 'Alī-efendi b. Emrullāh Ibn Ḥināī Qinālizāde
- Qonawī, v. aš-Šayḫ 'Alī aṣ-Ṣadrī al-Qonawī
- Qonawī al-Ḥanafī, v. Nūḥ b. Muṣṭafā al-Qonawī al-Ḥanafī
- Qudūrī, v. Aḥmad b. Muḥammad al-Qudūri
- Qurṭubī, v. Muḥammad b. Abū Bakr al-Qurubi
Qušayrī 2199*, 2273*, 2286,1*
- Qušayrī, v. Abu'l-Qāsim b. 'Abdulkarīm b. Hawāzin al-Qušayrī

R

Rābiṣ 'Alī-efendi aṭ-Ṭarābūzānī 2235,1-2
Rafāḍī Ibn Qāḍī 2591,5
Rāgib-pāšā 2237*
- Rāzi al-Ḥanafī, v. Muḥammad b. Abū Bakr ar-Rāzī al-Ḥanafī
Rebī'i al-Adawī 2293
Reğeb-efendi 2583,2
aš-Šayḫ al-Ḥāğğ Reğeb b. Aḥmad al-Brusawi Āmedī ar-Rūmī al-Ḥanafī 2213-2225, 2261

S Ṣ

Sa'b b. Sa'dullāh b. 'Abdukāfī Abū Maydan al-Miṣrī al-Makkī al-Ḥurayfīš 2109
- Sabtīnī, v. Sulaymān b. Dāwūd as-Sabtīnī /as-Saksīnī/
- Sačaklīzāde, v. Muḥammad b. Abū Bakr al-Mar'ašī Sačaklīzāde
- Sa'dī aš-Šīrāzī, v. Mušrifuddīn b. Muṣliḥuddīn Šayḫ Abū 'Abdullāh Sa'dī aš-Šīrāzī
Sa'duddīn 2172*
aš-Šayḫ Sa'dullāh al-Ḫalwatī 2496,3
- Ṣafawī, v. Muḥammad b. Abu'l-Luṭf aṣ-Ṣafawī
- Ṣagānī, v. Ḥasan b. Muḥammad aṣ-Ṣagānī
Monllā Sa'īd 2269,3; 2529,3
Sa'īd b. Gattān Abū Naṣr al-Gaznawī 2113,2
Sa'īd b. Mūsā al-Ḥalabī 2258,4
Monllā Ṣāliḥ-beg Katinğeli /Fatinğeli/ 2456*
- Samarqandī, v. Naṣr b. Muḥammad b. Aḥmad b. Ibrāhīm Abu'l-Layṯ as-Samarqandī
- Samarqandī, v. 'Omar b. al-Ḥasan Abū Ḥafṣ an-Nīsabūrī as-Ṣamarqandī
- Ṣanbaṭī, v. Aḥmad b. 'Abdulḥaqq aṣ-Ṣanbaṭī
- Sanūsī, v. Muḥammad b. Yūsuf as-Sanūsī
- Ṣārūḫānī, v. Aḥmad b. Muḥammad al-

Aqḥiṣārī Ṣārūḫānī
Sayyid 'Alizāde Ya'qūb-efendī 2351
Sehl b. 'Abdullāh Abū Muḥammad at-Tustārrī 2262*
Selīm-ḫān, sulṭān 2137*
Šayḫ Sinānuddīn b. Muṣṭafā al-Amāsī al-Ḥanafī 2149-2151
- Sīnūbī, v. Nabī 'Abdulbānī b. Tūrmuš as-Sīnūbī Sirāğuddīn 2529,9
Siwāsī 2535*
- Siwāsī, v. Aḥmad b. Maḥmūd as-Siwāsī
- Siwāsī, v. Aḥmad b. Muḥammad Abu'ṭ-Ṭanā' az-Zillī as-Siwāsī
- Suhrawardī, v. 'Omar b. Muḥammad b. 'Abdullāh b. Ammuya, Šihābuddīn, Abū Ḥafṣ, as-Suhrawardī
Sulāmī 2262*
Sulaymān b. 'Abdurraḥmān Mustekīmzāde, Sa'duddīn-efendī (:)
Sulaymān b. Dāwūd as-Sabtīnī /as-Saksīnī/ 2006-2007
Sunbulzāde, v. Muḥammad b. Rašid b. Muḥammad, Vehbī - Sunbulzāde Surūrī 2262*
- Surūrī, v. Muṣṭafā b. Ša'bān Muṣliḥuddīn as-Surūrī
- Suyūṭī, v. 'Abdurraḥmān b. Abū Bakr as-Suyūṭī

Š

Šāḏilī, v. 'Alī b. 'Abdullāh aš-Šayḫ Nūruddīn Abu'l-Ḥasan aš-Šāḏilī
Imāmi Šāfija 2236,2*; 2256*; 2490*;
Šāh Kalīmallāh Ğahānābādī 2274
- Šāhidī, v. Ibrāhīm b. Ṣāliḥ Šāhidī
- Šamsī Tibrīzī, v. Muḥammad b. 'Alī b. Mālikdād at-Tibrīzī Šamsuddīn Burullusī 2291
Šamsuddīn Muḥammad al-Quḥistānī 2121,8*
- Ša'rānī, v. 'Abdulwahhāb b. Aḥmad b. 'Alī aš-Ša'rānī
- Šāṭibī, v. Qāsim b. Firruḫ Abū Muḥammad aš-Šāṭibī
- *Šayḫ Yūjō, v. Muṣṭafā b. Yūsuf al-Mostārī* - *Šayḫ Yūjō* Šayḫzāde Muḥammad As'ad 2342,2-3
Šem'ī 2589,2
- Šem'ī, v. Maulānā Muṣṭafā b. Muḥammad Šem'ī
- Šerezūrī, v. Muḥammad b. 'Abdurrasūl b. Qulender al-Barzanğī aš-Šerezūrī al-Madanī
Šayḫ Šihābuddīn 2038*
Maulānā Šuğa'uddīn Ilyās ar-Rūmī 2121,4
- Šumunnī, v. Muḥammad b. Muḥammad b. Ḥasan aš-Šumunnī

TṬT

Ṭāhir b. Ḥasan b. 'Omar b. Ḥabīb al-Ḥalabī 2147,8; 2162,4
Ṭāhir b. Selām (Islām) b. Qāsim al-Anṣārī Ḫwarizmī Namadpūš 1966,2
- Ṭanṭarānī, v. Aḥmad b. 'Abdurrazzaq Ṭan arānī
- Tarābūzānī, v. Rābis 'Alī-efendī at-Tarābūzānī
- Taškōprūzāde, v. Aḥmad b. Sulaymān Taškōprūzāde
Tatar Ibrāhīm-efendī 2120,4
- Tibrīzī, v. Aḥmad b. Muḥammad al-Aš'arī at-Tibrīzī,
aš-Šayḫ Ğalāluddīn at-Tibrīzī, Muḥammad b. 'Alī b. Mālikdād Tibrīzī, Šams-Šamsī Tibrīzī
Tuqātī, v. Isḥāq b. Ḥasan at-Tuqātī
Tūrūğī 2091,5
- Tūsī, v. Muḥammad b. al-Ḥasan Tūsī

U

Uways b. Muḥammad al-Uskūbī, Vaysī-efendī 2583,15

Y

Maulānā Yaḥyā b. Abū Bakr al-Ḥanafī 2292,2
Yaḥyā b. Baḫšī 2354*
Yaḥyā b. Naṣūh Isrā'īl 2168*
Yaḥyā b. 'Omar Minqārīzāde 2248,4; 2294,3*; 2536,2
Yaḥyā b. Šaraf Muḥyiddīn an-Nawawī 2015,5; 2105, 2106*
- Yaniyawī, v. Faḍlullāh al-Yaniyawī
Ya'qūb b. Sayyid 'Alī ar-Rūmī al-Brusawī 2029-2036
Ya'qūb b. Sayyidī 'Alī al-Meymūnī ar-Rūmī al-Ḥanafī Ibn Sayyidī 'Alī 2146
Yaziğīzāde, v. Muḥammad b. Ṣāliḥ b. Sulaymān Yaziğīzāde, Ibn Kātib
Yūsuf b. Abū Bakr b. Muḥammad b. 'Alī Sirāğuddīn Abū Ya'qūb as-Sakākī 1973,3*
Yūsuf b. Muḥammad Abu'l-Faḍl Ibn Naḥwī at-Tauzarī 1973,2
Yūsuf b. Ya'qūb aš-Šayḫ Sinānuddīn ar-Rūmī al-Hanafī 2055,2

VW

Wāḥid Tibrīzī 2551,3*
- Wāḥidī, v. 'Alī b. Aḥmad al-Wāḥidī
Wānī al-Wanqōlī, v. Muḥammad b. Muṣṭafā al-Wānī al-Wanqōlī
- Veğdī, v. Aḥmad Veğdī-efendī
- *Veysī-efendī, v. Uvays b. Muḥammad al-Uskubi, Veysī-efendī*

ZẒ

Zakariyya b. Muḥammad al-Qāḍī, Abū Yaḥya, al-Anṣārī 2245,1*
- Zandawaysitī, v. Ḥusayn b. Yaḥyā al-Buḫārī Zandawaysitī
- Zanğānī, v. Ibrāhīm b. 'Abduwahhāb b. 'Imāduddīn b. Ibrāhīm al-Hazraǧī az-Zanğānī
- Zanğānī, v. Isḥāq b. Ḥasan at-Tuqātī az-Zanğānī
Šayḫ Zarīfī 'Omar-efendī, v. 'Omar-efendī Zarīfī
- Zarkešī, v. Muḥammad b. Bahadur b. 'Abdullāh az-Zarkešī
- Zarnūğī, v. Burhānuddīn Ibrāhīm az-Zarnūğī
- Zillī, v. Aḥmad b. Muḥammad Abu'ṭ-Ṭanā' az-Zillī as-Siwāsī

INDEKS PREPISIVAČA

A

'Abdul 'āl az-Zintā'i al-Azharī (1107/1695) 2264
'Abdulḥāmid b. Monnlā Ibrāhim (1273/1856) 1985
'Abdullāh b. Aḥmad (1219/1804) 2487
'Abdullāh b. Aḥmad Burekzāde Gazgānī as-Sarāyī (1232/1817) 2373
'Abdullāh al-Bosnavī 2437
'Abdullāh b. Ḫalīl Istolčevī (1259/1843) 2514
'Abdullāh Hromić (1253/1837) 2080
'Abdullāh 'Azmī b. Ibrāhīm as-Sarāyī /Sarajlija/ 2552
'Abdullāh Kantamirizade 2042
'Abdullāh b. Ḫalīl Kohnić Istolčevī /iz Stoca/ (1259/1843) 2514
'Abdulqādir b. Muḥammad Emin, kadija (1259 i 1261/1843,45) 2342,1-3
'Abdulwahhāb b. 'Abdulwahhāb Qaraḫoğazāde (1208/1793) 2129,1-6
'Abdulwahhāb b. aš-Šayḫ Aḥmad b. al-ḥāǧǧ 'Abdullāh (1177/1763) 2290,3-4
'Abdurraḥmān b. Ḥasan (1038/1629) 2369
'Abdurraḥmān b. Muḥammad b. 'Oṯmān (1173/1759) 2015,1,5-6
'Abdurraḥmān (b. 'Oṯmān) b. Ibrāhīm 2027
'Abduṣṣādiq-soḫta b. Muḥammad b. Ibrāhīm b. Ḥusayn b. 'Abdulgafūr b. 'Abdulmanāf, iz Kladnja (1063/1652) 2168
Aḥmad, hafiz u Istanbulu (962/1554) 2365
Aḥmad b. 'Abdullāh b. 'Alī (1136/1724) 2171,1
Aḥmad b. 'Alī al-Qayṣarī */ili Qaṣrī/* (1114/1702) 2153,1-4
Aḥmad, zvani al-Ḥāǧǧ 'Ammazāde (1214/1799) 2385
Aḥmad b. al-ḥāǧǧ Aynesī */Īnesi/* (1177/1763) 2493
Aḥmad b. Ibrāhīm 2015,4
Aḥmad b. Ibrāhīm b. Aḥmad al-Foyničevi /iz Fojnice/ (1156/1743) 2215
Aḥmad b. Ismā'īl-efendi (1231-33/1815-17) 2472,1-3
Aḥmad b. Muḥammad (1266/1849) 2620
Derviš Aḥmad Ḥalīm b. Muḥammad b. Bahğat Muṣṭafā b. Aḥmad Mutevelić 1262/1846 2082
Aḥmad 'Āṣim Mutevelić (12784/1857) 2294,3
al-Ḥāǧǧ Aḥmad b. Muḥammad al-Mostārī (1200/1785), (1203/1788) 1960, 2102,1-2
Aḥmad b. Muḥammad b. al-ḥāǧǧ Aḥmad Qūš-Adawī (1171/1758) 2235,1
Monnlā Aḥmad b. Muṣṭafā, iz sela Gostović - Maglaj (1122/1710) 2343,1-4
Aḥmad b. Oruč (1053/1644) 2166
Aḥmad b. 'Oṯmān (1210/1795) 2001
Aḥmad al-Qaṣrī al-Ḥanafī 2245,1
Aḥmad b. Reğep-efendī (1206/1792) 2095
Aḥmad Terzibodžić Dončolū (1141/1729) 2175
'Alī...? (1137/1724) 2529,9
Derviš 'Alī (1137/1724) 2518
'Alī b. Ḥamza, u Tokatu (1079/1669) 2169
'Alī b. Ḥasan-aga Meqqazāde (1164/1750) 1980
'Alī b. aš-Šayḫ Ḥusayn aš-Šīrāzī (978/1570)

2031
'Alī b. Ibrāhīm, iz Antakije (1129-30/1716-17) 2156,1-6
'Alī b. al-ḥāǧǧ Muḥammad (1154/1741) 2154,1-2
'Alī Muḥammad Pazdavī (1153/1741) 2211
'Alī ar-Rušdī b. Muḥammad al-Bosnavī (1230/1814) 2055,3
'Alī b. Muṣṭafā Yasmako (1028/1616) 2284,1-3
'Alī b. Muṣṭafā, iz Mugle ili Maglaja (1176/1762 2443
'Alī b. Pirī b. Yūsuf, u tvrđavi Drniš i u Banja Luci (1034/1624), (1036/1626) i (1038/1629) (1041/1632) 1974, 2286,4; 2286,2; 2286,1
'Alī b. Ṣāliḥ (1114/1702) 2431
'Alī b. Ṣāliḥ Defterzāde (1226/1811) 2599
'Alī b. Ṣāliḥ ad-Dumnavī, iz Duvna (1265/1848-49) 2207
'Ališāh b. 'Omar (1030/1620) 2537

B

Bajro Kadić (1284/1867) 2138
Bekir b. 'Alī (1171/1757) 2061
Berhām (992/1584) 2324
Bilāl b. Ḫalīl u kasabi Jajce (1033/1623) 2285,1-3
Bosanac 2441

D Ḍ

Derviš b. Muṣṭafā (1270/1753) 2137
Ḍihnī (1229/1813) 2349
Ḍulfiqār Ibrāhīm b. 'Alī (1255/1840) 2071,3

F

Fayḍullāh (Fejzullāh) b. Ismā'īl Dženetić (1236/1820 i 1237/1821) 2238,1-2; 2206
Fayḍullāh b. 'Oṯmān Ǧumulginavī (1201/1787) 2187,1-2
Ferhād b. al-ḥāǧǧ Ǧa'far b. Ferhād, u medresi u Užicu (1259/1843) 2004

G

Ǧa'far al-Ḥusaynī 2625,1
Ǧa'far b. Yūsuf al-ḥāǧǧ Isḥāq (917/1511) 2046,1

H Ḥ Ḫ

Ḫalīl b. 'Alī b. 'Oṯmān (1218/1803-4) 2022
Ḫalīl b. Ša'bān (1157/1744) 2158,1
Ḥasan-efendī iz Prozora 2466
Ḥasan b. Aḥmad b. Ǧa'far Qalfazāde (1174/1760) 2360
Ḥasan b. 'Alī (773/1376) 1996
Ḥasan b. al-ḥāǧǧ 'Alī Mehmedbašić (1300/1883) 2087
Ḥasan b. Ferhād (1028/1618) 1981,2
Ḥasan b. Gaḍanfar u Donjoj Tuzli (1029/1619) 2090,1,5
Ḥasan b. Ḫalīl b. Muḥammad Za'farān Purli ili Pužli (1184/1770) 2564
Ḥasan b. Haydar, iz Šuice kod Duvna (1042/1632) 1977,1
Ḥasan b. Ibrāhīm (1161/1748) 2235,2
Ḥasan b. Muḥammad (1114/1702) 2542 (1139/1726) 2576,1-2
Ḥasan b. Muḥammad Sigetwāri (1037/1626) 2326
Ḥasan b. Muḥammad (1051/1641) 2497
Ḥasan b. Muṣṭafā (1274/1857) 2100
Monllā Ḥasan b. Muṣṭafā Suljić, iz kule Izačić (1278/1861) 2419
Ḥasan b. Ṣāliḥ, iz sela Zagrad 2524
Monllā Ḥasan Yaziǧi (1166/1752) 2519
ḥāfiẓ Ḥasan b. Yūsuf-aga al-Užičevi, iz Užica (1263/1847) 1984,1-2
Ḥasīb. b. Ḥusayn (1217/1802) 2466
Haydar b. Šīt-efendī (1199/1784) 2252
Ḫayrullāh b. Ǧalīl Lubuška, Ljubušak (1176/1760) 2064,1-2
Ḥusayn (1044/1634) 2327
Šayḫ Ḥusayn, iz sela Orahovice (1143/1730) 2376
Ḥusayn b. 'Abdullāh, u Istanbulu 2392
Ḥusayn b. 'Alī (1097/1686) 2558
Sayyid Ḥusayn-efendī b. 'Alī Brusavī (1246/1830) 2550
Ḥusayn b. Ḥasan (1174/1760) 2515
Ḥusayn Ḫawāǧe..? (1080/1669) 2091,8
Ḥusayn b. Ḥusayn al-Aqḥiṣārī (1124/1712) 2333
Ḥusayn b. Ibrāhīm al-Bosnavī (1125/1713) 2430
Ḥusayn b. Muḥammad 2481
Ḥusayn b. Murād al-Aydinī (980/1572) 2121,12-14
Ḥusayn b. al-ḥāǧǧ 'Omar (1133/1722) 2559
ḥāfiẓ Ḥusayn b. 'Oṯmān (1164/1750) 2039
Ḥusayn b. 'Oṯmān (1186/1772) 2067

I

Ibn Kamāluddīn Qawamuddīn Mas'ūd (970/1562) 2625,1-2
Ibrāhīm b. 'Abdullāh Yašbek an-Nawrūzī (877/1472) 2008
Ibrāhīm b. Aḥmad al-Mostārī (1188/1774) 2186
Ibrāhīm b. 'Alī (1218/1803) 2467
Ibrāhīm Dağmūnī (1145/1732) 2139
Ibrāhīm b. Ḫalīl (1087/1676) 2147,9
Ibrāhīm b. Ḥamza b. Mas'ūd 2145
Ibrāhīm b. Ḥasan b. 'Abdullāh (1140/1727) 2500
Ibrāhīm b. Ibrāhīm al-Aqḥiṣārī (1161/1748) 2181
Ibrāhīm al-Mostārī, Spahija (1203/1788) 2188,1-2
Ibrāhīm b. Muṣṭafā, u tvrđavi Novi (1168/1754) 2014
Ibrāhīm b. Muṣṭafā (1179/1799) 2549
Ibrāhīm b. Yūsuf al-Bosnawī, iz Ključa (1218/1803) 2269,1-4
Ilyās b. Walī b. Muḥammad (1080/1669) 2212
'Īsā b. Ḫalīl Esīrī (1155/1742) 2177
Isḥāq Ḫalīfa Kilārī (1037/1628) 2531
Ismā'īl 2411
Ismā'īl, aga carskog harema (1064/1653) 2509

L

Luṭfullāh b. Muḥammad b. Ṣarī Šayḫ (893/1487) 2006

M

Maḥmūd b. Aḥmad b. Muḥammad (782/1380) 1994
Maḥmūd b. Ḫalīl b. Maḥmūd (1145/1732) 2261
Maḥmūd b. al-ḥāǧǧ Muḥammad Istočevi-Stočanin (1184/1770) 2583,1-16
Meḥmed b. 'Alī b. Muṣṭafā (1132/1719) 2596
Monllā Meḥmed Imamović Prnjavori 2183
Meḥmed Šewqī Pazdī (1280/1863) 1986
Muḥammad, soḫta iz Nevabada (1119/1707) 2056
Muḥammad b. 'Abdulḥalīm (1091/1671) 1971
Muḥammad, soḫta b. 'Abdullāh al-Ḫaṭīb 2132
Muḥammad b. Aḥmad 2217
Muḥammad b. Aḥmad (1266/1850) 1990
Muḥammad Nu'mān b. aš-Šayḫ Aḥmad Nu'man al-Muntabni (1171/1758) 2216
Muḥammad b. al-ḥāǧǧ Aḥmad Sumbul, imam Sarajlija iz Donje Tuzle (1234/1818) 2617
Muḥammad b. Aḥmad b. Aḥmad al-Qudsi aš-Šāfi'ī 1997
Muḥammad b. 'Alī (1256/1840) 2538,1-2
Muḥammad b. 'Alī b. Ḥasan b. Rustem-beg Pašić, u medresi u Rogatici (1309/1891) 2555
Muḥammad b. Bakr /Bečir/ Goražđali (1233-34/1817-18) 2161
Muḥammad, soḫta Baši (1264/1847) 2136
Muḥammad al-Bosnavī (1133/1721) 2157,1-2
Muḥammad b. Emīn b. Ḥasan, u Zenici (1258/1842) 2351
Monllā Muḥammad b. Emīn Serdarević Zeničeli, iz Zenice 2201
Muḥammad b. Ḥasan (1176/1762) 2183
Monllā Muḥammad b. Ḥasan, iz Sarajeva (1180/1766) 2563
Muḥammad b. Ḥasan (1176/1762) 2183
Monllā Muḥammad b. Ḥasan, iz Sarajeva (1180/1766) 2563
Muḥammad Rušdī Hadžibula b. Derviš Ḥusayn (1297/1880) 2296
Muḥammad b. Ḥusayn al-Qastamūnī (1043/1633) 2049
Muḥammad b. Ibrāhīm (1030/1621) 2047
Muḥammad b. Ibrāhīm (1200/1785) 2483
Muḥammad b. Ibrāhīm b. Ṣāliḥ 2056
Muḥammad b. Īnāl aṣ-Ṣūfī al-Ḥanafī (851-

52/1447-48) 1969-1970
Muḥammad al-Istanbolī Makiyanīzāde (1089/1678) 2498
Muḥammad Ḥasīb b. Luṭfullāh Edīb Hafizović, iz Rogatice 2243
Muḥammad b. Maḥmūd-Ferīd Tašköprü 2011
Derviš Muḥammad b. Maḥmūd, iz Trebinja (1207/1792) 2599,1-3
Muḥammad b. Muḥammad (1163/1750) 2436
Muḥammad b. Muḥammad Svrzo (1297/1880) 2295
Muḥammad b. Muṣṭafā (1253/ 1837) 1977,2
Muḥammad b. Muṣṭafā, imam u selu Yaqağaq (1124/1712) 2431
Muḥammad b. Muṣṭafā Mudurlavī (1230/1814) 2036,1
Muḥammad b. Muṣṭafā Yesārīzāde Ljevaković at-Travnikī, iz Travnika (1146/1733) 2214
Muḥammad b. 'Omar Gadanfar (995/1587) 2037
Muḥammad b. Reğep (1118/1706) 2274
Muḥammad 'Alī b. Monllā Rustem (974/1566) 2119
Muḥammad b. Sagar */?/* (985/1577) 1988
Muḥammad Šukrī, učenik 'Omar Fewzi-efendije (1297/1880) 2297
Muḥammad b. Yūsuf 2003
Murād b. 'Abdulqādir Soqollū (1084/1673) 2533
Murteḍā (Murteza) b. Bešīr, softa u Đakovu (1060/1650) 1978
Mūsā b. Šayḫ Emīr (1055/1645) 1999,1-2
Mūsā b. Ibrāhīm al-Baṣrī al-Medenī (1121/1709) 2265,1-2
Muṣliḥuddīn b. Ibrāhīm, iz Čelinca kod Banja Luke (1056/1646) 2116
Muṣliḥuddīn b. Muḥyiddīn Adanavī (1019/1610) 2281,1-2
Muṣliya b. Muḥammad, iz Trebinja (1181/1767) 2383,1-2
Muṣṭafā b. Aḥmad b. Muḥammad al-Aqḥiṣārī, iz Prusca (1064/1653) 2117
Muṣṭafā b. 'Alī (957/1550) 2322
Muṣṭafā b. 'Alī (1168/1754) 2060
Muṣṭafā b. 'Alī, vā'iẓ u tvrđavi Cazin 2434
Muṣṭafā b. 'Alī Ḫawāğe, iz sela Golubine 2462,1
Muṣṭafā b. 'Alī al-Qāḍī u Sarajevu (1186/1772) 2185
Muṣṭafā al-Aqḥiṣārī 2120,3-6
Muṣṭafā b. Faḍlullāh Dženetić (1243/1827) 2225
Monllā Muṣṭafā b. Ḥasan Banjalukalī /Banjalučanin/ 2480
Muṣṭafā b. Ḥusayn (1194/1780) 2068
Muṣṭafā b. Ḥusayn Istolčevī /iz Stoca/ u Sarajevu (1218/1803) 2615
Muṣṭafā b. Ibrāhīm al-Aqḥiṣārī, iz Prusca (1139/1726) 2173
Muṣṭafā b. Ibrāhīm al-Banalukavī (1142/1729) 2213
Muṣṭafā b. Idrīs, iz Debhane (1054/1644) 2374
Muṣṭafā b. Mawlūd, u Bagče Sarayu (1112/1700) 2370
Muṣṭafā b. Muḥammad (1092/1681), (1101/1688) 2148, 2018,2
Muṣṭafā b. Muḥammad (963/1556) 2148
Muṣṭafā b. Muḥammad b. Ḫalīl Mukizāde Mukić 2368
Muṣṭafā b. Muḥammad b. Ibrāhīm b. Ḥamza b. Yūsuf b. 'Oṯmān (1140/1727) 2174
Muṣṭafā b. Muḥammad Islamboli (1191/1777) 2036,2
Muṣṭafā Ḫulūsi b. Muḥammad b. Sun'ullāh (1222/1807) 2223
Muṣṭafā b. 'Omar, iz sela Piljužića (1214/1779) 2526
Muṣṭafā b. 'Omar, u Gazi Husrev-begovoj medresi u Sarajevu (1220/1805) 2469
Muṣṭafā b. 'Omar Kerāgīzāde, iz Livna (1169/1755) 2437
Muṣṭafā aṣ-Ṣabrī Uskudārī (1210/1799) 2565
Muṣṭafā b. Ṣāliḥ Alemdar, iz Sarajeva (1225/1810) 2595,2
Muṣṭafā b. Ṣāliḥ Nā'imīzāde al-Mostārī (1188/1774) 2278
Muṣṭafā b. Sulaymān (1286/1869) 2028
Muṣṭafā b. Yūsuf (1162/1748) 2255

N

Nāḍir b. Beyāzīd (1039/1629) 2010
Nu'mān b. 'Abdullāh al-Aqḥiṣārī (1279/1862) 2208

O

'Omar b. Aḥmad Trepanić, brat hadži Halil-efendije Gračaničevije, iz Gračanice (1174/1761) 2543
'Omar b. Ismā'īl al-Ūfī (1173/1759) 1973
'Omar b. Muḥammad (1114/1702) 2292,1-20
'Omar b. Muṣṭafā (1069/1659) 2052,1
'Omar Na'tī b. Muṣṭafā (1167/1753) 2112
ḥāfiẓ 'Omar Subhī b. šayḫ al-ḥāǧǧ Pīrīzāde 2040
al-ḥāǧǧ 'Omar b. al-ḥāǧǧ Reğeb-efendī, iz Sarajeva (1146/1733) 2258,10
Šayḫ 'Oṯmān 2256
'Oṯmān b. Aḥmad al-Visōqī, iz Visokog (1083/1672) 2508
'Oṯmān, mujezin iz Travnika (1155/1606) 2429
'Oṯmān b. Ga'far (1078-80/1667-69) 2287
Monllā 'Oṯmān b. Ḥasan, nastanjen u Bihaću (iza 1200/1785) 2452
'Oṯmān b. Ibrāhīm Skenderī (1200/1785) 2016
'Oṯmān b. al-ḥāǧǧ Muḥammad, vā'iẓ u Mostaru (1133/1720) 2299
'Oṯmān b. Muḥammad, u selu Radolje (1169/1756) 2438
'Oṯmān b. Muṣṭafā al-Visōqavī, iz Visokog (1142/1730) 2093
'Oṯmān b. Sinān (1035/1625) 2357

P

Pervīz b. 'Abdul'azīz (1000/1591) 2372

Q

Qara 'Alī b. Muḥammad, mujezin (997/1588) 2325

R

Reğeb b. Ali, u tvrđavi Travnik (1037/1628/ 2496
Reğeb b. Ḥusayn (1071/1661) 2053, 1-2
Rušd Muḥammad b. Derviš Ḥusayn (1284/1867) 2084

S

Salāme b. Ibrāhīm b. Abu'l-Ḫayr b. Ibrāhīm b. Ḫalīl (1021/1612) 2103
Ṣāliḥ b. 'Abdī Ḫoğa (1238/1822) 2134
Ṣāliḥ b. al-ḥāǧǧ ḥāfiẓ Qalayǧīzāde Kalajdžić (1228/1813) 2489
Monllā Ṣāliḥ Bōrīzāde Borić (1229/1813) 2023
Ṣāliḥ b. Ḥasan Spahija (1188/1774) 2449
Ṣāliḥ b. Ḥusayn (1212/1797) 2268
Ṣāliḥ b. al-ḥāǧǧ Ibrāhīm (1279/1862) 2621,1-2
Ṣāliḥ b. Ibrāhīm, iz Gračanice (1259/1843) 2418
Ṣāliḥ b. Ibrāhīm, iz Zenice (1279/1862) 2083
Ṣāliḥ Lubinčevī - Ljubunčić (1144-45/1731-32) 2581,1-7
Ṣāliḥ Kanber Biletić (1293/1876) 2101
Ṣāliḥ b. Muṣṭafā Čelić (1297/1879), 1301/1883) 2267, 2532,2-3
Ṣāliḥ b. Muṣṭafā Šabić (1254/1838) 2491
Ṣāliḥ b. 'Oṯmān (1150/1737, 1184/1770) 2560, 2352
Ṣāliḥ b. 'Oṯmān-efendī, iz Trebinja (1181/1767) 2184
Ṣāliḥ b. Ša'bān Onogoštavī, iz Nikšića (1208/1794) 2600,1-2 (1211/1796) 2122,1-3
Ṣāliḥ Šemić 2514
Salih-efendī Žepčevī 2527
Ṣāliḥ b. Muḥammad, u Gazi Husrev-begovoj medresi u Sarajevu (1058/1648) 1966,1
Sulaymān b. Ayyūb Ḫawāğe, iz sela Cerovci u kadilaku Tašlidža Pljevlja (1168/1754) 2251, 1-7
Sulaymān b. 'Alī al-Aqḥiṣārī (1732/1662) 2150,3
Sulaymān b. Ḏulgaffār, u Beogradu (1192/1778) 2094,1-2
Sulaymān b. Ibrāhīm (1227/1812) 2253,2
al-ḥāǧǧ Sulaymān Nūrullāh Kethoda (1213/1798) 2361
Sulaymān b. Sirrī (1004/1595) 2495

Š

Ša'bān b. Sulaymān (1120/1708) 2048,2-3
Šākir b. Sulaymān b. Muṣṭafā Nevesinlī, iz Nevesinja (1291/1874) 2086

V

Veliyuddīn b. 'Oṯmān b. 'Alī (1210/1795) 2232

Y

Yaḥyā b. Muḥammad an-Naqšibandī (994/1586) 2032
Yaḥyā b. Ṣāliḥ 2194
Yūnus b. Aḥmad Yūnusī (1070/1659) 2141
Monllā Yūsuf 2529,3-4
Yūsuf 'Abdullāh (1089/1686) 2329
al-ḥāǧǧ Yūsuf 'Abdullāh 2147,10
Monllā Yūsuf, mujezin 2529,4-5
Yūsuf b. Ferhād (1059/1649) 2167
Yūsuf b. Muḥammad-beg Filbiyelīzāde (1177/1763) 2582,1-3
Yūsuf b. Muḥammad b. Yūsuf (1179/1765) 2111
Yūsuf b. Muṣṭafā b. Maḥmūd (1240/1824) 2024
Yūsuf b. Šahwār b. 'Alī (967/1559) 2030

Z

Monllā Zannūn b. Ḥasan, iz sela Vukovije - Tuzla (1219/1804) 2572
Zaynul'ābidīn b. 'Abdulḥayy al-Ḥusaynī 2345

INDEKS MJESTA

Adana 2281
Adranos 2550
Alağaḥiṣār, v. Kruševac
Aqḥiṣār v. Prusac
Bagce Sarāy 2370
Banja Luka 2116, 2213, 2269, 2275, 2286,1; 2339, 2352, 2374, 2414-2416, 2350, 2468 i 2480
Bekšeher 2232
Beograd 2094, 2121,2; 2186, 2314, 2610
Bihać 2358, 2452
Bihor 2482
Bijeljina 2572
Blagaj 2583,7
Brčko 2520
Budin 2269, 3
Bugojno 2463
Bulak 2482
Bursa (Brusa) 1968, 2030, 2550
Busovača 2067
Cazin 2434, 2480
Cerovci 2251
Čapljina 2478
Čelebi Pazar, v. Rogatica
Čelinac 2116
Ćoralići 2434
Debhane 2374
Dijaribekr 2031
Dimotiki 1995
Dobrovci 2418
Donja Tuzla 2617
Drniš 1974, 2286,2
Dubnica 2126
Dumanjići 2493
Duvno 1977,1; 2207, 2445, 2621
Đakovo 1978
Erzerum 2504
Foča 1968, 1992, 2079, 2106, 2258, 2517, 2618
Fojnica /215, 2432, 2438, 2504
Galipolje 2249, 2321
Gimi 2298
Godomil 2533
Goduš 2263
Golubine (?) 2462
Goražde 2430
Gornji Vakuf 2463
Gostović 2343
Gračanica 1965, 2180, 2213, 2290, 2418, 2462, 2543
Gradačac 2463
Hanija (Kanea) 2015,4
Hebron 2590
Ilidža (Turska) 2121,2
Imaver 2031
In Oki (In Oni) 2030
Istanbul 1968, 1996, 2029, 2146, 2157,1; 2171,4; 2261, 2269, 2356,3; 2365, 2392, 2462,2; 2482, 2535, 2550
Izačić 2419
Izmit2437
Jabuka 2618
Jajce 2285, 2438
Jedrene (Edirne) 1195, 2146, 2320, 2368
Jerusalim 2392, 2590
Kairo 2109, 2121,8; 2152, 2171,3; 2245, 2260
Kajsar 2227
Kanea, v. Hanija
Kara Ferje 2346
Kasr 2158
Kladanj 2168

Ključ 2269,1; 2269, 2627
Kratovo 2591,9
Konja 2290,2
Krčevina 2558
Kreta 2015,4; 2535
Kruševac 2364
Kudus 2286
Kulen Vakuf 2358
Lahdarat 2232
Livno 2270, 2437, 2476, 2581,2
Ljubinje 2074, 2603
Ljubunci 2581,2
Ljubunčići 2581,2
Ljubuški 2064
Maglaj 2268, 2343, 2443
Medina 2265, 2590
Mekka 2149, 2261, 2583,6; 2590
Mostar 1960,2; 2024, 2064, 2083, 2118, 2124, 2123, 2182, 2186, 2198, 2223, 2224, 2225,5; 2278, 2291, 2299, 2368, 2399, 2457, 2509, 2540, 2583,7; 2621
Mrkonjić Grad 2061
Mugla 2443
Nevabad 2056
Nevesinje 2010, 2086
Nikšić 2122,3; 2600,1-2
Nova (?) 2032
Nova Varoš 2126, 2500
Novi 2014
Novi Pazar 1985, 2016, 2028, 2095, 2571
Novosel 2021
Orahovica 2376, 2430
Ostrovica 2358
Ostrožac 2480
Pazar 2101
Piljužići 2526
Pljevlja 2251, 2257
Poljanče 2088
Prnjavor 2183
Prozor 2466, 2581,2
Prusac 2027, 2056, 2117, 2133, 2173, 2181, 2208, 2360, 2442, 2451, 2625
Puračić 2467
Radolje 2438
Radovlja 2504
Ramadan-beg 2577
Rapatnica 2464
Rogatica 2243, 2321, 2493, 2555, 2557
Rožaje 2489
Sanski Most 2582
Sarajevo 1966,1; 1977,1; 1991, 2002, 2023, 2041, 2059, 2067, 2069, 2072, 2082, 2092, 2109, 2122, 2133, 2154, 2163, 2171,4; 2184, 2185, 2189, 2194, 2209, 2215, 2220, 2231, 2240, 2242, 2250, 2258, 2263, 2284, 2287, 2296, 2342, 2340, 2345, 2347, 2367, 2372-2373, 2375, 2380, 2389, 2413, 2417, 2447, 2448, 2460, 2466, 2469, 2473, 2487, 2495, 2501, 2521, 2534, 2538, 2542, 2551, 2552, 2563, 2567, 2575, 2588, 2593, 2595, 2603, 2615, 2619, 2626, 2627
Serez 2037
Silistra 2051
Sivas 2157,3
Sladuna 2520
Spuž 2092, 2163
Stolac 2013, 2019, 2078, 2158, 2298, 2307, 2338, 2389, 2448, 2456, 2524, 2615
Struga 2445
Šturlići 2448
Šuica 1977,1
Tašköprü 2011
Tašlidža, v. Pljevlja
Tešanj 2613
Tire 2261
Toholj (ili Tuholj) 2138
Tokat 2169
Travnik 1961, 1967, 1973, 1974, 1980, 2000, 2030, 2031, 2058, 2064, 2083, 2086, 2092, 2094, 2108, 2113, 2119, 2120, 2131, 2150, 2163, 2166, 2169, 2171, 2192-2193, 2202, 2210, 2214, 2234, 2268, 2275, 2276, 2279, 2281, 2283, 2300, 2317, 2336, 2343, 2370, 2403, 2404, 2406, 2423, 2429, 2438, 2458, 2459, 2475, 2477, 2486, 2487, 2496, 2501, 2503, 2565, 2590, 2596, 2598
Trebinje 2184, 2204, 2383, 2507, 2599, 2610, 2611
Tuzla 2021, 2090, 2572
Uf 1973
Ulcinj 2126, 2500
Uskudar 2431
Užice 1984, 2004, 2231
Varcar Vakuf, v. Mrkonjić Grad

Vareš 2094, 2438
Vidin 2068
Visoko 1984, 2093, 2463, 2504, 2508, 2546
Vitez 2469, 2488
Vrbanja 2269
Vukovije 2572
Yanija 2303, 3
Yaqağaq 2431
Zagrad 2524
Zagreb 2014
Zavidovići 2558
Zenica 2083, 2201, 2259, 2351
Zvornik 1979, 2034, 2054, 2063, 2100, 2136, 2177, 2205, 2263, 2401, 2433, 2535,3; 2612
Žepa 2466

INDEKS VĀKIFA

A

'Abdulkādir...2565
Aḥmed-aga b. 'Ali, nadzornik harema u carskom dvoru 2509
Aḥmed b. hadži 'Osmān, iz tvrđave Derun, na Vratniku u Sarajevu 2473
Aiša Ḫātun, kći hadži Muṣṭafe-age 2330
Alemdar Aḥmed b. 'Omer 2575
'Alī Gālib-paša, v. Stočević 'Alī-paša
Alihodžić hadži ḥāfiz 'Abdulkādir-efendī 2339
Aščić Muhamed, iz Sarajeva 2447

B

Bajraktarević hadži 'Ajni-efendī 2557
Bekir b. 'Omer 2470
Berikić Hatidža, kći Osmanova 2356
Bičakičić hadži Muhamed b. Fejzulāh 2059, 2185
Bilkić Sālim, iz sela Šturlića 2485
Bojozāde /Bojić/ Hasan-efendī 2062, 2361
Bušatlić ḥāfiz 'Abdulāh-efendī 2240

Č

Čamdžić Aḥmed, iz sela Kručevine - Zavidovići 2558
Čelić Ṣāliḥ b. Muṣṭafā 2089, 2267

Ć

Ćejvan-beg, Ćejvan b. 'Abdulāh 2322

D

Dovadžija Fāṭima, kći Muminova 2574

DŽ

Dženetić Muṣṭafa-beg b. Fejzulah-beg b. Ismail-beg 2043, 2206, 2225, 2238, 2284, 2318, 2333, 2357, 2395, 2455, 2516, 2554, 2587, 2606
Džinozade /Džinić/ 'Abdulbāki-efendi 1996, 2015, 2104, 2325, 2511, 2542, 2603
Džinozade /Džinić/ 'Abdulkādir 2056
Džinozade /Džinić/ Muḥamed Bāki 2369

Đ

Đonlagić 2116
Đulbija 'Abdulaṭīf, muftija 2126, 2500

E

Elči hadži Ibrāhim-paša, muḥāfiẓ Bosne 1967, 1974, 2031, 2119, 2286

F

Fāṭima, kći Aišina 2569

H

Hadžibegović Zijah, iz Sarajeva 2593
Hadžić Zulejha-hanuma, iz Ćoralića 2434
Hadžihasanović Ṣāliḥ-aga 2437
Hadžihusejnović Muḥamed Akif 2531

Hadžijahić Muḥamed 2579
Hayrizāde Hajrić Omer-efendi Iskopyevi Akḫiṣārī /iz Prusca/ 2027, 2073, 2165, 2363, 2442, 2451, 2625
Hamidović Ḥāmid-efendi 2089
Handam Muharem 2269
Handžić hadži Meḥmed 2211
Hasan b. Ḫalīl b. Muḥamed Zafaran Purli 2564
Hodžić Ibrāhīm - Banja Luka 2414
Hromozade /Hromić/ Ṣāliḥ 'Izzet-efendi 1964, 2107, 2057, 2091, 2107, 2140, 2141, 2261, 2273, 2319, 2329, 2536, 2550, 2573

I

Ibrāhīm-efendi Alağaḥiṣārī /iz Kruševca/ 2364
Ibrāhīm b. Islām Ispužli 1973, 2092, 2163, 2210, 2503
Islamovski Emin 2410, 2430, 2445, 2618, 2620

K

Kadić Muhamed-Enveri 2053, 2171, 2534
Kantamirija Abdulah-efendi 2042, 2103, 2264-2266, 2272, 2292, 2345
Kapić Hasan 2478
Kasumović Memiš-aga 2041, 2157, 2504
Kethoda Aḥmed 2109
Korkut Besim-efendi 1971, 1989, 2036, 2086, 2203, 2247, 2271, 2310-2312, 2316, 2337, 2371
Kovačević Šaban - Izačić 2419
Kreso Muṣṭafā, iz Fojnice 2432
Kreševljaković Hamdija 2529
Kurt Muḥamed Šefket-efendi 2032, 2033, 2215

M

Malkija, kći Hasan-baše 2572
Meḥmed-paša 2030
Memić Jakub, iz Novog Pazara 1985, 2016, 2028, 2095, 2571
Memišāh-beg, u gradu Foči 1968
Muderriszāde /Muderrizović/ Munla Mustafa 1979, 2184
Muftić Salim-efendija 2011, 2084, 2121, 2147, 2191, 2250, 2499
Muḥamed Emin-efendi 2126
Hadži Muḥamed b. Sejjid hadži 'Abdulāh 2164
Muḥamed b. Muṣṭafā b. hadži Muṣṭafā b. 'Alī b. Maḥmūd b. hadži 'Alī 2131
Muḥamed Nūrī 2174
Muidović Munib 2046, 2505
Mujagić Ćamil 2624
Mukizāde /Mukić/ Mustafa b. Muhaméd b. Ḫalīl el-Mostārī 2368
Muslibegović, iz Mostara 2457
Muṣṭafā Naẓmī b. hadži Muḥamed 2032
Muṣṭafa Ševkī Užičevī 2326
Mutevelić Ahmed Asim 2026, 2081, 2082, 2189, 2294
Mutevelić Derviš Muhamed Riza 1987
Muzaferizade /Muzaferija/ Abdulkadir-efendi 2109, 2392

N

Nalarević Bećir 2480
Nazir b. Bejazid 2010
Nurika hadži Hasan-efendi Gradčaničevi 2098
Nurikić Tajib, iz Gračanice 2180
Nurko-hodža b. Nurko, iz sela Rapatnice-Gračanica 2464

O

Odundžizāde 'Abdulāh b. Sulejmān 2389
Omer Halifa 2032
Osman b. Ibrahim 2559
Osman b. Salih 2072
Omerspahić Jusuf-efendi, iz Visokog 1984

P

Hadži Pašozāde Memiš-aga, oficir carske vojske Užica 2231
Peskić Omer b. Omer, iz sela Dobrovci - Gračanica 2418
Pjevo Ibrahim 2194
Puška Fatima 2067
Puškar Salih-efendi 2436

R

Resulbegović Ismail Hakki 2439
Ruždić Mustafa-efendi 2214, 2219

S

Selimović Ahmed-efendi, kadija iz Foče 1992
Silistri hadži Ibrahim-efendi 1982
Smajić Fatima, iz Sarajeva 2567
Sokolović Osman 2349
Stočević Ali-paša /Ali Galib/ 2198, 2223, 2244
Strnak Muhamed-efendi 2045, 2047
Sulejman Reuf b. Husejin 2342
Svrzo Ismet-efendi b. Vejsil-efendi 2152, 2228, 2229, 2230, 2387, 2394, 2449, 2521, 2626
Svrzo Mehmed-efendi b. Muhamed-aga 2110, 2209, 2226-2227, 2295-2296, 2355, 2388, 2541

Š

Šahinović Munir - Ekremov 2559
Šemić Salih-efendi 2115
Šejhzade es-Sejjid Muhamed Seid-efendi 2453

T

Trepanić eš-šejḫ hadži Halil-efendi Gradčaničevi, iz Gračanice 1965, 2213
Tuzlić Ahmed-efendi 1990, 2029, 2170, 2287, 2412
Turbić /ili Terbić/ Salih b. Ahmed 2538

U

Užičanin supruga Ahmed-age 2493

Ž

Žiga Nezir, iz Sarajeva 2413

INDEKS BIVŠIH VLASNIKA

A

Hadži 'Abdī Agić 2289
'Abdi es-Sejjid ḥāfiẓ Ibrāhīm-efendī 1975
'Abdul'azīz Tafrī Fočalī (iz Foče) 2097
'Abdulbākī Džinozāde 2603
'Abdulkerīm Deftedārizāde 2081
'Abdullāh 2384, 2546, 2577, 2604
Hadži 'Abdullāh 2019, 2143
Mula 'Abdullāh, imam efendi 2493
'Abdullāh b. 'Abdulḥāmid Serdarević, iz Zenice 2259, 2201
'Abdullāh b. Aḥmed Kantamirizāde 1969-1970, 2007, 2043, 2146, 2272, 2345
'Abdullāh b. Ḫalīl Kohnić - Stolac 2514
'Abdullāh el-Ḥusaynī, kadija u Kairu 2152
'Abdullāh b. Ibrāhīm 2234
'Abdullāh b. Kaukčizāde 2273, 2536
'Abdullāh b. Mula Muṣṭafā 2360
'Abdullāh b. Yaḥyā b. Selmān 1968
'Abdulkādir b. 'Alī al-Anṣārī aš-Šāfi'ī 1997
'Abdurraḥīm, muderris 2140
'Abdušśerif 'Omer 2109
Abū Bekr b. Muharrem b. Veliyy al-Bosnavī al-Akḥiṣārī 2272
Aḥmed 2322, 2540, 2586
Aḥmed b. 'Alī Ḫawādže Heljdo 2069
Aḥmed Bošnjak 2162
Aḥmed b. Faḍlullāh Serhatlija, iz Sarajeva 2213, 2542
Aḥmed, imam iz Iplidžik mahale u Sarajevu 2067
Aḥmed-efendī b. Muḥammed 2054
Aḥmed b. Muḥammed b. 'Abdurraḥmān al-Haniyevi 2539
Aḥmed Tewfīk b. Muḥammed-efendī Travnikelizāde (Travničanin) 2064
Aḥmed al-Qaṣrī al-Ḥanafī 2245
Aḥmed b. Muḥammed Savverezāde (?) 2033
Aḥmed b. Muṣṭafā, muderris Gazi Husrev-begove medrese 2460
Aḥmed Neyli 2292
Aḥmed-beg b. Ṣāliḥ-aga Deftedarević iz Trebinja 2601
Aḥmed el-Vardarī 2346
'Ajnī-efendi Bajraktarević, muftija iz Pljevalja 2257
'Alī 2505
'Alī-beg efendī 2320
'Alī-efendī 2372
'Alī b. Aḥmed 2392
hadži Alija Halilović 2341
'Alī b. Ḥusayn 1998
'Alī-efendi Juzbašić 2478
Mula 'Alī Muḥammed Bašazade 2013
'Alī b. 'Osmān Muḥammed-efendī Nikšić, iz Stoca 2489
'Alī Sipāhī (?), iz Sarajeva 2250
'Alī Zot b. Ḥuseyn-efendī 2430
Āmir b. Nuṣayr aš-Šāfi'ī al-Maqdisī 2143
'Āṣim Behmenović 2417
hadži ḥāfiẓ 'Āṣim-efendī Sirćo, imam i muderris Gazi Husrev-begove džamije i medrese 2003, 2487, 2597

B

Bālī Čelebija 1995
Bekir b. 'Alī 2061

D

Dāwūd 'Ārif 2505
Derviš b. Ibrāhīm Kalmiš (?) b. 'Osman-efendī 2322

E

Ejūb b. Maḥmūd 2031
Enis Muftić 2533

F

Fāṭima 2540
Fejzullāh b. Yūsuf Kethoda 2358
ḥāfiẓ Ferhād b. hadži Džafer b. Ferhād 2004
Mula Ferhād b. Meḥmed-efendi 2177

Ǧ(DŽ)

Ǧalāluddīn Ali 2497
Ǧa'far al-Ḥusejnī 2625

H Ḥ Ḫ

Halać hadži Derviš Agazade 2084
Ḫalīl 2460
Ḫalīl b. Selmān 1968
Ḫalīl Bosnevī 1973
Hamdija, sin Asim-begov 2297
Hamdija Hajrulahović 2551
Harunzāde 'Alī-efendī 2033
Ḥasan 2487
Ḥasan b. Aḥmed b. Ǧa'fer Kalfazāde 2360
Ḥasan b. 'Alī 2524
Ḥasan Muḥammed 2392
Ḥasan b. Muḥammed 2509, 2514
Ḥasan b. Muṣṭafā Mišozāde 2284
Ḥasan Hakki b. Muṣṭafā-paša Šerifović 2372
Ḥasan b. 'Omer Ḫawādže 1964
hadži Ḥasan-efendī Sofozāde Tešnevī 1964
Hāzim Muftić 2268
Hāzir b. Kanber 2482
Hifzija Suljkić, iz Zvornika 2034
Hodža Rušdija 2029
Ḥusejn 2604
Ḥusejn 'Abdi Kadri-efendīzāde 2272
Ḥusejn-efendī Fezzāz 2047
Ḥusejn, zvani Kaderullāhzāde 1975
Ḥusejn Šewkī-efendī 2185

I

Ibrāhīm 2020, 2173, 2432
Mula Ibrāhīm 2493
Ibrāhīm-aga 2072
Ibrāhīm, kadija 2099
Ibrāhīm b. Aḥmed al-Mostārī 2186
Ibrāhīm-efendī Alaǧaḥiṣārī (iz Kruševca) 2364
Ibrāhīm Mula 'Alī 2511
Ibrāhīm hadži Bekir Džinozāde Visōkī (iz Visokog) 2546
Ibrāhīm-efendi Hromić 2158
Ibrāhīm-efendi Karahodža 2021
Ibrāhīm b. Muṣṭafā 2549
Ibrāhīm b. hadži 'Omer, iz Beograda 2314
Ibrāhīm b. 'Osman, alemdar 2079
Ibrāhīm Pehlivanović, iz Duvna 2207
Ibrāhīm-efendī Radiša /?/ 2048, 2099
ḥāfiẓ Ibrāhīm Smajiš 2567
Ibrāhīm b. Veliyy 1966
Ibrāhīm b. Zulfikār 2260
hadži ḥāfiẓ 'Īsā 2252
Ismā'īl, muderris 2037
Ismā'īl Hakki Resulbegović 2611
Ismā'īl Ṣabrī Yenī Pazarī 2224
Ismā'īl Selimović 2063, 2100, 2136, 2177, 2205, 2612

K

Kāsim-efendi Ibrišimović 2263

M

Maḥmūd-efendī 2033
Mula Maḥmūd 2433
Maḥmūd b. Ḥusejn 2121
ḥāfiẓ Maḥmūd Laṭīf 2519
Maḥmūd b. 'Osman 2128
Maḥmūd-beg Širbegović 2268
Meḥmed Ḥabīb 2548
Meḥmed Handžić 1999, 2195, 2211
Meḥmed Potogija 2619
Meḥmed 'Ali Sahačić 2568
Meḥmed-efendi b. Bakir-efendi Muftić 2218

Menṣūr Menṣūrī al-Ḥanafī 2149
Muḥammed 2151, 2153, 2417, 2460, 2487, 2501, 2511, 2547
hadži Muḥammed 2216
Muḥammed-aga, iz Akhisara 2360
hadži Muḥammed-aga, iz Gračanice 2290
Muḥammed b. 'Abdulvehhāb Qāḍīzāde 2346
Muḥammed b. Aḥmed 2217, 2287
Muḥammed Āmīn 2126
Muḥammed 'Āṣim Ridāī Efendīzāde /Riza-efendić/ 2539
Muḥammed Bākī b. hadži Muḥammed-aga Džinōzāde 2511
Muḥammed-beg 2032
Muḥammed Behāuddīn b. 'Abdulkerīm Defterdarizāde /Defterdarević/ Bosanac 2531
Muḥammed-aga ḫān Bičakčīzāde 2033, 2362
Mula Muḥammed Čalić 2397
Muḥammed Čeliković, Čačak-medresa u Brčkom 2520
Muḥammed-efendī, službenik Financijske kontrole u Bosni 2372
Mula Muḥammed hadži Sulejmān-efendīzāde 2515
Muḥammed b. Ḥasan b. hadži Aḥmed 2602
Muḥammed Ḥasīb b. Ibrāhīm b. Muṣṭafā es-Sarayī /iz Sarajeva/ 2340, 2367
Muḥammad Ḥifẓī 2245
Muḥammed b. Ibrāhīm 2167
Muḥammed Mestvica 2566
Šejh Muḥammed, muftija u Travniku 1961
Muḥammed b. Muṣṭafā 2037, 2495
Muḥammed Nūrī 2174
hadži Muḥammed Oglu Kalmiš /?/ 2322
Muḥammed b. 'Omer 2621
Muḥammed Pašić 2607
Muḥammed Rešīd b. Muḥammed Emīn Ḥāfiẓzāde 2197, 2321
Muḥammed Riza 2070
Muḥammed Se'id, muderris 2070, 2354
Muḥammed b. Ṣāliḥ Bakarević 2422
Muḥammed Se'īd b. 'Abdullāh Serdarević 2201
Muḥammed b. Sulejmān 2504
Muḥammed Šākir 2184
Muḥammed Šolbat Sarayli 2545
Muḥammed Zāhidī 2064
Šejḫ Muḥyiddīn Muḥammed, vā'iẓ u Gazi Husrev-begovoj džamiji u Sarajevu 2287
Murat b. Muḥammed 2504
Murteza b. Ibrāhīm 2007
Muṣṭafā 2011, 2019, 2069, 2165, 2199, 2432, 2495, 2604
hadži Muṣṭafā, kadija u Bosni 2110, 2129, 2142, 2152, 2226, 2230, 2355, 2541
Mula Muṣṭafā 2433, 2493
Šejḫ Muṣṭafā b. hadži Aḥmed, vā'iẓ u Dimotiki 1995
Muṣṭafā baša Mujan 2494
Muṣṭafā Čelić 2456
Muṣṭafā b. Derviš-efendī Riđanović 2622
Muṣṭafā b. Fetḥullāh 2260
Muṣṭafā b. Ḥasan 2112
Muṣṭafā b. Hāšim, Sarajlija - Bosanac 2568
Muṣṭafā b. Ḥusejn b. hadži Muṣṭafā b. hadži Muḥammed Sarajlić 2298
Derviš Muṣṭafā b. 'Osman Kapić 2089
Muṣṭafā-aga Kasumagić 2396-2397
Muṣṭafā Kešfī al-Bosnavi 2371
Muṣṭafā b. defterdar Meḥmed-paša 1971
Muṣṭafā b. Muḥammed b. Ḫalīl Mukizāde /Mukić/ al-Mostārī 2368
Muṣṭafā Muhibbī b. Muṣṭafā 2203
Muṣṭafā Naẓmī b. Muḥammed...? 2032
hadži Čauš Muṣṭafā Novopazarac 2347
Muṣṭafā b. 'Osmān b. Ḥasan 2298
Derviš Muṣṭafā b. 'Osman Kilić 1966
Muṣṭafā Rāzī 1975
Muṣṭafā Rāzī, muderris 1991
Muṣṭafā b. Selīm, iz Livna 2270
hadži Muṣṭafā Ṣidkī 2274
Muṣṭafā b. Sulejmān, iz Prusca 2065
Muṣṭafā Tabaković 2501
Muṣṭafā Šewkī Užičanin 2326
Muṣṭafā Talić 2508
Šejḫ Muṣṭafā Yenī Pazari 2224
Muṣṭafā b. Jūsuf, muderris u Tešnju 2613
Mula Mušan 2433

N

Nesūḥ b. Sinān 2345

O

'Omer 2020, 2381
'Omer b. Aḥmed 2059, 2496
'Omer b. Aḥmed Trepanić, iz Gračanice 2543

'Omer Baši /Bašić/ 2301
Mula 'Omer Džuburzāde 2577
'Omer Ḥalifa 2032
'Omer-beg b. Ḥusejn-beg 2439
'Omer b. hadži Maḥmūd-aga Pehlivanović 2621
'Omer-baša Mujan 2494
'Osmān 2270, 2322, 2391, 2512
'Osmān b. 'Abdulkādir Bābīzāde /Babić/, iz Ljubinja 2603
'Osmān Hadžić 2547
'Osmān-efendī b. Ṣāliḥ-beg Dugalić 2477
'Osmān Šerīf 2021

P

Pašo Mula 'Abdullāh hadži Aḥmed-zāde, iz Sarajeva 2041

R

Ramaḍān 2322
Redžeb 'Abdullāh 2012

S

Ṣāliḥ-efendī b. 'Abdiḫōdža Hromozāde /Hromić/ 2019, 2074
Ṣāliḥ b. Aḥmed Kajtaz 2186
Ṣāliḥ-soḫta b. Bajram al-Mostārī 2118, 2540
Ṣāliḥ-aga Džabić 2289
Ṣāliḥ 'Izzet-efendī Hromozāde /Hromić/ 2107, 2158, 2273, 2536
Ṣāliḥ Ṣidkī Hromozāde 2019, 2307, 2594
Ṣāliḥ b. hadži Ibrāhīm 2034
Ṣāliḥ al-Karmānī 2122
Ṣāliḥ b. Mula Meḥmed b. Mula Muṣṭafā Handžić 2546
Ṣāliḥ b. Muṣṭafā 1975
Ṣāliḥ b. Muṣṭafā Šabić 2491
Ṣāliḥ b. Muṣṭafā Šemizāde /Šemić/ 2048, 2099, 2130, 2494, 2514
Ṣāliḥ b. 'Omer b. Aḥmed b. Ṣāliḥ b. 'Alī al-Bosnevī, Hadži 'Alī 'Abdulkerīm, imam iz Rožaja 2489
Ṣāliḥ b. 'Omer Hadžiomerović 2023
Ṣāliḥ Pehlivanović, iz Duvna 2621

Sead b. 'Īsā b. Emīr-ḫān 1968
Sead 'Īsā b. Džurhan 1959
Se'īd b. 'Abdullāh 2121
Sejjid ḥāfiẓ Ibrāhīm-efendī 2531
ḥāfiẓ Sinān b. Ḫalīl Jukić 2263
Sulejmān 1999
Sulejmān b. Ḥabīb b. Ša'bān 2345
Sulejmān b. Murāt 2194
Sulejmān Selmānī 2372
Sulṭān Velī-dede 1996

Š

Šakir b. Muṣṭafā Hadžiomerović 2534
Šakir Tuzlić 2029
Šudža'ā b. Muṣṭafā, muderris 1995

TṬT

Ṭābit /Sabit/ Aḥmed 'Abduṣṣamed, ḥāfiẓ 2191
Ṭābit b. Muḥammed-beg Resulbegović 2610
Ṭābit Muṣṭafā-efendī b. Muḥammed-efendī, beogradski emini defter 1965
Ṭābit b. 'Osmān 2061
ḥāfiẓ Ṭāhir 'Abdullāh Dugalić, iz Sarajeva 2588
hadži Ṭāhir-efendī b. Aḥmed 2262

V

VIŠT škola u Sarajevu 2552

U

Yaḥyā Sa'dī, kadija 2033
Yūnus Šukrī 2084
Yūsuf b. Adem-beg 2507
Yūsuf, ḥāfiẓ-efendī 2153
Hadži Yūsuf, ḥāfiẓ-efendī 2384
Yūsuf b. Murāt 2217
Yūsuf Qāḍīzāde es-Seyyid Muḥammed Emīn 2556
Šejḫ es-Seyyid Yūsuf b. Šejḫ Sinān al-Qādirī al-Ḥasanī al-Ḥusaynī 2031

Mešihat Islamske zajednice BiH
Gazi Husrev-begova biblioteka
Sarajevo, O. Pariške komune 4

Za izdavača
Mustafa Jahić

Priprema
Izdavačka djelatnost *El-Kalem*

Tehnički urednik
Šerif Mujkanović

Arapski tekstovi
Selim Jarkoč
Senad Agić

Tiraž: 1500 primjeraka

Štampa
„Oslobođenje" Sarajevo

Za štampariju
Ing. Petar Skert

ISBN 86-7765-010-5

مكتبة الغازى خسروبك بسراييفو

فهرس

المخطوطات العربية والتركية و الفارسية

الجزء الثالث

وضعه

زينل فاييتش

سراييفو ١٩٩١م

مشيخة الطائفة الاسلامية فى جمهورية بوسنه و هرسك سراييفو

مكتبة الغازى خسروبك بسراييفو

فهرس
المخطوطات العربية والتركية و الفارسية

الجزء الثالث

وضعه

زينل فاييتش

سراييفو ١٩٩١م

مشيخة الطائفة الاسلامية فى جمهورية بوسنه و هرسك سراييفو